

TOTIUS LATINITATIS

LEXICON

CONSILIO ET CURA

JACOBI FACCIOLATI,

OPERA ET STUDIO

ÆGIDII FORCELLINI,

ALUMNI SEMINARII PATAVINI, LUCUBRATUM.

TOMUS SECUNDUS.

PATAVII, Typis Seminarii, MDCCLXXI.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIO.

D.

D Littera, in ordine Alphabeti quarta, ex numero mutarum, quæ quandoque pro *th* aspirato ponitur, ut *Theos*, *Deus*, quandoque convertitur in *b*, ut *duellum*, *bellum*, *Duellona*, *Bellona*. Habet etiam cognationem cum *l*, ut *Quintil.* observat *l. 1. c. 4.* (*al. 5.*) Hinc olim *Alexanter*, & *Cassantra* scriptum fuit, & *quodannis*, *adque*, pro *quotannis*, *atque* legitur in multis vet. monum. ¶ Item cum *r*: quare *meridies* pro *medidies* dicimus, quod illud est suavius. *Cicer. in Orat. cap. 47.* ¶ In prænominibus *Decimus* significat, inquit *Diomed. l. 2. pag. 418. Putsch.* Sed alii rectius *Decimum* interpretantur, quia *Decius* nomen sit potius, non prænomen. V. *Decimus*. ¶ In titulis Imperatorum est *Divus*. ¶ In numeris quingenta significat. Olim enim sic scribebant IↃ: ex quo factum est, ut duæ illæ literæ vel exscriptorum errore, vel consuetudine sensim irrepente conjungerentur. ¶ In compositionibus *d* in præposit. *ad* mutari potest in omnes consonantes excepto *b*, ut *accedo*, *afficio*, *aggero*, &c. Potest etiam retineri. ¶ Aliquando ad hiatum evitandum, vocibus compositis interseritur, ut in *redeo*, a *re* & *eo*, in *amiddeo*, in *redintegro*, &c. Et etiam in simplicibus casu vocali coeuntibus; ut apud *Plaut. Amph. 1. 1. 278.* Tu negas, *med* esse? & *Bacch. 3. 6. 42.* Tollam ego *ted* in collum. *Id. Mostell. 1. 4. 20.* Age, i simul *qued* ego eam. &c. Alia congerit *Muret. l. 15. variar. lect. c. 19.* ¶ Latini veteres, ut est apud *Quintil. l. 1. cap. 7.* (*al. 13.*) plurimis in verbis *d* ultimam adjiciebant, etiam sine causa hiatus vitandi: quod manifestum est etiam ex columna rostrata, quæ est C. Duilio in foro posita. In ea enim (apud *Gruter. pag. 404.*) habetur *pucnandod*, h. e. pugnando; & *in altod marid*, &c. Sic etiam in XII. Tab. *estod* legitur: & *sed* pro *se* h. e. sine, habet *Paul. ex Festo*.

DAÆ, & Dahæ, arum, Δάαι, populi Asiæ in Scythia, supra Caspium mare, Massagetis finitimi. *Plin. l. 6. c. 17. Pompon. Mela l. 1. c. 2.* & *l. 3. c. 5.* Hinc *Virg. in fin. l. 8. Æn.* Indomitique Daæ, & pontem indignatus Araxes. Ubi *Pier.* testatur variis hoc nomen in antiquis codicibus scribi: atque esse aliquos, in quibus *Daci* legatur. ¶ In singulari num. *Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 807.* Denique Romanus, Daha, Sarmata, Vandalus, Hunnus.

DACIA, æ, f. Δακία, ingens regio Europæ. A Mer. & Or. habet Danubium, a Sept. Carpatem M. ab Occ. Tibiscum flu. Dividitur in tres regiones, Transylvaniam, Moldaviam, & Valacchiam, Aluta fluvio Transylvaniam a reliquis separante. Sed aliis Dacia antiqua ultra Istrum fuit, quam Trajanus Imperator in provinciam redegit, Aurelianus autem habitatores ejus cis Istrum transtulit, & hæc dividitur in Daciam Ripensem, & Mediterraneam. *Plin. l. 3. c. 4. Eutrop. l. 8. c. 2. Aurel. Vict. in Epit. c. 40. & 47.*

DACICUS, a, um, ad Daciam pertinens, Δακικός. *Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 335.* Dacica bellipotens cum fregerit Ulpius arma. *Sidon. carm. 2. v. 27.* per Dacica rura vagantum. ¶ *Dacicus* cognominatus est Domitianus, itemque Trajanus Imperator ob devictam Daciam, & in provinciam redactam, ut est apud *Sueton. in Domit. c. 6.* & habetur in nummis Trajani. De nummis est illud *Juvenal. sat. 6. v. 203.* cum lance beata Dacicus, & scripto radiat Germanicus auro.

DACISIANI MILITES *in quadam epist. Gallieni* apud *Trebell. Poll. in Claud. c. 17.* videntur esse vel qui in Dacia militaverant, vel qui ejus provinciæ custodiam agebant. *Salmas.* censet legendum *Daciciani*, a *Dacus*, *Dacicus*, *Dacicianus*. vel *Daciscam*, a *Daci*, *Dacisci*, *Dacisciani*.

DACIUS, a, um, idem quod Dacus. *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 387.* Danubiusque rapax, & Dacius orbe remoto, &c.

DACNADES, *seu* Dagnades, δακνάδες, avium genus, quas Ægyptii inter potandum cum coronis devincire soliti sunt, quæ morsicando, & canturiendo assidue potantes dormire non paterentur: a δάκνω, mordeo. *Festus*.

DACRIMAS pro lacrimas Livius (*Andronicus*) sæpe posuit, nimirum quod Græci appellant δάκρυμα. *Festus*.

DACTYLICUS, a, um, δακτυλικὸς, ad dactylum spectans. *Cic. in Orat. c. 57.* Quod ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ sit accommodatior. ¶ Sic *dactylicus versus*, qui meris dactylis constat, ut ille *Virg. Æn. 8. v. 596.* Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Diomed. l. 3. pag. 494. Putsch.* ¶ Item qui loco ultimi spondei habet dactylum, ut apud *Virg. 2. Georg. v. 69.* Inseritur vero ex fetu nucis arbutus horrida. Adde *lib. 3. v. 449. Servius ad utrumque locum*. ¶ Metra dactylica (quæ scil. principaliter constant dactylo) plurium generum enumerat *Id. in Centimetr. pag. 1821. Putsch.* Hinc *Auson. ep. 10. v. 37.* Dactylicos appellare videtur versus heroicos, quia certa sede dactylum habent. Dactylicos, *inquit*, elegos, choriambum carmen, spondos, Socci, & cothurni musicam. ¶ Stemmium dactylicum *Prudent. Cathemer. 3. v. 28.* metaphorice vocat sertum ex carminibus, pro rosis, factum. Sic *περὶ στεφ. 9. de S. Eulal. sub fin.* serta feram pede dactylico.

DACTYLIOTHECA, æ, f. *scatola da anelli*, δακτυλιοθήκη, annulorum capsula: a δακτύλιος, annulus, & θήκη, theca. *Martial. l. 11. epigr. 60.* Senos Charinus omnibus digitis gerit, Nec nocte ponit annulos, Nec cum lavatur. Causa quæ sit, quæritis? Dactyliothecam non habet. Al. leg. *dactylothecam*, ut constet versus. Adde *lib. 14. epigr. 123. in lemmate*. ¶ Præterea ita appellatur series multarum gemmarum: nos dicimus un *fornimento di gioie*. *Plin. l. 37. c. 1.* Gemmas plures, quod peregrino appellant nomine dactyliothecam, primus omnium habuit Romæ Scaurus. & *mox*. Hoc exemplo Cæsar dictator sex dactyliothecas in æde Veneris consecravit. ¶ *Servus a Dactyliotheca* fuit inter officia domus Augustæ. *Inscript.* apud *Murator. pag. 907. n. 3.* C. Julio Philargyro Aug. Lib. a Dactyliotheca. Adde aliam apud *Donium class. 17. n. 1.*

DACTYLIS, idis, f. δακτυλὶς, quæ digiti longitudinem, vel crassitudinem habet, ut dactylides vites, *Plin. l. 14. c. 3.* ita dictæ a gracilitate digitali. Has *Colum. l. 3. c. 2.* dactylos vocat: & dactylus *Plin. l. 14. cap. 1.* earum racemos, qui prælongis porriguntur acinis.

DACTYLUS, & Dactylos, li, m. δάκτυλος, Græca vox digitum significans. Ita autem appellatus fructus palmæ, *dattero*, quia oblonga gracilitate digitum refert. *Apic. l. & cap. 1. & alibi*. ¶ Item genus vitis gracilioris. V. *Dactylis*. ¶ Item genus graminis, cujus in cacumine aculei sunt plurimum quini. *Plin. l. 24. c. ult.* ¶ Et ejusdem aliud genus, quia digitorum paronychia sanet. *Id. ibid.* ¶ Item genus piscis, qui & strombus, & onyx. *Id. l. 32. c. ult.* ¶ Item conchæ marinæ genus, ab humanorum unguium similitudine. *Id. l. 9. c. penult.* ¶ Item gemma in Creta, ferreo colore humanum pollicem exprimens. *Id. l. 37. c. 10.* ¶ *Dactylus* denique est pes metricus, *dattilo*, constans longa & duabus brevibus, ut hæc ipsa vox: a similitudine digiti, qui tribus articulis constat primo longiore, reliquis brevioribus. *Cic. 3. de Orat. c. 47.* ubi *heroum pedem* appellat, & *in Orat. c. 64.* ¶ De Dactylis Idæis. V. *Corybantes*.

DACUS, a, um, Δακὸς, ad Daciam pertinens. *Stat. l. 4. Silv. 2. extr.* Cum modo Germanas acies, modo Daca sonantem Prœlia, &c. ¶ *Daci*, *orum*, sunt Daciæ populi. Sæpe cum Dahis confunduntur, & cum Getis. *Plin.* certe asserit *l. 4. c. 12. a med.* Getas a Romanis Dacos dici. V. Geographos. Semper habet primam longam: & sicubi brevis legatur, jubent Critici mutandam in *Dae*. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 53.* Numquid de Dacis audisti? *Id. l. 3. od. 6. v. 14.* Delevit Urbem Dacus, & Æthiops. *Id. l. 1. od. 35. v. 9.* Te Dacus asper, te profugi Scythæ metuunt.

DÆDALEUS, & Dædaleus, a, um, Δαιδάλεος, & Δαιδάλειος, ad Dædalum pertinens. *Propert. l. 2. eleg. 11. v. 8.* Dædaleum lino cum duce rexit iter. *Horat. l. 2. od. ult. v. 13.* Jam Dædaleo ocior Icaro Visam gementis litora Bosphori.

DÆDALION, onis, m. filius Luciferi, pater Chiones, qui cum ob dolorem amissæ filiæ e Parnasso se præcipitem dedisset, in accipitrem ab Apolline conversus est. *Ovid. 11. Metam. a vers. 291.*

DÆDALUS, i, m. Δαίδαλος, Atheniensis Euphemi, vel Eupalami filius, faber egregius, Icari pater, qui serram, asciam, perpendiculum, terebram, glutinum, ichthyocollam, simulacra, quæ per se moventur, invenit, malum, & antennam navi imposuit, &c. Accusatus, quod Perdicem sororis filium ob artis invidiam interemisset, judicii metu in Cretam fugit. Ibi Pasiphaen ligneæ vaccæ inclusit, cum illa scelestissime taurum amaret, & labyrinthum effecit, in

quo Minotaurus concluderetur. Tandem exsilii tædio affectus, cereis alis ex Creta effugit una cum filio, ubi a Minoe Rege tanquam in custodia detinebatur, quod ejus opera Regina tantum scelus admisisset. Sed Icarus filius nimium alte volans, alis calore Solis dissolutis, in mare cecidit, & interiit. Ipse autem incolumis in Sardiniam primum, deinde Cumas delatus, ibique depositis alis, & Phœbo sacratis, in Sardiniam inde transiit, ibique mortuus est. *Hygin. fab.* 39. *Senec. ep.* 90. *ante med. Plin. l.* 7. *c.* 56. *Ovid. l.* 8. *Metam. v.* 183. *& sequentib. lib.* 2. *de ar. am. v.* 23. *& sequentib.* & *Virg.* 6. *Æn. v.* 14. ubi multa *Servius* de hac fabula. *Dædalon* in quarto casu Græca positione dixit *Martial. l.* 4. *epigr.* 49. ¶ Hæc vox adjectiva est, & Græce artificiosum, & affabre factum significat. Hinc *Lucret. l.* 5. *v.* 1450. Carmina, picturas, & dædala signa polire. *Virg.* 4. *Georg. v.* 179. *de apib.* Et munire favos, & dædala fingere tecta. ¶ Ponitur item pro ingenioso, solerti, variisque operibus excogitandis & perficiendis apto, *ingegnoso*. Hinc *Lucret. l.* 1. *v.* 228. Dædala tellus. *Id. l.* 5. *v.* 235. quando omnibus omnia large Tellus ipsa parit, naturaque dædala rerum. *Id. l.* 4. *v.* 551. Verborum dædala lingua. *Virg.* 7. *Æn. v.* 282. Dædala Circe. *Enn.* apud *Fest.* Minerva dædala.

DÆMON, onis, m. δαίμων, genius sive bonus, sive malus: item lar: quasi δαήμων, sciens, peritus: a δαήμων, doctus, sciens (ut docet *Martianus Capell. l.* 2. *pag.* 39.) quod a δάω, disco, doceor. Græce *Cic. de Univ. c.* 11. Reliquorum autem, quos Græci δαίμονας appellant, nostri, opinor, lares, si modo hoc recte conversum videri potest. Latine *Apulej. de Deo Socrat.* non semel usurpat. ¶ Ab Astrologis *bonus dæmon*, ἀγαθοδαίμων, collocatur in undecimo ab horoscopo signo. *Jul. Firmic. l.* 2. *c.* 19. ¶ Apud Ecclesiasticos Scriptores dicitur de malis Angelis, igni æterno damnatis, & damnatorum hominum carnificibus, quique vivorum ad mala perpetranda auctores atque instigatores assidui sunt, *Demonio*. *Lactanc. l.* 2. *c.* 14. *Tertull. in Apolog. c.* 22. *&c. Sedul. l.* 4. *v.* 92. Dæmonas, ac talem prohibet se pandere testem.

DÆMONIACUS, a, um, adject. ad Dæmonem pertinens. *Tertull. de Anim. c.* 46. De Oraculis quid pronunciabimus aliud, quam dæmoniacam esse rationem? *Al. leg.* Dæmonicam. *Lactant. l.* 4. *c.* 15. Judæi (*miracula Christi*) dæmoniaca fieri potentia arguebant. ¶ Pro eo qui possidetur a Dæmone, *indemoniato*. *Jul. Firm. l.* 3. *c.* 6. *post med.* Insanos, lunaticos, dæmoniacos facient. Adde *Sulpic. Sever. in vita S. Martini, c.* 18.

DÆMONICŎLA, æ, m. & f. dæmonem colens. *Augustin. l.* 8. *Confession. c.* 2. *circa med.* Offendere superbos dæmonicolas. *i Gentili*.

DÆMONICUS, a, um, idem quod dæmoniacus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 58. Dæmonici impetus. *Prudent. Peristeph.* 10. *de SS. Martyrib. Fructuoso, Augur. &c. v.* 36. Aras Dæmonicas coli jubebat. *Sedul. l.* 4. *v.* 145. Dæmonico cuneata globo.

DÆMONIUM, ii, n. δαιμόνιον, diminut. a Dæmon. *Tertull. in Apol. c.* 32. Nescitis, Genios Dæmones dici, & inde diminutiva voce Dæmonia? ¶ Item pro Dæmone, in bonam partem usurpatur ab Antiquis. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 54. Esse divinum quiddam, quod Dæmonion (*Socrates*) appellat. ¶ Ecclesiastici vero Scriptores passim pro malo dæmone ponunt, *demonio*. *Tertull. in Apolog. c.* 21. *& alibi*.

DAGNĀDES. V. *Dacnades*.

DALĪVUM, supinum esse, ait Aurelius, Ælius stultum. Oscorum quoque lingua significat insanum. Santra vero dici putat ipsum, quem Græci ἠλεόν, id est propter cujus fatuitatem quis misereri debeat. Hæc *Festus*.

DALMĀTA, æ, m. & f. *Dalmatino*, Δαλμάτης, qui est ex Dalmatia. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 11. Dalmatis dii male faciant, qui tibi molesti sunt. ¶ Adjective pro *Dalmaticus*, *Stat. l.* 4. *silv.* 7. *v.* 14. Quando te dulci Latio remittent Dalmatæ montes? ¶ *In vet. Lapid.* apud *Murator. pag.* 824. *n.* 6. habetur *Delmatinus* a *Delmatia*. V. *Dalmatia*.

DALMATENSIS, se, adject. idem quod Dalmaticus. *Vopisc. in Claud. c.* 17. Singiliones Dalmatenses decem.

DALMATIA, æ, f. *Dalmazia*, regio Europæ, olim interius sita, nunc ad mare Adriaticum posita, & Liburniæ contermina, de qua *Plin. l.* 3. *c.* 29. & ceteri Geographi consulendi. *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 2. *v.* 78. Subdita montanæ brachia Dalmatiæ. *Plin. loc. cit.* Liburniæ finis, & initium Dalmatiæ Scardona. *Id. l.* 2. *c.* 45. Dalmatiæ ora. ¶ Scribitur & *Delmatia*. *Velius Long. de orthogr. pag.* 2233. *Putsch.* Placet, ut *Delmatiam*, non *Dalmatiam* pronuntiemus, quoniam a *Delminio* maxima civitate tractum nomen existimatur. Quæ verba *Cassiodor.* descripsit *ibid. pag.* 2287. atque hæc scribendi ratio habetur etiam in vet. Inscriptionibus apud *Gruter. pag.* 387. *n.* 4. & *pag.* 574. *n.* 5. Sic *Delmata*, & *Delmaticus* legitur *ibid. pag.* 298. *n.* 3. & *pag.* 529. *n.* 8. His adde nummum Adriani Imp. in quo legitur *Metal. Delm.* metallum Delmaticum. V. *Dalmaticus*.

DALMATICĀTUS, a, um, dalmatica indutus. *Lamprid. in Commod. c.* 8. Dalmaticatus in publicum processit. Adde *in Heliogab. c.* 26.

DALMATICUS, a, um, *Dalmatico*, Δαλματικός, ad Dalmatiam pertinens. *Plin. l.* 11. *c.* 42. Dalmaticæ Alpes. *Vatin. ad Cicer.* 5. *Fam. ep.* 10. Dalmaticum frigus. & *ibid.* Res gestæ Dalmaticæ. *Sueton. in Aug. c.* 20. Dalmaticum bellum. & *cap.* 22. Dalmaticus triumphus. *Lucan. l.* 2. *v.* 402. Illinc Dalmaticis obnoxia fluctibus Ancon. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 153. Robora Dalmatico lucent satiata metallo. *h. e.* auro, quod sub Nerone e Dalmatia Romam vehi cœptum. Narrat enim *Flor. l.* 4. *c. ult.* Dalmatas perdomitos coactos fuisse ab Augusto terras fodere, & aurum venis repurgare. ¶ *Dalmaticus*, subactis Dalmatis, cognominatus est L. Metellus. *Ascon. in* 3. *Verr. c.* 59. ¶ *Dalmatica vestis*, inquit *Isidor. l.* 19. *Orig. c.* 22. primum in Dalmatia texta est manicis brevioribus, candida cum clavis purpureis: fuitque primum delicatiorum hominum, & effeminatorum: postea mutatis rebus a sacris etiam Ecclesiæ ministris adhiberi cœpta est, paulatimque illorum propria facta. ¶ Legitur & *Delmaticus*. V. in *Dalmatia*.

DALMATĪNUS, & Delmatinus, a, um, Dalmaticus. *Inscript. non optimæ notæ* apud *Murator. pag.* 824. *n.* 6. L. Julius Severinus armigerus III. Marin. N. Delmatinus militavit an. XVIII.

DAMA, æ, m. & f. *damma*, δορκάς, genus capræ silvestris, a δεῖμα, metus, quod a δείδω, timeo, quia timida est. Differt a capreis solis cornibus, quæ in anteriorem partem habet incurvata, ut *Plin. sub init. cap.* 37. *lib.* 11. docet. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 11. Et superjecto pavidæ natarunt Æquore damæ. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 28. Aut impeditam cassibus refert damam. ¶ Masculino genere *Virg. Georg.* 3. *v.* 539. timidi damæ, cervique fugaces. Ubi tamen *Servius* notat, Poetam genus mutasse, ut ὁμοιοτέλευτον vitaret. Sed & *Ecl.* 8. *v.* 28. habet: Cum canibus timidi venient ad pocula damæ. Adde *Stat.* 2. *Achill. v.* 407. ¶ Sunt qui scribant *damma*.

DAMALIO, onis, m. δαμάλιον, *vitello*, juvenca, bucula, vel vitulus, a voce Græca, quæ allata est, quæ a δαμάω, domo. *Lamprid. in Alexand. Sev. c.* 22. Jussit, ne quis suminatam occideret, ne quis lactantem, ne quis vaccam, ne quis damalionem.

DAMASCENUS, a, um, adject. ad Damascum pertinens, *di Damasco*, ut Damascena pruna, *Plin. l.* 15. *c.* 13. De his est disthicon *Martialis l.* 13. *epigr.* 29. qui ubi ait *l.* 5. *epigr.* 18. Et acuta senibus testa cum Damascenis; horum prunorum ollam plenam intelligit. Erant autem pruna ad solem in cratibus siccata, ut *Pallad.* docet *in Novembr. tit.* 7. *de pruno*. ¶ *Damascena* absolute, & *Damascene*, est regio Syriæ in Cœlesyria, *Plin. l.* 5. *c.* 12. *Pompon. Mela l.* 1. *c.* 11.

DAMASCUS, i, f. *Damasco*, urbs Syriæ, in Cœlesyria, ad Chrysorrhoam fluvium interfluentem. *Plin. l.* 5. *c.* 18. & *Stat. l.* 1. *silv.* 6. *v.* 14. Quod ramis pia germinat Damascus. *h. e.* vel Damascena pruna, vel terebinthum, quæ magna & optima circa Damascum provenit, teste *Plin. l.* 13. *c.* 6. Porro *piam* vocat, quia in Syria dii plurimi, & superstitione pleni homines. ¶ *Damascos ventosa* Græca positione dicitur a *Lucan. l.* 3. *v.* 215.

DAMASICHTHON, ŏnis, Niobes filius, cum sex fratribus ab Apolline occisus. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 254.

DAMASONION, ii, n. δαμασώνιον, herba eadem quæ alisma. *Plin. l.* 25. *c.* 10. V. *Alisma*.

DAMIUM, sacrificium, quod fiebat in operto in honorem Bonæ Deæ: dictum a contrarietate, quod minime esset δημόσιον, idest publicum. Dea quoque ipsa Δαμία, & sacerdos ejus Δαμιάτριξ (al. *Damiatrix*) appellabatur. Hæc *Festus*, cujus etymologia Criticis quibusdam non placet. Volunt enim ita dictum *damium*, quia pro δήμῳ, id est populo fiebat. Dores autem δᾶμος dicunt pro δῆμος.

DAMIURGUS. V. *Demiurgus*.

DAMNABILIS, le, adject. dignus qui damnetur, *condannabile, da riprendere*. *Trebell. Poll. in XXX. Tyran. c.* 17. *de Mævnio*. Damnabili invidia ductus. *Sidon. l.* 6. *ep.* 1. *ad fin.* Ad mea ipse verba damnabilis, cum imperem quæ non impleo.

DAMNABILITER, *colpevolmente*, culpabiliter. *Augustin. ep.* 23. *c.* 5. Non solum simpliciter ignorantium, verum etiam damnabiliter indignorum.

DAMNAS, indeclin. *condannato, obbligato*, καταδεδικασμένος, damnatus per syncopen: vel quo modo a primus *primas*, ab optimus *optimas*. *Quintil. l.* 7. *c.* 9. Heres meus uxori meæ dare damnas esto argenti, quod elegerit, pondo centum. *In lege Aquilia* apud *Caj. Dig. lib.* 9. *tit. & leg.* 2. Quanti id plurimi fuit, tantum æs dare domino damnas esto. *In vet. S. C. Frontin. de Aquæduct. artic.* 129. Id omne sarcire, reficere damnas esto. ¶ Et cum nominibus pluralis numeri *Paul. Dig. lib.* 30. *leg.* 19. L. Titius, & C. Sejus P. Mævio decem dare damnas sunto. Adde *Scævol. ibid. lib.* 32. *leg.* 33. ex quibus colligitur hanc fuisse formulam in testamentis, & in legibus usurpatam. ¶ *Damnatem furti* est qui legendum putat apud *Gell. l.* 7. *c.* 15. ubi plerique omnes *damnatum*.

DAMNATIO, onis, f. *condanna, condannagione*, κατάγνωσις, καταδίκη, damnandi actus, condemnatio. Mihi ex hoc (inquit *Auct. declam.* quæ *Quintiliano* tribui solent *declam.* 320. *circa med.*) quod plerisque criminibus pecuniæ pœna imponebatur, appellata etiam ipsa damnatio videtur. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *ante med.* Omnes damnatione ignominiaque dignos. *Id. in Pison. c.* 36. Reorum acerbissimæ damnationes. *Id. pro Cluent. c.* 20. Quid est illa damnatione judicatum, nisi &c? *Tacit. Ann.* 3. *c.* 31. Sævire damnationibus & hasta in pecuniam & famam multorum. *Callistrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 28. Summum supplicium esse videtur damnatio ad furcam. ¶ Translate *Plin. l.* 20. *c.* 11. Apiastrum in confessa damnatione est venenatum in Sardinia. *h. e.* aperte damnatur, & rejicitur ab omnibus ut venenatum. ¶ Apd JCtos *damnatio* est obligatio imposita heredi quippiam præstandi, adhibendo translatitiam illam formulam, *dare damnas esto*. *Paul. sentent. lib.* 3. *tit.* 7. Si res obligata creditori per damnationem legata sit.

DAMNATITIUS, & Damnaticius, a, um, damnatus, vel damnabilis. *Tertull. de præscriptionib. advers. Heret. c.* 34. Etsi nihil de damnatitiis participarent, de ætate sola præjudicarentur.

DAMNĀTOR, oris, m. qui damnat, *condannatore*, κατακριτής. *Tertull. ad Nation. l.* 1. *c.* 3. Neque exquisitio damnatoribus semper consulenda. *Sedul. hymn.* 1. *v.* 10. Damnator Christi frater iniquus erat. Adde *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 8. *sect.* 4.

DAMNATORIUS, a, um, *condannatorio*. *Cic.* 5. *Verr. c.* 22. Verres in Zenonem judicium dabat illud suum damnatorium de jugerum professione. *Sueton. in Aug. c.* 33. Damnatoria tabella.

DAMNATUS, us, m. idem quod damnatio. In sexto casu sing. *Plin. l. 7. c.44.* Alieno beneficio vixit a damnatu suo. *Harduin.* aliter leg. ex MSS.

DAMNATUS, a, um, *condannato*, κατάκριτος, condemnatus. *Cic. pro Raber. Post. c. 4.* Causa judicata atque damnata. *Id. pro Cluent. c. 3.* Causa convicta atque damnata. *Id. in Pison. c. 40.* Quis te miserior? quis te damnatior? *Id. pro Flacc. c. 18.* Furti, & pro socio damnatus. & *ibid.* damnatus peculatus. *Id. Verr. 2. c. 13.* de majestate. *Id. Phil. 1. c. 9.* de vi, & de majestate. *Id. pro Rosc. Amer. c. 39.* per arbitrum. *Id. 1. Tuscul. c. 22.* Capite damnatos morte multant. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 110.* Capitis damnatus. *Id. ibid. c. 1.* ambitus lege Pompeja. *Plin. l. 2. ep. 11.* sordium. *h. e.* avaritiæ. *Sueton. in Oth. c. 2.* Vir consularis damnatus repetundis. *Id. in Tiber. c. 11.* Damnata ob libidines atque adulteria. *Lucret. l. 6. v. 1230.* Damnatus morti. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 86.* Damnati dare populo centum paria gladiatorum. *Id. l. 2. od. 14. v. 19.* Damnatus longi Sisyphus laboris. Κατακριθεὶς πόνου dicunt Græci. *Virg. 6. Æn. v. 430.* Hos juxta falso damnati crimine mortis. *Martian. Dig. lib. 28. tit. 1. leg. 13.* & *Papin. lib. 34. tit. 9. leg. 13.* Damnatus in crimine capitali. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 41.* Damnati ad pœnam. *Ipse Plin. ibid. ep. 40.* & *66.* & *lib. 2. ep. 11.* Damnati in opus, in ludum, in metallum. *Paul. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 31.* Damnati ad bestias. *Sil. sub fin. l. 10.* tunc terga dedisse Damnatis Siculas longe meritare per oras Impositum. *a i convinti d' aver fuggito.* ¶ Translate *Sil. l. 3. v. 330.* quippe omnis in armis Lucis causa sita, & damnatum vivere paci. *h. e.* vivere sine bello damnatum est, rejectum, reprehensum. *Justin. l. 19. c. 2. ad fin.* Intermissa omnia sacra, omnia privata officia damnata. *h. e.* rejecta, abjecta, derelicta. *Lucan. l. 9. v. 363.* Et nunquam somno damnatus lumina serpens. *h. e.* nunquam habens lumina devincta & obligata somno. *Stat. 7. Theb. v. 230.* subeunt campo, qui proximus urbi Damnatus bellis patet. *destinato*, & q. d. *condannato a servire per campo di battaglia.* *Id. 6. Theb. v. 55.* Damnatus flammæ torus. *rogo destinato ad ardere.* *Lucan. l. 3. v. 21.* semperque potentes Detrahere in cladem fato damnata maritos. *condannata per destino ad esser la rovina de' mariti potenti.* *Id. l. 7. v. 409.* Et damnata diu Romanis Alliæ fastis. *h. e.* Alliensis pugnæ dies in fastis inter atros relatus. *Id. l. 4. v. 533.* stabat devota juventus, Damnata jam luce ferox. *h. e.* abjecta, rejecta cura, & spe vivendi. & *vers. 359.* nec enim felicibus armis Misceri damnata decet. *h. e.* infelicia, tristia, & quasi a diis damnata. *Plin. l. 16. c. 26.* Arbores damnata religione. *Id. l. 10. c. 22. extr.* Aves damnatæ in cibis. *h. e.* rejectæ, non adhibitæ. *Id. l. 14. c. 18.* Aspendios uva damnata aris. *h. e.* cujus vinum in sacris non adhibetur. *Solin. cap. 8.* (*al. 13.*) Mothona oppidum, quod cum obsideret Philippus, damnatus est oculum jactu sagittæ. *Al. leg.* oculo. *fu costretto a lasciarvi un occhio.* ¶ *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 111.* hunc Tulliu' quidam Judex heredem facit, & damnati alii omnes. *h. e.* exheredati. ¶ *Damnatus voti* dicitur voti reus, *h. e.* qui voti compos factus, præstare tenetur, quod voto promiserat. *Liv. l. 5. c. 25.* & *l. 7. c. 28.* & *l. 39. c. 9.* & *Nepos in Timol. sub fin.* V. *Damno.* Sic damnatus voto. *Sisen.* apud *Non. c. 4. n. 111.*

DAMNIFICUS, a, um, *dannoso*, qui damnum infert. *Plaut. Cist. 4. 2. 62.* Nequam bestiam & damnificam.

DAMNIGERULUS, a, um, idem ac damnificus. *Plaut. Truccul. 2. 7. 1.* Ite hac muli æris, damnigeruli, foras gerrones.

DAMNO, as, avi, atum, a. 1. *condannare*, κατακρίνω, καταψηφίζομαι, reum facio, & pœnam seu multam impono, condemno: a *damnum* ut in *Damnatio* dictum est. Dicitur autem *damnare* tum judex qui lata sententia pœnæ addicit; tum accusator, qui reum peragit, & ut damnetur, obtinet. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 30.* Damnari per arbitrum. *Id. ibid. paulo supra.* judicio aliquo. *Plaut. Rud. 5. 1. 2.* Damnare quempiam ad Recuperatores. *h. e.* apud Recuperatores. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 1.* Damnari lege Pompeja. *Varr. l. 2. R. R. c. 2.* Emptor pote ex empto, vendito illum damnare, si non tradet. *Cic. pro Cluent. c. 4.* Corrupisse dicitur Cluentius judicium pecunia, quo inimicum suum innocentem condemnaret. ¶ Cum casibus criminis, quo quis est reus. Quotiescumque autem habet genitivum, subintelligitur ablativus *crimine*, *pœna*, aut ejusmodi. *Cic. 7. Attic. ep. 12. ad fin.* Damnare aliquem sceleris. *Id. 6. Verr. c. 45.* quempiam aliquo crimine. & *Verr. 7. c. 5.* Damnari nomine sceleris, & conjurationis. *Id. pro Cluent. c. 41. ad fin.* de pecuniis repetundis. *Ovid. 7. Metam. v. 401.* in aliqua re. *Sueton. in Tiber. c. 11.* ob aliquam rem. ¶ Et cum casibus pœnæ, cui reus addicitur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 83.* Damnare capitis. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 24.* Damnare capite. *Sueton. in Ner. c. 31.* ad opus. *Martian. Dig. lib. 49. tit. 16. leg. 3.* in metallum, in opus publicum, ad bestias. *Ovid. 11. Metam. v. 178.* Damnari in unam partem. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 5. leg. 18.* Damnare ultimo supplicio. *Cic. Verr. 5. c. 12.* aliquem octupli. *Gell. l. 20. c. 1. a med.* aliquem pecuniæ. *Justin. l. 8. c. 1.* Damnari pecunia. ¶ Regit etiam dativum, & infinitum. V. *Damnatus.* ¶ Ponitur & pro obligare. *Pompon. Dig. lib. 30. leg. 12.* Si quis servos testamento heredem mihi dare damnaverit. *Cajus Dig. lib. 8. tit. 4. leg. 16.* Potest in testamento heredem suum quis damnare, ne altius ædes suas tollat. *Ulpian. Dig. lib. 12. tit. 6. leg. 26. circa med.* Si damnaverit heredem suum, ut venditorem a nexu liberaret. ¶ *Damnare aliquem alicui* est damnando addicere, subjicere, obligare. *Senec. l. 6. de Benef. c. 4. a med.* Debitori suo creditor sæpe damnatur, ubi plus ex alia causa abstulit, quam ex credito petit. ¶ Translate est improbare, rejicere, abhorrere, *condannare*, *disapprovare*, *rigettare*. *Quintil. l. 3. c. 6. circa med.* (*al. c. 8.*) Tullius non dubitavit aliquos jam editos libros, aliis postea scriptis, ipse damnare. *Lucan. l. 8. v. 318.* Damnare consilium alicujus. *Quintil. l. 10. c. 2.* Damnamus tempora nostra infelicitatis hujus, ut nunc demum nihil crescat. *Plin. l. 23. 1. 1.* Uvæ recentes in febri damnantur. *Id. l. 11. c. 2.* Fastidio damnare aliquid. *Id. l. 17. c. 2. ad fin.* Virgilius arbores ad occasus seri damnavit. (Adde *Sil. l. 11. v. 285.*) *Id. l. 20. c. 8. extr.* Damnare quidpiam in totum. *Id. l. 8. c. 45.* Boves nigri coloris, ad laborem damnantur. *h. e.* rejiciuntur: non putantur ad laborem apti. *Id. l. 20. c. 3.* Colocynthides Chrysippus damnabat in cibis. *Sil. l. 8. v. 496.* Lycios damnant hastilibus arcus. *h. e.* usum hastæ sagittandi arti præferunt: improbant arcus & sagittas, hastis pugnare malunt. *Stat. l. 3. silv. 2. v. 126.* Fortis & Eoas jaculo damnare sagittas. *h. e.* contemnere, & superare. *Id. l. 5. v. 61.* ales, ceu præscia luctus, Damnavit vesci. *h. e.* respuit, noluit. ¶ Item destinare, sed in re mala. *Lucan. l. 6. v. 64.* mons, quem tristis Erichtho Damnarat sacris. *Id. in fi. l. 2.* Phariæ busto damnantur arenæ. *Virg. 4. Æn. v. 699.* Stygioque caput damnaverat Orco. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 130.* quæ linea Phœben Damnet, & exsulo pallentem fratre relinquat. *h. e.* deficere cogat. ¶ Item obnoxium reddere, obligare. Hinc *damnare homines voti*, vel *votis* dicuntur dii, cum ea concedendo, quæ voto petuntur, voti reos faciunt, atque obnoxios reddunt ad ea præstanda, quæ voto promiserint. *Virg. Ecl. 5. v. 80.* tibi sic vota quotannis Agricolæ facient: damnabis tu quoque votis. *Liv. l. 27. c. 45. a med.* Deos precabantur, ut illis matura ex hostibus victoria esset, damnarenturque ipsi votorum, quæ pro iis suscepissent.

DAMNOSE, adverb. cum damno. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 34.* Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti.

DAMNOSUS, a, um, *dannoso*, ζημιώδης, qui damno est, seu damnum affert, ut alea damnosa, *Martial. l. 14. epigr. 18.* & *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 99. de amne*: Damnosus pecori curris, damnosior agris. *Liv. l. 6. c. 11.* Erat æris alieni magna vis, re damnosissime etiam divitibus, ædificando contracta. *Id. l. 39. c. 9.* Consuetudo minime rei, aut famæ damnosa. ¶ Interdum is, qui damnum patitur. *Plaut. Epid. 2. 3. v. ult.* Argentum accipiam a damnoso sene. *h. e.* infelici, multis damnis confecto. Alii leg. *denoso*, vel *donoso*. ¶ Damnosi etiam dicuntur prodigi, & sumptuosi. *Terent. Heaut. 5. 4. 10.* Gerro, iners, fraus, helluo, ganeo, damnosus.

DAMNUM, i, n. *scapito*, *perdita*, *danno*, βλάβη, detrimentum, jactura, incommodum, malum. *Varr. l. 4. L. L. c. 36.* Damnum a demptione, cum minus re factum, quam quanti constat. Eadem *Paulus* habet *Dig. lib. 39. tit. 2. leg. 3.* Alii ea δαπάνη dicunt, ea quo dapnum, inde damnum. *Cic. 5. de Fin. c. 30.* Si in maximis lucris paulum aliquid damni contraxeris. *Id. 1. Fam. ep. 9.* In meis damnis ex auctoritate Senatus sarciendis. *Terent. Adelph. 2. 2. 23.* Nisi ad mercatum venio, damnum maximum est. *Id. Andr. 1. 1. 116.* Dare damnum. *Id. Heaut. 4. 4. 25.* apportare. *Trebat.* apud *Paul. Dig. lib. 39. tit. 2. leg. 25.* accipere. *Pompon. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 39.* capere. *ricever danno.* *Ulpian. lib. 10. tit. 3. leg. 6.* sentire. *Plin. in proœm. lib. 14.* Hoc mihi damno est. *Plaut. Asin. 1. 3. 35.* Perdidici, isthoc esse vera, damno cum magno meo. *a mio gran costo.* *Cæsar l. 6. B. Gall. c. ult.* Exercitum Cæsar, duarum cohortium damno, reducit. *colla perdita.* *Curt. l. 8. c. 4.* Quæ distributa militem & damno, & fame liberaverunt. *dallo scapito.* ¶ *Damnum facere* est jacturam facere, aliquid amittere, *perdere*, *scapitare*. *Cic. Fam. 7. ep. ult.* Quod declamationibus nostris cares, damni nihil facis. *Plaut. Capt. 2. 2. 77.* Est, ubi profecto damnum præstet facere, quam lucrum. *Cic. Fam. 10. ep. 28. ad fin.* Magnum damnum factum est in Servio. Adde *de clar. Orat. cap. 33.* ¶ Reperitur etiam *damnum pati*, sed rarius. *Senec. l. 1. de Ira, c. 2.* Totos populos capitis damna passos. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 29.* Nec æquum esse, damnum me pati, rescissis meis tignis. ¶ In illo *Lucani l. 8. v. 750.* patriisque hæc damna sepulcri: *potrai* est æquo animo fers, *tolleri*. Sic apud *Liv. l. 22. c. 4.* Annibal id damnum haud ægerrime pati: quin potius credere, velut inelicatam temeritatem ferocioris consulis. ¶ Interdum *damnum facere* est afferre, dare, *portare*, *e far danno*. *Paul. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 30. ad fin.* Qui occasionem præstat, ipse damnum fecisse videtur. ¶ *Damnum infectum* apud JCtos est, quod nondum est factum, sed futurum veremur, ut *Cajus Dig. lib. 39. tit. 2. qui est de damno infecto, leg. 2.* definit, ζημία μέλλουσα. *Cic. in Top. c. 4.* Si quis in pariete communi demoliendo, damni infecti promiserit. ¶ Apud *Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 499.* damna lunæ sunt ejus decrementa. ¶ Aliquando *damnum* ponitur pro multa, *pena*, *taglia*, *confiscazione*, *pegno*. *Cic. 3. Offic. c. 5.* Hoc volunt leges, incolumem esse civium conjunctionem: quam qui dirimunt, eos morte, exilio, vinculis, damno coercent. *Id. Phil. 1. c. 5.* Quis unquam tanto damno Senatorem coegit? *Liv. l. 4. c. 53.* Ferre damnum aliamque coercitionem detrectantibus militiam. *Cic. in fragm.* apud *Augustin. l. 21. de civit. Dei, c. 11.* Octo pœnarum genera in legibus continentur, damnum, vincula, verbera, talio, ignominia, exilium, mors, servitus. ¶ *Damnum*, *jactura*, *detrimentum* idem fere significant, & promiscue a Scriptoribus usurpantur: differunt tamen, si proprie & stricte sumantur. *Damnum* enim est diminutio bonorum, quæ alteri quis aufert: *jactura* diminutio, quæ fit jaciendo per impensas vel inutiles, vel necessarias: *detrimentum* diminutio, quæ fit usu & consumptione rerum. *Cic. Agrar. 2. c. 7.* Non queror flagitium hujus jacturæ atque damni. *Id. 2. de Legib. c. 19.* propter damna, aut detrimenta. *Id. in 5. Verr. 5.* hæc tot detrimenta atque damna.

DAMULA, æ, f. diminut. a dama. *Apul. l. 8. post. princip.* Nec ulla capra, nec pavens damula.

DAN? das ne? *Plaut. Truccul. 2. 4. 22.*

DANAE, es, f. per tres syllabas, Δανάη, Acrisii Argivorum regis & Aganippes filia, neptis Abantis. Cum Acrisio prædictum esset, fore, ut a nepote interficeretur, Danaen in turrim inclusit, turrimque militum, & canum excubiis ab adulteris munivit. Sed Jupiter in imbrem aureum conversus, in turrim ingressus est. Danae ex Jove Perseum peperit. Rex conclusam Danaen in arca una cum filio in mare projici jussit. Delata illa arca est ad Apuliæ litus, & a piscatore capta & aperta. Danae una cum filio ad Pilumnum regem ducta in uxorem accepta est, cui Daunum peperit, cum ex Apulia ad Rutulos migrassent, & Ardeam condidissent. *Horat. l. 3. od. 16.* Inclusam Danaen turris ahenea, &c. V. *Serv. ad 7. Æn. v. 372.* Paulo aliter rem narrat *Hygin. fab. 63.*

DANAEIUS, a, um, ad Danaen pertinens, ut Danaeius heros apud *Ovid. Metam. 5. v. 1.* h. e. Perseus filius Danaes & Jovis, qui Danaeius volucer *Statio* est *Theb. 10. v. 892.* Sic Danaeia Persia apud *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 225.* est Persia sic dicta a Perse filio Persei, & Danaes nepote. Al. tamen aliter leg. aut interpretantur.

DANAI, orum. V. *Danaus, a, um.*

DANAIDÆ, arum, m. Δαναΐδαι, iidem qui Danai, hoc est Græci. *Senec. in Troad. v. 607.* Quid agis, Ulysse? Danaidæ credent tibi? tu cui? parenti. *Id. ibid. v. 757.* Virtus Ulyssis Danaidis nota est satis, Nimisque Phrygibus.

DANAIDES, um, f. Δαναΐδες, filiæ Danai, de quibus V. in voce sequenti. *Senec. in Herc. Fur. v. 757.* Urnasque frustra Danaides plenas gerunt.

DANAUS, i, m. filius Ægisthi, nepos Beli Prisci, frater Ægypti. Alii Beli filium faciunt. Primo regnum apud Ægyptios exorsus est, & ex compluribus uxoribus quinquaginta filias genuit, quæ *Belides* ab avo, *Danaides* a patre dictæ sunt. Has cum peteret Ægyptus frater filiis suis, qui totidem erant numero, in uxores, Danaus Oraculum consuluit, ex quo didicit, se a genero interfectum iri. Ut fratris vim effugeret, in Græciam navigavit, ubi Stheleno, al. Sthenelo rege expulso, Argos tenuit. Sed Ægyptus filiis imperavit, ut patruum persequerentur, nec nisi eo interfecto redirent. Bello igitur coactus Danaus promisit, se Ægypti petitioni satisfacturum. In nuptiarum autem nocte filias subornavit, ut clam se cultris armarent, & viros jam vino lætitiaque sopitos jugularent. Virgines patri obedientes captato tempore necarunt viros unaquæque suum, excepta sola Hypermnestra, quæ Linum, seu Lynceum virum suum servavit. Quidam putant, etiam Bebrycem (quam tamen *Hygin. fab. 170.* inter Danai filias non enumerat) sponso suo Hippolyto pepercisse, & metu patris in Asiam profugisse, ibique nomen Bebryciæ provinciæ dedisse. Ob tale nefas fabulantur apud Inferos hisce virginibus supplicii loco præscriptum esse dolium pertusum aqua implere, e quo tantundem effluat, quantum infundatur. Danaus quinquaginta regnavit annos, ac tandem a Lynceo genero juxta oraculum interfectus est. *Hygin. fab. 168. & 170.* (ubi filias Danai, earumque sponsos singillatim enumerat) *Serv. ad 10. Æn. v. 497.* & *Ovid. Heroid. ep. 14.* ¶ Danai porticus, quam memorat *Ovid. 2. Amor. el. 2. v. 4.* fuit Romæ porticus Apollinis Palatini, cum bibliotheca Latina Græcaque, ab Augusto ædificata, ut narrat *Sueton. in ejus vita, c. 29.* in qua erant signa Danai, & filiarum ejus. V. *Ovid. 1. de art. am. v. 73.* & *Propert. l. 2. eleg. 23.*

DANAUS, a, um, Δαναός, *Greco*, ad Danaos pertinens, hoc est Græcos, ita dictos a Danao Argivorum rege. *Ovid. de remed. amor. v. 66.* Nec manibus Danais Pergama victa cadent. *Id. Heroid. ep. 8. v. 14.* Cum Danaus Phrygias ureret ignis opes. & *vers. 24.* Danaus miles. *Id. Metam. 13. v. 59.* Prodere rem Danaam. ¶ *Danai, orum,* sunt Græci, ut dictum est: habetque *Virgilius* sæpe, *Ovid. Tibull. Propert.* &c. Quidam tradunt Danai filias, postquam sponsos occiderant, Argivis hominibus nupsisse, atque ex his natos primum Danaos fuisse dictos (quod significare videtur illud Veteris Poetæ apud *Cic. 2. de Fin. c. 6.* Omnes Danai, aut Mycenenses, Attica pubes: ubi *Danai* designant, ut opinor, Argivos) paulatim deinde omnes Græcos. V. *Hygin. fab. 170. extr.* ¶ *Danaum* pro *Danaorum* est apud *Virg. Æn. 1. v. 602.*

DANDARI, orum, Δανδάριοι, populi Scythiæ circa Mæotiden paludem. *Plin. l. 6. c. 7.* ¶ Hos *Tacit. Ann. 12. c. 15.* appellat Dandaridas, & *cap. 16.* eorum regionem Dandaricam.

DANI, orum, *Danesi*, populi Chersonesi Cimbricæ, & vicinarum insularum, quorum regio *Dania* vocatur. *Venant. Fortun. l. 10. carm. 7. v. 50.* Saxonis, & Dani gens cito victa probat. *Al. leg.* & Rhodani. *Serv. ad Æn. 8. v. 728.* scribit, Danos dictos esse a Dais, qui sunt populi Scythiæ juncti Persidi. Sed vel alios intelligit, vel in ejus verbis mendum est.

DANISTA, æ, m. *usuraio*, δανειστής, fenerator, a δάνος, fenus, mutuum, & δανείζω, fenori do. *Plaut. Epid. 1. 2. 51.* Id argentum ab danista sumpsit fenore. *Id. Pseud. 2. 3. 53.* Ambabas? invenires mutuum, ad danistam devenires, adderes fenusculum.

DANISTICUS, a, um, *di usuraio*, δανειστικός, ad danistam pertinens. *Plaut. Mostell. 3. 1. 227.* Nullum est genus hominum tetrius, quam danisticum.

DANO. V. *Do* in fi.

DANOSUS, a, um, adject. liberalis: a *dano* pro *do*. V. *Damnosus*.

DANUBINUS, a, um, ad Danubium pertinens. *Sidon. l. 8. epist. 12.* Ad limitem Danubinum contra Massagetas proficisci.

DANUBIUS, ii, m. *Danubio*, nobilis fluvius Germaniæ, qui oritur in Germaniæ jugis montis Abnobæ, ex adverso Rauraci Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes, immenso aquarum auctu, & unde primum Illyricum alluit, Ister appellatus, sexaginta amnibus receptis, medio ferme numero eorum navigabili, in Pontum vastis sex fluminibus evolvitur. Hæc & alia *Plin. l. 4. c. 12.* Ostiorum ejus nomina recenset *Ammian. l. 22. c. 9.* (*al. 29.*) Consule Geographos. *Ovid. 4. ex Pon. ep. 10. v. 57.* Innumerique alii, quos inter maximus omnes, Cedere Danubius se tibi, Nile, negat. ¶ Apud *Valer. Flacc. l. 8. v. 293.* quidam MSS. codices habent *Danuvios*, quod & in nummo Trajani legitur apud *Tristan. to. 2. pag. 395.* &c. ¶ *Danubium* neutr. gen. *Sallust. in fragm.* apud *Acron. in Horat. art. Poetic. v. 18.* Nomenque Danubium habet.

DANUNT pro *dant*, V. in *Do* in fine.

DAPALIS, le, *sontuoso*, *lauto*, δαψιλής, ut *Dapalis cœna*, quæ plena est amplis dapibus, ut *Non. c. 2. n. 200.* interpretatur. *Titinn. ibid.* Toto sit in foco mihi dapalis cœna. Adde *Auson. ep. 9. v. 13.* ¶ *Dapalis Jupiter* dictus est, cui dapali cœna sacrum fiebat. *Cato R. R. c. 132.* Jovi dapali culignam vini quantum vis polluceto.

DAPHNÆUS, a, um, Daphnensis, ut Daphnæus Apollo, *Ammian. lib. 22. c. 13.* (*al. 31.*)

DAPHNE, es, f. *alloro*, δάφνη, Græca vox laurum significans. *Petron. in Satyr. c. 131.* Et baccis redimita daphne, tremulæque cupressus. Ubi prima in *daphne* (si vera est lectio) corripitur *n* littera liquescente more Græcorum: quod & in *cycnus* factum est a Poetis, in *Tecmessa*, in *Procne*, &c. Lauream victoriæ significare videtur in nummis Constantini M. apud *Mediobarb. pag. 467.* ubi legitur Constantiniana Daphne. ¶ In fabulis est Penei fluvii (alii Ladonis Arcadiæ fluvii) filia, quæ ab Apolline amata, cum ejus vim non posset effugere, implorato paterno numine conversa est in laurum. *Ovid. 1. Metam. v. 452. & sequentib. Hygin. fab. 203. Serv. ad Virg. Ecl. 3. v. 63.* & *ad 2. Æn. v. 513.* ¶ Porro etiam sic mutatam Apollo amare pergens, dedit ei arbori, ut semper vireret, coronam ex ea gestare cœpit, sacramque sibi esse perpetuo voluit. *Serv. ad Æn. 3. v. 92.* & *Hygin. loc. cit.* ¶ De Daphne vico Syriæ, V. in voce sequenti.

DAPHNENSIS, se, ad Daphnem pertinens. Est autem Daphne vicus Antiochiæ Syriæ proximus, ubi lucus fuit & templum Apollini & Dianæ sacrum. *Eutrop. l. 6. c. 14.* Pompejus aliquantum agrorum Daphnensibus dedit, quo lucus ibi spatiosior fieret. ¶ Hujus vici meminit *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 8.* ubi significat locum fuisse deliciis & luxu affluentem, ubi perditis moribus homines vitam agerent. Adde *Vulcat. Gallic. in Avid. Cass. c. 6.*

DAPHNIA, æ, f. gemma comitialibus morbis utilis. *Plin. l. 37. c. 10.*

DAPHNICUS, a, um, ad Daphnem Antiochiæ vicum pertinens: de quo in *Daphnensis* dictum est. *M. Anton. Philos. in epist.* quæ lem apud *Vulcat. Gallican. in Avid. Cass. c. 5.* Legiones Syriacæ diffluentes luxuria, & Daphnicis moribus agentes. *Salmas.* aliter vult legi.

DAPHNIS, idis, m. filius Mercurii, & Lycæ Nymphæ, in Sicilia natus, puer formosissimus, qui primus omnium pastor fuisse dicitur. Hic a matre in lucem editus, statim abjectus fuit, inventusque inter lauros (unde & nomen habuit, quia δάφνη laurum significat) educatusque, factus est paulatim & venationis & musices peritissimus, ab ipso Pane edoctus. Quidam etiam apud *Diomed. l. 3. pag. 484.* putant fuisse primum auctorem carminis Bucolici. Adamatus a Nympha quadam, jurejurando promisit, se cum alia nunquam concubiturum: sed cum aliquando in regia puella fidem fefellisset, a Nympha cæcus in pœnam factus est. Ille in auxilium patrem invocavit, a quo in cœlum sublatus fuit, inque eo loco, ubi viserat, fons elicitus, apud quem quotannis Siculi sacrificant. *Serv. ad Ecl. 5. v. 20.* & *Ecl. 2. v. 26.* qui paulo aliter rem narrat ad *Ecl. 8. v. 68.* cum amaretur a Nympha Nomia, & ille eam sperneret, & Chimeram potius sequeretur, ab irata Nomia luminibus primum orbatum, deinde in saxum fuisse conversum. Aliam quoque ex aliorum opinione narrationem adscribit, quam eo loco V. ¶ *Daphnis casia* apud *Scribon. Larg. compos. 152.* est, quam *daphnitidem casiam* ipse appellat *compos. 269.* scilicet Daphnoides, de qua mox. *Joann. Rhod.* putat, etiam priore *Largi* loco *daphnitis* legendum esse.

DAPHNITIS. V. in fine vocis præced.

DAPHNOIDES, is, δαφνοειδής, lauri similis. Sic appellatur genus casiæ, quæ cortice laurum imitatur. *Plin. l. 12. c. 20.* ¶ Item genus lauri, scilicet frutex ramosus, crassiore ac molliore, quam laurus, folio; cujus gustato os atque guttur accenditur, baccis e nigro rufis. *Id. l. 15. c. 30.* ¶ Item clematis, Ægyptia cognomine, folio lauri, longa, tenuisque. *Id. l. 24. c. 15. extr.*

DAPHNON, onis, m. *laureto*, δαφνών, lauretum, *h. e.* locus lauris consitus: vox Græca. *Petron. in Satyr. c. 126.* Flexit se in eum daphnona, qui ambulationi hærebat. *Martial. l. 10. epigr. 79.* Disposuit daphnona suo Torquatus in agro.

DAPIFER, ri, m. dapes ferens. *In Inscription. Murator.* refertur inter officia domus Augustæ, *pag. 915. n. 3.*

DAPINO, as, a. 1. dapes, seu cibum præbeo: vox plebeja. *Plaut. Capt. 4. 2. 216.* Æternum tibi dapinabo cibum, si vera autumas. Al. aliter leg.

DAPS, dapis, f. *vivanda*, *cibo*, δαίς, cibus, vox fere poetica. *Horat. epod. 5. v. 32.* Quo posset infossus puer Longo die bis terque mutatæ dapis Inemori spectaculo. *Id. l. 4. od. 4. v. 12. de aquila.* Nunc in reluctantes dracones Egit amor dapis, atque pugnæ. *Id. in art. poet. v. 198.* Ille dapes laudet mensæ brevis. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 68.* Efferus, humana qui dape pavit equos. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 304.* Large multiplici constructæ sunt dape mensæ. *Virg. 9. Æn. v. 109.* Instituere dapes. *Id. Ecl. 6. v. 79.* Parare ascui dapes. *Ovid. 8. Metam. v. 683.* Et veniam dapibus, nullisque paratibus orant. *domandano perdono delle scarse trattamenta.* ¶ Discrimen tradit ad illud *Virg. 1. Æn. v. 710.* Qui dapibus mensas onerent, & pocula ponant: tradit, inquam, *Servius* hujusmodi, quod *dapes* regum sint, *epulæ* privatorum. & ad illud *3. Æn. v.*

224.

224. dapibusque epulamur opimis : quod dapes deorum sint, epulæ hominum. Sic Tibull. l. 1. eleg. 5. v. 28. deo agricolæ Pro segete spicas, pro grege ferre dapem. ¶ De lautiore convivio, banchetto. Ovid. 2. Fast. v. 657. Conveniunt, celebrantque dapes vicinia simplex. Martial. l. 7. epigr. 85. Ad natalitias dapes vocabar. Id. l. 12. epigr. 48. Capitolinæ, pontificumque dapes. ¶ De cibis, qui Manibus & Diis offeruntur in sacris. Festus : Daps apud antiquos dicebatur res divina, quæ fiebat aut hiberna semente, aut verna : quod vocabulum ex Græco deducitur, apud quos id genus epularum δαὶς dicitur (Vossio in Etymol. placet duci a δαπάνη.) Liv. l. 1. c. 7. ad fin. Bove sacrum Herculi, adhibitis ad ministerium dapemque Potitiis, ac Pinariis, factum. Liv. Andron. apud Priscian. l. 7. pag. 752. Putsch. Quæ hæc dape est? quis festus dies? Virg. 3. Æn. v. 301. Solemnes tum forte dapes, & tristia dona Libabat cineri Andromache. Cato R. R. c. 131. Dapem pro bubus piro florente facito. & cap. 132. Jupiter dapalis, quod tibi fieri oportet in domo familiaque mea, culignam vini dapi, ejus rei ergo : macte hac dape pollucenda esto. & ibid. Daps Jovi assaria pecunia, urna vini Jovi casta. ¶ Et universim de victimis. Senec. in Oedip. v. 557. Flamma prædatur dapes, Vivumque trepidat igne ferali pecus. ¶ Dapes humanas honesto vocabulo Plin. l. 17. c. 9. merdas hominum dixit.

DAPSILE, & Dapsiliter, adverb. in abbondanza, sontuosamente, lautamente, δαψιλῶς, large, copiose : vox Græcæ originis. Sueton. in Vespas. c. 19. Convivabatur assidue, ac sæpius recte & dapsile, ut macellarios adjuvaret. Al. leg. recta ac dapsili : subintellige cœna. Pompon. apud Non. c. 11. n. 34. Quid nunc vis fieri ? verrem sums dapsile, ac dilucide. Nævius apud Charis. l. 2. pag. 178. Putsch. Ultro meretur, quamobrem ametur : ita dapsiliter suos amicos alit. Lucil. apud Non. c. 4. n. 232. Scito enim, bene longinquum mortalibu' morbum In vino esse, ubi qui invitavit dapsilius se.

DAPSILIS, le, copioso, abbondante, δαψιλής, largus, copiosus, abundans : vox Græca. Plaut. Aulul. 2. 1. 45. Dotes dapsiles. Id. Mostell. 4. 2. 66. Dapsilis sumptus facere. Id. Pseud. 5. 1. 21. Corollas dare dapsiles. Colum. l. 4. c. 27. ad fin. Si continuis superioribus annis dapsili proventu fatigata vitis fuerit, requiescere ac refici par erit. Id. l. 3. c. 2. post med. Spionia vitis dapsilis musto. Apul. l. 11. Metam. Dapsilem copiam facundiæ subministrare. ¶ Dapsilis lectus apud Plaut. Trucul. 1. 1. 34. est instructus omnibus rebus ad cubandum necessariis, letto fornito. ¶ Etiam dapsilus, a, um, olim dictum fuisse videtur. Plaut. Pseud. 1. 4. 2. Postquam herili filio largitus dictis dapsilis. Potest tamen dapsilis & hoc loco esse rectus casus singularis. ¶ Pareus in Lex. Crit. ait in omnib. MSS. Plautinis scriptum esse lapsilis ita enim consuevisse Veteres l pro d scribere : quod confirmat Lips. l. 1. antiquar. lection. cap. 15.

DAPSILITER. V. Dapsile.

DAPTICE se acceptos antiqui dicebant significantes, magnifice. Festus in Daps.

DAPTICUM NEGOTIUM, amplum, magnificum. Fest. in Daps.

DARDANARIUS, ii, m. incettatore, παντοπώλης, σιτοκάπηλος, annonæ, & aliarum mercium negotiator, qui studio undique coemit, & coempta comprimit, ut annonam incendat, & carius vendat. Putat Turneb. l. 9. adversar. c. 17. nomen huic odiosissimo hominum generi inditum a quodam Dardano Phœnici, insigni mago (cujus meminit Plin. lib. 30. cap. 1. Arnob. lib. 2. pag. 31. Tertull. de Anim. cap. penult. & Dardaniæ artes pro magicis dicuntur a Colum. lib. 10. v. 358.) quasi magicis artibus annonam in sua horrea convertant, & caritatem inducant, eorum instar, qui in Legib. XII. Tab. apud Senec. l. 4. quæst. nat. c. 7. fruges alienas excantare dicuntur. Sed de hac Turnebi conjectura alii viderint. Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 11. leg. 6. Annonam attentare, & vexare vel maxime dardanarii solent. & mox Dabebis suffodire, ne dardanarii ullius mercis sint. Paul. ibid. tit. 19. leg. 37. In dardanarios, propter falsum mensurarum modum, extra ordinem vindicari placuit.

DARDANIA, æ, f. Δαρδανία, insula eadem, quæ Samothrace. Plin. l. 4. c. 12. a med. ¶ Item regio supra Troadem ad Hellespontum, ubi oppidum Dardania apud Pompon. Mel. l. 1. c. 18. sub fin. (quod Dardanum appellat Plin. l. 5. c. 30.) prope Abydum a Dardano conditum, teste Hygin. fab. 275. Unde orta est appellatio de i Dardanelli. De hoc intelligendum est illud Ovidii 1. Trist. el. 10. v. 25. Dardaniamque petit auctoris nomen habentem. Servius ad Æneid. 8. v. 134. Dardanum vocat. ¶ Dicitur aliquando de ipsa Troja. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 57. ¶ Ipsa quoque regio pro toto regno Trojæ sumitur. Virg. 2. Æn. v. 281. & 325. & 3. Æn. v. 52. &c.

DARDANIDES, æ, m. Δαρδανίδης, patronymicum a Dardano, h. e. filius, vel nepos Dardani, vel quivis alius a Dardano descendens. Ovid. 6. Fast. v. 419. Mœnia Dardanides nuper nova fecerat Ilus. Virg. 12. Æn. v. 774. voluitque manu convellere ferrum Dardanides. h. e. Æneas. Adde lib. 10. v. 545. ¶ Dardanidæ, arum, sæpe dicuntur de omnibus Trojanis. Virg. 5. Æn. v. 45. Dardanidæ magni genus alto a sanguine Divum. Id. l. 12. v. 585. Pandere portas Dardanidis. Id. 2. Æn. v. 241. O patria, o divum domus Ilium, & inclyta bello Mœnia Dardanidum! pro Dardanidarum. ¶ Item de Romanis, qui ab Ænea. Sil. l. 16. v. 192. Dardanida pulcherrime. h. e. Scipio Africane. Al. leg. Dardanide. Sed de hac positione vocativi V. in Æneides.

DARDANIS, idis, f. patronymicum a Dardano, Δαρδανίς. Sumitur & pro Trojana. Ovid. 13. Metam. v. 412. Dardanides matres. Id. Heroid. ep. 16. v. 194. Dardanides nurus. Martial. l. 10. epigr. 30. Cajeta Dardanis. h. e. a Trojanis condita.

DARDANIUS, a, um, Δαρδάνιος, ad Dardanum, item universim ad Trojanos, & Trojam pertinens. Virg. 1. Æn. v. 606. Dardania gens. & vers. 498. Æneas Dardanius. Id. 10. Æn. v. 438. Dardania tela. Ovid. Heroid. ep. 8. v. 45. Dardanius advena. h. e. Paris, qui Troja Spartam profectus est abducendæ Helenæ causa. Id. 3. Trist. el. 5. v. 38. Dardanius senex. h. e. Priamus. Martial. l. 11. epigr. 105. Dardanius minister. h. e. Ganymedes pincerna Jovis. Ovid. 2. Fast. v. 680. Dardanius dux. h. e. Æneas. Id. 2. Fast. v. 519. Dardaniæ pinus. h. e. naves Æneæ Italiam petentis. Id. 13. Metam. v. 335. Dardanius vates. h. e. Helenus Priami filius, vates nobilis. Id. 15. Metam. v. 431. Dardania Roma. h. e. a Trojanis condita. Lucan. l. 3. v. 187. Dardania Oricus. h. e. in qua Helenus Priami filius regnavit. ¶ Dardaniæ artes sunt magicæ. V. in Dardanarius. ¶ De Dardanio oppido V. in Dardania.

DARDANUS, i, m. Δάρδανος, filius Jovis, & Electræ Atlantis filiæ, qui ex Corito urbe Etruriæ profectus (al. ex Pheneo urbe Arcadiæ, al. ex Creta) Samothraciam primum cum fratre Jasio petiit : unde Penatibus cum eo divisis, & Palladio asportato, in Phrygiam transiit. Alii dicunt causam profectionis fuisse, quod in dissensione de regno fratrem interemisset, & ob iram populorum mutare solum coactus sit. Dardaniam oppidum, & Ilium condidit, & regni Trojani princeps fuit. Duxit uxorem Batiam Teucri filiam (al. Astiochen) cui natus est filius Erichthonius, huic Tros, huic Assaracus, cujus frater Ilus, qui post eum regnavit, Laomedontem genuit Priami patrem. Alii aliter hanc genealogiam describunt, qui Dardanum non primum, sed secundum faciunt Ilii regem. Virg. tamen 8. Æn. v. 134. Dardanus Iliacæ primus pater urbis & auctor. V. ibi Servium, & ad 7. Æn. v. 207. & ad lib. 3. v. 167. & ad lib. 8. v. 130. &c. ¶ Græca positione Ovid. 4. Fast. v. 31. Dardanon Electra nesciret Atlantide cretum.

DARDANUS, a, um, adject. ad Dardanum, seu ad Trojanos pertinens. Horat. l. 1. od. 15. v. 10. Dardanæ genti. Id. l. 4. od. 6. v. 7. Dardanæ turres. h. e. Trojæ. Virg. 6. Æn. v. 57. Dardana tela Paridis. Propert. l. 4. el. 1. v. 4. Dardana puppis. h. e. navis, qua Æneas in Italiam venit. Sil. l. 1. v. 14. ¶ De Dardano oppido V. in Dardania. ¶ Dardanum (subaudi aurum) brachiorum ornamentum aureum, quo & viri utebantur : ita dictum a Dardanis. Plin. l. 33. c. 3. ¶ Dardani, orum, dicti sunt etiam Romani, quorum auctor Æneas Dardanus. Hinc Dardanus ductor apud Sil. 1. v. 14. est Scipio Africanus. ¶ Item populi Mœsiæ, ubi nunc Servia est. Plin. l. 3. c. ult. & Cic. pro Sext. c. 43.

DARES, etis, m. Δάρης, Historicus Phrygius, qui primus bellum Trojanum, cui ipse interfuerat, Græce conscripsit, quod postea ab aliquo deterioris ævi Scriptore Latine conversum est. Falsi enim sunt, qui ejus auctorem Cornel. Nepotem fecere : quod & Stylus indicat, & conveniens judicium Eruditorum. Quare quæ ex Darete afferuntur ad Latinitatem pertinentia, exiguæ admodum sunt auctoritatis.

DARIUS, & Darēus, i, m. Δαρεῖος. Tres hoc nomine Persarum reges fuere : primus filius Hystaspis, pater Xerxis : alter Longimani filius, cognomine Nothus : tertius Arsami filius, quem Alexander regno spoliavit. De his Justin. de tertio etiam Curtius multa. ¶ De secundo hæc narrat Valer. Max. l. 9. c. 2. n. 6. extern. Sanctissimo Persis jurejurando obstrictus, ne quem ex conjuratione, quæ septem Magos cum eo oppresserat, aut veneno, aut ferro, aut ulla vi, aut inopia alimentorum necaret, mortis rationem excogitavit, qua onerosos sibi, non perrupto religionis vinculo, tolleret. Septum enim altis parietibus locum cinere complevit, suppositoque tigno prominente, benigne cibo & potione exceptos in eo collocabat : e quo somno sopiti in illam insidiosam congeriem decidebant. Hinc Ovid. in Ibin, v. 317. Utque necatorum Darei fraude secundi, Sic tua subsidens devoret ossa cinis. ¶ Apud Auson. nomen est monetæ, epist. 5. v. 23. Ergo aut prædictos jam nunc rescribe Darios, &c. Sup. vers. 19. Philippos dixerat.

DASI, dari. Fest. V. initium litteræ S.

DASUMIANUM SENATUSCONSULTUM, quod memoratur a Modestino Dig. lib. 40. tit. 5. leg. 36. & a Marciano ibid. leg. 51. ad fideicommissarias libertates pertinens, a quodam Dasumio dictum videtur : sed nihil mihi præterea compertum est. Haloander edidit Dasumajanum.

DASYPUS, odis, m. & f. δασύπους, genus quadrupedis hirtos & villosos pedes habentis : a δασύς, pilosus, & πούς, pes. Plin. l. 11. c. 39. Pili dasypodi & in buccis intus, & in pedibus. Id. l. 8. c. 55. Lepus omnium prædæ nascens, solus, præter dasypodem, superfetat. Id. l. 10. c. 63. a med. Dasypodes omni mense pariunt, & superfetant sicut lepores. & ibid. in f. Superfetant dasypus & lepus tantum.

DATARIUS, a, um, adject. δοτός, qui dari potest, vel dandus est. Plaut. Pseud. 4. 2. 13. An non prius salutas? Sy. Nulla est mihi salus dataria.

DATATIM, adverb. scambievolmente, invicem dando, ut Ludere datatim, quemadmodum qui pila lusitant, quæ vicissim mittitur, & remittitur. Plaut. Curcul. 2. 3. 18. Tum isti, qui pila ludunt datatim, servi scurrarum in via. ¶ Transfertur & ad obscenum sensum. Enn. (corrige Nævius) de meretrice loquens, apud Isidor. l. 1. c. 25. Orig. Quasi in choro pila ludens, datatim dat se se, & communem facit. Pompon. apud Non. c. 2. n. 213. Datatim in lecto ludere. Adde Afran. ibid.

DATHIATUM appellatur tus rufum, secundæ vindemiæ, vilioriſque pretii, quod vere colligitur, incisis hieme arboris turiferæ corticibus. Plin. l. 12. c. 14. ad quem locum Salmasius in Solin. pag. 505. vult legi dadiatum, a Græco δαδίατον, h. e. a δᾳδίον, facula, parva tæda, quia in tædiferis arboribus e trunco tædæ fiant, & quia hujusmodi tus rufum erat, atque adeo tædæ accensæ simile.

DA-

DATIO, onis, f. *δόσις*, actus dandi. *Cic. de leg. Agrar.* 2. c. 22. Cujus judicium, legumque datio, captorum agrorum ipsius virtute cognitio tolitur. *Al. leg.* latio. *Var. l.* 3. R. R. *c. 9. sub fin.* Remittendum in datione cibi. *Plin. l. 7. c.* 56. Ordinem exercitus, signi dationem, tesseras, vigilias Palamedes invenit. *Liv. l.* 39. *c.* 19. Uti Feceniæ Hispalæ datio, deminutio, gentis enuptio, tutoris optio item esset. *h. e.* traditio possessionis patrimonii sui, cui vellet, vendendo, permutando, testamento relinquendo, &c. *In fragm. legis Mamiliæ pag.* 340. *Goesii.* Jurisdictio, judicis datio, addictio. *h. e.* assignatio. *Ulpian. Dig. lib.* 37. *tit.* 8. *leg.* 1. Datio bonorum possessionis. *Paul. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 2. Datio partis. *Florentin. lib.* 34. *tit.* 4. *leg.* 14. Datio, aut ademptio legati. ¶ *Marcell. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 68. dationem pro solutione dixit.

DATIVUS, a, um, *δοτικός*, qui datur, vel qui dat. Tutores *dativi* dicuntur ab *Ulpiano lib. singular. tit.* 11. *de tutel.* qui testamento nominatim dantur. *Modestin.* tamen videtur eos a testamentariis distinguere. Inquit enim *Dig. lib.* 46. *tit.* 6. *leg.* 7. Dativus, vel testamentarius tutor, sive curator non petet satis a collega suo, &c. *Justinian.* quoque *lib.* 2. *Cod. tit.* 3. *leg.* 52. aperte distinguit testamentariam tutelam a legitima & dativa. Prior nempe est, quæ testamento, secunda quæ lege, tertia quæ a judice datur: quod confirmat *ibid. lib.* 3. *tit.* 30. *leg. ult.* ¶ Apud Grammaticos *dativus casus* est tertius, verbis dandi inserviens. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) *Gell. l.* 4. *c.* 16. *Priscianus*, *Diomed.* &c. Quare & *dandi casus* appellatur. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 25.

DATO, as, a. 1. frequentativum a *do*, *das*. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *ad fin.* Themison (*medicus*) binas non amplius drachmas (*ellebori*) datavit: sequentes & quaternas dedere. *h. e.* dare consuevit. Quidam MS. habet *dedit*. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 73. Tu solus, credo, fænore argentum datas. *Sidon. l.* 5. *ep.* 13. Cum tributum annuum dataverit. ¶ Obscenum quid latere volunt in illo *Plauti Aulul.* 4. 4. 10. Eu. Pone. St. Id quidem pol: te datare consuetum senex.

DATOR, oris, m. *datore*, *δοτήρ*, qui dat. *Plaut. Trucul.* 2. 1. 33. & 2. 7. 18. Datores novos oportet quærere, qui de thesauris integris demunt, dannunt. *Id. in fragm.* apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 616. *Putsch.* Datores bellissimi negotioli solutis esse. *Virg.* 1. *Æn. v.* 738. Adsit lætitiæ Bacchus dator, & bona Juno. ¶ In ludo pilæ *dator* est, qui pilam ludentibus subministrat: sicut *factor*, qui pilam ferit, & ipsum lusus certamen facit: unde *factiones* dictæ de partibus ludentium. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 17. Isti qui ludunt datatim, servi scurrarum in via, Et datores, & factores omnes subdam sub solum. De hoc *Petron. in Sat. c.* 27. Non eam (*pilam*) amplius repetebat, quæ terram contigerat, sed follem plenum habebat servus, sufficiebatque ludentibus.

DATUS, a, um, *dato*, *concesso*, *δεδομένος*, concessus, tributus. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 16. *extr.* Bonum oblatum & datum. *Id. l.* 1. *Offic. c.* 17. Beneficia ultro citro data, accepta. *Id. de Senect. c.* 20. Fidem hosti datam conservare. *Id.* 7. *Attic. ep.* 18. Illius alterum consulatum a republica, os data quidem occasione repulimus. *Liv. l.* 2. *c.* 41. Signum inde factum esse, & inscriptum: Ex Cassia familia datum. *Cal. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 1. & *Plin. l.* 7. *ep.* 11. *ad fin.* Data opera aliquid facere. *con istudio e attenzione*, *a bella posta*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 87. venti, Qua data porta, ruunt. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 16.) Scire quemadmodum in data linea constitui triangula æquis lateribus possint. *modus dicendi frequens apud Mathematicos*. ¶ *Data*, *orum*, sunt res datæ. *Cic. de Amic. c.* 16. Ut par sit ratio acceptorum, & datorum. *del dare*, *a dell' avere*. ¶ Et specialiter munera, *regali*, *doni*, *δῶρα*. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 463. Ingentibus datis sollicitare aliquem. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 72. Non est justus amator, nisi qui perpetuat data. *Propert. l.* 3. *el.* 13. *v.* 6. heu nullis capta Lycinna datis. ¶ In ludo calculorum *datum* est calculus loco motus vincendi gratia. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 781. Itaque tibi concedo, quod in duodecim scriptis solemus, ut calculum reducas, si te alicujus dati pœnitet. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. *post med.* Scævola in lusu duodecim scriptorum, cum prius calculum promovisset, essetque victus, dum rus tendit, repetito totius certaminis ordine, quo dato errasset, recordatus rediit, &c. ¶ *Datum* adscriptum in fine epistolarum significat tempus & locum, quo epistola data, seu scripta est, *la data*. Legitur apud *Cicer.* 14. *Fam. ep.* 2. 7. 8. 12. & 23. Sic *Q. Fr. l.* 2. *ep.* 16. Accepi tuas litteras datas Placentiæ. ¶ *Datus* cum infinito, *Stat.* 10. *Theb. v.* 387. motu ducis acre agebat Amphion equites, noctem vigilataque castra Explorare datus. *h. e.* jussus, vel missus, destinatus ad explorandum.

DATUS, us, m. datio, *δόσις*. In sexto casu singulari *Plaut. Trinum.* 5. 2. 15. *Is* mille nummum se aureum meo datu tibi ferre ajebat. *datogli da me*.

DAUCUM, & Daucon, i, n. *δαῦκον*, herba est e genere pastinacearum, & ipsa plurium generum, sed probatissima Cretica, cujus meminit etiam *Celsus l.* 5. *c.* 23. *sect.* 3. fœniculi similitudine, candidioribus foliis & minoribus hirsutisque, caule pedali recto, radice suavissimi gustus & odoris, semine milii albo, acri, odorato, ut *Plin. l.* 19. *c.* 5. *a med.* & *lib.* 25. *c.* 9. *a med.* describit. *Id. ibid. c.* 11. Daucum medetur capitis dolori. *Id. l.* 26. *c.* 7. *ad fin.* Cruditates digerunt daucum, vettonicæ farina, plantago decocta.

DAVID, m. indeclin. & idis, *Davide*, secundus Hebræorum rex, nobilitate generis, sanctitate, prophetia, Psalmorum sacrorum opere, magnisque aliis rebus gestis in omne ævum celeberrimus. *Auson. in Ephemer. in Orat. in f.* Consona quem celebrant modulati carmina David. *Juvenc. l.* 4. *v.* 48. Respondent, illum Davidis origine nasci.

DAVIDICUS, a, um, ad Davidem pertinens. *Prudent. Cathemer.* 12. de *Epiphan. v.* 49. Jam flos subit Davidicus, Radice Jesse editus. *h. e.* Jesus Christus, qui ex semine David homo natus est. *Sedul. l.* 1. *v.* 7. Davidici cantus. *Id. l.* 4. *v.* 42. Davidica urbs. *h. e.* Hierosolyma.

DAULIAS, adis, f. patronymicum a Daulide regione, & urbe Phocidis, quæ olim a Thracibus culta, Terei regis Thraciæ imperio paruit. In hac urbe fama est, Prognem Tereo filium Ityn epulandum dedisse, ipsamque in hirundinem, & Philomelam sororem in lusciniam conversam fuisse, ut *Pausan.* tradit in *Atticis*, & in *Phocicis*: quamvis *Ovid. Metam.* 6. ubi totam hanc fabulam persequitur, in Thracia id accidisse narrat. Hinc *Daulias ales* tum Prognem, tum Philomelam significare potest: sed de Progne, quæ fuit mater Ityos, dictum in illo *Ovidii Heroid. ep.* 15. *v.* 153. Sola virum non ulta pie mœstissima mater Concinit Ismarium Daulias ales *Itym*. & *Albinovani ad Liv. el.* 1. *v.* 105. Talis in umbrosis mitis nunc denique silvis Deflet Threicium Daulias ales Itym. *Virg. in Ciri*, *v.* 200. Daulades puellæ. Adde *Catull. carm.* 64. *ad Ortal. v.* 14.

DAULIS, idis, f. *Δαυλίς*, idem quod Daulias. *Senec. in Thyest. v.* 275. animum Daulis inspira parens, sororque. *h. e.* Progne, & Philomela.

DAULIUS, a, um, ad Daulidem urbem Phocidis pertinens. V. in *Daulias*. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 276. Daulia Threicio, Phoceaque milite rura Ceperat ille ferox.

DAUNIACUS, a, um, adject. idem quod Daunius. *Sil. l.* 12. *v.* 429. Jamque in Dauniacos transfunderet agmina campos. Alii leg. *Daunoveris*.

DAUNIUS, a, um, ad Daunum pertinens. *Virg.* 8. *Æn. v.* 146. Gens Daunia. *h. e.* Rutuli cum Turno rege Dauni filio. *Id. l.* 12. *v.* 723. Daunius heros. *h. e.* Turnus. *Id. ibid. v.* 785. Dea Daunia. *h. e.* Juturna Nympha Turni soror. *Sil. l.* 8. *v.* 359. Daunia regna. *h. e.* Rutulorum. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 33. Dauniæ cædes. *h. e.* Latinorum. Posuit autem *Daunias*, quia ex Apulia Daunia fortissimi milites conscribebantur: quare *Daunias militaris* ab eodem *lib.* 1. *od.* 22. *v.* 14. appellatur. *Id. l.* 4. *od.* 6. *v.* 27. Daunia Camena. *h. e.* sua ipsius *Horatii*, qui Venusinus fuit. Venusia autem est in confinio Lucaniæ, & Apuliæ Dauniæ, ut ipse *l.* 2. *sat.* 1. *v.* 34. docet. & præterea Dauniorum colonia fuit, ut apud *Plin. l.* 3. *c.* 11. legitur. *Sil. l.* 1. *v.* 244. Daunius juvenis. *h. e.* Theron, cujus patria fuit Ardea Rutulorum oppidum. ¶ *Bulbum Daunium* memorat *Ovid. de remed. Amor. v.* 797. quia post Megaricos, & Africanos optimi in Apulia Daunia nascebantur, teste *Plin. l.* 19. *c.* 6. ¶ *Daunii*, *orum*, sunt Apuliæ Dauniæ homines. *Plin. l.* 3. *c.* 11. ¶ Porro *Apulia Daunia* pars est Apuliæ, quæ nunc *Capitanata* dicitur, in qua Salapia, Sipontum, Uria, &c. urbes fuere: cognominata a Dauno rege, Diomedis socero, Illyricæ gentis claro viro, qui eam, propter domesticam seditionem excedens patria, occupavit. *Id. ibid.* & *Fest.*

DAUNUS, i, m. *Illyricæ* gentis clarus vir, qui patria pulsus propter domesticam seditionem, eam Apuliæ partem, quæ ab ipso *Daunia* dicta est, occupavit, ibique rex fuit. Ita *Festus*. Addit *Plin. l.* 3. *c.* 11. fuisse socerum Diomedis. Huic enim in ea loca appellenti filiam suam Euhippam in uxorem dedisse dicitur. Alii tradunt, Italum fuisse, Pilumni Apuliæ regis filium ex Danae (ut in *Danae* dictum est) & metu Acrisii Danaen filiam persequentis, secessisse in alteram Italiæ partem, ubi erant Rutuli, & Ardeam ibi condidisse. Incertum est, hic ne fuerit, an ejus nepos, qui ex Venilia Turnum genuit, quem Æneas occidit. *Virg.* quidem 10. *Æn. v.* 76. Turnum facit Pilumni nepotem, & Dauni filium. ¶ *Daunii*, *orum*, populi sunt iidem qui Daunii. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 4.

DAUTIA pro *lautia*, quæ scil. dantur legatis hospitii gratia, *Festus* in *Dacrimae*, olim dictum fuisse tradit. Quod quidam ducunt esse a Græco *δαίνυμι*, ut inde *dautia*, post *lautia* factum fuerit.

DAVUS, & Davos (V. *Donat. ad Terent. Andr.* 1. 2. 2.) nomen servi Comici apud *Plaut.* & *Terent.* & alios. Quemadmodum *Syrus*, *Geta*, &c. nomina item servorum sunt a gentibus ducta, ita *Davus* a *Dacis*, qui olim *Davi* appellati sint, duci quibusdam videtur. Alii factum putant ex *Dahvus* per syncopen. de quo V. supra loco suo.

D E

DE, *di*, *da*, *περί*, *ἀπό*, *ἐκ*, *ὑπέρ*, præpositio ablativo serviens, quæ sæpe refertur ad personam, & significat *a*, *ab*, *ex*. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 14. Messala de Pompejo quæsivit, quid de religione sentiret. *Id. pro Flacc. c.* 20. Fundum mercatus est de pupillo Meculonio. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 11. Verum hæc audies de Philadelpho. *Epit. Livii lib.* 51. Uxor de marito impetrare non potuerat, ut, &c. *Lucil.* apud *Non. c.* 12. *n.* 35. Solus jam vim de classe prohibuit Vulcaniam. ¶ *Item* ad locum & valet idem, quod *ex*, vel *a*. *Id. in Orat. c.* 15. Non enim declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro quærimus. *Terent. Andr.* 3. 2. 11. illia, quæ sunt intus, clamat de via. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 42. propter aeris crassitudinem, de cælo apud eos multa fiebant. *Id. pro Rosc. Amer. c. penult.* Efferare de manibus alicujus. *Id. pro Cluent. c.* 59. A. Binnius copo de via Latina. *Id.* 15. *Attic. ep.* 4. *sub fin.* Ecce autem de transverso L. Cæsar, ut veniam ad se, rogat. *Id. Verr.* 6. *c.* 40. Hæc agebantur in conventu palam, de sella & loco superiore. *Senec. de provid. c.* 2. De genu pugnare. *in ginocchio*. ¶ *Item* ad tempus: qua ratione vel pro *in*, aut *per*, vel pro *post* adhibetur. *Terent. Adelph.* 5. 3. 55. & *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 32. surgunt de nocte latrones. *di notte*. *Cic.* 2. *Phil. c.* 34. Cum perditissimis latronibus non solum de die, sed etiam in diem vivere. *di giorno*, *pubblicamente*, quia supra dixerat, non modo urbem odisse, sed etiam lucem. *Id.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 15. Viatores, si

serius,

ferius, quam voluerant, forte surrexerint, properando etiam citius, quam si de multa nocte vigilassent, perveniunt, quo volunt. *assai per tempo del giorno*. (Adde *Sueton. in Vespas. c. 21.*) *Caes. l. 2. B. Civ. c. 35. extr.* De tertia vigilia silentio exercitum reducit. *h. c.* transacta tertia vigilia. *Id. 7. B. Gall. c. 88.* De media nocte missus equitatus novissimum agmen consequitur. *dopo la mezza notte*. Sic *Horat. l. 1. Sat. 8. v. 3.* de medio potare die. *da mezzo giorno in giù*. *Plaut. Mostell. 3. 2. 8.* Non bonus somnus est de prandio. *dopo il cibo*. *Virg. 2. Æn. v. 662.* Jamque aderit multo Priami de sanguine Pyrrhus. *h. c.* post cædem Priami, & Politæ filii. *Catull. carm. 47. ad Porc. & Socrat.* Vos convivia lauta sumptuose De die facitis. *di bel giorno*, mature, & multo ante noctem, cum mos esset sero tantum cœnare (Sic *Liv. l. 23. c. 8.* Epulari de die. & *Terent. Adelph. 5. 9. 8.* Apparare de die convivium. *Donat.* tamen aliter interpretatur.) *Sueton. in Domit. c. 21.* Lavabat de die, prandebatque ad satietatem. *a buon' ora*, orto jam die, mane, mature, cum alioquin mos esset circa octavam, aut nonam horam balneo uti. *Cic. pro Sull. c. 24. ad fin.* Etenim de principio studuit animus occurrere magnitudini criminis; nunc, &c. *da*, vel *sul principio*. ¶ Item ad rem, & fere *ex* significat. *Cic. 5. Verr. c. 53.* Recita de epistola reliqua. *Curius ad Cicer. 7. Fam. ep. 29.* Duo parietes de eadem fidelia dealbare. V. *Fidelia*. *Cic. ad Planc. post ep. 16. l. 16. ad Attic.* Atticus pecuniam numeravit de suo. *del suo*. *Id. 4. Verr. c. 46.* Nihil ex sacro, nihil de publico attingeret. *Ovid. 1. Metam. v. 127.* De duro est ultima (*ætas*) ferro. *Plin. l. 26. c. 4. sub fin.* Succus de quinque folio. *Scribon. Larg. compos. 245.* Cinis de filice facta. *Id. compos. 16.* De calvaria defuncti terna cochlearia sumere per dies. ¶ Frequentissime significat rem seu materiam, de qua agitur, & pro *circa*, *super*, vel *quod attinet ad* adhibetur, *di*, *circa*, *intorno*. *Cic. Attic. 7. ep. 2. sub fin.* Uni epistolæ non rescripsi, in qua est de periculis reipublicæ. *Id. pro Mil. c. 3.* Fama de illo. *Id. pro Quint. c. 9.* Judicium est non de re pecuniaria, sed de fama fortunisque Quintii. & *ibid. c. 11.* Mentio de pecunia. *Id. pro Sext. c. 33. sub fin.* Quæ etiam collegæ ejus moderatio de me. *Id. 1. de Divin. c. 27.* Somnium de Simonide. *Id. 10. Attic. ep. 3.* Legati de pace. *Plin. l. 4. ep. 7. extr.* Credas non de puero scriptum, sed a puero. *Cic. 1. Offic. cap. 13.* Regulus de captivis commutandis Romam missus. *Id. pro Mur. cap. 3.* Legem de ambitu ferre. *Id. 2. de Divin. c. 1.* Liber de contemnenda morte. *Id. 2. de Orat. c. 31.* Quæstio de re aliqua. *Id. passim*. De re aliqua dicere, agere, referre, statuere, disputare, &c. *Id. pro Dom. c. 18.* Collegia, quæ constat de hominum locupletissimorum bonis. *Id. 3. Fam. ep. 12.* De me autem, suscipe paulisper meas partes, & eum te esse finge, qui sum ego. *quanto a me*. quod ad me attinet. Sic *l. 2. ep. 17.* De rationibus referendis, non erat incommodum, te nullam referre. *Propert. l. 1. eleg. 14. v. 33.* De me, mi certe poteris formosa videri. *Plaut. Merc. 3. 1. 22.* De lanificio neminem metuo. ¶ Aliquando causam designat, & adhibetur pro *causa*, vel *propter*. *Cic. 3. Verr. c. 30.* Flebat uterque non de suo supplicio, sed pater de filii morte, de patris filius. *Terent. Eun. 3. 2. 4.* Ecquid nos amas de fidicina istac? *Curt. l. 10. c. 5.* Non de regno, sed de rege fundare sanguinem. *Valer. Flacc. l. 6. v. 65.* Achæmenia gravior de vulnere pugnæ. ¶ Item conditionem, genus, multitudinem, & videtur pro *inter* usurpari. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 4.* Habeatur sane orator, sed de minoribus. *Id. Fam. 16. ep. 2. extr.* De tuis innumerabilibus in me officiis erit hoc gratissimum. *Id. pro Mil. c. 24.* Se gladio percussum ab uno de illis. *Id. de clar. Orat. c. 34.* Accusator de plebe L. Cæsulenus fuit. *Varr. l. 1. R. R. c. 38.* Stercus optimum esse volucrium: de his præstare columbinum. *tra questi*. ¶ Interseritur eleganter inter adjectivum & substantivum. *Horat. l. 2. ep. 7. v. 88.* Media de nocte. *Cic. 2. de Orat. c. 41.* Certis de causis. ¶ Postponitur etiam relativo. *Cic. 2. Phil. c. 5.* Quorum de honore agitur. *Id. 3. de Orat. c. 26.* Qua de parte. *Id. 1. de Invent. c. 28.* Quod simile erit ei negotio, quo de agitur. *Id. Verr. 4. c. 12.* Fundus, quo de agitur. *Massur.* tamen *Sabin.* apud *Gell. l. 5. c. 13.* *de qua causa* dixit, pro *qua de causa*. ¶ In compositione sæpe motum deorsum significat, ut *descendo*, *devuo*, *decerpo*, *deduco*, &c. aliquando vim habet augendi, ut *debacchor*, *deamo*, *deperire*, &c. interdum privandi, ut *demens*, *desuto*, *deformis*, *decolor*, &c.

DEA, æ, f. *dea*, θεά, feminin. a Deus. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 18.* Qui dea matre est, deus sit necesse est. ¶ Dicitur & de Nymphis, *h. e.* quæ annos quidem innumeros vivere dicuntur, non tamen esse omnino immortales. *Propert. l. 2. el. 23. v. 92.* Atque inter pecudes accubuisse deam. *h. c.* Œnonem, quam alii vel laqueo, vel mœrore, viso cadavere Paridis, vitam finisse, tradidere. ¶ *Dea Dea* est Ceres, θεὰ θεῶν, ut est apud *Suidam*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 120. & 1ec. & in fragm. lapid. apud *Murator. pag.* 322. & *pag.* 340. & 341. ¶ In dativo plurali, ubi opus est distinctione, facit *deabus*, at *diis* ubi non est opus. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 2.* A diis, deabusque immortalibus pacem ac veniam peto. *Varro l. 3. R. R. c. 16.* His diis Helicona atque Olympum attribuerunt homines. *h. e.* Musis. V. dicta in *Asina*.

DEACINATUS, a, um, a quo acini abstersi sunt. *Cato de R. R. c. 26.* Si bene deacinata erunt dolia.

DEACTIO, peractio. *Festus*. Nam *de* aliquando auget.

DEALBATOR, oris, m. *imbiancatore*, λευκωτής, qui dealbat. *Imp. Constantin. lib. 10. Cod. tit. 64. leg. 1.* Carpentarii, sculptores, dealbatores, cusores, &c. ubi videntur intelligi qui gypsum inducunt, quoniam eos, qui albarium opus parietibus illinunt, supra nominantur, *albini* appellati.

DEALBATUS, a, um, nom. ex particip. *imbiancato*, ἀπολελευκωμένος. *Cic. Verr. 3. c. 55.* Omnes illæ columnæ, quas dealbatas videtis. ¶ Translate *Augustin. l. 7. Confess. c. 6.* Dealbatiores vias sæculi cursitabat.

Tom. II.

DEALBO, as, avi, atum, a. 1. *imbiancare*, ἀπολευκαίνω, album facio, albarium opus induco. *Cic. 3. Verr. c. 55. extr.* Dealbare columnas. *Curius ad Cicer. l. 7. Fam. ep. 29.* Dealbare parietes. V. *Fidelia*.

DEAMATUS, a, um, valde amatus, apprime carus. *Plaut. Truncul. 4. c. 5.* Mea dona deamata acceptaque habita esse apud Phronesium.

DEAMBULACRUM, i, n. *passeggio*, locus ad deambulandum, περίπατος. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 9.* Fora, deambulacra, gymnasia lætis populis frequentari.

DEAMBULATIO, onis, f. *passeggio*, περίπατος, actus deambulandi. *Terent. Heaut. 4. 6. 2.* Hæc deambulatio me ad languorem dedit.

DEAMBULATORIUS, a, um, *atto al passeggio*, aptus ad deambulandum. *Capitolin. in Gordian. III. c. 32.* Medium vero lithostrotum, quod esset deambulatorium, &c.

DEAMBULO, as, avi, atum, n. 1. *passeggiare*, περιπατέω, sursum prorsum ambulo, ut fit valetudinis, aut animi causa. *Terent. Heaut. 3. 3. 26.* Abi deambulatum. *Sueton. in Aug. c. 83.* Mox nihil aliud quam vectabatur, & deambulabat. & *cap. 96.* Deambulans in limite. ¶ Passive impersonaliter *Cic. 2. de Leg. c. 4.* Cum satis erit deambulatum, requiescemus.

DEAMO, as, avi, atum, a. 1. *amare assai*, ὑπεραγαπάω, vehementius amo, ut & *Non. c. 2. n. 221.* exponit. *Terent. Heaut. 4. 6. 21.* Deamo te, Syre. *Plaut. Epid. 2. 2. 35.* Cum illa, quam tuus gnatus annos multos deamat, deperit. *Id. Pæn. 5. 4. 3.* Deamavi ecastor illic ego hodie lepidissima munera meretricum. *h. c.* magni æstimavi, valde mihi placuerunt. Adde *Afran.* apud *Non. loc. cit.*

DEANA pro Diana legitur in multis inscriptionib. apud *Gruter. pag. 39. n. 4. & 7.* & *pag. 314. n. 3.* &c.

DEARGENTASSERE obsolet. verbum futuri infiniti modi, pro, argento spoliaturum. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 218.* Depeculassere aliqua sperans me, ac deargentassere.

DEARGENTATUS, a, um, adject. *inargentato*, argento tectus, ut Deargentata arma, *Oros. l. 3. c. 22.* Deargentata columba, *August. epist. 23. c. 5.*

DEARMATUS, a, um, adject. exarmatus, armis spoliatus, *disarmato*, ἀφοπλισθείς. *Liv. l. 4. c. 10.* Prælatis spoliis, quibus dearmatum hostium exercitum sub jugum miserat.

DEARMO, as, a. 1. *disarmare*, ἀφοπλίζω, armis detraho. *Apul. l. 5. Metam. sub fin.* Pharetram expilet, sagittas dearmet.

DEARTUATUS, a, um, *dinoccato*, *lacerato*, per artus discissus, ut *Non. c. 1. n. 314.* exponit. Translate *Plaut. Capt. 3. 4. 108.* Tum igitur ego deruncinatus, deartuatus sum, miser, hujus scelesti technis.

DEARTUO, as, a. 1. *lacerare*, *dinoccare*, *sbranare*, per artus concidere, ut *Non. c. 2. n. 203.* interpretatur: ab *artus*: pro quo *artua* in plur. num. dictum est. Translate *Plaut. Capt. 3. 5. 13.* Tuis scelestis falsidicis fallaciis delaceravisti, deartuavistique opes.

DEASCIATUS, a, um, ascia politus, dolatus, *polito*. *Prudent. in Roman. v. 381.* Deasciatum supplicare stipiti.

DEASCIO, as, a. 1. ascia lævigo, polio. Translate *Plaut. Mil. 3. 3. 12.* Tibi dixi, miles quemadmodum potis esset deasciari. *h. c.* circumveniri, & aliquid ab eo abradi. *Vet. lapis* apud *Murator. pag. 1013. n. 9.* Si quis hoc monumentum violaverit, aut titulum deasciaverit, &c. *h. e.* ascia abradens deleverit.

DEAURATOR, oris, *indoratore*, χρυσωτής, qui aurum alicui rei inducit. *Imp. Constantin. lib. 10. Cod. tit. 64. leg. 2.* Musivarii, deauratores, albini.

DEAURATUS, a, um, *indorato*, χρυσωθείς, auro illitus, vel ornatus. *Senec. ep. 76. ante med.* Gladium bonum dices, non cui deauratus est balteus, sed &c.

DEAURO, as, avi, atum, a. 1. *indorare*, χρυσόω, aurum illino, seu induco. *Tertull. de Idolol. c. 8.* Soccus, & baxea quotidie deaurantur. *Impp. Valentinian. Valens, & Gratian. lib. 10. Cod. Theodos. tit. 22. leg. 1.* Cassidas, & bucculas & tegerent argento, & deaurarent.

DEBACCHOR, aris, acchatus sum, dep. 1. *infuriare*, *arrabbiare*, *infierire*, ἐκβακχεύομαι, valde bacchor, furo, sævio. *Terent. Adelph. 2. 1. 31.* Si satis jam debacchatus es, leno, audi, si vis nunc jam. *Sa.* Egon' debacchatus sum autem, an tu in me? ¶ Translate *Horat. l. 3. od. 3. v. 55.* Qua parte debacchentur ignes, Qua nebulæ, pluviique rores. *h. e.* in zona torrida, & frigida.

DEBATUO, is, a. 3. idem quod batuo, verbero. *Petron. in fragment. Tragur. c. 69. Burman.*

DEBELLATOR, oris, m. *debellatore*, *domatore*, qui debellat, domitor, δαμαστήρ. *Virg. 7. Æn. v. 651.* Lausus equum domitor, debellatorque ferarum. *Stat. 9. Theb. v. 544.* formidabilis ultor Tydeos infandi debellatorque cruenti Gurgitis.

DEBELLATRIX, icis, f. quæ vincit, & debellat, *debellatrice*. *Tertull. in Apolog. c. 25.* Græcia Phrygiæ debellatrix. *Lactant. l. 2. Instit. c. 9.* Libido pudoris & famæ debellatrix. ¶ In allato *Tertulliani* exemplo *Rigaltius* mavult *debellator*; idque exemplis in re consimili tuetur, & veter. librorum auctoritate.

DEBELLATUS, a, um, *debellato*, bello superatus, καταπολεμηθείς. *Ovid. 4. Metam. v. 604.* India debellata. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 634.* Tyrannus debellatus. *Sueton. in Tiber. c. 17.* Illyricum debellatum. ¶ Item simpliciter pugnatus. *Horat. l. 2. od. 18. v. 8.* Centaurea movet cum Lapithis rixa super mero debellata. ¶ Ablativus *debellato* eleganter absoluto ponitur. *Liv. l. 30. c. 8.*

B Velut

Velut debellato jam, quod ad Syphacem attineret. h. e. velut jam debellatum esset.

DEBELLO, as, avi, atum, a. 1. *combattere o guerra finita*, *vincer la guerra*, κατωγωνίζομαι, καταπολεμέω, pugnando vincendoque bellum finire. Et fere passive impersonaliter usurpatur. *Flor. l. 3. c. 5.* Et debellatum foret, nisi de Mithridate triumphare cito, quam vere maluisset. *Liv. l. 7. c. 28.* Prima acie debellatum est. & *l. 8. c. 36.* Debellari eo die cum Samnitibus potuisse, pro haud dubio habitum est. *Vellej. l. 2. c. 84.* Debellatum apud Actium. In Epitome *Livii lib. 33.* T. Quintius cum Philippo ad Cynoscephalas in Thessalia acie victo debellavit. ¶ Cum accus. est bello vincere, *debellare, domare*. *Curt. l. 9. c. 2.* Olim fugissemus ex Asia, si nos fabulæ debellare potuissent. *Virg. 6. Æn. v. 853.* Parcere subjectis, & debellare superbos. *Plin. l. 6. c. 23.* Arbelitis, ubi Devictos Alexander debellavit. *Stat. 9. Theb. v. 189.* Maura dio populatum rura leonem Pastorum lassæ debellavere cohortes.

DEBEO, es, ui, itum, a. 2. *esser debitore*, *dovere*, ὀφείλω. Volunt Etymologi, esse a *de* & *habeo*, quasi *de alio habeo*: quod si verum est, dicetur proprie de eo, qui rem alienam habet, & reddere tenetur. *Cic. Attic. l. 14. ep. 18.* Kal. Januar. debuit: adhuc non solvit. *Nepos in Attic. c. 2.* Neque longius, quam dictum est, eos debere passus est. *Cic. pro Quint. c. 12. extr.* Satis est argumenti, nihil esse debitum Nævio. *Id. 2. Phil. c. 29.* Appellatus es de pecunia, quam pro domo, pro hortis, pro sectione debebas. *Id. Fam. 13. ep. 61.* Ejus filio pecuniam Nicæenses grandem debent ad H. S. octogies. *Paul. Dig. lib. 45. tit. 2. leg. 17.* pro hereditariis partibus in totum eos legatum debituros ajunt. *Cic. 1. de Orat. c. 37.* Ante petitam esse pecuniam, quam esset cœpta deberi. *Id. 5. Verr. c. 82.* Qui cum frumentum deberetur, pecuniam posceret. *Plin. l. 10. ep. 62.* Nec inveniuntur, qui velint debere reipubl. duodenis assibus. *h. e.* qui pecuniam fenori sumere velint a republ. *chi vogliano danari dal pubblico a dodici per cento*. ¶ De aliis rebus quibuscumque. *Cic. pro Marcell. c. 9.* Cum patriæ, quod debes, solveris. *Id. Fam. 13. ep. 75.* Obsequor homini familiarissimo, C. Aviano Flavio, cujus causa omnia cum cupio, tum mehercule etiam debeo. *Id. Fam. 10. epist. 12. ad fin.* Perfice, ut ne minus respublica tibi, quam tu reipublicæ debeas. *Id. 2. de Orat. c. 26.* Hoc summum beneficium Q. Maximo debui, quod, &c. *sono tenuto a Q. Massimo per questo sommo favore, che*, &c. *Id. 2. Phil. c. 11.* Quo majorem ei respubl. gratiam debet, *tanto più gli è obbligata*. *Id. Attic. l. 2. ep. 24. ante med.* Qui mihi laudem illam eo minus deberet, quod, &c. *Ovid. 4. ex Ponto, ep. 5. v. 31.* Debere vitam alicui. *esser obbligato della vita*. *Cic. in Pison. c. 37.* Pœna, quæ tanto facinori debetur. *si dee*. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 9. extr.* Communis fides, quæ omnibus debetur. *Id. Catil. 2. c. 7.* Misericordia, quæ tibi nulla debetur. *Id. pro Sext. c. 22.* Vita necessitati debetur. *Plin. l. 18. c. 7. a med.* Debetur Chio insulæ inventio amyli. *Ovid. Metam. 14. v. 3.* Arva nihil debentia bubus junctis. *Virg. 11. Æn. v. 51.* Nos juvenem exanimum, & nil jam cælestibus ullis Debentem, vano mæsti comitamur honore. Ubi *Servius*: Vivi Superorum sunt, mortui ad Inferos pertinent. ¶ *Debere* interdum ea dicimur, quæ metuenda nobis impendent: quasi obnoxii simus ad ea subeunda. *Horat. l. 1. od. 14. v. 15.* Tu, nisi ventis debes ludibrium, cave. Græci quoque ὀφλισκάνειν γέλωτα, debere risum, ὀφλισκάνειν δίκην, reum esse, & damnatione dignum dixerunt. ¶ De his, quæ fato certissime eventura sunt. *Ovid. 15. Metam. v. 444.* Urbem & jam cerno Phrygios debere nepotes. *h. e.* Trojanos urbem Romam olim certo condituros. *Valer. Flacc. l. 2. v. 571.* bis Herculeis deberi Pergama telis. *h. e.* in fatis esse, ut bis oppugnentur. *Virg. 6. Æn. v. 714.* animæ, quibus altera fato Corpora debentur. ¶ *Debere non posse* dicitur, qui præstat quod debet. *Cic. 4. Attic. ep. 2. & 2. Tuscul. in fi.* Itaque oratio juventuti nostræ deberi non potest. *h. e.* edenda omnino est. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 103.* Nec potui debere mihi spem longius istam, Quin, &c. ¶ *Debere animam* proverb. V. *Anima*. ¶ Universim *debere* rationem officii significat, convenire, oportere, obstrictum esse ad aliquid faciendum. *Cic. in Orat. c. 21.* Magni judicii summæ etiam facultatis esse debebit moderator ille, &c. *Id. 2. de Orat. c. 77.* Principia, & ceteræ partes orationis habere hanc vim magnopere debent, ut, &c. *Petron. in Satyr. c. 33. ad fin.* Hic nescio quid boni debet esse. *bisogna, che qui ci sia qualche cosa di buono*. ¶ *Debens*, *entis*, est debitor. *Senec. l. 1. de Benefic. c. 4.* Ut qui præstiterint, obliviscantur, pertinax sit memoria debentium. ¶ Particip. *debendus*, V. in *Conversio*. ¶ *Debiturus*, pro *debitorem iri*, V. in fin. verbi *Præsto*, *m*.

DEBIBO, is, bibi, a. 3. *bere*, καταπίνω, idem quod bibo. *Solin. c. 7. (al. 12.) ad fin.* Esse duo flumina, quorum alterum si ovillum pecus debibat, pullum fieri, &c.

DEBILIS, le, *inabile*, *impotente*, *storpio*, *invalido*, ἀνάπηρος, ἀσθενής, qui membro aliquo captus est: a *de* privativa, & *habilis*, ut volunt Etymologi. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 7.* Mancus & membris omnibus captus ac debilis. *Id. pro Sext. c. 10.* Gladium si imbecillo seni, aut debili dederis. *Ovid. 1. Trist. el. 4. v. 19.* tecto delapsus ab alto, Occurrit regi debilis umbra suo. *Plin. l. 7. c. 28.* Cum sacris arceretur, ut debilis. *scilicet* cui dextra manus deerat. *Cato. R. R. c. 157.* Pueros si laves eo lotio, nunquam debiles fient. *h. e.* nervis laborabunt. *patiranno di gotta*. *Sueton. in Vespas. c. 7.* Quidam debili crure. *con una gamba storpia*. *Martial. l. 10. epigr. 65.* Os blæsum tibi, debilisque lingua. *disettoso*, *impedito*. *Juvenal. sat. 10. v. 227.* Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis. *spallato*, *sciancato*, *sciancato*. *Senec. controv. 33. l. 5.* Membra debilia. ¶ Et speciatim de eo dicitur, qui brachia, vel pedes distortos & impeditos habet. *Plaut. Merc. 3. 4. 45.* Claudus, cæcus, mutus, mancus, debilis. *Senec. controv. 33. l. 5.* Hic cæcus est, hic debilis, hic mutus. ¶ Item de rebus aliis curtis ac mutilis. *Virg. 5. Æn. v. 271.* Amissis remis, atque ordine debilis uno. *Martial. l. 8. epigr. 6.* Hoc cratere ferox commisit prœlia Rhætus Cum Lapithis: pugna debilis cernis opus. *Id. l. 7. epigr. 19. v. 12.* Debilis boletus. *h. e.* caule aut mutilo, aut penitus reciso. *Gronov.* Sic *Stat. l. 4. silv. 9. v. 34.* debilis perna. *h. e.* cui pars abscissa est. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 67.* Cumque ego deficiam, nec possim ducere currum, Fac tu sustineas debile sola jugum. ¶ *Debile iter corpore* dicitur, qui vulnere tardus ac debilis est. *Stat. 12. Theb. v. 144.* ¶ Sumitur & generatim pro infirmo, imbecillo, *debole*, *senza forze*. *Lucret. l. 4. v. 949.* Debile fit corpus, languescunt omnia membra. *Phædr. l. 4. fab. 1. v. 10.* Mustela annis ac senecta debilis. ¶ Translate *Cic. pro Mur. c. 25.* Duo corpora esse Reipubl. unum debile infirmo capite; alterum firmum sine capite. *Id. pro Mil. c. 25.* Occurrebat, mancam ac debilem præturam tuam futuram, consule Milone. *Quintil. l. 2. c. 3. circa med.* Sine manibus trunca esset actio ac debilis. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 327.* pars una maneret Debilior, facilisque capi. *Cic. 2. Tuscul. c. 5.* Ut ager, quamvis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest; sic sine doctrina animus. ita est utraque res sine altera debilis. *mancante*. ¶ *Debilo*, debilis. *Ennius*: *Debilo homo*. Ita *Non. c. 2. n. 209.* Sed alii corrigunt *debil*, ut dictum sit ea ratione, qua *volup*, *simul*, &c.

DEBILITAS, atis, f. *storpiezza*, ἀναπηρία, morbus ejus, qui aliquo membro captus est. *Cic. in Pison. c. 1.* Debilitas linguæ. *Liv. l. 2. c. 36.* Cunctantem, ac prolatantem ingens vis morbi adorta est debilitate subita. *Quintil. fere per totam declam. 2.* cæcitatem *debilitatem* vocat. *Plin. l. 8. ep. 18. a med.* Cum quereretur de contumeliis debilitatis suæ. *Cic. 4. de Fin. c. 8. extr.* A se dolores, morbos, debilitates repellere. Adde *Cels. l. 5. c. 26. sect. 28. & in fi. lib. ult. Tacit. 1. Hist. c. 9. & Sueton. in Calig. c. 26.* ¶ Item defectio virium, infirmitas, *debolezza*, ἀσθένεια. *Senec. epist. 55.* Debilitatem nobis induere deliciæ: & quod diu noluimus, posse desivimus. ¶ Translate *Cic. l. 1. de Fin. c. 15.* Debilitas animi. *debolezza*: cui mox opponitur robustus animus. *Martial. l. 2. epigr. 86.* mollis debilitate Gallianthus. *h. e.* mollitie effeminatus: & alludit ad Gallos semiviros.

DEBILITATE, adverb. V. in *Debiliter*.

DEBILITATIO, onis, f. actus debilitandi, debilitas. *Apul. sub fin. l. 2. Metam.* Præmium debilitationis consecutus. *h. e.* detruncationis nasi, & aurium. ¶ Translate *Cic. in Pison. c. 36.* Debilitatio atque abjectio animi tui.

DEBILITATUS, a, um, *storpiato*, *resa inabile*. *Curt. l. 4. c. 3. & lib. 8. c. 1.* Debilitatus vulnere. *Sueton. in Aug. c. 43.* Lapsu debilitatus. *Senec. controv. 33. l. 5. sub fin.* Plura habet membra, quam debilitatis reliquit. ¶ Translate *Cic. pro Quint. c. 1.* Ut multis incommodis veritas debilitata, tandem æquitate talium virorum recreetur. *Id. Fam. 5. ep. 13.* Nullum membrum reipubl. quod non fractum debilitatumve sit. *Id. pro Dom. c. 52. ad fin.* Mens debilitata metu concidit. *Id. 3. Catil. c. 5.* Recitatis litteris, debilitatus atque abjectus, conscientia convictus repente conticuit. *Id. 2. Agrar. c. 34. extr.* Nervis urbis omnibus exsectis, urbem ipsam solutam ac debilitatam reliquerunt. *Id. 2. de Orat. c. 47.* Afflictus, debilitatus, mœrens. & *cap. 33.* Debilitati a jure cognoscendo. *Nepos in Annib. c. 1.* Domi civium suorum invidia debilitatus. *Id. in Agesil. c. 5.* Opes adversarior. debilitatæ.

DEBILITER, cum debilitate. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 228.* Miseret me, lacrimis lingua debiliter stupet. *Nonius* exponit *debilitate*: cujus adverbii nulla præterea est quod sciam, qua fulciatur, auctoritas.

DEBILITO, as, avi, atum, a. 1. *storpiare*, *render inabile*, ἀναπηρόω, debilem reddo. V. *Debilis*. *Cic. pro Flacc. c. 30.* Membra quæ debilitavit lapidibus, fustibus, ferro. *Senec. controv. 33. l. 5. a med.* Qui debilitabat expositos. *Arrius Menand. Dig. lib. 49. tit. 16. leg. 4. a med.* Qui debilitavit filium, ut inhabilis militiæ sit. Adde *Cels. l. 7. c. 2. circa med.* ¶ Significat etiam universim infirmum reddere, *indebolire*. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 284.* Cibum etiam sæpe subtrahunt, ut fame debilitetur equuleorum nimis effrenata vis. *Id. pro Marcell. c. 3.* Nulla est tanta vis, quæ non ferro ac viribus debilitari frangique possit. *Hirt. de B. Alexand. c. 18.* Terrae membra debilitat. *Horat. l. 1. od. 11. v. 5.* Hiems oppositis debilitat pumicibus mare. *h. e.* retundit, frangit. ¶ Et translate *Cic. 5. Attic. ep. 4.* Tua profecto spem meam debilitat. *Id. 5. Tuscul. c. 27.* Dolor fortitudinem, magnitudinem animi, patientiam debilitat. *Id. pro Muren. c. 37. ad fin.* Debilitare audaciam alicujus. *Id. in Vatin. c. 7.* Debilitare, & reprimere furores tribunitios. *Id. post redit. in Senat. c. 15.* Frangere, aut debilitare animum alicujus. *Id. pro Cæl. c. 24. extr.* vocem fletu. *Id. pro Mur. c. 22.* studia amicorum. *Id. pro Dejot. c. 2.* Actio causæ maxime debilitatur loco. *Id. 3. de Orat. c. 50.* Versus debilitatur in quacumque sit parte titubatum. *Quintil. in proœm. l. 6. ad fin.* Debilitare vires ingenii. *Nepos in Datam. c. 6. & Cic. 5. Phil. c. 2.* animos & virtutem militum. *Tacit. 3. Ann. c. 67.* Metus exercitam quoque eloquentiam debilitat. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 725.* Metu debilitare aliquem.

DEBILO. V. in *Debilis*.

DEBITIO, onis, f. *debito*, ὄφλησις, actus debendi, debitum. *Cic. Attic. l. 14. ep. 13.* Quintus de emendo nihil curat. satis enim torquetur debitione dotis. *Id. pro Planc. c. 28.* Dissimilis est pecuniæ debitio, & gratiæ.

DEBITOR, oris, m. *debitore*, ὀφειλέτης, qui debet. *Modestin. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 108.* Debitor intelligitur is, a quo invito exigi pe-

gi pecuniæ potest. *Cic. 2. Offic. c. 22.* Pecuniæ creditas debitoribus condonare. *Senec. de benef. l. 6. c. 2.* Nos dicam me illius debitorem, nec hoc æs alienum profitebor. ¶ Translate *Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 10.* Perpetuusque animæ debitor hujus ero. *Id. 4. ex Pont. ep. 1. v. 2.* Debitor vitæ. *Plin. l. 3. ep. 2.* Habebis me, habebis ipsum gratissimum debitorem. *Martial. l. 9. epigr. 43.* debitor voti. *h. e.* reus.

DEBITRIX, icis, f. *debitrice*, quæ debet, ὀφείλουσα. *Paul. Dig. lib. 16. tit. 1. leg. 24.* Debitrix mulier a creditore delegata. *Id. Dig. lib. 49. tit. 14. leg. 47.* Debitrix fisci. ¶ Translate *Tertull. de Anim. c. 35.* Omnium delictorum debitrix anima est.

DEBITUS, a, um, *dovuto*, ὀφειλόμενος, qui alteri debetur, meritus, justus. *Cic. pro Flacc. c. 23.* Castricio solverat pecuniam jamdiu debitam. *Id. Phil. 14. c. 12.* O fortunata mors, quæ naturæ debita, pro patria est potissimum reddita. *Id. pro Balbo, c. 26.* Justam & debitam gratiam referre alicui. *Id. Phil. 7. c. 3.* Meritos, & debitos honores alicui decernere. *Id. pro Mil. c. 31.* Vobis seræ, sed justæ tamen & debitæ pœnæ solutæ sunt. *Horat. l. 3. od. 27. v. 30.* Debitæ Nymphis opifex coronæ. *Propert. l. 1. eleg. 20. v. 35.* nullæ pendebant debita curæ Roscide desertis poma sub arboribus. *h. e.* agrestia, & sponte nullo cultu nascentia. ¶ De his, quæ fatorum serie certo evenient. *Valer. Flacc. l. 5. v. 277.* Debitus Æetæ dux Thessalus appulit oris. *Virg. 11. Æn. v. 759.* Fatis debitus Arruns. *Stat. 2. Achill. v. 317.* magnæ vastatos debita Trojæ. *Id. 4. Theb. v. 823.* debitus hospes. & *lib. 1. v. 80.* debita vindex. ¶ *Debitum* absolute est res debita, æs alienum, *debito*, ὀφείλημα. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 3.* Solvere alicui debitum. *Id. de opt. gen. Orat. c. 1. ad fin.* Docere debitum est: delectare honorarium: permovere necessarium. ¶ Translate *Nepos in Regib. c. 1.* Morbo naturæ debitum reddiderunt. *h. e.* mortui sunt. *Curt. l. 10. c. 5.* Velut omni vitæ debito liberatus, fatigata membra rejecit. *Senec. in Phœniss. v. 171.* Debitum tandem exige: nunc solvo pœnas. *Valer. Max. l. 2. c. 9. n. 1.* Alligare aliquem debito nepotum nutriendorum.

DEBLATERO, as, n. 1. *ciarlare, chiacchierare*, stulte loqui, inani loquacitate obstrepere, ματαιολογῶ. *Plaut. Aulul. 2. 3. 1.* Ubi tu es, quæ deblaterasti jam vicinis omnibus, me meæ filiæ daturum dotem? ¶ *Non. c. 2. n. 211.* exponit, obloqui, confingere. *Lucil. ibid.* deblateret plenus, bomi' rustica' concinit una. ¶ Qui scribunt *deblactero*, hoc *Lucilii* versu arguuntur.

DEBUCCELLATUS, a, um, apud *Plin. Valerian. l. 1. c. 6.* est ex buccellato factus, vel buccellato conditus.

DEBUCCINO, as, avi, atum, a. 1. idem quod buccino, & translate promulgo, *divulgare*, ἀνασαλπίζομαι. *Tertull. de veland. Virgin. cap. 13.* Nihil debuccinemus eorum, quæ apud illum mercedem merebuntur.

DECACHINNO, as, avi, atum, a. 1. derideo, *beffare*. *Tertull. in Apol. c. 47.* Gehennam si comminemur, decachinnamur. & *ad Nation. l. 1. c. ult.* Quo resolutius decachinnetis.

DECACHORDUS, a, um, *di dieci corde*, δεκάχορδος, decem habens chordas. *Paulin. Nolan. in Nat. XIII. S. Fel. edit. Murator. v. 221.* Ut decachorda sonent pulsis psalteria nervis. *Fulgent. l. 1. Mythol. sect. 14.* Cum decachorda Apollo pingitur cithara.

DECACUMINATIO, onis, f. cacuminis præcisio, *il tagliar la cima degli alberi, o d' altro*, ἀποκορυφισμός, ut decacuminatio cupressi, piceæ, cedri, apud *Plin. l. 17. c. 24. ad fin.*

DECACUMINO, as, a. 1. *tagliare la cima*, ἀποκορυφίζω, cacumen præcido. *Colum. l. 4. c. 7. extrem.* Pampinum decacuminare conveniet. *Id. l. 5. c. 6. ante med.* Ulmus decacuminanda est juxta ramulum.

DECADIVUS, a, um, adject. qui inclinat, & cadit. *Vet. Poeta in Pervigilio Veneris, v. 17.* Et micant lacrimæ trementes decadivo pondere. Ita legit *Lernutius*. Alii *decidivo*, alii aliter.

DECALANTICO. V. *Calantica*.

DECALICATUS. V. *Calicata*.

DECALOGUS, i, m. *decalogo*, δεκάλογος, decem Legis Divinæ præcepta. Vox Græca. *Tertull. de Anim. c. 37.*

DECALVO, as, a. 1. *schiomare*, calvum reddo. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 48.* Locum, quem curare volueris, inducto psilothro decalvas. ¶ Hinc particip. *decalvatus* apud *Hieronym. l. 1. advers. Jovinian. c. 23.* Sampson a muliere decalvatus.

DECANTATIO, onis, f. *Hieronym. ep. 135. ad Sun. & Fret. a med.* ita vertit Græcum πολυλογίαν, quod alii exponunt loquacitatem, garrulitatem.

DECANTATUS, a, um, adject. incantatus, *incantato*, apud *Apul. l. 3. Metam.* At ego nullo decantatus carmine. & *supra eod. lib.* decantatis spirantibus fibris. *h. e.* incantamento consecratis. ¶ Item repetitus, quasi ita probe cognitus, ut non solum dici, sed cantari possit. *Cic. 2. de Orat. c. 32.* Omnes causas diligentes Oratores percursas animo & prope decantatas habere debent. *Senec. ep. 24.* decantatæ in omnibus scholis fabulæ istæ sunt. Adde *Horat. l. 1. ep. 1. v. 64.*

DECANTO, as, avi, atum, a. 1. *recitare, dire una cosa nota*, recito rem omnibus notam: & fere in malam partem accipitur. *Cic. 2. de Orat. c. 18.* Nec mihi opus est Græco aliquo doctore, qui mihi pervulgata præcepta decantet. *Id. 4. de Fin. c. 4.* Ne necesse sit iisdem de rebus semper quasi dictata decantare, neque a commentariolis suis discedere. ¶ Item vulgare, *pubblicare*. *Cic. 1. de Divin. c. 47.* Non decantandi augurii, sed divinandi tenuit disciplinam. *Lucan. l. 5. v. 394.* Decantatque tribus. *h. e.* edicit tribus prærogativas. ¶ Item laudare, celebrare. *Plin. cap. 1. lib. 24.* Statim compositiones, & mixturæ inexplicabiles decantantur. ¶ Item simpliciter cantare. *Horat. l. 1. od. 33. v. 3.* neu miserabiles Decantes elegos, cur tibi junior Læsa præniteat fide. *Sueton. in Ner. c. 38.* Ἅλωσιν Ilii in illo suo scenico habitu decantavit. ¶ Item incantare. *Cœl. Aurelian. Tard. l. 5. c. 1.* & V. *Decantatus*. ¶ Item cantare desinere, *finir di cantare*. *Cic. 3. Tuscul. c. 22.* Sed jam decantaverant fortasse. V. integr. locum.

DECANUMMUS, i, m. est denarius nummus, cujus quarta pars sestertius, decima as, apud *Vet. Auctor. de limitib. Goesii pag. 165.*

DECANUS, i, m. δεκάδαρχος, in exercitu dicebatur, qui decem præerat militibus, ita ut ipse esset undecimus: a *decem*. Igitur cum in centuria decem fuerint decani, sub uno vexillo centum & decem pedites fuere. Idem caput contubernii nominabatur. *Veget. l. 2. c. 8.* ¶ In aliis quoque ordinibus decani sunt. *Hieronym. ep. 22. ad Eustoch.* & *Augustin. l. 1. de morib. Eccles. Cathol. cap. 31. de Cœnobitis.* Opus tradunt iis, quos decanos vocant, eo quod sint denis præpositi. ¶ *In Novell. Constitut. Justinian. 69.* & *lib. 1. Cod. tit. 2. leg. 4. & 9.* decani sunt vespillonum genus funeribus inservientes. ¶ A Genethliacis usurpabatur pro præside decem partium signi. Cum igitur signum contineat gradus triginta, tres decanos in quolibet signo constituebant. Singulis vero decanis terna applicabant Numina. *Firmic. l. 2. c. 4.*

DECAPOLIS, f. regio Palæstinæ, sub qua pars Cœlesyriæ continetur, sic dictam a decem urbibus, quibus constabat. *Plin. lib. 15. cap. 3.*

DECAPOLITANUS, a, um, adject. *Plin. l. 5. c. 18.* Jungitur Judææ Decapolitana regio, a numero oppidorum.

DECAPROTI, δεκάπρωτοι, Græca vox, a δέκα, decem, & πρῶτος, primus, Latine ad verbum *Decemprimi*: de quibus, V. infra. *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. 3. a med.* Decaprotos etiam minores vigintiquinque annis fieri pridem placuit. *Arcad. ibid. leg. ult. ad fin.* Decaproti & Icosaproti. *icosaproti*, εἰκοσάπρωτοι, sunt viginti primi, dignitas & gradus similis decaprotorum: ab εἴκοσι, viginti.

DECAPROTIA, æ, δεκαπρωτεία, dignitas decaprotorum. Vox Græca, sed quæ Latinis litteris legitur apud *Torrentin. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. ult. ad fin.* ¶ De *Icosaprotia*, quæ ibi adjungitur, idem esto judicium, εἰκοσαπρωτεία.

DECAPULO. V. *Capulo*.

DECARNO, as, a. 1. *scarnare*, carnem detraho. *Veget. l. 2. de re veterin. c. 42.* Ferramento decarnabis. *Apic. l. 7. c. 9.* Petasonem, cum elixatus fuerit, decarnes.

DECARPO. V. *Decerpo* in fine.

DECAS, adis, f. *decina*, δεκάς, aliquid decenarium numerum continens. Hinc Livii historia in decades distributa est, quæ singulæ denos libros continent. Utuntur hac voce *Tertull. de Præscription. advers. hæret. c. 49. Hieronym. in cap. 41. Ezech.* & *Martian. Capell. l. 2. pag. 25.*

DECASTYLUS, i, m. decem columnas habens, δεκάστυλος. στῦλος enim columnam significat. *Vitruv. l. 3. c. 1. sub fin.* ¶ De quantitate penultimæ, V. dicta in *Amphiprostylos*.

DECATORTHOMA, atis, n. δεκατόρθωμα, compositio medicamenti ex decem rebus. Quidam leg. apud *Seren. Sammonic. c. 25. v. 449.* sed alii omnino aliter.

DECAULESCO, is, n. 3. ἀποκαυλέω, caulem emitto. *Plin. lib. 19. cap. 7. ad fin.* Raphanus utique jucundior detractis foliis, antequam decaulescat.

DECEDO, is, essi, essum, n. 3. *ritirarsi, andar via, partire*, ἀποχωρεῖν, discedo, recedo, abeo. *Plaut. Bacch. 2. 1. extr.* Nescio qui turbat, qui huc it: decedamus, soror. *Cic. Attic. l. 6. ep. 2. ad fin.* Ut ex Cypro equites ante certam diem decederent. *Id. Fam. 2. ep. 11.* Pantheræ constituisse dicuntur in Cariam ex nostra provincia decedere. *Cæs. lib. 1. B. Gall. c. 31.* De parte tertia agri Sequanos decedere jubet. *Liv. l. 8. c. 13.* Romam ad destinatum triumphum decessere. *Id. l. 4. c. 29.* Decedere præsidio injussu imperatoris. *Virg. 4. Georg. v. 466.* dies veniens, & decedens. *la mattina, e la sera*. *Cels. l. & cap. 3.* Febres decedunt. *Terent. Hecyr. 3. 5. 55* decedet jam ira hæc. *Liv. l. 2. c. 29.* Ea cura decessit Patribus. *cessò loro quel pensiero*. *Virg. 4. Georg. v. 23.* decedere calori. *ritirarsi dal caldo*. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 32. ad fin.* Equites decedentes supplicio afficere. *disertori*. ¶ *Decedere de via*, aut *via alicui*, & absolute *Decedere alicui* est locum in via dare, *dar la strada*. *Plaut. Trinum. 2. 4. 80.* decedam illi de via, de semita, de honore populi, verum quod ad ventrem attinet, non hercle hocunque. *Terent. Heaut. prol. v. 31.* Servo currenti in via decessit populus. Et passive *Cic. de Senect. c. 18.* Salutari, appeti, decedi, assurgi. ¶ Alio sensu *Sueton. in Cæs. c. 31.* Cum luminibus extinctis, via decessisset. *essendo andato giù di strada*. Alio item sensu *decedere alicui* apud *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 13.* est alicujus occursum, alloquiumque vitare. Verba *Cæsaris* sunt: Quibus ita est interdictum, ii numero impiorum ac sceleratorum habentur: iis omnes decedunt, aditum eorum sermonemque defugiunt. *Est qui legit* ab iis omnes, &c. ¶ *Decedere de via* translate est a virtute, ab honestate, a recta vivendi ratione recedere. *Cic. pro Cæl. c. 16.* ¶ *Decedere provincia*, vel *ex*, aut *de provincia*, & *decedere* absolute dicuntur Magistratus post peractum provinciale imperium. *Cic. pro Ligar. c. 1.* Ut decedens Considius provincia, satisfacere hominibus non posset, si quemquam alium provinciæ præfecisset. *Id. 4. Verr. c. 20.* Istum reliquit, de provinciaque decessit. *Nepos in Cat. c. 1.* Ex provincia decedens. *Cic. Fam. 3. ep. 6.* Te, antequam tibi successum esset, decessurum fuisse. ¶ *Decedere de vita*, & *decedere* absolute est mori, *uscir di vita*. *Cic. pro Rabir. perduell. c. ult.* Si eos, qui jam de vita decesserunt, ornabimus. *Id. Attic. l. 1. ep. 6.* Pater nobis decessit a. d. VIII. cal. Decembr. *Sueton. in Vitell. c.*

3. Decessit paralysi, altero die, quam correptus est. Adde Inscript. vet. apud *Gruter. pag. 601. n. 4.* Sic *Nepos in Timol. c. 1. extrem.* Ex hominum conspectu morte decedere. ¶ Translate *Cic. 4. Verr. c. 17.* De suis bonis omnibus decedere. *ceder tutti i suoi beni. Id. pro Rosc. Amer. c. 27.* & *Liv. l. 3. c. 33. extr.* jure, & de jure suo. *h. e.* aliquid de suo jure remittere, non summo jure agere. *Id. pro Balb. c. 5.* de sententia. *deporre la sua opinione. Tacit. Ann. 14. c. 49.* Non ideo Thrasea decessit sententia. *Liv. l. 37. c. 54.* Decedere instituto suo. *Id. l. 27. c. 10.* officio. *mancar al suo dovere.* Sic *l. 36. c. 22.* ab officio. & *Cic. Verr. 2. c. 10.* De officio ac dignitate. *Liv. l. 31. c. 5. extr.* & *l. 34. c. 11.* fide. *mancar di parola, ritrattarsi. Cic. pro Flacc. c. 12.* Senatus nihil a superioribus continuorum annorum decretis decessit. *non s'è scostato punto.* ¶ Significat interdum deesse, detrahi, decrescere, deminui. *Cicer. pro Cluent. c. 60.* Ut de causa ejus periculi nihil decederet, ad causam novum crimen accederet. *Terent. Adelph. 5. 3. 30.* De summa nihil decedet. *Liv. l. 3. c. 55.* Quidquid libertati plebis caveretur, id suis decedere opibus credebant. ¶ Passive impersonaliter *Id. l. 8. c. 25. extr.* Cogitaret, qua stultitia & temeritate de officio decessum esset. ¶ Item descendere, *calare al basso, discendere. Lucret. l. 6. v. 736.* ubi in campos albas decedere ningues Tabificis subigit radiis sol omnia lustrans. ¶ Item simpliciter cedere, *cedere. Horat. l. 2. od. 6. v. 14.* ubi non Hymetto mella decedunt. *Virg. Ecl. 8. v. 88.* nec seræ meminit decedere nocti. *h. e.* cedere nocti, & ad stabulum redire. ¶ Item evenire, procedere. *Sueton. in Cæs. c. 24.* Prospere decedentibus rebus, plurium, quam quisquam unquam, dierum supplicationes impetravit. ¶ *Decesse* pro *decessisse* habetur apud *Terent. in prol. Heaut. v. 31.* & legitur a quibusdam apud *Cicer. Fam. 7. ep. 1.* divisitque per tmesin *Lucret. sub fin. lib. 1.* Nam quacumque prius de parti corpora cesse. Sic *decessemus* pro *decessissemus, Cic. Fam. 5. ep. 20. a med.* ¶ *Decederit* pro *decesserit* edidit *Torrentin. Dig. lib. 32. leg. 27.* ubi *Haloander* habet *decederet.*

DECEM, *dieci*, δέκα, nomen numeral. indeclinab. a Græca voce allata. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 7.* Fundos decem & tres reliquit. *Ter. Andr. 5. 4. 48.* Decem talenta. *Cic. pro Cluent. cap. 27.* Sententiis decem & sex absolutio confici poterat. *Priscian. l. 18. pag. 1170. Putsch.* Livius frequenter sine conjunctione septemdecim & decem septem dixit. *Liv. l. 29. c. 37.* Ducenta decem quatuor millia hominum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 8.* Millia passuum decem novem. *Id. ibid. c. 29.* Numerus millium centum & decem. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 12.* alebat sæpe ducentos, Sæpe decem servos. *Cic. Attic. l. 13. ep. 6.* Non dubito quin fratri fuerit legatus, sed non in decem. Atque hoc etiam accepi, non solitos majores nostros legare in decem, qui essent imperatorum necessarii. *h. e.* in decem legatis, qui decerni solebant imperatoribus post gentem aliquam devictam, ut de illorum consilio res subactæ provinciæ ordinarentur: cujus rei exempla habes apud *Liv. l. 33. c. 24.* & *l. 37. c. 55.* & *l. 45. c. 17.* &c.

DECEMBER, bris, m. *Decembre*, Ποσειδεών, nomen mensis, quod decimum locum teneret a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. *Horat. l. 1. ep. ult. extr.* Me quater undenos sciat implevisse Decembres. ¶ Adjective *Id. l. 2. sat. 7. v. 4.* Libertate decembri utere. *idest* Saturnaliorum, quo tempore tota servis licentia permittebatur. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7. Liv. l. 4. c. 37.* Consules Idibus decembribus magistratum accepere. ¶ *December* apud *Scævol. Digest. lib. 40. tit. 5. leg. 41. a med.* est nomen servi, ut *Titius, Davus.* ¶ Apud *Gruter. pag. 241. col. 2.* est cognomen, Sex. Aelius December. Sic *pag. 696. n. 6.* L. Mindio Decembri, &c. Et *pag. 799. n. 2.* C. Lappius December. Adde *pag. 807. n. 2. & pag. 894. n. 7.*

DECEMJUGIS, e, adject. qui decem juga habet, ut currus decemjugis, *h. e.* quem decem equi juncti trahunt. *Sueton. in Ner. c. 24.* Aurigavit quoque plurifariam, Olympiis vero etiam decemjugem. *subaudi* currum.

DECEMMESTRIS, e, *di dieci mesi*, δεκάμηνος, decem mensium spatium continens, ut Decemmestris partus, apud *Censorin. de die nat. c. 11.* Sic decemmestris annus, *ibid. cap. 20. sub fin.* Al. leg. *decimestris.*

DECEMMODIUS, a, um, adject. qui decem modiorum mensuram capit. *Colum. l. 12. c. 50.* Corbulæ decemmodiæ. ¶ Et absolute *Id. ibid. c. 18.* Fabricandæ decemmodiæ, & trimodiæ, & fiscellæ texendæ. Al. leg. *dcsimodiæ.*

DECEMPĔDA, æ, f. *pertica*, δεκάπους, mensuræ genus, nempe pertica decem pedes longa, unde & nomen accepit: qua utebantur in mensuris agrorum capiendis. *Cic. pro Mil. c. 27.* Cum architectis, & decempedis villas hortosque peragrabat. *Horat. l. 2. od. 15. v. 14.* Decempedis metata porticus. *Sueton. de August.* narrat *cap. 24.* inter varias ignominias militares solitum eum interdum ita punire milites, ut starent ante prætorium cum decempedis pro hasta, aut pilo.

DECEMPEDĀTOR, oris, m. *agrimensore*, γεωμέτρης, terræ dimensor. *Cic. 13. Phil. c. 18.* Qui fuerat æquissimus agri privati & publici decempedator.

DECEMPLEX, icis, adject. *dieci volte maggiore*, qui decem partibus superat. *Nepos in Miltiad. cap. 5. ad fin.* In quo tanto plus virtute valuerant Athenienses, ut decemplicem numerum hostium superarent. *h. e.* ipsi decem millia vincerent hostium centum millia.

DECEMPLICĀTUS, a, um, *moltiplicato per dieci*, idem quod decemplex. *Varro l. 5. L. L. c. 5.* His decemplicatis conjuncto præverbio, ex uno quinque millia numero efficerent.

DECEMPRIMĀTUS, us, m. δεκαπρωτεία, decemprimorum dignitas. *Hermogenian. Dig. lib. ult. tit. 4. leg. 1.* Patrimonii sunt munera &c. decemprimatus.

DECEMPRIMI, dicuntur a Cicerone, qui δεκάπρωτοι Græce. Hoc nomine vocabantur in municipiis, & provinciarum oppidis qui præcipui, & primi erant inter decuriones, quique simul cum Duumviris rempubl. gubernabant, præerantque sumptibus reipubl. causa faciendis: tributi modum in capita, & agros definiebant, exigebantque, &c. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 9.* Itaque decurionum decretum statim fit, ut Decemprimi proficiscantur ad Syllam. ¶ Scribitur & divisim *Decem primi*, ut in *Cenotaph. Pisano L. Cæsaris*, & alibi.

DECEMRĒMIS, is, f. navis decem remorum ordinibus instructa. *Plin. l. 7. c. 56. ad fin.* Sex ordinum navem invenit Xenagoras: ab ea ad decemremem Mnesigiton. Est qui legit *decerremem*, sed minus recte. ¶ *Biremis* quidem, & *triremis* ratio facile intelligitur, exhibeturque etiam oculis ab Eruditis, ex antiquitatis monumentis desumpta figura, ut de triremi fecit *Scheffer. extr. l. 1. de milit. naval.* & *Græv. ad Flor. l. 4. c. 11.* ex columna Trajana, &c. quæ collegit *Montfaucon. antiq. R. to. 4. par. 2. l. 2.* Verum ubi numerus ordinum in navi crescit, non videtur satis commode intelligi, quomodo aut tot remorum series ad latera navium, sive recto ordine, sive in quincuncem, apte locari possent, aut tot remigantium ordines & consisterent in ipsa navi, & commode se remigando moverent: quamvis doctissimis commentis rem plures litterati viri expedire conati sint. V. inter ceteros *Raph. Fabrett. de columna Trajana cap. 5.* & *Dissertationem critic. adnexam To. 7. Histor. Rom. P. P. Catrou, & Rovillé*, & *Montfaucon. loc. cit.* ¶ *Harduin.* quidem *ad loc. Plin. cit.* perfracte negat *ordines* hosce significare remorum series alias, aliis superpositas; & si qui in antiquis monumentis ita conformati conspiciantur, non omnes esse mobiles, sed solum superiores: imos vero contendit fixos & navi adhærentes fuisse (quem vero ad usum, non satis, ne ex ipso quidem fortasse intelligas.) Censet autem, cum dicimus *duos, tres, sex, septem*, &c. *remorum ordines, decemremem, undecimremem*, &c. intelligi tantummodo sex, septem, decem, &c. remos in singulis navium lateribus (quasi ideo dicantur *ordines*, quia singulis remis plures remiges, uti & nunc fit, destinabantur.) Verum hæc quoque sententia multas magnasque habet difficultates, quas non est hujus nostri instituti aut proferre, aut expendere.

DECEMSCALMUS, a, um, decem habens scalmos. *Cic. Attic. l. 16. ep. 3. sub fin.* Hæc ego (*scripsi*) e Pompejano tribus actuariolis decemscalmis. *Al. leg.* divisim *decem scalmis*, ut sit sententia: tribus actuariolis, & scalmis decem iis impositis. Sunt enim hodieque parvæ naves, quæ cum opus est, pluribus instruuntur scalmis, seu remis, quam fere in usu quotidiano habere soleant.

DECEMVIRĀLIS, le, quod ad Decemviros spectat. *Cic. Verr. 6. c. 49.* Tum ex amplissimo collegio decemvirali Sacerdotes P. R. &c. ¶ *Leges decemvirales*, leges duodecim tabularum, quibus perferendis Decemviri Consulari potestate creati sunt. *Liv. l. 3. c. 57. extr.* Leges decemvirales, quibus tabulis duodecim est nomen, in æs incisas publice proposuerunt. Adde *Gell. l. 20. c. 1.* ¶ In ablat. singulari in *i* tantummodo desinet, nunquam in *e*, teste *Charis. l. 1. pag. 102. Putsch.* quod idem dicendum de *Duumviralis*, &c.

DECEMVIRALĬTER, more Decemviri. *Sidon. l. 8. ep. 6. ante med.* Ut decemviraliter loquar. *h. e.* ut loquuntur Decemviri litibus judicandis præpositi.

DECEMVIRĀTUS, us, m. δεκαρχία, dignitas, & munus Decemvirorum. *Cic. Agrar. 2. c. 22.* Qui honore decemviratus excluditur prope nominatim. *Liv. l. 4. c. 15.* Consulatibus, Decemviratibus, splendore familiarum sustulisse animos.

DECEMVIRI, orum, m. δεκαρχοι, δεκάδαρχοι, Magistratus decem virorum, qui anno U. C. 300. vel 301. pro Consulibus legum ferendarum causa creati sunt. V. *Liv. l. 3. c. 32. & sequentib.* ¶ Decemviri litibus judicandis erant præsides quæstionum privatarum, qui creabantur, cum Prætor urbanus ad bellum exiret, ut essent pro Prætore in jurisdictione exercenda. *Cic. in Orat. c. 46.* & *Sueton. in Aug. c. 36.* V. *Stlites.* ¶ Etiam agris metiendis, dividendis, dandis, judicandis Decemviri creati sunt, ut est apud *Cicer. Agrar. 2.* passim, & *Liv. l. 31. c. 4.* & *l. 42. c. 4.* ¶ Item Decemviri sacrorum, & librorum Sibyllinorum inspectores, & ludorum Apollinarium curatores. *Liv. l. 10. c. 8. l. 25. c. 12.* & alibi. ¶ In singulari numero *Decemvir* est unus ex Decemviris. *Cic. loc. cit. sæpe*, & *Liv. l. 3. sæpissime.* Sed V. quæ dicentur in *Quindecimviri.* ¶ In usu loquendi *decemvirum* sæpius dicitur in genitivo plur. quam *decemvirorum*: quod idem intellige de *triumviris, duumviris*, &c. *Cic. in Orat. c. 46.*

DECENNĀLIS, le, *di dieci anni*, δεκαετής, qui est decem annorum. *Ammian. l. 15. c. 12. extr.* (*al. 29.*) Gallias post decennalis belli mutuas clades subegit Cæsar. ¶ *Decennalia* sunt ludi, qui singulis decenniis imperii sui ab Imperatorib. R. celebrabantur. *Trebell. Poll. in Salonino, c. 3.* Decem annos Gallienum imperasse, cum constet, decennalia Romæ ab eodem celebrata. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 116. n. 4.* Cæsarum decennalia feliciter.

DECENNIS, e, *di dieci anni*, δεκαετής, qui est decem annorum. *Quintil. l. 8. c. 4.* Priamus decenni bello exhaustus. *Petron. in Satyr. c. 89.* Decenne prœlium. *Plin. l. 8. c. 44.* Equæ neque quadrimis minores, neque decennibus majores. *Flor. l. 1. c. 12.* Decennis obsidio. *Martial. l. 9. epigr. 58.* Nec crus compede lubricum decenni.

DECENNIUM, ii, n. *decennio*, δεκαετία, decem annorum tempus. *Nazar. in Panegyr. Constant. c. 2.* In destinatis decenniis jam vota properantia constiterunt. Adde *cap. ult.* & *Apul. de Deo Socrat.*

¶ De-

¶ Decennia interdum sunt decennalia. Trebell. Poll. in Gallien. c. 7. extr. Convocatis Patribus decennia celebravit novo genere ludorum.

DECENS, entis, decente, convenevole, decevole, πρέπων, qui conveniens est, aptus, & consentaneus tempori, & personæ, & rei. Horat. l. 1. od. 13. v. 17. Quo fugit Venus? heu! quove color? decens Quo motus? Ita Bentley. (Sic Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Corporis motus decens, & accommodatus orationi) alii quove color decens? Ovid. 2. ex Pont. ep. 5. v. 52. Decens amictus. Quintil. l. 1. c. 3. post med. Decentissimus sinus, si aliquanto supra imam togam fuerit. Senec. in Thyest. v. 150. nec dapibus feris Decerni potuit pœna decentior. Senec. alter de Benef. l. 1. c. 9. Decentissimum sponsaliorum genus, adulterium. Tacit. in Agric. c. 44. Si habitum quoque ejus posteri noscere velint, decentior, quam sublimior fuit. di statura più proporzionata, che alta. ¶ Sæpe refertur ad pulcritudinem, bello. Horat. l. 1. od. 18. v. 6. Decens Venus. Id. ibid. od. 4. v. 6. Junctæque Nymphis Gratiæ decentes. Ovid. 1. Metam. v. 450. longoque decentia crine Tempora. Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 537. Ipsa favens votis, solitoque decentior aer. h. e. serenior. ¶ Differt tamen a formoso. Est enim decens pulcher cum honestate & dignitate quadam, decorus. Sueton. in Domit. c. 18. Pulcher ac decens, maxime in juventa. Juvenal. sat. 6. v. 161. Sit formosa, decens, dives, fecunda. Ovid. 5. Fast. v. 23. placidoque decens Reverentia vultu. Quintil. l. 8. c. 3. post init. Decentior equus, cui adstricta sunt ilia. ¶ Cum accus. & ad præposit. In lemmate cap. 11. lib. 6. Gell. Verba ad officium gravitatis dignitatisque vitæ decentia.

DECENTER, decentemente, acconciamente, convenevolmente, πρεπόντως, ἁρμοδίως, decore, convenienter, apte. Cic. pro Cæcin. c. 26. Jura finium decentissime descripta a majoribus. Horat. l. 2. ep. 2. extr. Ætas decentius lasciva. h. e. quam magis decet lascivire. Ovid. 3. de ar. am. v. 291. Quo non ars penetrat? discunt lacrimare decenter. con decoro. Id. 2. Amor. el. 5. v. 44. mœsta decenter erat.

DECENTIA, æ, f. decenza, convenienza, εὐπρέπεια, συμπρέπεια, convenientia, aptitudo, decor. Cic. 2. de nat. Deor. c. 58. Colorum etiam & figurarum tum venustatem atque ordinem, &, ut ita dicam, decentiam oculi judicant.

DECEPTIO, onis, f. inganno, ἀπάτησις, actus decipiendi, error, fraus, fallacia. Martian. Capell. l. 4. sub fin. pag. 135. Queis falsa captos aircuit deceptio. Augustin. l. 8. Confession. c. 2. Scripta Philosophorum plena fallaciarum, & deceptionum. Affertur & locus Vitruvii l. 2. c. 8. sub fin. sed incertæ, minimeque probandæ lectionis.

DECEPTOR, oris, m. ingannatore, ἀπατητής, ῆρος, qui decipit. Senec. in Thyest. v. 139. Proditus occidit deceptor domini Myrtilus.

DECEPTORIUS, a, um, ingannevole, ἀπατηλός, ad decipiendum aptus. Augustin. ep. 155. ad Macrob. c. 2. extr. Deceptoria laude fallentis extolli. Id. l. 2. de doctr. Christ. c. 23. Deceptoriæ conjecturæ.

DECEPTRIX, icis, f. ingannatrice, quæ decipit. Lactant. in Epit. c. 6. sub fin. Perniciosa est, & deceptrix adulatio.

DECEPTUS, us, m. deceptio. Tertull. l. 3. adversus Marcion. c. 6. Humana conditio deceptui obnoxia.

DECEPTUS, a, um, preso, ingannato, ἀπατηθείς, captus, falsus, circumventus. Virg. 8. Ecl. v. 18. Conjugis indigno Nisæ deceptus amore. Id. Æn. 5. v. 851. cæli deceptus fraude sereni. Horat. l. 2. sat. 2. v. 62. bona pars hominum decepta cupidine falso. Cic. 1. Offic. c. 10. Quæ coactus quis metu, quæ deceptus dolo promiserit. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 85. Per colloquium deceptos crudelissime interfecisse. sotto colore d' abboccamento. Liv. l. 1. c. 9. Per fas & fidem decepti. sotto la fede. Plin. l. 25. c. 13. Deceptus similitudine. Valer. Flacc. l. 1. v. 411. Et quem fama genus non est decepta Lyæi Phlejas. h. e. non est decepta, divulgans, esse hunc de sanguine Bacchi. ¶ Aliquando est idem quod destitutus, desolatus, orbatus. Ita quidam interpretantur illud Virg. 4. Æn. v. 17. Postquam primus amor deceptam morte fefellit. & Silii l. 8. v. 101. Quod vidi, decepta, nefas! & Calpurn. Ecl. 3. v. 77. Sæpe etiam leporem, decepta matre, paventem Misimus. Addunt Auson. Cyprian. ep. 2. & Apul. l. 8. Metam.

DECERIS, is, f. δεκήρης, decem remorum ordinibus acta navis, nave de dieci remi. Ita enim contendit legendum Turneb. l. 22. c. 31. in Sueton. Calig. c. 37. ubi ait. Fabricavit & deceres Liburnicas gemmatis puppibus, &c. Vulgata lectio habet de cedris. Tale (inquit Turneb.) navium genus amplissimorum tricliniorum, & thermarum, de quibus Sueton. loquitur, capax fuit.

DECERMINA dicuntur, quæ decerpuntur purgandi causa. Festus: qui videtur intelligere frondes & ramulos inutiles, qui in purgandis arboribus decerpuntur. ¶ Translate decermina Fortunæ appellat Apuleius l. 1. Metam. miserrimos homines ostiatim mendicantes, quasi fæcem & purgamenta populi.

DECERNO, is, crevi, cretum, a. 3. stimare, giudicare, διαγινώσκω, κρίνω, ὁρίζομαι, definio, judico, censeo: a de valde, & cerno, ut sit rem penitus cernendo judicium ferre. Terent. Adelph. 4. 2. 5. Quid hoc, malum, infelicitatis? nequeo satis decernere. non so ben vedere. Id. Hecyr. 2. 1. 15. Qui illum decrerunt dignum, suos cui liberos committerent. Id. ibid. 4. 1. 27. Id vitium nunquam decrevi esse adolescentiæ. Cic. Attic. l. 3. ep. 15. ad fin. Nihil impertisti tuæ prudentiæ ad salutem meam, quod in me ipso satis esse consilii decreras. pro decreveras. ¶ Item statuo, constituo, deliberare, stabilire, risolvere. Terent. Heaut. 3. 1. 56. Sumat, consumat, perdat: decretum est pati. Plaut. Asin. 1. 1. 58. Eos me decretum est persequi mores patris. Id. Aulul. 3. 6. 35. Mihi bibere decretum est aquam. Terent. Hecyr. 1. 2. 73. Quam decrerim me non posse diutius habere. Cic. Attic. l. 6. ep. 6. Decreram enim cum eo valde familiariter vivere. ¶ Decernere aliquid est interdum decidere, remota dubitatione in perpetuum terminare, decidere. Plaut. in fragm. apud Non. c. 4. n. 133. Qui nequeas, nostrorum uter sit Amphitruo, decernere. Liv. l. 5. c. ult. Sed rem dubiam decrevit opportune missa vox. Id. l. 25. c. ult. Haud magna vis certaminis fuit: primus clamor atque impetus rem decrevit. Adde lib. 10. c. 19. ¶ Sæpissime pertinet ad Curiam & Magistratus, decretare, dar sentenza, ψηφίζομαι, κρίνω. Cic. 4. Fin. c. 9. Cum Senatus triumphum Africano decerneret. Id. 4. Verr. c. 67. Centuripinorum Senatus decrevit, populusque jussit, ut, &c. Id. pro Dom. c. 28. Nullum est in hac urbe collegium, nulli pagani, aut montani, qui non amplissime de mea salute decreverint. Id. ad Capitonem post ep. 16. Attic. l. 16. Consules de consilii sententia decreverunt secundum Buthrotios. Id. Verr. 3. c. 46. de Verre prætore. Alias revocabat eos, inter quos jam decreverat: alias inter alios contrarium sine ulla religione decernebat, &c. Id. ibid. c. 3. Si quid in re contra rem meam decresset aliquid. Id. ad Brut. ep. 15. & Nepos in Milt. c. 6. & in Alcib. c. 7. Decernere honores, aut statuas alicui. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 9. pecuniam ad ludos. Vellej. l. 2. c. 18. alicui bellum. h. e. demandare. ¶ Senator quoque sententiam dicens, decernere dicitur. Cic. Fam. l. 1. ep. 1. Hortensii & mea sententia tibi decernit, ut regem reducat. & ibid. Crassus tres legatos decernit. Id. ad Brut. ep. 15. circa med. Decrevi, ut in fastis Bruti nomen adscriberetur. & paulo post. Bruto decrevi honores, decrevi Planco. ¶ Translate Plin. l. 2. c. 47. De ratione ventorum menstrua, quarta maxime luna decernit. h. e. definit quodam modo, quinam venti eo mense futuri sint. Id. l. 17. c. 27. a med. Justum existimant, in denos pedes quadratos agri modios tres fimi. id quidem soli natura decernet. & cap. 22. ad fin. De his Catonis præcepta decernent. ¶ Præterea decernere est decertare, dimicare, rem, & eventum belli armis decidere, quod Græcis est κρίνω, & διακρίνω τὸν πόλεμον, combattere, contrastare, venir all' armi. Nepos in Eumen. c. 9. extr. Diem unum opperitur ad lassitudinem sedandam militum, quo integriore exercitu decerneret. Id. in Annib. c. 4. Cum eodem de Clastidin apud Padum decernit: saucium inde ac fugatum dimittit. Hirt. de B. Afric. c. 14. Decernere contra magnam vim hostium artificio magis, quam viribus. Nepos in Milt. c. 4. Acie decernere. Cic. 2. de Orat. c. 73. Certamen vitæ gladiatorium, quo ferro decernitur. Id. Attic. l. 7. ep. 3. cir. med. Decernere armis. Virg. 3. Georg. v. 218. de tauris. Cornibus inter se subigit decernere amantes. ¶ Decernere pugnam est decidere, victoria in alterutram partem inclinante. Liv. l. 28. c. 33. Missis levibus telis, quæ irritare magis, quam decernere pugnam poterant, gladios nudant. Cic. Fam. l. 6. ep. 10. Quamquam in uno prœlio omnis fortuna reipubl. disceptat: quod quidem, cum hæc legeres, jam decretum arbitrabar fore. ¶ Translate Liv. l. 40. c. 8. sub fin. Decernite criminibus, mox ferro decreturi. Cic. 2. de Orat. c. 49. Pro sua fama fortunisque decernere. h. e. judicio contendere. Id. pro Quint. c. 6. Uno judicio de fortunis omnibus decernere. arrischiare. Id. Attic. l. 10. ep. 9. Utinam meo solum capite decernerem. Id. Attic. l. 8. ep. 5. Pendeo animi exspectationi Corfiniensi, in qua de salute reipubl. decernitur. si tratta, va a rischio. ¶ In multis temporibus syncopen patitur. Decrerim, sem, ro, pro decreverim, &c. & decresse pro decrevisse in allatis exemplis legitur, & apud Plaut. Curcul. 5. 3. 25. Liv. l. 3. c. 45. & Lucil. apud Jul. Rufinian. de Figur. in Epagoge.

DECERPO, is, erpsi, erptum, a. 3. tirar giù cogliendo, ἀποδρέπω, carpendo detraho, ut fit cum poma ex arboribus manu legimus. Ovid. l. 3. ex Pont. ep. 5. v. 19. Et magis adducto pomum decerpere ramo, Quam de cælata sumere lance juvat. Id. 5. Metam. v. 536. Puniceum curva decerpserat arbore pomum. Id. 5. Fast. v. 255. Decerpere pollice florem. staccare. & l. 11. v. 112. aristas. Horat. epod. 2. v. 19. pyra, & uvam. Colum. l. 5. c. 10. folia. sfogliare. Plin. l. 21. c. 10. Thymum decerpunt apes. Id. l. 16. c. 31. E radicibus montani prætenuia fila decerpentes, spectabiles lagenas nectunt. staccando ad uno ad uno. ¶ Translate est auferre, detrahere, minuere. Cic. pro Marcell. c. 2. sub fin. Nihil sibi ex ista laude centurio, nihil cohors, nihil turma decerpit. Id. 2. de Orat. c. 56. Ne quid jocus de gravitate decerperet. h. e. minueret. Quintil. in proœm. l. 6. a med. Esse nescio quam, quæ spes tantas decerpat, invidiam. Senec. l. 1. controv. 2. cir. med. Illibatam virginitatem decerpere. h. e. imminuere, violare. ¶ Item percipere, colligere, haurire. Horat. l. 1. sat. 2. v. 79. unde laboris Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus. Sil. l. 4. v. 138. Dum primæ decus affectat decerpere pugnæ. Stat. l. 6. Theb. v. 165. & vocis decerpsit murmure primæ. Quintil. l. 10. c. 1. cir. med. Habent tamen Comici, si cum venia legantur, quædam, quæ possis decerpere. Id. l. 4. c. 1. ante med. Decerpere aliquid in usum principii orationis. ¶ In illo Catonis de R. R. c. 112. Acina de uvis miscellis decerpito: Al. leg. decarpito.

DECERPTIO, onis, f. actus decerpendi. Est Nonii cap. 2. n. 906. Demptio, vel decerptio.

DECERPTUS, a, um, tirato giù cogliendo, staccato, colto, carpendo detractus. Plin. l. 21. c. 7. Decerpta cotonea. Id. l. 12. c. 7. Decerptæ siliquæ. Id. l. 23. c. 7. ad fin. Decerptus ramus. Ovid. 1. Metam. v. 645. Decerptæ herbæ. ¶ Translate Cic. 5. Tuscul. c. 13. Humanus animus decerptus ex mente divina.

DECERTATIO, onis, f. combattimento, contrasto, actus decertandi, concertatio, dimicatio, ἀγωνισμός. Cic. Phil. 11. c. 9. Harum rerum omnium decertatio consulibus optimis & fortissimis commissa & commendata est.

DE-

DECERTATORIUS, a, um, ad decertationem spectans. *Quintil. l. 6. c. 4.* Pugna decertatoria. *h. e.* altercatio.

DECERTATUS, a, um, *contesa*, *contrastato*, certatus. *Stat. initio l. 1. Theb.* Fraternas acies, alternaque regna profanis Decertata odiis. *h. e.* usque ad exitium certata. *Id. ibid. v. 479.* ventis ut decertata residunt Æquora. *h. e.* post finem certaminis ventorum tandem residuat. *Claudian. l. 2. in I. Consul. Stilich. v. 21.* Decertati laboris. *h. e.* decertando & belligerando exhausti.

DECERTO, as, avi, atum, n. 1. *combattere*, *guerreggiare*, *contrastare*, *contendere*, ἀγωνίζομαι, idem quod certo, vel valde certo, tum in bellicis rebus, tum in quocumque certamine & contentione civili. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10.* Ut potius in suis, quam alienis finibus decertarent. *Id. l. 3. B. Civ. c. 19.* Ne cives cum civibus armis decertarent. *Id. l. 7. B. Gall. c. 77.* Decertare prœlio. *Nepos in Annib. c. 10.* classe. *Cic. pro Dom. c. 24.* Vi & armis contra vim decertare. *Id. de Amic. c. 8. extr.* Cum duobus ducibus de imperio in Italia decertatum est, Pyrrho & Annibale. *Id. 1 Offic. c. 23. extr.* Cum tempus necessitasque postulat, decertandum manu est. *Ovid. 14. Metam. v. 803.* Pace tamen sisti bellum, nec in ultima ferro Decertare placet. *h. e.* usque ad internecionem bellum gerere. *Cic. pro Planc. c. 36.* Jure, legibus disceptando decertare. *Id. 5. de Fin. c. 2.* Locus ubi Demosthenes & Æschines inter se decertare soliti sunt. *Id. Phil. 2. c. 1.* Decertare cum aliquo contentione dicendi. *Ovid. 4. Fast. v. 101.* Cum mare trux aries cornu decertat. ¶ Cum dativo *Horat. l. 1. od. 3. v. 13.* Præceps Africus decertans Aquilonibus.

DECERVICATUS, a, um, cui cervix dempta est, decollatus. *Sidon. l. 3. ep. 3. a med.* Quos humari nox prohibuerat, decervicatis liquere cadaveribus.

DECESSIO, onis, f. *partita*, ἀποχώρησις, actus decedendi, abitus, discessio. *Cels. l. 3. c. 3. ad fin.* Aliæ febres diem noctemque accessione & decessione implent. *Id. l. 2. c. 4.* Ut per accessionem increscant, per decessiones molliantur. *Cic. 2. de Divin. c. 15. ad fin.* Hæc decessio capitis jecinoris, aut accessio subito ne fieri potest? *Id. 4. Fam. ep. 4. ad fin.* Is mecum sæpe de tua mansione & decessione communicat. ¶ De discessu magistratus, finito imperio provinciali. *Id. Attic. l. 6. ep. 5. ad fin.* Mihi decessionis dies λεληθότως obrepat. Adde *int. ep. l. 1. ad Q. Fratr. & in Pison. c. 36. a med.* ¶ Translate *Id. de Univ. c. 6.* Neque enim ulla decessio fieri poterat, neque accessio. *h. e.* diminutio. *Id. pro Rabir. Post. c. 11.* Decessionem de summa facere. *Terent. Clem. Dig. lib. 29. tit. 4. leg. 28. extr.* Decessionem patietur is, cui restituta fuerit hereditas. *h. e.* diminutionem, detrimentum. *Gell. l. 13. c. 29.* appellat *decessionem verborum*, cum verba ea ex significatione, in qua nata sunt, in aliam longe, vel proximam decesserunt.

DECESSOR, oris, m. *predecessore*, qui jam magistratu functus de provincia decessit, & successori tradidit. Usurpatur relative ad successorem: & *decessorem suum* vocat successor, cui ipse in provincia administranda, aut alia quavis re, dignitate, seu officio succedit. *Tacit. in Agric. c. 7.* Agricolam vicesimæ legioni præposuit, ubi decessor seditiose agere narrabatur: ita successor & ultor electus, &c. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 16. leg. 4.* Recte faciet si edictum decessori sui miserit.

DECESSUS, us, m. *partita*, *ritirata*, decessio. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13.* Carinæ aliquanto planiores, quo facilius vada, ac decessum æstus excipere possent. *Cels. l. 3. c. 12.* Sub decessu febris cibum sumet. *Plin. l. & cap. 18.* Ab Nili decessu serere solitos. ¶ Pro decessione magistratus ex provincia, *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 10. sub fin.* Quod ad tuum decessum attinet, me curaturum, ut tibi succedatur. *Cic. Phil. 2. c. 38.* An Creta post M. Bruti decessum potuit liberari? ¶ Pro morte, *Cic. de Amic. c. 3.* Angi decessu amicorum.

DECET, ebat, cuit, impers. 2. *è decente*, *conviene*, *sta bene*, πρέπει, significat aptitudinem, honestatem, convenientiam, quæ in re quaque inest ratione alterius rei. *Cic. in Orat. c. 21.* Decere declarat, quasi aptum esse, consentaneumque tempori & personæ: quod cum in factis sæpissime, tum in dictis valet, in vultu denique, & gestu, & incessu: contraque item dedecere. ¶ Etymologi ducunt a δεῖ pro δεῖ oportet, e inserto, ut a σπέος est *specus*. *Cic. 1. de Orat. c. 29.* Roscium sæpe audio dicere, caput esse artis, decere: quod tamen unum id esse, quod tradi arte non possit. *Id. 3. de Orat. c. 55.* Nunc quid aptum sit, hoc est quid maxime deceat in oratione, videamus. & *lib. 2. c. 26.* Non faciendo id quod non decet, impudentiæ nomen effugere debemus. *Id. 4. Tuscul. c. 25.* Oratorem irasci minime decet. *Plaut. Mostell. 1. 3. 10.* Contempla, satin' hæc me vestis deceat. *Ovid. Fast. 2. v. 105.* capit ille coronam, Quæ possit crines, Phœbe, decere tuos. *Cic. 1. Offic. c. 31.* Experiri, quam se aliena deceant. *Nepos in Attic. c. 6.* Non enim decere se arbitrabatur, cum præturam gerere noluisset, asseclam esse prætoris. *Sallust. in Jug. c. 53.* Quæ ab imperatore decuerint, omnia suis provisa, *subaudi* fieri. *Plin. l. 37. c. 8. ad fin.* Callaides gemmæ inclusæ decorantur auro, aurumque nullæ magis decent. *stanno meglio, più si confanno coll' oro.* ¶ Cum dativo *Plaut. Amph. 2. 2. 188.* Istuc facinus nostro generi non decet. *Terent. Adelph. 5. 8. 5.* Hercle ita nobis decet. *Id. ibid. 3. 5. 45.* Hæc ut fiant, deos quæso: ut vobis decet. *Gell. l. 9. c. 15.* Adolescens præfatur arrogantius & elatius, quam ætati ejus decebat. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 8. v. 127.* Locum editiorem, quam victoribus decebat. *Plaut. Capt. 2. 2. 71.* Ne patri decere videatur magis me servire, potius quam, &c. *Paul. Dig. lib. 32. leg. 23.* Decet enim tantæ majestati, eas servare leges, quibus, &c. ¶ Si quis usurpare velit etiam in primis personis, habet in voce *dedecet*, quo se tueatur. ¶ Aliquando significat officium, & pro *oportere* ponitur. *Cic. 3. de Fin. c. 19. ad fin.* Quod deceat, cariorem esse patriam nobis, quam nosmetipsos. *Plerique al. leg.* doceat. *Sallust. initio B. Catil.* Qui se student præstare ceteris, summa ope niti decet, ne vitam silentio transeant. *Plaut. Rud. 1. 2. 24.* Peculiosum eum esse decet servum & probum, quem, &c. *bisogna, che sia*, &c. *Liv. l. 3. c. 17.* Non, quidquid patrum plebisque est, in Capitolium curram, liberare ac pacare augustissimam illam domum Jovis O. M. decuit?

DECIANUS, a, um, ad Decium, nomen propr. civis R. pertinens, ut Decianus exercitus, *Liv. l. 10. c. 31.*

DECIDO, is, idi, isum, a. 3. *tagliar giù*, ἀποκόπτω, amputo, abscindo: a *de*, & *cædo*: & de iis fere dicitur, quæ si abscindantur deorsum cadunt. *Plaut. Merc. 2. 2. 37.* Decide collum, si falsum est uti loquar. *Plin. l. 17. c. 21. ad fin.* Cum malleolus spargere cœpit caules, deciditur. *Colum. l. & cap. 2.* Decidere falce filicem nascentem. *Sen. ep. 90.* In quadratum tigna decidere. *squadrare*. *Sil. l. 4. v. 389.* improbus ensis Annexam parmæ decidit vulnere lævam. ¶ Sæpius translate sumitur pro transigere, componere litem mutuo partium consensu: quia solet in transactionibus & compositionibus decidi, seu detrahi utrinque aliquid ex postulatis contrahentium, *decidere*, *determinare*, *accordare*, *far aggiustamento*. *Cic. 4. Verr. c. 32. a med.* Qui cum reo transigat, post cum accusatore decidat. *Id. pro Quint. c. 5.* Decidere de rebus & rationibus societatis. *Id. ibid. c. 4.* Decidere & statuere, quid alicui ad denarium solvatur. *Id. pro Rosc. Amer. c. 39.* Decidere atque transigere cum aliquo. *Id. 5. Verr. c. 48.* Ut in jugera singula ternis medimnis decidere liceret. Al. omittunt præposit. *cum*. *Id. pro Rosc. Com. c. 11.* Magno tuam dimidiam partem decidisti: magno & tu tuam partem decide. *Senec. ep. 95. ad fin.* Pro libertate decidere. *venire agli accordi*. *Ulpian. Dig. lib. 15. tit. 6. leg. 26. circa med.* Decidere pecuniæ cum aliquo. *Africanus, lib. 47. tit. 2. leg. 63.* Decidere damnum. *Ulpian. lib. 9. tit. 4. leg. 22.* Jurejurando aliquid decidere. *Id. lib. 5. tit. 2. leg. 29.* Aliquid transactione decidere. *Id. lib. 18. tit. 3. leg. 4.* quæstionem. *Plin. l. 7. c. 40.* Abunde atque indulgenter fortuna decidit cum eo, qui jure dici non infelix potest. ¶ *Decidere aliquid propriis verbis* apud *Quintil. l. 8. c. ult. a med.* est exprimere, explicare. ¶ Reperitur etiam pro cædere, hoc est verberare. *Callistrat. Dig. lib. 47. tit. 21. leg. 2.* Si lapides furati sunt, sufficiet eos verberibus decidere. ¶ Pro decutere, *far cadere*. *Plaut. Cas. 2. 4. 18.* Ego pol istam jam aliquovorsum tragulam decidero. Est qui legit *detecero*.

DECIDO, is, idi, n. 3. *cader giù*, καταπίπτω, deorsum cado. *Lucret. l. 6. v. 496.* In terras decidit imber. *Cic. de Senect. cap. 19. sub fin.* Poma ex arboribus, si sunt matura & cocta, decidunt. *Ovid. 2. de ar. am. v. 2.* Decidit in casses præda petita meos. *Plin. l. 37. c. 10.* Glossopetra dicitur cælo decidere. *Ovid. in Ibin, v. 259.* Decidere ab equo in arva. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 48.* Decidere equo. *Nepos in Eumen. c. 4.* in terram ex equo. *Plaut. Casin. 5. 2. 42.* præcipitem de lecto. *Id. Pers. 4. 4. 45.* in foveam. *Plin. l. 2. cap. 52.* A superiore cælo decidentia obliquos habent ictus. *Curt. l. 7. c. 7. sub fin.* Flumina in rubrum mare decidunt. *Ovid. 12. Metam. v. 339.* Decidere in præceps. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 42.* fugiens hic decidit acrem Prædonum in turbam. *h. e.* incidit. *Petron. in satyr. c. 87.* Decidere in somnum. *Sueton. in Aug. cap. 95.* Tunica ad pedes decidit. ¶ Translate *Terent. Heaut. 2. 3. 9.* Væ misero mihi! quanta de spe decidi? & *ibid. 4. 8. 11.* Quanta spe decidi! *Liv. l. 37. c. 26.* Antiochus posteaquam a spe societatis Prusiæ decidit, &c. *Nepos in Eumen. c. 11. ad fin.* Non virtute hostium, sed amicorum perfidia decidi. *h. e.* victus sum. *Tacit. Ann. 3. c. 59.* Huc decidisse cuncta, ut &c. *esser a tal segno ridotte le cose, che*, &c. *Al. leg.* recidisse. *Sueton. in Claud. c. 9.* Decidere ad angustias rei familiaris. *Plin. l. 5. epist. 10.* Labi & decidere ab archetypo. *scostarsi dall' originale*. ¶ Pro mori, *Plaut. Trin. 2. 4. 142.* Nemo exstat, qui ibi sex menses vixerit: ita cuncti solstitiali morbo decidunt. *Claudian. initio l. 1. in Rufin.* Phœbeo domitus python cum decidit arcu. ¶ Pro deminui, absumi, *Colum. l. 12. cap. 20. sub fin.* Mustum infervefacere, & omnem spumam cum fæcibus expurgare: quo facto decima pars decidet.

DECIDUUS, a, um, *cadente*, ἀποπίπτων, cadens, caducus. *Plin. l. 11. c. 37. sub init.* Cornua cervis omnibus annis decidua. & *cap. 49.* Testes pecori ad crura decidui, subus adnexi. *Id. l. 2. cap. 20.* Ignes decidui ad terras, fulminum nomen habent. *Id. l. 18. c. 25. ad fin.* Decidua folia. *Id. l. 8. cap. 3.* Dentes decidui. ¶ *Deciduus a cado*, secunda syllaba producta, idem quod *cæduus*, legitur a quibusdam apud *Ovid. Metam. 8. v. 758.* gemitumque dedit decidua quercus. Al. leg. *Dodonia*, alii *Deoia*, alii *de vulnere*, alii aliter. *Plin.* quoque ubi ait *l. 16. c. 24. sub fin.* Cato decidua folia, populnea quernaque animalibus jubens dari, non perarida: *cædua* significare videtur. nam si *cadentia* intelligas, ea solent arida esse. Nostri quoque rustici, quam frondem in cibum boum servant, cædere solent, non exspectare, dum decidat. Porro locus *Catonis*, unde is desumpsit, videtur esse *c. 5. R. R. extr.* Frondem populneam, ulmeam, querneam cædito: per tempus eam condito, non peraridam, pabulum ovibus.

DECIES, *dieci volte*, δεκάκις. *Plin. l. 10. c. 53.* Decies anno pariunt columbæ. *Plaut. Stich. 3. 2. 45.* Decies in die mutat locum. *Ovid. 2. Trist. v. 94.* Lisque decem decies inspicienda viris. *h. e.* centumviris. *Cic. 3. Verr. c. 50.* Decies centena millia. *un milione*. ¶ *Decies centena* pro prægrandi pecuniæ summa, usurpabant Antiqui, quod priscis illis temporibus minor erat nummorum copia: & nihilominus, etiam crescentibus divitiis, phrasis obtinuit. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 15.* decies centena dedisses Huic parco paucis contento,

quin-

quinque diebus Nil erat in loculis. ¶ Dicitur & *decies* absolute pro decies centena millia. *Martial. l. 1. epigr.* 104. Aut vive, aut decies, Scævola, redde Deis. Adde *lib. 3. epigr.* 61. ¶ Sumitur & pro *sæpe*. *Plaut. Amph.* 2. 1. 27. Decies dixi. ¶ Scribitur & *deciens*. *Varr. l.* 8. *L. L. c.* 49. & *Mar. Victorin. de Orthogr. pag.* 2469. *Putsch.*

DECIMA. V. *Decimus*.

DECIMALIS, le, adject. ut *Decimales agri*. h. e. decumani, qui decimas solvunt. *Tacit. de Germ. c.* 29. ubi alii aliter.

DECIMANUS, *&* *frequentius* Decumanus, a, um, *ad* decimum pertinens. *Decumani milites* sunt legionis decimæ, hoc est quæ decimo loco descripta fuit. *Hirt. de B. African. c.* 16. *Tacit. l.* 5. *Histor. cap.* 20. & *Sueton. in Cæs. cap.* 70. ¶ *Decumanus ager* qui decimam partem fructuum pro vectigali solvit reipubl. *Cic.* 5. *Verr. c.* 6. Omnis ager Siciliæ civitatum decumanus est. ¶ *Decumani, orum*, sunt publicani, qui decimas publicas redimunt, exiguntque. *Ascon. in Verr.* 2. *c.* 5. & *Cic.* 5. *Verr. c.* 8. *&* 33. ¶ Decumana mulier *ibid. c.* 33. *&* 34. est uxor decumani, quam & mulierculam publicanam *ibid.* vocat. ¶ *Decumanum frumentum* decima pars frumenti, quæ pro vectigali solvitur. *Cic.* 5. *Verr. cap.* 5. *extr.* & *cap.* 81. ¶ *Decumanum oleum* accipitur pro minus puro, & viliori a *Lucil.* apud *Non. c.* 5. *n.* 97. si modo sana est lectio: nempe quasi ex decima quaque mensura rejecto, & projecto: vel decimando collecto, & abjecto. ¶ De *limite decumano*. V. in *Cardo*. ¶ Sæpe *decumanus* accipitur pro magno. Decumana ova (inquit *Festus*) dicuntur, & decumani fluctus, quia sunt magna. nam & ovum decimum majus nascitur, & fluctus decimus fieri maximus dicitur. Alii putant ductum hoc a Pythagoreis, apud quos denarius numerus veluti magnificus & sacer fuisse dicitur. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 49. Qui venit hic fluctus, fluctus supereminet omnes: Posterior nono est, undecimoque prior. *Lucil.* apud *Cicer. l.* 2. *de Fin. c.* 8. Acipenser decumanus. *Fest.* in *Albesia*. Decumana scuta, quæ sunt amplissima. ¶ *Decumana pyra* enumerantur a *Colum. l.* 12. *c.* 10. & *Cloatio* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 15. *ad fin.* inter varia pyrorum genera: a magnitudine fortasse appellata: nisi malis legere *Decimiana*. ¶ In castris *Decumana porta* est ceterarum maxima, aversa hosti. Alii dictam putant a tutela militum decimæ cohortis. *Veget. de re milit. l.* 1. *c.* 21. *Cæsar sæpe*. Per hanc peccantes milites educebantur ad pœnam, teste *Veget. ibid.*

DECIMATIO, & Decumatio, onis, f. *decimazione*, *δεκάτωσις*, supplicium militare, cum decimus quisque miles sorte lectus occiditur. *Capitolin. in Macrin. c.* 12. Clementem se dicebat, quando eos centesimaret, qui digni essent decimatione, atque vicesimatione. V. *Decimo*.

DECIMATRUS, dies festi Faliscorum, quod fierent post decimum diem Iduum. *Festus* in *Quinquatrus*.

DECIMATUS, & Decumatus, a, um, adject. lectus ad supplicium ex decimo quoque, *decimato*. *Sueton. in Aug. c.* 24. Cohortes, si quæ cessissent loco, decimatas hordeo pavit. ¶ Item electus, *eletto*, *scelto*. *Symmach. l.* 3. *ep.* 49. *&* 51. Vir decumatæ honestatis. Al. utrobique leg. *edecumatæ* eod. sensu.

DECIMESTRIS. V. *Decemmestris*.

DECIMIANUS, a, um, *adject.* ad *Decimium* pertinens, quod est nomen proprium R. hominis: a quo appellata sunt *Decimiana pyra*, quorum mentio fit a *Plin. l.* & *cap.* 15.

DECIMO, & Decumo, as, a. 1. *decimare*, *torre la decima*, *δεκατεύω*, est decimam partem detrahere. Unde decimari legiones dicuntur, quando decimus quisque supplicio afficitur ab Imperatore, sorte ducta, cui contingat. *Sueton. in Galb. c.* 12. Recusantes, atque insuper Aquilam, & signa pertinacius flagitantes, non modo immisso equite disjecit, sed decimavit etiam. Adde *eund. in Calig. cap.* 48. ¶ Apud Romanos primus eo supplicio usus videtur App. Claudius, de quo *Liv. l.* 2. *c.* 59. *extr.* ¶ Præterea *decimare*, seu *decumare* est decimam alicujus rei partem in sacrificium offerre. *Festus* in *Potitium*: Quæ familia, & posteri ejus non desierunt decumantibus usque ad Appium Claudium Censorem.

DECIMODIA. V. *Decemmodius*.

DECIMUS, & Decumus, a, um, *decimo*, *δέκατος*, ultimus ex decem. *Cic.* 2. *Phil. c.* 31. Hora diei decima. *Gell. l.* 18. *c.* 2. *extr.* Ennius in decimo tertio Annalium. *Aurel. Vict. de Cæsarib. cap.* 12. Mense sexto ac decimo. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 17. In foro vix decimus quisque est, qui ipsus se se noverit. *d' ogni dieci appena uno*. ¶ Pro magno, *Ovid.* 11. *Metam. v.* 530. Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ. Adde *Sil. l.* 14. *v.* 123. *Lucan. l.* 5. *v.* 672. & *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 54. & V. *Decumanus*. ¶ *Decima*, *æ*, (subintellige *pars*) est frugum, aliarumve rerum pars decima, quam Herculi vovere solitos Veteres docet *Varr.* apud *Macrob. l.* 3. *Saturnal. c.* 12. unde non solum visceratonem, sed etiam epulum præbere populo mos ditioribus fuit. *Cic.* 2. *Offic. c.* 17. Oresti nuper prandia in semitis decumæ nomine, magno honori fuerunt. ¶ Item quæ pro vectigali solvitur reipublicæ. *Cic. Verr.* 5. *c.* 10. Quantum decumanus edidisset aratorem sibi decumæ dare oportere. *Id. ibid. c.* 39. Magnas decumas imponere. & *ibid.* Vendere decumas. & *cap.* 41. Frumentum omne in decumas auferre. *a titolo di gravezze*. & *cap.* 47. Ut quot jugera sunt sata, totidem medimna decumæ debeantur. & *cap.* 48. Pro singulis decumis ternas decumas dare. & *cap.* 46. Redimere decumas. & *cap.* 16. exigere. & *ibid.* Pecuniam pro alteris decumis solvere. ¶ De decimis missilium, & tesserarum, quæ populo spargi solitæ dicuntur, apud *Sueton. in Calig. c.* 26. & *in Galb. c.* 15. consule Interpretem ad ea loca. Est enim res satis perplexa. ¶ Fuit etiam *Decima* nomen Deæ parientium præsidis, atque unius ex Parcis, quod legitima nativitas ferme decimi mensis ingressus est. *Varr.* & *Cæsellius Vindex* apud *Gell. l.* 3. *cap.* 16. & *Tertull. de anim. c.* 37. ¶ *Decimus* est prænomen Romanum, ut initio hujus litteræ dictum est, & docet *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 38. ductum scil. primum ab ordine nascendi, ut etiam *Quintus*, *Sextus*. *Sueton. initio vitæ Claudii*. Drusus olim Decimus, mox Nero prænomine. Adde *Martial. l.* 5. *epigr.* 22. ¶ *Decimum adverbii more*, est decima vice, *la decima volta*. *Liv. l.* 6. *c.* 40. Nos reficietis decimum tribunos. ¶ *Decimo* quoque est adverbium ejusdem significationis: agnosciturque a *Diomed. Priscian.* &c. sed cum eo tamen discrimine, quod est inter *tertium*, & *tertio*. V.

DECINERATUS, a, um, *incenerito*, in cinerem redactus. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 32. *ad fin.* Ignis ipse decineratis omnibus in nihilum sinietur.

DECINERESCO, is, n. 3. *ridursi in cenere*, in cineres abeo. *Tertull. in Apolog. c.* 48. *extr.* Ut nullo jam igni decinerescat.

DECIPIO, is, epi, eptum, a. 3. *ingannare*, *ἐξαπατάω*, circumvenio, fallo, capio, in fraudem induco: a *de*, & *capio*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 56. *extr.* Amphibolia, quæ Crœsum decepit, vel Chrysippum potuisset fallere. *Horat. in art. Poet. v.* 25. Decipi specie recti. *Id. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 38. Amatorem turpia amicæ vitia decipiunt. *Cic. Attic.* 13. *ep.* 13. Nisi forte me communis φιλαυτία decipit. *Id.* 2. *de Orat. c.* 71. Exspectationibus decipiendis, & naturis aliorum irridendis, risus moventur. *Plaut. Asin.* 2. 4. 94. Neque deceptus est in eo. *Plin. l.* 18. *c.* 24. *ad fin.* Festinata sementis sæpe decipit, serotina semper. ¶ Translate *Ovid.* 3. *ex Pont. ep. ult. v.* 11. Error decipit judicium. *Id.* 4. *Trist. eleg.* 10. *v.* 114. Sit tamen ab fumo, decipioque diem. *passo il giorno senz' accorgermi*: curas diei fallo. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 38. Dulci laborum decipitur sono. *h. e.* dulci sono Sapphus & Alcæi decipitur laborum, obliviscitur pœnarum, nec sentit. *Bentlej.* legit *laborem*, quemadmodum *Virg.* dixit 1. *Æn. v.* 717. Expleri mentem nescit. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Sic jubent citrum pretiosius fieri, sic acer decipi. *h. e.* simulari, pingendo testudinem acerno colore, ita ut acer esse videatur. ¶ Proprie significat *deorsum capio*: quo sensu videtur usurpasse *Apul. sub fin. l.* 10. Montem illum ligneum terræ vorago decepit. *h. e.* deorsum traxit, absorpsit. Sed alii aliter leg.

DECIPULA, æ, f. & Decipulum, i, n. *laccio*, genus laquei ad decipiendas aves, mures, &c. παγίς, δελεάστρα. Et translate dolus, fraus. *Sidon. l.* 8. *ep.* 10. *a med.* Per decipulam male blandientis eloquii. *Apulej. in Florid. n.* 18. (*al. l.* 4.) Decipula adversantium, & artificia dicentium perdiscere. *Id. l.* 8. *Metam.* Nactus fraudium opportunum decipulum.

DECIRCINO, as, avi, atum, a. 1. idem quod circino, circulum describo, *fare un circolo*, κυκλόω. *Manil. l.* 1. *v.* 296. Majoremque Helice major decircinat arcum. *Id. l.* 3. *v.* 352. *de terra*. Quam teretis natura soli decircinat orbem In tumidum, &c. *h. e.* in orbem conformat.

DECIREMIS. V. *Decemremis*.

DECISIO, onis, f. *troncamento*, *diminuzione*, *ἀποκοπή*, actus decidendi: a *cædo*: amputatio, deminutio. *Apul. de Mundo*. Incrementis globi sui, decisioneque luminis menstrua tempora Luna significat. ¶ Translate est determinatio, transactio, diremptio controversiæ, ut in *Decido* dictum est, *decisione*, *accordo*, *componimento*, *Cic. pro Cæcin. in fin.* Nostra decisio de æquitate. *Id. pro Flacc. c.* 36. Decisionis arbiter C. Cæcilius fuit. *Id. pro Rosc. Com. c.* 16. Dicat decisionem esse factam, quæ facta non est. *Id. Verr.* 3. *c.* 54. Negat, eum sibi illa decisione satisfacere posse. *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 3. *leg.* 25. *a med.* Decisio quæstionis.

DECISUS, a, um, *tagliato*, *troncato*, *ἀποκεκομμένος*, abscisus, amputatus: a *cædo*. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 50. Pennæ decisæ. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 14. *ad fin.* aures. *Plin. l.* 31. *c.* 4. silvæ. *Curt. l.* 7. *c.* 2. Decisum caput. ¶ Item incisus, *intagliato*. *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 44. cerasi tua cortice verba notabo, Et decisa feram rutilanti carmina libro. ¶ Translate est transactus, determinatus, diremptus, *deciso*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 45. *extr.* Quibus rebus actis atque decisis, producuntur a carcere. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 59. Decisa negotia. *Ulpian. Dig. lib.* 42. *tit.* 1. *leg.* 56. Res judicata, vel jurejurando decisa. *Id. lib.* 18. *tit.* 3. *leg.* 4. Decisa quæstio.

DECITANS, antis. *Apul.* Victoriæ simulacrum describens *sub init. l.* 2. *Metam.* Instabile vestigium plantis roscidis decitantes. Al. leg. *delibantes*: alii *despicantes*, h. e. dejicientes. Nam illud *decitantes* tanquam frequentativum a *decentes* hic locum non habere videtur, etiam si *decorantes* interpreteris.

DECIUS, ii, nomen proprium hominis. Tres hoc nomine cives Romani, pater, filius, & nepos, omnes consules, pro patria se devoverunt, & telis hostium certæque morti obtulerunt: P. Decius Mus pater bello Latino: P. Decius filius Etrusco: nepos eo, quod cum Pyrrho gestum fuit. De primis duobus *Liv. l.* 8. *c.* 9. & *lib.* 10. *cap.* 28. de omnibus *Cic.* 1. *Tuscul. cap.* 37. & *lib.* 2. *de Fin. c.* 19.

DECIUS, a, um, ad Decium pertinens. Decia lex, seu Decium plebiscitum de duumviris navalibus, auctorem habuit M. Decium trib. pleb. C. Junio Bubulco tert. Q. Æmilio Barbula iterum Coss. ut duumviros navales classis ornandæ, & reficiendæ causa populus juberet. *Liv. l.* 9. *c.* 30. rem narrat, vocem non usurpat.

DECLAMATIO, onis, f. *declamazione*, *μελέτη*, domestica exercitatio parandæ eloquentiæ causa, qua Oratores veteres seriis causis præludere solebant: item exercitatio illa, qua pueris in ludis ficta quædam themata solent præscribi, quibus ad eloquentiam viam sibi sternant. *Quintil. l.* 4. *cap.* 2. *ante med.* Declamatio est forensium actionum meditatio. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 4. Sic hæc mihi nunc senilis

lis est declamatio. *Id. Fam.* 16. *ep.* 21. Quotidiana declamatio. ¶ Exstant plures apud *Senecam*, & aliæ *Quinctiliani* nomine V. *Controversia*. ¶ De eo, qui declamationis de se argumentum præbet. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 167. Ut pueris placeas, & declamatio fias. Sic *historia*, *fabula*, *sermo* usurpantur a *Propert. Horat. Plauto*.

DECLAMATIUNCULA, æ, f. *declamazioncella*, diminut. parva declamatio. *Gell. l.* 6. *c.* 8. Hanc utramque declamatiunculam celebraverint, &c.

DECLAMATOR, oris, m. *declamatore*, qui domesticis, vel scholasticis meditationibus se exercet, ut postea seriis in causis fit paratior. *Cic. in Orat. c.* 15. Non declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, sed doctissimum & perfectissimum quærimus.

DECLAMATORIUS, a, um, *declamatorio*, ad declamandum pertinens. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 3. Et ipse puer magis illo declamatorio genere duci & delectari videtur.

DECLAMATUS, a, um, declamando dictus. *Lamprid. in Alex. Sev. cap.* 3. Julius Granianus, cujus hodieque orationes declamatæ feruntur.

DECLAMITO, as, a. 1. frequentat. a *declamo*, verbum novum *Ciceronis* tempora. *Id. de clar. Orat. cap.* 9. Commentabar declamitans (sic enim nunc loquuntur) sæpe cum M. Pisone. *Id.* 1. *Tuscul. cap.* 4. Declamitare causas. *Id. Phil.* 5. *cap.* 7. Declamitare de aliquo.

DECLAMO, as, avi, atum, a. 1. *declamare*, *esercitarsi nel dire*, [illegible], proprie est valde clamare: metonymice, privatim se exercere dicendo eloquentiæ acquirendæ causa. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 2. Ad fluctum ajunt declamare solitum Demosthenem. *Id. Phil.* 9. *c.* 7. Decem & septem dies de me in Tiburtino Scipionis declamavit. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. *ad fin.* Declamare suasoria. *Id. l.* 11. *c.* 1. Neque enim nunc declamamus, sed ostendimus nonnunquam posse, &c. *Martial. l.* 2. *epigr.* 7. Declamas belle, causas agis, Attale, belle. *Id. l.* 4. *epigr.* 8. Declamas in febre, Mathon, hanc esse phrenesim. ¶ Significat etiam veras in foro causas orare: sed fere rabulis tribuitur, & ineptis causidicis. *Cic. Verr.* 6. *c. penult.* Qui pro isto contra me vehementissime declamasset. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 29. *sub fin.* Quæ mihi iste visus est ex alia oratione declamare, quam in alium reum commentaretur. ¶ Item universim clamore & conviciis invehi in aliquem. *Id.* 3. *Fam. ep.* 11. Ne ea quemvis impune declamare liceret. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 465. Quis, nisi mentis inops, teneræ declamet amicæ.

DECLARATIO, onis, f. *dichiarazione*, *manifestazione*, δήλωσις, actus declarandi, manifestatio. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 21. Liber quem mihi misisti, quantam habet declarationem amoris tui! & *lib.* 10. *ep.* 5. Declaratio animi tui, quem habes de republica.

DECLARATOR, oris, m. *manifestatore*, *dichiaratore*, ἐμφανίζων, qui declarat. *Plin. in Paneg. c.* 92. Ut idem honoribus nostris suffragator in Curia, in campo declarator existeres.

DECLARATUS, a, um, *dichiarato*, *manifestato*, *mostrato*, δεδηλωθεὶς, manifestatus. *Nepos in Annib. cap.* 11. Ducis nave declarata suis. *Cic. pro Mur. c.* 1. Declaratus consul. *pubblicato*. ¶ Claritudine spoliatus. *Vitruv. l.* 1. *cap.* 1. Oppido capto, viris interfectis, civitate declarata, matronas in servitutem abduxerant. Al. *leg. deleta*.

DECLARO, as, avi, atum, a. 1. *mostrare*, *far vedere*, *dichiarare*, δηλόω, ἐμφανίζω, clarum facio, ostendo, demonstro. Plus est, quam *significo*: & tum ad facta, tum ad dicta pertinet. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 13. Ipsa consolatio litterarum tuarum declarat summam benevolentiam. *& mox.* Itaque hoc sæpius dicendum, tibique non significandum solum, sed etiam declarandum arbitror. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. Præsentiam sæpe divi suam declarant. *Id.* 1. *de Orat. c.* 42. *ad fin.* Propriam cujusque rei vim definitione declarare. *Id.* 6. *Attic. ep.* 1. *circa med.* Declaravit quanti me faceret. *Terent. Heaut.* 2. 3. 42. Consuetudo, cujusque ingenium ut sit, declarat maxime. *Nepos in Epamin. c.* 1. Declarare imaginem consuetudinis atque vitæ alicujus. *Id. in Attic. c.* 18. *extr.* Tantam rem tam breviter potuisse declarari. *Id. in Iphicr. c. ult.* Quod cum in aliis rebus declaravit, tum in Amyntæ liberis tuendis. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 50. Sortibus & vaticinationibus declararent, utrum prœlium committi ex usu sit. *Cic. in Orat. c.* 21. Oportere, perfectionem declarat officii. *Curt. l.* 6. *c.* 9. Quod fuisse vanum, Dymni exitus declarat. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *ad fin.* Nomine ipso declarat. *Id. l.* 2. *c.* 39. Ratio declarat. *Id. l.* 8. *c.* 32. *a med.* Declaratur senecta dentibus. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 15. Bene ubi quod consilium dicimus accidisse, hominem catum eum esse declaramus. *diciamo, ch' egli è*, &c. *Gell. l.* 7. *c.* 8. Delphinos amasios esse historiæ declarant. *Id. l.* 14. *c.* 5. Propter cujus syllabæ sonum declarandum reperta erat nova littera. *per esprimere*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 4. Nullum inveniri potest verbum, quod magis idem declaret Latine, quod Græce, quam declarat voluptas. *spieghi più*. & *l.* 3. *c.* 4. Plura vocabula idem declarantia. *che significano un' istessa cosa*. ¶ Ponitur & pro renuntiare, *pubblicare*, *dichiarare*. *Cic. pro Mur. c.* 2. Declarare consulem. *Virg.* 5. *Æn. v.* 245. Victorem magna præconis voce Cloanthum Declarat.

DECLAVO, as, a. 1. *Turneb. adversar. l.* 23. *cap.* 20. ita legit illud *Pauli Dig. lib.* 47. *tit.* 7. *leg.* 5. Cingere est declavare: secare est subsecuisse. *declavare* autem exponit, clavas seu ramos arborum recidere. Al. leg. *deglabrare*.

DECLINABILIS, is, qui declinari potest, ut declinabilia nomina, *Priscian. l.* 5. *pag.* 670. *Putsch.*

DECLINATIO, onis, f. *schivamento*, *lo schivare*, ἔκκλισις, actus declinandi, vitatio, devitatio. *Curt. l.* 9. *c.* 7. *ad fin.* Quam Dioxippus cum exigua corporis declinatione vitasset, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 53. *extr.* Laboris & periculi declinatio. *Id.* 4. *Tuscul. cap.* 6. *ad fin.* A malis declinatio, si cum ratione fiet, cautio appellatur. ¶ Hinc appetitioni opponit *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 13. Nullum potest esse animal, in quo non & appetitio sit, & declinatio naturalis. *Gell. l.* 14. *c.* 1. *a med.* Consilia hominum, & variæ voluntates, appetitionesque, & declinationes. ¶ Ponitur & pro digressione, ut declinatio brevis a proposito. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. Adde *in Partit. c.* 15. Porro *Cic.* loco priore enumerat declinationem hanc inter figuras sententiarum: quam differre ait ab *digressione* in eo, quod *declinatio* brevior sit, & citius ad rem redeat. ¶ Est etiam idem quod clima, seu certum cæli spatium, *clima*. *Colum. in proœm. Oper. a med.* Sit oportet rerum naturæ sagacissimus, declinationum mundi non ignarus, ut exploratum habeat, quid cuique plagæ conveniat, &c. Adde *lib.* 3. *c.* 1. ¶ Item regio cæli in eodem climate, *sito*. *Id. l.* 4. *c.* 24. Vitis cum sit per quatuor divisa partes, totidem cæli regiones aspicit: quæ declinationes cum contrarias inter se qualitates habeant, &c. ¶ *Declinatio vocis* est ejus mutatio & inflexio. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ut in iisdem affectibus sint tamen quædam non ita magnæ vocis declinationes. ¶ Apud Grammaticos est nominum inflexio per suos casus, & verborum per sua tempora. *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 2. & 8. & *Quintil. l.* 1. *c.* 4. *extr.* (*al.* 8.) & *cap.* 5. (*al.* 9.) *ad fin.* ¶ Item derivatio, formatio, aut compositio unius vocis ab alia. *Varr. l.* 5. *L. L. c.* 5. Singulis verbis primigeniis circiter quingentæ species declinationibus fiunt. Adde *Quintil. l.* 2. *c.* 15. (*al.* 16.) & *lib.* 8. *c.* 3. *ante med.* & V. *Declino*. ¶ Hinc a *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 54. enumeratur *declinatio* inter figuras verborum, cum scilicet verba declinata, hoc est paulum immutata in oratione ponuntur, ut *jussus*, *jusse*, *jussio*: quæ & *conjugata* appellantur, & ipsa figura *traductio* alio nomine dicitur.

DECLINATUS, us, m. idem quod declinatio, vitatio. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 7. cujus verba V. in *Adscitus, a, um*. ¶ In re Grammatica *Varr. l.* 7. *L. L. c.* 2. Nominibus novis allatis in consuetudinem, sine dubitatione eorum declinatus statim omnes dicit populus. & *lib.* 8. *c.* 27. Ego declinatus verborum & voluntarios & naturales esse puto. *Id. ibid. l.* 9. *c.* 3. Ordo declinatuum.

DECLINATUS, a, um, *piegato all' ingiù*, inclinatus, vergens. Translate *Quintil. l.* 12. *c. ult.* Cato litteras Græcas ætate jam declinata didicit. *Id. ibid. c.* 1. *ante med.* Neque spe, neque metu declinatus animus, quo minus optimis se partibus jungeret. *h. e.* a recto itinere deflectens. *Terent. Hecyr.* 2. 1. 3. Neque declinatam quidquam ab aliarum (*mulierum*) ingenio ullam reperias. *h. e.* recedentem, abhorrentem, dissimilem. ¶ In re Grammatica *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Si cadentia similiter, & similiter desinentia, & eodem modo declinata multa jungantur. *Varr. l.* 7. *L. L. c.* 2. Duo omnino verborum principia, imposititiorum, & declinatorum: alterum, ut fons; alterum, ut rivus. *Imposititia* vocat, quæ primam positionem ab ipsa natura acceperunt, neque ab aliis verbis formata sunt: quæ & primitiva appellantur: *declinata*, quæ ab aliis verbis paululum immutata formantur: & *derivativa* etiam dicuntur. *v. gr. rivus* qui a *Varrone* affertur, declinatur a Græco *ῥέω*, *fluo*: at *fons* a nullo alio declinatur. *Quintil. l.* 1. *cap.* 5. (*al. c.* 9.) *ante med.* Ab antiquis dictos *tonores* comperi, ut videlicet declinato a Græcis verbo, qui *τόνους* dicunt. V. *Declino*.

DECLINIS, ne, declinans, devitans. *Stat. l.* 5. *Theb. v.* 296. Exoritur pudibunda dies, cælumque retexens, Aversum Lemno jubar, & declinia Titan Opposita juga nube refert. Ubi *Lactant. vetus Scholiast.* quæ declinarent, & fugerent. Al. leg. *declivia*, quod minus hoc loco ad rem facit, cum sermo sit de solis surgente, non ad occasum vergente.

DECLINO, as, avi, atum, a. 1. *piegare all' ingiù*, ἐγκλίνω, κατακλίνω, deorsum flecto, vergo. *Virg.* 4. *Æn. v.* 185. nec dulci declinat lumina somno. *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 11. Seu cum poscentes somnum declinat ocellos. *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 128. pallentes declinant lilia culmos. *Colum. l.* 8. *c.* 4. Die in vesperum declinante. ¶ Translate est diminui. *Plin. l.* 13. *c.* 1. *post med.* Vinum non dandum nisi declinante morbo. *quando è in declinazione*. ¶ Sæpe est deflectere, divertere, *piegare*, *o volgere fuor di strada*, *o ad altra parte*. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 2. Paulum ad dexteram de via declinavi. *Id.* 1. *de Legib. c.* 22. Huc declinabam nec invitus. *Id.* 14. *Attic. ep.* 17. Non arbitrantur eum a Capua declinaturum. *Lucret. l.* 1. *v.* 250. Declinare recta regione viai. *Plaut. Aulul.* 4. 8. 11. Declinavi paulum me extra viam. *Cels. l.* 8. *cap.* 5. Nares in alteram partem declinantur. *Liv. l.* 1. *c.* 28. Si quo ego inde agmen declinare voluissem. *Id. l.* 36. *c.* 23. Laqueis exceptos arietis ictus declinare. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 91. Non prius ex illo flagrantia declinavit lumina. *conf. Vetus Poeta* apud *Suetan. in Aug. c.* 70. Omnia se a cælo tunc numina declinarunt. ¶ Translate *Cic. Verr.* 5. *c.* 1. Declinare in aliqua re a religione officii. *Id. in Orat. c.* 40. Declinare aliquantulum a proposito. *Plin. l.* 37. *c.* 8. Gemma paulum declinans a topazio in aurum. *Sallust. in Fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 403. Ad hoc rumoribus advorsa in pravitatem, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando, corrumpebant. ¶ Frequenter est vitare, *schivare*. *Cic. ad Pompej. post ep.* 11. *l.* 8. *ad Atticum sub fin.* Neque tam ea pertimui, si subeunda essent, quam declinanda putavi, si honeste vitare possem. *Id.* 1. *Offic. c.* 40. *ad fin.* A parvis delictis diligentius est declinandum. *Id.* 2. *Attic. ep.* 19. Declinare minas & contentiones. *Id. in Orat. c.* 68. impetum adversarii. ¶ Aliquando *declinare* dicuntur quæ dissimilia sunt. *Quintil. l.* 9. *cap.* 3. *ad fin.* Quædam verborum figuræ paulum figuris sententiarum declinantur. Adde locum *Terentii* in *Declinatus, a, um*. ¶ Cum

casi-

casibus motus ad locum est inclinare, ferri, converti, volgersi, portarsi. Cic. 2. de Orat. c. 38. Ut eo revocetur, unde huc declinavit oratio. Quintil. l. 12. c. 3. ad fin. Desperata facultate agendi, ad discendum jus declinaverunt. Id. l. 7. c. 1. Si deerunt hæc remedia, ad illa declinandum est. Horat. l. 2. od. 33. v. 6. Cyrus in asperam Declinat Pholoen. h. e. amore fertur in Pholoen. ¶ Pertinet etiam ad rem Grammaticam: & quidem duplici significatione. Primo enim significat nomina per suos casus, & verba per sua tempora inflectare. Quintil. l. 1. c. 4. (al. 7.) Nomina declinare & verba in primis pueri sciant. Varr. l. 9. L. L. 1. 3. Ordo declinatuum, in quo res singulares declinantur, ut cicer, ciceri, ciceris. Id. ibid. l. 7. c. 2. Recto casu accepto, in obliquos declinant. & sub fin. lib. 9. In verbis quæ non declinantur. ¶ Secundo vocem aliquam ab alia formare, paulum immutando. Varro l. 7. L. L. c. 5. Nomina declinantur in eas res extrinsecus, quarum ea nomina non sunt, ut ab equo equito, ab homine homunculus, &c. & lib. 4. post init. Quemadmodum quodque poeta verbum confinxerit, quod declinarit. hinc Pacuvius, rudentisibilus; hinc incurvicarvicum pecus; hinc chlamyde clupeat brachium. Id. ibid. l. 5. cap. 5. vocat declinantia verba ea, quæ vel per tempora, vel per casus, vel per gradus comparationum immutantur, & declinantur.

DECLIVIS, e (rarius Declivus, a, um,) piegato all'ingiù, declive, chino, κατάντης, deorsum vergens, a clivus: cui acclivis contrarium est. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 18. Collis ab summo æqualiter declivis ad flumen Sabim vergebat. Id. ibid. l. 4. cap. 33. In declivi ac præcipiti loco incitatos equos sustinere. & lib. 7. c. 88. De locis superioribus hæc declivia & devexa cernebantur. Id. l. 3. B. Civ. c. 45. & 51. Recipere se per declive. Ovid. 1. Metam. v. 39. Flumina declivia. Lucan. l. 4. v. 114. Non habeant amnes declivum ad litora cursum. Al. leg. declivem. Plin. l. 8. c. 50. Sol declivis in occasum. Ovid. Metam. 2. v. 206. Et modo summa petunt, modo per declive, viasque Præcipites spatio terræ propiore feruntur. Prudent. in Hamartig. v. 849. declivia pondera. h. e. quæ in declive feruntur, & ferentem in declive trahunt. ¶ Translate Id. 15. Metam. v. 227. Labitur occiduæ per iter declive senectæ. Plin. l. 8. ep. 18. a med. Mulier ætate declivis. Calpurn. Ecl. 1. v. 1. Nondum solis equos declivis mitigat æstas. h. e. in autumnum vergens. Arnob. l. 1. pag. 74. Animæ in peccatorum genera universa declives. h. e. propensæ.

DECLIVITAS, atis, f. inclinatio, il declive, κλίσις, κλίτος. Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 85. Exiguum loci ad declivitatem fastigium, magnum habet momentum.

DECLIVUS. V. in Declivis.

DECOCTIO, onis, f. decozione, actus decoquendi, & ipsa res decocta. Cæl. Aurelian. Chronic. l. 2. c. 13. ante med. Decoctio lentisci conficitur hoc modo. Apul. de herb. cap. 77. Harum decoctio potui data urinam movet. ¶ Translate Impp. Theodos. & Valens lib. 11. Cod. tit. 9. leg. 5. Universi fabricenses veluti in corpore unius formæ, unius decoctionis, si res ita tulerit, respondere cogentur. Al. aliter leg.

DECOCTOR, oris, m. dilapidatore, fallito, ἄσωτος, qui patrimonium per luxum absumpsit, & ad inopiam redactus est. Hujusmodi hominibus lege Roscia certus erat locus ad spectandum in theatro datus, quamvis fortunæ vitio, non suo decoxissent, teste Cicer. 2. Phil. c. 18.

DECOCTUM, i, n. decotto, decozione, ἀφέψημα, ἀπόζεμα, quidquid probe coctum est, & post cocturam remansit: præsertim jus aliquod in usum medicinæ percoctum. Plin. l. 27. c. 12. Decoctum cauliculorum ejus in vino austero dentium dolori medetur. Adde lib. 22. c. 20. lib. 26. c. 14. &c.

DECOCTURA, æ, f. idem quod decoctum. Plin. l. 23. cap. 1. sect. 2. Hard. Decoctura vinaceorum veteres dysentericos & cœliacos juvat. Ita edit. veteres A. 1470. & 1472. aliæ cum Harduino decoctum.

DECOCTUS, a, um, cotto, ben cotto, ἀπεψηθείς, idem quod coctus, aut valde coctus. Plin. l. 35. c. 6. Creta decocta, & conspissata. Id. l. 28. c. 9. Lac decoctum innocentius. Id. l. 24. c. 3. Cortex decoctus lacte vaccino. Id. l. 29. cap. 6. a med. Splenium e melle decoctum. Id. l. 26. c. 8. ad fin. Perpressa in aqua decocta e tribus heminis ad unam. Id. l. 20. cap. 21. Folia decocta in oleum. Id. l. 22. c. 9. Decoctæ ad mellis crassitudinem. ¶ Item coquendo absumptus. Liv. l. 32. c. 2. Argentum probum non esse, renuntiaverant, experientibusque pars quarta decocta erat. ¶ Decocta, æ, (subaudi aqua) est aqua decocta, acqua bollita, postea in vas vitreum defusa, & nive circumdata iterum frigefacta: qua ratione fiebat, ut nivis frigus haberet, non vitium. Inventum Neronis fuisse dicitur a Plin. l. 31. c. 3. ante med. Hinc Juvenal. sat. 5. v. 49. Si stomachus domini fervet vinoque ciboque, Frigidior Geticis petitur decocta pruinis: Vos aliam potatis aquam. Sueton. in Ner. c. 48. Aquam e subjecta lacuna potaturus manu hausit, &, Hæc est, inquit, Neronis decocta. Martial. l. 14. epigr. 116. Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ? Improbat hæc Senec. l. 4. c. ult. quæst. natural. ¶ Translate decoctus est perfectus, purgatus, limatus, quia quæ decoquuntur, purgantur. Pers. sat. 1. v. 125. si forte aliquid decoctius audis. ¶ Decocta poma sunt nimium matura, & corruptioni proxima, frutto smaccato. Translate Cic. 3. de Orat. c. 26. Suavitatem habeat orator austeram & solidam, non dulcem atque decoctam.

DECOCTUS, us, m. decoctio. In sexto casu singulari Plin. l. 37. c. 12. Omnes gemmæ mellis decoctu nitescunt.

DECOLLATUS, a, um, decollato, decapitato, cui caput amputatum est. Scribon. Larg. compos. 194. Tonicum cogit exululare, & palpitare lingua, similiter decollatorum capitibus.

DECOLLO, as, avi, atum, a. 1. decollare, decapitare, ἀποκεφαλίζω, caput e collo aufero, securi cædo. Senec. in Apocolocynt. ante med. Decollare homines. Sueton. in Calig. c. 32. Miles decollandi artifex. Fenestella apud Diomed. lib. 1. pag. 362. Putsch. Piratas Cæsar cepit, & decollavit. Aurel. Vict. in Epitom. c. 19. Extenta damnatorum modo cervice, decollatur. ¶ Item a collo deponere, deporre giù dal collo. Cæcil. apud Non. c. 1. n. 122. In tuo collo est: decolles, cave. ¶ Translate est privare. Lucil. apud Diomed. loc. cit. Quibus fructibus me decollant. ¶ Item deficere, deesse, mancare. Varr. l. 1. R. R. c. 2. ante med. Duo spectasse videntur colendo, possent ne fructus pro impensa ac labore redire, & utrum saluber locus esset, an non. Quorum si alterum decollat, & nihilominus quis vult colere, mente est captus. (Colum. l. 1. c. 3. hanc eandem sententiam ex Catone referens, verbo desum usus est.) Plaut. Capt. 3. 1. 36. Est illic mihi una spes cœnatica: si ea decollabit, redibo huc ad senem, ad cœnam asperam. Id. Cas. 2. 4. 28. Si sors decollassit, gladium faciam culcitam. Turneb. l. 29. advers. c. 22. putat has loquendi rationes ductas esse ex ea, quod solebant Veteres crumenam e collo pendentem gestare, quæ decollabat, cum in collo nusquam erat. Gronov. ad Liv. l. 27. 1. 17. vult uno l scribi, & decolare ab eadem esse origine, qua percolare, & vim habere defluendi ac dilabendi. quod sane absurdum non est.

DECŎLOR, oris, adject. di brutto colore, κακόχροος, qui colore corrupto, aut contaminato est. Vetus Poeta apud Cic. 2. Tuscul. c. 8. Jam decolorem sanguinem omnem exsorbuit. Plin. l. 9. cap. 35. Uniones parvi, atque decolores. Id. l. 28. c. 12. Æstates, & quæ decolorem faciunt cutem, fimum vituli emendat. Propert. l. 4. el. 3. v. 10. Ustus & Eoo decolor Indus equo. annerito dal Sole. (Adde Ovid. 5. Trist. el. 3. v. 24.) V. Bronckhusium, qui alteram lectionem discolor rejicit. Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 42. Decolor ipse suo sanguine Rhenus erit. bruttato. Lucan. l. 7. v. 851. Quæ seges infecta surget non decolor herba? Plin. l. 16. c. 12. Decolor resina. ¶ Translate Virg. 8. Æn. v. 326. Deterior donec paulatim ac decolor ætas, Et belli rabies, & amor successit habendi. Ovid. Heroid. ep. 9. v. 3. Fama Pelasgiadas subito pervenit in urbes Decolor, & factis inficianda tuis. Sil. l. 11. v. 424. & patrias paulatim decolor artes Exuit, occulta mentem vitiante sagitta. ¶ Dicitur etiam decolor qui proprium colorem amisit, etiam si bonum alium induerit. Plin. l. 36. cap. 6. de fontibus. Nec decolor species æris, argentive, medicaminum argumentum est. Valer. Flacc. l. 5. v. 564. variis floret via decolor armis. Al. leg. discolor.

DECOLORATIO, onis, f. scolorimento, actus decolorandi, turpis coloris inductio. Cic. 1. de Divin. c. 27. Sed & decoloratio quædam ex aliqua contagione terrena maxime potest sanguini similis esse.

DECOLORATUS, a, um, scolorito, macchiato, turpi colore imbutus. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 5. Si tumore & livore decoloratum est corpus mortui, significat eum veneno necatum. Sueton. in Aug. c. 4. Manus collybo decoloratæ. ¶ Translate Augustin. ep. 5. ante med. Decolorati corruptique mores.

DECOLORO, as, avi, atum, a. 1. guastar il colore, scolorare, κακοχροέω. Senec. l. 2. quæst. nat. c. 41. tradit discrimen inter coloro, & decoloro. Decoloratur, inquit, id, cujus color vitiatur, non mutatur: coloratur id, cujus alia fit, quam fuit, facies. ¶ Consuetudo decolorare usurpat pro fœdo colore imbuere, sive proprius rei color mutetur, sive non. Horat. l. 2. od. 1. v. 34. quod mare Dauniæ Non decoloravere cædes? Cels. l. 5. c. 8. circa med. Suppurationes, quæ intus tendunt, sic ut exteriorem quoque cutem decolorent. Id. ibid. c. 6. Pallor labra & aures decolorat. ¶ Item universim pro colorem mutare, mutar colore. Colum. l. 12. c. 47. a med. Olivæ cum decolorantur, antequam mitescant, cum petiolo leguntur. & mox. Oliva cum primum ex albo decoloratur, fitque luteola. ¶ Translate Impp. Honor. & Theodos. lib. 1. Cod. tit. 3. leg. 19. Decolorari consortio sororiæ appellationis. h. e. dehonestari, infamari. Auctor declam. quæ olim Quintil. tribuebantur, declam. 360. Non sumpsisse dotem, ut & filium decoloraret, & dotem quoque perderet. Capitolin. in Anton. Philos. c. 19. a med. Tantum valet boni principis vita, ut ejus famam nullius proximi decoloret invidia.

DECOLORUS, a, um, idem quod decolor. Prudent. peristeph. 1. de SS. Martyrib. Caleguri. v. 113. Algidus cum decolores horror artus concutit.

DECONCILIO, as, a. 1. adimo, aufero, quemadmodum concilio usurpatur pro addicere alicui. Plaut. in fragm. apud Fest. in Parsibus. Nihil deconciliares illi.

DECONDO, is, didi, itum, a. 3. idem quod condo, nascondere. Senec. de consol. ad Marc. c. 20. In alicujus ventrem immensæ beluæ decondet. Quod Lips. ex optim. lib. confirmat. Al. leg. detrudet.

DECONTOR, vel Decunctor, aris, atus sum, dep. 1. idem quod cunctor. Apul. l. 10. post princ. Unde potissimum caperet exordium, decontatur. & lib. 7. Dum in ista necis meæ decontor electione.

DECŎQUO, is, oxi, octum, a. 3. cuocere, o cuocer bene, πέπτω, ἀποπέπτω, idem quod coquo, vel bene aut valde coquo. Horat. l. 2. sat. 1. v. 73. discincti ludere, donec Decoqueretur olus, soliti. Plin. l. 28. c. 9. a med. Decoquere axungiam fictili novo. Id. l. 32. c. 7. a med. Cyathum aceti in calice novo, lenta pruna. Id. l. 22. c. 25. a med. Lentem in vino. Id. l. 18. c. 13. Rapa decoquuntur aqua. Id. l. 23. c. 4. Folia decoquuntur ex melle. ¶ Pro durescere, Plin. l. 17. c. 24. circa med. Siderationis genus est, cum acini, priusquam crescant, decoquuntur in callum. ¶ Est etiam coquendo absumere, scemare cocendo. Colum. l. 12. c. 34. Decoquere acetum in ollam ad quartas. h. e. ut quarta pars remaneat, ut Cels.

3, 4. c. 9. a med. loquitur. Plin. l. 28. c. 14. a med. Decoquere a tribus festariis aquæ ad heminam. ¶ Et generatim pro absumere. Id. l. 21. c. 6. Crocum in Italia ferere minime expedit, ad scrupula usque singula areis decoquentibus. Liv. l. 32. c. 2. Argentum probum non esse, quæstores renuntiaverent, experientibusque pars quarta decocta erat. ¶ Et translate minuere. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 349. accensam sed qui bene decoquat iram. ¶ Hinc decoquere dicuntur tum qui patrimonium per luxum absumunt, mangiare il suo, fallire. Cic. 2. Phil. c. 18. Tenes ne memoria, prætextatum te decoxisse? Plin. l. 33. c. 10. Qui primus accepit cognomen divitis, decoxit creditoribus suis. ¶ Tum ea, propter quæ ad inopiam quis, re dilapidata, redigitur. Pers. sat. 5. v. 57. Hic campo indulget, hunc alea decoquit. Colum. 3. 1. c. 8. a med. & lib. 11. c. 1. sub fin. Cum emendatur vel imprudentia, vel negligentia, jam res ipsa domino decoxit. h. e. absumpta est, periit, lo scapito è fatto. ¶ Translate Flor. in extr. proœm. l. 1. Imperium inertia Cæsarum quasi consenuit, atque decoxit. Senec. ep. 36. Minus turpe est creditori, quam bonæ spei decoquere. mancare all' aspettazione. ¶ Ponitur & pro purgare, & supervacanea demere: quia decoquendo res minuuntur, ut dictum est. Quintil. l. 2. c. 4. Materiam esse volo vel abundantiorem, atque ultra, quam oporteat, fusam. Multum inde decoquent anni, multum ratio limabit.

DECOR, ŏris, m. ornamento, decoro, convenienza, grazia, ἀξίωμα, pulcritudo ex honestate & decentia sive rerum sive actionum, qua fit, ut deceat atque honestetur, qui habet illa, vel facit. Quintil. l. 6. c. 3. Inest proprius quibusdam decor in habitu atque vultu, ut eadem illa minus dicente alio, videantur urbana esse. Horat. in art. Poet. v. 155. Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores, Mobilibusque decor, maturis dandus & annis. Cic. 1. Acad. c. 9. Spoliavit virtutem suo decore. Id. 5. de Fin. c. 10. extr. Clarorum virorum facta non emolumento aliquo, sed ipsius honestatis decore laudare. Ovid. 2. ex Ponto, ep. 3. v. 13. Ipse decor, recte facti si præmia desuit, Non movet: & gratis pœnitet esse probum. h. e. virtus, quæ maxime decora est. Id. Metam. 13. v. 849. ovibus sua lana decori est. Propert. l. 4. eleg. ult. v. 29. Si cui fama fuit per avita tropæa decori. Plin. l. 37. c. 3. Feminæ decoris gratia succina gestantes. per ornamento. Ovid. 2. de ar. am. v. 379. positoque decore Fertur, ut Aonii cornibus icta Dei. deposto ogni decoro. ¶ Differt a forma, quod hæc est apta membrorum dispositio; illa est ornamentum, & gratus aspectus ex ea dispositione nascens. Ovid. 2. Fast. v. 763. Forma placet, niveusque color, flavique capilli, Quique aderat, nulla factus ab arte, decor. Curt. l. 8. c. 4. a med. Roxane eximia corporis specie, & decore habitus in barbaris raro. ¶ Nihilominus decor ponitur & universim pro forma seu pulcritudine corporis, bellezza. Horat. l. 2. od. 11. v. 5. fugit retro Levis juventas, & decor. il brio. Ovid. Heroid. ep. & vers. 12. Cur mihi plus æquo flavi placuere capilli, Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ? ¶ In architectura decor est emendatus operis aspectus, probatis rebus compositi cum auctoritate. Is perficitur statione, consuetudine, natura. Statione, cum Jovi, Fulguri, & Cælo ædificia sub divo constituuntur, &c. Ad consuetudinem decor sic exprimitur, cum ædificiis interioribus magnificis vestibula convenientia & elegantia erunt facta, &c. Naturæ decor erit, si cubiculis & bibliothecis ab Oriente lumina capientur, balneis & hibernaculis ab Occidente hiberno, &c. Hæc Vitruv. l. 1. c. 2.

DECOR, ŏris, adject. idem quod decorus, ut Priscian. l. 6. pag. 699. Putsch. docet. Nævius ibid. Magnamque domum, decoremque ditem vexerant. Sallust. in fragm. ibid. Equis & armis decoribus cultus. ¶ Quidam ponunt rectum casum Decŏres: unde Indecoris.

DECORĀMEN, inis, & Decoramentum, i, n. ornamento, ornamentum, κόσμημα. Sil. l. 16. v. 268. Vittaque, majorum decoramen, fronte sine ullo Delapsa attactu, nudavit tempora regis. Tertull. de cultu femin. c. paenult. Matronalia decoramenta. Habet etiam Auson. in Mosell. v. 320.

DECORĀTUS, a, um, ornato, abbellito, κοσμηθείς, decorus factus, ornatus. Cic. 5. Tuscul. c. 41. Omne honestum cassum illi quiddam, & inani vocis sono decoratum esse dicunt. Sil. l. 17. v. 646. auro decoratus & ostro.

DECŌRE, con decoro, con bella maniera, πρεπόντως, cum decōre, ut decet, apte, decenter, pulcre. Cic. 1. Offic. c. 31. extr. Si necessitas nos ad ea detruserit, quæ nostri ingenii non sunt, omnis adhibenda erit cura, ut ea si non decore, at quam minimum indecore facere possimus. Id. 1. de Orat. c. 32. Præcipitur primum, ut Latine loquamur; deinde, ut plane & dilucide; tum, ut ornate; post ad rerum honestatem apte, & quasi decore. Id. in carm. de suo consul. l. 1. de Divin. c. 12. Ædes formata decore. Id. 3. de Orat. c. 47. Hi tres heroi pedes in principia continuandorum verborum satis decore cadunt.

DECORIĀTUS, a, um, corio spoliatus. Pallad. in Januar. tit. 15. ad fin. Amygdala decoriata. dibucciate.

DECORIO, as, a. 1. corium detraho. Tertull. de Anim. c. 33. Perinde juguletur, quia & ipsa jugulaverit: perinde decorietur, quia & ipsa despoliaverit.

DECŎRIS, re. V. Decor, decŏris, adject.

DECORITER, ornate, decore, pulcre. Apul. 3. 5. Metam. Crinium globos decoriter impeditos. & lib. 11. Palla ad ultimas oras decoriter consluctuabat.

DECŌRO, as, avi, atum, a. 1. ornare, onorare, κοσμέω, decorum facio, orno. Horat. l. 2. od. 15. extr. deorum Templa novo decorare saxo. Plaut. Trin. 1. 2. 1. Decorare larem corona. Tibull. l. 2. el. 3. v. 6. Serta decorant comas. Virg. 6. Æn. v. 217. pyram fulgentibus armis. Id. 9. Æn. v. 215. aliquem sepulcro. Plaut. Mil. 4. 2. 57. digitos anulis. Plin. l. 13. c. 16. Arbor domos decorans. Horat. l. 2. ep. 1. v. 266. Nec prave factis decorari versibus opto. Id. l. 1. ep. 7. v. 5. dum ficus prima calorque Designatorem decorat lictoribus atris. h. e. comitatu lictorum. Enn. apud Cicer. de Senect. c. 20. Nemo me lacrimis decoret. Cic. pro Ligar. c. 2. O clementiam admirabilem, atque omni laude, prædicatione, litteris, monumentisque decorandam! Id. in Pison. c. 12. Decorare atque augere rempublicam. Id. pro Balb. c. 6. ad fin. Decorare aliquem singularibus honoribus. Id. 1. de Orat. c. 43. ad fin. Cum honestus labor honoribus, præmiis, atque splendore decoratur. ¶ Sunt qui putant, dici etiam decōro, pænult. prod. afferuntque illud Silii l. 12. v. 743. Tarpeii clamant Jovis, ut delubra decorant. Sed plerique omnes leg. coronant. Inscript. incertæ ætatis, & auctoritatis, apud Murator. To. 1. pag. 54. n. 4. Exuviisque ejus te ipsam, templumque decoro.

DECORŌSUS, a, um, decorus, decens. Senec. sub fin. epist. 93. Annales Tanusii scis quam non decorosi sint. Al. leg. decori: Al. aliter. Sed multo plures, inquit Gronov. habent decorosi a decus, ut a scelus fit scelerosus.

DECORTICĀTIO, onis, f. actus decorticandi. Plin. l. 17. c. 24. ad fin. Quod si angusta decorticatio fuerit.

DECORTICĀTUS, a, um, adject. scortecciato, cortice spoliatus, ut Abies decorticata, Plin. l. 16. c. 41.

DECORTICO, as, a. 1. scortecciare, scorzare, ἀπολέπω, corticem detraho. Plin. l. 16. c. 39. Cædi intempestivum, quæ decorticentur.

DECŌRUS, a, um, decente, decoroso, conveniente, ἀξιόχρεως, εὐπρεπής, decens, aptus, conveniens, honestus. Cic. 1. Offic. c. 20. Nihil hominem, nisi quod honestum decorumque sit, expetere oportere. Id. 2. de Legib. c. 18. Color albus præcipue decorus deo est, tum in ceteris, tum maxime in textili. & cap. 8. Quæ cuique divo decoræ grataeque sint hostiæ. Id. 4. Attic. ep. 16. ante med. Homo iis honoribus, ut vix satis decorum videretur, eum plures dies esse in Tusculano. Ovid. Metam. 13. v. 308. an falso crimine turpe Accusasse mihi, vobis damnasse, decorum est? Horat. l. 4. od. 1. v. 36. Silentium parum decorum. Cic. de Senect. c. 9. Est decorus sermo senis quietus & remissus. per bueno. ¶ Cum ablativo Plaut. Mil. 3. 1. 25. Facinore tibi objicere neque te decora, neque tuis virtutibus. h. e. digna. ¶ Decorum, i, absolute, il decoro, τὸ πρέπον. Cic. in Orat. c. 21. Ut in vita, sic in oratione nihil est difficilius, quam quid deceat, videre. πρέπον appellant hoc Græci: nos dicamus sane decorum. Id. 1. Offic. c. 28. Sequi, & servare decorum. V. ibid. c. 27. ubi duplicis decori descriptionem tradit, & multa præterea docet hac de re. Quintil. l. 10. c. 1. In omnibus custodire decorum. ¶ Sumitur pro pulcro, ornato, bello, adorno, onorato. Virg. 5. Æn. v. 133. auro Ductores longe effulgent, ostroque decori. Horat. l. 4. od. 2. v. 35 Cæsar merita fronde decorus. Id. in carm. secul. v. 61. Phœbus fulgente decorus arcu. Id. l. 1. sat. 2. v. 87. Decora facies. Ovid. 6. Metam. v. 167. Decorum caput. Virg. 11. Æn. v. 480. oculos dejecta decoros. Id. 4. Æn. v. 559. membra decora juventa. Id. 5. Æn. v. 343. lacrimæque decoræ. Id. 11. Æn. v. 194. galeas, ensesque decoros. Horat. l. 1. od. 30. Decora ædes. Colum. l. 6. c. 2. Boves decori ab aspectu. Apul. in Apolog. Zenonem longe decorissimum fuisse.

DECOTES, togæ detritæ. Festus.

DECREMENTUM, ti, n. scemamento, μείωσις, μείωμα, actus decrescendi. Gell. l. 3. c. 10. a med. Quasi jam mundo senescente, rerum atque hominum decrementa sunt. Apul. initio l. 11. Metam. Luna decrementis imminuitur.

DECREMO, as, a. 1. idem quod cremo. Neutra significatione pro ardere, comburi. Tertull. in carm. advers. Marcion. l. 2. c. 2. Omnia mactentur pecora, grex omnis in aras Decremet, ut veniam vel peccati expiet unus.

DECRĔPĬTUS, a, um, decrepito, ὑπέργηρως, extremæ ætatis senex. Alii derivant a creperus, dubius: unde crepusculum extremum diei tempus: & Non. c. 1. n. 45. decrepitos interpretatur in dubio vitæ constitutos. Alii a crepitu, quia nullum facere potest crepitum. (Duo hæc ponit Festus.) Unde in Glossis legitur: Decrepitus, ἀποπνεύσας, qui ultimum flatum emisit. Alii a lucernis, quæ cum extinguuntur, ultimum crepant, &c. Sed hæc sunt nugæ. Terent. Adelph. 5. 8. 16. Decrepita anus. Plaut. Merc. 2. 2. 20. Acheruntícus senex, vietus, decrepitus. & vers. 43. Vetulus, decrepitus senex. Cic. 1. Tuscul. c. 39. Decrepita ætate mori. Senec. ep. 26. Inter decrepitos me numera, & extrema tangentes. Prudent. in Hamartig. v. 561. decrepitus leo.

DECRESCENTIA, æ, f. scemamento, actus decrescendi, decrementum. Vitruv. l. 9. c. 4. ad fin. Decrescentia lunæ quotidiana.

DECRESCO, is, evi, n. 3. calare, scemare, sminuirsi, μειοῦμαι, contrarium significat τῷ cresco, diminuor. Lucret. l. 1. v. 314. Ferreus occulte decrescit vomer in arvis. Cic. 2. de Divin. c. 14. Ostrea cum luna pariter crescunt, pariterque decrescunt. Cels. l. 3. c. 6. circa med. Ubi febris fuit, atque decrevit. & cap. 20. ad fin. Donec morbus decrescere incipiat. Plin. l. 2. c. 59. Decrescente die. Martial. l. 7. epigr. 53. Decrevere greges, dum cadit agna frequens. Senec. in Herc. Oet. v. 1758. tam parvus cinis Herculeus est: huc ille decrevit gigas. Stat. l. 2. silv. 1. v. 126. Jam tamen & validi gressus, mensuraque major Cultibus, & visæ puero decrescere vestes. Quintil. l. 9. c. 4. ante med. Cavendum est, ne decrescat oratio, & fortiori subjungatur aliquid infirmius. Sil. l. 7. v. 81. Decrescit metus. Lucret. l. 5. v. 536. pondus. ¶ Poetice decrescere dicuntur, quæ recedentibus nobis, subtrahuntur oculis. Claudian. l. 1. de rap. Pros. v. 189. Totaque decrescit refugo Trinacria visu. ¶ Est eti-

are

am valde cresco, ut videtur, in illo *Horatii l. 4. od 7. v. 3.* & decrescentia ripas flumina prætereunt. V. simile aliquid in *Decretus*.

DECRETALIS, e, adject. ad decretum pertinens, seu pendens a decreto, ut decretalis pagina, *Sidon. l. 7. ep. 9. in Conc.* Decretalis bonorum successio, *Ulpian. Dig. lib. 38. tit. 9. leg. 1.*

DECRETIO, onis, f. decretum. Est *Martiani Capellæ l. 1. pag. 22. in carm.*

DECRETORIUS, a, um, *definitivo, decisivo*, ad decernendum pertinens, judiciale, κρίσιμος, κριτικός. *Senec. de clem. l. 1. c. 14.* Nisi plus est, quod timet, quam quod damnat, non accedit ad decretorium stylum. *h. e.* ad ultimam sententiam ferendam, quæ de re tota decernat. *Id. ep. 102. post med.* Intrepidus horam illam decretoriam prospice: non est animo suprema, sed corpori. & *ep. 117. post med.* Remove ista lusoria arma: decretoriis opus est. *h. e.* quæ serio agant, de victoria decernant, ac debellent. *Plin. l. 18. c. 28. a med.* In hoc temporis intervallo summa vitium agitur, decretorio uvis sidere illo, quod Caniculam appellavimus. *h. e.* decernente, uber ne, an nulla vindemia futura sit. & *cap. 29. circa med.* Decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium in eum incidat.

DECRETUM, i, n. *decreto, constituzione, sentenza*, ψήφισμα, id quod re cognita ac deliberata decernitur, statutum, constitutio, sententia. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 9.* Decurionum decretum statim fit, ut &c. *Id. pro Dom. c. 58.* Amplissima atque ornatissima decreta facere. *Id. 4. Verr. c. 48.* Qui Romæ totum edictum, atque omnia decreta vendidit. *Id. Agrar. 2. c. 17.* Decreto aliquid petere. *Id. Fam. 13. ep. 56.* Neque ex edicto, neque ex decreto depositam pecuniam habuisse. *Id. ad Planc. 2. post ep. 16. l. 16. ad Attic.* Interponere decretum. & *ibid.* Servare decreta. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 13.* Stare decreto. & *ibid.* Parere decretis. *Gell. l. 6. c. 10.* Sancire decretum. *Propert. l. 2. el. 23. v. 87.* Tyndaris externo patriam mutavit amore, Et sine decreto viva reducta domum. *h. e.* cum in ipsam nihil decerneretur inclementius. ¶ Dicitur & de principiis, ac placitis philosophorum, *dogma, principio*. *Cic. 4. Acad. c. 9.* Quoniam id haberent Academici decretum (sentitis enim jam me hoc δόγμα dicere) nihil posse percipi. *Senec. ep. 94.* Ipsa decreta philosophiæ constitutionem esse summi boni. Adde *epist. 95.* ubi plura hac de re.

DECRETUS, a, um, *decretato, stabilito, ordinato*, deliberatus, constitutus, statutus, ἐψηφισμένος: a *decerno*. *Cic. de Provinc. consul. c. 15.* Provinciam desponsam, non decretam habere. *Id. pro Dom. c. 9. ad fin.* Decreta lege fuerit, ut &c. *Id. 7. Attic. ep. 1. a med.* Annum sumptum mihi decretus. *Id. 3. de Orat. c. 85.* Decreta virtutis præmia. *Nepos in Alcib. c. 7.* Omnes alicui decreti honores. *Claudian. l. 1. de rap. Pros. v. 215.* Candide Tartareo nuptum Proserpina regi Jamdudum decreta dari. ¶ Metaphoricus & singularis est usus in illo *Plinii l. 18. c. 31. a med.* Parvis prelis, & minori torculari, ædificio breviore, & malo in medio decreto. *h. e.* statuto, defixo. ¶ A *decresco*, qui diminutus est. *Liv.* vel *Lev.* apud *Priscian. l. 9. pag. 869. Putsch.* Nocte dieque decretum, & auctum. ¶ Item qui crevit. *Gell. l. 19. c. 12.* Stolones proceros atque decretos amputare.

DECRIBRO, ac, a. 1. conficere tanquam per cribrum. *Plaut. Capt. 4. 4. 6.* Decribravit totum cum carne carnarium. Alii plerique leg. *devoravit*.

DECUBO, ac, avi, atum, n. 1. *Fabius Pictor* de Flamine Diali, apud *Gell. l. 10. c. 15.* Pedes lecti, in quo cubat, luto tenui circumlitos esse oportet: & de eo lecto trinoctium continuum non decubat: neque in eo lecto cubare alium fas est. *h. e.* extra eum lectum non cubat.

DECULCO, ac, a. 1. *calcar giù*, calcando deprimo, καταπατέω. *Plin. l. 17. c. 10.* Alii baccas in qualo pedibus in profluente deculcant, donec auferatur cutis. *Stat. 1. Theb. v. 622.* Proterere exanimes artus, asprosque molares Deculcare genis. *h. e.* de alto illidere, impingere.

DECULPATUS, a, um, adject. *Gell. l. 19. c. 10.* Dehonestum tibi deculpatumque hoc verbum videtur. *h. e.* damnatum. V. *Culpa*.

DECULTARUNT, valde occultarunt. *Festus*.

DECUMA, &c. V. *Decimus*.

DECUMATES AGRI apud *Tacit.* V. *Decimalis*.

DECUMBO, is, ubui, n. 3. *giacere, a porsi a giacere*, κατάκειμαι, recumbo, jaceo. Sæpe est tricliniare verbum. *Cic. Verr. 5. c. 25.* Cum Apronius in triclinio decubuisset. *essendosi posto a tavola*. *Plaut. Merc. 1. 2. 97.* Ad cœnam vocat: venio, decumbo. Adde *Terent. Phorm. 2. 2. 28.* ¶ Est etiam jacentium in lecto, aut ægrotantium. *Plaut. Cas. 5. 2. 9.* Colloco, fulcio, mollio, ut apte decumbat. *Sueton. in Cæs. c. 49.* In aureo lecto decumbere. *Id. in Ner. c. 48.* Decubuit super lectum modicelle culcita. *Apul. in Apolog.* Ex fatigatione itineris affectus, apud Appios amicos meos aliquammultis diebus decumbo. *Gell. l. 18. c. 10.* Ibi alvo mihi cita, & accedente febri rapida, decubueram. *Senec. ep. 96.* Familia decubuit, fenus offendit, domus crepuit. *si sono ammalati i servi*. ¶ Item pugnantium, & ex vulnere cadentium. De gladiatoribus *Cic. 2. Tuscul. c. 17.* Mittunt etiam vulneribus confecti ad dominos, qui quærant, quid velint: si satis his factum sit, se velle decumbere. *Id. 3. Phil. c. 14.* Quod nobiles gladiatores faciunt, ut honeste decumbant, faciamus nos, &c.

DECUNCIS, uncis, m. decem unciarum vel mensura, vel pondus, alio nomine dextans. *Rhem. Fann. de ponderib. v. 46.* At si sextantem retrahas, erit ille decuncis. ¶ Rectus casus etiam *decunx* esse potest, ut *deunx*, *quincunx*, &c. *Priscian. de ponderib. pag. 1348. Putsch.*

DECUNCTOR. V. *Decontor*.

DECUPLATUS, a, um, decuplus. *Juvenc. l. 3. in cap. 18. Matth.* Christus prosequitur: non septem crimina tantum, Sed decuplata super donentur vulnere fratri.

DECUPLUS, a, um, δεκαπλάσιος, qui rei alicujus quantitatem decies in se continet. *Liv. l. 39. c. 44.* Uti ea quoque decuplo tanto pluris, quam quanti essent, æstimarentur. Ita ediderunt *Manut.* & *Sigonius.* at *Gruter.* & *Gronov.* decem tanto *legunt*: alii aliter.

DECURES, decuriones. *Festus*.

DECURIA, æ, f. *decina, deche*, decem rerum numerus. *Varr. l. 8. L. L. c. 49.* Decuriæ numerorum. *Colum.* de operis rari laborantibus, *l. 1. c. ult.* Classes etiam non majores, quam denum hominum faciundæ: quas decurias appellaverunt antiqui. *Valerian. Imp. in quadam epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* Pellium tentoriarum decurias triginta. ¶ Dicitur etiam de quavis multitudine, cœtu, sodalitio, ordine, classe, quamvis plures minoresve sint, quam decem, *una mano d' uomini*. *Vitruv. l. 7. c. 1.* Deinde rudus inducatur, & vectibus ligneis, decuriis inductis crebriter pinsatione solidetur. *Senec. ep. 47.* Retulit illi gratiam servus, ille in primam decuriam conjectus, in qua vocem præco experitur. *h. e.* in primo ordine seu cœtu servorum venalium. *Plaut. Pers. 1. 3. 65.* Nisi gnatam tecum huc adducis, exigam hercle ego te ex hac decuria. *h. e.* ex hoc cœtu sodalium & convivarum. *Sueton. in Claud. c. 1.* Scribarum decuriæ. *gli ordini de' Notai*. *Id. in Tib. c. 41.* Decuriæ equitum. *h. e.* ordo equitum in judicum numerum conscriptorum. *Cic. Verr. 4. c. 32.* Hunc hominem in judicum numero habebimus? hic alteram decuriam senatoriam judex obtinebit? *h. e.* ordinem Senatorum judicantium. Triplex fuit Romæ judicum genus, ut est apud *Sueton. in Cæs. c. 41.* & *Ascon. in Pison. c. 39.* Senatorum, Equitum, & Tribunorum ærarii: & proinde totidem decuriæ: sed postremum Cæsar sustulit: at restituit Augustus, immo quartam addidit, *ducenariorum* appellatam, quæ judicaret de levioribus summis, teste eod. *Sueton. in Aug. c. 32.* Aliis postea temporibus aliæ additæ sunt. Porro in singulis hisce decuriis singula circiter millia hominum erant, ut *Plin. l. 33. c. 1. extr.* docet: ubi addit, pluribus ipsas discretas nominibus fuisse, Tribunorum æris, selectorum, judicum, nongentorum: de quibus V. suis locis. *Ascon. in Verr. 3. extr.* discrimen tradit inter *censuras*, & *decurias* (cum de judicibus sermo est) quod illæ inferiorum dicebantur, nempe equitum, & tribunorum æris: istæ honestiorum, scil. Senatorii ordinis. ¶ Etiam in re militari *decuriæ* fuerunt primo a decem militum numero dictæ: & retentum eo nomine, etiam postquam numerus auctus est. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 557. n. 3.* & apud *Reines. class. 8. n. 72.* ¶ Item servorum publicorum, & inter officia domus Augustæ, ut Decuriæ lictorum, apud *Gruter. pag. 631. n. 1.* & *Reines. class. 1. n. 19.* ¶ Item eorum, qui sacris publicis ministrabant. Apud *Gruter. pag. 305. n. 4.* Ex quatuor decuriis Curio minor, &c. ¶ Item professorum alicujus artis, ut Decuria Scamillariorum *ibid. pag. 467. n. 7.* &c. ¶ Honoratiorum quarundam Decuriarum emptiones, & venditiones fieri solitas legimus in *Inscript.* apud *Reines. class. 10. n. 3.* & apud *Cicer. 5. Verr. c. 79.* Nam plebeji homines, præsertim libertini generis, si in aliquam decuriam scribarum, viatorum, accensorum, &c. describerentur, conditionem suam nobiliorem facere sibi videbantur, quia ex hujusmodi decuriis, scribarum præcipue, in equestrem ordinem ascendi solebat. De hujusmodi Decuriis plura *Reines. ad Inscript. 19. class. 1.* ¶ Porro hac ratione *Decuria* accipitur tum pro ipsis hominibus, tum pro jure ipsius decuriæ, tum pro loco, ubi illa est constituta, ut *Verr. Flacc.* docet apud *Gell. l. 18. c. 7. ad fin.*

DECURIALIS, le, ad decuriam pertinens, ut decurialis numerus, apud *Tertull. de anim. c. 37.* h. e. denarius. ¶ Item in decuriam aliquam adscriptus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 36. n. 6.* L. Aratius Phœbus Decurialis Decur. Juliæ. *Reines. ad Inscript. 19. class. 2.* legit *Decur. Consularis*. Alia apud *Fabrett. pag. 86.* Q. Marcius Italicus decurialis negotiator.

DECURIATIM, adverb. per decurias. *Charis. l. 2. pag. 165. Putsch.*

DECURIATIO, onis, f. actus decuriandi, descriptio. *Cic. pro Planc. c. 18.* Decuriatio tribulium, descriptio populi.

DECURIATUS, us, m. idem quod decuriatio. *Liv. l. 22. c. 38.* Ubi ad decuriatum, aut centuriatum convenissent.

DECURIATUS, a, um, adject. in decurias distributus. *Liv. l. 22. c. 38.* Sua voluntate ipsi inter se equites decuriati, centuriati pedites conjurabant. *Cic. pro Dom. c. 13.* Cum decuriatos & descriptos haberes exercitus perditorum. V. *Decurio*. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 3. ad fin.* Senatus consultum factum est, ut sodalitates, decuriatique discederent. V. *Sodalitium*.

DECURIO, as, avi, atum, a. 1. in curias, vel decurias conscribere, *arrolare*. In decurias adscribere, pertinet ad rem militarem V. *Decuriatus, a, um*. In curias vero dicitur præcipue de iis, qui ambitus causa, curiarum populi descriptionem faciebant, & largitione grassabantur; ut earum voluntate sibi adjuncta, suffragiorum ad se in comitiis majorem partem attraherent, & per vim honores obtinerent. V. *Sodalitium*. *Cic. pro Planc. c. 18. & 19.* Hæc doce, hæc profer, Laterensis, decuriasse Plancium, conscripsisse, sequestrem fuisse, pronuntiasse, divisisse. *Id. pro Sext. c. 15.* Servorum delectus habebatur, cum vicatim homines conscriberentur, decuriarentur.

DECURIO, onis, m. *decurione, caporale*, δεκάδαρχος, princeps decuriæ, sive in urbe, sive in militia. ¶ In legione Romana erat, qui decem equitibus præerat. *Festus*. ¶ Principio in turma tres decuriones fuere. Turma autem erat 30. equitum, sive 33. cum tribus Decurionibus. *Varr. l. 4. L. L. c. 16.* ¶ Postea re mutata, pristinum tamen remansit nomen. Nam quamvis unus toti præesset turmæ, h. e. 32. equitibus, nihilominus Decurio dicebatur. *Veget. l. 2.*

c. 14.

c. 14. ¶ Municipales Decuriones sic dicti sunt, ut quidem putant, ex eo, quod initio, cum coloniæ deducerentur, decima pars eorum, qui deducebantur, consilii publici gratia conscribi solita sit, uti docet *Pompon. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 239. ¶ Erant in Coloniis, ac Municipiis eadem dignitate, qua Senatores Romæ. Hinc *Vet. Gloss.* Decurio, βουλευτής. Ex iis Magistratus eligebantur. Eorum decretum idem erat, quod Romæ Senatusconsultum. *Cic. pro Sext. c.* 4. Recita, quæso, Sexti, quid decreverint Capuæ Decuriones. ¶ Posterioris temporibus hoc nomen in aulis etiam Cæsarum usurpabatur, ut Decurio Cubiculariorum, *h. e.* qui præest cubiculariis, apud *Suetonii in Domit. c.* 17. Decurio lecticariorum, apud *Gruter. pag.* 600. *n.* 1. Sic Decurio Collegii Fabrum ferrariorum, *h. e.* ejus collegii princeps, *ibid. pag.* 630. *n.* 1. &c.

DECURIONALIS, le, adject. ad decurionem pertinens, senatorius. Vetus *Inscript.* apud *Spon. Misc. Erud. Antiq. pag.* 169. Exornato ornamentis decurionalibus. *Gloss. gr. lat.* βουλευτικός, decurionalis.

DECURIONATUS, us, m. δεκαδαρχία, βουλή, dignitas & officium Decurionis. *Cato* apud *Fest.* in *Optionatus*. Majores paravere bonis atque strenuis decurionatus, optionatus, hastae donatibus. *Plin. l.* 10. *ep.* 114. Honorarium decurionatus inferre.

DECURIONUS. V. *Centurionus*.

DECURRO, is, decurri, *aliquando* decucurri, (quamvis neget *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 189.) ursum, a. 3. *correr giù*, κατατρέχω, deorsum curro. *Virg.* 2. *Æn. v.* 41. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 2. Cum ex ipsis montibus in vallem decurrerent. *Id. ibid. l.* 2. *c.* 19. Incredibili celeritate ad flumen decucurrerunt. *Liv. l.* 4. *c.* 50. Decurrere de tribunali. *Virg.* 4. *Æn. v.* 153. Capræ decurrere jugis. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 5. Monte decurrens amnis. *Plin. l.* 6. *c.* 10. *ad fin.* Fluvius decurrit inter oppida. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 43. Nives decurrunt. *vanno a seconda*. *Pallad. in Novembr. tit.* 7. *de pruno*. Si poma decurrant, oleastri epiurum terebratæ infige radici. *h. e.* decidant. ¶ Item simpliciter currere, percurrere. *Nepos in Eumen. c.* 5. Decurrere in spatio. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 50. decurrit pedibus super æquora siccis. & *l.* 9. *v.* 590. Decurrere mari. *Id.* 6. *Fast. v.* 777. celeri decurrere cymba. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 4. Ego puto, te bellissime cum Mescinio decursurum. *h. e.* e Græcia in Italiam navigaturum. *Plin. l.* 24. *c.* 18. Scarabæus sursum deorsum decurrens. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 74. Occultum visus decurrere piscis ad hamum. ¶ Passive impersonaliter *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 8. Nunc video calcem, ad quem cum sit decursum, nihil sit præterea extimescendum. ¶ Est etiam militare verbum. Decurrere enim exercitus dicuntur, cum vel in armis aliquantum spatii conficiunt, vel imaginarias pugnas edunt, & in duas divisi partes veri simile prœlium committunt, ut paratiores sint cum hostibus congredientes: quod apud Macedonas factitatum narrat *Livius l.* 40. *c.* 6. Adde *lib.* 26. *c.* 51. & *lib.* 23. *c.* 35. ¶ Translate *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 41. & *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. Decurrere vitam. *passar la vita*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 39. Inceptum laborem decurrere. *h. e.* persequi. *Cic. pro Quint. c.* 15. Ad hæc iniquissima jura tam cupide decurrebas, ut, &c. *Plin. l.* 7. *c.* 16. Sed mox plura de hoc, cum membratim historia decurret. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. In peroratione decurrendum per capita. *Id. l.* 11. *c.* 1. *sub init.* Circuitus contexto nitore decurrentes. *h. e.* periodi fusæ ac volubiles. *Id. ibid. c.* 3. *ante med.* Brachii moderata projectio continuos & decurrentes locos maxime decet. *h. e.* ubi oratio decurrit. *Id. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Versus semper similis sibi est, & una ratione decurrit. *Id. l.* 10. *c.* 3. Decurrere per materiam stylo quam velocissimo. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 149. equos, pugnasque virum decurrere versu. *h. e.* narrare. *Auct. paneg. ad Pison. v.* 198. Non mea tot laudes decurrere carmina possunt. *Justin. l.* 19. *c.* 1. Per vestigia paternæ virtutis decurrere. ¶ Sæpe usurpatur pro confugere, *ricorrere*. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 53. Decurrere ad preces. *Cels. l.* 6. *c.* 18. *n.* 3. Decurrendum est ad medicamenta. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 99. ad artes Hæmonias. *Justin. l.* 36. *c.* 3. ad oraculum. *Plin. l.* 10. *ep.* 97. *ad fin.* Ad te consulendum decucurri. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 59. Eo decursum est, ut Pontificis Maximi sententiam opperirentur. *h. e.* in eam sententiam Patres devenere. Sic *Liv. l.* 31. *c.* 20. Decurrebatur tamen eo, ut ovans urbem iniret. *si venne d' accordo a questo partito, che*, &c. ¶ Aliquando est extendi, *stendersi*. *Plin. l.* 6. *c.* 17. *a med.* India a montibus tota decurrit in planitiem immensam. & *cap.* 20. *sub fin.* Populi cum Indo flumine decurrentes. ¶ *Decucurri* currere desii. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 64. *Burm.* Jam quadrigæ meæ decucurrerunt, ex quo podagricus factus sum.

DECURSIO, onis, f. actus decurrendi. *Arnob. l.* 2. *pag.* 84. Aquis natura est labilis, & ad fluorem semper decursionemque tam prona. ¶ Pro incursione hostili e loco superiore, *scorreria*, καταδρομή, *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. Ut Alpibus se teneat, & decursionibus per equites vastet ea loca, in quæ incurrerat. *Hirt. de B. Alex. c.* 42. Castella locis editis posita, quorum opportunitas castellanos impellebat ad decursiones faciendas. ¶ Pro exercitatione militari, de qua in *Decurro* dictum est, *esercizio militare*. *Sueton. in Ner. c.* 7. Indicta decursione prætorianis. *Id. in Galb. c.* 6. Campestris decursio. Legitur etiam in quodam nummo Neronis, & Adriani Impp. in *Mus. Theup. pag.* 403.

DECURSUS, us, m. *scorrimento all' ingiù*, decursio. *Liv. l.* 1. *c.* 27. *ad fin.* Ne subito ex collibus decursu Albanorum intercluderentur ab oppido. *Petron. in Satyr. cap.* 138. Præceps decursus. *Lucret. l.* 5. *v.* 944. montibus e magnis decursus aquai. *Virg.* 10. *Æn. v.* 503. decursu rapido de montibus altis Dant sonitum spumosi amnes. *Frontin. de Strateg. c.* 5. *lib.* 2. Pondus in proras versum, decursum supra catenam dedit navibus. ¶ Item militaris exercitatio. V. *Decurro*. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 55. Exercitio equitum, decursibus cohortium interesse. Adde *Gell. l.* 7. *c.* 3. *sub fin.* ¶ Item terminus, finis cursus. *Sueton. in Ner. c.* 24. Excussus curru, ac rursus repositus, cum perdurare non posset, destitit ante decursum. ¶ Translate *Cic.* 3. *Fam. ep.* 2. Si provinciam quam expeditissimam mihi tradideris, facilior erit mihi quasi decursus mei temporis. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Versum facientes totum illum decursum, non sex, vel quinque partes, ex quibus constat versus, aspiciunt. ¶ Pro fine *Cic. initio l.* 1. *de Orat.* Si infinitus forensium rerum labor, & ambitionis occupatio decursu honorum, etiam ætatis flexu constitisset. *h. e.* posteaquam honores decucurri.

DECURSUS, a, um, *scorso, corso, finito*, excursus, percursus, confectus. *Cic. pro Quint. c.* 26. Septingenta millia passuum vis esse decursa biduo? *Id. de Senect. c. ult.* Decurso spatio, a calce ad carceres revocari. ¶ Translate *Id. pro Quint. c. ult.* Ætas prope jam acta & decursa. *Id.* 2. *de Orat. c.* 30. *sub fin.* Ista, quæ abs te breviter de arte decursa sunt, audire cupimus.

DECURTANS, antis, curtans, mutilans. *Arnob. l.* 5. *pag.* 163. Peniculamenta decurtantem cantheriorum. *Al. leg.* Peniculantem, decurtantem cantherios. *Al. aliter*.

DECURTATUS, a, um, *troncato, mozzo*, κολοβός, curtatus, mutilus. *Plin. l.* 15. *c.* 5. *a med.* Decurtatæ radices. *Senec.* 3. *de Ira, c.* 17. Amicum suum undique decurtatum, cum aures illi nasumque abscidisset, in cavea diu pavit. *Cic. in Orat. c.* 53. Mutila sentit quædam, & quasi decurtata.

DECURVATUS, a, um, idem quod curvatus. *Nonius c.* 2. *n.* 90. Bura dicitur pars aratri posterior decurvata.

DECUS, oris, n. *ornamento, lustro, decoro*, ἐγκαλλώπισμα, ἀξίωμα, κόσμος, quod quamque rem decet, atque adeo exornat, ornamentum, dignitas, decor, honestas, pulchritudo. *Cic. de clar. Orat. c.* 15. Ut hominis decus ingenium, sic ingenii ipsius lumen eloquentia est. *Id. Fam.* 10. *ep.* 12. Verum decus in virtute positum est. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 45. Non solum ad usum forensem, sed etiam ad decus, ornamentumque senectutis. *Id.* 2. *Phil. c.* 20. Pompejus, qui imperii populi R. decus ac lumen fuit. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 4. Magni interest ad decus & ad laudem civitatis. *Id.* 1. *Offic. c.* 34. Civitatis dignitatem & decus sustinere. *Id. ibid. c.* 5. *extr.* Honestatem & decus conservare. *Id.* 2. *de Fin. c.* 14. Epicureos nisi arguimus, omnis virtus, omne decus, omnis vera laus deserenda est. *Liv. l.* 38. *c.* 58. Orationem habuit plenam veris decoribus. *di vere lodi*. & *Virg. Ecl.* 7. *v.* 31. Vitis ut arboribus decori est, ut vitibus uvæ. *Id.* 2. *Æn. v.* 448. Auratasque trabes veterum decora alta parentum. *Stat.* 1. *Achill. v.* 290. Eximium formæ decus. *Virg. Æn.* 4. *v.* 150. Tantum egregio decus enitet ore. *bellezza e maestà*. Et *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 78. Electos juvenes, & decus innuptarum. *h. e.* puellas decoras. *Senec. in Thyest. v.* 701. Regium capiti decus bis terque lapsum est. *h. e.* diadema. ¶ De eo qui decus affert. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 2. O & præsidium, & dulce decus meum. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 37. *de Medea*. O decus in nostros magnum ventura penates. *Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v.* 51. Quantum stagna Tagi rudibus stillantia venis Effluxere decus. *h. e.* aurum. ¶ *Capuli decus*, apud *Plaut.* V. in *Capulus*. ¶ *Cornel. Fronto de different. verbor. pag.* 2191. *Putsch.* discrimen tradit inter *decorem*, & *decus*, quod ille sit formæ, hoc honoris. Sed ex locis utrinque allatis satis patet, etiam promiscue usurpari.

DECUS, i, m. apud varios Auctores *de Limitib. pag.* 231. 243. & 265. *Cuesse* est figura decussis. Sed vox est Latine scribenti fugienda.

DECUSSATIM, *a guisa di* χιαστί, in modum decussis, hoc est lineæ transversim sectæ. V. *Decussis*. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. *circa med.* Circino decussatim describendum, & per decussationem & medium centrum linea perducenda ad extremum. & *paulo post*. Decussatim lineæ ad extremas circinationes perducendæ. *Colum. l.* 11. *c.* 54. Rapum decussatim ferramento lunato incidito.

DECUSSATIO, onis, f. actus decussandi, & locus ubi duæ lineæ decussatim secantur, χίασις. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. *circa med.* cujus verba V. in voce præced. Adde *lib.* 10. *c.* 11.

DECUSSATUS, a, um, *incrociato*, χιαστός, decussatim conformatus. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *ante med.* Quorum singula spectent decussati jugi partes.

DECUSSIO, onis, f. actus decutiendi, projectio, abjectio. *Tertull. de cultu femin. c.* 9. Vobis curanda est amputatio & decussio redundantiore nitoris.

DECUSSIS, is, m. nummus, qui decem asses valebat, denarius insignitus littera X. Quam litteram si in duas partes dividas, superior pars erit V, quæ nota est numeri quinarii. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 36. In denario numero hoc mutat: quod primum est, ab decem assibus decussis. *Stat. l.* 4. *silv. ult. v.* 9. Liber mihi constitit decussi. *Festus* in *Peculatus*. Lege Tarpeja cautum est, ut bos centussibus, ovis decussibus æstimaretur. ¶ Item denarius numerus, *decina*, δεκάς: quia nota X tum nummum, tum numerum significat. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *ante med.* Ea singularibus rebus, quæ *monades* dicuntur, perficitur decussis. ¶ Item conformatio duarum linearum in modum litteræ X, vel χ, decussatio. *Vitruv. l.* 10. *c.* 11. Regula figitur in primo decussis puncto. *Plin. l.* 18. *c.* 34. Ducatur aliæ duæ lineæ in decusses obliquæ.

DECUSSISSEXIS, n. indeclin. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Quoniam animadverterunt utrosque numeros esse perfectos, & sex, & decem, utrosque in unum conjecerunt, & fecerunt perfectissimum decussissexis.

DECUSSO, as, a. 1. *incrociare*, χιάζω, est ad decussis figuram redigere, hoc est, res aliquas eo ordine collocare, ut inter se litteræ Græcæ χ, aut Latinæ X, speciem præbeant. *Cic. de Univ. c.* 7. *a med.*

Han.

Hinc conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit, mediæque accommodatae ordiam quasi decussavit. Colum. l. 3. c. 13. ad fin. In speciem græcæ litteræ decussare. & lib. 4. c. 27. Decussare jugum in stellam.

DECUSSUS, us, m. abbattimento, ἀνάτασις, decutiendi actus. Plin. l. 16. c. 1. 37. post med. Aliqui tunc scribunt decidere aurum, rursusque recrescere faciem decussu. Nisi malis esse supinum verbi decutio.

DECUSSUS, a, um, scossa, gettata giù sbattendo, quatiendo dejectus, deturbatus. Ovid. 2. Fast. v. 707. Decussa lilia. Propert. l. 3. eleg. 12. v. 27. Decussa cydonia ramo. Plin. l. 18. c. 7. a med. Spicis decussum hordeum. Id. ibid. c. 6. ad fin. Rami baculo decussi. Liv. l. 25. c. 7. Turres decussæ fulminibus. Id. l. 33. c. 17. Ariete decussi ruebant muri. Hirt. de B. Afric. c. 52. Collem, decusso Labieni præsidio, occupaverunt, cacciato giù. Sic Valer. Max. l. 1. 1. 4. n. 2. Gracchus decussus Capitolio.

DECUTIO, utis, ussi, ussum, a. 3. scuotere, gettar giù sbattendo, κατασείω, deorsum quatio, quatiendo dejicio, deturbo. Liv. l. 1. c. 54. Summa papaverum capita dicitur baculo decussisse. Plin. l. 15. c. 3. Perticis decutere olivas. Id. l. 10. c. 33. Sagittis decutere nidos avium. Id. l. 25. c. 5. & lib. 34. 1. 25. Decutere gladio rubiginem a cuspide. Ovid. 5. Metam. v. 104. Decutit ense caput. Al. leg. demetit. Propert. l. 4. el. 1. v. 141. Decutere uncum mentu. Valer. Max. l. 1. c. 4. n. 2. Janua agressus ita pedem offendit, ut digitus ei decuteretur. Plaut. Epid. 2. 3. 4. Ex occluso armario decutin argenti tantum, quantum mihi lubet.

DEDAMNO, as, a. 1. Tertull. de pudic. 1. 15. Qui non dedecoris tantum, sed & sceleris manifestum dedamnaverit. h. e. a damnatione exemerit, absolverit.

DEDECET, ebat, ecuit, imperf. a. disconvenire, esser indecente, ἀπρεπές ἐστι, minime decet, indecorum est. Cic. 4. Tuscul. c. 54. Oratorem irasci minime decet; simulare non dedecet. Id. 1. Offic. c. 41. Ut si quid dedeceat in aliis, vitemus & ipsi. Ovid. 1. Amor. el. 7. v. 12. Nec dominam motæ dedecuere comæ. ¶ In prima persona Stat. 10. Theb. v. 340. Si non dedecui tua jussa, tulique prementum. h. e. si monitus tuos non indecenter effeci, sive non dehonestavi. Lactant. Scholiast.

DEDECOR, oris, adject. vergognoso, senza gloria, disonorato, vile, indecoris, infamis, vilis, inglorius. Sallust. in fragm. apud Priscian. l. 6. pag. 699. Putschii. Dedecores, inultique per terga ab hostibus cædebantur. Stat. in fi. l. 11. Theb. Dedecorem amplexi vitam, reditusque pudendos. Auson. ep. 9. v. 5. Quæ viridis muscus, quæ dedecor alga recondit.

DEDECORATIO, onis, f. il disonorare. Tertull. de anim. c. 34. Postrema dedecoratio. Id. de cor. Mil. c. penult. Turpitudo & dedecoratio.

DEDECORATOR, oris, m. chi disonora. Tertull. in Apol. c. 14. Dedecorator deorum.

DEDECORATUS, a, um, disonorato, resa infame, turpis, indecoris. Sueton. in Ner. c. 36. Dedecoratus flagitiis omnibus.

DEDECORO, as, a. 1. disonorare, render infame, καταισχύνω. Cic. 3. Offic. c. 2. Dedecorantem & urbis auctoritatem, & magistri. Horat. l. 4. od. 4. v. 36. Dedecorant bene nata culpæ. Sallust. in Jug. c. 90. Ubi se flagitiis dedecoravem turpissimi viri. Propert. l. 3. el. 21. v. 35. Cornua nec valuit curvare in pellice Juno, Aut faciem turpi dedecorare bove.

DEDECOROSE, adverb. αἰσχρῶς, turpiter. In Epitom. Sex. Aurel. Victor. c. 5. de Ner. ad fin. Dedecorose vixi, turpius peream.

DEDECOROSUS, a, um, dedecorus, turpis, indecente. Sex. Aurel. Victor in epitom. c. 39 extrem. in Diocles. Suspectans necem dedecorosam, venenum dicitur hausisse.

DEDECORUS, a, um, disonorato, infame. Plaut. Bacch. 5. 2. 73. Age jam id, ut ut est, tametsi est dedecorum, patiar. Tacit. l. 3. Ann. c. 32. Sex. Pompejus M. Lepidum, ut socordem, inopem, & majoribus suis dedecorum incusavit.

DEDECUS, oris, n. disonore, infamia, vitupero, vergogna, ἀτιμία, αἰσχύνη, id omne quod dedecet, turpitudo, infamia, probrum, ignominia. Cic. 2. Tuscul. 1. 5. Quid enim minus est dignum, quam tibi pejus quidquam videri dedecore, flagitio, turpitudine? Id. pro Rosc. Amer. 1. 24. Sumptus effusi cum probro atque dedecore. Id. 2. de Divin. c. 9. Cum ignominia & dedecore perire. Id. pro Mur. c. 5. Aliquod aut in Asia susceptum, aut ex Asia deportatum flagitium ac dedecus. Id. 1. Verr. c. 17. Admittere dedecus. Id. 2. de Fin. c. 14. Incurrere in dedecora. Id. ibid. l. 3. c. 11. Nullo dedecore se abstinere. Id. 1. Offic. c. 39. Ampla domus dedecori domino sæpe fit, si est in ea solitudo. Id. 8. Attic. ep. 11. Dedecori esse studiis ac litteris. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 35. Ne iste sua turpitudine ordini honestissimo maculæ atque dedecori sit. Phædr. l. 1. fab. 21. v. 11. asinum naturæ dedecus appellat.

DEDICATIO, onis, f. dedicazione, καθιέρωσις, actus dedicandi. Cic. pro Dom. 1. 39. Nisi quem forte illius castissimi sacerdotii superstitiosa dedicatio deterret. Plin. l. 7. c. 48 ad fin. Dedicatio theatri. Liv. l. 2. c. 27. Populus dedicationem ædis dat M. Lætorio. Id. l. 5. c. 31. Celebrare dedicationem.

DEDICATIVE, affermativamente, affirmando. Martian Capell. l. 4. pag. 128. Et dedicative, & abdicative concludi potest.

DEDICATIVUS, a, um, affermativo, adject. idem quod affirmativus, ut dedicativa propositio, cui opponitur abdicativa, Apul. l. 3. de Dogm. Platon. sæpissime, & Martian. Capella initio l. 4.

DEDICATOR, oris, m. qui dicat, dedicatore. Tertull. in Apol. c. 5. Tali dedicatore damnationis nostræ etiam gloriamur. h. e. inchoatore, atque auspice. Adde de Carne Christi, cap. 17.

DEDICATUS, a, um, dedicato, consacrato, καθιερωθείς, dicatus, consecratus. Cic. 3. de nat. Deor. c. 5. Ædes Castori & Polluci in foro dedicata. Horat. l. 1. od. 31. v. 1. Quid dedicatum poscit Apollinem Vates? h. e. simulacrum Apollini dedicatum. Cic. 2. de nat. Deor. 1. 23. Fides, & Mens, quas in Capitolio dedicatas videmus. Id. l. 1. de Legib. 1. 22. Qui se ipse norit, aliquid sentiet se habere divinum, ingeniumque in se suum, sicut simulacrum aliquod dedicatum putabit. ¶ Item addictus, devotus. Inscript. apud Gruter. pag. 274. n. 5. Gallieno clementissimo Principi, & Saloninæ sanctissima Aug. M. Aurelius Victor dedicatissimus numini, majestatique eorum. ¶ Per tmesim dividitur a Lucil. apud Non. c. 4. n. 239. cui sit data, deque dicata.

DEDICATUS, nomen, vel potius supinum. Apul. in Florid. n. 18. (al. l. 4.) Sermo dedicatu religiosus.

DEDICO, as, avi, atum, a. 1. dire, esporre parlando, affermare, asserire, λέγω, idem quod dico, loquor, enarro, affirmo, assero. De hinc loco augendi vim habet: videturque hæc esse prima & propria hujus verbi significatio. Accius apud Non. c. 4. n. 121. At vereor, cum te esse Alcmæonis fratrem factis dedicat. Cæcil. ibid. Legati quo missi sunt, veniunt, dedicant mandata. Lucret. l. 2. v. 366. Ergo quod magnum est æque, leviusque videtur, Nimirum plus esse sibi declaret inanis. At contra gravius, plus in se corporum esse Dedicat. Id. l. 3. v. 209. Hæc quoque res etiam naturam dedicat ejus. h. e. ostendit, confirmat. Lambin. legit delicat, ceteris invitis Criticis. Apul. quoque de syllog. categorim. sæpissime dedicare pro affirmare usurpat. Hinc dedicativus. ¶ Dedicare in censu, aut in censum aliquid, est in censendo dicere, profiteri quod in censu habetur, dare in nota. Cic. pro Flacc. c. 32. Prædia etiam in censu dedicavisti: mitto quod aliena, quod possessa per vim, &c. P. African. apud Gell. l. 7. c. 11. Tu in uno scorto majorem pecuniam absumpsisti, quam quanti omne instrumentum fundi Sabini in censum dedicavisti. Utroque loco est qui aliter legit. ¶ Præterea dedicare (quod primæ notioni est valde affine) est dicendo deferre, attribuere, ut Fest. in Delicata exponit. Hinc fere sumitur pro Diis aliquid ad religionem addicere, tribuere, consecrare, dedicare, consacrare, καθιεροῦν, ἀνατιθέναι, ἀφοσιοῦν: quia is, cui dedicare contigerat, certa verborum formula, præeunte Pontifice maximo, utebatur, qua declarabat, se ei deo id religionis causa attribuere, quod dedicabat: qua de re multa Brisson. de formulis l. 1. porro dedicandi publice aliquid jus nemini fuit, nisi cui populus concessisset, lege Curiatis aumitiis lata: eratque res magni honoris, dedicatio; quia nomen ejus, qui dedicavisset, incisum tabulæ posteritati commendabatur. Quid vero differant dedicare, & consecrare, in Consecro dictum est. Cic. pro Arch. c. 8. extr. Smyrnæi delubrum Homeri in oppido dedicaverunt. Id. 1. de Leg. c. 1. Romulus templum sibi dedicari in eo loco jussit. Id. pro Dom. c. 46. ad fin. Simulacrum aut aram dedicare. Id. 2. de nat. Deor. c. 31. Majorum institutis Mens, Fides, Virtus, Concordia consecratæ, & publice dedicatæ sunt. Ovid. 6. Fast. v. 637. Te quoque magnifica, Concordia, dedicat æde Livia. ¶ Dedicare locum aliquem est sacrum facere, religione obligare. Cic. pro Dom. c. 46. Ædes Cæpionis essent dedicatæ. ¶ Dedicare alicui librum est inscribere, nuncupare, & veluti consecrare. Plin. in præfat. Hist. nat. ante med. Levioris operæ hos tibi dedicavi libellos. Phædr. l. 3. prol. v. 29. Librum exarabo tertium Æsopi stylo, Honori & meritis dedicans illum tuis. ¶ Dedicare togam in funus sibi, apud Paul. Dig. lib. 15. tit. 3. leg. 19. &, dedicare aliquid in sacrum, apud eund. lib. 44. tit. 6. leg. 3. est destinare, addicere, obligare. ¶ Dedicare urbem nomini ac memoriæ alicujus, apud Curt. l. 9. c. 3. extr. ubi de Alexandro condente oppidum, & bucephali sui nomine appellante. ¶ Dedicare aliquem est sacrum & deum facere. Vitruv. in præfat. Cum concilium cælestium in sedibus immortalitatis eum dedicavisset. ¶ Dedicare aliquid libris est scriptis tradere, & posteritati veluti consecrare. Quintil. l. 12. c. 10. Quod libris dedicatur, & in exemplum editur, tersum ac limatum esse oportere. ¶ Libros alicui operi dedicare, est alicui rei tractandæ integros libros impendere. Id. l. 9. c. 3. prope fin. ¶ Dedicare theatrum, scenam, bibliothecam, thermas, gymnasium, domum, pontem, porticum, apud Plin. l. 8. c. 17. extr. Plin. alter l. 2. ep. 8. Sueton. in Ner. 1. 12. & 31. in Calig. 32. in Vitell. c. 13. &c. præter eam, quam diximus significationem, quia rerum hujusmodi res deo alicui sacrabantur, valet etiam, iis uti incipere, encæniare, inchoare. Ex quo fit, ut qui primus agit aliquid, eleganter dedicare dicatur. Tertull. de anim. c. 19. Statim infans ut vitam vagitu salutavit, hoc ipsum se testatur sensisse, quod natus est, omnes simul ibidem dedicans sensus, & lucem visu, & sono auditum, &c. Hieronym. ep. 9. ad Salvin. post initium de Cornel. Centur. Qui primus ab Apostolis baptizatus salutem gentium dedicavit. ¶ Dedicare sub ascia, V. Ascia.

DEDIGNATIO, onis, f. actus dedignandi, lo sdegnarsi, e ricusare, ἀπαξίωσις, Plin. in Paneg. c. 18. Inertia, & contumacia, & dedignatione parendi. Quintil. l. 1. c. 2. ad fin. Tacita dedignatio.

DEDIGNOR, aris, d. 1. sprezzare, sdegnare, ricusare, ἀπαξιόω, indignum reputo, contemno. Ovid. 1. ex Pont. ep. 7. v. 33. Is me nec comitem, nec dedignatus amicum est. Curt. l. 6. c. 11. Qui Philippum dedignatur patrem. Virg. 4. Æn. v. 536. Dedignari aliquem maritum. Tacit. 2. Ann. c. 34. Ut testis in causa quadam venire dedignaretur. Id. ibid. 1. 1. Accendere dedignantes.

DEDISCO, is, dedidici, a. 3. disimparare, μεταμανθάνω, quod didici obliviscor. Cic. 3. de Orat. 1. 24. Juventus nostra dedisceret pæne discendo. Senec. in Troad. v. 633. Dediscit animus sero, quod didicit diu. Ovid. de remed. amor. v. 503. Intrat amor mentes usu, dediscitur usu. h. e. deponitur. Id. ibid. v. 297. Dediscere amare. Lucan. l. 2. v. 130. longoque togæ tranquillior usu Dedidicit jam pace ducem. Claudian. in præfat. l. 1. de rapt. v. 10. Cordaque languentem dedidicere metum.

DE-

DEDITIM, ἐκδότως, adverb. dedendo. Enumeratur inter Latina adverbia a Diomed. l. 1. pag. 402. Prisch.

DEDITIO, onis, f. resa, rendizione, παράδοσις, actus dedendi, traditio, subjectio. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 28. Reliquos omnes, obsidibus, armis, perfugis traditis, in deditionem accepit. Auct. de B. Hispan. c. 20. & Sallust. in Jug. c. 28. Facere deditionem oppidi. Quintil. l. 3. c. 8. ante med. & Liv. l. 24. c. 1. Facere deditionem ad hostem. Liv. l. 31. c. 18. Facere deditionem hosti. Sallust. loc. cit. c. 66. Impellere aliquem ad deditionem. Id. l. 22. c. 17. Perlicere ad deditionem voluntariam. Curt. l. 7. c. 7. extr. Fame hostes in deditionem subigere, & cap. 11. ad fin. Barbaros ad deditionem trahere. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 3. Venire in deditionem. Justin. l. 1. c. 6. Exercitum per deditionem alicui tradere. ¶ Formulam deditionis apud priscos Latinos, habes apud Liv. l. 1. c. 38. & lib. 7. c. 31. ritum vero & rationem apud Cæs. l. 3. B. Civ. c. 98. & Vellej. l. 2. c. 106. & 114.

DEDITITIUS, & Deditius, a, um, ἔκδοτος, qui se in alterius imperium dedidit: a deditus. Cic. ad Brut. ep. 3. Id S. C. plerique interpretantur ad suos sive captivos, sive dedititios pertinere. Adde Liv. l. 7. c. 31. & Sallust. in Jug. c. 35. His autem locis intelliguntur, qui in bello se victori dediderunt. Est tamen alterum dedititiorum genus, nempe libertini illi, qui post admissa crimina suppliciis subditi, & publice pro criminibus cæsi sunt; aut quorum in facie, vel corpore quæcumque indicia aut igne, aut ferro ita impressa sunt, ut deleri non possint, hi si manumissi fuerint, dedititii appellantur. Ita Cajus in epit. Institution. tit. 1. ubi plura hac de re.

DEDITUS, a, um, dato, assoggettato, ἐκδεδομένος, datus, traditus, subjectus: a dedo, is. Festus: Dedita intelligitur valde data. Lucret. l. 6. v. 1253. Jacebant Corpora, paupertate & morbo jam dedita morti. Id. l. 4. v. 993. Cervus fugæ deditus. Sallust. in Jug. c. 39. Certa dedita. resa. Plaut. Mostell. 2. 2. 67. Hic habito: hæc mihi dedita est habitatio. Lucret. l. 3. v. 113. Membra dedita somno. Cicer. 2. de Invent. cap. 30. Imperator Samnitibus deditur. ¶ Translate Id. pro Cæl. in fin. Quem si conservatis, addictum, deditum, obstrictum vobis habebitis. Dolabella ad Cicer. Fam. 9. ep. 9. Animus tibi deditissimus. Eutrop. l. 10. cp. 15. Uxoribus deditior. Cic. pro Mil. c. 33. extr. Vir bonorum voluntati, & auctoritati Senatus deditus. Id. Fam. 5. ep. 8. a med. Hoc sum magis Publio deditus, quod me hoc tempore maxime & observat, & diligit. Tibull. in fin. eleg. 5. l. 1. semper tibi dedita servit mens mea. ¶ Dedita opera est data opera, de industria, a bello studio, a posta, ἐπιτηδείως. Terent. Eun. 5. 2. 1. Apud Antiphontem uterque, mater, & pater, quasi dedita opera domi erant, ut nullo modo introire possem, quin viderent me. Cic. Attic. l. 10. ep. 3. & lib. 15. ep. 4. c med. Hanc epistolam si illius tabellario dedissem, veritus sum, ne solveret: itaque misi dedita opera. Id. 3. de Orat. c. 50. Ut nec nos id, quod faciemus, opera dedita facere videamur. ¶ Est etiam applicatus, inclinatus, intentus, studiosus, dedito, applicato, dilettante. Cic. 1. Fam. ep. 7. sub fin. Studiis omnibus a pueritia deditus. Id. pro Dom. c. 49. Homo religionibus deditus. Id. pro Rosc. Amer. 1. 13. Vita vitiis flagitiisque omnibus dedita. Senec. apud Gell. l. 12. cap. 2. Viri Ennio dediti. Sueton. in Calig. c. 55. Prasinæ factioni addictus & deditus. Senec. epist. 58. ad fin. Vino deditus. Sallust. in Catil. c. 2. Dediti ventri atque somno. & cap. 13. Animus quæstui atque sumptui deditus. Liv. l. 1. cap. 9. Ubi spectaculi tempus venit, deditæque eo mentes cum oculis erant. ¶ Cum ablat. & in præposit. Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. Non tuus levis in mala Deditus vir adultera. Lucret. l. 4. v. 812. Cur igitur mirum est, animus si cetera perdit, Præterquam quibus est in rebus deditus ipse? & lib. 3. v. 648. in pugnæ studio quod dedita mens est.

DEDO, is, dedidi, deditum, n. 3. dare, ἐκδίδωμι, idem quod do, trado, addico: de autem augendi vim habet, et significet, totum & omnino dare. Hinc Festus dedita exponit valde data. Cic. post redit. ad Quir. c. 5. Dedere aliquem constrictum hostibus. Id. pro Mil. c. 1. aliquem telis militum. Id. 2. de Orat. c. 40. Cum eum paterpatratus Numantinis dedidisset. avendolo consegnato in mano. Plaut. Bacch. 1. 2. 60. Tibi me mancupo, tuus sum, tibi dedo operam. Ennius Poeta apud Cicer. pro Cæl. c. 16. Dede, ac dispice, per me licebit: si egebis, tibi dolebit. h. e. largire, profunde, dissipa. Al. aliter leg. Plaut. Bacch. 4. 4. 36. Dedere aliquem in cruciatum. Terent. Andr. 1. 2. 28. aliquem in pistrinum. Liv. l. 1. c. 5. alicui quempiam ad supplicium. Senec. ep. 104. post med. & Colum. sub init. præfat. l. 1. noxæ. h. e. dare ad supplicium. Virg. 4. Georg. v. 90. neci. Terent. Andr. 5. 4. 50. Davo istuc dedam negotii. h. e. committam, mandabo. Cic. pro Arch. c. 10. extr. Dedere aures suas poetis. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 370. Dedere nuptam marito. Lucret. l. 2. v. 1041. manus. h. e. dare, se victum fateri. ¶ Sæpe autem significat in potestatem & arbitrium alterius subjicere, tradere, ut cum victi se dant victoribus. Cic. 5. Attic. ep. 20. Pindenissæ se mihi dediderunt. mi s'arrefero. Plaut. Amph. 1. 1. 103. Dedere se in ditionem & arbitratum hostium. arrendersi a discrezione. Liv. l. 7. cap. 31. Populum, urbem, agros in alicujus ditionem dedere. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 28. Legatos ad Cæsarem miserunt, seque ei dediderunt. ¶ Translate Terent. Andr. 5. 3. 26. Tibi, pater, me dedo: quidvis oneris impone, impera. mi ti do tutto. Id. ibid. 1. 1. 35. Sic vita erat: facile omnes perferre ac pati; cum quibus erat cumque una, iis se dedere, eorum obsequi studiis. Cic. 2. de Leg. c. 2. Patria, pro qua mori, & cui nos totos dedere debemus. Id. 6. Verr. cap. 42. Ejus religioni te vinctum adstrictumque dedamus. Id. 9. Attic. ep. 4. Dedere se totum ægritudini. Id. 2. de Fin. c. 20. extr. aliquem libidini alterius. Id. in Orat. c. 43. se desidiæ, aut mœstitiæ. Id. pro Quint. c. 18. extr. aliquem cupiditati, & crudelitati inimici. Id. 2. Tuscul. c. 21. se lamentis muliebriter lacrimisque. ¶ Frequenter etiam ponitur pro applicare, intendere animum alicui rei, incumbere, darsi, attendere, esser dilettante, applicare. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 5. Abduco me ab omni reipubl. cura, dedoque litteris. Idem 1. de Orat. c. 3. Dedere se musicis, & studio litterarum. Id. ibid. l. 3. c. 15. se studio Philosophiæ. Id. 1. Offic. c. 21. se doctrinæ. Id. 1. de Orat. c. 21. se ad audiendum, legendum, scribendumque. Liv. l. 1. c. 31. animum sacris. Gell. l. 2. c. 21. se ad litteras. ¶ Dedier paragoge infiniti passivi pro dedi, Liv. l. 1. cap. 32. in veteri formula.

DEDOCEO, es, cui, ctum, a. 2. insegnare, informare al contrario, μεταδιδάσκω, secus, quam quis doctus est, doceo, contraria doceo. Cic. 2. de Orat. c. 17. Cum aut docendus est is, aut dedocendus. Id. 1. de Fin. c. 6. ad fin. Si a Polyæno geometriam discere maluisset, quam illam etiam ipsum dedocere. Stat. l. 2. Theb. v. 408. monte regnorum gaudia temet Dedoceas. Horat. l. 2. od. 2. v. 19. Virtus populum falsis dedocet uti.

DEDOLATUS, a, um, ascìato, piallato, dolatus. Colum. l. 11. c. 2. post init. Ridicas findere, & dedolatas utraque parte exacuere. Apul. l. 6. Metam. Vasculum crystallo dedolatum. h. e. lævigatum, affabre factum.

DEDOLEO, ēles, lui, litum, n. 2. finir di dolersi, ἀπαλγέω, dolere desino. Ovid. de remed. amor. v. 293. Optimus ille fuit vindex, lædentia pectus Vincula qui rupit, dedoluitque semel. Adde 3. Fast. v. 480.

DEDOLO, as, avi, atum, a. 1. asciare, piallare, ἀποξύω, ξέω, idem quod dolo, vel valde dolo. Colum. l. 4. cap. 26. Pedamenta post putationem retractanda sunt, partesque eorum putres dedolandæ. Plin. l. 16. c. 39. Ne qua dedolanda arbor sternatur ante editos suos fructus. legno che si vuol lavorare. Joculariter Plaut. Men. 5. 2. 105. Securim capiam ancipitem, atque hunc senem exossabo, deinde dedolabo assulatim viscera. Apul. l. 7. Metam. Fustium quoque crebris ictibus dedolabar. h. e. verberabar. ¶ Ab eodem lib. 9. Metam. adhibetur obsceno sensu, ea ratione, qua Horat. permolere.

DEDUCO, is, uxi, uctum, a. 3. tirar giù, condurre al basso, κατάγω, ὑπάγω, e loco superiore in inferiorem duco, detraho. Ovid. 15. Metam. v. 76. sunt deducentia ramos Pondera poma suo. Liv. l. 21. c. 37. Molliunt anfractibus modicis clivos, ut non jumenta solum, sed elephanti etiam deduci possent. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 21. Consul concionari cœuntem de rostris deduxit. Virg. Ecl. 6. v. 71. Cantando rigidas deducere montibus ornos. Liv. l. 38. c. 26. Equitatum ad pedes deducere. farle smontare. Virg. 1. Georg. v. 269. rivos deducere nulla Religio vetuit. Macrob. ad hunc locum l. 3. Saturn. c. 3. ad fin. Quod ait deducere, nihil aliud est, quam detergere. nam festis diebus rivos veteres sordidatos detergere licet, novos fodere non licet. Serv. exponit, siccare. Ovid. 6. Metam. v. 405. Deducere vestem humero ad pectora. Quintil. l. 11. c. 3. Deducere manum ad imum ventrem. Cato de R. R. c. 157. de brassica. De capite, & de oculis omnia deducet, & sanum faciet. Plin. l. 25. c. 8. Invenerunt & canes canariam, qua fastidium deducunt. h. e. cient vomitum. Petron. in Satyr. c. 137. tremulo deduxit vertice canos, Consecuitque genas. ¶ Deducere vela est expandere, & vela facere, far vela, quia ex antennis, ubi, cum contractæ sunt, involutæ manent, deorsum ducuntur, & explicantur. Ovid. 3. Metam. v. 663. remorum verbere perstant, Velaque deducunt, geminaque ope currere tentant. Id. l. 11. v. 477. totaque malo Carbasa deducit, venientesque accipit auras. Adde lib. 6. v. 233. & Lucan. l. 2. v. 697. ¶ Deducere naves est ex navalibus, vel portu in mare ducere, varare, tirare all' acqua. Cui contrarium est subducere. Virg. 3. Æn. v. 69. vocat auster in altum: Deducunt socii naves, & litora complent. Adde Liv. l. 30. cap. 3. 4. & 9. V. Navis. ¶ Est etiam deducere de loco ad locum ducere, traducere, abducere, condur via, cavare, levare. Liv. l. 34. c. 35. Deducere præsidia ab oppidis. & ibid. ad fin. præsidia civitatibus. Cic. Attic. 7. ep. 14. de oppidis præsidia. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 9. Ubiis imperat, ut pecora deducant. scil. ex agris. & lib. 4. c. 30. Suos clam ex agris deducere cœperunt. Cic. 1. Agrar. c. 5. Deducere colonias. V. Colonia. ¶ Et absolute eodem sensu, Id. Phil. 8. c. 3. Latronibus suis Urbem se divisurum confirmat, deinde omnibus portis, quo velint, deducturum. h. e. in quascumque velint colonias missurum. Adde Nepot. in Timol. c. 3. ¶ Item adducere, condurre. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 27. Eductos ex hibernis milites ad Labienum deducere. Cic. pro Flacc. c. 4. Qui ad hoc judicium deducti non sunt. ¶ Item simpliciter, ducere. Horat. l. 1. od. penult. extr. Deduci triumpho. h. e. duci in triumpho. Petron. in satyr. c. 101. Deducere navem in portum. h. e. a recto cursu in portum ducere. ¶ Item comitari, accompagnare, præsertim officii causa. Liv. l. & cap. 23. Tempus sedulo terens, ne deducendi sui causa populum de foro abduceret: neque tamen aliogui cura hominum ea more; frequentesque eum domum deduxerunt. Cic. Fam. 10. ep. 12. Cum magna multitudo optimorum civium me domo deduceret. Id. de Senect. c. 18. Salutari, appeti, decedi, assurgi, deduci. esser levato da casa, e accompagnato in piazza. Cur autem hoc verbo uterentur V. in Deferendo. ¶ Item subducere, deminuere, detrarre, sottrarre, diminuire. Terent. Eun. 2. 3. 23. Si qua est habitior paulo, pugilem esse ajunt: deducunt cibum. Cato R. R. c. 144. Scalæ si non erunt, reddat æquas, aut arbitratu deducetur. scil. de salario. Cic. l. 1. Offic. c. 18. Ut boni ratiocinatores, addendo & deducendo videre, quæ reliqui summa fiat. ¶ Item perducere, conciliare; lenonium verbum. Cic. 5. Verr. c. 34. Qui ad istum deduxerat Tertiam, Isido-

Isidori mimi filiam. Idem jocans in Cæsarem, alludensque ad hanc, & superiorem notionem, apud Sueton. in ejus vita, c. 50. Quo melius emptum sciatis, Tertia deducta est. ¶ Item protrahere, differre, prolungare. Cæs. l. 3. B. Civ. n. 51. Spe conficiendi negotii, prope in noctem rem deduxerant. ¶ Item expellere, privare, spogliare, cacciare. Liv. l. 34. cap. 58. Deducere aliquem ex possessione. Cic. pro Cæcin. c. 7. De fundo Cæcina moribus deduceretur. Hirt. de B. Alex. c. 33. Arsinoen deducere ex regno statuit. ¶ Translate Cicer. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13. In eam rationem vitæ nos fortuna deduxit, ut &c. Id. in fragm. apud Non. c. 2. n. 126. Deduc orationem tuam de eo loco ad hæc citima. Id. 2. de Divin. c. 26. Conjectura omnis ingeniis hominum in multas ac diversas, aut etiam contrarias partes sæpe deducitur. Id. ad Cæs. post ep. 11. l. 9. ad Attic. Spe deducebar ad eam cogitationem, ut, &c. Id. 4. Acad. c. 36. Quæ tandem ea est disciplina, ad quam me deducas, si ab hac abstraxeris? Cæs. l. 1. B. Civ. c. 5. Deducere rem ad otium. Id. ibid. c. 4. rem ad arma. Id. l. 7. B. Gall. c. 63. Rem in controversiam. ¶ Præterea multiplices habet usus. Interdum enim significat inducere, adducere, indurre, tirare. Cic. 2. de Orat. c. 45. Ut is qui audit, ad fletum & misericordiam deducatur. Plin. l. 1. ep. 8. Deducere in sententiam. Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 23. in fraudem. Quintil. l. 4. c. 2. in periculum. Liv. l. 36. c. 7. in societatem belli. Ibid. c. 5. Petebant, ne se temere in causam deduceret. non lo tiraffe ad esser parte. Cels. l. 3. c. 18. circa med. Deducere ad cibum non desiderantem. far venire appetito, far mangiare. ¶ Interdum abducere, abstrahere, distorre, staccare. Quint. Cic. de petit. consul. c. 10. Deducere de animi pravitate. Cic. 2. Verr. c. 9. Cujus divitiæ me de fide deducere non potuissent. Id. de clar. Orat. c. 15. sub fin. Deduci de sententia. Id. 3. Tuscul. c. 25. Homo sane levis Heracleotes Dionysius, cum a Zenone fortis esse didicisset, a dolore deductus est. h. e. dolore coactus sententiam mutavit. Id. Verr. 3. c. 6. Pecunia deducere aliquem ab accusatione. & lib. 1. Fam. ep. 1. Quod instituit referre de religione, ab eo deduci non potest. non si può distorlo da quel pensiero. Senec. de consol. ad Marc. c. 20. Mors juvenile ævum in flore deducit. h. e. a vita abstrahit. Lucret. l. 1. v. 370. Deducere aliquem vero. h. e. aberrare facere. Cic. 2. de Orat. cap. 83. extr. Nihil tam facile, quam multitudo, a tristitia, & sæpe ab acerbitate, commode & breviter, & acute & hilare dicto deducitur. Id. 2. de nat. Deor. c. 59. Eloquentia deducimus perterritos a timore. ¶ Absoluta pro a recta in pravam sententiam deducere, Cæs. l. 7. B. Gall. c. 37. Celeritas adolescentibus & ratione magistratus, & præmio deducta. tirati, sedotti. ¶ Nonnunquam redigere, ridurre. Cic. 2. Catil. c. 2. Rem huc deduxi, ut tum palam pugnare possetis, cum hostem aperte videretis. Id. 4. Fam. ep. 2. Quem in locum res deducta sit, vides. Id. pro Rosc. Com. c. 12. Ergo huc universa causa deducitur, utrum, &c. Horat. de art. Poet. v. 129. Iliacum carmen deducere in actus. ridurre in tragedia. ¶ Et perducere Ovid. 2. Trist. v. 560. In tua deduxi tempora, Cæsar, opus. Et 1. Metam. v. 3. primaque ab origine Mundi Ad mea perpetuum deducite tempora carmen. ¶ Aliquando est ducendo attenuare, subtilem facere, tirare. Enn. apud Non. cap. 2. n. 364. Deducunt habiles gladios filo gracilento. Ovid. 4. Metam. v. 36. levi deducens pollice filum. Adde l. 1. Amor. el. 14. v. 7. ¶ Hinc translate Id. 4. ex Pont. ep. 5. v. 13. luctor deducere versum: Sed non fit fato mollior ille meo. Valer. Max. l. 3. c. 7. n. 1. extern. Triduo non ultra tres versus deducere. ¶ Deducere vocem, far la voce sottile. Pompon. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 4. Vocem deducas oportet, ut muliebria videantur verba. V. Deductus. ¶ Illud Senecæ a pictoribus ductum est, epist. 95. sub fin. Bonorum virorum formam & lineamenta deducere. ritrarre, copiare. verbis describere, ut pictores penicillo.

DEDUCTA, æ, f. Cic. 2. de Leg. c. 20. Ut si in testamento deducta scripta non sit, ipsique minus ceperint, quam omnibus heredibus relinquatur, sacris ne alligentur. h. e. deductio pecuniæ, quæ fiebat, ne heres sacris alligaretur: deductis enim a parte suæ hereditatis centum nummis, liberabatur heres a sacris defuncti, quia si tantundem cepisset, quantum ceteri heredes, alligabatur sacris, ut Cic. ibid. c. 21. docet. Sed priore loco alii aliter legunt.

DEDUCTIM, adverb. deducendo: tanquam Latinum agnoscitur a Diomed. l. 2. pag. 168. Putsch. sed nullo confirmatur auctore.

DEDUCTIO, onis, f. il condurre, actus deducendi, προαγωγή. Pompon. Dig. lib. 23. tit. 2. leg. 5. Deductio sponsæ in domum mariti. Cic. 1. de Divin. c. 44. Ex quo illa admirabilis a majoribus Albanæ aquæ facta deductio est. derivazione, condotta, scolo. Sic Id. in Top. c. 8. Partium distributio sæpe est infinitior, tanquam rivorum a fonte deductio. Id. 2. Phil. c. 25. In oppida militum crudelis & misera deductio. introduzione. ¶ Item expulsio Id. pro Cæc. c. 10. Cum Æbutius Cæcinæ malum minaretur, ibi tum Cæcinam postulasse, ut moribus deductio fieret. h. e. de fundi possessione ejectio: & videtur esse verbum forense. ¶ Item transportatio in coloniam, condotta. Id. 1. Agrar. c. 5. Quæ erit in istos agros deductio. Plin. l. 2. c. 52. Deductio oppidorum. ¶ Item detractio, diminutio. detrazione, diminuzione. Id. in Divin. Verr. c. 10. Ex qua pecunia, etiam si cuperet Prætor, tamen ne qua deductio fieret, magna ex parte tua potestas erat. Ubi Asconius: Modo deductio dispendium significat: alias deductio imminutio est etiam justa. Cic. Verr. 5. c. 78. Deductiones facere. ¶ Translate Senec. l. 2. de Benef. c. 4. Ut beneficia tua integra ad eos, quibus promissa sunt, perveniant, sine ulla, quod ajunt, deductione. Colligitur hinc, sine ulla deductione formulam fuisse in rationibus usitatam, quod & Lips. adnotat ad hunc loc. affertque hanc Inscription. Hispaniens. (Gruter. pag. 1. n. 5.) Signum Panthei testamento fieri, ponique ex argenti libris C sine ulla deductione. & hanc. Heredes sine ulla deductione XX posuere. Senec. ep. 58. a med. Annum unum atque octogesimum implevit, sine ulla deductione. ¶ Translate Cic. 1. de Invent. c. 14. Ex deductione rationis illa summa nascitur controversia, quam judicationem appellamus. h. e. ex infirmatione, & depulsione, uti eam vocat Quintil. l. 3. c. 6.

DEDUCTO, as, frequentat. a Deduco. V. in Deductus.

DEDUCTOR, oris, m. chi accompagna, προπομπός, qui deducit aliquem domo, officii causa. Q. Cic. de petit. consul. c. 9. Hujus rei tres partes sunt: una salutatorum, altera deductorum, tertia assectatorum. Plin. l. 4. ep. 17. ille meus in inchoandis honoribus deductor & comes. ¶ Item qui adducit, affert, apportatore. Tertull. de Cor. mil. c. 4. Spiritus Dei deductor omnis veritatis.

DEDUCTORIUS, a, um, ad deducendum, & detrahendum pertinens, ut deductoria medicamenta, quæ alvum ducunt, apud Cæl. Aurelian. Acut. l. 2. c. 19. Et deductorius cuniculus in stabulis, per quem lotium animalium foras deducitur, apud Veget. de re Veterin. l. 1. c. 56. ¶ Et deductorium, ii, absolute, ἀγωγός, pro canali, quo humor alio deducitur. Pallad. in Novemb. tit. 7. ad fin. Locus deductoria liquoris accipiat, ne humor insidens limo germen extinguat.

DEDUCTUS, us, m. deductio. Cic. 2. Offic. c. 4. Deductus aquarum, derivationes fluminum, agrorum irrigationes. h. e. deductio. V. Deductio. Al. leg. ductus, sed minus recte. Apul. l. 1. Metam. Ut ponderis deductu esca ad ingluviem adstricta, spiritus officia discluderet.

DEDUCTUS, a, um, tirato giù, deorsum ductus. Ovid. 3. Fast. v. 321. Jupiter huc veniet, valida deductus ab arte. Id. 15. Metam. v. 267. eluvie mons est deductus in æquor. Id. ibid. l. 8. v. 104. & Heroid. ep. ult. v. 67. Deducta navis. tratta all' acqua. ¶ Item condotto, ductus, adductus. Cic. de Amicit. c. 1. A patre ita eram deductus ad Scævolam, ut &c. Propert. l. 4. el. 3. v. 13. Quæ mihi deductæ fax omen prætulit. condotta a marito. Cic. 2. de Divin. c. 32. Aqua Albana deducta ad utilitatem agri. Id. de opt. gen. Orat. c. 7. Causa in judicium deducta. Id. Phil. 13. c. 13. Saxa Decidius, homo deductus ex ultimis gentibus, ut eum tribunum plebis videremus. ¶ Item ductus in coloniam. Cic. 2. Agrar. c. 25. Omnibus legibus, agris publicis privatos esse deductos. h. e. in coloniam ex agris publicis ductos. Sic cap. 26. Ne ii quidem, qui publicos (agros) possident, decedent de possessione, nisi erunt deducti optima conditione, & pecunia maxima. ¶ Item cavato, tirato. Ovid. 6. Fast. v. 803. Marcia sacrifico deductum nomen ab Anco. Horat. l. 4. od. 4. v. 19. Mos deductus. ¶ Item factus, compositus. Ovid. 1. Trist. el. 1. v. 39. Carmina proveniunt animo deducta sereno. & lib. 5. el. 1. v. 71. Ipse nec emendo: sed ut hic deducta leguntur, Non sunt illa suo barbariora loco. Id. Heroid. ep. 17. v. 88. Littera deducta mero. ¶ Item elaboratus, studio factus. Quintil. l. 4. c. 1. de exordio. Neque tamen deducta semper, atque circumlata esse debet oratio, sed sæpe simplici atque illaboratæ similis. ¶ Item redactus, ridotto. Cic. 4. Fam. ep. 2. Quem in locum res deducta sit, vides. ¶ Item subtilis, tenuis, sottile, λεπτός. Sueton. in Aug. cap. 79. Nasum habuit & a summo eminentiorem, & ab imo deductiorem. Sunt qui depressiorem interpretantur: sed in nummis non ita apparet. Lamprid. in Diadum. c. 3. Nasus deductus. eod. sensu, profilato. Afran. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 4. Verbis paucula respondit, tristis, voce deducta. con poca, e bassa voce. Cornific. ibid. Deducta mihi voce garrienti. Lucil. apud Non. c. 4. n. 144. Deducta tunc voce leo: cur tu ipsa venire Non vis huc? (Al. hic leg. Deductat hunc voce leo: ut sit Deducto, as, frequentativum a Deduco.) Adde Propert. l. 2. eleg. 24. v. 38. ¶ Translate Horat. l. 2. ep. 1. v. 225. tenui deducta poemata filo. Virg. Ecl. 6. v. 5. pastorem, Tityre, pingues Pascere oportet oves, deductum dicere carmen. h. e. tenue, translatione ducta a lana, quæ deducitur in tenuitatem, ut Serv. hic, & Macrob. loc. cit. exponunt. & Quintil. confirmare videtur lib. 8. c. 2. V. si libet, Erythræum in indice Virg. ¶ Item demissus, submissus, abbassato. Ovid. Heroid. ep. ult. v. 165. Projicit ipsa suæ deducta fronte coronas. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Superciliis contractis ira, deductis tristitia, remissis hilaritas ostenditur. Arnob. l. 5. pag. 172. Deductus, pallidus, saucius, simulans doloris cruces. smorto, sommesso. ¶ Item divisus. Plin. l. 3. c. 16. Padus deductus in flumina & fossas inter Ravennam, Altinumque. Nisi forte diductus legendum est. Nam hæc duo facile permutantur.

DEDUX, ucis, qui deducitur, seu originem trahit. Symmach. l. 8. ep. 68. (al. 69.) Nisi forte Gallia tua dedux Heliconis. Al. leg. ut dux sit ab Helicone.

DEEO, is, ivi, itum, n. a de, & eo conflatum, significat de aliquo loco abire, ut deire jugis, q. d. ire de jugis, apud Stat. Theb. l. 2. v. 551. ut ex MSS. restituit Gronov. & tenuisse videtur Lactant. vetus Scholiast. Alii prodire.

DEERRO, n. 1. errare, vagare, traviare, ἀποπλανάω, est de via declinare. Virg. 7. Ecl. v. 7. Vir gregis ipse caper deerraverat. Quintil. l. 10. c. 3. Ut obvios non videamus, & itinere deerremus. Cic. in fragm. apud Lactant. l. 6. c. 24. Iis, qui in itinere deerravissent. Plin. l. 11. cap. 37. sect. 66. Hard. Deerrare in alienum tramitem. ¶ Translate Auct. ad Herenn. l. 4. c. 9. Si non deerrabimus ab eo, quod cœpimus exponere. Tacit. Ann. 13. c. 29. Sors deerrabat ad parum idoneos. cadeva sopra soggetti poco abili. Colum. l. 2. c. 2. Visu & sententia deerrare. Velle). l. 2. cap. 3. extr. Deerrare recto.

DEFÆCABILIS, le, adject. qui defæcari, & purgari potest, ut defæcabiles cisternæ, apud Sidon. l. 2. ep. 5.

DE-

DEFÆCATIO, onis, f. a fæce purgatio, *purgazione*. *Tertull. de Anim. c.* 17. Ex carnis defæcatione.

DEFÆCATUS, a, um, *purgato da feccia*, ὑλιζόμενος, a fæce purgatus. *Colum. l.* 12. *c.* 33. Defæcatum vinum in amphoras adjicito. ¶ Item universim lotus, mundatus, *nettato*. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 1. Jampridem ecastor frigida non lavi magis lubenter, nec unde me melius rear esse defæcatam. ¶ Translate *Id. Aulul.* 1. 2. 1. Nunc defæcato demum animo egredior domo. *h. e.* a timore vacuo, tranquillo, sedato. *Id. Pseud.* 2. 4. 69. Quidquid incerti mihi in animo prius, aut ambiguum fuit, nunc liquet, nunc defæcatum est. *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 12. Defæcata mens. Et *lib.* 1. *cap.* 8. *a med.* Purgatus & defæcatus animus.

DEFÆCIS, ce, adject. qui est sine fæce. *Corn. Sever. de Ætna v.* 422. Quam levis excocto defæcis robore pumex. *Alii leg.* defecit. *Scalig.* priorem lectionem magis probat.

DEFÆCO, as, avi, atum, a. 1. *purgare*, *levare la feccia*, ὑλίζω, a fæce purgo, fæcem detrabo. *Plin. l.* 18. *c.* 26. Vina defæcari, etiam diffundi Hyginus suadet. *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 74. defæcare membra. *h. e.* lavare. ¶ Translate *Sidon. l.* 1. *ep.* 1. Litteras defæcandas, ut ajunt, limandasque tibi commisi.

DEFAMATUS, a, um, adject. fama privatus, *infamato*. *Gell. l.* 9. *c.* 2. *extr.* Ut vocabula quæque eorum defamata atque emortua cum iis videantur. *Id. l.* 18. *c.* 3. Turpitudine pristinæ vitæ defamatissimus. *Id. l.* 14. *c.* 2. *ante med.* Homo spurcissimæ vitæ, ac defamatissimæ.

DEFANATUS, a, um, *profanato*, profanatus, pollutus. *Arnob. sub fin. l.* 4. Spatiola defanata.

DEFARINATUS, a, um, *sfarinato*, adject. in farinam redactus. *Tertull. cont. Valentin. c.* 31. Horreum ad molas delatum, & defarinatum.

DEFATIGATIO, onis, f. *stanchezza*, κατατάσεως, actus defatigandi. *Cic. de Senect. c.* 11. Corpora quidem exercitationum defatigatione ingravescunt, animi autem se exercendo levantur. *Id.* 5. *Phil. c.* 7. Defatigatio & satietas. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 28. Defatigatio miseriarum ægritudines facit leniores. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 27. Sine defatigatione equorum in castra se recipere.

DEFATIGATUS, a, um, *stancato*, *stanco*, labore confectus, κατάκοπος. *Cic.* 10. *Fam. ep.* 19. Sed mehercule in ea conservanda jam defatigatus, non multo plus faveo patriæ, quam tuæ gloriæ. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 40. Galli defatigati diuturnitate belli. *Id. ibid. l.* 5. *c.* 16. Ut integri recentesque defatigatis succederent. *Hirt. de B. Afric. c.* 18. & *Cato* apud *Gell. l.* 3. *c.* 7. Jumenta ex nausea recenti, siti, languore, vulneribus defatigata. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 9. Animi defatigati ab adversariis multitudine verborum.

DEFATIGO, as, avi, atum, a. 1. *stancare*, κατατείνω, lassum reddo. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 41. Cum crebro integri defessis succederent, nostrosque assiduo labore defatigarent. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 85. Exercitum quotidianis itineribus defatigare. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 12. *extr.* Ille vero non modo censores, sed etiam judices omnes potest defatigare. *Id.* 2. *de Orat. c.* 41. Ne qui audit defatigetur similitudinis satietate. & *lib.* 3. *c.* 36. Profecto nunquam conquiescam, neque defatigabor, antequam percepero, &c. *Id. pro Marcell. c.* 6. *sub fin.* Noli in conservandis bonis viris defatigari. ¶ Cum infinito, *Lentul. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 14. *ad fin.* Nec defatigabor permanere non solum in studio libertatis, sed etiam in labore & periculis. ¶ Legitur etiam *defetigo*, & *defetigatus* in quibusdam MSS. *Cæsaris*, & *Gell. l.* 15. *cap.* 8. ¶ Item *diffatigo*. *Plaut. Epid.* 1. 2. 15. Edepol clamore diffatigor, differor. Pleriq. omn. leg. *defatigor*.

DEFATISCENS, entis, fatiscens. *Plin. l.* 17. *c.* 2. Tempestiva frigora plurimum arborum firmitati conferunt, & sic optime germinant: alioquin si blandiantur austri defatiscentes.

DEFECTIO, onis, f. *mancamento*, ἔκλειψις, actus deficiendi, defectua. *Cic. de Senect. c.* 9. Defectio virium. *Frontin. de aquæduct. artic.* 91. aquarum. *Macrob.* 2. *Satur. c.* 5. pecuniæ. *Plin. l.* 23. *procem.* Pampini mulierum a conceptu defectioni prosunt. *deliquio*, *svenimento*, *nausea*. Sic *Sueton. in Calig. c.* 50. Nonnunquam subita defectione ingredi, stare, colligere semet ac sufferre vix poterat. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 2. *circa med.* Biennio continuo, Cleopatra regnante, Nilum non ascendisse constat. Significatam ajunt duobus rerum potientibus defectionem. Antonii enim, Cleopatræque defecit imperium. ¶ Defectio solis, aut lunæ, *ecclisse*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 6. Solis defectiones, itemque lunæ, prædicuntur in multos annos. Adde *Senec. l.* 1. *quæst. natur. c.* 12. ¶ Defectio animæ, *mancamento di spirito*. *Cels. l.* 7. *c. ult.* Sæpe in ipso opere vel profusione sanguinis, vel animæ defectione moriuntur. ¶ Defectio animi, *mancamento di coraggio*. *Cic.* 3. *Attic. ep.* 18. Quintus frater, qui me tam valde amat, omnia mittit spei plena, metuens, credo, defectionem animi mei. ¶ Translate est voluntatis, studiique alienatio, rebellio, ἀπόστασις. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 4. Multa convenerunt, quæ mentem exturbarent meam: subita defectio Pompeji, alienatio consulum. *l' essermi Pompeo all' improviso abbandonato*. & *Nepos in Datam. c.* 7. Ad regem transiit, & de defectione patris detulit. *la ribellione*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 54. Admaturare defectionem. *Curt. l.* 9. *c.* 10. moliri. *Liv. l.* 23. *c.* 15. attentare. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 24. ceptare. & *lib.* 6. *c.* 36. Ad defectionem trahere. & translate *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 9. Intemperantia est a tota mente, & a recta ratione defectio. ¶ Pro figura ellipsi, vel alia simili, qua verbum aliquod subticetur, *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 8. Respondit Servius, sic hoc dictum esse, ut pleraque dici per defectionem solent. De illo *Virgilii* versu sermo est, 7. *Æn. v.* 187. Ipse Quirinali lituo, parvaque sedebat Succinctus trabea. Porro *Macrob.* more suo hæc descripsit a *Gell. l.* 5. *cap.* 8. qui hoc eodem sensu usurpat etiam *l.* 12. *c. penult.*

DEFECTIVUS, a, um, *difettivo*, *imperfetto*, ἐλλειπτικός, mancus, imperfectus. *Tertull. adv. Valent. c.* 14. Defectiva, & abortiva genitura. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 10. Defectiva febris. *h. e.* intermittens. ¶ *Defectiva verba*, aut *nomina* apud Grammaticos sunt, quæ aliquibus modis, aut temporibus, aut personis carent, aut casibus. *Charis. l.* 3. *Diomed. l.* 1. *Priscian. l.* 8. *Phocas*, & alii.

DEFECTOR, oris, m. *ribello*, ἀποστάτης, qui defecit. *Sueton. in Ner. c.* 43. Revocatia ad pœnitentiam defectoribus. Adde *Tacit.* 12. *Ann. c.* 50. & *Justin. l.* 16. *c.* 1. *a med.*

DEFECTRIX, icis, f. quæ deficit, *manchevole*, ut Defectrix virtus, *Tertull. adverf. Valent. c. penult.*

DEFECTUS, us, m. idem quod defectio, *mancanza*, *debolezza*, *difetto*. *Plin. l.* 20. *c.* 23. Semen decoctum, lactisque defectu potum, mammas replet. *quando manca il latte*. *Id. l.* 24. *c.* 13. Etiam si extra ceciderit defectu mittentis. *per difetto di chi la scaglia*. *Id. l.* 34. *c.* 2. Æs velocia defectus. *che presto mancò*. *Id. l.* 19. *c.* 5. *a med.* Defectus stomachi. *Id. l.* 20. *c.* 2. *ad fin.* Defectus animi. *deliquio*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 478. Defectus solis. *ecclisse*. *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 19. *de luna*. Ejus species & forma mutatur tum crescendo, tum defectibus in initia recurrendo. *collo scemarsi*. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Quintum genus amethystorum ad viciniam crystalli descendit, albicante purpuræ defectu. *h. e.* colore purpuræ deficiente, seu desinente in albicantem. ¶ Item *ribellione*. *Capitolin. in Macrin. c.* 8. Defectu legionum interemptus est.

DEFECTUS, a, um, *privo*, *mancante*, *abbandonato*, ἐκλελειμμένος, qui aliqua re deficitur, destitutus, privatus, deficiens. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. *ante med.* Aqua ciboque defecti de facienda deditione deliberant. *Sil. l.* 3. *v.* 301. Africa defecta viris. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Leones defecti dentibus. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *ad fin.* Mulier a menstruis defecta. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 194. & defecta vigore Ipsa sibi est oneri cervix. *Stat.* 6. *Theb. v.* 798. Defectua genibus. *a chi mancano sotto le gambe*. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 75. Sol defectus lumine. *eclissato*. Al. leg. *lumina* Græca constructione eod. sensu. ¶ *Defecta nomina*, debitores, qui a solvendo cessaverunt. *Paul. Dig. lib.* 22. *tit.* 1. *leg.* 11. *sub fin.* Pro defectis nominibus compensationes majorum usurarum fieri. ¶ *Defectus facultatibus*, qui decoxit, *fallito*. *Ulpian. lib.* 23. *tit.* 3. *leg.* 33. Si qui dotem promisit, defectus sit facultatibus. ¶ Absolute significat confectum, debilitatum, languentem, *finito*, *languente*, *mancante di forze*. *Phædr. l.* 1. *fab.* 21. Defectus annis, & desertus viribus leo. *Colum. in præfat. l.* 1. E turba pedissequorum, lecticariorumque defectissimum annis & viribus in agrum relegat. *Martial. l.* 13. *epigr.* 77. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator cycnus funeris ipse sui. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 285. Defectus laboribus. *Id. ibid. v.* 489. defectaque Pergama monstris Eripe. *Colum. l.* 5. *c.* 6. *extr.* Arbor senio defecta. *Apul. in Apolog.* Cur in planis speculis ferme pares imagines videantur; in tumidis & globosis omnia defectiora; at contra in cavia auctiora. *h. e.* minora, tenuiora. ¶ Apud *Cicer. Attic.* 13. *ep.* 23. Libri ad Varronem non morabantur. sunt enim defecti, ut vidisti. *h. e.* confecti, perfecti, *de* hoc loco augente vim significationis. Alii aliter leg. ¶ *Defectum*, *i*, absolute. *Cic. pro Sext. c.* 64. Ille ad eos, a quibus audiebatur, quotidie aliquid defecti afferebat. Al. leg. *de me ficti*, alii aliter.

DEFENDO, is, endi, ensum, a. 3. *tener lontano*, *ributtare*, ἐκ ποδῶν ποιοῦμαι, ἀλέξω, εἴργω, ἀπείργω, arceo, prohibeo, depello, propulso: quæ admodum propria est, & Latina hujus verbi significatio, ut ait *Gell. l.* 9. *c.* 1. Est autem ab obsoleto *fendo* (teste *Priscian. l.* 8. *pag.* 829. *Putsch.* & *lib.* 11. *pag.* 923.) *Cato* R. R. *c.* 141. Mars pater, te precor, uti tu morbos, calamitates prohibessis, defendas, averruncesque. *Cic. de Senect. c.* 15. *a med.* Vitis vestita pampinis nimios solis defendit ardores. *Ovid. de remed. amor. v.* 625. Defendere ignem a tectis. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 14. toga quæ defendere frigus, Quamvis crassa, queat. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 409. haud passi socils defendere noctem Culminibus. *Enn.* apud *Non. c.* 4. *n.* 113. & *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 1. Defendere hostes a pinnis. *Cic. pro Mil. c.* 4. vim illatam. *Id. pro Mur. c.* 3. pericula civium. *Id.* 3. *Offic. c.* 18. & *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 7. injuriam, & propulsare. & *l.* 2. *B. Civ. c.* 2. jactus ignis, & lapides. & *B. Gall. l.* 1. *c.* 44. bellum. *Virg.* 10. *Æn. v.* 905. hunc, oro, defende furorem. *Sil. l.* 7. *v.* 170. Defendere sitim lympha. *cacciar la sete*. ¶ Cum dativo *Virg. Ecl.* 7. *v.* 47. Solstitium pecori defendite. *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 3. Faunus igneam defendit æstatem capellis. *Sil. l.* 5. *v.* 490. cohors defendere nescia morti dedecus. *Id. l.* 17. *v.* 431. sed gloria Pellæ Non valuit misero defendere Daunia tela. *Stat.* 9. *Theb. v.* 318. senium defendere famæ. *h. e.* obsistere, ne fama consenescat, & pereat. *Plaut. Mostell.* 4. 2. 20. Defendere injuriam foribus. ¶ Et quia mala propulsando nos tuemur, sæpissime pro servare, tueri, propugnare vel re, vel oratione, usurpatur, *difendere*, *guardare*, ὑπερασπίζω, ἀμύνω, φυλάττω. *Cic. pro leg. Manil. c.* 6. Provinciam non modo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis defendere. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 6. teneras defendo a frigore myrtos. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 384. ab acutæ vulnere falcis, A pecoris morsu frondes defendere. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 7. existimationem & dignitatem suam ab inimicis. *Cic. pro Mil. c.* 2. *extr.* vitam a telis inimicorum. *Id. Agrar.* 2. *c.* 19. Defendi ab aliquo paludibus, itinerum angustiis, & altitudine montium. *Id. Fam.* 11. *ep.* 27. *a med.* Defendere aliquem contra iniquos. *Id. pro Sull. c.* 2. innocentiam alicujus. & *ibid.* aliquem de ambitu. *Id.* 1. *de Orat. c.* 38. Armis prudentiæ causas tueri, atque defendere.

Id.

Id. pro Sull. c. 30. Scelus nullum defendere, ac tegere. & cap. 68. Defendere & protegere jacentem & spoliatum. Id. in Pison. c. 2. Senatus auctoritatem sustinere contra invidiam atque defendere. Id. Phil. 8. c. 4. Pacem defendi, otio studui. Nepos in Themist. c. 4. Accessit astu, idque, nullis defendentibus, incendio delevit. Cels. l. 4. c. 5. Defendere valetudinem iisdem rebus, quibus reddita est. conservare. Cic. pro Quint. c. 63. Ut locum suum, quem adhuc honestissime defendit, obtineat. Id. pro Sull. c. 4. Hunc defendunt, huic adsunt. lo proteggono. ¶ In disputationibus est ratione asserere, mantenere, sostenere. Cic. 2. de Orat. c. 38. Carneades nullam unquam in illis suis disputationibus rem defendit, quam non probarit; nullam oppugnavit, quam non everterit. Id. 3. de Fin. c. 21. Gravissime & verissime defenditur, nunquam æquitatem ab utilitate posse sejungi. Tacit. Ann. 13. c. 43. Ille nihil ex his sponte susceptum, sed principi paruisse, defendebat. ¶ Item afferre, allegare in defensionem, portar in difesa, in iscusa. Cic. 5. Verr. c. 37. Sed quid ego ex te quæro, quid defensurus sis, cum &c? Id. 7. Verr. c. 58. Cui si etiam id, quod defendit, velim concedere, tamen, &c. ¶ Item vindicare, asserere, suum esse. Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 3. leg. 7. Et libertatem & hereditatem ex testamento sibi defendebat. ¶ Item ulcisci. Id. Dig. lib. 38. tit. 2. leg. 14. Si patris mortem defendere necesse habuerit. Adde Mecrum ibid. lib. 48. tit. 2. leg. 10. &c. ¶ Item curare, contendere. Cic. pro Rosc. Amer. c. 47. Sciunt me id maxime defendisse, ut ii vincerent, qui vicerunt. ¶ Invenitur & pro simplici tego, operio, coprire. Stat. 7. Theb. v. 244. Antigone teneras defenditur atra Veste genas.

DEFENERATUS, a, um, fenore obstrictus. Apul. in Apolog. Pater ejus multis creditoribus defeneratus.

DEFENERO, as, a. 1. fenoribus faciendis exhaurio. Cic. Parad. 6. c. 2. Dimissiones libertorum ad defenerandas diripiendasque provincias.

DEFENSA, æ, f. difesa, vendetta, defensio, ultio. Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 18. A Deo exspectare defensam.

DEFENSIO, onis, f. difesa, προστασία, ἀπολογία, actus defendendi, propugnatio, patrocinium. Cic. Fam. 1. ep. 7. Propugnatio ac defensio dignitatis tuæ. Id. pro Cæl. c. 4. Ad istam omnem orationem brevis est defensio. risposta. Id. 2. de Orat. c. 56. Utriusque rei facilis est & prompta defensio. Id. pro Mil. c. 5. Defensio contra vim. Id. 5. Fam. ep. 8. a med. Suscipere defensionem alicujus. Id. 2. de Orat. c. 57. Arripere patrocinium æquitatis, & defensionem testamentorum. Id. ad Brut. ep. 12. Quo in judicio certe defensionem non haberet. Id. 4. Verr. c. 10. Uti defensione aliqua. Id. pro Mil. c. 6. extr. Dare alicui defensionem. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 7. Apparare omnia ad defensionem urbis. ¶ Pro oratione, qua quis defenditur, Plin. l. 7. c. 30. Defensionem Demosthenis legit. Adde Sueton. in Claud. c. 40. ¶ Est etiam ultio, vindicta, vendetta. Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 5. leg. 1. a med. Quæstionem sic accipimus, non tormenta tantum, sed omnem inquisitionem & defensionem mortis.

DEFENSITO, as, a. 1. frequentativum a defendo. Cic. 4. Acad. c. 22. Hæc non acrius accusavit in senectute, quam antea defensitaverat. Id. 1. Offic. c. 33. Defensitare causas.

DEFENSO, as, a. 1. difendere, frequentativum a defendo, sed ejusdem fere significationis. Sallust. in Jug. c. 64. & Plaut. Rud. 3. 3. 30. Defensare mœnia. Plaut. Bacch. 3. 3. 39. Defensare se injuria. h. e. ab injuria. Sallust. in Jug. c. 102. Defensare ab hostibus. Adde Ovid. 11. Metam. v. 374. Livio quoque tribuitur l. 26. c. 45. sed incerta ea lectio est. ¶ Pro depellere, arcere, Stat. l. 5. Silv. 2. v. 105. Defensare metus, adversaque tela subisti Pellere.

DEFENSOR, oris, m. chi tien lontano, qui prohibet, depulsor. Cic. pro Mil. c. 22. Conservatores domini, ultores sceleris, defensores necis. Id. pro Mur. c. 2. Defensor periculi. ¶ Item difensore, συνήγορος, ὑπερασπιστής, qui defendit, patronus, propugnator. Cic. in Divin. Verr. c. 16. extr. Nam provincia accusat, cum is agit causam, quem sibi illa defensorem sui adoptavit. Id. pro Mil. c. 15. Propugnator Senatus, defensor vestræ voluntatis, patronus publici consensus. Id. pro Rabir. perduell. c. 4. Custos, defensorque juris & libertatis. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 25. Defensores vallo & munitionibus depellere. & lib. 7. c. 15. Defensores idoneos oppido deligere. ¶ Cum genere feminino, Ulpian. Dig. l. 16. tit. 1. leg. 2. extr. Si mulier defensor alicujus exstiterit. Al. leg. defenstrix. ¶ De re inanimata Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. extr. Sublicæ ad inferiorem partem fluminis obliquæ adigebantur, ut si arborum trunci, sive naves, dejiciendi operis causa, essent a barbaris missæ, his defensoribus earum vis minueretur. ¶ In carmine usurpatur a Virg. 2. Æneid. v. 521. Ovid. Met. 13. v. 274. & Fast. 6. v. 688. Lucan. l. 10. v. 488. Horat. l. 2. sat. 5. v. 30. Juvenal. sat. 8. v. 163. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 80.

DEFENSORIUS, a, um, ad defendendum pertinens, ut Judicia bonorum defensoria. Tertull. 2. advers. Marcion. c. 14.

DEFENSTRIX, icis, f. difenditrice, quæ defendit. Priscian. super vers. Æn. pag. 1220. Putsch. testatur, usurpatam esse ab ipso Cicerone in Timæo. Adde locum Ulpiani in Defensor.

DEFENSUS, a, um, tenuto lontano, prohibitus. Ovid. Heroid. ep. 5. v. 15. fœnoque jacentibus alto Defensa est humili cana pruina casa. ¶ Item propugnatus, protectus, difeso, protetto. Ovid. 4. ex Ponto, ep. 7. v. 23. Urbs positu defensa, manuque. Nepos in Phoc. c. 2. Ab eodem in judiciis defensus, aliquoties liberatus discesserat. Curt. l. 10. c. 9. extr. Ne loci quidem religione defensus, occiditur. Virg. 12. Æn. v. 437. nunc te mea dextera ferro Defensum dabit. h. e. defendet. Cic. 5. de Fin. c. 8. Sex sunt sententiæ: duæ sine patrono, quatuor defensæ.

DEFERO, ers, tuli, latum, a. anom. portar giù, κατάγειν, deorsum fero. Ovid. Metam. 8. v. 644. ramaliaque arida tecto Detulit, & minuit, parvoque admovit aheno. Liv. l. 5. c. 47. Ruinaque tota prolapsa acies in præceps defertur. Plin. l. 6. c. 27. Amnes plurimum limi deferentes. Id. l. 3. c. 4. Rhodanus segnem deferens Ararim. Ovid. 6. Fast. v. 227. Tibris defere purgamina in mare. Quintil. l. 1. c. ult. Corpora infantium casus, qui in terram toties deferuntur, non tam graviter affligit. Varr. l. 1. R. R. c. 4. Genus seminis, quod ex arbore per surculos defertur in terram. fi tira a terra. ¶ Item dejicio. Stat. l. 10. Theb. v. 746. Nullaque tectorum subit ad fastigia, quæ non Deferat hasta virum, perfusaque cæde recurrat. buttar giù. & Senec. l. 6. quæst. nat. c. 4. Terræ motus defert montes. ¶ Item simpliciter fero, affero, portare, recare. Plaut. Trin. 4. 2. 107. Deferre epistolas alicui. & vers. 123. Deferre alicui aurum. Id. Amph. 2. 2. 69. E portu navis huc nos dormientes detulit. Horat. l. 2. ep. 1. extremo. Deferar in vicum vendentem tus & odores. ¶ Item produco, gigno, produrre. Plin. l. 19. c. 1. Frutex similem barbatæ nucis defert fructum. ¶ Translate est offerre, exhibere, tribuere, profferire, esibire, dare. Horat. l. 1. ep. 12. v. 22. si quid petet, ultro defer. Cic. Fam. 6. ep. 10. Universum studium meum & benevolentiam ad te defero. Id. pro Flacc. c. 6. Omnem ei suam auctoritatem, gratiam, copias, opes ad hoc negotium conficiendum detulit. Id. pro leg. Manil. c. ult. Quidquid possum, tibi polliceor, ac defero. Nepos in Annib. c. 3. Exercitus summam imperii ad eum detulit. Inscriptio Fastorum apud Cicer. Phil. 2. c. 34. Cæsari Antonium populi jussu regnum detulisse, Cæsarem uti noluisse. Id. 2. de Orat. c. 56. Palmam alicujus rei deferre alicui. Id. 1. de nat. Deor. c. 6. Vellejo Epicurei primas ea nostris hominibus deferebant. Id. 2. Agrar. c. 17. extr. Deferre honorem alicui. Id. pro Flacc. c. 9. Triduo lex ad prætorem tabulas deferri jubet. presentare. Id. Fam. 5. ep. 20. ante med. Deferre rationes. presentare i conti. Id. de clar. Orator. c. 22. Deferre causam ad aliquem. h. e. causam agendam alicui committere. Quintil. l. 5. c. 6. Deferre jusjurandum alicui. h. e. jurandi conditionem dare, dar il giuramento. ¶ Deferre dicuntur mercatores, cum quid vendibile exponunt, & pretium indicant. Senec. ep. 42. a med. Quoties ad institorem alicujus mercis accessimus, videamus, hoc, quod concupiscimus, quanti deferatur. ¶ Est etiam renuntiare, referre, narrare, riferire. Cic. Catil. 4. c. 3. Hæc omnia indices detulerunt, rei confessi sunt. Id. 13. Fam. ep. 28. Deferre alicui aliquid per litteras. Id. pro Sull. c. 19. & Cæs. l. 1. B. Civ. c. 9. Deferre mandata & postulata ab aliquo ad quempiam. Nepos in Datam. c. 7. Ad regem transiit, & de defectione patris detulit. Cic. 7. Verr. c. 62. Res ad eum defertur, esse civem R. qui, &c. Virg. 4. Æn. v. 298. eadem impia fama furenti Detulit, armari classem, cursumque parari. ¶ Item dar in nota, profiteri. Gell. l. 16. c. 10. Mille quingentum æris in censum deferre. Cic. pro Balb. c. ult. Cæsar in prætura, in consulatu præfectum fabrum detulit. h. e. detulit in beneficiis ad ærarium. V. Beneficium. ¶ Deferre nomen alicujus, & deferre absolute est accusare, reum facere, accusare, querelare. Cic. pro Rosc. Amer. c. 10. Consilium ceperunt plenum sceleris, ut nomen hujus de parricidio deferrent. Id. pro Cæl. c. 23. Deferre alicui nomen cujuspiam. Gell. l. 13. c. 4. Ne deferas me, neque crimineris adversus Junonem. Tacit. Ann. 6. c. 19. Sex. Marius defertur incestasse filiam. Id. Ann. 14. c. 48. A Capitone majestatis delatus est. ¶ Deferre se apud JCtos dicitur is, qui sibi aliquid relictum acquisitumve, quod possidere non possit, ultro magistratui profitetur. Callistrat. Dig. lib. 49. tit. 14. leg. 3. extr. Deferre se nemo cogitur, quod thesaurum invenerit, nisi ex eo thesauro pars fisco debeatur. Adde Ulpian. ibid. leg. 16.

DEFERVEFACIO, is, eci, actum, far bollire, cuocere, ἀποζέω, ἀναβράζω, valde fervefacio, coquo. Cato R. R. c. 37. & 157. Brassicam macerato bene, postea in aulam conjicito, defervefacito bene. Plin. l. 14. c. 16. Librem in tribus musti congiis defervefaciunt, donec duo supersint.

DEFERVEFACTUS, a, um, bollire assai, riscaldato, valde fervefactus. Varro apud Lactant. de opif. Dei, c. 17. Anima est aer conceptus ore, defervefactus in pulmone. Vitruv. l. 8. c. 5. In aheno si ea aqua defervefacta, & postea requieta & defusa fuerit. Plin. l. 23. c. 7. Radix defervefacta in vino.

DEFERVEO, es, arbui, & ervi, vel erui, n. 2. bollire, riscaldarsi, ἀποζεῖν, idem quod ferveo, aut valde ferveo. Cato R. R. c. 96. Aquam ubi lupinus deferbuerit, & fæcem de vino bono commisceto pariter. ¶ Item cessar di bollire, raffreddarsi, fervere desino, refrigeror. Plin. l. 14. c. 9. extr. Mustum in lagenis sinit defervere passi. Gell. l. 17. c. 8. extr. Aula deferbuerat. Id. l. 19. c. 1. Deferbuit mare, & ardor ille periculi deflagravit. ¶ Eleganter admodum usurpatur per translationem pro remittere, deponere ardorem animi, mitescere, cessare. Cic. pro Cæl. c. 18. Cum adolescentiæ cupiditates deferbuissent. Id. in Orat. c. 30. Quantis illa clamoribus adolescentuli diximus de supplicio parricidarum? quæ nequaquam satis deferbuisse, post aliquanto sentire cœpimus. Id. pro Cluent. c. 39. Hominum studia deferbuisse intelligebat. Plin. l. 9. ep. 16. Devehemus pro novo musto novos versiculos tibi, quos, ut primum videbuntur deferbuisse, mittemus. ¶ Legitur & deferui, vel potius deferve in præterito. Cic. pro Cæl. c. penult. extr. Jam ista deferverint, jam ætas omnia mitigarit.

DEFERVESCO, is, n. 3. idem fere quod deferveo, hoc est fervere desino, refrigeror. Colum. l. 9. c. penult. sub fin. Vasa paucis diebus aperta sint, dum musteus fructus defervescat. Varr. l. 1. R. R. c. 2.

Circiter meridianos æstus, dum defervescant, sub umbriferas rupes & arbores patulas subjiciunt. ¶ Translate *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 36. Si quam habent ulciscendi vim, differant in tempus aliud, dum defervescat ira. V. vocem præced.

DEFESSUS, a, um, *stanco, lasso*, κεκμηκώς, valde fessus, defatigatus, lassus. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 28. Languens & defessus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 57. *extr.* Defessus labore atque itinere. *Plaut. Epid.* 5. 2. 55. Ego sum defessus reperire, vos defessi quærere. *Lucret. l.* 5. *v.* 1144. Defessus colere. *Terent. Eun.* 5. 7. 7. Defessa jam sum misera te ridendo. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Defessi vulneribus. *Id.* 2. *B. Civ. c.* 22. Massilienses omnibus defessi malis. *Catull. carm.* 55. *ad Camer.* Defessus omnibus medullis. ¶ Translate *Cic.* 2. *Verr. c.* 10. *ad fin.* Defessa se refrigerata accusatio. *Sil. l.* 1. *v.* 565. hortantur, & orant, Defessis subeant rebus. *h. e.* afflictis. ¶ V. *Defetiscor.*

DEFETIGO, V. *Defatigo.*

DEFETISCENTIA, æ, f. defatigatio, *stanchezza*. *Tertull. de Anim. c.* 43. Anaxagoras somnum defetiscentiam affirmat.

DEFETISCOR, eris, dep. 3. *stancarsi*, ἀποκάμνω, est lassari, labore deficere, a *fatiscor*. *Terent. Phorm.* 4. 1. 23. Neque defetiscar unquam ego experirier, donec tibi id, quod pollicitus sum, effecero. ¶ *Priscian. l.* 10. *pag.* 888. *Putsch.* tribuit huic supinum *defessum*, & particip. præteriti *defessus sum*. alii putant *defessus* esse per se adjectivum, quod ab nullo verbo nascatur.

DEFICIO, is, eci, ectum, a. 3. *venir meno, mancare*, non sufficio, desum, destituo (a *de* privativa, & *facio*) ἐκλείπω, ἀπολείπω. *Cic. pro Quint. c.* 1. Quod consuevit in ceteris causis esse adjumento, id quoque in hac causa deficit. *Id.* 3. *Verr. c.* 11. Vereret, ne mihi crimina non suppeterent, ne oratio deesset, ne vox viresque deficerent. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. *v.* 12. Paulo ante vacua, turbam deficiunt loca. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 5. Cum non solum vires, sed etiam tela nostris deficerent. *Stat.* 1. *Achill. v.* 445. ipsum jam puppibus æquor Deficit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. Tempus te citius, quam oratio deficeret. *Senec. in Herc. Oet. v.* 46. Natura cessit, terra defecit gradum. *mancò sotto al mio piede*. & *Cic. Verr.* 4. *c.* 21. Me dies, vox, latera deficiant, si, &c. *Id. de clar. Orat. c.* 24. Prudentia nunquam deficit oratorem. ¶ *Deficere legibus*, h. e. leges non servare. In veteri formula apud *Liv. l.* 1. *c.* 24. *ad fin.* Illis legibus populus R. prior non deficiet. Si prior defexit dolo malo, &c. *defexit* antique pro *defecerit* a *faxo*. ¶ Passive *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *ad fin.* Hæc amœnitas deficitur aqua salienti. *manca d'acqua corrente*. *Cic. pro Cluent. c.* 65. Mulier abundat audacia, consilio & ratione deficitur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 64. Cum aquilifer viribus deficeretur. *Senec. ep.* 76. *ante med.* Si quis deficiatur pecunia. *Ovid. l.* 2. *Trist. v.* 407. Tempore deficiar, tragicos si persequar ignes. *Vellej. l.* 2. *c.* 116. Non merito, sed materia adipiscendi triumphalis defectus est. *Colum. l.* 3. *c.* 8. Agri deficiuntur segetibus. & *l. ult. cap. penult. ad fin.* Defici lacte. & *l.* 7. *c.* 9. *ad fin.* memoria. *Scribon. Larg. compos.* 191. animo. *andar in deliquio*. ¶ Significat etiam vires amittere, perire, desinere. *Lucret. l.* 6. *v.* 359. Frigore enim desunt vires, ventique calore Deficiant, neque sunt tam denso corpore nubes. *Cels. l.* 2. *c.* 17. Neque committendum, at per æstum anima deficiat. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 2. Copiæ hoc infrequentiores imponuntur, quod multi Gallicis tot bellis defecerant. *erano mancati*. *Curt. l.* 8. *c. ult.* Elephantus quoque, qui multa exceperat tela, deficiebat. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. *a med.* Ne una plaga accepta, patres conscripti conciderent, ne deficerent. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 4. & *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 30. Deficere animo. *perdersi d'animo*. Deficere animum *Varro* dixit *R. R. l.* 3. *c.* 16. *a med. de apibus*. Exemptionem neque universam, neque palam facere oportet, ne deficiant animum. ¶ *Deficere vita* est mori, *morire*. *Plaut. Asin.* 3. 3. 19. Si te intelligam deficere vita, jam ipse vitam meam tibi largiar. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 3. *v.* 111. gelidos ut scandere tecum Deficiam montes conjux tua? *Propert. l.* 1. *eleg.* 8. *v.* 23. Nec me deficiet nautas rogitare citatos. *Germanic. in Arat. v.* 259. Deficiente oculo distinguere corpora parva. Adde *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 191. ¶ Dicuntur sol & luna *deficere*, cum obscurantur, *eclissarsi*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 53. Si luna defecisset in signo leonis. *Id. in somn. Scip. c.* 7. Olim deficere sol hominibus exstinguique visus est. ¶ Est etiam desinere, *finire*. *Plin. l.* 2. *c.* 10. Talis figura semper mucrone deficit. *finisce in punta*. *Petron. in Satyr. c.* 30. In deficiente porticu. *h. e.* in extrema parte porticus. ¶ Ponitur & pro deserere, *lasciare, abbandonare*. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 382. *de sole*. qualis cum deficit orbem, Esse solet. *Grat. in Cyneg. v.* 201. Ille tuos olim non defecturus honores. ¶ *Deficere* dicitur *debitor* qui solvendo non est, *fallire*. *Callistrat. Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 3. *e med.* Non aliter fiscum debitorum suorum debitores convenire, nisi principales debitores defecerint. ¶ *Deficere ab aliquo* est se alienare, destituere, fidem mutare, & transire ad alium, *ribellarsi*. *Cic. pro Planc. c.* 35. Consules turpissimi a senatu, a republica, a bonis omnibus defecerant. *Nepos in Canon. c.* 2. Deficere ab amicitia alicujus. *Liv. l.* 22. *in f.* Defecere ad Pœnos hi populi, Atellani, Calatini, &c. ¶ Translate *Cic. de Amic. c.* 11. Difficile est amicitiam manere, si a virtute defeceris. *Id.* 2. *de Fin. c.* 24. Quid ages, si utilitas ab amicitia defecerit? *Id.* 2. *Fam. ep.* 16. Ut a me ipse deficerem, &, quod semper fugi, civili bello interessem. *h. e.* naturam & mores mutarem. *Virg.* 6. *Æn. v.* 196. dubiis ne defice rebus, Alma Parens. ¶ Passive *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 150. Deficior prudens artis ab arte mea. ¶ Particip. *deficiens*, *entis*. *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *v.* 11. non deficiente crumena. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 13. *v.* 28. Dies sermonem deficiens. *Ibid. el.* 1. *v.* 12. *de cycno*. Ore deficiente deflere necem suam. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 30. Sol deficiens. *ecclissato*. Cum infinito *Sil. l.* 13. *v.* 358. & domibus deprompta tarlenta, Pascere longinquum non deficientia bellum. ¶ Aliud particip. *Defectus* V. suo loco.

DEFIGO, is, ixi, ixum, a. 3. *ficcar giù, piantare*, καταπηγνύω, deorsum figo. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 4. In campo Martio crucem ad civium supplicium defigi & constitui jubes. *Virg.* 12. *Æn. v.* 130. Defigunt tellure hastas. *Id.* 2. *Georg. v.* 290. penitus terræ defigitur arbos. *Liv. l.* 1. *c.* 25. Male arma sustinenti gladium superne jugulo defigit. *Plaut. Pers.* 2. 4. 22. Te, si prehendero, defigam in terram colaphis. ¶ Item universim infigo, immitto, *ficcare*. *Cic.* 1. *Catil. c.* 6. *extr.* Sicam in corpore consulis defigere. *Liv. l.* 1. *c.* 58. *extr.* Cultrum in corde defigere. *Curt. l.* 7. *c.* 11. Defigere cuneos in saxa, *&* inter saxa. *Plin. l.* 8. *c.* 12. Defigere morsum in aurem. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 753. Millia crabronum coeunt, & vertice nudo Spicula defigunt. *Cels. l.* 4. *c.* 24. Qua dolet, cucurbitulas sine ferro defigere. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 184. Defigere aliquem cruci. ¶ Translate *Curt. l.* 9. *c.* 3. Metu attoniti, in terram ora defixerant. *Id. l.* 7. *c.* 8. In vultu regis defixerant oculos. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 8. *v.* 15. Defigere oculos in aliquem. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 8. Quid judici probandum sit, cum vidit, in eo mentem orationemque defigit. *Id.* 4. *Acad. c.* 15. Defigere & intendere animum in aliquid. *Id. Phil.* 14. *c.* 5. Omnes suas curas in reipubl. salute defigunt. *Id.* 2. *Verr. c.* 3. Ut non modo in auribus vestris, sed in oculis omnium sua furta & flagitia defixurum sim. & *Phil.* 11. *c.* 5. In cujus possessiones eum non censetis impudentissimos oculos spe & mente defigere? *Id. pro Dom. c.* 4. Dixi enim sententiam, quam populi sermo in animis nostris jam ante defixerat. *Id. de provinc. consul. c.* 4. Urbana hæc audacia, quam ille præsens in oculis vestris mentibusque defixit. ¶ *Defigere culpam* apud *Pers. sat.* 5. *v.* 16. est dictis velati confodere, insectari, reprehendere. ¶ Ponitur & pro obstupefacere, *far restare immobile*. *Liv. l.* 1. *c.* 29. Silentium triste ac tacita mœstitia ita defixit omnium animos, ut &c. *Id. l.* 3. *c.* 47. *ad fin.* Stupor omnes admiratione tantæ rei defixit. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 534. Hac tunc attonitos facie defixerat hostes. *Id. l.* 4. *v.* 226. Cum pavor & gelidus defixit Castore sanguis. ¶ Sæpe habet locum in veneficiis, & devotionibus, & significat ligare, obnoxium reddere, *legare con malìe, affatturare*. Ducta est hæc loquendi ratio ex more sagarum, quæ quos veneficiis obligare vellent, eorum vel imagines cereas effingebant, vel nomina in cera notabant, ferreoque stylo transfodiebant, additis carminibus & devotionibus. *Ovid. l.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 29. Sagave pœnicea defixit nomina cera, Et medium tenues in jecur egit acus. *Virg. in Ciri, v.* 377. Regis Iolchiacis animum defigere votis. *Senec. l.* 6. *de benef. c.* 35. Caput alicujus dira imprecatione defigere. ¶ *Defigere amorem* est fixum, stabilem, perpetuumque reddere. *Senec. in Herc. Oet. v.* 523. Hoc, inquit, magæ dixere amorem posse defigi malo. *h. e.* hoc veneficio. V. integrum locum usque ad *vers.* 530. ¶ *Defigere aliquid* apud *Cicer.* 2. *de Leg. c.* 8. *ad fin.* Quæque augur injusta, nefasta, vitiosa, dira defixerit, irrita, infectaque sunto. *h. e.* exsecratus fuerit. Vel potius viderit, observaverit, quasi defixis oculis contemplatus. Sic *defigere aliquem* apud *Statium* est intentis oculis aspicere. Sic enim ille de Ulysse loquens tacite contemplante Achillem puellari habitu latentem, *l.* 2. *Achill. v.* 9. Et tamen erectumque genas, oculisque vagantem, Nullaque virginei servantem signa pudoris Defigit, comitique obliquo lumine monstrat. ¶ *Defigere oculos*, alio sensu *Tacit.* 3. *Ann. c.* 1. Postquam duobus cum liberis feralem urnam tenens, egressa navi defixit oculos. *h. e.* adstantium oculos in se convertit. *Muretus.* ¶ Pro refigere, evellere, *Cælius ad Cicer. Fam.* 7. *ep.* 29. Quo nostra defigere, deportareque tuto possimus. Al. leg. *refigere*.

DEFINDO, is, idi, issum, a. 3. idem quod findo, *fendere*. *Ennius* apud *Non. c.* 2. *n.* 351. Malos defindunt, fiunt tabulata, falæque.

DEFINGO, is, inxi, ictum, a. 3. idem quod fingo, *formare*. *Cato c.* 54. *R. R.* Panem defingere. Adde *cap.* 121. Sic *Horat. l.* 1. *Sat.* 10. *v.* 37. Defingit Rheni luteum caput. *h. e.* versibus describit. Al. leg. *diffingit*, al. *depingit*, al. *defigit*.

DEFINIO, is, ivi, itum, a. 4. *terminare, prescrivere, determinare*, ὁρίζω, διορίζω, ἀφορίζω, constituo, circumscribo, decerno, & finiendo certos rei, de qua agitur, terminos præscribo. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 44. Illi orbes, qui cælum quasi medium dividunt, & adspectum nostrum definiunt. *Id. pro Cæcin. c.* 8. Ejus fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt. *Id.* 8. *Phil. c.* 3. Omnes Caphones, omnes Saxæ, ceteræque pestes, quæ sequuntur Antonium, ædes sibi optimas, hortos, Tusculana, Albana definiant. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 40. Æther, in quo cum admirabilitate maxima igneæ formæ cursus ordinatos definiunt. *h. e.* certis spatiis conficiunt. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 83. Adeundi tempus definiunt, cum meridies esse videatur. *Id. l.* 2. *B. Civ. c.* 11. Definire, ante quem diem iturus sit. & *cap.* 82. Inter se palam de præmiis contendebant, in annosque consulatum definiebant. *h. e.* quo quisque anno consul esse vellet, designabant. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 13. Definire alicui potestatem in quinquennium. *Id. pro Arch. c.* 10. Res hæ quas gessimus, orbis terræ regionibus definiuntur. *Id. pro Marcell. c.* 8. Hic tu modum vitæ tuæ non salute reipublicæ, sed animi æquitate definies? ¶ Item finem impono, *finire*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 52. Ut aliquando totam hujus generis orationem concludam ac definiam. ¶ Item præscribo, *prescrivere*. *Id.* 4. *Acad. c.* 36. Quam vitam ingrediar, definias. *Id. pro Quint. c.* 27. Tibi, quid facias, definit. ¶ Item statuo, decerno, *stabilire*. *Plaut. Cistell.* 2. 1. 42. Perge eloqui: non remittam: definitum est. ¶ Item explicare verbis, quid res sit, *definire, spiegare*. *Cic. de clar. Orat. c.* 41. Rem latentem explicare definiendo. *Id.* 1. *de Orat. c.* 15. Si quis universam & propriam oratoris vim definire complectique vult, is orator erit, qui, &c. &

cap.

cap. 39. lib. 2. Illustrare aliquid, verbisque definire. Id. pro Sext. c. 45. Universum genus brevi circumscribi & definiri potest: optimates sunt, qui, &c. Id. 1. Offic. 1. 2. ad fin. Definiens quid sit officium. Id. in Pison. 1. 28. Qui mala dolore, bona voluptate definiunt. h. e. statuunt mala in dolore consistere, bona in voluptate. ¶ Definire aliquem, finem vitæ ei afferre, interimere. Apul. l. 8. Metam. Ad hunc modum definito juvene, &c. ¶ Pro definio quidam legunt diffinio apud Plin. l. 2. c. 77. (atque ita Harduin. edidit) Hygin. lib. 1. Astron. c. 6. & l. 2. c. 13. & Cæl. Aurelian. in præfat. Acutor.

DEFINITE, determinatamente, precisamente, ἀποχρώντως, διωρισμένως, definiendo, determinate, distincte, manifeste. Cic. pro Balb. c. 14. Lex quæ definite potestatem Pompejo civitatem donandi dederat. Id. in Orat. c. 28. ad fin. Partite, definite, distincte dicere. Plin. in Paneg. c. 88. Nec magis definite distincteque designat, qui Trajanum, quam qui Optimum appellat. Gell. l. 1. c. 25. Belli ferias festive magis dixit (Varro) quem aperte atque definite.

DEFINITIO, onis, f. determinazione, finitio, determinatio, ὁρισμός, προσγραφή. Cic. 2. de Divin. c. 54. de versib. Sibyll. Qui illa composuit, perfecit, ut quodcumque accidisset, prædictum videretur, hominum & temporum definitione sublata. Lapis inscriptus bono Latino stylo, apud Gruter. pag. 61. n. 3. Hæc area intra hanc definitionem cipporum, & ara, quæ est inferius, dedicata est, &c. ¶ Item oratio explicans, quid sit id, de quo disputatur. Cic. 1. de Orat. c. 42. Est definitio earum rerum, quæ sunt ejus rei propriæ, quam definire volumus, brevis & circumscripta quædam explicatio. Id. ibid. Propriam cujusque vim definitione declarare. ¶ Diffinitio legitur a nonnullis in quibusd. libris apud Hygin. Augustin. & Cæl. Aurelian.

DEFINITIVE, definiendo, definite. Tertull. de Carne Christi, c. 18. Ipse Dominus sententialiter & definitive pronuntiavit: quod in carne natum est, caro est. Cæl. Aurelian. in præfat. l. 1. Acutor. Definitive loqui. h. e. definitione rem explicare. Ascon. quoque usurpavit in Verr. 4. c. 12.

DEFINITIVUS, a, um, ὁριστικός, ad definitionem spectans. Cic. de Invent. l. 2. c. 17. Cum nominis controversia est, quia vis vocabuli definienda verbis est, constitutio definitiva nominetur. Id. in Top. c. 24. Causa definitiva. eod. sensu. ¶ Apud JCtos Sententia definitiva est, quæ ultimo datur, & rem totam absolvit. Imp. Justinian. lib. 7. Cod. tit. 64. leg. ult. Adde tit. 45. leg. 3. ¶ Definitiva materia, apud Tertull. advers. Hermog. c. 38. est, quæ terminis circumscribitur, non infinita.

DEFINITOR, oris, m. qui definit, & decernit. Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 10. Habemus illum alicubi ejus baptismi definitorem.

DEFINITUS, a, um, adject. finito, determinato, ὡρισμένος, finitus, determinatus. Cic. in somn. Scip. c. 3. Esse in cælo certum definitum locum, ubi beati ævo sempiterno fruantur. Id. in Top. c. 21. Quæstionum duo sunt genera, alterum infinitum, alterum definitum. Definitum est, quod ὑπόθεσιν Græci, nos causam. Id. 3. Fam. ep. 8. Prima duo capita epistolæ tuæ nihil habent, quod aut definitum sit, aut certum.

DEFIOCULUS, i, m. losco, senza un occhio, ἑτερόφθαλμος, cui oculus desit, seu deest. Martial. l. 12. epigr. 59. Hinc defioculus, & inde lippus. Al. leg. Hinc cassis oculis. Alii cæcis oculis.

DEFIT, verb. defectiv. anom. manca, λείπει, deest: a de privativa, & fio. Ennius apud Cicer. 3. Tuscul. c. 19. Mihi fortuna magis nunc defit, quam genus. Terent. Hecyr. 5. 2. 1. Nihil apud me tibi defieri patiar. Virg. Ecl. 2. v. 22. Lac mihi non æstate novum, non frigore defit. Plaut. Men. 1. 4. 2. Opsonium affer tribus, vide, quod sit satis, neque defiat, neque super sit. Id. Rud. 4. 4. 63. Omnia iterum vis memorari, scelus, ut defiat dies? h. e. dies nos deficiat. Id. Mil. 4. 6. 46. Animus per oculos meus defit. h. e. deficit, & linquitur. Gell. l. 20. c. 8. Ea ipsa, quæ crescente luna gliscunt, deficiente contra luna defiunt. calano. ¶ Observarunt Critici, in permultis Tibulli, Ovidii, Statii, &c. locis, in quibus desie legendum erat, desit ab imperitis librariis scriptum fuisse.

DEFIXUS, a, um, fitto, ficcato, fisso, deorsum fixus, infixus, κατακεπηγμένος. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 18. Sub aqua defixæ sudes. Horat. l. 1. ep. 6. v. 14. Defixis oculis torpere. Ovid. Metam. 11. v. 76. Defixa solo radia. ¶ Translate Cic. pro Flacc. c. 1. Salus præsentium, spes reliquorum in vestra potestate posita sunt & defixa. Id. Phil. 4. 1. 5. Virtus est una altissimis defixa radicibus. Id. in somn. Scip. c. 4. Quousque humi defixa tua mens erit? Id. 3. de Orat. c. 5. Defixus in cogitatione. Id. de Harusp. resp. c. 26. extr. Vitia in aliquo penitus defixa atque hærentia. Virg. Æn. 8. v. 520. defixique ora tenebant. Id. Æn. 6. v. 156. Defixus lumine vultu mœsto. Tacit. Ann. 13. 1. 5. Defixi pavore. immobili. & l. 14. c. 20. Modo per silentium defixus, sæpius pavore exsurgens. Claudian. de 6. Consul. Honor. v. 258. Defixus malis animus. h. e. dejectus, vel stupens. Valer. Flacc. l. 5. v. 376. hæret defixus in una. h. e. oculis in una defixis. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 51. Perfides hospite pulcro defixæ. ¶ Veneficii causa fixus. Inscript. apud Gruter. pag. 19. n. 6. Defixa monumentis ordinis Decurionum nomina (Jupiter) numine suo eruit ac vindicavit. Apul. de herb. c. 7. Si quis devotatus defixusque fuerit in suis nuptiis. V. Defigo. Tacit. Ann. 1. 2. 68. Rasue miles, & quasi ob metum defixus.

DEFLAGRATIO, onis, f. abbruciamento, incendio, ἐμπρησμός, combustio. Cic. 3. de Fin. 1. 19. sub fin. Qui negant se recusare, quo minus ipsis mortuis terrarum omnium deflagratio consequatur. Id. pro Planc. c. 40. Cum mea domus ardore suo deflagrationem mihi minaretur.

DEFLAGRATUS, a, um, adject. ambustus, abbruciato. Enn. apud Ciceri. 3. Tuscul. c. 19. Fana flamma deflagrata. Cic. Catil. 4. c. 6. In cinere deflagrati imperii collocarent.

DEFLAGRO, as, n. 1. ardere, abbruciarsi, ἐμπίπρασθαι, vehementer comburor, igne consumor. Cic. 2. de nat. Deor. c. 27. Dianæ Ephesiæ templum deflagravisse. Id. 4. Acad. c. 37. extr. Fore tamen aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret. ¶ Translate Apul. in Apolog. Crimen magiæ, quod ingenti tumultu ad invidiam mei accensum, per nescio quas aniles fabulas deflagravit. ¶ Significat etiam defervescere, mitescere. Liv. l. 40. c. 8. Spes animum subibat, deflagrare iras vestras, purgari suspiciones posse. Tacit. 2. Histor. c. 29. Deflagrante paulatim seditione. Adde Lucan. l. 4. v. 280. ¶ Active, pro valde calefacere, comburere, usurpari videtur a Vitruv. l. 6. c. 1. Sol quibus locis mediocriter profundit vapores, ie his conservat corpora temperata: quæque proxime currendo deflagrat, eripit exsugendo temperaturam humoris.

DEFLAMMO, as, avi, atum, a. 1. Apul. 5. Metam. sub fin. Pharetram expilet, & sagittas dearmet, arcum denodet, tædam deflammet. h. e. igne spoliet, exstinguat.

DEFLATUS, a, um, flando rejectus. Varr. l. 1. R. R. 1. 64. Quod est levissimum ac summum, deflatum trajiciunt in alia vasa. Est qui legit deplerur.

DEFLECTO, is, xi, xum, a. 3. torcere all' ingiù, piegare, ἀνακάμπτω, deorsum torqueo, curvo. Colum. l. 5. c. 11. Ramum olivæ deflecte, & ad crus arboris ficulneæ religa. ¶ Item alio flectere, avertere, torcere altrove. Virg. 10. Æn. v. 329. septenaque tela Conjiciunt: partim galea clypeoque resultant Irrita, deflexit partim stringentia corpus Alma Venus. Liv. l. 39. c. 27. in f. Q. Fabium Labeonem direxisse finem Philippo veterem viam regiam, quæ, &c. Philippum postea novam deflexisse viam, qua Maronitarum urbes amplectatur. ¶ Translate Stat. 1. Theb. v. 280. belli deflecte tumultus, Et generis miseresce tui. Valer. Flacc. l. 8. v. 76. Deflectere oculos ab aliqua re. Lucan. l. 5. v. 789. Quolibet potius deflecte carinam. Id. l. 3. v. 337. Deflectere iter aliquo. Tacit. 2. Hist. c. 70. Deflectere via. h. e. divertere. Et absolute eod. sensu, Sueton. in Aug. c. 93. In peragranda Ægypto paulum deflectere ad visendum Apin supersedit. Plin. l. 4. ep. 1. Deflectemus in Tuscos. ¶ Illa quoque translata sunt. Cic. de Amicit. c. 12. Deflexit aliquantum de spatio curriculoque consuetudo majorum. Id. ibid. c. penult. Ab amicitiis sapientium ad leves amicitias deflexit oratio. Id. 2. Offic. c. 3. Consuetudo deflexit de via, sensimque eo deducta est, ut &c. Id. pro Rosc. Com. c. 16. Deflectere a veritate. allontanarsi. Id. de Harusp. resp. c. 19. a virtute patris. Id. pro Cæcin. c. 18. rem ad verba. accomodare le cose alle parole. Sueton. in Domit. c. 3. Virtutes quoque in vitia deflexit. converti. Ovid. de remed. amor. v. 325. Quam potes in pejus dotes deflecte puellæ. h. e. in malam partem trahe. Lucan. l. 3. v. 303. furorem Indomitum, duramque viri deflectere mentem Pacifero sermone parant. mitigare, piegare. Stat. l. 2. silv. 1. v. 59. Aliquem ab ita ardenti in se deflectere. farlo ritornare in se stessa. Quintil. l. 3. c. 8. ante med. Hæc, quæ tantum inter se pugnant, plerumque nominibus deflecti solent. si sogliono piegare e accordare. Id. l. 7. c. 2. ante med. Deflectere factum in alium. h. e. vertere, transferre. ¶ Deflectere aliquid mutare. Cels. in præfat. Asclepiades medendi rationem magna ex parte mutavit. Ex cujus successoribus Themison nuper ipse quoque quædam in senectute deflexit.

DEFLEO, es, evi, etum, a. 2. piangere, καταχλαίω, idem quod fleo, aut valde fleo, deploro. Cic. de clar. Orat. c. penult. Sæpe inter nos impendentes casus deflevimus. Lucret. l. 3. v. 921. Insatiabiliter deflere. Propert. l. 2. el. 16. v. 13. gravibus deflere querelis. Tacit. 3. Ann. c. 49. Post celebre carmen, quo Germanici suprema defleverat. Senec. in Octav. v. 10. Semper genitrix deflenda mihi. ¶ Deflere oculos, h. e. fletu & lacrimis rigare. Apul. l. 5. Metam. Sorores deflebant oculos, & plangebant ubera.

DEFLETIO, onis, f. fletus, pianto. Juvenc. l. 4. v. 122. in cap. Matth. 24. Adveniet jam tunc tristis defletio terris.

DEFLETUS, a, um, adject. ex particip. pianto, compianto. Cic. Tuscul. 1. c. 35. Liberi defleti. & 3. de Orat. c. 3. Mors a multis sæpe defleta. Valer. Flacc. l. 5. v. 60. relliquias focii, defletaque miscent Nomina. Ovid. 1. de ar. am. v. 335. Cui non defleta est Ephyreæ flamma Creusæ?

DEFLEXIO, onis, idem quod deflexus. Juvenc. l. 4. v. 155. Deflexio lucis. Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. a med. Solis meatus sursum ac deorsum certa deflexione variando, &c. ¶ Translate Nazar. in Paneg. Constant. c. 5. Omnia ad eundem gloriæ exitum; nullæ cupiditatum deflexiones, nullus erroris anfractus.

DEFLEXUS, us, m. piegatura, καμπύλωσις, curvatio. Col. l. 4. c. 26. Palmes leniter curvabitur, ne deflexu frangatur. ¶ Translate Valer. Max. init. cap. 3. l. 7. Factorum, dictorumque genus proximo deflexu ad vafri nomen progressum. con poca mutazione. Id. l. 4. c. 2. Transgrediamur ad egregium humani animi ab odio ad gratiam deflexum.

DEFLEXUS, a, um, piegato all' ingiù, curvatus, inflexus, ἐγκεκαμμένος. Cic. 1. de Divin. c. 19. Amnes in alium cursum contorti & deflexi. Plin. l. 17. 1. 23. Deflexa vitis vel palmes juxta suam arborem. Manil. l. 1. v. 741. Currus solis deflexus solito cursu. ¶ Translate Quintil. l. 9. c. 3. sub init. Oratio a simplici rectoque dicendi genere deflexa, virtus est, si habet probabile aliquid, quod sequitur. h. e. declinans. Gell. l. 15. c. 5. Verba deflexa & depravata a recta ratione & consuetudine.

DEFLO, as, a. 1. soffiar via, flando ejicio, ἀποφυσάω. Plin. l. 28. c. 2. a med. Cibus etiam e manu prolapsus reddebatur, utique per mensas: vetabantque munditiarum causa deflare. ¶ Translate

Sueton. in Calig. c. 38. Julii, & Augusti diplomata, ut vetera & obsoleta, deflabat. *h. e.* contemnebat. Al. leg. *deflebat*.

DEFLOCCATUS. V. vocem sequent.

DEFLOCCO, as. *Non. c.* 1. *n.* 22. Defloccare est atterere, tractum a vestibus sine flocco. *Plauti* locus est in *Asin.* 3. 3. 110. ubi versum nonnulli inserunt, quo hæc vox confirmetur. ¶ Nihilominus *defloccati senes* leguntur apud *Plaut. Epid.* 5. 2. 10. quos intelligere possumus vel attritos, confectos, defectos viribus, vel, ut alii malunt, floccis seu capillis defectos, calvos.

DEFLORATIO, onis, f. florum hinc inde detractio. Translate *Tertull. adverf. Valentin. c.* 12. Graculus Æsopi ex omnium defloratione constructus.

DEFLORATUS, a, um, *adject.* flore privatus, ἀνανθής. *Quintil. l. 6. in præfat.* Certos atque defloratus fructus ostendebat. Al. rectius leg. *deformatos*. Adde *Liv. l.* 37. *c.* 58. sed lectione ibi quoque dubia. Nam communiter leg. *præfloratus*.

DEFLOREO, es, ui, n. 2. idem quod defloresco. *Colum. l.* 5. *c.* 6. *sub fin.* Vitis eum se multa fronde cooperit, pejus defloret. *h. e.* fructus edit. *lego mens. Plin. l.* 18. *c.* 12. Faba aquas in flore maxime concupiscit: cum vero defloruit, exiguas desiderat. *Catull. in carm. nupt.* 61. *v.* 43. Idem (*flos*) cum tenui carptus defloruit ungui. ¶ Translate *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 75. Cum forma dilapsus amor: defloruit vere Gratia. *Liv. l.* 38. *c.* 53. *ad fin.* In juventa bella assidue gesta: cum senecta res quoque defloruere, nec præbita est materia ingenio. *Lactant. de ira Dei, c.* 9. *a med.* In temporibus, quibus jam philosophia defloruerat.

DEFLORESCO, is, o. 3. *perder il fiore, sfiorire*, ἀπανθέω, florem amitto. *Colum. l.* 2. *c.* 12. *sub fin.* Omne frumentum, cum totam spicam edidit, octo diebus deflorescit. ¶ Translate *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 27. *extr.* Aut morbo, aut vetustate formæ dignitas deflorescit. *Liv. l.* 6. *c.* 23. Cum corporibus vigent, & deflorescunt animi. *Cic. de clar. Orat. c.* 92. Hortensius ornatus, acer, & non talis, qualem tu eum, Brute, jam deflorescentem cognovisti, sed verborum & actionis genere commotior. *Id. pro Cæl. c.* 19. Amores, & deliciæ celeriter deflorescunt.

DEFLORO, as, a. 1. *sfiorare*, florem adimo. Translate *Gell. l.* 14. *c.* 1. *extr.* Futurum gaudii fructum spes tibi jam defloraverit. Al. leg. *præfloraverit*, & quidem melius.

DEFLUO, is, uxi, n. 3. *scorrer in giù*, ἀπορρέω, καταρρέω, deorsum fluo: & propria de liquidis dicitur. *Plin. l.* 3. *c.* 18. Anassum, in quod Varramus defluit. *Id. l.* 34. *c.* 13. Æs in catino defluit. *Id. l.* 24. *c.* 18. Sanguis defluit a renibus. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 680. *Putsch.* Flumen Tauro monte defluens. *Gell. l.* 17. *c.* 11. Potus defluit ad pulmones. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *sub fin.* Succus ex filice defluens. *Id. l.* 33. *c.* 5. Humor per venam auri defluens. ¶ Item de aliis rebus. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 21. Jam ipsæ defluebant coronæ. *h. e.* e capite decidebant. *Plin. l.* 8. *c.* 48. *sub fin.* Mirum fuit, nec defluxisse eas (*prætentas*) nec teredinum injuriae sensisse. *Id. l.* 17. *c.* 24. Vitis & oleæ defluit fructus. *Tibull. l.* 3. *el.* 1. *v.* 18. defluit color. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 145. tristi medicamine tactæ Defluxere comæ. Sic *Curt. l.* 4. *c.* 6. Gleba cum regis capiti incidisset, resoluta defluxit. *h. e.* dissipata est. *Virg.* 3. *Georg. v.* 447. Aries mersus secundo defluit amni. *h. e.* defertur. *Curt. lib.* 9. *c.* 8. *extr.* Sumptis ducibus amnis peritis, defluxit ad insulam. & *Sueton. in Ner. c.* 27. Quoties Ostiam Tiberi deflueret. *Virg.* 1. *Æn. v.* 408. pedes vestis defluxit ad imos. *Id.* 11. *Æn. v.* 501. tota cohors relictis Ad terram defluxit equis. *h. e.* desilnit. *Furius* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. lapsusque in humum defluxit, & armis Reddidit æratis sonitum. *Curt. l.* 7. *c.* 7. *sub fin.* Corpus ex equo defluxit in terram. *cadde*. *Sallust. orat.* 1. *ad Cæs. de republ. ordin. post init.* Ita queis magna pars, ubi neque creditum condonare, neque te civibus, uti hostibus, uti videns, defluxere. *h. e.* diversi discessere. *si sono sbandati*. ¶ Translate *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 82. ignavus defluxit pectore somnus. *h. e.* abiit: excitatus sum. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 2. Id tibi ne vacuo defluat ex animo. *h. e.* excidat. *Colum. in præfat. l.* 11. *ad fin.* Luxu & inertia defluere. *h. e.* languescere. *Cic. pro Sext. c.* 32. Ex novem tribunis, quos tunc habueram, unus me absente defluxit. *h. e.* a me alienatus est. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 25. A necessariis artificiis ad elegantiora defluximus. *h. e.* transivimus. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Tantumque ab illo defluebant, quantum ille ab antiquis descenderat. *s' allontanavano*. *Id. l.* 1. *c.* 8. In omnia deliciarum genera, vitiaque, dicendi quoque ratione, defluximus. *Sueton. in Aug. c.* 2. Is Cn. & C. procreavit, a quibus duplex Octaviorum familia defluxit. *h. e.* derivata est. *Vellej. l.* 1. *c.* 16. Philosophorum ingenia Socratico ore defluentia. *h. e.* a Socrate venientia. *Horat. l.* 1. *od.* 28. *v.* 27. multaque merces, Unde potest, tibi defluat æquo Ab Jove. *h. e.* proveniat. ¶ Significat etiam fluere desinere, *cessare de scorrere*. *Id. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 42. Rusticus exspectat, dum defluat amnis: at ille Labitur, & labetur in omne volubilis ævum. ¶ Translate *Cic.* 9. *Fam. ep.* 20. Ubi salutatio defluxit, litteris me involvo. *Sallust. in Catil. c.* 1. Ubi per socordiam vires, tempus, ingenium defluxere. *h. e.* abiere, periere. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 157. Græcia artes Intulit agresti Latio: sic horridus ille Defluxit numerus Saturnius. *Lactant. l.* 5. *c. penult.* disciplina defluens. *h. e.* paulatim deficiens.

DEFLUVIUM, ii, n. a defluo. *Plin. l.* 18. *c.* 29. Est in cælo, qui vocatur lacteus circulus. Hujus defluvio, velut ex ubere aliquo sata cuncta lactescunt. *influsso*. *Id. l.* 28. *c.* 2. Defluvia capitis. & *lib.* 29. *cap.* 6. Defluvia capillorum. *cadimento de' capelli*, ἀλωπεκία.

DEFLUUS, a, um, qui defluit, aut decidit. *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 325. levat unda gradus, seu defluus ille, Sive obliquus eat. *vada a seconda*. *Id. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 53. Splendor ab alto defluus. *Apul. l.* 3. *Metam.* Vasculum graciliter fistulatum, ac per hoc guttatim defluum. ¶ *Deflua cæsaries*, apud *Prudent.* est prolixa, promissa. περὶ στεφ. 5. *in Pass. Cyprian. v.* 30. Deflua cæsaries compescitur ad breves capillos.

DEFLUXIO, onis, f. idem quod defluvium, *lo scorrer giù*, ἀπόρρυσις. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 7. defluxio seminis. *Cæl. Aurelian. l.* 2. *Acut. c.* 18. defluxio ventris.

DEFLUXUS, us, m. defluxio. *Apul. de deo Socrat.* Nubibus omnis exortus terrenus, & retro defluxus in terras est.

DEFODIO, ōdis, ōdi, ossum, a. 3. *scavare*, κατορύττω, idem fere quod fodio. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *post med.* Scrobem defodiamus, & vivam pecudem obruamus. ¶ Item terra effossa obruo, *sotterrare*. *Id. ibid. ante med.* Oblitum vas in sterquilinio defoditur. *Plin. l.* 7. *c.* 52. defodere aurum nullo conscio. *Id. l.* 17. *c.* 13. In vasis fictilibus defodere propagines aptissimum. *piantare*. *Liv. l.* 8. *c.* 10. *ad fin.* Signum septem pedes altum in terram defodi. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 239. defodere aliquem alta humo.

DEFOMITATUM LIGNUM, dixerunt antiqui, quod a fomitibus, quibus confoveri solet, arat succisum. *Festus*.

DEFORAS, *di fuori*, extra. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 573. *n.* 1. In Capitolio, ad aram gentis Juliæ deforas podio sinisteriore.

DEFORE. V. in *Desum*.

DEFORMA dicuntur exta, quæ dantur calida: a *formus*, calidus. *Fest.* in *Forma*.

DEFORMATIO, onis, f. *descrizione, disegno, modello, forma*, ὑποτύπωσις, actus deformandi, delineatio, descriptio, forma. *Vitruv. sub fin. præfat. l.* 3. Venti e quibus regionibus singuli spirent, deformationibus grammicis ostendi. *Jul. Firmic. l.* 1. *c.* 3. *sub fin.* Nondum corporis deformatione completa. ¶ Item formæ corruptio, deformitas, *sformazione, disformamento*. *Liv. l.* 9. *c.* 5. *extr.* Ut ab illa deformatione tantæ majestatis, velut ab nefando spectaculo, averteret oculos. *Scilicet* ob detracta Consulibus insignia magistratus in Caudina sponsione.

DEFORMATUS, a, um, *abbozzato, formato, disegnato*, ὑποτυπωθείς, formatus, delineatus, descriptus. *Quintil. l.* 5. *c.* 12. *a med.* Marmora deformata prima manu. *Id. in præfat. l.* 6. Non enim flosculos, sed certos, atque deformatos fructus ostenderet. *Varr.* 3. *R. R. c.* 5. Locus deformatus ad tabulæ litterariæ speciem. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 10. Jam instituta, ornata cuncta in ordine, animo, ut volueram, certa, deformata habebam. ¶ Item forma privatus, corruptus, turpis, *sformato, disformato, deforme, turpe*, δυσειδής. *Liv. l.* 40. *c.* 45. Fulminibus complura loca deformata. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 21. Hunc omnibus a me pictum & politum artis coloribus, subito deformatum non sine magno dolore vidi. *& paulo supra.* Deformatus corpore, fractus animo. *Sil. in f. l.* 2 Membra deformata veneno. *Cic. de Harusp. resp. c.* 26. Homo vitiis deformatus. *Id.* 6. *Verr. c.* 55. parietes nudos ac deformatos reliquit. *Id. de Harusp. resp. c.* 12. Quid magis deformatum, inquinatum, perversum, conturbatum dici potest? *Gell. l.* 14. *c.* 2. Homo probri plenus, spurcissimæque vitæ, ac deformatissimæ. *Hirt. de B. Alex. c.* 24. Patria turpissimis incendiis & ruinis deformata. *Sallust. in Jug. cap.* 15. Homo ærumnis deformatus. *Liv. lib.* 8. *cap.* 32. Deformata victoria.

DEFORMIS, e, *deforme, brutto*, δύσμορφος, sine forma, fœdus, turpis. *Cic. pro Cæl. c.* 3. Ut eum pœniteat non deformem esse natum. *Id.* 5. *de fin. c.* 12. Motus corporis, statusve deformis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 61. Res turpiculæ, & quasi deformes. *Id. Fam.* 4. *ep.* 9. *ad fin.* Patria deformior. *Gell. l.* 5. *c.* 11. deformissima femina, *Frontin. de aquæduct. artic.* 93. deformis ac turbida aquæ. ¶ Translate *Stat.* 10. *Theb. v.* 332. deformis vita. *Horat. epod.* 13. *extr.* ægrimonia. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 116 deformes ortus. *nascita vile.* & *Martial. l.* 11. *epigr.* 100. deforme vitium. *h. e.* turpis morbus, *vergognoso*. *Plin. l.* 8 *ep.* 14. *ad fin.* Multo deformius est amittere, quam non assequi laudem. *Cic.* 1. *Offic. c.* 38. *extr.* deforme est de se ipso prædicare. *Sil. l.* 16. *v.* 220. Haud deforme erit vobis ad fœdera versis Pacator, mediusque Syphax. *h. e.* pudendus, contemnendus. *Liv. in 6. l.* 43. Orationem non tam honorificam audientibus, quam sibi deformem, habuisse. *vergognosa*. *Ovid.* 3. *ex Ponto, ep.* 8. *v.* 15. deformes campi, *h. e.* inculti, & aspectu horridi. & 5. *Trist. el.* 2. *v.* 63. deformia litora Euxini æquoris. *Sueton. in Vespas. c.* 23. deformia lucra *h. e.* sordida. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. deforme nomen. *voce di brutto suono*. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 2. *v.* 165. Quem postquam diro fulgentem cruore vidit Deformem leti famulus. *h. e.* dehonestatum infami genere supplicii.

DEFORMITAS, atis, f. *deformità, bruttezza*, δυσμορφία, pravitas, turpitudo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 59. deformitas & vitium corporis. *Gell. l.* 15. *c.* 17. Pudetactus oris deformitate. *Id. l. & cap.* 3. Vitia atque deformitates meretricum. *Sueton in Ner. c.* 38. Offensus deformitate veterum ædificiorum. *Cic. in Orat. c.* 17. diserti deformitate agendi multi infantes putati sunt. *per aver brutta azione*. Sic *l.* 1. *de Orat. c.* 34. Intuendi sunt nobis non solum oratores, sed etiam actores, ne mala consuetudine ad aliquam deformitatem pravitatemque veniamus. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Legib. c.* 19. deformitas animi. *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 10. fugæ & negligentiæ. ¶ Pro dehonestamento, dedecore, *disonore, infamia*. *Nepos in Agesil. c.* 8. Naturam maleficam nactus est in corpore, exiguus & claudus altero pede: quæ res nonnullam afferebat deformitatem: atque ignoti faciem ejus cum intuerentur, contemnebant. *gli era cagione di feredità*. *Hirt. de B. Alex. c.* 29. *extr.* Hostili modo Cordubensium agros vastat. Cujus rei deformitate atque indignitate legiones concurrerunt, &c.

&c. *Quintil. l. 6. c. 1.* Si judicibus aut gloriæ futura est absolutio rei, aut deformitati damnatio.

DEFORMITER, *deformemente, vergognosamente, αἰσχρῶς*, fœde, turpiter. *Quintil. l. 8. c. 3. circa med.* Junctura (*verborum*) deformiter sonat. *Id. l. 11. c. 1.* deformiter dicere. *Sueton. in Ner. c. 49.* Vivere deformiter ac turpiter. *Valer. Max. l. 8. c. 1. n. 6.* Ut abjicere se tam suppliciter, aut attollere tam deformiter cogeretur.

DEFORMO, as, avi, atum, a. 1. *formare, disegnare, delineare, abbozzare*, figurare, formam dare, describere, delineare, *ὑπογράφω, ὑποτυπόω*. *Vitruv. l. & cap. 1.* Architectum grafidos scientiam habere oportet, quo facilius exemplaribus pictis, quam velit operis speciem, deformare valeat. *Cato R. R. c. penult.* Cum areas deformabis, intervallum facito inter eas semipedem. *Senec. l. 7. de Benef. c. 2.* Hanc voluptatem nunquam senfuram sui tædium, percipit hic, quem deformamus. *h. e.* describimus. Sic *Cic. pro Cæl. c. 5.* Ille, quem supra deformavi. & *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 22.* Deformare imagines. ¶ Item orno, *abbellire, ornare*. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Scenæ Tragicæ deformantur columnis, fastigiis, & signis, reliquisque regalibus rebus. ¶ Item contraria ratione, formam destruo, corrumpo, fœdo, *deformare, guastare, λυμαίνομαι, ἀμορφόω*. *Virg. 4. Georg. v. 254.* horrida vultum Deformat macies. *Id. 10. Æn. v. 844.* Canitiem immundo deformat pulvere. *Ovid. 1. de ar. am. v. 517.* Tonsura male deformat capillos. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 24.* Carthaginienses Italiam deformarent. ¶ Translate *Cic. pro Cæl. c. 1.* Ut ad ea, quæ accusatores, deformandi hujus causa dixerunt, primum respondeam. *per infamarlo*. *Virg. 12. Æn. v. 805.* Deformare domum, & luctu miscere hymenæos. *h. e.* luctu complere, *contaminare*. *Liv. l. 30. c. 14. extr.* Cave, deformes multa bona uno vitio. *di non guastare, deturpare*. & *lib. 3. c. 71.* Victoriam honestam turpe domi judicium populi deformavit. Adde *lib. 24. cap. 14.*

DEFORMOSUS, a, um, adject. deformis. *Sidon. l. 3. ep. 3.* Consilio deformosiore aliquid occulere. Al. leg. *deformiore*.

DEFORMUS. V. *Deformo*.

DEFOSSUS, us, m. *scavamento*, defodiendi actus. In sexto casu *Plin. l. 19. c. 8.* Area in defossu cavata.

DEFOSSUS, a, um, *scavato, κατορυκτός*, effossus. *Virg. 3. Georg. v. 376.* Ipsi in defossis specubus secura sub alta Otia agunt terra. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 351.* Hic coquus, hic leno, defossi verbere terga. *h. e.* lacerati. Al. leg. *defessi*. *Flor. l. 3. c. 21. ad fin.* Oculis, manibus, cruribusque defossis. *h. e.* oculis erutis, manibus & cruribus discerptis. ¶ Item effossa terra obrutus, infossus, *piantato, sotterrato*. *Plin. l. 28. c. 17. a med.* Herba defossa in quatuor angulis segetis. *Id. l. 19. c. 8.* Defosso semine acervatim, parvulis scrobibus serunt. *Cic. 1. de Divin. c. 17.* Cotem illam, & novaculam defossam in comitio, supraque impositum puteal, accepimus. *Virg. Georg. 2. v. 507.* Condit opes alius, defossoque incubat auro. *Plin. l. 9. c. 7.* Animalia, quæ semper defossa vivunt, ceu talpæ.

DEFRACTUS, a, um, *rotto, spezzato*, idem quod fractus, aut valde fractus. *Plaut. Stich. 2. 3. 37.* Ei hercle ego verbo lumbos defractos velim. *Plin. l. 21. c. 7.* Hortensiorum quædam non nisi defracta, aut ex attritu olent. *Id. l. 26. c. 8.* Defracti ramuli. *Cato R. R. c. 88.* Amphoræ defracto collo.

DEFRAUDATIO, onis, f. *ἔνδεια*. *Tertull. de Anim. cap. 43.* Omnis natura aut defraudatione, aut enormitate rescinditur, proprietate mensuræ conservatur. *h. e.* defectu aut excessu.

DEFRAUDATOR, oris, m. *στερητής*, fraudator. *Senec. de Benef. l. 4. c. 26.* Qui beneficiorum defraudator est. Correctiores libb. hab. *fraudator*.

DEFRAUDATRIX, icis, f. quæ defraudat. *Tertull. de Jejun. c. 16.* Domus impudens, sacrificiorum carnalium defraudatrix.

DEFRAUDATUS, a, um, fraudatus. *Paulin. Nolan. in Nat. S. Fel. XI. edit. a Murator. v. 74.* pecudum sanguinem defraudetur.

DEFRAUDO, as, avi, atum, a. 1. *defraudare, togliere*, fraudando intercipio, aufero, *στερίζω*. *Terent. Adelph. 2. 2. 37.* Colaphis tuber est totum caput: etiam insuper defraudat? *Plaut. Pseud. 1. 1. 91.* Defraudare aliquem drachma. *Liv. l. 36. c. 40. extr.* aliquem fructu victoriæ suæ. *Cic. in Orat. c. 66.* Ne brevitas (*periodi*) defraudasse aures videatur, neve longitudo obtudisse. ¶ Et cum altero accusativo, *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 95.* Æs defraudasse cauponem. *Plaut. Asin. 1. 1. 82.* Nisi quid tu porro uxorem defraudaveris. *Cic. Fam. 7. ep. 10.* Quem ne andabatam quidem defraudare poteramus. *h. e.* retinere a spectandis andabatis, privare spectaculo andabatarum. V. *Andabata*. ¶ *Defraudare genium suum*, est quod *Liv. l. 5. c. 47.* dicit, fraudare se victu suo, *risparmiare sulla sua bocca, torsi di bocca il necessario*, necessaria naturæ negare, comparcendi causa. *Terent. Phorm. 1. 1. 9.* Quod ille unciatim vix de demenso suo, Suum defraudans genium comparsit miser. *Plaut. Aulul. 4. 9. 15.* Egomet me defraudavi, animumque meum, geniumque meum: nunc eo alii lætificantur, meo malo & damno.

DEFREMO, is, n. 3. fremere desino. *Sidon. l. 2. ep. 5. extr.* Nondum cuncta thalamorum pompa defremuit. *Id. l. 4. ep. 12.* Sensim ira defremuit. *Id. l. 9. ep. 9.* Donec gentium concitatarum procella defremeret. Tribuunt etiam *Plinio l. 9. ep. 13.* Cum jam satis primus ille impetus defremuisset. Al. leg. *deferbuisset*.

DEFRENATUS, & Defrænatus, a, um, *sfrenato, ἀχάλινος*, sine freno, effrenatus. *Ovid. Metam. 1. v. 282.* Et defrenato volvuntur in æquora cursu.

DEFRENS, in *Glossis* exponitur *ἄμημα, θερισμός*, ager, messis: & Defrensa, *ἄμημα, θερισθεῖσα*, ager, vel seges demessa. *Festus* hæc habet: *Defrensam, detritam atque detonsam*. ubi de veste putant sermonem esse, ducta metaphora ab arvis demessis.

DEFRICATE, adverb. *Nov.* apud *Charis. l. 2. pag. 178. Putsch.* Facete & defricate. *h. e.* salse, *festevolmente*, ut *Horat. l. 1. sat. 10. v. 4.* Lucilius sale multo Urbem defricuit.

DEFRICATUS, a, um, *fregato*, qui mundandi causa fricatur. *Columell. l. 12. c. 2. a med.* Dolia partim picata, partim defricata, & diligenter lota. *Plin. l. 28. c. 12.* Defricatæ maculæ. *Catull. extr. carm. 37. ad Contubern.* Et dens Hibera defricatus urina.

DEFRICO, as, cui, ictum, a. 1. *fregare, ψήχω*, idem quod frico aut valde frico. *Catull. carm. 39. in Egnat. sub fin.* Hoc solet sibi mane Dentem atque russam defricare gingivam. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 9. extr.* Ut in balneas venit, cœpit, postquam perfusus est, defricari. *Plin. l. 26. c. 4.* Lichenes defricantur pumice. *Colum. l. 12. c. 56.* Radicem diligenter defricare, ut quid terreni habeat. *Cels. lib. 5. cap. ult. n. 18.* Levis pepula jejuna saliva defricatur. ¶ Translate *Horat. de Lucilio l. 1. sat. 10. v. 4.* idem quod sale multo Urbem defricuit, charta laudatur eadem. *h. e.* acriter reprehendit in satyris suis, cum dolore eorum, qui notabantur. *Pers. sat. 1. v. 115.* secuit Lucilius Urbem, Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis. ¶ Videtur habere etiam præteritum *avi, atum*. Nam inde est *defricatus, a, um*; quod V.

DEFRICTUS, a, um, *fregato*, idem quod defricatus. *Colum. l. 7. c. 5.* Medicamentum scabræ parti illinitur, quæ prius pumice defricta exulceratur. *Id. l. 6. c. 13.* Scabiem extenuatur trito allio defricto. ¶ Item detritus, ulceratus. *Senec. epist. 87. ante med.* Non omnibus obesis mannis præferres unicum illum equum a Catone defrictum?

DEFRIGESCO, is, ixi, n. *raffreddarsi*, frigesco, *ἀποψύχομαι*. *Colum. l. 12. c. 20.* Jubebis rutabulo ligneo agitari quod decoxeris, eo usque dum defrigescit. & *cap. 21.* Defrutum, cum defrixit, transfertur in vasa, & reponitur.

DEFRINGO, is, egi, actum, a. 3. *rompere, spezzare, ἀποῤῥήγνυμι*, deorsum frango, confringo. *Cic. pro Cæcin. c. 21. a med.* Qui prætereuntes ramum defringerent arboris. *Virg. 2. Georg. v. 300.* summas defringe ex arbore plantas. *Id. Æn. 11. v. 747.* tum summa ipsius ab hasta Defringit ferrum. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 55.* Pedem subsellii defringere. *Plaut. Mil. 3. 1. 116.* Metuerem, ne ibi defregisset crura aut cervices sibi. *Juventius* apud *Charis. l. 2. pag. 196. Putsch.* Caput ei testatim defregero. ¶ Translate *Senec. epist. 92.* Id unum bonum est, quod nunquam defringitur. *h. e.* deflectitur & deripitur.

DEFRUDO, as, a. 1. idem quod *defraudo*. Ab eo enim est ut a *claudo cludo*, &c. *Non. c. 2. n. 230.* loca affert *Terentii* & *Plauti* aliquot, in quibus alii *defraudo* legunt. Addi potest & *Catonis* locus *de R. R. c. 24.* Quidquid vini defrudabis. Sed alii leg. *defrutabis*. V. ¶ Celebre est *Catonis* dictum *R. R. c. 5.* Villicus segetem ne defrudet. nam id infelix est. V. *Defrugo*.

DEFRUGO, as, a. 1. *tor via tutti i frutti, ἀφαρπάζω*, est omnem fructum exhaurire, nimia fetura exinanire agros: vel alio modo perdere fruges. *Plin. l. 18. c. 24.* Huc pertinet oraculum illud magnopere custodiendum: Segetem ne defruges. *Cato R. R. c. 5.* Segetem ne defruges: nam id infelix est. Quo in *Catonis* loco alii leg. *defrudet*, h. e. vel de aratione, vel de lætamine, vel de semente aliquid defraudet, & detrahat. Quare cum videatur *Plinius* ad hunc locum respexisse, putant aliqui ipsum ex *Catone* emendandum, legendumque *defrudet*.

DEFRUOR, eris, d. 3. est omnem fructum percipere, ut *deamo* valde amare: *Fest. Symmach. l. 3. ep. 23.* Amœnitate defruimur.

DEFRUSTATUS, a, um, adject. in frusta concisus, *lacero, tagliato in pezzi*. *Ammian. l. 32. c. 2.* (*al. 3.*) Sed semel tunica collo inserta non ante deponitur, aut mutatur, quam diuturna carie in panniculos defluxerit defrustata.

DEFRUSTO, as, avi, atum, est frustatim excerpere. *Sidon. l. 9. ep. 9.* Volumen lectito, excerpo, maxime ex magnis capita defrustans. ¶ Item in frusta concidere, lacerare. *Ammian. l. 20. c. 2.* Defrustandæ Mesopotamiæ opitulari. Al. leg. *defensandæ*.

DEFRUTARIUS, a, um, ad defrutum spectans. *Colum. l. 1. c. 6.* Dividitur in cellam olearium, torculariam, cellam vinariam, defrutariam. *Id. l. 12. c. 19.* Defrutaria vasa. *Id. ibid. c. 20.* *defrutarium* absolute pro vase defrutario dixit.

DEFRUTO, as, a. 1. *far vin cotto, ἕψω*, est mustum decoquere. *Columell. l. 2. c. 22.* Sed defrutum quoque facere, & defrutare vinum licet. *Defrutare*, & *defrutum facere* hoc differunt, quod *defrutare* est universim mustum decoquere, unde vel defrutum, vel sapa, vel carœnum fiat: at *defrutum facere* certam peculiaremque decoquendi rationem designat.

DEFRUTUM, i, n. *vino cotto, ἕψημα*, vinum coctum. *Colum. l. 12. c. 20. & 21.* & *Varr.* apud *Non. c. 17. n. 15.* ita vocant mustum decoctum ad tertias: *Plin.* vero *l. 14. c. 9.* mustum decoctum usque ad dimidiam partem: quod vero ad tertias decoquatur, tum *Id. ibid.* tum *Pallad. in Octobr. tit. 18.* sapam vocant. V. *Sapa*. *Virg. 4. Georg. v. 269.* igni pinguia multo Defruta. Ubi *Servius*: vina decocta & defraudata proprio sapore: quod confirmat etiam ad *lib. 1. v. 93.* *Pallad.* vero *loc. cit.* rectius, Defrutum, inquit, a defervendo dictum, ubi ad spissitudinem fortiter despumaverit. Quam etymologiam confirmat *Non. cap. 17. num. 15.* & quidem ex *Varron.* ut videtur.

DEFUAM, as, at, pro *desim, is, it*, usitatum Veterib. *Plaut. Bacch. 2. 1. 3.* Metuo, ne defuat oratio. Al. leg. *defuerit*.

DEFUGA, æ, m. *disertore*, qui defugit, perfuga, transfuga. *Prudent. Peristeph. 1. de Martyrib. Calagurrit. v. 42.* Idolis litare nigris, esse Christi

Christi defugas. *Impp. Arcad. & Honor. lib. 12. Cod. Theodos. tit. & leg. ult.* Curiæ, vel Collegii defugæ.

DEFUGIO, is, ugi, a. 3. *sfuggire, schivare, ricusare*, ἀποφεύγω, διαφεύγω, effugio, evito, recuso. *Cic. 5. Tuscul. c. ult.* Injurias fortunæ, quas ferre nequeas, defugiendo relinquas. *Est qui legit* diffugiendo. *Liv. l. 5. c. 38. ad fin.* Circa ripam Tiberis, quo totum sinistrum cornu defugit. *Est qui malit* diffugit. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 12.* Aditum eorum sermonemque defugiunt, ne quid ex contagione incommodi accipiant. *Id. l. 1. B. Civ. c. 32.* Orat, rempubl. suscipiant, atque una secum administrent: sin timore defugiant, &c. *Cic. pro Plant. c. 31.* Nullas sibi neque contentiones, neque dimicationes, nec pro republica, nec pro me defugiendas putavit. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* Nec tamen defugio, quin dicam quæ scio de suillo pecore. *Plin. l. 1. ep. 8. ad fin.* Defugere assentationem vulgi & acclamationem. *Gratius in Cyneg. v. 459.* Defugere ab sacris. ¶ *Defugere auctoritatem*, V. *Auctoritas*. ¶ *Defugere prœlium*, vitare, nolle pugnare, *sfuggir la battaglia*, apud *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 82.* ubi alii leg. *diffugere*, sed minus recte. Differunt enim hæc duo, quod *diffugere* est hac illac diversos fugere: & fere de pluribus dicitur: *defugere* est devitare, recedere, recusare ut dictum est: & de uno etiam usurpatur.

DEFUGO, as, a. 1. *scacciare*, idem quod fugo. *Theodor. Priscian. l. 1. c. 4.* Capillos locis propriis defugabis, si, &c. *farai cadere*.

DEFULGURO, as, avi, atum, idem quod fulguro, *lampeggiare*. *Auson. in Perioch. 5. Iliad.* Undantem clypeus defulgurat ignem.

DEFUNCTORIE, *perfuntoriamente*, παρέργως, perfunctorie, leviter, remisse, ita ut defunctus esse officio videare, non acriter & data opera. *Senec. l. 5. controv. 31. sub fin.* Defunctorie causam meam egissem? *Ulpian. Dig. lib. 38. tit. 17. leg. 2. a med.* Defunctorie aliquid petere.

DEFUNCTORIUS, a, um, levis, remissus. Defunctorium enim dicitur quidquid ita fit, ut ad defungendum officio satis esse videatur. *Petron. in Satyr. c. 136.* Nec satiatus defunctorio ictu, morte me anseris vindicavi. *Id. ibid. cap. 132.* Apodixin mihi defunctoriam redde.

DEFUNCTUS, us, m. idem quod mors, *il morire*. *Tertull. advers. Valentin. c. 26.* Defunctui subjacere.

DEFUNCTUS, a, um, particip. a *defungor*, qui peregit quod facere debuerat, atque adeo qui evasit, solutus, liberatus, ἀπηλλαγμένος. *Horat. l. 3. od. 24. v. 15.* Defunctumque laboribus æquali recreat sorte vicarius. *Liv. l. 25. c. 35.* Defuncti suo bello. *sbrigatisi dalla sua guerra*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 8.* Cum etiam qui ante metuerant, redirent, ac jam defunctos se periculo arbitrarentur. *Liv. l. 3. c. 8.* Defuncta morbis corpora salubriora esse inceperunt. *Curt. l. 4. c. 4. extr.* Carthago multis casibus defuncta. *passate molte vicende, o disgrazie*. *Id. l. 8. c. 1.* Prospero eventu defunctus Alexander. *uscita di pericolo con prosperità*. *Liv. l. 4. c. 52.* Defuncta civitas plurimorum morbis, perpaucis funeribus. *liberata dalla pestilenza colla malattia di molti, e morte di assai pochi*. *Ovid. 9. Metam. v. 254.* Idque ego defunctum terra cælestibus oris Accipiam. *h. e.* terrena parte solutum. V. locum. *Plin. l. 25. c. 2.* Ceteri sermone herbas tradidere: aliqui ne effigie quidem indicata, & nudis plerumque nominibus defuncti. *contentatisi di darne solo i nudi nomi*. *Justin. l. 12. c. 2.* Defuncti responso. *h. e.* qui oraculi responsum, ac jussa impleverunt. ¶ *Defunctus vita*, qui suum vitæ curriculum, quem debuit, implevit, & ad plures transiit. *Virg. 4. Georg. v. 475.* defunctaque corpora vita Magnanimum heroum. Sic *Horat. l. 2. ep. 1. v. 21.* nisi quæ terris semota suisque Temporibus defuncta videt, fastidit, & odit. *h. e.* quæ sua vivendi tempora implevere. Et cum accus. *Tibull. l. 3. el. 3. v. 9.* cum premensæ defunctus tempora lucis Nudus Lethea cogerer ire rate. ¶ Dicitur etiam *Defunctus morte*, qui mortem oppetiit. *Curt. l. 3. c. 11.* Circa currum Darii jacebant nobilissimi duces, ante oculos regis egregia morte defuncti. *Sueton. in Cæs. in fin.* Neque quisquam sua morte defunctus est. *morì di sua buona morte*. ¶ Et absolute *defunctus* est mortuus, *defunto*. *Curt. l. 4. c. 10.* Mater Darii defuncto assidens corpori. *Flor. l. 3. c. 20.* Duces defuncti prælio. *morti in battaglia*. *Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 108.* Ut mea defunctæ molliter ossa cubent. *Plin. l. 9. ep. 9.* Oblivisci defunctorum. Adde *Martial. lib. 8. epigr. 57. Lucan. Sueton. Tacit.* &c. ¶ Passive *Claudian. de Phœnice, v. 40.* tunc conscius ævi Defuncti reducisque parans exordia formæ. *h. e.* ætatis transactæ.

DEFUNDO, is, udi, usum, a. 3. *versare, spargere*, καταχέω, deorsum fundo, effundo. *Stat. 1. Theb. v. 352.* Auster defundit imbres. *Colum. l. 12. c. 50.* Quod defluxerit in rotundum labrum, protinus capulator depleat, & in fictilia labra defundat. *Cels. l. 6. c. 6. n. 1.* Ovi album in vas defundendum est. ¶ Translate *Petron. in Satyr. c. 5.* Sic flumine largo Plenus, Pierio defundes pectore verba. ¶ *Defundere vinum* proprie significat in pateram, vel cyathum ex dolio, aut cado fundere bibendi causa. *Diffundere* autem, ex lacu in amphoram, cadum, vel dolium condere servandi causa. Hæc tamen apud Scriptores sæpe Librarii confudere. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 58.* Ac, nisi mutatum parcit defundere vinum. *Id. l. 4. od. 5. v. 33.* te prosequitur mero Defuso pateris. *Ovid. 5. Fast. v. 517.* Quæque puer quondam primis diffuderat annis, Prodit fumoso condita vina cado. *Plin. l. & cap. 14.* Apothecas fuisse, & diffundi solita vina, apparet indubitato Opimiani vini argumento. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 4.* Vina bibes iterum Tauro diffusa. *Juvenal. sat. 5. v. 30.* Ipse capillato diffusum consule potat. ¶ Contraria ratione *Pallad. l. 1. tit. 18.* Ex lacubus canales structi per parietes currant, & subjectis lateri suo doliis manantia vina defundant.

DEFUNGOR, eris, nctus sum, dep. 3. *fare, eseguire, sbrigarsi*, ἀπαλλάττομαι, idem quod fungor, vel omnino & plene fungor, perfungor, officium partesque meas plene exsequor, atque adeo liberor, solvor officio, molestia, periculo. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24.* Neque ego libenter pro maximis tuis beneficiis tam vili munere defungor orationis. *Liv. l. 1. c. 4.* Defungi imperio alicujus. & *cap. 25.* Ille defungi prœlio festinat. *Senec. in Hippol. v. 128.* nulla Minois levi Defuncta amore est: jungitur semper nefas. *h. e.* leviter amavit. *Idem in Phœniss. v. 338.* Defungi scelere. *Liv. l. 5. c. 5.* Instare, & perseverare, defungique cura. *sbrigarsi, e uscire di travaglio*. & *l. 29. c. 21.* Libera corpora placere Locrensibus restitui, non levi defuncturum pœna, qui non restituisset. *che non se la passerebbe senza grave castigo, chi*, &c. *Justin. l. 1. c. 5.* Defungi somnio. *h. e.* somnii sortem implere. *Id. l. 12. c. 2.* Defungi responso oraculi. *Curt. l. 6. c. 2.* Soliti parco ac parabili victu ad implenda naturæ desideria defungi. *passarsela con parco vitto*. ¶ Absolute, vel cum casu instrumenti: nisi forte etiam superiora ad instrumentum referuntur. *Terent. Phorm. 5. 8. 32.* Cupio misera in hac re jam defungier. *paragoge pro* defungi. *Liv. lib. 2. cap. 35.* Adeo infensa erat coorta plebs, ut unius pœna defungendum esset, Patribus. *sbrigarsene tutti colla pena d' un solo*. *Id. l. 10. c. 29.* Vicisse Romanos, defunctos Consulis fato. *liberati dal pericolo colla morte del console*. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 1.* Hoc mendacio, si qua pericula tibi impenderent, ut defungeremur, optavi. ¶ Pertinet interdum ad pensitationem tributorum. *Cic. Verr. 5. c. 16.* Cum tribus decumis pro una defungeretur. V. *Fungor*. ¶ Passive impersonaliter *Terent. Adelph. 3. 5. 63.* Utinam hoc sit modo defunctum. ¶ Alia huc pertinentia, V. in *Defunctus*.

DEFUSUS, a, um, adject. fusus, *sparso, versato*. *Valer. Max. l. 2. c. 6. n. 8.* Defusa Mercurio delibamenta. *Sil. l. 5. v. 454.* Donec abundanter defuso sanguine late Procubuit moriens. ¶ De mero defuso pateris, apud *Horat.* V. *Defundo*.

DEFUTUTUS, V. *Diffututus*.

DEGĔNER, is, omn. gen. *tralignante, bastardo*, ἀγενής, δυσγενής, quia sui generis natura longe abest. *Senec. in Hippol. v. 908.* Degener sanguis. *Id. in Agamemn. v. 387.* & *Lucan. l. 8. v. 693.* Proles degener. *Plin. l. 10. c. 3.* Aquila imbellis & degener. *Id. l. 17. c. 5.* Atræ & degeneres herbæ. *Id. l. 37. c. 4.* Adamantes degeneres. *Id. l. 11. c. 50.* Canum degeneres caudam sub alvum reflectunt. ¶ Translate est, qui a virtute majorum suorum recedit, vilis, ignobilis. *Virg. Æn. 4. v. 13.* Degeneres animos timor arguit. *Lucan. l. 3. v. 149.* Metus degener. *Senec. in Herc. Oet. v. 1388.* Clamor degener. *Id. in Hippol. v. 492.* haud illum niger Edaxque livor dente degeneri petit. *Lucan. l. 1. v. 365.* Degenerem togam pati. *h. e.* pati civem esse privatum sine magistratu, cum eo maxime dignus sis. *Tacit. 12. Ann. c. 19.* Prece haud degenere permotus. *h. e.* non abjecta & indigna illo, a quo adhibebatur. Sic *Ann. 11. c. 19.* Insidiæ non degeneres. *h. e.* quæ non dedecebant Romanos, a quibus fiebant. ¶ Cum genit. *Ovid. 3. ex Ponto, ep. 5. v. 7.* Juvenis patrii non degener oris. *Id. Metam. 11. v. 314.* patriæ non degener artis. *Stat. 9. Theb. v. 619.* sanguinis. *Sil. l. 10. v. 69.* altæ Virtutis patrum. *Plin. l. 5. c. 8.* Atlantes degeneres sunt humani ritus, si credimus. Nam neque nominum ullorum inter eos appellatio est.

DEGENĔRO, as, avi, atum, a. 1. *tralignare, bastardare, degenerare*, ἐκπίπτω, ἐκτρέπομαι, degener fio, a mei generis natura discedo, & in pejus declino, mutorque. *Virg. 2. Georg. v. 59.* Pomaque degenerant succos oblita priores. *Cic. Phil. 13. c. 15.* Frater tuus, qui a vobis nihil degenerat. *Id. pro Flacc. c. 11.* Degenerare a virtute majorum. *Plin. l. 18. c. 17.* Hordeum in avenam degenerat. & *l. 17. c. 15.* Degenerare in feritatem. *Tacit. 14. Ann. c. 21.* ad artes theatrales honesto loco ortum. *Liv. l. 9. c. 34.* Nolo ego istam in te modestiam, ne degeneraveris a familia imperiosissima & superbissima. ¶ Cum dativo Poetice *Claudian. de IV. Cons. Honor. v. 366.* & patri non degeneraret Achilli. *Manil. l. 4. v. 78.* Degenerant nati patribus. *Stat. 1. Theb. v. 464.* & Marti non degenerare paterno. ¶ Cum accus. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 45.* Hanc cave degeneres. *Id. 7. Metam. v. 542.* Acer equus quondam, magnæque in pulvere famæ Degenerat palmas. *Propert. l. 4. el. 1. v. 81.* Degenerare propinquos. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 160.* degenerare honorem. *Ubique alii aliter legunt*. ¶ Pro degenerem reddere, *Colum. l. 7. c. 12. ad fin.* Si Venus teneris canibus conceditur, carpit vires, animosque degenerat. ¶ Hinc passive *Solin. c. 17. (al. 27.)* Adulterinis coitibus degenerantur partus leænarum.

DEGĔRO, is, a. 3. *portare*, φέρω, gero. *Plaut. Men. 5. 2. 53.* Mea ornamenta ad meretrices degerit. *Id. ibid. 5. 1. 41.* Aurum meum domo suppilas uxori tuæ, & tuæ degeris amicæ. ¶ Degerere in pastillos, *h. e.* conformare, pastillos ex aliqua re conficere, est apud *Plin. l. 12. c. penult.* ubi tamen Veteres Editiones habent *digerere*. ¶ Degerere bellum, *far guerra*, bellum gerere. *Lucret. l. 4. v. 965.* Nautæ contractum cum ventis degerere bellum. Al. leg. *cernere*, alii *degere*. Si *degerere* retineas, versus est hypermeter, quod in *Lucretio* rarum non est.

DEGLABRATUS. V. in voce sequenti.

DEGLABRO, as, avi, atum, a. 1. *pelare*, ἀποψιλόω, glabrum reddo, glabro, corticem aut pilos detraho. *Paul. Dig. lib. 47. tit. 7. leg. 5.* Arbores cingere est deglabrare. V. *Declavo*. *Lactant. l. 1. c. 21.* Isidis sacerdotes, deglabrato corpore, sua pectora tundunt.

DEGLUBO, is, psi, ptum, a. 3. *pelare, scorticare*, ἀπολέπω, ξύω, est corticem eximere. *Varr. l. 1. R. R. c. 48.* Quod eo folliculo deglubitur granum. ¶ Item excoriare. Unde illud: *Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere*. Ita rescripsit Tiberius Præsidibus Provincias tributis onerandas suadentibus, apud *Sueton. in ejus vita, c. 32.*

32. Sic *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 688.* Peliam Medeæ permisisse, ut se vel vivum degluberet, dummodo redderet puellum. ¶ Obsceno sensu *Auson. epigr. 71.*

DEGLUPTUS, a, um, adject. excoriatus, pelle privatus, *scorticato*. *Plaut. Poen. 5. 5. 33.* Deglupta mænas. *Marcell. Empir. c. 16. a med.* Mus degluptus.

DEGLUTINO, as, a. 1. *descollare, staccare, διαλύω*, dissolvere, quod glutinatum erat. *Plin. lib. 25. cap. 13.* Palpebras deglutinat andrachne.

DEGLUTTIO, *vel* Deglutio, is, a. 4. *inghiottire, καταπίνω*, est cibum, vel potum per gulam ad stomachum transmittere: a *glutto*, vel *glutio*. *Alcim. Avit. l. 4. v. 364. de balena Jona.* Deglutire virum, fauces implere capaces.

DEGO, is, degi, *sine sup.* a. 3. a *de*, & *ago*. *Degere vitam, ætatem, tempus* est agere, *passare, menar la vita*: quasi usque ad finem agere: ut *de* vim habeat τὸ *per*: vel quasi deorsum agere, decurrere, ætatem consumere. *Cic. pro Rosc. Amer. c. penult.* Degere ætatem inter feras. *Id. pro Sull. c. 27.* Fœdissimam vitam ac miserrimam cum aliquo. *Id. in Fragm.* apud *Augustin. l. 4. de Trin. c. 2.* & *Lucret. l. 2. v. 1092.* in beatorum insulis immortale ævum. *Horat. l. 1. od. 31. extr.* senectam turpem. *Stat. Theb. 6. v. 830.* otia. *Plaut. Mostell. 3. 1. 3.* A mane ad noctem usque in foro dego diem. *Terent. Adelph. 4. 1. 6.* Degere diem in lætitia. ¶ Absolute etiam eadem sententia usurpatur, *vivere, stare*. *Plin. in proœm. l. 12.* Etiam nunc gentes sic degunt. *vivono così*. *Horat. l. 3. od. 29. v. 41.* Ille potens sui, Lætusque deget, cui, &c. *Senec. ep. 74. ante med.* Animalia sine nequitia, sine fraudibus degunt. *Tacit. 4. Ann. c. 57.* Certus procul Urbe degere. *Plin. l. 6. c. 17. & 25.* Degere ex æquo cum aliquo. *h. e.* concorditer, iisdem legibus, atque institutis. *Id. l. 31. c. 7. a med.* Vita humanior sine sale non quit degere. *non può tirare innanzi, e sussistere*. ¶ Passive *Cic. 1. de nat. Deor. c. 19.* Quærere soletis, quæ vita deorum sit, quæque ab iis degatur ætas. *Lucret. l. 2. v. 15.* Qualibus in tenebris vitæ, quantisque periclis Degitur hoc ævi quodcumque est! *Plin. l. 12. c. 1.* Sine queis vita degi non possit. ¶ Particip. *degendus*. *Cic. de Amic. c. 23.* Amicitia nullam ætatis degendæ rationem patitur esse expertem sui. ¶ *Degere bellum*. V. in *Degere*. ¶ *Non. c. 4. n. 117.* eumque sequuti *Lipsius*, & alii *dego* poni ajunt pro *demo*, minuo, detraho, quasi *deago*, confirmantque exemplis ex *Plaut. Epid. 2. 1. 63. Men. 5. 2. 41.* & *Aulul. 2. 1. 43.* Item ex *Apul. in Apolog.* & *Gell. l. 17. c. 16.* in quibus omnibus locis varia ac dubia est lectio. Addi potest & illud *Caton. de R. R. c. 37. sub fin.* De vinea & arboribus putatis sarmenta degere, & fiscinam facere, &c. Sed hic quoque alii aliter. ¶ *Degui* præterit. formavit *Auson.* pro *degi*, *epist. 27.* In comitatu deguimus ambo ævo dispari. Al. tamen leg. *degimus*. ¶ *Degere* antiqui posuerunt pro exspectare. *Festus*. Ubi alii leg. *Degerere*.

DEGRADO, as, a. 1. *degradare*, gradu dignitatis moveo, honore privo. *Impp. Theodos. & Valent. lib. 1. Cod. tit. 31. leg. 3.* Verberandi, degradandive Senatores licentiam denegamus.

DEGRANDINAT, impers. 1. *tempesta fieramente*. *Ovid. 4. Fast. v. 755.* Da veniam culpæ, nec, dum degrandinat, obsit Agresti fano suppositus pecus.

DEGRASSOR, aris, dep. 1. idem ac grassor. *Stat. 1. Achill. v. 406.* Ubi tanta injuria primos Degrassetu duces. *dopo che i primi Duci furon stati sì maltrattati*.

DEGRAVATUS, a, um, adject. *aggravato*, ut Degravatus pondere, *Phædr. l. 4. fab. 21. v. 15.* Manus pondere degravatæ, *Apul. l. 7. Metam. extr.*

DEGRAVO, as, a. 1. *aggravare, premere, βαρύνω*, premo, aggravo. *Liv. l. 4. c. 33. ad fin.* Etiam peritos nandi lassitudo, & vulnera, & pavor degravant. *Plin. l. 9. c. 5.* Navigii statim degravari, quas insederit partes, & si diutius permaneat, etiam mergi. *Colum. l. 6. c. 2. extr.* Ne hoc labore operis degravetur. *Senec. ep. 30.* Ætas illum degravat.

DEGREDIOR, eris, essus sum, dep. 3. *discendere, andar giù, καταβαίνω*, deorsum gradior. *Liv. l. 40. c. 22.* Qua triduo ascenderat, biduo est degressus. *Plin. l. 8. c. 16.* Arborem fuga petiit, &c. Degressus tandem evellit præbenti. *Tacit. 1. Hist. c. 61.* Cæcina Pœninis Alpibus degredi jussus. *Id. in Agric. c. 18.* In æquum degredi non audebant. *Plaut. Cas. 3. 5. 40.* Sciens de via in semitam degredere. *e poscia vai giù di strada*. *Liv. 3. c. 62. extr.* Peditem ne ad pedes quidem degresso equiti parem esse, *smontato*. V. *Digredior*.

DEGRESSIO, onis, f. actus degrediendi, *uscimento, trapassamento*. Translate est figura Rhetorum & quidem apud *Cicer. 3. de Orat.* duplex. Nam *cap. 53.* unam ponit inter figuras sententiarum, cum pluribus verbis integraque sententia a proposito declinatur. *Cap.* vero *sequenti* recenset inter ornamenta verborum, & intelligere videtur, cum uno aut altero verbo extra rem itur, rediturque statim ad prius. Utroque loco alii leg. *digressio*.

DEGRESSUS, us, V. *Digressus*.

DEGRUMOR, aris, dep. 1. *tirare a dirittura*, in rectum dirigere: a *groma*, quæ dicitur a *Non. c. 1. n. 316.* esse mensura quædam, qua flexæ viæ ad lineam diriguntur, ut est agrimensorum. *Enn. ibid.* Degrumari ferrum. *Lucil. ibid.* viamque Vis degrumari, ut castris mensor facit olim.

DEGULATOR, oris, m. *goloso*, qui gulose omnia consumit. *Apul. in Apol.* Omnia in paucis annis degulator in ventrem condidit, & dilapidavit.

DEGULO, as, a. 1. gulæ dare, ut *Non. c. 2. n. 223.* exponit. *Suetius*, seu *Suevius*, seu *Succius* vetus Poeta (quem citat etiam *Macrob. l. 2. Sat. c. 14.* & alibi) apud *Charis. l. 1. pag. 80.* *Porfirb.* Postquam inter se degulerunt omnia. *Afran. ibid.* & apud *Non. loc. cit.* Immo jamdudum occubuisse, degulasse oportuit. ¶ In verbis *Afranii* videtur alia inesse sententia, quantum ex brevi fragmento licet conjicere, *h. e.* gulam fregisse, aut quippiam hujusmodi.

DEGUNERE, degustare. *Fest.* ubi Critici varia comminiscuntur, ut monstrum illud verbi expediant: *degunare* alii malleot, alii *degumiare*: a *gumia*, gulosus.

DEGUSTATIO, onis, f. *assaggiamento*, actus degustandi, γεῦσις. *Ulpian. Dig. lib. 18. tit. 6. leg. 1.* Periculum vini sustinebit usque ad degustationem. Adde *lib. 33. tit. 5. leg. 3.*

DEGUSTATUS, a, um, adject. *gustato, assaggiato*, ut degustata vasa, vel dolia. *Ulpian. Dig. lib. 18. tit. 6. leg. 1.*

DEGUSTO, as, avi, atum, a. 1. *gustare, assaggiare, ἀπογεύομαι*, idem quod gusto, delibo, attingo. *Ovid. 4. ex Ponto ep. 10. v. 18.* Nec degustanti lotos amara fuit. *Cato R. R. c. 148.* Degustare vinum. *Plin. l. 8. c. 32.* Carnem cervi degustare. *Id. l. 21. c. 12.* Degustare florem. ¶ Translate *Cic. in proœm. Parador.* Degustabis genus hoc exercitationum earum, quibus, &c. *Id. 5. Tuscul. c. 21.* Visne, inquit, Damocle, quoniam hæc te vita delectat, ipse eandem degustare? *Id. Attic. l. 4. ep. 8. extr.* Tu velim e Fabio, si quem habes aditum, odorere, & istum convivam tuum degustes. *procuri di penetrare i sentimenti*, &c. *Id. pro Cluent. c. 26.* Qui aliquid ex ejus sermone speculæ degustarat. *avea concepito qualche picciola speranza*. & *Senec. ep. 33.* Summatim degustare ingenia maximorum virorum. *Cic. Attic. l. 13. ep. 40.* Degustare aliquid de fabulis. *Tacit. 6. Ann. c. 20.* Degustare imperium. *Quintil. l. 4. c. 1.* Degustanda tamen hæc proœmio, non consumenda. *h. e.* leviter breviterque attingenda. ¶ Pro leviter ferire, *ferire leggermente*, *Virg. 12. Æn. v. 376.* Lancea summum degustat vulnere corpus. *Sil. l. 5. v. 273.* leviterque e corpore summo Degustat cuspis generosum extrema cruorem. ¶ *Lucret.* igni tribuit *l. 2. v. 192.* subsilium ignes ad tecta domorum, Et celeri flamma degustant tigna, trabesque: Sic *Horat. l. 1. sat. 5. v. 73.* per veterem dilapso flamma culinam Vulcano, summum properabat lambere tectum.

DEHABEO, es, a. 2. minus habeo, careo. *Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. fol. 35. a med.* Ille ita universa moderatur, ut nemo quid postulet, nemo dehabeat.

DEHAURIO, is, a. 4. idem quod haurio, *cavare*. *Cato R. R. c. 66.* Cum oleum sustuleris cortina, amurcam dehaurito. Al. leg. *deborito*, ut *plaustrum, plostrum*, &c. ¶ Item devoro. *Tertull. de Pall. c. 5. ad fin.* Æsopus histrio margarita pretiosa dehausit.

DEHAUSTUS, a, um, exhaustus, eductus, extractus. *Tertull. de resurr. carn. c. 11. sub fin.* Caro quocumque dehausta.

DEHINC, *nell' avvenire, da qui innanzi, ἐντεῦθεν*, posthac, deinceps. *Terent. Eun. 5. 2. 33.* At nunc dehinc spero, æternam inter nos gratiam fore. *Id. Andr. prol. v. 22.* Dehinc ut quiescant, porro moneo. Adde *1. 2. 19.* ¶ Item postea, *poscia*. *Cels. l. 1. c. 3. a med.* Primum cibis utatur: dehinc aloen sumet. *Sueton. in Domit. c. 8.* Olim absoluta, dehinc longo intervallo repetita. ¶ Item ex eo loco. *Tacit. 4. Ann. c. 5.* Cetera Africæ per duas legiones, parique numero Ægyptus: dehinc initio ab Syria usque ad Euphratem quatuor legionibus coercita. *di là*. *Plin. l. 3. c. 5.* Dehinc Italia, primique ejus Ligures. ¶ Apud Poetas aliquando synæresim patitur. *Virg. 1. Æn. v. 135.* Eurum ad se Zephyrumque vocat, dehinc talia fatur. Adde *v. 260.* & *l. 6. v. 678.* &c. ¶ Aliquando disyllaba est, & primam corripit. *Virg. 3. Georg. v. 167.* Cervici subnecte: dehinc ubi libera colla. *Id. 3. Æn. v. 464.* Dona dehinc auro gravia, &c. Adde *lib. 5. v. 722.* & *lib. 8. v. 337.* *Horat. de art. Poet. v. 144.* *Stat. l. 3. silv. 3. v. 63.* & *Valer. Flacc. l. 2. v. 551.* &c. Disyllabam prima producta nondum vidimus.

DEHISCO, is, n. 3. *aprirsi, spalancarsi, ἀναχαίνω*, est valde hiscere, rimas agere, findi. *Senec. ep. 30.* Succurri non potest navigio dehiscenti. *Virg. 4. Æn. v. 24.* Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat. *Id. 1. Æn. v. 110.* his unda dehiscens Terram inter fluctus aperit. *Id. 6. Æn. v. 52.* neque enim ante dehiscent Attonitæ magna ora domus. *e apriranno le porte*. *Plin. l. 21. c. 4.* Rosa paulatim rubescens dehiscit, ac sic se pandit. *Id. l. 8. c. 21.* Tauri silvestres rictu ad aures dehiscente. *Id. l. 33. c. 6.* Stibium fissuris, non globis dehiscens. *Id. l. 35. c. 15. a med.* Alumen dehiscens in capillamenta. *Id. l. 9. c. 15.* Thynni pinguescunt in tantum, ut dehiscant. *che crepano*. *Liv. l. 29. c. 2.* Immittere equites in dehiscentem intervallis hostium aciem. *Cels. l. 8. c. 1. sub fin.* Atque ea quoque ossa, infra supraque conjuncta, media dehiscunt. *h. e.* distant, *s' allargano, s' allontanano*. ¶ *Dehisse* præterit. infiniti. *Varr. l. 4. L. L. c. 32.* In eo loco dehisse terram.

DEHONESTAMENTUM, i, n. *guastamento, deformità, ἀσχημοσύνη, αἶσχος*, quod gratiam & honestatem alicui rei adimit. Unde vultus dehonestamentum dicitur cicatrix, vultum hominis dedecorans. *Sallust.* apud *Gell. l. 2. c. 27.* Quo dehonestamento corporis maxime lætabantur. Adde *Taciti* similem locum *l. 4. Hist. c. 13.* ¶ Item contumelia, turpitudo, *vergogna, disonore*. *Senec. de Constant. Sapient. in f.* Contumeliæ, verba probrosa, ignominiæ, & cetera dehonestamenta. *Tacit. 12. Ann. c. 14.* Auribus decisis vivere jubet, ostentui clementiæ suæ, & in nos dehonestamento. *Id. 2. Hist. c. 87.* Scurræ, histriones, aurigæ, quibus ille amicitiarum dehonestamentis mire gaudebat. *Id. 14. Ann. c. 21.* Sine ullo insigni dehonestamento id spectaculum transiit. *senz' alcun grave inconveniente*. *Justin. l. 28. c. 2.* Qui uxores cum propter originis dehonestamenta non invenirent, vi publica rapuerint. *per la viltà de' natali*.

DEHONESTATIO, onis, f. dedecoratio, dehonestamentum. *Tertull. de Pudic. c. 18.* Dolores & dehonestationes sustinet.

DEHO-

DEHONESTO, as, a. 1. *disonorare, recar vergogna*, ἀτιμάζω, dedecore afficio, honestatem adimo. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 16.* Romanam dehonestantes imperium. *Tacit. 16. Ann. c. 14.* Dehonestare famam suam. *Id. 3. Ann. c. 70.* bonas artes. Adde *Sueton. in Claud. c. 30.*

DEHONESTUS, a, um, non honestus. *Gell. l. 19. c. 10.* Dehonestum deculpatumque verbum. *voce basse.*

DEHONORARIUS, a, um, adject. inhonestus. *Tertull. in Apolog. c. 39.* Si quod arcæ genus est, non dehonoraria summa, quasi redemptæ religionis congregatur. Al. aliter leg.

DEHONORATUS, a, um, honore privatus. *Oros. l. & cap. 2.* Dehonorata Babylon.

DEHORTATIO, onis, f. *dissuasione*, ἀποτροπή, actus dehortandi. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 15. ad fin.* Comminatio dehortationis accessio est.

DEHORTATIVUS, a, um, ad dehortandum inserviens. *Priscian. l. 15. pag. 1020. Putsch.* Ne, est dehortativum.

DEHORTATORIUS, a, um, adject. *dissuasivo*, ἀποτρεπτικός, ad dehortandum pertinens. *Tertull. in Apolog. c. 22.* Dehortatorium plane a bono.

DEHORTOR, aris, com. 1. *sconsigliare, dissuadere*, ἀποτρέπω, dissuadeo. *Cic. in Pison. c. 39.* Res ipsa & Reipubl. tempus aut me ipsum, aut alium quempiam aut invitabit, aut dehortabitur. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 3. ad fin.* Dehortari ab aliqua re. *Terent. Phorm. 5. 7. 17.* Dehortatus est me, ne darem. *Cato apud Gell. l. 13. c. 24.* Multa me dehortata sunt huc prodire, anni, ætas, vox, vires. *Sallust. in Jug. c. 33.* Multa me dehortantur a vobis, Quirites, ni studium reipubl. omnia superet. *h. e.* a vobis alienant, deterrentque a vobis defendendis. ¶ Prima syllaba longa est. *Enn. apud Gell. l. 7. c. 2.* Annibal audaci cum pectore dehortatur, Ne bellum faciam. *Non. c. 2. n. 33.* legit *de me hortatur*, h. e. me dehortatur: ut sit tmesis.

DEIANIRA, æ, f. Δηϊάνειρα, filia fuit Oenei Ætoliæ regis, cujus Regia Calydon erat. Propter pulchritudinem a multis procis expetebatur. Tandem primo desponsata est Acheloo, deinde Herculi. Itaque nuptiarum gratia ortum est inter eos certamen. Sed Achelous victo Herculi cessit. Porro cum Hercules transiturus esset Evenum Ætoliæ fluvium, qui tunc temporis maxime excreverat, Nessus Centaurus seipsum ultro obtulit ad transvehendam Deianiram: eaque celeriter trajecta, dum Hercules tardius sequitur, longe illaos vitiare voluit. Quod videns Hercules, sagittis Hydræ sanguine infectis Centaurum transfixit. Hic se moriturum sentiens, ut hostem ulcisceretur, Deianiræ vestem suam proprio sanguine perfusam dono dedit, asserens, ei vim amatoriam inesse, & si hac maritus indueretur, ipsum ab aliarum mulierum amore avocatum iri. Mulier animis credula munus accepit. Cum autem audisset maritum suum in Eubœa amore Joles Euryti filiæ detineri, Nessi vestem viro perferendam Lychæ famulo tradidit. Hercules nihil mali suspicans, cum paulo post in Oeta monte Jovi sacrificaturus eam induisset, tantis cruciatibus affectus est, ut in furorem versus, Lycham e monte in Euboicum mare dejecerit, qui in scopulum mutatus est: ipse autem, arcu & sagittis Philoctetæ commissis, se in ardentem pyram conjecerit. Quod Deianira audiens, dolore percita, Herculis se clava interfecit. Ex ejus sanguine nata est herba, quæ Nymphæa, item Heracleon dicitur. *Ovid. l. 9. Metam. Senec. in Herc. Oet. Hygin. fab. 34. & 36. &c.*

DEIDAMIA, æ, f. Δηϊδάμεια, filia fuit Lycomedis regis Scyri insulæ, quam Achilles, cum inter regis hujus filias sub muliebri habitu lateret, gravidam fecit, & ex ea Pyrrhum genuit. *Propert. l. 2. el. 9. v. 15.* Scyria nec viduo Deidamia toro. V. *Stat. l. 1. Achill.*

DEJECTE, abjecte. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 27. sub fin.* Lenitatem Dei, pro captu mediocritatis humanæ dejectius conversatam, ut pusillitatem depretiatis.

DEJECTIO, onis, f. *il buttar giù*, actus dejiciendi, depulsio, *rovina*, καταβολή. *Cic. pro Cæcin. c. 20.* Qui illam vim dejectionemque tuo rogatu, aut tuo nomine fecerit. *h. e.* expulsionem de fundo. *Modestin. Dig. lib. 49. tit. 16. leg. 3.* Pœnæ militum sunt militiæ mutatio, gradus dejectio, ignominiosa missio. *privazione del grado.* *Jul. Firmic. l. 2. c. 3.* Altitudines Stellarum & dejectiones. *abbassamenti.* ¶ Translate *Senec. cap. ult. l. 2. natur. quæst.* Honestius judicas dejectione animi perire, quam fulmine! *h. e.* abjectione, demissione. ¶ Apud medicos *dejectio* (subintellige *alvi*) est alvi solutio, *mossa di corpo, soccorrenza*. *Cels. l. 1. c. 3.* Dejectio a medicamento petenda est, ubi venter suppressus parum reddit. *Senec. ep. 122. a med.* Alias nervi nos, alias pedes vexant: nunc dejectio, nunc destillatio. *Cels. l. 2. c. 12.* Moliri dejectionem medicamentis. *Id. ibid. c. 7.* Subita dejectio. *Id. in præfat. ad fin.* Laborare dejectionibus.

DEJECTIUNCULA, æ, f. levis dejectio. *Scribon. Larg. compos. 52.* Faciunt ad dejectiunculas, & ad omnem fluorem.

DEJECTO, as, a. 1. frequentat. a dejicio. *Matius in Mimiambis apud Gell. l. 20. c. 9.* Dein coquenti vasa cuncta dejectat.

DEJECTOR, oris, m. qui dejicit. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 3. leg. 5. ante med.* In factum dandam esse actionem Labeo ait adversus dejectorem. Plane si locaverit dejectori, etiam ex locato habebit actionem. *h. e.* qui e fenestra in caput prætereuntium quidpiam dejecerit.

DEJECTUS, us, m. dejectio, *il gettar in giù*. *Liv. l. 9. c. 2.* Angustias septas dejectu arborum, saxorum ingentium objacente mole, invenere. *Ovid. 1. Metam. v. 570. de Peneo fluv.* Dejectuque gravi tenues agitantia fumos Nubila conducit, summasque aspergine silvas Impluit. *h. e.* præcipites deorsum aquas agendo. *Senec. de consol. ad Marc. c. 18. ante med.* dejectus fluminum. *lo scorrer in giù*. Et *epist. 56. ante med.* Dejectus aquæ. ¶ Item locus declivis, unde aliquid dejici potest, *declive, pendio*. *Plin. l. 33. c. 4.* Ad capita dejectus in superciliis montium piscinæ cavantur. *h. e.* ubi aqua incipit dejici. *Vitruv. l. 6. c. 3.* Trabes habeant asseribus stillicidiorum in medium compluvium dejectus. *grondaja*. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 8.* Collis ex utraque parte lateris dejectus habebat. *h. e.* declivitates. *Plin. l. 2. c. 71.* In dejectu positus. *in pendio.* ¶ Item injectus. *Stat. 4. Theb. v. 272.* Cornipedem trepidos suetum prævertere cervum, Velatum geminæ dejectu lyncis agebat. *h. e.* injectu pellis a lynce.

DEJECTUS, a, um, *gettato giù, abbattuto*, deorsum jactus, deturbatus. *Virg. 9. Æn. v. 770.* Caput ictu ensis dejectum. *Cæs. 2. B. Civ. c. 22.* Dejecta turris. *Id. l. 7. B. Gall. c. 28.* Hostes muro, turribusque dejecti. *Liv. l. 28. c. 7.* Dejectum præsidium. *cacciato*. *Ovid. 2. Fast. v. 353.* lectu graviter dejectus ab alto. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43.* Dejectus in inferiorem locum. *Curt. l. 6. c. 2.* Dejecti in terram oculi. *Virg. 12. Æn. v. 480.* Lavinia oculos dejecta decoros. *h. e.* habens oculos dejectos: Græca constructio. Sic *Stat. 3. Theb. v. 367.* Dejectus vultum. & *Ovid. 2. Amor. el. 4. v. 11.* Sive aliqua est oculos in se dejecta modestos. *Tacit. Ann. 14. c. 30.* Feminæ in modum Furiarum, veste ferali, crinibus dejectis. *co' capelli sciolti.* *Valer. Flacc. l. 3. v. 594.* Flumina dejecta saxis. *che cadono giù da rupi*. *Virg. 4. Æn. v. 152.* feræ saxi dejectæ vertice capræ, Decurrere jugis. ¶ Item abrasus, detractus. *Plin. l. 28. c. 17.* Ramenta pellis cervinæ dejecta pumice. ¶ Item læsus ex eo, quod ex alto dejectus sit. *Plin. l. 26. c. 13.* Ruptis, convulsisque, ex alto dejectis, centaurium majus. *Id. l. 29. c. 2.* Lanam succidam imponunt incussis, collisis, contritis, dejectis. ¶ Item prostratus, occisus. *Curt. l. 3. c. 5.* Non in acie saltem, non ab hoste dejectum, sed abluentem aqua corpus ereptum esse. *Nepos in Thrasyb. c. 2. extr.* In prœlio cecidit Critias. Hoc dejecto, &c. *Curt. l. 8. c. 1.* Quatuor millibus ferarum dejectis, in eodem saltu cum exercitu epulatus est. *Virg. 6. Æn. v. 581.* Titania pubes dejecti fulmine. ¶ Translate *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 8.* Dejectus spe. *caduto di speranza*. & *lib. 5. c. 46.* opinione. *deluso della sua credenza*. *Virg. 10. Æn. v. 857.* quamquam vis alto vulnere tardat, Haud dejectus, equum duci jubet. *non perduto d' animo.* (Adde *Stat. 3. Theb. v. 315.*) *Id. 3. Æn. v. 317.* quis te casus dejectam conjuge tanto Excipit? *privata d' un tal marito.* *Stat. 5. Theb. v. 47.* Dejectus regno. *Cic. Attic. l. 16. ep. 15.* de gradu. V. *Dejicio*. ¶ Abjectus, vilis. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 6.* Cum duo dei pronuntiantur, duo summa magna, necesse est, neutrum altero sit aut sublimius, aut dejectius.

DEJERATIO, onis, f. *giuramento*, juramentum. *Tertull. de pœnit. c. 4.* Testari sub dejeratione.

DEJĔRO, as, avi, atum, n. 1. *giurare e protestare*, διόμνυμι, valde juro. *Plaut. Men. 5. 2. 63.* Me abstulisse dejerat. *Propert. l. 4. eleg. 3. v. 42.* Dejerat hiberni temporis esse moras. *Terent. Hecyr. 5. 2. 5.* Bacchis dejerat persancte. *Gell. l. 1. c. 3.* Dejerare falsum. *Varr. l. 4. L. L. c. 21.* Dejerare per cælum. Hic pro simplici *juro* ponitur. ¶ Dicitur etiam *dejuro*, as. *Plaut. Cas. 3. 5. 37.* Per omnes deos & deas dejuravit, occisurum eum hac nocte. Adde *Rud. 5. 2. 49.* & *Gell. l. 7. c. 18. & 11. c. 6.* ¶ Ad locum cit. *Terentii* subdit *Donatus*, pænultima correpta dici *dejĕro* cum significdens juro: producta vero, cum, valde juro. Cave, homini horum quidquam credulis.

DEIFICUS, a, um, qui deos facit. *Tertull. in Apolog. c. 11.* Concedetis, illum deum deificum justitia præcellere.

DEJICIO, is, jeci, jectum, a. 3. *gettare a basso*, καταβάλλω, deorsum jacio. *Horat. l. 1. od. 2. v. 15.* vidimus Tiberim ire dejectum monumenta Regis, Templaque Vestæ. *Auct. de B. Hispan. c. 13.* Balista dejecit turrim. *Liv. l. 4. c. 19.* Equo quempiam dejicere. *Tacit. 6. Ann. c. 19.* Saxo Tarpeio dejicitur. *Plaut. Stich. 2. 2. 31.* araneas de foribus. *Virg. 8. Æn. v. 427.* Fulmen erat: toto Genitor quæ plurima cælo Dejicit in terras. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 14.* aliquid in mare. *Id. pro Rosc. Amer. c. 35.* de ponte aliquem in Tiberim. *Id. 1. Phil. c. 2.* jugum a cervicibus. *Liv. l. 28. c. 6.* Venti a præaltis montibus se dejiciunt. *calano impetuosamente.* *Nepos in Dione, c. 4.* Dejicere se a superiore parte ædium. *precipitarsi.* *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 18.* se de muro. *Id. l. 3. B. Gall. c. 26.* se per munitiones. *Cic. 8. Phil. c. 2.* Cujus præsidium Claterna dejecit Hirtius. *cacciò fuori.* *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 37.* Præsidium ex saltu dejicere. & *l. 4. B. Gall. c. 28.* Tanta tempestas coorta est, ut naves ad inferiorem partem insulæ dejicerentur. *furono spinte.* *Id. l. 1. B. Civ. c. 6.* Dejicere sortes. *h. e.* in urnam conjicere sortiendi causa. *Plaut. Stich. 2. 2. 36.* Dejicere pernam, glandium. *h. e.* detrahere a carnario in usum cœnæ. *Liv. l. 23. c. 47.* equum in viam. *h. e.* e loco altiore in viam demittere. *Id. l. 1. c. 40. extr.* Elatam securim in caput dejecit. *h. e.* defixit. *Id. l. 7. c. 10. a med.* Vanum cæsim cum ingenti sonitu ensem dejecit. *tirò un gran fendente.* & *Cato R. R. c. 156. & 158.* Alvum si voles dejicere. *muover il corpo.* Hinc Dejectum. *Varr. l. 2. R. R. c. ult.* Casei ovilli minimi cibi, & qui facillime dejiciantur, caprini. *che facilmente si digeriscono.* ¶ Significat etiam prostrare, & occidere. *Virg. 11. Æn. v. 642.* Catillus Iolam Ingentemque animis, ingentem corpore & armis Dejicit Herminium. *Valer. Flacc. l. 2. v. 190.* Glaucoque bovem, Thetidique juvencam Dejicit Ancæus. *h. e.* mactat. ¶ Dejicere oculos, *abbassare, o volger altrove*. *Cic. Verr. 6. c. 15.* Pueri oculos de isto nusquam dejicere, neque ab argento digitum discedere. *Id. Verr. 7. c. 71.* Si tantum oculos dejecerimus, præsto esse insidias. *Quintil. l. 1. c. 11. (al. 19.)* Dejecti in terram oculi. ¶ Translate *Cic. in Orat. c. 37.* Nos magno semper usi impetu, sæpe adversarios de statu

tu omni dejecimus. *Id. 2. Verr. c.* 8. Dejicere aliquem ædilitate. *h. e.* efficere ut ædilitatem non obtineat. (Sic *Liv. l.* 38. *c.* 35. Cum M. Æmilium Lepidum inimicum, eo quoque anno petentem (*consulatum*) dejecisset.) *Id. Verr.* 7. *c.* 61. Hac se commemoratione civitatis omnia verbera depulsurum, cruciatumque a corpore dejecturum arbitrabatur. *allontanare*. *Id. Phil.* 1. c. 2. Dejicere oculos a republica. *h. a.* avertere. *Id. Verr.* 7. *c.* 49. *extr.* alicui metum. *togliere*. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 5. multum de terrore doloris. *h. e.* detrahere, deminuere. *Id. ibid.* aliquem de sententia. *fargli mutar parere a forza di ragioni*. *Id.* 1. *Offic.* c. 23. aliquem de gradu. *h. e.* de constantia deducere: ductum ab iis qui pugnantes retro impelluntur ab adversario. Est autem proverbii genus, ut *Cic. ibid.* admonet. ¶ Pertinet etiam ad consuetudinem forensem, qua *dejicere* dicuntur, qui de possessione aliquem expellunt. Hac de re multa *Cicero pro Caecin.* & *JCti* toto *tit.* 15. *lib.* 43. *Dig.* ¶ Alia huc pertinentia V. in *Dejectus*.

DEJICITANS. V. *Decitans*.

DEIN, *poscia*, adverb. ordinis, idem ac *deinde* per apocopen. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 42. Dein quæ sequuntur. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 101. Unguibus & pugnis, dein fustibus, atque ita porro Pugnabant armis. *Terent. Andr.* 3. 3. 30. Spero, dein facile ex illis se se emersurum malis. *Liv. l.* 9. *c.* 31. Dein postquam ad signa undique coibant, consul desilit ex equo. *Plin. l.* 5. *c.* 32. Appellata est Cronia, dein Thessalis, dein Maliande. ¶ Poetæ fere monosyllabon faciunt. Ad *Horat.* allatum adde *Catull. carm.* 5. *v.* ſt. & 10. & *Propert. l.* 3. *el.* ſt. *v.* 15. & *l.* 4. *el.* ſt. *v.* 83. Tamen primam corripit *Paulin. Nolan. carm.* 17. *v.* 131. Excita, ut mersum (*Jonam*) caperet, deinque Redderet haustum.

DEINCEPS, *susseguentemente*, *successivamente*, ἑξῆς, adverb. quo significatur ordo continens unius rei post aliam subsequentis: a *deinde* & *capio* ut *Fest.* docet. *Varr. l.* 1. R. R. c. 14. Sepes ex arboribus truncis demissis in terram, deinceps constitutis. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 47. Pæon oritur a brevibus deinceps tribus, extrema producta, ut *domuerant*. & 1. *Offic.* c. 13. *extr.* De justitia satis dictum est. Deinceps, ut erat propositum, de beneficentia dicatur. *Quintil. l.* 7. c. 10. Primus, secundus, deinceps. *e così di mano in mano*. *Varr. l.* 3. R. R. *c.* 9. Gallinæ villaticæ sunt, quas deinceps rure habent in villis. *continuatamente*. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c. ult.* Reliquis deinceps diebus Cæsar silvas cædere instituit. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 18. Quos video deinceps tribunos plebis per triennium fore. *l'un dopo l'altro*. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 2. Morem apud majores hunc epularum fuisse, ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibias clarorum virorum laudes. *in ordine*, *l'un dietro l'altro*. *Id. de clar. Orat. c.* 3. Postea que prosperæ res deinceps multæ consecutæ sunt. *Id. ibid.* c. 90. *extr.* Deinceps inde multæ causæ, &c. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. Ut annales Ennii deinceps legi possint. *ordinatamente dal principio al fine*. *Id.* 1. *Offic. c.* 14. Principes sunt patria & parentes: proximi liberi: deinceps bene convenientes propinqui. *Id.* 1. *de Divin.* c. 30. Qui primus, qui secundus, qui deinde deinceps moriturus esset. *Al. omittunt* deinde. *Id.* 3. *de legib.* c. 2. Deinde etiam deinceps posteris prodebatur. *Auct. ad Herenn.* c. 9. *l.* 1. Ne id, quod semel supra diximus, deinceps dicamus. *h. e.* statim post. Sic *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 8. Perge deinceps. *va avanti senza interrompere*. ¶ Videtur olim adjective fuisse usurpatum, *deinceps*, *inceps*, vel *inceptis* (ut *princeps*, *anceps*) pro eo, qui proxime sequitur. *Festus*: Deincipem antiqui dicebant proximum quemque captum, ut principem primum captum. *Idem*: Deinceps qui deinde cepit, ut princeps, qui primum cepit. *Apul. in Florid. n.* 16. (*al. l.* 3.) Sine intermissione deincipiti die perrecturus.

DEINDE, *poscia*, *dipoi*, *dopo*, postea, exinde, tum, εἶτα, ἐντεῦθεν: & continuationem aliquam temporis, ordinemque significat. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 7. Tibi obviam non prodirem? primum Appio Claudio; deinde imperatori; deinde more majorum; deinde, quod caput est, amico? (Adde 2. *de Invent. c.* 49. ubi octies repetitur.) *Id.* 1. *Agrar. c.* 2. Jubent venire agros Attalensium; deinde regios; deinde Corinthium; post autem agros in Hispania; tum vero ipsam Carthaginem. *Cels. l.* 2. *c.* 18. Aqua levissima pluvialis est; deinde fontana; tum ex flumine; tum ex puteo; post hæc ex nive, &c. ¶ Jungitur & aliis particulis. *Varr. l.* 5. *L. L. c.* 6. Actionum trium, primus agitatus mentis; deinde tum dicere; ac postremo facere. *Liv. l.* 41. *c.* 24. *extr.* Legati deinde postea missi ab rege. *Cic. pro Mil. c.* 24. Deinde postea se gladio percussum esse ab uno de illis. *Terent. Andr.* 3. 2. 3. Primum fac, isthæc ut lavet: post deinde, &c. *Cels. l.* 7. *c.* 8. Trajicere id cavum celeriter: postea deinde imponere id, quod purget. *Nep. in Eum. c.* 5. Deinde post verberibus cogebat exsultare. *Plaut. Trinum.* 5. 2. 103. Deinde porro nolo quidquam prædices. *Cic. in Pison.* c. 31. *sub fin.* Deinde ad extremum neque se, neque generum tribunum plebis defuturum. ¶ *Nunc deinde* apud *Virgil.* singularem usum habet, *Æn.* 12. *v.* 889. Quæ nunc deinde mora est? aut quid jam, Turne, retractas? *h. e.* nunc postquam cursu frustra conatus ex certamen evadere, postquam ensem recuperasti, deinde, seu post hæc quid moraris? ¶ In carmine fere est dissyllabum: passimque occurrunt exempla. Raro trisyllabum, correpta priore. *Sidon. carm.* 9. *v.* 272. Nec qui consimili deinde casu Ireti fuit bistrionis exsul. *h. e.* Juvenalis. *Prudent. in Diptych. n.* 1. Eva columba fuit tunc candida, nigra deinde. Adde *Paulin. Nolan. carm.* 24. *Nat. S. Fel.* 9. *v.* 45.

DEINSUPER, *di sopra*, ἄνωθεν, desuper. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 12. *n.* 48. Ad medium quasi deinsuper astantium manibus in murum attollitur.

DEINTEGRO, as, avi, atum, a. 1. imminuo, corrumpo. *Catul.* apud *Non. c.* 2. *n.* 255. Nomen virginis deintegravit.

DE INTEGRO, adverb. V. *Integer*.

DEIONIDES, æ, m. patronymicum. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 442. Tunc sunt invalidus, Deionidesque juventa Robore Miletum, Phœboque parente superbum Pertimuit. *h. e.* cui mater Deione fuit.

DEIOPEIA, æ, f. una ex Nymphis Junonis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 76.

DEJOTARIANUS, a, um, ad Dejotarum pertinens: quo nomine fuit rex Armeniæ minoris, pro quo exstat oratio Ciceronis. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 373. *n.* 4. L. Bæbius L. F. Galeria Juncinus...... Trib. Milit. leg. XXII. Dejotarianæ, &c. *Serv. ad Æneid.* 9. *v.* 546. Dejotariane oratio. *h. e.* Ciceronis pro Dejotaro.

DEIPARA, æ, f. quæ Deum peperit. Ita *Justin. Imp. lib.* 1. *Cod. tit.* 1. *leg.* 6. Latine reddit Græcum Θεοτόκος, quod de Virgine Maria Dei matre dicitur.

DEIPHILE, es, f. Δηιφίλη, filia Adrasti regis, uxor Tydei, mater Diomedis. *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 101.

DEIPHOBE, es, f. Δηιφόβη, filia Glauci, vulgo Sibylla Cumana. *Virg.* 6. *Æn. v.* 36. & *Serv.*

DEIRATUS, valde iratus. Tribuitur a nonnullis *Lucretio l.* 6. *v.* 69. ubi alii leg. *delibata*, al. aliter.

DEITAS, atis, f. *deità*, *divinità*, θειότης, divinitas. *Arnob. l.* 1. *pag.* 26. A quo ipsam deitatem, ut ita dicam, sortiti se esse sentiunt. *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei*, c. 1. Hanc divinitatem, vel, ut sic dixerim, deitatem: nam & hoc verbo uti jam nostros non piget, ut e Græco expressius transferant, quod illi θειότητα appellant. *Prudent. in Apoth. v.* 144. Qui negat intuitu fontem Deitatis adiri. Adde *Hieronym. ep.* 57. *ad Damas.*

DEJUGIS, e, adject. *Auson. in Mosell. v.* 163. festinantesque coloni Vertice nunc summo properant, nunc dejuge dorso, Certantes stolidis clamoribus. *h. e.* de jugo montis declivi.

DEJUGO, as, a. 1. *disgiungere*, ἀποζυγόω, disjungo. Translate *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 156. & 571. Per nostram egregiam unanimitatem, quam memoria dejugat.

DEJUNCTUS. V. vocem sequent.

DEJUNGO, is, a. 3. *disgiungere*, διαζεύγνυμι, disjungo. *Cic. de Univ.* c. 5. Ut eadem sint ea, quæ dejuncta fuerunt. *Plaut. Asin.* 3. 3. 75. Dejungere amantes. *Inscript.* apud *Gud. pag.* 2003. *n.* 2. Si quis hac transeat juncto dejunctove jumento.

DEJURIUM, ii, n. *giuramento*, ὅρκος, jusjurandum. *Gell. l.* 7. *c.* 18. Quoniam dejurio vincti essent.

DEJURO. V. in *Dejero*.

DEJUVO, as, a. 1. non juvo. *Plaut. Trin.* 2. 2. 63. Deserere illum, & dejuvare in rebus adversis pudet.

DELABOR, eris, lapsus sum, dep. 3. *scorrer giù*, *cadere*, κατολισθαίνω, deorsum labor, decido. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 46. Quemadmodum ex utraque parte tecti aqua delaberetur. *Tibull. l.* 2. *el.* 7. *v.* 51. ab excelsa præceps delapsa fenestra. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 685. gradibus nitidis delabitur. *Cic.* 2. *Offic. c.* 12. Arma delapsa de manibus. *Virg. Ecl.* 6. *v.* 16. Serta delapsa capiti. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* c. 82. In scrobes delapsi defodiebantur. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 101. superas delapsa per auras Pallas adest. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 34. flumen medio alveo cum pace delabens Etruscum in mare. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 127. ad æquoream delabere Lemnon. *h. e.* descende. *Aurel. Vict. de vir. illustr.* c. 64. Delabi in insidias. *cadere in agguato*. ¶ Translate *Cic. Attic.* 7. *ep.* 5. Delabi in morbum. *Id.* 2. *de Orat.* c. 60. Nonnunquam in hoc vitium scurrile delabitur. *Gell. l.* 14. c. 3. *sub fin.* Delabi in suspiciones. *cader in sospetto*. *Cic. de Fato*, c. 17. Delabitur in eas difficultates, ut necessitatem fati confirmet invitus. *Id. in Partit.* c. 4. Aut a minoribus ad majora ascendimus, aut a majoribus ad minora delabimur. *passiamo*, *vegniamo*. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. c. 6. Nescio quo pacto ad præcipiendi rationem delapsa est oratio mea, cum id mihi propositum initio non fuisset. *il mio discorso è passato a dar precetti*. *Id.* 1. *de Orat. c.* 22. Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberemini. *Id.* 6. *Fam. ep.* 10. *ad fin.* Ipse quotidie mihi delabi ad æquitatem, & ad rerum naturam videtur. *mi pare*, *che venga più trattabile*. *Id.* 4. *Acad. c.* 18. Carneadem audiebamus solitum esse delabi interdum, ut diceret, opinaturum esse sapientem. *lasciarsi uscir di bocca*. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 15. *v.* 33. Scribere sæpe aliud cupiens, delabor eodem. *torno a quel di prima*. *Cic.* 12. *Attic. ep.* 47. De Mustela, ut scribis: ut est magnum opus est. Eo magis delabor ad Clodiam. *inclino più ad appigliarmi a Clodia*. *Id.* 2. *Offic.* c. 18. Rem familiarem delabi sinere. *Al. rectius leg.* dilabi. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 55. *ad fin.* Ille nulla voce delabens, insita virtute concidit tacitus. *h. e.* nullo verbo aut gemitu timorem ostendens. Al. aliter leg.

DELABORO, as, n. 1. valde laboro. *Afran.* apud *Non. c.* 4. *n.* 423. Hic noster delaborat.

DELACERO, as, a. 1. *stracciare*, συσπαράττω, valde lacero, conscindo. *Plaut. Capt.* 3. 5. 14. Qui me meamque rem tuis scelestis falsidicis fallaciis delaceravisti.

DELACRYMATIO, onis, f. *uscita di lagrime*, ὑγροδάκρυσις. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Vis ejus collyriis oculorum aptissima, & delacrymationibus mordendo proficiens. *Id. l.* 25. c. 13. Capnos delacrymationem facit, ceu fumus.

DELACRYMATORIUS, a, um, adject. ad delacrymationem pertinens, ut delacrymatorium collyrium, *Marcell. Empir.* c. 8.

DELACRYMO, as, avi, atum, n. 1. *lagrimare*, ἀποδακρύω, est lacrymas, vel aquam more lacrymantis demittere. *Colum. l.* 4. *c.* 9. *de vite*. Ut in terram potius decora, quam in germen delacrymet.

DELÆVO, V. *Deleo*.

DELAMBO, is, a. 3. *leccare*, λείχω, idem ac lambo. *Stat.* 2. *Theb. v.* 681. Molliaque ejecta delambit vellera lingua.

DELAMENTOR, aris, dep. 1. *lamentarsi*, valde lamentor, ἐποδύρομαι.

Ovid. 11. *Metam.* v. 331. Et natam delamentatur ademptam.

DELAPIDATUS, a, um, *lastricato*, λιθόστρωτος, lapide stratus. *Fest.*

DELAPIDO, as, a. 1. *purgare da' sassi*, lapides ex aliquo loco eximere, auferre, sive lapidibus purgare. *Cato R. R. c.* 46. Locum bipalio vertere, delapidare, circumque sepiee.

DELAPSUS particip. V. *Delabor*.

DELAPSUS, us, m. *declivio*, *scorrimento*, ὑπόρρευσις, declivitas, defluxio. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 6. *in f.* Campestee locus, qui est ad libellam æquus, cum aquæ non habent delapsum, fieri solet uliginosus.

DELARGIOR. V. *Dilargior*.

DELASSABILIS, le, adject. *stancabile*. *Manil. l.* 4. *v.* 242. Et faciles motus, nec delassabile pectus.

DELASSATUS, a, um, adject. *stanco*, *stantata*, valde lassatus. *Plaut. Asin.* 5. 2. 22. Delassatus labore.

DELASSO, as, a. 1. *stancare*, κοπόω, valde lasso. *Horat.* 1. *Ser. sat.* 1. *v.* 14. Cetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem Delassare valent Fabium.

DELATIO, onis, f. *delazione*, *accusa*, *spiagione*, ἔνδειξις, actus deferendi, accusatio, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 8. Qui sibi delationem nominis, & capitis periculum ostentarat. *Id. in Divin. Verr. c.* 15. Dare delationem alicui. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 10. Delationem factitare.

DELATOR, oris, m. *accusatore*, *rapportatore*, *spia*, ἐνδείκτης, nccultus accusator, ealumniator. *Sueton. in Domit. c.* 9. Princeps, qui delatores non castigat, irritat. *Id. in Ner. c.* 10. Præmia delatorum Papiæ legis ad quartas redegit. Adde *Plin. in Paneg. c.* 34. & 35. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 48. *Martial. l.* 1. *epigr.* 4. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 30. &c. Loquuntur autem de certo hominum genere, qui Romæ sub Imperatoribus quæstum delationibus faciebant. Hi neque suam, neque suorum injuriam prrsequebantur, sed sola præmii spe, & ut Principi gratificarentur, deferebant quoscumque reos ad Principem, aut magistratum, solo lucri amore, aut gratiæ ineundæ: genus hominum publico exitio repeetum, ut ait *Tacit. loc. cit.* Hos Urbe tum Domitianus, tum Trajanus expulisse laudantur a *Martial.* & *Plin. loc. cit.*

DELATORIUS, a, um, adject. ad delatorem pertinens, accusatorius, ut delatoria euriositas, *Ulpian. Dig. lib.* 22. *tit. & leg.* 6.

DELATURA, æ, f. *Tertull. l.* 5. *contra Marcion. c.* 18. *sub fin.* Vocabulum diaboli, quæro, ex qua delatura competat creatori. *h. e.* quo deferente.

DELATUS, a, um, *portato*, deorsum latus, & simplicitee latus, allatus: a *defero*. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 8. Longius delatus æstu, orta luce sub sinistra Britanniam relictam conspexit. *Stat.* 2. *Achill. v.* 347. terrasque freto delatus Achæas Hospitis Atridæ spoliat thalamos. ¶ Item exhibitus, datus, *esibito*, *data*. *Sil. l.* 16. *v.* 600. delato consul insignis honore. *Nepos in Epamin. c.* 4. Ereptum ad me pervenisse, quod delatum accipere noluissem. *Terent. Clem. Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 151. Delata hereditas intelligitur, quam quis possit adeundo consequi. ¶ Item denuntiatus, *riferita*. *Cæs.* 3. *B. Gall. c.* 23. Res ad concilium delata. ¶ Item accusatus, *accusata*. *Cic. in frag. contra C. Anton.* apud *Ascon.* A L. Calento furti delatus. ¶ Alia V. in *Defero*.

DELAVO, as, idem quod lavo. Affertur *Plaut. Rud.* 2. 7. 21. In mari quod delavi. Sed meliores libri habent *elavi*. *Apicius* tamen *l.* 8. *c.* 7. Porcellum liquamine delavas.

DELEBILIS, e, *che si può cancellare*, ἐξαλειπτὸς, qui deleri potest. *Martial. l.* 7. *epigr.* 83. Casibus hic nullis, nullis delebilis annis Vivet.

DELECTABILIS, le, *dilettevole*, τερπνὸς, qui delectat. *Tacit. l.* 12. *Ann. c.* 67. Infusum delectabili cibo boletorum venenum. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Præcentio delectabilis. *Id. l.* 2. *c.* 29. Fellivi & delectabiles apologi. *Apul. in Florid. n.* 17. (*al. l.* 3. *ad fin.*) Vox hominis & lyra concentu variatior, & tibia questu delectabilior.

DELECTABILITER, *dilettevolmente*, τερπνῶς. *Gell. l.* 13. *c.* 24. Delectabiliter ac decore depicta. *Id. l.* 15. *c.* 1. Declamare delectabiliter, & feliciter.

DELECTAMEN, inis, n. *diletto*, delectamentum. In quodam epigr. quod intee Priapeja referunt, alii tribuunt *Apulej.* At nobis casso saltem delectamine Amare liceat, si potiri non licet.

DELECTAMENTUM, ti, n. idem ac delectatio, *diletto*, *piacere*. *Cic. in Pison. c.* 25. Inania delectamenta puerorum. *Terent. Heaut.* 5. 1. 79. Qui me sibi peo ridiculo & delectamento putat.

DELECTATIO, onis, f. oblectatio, *dilettazione*, *diletto*, τέρψις, jucunditas, quam ex re aliqua percipimus: quam sic definit *Cic. l.* 4. *Tuscul. c.* 9. Delectatio est voluptas suavitate auditus animum deliniens: & qualis hæc est aurium, tales sunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & saporum, quæ sunt omnes unius generis, ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ voluptates. *Id.* 7. *Fam. ep.* 1. Afferre alicui delectationem. *Id. Fam.* 9. *ep.* 24. Magna te delectatione & voluptate privasti. *Id.* 1. *Offic. c.* 30. Duci delectatione videndi, & audiendi. *Id. Fam.* 6. *ep.* 12. *extr.* Litteræ habent delectationem. *h. e.* afferunt. *Id. post redit. in Sen. c.* 6. Gaudium & delectatio. *Id.* 1. *de Orat. c.* 43. Suavitas & delectatio. & *l.* 3. *c.* 38. Delectatio & jucunditas. *Id.* 2. *de Leg. c.* 6. Studii & delectationis causa scribere aliquid.

DELECTATOR, oris, m. qui delectat. Habetur in vet. lapide apud *Donium class.* 5. *n.* 66. sed mutilo, & lectionis incertæ.

DELECTATUS, a, um, particip. *chi si è dilettato*. *Nep. in Datam. c.* 3. Magnopere delectatus facto. ¶ Nominis etiam naturam induit, & gradus habet. *Gell. in præfat. Oper.* Sermo delectatior io otin. Alii leg. *delectantior*: alii alitee.

DELECTIO, onis, f. *scelta*, actus deligendi. *Vopisc. in Aurel. c.* 40. Senatus hanc eandem delectionem (*Imperatoris*) in exercitum refudit.

DELECTO, as, a. 1. *allettare*, *invitare*, proprie est allicere, a *lacto*. *Ennius* apud *Non. c.* 2. *n.* 224. Ut me Apollo ipse delectat, ductat Delphicus. ¶ Et quoniam quæ grata ac jucunda sunt, nos attrahere solent, factum est, ut delectare sit jucunditate afficere, *dilettare*, *dar piacere*, τέρπω. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 19. Me & superiores litteræ tuæ admodum delectaverunt. *Id. Fam.* 9. *ep.* 18. Tu te istic Atheriano jure delectato, ego me hic Hirciano. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 4. Cum Musis nos delectabimus animo æquo. *Id. ibid. ep.* 6. Aut libris me delecto, aut fluctus numero. *Enn.* apud *Gell. l.* 19. *c.* 10. Studet ibi: mentem atque animum delectat suum. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 7. *sub fin.* Me status hic reipublicæ non delectat. *Id. Attic.* 12. *ep.* 5. Cato me quidem delectat. *Senec. ep.* 39. *extr.* Consummata est infelicitas, ubi turpia non solum delectant, sed etiam placent. *Plin. l.* 1. *ep.* 22. Longis disputationihus otium suum delectare. *divertire*. *Cato R. R. c.* 30. & qui ab eo exscripsit *Plin. l.* 17. *c.* 9. Ubi sementim facturus eris, ibi oves delectato. *trattieni*, *e pasci*. Est qui legit *delegato*. ¶ Passive *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 3. *ad fin.* Duci & delectari declamatorio genere. *Id. in Pison. c.* 20. His ego rebus pascor, his delector, his perfruor. *Id. Fam.* 12. *ep.* 29. Ad hæc jucundissima consuetudo accedit, ut nullo prorsus plus homine delecter. *Id.* 2. *de Leg. c.* 7. In hoc admodum delector, quod, &c. *Id. in Orat. c.* 57. *sub fin.* & *in Divin. Verr. c.* 13. Delectari ab aliqua re. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 32. Vir bonus & prudens dici delector. *Phædr. l.* 5. *fab.* 3. *v.* 9. Quæ delectaris bibere humanum sanguinem. *Colum. l.* 1. *c.* 4. *a med.* Matrona amœnitate aliqua delectanda erit, quo patientius moretur cum viro. Al. leg. *demerenda*. ¶ Deponentis forma, *Petron. in fragm. Tragur. c.* 64. *Burm.* Nihil narras? nihil nos delectaeis? ¶ Activa voce impersonalium more, *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 13. Me magis de Dionysio delectat.

DELECTOR, oris, m. qui deligit, & speciatim qui militum delectum habet. *Frontin. l.* 4. *strategem. c.* 1. Pyrrhus delectori suo fertur dixisse: Tu grandes elige: ego eos fortes reddam.

DELECTUS, a, um, *scelta*, *eletto*, electus, ἐκλεκτὸς. *Cic. pro Dom. c.* 9. *extr.* Summus vir, sæpe ad extrema reipubl. discrimina delectus. *Plin. sub fin. l.* 14. Piso delectus curæ Urbis. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 3. Quæstorem habes non tuo judicio delectum, sed eum, quem sors dedit. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 35. altera quæ vehat Argo Delectos heroas. *Id.* 7. *Æn. v.* 152. delectos ordine ab omni, Centum oratores ire jubet. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 57. Delecti ex omnibus legionibus fortissimi viri. *Virg.* 11. *Æn. v.* 431. delectos Latio & Laurentibus arvis. ¶ Cum genitivo, Græco more, *Curt. l.* & *cap.* 4. Naves admoveri jubet, delectosque militum imponi. ¶ Scribitur & *dilectus* eodem sensu: quod in MSS. libris frequentissimum est.

DELECTUS, us, m. *scelta*, *distinzione*, actus deligendi, electio, ἐκλογή. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 37. Habere delectum verborum. *Id.* 5. *de Fin. c.* 30. Adhibere delectum ad aliquam rem. *h. e.* in aliqua re. & *lib.* 1. *c.* 10. Earum rerum hic tenetur a sapiente delectus, ut aut rejiciendis, &c. *s' osserva questa distinzione*. *Id.* 1. *Offic. c.* 41. *ad fin.* Habere delectum civis & peregrini. *far distinzione tra*, &c. & *cap.* 14. Ut in beneficentia delectus sit dignitatis. *s' usi distinzione a chi è più degno*. *Id.* 5. *Phil. c.* 5. Delectus judicum. *Id.* 1. *Offic. c.* 15. beneficiorum. *Id.* 4. *Verr. c.* 50. Iste, qui omnia jura pretio exæquasset, omniumque rerum delectum, atque discrimen pecunia sustulisset. *Id.* 4. *de Fin. c.* 25. Officia autem tolluntur, delectu omni & discrimine remoto. *Id. pro Planc. c.* 4. Populus, si judicat, non delectu aliquo, aut sapientia ducitur ad judicandum, sed impetu nonnunquam, & quadam etiam temeritate. ¶ Hinc *sine delectu* est nulla habita ratione, confuse, temere, *alla rinfusa*, *senza far distinzione*, ἀκρίτως. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 21. *extr.* Ceteri agri omnes, qui ubique sunt, sine ullo delectu decemviris addicentur. *Gell. l.* 20. *c.* 5. Aristoteles ἐξωτερικὰς auditiones vulgo juvenibus sine delectu præbebat. *Plin.* contra *l.* 2. *ep.* 13. Nuper ab optimo Principe trium liberorum ei jus impetravi: quod quamquam parce & cum delectu daret, tamen, &c. *Plin. alter l.* 7. *c.* 53. Plurimas prodidit Verrius: nos cum delectu modum servabimus. ¶ Sæpissime dicitur de militum delectu, *leva di soldati*. *Cic. de provinc. consul. c.* 2. *extr.* Exercitus superbissimo delectu & durissima conquisitione collectus. *Cæs. initio l.* 7. *B. Gall.* Habere delectum tota provincia. *Hist. de B. Alex. c.* 56. Instituere delectum. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 25. Legiones ex novo delectu conficere. *Nepos in Annib. c.* 6. *extr.* Novis delectibus multos contrahere. *Plin. l.* 7. *c.* 29. Agere delectum. *Id. l.* 6. *c.* 19. facere. *Liv. l.* 2. *c.* 27. decernere. & *cap.* 55. edicere. ¶ Scribitur & *dilectus* æque recte, & in optim. MSS. & libris editis multis legitur frequentissime.

DELEGATIO, onis, f. *delegazione*, *commissione*, actus delegandi, mandatum, quo id, quod facere debemus, alteri committimus, ἐπιτροπή. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 3. Nomen illud, quod est a Cæsare, tres habet conditiones: aut emptionem ab hasta; aut delegationem a mancipe, annua die; aut Vecteni conditionem semisse. *h. e.* translationem solutionis, ita ut ea ab aliquo mancipe fiat intra annum. V. *Manut. Senec. l.* 6. *de benef. c.* 5. Pecuniam dicimur reddidisse, quamvis non intervenerint nummi, sed delegatione & verbis perfecta solutio sit. *h. e.* cum ab alio solvi creditori curamus, v. gr. creditum aliquod nostrum creditori cedendo. *Id. ep.* 27. Ipse necesse est laborem tuum impendas, si effici cupis. Delegationem res ista non recipit. *non si può fare per mezzo d' altri*.

DELEGATORIUS, a, um, delegationem continens. Apud *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 7. *Cod. Theodos. tit.* 4. *leg.* 22. appellantur *delegatoriæ litteræ*, quibus delegatio aliqua continetur.

DELEGATUS, a, um, *commesso*, *delegato*, *deputato*, *sostituito*, commissus, demandatus. *Frontin. de aquæduct. in princip.* Omnis res ab

Im-

Imperatore delegata intentionem exigis coram. *Plaut. Amph. prol. v.* 67. & 83. Qui sibi mandassent, delegati ut plauderent. *Tacit. in Agric. c.* 2. Delegatum Triumviris ministerium. *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 5. *leg.* 1. *a med.* Delegatus emptor. ¶ Translate *Liv. l.* 10. *c.* 19. Eo rem adductam esse, ut omnis rei bene aut secus gestæ dacus dedecusque ad Volumnium sit delegatum. *Apul. in Apol.* Magia res est legibus delegata. *h. e.* tradita legibus puniendi causa.

DELEGO, as, avi, atum, a. 1. *commettere, affidare, ἐπιτρέπω*, demando, committo, trado alteri, qui meas vices impleat. *Cic. pro Dom. c.* 7. Petebatur a me frumenti copia, &c. delegavi amico locupletiori. *Cal. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 1. Laborem alteri delegavi. *Tacit. de Germ. c.* 20. Nec ancillis ac nutricibus infantes delegantur. *Sueton. in Calig. c.* 57. Cassium Longinum occidendum delegaverat. *avea dat' ordine, che s' uccidesse.* Sic *Plin. l.* 4. *ep.* 28. Imagines describendas pingendasque delegare. *Quintil. in proœm. l.* 4. Delegare alicui curam alicujus rei. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 28. *extr.* Hæc ipsa quæ nunc ad me delegare vis, ea semper in te eximia fuerunt. ¶ Translate *Liv. l.* 6. *c.* 28. Fortunæ loci delegaverant spes suas. *averano affidato.* *Id. l.* 21. *c.* 46. *extrem.* Servati consulis decus Cœlius ad servum Ligurem delegat. *attribuisce.* *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 22. Causam peccati mortuis delegare. *imputare, dar la colpa del disordine a' morti.* *Cic. pro Font. c.* 4. Crimen alicui delegare. ¶ Significat etiam *delegare, sostituire*, alium pro se substituere ad aliquid præstandum. *Colum. l.* 3. *c.* 10. *ante med.* Quis non imprudentissimum quemque huic negotio delegat? *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 19. Etiam si mihi adulteram, cui numerem, delegaverit, reddam. *Ulpian. & Paul. Dig. lib.* 46. *tit.* 2. *leg.* 12. & 13. Delegare debitorem. *h. e.* vice sua alium dare reum creditori, ut *Ulpian. ibid. leg.* 11. explicat. Sic *Id. Dig. lib.* 37. *tit.* 6. *leg.* 1. *circa med.* Delegare nomen paterni debitoris. *sostituire un credito.* Sic *Seneca l.* 4. *de Benef. c.* 11. Debitores nobis deos delegat, precaturque, pro se gratiam referant. ¶ Pro simplici mittere, *mandare*. *Cato R. R. c.* 30. Ubi sementim facturus eris, ibi oves delegato. Alii rectius leg. *delectato.* ¶ Et pro remittere. *Nepos in f. vita Caton.* Quare studiosos Catonis ad illud volumen delegamus. Al. leg. *relegamus.* ¶ Et pro transferre, *Liv. l.* 29. *c.* 22. *ad fin.* Pleminium conatum per quosdam urbem incendere, ut frangendi carceris haberet occasionem: patefacto dein scelere, delegatum in Tullianum ex Senatusconsulto.

DELENIFICUS, a, um, *piacevole, lusinghevole*, blandus, demulcens, blande capiens, θελκτήριος. *Lucil.* apud *Fulgent. de prisco serm. in f.* Nescio, quorsum mihi aveniant tua verba tam delenifica. *Plaut. Mil.* 2. 2. 36. Domi habet animum falsiloquum, domi dolos, domi delenifica facta. *Turpil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 115. Vide mirum ingenium, ac delenificum mulierum.

DELENIMENTUM, & Delinimentum, i, n. *carezze, lusinghe, raddolcimento*, θέλγημα, quidquid ad placandum, blandiendum, & mitigandum adhibetur. *Liv. l.* 4. *c.* 51. Aptissimum tempus erat, vindicatis seditionibus, delenimentum animis Volani agri divisionem objici. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 63. Vitæ delinimenta monstraveram tibi: tu mortis decus mavis. ¶ Sumitur & in malum partem pro illecebra & invitamento ad prava. *Liv. l.* 30. *c.* 13. Illam furiam omnibus delenimentis animum suum avertisse atque alienasse. *Id. l.* 39. *c.* 11. Illius excetræ delenimentis & venenis imbutum, nec parentis, nec deorum verecundiam habere. *Tacit. in Agric. c.* 21. Paulatim discessum ad delinimenta vitiorum, porticus, & balnea, & conviviorum elegantiam. *Maxim. lib.* 5. *Dig. tit.* 2. *leg.* 4. Novercalibus delinimentis instigationibusque corrupti. Adde *Afran.* apud *Non. c.* 1. *n.* 1.

DELENIO, & Delinio, Iis, ivi, itum, a. 4. *mitigare, placare, addolcire*, καταθέλγω, idem fere quod lenio, placo, mitigo. *In argum. Stichi Plautini.* Verbis delenitur commodis, habere ut sineret, quos semel nactæ forent. *Cic. pro Mil. c.* 35. Ut plebem non modo virtute flecteret, sed etiam tribus suis patrimoniis deliniret. *Id.* 2. *Offic. c.* 14. Ut milites blande appellando deleniant. *Phædr. in prol. l.* 3. *v.* 44. Remediis dolorem delenire. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 43. Delinire dolentem. *consolare.* ¶ Sumitur & in malam partem pro allicere, & mollem reddere, mentem adimere, *lusingare*. *Cic. pro Cluent. c.* 5. Animum adolescentis pellexit iis omnibus rebus, quibus illa ætas capi ac deliniri potest. *Id. pro Mur. c.* 35. Tu mihi summum imperium, tu gubernacula reipubl. petas fovendis hominum sensibus, & deliniendis animis, & adhibendis voluptatibus? *Plaut. Asin.* 2. 4. 28. Vah! delenire apparas. *Id. Cist.* 2. 1. 40. Tu me delenis: propter te hæc pecco.

DELENITIO, & Delinitio, onis, f. actus deleniendi, delenimentum. *Cic.* 2. *Offic. c.* 16. Ipsa delinitio multitudinis fit ad breve tempus. *h. e.* effusio pecuniæ, quæ fit ad multitudinem deliniendam. Al. leg. *delectatio.*

DELENITOR, & Delinitor, oris, m. qui delenit, mitigat, placat. *Cic. in Bruto, c.* 70. Ut etiam cum judice ipso, cujus delinitor esse debet orator, jurgio sæpe contenderet.

DELENITUS, & Delinitus, a, um, *mitigato, addolcito, accarezzato, preso*, mitigatus, blanditus, captus. *Titinn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 26. & *cap.* 4. *n.* 116. Verum enim dotibus deliniti, uxoribus ancillantur. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 9. Genus hominum in silvis dissipatum, disertorum oratione delinitum. *Id. Fam.* 15. *ep.* 16. Triennium est, cum virtuti nuntium remisisti, delinitus illecebris voluptatum. *Liv. l.* 7. *c.* 38. Capua instrumento omnium voluptatum delenitos militum animos avertit a memoria patriæ. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 10. Delinitus atque corruptus. *Plauti* verba illa *Amph.* 2. 2. 214. Delinitus sum profecto, ita ut me, qui sim, nesciam: *Nonius c.* 4. *n.* 115. exponit mente alienatus, neque, adeo captus, atque illectus sum, ut, &c.

DELEO, es, evi, etum, a. 2. *levar via, cancellare, togliere*, ἐξαλείφω, tollo, adimo, abstergeo. Etymologi ducunt ab *oleo* (unde & *aboleo*) quasi *deoleo*. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 4. *a med.* Rubeo, mihi crede: sed jam scripseram: delere nolui. *Id. pro Cluent. c.* 14. Hac Dinea testamentum faciente, cum tabulas prehendisset Oppianicus, digito legata delevit. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 522. scribit, damnatque tabellas, Et notat, & delet. *Cic. pro leg. Manil. c.* 3. Delere maculam. *Stat.* 1. *Achill. v.* 60. Pone natant, delentque pedum vestigia cauda. *Id.* 6. *Theb. v.* 415. delet sulcos iterata priores Orbita. *Plin. in f. l.* 25. Stigmata in facie mandragoras illitus delet. ¶ Item avertere, destruere, exstinguere, *distruggere, disfare*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 45. Urbes delevit, fruges perdidit. *Id. Agrar.* 2. *c.* 32. Delere ædificia. *Id. de Leg. l.* 2. *c.* 26. sepulcra. *Id. de Harusp. resp. c.* 4. T. Annius ad illam pestem comprimendam, exstinguendam, funditus delendam natus esse videtur. *Nepos in Themist. c.* 4. Astu incendio delevit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 70. Delere omnem exercitum. *Sil. l.* 7. *v.* 549. patiarne ante ora, manusque Civem deleri nostras? *che sia tagliato a pezzi.* ¶ Translate *Cic. pro Dejot. c.* 13. Senatus vero judicia tam honorifica, quæ unquam vetustas obruet, aut quæ tanta delebit oblivio? *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. Delevit mihi omnem molestiam recentior epistola. *Id. Divin. Verr. c.* 8. Exstinguere atque delere omnem improbitatem. *Id.* 1. *de Divin. c.* 5. Delere religionem. *Id.* 1. *Attic. ep.* 16. *ante med.* omne jus fasque. *Id. pro Sext. c.* 26. leges. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 27. turpitudinem fugæ virtute. *Petron. in Satyr. c.* 2. ingenium. *guastare.* & *cap.* 80. Sacramentum amicitiæ. *Cic. Phil.* 1. *c.* 1. omnem memoriam discordiarum oblivione sempiterna. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 2. ex animo omnem suspicionem. *Id. de Amic. c.* 3. & *Nepos in Alcib. c.* 8. *extr.* omne bellum. *h. e.* conficere, finire. *Horat. l.* 4. *od.* 9. *v.* 9. Nec si quid olim lusit Anacreon, Delevit ætas.

DELETILIS, le, qui delet. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 212. Parabis spongiam deletilem.

DELETIO, onis, f. *scancellamento, distruzione*. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 217. Deletionem nostri ad unum exercitus.

DELETITIUS, & Deleticius, a, um, ut Charta deletitia, apud *Ulpian. Dig. lib.* 37. *tit.* 11. *leg.* 4. quo nomine intelligitur ea, in qua scriptum fuit aliquid, & postea deletum.

DELETRIX, icis, f. quæ delet. *Cic. de Harusp. resp. c.* 23. Tum est illa in templo Castoris scelerata, & pæne deletrix hujus imperii sica deprehensa.

DELETUS, a, um, adject. *cancellato, distrutto, disfatto*. *Cæs. B. Gall. l.* 6. *c.* 35. Dispersis ac pæne deletis hostibus. *Cic. pro Flacc. c.* 25. Deleta memoria.

DELETUS, us, m. deletio. *Tertull. l.* 2. *contra Marcion. c.* 24. Reprobandæ creaturæ, & deletui vindicandæ.

DELEVO, as, a. 1. *lisciare, pianare*, planum & leve facio, levigo. *Colum. de arborib. c.* 6. *a med.* Vitem serrula desecato, & plagam acutissimo ferro delevato. ¶ Scribitur & *delævo*.

DELIA, æ, f. Δηλία, *Diana*, sive Luna, ita dicta a Delo insula, in qua uno partu cum Phœbo a Latona edita fuit. Vox Poetica. *Senec. in Herc. Oet. v.* 250. Et solem vetuit Delia tardior. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 29. Setosi caput hoc apri tibi, Delia, parvus, Et ramosa Mycon vivacis cornua cervi, &c. ¶ Apud *Tibull. l.* 1. *el.* 1. &c. est nomen amicæ.

DELIACUS, a, um, *di Delo*, ad Delum insulam pertinens, Δηλιακός. *Cic. in Orat. c.* 70. Neque vero ornamenta ista villarum me movent, quibus L. Paulum & L. Mummium, qui rebus his urbem Italiamque omnem referserunt, ab aliquo video perfacile Deliaco, aut Syro potuisse superari. ¶ *Deliacum æs* in magno fuit pretio, mercatus in Delo concelebrante toto orbe: & ideo cura officinis, tricliniorum pedibus fulcrisque, ut *Plin.* loquitur *l.* 34. *c.* 2. *sub fin.* Hinc Deliaca supellex fuit in deliciis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. Domus referta vasis Corinthiis & Deliacis. *Id. Verr.* 4. *c.* 34. & 72. Supellex ex ære elegantior & Deliaca, & Corinthia. ¶ Deliaci homines in gallinariis administrandis, alendis gallinis, capis castrandis adeo excelluere, ut fuerit etiam, qui natum ovum, cujus suarum gallinarum partus esset, statim diceret, teste *Cicer.* 4. *Acad. c.* 18. & 26. Hoc eorum studium confirmant etiam *Varro R. R. l.* 3. *c.* 9. *Colum. l.* 8. *c.* 2. & *Plin. l.* 10. *c.* 50. Hinc *Petron. in Satyr. c.* 23. Cinædi molles, veteres, Deliaci manu recisi.

DELIBAMENTUM, ti, n. libamentum, libamen. *Valer. Maxim. l.* 2. *c.* 6. *n.* 8. Tum defusis Mercurio delibamentis, & invocato numine ejus, cupido haustu mortiferam traxit potionem.

DELIBATIO, onis, f. ablatio partis ab aliqua re. *Florentin. Dig. lib.* 30. *leg.* 113. Legatum est delibatio hereditatis. *Tertull. l.* 1. *contra Marcion. c.* 22. Homo damnatur in mortem ob unius arbusculæ delibationem.

DELIBATUS, a, um, decerptus. *Cic. de Senect. c.* 21. Ex universa mente divina delibatos animos habemus. *Enn.* apud *Cicer. in Bruto c.* 15. Flos delibatus populi, suadæque medulla. *h. e.* eximius quasi selectus e multis. Est qui vult aliter legi. ¶ Item violatus, corruptus, nam quæ delibata sunt, integra amplius non sunt. *Sueton. in Aug. c.* 68. Delibata pudicitia. *Gell. l.* 2. *c.* 3. Delibatæ honestatis damnum. ¶ Item leviter tactus. *Sueton. in Aug. c.* 94. Ejusque osculum delibatum digitis ad os suum retulisse. *h. e.* ejus prætextati parvum os digitis contactum. Simile est illud *Apulei l.* 6. *Metam.* Jupiter, prehensa Cupidinis bucula, manuque ad os suum relata consaviat.

DELIBERABUNDUS, a, um, multum deliberans. *Liv. l.* 2. *c.* 45. Consules velut deliberabundi, capita conferunt, diu colloquuntur. Adde *lib.* 9. *c.* 54.

DELIBERATIO, onis, f. *deliberazione, consulta*, συμβούλευσις, actus de-

deliberandi. Cic. 1. Offic. c. 3. Triplex igitur est consilii capiendi deliberatio. Id. Phil. 1. c. 1. Ad deliberationem alios adhibere. Id. 1. Offic. c. 3. In deliberationem cadit. Id. Attic. 7. ep. 3. Id coram considerabimus, quale sit. habet enim res deliberationem. h. e. in deliberationem cadit. Id. 2. Phil. c. 2. Habere deliberationes de republ. Id. pro leg. Manil. c. 10. Utinam virorum fortium tantam copiam haberetis, ut hæc vobis deliberatio difficilis esset, quemnam, &c. Id. 3. de Orat. c. 53. Deliberatio cum iis ipsis, apud quos dicas. Id. 1. de Orat. c. 6. Disceptationes forenses deliberationum. h. e. causæ generis deliberativi.

DELIBERATIVUS, a, um, deliberativo, συμβουλευτικός, ad deliberationem spectans, ut Genus deliberativum. Cic. 1. de Invent. c. 5. Deliberativum genus est, quod positum in disceptatione & consultatione civili, habet in se sententiæ dictionem.

DELIBERATOR, oris, m. consultatore. Cic. pro Sext. c. 34. Illi interea deliberatori merces, longa interposita nocte, duplicata est.

DELIBERATUS, a, um, consultato, deliberata, stabilita, perpensus, examinatus, & constitutus, βεβουλευμένος. Cic. Verr. 5. c. 41. Sic habuisti statutum cum animo, ac deliberatum, omnes judices temnere. Id. 2. Agrar. c. paulo. Mihi deliberatum & constitutum est, ita gerere, &c. (Adde Turpil. apud Non. c. 4. n. 117.) Id. pro Rosc. Amer. c. 11. Certum est deliberatumque omnia dicere. Id. Fam. 5. ep. 2. a med. Neque illi quidquam deliberatius fuit, quam me evertere. Horat. l. 1. od. 37. v. 29. de Cleopatra. Deliberata morte ferocior. ¶ Item certus. Gell. l. 1. c. 13. Instructius deliberatiusque fore arbitramur theorematium hoc, si exemplum P. Crassi apposuerimus.

DELIBERO, as, avi, atum, n. 2. consultare, deliberare, συμβουλεύω, consulto, perpendo rem aliquam, ut inde statuam decernamque quod optimum factu sit. Festus. Deliberare a libella, qua quid perpenditur, dictum. Voss. a libera deducit. Nam deliberat, cui libertas est eligendi aliquid e duobus. P. Syrus in Mimis, apud Pithœum p. m. 11. Deliberandum est diu quod statuendum est semel. Terent. Adelph. 2. 1. 42. Delibera hoc, dum ego redeo, leno. Cic. pro Rosc. Com. c. 15. Tibi diu deliberandum & concoquendum est, utrum, &c. Id. Attic. l. 8. ep. 3. ad fin. Quamobrem ut maxima de re æquo animo deliberanti, ita mihi des consilium velim. Id. in Orat. c. 40. Deliberare cum aliquo. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 15. Deliberatur de Avarico in communi concilio, incendi placeret, an defendi. ¶ Item statuere, decernere, risolvere. Cic. 3. Verr. c. 1. Ille certe statuerat ac deliberaverat non adesse. ¶ Item consulere, quærere. Nepos in Miltiad. c. 1. Ex his delecti Delphos deliberatum missi sunt. Id. in Themist. c. 2. Miserunt Delphos consultum, quidnam facerent de rebus suis. Deliberantibus Pythia respondit, &c.

DELIBITO, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a delibo. Cic. Fam. 9. ep. 16. sub fin. Solebam antea delibitari oleis & lucanicis tuis. h. e. tu delibabas meam famem, ac diminuebas illis priores fercula, &c. Sic legit, & explicat Turneb. Adversar. l. 6. c. 1. & Pareus in Lex. Crit. Alii aliter.

DELIBO, as, avi, atum, a. 1. assaggiare, levar piccola parte da qualche cosa, toccare leggermente, ἀπογεύομαι, λείβω, idem fere quod libo, degusto, leviter attingo, particulam de aliqua re sumo, detraho, deminuo. Lucret. l. 6. v. 620. Quamvis ex uno quoque loco sol Humoris parcam delibet ab æquore partem. Petron. in Satyr. c. 136. Paululum carnis delibare. Virg. Æn. 12. v. 434. (& Phædr. l. 4. fab. 23. v. 7.) Summaque per galeam delibans oscula. h. e. leviter tangendo osculatus. Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 152. hoc navigat ostro Fulta Venus: niveæ delibant æquora plantæ. Id. de B. Get. v. 351. Delibare cibos. Favorin. apud Gell. l. 15. cap. 8. Si proportione luxuria pergit crescere, quid relinquitur, nisi ut delibari sibi cœnas jubeant, ne edendo defatigentur? che sian loro masticati i cibi. Sueton. in Aug. c. 57. Pro facultate quisque pecunias contulerunt, delibante tantummodo eo summarum acervos, neque ex quoquam plus denario auferente. Varr. l. 2. R. R. c. 2. post med. de agnis. Ne toto die cursantes inter se teneri, delibent aliquid membrorum. h. e. præstringendo lædant, deterant. Colum. l. & cap. 2. sub fin. Ne bos extremo jugo truncum delibet, ramumque deplantet. h. e. defringat. ¶ Translate est deminuere, demere. Lucret. l. 3. v. 1101. Nec prorsus vitam ducendo demimus hilum Tempore de mortis, nec delibare valemus. Id. l. 3. v. 24. neque ulla Res animi pacem delibat tempore in ullo. Flor. l. 2. c. 6. Ne quid de virginitatis integritate delibasse saltem oculis videretur. ¶ Item decerpere. Cic. pro Sext. c. 56. Ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique flosculos carpam atque delibem. ¶ Item degustare, experiri. Liv. l. 5. c. 12. ad fin. Nec satis constat, cur primus ac potissimus ad novum delibandum honorem sit habitus. Plin. in Panegy. c. 54. Honores aut delibare parcissime, aut omnino recusare. ¶ Item leviter attingere. Quintil. l. 4. c. 2. Omnia, quæ probatione tractaturi sumus, narratione delibabimus. Ovid. 1. Fast. v. 169. Quisque suas artes obiter delibat agendo.

DELIBRATUS, a, um, scorzato, libro, seu cortice spoliatus. Colum. l. 5. c. 11. Pars arboris delibrata. Id. l. 12. c. 56. Corticem aleris atri delibratum abjicito. Pallad. in Februar. tit. 17. Ramus ad modum foraminis delibratus.

DELIBRO, as, avi, atum, a. 1. scorzare, ἀποφλοιόω, ἀπολεπίζω, librum seu corticem detraho, decortico. Colum. l. 5. c. 11. Arborem circumcidito delibratoque diligenter. & lib. 4. cap. 24. Cortex corpore tenus delibrandus est. ¶ Est etiam aquam sulco derivare, auctore Festo, quasi libramento deducere. Alii tamen legunt delirare ex MSS. lira enim sulcum significat: quod ab Harduino improbatur.

DELIBUO, is, ui, utum, madefacio, inungo, ungere, bagnare, ὑγραίνω. Solin. cap. 12. (al. 22.) Proconsul Africæ Salvianus ipse eum (Delphinum) contigit, unguentis etiam delibuit. Tertull. de cor. mil. c. 12. Unguentis delibutus.

DELIBUTUS, a, um, unto, ἀλειμμένος, unctus, quasi oleo aut alio liquore imbutus: a delibuo. Cic. in Bruto, c. 60. Qui devinctus erat fasciis, & multis medicamentis propter dolorem artuum delibutus. Id. pro Rosc. Amer. c. 46. Composito & delibuto capillo per forum volitare. Plaut. Pœn. 1. 2. 55. Delibutus cœno. Martial. l. 11. epigr. 99. Nec labra pingui delibuta cerato. Horat. Epod. 17. v. 31. atro delibutus Hercules Nessi cruore. ¶ Transfertur ad animum. Ter. Phorm. 5. 6. 17. Si te delibutum gaudio reddo. Plin. l. 4. c. 11. ad fin. Senium luxu delibutum. h. e. diffluens. Apul. l. 3. Metam. Delibutus lætitia. Auct. Declam. in Catil. c. 2. Uxor sacrilega & perjuriis delibuta. Al. leg. debilitata.

DELICARE, inquit Fest. ponebant pro dedicare, ut lacryma pro dacryma.

DELICATE, delicatamente, τρυφερῶς. Cic. 3. de Orat. c. 27. Recubare molliter & delicate. Id. 1. Offic. c. 30. Diffluere luxuria, & delicate ac molliter vivere. Nepos in Alcib. c. 2. Multos amavit, in quorum amore adhuc multa delicate jocoseque fecit. Senec. 3. de Ira, c. 9. Mollius delicatiusque tractare iracundos. Colum l. 11. c. 1. Cultam vestitamque familiam utiliter magis habeat, quam delicate. Sueton. in Calig. c. 43. Confecit iter adeo segniter & delicate, ut octophoro veheretur. ¶ Translate Plin. l. 17. c. 22. Vitis delicate se spargit.

DELICATUS, a, um, adject. vel a deliciis, vel potius ex eo, quod tradit Festus: Delicata dicebant diis consecrata, quæ nunc dedicata. Unde adhuc manet delicatus, quasi lusui (al. usui) dicatus: Intelligit autem Fest. pueros ac servos, quos deliciarum causa (ut musices, vel artificii scenici peritos, aut pulcritudine præstantes, &c.) habere mos fuit: de quibus Sueton. in Tito, c. 7. Quosdam e gratissimis delicatorum favere supersedit. & Stat. l. 2. silv. 1. quæ inscribitur, Glaucias Atedii Melioris delicatus: & silv. 7. quæ est de amissione pueri delicati. Sic Cic. pro Mil. c. 10. Muliebris ac delicatus ancillarum puerorumque comitatus. Inscript. apud Gruter. pag. 311. n. 6. Tejæ Euphrosynes Rufinæ V. V. delicatæ. h. e. Tejæ, quæ fuit delicata Euphrosynes Rufinæ virginis Vestalis. ¶ Sed & delicati dicti sunt infantes filioli, unice a parentibus dominisve dilecti. Inscript. apud Fabrett. c. 5. pag. 362. ¶ Hinc delicatæ appellatio est blandientis. Plaut. Rud. 2. 5. 8. Sed ubi tu es, delicata? ¶ Præterea delicatus dicitur universim, qui delicias sectatur, & mollius vivit, delicato, τρυφερός, τρυφητής. Cic. in Bruto, c. 53. Adolescens delicatus. Id. Attic. l. 2. ep. 19. a med. Libidinosa & delicata juventus. Senec. de constant. sap. c. 4. Contumelia delicatis gravis est. Id. de brevit. vitæ, c. 12. Audio quendam ex delicatis, cum ex balneo inter manus elatus, & in sella positus esset, dixisse interrogando, jam sedeo? Plaut. Men. 1. 2. 10. Nimium ego te habui delicatam. et ho trattata troppo bene. ¶ Item mollis, tener, deliciis aptus. Catull. carm. 17. ad Colon. v. 15. Puella tenellulo delicatior hædo. Plin. l. 8. ep. 11. extr. Oves delicatissimæ. di finissima lana. Cic. 1. de nat. Deor. c. 40. Aspernari molles & delicatas voluptates. Id. 2. Tuscul. c. 11. Umbratilis & delicata vita. Id. 1. Attic. ep. 14. Delicatum convivium. Curt. l. 5. c. 2. Choaspes amnis delicatam vehens aquam. h. e. levem, mollem, suavem. Plin. l. 4. c. 12. ante med. Delicatior vestis. Id. l. 19. c. 8. ante med. Delicatior tenteriorque cauliculus. Id. l. 17. c. 24. Colli delicatiore sunt in cibo. Cic. 1. Offic. c. 40. Turpe est, in re severa delicatum aliquem inferre sermonem. Id. in Pison. c. 29. Omnes hi minus libidines, omnia cœnarum genera delicatissimis versibus expressit. Id. 1. de Fin. c. 2. Rudem esse omnino in nostris poetis, aut inertissimæ segnitiæ est, aut fastidii delicatissimi. d' un gusto assai delicato, ducta a gustu ciborum metaphora. Quintil. l. 3. c. 1. Delicatæ aures. h. e. quæ difficile utilia audiunt, & facile fastidiunt. Cic. pro Mur. c. 9. Asia delicata. deliziosa. Id. Verr. 7. c. 40. Delicatissimum litus. Phædr. l. 4. fab 4. v. 26. Hortuli delicati. Sueton. in Vitell. c. 10. Delicatissima navigia. ¶ Translate Plin. l. 8. ep. 17. Anio delicatissimus amnium, idemque adjacentibus villis velut invitatus retentusque. h. e. placide fluens. Phædr. l. 5. fab. 1. v. 13. Veniebat gressu delicato & languido. h. e. fracto, enervi, effeminato. Quintil. l. 11. c. 3. a med. Reclinari ad suos, & manibus sustineri, nisi plane justa fatigatio est, delicatum. è da lezioso. Plin. l. 34. c. 14. a med. Oleo delicatior fit acies. Id. l. 33. c. 11. Poppæa conjux Neronis delicatioribus jumentis suis soleas ex auro induit. Quintil. declam. 1. c. 13. extr. Quidnam isto delicatius scelere? h. e. quod minori labore, quem delicati fugiunt, perpetratum sit. Pacat. in Paneg. Theodos. c. 18. Unum invenire non possumus, cujus spem atque exspectationem, non dicam fefelleris, sed, quæ delicatior est querela, distuleris. h. e. minus gravis.

DELICIA, æ, f. idem quod deliciæ, & delicium. Plaut. Rud. 2. 4. 13. Otium ubi erit, tum tibi operam ludo & deliciæ dabo. Adhibetur in blanditiis amantum. Id. Truc. a. 5. v. 34. At ego ad te ibam. Strab. ad me, delicia? Inscript. apud Gruter. pag. 1014. n. 5. Pro salute Juliæ Veneriæ filiæ dulcissimæ, deliciæ suæ. Alia in Antiquit. Benevent. class. 8. n. 10. Hic sepulta est Jucunda, delicia ejus. ¶ Præterea delicia est tignum, quod a culmine ad tegulas angulares infimas versus fastigium collocatur: unde tectum deliciatum, & deliciares tegulæ. Festus: qui videtur intelligere eas, quas Vitruv. l. 6. c. 3. deliquias appellat, grondaje. Est autem a deliciendo, quod aqua inde deliciatur. Quas vero dicit Fest. deliciares tegulas, Cato in R. R. c. 14. fuat colliciares. Hujusmodi sunt, quæ duarum tecti partium concurrentium stillicidia, veluti sulco facto excipiunt, & extra parietem projiciunt, a nostris dictæ coppi canali.

DELI-

DELICIÆ, arum, f. *delizie, piaceri, lusso*, τρυφή, oblectamenta quælibet, quæ nobis voluptatem efferunt: a *delicio*, quia deliciunt, & ad se trahunt. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 10. Deliciarum & voluptatis causa quosdam cum mitella sæpe videmus. *Id. Parad.* 1. *c.* 3. Argentum ad avaritiam, amœnitas ad delectationem, supellex ad delicies, epulæ ad voluptates. *Id.* 2. *Agrar. c.* 14. Locus multarum deliciarum, & magnæ pecuniæ. *molto delizioso*. *Plaut. Trin.* 2. 2. 53. Aliquantum animi causa in delicias disperdidit. *in bagordi*. *Id. Mostell.* 1. 1. 14. Urbanus scurra, deliciæ populi. *spasso e divertimento del popolo*. *Plin. l.* 16. *c.* 37. Cathedræ supinæ in delicias. *per sedere con delizia*. *Id. l.* 2. *c.* 63. Quas non ad delicias terra servit homini! *Id. l.* 10. *c.* 11. Eo provenere deliciæ, ut, &c. *tanto è cresciuto il lusso e la delicatezza*. *Senec. de benef. c.* 5. *l.* 4. Neque necessitatibus tantummodo nostris provisum est (*a Deo*) usque in delicias amamur. *fino a trattarci deliziosamente*. *Catull. carm.* 3. Passer, deliciæ meæ puellæ. *Cic. pro dom. c.* 24. Cum alter se Catilinæ delicias fuisse, diceret. *Id.* 16. *Attic. ep.* 6. *extr.* Piliæ salutem dices, & Atticæ, deliciis atque amoribus meis. *Cal. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 8. Sempronium Rufum, mel ac delicias tuas, calumniam maximo plausu tulisse. *Cic.* 6. *Verr. c.* 1. & *in Vatin. c.* 8. Esse alicui in amore & deliciis. *h. e.* esse valde carum. *Id.* 1. *de Divin. c.* 34. Habere aliquid in deliciis. ¶ *Delicias facere* interdum est irridere, ludere. *Plaut. Poen.* 1. 2. 83. Enimvero, here, meo me lacessis ludo, & delicias facis. Adde *Men.* 2. 3. 30. Quo pertinet illud *Ovid.* 2. *Trist. v.* 349. Sic ego delicias, & mollia carmina feci. *h. e.* lusi carminibus amorum. ¶ Interdum est nequitias facere. *Catull. carm.* 74. *in Gell.* Gellius audierat, patruum objurgare solere, Si quis delicias diceret, aut faceret. Adde *carm.* 45. *de Acme, & Septim. v.* 24. Priore loco *delicias dicere* est obscena loqui. Nam *deliciæ* speciatim interdum dicuntur de Venereis voluptatibus. *Cic. pro Cæl. c.* 19. Amores vero, & hæ, deliciæ quæ vocantur, nunquam hunc occupatum impeditumque tenuerunt. ¶ Aliquando ponuntur pro levitate, & inconstantia, quæ delicatorum hominum propriæ sunt. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. *ad fin.* Ecce aliæ deliciæ Equitum vix ferendæ, quas ego non solum tuli, sed etiam ornavi. *debolezze*. ¶ Aliquando pro mollitia delicati atque effeminati hominis. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 258. quarum delicias & panniculus bombycinus urit. ¶ Et pro ipso homine delicato. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 47. Delicias hominis! Tarpejum numen adora, &c. *ve' che delicate?* *Id. sat.* 13. *v.* 140. Te nunc delicias extra communia censes Ponendum. *Plin. l.* 20. *c.* 24. *extr.* Ut tanta magis sui delicias pudeat. ¶ Et pro amica, aut amico. *Catull. carm.* 6. *ad Flav.* Flavi, delicias tuas Catullo Velles dicere, nec tacere posses. *Amores* quoque hac ratione usurpantur. Quas vero *Stat. l.* 5. *silv.* 5. *v.* 66. Pharia de puppe loquaces delicias, & *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Alexandrinas delicias appellant, sunt pueri Ægyptii, & præsertim Alexandrini, ex more gentis suæ impudice garruli, & obscene dicaces, qui in deliciis apud Romanos fuerunt. Simili ratione *deliciæ* dicti sunt pueuli festivi & garruli, parentum suorum oblectamenta gratissima. V. *Delicium*. ¶ Adhibetur & in blanditiis amantum. *Plaut. Poen.* 1. 2. 152. Mea voluptas, meæ deliciæ, mea vita. ¶ Est qui scribat *delitiæ* invitis tamen *Manut. Dausqu.* & *Cellar.* & ratione nulla. ¶ *Delicia* in singulari num. V. suo loco.

DELICIARIS, &

DELICIATUS, a, um. V. *Delicia*, *æ*.

DELICIES, ei, f. idem quod delicia, deliciæ. Tribuitur *Apulejo in Apolog.* & *in Florid. n.* 23. (*al. l.* 3.) & *de deo Socrat.* sed ubique lectio variat.

DELICIO, licis, a. 3. proprie est deorsum trahere: ab obsoleto *lacio*, traho, duco. Sumitur autem pro allicere, illicere, *allettare*. *Titinn.* apud *Non. c.* 4. *n.* 115. Parasitus, qui illum sciat delicere. ¶ De præterito *delexi* V. *Deliquesco*.

DELICIOLÆ, arum, f. diminut. a *deliciæ*, &

DELICIOLUM, li, n. diminut. a *delicium*. *Cic.* 1. *Attic. ep.* 8. *extr.* Tulliola deliciolæ nostræ. *Senec. ep.* 12. Ego sum villici filius, deliciolum tuum.

DELICIOSUS, a, um, *delizioso*, deliciis plenus. *Rutil. in Itiner. l.* 1. *v.* 378. Stagna placent septo deliciosa vado. *Martian. Capell. initio lib.* 7. Deliciosa mollities. *Sedul. in prol. v.* 8. Divitiasque magis deliciosus amas.

DELICIUM, ii, n. idem quod deliciæ. *Martial. l.* 13. *epigr.* 99. Delicium parvo donabis dorcada nato. *Id. l.* 7. *epigr.* 49. Fons, delicium domus. ¶ Pro puero, qui est in deliciis, tum in bonam, tum in malam partem. *Phædr. l.* 3. *fab.* 20. Rogati mox a quodam delicio suo, Quidnam fecissent. Al. leg. *Rogati mox a quodam, delicio suo Quidnam fecissent*: atque ita de asino sermo est. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 661. *n.* 14. Sextiliæ Ↄ. L. Primigeniæ annorum XIII. delicio eorum, &c. ¶ In masculino gen. Vet. Lapis apud *Donium class.* 1. *n.* 135. Apricius delicius.

DELICO, as, a. 1. *spiegare, mostrare*, indico, explano, aperio, ut exponit *Non. c.* 4. *n.* 114. & *cap.* 2. *n.* 225. videturque esse a *liquo* as (*qu* in *c* mutato, ut in *secutus*, *locutus*) quia *liquida* pro claris & perspicuis ponuntur, & *liquet*, manifestum est, significat. *Titinn.* apud *Non. ibid.* Quid istic tibi vult sermo? mater, delica. *Id. ibid.* Tibi ne comœdiam, quam sciam, non delicem? Adde *Acc.* *Cæcil.* & *Lucil. ibid.* ¶ Veteres, teste *Festo*, dixere etiam *delicare* pro *dedicare*, abeunte *d* in *l*: quod & in *Ulysses*, & in *lacryma* factum est ab Ὀδυσσεύς, & δάκρυον.

DELICTOR, oris, m. *peccatore*, ἁμαρτωλός, qui delinquit. *Cyprian. ep.* 59. *ad fin.* & *Hieronym. l.* 3. *advers. Pelag. c.* 9. *a med.*

DELICTUM, i, n. *delitto, peccato, fallo*, ἁμάρτημα, peccatum: a *delinquo*, quod est deficere, & translate peccare. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 4. *sub fin.* Nam majore commisso delicto, igni, atque omnibus tormentis necat. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 17. *sub fin.* Homines sapientes delicto suo, non aliorum injuria commoveri. *Id. pro Marcell. c.* 6. Expetere pœnas ab aliquo ob delictum. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 1. Luere delicta. *Terent. Adelph.* 4. 5. 48. Delictum in se admittere. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 4. *v.* 3. Delicta fateri. ¶ Item erratum ingenii, *errore*. *Horat. in ar. poet. v.* 442. Si defendere delictum, quam vertere, malles.

DELICTUS, a, um, ἀπολειφθείς, derelictus. *Enn.* apud *P. Merul. pag. m.* 317. At Romanus homo, tamen etsi res bene gesta est, Corde suo trepidat, delicto Coclite. Al. leg. *delicto poplite*. h. e. defectis viribus. Sed hæc obsolete sunt.

DELICUI. V. in *Deliquesco*.

DELICULUS, a, um, diminut. a delicus. *Cato R. R. c.* 2. Vendat boves vetulos, armenta delicula, oves deliculas. Al. rectius leg. *reicula*, & *rejiculas*.

DELICUS, a, um, adject. a *lacio*, unde *lac*, ἀπογαλακτισθείς, *slattato*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *a med.* Cum porci depulsi sunt a mamma, a quibusdam delici appellantur, neque jam Lactentes dicuntur.

DELICUUS. V. *Deliquus*.

DELIGATUS, a, um, adject. idem quod ligatus, *legato*. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Deligata linteolo grana. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 9. Naves deligatæ ad anchoras. & *lib.* 1. *c. penult.* Navicula deligata ad ripam. *Sueton. in Neron. c.* 29. Deligati ad stipitem.

DELIGO, as, avi, atum, a. 1. idem ac ligo, *legare*, καταδέω. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. In ea statua Sopatrum divaricari ac deligari jubet. *Licin.* apud *Non. c.* 3. *n.* 184. Deligare ad patibulos. *Plaut. Men.* 1. 1. 13. Apud mensam plenam homini rostrum deliges. *Cæs.* 3. *B. Civ. c.* 39. Naves deligere ad terram. *Cels. l.* 2. *c.* 10. *sub fin.* Deligandum brachium superimposito penicillo. *fasciare*. Sic *Quintil. l.* 2. *c.* 17. Deligare vulnus.

DELIGO, is, egi, ectum, a. 3. *scegliere, eleggere*, ἐκλέγω, seligo, delectum habeo: quasi de multis *lego*. *Cic.* 2. *Offic. c.* 13. Eorum fore se similes, quos sibi ipsi delegerint ad imitandum. *Id. pro Planc. c.* 25. Sic populus R. deligit magistratus, quasi reipubl. villicos. *Id.* 1. *de Leg. c. penult.* Bona deligere, rejicere contraria. *Id.* 2. *Agrar. c.* 9. Si vobis ex omni populo deligendi potestas esset data. *Et mox*. Quem unum a cunctis delegissetis. *Liv. l.* 39. *c.* 36. *ad fin.* Domicilio sibi deligere maritima oppida. *Al.* leg. domicilium. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Deligere locum exsilio. *Liv. l.* 1. *c.* 40. aliquem generum. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 3. Ex civitate aliquos in Senatum, ex Senatu in consilium judicum deligere. *Quintil. l.* 12. *c.* 2. Rectissimam ad virtutem viam deligere. ¶ Est etiam legendo rejicere, *rigettare*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 715. Longævosque senes, & fessas æquore matres, Et quidquid tecum invalidum, metuensque pericli est, Delige. ¶ Item decerpere. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 30. plenis pomaria carpere ramis, Et tenui primam deligere ungue rosam. ¶ Item decerpere, deripere, detrahere. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 106. Altaque mortali deligere astra manu. ¶ Apud *Plaut.* deligere aliquem ex ædibus, est detrudere, ejicere, *Asin.* 3. 3. 42. Hinc med amantem ex ædibus delegit hujus mater. ¶ Pro dejicere. *Cic. in Vatin. cap.* 14. Subsellia dissiperit, urnas delegerit. Al. aliter leg.

DELIMATUS, a, um, *limato via*, elimatus. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Delimatum æris scobem aceto spargunt.

DELIMIS, e, obliquus, transversus. *Varr.* apud *Non. cap.* 1. *n.* 82. Delime bipennis, ut levis passerculus. *h. e.* bipennis obliquitas.

DELIMITATIO, onis, f. limitum appositio. *Balbus de limitib.* apud *Goes. pag.* 142.

DELIMITATUS, a, um, limitibus definitus. *Frontin. de agror. qualit.* apud *Goes. pag.* 38.

DELINEATIO, onis, f. descriptio, *delineazione*. *Tertull. advers. Valentin. c.* 27. In delineationem superiorie Christi, &c.

DELINEO, as, avi, atum, a. 1. *disegnare*, σκιαγραφέω, designo, & rudius depingo: ex *de*, & *linea*, ut cum pictores primam quædam pingui Minerva futuri operis lineamenta ducunt. *Plin. de Apelle l.* 35. *c.* 10. Arrepto carbone extincto a foculo imaginem in pariete delineavit.

DELINGO, is, inxi, inctum, a. 3. idem quod lingo, *leccare*, ἐκλείχω. *Cels. l.* 3. *cap.* 25. *sub fin.* Cochleare plenum paulatim delingetur. *Plaut. Pers.* 3. 3. 55. Nunquam delinget salem. *h. e.* non habebit, unde cœnet. Adde *Curcul.* 4. 4. 6.

DELINIMEN, & Delenimen, inis, n. idem quod delinimentum. *Symmach. l.* 3. *ep.* 11. Spectator veteris monetæ solus superfum, ceteri deliminias aurium capiunt. Al. leg. *delinimenta*.

DELINIO, &c. V. *Delenio*.

DELINO, is, a. 3. agnoscitur a *Prisciano sub fin. l.* 9. caret tamen adhuc auctoritate Latini Scriptoris, excepto particip. *delitus*, quod V. suo loco: & *delinendus*, *a*, *um*. *Cels. l.* 3. *cap.* 19. Delinendus homo est vel gypso, vel argenti spuma. *h. e.* ungendus.

DELINQUENTIA, æ, f. delictum. *Tertull. de resurrect. carn. c.* 46. & 47.

DELINQUO, is, liqui, lictum, a. 3. olim usurpatum fuit pro deesse, deficere, *mancare*. Hinc *Cæl. in fragm. histor.* apud *Serv. ad* 4. *Æn. v.* 390. Delinquere frumentum, Sardiniam hostes tenere. *Tabern. ibid.* Num delinquat, aut superet aliquid tibi. ¶ Ceterum proprie significat prætermittere, quod non oportet præteriri, ut *Festus* docet: & universim a recta ratione deficere, flagitium admittere, peccare, *peccare, fallare*, ἁμαρτάνω, πλημμελέω. In veteri formula belli indicendi, apud *Gell. l.* 16. *c.* 4. Quod populus Hermundulus hominesque populi Hermunduli adversus populum R. bellum fecere,

delic-

deliqueruntque : Cic. pro Cluent. c. 46. Ne miles in bello propter hostium metum delinqueret. Id. 2. Agror. c. 36. extr. Si quid deliquero, nullæ sunt imagines, quæ me a vobis deprecentur. Plaut. Bacch. 3. 3. 14. Dum caveatur, præter æquum ne quid delinquat. Id. Amph. 2. 2. 185. Quid ego tibi deliqui? h. e. contra te. Id. Epid. 3. 3. 9. Quasi quid filius meus deliquisset med erga. Id. Men. 5. 2. 30. Nusquam equidem quidquam deliqui. Plin. l. 17. c. 12. extr. Multo jam præstat laxitate delinquere. h. e. nimis laxe ferendo oleas. Ovid. 2. Amor. el. 8. v. 9. in ancillam si quis delinquere posset. Al. rectius leg. ancilla. ¶ Passive Papinian. Dig. lib. 48. tit. 5. leg. 38. Adulterium quod pubertate delinquitur, non excusatur ætate. si commette. ¶ Impersonaliter Cic. Attic. l. 9. ep. 10. extr. Ut nihil a me adhuc delictum putem. Gell. l. 5. c. 4. Ni in una nuspiam littera delictum esset.

DELIQUESCO, is, delicui, n. 3. liquefarsi, struggersi, τήκομαι, liquidus fio, liquesio, dissolvor. Colum. l. 12. c. 41. Hæc ita coquuntur, ut omnia poma deliquescant cum musto. Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 15. de nive. Ergo ubi delicuit nondum prior, altera venit. Id. 7. Metam. v. 380. Hyrie flendo Delicuit, stagnumque suo de nomine fecit. Plaut. Cas. 2. 6. 46. Utinam tua quidem, sicut Herculeis prædicant quondam prognatis, ista in sortiendo sors delicuerit. Pausan. in Messenicis narrat, sortientibus de imperio Messenes Cresphonte, & filiis Aristodemi Herculis nepotibus, conjectisque in urnam aquæ plenam sortibus, factum esse fraude cujusdam Temeni, ut Cresphontis sors ex coctili laterculo, filiorum vero Aristodemi ex argilla sole siccata fieret; cumque esset conditio, ut utra sors exiret, ejus esset imperium, altera soluta & dissipata, Cresphonti imperium adjudicatum fuisse. ¶ Translate Cic. 4. Tuscul. c. 17. Nec sitienter quid expetens ardeat desiderio, nec alacritate futili gestiens deliquescat. Lactant. l. 7. c. 12. Tam celeriter corpus deliquesceret, ac periret, quam celeriter anima secedit. h. e. solveretur.

DELIQUIÆ. V. Deliciæ, æ.

DELIQUIUM, ii, n. mancanza, ἔκλειψις, defectus: a delinquo, deficio. Plaut. Capt. 3. 4. 92. Hoc si secus reperies, nullam causam dico, quin mihi & parentum, & libertatis apud te deliquium fiet. h. e. caream parentibus & libertate. Al. plures leg. deliquio fiet, eo modo, quo dicimus exitio, fraudi esse, &c. Sunt etiam qui putent esse rectum casum deliquio, onis, quod etiam a Cn. Gellio usurpatum quidam citant ex Serv. ad lib. 8. Æn. ¶ Deliquium solis, eclisse, defectio. Plin. l. 2. c. 12. & Festus. ¶ A liquo, as, ductum secundam corripit. Prudent. in Hamartig. de statua salis, vers. 751. Liquitur illa quidem salsis sudoribus uda: Sed nulla ex fluido plenæ dispendia formæ Sentit deliquio. liquefazione, liquamento.

DELĬQUO, as, a. 1. votare un liquore, versare, ἐκχέω, effundo: a liquo. Colum. l. 12. c. 39. Passum in alia vasa deliquare. Varr. l. 6. L. L. c. penult. Turbida quæ sunt, deliquantur, ut liquida fiant. Cels. l. 5. c. 20. sect. 5. Quæ ex vino teruntur, & in ipso usu deliquantur. ¶ Deliquare pro aperire, explanare, V. Delico.

DELĬQUUS, a, um, adject. a delinquo, ut reliquus a relinquo, significat deficiens, minor, ut exponit Festus: Veteres enim delinquere usurpabant pro deficere. Itaque Plaut. Cas. 2. 2. 32. Quando tibi nil domi deliquum est. Ubi alii leg. delicuum; sed idem est sensus.

DELIRAMENTUM, ti, n. idem ac delirium. Plaut. Amph. 2. 2. 64. Hæc quidem deliramenta loquitur. dice delle pazzie. Adde in Capt. 3. 4. 67. & Plin. l. 2. c. 7.

DELIRANS, antis, delirante, delirus. Plaut. Amph. 2. 2. 157. Hæc quidem nos delirantes facere dictis postulat. & vers. 96. Nulla res tam delirantes homines concinnat cito. scilicet quam atra bilis.

DELIRATIO, onis, f. proprie est declinatio extra sulcum, idest a recta via. Plin. l. 18. c. 20. Quod vocant lirare, operientes semina, unde primum appellata deliratio est. ¶ Translate est alienatio mentis ab ætate, vel morbo proveniens, delirio, pazzia, λῆρησις. Cic. de Senect. c. 11. Ista senilis stultitia, quæ deliratio appellari solet, senium levium est, non omnium.

DELIRITAS, atis, f. deliratio. Laber. apud Non. c. 8. n. 56. Quænam mens, quæ deliritas vos suppilatores facit cum cano eugio velitari?

DELIRIUM, ii, n. delirio, pazzia, λῆρημα, alienatio mentis, deliratio. Cels. l. 3. c. 18. extr. Aliquando ex metu delirium nascitur. Adde lib. 2. c. 8. ante med.

DELIRO, as, n. 1. partirsi dal diritto, delirare, impazzire, παραληρέω, proprie est a sulco evagari: translate a recta mente declinare, insanire. V. Liro. Cic. 1. Offic. c. 27. Falli, errare, labi, decipi tam dedecet, quam delirare, & mente captum esse. Id. 1. de nat. Deor. c. 34. Desipere, delirare, dementem esse. Id. 1. de Divin. c. 18. Ut rear in extis totam Etruriam delirare. Horat. l. 1. ep. 2. v. 14. Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi. ¶ Pro a recta linea deflectere. Auson. Edyll. 16. v. 11. angulus æquis Partibus ut coeat, nil ut deliret amussis.

DELIRUS, a, um, delirante, pazzo, παράληρος, qui a recta mente, quasi sulco seu lira, evagatur, insaniens, mente captus: & dicitur præsertim de senibus, qui ob ætatem desipiunt. Cic. 2. de Orat. c. 18. Multos se deliros senes sæpe vidisse. Id. 2. de Divin. c. 68. An tu censes ullam anum tam deliram futuram? Horat. l. 2. sat. 3. v. 107. Delirus & amens. & l. 2. ep. 2. v. 126. scriptor delirus inersque. Lactant. l. 3. c. 18. & 19. a med. Plane contenderim, nunquam quicquam dictum esse in rebus humanis delirius.

DELITENS, entis, particip. a deliteo, nascosto. Plin. l. 35. cap. 1. Nec spatia montis in cubiculo delitentia.

DELITESCO, is, litui, n. 3. occultarsi, nascondersi, καταδύομαι, occultor, lateo, abscondor: a de, & lateo. Cic. 2. de nat. Deor. c. 49. extr. Bestiæ in cubilibus delitescunt. Id. pro Cæl. c. 25. extr. Ut eo mitteret amicos, qui delitescerent, deinde repente prosilirent. stassero appiattati. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 32. Hostes in silvis delituerant. s'erano posti in aguato. Virg. 3. Georg. v. 417. sub immotis præsepibus vipera delituit. ¶ Translate Cic. Acad. 4. cap. 5. Exortus est Arcesilas, qui constitutam philosophiam everteret, & in eorum auctoritate delitesceret, qui negassent, quidquam sciri, aut percipi posse. si metesse al coperto sotto l'autorità di coloro, che &c. Id. pro Cæcin. c. 21. Cave, in ista tam frigida, tam jejuna calumnia delitescas. di non ti difendere con questa calunnia.

DELITIGO, as, avi, atum, n. 1. vehementer litigo, litigare. Horat. in art. Poet. v. 94. Iratusque Chremes tumido delitigat ore.

DELITOR, oris, m. qui delinit, h. e. delet, tollit, oblitterat. Accius in Atreo, apud Priscian. sub fin. l. 9. Epularum fictor, scelerum fratris delitor.

DELITUS, a, um, a delino. Cic. in fragm. apud Priscian. sub fin. l. 9. Tuli moleste, quod litteræ delitæ sunt mihi a te redditæ. h. e. lituris corruptæ. Calvus apud Diomed. l. 1. pag. 372. Putsch. Prima epistola videtur in via delita. Adde Varron. ibid. Diomed. hæc a deleo deducit.

DELIUS, a, um, di Delo, o Sdille, Δήλιος, qui est ex Delo Insula. Ovid. 4. ex Pont. epist. 14. v. 57. grata est Latonæ Delia tellus. Catull. carm. 34. ad Dian. v. 7. Delia oliva. Hinc Delius dicitur Apollo, quod est a Latona ibi in lucem editus. Cic. 3. Verr. c. 18. & Virg. 3. Æn. v. 162. Delius Apollo. Id. 6. Æn. v. 12. Delius vates. h. e. ipse Apollo. Et absolute Valer. Flacc. l. 1. v. 445. tuis nam pendit in arvis Delius, irato Steropem quod fuderat arcu. Horat. l. 4. od. 3. v. 6. Deliis foliis ornatus dux. h. e. lauro Apollini sacra. Stat. l. 1. Theb. v. 573. Delia furta. h. e. occulti amores Apollinis. Id. l. 5. silv. 3. v. 3. Antra Delia. h. e. unde œstrum & oracula fundit Apollo. ¶ Delia dea est Latona. Horat. l. 4. od. 6. v. 33. V. Delia.

DELMATIA, &c. V. Dalmatia.

DELOS, & Delus, i, f. Sdille, Delo, Δῆλος, insula parva maris Ægæi, princeps inter Cycladas, & fere in earum medio posita: dicta a δῆλος, manifestus, quod post diluvium Ogygis prima ante alias ex aquis emerserit: vel quod cum alibi oracula Phœbi obscura essent, ibi manifesta edebantur. Olim totius Græciæ emporium fuit, & oraculum, ærariumque commune Græcorum. Phœbo enim sacra habita est, templumque habuit, in quo consulentibus ille responsa dabat. Fabulantur autem, fuisse olim instabilem, & ventorum vi huc illuc agitatam; sed quia Latonam gravidam, omnibusque terris, ira Junonis pythone immisso, agitatam, litori adlabens susceperat, parientique Apollinem & Dianam cunabula tuta præbuerat, ab Apolline stabilem, immotamque redditam, Mycone, & Gyaro vicinis insulis revinctam. Qua re illud significare voluerunt, fuisse olim desertam, quod crebris terræ motibus vexaretur, postea frequentatam incolis, qui a vicinis insulis eo sedes transtulerint. In ea neque mortuum sepelire, neque canes alere fas erat, vetito Apollinis. Cic. Verr. 3. c. 18. Virg. 3. Æn. v. 73. & ibi Serv. Plin. l. 2. c. 87. & l. 4. c. 12. & Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. & V. Asteria. ¶ Notat Serv. loc. cit. hoc nomen esse & insulæ, & urbis in ea. Horat. l. 1. od. 21. v. 9. Vos Tempe totidem tollite laudibus, Natalemque, mares, Delon Apollinis. Virg. 3. Georg. v. 6. Latonia Delos. ¶ De minore Delo V. Puteoli.

DELOTUS, a, um, lavato, lotus. Theodor. Priscian. l. 1. c. 4. Coagulum leporis e vino veteri delotum.

DELPHI, orum, m. Delfo, al. Castri, al. Salona, urbs Phocidis, in Achaja, ad Parnassum M. a Delpho Neptuni filio ex Melantho Deucalionis filia. Serv. ad Æn. 3. v. 332. scribit, dictum esse a delphino, qui Icadium Apollinis filium naufragum tergo excepit, salvumque in litore exposuit, qui exstructo templo ad Parnassum in honorem patris, ad servandam delphini memoriam, Delphos locum appellaverit. Hinc delphinos esse Apollini sacros. V. ibi alia in hanc rem. Juxta Delphos Cephisus amnis oritur, & Castalius fons non longe abest. Ibi templum amplissimum fuit Apollini dicatum, ubi responsa dabat, quo ex toto orbe terrarum gentes de suis rebus consulturæ confluebant. Hujus descriptionem habes apud Justin. l. 24. cap. 6. Hinc Apollo Delphicus appellatus est. Sed Macrob. in l. 1. cap. 17. Saturn. Apollinem Delphicum appellatum existimat a prisca Græcorum voce δέλφος, quæ solum significat, eo quod interdiu stellis omnibus obscuratis, solus luceat, qua ratione etiam Sol a Latinis appellatus est. ¶ Fuit Veterum opinio (apud Ovid. 10. Metam. v. 168. & l. 15. v. 630. & Stat. 1. Theb. v. 118. &c.) Parnassum montem, ad cujus radices sunt Delphi, orbis terrarum meditullium esse: narraturque fabula hujusmodi: Cum Jupiter medium terræ locum vellet agnoscere, ex ortu atque occasu duas aquilas dimisisse, quas orbe peracto, tandem fessas volatu ambas in Parnassi vertice consedisse. Alii dicunt, cataclysmi tempore solum eum montem exstitisse ex aquis, ut est apud Lucan. l. 5. v. 75. & sequentib. atque adeo altissimum omnium, & velut medium terræ umbonem esse habitum. Lactant. vetus Statii Scholiast. loc. cit. Verum hæc sani Geographi non admiserint. Liv. l. 38. c. 48. & lib. 41. cap. 23. a med. Delphos umbilicum Græciæ appellat. V. Umbilicus.

DELPHI, orum, populi Delphi oppidi. Justin. l. 24. c. 7. & 8.

DELPHICE, more Delphici oraculi. Varro apud Non. cap. 2. n. 556. Quid aliud est, quod Delphice columna litteris suis ἄγαν μηδέν, &c?

DELPHICŎLA, æ, m. qui Delphos colit, epith. Apollinis. Auson. in Technop.

Technop. Edyll. 12. *cap. de histor.* Ludit & Æaciden Parnassia Delphicolæ fors.

DELPHICUS, a, um, *di Delfo*, Δελφικός, ad Delphos pertinens. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 515. Delphica tellus. & *l.* 11. *v.* 414. Delphica templa. *scil.* Apollinis. *Horat. l.* 3. *od. ult. extr.* Delphica laurus. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 27. Delphica Pytho. *Petron. in Satyr. c.* 122. Delphicus ales. *h. e.* corvus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 57. Delphica oracula. *Id. Verr.* 6. *c.* 59. Mensæ Delphicæ e marmore. *h. e.* factæ ad similitudinem ejus, in qua Delphis in templo Apollinis Pythias insidebat oracula faciens. Nam ea forma elaborata mensa donis maxime Apollinis Delphici dicabatur, eratque in pretio in ditiorum ædibus. Quare & *Delphica* absolute dicitur. *Martial. l.* 12. *epigr.* 67. Argentum, atque aurum non simplex Delphica portat. (Adde vet. Inscript. apud *Gruter. pag.* 1125. *n.* 8. & apud *Murator. pag.* 163. *n.* 4.) *Plin. l.* 34. *c.* 3. hac eadem ratione cortinas Delphicas dixit. ¶ Delphicus Apollo (*Plin. ibid.*) etiam *Delphicus* absolute dicitur. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 543. & 677. & 3. *Fast. v.* 856.

DELPHIN, inis, & Delphīnus, i, m. *delfino*, δελφίν, & ὁ δελφίς, piscis marinus, vel potius bellua omnium animalium velocissima, etiam terrestrium, & volucrum, ingentis, & ponderosi capitis, pro voce gemitum edens similem humano, ore multum infra rostrum, medio pæne in ventre, lingua mobili, brevi, atque lata, & suillæ simili, dorso repando, rostro simo. Parit catulos decimo mense, interdum binos, & uberibus nutrit, sicut balæna: adolescit celeriter, & tricenos annos vivere traditur. Amica est homini, & musicæ, & præcipue hydrauli sono. A *Plin. l.* 9. *c.* 8. unde hæc sumpsimus, & *Gell. l.* 7. *cap.* 8. & *Plin. altero l.* 9. *ep.* 33. & *Solin. c.* 12. (*al.* 22.) exempla narrantur delphini puerum ardenti amore deperenntis, colludentis, & dorso suo medio mari gestantis, ac fideliter referentis ad litus. *Simonis* nomine si appelletur, accurrere, & piscatoribus operam suam navare, *Plin. ibid.* tradit: quæ omnia *Solin.* quoque *ibid.* narrat. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 70. Cum viderint delphinos se in portum conjicientes, tempestatem significari putant. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 265. nec se super æquora curvi Tollere consuetas audent delphines in auras. *Id.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 43. Pandi delphines. *Id.* 2. *Fast. v.* 113. tergo delphina recurvo. *Id.* 11. *Metam. v.* 237. Frenato delphine sedens. ¶ *Delphinum silvis appingere, fluctibus aprum*, proverbii genus apud *Horat. de art. Poet. v.* 30. de eo dictum, qui ea dicit, aut facit, quibus nunc non erat locus, ut *Id. ibid.* ait *vers.* 19. ¶ In Circo delphinorum simulacra fuere supra columnas conspicuo loco posita, ad omen celeritatis, & ad ornatum. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 589. Consulit ante phalas, delphinorumque columnas. V. *Panvin. l.* 1. *de Circensib. cap.* 14. ¶ Est etiam hoc nomine sidus novem stellis constans, in parte cæli, quæ dicitur zona torrida, inter aquilam & Pegasum: de quo alii fabulantur, conciliasse Neptuno nuptias Amphitrites: alii unum esse ex iis Tyrrhenis nautis, qui Bacchum abducere conati, ab eo in hujus generis pisces mutati sunt (V. *Ovid. Metam.* 3. *v.* 630. & *sequentib.*) alii fuisse illum, qui Ariona excepit a nautis in mare projectum. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 457. Interea Delphin, clarum super æquora sidus Tollitur. V. *Hygin. poet. Astron. l.* 2. *c.* 17. & *lib.* 3. *c.* 16. ¶ Quos *Vitruv.* memorat *delphinos æneos* in machina hydraulica, *l.* 10. *c.* 3. *ad fin.* creduntur esse pondera quædam similia iis, quæ horologiis appenduntur: ita dicta, quia delphinus capite est crasso & gravi, ut dictum est: vel fortasse a figura. ¶ Eadem ratione delphinos vocat *Plin. l.* 33. *c.* 12. *ad fin.* ornamenta tricliniorum, lectorum, vasorum ex auro, argento, vel ære. ¶ *Delphis* pro *delphin* in recto singulari usurpatur ab *Avieno in Arat. v.* 1699. & confirmat *Servius ad* 1. *Georg. v.* 161. ¶ *Delphinum* pro *delphinorum* legitur apud *Propert. l.* 3. *el.* 15. *v.* 25.

DELPHIS, idis, f. mulier sacerdos Apollinis Delphici. *Martial. l.* 9. *epigr.* 43. *ad Apollin.* Nec Delphis tua mentiatur ulli.

DELPHITICUS, a, um, idem quod delphicus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 22. Quam quæ delphitico lapsa est armilla cancedo. *Sunt qui aliter leg.*

DELTA, æ, δέλτα, nomen quartæ Græcorum litteræ, hac figura Δ. *Auson. in Technopægn. Edyll.* 12. *de litt. monosyll. v.* 24. Non formam, at vocem deltæ gero Romuleum D. ¶ Ab hujus litteræ forma *Delta* dicta est pars Ægypti superior, seu ad mare Mediterraneum posita, τὸ Αἰγύπτου δέλτα, ita se findente Nilo, ut triquetram terræ figuram efficiat, ut est apud *Plin. l.* 5. *c.* 9. & *Hirt. de B. Alex. cap.* 27. ¶ Transpadana quoque regio Italiæ *Delta* dicta est, quæ Alpibus, ora maris, & Pado flumine continetur. *Id. l.* 3. *cap.* 16. ¶ Hoc sensu indeclinabilium nominum more effertur, & neutro genere. *Id. ibid.* Memphites ad summum Delta perveniunt.

DELTOTON, n. Δελτωτόν, signum caleste septentrionale supra caput Arietis, tribus præcipuis stellis constans, ita dispositis, ut triangularem formam, & Græcæ Δ figuram efficiant: (unde & nomen) ita tamen ut una ex tribus lineis brevior sit, ut est apud *Cæs. Germanic. in Arat. v.* 236. & *Manil. l.* 1. *v.* 352. Docet autem idem *Germanicus* hoc sidere significari Ægypti eam regionem, de qua in *Delta* dictum est, vel potius ipsius Nili brachia eam figuram efformantia. Alii dicunt esse Siciliam, quæ triquetra est, sacratam in Cælo a Cerere. Alii esse signum, & veluti ornamentum additum a Jove capiti Arietis, quod obscurius est, ut magis conspicuum appareret. *Cic. in Arat. v.* 5. Deltoton dicere Graji Quod soliti, simili quia forma littera claret. Adde *Hygin. l.* 3. *poet. Astron. c.* 18.

DELŪBRUM, i, n. *tempio*, *chiesa*, ναός, sacra ædes, templum. Varia est hujus vocis origo, & prima sententia. Alii dicunt esse fustem *delibratum*, h. e. decorticatum, vel dedolatum, quem venerabantur pro deo. Alii a *deluendo* derivant, ut sit fons decurrens ante templum, vel *labrum* in vestibulo positum, in quo adoraturi lavent, quo puriores accedant ad deos. Alii templum esse docent, in quo dei simulacrum dedicatum sit, ut quemadmodum ubi candela ponitur, candelabrum, sic quo loco deum ponant, *delubrum*. Alii templum esse, ubi plura numina simul sunt constituta, ut Capitolium, quasi *deis pluribus* sacrum, vel quasi locus multarum cellarum seu ædium, sub uno tecto a *diluvio* pluviæ munitarum: aut ubi præter ædem *area* sit assumpta *deorum* causa, ut in Circo Flaminio Jovi Statori. *Fest. Varr. Cincius*, & *Massur. Sabin.* apud *Serv. ad Æn.* 2. *v.* 225. & *ad Æn.* 4. *v.* 56. item *Macrob. l.* 3. *Saturn. cap.* 4. & *Ascon. in Divin. Verr. c.* 1. Hinc *Cic. in fin. l.* 3. *de nat. Deor.* Est mihi tecum pro aris & focis certamen, & pro deorum templis atque delubris. Adde *Caul.* 3. *c.* 9. ¶ Dicitur universim de omni sacra æde. *Cic.* 2. *Verr. c.* 5. Delubra sanctissimis religionibus consecrata depeculatus est. *Id. pro Arch. c.* 8. Smyrnæi delubrum Homeri in oppido dedicaverunt. & *cap.* 11. Delubra Musarum colere. *Virg.* 4. *Æn. v.* 56. Principio delubra adeunt, pacemque per aras Exquirunt.

DELUCTATIO, onis, f. luctatio. *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 139.

DELUCTOR, aris, dep. 1. *lottare*, idem fere quod luctor, διαπαλαίω. *Plaut. Pers.* 1. 1. 4. Cum Antæo deluctari mavelim. ¶ Est etiam *delucto*, *as*, activa forma. *Id. Trin.* 4. 1. 20. Quibus ærumnis deluctavi, filio dum divitias quæro! Al. leg. *quantis cum ærumnis*: alii *eluctavi*, ut *Non. c.* 7. *n.* 6.

DELUDIFICO, as, a. 1. *beffare*, *burlare*, *ingannare*, διαπαίζω, illudo, irrideo, decipio. *Plaut. Rud.* 1. 2. 59. Deludificavit me ille homo indignis modis.

DELŪDO, is, usi, usum, a. 3. proprie est ludere desino. *Varr.* apud *Plin. in fin. l.* 36. Cinis luxatis potus medetur: ut licet videre gladiatores, cum deluserunt, hac juvari potione. *h. e.* cum pugnando membrum aliquod ita læserunt, luxaruntve, ut pugnare amplius non possint. ¶ Frequentius sumitur pro eludere, illudere, decipere, *deludere*, *burlare*, *schernire*, *ingannare*, διαπαίζω. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 9. Primo rem differre ac procrastinare cœperunt: deinde aliquanto lentius, nihil agere, atque deludere. *Terent. Andr.* 3. 4. 4. Deludere aliquem dolis. *Id. ibid.* Ubivis facilius passus sim, quam in hac re, me deludier. *paragoge pro* deludi. ¶ Translate *Propert. l.* 2. *eleg.* 12. *v.* 32. Terra prius falso partu deludet arantes. *Phædr. l.* 5. *fab.* 6. *v.* 7. Spes me delusit.

DELUMBATUS, a, um, adject. delumbis, debilis, *sfiancato*. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Quadrupede delumbata. ¶ Item curvatus. *Id. l.* 19. *c.* 6. Delumbatæ radices. *Vitruv. l.* 6. *c.* 5. Lacunaria curva ad circinum delumbata. *h. e.* curva quidem, sed non ad perfectam rotundationem.

DELUMBIS, be, *dinervato*, *sfilato*, *inabile*, lumbis debilis. *Plin. l.* 10. *c.* 33. *ad fin.* Coturnix prægravem, aut delumbem se se simulans. ¶ Translate *Pers. sat.* 1. *v.* 104. summa delumbe saliva Hoc natat in labris. *h. e.* enerve, molle, fractum, μαλακόν. *Sidon. l.* 8. *ep. ult.* Dictio exossis, tenera, delumbis.

DELUMBO, as, avi, atum, a. 1. *dinervare*, *dilombare*, *snervare*, lumbos frango, debilem reddo. V. *Delumbatus*. Translate *Cic. in Orat. c.* 69. Nec minutos numeros sequens, concidat, delumbetque sententias.

DELUO, is, lui, lutum, a. 3. *lavare*, *tor via lavando*, lavando detergeo, ἀπολούω. *Cato R. R. c.* 116. Laserpitium aceto deluito. Al. leg. *diluito*. *Cels. l.* 4. *c.* 25. *sub fin.* Alvus aqua mulsa delui debet. ¶ Translate *Liv. l.* 4. *c.* 14. & *Plin. l.* 2. *ep.* 12. Deluere crimen. *Al. leg.* diluere. *Gell. l.* 15. *c.* 2. *extr.* Si quid in animo vel frigidæ tristitiæ, vel torpentis verecundiæ fuerit, deluamus. ¶ Significat etiam solvere, a διαλύω. si *Festo* creditur.

DELUS. V. *Delos*.

DELUSIO, onis, f. actus deludendi. *Arnob. initio l.* 4. Delusio numinum.

DELŪSUS, a, um, *deluso*, *burlato*, illusus, deceptus. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 826. petit ille dapes sub imagine somni Exercetque cibo delusum guttur inani. *Phædr. l.* 3. *fab.* 18. Delusa spes.

DELUTAMENTUM, ti, n. opus delutatum. *Cato de R. R. c.* 128. Neque herba nascetur, neque delutamenta scindent se. Al. leg. *lutamenta*.

DELŪTO, as, a. 1. *smaltare di loto*, luto obducere. *Cato R. R. c.* 128. Si habitationem delutare vis.

DEMADĔO, es, n. 2. idem ac madeo. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 4. *v.* 40. Et se flente suos demaduisse sinus. Al. leg. *emaduisse*.

DEMADESCO, is, n. 3. madidus fio. *Scribon. Larg. compos.* 73. Eodem vasa coquuntur, donec demadescant. V. *Catonis* similem locum in *Commadeo*.

DEMĂGIS, *assai più*, valde magis, ut *Non. c.* 2. *n.* 229. interpretatur. *Lucil. ibid.* Novisse ajebat solos se demagis istos Ex nimbo austellos. ¶ Quod apud *Fest.* legitur *Demagis pro minus antiqui dicebant*, quidam suspicantur legendum *minus* pro *minus*.

DEMANDĀTUS, a, um, *commesso*, *imposto*, *raccomandato*, commissus, concreditus, commendatus. *Sueton. in Aug. c.* 10. Demandatum bellum tertio mense confecit. *Id. in Calig. cap.* 41. Proximo collusori demandata vice sua. *Id. in Tiber. c.* 6. Lacedæmoniis publice demandatus.

DEMANDO, as, avi, atum, a. 1. *commettere*, ἀνατίθημι, committo, in totum committo. *Liv. l.* 8. *c.* 36. Curam eorum nominatim legatis, tribunisque demandabant. *Id. l.* 5. *c.* 27. Plures pueri unius curæ demandabantur. *Sueton. in Tiber. c.* 51. Quibus ea funeris curam moriens demandarat. *Id. in Claud. c.* 23. Demandare alicui jurisdictio-

ctionem. *Id. in Caes. c. 83.* testamentum virgini Vestali. *consegnare.* ¶ Translate *Justin. l. 2. c. 12.* Conjuges liberisque, cum pretiosissimis rebus, abditis insulis demandant. *h. e.* recondunt. *Sueton. in Calig. c. 9.* Ablegare aliquem ob seditiouis periculum, & in aliquam civitatem demandare. *h. e.* securitatis causa deponere.

DEMANO, as, n. 1. *scorrer giù*, deorsum mano. *Gell. l. 17. c. 11.* Potum defluere ad pulmonem, eoque humectato, demanare per eum & confluere in vesicam. *Catull. carm. 50. ad Lesbiam.* Lingua sed torpet, tenuis sub artus Flamma demanat.

DEMARCHIA, æ, f. δημαρχία, dignitas, & officium demarchi. Habetur in vet. Inscript. inferioris notæ apud *Gruter. pag. 439. n. 6.*

DEMARCHUS, i, m. δήμαρχος, quasi princeps populi: a δῆμος, populus, & ἄρχων, princeps: est apud Græcos, qui apud Romanos tribunus plebis, aut huic valde similis. *Plaut. Curcul. a. 3. 6.* Nec agoranomus, nec demarchus, nec comarchus. Adde *Spartian. in Adrian. c. 19.*

DEMEACULUM, li, n. *discesa*, καταγώγιον, descensus in loca subterranea. *Apul. l. 6. Metam. sub init.* Proserpinæ nuptiarum demeacula.

DEMEMINI, pro recordor, quidam legunt apud *Martial. l. 2. epigr. 59.* Ipse jubet mortis dememinisse deus. Al. leg. *te meminisse*. Alii *dememinisse* interpretantur oblivisci.

DEMENS, entis, *pazzo, stolto, fuor de senno*, παράφρων, amens, insanus. *Cic. in Offic. l. 1. cap. 24.* In tranquillo tempestatem adversam optare dementis est. *Id. de Harusp. resp. c. 26.* Planus inconsideratissimæ ac dementissimæ temeritatis. *Id. in Pison. c. 20.* Vecors, furiosus, mente captus, tragico illo Oreste dementior. *Id. 1. de nat. Deor. c. 34.* Desipere, delirare, dementem esse. *Virg. Æn. 6. v. 280.* Discordia demens. *Propert. l. c. el. 13. v. 20.* Demens furor. *Id. l. 3. eleg. 6. v. 15.* dementia somnia. *Valer. Flacc. l. 6. v. 474.* demens alieni cura pericli. *Horat. l. 3. od. 19. v. 23.* Demens strepitus. *Plin. l. 2. c. 23.* Id velle, pæne dementis otii est. ¶ Quidam putant *amentem*, & *dementem* ita distingui, ut *amens* dicatur, qui omni prorsus ratione caret; *demens* vero sit, qui non est quidem mente integra, retinet tamen aliquid de communi vitæ ratione. Verum hoc discrimen nimis exquisitum videtur. V. *Amentia*.

DEMENSIO, onis, f. *misura*, διαμέτρησις, dimetiendi actio, ut Demensio quadrati, *Cic. Tuscul. 1. c. 24.* ubi tamen plerique alii leg. *dimensio*. *Auson. ep. 5. v. 11.* Millia bis nongenta jubet demensio legum.

DEMENSUS, & Dimensus, a, um, *misurato*, διαμετρηθείς, mensura definitus, passiva significatione, a *demetior*, & *dimetior*. *Cic. in Orat. c. 11.* Ut verba verbis, quasi demensa & paria, respondeant. *Virg. 1. Georg. v. 231.* certis dimensum partibus orbem Per duodena regit mundi sol aureus astra. ¶ *Demensum*, *i*, n. absolute. *Terent. Phorm. 1. 1. 9.* Quod ille unciatim vix de demenso suo, suum defrudans genium, comparsit miser. Ubi *Donat.* servi, inquit, quaternos modios accipiebant frumenti in mensem; & id *demensum* dicebatur, *la misura*, σιτομέτριον. *Senec.* cui magis credo, *ep. 80.* quinque modios iis tribuit, & quinque denarios. *Spartian. in Hadriano, c. 7. sub fin.* Senatoribus plerisque in diem vitæ suæ dimensum sine dilatione præstitit. ¶ Præterea *demensus*, & *dimensus* sunt etiam participia activæ significationis, *che ha misurato*, μετρήσας. *Virg. 12. Æn. v. 116.* Campum ad certamen dimensi Rutulique viri, Teucrique parabant.

DEMENTER, adverb. *scioccamente*, ἀνοήτως, stulte. *Cic. 3. Catil. c. 9.* Tanta res tam dementer credita. *Senec. l. 4. de benef. c. 27. extr.* Dementissime testabitur, qui tutorem filio reliquerit pupillorum spoliatorem.

DEMENTIA, æ, f. *pazzia*, παράνοια, amentia, insania. *Cic. 3. Tuscul. c. 5.* Animi affectionem lumine mentis carentem nominaverunt amentiam, eandemque dementiam. *Id. Catil. 4. c. penult.* Homines dementia aliqua depravati. *Hirt. de B. Afric. c. 8.* Tanta homines esse dementia, ut mallent regis esse vectigales. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 13.* Exspectare, dum hostium copiæ augerentur, summæ dementiæ esse judicabat. *Sallust. in Jug. 1. 3.* Neque aliud se fatigando, nisi odium quærere, extremæ dementiæ est. *Id. in Catil. c. 61.* In fuga salutem sperare, ea vero dementia est. *Id. ibid. c. 43.* Inconsulte ac veluti per dementiam cuncta simul agere. ¶ Speciatim dicitur de iis, qui rem seu publicam, seu familiarem male administrant, ac perdunt. *Cic. 7. Verr. c. 17.* Esse culpae istius maximas avaritiæ, majestatis, dementiæ, libidinis, crudelitatis. *Quintil. l. 7. c. 3.* Actiones dementiæ. *h. e.* in quibus curator petitur male agenti rem suam.

DEMENTIO, tis, ivi, itum, n. 4. *impazzire, uscir di mente*, παραφρονέω, de mente exeo, delirо, insanio. *Lucret. l. 3. v. 464.* morbis in corporis avius errat Sæpe animus: dementit enim, deliraque fatur. *Lactant. l. 4. cap. 27. circa med.* Instinctu dæmonis percitus dementit, effertur, insanit. *Apul. in Apolog.* Confessa est, se magia in amorem inductam dementire. Al. leg. *dementare*.

DEMENTIOR, iris, dep. 4. valde mentior. Tribuunt quidam *Apuleio in Apolog.* sed dubius est locus.

DEMENTO, as, n. 1. idem quod dementio. *Lactant. de mortib. persecut. c. 7. ad fin. de Dioclet.* Ita semper dementabat, Nicomediam studens urbi Romæ coæquare. V. *Dementia*.

DEMEO, as, n. 1. deorsum meo, descendo. *Apul. l. 6. Metam.* Ad Tartarum Manesque demeam. & *lib. 10.* Corpus candidum, quod cælo demeat.

DEMEREO, es, rui, ritum, n. 2. *guadagnare, meritare*, κερδαίνω, lucror. *Plaut. Pseud. 4. 7. 90.* Quid mercedis petasus hodie domino demeret? *Gell. l. 1. c. 8.* Lais Corinthia ob elegantiam venustatemque grandem pecuniam demerebat. ¶ Est etiam suo sibi merito aliquem devincire. *Sueton. de Aug. c. 8.* Avunculum in Hispanias adversus Cn. Pompeji liberos subsecutus magnopere demeruit. *Albinovan. ad Liv. v. 131.* Numina cultu demeruisse. Adde *Ovid. l. 2. de art. am. v. 252.*

DEMEREOR, eris, eritus sum, dep. 2. *farsi merito con alcuno, conciliarsi, cattivarsi la benevolenza d' alcuno co' benefizj*, ἀνταμείβομαι, εὐεργετέω, χαρίζομαι, beneficiis aliquem mihi concilio, gratiam ineo alicujus. *Liv. l. 3. c. 18.* Demerendi beneficio tam potentem civitatem, numquam parem occasionem daturos deos. *Quintil. in proœm. l. 1.* Ut pleniore obsequio demererer amantissimos mei. *Tacit. 15. Ann. c. 21.* Plura sæpe peccantur, dum demeremur, quam dum offendimus. *Colum. l. 1. cap. 4.* Matrona amœnitate aliqua demerenda erit, quo patientius moretur cum viro.

DEMERGO, is, ersi, ersum, a. 3. *affondare, sommergere, seppellire*, καταδύω, deorsum mergo, obruo, sepelio. *Cic. in fragm. apud Non. c. 7. n. 57.* Si quando nos demersimus, ut qui urinantur, &c. *Plin. l. 32. c. 2.* Demergere navigia. *Id. in proœm. l. 33.* Terra metalla occultavit atque demersit. *Senec. in Thyest. v. 1060.* Artus in frusta carpere, & ferventibus ahenis demergere. *Lactant. l. 7. c. 6.* Animas luto cœnoso demergere. *Lucan. l. 3. v. 40.* Titan jam pronus in undas Ibat, & igniferi tantum demerserat orbis, &c. *Ovid. 15. Metam. v. 105.* dapes avidam demersit in alvum. *Colum. l. 3. cap. 18.* Prætorto capite & recurvato semine demergere. *piantare*. *Pallad. in Februar. tit. 17.* Truncum in medio findere, & ibi surculos in modum cunei demergere. *innestare*. ¶ Translate *Nepos in Dione, cap. 6.* Fortuna, quem paulo ante extulerat, demergere est adorta. *Justin. l. 43. cap. 2.* Amulius Rheam in perpetuam virginitatem demersit. *h. e.* conclusit, custodiæ tradidit, perpetuo virginem esse coegit. *Stat. 6. Theb. v. 850.* Collaque demersere humeris. *h. e.* contracto collo, elatisque humeris, caput quodammodo abscondere.

DEMERITUS, a, um, adject. *meritato*, ut demeritas dare lætitias. *Plaut. Pseud. a. 4. 14.*

DEMERSIO, onis, f. l' *affondare*. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 12. sub fin.* Nec temporali demersione beneficium perpetuitatis eximitur.

DEMERSUS, us, m. idem quod demersio. *Apul. in Apolog.* Levia fluitatui, gravia demersui.

DEMERSUS, a, um, *sommerso, affondato, sepolto*, obrutus. *Cic. 2. de Divin. c. 68.* Equus una mecum demersus. *Ovid. 14. Metam. v. 615.* in Tusci demersus fluminis undis. *Aurel. Vict. in Epitom. c. 40.* Demersus in profundum. *Pers. sat. 3. v. 34.* Alte demersus. *Pallad. in Februar. tit. 17. ad fin.* Ramum, terræ capite utroque demerso, curvari. *Ovid. 6. Metam. v. 664.* Cibus demersus pectore. ¶ Translate *Horat. l. 3. od. 16. v. 13.* concidit auguris Argivi domus, ob lucrum Demersa excidio. *Cic. de Senect. c. 21.* Est enim animus ex altissimo domicilio depressus, & quasi demersus in terram. *Id. pro Sull. c. 31.* Patriam demersam extuli. *Id. 2. Offic. cap. 7.* Quamvis enim demersæ sint leges alicujus opibus, emergunt tamen aliquando. *soprаffatte*. *Liv. l. 2. c. 29.* Plebs ære alieno demersa. *oppressa da debiti*. Adde *lib. 6. c. 27.*

DEMESSUS, a, um, adject. *tagliato, mietuto*. *Virg. 11. Æn. v. 68.* Flos demessus pollice virgineo. *Tacit. 14. Ann. c. 24.* Demessæ segetes. *Colum. l. 9. cap. penult. ad fin.* Demessi favi. *h. e.* ab alvis exempti.

DEMETATUS. V. *Dimeto*, & *Dimetior*.

DEMETIOR. V. *Dimetior*.

DEMETITUS, a, um, particip. pro demensus signific. activa. Quidam *Ciceroni* tribuunt *l. 2. de nat. Deor. c. 62.* illis verbis: Eorum cursus demetiti naturales temporum varietates cognovimus. Ubi quidam libri habent *demetati*, alii *dimetiti*. & *cap. 43.* Atque ita demetita signa sunt, ut in tantis descriptionibus divina solertia appareat. Al. leg. *dimerata*.

DEMETO, is, essui, essum, a. 3. idem quod meto, *mietere, tagliare*, ἀποθερίζω. *Cic. de Senect. c. 19.* Fructus demetendi. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 353.* Flaventia demetit arva. *Plin. l. 12. c. 27.* & *l. 17. c. 26.* Demetere uvas. *Cass. Hemina apud Priscian. l. 10. pag. 903. Putsch.* In campo Tiburti ubi hordeum demessuerunt. ¶ Pro cædere, abscindere. *Ovid. 5. Metam. v. 104.* Demetit ense caput. *Valer. Flacc. l. 3. v. 157.* hinc rigido transcurrens demetit ense Prothin. *Arnob. l. 5. pag. 163.* Qui sibi demessuerint has partes. *Sil. l. 16. v. 101.* Tantum acies, hominumque ferox discordia ferro Demetit. *h. e.* tot cædes facit. ¶ Demetere favos. V. *Favus*.

DEMIGRATIO, onis, f. *andata, partenza per abitar altrove*, ἀποικία. *Nepos in Miltiad. 1. 2.* Cum multi ejus demigrationis peterent societatem.

DEMIGRO, as, avi, atum, n. 1. *andarsi ad abitar altrove, mutar paese*, μετοικίζω, de uno loco in alium domicilium transferre. *Liv. l. 38. 1. 23.* Omnis generis ætatisque turbam secum traxerant, demigrantium magis, quam in bellum euntium modo. *Cic. pro Dom. c. 37. extr.* Demigrandum potius aliquo est, quam habitandum in ea urbe, &c. *Cæs. l. 4. B. Gall. 1. 19.* Demigrare de oppidis. *Nepos in Milt. c. 2.* ex insula. & *cap. 3.* Chersonesum reliquit, ac rursus Athenas demigravit. *Cic. Agrar. 2. c. 16.* Demigrare in alia loca. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 4.* ecce canoro Demigrant Helicone deæ. *Cic. Catil. 1. c. 8.* Demigrare ad aliquem. ¶ Et simpliciter pro discedere. *Plaut. Amph. 1. 1. 85.* Animam amittunt, priusquam loco demigrent. ¶ Translate *Cic. 1. Tuscul. c. 30.* Vetat enim dominans ille in nobis deus, injussu hinc nos suo demigrare. *h. e.* a vita discedere. *Id. pro Rabir. perduell. c. 10.* Fortissimorum civium mentes, quæ mihi videntur ex hominum vita ad deorum religionem & sanctimoniam demigrasse. *Id. 4. Attic. ep. 16. a med.* Multa mihi

hi dant solatia, nec tamen ego de meo statu demigro. *Id. in Vatin. c.* 16. Strumæ ab ore improbo demigrarunt, & aliis jam se locis collocarunt. *Id. Parad.* 2. Demigrare ab improbis. *andare a star lontano da e malvagi.*

DEMINORO. V. *Diminoro.*

DEMINUO cum derivat. V. *Diminuo.*

DEMIRANDUS, a, um, valde mirandus. *Gell. l.* 16. *c.* 18. Oπτικὴ facit multa demirande.

DEMIROR, aris, atus sum, dep. 1. *stupirsi, maravigliarsi assai*, ὑπερθαυμάζω, valde miror. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 36. Hæc vos sperasse, me consule, assequi posse, demiror. *Id. Attic. l.* & *ep.* 14. Etsi addis Lamiam: quod demiror equidem. *Gell. l.* 3. *c.* 7. Demirari audaciam alicujus. & *lib.* 2. *c.* 18. responsum. ¶ Significat etiam admirationem cum ignoratione conjunctam, quia ut ait *Donat. ad Terent. Phorm.* 2. 1. 4. admirationem ignorantia facit. *Terent. ibid.* Quid mihi dicent? aut quam causam reperient? demiror. *Plaut. Amph.* 2. 2. 133. Nimis demiror, qui illæc, me donatum esse patera, sciat. *Id. Asin.* 1. 1. 69. Demiror quid sit. *Id. Men.* 5. 1. 6. Demiror ubi nunc ambulet.

DEMISSE, *bassamente*, καθειμένως, humiliter. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 4. *v.* 23. hic alte, demissius ille volabat. ¶ Translate *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 8. *extr.* Non ausus elate & ample loqui, cum humiliter demisseque sentirat. ταπεινῶς. *Id. pro Dom. c.* 35. Demisse respondere alicui. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. Suppliciter ac demisse gratias agere. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. Hæc quam potest demississime atque subjectissime exponit.

DEMISSIO, onis, f. *il mandar giù, abbassamento*, καθεσις. *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. *extr.* Clypeum æneum catenis pendeat, per cujus reductiones, & demissiones perficietur sudationis temperatura. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. Quantum storearum demissiu patiebatur, tantum elevabant. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 22. Barbæ prolixa demissio. ¶ Translate *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 7. Verisimile est, in quem cadat ægritudo, cadere in eundem timorem, & infractionem animi, & demissionem. *avvilimento*, abjectionem. ¶ Pro remissione *Cal. Aurel. l.* 1. *Acut. c.* 4. Passio phreniticorum non semper accessionibus aucta, aut demissionibus minuta.

DEMISSITIUS, & Demissicius, a, um, longus, ut *Demissitia tunica*, longa & demissa ad talos. *Plaut. Pæn.* 5. 5. 24. Sane genus hoc mulierosum est, tunicis demissitiis.

DEMISSUS, a, um, *basso, calato giù*, καθειμένος, ταπεινὸς, deorsum missus, humilis. *Terent. Eun.* 2. 3. 22. Virgines demissis humeris. & *vers.* 44. Senex incurvus, tremulus, labiis demissis. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 204. ne, si demissior ibis, Unda gravet pennas; si celsior, ignis adurat. *Plaut. Epid.* 3. 4. 1d. Fugias manibus demissis domum. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Tigna demissa in flumen. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 49. Demissa ac palustria loca. *Curt. l.* 5. *c.* 1. Triginta pedes in terram turrium fundamenta demissa. *Senec. epist.* 67. *ad fin.* Demissa vulnera. *profonde*. *Justin. l.* 5. *c.* 8. Demissa Piræum versus muri brachia. *Scribon. Larg. compos.* 132. & 146. Ferrum candens demissum in aqua. *Hort. de B. Alex. c.* 29. Demissioribus ripis flumen tranare. *Horat. l.* 3. *od.* 17. *v.* 11. Demissa tempestas ab Euro. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 434. Hiems demissa Jovi. *h. e.* ab Jove. *Horat. in art. Poet. v.* 180. Demissa per aures. *Id. l.* 1. *od.* 28. *v.* 11. Panthoides demissus Orco. *h. e.* in Orcum. *Cicer. pro Cluent. c.* 40. Purpura usque ad talos demissa. *Virg.* 4. *Æn. v.* 160. Læna demissa ex humeris. *pendente*. *Id.* 7. *Æn. v.* 278. pectoribus demissa monilia. *Cic. pro Cluent. c.* 21. Demisso capite discedere. *Virg.* 3. *Georg. v.* 500. Demissæ aures. *Id.* 1. *Æn. v.* 565. Dido demissa vultum. *col viso basso*. & 3. *Æn. v.* 320. Demissa voce loqui. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 137. Aspice demissos lugentis in ore capillos. *Plin. l.* 1. *ep.* 10. Demissus capillus. *capelli lunghi*. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c.* 21. Erigere animum, jam demissum & oppressum. *avvilito, mortificato*. *Id. pro Font. c.* 11. Homines animo demisso atque humili, ut solent ii, qui affecti injuriis, &c. *Id. Fam.* 1. *ep.* 9. *circa med.* Fracto animo ac demisso esse. *Id. Tuscul.* 2. *c.* 21. Est in animis omnium molle quiddam, demissum, humile, enervatum quodammodo, & languidum. *Liv. l.* 4. *c.* 44. Nihilo demissiore animo, causa pro se dicta. *Al. leg.* remissiore. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 26. Usque ad servilem patientiam demissus. *Id. Ann.* 15. *cap.* 73. Demissus in adulationem. *Cic. pro Mur. c.* 21. *sub fin.* Tristis & demissus. *Id. pro Sull. c.* 26. Mœrens, demissus, afflictus. *Id. in Orat. c.* 24. Orator nec in faciendis verbis audax, & in transferendis verecundus, & parcus in priscis, reliquisque ornamentis & verborum, & sententiarum demissior. *moderato*. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 63. genus demissum ab Ænea. *discendente*. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 58. Romanus Troja demissus. *oriondo*. *Stat.* 2. *Theb. v.* 613. Chromis Tyrii demissus origine Cadmi. ¶ *Demissus homo* dicitur, qui est mansuetus, modestus, pudens, *modesto, di dolci costumi, umile, mite*. *Cic. pro Mur. c.* 40. Sit apud vos modestiæ locus, sit demissis hominibus perfugium, sit auxilium pudori. *Id.* 2. *de Orat. c.* 43. Ea omnia, quæ proborum, demissorum, non acrium, non pertinacium, non litigiosorum, non acerborum sunt, benevolentiam conciliant. Adde *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 57. & ibi *Bentlej.* ¶ Apud *Sallust. in Catil. c.* 50. *demissi* sunt, qui privati vitam agunt, neque capessunt rempub. quibus opponuntur qui magno imperio præditi. ¶ Apud *Propert. l.* 2. *el.* 21. *v.* 59. magno demissa periclo. *h. e.* liberata, soluta, erepta de periculo. Simile est illud *ibid. el.* 22. *v.* 29. somno demissa recenti. *h. e.* soluta a somno, expergefacta. Al. leg. *dimissa*.

DEMITIGO, as, a. 1. idem ac mitigo. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Nosmet, qui Lycurgei a principio fuissemus, quotidie demitigamur.

DEMITTO, is, isi, issum, a. 3. *mandar giù, calare, abbassare*, καθίημι, καθίστημι, deorsum mitto, dejicio, deprimo, declino, inclino. *Virg. l.* 1. *Georg. v.* 23. Dii, qui satis largum cælo demittitis imbrem. *Id.* 1. *Æn. v.* 301. Maja genitum demittit ab alto. *Id. Æn.* 12. *v.* 884. Demittere aliquem ad imos manes. *Liv. l.* 23. *c.* 44. *extr.* quempiam in carcerem. *Id. l.* 23. *c.* 47. equum a campo in viam cavam. *Cels. l.* 1. *c.* 3. se in aquam calidam. *Colum. l.* 11. *c.* 8. herbas in lacte. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. aliquem per tegulas. *Id.* 4. *Verr. c.* 30. se ad aurem alicujus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 66. In forum descendens, caput ad fornicem Fabii demittebat. *Virg.* 2. *Georg. v.* 230. altequa jubebis In solido puteum demitti. *h. e.* in profundum excavari. *Id.* 4. *Georg. v.* 542. sacrum jugulis demitte cruorem. *h. e.* elice, extrahe, defunde. *Id.* 6. *Æn. v.* 455. Demittere lacrimas. *spargere, mandar fuori*. *Lucret. l.* 5. *v.* 673. barbam. V. *Barba*. *Sil. l.* 8. *v.* 524. avem cælo. *h. e.* funda dejicere. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 94. robora ferro. *h. e.* cædere, & prosternere. *Id. l.* 3. *v.* 41. oculos. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 133. & *Liv. l.* 2. *c.* 58. metu vultum. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 119. & *Tacit.* 4. *Ann. c.* 50. ferrum in ilia. *cacciare*. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 5. ferrum jugulo. *Plaut. Merc.* 3. 4. 28. in jugulum. *Plin. l.* 27. *c.* 11. offam faucibus boum. *Id. l.* 17. *c.* 11. altius arbores. *piantare*. *Colum. l.* 5. *c.* 11. cuneum inter corticem & materiam. *cacciar giù*. ¶ *Demittere morti* pro occidere, poeticum est. *Virg.* 2. *Æn. v.* 85. & *lib.* 5. *v.* 691. & *lib.* 2. *v.* 398. Sic apud *Sil. l.* 11. *v.* 140. demittere umbris. & *Ovid.* 3. *Metam. v.* 695. cruciataque diris Corpora tormentis Stygiæ demittere nocti. ¶ Pro abjicere, deponere. *Lucret. l.* 5. *v.* 669. florescunt tempore certo Arbusta, & certo demittunt tempore flores. ¶ Translate *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 8. Cum in eum casum me fortuna demisisset, ut, &c. *avendomi la fortuna posto in tal contingenza, che*, &c. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 12. Demittere se penitus in causam. *darsi totalmente, gettarsi del tutto*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 535. gemino demittunt brachia muro Turriti scopuli. *h. e.* protenduntur deorsum duobus quasi brachiis. *Id. Ecl.* 9. *v.* 8. Colles demittunt jugum molli clivo. ¶ *Demittere se* est ad aliquid faciendum descendere, quod ceteroquin inferius sit facultate, aut dignitate. *Quintil. in proœm. l.* 1. Ad minora illa demittere me, non recusabo. *Id. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Est quædam tacita dedignatio, vim dicendi tantis comparatam laboribus, ad unum auditorem demittere. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 73. Demitti in adulationem. V. *Demissus*. ¶ Demittere aliquid in pectus, *mettersi bene a mente*, animo alte infigere. *Sallust. in Jug. c.* 109. *extr.* Hoc in pectus tuum demitte, numquam populum R. beneficiis victum esse. *Liv. l.* 34. *c.* 50. Ut eas voces, velut oraculo missas, in pectora animosque demitterent. ¶ *Demittere se*, & *demittere animum* est despondere, abjicere, *avvilirsi, perdersi d' animo*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 29. Cohortatus est, ne se admodum animo demitterent, neve perturbarentur incommodo. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 15. Si vincunt, efferunt se lætitia, victi debilitantur, animosque demittunt. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 134. Re in secunde tollere animos, in mala demittere. *Virg.* 12. *Æn. v.* 609. Demittunt mentes: it scissa veste Latinus, &c.

DEMO, is, empsi, & emsi, emptum, & emtum, a. 3. *togliere, levar via*, ἀφαιρέω, detraho, adimo, tollo, aufero. *Cic.* 4. *Acad. c.* 16. Cum aliquid minutatim, & gradatim additur, aut demitur. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 34. Æsculapii barbam auream demi jussit. *Liv. l.* 40. *c.* 51. Clypea de columnis, & signa militaria affixa dempsit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 14. Lubet scire, quantum aurum herus sibi dempsit. *ha tolto per se*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 33. & 35. Demere de capite. *detrarre dal capitale*. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Ut quam minimum ex osse dematur. *Id. l.* & *cap.* 6. *n.* 16. Demendum aliquid ex cibo. *Id. l.* 1. *c.* 3. *ad fin.* Demendum paulum cibo, adjiciendumque potioni. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 304. Demere juga equis. *Sueton. in Cæs. c.* 67. barbam. *h. e.* radere. *Q. Cic. de petit. Consul. c.* 2. Demere caput alicujus. *h. e.* abscindere. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 33. Ipsi pridem tonsor ungues dempserat. *Id. Truncul.* 2. 4. 16. Deme soleas. *cavami le scarpe*: quod fiebat mensæ accubituris. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 212. Demere soleam pedi. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 15. *ad fin.* Demere sollicitudinem. *Terent. Adelph.* 4. 7. 18. metum. & 5. 3. 33. alicui molestiam. *Liv. l.* 2. *c.* 6. ignominiam. *Ovid. de remed. amor. v.* 290. fidem alicui rei. *Id.* 3. *Trist. el.* 5. *v.* 25. spem alicui. *Id.* 1. *ex Pont. el.* 7. *v.* 20. Nil demit laudi gloria nostra tuæ. *Sueton. in Tiber. c.* 42. Demere aliquid ex consuetudine. *Lucret. l.* 3. *v.* 902. mœrorem a pectore. *Liv. l.* 2. *c.* 42. Dulcedo agrariæ legis ipsa per se, dempto auctore, subibat animos. *tolto di vita*, vel *anche senza l' autore*. V. locum.

DEMOCRATOR. V. *Demorator.*

DEMOCRITEUS, vel Democritius, a, um, Δημοκρίτειος, &

DEMOCRITICUS, a, um, Δημοκριτικός, ad Democritum pertinens, ut Democritem Anaxarchus, apud *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. & 2. *Tuscul. c.* 22. & *Democritea* absolute (subaudi *dogmata*) *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 26. & 2. *de Divin. c.* 13. & Democritici philosophi. *h. e.* Democriti sectatores, *Id.* 1. *de Orat. c.* 10. & 1. *Tuscul. c.* 34. ¶ Fuit autem Democritus Abderites, familiæ in Philosophia auctor, qui docuit mundos esse innumerabiles, & ex atomis constare omnia. De ejus vita, & mortis genere alia ab aliis tradita sunt. V. *Facciolati*, *Rhetor. exercit. n.* 4.

DEMŒ, apud Atticos sunt, ut apud nos pagi, δῆμοι. *Fest.*

DEMOLIO, olis, ivi, itum, a. 4. idem quod demolior, diruo, destruo. *Varr.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 395. *Putsch.* Et tamen non demolio astra. *Al. leg.* rostra. *Id. ibid.* demolivit tectum. *Nov. ibid.* Hæc demolite. *In vet. Lege* apud *Frontin. de aquæd. artic.* 029. Id omne celere demolire damnas esto. *Lactant. l.* 4. *c.* 11. *ex* 3. *Reg* 19. 14. Altaria tua demoliterunt. ¶ Et passive *lo citato* vet.

Lege. Ne maceriæ demolirentur. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 4. leg. 10.* Si demolitis ædibus, testator alias novas restituerit. *Iabolen. Dig. l. 41. tit. 3. leg. 23.* Si demolita est domus. *Curio apud Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch.* Nusquam demolitur, nusquam exoneratur pecunia.

DEMOLIOR, iris, itus sum, dep. 4. *buttar giù, disfare*, καταβάλλω, κατασκάπτω, deorsum molior, everto, diruo, destruo. *Cic. in Top. c. 4.* In pariete communi demoliendo. *Id. 4. Verr. c. 67.* Statuas demoliendas locare. *Id. 1. Offic. c. 39.* Hanc domum Scaurus demolitus, accessionem adjunxit ædibus. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1.* Columnas neque rectas, neque e regione Diphilus collocarat: eas scilicet demolietur. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 2. n. 204.* Pluteos rescindit, ac munitiones demolitur. ¶ Translate *Ovid. 15. Metam. v. 238.* Subruit hæc ævi, demoliturque prioris Robora. *h. e.* senectus vires juventutis frangit. *Liv. l. 34. c. 3.* Si quid cuiquam privato officiet jus, id destruet, ac demolietur. *Plaut. Bacch. 3. 1. 16.* De me culpam hanc demolibor jam. ἀρχαϊκῶς pro *demoliar*. h. e. amoliar, avertam. ¶ Demoliri faciem, ἀφανίζειν τὸ πρόσωπον est macie vultum corrumpere. *Hieron. in Matth. c. 6. n. 16.* ubi Vulgata habet *exterminare faciem*. ¶ Pro reoliri, ædificare, *Velles. l. 1. c. 15.* Theatrum facere instituit: cui in demoliendo, &c. Al. aliter leg. ¶ Passiva significatione, V. vocem præced.

DEMOLITIO, onis, f. *abbattimento, rovina*, κατασκαφή, eversio. *Cic. 4. Verr. c. 67.* Dumque ea demolitio fieret, &c. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 1.* Non poterat ædificare mendacium sine demolitione veritatis.

DEMOLITOR, oris, m. eversor. *Vitruv. l. 10. c. 19. corvum demolitorem, quem nonnulli gruem appellant*, memorat, id est machinam ad demoliendum aptam: de qua tamen nihil præterea constat.

DEMOLITUS, a, um, passiv. V. in *Demolior*: activ. V. in *Demolior*.

DEMONSTRABILIS, le, adject. qui demonstrari potest. *Apul.* περὶ ἑρμηνείας, *seu de syllog. categor.* Universitas maris, quæ demonstrabilis non est.

DEMONSTRANTIA, æ, f. tribuitur a nonnullis *Plinio l. 27. c. 5.* ubi *Harduin.* & alii aliter legunt.

DEMONSTRATIO, onis, f. *ostensione*, actus demonstrandi, ἀπόδειξις. *Plin. l. 8. c. 40. de cane venatico.* Vesa tota, quam silens & occulta, quam significans demonstratio est. *Cic. 3. de Orat. c. 55.* Hujus generis demonstratio est & doctrina ipsa vulgaris, usus autem gravissimus. & *cap. 59.* Gestus universam rem & sententia non demonstratione, sed significatione declarans. *Plin. l. 4. c. 13.* Hanc insulam temporum horum demonstratio a Borysthene CXL. M. ponit. *h. e.* descriptio, qua situs terrarum monstrantur. *Id. l. 14. c. 16.* Tertia demonstratio herbæ fuit folio majore, &c. *Supra dixerat*: Dracontion triplici effigie demonstratum mihi est. *Adde Cic. 6. Verr. c. 59.* ¶ Item genus causæ apud Rhetores, in quo quispiam laudatur, aut vituperatur: quod & *genus demonstrativum* dicitur. *Cic. 1. de Invent. c. 9.* ¶ Item argumentatio, quæ ex rebus perceptis id, quod non percipiebatur, adducit. Ita eam definit *Cic. 4. Acad. c. 8. extr.* nomine vero utitur *Boeth. l. 2. prof. 4. extr.* & *sexto prof. 5.* ¶ A JCtis dicitur *demonstratio*, cum res aliqua ita certis quibusdam, ac peculiaribus signis designatur, ac veluti depingitur, ut nullus ambigendi locus relinquatur, ut si quis in testamento dicat, *decem, quæ mihi Titius debet, lego*. Constat enim, ea sola decem, quæ debet Titius, non aliam pecuniam legari. *Cajus Dig. lib. 35. tit. 1. qui est* de conditionib. & demonstrationib. *leg. 17.* & *Florentin. ibid. leg. 33.* & *Ulpian. lib. 30. leg. 74.* &c. ¶ Denique exornatio est rhetorica, hypotyposis Græco nomine, cum ita res verbis exprimitur, ut geri negotium, & res ante oculos esse videatur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 55.* Potest ita differe ab hypotyposi, ut *demonstratio* longior sit, *hypotyposis* brevior.

DEMONSTRATIVE, adverb. demonstrando, *mostrando*, ἐνδεικτικῶς. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 16.* Hunc locum demonstrative terram dicens.

DEMONSTRATIVUS, a, um, *dimostrativo*, ἐνδεικτικός, qui ad demonstrandum aptus est, ut Digitus demonstrativus, *Cal. Aurelian. Tard. l. 5. c. 1.* ¶ *Genus demonstrativum* apud Rhetores est, quod laudationem alicujus rei continet, aut vituperationem. *Cicer. 1. de Invent. c. 5.* Demonstrativum est, quod tribuitur in alicujus certæ personæ laudem, aut vituperationem. *Quintil. l. 11. c. 1. circa med.* Demonstrativæ materiæ. *Id. l. 7. c. 4.* Demonstrativa pars.

DEMONSTRATOR, oris, m. ἀποδεικτικός, qui demonstrat, *chi mostra, e insegna*. *Cic. 2. de Orat. c. 86.* Simonides demonstrator uniuscujusque sepeliendi. *Colum. l. 3. c. 10. ad fin.* Demonstrator magis, quam inventor.

DEMONSTRATUS, a, um, adject. *mostrato*. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 37.* Re demonstrata. *Gell. l. 1. c. 4.* Res argumentis, vel testibus demonstrata.

DEMONSTRO, as, avi, atum, a. 1. *mostrare, dimostrare, far vedere*, ἀποδείκνυμι, ἐπιδείκνυμι, aperte monstro, indico, ostendo. *Cic. 6 Verr. c. 59.* Ut ante demonstrabant, quid ubique esset; ita nunc, quid undique ablatum sit, ostendunt. *Id. in somn. Scip. c. 8.* Demonstrare aliquid digito. *Id. Fam. 9. ep. 14.* Spurinna quidem, cum ei rem demonstrassem, & vitam tuam superiorem exposuissem, magnum periculum summæ reipublicæ demonstrabat, nisi &c. *h. e.* rem narrassem. *Id. Attic. l. 1. ep. 1. a med.* Demonstravi hæc Cæcilio: simul & illud ostendi, &c. *Id. 3. Fam. ep. 4.* Mihi Q. Fabius demonstravit, me a te plurimi fieri. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 27.* Cum his Comius venit, quem supra demonstraveram, a Cæsare in Britanniam præmissum. & *l. 5. c. 1.* Se paratos esse demonstrant de injuriis satisfacere. & *ibid.* Nisi ita fecerint, se se bello civitatem persequturum demonstrat. *h. e.* pollicetur, vel potius minatur. & *l. 4. c. 34.* Quanta prædæ faciendæ facultas daretur, demonstraverunt. *Id. l. 5. c. 1.* Modum & formam navium demonstrat. *h. e.* docet. *Plin. l. 8. c. 4.* Demonstrare viam alicui. *Id. l. 17. c. 5.* Terram macram demonstrant atræ degeneresque herbæ. *Id. l. 27. c. 2.* Demonstrare, quomodo venenata sanentur. *Id. l. 25. c. ult.* Nec, quale esset, demonstrant. *ad docum. Id. l. 37. c. 9.* Amethystos grandinem avertere, addita precatione, quam demonstrant. *insegnano*. *Terent. Phorm. a. 1. 75.* Hominem commonstrarier mihi istum volo, aut ubi habitet, demonstrarier. *paragoge pro* demonstrari. *Gell. l. 2. c. 26.* Vocabula rufum colorem demonstrantia. *che significano*. ¶ Pro appellare, *Paul. Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 10. a med.* Quos ego appello abpatruos, abavunculos, illi demonstrant me fratris abnepotem. ¶ Apud JCtos *demonstrare* est rem suis quibusdam certis circumstantiis ita dicendo designare, ut ambigi non possit, quid intelligatur. *Florentin. Dig. lib. 35. tit. 1. leg. 33.* V. *Demonstratio*.

DEMORATOR, oris, m. *Marcian. Capell. l. 1. pag. 21. de Vulcano*. Totius mundi ab Heraclito dictus est demorator. *Grot.* legendum putat *devorator*: quod Heraclitus ad ignem referret rerum ortum & interitum. Ob eandem rationem *Fabric. in Biblioth. Græca* mavult legere *demiurgator*, h. e. dominus, δημιουργός.

DEMORATUS, a, um. V. *Demoror*.

DEMORDEO, es, ordi, orsum, a. 2. ἀποδάκνω, morsu decerpo. *Plin. l. 28. c. 4.* E ligno fulgure icto demordere aliquid.

DEMORIOR, eris, ortuus sum, dep. 3. *morire*, ἀποθνήσκω, idem ac morior, vel prorsus morior. *Cic. in Verr. 4. c. 50.* Cum esset ex veterum numero quidam Senator demortuus. *Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 4. leg. 11. a med.* Ut demoriantur mancipia, prædia ruant. ¶ Translate est alicujus amore ardere, cum accus. ut depereo. *Plaut. Mil. 4. 1. 23.* & *4. 2. 49.* Ea demoritur te.

DEMOROR, aris, atus sum, dep. 1. *indugiare, tardare, trattenersi, fermarsi*, ἐγχρονίζω, idem quod moror, cunctor, differo, maneo. *Tacit. 15. Ann. c. 69.* Ille nihil demoratus exsurgit. *Plaut. Rud. 2. 4. 27.* Ma hic demoratam tamdiu. *Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. 2. a med.* Demorari alicubi legationis causa. ¶ Item *trattenere, fermare, ritardare*, detineo, cohibeo, remoror. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 75.* Equitatum præmisit ad novissimum agmen demorandum. & *lib. 1. cap. 81.* Ut quam maxime eorum munitiones demoretur. *Id. l. 3. B. Gall. c. 6.* Nullo hoste prohibente, aut iter demorante. *Lentul. ad Cass. &c. Fam. 12. ep. 17.* Detinere & demorari aliquem. *Tacit. 11. Ann. c. penult.* Demorari aliquem variis artibus, ne cubiculo egrediatur. *Cic. 2. de Orat. c. 58.* Ne diutius vos demorer. *Virg. 2. Æn. v. 647.* Jampridem invisus divis & inutilis annos Demoror. *h. e.* quasi festinantes diu vivendo detineo. *Servius*. ¶ Item exspecto, sustineo. *Virg. 10. Æn. v. 30.* Et tua progenies mortalia demoror arma.

DEMORSICO, as, a. 1. demordeo, mordendo decerpo. *Apul. l. 2. Metam.* Sagæ mulieres ora mortuorum passim demorsicant. & *l. 3.* Rosis tantum demorsicatis exibis asinum.

DEMORSUS, a, um, adject. morsus, *morsicato, morso*. *Pers. sat. 1. v. 106.* Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues.

DEMORTUUS, a, um, *defunto*, idem quod mortuus: sed præcipue adhibetur, cum de successore sermo est. *Cic. Verr. 6. c. 5.* Ne quis emeret mancipium, nisi in demortui locum. *Paul. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 18.* In locum demortuarum arborum aliæ substituendæ. Adde *Liv. l. 23. c. 21. extr.* & *cap. 22* & *23*. ¶ Translate *Plaut. Stich. 1. 3. 59.* Potationes plurimæ demortuæ. *h. e.* periere, sublatæ sunt, amissæ sunt.

DEMOSTHENES, is, m. Δημοσθένης, Atheniensis, Græcorum Oratorum princeps, fuit discipulus Isocratis, & Platonis. Eloquentiam Athenis variis in causis exercuit, præcipue vero in defendenda libertate contra Philippum Macedonum regem. A Cicerone immensis laudibus extollitur, & tanquam perfectæ eloquentiæ exemplar, imitandus proponitur. V. *in Bruto c. 9. l. 1. de Orat. c. 61. de opt. gen. Orat. c. 4.* & alibi. *Quintil. l. 10. c. 1.* & *l. 12. c. 10. Plin. l. 9. ep. 26.* &c. ¶ Ejus responsum de actione oratoria, habes apud *Cic. 3. de Orat. c. 56.* & *in Bruto, c. 38.* & *Quintil. sub init. cap. 3. l. 11.* Scribit *Hieronym. ep. 2. ad Nepotian. (al. 52.) sect. 8.* propter Demosthenem factum esse, ut Cicero non esset primus Orator: propter Ciceronem, ut Demosthenes non esset solus.

DEMOSTHENICUS, a, um, adject. ad Demosthenem pertinens. *Auson. Profess. Burd. c. v. 19.* Demosthenicum illud ter primum. V. *Cic. de clar. Orat. c. 38.*

DEMOTUS, a, um, adject. *de loco* pulsus. *Liv. l. 6. c. 32.* Quantum Romana se invexit acies, tantum hostes gradu demoti. *furono fatti rinculare*. *Cic. pro Cæcin. c. 17.* Manu demotus, & actus præceps. *Tacit. 1. Ann. c. 79.* Fluvius solito alveo demotus. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 32.* Pompeius nullo prælio pulsus, vestri facti præjudicio demotus, Italia excessit.

DEMOVEO, es, ovi, otum, a. 2. *muovere di luogo, levar via, tirar giù*, ἀποκινέω, deorsum removeo, loco moveo, deturbo, depello. *Cic. pro Cæcin. c. 17* Demoveri & depelli de loco necesse est eum, qui dejiciatur. *Tacit. Ann. 11. c. 38.* Censendo, nomen & effigies privatis ac publicis locis demovendas. ¶ Translate *Cic. 2. Verr. c. 17.* Ne quis te de vera & certa possit sententia demovere. *Id. pro Dom. c. 26.* Demovere latem a republica. *Tacit. 4. Hist. c. 58.* Terrore ac promissis demoveri. *Id. 13. Ann. c. 14.* Demovere aliquem cura rerum. *levare, allontanare*. & *cap. 20.* Demovere aliquem præfectura. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 39.* Demovere aliquem lucro. *Tacit. 6. Ann. c. 30.* demovere in insulam. *h. e.* relegare. *Cic. 2. de Orat. c. 51.* Odium a nobis demovere. His omnibus, & similibus locis al. leg. *dimovere*: sed illud est advertendum,

ut

ut quoties deorsum movendi ratio aliqua significatur, per *de*; quoties vero in aliam, vel diversas partes, per *di* scribatur. Hujusmodi enim est harum præpositionum *de*, & *di* vis & sententia: quod & alibi admonuimus: & *Burman.* ante nos adnotaverat ad illud *Cic. pro Cæcin. c.* 15. apud *Quintil. l.* 7. *c.* 3. Vis, quæ periculo mortis injecto, formidine animum perterritum loco sæpe, & certo de statu demovet.

DEMPTIO, & Demtio, onis, f. actus demendi, detractio. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 1. Litterarum demptio, aut additio. & *cap.* 36. Damnum a demptione, cum minus re factum, quam quanti constat.

DEMPTUS, & Demtus, a, um, *tolto via*, *levato*, detractus, ablatus: a *demo*, *is*. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 46. Tragula casu ad turrim adhæsit: dempta ad Ciceronem defertur. *Plin. l.* 15. *c.* 17. Uvas, dempto forfice corruptioribus acinis, suspendi. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 610. Corona dempta capiti. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 9. demptus ab arbore fetus. & *epist.* 18. *v.* 103. Amictus demptus ab humeris. *Id.* 13. *Metam. v.* 833. demptus cacumine nidus. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 27. dempta æternitate, nihilo beatior Jupiter, quam Epicurus. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 36. Una dempta uncia, deunx: dextans dempta sextante: dodrans dempto quadrante. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 140. demptus mentis error. *Ovid. Her. epist.* 1. *v.* 50. & *lib.* 3. *Trist. eleg.* 11. *v.* 2. Virque mihi, dempto fine carendus, abes. *h. e.* sine fine, semper.

DEMUGITUS, a, um, mugitibus completus. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 375. sanguine litus, Undaque prima rubent, demugitæque paludes.

DEMULCEO, es, alsi, a. 2. *toccare gentilmente*, *accarezzare*, θέλγω, mulceo, leniter attrecto, tactu blandior. *Liv. l.* 9. *c.* 16. *ad fin.* Remitto, ne utique dorsum demulceatis, cum ex equis descendetis. *Terent. Heaut.* 4. 5. 14. Non possum pati, quin tibi caput demulceam: accede huc.

DEMULCTUS, a, um, particip. a *demulceo*. *Gell. l.* 3. *c.* 13. Ita motus, & demulctus, & captus est, ut Callistratum jam inde sectari cœperit. *h. e.* delenitus, allectus.

DEMUM, adverb. *finalmente*, τὸ τέλος, τελευταῖον, tandem, denique: & sæpe alii particulæ postponitur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 632. Me quoque per multos similis fortuna labores Jactatam, hac demum voluit consistere terra. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 23. quarta via demum exponimur hora. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 209. decimo demum pugnavimus anno. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 50. Tum demum Ariovistus partem suarum copiarum misit. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 3. Nunc demum rescribo his litteris, quas mihi misisti. ¶ *Igitur demum* est tum demum. *Plaut. Most.* 2. 1. 32. Miserum est opus, igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. *Id. Merc.* 3. 2. 9. demum igitur cum senex sis, tunc in otium te colloces. ¶ Eleganter habet locum in interrogationibus, & cum instamus. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 37. Jam vero exsilium, si rerum naturam, non ignominiam nominis quærimus, quantum demum a perpetua peregrinatione differt? *Terent. Adelph.* 2. 2. 25. Nunc demum venis! cur passus? ubi eras? ¶ Frequenter ponitur pro dumtaxat, *solamente*: quod & *Festus* adnotavit. *Quintil. in proœm. l.* 7. De inventione satis dictum est. Neque enim ea demum, quæ ad docendum pertinent, executi sumus, verum etiam motus animorum tractavimus. *Id. l.* 2. *c.* 15. Alii malos quoque viros posse oratores dici putant, alii nomen hoc, artemque de qua loquimur, bonis demum tribui volunt. *Sueton. in Aug. c.* 24. Ne legatorum quidem cuiquam, nisi gravate, hibernisque demum mensibus, permisit uxorem intervisere. ¶ Simul autem importat quamdam affirmationem, & veluti pluribus rebus consideratis, certam ratamque conclusionem rei quæ affirmatur. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 8. Sic enim sentio, id demum, aut potius id solum esse miserum, quod turpe sit. *Sallust. in Catil. c.* 20. Idem velle, & idem nolle, ea demum firma amicitia est. & *cap.* 12. Quasi injuriam facere, id demum esset imperio uti. *Curt. initio l.* 4. Id demum credens fore ipsius, quod celeriter præcipere potuisset. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 33. Nobis autem utilitas demum spectanda est. *Terent. Adelph.* 5. 3. 1. Abs quivis homine beneficium accipere gaudeas: Verum enim vero id demum juvat, si, quem æquum est bene facere, is facit. *Plin. l.* 7. *cap.* 7. Is demum profecto vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. ¶ Addit *Festus*, significare etiam post. ad quam significationem referri potest illud *Terentii Adelph.* 5. 8. 15. Ego novus maritus anno demum quinto & sexagesimo fiam. & *Horat. l.* 1. *sat.* 5. ac *Ovid.* 13. *Metam.* quæ supra attulimus. ¶ Antiqui *demus* dixere eodem *Festo* teste, ut *prorsus* & *rursus* pro *prorsum rursum*. Itaque non absurde a τῆμος, tum, deducitur.

DEMURMURO, as, avi, atum, a. 1. *dire mormorando*. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 58. Ter novies carmen magico demurmurat ore.

DEMUSSATUS, a, um, dissimulatus, patienter & cum silentio toleratus: a *musso*, *as*. *Ammian. l.* 30. *c.* 1. (*al.* 3.) Injuriis, quas pertulerat, omnibus demussatis. *Apul. l.* 3. *Metam.* Demussata contumelia.

DEMUTABILIS, le, adject. *mutabile*. *Prudent. in Apotheos. v.* 344. Non convertibilis nec demutabilis unquam est Deus.

DEMUTATIO, onis, f. mutatio. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Et ideo versicoloris esse demutationis. Al. leg. *mutationis*. *Tertull. de resurrect. carn. c.* 55. Demutatio carnis.

DEMUTATOR, oris, m. qui mutat. *Tertull. de resurrect. carn. c.* 32. Argutissimi demutatores ossium.

DEMUTATUS, a, um, *mutato*, mutatus. *Tertull. de resurrect. carn. c.* 55. & *Sulpic. Sever. epist.* 3. *ad Bassul. a med.* Caro demutata.

DEMUTILO, as, idem ac mutilo, *troncare*. *Colum. de arborib. c.* 11. Cacumina virgarum, ne luxurientur, demutilato.

DEMUTO, as, avi, atum, a. 1. idem quod muto, *mutare*, μεταβάλλω. *Plaut. Men.* 5. 2. 118. Imperium tuum demutat. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 16. Placitum institutum Flaminum nihil demutari. *Gell. l.* 17. *c.* 1. In aliqua re demutare sententiam. *Cato* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 10. demutare voces. ¶ *Demutare* pro *Demutari*, *Plaut. Mil.* 4. 3. 37. Numquid videtur demutare, atque uti ego dixi esse vobis hunc Militem? *Apul. in Apolog.* Teterrimum os tuum minimum a Thyesta tragico demutat.

DENARISMUS, i, m. pensio denarii, cujus mentio fit *l.* 107. & 123. *Cod. Theodos. lib.* 12. *tit.* 1.

DENARIUS, a, um, decem continens, *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. Denarius digitorum numerus. *Plin. l.* 31. *c.* 6. Si fistulæ denariæ erunt. *h. e.* quarum laminæ latitudo, antequam curvaretur, digitorum decem erat, ut ipsemet *ibid.* explicat, itemque *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Nam apud *Frontin. de aquæduct. artic.* 25. dicuntur *fistulæ denariæ*, *senariæ*, &c. quæ decem aut sex quadrantes, *h. e.* quartas digiti partes in diametro habent. ¶ *Denariæ cærimoniæ* erant, quibus, sacra adituris, decem continuis diebus, certis quibusdam rebus carendum erat. *Fest.* ¶ *Denarius nummus*, & *denarius* absolute fuit nummus argenteus apud Romanos, qui primo decem asses valuit, deinde sexdecim, cujus quarta pars *sestertius* dicebatur, qui primo duobus assibus, & dimidio, deinde quatuor æstimatus est, ut *Plin. l.* 33. *c.* 3. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. & *Fest.* in *Grave æs* docent. *Liv. l.* 8. *c.* 11. *extr.* Vectigal jussus pendere quotannis denarios nummos quadringenos quinquagenos. *Cic.* 3. *Offic. c.* 23. An emat denario, quod sit mille denarium? (pro *denariorum*: atque ita frequentius, cum certa pecuniæ summa describitur.) *Plin. l.* 18. *c.* 23. Justum est, singulas vehes feni denario ire. *h. e.* venire, vendi. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 52. Jam ad denarios quinquaginta in singulos modios annona pervenerat. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 18. Ollam denariorum implere. *Id. pro Font. c.* 5. Quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exigere. ¶ Interdum ponitur ad significandam monetam Romanam, quia ceteri populi nummos denarii nomine non habebant. *Id. pro Quint. c.* 4. *extr.* Decidis, statuisque, quid iis ad denarium solveretur. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 6. *extr.* Ecquæ spes sit denarii, an cistophoro Pompejano jaceamus. ¶ *Denariæ formæ* apud *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 39. sunt ipsi denarii, de quibus modo est dictum. ¶ A Medicis Latinis *denarius* adhibetur ad significandum pondus drachmæ Atticæ, ut *Plin. c. ult. l.* 21. docet. Drachma autem ipsa continet octogesimam quartam partem libræ, ut apud *Scribon. Larg. in epist. ad Callistrat. sub fin.* legitur (tametsi aliter apud *Fann. de ponderib. v.* 35.) Ex quo fit, septimam partem ponderis unciæ denarii pondere contineri, ut *Cels. l.* 5. *c.* 17. docet. *Plin. l.* 20. *c.* 2. Cucumeris semen triginta denariorum pondere in hemina aquæ datum. *Id. l.* 30. *c.* 7. Cochleæ quinæ combustæ cum denarii pondere dimidii acaciæ. Adde *Colum. l.* 7. *c.* 8. ¶ Hoc denarii pondus dividitur a *Celso loc. cit.* in sex partes, id est sextantes, quæ totidem ὀβολοῖς apud Græcos respondent. V. de his accuratius fusiusque disserentem *Gronov. de pecun. Vet. l.* 2. *c.* 6. &c. ¶ Fuit etiam denarius aureus, qui nummus incertum est, a quo primum cusus sit: valuitque aliquando denarios argenteos viginti quinque, sestertios vero centum. *Plin. l.* 33. *c.* 3. & *l.* 34. *c.* 7. V. *Aureus*. ¶ Neutro genere *Plaut. Rud.* 5. 2. 27. Centum denaria Philippea in pasceolo seorsus. *sabaudi* numismata. ¶ Secunda syllaba longa est. *Martial. l.* 2. *epigr.* 51. Sicubi in obliquis corripi videtur, ad synæresim potius recurre, ut *lib.* 1. *epigr.* 118. & *lib.* 9. *epigr.* 103.

DENARRO, as, avi, atum, a. 1. *raccontare*, *narrare a pieno*, διηγέομαι, plene, & per ordinem narro, enarro. *Terent. Phorm.* 5. 7. 51. Hæc adeo ego illi jam denarrabo. *Gell. l.* 1. *c.* 23. Puer rem, sicuti fuerat, denarrat. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 315. matri denarrat, ut ingens Belua cognatos eliserit.

DENASCOR, eris, atus sum, *dep.* 3. *morire*, ἀποθνήσκω, ἀπογίγνομαι, morior. *Cass. Hemina* apud *Non. c.* 2. *n.* 257. Quæ nata sunt, ea omnia denasci ajunt. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 10. Qui denascitur, ignem amittit, ac frigescit.

DENASO, as, a. 1. *levare il naso*, ἀπορρινόω, nasum aufero. *Plaut. Capt.* 3. 4. 73. Os denasabit tibi mordicus.

DENATIUM, ii, n. medicina, quæ jam jam morituris datur: a *denascor*. *Tertull. in Apolog. c.* 23. ubi alii aliter leg.

DENATO, as, n. 1. *nuotare all' ingiù*, deorsum nato, κατακολυμβάω. *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 28. Nec quisquam citus æque Tusco denatat alveo.

DENDRACHATES, æ, m. δενδραχάτης, gemma ex achatarum genere, velut arbuscula insignis, a δένδρον, arbor. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

DENDRITIS, itidis, f. δενδρίτις, gemma, quæ sub arbore defossa, non permittit securim hebetari. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

DENDROIDES, æ, m. δενδροειδής, tithymali species, q. d. arboreum: a δένδρον, arbor. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

DENDROPHORI, orum, m. δενδροφόροι, erant artifices, qui materiem, & universam rem tignariam ad ædificia exstruenda administrabant: a δένδρον, arbor, lignum, & φέρω, porto. Horum collegium Herculem præcipue coluit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 45. *n.* 8. Herculi comiti, custodi M. Cæsius Aug. lib. Sostratus Præf. fabrorum collegii Dendrophororum, &c. Adde *Fabrett. c.* 9. *n.* 21. ¶ *Dendrophorus* cognominatur Silvanus, in Lapide apud *Gruter. pag.* 64. *n.* 7. quia teneram ab radice cupressum fert, ut ait *Virg.* 1. *Georg. v.* 20. ¶ Fuere præterea Dendrophori, qui honorem alicujus dei, puta Bacchi, aut Silvani, aut magnæ Deum matris, arbores stirpitus excisas humeris per urbes portabant; constituebantque veluti corpus quoddam religiosorum hominum. Hinc Dendrophororum M. D. M. *h. e.* magnæ deum matris, mentio fit in *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 64. *n.* 7.

qui quotannis in ejus deæ antrum pinum ferebant, &c. De utroque Dendrophororum genere plura *Reines. ad class.* 1. n. 40. Putat *Salmas. ad Spartian. in Caracall. c. 9. sub fin.* nullos esse Dendrophoros artifices, sed omnes ministros deorum, ut dictum est. Similia habet *Murator.* in novo Thes. Inscriptionum, *pag.* 514. n. 2.

DENEGATUS, a, um, *negato, non voluto, non concesso*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 32. Expetita, & denegata colloquia. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 29. Et nihil a natura denegatum. *Colum. in præfat. l.* 1. Sexum a natura viris denegatum, muliebri motu mentiri.

DENEGO, as, avi, atum, a. 1. *dir di no, negare*, ἀπαρνέομαι, idem quod nego, aut omnino nego. *Terent. Andr.* 1. 5. 6. Qui denegarat, se commissurum mihi gnatam suam uxorem. *Plaut. Men.* 4. 2. 52. Datum denegant, quod datum est. *Id. Stich.* 4. 1. 52. & *Terent. Heaut.* 3. 1. 78. Ubi ille poscit, denegavit, se dare granum tritici. *Denegare aliquid alicui*, est dare nolle, non dare. *Plaut. Trin.* 5. 2. 46. Si tibi denegem, quod me oras. *Cic. Verr.* 7. c. 14. Ut omnia semper, quæ jucunda videntur esse, non modo his extraordinariis cupiditatibus, sed etiam ipsi naturæ ac necessitati denegarem. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 42. Petenti denegare aliquid. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 45. Nulli denegare auxilia adversus Romanos. ¶ Pro recusare, *recusare*. *Propert. l.* 2. *el.* 29. v. 12. Et nunquam pro te deneget esse miser.

DENI, æ, a, a *dieci a dieci, ad, ad*, ἀνὰ δέκα, num. distrib. pro decem. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 14. Uxores habent deni, duodenique inter sese communes. ¶ Extra distributionem. *Virg.* 11. *Æn. v.* 326. Bis denas Italo texamus robore naves. *Plin. l.* 33. c. 4. Omni auro inest argentum vario pondere, alibi dena, alibi nona, alibi octava parte. ¶ In genit. plur. habet *denum*, ut reliqua fere hujusmodi distributiva. *Colum. l.* 2. c. 11. Facito areas latas pedum denum. *Cic.* 4. *Verr. c.* 49. *sub fin.* Pueri annorum senum, septenumque denum. ¶ Invenitur tamen & *denorum*. *Liv. l.* 43. *c.* 5. *extr.* Ut denorum equorum iis commercium esset.

DENICALES FERIÆ, quibus hominis mortui causa familia purgabatur, teste *Festo*: non a *denos*, quia triduanæ erant, sed a *denice*, quod a *neco*. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 22. Nec vero tam denicales, quæ a nece appellatæ sunt, quia residunt mortui, quam ceterorum cælestium quieti dies, feriæ nominarentur, nisi, &c. *Colum. l.* 2. *c.* 22. Feriis denicalibus mulos jungere non licere. Scribitur & *denecales*. *Fest.* in *Privatæ*.

DENIGRATIO, onis, f. nigri coloris inductio. *Theod. Priscian. l.* 1. *c.* 1. Denigratio capillorum.

DENIGRO, as, avi, atum, a. 1. *annerire, far nero*, ἀποσκοτόω, nigrum facio. *Varr. R. R. l.* 1. c. 55. Amurca denigrat terram. *Plin. l.* 23. *c.* 5. Cortex palmæ capillum denigrat suffitu. *Id. l.* 33. *c.* 6. Denigrare lanam. ¶ Translate *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 10. *sub fin.* Honorem famamque alicujus denigrare.

DENIQUE, adverb. *finalmente*, τέλος, εἰς τέλος, postremo, ad extremum. Est a *demum*, vel *dein*, & *que* adjectione syllabica. Adhibetur autem, cum post multa enumerata, ultimum omnium subjicitur. *Terent. Heaut.* 1. 1. 16. Quin tu in fundo conspicer fodere, aut arare, aut aliquid ferre denique. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 3. Mathematici, poetæ, musici, medici denique ex hac profecti sunt. *Nepos in Pelop. c.* 4. Denique hæc fuit altera persona Thebis, &c. *Sallust. in Catil. c.* 21. Denique quid reliqui habemus, præter miseram animam? *Ovid. Heroid. ep.* 16. v. 215. At mihi conspiceris posita via denique mensa. ¶ *Nunc*, & *tum denique* est nunc, aut tum demum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 77. Hisce omnibus rebus consideratis, tum denique id, quod primum est dicendum, postremum soleo cogitare. *Id. Fam.* 9. *ep.* 14. *a med.* Tantum accessit ad eum amorem, ut mihi nunc denique amare videar, antea dilexisse. ¶ Aliquando post *denique* aliud membrum subjicitur. *Cicer. Agrar.* 2. *c.* 23. Omnes urbes, agri, regna denique, postremo etiam vectigalia vestra venierint. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 9. Isto modo etiam disertus, musicus, omni denique doctrina eruditus, postremo philosophus erit mundus. Adde *Catil.* 2. *c.* 21. & *Varron. l.* 7. *L. L. c.* 19. & 20. ¶ Pleonasmus inesse videri potest, elegans tamen, in illo *Cicer. post redit. ad Quirit. c.* 7. Primum vos docuit, meis consiliis rempubl. esse servatam, &c. tum in perorando posuit, vos rogari a Senatu, &c. denique ipsa ad extremum pro mea vos salute obsecravit. V. & *Sallust. in Jug. c.* 21. *extr.* & *Justin. in fi. l.* 12. ¶ Quando unum tantum membrum præcedit, tunc *denique* ponitur pro breviter, paucis, uno verbo, aut omnino, *in poche parole, in somma*. *Cic. in Pison. c.* 20. Nemo bonus, nemo denique civis est, qui vos non fugiat, &c. *Id. Verr.* 4. *c.* 23. De hoc, qui antequam in jus aditum esset, antequam denique mentio controversiæ facta esset, *discessisset*, putabant nihil agi posse. *Flor. l.* 1. c. 16. *de Campania*. Nihil mollius cælo: denique bis floribus vernat. ¶ Post plura *Nep. in Regib. c.* 2. Minime libidinosus, non luxuriosus, non avarus, nullius rei denique cupidus. ¶ Vel pro saltem, *almeno*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 33. Quod, deditione facta, nostros præsidia deducturos, aut denique indiligentius servaturos crediderant. Adde *Senec. l.* 3. *de Ira, c.* 18. *extr.* ¶ Vel pro ad summum, *al più al più*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 37. Si nihil aliud fecerunt, nisi rem detulerunt, nonne satis fuit his gratias agi? denique, ut perliberaliter ageretur, honoris aliquid haberi? ¶ Vel pro atque adeo, *anzi*, & augendi vim habet. *Cic. pro Quint. c.* 16. Hæc in homines alienissimos, denique inimicissimos, viri boni faciunt. ¶ Pro tandem. *Plaut. Trinum.* 4. 2. 93. Lubet experiri, quo evasurus est denique. ¶ *Tandem denique* dixit *Apul. l.* 3. & 4. *Metam.*

DENOMINATIO, onis, f. actus denominandi. Est hoc nomine figura Rhetorica, Græce Metonymia, & Hypallage dicta, Latine etiam *traductio*, & *immutatio* a *Cic.* 3. *de Orat. c.* 42. quæ a propinquis & finitimis rebus trahit orationem, qua possit intelligi res, quæ non suo vocabulo sit appellata. Id aut ab inventore conficitur, ut si quis de Tarpeja loquens, eum Capitolinum nominet: aut ab invento, ut si quis pro Libero vinum, pro Cerere frugem appellet: aut ab instrumento dominum, ut sarissas pro Macedonibus, materim Transalpinam pro Gallia: aut id, quod fit, ab eo qui facit, ut Martem pro bello: aut id quod facit, ab eo, quod fit, ut cum desidiosam artem dicimus, quia facit desidiosos: aut ab eo quod continet, id quod continetur, ut Armis Italia non potest vinci, nec Græcia disciplinis: aut ab eo quod continetur, id quod continet, ut si quis aurum, vel argentum, aut ebur nominet, cum divitias velit nominare. Hæc *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 32. Adde *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *Cic. in Orat. c.* 27. & *Charis. l.* 4. *pag.* 244. *Putsch.*

DENOMINATIVA, orum, n. παρώνυμα, dicuntur, quæcumque ab aliquo vocabulo habent appellationem, a quo differunt solo casu, hoc est, solo fine, cujusmodi sunt adjectiva a substantivis deducta, ut a *studio studiosus*, a *robore robustus*. Nomen enim denominativum debet communicare cum nomine univoco in principio, sed differre in fine. A *Cicer.* conjugata dicuntur. *Priscian. l.* 4. *initio*.

DENOMINATIVE, adverb. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 114. Situs omnia denominative dicitur, ut sedere a sessione, stare a statione.

DENOMINO, as, a. 1. *dar nome*, ἐπονομάζω, nomen impono: ex *de* & *nomino*. *Quintil. l.* 1. c. 5. (*al.* 10.) Propria sunt verba, cum id significant, in quod primo denominata sunt. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 32. Ab eo quod continet, id, quod continetur, denominabitur. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. Multa sunt & Græca & Latine non denominata.

DENORMO, as, a. 1. *far ineguale*, extra regulam & normam esse facio, enormem atque inæqualem reddo. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. v. 9. o si angulus ille Proximus accedat, qui nunc denormat agellum.

DENOTATIO, onis, f. &

DENOTATUS, us, m. indicatio, demonstratio. *Tertull. de Pall. c.* 4. *a med.* Quantum denotatus passivitas offert. *Id. de cultu femin. c.* 13. Bonum ipsa denotatione sui exultat. *Quintil. declam.* 13. *c.* 3. Omnium maledictis succlamatus, omnium denotatione damnetur.

DENOTATUS, a, um, adject. notatus, designatus, *notato*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Res non habere denotatas. *Colum. l.* 3. *c.* 15. Linea aliqua conspicue colore denotata. *Tertull. l.* 1. *advers. Nation. c.* 10. *a med.* Tanto denotatior ad contumeliæ morsum.

DENOTO, as, avi, atum, a. 1. *notare, segnare*, σημειόω, noto, significo, designo. *Cic. pro leg. Manil. c.* 3. Qui una die, tota Asia, tot in civitatibus, uno nuntio, atque una litterarum significatione cives Romanos necandos trucidandosque denotavit. *Plin. l.* 35. *c.* 17. Denotare creta pedes venalium. ¶ Significat etiam notare infamia, *infamare*. *Pompon. Dig. lib.* 30. *leg.* 54. Turpia legata, quæ denotandi magis legatarii gratia scribuntur. *Sueton. in Calig. c.* 56. *ad fin.* Quem, ut mollem & effeminatum, denotare omni probro consueverat.

DENS, dentis, m. *dente*, ὀδούς, ὀδών. Dentes sunt ossa omnium durissima in ore animalium, quibus cibus dividitur, & teritur: a Græca voce allata. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Dentibus in ore constructis manditur, atque ab his extenuatur & molitur cibus. Eorum adversi acuti (*i denti dinanzi*, qui & *primores*.) morsu dividunt escas: intimi autem conficiunt, qui genuini vocantur, *mascellari*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 61. *Hard.* Dentium tria genera: serrati, pectinatim coeuntes, ne contrario occursu atterantur, ut piscibus: continui, ut homini, equo: exserti (*denti in fuori*) ut apro. Continuorum qui digerunt cibum, lati & acuti: qui conficiunt, duplices: qui discriminant eos, canini appellantur. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Ex dentibus quaterni primi, quia secant, τομεῖς a Græcis nominantur: hi quatuor caninis ex omni parte cinguntur: ultra quos utrinque fere maxillares quini sunt, &c. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 8. Terrorem tremor, & dentium crepitus consequitur. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Æsculapius, qui primus dentis evulsionem invenit. *Plaut. Truculent.* 2. 1. 14. Bonis dentibus esse. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. Procumbere in dentes. *colla faccia per terra*. *Plin. l.* 21. *c.* 31. Colluere dentes. *Horat. l.* 1. *od.* & *v.* 13. Imprimere dente notam labris. *Virg.* 3. *Georg. v.* 514. Laniare dentibus artus. *Id.* 3. *Æn. v.* 664. Infrendens dentibus. *Id.* 7. *Æn. v.* 279. Equi mandunt sub dentibus aurum. *Cels. l.* 2. *c.* 6. Stridere dentibus. *Plin. l.* 30. *c.* 4. scalpere: & *l.* 25. *c. ult.* fricare. & *l.* 28. *c.* 11. Scarificare dentes. & *ibid.* Confirmare dentes mobiles. *Id. l.* 32. *c.* 7. extrahere: & *l.* 30. *c.* 3. evellere. & *Cels. l.* 6. *c.* 9. Eximere. & *Juvenal. sat.* 16. *v.* 10. Excutere dentes. ¶ Per translationem dicitur de cuspide anchoræ. *Virg.* 6. *Æn. v.* 3. tum dente tenaci Anchora fundabat naves. ¶ Item de cuspide aratri, quia, ut ait *Varro l.* 4. *L. L. c.* 31. eo mordetur terra. *Colum. l.* 4. *c.* 2. Respuitur duritia soli dens aratri. *Virg. Georg.* 2. *v.* 423. Ipsa satis tellus, cum dente recluditur unco, Sufficit humorem. ¶ Item rastri, aut sarculi. *Lucan. l.* 7. *v.* 859. Pluraque ruricolis feriuntur dentibus ossa. ¶ Item irpices, quibus herbæ exstirpantur. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 31. & *Festus*. ¶ Item de falce, quæ *Saturni dens* dicitur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 406. & curvo Saturni dente relictam Persequitur vitem attondens. ¶ Item de clavi, quæ dentata esse solet. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 18. Seu reserat fixo dente puella fores. V. *Clavicula*. ¶ Item de pectine, tum capillorum, tum lanæ, ob eandem rationem. *Id. ibid. el.* 10. *v.* 68. Et tenues denso pectere dente comas. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v.* 102. hæc morsu numerosi dentis eburno Multifidum discrimen arat. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 23. ubi de pectine lanæ loquitur. ¶ Item de ferro, quod venabulo præfigitur. *Grat. in Cyneg. v.* 108. valido primus venabula dente Induit. ¶ Tribuitur & serræ. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Ligna viridia serrarum dentes repleat

aqua-

æqualitate inerti. Adde *Ovid. Metam.* 8. *v.* 246. ¶ Sunt etiam *dentes* in substructionibus structuræ seriem dentium imitantes. *Vitruv. circ. med. cap. ult. l.* 6. Præterea introrsus contra terrenum dentes conjuncti muro serratim struantur, uti singuli dentes ab muro tantum discedant, quanta altitudo futura erit substructionis: crassitudine autem habeant dentium structuræ, uti muri. ¶ *Dens Numida* est dens elephanti, *h. e.* ebur, *avorio*. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 28. Et totum Numidæ sculptile dentis opus. ¶ *Dens Indus* idem est. *Stat. l.* & *silv.* 3. *v.* 95. ¶ Dente superbo tangere cibum, *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 87. h. e. contingere, & fastidire. ¶ Albis dentibus deridere, *Plaut. Epid.* 3. 3. 48. *h. e.* effuso risu, ita ut dentes ostendantur, subsannare. ¶ Translate de livore, & invidia. *Cic. pro Balb. c.* 26. Inimico, *aut* maledico dente carpere. *Horat. l.* 4. *od.* 3. *v.* 16. Dente invido morderi. *Id. Epod.* 6. *v.* 15. Atro dente petere aliquem. *Phædr. l.* 4. *fab.* 7. *v.* 1. Mordaciorem improbo dente appetere. ¶ Venies sub dentem, *mi verrai sotto*, incides in me iratum, & mordere paratum, *Petron. in fragm. Tragur. c.* 58. *Burm.* ¶ In genitivo plurali *dentium* habet, non *dentum*: quamvis *Varro l.* 7. *de L. L. s.* 38. contrarium videatur docuisse.

DENSABILIS, le, adject. *astringente*, densans. *Cæl. Aurel. l.* 5. *s.* 7. *Chronic.* Cibus densabilis.

DENSATIO, onis, f. idem quod coactio, spissatio. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Prima densatio Babyloniæ in bitumen liquidum cogitur.

DENSATUS, a, um, particip. a denso, *densato*, *denso*. *Liv. l.* 28. *c.* 2. Quæ cum Romani conferti, ut solent, densatis excepissent scutis, &c. *Plin. l.* 26. *c.* 7. *ad fin.* Succus densatus in gummi. *Curt. l.* 5. *c.* 3. *extr.* Densata agmina. *Quintil. l.* 5. *c.* 9. *extr.* Densatus, & laxatus aer. ¶ Comparat. *densatior* tribuitur a quibusdam *Macrobio l.* 7. *Saturn. c.* 12. *a med.* ubi nisi plerique leg. *densior*.

DENSE, adv. *densamente*, πυκνῶς, spisse. *Plin. l.* 16. *c.* 37. *de alnis*. Cæsæque densius innumero herede prosunt. *Vitruv. l.* 5. *c. ult.* Bene, & quam densissime calcatum. ¶ Translate *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 37. *a med.* Non dense atque semel vinum detrahere, sed paulatim subducere. *tutto in una volta*. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 12. Nulla tamen subeunt mihi tempore densius istis. *h. e.* sæpius. Sic *Cic. in Orat. s.* 2. Idem apud alios densius, apud alios fortasse rarius.

DENSEO, es, ui, a. 2. *unire*, *inspessire*, cogo, coagulo. *Horat. l.* 1. *od.* 28. Mixta senum ac juvenum densentur funera. Ita leg. *Lambinus*, & *Bentlej.* & *densentur* (quod legitur vulgo) corruptum putant. Similiter *densere* pro *densare* tuentur alii in illo *Virg. Georg.* 1. *v.* 419. Juppiter humidus austris Denset, erant quæ rara modo, & quæ densa relaxat. & *Servius* in illo 7. *Æn. v.* 794. clypeataque totis Agmina densentur campis. & *l.* 11. *v.* 650. Et nunc lenta manu spargens hastilia denset. *h. e.* dense jacit. Hinc *addenseo*, & *condenseo*: quorum illud ejusdem *Virg.* hoc *Lucretii* est. Plura etiam in *Ovidio*, *Silio*, & *Prudentio* loca restituit hac ratione *Heinsius ad l.* 3. *Fast. v.* 820. & in *Lucretio Pareus in Indice Lucretiano*, &c. ¶ Porro in neutra significatione pro coire, coagulari (quod quidam scripserunt) nisi certa exempla invenias, ne usurpaveris. nam quod afferunt ex *Plin. l.* 20. *c.* 14. Acescere, denfereque lac non patitur; in melioribus libris legitur *densareque*.

DENSESCO, is, n. 3. densus fio. *Paulin. Petrocord. l.* 6. *de vita Martini*, *v.* 234. Vicinum doluit tenebris densescere solem.

DENSETUS, a, um, *condensato*, *denso*, densus, spissus: a *denseo*. Differt a *densatus*, inquiunt Grammatici, quod significat ab alio; *densetus* qui natura sua spissus est. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 3. *extr.* Cujus corpus ita natura densetum est, ut &c. *Id. l.* 7. *Saturn. c.* 7. Corpus naturali frigore densetum. Adde *cap.* 12. & *Prudent. in Hamartig. v.* 908. Ubique tamen alii leg. *densatur*.

DENSITAS, atis, f. *spessezza*, πυκνότης, crebritas, spissitudo, coarctatio nimia conjunctarum partium. *Plin. l.* 11. *c.* 3. Densitas humoris. *Id. l.* 26. *c.* 12. tunicarum oculi. *Id. l.* 13. *c.* 12. chartæ. *Colum. l.* 3. *c.* 2. pampini. *Gell. l.* 2. *c.* 6. *ad fin.* Copia & densitas auri in squamarum speciem intenti. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Limus spissatur, & in densitatem coit. *Quintil. l.* 8. *c.* 5. Densitas sententiarum obstat invicem.

DENSO, as, avi, atum, a. 1. *spessire*, *condensare*, πυκνόω, cogo, spisso. *Plin. l.* 25. *s.* 11. Defluentem capillum confirmat, & densat. *Virg.* 1. *Georg. v.* 248. Densantur nocte tenebræ. *Tacit. Ann.* 2. *s.* 14. Densarent ictus, ora mucronibus quærerent. *dessero spessi colpi*. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 604. Atra favilla volat, glomerataque corpus in unum Densatur. *Lucan. l.* 4. *v.* 76. nubes largos densantur in imbres. *Id. l.* 4. *v.* 780. Densatur globus militum. *Plin. l.* 11. *s.* 41. Densare lac in butyrum. ¶ Translate *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Instandum quibusdam in partibus, & densanda oratio: egressiones fere lenes, & dulces, & remissæ. *Id. extr. c.* 3. *l.* 9. Figuræ non sunt nimio densandæ.

DENSUS, a, um, *spesso*, *denso*, *gremito*, πυκνός, spissus, creber. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 23. dicit, densum esse a dentibus pectinis, quibus feritur lana. *Cic. de nat. Deor. l.* 1. *c.* 42. *ex Poeta*. sylvestribus sepibus densæ. *Virg.* 2. *Æn. v.* 511. Densos fertur moriturus in hostes. *Id.* 1. *Georg. v.* 334. Densissimus imber. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. ad fin.* Densiores silvæ. *Colum. in præfat. l.* 1. *a med.* Sues densæ. *h. e.* Quæ setas habent densas. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 247. Funale densum lampadibus. *h. e.* multas habens lampades. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Adversum hiemem tunicas sibi instaurare densas. *Id. l.* 29. *c.* 1. Densissima nox. *oscurissima*. *Gell. l.* 18. *c.* 1. *extr.* Densiores tenebræ. *Plin. l.* 37. *c.* 5. Smaragdi densi, nec e liquido translucidi. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 576. Densum litus. *h. e.* spissum arenis. *Id.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 32. Caput densum cæsarie. *folto di capelli*. *Id.* 3. *de ar. am. v.* 691. Densæ foliis buxi. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 183. Occurrent denso tibi Troades agmine matres. *in numeroso stuolo*. *Id.* 2. *Metam. v.* 717. densi circumstant sacra ministri. *Cels. in præfat. l.* 1. & *l.* 3. *s.* 22. Densum cælum. *aria grosso*. *Id. l.* 2. *c.* 3. *extr.* Densus cibus. *cibo grosso*. ¶ Translate *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Densior ille, hic copiosior. *Id. ibid. multo ante*. Densus, & brevis, & semper instans sibi Thucydides. & *paulo supra*. Euripides sententiis densus. ¶ *Denso voce* apud *eund. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* sit *voce grossa*. ¶ Densa pericula, *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 15. *frequenti*. & *ep.* 3. *v.* 15. Densus usus. Sic *Virg. l.* 4. *Georg. v.* 347. densos divum numerabat amores. ¶ Densus labor, *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 169. *h. e.* creber, multus. ¶ Densa silentia, *Id. l.* 3. *v.* 604. *h. e.* alta, profunda.

DENTALE, is, n. *dentale*, γύης, lignum illud aratri, in quod vomer inseritur, ob similitudinem, uti docet *Servius* ad illud *Virg.* 1. *Georg. v.* 172. duplici aptantur dentalia dorso. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *a med.* Exiguis vomeribus, & dentalibus terram subigere, quo minoris formæ bubus administrari id possit. ¶ Item ipsum aratrum, per synecdochen. *Pers. sat.* 1. *v.* 73. sulcoque terens dentalia. ¶ *Dentalia* etiam dicuntur cuspides rastrorum, quibus eraditur terra, atque eruitur. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 31.

DENTARPAGA, æ, f. instrumentum, quo dentes evelluntur, *cavadenti*, ὀδοντάγρα: a *dens*, & ἁρπάζω, *rapio*, rapax. *Varro* apud *Non. c.* 2. *n.* 237. Hic bipensiles forcipes dentarpagæ.

DENTATUS, a, um, *chi ha denti*, ὀδοντωτός, dentes habens. *Ovid. de remed. amor. v.* 339. Puella male dentata. *Martial. l.* 2. *epigr.* 73. Sic dentata sibi videtur Ægle Emptis ossibus, Indicoque cornu. *Plin. l.* 7. *c.* 16. Quosdam & cum dentibus nasci, sicut M'. Curium, qui ob id Dentatus cognominatus est. (L. Sicinii vel Sicii Dentati mirum robur in prœliis, & plurima dona militaria recensent *Varr.* apud *Fulgent. Planc. de prisco serm. in* Nefrendes, *Plin. l.* 7. *c.* 28. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 24. & *Gell. l.* 2. *c.* 11. ubi addit appellatum esse Achillem Romanum.) *Id. l.* 36. *c.* 22. Albus lapis dentata serra secatur. *Id. l.* 18. *c.* 18. Dentatæ crates. ¶ Item qui magnos habet dentes. *Plaut. Pseud.* 4. 4. 3. Non ego te ad illum duco dentatum virum. ¶ *Charta dentata* apud *Cicer. l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 15. est polita & lævigata dente apri, aut hujusmodi, ut calamus currat expeditius. Scribit enim *Plin. l.* 13. *c.* 12. scabritiam chartæ dente, vel concha lævigari.

DENTEX, icis, m. piscis marinus, a dentibus quos externos habet. *Colum. l.* 8. *cap.* 16.

DENTICULATUS, a, um, *fatto a denti*, ὀδοντωμένος, qui crebros denticulos habet, ut *Serra denticulata*, & *herba denticulata*, quæ foliorum ambitum quibusdam quasi denticulis habent incisum. *Plin. l.* 9. *s.* 31. Bina brachia denticulatis forcipibus. *Id. l.* 9. *c.* 33. Denticulatæ conchæ. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 70. Venter denticulatæ asperitatis. *Colum. l.* 2. *c.* 21. Falcibus rostratis, vel denticulatis culmum secare. *Plin. l.* 26. *in f.* Denticulatum alus.

DENTICULUS, i, m. *dentello*, ὀδόντιον, parvus dens. *Pallad. l.* 1. *tit.* 28. *extr.* Cum infantibus tumentes gingivas denticuli aperire nituntur. *Apul. in Apolog.* Viperæ ritu, niveo denticulo atrum venenum inspirare. ¶ Item ferramentum rusticum denticulatum, demetendis spicis aptum. *Pallad. in Jun. tit.* 2. Omnis spica in carpentum denticulis comprehensa cumulatur. V. *Colum. l.* 2. *c.* 21. ubi denticulatam falcem appellat. ¶ Item ornamentum in architectura, in zophoro ordinis Jonici & Corinthii, a similitudine sic dictum, *dentello*. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. *a med.* & *l.* 1. *c.* 2. & *l.* 4. *s.* 2.

DENTIDUCUS, a, um. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 2. *s.* 4. *ad fin.* Ὀδοντάγραν, quod nos dentiducum dicere poterimus, apud Delphum in Apollinis templo propositum. *h. e.* instrumentum extrahendis dentibus aptum, *cavadenti*, *cane*.

DENTIFRANGIBULUM, li, n. instrumentum, quo dentes effringuntur. Hinc lepide *Plaut. Bacch.* 4. 2. 14. Dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt. *h. e.* pugni. Et *ibid. v.* 23. dentifrangibulum masc. gen. vocat eum, qui dentes frangit.

DENTIFRICIUM, ii, n. *nettadenti*, ὀδοντότριμμα, medicamentum, quo dentes fricantur, ut fiant candidi. *Plin. l.* 29. *c.* 3. Putaminis cinere fit dentifricium. *Id. l.* 32. *c.* 6. Testæ cinis dentifricio placet. *Id. l.* 28. *c.* 11. Capitis leporis cinis dentifricium est. Adde *Scribon. Larg. compos.* 59. & *Martial. l.* 14. *epigr.* 56. *in Lemmate*.

DENTILEGUS, i, dicitur qui ita percussus est, ut ei opus sit suos dentes colligere. *Plaut. Capt.* 4. 2. 18. Dentilegos eos faciam. Alii leg. *dentiloquos*, h. e. illis dentes excutiam, quos exspuent loco verborum.

DENTILOQUUS. V. vocem præcedent.

DENTIO, is, ivi, itum, n. 4. *fare i denti*, ὀδοντιάω, dentes emitto. *Cels. l.* 2. *s.* 1. *post med.* & *Plin. l.* 30. *s.* 3. Cinis eorum pueros tarde dentientes adjuvat cum melle. ¶ *Dentire* quoque dentes dicuntur, cum fame, vel frigore strepitant. *Plaut. Mil.* 1. 1. 34. Venter creat omnes has ærumnas: auribus peraudienda sunt, ne dentes dentiant.

DENTISCALPIUM, ii, n. *stuzzicadenti*, ὀδοντογλυφίς, instrumentum, quo scalpuntur dentes. *Martial. l.* 7. *epigr.* 52. Et dentiscalpia septem.

DENTITIO, onis, f. dentium emissio. *Plin. l.* 28. *c.* 19. Infantibus nihil butyro utilius, & in dentitione, & ad gingivas.

DENTOSUS, a, um, dentes habens. *Ovid.* 6. *Fastor. v.* 229. dentosa crines depectere buxo. *h. e.* pectine buxeo. Al. aliter legunt.

DENUBO, is, upsi, uptum, n. 3. *maritarsi*, γαμέομαι, idem quod nubo: & dicitur de iis, quæ infra conditionem suam nubunt. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 27. Pars mœroris fuit, quod Julia Drusi filia, Neronis quondam uxor, denupsit in domum Rubellii Blandi. ¶ Et pro simplici nubo, *Ovid.* 12. *Metam. v.* 195. nec Canis ulla Denupsit thalamus. *Apul. l.* 9. *Metam.* Filia ejus accurrit e proximo castella,

stello, in quo pedem denupserat. Adde *lib.* 5. & *in Apologet.* ¶ De perversis nuptiis usurpant *Sueton.* & *Tacit.* V. *Nubo.*

DENUDATUS, a, um, *spogliato, fundato*, spoliatus. *Enn.* apud *Cicer.* 1. *Tuscul. c.* 44. Reliquiae semiassi regis, denudatis ossibus per terram foede divexarier. *Lentul. ad Cicer.* 12. *Fam. ep.* 15. Cives crudelissime denudati ac divenditi. *h. e.* bonis suis spoliati.

DENUDO, as, avi, atum, a. 1. *spogliare, nudare*, ἀπογυμνόω, idem quod nudo, spolio. *Cic.* 7. *Verr. c.* 13. Ne excitetur Verres, ne denudetur a pectore, ne cicatrices populus R. aspiciat. *Petron. in Satyr. c.* 103. Capita cum superciliis denudanda tonsori praebuimus. *h. e.* radenda. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 41. Surculum sic exacuendum, ut non denudes medullam. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 55. Juris civilis scientiam suo ornatu spoliare atque denudare. *Liv. l.* 44. *c.* 38. Denudare alicui consilium suum. *h. e.* manifestare. (Adde *lib.* 42. *c.* 13.) *Senec. de tranquill. c.* 15. Multa incidunt, quae invitos denudent. *h. e.* prodant, deprehendant, manifestent. ¶ Denuda quidam leg. in illo *Auson. in Eclogar. de Signor. effectib. v.* 10. Et fetos camos denudat flamma Nepai.

DENUMERATIO, onis, f. enumeratio. *Paul. Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 10. *a med.* Eadem hic denumeratio facienda est, quae in patrui majoris filio, filia. *Torrentin.* habet *denumeratio*.

DENUMERO, as, a. 1. *numerare*, ἀπαριθμέω, idem quod numero. *Plaut. Asin.* 2. 4. 47. Argentum mihi si vis denumerare, repromittam, &c. *Id. Epid.* 3. 4. 32. Sexagiota mihi si denumerantur minae. Adde *Paul. Dig. l.* 38. *tit.* 10. *leg.* 10. *post med.*

DENUNTIATIO, onis, f. *intimazione, denunzia*, παραγγελία, actus denuntiandi, significatio, indictio, & fere terrendi causa. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 9. Cum neque pollicitationibus, neque denuntiatione periculi permovere posset. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 25. Significatio, & quasi denuntiatio calamitatum. *Id.* 6. *Phil. c.* 1. Denuntiatio belli. *Liv. l.* 45. *c.* 3. armorum. *Cic. pro Flacc. c.* 6. Denuntiatione testimonii terrere aliquem. *h. e.* denuntiando se evocaturum aliquem invitum ad testimonium dicendum. V. *Denuntio*. *Vellej. l.* 2. *c.* 70. Territus denuntiatione quietis. *h. e.* significatione in somnio sibi facta: de qua *Lactant. l.* 2. *c.* 7. ¶ Absolute *Senec. epist.* 94. *a med.* Denuntiatio, & castigatio insanos coercuit.

DENUNTIATOR, oris, m. *chi denunzia*, παραγγελτής. *Vetus Inscript.* apud *Gruter. pag.* 254. *n.* 4. Imp. Caesari T. Aelio Hadriano Antonino Socii lictores populares denuntiatores Puteolani. In veteri alio monumento *ibid. pag.* 250. & 251. ubi plurique Urbis Romae vici enumerantur, ter aut quater cum vicorum curatoribus etiam *denuntiatores* recensentur: quod & apud *P. Victor.* legitur, *de regionibus Urbis R.* ubi singulis regionibus binos denuntiatores assignat. Hos volunt fuisse qui, deficientibus accusatoribus, graviora crimina Magistratibus denuntiabant, ne impunita elaberentur. Similes sunt, qui a nobis dicuntur *capi di contrada*.

DENUNTIATUS, a, um, *denunziato, fatto sapere, intimato*, significatus, praenuntiatus, indictus. *Cic.* 1. *Tuscul. c. ult.* Si quid tale acciderit, ut a Deo denuntiatum videatur, ut exeamus e vita. *Id. l.* 1. *Offic. c.* 11. Bellum denuntiatum & indictum. *Id. pro Mil. c.* 19. Mors alicui denuntiata & praedicta. ¶ *Ex denuntiato*, praemisso nuntio. *Senec. sub fin. ep.* 79. Si se non exornavit & pinxit, sed idem semper fuit, sive ex denuntiatu videbatur, sive imparatus, ac subito. Adde *cap. ult. l.* 3. *quaest. natural.*

DENUNTIO, as, avi, atum, a. 1. *denunziare, far sapere*, ἐπαγγέλλω, palam nuntio, significo, praedico, indico: & dicitur saepe de iis, quae malum, curam, molestiam afferunt. *Cic.* 2. *Verr. c.* 12. Moneo, praedico, ante denuntio. *Id.* 6. *Phil. c.* 3. Testificor, denuntio, ante praedico. *Id. Fam.* 4. *ep.* 3. Monere & denuntiare. *Id.* 13. *Fam. ep.* 77. Ut si quid tibi opus sit, ne dubitent mihi jure suo denuntiare. *Id.* 11. *Fam. ep.* 25. Exspectanti mihi tuas litteras, Lupus noster subito denuntiavit, ut ad te scriberem, si quid vellem. *Id.* 1. *de Divin. c.* 30. *extr.* Hector moriens propinquam Achilli mortem denuntiat. *predire*. *Id. pro Quint. c.* 17. Denuntiare alicui domum. *mandar a dire a casa*. *Id. ibid. c.* 6. Alphenus denuntiat se se procuratorem esse. *dichiara*. *Id. pro Caecin. c.* 31. Denuntiare alicui de aliqua re. *Sueton. in Caes. c.* 75. Acerbe loquentibus denuntiare, ne perseverent. *Liv. l.* 39. *c.* 54. *ad fin.* Denuntient Gallicis populis, multitudinem suam domi contineant. ¶ Item minari, *minacciare*. *Cic. pro Mil. c.* 2. Denuntiare periculum, aut praesidium alicui. *Id.* 2. *Attic. ep.* 23. Non mediocres terrores jacere atque denuntiare. *Id.* 5. *Phil. c.* 8. populo R. servitutem. *Id. pro Sext. c.* 20. proscriptionem, caedem, direptionem. *Id.* 12. *Fam. ep.* 24. bellum. *dichiarare, intimare*. & *Phil.* 5. *c.* 7. alicui inimicitias. ¶ Denuntiare testimonium alicui, *citare a far testimonianza*, vocare aliquem etiam invitum ad judicium, testimonii dicendi gratia. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. & *pro Flacc. c.* 6. Sic denuntiare testibus, *Quintil. l.* 5. *c.* 7. & *Plin. l.* 6. *ep.* 5. ¶ Translate *Plin. l.* 18. *c.* 35. Si ante exortum nubes globabuntur, hiemem asperam denuntiabunt. *h. e.* portendent. (Adde *Virg.* 1. *Georg. v.* 453.) *Cels. l.* 2. *c.* 6. Mors denuntiatur ubi aeger supinus cubat. ¶ Pro praecipere, jubere, *comandare*. *Curt. l.* 6. *cap.* 7. Tibi autem, quam potest, denuntio, ipse mihi indices, quid in extis cognoveris. *Brutus & Cass. ad Anton. l.* 11. *Fam. ep.* 2. Denuntiare veteranis. *h. e.* praecipere, ut adsint, evocare, arcessere.

DENUO, adverb. *di nuovo, un' altra fiata*, ἐξ ὑπαρχῆς, rursus, iterum: quasi de novo, de integro. *Cic. Verr.* 4. *c.* 56. Sicilia te Praetore censa denuo est. *Terent. Heaut.* 4. 6. 4. Metuo, ne denuo miser aliquo extrudar hinc.

DEOCCO, as, a. 1. *erpicare*, βωλοκοπέω, idem quod occo, glebas agri comminuo. *Plin. l.* 18. *c.* 15. Vicia non sarritur, non stercoratur, nec aliud quam deoccatur.

DEOIS, idis, f. Δηωΐς, patronym. Proserpina filia Cereris, quae Δηὼ Graeca appellatur: a δήω, invenio. *Ovid. Metam.* 6. *v.* 114. ubi tangit fabulam Jovis in serpentem versi, & Proserpinae stuprum inferentis, unde Liberum tauri specie natum volunt. Adde *Auson. ep.* 4. *v.* 50.

DEOIUS, a, um, ad Cererem pertinens (V. vocem praeced.) ut Deoia quercus, *Ovid. Metam.* 8. *v.* 758. *h. e.* Cereri sacrum nemus, quod supra *v.* 741. Cereale nemus appellaverat. Pro *Deoia* al. leg. *Dodonia*, alii aliter.

DEONERATUS, a, um, adject. *scaricato*. *Ammian. l.* 24. *c.* 6. (*al.* 22.) Validiores naves deoneratas octogenis implevit armatis. *Arnob. l.* 6. *pag.* 202. deonerati prolavies podicis.

DEONERO, as, avi, atum, a. 1. *scaricare*, onere levo, exonero, ἀποφορτίζω. Translate *Cic. Divinat. in Verr. c.* 14. Ex alicujus invidia deonerare aliquid, & in alium trajicere.

DEOPERIO, is, a. 4. *scoprire*, ἀποκαλύπτω, aperio, detego. *Cels. l.* 8. *c.* 4. *ante med.* Os deoperire tutissimum est. Ita quaedam editiones: sed pleraeque aliae, eaeque optimae *aperire*.

DEOPTO, as, avi, atum, a. 1. *eleggere*, idem quod opto, eligo. *Hygin. fab.* 191. Pater Midae deoptandi dedit potestatem, ut quidquid vellet, peteret a se.

DEORATA, perorata. *Festus*.

DEORSUM, *in giù, di sotto*, κάτω, versus partem inferiorem: a *de*, & *vorsum*, seu *versum*, jungiturque verbis tum motum, tum quietem significantibus. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 25. Cum pondere & gravitate directo deorsum feratur. *Terent. Adelph.* 4. 2. 35. Ubi eo veneris, clivus deorsum versus est. *Quadrigar.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 1. Lapidem deorsum versum mittere. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. Deorsum in terram est aqua, quam bibere possint. *Pallad. in Februar. tit.* 25. *de malis*. Constat mala sic ponenda, ut pediculorum partes deorsum facias. *h. e.* deorsum colloces. ¶ Huic est contrarium *sursum*, & cum eo saepe jungitur, *su e giù*. *Terent. Eun.* 2. 2. 47. Sursum deorsum cursitare. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 33. Sursum deorsum, ultro citroque commeare. *Senec. l.* 6. *quaest. natur. c.* 21. Sursum ac deorsum moveri. ¶ Vox est in carmine fere disyllaba, ut *deinde*. *Lucret. l.* 1. *v.* 205. Pondera quantum in se est, deorsum deducere pugnent. Adde *vers.* 117. 211. & 130. & *lib.* 1. *v.* 362. ¶ Aliquando trisyllaba. *Id. l.* 2. *v.* 202. Quin vacuum per inane deorsum cuncta ferantur. Adde *lib.* 3. *v.* 1030. ubi quidam leg. *deosum*, ut & *l.* 6. *v.* 334. & alibi. ¶ *Deorsus* dixit *Apul.* bis *lib.* 8. *Metam.* item *sub fin. lib.* 9. & *de Deo Socrat.* & *in Florid. n.* 15. (*al. lib.* 1.)

DEORSUS. V. *in fin.* vocis praeced.

DEOSCULATUS, a, um, particip. activae significationis. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 10. *n.* 2. Scipionis dexteram diu deosculati. ¶ Translate *Gell. l.* 1. *c.* 23. Senatus fidem atque ingenium pueri deosculatus. *h. e.* impense laudans ac probans. ¶ Passive *baciato*. *Apul. l.* 2. Rursum me deosculato. & *ibid.* Me pressim deosculato.

DEOSCULOR, aris, atus sum, dep. 1. *baciare teneramente*, καταφιλέω, idem quod osculor, aut vehementer osculor. *Plaut. Cas.* 2. 1. *v.* 48. Sine, tuos ocellos deosculer. Adde *ibid.* 2. 8. 33.

DEOSUM, V. in *Deorsum*.

DEPACISCOR. V. *Depeciscor*.

DEPACTUS, a, um, adject. a depango, *piantato, ficcato in terra*, καταπηγείς. *Plin. l.* 2. *c.* 96. Depacta in terram non extrahuntur. *Id. l.* 24. *c.* 1. Quercus in scrobe depacta. ¶ Translate *Lucret. l.* 2. *v.* 1085. Vitae depactus terminus alte. ¶ Est etiam particip. deponens verbi *depeciscor*. V.

DEPALATIO, onis, f. pali in terram defigendi actio. Mos fuit aliquando terminos agrorum palis terrae defixis designare. Hinc *Inscript.* apud *Fabrett. c.* 3. *extr. pag.* 245. Hi termini XIX positi sunt ab Scriboniano & Pisone Frugi ex depalatione T. Flavii Vespasiani arbitri. V. *Depalo*. ¶ Contrariam significationem habere videtur apud *Vitruv. l.* 9. *c.* 8. Separandae sunt, inquit, horologiorum rationes, & explicandae dierum brevitates, itemque depalationes. *h. e.* cuneorum detractiones, ut explicat *Turneb. l.* 6. *Adversar. c.* 22. en enim erat illis temporibus horologiorum forma, ut dierum crescentiae & decrementa cuneorum detractionibus & additionibus designarentur, quemadmodum scribit ipse *Vitruv. l. eod. c.* 9. *Baldus* autem *in Lex. Vitruv.* suspicatur, *depalationes* dici Solis evagationes per Zodiacum: ut sit a palari, *h. e.* vagari.

DEPALATOR, oris, m. qui palos defigit. Hinc *Tertull. l.* 5. *adverf. Marcion. c.* 6. D. Paulum vocat depalatorem disciplinae divinae, *q. d.* qui velut palis defixis Dei disciplinam statuerit: nisi malis a *palam* ducere, ut evulgatorem significet.

DEPALLIO, vel Depallo, as, pallio, vel pallo spolio, apud *Tertull. de Pall. c.* 4. sed lectio valde incerta est.

DEPALMO, as, a. 1. *dar guanciate*, κολαφίζω, est palma percutere. *Q. Labeo* apud *Gell. l.* 20. *c.* 1. Quemcumque depalmaverat.

DEPALO, as, a. 1. est palis impactis statuere, & circumcludere. *Tertull. in Apolog. c.* 10. Civitas, quam depalaverat Saturnus. *Id. adverf. Hermog. c.* 29. Deus incultis primo elementis depalans quodammodo mundum. ¶ Item agrorum termines, palis defixis, designare, ut in *Depalatio* est dictum. *Inscript.* apud *Fabrett. c.* 3. *pag.* 211. Et jugera agri Cutulajani, ita uti depalatum est.

DEPANGO, is, a. 3. *piantare, ficcare in terra*, καταπήγνυμι, planto, infero, humi defigo. *Colum. l.* 3. *c.* 16. Malleolum medio spatio, quod vacat inter vites, depangere.

DEPARCO, is, a. 3. *risparmiare*, parco, comparco. *Solin. c.* 4. (*al.* 10.) Hoc collactaneum deparcitur, ut sufficiat usui. *Al. leg.* depascitur.

DEPARCUS, a, um, *avaro, spilorcio*, φειδωλός, nimium parcus, sordidus.

didus. Sueton. in Ner. c. 30. Sordidos putabat esse, & deparcos, quibus impensarum ratio constaret.

DEPASCO, is, avi, astum, a. 3. & Depascor, eris, astus sum, dep. 3. pascere, consumare pascendo, κατανέμομαι, pascendo absumo. Col. l. 7. c. 5. sub fin. Si hædi roscidas herbas depaverint. Plin. l. 11. c. 19. Papilio ceras depascitur. Sil. l. 16. v. 681. Et potuit Latium longo depascere bellu. ¶ Depasci facio. Colum. l. 2. c. 11. a med. Si depascere sæpius voles, usque in mensem Majum sufficit. Ulpian. Dig. lib. 10. tit. 4. leg. 9. Glandem ego immisso pecore depasco. ¶ Translate Cic. l. 2. de Orat. c. 23. Multo ejus oratio esset pressior, in qua, ut in herbis rustici solent dicere, in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ stylo depascenda est. Id. 1. de Leg. c. 21. Depasci veterem possessionem Academiæ ab hoc acuto homine non sinemus. Virg. 3. Georg. v. 458. artus depascitur arida febris. Lucret. l. 3. v. 12. Depasci aurea dicta e chartis. h. e. decerpere. Sil. l. 16. v. 681. Et potuit Latium longo depascere bello. h. e. vastare, depopulari.

DEPASTIO, onis, f. νομή, actus depascendi. Plin. l. 17. c. 24. sub fin. Similem rationem & depastio onimalium habet.

DEPASTUS, a, um, consumata pascendo, νενεμημένος, pascendo absumptus. Plin. l. 18. c. 17. Depastæ segetes. Virg. 5. Æn. v. 93. Serpens depasta altaria liquit. Id. Ecl. 1. v. 55. sepes Hyblæis apibus florem depasta salicti. h. e. habens flores depastos ab apibus. Sil. l. 12. v. 153. Depasti flammis scopuli. Id. l. 6. v. 50. truncum raptis caput auribus, ipsaque diris Frons depasta modis. ¶ Deponentis forma, activa significatione, Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 239. Sonipes frondes depastus amaras.

DEPAVITUS, a, um, adject. percosso, calcato. Solin. c. 2. (al. 8.) sub init. Parcius depavita levibus vestigiis inviare.

DEPAUPERO, as, a. 1. far povero, πτωχίζω, est facere pauperem. Varro. Prius, quam domum depauperasset sumptu suo. Sic citat Perottus in Cornucop. quem penes sit fides.

DEPECISCOR (rectius quam Depacifcor) eris, actus, & ectus sum, dep. 3. patteggiare, accordarsi, συντίθεμαι, idem quod paciscor, pactione transigo: & fere semper aut de turpi pactione dicitur, aut de ea, quæ pacifcenti iniqua sit. Cic. pro Rosc. Amer. c. 38. Depecisci partem suam cum aliquo. Id. 2. de Invent. c. 24. Depactus est cum hostibus, ut arma relinqueret. Id. 5. Verr. c. 24. extr. Neque ante est dimissus, quam ad conditiones ejus depactus est. venne a' patti, che colui volle. ¶ Translate Terent. Phorm. 1. 3. 14. Ut mihi liceat tam diu, quod amo, frui, jam depecisci morte cupio. son pronto ad accordarmi a costo della vita. Simile est illud Virg. 5. Æn. v. 230. vitamque volunt pro laude pacisci. Cic. Attic. l. 9. ep. 7. In quo non extimesco periculum. cum enim tot impendeant, cur non honestissimo depecisci velim? ¶ Depectus V. suo loco.

DEPECTIO, onis, f. patto, accordo, actus depecifcendi, pactum. Imp. Constantin. lib. 2. Cod. Theodos. tit. 10. leg. 1. Advocati, qui consceleratis depectionibus suæ opis egentes spoliant, atque denudant.

DEPECTO, is, a. 3. pettinare, κτενίζω, idem quod pecto, vel probe pecto. Ovid. 6. Fast. v. 229. Crines depectere buxo. Plin. l. 19. c. 1. Depectere linum. Virg. 2. Georg. v. 121. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. Plin. l. 12. c. 14. de ture. Quod in arbore hæsit, ferro depectitur. h. e. detrahitur.

DEPECTOR, oris, m. qui pactum facit: a depecistor, ut Depector litium, redemptor. Apul. in Apolog.

DEPECTUS, a, um, pattuito, accordata, particip. a depecifcor. Apud JCtos in Edicto Prætoris de calumniatoribus depectus dicitur, qui turpiter pactus est, ita interpretante Ulpiano Dig. lib. 3. tit. 6. leg. 3.

DEPECULASSERE, antiquum verbum. V. Deargentassere.

DEPECULATOR, oris, m. spogliatore, espilatore, qui depeculatur, peculator. Cic. 2. Verr. c. 1. Depeculatorem ærarii, vexatorem Asiæ, atque Pamphyliæ, prædatorem juris urbani.

DEPECULATUS, us, m. defraudatio populi. Festus.

DEPECULATUS, a, um, adject. signif. pass. semel legitur in Plauti Epid. 3. 4. 82. Me impune irrisum esse habitum, depeculatum eis. h. e. ab eis.

DEPECŪLOR, aris, atus sum, dep. 1. a de, & peculium composit. significat, furari pecuniam, vel pecus (pecora enim antiquis potiores divitiæ erant) & generaliter spoliare, compilare, rubare, espilare, κλέπτω, συλάω: & fere de furtis publicis dicitur. Cic. 6. Verr. c. 17. Apollonium Drepanitanum omni argento optime facto spoliasti, ac depeculatus es. Id. 2. Verr. c. 4. In provinciis multas domos, plurimas urbes, omnia fana depeculatus est. ¶ Translate Id. 6. Verr. c. 36. Qui laudem honoremque familiæ vestræ depeculatus est. ¶ Passiva significatione, L. Cælius apud Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch. Ubi Senatus intellexit, populum depeculari. ἀποσυλᾶσθαι. ¶ Pænultima longa est, ut in pecūlium, pecūnia, unde descendit: quod probat etiam Voss. de Grammat. l. 2. c. 23.

DEPELLO, is, puli, ulsum, a. 3. cacciar giù, buttar giù, ἀπωθεῖν, deorsum pello, dejicio, detrudo. Cic. 3. Catil. c. 8. Simulacra deorum depulsa sunt, & statuæ veterum hominum dejectæ. Plin. l. 2. c. 78. Depellere in inferas partes. Valer. Flacc. l. 3. v. 565. umbrosis arcibus ornos depellere. ¶ Item repello, removeo, expello, cacciar via. Nepos in Pausan. c. 2. Ut ex his regionibus Barbarorum præsidia depelleret. Id. in Cat. c. 2. Aliquem de provincia depellere. Cic. pro Sext. c. 42. Ab aris, focis ferrum flammamque depellere. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 67. Hostes loco depellere. Cic. de Harusp. resp. c. 27. Qui eum civem vi, ferro, periculis, urbe, omnibus patriæ præsidiis depulit. Id. 7. Fam. ep. 26. extr. Depellere morbum. Ovid. Heroid. ep. 14. v. 130. mortem alicui. h. e. ab aliquo. (Sic Valer. Flacc. l. 6. v. 652. Ictus alicui depellere. Adde Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 25.) Id. 7. Metam. v. 835. depulerant auroræ lumina noctem. Cic. 1. de Fin. c. 11. Cibo & potione famem sitimque depellere. Horat. l. 1. sat. 2. v. 6. frigus. Tibull. l. 1. el. 2. v. 49. nubila cælo. Quintil. l. 2. c. 17. recta via aliquem. cacciar giù di strada. & l. 10. c. 1. a recta via. Varr. l. 2. R. R. c. 2. agnos a matribus. slattare. Virg. Ecl. 1. v. 22. quo sæpe solemus Pastores ovium teneros depellere fetus. h. e. agere, menare, cacciare. Neque enim placet, quod Servius, a lacte removere. ¶ Translate Nepos in Timol. c. 1. Depellere servitutem a civibus. Cic. Fam. 5. ep. 20. circa med. multam alicui. h. e. ab aliquo. Sic post redit. in Sen. c. 8. Metum bonis, spem audacibus, timorem huic ordini, servitutem depulit civitati. Id. pro Cluent. c. 6. Depellere pericula amici. Id. de provinc. consul. c. 3. extr. Voluntaria morte nefariam turpitudinem depellere. Id. Fam. 2. ep. 16. Magno dolore me affecissent litteræ tuæ, nisi ratio ipsa depulisset omnes molestias. Tibull. l. 1. el. 6. v. 1. vino depellere curas. Sueton. in Neron. c. 36. Ostenta a semet in capita procerum. Tacit. 5. Hist. c. 4. errorem. Id. 4. Ann. c. 11. Claro sub exemplo falsas auditiones depellere. Cic. Catil. 2. c. 7. Aliquem de spe conatuque. Liv. l. 31. c. 25. extr. spe quempiam. Cic. Phil. 12. c. 2. ad fin. falsam proditionis a se suspicionem. Id. pro Ligar. c. 9. Quem de suscepta causa, propositaque sententia nulla vis, nullum periculum posset depellere. far cangiar opinione. Id. 2. Tuscul. c. 6. Depelli sententia. Plaut. Trin. 3. 2. 14. Nec tuis depellor dictis, quin rumori serviam. h. e. non deterreor. non mi rimova dal servire, &c. ¶ Dii depellentes apud Pers. sat. 5. v. 167. sunt averrunci. V. Averruncus.

DEPENDEO, es, n. 2. pendere, deorsum pendeo, de aliqua re pendeo, ἐκκρέμαμαι. Virg. 1. Æn. v. 730. Dependent lychni laquearibus altis. Id. 6. Æn. v. 301. ex humeris nodo dependet amictus. Ovid. 6. Metam. v. 592. lateri cervina sinistro Vellera dependent. Sueton. in Galb. c. 11. Dependens a cervicibus pugio ante pectus. Colum. l. 3. c. 6. Per unumquemque pampinum major numerus uvarum dependet. ¶ Translate Ovid. 1. Fast. v. 611. Hujus & augurium dependet origine verbi. h. e. vox augurium descendit ab origine verbi augustus, de quo hic sermo. Id. 3. Fast. v. 356. Discedunt dubii, promissaque tarda videntur: Dependetque fides a veniente die. Al. leg. adveniente die.

DEPENDO, is, endi, nsum, a. 3. pesare, idem quod pendo, vel deorsum pendo. Jculariter Plaut. Asin. 2. 2. 39. Ad pedes quando alligatum est centupondium, Ubi manus manicæ complexæ sunt, atque adductæ ad trabem, Nec dependis, nec propendis, quin malus nequamque sis. h. e. nec minoris, nec majoris es ponderis. Sunt qui leg. dependes, & propendes. ¶ Item pagare, solvere: quia mos fuit olim, teste Plin. l. 33. c. 3. æs non numerare, quia nulli tunc erant signati nummi, sed pendere. ut in Æs dictum est, ἐκτίω. Cic. Attic. l. 1. ep. 8. extr. Mi abjurare certius est, quam dependere. Colum. l. 5. c. 1. Pro quibus nulla merces dependitur. ¶ Item insumere, spendere. Senec. 2. de benef. c. 21. Pecuniam pro capite dependere. Colum. l. 11. c. 1. a med. Plus in operis servorum avocandis, quam in pretio eorum hujusmodi dependitur. ¶ Translate Cic. pro Sext. c. 67. Omnes reipubl. pœnas aut præsenti morte, aut turpi exsilio dependerunt. anno pagata il fio. Lucan. l. 8. v. 100. mallem felicibus armis Dependisse caput. aver data la vita. Id. l. 10. v. 80. tempora dependere amori. h. e. impendere, insumere. Colum. l. 4. c. 22. a med. Incassum dependitur opera. si gettà l' opera.

DEPENDŬLUS, a, um, pendente all' ingiù, deorsum pendens, κατακρεμής. Apul. l. 2. Metam. Crines cervice dependuli. & lib. 3. Plerique columnis implexi, alii statuis dependuli.

DEPENNATUS, a, um, pennas, seu alas habens. Translate Varr. apud Fulgent. de prisco serm. n. 11. Deum depennato attollam orationis eloquio. Al. leg. depinnato, eod. sensu.

DEPENSUS, a, um, pesato, pensus. Titinn. apud Non. c. 4. n. 362. Dare depensam lanam. Ita legit etiam Turneb. l. 30. Adversar. c. 9. Al. pensam. ¶ Item solutus, pagato. Justin. l. 22. c. 8. Cum offensam non depensi stipendii metueret. Apul. l. 8. Metam. Depensum pretium. Id. in Apol. Edulia, quæ depenso parantur. h. e. depenso pretio. a soldo. & Ulpian. Dig. lib. 12. tit. 6. leg. 42. Pœnæ non solent repeti cum depensæ sunt. ¶ Translate Apul. l. 9. Metam. Depensæ pro prandio lacrimæ. Al. leg. dipransæ.

DEPERDITUS, a, um, adject. perduto. Propert. l. 1. el. 3. v. 11. Nondum sensus deperditus omnes. perduti tutti i sensi. Græca constructio. Phædr. l. 1. fab. 14. Sutor inopia deperditus. Sueton. in Domit. c. 3. Domitia Paridis histrionis amore deperdita. perduta dietro Paride. Sic Propert. l. 2. el. 23. v. 19. de Jovis amorib. Ut Semela est combustus, ut est deperditus Io. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 119. Mater gnatæ deperdita fletu. h. e. confecta dolore deflendo gnatam. Gell. l. 5. c. 1. Quisquis ille est, qui audit, nisi ille est plane deperditus, & perhorrescat necesse est, & pudeat. se non è affatto malvagio, e incorreggibile. ¶ In deperdito esse, perditum h. e. amissum esse. Javolen. Dig. lib. 41. tit. 2. leg. 22. Quod ex naufragio expulsum est, usucapi non potest, quoniam non est in derelicto, sed in deperdito.

DEPERDO, is, didi, ditum, a. 3. perdere, ἀποβάλλω, idem quod perdo, vel omnino perdo, amitto. Cic. de provinc. consul. c. 5. Non solum bona, sed etiam honestatem miseri deperdiderunt. Plin. l. 16. c. 22. Arbores folia deperdunt. Id. l. 37. c. 8. Callaides oleo & mero colorem deperdunt. Cic. pro Font. c. 9. Verebatur, ne quid apud vos de existimatione sua deperderet. Cæs. l. 3. B. Gall. c. penult. Compluribus interfectis, paucos ex suis deperdiderunt. Id. ibid. l. 5. c. 52. Tantum se ejus opinionis deperdidisse, ut &c. maxime dolebant. Horat. l. 1. sat. 4. v. 32. ne quid Summa deperdat, me-

meruens. *h. e.* de summa. nam præpositio *de* est in ipso verbo.

DEPEREO, is, ii, n. 4. *perire*, *perdersi*, ἀπόλλυμαι, idem quod pereo, aut omnino pereo. *Cæs.* 5. *B. Gall.* c. 33. Nonnullæ tempestate deperierant naves. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 87. Magna pars exercitus deperiit. *Cic. l.* 1. *Attic. ep. ult. sub fin.* Emitte, ut scheda ne qua depereat. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 14. *v.* 20. Gens hominum vitio deperitura fuit. *Gell. l.* 3. *c.* 9. Ad internecionem deperire. *Plin. l.* 14. *c.* 20. Musto deperit sapor. *Id. l.* 17. *s.* 2. In totum poma depereunt. *vanno del tutto a male*. *Id. l.* 33. *c.* 3. *ad fin.* Auro, rerum uni, nihil igne deperit. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Hæc omnia & multo plura esse debent: quoniam usu depereunt, & pauciora fiunt. *si logorano e consumano*. Sic *Ovid.* 2. *Amor. el. ult. v.* 31. Silicas & deus patientis aratri Depereunt ævo. ¶ *Deperire amore aliquem*, & *deperire* absolute, est impense amare, ad insaniam diligere, *amare perdutamente*, ἐρωτομανεῖν. *Liv. l.* 26. *c.* 50. & *Catull. carm.* 35. *ad libell. v.* 12. Deperire aliquem impotenti amore. *Plaut. Cistell.* 1. 3. 43. Is amore illam deperit, & illa hunc contra. *Terent. Heaut.* 3. 2. 14. Minime miror, Clinia hanc si deperit. *Plaut. Asin.* 3. 1. 24. Qui dant, eos derides: qui deludunt, deperis. *Id. Epid.* 1. 1. 62. Amat ne istam, quam emit de præda? *Th.* rogas? deperit. *le muore dietro*. *Curt. l.* 8. *c.* 6. Cum laceratum corpus, in quo deperibat, intueretur. *Liv. l.* 26. *s.* 50. Deperire amore alicujus.

DEPESTA, orum, n. apud *Varron. l.* 4. *de L. L. s.* 26. sunt vasa vinaria, quæ in sacris Sabinis in Deorum mensa collocari solebant (al. *lepesta*, vel *lepista*) a δεπάζω, bibo, quod a δέπας, poculum, quod dictum est, quia ὕδωρ δέχεται, potum recipit. V. *Lepista*.

DEPETIGO, iginis, f. λειχὴν, λέπρα, idem ac impetigo, lepra: a *peto*, quia corpus petit, & infestat. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 437. & 700. Illuvies, scabies oculos huic, deque petigo Conscendere. Tmesis. Al. leg. *denique petigo*.

DEPETO, is, idem quod peto, vel valde peto. *Tertull. l.* 4. *adversus Marcion. c.* 20. Non depetunt ab alio, quod meminissent petendum sibi a Creatore. *Scopp. in notis* aliter legit.

DEPEXUS, a, um, *pettinato*, ἐκτενισμένος, idem quod pexus, vel probe pexus. *Lucan. l.* 9. *v.* 635. Depexus crinis. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 630. Depexæ jubæ. ¶ *Depexum aliquem dare*, verniliter & ironice est probe mulcare. Nos dicimus *conciar per le Feste*. Et *fustis pectere* dixit *Plaut. Capt.* 4. 2. 116. eadem ratione. *Terent. Heaut.* 5. 1. 77. Si vivo, adeo exornatum, adeo depexum dabo, ut, dum vivat, meminerit semper mei. *Non. c.* 1. *n.* 23. *depexum* exponit *laceratum*: atque ea est quidem sententia; non tamen ea vi nominis, sed ex ironia.

DEPICTUS, a, um, *dipinto*, pictus, ἐζωγραφημένος. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. (*al.* 2.) Depicta tabula. *Gell. l.* 19. *c.* 10. Depictæ in membranulis variæ species balnearum. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 12. Multa minuta, & versiculorum similia quædam, nimiumque depicta. *h. e.* nimis ornata verbis atque descripta.

DEPILATUS, a, um, adject. a pilus, *pelato*, *senza peli*, ἀποτετιλμένος. *Martial. l.* 9. *epigr.* 28. Depilati colei. *Senec. de Constam. sapien. c.* 17. Hesternum vidimus Cornelium, cum illum Corbulo struthiocamelum depilatum dixisset. *Apic. l.* 2. *c.* 2. Depilatæ amygdalæ. *scorzate*. ¶ In illo *Lucilii lib.* 29. Nato quid actum est? (*al. leg.* Natin, quod actum est:) depilati omnes sumus: *Non. c.* 2. *n.* 163. exponit *rarefacti*: rectius dixisset, expilati, spoliati.

DEPILIS, le, *senza peli*, ἄθριξ, qui est sine pilis. *Varr.* seu *Non. c.* 12. *n.* 47. (Incertum est enim utrius hæc verba sint.) Pueri glabri ac depiles propter ætatem. *Apul. l.* 7. *Metam.* Depiles genæ. *sbarbate*.

DEPILO, as, a. 1. (incertum ab eadem ne origine, unde *Compilo*: qua ratione penultimam producis; an a *pilus*: qua corripit.) exponitur a *Nonio c.* 2. *n.* 163. rarefacere, allatis *Lucilii* verbis ex *lib.* 29. quæ vide supra in *Depilatus*. ¶ *Priscian. l.* 18. *pag.* 1205. *Putsch.* Græca hæc verba συλήσας τὰς θεὰς τὰς δεκάτας, καὶ τῶν θεῶν τὰς δεκάτας, translata a Latinis sic reddi: *depilans deas decumas*, & *deorum decumas*. Ex quo intelligimus in usu fuisse *depilor*, *aris*, deponentis forma pro compilo, expilo, depeculor, defraudo.

DEPINGO, is, nxi, ctum, a. 3. *dipingere*, καταγράφω, idem est ac pingo, vel perfecte pingo, ζωγραφῶ. *Nepos in Milt. c.* 6. Cum pugna depingeretur Marathonia. *Propert. l.* 2. *el.* 5. *v.* 19. Depingere tabellas. *Hieron. epist.* 130. *ad Demetriad. sect.* 7. cerussa ora depingere. *imbellettare*. ¶ Translate *descrivere*, *rappresentare*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. s.* 15. Deos ne conjectura quidem informare possumus, cum mens nostra quidvis videatur cogitatione posse depingere. *Id.* 2. *de Fin. c.* 21. & *Plaut. Pœn.* 5. 2. 154. Verbis depingere aliquid. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 27. Depingere vitam alicujus. *Apul. l.* 10. *Metam.* Ver gemmulis floridis cuncta depingit. *h. e.* ornat. ¶ *Depinxti* per syncop. pro *depinxisti* habet *Plaut. loc. cit.*

DEPINNATUS. V. *Depennatus*.

DEPLANGO, is, anxi, anctum, a. 3. *percuotere*, *battere*, idem quod plango, aut valde plango. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 544. Cadmeida palmis Deplanxere domum, scissis cum veste capillis. *h. e.* collisis, ut fit in dolore, palmis deflevere. *Id.* 14. *Metam. v.* 580. ipsa suis deplangitur Ardea pennis. *h. e.* alas agitando suum excidium deflet. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1851. Deflevit mater (*Niobe*) bisque septenos greges deplanxit una.

DEPLANO, as, a. 1. *spianare*, planum facio, æquo, ὁμαλίζω. *Lactant. l.* 4. *c.* 12. *ex Isaia.* Ego ante ibo, & montes deplanabo. *Veget. l.* 2. *mulomedic. c.* 19. Si collyrium vulnus fecerit, & deplanaverit. Adde *cap.* 21. ¶ Pro *deplanare*, *spiegare*, adhibuit *Non. c.* 5. *n.* 63. &, quod sciam, præterea nemo.

DEPLANTATUS, a, um, *staccato*, *svelto*, *spiantato*, avulsus, evulsus, erutus. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 40. Ut eo tempora fit deplantatum, quo oportet. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Arundo seritur & deplantata, pedali sulco.

DEPLANTO, as, a. 1. *svellere*, *spiantare*, ἀποφυτεύω, quod plantatum erat, evello. *Plin. l.* 17. *s.* 16. Quæ cortice nituntur tantum, vel levi aura ocyssime deplantantur. *Colum. l.* 2. *c.* 2. Ne bos extremo jugo truncum delibet, ramumque deplantet. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 40. Et quæ de arbore transferas, ut ea deplantes potius, quam defringas.

DEPLEO, es, evi, etum, a. 2. *votare*, *cavare*, *travasare*, ἐξαντλῶ, quod plenum erat, hauriendo vacuum facio, ex pleno vase in aliud diffundo. *Cato R. R. c.* 64. Oleum si poteris, bis in die depleto. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Conchæ ferreæ, quibus depletur oleum. & *paulo post*. Quod primum defluxerit, in rotundum labrum protinus capulator depleat. ¶ Translate *Stat. l.* 1. *Achill. v.* 8. Tu modo, si veteres digno deplevimus haustu, Da fontes mihi, Phœbe, novos. *Manil. l.* 4. *v.* 13. Totque supervacuis vitam deplete querelis. ¶ *Deplere animalia* apud *Veget. de re veterin. c.* 22. & 23. est iis sanguinem mittere, *salassare*. & *eod. sensu* dixit *Plin. l.* 18. *c.* 26. *sub fin.* deplere sanguinem. *cavar sangue*.

DEPLEXUS, a, um, particip. deponens ab inusit. *deplector*, pro complector. *Lucret. l.* 5. *v.* 1320. *de leonibus sævientibus*: Et nec opinantes a tergo diripiebant, Deplexæque dabant in terram vulnere victos, Morsibus affixæ validis, atque unguibus uncis. Alii volunt *deplexus* esse adject. & idem significare ac non plexus, non ligatus, solutus. *plecto* enim significat etiam implico, necto, πλέκω.

DEPLORABUNDUS, a, um, adject. qui valde deplorat. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 38. Homo ad Prætorem deplorabundus venit.

DEPLORATIO, onis, f. *pianto*, comploratio, querela, οἰμωγή. *Senec. de consol. ad Marciam*, *c.* 9. Unde nobis tanta pertinacia in deplorationе nostri? Adde *ep.* 74. *ante med.*

DEPLORATUS, a, um, *disperato*, ἀπεγνωσμένος, cui ultimus luctus persolutus est, desperatus, cui nullo remedio subveniri potest. *Plin. l.* 29. *c.* 6. Constat, deplorata aurium vitia eo remedio sanari. *Id. l.* 7. *c.* 50. Deploratus a medicis. *Liv. l.* 5. *c.* 46. Suam quisque spem, sua consilia, communibus deploratis, exsequentes. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 272. deplorata coloni vota jacent. *Petron. in Satyr.* 2. 123. illa Penates Occultat gremio, deploratumque relinquit Limen. *h. e.* domum suam, quam eversum iri certo putat, neque se amplius eam revisurum. ¶ Item simpliciter comploratus, *compianto*. *Liv. l.* 4. *c.* 40. Ante omnia deplorati erant equites, non privato magis, quam publico luctu. *Claudian. de B. Get. v.* 562. deploratumque Timavo vulnus.

DEPLORO, as, avi, atum, a. 1. *compiangere*, *lamentarsi piangendo*, ἀποκλαίω, ὀλοφύρομαι, idem quod ploro, aut valde ploro, lamentor. *Cic.* 7. *Verr. c.* 67. Si ad saxa & ad scopulos hæc conqueri & deplorare vellem. *Id.* 5. *Verr. c.* 18. De alicujus pravitate & injuriis deplorare & conqueri. *Id.* 2. *Attic. ep.* 16. Ita deplorет primis versibus mansionem suam, ut quemvis movere possit. *Id. Phil.* 12. *c.* 2. *sub fin.* Quis est, qui pro rerum atrocitate deplorare tantas calamitates queat? *Id.* 4. *Verr. c.* 27. Ut iis ne deplorare quidem de suis incommodis liceat. *Id. ibid. c.* 4. Deplorare apud aliquem de miseriis suis. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 13. *ad fin.* Lamentabili voce deplorans. ¶ *Deplorare aliquid* est desperare, & veluti suprema luctu prosequi quod nullo remedio restitui potest. (V. *Deploratus*.) *Quintil. l.* 10. *c.* 3. *ad fin.* Ideoque non statim, si quid obstrepet, abjiciendi codices, & deplorandus dies. *piangerlo*, *o darlo per perduto*.

DEPLUIT, ebat, uit, imp. 3. *piovere*, καταβρέχει, deorsum pluit. *Colum. l.* 10. *v.* 207. Inque sinus Matris violento depluit imbre. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 72. In terras depluеretque lapis. ¶ Cum accusativo *Propert. l.* 2. *el.* 16. *v.* 8. Niobe lacrimas depluit. *h. e.* effundit. Al. alites leg.

DEPLUMIS, e, *senza penne* ἄπτερος, implumis, sine pennis. *Plin. l.* 10. *s.* 24. Inventæ sunt hirundines nudæ atque deplumes.

DEPOLIO, olis, ivi, itum, a. 4. *polire*, *lustrare*, ἐκλεαίνω, ἐξεργάζομαι, idem quod polio, vel valde polio, perficio. *Plin. l.* 36. *s.* 25. Si pavimentum cera depolitum est. ¶ *Festus*: Depolitum, perfectum, quia omnes perfectiones Antiqui politiones appellabant. ¶ Jocularitеr *Plaut. Epid.* 1. 1. 84. Ubi senserit, sibi data esse verba, virgis tergum depoliet meum. Sic *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 22. caput lumbosque fuste dolare. Sic *Plaut. Capt.* 4. 2. 116. Fuste pectere. Al. leg. *dispoliet a dis*, & *polio*, *is*.

DEPOLITIO, onis, f. actus depoliendi. Politiones agrorum, inquit *Turneb. l.* 29. *adversar. c.* 19. sunt cultus: contra depolitiones. Varro (apud *Non. c.* 1. *n.* 339.) Quid mirum ex agri depolitionibus ejiciuntur, hic in cœnaculo polito recipiuntur. Hæc *Turneb.* sed *Varronis* verba incertæ sunt lectionis. V. *Politio*, & *Polio*, *is*.

DEPOLITUS. V. *Depolio*.

DEPOMPATIO, onis, f. spoliatio ornamentorum: & translate opprobrium. *Hieronym. l.* 1. *advers. Rufin. sub fin.* In depompationem Christianorum.

DEPOMPO, as, a. 1. ornatu spolio. *Hieronym. in Naum*, *c.* 3. Ante oculos omnium depompatur.

DEPONDERO, as, n. 1. *pesare*, deorsum pondere. *In fragm.* quæ ex *Petron. Satyr.* esse putantur, *pag.* 679. *Burm.* Sic ante demersa fulvum deponderat aurum. *Al. leg.* vulsam deponderat aurem.

DEPONENS, entis. *Deponentia verba* dicuntur a Grammaticis, quæ positione passiva active significant, ut *vereor*, *medeor*. vel per antiphrasin, inquit *Diomed. l.* 1. *pag.* 327. *Putsch.* quia *r* litteram nunquam deponunt, & si deponant, Latina non sunt, ut *vero*: vel quia una significatione deposita (nempe passiva) a *communibus* separan-

parantur: vel tandem quis deponunt ambiguitatem sermonis; quæ in communibus reperitur. Sed prima harum originum quamvis ponatur etiam e Charis. l. 2. pag. 143. & Mac. Victor. pag. 1947. est plane ridicula, & vel Grammatico indigna. Alteram confirmat Palæmon pag. 1379. item Priscian. l. 8. pag. 787. ubi addit etiam quartam, quia deponentia speciem habent simplicem, & absolutam, quæ per se ponitur, nec ab activa nascitur, ut in passivis, nec duplicem habet vim, ut in communibus. Cledonius pag. 1914. & Augustin. pag. 2003. quintam addiderunt, quod ex quatuor participiis communis verbi, illud, quod in dus definit, a deponente deponitur, h. e. abjicitur.

DEPONO, is, sui, situm, e. 3. metter giù, deporre, abbassare, ἀποτίθημι, κατατίθημι, deorsum pono, demitto. Cic. Phil. 13. 1. 11. Deponere mentum in gremio mimæ. Virg. Ecl. 9. v. 61. hic, Mœri, canamus: Hic hædos depone. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 80. Deponere onera jumentis. Ovid. Heroid. ep. 19. v. 43. humeris vestes. Id. 3. Amor. el. 5. v. 20. caput terræ. Valer. Flacc. l. 5. v. 34. tunc ipsa cremari Visa ratis, medioque viros deponere Ponto. h. e. in medio mergere. Scribon. Larg. compos. 207. 210. & 212. Deponere cacabum ab igne. allontanare, tirar giù dal fuoco. ¶ Item relinquere, abjicere. Petron. in Satyr. c. 104. Ungues & capillos deponere. tagliarsi. Martial. l. 5. epig. 49. comas. Id. l. 3. epigr. 50. soleas. ¶ Item prosternere, sternere. Horat. l. 2. od. 7. v. 19. Fessum latus deponere. coricarsi. Sic Virg. 7. Æn. v. 108. Corpora sub ramis deponunt arboris altæ. Plaut. Aulul. 3. 6. 39. Ut me deponat vino, eam affectat viam. Non. c. 4. n. 119. exponit alienare, & sic est metaphoricum. ¶ Item plantare, terræ committere, piantare. Colum. l. 5. c. 4. Vel scrobe, vel sulco semina deponuntur. Id. l. 3. c. 10. ad fin. Deponere malleolum in terram. Plin. l. 19. c. 6. Cæpas semine seri, non deponi, Græci jussere. Adde Stat. l. 2. silv. 3. v. 39. Virgil. 2. Georg. v. 24. & Senec. epist. 86. a med. ¶ Item defodere, obruere, sotterrare. Horat. l. 1. sat. 1. v. 41. Quid juvat immensum te argenti pondus & auri Furtim defossa timidum deponere terra? ¶ Item immittere, defigere. Pallad. in Februar. tit. 17. Cuneum inter corticem & lignum deponere. ¶ Item seponere, in tuto ponere, servandum committere, metter a parte, metter in sicuro, depositare. Varr. l. 4. L. L. c. 16. Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine, extremis subsidio deponebantur. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 78. Cæsari, ad saucios deponendos, necesse erat adire Apolloniam. Id. l. 4. B. Gall. c. 19. Uti de oppidis demigrarent, liberos, uxores, suaque omnia in silvas deponerent. Cic. 3. de Offic. c. 25. Deponere pecuniam apud aliquem. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 23. Deponere aurum in publicum. ¶ Translate Cic. pro Cæcin. c. pænult. Populi R. jus in vestra fide ac religione depono. Horat. l. 1. od. 27. v. 18. quidquid habes, age, Depone tutis auribus. Id. l. 2. sat. 6. v. 46. Et quæ rimosa bene deponuntur in aure. Liv. l. 24. c. 18. sub fin. Deponere pecuniam in publicam fidem. Al. leg. in publica fide. ¶ Item eniti, parere. Catull. carm. 34. secul. ad Dian. v. 5. O Latonia Maximi Magna progenies Jovis, Quam mater prope Deliam Deposivit olivam. deposivit antiquum præteritum est, quod legitur etiam apud Plaut. Curcul. 4. 3. 4. Ceterum deponere hac significatione adhibuit etiam Phædr. l. 1. fab. 18. & 19. ¶ Item a navi in litus educere, sbarcare. Hirt. de B. Alex. c. 34. Cæsar deponit legiones, equitesque e navibus egressos jubet ex languore reficere. Justin. l. 4. c. ult. Deponere exercitum in terram. ¶ Item in sponsionem dare, scommettere. Virg. Ecl. 3. v. 31. ego hanc vitulam Depono: tu dic, mecum quo pignore certes. M. De grege non ausim quidquam deponere tecum. ¶ Sæpe est abjicere, dimittere. Cic. pro Quint. c. 13. Petitoris personam capere, accusatoris deponere. Id. pro Planc. c. 31. simultates. Id. de Amic. c. 21. amicitias. Horat. l. 2. sat. 5. v. 26. spem. Juvenal. sat. 1. v. 133. vota. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 14. memoriam injuriarum. Cic. pro Sull. c. 6. ex memoria aliquid. Hirt. de B. Alex. c. 65. metum. Cic. 2. de Orat. c. 55. Omnem gloriam abjicere atque deponere. Id. 4. Fam. ep. 6. a med. omnes curas doloresque. Nepos in Annib. c. 1. prius animam quam odium. Plin. l. 7. c. 50. morbum. liberarsi. Ovid. 6. Fast. v. 530. & 4. Metam. v. 98. famem, sitim. cacciare. ¶ Item omittere, relinquere, lasciare. Anton. apud Cicer. Phil. 8. c. 8. Provinciam remitto, exercitum depono. Cic. 13. Fam. ep. 1. ad fin. ædificationem. lasciar di fabbricare. Id. Attic. l. 7. ep. 5. sub fin. Conficere negotium, aut deponere. Id. pro Rosc. Amer. c. 17. studium. Id. 7. Fam. 6. desiderium urbis. Hirt. de B. Alex. c. 12. cogitationem reparandæ classis. & Liv. l. 4. c. 48. extr. actionem. lasciar di pretendere. ¶ Deponere provinciam dicitur is, qui non incepto, vel non confecto administrandæ provinciæ legitimo tempore, magistratu abit. Cic. Fam. 5. ep. 2. Me ut primum in concione provinciam deposuerim, statim, quemadmodum eam tibi traderem, cogitare cœpisse. tosto che rinunziai (V. in Pison. c. 2.) Cæs. l. 7. B. Gall. c. 33. Cotum magistratum deponere coegit. Cic. 2. de nat. Deor. c. 4. Consules summum imperium statim deponere. Adde Liv. l. 2. c. 28. extr. ¶ Deponere rationes, consegnar i conti, rationes confectas, & in codice descriptas alicui tradere. Cic. l. 2. Fam. ep. 17. ¶ Pro deprimere, abbassare, vel demoliri, gettare a terra, Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 16. Si deponat ædificium, vel arboris ramos: quo facto locus opacus quondam cœpit esse solis plenus. Adde tit. 5. leg. 6. & Paul. tit. 2. leg. 30. & lib. 10. tit. 1. leg. 4. &c. ¶ Denique deponere est desperare, inquit Non. c. 4. n. 129. Unde depositi desperati dicuntur. Hoc vero inde ortum putant, quod ægri jam prorsus desperati, aut etiam recens mortui, de lectulo humi collocabantur. V. Depositus. ¶ Præteritum deposivi jam ex Catullo, & Plauto adstruximus. Adde Catelect. Virgil. de Sabino. Tua

in palude deposisse sarcinas. Ubi deposisse dictum est pro deposivisse per syncopen.

DEPONTANI SENES, inquit Festus, appellabantur, qui sexagenarii de ponte dejiciebantur. Loquitur autem de sexagenariis, qui a cura reipublicæ liberabantur, & suffragiis ferendis abstinebant. Suffragia autem in campo Martio per pontem transeuntibus ferebantur. V. Septum, & Pons, & Sexagenarius.

DEPONTO, as, a. 1. de ponte dejicio. Varr. apud Non. c. 3. n. 142. Acciti sumus, ut depontaremur. Al. aliter leg.

DEPOPULABUNDUS, a, um, populabundus. Liv. l. 2. c. 48. In ipsum Æquorum agrum depopulabundus transit. Plerique alii leg. depopulandum.

DEPOPULATIO, onis, f. sacco, distruzione, πόρθησις, vastatio, direptio. Cic. 5. Phil. c. 9. Totum iter Antonii quid habuit, nisi depopulationes, vastationes, cædes, rapinas! Id. de Harusp. resp. c. 2. Excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem meis tectis atque agris intulerunt. Id. pro Font. c. 16. Defendere a depopulatione provinciam.

DEPOPULATOR, oris, m. saccheggiatore, πορθητής, vastator, direptor. Cic. pro Dom. c. 5. Fori depopulator, obsessor curiæ.

DEPOPULATUS, a, um, particip. a depopulor. Liv. l. 37. c. 21. Ea urbe abstinuit, depopulatus agros. ¶ Item saccheggiata, passiva significatione. Id. ibid. c. 4. a med. Omnis ora maritima depopulata ab Achæis erat. Id. lib. 30. c. 15. Monimenta regionum depopulatarum. Justin. l. 42. c. 2. Depopulata Parthia, in patriam revertuntur.

DEPOPULO, as, a. 1. idem quod depopulor. Enn. apud Non. c. 7. n. 26. Agros audaces depopulant servi dominorum domini. Cæcil. ibid. Jamdudum depopulat macellum. Auct. de B. Hispan. in fi. Agros vestramque provinciam vestro impulsu depopulavit. Valer. Flacc. l. 6. v. 531. furtis assuetus iniquis Depopulare greges. ¶ Hinc passive Lactant. de ira Dei, c. 26. sub fin. Quasi communi latrocinio terra omnis depopulabitur.

DEPOPULOR, aris, atus sum, dep. 1. saccheggiare, idem quod populor, aut omnino populor, diripio, vasto, deprædor. Cic. 5. Verr. c. 36. & 5. Phil. c. 5. Depopulari agros. Ovid. 1. Fast. v. 683. Neve graves cultis Cerealia dona cavete Agmine læsuro depopulentur aves. Id. 3. Trist. el. 10. v. 56. hostis Vicinam late depopulatur humum. Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 4. leg. 1. Depopulari hereditates. h. e. consumere. Tacit. 16. Ann. c. 13. Omne mortalium genus vis pestilentiæ depopulabatur.

DEPORTATIO, onis, f. ἀπαγωγή, actus deportandi, il portare, condotta, κατακόμισις. Cato c. 144. In singulas deportationes. ¶ Item relegationis genus, bando, de quo V. in Deportatus. Ulpian. in Dig. 48. 13. 3. In aquæ & ignis interdictionem hodie successit deportatio.

DEPORTATORIUS, a, um, ad deportandum pertinens. Constantin. Imp. lib. 12. Cod. tit. 47. leg. 1. Nullo munere civili, seu personali, vel deportatoria onere eos affici concedimus.

DEPORTATUS, a, um, adject. condotto, portato. Cic. Verr. 5. c. 14. Ut omnes decumas ad aquam deportatas haberent. Id. pro Mur. c. 5. Aliquod ex Asia deportatum flagitium, ac dedecus. ¶ Deportati in insulam, & deportati absolute dicebantur exsules certæ alicujus insulæ, aut alterius loci limitibus circumscripti, quos, nisi aperto vitæ discrimine, egredi non liceret. Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 22. leg. 7. Hæc est differentia inter deportatos & relegatos, quod in insulam relegari ad tempus, & in perpetuum quis potest: qui & civitatem Romanam retinet, & testamenti factionem non amittit: deportatos autem eos accipere debemus, quibus Princeps insulas adnotavit, vel de quibus deportandis scripsit: quæ pœna civitatem adimit, & testamenti factionem, & reversionis spem. Hæc Ulpian. ibid. & leg. præced. item Cajus lib. 28. tit. 1. leg. 8. &c. V. Relegatus.

DEPORTO, as, avi, atum, a. 1. propria significat deorsum portare, portar giù. Plin. l. 2. c. 103. sub fin. Urinantes oleum ore spargere, quoniam mitiget naturam (maris) asperam, lucemque deportet. Id. l. 6. c. 27. Flumina deportant serpentes. ¶ Frequentius autem est trasportare, portar via, κατακομίζω, de uno in alium locum porto, transfero, exporto. Cato R. R. c. 144. De fundo ligna & oleam ne deportato. Pompei. ad Marcell. & Lentul. Coss. post ep. 12. l. 8. ad Attic. in fin. Arma Brundisium jumentis deportare. Sueton. in Aug. c. 78. extr. Deportari lectica per vicos. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 60. Frumentum deportare in castra. & cap. 27. Naves, quæ exercitum eo deportaverant. Nepos in fin. vitæ Eumen. Ossa ejus in Cappadociam ad matrem deportanda curarunt. Cic. 7. Fam. ep. 15. Deportare aliquid ex provincia. Id. pro leg. Manil. c. 21. Bellum in Africa confecit: victorem exercitum deportavit: ricondusse a casa. (Adde Liv. l. 39. c. 38. & l. 30. cap. 40. extr.) Id. Verr. 7. c. 56. Tertia illa tua, quam tecum deportabas. menavi teco. Terent. Phorm. 5. 7. 85. Non hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras! deportarier paragoge pro deportari: & significat hic relegari, amandari. Est etiam deportare in insulam, & deportare absolute, patria pulsum aliquem in certam insulam relegare, ubi amissa civitate, & testamenti factione, perpetuo sit: quæ pœna dicitur Deportatio, & in Deportatus explicata est. Tacit. 4. Ann. c. 13. Vibius Serenus de vi publica damnatus ob atrocitatem morum in insulam deportatur. Id. 14. Ann. c. 45. Censuerat, ut liberti quoque Italia deportarentur. ¶ Est etiam reportare, referre, riportare. Cic. 1. Offic. c. 22. ad fin. Deportare triamphum. Id. de Senect. c. 1. Te non cognomen solum Athenis deportasse, sed humanitatem & prudentiam, intelligo. Curt. l. 9. c. 10. Deportare gloriam ex re quapiam.

DEPOSCO, is, depoposci, a. 3. dimandare con istanza, ἐξαιτέω, ma-

gnopere posco, flagito, postulo. *Cic. 3. Phil. c. 33.* Idem non modo non recusem, sed appetam etiam, atque deposcam. *Id. pro leg. Manil. c. 2.* Pompejum unum ab omnibus ad id bellum imperatorem deposci atque expeti. *Id. pro Rosc. Amer. c. 34.* Tu ne potissimum tibi partes istas depoposcisse, ut, &c? *Id. pro Syll. cap. 18. extr.* Illam sibi officiosam provinciam depoposcit, ut, &c. *Id. 2. de Invent. c. 49.* Deposcere sibi aliquid a magistratu. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 110.* Regum amicos ad mortem deposcere. *Liv. l. 21. c. 6. extr.* Ducem ipsum in pœnam fœderis rupti deposcere. *Tacit. Ann. 1. c. 23.* Deposcere aliquem morti. *Id. in Agric. cap. 12.* Audacia in periculis deposcendis. *Lucan. l. 5. v. 296.* infestoque ducem deposcera vultu. *h. e.* deposcem ad pœnam.

DEPOSITARIUS, ii, m. *depositario*, qui depositum recipit. *Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 1. a med.* Rem in ædem deponi, & omni actione depositarium liberari. Adde *ibid. leg. 7. extr.* ubi constat, illum quoque significari, qui pecuniam deponit.

DEPOSITIO, onis, f. *παρακαταθήκη*, actio, qua depositum aliquid apud aliquem intelligitur, idest custodiæ traditum. *Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 1. & 5. & Florentin. ibid. leg. 17.* ¶ Item de gradu aliquo dignitatis dejectio. *Ulpian. lib. 48. tit. 19. leg. 8.* Aut damnum cum infamia, aut dignitatis depositionem. ¶ Item demolitio. *Id. l. 4. tit. 2. leg. 9.* Ædificii depositio, quam quis coactus fecit. ¶ Item periodi clausula, finis & conclusio sententiæ. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Ut in iisdem affectibus sint tamen quædam non ita magnæ vocis declinationes, pro ut sententiarum natura, aut depositio, aut inceptio, aut transitus postulabit. ¶ Item testimonium, *deposizione*. *Impp. Diocletian. & Maximian. lib. 2. Cod. tit. 43. leg. 3.* Si per testium depositiones, te fuisse minorum, ostenderis.

DEPOSITOR, oris, m. qui evertit aliquem, aut evertere conatur, apud *Prudent. in Apotheos. v. 179.* Jam cede, Sabelli, Depositorque Patris, Natique, insane, negator. ¶ Item qui simpliciter deponit. *In lemmate declam. 167. Quintil.* Depositor tyrannidis. ¶ Item qui apud alterum quidpiam deponit, custodiæ causa. *Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 1. a med.*

DEPOSITUS, a, um, *deposto giù*, *καταθείς*, deorsum positus, demissus, abjectus. *Cic. pro Sull. c. 23.* Depositum onus. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 25.* quo tibi, Tilli, Sumere depositum clavum, fierique Tribuno? *Id. l. 1. ep. 9. v. 12.* Depositus pudor. *Cicer. 3. Agrar. c. 2.* Opinio deposita & abjecta. ¶ Item desperatus, deploratus, ut in suo verbi *Depono* dictum est. *Virg. 12. Æn. v. 395.* Ille, ut depositi proferret fata parentis, Scire potestates herbarum, usumque medendi Maluit. Ubi *Servius*: Apud Veteres consuetudo erat, ut desperati ante januas suas collocarentur, vel ut extremum spiritum redderent terræ, vel ut possent a transeuntibus forte curari, qui aliquando simili laboraverant morbo. *Cæcil. apud Non. c. 4. n. 119.* Depositus modo sum anima: vita sepultus sum. *Ovid. 3. Trist. eleg. 3. v. 40.* Depositum nec me qui fleat, ullus erit. *h. e.* mortuum. *Id. 2. ex Pont. epist. 2. v. 47.* Jam prope depositus, certe jam frigidus. *Lucil. apud Non. c. 4. n. 119.* Symmachu' præterea, jam tum depostu' bubulcus, Exhalans animam pulmonibus æger agebat. *Syncope.* ¶ Translate *Cic. 3. Verr. c. 2.* Mihi videor magnam, & maxime ægram, & prope depositam reipublicæ partem suscepisse. ¶ Item alterius custodiæ, & fidei commissus, *depositato*. *Cicer. 2. Agrar. cap. 16.* Pecuniam depositam recuperare. *Id. 6. Verr. c. 12.* Habere aliquid depositum apud aliquem. ¶ *Depositum*, i, n. est res ipsa deposita, *deposito*, *παρακαταθήκη*. Depositum, inquit *Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 1.* est, quod custodiendum alicui datum est: dictum ex eo, quod ponitur. Præpositio enim de auget *positum*, &c. *Cic. 3. Offic. c. 25.* Neque semper deposita reddenda. *Juvenal. sat. 13. v. 60.* si depositum non inficietur amicus. *Papinian. Dig. lib. 36. tit. 3. leg. 5. extr.* Habere aliquid in deposito. *Ulpian. l. 33. tit. & leg. 8.* Pro deposito esse apud aliquem. ¶ Translate *Quintil. in fin. c. 3. l. 10.* Irrumpunt optimi nonnunquam sensus, quos neque inserere oportet, neque differre tutum est: ideoque optime sunt in deposito. *h. e.* cum quæ scribentibus extra ordinem occurrunt, subinde notantur. ¶ Ita quoque appellatur contractus ipse, quo res aliqua ea lege apud alterum deponitur, ut suo tempore reddatur, dolum solummodo, non negligentiam præstando, uti *Cajus Dig. l. 44. tit. 7. leg. 1.* docet. Hinc *teneri depositi*, apud *Ulpian. cit. lib. 16. tit. 3. qui inscribitur* Depositi, vel contra, *leg. 1. &c.* ¶ Præterea *depositus* est depressus, eversus, destructus, solo æquatus. *Javolen. Dig. lib. 41. tit. 3. leg. 23.* Depositæ ædes. *Stat. l. 2. silv. 4. v. 91.* Deposita urbs. *h. e.* capta, & aversa.

DEPOSTULATOR, oris, m. *chi dimanda con istanza*. *Tertull. in Apolog. c. 35.* Depostulatores Christianorum. *h. e.* ad supplicium deposcentes. Est qui legit *depopulatores*.

DEPOSTULO, as, a. 1. *domandare con istanza*, *ἐξαιτέω*, vehementer postulo. *Auct. de B. Hisp. c. 2.* Civitates contrariæ Pompejo auxilia sibi depostulabant.

DEPRÆDATIO, onis, f. *saccheggio*, *preda*. *Lactant. in Epitom. c. 22.* Mora latrocinii deprædatio & vastatio fiet. *Imp. Constantin. lib. 22. Cod. tit. 36. leg. 9.* Si quis Barbaris scelerata factione facultatem deprædationis in Romanos dederit. *Id. ibid. lib. 2. tit. 6. leg. 5.* Cum gravi damno litigatorum & deprædatione. *h. e.* spoliatione bonorum.

DEPRÆDATOR, oris, m. *saccheggiatore*, depopulator. *Augustin. ep. 109. & Marcellin. ad Augustin. inter hujus epist. n. 4.*

DEPRÆDATUS, a, um, *saccheggiato*, passiva signific. *Dictys Cretens. l. 2. c. 16.* Agri deprædati, & vexati. Al. leg. deprædari, & vexari.

DEPRÆDOR, aris, dep. 1. *saccheggiare*, *λεηλατεῖν*, depopulor. *Justin. l. 24. cap. 6.* Victor Macedoniæ agros deprædatur. Adde *Apul. l. 8. Metam.*

DEPRÆSENTIARUM, *presentemente*, *adesso*, eadem forma dictum, qua *impræsentiarum*, eandem quoque habet significationem. *Petron. in frag. Tragur. c. 58. Burm.* Alioquin jam tibi depræsentiarum reddidissem. Adde *cap. 74.*

DEPRANDIS, e, adject. impransus. *Nævius apud Fest. in Orea.* Deprandi autem leoni subdas oreas. *Al. aliter leg.*

DEPRANSUS, a, um, adject. signific. passivæ. *Apul. l. 9. Metam.* V. Depensus *in fin.*

DEPRAVATE, *stortamente*, *malamente*, *contra ragione*, *κακῶς*, *σκολιῶς*, prave, perperam, vitiose. *Cic. 2. de Fin. c. ult.* De quibus neque depravate judicant, neque corrupte.

DEPRAVATIO, onis, f. *depravazione*, *torcimento*, *storpiamento*, *guastamento*, actus depravandi, *διαστροφή*, *κακοποίησις*. *Cic. 2. de Orat. c. 62.* Oris depravatio. *Id. 5. de Fin. c. 12.* Distortio & depravatio membrorum. *Senec. epist. 24. a med.* Libidines afferunt pedum, manuum, articulorum omnium depravationes. ¶ Translata *Cic. in Parad. 3. 26.* Depravatio verbi. *storta interpretazione*. (Adde *Auct. ad Herenn. l. 2. cap. 6. ad fin.*) *Id. 2. de Leg. cap. 10.* Depravatio consuetudinum. *Id. 3. Offic. c. 29.* Depravatio & fœditas turpificati animi.

DEPRAVATUS, a, um, *storto*, *guasto*, *vizioso*, *corrotto*, distortus, corruptus, *σκολιός*. *Varr. l. 8. L. L. cap. 5.* Ut stulte faciant, qui pueris in geniculis alligent serperastra, ut eorum depravata corrigant crura. ¶ Translate est vitiatus, corruptus. *Cic. 2. de Fin. c. 11.* Bestiæ quamvis depravatæ non sint, pravæ tamen esse possunt. (*depravatus* mala disciplina: *pravus* natura.) *Ex quo*. Ferarum natura non est illa quidem depravata mala disciplina, sed natura sua. *Id. 2. de Leg. c. 15.* Mores cantus dulcedine, corruptelaque depravati. *Id. Attic. l. 10. ep. 4.* Puer indulgentia nostra depravatus. *Sallust. in Jug. c. 18.* Homines gratia depravati. *Varr. l. 8. L. L. c. 12.* Depravata consuetudo.

DEPRAVO, as, avi, atum, a. 1. *storcere*, *guastare*, *corrompere*, *στρεβλόω*, *διαστρέφω*, *κακόω*, pravum reddo, distorqueo, corrumpo. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 55. Harduin.* Uni homini oculi depravantur, unde cognomina Strabonum, & Pætorum. *Senec. ep. 101. a med.* Tu vero me depraves licet, dum monstruoso & distorto temporis aliquid accedat. *Cic. 2. de Fin. c. 6.* Ea, quæ corrigere vult, mihi depravare videtur. Adde *Senec. sub fin. l. 2. de Clement.* ¶ Translate *Liv. l. 45. c. 23.* Plebem consiliis depravare. *Cic. 2. Agrar. c. 35. extr.* Campanos nimiæ rerum omnium copiæ depravabant. *Id. 2. Phil. c. 13. extr.* Nihil est tam sanctum, quod non soleant domestici depravare aliquando. *Terent. Phorm. 4. 4. 17.* Nihil est, quia male narranda possit depravarier. *Paragoge pro* depravari.

DEPRECABUNDUS, a, um, *supplichevole*, qui valde deprecatur. *Tacit. Ann. 15. cap. 53.* Deprecabundus, & genibus Principis accidens.

DEPRECANEUS, a, um. Deprecanea fulmina *Cæcinna apud Senec. l. 2. Quæstion. natur. cap. 49.* dicit, ea esse, quæ speciem periculi sine periculo afferunt. Fortasse intelligit ea, quæ precationibus impetrari solebant, ut est apud *Plin. l. 2. c. 53. v. 54.* ad avertendos e terrore hostes, vel monstrum regione infestum, &c. Vel ita vocat, quod facile ea possint homines deprecari.

DEPRECATIO, onis, f. *preghiera*, *παραίτησις*, vehemens precatio, *de* particula significationem augente. *Cic. pro Cluent. cap. 3.* Aggrediar ad crimen cum illa deprecatione, qua mihi sæpius utendum esse intelligo, sic ut me audiatis, quasi hoc tempore hæc causa primum dicatur. *Id. post redit. ad Quir. c. 3.* Non enim ille deprecatione reddit, sed exercitu se, ornisque revocavit. *Id. 5. Phil. c. 7.* Nullus aditus erat privato, nulla æquitatis deprecatio. *h. e.* nullæ preces, quæ valerent ad æquitatem obtinendam. *Curt. l. 5. c. 3.* Abnueno deprecationem pro illis suæ convenire fortunæ. *intercessione*. ¶ Deprecatio mali est ejus amolitio, & depulsio per preces. *Cic. in Partit. c. 7. extr.* At ejus facti deprecationem, ignoscendi petenda venia est. *Id. pro Rabir. perduell. c. 9.* Deprecatio periculi. *Petron. in Sat. c. 107.* supplicii. *Hirt. initio l. 8. de B. Gall.* inertiæ. *Plin. l. 28. c. 2.* Etiam parietes incendiorum deprecationibus conscribuntur. *h. e.* formulis precum, quibus depulsio incendiorum continetur. *Plaut. Capt. 3. 3. 7.* Neque deprecatio perfidiis meis, nec malefactis fuga est. *h. e.* effugium per preces. ¶ Est etiam inter figuras sententiarum *deprecatio* a *Cicer. 3. de Orat. c. 53.* enumerata, cum opem judicis, veniamque postulamus, *συγγνώμη*. Hoc tamen intellige, cum oratio admixta defensioni est, ita ut post multa, quibus alicujus factum defenderis, preces quoque subjicias, quo facilius judex ad condonandum impellatur: quod facit *Id. pro Mil. c. 34. pro Ligar.* & alibi. Differt autem ab *obsecratione*, qua aliquid per deos & sacra petimus: *deprecatione* autem malum avertimus. ¶ Quod si tota causa precibus agatur, cum scilicet nullus est defensioni locus, jam non figura est, sed causæ genus, quod plerique negarunt, in judicium unquam venire. Habet tamen locum in Senatu, & apud populum, & apud principem, & ubicumque juris clementia est. Ita *Quintil. l. 7. cap. 4.* ubi multa hac de re. ¶ Interdum ponitur pro recusatione rei alicujus faciendæ. *Quintil. in proœm. l. 1.* Qua ego ex causa faciliorem mihi veniam meæ deprecationis arbitrabar fore, hac accendebantur illi magis. ¶ Interdum simpliciter pro depulsione, sine precibus. *Cicer. pro Rabir. perduell. c. 9.* Huic quidem afferet aliquam deprecationem periculi ætas illa, qua tum fuit. *Quintil. l. 3. c. 6.* Alii statum crediderunt primam ejus, cum quo ageretur, deprecationem. ¶ Denique accipitur nonnunquam pro detestatione, & imprecatione. *Cic.*

pro

pro Rosc. Com. c. 16. Qui semel a veritate deflexit, hic non majore religione ad perjurium, quam ad mendacium perduci consuevit. quis enim deprecatione deorum, non conscientiæ fide commovetur? h. e. cum jurando sibi malum imprecatur, si mentiatur, si jesem fallo, &c. Plin. l. 28. c. 2. Defigi diris deprecationibus nemo non metuit.

DEPRECATIVUS, a, um, ad deprecandum idoneus. Martian. Capell. l. 5. pag. 157.

DEPRECATOR, oris, m. intercessore, παραιτητής, qui pro alio deprecatur, & prece malum avertit. Cic. pro Flacc. c. 1. Sperabam honoris potius L. Flacci me adjutorem futurum, quam miseriarum deprecatorem. Id. pro Balbo, c. 18. Deprecatores periculi. Id. 12. Attic. ep. 8. Quintus filium misit, non solum sui deprecatorem, sed etiam accusatorem mei. Id. pro Leg. Manil. c. 12. Mittere legatos & deprecatores ad aliquem. Liv. lib. 36. c. 35. Ego apud consulem deprecator defensorque vobis adero. Cic. pro Sext. c. 12. Deprecatores salutis meæ. Id. pro Planc. c. ult. Nec me solum deprecatorem fortunarum tuarum, sed comitem sociumque profitebor. Id. 2. Fam. ep. 13. Præbere se deprecatorem pro periculo alicujus. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9. Legatos ad Dumnorigem mittunt, ut eo deprecatore a Sequanis hoc impetrarent. colla sua mediazione.

DEPRECATRIX, icis, f. intercedítrice. Ascon. in Verr. 3. c. 5. Sabinis deprecatricibus parentum bellum, maritorumque finitum est. Adde Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 12.

DEPRECATUS, a, um, particip. depon. signif. activæ, chi ha pregato. Cic. 2. de Orat. c. 49. Nihil unquam pro se ipso deprecatus. ¶ Passive divertito con preghiere. Justin. l. 8. c. 5. Pactio ejus fidei fuit, cujus ante fuerat deprecati belli promissio. ¶ Item simpliciter rogatus, pregato. Apul. l. 11. Metam. Ad istum modum deprecato summo numine.

DEPRECOR, aris, atus sum, dep. 1. pregare, e chiedere caldamente, supplicare, ἀντιβολεῖν, παραιτεῖσθαι, valde precor, vehementer oro, obsecro. nam de significationem auget. Petron. in Satyr. c. 133. Posito genu, sic deprecatus sum numina. Cic. 3. de Orat. c. 3. Cum sibi non incolumem fortunam, sed exsilium & fugam deprecaretur, coactus est, ut vita se ipse privaret. Hirt. de B. Afric. c. 89. Deprecari sibi vitam. Cicer. Fam. 8. ep. 1. In hoc te deprecor, ne meum hoc officium arrogantiæ condemnes. (Adde Liv. l. 34. c. 59.) Id. Fam. 12. ep. 24. Legati, quos Senatus non ad pacem deprecandam, sed ad denuntiandum bellum miserat. Hirt. de B. Afric. c. 85. extr. Inspectante ipso Cæsare, & a militibus deprecante, uti eis parcerent. Cic. pro Sull. c. 26. Multorum hic vitam est a L. Sulla deprecatus. ottenne in grazia. Id. in Verr. c. penult. Erit iisdem æquitatis sententiis contra acerbitatem verborum deprecandum. Id. 3. de Orat. c. 20. Paululum equidem de me deprecabor, & petam a vobis, ut, &c. Id. ibid. l. 2. c. 49. Semper pro amicorum periculis, nihil unquam pro me ipso deprecatus sum. ¶ Cum altero accusativo communi. Valer. Flacc. l. 8. v. 53. hoc Superos, hoc te quoque deprecor, hospes. ¶ Deprecari alicui, ne vapulet, h. e. deprecari pro aliquo, est Plauti in fine Asinariæ. ¶ Cum conjunctivo, & ne particula. Senec. l. 2. quæst. natur. c. 33. Deos deprecari, ut remittant minas. Petron. in Satyr. c. 30. Dispensatorem deprecati sumus, ut servo remitteret pœnam. ¶ Deprecari aliquem ab aliquo est ejus salutem ab aliquo petere, dimandare in grazia. Cic. 2. Agrar. c. penult. Si quid deliquero, nullæ erunt imagines, quæ me a vobis deprecentur. Id. pro Planc. c. ult. Non ego meis ornatum beneficiis a vobis deprecor, judices, sed custodem salutis meæ. Adde post redit. ad Quirit. c. 3. ¶ Deprecari malum est precando avertere, amoliri, aut recusare, divertire pregando, intercedere, o ricusare pregando. Cic. 7. Verr. c. 47. extr. Deprecari mortem & sanguinem alicujus. & cap. 61. sub fin. Virgarum vim. Ovid. 1. ex Ponto, ep. 2. v. 59. Sæpe precor mortem: mortem quoque deprecor idem. Nepos in Attic. c. 12. Usus est pecunia in deprecandis amicorum aut periculis, aut incommodis. Liv. l. 39. c. 35. Filium mittere Romam ad deprecandam iram Senatus statuit. Cic. Verr. 3. cap. 60. extr. Nullam ab sese calamitatem deprecari. Curt. l. 6. c. 10. Ne hanc quidem exhibendæ veritatis fidem deprecor. Asin. ad Cicer. 10. Fam. ep. 31. Nec periculum est ullum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. ¶ Sequente quin particula, Catull. carm. 44. ad Fund. v. 18. Nec deprecor jam, si nefaria scripta Sexti recepso, quin gravedinem, & tussim, &c. ¶ Cum infinito Stat. 8. Theb. v. 116. nec deprecor umbram accipere. Lucan. l. 9. v. 213. non deprecor hosti Servari. ¶ Est etiam excusare precando, Sallust. in Jug. c. 112. Legati postquam, errasse regem, & Jugurthæ scelere lapsum, deprecati sunt, &c. ¶ Translate est abigere, depellere, propulsare, etiam sine precibus, ut & Gell. l. 6. c. 16. docet, allontanare, rimuovere, cacciare. Cic. in fragm. apud Gell. ibid. & Non. c. 4. n. 250. Claudii invidiam Gracchi caritas deprecabatur. Id. Catil. 1. c. 11. Ut a me P. C. quandam prope justam patriæ querimoniam detester, ac deprecer. Id. pro Cæcin. c. 11. Excusatione summæ stultitiæ, summæ improbitatis odium deprecari. & 4. Verr. in fin. Avaritiæ crimina frugalitatis laudibus deprecari. Enn. apud Gell. ibid. & Non. loc. cit. Quibus nunc ærumna mea libertatem paro: quibus servitutem mea miseria deprecor. Id. ibid. Ego cum meæ vitæ parcam, letum inimico deprecor. Cic. pro Font. c. 12. Orandus erit M. Plætorius, ut suos novos clientes a bello faciendo deterreat, ut eorum iratos animos, atque horribiles impetus deprecetur. h. e. precibus flectat, molliat, retardet. ¶ Aliquando est imprecari, detestari, exsecrari, abominari, eod. Gell. ibid. teste. Catull. carm. 90. de Lesbia. Lesbia mi dicit semper mala, nec tacet unquam De me. dispeream, me nisi Lesbia amat. Quo signo? quasi non totidem mox deprecor illi. quasi che io non le preghi altrettanto di male. Apul. l. 9. Metam. Diras devotiones in eum deprecata. Valer. Max. l. 4. cap. 3. n. 6. Continuo Pyrrho & Samnitibus istam sapientiam deprecatus est. ¶ Absolute pro veniam petere, dimandar perdono, Cic. Attic. l. 11. ep. 6. sub fin. Quintum fratrem audio profectum in Asiam ut deprecaretur. h. e. veniam petitum a Cæsare, quod a Pompejo stetisset. ¶ Et pro dehortari, dissuadere. Senec. in Phœniss. v. 73. dum prior, quo vis eo: Non deprecor, non hortor. ¶ Deprecari aliquem aliqua re est petere, ut aliqua re abstineat. Propert. l. 2. el. 25. v. 17. Lecto te solum, lecto te deprecor uno. Rivalem possim non ego ferre Jovem.

DEPREHENDO, & per syncop. Poetis familiarem Deprendo, is, endi, ensum, a. 3. prendere, cogliere, καταλαμβάνειν, idem quod prehendo, capio, incautum, aut inopinantem corripio. Ovid. 5. Metam. v. 617. Fessa labore fugæ, fer opem, deprendimur, inquam. Cass. ad Cicer. 12. Fam. 12. Deprehendere tabellarios, litterasque intercipere. Stat. Theb. 6. v. 568. & Senec. in Herc. Fur. v. 224. Deprendere cursu feram. Sil. l. 16. v. 566. volucresque vagas deprendere nube Assuetus jaculis. Curt. l. 7. c. 4. Si quos ille ventus deprehendit, arena obruit. Cæs. l. 1. B. Civ. cap. 26. Pompejus naves, quas in portu deprehenderet, adornabat. Quintil. (seu quicumque auctor est) declam. 268. sub fin. Si quam subita deprehenderit valetudo. ¶ Item deprimere, quasi prehendendo demittere, ut fit in vite propaganda, cujus brachium deorsum flectitur, & terra obrutum alio emittitur. Venulej. Dig. lib. 43. tit. 23. leg. 22. Si vitem meam ex fundo meo in fundum tuum deprehenderis, eaque in fundo tuo coaluerit. ¶ Item in ipso actu comperire, opprimere, trovare, o cogliere sul fatto: ita ut neque effugere, neque inficiari possit. Cic. 7. Verr. c. 41. Deprehendere aliquem in manifesto scelere. Id. 2. de Orat. c. 68. Deprehendi in adulterio. Terent. Eun. 5. 5. 18. Deprehendere aliquem pro mœcho in domo meretricia. Cic. Verr. 5. c. 2. Accusator ferendus non est is, qui quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. Horat. l. 2. sat. 7. v. 42. quid si me stultior ipso Quingentis empto drachmis deprehenderis? sei scoperto più stolto di me. Plin. l. 35. c. 11. Achillem virginis habitu occultatum Ulysses deprehendit. ¶ Cum genit. Plaut. Bacch. 4. 9. 26. Doli ego deprensus sum. Al. leg. dolis. V. Prehendo. ¶ Translate Senec. in Herc. Oet. v. 533. Verba deprendit quies. h. e. mors verba loquentis interrupit. ¶ Est etiam animadvertere, dignoscere, trovare, scoprire, scorgere, conoscere. Cic. pro Cluent. c. 7. & 17. Venenum manifesto deprehendere in manibus alicujus. Id. pro Cœl. c. 6. Facinora oculis prius, quam opinione, manibus, quam suspicione deprehendere. Stat. l. 2. Theb. v. 337. quoties hæc ora natare Fletibus, & magnas latrantia pectore curas Admota deprendo manu? Plin. l. & cap. ult. Demonstrare rationem deprehendendi falsas gemmas. & cap. penult. Deprehendi ars non potest. & cap. 10. Heliotropium deprehendit defectus solis. scuopre, e mostra. & lib. 17. c. 21. Solum male pastinatum deprehendunt scamna inæqualia. & lib. 12. c. 9. Genera gummi deprehenduntur odore, colore, pondere. & initio lib. 19. Conserunt rura deprehendendo cœlo. a scoprire le varie mutazioni dell'aria. Claudian. de III. Consul. Honor. sub fin. arcanos Nili deprendite fontes. Plin. l. 33. c. 3. extr. Splendor deprehendit, an æs satis recoctum sit. Quintil. l. 1. c. 12. (al. 10.) & Flor. l. 2. cap. 4. Experimento deprehendere. Valer. Flacc. l. 1. v. 463. de Lynceo. posset qui rumpere terras, Et Styga transmisso tacitam deprendere visu. scoprire. ¶ Scribitur & deprehendo. V. quæ dicta sunt in fine verbi Comprehendo.

DEPREHENSA, æ, f. genus animadversionis militaris in eos, qui certo in errore deprehensi fuissent, castigatione major, ignominia minor. Festus.

DEPREHENSIO, onis, f. sorpresa, κατάληψις, actus deprehendendi. Cic. pro Cluent. c. 18. Omnis accusatio ad extremum manifesta veneni deprehensione conclusa est. Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 7. Fur deprehensione fit manifestus. Id. lib. 23. tit. 2. leg. 43. sub fin. Deprehensio in adulterio.

DEPREHENSUS, & per syncop. Deprensus, a, um, preso, colto, sorpreso, trovato sul fatto, καταληφθείς, inopinato prehensus, correptus, ita ut nullum restet effugium, aut facti negatio. Plin. l. 8. cap. 8. Elephas deprehensus solitarius, vel abactus a grege. Id. l. 11. c. 8. Apes noctu deprehensæ in expeditione, excubant supinæ. Liv. l. 38. c. 21. Galli erant deprehensi genere pugnæ, in quod minime apti sunt. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 28. Duas naves deprehendunt: deprehensas excipiunt. Ovid. 3. Trist. el. 8. v. 21. fugax avidis cervus deprensus ab ursis. Cic. Attic. l. 2. ep. 12. Clodius cum veste muliebri deprehensus domi C. Cæsaris. Id. 3. Catil. c. 5. Scelus manifestum atque deprehensum. ¶ Absolute Id. 1. de Orat. c. 48. Deprehensum equidem me, inquit Antonius, plane video atque sentio. Quintil. l. 10. c. 7. ad fin. Deprensus orator. colto all'improvviso. Id. l. 5. c. 7. Testes deprehensi. scoperti incostanti. ¶ Sæpe dicitur de navigantibus medio mari, ubi nullum portus effugium est. Catull. carm. 25. in Thall. v. 12. velut minuta magno Deprensa navis in mari, vesaniente vento. Virg. 5. Æn. v. 52. Argolicove mari deprensus. Stat. 1. Theb. v. 370. Ac velut Ægæo deprensus navita ponto. Adde Lucret. l. 6. v. 428. ¶ Est etiam animadversus, compertus, cognitus, scoperto, conosciuto. Cic. in Orat. c. 23. Ne elaborata concinnitas, & quoddam aucupium delectationis manifesto deprehensum appareat. Plin. l. 2. c. 54. Magna hujus observationis vanitas deprehensa est Scauro consule. Ovid. 2. de ar. am. v. 313. Si latet ars, prodest: affert deprensa pudorem.

DEPRESSE, adverb. profondamente. Comparat. Depressius. Col. l. 4. c. 1. Verior igitur causa est depressius pastinandi. Senec. de consol. ad Helv. c. 9. Quo depressius æstivos specus foderint.

DEPRESSIO, onis, f. *abbassamento*. *Macrob. l. 1. Saturn. cap. 20.* Sol semper velut a quadam imæ depressionis senecta in altitudinem suam, ut in robur revertitur juventutis. *Vitruv. l. 1. c. 3.* Fundamentorum ad solidum depressio. *profondamento*. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 3.* Depressio nasi. *h. e.* nasus simus.

DEPRESSITAS, atis, f. devexitas, locus depressus, ut Depressitas terræ, *Apul. in Asclep.* ubi alii leg. *densitas*.

DEPRESSUS, a, um, *depresso*, *abbassato*, deorsum pressus, demissus, dejectus, καταπιεσθείς, [illegible]. *Cic. in Pison. c. 6.* Altero ad frontem sublato, altero ad mentum depresso supercilio. *Phædr. l. 1. fab. 20.* Corium depressum in fluvio. *Sallust. in Catil. c. 58.* Locus circiter duodecim pedes humi depressus. *Cic. Verr. 7. c. 27.* Saxum in mirandam altitudinem depressum. *Id. pro Leg. Manil. c. 8.* Classis superata atque depressa. *gettata a fondo*. *Hirt. de B. Alex. c. 46.* Depressa scapha. *affondata*. *Plin. l. 9. ep. 27.* Tutius per plana, sed humilius & depressius iter. *Id. l. eo. ep. 58.* Ædes multo depressior. *Stat. Theb. 4. v. 238.* depressæ populus subit incola Pisæ. *h. e.* depresso loco sitæ. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 44.* Libra alterno depressior orbe. *Frontin. de aquæduct. artic. 65.* Aquæductus depressior. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 14.* Sedatissima & depressissima voce uti. ¶ Translate *Cic. de Senect. c. 21.* Animus cœlestis ex altissimo domicilio depressus, & quasi demersus in terram. *Id. pro Cluent. c. 65.* Multorum improbitate depressa veritas emergit. *Id. 7. Verr. c. 37.* Opes civitatis victæ, comminutæ, depressæ. *andate al basso*. *Senec. l. 2. de benef. cap. 13.* Quo altius te sublevasti, hoc depressior es.

DEPRETIATOR, oris, m. qui depretiat. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 29.* Depretiator operum.

DEPRETIATUS, a, um, *scaduto di prezzo*, vilior, seu deterior factus, ἀτιμωθείς. *Sidon. carm. 22. v. 203.* nec tempore longo Depretiata suas turpant pigmenta figuras. *Paulin. Nolan. carm. 22. (al. 14.) v. 56.* Vilescit pretio depretiatus homo.

DEPRETIO, as, a. 1. *deteriorare*, *render vile*, ἀτιμάζειν, ad minus pretium redigo, viliorem ac deteriorem facio. *Paul. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 22.* Sed & ejus ratio haberi debet, quo cetera corpora depretiata sunt. *Tertull. in Apol. c. 45.* Epicurus omnem dolorem depretiat, modicum contemptibilem pronuntiando, magnum vero non diuturnum. *Sidon. l. 2. ep. 10. extr.* Neque apud te litterarium curam turba depretiet imperitorum. Adde *Tertull. de Spectac. c. 12.*

DEPRIMO, is, essi, essum, a. 3. *abbassare*, *aggravare*, *deprimere*, καταπιέζω, deorsum premo, demitto, affligo, demergo: a *de*, & *premo*, *is*. *Plaut. Merc. 4. 1. 9.* Simul hæc, quæ porto, deprimunt. *Cic. 5. Tuscul. c. 17. extr.* Tantum propendere illam boni lancem putat, ut terram & maria deprimat. *Nepos in Cimone, c. 4.* Multas naves cepit, complures deprimit. *getta a fondo*. *Cato R. R. c. 32.* & *Colum. de arborib. c. 7.* Vitem in terram deprimere. *Plin. l. 14. c. 1.* Vitis evocatur in palmites, aut deprimitur in propagines. (*refossare* dicunt nostri.) *Id. l. 2. c. 16. sub fin.* Deprimere aliquid ad terram. *Pallad. in Mart. tit. 9.* Semen siccatum deprimere. *seminare*. *Cic. in fragm.* apud *Lactant. l. 3. c. 19.* Deprimi in tenebras. *Tacit. Ann. 15. c. 42.* & *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 40.* Deprimere fossas. *scavare profondamente*. *Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 16.* Eum quoque, qui tollit ædificium, vel deprimit, officere luminibus. *Pompon. ibid. tit. 4. leg. 11.* Deprimere, vel allevare rivum. ¶ Item opprimere, *opprimere*. *Ovid. 12. Metam. v. 260.* Cumque suis Gryneus immanem sustulit aram Ignibus, & medium Lapitharum jecit in agmen, Depressitque duos. Al. leg. *oppressit*. ¶ Item calcare. *Petron. in Satyr. c. 123.* Cæsar tumidas iratus deprimit arces. *h. e.* per Alpes iter facit. ¶ Translate *Cic. in Pison. c. 18.* Vos meam fortunam deprimitis, vestram extollitis. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 2.* Causam adaugere, aut deprimere. *Quintil. l. 8. c. 3. extr.* Elocutio attollit, aut deprimit. *Liv. l. 30. c. 36.* Contemplato Carthaginis situ, non tam noscendi in præsentia, quam deprimendi hostis causa. *per atterrirlo*, *avvilirlo*. *Senec. ep. 20.* Vide ne te ulla res deprimat. *Gell. l. 1. c. 11. a med.* Deprimere & sedare impetum vocis. *Plin. in Paneg. c. 44.* Rectos ac vividos animos contundere, ac deprimere.

DEPROCUL, *di lontano*, procul, longe. *Plaut. Pers. 4. 2. 6.* Abscede deprocul e conspectu. Al. leg. *procul*.

DEPRŒLIANS, antis, *combattente*, valde prœlians, decertans. *Horat. l. 1. od. 9. v. 10.* ventos æquore fervido Deprœliantes.

DEPROMO, is, ompsi, *aut* omsi, omptum, *aut* omtum, a. 3. *cavar fuori*, προφέρω, ἐκφέρω, promo, extraho, profero. *Plaut. Trucul. 3. 2. 2.* Bubus glandem prandio depromere. *Horat. l. 1. od. 9. v. 6.* benignius Depromo quadrimum Sabina, O Thaliarche, merum diota. *Virg. 11. Æn. v. 590.* ultricem pharetra deprome sagittam. *Cic. 2. Offic. c. 15.* Pecuniam ex arca depromere. ¶ Jculariter *Plaut. Amph. 1. 1. 4.* Quid faciam, si Tresviri me in carcerem compegerint? Inde cras e promptuaria cella depromar ad flagrum? ¶ Translate *Cic. 1. de Orat. c. 59.* Juris utilitas vel a peritis, vel de libris depromi potest. & *cap. 46.* Depromenda sæpe oratio est ex jure civili. *Id. 13. Fam. ep. 6.* Pollicitus sum, me ex intima nostra arte deprompturum mirificum genus commendationis. *Id. 5. Verr. c. 66.* Verba domo patroni depromere. *Id. 4. de Fin. c. 4.* E locis, quasi thesauris, argumenta depromere.

DEPROMPTUS, *vel* Depromtus, a, um, adject. *cavato fuori*, ut, Deprompta ex ærario pecunia, *Cic. pro leg. Manil. c. 13.* ¶ Translate *Id. initio Parad. 1.* Ex Stoicorum disputationibus, non ex meo sensu deprompta oratio. *Id. l. 1. de Orat. c. 57.* Aliquid de Jure civili depromptum. *Id. 3. Phil. c. 6.* Maledicta deprompta ex recordatione impudicitiæ.

DEPROPERO, as, a. 1. *affrettarsi*, *far in presta*, ἐπισπεύδω, valde propero, properantes facio, festino. *Horat. l. 2. od. 7. v. 24.* Quis udo Deproperare apio coronas, Curatve myrto? *Sil. l. 2. v. 265.* Numidum cohors miserabile humandi Deproperat munus. *Plaut. Pæn. 1. 2. 108.* Prius deproperant sedulo sacrificare.

DEPSITICIUS, *vel* Depstitius, a, um, depsendo, seu subigendo confectus. *Cato R. R. c. 74.* Panem depstitium sic facito: manus mortariumque bene lavato: farinam in mortarium indito, aquæ paulatim addito, subigitoque pulcre, &c.

DEPSO, is, ui, pstum, a. 3. *gramolare*, δέψω, subigo, macero, tractando, premendo, & madefaciendo mollem ac tenerum reddo, v. gr. panem: a voce Græca allata. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 234.* Moleve, & depsere. *Cato R. R. c. 90.* Id ubi excoxeris, depsito bene: oleo manum unguito, postea magis depses. *Id. ibid. c. 135.* Coria depsere, & ungere. & *cap. 76.* Ubi depsueris, &c. ¶ Habuit etiam obscenum sensum, ut significat *Cic. Fam. 9. ep. 22.*

DEPSTUS, a, um, subactus, maceratus: a *depso*. *Cato R. R. c. 135.* Coria recentia, quæ depsta fient. & *cap. 40.* Luto depsto stirpem oblinito.

DEPUBES, *vel* Depubis, e, qui ad pubertatis annos non potuit pervenire. Hinc depubes porcus, quem lactentem occidimus. *Festus*.

DEPUDESCO, is, ui, idem quod pudere, vel valde pudere, *vergognarsi*. *Apul. l. 10. Metam.* Priusquam infamia publici spectaculi depudescerem.

DEPUDET, ebat, uduit, imperf. a. *vergognarsi assai*, valde pudet, καταιδέομαι. *Vellej. l. 2. c. 73.* Cum eum non depuderet vindicatum armis patris sui mare infestare. ¶ Item contraria significatione, pudere desinit, *deporre il rossore*, *divenir sfacciato*. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 155.* Depuduit, profugusque pudor sua signa reliquit. *Senec. de constant. sapient. c. 17.* Assiduis conviciis depudere didicerat.

DEPUDICO, as, a. 1. *tor l'onore*, διακορεύω, violo, stupro, pudicitiam aufero. Enumeratur a *Gell. l. 16. c. 7.* inter verba, quæ *Laberius in Mimis* prælicenter finxit.

DEPUGNATIO, onis, f. idem quod pugna, certamen, depugnandi actus. *Cato* apud *Non. c. 3. n. 89.* Una depugnatio est fronte longo, quadrato exercitu. *Al. leg.* repugnatio. *Veget. l. 3. de re milit. c. 20.* ubi eadem Catonis verba recitat, habet *depugnatio*. ¶ Translate *Jul. Firmic. in præfat. l. 4.* Forensium certaminum depugnationibus liberatus. ¶ A *Tertull. de Spectac. c. 18.* accipitur pro certamine pugnis facto.

DEPUGNATUS, a, um, adject. idem quod pugnatus. *Plaut. Men. 5. 6. 31.* Ne sero veniam depugnato prœlio.

DEPUGNO, as, avi, atum, a. 1. *combattere*, *contrastare*, διαμάχομαι, idem quod pugno, aut acriter pugno, de tota re dimicare sum paratus, certo, contendo. *Liv. l. 34. c. 46.* Cum Gallis, signis collatis depugnavit. *Cic. 4. Tuscul. c. 22.* Cum Ajax depugnaturus esset cum Hectore. *Plin. l. 7. c. 56. sub fin.* Depugnare classe. *Cic. Fam. l. 6. ep. 4.* Magnæ utrinque copiæ ita paratæ ad depugnandum esse dicuntur, ut &c. *ad arrischiar tutto in una battaglia*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 28.* Acie instructa depugnare. ¶ De gladiatoribus, & bestiariis. *Cic. 2. Tuscul. c. 17. in fi.* Cum fontes ferro depugnabant. *Asin. Poll. ad Cicer. 10. Fam. ep. 32. ante med.* Cum depressus in ludum bis gratis depugnasset. *In vet. Tab. an.* apud *Maffeiu. pag. 423.* Qui depugnandi causa auctoratus est. *Ulpian. Digest. lib. 3. tit. 1. leg. 1. circ. med.* Depugnare cum bestiis. *Et paulo post*. Depugnare feram, quæ regioni nocet. *Modestin. lib. 48. tit. 8. leg. 11.* Ad bestias depugnandas servos tradere. ¶ Passive impersonaliter *Cic. Attic. l. 16. ep. 11. a med.* Kal. Jan. erit fortasse præsidio: aut quidem ante depugnabitur. ¶ Translate *Plin. l. 21. c. 8.* Paria nunc componuntur & natura atque luxuria depugnant. *Cic. 4. Acad. c. 46.* Voluptas depugnat cum honestate. *Plaut. Stich. 4. 2. 47.* cum fame. *Id. Trin. 2. 2. 24.* cum animo suo. *contrastare colle sue inclinazioni*. ¶ Cum dativo *Sil. l. 10. v. 475.* Depugnare morti. ¶ *Depugnarier* paragoge pro *depugnari* est *Plaut. Cas. 2. 5. 36.*

DEPULSIO, onis, f. *scacciamento*, *allontanamento*, ἄπωσις, actus depellendi. *Cic. Phil. 8. c. 4.* Quæ causa justior est belli gerendi, quam servitutis depulsio? *Id. 5. de Fin. c. 6. ad fin.* Depulsio doloris. ¶ Translate est defensio, & refutatio, qua quis crimina sibi objecta depellit. *Cic. 2. de Invent. c. 26.* Intentio est, injuria sororem occidisti: depulsio est, jure occidi: quæstio est, jure ne occiderit. Adde *ibid. l. 1. c. 10.* & *Quintil. in proœm. l. 8.* & *lib. 3. c. 6.* & *lib. 6. c. 4.*

DEPULSO, as, a. 1. freq. a depello. *Plaut. Stich. 2. 2. 13.* Cubitis depulsa de via, tranquillam concinna viam.

DEPULSOR, oris, m. qui depellit. *Cic. Phil. 2. c. 11.* Depulsor dominatus, quam particeps esse maluit. ¶ Est etiam epithetum Jovis, ut averruncus, custos, conservator, ἀλεξίκακος. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 20. n. 3.* & apud *Murator. pag. 9. n. 8.* & *pag. 1977. n. 4. & 5.*

DEPULSORIUS, a, um, adject. ad depellendum, seu avertendum pertinens, ut *Depulsoria sacra*, quibus deorum ira placatur, & mala avertuntur. *Ammian. l. 15. c. 2.* (*al. 5.*) Numinibus per sacra depulsoria supplicans. *Plin.* quoque *l. 28. c. 2.* *depulsoria* hæc *sacra* commemorat.

DEPULSUS, a, um, *cacciato giù*, ἀπωσθείς, deorsum pulsus, dejectus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 54.* Stomachus agitatione & motibus linguæ cum depulsum & quasi detrusum cibum accepit, &c. *Id. 3. Catil. c. 8.* Simulacra deorum depulsa, statuæ hominum dejectæ. *Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Rom. v. 663.* puer depulsus lacte. *slattato*. ¶ Translate *Nepos in Themist. c. 5.* Depulsus gradu. *Id. in Datam. c. 7.* ab aliqua re. *Cic. 1. Fam. ep. 7. a med.* De vetere diuturnaque sententia. *Id. 3. de Orat. c. 3.* tribunatu per invidiam. *Id. Fam. 12. ep. 2.* Ut tantummodo odium illud hominis impuri & servitutis dolo de-

depulsus esse videatur. cacciato, allontanato. ¶ Depulsum, i, absolute est depulsio. Valer. Max. l. 1. c. 1. n. 1. Portentorum depulsa Etrusca disciplina explicari voluerunt. h. e. ritus, sacra, & preces, quibus portenta expiantur.

DEPULTUS, a, um, idem quod depulsus, antiquo more, quo & pulte pro pulsa dicebant. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 10. sub fin. Si præceps in Neptunias depultus erit lacunas.

DEPULVERANS, antis, pulverem excutiens. In Suppofit. Aulular. Plauti, sc. ult. v. 25. Luctum depulverans meum. h. e. abstergens.

DEPUNGO, is, a. 3. idem quod pungo. Pers. sat. 6. v. paenult. depunge, ubi sistam. h. e. indica, assigna locum, ubi sistam: ducta metaphora a libra, in qua certum pondus punctis notatur. Al. leg. depinge. ¶ Apud Tertull. quoque l. 2. advers. Marcion. c. 7. legitur a quibusdam (nam alii depingo) aliis tamen & satis obscura, earaque admodum significatione.

DEPURGATIVUS, a, um, adject. purgante. Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 16. Depurgativæ virtutis esse.

DEPURGATUS, a, um, adject. purgato. Colum. l. 11. c. 9. Caules lactucæ ab imo depurgati.

DEPURGO, as, a. 1. purgare, nettare, ἀποκαθαίρω, idem quod purgo, aut probe purgo. Cato R. R. c. 112. Si quæ acina corrupta erunt, depurgato. Id. ibid. c. 151. Terram depurgata ab herba, graminibusque. Colum. l. 9. c. 14. a med. Aperire alvos, & depurgare quidquid immundi est. ¶ Translate depurgare crimina, h. e. diluere, aut excusare, est qui legit apud Liv. l. 39. c. 35. sed plerique alii purgare.

DEPURO, as, a. 1. purum facio. Auctorem huis verbo sunt qui attribuunt Frontin. de aquæduct. artic. 93. ubi Codices MSS. habent defæcare, teste Poleno: sunt qui alium Frontin. de limitib. agror. sed hic quoque locus valde suspectæ fidei est.

DEPUTATUS, a, um, adject. deputato, eletto. Macrob. Saturn. l. 7. c. 14. Ad deputatam sibi a natura sedem proprii sensus recurrunt. Sever. Sulpic. Hist. Sacræ lib. 1. c. 53. Turba colendis agris deputata. ¶ Item amputatus, decisus, troncato. Colum. l. 3. c. 10. ad fin. Malleolus deputatus, & in terram depositus.

DEPUTO, as, avi, atum, a. 1. tagliar via, potare, ἀποτέμνω, idem quod puto, h. e. cædo, seco, amputo, abscindo. Cato R. R. c. 49. Vineam primam deputato, binas gemmas, ne amplius, relinquito. Colum. l. 4. c. 7. Palmites falce deputandi. Ovid. de nuce, v. 63. Fala deputat umbras. h. e. ramos umbrantes. ¶ Item puto, h. e. censeo, existimo, judico, pensare, stimare, νομίζω. Vetus Poeta apud Cic. 2. de Divin. c. 12. Quem tu esse hebetem deputas æque ac pecus. Terent. Heaut. 1. 1. 83. & Cic. 3. Tuscul. c. 27. Deputare se dignum quovis malo. Id. Hecyr. 5. 3. 1. Deputare parvi pretii operam alicujus. Id. Phorm. 2. 1. 16. Quidquid præter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. ¶ Id. Adelph. 2. 2. extr. Deputare secum rationes. far i conti da se. Sed alii leg. putare. ¶ Item destino, destinare. Pallad. in Novembr. tit. 21. extrem. Atque ita solum, quod huic generi deputabis, implere. Sulpic. Sever. l. 2. Histor. sacr. c. 7. Accusatores deputari leonibus præcepit. ¶ Deputare aliquid delicto, ascriver a peccato, est Tertull. de pænitent. c. 3.

DEPUVERE, cædere. Lucilius: palmisque misellam Depuvit me. h. e. verberavit me: quod ipsum ex Græco est παίειν. Hæc Festus. Alii volunt legi depuvere: a de, & pavio.

DEPYGIS, e, adject. qui macris est, vel nullis natibus: a de, & pyga. Horat. l. 1. sat. 2. v. 93. Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est. ¶ Scribitur & depuges.

DEQUE, adverb. V. in Susque. ¶ Apud Veteres deque vim habuit minuendi & remittendi, ut docet Gell. l. 10. c. ult.

DEQUEROR, eris, questus sum, dep. 3. lamentarsi, querelarsi molto, μέμφομαι, valde queror. Valer. Flacc. l. 5. Arg. v. 448. omnes secum dequesta labores. Stat. 11. Theb. v. 627. Talia dequestus. Adde lib. 2. v. 404.

DERADO, is, asi, asum, a. 3. rader via, ἀποξύω, radendo aufero, abrado. Cato R. R. c. 151. De virga lauri deradito. Gell. l. 17. c. 9. sub fin. Deradere capillum alicui ex capite. Id. l. 7. c. 20. Poetam offensum, nomen urbis eorum, quasi ex hominum memoria, sic ex carmine suo derasisse.

DERASUS, a, um, raso, levato via, ἀποξυσθείς, abrasus, exesus. Cels. l. 5. c. 26. sect. 35. Sed ne illa quidem negligenda, ubi interior pars collisa, aut ubi derasum detritumve aliquid est. Plin. l. 29. c. 6. Derasum caput. Id. l. 35. c. 7. Humor specillis derasus. Id. l. 10. c. 2. Derasus cortex. Adde Plin. alter. l. 8. ep. 20.

DIRCEA, æ, f. herba Apollinaris, solani species, δίρκαια. Apul. de herb. c. 22.

DERCETIS, is, & Derceto, us, f. Δερκετίς, & Δερκετώ, οῦς. Dea Syrorum, eadem quæ Atargatis. Fabulantur, Venerem ab immani gigante subito deprehensam, cum ad ripas Euphratis cum filio Cupidine consedisset, metu se in fluvium conjecisse, versamque in piscem, illius vim evasisse: vel duobus piscibus subeuntibus, in adversam ripam fuisse transvectam. Itaque postea Syros accolas destitisse pisces esitare. Ita Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 30. & Ovid. 2. Fast. a vers. 461. Alii tradunt fuisse hoc nomine Nympham, matrem Semiramidis, (ut Hygin. tradit fab. 223.) quæ pudore, & dolore delibatæ pudicitiæ, in lacum prope Ascalonem se præcipitaverit, & in piscem conversa sit; atque humana quidem facie, cetero autem corpore figura piscis a Syris culta. Ovid. 4. Metam. v. 44. & dubia est, de te, Babylonia narret, Derceti, quam, versa squamis velantibus artus, Stagna Palæstini credunt celebrasse figura. Plin. l. 5. c. 23. Atargatis, Græcis Derceto dicta.

DERELICTIO, onis, f. abbandonamento, ἐγκατάλειψις, actus derelinquendi. Cic. 3. Offic. c. 6. Sed communis utilitatis derelictio contra naturam est.

DERELICTUS, a, um, abbandonato, derelitto, ἐγκαταλειφθείς, relictus, desertus, destitutus. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13. Naves ab æstu derelictæ. Cic. de clar. Orat. c. 4. Serere in inculto & derelicto solo. Id. Catil. 2. c. 10. Homines perditi atque ab omni non modo fortuna, verum etiam spe derelicti. Id. Attic. l. 8. ep. 1. Hæc oppida atque oram maritimam ille pro derelicto habet. ha abbandonato. Sic Plautus Truc. 4. 4. 14. Ut me quasi pro derelicto sis habiturus. ¶ In derelicto esse. V. Deperditus. ¶ Item relictus legato, aut testamento. Hieronym. ep. 27. ad Eustoch. epitaph. Paulæ, ad fin. Ne unum quidem nummum ab ea filiæ derelictum, sed derelictum magnum æs alienum.

DERELICTUS, us, m. idem quod derelictio. Gell. l. 4. c. 12. Sive quis arborem suam, vineamque habuerit derelictui.

DERELINQUO, is, iqui, ictum, abbandonare, καταλείπω, est prorsus seu in totum relinquere, deserere. Cic. pro Cæcin. c. 35. Derelinquo jam communem causam. Id. 5. Verr. c. 51. Totas orationes derelinquere. ¶ Pro relinquere legato, aut testamento, aut alia ratione, lasciare. Arnob. l. 5. pag. 161. Varro in librorum quatuor primo, quos de gente conscriptos R. populi dereliquit. V. Derelictus, a, um. Curt. l. 9. c. 4. Arx erat oppidi intacta, in qua præsidium dereliquit.

DEREPENTE, all' improvvisa, ἐξαίφνης, repente, desubito. Una vox est, ut desessus, neque divisim scribi potest: quia si separaveris, non est Latina inquit Donat. ad illud Terentii Hecyr. 4. 2. 3. Ita corripuit derepente tacitus se sa ad filiam. Id. ibid. vers. 32. Si is posset ab ea si se derepente avellere, quicum tot consuesset annos. Plaut. Mostell. 5. 1. 57. Atque illi exclamat derepente maximum. Cic. pro Ligar. c. 14. Si cum hoc domi faceremus, tu derepente irrupisses. Tacit. 1. Hist. c. 63. Raptis derepente armis. Adde Turpil. Enn. Afran. Varron. Accium, Novium & Pompon. apud Non. c. 12. n. 1.

DEREPENTINO, adverb. idem quod derepente. Apul. in Florid. n. 16. (al. l. 3.) Quid derepentino distulerit. & num. 23. Sententia derepentino oborta est. ¶ Est qui malit divisim scribere de repentino.

DEREPO, is, epsi, eptum, n. 3. scendere rampicando, deorsum repo. Plin. l. 8. c. 36. de ursis. Ingrediuntur & bipedes: arborem aversi derepunt. Phædr. l. 2. fab. 4. v. 12. Derepit ad cubile semisæ suis. ¶ Item universim descendo. Apul. l. 4. Metam. Ibi cum singuli derepsissent. ¶ Varr. apud Non. c. 25. n. 15. Non vides, ipsos deos, si quando volunt gustare vinum, derepere ad hominum fana? ¶ Est qui apud Phædr. & Apul. legit drepe, rarius recte tamen.

DEREPTUS, a, um, adject. deorsum raptus, avulsus, detractus, tirato giù, levato via, staccato, ut Dereptus cortex, Ovid. 2. Amor. el. 14. v. 25. Derepta acus, Ibid. v. 28. Derepta leoni pellis, Id. Metam. 3. v. 52. Horat. l. 1. od. 9. extr. Pignus dereptum lacertis. Virg. 11. Æn. v. 193. spolia occisis derepta Latinis. Cic. 2. de Fin. c. 13. Terroribus, cupiditatibusque detractis, & omnium falsarum opinionum temeritate derepta. Adde quæ congessit Heins. ad sitat. Ovidii loc. ex Metam. Ubique autem alii leg. direptus: sed rectius leges dereptus, quoties deorsum rapiendi actio significatur.

DERIDEO, es, isi, isum, a. 2. beffare, deridere, καταγελάω, valde rideo, cum contemptu rideo. Cic. 3. de Orat. c. 14. Omnes istos deridete atque contemnite. Terent. Eun. 5. 2. 21. Ultro etiam derisum advenit. Horat. l. 2. ep. 1. v. 262. Discit enim citius, meminitque libentius illud, Quod quis deridet, quam quod probat, & veneratur.

DERIDICULUM, i, n. beffa, burla, derisio, irrisio, καταγέλως, χλεύασμα. Plaut. Amph. 2. 2. 50. Quid tu me deridiculi gratia sic salutas? Id. Pseud. 4. 5. 7. Verba alicui per deridiculum dare. Tacit. 3. Ann. c. 57. Esse deridiculo.

DERIDICULUS, a, um, assai ridicolo, καταγέλαστος, valde ridiculus. Plaut. Mil. 2. 2. 24. Is deridiculus est, quaqua incedit, omnibus. Varr. l. 2. R. R. c. 18. a med. Sequetur, ut duo villicos & duas villicas habeat: quod est deridiculum. Gell. l. 13. c. ult. Deridiculum esse in legendo. Id. l. 12. c. 2. Deridiculos versus facere. Tacit. 15. Ann. c. 49. Julius Pelignus ignavi animi & deridiculo corporis juxta despiciendus. per qualche difetto ridicolo del corpo.

DERIGO, is, a. 3. deorsum rego. Legitur a nonnullis apud Lucret. l. 6. v. 823. ubi alii dirigo. Apud Silium quoque, non uno in loco, eadem lectionis varietas est.

DERIPIO, is, ipui, eptum, a. 3. tirar giù, strappare, ἀφαρπάζω, deorsum rapio, detraho, & plerumque cum aliqua festinatione. Virg. Georg. 2. v. 242. Colaque prælorum fumosis deripe tectis. Horat. epod. ult. sub fin. polo Deripere lunam vocibus possum meis. Id. l. 3. od. 28. v. 8. Deripere horreo amphoram. Plaut. Rud. 3. 5. 5. Capillo aliquem de ara deripere. Senec. in Agamemn. v. 693. Deripere infulas capiti. Adde quæ multa congessit Heinsius ad Ovidii Metam. 3. v. 52. in quibus omnibus præstantiores libri deripio habent, quia deorsum ducendi actio aliqua significatur. Al. leg. diripio. V. Dereptus, & Diripio. ¶ Translate Cic. pro Sull. c. 1. a med. Quantum de mea auctoritate deripuisset, tantum de hujus præsidiis demuturum. h. e. detraxisset. Male qui leg. diripuisset.

DERISIO, onis, f. derisione, beffe. Arnob. l. 7. pag. 239. Derisionis materia. Lactant. l. 4. c. 18. ex Esdra. Eritis derisio in gentibus.

DERISOR, oris, m. καταγελαστής, qui deridet. Plin. l. 11. c. 51. Supercilia quibus juxta tempora inflexa, derisores significant. ¶ Derisores etiam dicuntur conviviorum scurræ, buffoni. Plaut. Capt. 1. 1. 3. Quia invocatus esse soleo in convivio, scio, absurde dictum hoc derisores dicere. Horat. l. 1. ep. 18. v. 10. Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi Derisor lecti. Senec. ep. 27. Quadratus Sultorum divitum arrosor, & quod sequitur, arrisor, & quod duobus his

ad-

adjunctum est, derisor. ¶ Item mimi. *Martial. l. 2. epigram.* 5. Qua Thymelem spectas, derisoremque Latinum. ¶ Item adulatores. *Horat. de art. poet. v.* 431. Ut qui conducti plorant in funere dicunt, Et faciunt prope plura dolentibus ex animo; sic Derisor vero plus laudatore movetur.

DERISORIUS, a, um, adject. ad deridendum pertinens. *Martian. Dig. lib.* 28. *tit.* 7. *leg.* 14. Conditiones, quæ contra bonos mores, vel derisoriæ sunt, pro non scriptis habentur.

DERISUS, a, um, adject. *beffato, deriso*, καταγελασθείς. *Cic. Verr.* 5. *c.* 92. Derisum beneficium atque contemptum.

DERISUS, us, m. idem quod derisio, *derisione*, καταγέλασμα. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. A derisu non procul abest risus. *Senec. præfat. l.* 4. *Controv. Excerpt.* Incidere in ea, quæ derisum fugere non possunt. *Id. ep.* 76. Mihi contingat iste derisus. *Sueton. in Tiber. c.* 70. Maxime curavit notitiam historiæ fabularis, usque ad ineptias atque derisum. *fino a farsi burlare*. *Tacit. in Agric. c.* 39. Derisui esse. *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. Facile ad derisum stulta levitas ducitur.

DERIVATIO, onis, f. ἀποχέτευσις, actus derivandi, deductio rivi. *Cic.* 2. *Offic. c.* 4. Ductus aquarum, derivationes fluminum. ¶ Apud Grammaticos derivationes nominum & verborum, παραγωγαί, sunt eorum inflexiones, cum v. gr. ex uno nomine fit aliud, ut a *bonus bonitas*, a *lego lectio*. Has septem modis fieri, docet *Diomed. l.* 1. *pag.* 320. *Putsch.* aut enim nomina quæ derivantur patronymica sunt, ut Peleus *Pelides*; aut possessiva ut *Peleius*; aut paronyma, ut *equus eques*; aut verbalia, ut *dico dictio*; aut comparativa, ut *fortis fortior*; aut superlativa, ut *fortissimus*; aut denique diminutiva, ut *homo homunculus*. *Plin.* apud *Serv. ad* 9. *Æn. v.* 706. Derivationes firmas non habent regulas, sed exeunt prout auctoribus placet. *Paul. Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 57. Magistratus per derivationem a magistris cognominantur. ¶ Præterea *derivatio* dicitur cum ab uno sensu ad vicinum & similem oratio deducitur. *Quintil. l.* 3. *c.* 7. *ad fin.* Quia est quædam virtutibus ac vitiis vicinitas utendum proxima derivatione verborum, ut pro temerario fortem, pro prodigo liberalem, pro avaro parcum vocemus. ¶ Translate *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 1. Hunc esse fructum legendi quæ maxime inter aliorum dicta mireris, in aliquem usum tuum opportuna derivatione convertere.

DERIVATIVUS, a, um, παράγωγος, qui ab alio deducitur, ut Derivativa nomina apud Grammaticos, quæ invicem deducuntur. *Priscian. l.* 8. *pag.* 824. *Putsch.* Species verborum sunt duæ, primitiva & derivativa. V. *Derivatio*.

DERIVATUS, a, um, *derivato*, rivo deductus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 72. Fossam aqua ex flumine derivata complere. ¶ Translate *Cic.* 2. *Attic. ep.* 16. Derivata exspectatio largitionis Agrariæ in agrum Campanum. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 19. Hoc fonte derivata clades.

DERIVO, as, avi, atum, a. 1. *derivare, tirare*, παροχετεύω, rivi more aquam deduco, alioque deflecto. *Colum. l.* 2. *c.* 8. Omnem humorem in cloacas, atque inde extra segetes derivemus. *Plaut. Truc.* 2. 7. 12. Derivare sibi aquam de fluvio. ¶ Per translationem *Cic.* 4. *Verr. c.* 20. *extr.* Te tuam culpam non modo derivare in aliquem, sed communicare cum aliquo posse. *addossarla altrui*. *Id. pro Mil. c.* 20. *extr.* Dicam enim non derivandi criminis causa, sed ut factum est. *non per darne la colpa ad altri*. *Id. Phil.* 11. *c.* 9. Rerum natura cogit te partem aliquam in Asiam & Syriam derivare curæ & cogitationis tuæ. *rivolgere*. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 25. Justitia nihil in suam domum inde derivet. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 27. Considerandum est, ne tota causa mutata in aliam causam derivetur. *si trasporti*. *Terent. Phorm.* 2. 2. 9. Derivare in se omnem iram alicujus. *tirarsi addosso*. *Cic. Verr.* 3. *c.* 53. Derivare alio responsionem suam. *rispondere ad altro proposito*. & *Lucret. l.* 2. *v.* 364. Nec vitulorum aliæ species per pabula læta Derivare queunt animum curaque levare. *h. e.* avocare, avertere, *distorre, divertire*.

DERODO. V. *Derosus*.

DEROGATIO, onis, f. *derogazione*, diminutio, detractio, ὑφαίρεσις. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 10. Cum duæ leges inter se discrepant, videndum est primum, num quæ obrogatio, aut derogatio sit. ¶ Fit autem legis derogatio, cum ejus aliqua pars tollitur. V. *Abrogo*.

DEROGATIVUS, a, um, adject. q. d. detractorius, ut Præpositio derogativa, apud *Diomed. Grammat. l.* 1. *pag.* 325. *Putsch.* scilicet *in* cum privandi vim habet, ut *indoctus*.

DEROGATOR, oris, m. detractor, qui invide carpit. *Sidon. l.* 3. *ep.* 13. Beneficii importunus petendi, derogator negati, æmulator accepti.

DEROGATORIUS, a, um, adject. derogativus, ut Derogatorium edictum, apud *Julian. Dig. lib.* 25. *tit.* 4. *leg.* 1.

DEROGITO, as, avi, atum, a. 1. rogito, *domandare, pregare*. *Plaut. Asin.* 2. 2. 60. Placide ergo unumquodque derogita.

DEROGO, as, avi, atum, a. 1. *derogare*, proprie est aliquid de lege per novam legem detrahere: quemadmodum *abrogo* est legem omnino tollere, μετακινεῖν νόμον. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 45. Indignum est de lege aliquid derogari, aut legem abrogari. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 10. Quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum vel derogatum sit. ¶ Translate est alicui rei in genere aliquid detrahere, diminuere: cui contrarium est arrogare, attribuere, *levar via qualche parte, diminuire*, ἀφαιρεῖν. *Cic. pro Flacc. c.* 4. Non ego nationi huic fidem derogo. *Id. pro Quint. c.* 23. Fides hujus multis locis cognita, ex perfidia Sex. Nævii derogetur, laborant. (hæc loquendi ratio fortasse singularis est) *Id. pro Cæc. c.* 1. Derogare de fide testium. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 32. Non enim mihi tantum derogo, tametsi nihil arrogo, ut ea copiosius, quam me, putem posse dicere. *non mi tengo tanto da poco*. *Id.* 2. *de Invent. c. penult.* Derogare aliquid de magnificentia, aut de honestate. & *cap.* 46. aliquid ex æquitate. *Plin. l.* 7. *c.* 28. M. Sergio nemo quemquam prætulerit, licet pronepos Catilina gratiam nomini deroget. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 27. Derogare juri. *Id. Ann.* 15. *c.* 2. aliquid tutelæ sociorum.

DEROSUS, a, um, *roso, corroso*, rosus. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 44. Derosos esse a muribus clypeos. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 62. *Hard.* A cochleis minimis derosa vitis. *Id. l.* 17. *c.* 25. Ficus derosæ a locustis.

DERTUSANUS, a, um, ad Dertosam pertinens, quæ est urbs Hispaniæ Tarraconensis, ad Iberum fluvium, nunc *Tortosa*. Hinc *Dertusani, orum*, sunt ejus urbis incolæ. *Plin. l.* 3. *cap.* 3.

DERUNCINATUS, a, um, runcina sectus. Translate *Plaut. Capt.* 3. 4. *extr.* Deruncinatus, deartuatus sum miser hujus scelesti techinis.

DERUNCINO, as, avi, atum, a. 1. *tagliare, fare in pezzi*, ἀποξυρίζω, vel runcina secare. Translate *Plaut. Mil.* 4. 4. 6. Ut lepide deruncinavit militem! *h. e.* decepit. Al. leg. *detruncavit*.

DERUO, is, ui, utum, a. 3. *gettar giù, far cadere*, deorsum ruo, everto. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 27. Hiems immensum vim aquarum ruptis nubibus deruat. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 11. De laudibus Dolabellæ deruam cumulum. Al. leg. *diruam*. ¶ Est etiam neutrum, & significat deorsum cadere, *cader giù, rovinare*. *Apul. l.* 1. *Metam.* Nasum prehendo, sequuntur aures pertracto, deruunt. & *lib.* 7. Oneris impatientia delapsus deruissem.

DERUPTUS, a, um, adject. abruptus, præruptus, *scosceso, precipitoso*, κρημνώδης. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 80. Collis arduus & deruptus. *Liv. l.* 21. *c.* 33. Præcipites deruptæque utrinque angustiæ. *Id. l.* 38. *c.* 2. *ad fin.* Altior deruptiorque undique tumulus. & *mox*. Multi pavore in derupta præcipitati. *subaudi* loca. Al. leg. ubique *dirupta*: verum, quoniam præceps locus deorsum versus significatur, *deruptus* verior lectio est.

DERUTUS, a, um, *spianato all' ingiù*, deorsum complanatus: a *deruo*. *Gell. l.* 6. *c.* 2. *a med.* Lapidem cylindrum si per spatia terræ prona atque deruta jacias, præceps volvitur. Al. leg. *derupta*, alii *dirupta*.

DESABULO, as, a. 1. sabulo sterno, munio, firmo. Translate *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 238. Unam viam Zenona munisse, duce virtute: hanc esse nobilem. Alteram Carneadem desabulasse, bona corporis sequutum. Ita *Scalig.* legit atque interpretatur *l.* 2. *lect. Auson. c.* 30. Nam *Nonius* habet *desubulasse*, & interpretatur perfodisse.

DESACRATUS, a, um, consecratus. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c.* 18. Templum ei constitutum, dati sacerdotes, & sodales, & flamines, & omnia quæ desacratis decrevit antiquitas. *h. e.* in Deos relatis, ἀποθεωθεῖσι.

DESACRO, as, a. 1. idem ac sacro, vel consecro. *Stat.* 9. *Theb. v.* 586. Quercus erat, Triviæ quam desacraverat ipsa, &c.

DESÆVIO, is, n. 4. *incrudelire grandemente*, ἐξαγριαίνομαι, valde sævio. *Virg.* 10. *Æn. v.* 569. Sic toto Æneas desævit in æquore victor, Ut semel intepuit mucro. *Id.* 4. *Æn. v.* 52. causasque innecte morandi, Dum pelago desævit hiems, & aquosus Orion, Quassatæque rates, dum non tractabile cælum. *Lucan. l.* 6. *v.* 540. omnes avide desævit in artus. *Sueton. in Ner. c.* 29. Cum affatim desævisset. *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 14. An tragica desævit, & ampullatur in arte? ¶ Item sævire desino, *cessar d' infierire*. *Lucan. l.* 5. *v.* 303. nec, dum desæviat ira, Exspectat. ¶ *Desævire aliquem* active pro *in aliquem*, allatis aliquot *Tertulliani* locis, probat *Salmas. ad Capitolin. in M. Aur. Philos. c.* 24.

DESALTO, as, avi, atum, a. 1. idem quod salto. *Sueton. in Calig. c.* 54. Cum palla, tunicaque talari prosiluit, & desaltato cantico abiit. *h. e.* usque ad finem saltato.

DESCAPULATUS, a, um, adject. cui tunica a scapulis demissa est. *Senec. ep.* 125. Juvenes descapulatos. Ita legit *Scalig.* At multo rectius *Lips.* & *Gruter.* de capsula totos.

DESCENDO, is, endi, ensum, n. 3. *discendere, scendere, calare*, κατέρχομαι, ex loco superiore in inferiorem devenio: a *de*, & *scando*. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 4. In inferiorem ambulationem descendimus. *Id. in Vatin. c.* 11. Descendere de Rostris. *Id. de Senect. c.* 10. & *Liv. l.* 2. *c.* 6. ex equis. & *lib.* 6. *c.* 18. de cælo. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 1. cælo. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 10. plaustro. *Virg.* 6. *Æn. v.* 831. aggeribus Alpinis. & *Æn.* 8. *v.* 423. cælo descendere ab alto. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 98. ex loco superiore in planitiem. *Id. l.* 3. *B. Gall. c.* 15. in naves hostium. *Cic.* 4. *Acad. in f.* Descendimus ad nostras naviculas. *Hirt. de B. Alex. c.* 74. Descendere valle prærupta. *calare per una valle*. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 263. per clivum. *Liv. l.* 1. *c.* 22. in æquum. (*supple* locum) *calare al piano*. & *Stat.* 11. *Theb. v.* 195. Rhodope descendit in amnes. *h. e.* nivibus vere solutis demittit torrentes. *Curt. l.* 9. *c.* 9. Mare intumescit, & in campos descendit. *inonda*: quia mare terris altius est. *Id. l.* 6. *c.* 5. *a med.* Vestis descendit ad genua. *arriva al ginocchio*. Et *Stat.* 10. *Theb. v.* 644. descendunt vestes. *h. e.* quæ breves erant, deducuntur ad talos. *Ovid. Metam.* 12. *v.* 396. Coma ex humeris descendit in armos. *Petron. in Satyr. c.* 18. Capilli descendentes ab aure. *Id. ibid. c.* 102. A regione gubernaculorum funis descendit, qui scaphæ custodiam tenet. *pende*. ¶ *Descendere* absolute, pro ex equo descendere, *smontar da cavallo*, *Plaut. Asin.* 3. 3. 120. & *Auct. de B. Hispan. c.* 15. ¶ Cum dativo, poetice *Sil. l.* 13. *v.* 708. Descendere nocti. *h. e.* ad inferos. Sic *vers.* 759. Descendere Erebo. ¶ Romæ prodeuntes domo in publicum, & præsertim in forum venientes, *descendere* dicebantur, & qui comitabantur, *deducere*; tum quia nobiliores in editioribus locis habitabant; tum quia fora omnia humiliora erant, utpote quæ in montium convallibus sita. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. Descendere in forum. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 14. *n.* 20. & *Liv. l.* 34. *c.* 1. ad forum. *Sueton. in Cæs. c.* 23. ad comitia, & absolute *Cic. Phil.* 2. *c.* 6. Hodie non descendit Antonius.

cur?

cus? dat natalitia in hortis. non viene in piagge. & Senec. l. 3. de Benef. c. 27. Usus consilio, descendenti Cæsari occurrit. Adde Cic. 4. Verr. c. 38. Invenitur tamen & descendere domum, apud eund. pro Planc. c. 14. Consuli P. Nasicæ præco Granius, medio in foro, cum ille, edicto justitio, domum descendens, &c. sed ibi respicitur ad Curiam, ex qua descendebat in forum Consul, domum reversurus. Manut. tamen mallet legere discedens. ¶ Præterea descendere dicuntur, quæ merguntur, aut infiguntur, penetrare, cacciarsi dentro. Liv. l. 1. c. 41. Ferrum haud alte in corpus descendit. Flor. l. 3. c. 10. Gladiis descendere in jugulos. (Adde Lucan. l. 6. v. 216. & Sil. l. 16. v. 544.) Senec. de consol. ad Helv. c. 3. Gravissimum est ex omnibus, quæ unquam in corpus tuum descenderunt, recens vulnus fateor. non summam cutem rupit: pectus, & viscera ipsa divisit. Virg. 5. Æn. v. 683. toto descendit corpore pestis. il fuoco penetra per tutto il corpo della nave. Stat. Theb. 9. v. 261. clypeos arcusque remissos Unda vehit, galeasque vetant descendere cristæ. sommergersi. Plin. l. 17. c. 24. Descendit in rimam calamus. Id. l. 2. c. 55. Nec unquam fulmen quinque altius pedibus descendit in terram. Id. l. 19. c. 6. Radix lapathi descendit ad tria cubita. Columel. l. 11. c. 3. sub fin. Rapæ in altum descendunt. Stat. 1. Theb. v. 133. juvenci, queis nondum vomere multo Ardua nodosos cervix descendit in armos. h. e. contrahitur, reflectitur conatu trahendi. ¶ Et translate Sallust. in Jug. c. 11. Quod verbum in pectus Jugurthæ altius, quam quisquam ratus, descendit. Senec. l. 1. de benef. c. 1. a med. Ita natura comparatum est, ut altius injuriæ, quam merita descendant. ¶ Item quæ ex alvo fluunt. Cels. l. 2. c. 4. ad fin. Si quod descendit, est perliquidum, aut albidum. Id. l. 1. c. 6. Olera quæ celeriter descendunt. si digeriscono, e passano. Adde Plin. l. 23. c. 1. Ipsa quoque alvus descendere dicitur, cum excrementa reddit. Id. l. 2. c. 7. Ubi pluribus diebus non descendit alvus. ¶ Item quæ sidunt. Plin. l. 10. ep. 48. Theatrum ingentibus rimis descendit, & hiat, sive in causa solum humidum & molle, &c. ¶ Item qui secundo flumine navigant. Propert. l. 2. el. 3. v. 11. & Sueton. in Tiber. c. 10. ¶ Translate varios habet usus Cic. 8. Phil. c. 2. Consensus populi R. qui jam descendit in causam, &c. Liv. l. 36. c. 7. Cui si semel in causam descenderit, nihil integri futurum est. se si getta una volta dalla nostra parte: quod Tacit. 15. Ann. c. 50. dixit, descendere in partes. Horat. in ar. poet. v. 386. si quid olim Scripseris, in Mæci descendat judicis aures. Ovid. 11. Metam. v. 754. si descendere ad ipsum Ordine perpetuo quæris, sunt hujus origo Ilus & Assaracus. venire di grado in grado. Quintil. l. 7. c. 1. Descendere a genere ad speciem. Justin. l. 1. c. 4. Post multos deinde reges per ordinem successionis regnum ad Astyagen descendit. Plin. l. 9. c. 30. a med. Voluptas descendit in duo sensu carentia. h. e. cadit, & percipitur a duobus, &c. Pers. sat. 4. v. 23. Ut nemo in se se tentat descendere! entrar in se stesso. Sic Senec. epist. 59. cir. med. Nemo nostrum in altum descendit: summa tantum decerpsimus. Stat. 12. Theb. v. 340. quanto descendit vulnus hiatu! si profonda. ¶ Eleganti metaphora descendere dicitur, qui ad aliquid se accommodat, demittitque, quod alias non faceret. Virg. 5. Æn. v. 782. cogunt me preces descendere in omnes. Plin. l. 10. ep. 40. Descendere ad curas alicujus. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) Ad intellectum audientis descendere. accomodarsi alla capacità. Cic. 2. de Orat. c. 6. Ad omnem animi remissionem ludumque descendere. Id. pro Mur. c. 27. Non qui odio inimicitiarum ad accusandum, sed qui studio accusandi ad inimicitias descenderent. Id. pro Font. c. 1. Videte, quo descendam, judices. a che mi riduco. Id. Verr. 4. c. 72. Placet mihi ista defensio: descendo. æqua enim conditio proponitur. mi rimetto, m' acquieto. Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 8. sub fin. Descendere ad conditionem aliquam. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 78. Descendere ad sententiam alicujus. accomodarsi al parere. Id. l. 1. B. Civ. c. 9. Ad omnia se descendere paratum. pronto ad abbracciare ogni partito. Id. ibid. l. 3. c. 9. & Pollio ad Cicer. l. 10. Fam. ep. 33. ad fin. Ad extremum auxilium descendere. ricorrere. & cap. 83. Ad gravissimas verborum contumelias palam descendere. & cap. 81. l. 1. Ut repentinas eorum eruptiones demoretur: quo necessario descensuros existimabat. ¶ Descendere regno apud Stat. l. 1. Theb. v. 396. est regno abire, regni administrationem deponere. ¶ Dicimus descendere in certamen, in aciem, in dimicationem, & similia his, porsi a contrastare, mettersi a rischio, &c. Cic. 2. Tuscul. c. 26. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 42. Sueton. in Aug. c. 96. & Justin. l. 15. c. 1. quia velut ex loco superiore ac tuto, in planum & periculosum devenimus. ¶ Cum infinito Stat. 1. Theb. v. 224. Nunc geminas punire domos, queis sanguinis auctor Ipse ego, descendo. ¶ Descendere ab aliquo est oriri, venire, proficisci. Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 9. leg. ult. Descendere a patriciis & consulibus. Stat. l. 5. silv. 3. v. 210. cum stirpe tua descendere dixi. (Hinc descendentes, i discendenti, apud Paul. Dig. lib. 23. tit. 2. leg. ult.) Id. lib. 43. tit. 25. leg. 1. Quod genus liberalitatis ex jure gentium descendit. Paul. lib. 18. tit. 1. leg. 57. extr. Judicium, quod ex bona fide descendit. Plin. l. 22. c. 24. Ratio a Platone descendens. Id. l. 6. c. 28. Arabia a regione Ciliciæ, Commagenesque descendit. ¶ Item abesse, deflectere, dissimilem esse. Quintil. l. 1. c. 1. sub fin. Tantum ab illo defluebant, quantum ille ab antiquis descenderat. ¶ Item contra vicinum esse, similem esse. Plin. l. 37. c. 9. Alius ordo purpureis dabitur, & ab illis descendentibus. Et mox. Alterum genus descendit ad hyacinthos. & paulo post. Quintum genus ad viciniam crystalli descendit. ¶ Passive Plin. l. 2. c. 16. ad fin. Latitudo descenditur. ¶ Impersonaliter Cicer. 3. de Orat. c. ult. Est quiddam in remissione (vocis) gravissimum, quo tanquam sonorum gradibus descenditur. Tacit. 14. Ann. c. 7. Eo descensum credebant, ut pereundum esset. esser ridotte le cose a tale, che, &c. Id. Ann. 15. c. 1. Eo contemptionis descensum esse, ut &c. ¶ Descendidi præteritum antiquum est. Valer. Antias apud Gell. l. 7. c. 9. extr. Deinde funere locato ad forum descendidit. Laber. ibid. Ego mirabar, quomodo mammæ mihi descendiderant.

DESCENSIO, onis, f. discesa, descensus. Liv. l. 22. c. 31. Priusquam in continentem descensiones faceret. fare sbarco. Al. leg. exscensiones. ¶ Descensiones in balineis sunt loca, ubi in aquam descenditur, solia videlicet, quibus sedentes lavabant. Plin. l. 5. ep. 6. circa med. In caldaria cella tres sunt descensiones: duæ in sole, tertia a sole longius. ¶ De ipso actu descendendi in balineas, Plin. alter l. 20. c. 17. Heraclium facit ad scabiem, pruriginem, psoras, in descensione balinearum. ἐν λουτρῷ, ut Dioscor. habet lib. 3. c. 32. eadem de re verba faciens.

DESCENSUS, us, m. discesa, κατάβασις, actus descendendi. Virg. 6. Æn. v. 126. Facilis descensus Averni. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 40. Erat oppidanis difficilis & præruptus eo descensus. Et mox. Tormentis contra facillimos descensus collocatis, aqua prohibebat oppidanos. Plin. l. 16. c. 26. a med. Salix (sita) ipso descensu Jovis speluncæ. sullo bocca.

DESCENSUS, a, um, disceso, nomen ex particip. passivo. Prudent. in Apotheosi, v. 1075. Descensos nascendo gradus, redeundo retexit.

DESCISCO, is, scivi, & scii, scitum, n. 3. scostarsi, partirsi, ribellarsi, ἀφίσταμαι, me subtraho, discedo, deficio: a de, & scisco, quasi contrarium aliquid scisco & statuo, tum proprie, tum translate. Cic. 2. Attic. ep. 4. Neque pœnitet, quod a me ipso non desciverim. Id. 11. Phil. c. 9. Cum a populo R. pestiferi cives, parricidæque desciverint. Liv. l. 31. c. 7. a med. Nunquam illi populi, nisi cum deerit, ad quem desciscant, a nobis non deficient. Id. l. 2. c. 19. Præneste ab Latinis ad Romanos descivit. Nepos in Datam. c. 7. Ab hoc viro filius desciit. Colum. l. 3. c. 2. ante med. Vitis, quæ gracili arvo non desciscit. non degenera. Plin. l. 18. c. 16. a med. Humidum solum desciscit in pratum. degenera. Cic. 2. Fam. ep. 16. Ab excitata fortuna ad inclinatam & prope jacentem desciscere. Id. 4. de Fin. c. 8. Desciscere ab antiqua institutione. Id. 1. Fam. ep. 9. a pristina causa. Id. 4. Acad. c. 15. a veritate. Id. 3. de Fin. c. 18. a vita. h. e. vita excedere. Gell. l. 3. c. 16. a multorum opinionibus. Vellej. l. 2. c. 81. a disciplina. Plin. l. 3. ep. 20. a consuetudine parentum. Auctor Dial. de Oratorib. c. 28. Eloquentia & ceteræ artes descivere a vetere gloria. Sueton. in Domit. c. 10. Neque in clementiæ, neque in abstinentiæ tenore permansit: & tamen aliquanto celerius ad sævitiam descivit, quam ad cupiditatem. ¶ Passive impersonaliter Vellej. l. 2. c. 1. Præcipiti cursu a virtute descitum, ad vitia transcursum. ¶ Descisse pro descivisse, Liv. l. 6. c. 25. & Stat. 2. Theb. v. 311.

DESCOBINATUS, a, um, adject. a de, & scobina, abrasus, abscissus, κατεξυσμένος, squarciato, lacerato. Varr. apud Non. c. 2. n. 236. Sin autem delectationis causa venamini, quanto satius est salvis cruribus in Circo exspectare, quam his descobinatis in silva currere? Arnob. l. 6. pag. 200. Tornis rasa, limis descobinata. h. e. polita.

DESCOBINO, as, a. 1. limare, o radere via, ἀποξέω, ἀποξύνω, scobina aufero, abrado, præstringo, lacero. Varr. apud Non. c. 8. n. 71. Si adversarius supercilia mi cæstis descobinarit, numquis vestrum sua mihi est daturus?

DESCRIBO, is, ipsi, iptum, a. 3. copiare, trascrivere, ἀπογράφω, de una in aliam chartam scribo, exscribo, transcribo. Cic. 12. Fam. ep. 17. Dicam tuis, ut librum describant, ad teque mittant. Id. 4. Acad. c. 4. Describere librum ab aliquo. ¶ Item scribo, perscribo, scrivere. Virg. Ecl. 5. v. 14. in viridi nuper quæ cortice fagi Carmina descripsi. Liv. l. 39. c. 38. Legiones quatuor describere, far quattro reggimenti. ¶ Item depingo, delineo, dipingere, delineare. Plaut. Asin. 2. 3. 22. Non potuit pictor rectius describere ejus formam. ¶ Hoc sensu Mathematicorum proprium est. Cic. 5. de Fin. c. 19. Archimedes dum in pulvere quædam describit attentius, ne patriam quidem captam esse sensit. Liv. l. 25. c. 31. Archimedes intentus formis, quas in pulvere descripserat. Senec. de Tranquill. c. 10. Exiguæ sæpe areæ in multos usus describentis patuere. Virg. 6. Æn. v. 850. cælique meatus Describent radio. ¶ Translate est verbis exprimere, designare, demonstrare, descrivere. Cic. l. 1. de Invent. c. 8. ad fin. Definienda res erit verbis, & breviter describenda. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 12. Vocabuli sententiam breviter describere. spiegare. Nepos in Attic. c. 18. Describere aliquid versibus. Cic. pro Cæl. c. 20. Si qua mulier sit hujusmodi, qualem ego paulo ante descripsi. Id. in Orat. c. 40. Hominum sermones moresque describere. ¶ Cum infinito Ovid. 2. Trist. v. 415. qui descripsit corrumpi semina matrum. Gell. l. 9. c. 1. Q. Claudius cum describeret, oppidum a Metello oppugnari. ¶ Item haurire, sumere. Horat. l. 2. sat. 3. v. 34. Si quid Stertinius veri crepat, unde ego mira Descripsi docilis præcepta hæc. ¶ Item disponere, in ordines digerere. Cic. pro Flacc. c. 14. Omnes Asiæ civitates proportione in provincias descripsit. ¶ Item dividere, partiri, dividere, distribuire. Id. 2. Agrar. c. 31. In eo agro duodena describit in singulos homines jugera. Id. 5. Phil. c. 8. Quorum bona, quantacumque erant, statim comitibus suis, compotoribusque descripsit. Id. Catil. 1. c. 4. Descripsisti urbis partes ad incendia. Liv. l. 1. c. 19. In duodecim menses describit annum. ¶ Item taxare, imponere, tassare, imporre, quia hoc singulos describendo fit. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 42. Vecturas frumenti finitimis civitatibus descripsit. Hirt. de B. Alex. c. 51. Ut pecuniæ describerentur, atque imperarentur. Justin. l. 16. c. 3. Describere alicui tributum in tutelam classis. ¶ Item designare, notare. Cic. pro Mil. c. 18. Videlicet me latronem ac sicarium abjecti homines ac perditi describebant. Horat. l. 1. sat. 4. v. 3. Si quis erat dignus describi, quod malus ac fur, &c. ¶ Item sta-

statuere, quid cuique conveniat, jus suum cuique tribuere. Cic. 1. Offic. c. 34. a med. Magistratus debet servare leges, jura describere. Id. pro Quint. c. 14. Quis tandem nobis ista jura tam æqua describit? Id. Verr. 7. c. 11. Pretio non æquitate jura describere. Q. Cic. de petit. consul. c. ult. Suum cuique munus describere. ¶ Item destinare, transferre: ductum, ut opinor, a militia, in qua milites in suos quisque ordines describuntur, ac distribuuntur. Senec. ep. 108. circa med. Non credis, animas in alia corpora atque alia describi, & migrationem esse quam dicimus mortem. Plin. l. 18. c. 28. Describere stellas in deos.

DESCRIPTE, ordinatamente, distintamente, disposite, distincte. Cic. l. 1. de Invent. c. 30. ad fin. In præsentia confuse & permixte dispersimus, post descripte & electe digeremus. Alii plerique leg. discrete.

DESCRIPTIO, onis, f. descrizione, disegno, disposizione, ordine, διαγραφὴ, actus describendi, delineatio, distributio, dispositio, ordo. Cic. 2. de Orat. c. 15. Ordo temporum, regionum descriptio. Id. de Senect. c. 17. Ego omnia ista sum dimensus, mei sunt ordines, mea descriptio. mio il disegno. Id. 1. Offic. c. 39. Descriptio ædificandi. Id. 1. Acad. c. 3. Descriptiones temporum. Id. 5. Tuscul. c. 24. Descriptio expetendarum fugiendarumve rerum. Suetan. in Tiber. c. 30. Legionum & auxiliorum descriptio. ruolo. Cic. pro Dom. c. 50. Celebrare descriptionem servorum vicatim tota urbe. Id. 2. Offic. c. 14. Juris æqua descriptio. ¶ Item ipse ordo ac dispositio partium, ex qua pulcritudo exsistit. Cic. Agrar. 2. c. 16. Urbs & natura, & situ, & descriptione ædificiorum, & pulcritudine in primis nobilis. & cap. 35. Campani semper superbi bonitate agrorum, & fructuum magnitudine, urbis salubritate, descriptione, pulcritudine. Plin. l. 5. ep. 6. ante med. Ea varietate, ea descriptione, quocumque inciderint oculi, reficientur. Cic. pro Sext. c. 65. Nosse descriptionem civitatis, a majoribus nostris sapientissime constitutam. l' ordine de' magistrati, e la maniera del governo. Et Cic. 1. de Legib. c. 7. sub fin. Parent huic cælesti descriptioni, mentique divinæ, & præpotenti Deo. ¶ Definitio & explicatio rei. Id. 2. de Invent. c. 18. Nominis brevis & aperta descriptio. Id. 1. Offic. c. 29. Hæc est fere descriptio officii. ¶ Item ornamentum oratorium, quo res ad vivum exponuntur, & demonstrantur: quæ a Cicer. 3. de Orat. c. 53. inter sententiarum figuras recensetur, & gravissimum augendi lumen appellatur. Id. in Top. c. 22. Additur definitioni etiam descriptio, quam Græci χαρακτῆρα vocant.

DESCRIPTIUNCULA, æ, f. diminut. a descriptio, picciola descrizione. Senec. Suasor. 2. ante med. Celebres descriptiunculas subtexere.

DESCRIPTOR, oris, m. qui describit. Lactant. l. 5. c. 9. a med. Seneca morum vitiorumque publicorum & descriptor verissimus, & accusator acerrimus fuit.

DESCRIPTUS, a, um, copiata, exscriptus. Cic. Fam. 7. ep. 22. Id caput notavi, & descriptum tibi misi. ¶ Item descritta, scritta, scriptus, perscriptus. Vellej. l. 2. c. 37. Pecunia omnis redacta in quæstoris potestatem ac publicis descripta litteris. Calpurn. ecl. 1. v. 25. Descripti cortice versus. ¶ Item dispositus, ordinato, disposto. Cic. de Senect. c. 17. Dimensus & descriptus. Id. 2. de Orat. c. 34. Materies orationis omnibus locis descripta, instructa, ornataque. Id. 3. de Fin. c. ult. Natura, qua nihil est aptius, nihil descriptius. ¶ Item conscriptus, arrolata. Id. pro Dom. c. 5. sub fin. Decuriatos ac descriptos habere exercitus perditorum. ¶ Item delineatus, dipinto, delineata. Id. 2. de nat. Deor. c. 34. Cum solarium vel descriptum, aut ex aqua contemplere, intelligere declarari horas arte, non casu. ¶ Item explicatus, descritto. Id. 1. Offic. c. 16. Ut quæ descripta sunt legibus & jure civili, ita teneantur, ut &c. ¶ Item distributus, divisus, divisa, distribuita. Liv. l. 30. c. 37. Decem millia talentum argenti, descripta pensionibus æquis, in annos quinquaginta solverent. Vellej. l. 2. c. 32. Descriptum in omnes recessus maris præsidium navium. ¶ Absolute Tacit. 6. Ann. c. 24. Recitari factorum dictorumque ejus descripta per dies jussit. h. e. descriptionem. ¶ Item designatus, notatus. Cic. pro Sull. c. 29. sub fin. Sed quia sunt descripti consulares, de his tantum mihi dicendum putavi.

DESCROBO, as, a. 1. verbum est Tertulliani de resurr. carn. c. 7. & significat in scrobem inserere, immittere. Itaque gemmas descrobare auro est auro illigare.

DESĔCO, as, ecui, ectum, a. 1. tagliar via, segare, ἀποτέμνω, abscindo, secando separo. Cic. de Univ. c. 7. Partes ex toto desecans. Varr. l. 1. R. R. c. 41. Desecare vitem. Ovid. 2. Trist. v. 394. crinem. Colum. l. 12. c. 43. Uvas cum desecueris a vite. Id. l. 11. c. 1. ante med. Segetes & prata desecare. Cic. Attic. l. 16. ep. 6. extr. Novum procemium exaravi: tu illud desecabis, hoc agglutinabis.

DESECRATUS, a, um, sacratus, consecratus. Translate Plin. l. 28. c. 8. a med. Chamæleon peculiari volumine dignus existimatus Democrito, ac per singula membra desecratus. h. e. variis destinatus consecratusque morbis. Harduin.

DESĔCRO. V. Desacro.

DESECTIO, onis, f. il tagliare, ἀποκοπή. Colum. l. 6. c. 3. Desectio stramentorum. Est qui legit dissectio.

DESECTUS, a, um, adject. tagliato. Liv. l. 2. c. 5. Desecta cum stramento seges. Virg. 8. Æn. v. 438. desecto vertens lumina collo. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 4. extr. Aures desectæ, effossi oculi. Stat. l. 2. silv. 2. v. 85. saxa desecta metallis. h. e. excisa e lapicidinis.

DESENĔO, es, n. 2. invecchiarsi, seneo, senesco. Sallust. in fragm. apud Priscian. l. 10. pag. 887. Putsch. Nisi cum ira belli desenuisset.

DESERĀTUS, a, um, aperto, reseratus. Apul. l. 1. Metam. Januæ, quæ sua sponte deseratæ nocte fuerant. Al. leg. reseratæ.

DESĒRO, is, evi, itum. V. in Desitus.

DESĔRO, is, rui, ertum, a. 3. abbandonare, lasciare, ἀπολείπω, derelinquo, omitto, destituo, frustror. Cic. pro Planc. c. 5. Deserere ac derelinquere aliquem. Terent. Eun. 2. 2. 7. Quo redactus sum? omnes noti me atque amici deserunt. Id. Andr. 4. 2. 11. Per omnes tibi adjuro deos, nunquam eam me deserturum. Plaut. Merc. 1. 2. 13. Genua hunc cursorem deserunt. Cic. 1. Tuscul. c. 46. Multo tardius fama deseret Curium, Fabricium, &c. Id. 5. Verr. c. 51. Aratores agros lætos ac fertiles deserunt. Id. 3. Attic. ep. 19. Non deseram fratris preces, nec Sextii promissa, nec spem Terentiæ, nec Tulliolæ obsecrationem, & fideles litteras tuas. Id. de Senect. c. 20. Deserere vitam. Id. de Fato, c. 8. causam suam. Id. pro Cæcin. c. 35. ad fin. jus suum. Id. 1. de Fin. c. 7. ullam officii partem. Terent. Heaut. 2. 3. 64. Mulier telam deserit continuo. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 45. Optime meritos socios deserere. Hirt. de B. Afric. c. 26. ad fin. Diruere ac deserere oppida. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 76. Exercitum ducesque deserere. disertare. (Adde Cicer. Verr. 7. c. 42. & absolute eod. sensu Quintil. l. 9. c. 2. ad fin. Ire in aciem coactus, deseruit. disertò.) & cap. 15. A magna parte militum deseri. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 161. Deseror (amissis regno, patriaque, domoque) Conjuge, qui nobis omnia solus erat. Cic. Attic. l. 4. ep. 10. A ceteris oblectationibus deseror & voluptatibus propter rempubl. & lib. 7. ep. 7. sub fin. Facerem diutius, nisi me lucerna desereret. se non mi mancasse il lume. & lib. 3. ep. 15. A mente non deseror. h. e. firma mente sum. & lib. 16. ep. 3. Deseremur ocius a re familiari, quam a republ. Ovid. 15. Metam. v. 418. Deseret ante dies, quam consequar omnia dictis. prima mi mancherà il tempo. Plaut. Pseud. 1. 3. 147. & 2. 2. 6. Meus hic est homo, nisi omnes dii me atque homines deserunt. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 75. Petrejus vero non deserit sese: armat familiam.

DESERPO, is, psi, erptum, n. 3. deorsum serpo. Stat. Theb. l. 6. v. 585. Deserpitque genis lanugo.

DESERTIO, onis, f. abbandono, ut Desertio juris humani, Liv. l. 41. c. 24. ¶ Item crimen militis desertoris, il disertare. Modestin. Dig. lib. 49. tit. 16. qui est de re militari, leg. 3. & 5. & Arrius Menand. ibid. leg. 4. &c.

DESERTO, as, frequent. a desero. Afferunt quidam ex Actio hæc verba: Cum me solum uterque parens desertassent. sed quam vera, ipsi viderint.

DESERTOR, oris, m. abbandonatore, ἀπολείπων, qui deserit. Cic. 3. de Fin. c. 19. Communis utilitatis aut salutis desertor. Id. 8. Attic. ep. 9. a med. Desertor amicorum. Virg. 12. Æn. v. 15. Dardanius desertor Asiæ. h. e. exsul, qui Asiam deseruit a Græcis expulsus. Æneam describit. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 22. Desertores & proditores. ¶ Desertor dicitur miles, qui injussu ducis, ac sine commeatu signa deserit, disertore, λειποτάκτης. Liv. l. 23. c. 18. extr. Neque aliæ latebræ, quam Capua desertoribus erant. Id. l. 3. c. 69. Pro desertore futurum cujus non probassent causam. Curt. l. 10. c. 2. ad fin. Desertores & transfugæ.

DESERTRIX, icis, f. abbandonatrice, quæ deserit. Tertull. de habitu mulier. c. 1. Tu es divinæ legis prima desertrix.

DESERTUS, a, um, abbandonato, lasciato, ἀπολειφθεὶς, destitutus, derelictus. Cic. Fam. 1. ep. 5. ad fin. Desertus, & abjectus. Id. de Amic. c. 15. extr. Vita inculta, & deserta ab amicis. Id. in Pison. c. 23. Sic iste in urbem se intulit, ut nullius negotiatoris obscurissimi reditus unquam fuerit desertior. Id. 2. Agrar. c. 30. extr. Agri deserti a plebe atque cultura hominum. Id. pro Cluent. c. 40. Rostra deserta a voce tribunitia. ¶ Omissa præpositione Phædr. l. 1. fab. 21. Leo defectus annis, & desertus viribus. Propert. l. 2. eleg. 7. v. 17. abrepta desertus conjuge Achilles. Stat. 4. Theb. v. 707. fumant desertæ gurgite valles. Tacit. 3. Ann. c. 20. extr. Neque prœlium omisit, donec desertus suis caderet. ¶ Cum de loco sermo est, incultum, solitarium, & inhabitabilem significat, diserto, disabitata. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 8. Urbes dirutæ ac desertæ. Id. 7. Verr. c. 67. Desertissima solitudo. Id. pro Cæl. c. 18. Via deserta, & inculta, atque interclusa frondibus & virgultis. ¶ Deserta, orum, sunt loca deserta, luoghi deserti, deserta. Virg. 1. Æn. v. 388. Libyæ deserta peragro. Id. 3. Georg. v. 291. me Parnassi deserta per ardua dulcis Raptat amor. Plin. l. 5. c. 4. Vasta deserta. Id. l. 32. c. 11. Neque enim desertorum novimus feras, aut volucres. ¶ In singulari num. Prudent. in Apoth. v. 774. Quinque in deserto panes jubet, & duo pisces Apponi in pastum populis. Hieron. ep. 4. ad Rustic. Monach. post init. Quid venenatorum animalium desertum hujus sæculi nutriat. ¶ In illo Propert. l. 1. eleg. 17. v. 2. desertas alloquor alcyonas. desertæ sunt solivagæ, solitariæ, non gregatim volitantes. Sic Ovid. Heroid. epist. 18. v. 81. Alcyones solæ, memores Ceycis amati. ¶ Est etiam desertus defixus, depactus, piantato, a sero, is, in illo Tibull. l. 2. el. 1. v. 17. ut & Brouckusio placet. Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris, Seu vetus in trivio florea serta lapis. Ovid. simile quid habet 2. Fast. v. 641.

DESERVIO, is, a. 4. servire, attendere, θεραπεύω, ὑπουργέω, diligenter servio, operam do, præsto sum, inservio. Cic. 16. Fam. ep. 18. Indulge valetudini, cui tu adhuc, dum mihi deservis, servisti non satis. Id. pro Sull. c. 9. Si labor meus, si sollicitudo, si officia, si operæ, si vigiliæ deserviunt amicis, præsto sunt omnibus. Id. 1. de legib. c. 13. Deservire corpori. Plin. in Paneg. c. 77. Deservire honoribus. Id. l. 7. ep. 7. Deservire studiis. Quintil. l. 1. c. 12. (al. 20.) Deservire soli grammatico, deinde geometræ.

DESES, desidis, adject. oziosa, ῥᾴθυμος, otiosus, qui nihil agit: a desi-

desideo. *Liv. l.* 1. *c.* 32. Desidem Romanorum regem inter sacella & aras acturum esse regnum rati. *Colum. l.* 7. *c.* 11. Desidem agricolam ab opere suo reddit. *Lucan. l.* 9. *v.* 436. natura deside torpet Orbis. *Stat. l.* 3. *silv.* 5. *v.* 85. desidis otia vitæ. *Id. ibid. silv.* 1. *v.* 1. Deses annus. *h. e.* in quo nihil agitur. *Gell. l.* 13. *c.* 8. Homines ignavi ac desides.

DESICCO, as, a. 1. *seccare, disseccare, asciugare*, ξηραίνω, sicco, arefacio. *Plaut. Trucul.* 2. 7. 30. Vasa nolo auferant: desiccari lubet. *Seren. Samm.* c. 48. Præterea chymum stomacho desiccat iniquum.

DESIDEO, es, edi, essum, n. 2. *star a sedere, dimorare, star oziosa*, ὑποκάθημαι, καθέζομαι, idem quod sedeo, otiosus sedeo, moror. *Plaut. Pseud.* 4. 4. 7. Quid tu intus, quæso, desedisti? *Id. Bacch.* 2. 3. 3. Mala formidat animus, nostrum tamdiu ibi desidere, neque redire filium. *Terent. Hecyr.* 5. 3. 1. Frustra ibi totum desedi diem. *Phædr. l.* 1. *fab.* 4. *v.* 11. Aquila desidet cautis. ¶ Honeste ponitur pro ventrem exonerare. *Cels. l.* 2. *c.* 7. Cum voluntas desidendi sit, venter nihil reddit. *Id. l.* 4. *c.* 17. Tum desideat subjecta calida aqua in pelve. ¶ Pro subsidere, mergi, V. *Desido*. ¶ Pro otiosa agere, nihil agere. *Sueton. in Cæs. c.* 4. Ne desidere in discrimine sociorum videretur.

DESIDERABILIS, le, *desiderabile*, ἐπιθυμητός, expetendus. *Cic. in Top. c.* 18. Desiderabilia anteponantur iis, quibus facile carere possis. *Liv. l.* 24. *c.* 5. Velut suis vitiis desiderabilem efficere vellet avum. *Sueton. in Tiber. c.* 21. Ut tali successore desiderabilior ipse quandoque fieret.

DESIDERABILITER, cupide, ut Desiderabiliter concupiscere, *Augustin. ep.* 143. *c.* 1.

DESIDERANTER, cupide. *Cassiod. l.* 2. *ep.* 4. Desideranter appetere.

DESIDERANS, antis, cupiens, appetens: cujus superlativum *desiderantissimus* legitur *in extr. epist.* 31. *Paulini ad Augustin.* & *in hujus epist.* 5. *initio & fi. ad Marcellin.* Sic in vet. Inscript. apud *Murator. pag.* 805. *n.* 8. L. Flaccus infelicissimus pater filio desiderantissimo P. Adde *pag.* 871. *n.* 3. & apud *Donium class.* XII. *n.* 61.

DESIDERATIO, onis, f. *desiderio*, ἐπιθύμησις, actus desiderandi. *Cic. de Senect. c.* 14. At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus: credo, sed ne desideratio quidem. Adde *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. *a med.* qui in *præfat. l.* 8. *ad fin.* in plurali numero usurpat.

DESIDERATIVA VERBA dicuntur a Grammaticis, quæ desiderium significant, ut *esurio, cœnaturio*. *Augustin. de Grammat. pag.* 2006. *Putsch.*

DESIDERATUS, a, um, particip. a desideror, *bramato*. *Cic. post red. ad Quirit. c.* 1. *extrem.* Sed omnia desiderata magis, quam assidue percepta delectant. *Plin. l.* 30. *c.* 1. Blandissima & desideratissima promissa. ¶ *Desiderata* etiam dicuntur, quæ perierunt. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 31. Incolumem exercitum, nullo omnino nave desiderata, transducere. *Id.* 7. *B. Gall. c.* 11. Perpauci ex hostium numero desiderati. ¶ Non raro in veteribus Lapidibus reperitur *Parentes filio desideratissimo*, ut apud *Gruter. pag.* 681. *n.* 2. & *pag.* 667. *n.* 1. &c.

DESIDERIUM, ii, n. *desiderio, brama, desio, voglia*, ἐπιθυμία, cupiditas, studium, sitis. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 8. Desiderium est libido ejus, qui nondum adsit, videndi. *Id.* 1. *de Orat. c.* 47. Ea si paulo latius dixeris, expleris omnem exspectationem desiderii nostri. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 1. Ut desiderium mei vos teneret. *Id. de Senect. c.* 10. Teneri desiderio alicujus rei. *Terent. Hecyr.* 1. 2. 13. Te desiderium Athenarum cepit. *Id. Heaut.* 4. 5. 5. Magno desiderio fuit ei filius. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 11. Flagrare desiderio. & *in Orat. c.* 10. Incendi desiderio. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 5. Relinquere desiderium sui apud aliquem. *Id. Fam.* 1. *ep.* 11. *extr.* Esse in desiderio rerum carissimarum. *h. e.* desiderare. *Id. Phil.* 10. *c.* 7. Brutus erat in desiderio civitatis. *h. e.* desiderabatur. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 11. Incutere alicui desiderium urbis. *Liv. l.* 7. *c.* 24. Facere alicui desiderium alicujus rei. *Horat. Epod. ult. extr.* Desiderique temperare poculum. *h. e.* amatorium poculum, φίλτρον. ¶ Item dolor ipse & molestia, quæ sentitur in carentia rei optatæ, *dolore per la mancanza*. *Cic. Fam.* 16 *ep.* 11. Laborare ex desiderio. & *lib.* 15. *ep. ult.* Me tanto desiderio afficis, ut unam consolationem relinquas, fore; ut utriusque desiderium crebris epistolis leniatur. & *ep. penult.* Tolerabilius ferre igniculum desiderii. *Id. in Orat. c.* 10. Confici desiderio. *Id.* 7. *Fam. ep.* 18. æstuare. *Id. Fam.* 16 *ep.* 10. ablanguere. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 3. Aviam tuam scito desiderio tui mortuam esse. *Id. Q. Fratr. l.* 1. *ep.* 15. Ut in medio dolore ac desiderio tui lætarer. *Id. de clar. Orat. c.* 1. Triste alicui desiderium relinquere. ¶ Neque solum dicimus *desiderium tui*, *h. e.* dolorem ex absentia seu carentia tui; sed etiam *desiderium absentiæ, discidii*, & hujusmodi, hoc est dolorem propter absentiam, &c. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. Ipse autem amore ardens confirmabat, quod desiderium tui discidii ferre non posset, se in exsilium esse iturum. (Ubi frustra quidam lectionem sollicitarunt.) *Senec. ep.* 40. Desiderium absentiæ falso atque inani solatio levant. ¶ Præterea *desiderium* dicitur quidquid naturaliter appetitur a re qualibet, quod ei opus sit ad sui conservationem, *esigenza, occorrenza, bisogno*. *Plin. l.* 20. *c.* 22. Serpyllum ex aqua bibitur ad jocinerum desideria. *Id. l.* 23. *c.* 2. Oxymeli prodest & anginis, & auribus, & oris gutturisque desideriis. *Id. l.* 30. *c.* 11. Desideria scabendi tollunt cochleæ. *Id. l.* 33. *c.* 3. Aureis vasis uti in omnibus desideriis obscenis. *Id. l.* 11. *c.* 50. Caudæ omnibus fere animal gignentibus, pro desiderio corporum. ¶ Blanda appellatione *desiderium* dicitur, qui valde nobis carus est. *Cic.* 14. *Fam. ep.* 2. *in fi.* Valete, mea desideria, valete. *Catull. carm.* 2. *v.* 5. Cum desiderio meo nitenti Carum nescio quid lubet jocari. ¶ Interdum *desideria* sunt postulata, & petitiones, *domande, suppliche*. *Sueton. in Aug. c.* 17. Donec desideria militum ordinarentur. & *cap.* 51. Tanta comitate adeuntium desideria excipiens, ut &c. *Ulpian. Dig. lib.* 25. *tit.* 3. *leg.* 5. Singulorum desideria perpendere judicem oportet. *Id. lib.* 1. *tit.* 16. *leg.* 9. *a med.* Ut omnium desideria audiantur.

DESIDERO, as, avi, atum, *desiderare, bramare, richiedere*, ἐπιθυμέω. Certum esse, ait *Festus*, a sideribus duci: quomodo autem ad hanc significationem descenderit, non ita est certum, aliis aliam rationem, & quidem satis longe petitam, comminiscentibus. *Cic. de Senect. c.* 9. Ne nunc quidem vires desidero adolescentis, non plus, quam adolescens tauri, aut elephanti desiderabam. *Id. pro Arch. c. penult.* Nullam virtus aliam mercedem desiderat, præter hanc laudis. *Id.* 5. *Attic. ep.* 16. Hæc quæ longiorem desiderant orationem, summatim tibi præscribo. *Id. pro Quint. c.* 17. Ridet nostram amentiam, qui in vita sua rationem summi officii desideremus, & instituta bonorum virorum requiramus. *Id.* 3. *Q. Fr. ep.* 4. *a med.* De versibus, quos tibi scribi a me vis, deest mihi quidem opera, quæ non modo tempus, sed etiam animum vacuum ab omni cura desiderat. *Plin. l.* 17. *c.* 16. Desiderant rigari arbores. *vogliano esser innaffiati*. *Id. l.* 17. *c.* 8. Fimi desiderat aliquantulum. ¶ Eleganter ponitur, cum significat volumus, abesse, aut deesse aliquid, quod requirimus. Neque enim, nisi quod deest, desiderari quidquam potest. Hac ratione fere adhibetur aut passive, aut cum negatione. *Cic. Attic.* 11. *ep.* 40. Quis aut congressum meum, aut facilitatem sermonis desideravit? *Id. de clar. Orat. c.* 31. Unum excipio Catonem, in quo summam eloquentiam non desideram. *Id.* 7. *Attic. ep. ult.* Sin erit bellum, partes meæ non desiderabuntur. *Id.* 6. *Verr. c.* 44. Neque quidquam ex fano, præter unum perparvum signum ex ære, desideratum est. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 52. Eo die milites sunt paulo minus septingenti desiderati. *mancarono*. *Id. l.* 5. *c.* 23. Ut ex tanto navium numero nulla omnino navis desideraretur. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 1. Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum, Sextilem totum mendax desideror. ¶ *Fortiter desiderare* est magno animo ferre amissionem alicujus rei. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 16. Tibi si vis referri exempla feminarum, quæ suos fortiter desideraverunt. ¶ Pro petere & postulare in judicio, *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 2. *extr.* Imputabitur ei, cur non adito prætore, desiderarit alimenta minui. *Id. lib.* 37. *tit.* 10. *leg.* 5. *sub fin.* Desiderandum e prætore, ne, &c.

DESIDIA, æ, f. *pigrizia, poltroneria, accidia, ozio*, ῥᾳθυμία, ignavia, inertia, otium. *Cic.* 1. *Offic. c.* 34. Ne languori se desidiæque dedet. *Id.* 2. *Agrar. in fi.* Qui propter desidiam in otio vivunt, tamen in sua turpi inertia capiunt voluptatem. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 17. Umbris, deliciis, otio, languore, desidia animum inficere. *Id. pro Sext. c.* 48. *extr.* Ab industria ad desidiam avocare aliquem. *Id. ibidem c.* 10. Videbamus genus vitæ, desidiam, inertiam. Ubi *Manut.* Plus *inertia* vituperationis habet, quam *desidia*. Desidem enim appellamus, qui nihil agat: inertem, qui etiam agendi arte, non modo voluntate careat. Ergo in *desidia* voluntas; in *inertia* simul cum voluntate notitiæ inscitia. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 10. Si cessabis, lacessam, ne tua ignavia etiam inertiam afferat. ¶ Est a *desideo*, vel *desido*: unde proprie *Apul. l.* 2. *de dogmat. Platon.* Robur viresque frangit, & verum colorem ad desidiam sanguinis mutat. *h. e.* ad recessum. & *de Mundo*. Regiones desidia maris paludibus accessu pervias factas. *Propert. l.* 1. *eleg.* 15. *v.* 6. Et longa faciem quærere desidia. *h. e.* diu ad speculum sedendo faciei venustatem conciliare.

DESIDIABULUM, i, n. locus desidiæ aptus. *Plaut. Bacch.* 3. 1. 8. Ut celem patrem tua damna aut desidiabula. Al. leg. *despoliabula*.

DESIDIES, ei, f. idem quod desidia. *Lucret. l.* 5. *v.* 49. Quid luxus desidiesque.

DESIDIOSE, adverb. *oziosamente*, ῥᾳθύμως. *Lucret. l.* 4. *v.* 1119. Agere ætatem desidiose.

DESIDIOSUS, a, um, *oziosa*, ῥᾴθυμος, qui totus desidet & nihil agit. *Ovid. de remed. amor. v.* 161. Quæritur, Ægisthus quare sit factus adulter? In promptu causa est, desidiosus erat. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 33. Inertissimum & desidiosissimum otium. *Varr. in proœm. l.* 2. *R. R.* Majores nostri, qui in oppido sederent, quam qui rure colerent, desidiosiores putabant. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 9. *v.* 1. O nunquam pro me satis indignate Cupido: O in corde meo desidiose puer! *h. e.* assidue sedens.

DESIDO, is, edi, n. 3. *sprofondarsi, calar giù*, καθιζάνω, descendo, subsido: a *de* & *sido*: sed præteritum a *sedeo* mutuatur. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 35. Tantos terræ motus factos esse, ut multa oppida corruerint, terræque desederint. *Liv. l.* 35. *c.* 9. Terra trium jugerum spatio caverna ingenti desedisset. *Justin. l.* 4. *c.* 1. Undæ in imum desidunt. & *mox*. Æstus in voraginem desidens. *Cels. l.* 2. *c.* 7. *ante med.* Ex urina quod desidit, album sit. *Id. l.* 7. *c.* 18. Tumor ex toto desidit. ¶ Desidere dicuntur montes in sublime volanti. *Stat.* 1. *Theb. v.* 548. Hinc Phrygius fulvis venator tollitur alis: Gargara desidunt surgenti, & Troja recedit. ¶ Translate *Liv. in proœm. l.* 1. Desidentes mores. *che vanno di male in peggio*. Al. leg. *dissidentes*.

DESIDUO, adverb. diuturne, assidue. *Varr.* apud *Fulgent. de prisco serm.* Dividiæ mihi fuerunt, tam desiduo afuisse.

DESIGNATE, adverb. signate, significanter. *In titulo cap.* 5. *l.* 1. *Gellii*. Quam lepide designateque dixerit Favorinus, &c.

DESIGNATIO, onis, f. *disegno, segno, figura, disposizione, ordine*, ἀγχῖνα, διαγραφή, περιγραφή, signum, forma, figura, descriptio. *Vitruv. l.* 5. *c.* 3. *a med.* Si in stantem aquam lapide immisso nascantur innumerabiles undarum circuli crescentes a centro, & quam latissime possunt vagantes, nisi angustia loci interpellaverit, aut aliqua offensio, quæ non patitur designationes earum undarum ad exi-

tus pervenire. & cap. 5. Designatio cellarum. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 8. in f.* Omnem totius operis designationem atque apparatum requiro. ¶ Item notatio. *Cic. 2. de Orat. c. 31.* Infinitæ est quæstio sine designatione personarum & temporum. ¶ *Tacit. 13. Ann. c. 21.* Designatio consulatus. V. *Designatus*. ¶ Apud *Arnob. l. 7. pag. 217.* legitur *dissignatio*: & accipitur pro cæde & crudelitate, quasi scissio, laceratio. Simili fere sensu *dissigno* apud *Stat.* a quibusdam exponi, diximus in *Designo*. ¶ De munere designatoris. In vet. *Tab. æn.* apud *Mazoch. pag. 415.* Præconium, dissignationem, libitinam facere.

DESIGNATOR, oris, m. *architetto*, qui designat, ac disponit fabricæ alicujus rationem. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 270. n. 6.* Designator scenarum. Alia apud *eund. pag. 601. n. 1.* C. Verres Eros, designator Cæsaris Augusti. Alia apud *Fabrett. pag. 302.* Designator operum publicorum. ¶ Item qui funebri pompæ ac funebribus ludis præest (teste *Donato ad Terent. Adelph. 1. 2. 7.*) unicuique incedendi locum ordinemque præscribens, quem Itali dicerent *maestro di ceremonie*. Hic cum lictoribus atratis circuibat, summovendi causa. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 6.* dum ficus prima, calorque Designatorem decorat lictoribus atris. *Senec. l. 6. de benef. c. 38.* Designatores & libitinarii. Adde *Quintil. declam. 6. c. fi.* ¶ Item qui in theatro loca spectandi disponit, & viros honoratos populumque serius venientem, in suum quemque locum, sessum deducit, *ἀγωνοθέτης*. *Plaut. Pœn. prol. v. 19.* Neu designator præter os obambulet, neu sessum ducat, dum histrio in scena siet. *Martial. l. 5. epigr. 25.* *locarium* appellare videtur. ¶ Item qui in ludis publicis certamini præest, & leges ac præmia constituit datque certantibus. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 1. leg. 4.* Designatores, quos Græci *βραβευτάς* appellant, artem ludicram non facere, Celsus probat, quia ministerium, non artem ludicram exercent. Et sane locus iste a Principe hodie non pro modico beneficio datur. Hæc *Ulpian.* ¶ Item minister principis, qui per provincias mittebatur, ut decimas procuraret, privatorum prædiis describendis, & pro modo frugiferorum taxandis. Nam quod habetur in fragm. Inscript. apud *Gruter. pag. 106. n. 6.* Desig. X. P. P. ita legit *Ursat. de not. Rom.* Designator decimæ per provincias. ¶ Etiam *Cic. Attic. l. 4. ep. 3.* Decimum quendam *designatorem* commemorat: sed ad quodnam designatorum genus iste pertineat, non facile statuerim. Ad secundum tamen inclinat animus. ¶ Scribitur & *dissignator* in allatis veterib. Inscriptionib. probatque eam scriptionem *Lips. de Amphitheatro, c. 15.*

DESIGNATUS, a, um, *segnato*, signo notatus. *Senec. ep. 90. ante med.* Serra per designata currente, certa manu trabem scindere. ¶ Translate *disegnato*, *destinato*, destinatus. *Cic. pro Cluent. c. 11.* Designatus respubl. civis. *Plaut. Mostell. 2. 1. 66.* Quæ designata sunt & facta nequitia. ¶ *Designatus consul*, *prætor*, *tribunus*, &c. est, qui in proximum annum creatus, magistratum nondum init. *Cic. Fam. 11. ep. 6. & 2. Agrar. c. 5.* &c. ¶ Item dispositus, ordinatus. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 35.* Nec domus nec respubl. ratione quadam & disciplina designata videtur, si in ea nec recte factis præmia extent ulla, nec supplicia peccatis.

DESIGNO, as, avi, atum, a. 1. *segnare*, *notare*, *ὑποσημαίνω*, est aliquo signo notare. *Valer. Flacc. l. 3. v. 415.* designat litora ferro. *Cic. 1. Catil. c. 1.* Notat & designat oculis ad cædem unumquemque nostrum. *Stat. Theb. 1. v. 310. de Mercurio.* sublimes raptim per inane volatus Carpit, & ingenti designat nubila gyro. (Alii leg. *dissignat*, & exponunt, scindit, perrumpit. Apud *Arnob.* quoque *dissigno* legitur *lib. 1. pag. 39.*) *Id. 6. Theb. v. 782.* ac mediam designat vulnere frontem. ¶ Item significare, denotare, & quasi per signum demonstrare. *Cic. de Orat. l. 2. c. 58.* Hæc ridentur, quæ notant & designant turpitudinem aliquam non turpiter. ¶ Aliquando est decernere, & deligere. *Cic. in Rull. 2. c. 10.* Ut ii decemviratum habeant, quos plebs designaverit. ¶ Interdum describere, constituere. *Cic. in Phil. 9. extr.* Locum sepulcro pedes triginta quaqua versus designat. ¶ Aliquando rem aliquam insignem patrare, sed cum nota & ignominia, ut *Non. c. 2. n. 210.* docet. *Terent. Adelph. 1. 2. 7.* Quæ facta sunt, omitto: modo quid designavit? *Mi.* quidnam id est? *De.* Fores effregit, atque in ædes irruit; &c. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 16.* Quid non ebrietas designat? ¶ Designare nota ignaviæ, *infamare*. *Liv. l. 24. c. 16.* Si reputabitis, nulla ignaviæ nota leviore designari vos potuisse. ¶ Designare aliquid verbis, *descrivere*. *Cic. 1. de Orat. c. 23.* Designare verbis, generibus illustrare, partibus distribuere. ¶ Est etiam destinare, assignare. *Colum. de arborib. c. 1. ad fin.* Ager, quem seminario designaveris. Al. leg. *destinaveris*. ¶ Item delineare, deformare, *disegnare*. *Virg. 5. Æn. v. 755.* Æneas urbem designat aratro. *Tacit. 12. Ann. c. 24.* Sulco designare oppidum. ¶ Item significare. *Varr. sub fin. l. 7. de L. L.* Nomina, quæ sex communes designant, ut vir, mulier.

DESILIO, is, desilui, vel desilii, desultum, n. 4. *discendere di salto*, *saltar giù*, *ἀφάλλομαι*, saltu descendo. *Virg. 11. Æn. v. 500.* portisque ab equo regina sub ipsis Desiluit. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 130.* Desilire lecto. *Cic. pro Mil. c. 10.* Desilire de rheda. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 25.* Universi ex navi desiluerunt. & *cap. 24.* Et navibus desiliendum, & fluctibus consistendum erat. & *lib. 5. cap. 17.* Ex essedis desiliendi facultatem dederunt. *Plaut. Rud. 1. 2. 84.* Desilire e scapha in terram. *Horat. de art. Poet. v. 134.* Desilire in arctum. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 12.* Equites ad pedes desiluerant. *smontare con prestezza*.

DESINATIO, onis, f. cessatio. *Senec. ep. 117. a med.* Hac desinatione misericordiam captans. Ita *Scalig. ad Fest.* Alii leg. *detestatione*, vel *destinatione*.

DESINO, as, n. 1. idem ac *Desino, is*, apud veter. *Fest.* ubi alii leg. *desinare* eodem sensu.

DESINO, is, ivi, vel ii, itum, n. 3. *cessare*, *lasciare*, *finire*, *παύομαι*, cesso, omitto, finem facio: ex *de*, & *sino*. *Terent. Adelph. 5. 3. 67.* Pergis ne? *De.* Jam jam desino. *Ovid. Metam. 5. v. 285.* Desierant imbres. *Cic. 2. Fam. ep. 9. extr.* Equidem non desinam tua decreta defendere. *Id. 1. Attic. ep. 19. ad fin.* Jamdiu fieri desierunt. ¶ Reperitur cum accusativo pro relinquere, deserere. *Cic. 7. Fam. ep. 1. a med.* Libenter mehercule artem desinerem. Sed subintelligi potest *exercere*: Et sunt qui aliter legunt. Eodem modo *Sueton. in Tiber. c. 36.* Deprecantibus (*Mathematicis*) ac se artem desituros promittentibus, veniam dedit. At *Gell. l. 2. c. 12.* Non ad augendam, sed ad desinendam seditionem, legem hanc esse dicebat. *h. e.* ad sedandam terminandamque. (Adde *lib. 15. c. 16.*) *Ovid. de ar. am. l. 2. v. 725.* Sed neque tu dominam velis majoribus usus Desine. Al. leg. *desere*. (quæ lectionis varietas reperitur etiam 3. *Metam. v. 478. l. 6. v. 215. l. 7. v. 850. l. 2. ex Ponto, ep. 7. extr. & l. 4. ep. 8. v. 72.*) *Virg. Ecl. 8. v. 61.* Desine Mænalios, jam desine, tibia, versus. (Sed subaudiri potest *dicere* aut *canere*: ut & in illo *in f. Ecl. 9.* Desine plura, puer.) *Sil. l. 12. v. 715.* Cede deis tandem, & Titania desine bella. *Valer. Flacc. l. 4. v. 635.* Desinite amplexus, propiusque accedite dextræ. *Sed legendum*: Demi, finite. *Apul. l. 5.* Lugubres voces desinite. Hæc *Heins.* congesserat ad primum loc. *Ovidii* allatum. ¶ Et cum ablat. *Cic. 4. Acad. c. 24.* Desine, quæso, communibus locis. Sed *ex* subaudiri potest. *Prudent.* *περὶ στεφ.* 4. v. 64. sexto casui præpositionem addidit: *desine ab usu*. ¶ *Horat.* cum genit. junxit *l. 2. od. 9. v. 17.* Desine mollium tandem querelarum. quæ constructio Græca est. *παῦσαι τῶν ὀδυρμῶν*. *Sil. l. 10. v. 84.* & consul non desinit iræ. ¶ Interdum significat interire, perire. *Plin. l. 1. ep. 10.* Fragilia & caduca, non minus quam ipsi homines, occidunt desinuntque. ¶ Item terminari, finiri. *Horat. de art. poet. v. 3.* Atrum desinit in piscem mulier. *Plin. l. 37. c. 9.* Gemma hæc in violam desinit. *h. e.* colorem habet violæ similem. *Flor. l. 4. c. ult.* Pyrenæis desinens. *h. e.* Pyrenæi pars extrema. ¶ Usurpatur & passive impersonaliter. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 411.* Tunc bene desinitur. *Cic. 2. de Fin. c. 13.* Jamoridem contra eos desitum est disputari. ¶ Similiter *desinere* dicuntur a Rhetoribus verba, quæ iisdem syllabis eosdem exitus habent, *vuol che fanno rima*, *ὁμοιοτέλευτα*: quæ *similiter desinentia* tum *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 20.* tum *Quintil. l. 9. c. 4.* appellant. *Cic. 3. de Orat. c. 54.*

DESIPIENS, entis, adject. *ignorante*, *stolto*, *ἀνόητος*. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 5.* Desipientis arrogantiæ est, &c. *Id. l. 2. de Divin. c. 23.* Est ne quisquam ita desipiens, qui, &c.?

DESIPIENTIA, æ, f. *ignoranza*, *sciocchezza*, *παραφροσύνη*. *Lucret. l. 3. v. 500.* Desipientia fit, quia vis animi, atque animai Conturbatur.

DESIPIO, is, desipui, sine sup. n. 3. *esser pazzo*, *impazzire*, *παραφρονέω*, est insipienter agere, delirare: ex *de* & *sapio*. Est minus quam insanio. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 34.* Summos viros desipere, delirare, dementes esse, dicebas. *Id. 2. Fam. ep. 9.* In quo cum objurgarer, quod nimio gaudio pæne desiperem. ¶ Cum genit. *Plaut. Epid. 1. 2. 35.* Desipiebam mentis, cum illa scripta mitterem. Sed Græca constructio est. ¶ Active pro insipidum facere, habet *Tertull. de pudic. c. 13. & 18.* fermentum modicum totam desipit conspersionem. ¶ Docet *Charis. l. 2. pag. 210. Putsch.* in infinito *desipere* facere, non *desipere*. Sed cave homini credas. *Horat. l. 4. od. 12. extr.* Dulce est desipere in loco.

DESISTO, is, stiti, stitum, n. 3. *fermarsi*, *dimorare*, maneo, moror, consisto in loco aliquo. *Plaut. Mostell. 3. 2. 10.* Quid illic, obsecro, tamdiu destitisti? Al. leg. *restitisti*. ¶ Item multo frequentius, cesso, abstineo, finem facio, desino, absisto, ita tamen ut significet voluntatis & consilii mutationem. Nam *desinimus* aliquando, licet voluntatem non deponamus; *desistimus* vero & simul voluntatem abjicimus, *lasciare*, *cessare*, *desistere*, *por fine*, *ἀφίσταμαι*, *παύομαι*. *Varr. in f. l. 5. de L. L.* Quoniam satis multas arbitror positas hujus generis, desistam. *Cic. de clar. Orat. cap. 91.* Cum me medici hortarentur, ut causas agere desisterem. *Id. Fam. lib. & ep. 1.* Pompejum hortari & orare non destitimus. *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 10.* Non desistam, quin illum aliquando eruam. *Cic. 2. Tuscul. c. 12.* Verbo de sententia destitisti. *Id. 5. Fam. ep. 2.* Qui agerent cum eo, ut de illa mente desisteret. *Id. 3. Offic. c. 3. extr.* Desistere a sententia. *Nep. in Timoth. c. 2.* de contentione. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 12.* a defensione. *Virg. 10. Æn. v. 44.* pugnæ. Al. leg. *pugna*. Si *pugnæ* retineas, erit genitivus, ut *abstinere irarum* apud *Horat.* & *desinere iræ* apud *Sil. l. 10. v. 84.* & *querelarum* apud eund. *Horat.* quæ Græci moris sunt. *Cic. in fragm. pro C. Cornel.* apud *Ascon.* accusatione. *Liv. l. 38. c. 30. & 56. ad fin.* incepto. *Cic. 4. Acad. c. 19. a med. & in fi.* sententia. *Liv. l. 37. c. 57. extr.* petitione. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 11.* itinere. ¶ Pro deesse, deficere, *Stat. 5. Theb. v. 273.* haud unquam justo mea cura labori Destitit. ¶ Pro discedere, abire. *Plaut. Men. 5. 2. 27.* Quid tu tristis es? quid ille autem abs te iratus destitit? *Paul. Digest. l. 4. tit. & leg. 5.* Desistere dicuntur, qui ab his, quorum sub imperio sunt, desistunt. ¶ Passive impersonaliter. *Plaut. Mil. 3. 1. 142.* Nunc jam aliis rebus desisti decet. ¶ Pro desinere *Lucret. l. 6. v. 555.* nisi humor Destitit in dubio fluctu jactarier intus. *Varr. l. 2. R. R. c. 3.* Desistente autumno, exigunt a grege in campos. ¶ *Destiterunt* penultima correpta, more poetico dixit *Lucret. 4. v. 972.* ¶ Active pro sistere, destituere, ponere, *Apul. l. 4. Metam.* Montis in excelsi scopulo desiste puellam. ¶ Particip. *desiturus*. *Paul. Dig. lib. 40. tit. 9. leg. 10.* Qui datis libertatibus, desiturus est solvendo esse.

DESITUDO, inis, f. cessatio. *Sulpic. Sever. in præfat. de vita B. Martini:* Totum id desitudine tanti temporis perdidissem.

DESITUS, a, um, *lasciato, omesso*, particip. a desino. *Cic. de clar. Orat. c.* 32. Veteres orationes a plerisque legi sunt desitæ. *Id. in fragm. pro Cornel.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 899. *Putsch.* Cœptum per eos, qui volebant, desitum est per hunc, qui decessit. *Liv. l.* 42. *c.* 49. Persei nunquam desitum celebrari nomen. *Sueton. in Aug. c.* 37. Censores creari desitos longo intervallo, creavit. ¶ Item *seminato, piantato.* a *de*, & *sero, is, sevi*. *Varr. l.* 1. R. R. *c.* 23. *ad fin.* In recentibus pomariis desitis seminibus. V. *Dissero, evi*, in fine.

DESOLATUS, a, um, *lasciato solo, abbandonato, desolato*, solus relictus, devastatus, derelictus, desertus, μονωθείς, ἐρημωθείς. *Stat. l.* 2. *silv.* 1. *v.* 233. Desolata soror. *Id.* 1. *Theb. v.* 653. desolata domorum Tecta vides. *Id.* 9. *Theb. v.* 673. desolatumque magistro Agmen. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 26. Desolatus paulatim etiam servilibus ministeriis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 870. desolati manipli. *insegne abbandonate.* Servius. *Justin. l.* 1. *c.* 7. Victus jam ac desolatus in regnum refugit. *Plin. l.* 10. *ep.* 97. *extr.* Prope jam desolata templa cœpisse celebrari. *Petron. in Satyr. c.* 124. ævo jam desolata senectus. *h. e.* annis defecta. *Apul. l.* 4. *Metam.* Ego misera tali domo, tanta familia, tam sanctis parentibus desolata. *privata*. *Plin. l.* 4. *epist.* 21. Patri nunc unus ex tribus liberis superest, domumque pluribus adminiculis paulo ante, fundatam desolatus fulcit ac sustinet. *solo*, vel *restato solo*.

DESOLO, as, avi, atum, a. 1. *lasciar solo, desolare*, ἐρημόω, ἐρημίζω, solum relinquo, desertum reddo, spolio: a *de* & *solus*. *Virg. Æn.* 11. *v.* 366. Sat funera fusi Vidimus, ingentes, & desolavimus agros. *abbiamo abbandonato*. Sic *Stat. l.* 5. *Theb. v.* 917. Desolare urbes. Et *Colum. l.* 2. *c.* 3. *ad fin.* Quos hostis profugiendo desolasset agros. Vetus Lap. non probæ notæ, apud *Donium class.* 10. *n.* 11. Solaque me desolasti, vale Virgo dulciss.

DESOLUTUS, a, um, *pagato, sborsato*, solutus. *Scævola Dig. l.* 40. *tit.* 5. *leg.* 41. *circa med.* Reliquorum nomine id desolutum est.

DESOMNIS, e, *senza sonno, vigilante*, insomnis. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 47. *Burm.* Quæ soles me nocte desomnem facere.

DESORBEO, es, a. 2. idem quod absorbeo, *assorbire*. *Tertull. de Idolatr. c. ult.* Vortex ejus ad inferos desorbet.

DESPECTATIO, onis, f. *vista all' ingiù*, actus deorsum spectandi, & locus ipse, unde spectatur deorsum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *a med.* Publicæ lapideæ altitudines astructæ summas utilitates perficiunt, & despectationes.

DESPECTATOR, oris, m. contemptor, *sprezzatore*. *Tertull. l.* 2. *ad Uxor. c.* 8. Despectatores divinarum sententiarum.

DESPECTIO, onis, f. *disprezzo*, καταφρόνησις, contemptus. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 141. Consolabitur eam magnitudo animi, & humanarum opinionum alta quædam despectio.

DESPECTO, as, avi, atum, a. 1. *guardare in giù*, καθορᾶν, sæpe deorsum aspicio. *Virg.* 1. *Æn. v.* 400. nunc terras ordine longo Aut capere, aut captas jam despectare videntur. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 622. Ex alto æthere despectare terras. ¶ Item contemno, despicio, *sprezzare*. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 43. Piso vix Tiberio concedere, liberos ejus despectare. *Id.* 2. *Histor. c.* 30. Ne ut victi & ignavi despectarentur.

DESPECTOR, oris, m. despectator, contemptor, *sprezzatore*. *Tertull. l.* 2. *cont. Marcion. c.* 23. Adlegitur Saul, sed nondum despector Prophetæ Samuelis.

DESPECTRIX, icis, f. quæ contemnit, *sprezzatrice*. *Tertull. de Anim. c.* 23. Virtus despectrix mundi.

DESPECTUS, a, um, *sprezzato*, καταφρονηθείς, contemptus. *Cic. in Pison. in f.* Abjectus, contemptus, despectus ab omnibus. *Id. Verr.* 5. *c.* 41. *extr.* Ne contemptissimi & despectissimi esse videamur. *Sil. l.* 8. *v.* 54. Despectus tædæ regnis se imponit Hiarbas.

DESPECTUS, us, m. *il prospetto d' un luogo inferiore*, κάθοψις, prospectus ex superiori loco in inferiorem. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 79. Erat ex oppido despectus in campum. *Id. l.* 2. *c.* 29. Oppidum ex omnibus partibus altissimas rupes despectusque habet. & *l.* 3. *c.* 14. Loca, unde erat propinquus despectus in mare. Adde *Stat.* 5. *Theb. v.* 351. ¶ Item contemptus, *disprezzo*, καταφρόνησις. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 39. Ludibrio & despectui paternæ inimicitiæ erunt oppositæ.

DESPERANDUS, a, um, adject. *da disperare, disperato*. *Cic.* 2. *Catil. c.* 5. Essent illi quidem desperandi, sed tamen ferendi.

DESPERANS, antis, adject. *chi dispera*. *Cic. pro Mil. c.* 22. Servi desperantes vitam domini. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 21. Desperans de se. *Cic. in Pison. c.* 36. Totuties diffidens & desperans rebus tuis. ¶ Passive pro desperatus. *Plin. l.* 22. *c.* 29. Ulcera jam desperantia cicatrice includit. Est qui legit *cicatricem*.

DESPERANTER, *disperatamente*, ἀνελπίστως. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 18. Quod desperanter tecum locutus est.

DESPERATE, desperanter. *Augustin. epist.* 237. *ad Celer.* Non desperate solicitus.

DESPERATIO, onis, f. *disperazione*, ἀνελπιστία, est, ut ait *Cic. lib.* 4. *Tusc. c.* 8. ægritudo sine ulla rerum exspectatione meliorum. *Id.* 4. *Fam. ep.* 3. Tanta est omnium rerum amissio, & desperatio recuperandi. *Id.* 2. *Catil. c.* 11. *extr.* Bona spes cum omnium rerum desperatione confligit. *Id.* 2. *Phil. c.* 35. Desperatio vitæ. & *Phil.* 12. *c.* 10. victoriæ. *Id.* 8. *Attic. ep.* 3. Desperatione quærere aliquid. *da disperazione*. *Id. post redit. in Sen. c.* 9. A desperatione ad spem revocare aliquem. *Nepos in Eumen. c.* 12. Adducere aliquem ad desperationem. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 42. Ad summam desperationem pervenire. & *lib.* 3. *c.* 11. Afferre cuipiam desperationem pacis. *Senec. epist.* 64. Beatæ vitæ desperationem facere. *h. e.* in causa esse, cur beata vita desperetur. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 19. Magna desperatione affectus sum. *Justin. l.* 2. *c.* 15. Desperatione rerum pacem petere. ¶ *Certum* est illud *Curt. l.* 5. *c.* 4. *ad fin.* Sæpe desperatio spei causa est. ¶ In plur. num. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 16. *ad fin.* Recordor desperationes eorum, qui senes erant, adolescente me. ¶ *Desperatrenem* pro desperate audacia posuit *Apul.* ubi ait *l.* 10. *Metam.* Qua mire desperatione truculentæ feminæ repente perturbatus medicus, &c.

DESPERATUS, a, um, *disperato*, ἀπηλπισμένος, qui spem omnem abjecit: item is, de quo nulla spes est. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 10. Hospes oppressus & desperatus ab omnibus. *Id.* 2. *Catil. c.* 3. Desperati senes. *Id. pro Sull. c.* 27. Magni, & diuturni, & jam desperati reipubl. morbi. *Id. Divin. in Verr. c. ult.* Hoc remedium est ægrotæ ac prope desperatæ reipublicæ. *Id. Fam.* 13. *ep.* 56. Habere aliquid in rebus perditis & desperatis. *Id. pro Mur. c.* 20. Pecunias jam desperatas exigere. *Nepos in Attic. c.* 9. Ut Brutus & Cassius, provinciarum desperatis rebus, in exsilium proficiscerentur. *h. e.* cum desperassent de rebus provinciarum. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 22. Hæc sunt nunc etiam atque etiam multo desperatiora. *Id. Verr.* 4. *c.* 41. *extr.* Desperatissimo perfugio uti. *Balb. ad Cicer. post ep.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Compositionis spem non desperatissimam esse puto.

DESPERGO, is, ersi, ersum, a. 3. dispergo, dissipo. *Sil. l.* 9. *v.* 167. In vacuas senior vitam despersferet auras. Al. leg. *dispersferet*.

DESPERNO, is, evi, etum, a. 3. valde sperno. *Colum. l.* 10. *v.* 298. ne Corydonis opes despernat Alexis.

DESPERO, as, avi, atum, a. 1. *disperare*, ἀπελπίζω, spem depono, diffido. *Cic.* 1. *Offic. c.* 21. *extr.* Considerandum est, ne temere desperet propter ignaviam. *Id.* 2. *de Divin. c.* 21. Non equidem plane despero, ista esse vera. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 723. Desperat posse frui. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 21. Non despero, fore aliquando, qui, &c. *Id. ad Pompei. post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic. a med.* Desperare de republica. *Id. pro Cluent. c.* 25. saluti suæ. *Id. pro Mur. c.* 21. *extr.* Sibi hic ipse desperet. *Id. post redit. in Sen. c.* 14. Suis fortunis desperare. *Id. in Pison. c.* 34. *extr.* Thessalonicenses, cum oppido desperassent, munire arcem coegerunt. *Id.* 2. *Catil. c.* 9. honores. *Lentul. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 14. valde rempublicam. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 20. pacem. *Quintil. sub fin. cap. & lib. ult.* summa, & in secundis, tertiisque consistere. *Senec. ep.* 29. Marcellinum nostrum ego nondum despero: etiamnum servari potest. *Senec. in Med. v.* 163. Qui nil potest sperare, desperet nihil. *Cic. in Pison. c.* 6. Spem habere a tribuno plebis; a Senatu desperasse. *h. e.* obtinere a Senatu, desperasse. ¶ Passive *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *a med.* Sive restituimur, sive desperamur, nihil amplius opus est. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 16. *extr.*) Turpiter desperatur quidquid fieri potest. γνώμη. *Martial. de spectac. epigr.* 22. Desperabantur promissi prœlia Martis. ¶ Vetustissimi olim Scriptores, *desperantur* pro *desperant* deponentis forma dixere, teste *Capro* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 797. *Putsch.*

DESPICABILIS, le, φαῦλος, contemptibilis, *sprezzabile*. *Ammian. l.* 26. *c.* 8. (*al.* 25.) Dedignatus hominem despicabilem. *Sidon. l.* 2. *ep.* 10. Despicabiliorem pronuntiare.

DESPICATIO, onis, f. *disprezzo*, καταφρόνησις, contemptus. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 20. Ut odia, invidia, despicationes adversantur voluptatibus.

DESPICATUS, a, um, adject. passivæ signific. contemptus, *sprezzato*, ὑπερόπτος. *Terent. Eun.* 2. 3. 92. Quæ nos nostramque adolescentiam habent despicatam. *Cic. pro Sest. c.* 16. Cessi Trib. pleb. despicatissimi hominis furori. ¶ Est etiam particip. activæ signific. a *despicor*, despicere, contemnere. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. in Camillo, c.* 23. Primo ut deos veneratus: deinde ut homines despicati, interfecere.

DESPICATUS, us, m. *disprezzo*, καταφρόνησις, contemptus, ut *Despicatui ducere*, idest contemnere. *Plaut. Men.* 4. 3. 19. Tu me bene merentem habes despicatui. *Cic. pro Flacc. c.* 27. Quid porro in Græco sermone tam tritum, quam si quis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur?

DESPICIENS, entis, nom. ex particip. qui despicit, *sprezzatore*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 89. *ad fin.* Nemo unquam tam sui despiciens fuit, qui desperaret, &c.

DESPICIENTIA, æ, f. *disprezzo*, ὑπεροψία, despectus, despectio. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 40. Totam vim bene vivendi in omnium rerum humanarum contemptione ac despicientia ponamus. Adde 1. *Offic. cap.* 11.

DESPICIO, is, exi, ectum, a. 3. *guardare in giù*, καταβλέπω, καθορᾶν, deorsum aspicio, despecto. *Cic. de Harusp. resp. c.* 15. Tollam altius tectum, non ut ego te despiciam, sed, &c. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *sub fin.* Area ita constituenda est, ut a domino despici possit. *Plin. l.* 35. *c.* 8. *sub fin.* Formare vultus suspicientes & despicientes. *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 29. Despicere in vias. *Plaut. Mil.* 2. 6. 72. Et me despexe ad te per impluvium tuum fateor. pro *despexisse*. syncope. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 504. de vertice montis Despicere in valles. ¶ Sumitur & pro simplici aspicio, intueor, video, *mirare, guardare, vedere*. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 23. & 24. Catuli, qui jam despecturi sunt, cæci æque sunt, & ii, qui modo nati. *Sueton. in Ner. c.* 19. Tanta oborta caligo est, ut despicere non posset. ¶ Translata ad contemnere, *sprezzare*. nam qui aliquem contemnit, videtur quodammodo infra se aspicere. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. *ad fin.* Omnes despicere, hominem præ se neminem putare. *Id.* 3. *de Fin. c.* 8. *ad fin.* Despicere, & pro nihilo putare omnia. *Id. in Fragm.* apud *Non. c.* 5. *n.* 57. Contemnere, despi-

despicere, ac pro nihilo habere. V. *Contemno*. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 2.* Legionem compluribus absentibus, propter paucitatem despiciebant. ¶ Item negligere, *trascurare*. *Nepos in Attic. c. 6.* Honore fuit contentus, rei familiaris despexit fructum. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 8.* Cum tam multi occupationem ejus observent, tempusque aucupentur, ut simul atque ille despexerit, aliquid hujuscemodi moliantur. *h. e.* alio demittat oculos, & attentus non sit. *torse gli occhi.* ¶ Item respuere, recusare, fugere, *ricusare*, *fuggire*. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 8. in f.* Ipse gravissima hieme in navibus excubabat, neque ullum laborem aut munus despiciens, &c.

DESPICOR, aris, dep. 1. *disprezzare*, ὑπεροράω, contemno. *Q. Pomp.* apud *Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch.* Me miserum, quam mille feminæ despicari ausæ sunt! V. *Despicatus, a, um*.

DESPICUS, a, um, intentus, contemplans: ut *prospicus*, prospiciens, providus. *Næv.* apud *Non. c. 2. n. 667.* Sibi prospica ac despica. *Al. leg.* tibi prospica, ac despica. *h. e.* tibi prospica, ac dispica. Et quod apud *Fest.* habetur: Prospices, prospice: corrigunt *prospica, prospice*: ut sit utrumque verbum imperativi modi a *despico* pro despicio, & *prospico* pro prospicio.

DESPOLIABULUM, locus ad despoliandum aptus. V. *Desidiabulum*.

DESPOLIATIO, onis, f. actus despoliandi. *Tertull. de resurrect. carn. c. 7. ex Divo Paulo Colos. 2.*

DESPOLIATOR, oris, m. *che spoglia*. *Plaut. Trin. 2. 1. 14.* Avarus, elegans, despoliator.

DESPOLIATUS, a, um, adject. *spogliato*. *Cic. Fam. 14. ep. 2.* Illud doleo, quæ impensa facienda est, in ejus partem te miseram & despoliatam venire.

DESPOLIO, as, avi, atum, a. 1. idem ac spolio, *spogliare*. *Cic. 5. Verr. c. 2c.* Dux isti ad despoliendum Dianæ templum fuit. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 31.* Despoliare armis. & *lib. 5. c. 6.* Ut Gallia omni nobilitate despoliaretur. *h. e.* omnes viri nobiles e Gallia abducerentur. *Liv. l. 45. c. 36.* Indignum facinus esse, L. Paulum, tanti belli victorem despoliari triumpho. *Plaut. Epid. 1. 1. 85.* Despoliare dorsum virgis. *cavar la pelle a bastonate*. Al. aliter leg. *Id. Men. 5. 2. 53.* Despoliare aliquem. *rubarlo*. *Id. Mil. 4. 2. 57.* Digitos suos. *cavarsi gli anelli*. ¶ *Despoliari* deponentis forma pro *despoliare* a vetustissimis olim fuisse usurpatum, testatur *Caper* apud *Priscian. l. 8. pag. 797. Putsch. Afran.* apud *Non. c. 7. n. 100.* Quos impune depopulatur, & despoliatur dedecus. ¶ Scribitur & *despolio*.

DESPONDEO, es, despondi, & despopondi, onsum, a. 2. *promettere, accordare*, ἐγγυάω, μνηστεύω, spondeo, promitto. Fere adhibetur in causa nuptiarum, cum puellam pater in uxorem alicui promittit: & vicissim cum adolescentis pater acceptat conditionem propositam, & pro filio spondet, puellam ab eo ductum iri. Neque enim semper est verum, quod docet *Donat. ad Terent. Andr. 1. 1. 75. & Adelph. 4. 7. 17.* *spondere* dici patrem puellæ, a quo illa petitur, *despondere* patrem adolescentis, qui petit: tametsi hac ratione a *Terentio* utroque loco adhibetur. Nam contra *Plaut.* patri puellæ tribuit *Pœn. 5. 6. 2.* Tuam mihi desponde filiam. & *Cistell. 2. 3. 57.* Alcesimarcho filiam suam despondit in divitias maximas. & *Varr. l. 5. L. L. c. 7.* Qui spoponderat filiam, despondisse dicebatur, quod de sponte ejus, idest voluntate exierat. & *Ovid. 9. Metam. v. 714.* Cum pater, Iphi, tibi flavam despondet Ianthen. & *Cic. Attic. l. 1. ep. 3.* Tulliolam C. Pisoni L. F. Frugi despondimus. ¶ Passive impersonaliter *Terent. in f. Andriæ*. Ne exspectetis, dum exeant huc: intus despondebitur. ¶ Ipse quoque uxorem qui ducit *despondere* dicitur. *Cœl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 7.* Cornificius adolescens Orestillæ filiam sibi despondit. ¶ Ad alia quoque pacta transfertur. *Cic. Attic. l. 2. ep. 10.* Bibliothecam tuam cave cuiquam despondeas, quamvis acrem amatorem inveneris. & *lib. 13. ep. 12.* Nunc illam περὶ τελῶν σύνταξιν Bruto, ut tibi placuit, despondimus. & *lib. 11. ep. 6. ad fin.* Lentulus Hortensii domum sibi, & Cæsaris hortos, & Bajas despondeat. *Id. 12. Fam. ep. 9.* Exigua spes est reipublicæ: sed quæcumque est, ea despondetur anno consulatus tui. *ci si promette*. *Valer. Flacc. lib. 7. v. 509.* meritis perjuria pœnis Despondet. *h. e.* destinat pœnas perjuriis, spondet se pœnas perjuriorum exacturum. ¶ *Despondere animum*, & *despondere* absolute, est spem omnem abjicere, & desperatione rerum omnium mori decernere, *disperarsi*, *scoraggiarsi*. Est autem dictum, inquit *Varr. loc. cit.* eo modo, quo *despondere filiam*: quia quemadmodum qui filiam alteri uxorem promittit, finem statuit suæ spontis, seu voluntatis, hoc est omnem de filia voluntatem & curam deponit, & in sponsum transfert; ita qui despondet animum, omnem deponit spem curamque sui. *Plaut. Mil. 4. 2. 62.* Nisi tu illi fers suppetias, jam illa animum despondebit. *Liv. l. 3. c. 38.* Nec ipsi solum desponderant animos, sed contemni cœpti erant a finitimis. *Colum. l. 8. c. 10.* Turdi caveis clausi plurimi despondent. ¶ *Despondere sapientiam* est desperare, se consequi posse sapientiam. *Id. l. 11. c. 1. ante med.* Quæ probabilis ratio, in socordiam compelli, quia desponderis sapientiam? ¶ *Despondere animo*, h. e. promittere, polliceri. *Liv. l. 28. c. 38.* Despondebantque animis, id bellum, quod instaret, P. Cornelium finiturum. *si promettevano*, *tenevano per sicuro*. Al. leg. *spondebantque*. ¶ Alterum præteritum *despopondi* legitur apud *Plaut. Trinum. 3. 1. 2. & Truccul. 4. 3. 52.*

DESPONSATUS. V. in *Desponsus*, & *Desponsa*.

DESPONSIO, onis, f. *Desponsio animi*, & *desponsio* absolute apud *Cœl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 18.* est desperatio. V. *Despondeo*.

DESPONSO, as, a. 1. frequentat. a despondeo. *Aurel. Vict. de Orig. Gent. Rom. c. 13.* Filia jam ante desponsata Turno fuerat. *Sueton. in Cæs. c. 1.* Cossutia prætextato desponsata fuerat.

DESPONSOR, oris, m. qui despondet. Agnoscitur, ut Latina vox, a *Varr. l. 5. L. L. c. 7. post med.*

DESPONSUS, & Desponsatus, a, um, *promesso*, καθωμολογημένος, particip. a despondeor. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 5.* Tulliam nostram Crassipedi pridie Nonas Aprilis esse desponsam. Al. leg. *desponsatam*. *Id. de Harusp. respons. c. 3.* Cui me præripere desponsam jam & destinatam laudem, valde est iniquum. *Id. Attic. l. 1. ep. 16. circa med.* Desponsam homini jam Syriam ademi.

DESPRETUS, valde spretus. *Festus*.

DESPUMATIO, onis, f. despumandi actus. *Tertull. de Carne Christi, c. 19.* Despumatione mutatum (*semen*) in coagulum sanguinis feminæ.

DESPUMATUS, a, um, adject. a spuma purgatus, ut despumatum mel, *Cels. l. 3. c. 6. a med.* ¶ Item levigatus, politus, abstersus. *Vitruv. l. 7. c. 4. sub fin.* Summo libramento cote despumato, redditur species nigri pavimenti.

DESPUMO, as, avi, atum, a. 1. *dischiumare*, spumam adimo, extraho, ἀφρίζω. *Virg. 1. Georg. v. 296.* Et foliis undam trepidi despumat aheni. *Plin. l. 9. c. 38.* Despumatis subinde carnibus. ¶ Item coquo, *cuocere*. *Valer. Flacc. l. 8. v. 254.* Pars verubus, para ingenti despumat aheno. ¶ Translata est concoquere, *digerire*. *Pers. sat. 3. v. 3.* Stertimus, indomitum quod despumare falernum Sufficiat. ¶ Significat etiam polire, detergere, fricare, *fregare*, *polire*, *lisciare*. *Plin. l. 36. c. 25.* Pavimentum diligenter cote despumare. ¶ Neutra significatione pro spumas deponere, purgari, atque adeo decrescere, *Pallad. in Octobr. tit. 18.* Defrutum a defervendo dictum, ubi ad spissitudinem fortiter despumaverit. ¶ Translate *Senec. 2. de Ira, c. 20.* Ut minuatur non ut consumatur calor, nimiusque ille fervor despumet. *Id. ep. 68. ad f.* Hæc ætas optime facit ad hæc studia: jam despumavit. & *epist. 99. ad fin.* Cum aliquid lacrimarum affectus effuderit, &, ut ita dicam, despumaverit. ¶ Pro effundere, & quasi spumando emittere, *Lucan. l. 6. v. 506. de luna incantata*. Donec suppositas propior despumet in herbas. *Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v. 53.* quantas per Lydia culta Despumet rutilas dives Pactolus arenas. ¶ Legitur & *despumo* in multis libris, nihil mutata significatione aut usu, tum locis allatis, tum apud *Colum. l. 12. c. 38. & Pallad. in Februar. tit. 25. & in Jul. tit. 7.*

DESPUO, is, ui, utum, a. 3. *sputare*, ἀποπτύω, idem quod spuo, vel deorsum spuo, exscreo. *Liv. l. 5. c. 4.* Sacellum ubi nunc despui religio est. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 54.* Despuit in molles & sibi quisque sinus. *scilicet* ad avertendas fascinationes, & contagia regerenda: quod veteri superstitione ter facere solebant, cum vellent quidpiam amoliri, deprecari, abominari. *Plin. l. 28. c. 4.* Despuimus comitiales morbos, hoc est contagia regerimus: simili modo & fascinationes repercutimus, dextræque claudicatis occursum. Veniam quoque a deis spei alicujus audacioris petimus, in sinum spuendo. Etiam eadem ratione, terna despuere deprecatione, in omni medicina mos est, atque ita effectus adjuvare. Hæc *Plin.* Adde *lib. 10. c. 23. extr.* & V. *Inspuo*. Hinc *Plaut. Asin. 1. 1. 26.* Teque obsecro hercle, ut quæ locutus, despuas. *Pers. sat. 4. v. 35.* Despuere in mores. *Catull. carm. 50. ad Licin. v. 18.* precesque nostras, Oramus, cave, despuas, ocelle. *h. e.* despicias, improbes. *Senec. ep. 104. extr.* Despuendæ sunt voluptates, spernendæ opes. *h. e.* contemnendæ. *Nev.* apud *Gell. l. 2. c. 19.* Si unquam quicquam filium rescivero argentum amoris causa sumpse mutuum, Extemplo illo te ducam, ubi non despuas. *h. e.* sub furcam, ubi obstrictis faucibus, & verberibus ad necem cæsus, ne respirare quidem poteris, nedum spuere; vel in pistrinum, ubi, tanquam mula, capistratus despuere non possis.

DESPUTAMENTUM, i, n. sputum. *Fulgent. l. 3. Mythol. c. 6.* Scintillantis olei desputamento maritum succendit.

DESPUTUM, i, n. sputum. *Cœl. Aurel. Acut. l. 3. c. 20.* Desputa subalbida.

DESQUAMATUS, a, um, squamis exutus. *Desquamata* in corpore dicuntur loca, ubi injuria aliqua est præstricta cutis, & in squamæ modum avulsa. *Plin. l. 22. c. 25. circa med.* Sitanius desquamata cum melle aptissime curat. *Id. l. 24. c. 11.* Rhus medetur percussis, lividis, desquamatis. Adde *lib. 28. cap. 4. ad fin. Dioscorid.* hæc vocat ἀπεσυρμένα, *l. 2. c. 81.*

DESQUAMO, as, a. 1. *scagliare*, ἀπολεπίζω, squamis exuo. *Plaut. Aulul. 2. 9. 1.* Desquama pisces. ¶ Dicitur etiam de arboribus & aliis rebus. *Plin. l. 17. c. 24.* Subaratos imprudens luxavit radices, corpusque desquamavit. *Id. l. 23. c. 7.* Summo cortice desquamato. *Id. l. 25. c. 8. ad fin.* Aristolochiæ desquamato terreno servantur. *h. e.* derasa & abstersa terra, qua involutæ sunt. *Id. ibid. c. 17.* Primum abluitur vestis Sarde, dein sulphure suffitur, mox desquamatur cimolia. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 201.* Rador, subvellor, desquamor, pumicor, ornor. ¶ Legitur & *disquamo*.

DESTERTO, is, tui, n. 3. *finir di ronchiare*, stertere desino. *Pers. sat. 6. v. 10.* postquam destertuit esse Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo. *h. e.* cessavit somniare, se esse Mæonidem, &c.

DESTICO, as, n. 1. est sonum edere, qualem reddunt sorices. *Auct. carm. de Philom. v. 62.* Et grillus grillat, desticat inde sorex. Al. leg. *dissticat*.

DESTILLATIO. V. *Distillatio*.

DESTILLO, as, n. 1. distillo: a stilla. *Cels. l. 4. c. 2.* Destillat humor de capite interdum in nares. V. *Distillo*.

DESTIMULO, as, avi, atum, a. 1. ut *destimulare bona*, h. e. rem familiarem quasi stimulis conficere & dissipare. *Plaut. Bacch. 1. 1. 30.* Animum fodicant, bona destimulant, facta & famam sauciant. Al. leg. *destimulans*. ¶ Pro stimulare, excitare, *Symmach. l. 4. ep.*

ep. 26. Exercendi styli amore destimulor. Alii *leg.* *dissimulor*, alii *exstimulor*. Adde *Paulin. Nolan. in Nat. XII. S. Fel. edit. Murator.* v. 23.

DESTINA, æ, f. vinculum, catena, qua aliquid colligatur & continetur: a *destino*, quod colligare significat. *Vitruv. l. 5. c. ult.* Sin autem, propter fluctus, aut impetus aperti pelagi destinæ arcas non potuerint continere. *Al. leg.* destinatæ arcæ non potuerint contineri. ¶ Translate *Arnob. l. 2. pag. 92.* Atlantem gestatorem, bajulum, tibicinem illum, ac destinam cæli. *Corrip. l. 1. de laudib. Justini*, v. 18. Et Thomas Libycæ nutantis destina terræ.

DESTINATE, adverb. *ostinatamente*. *Ammian. l. 18. c. 2. (al. 3.)* Florentio & Lupicino destinate certantibus. *Id. l. 23. c. 1.* Elemento destinatius repellente, cessavit inceptum.

DESTINATIO, onis, f. *deliberazione, intenzione, volontà risoluta*, προαίρεσις, deliberatio, voluntas, certum consilium. *Plin. l. 7. c. 45.* Destinatio exspirandi, & quatridui inedia major pars mortis in corpus recepta. *Id. l. 36. c. 14.* Destinatio mortis suprema. (Adde *Tacit. 2. Histor. c. 47.*) *Id. l. 3. c. 2.* Porticum ex destinatione & commentariis Agrippæ a sorore ejus inchoatam peregit. *Stat. in fin. epist. præfixæ l. 3. silvar.* Destinatio quietis. *Plin. l. 36. c. 15. circa med.* Fecit opus maximum æternitatis destinatione. *con intenzione, che durasse sempre.* ¶ Item determinatio, præfinitio. *Id. l. 8. c. 25. extr.* Depascitur segetes, destinatione ante determinatas in diem. *h. e.* cum antea determinaverit, & præfinierit, quas sit depasturus. *Liv. l. 32. c. 35. extr.* Nulli placere partium, quibus cessurus, aut non cessurus esset, destinatio. *Petron. in Satyr. c. 115. a med.* Quam longe a destinatione sua jacet! *h. e.* a loco, ad quem pervenire destinaverat.

DESTINATO, adverb. consulto, deliberate. *Sueton. in Cæs. c. 60.* Prœlia non tantum destinato, sed ex occasione sumebat.

DESTINATUS, a, um, *legato*, colligatus, alligatus. *Apul. l. 4. Metam.* Acceptum me loro ad ansulam quandam destinatum, cædendo confecissent. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Captus destinatusque pervenit Romam. Adde *Vitruvii* locum, supra in *Destina*. ¶ Item certus consilii, obstinatus, *costante, ostinato*. *Catull. carm. 8. ad se ips. v. ult.* At tu, Catulle, destinatus obdura. *Liv. l. 42. c. 48.* Consilia destinata ad bellum. *risoluto di far guerra.* ¶ Item deliberatus, constitutus, propositus, *risoluto, deliberato, proposto*. *Plin. l. 36. c. 15.* A destinato itinere digredi. *Curt. l. 3. c. 8. extr.* Destinata salubriter, omni ratione potentior fortuna discutit. ¶ Item definitus, certus, *determinato, prefisso*. *Cic. 5. Tusc. c. 22.* Ut vadem suum liberaret, præsto fuit ad horam mortis destinatam. *Id. 2. Tuscul. c. 2.* Certis quibusdam destinatisque sententiis quasi addicti & consecrati sunt. *Quintil. l. 3. c. 6. (al. 8.) ante med.* Certæ destinatæque personæ. ¶ Item addictus, assignatus, *destinato*. *Cic. 10. Fam. ep. 25.* Non est annus hic tibi destinatus. *Id. de Haruspic. resp. c. 3.* Desponsa & destinata laus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 72.* Ne tela in nostros operi destinatos conjicere possent. *Curt. l. 5. c. 10.* Destinatus ad obsequium omnia. *h. e.* promptus, & certo obsequuturus. *Quintil. l. 1. c. 1.* Puer huic spei destinatus. *h. e.* ut orator evadat. *Tacit. l. 4. Histor. c. 53.* Destinatos in aliquam rem. ¶ Absoluta *Curt. l. 7. c. 5. sub fin.* Adeo certo ictu destinata feriebat, ut aves quoque exciperet. *colse di mira*. *Liv. l. 38. c. 26. sub fin.* Quo densiores erant, hoc plura, velut destinatum petentibus, vulnera accipiebant. ¶ *Ex destinato* est ex deliberatione, dedita opera, consulto. *Sueton. in Calig. c. 43.* Res bellicas semel attigit, neque ex destinato, sed, &c. *Senec. l. 1. de clem. c. 6.* Peccavimus omnes, alii ex destinato, alii forte impulsi. Adde *lib. 6. de benef. c. 10. extr.*

DESTINO, as, avi, atum, a. 1. *legare, attaccare legando*, δέω, καταδέω, alligo, vincio, contineo: fortasse a *de*, & *teneo*, inserto *s*. *Vitruv. l. 5. c. ult.* Arcæ stipitibus robustis & catenis inclusæ in aquam demittendæ destinandæque firmiter. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 25.* Rates ancoris destinabat, ne fluctibus moverentur. *Id. l. 7. B. Gall. c. 22.* Falces laqueis destinare. ¶ Translate est consilio, deliberatione, voluntate addicere, assignare, & veluti obligare alicui rei, *destinare*, προορίζω. *Liv. l. 2. c. 54.* Destinare ad mortem. *Virg. 2. Æn. v. 129.* Composito rumpit vocem, & me destinat aræ. *Vellej. l. 2. c. 81.* Domos publicis usibus destinare. ¶ Item statuere, deliberare, quasi voluntatem suam ad certum aliquod consilium alligando, *stabilire, destinare, determinare*. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 33.* Infectis iis, quæ agere destinaverat. *Liv. l. 7. c. 33.* Mortem sola vinci destinaverant animis. *Phædr. in prol. l. 5. v. 1.* Cum destinassem operis habere terminum. *Sueton. in Tiber. c. 13.* Destinatum ei erat, nihil super ea re statuere. *Liv. l. 6. cap. 6.* Sibi destinatum in animo esse Camillo submittere imperium. *Id. l. 29. c. 20.* Quem juvenem civitas spe destinaverit, Annibalem ex Italia detracturum. ¶ Item præfinire, præstituere, *prefiggere, assegnare*. *Cic. Offic. 3. c. 10. sub fin.* Cum eorum alteri Dionysius diem necis destinavisset. *Liv. l. 33. c. 37.* Tempus & locum destinare ad certamen. *Cels. l. 3. c. 4. ante med.* Ubi ægrum triduo fatigaverat, quartum diem cibo destinabat. *Curt. l. 4. c. 8.* Octoginta stadiorum muris ambitum destinat. *Liv. l. 28. c. 24.* Regnum sibi Hispaniæ destinaverant animis. *Justin. l. 20. c. 1.* Omnes Italiam possidentes, hostes sibi destinaverat. ¶ Item eligere, *scegliere*. *Justin. l. 42. c. 4. sub fin.* Quem ex numero filiorum in locum Pacori regem destinet. ¶ Item mittere, *inviare*. *Sueton. in Galb. c. 16.* Legationem ad prætorianos cum mandatis destinaverunt, displicere Imperatorem in Hispania factum. *Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. 2.* Legatis, qui in provinciam destinati, revocandi domum suam jus datur. ¶ Item parare, moliri, *allestire*. *Sueton. in Cæs. c. 44.* De ampliando imperio plura in dies destinabat. ¶ Est etiam verbum jaculantium, & significat scopum præstituere, quem petas, *tirar di mira*. *Liv. l. 38. c. 29.* Non capita solum hostium vulnerabant, sed quem locum destinassent oris. Adde *Curt. l. 7. c. 5. sub fin.* Sic *destinare sagittas* apud *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. ult.* est ad scopum certo dirigere. ¶ Translate *Liv. l. 33. c. 28.* Palam ab suo comitatu ferebant interfectum: animis autem Zeuxippum auctorem destinabant cædis. *Tacit. 2. Histor. c. 1.* Multos destinare, donec unus eligatur. *Curt. l. 9. c. 7. extr.* Conjectum oculorum, quibus ut fur destinabatur, Dioxippus ferre non potuit. ¶ Item emendi, & ponitur pro acquirere, suum facere, constituto pretio, præsertim si arrhabo detur, *comperare, acquistare, far suo*. *Plaut. Epid. 3. 1. 112.* Ædes quanti destinat? Tr. talentis magnis totidem, quot, &c. *Id. Rud. prol. v. 45.* Minis triginta sibi puellam destinat, datque arrhabonem, & jurejurando alligat. *Cic. Fam. 7. ep. 23.* Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat, habebis: sin autem sententiam mutasti, ego habebo scilicet. *averai comperato per te*. Adde *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 146.* & *Plaut. Pers. 4. 3. 72.*

DESTITUO, is, ui, utum, a. 3. *piantare, porre, collocare*, καθίστημι, deorsum statuo, defigo, pono, colloco. *C. Gracchus* apud *Gell. l. 10. c. 3.* Palus destitutus est in foro, eoque adductus Marius virgis cæsus est. *Nævius* apud *Non. c. 4. n. 120.* In alto naves jubet destitui ancoris. *Curt. l. 4. c. 8.* Itaque mersa navis omnes destituit. *lasciò andare a fondo*. *Cæcil.* apud *Non. loc. cit.* Destituit omnes servos ad mensam ante se. *Plaut. Rud. 3. 5. 43.* Duo destituit signa hic cum clavis senex. *Cic. 5. Verr. c. 26. ad fin.* Alios in publico custodiri, alios destitui in convivio. *scil.* ad ludibrium. ¶ Item derelinquo, desero, *lasciar solo, abbandonare*, ἀπολείπω. *Plin. l. 9. c. 4.* Belluas reciprocans oceanus destituit. *Plaut. Men. 5. 2. 59.* Quid illam iratam abs te destituis? *Vellej. l. 2. c. 42.* Conata ejus metu suo destituit. *Cic. Phil. 5. c. 12.* Qui ne socii quidem fortunas nostras destituit, sed, &c. *lasciò in mano della sorte*. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 136.* Somnus me destituit. *Sueton. in Claud. c. 30.* Ingredientem poplites destituebant. *Curt. l. 8. cap. 10.* Vigor non destituit vultum. *Id. l. 7. c. 1.* Non memoria solum, sed etiam mens eum destituit. ¶ Item intermittere, *tralasciare*. *Liv. l. 8. cap. 34.* Rem inchoatam turpiter destituere. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 20.* Dicitur inceptam destituisse fugam. *Propert. l. 1. el. 20. v. 46.* Dryades solitos destituere choros. ¶ Item cessare. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 37.* his vita magistris Desituit quernа pellere glande famem. *Al. leg. desuevit.* ¶ Item deficere, *ribellarsi*. *Sueton. in Galb. c. 10.* Alarum altera, pœnitentia mutati sacramenti, destituere conata est. *Id. in Neron. c. 40.* Talem principem terrarum nobis tandem destituit. ¶ Item fallere, frustrari, fraudare, *defraudare*. *Horat. l. 3. od. 3. v. 21.* ex quo destituit deos Mercede pacta Laomedon. *mancò agli dei della mercede accordata, fallì*. V. *Destitutio*. *Plin. l. 8. ep. 3.* Erexi exspectationem tuam, quam vereor ne destituat oratio in manus sumpta. *Liv. l. 1. c. 41.* Simul, si spes destituat, alia præsidia molitur. *Colum. l. 4. c. 24. circa med.* Palmæ submittentur, quæ nec spem vindemiæ destituant, &c. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 40.* Inducere, decipere, destituere. ¶ Apud *Tertull. advers. Psych. c. 7. destituere se* est de suo statu ac dignitate descendere.

DESTITUTIO, onis, f. *abbandonamento*, ἀπόλειψις, actus destituendi, derelictio. *Sueton. in Domit. c. 14.* Epaphroditum condemnavit, quod post destitutionem, Nero, in adipiscenda morte, manu ejus adjutus existimabatur. *h. e.* postquam omnes Neronem destituerant, & contra eum defecerant. ¶ Speciatim dicitur cum non præstatur promissi fides, maxime in pecunia, *mancamento di parola, fallimento*. *Cic. pro Cluent. c. 26.* Capit consilium, ut pecuniam judicibus polliceatur, deinde eam postea supprimat, ut destitutione iratos Oppianico redderet. *Id. pro Quint. c. 5.* Destitutione illa perculsus Nævius, &c.

DESTITUTOR, oris, m. qui destituit. *Auct. Priap. carm.* 82. quod *Tibullo* tribui solet, & *Tertull. l. 2. ad Nation. c. 18.*

DESTITUTUS, a, um, *collocato, piantato, posto*, statutus, collocatus, positus, καθιστάμενος. *Varr. l. 1. R. R. c. 20.* Novellos cum quis emerit juvencos, si eorum colla in furcas destitutas incluserit, diebus paucis erunt mansueti. *Senec. de vita beata, c. penult.* Rupes in vadoso mari destituta. *Liv. l. 2. c. 12.* Ante tribunal regis destitutus. *Id. l. 10. c. 4.* Cohortes, quæ signa amiserant, extra vallum sine tentoriis destitutas invenit. *fatte alloggiare*. ¶ Item derelictus, *abbandonato*. *Cic. Attic. l. 15. ep. 18.* Ita sum ab omnibus destitutus, ut, &c. *Id. pro Quint. c. 16.* Viri boni, cum palam fraudantur, timide tamen istuc descendunt, vi ut necessitate coacti, sæpe illusi ac destituti. (V. *Destitutio*.) *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 3. ad fin.* Quorum ego consiliis, promissis, præceptis destitutus, in hanc calamitatem incidi. *Liv. l. 31. c. 24.* & *lib. 40. c. 47. ad fin.* & *Curt. l. 4. c. 3.* A spe destitutus. *Curt. l. 8. c. 6.* Tanta spe destituti, domos abeunt. *Id. l. 5. c. ult.* Barbari ducibus destituti. *restati senza*. *Justin. l. 4. c. ult.* Seu pudore male actæ rei, seu metu destitutæ spei civium. ¶ Absoluta *Sueton. in Galb. c. 11.* Consternatus destitutoque similis, non multum abfuit, quin vitæ renuntiaret. *destituito, disperato*.

DESTRANGULO, as, a. 1. idem quod Strangulo. Translate *Porc. Latro declam. in Catil. c. 24.* Destrangulandam penitus rempubl. ut tollendam cogitavit.

DESTRICTE, adverb. *precisamente*, aperte, omnino. *Claud. Imp. in tab. ænea Lugdun.* apud *Gruter. pag. 502. col. 2. lin. 31.* Sed destricte jam comatæ Galliæ causa agenda est. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 3.* Veritas Christiana destricte pronuntiat, Deus si non unus est, non est. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 3. leg. 13.* Hæc non passim admittenda sunt, neque destricte deneganda. Al. leg. *districte*.

DESTRICTIVUS, a, um, vim habens destringendi, discutiendi, purgandi.

gandi. *Cæl. Aurel. Acut. l. 2. c. 29.* Cucurbita cum scarificatione est genus adjutorii destrictivum.

DESTRICTUS, a, um, *strappato, staccato, svelto, levato via*, ἀποψηχθείς, stringendo detractus, avulsus, decerptus. *Quintil. declam. 12. c. 26.* Destricti ramis cibi. *Colum. l. 12. c. 47.* Semina fœniculi & lentisci destricta & purgata in urceolo habeto. *Grat. in Cyneg. v. 119.* tenero destrictas cortice virgas. ¶ *Destrictus ensis* est vagina nudatus, *sguainato, nudo, sfoderato*. *Horat. l. 3. od. 1. v. 17.* Destrictus ensis cui super impia Cervice pendet. *Liv. l. 27. c. 13.* Destrictis gladiis discinctos destituit. V. *Destringo*. ¶ Item deorsum, vel ab inferiore parte strictus. *Senec. ep. 101. ad fin.* Patibulo pendere destrictum. *Phædr. l. 2. fab. 5. v. 12.* Tunica ab humeris linteo Pelusio destricta. ¶ *Destrictum vulnus* est leve, & summam tantum cutem præstringens atque abradens. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 275.* Non mea sunt summa leviter destricta sagitta Pectora: descendit vulnus ad ossa meum. *Grat. in Cyneg. v. 364.* destricto levis est in vulnere nota. Al. scribunt per *di*. V. *Destringo*.

DESTRIGMENTUM, ti, idem quod strigmentum, seu ramentum. *Plin. l. 20. c. 3.* Destrigmentis, vel his impositis, vel seminibus. Alii leg. *de strigmentis* divisim.

DESTRINGO, is, inxi, ictum, a. 3. *spiccare, staccare, stroppare, svellere, tor via*, ἀποψήχω, καταψήχω, stringendo detraho, decerpo, avello, aufero. *Colum. l. 12. c. 47. post med.* Olivam manu destringere. & *lib. 4. c. 24. ante med.* Muscum destringere, & eradere. *Cato R. R. c. 37. sub fin.* avenam. *Martial. l. 12. epigr. 29.* medios lectos Mensarumque pedes. *Valer. Flacc. l. 7. v. 330.* Et quæ sanguinea lunæ destrinxit ab ira. *h. e.* abstulit, derasit, detraxit. ¶ *Destringere ensem* est e vagina educere: vel, si malis, vaginam gladio detrahere, *sguainare*. *Cic. 3. Offic. c. 31.* Confestim gladium destrinxit, juravitque, &c. Ita Eruditi plerique *Græv.* & *Gronov. uterque hic, Heins. ad Ovid. Drackenb. ad Sil. Bentlej. ad Horat.* &c. Alii, qui exponunt, pugno gladium valde stringere, malunt scribi *distringere*. ¶ Translate *Senec. 2. de Ira, c. 10.* In singulos severitas Imperatoris destringitur. *h. e.* exseritur, adhibetur. ¶ Est etiam *destringere* strigili radere, defricare, *fregare*: quod in balineis fiebat post unctionem. *Plin. l. 3. ep. 5. a med.* Dum destringitur tergeturque, audiebat aliquid, aut dictabat. *Martial. l. 14. epigr. 51.* cui lemma, *Strigiles*. Pergamus has misit curvo destringere ferro: Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. ¶ Item extergere. *Plin. l. 32. c. 9.* Horum jus traditur alvum exinanire, interanea destringere, omnia adaperire, renes purgare, &c. ¶ Item leviter ferire. *Ovid. 8. Metam. v. 382.* summum destringit arundo corpus. & *l. 10. v. 526.* Inscius exstanti destrinxit arundine pectus. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c. 37.* Quanto cum dolore laturi essent homines, destringi aliquid & abradi bonis, quæ, &c. *Phæd. l. 1. fab. 29. v. 2.* Contumelia destringere aliquem. *h. e.* præstringere, lædere. *Id. l. 4. fab. 6.* Destringere scripta alicujus. *criticare*. *Ovid. 2. Trist. v. 466.* Destrictus nota. *h. e.* notatus. *Id. 2. Trist. v. 563.* Non ego mordaci destrinxi carmine quemquam. ¶ Apud *eund. 4. Metam. v. 561. destringere æquora alis* dicuntur aves, quæ aquis super volitantes, adeo pennis perstringunt, ut contingant, plausuque particulam dissilire faciant. ¶ In multis ex allatis exemplis, ut dictum est, alii leg. *distringo*. Verum quoties detrahendi ratio aliqua significatur, rectius per *de*; cum stringendi, distinendi, distrahendi, &c. per *di* scribetur.

DESTRUCTIBILIS, le, &

DESTRUCTILIS, le, qui destrui potest. *Lactant. de ira Dei, sub fin.* Destructibilia sunt omnia, quæ manu fiunt. *Al. leg.* destructilia. *Prudent. in Ham. v. 346.* Ædem sibi ipse mente in hominis condidit, Solvi incapacem, posse nec destructilem. Al. per *di* scribunt utramque vocem.

DESTRUCTIO, onis, f. *distruzione*, κατάλυσις. *Sueton. in Galb. c. 12.* Civitates quasdam murorum destructione punivit. ¶ Translate *Quintil. l. 10. c. 5.* Destructio & confirmatio sententiarum.

DESTRUCTIVUS, a, um, adject. *distruttivo*. *Cæl. Aurel. Tard. l. 1. c. 4. ante med.* Destructivum adjutorium. *scilicet* morbi.

DESTRUCTOR, oris, m. qui destruit, *distruttore*. *Tertull. in Apolog. c. 46.* Rerum ædificator & destructor.

DESTRUCTUS, a, um, adject. dirutus, *distrutto*. *Sueton. in Vespas. c. 9.* Destructum funditus templum. ¶ Translate *Quintil. l. 8. c. 3.* Sordido nomine contemptum hominis, quem destructum volebat, auxit. *screditato, avvilito, infamato*. ¶ In quibusdam antiquis libris legitur & *distructus*.

DESTRUO, is, uxi, uctum, a. 3. *distruggere, rovinare*, κατακρημνίζω, ἀνατρέπω, quod structum erat, corrumpo, demolior, diruo, everto. *Cic. de Senect. c. 20.* Ut navem, ut ædificium, idem destruit facillime, qui construxit. *Virg. 4. Æn. v. 326.* Destruere mœnia. *Ovid. 5. Fast. v. 132.* Vetustas multa destruit. *Calpurn. ecl. 5. v. 36.* nec sint compendia tanti, Destruat ut niveos venalis caseus agnos. *h. e.* emaciet, corrumpat. *Stat. Theb. 12. v. 92.* crinemque manumque Destruit. *h. e.* diademate & sceptro spoliat. Contrarium est illud *Juvenal. sat. 6. v. 502.* Ædificat caput. ¶ Translate *Vellej. l. 2. c. 48. de Pompejo*. Qui si decessisset in Campania, defuisset fortunæ destruendi ejus locus. *h. e.* de gradu dignitatis & felicitatis dejiciendi. *Curt. in fi. l. 8.* Destruere magnitudinem alicujus. *Liv. l. 34. c. 3.* Si, quod cuiquam privatim officiet jus, id destruet ac demolietur, quid ottinebit, &c? *Quintil. l. 1. c. 10. (al. 18.) sub fin.* Destruere tyrannidem. *Id. initio l. 11.* Ornatus orationis, nisi fuerit accommodatus rebus & personis, non modo non illustrabit eam, sed etiam destruet. *la guasterà*. *Tacit. 1. Hist. c. 6.* Galbam invalidum senem Vinius & Laco contemptu inertiæ destruebant. *lo screditavano*. Sic *Quintil. l. 5. c. 7. ante med.* Destruere testem infamia criminum. *Petron. in Satyr. c. 100.* Destruens fortuna constantiam meam. *abbattendo*.

DESTROSUS pro *detrusus* legitur a quibusdam apud *Tertull. advers. Valentinian. c. 20.*

DESUB, præposit. composita ut *desuper, exante*, &c. & significat idem quod *sub*, cum motu de loco. *Flor. l. 2. c. 3.* Sic desub Alpibus, idest, desub ipsis Italiæ faucibus, &c. V. *Sub*.

DESUBITO, *all' improvviso*, ἐξαίφνης, idem quod subito, valde subito, derepente. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 12. n. 1.* Funus desubito esset ornatum. *Terent. Heaut. 4. 2. 6.* Ceucior, bolum tantum mihi ereptum tam desubito e manibus. *Plaut. Mostell. 2. 1. 63.* Quamvis desubito, facile est facere nequiter. Adde *Stich. 5. 4. 39.* *Lucret. l. 2. v. 265. & l. 3. v. 644.* & quæ multa congerit *Non. loc. cit.* ex *Titinn. Enn. Afran. Næv. Cæcil. Quadrigar. Lucil.* &c.

DESUBITO, as, a. 1. *Jul. Firmic. l. 3. c. 4. a med.* Etiam si eas artes fuerit largitus, easdem crebra eversione desubitat. *h. e.* subito destruit, evertit, obruit. Sed cave usurpes.

DESUBULO. V. *Desubulo*.

DESUCTUS, a, um, *succiato*, sugendo haustus. *Pallad. l. 1. tit. 37.* Arbores, quibus nulla amaritudo respondet, flore desucto.

DESUDASCO, is, n. 3. idem ac desudo. *Desudascitur* impers. *Plaut. Bacch. 1. 1. 33.* Hujusmodi palæstram, ubi damnis desudascitur.

DESUDATIO, onis, f. *sudore*, ἐφίδρωσις, actus desudandi, sudor. *Jul. Firmic. l. 3. c. 1.* Corpus hominis nimia desudatione dissolvitur. ¶ Translate *Martian. Capell. l. 6. pag. 189.* Desudatio curaque districtior aciem industriæ melioris obtudit. *h. e.* labor.

DESUDATUS, a, um, adject. valde sudatus, ut Desudatas militiæ excubias, *Sidon. l. 6. ep. 1.* Desudata judicia. *h. e.* summo labore exercita. *Claudian. in Paneg. Mall. Theod. v. 11.* ¶ Proprie *Prudent. Cathemer. 5. v. 117.* Illic & gracili balsama surculo Desudata fluunt.

DESUDO, as, n. 1. *sudare*, καθιδρόω, idem quod sudo, aut valde sudo. *Cels. l. 6. c. 6. sect. 29.* Lavari sæpe, ibique desudare. *Stat. l. 3. Theb. v. 277.* Perpetuis desudare caminis. *Manil. l. 5. v. 110.* in lusus agiles, agilemque vigorem Desudant. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 304.* morbus Corruptos Stygiam pestem desudat in amnes. *h. e.* veluti sudando defundit. ¶ Translate *Cic. de Senect. c. 11.* In his desudans atque elaborans, corporis vires non magnopere desidero.

DESUEFACIO, is, eci, actum, a. 3. *disvezzare*, a consuetudine abstraho. V. *Desuefactus*. ¶ *Tertull.* pro deponere usurpavit *de Pall. c. 4.* Indices custodesque dignitatis habitus, ut lenocinii factitandi impedimenta, sedulo quædam desuefecerant. *avean posto in disuso*.

DESUEFACTUS, a, um, *disvezzato, disusato*, ἀπεθισμένος, a consuetudine abstractus. *Cic. pro Cluent. c. 40.* Multitudinem jam desuefactam a concionibus, ad veteris consuetudinis similitudinem revocaverat.

DESUEFIO, fis, n. *disusarsi, lasciare l' usanza*, ἀπεθίζομαι, consuetudinem amitto, a consuetudine abducor. *Varr. 2. de R. R. c. 9. post med.* Sed minutatim desuefiunt.

DESUESCO, is, evi, etum, n. 3. *disvezzarsi, disusarsi*, ἀπεθίζομαι, desuefio, consuetudinem amitto. *Sil. l. 3. v. 575.* Gens ferri patiens, ac læta domare labores, Paulatim antiquo patrum desuescit honori. *Quintil. l. 3. c. 8. (al. 10.) extr.* Ne aliter quam dicturi sint, exerceri velint, & morari in desuescendis. ¶ Active *Apul. in Florid. n. 15. (al. l. 2. extr.)* Non in totum ævum vocem desuescebant. *h. e.* silentium servabant. Loquitur de discipulis Pythagoræ. ¶ Pro consuetudinem adimere, *disvezzare*. *Titinn.* apud *Non. c. 2. n. 199.* Parasitos amovi, lenonem abstertui ædibus, desuevi, ne quo ad cœnam exiret extra consilium meum.

DESUETUDO, inis, f. *disusanza*, ἀήθεια, actus desuescendi. *Liv. l. 1. c. 19.* Mitigandum ferocem populum armorum desuetudine ratus. *Callistrat. Dig. lib. 11. tit. & leg. 1.* Actiones in desuetudinem abierunt. *Julian. ibid. lib. 1. tit. 3. leg. 32.* Leges per desuetudinem abrogantur.

DESUETUS, a, um, *disvezzato*, qui non assuevit. *Liv. l. 8. c. 38.* Jampridem desueto Samnite clamorem Romani exercitus pati. *Virg. Æn. 1. v. 726.* resides animos desuetaque corda. *Id. 6. Æn. v. 814.* desueta triumphis Agmina. ¶ Cum accusativo more Græcorum. *Stat. 5. Theb. v. 231.* Ut fera, quæ placido rabiem desueta magistro, Tardius arma movet. ¶ Item res ipsa, cui quis non assuevit, *disusato*. *Virg. 2. Æn. v. 509.* Diu desueta arma. *Liv. l. 3. c. 38.* Cur ex tanto intervallo rem desuetam usurparent.

DESUGO, is, xi, ctum, a. 3. idem quod sugo, vel exsugo, *suggere, succhiare*, ἐκμυζάω. *Pallad. l. 1. c. 9.* Carbones, si qua fundentur ex poculis, velociter rapta desugent.

DESULTO, as, avi, atum, n. 1. *saltare*, desilio, salio. *Tertull. de Anim. c. 32.* Desultare mari.

DESULTOR, oris, m. *chi salta da un luogo all' altro*, κυβιστητήρ, μεταβάτης, qui ex uno in alium locum desilit. Itaque desultores dicebantur, qui arte & usu assueverant ex uno in alium equum, non intermisso cursu, desilire, ut spectatoribus in ludis voluptatem præberent. De quibus *Propert. l. 4. el. 2. v. 35.* Est etiam aurigæ species vertumnus, & ejus, Trajicit alterno qui leve pondus equo. *Varr. l. 2. R. R. c. 7. ad fin.* Peritus belli alios equos eligit ac docet, aliter quadrigarius ac desultor. *Liv. l. 23. c. 29.* Numidæ, quibus, desultorum in modum, binos trahentibus equos, inter acerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat: tanta velocitas ipsis, tamque docile equorum genus est. Adde *lib. 44. c. 9.* & *Manil. l. 5. v. 85.* Mutator equorum dicitur a *Valer. Flacco l. 6. v. 161.* ¶ Translate *Ovid. 1. Amor. el. 3. v. 15.* Non mihi mille placent: non sum desultor amoris. Tu mihi,

lii, si qua fides, cura percuris esis. *Senec. Suasor. 1. circa med.* Dellius, quem Messala Corvinus desultorem bellorum civilium vocat, quia ab Dolabella ad Cassium transiturus, *&c.* & a Cassio deinde transivit ad Antonium, novissime ab Antonio transfugit ad Cæsarem.

DESULTORIUS, a, um, ad desiliendum aptus, ut in voce præced. dictum est. *Sueton. in Cæs. c. 39.* Circensibus quadrigas, bigasque, & equos desultorios agitaverunt nobilissimi juvenes. *Cic. pro Mur. c. 27.* Qui mihi videtur prætorias candidatus in consulatum quasi desultorius in quadrigarum curriculum, incurrere. ¶ Translate *Apul. initio l. 1. Metam.* Desultoria scientia. *h. e.* magia, per quam homines ex una in aliam formam transmutantur, & quasi desiliunt.

DESULTRIX, icis, f. quæ desilit, instabilis, ut Desultrix virtus, *Tertull. adverf. Valentinian. c. penult.*

DESULTURA, æ, f. actus desiliendi. *Plaut. Mil. a. 3. 9.* Ne hodie maximum in malum cruciatum insiliamus. *Pa.* tu sali solus. non ego istam insulturam & desulturam nihil moror.

DESUM, dees, defui, n. anom. *mancare*, ἀπεῖναι, ἐλλείπειν, deficio, absum: a de privat. va, & *sum. Cic. 1. de Orat. c. 17. sub fin.* Quibus etiam si ingenium non maxime defuit, doctrina certe & otium defuit. & *l. 3. c. 4. extr.* Ut neque in Antonio deesset hic ornatus orationis, neque in Crasso redundaret. *Id. de clar. Orat. c. 67.* Et paucæ centuriæ ad consulatum defuerunt. *Id. pro Mil. c. penult.* Tibi nullum a me amoris officium defuit. *Id. Fam. 1, ep. 9 circa med.* Ut neque amicos, neque etiam alienioribus opera, consilio, labore deessem. ¶ Sequente infinito, *Tacit. 4. Histor. c. 21.* Nec deerat ipse vim principis complecti, nomen remittere. *Propert. l. 2. el. 16. v. 7.* Et mihi non desunt turpes pendere corollæ Semper, & exclusi signa jacere faces. Adde *Sil. l. 11. v. 50.* ¶ Et *ut, quominus, Capitolin. in Gord. III. cap. 31.* Nec defuit, ut Senatus de his rebus falleretur. *h. e.* accidit hoc quoque, ut, &c. *Tacit. 14. Ann. c. 39.* Nec defuit Polycletus, quominus ingenti agmine Italiæ gravis incederet. ¶ *Deesse officio suo* est officio suo non satisfacere, *mancar al suo dovere. Cic. 7. Attic. ep. 17. ad fin.* Sin bellum geretur, non deero officio, neque dignitati meæ. ¶ *Deesse occasioni*, & *deesse sibi* est opportunitatem rei bene gerendæ prætermittere. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 36.* Mihi ausculta: vide, ne tibi desis. (Adde *Fam. 5. ep. 12. post init.*) *Plin. l. 11. c. 25.* Nullo momento meditari cessat, ne quando desit occasioni. ¶ *Deesse alicui* est non opitulari; non defendere, cum possis, aut debeas, deserere. *Cic. pro Mur. c. 4. ad fin.* Ipse me existimarem nefarium, si amico; crudelem, si misero, superbum, si consuli deessem. *Id. 15. Attic. ep. 15.* Bruto certe meus nullo loco deero. ¶ *Non desunt*, sunt quidam. *Plin. l. 2. c. ult.* Nec defuere Geometræ, qui interpretarentur, &c. ¶ *Non deest*, licet, potest. *Sil. l. 6. v. 10.* nec cernere deerat Frustra seminecum quærentia lumina cælum. ¶ Pro abesse, *non trovarsi presente*, *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 6.* Huic convivio puer tuus defuit. *Id. Phil. 2. c. 29.* Cur ei bello propter timiditatem tuam defuisti? ¶ Pro *desim, is, it*, dixere olim *deserm, es, et. Cato R. R. c. 8.* Ne tremum desiet. ¶ Futurum infiniti est *defore*, & particip. *defuturus*, *Cic. 2. Agrar. c. 33.* Arbitrabantur, non defore, qui illa restituerent. *Id. Fam. 13. ep. 63.* Ne mihi superesse verba putes, quæ dixeram defutura. ¶ Si post *de* aliud *e* sequatur, sæpe a Poetis contrahuntur. *Virg. 10. Æn. v. 378* Deest jam terra fugæ: pelagus, Trojamne petemus? *Ovid. 1. Metam. v. 77.* Deerat adhuc, & quod dominari in cetera posset. *Virg. 7. Æn. v. 262.* Divitis uber agri, Trojæve opulentia deerit. *Sil. l. 7. v. 185.* & *Lucan. l. 9. v. 858.* Deesse tuos latices, &c. Adde *Sil. lib. 6. supra citat.* Aliquando dissolvuntur, prima etiam producta. *Stat. l. 10. Theb. v. 236.* Nec deest coeptis: unde hæc tam fera repente. & *lib. 8. v. 36.* Harmoniæ: nullis deest sua fabula mensis. Adde *lib. 12. v. 276.*

DESUMO, is, umpsi, umptum, a. 3. *assumere, pigliare*, προσλαμβάνειν, idem quod sumo, assumo, suscipio. *Liv. l. 4. c. 55.* Duo singuli singulos sibi consules asservandos desumunt. *Id. l. 7. c. 20.* & *l. 38. c. 45.* Populum R. sibi hostem desumere. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 81.* Ingenium, sibi quod vacuas desumsit Athenas, Et studiis annos septem dedit. Adde *Plin. l. 8. epist. 20.*

DESUO, is, a. 3. *Cato R. R. c. 21.* Cupam, qua fini in modiolos erit, utrinque facies imbricibus ferreis quatuor desues. *h. e.* colligabis, adstringes, firmabis.

DESUPER, *dal luogo superiore*, e loco superiore, ἄνωθεν. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 52.* Qui phalanges insilirent, & desuper vulnerarent. *Virg. 4. Æn. v. 122.* his ego nigrantem commixta grandine nimbum Desuper infundam. *Ovid. 3. Fast. v. 530.* ubi pro rigidis calamos statuere columnas. Desuper extentas imposuere togas. *Colum. l. 12. c. 16. sub fin.* Terram congerito, & modice desuper calcato. ¶ Item super, *supra*. *Virg. 1. Æn. v. 169.* tum silvis scena coruscis Desuper horrentique atrum nemus imminet umbra. *Lucan. l. 1. v. 688.* nunc desuper Alpis Nubiferæ colles, atque aeriam Pyrenen Abripimur.

DESUPERNE, idem quod desuper. *Vitruv. l. 10. c. 22. a med.* Temperatis ahena aqua fervente, & picis, desuperne contra capita hostium caventis. *Prima, altera, tertia adeo habent desuper.*

DESURGO, is, exi, ectum, n. 3. *sorgere*, idem quod surgo. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 77.* vides, ut pallidus omnis Cœna desurgat dubia? ¶ Apud *Scribon. Larg. compos. 142* sumitur pro ventris exonerandi causa secessum petere. Ejus verba sunt Tenesmus est irritatio ultimæ partis intestini directi, in quo sæpius lubet desurgere. & *compos. 140.* Cum coegerit desurgere, aqua calida supponatur.

DETACTUS, a, um, tactus. *Lucret. l. 3. v. 226.* neque detactum de pondere quidquam. Al. leg. *detractum*.

DETECTIO, onis, f. *scoprimento*, actus detegendi, ἀποκάλυψις. *Tertull. l. 4. adverf. Marcion. c. 36. ad fin.* Descendisse Jesum ad detectionem creatoris. *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 5. leg. 1. circa med.* Quæstionem sic accipimus, non tormenta tantum, sed omnem inquisitionem & detectionem mortis. *Plerique omnes leg.* defensionem.

DETECTOR, oris, m. *scopritore*, qui detegit, ἀποκαλύπτων. *Tertull. l. 4. adverf. Marcion. c. 36. e med.* Detector creatoris. *Id. adverf. Valentinian. c. 3.* Detector conscientiæ.

DETECTUS, a, um, *scoperto*, apertus. *Nepos in Attic. c. 20.* Cum ædes Jovis vetustate atque incuria detecta prolaberetur. *Virg. 10. Æn. v. 133.* Dardanius puer caput detectus honestum. *Ovid. Fast. 2. v. 301.* Nunc quoque detecti referunt monumenta vetusti Moris. *h. e.* nudi. *Cic. 4. Acad. c. 39.* Patefactus & detectus. Al. aliter leg. *Liv. l. 22. c. 43.* Detecta fraus. *Ulpian Dig. lib. 48 tit. 5. leg. 2* Detectus neotem deprehensum retinuisse. *Solin. cap. 30. (al. 43.) sub fin.* Hyacinthus proyensis perspicuitate detectior.

DETEGO, is, exi, ectum, a. 3. *scoprire*, ἀποκαλύπτειν, quod tectum erit, aperio, retego, denudo. *Plaut. Rud. 1. 1. 3.* Detexit ventus villam. *levò il tetto. Hirt. de B. Alexandr. c. 13.* Porticus, gymnasia, ædificia publica detegere. *Sueton. in Cæs. c. 81.* Detegere ossa alicujus. *dissotterrare. Lucan. l. 3. v. 128.* & *Sil. l. 13. v. 168.* Strictum propere vagina detegit ensem. *Ovid. 9. Metam. v. 169.* laceros artus & grandia detegit ossa. *Plaut. Epid. 1. 1. 63.* Detegetur corium de tergo meo, *h. e.* detrahetur. ¶ Translate *Liv. lib. 10. c. 4. ad fin.* Detegere insidias. *Ovid. 2. de ar. am. v. 428.* furtum. *Plaut. Mostell. 2. 3. 6* Tempestas mihi modestiam omnem detexit, tectus qua fui. *h. e.* detrisit. *Senec. ep. 96.* Intimos affectus suos alicui detegere. *Auct. Dial. de Oratorib. c. 25.* Simpliciter & ingenue detegere judicium animi sui. *Sueton. in Cæs. c. 17.* Consilia conjuratorum. *Lucan. l. 5. v. 312.* Detegit nobenes animos nil fortiter ausa Seditio. *Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.)* Mores quoque se, inter ludendum, simplicius detegunt. *si fanno conoscere*.

DETENDO, is, di, nsum, a. 3. *allentare, sciogliere*, relaxo; remitto, χαλάω: cujus contrarium est *tendo*, *Liv. l. 41. c. 3.* Nuntii tabernacula detendunt. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 85.* Signo profectionis dato, tabernaculisque detensis.

DETENSUS. V. in voce præced.

DETENTATIO, onis, f. idem fere quod detentio, possessio. *Ulpian. Dig. lib. 25. tit. 1. leg. 5.* Manebit maritus in rerum detentationem, donec ei satisfiat. Ita *Torrentin.* at *Haloand.* detentionem. V. *Detentio*.

DETENTATOR, oris, m. *detentore*, detentor. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 11. Cod. tit. 59. leg. 1.* Si quispiam fuerit detentator inventus, capitali sententia plectetur. *Impp. Justin. ibid. lib. 7. tit. 39. leg. 7.* Extranei suppositæ rei detentatores.

DETENTIO, onis, f. *detenzione*, detinendi actus. *Ulpian, Dig. lib. 43. tit. 24. (Torrentin. 23.) leg. un extr.* Dare alicui detentionem servitutis. *Id. lib. 4. tit. 6. leg. 15.* Bonæ fidei possessionis detentio. *Torrentin.* hic habet *detentatio*.

DETENTO, as, avi, atum, a. 1. *ritenere, occupare*, κατέχειν, frequentativum a *detineo*. *Impp. Arcad. Honor. & Theodos. lib. 7. Cod. Theodos. tit. 13. leg. 16.* Servi, quos militia armata detentat. *Venant. Fortun. lib. 11. carm. 21.* Nec volo nunc absens una detentet ut hora.

DETENTOR, oris, m. *detentore*, qui detinet. *Imp. Zeno lib. 8. Cod. tit. 4. leg. 10.* Possessionis alienæ detentores.

DETENTUS, a, um, *trattenuto*, a detineo. *Tacit. 2. Ann. c. 69.* Abire Syria statuit: mox Germanici valetudine detentus, &c.

DETEPESCO, is, ui, n. 3. teporem amitto, *raffreddarsi*. *Sidon. l. 5. ep. 17.* Non primo frigore autumnalis auræ detepescebat.

DETERGEO, es, & Detergo, is, ersi, ersum, a. 2 & 3. *forbire, nettare, levar via*, ἀπομάσσειν, idem quod tergeo, vel prorsus tergeo, a sordibus libero, purgo, abstergeo. *Colum. l. 6. c. 9.* Spongia labra deterget, & aquam frigidam præberi. *Id. de arborib. c. 15.* & *Plin. l. 17. c. 28.* Quoties falcem acueris, ea pelle falcem detergito. *Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 12. circa med.* Perticæ, quibus araneæ deterguntur. *Sil. l. 7. v. 534.* longum Detergere brum ferro. *Liv. l. 39. c. 44.* Detergere cloacas. *Sueton. in Aug. c. 28.* Fossas oblimatas detergere. *Id. in Ner. c. 24.* Sudorem frontis brachio detergere. *Colum. l. 7. c. 4.* Detergere & refrigerare oves. *Horat. l. 1. od. 7. v. 15.* Albus ut obscuro deterget nubila cælo Sæpe Notus. *Ovid. 13. Metam. v. 746.* lacrimas detersit pollice virgo. *Plaut. Men. 1. 1. 1.* Juventus nomen fecit Peniculo mihi, ideo quia mensam, quando edo, detergeo. *mangio tutto, e la netto.* ¶ Detergere venenum, *far passare*, inditum venenum visceribus depellere, & intestina detrahendo purgare. Legitur in lemmate *cap. 16. l. 17. Gellii*. ¶ Est etiam frangere, & evellere, *portar via, fracassare, rompere. Colum. l. 4. c. 26.* Vitis leviter curvabitur, neu deflexu frangatur, neve jam tumentes gemmæ detergeantur. *Id. l. 5. c. 5. a med.* Supervacuos palmites detergere. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 58.* Pluribus navibus adorirì singulas, aut remos transcurrentes detergere contendebant. (Adde *Liv. l. 28. c. 33. extr.* & alibi.) *Liv. l. 38. c. 5.* Arietibus muros quatiebat, asseribus falcatis detergebat pinnas. ¶ Translate est auferre, purgare. *Colum. l. 8. c. 10.* Detergere fastidia. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v. 191* & fœdo detergis sæcula victu. *Petron. in Satyr. c. 88* Helleborum animum detersit. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v. 27.* Et reliquum nitida detersit pollice somnum. *h. e.* ocellos leviter detergens excussit. *Cic. Attic. l. 14. ep. 10.* Quod quæris, jam ne ad centenos Cluvianum: adventare videtur; sed primo anno octoginta detersimus. *h. e.* quod quæris, an Cluvianum hortulum ad centena fructum reddiderit; primo anno octoginta in illo fructuum nos, detersimus, percepimus.

DETERIE PORCE, idest macilentæ. *Festus.*

DETERIOR, ius, & *superl.* Deterrimus, a, um, *inferiore, peggiore*, χείρων,

χείρων, inferior, vilior, pejor. Caret positivo, & deducitur a detero, is, quia quæ detrita sunt, viliora & pejora fiunt. Differt autem a pejor in eo, quod deterior sit a bono, inquit Non. c. 5. n. 37. & Serv. ad 4. Georg. v. 89. pejor vero a malo: hoc est deterior notat inter bona minus bonum, pejor inter mala magis malum. Nepos in Eumen. c. 3. extr. Ut equitatu potius dimicaret, quo plus valebat, quam peditatu, quo erat deterior. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 36. Magnam Cæsarem injuriam facere, qui suo adventu vectigalis sibi deteriora faceret. Cic. 14. Attic. ep. 11. Rem non fecit deteriorem; haud scio an fructuosiorem. & lib. 9. ep. 11. circa med. Cursare huc illuc via deterrima. Horat. l. 2. sat. 8. v. 44. Muræna deterior post partum carne futura. men saporita. Lucret. l. 4. v. 1272. Deteriore fit ut forma muliercula ametur. Enn. apud Cicer. 2. Tuscul. c. 5. In segetem sunt deteriorem datæ fruges. Plin. l. 34. c. 10. Deterior color. Id. l. 31. c. 10. Opsonia deteriora. Id. l. 19. in proœm. Linum deteriorem terram facit. Plaut. Epid. 3. 4. 10. Strenuiori deterior si prædicat suas pugnas. ou men valerose. Id. Merc. 5. 1. 9. Mores deteriores increbrescunt in dies. Liv. l. 25. c. 6. Deteriora conditione esse. Cic. pro Cæcin. c. 7. Deteriore jure esse, quam ceteres cives. & cap. 16. In judiciis deterior causa est eorum, qui, &c. Id. pro Quint. c. 5. Deteriore tempore auctionari. Id. de Harusp. resp. c. ult. Deterioris statu esse. Id. 2. de Legib. c. 6. extr. Theophrastus auctor haud deterior. Id. de Harusp. resp. c. 26. Unus omnium mortalium deterrimus. Ovid. 1. ex Pont. ep. 4. v. 1. Deterior ætas. Tacit. 13. Ann. c. 43. Deferre aliquid in deterius. Id. 4. Ann. c. 6. Mutatus in deterius. & 15. Ann. c. 64. Vulgus ad deteriora promptum.

DETERIORATUS, a, um, deteriorato, pejor factus. Symmach. l. 4. ep. 69. ad fin. Habita rei deterioratæ æstimatione. ¶ Verbum deterioro, as, est Claud. Mamert. de statu anim. l. 1. c. 3.

DETERIUS, adverb. peggio, pejus, χεῖρον. Cic. 1. de Fin. c. 3. Quædam de malis Græcis Latine scripta deterius. Lucce. ad Cicer. Fam. 5. ep. 14. Valeo, ut soleo; paululo tamen etiam deterius quam soleo. Horat. l. 1. sat. ult. v. 90. doliturus, si placeant spe Deterius nostra. h. e. minus. Sic Ascon. in proœm. Milonianæ ante med. Petebatque nihilo deterius consulatum. Horat. l. 1. ep. 10. v. 19. Deterius olera, aut miste. Plaut. Capt. 3. 5. 79. ita velis me, dicite, curarier, Ne qui deterius huic sit, quam cui pessime est. h. e. ne quis in ea hic pejus tractetur, quam qui pessime tractatur.

DETERMINABILIS, le, adject. qui determinari potest, ut Determinabilis materia, Tertull. advers. Hermog. c. 41.

DETERMINATIO, onis, f. termine, estremità, ὁρισμός, terminus, finis, definitio. Cic. 2. de nat. Deor. 1. 40. Extrema ora & determinatio mundi. Id. l. 1. de Invent. c. 52. Exitus & determinatio orationis.

DETERMINATOR, oris, m. qui determinat, & definit. Tertull. de Pudic. c. 11. Spiritus S. disciplinæ determinator.

DETERMINATUS, a, um, determinato, definitus. Plin. l. 28. c. 2. Imago templi scipione determinata in solo. Id. l. 8. c. 25. Depascitur segetes destinatione ante determinatas in diem. prefisse. Tertull. advers. Psych. c. 2. Dies jejunii determinati.

DETERMINO, as, avi, atum, a. 1. porre, e prescrivere i termini, determinare, ὁρίζω, terminos assigno, definio. Liv. l. 1. c. 18. Augur regiones ab oriente ad occasum determinavit. Plaut. Pœn. prol. v. 48. Determinare regiones, limites, confinia alicujus rei. Plin. l. 5. c. 27. ad fin. Asiam determinavit ab oriente Armenia minore, ab occidente Phrygia: Id. l. 4. c. 12. circa med. Mensuram Ponti alii quatuordecim centena septuaginta octo millia quingenta determinavere. ¶ Translate Cic. 3. de Orat. c. 44. Imperitus dicendi incondite fundit, quantum potest, & id quod dicit, spiritu, non arte determinat. la misura col fiato, non con arte. Sueton. in Galb. c. 15. Officio Senatorio biennii spatio determinaturus. Ascon. in Divin. Verr. c. 4. Judicium est res, quæ causam litemque determinat. decide, termina.

DETERO, is, trivi, tritum, a. 3. logorare, consumare, κατατρίβω, terendo deminuo, usu consumo. Plin. l. 33. c. 3. ad fin. Aurum quam minimum usu deteritur. Id. l. 17. c. 22. post med. Oculos vitis decuti, tractuque intrantium deteri. Plaut. Mercat. 5. 2. 111. Clementer, quæso: calces deteris. tu mi scalcagni. Tibull. l. 1. el. 10. v. 16. Deteret invalidos & via longa pedes. ¶ Item tundere, pestare, tritare. Colum. l. 1. c. 6. sub fin. Area optima est silice constrata, quod celeriter frumenta deteruntur. Plin. l. 27. c. 13. Herba cum maruit, deteritur. ¶ Translate est imminuere, auferre, sminuire, tor via. Horat. l. 1. od. 6. v. 10. Musa vetat Laudes egregii Cæsaris, & tuas Culpa deterere ingenj. Sil. l. 7. v. 247. quantum detritum est famæ! e è sminuito di concetto. Horat. l. 1. sat. 10. v. 78. de Lucilio. Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum, Detereret sibi multa, recideret, &c. Plin. l. 9. ep. 35. Nimia cura deterit magis, quam emendat. Tacit. 2. Hist. c. 76. ad fin. Si quid ardoris ac ferociæ habuit, popinis & comissationibus deteritur. ¶ Item absumere, consumere. Plaut. Merc. 1. 1. 56. ea, quæ ipsus optime Omnes labores invenisset perferens Amoris vi diffuoritari ne deteri.

DETERREO, es, ui, erritum, a. 2. distogliere, sconsigliare, dissuadere, rimuovere, sgomentare, ἀποτρέπω, ἀποτρέπω, terrendo, vel dehortando revoco, avoco, deduco, averto. Cic. 2. de Legib. c. 4. Lex est ratio ad jubendum & deterrendum idonea. Plaut. Amph. 2. 1. 9. Quin loquar, nullo modo me potes deterrere. Cic. Attic. l. 11. ep. 8. Neque te deterreo, quo minus id disputes. Id. ad Brut. ep. 15. ad fin. Sceleratos cives timore ab impugnanda patria deterrere. Id. de Harusp. resp. c. 9. Litteræ, quæ nostros animos deterrent atque avocant a religione. Id. ad Brut. ep. 9. Auctoritas tua me a nimio mœrore deterruit. & epist. 12. Nulla re a proposito deterrei. Id. Fam. 5. ep. 7. ante med. Te ut ad certam laudem adhortor, sic a dimicatione deterreo. Id. pro Quint. c. 4. Hominem multis verbis deterret, ne auctionetur. Terent. Phorm. prol. v. 3. Maledictis deterrere, ne scribat, parat. Cic. Verr. 1. c. 5. Nefarias ejus libidines commemorare, pudore deterreor. Id. 2. de Divin. c. 39. Deterrere aliquem de sententia. Brut. ad Cicer. Fam. 11. & ep. 11. Maledictis quempiam de suo statu deterrere. ¶ Cum ablat. sine præposit. Horat. de ar. Poet. v. 391. Silvestres homines sacer, interpresque deorum Cædibus, & victu fœdo deterruit Orpheus. Adde Lucan. l. 10. v. 375. ¶ Deterrere liberalitatem apud Cicer. 2. Offic. c. 18. est deterrere liberalem hominem, ne benigne largiatur, ἀποτρέπειν. Al. leg. deterere. ¶ Aliquando est arcere, prohibere, tener lontano. Liv. l. 4. c. 24. extr. Populi tanta indignatio coorta dicitur, ut vis a censoribus nullius auctoritate, præterquam ipsius Mamerci, deterreri quiverit. ¶ Item ejicere, depellere, cacciare: Claudian. de B. Get. v. 140. Pœnum Compressit Fabius: campo post ausus aperto Marcellus vinci docuit: sed tertia virtus Scipiadæ Latiis tandem deterruit oris. ¶ Cum accusat. rei pro impedire, avertere, vel dissuadere. Ovid. 8. Metam. v. 765. aliquisque ex omnibus audet Deterrere nefas, sævamque inhibere bipennem.

DETERRIME, adverb. pessimamente, χείριστα, pessime. Apul. l. 2. Metam. Deterrime versipelles. Al. leg. deterrima.

DETERRITUS, a, um, distolto, sconsigliato, rimosso, terrore, aut rationibus revocatus, deductus. Cic. Attic. l. 10. ep. 15. Se pudore deterritum ad me non venisse. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 6. Nemo necessitudine & amicitia te deterritum ab officio dicet. Ovid. 10. Metam. v. 600. Deterritus evento.

DETERSUS, a, um, forbito, nettato, levata via, abstersus, purgatus: a detergeo. Sil. l. 4. v. 12. detersa rubigine sævus Induitur ferro splendor. Petron. in Satyr. c. 135. Detersis curiose manibus. & cap. 22. Detersit paulisper oculis. Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 539. & solis radiis detersa removit nubila.

DETESTABILIS, le, detestabile, esecranda, βδελυκτός, abominabilis. Cic. 2. Offic. c. 5. Nulla tam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur. Id. 1. Offic. c. 17. Quo est detestabilior istorum immanitas, qui, &c. Id. 1. Phil. c. 14. Laudari, coli, diligi gloriosum est; metui vero, & in odio esse, invidiosum, detestabile. & Phil. 2. c. 26. Homo exsecrandus & detestabilis. Liv. l. 31. c. 44. Loca quoque, in quibus positum aliquid, inscriptumve honoris ejus causa fuisset, detestabilia esse.

DETESTABILITER, adverb. detestabilmente. Lactant. l. 5. c. 10. Quod nefarie, quod detestabiliter fecit.

DETESTANDUS, a, um, detestabile, ut Detestanda fraus, Tacit. 4. Ann. c. 69. detestanda tellus, Sil. l. 17. v. 435. sæva ac detestanda clamitare alicui, Tacit. 3. Ann. c. 23. detestanda vota, Id. 1. Hist. c. 50.

DETESTATIO, onis, f. intimazione fatta con testimoni, denuntiatio facta cum testatione, ut Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 40. definit. ¶ Detestatio sacrorum (cujus meminit Gell. l. 15. c. 27. ubi eam olim comitiis calatis fieri solitam fuisse docet) aliis dicitur denuntiatio facta heredi, ut ea sacra suscipiat, quæ hereditati adnexa sunt: aliis enumeratur inter modos interimendi sacra, hoc est quibus liberabatur heres a sacris iis suscipiendis, quæ alligata essent hereditati, quæ ipsi obvenerat: aliis creditur esse consecratio alicujus rei, vel loci, rite & solemniter facta, teste & adsentiente populo, & pontificibus approbantibus. Harum trium opinionum auctores quibusdam tantummodo conjecturis ducuntur, neque certum ullum habent idonei Scriptoris locum, quo suam quisque certo confirment. ¶ Est etiam invocatio dei in testem cum exsecratione & imprecatione malorum, ni fiat quod promittitur, giuramento con imprecazione. Liv. l. 10. c. 38. Primoribus Samnitium ea detestatione obstrictis. Id. cap. 41. vocat hoc idem diram exsecrationem, ac furiale carmen detestandæ familiæ compositum. Huc pertinent quæ habet Festus in Obtestatio. Obtestatio est cum deus testis in meliorem partem vocatur: detestatio cum in deteriorem. Sic apud Senec. ep. 117. a med. dicitur detestatio, qua sibi quis mortem imprecatur. ¶ Item exsecratio, abominatio, abbominazione, detestazione, βδέλυγμα. Cic. pro Dom. c. 55. Detestatio scelerum. Gell. l. 2. c. 7. Ea tamen, quæ obsequi non oportet, leniter & verecunde ac sine detestatione nimia declinanda sunt. & cap. 6. Detestatione exsecrationeque totius generis humani dignus esset. Id. l. 12. c. 1. Publica detestatione communique odio dignus. Id. l. 2. c. 6. Hominis scelerati detestationem facere. Plin. l. 15. c. 30. Laurus manifesto abdicat ignes crepitu & quadam detestatione. ¶ Item testium abscissio. Apul. l. 7. Metam. Equos ferocissimos, adhibita tali detestatione, mansuetos factos.

DETESTATOR, oris, m. qui detestatur. Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 27. Detestator legis. Adde advers. Psych. c. 2. & de spectac. c. 15.

DETESTATUS, a, um, adject. passivæ signific. detestato, abbominato. Horat. l. 1. od. 1. v. 24. Bella matribus detestata. ¶ Apud JCtos detestatum est testatione denuntiatum, ut Cajus docet Dig. lib. ult. tit. 16. leg. 238.

DETESTOR, aris, atus sum, dep. 1. chiamar in testimonio, idem quod testor, aut valde testor, obtestor. Plaut. Men. 5. 2. 61. Summum Jovem, deosque detestor. ¶ Item abscoti, testibus adhibitis, denuntio, intimare con testimoni. Paul. Dig. lib. ult. tit. 16. leg. 39. ubi al. leg. attestari. V. Detestatio. ¶ Item malum alicui imprecari, deos testes ciendo, exsecrari. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 30. Omnibus precibus Ambiorigem detestatus, qui ejus consilii auctor fuisset. Liv. l. 10. c. 41. Furiale carmen detestandæ familiæ compositum. Id. l. 39. c. 10. In caput alicujus detestari minas & pe-

pericula. Adde *Plin. l. 2. ep. 20.* ¶ De *secris detestandis* librum scripsit *Serv. Sulpic.* teste *Gell. l. 6. c. 12.* de quo V. in *Detestatio*. ¶ Item universim exsecrari, abominari, *maledire, detestare, abbominare*, ἀποτρέπομαι. *Cic. 8. Phil. c. 2. extr.* Proximi belli civilis ignoro causam, detestor exitum. *Nepos in Timol. c. 1.* Eum fratricidam impiumque detestans. *Tacit. 2. Hist. c. 35.* Detestari causam & auctorem cladis. ¶ Item deprecari, amoliri, avertere, *pregare, che stia lontano*, deos invocando. *Cic. in Pison. c. 40.* Omnes memoriam consulatus tui, facta, mores, faciem denique, ac nomen a republica detestantur. *Id. 4. Phil. c. 4.* O dii immortales avertite & detestamini, quæso, hoc omen. *Id. 1. Catil. c. 11.* Ut a me quendam prope justam patriæ querimoniam detester ac deprecer. *Id. in fi. l. 1. de nat. deor.* Quæque dixerit de diis immortalibus, invidiæ detestandæ gratia dixisse. ¶ Passiva significatione *Apul. in Apolog.* Neque gravius est in cubiculo despui, quam in splendidissimo cœtu detestari. Adde *Augustin. epist. 255. ad Macrob.*

DETEXO, is, xui, xtum, a. 3. *tessere*, ὑφαίνω, idem quod texo, contexo, vel texendo absolvo. *Titinn.* apud *Non. c. 1. n. 3.* Quæ inter decem annos nequisti unam togam detexere. *Virg. Ecl. 2. v. 72.* Viminibus & molli junco aliquid detexere. *Hygin. fab. 126.* Cum telam detexuero, nubam. ¶ Allegorice *Plaut. Pseud. 1. 4. 7.* Neque exordiri primum unde occipias, habes, neque ad detexundam telam certos terminos. *Id. Amph. 1. 1. 138.* Illic hoc homo denuo vult pallium detexere. *Vetus Poeta* apud *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 27.* Nunc ego te ab summo jam detexam exordio. *h. e.* describam verbis te & mores tuos. *Sulpicia in Satyra*, *v. 2.* Fabellam permitte mihi detexere paucis. *h. e.* narrare, describere.

DETEXTUS, a, um, *tessuto*, *o finito di tessere*, ὑφανθείς, contextus, vel texendo absolutus. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 15.* fiscella levi detexta est vimine junci. *Ulpian. Dig. lib. 32. tit. 68.* Linum netum, quodque in tela est, quod nondum est detextum. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c. 38.* Reperiunt ea, quibus ante exorsa, & potius detexta prope retexantur. *compiute*, *finite*.

DETINEO, es, ui, entum, a. 2. *trattenere*, *tenere*, *ritardare*, κατέχω, idem quod teneo, moror, occupo. *Terent. Eun. 2. 2. 49.* Detineo te: fortasse tu profectus alio fueras. *Id. Phorm. 4. 1. 8.* Pol me detinuit morbus. *Plaut. Pæn. 1. 2. 190.* Ne incommodus nobis sit, nam detinet nos de nostro negotio. *Id. Rud. 1. 25.* Eo vos amici detinui diutius. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 12.* Nostræ naves tempestatibus detinebantur. *Lentul. ad Consules &c. Fam. 12. ep. 15. circa med.* Detinere quempiam, & demorari. *Plin. l. 18. c. 7. a med.* Detinentibus terrae ovibus. *Id. l. 15. c. 3.* Detinere locum. *occupare*. ¶ Translate *Auct. ad Herenn. in fi. l. 3.* Cum aliquo majore negotio detinemur. *Ovid. 5. Trist. el. 7. v. 39.* Detineo animum studiis, & fallere dolores. *divertire*. *Id. 2. Trist. v. 520.* poemata mea sæpe oculos detinuere tuos. *Id. 5. Fast. v. 386.* Detinere manus in modis lyricis. *occuparsi nel suono della cetra*. *Id. 1. Metam. v. 682.* & euntem multa loquendo Detinuit sermone diem. *Id. 4. ex Pont. ep. 10. v. 67.* Detinui tempus cumsque fefelli. *Horat. l. 1. od. 33. v. 14.* Me grata detinuit compede Myrtale. *mi legò*. *Id. l. 1. ep. 2. v. 5.* Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi. *se non hai altro che fare*. *Cic. 2. de Invent. c. 45.* Detineri in alienis negotiis. *Plin. l. 14. in proœm.* Circa alia mentes hominum detinentur. *Cic. Attic. l. 10. ep. 1.* Detinere aliquem suspensum. *Al. leg.* tenere. ¶ Cum ablat. & præposit. *a* vel *ab*. *Sallust. in Catil. c. 4.* A quo incepto studio me ambitio mala detinuerat, eodem regressus statui res gestas populi R. perscribere. *Id. orat. 1. ad Cæs. de rep. ordin. c. 7.* Uti plebes habeat negotia sua, quibus ab malo publico detineatur.

DETONAT, abat, uit, impers. 1. *cessa di tonare*, tonare cessat. *Ovid. 2. Trist. v. 35.* ubi detonuit strepituque exterruit orbem, Purum discussis aera reddit aquis. ¶ Translate *Virg. 10. Æn. v. 809.* Æneas nubem belli, dum detonet, omnem Sustinet. *h. e.* impetum pugnantium sustinet, donec defervescat. *Servius*. *Valer. Flacc. l. 4. v. 294.* furentemque Oebalidem prima refugit, dum detonet, ira. *Quintil. l. 12. c. 9.* Nam cum illa dicendi vitiosa jactatio inter plausores suos detonuit, resurgit veræ virtutis fortior fama. *Petron. in Satyr. c. 17.* Ut ergo tam ambitiosus detonuit imber, retexit caput. *h. e.* ut cessavere lacrymæ. ¶ Sunt qui ita exponunt vim verbi, ut sit idem quod tonat, vel valde tonat: pro quibus facit *Flor. l. 1. c. 17.* Captisque superioribus jugis, in subjectos suo jure detonuit. & *l. 2. c. 6.* Ac primi quidem impetus turbo valido statim fragore detonuit. Adde *lib. 3. c. 21.* & *lib. 4. c. 2.* Huc & locum *Ovidii* allatum trahere licet.

DETONDEO, es, detondi, *& olim* detotondi, onsum, a. 2. *tosare*, *tagliare*, ἀποκείρω, idem quod tondeo, vel probe tondeo, cædo, seco. *Colum. l. 7. c. 4. ad fin.* Considerare tempestates, quibus ovis neque frigus, si lanam detraxeris, neque æstum, si nondum detonderis, sentiat. *Id. l. 4. c. 24. post med.* Quidquid e tenero processit, parcius detondetur, quoniam fere conjunctam gerit ab latere gemmam. *Varr.* apud *Priscian. l. 9. pag. 868. Putsch.* Detotonderat forcipibus viticarpiferis. ¶ Translate *Enn. ibid.* Et detondit agros lætos, atque oppida cepit. *h. e.* vastavit. Al. leg. *Et detotondit*: alii rectius: *deque totondit* per tmesim. *Nemesian. Ecl. 1. v. 6.* dum felices hædi, dum gramina vaccæ Detondent. *h. e.* carpunt, depascuntur.

DETONSO, as, a. 1. frequentat. a detondeo. *Fab. Pict.* apud *Gell. l. 10. c. 15.* Capillum Dialis, nisi qui liber homo est, non detonset.

DETONSUS, a, um, *tosato*, *tagliato*, tonsus, cæsus. *Colum. l. 7. c. 4. ad fin.* Ovia detonsi. *Ovid. 6. Fast. v. 219.* Detonsi crines. *Id. 3. Fast. v. 237.* Arboribus redeunt detonsæ frigore frondes. *Propert. l. 4. el. 8. v. 15.* Detonsi manni. *h. e.* peni, & ornati. Al. leg. *detonsi anni*, h. e. ætas qua primum coma a pueris & puellis deponitur.

DETORNATUS, a, um, *lavorato al torno*, torno politus. Translate *Gell. l. 9. c. 8.* Hanc sententiam memini a Favorino detornatam inclusamque verbis his paucissimis.

DETORNO, as, avi, atum, a. 1. *lavorare al torno*, ἀποτορνεύω, ex materia quapiam torno aliquid efficio. *Plin. l. 13. c. 9.* Ea quæ veteres detornant anulos.

DETORQUEO, es, orsi, ortum, a. 2. *torcere*, *piegare*, *volgere*, ἀποστρέφω, deorsum, vel in aliam partem torqueo, deflecto, curvo. *Cic. 5. Tuscul. c. 20.* Eum ipsum ponticulum, cum forem cubiculi clauserat, detorquebat. *Virg. 5. Æn. v. 832.* una ardua torquent Cornua (*antennarum*) detorquentque. *Id. 9. Æn. v. 745.* Detorquere hastam. *h. c.* aliorsum deflectere hastam jactatam. *Id. 11. Æn. v. 765.* habenas. *Id. 4. Æn. v. 196.* cursum ad aliquem. *volgere*. & *l. 5. v. 165.* proram ad undas. *Horat. l. 2. od. 12. v. 25.* cervicem ad oscula. *Valer. Flacc. l. 4. v. 684.* valido qui robore tauros Sub juga, & invito detorquet in illa cornu. *Id. l. 1. v. 120.* Detorquere oculos ad undas. *Ovid. 6. Metam. v. 515.* & nusquam detorquet lumen ab illa. *Cic. de Univ. c. 7.* Detorquere a latere in dextram partem. *Colum. l. 5. c. 6. ante med.* Paulatim ramuli ejus manu detorquentur. ¶ Translate *Horat. l. & fer. 2. v. 54.* frustra vitiam vitaveris illud, Si te alio pravus detorseris. *Cic. pro Cæl. c. 9. extr.* Flectere, & detorquere voluntatem. *Id. 2. Offic. c. 10.* Voluptates, blandissimæ dominæ, majores partes animi a virtute detorquent. *Plin. in Paneg. c. 81.* Quem copiæ principales ad segnitiem luxumque non detorquent. *Id. l. 1. ep. 8.* Recte facta detorquere & carpere. *interpretar male*. *Liv. l. 42. c. 42.* Calumniando detorquendoque omnia, suspecta & invisa efficere. *Senec. epist. 13. a med.* Detorquere in pejus verbum aliquod dubiæ significationis. *Tacit. Ann. 1. c. 7.* Verba & vultus in crimen detorquens. *Quintil. l. 8. c. 3. circa med.* Detorquere sermonem in obscœnum sensum.

DETORSUS, a, um, detortus. *Cato* apud *Priscian. l. 9. pag. 872. Putsch.* Marrucini vocantur, de Marso detorsum nomen.

DETORTUS, a, um, *torto*, *piegato*, κατακαμφθείς, tortus deorsum, vel in aliam partem, deflexus. *Plin. l. 8. c. 52.* Cauda in dexterum detorta. *Cic. 3. de Fin. c. 5.* Est nemo, quin aptas malit & integras omnes partes corporis, quam imminutas, aut detortas. *Colum. l. 3. c. 10.* Prave detorta, & inveterata opinio rusticorum. *Horat. de ar. poet. v. 52.* Et nova factaque nuper habebunt verba fidem, si Græco fonte cadent, parce detorta. *h. e.* translata in Latinam rationem. *Quintil. l. 8. c. 3. circa med.* In obscœnum intellectum sermo detortus.

DETORREO, es, ui, a. 2. idem quod torreo, aut valde torreo. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Invidia nuper conflata, cujus me paulo incautiorem flamma detorruit.

DETRACTATIO, onis, f. detrectatio. *Tertull. de patient. c. 3.* Detrectatio fidei.

DETRACTATOR, V. *Detrectator*.

DETRACTATUS, a, um, adject. *castrato*, *effeminato*, ut Detractata & exserta sententia, *Tertull. ad Uxor. l. 2. c. 2.*

DETRACTATUS, us, m. tractatus. *Tertull. de Spectac. c. 3.* Convertamur magis ad nostrorum detractatus.

DETRACTIO, onis, f. *il togliere*, ἀφαίρεσις, ablatio. *Cic. 2. de Divin. c. 21. ad fin.* Imagines in marmore efficiuntur detractione. *Id. 3. Offic. c. 6.* Non magis est contra naturam morbus, aut egestas, quam detractio, aut appetitio alieni. *Id. ibid. c. ult.* Detractio doloris. *Cels. l. 4. c. 4.* Detractio sanguinis. *cavata di sangue*. ¶ Est etiam medicorum verbum, quo significatur vitiosi humoris, excrementorumque vel vomitu, vel per alvum, vel alia ratione dejectio aut etiam sanguinis missio. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Tussis, pleuritis, phthisis, & cetera, quæ non detractionibus, sed adjectionibus curantur. *Plin. l. 26. c. 44. & l. 22. c. 25.* Datur in vino dulci ad detractiones. *Scribon. Larg. compos. 101.* Detractione ipsa levat. *Cic. de Univ. c. 6.* Detractio confecti & consumpti cibi. *h. e.* per inferna dejectio.

DETRACTO, as, a. 1. *trattare*, idem quod tracto. *Tertull. de veland. virgin. c. 8.* Nec detractamus, quare non & puerum nominarit. ¶ Apud *Fest.* *detractare* est male tractare: ubi alii mallent legere *detrectare*. V. *Detrecto*.

DETRACTOR, oris, qui detrahit, obtrectator, maledicus, *detrattore*. *Tacit. Ann. 11. c. 11.* Ipse haudquaquam sui detractor, unam omnino anguem in cubiculo visam, narrare solitus est. V. *Detrectator*.

DETRACTUS, us, m. idem quod detractio. In ablat. casu *Senec. Suasor. 7. ad fin.* Detractu aut adjectione syllabæ.

DETRACTUS, a, um, adject. *detratto*, *levato*, *tolto*, ut Detractum lumen solis, *Lucret. l. 5. v. 979.* Detracta ex verbis littera, *Gell. l. 2. c. 20.* Equites detracti equis, *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 42.* Scutum militi detractum, *Id. ibid. l. 2. c. 15.* Detracta vestis, *Cic. de clar. Orat. §. 75.* Detracti de homine sensus, *Id. 1. de Fin. c. 9.* Detractus sanguis, *cavato*, *Plin. l. 28. c. 9. sub fin.* &c.

DETRAHO, is, axi, actum, a. 3. *tirar giù*, *tor via*, *levare*, ἀφαιρέω, ἀποσπάω, deorsum traho, deduco, despicio. *Petron. in Satyr. c. 12.* Detrahere humeris laciniam. *Plaut. Asin. 1. 1. 79.* Detrahere alicui vestimenta. *Id. Truncul. 3. 1. 7.* Detrahere sibi crumenam de collo. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 45.* E mulis stramenta detrahere. & *lib. 2. c. 21.* Scutis detrahere tegumenta. *Liv. l. 22. c. 47.* Vir virum amplexus detrahebat equo. *Id. l. 38. c. 47.* Detrahere coronam capiti. *Colum. l. 12. c. 43.* uvam viti. *Sueton. de clar. Rhetor. c. 6.* aliquem pedibus e tribunali. *Cic. de Harusp. resp. c. 13.* sacerdotem

ab aris. *Curt. l. 5. c. 4. sub fin.* aliquem ad terram. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2.* ex cruce. *Senec. epist. 102. a med.* Philosophiam ex sua majestate in angustias. ¶ Adhibetur etiam generatim pro auferre, adimere, *levare, togliere*. *Terent. Heaut. 1. 1. 72.* Accurrunt servi, soccos detrahunt. *Id. ibid. 4. 1. 38.* De digito detrahere annulum. *Cic. post redit. ad Quirit. c. 8.* Mihi quod potuit vis & injuria detrahere, eripuit, abstulit, dissipavit. *Id. 2. de Divin. c. 37.* Cæsar Dejotaro detraxit Armeniam a Senatu datam. *Id. 3. Offic. c. 5.* Detrahere alteri, & sibi assumere. *Curt. l. 8. c. 4. ad fin.* Pudorem victis, victoribus superbiam detrahere. *Sallust. in orat. Philip. contra Lepid.* Vobis dignitas, illi metus detrahitur. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 5.* Detrahere alicui auxilia. *Cic. 3. Tuscul. c. 31.* alicui opinionem. *Id. post redit. ad Quir. c. 2. extr.* Non solum calamitatem mihi detraxisse, sed etiam dignitatem auxisse videmini. *Id. 6. Verr. c. 11.* Honorem debitum detrahere alicui. *Quintil. l. 5. c. 7. ad fin.* fidem dictis. *Colum. l. 8. c. 9.* Turtures prohibeantur volare, quia si id faciant, corpori detrahunt. *si smagrano*. ¶ Aliquando est simpliciter trahere, pertrahere, *tirare*. *Hirt. de B. Afric. c. 10.* Naves, quas potuit Cæsar ad terram detrahit. *Lucan. l. 3. v. 21.* Detrahere in cladem fato damnata maritos. *Cic. pro Mil. c. 14.* Detrahere in judicium. *Al. leg.* attrahere. *Id. pro Cluent. c. 64.* ad accusationem. ¶ Item haurire, *cavare*. *Colum. l. 6. c. 14.* Ex auricula sanguinem detrahere. *Id. l. 7. c. 5. circa med.* Sub oculis & de auribus detrahere sanguinem. ¶ Est etiam Medicorum verbum, ut in *Detractio* dictum. *Plin. l. 27. c. 7.* Absinthium bilem detrahit, urinam ciet. *purga*. *Cels. l. 2. c. 10. extr.* Si sanguis rubere cœpit, satis materiæ detractum est. *Scribon. Larg. compos.* 135. Detrahere materiam per alvum. ¶ Ponitur & pro abstrahere, *staccare, distorre*. *Cic. Fam. 5. ep. 2.* Egi cum uxore tua, ut eum ab illa injuria detraheret. *Al. leg.* deterreret. *Id. de Provinc. Consul. c. 8.* Illum inimicum ex Gallia sententiis suis non detrahebant. ¶ Sæpe significat obloquendo deminuere, auferre de existimatione, obtrectare, famam lædere, *dir male, sparlare, detrarre*. *Nepos in Chabr. c. 3.* Libenter de his detrahunt, quos eminere vident altius. *Cic. 15. Attic. ep. 11.* Ille in Achaja non cessat de nobis detrahere. Adde *in Pison. c. 29.* & *lib. 1. Offic. c. 37. ad fin.* ¶ Et universim *detrahere de re quopiam* est auferre, eamque deminuere. *Cic. Fam. 3. epist. 8.* Detrahere de fama alicujus. *Id. 1. de Orat. c. 9.* de gloria cujuspiam. *Nepos in Timol. c. ult.* de rebus gestis alicujus. *Id. in Timoth. c. 4.* Multæ novem partes detraxit. *Cic. 3. Verr. c. 9.* De suo jure & commodo detrahere. *Id. Attic. l. 10. c. 5.* de summa. ¶ Absolute *Nepos in Eumen. c. 1.* Multum ei detraxit, quod alienæ erat civitatis. *gli tolse, gli pregiudicò*. ¶ Detraxe pro *detraxisse* est *Plaut. Trin. 3. 3. 15.*

DETRECTATIO, onis, f. *rifiuto, scusa di non fare*, actus detrectandi, ἀνάδυσις. *Liv. l. 6. c. 38.* Romani ad edictum sine detrectatione convenere. *Id. l. 3. c. 69.* Detrectatio militiæ. *Plin. l. 18. c. 6.* Detrectatio heredis. *ripudio dell' eredità*.

DETRECTATOR, oris, m. *chi fugge o ricusa*, ἀναδύτης. *Liv. l. 34. c. 15.* Cato haud sane detrectator laudum suarum. *Jac. Gronov.* testatur in MSS. esse *detractor*. *Petron. in Satyr. c. 117.* Mercenarius Corax, detrectator ministerii. & *Auson. Edyll. 2. v. 51.* Ipse nec affectans, nec detrectator honorem. Apud *Petron.* & *Liv.* alii leg. *detractator*.

DETRECTO, as, avi, atum, a. 1. *rifiutare, ricusare*, ἀπομάχομαι, recusare, defugere, devitare: a *de* privativa, & *tracto*. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 7. v. 15.* Taurus detrectat aratrum. *Quintil. l. 2. cap. 1.* Detrectare officia sua. *Sueton. in Tiber. c. 25.* Quidam etiam detrectabant principem non a se datum. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 14.* Detrectantes militiam. *Curt. l. 6. cap. 10.* Detrectare imperium. *Id. l. 8. c. 21.* munus. *Id. l. 3. c. 8.* certamen. *Gell. l. 20. c. 1. circa med.* fidem. *h. e.* nolle præstare. *Paul. Dig. lib. 37. tit. 14. leg. 19.* Tutelam administrare detrectans. *Arnob. l. 6. pag. 202.* Stupiditas quæ tanta est (detrecto enim dicere cæcitatem) rerum existimare naturas formarum qualitate mutari. *non voglio*. ¶ Significat etiam detrahere, obtrectare, καταλαλεῖν, *detrarre*. *Sallust. in Jug. c. 57. extr.* Adversæ res etiam bonos detrectant. *Ovid. de remed. Amor. v. 365.* Ingenium magni livor detrectat Homeri. *Id. 4. Trist. el. ult. v. 123.* Livor detrectat præsentia. *Liv. l. 38. c. 49.* Invidia detrectat virtutes, & corrumpit honores, & præmia earum. *Ovid. 2. Trist. v. 336.* Et tamen ausus eram (*scribere, Cæsar, res a te gestas*) sed detrectare videbar: Quodque nefas, damno viribus esse tuis. *h. e.* tractando imminuere. *Id. Metam. 5. v. 246.* Detrectare laudem alicujus. Adde *Flor. l. 4. c. 2.* ¶ In locis *Ovidii* allatis al. leg. *detracto*, quod apud *Tacit.* quoque (seu quicumque auctor est) *in dial. de Oratorib.* non semel, & apud *Lactant. de mortib. persecut. c. 9. & 10.* item apud *Tibull. l. 1. el. 7. v. 44.* & *Propert. l. 2. el. 2. v. 21.* eadem variatione legitur. *Festus* autem *detracto* exponit *male tracto*. V. *Retracto*.

DETRIMENTOSUS, a, um, *dannoso*, βλαβερός, qui affert detrimentum. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 33.* Etsi a bello atque hoste discedere detrimentosum esse existimabat.

DETRIMENTUM, i, n. proprie significat actum deterendi, abradendi, deminuendi. *Apul. l. 6. Metam.* Curtus limæ tenuantis detrimento conspicuus, & ipsius auri damno pretiosus. ¶ Fere sumitur pro damno, amissione, jactura, *scapito, perdita, danno*, βλάμμα, βλάβη. *Hirt. de B. Alex. c. 49.* Jacturæ & detrimenta rei familiaris. *Cic. 1. de Legib. c. 19.* Propter damna aut detrimenta. (V. *Damnum*.) *Id. 3. de Fin. c. 20.* Emolumenta, & detrimenta, quæ ὠφελήματα, & βλάμματα appellant. *Id. pro leg. Manil. c. 6.* Accipere detrimentum in aliqua re. *Id. 6. Verr. c. 9. Nepos in Cat. c. 2.* & *Senec. de tranquill. c. ult. a med.* Facere detrimentum. *h. e.* subire, damnum facere. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 2.* Inferre detrimenta. *Cic. 1. de Orat. c. 9.* importare publicis rebus. *Nepos in Attic. c. 2.* afferre rei familiaris. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44.* Esse alicui ornamento & præsidio, non detrimento. *August.* apud *Sueton. in ejus vita, c. 71.* Ex magnis detrimentis præter spem paulatim retractus est. *e' è riscosso delle gran perdite fatte nel giuoco*. *Quintil. l. 10. cap. 1. ante med.* Detrimentum temporis. ¶ *Videant Coss. Prætores, &c. ne quid respubl. detrimenti capiat*, vel *accipiat*, formula fuit Senatusconsulti in re subita, maximique periculi, & ut ait *Liv. l. 3. cap. 4.* ultimæ semper necessitatis, qua magistratibus permittebatur vocare ad arma populum, exercitum conscribere, bellum gerere, coercere omnibus modis socios atque cives, domi militiæque imperium atque judicium summum habere, ut *Sallust. in Catil. cap. 30.* docet. *Cic. 5. Phil. cap. 12. Fam. 16. ep. 11.* & *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 5. & 7.*

DETRITUS, a, um, *logorato, consumato*, ἀνάτριπτος, terendo consumptus. *Plin. l. 8. cap. 48.* Vestis usu detrita. *Phædr. l. 3. fab. 7. v. 16.* Collum canis a catena detritum. ¶ Item terendo sublatus, *fregato, netto, tolto via*. *Plin. l. 36. c. 26.* Fluctibus volutatæ nitescunt, detritis sordibus. *Nigid.* apud *Gell. l. 10. cap. 5.* Avarus appellatur, qui avidus æris est: sed in ea copula e littera detrita est. ¶ Item tunsus, *battuto, pestato*. *Colum. l. 2. c. 21.* In area detrita frumenta. *Lucret. l. 1. v. 315.* Strata viarum detrita pedibus. *Colum. l. 6. c. 12.* Milium detritum conspersumque aqua mulsa imponendum est. ¶ Translate *Gell. l. 15. cap. 30.* Qui ab alio vitæ genere detriti jam & retorridi, ad litterarum disciplinas serius adeant. *Quintil. l. 8. cap. 6.* Illa in agendis causis jam detrita. *h. e.* ab omnibus usurpata.

DETRIUMPHO, as, n. 1. *trionfare*, idem quod triumpho, nisi quod *de* vim addit significationi. *Tertull. in Apolog. cap. 27.* Dæmones numquam magis detriumphamus, quam cum pro fidei obstinatione damnamur. *Minuc. Fel. in Octav. c. 25.* Quos post cladem detriumphatos colere cœperunt.

DETRUDO, is, usi, usum, a. 3. *cacciar giù per forza*, κατωθέω, vi deorsum trudo, depello, dejicio, deturbo. *Cic. pro Cæc. c. 17.* Si verbum sequi volumus, hoc intelligamus necesse est, neminem statu detrusum, qui non adhibita vi, manu demotus, & actus præceps intelligatur. *Liv. l. 2. c. 10. de Horat. Cocl.* Jam impetu conabantur detrudere virum. *Hirt. de B. Alex. c. 76.* Cum in proclive detruderentur hostes. *Lucan. l. 6. v. 175.* hostem muris detrudit. *Plaut. Pœn. 5. 3. 33.* Quos ego jam detrudam ad molas. *Id. Merc. 1. 2. 6.* Qui adversum eunt, aspellito, detrude, deturba in viam. *Liv. l. 42. c. 66. a med.* Detrudere impedimenta per præceps. *Cic. Fam. 5. ep. 20. sub fin.* Ex arce me nives, frigora, imbres detruserunt. *Id. 1. de Orat. c. 11.* Detrudere & compingere in pistrinum. *Id. pro Quint. c. 6. extr.* Quintius de agro communi vi detruditur. *Virg. 1. Æn. v. 149.* Detrudunt naves scopulo. *h. e.* vi & viribus e scopulo demovent, avellantque. *Id. 7. Æn. v. 469.* Detrudere finibus hostem. *h. e.* expellere. & *vers. 773.* Stygias detrudere in undas. ¶ Item compellere. *Plaut. Aulul. 2. 5. 8.* Huccine detrusisti nos ad senem parcissimum? ¶ Translate. *Cic. l. 1. de Orat. c. 28. extr.* Hunc ad id, quod facere possit, detrudendum puto. *Id. l. 1. Offic. c. 31. sub fin.* Si necessitas nos ad ea detruserit, quæ nostri ingenii non erunt. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. ult.* In luctum & laborem detrudi. *Id. Fam. 14. ep. 16.* Detrudere aliquem de sententia. *farlo per forza mutar parere*. *Nepos in Timol. cap. 2.* Ut cerneretur, quem ex quanto regno ad quam fortunam detrusisset. *Sueton. in Cæs. cap. 29.* Difficilius se a primo ordine in secundum, quam ex secundo in novissimum detrudi. *Id. in Cæs. c. 24.* Detrudere aliquem. *h. e.* petitione honoris depellere. *Cic. pro Flacc. c. 38.* Detrudere aliquem in pœnam. *h. e.* vi & contra leges punire. *Auct. Dial. de Orator. c. 32.* In paucissimos sensus & angustas sententias detrudere eloquentiam. *Plaut. Men. 1. 3. 21.* Detrudere se ad mendicitatem. *ridursi, cadere*. ¶ Pro differre, producere, vi tamen, & contra morem. *Cic. Attic. l. 4. ep. 17.* & *lib. 2. ad Q. Fr. ep. 13.* Putantur detrudi comitia in mensem Martium.

DETRUNCATIO, onis, f. [illegible], actus detruncandi, *troncamento*. *Plin. l. 24. c. 9.* Detruncatio ramorum. Adde *lib. 17. cap. 24. ad fin.*

DETRUNCATUS, a, um, adiect. *troncato*. *Liv. l. 21. c. 37.* Arboribus detruncatis struem lignorum facere. *Id. l. 31. c. 34.* Gladio Hispaniensi detruncata corpora, brachiis abscissis, aut tota cervice desecta.

DETRUNCO, as, avi, atum, a. 1. *troncar via, tagliare*, [illegible], a trunco abscindo, truncando dejicio, amputo, seco. *Colum. l. 5. c. 6. ante med.* Sat erit novem pedes a terra relinqui, & superiorem partem detruncari. *Plin. l. 11. c. 17.* Si quis regi apum alam detruncet, non fugiet examen. *Ovid. 8. Metam. v. 769.* Detruncare caput bipenni. *Valer. Flacc. l. 3. v. 145.* prensumque manu detruncat Amastrum. *h. e.* capite plectit. *Flor. l. 4. c. 12.* C. Martius Dalmatas, incensa urbe Delminio, quasi detruncaverat. *scilicet* quia Delminium eorum caput erat.

DETRUSUS, a, um, *cacciato giù a forza*, deorsum trusus, dejectus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 54.* Stomachus agitatione & motibus linguæ depulsum, & quasi detrusum cibum accipit. *Liv. l. 22. c. 28.* Acies pulsa detrusaque. *Ovid. 12. Metam. v. 522.* Corpus sub Tartara detrusum. *Id. 1. in Pont. ep. 8. v. 27.* Stygias detrusus in oras. *Cic. pro Cæcin. c. 17.* Statu detrusus. ¶ Item compulsus. *Tacit. l. 2. Hist. c. 8.* Vi tempestatum Cythnum insulam detrusus.

DETUDES, detunsos, deminutos. *Festus*. scil. ab obsoleto *tudo* pro tundo. *Gloss.* quoque: Detudes, [illegible].

DETUMESCO, is, umui, n. 3. sgonfiarsi, ἀποιδαίνω, tumere desino, tumorem depono. Translata Petron. in Satyr. c. 109. Odia detumescunt. Stat. 5. Theb. v. 468. Detumuere animi maris.

DETUNDO, is, a. 3. batter giù, deorsum tundo, dejicio, decutio. Lucil. apud Non. c. 8. n. 59. Proras despoliate, detundite guberna.

DETUNSUS, a, um, battuto, ammaccato, contusus. Apul. l. 2. Metam. sub fin. Digitis pedum detunsis ob lapides.

DETURBATUS, a, um, adject. depulsus, dejectus, cacciato giù. Curt. l. 6. c. 5. Deturbati ex collibus Barbari profugiunt. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 42. extr. Ex omni parte lapidibus conjectis, deturbati. ¶ Translate Cic. Fam. 5. ep. 7. Ex magna spe deturbatus.

DETURBO, as, avi, atum, a. 1. gettare, e cacciar giù, o via a forza, abbattere, καταβάλλω, dejicio, detrudo, expello. Plaut. Rud. 1. 1. 5. Ventus de tecto deturbavit tegulas. Cic. 6. Verr. c. 41. extr. & in Pison. c. 38. Statuam deturbare, affligere, comminuere, dissipare. Id. Q. Fr. l. 3. ep. ult. Deturbare ædificium. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 21. aliquem de tribunali. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 81. hostes de vallo. Liv. l. 31. c. 39. extr. Milites ex præsidiis & stationibus. Virg. 10. Æn. v. 554. terræ caput alicujus. Sallust. in fragm. apud Non. cap. 2. n. 253. Mœnibus deturbat. Lucret. l. 5. v. 401. Phaethonta fulminis ictu deturbavit equis in terram. Virg. 5. Æn. v. 175. In mare præcipitem puppi deturbat ab alta. Cic. Fam. 12. ep. 25. Certa re & possessione deturbari. Id. pro Quint. cap. 14. De fortunis omnibus aliquem deturbare. Pallad. in Jun. tit. 7. Apes fucus a sedibus suis deturbant. ¶ Translate Cic. in Pison. c. 20. Sua quemque fraus, suum scelus de sanitate ac mente deturbat. Id. Fam. 12. ep. 25. Deturbari spe. Plaut. Mostell. 1. 2. 58. Ignavia deturbavit mihi verecundiam.

DETURGENS, entis, chi si sgonfia, detumescens. Plin. l. 9. c. 58. Deturgente Nilo, musculi reperiuntur, &c. Al. leg. decedente, Harduin. detegente, ex MSS.

DETURPO, as, avi, atum, a. 1. disformare, imbrattare, αἰσχύνω, turpem ac deformem reddo. Sueton. in Calig. c. 35. Pulcros & comatos occipitio raso deturpabat. Plin. l. 15. c. 16. Aquilonis afflatus poma rugis deturpeus.

DEVAGOR, aris, dep. 1. quasi de via decedens vagor. Justinian. in præfat. 2. ad Digest. a med. Ne a venditionibus ulterius devagentur. & ibid. ad fin. Audivimus, in Alexandria, & in aliis civitatibus quosdam imperitos homines devagari. V. Divagor. ¶ Olim & devago dictum est. Accius apud Non. c. 7. n. 2. Devagant matronæ percitatæ tumultu.

DEVASTATUS, a, um, adject. prædatus, spoliatus, devastato, saccheggiato. Ovid. 13. Metam. v. 255. Agmina ferro devastata. disfatte, tagliate a pezzi.

DEVASTO, as, a. 1. dar il guasto, saccheggiare, κατακόπτω, depopulor, deprædor. Liv. l. 2. c. 9. Marrucinos & Pelignos devastat. Id. l. 4. c. 59. Tripartito ad devastandos fines discessere. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 24. Ad devastandos depopulandosque fines Ambiorigis proficiscitur.

DEVASTUS, a, um, adject. q. d. valde vastus, grande. Apul. l. 9. Metam. Jamque inversa vite, devastiore nodulo cerebrum suum diffindere. Al. leg. de vastiore.

DEUCALION, onis, m. Δευκαλίων, filius Promethei, cui adulto Epimetheus patruus Pyrrham filiam conjugio junxit. Porro cum hic apud Thessalos regnaret, ingens diluvium contigit. Quapropter arrepta navi solus Deucalion cum Pyrrha servatus, in Parnassum montem delatus est. Cessantibus vero aquis, Themidis oraculum adiit, consulturus de humani generis reparatione, quæ respondit, ut ossa magnæ Matris post tergum jacerent. Conjectis igitur post tergum lapidibus, quos Deucalion jecerat, in mares, quos Pyrrha, in feminas vertebantur. Ovid. l. 1. Metam. v. 313. & sequentib. Hygin. vero fab. 153. narrat, in montem Ætnam fuisse delatum, Servius ad Ecl. Virg. 6. v. 41. in montem Atho. Porro hæc fabula ex vera historia orta est, qua narrat Justin. l. 2. c. 6. sub Deucalione rege Thessaliæ magnam aquarum vim multos mortales in Græcia absumpsisse; superfuisse autem, quos refugia montium receperunt, aut qui ratibus ad Deucalionem evecti sunt, qui propterea generis humani reparator creditus est.

DEUCALIONEUS, a, um, Δευκαλίωνειος, ad Deucalionem pertinens. Ovid. 7. Metam. v. 356. Deucalioneas effugit inobrutus undas. Lucan. l. 1. v. 653. Deucalionei imbres. Colum. l. 10. v. 67. Deucalioneæ cautes. h. e. saxa, quæ projecta a Deucalione in homines versa sunt.

DEVECTO, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a deveho. Sedul. l. 5. v. 345. Solvere contectum, quam devectare ligatum.

DEVECTUS, a, um, particip. a devehor, portato. Cic. 1. Phil. c. 4. Ego celeriter Veliam devectus Brutum vidi. Virg. 2. Georg. v. 408. devecta cremato sarmenta. Curt. l. 10. c. 1. Materia devecta ad urbem. Valer. Flacc. l. 4. v. 114. Huc devecta puppis.

DEVEHO, is, exi, ectum, a. 3. portar giù, κατάγω, deorsum veho, defero, seu navi, seu jumento, seu curru. Liv. l. 4. c. 52. Maximos commeatus, summo Etruriæ studio, Tiberis devexit. Curt. l. 9. c. 8. In fines Mullorum secundo amne devehitur. Justin. l. 12. c. 9. Devehi per fluvium in Oceanum. ¶ Item de uno in alium locum veho, transfero, trasportare. Nepos in Dion. c. 4. Navem ei dedit, qua Corinthum deveheretur. Curt. l. 4. c. 3. Syracusis id simulacrum devexerant Pœni. & cap. 7. Aquæ, quam utribus cameli devexerant. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 54. Curribus junctis naves millia passuum viginti duo a castris devehere. & lib. 1. B. Gall. c. 43. Legionem Cæsar equis devexerat. aveva condotto montato a cavallo. & Liv. l. 21. c. 10. ad fin. Devehere aliquem in ultimas maris terrarumque oras. h. e. asportare. ¶ Translate Propert. l. 4. el. 1. v. 119. Hactenus historiæ: nunc ad tua devehor astra. vengo ora, &c.

DEVELLO, is, elli, a. 3. idem quod vello, vel deorsum vello. Plaut. Pœn. 4. 2. 50. Nolito edepol devellisse pennas. Pallad. in Mart. tit. 10. sub init. Malus punica seritur plantis de matrum radice devulsis.

DEVELO, as, avi, atum, a. 1. scoprire, levar il velo, ἀποκαλύπτω, velum aufero, detego. Ovid. 6. Metam. v. 604. Oraque develat miseræ pudibunda sororis.

DEVENEROR, aris, dep. 1. idem quod veneror. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 18. Sæpe deos supplex, ut tu scelerate valeres, Sum prece turicremis deveneratа focis. ¶ Particip. devenerandus passivæ significationis Tibull. l. 1. el. 5. v. 13. Ipsa procuravi, ne possent sæva nocere Somnia, ter sancta deveneranda mola. h. e. precibus amolienda, avertenda.

DEVENIO, is, eni, entum, n. 4. scendere, venir giù, κατέρχομαι, deorsum venio, ex editiore loco venio. Horat. l. 1. ep. 6. v. 27. Ire tamen restat, Numa quo devenit, & Ancus. Ovid. 8. Metam. v. 796. illa dato subvecta per aera curru, Devenit in Scythiam. ¶ Ponitur & pro simplici venio, pervenio, venire, arrivare. Plaut. Mostell. 4. 2. 52. Ne ad alias ædes perperam deveneris. Valer. Flacc. l. 1. v. 84. silvas & amœna piorum Deveniunt. Virg. 4. Æn. v. 165. Speluncam Dido dux & Trojanus eandem Deveniunt. Nepos in Pelop. c. 3. Exsules in urbem deveniunt. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 21. Quam quisque in partem ab opere casu devenit, quæque prima signa conspexit, ad hæc constitit. Colum. l. 2. c. 12. extr. Post florem ad maturitatem devenit. Cic. Attic. l. 1. ep. 9. Nolebam, illum nostrum familiarem sermonem in alienas manus devenire. Terent. Heaut. 4. 5. 2. Miseret me, tantum devenisse ad eum mali. ¶ Et pro incidere, cadere. Plaut. Mil. 2. 1. 18. Devenire ad aliquem in servitutem. Id. Asin. 1. 1. 92. & Men. 1. 2. 27. Devenire in insidias. ¶ Et pro confugere, ricorrere. Cicer. 7. Verr. c. 48. Ad Senatum devenient, qui de Verre supplicium sumat? non est usitatum. ad populum R. confugient? facilis est causa populi. ¶ Item pro descendere, seu accommodare se ad aliquid, quod alias quis non amplecteretur. Cic. pro Mur. c. 13. Nonnullos videmus, qui oratores evadere non potuerunt, eos ad juris studium devenire. Id. pro Quint. c. 17. Dici vix potest, quam multa sint, quæ respondeatis ante fieri oportere, quam ad hanc rationem devenire.

DEVENUSTATUS, a, um, adject. deformatus, deturpatus, sformato. Sidon. l. 2. ep. 7. ad fin. Usque ad inimicorum dolorem devenustatus.

DEVENUSTO, as, a. 1. imbrattare, λυμαίνομαι, deturpo. Gell. l. 12. c. 1. Tanquam pulcritudinis sibi insignia devenustet. Auson. in præfat. ad monosyll. tantum in fin. posita. Quæ omnia insuavis materia devenustat. Adde Sidon. lib. & ep. 2.

DEVERBERATUS, a, um, valde verberatus. Lactam. l. 2. c. 7. ad fin. Deverberatum servum sub furca medio Circo ad supplicium duxerat. Al. leg. diverberatum.

DEVERBERO, as, a. 1. percuotere, battere, μαστιγόω, valde verbero. Terent. Phorm. 2. 2. 13. Quot me censes homines jam deverberasse usque ad necem?

DEVERBIUM. V. Diverbium.

DEVERGENTIA, æ, f. devexitas, declivitas, declive, erto, κατάφορος. Gell. l. 14. c. 1. Ex devergentia & convexionibus mundi.

DEVERGO, is, n. 3. idem quod vergo, deorsum inclinor. Apul. de Deo Socrat. Terrena devergunt pondere.

DEVERRA, æ, f. Varro apud Augustin. l. 6. de Civ. Dei, c. 9. mulieri fetæ post partum tres deos custodes commemorat adhiberi, ne Silvanus deus per noctem ingrediatur & vexet; eorumque custodum significandorum causa tres homines noctu circuire limina domus, & primo limen securi ferire, postea pilo, tertio deverrere scopis; ut his datis culturæ signis, Silvanus prohibeatur intrare: quod neque arbores cæduntur sine ferro, neque far conficitur sine pilo, neque fruges coacervantur sine scopis: ab his autem tribus rebus tres nuncupatos deos, Intercidonam a securis intercisione, Pilumnum a pilo, Deverram a scopis.

DEVERRO, is, a. 3. spazzare, nettare, κατασαίρω, de loco verro, sive probe verro. Colum. l. 7. c. 4. Humorque omnis urinæ deverrendus est. Al. leg. diverrendus. Lucil. apud Non. c. 4. n. 491. Devorare omnia, ac deverrere. Adde Varron. apud Augustin. l. 6. de civ. Dei, c. 9.

DEVERSITO, as, frequentat. a Deverto. Gell. l. 17. c. 20. Ad verborum venustates deversitandum. Al. leg. diversitandum.

DEVERSITOR, oris, m. idem qui diversor. Petron. in Satyr. c. 79. Anus inter deversitores diutius ingurgitata. & cap. 95. Deversitor cum parte cœnulæ intervenit. ¶ Scribitur & Diversitor.

DEVERSOR, & Diversor, aris, dep. 1. alloggiare per viaggio, in itinere hospitio utor alicujus, de via decedens apud aliquem maneo. Cic. 5. Tuscul. c. 8. Cum Athenis apud eum deversarer. Id. 3. Verr. c. 25. Rubrium parum lautè deversari dicit. Liv. l. 44. c. 9. extr. Tecta ædificari, ubi diversari portantes commeatus possent. ¶ Et simpliciter pro habitare, manere, Cic. 2. Phil. c. 27. extr. Hac te in domo tamdiu deversari non pudet? scilicet quia domus non sua Antonii erat, sed Pompeji. Apul. l. 8. Metam. Mariti mei facies in meis deversatur oculis. h. e. versatur ante oculos meos. ¶ Hæc omnia alii per di scribunt.

DEVERSOR, oris, m. ospite, qui apud aliquem devertit, itineris causa. Cic. 2. de Invent. c. 4. ad fin. Caupo cum quibusdam deversoribus eum, qui ante exierat, consequitur. Al. leg. diversoribus. V. in fin. verbi Diverto.

DEVERSORIUS, a, um, *da alloggio*, ad deversandum idoneus, ut Deversoria taberna, apud *Plaut. Truccul.* 3. 2. 29. ubi al. leg. *diversoria*. ¶ *Deversorium* absolute est locus, ubi ad tempus devertimus, vel itineris, vel mansionis causa. *Petron. in Satyr. c.* 9. *Cic. Phil.* 2. *c.* 41. &c. Alii per *di* scribunt.

DEVERSUS dicebant, deorsum versus. *Festus*.

DEVERTICULUM. V. *Diverticulum*.

DEVERTO, & Devorto, is, rti, rsum, a. 3. *albergare*, *alloggiare*, deorsum verto, de via decedens apud aliquem hospitor. *Cic.* 2. *Offic. c.* 18. Ut omnia præberentur, quicumque Laciades in villam suam devertisset. *Id.* 3. *Attic. ep.* 7. Itineris causa ut devorterem. *Paul. Dig. l.* 4. *tit.* 9. *leg.* 6. In cauponam gratis devertere. *alloggiare all' osteria senza pagare*. *Gell. l.* 3. *c.* 9. In Syriam proficiscens Argos devertit. *Quintil. l.* 2. *c.* 3. Recto itinere lapsi, plerumque devertunt. *Liv. l.* 44. *c.* 43. Cum perpaucis maxime fidis via devertit. ¶ In his omnibus accusativus *se* subintelligitur. ¶ Reperitur etiam cum accusativo rei pro mutare, vertere, alio flectere. *Lucan. l.* 6. *v.* 591. Quæque suo ventura potes devertere cursu. *Id. l.* 2. *v.* 469. victor cedentibus instat, Devertitque acies. *Id. l.* 6. *v.* 316. Arma secuturum soceri, quacumque fugasset, Tentavere suo comites devertere Magnum Hortatu. *fargli mutar strada*. *Aurel. Vict. de Caesarib. c.* 38. Arduum fatalia devertere. ¶ Passive *Cic. pro Font. c.* 5. Si qui Cobiomacho deverterentur, neque Tolosam ire vellent. *h. e.* a Cobiomacho deflecterent. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 425. quid ad magicas, Erato, deverteris artes? *h. e.* vertis te ad artes magicas. *Stat.* 3. *Theb. v.* 45. haud aliter saltu devertitur ortus Pastor ab agrestum nocturna strage luporum. *Cato apud Fest.* in *Prorsus*. Devertebantur pro hospitibus ad amicos suos. *Plaut. Pæn.* 3. 3. 60. Ut devortatur ad me in hospitium optumum. ¶ In omnibus allatis exemplis alii scribunt *diverto*: sed *deverto* ex optimis MSS. plures Eruditi tuentur: quod & de ceteris eadem compositione conflatis dictum puta. V. Diverto.

DEVERTOR. V. vocem præced.

DEVESCOR, eris, dep. 3. vescor, depasco. *Stat.* 1. *Theb. v.* 603. natos a stirpe recentes Abripere altricum gremiis, morsuque cruento Devesci.

DEVESTIO, is, ivi, itum, a. 4. *spogliare*, vestem exuo. *Apul. l.* 3. *Metam.* Jam primum omnibus laciniis se devestit. & *lib.* 4. Statim sese devestiunt, nudatique, &c.

DEVETO, as, idem quod veto, *proibire*. Affertur ex *Quintil. declam.* 1. *c.* 53. Summam calamitatem corporis occurrere delicatis uxoris oculis deveteret. *Sed plerique alii leg.* vetaret.

DEVEXATUS, a, um, adject. vexatus, *travagliato*. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 8. Per tot annos republica devexata. ¶ Item devexus, si *Falstero* credimus afferenti locum *Frontini de aqueduct. art.* 36. Ad cursum aquæ si oppositus devexatusque, &c. Sed *Polenus* ex MSS. edidit *devexus*.

DEVEXITAS, atis, f. *piegatura*, κλίσις, declivitas. *Plin. ep.* 8. *l.* 8. *de Clitumno fonte*. Inde non loci devexitate, sed ipsa sui copia & quasi pondere impellitur. *Plin. alter l.* 2. *c.* 65. Aquæ feruntur, quo longissime devexitas passa sit.

DEVEXO. V. *Devexo*.

DEVEXUS, a, um, *pendente all' ingiù*, *declive*, *chino*, declivis, inclinatus, quasi deorsum vectus. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 45. Lucus Vestæ, qui a Palatii radice in novam viam devexus est. *Colum. l.* 1. *c.* 2. *ad fin.* Celsiores agri quam mollissime devexi esse debent. *Id. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Devexam infectionem facere post gemmam. *Virg.* 1. *Georg. v.* 241. Mundus Libyæ devexus in austros. *Id.* 3. *Georg. v.* 524. Ad terramque fluit devexo pondere cervix. *Id. ibid. l.* 4. *v.* 293. *de Nilo*. Usque coloratis amnis devexus ab Indis. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 687. Devexi montes. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 334. Devexus margo. & *lib.* 8. *v.* 330. Devexa arva. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 3. Aqua in devexo fluit, in plano continetur & stagnat. ¶ Item qui in declivi positus est, seu qui deorsum fertur. *Horat. l.* 1. *od.* 28. *v.* 21. Orion devexus. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 118. Rheda devexa. *Cic. in fragm.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. Sol paulum a meridie jam devexus videtur. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v.* 57. quodcumque dies devexior ambit. *h. e.* sol ad occasum inclinatior. ¶ Translate *Senec. ep.* 12. Jucundissima est ætas devexa jam, non tamen præceps. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 10. *circa med.* Ætas jam a diuturnis laboribus devexa ad otium. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 398. Stygiæ devexa silentia noctis. *h. e.* ima silentia, vel potius imus profundusque locus silentii, tenebris Stygiis circumdatus. *Senec. ep.* 114. *a med.* Quid de illa compositione dicam in exitu lenta, qualis Ciceronis est, devexa, & molliter desinens? *Id. de vita beata, c.* 25. *sub fin.* Manifestum est, per devexum ire liberalitatem, mansuetudinem. *h. e.* proclivitee exerceri.

DEVICTIO, onis, f. victoria. *Tertull. in carm. l.* 2. *adverf. Marcion. c.* 5. Falsa resurrectio, mortis devictio falsa.

DEVICTOR, oris, m. *vincitore*. *Inscript. vet. M. Antonini* apud *Gruter. pag.* 258. *n.* 6. Devictori omnium gentium barbararum.

DEVICTUS, a, um, adject. victus, *vinto*, νικηθείς. *Nepos in Con. c.* 2. Athenienses devicti. *Id. in Thrasyb. c.* 5. Classis devicta. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 33. Capua devicta & capta. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 39. Asdrubal devictus. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 46. Gallia devicta & subacta. *Virg.* 10. *Æn. v.* 370. Bella devicta. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 120. Devictus lumina somno. *Al. leg.* devinctus.

DEVIGESCO, is, ui, n. 3. marcesco, vigorem amitto. *Tertull. de Anima, c.* 27. Marcescimus, & devigescimus cum lucis detrimento.

DEVINCIO, is, inxi, inctum, a. 4. *legare*, ἐξάπτω, idem quod vincio, vel arcte vincio. *Plin. l.* 8. *c.* 16. *a med.* Leonem non repugnantem devincire. *Plaut. Men.* 5. 2. 92. Devincire servum domi. *Id. Pseud.* 1. 2. 65. Dircen duo gnati Jovis devinxere ad taurum. ¶ Translate *Plaut. Pseud.* 1. 2. 85. Devincire se vino. *h. e.* nimio potu obrui. *Al. leg.* devingere. *Cic. in Bruto, c.* 37. Verba comprehensione devincire. *h. e.* apte colligere, ut suaviter concurrant. *Id. in Orat. c.* 25. Nec acervatim multa frequentans, una complexione devinciet. *Id. de Fato c.* 9. *extr.* Mentem hominis voluntate libera spoliatam, necessitate fati devincire. *Id.* 2. *Agrar. c.* 31. *extr.* Calenum municipium complebunt, Theanum opprimeat, Atellam, Cumas, Neapolim suis præsidiis devincient, Puteolos occupabunt. *Id. pro Sext. c.* 7. Hunc Pompeius omni cautione, fœdere, exsecratione devinxerat, nihil contra me esse facturum. *Id. pro dom. c.* 51. Locum aliquem religione devincire. *h. e.* consecrare, dedicare. *Id. de Harusp. resp. c.* 3. Devincire se scelere. *Terent. Heaut.* 1. 2. 34. Ubi animus se cupiditate devinxit mala. *si allaccia*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 59. Eloquentia nos juris, legum, urbium societate devinxit. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. Fœdera quibus etiam cum hoste devincitur fides. *Id. in Pison. c.* 13. Qui in Italiæ omnium gentium partes tribus triumphis devinxerat. *avea accordate le fazioni*. ¶ Sæpe refertur ad officia, quibus adstringimur, obnoxii reddimur, conciliamur, & obligamur alicui, *obbligare*, *far suo*. *Cic. Fam. ep.* 7. *extr.* Homines honestissimos summo beneficio in perpetuum tibi tuisque devinxeris. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 1. Hermippum non solum sermone, sed etiam familiaritate devinxi. *Id.* 2. *Phil. c.* 45. Cæsar suos præmiis, adversarios clementiæ specie devinxerat. *Id.* 1. *Offic. c.* 17. Sanguinis conjunctio benevolentia devincit homines & charitate. *Nepos in Attic. c.* 5. *extr.* Quos consuetudine sua sic sibi devinxit, ut nemo iis perpetuo fuerit carior. *Cic. de clar. Orat. c.* 26. Affinitate se se devincire cum aliquo. *entrar in parentela*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 39. Pignore devincire animos centurionum. *Plaut. Asin.* 5. 2. 21. Hoc me facto tibi devinxti. *syncop. pro* devinxisti. *mi te hai resa obbligato*.

DEVINCO, cis, ici, ictum, a. 3. *vincere*, κατανικάω, vinco, supero. *Cic. de Senect. c.* 13. Qui Pœnos classe primus devicerat. *Id.* 2. *de nat. Deor. cap.* 2. Crotoniatas Locri maximo prælio devicerunt. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 12. Centum hominum consilia sola devincit Fortuna. *Nepos in Annib. c.* 1. Multorum obtrectatio devicit unius virtutem. *Senec. in Herc. Oet. v.* 53. Devincere feras. Adde *Stat. l.* 5. *silv.* 5. *v.* 63.

DEVINCTIO, onis, f. *legamento*. *Tertull. de Spectac. c.* 2. Homicidium magicis devinctionibus perficere. *h. e.* incantamentis.

DEVINCTUS, a, um, *legato*, vinctus, καταδεδεμένος. *Cic. in Bruto, c.* 6n. Devinctus fasciis. *Sil. l.* 51. *n.* 117. Devinctus colla catenis. *Tibull. l.* 2. *el.* & *vers.* 5. Devinctus tempora lauro. *Plin. in proœm. l.* 7. Manibus pedibusque devinctus. *Id. l.* 36. *c.* 22. *ad fin.* Silex ad structuram infidelis, nisi multa suffrenatione devinctus. ¶ Translate *Cic.* 3. *Fam. ep. ult.* Ea studia, quibus uterque nostrum devinctus est. *h. e.* deditus. *Id. de clar. Orat. c.* 12. Nec in impeditis, & regum dominatione devinctis nasci cupiditas dicendi solet. *soggetto*. *Id. de Provin. consul. c.* 8. Nationes nondum legibus, nondum jure certo, nondum satis firma pace devinctæ. *Id. Agrar.* 2. *c.* 5. Italiam omnibus vinclis devinctam & constrictam tenere. *Senec. ep.* 83. *circa med.* Non est animus in sua potestate, ebrietate devinctus. *Stat.* 9. *Theb. v.* 808. juvenis devinctus amore pudico. *Terent. Hecyr.* 1. 2. 92. Animus uxoris misericordia devinctus. *Plin. l.* 7. *ep.* 9. *ad fin.* Metri necessitate devinctus. *Sueton. in Domit. c.* 22. Devinctus nuptiis. *legato in matrimonio*. *Id. in Aug. c.* 16. Arcto somno devinctus. ¶ Sæpe refertur ad officia, & beneficia, quibus alicui quis obnoxius redditur, *obbligato*. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 7. *ante med.* Vir tibi tua præstanti in eum liberalitate devinctus. *Id. Fam.* 6. *ep.* 11. Devinctus beneficio. & *ep.* 10. Devincti magnis meis veteribus officiis. *Id. pro Planc. c.* 18. Suffragia largitione devincta. *Id. pro Cluent. c.* 64. Nuptiis alligatus, & testamenti spe devinctus. *Id. pro Arch. c.* 3. *extr.* Totam Hortensiorum domum devinctam consuetudine tenere. *Curt. l.* 6. *c.* 4. Devinctus meritis alicujus. ¶ Absolute *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 42. animæ, quales neque candidiores Terra tulit, neque queis me sit devinctior alter. Adde *Q. Cic. de petit. Consul. c.* 5. *sub fin.*

DEVIO, as, avi, atum, n. 1. *andar giù di strada*, *sviarsi*, ἀποπλανάω, de via decedo, a recta via deflecto, discedo. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 22. Si a medio deviaverit. Adde *Augustin. l.* 1. *de Doctr. Christ. cap.* 36. *in fin.* ¶ Translate est abire, *sviarsi*. *Macrob. l.* 5. *Saturn. c.* 15. Paululum a gravitate Homerica deviare. *Symmach. l.* 9. *ep.* 121. (*al.* 131.) A quorum definitione non decet deviare. *Auson. de clar. professorib. n.* 5. *extr.* Filia non devians.

DEVIRGINATIO, onis, f. primus virginis concubitus. *Scribon. Larg. compos.* 18.

DEVIRGINATUS, a, um, adject. corruptus primo concubitu, ut Devirginata ancilla, *Paul. Dig. lib.* 1. *tit.* 18. *de Offic. Præsid. leg. ult.*

DEVIRGINO, as, a. 1. *sverginare*, διακορεύω, est virginitate privare, virginem vitiare. *Petron. in Satyr. c.* 27. & *Hygin. fab.* 53. ¶ Devirginari olim pueri dicebantur, cum ex ephebis exibant. *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 57.

DEVITATIO, onis, f. *schivamento*, ἀποφυγή, actus devitandi. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 2. Facilior devitatio legionum fore videtur, quam piratarum.

DEVITATUS, a, um, *schivato*, vitatus. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 7. *ante med.* Ero in Formiano, ne devitatum se a me putet.

DEVITO, as, a. 1. *schifare*, *fuggire*, ἐκκλίνω, declino, valde vito, ut

ut *Fest.* exponit. *Cic. Verr.* 2. *c.* 3. Ut procellam temporis devitaret. *Id.* 2. *Tuscul.* 1. 26. Devitare dolorem. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 43. vides, exiguum censum, turpemque repulsam Quanto devites animi, capitisque dolore. *Terent. Phorm.* 1. 4. 3. Devitare mala. *Sueton. in Tiber. c.* 11. suspicionem æmulationis. *Scrib. Larg. compos.* 199. Ut & ipse devitet, ne per ignorantiam sumat. *Senec. in præfat. l.* 3. *excerpt. controv. a med.* Non minus devito supervacua dicere, quam contraria.

DEVIUS, a, um, *chi è fuori di strada, fuor di mano, e lontano dalla strada maestra*, qui de via decedit, & qui procul a via habitat: diciturque tum de personis, tum de rebus, locisque. *Cic. Phil.* 2. *c.* 41. Anagnini cum essent devii, obviam ei descenderent. *Liv. l.* 34. *c.* 20. Lacetani, devia & silvestris gens. *Id. l.* 3. *c.* 13. In devio tugurio vivere. & *lib.* 26. *c.* 8. *in fin.* Ut commeatus ex agris deviis in viam proferret. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 27. procul hæc regio est, & ab omni devia cultu. *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 218. Et cecinit mœstum devia carmen avis. *h. e.* a parte cæli sinistra, & ominosa. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 10. Ut Trebonius itineribus deviis proficisceretur in provinciam. *Sueton. in Aug. c.* 16. Devii tramites. *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v.* 2. Devia rura. *Tibull. l.* 4. *carm.* 3. *v.* 2. Devia montis. *subaudi* loca. Sic *Lucan. l.* 4. *v.* 261. Devia terrarum. & *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 49. Per devia. *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 6. Deviæ olentis uxores mariti. *h. e.* capræ, quæ via aberrare delectantur. *Stat.* 9. *Theb. v.* 804. Equus devius. *h. e.* qui saltu de loco deflectit. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 4. *sub fin.* Si nos amas in Pompeianum venito: id & nobis erit perjucundum, & tibi non sane devium. ¶ Item impervius, clausus, qui adiri non potest. *Propert. l.* 4. *el.* 9. *v.* 27. Devia puniceæ velabant limina vittæ. ¶ Translate dicitur de eo, qui a recta ratione deflectit. *Cic. Phil.* 5. *c.* 13. Homo amentissimus atque omnibus consiliis præceps ac devius. *Id. de Amic. c.* 25. Quid potest esse tam flexibile, tam devium, quam animus ejus, qui ad alterius non modo sensum ac voluntatem, sed etiam vultum atque nutum convertitur? *Id. in fragm.* apud *Lactant. l.* 6. *c.* 24. Si liceret, ut iis, qui in itinere deerravissent, sic vitam deviam secutos corrigere errorem pœnitendo. *Lactant. l.* 7. *c.* 7. Nullam sectam fuisse tam deviam, quæ non viderit aliquid ex vero. *Claudian. ep.* 1. *ad Adrian. v.* 7. Me timor impulerit, me devium egerit ardor. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 7. *v.* 29. tantummodo femina non sit Devia, nec scriptis discat amare tuis. *h. e.* non declinet ab honestate vitæ, nec discedat in vitia. ¶ Poetice cum genitivo jungitur. *Sil. l.* 1. *v.* 57. exsuperans astu, sed devius æqui. *Id. l.* 8. *v.* 318. Devia recti pectora. *Martian. Capell. init. l.* 3. *in carm.* Devius promissi es. ¶ *Devium scortum* apud *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 21. est non vulgare, neque omnibus expositum. ¶ Quasi devium aliquid loqui apud *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ad fin. fuor di proposito*.

DEUNGO, is, nxi, nctum, a. 3. idem quod ungo, *ungere*, ἀλείφω. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 85. Tu oleum haud magni pendis: vino te deungis. Al. leg. *Deunctu*. Alii *Ted unges*.

DEUNX, uncis, m. *undici oncie*, undecim unciæ: a *de* privativa, & uncia, quasi ab asse, seu libra, dempta uncia, ut *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 36. docet. Dicitur autem tum de pondere, quando ad libram uncia deest. *Rhemn. Fann. de ponderib. v.* 45. Uncia nam libræ si deest, dixere deuncem. ¶ Tum de toto aliquo, cui una ex duodecim pars demitur. *Colum. l.* 5. *c.* 1. Partes duæ tertiæ & una quarta habent pedes viginti sex millia, & quadringentos: hoc est deunx. Jugerum habet pedes vigintiocto millia, & octingentos: hoc est as. *Cic. pro Cæcin. c.* 6. Facit heredem ex deunce & semuncia Cæcinam. *Pers. sat.* 5. *v.* 149. Quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modesto Nutrieras, pergant avidos sudare deunces. *e fruttino undici per cento*. ¶ Tum de vase, quod undecim cyathos contineat: quia si hic unum addas, sextarius fit. Nam cyathus est sextarii pars duodecima. *Martial. l.* 12. *epigr.* 28. Poto ego sextantes: tu potas, Cinna, deunces: Et quereris, quod non, Cinna, bibamus idem. Adde *lib.* 6. *epigr.* 78.

DEVOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamare a basso*, κατακαλέω, vocando deduco, sive inde, aut deorsum voco. *Cic. l.* 5. *Tuscul. c.* 6. Socrates primus Philosophiam devocavit e cælo. *Horat. epod.* 17. *v.* 5. Refixa cælo devocare sidera. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Sacrificio Jovem cælo devocare. *Liv. l.* 4. *c.* 39. *ad fin.* Devocare suos ab tumulo. *Id. l.* 6. *c.* 20. Capitolium spectans, Jovem deosque alios devocasse ad auxilium fortunarum suarum. ¶ Item simpliciter vocare, invitare. *Nepos in Cimon. c.* 4. Quotidie sic cœna ei coquebatur, ut quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 5. *n.* 5. Devocare aliquem in judicium. *citare*. *Id. l.* 3. *c.* 2. *n.* 21. aliquem in certamen. ¶ Item detrahere, elicere. *Plin. l.* 30. *c.* 12. *a med.* Vermes terreni lac devocant poti cum mulso. ¶ Item revocare, *richiamare*. *Cic. de provin. consul. c.* 12. Devocare aliquem de provincia. ¶ Translate *Cic. pro leg. Manil. c.* 14. Non avaritia ab instituto cursu ad prædam aliquam devocavit, non libido ad voluptatem, non amœnitas ad delectationem. *h. e.* revocavit, deflexit, avocavit, abduxit. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *de Perillo*. In hoc a simulacris deum hominumque devocaverat humanissimam artem. *h. e.* ut taurum æneum faceret. *Phædr. l.* 1. *fab.* 20. & *l.* 3. *fab.* 5. Stultum consilium ad perniciem mortales devocat. *h. e.* pertrahit. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 6. Suas exercitusque fortunas in dubium devocare. *h. e.* in discrimen adducere. *Senec. l.* 6. *de Benef. c.* 27. Vis, illum subjici tibi jactura rerum suarum, & status mutatione in id devocari, ut &c. *h. e.* eo redigi, ut &c. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 3. Devocare quempiam in suspicionem. *render sospetto*. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 7. *n.* 8. Conatus est rem ad populum devocare. *h. e.* deferre, & ad populum confugere.

DEVOLO, as, avi, atum, n. 1. *volare d'alto, volar giù*, καταπέτομαι, ex loco superiori in inferiorem volo. *Plaut. Amph.* 5. 1. 56. Devolant angues jubati deorsum in impluvium. *Liv. l.* 7. *c.* 12. *ad fin.* Qui nihil agenti sibi de cælo devolaturam in sinum victoriam censeat. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 420. Et Jovis in multas devolat ales aves. ¶ Item celeriter descendo, decurro, festino. *Liv. l.* 3. *c.* 15. Præcipites pavore in forum devolant. *Id. l.* 2. *cap.* 29. Devolant de tribunali, ut lictori auxilio essent. *Lucr. l.* 6. *v.* 203. mobilis ille Devolat in terram liquidi color aureus ignis. *Cic. pro Quint. c.* 30. Ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem aliam devolare. *h. e.* celeriter transire. ¶ Item accurro. *Petron. in Satyr. c.* 105. Raptimque ad puerum devolat. ¶ Item avolo, discedo. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 17. Simul ac fortuna dilapsa est, devolant omnes.

DEVOLVO, is, olvi, olutum, a. 3. *voltolare, e buttare in giù*, κατακυλίω, deorsum volvo, volvendo dejicio, ex loco superiore depello. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 11. Oppidani saxa quam maxima possunt, vectibus promovent, præcipitataque muro in musculum devolvunt. *& mox*. Cupas de muro devolvere. *Curt. l.* 4. *c.* 3. *extr.* Clypeos æneos e muris devolvere. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Amnis saxa devolvens. *che mena seco*. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 573. *de pestilentia affectis*. si prohibent consistere vires, Corpore devolvunt in humum. *h. e.* prosternunt. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 234. seque toris misero luctamine trunci Devolvunt. *si rotolano giù*. ¶ *Devolvi* est decidere, præcipitem cadere, *cadere, rovinare rotolando*. *Liv. l.* 21. *c.* 33. Inde ruinæ maximæ modo jumenta cum oneribus devolvebantur. *Curt. l.* 7. *c.* 11. Cum ii, quos instabilis gradus fefellerat ex præcipiti devolverentur. *Id. l.* 5. *c.* 3. & *Colum. l.* 1. *c.* 5. Tigris mille stadia silvestribus ripis præceps inter saxa devolvitur. ¶ Pro simplici volvere, seu volvendo deducere, *Virg.* 4. *Georg. v.* 348. dum fusis mollia pensa Devolvunt. *innaspano*. ¶ Et pro festinantes deorsum ducere, *Lucan. l.* 6. *v.* 391. Devolvit rapidum nequicquam montibus agmen. ¶ Et pro abscindere, & projicere, *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 5. Devolvit illa acuta sibi pondera silice. ¶ Translate *Liv. l.* 1. *c.* 47. Facesse hinc Tarquinios, aut Corinthum: devolvere retro ad stirpem, fratri similior, quam patri. *h. e.* redi, revertere. *Colum. in proœm. l.* 1. *ad fin.* Ad otium & inertiam devolvi. *h. e.* dare se otio. *Cic. Phil.* 7. *c.* 4. Postridie ad spem estis inanem pacis devoluti. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 10. *de Pindaro*. per audaces nova dithyrambos Verba devolvit. *h. e.* torrentis more profundit. *Liv. l.* 5. *c.* 11. Eo devolvi rem ut aut patricii, aut patriciorum asseclæ habendi tribuni plebis sint. *h. e.* eo paulatim redigi. *Plaut. Men.* 5. 5. 5. Quem ego, si quidem vivo, vita devolvam sua. *h. e.* vita privabo. ¶ *Devolvi ad aliquem*, transire. V. *Devolutus*.

DEVOLUTUS, a, um, *gettato a basso voltolando*. *Liv. l.* 28. *c.* 6. *a med.* Velut monte præcipiti devolutus torrens. *Curt. l.* 9. *c.* 4. *extr.* Devoluti scalis. *Plin. l.* 27. *c.* 12. *ad fin.* Detur decoctum ejus ad rupta, & devolutis ex sublimi. *Catull. carm.* 58. *de Rufo v.* 4. Devolutum ex igne prosequens panem. *h. e.* qui ex igne decidit. ¶ Translate *Senec. l.* 1. *controv.* 9. *post init.* Ex summis opibus ad egestatem devolutus. *Sueton.* (*seu quicumque auctor est*) *in vita Lucani*. Ad humillimas devolutus preces. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 4. *n.* 1. in dedecus. *cadere in infamia*. *Apul. in Apolog.* ampliuscula fortuna. *Paul. Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 45. *ad fin.* Bona ad fiscum devoluta. *caduti in potere del fisco*. & *Ulpian. lib.* 43. *tit.* 23. *leg.* 13. *ante med.* Prædii dominium ad aliquem devolutum. ¶ Apud *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 23. *devoluta tonitrua* sunt saxa, aliave pondera, quæ post scenam devolvebantur, ut fragorem strepitumque tonitruum imitarentur. V. *Claudianus, a, um*. ¶ Tmesim esse volunt in illo *Catulli carm.* 68. *ad Manl. v.* 59. Qui (*rivus*) cum de prona præceps est valle volutus.

DEVOMO, is, ui, itum, a. 3. idem quod vomo, *vomitare*. *Cæcil.* apud *Gell. l.* 2. *c.* 23. Ut devomas volt, quod foris potaveris.

DEVORATIO, onis, f. *il divorare*. *Tertull. de Resurr. carn. c.* 54. Devorationem ad perditionem carnis arripiunt.

DEVORATOR, oris, m. *divoratore*, καταφαγᾶς. *Tertull. de Resurr. carn. c.* 32. De ipsis devoratoribus exactio indicitur.

DEVORATORIUS, a, um, adject. ad devorandum pertinens. *Tertull. de Idololatr. c.* 1. Crimina devoratoria salutis.

DEVORATUS, a, um, *inghiottito, mangiato, divorato*, voratus. *Plin. l.* 26. *c.* 6. Fumus per arundinem haustus & devoratus. *Id. l.* 20. *c.* 23. *ad fin.* Succus devoratus. *Id. l.* 10. *c.* 6. Devorata concoquere. ¶ Translate *Cic. in Pison. c.* 37. Accepta & devorata pecunia. *consumata*. *Id. pro Flacc. c.* 24. Spe devoratum lucrum. *Id. Phil.* 13. *c.* 2. Beneficia Cæsaris devorata. *Apul. l.* 2. & 9. *Metam.* Devoratus pudor. *cacciato, deposto il rossore*.

DEVORO, as, avi, atum, a. 1. *inghiottire, ingozare, mandar giù, divorare*, καταπίνω, καταπίνειν, cibum ex ore in stomachum demitto, voro, deglutio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Stomachi partes, quæ sunt infra id, quod devoratur, dilatantur; quæ autem supra contrahuntur. *Cato R. R. c.* 71. Bos si ægrotare cœperit, dato ei ovum gallinaceum crudum: integrum facito devoret. *Cels. l.* 2. *c.* 6. Qui devorare salivam suam non potest. *Id. l.* 4. *cap.* & *sect.* 4. Laseris paululum devorare opus est. *Plin. l.* 8. *c.* 10. Elephantes devorant lapides. *Id. l.* 17. *c.* 14. Raptim devorare aliquid. *Id. l.* 24. *c. ult.* Strangulari pullos avidius devorantes. ¶ Translate est exedere, consumere. *Justin. l.* 24. *c.* 4. *a med.* Devorent vos arma vestra, quibus plures vestros, quam hostium duces absumpsistis. *Plin. l.* 10. *c.* 3. *extr.* Aquilarum pennæ mixtas reliquarum alitum pennas devorant. ¶ Item absorbere, dehiscendo excipere. *Vitruv. l.* 10. *c.* 6. Propter viarum mollitudinem non confisus carris, ne

totæ

retæ devorarentur. *Plin. l. 2. c. 91.* Terra devoravit Cybotum, altissimum montem, cum oppido Curite. *Id. l. 31. c. 1.* Terras devorant aquæ. *Ovid. l. 5. Trist. el. 2. v. 74.* vel me Zanclæa Charybdis Devoret. *Id. Heroid. ep. 3. v. 63.* Devoret ante, precor, subito telluris hiatu. *Plin. l. 20. in proœm.* Sol aquas devorans. *h. e.* exsiccans. *Solin. c. 51. (al. 65.)* Gangis altitudo, ubi vadosissimus est, mensuram centum pedum devorat. ¶ Item avide aliquid accipere sive oculis, sive mente, &c. *Cic. pro Sext. c. 10.* Verbum ipsum voluptatis omnibus modis animi & corporis devorabat. *Id. Attic. l. 7. ep. 3.* Quid enim tibi faciam, qui illos libros devorasti? *Plaut. Asin. 3. 3. 59.* Auscultate, atque operam date, & mea dicta devorate. *Justin. l. 21. c. 5.* Quod emere non poterat, oculis devorare. *Martial. l. 1. epigr. 97.* Oculi devorantes. ¶ Item sustinere, ferre, tolerare. *Cic. 6. Phil. c. 6.* Exspectate legatorum reditum, & paucorum dierum molestiam devorate. *Id. in Bruto, c. 67.* Hominum ineptias & stultitias, quæ devorandæ nobis sunt, non tulit. *Quintil. l. 11. c. 2. a med.* Devoret initio tædium illud, scripta sæpius revolvendi. *Ovid. 13. Metam. v. 538.* obmutuit illa dolore, Et pariter vocem lacrimasque introrsus obortas Devorat ipse dolor. Adde 4. *Fast. v. 846.* & *Senec. 3. de Ira c. 14. ad fin.* ubi *devorare verba* est continere, neque in querelas aut maledicta erumpere. & *epist. 66. a med.* Animi firmitas sub tortore gemitus devorans. Sic *Tertull. de resurr. carn. c. 54.* Bilem & dolorem dicimur devorare, id est abscondere ac tegere, & intra nosmetipsos continere. ¶ Item consumere, absumere. *Cic. 5. Verr. c. 76.* Non reperietis hominem timide nec leviter hæc improbissima lucra ligurientem: devorare omnem pecuniam publicam non dubitavit. *Id. Attic. l. 1. ep. 16. a med.* Ille regis hereditatem spe devorarat. *Id. pro Dom. c. 23.* Omnium locupletum fortunas spe & avaritia devorasses. *Quintil.* docet *l. 8. c. 6.* *hominem devorari* metaphorice dici, cujus patrimonium consumitur. *Acc. apud Non. c. 2. n. 226.* Animam devorabo hostibus. ¶ Devorare verba, *dire in gola*, non explicate proferre, sed intus & in gula continere, *Quintil. l. 11. c. 3.* ¶ Devoratur vox, *si perde*. *Plin. l. 11. c. 51.* In theatrorum orchestris, scobe, aut arena superjecta, vox devoratur. ¶ *Devorare orationem alicujus* aliquando est audire, & non intelligere: ducta translatione ab iis, qui integros cibos vorant, neque, quem habeant gustum, percipiunt. *Cic. in Bruto, c. 82.* Ejus oratio nimia religione attenuata, doctis & attente audientibus erat illustris: a multitudine autem & a foro devorabatur. ¶ Devorasse nomen alicujus apud *Plaut. Trinum. 4. 2. 63.* dicitur is, qui oblitus est. ¶ Videtur nonnullis habere obscenum sensum apud *Plaut. Asin. 2. 2. 71.* (eum nempe, quem habet *voro* apud *Catull. carm. 33. ad Vibenn.* &c. & *carm. 80. ad Gell.*) aliis non item videtur.

DEVORTIUM, ii, n. pro *divortium* quidam scribi malunt, leguntque apud *Tacit. in Agric. c. 19.* & *Tertull. de Anim. c. 19.* & *in Apolog. c. 37.* & alibi, quia est a *deverto*, seu *devorto*, de quo supra suo loco.

DEVOTAMENTUM, ti, n. anathema, devotio. Est *Tertull. advers. Gnost. cap. 2.*

DEVOTATUS, a, um, incantamentis ligatus. Est *Apulei de herb. cap. 7.*

DEVOTE, adverb. devovendo, & addicendo, atque obligando se, obnoxie, atque adeo pie, religiose, si de Deo sermo sit. *Lactant. l. 2. c. 6.* & *lib. 6. c. 9. extrem.* Deo pareamus: huic devotissime serviamus. *Augustin. ep. 86. cap. penult.* Sabbati jejunium devotissime celebrare.

DEVOTIO, onis, f. *oblazione*, *consecrazione*, actus devovendi, votum, destinatio, oblatio, consecratio, dedicatio, ἀφιέρωσις, κατευχή. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 6.* Tu autem etiam Deciorum devotionibus placatos deos esse censes. *Id. post redit. ad Quirit. c. 1.* Ejus devotionis me esse convictum, maxime lætor. *h. e.* ejus voti, quo me diis pro salute populi R. obtuli. *Id. pro Dom. c. penult.* Hanc ego devotionem capitis mei, cum ero in sedes meas restitutus, tum denique convictam esse & commissam putabo. *h. e.* votum, quo objeci caput meum pro republ. *Id. pro Rabir. Post. c. 1.* In devotione vitæ imitatus est P. Decium filius. ¶ Item dedita fides, & addictum studium, ac voluntas, qua alicui addicimur, & veluti consecramur. *Nemesian. in Cyneg. v. 86.* & milite multo Agmina, queis fortes animat devotio mentes. *Veget. l. 1. de re milit. c. ult.* Hæc fidei ac devotionis intuitu, Imperator invicte, de universis auctoribus congessi. & *l. 3. c. 4.* Devotionem & moderationem custodire. *la rassegnazione e obbedienza*. *Capitolin. in Maxim. & Balb. c. 11.* Non tacenda hoc loco devotio est Aquilejensium pro Romanis. ¶ Hinc a Christianis Scriptoribus sumitur pro pietate atque observantia in Deum. *Lactant. l. 2. c. 11. a med.* Deo Patri summa devotione servire. Adde *de mortib. persecut. c. 16.* ¶ Item pro ratione cultus & religione. *Lamprid. in Heliogab. c. 3.* Dicebat præterea, Judæorum religiones, & Christianorum devotionem illuc transferendam. ¶ Est etiam votum, ac fausta precatio, atque omen. *Apul. l. 11. Metam.* Donec muneribus largis & devotionibus faustis completa navis pelago redderetur. ¶ Item dira imprecatio, exsecratio, *imprecazione*, *maledizione*, qua iræ deorum, & ultioni aliquem addicimus, & veluti sacrum caput malis omnibus destinamus. *Nepos in Alcib. c. 6.* Iidem illi Eumolpidæ sacerdotes rursus resacrare sunt coacti, qui eum devoverant: pilæque illæ in quibus devotio fuerat scripta, in mare præcipitatæ. Adde *Petron. in Satyr. c. 103.* Hujus *devotionis* exemplum habes apud *Macrob. l. 3. Saturn. c. 9.* ¶ Hujusmodi sunt etiam incantamenta, quæis sagæ quempiam Diris defigunt, & fascinationibus corrumpunt, carminibus adhibitis exsecratione plenis, *stregheria*, *malia*. *Sueton. in Calig. c. 3.* & *Tacit. 4. Ann. c. 52.* Veneficiis & devotionibus impugnari se comperit. *Tacit. 3. Ann. c.* 13. Devotionibus & veneno perimere. *Id. 11. Ann. c. 65.* Petere conjugium Principis devotionibus *fregere*, *ammaltare la moglie del Principe*. *Apul. l. 1. Metam.* Devotionibus sepulcralibus in scrobem procuratis. *h. e.* feralibus imprecationibus.

DEVOTO, as, a. 1. frequent. ex devoveo. *Cic. Parad. 1. c. 3.* Quævis patrem Decium, quæ filium devotavit, ac immisit in armatas hostium copias? *Al. leg.* devovit. *Minuc. Fel. in Octav. c. 28.* Asinos in stabulis cum vestra Epona consecratis, & eosdem cum Iside religiose devotatis. *Al. leg.* decoratis. ¶ Item votis vocare, invocare. *Apul. l. 9. Metam.* Cæcita cæli numina, quæ dejerando temere devotasti.

DEVOTOR, oris, m. &

DEVOTRIX, icis, f. sola auctoritate *Servii* Grammatici adhuc fulciuntur. Scribit enim *ad 4. Æn. v. 607.* Jam utitur imprecationibus, hoc est devotionibus: unde & devotor & devotrix dicitur, qui imprecatur.

DEVOTUS, a, um, *promesso in voto*, *destinato*, *consecrato*, ἀφιερωμένος, καθιερωμένος, voto promissus, consecratus, destinatus. *Horat. l. 3. od. 23. v. 10.* Victima devota. *Id. l. 4. od. 14. v. 18.* Devota morti pectora. *Virg. 1. Æn. v. 716.* Phœnissa infelix, pesti devota futuræ. *Martial. l. 6. epigr. 73.* Arma devota focis. *Propert. l. 3. el. 21. v. 23.* Andromede monstris devota marinis. & *lib. 4. el. 9. v. 67.* Ara devota. *Liv. l. 8. c. 9.* Decius devotus pro exercitu. *Cic. de Harusp. resp. c. 3. extr.* T. Annius devota & constituta ista hostia videtur. *Id. Catil. 1. c. 6. extr.* Quæ quidem sica quibus abs te initiata sacris, ac devota sit, nescio. *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 62.* Devotæ flavi verticis exuviæ. *Auson. in Parent. n. 6. v. 8.* Devota virginitas. Adde *n. 26. v. 3.* ¶ Item fide, voluntate, obsequio alicui addictus, deditusque, *fedele*, *ossequioso*, *devoto*. *Senec. l. 3. de Benef. c. 5.* Nemo non deditum se & devotum professus est. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 22.* Cum sexcentis devotis, quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis una cum his fruantur, quorum se amicitiæ dederint, &c. *Tiber. apud Sueton. in ejus vita, c. 67.* Si quando de moribus meis devotoque vobis animo dubitaveritis. *Juvenal. sat. 9. v. 71.* Deditus tibi devotusque cliens. *Senec. l. 5. de Benef. c. 17.* Respublica ingrata fuit in optimos & devotissimos sibi. *Claudian. de B. Gildon. v. 289.* quando non ille jubenti Paruit? an quisquam nobis devotior exstat? *Inscript.* apud *Gruter. pag. 259. n. 1.* Imp. Cæsari M. Aurelio Antonino, &c. A. Ellycinus devotissimus numini ejus. Adde *pag. 163. n. 3.* Hinc illæ notæ, D. N. M. Q. *ejus*, quæ habentur *ibid. n. 7.* & alibi sæpe, leguntarque, *devotus numini majestatique ejus*, ut expressæ habentur *ibid. pag. 290. n. 1.* & alibi. ¶ Item impense studiosus, *dilettante*. *Sueton. in Calig. c. 30.* Devotus scenæ arenæque. *Phædr. l. 4. fab. 4. v. 6.* Devota vino mulier. ¶ Item paratus ad subeunda discrimina. *Lucan. l. 4. v. 533.* stabat devota juventus, Damnata jam luce ferox, securaque pugnæ. *Id. l. 3. v. 311.* Accipe devotas externa in prœlia dextras. ¶ Item pius, religiosus. *Hieronym. ep. 27. ad Eustoch. c. 1.* Devota Christo filia. *Prudent. l. 2. advers. Symmach. in fi.* Sit devota Deo Roma. *Auson. Edyll. 1. v. 2.* devota pii celebrant jejunia Mystæ. ¶ Item diris & imprecationibus petitus, exsecrationibus oneratus, & deorum iræ & malis objectus, *maledetto*, *esecrabile*, *detestabile*. V. *Devoveo*. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 9.* Devotam facere civitatem. & *ibid.* In antiquitatibus hæc oppida inveni devota, Tomos, Fregellas, Gabios, &c. (V. ibi devovendi formulam.) *Horat. l. 3. od. 4. v. 27.* Me devota non exstinxit arbor. *Id. epod. 16. v. 9.* Impia devoti sanguinis ætas. *Ovid. in Ibin, v. 470.* Saxaque devotum grandine plura petant. *Id. Heroid. ep. 6. v. extr.* Vivite devoto femina virque toro. & *epist. 9. v. 153.* Devota domus. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 36.* Tu quoque devotos, Bacche, relinque lacus. *Justin. l. 9. c. 3.* Scythica, velut devota, spolia pæne luctuosa Macedonibus fuere. *Id. l. 14. c. 4.* Devota capita. *Catull. carm. 63. de Nupt. Pel. & Thet. v. 135.* devota domum perjuria portas. *h. e.* propter quæ malis omnibus objicieris. *Ovid. Heroid. ep. 12. v. 45.* femina jubens Spargere devota lata per arva manu. *h. e.* destinata exitio. Tu enim ipse certo periturus eras, illa femina spargendo, nisi ego opem tulissem. ¶ Item veneficis carminibus defixus, *stregato*, *ammaliato*: præcipue vero qui incantamentis ita corruptus est, ut masculam virtutem amiserit. *Tibull. l. 1. el. 6. v. 5.* Tunc me devotum descendens femina dixit. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 27.* Corpora Thessalico languet devota veneno.

DEVOVEO, oves, ovi, otum, a. 2. *votare*, *promettere in voto*, ἀνατίθημι, κατεύχομαι, idem quod voveo, vel omnino, aut solemniter voveo, sancte permitto. *Cic. 3. Offic. c. 25.* Agamemnon cum devovisset Dianæ, quod in suo regno pulcherrimum natum esset illo anno. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 16.* Marti ea, quæ bello ceperunt, plerumque devovent. ¶ Item prævio voto, morti dare, malis & diris omnibus objicere, quod fiebat certo quodam carmine (cujus exemplum habetur apud *Macrob. l. 3. Saturn. c. 9.*) quo se, qui devovebantur, tradebant iræ Numinum, & quæcumque casum essent mala civitati aut reipublicæ, pro qua devovebantur, in caput suum voto ac precibus transferebant, simulque morti & omnibus infortuniis dedebant hostium exercitus, resque omnes, & singula quoque interdum eorum capita: ut fecere Decii pater & filius, de quibus V. *Liv. l. 8. c. 9.* & *lib. 10. c. 28.* Ritus & formulam se hac ratione devovendi idem *Liv. cit. l. 8. c. 9.* describit. Mos etiam quibusdam civitatibus fuisse legimus, ut unum aliquem quotannis miserum hominem in vinculis haberent, omnibusque deliciis saginarent, denique lapidibus obruerent, omnibus oneratum imprecationibus, uti omne sic malum quod civitati immineret, in infelix illud caput translatum iri, & rempublicam calamitatibus defunctam prosperam futuram.

De

De Abderitis hoc innuit Ovid. ubi ait, in Ibin, v. 459. Aut te devoveat certis Abdera diebus, Saxaque devotum grandine plura petant. Liv. l. 8. c. 19. ad fin. Quos sacerdotes ad mortem devovissent. Cic. 2. de nat. Deor. c. 3. ad fin. Quidam imperatores etiam se ipsos diis immortalibus, capite velato, verbis certis, pro republ. devoverunt. ¶ Hinc devovere aliquem saepe est detestari, abominari, exsecrari, diras alicui imprecari, maledire, detestare, καταράομαι, ἀναθεματίζω. Ovid. in Ibin, v. 55. Nunc quo Battiades inimicum devovet Ibin, Hoc ego devoveo teque tuosque modo. Nepos in Alcib. c. 4. Postquam se capitis damnatum, bonis publicatis audivit, & sacerdotes a populo coactos, ut se devoverent, &c. Petron. in Satyr. c. ult. Quibus animis devovent spiritum meum, iisdem etiam corpus consumant. ¶ Item incantamentis, & veneficiis defigere, & ligare, stregare, ammaliare: praesertim vero magicis artibus ad amorem impellere, vel ab eo retrahere (V. dicta in Devotus.) Tibull. l. 1. el. 9. v. 17. Num te carminibus, num te pollentibus herbis Devovit tacito tempore noctis anus? Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 79. Aut te trajectis Aea venefica lanis Devovet. ¶ Translate est polliceri, destinare, objicere se, vitam, bona pro salute alterius. Virg. 11. Aen. v. 440. vobis animam hanc, soceroque Latino Turnus ego devovi. Cic. post redit. ad Quirit. c. 1. Cum me fortunasque meas pro vestra incolumitate, otio, concordiaque devovi. ¶ Item dare, addicere, obstringere. Caes. l. 3. B. Gall. c. 22. Devovere se amicitiae alicujus. Curt. l. 9. c. 6. extr. Devovera te gloriae. ¶ Item sacrare, destinare. Petron. in Satyr. c. 82. Dum frequentius manum ad capulum, quem devoveram, refero. ¶ Item proscribere, ad necem damnare. Curt. l. 8. c. 6. Omnium devotis capitibus, qui sanguine contigissent eos.

DEŪRO, is, ussi, ustum, a. 3. abbruciare, agghiacciare, ἐκκαίω, idem quod uro, vel penitus uro. Liv. l. 39. c. 2. Agros vicosque deurere & depopulari. Auct. de B. Hispan. c. 27. Deurere oppidum. Gell. l. 1. c. 19. Tres libros ex novem deussit. ¶ Etiam frigori tribuitur. Curt. l. 8. c. 9. Quae sunt propiora mari, aquilones maxime deurunt. Liv. l. 40. c. 45. Hiems arbores deusserat. ¶ Et serpentum afflatibus. Senec. de Clem. c. 25. Ubi serpens fontes potu infecit, & si afflavit, deurit, obteritque, quacumque incessit.

DEUS, i, m. Dio, Iddio, Θεός, supremum numen, conditor, dominus, & rector rerum omnium: a voce Graeca deducta, eo modo, quo perdo a πέρθω, vel ab Aeolico Δεὸς pro Ζεύς. Sed plura de etymo Voss. in Etymol. De Deo multa praecepta sunt Plin. l. 2. c. 7. & Cic. 1. Tuscul. c. 27. & lib. 1. de nat. Deor. c. 22. & 2. de Divin. c. ult. &c. Verum vix quidquam Deo dignum sentire potuere Gentiles, qui Deos plures posuerunt, quos etiam in duo genera divisere, ut alii essent majorum gentium, antiqui scil. & semper tales: quos duobus versiculis complexus est Ennius, ut in Consentes retulimus: alii minorum, quasi allecti & adscititii: quo numero complectebantur Faunos, Nymphas, eosque omnes, quos ex hominibus in Deos referebant. Cic. 1. Tuscul. c. 13. De his Ovid. in Ibin, v. 81. Vos quoque plebs Superum, Fauni, Satyrique, Laresque, Fluminaque, & Nymphae, Semideumque genus. ¶ Hoc nomen tribuitur aliquando ei, qui in aliqua re excellens & singularis est. Cic. 1. de Orat. c. 23. & lib. 2. c. 42. Te in dicendo semper putavi deum. Id. 4. Attic. ep. 16. Deus ille noster, Plato. Terent. Adelph. 4. 2. 29. Laudarier te audit libenter: facio te apud illum deum: virtutes narro. ¶ Item illi, qui valde beneficus est, & servator. Cic. post redit. ad Quirit. c. 5. Lentulus, parens, deus, salus nostrae vitae. ¶ Item qui felix est valde. Terent. Hecyr. 5. 4. 3. Deus sum, si hoc ita est. ¶ Excedere, & transgredi ad deos dicebantur, qui post mortem in deorum numerum referebantur. Vellej. l. 1. c. 2. & lib. 2. c. 75. ¶ Diis iratis natus dicitur, qui infelix est, & cui nihil succedit. Phaedr. l. 4. fab. 19. Horat. l. 2. Sat. 3. v. 8. Plaut. Mil. 2. 3. 43. & Pers. fat. 4. v. 27. ¶ Exclamandi, & admirandi sunt formulae, o dii, & dii immortales! & dii boni! & dii deaeque! & dii magni! Cic. Attic. l. 9. ep. penult. Reliqua, o dii, qui comitatus! Id. 2. de Fin. c. 28. sub fin. Quos ille, dii immortales, cruciatus perferebat! Id. Attic. l. 6. ep. 6. sub fin. At te apud eum dii boni, quanta in gratia posui! Plin. in praefat. Hist. nat. a med. At cum intraveris, dii deaeque, quam nihil in medio invenies! gran' Iddio! & Ovid. 6. Fast. v. 187. Quam bene, dii magni! pugna cecidisset in illa Defensor solii, Juppiter alte, tui. ¶ Bone Deus! V. in fine adjectivi Bonus. ¶ Per deos, ita me dii ament, formulae jurantis, obsecrantis. Cic. 2. Offic. c. 2. Quid enim est, per deos, optabilius sapientia? per Dio. Id. Phil. 3. c. 14. Hanc igitur occasionem oblatam tenete, per deos immortales, patres conscripti. Terent. Andr. 3. 3. 6. Per te deos oro. Cael. Fam. 8 ep. 14. ad fin. Curre per deos atque homines. Terent. Heaut. 2. 3. 67. Prae gaudio, ita me dii ament, ubi sim nescio. se Dio mi salvi. Id. Adelph. 4. 7. 31. Ita me dii ament, ut video ego tuam ineptiam. Id. Hecyr. 2. 1. 9. Ita me dii bene ament. Id. ibid. 1. 2. 31. Ita me dii amabunt, haud propterea te rogo, sed &c. ¶ Dii averruncent, prohibeant, quod dii omen avertant, avertentis, deprecantis. Terent. Andr. 3. 3. 36. Cic. Attic. l. 9. ep. 2. & 3. Phil. c. penult. ¶ Dii faxint; Dii faciant; utinam Dii faxint, ut, vel ne; dii bene vertant, bene precantis. voglia Iddio. Cic. Fam. 14. ep. 3. & Verr. 7. c. 13. & Verr. 5. c. 35. & Terent. Eun. 2. 3. 98. & Heaut. 1. 1. 109. ¶ Similia sunt dii melius duint, dii melius, dii meliora, cum & malum deprecamur, & meliora a diis optamus. Terent. Phorm. 5. 8. 26. Uxorem duxit. N. mi homo, dii melius duint. Tibull. l. 3. el. 4. v. 1. Dii meliora ferant, nec sint insomnia vera. Cic. 8. Phil. c. 3. Quid nos? numquid tale habemus? dii meliora. (Adde de Senect. c. 14. ante med. & Liv. l. 39. c. 10.) Ovid. Heroid. ep. 17. v. 29. Quae tua nequitia est, non his contenta fuisset: Dii melius! similis non fuit ille tui. Valer. Max. l. 6. c. 1. extr. Dii melius, quod hunc animum viris ustrum in acie non dederunt. h. e. benignius egerunt cum populo Romano, quod &c. Senec. ep. 98. post init. Dicito, quoties aliquid aliter, quam cogitabas, evenerit, Dii melius. Ovid. de remed. amor. v. 439. Dii melius, quam nos moneamus talia quemquam! ¶ Dii perdant, eradicent, male faciant, sunt imprecantis. Cic. 16. Fam. ep. 21. & pro Dejot. c. 7. & Terent. Andr. 4. 4. 21. Sic Plaut. Mostell. 3. 2. 153. Dii te, deaeque omnes funditus perdant. Et omisso verbo, Cic. 15. Attic. ep. 20. Dii illi mutuo, qui umquam Buthrotum! crepi il fuoco Dio. ¶ Dii te ament, salutantis, Dio ti salvi. Plaut. Mostell. 1. 4. 27. Men. 2. 2. 6. & Poen. 3. 5. 6. &c. ¶ Si diis placet est ironica loquentis, & simul indignantis. Cic. in Pison. c. 16. extr. Appellatus est hic vulturius illius provinciae, si diis placet, imperator. Terent. Adelph. 3. 5. 30. Ille bonus vir nobis psaltriam, si diis placet, paravit. Plin. l. 34. c. 18. Nero, quoniam ita diis placuit, Princeps. ¶ Interdum simpliciter significat, si dii volunt, se piace a Dio. Plaut. Capt. 2. 3. 94. Expediri ex servitute filium, si diis placet. ¶ Deus aliquis viderit dicitur in re maxime obscura, aut difficili. Cic. 1. Tuscul. c. 11. Harum sententiarum quae vera sit, deus aliquis viderit. Dio vel dica. ¶ Latini Poetae Graecos imitati, quibus ὁ καὶ ἡ Θεὸς dicitur, dei nomen etiam deabus aliquando tribuunt. Virg. 2. Aen. v. 632. Descendo, ac ducente deo, &c. h. e. Venere. Calvus apud Serv. ibid. & Macrob. l. 3. Saturn. c. 8. pollentemque deum Venerem. Virg. 7. Aen. v. 497. Nec dextrae erranti deus abfuit. h. e. Alecto. Q. Catulus apud Cicer. l. 1. de nat. Deor. c. 28. Mortalis visus pulcrius esse deo. h. e. Aurora. Plaut. Poen. 1. 2. v. 10. deum esse indignam credidi. Al. aliter leg. Simile quiddam habet Cic. Verr. 6. c. 49. ¶ Qui putant, Christianum hominem Latine Deos de uno Deo posse dicere, afferunt illud Taciti de uno Deo Judaeorum loquentis, l. 5. Histor. c. 13. Audita major humana vox excedere deos. Verum Tacitus non Judaeorum, sed Latino more loquitur. ¶ Metonymice deus est oraculum, & responsa dei. Sil. l. 12. v. 338. vulgique deus pervenit ad aures. ¶ In vocativo Dee rarum est. Prudent. in Hamartigen. v. 939. O Dee cunctiparens, animae dator, o Dee Christe. ¶ In plur. num. habet dii, diis, & aliquanto rarius dei, deis. Plaut. Trinum. 2. 4. 89. Dei sunt divites. Id. Cas. 2. 5. 4. Omnes mortales deis sunt freti. Liv. l. 27. cap. 25. Certis deis. ¶ Fere autem dii, & diis dicunt Poetae disyllabos facturi prima correpta: dii, & diis monosyllabos. Virg. 2. Georg. v. 101. diis & mensis accepta secundis. Id. 2. Aen. v. 428. Diis aliter visum. Catull. carm. 4. de phasel, v. 22. Neque ulla vota litoralibus deis. Valer. Flacc. l. 7. v. 29. captasque deis accendere praedas. Lucan. l. 4. v. 519. Victurosque dei celant. & vers. 493. Constituere dei. ¶ In genitivo plurali pro deorum habet & deum, tum apud Poetas passim, tum apud Historicos. Liv. l. 8. c. 13. Deum benignitate ad finem venit. Tacit. 12. Ann. c. 43. Magna deum benignitate. Curt. l. 3. c. 10. sub fin. Deum templa. Sallust. in Catil. c. 21. Pro deum atque hominum fidem! Cic. quoque in fragm. apud Priscian. l. 7. pag. 743. Deum fide. ¶ Dibus pro diis, Inscript. apud Gruter. pag. 24. n. 6. Junoni reginae, Minervae, Neptuno, Libero Patri, Dianae, ceterisque dibus. & pag. 46. n. 9. Herculi invicto, & dibus omnibus deabusque. Adde pag. 98. n. 5. & pag. 1018. n. 3. Etiam diibus legitur in alia Inscrips. pag. 2. n. 9. Verum haec imitanda non sunt.

DEUSTUS, a, um, a deuro, abbruciato, combustus, incensus. Caes. l. 7. B. Gall. c. 25. Deustos turrium pluteos videbant. Liv. l. 10. c. 4. Vici per vastationem agrorum deusti. Id. l. 40. c. 41. Vineae caesae, frumenta deusta. Tacit. 6. Ann. c. 45. Deusta pars Circi. Colum. l. 6. c. 18. Deusti cimicis nidor.

DEUTERIAE, arum, m. δευτερίαι οἶναι, secunda vina. Plin. l. 14. c. 10. Non possunt jure dici vina, quae Graeci deuterias appellant, Cato, & nos loram, maceratis aqua vinaceis. Harduin. legit deuteria, ut sit neutr. plur. cui subaudiatur vina. Si Graeco adhaereas, nos; si Latina positione efferendum putes, ille rectius legisse videtur.

DEUTERIAMBUS, i, m. genus pedis, apud Martian. Capell. l. 5. pag. 169. ubi alii aliter leg.

DEUTERONOMIUM, ii, n. Deuteronomio, Δευτερονόμιον, secunda lex, vel potius repetitio legis. Vox Graeca, a νόμος, lex, & δεύτερος, secundus. Est nomen unius ex libris Sacrae Scripturae. Lactant. l. 4. c. 17. & Sidon. l. 6. ep. 9.

DEŪTOR, eris, usus sum, dep. 3. idem quod abutor, male utor, abusare. Nepos in Eumen. c. 11. Non convenire Antigoni prudentiae, ut sic deuteretur victo. Al. leg. se meretur.

DEVULSUS. V. Devello.

DEXTANS, antis, m. decem unciae, cum scilicet assi deest sextans, sicut deunx, cum assi una deest uncia. Fest. & Varr. l. 4. L. L. c. 36. ¶ Dicitur & de decem partibus cujuscumque rei, quae in duodecim dividatur. Sic dextans jugeri apud Colum. l. 5. c. 2. & dextans horae apud Plin. l. 18. c. 32.

DEXTELLA, f. diminut. a dextera. Cic. Attic. l. 14. ep. 29. sub fin. Q. Filius, ut scribis, Antonii est dextella. hoc est utitur eo tamquam parva dextera.

DEXTER, era, & xtra, erum, & xtrum, & in plur. dexteri, & xtri, destro, δεξιός, qui est ab ea parte, quae respectu humani corporis aptior est, atque agilior: cui sinister opponitur. Voss. putat esse a δεξιτερός, quae Poetice est idem quod δεξιά, unde factum sit primo substantivum dextera, deinde adjectivum hoc, de quo loquimur. Poetae modo integra hac voce utuntur, modo per syncopen contracta, pro metri ratione: prosae vero Scriptores frequentius videntur

dentur syncopen adhibere. *Cic. 1. de Divin. c.* 23. Patera, quam dextra manu tenebat. *Nepos in Annib. c.* 4. Nunquam dextro oculo æque bene usus est. *Curt. l.* 3. *c.* 11. Dextrum femur. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 50. Dextris humeris exsertis. *Id. ibid. c.* 45. Ab dextera parte. & *cap.* 49. Ab dextro latere hostium. *Terent. Eun.* 4. 7. 5. Tu, Simalio, in sinistrum cornu, tu, Syrisce, in dexterum. *Plin. l.* 6. *c.* 23. *circa med.* Dextra fluminis accolunt Deximontani. *subaudi* loca. *Festus:* Dextrarum tibiarum genus est, quæ dextra teneotur. ¶ Gradus sunt *dexterior*, & *dextimus*, qui ad significationem positivi nihil addere videntur. *Varr. l.* 8. *L. L. c.* 27. In dexteriore parte. *Galba ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 30. Dexterius cornu aciei. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 303. saucius armo Dexteriore Medon. *Id.* 2. *Metam. v.* 138. Dexterior & sinisterior rota. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 198. Dextimam viam munire. *Sallust. in Jug. c.* 105. Sulla cum equitatu apud dextimos. ¶ Apud *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 125. & *l.* 2. *sat.* 3. *v.* 38. dicitur *dexter*, qui ad dexteram alterius partem situs est: & apud *Virg.* qui in dextram partem declinat, 5. *Æn. v.* 162. Quo tantum mihi dexter abis? V. *Interior*. ¶ Translate sumitur pro favente, propitio, *favorevole*, *propizio*, *prospera*. Hoc autem ex more Græcorum ductum est, quibus dextra auguria felicia habebantur, sinistra improspera. Nam apud Latinos res contra se habuit, ut in *Augurium*, & alibi dictum est. *Virg.* 8. *Æn. v.* 302. Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo. *Festus:* Dextra auspicia, prospera. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 69. Dexter ades Patribusque tuis populoque Quirini. *Pers. Sat.* 5. *v.* 114. prætoribus ac Jove dextro. *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 63. o sidere dextro edite! *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 245. Dextrum omen. *Sil. l.* 1. *v.* 272. Pes dexter & hora. ¶ Item pro apto, commodo, idoneo, facili. *Virg.* 4. *Æn. v.* 293. & quæ mollissima fandi Tempora, qui rerum dexter modus. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 18. nisi dextro tempore, Flacci Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem. ¶ *Dexter homo* dicitur, qui novit in tempore rem agere. *Liv. l.* 8. *c.* 36. Rem per se popularem ita dexter egit, ut medendis corporibus animi imperatori reconciliarentur. *con tanta destrezza*, &c. ¶ *Dextrabus* in femin. antique. *Liv. in Odyss.* apud *Non. c.* 8. *n.* 82. Deque manibus dextrabus.

DEXTĔRA, & Dextra, æ, f. *mano destra*, δεξιά, δεξιτερά, manus in homine aptior, & commodior ad agendum. V. vocem præced. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 28. Prehendisse eum dextram tuam, & bono animo te jussisse esse. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 28. *extr.* Miscere dextras. *darsi scambievolmente la mano*. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 115. Dextera crudelis, quæ me fratremque peremit. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 539. Conserere dextram. *venire alle mani*. & *Stat. l.* 1. *silv.* 6. *v.* 60. Edunt vulnera, conseruntque dextras. Sic *Ovid. Fast. l.* 1. *v.* 569. Dextra collata movere prœlia. ¶ Salutantes mutuo dextras contingere mos est, quia maxima hominis vis & virtus in dextra. *Virg.* 1. *Æn. v.* 412. cur dextræ jungere dextram Non datur? *Serv. ibid.* ex *Varr.* & *ad Æn.* 8. *v.* 467. ¶ Fuit etiam *dextera* amicitiæ & fidei pignus, & Fidei deæ sacra, ut frons Genio, & genua Misericordiæ. *Virg.* 3. *Æn. v.* 610. dextram Anchises Dat juveni, atque animum præsenti pignore firmat. Adde *vers.* 83. & *Æn.* 8. *v.* 467. & *Æn.* 4. *v.* 307. & *Serv. ad* 3. *Æn. v.* 607. Sic *Plin. l.* 11. *c.* 45. Dextra osculis aversa appetitur: in fide porrigitur. ¶ Renovare dextras, apud *Tacit.* 2. *Ann. c.* 58. est fœdus amicitiamque instaurare, cujus jungendæ præcipuus ritus erat dextras jungere. ¶ Hinc est insigne concordiæ, aut hospitii. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 54. Miserat civitas Lingonum, vetere instituto, dona legionibus, dexteras hospitii insigne. & *l.* 2. *c.* 8. Centurio dextras, concordiæ insignia, Syriaci exercitus nomine ad prætorianos ferens. ¶ Obsecrantes quoque dextram tendere in more fuit: & jurantes obtestantesque, per dexteram jurare. *Sil. l.* 2. *v.* 413. Æneam pulsum pelago, dextraque precantem Cernere erat. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 94. Quod te per Genium, dextramque, deosque Penates Obsecro & obtestor. *Cic. pro Dejot. c.* 3. Per dexteram te istam oro, &c. ¶ *Dextram tendere*, *porrigere* aliquando est opem ferre, aut polliceri. *Cic.* 10. *Phil. c.* 4. Græcia tendit dexteram Italiæ, suumque ei præsidium pollicetur. *Id. post redit. in Sen. c.* 9. Mihi primus afflicto & jacenti consularem fidem dexteramque porrexit. ¶ Translate ponitur pro viribus, potentia, virtute militari, *valore*, *forze*. *Horat. epod.* 7. *v.* 21. ut sua Urbs hæc periret dextera. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 175. mea concussa putate Procubuisse solo Lyrnesia mœnia dextra. *Virg.* 2. *Æn. v.* 291. si Pergama dextra Defendi possent, etiam hac defensa fuissent. *Sil. l.* 1. *v.* 77. dextra spectatus Amilcar. Adde *vers.* 304. ¶ Et pro copiis, seu militibus. *Sil. l.* 16. *v.* 17. proque omnibus armis, Et castrorum opibus, dextrisque recentibus unum Annibalis sat nomen erat. *Id. l.* 12. *v.* 351. pugnæque avidas accendere dextras. *Id. l.* 15. *v.* 497. Bebrycia populos armabat Poenus in aula, Mercandi dextras largus. *far leve*. Adde *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 262. ¶ Aliquando accipitur pro alterutra manu. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 52. Omne sacrum rapiente dextra. *Id. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 54. Nil faciet sceleris pia dextera. ¶ Sæpe pro parte seu loco, qui dextræ hominum respondet, *parte destra*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 69. Retorquere agmen ad dextram. *Cic. de Univ. c. penult.* Ante & pone; ad lævam & ad dextram; & sursum & deorsum. *Id. l.* 1. *de Divin. c.* 39. Cur a dextra corvus, a sinistra cornix ratum faciat. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 21. & 2. *Metam. v.* 25. Esse a dextra. *Sallust. in Jug. c.* 107. Circumventus ab equitibus dextra, sinistra. *Liv. l.* 21. *c.* 43. Dextra lævaque duo maria claudunt. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 15. Miles dextra ac sinistra muro tectus. *Curt. l.* 4. *c.* 10. Dextra Tigrim habebat, a læva montes. ¶ Ablativus *dextra* aliquando post se accusativum habet. *Vitruv. l.* 15. *c.* 15. Regulæ, quæ dextra ac sinistra canalem figuntur. *Sallust. in Jug. c.* 11. Dextra Atherbalem adsedit. Nisi malis esse casum verbi *adsedit*. ¶ *Dextrabus* manibus pro *dextris* dixit *Liv. in Odyss.* apud *Non. c.* 8. *n.* 82. V. *Asina*.

DEXTĒRE, & Dextre, *destramente*, *manierosamente*, δεξιῶς, feliciter, apte, cum quadam dexteritate. *Liv. l.* 1. *c.* 34. *ad fin.* Liberaliter dextreque obeundo officia. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 45. Nemo dexterius fortuna est usus.

DEXTERĬTAS, atis, f. *destrezza*, *maniera*, δεξιότης, virtus est ejus, qui prudenter, & in tempore omnia agendo, tum rem suam agit, sibique prodest, tum aliorum in se benevolentiam conciliat. Quare comitati valde est affinis: nisi quod comitas officium præcipue spectat, dexteritas officium simul & utilitatem. *Gell. l.* 13. *c.* 16. Humanitas a Græcis φιλανθρωπία dicitur, & significat dexteritatem quandam benevolentiamque erga homines. *Liv. l.* 28. *c.* 18. Tanta inerat comitas Scipioni, atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas, ut hostem infestissimum, facunde alloquendo, sibi conciliaret. *Id. l.* 37. *c.* 7. *sub fin.* Multa in eo & dexteritas & humanitas visa. *Auson. in parental. n.* 14. *v.* 7. bonus ingenio, facundus, & omni Dexteritate vigens. ¶ Item prosperitas, felicitas, favor. *Arnob. l.* 7. *pag.* 225. Superis diis, atque ominum dexteritate pollentibus color lætus acceptus est: at vero diis lævis color furvus est gratior.

DEXTĬMUS. V. in *Dexter*.

DEXTRĀLE, is, n. idem quod dextrocherium. Est *Isidori* in Gloss. & *Io. Salisber. l.* 8. *c.* 20. & *Cypriani de habitu Virgin. a med. ex Isaia c.* 3.

DEXTRATĬO, onis, f. corporis circumactio a sinistra in dextram, quod in adorando usurpabatur, ut in *Adoro* est dictum. *Solin. c.* 45. (*al.* 57.) *a med.* Tarpeium Jovem terna dextratione lustravit.

DEXTRĀTUS, a, um, adject. ad dexteram situs, ut Dextratus ager, pars dextrata apud *Auctor. de Limit. edit. Goes. pag.* 298. Cave, usurpes.

DEXTROCHERĬUM, ii, n. *braccialetto*, ψέλλιον, brachiale, armilla, ornamentum dextri brachii, viris & mulieribus commune. Est autem vox hybrida ex Latino *dexter* vel *dextra*, & Græco χείρ manus, brachium, conflata. *Capitolin. in Maxim. c.* 6. Pollice ita vasto, ut uxoris dextrocherio uteretur pro annulo. Adde *in Maxim. jun. c.* 1. *extr.*

DEXTRORSUM, & Dextrorsus, *a destra*, ἐν δεξιᾷ, ἐκ δεξιᾶς, ad dexteram: contractum per syncopen ex *dextrovorsum*. *Accius* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 22. Dextrorsum orbem flammeum, &c. *Liv. l.* 6. *c.* 31. Furius dextrorsus maritimam oram atque Antium, Servilius læva ad montes Ecetram pergunt. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 50. Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit.

DEXTROVORSUM, & Dextroversum, idem ac dextrorsum. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 70. Quo me vortam nescio. *Pa.* Si Deos salutas, dextrovorsum censeo. Adde *Rud.* 2. 3. 38. V. *Adoro*. *Lactant. l.* 6. *c.* 7. *ad fin.* Semitæ, quæ videntur dextroversum separari.

D I

DI, & Dis, præpositiones sunt, quæ solum in compositione reperiuntur: & significant separationem, divisionem, & in diversas partes, seu huc & illuc positionem, ut *diduco*, *distraho*. Sunt autem per apocopen factæ a διά, quæ composita idem significat, ut in διαφέρω, differo. *Dis* præponitur verbis incipientibus per *c*, *f*, *p*, *q*, *t*, & vocali *i*, ut *discutio* (ante *f* in aliud *f* mutatur, ut *diffindo*) *dispono*, *disseco*, *distendo*, *disjicio*: aliis consonantibus *Di* præponitur, ut *diduco*, *digredior*, *diluo*, *dimitto*, *diruo*, *diverto*, &c. Semper autem producitur, exceptis *dirimo*, & *disertus*. Hæc *Priscian. in fi. l.* 14. ¶ Aliquando habent in compositione vim augendi, ut in *discupio*, *discrucio*, &c. aliquando negandi, ut in *dissimilis*, *dispar*.

DIA, æ, f. *dea*, idem quod dea, θεά, θεά. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 86. *n.* 4. Diæ Suriæ. ¶ De *Dea Dia* V. in *Dea*. ¶ Est etiam hoc nomine insula maris Cretici, nunc *Standia*, quæ vox ex εἰς τὴν Δίαν facta est. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 174. Protinus Ægides, rapta Minoide Dian Vela dedit. Adde *Plin. l.* 4. *c.* 12. ¶ Item oppidum Cherronesi Tauricæ. *Plin. ibid. ad fin.* ¶ Etiam Naxos insula aliquando *Dia* appellata est. *Id. ibid. ante med.*

DIABĂSIS. V. *Conopeum*.

DIABATHRARĬUS, ii, m. *ciabattino*, qui diabathra facit, aut vendit. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 39. Calceolarii, sutores, diabathrarii, solearii adstant.

DIABATHRUM, i, n. *pianella*, *ciabatta*, διάβαθρον, genus soleæ Græcanicæ, ut *Fest.* docet: a διαβαίνω, gradior. *Hesych.* docet, muliebre calceamentum esse: sed *Pollux lib.* 7. *c.* 22. commune viris & feminis facit. *Nævius* apud *Varron. l.* 6. *L. L. c.* 3. *post med.* Diabathra in pedibus habebat, & erat amictus epicroco.

DIABETES, æ, m. *cannone*, *sifone*, διαβήτης, sipho, fistula, per quam aqua transit. Vox Græca, a διαβαίνω, transeo. In multis *Columellæ* editionibus Latinis litteris scriptum legitur *l.* 3. *c.* 10. Quasi quædam anima per medullam trunci, veluti per siphonem, quem diabeten vocant mechanici, trahitur in summum.

DIABOLĬCUS, a, um, *diabolico*, διαβολικός, ad Diabolum pertinens. *Paulin. Nolan. ep.* 29. (*al.* 10.) *c.* 11. Seditio diabolicis facibus inflammata.

DIABŎLUS, li, m. *Diavolo*, Διάβολος, calumniator, criminator, a διαβάλλω, calumnior, criminor. Cognomen proprium est principis Dæmonum. *Tertull. de Anim. c.* 35. & *lib.* 2. *advers. Marcion. c.* 10. & *Lactant. l.* 2. *c.* 8. & 12. ¶ Metrica necessitate secundam produxit *Paulin. Nolan. in Nat.* XI. *S. Fel. edit. Murator. v.* 528.

DIACATOCHĬA, æ, f. διακατοχή, possessio: a διακατέχω, possideo, detineo. *Impp. Gratian. Valentin. & Theodos. lib.* 11. *Cod. tit.* 58. *leg.* 7.

DIA-

DIACATOCHUS, i, m. possessor. V. vocem praeced. *Impp. Valentinian. & Valens lib.* 10. *Cod. Theodos. tit.* 16. *leg.* 1.

DIACHYTON, διαχυτόν, hoc est diffusum: a χέω, fundo. Est genus vini, quod fit uvis in sole siccatis, loco clauso per dies septem, in cratibus, totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defensis, octava die calcatis: ita fit optimi odoris saporisque. *Plin. l.* 14. *c.* 9.

DIACODION, διὰ κωδειῶν, *h. e.* per capita papaveris. Ex duabus Græcis vocibus facta est una, qua significatur medicamentum, in quo præter cetera miscentur capita papaverum. *Plin. l.* 20. *c.* 18. & 19.

DIACONATUS, us, m. munus & dignitas Diaconi. *Hieronym. ep.* 22. *ad Eustoch. c.* 12. *a med.* Diaconatum & Presbyteratum ambire.

DIACONISSA, mulier ministrans. *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. lib.* 1. *Cod. tit.* 3. *leg.* 9. *Hieronym. ep.* 60. *c.* 1. *sub fin.* & *Inscript. Christ. in Mus. Veron. pag.* 179.

DIACONUS, i, m. *ministro*, *diacono*, διάκονος, minister: a κονέω, festino, ministro. In Christiana Ecclesia Diaconus locum tenet Sacerdoti proximum, ejusque minister est in magno Sacrificio. *Tertullian. de Præscription. c.* 3. & *Impp. Valer. Valens, & Gratian. lib.* 1. *Cod. tit.* 3. *leg.* 6. & *Hieronym. ep.* 60. *c.* 1. ¶ *Diaconus* per syncopen dictum est a *Venant. Fortun. l.* 4. *carm.* 15. *v.* 3.

DIACOPE, es, f. διακοπή, intercisio. Ponitur pro figura Tmesi, seu hyperbato grammaticali, ut in illo *Virg.* 3. *Georg. v.* 381. septem subjecta trioni. *Charis. l.* 4. *pag.* 246. sed Græce. V. *Hyperbaton*.

DIACOPI, orum, m. διάκοποι, sunt in aggeribus meatus intercisi, per quos rivus transmittitur in arva remotiora: a διακόπτω, intercido. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 11. *leg.* 7. *extr.*

DIADEMA, atis, n. *diadema*, διάδημα, regium insigne capitis, candida fascia, vitta, qua Regum frons præcingebatur: a διαδέω, circumligo. *Cic.* 2. *Phil. c.* 34. Diadema ostendis, gemitus toto foro. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 105. Ille crucem pretium sceleris tulit, hic diadema. ¶ Est etiam *diadema*, *æ*, *f.* *Pompon.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 679. *Putsch.* Cujusvis leporis liber diademam dedit. *Apul. l.* 10. *Metam.* Caput stringebat diadema candida: ferebat & sceptrum. ¶ *Isidor. l.* 19. *Orig. c.* 31. definit *diadema*, ornamentum capitis matronarum ex auro & gemmis contextum, quod in se circumactis extremitatibus, retro adstringitur. ¶ *Plin. l.* 7. *c.* 56. docet esse inventum Liberi Patris.

DIADEMATICUS, a, um, ad diadema pertinens. *Tit. Liv. in fragm.* apud *Non. c.* 3. *n.* 104. Pisis diadematico foro præstatur virtuti laus. *Turneb. l.* 25. *adversar. c.* 5. ideo dictum putat, quod ibi victoribus in ludis diademata & coronæ donabantur.

DIADEMATUS, a, um, diademate ornatus, ut Diadematus Apollo. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *post med.* ¶ *Diadematus* cognominatus est L. Metellus Dalmaticus, filius Q. Metelli Macedonici, quia ulceris tegendi causa diademate diu caput cinctum habuit. *Plin. l.* 7. *c.* 44. Et hoc dicebat jam Balearicis, & diadematis, jam Macedonicus ipsa. Ita *Harduin.* ex consensione MSS. alii *Dalmaticus*.

DIADOCHOS, i, m. διάδοχος, gemma berylli similis: ita dicta, quasi succedens in locum berylli. Nam διάδοχος successor est. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

DIADUMENUS, a, um, adject. idem quod diadematus, diademate ornatus, διαδούμενος: a διαδέω cingo, redimio, corono. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Polycletus diadumenum fecit molliter juvenem. ¶ *Diadumenus* cognominatus est Antoninus R. Imperator, filius Opilii Macrini, quia cum natus est, pelliculam in modum pilei habebat in capite, diademati similem. *Lamprid. in ejus vita c.* 4. ¶ In nummis etiam *Diadumenianus* appellatur.

DIÆRESIS, is, f. διαίρεσις, divisio: a διαιρέω, divido. Apud Grammaticos figura est, qua una syllaba in duas dividitur, ut *aquai* apud *Virg.* 7. *Æn. v.* 464. pro *aquæ*, & *evoluam* quadrisyllabon pro *evolvam* apud *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 74. ¶ Vox ipsa Græca est, & Græce adhibenda, quod faciunt *Charis. l.* 4. *pag.* 249. & *Diomed. l.* 2. *pag.* 437. *Putsch.* Latine tamen *Serv. ad loc. Virg. cit.* ubi hæc habet: Hanc diæresim Tucca & Varus fecerunt: nam *Virgil.* reliquerat *aquæ vis*, quod satis asperum fuit. Notandum quod in toto Virgilio non reperiuntur, nisi quatuor diæreses, hoc loco; & in tertio (*v.* 354.) *aulai in medio*; & in sexto (*v.* 747.) *aurai simplicis ignem*; & in nono (*v.* 26.) *pictai vestis*. Hæc *Servius*.

DIÆTA, æ, f. *regola di vivere*, *dieta*, δίαιτα, ratio & regula in iis, quæ ad victum pertinent, modus victus a medicis præscriptus: sub quo continentur non solum cibus & potus, sed etiam exercitatio, somnus, cetera, quæ ad valetudinem conferunt. Videtur esse a δαίω, epulum præbeo, unde δαίτη, epulum, cibus. Allegorice *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 3. *ante med.* Ipse occidi potuit: sed ego diæta curari incipio: chirurgiæ tædet. *h. e.* nolo amplius ferro & aperta vi cum Clodio contendere: moderatione ac tolerantia uti malo. ¶ Item *camera*, *stanza*, pars seu membrum ædium ad habitandum idoneum, conclave, cubiculum. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *a med.* Cœnatio cingitur diætis duabus a tergo, quarum fenestris subjacet vestibulum villæ & hortus. & *paulo supra*. Turris erigitur, sub qua diætæ duæ, totidem in ipsa. *Id. l.* 7. *ep.* 5. Quibus horis te visere solebam, ad diætam tuam ipsi me pedes ducunt. *Stat. l.* 2. *Sil.* 2. *v.* 83. Una tamen cunctis procul eminet, una diætis. *Petron. in Satyr. c.* 115. diætam magistri vocat cubiculum, in quo navis gubernator versatur. Apud *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg.* 53. *Diætæ hypocaustæ* sunt, quas nos dicimus *stufe*. ¶ Plura quoque cubicula, seu membra varii usus, quorum ab altero in alterum fit transitus, diætæ nomine veniunt, *appartamento*. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Est in hac diæta dormitorium cubiculum, &c. & *post nonnulla*. Hac adeuntur diætæ duæ, quarum in altera cubicula quatuor, altera tria. Adde *Sueton. in Claud. c.* 10.

¶ Quod *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 13. *sub fin.* & *Scævola lib.* 24. *tit.* 1. *leg. penult.* & *Paul. lib.* 30. *leg.* 47. diætam memorant in hortis, putarunt quidam, in hortis tantummodo deliciarum causa ædificatas habitationes *diætas* vocari. Neque verum est quod alii tradidere, diætam esse cœnaculum, in quo æstate ad umbram, hyeme ad solem cœnaretur. Potest quidem cœnaculum diæta dici, ut apud *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *a med.* & videtur intelligi posse apud *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 5. *leg.* 1. *a med.* & alibi fortasse. Verum non omnis diæta cœnatio est, ut singula, quæ attulimus, loca perpendenti patebit. Falsum præterea omnino est etymon, quod perperam *Varroni* tribuitur, *diætam* dici, quod in ea *per diem edatur*: quod & *Voss.* admonet *in Etymol.* Est enim pura puta Græca vox.

DIÆTARCHUS, i, m. *maestro di casa*, vel *di camera*, qui præest diætæ, seu servis in diæta ministrantibus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 576. *n.* 7. Dis Manibus. Deastero Cæsaris servo diætarcho domus August. &c.

DIÆTARIUS, ii, m. *cameriere*, servus, qui in diæta administrat: sive hæc cubiculum, sive cœnationem significet. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 12. *a med.* Ostiarii autem, topiarii, diætarii, aquarii, domui tantum deservientes, legato continebuntur. ¶ In navi *diætarii* esse putantur a nonnullis, qui curam habent annonæ, quos Italice diceres *dispensiere*. nam diæta & victum significat. Aliis sunt, qui diætarum, hoc est cubiculorum, quæ in navi sunt, curam habent: quo pacto a modo dictis nihil differunt. *Ulpian. Dig. lib.* 4. *tit.* 9. *leg.* 1. Sunt quidam in navibus, qui custodiæ gratia navibus præponuntur, ut ναυφύλακες, & diætarii. *Haloander* hæc duo postrema verba omittit.

DIÆTETICUS, a, um, διαιτητικός, ad diætam, seu rationem victus pertinens. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 2. *c.* 12. *a med.* Diætetici libri. & *ibid.* Diætetica curatio. ¶ *Diætetica*, & *Diætetice* absolute, διαιτητική, est ea medicinæ pars, quæ tam medicamentis, tum ratione victus præscripta morbos curat: cui respondet chirurgia. *Scribon. Larg. compos.* 200. Neque chirurgia sine diætetica, neque hæc sine chirurgia perfici possunt. *Cæl. Aurelian. ibid.* Diætetices scriptores libris, quos diæteticos vocant, &c. *Celsus in præfat. l.* 1. diæteticam distinguit ab ea, quæ medicamentis curat: ipsa tamen voce Græca utitur. ¶ *Diætetici*, *orum*, sunt qui victus ratione præscribenda medentur. *Scribon. Larg. loc. cit.* Quamvis magna ex parte ad diæteticos pertinentes compositiones exhibuimus, tamen nisi eas quoque, quæ ad chirurgos pertinent, &c.

DIÆTULA, æ, f. parva diæta. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ad fin.* Mox diætula refugit quasi in cubiculum idem, atque aliud. Al. leg. *zetecula*, al. *zothecula*.

DIAGLAUCION, διὰ γλαυκίου, duabus vocibus in unam coalescentibus, ut de *Diacodion* dictum est. Significat autem collyrium, quod glaucii herbæ succo & foliis temperatur. *Plin. l.* 27. *c.* 10. & *Scribon. Larg. compos.* 21. ubi *diaglaucium* Latina positione dicitur.

DIAGONALIS, le, adject. ut Diagonalis linea, *diagonale*, de qua V. in *Diagonios*. *Vitruv. l.* 9. *c.* 1. Ad lineæ diagonalis longitudinem, locus quadratus describatur.

DIAGONICUS, a, um, adject. idem quod diagonalis. *Vitruv. l.* 9. *c.* 1. Duo trigona linea diagonica fuerint designata.

DIAGONIOS, adject. *diagonale*, γραμμὴ διαγώνιος, dicitur de linea, quæ in quadrata figura διὰ γωνιῶν, *h. e.* per angulos, seu ab angulo ad angulum ducitur. *Vitruv. l.* 9. *c.* 1. Linea ab angulo ad angulum diagonios perducatur. *Id. l.* 4. *c.* 1. *sub fin.* Abaci latitudo ita habeat rationem, ut quanta fuerit altitudo, bis tanta sit diagonios ab angulo ad angulum. *Id. l.* 6. *c.* 4. *lineam diagonii* appellat. ¶ *Ibid. cap. ult.* Diagonios structura. *h. e.* quæ secundum diagonalem lineam ab angulo ad angulum procedit.

DIAGRAMMA, atis, n. *descrizione*, *disegno*, *figura*, διάγραμμα, a διαγράφω, describo, significat cujuscumque rei imaginem ac descriptionem. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. Aristoxeni diagramma subscribam. Adde *cap.* 5. & *l.* 6. *c.* 1. *circa med.*

DIAGRAPHICE, es, f. *l' arte del disegno*, ars delineandi, διαγραφική. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Hujus auctoritate effectum est in tota Græcia, ut pueri ingenui ante omnia diagraphicen, hoc est picturam in buxo docerentur, reciperetur que ars ea in primum gradum liberalium. Sed MSS. omnes, ut animadvertit *Harduinus*, habent *graphicen*, eodem tamen sensu.

DIALECTICA, æ, & Dialectice, es, f. *Dialettica*, Διαλεκτική, est ars disserendi, cujus finis est verum a falso discernere: quæ, ut ait *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 25. per omnes partes sapientiæ manat & funditur, rem definit, genera dispertit, sequentia adjungit, perfecta concludit, vera & falsa dijudicat: a διαλέγεσθαι, dissero. *Id.* 4. *Acad. c.* 28. Dialectica veri & falsi quasi disceptatrix & judex. *Id.* 2. *de Fin. c.* 6. Rhetoricam palmæ, dialecticam pugno similem esse dicebat Zeno. ¶ De hujus studii ratione V. *Gell. l.* 16. *c.* 8.

DIALECTICE, *dialetticamente*, διαλεκτικῶς, adverb. more Dialecticorum. *Cic.* 1. *Acad. c.* 2. Multa adminata ex intima Philosophia, multa dicta Dialectice. *Id.* 2. *de Fin. c.* 6. Rhetorice nos mavis, quam dialectice disputare.

DIALECTICUS, a, um, *dialettico*, διαλεκτικός, ad Dialecticam pertinens. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 59. Si velim physicum quiddam aut dialecticum explicare. *Id.* 2. *de Fin. c.* 6. Dialecticæ captiones. *Plin. l.* 7. *c.* 53. Dialecticæ sapientiæ professor. *Senec. ep.* 82. Redigere aliquid ad legem dialecticam. *Id. ep.* 121. Omnia animalia dialectica nasci oporteret, ut, &c. *h. e.* perita rerum dialecticarum. ¶ *Dialectica*, *orum*, τὰ διαλεκτικά, sunt ipsæ res dialecticæ. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 12. *extr.* Homo remotus a dialecticis, in arithmeticis satis exercitatus. ¶ *Dialecticus*, *ci*, est peritus in dialectica, dialecticæ professor. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 6. Latius loquuntur rhetores, dia-

lectici autem compreffius. *Id. de Fato, c. 6.* Diodorus valens dialecticus.

DIALECTOS, & Dialectus, i, f. *dialetto*, διάλεκτος, forma quædam & peculiaris ratio loquendi apud varios populos una eademque lingua utentes. Sic in Græca quinque funt celebres dialecti, communis, Attica, Dorica, Jonica, Æolica. *Sueton. in Tiber. c. 56.* Cum interrogaffet, quænam illa tam moleſta dialectus effet; & ille refpondiffet, Doridem.

DIALEUCOS, adject. διάλευκος, albo colore intermixtus: a λευκός, albus. *Plin. l. 21. c. 6. de croco.* Eft per fe genus fativi blandiffimum vulgo, cum fit mediocre; dialeucon vocant.

DIALION, ii, n. helintropium. *Apul. de herb. c. 49.*

DIALIS, le, *di Giove*, Δῖος, ad Jovem pertinens: a genit. Διός, Jovis: ut *Dialis Flamen*, qui Jovis facro minifterio affignatus eft, apud *Varron. l. 4. L. L. c. 15. & l. 5. c. 3.* ¶ Poteft etiam a *die* derivari. Hinc jocus *Cicer.* in eum, qui uno tantum die conful fuerat, apud *Macrob. l. 7. Saturn. c. 3.* (quem tamen *l. 2. c. 2.* M. Otacilio tribuerat) Solent effe flamines Diales: modo confules diales habemus. ¶ *Dialis Flamen* maximæ dignationis erat, inter quindecim Flamines, ut *Feſt.* docet in *Maximo*. ¶ *Dialis cœna* lautiffima erat, quæ præbebetur a Flamine Diali, quo die facerdotium inibat. *Senec. ep. penult.* Hæc qualifcumque cœna, Diali jucundior erit. *Al. leg.* adjiciali. ¶ *Dialis conjux* eft uxor Flaminis Dialis. *Ovid. 6. Faſt. v. 226.* ¶ *Dialis apex* erat geftamen capitis Flaminis Dialis. *Liv. l. 6. c. penult. ad fin.* Cuibbet apicem Dialem, dummodo homo fit, imponamus. ¶ Dicitur etiam *Dialis facerdos* apud *Sueton. in Domit. c. 4.* & *Dialis* abfolute *Ovid. 3. Faſt. v. 397.* & *Fab. Pict.* apud *Gell. l. 10. c. 15.* ubi multa *de ceremoniis* ad eum pertinentibus. Adde *Tacit. Ann. 3. c. 58.* ¶ Denique *Dialis* fignificat etiam ætherium, aereum, quia Jupiter eft aer. *Apul. l. 6. Metam.* Aquila alis culmina diales vias deferit.

DIALLAGE, es, f. διαλλαγή, Lat. conciliatio, figura eft, cum multa argumenta ad unum effectum deducuntur. *Quintil. l. 9. c. 2. ad fin.* fed Græce. Latine enim *confummationem* vocat.

DIALOGISMUS, i, m. διαλογισμός, fermocinatio. Enumeratur inter figuras fententiarum, cum Orator vel fe ipfa cum alio, vel alios inter fe colloquentes inducit: cujus habes exemplum apud *Cicer. ad Attic. l. 9. ep. 18. & lib. 13. ep. 42.* Ipfa porro vox Græca eft, & Græce fcribenda.

DIALOGISTA, æ, m. *dialogiſta*, διαλογιστής, differendi peritus, difputator. *Vulcat. Gallican. in Avid. Caſſ. c. 3.* Addens, futurum fe Sergium, fi dialogiftam occidiffet: Antoninum hoc nomine fignificans, qui tantum enituit in philofophia, & in pueritia dialogos fcripferit.

DIALOGUS, i, m. *dialogo*, διάλογος, difputatio, colloquium duorum, vel plurium inter fe. *Cic. de clar. Orat. c. 60.* Quum difputatio eft inter eos, ut eft confuetudo dialogorum. *Id. l. 1. Fam. ep. 9. ad fin.* Scripfi etiam tres libros in difputatione ac dialogo, de Oratore. Adde *Attic. l. 13. ep. 42.* ubi & dialogi familiaris exemplum habes.

DIALUTENSIS, e, adject. ut *purpura dialutenfis*, ex genere pelagiarum. *Plin. l. 9. c. 37.* Eft longe optimum purpuris dialutenfe, idest vario foli genere paſtum. *Salmaſ.* aliter legit.

DIALYMA, atis, n. διάλυμα, (vox Græca, & Græce fcribenda: a διαλύω, diffolvo.) figura eft, quæ rem ab re diftinguens, etiamque abfolvit ratione fubjecta, ut: Cur ego nunc tibi quicquam objiciam? Si probus es, non meruifti: fin improbus, non commoveris. V. Grammaticos.

DIALYSIS, f. διάλυσις, Lat. diffolutio. Ita appellatur fpecies hyperbati, cum ordo orationis, interpofita fententia, diducitur, ut (*Virg. 11. Æn. v. 12.*) Tum focios (namque omnis eum ftipata tegebat Turba ducum) fic incipiens hortatur ovantes. V. *Hyperbaton*. ¶ Alia eft, *dialyton*, *dialuton* etiam dicta, quæ conjunctiones omittuntur, ut (*Virg. Æn. 4. v. 593.*) ite, Ferte citi flammas, date vela, impellite remos. Hæc *Charif. l. 4. pag. 246. & 251. Putſch. & Diomed. l. 2. pag. 442. & Donat. de fchematib. pag. 1774.* omnes tamen Græce.

DIALYTON. V. in voce præced.

DIAMETROS, i, f. *diametro*, διάμετρος, eft recta linea figuram ex æquo fecans; ut *diametros orbis* eft linea, quæ fic a fummo ad imum tenditur circulum, ut per centrum eat, a διαμετρέω, dimetior. *Col. l. 5. c. 2.* Efto area rotunda, cujus diametros habeat pedes feptuaginta. *Vitruv. l. 10. c. 14.* Per mediam diametron. Adde *Macrob. l. 1. in fomn. Scipion. c. 20.* ubi diametron diligenter defcribit. *Jul. Firmic. l. 4. c. 1.* De diametro refpicere. *diametralmente*. ¶ Alio fenfu *diametron* dicitur id, cui ad juftam menfuram aliquid deeft τὸ ἐνδέον ἀπὸ τοῦ δικαίου μετρηθέντος, v. gr. cum aliqua fpecies certa menfura tradita in minori quantitate redditur. Hoc fenfu ufurpant *Impp. Honor. & Theodoſ. lib. 13. Cod. Theodoſ. tit. 5. leg. ult. & tit. 9. leg. 5.* Huic contrarium eft ὑπέρμετρον.

DIAMETRUS, a, um, adject. *Jul. Firmic. l. 4. c. 1. a med.* Si luna ifhum curfum diametra radiatione refpexerit.

DIAMICTON, διὰ μικτῶν, *h. e.* per res admixtas: vox ejus generis, quo *diacodion*, &c. Architecti medios parietes farcire fractis cæmentis, diamicton vocant, *Plin.* tefte *l. 36. c. 22. extr.* ut quidem legendum effe contendit *Harduin.*

DIAMŒRIE, es, διαμοιρία, divifio, feditio, factio. *Plin. l. 22. ep. 117. & 118.* ubi alii legunt *dianome*, quæ vox diftributionem fignificat, Græce διανομή, ut notet largitionem ad feditionem movendam inftitutam.

DIAMORON, διὰ μόρων, (V. *diacodion*) compofitio ex fucco mori agreftis, & melle concocto. *Pallad. in Septembr. tit. 26.*

DIANA, æ, f. *Diana*, Ἄρτεμις, Jovis filia ex Latona eodem cum Apolline partu in Delo infula edita, quæ etiam dicitur Luna, Proferpina, Hecate, Lucina, vel Juno Lucina, Dictynna, Trivia, &c. Luna dicta eft primum Jana, ut Sol Janus ab eundo: deinde Diviana, quafi Diva Jana: tandem Diana ex Diviana, vel ex *Dejana*, quafi Dea Jana. *Varroni l. 4. de L. L. c. 10.* dicta videtur quafi *Diviana*, quia *divia* h. e. duplici via procedit, fcil. in altitudinem, & latitudinem. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* fcripfit, Dianam dictam effe, quia noctu quafi diem efficeret. *Macrob. lib. 1. Saturn. c. 9.* ex Nigidio cenfuit, Janam prius dictam fuiffe, deinde appofitam *d* caufa decoris, ut in *reditur*, *redintegratur*, &c. Hinc prima fyllaba anceps eft. Nam poteft effe brevis, quia ex *Dejana* elifo *e* remanet *Diana*, & *i* fit vocale, & non amplius ad *e*, fed ad *d* pertinet. Rurfus longa effe poteft, *i* cum *e* concrefcente in diphthongum *ei*. Hinc *Virg. 1. Æn. v. 503.* Exercet Diana choros, quam mille fecutæ, &c. Adde *Ennium* allatum in voce *Contrahes*, & *Cinnam* apud *Sueton. de illuſtr. Grammat. c. 11.* Contra prima brevi longe frequentius repetitur apud Poetas. ¶ A *Cicer. 3. de nat. Deor. c. 23.* tres Dianæ numerantur, prima filia Jovis, & Proferpinæ, quæ ex Mercurio Cupidinem primum genuit: fecunda filia Jovis tertii, & Latonæ: tertia filia Upis, & Glauces, quam Græci fæpe Upim paterno nomine appellant. ¶ Diana filia Jovis, & Latonæ, ob virginitatis amorem fertur hominum confortia aufugiffe, & ut a fe libidinis pruritum amoveret, venando filvas incoluiffe, paucarum virginum comitatu contenta. Arcum ferebat & pharetram, fuccincta femper incedens, & cothurno induta. Ob hanc caufam filvarum & nemorum dea putabatur. Celeberrimum templum habuit apud Ephefios conditum ab Amazonibus (ut *Pomeon. Mela* fcribit *l. 1. c. 17.* quamquam *Plin. l. 5. c. 29.* non templum, fed oppidum Ephefi Amazonum opus fuiffe ait.) quod Heroftratus quidam incendit, ut fibi ea re nominis immortalitatem acquireret, ea nocte, qua Alexander Magnus natus eft. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* & *lib. 1. de Divin. c. 23.* & *Valer. Max. in fi. cap. 14. lib. 8.* & *Gell. l. 2. c. 6.* De hoc templo plura *Plin. l. 36. c. 14.* ¶ Aliud habuit in Taurica Cherfonefo, ubi humana advenarum victima ei facrificabatur. V. *Ovid. 4. Triſt. el. 4.* & *lib. 3. ex Ponto, ep. 2.* ¶ *Serv. ad Æn. 3. v. 73.* & *ad Eclog. 4. v. 10.* tradit, ideo Dianam, quamvis fit virgo, a parentibus invocari, quia prima a Latona in lucem edita, ipfi matri Apollinem ftatim parienti obftetricis officium præftitit: caufam autem cur dicatur prius nata, quam Apollo, effe, quia initio rerum prius nox fuit, cui præeft Luna, quam Sol, qui diei. ¶ Res præcipue Dianæ geftæ funt hæ apud Mythologos: Actæonem, quod fe nudam lavantem vidiffet, in cervum mutavit, & canibus fuis laniandum objecit: in bello Gigantum Othum & Ephialtem fagittis confixit: per Æfculapium ad vitam revocavit Hippolytum: irata Græcis Aulide collectis, claffem diu, ne folveret, detinuit, donec virgine victima placata eft: aprum Calydonium in Oeneum regem immifit: Orionem fe violare conantem interemit: Niobes filios occidit ob fuperbiam matris; & Chionem ob eandem caufam: mutavit fe in felem metu Typhonis gigantis, &c. *Hygin. in fab.* & *in Poet. Aſtron. Ovid.* & *Serv. ad Virg.* variis in locis. ¶ Metonymice ponitur pro venatione, *caccia*. *Martial. de ſpectac. epigr. 12.* Inter Cæfareæ difcrimina fæva Dianæ Fixiffet gravidam cum levis hafta fuem. ¶ *Feſtus in Juvenalia* tradit Dianam putatam effe viarum deam.

DIANIUS, a, um, ad Dianam pertinens. *Ovid. 5. Faſt. v. 141.* Excitant & Lar, & turba Diania fures. *h. e.* canes. *Grat. in Cyneg. v. 252.* dumque manebunt Silvarum dotes atque arma Diania terris. *h. e.* inftrumenta venatoria. ¶ *Dianium*, ii, apud *Feſt.* & *Liv. l. 1. c. 48.* eft templum Dianæ, vel locus Dianæ facer. Apud *Cicer. Verr. 3. c. 34.* eft oppidum maritimum Hifpaniæ in regno Valentiæ, contra Ebufum infulam, quæ nunc *Yvica* dicitur: ipfum autem nunc *Denia*. *Plin. l. 3. c. 3.* ¶ Parva quoque infula maris Tyrrheni contra Cofanum litus, *Dianium* dicitur a *Plin. ibid. c. 6.* nunc Giannuti.

DIANOME. V. *Diamærie*.

DIAPASMA, atis, n. διάπασμα, flos, aut herba, aut quippiam aliud odoriferum ficcatum, tritumque in pulverem, aut in paftillos redactum, quod corpori infpergitur, aut ore manditur ad varios ufus feu medicinæ, feu luxus: a διαπάσσω, infpergo. *Plin. l. 13. c. 1.* Siccis odoribus conftant, quæ diapafmata vocantur. *Id. l. 21. c. 19. de roſis.* Diapafmata inde fiunt ad fudores coercendos, ita ut a balineis inarefcant corpori, dein frigida abluantur. *Id. ibid. fub fin.* Bacchar tunditur in diapafmata. *Martial. l. 1. epigr. 88.* Quid, quod olet gravius mixtum diapafmate virus? &c.

DIAPASON, *un' ottava*, διὰ πασῶν, *h. e.* per omnes vel ex omnibus: funt duæ voces ejufdem generis, acuta & gravis, fymphoniam conftituentes, quæ feptem tonis conftat, feu fex integris vocibus, & duabus dimidiatis; ita dicta, quia complectitur univerfitatem concentus, ut *Plin. l. 2. c. 23.* loquitur. Adde *Vitruv. l. 5. c. 4 ad fin.* ¶ Difdiapafon, *due ottave*, δὶς διὰ πασῶν, *h. e.* bis per omnes, continet bis fymphoniam modo dictam, feu tonos quatuordecim. *Vitruv. loc. cit.* ¶ Diapente, *una quinta*, διὰ πέντε, *h. e.* per quinque, feu ex quinque; eft fymphonia quatuor integris vocibus conftans, & hemitonio. *Vitruv. loc cit.* ¶ Diateffaron, *una quarta*, διὰ τεσσάρων, *h. e.* per quatuor, feu ex quatuor, complectitur tonos tres & dimidium. *Vitruv. ibid.* V. etiam *Macrob. l. 1. in fomn. Scip. c. 6.* & *lib. 2. c. 1.* & *Martian. Capell. l. 9. pag. 321.* ¶ Hæ voces ejus generis funt, cujus *diacodion*, *diaglaucion*, &c.

DIAPENTE, V. vocem præced.

DIAPHORA, æ, f. διαφορά, differentia: a διαφέρω, differo. Eft hoc nomine fchema rhetoricum, quod fit, cum verbum iteratum aliud fignificat, ac fignificavit primo dictum; eftque Correctioni affinis. Vox Græca eft, & Græce fcribenda.

DIA-

DIAPHORESIS, is, f. διαφόρησις, apud Medicos est evacuatio, seu evaporatio, quæ fit per poros corporis: a διαφορέω, dissipo, digero, discutio. *Theod. Priscian. de diæta, c. 14.* ¶ Item solutio, defectio virium. *Cæl. Aurelian. l. 1. Acut. c. 15.*

DIAPHORETICUS, a, um, *diaforetico*, διαφορητικός, discutiendi, evaporandi, digerendi vim habens. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 1. c. 17.* Diaphoretica solutio. & *lib. 2. c. 10.* Effectus diaphoreticos.

DIAPORESIS, is, f. dubitatio, διαπόρησις: a διαπορέω, dubito. V. *Addubitatio.*

DIAPSALMA, atis, n. διάψαλμα. V. *Psalma.*

DIARIUM, ii, n. *il vivere d' ogni giorno.* Diaria, orum, τὰ ἐφήμερα, sunt victus quotidianus, idest quod in unius diei cibum servis & ancillis dementum datur. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 40.* Cum servis urbana diaria rodere mavis. *Martial. l. 11. epigr. ult.* Puerique diaria poscunt. *Petron. in Satyr. c. 136.* Anseres, qui medio die solebant ab anu diaria exigere. Adde *Cicer. Attic. l. 8. ep. 14.* ubi tamen alii aliter legunt. ¶ *Post asellum diaria non sumo* proverbium est apud *Petron. cap. 14. extr.* de quo V. in *Asellus.* ¶ Etiam alimenta quæ quotidie dabentur carcere inclusis, *diaria* dicuntur. *Senec. l. 4. controv. 27. ad fin.* Cum introductus esset ex carcere in Senatum, postulaturus, ut diaria acciperet. ¶ *Charis.* recenset inter ea nomina, quæ singulari numero carent, *lib. 1. pag. 61. Putsch.* Alio tamen sensu habet singulare, nempe cum significatur libellus, in quo acta singulorum dierum perscribuntur, *diario, giornale.* *Sempron. Asell.* apud *Gell. l. 5. c. 18.* Annales libri, quod quoque anno gestum sit, id demonstrant, quasi qui diarium scribunt, quam Græci ἐφημερίδα vocant.

DIAS, ădis, f. numerus binarius, δυάς. *Martian. Capell. l. 6. pag. 218.* & *l. 7. pag. 238.*

DIASTEMA, atis, n. *spazio, intervallo*, διάστημα, spatium, intervallum, distantia: a διΐστημι, disto, separor, seorsim sto. Verbum est mensorum. *Frontin. in exposit. format. pag. 33. Goes.* Quoties ex uno duorum punctorum diastemate duos pares circuli exeunt. *& mox.* Si tres circuli pares fuerint inter se æquali diastemate connexi. ¶ Item astronomorum. *Sidon. l. 8. ep. 11. post med.* In diastemate Zodiaco. *Id. in epist. præfixa carmini 14.* Mentio centri, proportionis, diastematum, climatum. ¶ Corripuit pænultimam, sed non est imitandus, *Id. carm. 15. v. 64.* Sic placidam Paphien servare diastema quintum. ¶ Item Musicorum. *Martian. Capell. l. 9. pag. 321. de Musica.* Diastema est vocis spatium, quo acuta & gravior includitur. & *Isidor. l. 2. Orig. c. 19.* Diastema est vocis spatium, ex duobus, vel pluribus sonis aptatum. *Censorin. de die Nat. c. 13.* Intervalla musicis diastematis congrua.

DIASTEMATICUS, a, um, διαστηματικός, divisus, ut *diastematica vox* apud *Martian. Capell. l. 9. pag. 318.* cui opponitur *continua.*

DIASTOLE, es, f. διαστολή, dilatatio: Græca vox est, Grammaticis familiaris; & ita dici solet figura, qua syllaba natura brevis producitur, vel simpliciter, vel geminatione ejusdem consonantis; quæ etiam *Ecthesis* dicitur: a διαστέλλω, diduco, laxo, aperio. *Virg. 1. Æn. v. 6.* Italiam fato profugus, Lavinaque venit Litora. *Id. 2. Æn. v. 715.* Relligione patrum multos servata per annos. ¶ Præterea ita dicitur dextera pars circuli ad imas litteras apposita, (quam nos *virgulam* vocamus) qua nota male cohærentia scribendo discernuntur, ut in illo *Virg. Æn. 2. v. 413.* Tum Danai, gemitu, atque ereptæ virginis ira. & *Æn. 8. v. 83.* Procubuit, viridique in litore conspicitur sus. Hæc *Diomed. l. 2. pag. 430. Putsch.* & *Priscian. de accentib. pag. 1287.* ¶ Denique diastole est, cum epitheton aliquod nomini apponitur distinguendi causa, ut si dicas *dolum malum*, ut distinguas a *bono*. V. in hanc rem verba *Donati* in voce *Dolus.*

DIASTYLOS, adject. διάστυλος, columnas habens rariores: a διά (quod separationem aliquando significat) & στῦλος, columna. Species ædium sunt quinque: Pycnostylos, idest crebris columnis (a πυκνός, *densus*, *spissus.*) Systylos, paulo remissioribus (a σύν, *cum*, *simul.*) Diastylos, amplius patentibus: Rarius quam oporteat inter se diductis, Aræostylos (ab ἀραιός, *rarus.*) Eustylos, intervallorum justa distributione (ab εὖ, *bene.*) Ergo Pycnostylos est cujus intercolumnio unius & dimidiatæ columnæ crassitudo interponi potest: Systylos, in qua duarum columnarum crassitudo: Diastylos, in qua trium: Eustylos, in qua plurium. Eustylos eam habet rationem, ut in intervallis spatio duarum columnarum & quartæ partis crassitudo intersit, &c. Hæc *Vitruv. l. 3. c. 2.* ¶ De quantitate pænultimæ in his vocibus, V. in *Amphiprostylos.*

DIASYRMOS, i, m. διασυρμός, elevatio, *h. e.* depressio: est figura sententiarum, in qua laudantes, quæ dicuntur ab adversariis dissolvimus; qualis est in Mureniana totus ille in Sulpicium locus de jure civili. Ita *Martian. Capell. l. 5. pag. 172.*

DIASYRTICE, per diasyrmum, seu irrisionem. *Serv. ad Virg. Æn. 1. v. 193.*

DIASYRTICUS, a, um, διασυρτικός, ad diasyrmon pertinens. *Diasyrticum dictum est*, quo laudantes aliquid simul elevamus, & carpimus. *Spartian. in Carac. c. 10.* Non ab re est, diasyrticum quiddam in eum dictum addere. Nam cum Germanici, & Parthici, & Arabici nomen adscriberet, Pertinax dicitur joco dixisse: adde, si placet etiam Geticus Maximus: quod Getam occiderat fratrem, & Gotti Getæ dicerentur. *Hieronym. sub init. l. 1. advers. Rufin.* Diasyrtica prædicatio.

DIATESSARON. V. *Diapason.*

DIATHECA, orum, n. a διαθήκη: testamentum, vel hereditas ex testamento proveniens. *Martial. l. 12. epigr. 71.* O quantum diatheca valent, & quinque comati. Al. aliter leg.

DIATHYRUM, i, n. *sbarra*, διάθυρον, vox Græca, a θύρα, janua, ostium: & Græce legitur apud *Vitruv. l. 6. c. 10. ad fin.* Prothyra Græce dicuntur, quæ sunt ante in januis vestibula. Nos autem appellamus prothyra, quæ Græce dicuntur διάθυρα. *h. e.* repagula lignea versatilia, quæ januis præfiguntur ad arcenda vehicula, & jumenta. *Pompon. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. penult.* Labeo ait, prothyrum, quod in ædibus interdum fieri solet, ædium esse. ¶ Aliquando *prothyra* dicuntur quæ vela, *portiere*, vel his similia. *Papinian.* apud *Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 12. circa med.* Prothyrum domus, si velamen est, instrumento domus continetur.

DIATONICUS, a, um, ut Modulatio diatonica, apud *Martian. Capell. l. 9. pag. 321. & 325.*

DIATONUS, a, um, διάτονος, distentus, extentus: a διατείνω, extendo. *Lateres* διάτονοι dicuntur a *Vitruv. l. 2. c. 8.* (quos Latine *frontatos* dici, ait ibidem) qui in angulis positi, duplici fronte totam muri crassitudinem complectuntur. Al. leg. διάτρητοι, hoc est penetrantes: a διατετραίνω, perforo, penetro. ¶ In Musicis διάτονον genus est modulationis, quod διὰ τόνων, per tonos procedit: & distinguitur ab harmonico, & chromatico. In eo intervalla faciliorem habent, quare in ceteris, distantiam. Tetrachordon diatoni duos habet continuatos tonos cum hemitonio. *Vitruv. l. 5. c. 4.* & *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 4. ad fin.* ¶ Definitur a *Martian. Capell. l. 9. pag. 323.* quod tonis copiosum est: cujusque tetrachordos constare ait hemitonio duobus tonis subsequentibus. V. *Petr. Gassend. in manuduct. ad Theor. Musicet c. 3.*

DIATRETARIUS, ii, m. *torniere*, qui diatreta facit. *Imp. Constantin. lib. 10. Cod. tit. 64. leg. 1.*

DIATRETUS, a, um, *lavorato a torno*, *o incastrato*, διάτρητος, torno factus, tornatus, vel in quo tessellato opere aurum, argentumve, aut gemmæ insertæ sunt: a διατετραίνω, perforo, terebro. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 27. ad fin.* Si calicem diatretum faciendum dedisti; si quidem imperitia fregit, damni injuria tenebitur, &c. ¶ *Diatreta* absolute sunt vasa affabre facta, toreumata. *Martial. l. 12. epigr. 71.* O quantum diatreta valent! Al. aliter leg.

DIATRIBA, æ, f. *scuola*, *disputa*, *dissertazione*, διατριβή, locus in quo disputantes, & scholam agentes versantur: itemque ipsa disputatio, dissertatio. *Gell. l. 17. c. 20.* Recens in diatribam acceptus. *Id. l. 1. c. 26.* Interrogavi in diatriba Taurum, an sapiens irasceretur. *Id. l. 18. c. 13.* Quidam Dialecticus ex Platonis diatriba.

DIATRITÆUS, διατριταῖος, tertianus. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 1. c. 3.* Alienatio intra diatritæum, vel post diatritæum tempus.

DIATRITUS, f. διάτριτος, accessio febris tertia die. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 1.* Abstinentia cibi usque ad primam diatritum. *& post.* In ipsa diatrito sanguis detrahendus.

DIATYPOSIS, is, f. διατύπωσις, figura oratoria: a διατυπόω, informo, instituo. *Martian. Capell. l. 5. pag. 172.* Diatyposis est descriptio, vel deformatio, cum rebus, personisque subjectis, & formas ipsas, & habitus exprimimus.

DIAULOS, i, m. δίαυλος, spatium duorum stadiorum in cursu Olympico, vel Circensi, ut *Vitruv. l. 5. c. 11.* docet. *Hygin. fab. 273.* His ludis vicerunt Zethus dolichodromo, Calais diaulo, Castor stadio.

DIAZEUGMENON, διεζευγμένον, disjunctum, disjunctio: a διαζεύγνυμι, disjungo. *Martian. Capell. l. 5. pag. 176.* Diazeugmenon disjunctum appellamus, cum diversis redditionibus verborum cola disjungimus, sive duo, sive plura, hoc modo (*Cic. Agrar. 2. c. 31.*) Capuam colonis deductis occupabunt; Atellam præsidio communient; Nuceriam obtinebunt; cetera oppida præsidiis devincient.

DIAZEUXIS, f. διάζευξις, Lat. dissolutio: figura est metri, eadem quæ Diæresis. *Valer. Prob. l. 1. Grammat. pag. 1438. Putsch.*

DIAZOMA, atis, n. διάζωμα, cingulum, cinctus intermedius: a διαζώννυμι, cingo, præcingo. *Vitruv. l. 5. c. 7.* Sunt res, quas in pusillo, & in magno theatro necesse est eadem magnitudine fieri, propter usum, uti gradus, diazomata, pluteos, itinera, ascensus. V. in *Balteus.*

DIBALO, as, a. 1. a *balo* compositum. *Cæcil.* apud *Varron. l. 6. L. L. c. 5. ad fin.* Tantam rem dibalam, ut pro nihilo habuerit. *Scalig. in Conjectan.* Dibalare pro deblacterare, non inepte dictum videri posset. Ego puto, dibalare rem, κατωχυγεῖν τὴν οὐσίαν, bona consumere. Hæc *Scalig.* Sed *Cæcilius* malus est auctor Latinitatis, teste *Cicer. 7. Attic. ep. 3.*

DIBAPHUS, a, um, *tinto due volte*, δίβαφος, bis tinctus: a δίς, bis, & βάπτω, tingo. *Plin. l. 9. c. 39. de purpura.* Successit dibapha Tyria, quæ in libras denariis mille non poterat emi. *& mox.* Dibapha tunc dicebatur, quæ bis tincta esset, veluti magnifico impendio, qualiter nunc omnes pæne commodiores purpuræ tinguntur. Adde *lib. 21. c. 8.* Hanc *iteratam purpuram* vocat *Stat. l. 3. silv. 2. v. 140.* ¶ Quia purpura utebantur Magistratus, hinc allegorice *Cic. Fam. 2. ep. 16. sub fin.* Curtius noster dibaphum cogitat, sed eum infector moratur. *h. e.* sperat, cupit honores in republ. sed res ei non procedit. ¶ Proverbii species est in illo ejusdem *ad Attic. l. 2. ep. 9. ad fin.* Faciant, quos volent, consules: etiam Vatinii strumam sacerdotii διβάφῳ vestiant. Et dici potest de iis, qui turpem vitam, scelera, aut sordes, magistratuum ornamentis occultare nituntur.

DIBRACHYS, m. δίβραχυς, pes metricus duabus constans brevibus syllabis, ut *deus*: a δίς, bis, & βραχύς, brevis. *Mar. Victor. l. 1. Grammat. pag. 2486. Putsch.* & *Diomed. l. 3. pag. 471.*

DIBUCCINO, & Dibucino, as, a. 1. idem quod buccino, & translate divulgo, edo, in vulgus spargo. Agnoscitur ut Latinum a *Vel. Longo de Orthogr. pag. 2227. Putsch.* & a *Cassiod. ibid. pag. 2294.* sed caret exemplis.

DIBUS pro diis. V. in fine verbi *Deus.*

DICA, f. *processo o dimanda in giudizio*, *querela*, *lite*, δίκη, judicium, causa, actio; a voce Græca allata, quæ primo jus, & justitiam si-

gnificat, deinde hanc etiam, de qua loquimur, significationem habet. Habet autem usum in lingua Latina in iis tantum casibus, quos subjecta exempla demonstrant. *Scribere dicam alicui* est actionem intentare, litem movere, in jus vocare, *muover lite, dar une querela, citare in giudizio*, ἐγκαλεῖν, & γράφειν δίκην. *Cic. Verr.* 4. *c.* 14. *extr.* Scribitur Heraclio dica. *Terent. Phorm.* 2. 2. 15. En unquam injuriarum audisti mihi scriptam dicam? Ubi *Donat.* Dice causa est Græce, quæ fit Latine dica, ut Acte Acta, Calliope Calliopa. *Terent. ibid.* 4. 3. 63. Sexcentas scribito mihi dicas, nihil do. *Plaut. Pœn.* 3. 6. 5. Cras subscribam homini dicam. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. eodem sensu dixit *formulam scribere*. ¶ *Dicam alicui impingere* eodem sensu dicitur. *Terent. Phorm.* 2. 3. 91. Si tu illam attigeris, dicam tibi impingam grandem. ¶ *Sortiri dicam*, & *dicas* est sortiri judices, qui de causa cognoscant, δίκην κληροῦν. *Cic. Verr.* 4. *c.* 15. Quo die se se, ex instituto ac lege Rupilia, dicas sortiturum iste edixerat: paratus ad hanc dicam sortiendam venerat. *& mox.* Quod lex Rupilia vetaret diebus triginta sortiri dicam, quibus scripta esset. *& paulo post.* Iste omnibus dicis (al. *judiciis*) diem distulit, & eam diem constituit, ut hanc Heraclii dicam sortiri ex lege posset. ¶ Est autem advertendum, *Terent. Plaut. Cicer.* ideo præcipue hoc loquendi genere uti a Græcis ducto, quia fere de Græcis rebus fomentibus agunt. Nam hi duo Poetæ Græco sermone ac moribus Fabulas suas transtulerunt: & *Cicero* de Siculis loquitur, qui Græca consuetudine & sermone utebantur. ¶ Etiam Græcus genitivus *dicis*, δίκης, in Latium transiit: unde *dicis causa*, aut *gratia*, ἕνεκα τοῦ λόγου, δίκης χάριν, significat primo, juris seu justitiæ causa, hoc est servandi causa speciem justitiæ, aut æquitatis. *Cic. Verr.* 6. *c.* 24. Tamen, ut posset se dicere emisse, Archagatho imperat, ut aliquid illis, quorum argentum fuerat, nummulorum dicis causa daret. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *ad fin.* Si Pontifici accidat, dicis causa epulanti. *h. e.* rite peragendæ expiationis causa. ἀφοσιώσεως ἕνεκα. ¶ Deinde moris, consuetudinis causa, non serio, sed perfunctorie, & ad speciem; neque ut officio plene fungamur, sed ad vitandam solummodo reprehensionem. *Nepos in Attic. c.* 8. Ita ut Brutus & Cassius provinciarum, quæ iis dicis causa datæ erant a Coss. desperatis rebus, in exsilium proficiscerentur. *per apparenza*: ut viderentur habere justam causam discedendi Roma. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. *a med.* Imminuit auctoritatem suam, quod habet dicis causa promulgatum illud idem de Clodio. Al. hic aliter leg. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 5. *leg.* 1. *ad fin.* Si finxit se quis auxilium ferre, vel dicis causa tulit, nihil hoc commentum ei proderit. *Cajus lib.* 13. *tit.* 6. *leg.* 4. Sæpe ad hoc commodantur pecuniæ, ut dicis gratia, numerationis loco intercedant. *Arnob. l.* 3. *pag.* 109. Alias quidem esse diis formas, sed honoris & dicis causa species vos eis accommodavisse mortalium. *Varro* quoque *l.* 5. *de L. L. c.* 7. *& c.* 9. *sub fin.* usurpat, & antiquam esse formam dicendi testatur. Porro priore loco etiam *dicis imo* legitur, quod idem esse videtur, si integra est lectio: pro quo & *dicis ergo* dici notat *Scalig.* cujus ego exempla nondum vidi.

DICACITAS, atis, f. *arguzia, parlar piccante*, εὐτραπελία, proprie significat sermonem cum risu alios incessentem, ut *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* docet: constat autem maxime in quadam veluti jaculatione verborum, & inclusa breviter urbanitate, qua salse & civiliter simul, ingenioseque aliquis præstringitur. Ejus duo sunt genera: alterum quod modo dictum est: alterum scurrile & scenicum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 54. Duo genera sunt facetiarum: alterum æquabiliter in omni sermone fusum, alterum peracutum & breve: illa a veteribus cavillatio; hæc dicacitas nominata est. & *cap.* 60. Scurrilis oratori dicacitas magnopere fugienda est. *Sueton. in Vespas. c.* 22. Erat dicacitatis plurimæ, & sic scurrilis ac sordidæ, ut ne prætextatis quidem verbis abstineret. & *cap.* 23. Affectare dicacitatem.

DICACULE, adverb. diminut. *acutamente, faceziosamente*, εὐθίκτως. *Apul. l.* 2. *Metam.* In eam dicacule probrum dixerat. & *l.* 8. Sic præco lurconem tractabat dicacule.

DICACULUS, a, um, *faceto, acuto*, diminut. a dicax, εὔθικτος. *Apul. l.* 2. *Metam.* Lepida & dicacula puella. & *lib.* 3. Dicaculus sermo. ¶ Item loquax, garrulus. *Plaut. Asin.* 3. 1. 8. Satis dicacula es amatrix.

DICÆARCHI, orum, iidem qui Puteolani (V. vocem sequent.) *Lucil.* apud *Fest.* in *Minorem*. Inde Dicæarchum populi, Delumque minorem.

DICÆARCHIA, Δικαιαρχία, vocabatur teste *Festo*, quæ nunc Puteoli (*Pozzuolo*, urbs Campaniæ felicis prope Neapolim, ad mare) quod ea civitas quondam justissime regebatur: a δίκαιος, justus, & ἀρχή, imperium. *Plin. l.* 3. *c.* 5. Puteoli, colonia, Dicæarchia dicti. *Stat. l.* & *silv.* 2. *v.* 96. Dicæarchum, seu Dicarchum, nominat ejus urbis conditorem.

DICÆUS, δίκαιος, justus: cognomen est Apollini a Thebanis inditum, quod cum Thebæ ab Alexandro caperentur, aurum a fugiente in ejus simulacri sinu conditum, celatum esset. *Plin. l.* 34. *c.* 8.

DICARCHÆUS, a, um, *di Pozzuolo*, ad *Dicæarchiam*, seu Puteolos pertinens: ex qua voce syllabam Poetæ exterunt, metri causa. *Stat. l.* & *silv.* 2. *v.* 110. Dicarchæi sinus. *Sil. l.* 13. *v.* 385. Forte Dicarchæus juvenis consedit in urbe. *Id. l.* 8. *v.* 534. Proles Dicarchæa. *h. e.* juventus Puteolana. *Sidon. carm.* 2. *v.* 59. Dicarchæa arena. *h. e.* arena, quæ invenitur in collibus circa Puteolos, quæ commixta calce firmissima est in ædificiis, ut *Vitruv.* docet *l.* 2. *c.* 6. ¶ Scribitur & *Dicæarchæus*.

DICARCHIS, idis, f. idem quod Dicæarchia, Puteoli. *Petron. in Satyr. c.* 120. Parthenopen inter, magnæque Dicarchidos arva.

DICATIO, onis, f. *dedizione*, actus dicandi, seu tradendi, addictio. *Cic. pro Balbo, c.* 11. Duarum civitatum civis esse nemo potest: non esse hujus civitatis civis, qui se alii civitati dicarit, potest. Neque solum dicatione, sed etiam postliminio potest civitatis fieri mutatio.

DICATURA, æ, f. *dedicazione*, dicatio, dedicatio. *Plin. in præfat. Hist. natur. a med.* Nec fiducia operis hæc est: sed in dicatura multa valde pretiosa ideo videntur, quia sunt templis dicata. Al. leg. *indicatura*. *Multa valde*, &c.

DICATUS, a, um, *assegnato, destinato, dedicato, consecrato*, ἀνατεθείς, addictus, nuncupatus, assignatus, consecratus. *Cic. in Orat. c.* 13. Genus epidicticum pompæ, quam pugnæ aptius, gymnasiis & palæstræ dicatum, pulsum foro. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 30. Cygni Apollini dicati. *Id. Verr.* 7. *c. ult.* Donum Jovi dicatum atque promissum. *Plin. l.* 12. *c.* 22. Dicamus & de junco, quamvis alio herbis dicato volumine. *altro libro destinato per l'erbe*. *Id. l.* 37. *c.* 10. *a med.* Carmen dicatum Veneri. *Id. l.* 34. *c.* 7. Janus geminus a Numa dicatus. *h. e.* dedicatus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 706. Ledæis templa dicata deis. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 59. Augustus dicatus inter numina. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 258. *n.* 6. Imp. Cæs. Marco Antonino Vero Val. Julianus numini majestatique ejus semper dicatissimus. Adde *pag.* 273. *n.* 5. & 146. *n.* 3. & 279. *n.* 4. & 271. *n.* 4.

DICAX, acis, adject. *acuto, satirico, mordace, maldicente*, εὔθικτος, φιλοσκώμμων, qui risus causa, ad salsa dicta facilis ac promptus est, acute mordax in dicendo, maledicus. *Cic. in Orat. c.* 26. Demosthenes non tam dicax fuit, quam facetus. Est autem illud acrioris ingenii, hoc majoris artis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 60. Granio nemo dicacior. (Adde *Liv. l.* 32. *c.* 34.) *Id.* 2. *Phil. c.* 31. *extr.* Populum etiam in te dicacem reddidisti. *Id. pro Cæl. c.* 28. In conviviis faceti & dicaces. *Catull. carm.* 22. *ad Varr. v.* 2. Homo est venustus, & dicax, & urbanus. *Petron. in Satyr. c.* 113. Homo dicacissimus. *Horat. in art. Poet. v.* 225. Satyri dicaces. *Gell. l.* 12. *c.* 2. Dicax argutia. *Senec. in Med. v.* 113. Festa dicax fundat convicia fescenninus.

DICHALCON, i, n. δίχαλκον, genus monetæ æreæ minutæ, quæ valebat quartam, & secundum alios quintam partem oboli. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. Quadrantes obolorum, quæ alii dichalca, nonnulli trichalca dicunt. V. *Chalcus*.

DICHOREUS, i, m. διχόρειος, pes metricus ex duobus constans choreis, ut *audiamus, civitate*: qui & *Ditrochæus* appellatur. *Cic. in Orat. c.* 63. *Patris dictum sapiens temeritas filii comprobavit*. Hoc dichoreo tantus clamor concionis excitatus est, ut admirabile esset. Adde *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.*

DICHOTOMOS luna dicitur, cum dimidio apparet orbe, διχότομος. Græca vox, quæ aliquando Latine scripta reperitur apud *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. & *Jul. Firmic. ad fin. præfat. l.* 4. a δίχα, bipartito, & τέμνω, seco.

DICHRONUS, δίχρονος, a δίς, bis, & χρόνος, tempus. Dichronas vocales appellat *Mar. Victorin. pag.* 1966. *Putsch.* quæ duo tempora habere possunt, & longæ esse, aut breves.

DICIBULA, orum, n. *bagattella*, fabulæ pueriles. *Tertull. adversf. Valentinian. c.* 20. Meminerit Ptolemæus puerilium dicibulorum, in mari poma nasci, & in arbore pisces.

DICIS CAUSA. V. in *Dica*.

DICO, as, avi, atum, a. 1. *dare, offerire, dedicare, consecrare*, ἀνατίθημι, trado, attribuo, defero, dono, dedico, consecro. Videtur esse a *dico, is*, quamvis obstat quantitas, quia *Festus* definit *dedicare*, dicendo deferre. *Terent. Phorm.* 1. 2. 12. Hanc operam tibi dico. Ubi *Donat.* Plus est *dico*, quam *do*. *Dicatur* perpetuo, *datur* ad tempus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 76. (& *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 535.) Deiopeiam Connubio jungam stabili, propriamque dicabo. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 12. Dicare se alicui in servitutem. *darsi, soggettarsi*. & *cap. præced.* se alicui in clientelam. *Cic. pro Balbo, c.* 11. se alii civitati. & *cap.* 12. in aliam civitatem. *farsi cittadino d'altra città*. *Id.* 2. *de Legib. cap.* 3. Ordire igitur: nam hunc tibi totum dicamus diem. *h. e.* assignamus, tribuimus, tuum esse volumus. *Id.* 2. *Fam. ep.* 6. *a med.* A te peto, ut huic meæ laudi, vel prope saluti tuum studium dices. *Id.* 3. *de Orat. c.* 3. Qui tum adolescentes Crasso se dicarant. *h. e.* dediderant disciplinæ & institutionis gratia. *Senec. in Hippol. v.* 231. Annos dicare vitæ cælibi. & *vers.* 487. Dicare se jugis montium. *ritirarsi a stare*. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Ptisanæ laudibus volumen dicavit Hippocrates. *assegnò, fece un libro intiero*. Sic *Id. l.* 20. *c.* 9. Chrysippus brassicæ volumen dicavit. *Id. l.* 34. *c.* 3. *sub fin.* Mensæ Delphicæ, *sic dictæ*, quoniam donis maxime Apollinis dicabantur. *h. e.* destinabantur sustinendis donis Apollini Delphico oblatis. *Id. l.* 19. *c.* 10. Dicavit librum Mæcenati. *dedicò*. *Id. l.* 34. *c.* 3. *extr.* Dicare Apollini lychnuchum. *Id. l.* 7. *c.* 26. delubrum Minervæ ex spoliis. *Id. l.* 34. *c.* 4. Olympiæ omnium, qui vicissent, statuas dicari mos erat. ¶ Pro indicare, nuntiare, *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 139. sic ubi ad aures Fama tuam pugnam clarans alate dicasset. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 225. Inde infecta vago suspendam lintea malo, Nostros ut luctus, nostræque incendia mentis Carbasus obscurata dicet ferrugine Hibera. Adde *carm.* 55. *ad Camer. v.* 29.

DICO, is, ixi, ictum, a. 3. *dire, parlare*, λέγω, loqui, fari. Videtur esse a δείκω pro δείκνυμι, ostendo, quia verbis sensa animi proferimus. *Cic. Parad.* 1. *c.* 2. Dicam, quod sentio. *Id.* 2. *Acad. c.* 3. Dicam, ut res est. *Id.* 3. *Verr.* 55. Dic, dic, quæso, clarius. *Id.* 13. *Attic. ep.* 25. Etiam atque etiam dico: tuo periculo fiet. *Id. de clar. Orat. in fin.* Cotta, Sulpicius, Hortensius: nihil dico amplius: tantum dico, si mihi, &c. *Id. pro Quint. c.* 22. Unum illud dico: si, &c. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 31. Nec quemquam vidi, qui magis ea, quæ timenda esse negaret, timeret; mortem dico & deos. *cioè, vale a dire*. (Adde *lib.* 1. *Attic. ep.* 19.) *Id. pro Dom. c.* 36.

c. 36. Dico igitur, & quam possum, maxima voce dico. Terent. Heaut. 5. 1. 68. Ita dictu opus est. bisogna dir così. Id. ibid. 3. 2. 9. Quod dici solet. come si suol dire. Id. Adelph. 1. 1. 3. Profecto hoc vere dicunt. per certo è vero quel che suol dirsi. subaudi dicunt homines. Cic. de clar. Orat. c. 70. Celeritas sane verba volvens, nec habes in causis: vel dicam, plus etiam quam non habes. o dirò meglio. Plane. ad Cicer. 10. Fam. ep. 24. Utrum plus dignitatis, an voluptatis sit allaturus, non facile dixerim. non saprei dire, se, &c. Petron. in Satyr. c. 2. Grandis, &, ut ita dicam, pudica oratio non est. per così dire. Sallust. in Catil. c. 58. Postquam, ut dixi, Senatus in Catonis sententiam discessit. Cic. Verr. 3. c. 52. & Lucret. l. 4. v. 1201. Venit ad Chelidonem C. Mustius, &c. venit M. Junius, &c. venit P. Potitius tutor, &c. Veniunt, ut dico, ad Chelidonem: domus erat plena, &c. Nepos in Anneb. c. 6. Incredibile dictu. Plin. l. 19. c. 1. Mirum dictu. Cic. in divin. Verr. c. 11. Nihil dico de meo ingenio, neque est, quod possim dicere; neque si esset dicerem. Id. Catil. 1. c. 4. Dico, te priori nocte venisse inter falcarios in M. Leccæ domum. Quint. Cic. de petit. consul. c. 16. Dicere mendacium alicui. Terent. Heaut. 5. 4. 19. Dicere verbum turpe. Cic. 15. Attic. ep. 19. Dic mihi, C. Antonius voluit ne, &c.? Terent. Adelph. 3. 5. 31. Pro certo dicere aliquid. per cosa certa. Id. Eun. 1. 3. 45. Heus, heus, tibi dico. a te dico. Plaut. Rud. 1. 2. 25. Dicere inclementer homini libero. strapazzare con parole. ¶ Dicere ad aliquem pro alicui. Modestin. Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 4. a med. Sic enim Helena ad Hectorem dicit: Δαερ ἐμεῖο κυνὸς, &c. ¶ Dicebam formula est increpantis quempiam, cui contigit malum, quod ut caveret, jam ante admonuimus. Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 1. Dicebam, medicare tuos desiste capillos. Senec. in Apocoloc. a med. Dicebam vobis, non semper Saturnalia erunt. Adde Stat. l. 4. silv. 3. v. 124. & Propert. l. 1. el. 9. v. 1. & Plaut. Asin. 5. 2. 88. ¶ Quid enim dicam? est nolentis aliquid gravius dicere. Cic. Attic. 10. ep. 11. Itaque habet hæc quoque, quæ nascuntur ex indulgentia: sed ea sunt tolerabilia. quid enim dicam, hac juventute? Id. 1. de nat. Deor. in fin. Si maxime talis est deus, valeat. quid enim dicam, propitius sit? ¶ Dicet aliquis, & dices, adhibentur in occupationibus, mi dirà alcuno: dirai. Cic. 3. Tuscul. c. 20. Dicet aliquis: quid ergo? tu, &c. Id. pro Rosc. Amer. c. 33. Dices, quid postea? ¶ Volui dicere est se corrigentis. Plaut. Mil. 3. 2. 6. Sorbet dormiens. Pa. Quid sorbet? Lu. illud, stertit, volui dicere. Adde Pseud. 3. 2. 55. ¶ Diceres, putares, crederes. Plin. l. 11. c. 37. Cornua arecta, rugarumque ambitu contorta, & in leve fastigium exacuta, ut liras diceres, strepsiceroti. ¶ Diceret, dicere posset, excusando se. Terent. Andr. 1. 1. 111. Nec satis ad objurgandum causæ: diceret, quid feci? &c. ¶ Dixi est aliquando minitantis, & se ita facturum, ut minatus fuerit, confirmantis. Terent. Phorm. 2. 3. 89. Nisi properas mulierem abducere, ego illam ejiciam: dixi, Phormio. Phorm. Si tu illam attigeris secus, quam dignum est liberam, dicam tibi impingam grandem: dixi, Demipho. Adde Hecyr. 4. 3. 6. Plaut. Cist. 2. 1. 50. Dixi quæ volui. vale. ¶ Dixit, dixeras, a Poetis passim ponuntur, cum quis dicere desiit. ¶ Præterea dixi formula est forensis. Moris enim fuit Veterum, cum satis visum esset fluxisse verborum, hanc sibi necessitatem finiendæ orationis imponere, ut diceret ad ultimum, dixi: quod etiam, ab utraque parte oratione consumpta, ut in consilium judices dimitterentur, Prætor (al. præco) soleret pronuntiare, dixerunt. Hæc Ascon. in fin. Verr. 2. & ad Verr. 3. c. 9. extr. ¶ Dicere sententiam est Senatoris, in Senatu de republ. quid sentiat, exponentis: pro quo etiam dicere absolute usurpatum legitur. Plin. l. 9. ep. 13. Jam censendi tempus: dicit Domitius consul designatus, dicit Fabricius, Fabius, Vectius, &c. Hinc illa formula Consulis Senatorem ad sententiam dicendam excitantis, dic M. Tulli: cujus meminit Cic. Attic. l. 7. ep. 1. & 3. ¶ Aliquando dicere est pronuntiare, profferire. Cic. 1. de Orat. c. 61. Cum Demosthenes ita balbus esset, ut ejus ipsius artis, cui studeret, primam litteram non posset dicere. Adde lib. 2. de Divin. cap. 46. ¶ Aliquando creare, eleggere. Cic. 9. Attic. ep. 15. & Liv. l. 5. c. 9. Dicere dictatorem. & cap. 13. Alios tribunos militum omnes fere centuriæ dixere. Adde cap. 19. &c. Sic Ovid. 4. Metam. v. 541. Leucothoeque deum cum matre Palæmona dixit. h. e. fecit, in deum mutavit. ¶ Interdum affirmare. Cic. 1. Tuscul. c. 6. Quem esse negas, eundem esse dicis. Adde Fam. 3. ep. 8. a med. & Terent. Eun. 2. 1. 20. ¶ Interdum indicere, intimare. Nepos in Datam. c. 5. Misit, qui diceret, ne discederet. Ovid. 3. Trist. el. ult. v. 9. Est fuga dicta mihi, non est fuga dicta Camenis. ¶ Dicere diem alicui. V. Dies. ¶ Item narrare, describere, laudare, versibus, aut oratione, raccontare, spiegare, lodare, cantare, celebrare. Virg. Ecl. 10. v. 6. Galli dicamus amores. Horat. l. 1. ep. 19. v. 8. Ennius nunquam, nisi potus, ad arma Prosiluit dicenda. Nemesian. Ecl. 1. v. 21. Dicat honoratos prædulcis tibia Manes. Virg. Ecl. 4. v. 54. tua dicere facta. Sueton. in Vitell. c. 11. Ut citharœdus aliquid de Domitio diceret. h. e. caneret. Plin. in præfat. Hist. nat. a med. Patrem, te, fratremque diximus opere justo, temporum nostrorum historiam orsi. h. e. de patre, te, & fratre diximus. Id. in fin. l. 15. Nunc dicemus silvestrium naturas. ¶ Item recitare. Cic. pro Planc. c. 30. Dicere orationem de scripto. ¶ Item promittere, vel assignare. Nepos in Eumen. c. 2. Data est Eumeni Cappadocia, sive potius dicta. nam tum in hostium erat potestate. Pompon. apud Non. c. 4. n. 122. Nummos certos dicas: dico quinquaginta millia. Afran. ibid. Quoniam inter nos nuptiæ sunt dictæ. Id. ibid. Cui dicat dotis paululum. ¶ Dicere mulctam, V. Multa. ¶ Pro statuere, imponere. Horat. l. 4. od. 8. v. 12. pretium dicere muneri. Liv. l. 1. c. 1. ante. Cui Ascanium parentes dixere nomen. Hinc dicere leges, conditiones, &c. ¶ Pro jubere, comandare. Ovid. de remed. Amor. v. 505. Dixerit, ut venias pacta tibi nocte, venito. Plaut. Trucul. 4. 3. 75. Dicam, ut aliam conditionem filio inveniat suo. Cic. Attic. l. 11. ep. 7. Illum Dolabellæ dixisse, ut ad me scriberet, ut in Italiam quamprimum venirem. ¶ Pro constituere, pacisci, stabilire, accordare, determinare, prescrivere. Cicer. in fragm. apud Non. c. 5. n. 65. Cum omnes ad id tempus, quod erat dictum, postero die venissemus. Terent. Andr. 1. 1. 75. Dicere diem nuptiis. Id. Adelph. 5. 3. 10. Dictum inter nos fuit, ne tu curares meum, neve ego tuum. ¶ Pro prædicere, vaticinari, predire. Propert. l. 4. el. 1. v. 49. tremulæ cortina Sibyllæ Dixit, Aventino rura pianda Remo. Tibull. l. 1. el. 7. v. 61. Et tibi nescio quas dixit, mea Delia, pœnas. Multa Heins. in hanc rem congessit ad illud Ovid. Heroid. epist. 5. v. 33. Illa dies fatum miseræ mihi dixit. ¶ Pro commemorare, far menzione, parlare di alcuno. Vellei. l. 2. c. 18. Mithridates, vir neque silendus, neque dicendus sine cura. Plin. l. 35. c. 11. ad fin. Sunt etiam non ignobiles quidem, in transcursu tamen dicendi, Aristonides, Anaxander, &c. ¶ Pro appellare. Juvenal. sat. 8. v. 144. Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit. Virg. 4. Georg. v. 355. & te crudelem nomine dicit. ¶ Est etiam unum e tribus solemnibus Prætoris verbis. V. Addico. ¶ Dicere honorem, salutem, causam, jus, delectum, dotem, testimonium, &c. V. in illis nominibus. ¶ Dicor est habeor, putor, censeor, & usurpatur, ut videor. Cic. 3. de nat. Deor. c. 22. Æsculapius, qui specillum invenisse, primusque vulnus obligavisse dicitur. & cap. 18. Aristæus olivæ dicitur inventor. Terent. Phorm. 5. 2. 2. Dum nimium dici nos bonos studemus. ¶ Impersonaliter Nepos in Pausan. c. 5. Dicitur, eo tempore matrem Pausaniæ vixisse. ¶ Ut dicitur, come si suol dire. Cic. 3. de Orat. c. 40. Quamvis sphæram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius. ¶ Eleganter aliquando omittitur, & facile subintelligitur, cum aliquem loquentem inducimus. Liv. l. 1. c. 9. Legatos misit, qui connubium peterent: urbes quoque, ut cetera, ex infimo nasci, &c. Petron. in Satyr. c. 34. Ut audivi veterem convivam: hic nescio quid boni debet esse. persecutus putamen manu, pinguissimam ficedulam inveni. Phædr. l. 1. fab. 29. v. 10. Repressit iram, &, facilis vindicta est mihi. Adde fab. 30. & lib. 4. fab. 23. ¶ In re oratoria aliud est loqui, aliud dicere: illud, breviter, & sine ornamentis verba facere; hoc, copiose, ornate, & ex arte. Cic. in Orat. c. 32. Aliud videtur esse oratio, nec idem loqui esse, quod dicere: disputandi ratio & loquendi dialecticorum sit; oratorum autem dicendi & ornandi. & cap. 39. extr. Nec aliud quidquam est dicere, nisi omnes, aut certe plerasque illuminare sententias. Id. 1. Offic. c. 1. Est oratoris proprium, apte, distincte, ornate dicere. Id. Tuscul. 1. c. 4. Aristoteles cum motus esset Isocratis rhetoris gloria, dicere etiam cœpit, &c. Id. 4. Acad. c. 43. Diserte copioseque dicere. & cap. 47. eleganter. & 1. Offic. c. 1. gravissime & copiosissime, &c. Id. 2. de Orat. c. 8. Causas in foro dicere. trattar cause. (Et dicere absolute pro causas dicere, Id. de clar. Orat. c. 49. In tam vetere republ. maximis præmiis eloquentiæ propositis, omnes cupisse dicere, non plurimos ausos esse, potuisse paucos.) Id. 2. de Orat. c. 23. Dicere contra quempiam pro aliquo apud Centumviros. Id. l. 2. de Invent. c. 48. Dicere ex scripto, & contra scriptum. Id. Attic. l. 12. ep. 12. Acerbe dicere in aliquem. Id. de opt. gen. Orat c. 4. Dicere de re privata ad unum judicem. Id. de clar. Orat. c. 20 Dicere ad populum. parlar al popolo. Id. pro Dom. c. 11. apud populum. & ibid. Senatui. h. e. in Senatu. & Senec. in proœm. l. 3. controvers. populo. h. e. apud populum. Cicer. in fin. Phil. 5. Dixi ad ea omnia, Coss. de quibus retulistis. h. e. dixi de omnibus, vel respondi ad omnia. ¶ Ars dicendi est Rhetorica. Cic. 1. Acad. c. 2. Nullam artem esse nec dicendi, nec disserendi putant. Id. 1. Offic. c. 1. Exercitatio dicendi. Id. in Partit. c. 1. Doctrina dicendi. Id. de clar. Orat. c. 14. Dicitur etiam C. Flaminius ad populum valuisse dicendo. ¶ Dicebo pro dicam est Nævii apud Non. c. 10. n. 17. Primum quod dicebo recte; secundum quod dicebo eo melius. Caco. ¶ Dice pro dic Antiqui posuere, Festo teste: ubi alii legunt: dicem pro dicam, quod usurpatum fuisse a Catone, testatur Quintil. l. 1. c. 7. (al. 13.) ut fuerit olim dico, as, & dico, is, unum & idem verbum. Hinc dicassit pro dixerit, apud eund. Fest. Ceterum dice imperativum legitur apud Plaut. Capt. 2. 2. 109. Curcul. 1. 2. 43. Bacch. 4. 4. 65. & alibi. Usus est etiam Virg. si fides habenda Q. Rhemn. Palæmoni de Grammat. pag. 1382. Putsch. item Nævius apud Fest. in Summussi. ¶ Dicier paragoge est pro dici. Pers. sat. 1. v. 28. ¶ Dixti, & dixis syncope sunt pro dixisti, & dixeris. Cic. pro Cæcin. c. 29. apud Quintil. l. 9. cap. 3. Terent. Andr. 3. 1. 1. Cæcil. apud Gell. in fin. cap. 17. lib. 7. & Plaut. Asin. 5. 1. 12. &c. Sic dixe pro dixisse, Varr. apud Non. c. 6. n. 17. Arnob. sub init. l. 5. Auson. in VII. Sap. in Lud. de Cleobul. v. 8. & Plaut. in fragm. apud Non. c. 2. n. 286. ubi tamen al. dixisse.

DICROTUM, i, n. & Dicrota, æ, f. galera, fusta, sartana, δίκροτον πλοῖον, genus navis biremis minoris, Græcis usitatæ, ut ex ipso nomine colligitur: a δὶς, bis, & κρότω, pulso, quia duplici remorum pulsu impellitur. Sunt qui putant, ita dictum, quod duplici gubernaculo, scilicet a prora & a puppi regeretur. Vox est adjectiva, & subintelligitur aut navigium, aut navis. Cic. 5. Attic. ep. 11. Aphractis Rhodiorum, & dicrota Mytilenæorum habebam. & lib. 16. ep. 4. Domitius bona plane habet dicrota. Hirt. de B. Alex. c. 47. Capit ex eo prœlio triremes duas, dicrotas octo. ¶ In vet. Inscript. apud Muratori pag. 799. n. 2. legitur bicrota eod. sensu.

DI-

DICTÆUS, a, um, ad Dictem (qui Cretæ mons est, teste *Plin. l.* 24. *c.* 17.) pertinens: & ponitur etiam universe pro Cretensi. *Virg. Georg.* 4. *v.* 152. Apes Dictæo cæli regem pavere sub antro. *Id. Ecl.* 6. *v.* 56. Dictææ Nymphæ. Ubi *Servius* adscribit, in uo monte Pasiphaen amasse taurum. *Id.* 3. *Æn. v.* 171. Dictæa arva. *Id.* 4. *Æn. v.* 73. Dictæi saltus. *Id.* 2. *Georg. v.* 536. Dictæus rex. *h. e.* Jupiter: sed apud *Ovid. Metam.* 8. *v.* 43. est Minos. *Claudian. in* II. *Consul. Stilich. v.* 208. Dictææ astra coronæ. *h. e.* Ariadnes Cretensis. *Sil. l.* 15. *v.* 634. Dictææ pennæ volitant. *h. e.* sagittæ: quia Cretenses sagittandi peritissimi habiti sunt. Sic Dictæa arundo, *Id. l.* 13. *v.* 184

DICTAMNUS, i, f. & Dictamnum, i, n. *dittamo*, δίκταμνος, & δίκταμνον, herba est pulegio similis, flore purpureo, caule foliis contecto, radice, & ramis tenuibus, fervens & acris gustu: vim habens in suis foliis extrahendi sagittas, uti *Virg.* 12. *Æn. v.* 412. & *Plin. l.* 8. *cap.* 27. & *lib.* 25. *cap.* 8. docent. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 50. Feras in Creta herbam quærere, quæ dictamnus vocaretur, quam, &c. *Plin. cit. l.* 25. *c.* 8. Verum dictamnum non nisi in asperis nasci. *& paulo supra*. Dictamnum ramis tenue, pulegio simile. ¶ *Id. l.* 26. *c.* 14. Dictamnum pota sagittas pellit. *pota dicit ad herbam respiciens*. V. *Centaurus*. ¶ Legitur & *dictamnus*, vel *dictamum*, & Græce δίκταμος, & δίκταμον. *Seren. Sammon. de medic. c.* 34. Relliquias partus dictami detrahit herba. Al. aliter leg.

DICTATIO, onis, f. dictandi actio, *il dettare*. *Symmach. l.* 6. *ep.* 4. Dictatione properata regiæ sollicitudini meæ, quam consuetudini satisfeci. *Paul. Dig. l.* 29. *tit.* 1. *leg.* 4. Titius miles notario testamentum scribendum notis dictavit. Quæro an hæc dictatio valere possit. Adde *Sidon. l.* 9. *ep.* 9. *a med.*

DICTATIUNCULA, læ, f. brevis dictatio. *Hieronym. advers. Vigilant. sect.* 3. Auctores sunt hujus dictatiunculæ meæ sancti Presbyteri.

DICTATOR, oris, m. *Dittatore*, summus Magistratus apud Romanos (olim *magister populi*, & *prætor maximus* dictus) sed extraordinarius, qui periculosissimis Reip. temporibus creabatur, & jus vitæ necisque habebat, sine provocatione, quemadmodum Reges habuerant: a *dico*, quod a Consule diceretur: vel a *dictum*, seu *edictum*, quod ejus dicto audientes omnes essent: vel potius ab officio magistri in scholis dictantis litteras discipulis: unde & *magister populi* appellatus est. Hinc jocus C. Julii Cæsaris apud *Sueton. c.* 77. Syllam nescisse litteras, qui dictaturam deposuerit. & *Juvenal. sat.* 2. *v.* 28. In tabulam Syllæ si dicant discipuli tres. ¶ Quod sine provocatione esset, satis ostendunt duo *Livii* loca *l.* 2. *c.* 29. *sub fin.* Agedum dictatorem, a quo provocatio non est, creemus. & *lib.* 3. *c.* 20. *extr.* Dictatore opus esse reipubl. ut qui se moverit ad sollicitandum statum civitatis, sentiat, sine provocatione dictaturam esse. Adde *lib.* 2. *c.* 18. Legimus quidem apud *eund. l.* 8. *c.* 33. provocatum esse adversus L. Papirium Cursorem, dictatoria severitate Q. Fabium Max. Rullianum magistrum equitum suum punire volentem: sed ea provocatio precaria magis fuit, quam legitima, ut colligitur percipue *cap.* 35. Quo sensu intelligendus videtur *Festus*, qui scribit in *Optima lex*, provocationem ab eo Magistratu ad populum aliquando datam esse. ¶ Quo anno, quibus Consulibus, quis primum creatus sit, non satis constat. Apud veterrimos Auctores *Livius l.* 2. *c.* 18. scribit se invenisse, primum Dictatorem fuisse creatum T. Lartium, qui erat Consul cum L. Posthumio Cominio, anno U. C. CCLIV. Alii ponunt M'. Valerium M'. filium, Volusi nepotem, ut *Festus* in *Optima lex*: quam sententiam *Liv. ibid.* rejicit. Prius non nisi a Patritiis Dictatorem legi fas fuit, postea etiam ex plebe, sed semper vir Consularis eligebatur. Primus de plebe Dictator creatus est C. Marius Rutilius, al. C. Martius Rutilus anno CCCIC. bello cum Faliscis, & Tarquiniensibus: qui etiam magistrum Equitum primum de plebe C. Plautium dixit, ut *Liv. l.* 7. *c.* 17. narrat. ¶ Dicebatur a Consule tantummodo, nec poterat a populo creari, nisi prodictator teste *eodem l.* 22. *c.* 8. & 31. V. & *lib.* 27. *c.* 5. Dicebatur autem captatis auspiciis, oriente nocte, & silentio, ut *Id.* docet *lib.* 9. *c.* 38. & *lib.* 8. *c.* 23. & *lib.* 4. *c.* 21. *extr.* Sed tamen cum aliquando Vejentes castra Romana cepissent, A. Cornelius Cossus Tribunus militum Mamercum Æmilium Dictatorem dixit. Scil. quia Tribuni militum erant potestate consulari, *Id. l.* 4. *c.* 31. ¶ Duæ secures cum viginti quatuor fascibus Dictatorem præcedebant. ¶ Designabat sibi ministrum, qui Magister Equitum vocabatur. Erat Dictatori, ut Tribunus Celerum Regi, Præfectus Prætorio Cæsaribus. ¶ Designato Dictatore, omnes Magistratus, ut Consules, Prætores, &c. suam amittebant potestatem, præter Tribunos pl. & Magistratus illos, qui Regum tempore fuerant. ¶ Hoc Imperium semestre tantum esse voluerunt, ut est apud *Cicer.* 3. *de Legib. c.* 3. & apud *Liv. l.* 23. *c.* 23. ne in tyrannidem verteretur: nisi aliter Reipubl. necessitas exigeret. Nam quod L. Sylla, & C. Jul. Cæsar diutius detinuere, leges palam contempserunt. ¶ Equo vehi vetabatur; idque ob eam causam, quod cum militiæ R. robur præcipuum esset in pedestribus copiis, debebat in legione permanere, ne locum desereret: vel quod cum in ceteris maxima esset, & prope tyrannica auctoritas, in hoc voluerint, eum populo inferiorem videri. Hæc *Plutarch. in Fabio*. Ex *Livio* tamen colligimus, *l.* 23. *c.* 14. solitos fuisse Dictatores, ad bellum exeuntes, ferre ad populum, uti liceret equum conscendere: quod ita eis concedi solitum, ut solius belli causa equo uterentur: in omni alia jurisdictione equum habere prohiberentur. ¶ Præter imminens reipubl. grave bellum, aliæ quoque fuere causæ Dictatoris creandi, ut comitiorum consularium habendorum, *Liv. l.* 7. *c.* 26. & *lib.* 8. *c.* 16. & 23. & *lib.* 27. *c.* 5. &c. clavi figendi tempore pestilentiæ, vel secessionis, aut seditionis causa, *Id. l.* 4. *c.* 13. & *lib.* 7. *c.* 3. & *l.* 8. *c.* 18. exercendæ extraordinariæ quæstionis, *Id. l.* 9. *c.* 26. ludorum faciendorum, *Id. l.* 8. *c. ult.* & *lib.* 27. *c.* 33. legendi Senatus, *Id. l.* 23. *c.* 22. & 23. feriarum constituendarum, *Id. l.* 7. *c.* 28. V. etiam *lib.* 30. *c.* 24. Denique ut esset, qui ludis Romanis signum mittendis quadrigis daret, Prætore ægrotante, quod tamen in dubio reliquit *Id. in fin. lib.* 8. Hæc fere omnia habentur etiam in *fragment. Capitolin.* apud *Gruter. pag.* 290. & *sequentib.* ubi *dictator rei gerundæ causa* dicitur, quoties gravis belli imminentis causa creatus est. ¶ Apud alios quoque Latii populos Dictator in usu fuit, & quidem alicubi etiam ordinarius, ut Lanuvii, teste *Cicer. pro Mil. c.* 10. Cæritum, *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 214. Albanorum, *Liv. l.* 1. *c.* 23. &c. Quin *Cato* apud *Gell. l.* 10. *c.* 20. Annibalem *dictatorem Carthaginiensium* appellat.

DICTATORIUS, a, um, *Dittatorio*, ad Dictatorem pertinens. *Liv. l.* 4. *c.* 14. Dictatoria majestas. *Id. l.* 6. *c.* 39. Dictatorium fulmen intentatum in aliquem. *h. e.* quod ait *Velle. l.* 2. *c.* 68. Dictatoria animadversio. *Cic. pro Cluent. c.* 44. Dictatorius gladius. *Liv. l.* 7. *c.* 4. Dictatorius juvenis. *h. e.* Dictatoris filius.

DICTATRIX, icis, f. quæ dicit agenda, præcipit, imperat. *Plaut. Pers.* 5. 1. 18. Tu hic eris dictatrix nobis.

DICTATURA, æ, f. *Dittatura*, Dictatoris dignitas, & potestas. *Cic.* 3. *Offic. c.* 31. Dictaturam gerere. *Liv. l.* 6. *c.* 39. Dictatura abdicata, & irrita. *Id. l.* 7. *c.* 3. *extr.* Abire Dictatura. *Cic. Phil.* 1. *c.* 2. Antonius Dictatoris nomen, propter perpetuæ Dictaturæ recentem memoriam funditus e republica sustulit.

DICTATUS, a, um, *dettato*, ad discendum, seu repetendum propositus. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 390. dictataque verba Protulit. *Sil. l.* 10. *v.* 448. Jurare sacramenta dictata. ¶ *Dictata* absolute sunt ea, quæ magistri in ludo pueris dictant addiscenda, *lezione*, *pensa*, *dettato*. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 55. hæc recinunt juvenes dictata senesque. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 4. Orationem eam pueri omnes, tamquam dictata, perdiscant. *Id.* 4. *de Fin. c.* 4. Iisdem de rebus semper quasi dictata decantare, neque a commentariolis suis discedere. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 26. Ista a vobis quasi dictata redduntur, quæ, &c. *si recitano da noi a mente come la lezione, parola per parola*. *Ascon. in Divin. Verr. c.* 14. Dictata pueris præbere. *Pers. sat.* 1. *v.* 29. Ten' cirratorum centum dictata fuisse, Pro nihilo pendas? *Juvenal. sat.* 5. *v.* 122. Saltantem spectes, & chironomonta volanti Cultello, donec peraget dictata magistri Omnia. *h. e.* omnia præcepta, & gestus carptoris magistri. *Sueton. in Cæs. c.* 26. Dare dictata tironibus gladiatoribus. *h. e.* præcepta artis gladiatoriæ. Adde *Tertull. ad Martyr. c.* 1. & *Hieronym. in præfat. l.* 13. *commentar. in Ezech.*

DICTERIUM, ii, n. *motto che punge*, *botta*, *facezia*, ἐπιτρίμμιον, σκῶμμα, jocus, dictum salsum & acutum, breviter & acute dictum. *Martial. l.* 6. *epigr.* 44. Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes. Adde *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 249. Addunt alii & locum *Cicer. in fragment. epist.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 1. sed ibi *dicta* legendum est.

DICTIO, onis, f. actus dicendi. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 4. Dictio sententiæ. *Terent. Phorm.* 2. 1. 63. Dictio testimonii. ¶ Item id ipsum, quod dicitur, vox, verbum, *parola*, *voce*, *vocabolo*, *dizione*, λέξις, ῥῆμα, λόγος. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *post init.* Tropus, ut plerique Grammatici finiunt, est dictio ab eo loco, in quo propria est, translata in eum, in quo propria non est: Figura est conformatio quædam orationis, &c. Adducunt & verba *Catonis in Originib.* Neque dictio Herculis est Græca, sed Ægyptia. Sed *Cellar. in Cur. post.* non *Catonis*, sed *Annii Viterb.* illa esse contendit: in loco etiam *Quintiliani* lites excitat: quas refellere conatur *Andr. Borrich. in Vindic. Latin.* Ceterum *dictionem* hoc sensu adhibuere Veteres Grammatici. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Verborum duplex intellectus est, alter, qui omnia, per quæ sermo nectitur, significat: alter, in quo est una pars orationis, lego, scribo: quare vitantes ambiguitatem, quidam dicere maluerunt, voces, dictiones, locutiones. *Scaurus* apud *Diomed. l.* 2. *pag.* 275. *Putsch.* Oratio est compositio dictionum, consummans sententiam, remque perfectam significans. ¶ Item loquendi modus, phrasis, *frase*, *modo di parlare*. *Gell. l.* 7. *c.* 9. post allata antiqua præterita *memordi*, *peposci*, &c. Ratio dictionum hæc esse videri potest, quoniam Græci in quadam specie præteriti temporis secundam verbi litteram in *e* vertunt, γράφω γέγραφα. *Id. l.* 11. *c.* 3. *dictiones* vocat, cum dicitur *pro collegio*, *pro testimonio*, *pro rostris*, &c. *Tiro Tullius* apud *eund. l.* 10. *c.* 1. Persuasit, ut neque *tertio*, neque *tertium* scriberetur, sed ad secundum usque *t* fierent litteræ, ut res quidem demonstraretur, sed dictio tamen ambigua verbi lateret. ¶ Item genus dicendi, ratio & forma orationis. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 6. Seposuisse a ceteris dictionibus eam partem dicendi, quæ in forensibus disceptationibus versaretur. ¶ Item oratio, sermo, *parlare*. *Id. ibid. c.* 15. Quæcumque res inciderit, quæ sit dictione explicanda. & *cap.* 33. Exercere se in subitis dictionibus. ¶ *Dictio causæ* est causæ actio, ejus præsertim, qui defendit. *Id. pro Quint. c.* 10. Totam causæ meæ dictionem certas in partes dividam. *Liv. l.* 7. *c.* 5. Remittere alicui dictionem causæ. *Cic. de clar. Orat. cap.* 73. Malim mihi L. Crassi unam pro M'. Curio dictionem, quam castellanos triumphos duos. Adde *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. ¶ Speciatim sumitur pro oraculi responso, *risposta dell'Oracolo*, χρησμός. *Accius* apud *Auct. ad Herenn. c.* 26. *l.* 2. Aperte fatur dictio, si intelligas, &c. *Liv. l.* 8. *c.* 24. Alexandro acciro ab Tarentinis in Italiam data dictio erat, caveret Acherusiam aquam. Adde *Pacuv.* apud *Non. c.* 4. *n.* 7. Eodem sensu adhibentur etiam *Dictum*, & *Dico*.

DICTIOSUS, a, um, dictis abundans, dicax, facetus. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. A dico appellatum dictum in mimo, ac dictiosus.

DI-

DICTITO, as, avi, atum, n. andar dicendo, πολλάκις λέγω, sæpe dico. Cic. Verr. 2. c. 2. Qui ita dictitat, iis esse metuendum, qui quod ipsis solis satis esset, surripuissent. Terent. Phorm. 5. 1. 16. Quid? non obsecro es, quem semper te esse dictitasti? Cic. pro Dom. c. 6. extr. Meo adventu annonæ vilitatem fore, boni viri dictitabant. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 22. Cœlius profectus, ut dictitabat, ad Cæsarem, pervenit Thurios. Cic. Fam. 1. ep. 9. Dictitare in sermonibus. Plaut. Trin. 1. 2. 62. Male dictitatur vulgo tibi in sermonibus. h. e. sæpe tibi maledicitur. ¶ Sæpe est ejus, qui facto suo excusationem prætendit. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 32. In singulos conventus pecuniæ imperabantur: mutuasque illas ex S. C. exigi dictitabant. & paulo supra. Dictitabant enim, se domo expulsos, &c. Liv. l. 1. c. 49. Socerum sepultura prohibuit, Romulum quoque insepultum periisse, dictitans. Adde Nepot. in Lysandro c. 1. ¶ Dictitare causas est agere, in foro oratorem versari. Cic. 2. de Orat. c. 13. Ne hunc quidem ex numero excepimus eorum, qui causas dictitarunt.

DICTO, as, avi, atum, a. 1. dettare, ὑφηγῆμαι, ὑπαγορεύω, frequentat. a dico: est dicere, & lente enuntiare, quæ alius excipiat. Cic. Attic. l. 13. ep. 9. Non modo Tironi dictare, sed ne ipsa quidem auderem scribere. Id. l. 7. Attic. ep. 13. extr. Si scriberem ipse, longior epistola fuisset: sed dictavi propter lippitudinem. Sueton. in Ner. c. 52. Versus dictante aliquo excepti. Pers. sat. 1. v. 52. Dictare elegidia. h. e. componere, facere. Horat. l. 1. sat. 4. v. 10. versus. Juvenal. sat. 8. v. 82. perjuria. Valer. Flacc. l. 1. v. 685. miseris dictat pia vota sacerdos. ¶ Sæpe est magistrorum proponentium pueris, quæ addiscant. Horat. l. 2. ep. 1. v. 69. delendave carmina Lævi Esse reor, memini quæ plagosum mihi parvo Orbilium dictare. ¶ Est etiam præscribere, præcipere, ordinare, comandare. Quintil. l. 11. c. 3. a med. Nonnunquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulam dictare videantur. Juvenal. sat. 11. v. 59. pultes Coram aliis dictem puero, sed in aure placentas. ¶ Dictare testamentum, codicillos est facere: & dicitur tum de testatore ipso, tum de alio quovis, qui nomine testatoris tabellioni scribenti præeat. Sueton. in Tiber. c. 22. & in Ner. c. 32. Sic Marcian. Dig. lib. 32. leg. 93. Fidei ejus committo, uti det quantas summas dictavero, dedero. Juvenal. sat. 6. v. 217. Non unus tibi rivalis dictabitur heres. ¶ Dictare actionem est alicui in jure petenti orationem scribere, qua jus suum persequatur. Sueton. de clar. Rhetor. c. 2. Hunc Cœlius dictitabat dictasse Atratino accusatori suo actionem. ¶ Apud JCtos dictare actionem, judicium est instituere, & inferre. Papinian. Dig. lib. 15. tit. 1. leg. 50. Scævola lib. 41. tit. 10. leg. ult. & Paul. lib. 9. tit. 4. leg. 22. &c. ¶ Translata est suadere, suggerere, docere. Quintil. l. 3. c. 4. a med. Et tutissimum est auctores plures sequi, & ita videtur ratio dictare. Id. in proœm. l. 8. a med. Quibus sordent omnia, quæ natura dictavit. Plin. l. 26. c. 4. Adjiciemus herbas, ut quasque ratio dictaverit. Quintil. l. 2. c. 15. Recordatio meritorum, vel facies aliqua miserabilis sententiam dictat. Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2. ante med. Ipsis rebus dictantibus. ¶ Pro dictitare: quæ prima est hujus verbi sententia. Gell. l. 4. c. 1. Et hoc penus, & hæc penus, & hujus penu, & penoris Veteres dictaverunt.

DICTOR, oris, m. dicitore, qui dicit. Augustin. l. 4. de doctr. Christ. c. 19. Cum doctor iste debeat dictor esse rerum magnarum. Id. l. 16. contra Faust. c. 26. O hominem se cogitantem dictorem, & alium non cogitantem contradictorem!

DICTRIX, icis, f. agnoscitur tanquam Latina vox a Cledon. Grammat. pag. 1892. Putsch. nullo tamen confirmatur exemplo.

DICTUM, i, n. detto, parola, ῥῆμα, λόγος, verbum, vox, sermo. Cic. 1. Fam. ep. 9. post med. Nullam meum minimum dictum, non modo factum, pro Cæsare intercessit, quod ille non illustri gratia exceperit. Terent. Phorm. 3. 3. 8. Dictum sapienti sat est. a chi intende, basta un motto. Metell. ad Cicer. Fam. 5. ep. 1. Oppugnare aliquem ob dictum. Quintil. l. 5. c. 7. Moveri dictis alicujus. Sallust. in Jug. c. 52. Dicta cum factis componere. ¶ Illa Poetica sunt, Virg. 4. Æn. v. 54. Inflammare aliquem dictis. & vers. 219. Talibus orantem dictis, &c. & vers. 394. Dictis avertere curas. & lib. 5. v. 387. Castigare dictis aliquem. Id. 1. Æn. v. 667. Dictis affari quempiam. Id. 4. Æn. v. 92. Aggredi dictis aliquem. h. e. quod dixit Valer. Flacc. l. 7. v. 451. Compellare dictis. Virg. 10. Æn. v. 368. Nunc prece, nunc dictis virtutem accendit amaris. Id. 3. Æn. v. 379. Expedire dictis. h. e. narrare, docere, exponere. Id. 2. Æn. v. 790. & Liv. l. 3. c. 61. Hæc ubi dicta dedit. h. e. postquam hæc locutus est. Sic Ovid. 4. Fast. v. 664. Edere dicta. Id. 8. Metam. v. 717. Mutua dicta reddere. h. e. colloqui. Valer. Flacc. l. 2. v. 602. Reddere alicui dicta. riferire. Ovid. 2. Fast. v. 375. & 3. v. 515. Dicta facere. mettere in esecuzione. ¶ Dicto citius, più presto, ch' uno non dice. Horat. l. 2. sat. 2. v. 80. & Virg. 1. Æn. v. 146. Sic Liv. l. 23. c. 47. Dicto prope citius. ¶ Cum dicto est statim, nulla post dictum mora interposita. Apul. l. 2. Metam. Cum dicto facesso. Adde Martian. Capell. l. 9. pag. 302. ¶ Aliquando dictum est promissum, promesso. Furius apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 1. Nomine quemque ciet, dictorum tempus adesse Commemorat. ¶ Item jussum, præceptum, comando, ordine. Cato R. R. c. 142. Villicus domino dicto audiens sit. V. Audio. Virg. 3. Æn. v. 189. Parere dicto. Ovid. 8. Metam. v. 814. Peragere dicta. ¶ Item proverbium, sententia, proverbio, sentenza. Cic. pro Flacc. c. 29. Catonis est dictum, pedibus compensari pecuniam. Lucret. l. 3. v. 12. Depasci aurea dicta e chartis. ¶ Aliquando libri ipsi dicta vocantur. Propert. l. 4. el. 1. v. 61. Ennius hirsuta cingat sua dicta corona. ¶ Item responsum Oraculi, vaticinatio, risposta dell' Oracolo, predizione. Virg. 2. Æn. v. 115. ex adytis hæc tristia dicta reportat. Valer. Flacc. l. 1. v. 325. Dicta placent, &c. V. locum, & Dictio, & Dico. ¶ Sæpe est brevis, faceta, salsa, & acuta vox, qua cum risu aliquem perstringimus, ac pungimus: & generatim quidquid bene dicitur, & urbane, ut est apud Quintil. l. 6. c. 3. jocus, dicterium, sales, motto piccante, botta, bel detto, σκῶμμα, γνώμη. Cic. in fragm. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 1. Nostri, quæ facete, & breviter, & acute locuti essemus, ea proprio nomine appellari dicta voluerunt. Id. 2. de Orat. c. 54. Bona dicta, quæ salsa sunt, ea dicta appellantur proprio jam nomine. Id. 2. Phil. c. 17. Materia facilis, in re & in tuos dicta dicere. Quintil. l. 6. c. 3. ante med. Potius amicum, quam dictum perdere. più tosto l' amico, che la botta. ¶ Item convicium, maledictum, contumelia, strapazzo di parole. Plaut. Pseud. 1. 3. 125. Jam ego te differam dictis meis, impudice. ¶ Apud Ennium accipitur pro dicendi facultate. Ita enim ille apud Cicer. de clar. Orat. cap. 18. Cum neque Musarum scopulos quisquam superaret, Nec dicti studiosus erat. ¶ Pro facto poni videtur a Plaut. Cas. 5. 4. 17. Feci ego isthæc dicta, quæ vos dicitis.

DICTURIO, is, n. 4. dicere cupio, dicere molior. Macrob. l. 7. Saturn. c. 2. Fortiter a se facta semper dicturiunt: & tamen tacent arrogantiæ metu. Id. l. 2. c. 3. extr. Ne ultra te dicturientem retardere.

DICTUS, a, um, detto, pronunziato, recitato, totidem significationes habet, quot dico. Nep. in Alcib. c. 8. Id vere dictum Philocles animadvertebat. Liv. l. 23. c. 22. ad fin. Id omnium maxime tegendum, oblivíscendum, pro non dicto habendum. doversi tener per non detto. ¶ Aliquando est consecratus, dicatus. Virg. 6. Æn. v. 138. Ramus aureus Junoni infernæ dictus sacer. ¶ Item appellatus, chiamato. Id. 7. Æn. v. 411. locus Ardea quondam Dictus avis. ¶ Item promissus, pactus. Pacuv. apud Non. c. 4. n. 121. Prius data est, quam tibi dari dicta. Afran. ibid. Nuptiæ dictæ inter nos. Sallust. in fragm. ibid. Pecunias dictas coegit. ¶ Item constitutus. Ovid. Metam. 4. v. 95. dictaque sub arbore sedit. ¶ Item commemoratus, laudatus. Valer. Flacc. l. 1. v. 244. non ulla meo te carmina dictam Abstulerint, durent Latiis modo sæcula fastis. ¶ Item creditus, putatus. Horat. l. 2. od. 19. v. 26. de Baccho. Choreis aptior, & jocis dictus. ¶ Dictum factum, & dictum ac factum celeritatem significat, & post verba rem statim secutam, detto fatto, ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον, λεχθὲν καὶ πραχθέν. Terent. Andr. 2. 3. 7. Dictum ac factum, invenerit aliquam causam, quamobrem ejiciat oppido. Id. Heaut. 5. 1. 31. Dictum factum, huc abiit Clitipho. Id. ibid. 4. 5. 12. Dictum ac factum reddidi. h. e. statim feci.

DICTYNNA, æ, f. Δίκτυννα, Diana, quam esse Lunam putant, dicta, quod fulgore suo noctu omnia ostendat. Ita Festus: qui videtur derivare a δείκνυμι, ostendo. Sed verius a δίκτυον, rete, quia Diana retium inventrix fuisse dicitur. Diodor. vero Siculus lib. 5. Biblioth. c. 15. docet, hoc esse cognomen Britomartis Nymphæ Cretensis. V. dicta in Aphæa. Stat. 9. Theb. v. 632. Mitis Dictynna. Ovid. 2. Metam. v. 441. suo comitata choro Dictynna per altum Mænalon ingrediens, & cæde superba ferarum.

DICTYNNÆUS, a, um, Δικτυνναῖος, ad Dictynnam pertinens, ut Dictynnæus mons in Creta, unde se Dictynnam in mare præcipitasse, quidam tradunt. V. Aphæa. Plin. l. 4. c. 12. & Solin. c. 11. (al. 16.) ¶ Dictynnæum apud Liv. l. 34. c. 38. est locus Dictynnæ sacer prope Spartam. ¶ Scribitur & Dictynneus.

DICTYS, ys, & yos, m. Δίκτυς, unus e Centauris fuit a Pyrithoo interfectus. Ovid. Metam. 12. v. 334. ¶ Item Neptuni filius ex Agamede filia Augei. Hygin. fab. 157. ¶ Item piscator quidam Seriphius, qui inventam arcam, qua Danae cum Perseo filio inclusa in mare projecta fuerat, extraxit, puerumque educavit. Stat. l. 2. silv. 1. v. 95. ¶ Dictys Cretensis, Trojani belli, ut quidam existimarunt, æqualis, de eo Græce scripsit volumina sex, quæ Latine versa exstant. Quis vero ejus versionis sit auctor, adhuc est dubium, aliis Q. Septimium Severum Romanum esse opinantibus, qui vixit Diocletiani, vel, ut alii volunt, Constantini M. ætate, vel, ut alii, sæculis aliquot post: aliis ipsum Cornel. Nepotem: qui tamen facile refelluntur ex stilo. Est enim hujusmodi, ut non solum a puritate & elegantia Nepotis longe discedat, sed ad sequioris argenteo ævi scriptores proxime accedat. V. si lubet longam de eo Dissertationem Jac. Perizonii.

DIDASCALICUS, a, um, dottrinale, διδασκαλικός, ad docendum pertinens, a διδάσκαλος, magister, quod a διδάσκω, doceo. Auson. ep. 17. Ut ad te didascalicum aliquod opusculum, aut sermonem protrepticum mitterem. Accius vetus poeta libros suos quosdam Didascalicos inscripsit, teste Gell. l. 3. c. 11. & Priscian. l. 6. pag. 709. Putsch. &c.

DIDITUS, a, um, sparso, distribuito, sparsus, disseminatus, distributus: a dido, is. Lucret. l. 3. v. 477. cur hominem, cum vini vis penetravit Acris, & in venas discessit diditus ardor, Consequitur gravitas membrorum? Virg. Æn. 8. v. 132. tua terris didita fama. Sil. l. 1. v. 181. Fama in populos jurati didita belli. Lucret. l. 5. v. 2. Solatia didita per gentes. Tacit. Ann. 11. c. 1. Didita fama per provincias. Al. aliter leg.

DIDIUS, a, um, ad Didium pertinens, quod est nomen proprium civis Rom. Hinc lex Didia ad sumptus pertinens, lata circa A. U. DCX. Appio Claudio Pulcro, Q. Metello Macedonico Coss. ut universa Italia, non sola Urbs lege sumptuaria teneretur: & ut non soli qui prandia cœnasve majore sumptu fecissent, sed etiam qui ad eas vocitati essent, atque omnino interfuissent, pœnis legis tenerentur. Macrob. l. 2. Saturn. c. 13. ¶ De alia lege Didia V. in Cæcilius, a, um.

DIDO, us, & onis, f. Διδώ, alio nomine Elisa, seu Elissa, filia Beli Tyriorum regis, quæ primis nuptiis Sichæo Herculis sacerdoti juncta fuit; quem cum Pygmalion Elisæ frater, thesauris ejus inhians, ante aram obtruncasset, illa in somnis monita, cum iis, quibus Pygmalionem invisum esse sciebat, effossis clam thesauris, navem conscendit, & in eam Africæ partem, quæ Zeugitana dicitur, delata, tantum sibi soli emit, quantum taurino corio posset circumdare. Quo in loco cum corium in tenuissimas partes dissecuisset, spatiumque satis amplum complexa esset, urbem condidit, quam Carthaginem appellavit, arcemque in medio urbis, quam a corio bubulo Byrsam vocavit. Deinde cum Jarbas Getuliæ rex nuptias ejus ambiret, recusantemque vi & armis cogeret, sibi ipsi manus intulit. Justin. l. 18. c. 4. 5. & 6. ¶ Virg. 1. & 4 Æn. fabulatur, Æneam, capta Troja, a patria profugum vi tempestatis Carthaginem fuisse delatum, Elisamque amore ejus captam, cum præter spem desereretur, mortem sibi conscivisse. ¶ Post mortem a Carthaginiensibus pro dea culta est. Justin. l. 18. c. 6. ¶ Ad declinationem quod attinet, utramque, quam posuimus, agnoscit atque usurpat Servius ad 4. Æn. v. 383. 674. 694. & alibi. Eam apud Priscian. l. 6. pag. 685. Putsch. Pœnos Didone oriundos. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 7. miseramque relinquere Dido. Adde vers. 133. & Vellej. l. 1. c. 6. ubi Dido in quarto casu legitur. Al. tamen apud Ovid. legunt Didon. At apud Charis. l. 1. pag. 102. Attejus philologus librum suum inscripsit, An amaverit Didun Æneas. Ceterum Dido est usitatius. Virgil. cit. 4. Æn. & nomine Dido Sæpe vocaturum. Genitivus Didus usurpatur a L. Annæo Cornuto apud Charis. ibid. Hospitio Didus exceptum esse Ænean. Dativus Dido a Silio l. 8. v. 233. ¶ Servius ad 1. Æn. v. 344. nomen ejus proprium docet fuisse Elissam (quemadmodum & Justin. semper appellat) cognomen vero Dido, inditum ei a Pœnis post mortem: id Punica lingua significare virago, quod forti animo se interfecerit, ne cuiquam Afrorum regum nuberet. Auctor Etymologici magni eadem cum Servio docet, nisi quod Dido interpretatur πλανῆτιν, errantem.

DIDO, is, dididi, diditum, a. 3. spargere, distribuire, disseminare, [illegible], [illegible], distribuo, spargo, dissemino: a di, seu dis, & do, das, quasi huc illuc do: vel a divido per syncopen. Lucret. l. 2. v. 1134. Diditur in venas cibus. Horat. l. 2. sat. 2. v. 67. hic neque servis, Albuci senis exemplo, dum munia didit, Sævus erit. Virg. 7. Æn. v. 144. diditur Trojana per agmina rumor. Lucret. initio l. 6. Primæ frugiferos fetus mortalibus ægris Dididerunt quondam præclaro nomine Athenæ.

DIDOROS, i, di due palmi, δίδωρος, qui est duorum palmorum. Græca vox a δίς, bis, & δῶρον, palmus. Græci enim antique ita appellarunt, testibus Plin. l. 35. c. 14. & Vitruv. l. 2. c. 3. unde & munera eodem nomine dicere, quia palma manu darentur, ut Id. ibid. docet. Est autem didoron epitheton laterum coctilium. Vitruv. ibid. Laterum genera tria: unum quod Græce δίδωρον appellatur, id est quo nostri utuntur, longum pede, latum semipede. Plin. eadem habet loc. cit. sed utroque loco quædam Editiones Latinis litteris didoron exhibent. Harduin. vero apud Plin. quidem ex MSS. legit Lydion: eodemque modo putat legendum esse in Vitruvio. ¶ Ex eadem origine sunt pentadoron, a πέντε, quinque; & tetradoron, a τετράς, quaternio, nempe lateres quinque, aut quatuor palmorum. Vitruv. & Plin. loc. cit.

DIDRACHMA, atis, & Didrachmum, i, n. δίδραχμον, δίδραχμα, nummus duas drachmas continens. Sedul. l. 3. v. 316. Hamum ferre jubet, gerulum didrachmatis aurei. Tertull. de præscriptionib. c. 11. Perdiderat unam ex didrachmis enim illa. Scopp. in not. hanc vocem ibi deesse significat. Hieronym. in Matth. l. 3. c. 10. Stater dicitur, qui duo habet didrachmata.

DIDUCO, is, uxi, uctum, a. 3. distaccare, dipartire, separare, aprire, dividere, διαιτέω, διάγω, in diversas partes duco, h. e. traho, distraho, dirimo, separo, divido, aperio: cui contrarium est conducere, contrahere, jungere. Cic. in Orat. c. 32. Pugnam diducere, & manum dilatare. Cels. l. 8. c. 12. Pedem & crus in diversa diducere. Id. l. 7. c. 7. sect. 4. Diducendus quotidie oculus est, ne cicatrice inter se palpebræ glutinentur. Ovid. 8. Metam. v. 587. fluctus continuam diduxit humum. Juvenal. sat. 10. v. 153. de Annib. Diducit scopulos, & montem rumpit aceto. spaccare, fendere. Horat. l. 1. sat. 10. v. 7. risu diducere rictum auditoris. fare sganasciare dalle risa. Sil. l. 3. v. 194. Serpens immani fauces diducit hiatu. Ovid. 2. Metam. v. 560. Nodos manu diducere. sgroppare. Id 13. Metam. v. 164. & Juvenal. sat. 13. v. 130. Vestem diducere summam. stracciarsi il petto. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 33. Dimittendæ plures manus, diducendique erant milites. bisognava fare molti staccamenti. Colum R. R. c. 155. Incilia aperire, aquam diducere in viam. Tacit. 2. Ann. c. 11. Distantibus locis invecti, ut hostem diducerent. per distrarre le forze del nemico. Propert. l. 1. el. 13. v. 19. Diducere complexus. staccare. ¶ Diducere cibum Cels. l. 3. c. 4. sub fin. est digerere, & in omnes corporis partes dividere, digerire. ¶ Translate Horat. in art. Poet. v. 325. Romani pueri longis rationibus assem Discunt in partes centum diducere. partire, dividere. Petron. in Satyr. c. 108. & Colum. l. 9. c. 9. a med. Diducere turbam in partes. dividere in fazioni. Sic Tacit. 4. Hist. c. 6. Ea ultio, incertum, major, an justior, Senatum in studia diduxerat. & Curt. l. 9. c. 1. a med. Seditio in diversa consilia diduxerat vulgum. Quintil. l. 7. c. 10. In duas partes diducitur intellectus nominis. & mox. Causam universam in quæstiones ac locos diducere. Id. l. 2. c. 14. aliquid in species. Cels. in præfat. in tres partes medicinam. Quintil. l. 11. c. 2. a med. argumentum in digitos. dividere su per le dita. Id. l. 12. c. 7. animum in multiplex officium. Cic. 2. de Invent. c. 16. communes locos in contrarias partes. tirare. Quintil. l. 1. c. 4. (al. 6.) vocabulum ab appellatione. distinguere. Id. declam. 14. c. 6. meritos a conjugum charitate. Cic. 1. de Invent. a princip. Diduci ab eo, quicum libentissime vixeris. Sueton. in Oth. c. 3. Diducere matrimonium. sciogliere, disfare. Propert. l. 2. el. 6. v. 4. amantes Non queat invitos Jupiter ipse duos. Colum. l. 3. c. 13. sub fin. litem. h. e. dirimere.

DIDUCTIO, onis, f. actus diducendi, apertio, separazione, divisione, [illegible], διαστολή. Senec. l. 2. Quæst. nat. c. 8. Ostendit intensionem spiritus velocitas ejus, & diductio. Id. ibid. l. 3. c. 13. Humor in diductione rerum ad quartas redactus est.

DIDUCTUS, a, um, distaccato, separato, diviso, aperto, διαλελυμένος, divulsus, distractus, divisus, diremptus. Plin. l. 11. c. 37. sect. 57. Harduin. Supercilium vulnere aliquo diductum non coalescit. Id. l. 6. c. 26. Euphrates diductus. diramato. Id. l. 30. c. 4. Os diductum. aperto a forza: quod Sueton. dixit in Tiber. c. 53. Diducto per vim ore. Petron. in Satyr. c. 66. Rima diducta. allargata. Tacit. 12. Ann. c. ult. Foribus palatii repente diductis. spalancate. Id. 4. Ann. c. 2. Lascivire diductum militem. h. c. dispersas per urbem cohortes, ut supra dixerat. Id. 2. Ann. c. 47. Diductis terris hauriebantur. fesse del terremoto. Quintil. l. 2. c. 15. Tunica diducta. staccinata. Id. l. 11. c. 3. a med. Status sit rectus, æqui & diducti paululum pedes. alquanto lontani un dall' altro. & paulo post. Stare diductum, vel rigidum, vel supinum, &c. colle gambe larghe, a m cavalcioni. & Cels. l. 2. c. 8. ante med. Mistos, neque inter se diductos colores habere. distinti un dall' altro. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 51. nostro diducta Britannia mundo. Plin. l. 21. c. 18. Diducta multitudo, h. e. quæ diversa abiit, & dispersa est. ¶ Translate Cæs. l. 1. B. Civ. c. 7. Ab inimicis diductum & depravatum Pompejum queritur. h. c. alienatum. Tacit. Ann. 4. c. 19. Diducta civitas. divisa in fazioni. Id. 2. Hist. c. 68. Diducti in studia, qui ad spectandum convenerant. Quintil. l. 4. c. ult. ad fin. Divisio diducta in digitos. fatta su per le dita. Cic. 3. de Orat. c. 6. Rivis, non fontibus diducta oratio. Sueton. in Oth. c. 3. Diductum matrimonium. sciolto, separato.

DIDYMÆUS, i, m. Διδυμαῖος, cognomen Apollinis, idest Solis: a δίδυμος, geminus, quod gemina luce aerem illustrat, interdiu per se, noctu per Lunam, quæ ab ipso lumen habet, ut Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. interpretatur. Unde & Romani, inquit, solem sub nomine & specie Jani, Didymæi Apollinis appellatione venerantur. Meminere etiam Sueton. in Calig. c. 21. Ulpian. regular. tit. 22. quæ hered. instit. poss. & Plin. l. 6. c. 16. in fi. item l. 5. c. 29. ubi templum Apollinis Didymæi Milesiorum in Jonia fuisse scribit, prope Posideum promontorium: sed hunc Pausan. in Corinth. & in Achaic. & alii, a loco, in quo templum exstructum fuit, qui Δίδυμα appellaretur, nominatum fuisse scribunt. Ibi fuit celebre olim Oraculum. V. Branchidæ.

DIECULA, æ, f. breve giorno, ἡμερίδιον, diminut. a dies. Terent. Andr. 4. 2. 27. Non satis habes, quod tibi dieculam addo? Adde Cicer. Attic. l. 5. ep. ult. sub fin. & Plaut. Pseud. 1. 5. 88.

DIERECTA, & Dierecte, in mal' ora, adverb. in malam rem, in malam crucem. Plaut. Trin. 2. 4. 56. Abin' hinc dierecta? Id. Rud. 4. 4. 126. I dierecta cum sucula & porculis. φθείρου.

DIERECTUS, adject. Festus docet, dictum esse per antiphrasim, ad significandum malum diem: quasi sit a dies, & rectus. Salmas. putat esse a Græco διάρρηκτος, a mutato in e, h. e. disruptus. Confirmari videtur hoc illis Plauti verbis Curcul. 2. 1. 29. Lien dierectus est. Pa. ambula: id lieni optimum est. h. e. ita est inflatus, ut disruptus esse videatur. Quidem Cod. teste Lambin. habent: Lien disruptus est: quæ videtur esse explicatio prioris lectionis. Alii ducunt a dio, & rectus, quasi sub dio erectus, & idem esse ajunt, quod in crucem sublatus. Quidquid sit de origine, certe Latinis eo sensu usurpatur in imprecationibus, ut in malam rem, in malam crucem. Plaut. Pœn. 1. 1. 30. & Merc. 4. 4. 16. Abi dierectus. va in mal' ora, va sulle forche. Id. Merc. 1. 2. 71. I hinc dierectus a me. Id. Men. 2. 3. 87. Ducit lembum dierectum navis prædatoria. h. e. ducit in malum, in exitium: & est allegoria. Id. Capt. 3. 4. 103. Quin quiescis dierectum cor meum? i, ac suspende te. Varr. apud Non. c. 2. n. 414. Apage in dierectum a domo nostra istam insanitatem. ¶ Hinc dierecta, & dierecte. V. vocem præced.

DIES, diei, m. & f. sed in plur. num. m. tantum, giorno, dì, ἡμέρα, spatium temporis, quo sol terras illuminat: a Διός, Jovis. Jupiter enim auctor lucis habetur, ut ait Macrob. l. 1. Saturn. c. 15. unde & Lucetius, & Diespiter dictus est, quasi dies pater. Cic. Attic. l. 2. ep. 11. Dies nullus erat, Antii cum essem, quo die non melius scirem Romæ quid ageretur (adverte enim repetitionem, quæ Ciceroni, & Cæsari est familiaris. In hoc autem notanda illa l. 3. B. Civ. c. 105. Repetitis diebus, quo die &c. & l. 1. c. 36. Diebus triginta, a quo die &c.) Liv. l. 34. c. 35. Ex qua die scriptæ conditiones forent, ne dies ut induciarum principium esset: & ut ex ea die intra decimum diem, &c. Id. l. 45. c. 2. ante. Supplicatio indicta ex ante diem quintum Id. Octobr. cum ea die in quinque dies. Cic. Attic. l. 3. ep. 7. & Liv. l. 27. c. 35. Post diem tertium ejus diei alias litteras attulerunt. Cic. 3. Verr. c. 12. Ex ea die ad hanc diem. Id. 1. de Fin. c. 16. Noctes atque dies exeduntur. Nepos in Datam. c. 4. Dies noctesque iter faciens. dì e notte. Id. in Themist. c. 8. Diem noctemque navem tenuit in anchoris. un dì e una notte. Sic Plin. l. 29. c. 6. Si inclusus abstineatur die ac nocte. Nepos in Annib. c. 10. Classe paucis diebus erant decertaturi. h. c. post paucos dies, dentro pochi giorni. Plin. l. 31. c. 2. Tertio die, quam &c. tre giorni dopo, che, &c. Cic. Attic. 13. ep. 26. Credibile non est quantum scribam die; quin etiam noctibus. di giorno. Id. post redit. in Sen. c. 6. Dies totos de virtute disserunt. i giorni interi. Plin. l. 18.

18. c. 27. de lampyridib. In certis diebus ex proveniunt. in giorni determinati. Ovid. 13. Metam. v. 677. Surgere cum die. sul far del giorno. Cic. pro Rosc. Amer. c. 44. Esse in lege, quam ad diem venditiones fiant, nimirum ad Kal. Jun. in che giorno. Id. pro Cæcin. c. 11. Ad constitutam diem tempusque venire. al giorno stabilito. Id. 7. Attic. ep. ult. Diem ex die exspectabam, ut statuerem, &c. di giorno in giorno. Liv. l. 5. c. 48. Diem de die prospectans, ecquod auxilium appareret. Id. l. & cap. 25. Diem de die differre. differire di dì in dì. Cic. ep. 1. ex recentiorib. ad Brut. Omnia in diem ex die delata. da un giorno all' altro. Sic Cæs. l. 1. B. Gall. c. 16. Diem ex die ducere. Horat. l. 2. sat. 6. v. 47. subjectior in diem & horam invidiæ. ogni dì. Plin. l. 7. c. 2. extr. Singula quæ facit in dies ac prope horas. h. e. in singulos dies. Lucil. apud Non. c. 9. n. 3. Cui sæpe imposui mille plagarum in diem. mille al dì. Cic. 2. Phil. c. 34. Non solum de die, sed etiam in diem vivere. de die, h. e. magno luxu, apparatuque cœnarum, ut ex Catullo in voce De dictum est, ubi & alia in hanc rem. (Adde Curt. l. 8. c. 3.) in diem, h. e. nulla cogitatione & cura futuri, ut in illo lib. 2. de Orat. c. 40. Si barbarorum est in diem vivere, nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. Adde Plin. l. 5. ep. 5. Alio sensu Cic. pro Cæl. c. 24. Dii præsentis fraudis pœnas in diem reservant. in altro tempo, in incertum diem, sed certo futurum. Terent. Phorm. 5. 5. 2. Præsens quod fuerat malum, in diem abiit. si porta innanzi. Nepos in Attic. c. 9. Fundum emere in diem. da pagare a tempo determinato. Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 3. leg. un. Usum fructum ex die, & in diem. dopo il tal giorno, e pel tal giorno. Ovid. 2. Metam. v. 47. Currus rogat ille paternos in diem. per un giorno. Paul. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 77. Ad diem promissa pecunia. pel tal giorno. & Javolen. lib. 50. tit. 16. leg. 217. in diebus. dentro pochi dì. Trebell. Poll. in Gallien. c. 17. Lavit ad diem septimo æstate, hyeme tertio. sette volte al dì. Vopisc. in Firmo, c. 4. Struthionem ad diem comedit. in un giorno. Plaut. Men. 3. 1. 10. Affatim est hominum, in dies qui singulas escas edunt. sonno un sol pasto al dì. Liv. l. 34. c. 21. Magna vis hostium, cum qua mox signis collatis dimicendum sibi in dies exspectet. di giorno in giorno. Cic. in Top. c. 16. & Vellej. l. 2. c. 52. Vitium in dies crescit. ogni dì più. Plin. l. 5. c. 17. In diem ex æquo convenarum turba renascitur. di giorno in giorno. Id. l. 21. c. 1. Natura flores in diem gignit. per un giorno solo, vel per breve tempo. Cic. 4. Verr. c. 17. & Nepos in Milt. c. 5. Postera die. il dì seguente. Plin. l. 20. c. 18. Postere die. Cic. 2. Catil. c. 3. Hesterno die. jeri. Plin. l. 18. c. 7. ad fin. Quinquies in die. cinque volte al dì. Id. l. 34. c. 11. a med. Sæpius die. più volte al dì. Cels. l. 1. c. 1. & 3. Et qui semel, & qui bis die cibum assumit. una, a due volte al dì. Quintil. l. 10. c. 3. Paucissimos die versus facere. pochissimi al dì. Plin. l. 6. ep. 20. Præcesserat per multos dies tremor terræ. per molti dì. Cæs. lib. 1. B. Gall. c. 22. Multo denique die per exploratores cognovit, &c. essendo il dì avanzato di molto. Cic. Attic. l. 13. ep. 9. Multus fermo ad multum diem. Liv. l. 23. c. 27. Ad multum diei caeduntur. Plin. l. 11. c. 25. Medio die. a mezzo dì. Plaut. Trin. 3. 3. 78. Diem confisere. h. e. quod Cicero dicit l. 1. Fam. ep. 2. consumere. Plaut. Bacch. 5. 2. 84. It dies. passa, præterit. ¶ Aliquando ponitur pro luce diei, luce, chiaro. Plin. l. 6. ep. 20. Dubius & quasi languidus dies. h. e. cum nondum plene illuxit. Id. l. 9. ep. 36. Die admisso, quæ formaveram dicto. aperte le finestre. Plin. alter l. 33. c. 4. Multis mensibus dies non cernitur. Stat. 1. Theb. v. 236. de Oedipo. Ille tamen Superis æterna piacula solvit, Projecitque diem. h. e. se luce privavit erutis oculis. Et translate Id. ibid. v. 49. Illum indulgentem tenebris, &c. tamen assiduis circumvolat alis Sæva dies animi, scelerumque in pectore Diræ. h. e. cognitio suorum facinorum, lumen conscientiæ. ¶ Interdum pro vitis diei. Cic. pro Sext. c. 12. Equites R. daturos ejus diei pœnas. Senec. 3. de Ira, c. 36. Excutere totum diem. & mox. Totum diem meum scrutor. ¶ Poetice pro cælo. Stat. 1. Theb. v. 200. effusa sub omni Terra atque unda die. ¶ Et pro vita. Id. 2. Theb. v. 657. nunc arma, diemque projice. Salm. c. 1. (al. 4.) Venire in diem. venire alla luce, nascere. ¶ Pro aere. Stat. 4. Theb. v. 66. teretes pars vertere fundas Assueti, vacuoque diem præcingere gyro. ¶ Pro commentario, seu ephemeride posuit Arnob. sub fin. l. 4. & l. 5. & 7. ¶ Interdum sumitur pro tempestate, seu pro aere, aut qualitate diei. Plin. l. 11. c. 10. de apib. Universæ provolant, si dies mitis futurus est. Id. l. 2. c. 45. Tranquillo die. Id. l. 22. c. 23. ad fin. Dies pestilentes. Valer. Flacc. l. 1. v. 845. totumque per annum Durat aprica dies. Calpurn. Ecl. 4. v. 4. levatque diem vicini spiritus amnis. h. e. æstum & calorem diei. ¶ Sæpe pro multorum dierum complexu, seu tempore, tempo. Et quidem Ascon. in 2. Verr. c. 2. & Varr. apud Charis. l. 1. pag. 85. Putsch. & alii multi ex Grammaticis, hac significatione feminini generis esse voluerunt, sicut illa priore masculini. Hinc Cic. 2. Verr. c. 2. Cum ego diem perexiguam postulavissem, invenit iste, qui sibi breviorem diem postularet. Verum tum ex allatis, tum ex afferendis Scriptorum locis falsum id apparet: videruntque Charis. loc. cit. & Non. c. 12. n. 16. ubi Turpil. Amorem ipsa lenivit dies. Pacuv. ibid. Gnatam despondit: nuptiis hanc dat diem. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 36. Quibus effectis armatisque, diebus triginta, a qua die materia cæsa est, &c. Liv. l. 2. c. 45. Dies tempusque lenit iras. Cic. 3. Q. Fr. ep. 1. c. 3. Antiquior dies in tuis erat adscripta litteris, quam in Cæsaris. c' era uno data anteriore. ¶ Dies pecuniarum apud Colum. l. 1. c. 7. & Cicer. Attic. l. 12. ep. 5. est tempus præstitutum ad pecunias solvendas. Hinc Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 1. leg. 3. Si legatum sit relictum annua, bima, trima die. h. e. solvendum intra annum, vel biennium, vel triennium. Cic. 7. Fam. ep. 2. Plus annua die postulare. Id. Attic. l. 8. ep. 10. Alios non solvere, aliorum diem nondum esse. ¶ Die aliquid facere est in tempore facere, a tempo proprio. Cato R. R. c. 150. Die lanam & agnos vendat. Turneb. ¶ Ad hanc diem, & ad hunc diem, usque ad hoc tempus. Plin. l. 7. c. 39. & lib. 2. c. 25. ¶ Diem, vel diem supremum, vel diem suum obire est mori, morire. Plin. l. 2. c. 109. Nepos in Milt. c. 7. & in Regib. c. 1. & Sulpic. ad Cicer. 4. Fam. ep. 12. quod diem suum diuit Justin. l. 19. c. 1. ¶ Diem dicere est præstituere, determinare, aut indicere, determinare, a intimare. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6. Diem dicunt, qua die ad ripam Rhodani conveniant. Cic. Verr. 3. c. 37. Dicere diem operi. ¶ In re forensi significat in judicium vocare, & diem præstituere, qua die reus ad causam dicendam præsto sit: quod solis Magistratibus facere licet, & tribunis plebis, quando publice, & apud populum citabant reos. Cic. de Harusp. resp. c. 4. Diem dixisset, ut fecerat: fecissem, ut ei statim tertius a prætore dies diceretur. Id. in Divin. Verr. c. 21. extr. Domitius Silano diem dixit propter unius hominis injurias. Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 7. 8. & 11. Dicere diem alicui ad populum. ¶ Dare diem videtur idem esse, quod diem præstituere, dicere. Cic. Attic. 1. ep. 10. extr. Tulliola tibi diem dat: sponsorem appellat. Dixerat epist. 8. Tulliola tuum munusculum flagitat, & me ut sponsorem appellat. Id. l. 3. de nat. Deor. c. ult. Dabis aliquem diem, ut contra ista dicamus. assegnerai. Alio sensu Id. Attic. l. 4. ep. 17. Nam Vestorio dandi sunt dies. h. e. ponendi sunt in suavissima consuetudine Vestorii. ¶ Dies cæca emere, V. Cæcus. ¶ Dies pro tempore indefinito. Terent. Heaut. 3. 1. 13. Dies adimit ægritudinem hominibus. Cic. 3. Attic. ep. 15. Dies non modo non levat luctum, sed etiam auget. Id. post redit. ad Quirit. c. penult. Neque æquum est tempore & die memoriam beneficii definire. Stat. l. 1. silv. 1. v. 93. stabit dum terra, polusque, Et Romana dies. h. e. tempus R. imperii: quod æternum futurum, passim jactabant. ¶ Diecrastino, quarto, quinti, septimi, pro crastino, quarto, &c. adverbia quodammodo sunt, & copulate dicta, secunda syllaba correpta, ætate Cicer. & supra eam, teste Gell. l. 10. c. 24. ubi plura adscribit exempla. Quin & diequarte, quinte dictum fuisse, ibid. docet. Consule etiam Macrob. l. 1. Saturn. c. 4. ubi more suo eadem fere descripsit. Apud Liv. quoque l. 22. c. 51. diequinti quidam legunt pro die quinto. Adducit Gell. & Macrob. discrimen esse inter diequinti, & diequinte. illud enim de futuro dici, hoc de præterito. ¶ Dies civilis V. Civilis. Dies atri, legitimi, fasti, &c. quære in his adjectivis. ¶ Diem aliquando dici de tempore noctis adnotavit Servius ad illud Virg. 1. Æn. v. 736. Hunc lætum Tyriisque diem, &c. cui addunt alii locum Ovidii 5. Fast. v. 492. V. ¶ In fabulis Dies inter deas numeratur. Plaut. Bacch. 2. 3. 21. & Cic. 3. de nat. Deor. c. 22. ubi Mercurii, & cap. 23. ubi Veneris matrem fuisse tradit. Hygin. in præfat. facit filiam Chao, & Caliginis, uxorem Ætheris, matrem Terræ, Cæli, & Maris. ¶ Olim, dies, dii, declinatum fuisse, ut & famae, mi, acies, ii, &c. Gell. docet lib. 9. c. 14. Itaque legendum putat apud Virg. Æn. 1. v. 640. Munera, lætitiamque dii. Ubi alii leg. dei, h. e. Liberi patris: alii die itidem pro diei, ut docuit C. Cæsar l. 2. de analog. apud Gell. ibid. Sic Sallust. ibid. Vix decima parte die reliqua. Servius ita legit & illud 1. Georg. v. 208. Libra die, somnique pares ubi fecerit horas: Non est, inquiens, apocope pro diei, sed secundum antiquos regularis genitivus est. Charis. l. 1. pag. 101. Putsch. hic quoque legit dia. At Gell. loc. cit. legit dies pro diei, confirmans testimonio eorum, qui scripserunt, idiographum librum Virgilii se se inspexisse: & auctoritate Cæsellii, qui Ciceronem quoque dixisse testatur pro Sext. c. 12. Daturos illius dies pœnas: & Ennii, Postremæ longinque dies confecerit ætas. & Q. Claudii, qui facies dixit pro faciei. Similiter Diomed. l. 1. pag. 281. docet, hujus pernicies dictum a quibusdam pro perniciei. Sic scabies pro scabiei in illo Lucilii lib. 30. apud Non. c. 2. n. 701. Tristem & corruptum, scabie & porrigini plenum. Etiam in dativo casu die dixit Plaut. Amph. 1. 1. 120. Neque nox quinquam concedit die. Lucil. quoque apud Gell. loc. cit. facie pro faciei in tertio casu usurpavit. primum facie quod honestas Accedit. & ibid. Qui te diligat, ætati facieque tuæ se Fautorem ostendat.

DIĔSIS, is, f. δίεσις, a διίημι, transmitto. In veteri Musica est toni pars quarta: ita in hemitonio duæ dieses sunt collocatæ: quæ Vitruvii l. 5. c. 4. verba sunt. Confirmat Macrob. qui ait l. 2. in Somn. Scip. c. 1. ad fin. Semitonium Pythagorici veteres diesim nominabant: sed sequens usus sonum semitonio minorem diesim constituit nominandum.

DIESPITER, espitris, m. Giove, Ζεὺς, Jupiter, quasi diei, & lucis pater. Horat. l. 3. od. 2. v. 29. sæpe Diespiter Neglectus incesto addidit integrum. Macrob. l. 1. Saturn. c. 15. Romani Diespitrem appellant, ut diei patrem. Arnob. l. 2. pag. 93. Dione, & Semela Diespitris factæ sunt compressionibus fetæ. Varro tamen l. 8. L. L. c. 46. significat, in obliquis casibus minus esse in consuetudine tritum. Olim Diespiteris in genitivo dixere, teste Prisciano l. 6. pag. 695. Putschii. ¶ Apud Lactant. l. 1. c. 14. est Latina appellatio Plutonis. Pluton, inquit, Latine dispiter. ¶ Apud Gell. l. 5. c. 12. in quibusdam libb. est Diespater.

DIFFAMATUS, a, um, divulgato, reso pubblico, vulgatus, publicatus, sed in deteriorem partem. Ovid. 4. Metam. v. 236. Vulgat adulterium, diffamatumque parenti Iudicat.

DIFFAMO, as, avi, atum, a. 1. divulgare mala fama, infamare, διαφημίζω, malam famam spargo. Tacit. 14. Ann. c. 22. Subtrahere se prave diffamantibus. Id. 1. Ann. c. 72. Illustres viros procacibus scriptis diffamare. Apul. l. 1. Metam. Diffamare aliquem probris.

¶ Et simpliciter pro divulgare, *divulgare*. *Id. l. 4. Metam.* Diffamat, incendio repentino domum suam possideri. *Augustin. de morib. Eccles. Cathol. c. 14.* Deus quanto melius atque diffusius diffamatur, tanto diligitur, & amatur ardentius.

DIFFARREATIO. V. *Confarreatio*.

DIFFATIGO, as, a. 1. *Plaut. Epid.* 1. 2. 15. Clamore diffatigor, differor. *h. e.* ex hac illaque parte fatigor. Al. leg. *defatigor*.

DIFFERENS, entis, adject. dissimilis, *differente*, διάφορος. *Cic. in Orat. c. 23.* Ab indisertis re plus, quam opinione differens. Et *de Fato, c. 4. extr.* Has dissimilitudinum ea differentibus causis esse facta. *Plin. l. 9. c. 8. de delphinis.* Lingua est his brevis, haud differens suillæ. *Cic. 2. de Legib. c. 20.* Doctrina differens, facultate par. & *cap. 13.* Re congruentes, genere docendi differentes. *Id. 2. de Orat. c. 42.* Similes communione quadam, specie autem differentes. ¶ Substantivi more, *differenza*. *Quintil. l. 5. c. 10. ante med.* Finitioni subjecta videntur genus, species, differens, proprium.

DIFFERENTER, adverb. *differentemente*, διαφόρως. *Salon. in epist. ad Advent.* Inseruimus pleraque differenter congruentia.

DIFFERENTIA, æ, f. *differenza*, *diversità*, διαφορά. *Cic. 5. de fin. c. 7.* Ut, quanta differentia est in principiis naturalibus, &c. *Id. 1. Offic. c. 27.* Differentia honesti & decori. *Gell. l. 4. c. 1.* Definire genere proposito, & differentiis appositis, quid sit penus. *Plin. l. 9. c. 35.* In candore ipso magna differentia est.

DIFFERITAS, atis, f. *differenza*, idem quod differentia, ejusdemque originis. *Lucret. l. 4. v. 637.* Tantaque in his rebus distantia differitasque est. *Arnob. l. 1. pag. 54.* Non plurima differitate distans. & *lib. 7. pag. 233.* Sine ulla differitate.

DIFFERO, ers, distuli, dilatum, a. anom. *portare qua e là*, *dissipare*, *lacerare*, huc illuc fero, dissipo, disjicio, discerpo, distraho, διαφορέω. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 14.* Ignem operibus inferunt: hunc sic distulit ventus, uti uno tempore agger, plutei, testudo, turris flammam conciperent. *Lucret. l. 2. v. 674.* Ignis late differt favillas. *Liv. l. 6. c. ult.* Passim eos simul pavor terrorque distulerant. *Plaut. Rud.* 1. 3. 38. Dum illi timent, nos cum scapha tempestas dextrovorsum differt ab illis. *Velle. l. 2. c. 79.* Classem adorta vis Africi laceravit, ac distulit. *Virg. 8. Æn. v. 642.* Metium in diversa quadrigæ distulerant. *Id. l. 3. Georg. v. 197.* Aquilo differt nubila. *Horat. epod. 5. v. 99.* Insepulta membra different lupi. *Plin. l. 17. c. 10.* Parietem fore densitatis, ex quo virgulæ differantur. *h. e.* huc illuc ferendi causa transferentur. Loquitur de myrti seminario. Quo sensu *Virg. 4. Georg. v. 144.* in versum distulit ulmos. *Plaut. Curcul.* 4. 4. 20. Te faciam ut hic formicæ frustillatim differant. *Terent. Adelph.* 3. 5. 40. Miseram me! differor doloribus: Juno Lucina fer opem. *h. e.* scindor, laceror, *mi sento scoppiare da i dolori di parto*. *Senec.* in *Thyest. v. 8.* membra celeri differens cursu rota. *scil.* Ixionis. *Plaut. Epid.* 1. 1. 15. Clamore defatigor, differor. *crepo dal tanto gridare*. *Id. Pæn.* 2. 1. 18. Differor cupidine. *crepo di voglie*. *Id.* Truculent. 4. 1. 3. Lætitia differor. *crepo di allegrezza*. Et *Propert. in fi. el. 16.* invidia. ¶ Translate *Terent. Andr.* 2. 4. 5. Orationem speret invenisse se, qui differat te. *h. e.* turbet, & transversum agat. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 125. Te differam dictis meis. *h. e.* carpam, lacerabo. Adde *Aulul.* 3. 1. 32. ¶ Interdum est divulgare, disseminare, *divulgare*, *spargere*: & plerumque de re mala. *Liv. l. 34. c. 49.* Qui, male commissam libertatem populo R. sermonibus distulerint. *Terent. Heaut. prol. v. 16.* Rumores distulerunt malevoli, multas contaminasse Græcas. *Valer. Flacc. l. 1. v. 753.* regemque fragor per mœnia differt Mille ciere manus. *Nepos in Dion. c. ult.* Celeri rumore dilato, Dioni vim allatam. *Plaut. Trinum.* 3. 2. 63. Ne mihi hanc famam differant, me sororem in concubinatum tibi dedisse. *non ispargano di me questa fama*. Absolute *Tacit. 3. Ann. c. 10.* Differri etiam per externos, tanquam veneno interceptus esset. ¶ In bonam partem *Sueton. in Cæs. c. 33.* Promissum jus annulorum fama distulit. Et absolute *Tacit. 4. Ann. c. 25.* Differtur per manipulos: Tacfarinatem omnes consectentur. *passa una voce, si sparge un avviso, che*, &c. ¶ Est etiam infamare. *Propert. l. 1. el. 16. extr.* æterna differor invidia. & *el. 4. v. 22.* Et te circum omnes alias irata puellas Differet. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 131.* Et maledicendo multis sermonibu' differs. *Plaut. Aulul.* 3. 1. 30. Nisi reddi mihi vasa jubes, pipulo te differam ante ædes. *Cæcil.* apud *Gell. lib. 1. cap. 13.* Differor sermone resser. ¶ Præterea sæpe significat in aliud tempus transferre, proferre, rejicere, prorogare, *differire*, *prolungare* cum accus. non solum rei, sed etiam personæ. *Cic. Fam. 5. ep. 12. extr.* Sin autem differs me in tempus aliud, coram tecum loquar. *Martial. l. 13. epigr. 55.* propera, caros nec differ amicos. *Ovid. de remed. amor. v. 93.* Sed propera, nec te venturas differ in horas. *Id. 13. Metam. v. 519.* Quid dii crudeles, nisi quo nova funera cernam, Vivacem differtis anum? *Justin. l. 9. c. 6.* Cum variis frustrationibus non sine risu differretur. *Cic. pro Dejot. c. 7.* In posterum diem distulit. *Id. in Vatin. c. 11.* Differre aliquid ad tempus crudelitatis. *Id. Fam. 1. ep. 3. ad fin.* Omnemque disputationem in adventum tuum differo. *Senec. ep. 8.* Differre aliquid in diem. *Brut. ad Cic. ep. 10.* Differre tempus petitionis. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. penult.* aliquid in aliud tempus. *Liv. l. 25. c. 25.* diem de die. *Cic. ad Brut. ep. 1. ex recentiorib.* aliquid ex die in diem. *Id. Attic. l. 1. ep. 7.* vadimonium cum aliquo. *Id. pro Rosc. Amer. c. 9.* Rem differre quotidie ac procrastinare. *Plin. l. 1. ep. 11.* & *Ovid. 6. Metam. v. 366.* sitim. *tollerare*, differre potum. *Sueton. in Cæs. c. 81.* An quæ proposuerat, differret agere. *Liv. l. 41. c. 1.* Nec ultra ad arma ire dilaturum. *Id. l. 6. c. 22. in fi.* In aciem procedunt, nihil dilaturi, quin periculum summæ rerum facerent. *Propert. l. 4. el. 6. v. 81.* Differat in pueros ista tropæa suos. *riservi*. ¶ Frequentissime neutrorum more adhibetur pro dissimilem, diversumque esse, distare, discrepare, *esser differente*. *Cic. Tuscul. 4. c. 11.* Hæc cogitatione inter se differunt, re copulata sunt. *Id. 1. de nat. Deor. c. 29.* Nihil inter deum & deum differt. *Id. 8. Phil. c. ult.* Non differre vestitu ab aliquo. *Id. in Orat. c. 32.* Hoc differunt inter se, quod hæc latior est, illa contractior. *Id. 1. de Invent. c. 27.* Occasio cum tempore hoc differt. nam, &c. & *cap. 44.* Quid res cum re differat, demonstrabitur. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 48.* Comœdia pede certo differt sermoni. *Plin. l. 9. c. 35.* Concha haud multum ostrearum conchis differens. ¶ Absolute *Cic. 1. Offic. c. 28.* Est quod differt inter justitiam & verecundiam. *v' è la sua differenza*. *Id. in Divin. Verr. c. 19.* Vide, quid differat inter meam opinionem ac tuam. *Id. 2. de Divin. c. 36.* Dii immortales, quantum differebat! ut quædam essent etiam contraria. ¶ *Disque tulissent* per tmesim dixit *Plaut. Trin.* 4. 2. 14. ¶ *Differrier* auctum per paragogen, pro *differri* est *Lucretii l. 1. v. 1086.* ¶ *Differris* syncope pro *differreris* legitur apud *Quintil. declam. 5. c. 23. sub fin.*

DIFFERTUS, a, um, nom. ex particip. (a *differcio*, de quo adhuc exempla non vidimus) *pieno*, *empiuto*, fartus, impletus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 32.* Provincia differta exactoribus. *Tacit. Ann. 16. c. 6.* Corpus differtum odoribus conditur, tumuloque infertur. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 4.* Forum Appi differtum nautis. *Id. l. 2. ep. 6. v. 59.* Differtum transire forum.

DIFFIBULO, as, avi, atum, a. 1. *disfibbiare*, ἀποπορπάω, fibulam resolvo, disciugo, aperio. *Stat. Theb. 6. v. 570.* Emicat, & torto chlamydem diffibulat auro.

DIFFICILE, adverb. *difficilmente*, χαλεπῶς, cum difficultate, ægre, vix. *Plin. l. 27. c. 12.* Semen inter folia durum, & quod difficile evellatur. *Cic. 2. de Inv. c. 56.* Difficile fieri dicamus, quod, &c. *Velle. l. 2. c. 63.* Sibi difficile consentiunt. *Plin. l. 19. c. 7.* Omnium difficillime apium nascitur. *Id. l. 22. c. 22. ante med.* Difficilius concoquitur. Adde *Justin. l. 27. c. 3. Gell. l. 17. c. 8. ad fin.* & *lib. 20. c. 1.*

DIFFICILIS, le, *difficile*, *malagevole*, χαλεπός, δυσχερής, qui non est facilis, laboriosus, operosus, arduus. *Cic. 1. Fam. ep. 7.* Difficile dictu est de singulis. *Id. de Univ. c. 10.* Difficile factu est, a diis ortis fidem non habere. *Nepos in Attic. c. 16.* Ut judicari difficile sit, cui ætatis fuerit aptissimus. *Cic. 1. Offic. c. 35.* Decorum illud est difficilius ad eloquendum. *Id. in Divin. Verr. c. 11.* Scopuloso difficilique in loco versari. *Id. Phil. 5. c. 13.* Bruti opera, consilio, virtute, reipubl. difficillimo tempore esse subventum. *Id. 1. de Orat. c. 58. extr.* Contortas res & difficiles perdiscere. *Id. 2. de Invent. c. 54.* Res arduæ ac difficiles. *Id. 3. de nat. Deor. c. 39. extr.* Naturæ deorum est obscura, & difficiles explicatus habet. *Id. 2. de Invent. c. 45.* Non fuisse mi grave nec difficile eam causam excipere. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 25.* Difficilioribus usi tempestatibus. & *lib. 1. c. 48* Tempus anni difficillimum. *Id. l. 1. B. Gall. c. 6.* Iter angustum & difficile. *Id. l. 1. B. Civ. c. 1.* Longa & difficilis oppugnatio. *Liv. l. 3. c. 5.* Difficile ad fidem est, quos ceciderint, exacto affirmare numero. *Lucret. l. 1. v. 1025.* Res difficilis ad credendum. *Plin. l. 11. c. 13.* Venter difficilis. *h. e.* adstrictus, *stitico*. *Id. l. 24. c. 5. sub fin.* Partus difficilis. *Id. in fi. l. 23.* Difficilis urinæ. ¶ *Difficilis homo* dicitur, qui aspera natura est & durioribus moribus, & facile offenditur consuetudine aliorum, δύσκολος, δύστροπος. *Accius* apud *Cic. 3. de nat. Deor. c. 29.* Parens illepidus in liberos difficilis. *Cic. in Orat. c. 29.* Difficilem ac morosum esse. *Nepos in Attic. c. 5.* Homo difficillima natura. *Ovid. 1. de ar. am. v. 566.* Rusticum & difficilem esse alicui. *Id. 2. ex Pont. ep. 2. v. 20.* Difficilem esse precibus alicujus. *Horat. l. 3. od. 7. extr.* Et te sæpe vocanti Duram difficilis mane. *h. e.* ut finne te exorari. *Id. l. 1. od. 13. v. 4.* meum Fervens difficili bile tumet jecur. *h. e.* aspere iræ. ¶ *In difficili esse* est difficile esse. *Liv. l. 3. c. 65. sub fin.* Adeo moderatio tuendæ libertatis in difficili est. Adde *Cels. l. 5. c. 26. sect. 1.* & *Scævol. Digest. lib. 28. tit. 2. leg. 29. ad fin.*

DIFFICILITER, adverb. idem ac difficile, *difficilmente*. *Cic. 4. Acad. c. 16.* Cur deinde enim, ut difficiliter a vero internoscatur? *Colum. l. 5. c. 3.* Difficiliter mensuras imbibimus agrorum.

DIFFICUL pro difficilis, apud antiquos. *Varr.* apud *Non. c. 2, n. 331.* Quod utrum sit magnum an parvum, facul an difficul.

DIFFICULTAS, atis, f. *difficoltà*, *malagevolezza*, χαλεπότης, arduitas, labor, negotium. *Terent. Hec.* 4. 4. 45. Neutra in re vobis difficultas a me erit. *Cic. 1. de Divin. c. 47.* Difficultas laborque discendi. *Id. in Divin. Verr. c. 12.* Magnitudo rerum ac difficultas. *Id. pro Quint. c. 1.* Tot tantisque difficultatibus affectus atque afflictus. *Id. in Top. c. penult.* Aut omnino fieri non possunt, aut sine summa difficultate non possunt. *Id. 4. Fam. ep. 1. ad fin.* Incurrere in magnam difficultatem. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 20.* & *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 11.* Afferre difficultatem alicui ad aliquid faciendum. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 15.* Res est in magna difficultate. *Cic. de clar. Orat. c. 6.* Hæc habet magnam difficultatem. *Id. 2. Catil. c. 6.* Difficultas domestica. *h. e.* inopia, *povertà*. *Id. 4. Verr. c. 28.* Esse in summa difficultate nummaria. *scarsezza di danaro*. Sic *Id. Verr. 7. c. 10.* Summa difficultas navium. & *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 17.* Difficultate rei frumentariæ affectus exercitus. & *Cic. pro Dom. c. 5.* Difficultas annonæ. *Id. Verr. 7. c. 10.* Quod recentibus suis officiis, integra re, nullis populi R. difficultatibus assequi non potuerunt. *in tempo, che 'l popolo R. non aveva scarsezza di cos' alcuna*. *Id. 5. Verr. c. 82.* Difficultas vecturæ. *Id. 1. de Orat. c. 28.* navigandi. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 56.* viarum. *Hirt. de B. Alex. c. 43.* Pressus difficultate omnium rerum. *Plin. l. 15. c. 13.* Persicæ arbores sero & cum diffi-

difficultate transiere. Id. in præfat. Vincera difficultatra. [Id.' l. 8. c. 23. Perrumpere omnes difficultatra. Colum. l. 2. c. 4. a med. Difficultatem acclivitatis infringere. ¶ Refertur aliquando ad morbum, *malattia*. Celf. l. 2. c. 2. sub fin. Considerandum est, num cui fæpius horum aliquid eveniat, neque ideo corporis ulla difficultas subsequatur. Id. l. 3. c. 2. Difficultas morbi. & lib. 2. c. 1. urinæ. & ibid. in fi. spirandi. ¶ Pro moribus difficilibus, asperis, duris, Cic. pro Mur. c. 9. Sulpicius multorum stultitiam perpessus ast, arrogantiam pertulit, difficultatem exforbuit.

DIFFICULTER, *difficilmente*, *malagevolmente*, χαλεπῶς, idem quod difficile, & difficilter, sed majoris usus. Cic. 2. de Invent. c. 56. Quid difficulter fieri, & quid facile possit. Cæf. l. 1. B. Civ. c. 62. Difficulter atque ægra facera aliquid. Hirt. de B. Alex. c. 48. Difficulter dissimulare odia. Sallust. in Catil. c. 14. Dolis haud difficulter capiebantur. Tacit. 15. Ann. c. 35. Annuem haud difficulter evadit. Liv. l. 1. c. 52. Haud difficulter persuasum Latinis. Curt. l. 7. c. 6. Haud difficulter concitaverunt ad arma.

DIFFIDENS, entis, adject. *diffidente*, *chi dispera*, ἀπιστῶν. Cic. in Pison. c. 36. Diffidens & desperans suis rebus. Sueton. in Claud. c. 35. Nihil æque, quam timidus ac diffidens fuit. Id. in Tiber. c. 65. Diffidens tumultumque metuens. Plaut. Epid. 1. 2. 9. Diffidentem folari. Sallust. in Jug. c. 47. Diffidens veteri exercitui. Id. in Catil. c. 46. Diffidens vitæ. Cic. 2. de Divin. c. 3. Dubitans & mihi ipse diffideus.

DIFFIDENTER, adverb. *con diffidenza*, ἀπίστως. Cic. pro Cluent. in princip. Timide & diffidenter attingere rationem veneficii criminum. Justin. l. 38. c. 7. Timidius ac diffidentius ingredi bella.

DIFFIDENTIA, æ, f. *sconfidenza*, actus diffidendi, ἀπιστία. Cic. 4. Tuscul. c. 37. Metus quoque & diffidentia exspectati & impendentis mali. Sueton. in Oth. c. 9. Morredi impetum cepit, magis pudore, quam desperatione ulla, aut diffidentia copiarum. Plin. l. 5. ep. 1. Coheredes transigere cupiebant, non diffidentia causæ, sed metu temporum. Quintil. l. 11. c. 3. post med. Fateri diffidentiam memoriæ. Ovid. de remed. Amor. v. 543. Fit quoque longus amor, quem diffidentia nutrit.

DIFFIDO, is, diffisus sum, n. 3. *diffidarsi*, *non aver fidanza*, ἀπιστεῖν, non fido. Sulpic. ad Cicer. l. 4. Fam. ep. 5. sub fin. Plura de hac m scribem pudet, ue videar prudentia tuæ diffidere. Cic. l. 4. Acad. c. 3. Invenim se posse quod cuperent, diffisi sunt. Id. Attic. l. 12. ep. 43. De Othone, diffido, fortasse quia cupio. Id. pro Mur. c. 21. Vides ne tu illum tristem? jacet, diffidit, abjecit hastas. Id. pro Cluent. c. 23. Eum patiue, qui sibi aliqua ratione diffideret, quem qui omni ratione confideret. Id. de Prov. consul. c. 16. Homines diffisi ipsi sibi, &c. Id. 2. de Fin. c. 27. Qui diffidet perpetuitati bonorum suorum, timuet, necesse ast. Cæf. l. 6. B. Gall. c. 35. Diffideus, Cæsarem fidem servaturum. Cato R. R. c. 157. a med. Quos diffidas sanos facere, facies. Cic. 1. de Divin. c. 25. Ita graviter æger fuit, ut omnes medici diffiderent. *Io dovono per disperato*. Id. 2. Fam. ep. 10. Parthos timra, quod diffidis copiis nostris. Sallust. in Catil. c. 32. Sibi patriæque diffidera. Id. in Jug. c. 54. armis. Tacit. 15. Ann. c. 55. testamento. h. e. non sperare, locum & vim fore testamento. Cic. pro Mur. c. 30. Me diffisum ingenio meo quæsisse adjumenta doctrinæ. Quintil. l. 6. c. 1. Diffidera memoriæ. Sueton. in Cæf. c. 3. Diffisus occasioni, quam minorem opinione offenderat. Incertus auct. Paneg. ad Constantin. Aug. c. 1. Cur ego in me de tuo favore diffidam? Eumen. in Paneg. ad Constant. Aug. c. 12. Inopinantes adortus es, non quo aperto Marte diffideres, sed, &c. ¶ Passive impersonaliter, Tacit. 15. Ann. c. 4. Amnis partem murorum ambit: & ducta ingens fossa, qua fluvio diffidebatur. ¶ Præterit. diffidi pro diffisus sum ast Quintil. (seu quicumque alius auctor est) declam. 287. Causæ patris diffidit vir fortis.

DIFFINDO, is, diffidi, diffissum, a. 3. *fendere*, *spaccare*, *dividere*, διασχίζω, in diversas partes findo. Cic. de Univ. c. 7. Hanc omnem conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit. Cato R. R. c. 41. Vitem mediam diffindito per medullam. Virg. 9. Æn. v. 589. tempora plumbo Diffidit. *gli spaccò il capo*. Lucret. l. 6. v. 583. Ventus (*subterraneus*) diffindens terram. Translate Horat. l. 3. od. 16. v. 13. Diffidit urbium portas vir Macedo muneribus. Apul. l. 9. Metam. Rigeatem servi tenacitatem diffindere. ¶ *Diffindere diem* in re forensi est actionem illius diei interrumpere, & in posterum differre. Liv. l. 9. c. 38. sub fin. Ei legem curiatam de imperio ferenti, triste omen diffidit diem. Gell. l. 14. c. 2. Jussi igitur, diem diffindi, atque inde a subsellii, &c. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 11. leg. 2. Lex duodecim Tab. si judex vel alteruter ex litigatoribus morbo sontico impediatur, jubet, diem judicii esse diffissum. Adde Fest. in voce Reus. ¶ Diffindere meridiem insititio somno, Varro dixit l. 1. R. R. c. 2. h. e. diem meridiano tempore, interposito somno dividera.

DIFFINGO, is, inxi, ictum, a. 3. *guastare*, *corrompere*, διαφθείρω, est corrumpere, labefactare, destruere quod fictum, & formatum est. Horat. l. 3. od. 29. v. 47. Neque diffinget, infectumque reddet, Quod fugiens semel hora vexit. ¶ Est item reformare. Horat. l. 1. od. 34. v. 39. O utinam nova Incude diffingas retusum in Massagetas, Arabasque ferrum. Sed al. leg. *defingas*. ¶ Sunt alia duo loca Horatii, in quibus hoc verbum a nonnullis legitur lib. 1. sat. 10. v. 37. Diffingit Rheni luteum caput. (V. Defingo.) & l. 2. sat. 1. v. 79. nihil hinc diffingere possum. Consule Bentlejum. Ceterum præter Horat. qui hoc verbo uteretur, inveni adhuc neminem.

DIFFINIO, & Diffinitio, V. Definio, &c.

DIFFISSIO, onis, f. actus diffidendi. *Diffissio rerum* est prorogatio actionis in diem posterum, ut in *Diffindo* dictum est. Gell. l. 14. c. 2. In rerum diffissionibus & comperendinationibus. *Est qui aliter legit*.

DIFFISSUS, a, um, adject. *spaccato*, *fesso in due parti*. ... ut Diffissum saxum, Cic. l. 1. de Divin. c. 13. Ramus diffissus, Varr. l. 1. R. R. c. 42. ad fin.

DIFFISUS. V. Diffido.

DIFFITEOR, eris, dep. 2. *negare*, ἀπαρνοῦμαι, non fateor, non concedo, nego. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 8. a med. Nunquam diffitebor, multa me simulasse, & dissimulasse. Ovid. 3. Amor. el. 14. v. 28. Et pudor obscenum diffiteatur opus. Auson. in Cæsarib. n. 14. Quem fatears bonum, diffiteare parem.

DIFFLATUS, a, um, flando dissipatus. Auson. in Ephem. n. ult. purgantibus Euris Difflatæ liquidum tenuentur in aera nubes. Prudent. in Hamartig. vers. 388. Excitus difflato pulvere ventus.

DIFFLETUS, a, um, flendo corruptus. Apul. l. 1. Metam. Uxor mœrore deformata, diffletis pæne oculis suis, &c. Sic Quintil. declam. 6. c. 4. Cognita clade, uxor totos effievit oculos.

DIFFLO, as, a. 1. *soffiar via*, διαφυσάω, flando disperdo, dissipo. Lucil. apud Non. c. 2. n. 219. Pars difflatur vento, pars autem obrigescit frigore. Plaut. Mil. 1. 1. 17. Cujus tu legiones difflavisti spiritu, quasi ventus folia. Auson. in Ephem. sub fin. Irrequiera vagi qua difflant nubila nimbi. ¶ *Difflari* est flando dissemiuari. Auson. Edyll. 14. v. 19. Forsitan unus odor, sed celsior ille per auras difflatur. Al. leg. *difflant*.

DIFFLUENS. V. in voce sequenti.

DIFFLUO, is, uxi, n. 3. *scorrere qua e là*, *o da ogni parte*, διαρρέω, in diversas partes fluo. Cic. de clar. Orat. c. 91. sub fin. Fluvius extra ripas diffluens. Cæf. l. 4. B. Gall. c. 10. Rhenus, ubi Oceano appropinquavit, in plures diffluit partes. Lucret. l. 3. v. 436. quassatis undique vasis Diffluere humorem, & laticem discedere cernis. & vers. 198. ab summo tibi diffluet altus acervus. Id. l. 6. v. 971. Diffluere ambrosia, h. e. undique arabrosia manare. Plin. l. 21. c. 13. & Phædr. l. 4. Fab. 24. v. 22. Duo juvenes sparsi pulvere, Sudora multo diffluentes corpora. ¶ Item corrumpor, dissipor, extinguor, *disfarsi*. Lucret. l. 1. v. 2036. privata cibo natura animantum Diffluit amittens corpus. Senec. ep. 91. Juga montium diffluunt, totæ desedere regiones. ¶ Translate Cic. 3. de Orat. c. 32. Græci diffluentes otio. h. e. abundantes. Id. 1. Offic. c. 30. & Terent. Heaut. 5. 1. 72. Quam turpe sit diffluere luxuria, & delicate ac molliter vivere. Cic. in Orat. c. 70. Si alicujus inconditi arripias aliquam sententiam, eamque in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerat antea diffluens ac solutum. Prudent. l. 1. in Symmach. v. 125. Diffluere in luxum. ¶ *Diffluere risu* est risu abundare. Apul. l. 3. Metam. Totus populus risu cachinnabili diffluens.

DIFFLUUS, a, um, diffluens. Martius apud Macrob. l. 2. Sat. c. ult. Sumas ab alio lacte diffluos grossos.

DIFFLUXIO, onis, f. fluxus. Est Cælii Aurelian. Acut. lib. 2. cap. 28.

DIFFRACTUS, a, um, adject. *rotto*, *franto*, *spezzato*. Sueton. in Cæf. c. 37. Pæne curru excussus est, axe diffracto. Vitruv. l. 10. c. 6. Colossici Apollinis basis a vetustate diffracta.

DIFFRINGO, is, egi, actum, a. 3. *frangere in più parti*, διαρρήγνυμι, in varias partes frango. Plaut. Asin. 2. 4. 68. Crura hercle diffringentur, ni &c.

DIFFUGIO, is, ugi n. 3. *fuggire chi in qua, chi in là*, διαφεύγω, in diversas partes fugere: & ponitur etiam pro simplici fugio, aut profugio. Cic. 2. Phil. c. 42. Metu perterriti repente diffugimus. Virg. 3. Georg. v. 150. silvis diffugiunt armenta. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 35. Perterriti diffugiunt ad sua præsidia. Liv. l. 28. c. 2. Celtiberi in proximas dilapsi silvas, inde domus diffugerunt. Horat. l. 4. od. 7. v. 1. Diffugera nives. Cæf. l. 1. B. Civ. c. 82. Videri prœlium diffugisse, magnum detrimentum afferebat. *d' avere schivato*. Al. leg. *defugisse*. V. Defugio. Lucret. l. 4. v. 566. In multas igitur voces vox una repente Diffugit, in privas quoniam se dividit aures. h. e. dispertitur.

DIFFUGIUM, ii, n. *fuga*. Tacit. 1. Hist. c. 39. Proximorum diffugia languentibus jam studiis.

DIFFULGURO, as, fulgura spargo. Sidon. carm. 11. v. 20. Postes chrysolithi fulvus diffulgurat ardor.

DIFFULMINO, as, a. 1. fulmine disjicio. Sil. l. 5. v. 276. diffulminat omnem Obstantum turbam.

DIFFUNDITO, as, avi, atum, n. 1. frequent. a diffundo. Plaut. Merc. Prol. v. 56. Rationem pessimam esse, ea, quæ ipsius optime omnes labores invenisset perferens, amoris vi diffunditari, ac deteri. h. e. prodige profundi, atque absumi. Ammian. l. 16. c. 12. (al. 23.) Ubique se sa diffunditans. & l. 21. c. 1. (al. 3.) Sol mens mundi nostras mentes velut scintillas ex se se diffunditans.

DIFFUNDO, is, udi, usum, a. 3. *spargere qua e là*, *diffondere*, διαχέω, in diversas partes fundo, spargo, effundo, dispergo. Cic. l. 2. de nat. Deor. cap. 55. Sanguis per venas in omne corpus diffunditur. & cap. 10. Aqua se liquefacta & dilapsa diffundit. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 354. Unda quæ diffunditur Hellesponto. Petron. in Satyr. c. 131. æstivas platanus diffuderat umbras. Cic. de Senect. c. 15. Terra semen compressu suo diffundit. h. e. emittit. Valer. Flacc. l. 3. v. 559. Phœbus jubar diffundit aquis. Plin. l. 4. ep. 22. extr. Gravissimus morbus est, qui a capite diffunditur. Colum. l. & cap. 5. circa med. Vitem totam omni parte in orbem diffundi. Cæf. l. 6. B. Gall. c. 25. Rami quam late diffunduntur. Virg. Æn. 1. v. 323. dederatque comas diffundere ventis. Id. in f. 10. Æn. Undantique animam diffundit in arma cruore.

Id. Æn. 11. *v.* 465. Diffundere equitem latis campis. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Via modo coarctatur, modo diffunditur. *e' allerga.* ¶ *Diffundere vinum* quid sit, V. in *Defundo.* ¶ Translate *Cic.* 1. *de Divin. c.* 36. Dii vim suam longe lateque diffundunt. *Plin. in Paneg. c.* 56. In immensum diffunditur oratio. *Virg.* 4. *Æn. v.* 195. Hæc passim dea fœda virum diffundit in ora. *diffemina, divulga. Id.* 7. *Æn. v.* 708. Claudia nunc a quo diffunditur & tribus & gens. *discende, e si propaga. Horat. epod.* 14. *v.* 1. Diffundere oblivionem sensibus. *Ovid. Heroid. ep.* 8. *v.* 61. Flendo diffundimus iram. *sfoghiamo. Id.* 9. *Metam. v.* 142. Flendo dolorem diffundere. *Quintil. sub fin. l.* 7. Per totam orationem diffundere affectus. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 9. Parcite paucarum crimen diffundere in omnes. *gettar addosso. Id.* 4. *Metam. v.* 764. epulis functi generosi munere Bacchi Diffudere animos. *h. e.* hilaritatem solverunt. *esilararono, sollevarono.* sic *Stat.* 2. *Theb. v.* 213. diffuderat Argos Exspectata dies. & *Cic. de Amic. c.* 13. *sub fin.* Bonis amici quasi diffundi, & incommodis contrahi. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 272. & *l.* 4. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 9. & *Senec. ep.* 106. Diffundere vultum. *h. e.* explicare frontem, quod fit in lætitia, *far lieta ciera. Arnob. l.* 7. *pag.* 213. Diffundi lætitia. ¶ Intemperantia cibi diffundere artus apud *Aurel. Vict. in epit. c.* 45. *extr.* est distendere nimio cibo, & obruere.

DIFFŪSE, adverb. *diffusamente*, διεσκεδασμένως, disperse, fuse. *Cic. de Invent. l.* 1. *c.* 52. Enumeratio est per quam res disperse & diffuse dictæ unum in locum coguntur. *Avien. in Perieg. v.* 269. Latus hinc terræ diffusius explicat agros. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 10. Hæc dicuntur a Stoicis contortius, sed latius aliquanto dicenda sunt & diffusius.

DIFFUSĬLIS, le, adject. qui se diffundit. *Lucret. l.* 5. *v.* 468. Levis ac diffusilis æther.

DIFFUSĬO, onis, f. *spargimento*, διάχυσις, dispersio, dilatatio. Translate *Senec. de vita beata, c.* 5. Comitasque & diffusio animi. V. *in f. verbi* Diffundo.

DIFFŪSOR, oris, m. qui diffundit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 466. *n.* 7. Regulinno Eq. R. diffus. oleario, &c. *h. e.* ut opinor, qui oleum in cados diffundit servandi causa, *travasatore.*

DIFFŪSUS, a, um, *sparso*, διακεχυμένος, in diversas partes fusus, sparsus, dispersus. *Ovid. in Ibin, v.* 607. Cruor diffusus in artus. *Lucan. l.* 1. *v.* 654. Diffusum æquor. *Curt. l.* 3. *c.* 1. Amnis diffusus. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 4. Vina bibes iterum Tauro diffusa. (Adde *Juvenal. sat.* 5. *v.* 30. & *Lucan. l.* 4. *v.* 379. & V. dicta in *Defundo.*) *Lucret. l.* 5. *v.* 470. Æther late diffusus in omnes undique partes. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. Lux toto cælo diffusa. *Martial. de spectac. epigr.* 2. Diffusæ umbræ. *Lucret. l.* 4. *v.* 570. Vox diffusa per auras. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 47. Diffusi capilli. *Id. Metam.* 9. *v.* 239. Flamma in omne latus diffusa. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 7. Platanus patulis diffusa ramis. *Plin. l.* 16. *c.* 16. Genus buxi diffusius. *Cic. de Orat. l.* 3. *c.* 52. Color diffusus sanguine. *Martial. l.* 3. *epigr.* 31. Diffusus campus. *h. e.* patens, latus. *Colum. l.* 1. *c.* 4. Diffusiora consepta. *recinti più ampi. Plin. l.* 16. *c.* 6. *sub fin.* Glans iligna suem angustam, nitidam facit, quernа diffusam. *h. e.* pinguedine tumentem. *grasso, e grosso. Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 104. Venus sidereos diffusa sinus. *h. e.* soluta ad sinum veste. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Fin. c. penult. ad fin.* Error longe lateque diffusus. *Curt. l.* 6. *c.* 11. Terror diffusus per tota castra. *Cic. pro Sext. c.* 45. Numerus optimatium late & varie diffusus. *Id. pro Balbo, c.* 5. Pompeji late longeque diffusa laus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 33. Jus civile diffusum & dissipatum in certa genera cogere. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *ante med.* Rusticationis magna & diffusa materia est. *Plin. l.* 7. *ep.* 17. Corona diffusior. *h. e.* auditorum turba numerosior. *Id. in Paneg. c.* 53. Amplius ac diffusius meritum. *h. e.* ad plures pertinens. ¶ Aliquando refertur ad animum, & significat solutum curis, hilarem, lætum, *allegro, sollevato, esilarato*: quod & in *Diffundo* adnotavimus. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 318. Jovem memorant, diffusum nectare, curas Seposuisse graves. *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 54. sacro diffusus nectare vultus. *Petron. in Satyr. c.* 10. Diffusus in risum.

DIFFUTŪTUS, a, um, adject. futuendo exhaustus. *Catull. carm.* 29. *in Cæs. v.* 14. ¶ Item a pluribus corruptus. *Id. carm.* 41. *de Acme*: ubi al. leg. *defututa.*

DIGAMĬA, æ, f. *bigamia*, διγαμία, conditio ejus, qui duas uxores vel simul, vel unam post mortem alterius duxit. *Tertull. de Monog. c.* 6. & *Hieronym. advers. Jovinian. l.* 1. *c.* 8.

DIGAMMA, atis, n. δίγαμμα, & Digammos, i, f. δίγαμμος, nota aspirationis, quæ ab Æolibus tum præponebatur vocibus incipientibus a vocali, tum ipsis vocalibus inserebatur in medio dictionis, ad hiatum vitandum. Quod & Latini aliquando sunt imitati, a quibus olim, *Festo* teste, *fedum* pro *hedum*, & *fostiam*, *fostem* pro *hostiam*, *hostem* dictum est: & *Formiæ* oppidum olim *Hormiæ* fuit, teste *Plin. l.* 3. *c.* 5. *circa med.* Est a δὶς, bis, & γάμμα, quia ex duplici Γ conflata erat, referebatque figuram Latini F. Itaque Æoles scribebant Fοῖνος pro οἶνος, & ταFὼς pro ταὼς, & ὠFὸν pro ὠὸν, & διFὸς pro δῖος: quos Latini imitati, *vinum*, *pavo*, *ovum*, *divus* dixere. Quæ usum litteræ *v* consonantis paulatim præstare cœpit, Βαῦ, seu Fαῦ, *vau* etiam appellata, teste *Varr.* & *Didymo* apud *Priscian. l.* 1. *pag.* 545. *Putsch.* & a quibusdam Grammaticis credita est necessaria ad exprimendum crassiorem illum sonum, qui hodieque a Germanis exprimitur in eadem *v* consonante pronuntianda: qui simplici illa *v* non satis exprimi ab Romanis videbatur. Et Claudius quidem Imperator, qui tres Latino alphabeto litteras adjecerat, ut *Tacit.* 11. *Ann. c.* 14. & *Sueton. in ejus vita, c.* 41. narrant, ex iis unam hoc digamma invexerat, teste *Quintil. l.* 1. *c.* 7. (*al.* 13.) atque passim usurpari, appingique jusserat, figura tamen inversa, hoc modo Ⅎ. Scribi itaque volebat *serℲus*, *ℲulℲus* pro *servus*, *vulgus* & similiter in quibusdam antiquis Inscriptionib. eo vivo exaratis, ut videtur, apud *Gruter. pag.* 119. *v.* 2. legitur *Ⅎitelliⅎus* Vitellius, *pag.* 196. *v.* 4. *ampliaℲit terminaℲitque*, ampliavit terminavitque, *pag.* 236. *n.* 9. *DiℲi*, & *XVℲIR*, divi & XV VIR, &c. Verum post Claudii mortem oblitterata est, ut *Tacit. loc. cit.* scribit, & Latini ad suam *v* consonantem redierunt. Sed etiamsi forma (inquit *Quintil. l.* 12. *c.* 10.) a nobis repudiata est, vis tamen nos ipsa persequitur. Duras & illa syllabas facit, quæ ad conjungendas demum subjectas sibi vocales est utilis, &c. Hæc *Quintil.* Grammatici quoque vel litteram ipsam, vel ejus nomen (*v* consonam intelligentes) usurpare aliquandiu non destiterunt, ut *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 455. Quartæ conjugat. præteritum perfec. vel in *vi* junctum exit, vel sublata digammo, in *ii*, pro nostro arbitrio, ut *lenivi lenii*, *audivi audii.* V. plura apud *Voss. l.* 1. *de Gramm. c.* 16. & 17. & *Lips. de recta pronunt. L. L. c.* 12. ¶ Legitur & apud *Cicer. l.* 9. *Attic. ep.* 9. Tuum digamma videram. Ubi alii fundum significari putant, figura ejus litteræ: alii fenus, alii codicem, in quo perscriberentur fundorum reditus: alii denique aliter legunt.

DIGAMUS, a, um, *bigamo*, δίγαμος, qui bis uxorem duxit, vel simul ambas, vel alteram post mortem prioris: a δὶς, bis, & γάμος, nuptiæ. *Tertull. de Monog. c.* 6. Abraham digamus. *Hieronymi. ep.* 2. *ad Nepotian. sub fin.* Viduam hortatur, ut digama fit.

DIGERĬES, ei, f. *disposizione*, διάταξις, digestio, dispositio, distributio. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. *post med.* Si digeries (*anni & dierum*) morsum reprehensionis evasit. *Id. in præfat. l.* 1. Quæcumque hausimus, non patiamur integra esse, sed in quandam digeriem concoquantur.

DIGĔRO, is, essi, estum, a. 3. *mettere in ordine, distribuire, disporre, dividere*, διανέμω, διατάττω, quasi in diversas partes gero, suo quamque rem loco pono, dispono, ordino, distribuo: tum proprie, tum translate. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 9. Optime digerere rempubl. *Id. Verr.* 3. *c.* 23. Tabulas accepti diligentissime legere, atque digerere. *Id. l.* 1. *de Invent. c.* 30. In præsentia tantummodo partes argumentandi confuse & permixte dispersimus; post discrete & electe in genus quodque causæ, quid cuique conveniat, ex hac copia digeremus. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 14. Mandata alicujus digerere, persequi, conficere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 42. Jus civile digerere in genera. *Plin. l.* 29. *c.* 1. Digerere commentarium per genera usus sui. *Virg.* 3. *Æn. v.* 446. Digerere aliquid in numerum. *h. e.* ita disponere ut secunda primis, tertia secundis, ac deinceps, protinusque collocentur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 83. populum digessit ab annis Romulus. *h. e.* divisit ratione ætatis. *Id.* 1. *Fast. v.* 27. Digerere tempora. *Colum. l.* 10. *v.* 166. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 63. crines ordine. *Liv. l.* 2. *c.* 21. Tanti errores implicant temporum, ut nec qui consules, nec quid quoque anno actum sit, digerere possis. *spiegare con ordine. Virg.* 2. *Æn. v.* 182. Ita digerit omina Calchas. *h. e.* disponit, atque interpretatur. *Senec. l.* 7. *quæst. nat. c.* 22. nubes modo congregantur, modo digeruntur. *h. e.* separantur. Sic *Plin. l.* 8. *ep.* 20. Interdum junctæ copulatæque sunt: interdum discordantibus ventis digeruntur. *Id. l.* 2. *ep.* 17. Conceptum vaporem huc illuc digerit, & ministrat. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Digerere argumenta in digitos. *disporre, dividere sulle dita. Plin. l.* 12. *c.* 27. Uva immatura teritur, siccataque in sole, postea digeritur in pastillos. *Id. l.* 1. *c.* 7. Digerere aliquid in partes. *Sueton. in Cæs. c.* 44. Comparare, & digerere bibliothecam. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Stercus in prata digerere. *portare qua e là per li prati. Plin. l.* 18. *c.* 24. Siderum exortus & occasus digerendi in suos dies. *h. e.* distribuendi, demonstrando dies, quibus eorum quodque exoritur, atque occidit. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 469. Digerere pœnam in omnes. *farla sentire a tutti. Id.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 9. mala per annos longos. *h. e.* distribuere, dividere. ¶ *Digerere aliquid* est ordine enarrare. *Plin. l.* 29. *c.* 2. Reliquos usus ejus suo loco digeremus. ¶ *Digerere linum* apud *eund. l.* 19. *c.* 1. est crassum a subtiliori dividere, quod pectendo fit. ¶ *Digerere uvam* dicitur vitis, cum in grana dividit. *Id. l.* 16. *c.* 25. ¶ *Digerere asparagum* est ad lineam atque ordine serere. *Id. l.* 19. *c.* 8. *circa med.* ¶ Sæpe est verbum Medicorum. *Digerere malum aliquod* est ita dividere, resolvere, discutere, ac dissipare, ut paulatim absumatur & evanescat, *digerire, consumare. Cels. l.* 5. *c.* 18. *sect.* 1. Quædam digerunt materiam, quædam extrahunt. & *sect.* 21. Abscedentia digerit murex combustus. *Id. l.* 2. *c.* 17. Quoties humor intus nocet, isque digerendus est. *Id. in præfat. prope fin.* & *lib.* 1. *c.* 9. *extr.* Sudore digerere aliquid. *Id. in præfat. post med.* Si corpus adstrictum est, digerendum esse; si profluvio laborat, continendum. *h. e.* solvendum, molliendum. *Plin. l.* 26. *c.* 7. *ad fin.* Digerere cruditates. *Id. l.* 20. *c.* 7. Lactucæ lentitiam pituitæ digerunt. *Cels. l.* 3. *c.* 4. In morbo, qui plus virium aufert, celerius cibus dandus est; itemque eo cœlo, quo magis digeris. *più consuma. Id. l.* 2. *c.* 15. Genera gestationis plura sunt: quæ adhibenda sunt pro viribus cujusque, & pro opibus, ne aut imbecillum hominem nimis digerant, aut humili desint. *h. e.* solvant infirmentque. *Lucan. l.* 6. *v.* 88. Corpora dum solvit tabes, & digerit artus. *h. e.* dissolvit, corrumpit, labefactat. ¶ *Digerere aliquem*, huc illuc in diversa loca gestare, *portare, e condurre qua e là. Cels. l.* 4. *c.* 7. Quod si satis valet, (*oportet*) gestando ægrum digerere: si parum, intra domum tantum dimovere. ¶ *Digerere cibos* est stomacho exceptos in venas artusque distribuere alimenti causa. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Cibos mansos, ac prope liquefactos demittimus, quo facilius digerantur. Adde *Senec. in proœm. l.* 1. *controv. a med.* ¶ Dentes quoque *digerere* dicuntur, qui cibos dissecant, & dividunt. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 61. *Hard.* Continuorum dentium qui digerunt cibum, lati & acuti; qui conficiunt, duplices. ¶ Translate a re medica. *Plin. l.* 31. *c.* 4. Silva continere nimbos, ac digerere consuevit. *h. e.* in plures parvos rivos diducere, nec pati, ut aquæ in torrentem colligi

gi & confluere possint. *Lucan. l.* 10. *v.* 260. undæ plus, quam quod digerat, aer, Tollitur. *h. e.* exsiccando consumat, absumat, dissipet. *Senec. in Thyest. v.* 826. Nec luna graves digerit umbras. *h. e.* dissipat. ¶ In illo *Nemesiani in Cyneg. v.* 303. Linea quin etiam, magnos circumdare saltus Quæ possit, volucresque metu concludere prædas, Digerat innexas non una ex alite pinnas. *digerat* est gerat, habeat pinnas huc illuc innexas & dispositas ad terrendas feras. ¶ *Digerere senium*, h. e. senectutem agere, q. d. dies senectutis unum post alium transigere, *passar la vecchiaja*, est *Valer. Flacci l.* 8. *v.* 102. Alii aliter interpretantur: alii aliter legunt.

DIGESTIBILIS, le, adject. qui digeri, & concoqui potest, *facile da digerire*, ut Cibus digestibilis, *Cæl. Aurel. l.* 2. *Chronic. c.* 5. *ante med.* ¶ Oxygarum digestibile, *Apic. l.* 1. *c.* 34. *in lemmate*, h. e. digestionem adjuvans.

DIGESTIM, adverb. ordinate, disposite. *Prudent. peristeph.* 3. *de S. Laurent. v.* 129. Digestim aliquid scribere.

DIGESTIO, onis, f. *distribuzione, ordine, disposizione*, διάταξις, διαίρεσις, actus digerendi, distributio rerum in suum cujusque locum, dispositio, ordo. *Cic.* 5. *Phil. c.* 7. Ut digestio potius, quam declamatio videretur. *h. e.* nudus quidam ordo rerum dicendarum, *un' ossatura*. Sunt qui hæc verba *Ciceroni* abjudicant. *Vellej. l.* 2. *c.* 53. *extr.* Digestio annorum. *serie*. *Plin. l.* 3. *c.* 5. Italiæ. *h. e.* ordinata descriptio. ¶ *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. *ad fin.* enumerat digestionem inter figuras rhetoricas sententiarum, & videtur intelligere partitionem ac distributionem, qua pluribus positis, suum singulis redditur membrum, Græce μερισμὸν, vel διαίρεσιν. Hanc designare videtur *in Orat. c.* 40. ubi ait, *ut dividas in partes*. ¶ *Digestio ciborum* non est quidem concoctio, sed distributio cibi stomacho excepti in venas & membra corporis, sive concoctus fuerit, sive non, *digestione*. *Cels. in præfat. a med.* Neque ad rem pertinere, quomodo, sed quid optime digeratur; sive hac de causa concoctio intercidat, sive de illa; & sive concoctio sit illa, sive tantum digestio. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *post init.* Facilis ciborum digestio. *Capitolin. in Vero*, *c.* 4. Somni fuit permodici, digestionis facillimæ. V. *Macrob.* 7. *Saturn. c.* 4. ubi quatuor digestiones ponit, & exsequitur.

DIGESTORIUS, a, um, digerendi, discutiendi, & dissipandi vim habens, ut in *Digero* dictum est: ut Digestorium medicamentum, *Plin. Valerian. l.* 2. *c.* 8. & Digestorium embamma, *Marcell. Empir. c.* 20.

DIGESTUS, a, um, *distribuito, ordinato*, distributus, ordinatus, διατεταγμένος. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 3. Cetera nomina in codicem accepti & expensi digesta habes. *Id.* 1. *de Orat. c.* 41. Res artificiose digestæ. *Flor. l.* 1. *c.* 6. Populus R. digestus in classes. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 11. Capilli digesti. *Id.* 5. *Fast. v.* 213. colores. *Id.* 9. *Metam. v.* 773. Nilus in septem cornua digestus. *Id. Heroid. ep.* 10. *v.* 67. Crete centum digesta per urbes. *divisa, distribuita*. *Plin. l.* 28. *c.* 6. Digestus in genera. *Id. l.* 24. *c.* 17. Radix digesta in pastillos. ¶ Digestus cibus, *digerito*, e stomacho in omnes corporis partes nutriendi gratia distributus. *Marcell.* vero *Empir. c.* 22. non semel *digestum* vocat hominem, qui cibum digessit: & *ibid. a med.* Observet, ut illo triduo purissimus & digestissimus sit, &c. Verum hæc non sunt imitanda. ¶ *Digesta*, *orum*, appellantur libri Pandectarum, *il Digesto*, quia legum habent divisiones, & decisiones, ut *Justinian.* loquitur *lib.* 1. *Cod. tit.* 17. *leg.* 3. Ceterum hac appellatione usi fuerant ante *Justinian.* multi JCti, ut *Julian. Alphen. Varus*, (teste *Gell. l.* 6. *c.* 5.) *Juventius*, *Celsus*, *Ulpian*, *Marcell.* & alii qui suos de Jure libros *Digesta* inscripserunt.

DIGESTUS, us, m. *distribuzione, amministrazione*, distributio, dispositio. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 86. jam creditur uni Sanctarum digestus opum, partæque per omnes Divitiæ populos. *h. e.* administratio & distributio fisci Principis. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 4. Quæro, simplex, an multiplex cibus digestu sit facilior. *digestione*.

DIGITALIS, le, *di misura d' un dito*, δακτυλιαῖος, qui habet mensuram digiti. *Plin. l.* 22. *c.* 20. Anchusæ radix in usu est, digitali crassitudine. *Id. l.* 14. *c.* 3. Digitalis gracilitas. ¶ *Digitale* subst. n. δακτυλήθρα, digitorum tegumentum. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 55. Olea, quæ digitis nudis legitur, melior, quam illa, quæ cum digitalibus.

DIGITATUS, a, um, *che ha diti*, qui digitos habet. *Plin. l.* 11. *c.* 47. Avium aliæ digitatæ, aliæ palmipedes.

DIGITELLUM, i, n. dimin. a digitus. Hoc nomine dicitur herba quædam, quæ alio nomine sedum, aizoon, sive sempervivum majus appellatur. *Plin. l.* 18. *c.* 17. *l.* 25. *c.* 13. & *l.* 26. *c.* 15. & *Colum. l.* 12. *c.* 7.

DIGITULUS, i, m. *picciolo dito*, δακτυλίσκος: dimin. a digitus. *Terent. Eun.* 2. 2. 53. Qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus. Adde *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 514. & *Cicer. in fragment.* apud *Porphyr. ad Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 56.

DIGITUS, i, m. *dito*, δάκτυλος, membrum manus, & pedis. *Cic. Acad. l.* 4. *c. penult.* Cum paulum digitos constrinxerat. *Id. pro Cæl. c.* 12. Primoribus labris gustare, & extremis, ut dicitur, digitis attingere aliquid. *colla punta delle dita*. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 46. Ut commonstrarem viam, &, ut fieri solet, digitum ad fontes intenderem. *Virg.* 5. *Æn. v.* 426. Constitit in digitos extemplo arrectus uterque. *h. e.* pedum digitis nisus. *ben diritto sulla persona*. *Senec. ep.* 111. Ambulare summis digitis. *in punta di piedi*. ¶ Digitorum primus *Pollex* dicitur, quia eo maxime pollet manus. 2. *Index*, quod eo utimur ad aliquid ostendendum. 3. *Medius*, dicitur etiam *infamis* propter penis similitudinem. *Pers. sat.* 2. *v.* 33. uda labella Infami digito, & lustralibus ante salivis Expiat. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 45. In hunc intende digitum; hic Leno est, *h. e.* irride, contemne. ¶ Hinc, digitum medium ostendere, eodem sensu, *Juvenal. sat.* 10. *v.* 52. & *Martial. l.* 2. *epigr.* 28. & *l.* 6. *epigr.* 70. ¶ 4. *Annularis* a ferendo annulo nomen habet. 5. *Minimus* dicitur. ¶ Sæpe dicitur de re, aut actione minima. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *ad fin.* Mihi certum est, ab honestissima sententia digitum nusquam. *supple*, discedere. *Id.* 3. *Offic. c.* 19. Si vir bonus habeat hanc vim, ut si digitis concrepuerit, possit in locupletium testamenta nomen ejus irrepere, hac vi non utatur. *h. e.* nullo labore, nullo negotio, facillime. & *ibid. sub fin.* Si dares hanc vim M. Crasso, ut digitorum percussione heres posset scriptus esse, qui re vera non esset heres; in foro, mihi crede, saltaret. ¶ Hinc digitum proferre, exserere, porrigere, &c. *Id.* 3. *Fin. c.* 17. Chrysippus ne digitum quidem ejus causa porrigendum dicebat. *Pers. sat.* 5. *v.* 119. digitum exsere, peccas. *Cic. pro Cæcin. c.* 25. Quid agat, quomodo aggrediatur judicem, qua denique digitum proferat, non habet. ¶ Hinc *in digito mori*, h. e. levi vulnere, aut morbo. *Plin. l.* 27. *c.* 2. Hinc atrox illa peroratio ejus: in digito eas mortuas. Ita refert, & explicat hæc verba *Cæl. Rhod. l.* 23. *c.* 13. atque ex eo plures Lexicographi. At *Harduin.* & alii leg. *peroratio ejus in digitum*. V. apud *Plin.* reliqua, unde colliges diversum omnino sensum. ¶ *Monstrari digito* dicitur, qui aliqua re insignis est. *Horat. l.* 4. *od.* 3. *v.* 22. Totum muneris est tui, Quod monstror digito prætereuntium, Romanæ fidicen lyræ. Adde *Pers. sat.* 1. *v.* 28. ¶ *Digito cælum attingere*, est, summe beatum, & velut Diis proximum se putare. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. *a med.* ¶ *Digito caput scalpere*, est mollis & delicati hominis indicium. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 133. *Senec. ep.* 52. *ad fin.* & *Ammian. l.* 17. *c.* 11. (*al.* 22.) qui dicit, ita notatum fuisse Pompejum. Hinc Vetus Poeta apud *Scholiast. Lucani l.* 7. *v.* 726. Magnus, quem metuunt homines, digito caput uno scalpit. quid dicas hunc sibi velle? virum. Ipse autem *Scholiast.* docet esse indicium superbiæ: sed melius dicas luxus & deliciarum, quasi qui ita scalpebant, meturent turbare comam diligentius compositam. ¶ *Micare digitis*. V. *Mico*. ¶ *Digitum tollere* est ejus, qui in auctione licetur. Nam manu sublata, & elato digito significabat quis, se emptionis, aut redemptionis auctorem esse, ut *Fest.* in *Manceps* significat. *Cic.* 3. *Verr. c.* 54. Accurrunt ad tempus tutores: digitum tollit Junius. Adde 5. *Verr. c.* 11. ¶ *Digitum* etiam *tollere* dicuntur, qui se victos fatentur; tractum a gladiatoribus, qui victi, ostensione digiti veniam a populo postulabant, ut ait *Vet. Scholiast.* ad *Pers. sat.* 5. *v.* 119. Hinc *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. Hi sunt, quorum comparatione digitum tollerent Narcissus, Asiaticus, Massa, &c. Hinc *pugnare ad digitum* apud *Martial. de Spectac. epigr.* 29. h. e. sine spe missionis, donec alter e gladiatoribus digitum tollat, & victum se fateatur. Alii exponunt, donec præses certaminis digitum pollicem vertat, & mori alterutrum jubeat. ¶ *Summis digitis colere* modus est loquendi a Gentilium more ductus, qui quas res sacrificaturi erant, summis digitis, quantum res patiebatur, accipiebant, offerebantque. *Lactant. l.* 1. *c.* 20. Colunt enim ture ac summis digitis, quæ sensibus intimis colere debuerunt. *Id. l.* 5. *c.* 19. *ad fin.* In qua (*superstitione*) nihil aliud video, quam ritum ad summos digitos pertinentem. Hinc illa *Ovidii* 2. *Fast. v.* 573. Et digitis tria tura tribus sub limine ponit. Et *Prudent. peristeph.* 9. *v.* 120. *de S. Eulal.* Exiguum turis minimis digitis tangere. ¶ *Digiti primores* est summa digitorum pars, *la cima, a punta delle dita*. *Cato R. R. c.* 21. Pertundito late digitos primores quatuor, alte digitos primores tres. *quattro punte di dito*. ¶ *Digitus transversus* est digiti crassitudo. *Cato R. R. c.* 45. Taleæ ne plus quatuor digitos transversos emineant. *quattro dita di grossezza*. & *cap.* 48. Terram altam digitum transversum. ¶ *Patens digitus*, apud *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 10. *la larghezza d' un dito*. ¶ Digitis etiam computare mos fuit, varia eorum positione, inflexione, aut nexu unumquemque numerum distincte significando, a manu sinistra initio facto: quam rationem fusius *Beda in lib. de loquela per gestum digitor.* persecutus est: & ab eo exscripsit *Morian. in Schol. ad lib.* 1. *Hieronym. contra Jovinian.* Hinc *Auson. ep.* 7. *v.* 6. Quot ter luctatus cum pollice computat index. *Plin. l.* 34. *c.* 7. Janus geminus digitis ita figuratis, ut trecentorum quinquaginta dierum nota se deum indicaret. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 123. Numerare per digitos. *Cic. sub fin. ep. ult. l.* 5. *ad Attic.* Hoc quid intersit, si tuos digitos novi, certe habes subductum. *Apul. in Apolog.* Posses videri pro computationis gestu errasse, & quos circulare debueris digitos, aperuisse. Cum vero quadraginta, quæ facilius ceteris porrecta palma significantur, dimidio auges, non potes gestu digitorum errasse. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 248. tot per secula mortem Distulit, atque suos jam dextra computat annos. *scil.* sinistra numerabant usque ad centum: majorem illo numerum dextera supputabant. ¶ *Venire ad digitos* apud *Plin. l.* 2. *c.* 23. *ad fin.* est quod idem dixit *l.* 6. *c.* 33. venire in computationem. *Id. l.* 34. *c.* 9. *a med.* Computare digitis. *contare sulle dita*. ¶ *Crepare digitis* signum erat matellam poscentis. *Petron. in Satyr. c.* 27. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. & *lib.* 14. *epigr.* 119. ¶ Tribuitur *digitus* etiam pedibus avium. *Plin. l.* 10. *c.* 42. Quini digiti in pedibus picarum. ¶ Et per similitudinem ramulis quoque arborum. *Id. l.* 14. *c.* 1. Vites puro perductæ dracone in palmam ejus, inde in subrectos ramorum digitos flagella dispergunt. Adde *lib.* 17. *c.* 24. *ante med.* ¶ Est etiam mensuræ nomen, *h. e.* sextadecima pars pedis. Alius est quadratus, alius rotundus: quadratus tribus quartis decimis suis rotundo est major: rotundus tribus undecimis suis quadrato minor est, scilicet quia anguli deteruntur. Hæc *Frontin. de Aquæduct. artic.* 24. Consule ibi *Polenum*, qui figuram exhibet *pag.* 73. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 475. *n.* 3. Ut aquæ digitus in domo ejus flueret. ¶ *Digitus crassus*. V. *Crassus*. ¶ *Digitus Veneris* appellatur ab *Apul. de herb. c.* 67. nymphæa herba. ¶ Proverbii genus est illud *Cicer. pro Cæl. c.* 12. Extremis digitis aliquid attingere. *h. e.* leviter. ¶ Et illud *Plaut. Rud.* 4. 1. 10.

Ut

Ut tempestas est nunc, atque ut noctu fuit, In digitis hodie percoquam quod ceperit. *h. e.* nulla erit piscium præda, quam percoquam. ¶ Item illud *Pers.* 2. 1. 5. Equidem si scis tute, quot habeas hodie digitos in manu, eo dem pignus tecum. de eo qui illa quoque ignorat, quæ ceteri omnes sciunt, *non sapere quante dita si ha nelle mani.* ¶ *Digiti Idæi* sunt iidem qui Dactyli Idæi, de quib. V. in *Corybantes*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 16. *ad fin.* ubi tamen alii leg. *Dactyli*.

DIGLADIABILIS, le, adject. *contrastabile*. *Prudent. cathemer.* 3. *v.* 147. Hoc erat aspidis, atque hominis Digladiabile dissidium.

DIGLADIOR, aris, atus sum, dep. 1. *far alle coltellate*, *contrastare*, *contendere*, διαμάχομαι, gladiis certare: & translata contendere, depugnare. *Cic.* 3. *de leg. c.* 9. Iis sicis, quas Gracchus se projecisse in forum dixit, quibus digladiarentur inter se cives. *Id.* 1. *Offic. c.* 9. De quibus inter se philosophi digladiari solent. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 1. *n.* 337. Quid Antipater digladietur cum Carneade tot voluminibus. *Id. ibid.* Digladiari, & depugnare cum facinorosis.

DIGLOBO, as, pro Deglubo, is, quidam legunt apud *Tertull. de Pall. c.* 3. Mollitie delectatum diglubasse oveculam. Alii leg. *deglabrasse*, alii aliter.

DIGMA, atis, n. δεῖγμα, indicium, specimen: a δείκνυμι, ostendo. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 4. *leg.* 9. Eligatur qui custodiam portuensium suscipiat conditorum, clandestinum ad collegas digma missurus, ne quid ex specie fraus occulta vectorum immutet.

DIGNANTER, adverb. *cortesemente*, *degnandosi*. *Vopisc. in Tacit. c.* 8. Loquentem dignanter audits. *Symmach. l.* 5. *epist.* 63. (*al.* 65.) Dignanter impertias.

DIGNATIO, onis, f. *onore*, *concetto*, *riputazione*, *stima*, *credito*, ἀξίωσις, qualitas, qua quis dignus habetur: honor, amplitudo, existimatio, gloria, decus ex virtutum ornamentis, honoribus, magistratibus, oris majestate, rerum peritia nascens: unde gratia & favor oritur. Differre videtur a dignitate, quod *dignitas* prior est, & in eo sita, qui habet; *dignatio* respicit opinionem aliorum. Quare illa in eo tantum, qui revere habet; hæc etiam in indigno, dummodo vulgo dignus esse credatur, esse potest. Confunduntur tamen non raro. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 9. *a med.* Nec quidquam, nisi de dignatione, laboras. *Est qui malit* dignitate. *Liv. l.* 2. *c.* 16. Appius inter Patres lectus, haud ita multo post in principum dignationem pervenit. *Al. leg.* dignitatem. *Id. l.* 10. *c.* 7. *extr.* Eos nos esse spero, qui sacerdotiis non minus reddamus dignatione nostra honoris, quam acceperimus. *Vellej. l.* 2. *c.* 69. M. Brutus Vatinium dignatione obruerat. *Id. l.* 2. *c.* 59. Cum ei dignatio Atiam conciliasset uxorem. *h. e.* honor ac dignitas præturæ. *Curt. l.* 7. *c.* 1. *a med.* Parmenionis filium omnes pæne amicos tuos dignatione vincentem. *Sueton. in Vespas. c.* 4. Sortitus Africam, integerrime, nec sine magna dignatione administravit. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 52. Is recens prætura, & modicus dignationis, & quoquo facinore properus clarescere. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Apelles dignationem primus Rhodi constituit. *si guadagnò stima.* & *lib.* 34. *c.* 8. *ad fin.* Tot certaminum, tantæque dignationis simulacrum id fuit. *Id. l.* 36. *c.* 5. *circa med.* In maxima dignatione est Neptunus & Thetis. *scil.* duo signa Scopæ. *Id. l.* 33. *c.* 11. *extr.* Petere dignationem ex aliqua re. *Sueton. de Grammat. c.* 5. Dicendo ad famam & dignationem pervenire. ¶ Activa, ut ita dicam, significatione est actus existimandi aliquem honore dignum. *Id. in Calig. c.* 24. Aliquam magna dignatione diligere. *h. e.* honores ei impertiendo. *Justin. sub fin. l.* 28. Ad Ptolemæum proficiscitur, a quo honorifice susceptus, diu in summa dignatione regis vixit.

DIGNATUS, a, um, particip. a *dignor*, *aris*. *Curt. l.* 6. *c.* 10. *a med.* Regem nostrum dignatus est filium. *Virg. Æn.* 10. *v.* 732. fugientem haud est dignatus Orodem Sternere. *Id. Ecl.* 4. *v. ult.* Nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est. ¶ Passive, *creduto*, *o fatto degno*, dignus habitus, ἀξιωθείς. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 39. Qui apud majores nostros tali honore dignati sunt. *Virg.* 3. *Æn. v.* 475. Conjugio Anchisa Veneris dignate superbo. *Sil. l.* 13. *v.* 569. Styx divis regique deorum Jurari dignata palus. Adde *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 811.

DIGNE, adverb. *degnamente*, ἀξίως, honeste, pro meritis, ut decet. *Cic. de Senect. c.* 1. Nunquam satis laudari digne poterit Philosophia. *Id. post redit. in Sen. c.* 8. Quis de tali cive satis digne unquam loquetur? *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 47. Peccat uter nostrum cruce dignius? *Cassius ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 13. Malim tuo judicio digne ac mereor commendatus esse. *Plaut. Mil.* 3. 2. 58. Quam digne ornata incedit, haud meretricie! *con proprietà, e onestà.*

DIGNITAS, atis, f. *merito*, id, quo quis re aliqua dignus est, meritum. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 53. Justitia est habitus animi, suam cuique tribuens dignitatem. *a ognuno quel, che è merito.* *Id.* 2. *Agrar. c.* 2. Vester honos non ad alienæ petitionis occasionem interceptus, nec precibus efflagitatus, sed dignitate impetratus. *impetrata per merito.* *Id. pro Rosc. Amer. c.* 12. Laudare aliquem pro dignitate. *quanto merita.* *Id. de clar. Orat. c.* 1. Juretus judicium dignitatis meæ fecerat. *ne' avea stimata meritevole.* ¶ Item & multo frequentius, *dignità*, *rango*, *grandezza*, *autorità*, *stima*, ἀξία, honestas, gradus honoris, honorabilis conditio, amplitudo, splendor vitæ, quo quis communi opinione dignus habetur existimationis, & observantiæ. *Cic.* ita definit *l.* 2. *de Invent. c.* 55. Dignitas est alicujus honesta auctoritas, & cultu, & honore, & verecundia digna. *Id. Fam.* 4. *ep.* 14. Si dignitas est, bene de republica sentire, & bonis viris probare quod sentias, obtineo dignitatem meam: sin autem in eo dignitas est, quod sentias, aut re efficere, si possis, aut denique libera oratione defendere, ne vestigium quidem ullum est reliquum nobis dignitatis. *Id.* 3. *Fam. ep.* 9. Tua dignitas atque amplitudo mihi est ipsa cara per se. & *lib.* 10. *ep.* 6. Adeptus es amplissimos dignitatis gradus. *Id. pro Sull. c.* 2. Ascendere in celsissimam sedem dignitatis atque honoris. *h. e.* consulatum. *Id.* 1. *Offic. c.* 34. Sustinere dignitatem & decus civitatis. *Id. pro Dom. c.* 35. Alicujus facti egregii splendorem verbis, dignitatemque retinere. *Id. in fragm. pro Cornel.* apud *Ascon.* C. Cornelii virtus ac dignitas. *Id. pro Mur. c.* 9. Summa est in utroque honestas, summa dignitas. *Nepos in Attic. c.* 1. Dignitas equestris. *Id. in Milt. c.* 2. regia. *Justin. l.* 2. *c.* 9. imperatoria. *Phædr. l.* 1. *fab.* 21. Amittere dignitatem pristinam. *Sallust. in Catil. c.* 36. Obtinere statum dignitatis. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 2. Tueri dignitatem suam. *Id.* 2. *de Orat. c.* 54. Servare dignitatem. *Id. de Amic. c.* 19. *ad fin.* Esse honori & dignitati alicui. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 43. Gratia, dignitate, honore augere aliquem. & *lib.* 7. *c.* 39. Aliquem ex humili loco ad summam dignitatem perducere. & *lib.* 6. *c.* 11. Amplificare dignitatem alicujus. & *cap.* 12. Excellere dignitate. & *lib.* 7. *c.* 66. Dignitate spoliare. *Flor. l.* 1. *c.* 26. Dignitas natalium. *Id. l.* 3. *c.* 19. Ne dignitatem triumphi servili inscriptione violaret. ¶ Item honestum, honestas, virtus, rectum. *Cic. initio l.* 3. *de Fin.* Voluptatem equidem, Brute, si ipsa pro se loquatur, nec tam pertinaces habeat patronos, concessuram arbitror, convictam superiore libro, dignitati. etenim sit impudens, si virtuti diutius repugnet, &c. ¶ Item honestas, decorum, *decoro*, τὸ πρέπον. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Navibus transire, neque suæ, neque populi R. dignitatis esse, statuebat. *Id. l.* 6. *B. Gall. c.* 7. Neque suam pati dignitatem, ut tantis copiis tam exiguam manum adoriri non audeant. *Cic. in Orat. c.* 42. Docere non habet dignitatem. *non è decorosa.* *Nepos in Attic. c.* 2. Vivere pro dignitate. *come richiede e porta il decoro.* *Id. ibid. c.* 6. Servire dignitati. *h. e.* honori atque existimationi consulere. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Salva dignitate & verecundia. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 8. *a med.* Statuere aliquid ex dignitate. ¶ Item pulcritudo, sed digna viro, *h. e.* non quæ libidinem ciet, sed quæ admirationem parit, & auctoritatem conciliat, *bellezza*, *maestà di volto*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 36. Cum pulcritudinis duo genera sint, quorum in altero venustas sit, in altero dignitas; venustatem, muliebrem ducere debemus, dignitatem virilem. *Id.* 2. *de Invent. c.* 1. Ei pueros ostenderunt multos, magna præditos dignitate. etenim multum omnibus Crotoniatæ corporis viribus, & dignitatibus antesteterunt. *Vellej. l.* 2. *c.* 29. Forma fuit excellens, non ea, qua flos commendatur ætatis, sed ex dignitate constanti. *Plin. in Paneg. c.* 4. Dignitas oris. *Laber.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturnal. c.* 7. quid ad scenam affero? Decorem formæ an dignitatem corporis? *maestà, aspetto.* ¶ Tribuitur & aliis rebus, in quibus est symmetria, & decor. *Nepos in Themist. c.* 6. Portus Piræei urbem ipsam dignitate æquiparabat. *Cic.* 3. *Q. Fr. ep.* 1. *c.* 1. Summam dignitatem pavimentata porticus habet. *Id.* 3. *Orat. c.* 46. Columnæ & templa, & porticus sustinent: tamen habent non plus utilitatis, quam dignitatis. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 13. Dignitas est oratio cum aliqua gravitate, & vocis remissione. *Id. l.* 4. *c.* 13. Dignitas est, quæ reddit ornatam orationem varietate distinguens. & *cap.* 11. Omne genus orationis dignitate afficiunt exornationes. *Cic. de provinc. consul. c.* 11. Dignitas verborum. *Id.* 1. *de Orat. c.* 31. Agere cum dignitate & venustate. *Petron. in Satyr. c.* 106. *extr.* Dignitas pudoris. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 11. Plus in oratione dignitatis, quam fidei erat. *più di maestà, che di verità.* ¶ Est etiam pretium, *prezzo*, *stima*. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Principatus detur Aminneis uvis: proxima dignitas Nomentanis. *Id. l.* 33. *c.* 3. Qui primus auro dignitatem per anulos fecit. *Id. l.* 35. *c.* 5. Dignitas artis. & *lib.* 37. *c.* 1. Dignitas gemmæ. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 23. Satis ut commode pro dignitate obsonii hæc concuret cocus. *Gell. l.* 17. *c.* 20. Rerum pondera & dignitates. ¶ *Dignitates* apud *Plin. l.* 21. *c.* 7. *sub fin.* sunt honores, magistratus, *le dignità*, *gli onori*. Adde *Plin. Junior. in Paneg. c.* 61. (¶ In singulari hoc sensu habet etiam *Cic. Fam.* 2. *ep.* 9. Lætor cum præsenti, tum sperata tua dignitate. & *Phil.* 3. *c.* 9. Esse cum dignitate. *esser in magistrato.*) ¶ Item ipsi illi, qui in magistratu sunt. *Plin. l.* 5. *c.* 1. *a med.* Dignitates, cum indagare vera pigeat, ignorantiæ pudore mentiri non piget.

DIGNITOSUS, a, um, adject. ἀξιωματικός, ut expon. Gloss. Philox. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 57. *sub fin.* Homo dignitosus, cui pluris erat unguis, quam tu totus es. *h. e.* in dignitate constitutus, vel multa dignitate præditus.

DIGNO, as, a. 1. *giudicar degno*, ἀξιόω, dignum judico. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 227. Quis Deos Infernos, quibus Cælestes, dignet decorare honoribus? *Id.* apud *eund. c.* 7. *n.* 17. & apud *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 169. & apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 395. *Putsch.* Cum neque me aspicere æquales dignarent meæ. *Accius* apud *Non. ibid.* Exsuvias dignavi Atalantæ dare. *Cic. in Arat. v.* 34. Æterno cunctas ævo qui nomine dignant. *Calvus* apud *Serv. loc. cit.* Hunc tanto munere digna. Quidam tribuunt etiam *Virgilio ibid.* non alio dignem te funere, Palla. Plerique alii leg. *dignor*.

DIGNOR, aris, atus sum, dep. 1. *giudicare*, *riputar degno*, ἀξιόω, dignum duco, judico. *Virg. Æn.* 1. *v.* 339. haud equidem tali me dignor honore. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 14. *extr.* nostra dignare libellum. *Sueton. in Vespas. c.* 2. *extr.* Dignari aliquem honore cœnæ. *Lucan. l.* 8. *v.* 113. sociosque lares dignare vel una Nocte tua. *h. e.* dignos puta in quibus semel pernoctes. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 57. tantis timet dignare periclis. *h. e.* dignum præbe, qui tanta pericula subeas, ac superes. *Lucret. l.* 5. *v.* 51. nonne decebit Hunc hominem numero divum dignarier esse? *h. e.* judicare dignum, qui in deorum numero sit. ¶ Sæpe cum infinito exponitur, *degnarsi*: & adjecta negativa particula, *sdegnare*, *non degnarsi di far qualche cosa*. *Flor. l.* 1. *c.* 13. Nihil respondere dignantes mactant. *Sueton.*

in Vespas. c. 13. Neque essurgere, neque salutare se dignantem, satis habuit canem appellare. Curt. l. 6. c. 5. sub fin. Quos eximia specie donare natura dignata est. Horat. l. 1. ep. 19. v. 39. Non ego nobilium scriptorum auditor, & ultor, Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor. non mi degno, sdegno. Virg. Æn. 10. v. 866. neque enim fortissime, credo, Jussa aliena pati, & dominos dignabere Teucros. Justin. l. 41. c. 4. Nullo Macedonum dignante Parthorum imperium, externo socio traditur. sdegnarsi accipere. Horat. l. 2. ep. 2. v. 86. Verba lyræ motura sonum connectere digner? h. e. congruum putem? ¶ Passiva significatione, essere, o esser riputato, o fatto degno. Cic. 3. de Orat. c. 7. Natura nulla est, quæ non habeat in suo genere res complures dissimiles inter se, quæ tamen consimili laude dignentur. Accius apud Non. c. 4. n. 123. Ego ne Argivum imperium attingam, aut Pelopis digner domo? Cic. 1. Acad. c. 10. Quæ autem secundum naturam essent, ea sumenda, & quadam æstimatione dignanda docebat. V. Dignatus.

DIGNORANT, signa imponunt, ut fieri solet in pecoribus. Ita Festus. Quare quod legitur in Gloss. Philox. Dicnrat, ἀπογυμνοῖ; corrigendum censent eruditi, dignorat, seu dignorat. Ad confirmandum hujus verbi usum facit & illud, quod legitur in iisdem Gloss. Dignoret, διασαφεῖ. h. e. explicat, declarat.

DIGNOSCO, oscis, ovi, a. 3. discernere, distinguere, διαγινώσκω, duas diversas res cum suo discrimine cognosco, discerno: a di, & nosco: unde & dinosco alicubi (ut apud Tertull. adverf. Hermog. c. 15. circ. & cap. 39. & de resurr. carn. c. 15.) scriptum legitur. Ovid. 13. Metam. v. 834. Inveni geminos, &c. Inter se similes, vix ut dignoscere possis. Colum. l. 2. c. 2. a med. Aliquid sapore dignoscere. Quintil. l. 11. c. 3. Sonis homines, ut æra tinnitu, dignoscimus. Juvenal. sat. 10. v. 2. pauci dignoscere possunt Vera bona, atque illis multum diversa. Tacit. de morib. Germ. c. 20. Dominum ac servum nullis educationis deliciis dignoscas. Plin. l. 28. c. 8. ad fin. Dignoscere differentiam. Id. l. 12. c. 17. Vix ut dignosci possit a vera. Horat. l. 1. ep. 15. v. 29. non qui civem dignosceret hoste. Id. l. 2. ep. 2. v. 44. Curvo dignoscere rectum.

DIGNUS, a, um, degno, ἄξιος, cui aliquid debetur sive boni, sive mali. Cic. pro Arch. c. 3. Eum omnes cognitione & hospitio dignum existimarunt. Id. pro Dom. c. 5. Omni laude dignus. Nepos in Epamin. c. 1. Res dignæ memoria. Cic. 3. Phil. c. 10. Vir patre, avo, majoribus suis dignissimus. Id. 2. Fam. ep. 18. Præbere se dignum majoribus suis. Nepos in Aristid. c. 1. Dignus pœna. Petron. in Satyr. c. 81. Sua quoque confessione dignus exsilio. Id. ibid. c. 91. Dignus hac injuria sui? Terent. Andr. 5. 4. 37. Dignus odio. Sallust. in Catil. c. 36. Quod non dignos homines honore honestatus videbam. indegni. Cic. 4. Acad. c. 6. Homines digni, quibuscum disseratur. Id. 3. de legib. c. 2. Dignus, qui imperet. Petron. in Satyr. c. 20. Dignus non sum qui bibam? Terent. Heaut. 4. 4. 29. Dignam me putas, quam illudas. Id. Hecyr. 2. 1. 15. Dignum decrerunt, cui liberos suos committerent. Id. Eun. 5. 9. 21. Nihil est hac dignius, quod ametur. Plaut. Mil. 4. 1. 21. Ad tuam formam illa una digna est. Id. ibid. 4. 4. 4. Non sum dignus præ te, ut figam palum in parietem. Terent. Eun. e. 3. 20. Digna res est, ubi tu nervos intendas tuos. ¶ Cum infinito, Virg. Ecl. 5. v. 54. Et puer ipse fuit cantari dignus. & vers. penult. Dignus amari. Valer. Flacc. l. 2. v. 421. Digna tuis adjungier armis. Ovid. 1. Metam. v. 241. Dignus perire. Plin. in Paneg. c. 7. Dignus alter eligi, alter eligere. ¶ Dignum habere est dignum putare. Plaut. Merc. 1. 2. 7. Properanti haud quisquam dignum habet decedem. non si degna. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 12. Posteaquam illum, ne cui satisfaceret quidem, me dignum habere, sensi. stimarmi degno. ¶ Cum genit. Balbus ad Cicer. post epist. 15. l. 8. ad Atticum. Suscipe curam & cogitationem dignissimam tuæ virtutis. Plaut. Trin. 5. 2. 29. Dignus salutis. Phædr. l. 4. fab. 20. v. 3. Dignus memoriæ. Plura ex Ovid. Sil. Tacit. Senec. Trag. &c. congerunt Eruditi, & præsertim Heinf. ad Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 57. quæ omnia sunt dubiæ lectionis. ¶ Cum dativo Plaut. Pœn. 1. 2. 44. Diem pulcrum, & celebrem, dignum Veneri pol! ¶ Cum accus. communi, Id. Capt. 5. 2. 6. Non me censes scire, quid dignus siem? ¶ Sæpe est decens, conveniens, justus, convenevole, ginsto, degno. Nepos in præfat. Genus scripturæ leve, & non satis dignum summorum virorum personis. Cic. Attic. l. 7. ep. 8. Quid docto homine & amico dignum fuerit. Id. pro Quint. c. 30. extr. Qui mœror dignus inveniri in calamitate tanta potest? Id. l. 1. de Divin. c. 52. Quod nec decorum est, nec diis dignum. Id. 2. Fam. ep. 11. Negotium non est dignum viribus nostris. Hirt. de B. Alex. c. 32. Dignum fructum virtutis tulit. Sallust. in Catil. c. 50. Dignam pœnam pro factis eorum inperire. Id. in Jug. c. 66. Ex mala conscientia digna timere. Virg. 1. Æn. v. 604. grates persolvere dignas. & v. 609. Præmia digna. ¶ Dignum est, fas est, par est, conveniens est, decet. Cic. 6. Phil. in f. Venit tempus, serius omnino, quam dignum populo R. fuit. Terent. Phorm. 2. 3. 55. Cujus de stultitia dici, ut dignum est, non potest. & vers. 91. Si illam attigeris secus, quam dignum est liberam. Plaut. Mil. 3. 1. 129. Huic homini dignum est divitias esse, qui eas servat. sta bene che &c. Virg. 3. Georg. v. 391. Munere sic niveo lanæ, si credere dignum est, Pan deus Arcadiæ captam te, Luna, fefellit. ¶ Dignus homo absolute, est qui meretur aliquid, in utramque partem. Plaut. Curcul. 4. 2. 27. Si dignus maledicitur, bene dictum est. a chi sel merita. Cic. in fragm. apud Serv. ad 6. Æn. v. 611. Dignis largiendum est. Valer. Flacc. l. 7. v. 280. hospitibus succurrere dignis. Justin. l. 6. c. 2. Tanto exercitui deerat dignus imperator. ¶ Cic. Phil. 3. c. 9. reprehendit M. Antonium qui dixerat: Nulla contumelia est, quam facit dignus. Dignus? (inquit) nam etiam malo digni multi, sicut ipse. An quam facit is, qui cum dignitate est? Antonius hoc intelligebat: non est habenda contumelia, quam facit is, qui ita facere debuit, sive quia lacessitus, sive quia jure potuit, sive quia iis est moribus, ut nihil aliud ab eo exspectandum fuerit. Confirmant hoc quæ sequuntur: nec einor, quem denunciat inimicus. Eadem ratione Senec. l. 3. de Ira, c. 18. Dignus erat Marius, qui illa (crudelia, & nefanda) pateretur; Sulla, qui juberet; Catilina, qui faceret: sed indigna respublica, quæ, &c. Plura leges apud Gronov. cujus hæc interpretatio est, lib. 3. Observation. c. 8. sub fin. Nam Quintil. aliter accepisse videtur, ut in Contumelia dictum est.

DIGREDIOR, eris, essus sum, dep. 3. andar altrove, partirsi, scostarsi, ἀπαλλάττομαι, παρεκβαίνω, alio abeo, discedo, diverto: a di, & gradior. Cic. pro Sull. c. 12. Omnibus rebus illis interfuit: nunquam est a me digressus. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 72. Paululum ex eo loco digreditur, ut timorem adversariis minuat. Liv. l. 38. c. 13. Digredi via. Valer. Flacc. l. 6. v. 754. maris. Sueton. in Ner. c. 43. triclinio. Tacit. 4. Ann. c. 73. ad sua tutanda. Ovid. 10. Metam. v. 2. per aera. Hirt. de B. Afric. c. 7. Cæsar non digredi a mari, neque mediterranea petere. Id. ibid. c. 37. Parvulam proclivitatem digressus, sinistra parte campi legiones ducit. & cap. 86. Statim inde digressus. Plin. l. 3. c. 5. ante med. Obliquitas in latus digredi videtur. Id. l. 18. c. 28 Sol digreditur ad Austrum. Sueton. in Cæs. c. 43. Digressam feminam a marito post biduum statim duxerat. h. e. quæ divortium fecerat. Cic. 2. de nat. Deor. c. 40. Luna tum congrediens cum sole, tum digrediens. ¶ Translate Id. de Harusp. resp. c. 2. Dolore elatus, & iracundia longius prope digressus. Id. 1. de Invent. c. 51. Digredi de causa. Al. leg. degredi. Id. de clar. Orat. c. 93. sub fin. parumper a causa. Id. 5. Verr. c. 69. Huc longius, quam voluntas fuit, ab epistola Timarchidis digressa est oratio mea. Al. leg. degressa. Id. 3. de nat. Deor. c. 23. extr. Sed eo, unde huc digressi sumus, revertamur. Id. 3. de Orat. c. 77. Digredi ab eo, quod proposueris. Al. leg. degredi. & mox. Sæpe datur ad commovendos animos digrediendi locus. Al. leg. degrediendi. Quintil. l. 10. c. 6. sub fin. Digredi ex aliquo, & in id redire. Terent. Phorm. 4. 5. 10. Digredi officio.

DIGRESSIO, onis, f. partita, allontanamento, παρέκβασις, ἀπάλλαξις, actus digrediendi, discessus. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 3. Congressio & digressio nostra. ¶ Translate Gell. l. 1. c. 3. ante med. Cujusmodi declinatio ista esse debeat, qualisque ad adjuvandum digressio, non dicit. h. e. discessus a recto, ab honestate, ab æquo. ¶ Sæpe adhibetur in re oratoria, digressione: & inter figuras sententiarum a Cicer. l. 3. de Orat. c. 53. & 54. enumeratur. V. Digressio. Cic. de clar. Orat. c. 85. Ista mihi tua fuit perjucunda a proposita oratione digressio. Adde 2. de Orat. c. 77. sed utrobique al. leg. degressio. Quintil. l. 10. c. 1. Licet tamen nobis in digressionibus uti vel historico nonnunquam nitore.

DIGRESSUS, a, um. V. in Digredior.

DIGRESSUS, us, m. partita, allontanamento, ἀπάλλαξις, idem quod digressio. Cic. Attic. l. 1. ep. 5. Ut primum a tuo digressu Romam veni. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 3. ante med. Congressus nostri lamentationem pertimui: digressum vero non tulissem. Id. de Senect. sub fin. Non longinquum inter nos digressum & discessum fore. Id. in Pison. c. 26. a med. Digressum meum, & absentiam, & reditum, &c. Al. leg. degressum eodem sensu. Sueton. in Ner. c. 34. Matrem in digressu exosculatus. Plin. l. 11. c. 29. Tardus digressus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 19. Luna tenuissimum lumen facit accessus ad solem, digressus plenissimum. ¶ Pro digressione oratoria, Quintil. l. 10. c. 1. ante med. Similitudines, amplificationes, exempla, digressus. digressioni.

DIGRUNNIO, is, n. 4 idem quod grunnio. Phædr. l. 5. fab. 6. v. 27. Scura digrunnit prior.

DIJAMBUS, i, m. διίαμβος, pes metricus ex duobus jambis constans, ut amœnitas, quiescerent. Diomed. l. 3. pag. 477. Putsch. & Donat. edit. 1. pag. 1739.

DIJOVIS, is, m. Giove, Jupiter, quasi Deus Jovis, ut Diana, quasi Dea Jana; vel a dies, & juvo, quia nos die & luce quasi vita ipsa afficiat, & juvet. Gell. l. 5. c. 12. Simili nomine Dijovis dictus est, & Lucetius. Varr. l. 4. L. L. cap. 10. Nam olim Dijovis, & Diespiter dictus.

DIJUDICATIO, onis, f. διάκρισις, actus dijudicandi. Cic. 1. de Leg. c. 21. Nam ista quidem magna dijudicatio est.

DIJUDICATRIX, icis, f. quæ discernit, & dijudicat. Apul. l. 2. de Dogmat. Plat. Virtus spectatrix & dijudicatrix omnium rerum, prudentia.

DIJUDICATUS, a, um, adject. judicatus, giudicato, ut Dijudicata lis, Horat. l. 3. od. 5. v. 54. Dijudicata belli fortuna, decisa, Cæs. l. 2. B. Civ. c. 32. Discordiæ civium ferro dijudicatæ, Vellej. l. 2. c. 3.

DIJUDICO, as, avi, atum, a. 1. discernere giudicando, distinguere, decidere, far certo giudizio, διακρίνω, διαδικάζω, duas res diversas judicando discerno, dignosco, distinguo. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43. extr. Neque dijudicari posset, uter utri virtute anteferendus videretur. Cic. in Partit. c. ult. Vera a falsis dijudicare & distinguere. Id. 3. de Orat. c. 50. Tacito quodam sensu, quæ sint in artibus recta ac prava, dijudicare. Id. 4. Acad. c. 33. Dijudicare vera & falsa. Id. pro Cæcin. c. 17. Verbis controversiam, non æquitate dijudicare. Id. Fam. 9. ep. 16. Non facile dijudicatur amor verus & fictus. Id. 1. Tuscul. c. 11. Dijudicare inter duas sententias. Plin. l. 9. ep. 26. Acri intentione dijudicandum est, immodicum sit, an grande, &c. Gell. l. 2. c. 7. Subtilissime dijudicare. Quintil. l. 12. cap. 7.

cap. 7. Quod ex prima statim fronte dijudicare, imprudentium est.

DIJUGATIO, onis, f. separatio, *separazione*. *Arnob. l.* 2. *pag.* 53. Animarum a corporibus dijugatio. ¶ Legitur & *disjugatio*.

DIJUGO, as, a. 1. *separare*, duo veluti jugo copulata sejungo, separo, ἀποζεύγνυμι. Translate *Arnob. l.* 5. *pag.* 162. Quem pietas dijugare ab infando non valuit appetitu, effusa libido dijunxit. ¶ Legitur & *disjugo*. Unde *disjugatus ab aliquo* est apud *eund. initio lib.* 7.

DIJUNCTIO, onis, f. disjunctio, *scongiugnimento*, *separazione*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 28. Quæ conjunctio, quæ dijunctio vera sit, quid ambigue dictum sit, &c. *h. e.* quæ propositio duo quædam conjungens, quæ dijungens, quam vocant propositionem disjunctivam. Eodem sensu *Gell. l.* 2. *c.* 7. *extr.* Deest dijunctioni isti tertium. ¶ Pro divisione, separatione, *Arnob. l.* 3. *pag.* 120. Dijunctione diffidentia conservata. ¶ Omnibus in allatis examplis alii leg. *disjunctio*.

DIJUNCTUS, a, um, *separato*, *disgiunto*, separatus, sejunctus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. *a med.* Pulli dijuncti a matribus. & *l.* 1. *c.* 23. Quæ ab agri utilitate sunt dijuncta.

DIJUNGO, is, a. 3. *separare*, *dividere*, διαζεύγνυμι, separo, divido. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 3. Dijungor a te. *Al. leg.* disjungor. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 2. *a med.* Dijungamus igitur pastionem a cultura. *Id. ibid. c.* 3. Quæ dijungenda esset a cultura. & *lib.* 2. *c.* 6. Asellum dijungere ab opere. *Plaut. Mil.* 4. *sc.* 18. Fleo, quia dijungimur. V. *Disjungo*.

DILABIDUS, a, um, *che facilmente si scioglie*, *o disfà*, διαλυτός, qui facile dilabitur, dissolvitur. *Plin. l.* 8. *c.* 55. *extr.* Vestes leporino pilo facere tentatum est, tactu non perinde molli, ut in cute, propter brevitatem pili dilabidas.

DILABOR, eris, apsus sum, dep. 3. *scorrere qua e là*, διαχεῖσθαι, διαρρέω, in diversas partes labor, diffundor, diffluo, diffugio, dissipo. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 3. Amnis divisus æqualiter in duas partes latera hæc alluit, rapideque dilapsus, cito in unum confluit. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Glacies admixtu calore liquefacta & dilapsa se diffundit. *Plin. l.* 2. *c.* 65. Humor in poculis repletis cumulo imminente infusus dilabitur. *si spande*, *e versa*. *Id. l.* 37. *c.* 2. *a med.* Padus dilabitur ad insulas. ¶ Item diffugio, *fuggire*, *sbandarsi*. *Nepos in Eumen. c.* 3. Intelligebat, copias suas simul cum nuntio dilapsuras. *Sallust. in Jug. c.* 21. Exercitus amisso duce, brevi dilabitur. *Sueton. in Calig. c.* 48. Dilabi ad sumenda arma. *Liv. l.* 38. *c.* 34. Auxiliares in agros dilapsi. ¶ Item corrumpi, dissolvi. *Colum. l.* 12. *c.* 3. Ne nostra condita situ dilabatur. *Liv. l.* 35. *c.* 26. Navis putris & vetustate dilabens. *che si sfascia*. *Senec. ep.* 12. Ædificium dilabens. *rovinoso*. ¶ Translate *Cicer. Phil.* 13. *c.* 5. Sunt alii plures fortasse: sed memoria mea dilabuntur. *Id.* 4. *Tusc. c.* 5. Intento opus est animo, ne omnia dilabantur, si unum aliquid effugeris. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 17. Simul ac fortuna dilapsa est, devolant omnes. *Cic. pro Marcell. c.* 8. Omnia, quæ dilapsa jam fluxerunt, severis legibus vincienda sunt. *Sallust. in Jug. c.* 2. Præclara facies, magnæ divitiæ, vis corporis, & alia hujuscemodi brevi dilabuntur. *Id. ibid. c.* 10. Concordia res parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur. *Cic.* 2. *Offic. c.* 23. Præclarissime constituta respublica dilabitur. *Id.* 2. *Phil. c.* 27. Ut est apud poetam nescio quem, *male parta male dilabuntur*. (proverbium) *vanno a male*. pro quo Italorum quidam vulgo dicunt *ciò che vien di ruffa in raffa, se ne va di buffa in baffa*. *Id.* 2. *Offic. c.* 18. Rem familiarem dilabi sinere, flagitiosum est. *Liv. l.* 33. *c.* 46. Vectigalia partim negligentia dilabebantur, partim, &c. ¶ Pro descendere, devenire, vel transire, *Cic.* 1. *Offic. c.* 29. *extr.* In aliquam turpitudinem dilabi. *Id. de Amic. c.* 21. A sapientum familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio dilabitur. Rectius tamen in melioribus libris *delabi* legitur his & similibus locis, in quibus descendendi ratio aliqua subest.

DILACERATIO, onis, f. actus dilacerandi. *Arnob. l.* 2. *pag.* 74. Morbi, quos infelix mortalitas diversarum sustinet dilaceratione pœnarum.

DILACERATUS, a, um, *lacerato*, dilaniatus, discerptus. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 111. Nate, dolor matris, rapidarum præda ferarum, Hei mihi! natali dilacerata tuo. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 71. Acerbitatibus dilaceratus. V. *Dilaniatus*.

DILACERO, as, avi, atum, a. 1. *lacerare*, διασπαράττω, idem quod lacero, dilanio, discerpo. *Cels. l.* 7. *c.* 5. *n.* 2. Spicula, ne quid dilacereat, sic evellenda sunt. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 249. mersisque in corpore rostris Dilacerant falsi dominum sub imagine cervi. *Catull. carm* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v* 152. Dilaceranda feris dabor. *Tacit.* 15. *Ann. cap.* 57. Tormentis dilacerare aliquem. ¶ Translate *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 51. Non vidit, distinctione humanorum animorum discerpi & lacerari deum. *Id. pro Mil. c.* 9. Dilacerare rempublicam. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 90. Viscera nostra, tuæ dilacerantur opes. *Al. leg.* dilaniantur. *Tacit.* 6. *Ann. cap.* 6. Ut corpora verberibus, ita sævitia, libidine, malis consultis animus dilaceratur.

DILAMINO, as, avi, atum, a. 1. in duas laminas divido. *Ovid. de Nuce, v.* 73. Has (*nuces*) puer aut certo rectas dilaminat ictu. *h. e.* in duas partes dividit. Alii aliter legunt.

DILANCINATUS, a, um, *lacerato*, dilaniatus, discerptus. *Prudent.* περὶ στεφ. 2. *de S. Vincentio*, *v.* 155. Cum membra morti obnoxia Dilancinata interficis.

DILANIATUS, a, um, adject. *lacerato*. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 52. Inornatas dilaniata comas. *Al. leg.* dilacerata. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 36. Dilaniata vestis: *Lucret. l.* 3. *v.* 540. Dilaniata (*anima*) foras dispergitur.

DILANIO, as, avi, atum, a. 1. *stracciare*, *lacerare*, διασπάω, in diversas partes lanio. *Festus*: Dilaniare est discindere, & quasi lanam trahere. *Cic. pro Mil. c.* 13. Tu P. Clodii cruentum cadaver nocturnis canibus dilaniandum reliquisti. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 407. fodiunt hastis, artusque trementes Dilaniant. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 22. Tormentis aliquem dilaniare. *Cic.* vertens carmen *Æschyli*, *l.* 2. *Tuscul. c.* 10. uncis lacerans unguibus Jovis satelles, pastu dilaniat fero.

DILAPIDATIO, onis, f. actus dilapidandi. Translate *Impp. Gratian. Valent. & Theodos. lib.* 4. *Cod. tit.* 20. Dilapidatio bonorum. *consumamento del patrimonio*.

DILAPIDO, as, a. 1. *disperdere*, *dissipare*, *dilapidare*, ἀναλίσκω, disperdo, dissipo, disjicio, quasi more lapidum huc illuc temere jacio: vel quasi jactis lapidibus decutio, discutio, corrumpo. Pro priori etymologia stare videtur *Donat.* mox citandus. Ad posteriorem alludere videtur *Colum. l.* 10. *v.* 329. Sæpe ferus duros jaculatur Jupiter imbres, Grandine dilapidans hominumque boumque labores. ¶ Translate *Terent. Phorm.* 5. 7. 4. Priusquam dilapidet nostras triginta minas. *Donatus*: disperdat. *Jul. Firmic. l.* 6. *c.* 10. Dilapidare paternæ substantiæ facultates. ¶ Vetustissimi, teste *Capro*, dixere *dilapidor*, *aris*, deponentis forma. *Priscian. l.* 8. *pag.* 796. *Putsch.*

DILAPSIO, onis, f. actus dilabendi, consumptio, absumptio. *Augustin. de Civit. Dei*, *l.* 22. *c.* 12. Corruptiones & dilapsiones corporum mortuorum.

DILAPSUS, a, um, particip. a dilabor. *Virg.* 4. *Georg. v.* 410. *de Proteo*. aut in aquas tenues dilapsus abibit. *Id. in fin. l.* 4. *Æn.* omnis Dilapsus calor, atque in ventos vita recessit. ¶ Interdum est solutus, dissolutus, destructus, absumptus, *strutto*, *disfatto*, *distrutto*, *consumato*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 557. dilapsa cadavera tabo. *Liv. l.* 4. *c.* 20. Ædem Jovis Feretrii, vetustate dilapsam refecit. Vetus Inscript. optimæ notæ apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 43. viam Flaminiam vetustate dilapsam operibus ampliatis restituendam cur. a Roma M. P. CLXXXVIII. ¶ Translate *Cic. Fam.* 7. *ep.* 28. *ad fin.* Ita rem communem esse dilapsam, ut ne spes quidem, melius fore aliquando, relinquatur. *Sallust. in Jug. c.* 29. Omnia invidia, prolatandis consultationibus, dilapsa foret. *sarebbe svanito*. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 21. dilapsæ curæ inter nova gaudia. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 75. Cum forma dilapsus amor.

DILARGIOR, iris, itus sum, com. 4. *donare a diversi*, διαδίδωμι, est varie, aut diversis largiri, vel valde largiri. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 29. Qui omnia sine ulla religione, quibus voluit, est dilargitus. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 55. Fœdera sociis, Latium externis dilargiri. ¶ Passiva significatione *C. Gracchus* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 793. *Putsch.* Ærarium dilargitur populo R. Al. leg. *delargitur*.

DILARGITUS, a, um, particip. a *dilargior* activæ significationis. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 30. Pecuniam magis dilargita. ¶ Passivæ *Sallust.* apud *Gell. l.* 15. *cap.* 13. Dilargitis proscriptorum bonis.

DILATATIO, onis, f. *allargamento*, actus dilatandi, διεύρυνσις. *Tertull. de carn. c.* 37. *sub fin.* Lamina major efficitur per dilatationem. Adde *de præscriptionib. c.* 47.

DILATATUS, a, um, adject. *dilatato*, latior factus, διευρυσμένος. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 22. Globus farinæ dilatatus. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Dilatata cicatrix. ¶ Translate *Cic.* 3. *de Leg. c.* 14. Hæc lex dilatata in ordinem cunctum, coangustari etiam potest. *Id. de clar. Orat. c.* 90. Eloquentia quam dialecticam dilatatam esse putant. *Id.* 1. *Offic. c.* 22. Dilatatum imperium. *Plerique omnes leg.* datum.

DILATIO, onis, f. *dilazione*, *prolungazione*, ἀναβολή, temporis prorogatio, sive extensio. *Cic.* 3. *Phil. c.* 1. Quæ est igitur exspectatio, aut quæ minima dilatio temporis? *Id. pro Leg. Manil. c.* 1. Dilatio comitiorum. *Liv. l.* 7. *c.* 14. Res dilationem non recipit. *Id. l.* 35. *c.* 25. *extr.* Metuens, ne dilationem res non pateretur. *Id. l.* 5. *c.* 5. Mollitur, & per dilationes bellum gerere. *Vellej. l.* 2. *c.* 79. Vir per omnia extra dilationes positus, consultisque facta conjungens. *Id. ibid. c.* 50. Sine dilatione. *Sueton. de illustr. Grammat. c.* 22. & *Plin. l.* 1. *ep.* 18. Petere dilationem. *dimandar termine*, in re forensi. & *l.* 10. *ep.* 85. & *Quintil. in fi. Declam.* 3. Dare alicui dilationem. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 4. Quærere alicui dilationem exitii.

DILATO, as, avi, atum, a. 1. *allargare*, *dilatare*, διευρύνω, πλατύνω, latum facio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Ipsius autem partes eæ, quæ sunt infra, dilatantur, quæ autem supra coarctantur. *Id. in Orat. c.* 32. Dilatare manum. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 378. rictus. *Liv. l.* 27. *c.* 46. castra. *Id. l.* 31. *c.* 21. aciem. *Plin. l.* 5. *cap.* 32. Propontis, ubi dilatat se mare. *Id. l.* 11. *c.* 24. Araneus texere a medio incipit, maculas ex angusto dilatans. *Colum. l.* 12. *c.* 15. *ad fin.* Ficum arundine vel digitis divisam dilatare. *Plin. l.* 33. *c.* 9. Dilatari in immensum. ¶ Translate *Cic. in Bruto*, *c.* 74. Se valde dilatandis litteris a similitudine Græcæ locutionis abstraxerat. *h. e.* dilatanda pronuntiatione, tum voces ipsas, tum litteras late & distincte proferendo. *Id. pro Flacc. c.* 5. Sed non dilatabo orationem meam. etenim posset esse infinita. *Id. in Partit. c.* 7. Ut aut ex verbo dilatetur, aut in verbum coarctetur oratio. *h. e.* ex verbo in plura verba diducatur. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 7. *extr.* Hæc, quæ dilatantur a nobis, Zeno sic premebat. *Id. in proœm. Parad.* Nullum sequitur florem orationis, neque dilatat argumentum. *non amplifica*. *Id. in somn. Scip. c.* 6. *extr.* Cernis quantis in angustiis vestra gloria se dilatari velit.

DI-

DILATOR, oris, m. *indugiatore*, qui differt. *Horat. in art. Poet. v.* 172. Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri.

DILATORIUS, a, um, ad differendum, & procrastinandum pertinens. *Cajus Dig. lib.* 44. *tit.* 1. *leg.* 3. Exceptiones aut perpetuæ sunt, aut dilatoriæ.

DILATUS, a, um, *divulgato*, *sparso*, divulgatus, sparsus: 2 *differor*. *Nepos in Dion. c. ult.* Celeri rumore dilato, Dioni vim allatam. *Sueton. in Aug. c.* 14. Rumore ab obtrectatoribus dilato, quasi eundem necasset. ¶ Item prorogatus in aliud tempus, *differito*. *Cic. ep.* 1. *ex recentiorib. ad Brut.* Omnia in diem ne die dilata. *Id. Fam.* 10. *ep.* 16. Res in posterum dilata. *Sueton. in Vitell. c.* 12. Dilatus ad finem muneris. *Plin. l.* 21. *c.* 20. Dilatus in hunc locum. *Id. l.* 18. *c.* 24. Quæstio huc dilata.

DILAUDO, as, a. 1. *lodare*, *ἐπαινῶ*, varie, vel valde laudo. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. *ad fin.* Aut attingere eos libros, quos tu dilaudas.

DILAXO, as, a. 1. idem quod laxo, dilato. *Lucil.* apud *Porphyr. ad Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 125. Cruribu' crure dilaxet.

DILECTIO, onis, f. amor, *amore*, *ἀγάπη*, *ἐκλογή*. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 27. Dilectio Dei. *Auctor Declam. quæ inscribitur* Tribunus Marianus (*olim Quintiliani credita*) *c.* 3. Cælibatus sancti pura dilectio.

DILECTOR, oris, m. amator, *amatore*. *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. l.* 2.) Atque ego me dilectorem tuum profiteor. *Tertull. l.* 4. *contr. Marcion. c.* 23. Parvulorum dilector. Adde *Augustin. ep.* 32. & 144. *a med. & l.* 3. *de consens. Evangelist. c. ult. ad fin.*

DILECTUS, a, um, adject. *ἀγαπητός*. *Virg. Æn.* 1. *v.* 348. Magno miseræ dilectus amore. *Id.* 12. *Æn. v.* 391. Phœbo ante alios dilectus Iapyx. *Id.* 4. *Æn. v.* 31. o luce magis dilecta sorori. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 107. puer ante deo dilectus ab illo. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Proserp. v.* 74. Laurus luco dilectus numini. *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 1. Luce mihi dilectior fili. *Stat.* 8. *Theb. v.* 99. Augur Apollineis modo dilectissimus aris. *Sueton. in Aug. cap.* 99. Unus ex dilectis. *Stat. l.* 2. *silv.* 4. *v.* 32. quo tu, Melior dilecte, recluso Nunquam solus eras. ¶ Item alectus, *scelto*. V. *Delectus*, a, um.

DILECTUS, us, m. *scelta*, delectus. *Festus*: Dilectus militum, & ii, qui significatur ametus, a legendo dicti sunt. *Id.* in voce *Lacus*: Ut in dilectu, censuve primi nominantur Valerius, Salvius, Statorius.

DILEMMA, atis, n. est argumentatio, in qua utrinque adversarius capitur, sive in qua utra pars ab adversario concessa fuerit, reprehenditur: ut *Si implacabiles sunt iracundiæ, summa est acerbitas; sin autem exorabiles, summa lenitas*. A *Cicer. l.* 1. *de Invent. cap.* 29. appellatur *complexio*, a *D. Hieron. epist.* 83. *ad Ocean.* dicitur *syllogismus cornutus*, quia sic argumentationis cornua in se disponuntur, ut qui alterum effugerit, in alterum incurrat. Est autem a *δὶς*, bis, & *λῆμμα*, quod apud dialecticos propositionem significat. Nam in dilemmate duæ sunt propositiones, quarum alterutra rem conficit. Utitur Latine *Servius ad Æn.* 2. *v.* 675. & *ad* 10. *v.* 449.

DILIGENS, entis, *amante*, *ἀγαπῶν*, qui diligit, amans, studiosus. *Nepos in Epamin. c.* 3. Adeo veritatis diligens, ut ne joco quidem mentiretur. *Vellej. l.* 2. *c.* 6. Cujus disciplinæ quandiu Sparta diligens fuit, excelsissima floruit. *Gell. l.* 4. *c.* 11. Vir litterarum veterum diligentissimus. *Plin. in Paneg. c.* 79. Tum diligens temperamenti, ut nec consulis officium princeps, nec principis consul appeteret. ¶ Item accuratus, sedulus; quia qui diligit, libenter curam impendit, *diligente*, *ἐπιμελής*. *Cic.* 3. *Verr. c.* 48. Qui in re hereditaria tam diligens, tam attentus esset. & 5. *Verr. c.* 21. Homo navus & industrius, experientissimus ac diligentissimus arator. *Id. pro Cæl. cap.* 30. Castissimæ vir, atque omnis officii diligentissimus. *Id. Catil.* 1. *c.* 8. Quem tu & ad custodiendum te diligentissimum, & ad suspicandum sagacissimum fore putasti. *Id. l.* 12. *ad Attic. ep.* 33. Et medici assiduitas, & tota domus in omni genere diligens. *Plin. l.* 31. *c.* 5. Qui volunt diligentes circa hoc videri. *Id. l.* 34. *c.* 8. Myron numerosior in arte, quam Polycletus, & in symmetria diligentior. *Id. l.* 13. *c.* 4. Arboribus utrumque sexum esse, diligentissimi Naturæ tradunt. *h. e.* qui diligentissime scrutantur naturas rerum. *Id. l.* 32. *c.* 3. Sextius diligentissimus medicinæ. *Id. l.* 25. *c.* 2. Mithridates diligentissimus vitæ. *h. e.* servandæ, & producendæ. *Gell. l.* 2. *c.* 26. & *lib.* 13. *c.* 24. Cicero verborum diligentissimus. *h. e.* magnam adhibens curam in verbis seligendis & usurpandis. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 33. Assidua ac diligens scriptura. *Id.* 5. *Attic. ep.* 4. *extr.* Litteras Pomptinio de omnibus rebus diligentes dabis. *Vellej. l.* 1. *c.* 4. Diligentior ritus patrii custodia. *Plin. l.* 3. *c.* 5. Si quis id diligenti subtilitate exigat. *Id. l.* 6. *c.* 22. Diligentior notitia. *più esatta*. & *Senec. ep.* 95. *ante med.* Ne opus quidem adhuc erat remediis diligentibus. *squisiti*. ¶ Speciatim dicitur de eo, qui curam habet rei familiaris, parcus, studiosus rei servandæ, *economo*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 18. Homo frugi ac diligens, qui sua servare vellet. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 34. Si quis hominem prodigum & luxuriosum, parcum & diligentem appelles. *Quintil. l.* 9. *cap.* 3. *a med.* Cum te pro astuto sapientem appelles, pro confidente fortem, pro illiberali diligentem. *Sueton. de Grammat. c.* 23. Rei familiaris diligentissimus. *Plin. l.* 4. *ep.* 23. *a med.* Qui de alieno negligentes, certe de suo diligentes erunt. ¶ Vult *Charis. l.* 1. *pag.* 101. *Putsch.* rectius in sexto casu singulari in *e* terminari, quam in *i*.

DILIGENTER, *diligentemente*, *ἐπιμελῶς*, cum amore & cura, sedulo, accurate, studiose, solicite. *Cic. ad Planc. post epist.* 16. *Attic. l.* 16. *extr.* Studiose diligenterque curare aliquid. *Id. Fam.* 6. *ep.* 5. Legere librum diligenter, & diligentissime custodire. *Id. de clar. Orat. c.* 22. Multo diligentius meliusque dixit. *Id. in fin. Phil.* 2. Benigne ac diligenter audire. *Id.* 2. *de Divin. c.* 4. etiam atque etiam facere aliquid. *Nepos in Con. c. ult.* celare. *Id. in Thrasyb. c. ult.* agere vigilias. *Id. in Datam. c.* 11. notare. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 35. Diligentissime observare præceptum. *Id. ibid. l.* 6. *c.* 10. Diligentius cognoscere aliquid. ¶ Item cum delectu, *con iscelta*. *Varr. l.* 5. *L. L. c.* 8. His magis promiscue, quam diligenter consuetudo est usa. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 26. Diligenter & prope fastidiose judicare. *Id.* 2. *Offic. c.* 15. Sæpe idoneis hominibus indigentibus de re familiari impertiendum, sed diligenter atque moderate. multi enim patrimonia effuderunt, inconsulte largiendo. *Id. in Bruto, c.* 45. Latine & diligenter loqui. *Id.* 2. *de Divin. c. ult.* Nec vero (id enim diligenter intelligi volo) superstitione tollenda religio tollitur. ¶ *Diligenter errare*, apud *Martial. l.* 7. *epigr.* 50. est graviter errare, & quasi data opera.

DILIGENTIA, æ, f. *diligenza*, *accuratezza*, *ἐπιμέλεια*, studium, cura, sedulitas. Differt ab *opera*, & *cura*, quia *diligentia* ad corpus & ad animum refertur, *cura ad* animum tantum, *opera* ad corpus. Præterea *diligentia* est ejus, qui sponte, & cum amore facit; *opera*, & *cura* etiam inviti & coacti. Denique *diligentia* latius patet, & reliqua complectitur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 35. Reliqua sunt in cura, attentione animi, cogitatione, vigilantia, assiduitate, labore: complectar uno verbo diligentia: qua una virtute omnes virtutes reliquæ continentur. *Id. Fam.* 10. *ep.* 1. Ut omne nostrum consilium, studium, officium, operam, laborem, diligentiam ad amplitudinem tuam conferamus. *Id.* 2. *Attic. ep.* 15. *ad fin.* Assiduitas tua & diligentia Terentiæ est pergrata. *Id. de Amic. c.* 24. Hac in re habenda ratio & diligentia. *Id.* 1. *Offic. c.* 29. Excitanda est animadversio & diligentia, ut ne quid temere agamus. *Id.* 1. *de Orat. c.* 61. Impedimenta naturæ diligentia industriaque superare. *Id.* 1. *de Invent. c.* 39. Magna cum cura atque diligentia scribere aliquid. *Plaut. Rud.* 3. 5. 40. Curare aliquid magna diligentia. & *Capt.* 2. 2. 6. asservare. *Cic. in Top. c.* 1. *extr.* Ut mea diligentia mandatorum tuorum te quoque excitarem. *colla mia diligenza d'eseguire i tuoi ordini*. *Q. Cic. de petit. consul. in princip.* Diligentia consequi aliquid. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 13. *sub fin.* Nihil de diligentia remittere. *Cic. pro Quint. c.* 1. Comparare sibi diligentiam. *Colum. l.* 3. *c.* 4. Adhibere diligentiam alicui rei. & *Cic.* 16. *Fam. ep.* 9. *ad* aliquam rem. & *ibid.* in aliqua re. *Id. pro Cæcin. c.* 2. Præstare fidem & diligentiam. ¶ Speciatim ponitur pro frugalitate, seu cura servandi rem familiarem, *economia*, *Cic.* 2. *Offic. c.* 24. Res familiaris conservatur diligentia & parsimonia. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 20. Diligentia comparat divitias. & *cap.* 25. Diligentia est accurata conservatio suorum. Adde *Sueton. in Galb. c.* 12. *sub fin.* ¶ Aliquando in malam partem sumitur cum addito tamen. *Terent. Andr. prol. v.* 21. Obscura diligentia. *Plin. l.* 7. *ep.* 28. Sinistram hanc diligentiam ad alios conferant. ¶ Pro amore, *dilezione*, *Symmach. l.* 1. *epist.* 31. (*al.* 37.) In amicitia stabili diligentia perseverans. & *epist.* 35. (*al.* 41.) Ut in nostri diligentia perseveres. *Al. aliter leg.* Huc quis fortasse trahat illud *Cicer. pro Mur. c.* 40. Pro mea summa in rempubl. diligentia. ¶ Videtur etiam sumi pro delectu, discrimine, *scelta*, *discrezione*, in illo *Cicer. pro Planc. c.* 4. Non est consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia.

DILIGO, is, exi, ectum, a. 3. *amare*, *ἀγαπάω*, *φιλέω*, amo: a di, & *lego*, quasi sit eligere aliquem a multis, quem benevolentia prosequaris: quod *Cic. Fam.* 1. *ep.* 9. *judicio diligere* dixit. Quomodo ab *amo* differat, in eo verbo dictum est. *Cic. pro Balb. c.* 26. Diligere aliquem, & carum habere. *Id.* 1. *de nat. Deor. c. ult.* Dii inter se diligunt, & hominibus consulunt. (*pro diliguntur*, ut & in *amo* observatum est.) *Id. Fam.* 5. *ep.* 8. Me sicut alterum parentem & observat, & diligit. *Id.* 3. *de Leg. c.* 2. Colere, & diligere. *Id. in Orat. in princ.* Unice aliquem diligere. *Id. Fam.* 2. *ep.* 9. *post init.* Eum non solum beneficio, sed amore etiam, & perpetuo quodam judicio meo diligebam. *Id. Attic.* 12. *ep.* 33. Mirifice diligere. *Curt. l.* 3. *c.* 6. eximia caritate. & *l.* 5. *c.* 5. fideliter. *Plin. l.* 2. *ep.* 13. arcte familiariterque. ¶ Tribuitur & aliis rebus, ut *amo*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 40. Feræ partus suos diligunt. *Plin. l.* 16. *c.* 18. Montes & valles diligit abies, robur, castaneæ. *Id. l.* 10. *c.* 42. *de picis*. Adamant verba, quæ loquuntur: nec discunt tantum, sed diligunt. *Cic. pro Balb. c. ult.* Alicujus officia observantiamque diligere. *Id. de Provin. consul. c.* 10. *sub fin.* consilia alicujus in republica. ¶ Pro eligere, *scegliere*, *Nepos in Attic. c.* 12. Ut potissimum ejus diligeret affinitatem. Al. leg. *deligeret*. ¶ Pro dividere, ut *Non. c.* 4. *n.* 148. docet. *Titinn. ibid.* Pernam totam diligit. Adde *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 54. ubi alii aliter leg. V. *Derigo*.

DILOGIA, æ, f. *διλογία*, figura, cum ambiguum dictum duas res significat: a *δὶς*, bis, & *λόγος*, sermo. Ita *Ascon. in Verr.* 2. *c.* 9.

DILORICO, as, a. 1. *aprire*, *scioglere*, *slacciare*, *ἀποζώννυμι*, proprie est loricam ante pectus diducere, & translate vestem aperire, laxare, solvere. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 28. Diloricare tunicam, & cicatrices adversas ostendere. *Apul. l.* 7. *Metam.* Diloricatis statim pannulis, in medium profudit duo millia aureorum. & *lib.* 6. Involat in eum, vestemque plurifariam diloricat.

DILORIS, re, adject. duo lora habens: vox hybrida a Græco *δὶς*, bis, & Latino *lorum*. *Tunicæ dilores* sunt virgatis similes, quæ duo lora, seu segmenta lorum referentia intexta habent, quemadmodum *clavata*, quæ clavos: *Monolores* eadem dictæ, quæ unum tantum haberent adsutum lorum: a *μόνος*, solus: *Trilores* quæ tria: *Pentelores* quæ quinque, a *πέντε*, quinque. *Vopisc. in Aurelian. c.* 46. Paragaudas vestes ipse primus militibus dedit, cum ante non nisi rectas

purpureas accepissent: & quidem aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis, & usque ad pentelores, quales hodie lineæ sunt. V. ibi plura disserentem *Salmas.*

DILUCEO, es, uxi, n. 2. *risplendere*, ὑπολάμπω, idem quod luceo, seu distincte luceo: & fere refertur ad lucem diei. *Horat. l. 1. ep. 4. v. 13.* Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. (Al. leg. *tibi diluxisse*. V. dicta initio hujus Litteræ.) *Gell. l. 3. c. 2.* Eo die, qui post eam noctem diluxerit. ¶ Translate est apparere, clare videri, *apparir chiaro*. *Liv. l. 3. c. 16.* Dilucere res magis patribus atque consulibus. *Id. l. 25. c. 29. extr.* Dilucere id quod erat, cœpit. *Gell. l. 7. c. 10.* Per quod satis dilucet, hanc capionem dici posse. *Id. l. 16. c. 8. sub fin.* Tum denique & emolumentum ejus in animo tuo dilucebit.

DILUCESCIT, imperf. *è dì*, *si fa giorno*, ἐπαυγάζει, lux incipit, dies oritur. *Cic. 3. Catil. c. 3.* Ad me cum jam dilucesceret, deducuntur. *Liv. l. 36. c. 24.* Jam dilucescebat, cum signum consul dedit. ¶ Translate *Cic. Phil. 12. c. 2.* Discussa est illa caligo: diluxit, patet, videmus omnia.

DILUCIDE, *lucidamente*, *chiaramente*, λαμπρῶς, σαφῶς, lucide, clare, perspicue. *Plin. l. 37. c. 3.* Succina flagrant dilucidius, diutiusque. *Gell. l. 2. c. 26.* Color dilucidior. ¶ Translate aperte, plane. *Cic. in Vatin. c. 15.* Lex dilucide vetat. *Id. in Orat. c. 23. extr.* Dilucide planeque dicere. *Id. 1. de Divin. c. 51.* Aliquid explicare dilucide. *Liv. l. 39. c. 47.* Dilucide docere. *informare distintamente*. *Terent. Phorm. 2. 3. 52.* Dilucide expedire. *Plin. l. 18. c. 28. ad fin.* Dilucide atque perspicue. *Cels. l. 2. c. 4.* Latius & dilucidius Asclepiades præcepit. *Gell. l. 1. c. 10.* Dilucide fabulari. & *lib. 11. c. 16.* demonstrare. *Augustin. ad Hieron. epist. 29. c. 2.* Dilucidissime convincere.

DILUCIDO, as, a. 1. *illustrare*, *rischiarare*, ἐπιφωτίζω, illustro: & translate planum facio, declaro. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 4.* Rei dilucidandæ causa dolum appellavimus.

DILUCIDUS, a, um, *lucido*, *chiaro*, lucidus, perspicuus. *Plin. l. 37. c. 5.* Smaragdi in sole dilucidi ac liquidi. ¶ Translate planus, apertus. *Cic. 3. de Fin. c. 1.* Dilucida oratio. *Id. in Orat. c. 5. extr.* Omnia docere, & dilucidiora facere. *Id. 1. de Invent. c. 20. extr.* Dilucidis verbis uti. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 2.* Simplex & dilucida expositio.

DILUCULAT, abat, imperf. *si fa giorno*, dilucescit, ὀρθρίζει. *Gell. l. 2. c. 29.* Die crastini, ubi primum diluculabit. *Id. l. 7. c. 1.* Priusquam diluculaverit.

DILUCULO. V. *Diluculum*.

DILUCULUM, i, n. *l'alba*, *il far del dì*, ὄρθρος, prima lux diei, aurora, crepusculum matutinum. In sexto casu (nam in aliis rarum est) *Cic. pro Quint. c. 7.* Primo diluculo nuncius Ameriam venit. *Plaut. Amph. 2. 2. 111.* Abs te abii hinc hodie cum diluculo. ¶ Duplex est, inquit *Censorin. de die nat. c. 24.* primum, cum, sole nondum orto, jam lucet: secundum, quod & *mane* vocatur, cum lux videtur solis. Præter *Censorin.* etiam *Macrob. l. 1. Saturn. c. 3. ad fin.* habet *diluculum* in recto casu. ¶ Absolute in sexto adverbii vicem præstat, *sul far del dì*, *di buon mattino*, ὄρθρου, ἕωθεν. *Cic. Attic. l. 16. ep. 13.* Cum ante lucem surrexissem, venissemque diluculo ad pontem, &c.

DILUDIUM, ii, n. intermissio, & dilatio ludi. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 47.* Displicet iste locus, clamo, & diludia posco. Ubi *Acron*: Diludia tempora sunt, quæ gladiatoribus conceduntur, ut intra quinque dies pugnent. Hæc ille, cui si fides est habenda, translate *Horat.* pro quacumque ludorum intermissione posuit.

DILUO, is, ui, utum, a. 3. *lavare*, *levar via lavando*, διανίπτω, ἀπολύομαι, κεράννυμι, idem quod luo, *h. e.* lavo, eluo, lavando aufero, abstergeo, purgo. *Gell. l. 17. c. 15.* Helleboro alvum diluere. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 10.* Supra lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. *Virg. 1. Georg. v. 325.* ruit arduus æther, Et pluvia ingenti sata læta boumque labores Diluit. *Scribon. Larg. compos. 24.* Diluere ulcus ovi albore. *Petron. in Satyr. c. 136.* Vulnus cruris aceto diluere. *Plin. l. 31. c. 7.* Qui fucus aqua deprehenditur, diluente factitium colorem. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 10. v. 62.* Cæruleus vix est, diluiturque color. *Plin. l. 31. c. 4.* Mutant saporem (amnium) & influentes rivi, victique diluuntur. *h. e.* majore aquarum copia superati, gustum suum amittunt. ¶ Translate est minuere, auferre, abstergere. *Cic. 3. Tuscul. c. 16.* Quæ cogitatio molestias omnes extenuat & diluit. *Ovid. 1. de ar. am. v. 238.* Cura fugit, multo diluiturque mero. *Id. Heroid. ep. 19. v. 14.* Diluitur posito serior hora mero. *h. e.* tædium moræ abstergetur. *Sil. l. 5. v. 57.* Diluerat nebulas Titan. *h. e.* discusserat. *Propert. l. 3. el. 15. v. 6.* Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo. *Claudian. l. 2. in Entrop. v. 22.* quis vos lustrare valebit Oceanus? tantum crimen quæ diluet ætas? *Senec. ep. 29.* Diluere auctoritatem alicujus. *sminuire*. *Quintil. l. 11. c. 1. a med.* Diluere vires affectuum. *indebolire*. *Valer. Max. l. 9. c. 2. n. 1.* memoriam. *h. e.* delere. ¶ Significat etiam madefacere, *bagnare*. *Valer. Flacc. l. 3. v. 556.* artus & pectora sudor Diluerat. *Furius Antias* apud *Gell. l. 18. c. 11.* Sanguine diluitur tellus. ¶ Item miscere, temperare; diciturque fere de iis, quæ humore addito solvuntur, liquefiunt, & macerantur. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 241.* aceto Diluit insignem baccam. *Virg. 1. Georg. v. 344.* Cui tu lacte favos, & miti dilue Baccho. *Plin. l. 15. c. 17.* Diluere cretam. *Cels. l. 5. c. 20.* medicamentum aceto. *Plin. l. 27. c. 8. ante med.* aliquid in vino. *Id. l. 25. c. 12.* aliquid in pastillos. *Colum. l. 6. c. 4.* rutam cum mero. *Scribon. Larg. compos. 247.* medicamentum ex aqua. *Liv. l. 40. c. 4. ad fin.* venenum. & *Pers. sat. 5. v. 100.* helleborum. *preparato in bevanda*. ¶ *Diluere vinum* est aqua miscere, *temperare*. V. *Dilutus*. ¶ *Diluere crimen* translate est purgare, refellere, criminibus respondendo, & accusationes refutando, *confutare*, *sciogliere*, *rispondere alle accuse*, ἀπολύομαι. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 15.* Ego res tam leves qua ratione infirmem, ac diluam, reperire non possum. *Gell. l. 2. c. 7.* Refutare, ac diluere aliquid. *Cic. pro Mil. c. 27.* Si nollem ita diluere crimen, ut dilui, tamen &c. *Id. pro Cæl. c. 15.* Diluere aliquid, & falsum esse, docere. *Sueton. in Vespas. c. 23.* Invidiam aliqua cavillatione. *Gell. l. 12. c. 12.* Cicero id, quod inficiari non poterat, urbano facetoque dicto diluit. *Id. l. 18. c. 13.* Diluere ac refellere sophisma. *Cic. 1. de Inv. c. 42.* Reprehensio est, per quam argumentando aliorum confirmatio diluitur, aut infirmatur, aut allevatur. ¶ Pro declarare, explicare, *spiegare*. *Plaut. Rud. 4. 4. 64.* Abstine maledictis, & mihi, quod rogavi, dilue. ¶ Pro solvere, satisfacere, *pagare*, *soddisfare*. *Gell. l. 20. c. 1. post med.* Injurias ære pauco diluere.

DILUTE, adverb. diluendo, lavando. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 13.* Sordidatum pallium in mari dilute lavi. *Plerique alii leg.* diutule. *Cic. in fragm.* apud *Ammian. l. 15. c. 12.* (*al.* 29.) Gallos post hæc dilutius esse poturos. Si *vinum* subaudias, erit adjectivum.

DILUTUS, a, um, *bagnato*, *lavato*, *nettato*, ἀπολελυμένος, διυγρός, madefactus, lavatus, abstersus. *Catull. carm. 96. ad Juvent. v. 7.* multis diluta labella guttis. *h. e.* saliva aspersa. *Curt. l. 8. c. 10.* Terra humore diluta consedit. ¶ Item mixtus, maceratus. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 15.* Mella diluta falerno. *Lucret. l. 6. v. 929.* dilutaque contra Cum tuimur misceri absinthia, tangit amaror. *Plin. l. 30. c. 12. a med.* Fimum murinum aqua pluvia dilutum. *Id. l. 32. c. 9.* Conchæ dilutæ in vini sextariis duobus. ¶ *Dilutum* absolute est liquidum illud, in quo aliquid dilutum & maceratum fuit, ἀπόβρεγμα. *Plin. l. 27. c. 7.* Bibitur & macerati absinthii dilutum. ¶ Ponitur & pro liquido, *liquido*. *Plin. l. 31. c. 8.* Garum ad colorem mulsi veteris, adeoque dilutam suavitatem, ut bibi possit. *Cels. l. 2. c. 29.* Alvum movent tepida, dulcia, pinguia, elixa, jurulenta, salsa, diluta. ¶ *Dilutum vinum* est aqua mixtum, *adacquato*. *Martial. l. 1. epigr. 107.* Diluti bibis unciam falerni. *Cels. l. 1. c. 3.* Aqua vel certe diluta potione esse contentos. (cui *potio merata*, opponitur *ibid. paulo post*.) *Id. ibid. ad fin.* Vinum dilutius pueris, senibus meracius. & *mox*. Potio quam dilutissima. ¶ *Dilutus color* dicitur, qui velut aqua adhibita, nimis intensus est, *dilavato*, *smorto*. *Plin. l. 22. c. 22. ad fin.* Rubor dilutus. *Id. l. 37. c. 9. a med.* Fulgor dilutus in hiacyntho. *Id. l. 37. c. 9.* Amethystus dilutior. *Pers. sat. 3. v. 14.* Dilutas queritur geminet quod fistula guttas. *Cels. l. 2. c. 6.* Urina diluta. ¶ *Odor dilutus* est tenuis, levis, remissus: cui opponitur acutus, gravis. *Plin. l. 15. c. 28.* Malis odor est acutus, persicis dilutus. ¶ Translate *non dilutus honor*, apud *Senec. l. 1. de benef. c. 13.* est non imminutus, non obsolefactus, vulgando. Al. leg. *delatum* sine partic. *non*. *Gell. l. 20. c. 1.* Nonne tibi quoque videtur nimis esse dilutum, quod ita de injuria punienda scriptum est? *h. e.* remissum, leve, parum habens austeritatis. ¶ Denique *dilutum* de eo, qui vino madet, dixit *Auson. in epist. præfixa Gripho* (quod est *Edyll. 11.*) Sed tu quoque hoc ipsum paulo hilarior & dilutior lege. namque injurium est, de poeta male sobrio lectorem abstemium judicare.

DILUVIALIS, le, adject. ad diluvium pertinens. *Solin. c. 9.* (*al.* 14.) Quas solas (*montium altitudines*) diluvialis irruptio inaccessas reliquit.

DILUVIES, ei, f. *inondazione*, idem quod diluvium, inundatio, ὑδατοκλυσμός. *Horat. l. 4. od. 14. v. 27.* Aufidus horrendam cultis Diluviem minitatur agris. Adde *lib. 3. od. 26. v. 40.* *Lucret. l. 6. v. 291.* & *Plin. l. 9. c. 4.*

DILUVIO, onis, f. diluvium. *Censorinus de die nat. c. 18. a med.* Κατακλυσμός, quam nostri diluvionem vocant.

DILUVIO, as, a. 1. *inondare*, *diluviare*, diluvie, seu aquarum inundatione obruere, ὑδατοκλύζω. *Lucret. l. 5. v. 387.* Tantum suppeditant amnes, ultroque minantur Omnia diluviare ex alto gurgite ponti.

DILUVIUM, ii, n. *inondazione*, *diluvio*, ὑδατοκλυσμός, inundatio aquarum ab immodicis imbribus, marisque, aut fluviorum incrementis terras operiens: a *diluo*, lavo. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 29.* Ut conflagrationi, & diluvio tempus assignet. *Mamertin. in Paneg. ad Maximian. c. 7.* Diluvia Rheni. *Plin. l. 8. ep. 17.* Hic assidue tempestates & crebra diluvia. Adde *Virg. 12. Æn. v. 205.* ¶ Diluvii universalis descriptionem habes apud *Ovid. 1. Metam. a vers. 262.* & *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 27.* ¶ Translate *Flor. l. 4. c. 2.* Cæsaris furor atque Pompeji Urbem, Italiam, gentes, quodam quasi diluvio, & inflammatione corripuit. *Virg. Æn. 7. v. 228.* Diluvio ex illo diversa per æquora vecti. *h. e.* vastitate & excidio Trojæ. *Valer. Flacc. l. 6. v. 394.* Diluvio tali, paribusque Ariasmenus urget Excidiis. *h. e.* numero atque impetu copiarum suarum, & curruum falcatorum.

DIMACHÆ, arum, m. διμάχαι, οἱ, genus equitum apud Macedonas, qui gravi armatura instructi, cum opus erat, etiam pedites pugnabant, ut qui apud nos *dragoni* appellantur: a δίς, bis, & μάχη, pugna, quasi duplicem pugnam ineuntes. *Curt. l. 5. c. 13.*

DIMADEO, ades, n. 2. *esser bagnato*, idem quod madeo, aut valde madeo. *Lucan. lib. 6. v. 478.* Solibus & nullis Scythicæ, cum bruma rigeret, Dimaduere nives, *h. e.* solutæ sunt, & diffluxere.

DIMANO, as, avi, atum, n. 1. *scorrere in diverse parti*, διαρρέω, diverse, sive diversim mano, diffundor. *Cic. pro Cæl. c. 3.* Meus hic forensis labor, vitæque ratio dimanavit ad existimationem hominum paulo latius, &c. *Catull. carm. 51. ad Lesb. v. 8.* tenuis sub artus Flamma dimanat. *h. e.* ignis amoris permanat.

DIMEN-

DIMENSIO, onis, f. *misura*, actus dimetiendi, mensura, διαμέτρησις. *Cic. 1. Tusc. c. 24.* Dimensio quadrati.

DIMENSUS, a, um, particip. a dimetior, *chi ha misurato*. *Virg. 12. Æn. v. 116.* Campum ad certamen dimensi. ¶ Item passiva signif. *misurato*. *Id. 1. Georg. v. 231.* certis dimensum partibus orbem. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17.* Tigna dimensa ad altitudinem fluminis. V. *Demensus*.

DIMERSUS, a, um, demersus. *Tertull. de cultu fem. c. ult.* Exstare inter dimersos.

DIMETATUS. V. in *Dimeto*.

DIMETER, tra, um, duo habens metra, δίμετρος. V. *Bimeter*. *Sidon. l. 9. ep. 13. in carmin.* Opus editum tenemus, Dimetra quod arte texens, &c. *Diomed. l. 3. pag. 506. Putsch.* Dimeter versus.

DIMETIENS, entis, particip. *Dimetiens linea*, vel *dimetiens* absolute, est diametros medium circulum recta secans, *diametro*. *Plin. l. 2. c. 23.* ¶ Scribitur & *Demetiens*.

DIMETIOR, iris, ensus sum, *misurare*, διαμετρέω, metior, mensuram capio. *Cic. de Senect. c. 14.* Dimetiri cælum. *Id. in Orat. c. 43.* Dimetiri & dinumerare syllabas. ¶ Significat etiam, metiendo disponere, *ordinare, disporre*: quoniam absque metiendo ordinari via quidquam potest. *Cic. de Senect. c. 17.* Mirari solertiam ejus, a quo essent illa dimensa atque descripta. & ei Cyrum respondisse: atqui ego omnia ista sum dimensus, &c. ¶ Passive, *esser misurato*, *Vitruv. l. 3. c. 3.* Columnæ altitudo dimetiatur in partes duodecim. Adde *lib. 5. c. 9.* ¶ Scribitur & *Demetior*.

DIMETITUS. V. *Demetitus*.

DIMETO, as, avi, atum, a. 1. metas, seu fines describo, dimetior, *disegnare, misurare*. *Liv. l. 8. c. 38.* Tum Dictator postquam sine magno incommodo progredi non potest, eum ipsum, in quo constiterat, locum castris dimetari jussit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 43.* Atque ita dimetata signa sunt, ut in tantis descriptionibus divina solertia appareat. Al. leg. *dimetara*.

DIMETRIA, æ, f. carmen ex Jambis dimetris compositum. *Auson. in fi. ep. 16. ad Prob.* Volucripes dimetria.

DIMICATIO, onis, f. *battaglia, combattimento*, ἀγώνισις, actus dimicandi, prœlium, pugna, certamen. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 86.* Omnium superiorum dimicationum fructum in eo die docet consistere. *Sueton. in Aug. c. 17.* In serum dimicatione protracta. & *cap. 10.* In media dimicatione. *Hirt. de B. Alex. c. 25.* Dimicatio maritima. *Id. l. 8. B. Gall. c. 11.* Oppugnare castra dimicatione perniciosa. *Plin. l. 36. c. 5.* Dimicationem deorum & gigantum cælavit Phidias. ¶ Item discrimen, periculum, quod prœlio subitur, *rischio, pericolo, cimento*. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 18.* Nullam dimicationem recusare. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 111.* Longe maximam ea res attulit dimicationem. *Liv. l. 2. c. 13.* Subeunda dimicatio toties, quot conjurati superessent. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 1.* Nullas insidias hostium, nullam prœlii dimicationem pertimescimus. ¶ Translate dicitur de quacumque contentione & discrimine. *Cic. in Orat. c. 13. extr.* Jam in aciem dimicationemque veniamus. *Id. pro Sull. c. 28.* In extremo discrimine ac dimicatione fortunæ deferere aliquem. *Id. pro Planc. c. 32.* Nullas sibi ille neque contentiones, neque inimicitias, neque vitæ dimicationes pro me defugiendas putavit. *Id. pro Rabir. perduell. c. 2.* In tanta dimicatione capitis, famæ, fortunarumque omnium. *Id. de Provinc. consul. c. 9. ad fin.* Subvenire impendentibus periculis cum dimicatione capitis. *Id. pro Planc. c. 32.* Neque contentiones, neque inimicitias, neque vitæ dimicationes defugere.

DIMICO, as, avi, *aliquando* icui, atum, n. 1. *combattere, far battaglia*, ἀγωνίζομαι, διαγωνίζομαι, prœlior, pugno, certo, contendo: a *di*, & *mico*, quia sicut micando digitis controversiæ dirimi solent, ita micando gladiis: quo ratione *cernere ferro* dixit *Virg.* V. *Cerno*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 2.* Cum Postumius dictator cum Mamilio Tusculano prœlio dimicaret. *Id. 4. Tuscul. c. 19.* Convenit dimicare pro legibus, pro libertate, pro patria. *Id. Offic. 1. c. 12.* Cum Latinis de imperio dimicabatur. *Curt. l. 4. c. 14.* Dimicare de victoria. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 16.* magno cum periculo. *Hirt. de B. Alex. c. 48.* magno periculo. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 47.* iniquo loco. *Hirt. de B. Alex. c. 28.* navibus in flumine. *Nepos in Themist. c. 3.* In terra dimicari, magis placebat. *Id. in Eumen. c. 3.* Dimicare equitatu. *Liv. l. 2. c. 49. ad fin.* acie cum hoste. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 29.* Cum summa contentione dimicaretur. *Nepos in Milt. c. 1.* Dimicare armis cum aliquo. & *ibid. c. 4.* adversus aliquem. *Vellej. l. 2. c. 85.* in ruinam orbis terrarum. & *ibid.* Desperata victoria, dimicabatur in mortem. *h. e.* ut morerentur quidem, at non inulti. *Curt. l. 7. c. 4. ad fin.* Dimicare viritim. *duellare*. ¶ Significat etiam bellum facere, *far guerra*. *Nepos in Agesil. c. 2.* Satius esse in Asia, quam in Europa dimicare. *Flor. l. 2. c. 17.* In Hispania prope ducentos per annos dimicatum est. ¶ Item universim contendere, aut discrimen subire. *Cic. in Divin. Verr. sub fin.* Quos ut incolumes tueri possimus, omni ratione erit dimicandum. *Id. pro Arch. c. 10. & 11.* Dimicare de vita, gloriæ causa. *metter a rischio*. *Liv. l. 2. c. 12. a med.* In hoc discrimen accingere, ut in singulas horas capite dimices tuo. *Cn. Magnus ad Domit. ante epist. 13. l. 8. ad Attic.* Neque eorum militum voluntati satis confido, ut de omnibus fortunis reipubl. dimicem. *Nepos in Timoth. c. ult.* Dimicare de fama. *h. e.* judicio contendere pro fama servanda. *Liv. l. 6. c. 40. a med.* Dimicantes competitores. ¶ Præterit. *dimicavi* est *Nepotis*, *Cæsaris*, &c. alterum *dimicui* habet *Ovid. 2. Amor. el. 13. in fin.* Hac tibi sit pugna dimicuisse satis.

DIMIDIATIM, adverb. *per mezzo*, ἥμισυ, pro media parte. *Plaut. Mil. 3. 1. 167.* Sed percellunt se, & procumbunt, dimidiatim dum appetunt. Ita legit *Turnebus l. 7. Adversar. c. 6.* Sed communiter legitur, *dimidiati*.

DIMIDIATIO, onis, f. *dimezzamento*, divisio in duas partes æquales, ἡμίσευμα. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 24.* Dimidiatio salutis.

DIMIDIATUS, a, um, *partito in due parti, dimezzato*, ἡμιτελής, in duas partes divisus. *Cic. 4. Verr. c. 52.* Eximunt ex anno unum dimidiatumque mensem. *Id. Tuscul. 5. c. 23.* Versiculi dimidiati. *Cato apud Plin. l. 16. c. 39.* Luna dimidiata. *Plaut. Men. 1. 2. 35.* Dies est dimidiatus mortuus. *è passato mezzo*. *Enn. apud Gell. l. 3. c. 14.* Vas vini dimidiatum. *Cato in fragm. ibid.* Homines dimidiatos in terram defodere. *seppelire da mezzo in giù*. *Id. R. R. c. 151.* Dimidiatum digitum terram altam succernito. *un mezzo dito*. ¶ *Dimidiatus Menander* a C. *Cæsare* apud *Sueton.* (seu quicumque alius auctor est) *in vita Terent.* dictus est ipse *Terentius*, quia dimidia parte, *h. e.* puritate & suavitate sermonis Menandrum æquasse creditus est: altera dimidia, *h. e.* vi comica inferior est habitus. ¶ *Dimidiatum*, & *dimidium* hoc differunt, quod illud dicitur de re in duas partes divisa: hoc de parte altera rei ipsius bifariam divisæ. *Dimidiatum* ergo nisi ipsum quod divisum est, dici haud convenit: *dimidium* vero est, non quod ipsum dimidiatum est, sed quæ ex dimidiato pars altera est. Cum igitur partem libri dimidiam legisse volumus dicere, aut partem dimidiam fabulæ audisse, si *dimidiatam fabulam*, aut *dimidiatum librum* dicimus, peccamus. Totum enim ipsum quod dimidiatum atque divisum est, *dimidiatum* dicis. Hæc & alia multa in eandem sententiam ex *Varrone* docet *Gell. loc. cit.* Sunt tamen contra hæc exempla non una. V. *Dimidium*.

DIMIDIO, as, a. 1. *dimezzare*, medium divido, in duas æquas partes divido, ἡμισεύω. *Tertull. de carn. Christi*, *c. 5.* Quid dimidias mendacio Christum? totus veritas fuit.

DIMIDIUM, ii, n. *la metà*, τὸ ἥμισυ, pars altera alicujus rei in duas æquales divisæ. *Cic. 2. de Orat. c. 86.* Se dimidium ejus, quod pactus esset, pro eo carmine daturum. *Liv. l. 35. c. 1.* Via dimidium militum, quam quod acceperat, successori tradidit. *Lucil. apud Gell. l. 3. c. 14.* Dimidium horæ. *Plaut. Aulul. 2. 4. 12.* Dimidium obsonii. *Plin. l. 22. c. 25. a med.* Cicer nigrum cum gallæ dimidio tritum. *Plaut. Bacch. 5. 2. 67.* Dimidium auri. *la metà del denaro*. *Cic. 2. Q. Fr. ep. 4.* Dimidium pecuniæ. *Plaut. Pseud. 4. 7. 68.* Dare alicui dimidium de præda. *Id. ibid. 1. 5. 37.* Bonus animus in mala re dimidium est mali. *γνώμ.* *toglie la disgrazia per la metà*. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 40.* Dimidium facti qui cœpit habet. *ha la metà dell' opra*. (V. *Auson. epigr. 81.*) ¶ *Dimidium plus toto*, proverb. Græcum, quo mediocritas laudatur. πλέον ἥμισυ παντός.

DIMIDIUS, a, um, *dimezzato, mezzo*, ἥμισυς, per medium divisus, medius, dimidiatus. Quomodo a *dimidiatus* differat in ea voce dictum est. illud tamen discrimen non ab omnibus est observatum Scriptoribus, iis præsertim, qui post auream ætatem fuere. Nam *Plin. l. 6. ep. 2.* Dimidiæ clepsydræ. *Plin. alter l. 2. c. 59.* Dimidia circuli forma. *Juvenal. sat. 8. v. 4.* Curios dimidios. *Martial. l. 2. epigr. 37.* Dimidium mullum. *Manil. l. 3. v. 393.* Dimidius annus. *Dimidiatus* enim his omnibus locis dicendum fuit ex sententia *Varronis*, vel *dimidium* cum genitivo, *dimidium clepsydræ*, *dimidium formæ*, &c. ¶ *Dimidium labrum* apud *Martial. l. 2. epigr. 10. & 22.* est labrum alterutrum. ¶ Fere ab optimis Auctoribus cum *pars* conjungitur. Est autem *dimidia pars* ipsum dimidium, *la metà*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Luna est major, quam dimidia pars terræ. *Id. Fam. 13. ep. 29. a med.* Testamento heres ex parte dimidia, & tertia est Capito. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 101.* Dimidiæ parti classis præerat Sulpicius, dimidiæ Pomponius. ¶ *Ad dimidias* est ad dimidias partes, *fino alla metà*. *Plin. l. 26. c. 11. ad fin.* Verbenaca decocta in aqua ad dimidias. ¶ *Dimidium*, *ii*, absolute est dimidia pars. Hinc *dimidio major*, *minor*, &c. *la metà di più*, *a di meno*, &c. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 13.* Hibernia dimidio minor, quam Britannia. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 318.* Dimidio major. *Cic. Attic. l. 8. ep. 9.* Recte non credis de numero militum: ipso dimidio plus scripsit Clodia. *Id. pro Dom. c. 44.* Emit domum prope dimidio carius, quam æstimabat. *Id. 13. Attic. ep. 29.* Dimidio minoris constabit. *Id. pro Flacc. c. 20.* Habebat rhetor iste discipulos, quos dimidio redderet stultiores, quam acceperat. *Colum. l. 11. c. 2. circa med.* Dimidio maturius. V. *Dimidium*.

DIMINORO, *vel* Deminoro, as, a. 1. idem quod diminuo. *Tertull. de Anim. c. 33.* & *advers. Prax. c. 15.*

DIMINUO, & Deminuo, is, ui, utum, *diminuire, sminuire, levare*, μειόω, minuo, aufero, detraho. *Plaut. Truc. 2. 7. 10.* De mina una deminui modo quinque nummos. *Cic. 3. de Orat. c. 49.* Ne quid de hoc tam exiguo tempore verbo uno mea diminueretur. *Liv. l. 2. c. 1.* Diminuere aliquid ex regia potestate. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 33.* Ne quid de jure aut legibus eorum diminuisse videretur. & *l. 1. c. 53.* Neque ejus calamitate de tanta voluptate quidquam fortuna diminuerat. & *l. 1. B. Civ. c. 52.* Militum vires inopia frumenti diminuerat. *Sueton. in Domit. c. 12.* Diminuere numerum militum. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 38.* aliquid atque extenuare oratione. ¶ Item alienare, *alienare*. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 3.* Ne quid de bonis, quæ L. Octavii Nasonis fuissent, cui L. Plancus heres est, diminuerent. *In edicto Prætor.* apud *Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 8. leg. 7.* Si justa causa esse videbitur, bona interea deminui vetabo. *Ulpian. ibid.* His verbis prætor non tantum alienationem impedit, verum etiam, &c. ¶ Item comminuere, *rompere*: quod cum fit, aliquid ei detrahitur, quem lædimus. *Plaut. Men. 2. 2. 30.* Illi homini diminuam caput. *Terent. Adelph. 4. 2. 32.* Diminuetur tibi quidem jam cerebrum. ¶ *Diminuere hostes* apud *Varron. l. 4. de L. L. c. 16.* est carpere, obterere, eorum numerum viresque minuere.

DIMINUTIO, & Deminutio, onis, f. *diminuzione*, μείωσις, actus di-

mi-

minuendi. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 7. Quo animo libertatis vestræ diminutionem ferre possitis. *Id. Agrar.* 1. *c.* 7. Diminutio vectigalium. *Sulpic. ad Cicer.* 4. *Fam. ep.* 5. De imperio tanta deminutio facta est. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 28. Accretione & diminutione luminis luna quasi fastorum notans dies. *Plin. l.* 34. *c.* 13. *extr.* Honor aut diminutio familiæ. *decadenza*. *Id. l.* 15. *c.* 1. *de oleo*. Prima unda preli laudatissima: ac deinde per deminutiones. ¶ Item alienatio. *Liv. l.* 39. *c.* 19. Utique Feceniæ Hispalæ datio, diminutio, gentis enuptio esset. *Ulpian. Dig. lib.* 37. *tit.* 8. *leg.* 1. *ad fin.* Deminutio ad hos sumptus fieri debet ex pecunia: si ea non fuerit, ex his rebus, quæ &c. *Cic.* 2. *Offic. c.* 21. Ne de bonis privatorum publice diminutio fiat. *h. e.* huic adimendo, alteri assignando. Alio sensu *Sueton. in Aug. c.* 99. *extr.* Id magis præsagium, quam mentis diminutio fuit. *h. e.* alienatio, *l' esser fuori di cervello*. ¶ Item detractio, ablatio. *Cic. de Provinc. Consul. c.* 15. *extr.* Multare imperatorem deminutione provinciæ. ¶ *Diminutio capitis* quid sit, V. in *Caput*. ¶ Denique genus est rhetoricæ exornationis. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 38. Deminutio est, cum aliquid esse in nobis, aut in iis, quos defendimus, aut natum, aut industria dicamus egregium; quod ne qua significetur arrogans ostentatio, deminuitur, & attenuatur oratione hoc modo: Nam hoc pro meo jure, judices, dico, me labore & industria curasse, ut disciplinam militarem non in postremis tenerem. Et: Huic quidem pater (nolo nimium dicere) non iniquissimum patrimonium reliquit. *Propert. l.* 1. *eleg.* 12. *v.* 16. Non nihil asperis gaudet Amor lacrymis. *h. e.* plurimum. *Liv. l.* 30. *c. ult.* Polybius haudquaquam spernendus auctor. *h. e.* magni faciendus. λιτότης Græce est, & μείωσις. V. *Litotes*.

DIMINUTIVE, & Deminutive, adverb. ὑποκοριστικῶς, diminutiva forma, & significatione. *Ascon. in Verr.* 2. *c.* 2. Dies diminutive diecula dicitur. *Macrob.* 5. *Saturn. c.* 21. Cymbia diminutive e cymba dicta. Adde *Fest.* in *Hora*.

DIMINUTIVUS, & Deminutivus, a, um, diminutionem significans, ut Nomen diminutivum ex. gr. *dolesium*, &c. *Tertull. in Apol. c.* 32. Diminutiva vox.

DIMINUTUS, & Deminutus, a, um, adject. *sminuito*, μειωθείς, ut Diminuta potentia, *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 18. Deminutæ copiæ, *ibid. l.* 7. *c.* 31. Sic *Cic. pro Cæcin. c.* 2. Pars aliqua juris diminuta. *Id. pro Planc. c.* 38. Aliquid de libertate diminutum putat. *In vet. resp. Harusp.* apud *eund. de Harusp. resp. c.* 19. Ne patres consilio diminuti deficiantur. *h. e.* destituti, privati. Al. aliter leg. ¶ *Diminutus capite* quis dicatur, V. *Caput*. ¶ Comparat. diminutior. *Tertull. advers. Marcion. l.* 2. *c.* 9. Transfim in aliquam diminutiorem qualitatem. ¶ Significat etiam alienatus. V. *Diminuo*. *Cic. pro Sull. c.* 20. Ut quæ causa ceteros ad facinus impulit, cupiditas retinendæ possessionis, ea Cincio non fuerit, prædiis deminutis. ¶ *Diminutum nomen* apud *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *a med.* est diminutivum.

DIMISSIO, onis, *f.* ἄφεσις, actus dimittendi, *il mandar que e là*, *o licenziare*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 33. Propter dimissionem propugnatorum, atque remigum. *Id. Parad.* 6. *c.* 2. Dimissiones libertorum ad fenerandas diripiendasque provincias. *spedizioni*. ¶ Dimissio sanguinis, *cavato*. Legitur apud *Gell. l.* 10. *in lemmate cap.* 8.

DIMISSOR, oris, m. qui dimittit, & veniam dat. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 10. *sub init.* Dimissorem peccatorum Christum recognosce. Adde *Augustin. serm.* 23. *ex Hom.* 50. *c.* 4.

DIMISSORIÆ LITTERÆ, inquit *Modestin.* sunt, quæ vulgo *apostoli* dicuntur, quod per eas causa ad eum, qui appellatus est, dimittitur. V. *Apostolus*.

DIMISSUS, us, m. dimissio: quod apud Latinos in usu fuerit, ostendunt illa *Charisii* verba *l.* 2. *pag.* 170. *Putsch.* Inter adverbia quidam hæc posuerunt, quæ etiam apud veteres observata sunt, transflatui, dimissui, receptui, ostentui, &c.

DIMISSUS, a, um, *mandato qua e là*, *spedito*, ἀπολυθείς, ἀφεθείς, huc illuc missus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 79. Ut pluribus dimissi itineribus a Cæsare ad Domitium, a Domitio ad Cæsarem, nulla ratione iter conficere possent. & *lib.* 1. *c.* 80. Equites dimissi pabulandi causa. & *lib.* 3. *c.* 102. Nuncii dimissi ad eos, qui &c. ¶ Et translate *Senec. ep.* 31. *a med.* In populos nominis dimissa notitia. *divulgata*, *dispersa*. ¶ Item abire permissus, *licenziato*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 4. Milites veterani dimissi ab imperatoribus. *Cic. Verr.* 4. *c.* 30. Dimissum concilium. ¶ Et translate *Id.* 4. *Acad. c.* 4. Philosophia, quæ nunc prope dimissa revocatur. *abbandonato*, *dismessa*. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 96. Qui semel aspexit, quantum dimissa petitis præstent, mature redeat, repetatque relicta. *le cose lasciare*. *Curt. l.* 4. *c.* 4. Maximarum rerum dimissa opportunitas. ¶ Item abire jussus. *Sueton. in Tiber. c.* 49. Femina dimissa e matrimonio. *repudiata*. ¶ Item depositus, abjectus, *deposto*. *Lucan. l.* 3. *v.* 367. dimissis degener armis. *Id. l.* 9. *v.* 200. Sumpta & dimissa potestas. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 173. Retentare vota dimissa. ¶ Item omissus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 73. Oppugnatio dimissa. ¶ *Dimissus creditor* dicitur, cui pecunia debita persoluta fuit. *Scævola Dig. lib.* 32. *leg.* 36. ¶ Libertus dimissus obligatione operarum, apud *Papinian. Dig. lib.* 38. *tit.* 1. *leg.* 41. est liberatus, obligari desitus.

DIMITTO, is, isi, issum, a. 3. *mandare in diverse parti*, *spedire*, ἀφίημι, διαπέμπω, in diversas partes mitto. *Cic. pro Quint. c.* 6. Nævius pueros circum amicos dimittit. *Sallust. in Catil. c.* 28. Mallium Fæsulas, Septimium in agrum Picenum, Julium in Apuliam dimisit. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 19. & 34. Nuntios in omnes partes dimittere. & *lib.* 5. *c.* 45. litteras elicui. *h. e.* alicui perferendas. *Liv. l.* 38. *c.* 1. litteras passim in alias urbes. *Plin. l.* 4. *ep.* 7. Librum in exemplaria transcriptum mille, per totam Italiam dimisit. *Virg. Æn.* 1. *v.* 580. per litora certos Dimittam, & Libyæ lustrare extrema jubebo. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 381. aciem (*oculorum*) partes dimisit in omnes. *girò l' occhio*. ¶ Item abire permitto, *lasciar andare*, *licenziare*. *Cic. in Orat. c.* 28. *extr.* Manu si prehendissem, ne ipsa quidem sua eloquentia mihi persuasisset, ut se dimitterem. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 18. Non prius duces ex concilio dimittunt, quam ab his sit concessum, &c. *Cic.* 6. *Verr. c.* 65. Dimittere Senatum. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep. ult. sub fin.* Ciceronem dimitto a me, ut a magistris ne abducam. *Id.* 1. *de Legib. c.* 12. Dimittere concilium. *Id.* 12. *Attic. ep.* 18. Discedentem te non sine magno dolore dimittam. *Nepos in Attic. c.* 4. Aliquem abs se nunquam dimittere. *Id. in Annib. c.* 3. Cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi victum dimisit. & *cap.* 4. Cum Scipione decernit: fusum ac fugatum dimittit. *Cic. in Orat. c.* 10. Ut eos ipsos, quos contra statuas, æquos placatosque dimittas. *Id. de Fato, c.* 4. Posidonium sicut æquum est, cum bona gratia dimittamus. ¶ Translate *Id. in Orat. c.* 30. Demosthenem totum diligentissime cognovisti, neque eum dimittis e manibus. *non te lo lasci uscir dalle mani*. *Id. pro Planc. c.* 39. *extr.* Libertatem neque dimisi unquam, neque dimittam. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 52. Exploratam victoriam dimittere. *Nepos in Milt. c.* 3. A fortuna datam occasionem liberandæ Græciæ dimittere. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 21. Dimittere tempus. ¶ *Dimittere creditores* apud JCtos, est, soluta pecunia iis debita, dimittere, *soddisfare*. *Papinian. Dig. l.* 31. *leg.* 73. Si proprios creditores ex ea pecunia dimiserit. ¶ *Dimittere debitorem* est debitum ei remittendo ab onere solvendi liberare. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 9. *leg.* 4. Ambitiosa decreta decurionum rescindi debent, sive aliquem debitorem dimiserint, sive largiti sint. ¶ Dicitur *febris*, *dolor hominem dimittere*, cum desinit. *Cels. l.* 2. *c.* 7. *sub fin.* & *lib.* 4. *c.* 22. ¶ Est etiam abire jubeo, *mandar via*. *Cic. pro Sull. c.* 20. Familiarissimum suum ab se dimittere, & mandare in ultimas terras. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 28. Non patiebatur eos, quos judicabat non posse oratores evadere, operam apud se perdere, dimittebatque. *Id. in Pison. c.* 20. Dimittere exercitum. & *mox*. familiam. *licenziare la servitù*. *Senec. sub fin. ep.* 66. Succisis poplitibus in genua se excepit, nec arma dimisit. ¶ Item remittere, deponere, *deporre*, *ommettere*. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 12. Cælum & terras vim suam, si tibi ita conveniat, dimittere. *Id. Phil.* 13. *c.* 1. Si quid de summa gravitate Pompejus, multum de cupiditate Cæsar dimisisset. *Id. pro Balb. c.* 13. Sui quemque juris & retinendi & dimittendi esse dominum. *Id. de Amic. c.* 21. Dimittere amicitias. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 240. timorem. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 11. Non dimitto istam curam. *Liv. l.* 30. *c.* 3. Dimittere curam ex animo. *Al. leg.* mittere. *Nepos in Timol. c.* 2. imperium. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 11. principatum. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 36. Præterita, instantia, futura pari oblivione dimiserat. *Vellej. l.* 2. *c.* 52. Neque prius, neque antiquius quidquam habuit, quam omnes partes (militari & verbo & consuetudine utar) dimitteret. *h. e.* missas faceret, deponeret, odium partium ex animo ejiceret, factionis oblivisceretur. (militare verbum est *dimitto*, quo significat missionem dare militibus, cum vel bello, vel stipendiis exactis, domum dimittuntur.) *Plin. l.* 13. *c.* 20. Arbor folia dimittens. ¶ Item deserere, relinquere, *abbandonare*. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 5. Devicta complura oppida dimiserant. *Nepos in Annib. c.* 12. Vitam alieno arbitrio dimittere. *Cic. pro Cæcin. c.* 26. *extr.* patrimonium. ¶ Item omittere, *lasciare*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 26. Sed dimittamus fabulas, & externa: ad rem factam nostramque veniamus. *Sueton. in Cæs. c.* 18. *extr.* Coactus est triumphum, ne consulatu excluderetur, dimittere. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 1. Dimittere usum librorum. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 103. morem. *Virg.* 11. *Æn. v.* 706. fugam. ¶ Item liberare, *liberare*. *Paul. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 31. Ad bestias damnatos favore populi præsides dimittere non debent. *Id. ibid. tit.* 3. *leg.* 10. Ne quis receptam custodiam sine causa dimittat. *Petron. in Satyr. c.* 13. Fortuna me a turpissima suspicione dimiserat. *Cajus Dig. lib.* 1. *tit.* 7. *leg.* 28. Dimittam filium potestate. *h. e.* potestate patria liberare. Al. leg. *de potestate*. ¶ Item repudiare, *ripudiare*. *Sueton. in Aug. c.* 62. Coegit prægnantem uxorem dimittere. *Id. in Calig. c.* 25. Matrimonia contraxerit turpius, an dimiserit, non est facile discernere. *Justin. l.* 11. *c.* 11. Olympiadem repudio dimiserat. ¶ Item mittere, *mandare*. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 310. Imbres dimittere cælo. & *l.* 1. *v.* 261. ex omni nimbos dimittere cælo. His locis al. leg. *demittere*. ¶ Item mittere, *h. e.* elicere, *cavare*. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 1. Dimittere sanguinem, maxime e capite. Adde *Gell. l.* 10. *c.* 8. ¶ Item immittere, *cacciare*, *ficcare*. *Ovid. Metam.* 12. *v.* 491. ferrum capulo tenus dimisit in armos. *Id. ex P. ep. ult. l.* 4. *ex Ponto*. extinctos ferrum dimittere in artus. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Manus in ferventem aquam dimittere. Al. leg. *demittere*. ¶ Translate *Cic.* 7. *Attic. ep.* 12. Dimittere se penitus in causam. *Sueton. de clar. Rhetorib. c.* 6. In comparationem alicujus se dimittere. His quoque al. *demittere*. ¶ Item remittere, condonare, *rimettere*, *perdonare*. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 55. His tributa dimittere, alios immunitatibus juvare. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 8. Cæsarem quoque pro sua dignitate debere studium & iracundiam suam reipublicæ dimittere. ¶ *Dimittere se* apud *Senec. in proœm. lib.* 1. *controv.* est remittere animum, & ab opere laxare, *sollevarsi*. ¶ Dimittere laudibus nomen alicujus in longum ævum, *Lucan. l.* 1. *v.* 448. *h. e.* posteritati commendare. ¶ Pro emittere, *mandar fuori*, *Pallad. in Februar. tit.* 25. *de liquamine ex pyris*. Suspensæ ex carnes liquorem dimittunt saporis jucundi. Est qui legit *demittunt*.

DIMOTUS, a, um, *mosso*, *commosso*, *agitato*, in diversas partes motus, agitatus. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 80. Murmur aquæ corpore dimotæ. *Id. in Halieut. v.* 23. Dimotæ cauda arenæ. ¶ Item

remo-

rematur, *farse scostare*. *Tacit.* 2. *Hist.* c. 49. Dimotis omnibus, paulum requievit. *Lactant.* l. 6. c. 1. *ad fin.* Stipati familiarium gregibus per dimotum populum incedant. *h. e.* lictore turbam submovente. V. *Submoveo*.

DIMOVEO, es, ovi, otum, a. 2. *muovere qua e là*, *agitare*, διακινέω, ἀποτρέπω, in diversas partes moveo. *Virg.* 2. *Georg.* v. 513. Agricola incurvo terram dimovit aratro. *Horat.* l. 1. *od.* 23. v. 6 seu virides rubum dimovere lacertæ. *Ovid.* 8. *Metam.* v. 641. Inde foco tepidum cinerem dimovit, & ignes Suscitat hesternos. *Id. Heroid. ep.* 19. v. 48. Lentaque dimotis brachia jactet aquis. *Cels.* l. 3. c. *ult. sect.* 3. Pila, similibusque superiores partes dimovendæ. *Id.* l. 2. c. 14. *ad fin.* Dimovere manus. ¶ *Id.* l. 4. c. 24. Inambulatione leni se dimovere. ¶ *Dimovere os* est hinc inde motis labris os aperire, & loqui. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 638. Raucaque dimovit talibus ora sonis. ¶ Item loco movere, dispellere, removere (quomodo autem a *demoveo* distinguatur, in eo verbo adnotavimus) *cacciar via*, *rimuovere*, *far allontanare*. *Virg.* 4. *Æn.* v. 7. Humentemque aurora polo dimoverat umbram. *Id.* 5. *Æn.* v. 838. delapsus Somnus ab astris Aera dimovit tenebrosum, & dispulit umbras. *Horat.* l. 3. *od.* 5. v. 51. Dimovit obstantes propinquos, Et populum reditus morantem. *Plin.* l. 8. c. 7. Elephanti tanta narratur clementia contra minus validos, ut in grege pecudum occurrentia manu dimoveat, ne quod obterat imprudens. *Cic.* 2. *Agrar.* c. 29. *extr.* Dimovere aliquem ex possessione. *Horat.* l. 3. *od.* 8. v. 10. Corticem adstrictum pice dimovebit Amphoræ fumum bibere institutæ. *sturerà*. *Terent. Adelph.* 2. 1. 16. Cave, oculos a meis oculis quoquam dimoveas tuos, *voltare in qualsisia altra parte*. ¶ Translate *Cic. pro Sext.* c. 47. De civitate maluit, quam de sententia dimoveri. *& mox.* Quem neque periculi tempestas, neque honoris aura potuit unquam de suo cursu aut spe, aut metu dimovere. *Id. pro Planc.* c. 22. Dimovere aliquem loco suo. *h. e.* a constantia removere. *Id. Parad.* 1. *extr.* Voluptas mentem e sua sede & statu dimovet. *Sallust. in Jug.* c. 46. Quos spes societatis a plebe dimoverat. *h. e.* alienaverat. *Horat.* l. 1. *od.* 1. v. 11. Gaudentem patrios findere sarculo Agros, Attalicis conditionibus Nunquam dimoveas, ut, &c. *h. e.* permoveas, persuadeas. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 51. Odium in alios struere, atque a nobis dimovere. *Id.* 2. *de Invent.* c. 28. Remotio criminis est, cum ejus intentio facti in alium dimovetur. *h. e.* transfertur. In plerisque *Cicer.* allatis locis, item *Terent.* alii leg. *demovere*: quod V. ¶ Pro distinguere, separare. *Sallust. orat.* 1. *ad Cæsar. circa med.* Consideres, quale sit id, de quo consultas: ita bonis malisque dimotis, patenti via ad verum perges. ¶ *Dimovere moras* apud *Senec. in Hippol.* v. 587. est removere, tollere, *rompere*.

DINDYMENE, es, f. [illegible] Cybele: a Dindymo monte ubi colebatur. *Martial.* l. 8. *epigr. penult.* Non per mystica sacra Dindymenes. Adde *Horat.* l. 1. *od.* 16. v. 5.

DINDYMUS, & Dindymos, i, m. & Dindyma, orum, n. plur. Δίνδυμος, & τὰ Δίνδυμα, mons Phrygiæ sacer Cybelæ deum matri, ejusque sacris celebratus. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 249. Dindymon, & Cybelen, & amœnam fontibus Iden, &c. *Propert.* l. 3. *el.* 21. v. 3. Dindymus, & sacræ fabricata juvenca Cybelæ. *Virg.* 9. *Æn.* v. 618. Ite per alta Dindyma, ubi assuetis biforem dat tibia cantum. *Valer. Flacc.* l. 3. v. 20. Dindyma sanguineis famulum bacchata lacertis. & *vers.* 231. matris ululantia Dindyma sacris. ¶ Adjective sumi videtur in illo *Colum.* l. 10. v. 221. Extimulat vatem per Dyndyma castra Cybelles, Perque Cithæronem, &c. & *Auson. epist.* 25. *ad Paulin.* v. 16. Dindyma Gargarico respondent cantica luco. ¶ Penultimam produci ne putes in illo *Catull. carm.* 35. *ad Libell.* v. 14. Dindymi dominam, ex eo misellæ, &c. Nam hoc genus carminis eo loco choreum pro spondeo recipere aliquando solet, ut in illo *ejusd. carm.* 1. v. 2. Arida modo pumice expolitum. Sic *vers.* 8. & 9. &c.

DINOSCO. V. *Dignosco*.

DINUDO. V. *Denudo*.

DINUMERATIO, & Denumeratio, onis, f. *enumerazione*, ἀπαρίθμησις, actus dinumerandi. *Paul. Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 10. *ante med.* Eadem dinumeratione hic quoque octo personas computabimus. *Id. lib.* 5. *sentent. tit.* 33. Dinumeratio dierum. ¶ Inter figuras verborum recensetur a *Cic.* 3. *de Orat.* c. 54. fitque cum multa singillatim enumerantur. *Quintil.* tamen l. 9. c. 3. *sub fin.* omnino figuram non esse docet, Græce ἀπαρίθμησις, & συναθροισμός dici videtur.

DINUMERO, as, avi, atum, a. 1. *numerare*, *contare*, ἐξαριθμέω, idem quod numero, distincte numero. *Cic. Offic.* 1. c. 43. Dinumerare stellas. *Id. Verr.* 7. c. 45. & *Terent. Adelph.* 5. 7. 17. pecuniam alicui. *h. e.* numerando persolvere. *Plin.* l. 2. c. 73. horas. *Virg.* 6. *Æn.* v. 691. tempora. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 622. generis dinumerare gradus.

DINUMMIUM, ii, n. duo nummi. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 14. *Cod. Theod. tit. ult. leg.* 2. Quingentos solidos ex dinummio vectigali, &c.

DIOBOLARES MERETRICES, quæ duobus obolis conducuntur, inquit *Festus* & *Varr.* l. 6. *L. L.* c. 3. Hinc *Plaut. Pæn.* 1. 2. 58. Servulorum sordidorum scorta diobolaria. *Id. Pseud.* 2. 2. 64. Apud omnium illam diobolarem, cludam, crassam.

DIOCMITÆ. V. *Diogmitæ*.

DIŒCESIS, is, f. διοίκησις, gubernatio, administratio, jurisdictio: a διοικέω, administro, rego, guberno. Item locus, in quo quis jurisdictionem exercet. Græca quidem vox est, & non semel Græce a *Cicer.* usurpata, ut *Fam.* 13. *ep.* 53. & 67. Aliquando tamen etiam positione Latine, cum de Græcorum provinciis loqueretur, ut *Fam.* 3. *ep.* 8. *circa med.* Ut me omnium illarum diœcesium, quæ cis Taurum sunt, omniumque earum civitatum magistratus legationesque convenirent. ¶ Posterioribus temporibus *diœcesis* dicta est plurium provinciarum administratio, quæ simul collectæ parebant Præfecto Prætorii, vel ejus Vicario. *Ammian.* l. 17. c. 7. (*al.* 14.) Aristænetus affectatam recens diœcesim curans vicaria potestate. *Impp. Valens, Gratian. & Valentinian. lib.* 7. *Cod. Theodos. tit.* 6. *leg.* 3. Per Asianam & Ponticam diœcesim. ¶ Latine *jurisdictio*, & *præfectura* dici potest, *governo*. ¶ Apud Ecclesiasticos Scriptores est locus jurisdictionis Episcopalis, *diocesi*. *Sidon.* l. 7. *ep.* 6. *a med.* Nulla in desolatis cura diœcesibus parochiisque. *Sever. Sulpic. dial.* 2. c. 3. Visitare diœceses. ¶ Aliquando sumitur pro parochia, *parrocchia*. Ex multis autem parochiis diœcesis episcopalis constat. *Sidon.* l. 9. *ep.* 16.

DIŒCETES, æ, m. *fattore*, *procuratore*, *economo*, *agente*, διοικητής, dispensator, seu qui curationem & quasi dispensationem rerum ac bonorum regis, vel alicujus e magnatibus ac ditioribus suscepit: a διοικέω, administro, rego. Græca vox, quæ Latine scripta reperitur apud *Cicer. pro Rabir. Post.* c. 8. & 10. cum de rebus ad Ægypti regem pertinentibus (ubi hoc nomen muneris erat in usu) verba fecit.

DIOGMITÆ, arum, m. levis armaturæ milites, quos maxime ad frenendas latronum incursiones in Provinciarum finibus constituebant Imperatores. *Ammian.* l. 27. c. 9. (*al.* 20.) Adhibitis semiermibus paucis, quos Diogmitas appellant. *Capitolin. in M. Anton. Philos.* c. 21. Armavit & diogmitas. ¶ Scribunt aliqui *Diocmitæ*. Dicti sunt autem a διώκω, persequor, quia armatura levi instructi, ad persequendos hostes idonei erant.

DIOMEDES, is, m. Διομήδης, filius Tydei, & Deiphiles, nepos Œnei, Rex Ætoliæ, qui cum reliquis Græcis ad Trojam profectus, adeo strenue se gessit, ut post Achillem, & Ajacem Thelamonium fortissimus haberetur. Fuit Ulyssis amicissimus. Una cum illo rapuit Palladium, & cineres Laomedontis. Certamen singulare habuit cum Hectora, & Ænea. Martem quoque in eo bello vulneravit, item Venerem in dextra manu, dum Æneam illa protegere conaretur. Quam ob rem Dea irata Ægialæ uxori Diomedis tantam libidinem immisit, ut cum Cyllabaro (al. Comete) Stheneli filio concumberet. Hac re cognita Diomedes domum reverti noluit, sed in Apuliam profectus a Dauno filiam in uxorem accepit, & regni partem, ibique Arpos, vel Sipontum apud Garganum montem, item Venusiam, Beneventum, Equum Tuticum, & oppida alia condidit. Ibi legationem accepit a Latino rege Aboriginum auxilia petente adversus Æneam. Venula legato narravit, Græcos omnes, qui bello Trojano militavissent, pœnas dedisse (V. *Ovid.* 14. *Metam.* v. 441. & *sequentib.* & *Virg.* 11. *Æn.* v. 271. ubi narrant in aves fuisse conversos, & quidem vivo Diomede: *Serv.* autem *ibid.* post mortem ejus, cum sui ducis interitum insolabiliter quererentur) itaque precatus, ne se ad id bellum impellerent, hortatus est ad pacem. Quidam ferunt, Diomedem in Apulia repente evanuisse, alii ab Ænea dolo occisum fuisse, alii ab Illyriis. *Serv. in commentar. Æn. variis in locis*. ¶ Diomedis campi, inquit *Fest.* in Apulia appellantur, qui ei in divisione regni, quam cum Dauno fecit, cesserunt. Fuerunt autem ad Aufidum amnem, ubi Cannæ, vicus Romana clade nobilis. ¶ Diomedes alter, rex Bistoniæ, vel potius universæ Thraciæ. Hic cum in Tyria oppido equos suos peregrinorum & hospitum carne aleret, victus ab Hercule, equis ipsis ad devorandum objectus est. *Serv. ad Æn.* 8. v. 300. & *ad* 1. *Æn.* v. 756.

DIOMEDEUS, a, um, Διομήδειος, ad Diomedem pertinens. *Ovid.* 15. *Metam.* v. 806. Et Diomedeos Æneas fugerat enses. *h. e.* Diomedis regis Ætolorum. *Claudian. de VI. Cons. Honor.* v. 479. Et Diomedeis tantum præclarius ausis. *h. e.* rebus ab eodem Diomede furtim & noctu gestis, cum Palladium Trojæ suffuratus est, &c. Quo pertinet illud *Statii* l. 5. *sil.* 3. v. 179. Qui Diomedei celat penetralia furti. ¶ *Diomedei agri* apud *Martial.* l. 13. *epigr.* 93. sunt campi Ætoliæ, ubi Diomedes regnavit. ¶ *Diomedea insula* apud *Plin.* l. 3. c. 26. est contra litus Apulum, nunc *Tremiti*, conspicua monumento Diomedis. Alia prope hanc, nunc *Caprera*, vel *S. Domenico*. *Id. ibid.* Ceterum quinque hoc nomine insulas iis locis enumerant Geographi, quos V. ¶ *Diomedeas arces* appellat *Stat.* l. 3. *silv.* 3. v. 163. aliquot oppida, quæ Diomedes in Italia condidit. ¶ *Diomedeæ aves*, quas Græci ἐρωδιούς dicunt, habitabant in una ex insulis Diomedeis. De his dicitur, quod Græcis navigiis latæ occurrebant, Romana eversabantur. Fuerunt socii Diomedis in eas conversi, ut in voce præced. dictum est. *Serv. ad Æn.* 11. v. 271. & *Plin.* l. 10. c. 44. ¶ *Diomedei equi* fuerunt Diomedis Thraciæ regis humanis carnibus vesci assueti. *Claudian. in præfat.* l. 2. *de rap. Pros.* v. 12. *de Hercule*. Et Diomedeos gramine pavit equos. *Auson. Edyll.* 19. v. 9. Diomedeæ quadrigæ. *h. e.* quatuor illi equi Diomedis Thracis.

DIONÆUS, a, um, Διωναῖος, ad Dionem pertinens. *Virg.* 3. *Æn.* v. 19. Sacra Dionææ matri, divisque ferebam. *Id. Ecl.* 9. v. 47. Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum. *h. e.* Julii Cæsaris, qui genus ducit ab Ænea filio Veneris. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer.* v. 102. Mira Dionææ sumit velamina telæ. *h. e.* vestem Diones matris Veneris. *Stat.* l. 3. *silv.* 5. v. 80. Dionæa columba. *scil.* quia sacra est Veneri. *Colum.* l. 10. v. 286. Jamque Dionæis redimitur floribus hortus. *ob eand. rationem*. ¶ *Dionæum antrum* apud *Horat.* l. 2. *od.* 1. *extr.* est sub Nysa, altero Parnassi jugo, quod Baccho sacrum est. Ita *Acron*. Fortasse autem ita vocatur, quia joco ibi, & ludo (qui Veneris comitatus est) datur opera: vel quia Venerea carmina, & res ibi dicuntur, qualia nimirum *Horat.* leviore plectro canere se velle, ibi profitetur.

DIONE, es, *& Latina positione* Dione, æ, f. Διώνη, nympha, Oceani & Tethyos filia, quæ ex Jove Venerem tertiam (h. e. quæ Vulcani uxor, & Martis mater fuit) peperit. Ita *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23.* ubi Latina positione utitur: Poetæ autem fere Græca. *Hygin. in præfat.* Ætheris & Terræ filiam facit. *Claudian. l. 3. de rap. Pros. v. 433.* Venerem quærat deserta Dione. ¶ Sæpissime hoc nomine ipsa filia Venus appellatur. *Ovid. 2. Fast. v. 461.* Terribilem quondam fugiens Typhona Dione. *Id. 3. de ar. am. v. 3.* Alma Dione. Adde *5. Fast. v. 309.* &c. ¶ Colles Isthmiæ Diones apud *Stat. l. 2. silv. 7. v. 2.* fuere montis Acrocorinthi in Isthmo, in quibus templum fuit Veneri sacrum.

DIONYSIA, orum, n. Bacchanalia, festa in honorem Dionysii, seu Bacchi, quæ in plerisque Græciæ urbibus triennio quoque celebrabantur, ut docet *Donat.* ad illud *Terent. Heaut. 1. 1. 110.* Dionysia hic sunt hodie: apud me sis volo. Adde *Plaut. Curcul. 5. 2. 45.*

DIONYSIACUS, a, um, ad Dionysium, sive Bacchum pertinens. *Auson. in Eclogar. de Feriis Rom.* Et Dionysiacos Latio cognomine ludos Roma colit, Liber quæ sibi vota dicat.

DIONYSIAS, dis, Διονυσιάς, nomen gemmæ nigræ ac duræ, mixtis rubentibus maculis: quæ ex aqua trita saporem vini facit, & ebrietati resistere putatur. *Plin. l. 37. c. 10.*

DIONYSIUS, & Dionysus, i, m. Διονύσιος, & Διόνυσος, illud adject. hoc substant. unum est ex cognominibus Bacchi: a Διὸς, Jove, & Nysa urbe Arabiæ, ubi educatus fuit: vel ut est apud *Macrob. l. 1. Saturn. c. 18.* quasi Διὸς νοῦς, Jovis mens. Frequenter ita appellatur a Græcis, a Latinis non item. *Auson. in epist. ante centon. nuptial.* Ne aut Thyonianum mireris, aut Virbium, illum de Dionysio, hunc de Hippolyto reformatum. *Id. epigr. 30.* Ogygia me Bacchum vocat, Osirim Ægyptus putat, Mysi Phanacem nominant, Dionyson Indi existimant. *Plaut.* quoque *Stich. 5. 2. 13.* Bacchum *Dionysum* dicit: item *Accius* apud *Macrob. 6. Saturn. cap. 5.*

DIOPETES, is, m. διοπετής, genus ranæ, quam per imbres cælo delabi vulgus putat: a Ζεὺς, Διὸς, Jupiter, aer, & πέτομαι, volo, as. *Plin. l. 32. c. 7.* Ranæ, quas diopetes, & calamitas vocant. & *cap. 10.* Jecur ranæ diopetis. ¶ Sunt qui utroque loco leg. *dryophytes*, ut intelligatur ranæ genus in arboribus nascens, atque habitans: a δρῦς, quercus, arbor, & φύω, nascor.

DIOPTRA, æ, f. *traguardo*, διόπτρα, Geometris est instrumentum, quo turrium, montiumque altitudines ex intervallo dimetiuntur: a διοπτεύω, perspicio. Ejus usus est etiam in librandis aquis, hoc est ad investigandam altitudinem, aut profunditatem fontis, unde aqua alio per aquæductum ducenda est. *Vitruv. l. 8. c. 6.* Libratur autem dioptris, aut libris aquariis, aut chorobate: sed diligentius per chorobaten, quod dioptræ libræque fallunt. ¶ Item in perspiciendis solis umbris, unde cognoscatur recta earum linea in æquinoctiis ante & post meridiem, aut altitudo & depressio in solstitiis, &c. *Plin. l. 2. c. 69.* Nisi terra in medio mundi esset, æquales dies noctesque haberi non posse, deprehendunt & dioptræ, cum æquinoctiali tempore ex eadem linea ortus occasusque cernatur, &c.

DIORYX, igis, f. *fossa canale*, διῶρυξ, fossa, canalis: a διορύσσω, perfodio. *Pompon. Mela, l. 3. c. 8. a med.* Manu factus amnis, ideoque referendus, quod ex Nili alveo dioryge adductus.

DIOS BALANUS, f. Διὸς βάλανος, *h. e.* Jovis glans castanearum genus, quas nos *marroni*, ut opinor, dicimus. *Plin. lib. 15. cap. 23.*

DIOSPOLITANUS, a, um, ad Diospolim (quod est nomen oppidi Syriæ, Palæstinæ, Ægypti, &c.) pertinens, ut Diospolitana Synodus, *Hieronym. epist. 79. ad Alip. & Augustin.*

DIOSPNEUMA, n. Διὸς πνεῦμα, *h. e.* Jovis spiritus. Ita a nonnullis dicitur rorismarini quoddam genus. *Apul. de herb. c. 79.*

DIOTA, æ, f. *vaso da due manichi*, διώτη, vas, seu dolium fictile, duas ansas habens, ad servandum vinum accomodatum: a δὶς, bis, & οὖς, ὠτὸς, auris. *Horat. l. 1. od. 9. v. 8.* Deprome quadrimum Sabina, O Thaliarche, merum diota. ¶ Sunt qui scribunt *dyota* a δύο, duo.

DIOX, genus piscis frequens in Ponto. *Fest.*

DIPHRYGES, is, f. τὸ διφρυγὲς, metallicum excrementum, quod tum ex lapide pyrite fit cremato in caminis, donec excoquatur in rubricam; tum ex luto cujusdam specus in Cypro, arefacto prius, deinde sarmentis usto; tum in fornacibus æris, fæce subsidente. Differentiæ siquidem, quod æs defluit, scoria extra fornaces, flos supernatat, diphryges remanet. *Plin. l. 34. c. 13.* Facile ab ea discernitur, quam in officinis diphrygem vocant, &c. Deinde subdit ea, quæ modo dicta sunt. Est autem a δὶς, bis, & φρύγω, torreo. *Cels. l. 5. c. 7.* enumerat inter ea, quæ corpus exedunt. Habet enim usus aliquot in quibusdam medicamentis, ut videre est apud *eund. ibid. c. 22.* & *Scribon. Larg. compos. 227. & 247.*

DIPHTHONGUS, i, δίφθογγος, duas habens voces: a δὶς bis, & φθόγγος sonus. Græca vox est, & adjectiva, & usurpatur a Grammaticis, cum duæ vocales, quæ singulæ suam vocem habent, in unam contrahuntur, ut *æ*, *au*, *œ*. *Martian. Capell. l. 3. Priscian. l. 1. pag. 561. Putsch.* &c.

DIPHYES, διφυὴς, duplicem naturam habens: a δὶς, bis, & φύω, nascor, sum. Apud *Plin. l. 37. c. 10.* (ut quidem legit *Harduin.*) nomen est gemmæ duplicis, candidæ & nigræ, maris & feminæ, genitale utriusque sexus distinguente linea.

DIPLANGIUM, ii, n. vas duplex, *h. e.* vas fictile quoddam, in aliud æneum immissum: a διπλοῦς, duplex, & ἀγγεῖον, vas. *Ruinef. Variar. lection. l. 3. c. 12.* auctorem citat *Theodor. Priscian. l. 1 c. 19.*

DIPLINTHIUS, a, um, adject. constans duorum laterum ordine, ut diplinthius paries, *muro di due pietre*, apud *Vitruv. l. 2. c. 8.* a δὶς, bis, & πλίνθος, later. Sic triplinthius paries, *di tre pietre*. *Vitruv. ibid.*

DIPLOIS, idis, f. διπλοΐς, vestis genus amictui aptum, non indutui. Videtur autem esse pallium ita involutum corpori, ut altera ejus pars alteri super injecta duplici amictu tegat: a διπλόος, duplex: quamquam & universim pro quocumque superiori vestimento accipi potest. *Sulpic. l. 2. Hist. sacr. c. 35.* Diploidem tamen ejus abstulit. *Novius* quoque apud *Non. 2. 4. n. 219.* si sana est lectio. Certamus sine diploide.

DIPLOMA, atis, n. *patente*, *diploma*, *bolla*, δίπλωμα, litteræ Principis, aut Magistratus, quibus aliquid alicui conceditur: ita dictæ a forma, quia formabantur in modum tabellarum duplicium, de quibus V. in *Duplex*. Est enim vox Græca a διπλόω, duplico. *Cic. Fam. 6. ep. 12.* Diploma statim non est datum. & *mox*. Perceleriter se ablaturum diploma. *h. e.* quo Cæsar Balbo, qui a Pompejo steterat, reditum concedebat. *Id. Attic. 10. ep. 17.* De diplomate admiraris. *h. e.* facultate excedendi Italia. *Modestin. Dig. lib. 48. tit. 10. leg. 27.* Qui falso diplomate usus commeavit. *h. e.* facultate discedendi a castris. *Sueton. in Ner. c. 12.* Quibus post editam operam diplomata civitatis R. singulis obtulit. *h. e.* litteras quibus jus civitatis concedebatur. *Plin. l. 10. ep. proœm.* Neque cuiquem diplomata commodavi, neque in rem ullam, nisi tuam. *h. e.* facultatem utendi in itinere cursu publico. *licenza d' andar per le poste*: quæ & evectio dicitur. *Id. ibid. ep. 14.* Festinationem tabellarii diplomate adjuvi. Sic *Venulej. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 37. post init.* Diplomate diebus & noctibus iter continuare. & *paulo post*. Si diplomate usus, aut felici navigatione, maturius pervenerit Ephesum. Eod. sensu a *Senec. l. 1. de clem. c. 10. extr.* usurpatur. *Sueton. in Aug. c. 50.* In diplomatibus, libellisque, & epistolis signandis Sphinge usus est. ¶ *Servus a diplomatibus* est inter officia domus Augustæ: cujus munus erat diplomata scribere. *Inscript.* apud *Murator. pag. 885. n. 4.* & apud *Donium class. 17. n. 22.* ¶ Est qui scribit *diploma*, quod a διπλόω fiat *duplex*.

DIPONDIARIUS, & Dupondiarius, a, um, ad dipondium pertinens. *Colum. l. 4. c. 30.* Perticæ cacuminum, modicæ plenitudinis, quæ tamen dipondiarii orbiculi crassitudinem non excedant, optime panguntur. *h. e.* circuli tam lati, quam est moneta duorum assium, quam *dipondium* vocabant. ¶ *Dupondiarius* ac idem est, quod dipondius. *Plin. l. 34. c. 2.* Æs Marianum aurichalci bonitatem imitatur in sestertiis, dupondiariisque.

DIPONDIUS, & um, *vel* Dupondius, & um, m. aut n. sed m. usitatius, moneta Romana duos valens asses. Pondo enim libram significat: porro asses initio libræ pondo facti sunt, & *assipondia* dicti: cusa est etiam moneta, quæ duos asses valeret: hæc est *dipondius*: quæ procedente tempore, ad diminutionem assis ipsa quoque diminuta est. *Varr. l. 8. L. L. c. 49.* Dicitur a multis duobus modis, hic dupondius, & hoc dupondium. & *paulo post*. Dupondius dictus, quod duo asses pendebat. (Adde *lib. 4. c. 36.*) *Petron. in Satyr. c. 14.* Præter unum dupondium, nihil ad manum erat. ¶ Per catachresim sumitur pro mensura duorum pedum. *Colum. l. 11. c. 2. post init.* Solum defoditur in altitudinem dipondii semissis, operis quinquaginta. *Id. l. 3. c. 13.* Sulcus altus dupondio & dodrante. Adde *lib. 4. cap. 1.* ¶ Ad scriptionem quod attinet, magis Latinum videtur si per du scribatur, nempe a *duo*, quam si per *di*, quod Græco δὶς, bis proxime accedit.

DIPSACOS, i, f. δίψακος, herba est folia habens lactucæ, bullasque spinosas in dorsi medio, caulem duum cubitorum, iisdem spinis horridum, genicula ejus binis foliis amplectentibus, concavo alarum sinu, in quo subsistit ros salsus. *Plin. l. 27. c. 9.*

DIPSAS, adis, f. διψὰς, genus viperæ, cujus morsu icti siti perire dicuntur, quod ipsa quoque semper sitire creditur: a δίψα, sitis. *Lucan. l. 9. v. 610.* in mediis sitiebant dipsades undis. & *vers. 718.* torrida dipsas. & *vers. 754.* fatique minorem Famam dipsas habet, terris adjuta perustis. *Sil. l. 3. v. 312.* tabidas effervescente veneno Dipsadas immensis horrent Garamantes arenis. Adde *Plin. l. 23. c. 8.*

DIPTEROS, a, um, δίπτερος, duas alas habens: a δὶς, bis, & πτερὸν, ala. A *Vitruv. l. 3. c. 1.* dicitur *ædes dipteros*, quæ duas habet veluti alas columnarum, quibus aspectus ipsa ædis formatur. Dipterus, inquit, octastylos & pronao, & postico: sed circa ædem duplices habet ordines columnarum, uti est ædes Quirini, &c.

DIPTOTA, orum, n. δίπτωτα, dicuntur nomina duos tantum casus habentia. ut *Suppetiæ*, *suppetias*. Sic triptota, tetraptota, pentaptota, quæ tres, quatuor, quinque casus habent: a δὶς, bis, & πτῶσις, casus. *Diomed. l. 1. pag. 288. Putsch.* & *Priscian. l. 5. pag. 672.* Sic monoptota, quæ unam tantam positionem habent, ut *nequam*. *Priscian. ibid.* ¶ In singulari num. diptotum, triptotos, tetraptotus forma, dicitur a *Censor.* in *Arte*, *ibid. pag. 2034.*

DIPTYCHUS, a, um, *piegato*, *doppiato*, δίπτυχος, plicatus, duplicatus: a πτυχὴ, plicatura. Diptycha, δίπτυχα, sunt tabellæ plicatiles, quæ panduntur & clauduntur, habentque usum litteris, præsertim amatoriis, conscribendis: & Latina appellatione *duplices* appellari possunt. *Vet. Scholiast. Juvenal. ad sat. 9. v. 36.* Blandis epistolis & diptychis sollicitare. ¶ Diptycha Consulum, Quæstorum, &c. erant tabellæ eorum nominibus inscriptæ, & imaginibus adornatæ, quas ipsi ad amicos mittebant apophoreti vice, & in vulgus spargebant ipso die magistratus initi. *Symmach. l. 2. epist. 80.* (*al.* 81.)

81.) & *lib.* 5. *epist.* 53. (*al.* 56.) & *lib* 9. *epist.* 109. (*al.* 119.) & *lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 9. *leg.* 1. ¶ Ea tacito nomine designare videtur *Claudian. in* II. *Consul. Stilich. v.* 346. *& sequentib.* ¶ Fuerunt & Episcoporum diptycha, de quibus *Venant. Fortun. l.* 10. *carm.* 7. *v.* 34. Nomina vestra legat Patriarchis atque Prophetis, Cui hodie in templo diptychus edit ebur. ¶ *Diptychon* inscribitur libellus *Prudentii*, quo tetrastichis vetus & novum testamentum illis complectitur: quæ sunt veluti duæ tabulæ, quibus universa divina lex & institutio continetur. ¶ Qui *dypticus* scribunt, male scribunt.

DIPYLUM, i, n. δίπυλον, nomen portæ Athenarum, quæ in Academiam ferebat. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 1. & *Liv. l.* 31. *c.* 24. qui etiam describit. Dicta est a δὶς, bis, & πύλη, porta: quia major erat quam ceteræ.

DIPYROS, i, adject. *abbruciato due volte*, δίπυρος, bis ustus: a δὶς, bis, & πῦρ, ignis. *Martial. l.* 4. *epigr.* 47. Encaustus Phaeton tabula depictus in hac est. Quid tibi vis, dipyron qui Phaetonta facis?

DIRADIO, as, a. 1. radios hinc inde emitto. Translate *diradiare vitem* apud *Colum. l.* 5. *c.* 6. *sub fin.* est eam in ramos diducere, & traducibus dispergere in modum radiorum. Al. leg. *disrarare*.

DIRÆ, arum, f. *maledizioni*, *imprecazioni*, ἀραί, execrationes, & imprecationes, quæ horrende in aliquem effundebantur, Deos quosdam inauditos compellando, quibus quisquis devotus erat, credebatur maximo affici infortunio: a δεινὸς, terribilis, gravis. Vulgo *diras*, quasi Deorum iras dici ajunt. Sunt enim *Diræ* deæ, Noctis filiæ, eædem quæ Furiæ, & Eumenides, Jovis ministræ, quarum opera morbos, lethum, bellum, & cetera mala mortalibus immittit. Sed priori vocabulo appellantur in cælo, altero in terris, tertio apud Inferos: quamvis hoc perpetuum non est. *Virg.* 12. *Æn. v.* 845. Dicuntur geminæ pestes cognomine Diræ, Quas, & Tartaream Nox intempesta Megæram Uno eodemque tulit partu, &c. V. ibi quæ sequuntur. *Id.* 7. *Æn. v.* 324. *&* 454. Diræ furores. *Id.* 4. *Æn. v.* 473. Ultrices diræ. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 803. mors fera viam, tentataque claudat Effugia, & nostros nequeat præcurrere diras. *Tibull. l.* 2. *el.* 7. *v.* 35. Tunc tibi, lena, precor diras. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 24. Meditatas compositasque diras imprecari. *Plin. l.* 8. *c.* 7. Ut diras Pompejo, quas ille mox luit, imprecaretur. *Id. l.* 4. *c.* 8. *extr. de Orco amne.* Pœnalre aquæ dirisque genitæ. *Flor. l.* 2. *c.* 6. Saguntinorum ultimæ diræ. *Horat. epod.* 5. *v.* 89. Diris agere aliquem. *Aurel. Vict. in Epit. c.* 21. Fratrem suum interemit. ob quam caussam furoris pœnas dedit Dirarum insectatione: quæ non immerito ultrices vocantur. ¶ *Diræ* etiam dicuntur obscenæ volucres, & alia tristia signa mali ominis. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 16. M. Crasso quid acciderit, videmus, dirarum obnuntiatione neglecta. *Plin. l.* 28. *c.* 2. In augurum disciplina constat, neque diras, neque ulla auspicia pertinere ad eos, qui quamque rem ingredientes, observare se ea negaverint. *Id. ibid. ad fin.* Sternutamento revocari ferculum, inter diras habetur. ¶ In singulari num. usurpavit *Serv. ad* 5. *Æn. v.* 7.

DIRAPIO, is, pro *diripio*, dixit *Apul. de Deo Socrat. sub fin.* De quo quidem nescio qua ratione dirapimur. *h. e.* distrahimur, avellimur. Al. leg. *disrapimur*.

DIRCA. V. *Dirce*.

DIRCÆUS, a, um, *Tebano*, Διρκαῖος, Thebanus, a Dirce fonte. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 24. Amphion Dircæus. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 25. Dircæus cycnus. *h. e.* Pindarus. *Stat.* 2. *Theb. v.* 142. Dircæus heros. *h. e.* Polynices rex Thebarum. *Lucan. l.* 4. *v.* 550. semine Cadmi Emicuit Dircæa cohors. *Claudian. in* I. *Consul. Stilich. l.* 1. *v.* 320. Dircæa arva. *Id. de* IV. *Consul. Honor. v.* 532. telo. *Propert. l.* 3. *el.* 15. *v.* 33. Thebæ Dircææ. *Stat.* 1. *Achill. v.* 11. Dircæus ager. *Senec. in Oedip. v.* 588. dens. *h. e.* serpentis a Cadmo Thebarum conditore occisi, ex quo dente nati sunt homines, qui se mutua cæde confecerunt.

DIRCE, es, f. Δίρκη, Lyci Thebarum regis uxor, quam ille duxerat repudiata Antiopa. Verita, ne Antiopam revocaret, impetravit a marito, ut posset illam in vinculis detinere. Antiopa vero tempore partus soluta, gemellos, quos ex Jove conceperat, peperit, Amphionem, & Zethum. Hi Lycum interfecerunt. Dircen vero caudæ indomiti tauri alligarunt, quæ diu ita per terram raptata, tandem deorum commiseratione, quia Liberi patris Baccha fuerat, in sui nominis fontem conversa est, non procul a Thebis, qui in Ismenium fluvium labitur. *Propert. l.* 3. *eleg.* 13. *Hygin. fab.* 7. *&* 8. ¶ Hic fons est in Bœotia, teste *Ovid.* 2. *Metam. v.* 239. & *Plin. l.* 4. *c.* 7. Hinc *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 38. Cærula cum rubuit Lernæo sanguine Dirce. ¶ Ipsa quoque regio Dirce dicta est. *Stat. l.* 2. *Theb. v.* 322. Dircen, Cadmique negatas Apparat ire domos. *h. e.* in Bœotiam, & Thebas. ¶ *Dirca* pro *Dirce* positione Latina, *Plaut. Pseud.* 1. 2. 65. Quasi Dircam olim duo gnati Jovis devinxere ad taurum.

DIRCENNA, æ, fons Hispaniæ gelidissimus apud Bilbilim urbem, in Salonem fluvium labens. *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. *v.* 17. Avidam rigens Dircenna placabit sitim.

DIRECTARIUS, ii, m. qui furandi causa in alienas domos se dirigit, idest ingreditur. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 11. *leg.* 7. Item qui directarii appellantur, hoc est hi, qui in aliena cœnacula se dirigunt furandi animo, plus quam fures puniendi sunt. *Paul. l.* 5. *sententiar. tit.* 4. Quoties alicujus domus introitur ab iis, qui vulgo directarii appellantur.

DIRECTE, *drittamente*, κατ' εὐθὺ, recta, directo. *Cic.* 4. *Acad. c.* 20. Phœnices eo directius gubernant, quod eam tenent, Quæ cursu interiore, brevi convertitur orbe. *h. e.* Ursam minorem. ¶ Translate *Id. in Partit. c.* 7. Ut cum semel dictum sit directe, sicut natura ipsa tulerit, invertatur ordo, & idem quasi sursum versus retroque dicatur.

DIRECTIANGULUS, a, um, directum habens angulum. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 230.

DIRECTILINEUS, a, um, εὐθύγραμμος, directam habens lineam. *Id. ibid. pag.* 219.

DIRECTIM, *a dirittura*, directe, recta. *Macrob. l. ult. Saturn. c.* 14. *circa med.* Oculorum profluvium per lucem directim pergit, quoadusque corpus offendat. & *cap.* 12. *ad fin.* Maris inundatio directim in Ægæum pergit. *Apul. in Florid. n.* 23. (*al. l.* 3. *ad fin.*) Lapis directim cæsus. ¶ Translate *Id. de Dogm. Plat. l.* 3. Directim dico inferri, cum eadem particula subjecta est tam in conjugatione, quam in ipsa illatione: reflexim vero, cum hoc fit viceversa.

DIRECTIO, onis, f. *addirizzamento*, [illegible], εὐθυσμός, actus dirigendi. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Coagmentorum compositio planam habeat inter se directionem. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *ante med.* (*al. c.* 7. *extr.*) Conjectura dicta est a conjectu, id est directione quadam rationis ad veritatem. ¶ Linea directa. *Apul. de Mundo.* A polis, velut a cardinibus directio quædam profecta, Axis est dictus. *Al. leg.* discretia.

DIRECTO, adverb. *direttamente*, *a dirittura*, εὐθὺς, εὐθὺ, κατ' εὐθὺ, idem quod directe, recta. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 25. Atomum pondere & gravitate directo deorsum ferri. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. Supra ea tigna directo transversas trabes injecerunt. ¶ Translate *Cic. in Partit. c.* 13. Argumentandi duo sunt genera, quorum alterum ad fidem directo spectat, alterum se inflectit ad motum. *Liv. l.* 1. *c.* 11. *extr.* Directo petisse arma. Al. aliter leg. *Senec. ep.* 66. *post init.* Quædam prima bona sunt, tanquam gaudium, pax, salus: quædam secunda tanquam tormentorum patientia, *&c.* illa directo optamus nobis; hæc si necesse erit. *h. e.* illa absolute, hæc sub conditione, uti loquuntur Scholæ. *Marcian. Dig. lib.* 40. *tit.* 5. *leg. penult.* Directo libertas data ancillæ. *h. e.* immediate, & non per alium. *Scævola lib.* 32. *leg. ult.* Non directo, sed per successionem ad filium hereditas patris pervenit. *Paul. lib.* 9. *tit.* 4. *leg.* 26. Directo agere cum aliquo.

DIRECTORIUS, a, um. Directoriæ litteræ sunt, quibus quippiam aliquo dirigitur, mittiturque. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 15. *leg.* 3. Frumenta attingere nullus audeat, aut mutatis directoriis, quoquam, præter sacram urbem, transmittere.

DIRECTURA, æ, f. directio, opus directe structum. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Quo fundatior erit ex arenato directura, eo firmior erit.

DIRECTUS, a, um, *diritto*, *posto a dirittura*, *dritto*, εὐθύς, κατ' εὐθὺ, recto ordine positus. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Tigna directa ad perpendiculum. & *lib.* 7. *c.* 72. Fossam ducere directis lateribus, ut ejus solum tantundem pateat, quantum summa labra distant. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sub init.* Cornua in terram directa. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 93. Directo cursu contendere. *Catull. carm.* 22. *ad Verrum, v.* 7. Membrana directa plumbo. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 98. Tuba æris directi. V. *Æs.* *Cic. pro Cæcin. c.* 8. Oleæ directo ordine defossunt. *Id. de Senect. c.* 17. Ordines arborum in quincuncem directi. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 40. *extr.* Cacumen ramuli directum ad cælum. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Auditus flexuosum iter habet, ne quid intrare posset, si simplex & directum pateret. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. Tota corpore obniti, & ut sic dixerim, directa fronte pugnare. *Liv. l.* 37. *c.* 23. Directæ in frontem naves. *Vellej. l.* 2. *c.* 47. Sæpe directa acie, sæpe in agminibus, sæpe eruptionibus. *h. e.* acie instructa, & versa in hostem, & signis justo prœlio collatis. *Gell. l.* 9. *c.* 1. Ut ictus directiores fiant. *Id. l.* 2. *c.* 22. Ventus directus in Austrum. *Plin. l.* 5. *c.* 22. Altitudo montis per directum quatuor millia passuum est. *per diritto*, *a dirittura*. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 10. Cadere in directum. *Varr. l.* 6. *L. L. c.* 2. In directo pedum octo esse, in anfracto sexdecim. *Gell. l.* 2. *c.* 1. Ore, atque oculis eundem in locum directis. *rivolti*, *fissi*. ¶ *Directus paries* est, qui parieti communi extrema sui parte ita adhæret, ut figuram referat litteræ H prostratæ; ita ut linea transversa sit paries communis, recta vero directus, qui cum communi angulos rectos faciat. Ita *Hotoman. in Lex. Juris.* *Cic. in Top. c.* 4. Omnibus est jus parietem directum ad parietem communem adjungere. ¶ *Directus locus* in rectum abruptus, & præceps, *dirupato*, *stravipevole*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 45. Præruptus locus erat, utraque ex parte directus. ¶ Translate *Cic. l.* 1. *de Fin. c.* 18. O præclaram beate vivendi, & apertam, & simplicem, & directam viam. *Id. pro Cæl. cap.* 17. Iter directum ad laudem. & *cap.* 18. Non semper superet vera illa & directa ratio: vincat aliquando cupiditas, &c. ¶ Aliquando ponitur pro rigido, severo, & qui nulla ratione flecti potest, *severo*, *inflessibile*. *Id. ibid. c.* 16. Huic tristi ac directo seni responderet Cælius. *Al. leg.* decrepito. *Id. pro Rosc. Com. c.* 4. Quid est in judicio? directum, asperum, simplex: quod est in arbitrio? mite, moderatum. ¶ *Directa oratio* dicitur a *Justino l.* 38. *c.* 3. *extr.* quæ directa loquendi ratione tribuitur illi, qui loquens inducitur: cui opponitur, quæ per infinitum modum perpetuo effertur. Utriusque exempla passim apud *Livium*. V. *Obliquus*. ¶ *Directa actio* dicitur, quæ legitima est, & recta ex verbis legis descendit: item quæ in solidum alicui competit: item quæ contrariæ opponitur. *Paul. Dig. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 46. Nec refert, directa quis, an utili actione agat. Adde *lib.* 9. *tit.* 4. *leg.* 26. & *Ulpian. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 19. &c. ¶ *Directa verba* sunt, quæ nullis ambagibus, directo & simpliciter aliquid significant. *Liv. l.* 21. *c.* 19. Hæc directa percunctatio ac denuntiatio belli magis ex dignitate populi R. visa est, quam, &c. ¶ Apud JCtos directa verba sunt *heres esto*, *do*, *lego*, *præcipio*, & hujusmodi: quibus opponuntur verba fideicommissi, vel precaria, & inflexa. *Imp. Constantin. l.* 6. *Cod. tit.* 23. *leg.* 15. &c. Sic *directæ*, *&* *fideicommissariæ* li-

libertates opponuntur. *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 4. leg. 22.* & *Terent. Clem. ibid. leg. 28.* Sic *instituendo directo*, & *precaria* apud *Ulpian. lib. 29. tit. 5. leg. 19.* ¶ *Directus* pro *dissectus* V. in *Dirigo*.

DIREMPTIO, & Diremtio, onis, f. *separazione*, *proroga*, διάλυσις, divisio, separatio: item productio temporis, vel rei in aliud tempus, &c. *a dirimo*. *Cic. pro Planc. c. 6.* Nihil est, quod populo supplicetur, nihil, quod diremptio, nihil, quod supplicatio magistratuum exspectetur. V. *Diribeo*. Adde *Valer. Maxim. initio cap. 7. lib. 4.*

DIREMPTUS, & Diremtus, a, um, *separato*, *diviso*, separatus, disjunctus. *Lucret. l. 1. v. 114.* an anima nascentibus insinuetur, Et simul intereat nobiscum morte dirempta. *Plin. in Paneg. c. 35.* Dirempta mari gens. *Liv. l. 32. c. 10.* Quia dirempti medio amne fuerant. ¶ De illo *Cicer. ad Q. Fr. l. 3. ep. 4.* Cato diremptis tabellis, &c. V. in *Diribeo*.

DIREMPTUS, & Diremtus, us, m. *separazione*, diremptio. *Cic. Tusc. l. 1. c. 29.* Est enim interitus quasi discessus, & secretio, ac diremptus earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur. Al. leg. *direptus*.

DIREPO. V. *Derepo*.

DIREPTIO, onis, f. *rapina*, *saccheggio*, διαρπαγή, actus diripiendi. *Cic. 4. Fam. ep. 1.* Urbem sine legibus, sine judiciis, sine jure, sine fide relictam direptioni, & incendiis. *Id. 1. Catil. c. 7.* Vexatio direptioque sociorum. *Id. 4. Fam. ep. 13.* Direptiones bonorum. *Sueton. in Claud. c. 21. a med.* Expugnatio & direptio oppidi.

DIREPTOR, oris, m. *rubatore*, *saccheggiatore*, qui diripit. *Cic. 3. Phil. c. 11.* Urbis direptor & vexator Antonius. *Id. 2. Catil. c. 9.* Prædatores & direptores.

DIREPTUS, us, m. direptio. *Spartian. in Sever. c. 19.* Invadentibus multis rempubl. res Romana prædonibus direptui fuit. V. etiam *Diremptus*, *us*.

DIREPTUS, a, um, *rubato*, *saccheggiato*, διαρπαγείς. *Cic. pro leg. Manil. c. 9.* Res bello ex tota Asia direptas in suum regnum congesserat. *Id. 5. Attic. ep. 20. ante med.* Direpto & vastato Amano. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 17.* Legio pulsa, & impedimenta direpta. *Virg. Æn. 2. v. 563.* Direpta domus. *Ovid. 3. Metam. v. 731.* membra viri manibus direpta nefandis. *lacerare*.

DIRIBEO, es, ui, a. 2. *distribuire*, divido, distribuo. De etymo alii alia. V. *Voss.* P. Manutius: *Diribere*, & *dirimere*: illud tabellarum, hoc suffragiorum video proprium verbum fuisse, neutrum autem satis fuisse manifestum. Diribere tabellas, significat distribuere. Diribebantur autem iis, qui suffragium laturi essent. Nec dubito quin legendum sit *diribeantur*, non *diripiantur*, apud *Cicer. in Pisonem c. 40.* in eo loco, An exspectas, dum de te quinque & septuaginta tabellæ diripiantur? Ita hoc verbum non in Comitiis solum, verum etiam in judiciis usurpatum patebit. Nam hoc proximum exemplum satis plane judicium quod Pisoni Cic. minatur, significat. *Plinius* autem ad alias res transtulit hoc verbum. Ait enim *lib. 36. c. 15. a med.* *Hic est ille domitor orbis populus, qui gentes & regna diribet.* Quod autem in oratione pro *Planc. c. 6.* vir diligens, & eruditus legendum putat pro *direptio*, *diribitio*, rectius, opinor, sensisset, si *diremptio* reponere maluisset. Cum enim populus, aut judices tabellas, voluntatis indices in cistas deposuerant, tum, ut intelligeretur, quæ tabellæ legem probarent, quæ rejicerent, aut quæ reum absolverent, quæ condemnarent, omnes dinumerari, & separari necesse erat. Id autem *dirimere*, eaque actio *diremptio* vocabatur. Id ita esse plane demonstret *Varro de R. R. lib. 3. c. 2. Comitiis*, inquit, *Ædilitiis, cum ego, atque Axius suffragium tulissemus, Axius mihi, Dum diribentur, inquit, suffragia, vis potius Villæ publicæ utamur umbra?* Sic enim scriptum est in veteribus libris, non ut a quibusdam hujus verbi vim ignorantibus nimis temere est intrusum, *dirimuntur*. In *epist.* quoque *4. l. 3. ad Q. Fr. Cato*, inquit, *diremptis tabellis de circulo se subduxit*, ubi *diremptis*, legi malim. Perspicus autem hujus verbi sententiam demonstrat *Lucan. l. 5. v. 392.* *fingit solemnia campus, Et non admissæ diribet suffragia plebis*, pro *dinumerat*, & *discernit*. Hæc *Manut.* cujus sententiæ confirmandæ facit & illud *Cicer. in fragm. pro C. Cornel.* apud *Ascon.* Dum tabellæ diribentur, dum sitella differtur, dum æquantur sortes, &c. & *Varr. l. 3. R. R. c. 5. extr.* Narret, ad tabulam, cum diriberent quendam deprehensum, &c. & *Valer. Max. l. 9. c. 12. sect. 7.* Licinius Macer repetundarum reus, dum sententiæ diriberentur in Mænianum conscendit.

DIRIBITIO, onis, f. distributio. Affertur locus ex *Cic. pro Planc. c. 6.* Sed dubia est lectio. V. in *Diribeo*. *Gruterus* quoque ex omnibus MSS. & veteribus editionib. reponit *direptio*.

DIRIBITOR, oris, m. distributor. *Diribitores* in Comitiis, & in Judiciis erant, qui tabellas dividebant, idest singulis civibus, vel judicibus distribuebant, deinde peractis suffragiis tabellas omnes secernebant ex. gr. in tres ordines, ut constaret, ex. gr. plures ne absolverent, an condemnarent, an ampliandum putarent. *Cic. post redit. in Sen. c. 11.* Quando illa dignitate tot rogatores, diribitores, custodesque vidistis? ¶ In conviviis dicti sunt, qui scutellas disponerent, & cibos distribuerent, sarperentque. *Apul. l. 2. Metam.* Diribitores plusculi, splendide amicti, fercula copiosa.

DIRIBITORIUM, ii, n. *luogo dove si pagano i soldati*, λογιστήριον, videtur fuisse locus, in quo recensebatur exercitus, & stipendia numerabantur: a *diribendo*, idest, distribuendo. *Sueton. in Claud. c. 18. Plin. l. 16. c. 40.*

DIRIGEO, es, ui, n. 2. *divenir duro*, *o freddo*, *arricciarsi*, *farsi immobile*, ἀποῤῥιγόω, idem quod rigeo, præ frigore, metuve durus, rigidus, immobilis fio. *Ovid. Metam. 5. v. 232.* conanti sua flectere lumina cervix Diriguit, saxoque oculorum induruit humor. *Virg. 3. Æn. v. 259.* At sociis subita gelidus formidine sanguis Diriguit. *s'agghiacciò*. Al. leg. *deriguit* eod. sensu. *Ovid. 7. Metam. v. 116.* Diriguere metu Minyæ. *Id. 3. Fast. v. 332.* hirsutæ diriguere comæ. *Lucan. l. 3. v. 617.* Diriguitque manus strictis immortua nervis. *Virg. 7. Æn. v. 446.* subitus tremor occupat artus: Diriguere oculi. *Al. leg.* deriguere *eod. sensu*. Est autem hoc mentis extra se positæ, stuporis & insaniæ signum. Hinc apud *Plaut.* medicus eum, quem insanum suspicatur, ita interrogat, *Men. 5. 5. 24.* Dic mihi: solent tibi unquam oculi duri fieri? *Quintil. declam. 12. c. 8.* Subiit furor, & alienatio mentis, & tota sui arbitrii fames facta est: animus malis diriguerat, &c. *h. e.* obcalluerat, nec amplius sentiebat. ¶ Extra præteritum tempus, nullus est, quod sciam, hujus verbi usus.

DIRIGO, is, exi, ectum, a. 3. *dirizzare*, *porre a dirittura*, κατευθύνω, rectum aliquid colloco, recta linea struo. *Senec. l. 1. quæst. nat. c. 10.* Coronam si diviseris, arcus erit; si direxeris, virga. *Liv. l. 31. c. 27. extr.* Dirigere aciem. *h. e.* rectis ordinibus instruere, *ordinare*. *Id. l. 37. c. 23. ad fin.* Dirigere in frontem. *mettere in ordinanza diritta di fronte*. *Hirt. de B. Afric. c. 13.* Dirigere aciem mirabili longitudine. *Flor. l. 4. c. 12.* Per Rheni ripam quinquaginta amplius castella direxit. *Liv. in f. l. 5.* Festinatio curam exemit vicos dirigendi. *h. e.* recta linea construendi. *Curt. l. 4. c. 3.* Molem in adversum ventum, non latere, sed recta fronte direxit. *Cic. 1. de Divin. c. 17.* Romulus lituo regiones direxit tum, cum urbem condidit. *h. e.* descripsit, *disegnò*. *Liv. l. 39. c. 27.* Dirigere fines. *tirar, o segnar diritti i confini*. ¶ Importat etiam motum aliquem & progressionem rei, quæ contra aliud *recta* tendit, *rivolgere diritto verso qualche cosa*, *indirizzare*. *Catull. carm. 62. de Arg. v. 56.* Dirigere aciem oculorum ad aliquem. *Virg. Æn. 1. v. 405.* qua te ducit via, dirige gressum. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 11.* Cum iter ad Mutinam dirigerem. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 30.* Dirigere iter terra secundum naves hostium. & *lib. 3. c. 25.* sursum ad litora. *Nepos in Chabr. c. ult.* aliquo navem. *Velles. l. 1. c. 19* cursum in Africam. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53.* Ab Etesiis maritimi cursus celeres certique diriguntur. *h. e.* recto cursu naves impelluntur. *Plin. in f. lib. 4.* Certior mensura ad occasum solis æstivi, per castra legionum Germaniæ, ab iisdem dirigitur Alpibus. *Valer. Flacc. v. 568. l. 1.* Direxit per inane facem. *h. e.* jaculatus est. *Horat. l. 4. od. 9. v. 18.* Arcu tela dirigere. *Ovid. Metam. 8. v. 400.* Aper direxit in inguina dentes. *Virg. 6. Æn. v. 57.* qui Paridis direxti tela manusque Corpus in Æacidæ. *direxti* syncope pro *direxisti*. *Curt. l. 7. c. 4. sub fin.* Hastam in os adversarii dirigere. *Senec. in Herc. Oet. v. 160.* Dirigere vulnera alicui. *h. e.* in aliquem. (Adde *Virg. 10. Æn. v. 140.* & *Tacit. 2. Histor. c. 35.*) *Plin. l. 18. c. 6. extr.* Occæcare fossas, & in alias majores patentioresque dirigere. ¶ Absolute *Senec. ep. 53.* Protinus per altum ad Nesida direxi. *subaudi* cursum, aut navem. *Apulej. l. 2. Metam.* Comminus, si vir es, dirige. *subaudi* te. ¶ Translate est recta convertere. *Cic. in Orat. in f.* Nec quidquam adhuc inveni firmius, quo judicium meum dirigerem, quam, &c. *Brut. ad Cicer. ep. 16. sub fin.* Si flexerit adversus alios judicium suum, quod tanta firmitate, ac magnitudine direxit in exturbando Antonio. *Cic. 4. Acad. c. 22.* Meas cogitationes dirigo ad rationes has latiore specie, non ad tenue elimatas: eo fit, ut errem & vager latius. *Id. in Top. c. 23.* Ad animi bona vel mala omnis dirigenda oratio est. *Curt. l. 8. c. 5.* Haud perplexe in Callisthenem dirigebatur oratio. *Cic. 1. de Divin. c. 14.* Divinatio fallit nonnunquam, sed tamen ad veritatem sæpissime dirigit. *mena diritto*. *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Dirigere gestus in posteriora. *rivolgere*. Sic *l. 7. c. 7.* Actionem dirigere adversus testes. ¶ *Aliqua re*, vel *ad aliquam rem dirigere aliquid* est conformare, disponere, regere, metiri, *regolare*, *misurare*, *fare a norma di qualcosa*. *Cic. 3. de Orat. c. 49.* Non sunt hæc rhythmicorum & musicorum acerrima norma dirigenda. *Id. pro Mur. c. 2.* Cato vitam ad certam rationis normam dirigens. *Id. 2. de Fin. c. 22.* Voluptate omnia dirigentes Epicurei. *Id. 3. Offic. c. 21.* Honestate dirigenda utilitas est. *Id. de clar. Orat. c. 37.* Nihil non ad rationem, & tanquam ad artem dirigebat. *Id. 2. de Leg. c. 5. extr.* Illa antiquissima, & rerum omnium princeps expressa natura, ad quam leges omnes diriguntur. *Id. in Orat. c. 2. extr.* Ad similitudinem alicujus rei artem & manum dirigere. *Liv. l. 8. c. 32.* Dirigere sententiam suam ad voluntatem alterius. His locis præposit. *ad* non significat *versus*, sed *secundum*. Sic *Curt. l. 8. c. 9. extr.* Idcirco breviores habent menses, qui spatium eorum ad hunc Lunæ modum dirigunt. *regolano secondo*, &c. & *Anton. ad Cicer. post epist. 13. l. 14. ad Attic.* Me sine ad hanc opinionem dirigere puerum, & tenero ejus animo persuadere, non esse tradendas posteris inimicitias. & *Quintil. l. 12. c. 3.* Dirigere se ad id, quod est optimum in natura. ¶ Absolute *Auct. de B. Hispan. c. 29.* Hinc dirigens proxima planities æquabatur. *h. e.* recta se extendens, & dilatans. *Tacit. 4. Hist. c. 58. ad fin.* Cum Romanæ legiones contra direxerint. *supple* aciem, *vel* se, & steterint acie instructa, paratæ ad pugnandum. ¶ Pro regere, *reggere*, *Ovid. 6. Fast. v. 484.* Bacche, dirige vatis opus. *Al. leg.* navis iter. *Id. 1. Amor. el. 6. v. 7.* Ille (*Amor*) per excubias custodum leniter ire Monstrat: inoffensos dirigit ille pedes. ¶ Pro discindere, diffindere, in duas partes dividere, διχοτομεῖν usurpasse *Plautum* monet *Festus*, respiciens, ut videtur, ad illud *Curcul. 2. 3. v. 54.* Clypeatus elephantum ubi machæra dirigit. Sed locus ille valde incertus est, & a Criticis vexatus, ut & illud *Nigidii* apud *Gell. l. 7. c. 9.* Gallinæ dirigitur. & *Albinov. eleg. 2. v. 109.* Directus aries. Sic ubi *Non. c. 4. n. 148.* habet: Diligit, dividit. Titinnius: Pernam totam diligit: Critici utroque loco legunt *dirigit*. ¶ Dirigere se in aliquem locum, *portarsi*, *avviarsi*, *andare*. *Apulej. l. 6. Metam.* Sume istam pyxidem, usque

usque ad Inferos te dirige. V. locum Ulpiani in Directarius. ¶ Translate Quintil. l. 10. c. 1. sub fin. Seneca placebat propter sola vitia: & ad ea se quisque dirigebat effingenda, quæ poterat. h. e. ferebatur, conabatur accedere ad ea imitanda. ¶ Dirigere aliquid pro mittere, mandare, inviare. Aurel. Vict. in Epit. c. 34. Ad quem Ticini positum, per Gallonium Basilium, indumenta regia direxerat. Claudian. in epist. ad Olybr. v. 1. Quid rear, affatus quod non reihi dirigit ullus, Nec redit alterno pollice ducta salus? Adde Sidon. l. 7. ep. 9.

DIRIMO, is, emi, emptum, & emtum, a. 3. separare, spartire, dividere, διαλύω, separo, divido. Voss. ducit a dis, & emo, mutata s in r, ut a Fusius Furius, &c. Cic. 3. de nat. Deor. c. 12. Individuum corpus, quod dirimi, distrahive non potest. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 477. pertentat crinem Minos, Et justa dirimit fontes. Colum. l. 4. c. 18. Omnem modum agri in semijugera dirimere. Plin. l. 3. c. 5. Tiberis agrum Latinum a Vaticano dirimens. Plin. alter l. 6. ep. 8. Oppida nostra unius diei itinere dirimuntur. sono distanti. Id. l. 8. ep. 14. a med. Dirimere sententias occidentis & relegantis. separare, distinguere. Lucret. l. 6. v. 1072. color conchyli mergitur una Corpore cum lanæ, dirimi qui non queat unquam. h. e. dilui, & a lanæ corpore separari. ¶ Dirimere æquor, nave secare. Stat. Theb. 5. v. 482. Spumea porrecti dirimentes terga profundi. ¶ Dirimere tempus est diem diffindere, & in aliam diem prorogare, differire, prorogare. Cic. 1. de Divin. c. 39. Quid habet haruspex, cur pulmo incisus, etiam in bonis extis, dirimat tempus, & proferat diem? ¶ Hinc ponitur & pro interrumpere, interrompere. Cic. 2. de Leg. c. 12. Quid gravius, quam rem susceptam dirimi, si unus augur alium dixerit? Liv. l. 8. c. 23. ad fin. Videre, aut audire aliquid, quod auspicium dirimat. Id. l. 1. c. 26. ad fin. Ut concilia populi, exercitus vocati, summa rerum, ubi aves non admisissent, dirimerentur. Sallust. in Jug. c. 64. extr. prœlium non diremit. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 40. extr. Legionum adventu prœlium dirimitur. Liv. l. 1. c. 13. Dirimere infestas acies. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 13. Actum (in Senatu) eo die nihil: nox diremit. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 46. Dirimere colloquium. sciogliere. Sallust. in Catil. c. 18. extr. concilium. ¶ Dirimere litem, controversiam, &c. est decidere, terminare, dissolvere. Cic. 3. Offic. c. ult. Dirimere controversiam. Ovid. 1. Metam. v. 21. Hanc deus, & melior litem natura diremit. Id. 4. Fast. v. 98. Res est arbitrio non dirimenda meo. ¶ Dirimere societatem, amicitiam, nuptias est dissociare, abrumpere. Cic. 3. Offic. c. 5. Dirimere conjunctionem civium. Id. pro Sull. c. 2. omnium officiorum societatem. Liv. l. 8. c. 23. hostibus societatem auxilii mutui. Cic. pro Cæl. c. 14. Appius pacem Pyrrhi diremit. Sueton. in Cæs. c. 43. Diremit nuptias prætorii viri, qui digressam a marito post biduum statim duxerat. Tacit. 12. Ann. c. 4. Dirimere affinitatem. ¶ Dirimere suffragia, quid sit, V. in Diribeo.

DIRIPIO, ipis, ipui, eptum, a. 3. rapire qua e là, stracciare, lacerare, διαρπάζω, in diversas partes rapio, discindo, distraho, lacero. Ovid. 5. Fast. v. 310. & l. 1. de ar. am. v. 338. Hippolyte infelix, velles coluisse Dionem, Cum consternatis diripereris equis. Id. in Ibin, v. 601. Diripiantque tuos insanis unguibus artus Strymoniæ matres, Orpheos esse ratæ. Stat. 5. Theb. v. 366. lacerant cava nubila venti, Diripiuntque fretum. h. e. huc illuc rapiunt, impelluntque. ¶ Item extraho, educo. Ovid. 10. Metam. v. 475. Pendenti nitidum vagina diripit ensem. Al. leg. deripit rectius: quod idem dicito de simili loco Virg. 10. Æn. v. 475. item 3. Æn. v. 267. ubi deripere funem litore rectius est quam diripere. Item de illo 4. Æn. v. 593. Deripientque rates alii navalibus. h. e. deducent. His enim locis deorsum trahendi significatio aliqua inest, quæ per de, non per di exprimitur, ut & in Deripio dictum est. Similiter apud Cicer. pro Sull. c. 1. Quantum de mea auctoritate deripuisset: non diripuisset, legendum est. Et de Provinc. Consul. c. 6. Hos vos de provinciis deripiendos non putaretis? non diripiendos. ¶ Item disjicere, evertere. Virg. 12. Æn. v. 283. Diripuere aras. ¶ Item auferre, demere. Valer. Max. l. 3. c. 3. sect. 2. extern. Ut speraverit, & tyranno, & Phalaridi vesanæ mentis feritatem a se diripi posse. ¶ Item frequentissime prædari, auferre, depopulari, cum plures simul hinc inde rapiunt, & asportant, saccheggiare, metter a ruba. Virg. 3. Æn. v. 227. de Harpyis. Diripiuntque dapes, contactuque omnia fœdant. Cic. post redit. in Sen. c. 7. Domus mea diripiebatur, ardebat. Id. 8. Attic. ep. 2. Patriam diripiendam & inflammandam reliquimus. Id. pro leg. Manil. c. 19. Expilare socios, diripere provincias. Sil. l. 17. v. 500. Ire direptum alicui aliquid. Liv. l. 32. c. 12. Castra regia diripere. & lib. 23. c. 16. Impedimenta & sarcinas diripere. Cic. 3. de Orat. c. 1. Tanquam ab aliquo nefario prædone diriperetur patrimonium dignitatis. Tibull. l. 3. el. 4. v. 18. venti temeraria vota, Aeriæ & nubes diripienda ferant. ¶ Diripi amnis dicitur a Stat. 4. Theb. v. 817. ex quo ab exercitu siti jamdiu laborante, avide hauritur & bibitur. ¶ Præterea diripi dicuntur, quæ cara omnibus sunt, & quæsita. Senec. de brevit. vitæ, c. 7. Diripitur ille toto foro patronus. h. e. omnes eum sibi patronum adsciscunt. Est qui malit dirumpitur. Id. 3. de Ira, c. 23. Timagenes historiarum scriptor a tota civitate direptus est. Al. leg. dilectus: alii aliter. Stat. l. 5. silv. 3. v. 139. de Homero. aliæ quem aliis certalibus urbes Diripiunt, cunctæque probant. (V. Cicer. pro Arch. c. 8. extr.) Id. Theb. 5. v. 722. matremque avidis complexibus ambo Diripiunt flentes. Martial. l. 7. epigr. 75. ad Philomusum scurram. Quod te diripiunt potentiores Per convivia, porticus, theatra. Auctor vitæ Persii, quem nonnulli Sueton. putant, sub fin. Editum librum continuo mirari homines, & diripere cœperunt. ¶ Dirapie, aut Disrapia leg. quidam apud Apul. de Deo Socrat. V. suo loco.

DIRITAS, atis, f. crudeltà, ferezza, δεινότης, ὠμότης, sævitia, crudelitas, feritas. Cic. in Vatin. c. 3. extr. Quamquam sis omni diritate atque immanitate teterrimus. Sueton. in Tiber. c. 21. Diritas morum. Cic. de Senect. c. 18. sub fin. Quanta in altero diritas, in altero comitas. Ita legit Non. c. 2. n. 246. & cap. 1. n. 127. Alii durities. ¶ Item res quælibet tristis, dirique ominis, calamitas, infortunium. Cic. convertens locum Euripidis, 3. Tuscul. c. 14. Ut si quæ invecta diritas casu foret, Ne me imparatum cura laceraret repens. ¶ Diritas diei est dies improsperus, & mali ominis auspicia captantibus, & grande aliquid aggredientibus. Sueton. in Ner. c. 8. Inter horam sextam septimamque processit ad excubitores, cum ob totius diei diritatem non aliud auspicandi tempus accommodatius videretur. V. Tacit. sub fin. 12. Ann. unde Sueton. illustratur. Gell. l. 4. c. 9. a med. Dies religiosi dicti, quos propter ominis diritatem relinquimus.

DIRUMPO, is, upi, uptum, a. 3. rompere, διαῤῥήγνυμι, in diversas partes rumpo, diffindo, scindo. Plaut. Bacch. 3. 3. 37. Puer pædagogo tabula dirumpit caput. Cic. 2. de Divin. c. 19. Dividere atque dirumpere nubem. Apul. l. 1. Metam. Putris & vetus funis dirumpitur. Plaut. Curcul. 2. 1. 6. Geminos in ventre habere videor filios: nihil metuo, nisi ne medius dirumpar miser. non temo, se non di crepare. Cic. Fam. 7. ep. 1. a med. Dirupi me pæne in judicio Caninii. ho avuto a crepare: vel pæne herniosus factus sum. (Sic Horat. l. 1. ep. 19. v. 15. Rupit Iarbitam Timagenis æmula lingua. V. Phædr. l. 1. fab. 24.) Id. Attic. 7. ep. 11. Dirumpor dolore. Apul. sub init. l. 3. Metam. risu. Cic. Fam. 12. ep. 2. Fratris tui plausu dirumpitur. h. e. invidia rumpitur. creppa di rabbia. Sic Id. 4. Attic. ep. 16. a med. Unum omnia posse, dirumpuntur ii, qui me aliquid posse doluerunt. Adde pro Dom. c. 37. & Terent. Adelph. 3. 4. 5. ¶ Pro abrumpere, dirimere, dissociare, Cic. de Amic. c. 22. extr. Repente in medio cursu amicitias, exorta aliqua offensione, dirumpimus. Id. 3. Offic. c. 5. Dirumpere humani generis societatem. ¶ Obscenam latentem sententiam habet apud Plaut. Cas. 4. 3. 11. & fortasse etiam in prol. Pœn. v. 117. ¶ In multis ex allatis exemplis alii leg. disrumpo.

DIRUNCIUNT, depurgant. Festus. Alii leg. diruncant, alii diruncinant.

DIRUO, is, rui, rutum, a. 3. rovinare, disfare, demolire, καταβάλλω, dejicio, everto, destruo. Liv. l. 2. c. 29. Fragor tectorum, quæ diruebantur. Cic. 1. de Invent. c. 40. Diruere urbem. Terent. Adelph. 5. 7. 10. maceriam. Hirt. de B. Afric. c. 20. atque delere oppida. Liv. l. 39. c. 18. Omnia Bacchanalia. h. e. aras, atque ædes Bacchanalibus destinatas. Sueton. in Aug. c. 72. Prætoria ad solum. ¶ Hyperbole est in illo Auctoris de B. Hispan. in fin. Decem habere legiones populum Rom. quæ non solum vobis obsistere, sed etiam cælum diruere possent.

DIRUPTIO, onis, f. frattura, discissio, il romperſi. Senec. lib. 2. quæst. natur. c. 15. Aer necessario vastum, in tam magnorum corporum diruptione, reddit sonum.

DIRUPTUS, & Disruptus, a, um, rotto, fractus, ruptus, διεῤῥηγμένος. Petron. in Satyr. c. 96. Foramen valvæ, quod anus ostii disrupta laxaverat. Vet. lap. apud Gruter. pag. 163. n. 6. Pontem bellorum injuria, & amnis violentia diruptum restituere. ¶ Item abruptus, scoscese. Liv. l. 38. c. 2. ad fin. In altiorem diruptioremque tumulum concessere. V. Deruptus. ¶ De eo, cui intestina rupta sunt, allentato. Cic. Phil. 13. c. 11. Homo diruptus, dirutusque Q. Cælius.

DIRUS, a, um, crudele, fiero, atroce, ἀπάνθρωπος, crudelis, sævus, atrox, infestus. Voss. deducit a δεινός, gravis: Fest. vero ita dictum putat, quasi dei ira natus. & Serv. ad Æn. 3. v. 235. Sabini, inquit, & Umbri, quæ nos mala, dira appellant. Virg. ibid. dira bellum cum gente gerendum. Horat. l. 2. ep. 1. v. 10. Dira hydra. Id. l. 1. od. 2. v. 2. grando. Id. Epod. 5. v. 62. venena. Id. l. 3. od. 4. v. 36. (ut legit etiam Quintil. l. 8. c. 2.) Dirus Annibal. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 188. Dira noverca. Id. 2. Metam. v. 651. serpens. & lib. 3. v. 625. cædes. & lib. 9. v. 179. Diri cruciatus. & l. 11. v. 371. Diram famem satiare. arrabbiata. & lib. 14. v. 278. Dea. h. e. Circe. Valer. Flacc. l. 5. v. 660. jussa tyranni. ¶ Item severus, asper, rigidus. Ita exponit Non. c. 2. n. 247. Laud Varron. Scena, quæ senem Latina vidit dirissimum. Catull. carm. 25. ad Thall. v. 5. Dira hyems. ¶ Item terribilis, visu vel auditu horrendus, terribile, orribile, spaventoso. Ovid. 1. Fast. v. 553. de Caco. Dira viro facies. Id. 10. Metam. v. 300. Dira canam. nempe dicturus de amorib. Myrrhæ, quos ibid. v. 426. diros amores vocat. Id. ibid. l. 2. v. 590. Dirum crimen. h. e. Nyctimenes quæ cum patre coiit. & lib. d. v. 664. Diræ dapes. h. e. Terei, qui suos natos comedit. Id. 3. Trist. el. 3. v. 5. Dira regio. h. e. aspera, horrida. Sic Virg. 8. Æn. v. 194. di spelunca Caci. facies quam dira tenebat. Valer. Flacc. l. 3. v. 132. Dirum lumen. Virg. 4. Æn. v. 563. nefas. & lib. 3. v. 228. Dira vox, & vers. 593. Dira illuvies. h. e. tætra, Serv. Sic Plin. l. 6. c. 11. & lib. 7. c. 15. Dirus odor. tetro. ¶ Item noxius, nocevole. Plin. l. 5. c. 15. Asphaltites lacus natura dirus. Id. l. 11. c. 29. Diræ messibus locustæ. Cum infinitis Sil. l. 4. v. 284. Contorquet nodis & obusto robore diram Vel portas quassare trabem. h. e. potentem quassare. Sic Græci δεινὸς λέγειν, δεινὸς γράφειν. ¶ Item periculosus, infestus, pericoloso. Id. l. 4. c. 21. ad fin. Scopulus dirus ac pestifer. Id. l. 5. c. 4. Sinus syrtibus, & vadoso mari dirus. ¶ Item ominosus, tristis, gravia atque ingentia mala portendens, di pessimo augurio, portentoso. Cic. 2. de Leg. cap. 8. extr. Quæ augur injusta, nefasta, vitiosa, dira defixerit, irrita infectaque sunto. Id. 2. de Divin. c. 15. extr. Tristissima exta sine capite,

quibus nihil videtur esse dirius. *Id. de suo Consul. l. 1. de Divin. c. 11.* Dirum in tempus cecidere Latinæ. *Virg. 1. Georg. v. 488.* Diri cometæ. *Plin. l. 18. cap. 1.* Diræ alites. *Ovid. 5. Metam. v. 550.* Bubo, dirum mortalibus omen. *Valer. Flacc. l. 3. v. 59.* Somnia dira. *Ovid. in Ibin. v. 85.* Carmina dum capiti malefido dira canuntur. *h. e.* dirum malum imprecantia. Sic Dira detestatio, *Horat. Epod. 5. v. 89.* Diris deprecationibus aliquem defigere, *Plin. l. 28. c. 2.* ¶ Ad illud *Virg. Æn. 2. v. 519.* quæ mens tam dira, miserrime conjux, Impulit his cingi telis? *Servius*: modo proprie. *dira* enim est deorum ira. Ergo *quæ mens dira*, infusa ex deorum ira. Simile est illud *lib. 1. Georg. v. 37.* Nec tibi regnandi veniat tam dira cupido. *h. e.* magna & vehemens, ut etiam *Serv.* exponit. Adde *6. Æn. v. 721.* ¶ *Dira religio*, *superstitio* est magna, venerabilis, horrorem incutiens, & timore animos percellens. *Virg. 8. Æn. v. 349* Jam tum religio pavidos terrebat agrestes Dira loci: jam tum silvam saxumque tremebant. ¶ *Dira mendacia* apud *Plin. l. 3. c. 11. extr.* sunt monstrosa, & portenti similia. ¶ *Dira spe* apud *Senec. in Hippol. v. 131.* est, qua res diræ & nefandæ sperantur, qualis fuit Phædræ insanientis amore Hippolyti. ¶ *Dirum* adverbii more ponitur. *Senec. in Oedip. v. 961.* & *in Herc. Oet. v. 1679.* Dirum fremens. ¶ *Diræ* absolute sunt mala, infortunia. *Senec. in Troad. v. 423.* prosperis rebus locus ereptus omnis: dira, quæ veniant, habeo. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 115.* Dira precari alicui.

DIRUTIO, onis, f. *ruina*, ruina. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 3. n. 9.* Ædem ex dirutione restituerunt, dedicaruntque.

DIRUTUS, a, um, *rovinato*, *demolito*, *atterrato*, *distrutto*, καθαιρεθείς, destructus, eversus, demolitus. *Nepos in Con. c. 4.* Muros dirutos reficiendos curat. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 8.* Urbes dirutæ ac prope desertæ. *Propert. l. 2. el. 11. v. 54.* Priami diruta regna senis. ¶ *Ære dirutus* dicebatur miles, cui stipendium esset ademptum ignominiæ causa, vel quod ut ait *Fest.* æs diruebatur in fiscum, non in militis facculum: vel quod ære deciderat, ut *diruo* hic pro simplici *ruo*, cado, sumatur: vel simplicius ære eversus, & spoliatus, quemadmodum dicitur *fortunis aliquem evertere*, &c. *Varr.* apud *Non. c. 12. n. 53.* & *Cic. Verr. 7. c. 13.* & *Phil. 13. c. 12.* V. *Resignatus*.

DIS. V. *Di*.

DIS, m. & f. Dite, n. *ricco*, *abbondante*, dives, opulentus, copiosus, πλούσιος. Videtur esse a *dives* per syncopen: quod certe in obliquis casibus manifestum est. Est autem fere poeticum. *Terent. Adelph. 5. 1. 8.* Dis quidem esses, Demea, ac rem tuam constabilisses. *Horat. l. 1. sat. 7. v. 18.* Bruto prætore tenente ditem Asiam. *Valer. Flacc. l. 2. v. 296.* Dite solum. *Propert. l. 3. el. 3. v. 1.* Dites Indi. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 40.* dum ne sit te ditior alter. *Id. Epod. 2. v. 65.* positosque vernas, ditis examen domus. *Liv. l. 21. c. 43.* Opulentia ac ditia stipendia facere. *Senec. in Herc. Oet. v. 648.* O si pateant pectora ditum! quantos intus sublimis agit fortuna metus! *Valer. Flacc. l. 5. v. 113.* spoliis ditissimus amnis. *Ovid. 2. Metam. v. 77.* delubraque ditia donis. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 35.* Gregis ditis magister. *h. e.* numerosi. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 91.* aquæ non ditior urna. *h. e.* abundantior. *Sil. l. 3. v. 673.* dites sine vomere glebæ. *h. e.* frugiferæ. & *vers. 512.* commotum promissis ditibus agmen. *con ricche promesse*. *Stat. l. 5. Theb. v. 187.* Ditibus indulgent epulis. *lauto convito*. *Sil. l. 11. v. 684.* Ditior ipse viris. *h. e.* majoribus militum copiis instructus. ¶ Cum genit. *Virg. 1. Æn. v. 347.* Ditissimus agri. ¶ Translate *Sil. l. 3. v. 397.* Ditissimus ævi. *h. e.* valde senex. *Stat. 3. Theb. v. 481.* Ditior ille animi. *h. e.* fiduciæ plenior. *Tibull. l. 3. el. 6. v. 13. de Baccho.* Ille facit dites animos deus. *Lucret. l. 1. v. 412.* largos haustus de fontibu' magnis Lingua meo suavis diti de pectore fundet. ¶ Quod addunt ex *Cicer. de Amicit. c. 16.* Ditior & affluentior amicitia: *divitior* pleique al. leg. ¶ Præterea *Dis* & *Ditis*, m. dictus fuit Pluto deus inferorum, idemque divitiarum præses: quia opes e terra effodiuntur, & in terras recidunt. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 26.* ¶ A *Luciano* claudus fingitur in accessu, in recessu vero alatus, quia divitiæ longo tempore, magnisque laboribus acquiruntur, & quam velocissime labuntur, nisi caute custodias. Fingitur etiam cæcus, quia divitias bonis æque ac malis, nullo habito discrimine, distribuit. *Severus in Ætna*, *v. 640.* Illos sepofuit claro sub nomine Ditis. *Petron. in Satyr. c. 120.* Has inter sedes Ditis pater extulit ora. *Cic. loc. cit.* Dis, ut apud Græcos Πλούτων. Al. leg. *Dives*. ¶ Usurpatur etiam pro ipsis Inferis. *Virg. Æn. 6. v. 126.* Noctes atque dies patet atri janua Ditis.

DISCALCEATUS, a, um, *scalzo*, sine calceis, ἀνυπόδητος. *Sueton. in Ner. c. 51.* Ut prodierit in publicum sine cinctu, & discalceatus. ¶ Scribitur & *discalciatus*. V. *Calceamen*.

DISCAPEDINO, as, a. 1. *disunire*, *allargare*, disjungo, laxo: a *capedo*. *Apul. in Florid. n. 3.* (*al. l. 1.*) Primus Hyagnis in canendo manus discapedinavit: primus duas tibias uno spiritu animavit. *h. e.* vel manus & digitos alterum ab altero disjunxit, claudendo & aperiendo foramina inter se distantia: vel quod est veri similius, manum alteram ab altera disjunxit, duas simul tibias inflando, quarum unam dextera, sinistra alteram tenebat & moderabatur.

DISCAVEO, es, vi, autum, n. 2. diligenter caveo. *Plaut. Men. 2. 1. 24.* Dictum facessas doctum, & discaveas malo.

DISCEDO, is, essi, essum, n. 3. *aprirsi*, *dividersi*, ἀναχωρεῖν, διαχωρεῖν, hinc inde cedo, in diversas partes cedo, dividor, hisco: a *dis*, & *cedo*: & dicitur propriе de iis, quæ in partes dividuntur, & aperiuntur. *Cic. 3. Offic. c. 9.* Cum terra discessisset magnis quibusdam imbribus, in illum hiatum descendit. *Id. 1. de Divin. c. 43.* Cum cælum discessisse visum est. Adde *cap. 44.* & *Sisenn.* apud *Non. c. 1. n. 232.* Huc pertinet locus *Asconii in Cornelianam pag. m. 133.* de discedentibus ad suffragium ferendum. *Virg. Georg. 3. v. 24.* Vel scena ut versis discedat frontibus. *Lucan. l. 6. v. 382.* discedit vomere sulcus. *Propert. l. 2. el. 6. v. 7.* citius paterer caput hoc discedere collo. *che mi si spiccasse*. Et translate *Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. 3. a med.* Senatus consultum factum est, ut sodalitates decuriatique discederent: lexque de iis ferretur, ut qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi, tenerentur. *h. e.* dissolverentur, dirimerentur. ¶ Sæpissime significat ab uno loco abire, proficisci, *partirsi*, *andar via*, ἀναχωρεῖν. *Cic. 7. Attic. ep. 21.* Eo die Capua discessi. *Id. Phil. 8. c. 7.* Illum e Gallia non discessisse. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 1.* Discedens ab hibernis in Italiam. *Cic. Attic. l. 7. ep. 2. ad fin.* Chrysippus discessit a puero, insciente me. *Id. 6. Verr. c. 65. extr.* De foro, cum jam advesperasceret, discessimus. *Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 85.* Discedere e patria. *Al. leg.* a patria. *Sueton. in Cæs. c. 1.* Discedere e medio. *fuggir di Città, non si lasciar vedere*. *Cal. ad Cicer. 8. Fam. ep. 6.* Uxor a Dolabella discessit. *h. e.* divortium fecit. *Cic. 6. Verr. c. 15.* Pueri Sisennæ ab argento digitum non discedere. *non iscostarsi punto*. *Plaut. Asin. 3. 3. 13.* Ab ista pedem non discedat. *Cic. 8. Attic. ep. 6.* Modo audivi quartanam a te discessisse. *Virg. 10. Æn. v. 246.* & dextra discedens impulit altam Puppim, *nel partire*. *Ovid. 4. Fast. v. 365.* procul hinc discedite. *Nepos in Eumen. c. 8.* Longe inter se discesserant. *s' erano scostati l'un dall' altro*. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 25.* si me noles unquam discedere. ¶ Cum casibus motus ad locum, *Nepos in Themist. c. 4.* Discedere domos suas. *Virg. 11. Æn. v. 184.* Convenit Evandri victos discedere ad urbem. *Tacit. Ann. 6. c. 20.* Discedere Capreas. *andare*, *portarsi*. *Lucret. l. 2. v. 711.* cibis ex omnibus intus in artus Corpora discedunt. *Id. l. 3. v. 401.* Anima discedit in auras, Et gelidos artus in leti frigore linquit. *Tacit. Ann. 2. c. 34.* Concionem discedere in manipulos jubet. *h. e.* dividi, distribui. & *cap. 40.* Iisdem e cubilibus discedunt in partes, ingerunt tela. *si dividono in fazioni*. *Cic. in somn. Scip. c. 1.* Discedere cubitum. *andar a dormire*. ¶ Cum ablat. fine præposit. *Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 5.* Discedere finibus Ausoniæ. *Id. 1. Metam. v. 381.* templo. *Sil. l. 7. v. 93.* signis. *dalle bandiere*. Et *l. 3. vers. 88.* periclis. ¶ Translate, *Cic. de Somn. Scip. c. 1.* Nunquam ex animo meo discedit illius optimi viri memoria. *Id. de Senect. c. ult.* Ex vita tanquam ex hospitio discedere. *Id. Tuscul. 1. c. 34.* & *Fam. 2. ep. 2.* Discedere a vita. *Id. Phil. 8. c. ult.* ab armis. *Id. 1. Offic. c. 21.* nihil a naturæ statu, nihil a dignitate sapientis. *Id. 2. de Orat. c. 33.* a judiciis causisque. *Id. 3. Offic. c. 20.* a fide justitiaque. *Id. in Orat. c. 19.* a re. *far una digressione*. *Id. Attic. 13. ep. 20.* In omni vita a recta conscientia transversum unguem non discedere. *Id. pro Font. c. 1.* A consuetudine, & cautione, & diligentia longe discedere. *Id. 2. de Divin. c. 55.* Magnitudine timoris a constantia, atque a mente, atque a se discedere. *deporre la costanza, il senno, e smarirsi*. (Adde *de clar. Orat. c. 79.*) *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 7.* Hostibus spes potiundi oppidi discessit. *mancò*. *Cic. Fam. 6. ep. 14.* Ex oratione Cæsaris hanc in opinionem discessi, ut mihi salus tua dubia non esset. *son venuto in questa opinione, che &c.* *Id. 4. de Fin. c. 19.* Discedere de sententia. *mutar sentenza*. Plerique al. leg. *decedere*. *Tacit. in Agric. c. 21.* Paulatim discessum in delinimenta vitiorum, porticus, balnea. *Plin. l. 11. c. 28.* In tantum discessere mares a lorica gerenda, ut oneri sit etiam vestis. ¶ *Discedere in sententiam* est verbum Curiæ, & significat in alicujus Senatoris sententiam ire, alia relicta. Unde & *discessionem facere* eodem sensu, & *discedere in alia omnia*, h. e. alias omnes amplecti sententias præter eam, quæ dicta ab aliquo est. Mos enim fuit, ut, cum nimis longum esset singulorum Senatorum sententias audire, duabus tribusve dictis, reliqui a subselliis suis discedentes, in illorum, quorum sententiæ assentiebantur, subsellia transirent. *Liv. l. 3. c. 41.* & *lib. 28. c. 45.* ¶ Eleganter *discedere ab aliquo* ponitur pro excipere, *eccettuare*. *Cic. Fam. 1. ep. 9.* Sic enim te existimare velim, cum a vobis meæ salutis auctoribus discesserim, neminem esse, cujus officiis me esse devinctum confitear. *Id. Attic. l. 1. ep. 17. circa med.* Amoris erga me, cum a fraterno amore domesticoque discessi, pennas defero. Adde *Fam. 6. ep. 12.* ¶ *Discedere* etiam dicitur, qui re confecta quidpiam aut obtinuit, aut perdidit. *Cic. 4. de Fin. c. 19.* Hæc qui audierit, discedet tamen nihilo firmior, quam venerat. *Id. de clar. Orat. c. 64.* Eorum, qui affuerunt, judicio discessit probatus. *Id. pro Cæcin. c. 1.* Se, quo impudentius egerit, hoc superiorem discessurum. *Id. 6. Verr. c. 30.* Si illius hæc tanta injuria impunita discesserit. *andrà impunita*. *Id. 2. Attic. ep. 16. sub fin.* Si postum discedere, ne causa optima in Senatu pereas, ego satisfaciam publicanis. *Terent. Phorm. 5. 8. 58.* Satin' tibi est? P. immo vero pulcre discedo, & probe. *Nepos in Epamin. cap. 8. extr.* Sic a judicio capitis maxima discessit gloria. ¶ Passive impersonaliter *Terent. Phorm. 5. 2. 8.* Modo ut hoc consilio possiet discedi, ut istam ducat. *Cic. 9. Fam. ep. 16.* Omnia sunt incerta, cum a jure discessum est. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 26.* Ut æquis conditionibus ab armis discedatur. ¶ *Discesti* pro *discessisti* syncope est apud *Plaut. Asin. 2. 2. 3.*

DISCENS, entis, *studente*, *scolaro*, μαθητής, discipulus seu litterarum, seu artis cujuspiam illiberalis. *Quintil. l. 1. c. 3.* (*al. 4.*) *ad fin.* Cadi vero discentes, quamquam receptum sit, minime velim. *Inscript.* apud *Murator. pag. 940. n. 3.* M. Aurelio Januario Conjux, & discentes fecerunt. & *n. 4.* Aurelius Sard. Aureliæ Alci S. & Aurelio Carabo discenti suo fecerunt. Adde *pag. 968. n. 7.* & *Sueton. de Grammat. c. 7.*

DI-

DISCENTIA, æ, f. discendi actio. Vox est *Tertull. l. de Anim. c.* 23. & 24. ipsique relinquenda.

DISCEPTATIO, onis, f. *disputa*, *contesa*, διάλεξις, disputatio, contentio, lis, causa. *Cic.* 2. *de Divin. c. ult.* Cum quibus omnis fere nobis disceptatio, contentioque est. *Id.* 2. *de Orat. c.* 72. Rem aliquam in dicendi disceptationem, aut controversiam vocare. *Id. pro Dejot. c.* 2. Tantam causam, quanta nulla umquam in disceptatione versata est, &c. *Id. pro Flacc. c.* 10. *ad fin.* Disceptatio & cognitio veritatis. *h. e.* disputatio instituta ad veritatem investigandam. *Id.* 1. de *Orat.* c. 6. Forenses disceptationes judiciorum aut deliberationum. *Gell. l.* 20. *c.* 5. Disceptationes dialecticæ. *Liv. l.* 21. *c.* 19. Disceptatio verborum. ¶ Item cognitio, judicium. *Ulpian. Dig. lib.* 2. *tit.* 15. *leg.* 8. *sub fin.* Hæc omnia habent disceptationem prætoris. ¶ Item judicatio, h. e. quæstio, quæ oritur ex ratione Rei, & infirmatione accusatoris. *Cic. in Partit.* c. 30. V. *Judicatio*.

DISCEPTATIUNCULA, æ, f. diminut. a disceptatio. *Gell. in præfat. sub fin.* Tempus ad colligendas memoriarum disceptatiunculas conferre.

DISCEPTATOR, oris, m. *giudice*, qui de re, de qua disceptatur, sententiam fert, διαιτητής. *Cic. in Partit. c.* 3. Aut auscultator est, qui audit, aut disceptator, id est rei sententiæque moderator. *Id. Fam.* 13. *ep.* 26. Ut omnibus in rebus, quæ in aliquam controversiam vocarentur, te arbitro, & quod commodo tuo fieri posset, te disceptatore uterentur. *h. e.* ut tu suas controversias cognosceres, non ad alium rejiceres. *Liv. l.* 35. *c.* 45. Reconciliatore pacis, & disceptatore de iis, quæ in controversia cum populo Rom. essent, utendum censebat. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 10. *n.* 4. Disceptator de pace. *mediatore*. *Liv. l.* 1. *c.* 50. Disceptator sumptus inter patrem & filium. *Quintil. l.* 12. *c.* 1. Dicere de re aliqua apud disceptatorem.

DISCEPTATRIX, icis, f. quæ disceptat, judicat. *Cic.* 4. *Acad. c.* 28. Dialecticam inventam esse dicitis veri & falsi quasi disceptatricem, & judicem.

DISCEPTO, as, avi, atum, a. 1. *contendere*, *contrastare*, *disputare*, διαμφισβητῶ, disputo, contendo: a *dis*, & *capto*, *as*, quia utraque contendentium pars, inquit *Voss.* aliquid captat ad sui defensionem. *Cic. pro Planc. c.* 36. Sed erat non jure, non legibus, non disceptando decertandum: armis fuit dimicandum. *Id. Fam.* 4. *ep.* 14. Disceptare armis de jure publico. *Id.* 4. *Verr. c.* 15. Æquo jure disceptare cum aliquo. *Id. de clar. Orat. c.* 85. de sapientia. *Liv. l.* 21. *c.* 19. De jure disceptare verbis. *Callistrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 28. *ad fin.* Disceptare damni. *supple* actione de damno, ut *furti* agere. *Plin. l.* 3. 1. 3. Tarracone disceptant populi XLIII. *h. e.* eo conveniunt ad jura petenda, & judicio experiendum. Sic *lib.* 5. *c.* 29. Longinquiores eodem disceptant foro Orthronienses, Halydienses, &c. ¶ Item pensatis utriusque partis rationibus, cognosco, judico, *giudicare*, *decidere*, *dar sentenza*. *Cic. pro Mil. cap.* 9. Et electi judices, & isti præpositus quæstioni, qui hæc juste sapienterque disceptes. *Id. pro Dejot. c.* 2. Hanc, C. Cæsar, causam si in foro agerem, eodem audiente & disceptante te. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 3. Cum Academici Stoicorum controversias disceptarent. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 9. Disceptare bella. *h. e.* cognoscere de justitia, aut injuria bellorum suscipiendorum. *Liv. l.* 34. *in fin.* Disceptare inter populum Carthaginiensem, & regem, in re præsenti. *decidere sopra loco*. ¶ Translate *Cic.* 10. *Fam. ep.* 10. Quamquam in uno prœlio omnis fortuna reipubl. disceptat. *h. e.* decertat, experitur, periclitatur.

DISCERNENTER, *con distinzione*, cum discrimine. *Cœl. Aurel. Tard. l.* 1. *c.* 4. *sect.* 81. Alii vero discernenter ajunt hoc adjutorii genus sic adhibendum &c.

DISCERNIBILIS, le, qui discerni potest. *Augustin. in Enchir. c.* 90. Ut in effigie sua cujusque proprietas & discernibilis similitudo servetur.

DISCERNICULUM, li, n. *dirizzacrine*, acus, quæ capillos mulierum ante frontem dividit. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 155. Euplocamo digitos, discerniculumque capilli. Adde *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 29. ¶ Translate est discrimen, *differenza*. *Gell. l.* 17. *c.* 15. Duas species ellebori esse, discerniculo coloris insignes, candidi & nigri.

DISCERNO, is, crevi, cretum, a. 3. *distinguere*, *discernere*, *far differenza*, διακρίνω, rem unam ab alia internosco, dijudico, separo: a *dis*, & *cerno*. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 39. Democritus luminibus amissis, alba & atra discernere non poterat. *distinguere tra'l bianco, e'l nero*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 264. & tenui telas discreverat auro. *h. e.* distinxerat, ornaverat, aurum telæ intexendo. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Discernere aliquid visu. *Lucret. l.* 4. *v.* 556. verba quoque ipsa Plane exaudiri, discernique articulatim. *intendersi distintamente*. *Plin. l.* 26. *c.* 10. Nec facile discernuntur in fronde etiam a peritis. *Id. l.* 8. *c.* 17. Pantheras a pardis solo candore discernunt. ¶ Sæpe refertur ad animum. *Cic. de Univ. c.* 8. Animus discernit, quid sit ejusdem generis, & alterius, & cetera dijudicat. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 35. Neque sui judicii esse discernere, utra pars justiorem habeat causam. *Cic. pro Font. c.* 6. Stultum auditorem a sapienti judice discernere. *Horat. l.* 1. *od.* 18. *v.* 10. Fas atque nefas exiguo fine discernere. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Non satis discernitur, an, &c. Omissa dubitandi particula, *Liv. l.* 8. *c.* 34. *ad fin.* Neque discernatur, interdiu nocte, æquo iniquo loco, jussu injussu imperatoris pugnent. ¶ Item separo, divido, *separare*, *dividere*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. Interjicere longurios, qui equas discernant, ne inter se pugnare possint. *Liv. l.* 34. *c.* 54. Omnia discrimina talia, quibus ordines discernerentur, & concordiæ, & libertatis æque minuendæ esse. *Cels. l.* 7. *c.* 3. Sed ut hæc ipsa fortuna huc illucve discernit, sic medici partium est eniti ad reperiendam sanitatem. *h. e.* dividit, & alia in aliis veluti distribuit. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Multis lignum hoc a carnibus discernitur tunicis. *Id. l.* 4. *c.* 22. Ana fluvius, quo Lusitaniam a Bætica discrevimus. *Plin. alter l.* 1. *ep.* 8. *sub fin.* Cum plebem ipsam limine curiæ parietibusque discreverim. *Virg.* 12. *Æn. v.* 898. Limes agro positus, litem ut discerneret arvis. *h. e.* ut arva separando, lites dirimeret. *Calpurn. Ecl.* 2. *v.* 27. Nec mora discernunt digitis: prior incipit Idas. *tranno al tocco, chi debba cominciar primo*. *Nemesian. Ecl.* 1. *v.* 52. rusticolum discernere lites. *h. e.* dirimere, & componere. *Paulin. Nolan. carm.* 23. *Nat.* 8. *S. Fel. v.* 204. inter iniquos Condemnatus (*Christus*) obit, nos ut discernat iniquis.

Tom. II.

DISCERPO, is, erpsi, erptum, a. 3. *squarciare*, *sbranare*, *stracciare*, διασπάω, in diversas partes carpo, dilanio, diripio: a *dis*, & *carpo*. *Cic. in fragm.* apud *Augustin. l.* 3. *contra Acad. c.* 7. Quem incomptis unguibus bacchantes discerpant. *Sueton. in Domit. c.* 15. Ut semiustum cadaver discerperent canes. ¶ Item diffindo, divido, *dividere*. *Lucret. l.* 2. *v.* 828. In parvas partes discerpitur aurum. ¶ Item dissipo, disjicio, *dissipare*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 312. Multa patri portanda dabat mandata, sed auræ Omnia discerpunt. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 142. Quæ cuncta aerii discerpunt irrita venti. ¶ Translate *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 11. Pythagoras, qui censuit, animum esse per naturam rerum omnium commeantem, ex quo nostri animi carperentur, non vidit distractione animorum discerpi & lacerari deum. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 29. Animus nec secerni, nec dividi, nec discerpi, nec distrahi potest. *Id. in Top. c.* 5. Cum res, quæ proposita est, quasi in membra discerpitur. *si divide*. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 73. Discerpere aliquem dictis. *h. e.* maledictis proscindere, lacerare.

DISCERPTUS, a, um, *squarciato*, *sbranato*, διεσπασμένος, direptus, dilaniatus. *Liv. l.* 1. *c.* 16. Qui discerptum regem Patrum manibus arguerent. *Horat. l.* 2. *Sat.* 8. *v.* 86. Mazonomo pueri magno discerpta ferentes Membra gruis. *trinciate*. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 6. Quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius divulsa, & quasi discerpta contrectant.

DISCESSIO, onis, f. *allontanamento*, *partenza*, ἀναχώρησις, actus discedendi, discessus, dissidium. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 30. Desolatus aliorum discessione, necessitatem prævenit. *Gell. l.* 14. *c.* 1. Stellarum motus, & vias, & discessiones, & cœtus intuentes. *Id. l.* 2. *c.* 12. Seditio, & discessio populi in duas partes. ¶ *Facere discessionem* frequens est Curiæ dictum, cum Senatores alicujus sententiam secuti, ad eum in ejus subsellia discedebant, ut in *Discedo* dictum est. *Gell. l.* 14. *c.* 7. Varro docet, Senatusconsultum fieri duobus modis, aut per discessionem, si consentitur; aut si dubia res esset, per singulorum sententias exquisitas. *Cic. pro Sext. c.* 34. *a med.* Cum omnes certatim, alius alio gravius atque ornatius de mea salute dixisset, fieretque sine ulla varietate discessio. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 53. Sententiis dictis, discessionem faciente Marcello, Senatus frequens in alia omnia transiit. *Sueton. in Tiber. c.* 31. Cum Senatusconsultum per discessionem forte fieret, transeuntem eum in alteram partem secutus est nemo. *Cic. Phil.* 14. *c.* 7. *extr.* Has in sententias meas si consules discessionem facere voluissent, istis latronibus arma cecidissent. *Senec. de vita beata, c.* 2. Non est, quod mihi illud discessionum more respondeas: hæc pars major esse videtur. ¶ Item divortium, *divorzio*, *separazione*, *Terent. Andr.* 3. 3. 36. Incommoditas huc omnis redit, si eveniat, quod dii prohibeant, discessio.

DISCESSUS, a, um, *partito*, particip. passivum. *Cæl.* vel *Cæcil.* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 869. *Putsch.* Custodibus discessis, multi interficiuntur.

DISCESSUS, us, m. *apertura*, *fenditura*, χάσμα, hiatus, apertio. *Cic.* 2. *de Divin.* 1. 28. Terræ fremitus, cæli discessus, lapideus imber, &c. ¶ Item recessio, *partita*, *partenza*, *allontanamento*. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 50. Ut me levaret tuus adventus, sic discessus afflixit. *Ibid. l.* 8. *ep.* 3. Discessus ab urbe. *Attic.* apud *eund. ibid. l.* 9. *ep.* 10. *a med.* Subitus discessus, & præceps profectio. *Cic. de Senect. c. ult.* Existimans, non longinquum inter nos digressum, & discessum fore. *Id.* 1. *de Divin. c.* 23. Discessus e vita. *morte*. ¶ In plur. numero *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 7. Solis accessus, discessusque solstitiis brumisque cognosci.

DISCEUS, i, m. disyllab. δισκεύς, genus cometæ latæ rotunditatis, & disco similis. Nam δίσκος discum significat. *Plin. l.* 2. *c.* 25.

DISCIDIUM, ii, n. *separazione*, separatio, disjunctio, διαχώρησις. Dicitur de separatione corporum: estque a præterito verbi *discindo*; cum *dissidium* proprie sit discordia & dissensus animorum, a *dissideo*. Quamquam a librariis hæc sæpe commutantur. *Cic.* 4. *Attic. ep.* 1. Eundem in acerbissime discidium nostrum tulisse. *Id.* 2. *Phil. c.* 18. Quod desiderium tui discidii ferre non posset. *Lucret. l.* 3. *v.* 851. Sic ubi non erimus: ubi corporis atque animai Discidium fuerit, quibus e sumus uniter apti. *Sueton. in Domit. c.* 3. Uxorem repudiavit: intraque breve tempus, impatiens discidii reduxit. *Senec. de constant. Sap. c.* 8. *sub fin.* Locorum commutationes, orbitates, discidia. ¶ Item dilaceratio, direptio, *squarciamento*. *Lucret. l.* 6. *v.* 292. Tantus discidio nubis, ventique procella Mittitur ardenti sonitus cum provolat ictu. *Solin. c.* 1. *a med.* (*al. cap.* 5. *ad fin.*) Cum elata flumina vi terras rupissent, post discessum fluctuum inter plurima humi discidia corpus repertum, &c. *fessure*, *cretture*.

DISCINCTUS, a, um, *discinto*, *non cinto*, ἄζωστος, qui sine cinctu est. *Horat. l.* 2. *Sat.* 1. *v.* 71. ubi se a vulgo, & scena in secreta remo-

N 2

remorant, Nugari cum illo, & discincti ludere, donec Decoqueretur olus, soliti. *Id. l. 1. sat. 2. v. 132.* Discincta tunica fugiendum est, & pede nudo. *mezzo vestito.* ¶ *Discinctus miles* est, cui cinctus est ademptus, qui est insigne militiæ (V. *Cinctus, a, um.*) *Liv. l. 27. c. 13.* Centuriones manipulorum, quorum signa amissa fuerant, destrictis gladiis discinctos destituit. ¶ Pro exauctorato, *cassato. Vulcat. Gallic. in Avid. Cass. c. 6.* Ut si quis cinctus inveniretur apud Daphnen, discinctus rediret. V. *Daphnensis.* ¶ Translate *discinctus* est negligens, segnis, mollis, otiosus, dissolutus, luxu diffluens, sive quia molles demissis discinctisque vestibus uti solent; strenui vero & industrii, quo sine ad opus paratiores, succincti: seu potius alludendo ad eos, qui militia vacant, in qua dum omnes operosi sunt; vel ad eos, qui ob segnitiam militia privantur. *Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 41.* Ipse ego segnis eram, discinctaque in otia natus. *Pers. sat. 3. v. 31.* Non pudet ad morem discincti vivere Nattæ? & *sat. 4. v. 22.* Verna discinctus. *Horat. Epod. 1. v. 34.* Discinctus nepos. *Senec. ep. 114. de Mæcenate.* Non oratio ejus æque soluta est, quam ipse discinctus? ¶ *Servius* ad illud *Virg. 8. Æn. v. 724. discinctos Mulciber Afros:* vel habitum eorum ostendit, qui usque in talos fluebat: neque enim hodieque utuntur zonis: vel inhabiles militiæ, &c. Quod ait *Servius*, zonis eos non uti, confirmat *Sil. l. 3. v. 235.* Quare *discinctos Libyas* ipse quoque appellat *l. 2. v. 56.* & discinctos equites Numidas memorat *Liv. l. 35. c. 11.* & discinctam Carthaginem *Auson. in gratiar. act. c. 14.*

DISCINDO, is, discidi, issum, a. 3. *aprire, fendere, stracciare, squarciare*, διασχίζω, διατέμνω, aperio, findo, dilacero: a *di*, & *scindo*. *Cic. 2. de Orat. c. 47.* Ut discinderem tunicam, ut cicatrices ostenderem. *Liv. l. 1. c. 36.* Te novacula cotem discissurum. *Tacit. 5. Hist. c. 6. extr.* Discindere trabes, aut saxa securibus, cuneisque. *Terent. Adelph. 1. 2. 39.* Fores effregit? restituentur: discidit vestem? resarcietur. & *4. 2. 20.* Istam psaltriam usque occidit: vide, ut discidit labrum. *Asper Grammatic.* teste *Donato*, pænultimam hic longam accipit, a *cædendo*. ¶ Item dividere, dissolvere. *Lucret. l. 3. v. 670.* Anima in multas partes discinditur. & *vers. 660.* Ferro discindere caudam serpentis in multas partes. ¶ Translate *Cic. de Amic. c. 21.* Tales amicitiæ sunt remissione usus eluendæ, &, ut Catonem dicere audivi, dissuendæ magis, quam discindendæ. *h. e.* repente præcidendæ, ut *Id. l. 1. Offic. c. 33.* loquitur. ¶ *Discisset* pro *discidisset* legunt nonnulli apud *Sil. l. 11. v. 457.* ubi alii aliter. ¶ Pænult. producta in *discidi* (quod non a *scindo*, sed a *cædo* ducendum est) habetur in illo *Lucilii*: Zopyrion labiis discidit utrumque secutus. A *Nonio c. 3. n. 120.* hic versus corrupte refertur.

DISCINGO, is, inxi, inctum, a. 3. *scingere, scioglière*, ἀποζωννύω, cinctum solvo. *Vellej. l. 2. c. 41.* Neque unquam aut nocte, aut die, aut excalcearetur, aut discingeretur. *Sil. l. 8. v. 34.* jam discingitur armis. *h. e.* cinctum militarem, atque arma deponit. V. *Discinctus. Martial. l. 9. epigr. 104. de gestis Herculis.* Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo. *h. e.* devicit, & armis spoliavit. *Juvenal. sat. 8. v. 120.* Cum tenues nuper Marius discinxerit Afros. *h. e.* arma deponere coegerit: vel ita spoliaverit, ut tantum non vestes ademerit: vel usque ad zonam spoliaverit: in zona autem pecuniam portabant. ¶ Translate *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 13.* Mihi crede, in sinu est, neque ego discingor. *h. e.* non abjicio, dilabi non patior. *Sil. l. 7. v. 153.* Discinxit ratione dolos, fraudesque ensolvit. *h. e.* detexit, dissolvitque. Sunt qui malunt aliter legi. *Senec. in f. ep. 92.* Diserte Mæcenas ait, *Nec tumulum curo: sepelit natura relictos.* Alte cinctum putes dixisse. habuit enim ingenium & grande & virile, nisi illud secum discinxisset. *h. e.* molle & dissolutum reddidisset. V. *Discinctus. Sidon. l. 2. ep. 7.* Obsecro, ut inter Alethium & Paulum quæ veniunt in disceptationem, discingas. *h. e.* solvas, dirimas, dijudices.

DISCIPLINA, æ, f. *disciplina, instituzione, scuola, educazione*, μάθησις, παιδεία, παίδευσις, ratio vivendi & discendi, quæ discipulis traditur, institutio, educatio. Est syncope a *discipulina*: quæ vox legitur in quodam nummo Adriani apud *Mediobarb.* ubi de disciplina militari sermo est. *Cic. pro Cæl. c. 17.* Dicet aliquis, hæc igitur est tua disciplina? sic tu instituis adolescentes? *Id. 1. de Divin. c. 42.* Tradere filium alicui in disciplinam. *Id. 2. Phil. c. 2.* Tradere se in disciplinam alicujus. *Id. 5. Verr. c. 69.* Instituere atque erudire liberos ad disciplinam civitatis. *h. e.* ad consuetudinem vitæ civilis. & *ibid.* Educari in disciplina alicujus. *Id. de clar. Orat. c. 67.* Piso quidquid habuit, habuit ex disciplina. *dalla scuola. Id. pro Dejot. cap. 10.* Imitari mores & disciplinam avi. *Id. pro Rabir. perduell. c. 10.* Ignarus disciplinæ & consuetudinis nostræ. *Id. in Orat. c. 59.* Bona disciplina exercitatus. *Liv. l. 1. c. 28. ad fin.* Adhibere alicui disciplinam. *Cæs. l. 6. B. Gall. cap. 13.* Convenire in disciplinam. *radunarsi a scuola.* & *ibid.* Multos annos in disciplina permanere. *stare a scuola. Id. l. 3. B. Civ. c. 10.* Habere aliquid pro disciplina & præceptis. *Plaut. Mostell. 1. 2. 75.* Esse disciplinæ aliis. *esser di buon esempio, e instruzione.* Cic. 2. *de Divin. cap. 3.* Res, quarum est disciplina, ut litteræ. *che s'insegnano.* ¶ Pro mala institutione, *Id. 5. Verr. c. 68.* Ut etiamsi natura puerum a paternis vitiis abduceret, consuetudo tamen eum, & disciplina degenerare non sineret. *la pratica e mala educazione.* ¶ Item ipsa facultas, doctrina, scientia, *scienza, arte, dottrina, facoltà. Id. 1. de Divin. c. 41.* Magorum disciplinam scientiamque percipere. *Id. pro Cæl. c. 30.* Ætas dedita disciplinis & artibus. *Id. pro leg. Manil. c. 18.* Disciplina navalis. *Id. 2. de nat. deor. c. 64.* bellica. *Id. pro leg. Manil. c. 10.* militiæ. *Id. 1. de Orat. c. 39.* juris civilis. *Id. de clar. Orat. c. 44.* dicendi. *Id. l. 3. de Fin. c. 1.* memoriæ. *Hirt. de B. Alex. c. 24.* Disciplinis fallacissimis eruditus. *imbeuto di false massime. Sueton. in Calig. c. 53.* Disciplinæ liberales. *Gell. l. 15. c. 17.* Disciplina tibiis canendi. *Colum. in præfat. l. 1.* ruris. *h. e.* studium rei rusticæ. ¶ Item specialis ratio & modus, qua aliquid alicui traditur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 7.* Tres enim trium disciplinarum principes convenistis. di *tre sette e scuole. Id. de clar. Orat. c. 76.* Hermagoræ disciplina inops ad ornandum, sed ad inveniendum expedita. Adde *3. de Fin. c. 11.* ¶ Speciatim accipitur pro legibus & ratione vivendi, cui subjiciuntur milites, *disciplina militare. Liv. l. 8. c. 7. ad fin.* Disciplinam militarem solvere. *& paulo post.* restituere. (Adde *cap. 32. 34. & 35.*) *Hirt. de B. Alex. c. 65.* Dissolvere disciplinam & severitatem. ¶ Item universim pro consuetudine, qua quis ex disciplina imbutus est, *uso, costume. Plaut. Merc. 1. 2. 6.* Hæc hic disciplina pessima est: currenti, properanti, haud quisquam dignum habet decedere. *Terent. Heaut. 2. 3. 59.* Disciplina est eisdem, munerarier ancillas primum, ad dominas qui affectant viam. ¶ Hæc, quæ varia significatione claritatis gratia distinximus, adeo inter se affinia sunt, ut ad unum omnia facile referri possint. Omnis enim institutio, & educatio, quatenus est in puero & discipulo, *disciplina* dicitur, quatenus in docente & educante, doctrina, facultas, &c. idem tamen ubique est.

DISCIPLINABILIS, le, qui disciplina percipi potest, διδακτός. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 3.* Cujus rei aliquam disciplinabilem scientiam poterimus habere.

DISCIPLINABILITER, con arte, & disciplina, artificiose. Est *Cassiodori.* V. *Psalterium.*

DISCIPLINATUS, a, um, *disciplinato*, bonis moribus per disciplinam præditus. *Alcim. Avit. l. 4. c. 46. de arbore degenerante*: Disciplinatos dissuescit promere fructus. *Tertull. de fuga in persecut. c. 1. ad fin.* Disciplinatior in jejuniis.

DISCIPLINOSUS, a, um, qui facile discit. Vox est *M. Catonis*, teste *Gell. l. 4. c. 8. ad fin.* & *Non. c. 6. n. 84.* similis aliis ejusdem auctoris, *consiliosus, victoriosus.*

DISCIPULA, æ, f. *discepola*, quæ discit. *Horat. l. 1. sat. 10. extr.* Discipularum inter jubeo plorare cathedras. *Plaut. Aulul. 2. 1. 20.* Si respexis, dedam te discipulam cruci. *h. e.* ut ab ea castigere, ut magistra discipuli. *Plin. l. 35. c. 11. ad fin.* Irene Cratini pictoris filia & discipula. *Id. l. 20. c. 29. ad fin. de hyssino.* Audit discipula intentione magna & reddit. *Quintil. l. 12. c. 10.* Latina facundia similis Græcæ, ac prorsus discipula ejus videtur.

DISCIPULATUS, us, m. idem fere quod disciplina. *Tertull. de præscriptionib. advers. Hæret. cap. 22.* In discipulatu, in concictu.

DISCIPULUS, i, m. *discepolo*, μαθητής, qui disciplinam ab alio percipit. *Cic. Offic. l. 1. c. 1.* Orator dulcis, ut Theophrasti discipulum possis agnoscere. *Liv. l. 37. c. 20.* Ipse dux summi imperatoris discipulus. ¶ *Discipuli* etiam dicuntur, qui in tabernis, vel officinis mercatorum serviunt, & eorum disciplinam addiscunt, *garzoni di bottega.* Hinc discipulos coquorum *Plaut.* memorat *Pseud. 3. 2. 76. & 96.* & *Aulul. 3. 2. 4.* Hinc *Paul. lib. 2. sentent. tit. 8.* Quod cum discipulis eorum, qui officinis & tabernis præsunt, contractum est, in magistros vel institores actio dabitur.

DISCISSUS, a, um, *lacerato, squarciato, stracciato, fesso, aperto*, διασχισμένος, διασχιζόμενος, scissus, dilaceratus, discerptus, diffissus, apertus. *Virg. 3. Georg. v. 514.* Discissos nudis laniabant dentibus artus. *Stat. l. & silu. 2. v. 11.* neque discissæ cepissent Pergama muris. *Cic. 1. de Divin. c. 17.* Cos discissa novacula. *Curt. l. 10. c. 9.* Discissæ canis viscera. *Lucret. l. 3. v. 640.* Discissa vis animai. *h. e.* disjecta, separata. *Senec. ep. 89. a med.* Omnis oratio aut continua est, aut inter respondentem & interrogantem discissa. *h. e.* divulsa, divisa.

DISCLUDO, is, usi, usum, a. 3. *chiudere separatamente, separare*, διακλείω, seorsim claudo, atque adeo separo. *Virg. 6. Ecl. v. 35.* Tum durare solum, & discludere Nerea ponto. *Cic. 1. Tuscul. c. 10.* Duas separare voluit, iram & cupiditatem, quas locis disclusit: iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 8.* Mons, qui Arvernos ab Helviis discludit. ¶ Item aperio, diffindo, discindo, *aprire, spaccare. Lucret. l. 6. v. 238. de fulminibus.* & impete tanto Fiant, ut possint ictu discludere turres, Disturbare domos, avellere tigna, &c. *Virg. 12. Æn. v. 782.* Discludere morsus roboris. ¶ *Macrobium*, qui *l. 6. Saturn. c. 4.* hoc verbum novum esse, & ferire aures, scribit, post tantos Scriptores, qui illo usi sunt, nihil moror.

DISCLUSIO, onis, f. separatio, disjunctio, *separazione*, διάκλεισις. *Apul. de Deo Socrat. in princip.* Non modo loci disclusione, verum etiam, &c.

DISCLUSUS, a, um, adject. *chiuso separatamente, separato*; seorsim clausus, separatus. *Varr. l. 3. R. R. c. 17.* Ubi dispares disclusos habeant pisces. *Id. l. 4. L. L. c. 7.* Aventinus aliis paludibus ab reliquis disclusus. *Cic. 1. Tuscul. c. 33.* Perturbationes semotas a mente, & disclusas Plato putat.

DISCO, is, didici, a. 3. *imparare*, μανθάνω, rem ignotam, aliquo docente, percipio, vel meditando assequor. *Cic. de Senect. cap. 8.* Qui Græcas litteras senex didici. *Terent. Heaut. 5. 2. 18.* Disce, quid sit vivere. *Cic. Fam. 9. ep. 10.* Discere litteras apud aliquem. *Id. 4. Acad. c. 30.* dialecticam ab aliquo. *Id. 3. Verr. c. 45.* jus civile. *Virg. 12. Æn. v. 435.* Disce, puer, virtutem ex me, fortunam ex aliis. *Terent. Eun. 2. 2. 30.* Cœpit me obsecrare, ut sibi liceret discere id de me. *Virg. 3. Georg. v. 414.* Disce & odoratam stabulis accendere cedrum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 13.* Se ita a majoribus didicisse, ut magis virtute, quam dolo contenderent. *Sallust. in Jug. cap.*

cap. 107. Didicerit latine loqui. Phaedr. l. 4. fab. 3. v. 8. Didici, quam sis utilis. & fab. 18. v. ult. Ne quis discat prodesse improbis. & lib. 1. fab. 2. v. 2. Exemplis discimus, a feminis spoliari viros. Quintil. l. 5. c. 10. Discere palaestram. Plin. l. 11. c. 24. Araneus discit texere. Cic. de Senect. c. 8. Discere fidibus. imparar a sonare. Est autem ellipsis pro discere canere fidibus. Ovid. 3. de ar. am. v. 315. Discant cantare puellae. ¶ Discere dicuntur actores Fabularum, sicut Poetae ipsi Comici docere, aut scribere fabulas. Terent. Heaut. prol. v. 48. Date silentium, ut libeat scribere aliis, mihique ut discere novas expediat. ¶ Discere absolute de eo, qui litteras & artem oratoriam didicit. Cic. in Bruto, c. 71. Vehementer placet, nec vero sine causa. Nam & didicit, & omissis ceteris studiis, id unum egit. ha studiato. ¶ Didici aliquando est soleo, assuetus sum, esser solito: nam quod didicit quis, saepe facere consuevit. Plaut. Amph. 2. 2. 55. Vera dicere didici. Lucan. l. 4. v. 239. Ferae hominem didicere pati. Paene affert etiam frag. Q. Hortensii. Contra caput non didici dicere. ¶ Item cognosco, intelligo, rescio, informarsi, intendere, sapere. Cic. 2. de Orat. c. 24. & Quintil. extr. c. 9. l. 12. Discere causam. Cic. Famil. 3. ep. 5. Didici ex litteris tuis, te habuisse, &c. Nepos in praefat. Hi si didicerint, non eadem omnibus esse honesta, &c. non admirabuntur, &c. Virg. 2. Æn. v. 66. Crimine ab uno disce omnes. empara a conoscerli tutti. Horat. l. 2. od. 20. v. 19. Me ultimi noscent Geloni, me peritus discet Iber. Virg. 6. Æn. v. 755. & venientum discere vultus. Ovid. Heroid. ep. 21. v. 228. Et discas sponsae languida membra tuae. h. e. cognoscas, videas. Justin. l. 14. c. 2. A quo cum auxilia Eumeni missa Antigonus didicisset, ab obsidione recessit. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. Plin. l. 16. proem. Arbores sive ultro, sive ab homine didicere blandos sapores. Virg. 4. Ecl. v. 42. varios discet mentiri lana colores. ¶ Pro conari, tentare, quia qui discit conatur. Virg. 5. Æn. v. 222. & fractis discentem currere remis. Non. cap. 4. n. 236. ¶ Disciturus a supino discitum est Apuleji in fragm. apud Priscian. lib. 10. pag. 887. Putsch.

DISCOBOLUS, i, m. δισκοβόλος, qui discum jacit: a δίσκος, discus, & βάλλω, jacio. Fuit hoc nomine signum Myronis celebris statuarii. Quintil. l. 2. c. 13. & Plin. l. 34. c. 8. ¶ Item Naucydis, Plin. ibid. ad fin. ¶ Item tabula Taurisci pictoris. Id. l. 35. c. 11. a med.

DISCOCTUS, a, um, ben cotto, biscotto, valde coctus, plus quam decoctus. Plin. l. 23. c. 6. sub fin. Radix decocta succum emittit, &c. eadem discocta in aqua, &c. h. e. ita cocta, ut resolvatur, & deliquescat. Id. l. 22. c. ult. circa med. Lens alvum sistit in cibo; magisque discocta caelesti aqua: eadem solvit minus percocta. & paulo post. Lens ex aceto discocta. Adde Cels. l. 6. c. 9. ¶ Item simpliciter coctus. Pallad. in Mart. tit. 10. sub fin. Ubi discocta ficus fuerit, in vas fictile conditur. & lib. 2. tit. 19. Discocto farre pascuntur. Al. leg. decocto.

DISCOLOR, oris, adject. di diversi colori, ἑτερόχροος, qui est diversorum colorum. Martial. l. 14. epigr. 17. Discolor hic gemino calculus hoste perit. Cic. 2. Verr. c. 23. extr. Ut discoloribus signis juratorum hominum sententiae notarentur. Plin. l. 10. c. 2. Discolores aves. ¶ Item colore differens, dissimilis. Ovid. 5. Trist. el. 5. v. 8. Veste alba discolor fatis meis. scil. quae nigra ac tristia sunt. Horat. l. 1. ep. 18. v. 3. Matrona meretrici dispar atque discolor. Stat. l. 9. Theb. v. 338. pelago nec discolor amnis. ¶ Translate Pers. sat. 5. v. 52. Mille hominum species, & rerum discolor usus: Velle suum cuique est, &c. h. e. varius.

DISCOLORIUS, a, um, adject. idem quod discolor. Petron. in Satyr. c. 97. Discoloria vestis.

DISCOLORUS, a, um, adject. discolor. Martian. Capell. l. 4. in princ. Discolora venustate florentibus. Prudent. peristeph. 14. de S. Romano, v. 302. Quos lana terret discolora in stipite. Al. leg. discolor.

DISCONDUCIT, non conducit, non prodest. Plaut. Trinum. 4. 2. 85. Sed nihil disconducit huic rei.

DISCONVENIENS, entis, adject. disconveniente. Lactant. de Ira Dei, c. 3. Est disconveniens Deo, ut ejusmodi potestate sit praeditus.

DISCONVENIENTIA, ae, f. inconvenienza. Tertull. de testim. anim. c. ult. Suspectam habe convenientiam praedicationis in tanta disconvenientia conversationis.

DISCONVENIO, is, eni, entum, n. 4. disconvenire, esser discorde, διαφωνέω, non convenio, dissentio. Horat. l. 1. ep. 1. v. 99. Æstuat, & vitae disconvenit ordine toto. & epist. 14. v. 18. disconvenit inter me, & te.

DISCOPHORUS, i, m. δισκοφόρος, discum ferens. Hieronym. in prolog. seu praefat. in Daniel. ad fin. vocat Discophorum Habacuc, qui prandium Danieli, per aera ab Angelo sublatus, portavit, ut habetur Dan. 14. 36. Discus enim etiam vas escarium significat.

DISCOQUO, is, oxi, octum, a. 3. disfare cocendo, valde & diu coquo, ἀφέψω. Plus est quam decoquo. Significat enim coquendo resolvere. Plin. l. 22. c. 25. a med. Cicer in aqua cum sale discoquere. & ibid. Lupinos aqua caelesti discoquere. Id. l. 32. c. 7. ad fin. Ranarum corda in olei veteris sextario sub aereo testo discoxere, ut infunderent per aurem.

DISCORDABILIS, le, discorde, discors, dissentiens. Plaut. Capt. 2. 3. 42. Inter nos fuisse ingenio haud discordabili.

DISCORDIA, ae, f. discordia, dissensione, contesa, cordium seu voluntatum dissidium, dissensio, odium. Cic. 4. Tuscul. c. 9. Discordia est ira acerbior, intimo odio, & corde concepta. Id. 1. de Fin. c. 13. Ex cupiditatibus odia, dissidia, discordiae, seditiones, bella nascuntur. Id. de Amic. c. 7. Dissensiones atque discordiae. Velles. l. 2. c. 3. Sanare discordias. & ibid. Ferro discordias dijudicare. & ibid. c. 126. Summovere discordiam. Cic. l. 2. Offic. c. 25. Inducere seditionem atque discordiam in civitatem. Id. pro Mur. c. 39. Seditionem ac discordiam concitare. Tacit. 4. Hist. c. 50. Componere discordias. Cic. 1. Phil. c. 1. sedare. Horat. epod. 4. v. 2. Tecum mihi discordia est. Sallust. in Jug. c. 10. Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur. Cic. de Amic. c. 7. Amicitia res contrahit, discordia dissipat. Ovid. 1. Metam. v. 60. Discordia ventorum. Id. l. 9. v. 629. Discordia mentis. h. e. pugna & dissidium variorum affectuum. Plin. l. 18. c. 25. Horum unam discordiam ponemus exempli gratia. diversità di pareri, differenza, discordanza. ¶ In Fabulis est dea, Noctis & Erebi filia, ut Hygin. docet in praefat. Fabular. Bellonae, & Martis comes, belli, irae, seditionis, & similium praeses. Narrat Serv. ad Æn. 1. v. 31. cum ad nuptias Pelei dii plurimi convenissent, & Discordiam secum non admisissent, iratam illam pomum aureum jactavisse, in quo scriptum erat: hoc est donum deae pulcherrimae: ex quo jurgium ortum inter Junonem, Minervam, & Venerem, cum sibi quaeque postularet; causamque belli Trojani, multorumque malorum exstitisse. Virg. 8. Æn. v. 702. Et scissa gaudens vadit Discordia palla. Petron. in Satyr. c. 124. scisso Discordia crine Extulit ad Superos Stygium caput hujus in ore Concretus sanguis, contusaque lumina flebant: Stabant aerati scabra rubigine dentes, Tabo lingua fluens, obsessa draconibus ora, Atque inter toto laceratam pectore vestem Sanguineam tremula quatiebat lampada dextra. Justin. l. 12. c. 15. ad fin. Hac voce veluti bellicum inter amicos cecinisset, aut malum Discordiae misisset, ita omnes in aemulationem consurgunt, ut, &c. μῆλον τῆς Ἔριδος, il pomo della Discordia.

DISCORDIALIS, le, litigiosa, διχοστατικός, discordiam pariens, discordiosus. Plin. l. 37. c. 10. Hyaenae pelli similem achatem abominantur, discordialem domibus.

DISCORDIOSUS, a, um, qui discordias & lites serit. Sallust. in Jug. c. 70. Vulgus Numidarum seditiosum atque discordiosum erat. Sidon. l. 6. ep. 2. in f. Discordiosa domus.

DISCORDIS pro discors, dicebant Veteres. Pompon. apud Priscian. in f. lib. 6. Blanda, fallax, impotens, superba, discordis.

DISCORDITAS, atis, f. idem ac discordia, apud Vet. Pacuv. apud Non. c. 2. n. 226. Ex discorditate cladem importare familiae.

DISCORDO, as, avi, atum, n. 1. esser discorde, o in discordia, διαφέρομαι, διχονοέω, discors sum, dissideo, dissentio, discrepo. Cic. 1. de Fin. c. 13. Intus in animis cupiditates inclusae, inter se dissident atque discordant. & cap. 18. Animus a se ipse dissidens, secumque discordans. Terent. Andr. 3. 3. 43. Discordant inter se. Tacit. 16. Ann. cap. 28. Discordare cum aliquo. Quintil. l. 5. c. 11. Nota illa de membris humanis adversus ventrem discordantibus fabula. Horat. l. 2. ep. 2. v. 193. Scire volam, quantum simplex hilarisque nepoti Discrepet, & quantum discordet parcus avaro. Plin. l. 25. c. 7. Jumenta discordantia. ¶ Translate est dissimilem esse. Quintil. l. 8. c. 3. ante med. A sermone tenui sublime nitidumque discordat. Velles. l. 2. c. 53. Fortuna a se discordans. h. e. conversa & mutata, ac priori dissimilis. Quintil. l. 12. c. 3. ante med. Ne vox ab oratione discordet.

DISCORS, ordis, adject. discorde, diversa, διχογνώμων, qui corde, h. e. voluntate dissidet, dissentiens, contrarius. Cic. 2. Agrar. c. 33. ad fin. Homines contentione & ambitione discordes. Liv. l. 2. c. 23. Civitas secum ipsa discors. Id. l. 4. c. 26. Ad alia discordes, in uno consensisse, ut, &c. Velles. l. 2. c. 37. Filius discors patri. Plin. l. 23. c. 1. circa princ. Discordes medicorum sententiae. Virg. Georg. 2. v. 459. Discordia arma. Horat. l. 3. od. 29. v. 28. Discors Tanais. h. e. accolae Tanais ad discordias & bellum propensi. Id. l. 1. ep. 12. v. 19. & Ovid. 1. Metam. v. 433. rerum concordia discors. h. e. quatuor elementorum, ex quibus res cunctae constant. Ovid. 4. Metam. v. 620. Discordes venti. Paulin. Nolan. in Nat. XIII. S. Fel. edit. Murator. v. 485. discors agno lupus, & tenebris lux. ¶ Item diversus, dissimilis, non conveniens, discrepans. Curt. l. 4. c. 13. Homines discordes moribus & linguis. Plin. l. 3. c. 5. Discordes tot populorum linguae. Id. l. 2. c. 97. Æstus marini tempore discordes. h. e. qui non statis, sed incertis temporibus fiunt. Id. l. 17. c. 22. a med. Mistura generum vini discors. Horat. in ar. Poet. v. 374. Symphonia discors. scordata, dissonante.

DISCREPANS, antis, adject. dissidens, discors, dissimilis. Solin. cap. 52. (al. 65.) In quantum mores populorum discrepant, habitus quoque discrepantissimus est.

DISCREPANTIA, ae, f. discordanza, διαφωνία, dissensio, discordia. Cic. 3. Fin. c. 12. Majorem multo inter Stoicos & Peripateticos rerum esse discrepantiam, quam verborum.

DISCREPATIO, onis, f. idem quod discrepantia. Liv. l. 10. c. 18. Ea ipsa inter consules discrepatio fuit.

DISCREPITO, as, n. 1. frequent. a discrepo. Lucret. l. 2. v. 1016. Verum positura discrepitant res. Id. l. 3. v. 804. Quid enim diversius esse putandum est, Aut magis inter se disjunctum, discrepitansque, quam, &c?

DISCREPO, as, avi, & ui, n. 1. esser dissonante, discordare, διαφωνέω, ἀσυμφωνέω, diverso modo crepare, dissonum esse. Cic. 1. Offic. c. 40. extr. In fidibus, aut in tibiis, quamvis paulum discrepent, tamen id a sciente animadverti solet. ¶ Translata est non convenire, discordare, dissentientem, dissimilem, diversum esse, esser differente, diversa, discordare. Cic. 3. de Orat. c. 30. Si qua in re discrepavit ab Antonii divisione nostra partitio. Non. c. 7. n. 99. legit discrepuit. Horat. in Ar. Poetic. v. 219. Sortilegis non discrepuit sententia Delphis. Id. ibid. v. 152. Primo ne medium, medio ne discrepet imum. Cic. 3. de Orat. c. 50. extr. Ipsi sibi singuli discrepantes. Id. 4. Tuscul. c. 28. Philosophi de ceteris rebus discrepantes.

tes. Id. 1. de Leg. c. 10. extr. Oratio verbis discrepans, sententiis congruens. Id. initio Paradox. Quæ non multum discrepant ab opinione populari. Plant. ad Cicer. Fam. 10. ep. 4. ad fin. Neque unquam a tuis consiliis discreparem. Cic. 2. de Fin. c. 30. Facta cum dictis discrepant. & lib. 4. c. 22. Quid attinuit cum iis, quibuscum re concinebat, verbis discrepare? Id. 3. Offic. c. 21. Ut hæc duo verbo inter se discrepare, re tamen unum sonare videantur. Id. Verr. 7. c. 46. Eadem dicit, nulla in re discrepat. Virg. 10. Æn. v. 434. nec multum discrepat ætas. h. e. sunt fere æquales. ¶ Absolute Liv. l. 22. c. ult. Micari magis, adeo discrepare inter auctores, quam quid veri sit, discernere queas. ¶ Apud Vellej. l. 1. c. 7. Res multum discrepans auctorum opinionibus. h. e. dubia, incerta.

DISCRESCO, scis, crevi, etum, n. 3. valde cresco. dis auget, ut in discrencia, distupio, distædet. Lactant. de mortib. persecut. c. 33. sub fin. Inferior corporis pars, sine ulla pedum forma, in utrium modum inflata discreverat.

DISCRETE, adverb. separatamente, distintamente, διακεκριμένως, separatim, distincte. Cic. de Invent. l. 1. c. 30. ad fin. Post discrete & electe in genus quodque causæ, quid cuique conveniat, ex copia hac digeremus. Al. leg. descripte.

DISCRETIM, idem ac discrete. Varr. de R. R. l. 1. c. 3. Quoniam discretim de his rebus dicendum est. Scaliger tamen legit discretum; quod rectius videtur, si ejus interpunctionem sequamur. Habet autem Apul. l. 6. Metam. initio. Singula Psyche curiose dividit, & discretim remota rite componit. & in Florid. n. 9. (al. l. 2.) Sigillatim ac discretim.

DISCRETIO, onis, f. separazione, διάκρισις, separatio: a discerno. Lactant. l. 7. c. 12. Quæ discretio mors vocatur. Triphonin. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 62. Ne per singula animalia facultatis fructuarii, propter discretionem difficilem, jus incertum sit. Adde Prudent. in Hamartig. v. 26. ¶ Item delectus, discrimen, discrezione. Auct. declam. quæ inscribitur Trib. Marian. c. 3. Patere, C. Mari, patiatur tua divina virtus, & Romanæ ceterum militiæ pia discretio

DISCRETIVE, cum discretione & separatione. Donat. ad Terent. Eun. 1. 2. 43. Nunc discretive dictum est.

DISCRETIVUS, a, um, discernendi & separandi vim habens. Priscian. l. 15. pag. 1021. Putsch. & lib. 17. pag. 1061. & 1062.

DISCRETUS, a, um, separato, diviso, appartato, distinto, διακεχωρισμένος, secretus, separatus. Liv. l. 27. c. 39. ad fin. Duæ urbes magno inter se maris terrarumque spatio discretæ. Horat. l. 2. od. 13. v. 23. Sedes discretæ piorum. Plin. in fi. ep. 6. l. 2. Quæ cum sint turpissima discreta ac separata, turpius junguntur. Quintil. l. 6. c. 1. Partitio est singulorum in partes discretus ordo. Ovid. Met. 5. v. 324. septem discretus in ostia Nilus. Id. 2. Fast. v. 194. discretas insula rumpit aquas. Stat. 5. Theb. v. 559. saxum, quo discretus ager. un termine. Plin. l. 4. ep. 19. Eadem, si quando recito, in proximo, discreta velo, sedet. Plin. alter l. 5. c. 14. Peræa a ceteris Judæis Jordane amne discreta. Id. l. 2. c. 11. Tanto discretus intervallo. Id. l. 33. c. 2. Decuriæ pluribus discretæ nominibus. distinte. Vitruv. l. 5. c. 8. sub fin. Vox ingreditur ad aures discreta verborum claritate. distinta.

DISCRIBO, pro describo scribi volunt nonnulli apud Cicer. de Senect. c. 2. &c. quoties distributionem ac divisionem notat.

DISCRIMEN, inis, n. divisione, separazione, id, quo res una ab alia discernitur, divisio, separatio, quasi discernimen, διάκρισις, διαφορά. Cic. 2. Agr. c. 32. de Corintho. Ut duo maria pæne conjungeret, cum pertenui discrimine separarentur. h. e. brevi intervallo Isthmi, quo Jonium ab Ægæo mari separatur. Ovid. 1. ex Pont. ep. 8. v. 61. minimum quos inter, & hostem Discrimen murus, clausaque porta facit. Lucan. l. 5. v. 75. de Parnasso. Hoc solum, fluctu terras mergente, cacumen Eminuit, pontoque fuit discrimen, & astris. Virg. 5. Æn. v. 154. post hos æquo discrimine Pistris, Centaurusque locum tendunt superare priorem. h. e. pari intervallo, & spatio, atque adeo æquali celeritate. ¶ Dicitur de intervallis dentium. Quintil. l. 12. c. 10. ante med. de F littera. Inter discrimina dentium efflanda est. ¶ Et de fissura ungulæ in quadrupedibus. Colum. l. 5. c. 15. extr. & Plin. l. 11. c. 45. ¶ Et de divisionibus aciei. Curt. l. 4. c. 12. ad fin. Caligo agminum discrimina atque ordinem prohibuit perspici. ¶ Item de divisione capillorum, spartimento de' capelli. Ovid. 2. de ar. am. v. 302. Compositum discrimen erit, discrimina lauda. Claudian. de nupt. Honor. & Mariæ, v. 102. hæc morsu numerosi dentis eburno Multifidum discrimen arat. ¶ Et de sulcis & areolis, quibus terra culta dividitur. Colum. l. 10. v. 95. puro discrimine pectita tellus, Deposito squalore nitens sua semina poscit. ¶ Et de variis lyræ chordis, quæ singulæ diversum sonum edunt. Virg. 6. Æn. v. 646. Obloquitur numeris septem discrimina vocum. ¶ Medium discrimen luci apud Grat. in Cyneg. v. 486. est medium in luco spatium arboribus vacuum, quo una veluti pars silvæ ab altera dividitur. ¶ Frequentissime ponitur pro quacumque diversitate, ac differentia, differenza, distinzione. Cic. pro Balb. c. 21. extr. Sit hoc discrimen inter gratiosos cives atque fortes, ut illi vivi fruantur opibus suis, horum etiam mortuorum vivat auctoritas. Id. 4. Verr. c. 50. Omnia jura pretio exæquavit, omniumque rerum delectum, atque discrimen pecunia sustulit. Id. pro Planc. c. 4. Non est consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia. Virg. 1. Æn. v. 578. Tros Tyriusque mihi nullo discrimine agetur. senza far differenza degli uni dagli altri. Sueton. in Aug. c. 32. Rapti per agros viatores sine discrimine. Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 128. Nullo, ut in terrore solet, generis aut imperii discrimine. Lucil. ibid. Et amabat omnes. nam discrimen non facit. non fa differenza. Quintil. declam. 5. c. 13. Facere aliquod discrimen de liberis. Justin. l. 29. c. 2. extr. Facere bello discrimen imperii. h. e. bello id efficere, ut videatur, utrum imperium majus, ac potentius sit. Liv. l. 10. c. 28. Nec dum discrimen fortuna fecerat, qua datura vires esset. Id. l. 5. c. 46. Adeo regebat omnia pudor, discriminaque rerum, prope perditis rebus, servabant. avevano i dovuti rispetti e riguardi. Quintil. l. 12. c. 10. a med. Servare discrimen personarum. Plin. l. & cap. ult. Facere discrimen rerum. far la distinzione. Vetus lap. apud Gruter. pag. 823. n. 8. L. Junius Avitus optumæ conjugi, cum qua vix. ann. 9. dulciter sine ullo discrimine. h. e. dissensione. ¶ Item sæpissime pro periculo, pericolo, rischio: nempe quia illud omne significat, quo ab exitio, morte, gravi damno exiguo intervallo dividimur. Cic. initio Phil. 7. Adducta est res in maximum periculum, & extremum pæne discrimen. (Liv. quoque l. 3. c. 18. periculum discrimenque conjunxit. Sic Tacit. l. 1. Histor. c. 68. Ante discrimen feroces, in periculo pavidi. Liv. l. 8. c. 24. a med. Quid in tanto discrimine periculi cunctaretur, interrogans.) Id. pro Rosc. Amer. c. 6. Cum omnium nobilium dignitas & salus in discrimen veniret. Id. l. 1. de Orat. c. 1. Devenimus in medium rerum omnium certamen atque discrimen. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 37. Res est in summo discrimine. Cic. pro Sull. c. 28. In extremo discrimine ac dimicatione fortunæ. Id. pro Sext. c. 20. Adducere aliquem in discrimen vitæ. & in Divin. Verr. c. ult. existimationis. Id. Attic. l. 7. ep. 1. circa med. Incidere in discrimen. Id. pro Sext. c. 1. Se & salutem suam in discrimen offerre pro aliquo. Id. ad Brut. ep. 12. Maximo in discrimine respubl. versatur. Id. pro Dom. c. 9. extr. Summus vir, sæpe ad extrema reipubl. discrimina delectus. Id. Fam. 7. ep. 2. Cum omnis respubl. in meo capite discrimen esset habitura. Liv. l. 29. c. 7. In majori discrimine rem verti. Cic. Phil. 14. c. 1. extr. Totius belli discrimen in hujus viri fortissimi vita positum est. Justin. l. 41. c. 2. & Curt. l. 8. c. 11. Subire discrimen. Curt. ibid. c. 10. tentare. & cap. 4. l. 5. experiri. & lib. 8. c. 14. Ruere in medium discrimen. Tacit. 2. Histor. c. 60. Adire discrimen. & cap. 40. mittere. & 2. Ann. c. 11. Dare in discrimen. arrischiare. & de Germ. c. 12. Discrimen capitis intendere. accusare di delitto capitale. Sic Cic. pro Dejot. c. 1. Adducere aliquem in discrimen capitis. ¶ Sequentibus particulis, utrum, an, peculiarem habet significationem. Cic. 3. Phil. c. 11. Res in id discrimen adducta est, utrum ille pœnas luat, an nos serviamus. è ridotta a queste strettezze, che o egli, &c. Id. pro Quint. c. 30. Res in discrimen versatur, utrum ne possit se defendere, an, &c. Al. leg. discrimine. Liv. l. 29. c. 17. In discrimine est nunc humanum genus, utrum vos, an Carthaginienses principes orbis terrarum videat. Id. l. 8. c. 35. Quæ in discrimine fuerunt, an ulla post hanc diem essent. Curt. l. 4. c. 9. sub fin. Audaciæ quoque ratio minui potest, quia nunquam in discrimen venit, an temere fecisset.

DISCRIMINALIS, le, adject. Discriminalis acus apud Hieronym. l. 3. in Rufin. c. ult. est discerniculum, dirizzacrine.

DISCRIMINATIM, con differenza e distinzione, cum discrimine, διακεκριμένως. Varr. l. 1. R. R. c. 7. Sunt quæ non possunt vivere, nisi in loco aquoso, aut etiam in aqua: & id discriminatim, ut alia in lacubus, alia in fluminibus, alia in mari.

DISCRIMINATIO, onis, f. discretio, divisio. Diomed. Grammat. l. 1. pag. 306. Putsch. Nomen est, quo Deus, aut homo propria discriminatione pronuntiatur.

DISCRIMINATOR, oris, m. qui discernit. Tertull. l. 1. ad Nation. c. 10. ad fin. Discriminatores impendere. Apul. de Mundo. Axis divisor & discriminator mundi. Al. leg. disterminator. Adde Augustin. Tract. 20. in Joann. ad fin.

DISCRIMINATRIX, icis, f. quæ discriminat, & discernit. Nazar. in Paneg. ad Constantin. c. 7. Illa vis fandi ac nefandi discriminatrix, quæ omnia meritorum momenta perpendit.

DISCRIMINATUS, a, um, distinto, separato, distinctus. Liv. l. 21. c. 4. Vigiliarum somnique nec die nec nocte discriminata tempora.

DISCRIMINO, as, avi, atum, a. 1. dividere, distinguere, ἀφορίζω, διαιρέω, discrimine separo, discrimen facio, distinguo. Varr. l. 8. L. L. c. 59. Cum analogiæ sui cujusque temporis verba debeant discriminare. Cic. Phil. 12. c. 9. Cassia via Etruriam discriminat. Senec. ep. 95. ad fin. Notæ, quibus inter se similia discriminentur. Plin. l. 11. c. 37. sect. 61. Hard. Continuorum dentium qui digerunt cibum, lati & acuti; qui conficiunt, duplices; qui discriminant eos, canini. h. e. separant duplices a latis. Claudian. in consul. Probi, & Olybr. v. 89. nodus, qui sublevat ensem, Album puniceo pectus discriminat ostro.

DISCRUCIATUS, a, um, tormentato, valde cruciatus. Cic. Phil. 13. c. 18. Si posset, etiam Brutum, Cassium discruciatos necaret.

DISCRUCIATUS, us, m. idem quod cruciatus, tormento. Prudent. Hamartig. v. 836. Vermibus, & flammis, & discruciatibus ævum Immortale dedit.

DISCRUCIO, as, avi, atum, a. 1. tormentare, cruciare, affliggere, ἀνιάω, valde crucio, torqueo. Fere passive usurpatur, & ad animum refertur. Plaut. Casin. 2. 3. 58. Ego discrucior miser amore. Cic. pro Rosc. Com. c. 11. Quod enim ipse celeriter arripuit, id cum tarde percipi videt, discruciatur. Id. Attic. l. 14. ep. 6. Discrucior, Sextilii fundum a verberone Curtilio possideri. Terent. Adelph. 4. 4. 1. & Plaut. Aulul. 1. 2. 27. Discrucior animi, quia ab domo abeundum est mihi. Plaut. in fragm. apud Non. c. 2. n. 572. Quid murmurillas tecum, & te discrucias?

DISCUBITIO, onis, f. discubitus: item locus, ubi discumbitur. Inscriptionem veterem allatam a Grutero pag. 90. n. 11. sed curtam, ita supplet Fabrett. pag. 1. emend. Grut. Ti. C. L. Pompejanus Trib. mil. leg. 1. Min. loco exculto cum discubitione & tabula, V. S.

DISCUBITUS, us, m. discumbendi actus, il porsi a sedere. In sexto

casu

casu singulari *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 9. Ne senioris adventum discubita præcurrerent.

DISCUBO, as, ui, itum, *a.* 1. legitur apud Lexicographos, sed exempla, quæ afferuntur, ad *discumbo* referri possunt, cum quo commune habet præteritum.

DISCUMBO, is, ubui, ubitum, *n.* 3. *sedere, o porsi a tavola*, ἀνακλίνομαι, κατακεῖμαι, mensæ accumbo: quo de more in *Accumbo* dictum est. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 1. Discubuimus omnes præter illam, cui tamen Quintus de mensa misit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 712. toris jussi discumbere pictis. *Ovid. Metam. l.* 12. *v.* 211. positis ex ordine mensis, Arboribus tecto discumbere jusserat antro. *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 33. Discumbere mensis. *Petron. in Satyr. c.* 22. Alii circa pedes discumbentium sparsi jacebant. *Curt. l.* 8. *c.* 5. Cum quibus cum discubuisset rex, paulisper epulatus, convivio excessit. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 95. Discumbere in herba. ¶ Passive impersonaliter *Cic. Verr.* 3. *c.* 26. Discumbitur: fit sermo inter nos & invitatio, ut Græco more biberetur. *Virg. Æn.* 1. *v.* 704. Stratoque super discumbitur ostro. *Gell. l.* 3. *c. ult.* Apud cœnam Favorini cum discubitum fuerat, &c. ¶ Item dormiendi causa decumbere, *porsi a dormire*. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 4. Simul cœnare, & in eodem loco somnum capere voluerunt: cœnati discubuerunt ibidem. *Plaut. Merc. prol. v.* 99. Discubitum noctu ut imus, ecce &c.

DISCUNEATUS, *a*, um, apertus, ac patens: a *cuneus*. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Conchæ se contrahunt, sed frustra, discuneatæ. *idest*, quasi immisso cuneo dilectæ, & patefactæ. Loquitur de conchis, cum polypi iis insidiantes lapillum injiciunt, quo carnes securi extrahant.

DISCUPIO, is, ivi, itum, *n.* 3. *desiderar ardentemente*, ἐπιθυμέω, valde cupio. *Cœl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 15. Te videre, & omnia intima conferre discupio. *Plaut. Trinum.* 4. 2. 87. Discupio dicere. *Catull. carm.* 104. *de puero, & præcep.* Discupere vendere.

DISCURRO, is, curri, & cucurri, cursum, *n.* 3. *correre qua e là, discorrere, scorrere*, διατρέχω, huc illuc curro, percurro. *Liv. l.* 1. *c.* 9. Signo dato, juventus Romana ad rapiendas virgines discurrit. *Hirt. de B. Alex. c.* 31. Trepidantes in omnes partes discurrere cœperunt. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 203. Discurrere equis. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 285. Discurrere in montibus altis. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 105. Ut in muris armata civitas discurreret. *Petron. in Satyr. c.* 114. Discurrunt nautæ ad officia trepidantes. *Virg.* 12. *Æn. v.* 577. Discurrunt alii ad portas. *Sueton. in Calig. c.* 32. Victor cum palma discucurrit. *Curt. l.* 4. *c.* 15. Victores Persas ad prædam discurrisse. *Id. l.* 3. *c.* 8 *a med.* Festinatio discurrentium. *Virg.* 4. *Georg. v.* 292. *de Nilo*. Et diversa ruens septem discurrit in ora. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 69. *Hard.* Ex hoc fonte duæ grandes venæ in priora & terga discurrunt. *Id. l.* 33. *c.* 3. Discurrunt catenæ circa latera. *Id. l.* 37. *c.* 1. Discurrentes maculæ in gemma. *Id. l.* 13. *c.* 21. Rugosæ incisuræ discurrunt per tota folia. ¶ Passive impersonaliter *Virg.* 11. *Æn. v.* 468. Ilicet in muros tota discurritur urbe. *Senec. ep.* 95. *ante med.* Turba ministratorum, per quos signo dato, ad inferrendam cœnam discurritur. ¶ Translate *Ovid. de remed. amor. v.* 443. Secta bipartito cum mens discurrit utroque. *Curt. l.* 4. *c.* 1. Fama strenue tota urbe discurrit. ¶ Pro disserere, loqui, *discorrere*, ut διεξελθεῖν apud Græcos. *Ammian. l.* 17. *c.* 4. (*al.* 6.) Super quo nunc, quia tempestivum est, pauca discurram.

DISCURSATIO, onis, *f.* *il correre qua e là, scorreria*, actus discursandi, discursus, διαδρομή. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 3. Officiosa per Urbem discursatio. *Al. leg.* discursitatio. *Frontin. l.* 1. *Strateg. c.* 5. *extr.* Magna discursatione. *Lactant. de Opif. Dei, c.* 3. *extr.* Avium per aerem libera discursatio.

DISCURSATOR, oris, *m.* qui discurrit. *Ammian. l.* 16. *c.* 12. (*al.* 26.) Iisdem sparsim miscuere pedites discursatores & leves. *Id. l.* 29. *c.* 5. (*al.* 23.) Hostis discursator & repentinus.

DISCURSIM, adverb. discurrendo. *Macrob. Saturn. l.* 7. *c.* 1. Discursim variantibus poculis. Al. leg. *discursum*.

DISCURSIO, onis, *f.* idem ac discursus. *Lactant. de Opif. Dei, c.* 3. Totos dies in discursione consumunt. Al. leg. *discursatione*.

DISCURSITATIO. V. *Discursatio*.

DISCURSO, as, avi, atum, *n.* 1. frequent. a discurro, *correre spesso qua e là*. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *de Oratoris gestu, & aliquat, a med.* Discursare ineptissimum. *Id. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Multum in agendo discursans. *Flor. l.* 3. *c.* 18. Duce & auctore belli discursante Popedio.

DISCURSUS, us, *m.* *il correre qua e là, discorrimento*, διαδρομή, actus discurrendi, discursatio. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 29. Magno clamore discursuque passim se fugæ mandant. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 223. Sic Fabii latis vallem discursibus implent. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 428. discursibus & jam deficit. *le stanca la lena pel troppo correre*. *Lucan. l.* 3. *v.* 640. Discursus animæ diversa in membra meantis. *Plin. l.* 31. *c.* 2. Lupus piscis ut hæsit in hamo, tumultuoso discursu laxat vulnera. *Id. l.* 17. *c.* 20. Inter se radices serpunt, mutuoque discursu nectuntur. *intortigliamento, intreccio*. *Id. l.* 16. *c.* 15. Acer arbor crispo macularum discursu. *Id. l.* 34. *c.* 11. Lapis gracili venarum discursu. *Id. l.* 14. *c.* 1. Vites improbo reptatu, pampinosumque superfluitate, amplo discursu atria media complentes. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 1. Discursus telorum. *il volare delle frecce*. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 1. *v.* 85. Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas, Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli. *h. e.* discursationes, conatus, labores ad opes aut dignitates adipiscendas. Adde *Plin. l.* 8. *epist.* 23. ¶ Pro sermone, dissertatione, *discorso*. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 1. Mensis post epulas jam remotis, & discursum variantibus poculis. *Al. leg.* discursim. *Imp. Constantin. lib.* 9. *Cod. Theodos. tit.* 24. *leg.* 1. Redempti discursus. *h. e.* collocutiones cum puella.

DISCUS, i, *m.* δίσκος, orbis rotundus, vel forma lentis, lata, & plana figura, (& ut quidam docent, in medio perforatus) ferreus, vel plumbeus, vel æneus, aut lapideus, gravis ponderis, quem in altum manibus jactantes, se exercebant, ludebantque, victore, qui altius, aut longius projecisset: quod genus exercitationis a Græcis, & præcipue Spartanis, Latini sumpserunt. V. *Hieron. Mercurial. l.* 2. *art. gymnast. c.* 12. *Horat. l.* 1. *od.* 8. *v.* 11. sæpe disco, sæpe trans finem jaculo nobilis expedito. *Propert. l.* 3. *el.* 12. *v.* 10. Missile nunc disci pondus in orbe rotat. *Ovid. Metam.* 10. *v.* 177. Inire certamina disci. *Martial. l.* 14. *epigr.* 164. Splendida cum volitent Spartani pondera disci, Este procul pueri: sit semel ille nocens. Adde *epigr.* 173. Innuit autem utroque loco fatum Hyacinthi pueri ab Apolline imprudente, jactu disci interempti: de quo *Ovid. Metam.* 10. *v.* 162. *& sequentib.* Certamen disci describit *Stat.* 6. *Theb. a vers.* 646. ¶ *Discum audire malle quam philosophum*, proverbium est apud *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 5. de iis, qui ludum & levia rebus gravissimis anteponunt. ¶ A figuræ similitudine *discus* est apud *Vitruv. l.* 9. *cap.* 9. *un quadrante in piano*. ¶ Item lanx, disci figura similis, cibis continendis, *piatto*. *Apul. l.* 2. *Metam.* Cœnarum reliquiis discus ornatus. *Augustin. enarr. in Psalm.* 96. discum appellat linteum illud, quod per visum Petro oblatum fuit, variis animalibus refertum.

DISCUSSE, adverb. cum examine. *Martian. Capell. l.* 9. *circa princ.* Ab ipsa virgine explorandæ discussius.

DISCUSSIO, onis, *f.* *dibattimento*, actus discutiendi, concussio. *Senec. l.* 6. *quæst. natur. c.* 19. In dolio cantantis vox per totum cum quadam discussione percurrit, & resonat. ¶ Translate est scrutatio, examen, *esame, esercizio*. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 16. Sequitur illa discussio, quid sit, &c. *Symmach. l.* 5. *ep.* 74. (*al.* 76.) Bonoso optimo viro, discussionem pontis, ac basilicæ novæ præceptio Augusta mandavit. *la revisione*. *Impp. Valens, Valent. & Gratian. lib.* 10. *Cod. tit.* 30. *leg.* 1. Eamque discussionem fuisse confectam. *la revisione de' conti pubblici*. Adde *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 12. *sect.* 6. & V. vocem sequent.

DISCUSSOR, oris, *m.* *esaminatore*, qui discutit: & translate qui scrutatur, perpendit, examinat. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 21. Diligens rerum discussor inveniet, quod requirat. ¶ *In Cod. lib.* 10. *tit.* 30. *discussores* sunt hi, qui rationes fisci, vel reipubl. in provinciis per alios tractatas recognoscebant, exigebantque, ne quid fraudis committeretur, *pubblici revisori de' conti, ragionati*.

DISCUSSORIUS, a, um, qui discutit, ut Vis discussoria. *Plin. l.* 30. *c.* 8. *extr.* Cinis inanium cochlearum discussoriam vim habet. V. infra usum verbi *Discutio* apud Medicos.

DISCUSSUS, a, um, *dissipato, sgombrato*, διασκεδασθείς. *Virg.* 12. *Æn. v.* 669. Discussæ umbræ. *Lucan. l.* 5. *v.* 700. Discussa nox. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 282. Discussa plebs. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 175. Discussa nix. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 70. Discussa nubes. & *lib.* 5. *v.* 191. Discussa ossa oris. *slogate, o fracassate*. *Virg. Æn.* 9. *v.* 810. Discussæque jubæ capiti. *Cels. l.* 2. *c.* 17. Discussæ febres. ¶ Translate *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 700. Discussa formido. *Lucret. l.* 4. *v.* 994. Discussi terrores. *Lucan. l.* 1. *v.* 119. Morte tua discussa fides. *h. e.* dissoluta. *Curt. l.* 8. *c.* 6. Animi corporisque sopore discusso. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 73. *Burm.* discussa ebrietas.

DISCUTIO, tis, ussi, ussum, *a.* 3. *scuotere da ogni parte, dibattere, abbattere, dissipare*, διασείω, in omnes partes concutio, huc illuc jacio, dissipo, dispello, disjicio, everto: a *dis*, & *quatio*. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. & *Liv. l.* 21. *c.* 12. Ne saxa ex catapultis latericium murum discuterent. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 625. dextra libratus ab aure Tempora discussit claro cava malleus ictu. *Lucret. l.* 6. *v.* 417. *de Jove*. delubra, suasque Discutit infesto præclaras fulmine sedes. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 145. sterilis mala robora fici Discutiunt saxa. *h. e.* diffindunt, laxant, & disjiciunt. *Lucil.* apud *Non. c.* 6. *n.* 41. in Percutio, deosque adversos discutio numen. *h. e.* excutio. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *ad fin.* Percussam aquam discuti, ut quæ intus sint, omnia appareant. *Id. l.* 18. *c. ult. ad fin.* Contectus ignis ex se favillam discutit. *caccia da se, allontana*. *Propert. l.* 3. *el.* 8. *v.* 13. pura somnum tibi discute lympha. *scuoti da te il sonno*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 357. Sol discutit umbras. *dirada, dissipa, caccia*. *Plin. lib.* 11. *c.* 17. *extr.* Dimicatio apum injectu pulveris, aut fumo discutitur. *h. e.* separatur, dirimitur. ¶ Frequentis est usus apud Medicos, quibus *discutere* est collectum aliquid in corpore digerere, dissolvere, eximere, antequam ad suppurationem veniat. *Cels. l.* 5. *c.* 11. Ad discutienda ea, quæ in corporis parte aliqua coierunt, maxime possunt abrotonum, helenium, &c. *Scribon. Larg. compos.* 264. Malagma discutit vomicas, aut aperit. & *compos.* 43. Discutere parotidas. & 214. duritiem. & 263. strumas. Adde *Plin.* qui *in Hist. nat.* mille pæne locis hoc sensu usurpat. Huc & illa pertinent eiusd. *l.* 20 *c.* 9. Discutere crapulam. & *cap.* 6. ebrietates. & *lib.* 23. *c.* 1. *a med.* fastidia. *le inappetenze, o nausee*. & *lib.* 35. *c.* 15. concretum sanguinem. & *lib.* 30. *c.* 15. coagulationem lactis. *risolvere, disfare*. *Id. l.* 23. *c.* 4. sudores. *promuovere, far sudare*. *Cels. l.* 3. *c.* 15. *ad fin.* febrem. *cacciare, fare svanire*. *Id. l.* 4. *c.* 2. dolorem. ¶ Translate elegantes habet usus, dispellendi, removendi, tollendi. *Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 33. Si ad Lepidum venissem, omnem ejus cunctationem discussissem. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 24. *ad fin.* Modo cædem timueramus, quam oratio fortissimi senis discusserat. *Id. pro Mur. c.* 39. Periculum consilio discutere, & comprimere. *Id.* 4. *Acad. c.* 15. Ut occurrere possimus interrogationibus eorum, captionesque discutere. *scioglierle*. paulo ante *captiones dissolvere* dixerat. *Id.* 3. *de Orat. c.* 57. Discutienda sunt ea, quæ obscurant, & ea

quæ

quæ sunt eminentia & prompta, sumenda. *Cels. l. 3. c. 18. circa med.* Discutere tristes cogitationes. *Lucret. l. 1. v. 148.* terrorem animi. *Plin. l. 28. c. 7. ad fin.* metum. *Tacit. 2. Hist. c. 9.* Gliscentem in dies famam fors discussit. *fè svanire.* *Valer. Max. l. 5. c. 6. extern. 4.* Discutere sojurnam. *Sueton. in Cæs. c. 79.* infamiam affectati regii nominis. *Id. in Domit. c. 2.* Discussa res est. *svanì, si sciolse.* *Curt. l. 3. c. 8. extr.* Destineta saluberiter, omni ratione potentior fortuna discussit. *h. e.* turbavit, impediit, irrita reddidit. *Vellej. l. 2. c. 48.* Coalescentes conditiones pacis discutere ac rumpere. *Flor. l. 3. c. 18.* Nefas proditione discutere. *h. e.* detegere, & irritum reddere. *Propert. l. 2. el. 20. v. 20.* mihi discussit talia visa metus. ¶ Pro dissipare, in fugam dare, disjicere. *Cic. pro Dom. c. 21.* Eorum advocationem manibus, ferro, lapidibus discussisti. *sbaragliasti.* *Liv. l. 2. c. 28.* Discutere cœtus nocturnos. *Justin. l. 2. c. ult.* Consilia proditionis. *Vellej. l. 2. c. 81.* seditionem. & *cap. 75.* Bellum sepelire atque discutere. *Flor. l. 3. c. 18. sub fin.* Cato discutit Etruscos, Gabinius Marsos. *dissipò, debellò.* ¶ Apud *Paul. Dig. lib. 24. tit. 1. leg. 2.* discutere matrimonia est dissolvere. *Al. tamen leg.* distrahere. *Cajus ibid. tit. 2. leg. 2.* Discutere sponsalia. ¶ Si quis velit uti hoc verbo pro examinare, *discutere, esaminare*, habet aliquid, quo se tueatur in *Discusso*, *Discussio*, & *Discussor*.

DISDIAPASON. V. *Diapason*.

DISEMUS, δίσημος, duo signa, seu duas syllabas habens. *Martian. Capell. l. 9. pag. 330.* Disemus appellatur pes, qui per arsim & thesim primus constare dicitur, ut est *Leo*. ¶ Hinc *trisemus, tetrasemus, pentasemus*, tres, quatuor, quinque syllabas habens. *Id. ibid.*

DISERTE, *chiaramente, espressamente*, distincte, expresse, plane, σαφῶς, διαῤῥήδην. *Plaut. Amph. a. 1. 30.* Satin' hoc plane, satin' diserte, here, nunc videor tibi locutus? *Liv. l. 21. c. 19.* In Lutatii fœdere diserte additum est, id ita ratum fore, si, &c. *Id. l. 39. c. 28. ad fin.* Disertissime planissimeque in eo scriptum est. Adde *Afran.* apud *Non. c. 11. n. 2.* ¶ Item facunde, eloquenter, *facondamente*, λογίως. *Cic. 1. de Orat. c. 10. sub fin.* Ut prudentibus diserte, stultis etiam vere dicere videaris. *Martial. l. 3. epigr. 38.* Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso.

DISERTIM, idem quod diserte, plane, expresse. *Plaut. Stich. 1. 3. 87.* Disertim id fuit nomen tibi. *Liv. Andron.* apud *Non. c. 11. n. 3.* Mihi narrato omnia disertim. Adde *Titinn. ibid.* & *Fest.*

DISERTIONES, *divisioni*, divisiones patrimoniorum inter consortes. *Festus.* ubi notat *Scalig.* antique dictum esse pro *dissortiones*.

DISERTITUDO, inis, f. *eloquenza*, facultas diserti hominis, facundia, eloquentia. *Hieronym. ep. 51. ad Domn. a med.* Det nobis occasionem respondendi disertitudinis suæ. & *ep. 61. ad Pammach. c. 4.* Nisi tibi disertitudinis tuæ fluvius inundasset. Adde *lib. 3. in Rufin. c. 3.* Ubique autem per irrisionem & contemptum loqui videtur.

DISERTUS, a, um, *eloquente, faconda, chiaro nel dire*, λόγιος, facundus: a *dissero*, ut *Festus* docet. *Varro* quoque, ut olitor (inquit *lib. 5. L. L. c. 7.*) disserit in areas sui cujusque generis res, sic in oratione qui facit, disertus. ¶ Differt ab eloquente. Nam *disertus* est ille (inquit *M. Anton.* apud *Cicer. l. 1. de Orat. c. 21.*) qui possit satis acute atque dilucide apud mediocres homines ex communi quadam hominum opinione dicere; *eloquens* vero, qui mirabilius & magnificentius augere possit, atque ornare quæ velit, omnesque omnium rerum, quæ ad dicendum pertineant, fontes animo ac memoria contineat. Hinc M. Antonius in quodam suo libello scripsit, disertos se cognosse nonnullos, eloquentem adhuc neminem, ut *ibid.* & *in Orat. c. 5.* habetur. *Quintil. in proœm. l. 8.* Disertis satis putat, dicere quæ oporteat; ornate autem dicere propriam esse eloquentissimi. ¶ Neque tamen semper id servatur religiose discrimen: sed non raro universim pro facundo, copioso, eloquenti, eleganti ponitur. *Cic. Phil. 2. c. 43.* Disertissimum novi avum tuum, at te etiam apertiorem in dicendo. *Cic.* hic loquitur de M. Antonio, qui suo ipsius judicio summus orator fuit; & simul significat propriam notionem verbi (quæ notat eum qui plane, & aperte, & dilucide loquitur, ut dictum est) subdendo *apertiorem*. Sic *Id. 1. de Orat. c. 54.* Disertissimus orator Lysias. Ita *Catull. carm. 49. ad Cicer.* Disertissime Romuli nepotum, Quot sunt, quotque fuere, Marce Tulli. ¶ Promiscue sæpe usurpatur. *Cic. l. 1. de Orat. c. 9.* Diserti & ornate dicentes. & *l. 3. c. 32.* Eloquentior fuit & disertior Socrates, & copiosior, & melior orator. *Id. de clar. Orat. c. 26.* Historia non ineleganter scripta, quæ neque nimis est infans, neque perfecte diserta. *Id. l. 1. de Orat. c. 54.* Illam orationem disertam sibi & oratoriam videri; fortem & virilem non videri. *Id 7. Attic. ep. 2. extr.* Tuæ disertissimæ epistolæ non rescripsi. *Ovid 3. ex Pont. ep. 5. v. 8.* Dicta tibi pleno verba diserta foro. *Martial l. 6. epigr. 14.* Versus disertos scribere. *elegansi.* *Senec. ep. 21.* Apertior ista sententia est, quam ut interpretanda sit; & disertior, quam ut adjuvanda. *h. e.* copiosior. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 19.* Fecundi calices quem non fecere disertum? *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 21.* In caussa facili cuivis licet esse diserto. *Nepos in Alcib. cap. 2.* Hipponicus omnium Græcæ linguæ eloquentia disertissimus. *Martial l. 4. epigr. 55.* Arpos vocat disertos, quia in ejus urbis finibus natus est Horatius. ¶ In illo *Terentii Eun. 5. 7. 10.* At etiam primo callidum & disertum credidi hominem. *disertum* intellige ingeniosum, astutum, *sagace, che fa il fatto suo.* neque enim eo loco facundus, aut dilucide loquens ad rem faceret. ¶ Cum genitivo, ut videtur, *Catull. carm. 12. v. 8. ad Asin.* est enim leporum Disertus puer, ac facetiarum.

DISGLUTINO, as, a. 1. *distaccare, disunire*, disjungo, dissolvo. *Hieronym. epist. 26. ad Pammach. c. 5. sub fin.* Conjuncta disglutinamus, unita dissuimus.

DISGREGO, as, a. 1. separo, sejungo, divido. *Martian. Capell. l. 3. pag. 71.* probabilis Hic ordo rebus, quisque disgregabitur In bina demum.

DISGREGUS, a, um, dissimilis, dispar. *Martian. Capell. l. 9. pag. 302.* Modo dispares numero, nec disgregæ venustate.

DISHIASCO, is, n. 3. *aprirsi, fendersi*, hio, findor, scindor. *Cato R. R. c. 12.* Confibulas ligneas, qui arbores comprimat, si dishiascent.

DISJECTO, as, frequent. a disjicio. *Lucret. l. 2. v. 553.* Disjectare solet magnum mare transtra, guberna, Antennas, proram, &c.

DISJECTUS, us, m. dissipatio. *Lucret. l. 3. v. 941.* Major enim turba disjectus materiai Consequitur letho.

DISJECTUS, a, um, *dissipato, disperso*, διεῤῥιμμένος, dispersus, dissipatus. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 2.* Res varias & dispares in tot poematibus & orationibus sparsas, & vage disjectas. *Varr.* apud *Gell. l. 3. c. 14.* Scyphus in duas partes disjectus. *spezzato.* *Pompej. ad Domit. post ep. 12. l. 8. ad Attic.* Nos disjecta manu pares adversariis esse non possumus; contractis copiis spero &c. *colle truppe disperse.* & *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 7. extr.* Pabulatio propter anni tempus cum exigua, tum disjecta. *Nepos in Timol. c. 3.* Urbium mœnia disjecta reficere. *atterrate.* *Id. in Milt. c. 2.* Barbarorum copiæ disjectæ. *sbaragliate, dissipate.* *Ovid. Metam. 12. v. 366.* fœdo disjectus vulnere. *fatto in pezzi.* & *vers. 252.* disjectisque nisibus oris, Acta retro naris, medioque infixa palato est. *sfragellate, e sloqate l'ossa del viso.* *Id. 3. Fast. v. 525.* Plebs venit, ac virides passim disjecta per herbas Potat, & accumbit, &c. *sparsa.* *Id. Heroid. ep. 12. v. 63.* Disjecta comas. *scapigliata.* *Plin. l. 2. c. 49.* Procella fit, disjecta nube verius, quam rupta. *Tacit. 1. Ann. c. 32.* Quod neque disjecti, vel paucorum instinctu, sed pariter ardescerent. *non disuniti, o divisi, ma*, &c.

DISJICIO, icis, jeci, jectum, a. 3. *gettare qua e là, abbattere, dissipare, sbaragliare, spargere*, διαῤῥίπτω, κατάβάλλω, in diversas partes jacio, dejicio, dispergo, dissipo. *Hirt. de B. Alex. c. 63.* Postulat, ut munitiones disjicerentur, sibique liber exitus daretur. *Nepos in Timol. c. 3.* Arcem a fundamentis disjecit. *Sallust. in Catil. c. ult.* Pauci, quos medios cohors prætoria disjecerat, paulo diversius conciderant. *Id. Orat. 2. ad Cæs. de republ. ordin.* Inimicorum arma inermis disjecit. *Nepos in Milt. c. 2.* Barbarorum copias disjicere. *Tacit. 1. Ann. c. 65.* Disjicere obvios, proterere jacentes. *Id. in Agric. c. 37.* hostes in fugam. *Virg. 1. Æn. v. 47.* Disjicitque rates, evertitque æquora ventis. & *vers. 74.* disjicere corpora ponto. *Tacit. 2. Ann. c. 23.* Auster rapuit, disjecitque naves in aperta oceani. *Ovid. 1. Metam. v. 328.* Disjicere nubila. *Id. ibid. l. 11. v. 386.* capillos. *scarmigliare.* ¶ Translate est disturbare, dissolvere, irritum reddere, *fare svanire, scingliere, distruggere.* *Virg. 7. Æn. v. 339.* Disjice compositam pacem, sere crimina belli. *Nepos in Attic. c. 8.* Sic ille consensionis globus hujus unius dissensione disjectus est. *Liv. l. 2. c. 35.* Primo tentata res est, si dispositis clientibus, absterrendo singulos a coitionibus, disjicere rem possent. *Id. l. 25. c. 14.* consilia ducis. *Sueton. in Cæs. c. 42.* exspectationem novarum tabularum. *Vellej. l. 1. c. 10.* Cogitationem regis Romana constantia disjecit. *fè svanire, ruppe il disegno.* ¶ Rem disjicere, *dissipar il suo*, apud *Cic. pro Cæl. c. 16.* sed dubia est lectio. Sic *disjicere pecuniam* eodem sensu, *Valer. Max. l. 3. c. 5. n. 2. extr.*

DISJUGATIO. V. *Dijugatio*.

DISJUGATUS, a, um, disjunctus, divisus. *Arnob. l. 7. circa init.* Qui sunt ab his longe natura disjugati? Adde *sub fin. l. 4.*

DISJUNCTE, *separatamente*, separatim. *Festus in Sacram viam.* Nec ita appellari debere, ait *Verrius*, sed disjuncte.

DISJUNCTIM, *disgiuntivamente, separatamente*, separatim, seorsum, κατὰ διάζευξιν. *Modestin. Dig. lib. 35. tit. 1. leg. 49.* Sub diversis conditionibus disjunctim positis liber esse jussus. Adde *Paul. lib. 28. tit. 7. leg. 5.*

DISJUNCTIO, onis, f. *separazione, disgiunzione*, διάζευξις, separatio, divisio. *Cic. pro Sext. c. 21.* In tanto luctu meorum, tanta disjunctione, tanta acerbitate. *Id. 2. Agrar. c. 6.* Animorum disjunctio dissensionem facit. *Id. de provinc. Consul. c. 17.* Ut in disjunctione sententiæ conjuncti tamen amicitia maneremus. *nella diversità de' pareri.* ¶ Item, apud Dialecticos, enuntiatio, in qua membra disjunctive ponuntur: quæ & *disjunctum* dicitur. *Id. 1. de nat. Deor. c. 25.* In omnibus disjunctionibus, in quibus *aut etiam, aut non* poneretur, alterutrum verum esse. Adde *4. Acad. c. 30. de Fato, c. 16.* & *in Top. c. 14.* ¶ Item apud Rhetores figura verborum (ἀντίζευγμα, Græcis, quia opponitur τῷ ζεύγματι: item διεζευγμένον) in qua eorum, de quibus dicimus, aut utrumque, aut unumquodque certo concluditur verbo, sic: Populus R. Numantiam delevit, Carthaginem sustulit, Corinthum disjecit, Fregellas evertit. Ita *Auct. ad Heren. l. 4. c. 27.* Etiam *Cic. 3. de Orat. c. 54.* inter ornamenta verborum disjunctionem recenset.

DISJUNCTIVUS, a, um, *disgiuntivo*, qui disjungendi vim habet. *Disjunctivum proloquium* apud *Gell. l. 5. c. 11. ad fin.* est enuntiatio ipsa, quæ *disjunctio* dicitur a Dialecticis. V. *Disjunctio*. ¶ *Disjunctivæ conjunctiones* apud Grammaticos sunt *aut, vel, ve, sive*, &c. *Ascon. in orat. Cicer. pro M. Scauro.* *Neque* est conjunctio disjunctiva, & semper postulat, ut rursus inferatur. Sic *Papinian. Dig. lib. 35. tit. 1. leg. 76.* Disjunctivo modo conditiones adscriptæ. *h. e.* cum particulis *aut si, vel si*, &c. & *African. lib. 45. tit. 1. leg. 63.* Disjunctivæ conditiones. *h. e.* disjunctive modo adscriptæ. & *Procul. lib. 50. tit. penult. leg. 124.* Disjunctivum est, veluti cum dicimus, aut dies, aut nox est: quorum posito altero, necesse est tolli alterum: item sublato altero, poni alterum.

DISJUNCTUS, a, um, disgiunto, separato, lontano, διεζευγμένος, separatus, divisus, sejunctus, remotus. Cic. in Pison. c. 37. Ætolia procul a barbaris disjuncta gentibus. Id. pro leg. Manil. c. 4. Loca disjunctissima & maxime diversa. Id. Verr. 6. c. 53. Fons munitione ac mole lapidum a mari disjunctus. Id. 1. Fam. ep. 7. Intervallo locorum & temporum disjuncti sumus. Id. in fragm. apud Hieron. epist. 2. ad Nepotian. Quorum ætates non annis, sed sæculis scimus esse disjunctas. Id. Verr. 7. c. ult. Natura & genere disjunctum esse. Colum. l. 6. c. 15. Boves opere disjuncti. h. e. ab jugo, & opere soluti. Al. leg. ab opere. Horat. l. 1. ep. 14. v. 28. bovemque Disjunctum curas, & strictis frondibus exples. ¶ Translate Cic. pro Rosc. Amer. c. 14. Vita maxime disjuncta a cupiditate, & cum officio conjuncta. Id. pro Cæl. c. 21. Mores longissime a tanti sceleris atrocitate disjuncti. Id. de Harusp. resp. c. 25. Quorum mentes & res sunt perditæ, longeque a communi salute disjunctæ. Id. 4. Acad. c. 20. Nihil est ab ea cogitatione disjunctius. Id. 1. de Orat. c. 3. Quod longissime est ab imperitorum intelligentia, sensuque disjunctum. Id. de Amic. c. 12. Populus a Senatu disjunctus. h. e. alienatus. ¶ Enuntiatio disjuncta, quæ & disjunctio dicitur, apud Dialecticos est, quæ effertur per particulas disjunctivas aut, vel, &c. Cic. 4. Acad. c. 30. ¶ Eadem dicitur etiam disjunctum. Gell. l. 5. c. 11. Non ratum id, neque justum disjunctum esse ait. ¶ Disjunctus Orator apud Auct. dial. de Orat. (quem quidam Tacit. putant) cap. 18. videtur esse is, qui conciso dicendi genere utitur, neque longis comprehensionibus colligato & connexo. Sic enim ibi cap. 18. Calvum Ciceroni visum exsanguem & attritum, Brutum autem otiosum (al. odiosum) atque disjunctum. ¶ Martian. Capell. l. 5. pag. 176. appellat disjunctum etiam eam figuram dicendi, de qua in Disjunctio dictum est. ¶ Apud JCtos disjuncti dicuntur, quibus eadem res separatim & diversa oratione relicta fuit, hoc modo: Titio hominem Stichum do, lego: Sejo Stichum lego, ut Justin. in Institut. lib. 2. tit. 20. docet. His opponuntur conjuncti, quibus eadem oratione eadem res legatur. Ulpian. Dig. lib. 30. leg. 34. Si conjuncti disjunctique commixti sint, conjuncti unius personæ potestate funguntur.

DISJUNGO, is, xi, ctum, a. 3. disunire, separare, allontanare, διαζευγνύναι, separo, sejungo, removeo. Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med. Agnos a mamma disjungere. Al. dijungere. Sallust. in Jug. c. 47. Flumen, quod Jugurthæ, Bocchique regnum disjungebat. Id. in fragm. apud Non. c. 13. n. 12. Qua in parte Cappadocia ab Armenia disjungitur. Virg. 1. Æn. v. 256. Italis longe disjungimur oris. siamo allontanati. ¶ Disjungere jumenta, & disjungere absolute est a jugo solvere, staccare. Cic. 2. de Divin. c. 36. extr. ubi al. leg. disjungere: & Juvenal. sat. 5. v. 119. Sic disjungere boves ab opere, Plin. l. 18. c. 27. & Colum. l. 6. c. 14. Et, Disjungere, absolute, Colum. ibid. in f. Et, Disjungere opere, sine præposit. Id. ibid. c. 15. ¶ Translate Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 7. Qui honesta a commodis non nomine, sed genere toto disjungerent. Id. Fam. 1. ep. 9. ad fin. Ab orationibus disjungo (al. dijungo) me fere, referoque ad mansuetiores Musas. Id. 2. Phil. c. 10. Pompejum a mea familiaritate disjunxit. Terent. Hecyr. 1. 2. 85. Atque ea res multo maxime disjunxit illum ab illa. h. e. alienavit. Auson. ep. 24. v. 34. Pirithoo disjungere Thesea posses. ¶ Apud Dialecticos disjungi dicuntur ea, quæ efferuntur per disjunctionem, ut in ea voce explicatum est. Gell. l. 5. c. 11. ad fin. & lib. 16. c. 8. a med.

DISOMUS, a, um, δίσωμος, duorum corporum capax: a δὶς, bis, & σῶμα, corpus. Inscript. apud Gruter. pag. 751. n. 11. P. Ælius Venerianus hoc vas disomum sibi, & Felicitati suæ posuit. V. Bisomus.

DISPALANS,) V. Dispalor.
DISPALATUS.)

DISPALESCO, is, n. 3. errantium instar dispergor, item divulgor, palam fio. Plaut. Bacch. 4. 9. 123. Periisse suavius est, quam illud flagitium vulgo dispalescere.

DISPALOR, aris, atus sum; dep. 1. vagare qua e là, περιπλανάομαι, διασκεδάννυμαι, in omnes partes palor, huc illuc vagor, erro. Nonius cap. 2. n. 250. ponit dispalo, ar, activum, quod separare significet. Sed cum simplex palor deponens in usu sit, satius est, compositum ei esse simile. Sisenna apud Non. ibid. Dispalati ab signis, digressi omnes ac dissipati. Id. ibid. Tanto plures passim dispalantur. Nepos in Lysand. c. 1. Dispalati in agris, in hostium venerant potestatem. Id. in Annib. c. 5. Multitudinem magnam jumentorum dispalatam immisit. Ammian. l. 15. c. 3. (al. 7.) Incomposito agmine milites huc & illuc dispalantes. Id. l. 31. c. 2. (al. 4.) Omnes sine sedibus fixis, absque lare, vel lege aut ritu stabili dispalantur. ¶ Dispalatus passive dispersus, divisus, Sallust. orat. 2. ad Cæs. de republ. ordin. ante med. Multitudo primum malis moribus imbuta, deinde in varias artes vitasque varias dispalata, nullo modo inter se congruens.

DISPANDO, is, di, ansum, allargare, διατείνω, extendo, expando. Lucret. lib. 6. vers. 598. Neu distracta suum late dispandat hiatum.

DISPANSUS, a, um, spiegato, steso, allargato, expansus. Plin. l. 9. c. 4. Arbor vastis dispansa ramis. Sueton. in Domit. c. 19. Dispansa manus. Lucret. l. 1. v. 306. Dispansæ vestes in sole serescunt.

DISPAR, is, disuguale, dissimile, ἀνόμοιος, inæqualis, dissimilis: a par. Cic. de Amic. c. 20. Dispares enim mores disparia studia sequuntur. Id. de Senect. c. 21. Dispar sui atque dissimile. Id. l. 1. Offic. c. 30. Sunt his alii multum dispares. Id. 1. Tuscul. c. 28. Dispares inter se motus. Id. 2. de Fin. c. 3. ad fin. Dispares colores. Id. l. 1. de nat. Deor. c. 31. Disparibus temporibus eadem spatia conficere. Liv. l. 1. c. 24. Fratres nec ætate, nec viribus dispares. Sil. l. 8. v. 570. Bruttius haud dispar animorum. di pari coraggio.

DISPARATIO, onis, f. separatio, separazione. Vitruv. l. 2. c. 9. Ad disparationem procreationis.

DISPARATUS, a, um, ab aliis sejunctus, separatus. Cic. 1. de Invent. c. 28. Disparatum est id, quod ab aliqua re per appositionem negationis separatur hoc modo, sapere, & non sapere. Arnob. l. 3. pag. 105. Ab omni turpitudinis labe disparata atque abjuncta divinitas.

DISPARENS, entis, particip. Lactant. l. 3. c. 10. Feræ mala cavent, pericula vitant, latibula sibi parant in plures exitus disparentia. h. e. aperta, & patentia. In edit. An. 1468. habetur differentia. h. e. in varias partes ferentia.

DISPARILIS, le, idem quod dispar. Cic. 1. de Divin. c. 36. Et ex disparili aspiratione terrarum. Varr. l. 2. R. R. c. 11. Propter loca & pabulum disparile, non usquequaque idem fit. Plin. l. 2. c. 45. Disparilis ictus.

DISPARILITAS, atis, f. dissimilitudo. Varr. l. 9. L. L. c. 2. Disparilitas vocis. Gell. in præfat. Disparilitas rerum. h. e. varietas.

DISPARILITER, adverb. dissimiliter. Varr. l. 1. R. R. c. 6. extr. Hæc ad colendum dispariliter habent momentum. Id. l. 8. de L. L. c. 50. Ut in casus & in tempora dispariliter declinetur.

DISPARO, as, avi, atum, a. 1. separare, διαζευγνύναι, separo, sejungo: a par. Plaut. in Rud. prol. v. 10. Jupiter nos per gentes alium alia disparat. h. e. separat, & dimittit. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 28. Disparandos, deducendosque ad suos curavit. Gell. l. & cap. 11. Varie, & lepide tot sententias in eandem rem disparavit. h. e. distinxit. Prudent. περὶ στεφ. 14. in Rom. v. 888. nexa nervis disparare vincula. slegare, sciogliere.

DISPARTIBILIS, e, adject. divisibilis. Tertull. advers. Hermog. c. 39. Demutabilis & dispartibilis.

DISPARTIO, & Dispartior. V. Dispertio.

DISPECTIO, onis, f. actus dispiciendi. Tertull. de resurr. carn. c. 19. Hæc dispectio tituli, & præconii ipsius.

DISPECTO, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a dispicio. Arnob. l. 1. pag. 13. Non ex gratia, sed ex vero disceptationis hujus dispectare momenta.

DISPECTOR, oris, m. qui dispicit, & discernit. Tertull. de Anim. c. 15. Dispector cordis Deus.

DISPECTUS, us, m. riguardo, considerazione, διάσκεψις. Sen. 2. de Ira, c. 9. Quod neglecto dispectu officiorum, ad lusus & ineptos æqualium jocos spectent. Id. ep. 109. ad fin. Quibus dispectum utilitatis timor excutit. Adde epist. 94. a med.

DISPELLO, is, uli, ulsum, a. 3. cacciare qua e là, rimuovere, διελαύνω, huc illuc pello, disjicio, discutio, dissipo, removeo. Fere usurpatur in præteritis. Virg. 1. Æn. v. 515. ater quas æquore turbo dispulerat. & vers. 542. Perque undas, superante salo, perque invia saxa Dispulit. Id. 5. Æn. v. 839. Aera dimovit tenebrosum, & dispulit umbras. Liv. l. 5. c. 33. Cum equitem passim liberi frenis dispulissent equi. Valer. Flacc. l. 3. v. 88. densis thoracibus horrens Stat manus, ægisono quam nec fera pectore virgo Dispulerit. avrebbe sbaragliato. Flor. l. 3. c. 5. Cum Eubœa, atque Bœotia præsidia regis dispulisset. ¶ Translate Cic. 2. Tuscul. c. 26. Philosophia ab animo, tanquam ab oculis, caliginem dispulit. Phædr. l. 3. fab. 10. v. 42. Tenebras dispulit calumniæ. ¶ Extra præterit. rarioris est usus. Stat. 5. Theb. v. 335. ærata dispellens æquora prora Pelias. fendendo l'acque. Senec. in Troad. v. 452. Dispelle somnos.

DISPENDIOSUS, a, um, dispendioso, di scapito, ζημιώδης, qui dispendium & damnum affert. Colum. l. 2. R. R. c. 21. Cum matura fuerit seges, celeriter demetatur. nam dispendiosa est cunctatio. Nazar. in Paneg. ad Constantin. c. 5. Dispendiosa revocatio.

DISPENDIUM, ii, n. danno, spesa, discapito, dispendio, δαπάνη, detrimentum, sumptus, damnum. Varr. l. 4. de L. L. sub fin. Dispendium ideo, quod in dispendendo solet minus fieri. h. e. dispendium est a dispendo (ducta locutione a more Romanorum, qui ante cusam monetam æs pendebant, non numerabant) cum ponderi detrahitur cum damno nostro. Plaut. Men. 3. 2. 20. Minore nusquam bene fui dispendio. Terent. Hecyr. 5. 2. 29. Ut gratiam ineat sine suo dispendio. Id. Eun. 5. 4. 7. Sine molestia, sine sumptu, sine dispendio. Plin. l. 36. c. 6. sub fin. Quod dispendium pauci intelligunt. Colum. l. 4. c. 24. Afferre dispendium alicui. Lucret. l. 2. v. 1125. Et plus dispendi faciant, quam, &c. h. e. majorem jacturam. Prudent. περὶ στεφ. 1. v. 23. Deum fateri sanguinis dispendio. a costo di sangue. ¶ Translate Virg. Æn. 3. v. 453. Hic tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti. perdita di tempo. Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 452. Dispendia famæ. scapito di riputazione. Lucan. l. 8. v. 2. Hæmoniæ deserta petens dispendia silvæ. h. e. viam longiorem, ac difficiliorem, qua iter longius magno temporis dispendio fit: cui contrarium est compendium. Sic Martial. l. 9. epigr. 102. Tu qui longa potes dispendia ferre viarum. Rutil. l. 1. Itiner. v. 321. Vix circumvehimur sparsæ dispendia rupis. h. e. anfractus, & flexus viæ sinuosæ & obliquæ, quibus illa fit longior. Apul. de deo Socrat. sub init. Luna mensem suis auctibus, ac dehinc paribus dispendiis æstimans. h. e. decrementis. Ovid. 1. Amor. el. 7. v. 25. In mea vesanas habui dispendia vires. in mio danno. Auson. in gratiar. act. c. 32. Sine dispendio disciplinæ esse lenissimum.

DISPENDO, is, endi, ensum, a. 3. proprie significat hinc & illinc pendere, & ponderare, ut fit in lancibus libræ: qua ratione sumitur

tur a *Varron. loc. cit.* in voce præced. ¶ Hinc & pro suspendere poni videtur in illo *Plaut. Mil.* 4. 5. *v.* 14. Distendite hominem divorsum, & dispendite. Plerique alii aliter leg. V. *Dispenno*. ¶ Translate est distinere, occupatum tenere, *star occupato*. *Colum. l.* 8. *cap.* 2. Perendi modus est ducentorum capitum, quæ pastoris unius curam dispendant. *Al. leg.* distendant *vel sint*.

DISPENNO, is, a. 3. est expandere: tractum a pennis & volatu avium. *Plaut. Mil.* c. 5. *v.* 14. Dispennite hominem divorsum, & distendite. Hæc *Non.* c. 1. *n.* 30. Alii dictum putant pro *dispendo*, *d* in *n* converso, a *dis*, & *pando*, & locum *Plauti* ita legunt: *Dispandite hominem divorsum, & dispennite*. Ut ut sit de origine, *dispennere hominem* videtur esse, expansis brachiis alligare, ut se movere amplius non possit.

DISPENSATIO, onis, f. *distribuzione, amministrazione, governo*, actus dispensandi, administratio, distributio, οἰκονομία. *Cic. in Verin.* c. 15. Eripueras Senatui ærarii dispensationem. *Plin. l.* 11. c. 14. In exiguis favis necessaria est dispensatio, quoniam inopia cibi desperent. *Frontin. de aquæduct. art.* 78. Hæc dispensatio per nomina aquarum, & regiones Urbis partienda est. *h. e.* erogatio & distributio aquæ. *Liv. l.* 4. *c.* 12. *ad fin.* Revolutus ad dispensationem inopiæ, profiteri cogendo frumentum, & vendere quod usui menstruo superesset. *partizione, distribuzione*. ¶ Item ipsum dispensatoris munus & officium. *Cic. pro Rabir. Post.* c. 10. Si curationem & quasi dispensationem regiam suscepisset. *Sueton. in Oth. c.* 5. Servo Cæsaris pro impetrata dispensatione decies sestertium expresserat. *Id. in Vespas.* c. 23. Dispensationem petere.

DISPENSATOR, oris, m. *spenditore, fattore, economo*, οἰκονόμος, διανομεύς, servus, qui domus urbanæ rationes curat, & domini pecuniam administrat, expendit, exigit, collocat, nomina facit, rationes conficit, &c. Ita primum dicti sunt, teste *Festo*, & *Plin. l.* 33. *c.* 3. & *Varron. sub fin. l.* 4. *de L. L.* qui æra pensantes aependebant, non adnumerabant. Postea cusa pecunia, nomen mansit. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 3. *n.* 18. Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit, non probare? *Sueton. in Vespas. c* 22. Cum perductæ sestertia quadraginta donasset, admonente dispensatore, quemadmodum summam rationibus vellet inferri, &c. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 4. *in f.* Dispensatorem Cæsar vocavit, & sestertium mille numerare Græculo jussit. *Martial. l.* 11. *epigr.* 40. te mollet villicus horret, Te dispensator, te domus ipsa pavet. ¶ Etiam qui rusticarum rerum rationes dispensat, ibique habitat, & non multum abest a villico, dispensator esse potest, uti docet *Pompon. lib. ult. tit. penult. Dig. leg.* 166. ¶ Inter officia domus Augustæ sæpissime *dispensatores* leguntur in antiquis Inscriptionibus, & alibi: ex quibus aliquot etiam publicam pecuniam jussu Imperatorum curasse videntur: quos appellare possis *cassieri*, vel *tesoriere*: ut apud *Plin. l.* 7. *c.* 39. dispensator Armeniaci belli, & *lib.* 33. *c.* 11. dispensator Hispaniæ citerioris. & apud *Reines. class.* 6. *n.* 86. dispensator Illyrici, & *class.* 9. *n.* 99. Augusti dispensator ad census provinciæ Lugdunensis, &c. & apud *Donium class.* 8 *n.* 17. C. Æmilius Aug. L. Epaphroditus Decurio Dispensatorum. Hi nimirum non solum pecunias privatas fisci Principis curabant, sed etiam stipendia militum (quod munus olim Tribunorum ærariorum, & Quæstorum fuit) aliasque belli impensas administrabant. Horum alii fuerunt ordinarii, alii extraordinarii, ut constat ex *Sueton. in Galb. c.* 12. ubi ordinario dispensatori breviarium rationum offerenti Galba paropsidem leguminis pro diligentia porrexisse narratur. ¶ Dispensatores pro ratione muneris magna lucra fecisse, patet ex *Plinii* locis citatis: unde & pecunia talia officia emere solebant, quod discimus ex *Sueton. in Oth. c.* 5. & *in Vespas. c.* 23. ¶ Dispensatoris, qui servus non fuerit, aut libertus, sed ingenuus, exemplum habes *in vet. Inscript.* apud *Murator. pag.* 907. *n.* 8. M. Julio M. F. Fronto Ti. Claudii Cæsaris Aug. Germanici dispensatori. V. *eund. pag.* 883. *n.* 6. ubi plura affert in hanc rem.

DISPENSATRIX, icis, f. quæ rationes pecuniæ curat. Est apud *Hieronym. in quæstionib. Hebr. in* 1. *Paralip.* & *in Inscript.* apud *Murator. pag.* 968. *n.* 9. Pandoræ bonæ dispensatrici Q. Cammius Catulinus, ut bene sit.

DISPENSATUS, a, um, *dispensato, distribuito*, distributus, divisus, διανεμηθείς. *Frontin. de aquæduct. artic.* 9. Aquæ per vicem in dies, modulosque certos dispensata. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 74. pietasque per omnes dispensata modos. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 10. In petulantiam erumpet male dispensata libertas. *Plin. in Paneg. c.* 35. Quæ singula quantum tibi gratiæ dispensata adjecissent! at tu simul omnia prodidisti. *h. e.* singillatim diversis temporibus concessa.

DISPENSO, as, avi, atum, a. 1. *maneggiare, governare*, διανέμω, οἰκονομέω, dispensatorem ago, curo. De prima ac propria ejus vi diximus in *Dispensator*. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 1. De domesticis rebus acerbissime afflictor, quod qui eas dispensavit, neque adest, neque, &c. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 47. Ducentis philippeis usus est, qui dispensetur Ilio capto, ut &c. *Nepos in Con. c.* 4. Eligere aliquem ad dispensandam pecuniam. *far un tesoriere, o camerlengo*. ¶ Item generatim distribuere, *dispensare, distribuire*. *Plin. l.* 18. *c.* 22. Fons certis horarum spatiis dispensatur inter incolas. *Id. l.* 13. *c.* 13. *extr.* Factumque jam, Tiberio principe, inopia chartæ, ut e Senatu darentur arbitri dispensandæ. *Colum. l.* 4. *c.* 24. Vitis æquis portione succum proli suæ dispensat. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 286. breve lumen Candelæ, cujus dispenso & tempero filum. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 31. Inventa non solum ordine, sed etiam momento quodam atque judicio dispensare atque disponere. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 74. si modo recte Dispensare velis, ac non fugienda petendis Immiscere. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 3. quæ dispensant mortalia fila sorores. *Id.* 6. *Metam. v.* 278. ordine nulla Oscula dispensat natos suprema per omnes. *Liv. l.* 27. *c.* 50. *ad fin.* Dispensare lætitiam inter aliquos. Al. aliter leg. *Id. l.* 38. *c.* 47. Dispensare victoriam. *h. e.* constituere, quo jure, & qua ratione victoria utendum sit erga singulos ex victis hostibus. *Albinov. ad Liv. eleg.* 1. *v.* 371. Fortuna arbitrais tempus dispenset iniquis. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 10. *extr.* In metus, & in dolores humanum pectus dispensandum. *h. e.* animi virtus ita distribuenda est, ut ad plures metus doloresque ferendos sufficiat. *Justin. l.* 7. *c.* 6. Bella, quæ ex diversis locis uno tempore confluebant, dispensanda ratus, alia componit, alia redimit, &c. *Plin. l.* 16. *c.* 26. Quo mense nux ea decerpitur, eodem maturescit alia: & sic dispensatur, ut nullo non mense maturescant. *Pacat. in Paneg. ad Theodos. sub fin.* Quæ reversus urbibus Galliarum dispensabo miracula! *h. e.* singillatim narrabo. ¶ Veteres olim usurparunt etiam *dispensor, aris*, deponentis forma, teste *Capro* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 796. *Putsch.*

DISPENSUS, a, um, expansus, distentus: a *dispenno*, vel a *dispendo*. Sunt qui putant esse a *pendo*, quasi æqua lance pensus. *Cic. in Arat. v.* 105. Taurus in cælo late dispensus. *Auson.* vel ut quidam putant *Q. Cic. in Eclogar. Auson. de signis mensium, v.* 8. Autumni reserat portas, æquatque diurna Tempora nocturnis dispensa sidere Libra. *Lucret. l.* 3. *v.* 1002. novem dispensis jugera membris obtineat. *Al. leg.* dispersis. *Prudent. l.* 1. *cont. Symmach. v.* 584. Et quos pania alit gradibus dispensus ab altis. *dispensato*.

DISPERCUTIO, tis, a. 3. percutiendo disjicio, dissipo, diffringo. *Plaut. Casin.* 3. 5. 18. Jam tibi istuc cerebrum dispercutiam, excetra tu.

DISPERDITIO, onis, f. *distruzione, dissipamento*, destructio. *Cic. Phil.* 3. *c.* 12. Ad interitum nostrum, & ad disperditionem urbis.

DISPERDITUS, a, um, adject. idem quod perditus. *perduto*. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 96. Dii hunc disperditum lenonem volunt.

DISPERDO, is, didi, ditum, a. 3. *mandar a male, gettare, e perdere miseramente*, ἀπόλλυμι, omnino perdo, male perdo, absumo, dissipo. *Plaut. Trinumm.* 2. 2. 53. Amoris causa aliquantum in delicias disperdidit. *Id. Casin.* 2. 3. 32. Bibe, es, disperde rem. *Cic. Agrar.* 1. *c.* 1. Ut a majoribus nostris possessiones relictas disperdat & dissipet. *Varro. ad Corr. Fam.* 5. *ep.* 10. Qui tot cives R. occidit, arripuit, disperdidit. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 27. solebas Stridenti miserum stipula disperdere carmen. *Lucret. l.* 2. *v.* 830. Disperditur color. *Gell. l.* 15. *c. ult.* Imaginem incendio ædium facto, disperdere.

DISPEREO, is, ii, n. 4. *perire, andar a male, perdersi*, ἀποθνήσκω, ἀπόλλυμαι, omnino pereo. *Lucret. l.* 4. *v.* 639. serpens hominis quæ tacta salivis Disperit. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 11. Minora cum sunt tecta, quam postulat fundus, fructus solent disperire. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 29. Unum ne fundum pulcherrimum populi R. caput vestræ pecuniæ, fundamentum vectigalium disperire patiemini! *Catull. carm.* 14. *ad Calv. Licin. v.* 11. Dispereunt tui labores. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 22. Male partum male disperit. *dilabitur* diceret *Cic.* Est autem proverbium. ¶ *Disperii* exclamatio est desperantis, ut *perii, interii*, actum est de me, *o povero me, son perduto*. *Terent. Heaut.* 5. 2. 17. Disperii! scelestus quantas turbas concivi insciens! Adde *ibid.* 2. 4. 24. & *Adelph.* 3. 3. 1. & *Plaut.* sæpe. ¶ *Disperream* jurantis est, & malum sibi imprecantis, *possi io morire*. *Propert. l.* 2. *el.* 17. *v.* 9. Dispeream, si quidquam aliud, quam gloria de te Quæritur. *Horat. l.* 1. *ser.* 9. *v.* 47. dispeream, ni Summosses omnes.

DISPERGO, is, ersi, ersum, a. 3. *spargere in diverse parti*, διασκεδάζω, in diversas partes spergo. *Cic.* 4. *Acad. c.* 38. Cur mortifera tam multa perniciosa terra marique disperserit. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 26. re *Poeta*. membra articulatim dividit, Perque agros passim dispergit corpus. *Colum. l.* 5. *c.* 6. *sub fin.* Vitem in ramos diducere, & traducibus dispergere. *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 21. Partes rei gestæ dispergere in causam. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 23. Exornationes in causa tota varie dispergere. *Terent. Adelph.* 3. 2. 18. Capite in terram statuerem, ut cerebro dispergat viam. & 5. 2. 7. An tibi mavis cerebrum dispergi? *Cels. l.* 2. *c.* 6. Brachia & crura inæqualiter dispergere. *h. e.* jactare, agitare. *Silius l.* 4. *v.* 646. flumen rivis dispergere per rura. *Virg. Æn.* 11. *v.* 617. vitam dispergit in auras. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 76. Phœbus diem dispersit in undas. *Plin. l.* 34. *c.* 3. Mummius Corinthum quidem diruit, sed compluribus Achajæ oppidis simul æra dispersit. *Id. l.* 18. *c.* 23. Dispergere fimum, priusquam arescet. *Lucan. l.* 1. *v.* 384. Aries (*militaris*) dispergit saxa. *h. e.* disjicit. ¶ Translate *Virg.* 11. *Æn. v.* 795. voti Phœbus succedere partem Mente dedit, partem volucres dispersit in auras. *Curt. l.* 10. *c.* 9. Primum collegere vires, deinde disperserunt. *h. e.* divisere. *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 47. excusso dispergit lumina somno. *h. e.* huc illuc oculos circumfert. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 24. Dispergere rumorem. *sparger fama*. & absolute eod. sensu *Id.* 2. *Hist. c.* 1. Vulgus fingendi avidum disperserat, accitum in adoptionem. ¶ *Dispergier* paragoge pro *dispergi* est *Prudent. in Apoth. v.* 542. ¶ Legitur & *dispargo*. *Tertull. advers. Gnost. c.* 5. & *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. *ad fin.* ubi alii aliter.

DISPERNO, is, a. 3. sperno, vel valde sperno. *Juvencus l.* 2. *v.* 257. Dispernens veterum Samaritum jussa. ¶ Hinc particip. *dispretus*. *Gell. l.* 7. *c.* 18. *ad fin.* Ut contempti vulgo, dispretique sint. Al. leg. *discerpti*. h. e. conviciis & probris lacerati.

DISPERSE, adverb. *in diversi luoghi, sparsamente*, σποράδην. *Cic. Verr.* 6. *c.* 52. Quæ disperse a me multis locis dicentur, ac dicta sunt. *Id.* 1. *de Invent. c.* 52. Res disperse & diffusa dictæ.

DISPERSIM, idem ac disperse. *Varr. de R. R. l.* 1. *c.* 1. Qui Græce scripserant, dispersim alius de alia re. *Sueton. in Cæs. c.* 80. Consilia dispersim antea habita in unum omnes contulerunt.

DISPERSIO, V. *Dispersus, us*.

DIS-

DISPERSUS, a, um, *sparsa*, *disperso*, διεσπαρμένοι, σποράδες, sparsus, diffusus, disjectus, variis locis positus. *Cic. pro Flacc. c.* 13. Prædones toto mari dispersi vagabantur. *Id. pro leg. Manil. c.* 12. *sub fin.* Bellum longe lateque dispersum. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 41. Quæ nunc conclusa sunt artibus, dispersa & dissipata fuere. *Q. Cic. de petit. Consul. c. e.* Dispersa & infinita. *Cic. pro Sext. c.* 42. Homines fusi per agros ac dispersi vagabantur. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 35. Jacent dispersa per agros Sarculaque, rastrique. *Plin. l.* 12. *c.* 4. Arbor tota India dispersa. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 40. Dispersos hostes adoriri. & *lib.* 6. *c.* 33. In omnes partes dispersa multitudo. & *cap.* 34. Multos ex fuga dispersos excipere. *Sallust. in Jug. c.* 55. Dispersi a suis, pars cedere, alii insequi. *Id. ibid. c.* 45. Plebis vis soluta, atque in multitudinem dispersa. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *extr.* Venæ in prætenues fibras subter totam cutem dispersæ. *Lucret. l.* 4. *v.* 909. gruum clamor dispersus in nubibus. *Plin. l.* 16. *c.* 30. Arbor in plures dispersa ramos. *Id. l.* 6. *c.* 26. Mesopotamia vicatim dispersa. *h. e.* in vicos divisa. *Lucan. l.* 10. *v.* 84. laceros dispersa capillos. *Claudian. l.* 1. *de rap. Proserp. v.* 55. Incultas dispersa comas. *scapigliata*. ¶ Item respersus, *asperso*. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1007. Cerebro tecta dispersa madent. Al. leg. *disperso*.

DISPERSUS, us, m. dispersio. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 9. Dispersu enim illorum actio de pace sublata est. Al. leg. *dispersione*, al. *discessu*.

DISPERTIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. & Dispertior, iris, itus sum, dep. *partire*, *dividere*, διαμερίζω, διανέμω, in diversas partes divido, distribuo, distinguo: item huic & illi partes do: a *dis*, & *partior*. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Dispertire ac dividere aliquid. *Id. pro Mur. c.* 35. *ad fin.* Qui tempora voluptatis laborisque dispertiunt. *Id.* 3. *de Orat. c.* 29. Conjecturam in quatuor genera dispertiunt. *Id.* 4. *Catil. c.* 4. Conjuratos municipiis dispertiri jubet. *Id. pro Cluent. c.* 15. Dispertire pecuniam judicibus. *Liv. l.* 29. *c.* 1. Dispertire exercitum per oppida. *Nepos in Agesil. c. ult.* Secundam mensam servis dispertiit. *Cic.* 2. *Offic. c.* 11. Æquabiliter dispertire prædam. *Hirt. de B. Afric. c.* 46. Tirones dispertire inter legiones. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 681. Quæ ad mortales pertinent, quadrifariam dispertierunt, in homines, in loca, in tempora, in res. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 3. Dispertire obsonium bifariam. *Id. Curcul.* 1. 3. 33. Etiam dispertimini? *vi staccate voi ancora dagli abbracciamenti?* *Id. Aulul.* 2. 5. 5. Injuria dispertivisti: pinguiorem agnum isti habent. *Id. Pseud.* 1. 5. 25. Quod damni, & quod fecisti flagitii, populo viritim potuit dispertirier. παραγωγὴ pro *dispertiri*. ¶ Deponentis forma, *Cic.* 2. *de Leg. c.* 19. Quod positum est in una cognitione, id in infinita dispertiuntur. ¶ Scribitur & *dispartio*, & *or*, æque recte.

DISPERTITUS, & Dispartitus, a, um, *partito*, *diviso*, *distribuito*, partitus, divisus, distributus, διαμεμερισμένος. *Atticus* apud *Cicer.* 9. *Attic. ep.* 10. *a med.* Satius esse existimo, vas dispertitos & in speculis esse. *Id. sub fin. Verr.* 7. Exempla humanitatis hominibus data & dispertita. *Lucret. l.* 3. *v.* 590. Dispertita animæ natura. *Hirt. de B. Afric. c.* 67. Trinis castris dispartitæ copiæ.

DISPESCO, is, a. 3. *dividere*, *separare*, διείργω, proprie est, teste *Festo*, pecus a pastione deducere: vel ut alii volunt, in diversa pascua diducere: a *dis*, & *pasco*. Translate est dividere, sejungere, separare, dirimere. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Nilus Africam ab Æthiopia dispescens. *Id. l.* 2. *c.* 68. Mare Africam, Europam, Asiamque dispescit. *Apul. in Florid. n.* 15. (*al. l.* 2. *ad fin.*) Samus est exadversum Mileto, nec ab ea multo pelagi dispescitur. *Id. de Deo Socrat.* Cum habitacula summa ab infimis tanta intercapedo fastigii dispescat. Apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 885. *Putsch.* hic locus ita legitur: Cum habitacula summa ab infimis tanta intercapedine fastigii dispescant. *h. e.* distent, neutrorum more. ¶ Præteritum *dispescui* agnoscitur a *Prisciano* ibid. ¶ De supino *dispescitum* V. in fine verbi *Compesco*.

DISPESSUS, a, um, *stesa*, *spiegato*, *allargato*, expansus, explicatus: a *dis*, & *passus*, *a* in *e* mutata, ut *Gell. l.* 6. *cap.* 15. docet. *Plaut. Mil.* 2. 4. 7. Dispessis manibus patibulum habebis.

DISPICIO, is, exi, ectum, a. 3. *mirare qua e là*, *o attentamente*, *vedere*, *discernere*, διαθρέω, διασκοπέω, huc illuc aspicio, diligenter intueor, oculos intendo. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 45. Hoc age, ad terram aspice, & dispice, oculis investigans, &c. *Lucret. l.* 3. *v.* 564. avolsus radicitus nequit ullam Dispicere ipsa oculus rem. *Id. l.* 6. *v.* 648. longe cunctas in partes dispiciendum. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 30. Cum gravi vulnere exanimari se videret, ut primum dispexit, quæsivit, &c. *aperse a girò gli occhi*. *Tacit. in Agric. c.* 10. Dispecta est & Thyle, quam hactenus & nix & hyems abdebant. *è stata scoperta e visitata*. ¶ Sæpe refertur ad animum. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 39. Imbecilli animi verum dispicere non possunt. *Id.* 2. *Q. Fr. ep.* 2. *ad fin.* In ea re Pompejus quid velit, non dispicio. *Id.* 6. *Attic. ep.* 8. Nunc velim dispicias res Romanas, videas, quid, &c. *Id.* 2. *Attic. ep.* 20. Si dispicere quid cœpero, scribam ad te apertius. *Liv. l.* 40. *c.* 10. Dispice insidiatorem, & petitam insidiis. *esamina*, *considera*. *Terent. Andr.* 3. 5. 16. Sine, paululum ad me redeam: jam aliquid dispiciam. *h. e.* videro, providebo, excogitabo. *Plin. l.* 2. *ep.* 10. Dispice, ne sit parum providum, sperare, &c. *Id. l.* 1. *ep.* 18. Dispice, an tu quoque, &c. *Ulpian. Dig. lib.* 14. *tit.* 1. *leg.* 1. Dispicere de aliqua re. *h. e.* considerare, examinare.

DISPLANO, as, a. 1. complano. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 66. Rutro caput displanat.

DISPLICATUS, a, um, dispalatus, disjectus. *Varr. R. R. l.* 3. *c.* 16. Apes si quando displicatæ sunt, cymbalis & plausibus reducunt in locum unum.

DISPLICENTIA, æ, f. *dispiacere*, *dispiacenza*, δυσαρέστησις. *Senec. de Tranquill. c.* 2. Hinc illud tædium & displicentia sui.

Tom. II.

DISPLICEO, es, ui, icitum, n. 2. *dispiacere*, ἀπαρέσκω, non placeo. *Cic. de clar. Orat. c.* 57. Mihi placebat Pomponius maxime, vel dicam, minime displicebat. *Id.* 1. *de Orat. c.* 34. In ea exercitatione non sane mihi displicet adhibere istam rationem. *Id. Attic.* 13. *ep.* 21. Hoc vehementer displicet. *Id. pro Dom. c.* 20. Ut populo de Cyprio rege placeret, de exsulibus displiceret. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 2. Inconstans & sibi displicens levitas. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 49. securus famæ, liber, ire memento, Nec tibi sit lecto displicuisse pudor. *Justin. l.* 2. *c.* 7. Si quid pro altero tulisset, alteri displiciturum videretur. ¶ *Displicitus est* pro *displicuit*. *Gell. l.* 1. *c.* 21. Cum ei displicita esset insolentia & insuavitas illius. ¶ *Displicere sibi* dicitur, qui non bene valet. *Cic. Phil.* 1. *c.* 5. Cum de via languerem, & mihimet displicerem. *non mi sentia bene*. *Id.* 2. *Attic. ep.* 18. Displiceo mihi, nec scribo sine summo dolore. *Hoc loco refertur ad animum*. *Scribon. Larg. compos.* 188. Aconitum potum protinus facit corpus grave, & displicens.

DISPLICINA, æ, f. displicentia. *Plaut. Cist.* 1. 1. 18. Nisi hæc displicina apud te quicquam fuit. Ita legit & tuetur *Meursius*. Alii *disciplina*.

DISPLODO, is, osi, osum, a. 3. *allargare*, *dilatare percotendo*, *o comprimendo*: a *dis*, & *plaudo*, est hinc inde diducere ictu aut compressione. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. *de bubulo pecore*. Rectis genibus, pedibus non latis, neque ingredientibus qui displodantur. *Id. ibid. cap.* 9. *de canib.* Pedibus magnis & altis, qui ingredienti ei displodantur.

DISPLOSUS, a, um, ictu aut compressione diductus, diruptus, dissolutus cum sonitu & fragore. *Lucret. l.* 6. *v.* 130. & *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 46. Vesica dat pariter sonitum displosa repente. *Lucret. ibid. v.* 184. Cæli templa displosa. ¶ *Displosæ nares*, sunt apertæ & dilatatæ. *Arnob. l.* 3. *pag.* 108. Hos displosis naribus esse, illos resimis.

DISPLUVIATUS, a, um. *Vitruv. l.* 6. *c.* 3. *de cavis ædium*. Displuviata sunt, in quibus deliquiæ arcam sustinentes stillicidia rejiciunt. *h. e.* valde compluta, inquit *Bald. in Lex.* Aliter *Philander*, & *Turneb.* ibid.

DISPOLIABULUM. V. *Desidiabulum*.

DISPOLIATIO, onis, f. spoliatio. *Paulin. Nolan. epist.* 29. (*al.* 10.) *c.* 1. Primorum patrum dispoliatio. Adde *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. lib.* 9. *Cod. Theodos. tit.* 18. *leg.* 6.

DISPOLIATUS, a, um, adject. *spogliato*. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 24. Dispoliatus oneribus alienis. *Apul. in Apolog.* Pudore dispoliato. *h. e.* deposito.

DISPOLIO, as, avi, atum, a. 1. spolio, *spogliare*, ἀποδύω. *Cic.* 6. *Verr. c.* 20. Ut etiam una cum ceteris Siculis dispoliaretur. Adde *Terent. Andr.* 4. 5. 21. sed utroque loco alii leg. *despoliare*, quod est quidem certe usitatius. *Lactant. l.* 6. *c.* 11. Hominis se appellatione dispoliat.

DISPOLIO, is. V. in fine verbi *Depolio*.

DISPONDEUS, i, m. δισπόνδειος, pes constans ex duobus spondeis, ut *oratores*, & *contendebant*. *Diomed. Grammat. l.* 3. *pag.* 476. *Putsch.*

DISPONO, is, sui, situm, a. 3. *mettere qua e là*, *distribuire*, *disporre*, *ordinare*, διατίθημι, res plures diversis locis ordine pono, ordino, distribuo. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 34. Pisistratus primus Homeri libros, confusos antea, sic disposuisse dicitur, ut nunc habemus. *Plin. l.* 17. *c.* 11. In disponendis arboribus quincuncialis ordinum ratio necessaria. *Flor. l.* 3. *c.* 10. Disponere insidias in valle. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 55. præsidia custodiasque ad ripas Ligeris. & *cap.* 34. milites in præsidiis. & *l.* 3. *B. Civ. c.* 88. cohortes castris præsidio. & *cap.* 5. omni ora maritima classem. & *lib.* 1. *c.* 17. tormenta in muris. & *cap.* 14. Legiones in Apulia hibernorum causa disposuerat. *aveva distribuite per la Puglia*. *Liv. l.* 39. *c.* 14. *sub fin.* Disponere vigilias per urbem. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *ad fin.* & *Tacit.* 2. *Hist. c.* 41. aciem. *Plin. l.* 35. *c.* 2. expressos cera vultus singulis armariis. *Colum. l.* 12. *c.* 2. Suo quidque loco disponere. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 45. aliquid in ordine. *Senec. in Hippol. v.* 1157. in ordinem. *Sueton. in Tiber. c.* 11. ægros per valetudinum genera. *Plin. l.* 22. *c.* 12. Divinitas disponit auxilia in genere, in causas, in tempora. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 58. Ministeria principatus in equites R. disponere. *distribuire a' cavalieri*. *Martial. l.* 12. *epigr.* 84. comas. *Id. l.* 5. *epigr.* 21. tempus. *distribuire*. Sic *Plin. l.* 9. *ep.* 36. *Sueton. in Tiber. c.* 21. & *Senec. de consol. ad Polyb. c.* 25. *extr.* diem. Sic. *Pers. sat.* 5. *v.* 43. opus & requiem. *Plin. l.* 4. *ep.* 19. Disponit, qui nuntient, quem assensum tulerim. *apposta chi riferisca*. ¶ Pro statuere, *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 29. *leg.* 3. *a med.* Non alienum erit disponi, apud quem puer interim educetur. *Javolen. lib.* 10. *tit.* 3. *leg.* 18. Ut fundus hereditarius non hereditario serviat, arbiter disponere non potest.

DISPOSITE, adverb. *distintamente*, *con ordine*, εὐτάκτως, distincte, apte, ordinate, commode. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. *extr.* Non possum disposite istum accusare. *Lactant. l.* 3. *c.* 17. Ordinate & disposite mundus effectus est. *Sidon. l.* 5. *ep.* 11. Dispositissime ædificare.

DISPOSITIO, onis, f. *disposizione*, *ordine*, διάταξις, ordinatio, rerum in ordinem collocatio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 42. Ordo & dispositio argumentorum. *Colum. l.* 12. *c.* 2. Quis dubitet nihil esse pulcrius in omni ratione vitæ dispositione atque ordine? ¶ Est item secunda pars officii Oratoris. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 7. Dispositio est rerum inventarum in ordinem distributio. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 2. Dispositio est ordo & distributio rerum, quæ demonstrat, quid quibus in locis sit collocandum. ¶ Accipitur & pro administratione, aut regimine. *Capitol. in Gordiano tertio, c.* 27. *in orat. ipsius Gord.* Cujus ductu & dispositione & hæc transegimus, & cetera transigemus. Adde *Sidon. l.* 3. *ep.* 6. *extr.* & *Capitolin. in Maximin. c.* 9. ¶ Item pro consilio, & ratione. *Veget. l.* 3. *de re milit. c.* 26. *a med.* Ma-

gna dispositio est, hostem fame magis urgere, quam ferro. ¶ In pictura dispositio est ordo & situs figurarum, quæ in tabula fiunt, *il comparto*. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Apelles cedebat Amphioni de dispositione, Asclepiodoro de mensuris.

DISPOSITOR, oris, m. qui disponit. *Senec. l.* 5. *natur. quæst. c.* 18. Dispositor ille mundi Deus aera ventis exercendum dedit. Adde *Lactant. l.* 4. *cap.* 9.

DISPOSITRIX, icis, f. quæ disponit, & administrat. *Fortunat. l.* 7. *carm.* 6. *v.* 22. Floret & egregia dispositrice domus.

DISPOSITURA, æ, f. dispositio, ordo. *Lucret. l.* 1. *v.* 1025. Tandem deveniunt in tales dispositturas. & *lib.* 5. *v.* 193. in tales dispositturas Deciderunt.

DISPOSITUS, a, um, *disposto, ordinato, distribuito*, διατεταγμένος, ordinatus, distributus. *Cic. Verr.* 3. *c.* 19. Signa ad columnas, & omnibus intercolumniis disposita sub dio vidimus. *Lactant. de Ira Dei*, c. 10. *a med.* Mundo nihil potest esse nec dispositius ad ordinem, nec aptius ad utilitatem. *Senec. in præfat. quæst. nat. ad fin.* Animo neque formosius est quidquam, nec dispositius. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 27. Custodiæ in muro dispositæ. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 101. Nuntii allati per dispositos equites. *appostati in varj luoghi*. *Nepos in Iphicr. c.* 2. Dispositi milites. *ordinati in battaglia*. *Stat.* 5. *Theb. v.* 7. Dispositi in turmas. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 16. Dispositæ comæ. ¶ Translate *Plin. l.* 3. *ep.* 1. Hominum vita disposita. *ordinata, regolata*. *Id. l.* 2. *ep.* 11. *a med.* Vir subtilis, dispositus, acer, disertus. *h. e.* qui in dicendo ordinem servet. *Q. Cic. de petit. Consul. c.* 5. *ad fin.* Ut iis, quos devinctos tenes, descriptum ac dispositum suum cuique munus sit. *Cic. pro Mur. c.* 14. Studia ad honorem disposita. *che servono per ascendere*, &c. Alii aliter leg. ¶ *Ex disposito*, ex composito, *di concerto*. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 7. An altius quiddam, cui remotis arbitris opus sit, cogitaturi ex disposito convenistis?

DISPOSITUS, us, m. idem ac dispositio. In sexto casu sing. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 5. Dispositu provisuque rerum civilium peritus. τῇ διαθέσει.

DISPRETUS. V. *Dispernо*.

DISPUDET, debat, impers. *e. vergognarsi molto*, ἀναισχυντεῖν, valde pudet. *Terent. Eun.* 5. 2. 16. Dispudet, mihi sic data esse verba. Adde *Plaut. Mostell.* 5. 2. 44.

DISPULSUS, a, um, *scombuiato, sbaragliato, cacciato*, hinc illinc pulsus, disjectus, dissipatus. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 7. *ad fin.* Pecudes dispulsæ, sui generis sequuntur greges. *Liv. l.* 26. *c.* 17. *ad fin.* Dispulsa sole nebula aperuit diem. Al. leg. *depulsa*.

DISPULVERO, as, a. 1. *ridurre in polvere*, κονιορτόω, in pulverem redigo. *Nævius* apud *Non. c.* 2. *n.* 206. Saxa, silvas, lapides, montes disjicis, dispulveras.

DISPUMO. V. *Despumo*.

DISPUNCTIO, onis, f. *conto, o revisione di conti*, dati & accepti collatio, recognitio. *Ulpian. lib.* 42. *Dig. tit.* 5. *leg. ult.* Utrum recognitio & dispunctio concedenda sit creditoribus. ¶ Translate *Tertull. in Apolog. c.* 18. Suscitatis omnibus & recensitis ad utriusque meriti dispunctionem. *h. e.* examen, & judicium. & *lib.* 5. *advers. Marcion. c.* 12. Dispunctio boni & mali operis. ¶ Dispunctio vitæ, apud *eundem de testimon. anim. c.* 4. & *de anim. c.* 33. *ad fin.* est vitæ consummatio, *h. e.* ipsa mors.

DISPUNCTOR, oris, m. qui dispungit, examinat, æstimat. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 17. *a med.* Judex & dispunctor meritorum.

DISPUNCTUS, a, um, *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 10. Specialis medicinæ dispuncta Prophetia. *h. e.* comprobata, confirmata, quasi collatis rationibus probata & recognita. *Id. de carn. c.* 57. Animæ prompta humatione dispunctæ. *h. e.* separatæ, remotæ a corpore.

DISPUNGO, is, xi, ctum, a. 3. *computare*, supputare, sive numerare, quasi puncto notare. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 7. Dispunge, & recense vitæ tuæ dies. ¶ Inde *dispungere rationes* pro examinare, *rivedere i conti*. *Papin. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 56. Dispungere est conferre accepta & data. *Senec. l.* 4. *de Benef. c.* 32. *extr.* Dispungere rationes expensorum & acceptorum. ¶ Eleganter *Vellej. l.* 1. *c.* 13. Neque quisquam Scipione elegantius intervalla negotiorum otio dispunxit. *h. e.* distribuit, distinxit, quasi diligentem iniens rationem horarum & temporis. V. *Cicer. initio l.* 3. *de Offic.* ¶ Pro examinare, & quasi collatis rationibus perpendere, *Tertull. in Apolog. c.* 44. Qui sententiis elogia dispungitis. ¶ Et pro absolvere, quasi rationes jam collatas conficere. *Id. advers. Jud. c.* 9. *ad fin.* Dispungamus ordinem cœptum.

DISPUTABILIS, le, *disputabile*, qui disputari potest. *Senec. ep.* 88. *sub fin.* An omnis res in utramque partem disputabilis sit.

DISPUTATIO, onis, f. *disputa*, διάλεξις, actus disputandi. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 2. Solesque nonnunquam hac de re a me in disputationibus nostris dissentire. *Id.* 5. *Fin. c.* 26. Hæc omittamus. habent enim & bene longam, & satis litigiosam disputationem. *Id.* 4. *Attic. ep.* 16. Institueram disputationem de republ. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 30. Habere disputationem in utramque partem. ¶ Proprie dicitur de rebus ad rationem vivendi pertinentibus. *Cic. in fi. cap.* 24. *lib.* 2. *de Orat.* ¶ Alium notionem V. in *Disputo*.

DISPUTATIUNCULA, æ, f. dimin. brevis disputatio. *Sen. ep.* 117. *a med.* Disputatiunculis inanibus subtilitatem vanissimam agitare. Adde *Gell. l.* 1. *c.* 3. *sub fin.*

DISPUTATOR, oris, m. *disputatore*, διαλεκτικός, qui disputat. *Cic.* 1. *Offic. c.* 1. *e med.* Disputator subtilis, Orator parum vehemens.

DISPUTATORIE, adverb. disputando. *Sidon. l.* 9. *ep.* 9. Disputatorie argumentosus.

DISPUTATRIX, icis, f. *quistionatrice*, quæ disputat. A *Quintil. l.* 2. *c.* 20. Dialectica dicitur.

DISPUTATUS, a, um, utrinque putatus, collatus, initus. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 55. Ubi disputata est ratio cum argentario. *dopo che si sono fatti i conti*. ¶ Item disserendo tractatus, *disputato*, διαλεχθείς. *Cic.* 1. *Offic. c.* 2. Multa accurate copioseque a philosophis disputata.

DISPUTO, as, avi, atum, a. 1. *discorrere, contare, disputare*, διαλέγω, διαλογίζομαι: a *dis*, & *puto*, quasi hinc & inde puto, ex utraque parte dissero, sententiam profero, discepto. Quare sicut *putare rationem* dixit *Plaut. Cas.* 3. 2. 25. ita & *disputare rationem* legitur apud eund. *Aulul.* 3. 5. 55. & *disputatio* pro computatione, in mensura agrorum, adhibetur a *Colum. in fi. cap.* 1. *lib.* 5. ¶ Sumitur autem universim pro disserere, dicendo certare cum alio, vel etiam solum tractare de aliqua re, sermonem habere: & fere de rebus dicitur ad rationem vivendi pertinentibus, ut ex *Cicer. l.* 1. *de Orat. c.* 24. *extrem.* colligimus. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. a *puto* pro purus derivat. Sic, inquit, is sermo, in quo pura disponuntur verba, ne sit confusus, atque ut diluceat, dicitur disputare. Ita *Varr.* sed hæc Grammaticum sapiunt. *Cic. in fi. l.* 3. *de nat. Deor.* Ea quæ disputavi, disserere malui, quam judicare. *Id. Phil.* 13. *c.* 10. Dum de singulis sententiis breviter disputo. *Id.* 3. *Fam. ep.* 8. Idque me arbitror pro tribunali multis verbis disputavisse. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 9. Non inscite Dionysius ad ea disputat, quæ, &c. *Id.* 1. *de Orat. c.* 34. Disputare de omni re in contrarias partes. *Id.* 11. *Fam. ep.* 27. *ad fin.* In utramque partem de aliqua re disputare. *Id.* 1. *de Orat. c.* 25. Neque hæc in eam sententiam disputo, ut, &c. *Id. Verr.* 7. *c.* 3. *sub fin.* Durum hoc fortasse videatur: neque ego ullam in partem disputo: tantum intelligo, &c. *Martial. l.* 9. *epigr.* 79. Quod optimum sit disputat convivium Facunda Persici pagina. *tratta, e insegna*. *Plaut. Men. prol. v.* 50. Ut hanc rem vobis examussim disputem. *per contarvela minutamente*.

DISQUAMO. V. *Desquamo*.

DISQUIRO, ris, a. 3. *investigare, cercare diligentemente*, ἐξετάζω, per omnes partes quæro, perquiro, inquiro. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 7. Verum hic impransi mecum disquirite.

DISQUISITIO, onis, f. *inquisizione, esame*, ἐξέτασις, disceptatio, inquisitio. *Cic. de Harusp. resp. c.* 7. Quanquam ad facinoris disquisitionem interest, adesse quamplurimos. *Liv. l.* 26. *c.* 31. In disquisitionem venit, quid ego fecerim. *Id. l.* 8. *c.* 13. Vitio ne dictator creatus esset, in disquisitionem venit. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 26. Vitiosum est pro argumento sumere quod in disquisitione positum est. *Sueton. in Ner. c.* 2. Ad disquisitionem Senatum vocavit. *chiamò a render conto*. accusavit.

DISRAPIO. V. *Dirapio*.

DISRARO, as, a. 1. *diradare*, ἀραιόω, castro, & diversis modis, quod densum erat, rarum facio. *Colum. l.* 4. *c.* 32. *de arundineto.* Potest intercidi, & disraseri, quod opus rustici castrationem vocant. V. etiam *Diradio*.

DISRUMPO. V. *Dirumpo*.

DISSAVIOR. V. *Dissuavior*.

DISSECO, as, cui, ectum, a. 1. *tagliare in due parti*, σχίζω, in duas partes divido. *Sueton. in Calig. c.* 27. Medios homines serra dissecuit. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 70. *Hard.* Lacedæmonii pectus dissecuere causa videndi. *Id. l.* 29. *c.* 4. Caput viperæ dissecant inter aures ad eximendum lapillum. *Apul. l.* 8. *Metam.* Ancipiti ferro quisque brachia dissecant. *h. e.* concidunt, exsecant. ¶ Scribitur & *disseco*.

DISSECTIO. V. *Desectio*.

DISSECTUS, a, um, *tagliato in due parti*, bifariam sectus. *Plin. l.* 30. *c.* 9. Mures dissecti impositi. *Id. l.* 32. *c.* 9. *sub fin.* Ranas dissectas imponere. *Id. l.* 9. *c.* 35. *ad fin.* Unio dissectus. *Id. l.* 7. *c.* 2. *ad fin.* Pisces unguibus dissectos sole torrere.

DISSEMINATIO, onis, f. *disseminazione*, διασπορά, actus disseminandi. Translate *Apul. sub fin. l.* 11. *Metam.* Nec extimescerem malevolorum disseminationes. ¶ In bonam partem *Tertull. de fuga in persecut. c.* 6. Disseminatio Evangelii.

DISSEMINATUS, a, um, *disseminato, sparso*, sparsus, divulgatus. *Cic. pro Planc. c.* 23. Disseminatus dispersusque sermo. *Id.* 4. *Catil. c.* 3. Malum latius opinione disseminatum.

DISSEMINO, as, avi, atum, a. 1. *spargere, disseminare*, διασπείρω, spargo, divulgo. *Cic. pro Arch. c. ult.* Spargere ac disseminare in orbis terræ memoriam. *Justin. l.* 12. *c.* 13. Amici causam morbi intemperiem ebrietatis disseminaverunt. *Apul. in fi. l.* 5. *Metam.* Venus pessim cupidines populis disseminans.

DISSENSIO, onis, f. *dissensione, discordia*, διχόνοια, voluntatum & sententiarum contrarietas. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 56. Quibus in causis fuit inter peritissimos homines summa de jure dissensio. *Id. Agr.* 2. *c.* 6. Animorum disjunctio dissensionem facit. *Id. de clar. Orat. c.* 49. *extr.* Nunquam de bono oratore doctis hominibus cum populo dissensio fuit. *Id. l.* 1. *Offic. c.* 25. Qualis fuit inter P. Africanum & Q. Metellum sine acerbitate dissensio. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 1. Qui deos esse dixerunt, tanta sunt in varietate ac dissensione, ut, &c. *Id.* 2. *Agrar. c.* 2. Commovere dissensionem. ¶ Translate est dissimilitudo. *Senec. ep.* 20. Ut ipsa inter se vita unius, sine actionum dissensione, coloris sit. ¶ Pro seditione, *rissa, discordia*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 1. Timor novarum tabularum, qui fere bella & civiles dissensiones sequi consuevit. *Hirt. de B. Alex. c.* 41. Provincia finitimo bello & dissensionibus vastata.

DISSENSUS, us, m. idem quod dissensio. *Stat. Theb.* 10. *v.* 558. Urbem scindunt dissensu vario. *Claudian. de B. Gild. v.* 300. Dissensus acerbus. *Id. l.* 2. *in* 1. *Consul. Stilich. v.* 86. mediis dissensibus aulæ. *Paul. Dig. lib.* 17. *tit.* 2. *leg.* 65. Dissensu solvitur societas.

DISSENTANEUS, a, um, *discordante, contrario*, dissentiens, contrarius.

rius. Cic. in Partit. c. 2. Similia aut dissimilia, consentanea aut dissentanea. Adde Nigid. apud Non. c. 2. n. 140.

DISSENTIO, is, ensi, ensum, n. 4. esser di contrario parere, discordare, dissentir, [illegible], aliter atque alii sentio, discors sum, dissideo, discrepo. Cic. in Orat. c. 63. ad fin. Quem Aristoteles ut optimum probat, a quo dissentio. Id. de Orat. c. 2. Soles nonnunquam hac de re a me in disputationibus nostris dissentire. Id. de Harusp. resp. c. 25. Dissensit enim Mario L. Sulla. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 11. Cum videtur scriptoris voluntas cum scripto ipso dissentire. Senec. epist. 98. prope fin. Dissentiamus cum Epicuro, ubi dicit, &c. Cic. 2. de Fin. c. 6. ad fin. Illi enim inter se dissentiunt. Id. 12. Phil. c. 11. Cives gravissime dissentientes. Id. de Amic. c. 9. Longe dissentire ab aliquo. Horat. l. 2. sat. 1. v. 78. nisi quid, tu docta Trebati, dissentis. Cic. 4. de Fin. c. 1. Non verbis Stoicos a Peripateticis, sed universa re & tota sententia dissentire. Quintil. l. 9. c. 4. In quibusdam paulum fortasse dissentiam. Gell. l. 3. c. 11. a med. De patria Homeri multo maxime dissensum est. ¶ Dissentire a se est inconstantem esse. Cic. 5. de Fin. c. 27. Me non quærere, quid virtus possit efficere, sed quid constanter dicatur, quid ipsum a se dissentiat. Id. 4. Tuscul. c. 13. Vitiositas est habitus aut affectio in tota vita inconstans, & a se ipsa dissentiens. ¶ Translate est dissimilem esse. Cic. pro Font. c. 9. ad fin. Hæ nationes a ceterarum gentium more ac natura dissentiunt. Plin. l. 31. c. 7. a med. Flos salis odore dissentiens a sale. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) Cum dissentit ab interrogatione responsum. Id. ibid. c. 6. (al. 10.) Lepus, & lupus simili positione, casibus, numerisque dissentiunt. ¶ Cum dativo, Senec. ep. 20. Ne orationi vita dissentiat. Horat. l. 3. od. 5. v. 14. mens provida Reguli Dissentientis conditionibus Fœdis. ¶ Pro in seditionem ire, Cæs. l. 1. B. Civ. c. 20. Ab his primo Marsi dissentire incipiunt, eamque oppidi partem occupant. Auct. de B. Hisp. c. 37. Cæsar reliqua oppida oppugnat, quæ propter Pompeium dissentire cœperant. ¶ Olim & dissentior deponentis forma usurpatum fuit, ut assentior. Cæl. apud Priscian. l. 8. pag. 802. Putsch. Qui intelligunt, qui faciunt, dissentiuntur.

DISSEPARATIO, onis, f. separatio, divisio. Auct. declam. in Catil. (qui Porcius Latro a nonnullis creditur) c. 31. Disseparationi eorum neque solem orientem unquam neque occidentem intervenisse.

DISSEPARATUS, a, um, separatus, divisus. Nazar. in Paneg. Constant. c. 1. Quæ temporibus disseperata sunt, animorum præsumptione junguntur. Al. leg. disparata.

DISSEPIMENTUM, i, n. id quo aliquid dissæpitur, & dividitur, ut membranula in nuce. Festus in Naucum.

DISSEPIO, ëpis, epsi, eptum, a. 4. separare, dividere, [illegible], sepiendo dirimo, discludo, distermino. Lucret. l. 1. v. 997. Aer dissæpit colles, atque aera montes. Ovid. Metam. 1. v. 69. Via ea limitibus dissæpserat omnia certis. Alii leg. discreverat, alii discrepserat, alii aliter. Sil. l. 11. v. 458. at liquidi dissepset stagna profundi. pro dissepsisset: sed lectio valde dubia est.

DISSEPTIO, onis, f. idem quod disseptum. Vitruv. l. 2. c. 8. sub fin. Nonnullos celeritas, aut inopia, cat in pendenti loco disseptio cogit. h. e. paries craticius in loco pendenti ducendus dissæpiendi gratia. Ita legitur locus hic in principe editione, & in omnibus ferme MSS.

DISSEPTUM, i, n. id quo aliquid dissepitur, & discluditur, ut paries, qui cubicula in ædibus dividit, &c. Lucret. l. 6. v. 951. Denique per dissepta domorum saxea voces Pervolitant, permanat odos, frigusque, vaposque. ¶ Item membrana dividens cor & pulmones a cetero ventre, [illegible], septum transversum. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6. a med. ubi alii leg. dissiptum, ea ratione, qua consiptum pro conseptum dixit Ennius, teste Festo.

DISSEPTUS, a, um, disclusus, diremptus, separatus. Varr. l. 4. de L. L. c. 33. Circum cavum ædium erant uniuscujusque rei utilitatis causa parietibus dissepta, ubi, &c. Senec. in Med. v. 335. Bene dissepti fœdera mundi Traxit in unum Thessala pinus. ¶ Item non septus, disjectus, discissus, eversus, apud Stat. 10. Theb. v. 880. disseptoque aggere rursus Utitur, & truncas rupes in templa domosque Præcipitat. delle mura sfasciate.

DISSERENAT, abat, impers. 1. serenarsi, [illegible], serenum fit. Liv. l. 39. c. 46. Cum undique disserenasset. Alii conserenasset legunt. Plin. lib. 18. cap. 35. a med. Si cacumina pura fient, disserenabit.

DISSËRO, is, evi, itum, a. 3. seminare, piantare, [illegible], idem quod sero, aut variis in locis sero. Colum. l. 11. c. 3. ante med. Cæciliana lactuca mense Januario recte disseritur. & cap. 2. ante med. Semina in areolas disserere. Varr. l. 5. de L. L. c. 7. Disserere areas. & ibid. Olitor disserit in areas sui cujusque generis res. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. Taleæ in terram defodiebantur, mediocribusque intermissis spatiis, omnibus locis disserebantur. ¶ Translate Tacit. 3. Ann. c. 40. Disserere seditiosa per conciliabula & cœtus. spargere, disseminare. Id. 1. Ann. c. 4. Pauci bona libertatis incassum disserere. h. e. mentionem honorum libertatis apud multos facere. ¶ Præteritum est dissevi, si rationem sequaris: tamen & disserui invenitur. Suevius poeta apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 14. Hoc genus arboris in prælatis finibu' Grajis Disseruere, novos fructus mortalibu' dantes. Al. leg. deseruere a desero, unde desertus, & desitus, plantatus, piantato.

DISSËRO, is, erui, ertum, n. 3. discorrere, trattare, parlare, disputare, [illegible], sermonem instituo de re aliqua, dico, disputo, tracto. Alii ducunt a verbo praeced. per metaphoram: alii specialem huic originem tribuunt, ut in Consero, erui, dictum est. Cic. 3. de nat. Deor. in fin. Ea, quæ disputavi disserere malui, quam judicare. Id. pro Flacc. c. 27. in fin. De hoc teste disseruit & subtiliter, & copiose Hortensius. Id. de Amic. c. 16. Ea quæ sæpissime inter me, & Scipionem de amicitia disserebantur. Id. 1. de nat. Deor. c. 5. Disserere contra omnia. Id. 2. Tuscul. c. 3. de omnibus rebus in contrarias partes. Id. Attic. l. 9. ep. 4. sub fin. Disserens in utramque partem tam Græce, tum Latine. Id. 1. de Orat. c. 13. & 4. Acad. c. 6. a med. Disserere cum aliquo. Gell. l. 19. c. 1. ad fin. super aliqua re. Quintil. l. 10. c. 6. Ideoque aliqua mihi in illum locum disserenda sunt. Cic. 2. de Orat. c. 38. Ars bene disserendi. h. e. dialectica: quam vocat de Fato, c. 1. rationem disserendi. & lib. 1. de Orat. c. 15. subtilitatem disserendi. ¶ Cum accusativo pro exponere, enarrare, Lamprid. in Alex. Sev. c. 30. extr. De quo in libris suis Marius loquitur, cum Adriani disserit vitam. ¶ Cum dativo, disserere alicui, h. e. apud aliquem, vel coram aliquo, est Senec. ep. 52. a med.

DISSERPO, is, n. 3. in diversas partes serpo, disseminor. Lucret. l. 6. v. 546. Quippe cadunt toti montes, magnoque repente Concussu late disserpunt inde tremores.

DISSERTATIO, onis, f. dissertazione, trattato, disputa, discorso, [illegible], sermo, disputatio. Plin. l. 10. c. 68. Quapropter ingenium prædictorum, & reliqua subtexetur dissertatio. Harduin. in suis MSS. edissertatio reperit. Gell. lib. 10. c. 4. Res in philosophiæ dissertationibus celebris. Id. l. 14. c. 3. Turpiter eos mentiri, qui dissertationes istiusmodi Socrati attribuerent. Id. l. 17. c. 13. Hoc est longioris dissertationis. Id. l. 1. c. 2. Jussit proferri dissertationum Epicteti secundum librum. Id. l. 19. c. 12. In ea dissertatione hujuscemodi sensus est. Al. leg. dissertione eod. sensu. Eadem varia lectio reperitur etiam lib. 17. c. 19. Nempe sicut dissertatio a disserto fit, ita dissertio a dissero.

DISSERTATOR, oris, m. qui disserit, & disputat. Prudent. in Apotheos. v. 850. Occurrit dubitans hic dissertator, & illud Objicit.

DISSERTIO. V. Dissertatio.

DISSERTO, as, n. 1. frequent. a Dissero. Cato apud Fest. in Citeria: Quid ego cum illo dissertem amplius? Gell. l. 7. c. 14. Seorsum quisque ostentandi gratia magno conventu hominum dissertaverunt. Adde Plaut. Men. 5. 2. 58. ¶ Pro enarrare, exponere, Tacit. 4. Hist. c. 69. Vim Romanam, pacisque bona dissertans, sapientissimum quemque metu continuit.

DISSERTOR, oris, m. idem quod dissertator. Utitur eo Nonius c. 4. n. 253. ubi interpretem exponit obscuri dissertorem.

DISSERTUS, a, um, particip. a dissero, enarratus, disputatus. Hieronym. in Isai. c. 11. lib. 4. Quam prophetiam per partes volumus explanare, ne simul proposita atque disserta lectoris confundat memoriam.

DISSICIO, is, n. 3. vult Pareus in Lex. Crit. idem esse quod dissicio, h. e. disseco, discindo, divido. Affert autem primum verba Prisciani lib. 14. pag. 1002. Putsch. in quibus recensendo verba, quæ a dis componuntur secundum ordinem consonantium, post displiceo, dispono, dispendo ponit dissicio, disleabo, &c. quod quamvis in libris disjicio legatur, apparet tamen ea ipsa serie ita legendum esse. Secundo Plauti Curcul. a. 3. v. 54. Clypeatus elephantum ubi machæra dissicit. Tertio Lucretii l. 3. v. 639. vis animai discissa simul cum corpore dissicietur. Quarto subtexit loca ex Cicer. pro Cæl. c. 16. ex Virg. Ovid. Valer. Flacc. Liv. Sueton. Stat. Valer. Max. &c. quæ sane omnia dubia sunt: & fere ubique disjicio ab aliis substituitur. Nolim tamen omnino ex Latinarum vocum albo expungi, tum propter auctoritatem Prisciani, quæ momenti aliquid certe habet; tum propter multorum MSS. consensum.

DISSIDENS, entis, adject. discordante, dissentiens, discors, [illegible]. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 2. Opiniones tam variæ, tamque inter se dissidentes. Horat. l. 2. od. 2. v. 18. Virtus dissidens plebi. Plin. l. 8. c. 25. Cuncta animalia sciunt non sua modo commoda, verum & hostium adversa: norunt sua tela, partesque dissidentium imbelles. de' suoi nemici. Sic Nepos in Dion. c. 8. Quod inimici ejus dissidenti suos sensus aperturi forent.

DISSIDENTIA, æ, f. idem ac dissidium. Plin. l. 29. c. 4. circa med. Dominante illa eadem rerum dissidentia. Adde Arnob. l. 3. pag. 120.

DISSIDEO, es, edi, essum, n. 2. esser lontano, [illegible], [illegible]: a dis, & sedeo. Proprie est sedibus distare, remotum esse. Propert. l. 1. el. 12. v. 4. Tam multa illa meo divisa est millia lecto, Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano. Senec. in Thyest. v. 124. Isthmi si quis amat regna Corinthii, Et portus geminos, & mare dissidens. h. e. utrinque positum, Isthmo intermedio. Sil. l. 7. v. 736. qui partitis dissederat ante maniplis. h. e. in alium locum se contulerat. Al. leg. discesserat. ¶ Translate est sententiis discrepare, discordem esse, discordare, esser contrario di pareri, o d' affetti. Cic. Attic. l. 7. ep. 6. Mihi non rectum, me iæ tantis rebus a Pompejo dissidere. Id. 1. de Legib. c. 20. ad fin. Qui de re una solum dissident, de ceteris mirifice congruunt. Id. Verr. 7. c. 71. Quasi natura & genere disjuncti sint, ita dissident a nobis animo ac voluntate. Id. pro Balbo, c. 13. Nullam esse gentem tam dissidentem a populo R. odio quodam atque dissidio, &c. Id. pro Marcell. c. 10. Non consiliis solum & studiis, sed armis etiam & castris dissidebamus. Phædr. l. 3. fab. 3. v. 7. Variis dissident sententiis. Nepos in Annib. c. 10. Dissidebat ab eo Pergamenus rex, bellumque inter eos gerebatur, &c. Plin. l. 10. c. 74. Dissident olores, & aquilæ. sono nemici. Tacit. Ann. 1. c. 46. Dissidet miles. è soldati sono ammutinati. & cap. 55. Hostis dissidebat in Arminium, & Segestem. era divisa in fazioni, ubi per Arminio, ubi per Segeste. Horat. l. 3. od. 8. v. 19. Medus infestus sibi luctuosis Dissidet armis. è diviso per discordie civili. Cic. Attic. l. 1. ep. 13. & 4. Acad. c. 47. Inter se leviter dissident. Id. 4. Acad. c. 47. Cum Clean-

Cleanthe doctore suo quam multis rebus Chrysippus dissidet. Id. 1. de Fin. c. 18. Dissidere a se ipso, secumque discordare. & cap. 13. Cupiditates intus in animis inclusæ inter se dissident atque discordant. Id. 2. Offic. c. 2. ad fin. Temeritas a sapientia dissidet plurimum. Plin. l. 29. c. 1. Dissederunt hæ diu scholæ. Id. l. 28. c. 25. Auctores qui in eadem regione dissedere. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 36. Matris ab ingenio dissidet illa suæ. è differente, diverso. ¶ Cum dativo Horat. l. 2. od. 2. v. 18. Dissidens plebi virtus. ¶ Dissidere aliquando dicuntur, qui tantummodo alieni sunt, & diversæ ditionis, aut imperii. Virg. 7. Æn. v. 369. Omnem equidem sceptris terram quæ libera nostris Dissidet, externam reor. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. Cic. 1. de Orat. c. 31. Ut a sententia scriptum dissideat. Auct. ad Herenn. c. 9. l. 2. Cum voluntas scriptoris cum scripto dissidere videbitur. Plin. l. 37. c. 4. Adamas dissidet cum magnete. Id. l. 24. c. 1. Quercus & olea pertinaci odio dissident. Ovid. 3. Fast. v. 662. Fama non dissidet a vera fide. non discorda dalla verità. Id. 2. in Ponto ep. 6. v. 6. Feritas dissidet a studiis tuis. è lontana. Id. 15. Metam. v. 648. Dissidet & variat sententia. i pareri sono discordi e varj. Gell. l. 13. c. 24. Duo hæc verba idem significant, neque ulla re aliqua dissident. h. e. differunt. ¶ Pertinet aliquando ad divortia matrimoniorum. Sueton. in Tiber. c. 7. Cum Julia primo concorditer & amore mutuo vixit: mox dissedit, & aliquanto gravius, ut etiam perpetuo secubaret. ¶ Toga dissidet impar, apud Horat. l. 1. epist. 1. v. 96. h. e. male sedet humeris, plus una, quam alia parte dependens. ¶ Passive impersonaliter Sueton. in Tiber. c. 37. Capita factionum & histriones, propter quos dissidebatur, relegavit. Adde Flor. l. 3. c. 17.

DISSIDIUM, ii, n. discordia, dissensione, διάστασις, discordia animorum, diffidentia, dissensio. Cic. pro Balb. c. 13. Odio atque dissidio dissidere ab aliquo. Id. Attic. l. 1. ep. 14. a med. Ut quod una non essis, non dissensione ac dissidio vestro, sed voluntate ac judicio tuo factum esse videatur. ¶ Item separatio, disjunctio, separazione. Cic. non uno in loco, Propert. & alii. Verum hac notione rectius discidium scribitur (quamquam libri variant) ut in ea voce admonuimus.

DISSIGNO, &c. V. Designo.

DISSILIO, is, ilui, & ivi, ultum, n. 4. saltare di qua e di là, fendersi con impeto, scoppiare, διαπηδάω, hinc & illinc salio, in diversas partes salio, findor, distringor. Plin. l. 36. c. 18. Tusculanum silicem dissilire igni. Ovid. 4. Trist. el. 6. v. 20. Uva pressa pede dissilit. Virg. 3. Georg. v. 363. da vi fregarsi. Æraque dissiliunt vulgo. Id. 12. Æn. v. 740. Mortalis mucro, glacies ceu futilis, ictu Dissiluit. saltò in pezzi. De freto Siciliæ Id. 3. Æn. v. 414. Hæc loca vi quondam, & vasta convulsa ruina Dissiluisse ferunt. Sil. l. 16. v. 548. impius ignis Dissiluit. si divise in due fiamme. Plin. l. 22. c. 22. Boves dissilire degustata bupresti. h. e. dirumpi, crepare. Sic lib. 29. c. 4. a med. Si prægnans momordit, protinus dissilit. Senec. ep. 113. ad fin. Dissilio risu, cum mihi propono, solœcissimum animal esse. ¶ Translate Horat. l. 1. ep. 18. v. 41. Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque Zethi dissiluit. h. e. repente dissoluta est.

DISSIMILIS, le, dissimile, diverso, differente, ἀνόμοιος, non similis, absimilis, diversus. Cic. Fam. 10. ep. 6. ad fin. Qui te ab improrum civium, tui dissimillimorum, societate sejungas. Id. 2. de Orat. c. 29. Artificium non dissimile ceterorum. Id. in Bruto, c. 93. Sui dissimilior videbetur fieri quotidie. Id. 4. de Fin. c. 6. Hoc sic exposirem difficile est superiori. Id. de clar. Orat. c. 56. Nihil tam dissimile, quam Cotta Sulpicio. Id. pro Sull. c. 49. Erat huic judicio longe dissimilis illa contentio. Id. 3. de Orat. c. 7. Una est ars ratioque picturæ; dissimillimique tamen inter se Zeuxis, Aglaophon, Apelles. & lib. 2. c. 29. Cum inter vos in dicendo dissimillimi sitis. Id. pro Planc. c. 28. Dissimilis est pecuniæ debitio & gratiæ. Id. 2. Attic. ep. 3. Quod non est dissimile, atque ire in Solonium. Id. 1. Tuscul. c. 25. sub fin. Motus tarditate & celeritate dissimillimi. Plin. l. 6. cap. 27. Dissimilis colore. Tacit. 2. Ann. c. 39. Ætate & forma haud dissimili in dominum erat. Gell. l. 18. c. 4. Res diversæ ac dissimiles.

DISSIMILITER, adverb. ἀνομοίως, diverse, differentemente. Liv. l. 27. c. 48. Incerti, quorum essent, haud dissimiliter navibus sine gubernaculo vagi. simili alle navi, &c. (hoc loco casum regit, ut adjectivum.) Sallust. in Jug. c. 94. Oppidum Thalam ceperat, haud dissimiliter situm munitumque. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 13. Res simili de causa dissimiliter judicatæ. Paul. Dig. lib. 41. tit. 2. leg. 3. a med. Dissimiliter, atque si sub custodia mea sit.

DISSIMILITUDO, inis, f. dissomiglianza, ἀνομοιότης, diversitas, differentia. Cic. de Divin. l. 1. c. 46. Incredibilis varietas & dissimilitudo. Id. de Amic. c. 20. Morum dissimilitudo dissociat amicitias. Id. 2. de Divin. c. 46. Dissimilitudo locorum. Id. 1. de Orat. c. 59. Hanc habet ab illis rebus dissimilitudinem, quod, &c. Id. 2. Fam. ep. 13. Genus institutorum meorum dissimilitudinem habet cum illius administratione provinciæ. Id. 5. de Fin. c. 7. Bonorum malorumque dissimilitudo. Id. 2. de Divin. c. 45. Quarum rerum tantæ dissimilitudines sæpe sunt, ut, &c.

DISSIMULAMENTUM, i, n. finzione, simulatio. Apul. in Florid. n. 3. (al. l. 1.) Musæ cum Minerva dissimulamenti gratia judices adstitere. Id. in Apolog. Dissimulamenti causa & deridiculi.

DISSIMULANTER, con dissimulazione, εἰρωνικῶς, dissimulatim. Cic. 2. de Orat. c. 35. Id tamen dissimulanter facere, ne sibi ille aliquid proficere videatur, prudentia est. fingendo tutt' altro. Liv. l. 40. c. 23. Herodorus in custodiam est conjectus, & Demetrius dissimulanter asservari jussus. Cic. de clar. Orat. c. 79. Nec vero hæc soluta, nec diffluentia, sed adstricta numeris, non aperte, nec eodem modo semper, sed varie dissimulanterque conclusis. Id. 1. Fam. ep. 5. sub fin. Partim sunt obscurius iniqui, partim non dissimulanter irati.

DISSIMULANTIA, æ, f. idem ac dissimulatio. Cic. 2. de Orat. c. 67. Socratem opinor in hac ironia dissimulantiaque longe lepore & humanitate omnibus præstitisse.

DISSIMULATIM, idem ac dissimulanter. Quintil. l. 10. c. 1. Sæpe præparat dissimulatim insidias Orator. Al. leg. dissimulat, insidiatur.

DISSIMULATIO, onis, f. dissimulazione, εἰρωνεία, actus dissimulandi. Quomodo a simulatione differat, V. in Dissimulo. Cic. 3. Offic. c. 15. Ex omni vita simulatio dissimulatioque tollenda est. Id. 2. de Orat. c. 68. Valde ridentur, quæ a prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendo, subabsurde salseque dicuntur. Tacit. 13. Ann. c. 25. Nero velle servili in dissimulationem sui compositus. per non esser conosciuto. Id. 11. Ann. c. 26. Abrumpere dissimulationem. ¶ Est Latina appellatio figuræ ironiæ. Cic. 4. Acad. c. 5. Socrates libenter uti solitus est ea dissimulatione, quam Græci εἰρωνείαν vocant. Adde 3. de Orat. c. 53. Monet tamen Quintil. l. 9. c. 2. ante med. hoc nomine parum totius ironiæ vires ostendi. ¶ Inter ea, quæ risum movent, dissimulatio est, cum quis parum se aut aliud omnino intelligere fingit. Quintil. l. 6. c. 3. & Cic. 2. de Orat. c. 68. ¶ Item cum alia dicuntur, ac sentias. Cic. ibid. c. 67.

DISSIMULATOR, oris, m. dissimulatore, εἴρων, qui dissimulat, & celat aliquid. Quomodo a simulatore differat, V. in Dissimulo. Sallust. in Catil. c. 5. Animus subdolus, varius, cujuslibet rei simulator, & dissimulator. Quintil. l. 6. cap. 2. Nec tamen eorum, quæ emendanda erunt, dissimulator. & cap. 18. Antonius dissimulator artis fuit. Ovid. 5. Metam. v. 61. & veri non dissimulator amoris. Horat. l. 1. ep. 9. v. 9. Dissimulator opis propriæ.

DISSIMULATUS, a, um, dissimulato, tectus, celatus, ἀποκρυφθείς. Terent. Andr. 1. 1. 105. Dissimulatus & celatus amor. Ovid. 4. Fast. v. 850. & lib. 6. v. 90. Pietas dissimulata ita. Id. 3. ex Pont. ep. 9. v. 40. Verbaque profectu dissimulata carent. fuor di non fenirsi. Id. 2. Trist. v. 437. modo dissimulata Perillæ Nomine, nunc legitur dicta Metella sua. nascoste sotto il nome di Perilla. ¶ Cum accusativo, more deponentium, Id. 6. Fast. v. 507. & Stat. l. 1. silv. 2. v. 13. Dissimulata deam. h. e. celans divinitatem. Ovid. 1. de art. amand. v. 690. de Achille. Veste virum longa dissimulatus erat. Id. in Ibin, v. 354. Locris in ancillæ dissimulata necem. h. e. tecta, abscondita. ¶ Dissimulatus consulatus alicujus apud Tacit. 2. Hist. c. 71. est omissus, præteritus, tanquam si ille consul designatus non fuisset. ¶ Ex dissimulato, dissimulanter. Senec. l. 4. quæst. natur. in præfat. ante med. Non est occulte, nec ex dissimulato blandiendum.

DISSIMULO, as, avi, atum, a. 1. dissimulare, coprire, far sembiante di non avere una cosa, εἰρωνεύω, diligenter & astute celo, occulto, fingo non esse, quod re vera est. Cic. Attic. l. 1. ep. 18. Nihil fingam, nihil dissimulem, nihil obtegam. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 32. Dissimulare & occultare aliquid. & lib. 1. c. 19. Res diutius tegi dissimularique non potuit. Cic. Attic. l. 8. ep. 1. extr. Dissimulare non potero, mihi, quæ adhuc acta sunt, displicere. Id. Catil. 1. c. penult. Nonnulli sunt, qui ea, quæ vident, dissimulant. Hirt. de B. Alex. c. 48. Difficulter dissimulare odia. Tacit. 11. Ann. c. 32. metum. Terent. Hecyr. 4. 2. 2. & Phorm. 2. 3. 82. sedulo aliquid. Sallust. in Catil. c. 48. Vulturcius primo fingere alia, dissimulare de conjuratione. Plaut. Mil. 4. 2. 2. Dissimulabo, hos quasi non videam. & 2. 2. 105. Quem hominem investigando summam operam, hunc dissimulavero. Ovid. in Ibin, v. 52. Teque brevi, qui sis, dissimulare sinam. Cic. pro Sext. c. 15. Silentio dissimulare aliquid. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Consonantium quædam, insequente vocali, dissimulantur. non si proferiscono pienamente. Paul. Dig. lib. 40. tit. 13. leg. 4. Dissimulare de conditione sua. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 56. Taurus dissimulans deum. h. e. divinitatem celans. (Adde 5. Fast. v. 504.) Id. 4. Trist. el. 9. extr. Dissimulare nomen suum. tacere, nascondere. Id. Heroid. ep. 5. v. 84. Nos tamen ut Priamus Nymphæ socer esse recuset, Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus. h. e. ut Hecuba dedignaretur me nurum suam agnoscere. Id. ibid. ep. 9. v. 84. Factaque narrabas dissimulanda tibi. h. e. quæ tacere debuisses. ¶ Cum infinito, Valer. Flacc. l. 2. v. 372. Zephyrosque audire vocantes Dissimulant. ¶ Pro assimilare, imitari, Ovid. Metam. 2. v. 373. canæque capillos Dissimulant plumæ. ¶ Dissimulo, & simulo hoc differunt, quod illud de iis, quæ re ipsa sunt, usurpatur, ut dictum est; hoc de iis quæ nulla sunt. Planc. ad Cass. &c. lib. 10. Fam. ep. 8. circa med. Multa me & simulasse invitum, & dissimulasse cum dolore.

DISSIPABILIS, le, qui dissipari, & dispergi potest. Cic. 3. de nat. Deor. c. 12. ad fin. Ignis & aer natura cedens est maxime, & dissipabilis.

DISSIPATIO, onis, f. dissipamento, διασκέδασις, dispersio. Cic. 1. de nat. Deor. c. 25. Ne interitus & dissipatio consequatur. Id. Phil. 13. c. 5. Dissipatio prædæ. h. e. quæ prædando fit.

DISSIPATOR, oris, m. qui dispergit, & dissipat. Prudent. præfat. Psychom. v. 34. Abeem triumphi dissipator hostici.

DISSIPATUS, a, um, dissipato, distrutto, disperso, διασκεδασθείς, dispersus, disjectus, dissolutus. Cic. 1. Tuscul. c. 25. Qui dissipatos homines congregavit, & ad societatem vitæ convocavit. Id. pro Dom. c. 7. Copia hostium depulsæ & dissipatæ. Id. pro Sext. c. ult. Eversa domus est, fortunæ vexatæ, dissipati liberi, raptata conjux. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 24. Cum equites, funditores, Numidas diversos,

fos, dissipatosque in omnes partes fugere vidisset. *Liv. l.* 28. *c.* 20. Quam urbem Punici exercitus e dissipata passim fuga reliquiæ tutabantur. *Id. l.* 8. *c.* 39. Hostes dissipat in fugam. *Cic. Attic.* 15. *ep.* 11. *ad fin.* Prorsus dissolutum offendi navigium, vel potius dissipatum. *Id. post redit. in Sen. c.* 9. *ad fin.* Ut cuncti ad me unum hominem fractum, & prope dissipatum, restituendum & defendendum venirent. *Liv. l.* 28. *c.* 3. Dissipatum passim bellum. *sparso, e sparse da per tutto.* *Cic. pro Flacc. c.* 6. Sermo est tota Asia dissipatus, Pompejum contendisse, &c. *divulgata, sparsa.* *Id.* 1. *de Orat. c.* 42. Omnia, quæ sunt conclusa nunc artibus, dispersa & dissipata quondam fuerunt. ¶ Translate *Id. de clar. Orat.* 2. 59. *extr.* Curio cum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. *disordinato nel disporre.* *Id. in Orat. c.* 65. *extr.* Dissipata, & inculta, & fluens oratio. *h. e.* quæ caret numeris. ¶ Tmesi dividitur a *Lucret. l.* 1. *v.* 650. Languidine porro disjectis, disque supatis. Al. leg. *supatis*. V. originem verbi *dissipo* in voce sequenti.

DISSIPO, as, *avi*, atum, a. 1. *spargere qua e là, dissipare*, διασκεδάζω, dispergo, diffundo, disturbo, disjicio: ab obsoleto *sipo*, vel *supo*, quod, teste *Festo*, significat jacere: unde *dissipare* disjicare (quod *dissupare* aliquoties apud *Lucret.* legitur) *insipare* injicere, *obsipare* objicere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 15. Ignis quocumque invasit, cuncta disturbat ac dissipat. *Stat. l.* 12. *Theb. v.* 773. auras Dissipat hasta tremens. *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. *a med.* Turres quadratas machinæ celerius dissipant. *h. e.* perfringunt, avertuntque. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 34. *extr.* Simia & sortes ipsas, & cætera, quæ erant ad sortem parata, disturbavit, & aliud alio dissipavit. *Id. in Pison. c.* 38. Statuam deturbare, affligere, comminuere, dissipare. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 9. Qui discedere animum censent, alii statim dissipari, alii diu permanere. *Liv. l.* 30. *c.* 5. Ignis extemplo totis se dissipavit castris. *Cic. pro leg. Man. c.* 9. Medeam fratris sui membra in iis locis dissipavisse. *Ovid. Metam.* 2. *v.* 800. piceumque per ossa venenum Dissipat. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 5. *extr.* Magna parte amissa suorum, dissipantur in finitimas civitates. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 34. Dissipare, ac perterrere hostes. *Liv. l.* 6. *c.* 12. *extr.* ordines pugnantium. *sbaragliare.* *Lentul. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 14. classem. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 232. *de apro.* Fulmineo celeres dissipat ore canes. *sbaraglia.* *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 626. Dissipare nexus ac vincula galeæ. *h. e.* raptim dissolvere, aut scindere. *Senec. in Troad. v.* 468. Cervice fusa dissipans latam comam. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 1. Possessiones a majoribus relictas disperdere ac dissipare. *Crassus* apud *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 55. Nihil superest: libidines totum patrimonium dissipaverunt. *Cic.* 14. *Phil. c.* 6. Dissipare famam. *spargere voce, disseminare.* & 3. *Verr. c.* 6. *ad fin.* Cum sermones hujuscemodi dissipassent, me, &c. & absolute *Cæl. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 1. *ad fin.* Te sub rostrani dissiparant periisse. ¶ Hactenus in malam partem: sed aliquando & in bonam sumitur. *Colum. l.* 2. *c.* 19. & 16. Vehes stercoris in jugerum disponere, & dissipare. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 6. Cum Cæsar satis haberet convenientes manus dissipare, ne quod initium belli nasceretur. *h. e.* variis locis disponere. *Lucret. l.* 2. *v.* 210. Sol etiam summo de vertice dissupat omnes Ardorem in partes. ¶ A Medicis adhibetur eo fere sensu, quo *discutio*, & *digero*. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 7. Dissipare humorem. *Scribon. Larg. compos.* 263. Dissipare futuram suppurationem. ¶ Translate *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 56. Sævus ubi e puppi longo clamore magister Dissipat amplexus. *h. e.* dividit, distrahit. *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 17. dissipat Evius curas edaces. *Cic. de Amic. c.* 7. Amicitia omnia contrahit, discordia dissipat.

DISSIPTUM. V. *Dissiptum*.

DISSITUS, a, um, *sparso*, ἀπεχθείς, dispersus, disseminatus: a *dissero*. *Lucret. l.* 3. *v.* 244. Pars animæ per totum dissita corpus. ¶ Aliquando est etiam remotus, *distante*. *Apul. in princip. Florid.* Neque longule dissita, neque proxime adsita possumus cernere.

DISSOCIABILIS, le, qui sociari, conjungique non potest. *Tacit. in vita Agric. c.* 3. Et quanquam primo statim beatissimi sæculi ortu res olim dissociabiles miscuerit, principatum & libertatem. ¶ *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 21. Deus abscidit Oceano dissociabili terras. *h. e.* Oceano dissociante, distinente, separante. *Bentlejo* hæc interpretatio videtur inficeta: itaque legit *dissociabiles*. h. e. terras dissociatas, & dissitas.

DISSOCIALIS, le, dissociabilis. *Rutil. in Itiner. l.* 2. *v.* 384. *de Judæis:* Humanis animal dissociale cibis. *h. e.* cibum capere cum gentibus fugiens.

DISSOCIATIO, onis, f. διάλυσις, disjunctio. *Plin. l.* 22. *c.* 22. Adiantum aquas respuit, perfusum mersumque sicco simile est: tanta dissociatio deprehenditur. *ripugnanza, contrarietà, il non confarsi punto.* & *lib.* 7. *c.* 13. Est quædam privatim dissociatio corporum: & inter se steriles, ubi cum aliis junxere, gignunt, sicut Augustus, & Livia. *Id. l.* 6. *c.* 1. Dissociatio terrarum. *h. e.* divisio & separatio in Bosphoris. *Tacit. Ann.* 16. *cap.* 34. Dissociatio spiritus & corporis.

DISSOCIATUS, a, um, *separato, staccato*, disjunctus, separatus, divisus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19. Dissociati a Socrate, deserti a doctis. *Nepos in Attic. c.* 2. Dissociati animi civium. *discordi, divisi in fazioni.* *Ovid.* 1. *Metam. v.* 25. elementa Dissociata locis concordi pace ligavit. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 32. dissociata profundo Bruttia Sicanium circumspicit ora Pelorum. *Rutil. in Itiner. v.* 330. Longinquo dissociata mari.

DISSOCIO, as, a. 1. *scompagnare, separare*, διαζεύγνυμι, a societate disjungo, separo, dissolvo. *Cic. de Amic. c.* 20. Morum dissimilitudo dissociat amicitias. *Lucret. l.* 3. *v.* 810. arctas partes dissociare. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 5. Continui montes, ni dissocientur opaca Valle. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 55. Dissociare copias Barbarorum. *disunire.* & 1. *Ann. c.* 28. Tironem a veterano, legionem a legione dissociant. *Id.* 4. *Hist. c.* 37. Dissociare causam. *separarsi dalla fazione, farsi d' altro partito.* *Martial. l.* 7. *epigr.* 23. Et Ledæ poteras dissociare genus. *render nemici fra loro.*

DISSOLUBILIS, le, *dissolubile*, λυτός, qui facile dissolvi potest. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 12. Mortale igitur omne animal, & dissolubile, & dividuum sit, necesse est. & *lib.* 1. *c.* 8. Coagmentatio dissolubilis.

DISSOLVO, is, olvi, lutum, a. 3. *disciogliere, slegare, disunire*, διαλύω, solvo, resolvo, disjungo quod ligatum, aut conjunctum erat. *Cic. in Orat. c.* 71. Facilius est apte dissolvere, quam dissipata connectere. *Id. de Senect. c.* 20. Opus ipsa suum eadem, quæ coagmentavit, natura dissolvit. *Id. in Orat. c. ult.* Dissolvere scopas. *Lucret. l.* 6. *v.* 355. nodos. & *vers.* 351. Fulmen dissolvit æs. *fonde, strugge, liquefà.* & *vers.* 936. Sol dissolvit glaciem. & *l.* 5. *v.* 364. Valida plaga aliquid dissolvere. & *l.* 2. *v.* 951. Discutere ac dissolvere aliquid. *Plin. l.* 14. *c.* 20. Resinæ omnis dissolvitur oleo. *si disfà, o liquefà, ammollisce.* *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 123. pinus gracili dissolvere lamna. *segare in tavole.* *Phædr. l.* 4. *fab.* 21. *v.* 9. Tempestas & vetustas dissolvit navem. *mandò in fascio.* *Varr. l.* 5. *L. L. c.* 8. Luce dissolvuntur tenebræ. *si diradano.* *Petron. in Satyr. c.* 24. Dissolvere risu ilia. *crepar dalle risa.* ¶ Apud Medicos eum habet usum, quem discutio, digero, dissipo. *Plin. l.* 24. *c.* 6. Hammoniaci natura mollit, calefacit, discutit, dissolvit. *Id. l.* 20. *c.* 12. Dissolvere inflationes & ructum. & *l.* 24. *c.* 9. lassitudines. & *ibid.* dolorem capitis. & *l.* 27. *c.* 8. *ad fin.* stranguriam. & *l.* 32. *c.* 9. tenesmum. & *l.* 28. *c.* 8. *ad fin.* Jocinere chamæleonis venatoria dissolvi. ¶ Translate *Cic. pro Cæcin. c.* 4. Dissolvere argentariam. *risecare.* *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Urbanitate invidiam criminis dissolvere. *distruggere l' odiosità dell' accusa.* *Sueton. in Aug. c.* 32. Dissolvere collegia. *Id. in Galb. c.* 12. cohortem. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 13. societatem. & *pro Rosc. Amer. cap.* 39. amicitiam. *Id.* 3. *Offic. c.* 32. Fraus adstringit, non dissolvit perjurium. *Id. in Orat. c.* 70. Compositi oratoris bene structam collocationem dissolvere permutatione verborum. *Liv. l.* 40. *c.* 29. religiones. *h. e.* infirmare, aut tollere. Sic *Cic.* 2. *Phil. cap.* 8. leges, λύειν τοὺς νόμους. & *Tuscul. l.* 1. *cap.* 11. harmoniam. & *Agrar.* 2. *c.* 13. *ad fin.* judicia publica. & *pro Mur. c.* 31. severitatem. *Hirt. de B. Alex. c.* 65. disciplinam. *Nepos in Lysand. c.* 3. regiam potestatem. *Sallust. in Catil. c.* 50. Mors cuncta mortalium mala dissolvit. *h. e.* aufert, vel finit. *Id. in Jug. c.* 20. Senectus plerosque dissolvit. *la più parte muojono da vecchi.* *Cic. in fragm.* apud *Serv. ad Eclog.* 9. *v.* 7. Ex alto in campos dissolvi. *h. e.* demitti in planitiem. *appianarsi.* ¶ Est etiam argumento respondere, ejusque vim infirmare. *Id.* 2. *de Divin. c.* 4. Mentientem, quem ψευδόμενον vocant, dissolvere. *Id.* 2. *de Orat. c.* 38. Dialectici reperiunt ea, quæ jam non possunt ipsi dissolvere. *Id.* 4. *Acad. c.* 15. Dissolvere interrogationes. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. *circa med.* Per partes dissolvitur, quod contextu nocet. ¶ Item expedire, *sbrigare, liberare.* *Terent. Heaut.* 3. 1. *in fin.* Dissolvi me, otiosus operam ut tibi darem. *Plaut. Merc.* 2. 2. 54. Obsecro, dissolve jam me: nimis diu animi pendeo. ¶ Pertinet etiam ad æs alienum, *pagare.* *Cic. Verr.* 5. *c.* 75. An pecuniam publicam tenueris omnem, neque quidquam ulli dissolveris civitati. *Id. pro Sull. c.* 20. Æs alienum dissolvere. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c. ult.* Militibus pecuniam pro iis rebus dissolvit. *Cic. Verr.* 7. *c.* 13. Dissolvere damna. *pagare i danni.* *Id. Tuscul.* 2. *c.* 42. pœnam. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 38. vota. ¶ A Poetis sæpe solvitur per diæresin. *Lucret. l.* 5. *v.* 361. discedere, dissoluique. & *l.* 2. *v.* 945. Dissoluuntur enim, &c. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 8. *v.* 18. In cava ducuntur quassæ navalia puppes, Ne temere in mediis dissoluantur aquis. *Catull. loc. cit.* Pristina vota novo munere dissoluo. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 2. Stamina non ulli dissoluenda deo. & *el.* 11. *v.* 62. ornatus dissoluisse comæ.

DISSOLŪTE, *negligentemente, da scioperato*, ἀνειμένως, remisse, negligenter, ignave. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 13. *ad fin.* Dissoluta & turpiter scribere de restitutione alicujus. *Antonius ad Cicer. ep.* 4. Neque crudeliter quidquam eripui, neque dissoluta quidquam remisi. *Cic. Verr.* 5. *c.* 39. *ad fin.* Dissoluta decumas vendidisti. *a prezzo disfatto.* *Id. Phil.* 6. *c.* 1. Minus severe rem conficere, non tamen dissolute. *Id. pro Cæcin. c. ult.* Jus suum dissolute relinquere. *Id. Verr.* 7. *c.* 8. Clementer factum, ut dissolute factum criminari. ¶ Dissolute dicere, apud *Cicer. in Orat.* est figura dissolutionis uti in dicendo: *cap.* 39. *a med.* Cum demptis conjunctionibus dissoluta plura dicuntur.

DISSOLUTIO, onis, f. *scioglimento, divisione, separazione*, διάλυσις, actus dissolvendi. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 5. Dissolutio navigii. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 31. & *l.* 5. *c.* 11. Mors est dissolutio naturæ. ¶ Dissolutio stomachi, *debolezza*, cum cibus non retinetur, aut non concoquitur. *Plin. l.* 20. *c.* 22. *a med.* Vomitiones, singultus, tormina, stomachi dissolutiones cohibere. ¶ Translate est responsio ad crimina, vel argumenta, *risposta, soluzione.* *Cic. pro Cluent. c.* 1. Criminum dissolutionem ab oratore quærere. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 3. Confutatio est contrariorum locorum dissolutio. ¶ Item infirmatio, vel abrogatio. *Cic. Verr.* 6. *c.* 59. *extr.* Post judiciorum dissolutiones. *h. e.* postquam judicia severa Romæ fieri desierunt, ut *ibid.* paulo supra dicitur. *Id.* 1. *Phil. c.* 9. Hæc utrum tandem lex est, an legum omnium dissolutio? *Tacit. Ann.* 13. *c.* 50. Dissolutionem imperii docendo, si fructus, quibus respubl. sustineretur, deminuerentur. *rovina, caduta.* ¶ Item remissio animi, mollities, negligentia. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 2. *a med.* Si humanitas appellanda est, in acerbissima injuria remissio animi & dissolutio.
¶ Item

¶ Item mollities, languor, infirmitas. *Senec. ep. 3. ad fin.* Hæc non est quies, quæ motum omnem molestiam judicat, sed dissolutio & languor. *Id. de constant. Sap. c. 4.* Tanta est animorum dissolutio & vanitas, ut quidam nihil acerbius contumeliæ putent. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 23.* Cum dissolutionem Gallieni pernoctantis in publico ferre non posset. *dissolutezza.* ¶ In re oratoria est figura, quæ conjunctionibus verborum e medio sublatis, partibus separatis effertur, hoc modo. Gere morem parenti, parce cognatis, obsequere amicis, obtempera legibus. Hæc *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 30.* Græce est Asyndeton, Dialyton, & Brachylogia, quæ V. *Cic. in Partit. c. 6.* Constructio verborum tum conjunctionibus copuletur, tum dissolutionibus relaxetur. *Quintil. l. 9. c. 3.* docet aptam esse hanc figuram, cum quid instantius dicimus.

DISSOLŪTOR, oris, m. qui dissolvit. *Impp. Theodos. & Valent. lib. 5. Codic. tit. 17. leg. 8.* & *Imp. Constant. lib. 3. Cod. Theodos. tit. 16. leg. 1.* Si sepulcrorum dissolutorem maritum suum esse probaverit.

DISSOLŪTRIX, icis, f. quæ dissolvit, ut Mors corporis dissolutrix, apud *Tertull. de Anim. c. 42.*

DISSOLŪTUS, a, um, *sciolto*, solutus, non ligatus, disjunctus, λελυμένος. *Plaut. Poen. 1. 1. 20.* Ubi dissolutus tu sies, ego pendeam. *Plin. l. 28. c. 7.* Capillus cinctusque dissolutus. *Id. l. 28. c. 9.* Dissoluta sparta naviums. *Cic. 15. Attic. ep. 11.* Dissolutum navigium. *sfasciato*. *Vitruv. l. 2. c. 8.* Coagmentorum dissolutæ juncturæ. ¶ Item maceratus, dilutus, *liquefatto*, *strutto*. *Plin. l. 28. c. 11.* Collyria aqua dissoluta inungere. & *cap. 10.* Fel tauri aridum aqua calida dissolutum. ¶ *Dissolutus stomachus* est, qui cibos non retinet, vel non concoquit. *Id. l. 20. c. 23.* Semen stomachum dissolutum adstringit. ¶ Translate *Tacit. 14. Ann. c. 7.* Collegia dissoluta. *disfatti*. *Cic. 1. de Orat. c. 42.* Adhibita est ars, quæ rem dissolutam divulsamque conglutinaret, & quadam ratione constringeret. *Id. 2. de Legib. c. 12.* Institutum Pontificum negligentia dissolutum est. *è dismesso*. ¶ Aliquando ad æs alienum pertinet, *pagato*. *Plin. l. 33. c. 3.* Dissolutum æs alienum. *Cic. Verr. 7. c. 13.* Damna dissoluta & compensata. ¶ Sæpe est incuriosus, negligens, non attentus, *negligente*, *non curante*, *scioperato*. *Cic. 1. Offic. c. 28.* Negligere quid de se quisque sentiat, non solum arrogantis est, sed etiam dissoluti. *Id. 5. Verr. c. 56.* Verres omnium hominum dissolutissimus. *Nepos in Alcib. c. 1.* Luxuriosus, dissolutus, libidinosus, intemperans. *Cic. pro Quint. c. 11.* Quis tam dissolutus in re familiari fuisset, quis tam negligens, qui, &c.? *Id. ad Brut. ep. 3.* Liberalitas dissolutior. *h. e.* quæ largitur sine discrimine & cura. *Senec. in præfat. l. 5. controv.* Extant libelli, qui cum fama ejus pugnant, multoque dissolutiores ipsis actionibus. *h. e.* majori negligentia conscripti, & minore studio. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 11.* Quis tam dissoluto animo est, qui hæc cum videat, tacere ac negligere possit? ¶ Item remissus, languidus, non severus, *rilassato*. *Id. 7. Verr. c. 40.* Potero ne in eos esse vehemens, qui, *&c.* in eum dissolutus, qui, &c. *Id. Verr. 5. c. 57.* Ecquod judicium Romæ tam dissolutum, tam perditum, tam nummarium fore putasti? *Id. Attic. l. 2. ep. 19. a med.* Nihil a me asperum in quemquam fit; nec tamen quidquam populare ac dissolutum. *Id. Verr. 7. c. 3.* Maluit crudelis in animadvertendo quam in prætermittendo dissolutus videri. *Quintil. l. 1. c. 8.* (*al. 14.*) Sit lectio non quidem prosæ similis, non tamen in canticum dissoluta. *Id. l. 2. c. 2.* Non austeritas ejus tristis, non dissoluta sit comitas. *troppo indulgente*. ¶ Item corruptus, depravatus, a legibus solutus & recta vivendi disciplina. *Cic. 2. Agrar. c. 20. extr.* O perturbatam rationem! o libidinem refrenandam! o consilia dissoluta atque perdita! *Id. 4. Tuscul. c. 25.* Adolescens perditus ac dissolutus. *scapestrato*. *Id. pro Flacc. c. 9.* Dissoluta Græcorum consuetudo, impudensque licentia. *deteriorata*, *guasta*. *Tacit. 15. Ann. c. 49.* Dissoluta luxu mens, & proinde vita somno languida. *Phædr. l. 1. fab. 2. v. 12.* Dissolutos mores vi compescere. *sregolati*. ¶ *Dissoluta* dicuntur a *Quintil. l. 9. c. 3. circa med.* quæ per figuram Dissolutionem dicuntur. ¶ *Dissoluta & hians oratio* est apud *eund. l. 8. c. 6. ad fin.* quæ non est vincta numeris oratoriis. Adde *lib. 11. c. 2. a med.* ¶ *Disolutus* simplici s, & prima correpta, habes apud *Paulin. Nolan. in Nat. XI. S. Fel. edit. Murator. v. 272.*

DISSONANTIA, æ, f. *dissonanza*, discrepantia. *Claud. Mamert. l. 2. de statu anim. c. 21.* & *Hieronym. de Script. Eccles. de S. Petro.*

DISSŎNO, as, ui, iturus, n. 1. discrepo, discordo, *discordare*, διαφωνέω, ἀπᾴδω. *Colum. l. 1. c. 1.* An universa hujus temporis culturæ respondeant, an aliqua dissonent. *Quintil. l. 8. c. 6.* Dissonare ab aliqua re. ¶ Item *rintombare*, κατηχέω. *Vitruv. l. 5. c. 8. a med.* Dissonantes loci sunt, in quibus vox prima, cum est elata in altitudinem, offensa superioribus solidis corporibus, repulsaque resiliens in imum, opprimit insequentis vocis elationem.

DISSŎNUS, a, um, *discordante*, διάφωνος, dissimiliter sonans, discrepans. *Liv. l. 4. c. 28.* Circum agenti se ad dissonos clamores, ut subitos tumultus. *Id. l. 1. c. 18.* Dissonæ sermone gentes, & moribus. *Stat. l. 1. Achill. v. 457.* Sparsæ & dissona moles. *h. e.* Græci universi variis loquendi dialectis, item moribus, & institutis, & locis differentes. *Plin. l. 36. c. 10.* Solis cursus dissonus. *h. e.* varius, inconstans. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 114.* Seu nostram quatit ille chelin, seu dissona nectit Carmina, sive minax ultorem stringit iambum. *h. e.* carmen elegiacum, in quo alterni versiculi ab alternis discrepant. *Sil. l. 11. v. 45.* collidens dissona corda Seditio. ¶ *Vapor dissonus* apud *Plin. l. 2. c. 43.* est, qui in nube accensus inconditum sonum edit, qualis est ferri candentis in aquam demersi.

DISSORS, ortis, qui dissimilis sortis est, diversus, differens. *Ovid. 8. Metam. v. 132.* Quæ torvum ligno decepit adultera taurum, Dissortemque utero fetum tulit. *h. e.* semibovem, & semivirum. *Senec. in Med. v. 773.* Typhœus membra quæ dissors tulit. *h. e.* humano trunco pedes anguineos habens. ¶ Item qui est extra sortem, exsors. *Ovid. 2. Amor. el. 12. v. 11.* At mea seposita est, & ab omni milite dissors Gloria: nec titulum muneris alter habet. *h. e.* miles nullam habet partem gloriæ meæ. *Bentlej.* addit locum ex *Horat. l. 3. od. 29. v. 28.* & *Heins. in eleg. 3. Sabini, v. 35.* alia congerit: sed ubique alii *discors* substituunt.

DISSORTIONES. V. *Disertiones*.

DISSUADEO, es, uasi, uasum, a. 2. *dissuadere*, *sconfortare*, ἀποτρέπω, dehortor. *Cic. 3. Offic. c. 27.* Qui non modo non censuerit captivos remittendos, verum etiam dissuaserit. *Id. ibid. c. 30.* Cum de captivis dissuasurus esset. *Id. Agrar. 2. c. ult.* Dissuadere legem. *Gell. l. 1. c. 6.* Dissuadere & absterrere. *Id. l. 7. c. 2.* Dehortari & dissuadere. *C. Gracch.* apud *eund. l. 11. c. 10.* Qui prodeunt dissuasuri, ne hanc legem accipiatis. *Senec. in Herc. Oet. v. 929.* Quicumque misero dissuadet mori, crudelis est.

DISSUASIO, onis, f. *dissuasione*, ἀποτροπή. *Cic. pro Cluent. c. 51.* In dissuasione rogationis ejus, quæ contra Coloniam Narbonensem ferebatur. *Senec. ep. 94. a med.* Dissuasiones & adhortationes.

DISSUASOR, oris, m. ἀποτρέπων, qui dissuadet. *Cic. ad Brut. ep. 25.* Cum Etesiarum diebus Auster me in Italiam, quasi dissuasor mei consilii, retulisset. *Id. 2. de Orat. c. 65.* Dissuasor legis. *Lucan. l. 4. v. 248.* justi gladius dissuasor.

DISSUAVIOR, & Dissavior, aris, dep. 1. *baciare molto*, καταφιλέω, cum lætitia & voluptate exosculor. *Q. Cic. ad Tiron. ep. ult. Fam.* Tuos oculos dissuaviabor.

DISSUESCO, is, n. *disavvezzarsi*, desuesco. *Alcim. Avit. l. 4. v. 46.* Disciplinatus dissuevit promere fructus.

DISSULCUS porcus dicitur, cum in cervice setas dividit, & veluti sulcum pilorum facit. *Festus*. Al. scribunt *Disulcus*.

DISSULTO, as, avi, atum, n. 1. *saltare in diverse parti*, διασκιρτάω, diverse, vel frequenter salto: ex *dis*, & *salto*. *Plin. l. 37. c. 4.* Ut ferrum utrinque dissultat. *Virg. Æn. 12. v. 923.* Nec fulmine tanti dissultant crepitus. *Id. 8. Æn. v. 240.* Dissultant ripæ, refluitque exterritus amnis. *tremano*, *traballano*. *Sil. l. 7. v. 143.* Sicut aquæ splendor, radiatus lampade solis, Dissultat per tecta. *salterella qua e là tremolando*.

DISSUO, is, ui, utum, a. 3. *discucire*, *sdrucire*, ἀπορράπτω, quod consutum est, discindo, suturas dissolvo. Translate est paulatim dirimere. *Cic. de Amic. c. 21.* & *lib. 1. Offic. c. 33.* Tales igitur amicitiæ sunt remissione usus eluendæ, & ut Catonem dicere audivi, dissuendæ magis, quam discindendæ.

DISSUPO. V. *Dissipo*.

DISSŪTUS, a, um, *scucito*, *disfatto*, ἀπορραφείς. Item diductus, apertus, solutus. *Ovid. 1. Fast. v. 408.* Altera dissuto pectus aperta sinu. *Pers. sat. 3. v. 58.* laxumque caput, compage soluta, Oscitat hesternum, dissutis undique malis.

DISSYLLABUS. V. *Disyllabus*.

DISTABESCO, is, bui, n. 3. idem ac tabesco, *struggersi*, *disfarsi*. *Cato de R. R. c. 24.* Sinito cum musto sal distabescat. *Fest. in Monstrum*. Jecur cum distabuit in coquendo. ¶ Translate *Augustin. l. 2. cap. 3. Confession.* In quantas iniquitates distabui!

DISTÆDET, ebat, impers. 2. *aver gran noja*, ἀποκναίομαι, valde tædet. *Plaut. Amph. 1. 3. 5.* Haud quod tui me, neque domi distædeat. *Terent. Phorm. 5. 8. 22.* Me cum hoc ipso distædet loqui.

DISTÆSUS. V. *Distæsum*.

DISTANS, antis, *distante*, *lontano*, διεστώς, longe positus, remotus, disjunctus. *Cic. Tuscul. 5. c. 24.* Sidera multum inter se aut altitudine, aut humilitate distantia. *Id. 2. de nat. Deor. c. paullo.* Terræ ab hujusce, quam incolimus continuatione distantes. *Id. 2. Phil. c. 27.* Tot res tam dissipatæ, tam distantibus in locis positæ. *Liv. l. 4. c. 45.* Servitia, urbem ut incenderent distantibus locis, conjurarunt. *disparati*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 23.* Trabes distantes inter se binos pedes. *Curt. l. 3. c. 1.* Urbs pari intervallo Pontico & Cilicio mari distans. *Plin. l. 13. c. 4.* Late distans. *Ovid. Metam. 5. v. 54.* jaculo quamvis distantia misso Figere doctus erat. *Gell. l. 1. c. 11.* Ire ad hostem in conspectu longinquo procul distantem. *Ovid. 2. Fast. v. 54.* spatio distantia longo Tempora. ¶ Translate est dissimilis, differens, diversus. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 71.* sed emendata videri, Pulcraque, & exactis minimum distantia, miror. *Cic. in Orat. c. 16.* Genera dicendi multum inter se distantia. *Id. ibid. c. 10.* Quid tam distans, quam a severitate comitas. *Plin. l. 29. c. 4. circa med.* Salamandra nihil aconito distans.

DISTANTIA, æ, f. *distanza*, *lontananza*, διάστημα, intervallum. *Plin. l. 2. c. 15.* Longissima distantiæ fines. ¶ Translata est differentia, diversitas. *Quintil. l. 7. c. ult.* & *Gell. l. 2. c. 26.* Distantiæ coloris. *Cic. de Amic. c. 20.* Tanta est inter eos, quanta maxima esse potest, morum studiorumque distantia.

DISTECTUS, a, um, adject. idem quod detectus, *scoperto*. *Alcim. Avit. l. 4. v. 408.* Distectum petiit misero spectamine corpus.

DISTĔGUS, i, *di due piani*, δίστεγος, ædes duas habens contignationes, a στέγη, tectum. Legitur in *Inscription.* apud *Donium class. 2. n. 187. & 188.* & apud *Gruter. pag. 827. n. 6.* ubi absolute ponitur, & neutrum esse videtur: & alia *pag. 383. n. 4.* ubi est adjectivum. V. *Armarium*.

DISTENDO, is, endi, ensum, a. 3. *stendere*, *distendere*, *stirare*, διατείνω, in diversas partes tendo, extendo. *Plaut. Mil. 2. 5. v. 14.* Distendite hominem divorsum, & dispennite. *Lucan. l. 4. v. 140.* Distendere pontem in agros. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 99.* aciem. *Ovid. l. 4. Metam. v. 490.* brachia. *Quintil. l. 1. c. 11.* (*al. 19.*) Ne immodi-

modicus hiatus rictum distendat. *Sueton. in Tiber. c.* 62. Ut larga potione oneratos, repente veretris deligatis, fidicularum simul, urinæque tormento distenderet. ¶ Est etiam implere, *empire:* tractum ab utre, qui cum plenus est, ex omni parte tenditur; vacuus vero laxatur, & contrahitur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 437. dulci distendunt nectare cellas. *Plaut. Cas.* 4. 1. 19. Senem cupiunt extrudere incœnem ex ædibus, ut ipsæ solæ ventres distendant suos. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 83. gaudete coloni: Distendet spicis horrea plena Ceres. *Virg.* 3. *Georg. v.* 124. omnes Impendunt curas denso distendere pingui Quem legere ducem, & pecori dixere maritum. *ingrassare*. *Plin. l.* 32. *c.* 7. Rana viridis, si forte hauriatur, ventres boum distendit. *gonfia*. ¶ Translate est distinere, distrahere, impeditum tenere, cum duo simul res diversis partibus curam injiciunt. *Liv. l.* 27. *c.* 40. Consules diversis itineribus profecti, veluti in duo pariter bella, distenderant curas hominum. *Id. l.* 3. *c.* 23. Ut distenderent hostium copias. *per tenerlo occupato da più parti*. *Id. l.* 9. *c.* 12. *ad fin.* Distendit ea res Samnitium animos. *resi perplessi e dubbiosi*. Est qui malit *distinuit*. *Albinov. eleg.* 1. *v.* 5. Nec tua te pietas distendit amore duorum. *h. e.* dividit amorem tuum in duos.

DISTENNO pro distendo ab Æolico τέννω pro τείνω, est qui legit apud *Plaut. Mil. a.* 4. *v.* 14. Qua de re plura *Voss. in Etymol.* in *Antenna*.

DISTENSIO, onis, f. *estensione*, actus distendendi, ἔκτασις. *Augustin. l.* 11. *Confess. c.* 23. *extr.* & 29. sed utroque loco alii leg. *distentio*. V. vocem sequent.

DISTENTIO, onis, f. διάτασις, σπασμός, actus distendendi. *Scribon. Larg. compos.* 89. Terna catapotia in noctem dare ad inflationes, in ipsa distentione. *h. e.* cum quidpiam inflatione distenditur. *Cels. l.* 2. *c.* 4. & 8. & *l.* 8. *c.* 4. & *ult.* Distentiones nervorum. *h. e.* cum præter naturam distenduntur, *moti convulsivi*. His *Celsi* locis al. leg. *distensio*.

DISTENTO, as, avi, atum, a. 1. idem quod distendo, vel ejus frequentativum. *Virg. Eclog.* 9. *v.* 31. Sic cythiso pastæ distentent ubera vaccæ.

DISTENTUS, us, m. *gonfiamento*, distentio. In sexto casu singulari, *Plin. l.* 8. *c.* 38. Sufflatæ cutis distentu ictus hominum, & morsus canum arcent.

DISTENTUS, a, um, *distesa*, *stesa*, διάτονος, extentus: a *distendo*. *Gell. l.* & *cap.* 15. Diductis atque distentis manibus. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 209. distenta suis umbracula virgis. *Id.* 4. *Metam. v.* 457. Tityos novem jugeribus distentus. ¶ Accipitur etiam pro pleno, *pieno*, ut in *Distendo* dictum est. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 21. lacte domum referent distenta capellæ Ubera. & *Eclog.* 7. *v.* 3. distentæ lacte capellæ. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 110. Capella gerit distentius uber. *Plin. in Paneg. c.* 49. Distentus cœna. ¶ Translate est distractus, duplici cura occupatus, implicatus, ut in *Distendo* adnotavimus. Rectius tamen in hac significatione a *Distineo* ducitur, *occupato*, *distratto*. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 18. Intelligo te distentissimum esse qua de Buthrotiis, qua de Bruto. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. Distentus cum opera, tum animo sum multo magis. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 8. Tot tantisque negotiis distentus, ut respirare libere non possit. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 39. Mens divina distenta, cælum versans, terram tuens, maria moderans. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 8. Distentus circa aliquid. *Auct. de B. Hispan. c.* 23. Dum in opere nostri distenti essent.

DISTERMINATOR, oris, m. qui disterminat, & separat. *Apul. de Mundo post princip.* Axis divisor & disterminator mundi, orbem terræ in medietate constituens.

DISTERMINATUS, a, um, adject. separatus. *Plin. l.* 4. *c.* 20. Disterminati ab Asturia Vettones.

DISTERMINO, as, avi, atum, a. 1. *separare*, *dividere*, διορίζω, separo, vel diversas res termino. *Cic. in Arat. v.* 94. Quas intervallum binas disterminat unum. *Plin. l.* 12. *c.* 21. Arabia Judæam ab Ægypto disterminat. *Id. l.* 3. *c.* 3. *extr.* Pyrenæi montes Hispanias Galliasque disterminant. *Paul. Dig. lib.* 10. *tit.* 1. *leg.* 4. *sub fin.* Prædia urbana communibus parietibus plerumque disterminantur.

DISTERMINUS, a, um, adject. disterminatus, distans. *Silius l.* 5. *v.* 399. Audit Tartessos latis distermina terris.

DISTERNO. V. *Distratus*.

DISTERO, is, trivi, itum, a. 3. *tritare sottilmente*, *pestare*, κατατρίβω, multum, sive crebro tero, subtiliter & minutim tero. *Cato de R. R. c.* 75. Casei pondo duo bene disterat in mortario: ubi bene distriverit, farinæ libram indito. ¶ Translate *Petron. in Satyr. cap.* 24. Eum basiis distrivit.

DISTICHUS, a, um, adject. δίστιχος, duos habens ordines: a δὶς, bis, & στίχος, ordo, versus. Hinc *hordeum distichum* appellat *Colum. l.* 2. *c.* 9. *ad fin.* cujus spica duos habet granorum ordines, & *hexastichum*, quæ sex: ab ἕξ, sex. ¶ *Distichon* absolute, *distico*, breve est carmen duobus versiculis absolutam sententiam complectens. *Martial. l.* 8. *epigr.* 29. Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere. *Id. l.* 3. *epigr.* 11. Cur in te factum distichon esse putas? ¶ Vet. lap. apud *Fabrett. cap.* 9. *n.* 234. *pag.* 627. M. Lancius M. L. Prosper. distichum ornavit cal. Mai. Asinio Pollio. & C. Antistin Vet. Cos. *Distichum* est ædificium, aut sepulcrum duas habens contignationes, aut cellarum ordines. Lapis inscriptus est anno undecimo Tiberii.

DISTICO. V. *Destico*.

DISTILLARIUS, ii, m. Legunt aliqui apud *Senec. epist.* 56. Et botularium, & distillarium, & omnes popinarum institores. & probat *Cæl. Rhodig. l.* 16. *c.* 46. qui ait, distillationem etiam dici liquaminis genus, quo ad condiendum utimur, & qui id conficiant, & vendant Distillarios vocari. Verum emendatiores libri in *Senecæ* textu *Crustularium* habent.

DISTILLATIO, & Destillatio, onis, f. *distillazione*, *catarro*, *flussione*, *raffreddore*, κατασταγμός, κατάῤῥους, defluxio humoris a capite in fauces, in nares, in pulmones, stomachum, ventrem, &c. Quare videtur rectius per *de* scribi, qua præpositione melius, quam *di*, descensus significatur. *Cels. l.* 1. *c.* 2. Ne modo frigus, modo calor moveat: quæ res gravedines, destillationesque concitat. (V. *eund. l.* 4. *c.* 2. *sect.* 4.) *Plin. l.* 22. *c.* 13. Distillationes ventris. *Scribon. Larg. compos.* 90. & 93. Destillatio pectoris. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Distillationem narium discutere. *Senec. ep.* 78. *a med.* Destillationes, & vis continuæ tussis egerens viscerum partes. *h. e.* tabes, *tisiche*. Adde *epist.* 120. *a med.* & *epist.* 77.

DISTILLO, & Destillo, as, avi, atum, n. 1. *discendere stillando*, *distillare*, καταῤῥέω, stillando defluo, stillatim descendo. Dicitur tum de humore defluente, tum de re ipsa humorem stillatim demittente. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 22. Et ideo sudando assum distillat calore. *Virg.* 3. *Georg. v.* 281. lentum distillat ab inguine virus Hippomanes. *Cels. l.* 4. *c.* 2. Distillat humor de capite in nares. *Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v.* 222. *de Tiberi fin.* Distillant per pectus aquæ. *Plin. l.* 6. *c.* 31. Distillantibus arboribus odore miræ suavitatis. *Tibull. l.* 2. *el.* 2. *v.* 7. Distillent tempora nardo. *Lucan. l.* 8. *v.* 777. lentum Magnus destillat in ignem. *h. e.* cadaver Magni rogo impositum. *Id. l.* 9. *v.* 772. nigra distillant inguina tabe. *Senec. ep.* 78. Succubui, & eo perductus sum, ut ipse destillarem. *h. e.* liquescerem, & *etisia* consumerer. ¶ Cum accus. *Plin. l.* 15. *c.* 19. Ficus distillant gummi modo lacrimam. *Harduin. ex MSS.* edidit: *gummium lacrima*. ¶ Malunt Critici per *de* scribi, quam per *di*, quia per *de* longe aptius deorsum fluendi motus significatur: quod & alibi adnotavimus.

DISTIMULO. V. *Destimulo*.

DISTINCTE, *distintamente*, *con ordine e chiarezza*, διωρισμένως, rem unam ab alia accurate distinguendo & separando, atque adeo ordinate, distribute, explicate. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 3. Se neque distincte, neque distribute, neque eleganter, neque ornate scribere. *Id.* 3. *de Orat. c.* 14. Distincte, explicate, abundanter, illuminate dicere. *Id. in Orat. c.* 28. Partite, definite, distincte dicere. *Id.* 1. *de Leg. c.* 13. Quæ fuse olim disputabantur ac libere, ea nunc articulatim distincteque dicuntur. *Id.* 2. *Phil. c.* 13. Non enim fortasse satis, quæ distinctius dicuntur, intelligis. *Plin. in Paneg. c.* 88. Nec magis definite distincteque designat, qui Trajanum, quam qui Optimum appellat. *Id. l.* 3. *ep.* 1. Nihil est illo vitæ genere distinctius. *h. e.* ordinatius, ut actiones diei sua quæque hora, & ordine apte distribuantur.

DISTINCTIO, onis, f. *divisione*, *distinzione*, *differenza*, διορισμός, actus distinguendi, divisio, discretio, discrimen. *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 9. Video elaboratam scrupulosa distinctione testudinem. *Plin. l.* 9. *c.* 33. Conchæ distinctione virgulata, crinita, crispa. *Id. l.* 10. *c.* 11. Volucrum distinctio prima pedibus maxime constat. Aut enim aduncos ungues habent, aut, &c. *Id. l.* 18. *c.* 25. Distinctio anni quadripartita. *Id. l.* 17. *c. ult.* Distinctio mensuræ. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *sub fin.* Distinctionibus uti in loquendo. *h. e.* mora, & pausa. Sic *Auson. Edyll.* 4. *v.* 49. distinctio sensum Auget, & ignavis dant intervalla vigorem. *Plin. l.* 18. *c.* 3. Distinctio honosque civitatis. *h. e.* qua civium Tribus in Rusticas, & Urbanas dividebantur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 5. Distinctio, pulcritudo, ordo siderum. *Id.* 2. *de Leg. c.* 5. *sub fin.* Lex est justorum injustorumque distinctio. *Id.* 1. *Offic. c.* 2. *ad fin.* Facilis est distinctio ingenui & illiberalis joci. *Id. de Fato*, *c. penult.* Causarum distinctio ac dissimilitudo. *Id.* 1. *de Fin. c.* 19. *extr.* Veri a falso distinctio. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 44. Hæc sententia cum distinctione vera est: ut si hac mente dederit, &c. quod si ita det, &c. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 54. Ejusdem verbi crebrius positi quædam distinctio. *h. e.* mutatio. intelligit autem traductionem, figuram verborum oratoriam. *Id.* 2. *de Orat. c. ult.* Ut ipse instrumentum oratoris exponeret, tibi ejus distinctionem atque ornatum relinqueret. *h. e.* dispositionem, atque distributionem rerum inventarum. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *post med.* appellat *distinctionem*, παραδιαστολὴν, speciem contrapositi, qua duo contraria distincte & explicate exponuntur, ut, Odit populus R. privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit. ¶ Apud Grammaticos *distinctio* est interpunctio, seu appositio puncti in signum finiti sensus, vel pendentis, *interpunzione:* estque triplex, finalis, media, & ima: prior sensum terminat; altera respirandi spatium legenti dat; tertia lectionis interruptum tenorem, aliud adhuc illatura, suspendit. *Diomed. l.* 2. *pag.* 432. *Putsch.* & *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.*

DISTINCTOR, oris, m. qui distinguit. *Gloss. Cyrilli:* distinctor, διαστολεύς. *Ammian. l.* 22. *c.* 3. Judices justorum injustorumque distinctores. Adde *lib.* 28. *c.* 4. (*al.* 19.) & *Augustin. Tract.* 20. *in Joann. ad fin.*

DISTINCTUS, us, m. idem ac distinctio. In sexto casu singulari *Tacit. l.* 6. *Ann. c.* 28. Ore ac distinctu pennarum a ceteris avibus diversum.

DISTINCTUS, a, um, adject. *distint*, *separato*, διεσταλμένος, διωρισμένος. *Cic. in Orat. c.* 16. Distincta & interpuncta intervalla, moræ, respirationesque delectant. *Liv. l.* 9. *c.* 19. Macedonum phalanx immobilis, & unius generis; Romana acies distinctior, ex pluribus constans. ¶ Item ornatus, variatus. *Cic. Verr.* 6. *c.* 27. Pocula ex auro, gemmis distincta clarissimis. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. Cælum astris distinctum. *Id. pro Flacc. c.* 12. Provincia cincta mari, portibus distincta. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 266. innumeris distinctas floribus herbas. *Id. Heroid. ep.* 5. *v.* 19. Retia maculis distincta. & *Metam.* 3. *v.* 221. nigram medio frontem distinctus ab albo. *segnato*. ¶ Transfertur & ad orationem. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 12.

Oratio composita, & ornata, & artificio quodam, & expolitione distincta. *Id. 2. de Orat. c. 80.* Narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus. & *lib. 3. c. 48.* Continuatio verborum articulis membrisque distincta. *Auct. Dial. de Orator. c. 18.* Graccho politior Crassus, distinctior Cicero. *h. e.* magis perspicuus. *Quintil. l. 5. c. ult. sub fin.* Sermo purus, dilucidus, distinctus. & *ibid.* Argumenta distincta & perspicua. *Id. l. 11. c. 3. post med.* Distinctos gestus.

DISTINEO, es, inui, entum, a. 2. *tenere da diverse parti*, hinc & inde teneo, ἀντέχω. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17.* Tigna binis utrinque fibulis ab extrema parte distinebantur. *Vitruv. l. 3. c. 3.* Intervalla (*stereobatarum*) solidanda fistucationibus, uti distineantur. ¶ Item determinare, separare, dividere, *tener lontano*, *separare*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 59.* Legiones a præsidio atque impedimentis interclusas maximum flumen distinebat. *Horat. l. 4. od. 5. v. 12.* Distinere aliquem a domo. *Virg. 11. Æn. v. 381.* distinet hostem agger murorum. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 69.* Qua duo porrectus longe freta distinet Isthmos. *Lucret. l. 5. v. 204.* Et mare, quod late terrarum distinet oras. ¶ Translate est hinc inde impeditum occupatumque tenere, distrahere, *distrarre*, *tener occupato da più parti*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 50.* & *lib. 3. B. Civ. c. 52.* Distinere manum hostium. *distrar le forze*. *Cic. 7. Fam. ep. 2. extr.* Multitudine, & celebritate judiciorum, & novis legibus ita distinemur, ut &c. *Id. 2. Attic. ep. 23.* Ex eo colligere poteris, quanta occupatione distinear. & *Fam. 12. ep ult.* Maximis occupationibus distineri. ¶ Item divido, dirimo, in diversa traho. *Liv. l. 2. c. 15. ad fin.* Ne quid meam vobiscum pacem distineat. *Cic. pro Planc. c. 33.* Distineor tamen, & divellor dolore. *Liv. l. 5. c. 20.* Duæ Senatum distinebant sententiæ. *h. e.* ambiguum tenebant, in diversa trahebant. *Id. l. 7. c. 21.* Tenebris res distinere unanimos videbatur. *Ovid. de remed. amor. v. 485.* Ergo assume novas, auctore Agamemnone, flammas, Ut tuus in bivio distineatur amor. Al. minus recte leg. *destineatur*. ¶ Item universim impedire, morari, *impedire*, *trattenere*. *Cic. Phil. 12. c. ult.* Ne mortuum multitudo per me pacem distinere putet. *Cæs. l. 7. B. Gal. c. 37.* Unam esse Æduorum civitatem, quæ certissimam Galliæ victoriam distineat. *Liv. l. 44. c. 35. a med.* Ut distineret regem ab circumspectu rerum aliarum. *Id. l. 37. c. 15.* Rem distinebat, quod utrum armati an inermes emitterentur regii, parum conveniebat.

DISTINGUO, is, inxi, inctum, a. 3. alii derivant a *tingo*, & antique *tinguo*, ut proprie sit tingendo & colorando discriminare, separare: alii a *stingo*, quod a *stigo*, quod a στίζω, pungo, ut proprie sit dispungere, *h. e.* punctis rem a re discriminare. Significat autem secernere, separare, discrimen apponere, *distinguere*, *separare*, *differenziare*, διορίζω. *Cic. Verr. 6. c. 41.* Unum hoc crimen videtur esse: plura sunt; sed ea quo pacto distinguere ac separare possim, nescio. *Id. in Pison. c. 28.* Distinguere atque dividere aliquid. *Id. in Partit. 2. ult.* Vera a falsis dijudicare & distinguere. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 29.* vero distinguere falsum. *Plin. l. 8. c. 54.* Simiæ caudis inter se distinguuntur. *Colum. l. 1. c. 6. circa med.* Sed & loculis distinguuntur granaria, ut separatim quæque legumina ponantur. *Cic. 3. de Orat. c. 48.* Numerum in cadentibus guttis, quod intervallis distinguuntur, notare possumus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 10.* Quid inter naturam & rationem intersit, non distinguitur. *Tacit. Ann. 11. c. 38.* Nuntiatum Claudio, periisse Messalinam, non distincto, sua an aliena manu. *Cic. Parad. 4. a med.* An tu civem ab hoste, natura ac loco, non animo factisque distinguis? *Id. de clar. Orat. c. 29.* Oratorum genera distinguere ætatibus. *Ovid. 1. Metam. v. 47.* Aliquid numero eodem distinguere. *Tacit. 3. Hist. c. 27.* Ut discretus labor fortes ignavosque distingueret. *Id. 1. Hist. c. 38.* Insignibus suis distingui. *contrassegnarsi*. *Lucan. l. 5. v. 399.* Distinguere sæcula in fastos. *Plin. l. 35. c. 8.* Articulis membra distinguere. *Id. l. 33. c. 5.* Indocta opificum turba eam tribus generibus distinguit. & *lib. 37. c. 7.* Distinguit mares austeritas. *Juvenal. sat. 1. v. 127.* Ipse dies pulcro distinguitur ordine rerum: Sportula deinde forum, &c. *si distribuisce*. *Id. 14. v. 288.* qui navem mercibus implet Ad summum latus, & tabula distinguitur unda. *è discosto dall' acqua una sola tavola*. *Martial. l. 2. epigr. 5.* Duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passuum. ¶ Refertur & ad argumenta. *Cic. de clar. Orat. c. 41.* & *in Orat. c. 4.* & *lib. 1. de Fin. c. 7.* Ambigua distinguere. *Gell. l. 18. c. 1.* Fraudes captionum distinguere & resolvere. ¶ Vocem distinguere lingua, *articolar parole*, apud *Sil. l. 1. v. 75.* ¶ *Distinguere comam* est pectere, separare, & suis discriminibus ordinare. *Senec. in Troad. v. 884.* & *Apul. l. 2. Metam.* Sic *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 284.* caput seu distinguere. ¶ Apud Grammaticos *distinguere* est interpungere, *h. e.* notam distinctionis & separationis inter verba apponere, ut punctum, comma, &c. *Diomed. l. 2. pag. 432. Putsch. V. Distinctio.* Hinc *distinguere* dicitur etiam qui legit, cum suis locis moratur, prout sententia postulat. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.)* Ut puer sciat, ubi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere, &c. ¶ Hinc etiam ponitur pro finire, terminare, tollere, quasi puncto adscripto. *Apul. 1. Metam.* Hanc cunctationem adolescentis sermo distinxit. ¶ *Distinguere lites* est dijudicare & decernere. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 22.* Pontificibus tantum detulit, ut quasdam causas a se finitas, iterari, & aliter distingui pateretur. Adde *Impp. Valentin. Valent. & Grat. lib. 3. Cod. tit. 12. leg. 5.* ¶ Est etiam quibusdam veluti notis, aut punctis, aut coloribus certo intervallo appositis, rem variare, atque adeo ornare. *Horat. l. 2. od. 5. v. 10.* jam tibi lividos Distinguet autumnus racemos Purpureo varius colore. *Senec. in Med. v. 573.* Gemmarum nitor distinguit aurum. *Id. in Herc. Oet. v. 665.* Mæonia acu distinguere. *trapungere*, *ricamare*. *Plin. l. 37. c. 10.* Gemma candorem lineis ex auro distinguit. & *ibid.* Distinguentibus eam venis rubentibus. *Curt. l. 3. c. 4.* Planitiem crebri rivi distinguunt. *h. e.* intersecant. ¶ Translate *Cic. 2. de Invent. c. 15.* Distinguere & illustrare orationem. *Id. 2. de Orat. c. 9.* Formare orationem, eamque variare & distinguere quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus. & *cap. 13.* Distinguere historiam varietate locorum. *Plin. l. 7. ep. 9.* Occupationes curasque carmine distinguere. *interrompere e frammischiare*. *Id. l. 3. ep. 1.* Frequenter comœdis cœna distinguitur, ut voluptates quoque studiis condiantur.

DISTISUM, & Pertisum dicebant, quod nunc distæsum, & pertæsum, inquit *Festus*. *Messar. Sabin.* apud *Macrob. l. 3. Saturn. c. 6.* Postquam artis distisus suæ est.

DISTITO, as, n. 1. frequentat. a disto. *Colum. l. 6. c. 2.* Distitent inter se aliquanto spatio, ne in colluctatione alter alteri noceat. Ita Lexicographi quidam. sed melior lectio, & vulgatior exhibet: *distentque inter se*.

DISTO, as, n. 1. *esser distante*, *lontano*, διέστηκα, ἀπέχω, absum, remotus sum, intervallo disjungor: a *dis*, & *sto*. In præteritis non videtur esse in usu. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 72.* Ut fossæ solum tantundem pateret, quantum summa labra distabant. & *ibid.* Quæ pedes octoginta inter se distarent. *Ovid. 3. Fast. v. 362.* Cum tantum Phrygia Gallica distet humus. *Hirt. de B. Alex. c. 7.* Cum hi tam parvo spatio distarent ab ipsis. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 48.* foro nimium distare Carinas. *Virg. 3. Æn. v. 116.* Longo distant cursu. *Plin. l. 13. c. 4.* Laxe distare. ¶ Refertur etiam ad tempus. *Horat. l. 3. od. 19.* Quantum distet ab Inacho Codrus. *Quintil. l. 12. c. 10.* Zeuxis, & Parrhasius non multum ætate distantes. ¶ Translate est differentem & diversum esse, differre, *esser differente*, *diversa*. *Cic. 1. de Orat. c. 49. ad fin.* Multum inter se distant istæ facultates, longeque sunt diversæ, atque sejunctæ. *Id. 2. Offic. c. 4.* Hominum vita distat a vita & cultu bestiarum. & *lib. 3. c. 17. a med.* Prudentia abest a malitia, distatque plurimum. *Cels. l. 4. c. 20.* Distat tamen hic casus, eo quod, &c. *Plin. l. 19. c. 6.* Distant sapore. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 23* Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis. *che divario sia tra la pagnuola e la moneta*. & *ep. 18. v. 4.* infido scurræ distabit amicus. *Id. l. 2. sat. 3. v. 219.* Stultitia ne erret, nihilum distabit, an ira. *Id. l. 1. ep. 17. v. 44.* distat, sumas ne pudenter, an rapias. *v' è differenza*. Eodem modo *lib. 2. ep. 2. v. 105.* locutus est. *Lucan. l. 8. v. 487.* sidera terræ Ut distant, ut flamma mari, sic utile recto.

DISTORQUEO, es, orsi, ortum, a. 2. *distorcere*, *torcere*, διαστρέφω, in diversum torqueo. *Terent. Eun. 4. 4. 3.* Ah? illud vide, os ut sibi carnifex distorsit. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 65.* Distorquere oculos. *Quintil. l. 1. c. 11. (al. 19.)* Distorquere labra. *Ovid. 3. de ar. am. v. 287.* perverso distorquere ora cachinno. ¶ Item torquere, *tormentare*. *Sueton. in Domit. c. 10.* Conscios novo quæstionis genere distorsit, immisso per obscœna igne. *Senec. l. 7. de Benef. c. 19.* Non contentus simplici morte, distorsit. ¶ Transfertur ad animum. *Senec. ep. 74.* Illum videbis alienæ uxoris amore cruciari: illum luxu: non deerit, quem repulsa distorqueat.

DISTORTIO, onis, f. *storcimento*, διαστροφή. *Cic. l. 5. Fin. c. 12.* In quibus si peccetur distortione & depravatione, aut motu statuve deformi, &c. *Cels. l. 4. c. 2. n. 2.* Distortio oris.

DISTORTUS, a, um, particip. a *distorqueo*. *Senec. epist. 67.* Nemo votum solvit, quod flagellis cæsus esset, aut podagra distortus, aut equuleo longior factus. ¶ Item adjectivum *storto*, *scontraffatto*, *mostruoso*, διάστροφος, male tortus, perversus, monstrosus. *Cic. 2. de Orat. c. 66.* Ostendit Gallum distortum, ejecta lingua, buccis fluentibus. *Id. pro Mur. c. 29. ad fin.* Solos sapientes esse, si distortissimi sint, formosos. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 47.* Distorta crura. *Sueton. in Galb. c. 21.* Manus & pedes articulari morbo distortissimi. *Quintil. l. 2. c. 13.* Quid tam distortum & elaboratum, quam est ille Discobolos Myronis? *che fa tanti sforzi di vita*. ¶ Translate *Cic. de Fato, c. 8. ad fin.* Multa genera sunt enuntiandi, nec ullum distortius, quam hoc. *Petron. in fragm. Tragur. pag. 55. Burm.* Distorta cogitatio.

DISTRACTIO, onis, f. *distaccamento*, *separazione*, διάσπασις, actus distrahendi, revulsio, separatio, divisio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 11.* Pythagoras, qui censuit, animum esse per naturam rerum omnium commeantem, ex quo nostri animi carperentur, non vidit, distractione animorum discerpi & lacerari deum. *Plaut. Pseud. 1. 1. 67.* Harum voluptatum mihi omnium distractio, discidium, vastities venit. *Senec. epist. 30. ad fin.* In ipsa distractione animi corporisque. *h. e.* in morte. *Gell. l. 12. c. 1.* Vis morbi faciebat distractionem cruciatumque membrorum. ¶ Item venditio, qua merces huc illuc distrahuntur, *spaccio*, *vendita*. *Ulpian. Dig. lib. 14. tit. 7. leg. 5. a med.* Præponere aliquem ad mercium distractionem. *Id. lib. 2. tit. 15. leg. 8. circa med.* Distractio fundi. ¶ Item dissidium, alienatio. *Cic. 3. Offic. c. 6. ad fin.* Nulla nobis societas cum tyrannis, sed potius summa distractio est. *Varr.* apud *Non. 2. 4. n. 138.* Distractione civium elanguescit bonum civitatis.

DISTRACTOR, oris, m. qui distrahit, & vendit. Distractores argenti sunt argentarii, & collybistæ. *Imp. Justinian. lib. 8. Cod. tit. 14. leg. ult.* & *lib. 12. tit. 35.*

DISTRACTUS, a, um, *disperso*, *sparso*, διεσπασμένος, in diversas partes tractus, dispersus, dissipatus. *Cic. pro Dom. c. 25. extr.* Ex quo judicare potestis, quanta vis illa fuerit oriens & congregata, cum Pompeium terruerit jam distracta & extincta. *Lucret. l. 4. v. 694.* Odor distractus in auras. *Id. l. 3. v. 591.* Animæ natura distracta corpora in ipso. & *vers. 493.* Vis morbi distracta per artus. & *lib. 4. v. 938.* Et divisior inter se, ac distractior intus. ¶ Item divul-

divulsus, separatus, *distorto*, *diviso*. Cic. pro Marcell. c. 1. Socius & comes a me distractus. Cn. Magn. ad Domit. post epist. 11. l. 8. ad Attic. Ne distracti pares esse adversario non possimus. Cic. Fam. 4. ep. 7. ante med. Qui non idem consilium secuti sunt, eos video in duo genera esse distractos. ¶ Item alienatus. Balb. ad Cicer. post epist. 15. l. 8. ad Attic. Ut Cæsarem & Pompejum, perfidia hominum distractos, rursus in pristinam concordiam reducas. ¶ Item distentus, diversis negotiis occupatus, *distratto*, *occupato*. Cic. pro leg. Manil. c. 4. Vos ancipiti contentione distracti, de imperio dimicaretis. Id. 3. de Orat. c. 2. Ambitionis labore vita distracta. Utroque loco al. leg. districtus. Velley. l. 2. c. 114. Tanquam distractissimus ille tantorum onerum mole huic uni negotio vacaret animus.

DISTRAHO, is, axi, actum, a. 3. *tirare in diverse parti*, [Greek], in diversas partes traho, discerpo. Cic. pro Quint. c. 15. extr. Lacerare & distrahere. Id. pro Sull. c. 20. ad fin. Membra alicujus divellere ac distrahere. Id. 3. de nat. Deor. cap. 26. Dirimere, vel distrahere corpus. Liv. l. 25. c. 36. Vallum distrahere & diripere. Id. l. 1. c. 28. ad fin. Ut animum ancipitem gessisti, ita jam corpus passim distrahendum dabis. Plaut. Curcul. 2. 1. 21. Renes dolent, pulmones distrahuntur, cruciatur jecur. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 110. Distrahere alicui genas. *graffiare il viso*. Plin. l. 6. c. 26. ad fin. Euphrates fluit ultra Babylonem continuo alveo, priusquam distrahatur ad riguo. Id. l. 5. c. 26. Fluvius distrahitur in paludes. Gell. l. 2. c. 6. Huc atque illuc distrahi, raptari, ferri. ¶ Item separo, disjungo, divido, *separare*, *dividere*, *staccare*. Plin. l. 5. c. 27. Taurus mons mediam distrahens Asiam. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 92. Distrahere aciem. h. e. diducere, & ordines turbare. Cic. pro Planc. c. ult. Qui a me mei servatorem capitis divellat ac distrahat. Id. pro Dom. cap. 37. Distrahi e complexu suorum. Id. l. & cap. 3. Offic. Qui hæc natura cohærentia, opinione distraxissent. Senec. l. 2. quæst. nat. c. 6. a med. Parvula semina, & quorum exilitas in commissura lapidum locum invenit, in tantum convalescunt, ut ingentia saxa distrahant. h. e. disjiciant, divellant. Cic. in Orat. c. 45. Distrahere voces. h. e. ita ponere, ut diductæ proferantur concurrentes vocales, neque per synæresin elidantur. ¶ Transfertur ad animum. Cic. 1. Offic. c. 3. In deliberando sæpe animi in contrarias sententias distrahuntur. *si rendono perplessi*. Id. 4. Acad. c. 43. ad fin. Distrahor: cum hoc mihi probabilius, tum illud videtur. *sono infra due*. Id. l. 1. de Orat. c. 59. Oratoriæ industriam in plura studia distrahere nolim. Tacit. 4. Hist. c. 60. Obsessos hinc fides, inde egestas inter decus ac flagitium distrahebant. ¶ Significat & alienare, inimicum reddere, *alienare*, *inimicare*. Cic. 2. Phil. c. 10. Posteaquam Pompejus se totum Cæsari tradidit, quid ego illum ab eo distrahere conarer? ¶ Item dirimere, decidere. Cic. pro Cæcin. c. 2. Judicia distrahendarum controversiarum causa inperta sunt. Adde Sueton. in Cæs. c. 85. ¶ Item distinere, distendere, pluribus rebus impeditum tenere, *distrarre*, *occupare*. Senec. ep. 2. Distrahit animum librorum multitudo. V. Distractus. Hinc *distrahere hostem* est diversis partibus aggredi, quo infirmior sit. Tacit. 1. Ann. c. 6. Cæcinam cum cohortibus, distrahendo hosti, ad flumen mittit. *per fare una diversione*. ¶ Item dissolvere, dissociare, dirimere, *sciogliere*. Cic. 3. Offic. c. 6. Quæ sententia omnem societatem distrahit civitatis. Sueton. in Cæs. c. 42. Distrahere collegia. Al. leg. detrahere. Terent. Phorm. 3. 1. 33. Horum amorem distrahi, poterin' pati? Cajus Dig. lib. 24. tit. 2. leg. 2. Distrahere matrimonium. ¶ Item impedire, disturbare, abrumpere, *sturbare*, *impedire*. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 33. Subjicitur Metellus trib. pleb. ab inimicis Cæsaris, qui hanc rem distrahat, reliquasque res, quascumque agere instituerit, impediat. ¶ Item pluribus alienare, vendere, *spacciare*, *esitare*, *vendere*. Gell. l. 20. c. 1. Bona venum distrahuntur. Sueton. in Vespas. c. 16. Coemendo quædam tantum, ut pluris postea distraheret. Justin. l. 9. c. 1. a med. Captis navibus, mercibusque distractis, inopiam recreavit. Adde Tacit. Ann. 6. c. 17. & JCtos in Dig. sæpe, & Lucil. apud Non. c. 4. n. 138. ¶ Item dispergere, dissipare. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 27. Ut pars ad scopulos allisa interficeretur, pars a nostris distraheretur. Flor. l. 3. c. 19. Qui per fugitivarios distrahi debuissent, prætorios duces profugos prœlio ipsi sequebantur. Cic. 4. Fam. ep. 13. Careo familiarissimis multis, quos aut mors eripuit nobis, aut fuga distraxit. ¶ *Distrahi fama* est differri, male audire. Tacit. Ann. 3. c. 10. Haud fallebat Tiberium moles cognitionis, quaque ipse fama distraheretur.

DISTRATUS, a, um, idem quod stratus. Apul. l. 2. Metam. Nam & pueris extra limen humi, quam procul, distratum fuerat. h. e. strati lectuli.

DISTRIBUO, is, ui, utum, a. 3. *dividere*, *distribuire*, [Greek], diversis hominibus, vel diversis modis tribuo, divido, partior. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 10. Partiendum sibi, ac latius distribuendum exercitum putavit. Id. 5. B. Gall. c. 24. Distribuere exercitum in civitates. Sallust. in Catil. c. 31. extr. Decrevere, ut familiæ gladiatoriæ Capuam, & in cetera municipia distribuerentur. Plin. l. 10. ep. 38. Milites in numeros distribuere. *incorporare nelle compagnie*. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 55. Sanguis a corde in totum corpus distribuitur. Id. l. 7. Attic. ep. 14. Commode Pompejus gladiatores distribuit binos singulis patribus familiarum. Id. pro Cluent. c. 27. Pecuniæ summam in singulos judices distribuere. Senec. de Benef. l. 7. c. penult. Dii bona sua per gentes populosque distribuunt. Cic. 1. Tuscul. c. 28. Orbem in duodecim partes distribuere. Id. l. 1. de Orat. c. 23. Designare aliquid verbis, generibus illustrare, partibus distribuere. Id. pro Rosc. Amer. c. 42. Distribuere causam in crimen & in audaciam. Id. 1. Catil. c. 4. & 3. c. 4. Describere & distribuere partem Italiæ. Senec. l. 7. de Benef. c. 2. Regula honesti vitæ opere distribuere. Ulpian. Dig. lib. 26. tit. 7. leg. 3. ad fin. Distribuere aliquid inter aliquos.

DISTRIBUTE, *con distribuzione*, *ed ordine*, [Greek], distribuendo, ordinate, distincte. Cic. 2. Tuscul. c. 3. Se neque distincte, neque distribute scribere. Id. 2. de Invent. c. ult. Sin distributius tractare quis volet, partiatur in animum & corpus.

DISTRIBUTIO, onis, f. *divisione*, *distribuzione*, [Greek], divisio. Cic. pro Cluent. c. 1. Itaque mihi certum est hanc eandem distributionem invidiæ & criminum sic in defensione servare. Q. Cic. de petit. Consul. c. 12. Ne videar aberrasse a distributione mea. *divisione del tomo*, quam Auct. ad Herenn. l. 1. cap. 10. constare ait enumeratione, & expositione. Vitruv. l. 1. c. 2. sub fin. Distributio est copiarum locique commoda dispensatio, parcaque in operibus sumptus cum ratione temperatio. *economia*. ¶ Apud Rhetores est figura sententiarum, in qua quibusdam positis, unicuique sua redditur ratio. Cic. 3. de Orat. c. 53.

DISTRIBUTOR, oris, m. *distributore*, [Greek], qui distribuit. Apul. in Trismeg. ad Asclep. pag. 92. Elmenhorst. Deus distributor dispensatorque est bonorum. Addunt & Cicer. locum in Pison. c. 15. Vos rogatores, vos distributores, vos custodes fuisse tabularum. Sed al. leg. diribitores.

DISTRIBUTUS, a, um, *diviso*, *distribuito*, partitus, divisus, tributus, [Greek]. Terent. Adelph. 3. 4. 7. Argentum distributum suum est ex sententia. Cic. pro Flac. c. 26. Leges Atheniensium in omnes terras distributæ. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 67. Equitatus in tres partes distributus. Curt. l. 6. c. 5. Miles distributus in supplementum.

DISTRICTE, stricte: & translate non soluto, non remisse, severe, acriter, *severamente*. Plin. l. 9. ep. 21. Acrius severiusque corripui, districte minatus, nunquam me postea rogaturum. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 3. leg. 13. Hæc neque passim admittenda sunt, neque districte deneganda. *rigorosamente*. Tertull. de Idolol. c. 5. Districtius repercuti potest. Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. de custod. Virgin. sect. 11. Districtius vivere.

DISTRICTIO, onis, f. *strettezza*, *difficoltà*, angustiæ, difficultas. Paul. Dig. lib. 4. tit. 8. leg. 16. Quod sine ulla districtione ipsius interdum futurum est.

DISTRICTUS, a, um, *stretto*, idem quod strictus, aut valde strictus, [Greek]. Ascon. ad illud Cicer. Verr. 2. c. 9. *Me hoc judicio districtum, atque obligatum futurum*: Districtus potest & sine vinculis manu ducentium ferri: obligatus, etiam nodis vinculorum in loco intelligitur. Plus est ergo obligatum esse, quam districtum. ¶ Districtus gladius, *sbrandito*, *impugnato*, manu strictus feriendi causa. Cic. 3. Catil. c. 1. Gladios in rempubl. districtos retudimus. V. Distringo. ¶ Proprie est varie, & non uno vinculo, & hinc inde constrictus. Senec. de vita beata, c. 16. in f. Alii alligati sunt, alii adstricti, alii districti quoque. ¶ Translata est propter negotia in angustias redactus, distentus, distractus, occupatus, *stretto e occupato dagli affari*, *angustiato*. Cic. pro leg. Manil. c. 4. Ancipiti contentione districti. Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. ult. Sic habeto, nunquam me a causis & judiciis districtiorem fuisse. Nepos in Annib. c. ult. Hic tantus vir tantisque bellis districtus, nonnihil temporis tribuit litteris. Valer. Max. l. 8. c. 7. n. 15. extern. Maximarum rerum cura districtus. Flor. l. 4. c. 12. Districtum circa mala sua imperium. ¶ Item severus, austerus, rigidus, nempe soluto, remisso, indulgenti contrarius, *rigoroso*, *severo*, *acre*. Tacit. 4. Ann. c. 36. Ut quis districtior accusator, velut sacrosanctus erat. Impp. Valent. Theodos. & Arcad. lib. 1. Cod. tit. 55. leg. 6. Probatissimique, & districtissimi defensores adsint disciplinæ. Valer. Max. l. 8. c. 2. n. 1. Ex amica obsequenti subito districtam feneratricem agere cœpit. Id. l. 2. c. 9. n. 6. Districta censura. ¶ Item ambiguus, anceps, utrinque distractus, *posto in angustie*, *infra due*. Cic. Fam. 2. ep. 15. Districtus mihi videris esse, quod & bonus civis, & bonus amicus es.

DISTRINGO, is, inxi, ictum, *stringere assai*, [Greek], arte stringo. Cic. 3. Offic. c. 32. Fraus distringit non dissolvit perjurium. Al. leg. adstringit. Senec. l. 6. de Benef. c. 34. Huic pervenire usque ad distringendam libertatem licet, cujus vulgare & publicum verbum, & promiscuum ignotis, Ave, non nisi suo ordine emittitur? *a stringere confidenza*. ¶ *Distringere ensem*, V. in Destringo: ubi & alia invenies huc pertinentia. ¶ Item stringendo conterere, comminuere, *stropicciare*, *stritolare*. Colum. l. 12. c. 8. Exiguum aridi thymi, & cunilæ aridæ super lac distringito. ¶ Translate est distinere, distrahere, pluribus partibus urgere, & premere aliquem. Liv. l. 35. c. 18. extr. Annibalem mittendum in Africam esse ad distringendos Romanos. *per far diversione*, *e distrarre le loro forze*. Id. l. 44. c. 35. Populatione maritimæ oræ distringere copias regias. Flor. l. 4. c. 2. Distringere incendiis urbem. h. e. tot locis Urbis ignem injicere, ut cives distracti, incertique quo accurrerent, extinguere non possent. Plin. l. 8. c. 26. Innumeros rusticos cura distringit. (Adde Curt. l. & cap. 3.) Plin. alter l. 7. ep. 15. Quo hosti, distringor officio: amicis deservio, studeo interdum. Id. l. 3. ep. 5. ad fin. Ego tantum, quantum amicorum officia non distringunt, vaco. *non mi tengono occupato*. Id. in Paneg. c. 94. Non te distringimus votis. h. e. plura & diversa simul petentes fatigamus. ¶ *Distringere frontem* eodem sensu dicitur, quo perfricare, & audaciam sumere. Quintil. l. 12. c. 6. Ut neque præpostere distringatur immatura frons, &c. nam & contemptus operis innascitur, & fundamenta jaciuntur impudentiæ.

DISTRUNCO, as, avi, atum, a. 1. *troncare*, [Greek], mutilo, vel in partes disseco. Plaut. Truc. 2. 7. 53. Ego te hic medium distruncabo.

DISTRUO, is, a. 3. [Greek], separatim, vel seorsum struo. Sue-

ron. in Calig. c. 41. Distructis, ac instructis, pro loci dignitate, compluribus cellis. Ita quidam Lexicographi. Verum emendati libri habent, distinctisque & instructis. Ceterum distruo, pro destruo, legitur in antiq. libris quibusdam notum Scriptorum, quos in Destruo & Destructus attulimus.

DISTURBATIO, onis, f. rovina, abbattimento, distruzione, κατασκαφή, disjectio, demolitio. Cic. 3. Offic. c. 11. Utilitatis specie in republ. sæpissime peccatur, ut in Corinthi disturbatione nostri.

DISTURBATUS, a, um, adject. eversus, dirutus, rovinato, ut Disturbata porticus, apud Cicer. l. 4. Attic. ep. 3. Disturbatos arcus ductus aquæ Virginis a fundamentis novos fecit, Inscript. apud Gruter. pag. 176. n. 5.

DISTURBO, as, avi, atum, a. 1. demolire, rovinare, abbattere, distruggere, ἀνασκάπτω, disjicio, everto. Cic. pro Dom. c. 37. Se videre distrahi a complexu suorum, disturbari tecta, diripi fortunas. Id. ibid. c. 39. Disturbare porticum. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 26. Rates perrumpere, atque opera disturbare. disfare i lavori. Lucret. l. 1. v. 559. Tempus disturbans dissolvensque frangit omnia. Senec. in Hippol. v. 1011. Auster disturbat freta. h. e. miscet, turbat, volge sossopra. Cic. 2. de nat. Deor. c. 15. Ignis, quocumque invasit, cuncta disturbat ac dissipat. h. e. penetrat, dividit, disjicit. Id. pro Mil. c. 33. ad fin. Concionem gladiis disturbare. Colum. l. 11. c. 2. ante med. Si quæ in vineis fossor disturbavit, vinitor restituere debet. ¶ Translate Cic. pro Rosc. Amer. c. 38. Qui fidem lædit, quantum in ipso est, disturbat humanæ vitæ societatem. h. e. avertit, distrugge, toglie. Id. 2. Agrar. c. ult. Legem disturbare ac pervertere. far cadere. Id. pro Sull. c. 5. & 25. Judicium ambitus tollere ac disturbare. Id. Fam. 11. ep. 21. ad fin. Cum quidam agrariam curationem ligurirent, disturbavi rem, totamque vobis integram reservavi. h. e. impedivi, sustuli. Plaut. Pseud. 1. 5. 137. Disturba, quas statuisti machinas. h. e. consilia fraudulenta abjice, depone. Sallust. in Orat. Philippi contra Lepid. Bello disturbare concordiam.

DISULCUS. V. Dissulcus.

DISUNIO, is, ivi, itum, a. 4. disunire, unita separo. Arnob. l. 3. pag. 116. Disuniuntur tenacium matrimoniorum nexus.

DISYLLABUS, a, um, di due sillabe, δισύλλαβος, duas habens syllabas. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) Vox disyllaba. Lucil. apud Non. c. 1. n. 103. Dicere, tata vide, atque disyllabon aliqu quodvis.

DITATOR, oris, m. qui ditat. Augustin. 5. Confession. c. 5. Spiritus S. consolator & ditator Fidelium.

DITATUS, a, um, adject. dives factus, arricchito. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 53. Urbs triumphis ditata. Ovid. ex Pont. l. 2. ep. 7. v. 62. Ditata est spoliis perfida turba meis.

DITE, adverb. V. Ditius, Ditissime.

DITESCO, is, escere, n. 3. arricchirsi, πλουτέω, dives fio: ab inusitato diteo. Lucret. l. 4. v. 1246. Partu possunt ditescere dulci. Id. l. 5. v. 1148. feras interficere, & ditescere præda. Claudian. de Consul. Mall. Theodos. v. 309. largo ditescat arena sanguine. h. e. abundet.

DITHYRAMBICUS, a, um, adject. ad Dithyrambum pertinens, ut Dithyrambicum poema. Cic. de opt. gen. Orat. in princip.

DITHYRAMBUS, i, m. διθύραμβος, versus in honorem Bacchi, qui Dithyrambus dicitur. a δὶς, bis, & θύρα, janua, quia binis foribus sit egressus, quippe bis natus, primum a Semele matre, deinde e femore Jovis, vel quia educatus sit in antro διθύρῳ, idest bifori. Horat. l. 4. od. 2. v. 10. Seu per audaces nova dithyrambos Verba devolvit, numerisque fertur Lege solutis. ¶ Erat autem hoc genus carminis ita compositum, ut inventione, dictione, ac numeris a communi carminis ratione abiret longius, & miram licentiam audaciamque referret, utpote quod a Bacchi furore percitis cantari solitum. Cic. 3. de Orat. c. 48. Inde ille licentior & divitior fluxit dithyrambus. V. Scalig. l. 1. Poet. c. 44. & Voss. institution. Poetic. l. 3. c. 16. Exemplum ejus habes apud Senec. in Oedip. in Choro Actus 2. seu a vers. 403.

DITIO, onis, f. giurisdizione, imperio, signoria, ἐπικράτεια, locus, regio, ubi quis jus, vel imperium exercet, item ipsum imperium, vel dominium. Cic. 2. de Leg. c. 7. Ditione atque numine deorum geruntur res. Id. pro Font. c. 1. Sub imperium ditionemque alicujus cadere. Id. de Prov. Consul. c. 13. Redigere in ditionem nostram totam Galliam. Id. 3. Verr. c. 21. Urbes sub imperium populi R. ditionemque subjungere. & cap. 38. Tenere aliquem in sua potestate ac ditione. Id. Agrar. 2. c. 27. extr. Redigere aliquid in suam ditionem ac potestatem. Id. Divin. Verr. c. 21. Nationes, quæ in amicitiam populi R. ditionemque sunt. & Verr. 6. c. 27. Esse in regno ac ditione alicujus. Virg. 2. Æn. v. 240. & 616. Ditione tenere aliquam regionem, aut populum. Id. 7. Æn. v. 737. Late ditione premere populos. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 33. Æduos in servitute, atque in ditione Germanorum teneri. Curt. l. 6. c. 5. Permittere se ditioni alicujus. Id. l. 4. c. 1. Regionem urbi appositam ditioni ejus adjecit. & cap. 4. Mare suæ ditionis fecit. Sueton. in Vespas. c. 8. Commagenem ditionis regiæ usque ad id tempus, in provinciarum formam redegit. h. e. quæ regia consuetudine ac legibus ab uno regebatur. ¶ Dicitur aliquando de privato dominio ac potestate. Gell. l. 5. c. 19. Tutoribus in pupillos tantam esse potestatem fas non est, ut caput liberum alienæ ditioni subjiciant. ¶ Odiose dicit Cic. pro Quint. c. 30. ad fin. Si fas est respicere Quintium contra nutum ditionemque Nævii. ¶ Translata Sil. l. 7. v. 506. sed enim ditione carere Virtutem, & pœnas cincentibus esse repostas. h. e. imperio, auctoritate, potestate, jure. Sunt verba vulgi obtrectantis Fabio cunctatori, qui Minucium magistrum equitum pugnare, se absente, vetuerat. ¶ Negant Grammatici, Serv. ad 1. Æn. v. 744. Diomed. l. 1. pag. 288. Putsch. & pag. 316. Priscian. l. 11. v. 914. & alii, hujus vocis rectum casum singularem in usu esse. ¶ In quibusdam Gloss. scribitur dicio, quasi sit a δίκη, jus, judicium. Voss. autem derivat a dite pro divite.

DITIOR, & Ditissimus. V. Dis.

DITIS. V. Dis.

DITISSIME, adverb. ricchissimamente. Apul. de Deo Socrat. Domos ditissime exornare.

DITIUS, più riccamente, adverb. comparativum. Stat. l. 1. silv. 5. v. 30. non unquam aliis habitastis in antris Ditius.

DITO, as, a. 1. arricchire, πλουτίζω, divitem facio. Liv. l. 21. c. 60. Castra militem ditavere. Valer. Flacc. l. 6. v. 145. Mellis honos Toranis: ditant sua mulctra Satarchen. Horat. epod. 1. v. 32. Satis superque me benignitas tua ditavit. Id. in ar. Poet. v. 56. cum lingua Catonis, & Enni Sermonem patrium ditaverit. h. e. auxerit. Claudian. de Consul. Mall. Theodos. v. 29. Mœnia quæ quondam famulus ditavit Hydaspes. h. e. Macedonia, quam Persiæ & India debellata ab Alexandro spolia & præda ditavit.

DITROCHÆUS, i, m. διτρόχαιος, pes constans ex duobus trochæis, idem ac dichoreus, ut Civitate, dimicare. Diomed. l. 3. pag. 477. Putsch.

DIU, di giorno, καθ' ἡμέραν, dia, diei tempore. Plaut. Cas. 4. 4. 5. Noctuque & diu viro subdola sies. Id. in fragm. & Titinn. apud Non. c. 6. n. 130. Nec nocta, nec diu quiatus. Sallust. apud Charis. l. 2. pag. 185. Putsch. Noctu diuque stationes, & vigilias tentare. ¶ Sæpe significat multorum dierum continuationem, & ponitur pro longo tempore, lungo tempo. Cic. de Senect. c. 19. Quamquam, o dii boni, quid est in hominis vita diu? Id. pro Marcell. c. 9. Quid est enim omnino hoc ipsum diu, in quo est aliquid extremum? Id. pro Cluent. in f. Hic satis diu in miseriis fuit. Id. pro Quint. c. 31. Sæpe ac diu jacuit. Plaut. Curcul. 1. 2. 27. At jam bibes. An. diu fit. è un pezzo, che aspetto. Cic. 13. Phil. c. 5. & l. c. de Orat. c. 33. & in Orat. c. 1. & 4. Attic. ep. 13. Diu multumque. Id. 2. Agrar. c. 32. De Capua multum est, ac diu consultum. Id. de Senect. c. 2. ad fin. Cum multum diuque vixeris. Plaut. Pseud. 2. 3. 21. Nimis diu & longum loquor. Terent. Adelph. 4. 5. 15. Neque diu huc commigrarunt. nè è gran tempo, che, &c. Plaut. Merc. 3. 1. 44. Nam illi quidem haud diu est, cum dentes exciderunt. non è molto, che, &c. ¶ Habet & suos gradus. Cic. 3. Verr. c. 13. Ne diutius teneam. Id. in Pison. c. 37. Quod te diutissime torsit. Id. de Amic. c. 1. Qui diutissime senex fuit. Id. Attic. l. 7. ep. 3. Ne diutius anno in provincia essem. più d' un anno. ¶ Pro jamdiu, da gran tempo. Varro apud Non. c. 2. n. 71. Quod arei, quos summo opere jecerat, fessi pondere diu facti, celeriter corruissent. Cic. 2. de Orat. c. 30. Omnia, quæ diu cupimus. Brut. ad Cicer. 11. Fam. 13. extr. Copiæ, quas diu simulatione reipubl. comparabant. ¶ Jamdiu, & Jam diu longius tempus designat, quam diu, & ad præteritum tempus refertur, da molto tempo, πάλαι. Cic. Attic. l. 1. ep. 19. ad fin. Conventus, qui initio celebrabantur, jamdiu fieri desierunt. Terent. Eun. 5. 7. 1. Numquam quidquam jamdiu, quod magis vellem evenire, mihi evenit. ¶ Quoties actio adhuc durat, cum præsenti jungitur. Cic. in Divin. Verr. c. 8. Quod populus R. jam diu flagitat. è gran tempo, che lo domanda. & Verr. 6. c. 47. De quorum religione jamdiu dicimus. ¶ Jamdiu est, sequente cum, è gran pezzo, che: raro sequente quod, rarius ut. Plaut. Asin. 2. 1. 3. Jamdiu est factum, cum discessi ab hero. Id. Amph. 1. 1. 146. Agite pugni: jam diu est, quod ventri victum non datis. Jam diu est, ut habet Augustin. l. 1. Retract. c. 2. & epist. 72. ad Hieron. ¶ Jamdiu est, postquam huc pertinet. Plaut. Pers. 5. 2. 41. Jamdiu factum est, postquam bibimus.

DIVA. V. Divus.

DIVAGOR, aris, atus sum, dep. 1. andare vagando, vagare, πλανάομαι, vagor, huc atque illac oberro. Lactant. l. 4. c. 3. ad fin. Animus in multa dispersus huc illuc divagatus. Id. de Ira Dei c. 9. extr. Ne longius divagetur oratio. Ubi alii leg. devagetur. Imp. Justin. in præfat. de emendat. Cod. n. 2. Constitutiones, quæ extra corpus ejusdem Codicis divagabantur.

DIVALIS, le, adject. idem quod divinus. Spartian. in Carac. c. ult. Divale nomen. Justin. in præfat. de emendat. Cod. n. 4. Divales constitutiones. h. e. Imperatorum, qui divi appellari solebant. Coripp. l. 1. v. 42. Divalis origo. ¶ Divalia, um, dies festus Romæ XII. cal. Jan. ut est in veteri Calendar. apud Gruter. pag. 133 qui idem putatur esse atque Angeronalia.

DIVARICATUS, a, um, diductus, distentus, extensus. Vitruv. l. 10. c. 2. Tigna a capite fibula conjuncta, & in imo divaricata. Prudent. Peristeph. 2. de S. Vincent. v. 252. Divaricatis cruribus. Ammian. l. 22. c. 11. (al. 18.) Divaricatis pedibus.

DIVARICO, as, avi, atum, a. 1. allargare, distendere allargando, διασκελίζω, diduco, in hanc & illam partem distendo, distraho, disjungo. Dictum est autem, inquit Non. c. 1. n. 147. ab his, qui vitio naturæ ita sunt pedibus discretis, ut eos in diversum habeant separatos. Cic. Verr. 6. c. 40. In ea (statua) hominem divaricari, ac deligari jubet. Varr. l. 2. R. R. c. 5. Nec cujus ungulæ divaricent. (subaudi se) h. e. diducantur. Cato. R. R. c. 45. Ternas taleas ponito, easque divaricato super terram.

DIVELLO, is, elli, (sæpius quam vulsi) vulsum, a. 3. staccare, svellere, separare, διασπάω, distraho, disjungo, separo. Cic. Offic. 3. c. 18. extr. Res a natura copulatas divellere. Id. pro Sull. c. 20. ad fin. Qui tanto amore suas possessiones amplexi tenebant, ut ab his membra divelli citius, ac distrahi posse diceret. Id. pro Quint. c. 6.

c. 6. Divellere affinitatem. *Sallust. in Catil. c. 50.* Divellere liberos a parentum complexu. *Curt. l. 3. c. 5.* Divellere & abripere aliquem. *Ovid. 11. Metam. v. 38.* Quæ postquam uspuere feræ, cornuque minaci Divellere boves. *h. e.* dissiparunt, disperserunt. *Hirt. de B. Afric. c. 88.* Dum medicus familiaresque vulnus obligare cœpissent, ipse suis manibus vulnus crudelissime divellit, utque se interemit. *squarciò le fasce e la piaga. Gell. l. 15. c. 16.* Quercum discidit divellitque. *Virg. 4. Æn. v. 600.* Non potui abreptum divellere corpus, & undis Spargere? *sbranare, fare in pezzi.* Sic *Ovid. 8. Metam. v. 877.* suos artus lacero divellere morsu. *Senec. in Hippol. v. 1173.* Membra taurus divulsit. ¶ Cum ablat. sine præposit. *Horat. l. 1. od. 36. v. 19.* nec Damalis novo divellatur adultero. *Ovid. 14. Metam. v. 115.* ramumque suo divellere trunco. ¶ *Capitolin. in Pertin. c. 8.* Pix divellendis hominibus ac lævigandis. *h. e.* pilis corporis evellendis. ¶ Est etiam tollere, adimere. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 18.* divellit somnos cura. *Cic. 2. Offic. c. 23. ad fin.* Commoda civium non divellere. ¶ Translate *Cic. pro Planc. c. 33.* Distineor tamen, & divellor dolore, & in causa dispari offendi te a me, doleo. *scoppio di dolore.* ¶ Est etiam dirimere, dissociare. *Cic. pro Quint. c. 6.* Divellere affinitatem. *Senec. epist. 6.* amicitiam.

DIVENDITUS, a, um, *venduto. Liv. l. 1. c. 53.* Præda divendita. *Alii leg.* divendenda. *Tacit. 6. Ann. c. 17.* Bonis damnatorum divenditis.

DIVENDO, is, didi, ditum, a. 3. *vendere, spacciare, διαπιπράσκω,* idem quod vendo, vel pluribus & varie vendo. *Cicer. 1. Agrar. cap. 3.* Bona populi R. divendere. *Liv. l. 2. c. 13.* Divenditis omnibus bonis.

DIVERBERO, as, avi, atum, a. 1. *battere, percuotere qua e là, ἀποτέμνω,* idem quod verbero; vel in hac atque illa parte verbero; vel verberando dirimo. *Virg. 5. Æn. v. 503.* Sagitta volucres diverberat auras. & *lib. 6. v. 294.* frustra ferro diverberet umbras. *Lucret. l. 2. v. 151.* aerias sol diverberat undas.

DIVERBIUM, ii, n. pars est Comœdiæ, in qua diversorum personæ versantur. In Canticis enim una tantum debet esse persona, aut si duæ fuerint, una ex occulto audiat, nec colloquatur. Ita *Diomed. l. 3. pag. 489. Putsch. V. Canticum.* Quare diverbia soli histriones pronunciabant: Cantica vero temperabantur modis, non a Poeta, sed a perito musicæ artis factis, ut *Donat. in prolegom. ad Terent. sub fin.* docet. *Liv. l. 7. c. 2.* Inde ad manum cantari histrionibus cœptum, diverbiaque tantum ipsorum voci relicta. ¶ Hinc patet *diverbium* dici, quia in eo diversi verba faciunt. ¶ Diverbii partes sunt actus, & scenæ: item protasis, epitasis, & catastropha, de quibus *V. Voss. l. 2. Poetic. institution. c. 5.* ¶ Primus ejus inventor fuit Æschylus, qui, cum ante unicus foret histrio, adhibuit duos. *Aristoteles, Horat.* & ex his *Voss. loc. cit. cap. 12.* ¶ Apud *Petron. in fragm. Tragur. c. 64. Burm.* legitur *deverbium.*

DIVERGIUM, ii, n. locus, ubi amnis in diversum vergit, divortium. *Siculus Flacc. de condit. Agror.* apud *Goes. pag. 24.* Territoria inter civitates alia fluminibus finiuntur, alia summis montium jugis, ac divergiis aquarum.

DIVERRO. V. *Deverro.*

DIVERSE, adverb. *in diverse parti, diversamente, σχισμένως,* diversis partibus, vel diverso modo. *Hirt. de B. Afric. c. 40.* Horum corpora toto campo prostrata diverse jacebant. *Sallust. in Catil. c. ult.* Pauci paulo diversius conciderant. *Terent. Andr. 1. 5. 25.* Quæ meum animum diverse trahunt. *Sueton. in Tiber. c. 66.* Quibus diversissime afficiebatur. *Gell. l. 7. c. 17. a med.* Virgilius verbo isto utitur, a tue sequentia diverse. ¶ Olim *diverse* dictum fuit: & apud *Terent.* al. leg. *diversæ,* scil. curæ.

DIVERSICOLOR, oris, *di colore diversi,* qui variis est coloribus, *ποικιλόχροος. Martian. Capell. l. 1. pag. 6.* Diversicolor fluentorum discrepantium unda. & *lib. 8. pag. 274.* Metalla diversicoloria.

DIVERSITAS, atis, f. *diversità, διαφορά,* dissimilitudo, varietas. *Plin. ep. 30. l. 7.* Quantum diversitas ingeniorum pateretur. *Quintil. l. 10. c. 5.* Multiplex personarum, causarum, dictorum diversitas. *Plin. alter l. 6. c. 26. ad fin.* Inconstantiam mensuræ diversitas auctorum facit. & *l. 20. c. 5. ad fin.* Reliqua inter medicos mira diversitas. *varietà di pareri. Frontin. de aquæduct. artic. 24.* Diversitas inter unciam & digitum.

DIVERSITO. V. *Deversito.*

DIVERSITOR. V. *Deversitor.*

DIVERSOR, aris. V. *Deversor.*

DIVERSOR, oris. V. *Deversor.*

DIVERSORIOLUM, i, n. *albergbetto,* dimin. a diversorium. *Cic. l. 12. Fam. ep. 20.* Sinuessanum diversoriolum contempsisti. Adde *14. Attic. ep. 8.*

DIVERSORIUM, & Deversorium, ii, n. *ospizio, alloggio, albergo, osteria, καταγώγιον,* hospitium, locus, in quem non habitandi, sed ad tempus commorandi causa divertimus (ut fit in itinere, aut cum amicos visimus, & apud eos commoramur) sive publicus sit, sive privatus, sive meritorius, sive non. *Cic. 6. Fam. ep. 19.* Nam & villa, & amœnitas illa, commorationis, non diversorii. *Id. 2. de Orat. c. 57. extr.* Defessus jam labore, atque itinere disputationis, requiescam in Cæsaris sermone, quasi in aliquo peropportuno diversorio. *Id. pro Rosc. Amer. c. 46.* Si domus hæc habenda est potius, quam officina nequitiæ, & diversorium flagitiorum omnium. *Id. Fam. 7. ep. 23. circa med.* Libentius emerim diversorium Tarracinæ, ne semper hospiti molestus sim. *un casino.* Et *Liv. c. ult. l. 21.* Diversorium hospitale. Adde *Cic. Phil. 2. c. 41. de Senect. c. ult.* & *4. Attic. ep. 12.* & *Petron. in Satyr. c. 9.* ubi de meritorio hospitio sermo est. Ubique autem alii per *de* scribunt. V. in fine verbi *Deverto.*

DIVERSORIUS, a, um, *da alloggio,* ad divertendum, seu hospitii causa commorandum pertinens, ut Diversoria taberna apud *Varron. l. 1. R. R. c. 2. a med.* & *Sueton. in Ner. c. 27.* V. *Deversorium.*

DIVERSUS, (*olim* Divorsus) a, um, *voltato in altra parte,* (& cum de pluribus sermo est, *volti in qua e in là*) in aliam partem versus, huc & illuc versus, in varias partes versus. *Plaut. Truncul. 4. 3. 13.* Omnium primum diversæ, state, atque istæ vos significatis. *Id. Mil. 2. 5. v. 14.* Distendite hominem divorsum. *h. e.* divaricatis cruribus. *Virg. 11. Æn. v. 855.* & *l. 5. v. 166.* Cur, inquit, diversus abis? huc dirige gressum. *Id. l. 9. v. 415.* Diversi circumspiciunt. *Id. l. 1. v. 70.* submersas obrue puppes, Aut age diversos. *cacciale, qua e là. Nepos in Datam. c. ult.* Cum aliquandiu in colloquio fuissent, & diversi discessissent. *Liv. l. 44. c. 43.* In silvam ventum est, ubi plures diversæ semitæ erant. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 24.* Cum Numidas diversos dissipatosque, in omnes partes fugere vidissent. ¶ Item variis in locis positus, dissitus, oppositus. *Sallust. in Catil. c. 20.* Sed ego quæ mente agitavi, omnes jam antea diversi audistis. *chi in un luogo, chi in un altro, separatamente.* & *Cic. Verr. 6. c. 52. sub fin.* Portus, qui cum diversos inter se aditus habeant, in exitu conjunguntur, & confluunt. *l' ingresso da diverse parti. Id. in somn. Scip. c. 6.* Duo cinguli terræ maxime inter se diversi. *h. e.* duo circuli polares, *del tutto opposti l' uno all' altro. Liv. lib. 4. cap. 22.* Diversissimis locis subeundo ad mœnia, ab sensu operis hostes avertebat. *Tacit. Ann. 3. c. 59.* Diversis terrarum distineri. *h. e.* longe abesse. *esser occupato in paesi lontani. Cic. pro leg. Manil. c. 4.* Loca duo disjunctissima, maximeque diversa. & *cap. 16.* Loca tam longinqua, tamque diversa. *Id. de clar. Orat. c. 74.* Confluxerunt in hanc urbem multi ex diversis locis. *Id. 2. Agrar. c. 32.* Corinthus duo maria, maxime navigationi diversa, pæne conjungit, cum pertenui discrimine separentur. *Tacit. 3. Ann. c. 2.* Etiam quorum diversa oppida, tamen obvii. *fuor di strada, già di mano.* ¶ Item adversus, contrarius, *contrario. Liv. l. 1. c. 28.* In diversum iter concitati equi. *uno in qua, l' altro in là. Sueton. in Cæs. c. 20.* Diversa factio. *Liv. lib. 34. cap. 4.* Diversa duo vitia, avaritia & luxuria. *Sueton. in Aug. c. 51.* Diversarum partium multi venia donati. *Id. de Grammat. cap. 9.* Diversæ partis advocatus. *Cicer. 4. Acad. cap. 32.* Certa cum illo, qui a te totus diversus est; noli mecum, qui hac quidem certe tibi assentior. *Calpurn. Eclog. 4. v. 9.* nec te diversus Apollo Respicit, o juvenis. *Tacit. 13. Ann. c. 57.* Victores diversam aciem Marti ac Mercurio sacravere. *h. e.* aciem hostium. ¶ Item dissimilis, differens, *diverso, ἀνόμοιος. Cic. l. 1. de Orat. c. paullo.* Varia & diversa studia. *Id. 1. de Invent. c. 33.* Diversa & dissimilis pars. *Id. 5. Phil. c. 18.* Longissime diversa ratio. *Quintil. l. 9. c. 2. ante med.* Verba verbis diversa, & sermoni sensus. *Velles. l. 2. c. 75.* Diversa præsentibus, & contraria exspectatis sperare. *Cic. de clar. Orat. c. 90.* Hæc videntur esse a proposita ratione diversa. *Tacit. in Agric. c. 32.* Exercitus contractus ex diversissimis gentibus. *Plin. l. 12. c. 19. extr.* Pretia nulli diversiora. ¶ Cum genit. *Tacit. 14. Ann. c. 19.* Ut par ingenio, ita morum diversus. *Id. Hist. l. 4. c. 84.* Qui diversus animi, modo pavescere, modo &c. *h. e.* ambigens & varie animo agitatus. ¶ Sequente *ac,* & *quam,* *Plin. l. 10. c. 12.* Diversa in hac, ac supradicta alite quædam. *Id. l. 19. c. 8. circa med.* Eruca diversæ est, quam lactuca, naturæ. Adde *Quintil. l. 2. c. 4. (al. 8.) sub fin.* ¶ *Diversa mens,* agitata, & cogitatione se in omnes partes versans. *Stat. 1. Achill. v. 199.* quibus abdere terris Destinet, huc illuc diversa mente volutat. ¶ *Diversi homines* sunt multi & varii. *Cic. 2. Phil. c. 37.* Sunt ea innumerabilia, quæ a diversis emebantur. *da diversi.* ¶ In diversum, *al contrario. Plin. l. 11. c. 45.* Cetera animalia in diversum posterioribus articuli pedibus, quam prioribus. *Liv. l. 25. c. 11. extr.* Utrum priore anno, an hoc facta sit, in diversum auctores trahunt. *diversamente.* Adde *Tacit. Ann. 12. c. ult.* ¶ E diverso, *per lo contrario. Sueton. in Domit. c. 9.* Imo e diverso magna sæpe abstinentiæ & liberalitatis experimenta dedit. *Plin. l. 23. c. 4.* Olivam e diverso, quam in cibos, eligitur. *al contrario di quello, che, &c. Id. l. 17. c. 22.* Ut vites binas accipiant e diverso. *opposte una all' altra. Justin. l. 30. c. 4.* Cum in aciem exercitum, instructis e diverso hostibus, produxisset. *a fronte.* ¶ Ex diverso, *da diverse parti. Senec. de brevit. vitæ, c. 8.* Vires ventorum ex diverso furentium. ¶ Item e contra, e diverso. *Arnob. l. 4. pag. 138.* Sed ex diverso nescio nescio quis, unde, inquit, scimus? &c. ¶ Per diversum, *Plin. l. 36. c. 25.* Necessarium binas per diversum coassationes substerni. *a traverso.* ¶ Comparativum *diversius* habent etiam *Lucret. l. 3. v. 804.* & *Gell. l. 6. capit. 6.* & *lib. 20. c. 1.*

DIVERTICULUM, i, n. *strada, che porta fuori della maestra, ἐκτροπή,* semita transversa, quæ a latere est viæ militaris, locus, ubi iter deflectimus. *Cic. in Pison. c. 22. ad fin.* Quos tu Mæandros, dum omnes solitudines persequeris, quæ diverticula, flexionesque quæsisti? *Terent. Eun. 4. 2. 7.* Ubi ad ipsum veni diverticulum, constiti. *Frontin. de aquæduct. artic. 5.* Concipitur Appia via Prænestina, diverticulo sinistrorsum passuum septingentorum octoginta. *fuori della strada maestra a man sinistra.* ¶ Diverticulum fluminis est, ubi a recto alveo deflectit, vel ubi pars aquarum ejus alio derivatur. *Marcian. Dig. lib. 44. tit. 3. leg. 7.* & *Papinian. lib. 41. tit. 3. leg. 44. extr.* ¶ Item locus, in quem e via divertimus, diversorium, hospitium, *albergo, alloggio, osteria. Liv. l. 1. c. 51. ad fin.* Cum gladii abditi ex omnibus locis diverticuli protraherentur. (Paulo supra *diversorium* dixerat.) *Tacit. 13. Ann. c. 25.* Nero itinera urbis, & lupanaria, & diverticula veste servili pererrabat. ¶ Translate *Liv. l. 9. c. 17.* Ut plus justo ab rerum ordine declinarem, & legentibus

tibus velut diverticula amœna quærerem. Quintil. l. 9. c. 2. post med. Rectum genus approbari, nisi maximis viribus, non potest: hæc diverticula & anfractus suffugia sunt infirmitatis. Id. l. 10. c. 1. Depulsi a recta via, necessario ad eloquendi quædam diverticula confugiunt. ¶ Est etiam declinatio a proposito in dicendo. digressione. Juvenal. sat. 15. v. 72. A diverticulo repetatur fabula. Rutil. in Itiner. l. 2. v. 61. Sed diverticulo fuimus fortasse loquaces: Carmine proposito nunc repetamus iter. ¶ Item suffugium, asylum, rifugio, ricovero, sutterfugio. Plaut. Capt. 3. 3. 8. Nec confidentiæ usquam hospitium est, nec diverticulum dolis. Cic. in Partit. c. 39. Ne diverticula peccatis darentur. Quintil. l. 12. c. 3. ad fin. Ad diverticula desidiæ confugere. Plin. l. 10. c. 50. Diverticulum inventum in fraudem legum. ¶ Aquarum calidarum diverticula Plin. l. 29. c. 1. ad fin. vocat artes medicorum, qui per varias aquarum & medicamentorum vias sanitatem corporibus quærunt, quæ simplici rectaque via parari potest. ¶ Diverticulum significationis Gell. dicit l. 4. c. 9. cum a nativa propriaque significatione ad aliam in voce quapiam usurpanda transitur. ¶ Multis placet scribi deverticulum, ut in fine verbi Deverto, & Diverto dicitur.

DIVERTO, (olim Divorto) is, erti, ersum, a. 3. & Divertor, eris, ersus sum, andar giù di strada, fermarsi per viaggio al alloggiare, ἐκτρέπομαι, de via deflecto, commorandi paulisper causa ab recto itinere decedo, apud aliquem hospitor. Activum est, & accusativum me, te, se habet, qui fere omittitur, & subauditur. Cic. 1. de Divin. c. 27. Cum duo una iter facerent, & Megaram venissent, alter ad cauponem divertit, ad hospitem alter. Id. Attic. l. 10. ep. 16. ad fin. Hortensius venerat, & ad Terentiam salutatum deverterat. Id. 2. Offic. c. 18. extr. Quicumque Laciades in villam suam divertisset. Id. pro Mil. c. 19. Ad villam suam divertere. Id. 13. Phil. c. 6. Se, Pompeji conveniendi causa, divertisse Massiliam. Liv. l. 42. c. 1. a med. Diverti apud aliquem. Id. l. 44. c. 43. & Plin. in Paneg. c. 52. extr. Divertere via. Curt. l. 4. c. 9. Ab Ægypto divertere in Africam. & sub fin. ejus lib. Divertere longius. ¶ Passive Cic. Attic. 3. ep. 7. Itineris causa ut divertar, primum est devium, &c. Al. aliter leg. Id. pro Fontej. c. 5. Si qui Cobiamacho deverterentur, neque Tolosam ire vellent. Plaut. Pœn. 3. 3. 60. Ut divortatur ad me in hospitium optimum. Id. Mil. 2. 2. 85. Divortier hospitio apud aliquem. ¶ Translate est a re proposita deflectere, far una digressione, passare ad altra cosa. Liv. l. 35. c. 40. Consulibus designatis (inde enim diverteram) Quintius, & Domitius in provincias profecti sunt. Cic. 12. Fam. ep. 25. a med. Sed redeamus ad illud, unde divertimus. Plin. l. 2. c. 7. extr. In hæc divertisse non fuerit alienum. Ovid. 3. de ar. am. v. 425. quid ad medicas, Erato, diverteris artes? Id. 9. Metam. v. 62. Inferior virtute meas divertor ad artes. ricorro. ¶ Sumitur & pro discedere, partire. Sueton. in vita Persii, sub fin. A schola & magistris divertere. Papinian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. 42. Si uxor a legato diverterit. Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 27. ad fin. Sive diverterit, sive nupta est adhuc. h. e. divortium fecerit. Gell. l. 4. c. 3. Matrimonia diverentia. h. c. quæ per divortium dissolvuntur. ¶ Et pro, alio, vel in diversas partes vertere. Lucan. l. 2. v. 469. victor fugientibus instat, Divertitque acies. sbaraglia, mette in fuga. ¶ Item abducere, avertere, distorre, divertire. Id. l. 6. v. 317. Tentavere suo comites divertere Magnum Hortatu. & vers. 591. Quæque suo ventura potes divertere cursu. ¶ Item ire, proficisci, andare, voltare verso qualche luogo. Terent. Phorm. 2. 1. 81. Deos penates hinc salutatum domum divertar. Gell. extr. cap. 1. l. 12. Divertere ad domum. ¶ Item translate dissimilem ac diversum esse. Plaut. Epid. 3. 3. 22. Divortunt mores virgini longe, ac lupæ. ¶ Malunt Critici sane multi (& nos in Deverto monuimus) hoc verbum, ejusque derivata diverticulum, diversor, &c. per de scribere, quod ita habeatur in opt. MSS. plurimis, & quod quædam deflectendi, & deorsum tendendi actio ubique significetur. Verum quia etiam separatio, & disjunctio, & discessio quædam a recto itinere in eo inest, quæ rectius per di, quam per de exprimitur; per di quoque recte scribetur. Tu neutrum damnaveris, neutrum prætuleris.

DIVES, divitis, adject. ricco, πλούσιος, qui rerum copia instructus est, locuples, abundans, copiosus, opulentus, affluens. Varr. l. 4. L. L. c. 17. Dives a divo, qui, ut deus, nihil indigere videtur. Cic. Parad. 6. c. 1. Quem enim intelligimus divitem, aut hoc verbum in quo homine ponimus? opinor, in eo, cui tanta possessio est, ut ad liberaliter vivendum facile contentus sit. Id. ibid. c. 3. Uter est divitior, cui deest, an cui superat? & in fi. Non modo non copiosi ac divites, sed etiam inopes ac pauperes existimandi sunt. Ovid. Heroid. epist. 16. v. 34. Oppida sunt regni divitiora mei. Virg. Eclog. 2. v. 20. Dives pecoris. Id. 2. Georg. v. 468. opum variarum. Id. 9. Æn. v. 26. exercitus omnis Dives equum, dives pictai vestis, & auri. Horat. in ar. Poet. v. 421. Dives agris, dives positis in fœnore nummis. Ovid. Her. ep. 11. v. 100. Filia dote dives. Valer. Flacc. l. 6. v. 204. dives ab omni armento. ¶ Absolute more substantivi, Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 50. Dives avarus. ¶ Item qui multi est pretii, di molto prezzo. Virg. 6. Æn. v. 195. de ramo aureo. ubi pinguem dives opacat Ramus humum. Plin. l. 7. c. 29. Ut pretiosissimum humani animi opus (Homeri libri) quam maxime diviti opere servaretur. h. e. scrinnio gemmis, auro, & margaritis pretioso. Ovid. 1. de ar. am. v. 70. externo marmore dives opus. Id. 2. Fast. v. 535. Munus dives. Propert. l. 3. el. 3. v. 26. Dives gemma. Ovid. 1. Heroid. ep. 16. v. 189. Parca sed est Sparte: tu cultu divite digna es. Lucan. l. 9. v. 659. partu Danaes, & divite nimbo Ortus. h. c. imbre aureo. V. Danae. ¶ Item quacumque re abundans. Valer. Flacc. l. 2. v. 636. Dives ager. fertile. Ovid. 5. Fast. v. 731. Amphitrite dives aquis. Lucan. l. 3. v. 216. arbustis palmarum dives Idume. Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 102. Dives copia flendi. abbondante materia di pianto. Virg. 10. Æn. v. 201. Mantua dives avis. h. c. cujus majores conditoresque multi fuerunt. Horat. l. 2. ep. 2. v. 121. Dives lingua. feconda. Id. in ar. Poet. v. 409. Vena dives. fecondo ingegno. Id. l. 1. ep. 15. v. 19. Spes dives. h. c. quæ multa promittit. Sic Ovid. Heroid. ep. 17. v. 65. Munera tanta quidem promittit epistola dives. h. c. larga in pollicendo. Cic. 3. de Orat. c. 48. Inde ille licentior, & divitior fluxit dithyrambus. h. c. verbis copiosior. Non. quoque ita legit cap. 2. n. 252. ¶ Pro divitior & divitissimus (quod multi leg. apud Cic. 1. de Divin. c. 36. & lib. 2. Offic. c. 17. & Nepot. in Phoc. c. 1.) usitatiora sunt ditior, & ditissimus, quæ V. in Dis. ¶ In ablativo divite habet, & diviti, ut Diviti cultu, apud Plin. l. 3. c. 1.

DIVEXO, as, avi, atum, a. 1. malmenare, saccheggiare, varie vexo, huc illuc pro libitu veho, asporto, diripio: a di, & vexo, quod a veho frequentativum est. Enn. apud Cicer. 1. Tuscul. c. 44. Heu, relliquias semiassi regis, denudatis ossibus, Per terram sanie delibutas fœde divexarier. Cic. 11. Phil. c. 2. Omnia divexare & diripere cupiens. & Phil. 13. c. 9. Agros divexat civium optimorum. Plaut. Pers. 5. 2. 4. Rem meam divexavit. ¶ Item vessare, travagliare in varie maniere, varie jacto, affligo. Sueton. in Ner. c. 34. Neque divexanda matre quidquam pensi habuit.

DIVEXUS, a, um, divaricatus, decussatus, hinc inde inclinatus, ut devexus deorsum inclinatus. Augustin. l. 10. Confession. c. 34. Jacob nepotibus suis ex Joseph divexas mystice manus imposuit. V. Genes. 48. 14.

DIVIANA, eadem quæ Diana, seu Luna: eo quod divia, seu duas vias habens in altitudinem & latitudinem, ut docet Varr. l. 4. L. L. c. 10. ex lectione Scaligeri.

DIVIDIA, æ, f. travaglio, molestia, noja, spiacere, dolore, molestia, dolor, λύπη, ὀδύνη. Plaut. Bacch. 4. 6. 1. Nimio illæ res est magnæ dividiæ mihi, subterfugisse sic mihi hodie Chrysalum. & ibid. 9. 110. Cave, tibi ducenti nummi dividiæ fuant. non ti pesi il dar fuori ducento Filippi. Id. Stich. 1. 1. 19. Hæ mihi dividiæ ac senio sunt. & 3. 1. 40. Venire in dividiam. Adde Mercat. 3. 4. 34. & Varron. cujus verba in Desiduo attulimus. Fulgent. de prisca serm. exponit tristitiam (quod est priori affine) affertque versiculum Propertii: Dividias mentis conficit omnis amor. Sed Petronio alii tribuunt, quia inter Propertii carmina non legitur. Refertur autem inter fragmenta Petronii pag. ult. Burmanni. ¶ Nonius c. 2. n. 214. allatis Accio, & Turpilio, tædium interpretatur. Sed hoc quoque priori simile est. At ibid. n. 254. & Fest. discordiam significare docent, nempe a divido. Acc. apud Non. ibid. Ne horum dividiæ & discordiæ dissipent & disturbent tantas & tam optimas civium divitias. ¶ Dicendum igitur, hanc esse propriam hujus vocis vim: priores illas metaphoricas, quia omnis dolor, & tædium dissensio quædam & discordia animi est, a re molesta refugientis.

DIVIDICULA, dicuntur castella, ex quibus a rivo communi aquam quisque in suum fundum ducit: a dividendo. Fest.

DIVIDO, is, isi, isum, a. 3. dividere, partire, διαιρέω, διαμερίζω, in partes seco, partior, separo: a dir, & iduo, ar, quod Etrusca lingua dividere est, ut Macrob. l. 1. Saturn. c. 15. a med. docet. Videntur enim Latini olim dividuo dixisse, postea divido. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 1. Gallos ab Aquitanis Garumna flumen, a Belgis Matrona & Sequana dividit. Hirt. de B. Afr. c. 17. Dividere aliquid medium. Lucan. l. 5. v. 495. Dividere aliquid ex æquo. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 2. Vicus in duas partes flumine dividitur. Cic. in Orat. c. 33. Dividere & partiri genus universum in species certas. Id. 3. de nat. Deor. c. 12. Secare aliquid, ac dividere. Id. 5. Tuscul. c. 14. Bona dividere tripertito. Id. in partit. c. 9. Quæ ad faciendam fidem pertinent, in confirmationem, & reprehensionem dividuntur. Id. 2. de Orat. c. 19. Dividere causam. Nepos in Thrasyb. c. 1. Cum plurimorum bona publicata inter se divisissent. Plaut. Stich. 5. 4. 15. Dividere aliquid cum alio. ¶ Dividere sententiam locutio est Curiæ, quam Ascon. ita exponit in orat. pro Mil. c. 6. Cum aliquis in dicenda sententia duas pluresve res complectitur, ex si non omnes probantur, postulatur, ut dividat, id est ut de rebus singulis referatur. Non est ei, qui hoc postulat, oratione longa utendum, ac ne consurgendum quidem utique est. multi enim sedentes hoc unum verbum pronuntiant, divide: quod cum auditum est, liberum ei, qui facit orationem, dividere. Hæc Ascon. Cic. ibid. Divisa sententia est, postulante nescio quo. Adde Fam. 1. ep. 2. & Plin. l. 8. ep. 14. Hinc Senec. ep. 21. Quod fieri in Senatu solet, faciendum ego in philosophia quoque existimo. Cum censuit aliquis, quod ex parte mihi placeat, jubeo illum dividere sententiam, & sequor. Adde de vita beata, c. 3. ¶ Est etiam distrahere, divellere, dissitum facere, staccare, separare. Stat. 3. Theb. v. 165. non dextras miseris complexibus ausim Dividere. Ovid. 1. ex Pont. ep. 9. v. 48. Atque tuis toto dividor orbe rogis. Virg. 3. Æn. v. 383. Longa procul longis via dividit invia terris. Id. 12. Æn. v. 45. quem nunc mœstum patria Ardea longe dividit. Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 73. Dividor haud aliter, quam si mea membra relinquam. ¶ Item diffindere, spaccare, fendere. Horat. l. 1. sat. 1. v. 99. at hunc liberta securi Divisit medium. Sil. l. 2. v. 96. Ille vagam cælo divisit sæpe volucrem. scil. sagitta. Virg. 9. Æn. v. 750. Et mediam ferro gemina inter tempora frontem Dividit. Plin. l. 36. c. 5. Dividere marmor cuneis. Cic. 1. Tuscul. c. 18. extr. Ut ab his perrumpatur & dividatur crassus hic aer. Horat. l. 1. od. 34. v. 6. Diespiter igni corusco nubila dividens. Virg. 2. Æn. v. 234. Dividere muros. Prudent. περὶ στεφ. 8. de S. Agnete, v. 81. dividere januas. aprie le porte, aperire fores. ¶ Item distinguere, & ornare. Virg. 10. Æn. v. 144.

134. Qualis gemma micat, fulvum quæ dividit aurum. Plin. l. 8. c. 48. ad fin. Scutulis telam dividere. ¶ Item diftinguere, & dignofcere, *diftinguere*. Cic. 1. de Legib. c. 16. Nos legem bonam a mala nulla alia, nifi naturæ norma, dividere poffumus. ¶ Item diftribuere, *diftribuire*, *dare*. Cic. pro Sull. c. 15. Tabulas illas dividi paffim, & pervulgari, atque edi populo R. imperavi: divifi toti Italiæ, emifi in omnes provincias. Horat. l. 1. od. 36. v. 5. Cara multis fodalibus dividere ofcula. Virg. 1. Æn. v. 201. Vina dividere foeris. Id. 1. Georg. de Libra celefti, v. 209. Et medium luci atque umbris jam dividit orbem. Cic. 3. Tufcul. c. 20. ad fin. Bona virorum dividere. Plaut. Aulul. 1. 2. 30. Dividere argenti nummos in viros. Ovid. 3. Faft. v. 671. dividere liba per populum. Nepos in Eumen. c. 8. In reginne Perfidis hyematum copias divifit. *diftribuì ne' quartieri d' inverno*. Juftin. l. 14. c. 4. fub fin. Antigonus dominores illos orbis exercitui fuo divifit. *diftribuì, ed incorporò nelle fue truppe*. ¶ Habet etiam obfcœnum fenfum apud Petron. in Satyr. c. 11. ut quidam putant, & apud Plaut. Aulul. 2. 4. 4. & 7. V. Divifor. ¶ Translate Virg. 4. Æn. v. 285. Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc. *volge, ed applica*. Sic Catull. in carm. nupt. 61. v. 14. Nos alio mentes, alio divifimus aures. Horat. l. 1. od. 15. v. 14. grataque feminis Imbelli cithara carmina divides. h. e. alternabis carmina fonito citharæ. Id. epod. 11. v. 16. Dividere aliquid ventis. h. e. fpargere, diffipare. Lucan. l. 2. v. 689. Buccina dividit horas. *fuona, e fegna l' ore*. ¶ Divifſe pro divififfe, Horat. l. 2. fat. 3. v. 169. ubi al. didiffe.

DIVIDUITAS, atis, f. idem quod divifio. Cajus Dig. lib. 35. tit. 2. leg. 79. fub fin. Legata, quæ dividuitatem non recipiunt, tota ad legatarium pertinent.

DIVIDUS, a, um, *divifo*, divifus. Acc. apud Non. c. 2. n. 205. Nofque ut feorfum dividos, leto offerres.

DIVIDUUS, a, um, *divifibile*, *divifivo*, qui dividi poteft. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 12. Omne animal & diffolubile, & dividuum fit, neceffe eft. Id. de Univ. c. 7. Idque interjecit inter individuum, atque id quod dividuum effet in corpore. ¶ Item divifus, *divifo*, *feparato*. Horat. l. 1. ep. 17. v. 49. Et mihi dividuo finditur munere quadra. Senec. epift. 121. ad fin. Non vides, quanta fit apibus dividui laboris obeundi concordia? Ovid. 2. de ar. am. v. 487. In furias agitantur equæ, fpatioque remota In loca dividuos amne fequuntur equos. Id. 1. Amor. el. 5. v. 10. Coma dividua. Id. 1. Faft. v. 292. Infula, dividua quam premit amnis aqua. h. e. in duos ramos findente fe flumine, & infulam efficiente. Plin. l. 2. c. 97. Dividua Luna. h. e. cum dimidium fui orbis oftendit. Id. l. 16. c. 30. Arbores dividuæ. h. e. trunco bifurco. Terent. Adelph. 2. 2. 33. Dividuum face. *dividile per metà*. ¶ Dividuum notant apud Prifcian. l. 2. pag. 581. Πηλίκα. eft, quod a duobus vel pluribus ad fingulos habet relationem, vel ad plures in numeros pares diftributos, ut uterque, alterniter, quifque, finguli, bini, terni, trueni.

DIVINATIO, onis, f. *indovinazione*, *indovinamento*, μαντεία, μαντική, fcientia futurorum, quam Chryfippus apud Cicer. 2. de Divin. c. 63. definit vim cognofcentem, & videntem, & explicantem figna, quæ a diis hominibus portenduntur. Cic. 1. de Divin. c. 1. Verfari quandam inter homines divinationem, quam Græci μαντικὴν appellant, ideft præfenfionem, & fcientiam rerum futurarum. & ad fin. cap. 5. Divinatio eft earum rerum, quæ fortuitæ putantur, prædictio atque præfenfio. ¶ Dicitur etiam divinatio, judicium, five cognitio, quæ circa conftitutionem accufatoris, vel fubfcriptoris confiftit, cum fcilicet ex duobus, pluribufve accufationem ambientibus deligendus eft, qui maxime fit idoneus. Ratio nominis eft, quia in aliis judiciis judex ea, quæ teftibus, tabulis, vel argumentis probata fuerit, fequi debet: cum autem accufator eft eligendus, ex rei futuræ indiciis & conjecturis judicare debet, & pæne divinare, quis maxime fit idoneus ad accufandum. Alii ideo putant divinationem dici, quod injurati judices in hac caufa fedeant, ut quod velint, præfentire de utroque poffint. Alii quod res agatur fine teftibus, & fine tabulis; & his remotis argumenta fola fequantur judices, & quafi divinent. Hinc prima inter Verrinas divinatio infcripta eft. Nam in accufatione Verris certamen erat inter Ciceronem, & Cæcilium, uter in accufando deberet præferri. Adde Quintil. l. 3. c. 10. ad fin. & Afcon initio Divin. in Verr. & Gell. l. 2. c. 4.

DIVINATOR, oris, m. *indovino*, μάντις, divinus. Jul. Firmic. l. 5. c. 5. fub fin. Erunt divinatores, vates, fortilegi.

DIVINATRIX, icis, f. *indovina*. Tertull. de Anim. c. 46. Præfidia divinatricum artium, & difciplinarum.

DIVINATUS, a, um, *indovinato*. Ovid. de Nuce, v. 80. Ut divinatas auferat Augur opes.

DIVINE, *indovinando*, divinando, futura præfentiendo, θείως. Cic. Attic. l. 10. ep. 4. Cum cogito, me de republ. nunquam, nifi divine, cognoviffe. Id. l. 1. de Divin. c. 55. Plura divine præfenfa & prædicta reperiri. ¶ Item excellenter, divinitus, *divinamente*. Quintil. l. 12. c. 1. a med. Duo tamen, quæ fola fupererant, divine Cicero fervavit. Id. l. 1. c. 6. (al. 10.) Quæ Tullius in Oratore divine, ut omnia, exequitur. Cic. de Senect. c. 13. circa med. Divine enim Plato efcam malorum voluptatem appellat. Al. leg. divinus.

DIVINICONTUMACIA, videtur ἅπ. λεγ. dictum ab Apuleio in Apolog. pro contemptu rerum divinarum.

DIVINIPOTENS, entis, θεοδύναμος, qui in divinis poteftatem habet. Apul. l. 9. extrem. Saga & divinipotens.

DIVINISCIENS, entis, fciens rerum divinarum. Apul. in Apolog. Magia colendi deos perignara, pia fcilicet, & divinifciens.

DIVINITAS, atis, f. *divinità*, θειότης, deitas, numen, majeftas divina, poteftas divina. Cic. 1. de nat. Deor. c. 13. Modo enim menti tribuit omnem divinitatem: modo mundum ipfum deum dicit effe. Id. 2. de Divin. c. 38. Placet igitur, humanitatis expertes habere divinitatis auctores? ¶ Item ipfe deus. Afcon. in Divin. Verr. c. 13. Tantum mihi divinitas faveat, quantum verum eft illud, quod dicta. ¶ Item vis & facultas divinandi. Cic. 2. de Divin. c. 58. Mentis divinitate & conjunctione cum externis membris certi, quæ fint futura. Plin. l. 2. c. 68. Majoria miracula divinitatem Anaxagoræ fuiffe. ¶ Item eximia & fingularis excellentia. Cic. 2. de Orat. c. 74. Mementote non me de perfecti oratoris divinitate quadam loqui, fed, &c. Id. in Orat. c. 19. Themiftocles divinitate loquendi nomen invenit. ¶ In plur. numero Vitruv. l. 9. c. 4. circa med. Divinitates fplendorefque aftrorum.

DIVINITUS, *da Dio*, *dal Cielo*, θεόθεν, a Deo, munere Dei. Cic. in Partit. c. 23. Si quid cui magnum aut incredibile acciderit, maximeque fi id divinitus accidiffe, potuerit videri. Virg. 1. Georg. v. 415. quia fit divinitus illis Ingenium, & rerum fato prudentia major. Cic. 1. de Orat. c. 46. Non partum per nos, fed divinitus ad nos delatum videtur. Sueton. in Claud. c. 13. extr. Cafu quodam, an divinitus, figna convelli non potuere. *a per voler di Dio*. ¶ Item vi & facultate divinandi, præfenfione, præfcientia a deo data. Cic. pro Sull. c. 15. In quo ego multa divinitus, non mea fponte providi. Id. 1. de Orat. c. 7. Multa divinitus a tribus illis confularibus deplorata, & commemorata. *per divina ifpirazione*. ¶ Item excellenter, & fupra humanas vires, *divinamente*. Id. poft redit. in Sen. c. 12. Homines de me divinitus meriti. Id. 2. Fam. ep. 9. a med. Quæ funt apud Platonem noftrum fcripta divinitus. Adde lib. 1. de Orat. cap. 11. fub fin.

DIVINO, as, a. 1. *indovinare*, μαντεύομαι, futura præfagio: a divinus, quia divinum quiddam, & fupra mortalis fagacitatis fortem eft, futura prædicere, aut occulta in lucem proferre. Cic. de Senect. c. 4. extr. Quafi jam divinarem, id, quod evenit, illo extincto fore, unde difcerem, neminem. Id. 1. de Divin. c. 23. Eft profecto quiddam etiam in barbaris gentibus præfentiens atque divinans. & lib. 2. c. 21. Quædam cafu videntur fic evenire, ut prædicta funt a divinantibus. Id. Fam. 6. ep. 1. a med. Neque ego ea, quæ facta funt, fore cum dicebam, divinabam futura. Id. ad Brut. ep. 18. extr. & Nepos in Agefil. c. 6. Divinare de aliqua re. Plin. l. 7. c. 55. Divinare immortalitatem alicui.

DIVINUS, a, um, *divino*, θεῖος, ad Deum pertinens: a divus. Cic. pro Mil. c. 30. Qui nullam vim effe ducit, numenque divinum. Id. 2. de nat. Deor. c. 23. Divina bonitas erga homines. Id. Fam. 13. ep. 4. extr. Quafi divino confilio ifti negotio præpofitus eft. Id. de Amic. c. 4. Animos hominum effe divinos. h. e. a deo originem ducere. ¶ Res divina eft facrificium, & ceterus deorum cultus, *facrifizio*, *preghiera a Dio*. Cic. 3. de nat. Deor. c. 18. Cui deæ rem divinam facere folemus. Id. 6. Verr. c. 8. Res illum divinas apud eos deos in fuo facrario prope quotidie facere vidiftis. Plaut. Curcul. 4. 2. 46. Rei divinæ operam dabo. Plin. l. 18. c. 2. Far non effe purum ad rem divinam nifi toftum. Adde Nepot. in Annib. c. 2. ¶ Divina fcelera apud Liv. l. 3. c. 19. ad fin. funt admiffa in deos. ¶ Divina verba interdum fumuntur pro piacularibus verbis, quibus prodigia procurantur. Cato R. R. c. 14. Si de cælo villa tacta fiet, de ea re verba divina uti fiant. Al. omitt. divina. ¶ Eft etiam divinus divinandi & præfentiendi vim habens. Horat. l. 3. od. 27. v. 10. Imbrium divina avis imminentum. Cic. 1. de Divin. c. 37. extr. Melancholicos habere aliquid in animis præfagiens atque divinum. & cap. 29. extrem. Nihil illo Atinati fomnio fieri poffe divinius. Sil. l. 3. v. 344. Fibrarum, & pennæ, divinarumque fagacem Flammarum mifit dives Gallæcia pubem. ¶ Hinc divinus abfolute, & divino, qui divinat, *indovino*, *profeta*. Cic. de Fato, c. 8. Falli fperat Chaldæos, ceterofque divinos. Petron. in Satyr. c. 7. Divinam ego putabam. Horat. l. 1. fat. 6. v. 113. Fallacem Circum, vefpertinumque pererro Sæpe forum: affifto divinis: inde domum me, &c. Adde Liv. l. 1. c. 36. ¶ Sæpe eft eximius, excellens, quafi deo dignus, aut par, *eccellente*, *divino*. Cic. 1. de Orat. c. 10. Divinus homo in dicendo. & cap. 38. Antonii incredibilis quædam, & prope fingularis, & divina vis ingenii. Id. ad Quirit. poft redit. c. 3. Pifonis divina quædam, & inaudita auctoritas, atque virtus. Id. Phil. 5. c. 11. Illæ cæleftes divinæque legiones, Martia & quarta. Id. pro Mil. c. 33. extr. Vir divina & incredibili fide. Id. 5. de Fin. c. 13. ad fin. Rationе nihil eft in homine divinius. Id. 2. de Leg. c. 18. Diviniffima dona. h. e. maxime deo digna. ¶ Temporibus Imperatorum Romanorum divinus dicebatur de iis rebus, quæ ad eos pertinebant, quoniam non folum defunctis iis, fed etiam vivis divorum tituli, atque honores per turpem adulationem tribui foliti funt. Hinc divinæ juffiones, aures, fanctiones, divini apices, divinum refcriptum, & fimilia his quamplurima in Cod. Juftin. & Theodof. paffim leguntur. Sic divina indulgentia apud Javolen. Dig. lib. 1. tit. 4. leg. 3. & divina domus eft familia Auguftorum, apud Phædr. l. 5. fab. 7. in f. & Infcript. apud Gruter. pag. 29. n. 14. pag. 30. n. 1. pag. 31. n. 1. &c.

DIVIPOTES, θεοὶ δυνατοί, dii potentes, ac domini. Hoc nomine defignari peculiariter videntur dii Cabiri, de quib. V. fuo loco. Varr. l. 4. L. L. c. 10. ubi al. leg. divifim Divi potes.

DIVISE, *divifamente*, *feparatamente*, dividendo, feparatim, δίχα. Gell. l. 7. c. 2. Verfus feparatim ac divife legendus. Adde lib. 1. c. 22. & Tertull. de carn. Chrifti, c. 13.

DIVISIBILIS, le, *divifibile*, qui dividi & diftrahi poteft, dividuus, διαιρετός. Tertull. de Anim. c. 14. Anima neque diffolubilis, neque divifibilis.

DIVISIM, divife. Apul. ad Afclep. pag. 87. Elmenhorft. Creduntur effe quidem plurima divifim, adunata vero unum, vel potius duo. Illud tamen divifim quidam delendum putant.

DIVISIO, onis, f. divisione, separazione, διαίρεσις, partitio. Cic. 3. de nat. Deor. c. 3. Quadripartita fuit divisio tua. Ascon. in orat. pro Mil. c. 6. Postulare divisionem. h. e. ut sententia dividatur, ut in Divido est dictum. Quintil. l. 7. c. 9. Divisio verborum. Id. l. 7. c. 1. Sit igitur divisio, rerum plurium in singulas: partitio, singularum in partes discretus ordo, & recta quædam locatio, prioribus sequentia annectens: dispositio, utilis rerum ac partium in locos distributio. Cic. in Top. c. 5. Definitiones aliæ sunt partitionum, aliæ divisionum: partitionum, cum res ea, quæ proposita est, quasi in membra discerpitur, &c. divisionum autem definitio formas omnes complectitur, quæ sub eo genere sunt, quod definitur, &c. (V. Partitio.) Quintil. l. 4. c. 5. Divisionem in digitos diducere. dividere sulle dita. ¶ Item distributio. Justin. l. 11. c. 13. Darius vix denis armatis singulos hostes, si divisio fieret, evenire dicebat. ¶ & erogatio, quæ fit singulis civibus, ut in congiariis, & similibus. Marcell. Dig. lib. 33. tit. 1. leg. 23. Cum quidam decurionibus divisiones dari voluisset die natalis sui. Paul. ibid. lib. 30. leg. 119. Quod ad divisionem singulorum civium, vel epulum relictum fuerit. Inscript. apud Murator. pag. 1106. n. 6. ...... ob cujus statuæ dedicationem Decurionib. Augustalib. epulantibus, & populo viritim divisionem dedit. ¶ Habet etiam obscenum sensum. V. Intercapedo.

DIVISOR, oris, m. divisore, μεριστὴς, διαιρετὴς, qui dividit. Cic. 11. Phil. c. 6. Nucula, & Lento Italiæ divisores. (Adde Phil. 5. c. 7. extr.) Apul. de Mundo, post init. Axis divisor & disterminator mundi. ¶ Habet etiam obscenum sensum, ut & de Divido dictum est. Cic. 9. Fam. ep. 22. a med. ubi al. leg. divisio. ¶ Speciatim divisor erat apud Romanos, qui tributim distribuebat pecunias a Candidatis ad aucupanda suffragia. Cic. pro Planc. c. 19. Doce, per quem sequestrem, quo divisore corrupta sit. ¶ Hinc Nummius quidam, qui id ministerii susceperat, cognomen accepit Divisoris. Cic. 2. de Orat. c. 63. ¶ Porro istiusmodi homines infames habebantur, ut qui ambitu inserviebant, rei legibus damnatæ. Cic. 5. Verr. c. 69. In furis ac divisoris disciplina educatus. Adde Sueton. in Aug. c. 3.

DIVISŪRA, æ, f. divisione, divisio, intercisio. Plin. l. 16. c. 30. Abieti subrecta divisura, ramique in cælum tendentes, non in latera proni. h. e. ramorum e trunco exeuntium. Id. l. 25. c. ult. a med. Caput ejus (herbæ) numerosa dividitur lanugine, inter divisuras exeunte. & cap. 5. Folia scissa divisuris.

DIVĪSUS, us, m. divisione, divisio. Liv. l. 45. c. 30. Quanta Macedonia esset, quam divisui facilis ignorabant. Id. l. 33. c. 46. Vectigalia publica prædæ ac divisui principum erant. Adde lib. 1. c. 54. sub fin.

DIVISUS, a, um, diviso, in partes distributus, διαιρεθεὶς. Cic. 2. de Leg. c. 3. Fluvius divisus æqualiter in duas partes. Senec. in Thyest. v. 760. Ipse divisum secat in membra corpus. Lucret. l. 4. v. 958. Et divisior inter se, & distractior intus. In distich. quod Virg. tribui solet. Divisum imperium cum Jove Cæsar habet. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 32. Divisum Senatum, divisum populum. divisa in fazioni. Sic Sueton. in Ner. c. 20. Divisi in factiones. ¶ Item sejunctus, separatus. Virg. Ecl. 1. v. 67. toto divisos Orbe Britannos. Propert. l. 1. el. 12. v. 3. Tam multa illa meo divisa est millia lecto. ¶ Item distributus. Terent. Andr. 3. 1. 18. Non sat commode divisa sunt temporibus tibi, Dave, hæc. Nepos in Dione, c. 7. Bona militibus divisa. Sueton. in Ner. c. 10. Divisi populo nummi quadringeni viritim. Virg. 2. Georg. v. 116. Divisæ arboribus patriæ. h. e. sua cuique arbori patria est.

DIVITIÆ, arum, f. opulentia, amplæ fortunæ, opes, copiæ, omnium rerum abundantia, ricchezze, abbondanza, πλοῦτος. Cic. 1. Offic. c. 8. Expetuntur autem divitiæ tum ad usus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates. Plaut. Pers. 4. 4. 101. Divitias facere ex aliqua re. Id. Trin. 3. 2. 56. In divitiis esse. Nepos in Dione, c. 1. Augere divitias. Id. in Themist. c. 2. Ornare aliquem divitiis. Lucret. l. 6. v. 12. Affluere divitiis. Cic. 2. Agrar. c. 26. Augere divitiis aliquem. Id. 1. Attic. ep. 4. extr. Quod si assequor, supero Crassum divitiis. proverbium. Liv. l. 26. c. 11. Templum inclytum divitiis. h. e. donariis magni pretii. Ovid. 4. Fast. v. 135. Aurea marmoreo redimicula solvite collo, Demite divitias. h. e. inaures, armillas, anulos, ceteraque pretiosa mulierum ornamenta, & præcipue margaritas, quæ, ut ait Plin. l. 9. c. 35. principium sunt culmenque omnium rerum pretii. Sallust. in Catil. c. 21. Viget ætas, animus valet: contra illis, annis atque divitiis omnia consenuere. Nepos in Epam. c. 4. Orbis terrarum divitias accipere nolo pro patriæ caritate. non correi tutto l' oro del mondo. Lucret. l. 5. v. 1117. Divitiæ grandes homini sunt, vivere parce Æquo animo. γνώμη. Plin. l. 5. c. 25. Palmira urbs nobilis situ, divitiis soli, & aquis amœnis. per la fertilità del terreno. Ovid. 1. Fast. v. 689. de segete. neque pinguior æquo Divitiis pereat luxuriosa suis. ¶ Translate Cic. 1. de Orat. c. 35. In oratione Crassi divitias atque ornamenta ejus ingenii perspexi. ¶ In singulari num. Accius apud Non. c. 7. n. 64. Æternabilem divitiam partissent.

DIVITATIO, onis, f. ditandi actus, l' arricchire. Petron. in Satyr. c. 117. Genus divitationis sibi non displicere confessus est. Al. leg. divinationis.

DIVITO, as, a. 1. arricchire, πλουτίζω, divitem facio: unde est dito per syncopen. Accius apud Gell. l. 14. c. 1. ad fin. & Non. c. 2. n. 201. Augures verbis aures divitant alienas, suas ut auro locupletent domos. Turpil. ibid. Dii me divitant.

DIUM, n. aria, cielo, aer, cælum. Sub dio Latini dicunt, hoc est sub cælo. cælum enim Græci τὸν δία dicunt: ita Ascon. in Verr. 3. c. 19. & confirmat Varro l. 4. de L. L. c. 10. Habet autem accusativum tantummodo & ablativum, tametsi Ascon. ibid. ejus declinationem affert per omnes casus singularis numeri: hoc dium, hujus dii, huic dio, hoc dium, o dium, ab hoc dio. Cic. apud Colum. in præfat. l. 12. Necessarium fuit, foris & sub dio esse, qui labore & industria victum compararet; intus qui tectis reconderet, atque custodiret. Colum. ibid. c. 12. Aquam cælestem vasis includunt, & sub dio in sole habent. all' aria, a cielo scoperto. Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 123. & tardi flabra Bootæ Sub dio Rhiphæa tulit. ¶ Dicitur & divum: & quidem in opt. lib. & MSS. hoc sæpius, quam illud legitur: quemadmodum & dius, & divus h. e. divinus, dicitur, & hoc secundum frequentius. digammate Æolico inserto. Horat. l. 2. od. 3. v. 23. sub divo moreris. & lib. 3. od. 2. v. 5. Vitamque sub divo, & trepidis agat in rebus. & lib. 1. od. 18. v. 12. nec variis obsita frondibus Sub divum rapiam. h. e. proferam, divulgabo. & Sueton. in Cæs. c. 72. Humi ac sub divo cubare. & Cels. l. 1. c. 2. Ambulatio melior est sub divo, quam in porticu. ¶ In recto casu, Grammatice tamen, non secundum usum. Varr. l. 4. L. L. c. 10. Fidii perforatum tectum, ut videatur divum, idest cælum.

DIVORTIUM, ii, n. strada, per cui si va già di mano, ἐκτροπὴ, idem quod diverticulum, hoc est locus, in quo a via militari divertimus: a diverto, pro quo etiam divorto est dictum. Virg. 9. Æn. v. 379. Objiciunt equites se se ad divortia nota. Tacit. in Agric. c. 19. ad fin. Divortia itinerum, & longinquitas regionum indicebatur. strade giù di mano, e lunghe. Hic al. leg. devortia. ¶ Item ubi aquæ in diversas partes defluunt, divergia, ut sunt cacumina montium. Cic. Attic. l. 5. ep. 20. Amanus, qui Syriam a Cilicia ima aquarum divortio dividit. & 2. Fam. ep. 10. Amanus divisus aquarum divortiis. Liv. l. 38. c. 45. Prope ipsis jugis ad divortia aquarum castra posuisse. ¶ Translate Cic. 3. de Orat. c. 19. Ut ex Apennino fluminum, sic ex communi sapientum jugo sunt doctrinarum facta divortia. h. e. varietates, & dissimilitudines. Colum. l. 4. c. 27. divortium veris & hiemis vocat eos dies, quibus hiems desinit, ver incipit, quia inter hiemem & ver medii sunt: qua ratione Tacitus Ann. 12. c. 63. divortium artissimum appellat fretum Bosphori Thracii, quod medium est, ac dividit ab Asia Europam. ¶ De discessione conjugum, & dissolutione matrimonii, divorzio, διαζύγιον. Quomodo a repudio differat V. Repudium. Cic. 3. de Orat. c. 40. Si res suum nomen & proprium vocabulum non habet, ut pes in navi, ut nexum, quod per libram agitur, ut in uxore divortium; necessitas cogit, quod non habeas aliunde sumere. Id. 8. Fam. ep. 7. Valeria divortium sine causa fecit. Id. 2. Phil. c. 28. Illam suam suas res sibi habere jussit, ex duodecim tabulis; claves ademit, forasque exegit, &c. cujus ex omni vita nihil est honestius, quam quod cum mima fecit divortium. ¶ Servius ad Æn. 3. v. 139. ex quorundam sententia tradit, ut Veneri conjugia, ita Cereri divortia faciendi potestatem dicatam: fortasse quia per conjugium Plutonis filiam Proserpinam amisit. ¶ Divortii faciendi formula erat: res tuas tibi habeto, vel tuas res tibi agito, ut refert Cajus Dig. lib. 24. tit. 2. leg. 2. & Cic. 2. Phil. c. 28. cujus hæc vis est: dotem tuam, & mundum muliebrem tecum aufer: rem tuam familiarem tu tibi administra ac tuere, & discede. Juvenal. sat. 6. v. 145. Collige sarcinulas, dicet libertus, & exi. Translate Plaut. Trin. 2. 1. 31. Apage sis, amor: tuas res tibi habe. Sunt qui priorem illam formulam ita legunt: res tuas tibi: abeo; quod placere quidem certe non potest.

DIURETICUS, a, um, diuretico, che passa, qui per urinam facile transit, ut Vina diuretica, apud Pallad. in Octobr. tit. 14. a princ. a διουρητικὸς, urinam ciendi vim habens. Sic Diuretica medicamenta, Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 4. sect. 117.

DIURNO, as, n. 1. Claud. Quadrigar. apud Non. c. 2. n. 243. & Gell. l. 17. c. 2. Deteriores sunt incolumiores; neque dii optimum quemquam inter nos sinunt diurnare. Gell. ibid. Insitate dixit diurnare pro diu vivere.

DIURNUS, a, um, di giorno, ἡμερινὸς, ad diem pertinens: a die, vel diu, sicut nocturnus a nocte. Cic. de Senect. c. ult. An censes, me tantos labores diurnos nocturnosque suscepturum fuisse? Id. 3. Offic. c. 21. Diurni & nocturni metus. Horat. l. 1. ep. 19. v. 11. Nocturno certare mero, putere diurno. Sueton. in Ner. c. 36. extr. Diurnum victum quærere. Plaut. Men. 1. 2. 62. Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. h. e. usque ad exortum Luciferi, qui & ante auroram in cælo apparet, & multo die durat. Prudent. in Apoth. v. 697. nox diurna. h. e. tenebræ medio die exorientes, quales fuerunt in morte Christi. Tacit. 3. Ann. c. 3. Diurna actorum scriptura. giornale, diario, ephemeris, liber, in quo omnium dierum acta perscribuntur; qui & diurna, orum, absolute dicitur, subaudiendo acta, & diurnum, i: sive de publicis, sive de privatis ac domesticis rebus sermo sit. Id. Ann. 16. c. 22. Diurna populi R. per provincias curatius leguntur. Juvenal. sat. 6. v. 482. longi relegit transacta diurni. Sueton. in Claud. c. 41. extr. Exstat talis scriptura in plerisque libris, ac diurnis, titulisque operum. ¶ Si de publicis sermo sit, differunt ab annalibus, quod in his res illustres, diurnis vero leviores scriptis mandantur, ut idem Tacit. Ann. 13. c. 31. docet. ¶ Est etiam diurnus, qui diem tantummodo durat. Ovid. Heroid. ep. 6. v. 35. Terrigenas populos civili marte peremptos Implesse ætatis fata diurna suæ. ¶ Hinc diurnum dicitur victus unius diei, quod demensum servis datur, diarium. Senec. ep. 80. a med. Diurnum accipit, in centunculo dormit. ¶ Pro diuturnus, quasi omnibus diebus factus. Cic. 3. Tuscul. c. 30. extr. Cogitatio igitur diurna, nihil esse in re mali, dolori medetur, non ipsa diuturnitas. & paulo sup. Hanc vim non esse in die positam, sed in cogitatione diurna. Ita in quibusdam MSS. Alii leg. diuturna.

DIUS, a, um, *divino*, δῖος, divinus: a deo ortus, ut *Fest.* docet; a Διὸς, *Jovis*, unde δῖοι, & δῖος, (Unde Dius Fidius est Jovis filius, apud *Varron. l. 4. de L. L. c. 10.*) vel ab allato Διὸς. Interjecto digammate Æolico, factum est *divus*, quod frequentioris est usus. *Varr. l. 6. L. L. c. 3.* Casmillus nominatur in Samothraces mysteriis dius quidam administer diis magnis. ¶ *Dea dia* in Inscript. apud *Gruter. pag.* 111. est Ops, magna deum mater. *Gutherz de jure Man. l. 1. c. 4.* ¶ Etiam Juno *dea dia* vocatur in alia Inscript. fratr. Arval. apud *Philipp. a Turre de monum. Ant. pag.* 389. ¶ Quibusdam videtur olim *dius* dictus esse pro deus (unde *dii* in plurali numero) præsertim si Jovem intelligas. Quare leg. apud *Varron. l. 5. de L. L. c. c.* Tum cælo mundus conjunctus diu. *& mox.* Id ab hoc diu dies appellatur. Al. *deo* utrobique substituunt. ¶ *Dium fulgur*, inquit *Fest.* appellabant diurnum, quod putabant Jovis, ut nocturnum Summani: quia diei Jupiter, Summanus tenebrarum & noctis pater est. Ex quo non illud infertur, *dium* significare diurnum, sed a Jove ortum, qui diurni temporis est præses. ¶ *Dium profundum* h. e. sacrum mare, quidam leg. apud *Ovid. Metam. 4. v.* 536. ¶ Ponitur & pro diis simillimo, excellenti, eximio, ut *divinus*. *Virg. 11. Æn. v.* 657. dia Camilla. *Horat. l. 1. sat. c. v.* 3c. sententia dia Catonis. *Pers. sat. 1. v.* 31. Dia poemata. *Lucret. l. c. v.* 17c. Dia voluptas. & *lib. 5. v.* 941. Pabula dia. & *vers.* 1386. Otia dia. & *lib. t. v.* 22. in dias luminis auras. ¶ Pro cælesti. *Prudent. Cathemer. ult. v.* 89. Regnum, quod ambit omnia, Dia, & marina, & terrea. ¶ Si *Nonio* credimus *cap. 2. n.* 248. dixit *Varr.* motibus diis veget. *h. e.* diutinis & jugibus vegetat: quasi *dius* adjectivum Latinum sit a *diu*. Sed locus *Varronis* dubius valde est, & varie agitatus.

DIUSCULE, diutule, diminutiv. *Augustin. de Trinit. l. 11. c. 2.* Cum diuscule attenderimus.

DIUTINE, *lungo tempo*, diu. *Plaut. Rud. 4. 7.* 15. Diutine uti bene licet partum bene.

DIUTINO, diutine. *Apul. in Apolog.* In faciundis imaginibus opera diutino sumitur. Al. leg. *diutina*.

DIUTINUS, a, um, *di lungo tempo*, πολυχρόνιος, qui diu durat, diuturnus. *Cic. Fam. 11. ep.* 8. Odio diutinæ servitutis. *Plaut. Mil. 2. 6.* ee. Supplicium virgarum longum, diutinumque a mane ad vesperum. *lungo e continuato*. *Liv. l. 25. c. 1.* Inculti diutino bello agri. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 50. extr.* Diutina lætatio. Adde *Nepot. in Timoth. c. 2.* ¶ Penultima certe est brevis, ut patet ex *Terent. Phorm. 5. 6.* e3.

DIUTIOR, *di più lungo tempo*, longiore durans tempore, diuturnior. *Liv. l. 38. c. 40.* Terror diutior alter, sed segnior. Al. leg. *diutinus*.

DIUTIUS, & Diutissime V. in *Diu*.

DIUTULE, *alquanto a lungo*, aliquamdiu: diminut. a *diu*. *Gell. l. 5. c. 10.* Cum diutule auditor Protagoræ fuisset. & *lib. 11. c. 16.* Cum diutule tacitus in cogitando fuissem. Adde *Macrob. 7. Saturn. c. 11. & 13. a med.*

DIUTURNE, *lungo tempo*, diu. *Cic. 6. Fam. ep. 10. ad fin.* Spondeo, tibi istam acerbitatem & injuriam non diuturne fore. Al. leg. *diuturnam*. *Sidon. l. c. ep. ult.* Suspicor diuturnius te moraturum.

DIUTURNITAS, atis, f. *lunghezza di tempo*, *lunga durata*, χρονιότης, longitudo temporis. *Cic. 2. Offic. c. 7.* Malus custos diuturnitatis metus. *Id. c. de Leg. c.* 10. Animi labes diuturnitate non vanescit. *Id. c. de nat. Deor. c. c.* Opinio confirmatur diuturnitate temporis. *Id. 1. de Orat. c.* e8. Nihil est tam ad diuturnitatem memoriæ stabile, quam, &c. *per ricordarsene a lungo*. *Id. ibid. c.* 4. Diuturnitas pacis. *Nepos in Timol. c.* 3. belli. *Cæs. l. 3. B. Gall. c.* 4. pugnæ. *Plin. l. 18. c.* 30. frumenti. *Id. l. 13. c. c.* odorum. *Colum. l. 3. c. c.* Confert ad diuturnitatem stirpis. ¶ In plur. numero *Arnob. l. 6. pag.* 202. Salutares moras signorum diuturnitatibus commodare.

DIUTURNUS, a, um, *di lunga durata*, *lungo*, πολυχρόνιος, qui diu durat. *Cic. de Senect. c.* 6. Quasi diuturnam sitim explere cupiens. & *cap.* 19. Mihi ne diuturnum quidem quidquam videtur, in quo est aliquid extremum. *Id. c. Phil. c.* 44. Dum istis consiliis uteris, non potes esse diuturnus. *Id. pro Sull. c.* 17. Magni & diuturni morbi. *Id. de provinc. Consul. c.* 3. Diuturna pax. *Id. Fam. 6. ep.* 13. Diuturniores molestiæ. *Oros. in f. l.* 5. Bellum Mithridaticum longe omnium diuturnissimum. ¶ De eo, qui diu vivit, *Albinov. eleg. 1. v.* 104. Accusatque annos, ut diuturnos, suos. *Ovid. 6. Fast. v.* 219. sitque precor nostris diuturnior annis Filia. *Varr. c. R. R. 2. 7.* Alternis qui admittunt, diuturniores equos fieri dicunt.

DIVULGATIO, onis, f. *divolgamento*, actus divulgandi. *Tertull. de testimon. anim. c.* 5. Numquid credendum est, ante litteraturam, & divulgationem ejus mutos homines vixisse?

DIVULGATUS, a, um, *fatto di tutti*, *reso pubblico*, vulgo expositus, in vulgus prolatus, id cujus copia omnibus facta est. *Cic. post redit. in Sen. c.* 5. Primum tempus ætatis palam ad omnium libidines divulgatum. *Id. l. 10. Fam. ep.* 26. Magistratus levissimi & divulgatissimi præpropera festinatio. ¶ Item notus vulgo factus, disseminatus, diffusus, *divolgato*. *Lucret. l. 6. v. 7. de Epicuro*. Cujus & exstincti, propter divina reperta, Divolgata vetus jam ad cælum gloria fertur. *Tacit. 4. Ann. c.* 11. Ne divulgata atque incredibilia, avide accepta, veris antehabeant. *Id.* 1c. *Ann. c.* 49. Fama divulgatus.

DIVULGO, as, avi, atum, a. 1. *render pubblico*, *fare comune a tutti*, *divulgare*, ἐκφέρω, διαφημίζω, in vulgus edo, commune omnibus facio, vulgo notum facio. *Cic. 1c. Attic. ep.* 40. Volo eum librum divulgari. *Plin. l. 17. c.* 9. Fimum Augeas rex in Græcia excogitasse traditur, divulgasse vero Hercules in Italia. *Cic. c. Phil.* 1. 4. Quam multa joca solent esse in epistolis, quam multa seria, neque tamen ullo modo divulganda? *Id. pro Font. c.* 5. Rem sermonibus divulgare. *Sueton. in Claud.* 1. 39. Identidem divulgavit, neminem unquam, &c. *Justin. l. 12. c.* 5. Divulgatur opinio in Macedoniam.

DIVULSIO, onis, f. *fiaccamento*, actus divellendi. *Hieron. ep. 47. ad matr. & fil.* Quod desperem in istiusmodi copula divulsionem.

DIVULSUS, a, um, *fiaccato*, *svelto*, *sbranato*, *squarciato*, avulsus, distractus, discerptus, διασπασθείς. *Ovid. 3. Trist. el. 9. v.* 27. divellit, divulsaque membra per agros Spargit. *Id. 8. Metam. v.* 138. divulsaque remis Unda sonat. *Plin. l. 21. c.* 11. Si œnanthe divulsa crebro prohibeatur in semen abire. *Id. l. 29. c. 4. ad fin.* Lacerta divulsa, mus divulsus. ¶ Translate *Cic. de Harusp. resp. c. ult.* Auctoritas principum cecidit, consensus ordinum est divulsus. *Id. 1. de Orat. c.* 4c. Adhibita est ars, quæ rem dissolutam divulsamque conglutinaret. & *lib. 3. c.* 6. Qui hæc facilius divulsa & quasi discerpta contrectant. *Horat. l. 1. od. 13. in f.* Amor querimoniis divulsus. *h. e.* dissociatus, disjunctus. ¶ Olim & *divolsus* dictum est.

DIVUM. V. *Divus*.

DIVUS, i, *Dio*, & Diva, æ, *Dea*, θεός, θεά, idem quod deus, dea, a *dius*, Æolico digammate inserto. *Liv. l. 7. c.* 26. Si divus, si diva esset, qui sibi præpetem misisset, volens propitius adesset. *Id. l. 25. c. 1c. a med. in vet. carm.* Nam is divus exstinguet perduelles vestros. *Horat. l. 1. od. 3. v.* 1. Diva potens Cypri. *Cic. 2. de nat. Deor. c. c.* Præsentiam sæpe suam divi declarant. *Virg. Ecl. 1. v.* 42. præsentes cognoscere divos. *Id. 10. Æn. v. c.* Divum pater atque hominum rex. pro *divorum*: quod sæpe apud *Virgil.* qui non semel & *divom* dixit eodem casu, Græca positione. Quin & *divos* in recto singulari pro *divus*, eadem positione legitur in nummo C. Cæsaris, & quibusdam marmoribus: quod non est mirum, cum Græca vox sit origine, Latina usu tantum. ¶ Inter *Divos* & *Deos* discrimen facit *Varro* apud *Serv. ad 5. Æn. v.* 45. dicens *divos* esse perpetuos, *deos* ex hominibus factos. Quod confirmare videtur *Virg. 1c. Æn. v.* 138. Turni sic est affata sororem, Diva deam. Ubi *diva* est Juno, *dea* Juturna in Deas relata. Contra tamen *Servius ad utrumque Virg. loc.* deos perpetuos, divos ex hominibus consecratos. Revera idem omnino utraque vox significat, excepto quod *deus* frequentioris est usus Latini, quam *divus*. ¶ *Divi* appellati sunt præcipue Imperatores Romani, post mortem in deos relati: cujus rei passim suppetunt exempla, præsertim in eorum nummis. ¶ *Divi fratres*, qui sæpissime in libris JCtorum appellantur, sunt M. Ælius Antoninus Philosophus, & L. Ælius Commodus Verus, aliis L. Annius Antoninus Verus, qui simul per annos undecim, primique omnium rei Romanæ ambo præfuerunt, cum usque ad ea tempora singuli tantum Imperatores fuissent. Fratres autem dicti sunt non sanguine, sed adoptione. V. *Spartian. in Ælio Vero, c. 5. Eutrop. l. 8. c. 9. Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 16. ¶ Aliis etiam nominibus in Digestorum libris appellantur. *D. Marcus & Lucius Impp. Antoninus & Verus*, & *Fratres Impp.* & *Divi Marcus & Commodus*, &c. ¶ Quoties legitur *D. Cæsar*, *D. Claudius*, *divus pater*, &c. τὸ *divus* non est adjectivum, sed substantivum, ut si dicas *deus Cæsar*, *deus pater*, &c. Nihilominus adjective quoque adhibetur, eadem vi ac divinus, *divino*. *Nævius* apud *Non. c. 3. n.* 45. Res divas edicit, prædicit castus. *Prudent. in Psychom. v.* 76. Diva caro. *Alcim. Avit. l. 5. v.* 64. divæ vocis Anubis.

D O

DO, pro domum, per apocopen, dixit *Enn.* apud *Diomed. l. c. pag.* 436. *Pomsch.* & *Auson. in fin. Monosyllab.* endo suam do. Græcos imitati, qui similiter δῶ pro δῶμα, & pro δώματα dixere. V. *Cel.*

DO, das, dedi, datum, a. 1. *dare*, δίδωμι, tribuo, trado, defero, præbeo: a δόω, quod idem significat. Est prope infiniti usus. *Cato R. R. c. 157. a med.* Dato, edat, si poterit, sine pane. *& mox.* Dato, vinum atrum bibat. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1c29. huc ensem date: Data huc sagittas: stipitem huc vastum date. *dormi qua*. *Cic. 7. Verr. c.* 3c. Dare alicui prætoris potestatem, honorem, auctoritatem. *Vetus Poeta* apud *eund. 3. de nat. Deor. c.* 26. Iram omnem recludam, atque illi perniciem dabo. *Id. pro Planc. c. ult.* Nolite dare lætitiam gloriantibus, vos jam oblitos mei. *Id. 1. de Orat. c.* 26. Multitudo litium dat locum vel vitiosissimis oratoribus. *Id. 3. Catil. c. 5. & Attic. l. 11. ep. ult.* Dare alicui litteras ad quempiam. *h. e.* alicui tradere, alteri perferendas. Sic *Cn. Magnus ad Domit. post epist. 1c. l. 8. ad Attic.* Dare mandata alicui ad aliquem. *Terent. Phorm. 4. 3.* e8. Quid vis tibi dari in manum, ut, &c? (Ubi *Donat.* Datur ei in manum, qui furtim accipit sine arbitris, aut interpretes, ut prævaricator, aut judex corruptus. *dar sotto fascio*.) *Cic. 3. de Orat. c.* 15. Dare quempiam alicui comitem ad bellum. *Id. c. Phil. c.* 7. Dare corpus ad sepulturam. *dar sepoltura al cadavere*. *Id. 13. Attic. ep.* 50. Ad me scripsit, ut juberem mancipio dari servo suo, pro mea parte, Heterejo cuidam fundum Brinnianum. *Plaut. Capt. c. 3.* 89. Dare alicui viaticum a trapezita. *h. e.* a trapezita sumptum. *Id. Men. 3. 3.* e1. Da sodes abs te. *dagli del tuo*. *Cic. ad Anton. post ep. 13. l. 14. ad Attic.* Puero quoque hoc a me dabis. *da parte mia*; *a mio nome*. *Id. Catil. 4. c.* 5. Dare aliquem in custodiam. *metter in prigione*. *Id. pro Cluent. c. 64. extr.* Dare alicui servum ad supplicium. *Id. 5. Verr. c.* 41. Dare quempiam ad injurias alterius. *esporlo*, *sottometterlo*. *Id. 13. Attic. ep. 23. ad fin.* Dare servos in quæstionem. *Plaut. Pseud. 1. c.* ee. Qui nunc? dolet ne? hem! sic datur, si quis herum servus spernit. *h. e.* sic agitur, sic feritur. ¶ Cum altero dativo *Plin. l. 14. cap.* 16. Dare uvam cibo gallinaceo generi.

Cels. l. 2. c. 13. Dare potui medicamentum. Plin. l. 27. cap. ult. etiam dare potu dixit. ¶ Dare se est offerre, exhibere: item animum intendere. Ovid. 12. Metam. v. 594. Det mihi se: faxo, triplici quid cuspide possim, Sentiat. mi si pari dinanzi. Cic. Verr. 7. cap. 33. Dare se alicui in conspectum. farsi vedere. & 5. Verr. c. 19. Dare se populo ad coronam. Id. in Pison. c. 28. Dare se in consuetudinem alicujus. Id. Verr. 6. c. 43. ad fin. Dare se in fugam. darsi alla fuga. Id. Attic. 7. ep. 23. in med. Dare se fugæ. Id. 14. Fam. ep. 12. in viam. mettersi in viaggio. Id. in Bruto, c. 89. Scævola nemini se ad docendum dabat. non si metteva ad insegnar a veruno. Id. in Divin. Verr. c. c. ad defendendos homines. Id. 13. Fam. ep. 1. ad lenitatem. piegare alla clemenza. Id. 3. de Orat. c. 16. Socrates quam se cumque in partem daret, omnium fuit facile princeps. a qualunque cosa applicasse. Id. 1. Offic. c. 34. Dare se jucunditati. Id. 4. Tuscul. c. ult. ægritudini. Id. 1. Offic. c. 21. doctrinæ. &c. ¶ Dare se alicui, mettersi nelle taani. Cic. Attic. l. 7. ep. 11. An iis me dem, qui tenent, qui potiuntur? Id. 2. Fam. ep. 8. Da te homini, complectetur mihi crede. ¶ Item trattare in confidenza. Terent. Eun. 3. 3. 9. Ipsa accumbere mecum; mihi se se dare; sermonem quærere. ¶ Res se dat, se offert, præbet, occurrit. Terent. Heayt. 3. 3. 20. Omnibus nobis ut res dant se se, ita magni atque humiles sumus. Cic. Attic. l. 3. ep. 23. extr. Tu ad me velim proximis litteris, ut se initia dederint, perscribas. ¶ Dii se dant, h. e. propitios præbent. Sil. l. 3. v. 150. Dent modo se Superi, Thybris tibi serviet omnis. ¶ Cum duobus dativis est etiam adscribere, imputare. ascrivere. Cic. Offic. 2. c. 21. Iis non modo non laudi, sed etiam vitio dandum puto. Id. in Divin. Verr. c. 10. Id ne alteri crimini debis, quod tu ipsa fecisti? ¶ In disputationibus est concedere, admittere, concedere. Cic. 1. Tuscul. c. 32. Eo concesso, id certe non dant, ut &c. Id. 4. Acad. c. 16. Quis enim tibi dederit, aut deum omnia posse, aut, &c? Id. 5. de Fin. c. 28. Dato hoc, dandum erit illud. Id. 5. Verr. c. 94. Do vobis, & concedo, esse multos, &c. ¶ In ludo pilæ, calculorum & similium dare est ejus, qui aut pilam jacit, aut calculum promovet. Ovid. 2. de ra. aman. v. 204. & V. Datur. ¶ In re obscena est copiam sui facere. Ovid. 1. Amor. el. 4. v. 64. Martial. l. 4. epigr. 71. ¶ Dare pœnas est luere, pagar il fio. Cic. Attic. l. 9. ep. 10. Do pœnas temeritatis meæ. ¶ Dare absolute pro dare sententiam. Sueton. in Claud. c. 15. Absentibus secundum præsentes facillime dabat. Plin. l. 7. ep. 6. Finem cognitioni quæstio imposuit, quæ secundum reos dedit. Adde Tacit. 4. Ann. c. 43. & Senec. in proœm. l. 3. contrmasv. ¶ Et pro dare litteras. Cic. Attic. l. 10. ep. 8. sub fin. Et ego fortasse discedens ad te aliquid dabo. ¶ Do, dico, addico tria solemnia Prætoris verba, V. in Addico. ¶ Significat interdum conjicere, impellere, cacciare. Sueton. in Aug. c. 96. Aquila duos corvos afflixit, & ad terram dedit. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 49. Celeriter hostes dat in fugam. Terent. Andr. 1. 3. 9. Præcipitem me in pistrinum dabit. Id. Heaut. 4. 6. 3. Hæc deambulatio me ad languorem dedit. Phædr. l. 1. fab. 22. v. 9. Dare aliquem leto. ammazzare. Novum est illud Valer. Flacco l. 2. de Neptuno Typhœum comis trahente, vers. 27. implicuitque vadis, torquentemque anguibus undas Sicanium dedit usque fretum. h. e. traxit, impulit usque in fretum Sicanum. ¶ Item facere, edere, fare. Sic enim exponit Serv. illud Virg. 2. Æn. v. 482. ingentem lato dedit ore fenestram. Sic vers. 310. dedit ample ruinam, Vulcano superante, domus. & 3. Georg. v. 247. Ursi dant stragem. & 12. Æn. v. 575. animis pariter certantibus omnes Dant cuneum, densaque ad muros mole feruntur. Liv. l. 4. c. 28. Fabius cum equitatu impetum dederet. ¶ Item dicere, narrare, dire. Terent. Heaut. prol. v. 10. Quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. Cic. 1. Acad. c. 3. Sed da mihi nunc, satis ne probas? Virg. Ecl. 1. v. 19. iste deus qui sit, da, Tityre, nobis. Ovid. 6. Fast. v. 434. pius Æneas eripuisse datur. Stat. 7. Theb. v. 315. Asopus genuisse datur. Adde Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 337. ¶ Item obsequi, gratificari, far servigio. Sulpic. ad Cic. 4. Fam. ep. 5. sub fin. Da hoc illi mortuæ, da amicis, da patriæ. Trebon. ad Cic. 12. Fam. ep. 16. Noli putare, me hoc auribus tuis dare. ¶ Item sinere, permittere, permettere. Plin. l. 1. ep. 10. & in Paneg. c. 29. Quantum mihi cernere datur. Horat. l. 1. ep. 1. v. 32. Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. Plin. alter l. 10. c. 63. Neque datur intervenire sine periculo. ¶ Item afferre, apportar. Cic. Parad. 4. circa med. Reditum mihi gloriosum injuria tua dedit, non exitum calamitosum. Id. Attic. 7. ep. 13. Dare alicui dolorem. ¶ Item offerre, translate, Liv. l. 3. c. 69. sub fin. Insequens dies hostem in conspectum dedit. ¶ Item reperire, aut ostendere. Cic. Verr. 5. c. 77. ad fin. Unum, inquam, da mihi ex istis aratoribus, qui dicat, &c. dammi, mostrami, trovami. ¶ Ponitur & pro reddere. Terent. Heaut. 5. 1. 78. Si vivo, adeo exornatum dabo, adeo depexum, ut dum vivet, meminerit semper mei. Plaut. Trin. 4. 2. 3. Cum juratori recte rationem dedi. Varr. l. 5. de L. L. c. 9. Si quis pro se sive altero dare rationem volet. ¶ Et pro attribuere. Quintil. l. 6. c. 1. circa med. Cicero quamquam preces non dat Miloni, tamen, &c. h. e. non inducit precantem. Id. l. 12. c. 10. Dare vocem carentibus. ¶ Et pro mittere, vel tollere. Plin. l. 11. c. 20. Apes spectatæ in aperto, & in altum datæ, gyris volatu editis, &c. ¶ Et pro vertere. Quintil. l. 2. c. 13. Terga etiam dedisse simulata fuga proderit. ¶ Et pro edere. Lucret. l. 6. v. 109. Carbasus dat crepitum malos inter jactata trabesque. Ovid. 9. Metam. v. 583. lingua tacere icto dedit aere voces. ¶ Cum infinito fere poeticum est, & a Græca consuetudine. Virg. 5. Æn. v. 248. argenti magnum dat ferre talentum. & Æn. 9. v. 362. suo moriens dat habere nepoti. pro ferenda, & habenda. & Æn. 1. v. 323. dederatque comam diffundere ventis. Sil. l. 4. v. 347. dederatque lacum transmittere nando. Stat. 4. Theb. v. 178. Huic parere dati. h. e. hujus imperio subjecti. & l. 1. v. 177. semper ne vicissim Exsulibus servire dabit? ¶ Dare, donare, dicare formula est, quæ adscribi solebat in monumentis votivis rei alicujus dicatæ & donatæ, per tres D. D. D. vel per duos. Integre autem legitur apud Cicer. 6. Verr. c. 29. extr. ubi additur quarta vox consecrare. ¶ Dare, facere, in stipulationibus. Cic. 3. Offic. c. 16. Arbitrum illum adegit, quidquid sibi dare, facere oporteret ex fide bona. Paul. Dig. lib. 17. tit. 2. leg. 71. Ea, quæ supra scripta sunt, ea ita dari, fieri, &c. ¶ Duim, is, it, int, pro dem, vel dederim, est antiquum, & Comicum: legiturque apud Plaut. sæpe, & Terent. itemque apud Liv. l. 10. c. 19. in veteri formula votiva. Sic duitor pro dator imperat. passiv. apud Plin. l. 21. c. 3. ex leg. XII. Tab. ut quidem legit Harduin. Cum do sit a Græco δόω, ut dictum est, prisci Latini fortasse dixerunt duo, ex quo duim remansit. Quin & ipsum duo quidam leg. apud Plaut. Aulul. 4. 4. 8. ¶ Dano quoque, is, pro do Prisci dixere, prima correpta: unde danunt, pro dant, habent Pacuv. Næv. Cæcil. apud Non. c. 2. c. 220. & aliquoties Plautus: apud quem Trucul. 2. 4. 22. quidam leg. etiam dane? pro das ne? & Cas. 2. 6. 20. danam pro dabo. ¶ Dasi pro dari, teste Festo, ea ratione dictum fuit, qua Papisii, Fusii, pro Papirii, Furii. V. Cicer. 9. Fam. ep. 21. ¶ Dor prima persona passivi, nullum habet, quod sciam, exemplum. Vidisse se, raro tamen, scribit Diomed. l. 1. pag. 375. Putsch. ¶ Dare aes pro datum aes, V. in fine verbi Præsto, as.

DOCEO, es, cui, ctum, a. 2. insegnare, far vedere, informare, διδάσκω, ostendo, monstro, cognitionem alicujus rei trado. Videtur esse a δοκέω, mutata tamen significatione. Cic. Attic. l. 8. ep. 2. Nihil arbitror fore, quod reprehendas: si qua erunt, doce me, quo modo ea effugere possim. Id. 3. Fam. ep. 6. a med. Ne litteras quidem ullas accepi, quæ me docerent, quid ageres. Id. pro Planc. c. 18. Hæc doce, hæc profer, huc incumbe, decuriasse Plancium, conscripsisse, &c. Id. pro Quint. c. 19. Docui, quod primum pollicitus sum, causam, cur postularet, non fuisse. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 29. Quantasvis magnas copias sustineri posse, munitis hibernis, docebant. & l. 7. c. 10. Præmittit ad Bojos, qui de suo adventu doceant. Cic. 7. Fam. ep. 21. Silii causam te docui. Id. 2. de Orat. c. 17. Cum docendus est judex, aut dedocendus. Id. 6. Verr. c. 51. Docere judices de injuriis alicujus. Id. Fam. 5. ep. 3. Docere, & commonefacere aliquem de aliqua re. Id. 1. Offic. c. 28. extr. Docere, & explanare quid faciendum sit. ¶ Sæpe ad institutionem refertur, & significat erudire, instituere, insegnare, istruire. Cic. l. 1. Offic. c. 44. Studiosos dicendi erudire atque docere. Id. 2. de Divin. c. 2. Docere atque erudire juventutem. Id. de Senect. c. 9. Adolescentulos docere, instituere, ad omne officii munus instruere. Id. 2. Phil. c. 4. Invideo magistro tuo, qui te tanta mercede nihil sapere docuit. Id. Agrar. 3. c. 2. Ut doceam Rullum tacere. Id. 2. de Fin. c. 5. Græce loqui docendus sum. Id. 9. Fam. ep. 22. Docere aliquem fidibus. Liv. l. 29. c. 2. Docere aliquem equo armisque. Al. leg. equo tradito. Nepos in præfat. Docere aliquem musicam. Cic. in Pison. c. 30. aliquem litteras. Plin. l. 16. c. 36. a med. aliquem canere. Colum. l. 6. c. 2. Docere boves composite ambulare. Virg. 3. Georg. v. 116. atque equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. ¶ Translate Virg. 5. Æn. v. 523. docuit post exitus ingens. Cels. l. 2. c. 7. Ubi pluribus diebus non descendit alvus, docet febriculam instare. Plin. l. 2. c. 204. Experimenta docent. Ovid. 1. ex Pont. ep. 1. v. 17. Epistola, cui sit missa, docet. Terent. Heaut. 4. 2. 35. Male docet te mea facilitas multa. ¶ Docere absolute, tenere scuola. Cic. 2. Q. Fr. ep. 4. Tyrannio docet apud me. (Adde in Orat. c. 41.) Sueton. de Grammat. c. 23. Postea manumissus docuit Romæ. ¶ Docere fabulam, διδάσκειν δρᾶμα dicuntur Poetæ fabularum auctores, sicuti discere histriones earum actores. Hinc Plaut. Pæn. 3. 2. 3. Fac modo, ut condocta tibi sint dicta ad hanc fallaciam. Ce. Quin edepol condoctior sum, quam tragœdi, aut comici. Cic. 4. Tuscul. c. 29. Cum Orestem fabulam doceret Euripides, primos tres versus revocasse dicitur Socrates. Adde Horat. in ar. Poet. v. 288. & Gell. l. 17. c. ult. ad fin. Hac ratione dicit Horat. l. 2. od. 19. Bacchum in remotis carmina rupibus Vidi docentem, Nymphasque discentes, &c. ¶ Simpliciter pro dicere, dire. Lucil. apud Non. c. 4. n. 147. At non sunt similes, neque dant: quid si dare vellent? Acciperes ne? doce. ¶ Refertur Poetice ad res inanimas. Claudian. l. 2. de rapt. Prosor. v. 145. Insolitisque docet galeam mitescere sertis.

DOCHIMUS, i, pedis genus in numeris oratoriis, qui constat ex jambo & cretico, ut rempublicam, perhorrescerent. Cic. in Orat. c. 64. Dochimus autem e quinque syllabis, brevi, duabus longis, brevi, longa, ut est hoc Amicos tenes, quovis loco aptus est, dum semel ponatur; iteratus, aut continuatus numerum apertum, & nimis insignem facit. Adde Quintil. l. 9. c. 4. Græce est δόχμιος: & dochmius appellatur a Diomed. l. 3. pag. 479. Putschii.

DOCIBILIS, le, qui facile docetur. Tertull. de Monogam. c. 22. ¶ Priscian. l. 18. pag. 1165. Putsch. Docilis est, qui facile docetur: docibilis, qui facile discit.

DOCILIS, le, che facilmente impara, docile, εὐμαθής, qui facile docetur, vel discit. Cic. Fam. 7. ep. 20. O medicum suavem, meque docilem ad hanc disciplinam! Quintil. l. 4. c. 2. ante med. Judex docilior & intentior. Plin. l. 10. c. 42. Habebant luscinias Græco atque Latino sermone dociles. Juvenal. sat. 14. v. 40. dociles imitandis turpibus. ¶ Genitivo interdum jungitur, more Græco.

Horat.

Horat. l. 4. od. 6. extr. Docilis modorum. *Sil. l. 3. v. 133.* Fallendi docilis. *Id. l. 16. v. 360.* Equus docilis freni. ¶ Translate *Ovid. 2. Amor. el. 14. v. 13.* Capilli dociles, & centum flexibus apti. *Valer. Flacc. l. 6. v. 237. de hasta.* docilis relegi, docilisque relinqui. *Plin. l. 33. cap. 5.* Chrysocolla bibula & docilis. ¶ Infinito junxit etiam *Sil. l. 13. v. 120.* Cerva docilis accedere mensis. ¶ Pro facilis. *Stilius l. 4. v. 8.* Adstruit auditis, docilis per inania rerum Pascere rumorem vulgi, pavor. ¶ Superlat. *docilissimus* agnoscitur a *Charis. l. 2. pag. 160. Putsch.*

DOCILITAS, atis, f. *docilità*, εὐμάθεια, apprehendendæ doctrinæ facilitas. *Cic. pro Sext. c. 42.* Ii perspecto genere humanæ docilitatis atque ingenii. *Sueton. in Tit. c. 3.* Docilitas ad omnes fere tum belli, tum pacis artes. ¶ Item lenitas, mansuetudo, mitis animus. *Eutrop. l. 10. c. 7.* Affectator justi amoris, quem omnino sibi & liberalitate & docilitate quæsivit.

DOCILITER, adverb. agnoscitur a *Diomed. l. 1. pag. 401. Putsch.*

DOCISMUS, i, m. Legitur apud *Senec. l. 2. controv. 11. sub fin.* & exponitur a quibusdam ἐνάργεια, h. e. evidentia, illustratio, cum apto verbo rem penitus significamus, atque ob oculos ponimus. Verum quia unde sit ignoratur, ideo alii substituunt *idiotismus*.

DOCTE, adverb. *dottamente*, ἐπιστημόνως, erudite, scite. *Martial. l. 7. epig. 45.* Mæonioque cupis doctius ore loqui. *Sallust. in Jug. c. 100.* Doctissime eruditus litteris Græcis atque Latinis. ¶ Item sapienter, prudenter, caute, callide. *Plaut. Epid. 3. 3. 23.* Docte & sapienter dicis. *Id. Mil. 3. 1. 162.* Ut docte & perspecte sapit! *Id. Stich. 4. 1. 55.* Docte versutus. *Id. Pseud. 4. 1. 31.* Docte meditari dolos. *Id. Pœn. prol. v. 111.* Docte atque astu. & 1. 1. 3. Sapienter, docte, & cordate, & caute facere aliquid. *Id. Bacch. 4. 4. 43.* Senem doctum docte fallere. ¶ Item bene, perite. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 32.* pingimus atque Psallimus, & luctamur Achivis doctius unctis. *meglio*.

DOCTICANUS, a, um, adject. qui docte canit. *Martian. Capell. l. 2. pag. 30.* Docticanis solers ludere flatibus.

DOCTIFICUS, a, um, doctos faciens. *Martian. Capell. initio lib. 6.* Virgo armata, decens rerum sapientia, Pallas, Ingenium mundi, prudentia sacra Tonantis, Ardor doctificus, &c.

DOCTILOQUUS, a, um, adject. qui docte loquitur, *chi parla bene*. *Enn.* apud *Varron. l. 6. L. L. c. 3.* Oratores doctiloqui. *Martian. Capell. l. 9. pag. 306.* Doctiloquum caris juvenem complexa lacertis. Adde *Sidon. carm. 22. v. 81.*

DOCTISONUS, a, um, adject. qui docte sonat. *Sidon. carm. 25. v. 180.* Doctisonæ artes.

DOCTIUSCULE, adverb. *Gell. l. 6. c. 16.* Cum esset verbum *deprecor* doctiuscule positum in Catulli carmine. *h. e.* aliquanto eruditius, quam ut a vulgo intelligatur.

DOCTOR, oris, m. *chi insegna, maestro, dottore*, διδάσκαλος, qui docet, magister, præceptor. *Cic. 1. de Orat. c. 6.* Græci dicendi artifices & doctores. & *cap. 19.* De qua nihil rhetorici isti doctores in præceptis suis reliquissent. *Id. 7. Fam. ep. 19.* Libri juris civilis, quamquam plurimi sunt, doctorem tamen desiderant. ¶ Doctores fabularum sunt ipsi Poetæ, qui eas scribunt, ut in *Doceo* dictum est. *Donat. in proleg. ad Terent.* ¶ Etiam lanistæ, qui gladiatores ad ludum instituunt, *doctores* appellantur, *maestri di scherma*. (Hos in militia, Armorum doctores *Veget. de re milit. l. 1. c. 13.* appellat.) *Valer. Max. l. 2. c. 3. n. 2.* Ex ludo Aurelii Scauri doctoribus gladiatorum arcessitis, &c. Adde *Inscript.* apud *Fabrett. c. 3. n. 434. & 613.* & *Quintil. declam. 302.* ¶ Item qui athletas & aurigantes docent. *Inscript.* apud *eund. ibid. n. 260.* Aurelio Heraclidæ doctori factionis, &c. ¶ In vet. Inscript. apud *Reines. class. 11. n. 123.* legitur *doctor librarius*: & videtur significare eum, qui scribendi artem librariæ docet: vel qui artem docet libros compingendi. Ipse tamen *Reines.* mallet legi *structor*.

DOCTRINA, æ, f. *insegnamento, instruzione*, διδασκαλία, eruditio, actus docendi. *Cic. 3. de Orat. c. 31.* Institutus liberaliter educatione doctrinaque puerili. & *lib. 1. c. 59.* Jus civile summatim percipi sine doctrina potest. ¶ Hæc passive de institutione, qua docemur: active de ea, qua erudimus alios. *Id. pro Sext. c. 56.* Sed mihi sumpsi hoc loco doctrinam quandam juventuti, qui essent optimates. *Id. 1. de Orat. cap. 48.* Illa non sunt aliqua mihi doctrina tradita, sed in rerum usu caussisque tractata. ¶ Est etiam ipsa ars, scientia, *dottrina, scienza, erudizione*. *Cic. Fam. 6. ep 12. extr.* Est unum perfugium, doctrina ac litteræ, quibus semper usi sumus. *Id. 4. Fam. ep. 3. a med.* Te ab initio ætatis memoria teneo summe omnium doctrinarum studiosum fuisse. *Id. 4. Verr. c. 88.* Homo disertissimus, & omni doctrina & virtute ornatissimus. *Id. in Orat. c. 10.* In maximis occupationibus nunquam intermittis studia doctrinæ. *Id. 2. de Legib. cap. 15.* Malis studiis malisque doctrinis totas civitates evertere. ¶ Item munus ipsum docendi. *Cic. 1. Offic. c. 42. a med.* Quibus artibus non mediocris utilitas quæritur, ut medicina, ut architectura, ut doctrina rerum honestarum, hæ sunt iis, quorum ordini conveniunt, honesta.

DOCTRIX, icis, f. quæ docet, *maestra, insegnatrice*. *Serv. in Virg. Æn. 12. v. 159.* Quidam etiam afferunt exemplum ex *Apul. de Philos. Mor.* sed alia optima exemplaria habent *ductrix*.

DOCTUS, a, um, *dotto, instrutto, letterato, ammaestrato*, πεπαιδευμένος, doctrina imbutus, eruditus, litteratus, intelligens. *Cic. in Bruto, c. 46.* Doctus & Græcis litteris & Latinis. *Id. pro Mil. c. 4.* Ad quam legem non docti, sed facti; non instituti, sed imbuti sumus. *Id. in Bruto, c. 25.* Doctus ex disciplina Stoicorum. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 182.* Doctus in carmine. *Id. 2. Trist. v. 256.* carmine ab omni Ad delinquendum doctior esse potest. *Cic. 2. de Orat. c. 6.* Ea, quæ scriberet, neque ab indoctissimis, neque ab doctissimis legi velle. *Sueton. de clar. Grammat. c. 7.* Nec minus Græce, quam Latine doctus. ¶ Cum genitivo, & accus. & infinitu, more Græcorum. *Gell. l. 13. c. 12.* Labeo legum atque morum populi R. jurisque civilis doctus apprime. (Addunt *Sen. Hieron.* & *Plin.* sed in his dubia est lectio.) *Virg. 10. Æn. v. 225.* Doctissima fandi. *Stat. 2. Theb. v. 692.* doctus omina. *Gell. l. 19. c. 9.* Græci homines nostras quoque litteras docti. *Horat. l. 3. od. 6. v. 38.* Proles docta versare glebas. *pratica*. & *l. 1. od. 29. v. 9.* Doctus sagittas tendere. *Ovid. 2. Fast. v. 300.* Corpora docta tolerare imbres. *assuefatti*. ¶ Sæpe dicitur de perito in Poesi, & in musicis. *Horat. l. 3. od. 9. v. 10.* Dulces docta modos. *Id. l. 4. od. 13. v. 7.* Docta psallere. *Ovid. 2. Amor. el. 4. v. 28.* doctæ manus. *h. e.* in lyra pulsanda. *Claudian. in Consul. Mall. Theodos. v. 273.* docti riserunt floribus amnes. *h. e.* fontes Aganippes, unde qui potant, poetæ fiunt. ¶ Differunt *doctus*, & *eruditus*, si vim vocum spectes, in eo, quod *eruditus* est, qui simpliciter ruditatem exuit: *doctus* cui præterea accessit institutio & doctrina. Si vero usum, *eruditus* plus est, quam *doctus*, quod præter doctrinam in schola acquisitam, multarum sibi rerum cognitionem lectione & studio comparavit. Præterea *doctus* intelligi potest in gravioribus disciplinis, *eruditus* in litteratura: tametsi hæc perpetua non sunt. *Cic. 2. de Orat. c. 22.* Græculus otiosus, & loquax, & fortasse doctus atque eruditus. *Id. de clar. Orat. c. 30.* Doctus vir, & Græcis litteris eruditus. ¶ Universim *doctus* dicitur in sua quisque arte peritus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 50.* Quibus rebus nostri, usu docti, hæc reperiebant remedia, ut alio loco ignes facerent, alio excubarent. *ammaestrati dall' esperienza*. *Colum. l. 2. cap. 16.* Patruus meus doctissimus & diligentissimus agricola. *Petron. c. 84.* Veteranus latro, & ipsis lenonibus doctior. Adde *Horat.*, & *Ovidii* loca supra allata. ¶ Aliquando est sapiens, prudens, callidus, catus. *Plaut. Pers. 4. 3. 70.* Te de aliis, quam alios de te suavius est fieri doctos. *Terent. Eun. 4. 7. 21.* Nunquam accedo ad te, quin abs te abeam doctior. *Plaut. Pseud. 2. 4. 35.* Malus, callidus, doctus. *Id. ibid. 2. 3. 12.* Centum doctum hominum consilia. pro *doctorum*. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 210.* Verba ferens doctis insidiosa notis. *Id. 2. ex Pont. ep. 5. v. 52.* Docta vox. *h. e.* facunda. *Plaut. Mil. 2. 2. 93.* Doctus dolus. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 131.* Docta prece blandus. *Martial. l. 7. epigr. 28.* Docti libelli. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 20.* ausæ Rumpere mugitu carmina docta boves. *Ovid. 6. Metam. v. 60.* Brachia docta movent. *h. e.* perita texendi. Sic *Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v. 177.* & pollice docto Jam parat auratas trabeas. *Ovid. 2. Amor. el. 7. v. 24.* docta manus in capillis comendis. *Valer. Flacc. l. 1. v. 122.* Docta bipennis. *Propert. l. 2. el. 15. v. 12.* fala.

DOCUMEN, inis, n. idem quod documentum. *Lucret. l. 6. v. 391.* Documen mortalibus acre.

DOCUMENTUM, ti, n. *documento, ammaestramento, esempio*, δεῖγμα, id quo docemur, admonitio, exemplum. *Cic. pro Rabir. Post. c. 10.* Ille P. Rutilius, qui documentum fuit hominibus nostris virtutis, antiquitatis, prudentiæ. *Id. pro Mil. cap. 8. extr.* Dederas enim, quam contemneres populares insanias, jam ab adolescentia documenta maxima. *Id. Phil. 11. cap. 2.* Ex quo documentum nos capere fortuna voluit, quid esset victis extimescendum. *Id. ad Brut. ep. 15. ad fin.* Statuere documentum, ne quis velit, &c. *Id. in fin. 1. Agrar.* Habere aliquem sibi documento, quæ via facillime ad dignitatem perducat. *Tacit. 4. Hist. c. 60.* Miseriarum patientiæque documentum fuere. *Curt. l. 8. c. 14.* Esse documentum ceteris, ut, &c. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 4. extr.* Esse documento reliquis. ¶ In malam partem. *Cic. pro Dom. c. 48.* Homo omnium scelerum flagitiorumque documentum. ¶ Indicium, specimen, *saggio, indizio*. *Vellej. l. 2. c. 42.* Documentum tanti mox evasuri viri. *Flor. l. 4. c. 10.* Cum Crassus, & Pacorus utrimque virium mutuarum documenta fecissent. *Liv. l. 32. c. 7. a med.* Nec per honorum gradus documentum sui dantes, nobiles homines tendere ad consulatum. *Tacit. Ann. 1. c. 30.* Pars a centurionibus cæsi: quosdam ipsi manipuli, documentum fidei, tradidere. *in prova*. ¶ Item signum, monumentum, quo aliquid comprobatur. *Impp. Theodos. & Valent. lib. 8. Cod. tit. 54. leg. 29.* Idoneis documentis aliquid comprobare. *Impp. Honor. & Theodos. ibid. lib. 2. tit. 21. leg. 2.* Verissima documenta.

DOCUS, i, f. δοκός, trabs, tignum. Dicitur de aeris impressione, ob trabis similitudinem. *Plin. l. 2. c. 26.* Emicant & trabes simili modo, quas docos vocant. *Harduin.* Græca δοκὶς scripsit.

DODECATEMORION, ii, n. duodecima pars alicujus rei, δωδεκατημόριον: a δώδεκα, duodecim, & μόριον, pars. Dicitur ab Astrologis duodecima pars Signi alicujus cælestis; & usurpatur a *Manil. l. 2. v. 694.* Dodecatemoria in titulo signantia causas. Adde *vers. 699. 711.* & alibi.

DODECATHEON, i, n. δωδεκάθεον, genus herbæ: quasi herba duodecim deorum. *Plin. l. 25. c. 4.*

DODONA, æ, & Dodone, es, f. Δωδώνη, urbs Epiri; in Molossia, seu in Thesprotia, in Thessaliæ confinio, ex quo Thessalica dicebatur, juxta fluvium Dodonem, qui postea cadit in Acheloum. Dicta est a fluvio Dodona, vel a Nympha marina hujus nominis, vel a Dodone Jovis, & Europæ filia. Ibi ingens silva fuit, tota quercea, & templum Jovis, & oraculum, & fons, qui faces exstinctas accendebat, & accensas exstinguebat. *Plin. l. 2. c. 103. Pompon. Mela l. 2. c. 3.* & *Serv. ad Virg. 1. Georg. v. 148.* & *Æn. 3. v. 466.* Ibi duæ fuere columnæ, in quarum altera pelvis ærea, in altera signum pueri flagellum tenentis, quod vehementiori vento impulsum pel-

pelvim feriebat: quod & ex Varron. apud Plin. l. 36. c. 13. sub fin. colligimus. Lucan. l. 6. v. 426. Nec quæsisse libet, primis quid frugibus altrix Ære Jovis Dodona sonet. ¶ Servius loc. cit. scribit, in eo nemore columbas fuisse, quæ oracula petentibus respondere consueverant. Alii quercus ipsas respondisse dicunt: unde & navem Argo ex his compactam, fatidicam fuisse. Alii ex murmure fontis petita ajunt, vata anu interpretante. Claudian. de III. Consul. Honor. v. 117. Celsaque Dodone stupuit, rursusque locutæ In te Chaoniæ moverunt carmina quercus.

DODONÆUS, a, um, Δωδωναῖος, ad Dodonam pertinens. Plin. l. 4. c. 1. & Pompon. Mela l. 2. cap. 3. Dodonæus Jupiter. Ovid. l. 7. Metam. v. 623. quercus de semine Dodonæa. Cic. Attic. l. 2. ep. 4. Dodonæa quercus. Id. 1. de Divin. cap. 1. Oraculum Dodonæum. Virg. 3. Æn. v. 466. Dodonæosque lebetas. h. e. æreos, quales sunt Dodonæ in templo, aut nemore Jovi sacro. Vel ita appellavit, quod ibi æs optimum funderetur. Serv.

DODONIDES NYMPHÆ, Δωδωνίδες, Jovis nutrices fuisse dicuntur, habitantes inter quercus, quæ in nemore sunt Dodonæo. Earum nomina recenset Hygin. fab. 182.

DODONIGENA, æ, m. Dodonigenæ populi apud Sidon. l. 6. ep. ult. a med. sunt homines glande vesci soliti, priusquam fruges a Cerere monstrarentur. Fuit enim glandis copia apud Dodonam.

DODONIS, idis, adject. f. Δωδωνίς, quæ ad Dodonam pertinet. Valer. Flacc. l. 1. v. 32. Dodonida quercum, Chaoniique vidre famulam Jovis. Ovid. 13. Metam. v. 716. Dodonida terram. Id. 6. Fast. v. 711. qua tu, Dodoni Thyene, Stabis, &c. Hæc est una ex Nymphis Dodonidibus, quas Hygin. refert. V. Dodonides.

DODONIUS, a, um, adject. Dodonæus. Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 31. Cesserit inventis Dodonia quercus aristis.

DODRA, æ, f. potionis genus, quæ ex novem rebus fiebat, aqua, vino, jure, oleo, sale, pane, herba, melle, pipere: a dodrans mensuræ novem unciarum. Auson. epigr. 86. & 87.

DODRALIS, le, ad dodram pertinens. Dodralis potio legitur in lemmate epigr. 86. Auson. ubi dodram describit.

DODRANS, antis, m. nove oncie, novem unciæ: ita dictum a de & quadrans, quia ad as conficiendum quadrans deest. V. As. ¶ Item cujuslibet summæ, quæ in duodecim partes dividatur, partes novem. Martial. l. 8. epigr. 9. Solvere dodrantem nuper tibi, Quinctis, volebat Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium. Cic. Attic. l. 1. ep. 14. sub fin. Argiletani ædificii reliquum dodrantem emit. Nepos in Attic. c. 5. Heredem fecit ex dodrante. ¶ Item alicujus mensuræ novem partes, v. g. pedis, qui duodecim continet uncias, jugeri, &c. Plin. l. 36. c. 9. Obeliscus centum viginti quinque pedum, & dodrantis. Frontin. de aqueduct. artic. 65. Fiunt areæ pedes octo, dodrans. Colum. l. 5. c. 1. Dodrans jugeri. Plin. l. 2. c. 14. Dodrans horæ. h. e. minuta 45. Colum. l. 2. c. 4. a med. Jugerum commode proscinditur duabus operis, una iteretur, tertiatur dodrante. Id. l. 3. c. 13. Sulcus altus dipondio & dodrante. ¶ Speciatim est palmus major, seu spithama. Plin. l. 7. c. 2. a med. Pygmæi ternas spithamas longitudine, hoc est ternos dodrantes non excedentes.

DODRANTALIS, le, di nove oncie, dodrantem continens. Plin. l. 15. c. 30. Ramos spargit a radice dodrantales. Colum. l. 5. c. 6. ante med. Stirpem dodrantalem relinquas.

DOGA, æ, f. botte, δοχή, vas, quod βύττις in Glossis dicitur. Alii intelligunt non certum quoddam vas, sed certam v. g. vini quantitatem, vel quantum cupa, aut navis capere potest. Vox est cadentis Latinitatis. Vopisc. in Aureliano, c. 48. Facta erat ratio dogæ, cuparum, navium, & operum.

DOGMA, atis, n. dogma, ψήφισμα, δόγμα, scitum, placitum, decretum. Speciatim dogmata sunt uniuscujusque sectæ decreta, quæ, ut ait Cicero, prodere scelus est, non minus, quam patriam; sine quibus nec sectæ Philosophorum, nec Religionum vires constare possunt. Unde Laert. ait, sectam eam non appellari, quæ dogmata non habet. Cic. 4. Acad. c. 9. Græce: at Latine, si libris credimus, utitur cap. 43. & lib. 2. de Fin. c. 32. & Martial. l. 1. epigr. 9. & lib. 9. epigr. 48. & Juvenal. sat. 13. v. 121. & Lactant. c. 1. de mortib. persecut. ¶ Dogma, æ, f. Laber. apud Priscian. l. 6. pag. 679. Putsch. Nec Pythagoream dogmam doctus. V. Schema.

DOGMATICUS, a, um, ad dogmata, seu placita & decreta Philosophorum pertinens. Auson. Edyll. 17. v. 15. Hinc etiam placitis schola consona disciplinis Dogmaticas agitat placido certamine lites.

DOGMATIZO, as, a. 1. δογματίζω, dogmatis alicujus auctor sum, dogmata trado. Est Augustini ep. 57. c. 8. extr.

DOLABELLA, æ, f. parva dolabra. Colum. l. 2. c. 24. Circa eruus vitis dolabella dimovenda terra est. & paulo post. Si cavata vitis est, dolabella conveniet expurgare quidquid emortuum est. ¶ Est etiam cognomen Romanæ familiæ in gente Cornelia. P. Cornelius Dolabella fuit Ciceronis gener, Consul suffectus post C. Cæsarem occisum, hostis reipubl. occupata per fraudem Asia & Syria, tandem Laodiceæ obsessus servo suo cervicem præbuit. Vellej. l. 2. c. 69.

DOLABELLIANUS, a, um, ad Dolabellam pertinens. Dolabelliana pyra longissimi pediculi, memorantur a Plin. l. 15. c. 15. & Colum. l. 5. c. 10. a med. & in generosissimis recensentur, nempe a quodam Dolabella vel illata in Latium, vel insita peculiariter, & exculta.

DOLABRA, æ, f. coltellaccio, accetta, piccone, ferramentum ex una parte aciei acuta, ex altera fossoria, longo manubrio instructum, ad cædendum, & perfringendum. Lips. in fin. l. 3. Poliorcet. dicit, fuisse forma securis, sed una & simplici acie, parte altera in mucronem acuminata, ut illa ad cædendum, hæc ad deruendum uterentur. Est a supino dolatum verbi dolo: quare semper est penult. prod. Curt. l. 5. c. 6. Dolabris pretiosæ artis vasa cædebant. Id. ibid. ad fin. Dolabra glaciem perfringere. & lib. 8. c. 4. Dolabris sternere silvas. & lib. 9. c. 5. Dolabris perfringere murum. Liv. l. 21. c. 11. Afros cum dolabris ad subruendum ab imo murum mittit. Nec erat difficile opus, quod cæmenta interlita luto, &c. Id. l. 9. c. 37. Dolabræ calonibus dividuntur ad vallum proruendum fossasque implendas. Juvenal. sat. 8. v. 248. munire castra dolabra. ¶ Est dolabræ usus etiam rusticis, quoties truncando cædendæ sunt stirpes, radices, cetera hujusmodi. Pallad. in Februar. tit. 21. Hoc tempore rosaria circumfodiuntur sarculis, vel dolabris, & ariditas universa reciditur. Adde in Januar. tit. ult. V. Dolabella. ¶ Paul. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 18. in instrumento lanionis etiam dolabras annumerat. Quo fortasse referenda Dolabra pontificalis, quam memoraret Fest. in Sorna: nempe qua victimæ secabantur.

DOLABRARIUS, ii, m. qui dolabras facit, vel qui dolabra ligna cædit. Inscript. apud Gruter. pag. 358. n. 6. Centuria centonar. dolabrar. scalarior.

DOLABRATUS, a, um, tagliata con accetta, dolabra cæsus. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. Truncis arborum abscissis, atque horum dolabratis, atque præacutis cacuminibus perpetuæ fossæ ducebantur. ¶ Pallad. in Januar. tit. ult. in instrumento agrestium recenset etiam secures simplices, vel dolabratas, nempe altera parte dolabram referentes.

DOLAMEN, inis, lævigatio dolando facta. Apul. in princ. Florid. Truncus dolamine effigiatus.

DOLATILIS, le, adject. qui facile dolari potest, ut Dolatiles lapides, Auctor de Limitib. apud Goes. pag. 270.

DOLATORIUM, ii, n. vel Dolatoria, æ, f. λαξευτήριον, ferramentum, quo lapides dolantur. Hieronym. in fin. epist. 135. ad Sun. & Fretell.

DOLATUS, us, m. idem quod dolamen. Prudent. Psychom. v. 836. Multoque forata dolatu Gemma relucenti limen complectitur arcu.

DOLATUS, a, um, adject. lævigatus, politus, dolabratus, asciato. Cic. Acad. 4. c. 31. sub fin. Non e saxo sculptus, aut e robore dolatus. Juvenal. sat. 12. v. 57. Dolato confisus ligno. Propert. l. 4. el. 2. v. 59. Stipes properanti falce dolatus. Petron. in Satyr. c. 135. Sincipitis vetustissima particula, mille plagis dolata. h. e. ex qua millies aliquid cædendo detractum fuerat. ¶ Dolitus, pro dolatus, dixit Varr. apud Non. cap. 2. n. 235. & cap. 5. n. 55. Scyphus cælo dolitus artem ostentat Mentoris. Sed fortasse Non. male legit; nam dolatus id genus carminis postulat.

DOLENDUS, a, um, partic. passiv. Cic. Fam. 12. ep. 23. A te non ulciscenda sunt, etiam si non sunt dolenda. Ovid. Heroid. ep. 5. v. 8. Quæ venit indignæ pœna, dolenda venit.

DOLENS, entis, dolente, qui dolorem capit. Horat. l. 1. ep. 2. v. 53. auriculæ collecta sorde dolentes. Virg. 4. Æn. v. 393. Solando lenire dolentem. Cic. Parad. 5. c. 1. Ut nihil faciat invitus, nihil dolens. ¶ Item dolorem afferens, doloroso. Sallust. in Jug. c. 86. Dictitare alia magnifica pro se, & illis dolentia. Ovid. Metam. 4. v. 245. Nil illi fertur volucrum moderator equorum Post Phaethonteos vidisse dolentius ignes. Nisi malis esse adverb.

DOLENTER, adverb. con dolore. Cic. Phil. 8. c. 7. Dolenter hoc dicam potius, quam contumeliose. Id. pro Sext. c. 6. Dolentius deplorare. Plin. l. 1. ep. 5. Dolenter ferre aliquid. h. e. ægre ferre.

DOLENTIA, æ, f. dolor. Nævium Poetam antiquissimum usurpasse, testatur Gell. l. 19. c. 7. Arnobium quoque plus vice simplici usum esse, tradunt.

DOLEO, es, lui, olitum, n. 2. dolersi, dolere, ἀλγέω, λυπέομαι, dolore afficior: & refertur tum ad animum. Afran. apud Cicer. 4. Tusc. c. 20. & 25. Cum dissolutus filius, Heu me miserum! tum severus pater: Dummodo doleat aliquid, doleat quod lubet. (Adde Cic. Attic. l. 16. ep. 2.) Cic. pro Marcell. c. 1. Dolebam enim, & vehementer angebar, cum viderem, &c. Id. pro Mur. c. 20. Cui placet, obliviscitur; cui dolet, meminit. Id. pro Sext. c. ult. Quia meum casum luctumque doluerunt. Id. 8. Attic. ep. 15. extr. Ut meam vicem doleres, cum me derideri videres. Virg. Æn. 1. v. 673. & nostro doluisti sæpe dolore. Liv. l. 39. cap. 43. extr. Ignominiæ suæ quempiam doliturum censeret. (doluerat habet etiam Horat. l. 1. sat. 10. v. 89.) Cic. Fam. 5. ep. 8. Homines laude aliena dolentes. Id. 6. Attic. ep. 6. De Hortensio te certo scio dolere. Horat. l. 1. ep. 14. v. 7. Insolabiliter repto de fratre dolentis. Cæs. l. 1. B. Gall. cap. 14. Quo gravius homines ex commutatione rerum doleant. & lib. 5. c. 52. Tantum se deperdidisse, gravissime dolebant. Cic. de clar. Orat. c. 1. Si id dolemus, quod eo frui nobis non licet. Lucej. ad Cicer. 5. Fam. ep. 14. Doleo, quia doles. Terent. Adelph. 2. 4. 8. Hoc mihi dolet, nos pæne sero scisse. Id. Eun. 3. 1. 40. Dolet dictum imprudenti adolescenti. Brut. ad Attic. inter epist. ad Brut. sub fin. Dolet mihi, quod tu non stomacharis. ¶ Tum ad corpus. Plaut. Cist. 1. 1. 61. Doleo ab animo, doleo ab oculis, doleo ab ægritudine. Cic. 2. Tuscul. c. 19. Pes dolet, dolent oculi, latera, pulmones. Plin. l. 24. c. 5. Si caput a sole doleat. Id. l. 17. c. 23. sub fin. Diu dolent talia ulcera. Id. l. 20. c. 21. Dens dolet. Plaut. Truculent. 4. 2. 55. Si stimulos pugnis cædis, manibus plus dolet. ¶ Doletur est pro doluit, Inscript. apud Gruter. pag. 793. n. 4. & 794. n. 2. De qua nihil aliud dolitus est, præter mortem. Sic doleatur pro doleat. Alia ibid. pag. 676. n. 11. Necesse est doleatur. Adde aliam apud Murator. pag. 748. n. 2.

n. 1. Quæ non sunt imitanda. ¶ Passive *Stat. l.* 2. *silv.* 6. *v.* 97. Eximius licet ille animi, meritusque doleri. *degno d'esser compianto.*

DOLIARIS, e, ad dolium pertinens. *Vinum doliare* dicitur ad differentiam amphorarii. *Ulpian. Dig. lib.* 18. *tit.* 6. *leg.* 1. *ad fin.* Si doliare vinum emeris. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 64. Apud illum illam doliarem, clunam, crassam, Chrysidem. *h. e.* ventriosam instar dolii. Al. leg. *doblutarem.* ¶ *Opus doliare* in multis Inscriptionib. figlinarum apud *Murator. pag.* 497. *& sequentib. & alios* est quidquid a figulis venit, dolia, tegulæ, lateres, amphoræ, vasa fictilia omne genus.

DOLIARIUS, a, um, ad dolium pertinens. Servus doliarius (*doliarius* habet Inscript. apud *Gruter. pag.* 583. *n.* 1.) est qui doliis vinum condit, & in cella servat. ¶ *Doliarius, ii*, qui dolia facit. *Plin. l.* 3. *c.* 6. Ænaria Græcis Pythecusa dicta, non a simiarum multitudine, sed a figlinis doliariorum. *Harduin.* legit *doliorum* ex MSS. ¶ *Doliarium, ii*, est cella, ubi plura sunt dolia. *Caius Dig. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 35. *ad fin.* Si ex doliario pars vini venierit.

DOLICHENUS, epitheton est Jovis in *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 20. *n.* 4. 5. 6. &c. ab urbe Doliche in Commagene provincia, ubi cultus fuit. Apud *Spon. in Miscell. erud. ant. pag.* 79. legitur in marmore *Dolichenius*: & *Steph. de urbib.* Δολιχαῖον appellat.

DOLIOLUM, li, n. *botticino, barilotto*, πιθάκνιον, parvum dolium. *Colum. l.* 12. *c.* 43. *ante med.* Doliola nova, sine pica, in sole siccant. *Liv. l.* 5. *c.* 40. Sacra condita in doliolis, sacello proximo ædibus flaminis Quirinalis, ubi nunc despui religio est, defodere. *Festus*, & *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 32. *a med.* docent illum ipsum locum, de quo *Liv.* postea fuisse *doliola* appellatum. ¶ *Doliola florum* vocat *Plin.* calyculos florum, qui instar dolioli turgent in medio, & rotundi sunt *lib.* 21. *c.* 13. *&* 15. ¶ *Servius ad Æn.* 6. *v.* 238. scribit *Doliola* appellatum esse etiam lacum Avernum prope Cumas. Cujus rei rationem aliquis viderit.

DOLITO, as, avi, atum, n. 1. frequent. a doleo, *dolersi spesso*. *Cato R. R. c.* 157. *ante med.* Omnia sana faciet, intro quæ dolitabunt.

DOLITUS. V. *Dolatus*, & in fine verbi *Doleo*.

DOLIUM, ii, n. *botte*, πίθος, vas a majoribus, quibus vinum conditur, & in cellis servatur, capax, rotundum, & ventriosum. Veteres vinum recens in doliis condebant: ubi esset defæcatum, in amphoras & cados diffundebant, ut docet *Proculus Dig. lib.* 33. *tit.* 6. *leg.* 15. Hinc *Senec. ep.* 36. Vinum non pati ætatem, quod in dolio placuit. *Propert. l.* 2. *eleg.* 1. *v.* 69. Dolia virginea idem ille repleverit urnis. ¶ Primo dolia fuere fictilia: unde *Juvenal.* de dolio Diogenis loquens, *sat.* 14. *v.* 311. Sensit Alexander, testa cum vidit in illa Magnum habitatorem, &c. ¶ Ea in cellis vinariis defossa plerumque tenebantur, & solo adhærentia, terra aggesta; quo essent tutiora; & pica intus illita, ut est apud *Colum. Terent. Plin.* & non uno *Digestor.* locis. *Pallad. in Septembr. tit.* 11. In doliis picandis hic modus erit: ut dolium ducentorum congiorum duodecim libris picetur. ¶ Deinde lignea fieri cœpere, & capaciora, asseribus vimine constrictis, ut hodieque apud nos. Ita enim figura dolii a saxo antiquo exhibetur apud *Reines. class.* 21. *n.* 62. videturque hac ratione idem esse, quod cupa. Quod vero lignea fuerint, docet etiam *Plin. l.* 8. *c.* 6. ubi rates memorat doliorum consertis ordinibus impositas. Adde *Flor. sub fin. cap.* 20. *l.* 3. ¶ *Trebat.* apud *Procul. Dig. lib.* 33. *tit.* 6. *leg.* 15. negabat, dolia in vasis vinariis esse numeranda. Cujus opinionis ratio esse potest, quia ad alios quoque usus destinari possunt, ut condendo oleo, frumento, uvisque, cotoneis, & aliis hujusmodi ad cibus. In militia adhibita quoque sunt plena saxis, aut pica accensa, quo per declive devolverentur in hostes. Quin defuncti se multi fictilibus doliis condi maluere, sicut M. Varro, teste *Plin. l.* 35. *c.* 12. quamquam *soliis* ibi legit *Harduin.* ex MSS. *Ulpian.* tamen docet in vinario instrumento habenda esse, si vinum habeant, *Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 206. si non habeant, non esse. ¶ De doliis curtis V. *Curtus.* ¶ Dolia, in quibus conclusi aluntur glires in consepto villæ, memorat *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 12. ¶ Dolia plumbea memorantur a *Javolen. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 27. ¶ *In dolium pertusum ingerere aliquid*, proverbio est operam perdere. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 135. V. *Pertusus.* ¶ Apud *Cicer. de clar. Orat. c.* 83. *ad fin.* Num igitur qui hoc sentiat, si is potare velit, de dolio sibi hauriendum putet? minime: sed quandam sequatur ætatem. *h. e.* vinum recens factum, & sine nota anni. Nam in dolia tali mente vinum conjicimus, inquit *Procul. Dig. lib.* 33. *tit.* 6. *leg.* 15. ut ex his postea vel in amphoras & cados diffundamus, vel sine ipsis doliis veneant. Cadis autem & amphoris adscribebatur nota Consulum, doliis non item. ¶ A similitudine dicuntur *dolia* in cælo globi ignei, de quibus V. in *Pithœnf. Manil. l.* 1. *v.* 840. tumidis exæquat dolia flammis Procero distenta utero.

DOLO, as, avi, atum, a. 1. *tagliare, asciare, polire*, πελεκάω, dolabra, sive ascia cædo, lævigo. *Cic. de Divin. l.* 2. *c.* 41. Quis robur illud cecidit, dolavit, inscripsit. *Cato R. R. c.* 31. Dolare materiem. *Id. cap.* 45. Taleas oleagineas dolare, aut secare. ¶ Translate, fuste dolare aliquem, apud *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 22. *bastonare*. Dolare dolum, *condur a fine una frode*. *Plaut. Mil.* 3. 3. 63. ¶ Obsceno sensu *Martial. l.* 7. *epigr.* 66. ubi alii aliter leg. & *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 742. V. *Dedolo.* ¶ *Dolĕre* in infinito, ut sit 3. conjug. quidam leg. apud *Lucret. l.* 5. *v.* 1266. Hinc *dolitus*: de quo V. in *Dolatus*.

DOLO, onis, m. *bastone con ferro dentro*. Vox Græca. *Hesych.* Δόλων τὸ ξιφίδιον ἐν ξύλῳ ἀποκεκρυμμένον. *Servius ad Virg.* 7. *Æn. v.* 664. Dolo est aut flagellum, intra cujus virgam latet pugio; aut, secundum Varronem ingens contus cum ferro brevissimo. Dolones autem a fallendo dicti sunt, quod decipiant ferro, cum speciem præferant ligni. *Virg. ibid.* Pila manu, sævosque gerunt in bella dolones. *Alfen. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 52. Flagello, quod in manu habebat, in quo dolo inerat, verberare tabernarium cœperat. Apud *Terentium*, legitur *dolor*: ex quo suspicio est, *dolon* esse in MS. Nam & hanc positionem in recto casu huic nomini quidam tribuunt, cum Græca quoque habeat. ¶ *Phædr.* ad muscæ aculeum transtulit, *pungiglione, ago*, *lib.* 3. *fab.* 6. *v.* 3. Vide, ne dolone collum compungam tibi. ¶ In navi est minus velum, fortasse quod nunc *trinchetto* appellant. *Pollux l.* 1. *c.* 9. Οἱ δὲ ἀκάτειοι ἱστίοι, δόλων. *Hesych.* Δόλωνες οἱ μικροὶ ἱστοὶ ἐν ταῖς πλοίοις. *Liv. l.* 36. *c.* 44. Dolonibus erectis altum petere intendit. & *cap.* 45. Sublatis dolonibus effuse fugere intendit. Adde *lib.* 37. *c.* 30. Ubique autem de re subita sermo est, cum majora vela expandere celeritas non sinit, ideoque minora tantummodo explicantur.

DOLOPEIS, idis, f. Δολοπηΐς, quæ ad Dolopes pertinet, ut Dolopeis urbs, *h. e.* Ctimene urbs Thessaliæ apud *Hygin. fab.* 14.

DOLOPEIUS, a, um, adject. ad Dolopes pertinens. *Valer. Flacc. l.* 2. *Argon. v.* 10. Vidisse putans Dolopeia busta.

DOLOPES, um, m. Δόλοπες, pop. Thessaliæ, in Epiri confinio, seu in Epiro, quorum regio Dolopia, inter Peneum ad Or. & Acheloum ad Mer. *Plin. l.* 4. *c.* 2. & *Virg.* 2. *Æn. v.* 7. 29. &c.

DOLOR, oris, m. *dolore, doglia*, λύπη, ἄλγος, acerbus animi, vel corporis sensus, cruciatus, mœror. Corporis dolorem ita definit *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 15. Dolor est motus asper in corpore, alienus a sensibus. Animi vero ita, 4. *Tuscul. c.* 8. Dolor est ægritudo crucians. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 25. Dolor corporis, cujus est morsus acerrimus. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 5. *extr.* Terentia magnos articulorum dolores habet. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 25. *extr.* Dolor animi pungit. *Id.* 1. *de Fin. c.* 7. Dolorem suscipere pro patria, pro suis. *Id. pro Dom. c.* 36. & *Phil.* 11. *c.* 1. Accipere dolorem ex aliqua re. & *pro Dom. c. ult.* Sustinere perpetuum dolorem. *Id.* 4. *Catil. c.* 1. Omnes acerbitates, omnes dolores cruciatusque perferre. *Id. Fam. c. ep.* 5. Affici summo dolore. & *ep.* 6. Capere dolorem in re aliqua. & *l.* 4. *ep.* 6. *ad fin.* ob aliqua re. *Id. pro Cal. c.* 24. haurire acerbissimum. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *extr.* afferre alicui. & *lib.* 7. *Attic. ep.* 13. dare. & *Phil.* 11. *c. ult.* inurere. & *Attic. l.* 12. *ep.* 18. efficere. & *lib.* 12. *ep.* 8. facere alicui. *Id.* 6. *Verr. c.* 21. *extr.* Hæc magnum dolorem commovent. *Id.* 1. *de Fin. c.* 11. Esse in dolore. & *Fam.* 4. *ep.* 3. Dolore angi. & *ep.* 13. *a med.* Abjicere omnem dolorem. & *lib.* 4. *ep.* 6. deponere. & *ibid.* Dolori resistere. *Id. de Harusp. resp. c.* 18. Hoc est mihi dolori. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *sub fin.* Sed omnis dolor est, quod optime factis pœna est maxima constituta. ¶ De dolore parturientium, *e dolore di parto*. *Terent. Andr.* 1. 5. 33. & *Adelph.* 3. 5. 40. ¶ De ira, quæ dolor est cum appetitu vindictæ. *Cic. in fragment.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 689. *Putsch.* Uxor pellicatus dolore concitata. *Nepos in Lysand. c.* 3. Incensus dolore. *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 731. monet, Veterum more dolorem dici etiam studii alicujus ardorem, & promptam gloriæ cupiditatem: quo sensu, & ἄλγος Græce usurpari. *Virg. Æn.* 10. *v.* 397. Arcadas accensos monitu, & præclara tuentes Facta viri, mixtus dolor, & pudor armat in hostes. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 62. Genus hoc orationis detrahit dolorem actionis, aufert humanum sensum actoris, tollit funditus veritatem & fidem. *Id.* 3. *de Orat. c.* 25. Ut oratio admirabilis sit, ut polita, ut sensus, ut dolores habeat. ¶ De re, quæ dolorem infert, *Ovid.* 3. *ex Ponto, ep.* 3. *v.* 73. Quidquid id est (neque enim debet dolor ille referri.) Non potes, &c. *Metonymia.*

DOLOROSUS, a, um, adject. dolorem afferens. *Veget. mulomed. l.* 4. *c.* 22. Dolorosi loci. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 4. *c.* 5. Extantia resistens & dolorosa.

DOLOSE, *con inganno, furbescamente*, δολερῶς, cum dolo, versute, subdole. *Cic.* 3. *Offic. c.* 15. Dolose, aut malitiose agere aliquid. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 38. Cupidius accusare, & dolosius.

DOLOSUS, a, um, *ingannevole, furbo, fallace, fraudolente*, δολερός, doli plenus, subdolus, versutus, malitiosus, fallax. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 2. Pulsus regno Ptolemæus dolosis consiliis. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 70. Dolosa mulier. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 473. Artes dolosæ. *Phædr. l.* 1. *fab.* 13. *v.* 11. Dolosa vulpes. ¶ Translate *Pers. in prol.* Dolosus nummus. *fallaci ciecchezze*. Et cum infinito *Horat. l.* 1. *od.* 35. *v.* 16. diffugiunt cadis Cum fæce siccatis amici, Ferre jugum pariter dolosi. *h. e.* qui videbantur quidem fidi, sed versa fortuna fallentes. *Id. l.* 2. *od.* 1. *v.* 8. incedis per ignes Suppositos cineri doloso.

DOLUS, li, m. *inganno, malizia, furberia, frode*, δόλος: Græca vox, mediæque significationis. Antiqui enim, teste *Festo*, etiam in bonis rebus utebantur: unde adhuc dicimus *sine dolo malo*, nimirum quia solebat dici & bonus, *h. e.* solertia, maxime si adversus hostem, latronemve quis machinaretur, ut est apud *Ulpian. Dig. lib.* 4. *tit.* 3. *qui est de dolo malo*, *leg.* 1. *Labeo ibid.* Dolus malus est omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circumveniendum, fallendum, decipiendum alterum adhibita. *Cic.* 3. *Offic. c.* 14. *sub fin.* & *in Top. c.* 9. Cum ex Aquilio quæreretur, quid esset dolus malus, respondebat, cum aliud esset simulatum, aliud actum. *Liv. l.* 38. *c.* 11. *in formula pacis*. Imperium majestatemque populi R. gens Ætolorum conservato, sine dolo malo. *Terent. Eun.* 3. 3. 9. Erat suspicio, dolo malo hæc fieri omnia. Ubi *Donat.* Quod addidit *malo*, aut ἀρχαϊσμός est, quia sic in XII. Tab. a Veteribus scriptum est; aut ἐπίθετον doli est perpetuum: aut diastole est, quia est & bonus, quo a medentibus falli ægros, non tamen decipi, Lucretius testatur ini-

tio

tio libri 4. v. 11. ¶ Sæpissime absolute adhibetur. Cic. 3. de nat. Deor. c. 29. extr. Doli, machinæ, fallaciæ, præstigiæ. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 13. Per dolum atque insidias pacem petere. Sallust. in Catil. c. 29. Parare dolum alicui. & cap. 10. Dolis atque fallaciis contendere. & cap. 14. Dolis aliquem capere. Terent. Andr. 3. 2. 13. fallere. & 3. 4. 4. deludere. Sallust. in Jug. c. 73. Quærere dolum ad perniciem alterius. & cap. 40. Bellum socordia magis, quam dolo trahere. Nepos in Timol. c. ult. Dolo aliquem interficere. Id. in Annib. c. 10. Dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. Valer. Flacc. l. 5. v. 292. Movere dolos. & lib. 2. v. 568. volutare. & lib. 8. v. 410. sentire. Senec. in Herc. Oet. v. 1367. struere. & in Phœniss. v. 129. nectere. Virg. 2. Æn. v. 62. versare. &c. ¶ Interdum doli dicuntur res ipsæ, quibus alteri dolus paratur. Ovid. in Halieut. v. 15. Emicat, atque dolos saltu deludit. h. e. retia. ¶ Inter dolum, & fraudem hoc interest, quod dolus est omnis callida machinatio sive in verbis, sive in factis, circumveniendi causa: fraus detrimentum aliquod importat, & damnum. Itaque omnis fraus est dolus, non contra. Cic. pro Dom. c. 14. Ne qua calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhibeatur. ¶ Apud Poetas Dolus est deus, ut Discordia, Pavor, Letum, &c. Valer. Flacc. l. 2. v. 204.

DOMA, atis, n. *tetto piano delle case, altana, loggia*, δῶμα. Hieronym. epist. 135. ad Sun. & Fretell. post med. In Ægypto & Palæstina non habent in tectis culmina, sed domata, quæ Romæ vel solaria, vel mœniana vocant, idest plana tecta, quæ transversis trabibus sustentantur. Hinc in Evangelio (Matth. 10. 27.) Quæ auditis in aure, dicetis super domata. h. e. divulgabitis, palam omnibus dicetis, quia domata omnium oculis exposita sunt. [Greek illegible] Id. epist. 13. ad Paulin. sub fin. Canere in domatibus, quod in cubilibus cognovisses.

DOMABILIS, le, *domabile*, qui domari potest. Horat. 4. Carm. od. 14. v. 41. Te Cantaber non ante domabilis miratur. Ovid. 9. Metam. v. 253. Atque immanes necis, nullaque domabile flamma.

DOMATOR, oris, m. *domatore*, idem ac domitor. Tibull. l. 4. ad Messal. v. 116. Conversus terga domator, &c. Ammian. l. 21. c. 5. (al. 10.) Domator gentium & regum.

DOMATUS, a, um, *domato*, domitus. Petron. in fragm. Tragur. s. 74. Burm. Curabo, domata sit Cassandra.

DOMEFACTUS, a, um, adject. domitus, ut, Terra aratro domefacta nitet, Petron. in Satyr. c. 97.

DOMESTICATIM, adverb. per varias domos, item per domesticos. Sueton. in Cæs. c. 26. Ea quæ ad epulum pertinerent, quamvis macellariis oblocata, etiam domesticatim apparabat.

DOMESTICE, adverb. *domesticamente*. Symmach. l. 10. ep. 36. ad fin. (al. 43.) Libellus domestice confectus. Adde Tertull. de Pall. c. 4. ad fin.

DOMESTICUS, a, um, *di casa, domestico, famigliare, privato*, οἰκιακός, οἰκεῖος, ad domum & familiam pertinens, privatus, familiaris. Cic. in Vatin. c. 13. Quis unquam in luctu domestico, quis in funere familiari cœnavit cum toga pulla? Id. 7. Fam. ep. 14. Qui gravere litteras ad me dare, homini præsertim prope domestico. Id. Catil. 2. c. 6. Ruinæ fortunarum, quæ ad domesticam tuam difficultatem pertinent. Id. pro Dejot. c. 2. Dicere intra domesticos parietes. Id. Fam. 5. ep. 13. a med. Ergo domestica feremus, ut censes; & publica paulo etiam fortius, quam, &c. Id. 1. Tuscul. c. 1. Res domesticas ac familiares nos melius tuemur: rem vero publicam nostri majores, &c. ¶ Domestica vestis, qua domi utimur, *veste da camera*. Sueton. in Vitell. c. 8. ¶ In illo Horat. l. 2. sat. 6. v. 127. Prensus non avide, &c. domesticus otior. h. e. domi manens otior. ¶ Item intimus, amicus, Id. pro Rosc. Amer. c. 6. Cum Metellis erat ei non modo hospitium, verum etiam domesticus usus & consuetudo. Ovid. 4. ex Pont. ep. 3. v. 15. Ille ego convictor densoque domesticus usu. ¶ Item ad nostram civitatem pertinens. Cic. pro Font. c. 10. Potestis igitur ignotos notis, iniquos æquis, alienigenos domesticis anteferre? *i forestieri a i nostri*. Id. 2. Offic. c. 8. Externa libentius in tali re, quam domestica recordor. Id. 5. Fam. ep. 2. Urbem a domesticis insidiis, & ab intestino scelere defendere. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 9. Domesticum bellum. h. e. intestinum, civile. & l. 2. B. Civ. c. 5. Domesticis opibus, vel externis auxiliis de salute urbis confidere. ¶ In Cod. Theodos. lib. 1. tit. & leg. ult. dicuntur domestici, qui circa aliquem sunt, neque ab ejus latere discedunt. Sic apud Vopisc. in Numer. c. 13. sunt domestici milites, qui circa Principem custodiam corporis agunt. *guardie del corpo*.

DOMICILIUM, ii, n. *casa, abitazione, stanza, domicilio*, ἐνοικητήριον, domus, sedes domestica, habitatio certa, & diuturna. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 29. Ædificium circumdatum silva, ut sunt fere domicilia Gallorum. Cic. 2. de nat. Deor. c. 37. Si essent, qui sub terra semper habitavissent, bonis & illustribus domiciliis. Id. pro Arch. c. 4. Cum hic domicilium Romæ multos jam annos haberet. Cæs. l. 1. B. Gall. cap. 30. & lib. 2. c. 29. Deligere sibi locum aliquem domicilio. Nepos in Themist. c. 10. Domicilium Magnesiæ sibi constituit. Cic. 4. Verr. c. 3. Sedes ac domicilium collocare in provincia. Liv. l. 3. c. 57. Carcer, domicilium plebis Romanæ. scil. quia ibi multi diu detinebantur. Sic Cic. Verr. 7. c. 55. Carcer ille, qui Lautumiæ vocantur, in istius imperio domicilium civium R. fuit. Plin. l. 9. c. 32. Cochleæ exserentes se domicilio. *dal guscio*. Gell. l. 7. c. 16. vocat domicilia ciborum regiones, in quibus cibi alicujus generis optimi nascuntur, ut pavones Sami, attagenæ in Phrygia, hædi in Ambracia, &c. ¶ Translate Nepos in Attic. c. 3. In ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii. Cic. 1. de Orat. c. 23. In hoc domicilio imperii & gloriæ. h. e. Romæ. Id. 2. Agrar. c. 35. Coloni Capuæ, in domicilio superbiæ, atque in sedibus luxuriæ collocati. Id. pro Balb. c. 5. Cn. Pompeji sic late longeque diffusa laus, ut ejus gloriæ domicilium communis imperii finibus terminetur. Velle. l. 2. c. 69. In Vatinio deformitas corporis cum turpitudine certabat ingenii, adeo ut animus ejus dignissimo domicilio inclusus videretur. Gell. l. 17. c. 15. Corrupti in stomacho humores ad domicilia usque animi redundent. h. e. ad caput. ¶ Illæ fortasse alicui paulo audaciores metaphoræ videantur, Fam. 16. ep. 17. Verbo fideliter domicilium est proprium in officio, migrationes in alienum multæ. & in Pison. c. 31. Suorum improbissimorum sermonum domicilium in auribus Pompeji collocaverunt.

DOMICŒNIUM, ii, n. οἰκοσίτια, cœna, quæ fit domi. Martial. l. 5. epigr. 79. Si tristi domicœnio laboras. Id. l. 12. epigr. 78. Afficere clientem domicœnio trinoctioli.

DOMIDUCUS deus dictus est, qui sponsæ ad mariti domum ducendæ præerat. Augustin. l. 6. de Civ. Dei, c. 9. ¶ Juno quoque Domiduca dicta est, & Iteraduca, quasi præses pueris iter facientibus, & domum redeuntibus: & puellis ad mariti domum pergentibus. Id. ibid. l. 7. c. 3. item Martian. Capell. l. 2. pag. 37. apud quem al. leg. interduca.

DOMINA, æ, f. *padrona*, δέσποινα, quæ in aliqua re dominatur. Cic. 3. Offic. c. 6. Justitia omnium est domina & regina virtutum. & lib. 2. c. 10. Voluptates, blandissimæ dominæ. Id. pro Marcell. c. 2. Illa ipsa rerum humanarum domina, Fortuna. Id. Parad. 5. c. 3. Cupiditas honoris, quam dura est domina, quam imperiosa, quam vehemens! ¶ Dicitur de matrefamilias, Sueton. in Claud. c. 39. & Terent. Heaut. 4. 1. 15. & Virg. 6. Æn. v. 397. Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti. Ubi Serv. aut de Græco tractum, qui uxorem δέσποιναν dicunt. Ovid. quoque dominam vocat uxorem suam, 4. Trist. eleg. 3. v. 9. & 5. Trist. el. 5. v. 1. ¶ Item de amica, Terent. Heaut. 2. 3. 60. Ovid. in amatoriis sæpissime, Petron. Propert. Martial. l. 6. epigr. 71. &c. ¶ Deæ quoque sic aliquando appellantur. Virg. 3. Æn. v. 113. Et juncti currum dominæ subiere leones. Ubi Serv. dominam proprie matrem deum dici, Varro, & ceteri affirmant. Inscript. apud Gruter. pag. 84. n. 2. Dominæ Isidi Victrici. ¶ Urbs domina Martial. l. 12. epigr. 21. est Roma. *la dominante*. ¶ In dativo plur. Curt. l. 3. c. 12. Ut armatos conspexere, rati esse actum de dominis, &c. h. e. matre, & uxore Darii captivis. V. dicta in Asinus.

DOMINANS, antis, *dominante, padrone*, dominus. Cic. 1. Tuscul. c. 30. Vetat dominans ille in nobis deus. Lucret. l. 3. v. 397. Et magis est animus vitai claustra coercens, Et dominantior ad vitam, quam vis animai. Tacit. Ann. 14. c. 56. Qui finis omnium cure dominantis sermonum. *col Principe*. Id. 4. Hist. c. 74. Vitia dominantium tolerare. *de' dominanti*. ¶ Translate Horat. de art. Poet. v. 234. inornata & dominantia nomina. h. e. propria, ab omnibus passim usurpata, & quodammodo in sermone vulgi dominantia, & obtinentia.

DOMINATIO, onis, f. *dominio, signoria*, δεσποτεία, imperium, dominium, dominatus. Cic. 2. de Invent. c. 54. Temperantia est rationis in libidinem, atque in alios non rectos impetus animi, firma & moderata dominatio. ¶ Fere intelligitur dominatum unius in multos: quod in libera republica est odiosum: atque ideo Latine sæpissime in malam partem accipitur. Cic. 8. Attic. ep. 3. a med. Idem fecere, quod in Cinnæ dominatione Philippus. Id. Phil. 3. c. 14. Non modo crudelem superbamque dominationem nobis, sed ignominiosam etiam & flagitiosam esse ferendam. Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 31. Erudiris me potuit, quam jucunda libertas, & quam misera sub dominatione vita esset. Nepos in Lysand. c. 1. Atheniensium impotentem dominationem refringere. Cic. 2. Verr. c. 12. Quoniam hæc te omnis dominatio, regnumque judiciorum tantopere delectat. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 19. ad fin. Ne fortuna magnam in nos habeat dominationem. ¶ In plur. num. Tacit. 3. Ann. c. 26. Postquam exui æqualitas, & pro modestia vis incedebat, provenere dominationes. Id. Ann. 13. c. 1. Segnis & dominationibus aliis fastiditus. h. e. aliis dominantibus: vel *sotto altri governi*.

DOMINATOR, oris, m. *signore, dominatore*, αὐτοκράτωρ. Cic. 2. de nat. Deor. c. 2. Dominator rerum deus, & omnia nutu regens.

DOMINATRIX, icis, f. *dominatrice, signora*, κυρία. Cic. 1. de Invent. c. 2. Cæca ac temeraria dominatrix animi cupiditas. Senec. in Hippol. v. 85. Magna vasti Creta dominatrix freti.

DOMINATUS, us, m. *dominio, signoria*, ἀρχή, imperium, dominatio, & fere in malam partem, ut de Dominatio dictum est. Cic. pro Dejot. c. 11. Fit in dominatu servitus, in servitute dominatus. Id. 1. de Divin. c. 25. Urbs ab Alexandro tyranno crudeli dominatu tenebatur. Id. pro Rabir. Post. c. 14. Esse in superbissimo dominatu. Id. Phil. 11. c. 14. Alicui dominatum & principatum dari. Id. Parad. 5. c. 3. Cum dominatus cupiditatum excessit. Prudent. in Hamartig. v. 517. quorum (Dæmonum) dominatibus humidus ille obtemperat aer. ¶ In bonam Cic. 2. de nat. Deor. c. 11. Omnium rerum potestate dominatuque dignissimus. & cap. 60. Terrenorum commodorum omnis est in homine dominatus. ¶ In dativo dominatu pro dominatui dixit C. Cæsar apud Gell. l. 4. c. 16. Unius arrogantiæ, superbiæque, dominatuque. V. Aspectus.

DOMINICUS, a, um, *del padrone, dominicale*, κυριακός, ad dominum pertinens. Varro l. 2. R. R. c. 10. ad fin. Is sine litteris idoneus non est, quod rationes dominicas pecuarias conficere non potest. Petron. in Satyr. c. 31. Vinum dominicum ministratoris gratia est. Senec. epist. 47. Obsonatores, quibus dominici palati notitia subtilis est. Colum. in proœm. l. 9. Dominicæ habitationes. ¶ Quod Imperatores domini appellabantur, dominicus ad eos aliquando refertur. Imp. Constantin. lib. 3. Cod. tit. 26. leg. 7. Dominici coloni. Adde lib. 7. tit. 38. qui inscribitur, Ne rei dominicæ, vel templorum vin-

vindicatin temporis præscriptione submovetur. ¶ *Dominicus* syncope est. Vetus lapis apud *Donium class.* 7. n. 7. Adiut. a cognitionib. Domnicis. *h. e.* Imperatoriis. ¶ Similiter *domnus* & *domna* pro *dominus*. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 201. n. 1. L. Lucreti..... domnæ meæ sanctissimæ, &c.

DOMINIUM, ii, n. *dominio, signoria*, δεσποτεία, dominatus, imperium, dominatio, sed earinsis usus. *Varr.* 2. *de R. R. c.* 6. In mercando emptionibus, traditionibus dominium mutant. *Al. leg.* dominum. *Sueton. in Tiber. c.* 59. Impatientes dominii. Adde *Valer. Max. l.* 4. *c.* 4. & *JCtos in Dig.* sæpe, & *Plin. l.* 37. *c.* 8. *extr.* ¶ Quia *dominus* interdum dicitur, qui convivium exhibet, *dominium* pro convivio poni, *Non. c.* 4. *n.* 125. docet. Melius dixisset, pro munere & officio domini convivii. *Lucil. ibid.* Primum dominia, & sodalitia omnia tolluntur. (Hoc sensu magisteria dixit *Cic. de Senect. c.* 14. quod *Dousa* ad *Lucil.* adnotavit.) ¶ Pro loco convivii, *Cic. Verr.* 5. *c.* 4. *ad fin.* Hujus argento dominia vestra, hujus signis & tabulis forum comitiumque ornari. Ita legit *Lips. l.* 1. *Saturn. c.* 19. *sub fin.* Alii *domus vestras*.

DOMINOR, aris, atus sum, dep. 1. *dominare, signoreggiare*, δεσπόζω, κυριεύω, dominium ago, imperium habeo, dominationem exerceo. Refertur tum ad loca, tum ad personas. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 14. Dominatus est Alexandriæ. *Id. de Senect. c.* 11. Senectus honesta est, si usque ad extremum spiritum dominatur in suos. *Id. pro Quint. c.* 30. In capita fortunasque hominum honestissimorum dominari. *Cæs.* 1. *B. Gall. c.* 31. Ab his interfici, inter quos dominari consuessent. *Virg.* 2. *Æn. v.* 327. incensa Danai dominantur in urbe. & *lib.* 1. *v.* 285. victis dominabitur Argis. & 6. *Æn. v.* 766. Longa dominabitur Alba. & *lib.* 7. *v.* 70. summa dominarier arce. παραγωγή. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1590. nulla dominetur aula. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 143. toti dominabere mundo. *Plin. l.* 4. *c.* 10. Macedonia in Bactris, Medis, Persis dominata. ¶ Passive *Enn.* apud *Cic.* 1. *Offic. c.* 39. O domus Anci, heu quam dispari domino dominaris! *Nigid.* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 793. *Putsch.* Ut curari, & dominari possit. *Lactant. de mort. persecut. c.* 16. Hic est verus triumphus, cum dominatores dominantur. ¶ Translate *Crassus* apud *Cic. in Orat. c.* 65. Ubi libido dominatur, innocentiæ leve præsidium est. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 8. Usus dicendi in omni libera civitate dominatur. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *circa med.* Dominante eadem illa rerum diffidentia. *Quintil. in proœm. l.* 8. Affectus per omnem quidem causam, sed maxime tamen in ingressu ac fine dominantur. *Cic.* apud *eund. l.* 11. *c.* 3. Unam in dicendo actionem dominari. *Senec. ep.* 101. Quam stultum est ætatem disponere! ne crastino quidem dominamur, *non siam padroni nè men di domani*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 153. interque nitentia culta Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ.

DOMINULUS, li, m. *signorino, padroncino*, diminutiva vox, & blandiendi causa usurpata, legitur apud *Scævol. Dig. lib.* 32. *leg.* 39. *ante med.*

DOMINUS, i, m. *padrone, signore*, δεσπότης, κύριος, propria est, qui domui præest, & in familiam imperium habet: a *domus*. Late autem qui in regnum aut civitatem imperium habet, & cui populi subsunt. *Cic.* 1. *Offic. c.* 39. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. *Id. pro Planc. c.* 4. Hic princeps populi, & omnium gentium dominus ac victor. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 28. Dominum esse in aliquem. *Id.* 13. *Phil. c.* 8. Imponere alicui dominum. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 848. Recusare dominum. *h. e.* dedignari, & nolle servire. *Curt. l.* 7. *c.* 8. Alienigenam dominum pati. *Senec. in Troad. v.* 974. Dare alicui dominum. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 21. Liberari gravissimis dominis. ¶ Item maritus. Ita enim intelligunt *Non. c.* 4. *n.* 125. & *Serv.* illud *Virg.* 4. *Æn. v.* 214. & dominum Ænean in regna recepit. Adde *Ovid.* 1. *de art. amat. v.* 314. V. *Domina*. ¶ Item amasius, amator, in blanditiis. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 11. &c. & *Non. loc. cit.* ¶ Item herilis filius. *Plaut. Capt. prol. v.* 18. Domo quem profugiens dominum abstulerat, vendidit. ¶ Item exhibitor convivii, *h. e.* herus, qui convivium præbet. *Varr.* apud *Non. ibid.* Discumbimus mussati: dominus maturum ova ad cœnam committit. *Sallust. in fragm.* apud *Non. ibid.* Discubuere, *&c.* alter scriba Mæcenas in imo, medius inter Tarquitium, & dominum Perpennam. *Cic. in Vatin. c.* 13. Cum ipse epuli dominus, Q. Arrius, albatus esset. Adde *Liv. l.* 23. *c.* 8. *Varr.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 11. & *Petron. in Satyr. c.* 34. ¶ Item universim qui cuicumque rei præest. *Plaut. Asin. prol. v.* 2. Quæ mihi atque vobis res vertat bene, gregique huic, & dominis, atque conductoribus. *i capi de' commedianti*. *Sueton. in Ner. c.* 22. Domini factionum. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 338. *n.* 2. M. Aurelio Libero domino & agitatori factionis Prasinæ. *Cic. pro Quint. c.* 15. ita appellat eos, qui præsunt bonis alicujus auctionandis: & *lib.* 2. *ad Attic. ep.* 19. muneratorem, qui munus gladiatorium dat. ¶ Est etiam epithetum Dei summi, qui est dominus omnium: item reliquorum deorum. *Cic.* 4. *Acad. c.* 41. Itaque cogimur, dissensione sapientum, dominum nostrum ignorare. *Id.* 4. *de Fin. c.* 5. Summus rector & dominus. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 12. in dominos jus habet ille deos. ¶ In libera republica odiosa fere vox fuit: quare prisci Latini dominum familiæ patremfamilias appellaverunt: uti docet *Senec. ep.* 47. & forma reipubl. mutata, qui bonos Imperatores haberi voluerunt, aversabantur, ut de Augusto refert *Sueton. in ejus vita c.* 53. & de Tiberio, c. 27. & de Alexandro Severo, *Lamprid. c.* 4. Paulatim tamen, adulatione procedente, passim domini appellati, ut patet ex epistolis *Plin. l.* 10. V. etiam *Sueton. in Domit. c.* 13. *Phædr. l.* 2. *fab.* 5. *v.* 21. & *Martial. l.* 5. *epigr.* 8. &c. ¶ Pro dominicus. *Stat. Theb.* 5. *v.* 578. Implorantem animam dominis adsibilat aris. ¶ Officiosa salutationis consuetudine *domini* appellabantur quicumque obvii. *Senec. ep.* 3. Sic illum amicum vocasti, quomodo omnes candidatos, bonos viros dicimus; quomodo obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus. ¶ Item fratres. *Senec. epist.* 104. ¶ Blandientis etiam compellatio fuit. *Sueton. in Claud. c.* 21. Ut sæpe hortando, rogandoque ad hilaritatem homines provocaret, dominos identidem appellans. *Martial. l.* 5. *epigr.* 58. Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere: Sæpe etiam servum sic resaluto meum. ¶ *Domnus* per syncop. Lapis inscriptus apud *Donium class.* 8. *n.* 74. Domno B. sacrum. *h. e.* Domino Beleno.

DOMIPORTA, f. epithetum cochleæ, quod domum suam perpetuo circumferat. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 64. *ex vet. Poeta*. Ut sumat terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam.

DOMIREDITIO, onis, f. *ritorno a casa*, reditus domum. *Hygin. fab.* 125. ubi alii aliter leg.

DOMISEDA, dicitur matrona domi sedens, & sibi vivens, in *Inscript.* apud *Fabrett. c.* 4. *n.* 35. & *Donium class.* 15. *n.* 49. Hic sita est Amymone pia, pudica, frugi, casta, domiseda.

DOMITIANUS, i, T. Flavius, Vespasiani filius, Romanorum Imperator duodecimus, crudelitate nobilis, muscas per cubiculum venari, & stylo præacuto configere solebat. Ejus vitam habes apud *Sueton.* & *Aurel. Vict.* ¶ In ejus honorem mutata sunt duorum mensium nomina, & September *Germanicus*, propter triumphatos Germanos; October *Domitianus*, quod eo mense natus esset, est dictus, ut *Sueton. c.* 13. narrat: tametsi eæ appellationes non diu obtinuere. *Martial. l.* 9. *epigr.* 2. Dum Janus hiemes, Domitianus autumnos, Augustus annis commodabit æstates.

DOMITIANUS, a, um, ad Domitium pertinens, quod est nomen civis R. proprium, ut Domitiani milites, apud *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 16. & 22. ¶ *Domitiana via* a Domitiano Imp. strata, fusa dicitur ad latus Appiæ, & mari propior, quæ Sinuessa, (quo loco ab Appia flectebat, triumphali arcu ornabatur) Puteolos usque per Liternum ducebat. Ejus meminit *Stat. in præfat. l.* 4. *silvar.* describit autem, & laudat *ibid. silv.* 3.

DOMITIUS, a, um, ad Domitium pertinens, quod est nomen civis R. proprium. *Domitia via*, de qua *Cic. pro Font. c.* 4. fuit in Gallia provincia: dictamque putant a Cn. Domitio proconsule, qui eam munierit. ¶ *Domitia gens* Romana, plebeja, in Calvinos, & Ahenobarbos divisa fuit. Ex his fuit Nero sextus R. Imp. omnium mortalium turpissimus, & crudelissimus. *Sueton. in ejus vita*.

DOMITO, as, avi, atum, a. 1. *domare*, frequent. a domo. *Virg.* 1. *Georg. v.* 285. Et prensos domitare boves. *Id.* 7. *Æn. v.* 163. Domitantque in pulvere currus. *h. e.* equos sub curribus. Adde *Plin. l.* 8. *c.* 8.

DOMITOR, oris, m. *domatore*, δαμαστής, qui domat. *Liv. l.* 21. *c.* 41. Domitor Hispaniæ. *Cic.* 1. *Offic. c.* 26. Domitor equorum. (Sic intelligendus videtur lapis apud *Gruter. pag.* 1118. *n.* 3. T. Virio Liberali domitori T. Virius Proclus patri de se b. m. &c.) *Id. pro Mil. c.* 13. Vexatorem furoris, domitorem armorum suorum. *Senec. in Med. v.* 2. Tiphys domitor freti. *Id. in Herc. Oet. v.* 1989. Hercules domitor ferarum. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 76. *extr.* Firmatus usu miles, & belli domitor externi. *Senec. in Agamemn. v.* 75. Somnus curarum domitor. & *in Herc. Fur. v.* 65. Domitor malorum somnus. *Plin. in Paneg. c.* 55. Infinitæ potestatis domitor ac frenator animus.

DOMITRIX, icis, f. *domatrice*, quæ domat. *Virg.* 3. *Georg. v.* 44. Domitrixque Epidaurus equorum. *Plin. l.* 36. *c.* 16. Ferrum, domitrix illa rerum omnium materia.

DOMITURA, æ, f. *il domare*, δάμασις, domandi actus. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Domitura boum in trimatu. Adde *Colum. l.* 6. *c.* 2.

DOMITUS, a, um, *domato, soggiogato*, δεδαμασμένος. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. Belluæ domitæ, & condocefactæ. *Cic. pro Font. c.* 1. Bello domitus. *Id.* 1. *de Orat. c.* 44. Domitas habere libidines. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 11. *v.* 5. domitum pedibus calcamus amorem. *Plaut. Mil.* 2. 6. 80. Hominem servum suos domitos habere oportet oculos, & manus, orationemque. *Liv. l.* 21. *c.* 30. Domita fluminis vis. *Plin. l.* 34. *c.* 9. Æs attritu domitus, & consuetudine nitoris veluti mansuefactos. *Id. l.* 18. *c.* 13. Rapa sinapis acrimonia domita. *Sever. in Ætna, v.* 20. Domita arva. *h. e.* arata, & exculta. Sic *Juvenal. sat.* 11. *v.* 89. Erectum domito referens a monte ligonem.

DOMITUS, us, m. idem ac domitura. In sexto casu sing. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 60. Efficimus etiam domitu nostro quadrupedum vectiones.

DOMNICUS. } V. *Dominicus*.
DOMNUS. }

DOMO, as, ui, *raro* avi, itum, a. 1. *domare, soggiogare, vincere*, δαμάω, jumenta, vel homines, vel rem aliquam feritate, contumacia, vel duritia resistentem vincere, subigere, mansuefacere, mollire: a voce Græca allata. *Cic.* 2. *Offic. c.* 4. Domare belluas. *Plin. l.* & *cap.* 8. Fame domare elephantos. *Colum. l.* 6. *c.* 22. Tauros domare aratro. *Cic. pro Marcell. c.* 3. Domuisti gentes immanitate barbaras. *Id. de Provinc. Consul. c.* 13. Acerrimas nationes contrivit, domuit, compulit, imperia populi R. parere assuefecit. *Plin. c.* 1. *l.* 36. Montes natura fecerat ad impetus fluminum domandos. *Id. l.* 35. *c.* 15. Sulphure plurima domantur. & *lib.* 36. *c.* 27. Igne ferrum domatur. *Id. l.* 20. *c.* 2. Pastillos e lactarii in novo fictili igne lento in aceto domant. *h. e.* macerare, mollire. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 649. resecat de tergore partem Exiguam, sectamque domat ferventibus undis. *Sil. l.* 8. *v.* 501. & *Plin. l.* 29. *c.* 4. *circa med.* Carnibus gallinaceorum appositis venena domantur. *Id. l.* 12. *c. ult.* Pinguis lacryma abietis ad domandum nitrum. *h. e.* cogendum, & spissandum, victo nimio ejus fluore. *Virg.* 9. *Æn. v.* 608. Terram domant rastris. *Stat.* 1. *Achill. v.* 328.

328. impexos aertu domat ordina crines. ¶ Translate Plin. l. 37. c. 10. Domare iracundias. Horat. l. 2. od. 2. v. 9. Latius regnes avidum domando spiritum, quam si, &c. Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v. 38. virtutibus ille Fortunam domuit. Stat. l. & silv. 2. v. 125. qui pectore magno Spemque metumque domas, vitio sublimior omni. Id. l. 2. Theb. v. 31. Domare lumina somno. Virg. 3. Georg. v. 538. acrior illum cura domat. la tiene mortificata. Valer. Flacc. l. 1. v. 600. ingenti gaudens domat æquora velo. h. e. navigat, mare, quod antea invium, pervium faciens. Stat. l. 2. Theb. v. 84. lacte novo domare cruorem. h. e. temperam, mistam. ¶ Pro altero præterito avi, Vetus Poeta (& creditur Ennius) apud Charis. sub fin. l. 4. non quod draconis sævi sopivi impetum, Non quod viros domavi, & segetis armatæ manus. Hinc domatus & domator, quæ V. suis loc.

DOMUITIO, onis, f. reversio domum: a domus, & itio. Accius apud Non. c. 4. n. 330. Desistat exercitum morari, ne me a domuitione arceat. Cic. 1. de Div. c. 32. Classi propinquum reditum ac domuitionem dari. Auct. ad Herenn. poetæ verba referens l. 3. c. 21. Jam domuitionem reges Atridæ parant. Apul. l. 2. Metam. sub fin. Domuitionem capessem. Adde lib. 1. 3. 4. 10. & 11. Apud Cicer. al. leg. domum itionem. ¶ Reperitur etiam domutio, auctore e. Pacuv. apud Non. c. 2. n. 209. Domutionem dedit. Lucil. ibid. Domutionis cupidi. Al. hic quoque leg. domuitio.

DOMUNCULA, æ, f. casetta, οἰκίσκος, οἰκίδιον, parva domus. Vitruv. l. 6. c. 10. Dextra ac sinistra domunculæ constituuntur, habentes proprias januas, &c. Adde Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 12. leg. 3. extr. & Valer. Max. l. & cap. 4. n. 8.

DOMUS, us, ui, & mi, mo, f. 4. & 2. casa, abitazione, δόμος, οἶκος, locus ad habitandum, ædes, domicilium: a δέμω, ædifico, extruo. Cic. 1. Offic. c. 39. Præclaram ædificavit, & plenam dignitatis domum. Liv. c. 34. l. 45. Galli domos abiere. Cic. in Pison. c. 7. Me domo mea expulistis, Pompejum domum suam compulistis. Id. 7. Verr. c. 29. Domi apud se esse dixit. Plaut. Amph. 1. 1. 253. Cur non intro eo in nostram domum? Terent. Eun. 2. 3. 90. In domum meretriciam deduci. Cic. 1. Catil. c. 4. Te priori nocte venisse in M. Leccæ domum. Id. pro Flacc. c. 6. Qui domo exire nolebant: qui domi stare non poterant. Liv. l. 45. c. 34. Excire aliquem en domo. Cic. pro Dom. c. 40. Sacrificium, quod alienæ domi fieret, invisere. & 5. Tuscul. c. 39. Diodorus multos annos domi nostræ vixit. Id. Attic. l. 1. ep. 12. Deprehensus domi Cæsaris. & lib. 2. ep. 7. Cum in domo Cæsaris unus vir fuerit. Nepos in Alcib. c. 3. extr. Quod in domo sua mysteria facere diceretur. Cic. 2. Verr. c. 9. Siculis denuntiatum esse, domum ad illum ut venirent. a casa da lui. Id. Fam. 3. ep. 8. sub fin. Neque domum unquam ad me litteras mittam, quin adjungam eas, quas tibi reddi velim. a casa da me. Id. 9. Fam. ep. 5. Qui se domo non commoverunt. non si mossero di casa. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 5. Cibaria sibi quemque domo afferre jubent. da casa. Nepos in Dione, c. 9. & Cic. pro Dom. c. 3. Tenere se domi. star ritirato in casa. Al. apud Cicer. leg. domo. Cic. post redit. in Sen. c. 11. Tenere se domo. ¶ Aliquando speciatim dicitur de domicilio urbano. Colum. l. 1. c. 1. sub fin. Qui agrum parabit, domum vendat, ne malit urbanum, quam rusticum larem colere. ¶ Item de sacris ædibus. Virg. 6. Æn. v. 81. Ostia jamque domus patuere ingentia centum Sponte sua, vatisque ferunt responsa per auras. ¶ Item de sepulcro. Tibull. l. 3. el. 2. v. 22. Atque in marmorea ponere sicca (ossa) domo. Hinc domus æterna eleganter dicitur in Inscriptionib. apud Gruter. pag. 790. n. 5. pag. 903. n. 6. & pag. 913. n. 6. ¶ Item de quacumque sede, habitaculo. Virg. 2. Georg. v. 209. Antiquasque domos avium. Stat. 1. Theb. v. 367. pecorum domos. Horat. l. 1. od. 7. v. 12. Domus Albuneæ resonantis. Virg. de labyrintho, 6. Æn. v. 27. Hic labor ille domus, & inextricabilis error. Cornea domus dicitur a Phædro l. 2. fab. 6. v. 5. testa, qua munitur testudo. ¶ Metonymice ponitur pro familia. Cic. Attic. l. 4. ep. 12. Domus te nostra tota salutat. Virg. 1. Æn. v. 288. Cum domus Assaraci Phthiam, clarasque Mycenas Servitio premet. h. e. Romani, qui a Trojanis oriundi. V. Assaracus. Senec. epist. 59. ad fin. Idem hoc omnes tibi ex omni domo conclamabunt, Peripatetici, Academici, Stoici, Cynici. h. e. ex omni familia & secta philosophorum. Sic Cic. 1. Acad. c. 4. Antiocho magis licuerit remigrare in domum veterem e nova, quam nobis in novam a vetere. h. e. sectam Academicam. ¶ Per synecdochen dicitur de patria. Virg. 8. Æn. v. 114. Qui genus? unde domo? & lib. 10. v. 141. Mæonia generose domo. & vers. 183. Qui Cærete domo. Inscript. apud Gruter. pag. 520. n. 3. C. Aninius C. F. Pomp. Gallus domo Arretio, &c. Sueton. in Vitell. c. 2. P. Vitellius domo Nuceria. Cic. 3. Verr. c. 17. Sallust. in Catil. c. 17. & Curt. sub fin. l. 3. Domi nobilis. h. e. inter suos. Sic Liv. l. 7. c. 19. Vir domi non solum, sed etiam Romæ clarus. h. e. in patria. & Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 14. ad fin. Hominem domi splendidum, gratiosum etiam extra domum. ¶ Huc pertinet domi belloque, domi & militiæ, in pace, & in bello, in pace, e in guerra. Terent. Adelph. 3. 5. 49. Una semper militiæ & domi fuimus. Vellej. l. 2. c. 27. Vir domi bellique fortissimus. V. Bellum. ¶ Domi habere dicitur, qui aliqua re abundat, neque ex aliis quidpiam foris quærere opus habet. Terent. Adelph. 3. 4. 49. Domi habuit unde disceret. Plaut. Mil. 2. 2. 36. Domi habet animum falsiloquum, domi dolos, domi delenifica facta, domi fallacias. Terent. Phorm. 3. 2. 19. O fortunatissime Antipho, cui quod amas, domi est. Cic. Attic. l. 10. ep. 14. Quidquid habes ad consolandum, collige; & illa scribe non ex doctrina, neque ex libris: nam id quidem domi est: sed, &c. Sic Juvenal. sat. 11. v. 117. Illa domi natas, nostraque ex arbore mensas Tempora viderunt.

Cic. Fam. 9. ep. 3. Sed quid ego nunc hæc ad te, cujus domi nascuntur? Γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας. ¶ Domo pecuniam solvere apud Plaut. Curcul. 5. 3. 7. est ex arca domestica, non aliunde mutuo sumpta. Sic domo afferre apud Quintil. l. 10. c. ult. ad fin. est meditata & parata afferre: quibus opponuntur, quæ subita, atque ex tempore dicimus. ¶ Domum revocare in re forensi est fori exceptione uti, & eum qui nos in judicium alibi vocavit, ad judicium in loco, ubi degimus, revocare. Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. 2. Dicimus etiam revocare forum. Id. ibid. leg. 7. ¶ Genitivi domi, & domus hoc differunt, quod ille locum designat, in quo habitamus, ut ex allatis exemplis apparet: domus vero ædificium ipsum significat. Horat. l. 2. sat. 6. extr. seu fundi, sive domus sit emptor. ¶ Pro quo domuos Prisci dixere. Varr. apud Non. c. 8. n. 66. Perexit in interiores partes domuis. Gell. l. 4. c. 16. Nigidium quoque ita loquutum esse testatur. Augustus vero domos dicere solebat pro domus eodem casu, teste Sueton. in ejus vita, c. 87. ¶ Illud tamen discrimen non est perpetuum. Terent. alludens ad illud domi belloque Eun. 4. 7. 45. Sanga, ita ut fortes decet milites, domi focique fac vicissim ut memineris. Plaut. Trin. 4. 3. 20. Non fugitivus est hic homo: commeminit domi. ¶ In dativo est domui, & domo. Ovid. 4. Metam. v. 66. Cum fieret paries domui communis utrique. Horat. l. 1. ep. 10. v. 13. Ponendæque domo quærenda est area primum. Cato R. R. c. 134. Uti sies propitius mihi, domo familiæque meæ. ¶ In abl. est aliquando domu pro domo. Plaut. Mil. 2. 1. 48. Ait se se Athenas fugere ex hac domu. Inscript. apud Gruter. pag. 599. n. 8. L. Flavi Aug. lib. de domo Aug. ¶ Domo pro domi, Plaut. Amph. 2. 2. 7. Ego id nunc experior domo, atque ipsa de me scio. ¶ In genitivo plur. est domorum, & domuum. Virg. 2. Æn. v. 445. turres, ac tecta domorum Culmina convellunt. Juvenal. sat. 3. v. 72. Viscera magnarum domuum. Plin. l. 8. c. 57. Mures incolæ domuum. ¶ Etiam in accus. plur. pro domos invenitur domus. Claud. Quadriges. apud Gell. l. 17. c. 2. Domus suas quemque ire jubet. Adde Accium apud eund. l. 14. c. 1. ¶ In recto, dat. & ablat. plur. est tantummodo quartæ declinat. quod & Priscian. adnotavit l. 7. pag. 744. Putsch.

DOMUSCULA, æ, f. diminut. domuncula. Apul. l. 4. Metam. Mecum nutritus individuo contubernio domusculæ. Al. leg. domunculæ.

DOMUTIO, V. Domuitio.

DONABILIS, le, adject. Plaut. Rud. 3. 2. 45. Infortunio hominem prædicas donabilem. h. e. donandum, tradendum infortunio.

DONARIUM, ii, n. donativo, dono, δῶρον, idem quod donum: sed caret singulari numero. Tacit. Ann. 1. c. 44. Citatus ab Imperatore, nomen, patriam, numerum stipendiorum, & cui erant donaria militaria, edebat. ¶ Speciatim quæ diis offeruntur in templis, voti. Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 35. Fanum Soli magnificum constituit, donariis ornans opulentis. Gell. l. 2. c. 10. Ubi reponi solerent signa vetera, & alia quædam religiosa e donariis consecrata. ¶ Item locus in templo, ubi donaria ipsa suspenduntur; vel ipsa templa. Lucan. l. 9. v. 515. Non illic Libycæ posuerunt ditia gentes Templa, nec Eois splendent donaria gemmis. Virg. 3. Georg. v. 533. ductos alta ad donaria currus. ¶ Pro altaribus ponere videtur Ovid. 3. Fast. v. 335. Si tua contigimus manibus donaria puris.

DONATICUS, a, um, adject. qui dono datur, ut Donaticæ coronæ, quibus victores in ludis donabantur, Fest. Et Donaticæ hastæ, Cato apud eund. in Optionatus.

DONATIO, onis, f. dono, donazione, δόσις, actus donandi, & proprie secundum Julian. Dig. lib. 39. tit. 5. leg. 1. dicitur, cum quis ea mente dat, ut statim velit accipientis fieri, nec ullo casu ad se reverti, & propter nullam aliam causam facit, quam ut liberalitatem & munificentiam exerceat. Quod si sub conditione fiat, non est vera donatio. Cic. de opt. gen. Orat. c. 7. Ut corona aurea donaretur, eaque donatio fieret in theatro. Id. pro Rosc. Amer. c. 9. Furta, rapinæ, donationes. Paul. Dig. lib. 31. leg. 89. ad fin. Avia donationibus in nepotem patrimonium exinanivit.

DONATIVUM, i, n. donativo, munus, quod a Principe, vel Imperatore militibus donatur. Sueton. in Domit. c. 2. Ac duplum donativum militi donaret. Tacit. 4. Hist. c. 19. Postulant donativum. ¶ Differt a congiario, quod populo datur. Sueton. in Ner. c. 7. Populo congiarium, militi donativum proposuit. Lamprid. in Alex. Sever. c. 26. Congiarium populo ter dedit, donativum militibus ter. V. Congiarium. ¶ Adjectiva. Inscript. apud Gruter. pag. 422. n. 1. Impendium bigæ, quam populus ex collatione legativi ac donativi epuli offerebat, remisit. V. Legativum.

DONATOR, oris, m. donatore, δοτήρ, δότης, qui donat. Senec. in Hippol. v. 1217. Donator atræ lucis, Alcide, tuum Diti remitte munus. Paul. Dig. lib. 42. tit. 1. leg. 49. Pinguius donatori succurrere debemus, quam, &c.

DONATRIX, icis, f. donatrice. Prudent. peristeph. 4. de S. Hippolyto, v. 171. Illa Sacramenti donatrix mensa. Adde Impp. Diocles. & Maxim. lib. 8. Cod. tit. 54. leg. 20.

DONATUS, a, um, regalato, δωρηθεὶς, dono affectus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 2. Agro a Senatu, & vacatione donatus. Nepos in Datam. c. 3. Magnifice donatum, ad exercitum misit. Liv. l. 25. c. 28. extr. Magnifice laudatus, & donis donatus. Virg. 5. Æn. v. 305. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit. ¶ Item dono datus, donato, δωρητός. Id. Ecl. 3. v. 14. Et cum vidisti puero donata, dolebas. Cicer. de Harusp. resp. c. 4. P. Scipio divino munere donatus reipublicæ. Id. 3. de Fin. c. 5. Membrorum corporis alia propter usum a natura donata, ut manus, crura: alia ad quendam ornatum, ut cauda pavoni. Brut. ad Cicer. ep. 6. extr. Dyrrhachini sibi

sibi donatum æs alienum a Cæsare dicunt. *rimessi i debiti*. ¶ *Donetum facere* est donare. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1114. *n.* 5. Si quis hoc monumentum sociorum vendiderit, sive donetum fecerit, &c.

DONATUS, i, Grammaticus doctissimus, D. Hieronymi præceptor. Scripsit de octo partibus orationis (quem librum emendatum operi suo adjunxit *Diomedes Grammaticus*) & alia quædam. ¶ Idem Hieronymus testatur, se audivisse Donatum exponentem fabulas Terentii: quamquam *Erasmus* dubitat, utrum is fuerit, an alius, qui Hieronymum docuit, Terentiumque explicavit.

DONAX, acis, m. δόναξ, *canna*, calamus crassiore ligno & tenui foramine, longissimis internodiis, quem totum fungosa replet medulla, in aquaticis nascens, sagittis aptissimus. *Plin. l.* 24. *c.* 22. arundinem Cypriam. & *l.* 32. *c.* 10. *sub fin.* calamum Cyprium vocat, quod in ea insula maxime proveniat. Describit autem *l.* 16. *c.* 36. ¶ Est etiam nomen piscis marini, qui onyx etiam, & dactylus dicitur. *Id. l.* 32. *c. ult.* ¶ Apud *Terent. in Eun.* 4. 7. 4. est nomen militis, fortasse a staturæ longitudine.

DONEC, *fine che*, *fine che*, ἕως, μέχρι, quoad, quousque, tandiu dum: videturque esse a *donicum*: & jungitur cum omnibus fere temporibus. *Liv. l.* 6. *c.* 13. Donec armati, confertique abibant, peditum labor in persequendo fuit: postquam, &c. *Plaut. Amph.* 2. 2. 50. Neque credebam primo mihimet, donec ille fecit sibi uti crederem. *Liv. l.* 4. *c.* 13. Increpare Coss. quod expectassent, donec tanta res ad Senatum deferretur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 277. donec regina sacerdos Marte gravis, geminam partu dabit Ilia prolem. ¶ Jungitur & cum *usque*. *Cato R. R. c.* 88. Id quotidie facito, usque adeo donec sal desiverit tabescere. *Horat. in art. Poet. v.* 155. usque sessuri, donec cantor, vos plaudite, dicat. *Terent. Andr.* 4. 1. 38. Nunquam destitit suadere, orare, usque adeo donec perpulit. ¶ Ponitur & pro quamdiu: quæ notio facile cum priori confunditur. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 9. *v.* 6. Donec eris felix, multos numerabis amicos. *Liv. l.* 2. *c.* 24. *ad fin.* Ne quis militis, donec in castris esset, bona possideret. *Horat. l.* 1. *od.* 9. *v.* 17. Donec virenti canities abest.

DONICUM, *fin che*, ἕως, idem quod donec: sed aliquanto rarius. *Nepos in Amilc. c.* 1. Donicum aut vicissent, aut victi manum dedissent. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 19. Si respexis, donicum ego te jussero. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 278. *Putsch.* Donicum ille tibi interdixit. *Lucret. l.* 2. *v.* 1114. Donicum ad extremum crescendi perfica finem Omnia perduxit. *Ciceronem* quoque hac voce usum volunt quidam: sed quæ afferunt ejus verba, dubiæ sunt lectionis. ¶ Etiam pro dummodo usurpatum fuisse, *Charis.* significat *loc. cit. pag.* 200. sed nullo prolato exemplo.

DONIFICANTES, *h. e.* dona invicem dantes, dictum est ab *Hygino fab.* 112. Cave usurpes.

DONO, as, avi, atum, a. 1. *donare*, *dare*, δωρέομαι, δίδωμι, dono do, largior, liberaliter tribuo, munere afficio. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 8. *extr.* Non pauca suis adjutoribus large effuseque donabat. *Id. in Pison. c.* 3. Mihi populus R. æternitatem immortalitatemque donavit. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 32. Donare munera civibus. Adde *Liv. l.* 27. *c.* 19. *in fi.* ¶ Cum infinito *Virg.* 5. *Æn. v.* 262. loricam donat habere viro. *Enn.* apud *Prob. ad Ecl. Virg.* 6. *v.* 31. Atque Anchises doctu', Venus quam pulcra dearum Fari donavit, divinum pectus habere. ¶ Eleganter ponitur pro remittere, condonare. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 4. Tuas inimicitias ut reipubl. donares, te vicisti. *Senec. in præfat. l.* 5. *controv. a medio.* Multa donanda ingeniis puto: sed donanda vitia, non portenta sunt. *Justin. l.* 32. *c.* 2. Donare filio patrem. *h. e.* patri ignoscere in gratiam filii. Sic *lib.* 38. *c.* 6. Victum filium donare memoriæ patris. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 51. Culpa gravis precibus donatur sæpe suorum. *Brut. ad Cicer. ep.* 6. *extr.* Donare alicui æs alienum. *Petron. in Satyr. c.* 18. Donare legem. *h. e.* remittere actionem lege datam. ¶ Ad rem tendi significationem pertinet etiam, cum dicimus *donare alicui laborem, molestiam, aut malum aliquod*. h. e. remittere alicui, ne subeat, *risparmiare*, *rimettere*. *Justin. l.* 32. *c.* 2. Donare alicui causam. *h. e.* remittere curam causæ dicendæ. *Sil. l.* 1. *v.* 487. nivalem Pyrenen Alpesque tibi mea dextera donat. *Id. l.* 2. *v.* 325. Quantum, heu, Carthago, donas tibi sanguinis Annon! *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 473. Donat & Iphiclo pelagus, juvenumque labores Æsonides. Adde *Lucan. l.* 9. *v.* 1016. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 85. & *Stat.* 7. *Theb. v.* 556. ¶ Pro assignare, attribuere, *Phædr. l.* 4. *fab.* 4. *v.* 38. Agros, vites, & pecora cum pastoribus Donate mœchæ. ¶ Pro simplici dare, concedere, tribuere. *Sil. l.* 21. *v.* 408. discatque Lyæo Imbellem donare diem. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 32. Quidquid quæsierat, ventri donaret avaro. *Sil. l.* 2. *v.* 608. Donare flammis prædam. ¶ Translate *Horat. l.* 4. *od.* 12. *v.* 19. Cadus spes longas donare largus. *Id. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 36. Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos, Et genus, & formam regina pecunia donat. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 3. *v.* 12. Me tibi donat Amor. ¶ Sæpissime effertur cum accus. personæ, & ablat. rei, *regalare*. *Cic.* 5. *Verr. c.* 80. Donare aliquem annulo. *Id. pro Arch. c.* 3. Tarentini hunc civitate, ceterisque præmiis donarunt. *Liv. l.* 29. *c.* 35. & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 54. Massinissam insignibus donis donat. *Justin. l.* 12. *c.* 6. *ad fin.* Eos qui cecidere, statuis equestribus donavit. *Cic. in Pison. c.* 11. Donare aliquem statua inaurata. *Plaut. Aulul.* 4. 5. *v.* 11. Dii immortales, quibus, & quantis me donatis gaudiis! *Vellej. l.* 2. *c.* 100. Donare aliquem incolumitate. *donargli la vita*. *Tibull. l.* 3. *eleg.* 1. *v.* 21. meritam longa donate salute. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 9. Pindarus laurea donandus Apollinari. *Gell. l.* 9. *c. ult.* Vir fortis præmio donetur.

DONOSUS, a, um, adject. liberalis, qui facile donat. *Plaut. Epid.* 2. 3. 14. Argentum accipiam ab donoso sene. *Id. Truculent.* 1. 1. 63. Postquam alium repperit, qui plus daret, donosiorem. Utroque in loco al. leg. *donatus*, al. *damnosus*.

DONUM, i, n. *dono*, *presente*, *regalo*, δῶρον, est id, quod propitiando deo datur, aut hominibus ex animi liberalitate: a voce Græca elata. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 9. Impius ne audeto placare donis iram deorum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 439. dominamque potentem Supplicibus supere donis. *Nepos in Pausan. c.* 1. Ejus victoriæ ergo Apollini donum dedisse. (Hinc illæ notæ in veterib. monum. D. D. *donum dedit*, vel *dono dedit*: & D. P. *donum posuit*, vel *dono posuit*, apud *Gruter. pag.* 691. *n.* 2. & *pag.* 80. *n.* 5. & 81. *n.* 4. & 9. &c.) *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 31. Principes civitatum donis pollicitationibusque alliciebat. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 54. Militaribus donis amplissime donare aliquem. *Cic. Phil.* 1. *c.* 13. Donum aliquod reipubl. afferre. *Id. in fragm.* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 792. *Putsch.* Aggredi aliquem donis. *Curt. l.* 5. *c.* 10. Donis excipere aliquem. & *cap.* 12. Donum ferre hosti caput regis. & *lib.* 7. *c.* 1. Donis honorare. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 32. Donis honestis ornare. *Terent. Eun.* 1. 2. 83. Dona dare. *Id. ibid. v.* 89. & *Heaut.* 5. 5. 6. Dono dare alicui quidpiam. *donare*. *Id. Eun.* 1. 2. 55. Emit virginem dono mihi. *la comperò per donarmela*. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 27. Regnum dono accipere. *ricever in dono*. *Sueton. in Vitell. c.* 7. Libens eum excepit, velut dono deum oblatum. *Plaut. Pseud.* 4. 6. 13. Habeto mulierem dono tibi. *abbila in dono*. *Terent. Eun.* 5. 9. 27. Quodvis donum & præmium a me optato. Ubi *Donat.* donum, ut a largo homine; præmium ut a præclaro facinore. *Id. ibid.* docet, donum deorum esse, præmium virorum fortium, munus hominum. Unde *dona ferre* sæpissime dicitur de sacrificiis, & oblationibus deo factis. Exempla habes, præter supra allata, apud *Ovid.* 8. *Metam. v.* 445. & 2. *Fast. v.* 545. & *lib.* 5. *v.* 425. & alibi: item apud *Virgil.* 7. *Æn. v.* 86. & *lib.* 9. *v.* 626. *Lucret. l.* 4. *v.* 123. & *Senec. in Hippol. v.* 205. ¶ *Ultima dona* sunt funera & exsequiæ. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 9. *v.* 50. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 471. & *Senec. in Hippol. v.* 1273. ¶ Aliud discrimen tradit *Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 194. Nam *donum* esse genus Labeo ait, *munus* speciem: & *munus* esse donum cum causa, ut natalitium, nuptiale: *donum*, quod nulla necessitate, jure, officio, sed sponte præstatur, ut & *Martian. ibid. leg.* 214. confirmat. *Ulpian. lib.* 1. *tit.* 16. *leg.* 6. *sub fin.* Ne donum, vel munus proconsul accipiat. ¶ Non tamen crediderim ad hæc respexisse *Cic.* (neque enim vera; certe perpetua non sunt.) cum ait *l.* 2. *de Orat. c.* 71. Cincius legem de donis & muneribus tulit. & *pro Cluent. c.* 24. Tantum donis datis muneribusque perfecerat, ut, &c. & *pro Arch. c.* 8. Poetæ quasi deorum aliquo dono atque munere commendati nobis esse videntur. Adde *de Senect. c.* 12. & *Plaut. Mil.* 3. 1. 120. Certe quidem *Ovid.* confundit *l.* 3. *de ar. am. v.* 653. Munera, crede mihi, capiunt hominesque deosque: Placatur donis Jupiter ipse datis. *Donum munus* non raro junguntur in Pandectis, *v. gr. lib.* 38. *tit.* 1. *leg.* 7. 37. 47. V. JCtos. ¶ *Donum* de re perniciosa, per ironiam, *Virg.* 6. *Ecl. v.* 79. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit.

DONYSA, & Donusa, æ, f. *Donussa*, insula parva Maris Ægæi, marmore viridi abundans, inter Icariam, & Gyarum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 125. & *Tacit.* 4. *Ann. c.* 30.

DORCAS, adis, f. *damma*, *capriola*, δορκάς, dama, caprea, genus capræ silvestris: a δέρκω, video, quia acutissime videt. *Martial. l.* 13. *epigr.* 99. Delicium parvo donabis dorcada nato. *Id. l.* 10. *epigr.* 65. Dorcas fugax. ¶ Est etiam *dorca*, *æ*, m. *Gratius in Cyneg. v.* 200. pavidosque juvat compellere dorcas.

DORCEUS, i, m. canis dorcades persequens: quasi a δέρκω, perspicio. Numeretur ab *Ovid. Metam.* 3. *v.* 210. inter canes Actæonis.

DORES, um, m. *popoli de Livadia*, Δωριεῖς, populi Doridis in Græcia, dicti a Doro Neptuni, & Ellopis filio, ut *Isid. l.* 9. *Orig. c.* 2. tradit, qui eos *Doros* vocat. At *Dores* appellat *Cic. pro Flacc. c.* 27. & *Priscian. l.* 2. & 6. Hunc Dorum Hellenis & Optices Nymphæ filium facit *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. atque Achaja, & Peloponnaso tota regnasse. ¶ Item Doridis in Asia prope Cariam. *Herodot.* V. *Doris*.

DORICE, Δωρικῶς, Doricorum more. *Sueton. in Tiber. c.* 56. Dorice Rhodii loquuntur.

DORICUS, a, um, Δωρικὸς, ad Dores populos pertinens, sive in Græcia, sive in Asia. *Plin. l.* 6. *c.* 2. Dorica gens in Asia. ¶ *Dorica dialectus*, de qua sæpissime Grammatici, dicta est a Doribus Græciæ. Et *Dorici* vocantur qui ea utuntur. *Gell. l.* 2. *c.* 26. Spadica Dorici vocant avulsum e palma termitem cum fructu. ¶ Ab iisdem sunt & *Doricæ columnæ*, quæ septimam partem altitudinis in crassitudine imæ habent. *Plin. l.* 36. *c.* 23. & *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. Sic Doricum genus architecturæ, *ordine Dorico*, & Dorica ædes, & Dorica symmetria, &c. *Vitruv. ibid.* ¶ Per synecdochen Doricus ponitur pro Græco. *Virg.* 2. *Æn. v.* 27. Castra Dorica. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 573. Dorica nox. *h. e.* qua Græci Trojam incenderunt. Sic *Senec. in Agamemn. v.* 611. Dorici ignes.

DORIENSIS, se, Δωριεὺς, idem quod Doricus, & *Dorienses* iidem qui Dores. *Justin. l.* 3. *c.* 6. Erant inter Athenienses, & Dorienses simultatum veteres offensæ.

DORIS, idis, f. Δωρίς, Oceani, & Tethyos filia, quæ Nereo fratri nupsit, eique ingentem vim marinarum Nympharum peperit, quæ Nereides dictæ sunt. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 268. ipsum quoque Nerea fama est, Doridaque & natas tepidis latuisse sub antris. ¶ Nomina filiarum ejus, ad quinquaginta, recenset *Hygin. in præfat.* ¶ Metonymice sumitur pro mari. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 5. Doris amara suam non intermisceat undam. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 678. hac hyades Dorida nocte petunt. Adde *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 89. ¶ Est præterea *Doris*,

ris, *Vol Livadia*, regio medit. Achajæ, inter Phocidem ad Or. & Epirum ad Occ. versus montes, & fontes Cephisi fl. a Doro Neptuni filio, vel a Doride filia Oceani & Tethyos. Sed alii scribunt, Dores Achivos fuisse, qui ex bello Trojano regressi, seditione juvenum recepti non fuere, sed acti in exsilium, postea a Dore quodam congregati in patriam deducti sunt, ab illo Dores dici cœpisse, & regionem Doridem appellavisse, in qua habitaverunt. *Plin. l. 4. c. 7.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 3.* ¶ Item regio Asiæ minoris, ad mare Carpathium, post Cariæ fines, ubi Halicarnassus. *Plin. l. 5. c. 27. & 28.* ¶ Adjective *Doris* est Dorica, Doriensis. *Sueton. in Tiber. c. 56.* Cum interrogasset, quænam illa tam molesta dialectos esset, & ille respondisset Doridem. ¶ *Doris tellus* apud *Senec. in Herc. Fur. v. 81.* est Sicilia, quia in ea plurimæ fuerunt Græcorum coloniæ, & Dorum maxime. ¶ Sumitur & latius pro Græca. *Lucan. l. 9. v. 36.* Dorida tunc Maleam, & apertam Tænaron umbris, Inde Cythere petit. ¶ Denique *Doris* est herba anchusæ similis, lanuginosior, & minus pinguis, tenuioribus foliis, & languidioribus, pseudanchusa etiam dicta. *Plin. l. 22. c. 20.* ¶ Apud *Petron. in Satyr. c. 126.* nomen est ancillæ.

DORIUS, a, um, idem quod Doricus, & Doriensis. *Plin. l. 2. c. 23.* Dorius phthongus. *h. e.* sonus gravis, & bellicosus, quali delectati sunt Dores, sicuti acuto Phrygii, medio Lydii. *Id. l. 7. c. 56.* Lydios modulus invenit Amphion, Dorios Thamyras Thrax. *Horat. epod. 9. v. 5.* Sonante mixtis tibiis carmen lyra, Hac Dorium, illis Barbarum. *Apul. l. 10. Metam.* At pone tergum tibicen Dorium canebat bellicosum, & permiscens bombis gravibus tinnitus acutos, in modum tubæ, saltationis agilis vigorem suscitabat. V. *Lydius*.

DORMIO, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *dormire*, καθεύδειν, somnum capio. *Cic. 1. de Divin. c. 30.* Jacet enim corpus dormientis, ut mortui. *Id. l. 10. Attic. ep. 13.* Ad horas tres dormiit. & *lib. 2. de Invent. c. 4.* Postquam illos arctius jam, ut fit ex lassitudine, dormire sensit. *Juvenal. sat. 1. v. 17.* Altum dormire. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 30.* In medios dormire dies. *Id. l. 1. ep. 18. v. 34.* in lucem. *Id. l. 1. ser. 5. v. 48.* Ire dormitum. *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 57.* Dormire cum aliquo. *Id. de remed. amor. v. 727.* thalamo dormivimus isto. *Plin. l. 21. c. 61.* Dormire in molli thymo. ¶ Passive *Catull. carm. 5. ad Lesb.* Nox est perpetua una dormienda. *Martial. l. 13. epigr. 59.* Tota mihi dormitur hyems. ¶ *Non omnibus dormio* proverb. videtur natum a Cipio quodam, qui Pararenchon (παραρέγχων, a ῥέγχω, rhoncum edo, sterto) dictus est, quod simularet dormientem, quo impunitius uxor ejus mœcharetur. Usus est *Lucil.* apud *Fest.* in *Non*, & *Cic. Fam. 7. ep. 24.* ¶ Dormire in utramque aurem, V. *Auris*. ¶ Translate est cessare, inertem esse. *Propert. l. 3. el. 4. v. 34.* Noctibus illorum dormiet ipsa Venus. *Martial. l. 10. epigr. 62.* Ferulæque tristes, sceptra pædagogorum Cessent, & Idus dormiant in Octobris. *Plaut. Curcul. 1. 2. 66.* Hoc vide, ut dormiunt pessuli pessimi, nec mea gratia commovent se ocyus. *Terent. Adelph. 4. 5. 59.* Quid? credebas dormienti hæc tibi confecturos deos? Adde *Cic. Verr. 7. c. 70.* ¶ Item securum esse, & nullam de re aliqua cogitationem suscipere. *Terent. Phorm. 5. 8. 65.* Clam te uxorem duxit, & inde filiam suscepit unam, dum tu dormis. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. ult.* Vos dormitis, nec hæc adhuc mihi videmini intelligere. ¶ *Dormibo* pro *dormiam*, antiquum: & est in verbis 4. conjugat. non infrequens positio. *Plaut. Trin. 3. 2. 100.* Dormibo placide in tabernaculo. *Cato R. R. c. 5.* Valebit rectius, & dormibit libentius.

DORMISCO. V. *Condormisco*.

DORMITATOR, oris, m. videtur a *Plauto* usurpari pro nocturno fure, qui interdiu dormitat, & noctu vigilat, *Trinum. 4. 2. 20.* Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. Alii exponunt amatorem, ob eandem causam.

DORMITIO, onis, f. *il dormire*, κοίμησις, dormiendi actus. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 239.* Quid mihi cum somno, si dormitio tollitur? & *ibid.* O stulta nostri pectoris dormitio! vigilabis. V. *Canitie*. ¶ Apud Christianos Scriptores *Tertull. de Patient. c. 9. Hieron. epist. 27. epitaph. Paulæ, c. 7.* & *Augustin. l. 9. Confession. c. 9. extr.* sumitur pro morte. Adde Inscript. vet. *in Mus. Veron. pag. 367. n. 15.* ubi ponitur pro quiete cadaveris in sepulcro.

DORMITO, as, avi, atum, n. 1. *aver sonno, dormitare, sonnecchiare, sonnifero*, νυστάζω, dormire cupio, vel leviter dormio: frequent. a *dormio*. *Plaut. Amphitr. 2. 2. 175.* Te dormitare ajebas! mensa ablata est: cubitum hinc abiimus. *Cic. Attic. l. 2. ep. 16.* Cœnato mihi, & jam dormitanti, prid. Cal. Majas epistola illa est reddita. ¶ Item dormio, *dormire*. *Id. 1. de Divin. c. 28.* Cum magnam partem noctis vigilasset, ad lucem denique arcte & graviter dormitare cœpisse. ¶ Translate est negligentem esse, otiose agere. *Plaut. Epid. 1. 2. 58.* Non nunc tibi dormitandum, neque cunctandi copia est. *Horat. de ar. Poet. v. 359.* bonus dormitat Homerus. *Cic. 2. de Orat. c. 33.* Oscitans & dormitans sapientia. ¶ Dormitans lucerna *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 195.* est languens, deficiens, & jam jam lumen emissura, atque adeo ad dormiendum invitans.

DORMITOR, oris, m. qui dormit, dormitator. *Martial. l. 10. epigr. 4.* Quid tibi dormitor proderit Endymion?

DORMITORIUS, a, um, *da dormire*, ad dormiendum pertinens, κοιμητικός, ut Dormitorium cubiculum, *camera da letto*, *Plin. l. 5. ep. 6.* dormitorium membrum, *dormitorio*, *Id. l. 2. ep. 17.* Et absolute *Plin. alter l. 30. c. 6.* Jubent eum in pariete dormitorii ejus tectorio includi.

DORON. V. *Didoron*.

DORSIFER. V. *Clunifer*.

DORSUALIS, le, *di dosso, a schiena*, ad dorsum pertinens. *Apul. l. 11. Metam.* Equus, quem diverse distractum, notæ dorsualis agnitione recuperaverant. *Ammian. l. 22. c. 15.* (*al. 37.*) Ferarum dorsuales crustæ. *Solin. c. 12.* (*al. 22.*) Dorsuales pinnæ. ¶ *Dorsualia, ium*, ἐπίσαγμα, tegumenta, quæ jumentis imponuntur, *coperte da cavalli*. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 8.* Boves dorsualibus sericis discoloribus præfulgentes.

DORSUARIUS. V. *Dossuarius*.

DORSUM, i, n. *caro* Dorsus, i, m. *dosso, schiena*, νῶτος, tergum, posterior corporis pars a cervice usque ad clunes: dicta, si *Festo* credimus, quod devexa sit deorsum. Tribuitur tum hominibus, tum brutis. *Plaut. Mil. 2. 4. 44.* Timeo, quid rerum gesserim hic: ita dorsus totus prurit. *Id. Epid. 1. 1. 85.* Ubi senex senserit, sibi data esse verba, virgis dorsum depoliet meum. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 20.* ut iniquæ mentis asellus, Cum gravius dorso subiit onus. *Plin. l. 11. c. 39. ad fin.* Quadrupedum dorsa pilosa, ventres glabri. *Id. ibid. c. 37. sub fin.* Spina dorsi. *il filo della schiena*. ¶ Item aliis rebus. *Liv. l. 1. c. 3.* Urbs porrecta in dorso Albani montis. *Sueton. in Cæs. c. 44.* Viam munire per Apennini dorsum. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 44.* Dorsum ejus jugi esse prope æquum. *Plin. l. 25. c. 5.* Folia nigriora, & canalium dorso rubescentia. *h. e.* parte convexa folii. *Avien. in Perieg. v. 217.* Dorsa maris. *h. e.* extima pars, superficies. ¶ De scopulo in mari sive latenti, sive exstante, vel cumulo arenæ altiore, quam sit reliquus fundus, *banco di rena*: qui *pulvinus* etiam dicitur, *Virg. 1. Æn. v. 113.* Saxa vocant Itali, mediis quæ in fluctibus, aras, Dorsum immane mari summo. & *lib. 10. v. 303.* Puppis infiicta vadis dorso dum pendet iniquo. *Plin. l. 6. ep. 31. sub fin.* Eminet & apparet saxeum dorsum, impetusque fluctus in immensum elidit, & tollit. ¶ Duplici dentalia dorso, *Virg. l. 1. Georg. v. 172.* h. e. latere utroque in dorsi figuram exstante, & lato. ¶ *Dorso, onis*, cognomen fuit Romanum in gente Fabia, ut M. Fabius Dorso; apud *Liv. l. 7. c. 28.* C. Fabius Dorso, *ibid. l. 5. c. 46.*

DORSUOSUS, a, um, adject. dorsum habens. *Ammian. l. 22. c. 8.* (*al. 20.*) Pontus consurgit in brevia dorsuosa. *Al. leg.* tortuosa. *Solin. c. 27.* (*al. 40.*) Mare in brevia crescit dorsuosa.

DORUS, a, um, Δῶρος, idem quod Doricus, Dorius. *Propert. l. 3. el. 7. v. 44.* Et cecinisse modis, Dore poeta, tuis. *h. e.* Græce. Callimachum alloquitur. Alii *dure* leg. alii *Coe*, alii *pure*: sed *Dore* a *Scriverio*, *Broukus.* & *Vulp.* defenditur.

DORYCNIUM, ii, n. δορύκνιον, herba est sic dicta, quod lancearum cuspides ea tingerentur in prœliis: a δόρυ, cuspis, hasta. *Plin. l. 21. c. 31.* & *lib. 28. c. 7.*

DORYPHORUS, i, m. *alabardiere*, δορυφόρος, miles hastatus, cujusmodi sunt satellites, & custodes corporis: a δόρυ, hasta, & φέρω, fero. Apud *Cicer. de clar. Orat. c. 86.* & *Plin. l. 34. c. 8.* nomen est statuæ talem militem referentis. Legitur & *doryforus* in quibusd. Lapidib. & apud *Gruter. pag. 403. n. 7.* etiam *dorsiforus*.

DOS, dotis, f. *dote*, προίξ, id quod datur puellæ, quæ in matrimonium collocatur, ad alendos liberos: a δίδω, do. *Cic. pro Quint. c. 31.* Cum ipse filiæ nubili dotem conficere non posset. *Id. 2. de Legib. c. 16.* Clisthenes Junoni Samiæ, cum rebus timeret suis, filiæ cum dotes credidit. *Nepos in Arist. in f.* Dare dotes filiis de communi ærario. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18.* Accipere pecuniam ab uxore dotis nomine. *a titolo di dote*. *Plaut. Cist. 2. 3. 19.* Tibi talenta viginti pater det dotis. *Plin. l. 2. ep. 4.* Conferre nubenti in dotem centum millia. *Ovid. Heroid. ep. 7. v. 149.* Accipere aliquid in dotem. *Tryphonin. Dig. lib. 23. tit. 3. qui est de jure dotium, leg. 78. ad fin.* Dare fundum in dotem. *Julian. ibid. leg. 49.* Facere alicui dotem. & *ibid.* Ea pecunia est in dotem. *African. ibid. leg. 50.* Habere fundum in dotem. *Modestin. ibid. leg. 60.* Fundum doti dare. *h. e.* in dotem. Sic *Labeo leg. 79.* Doti promittere. *Papinian. leg. 69.* Promittere in dotem. ¶ Dotem dicam, *promettere, assegnar la dote*, est pronuntiare, & decernere, quæ in dotem dare quis velit: pertinet autem vel ad patrem puellæ, vel ad ipsam sponsam, vel ad debitorem ejus. Hi enim proprie olim dicebantur *dotem dicere*, eaque dictione obligabantur, uti docet *Cajus lib. 2. Institution. tit. 27.* & *Ulpian. tit. 6. Regular.* Differunt autem *dicere*, & *promittere*, quia illud fit certis quidem verbis, v. gr. *tot tibi erunt*, sed nulla interrogatione præcedente, seu stipulatione: hoc vero cum interrogatione & stipulatione. *Ulpian. loc. cit.* Dos aut datur, aut dicitur, aut promittitur. *Afran.* apud *Non. c. 4. n. 122.* Vicino suo perpauperi, cui dicat dotis paululum. *Cic. pro Cæcin. c. 25. extr.* Deberi viro dotem, quam mulier nullo auctore dixisset. *Terent. Heaut. 5. 1. 64.* Quid dotis dicam te dixisse filiæ? *Plin. l. 2. ep. 4.* Cum ego nubenti tibi in dotem centum millia contulerim, præter eam summam, quam pater tuus quasi de meo dixit. ¶ Dicimus etiam *dicere doti*, & *in dotem*. *Cic.* pro *Flacc. c. 34. extr.* Doti Valeria pecuniam omnem suam dixerat. *Terent. Heaut. 5. 1. 69.* Me mea omnia bona doti dixisse illi. *Cajus loc. cit.* Si pecuniam debitor in dotem dixerit. ¶ Translate *Cic. Phil. 11. c. 5. ad fin.* His quasi præter dotem, quam in civilibus malis acceperant, agrum Campanum est largitus Antonius. *Vellej. l. 2. c. 67.* Velut in dotem invitamentumque sceleris, Antonius avunculum, Lepidus fratrem proscripserant. ¶ *Dotes fundorum* sunt res quædam comparatæ ad tolerandos sumptus ipsorum fundorum colendorum, ut dotes instituuntur ad toleranda onera matrimoniorum. *Colum. l. 4. c. 30.* Pedamentorum, jugorumque, & viminum prospiciendorum tradenda ratio est. hæc enim, quasi quædam dotes, vineis ante præparantur. *Id. l. 3. c. 3. a med.* Vineæ cum sua dote, id est cum pedamentis & viminibus. *Papinian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 2.* Dotes prædiorum, quæ Græco vocabulo ἐνθῆκαι appellantur, cum non instructa legantur, legatario non præstantur. Adde *Scævol. ibid. leg. 20.* &c. ¶ Translate *dos* sumitur pro omni eo, quod alicui datum est vel a natura, vel ab industria, vel a for-

fortuna. Unde dotes animi sunt virtutes, litteræ, &c.. corporis pulcritudo, robur, incolumitas, &c. *dote*, *qualità*, *ornamenta*, *pregio*. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 55. Artem juris civilis cum indotatam esse atque incomptam videres, verborum eam dote locupletasti, & ornasti. *Plin.* *l.* 3. *ep.* 3. Naturæ fortunæque dotes. *Vellej.* *l.* *c.* *c.* 12. Omnibus belli ac togæ dotibus. *Ovid.* 9. *Metam.* *v.* 716. Dos formæ. *Id.* *ibid.* *l.* 5. *v.* 562. Dos oris. *Id.* 2. *de ar. am.* *v.* 112. dotes ingenii. *Id.* *Heroid.* *ep.* 15. *v.* 146. dos erat ille loci. *h. e.* pretium, & ornamentum. *Id.* 1. *Amor.* *el.* 10. *v.* 60. Est quoque carminibus meritas celebrare puellas, Dos mea. *Plin.* *l.* 9. *c.* 35. Dos omnis unionum in candore, magnitudine, orbe, &c. *Id.* *l.* 22. *c.* 24. Suæ mulsu dotes constant. *Id.* *l.* 19. *c.* 8. Teneritas in dote est. ¶ Genitivus pluralis est *dotium*, ut apparet ex titulo 3. *lib.* 23. *Digest.* qui *de jure dotium* inscribitur, ut & supra dictum est.

DOSSUARIUS, a, um, *da soma*, dicitur de jumentis, quæ dorso portant. Olim enim *dossum* pro *dorsum* dictum fuisse videtur. *Varr.* *l.* 2. R. R. *c.* 6. *extr.* Aselli dossuarii. & *cap.* 10. Jumenta dossuaria.

DOTALIS, le, *dotale*, προικῷος, ad dotem pertinens. *Cic.* *Att.* *l.* 15. *ep.* 20. Hæ sunt mercedes dotalium prædiorum. *Plaut.* *Mil.* 4. 4. 30. Dotales ædes. ¶ Dotalis servus dicebatur, quem uxor una cum dota ad maritum adducebat; qui ideo non erat in potestate mariti, sed matronæ. *Plaut.* *Asin.* 1. 1. 72. Hinc *Senec.* *controv.* 21. *l.* 3. Eligitur maritus (*servus*) quem famus pater dotalem dedisset. *ovvebbe data alla figlia in dote*.

DOTATUS, a, um, *dotata*, qui dotem habet, ἀνέγγυος. *Cic.* *Attic.* *l.* 14. *ep.* 13. *a med.* Dotata Aquilia. *Horat.* *l.* 3. *od.* 24. *v.* 19. Dotata regit virum conjux. *Plin.* *l.* 18. *c.* 28. Dotata vite ulmus. ¶ *Dotatæ* cognomen habuit quædam Megullia matrona R. quia cum L. millibus æris mariti domum intravit: cum iis temporibus X. aut XI. millia summa dos esset. *Valer.* *Max.* *l.* 4. *c.* 4. *n.* 10. ¶ Item qui aliquibus bonis animi, aut corporis præditus est. *Ovid.* *Metam.* 11. *v.* 302. Nata erat huic Chione, quæ dotatissima formæ Mille procis placuit.

DOTO, as, a. 1. *dotare*, προικίζω, dotem do. *Sueton.* *in Vespas.* *c.* 14. Vitellii hostis sui filiam splendidissime maritavit, dotavitque etiam, & instruxit. *Virg.* 7. *Æn.* *v.* 318. Sanguine Trojano, & Rutulo dotabere virgo. ¶ Translate *Plin.* *l.* 12. *c.* 17. *a med.* In Arabia & olea dotatur lacrima, qua medicamentum conficitur. *h. e.* in pretio habetur, magni æstimatur propter lacrimam. *Pallad.* *de Insit.* *v.* 63. Et steriles spinos, & inertem fetibus ornum Dotat.

D R

DRACÆNA, æ, f. δράκαινα, de dracone femina, tanquam Latinum agnoscunt *Priscian.* *l.* 5. *pag.* 647. & *lib.* 6. *pag.* 684. *Putsch.* *Donat.* *edit.* a. *pag.* 1747. & *Cledon.* *pag.* 1896. Sed nullo præterea firmant Latino Scriptore. Græcam vocem esse, notavit etiam *Servius ad* 3. *Georg.* *v.* 245. ut *leæna*.

DRACHMA, æ, f. *dramma*, δραχμή, ὁλκή, pondus constans dimidio siciliço, *h. e.* ternis scriplis, seu scrupulis, estque unciæ pars octava, vel, ut alii volunt, septima. Hoc pondere cudebatur Athenis nummus argenteus, qui minæ Atticæ centesimam partem valebat. Hæc *Rhem.* *Fann.* *de ponderib.* *v.* 17. & *Plin.* *l.* 21. *c.* *ult.* & V. dicta in *Denarius*. Drachma autem fere denario Romano respondebat, & quatuor sestertiis, sive de pondere loquamur, sive de moneta. *Scribon.* *Larg.* *in epist.* *ad Callistrat.* *sub fin.* Erit autem nota denarii unius pro Græca drachma. *Plin.* *loc.* *cit.* Drachma Attica denarii argentei habet pondus: eademque sex obolos pondere efficit. *Enn.* apud *Cic.* 1. *de Divin.* *c.* *ult.* Quibus divitias pollicentur, ab iis drachmas ipsi petunt. *Cic.* 2. *Fam.* *ep.* 17. Quod scribis ad me de drachmis CCCLIII, nihil est, quod in isto genere cuiquam possim commodare. Loquitur *Cicero* de pecunia Asiatica, nam de Romana Latinis nominibus usus fuisset. ¶ *Drachuma* per epenthesim, eo modo quo *Alcumena*, pro *Alcmena*, dicitur a *Plauto* *Trinum.* 2. 4. 23.

DRACO, onis, m. *dragone*, *drago*, δράκων, serpens annosus, qui multa ætate in insolitam magnitudinem excrevit: a δέρκω, video, quia acutissimi est visus. In deliciis a Veteribus habitos fuisse, eos præsertim, quos Epidaurios vocabant, veneno scilicet carentes, exempla reperies apud *Sueton.* *in Tiber.* *c.* 72. *Senec.* *l.* 2. *de Ira*, *c.* 31. & *Martial.* *l.* 7. *epigr.* 86. V. etiam *Plin.* *l.* 8. *c.* 17. ¶ Juxta *Servium in Æn.* 2. *v.* 204. draco dicitur in templis, serpens in terra, anguis in aqua. ¶ Dracones a Poetis thesaurorum custodiæ præesse finguntur, ut aureo velleri Colchidis, hortis Hesperidum, &c. V. *Phædr.* *l.* 4. *fab.* 9. ¶ Tribuuntur etiam Æsculapio, quia vigilantissimi putantur: quæ res medicinæ maxime necessaria est. *Festus*. ¶ Erat draco signum in singulis cohortibus, sicut aquila erat primum signum totius legionis. *Veget.* *l.* 2. *de re milit.* *c.* 13. Hinc *Prudent.* *Cathemer.* 5. *v.* 56. signaque bellica Prætendunt tumidis clara draconibus. ¶ Est etiam nomen signi cælestis, de quo V. in *Anguis*. *Cic.* *l.* 2. *de nat.* *Deor.* *c.* 42. ¶ Draco marinus piscis est *Plinio* *l.* 9. *c.* 27. & *lib.* 32. *c.* *ult.* ¶ Translate dicitur de vase tortuoso ad aquam calefaciendam. *Senec.* *l.* 3. *quæst.* *nat.* *c.* 24. Facere solemus dracones, & miliaria, & complures formas, in quibus ære tenui fistulas struimus per declive circumdatas, ut sæpe eundem ignem ambiens aqua per tantum fluat spatii, quantum efficiendo calori sat est. ¶ Item de palmite in vitibus: de quo ita *Plin.* *l.* 17. *c.* 23. Nuper repertum, draconem serere juxta arborem: ita appellamus palmitem emeritum, pluribusque induratum annis. Hunc præcisum quam maxima amplitudine, tribus partibus longitudinis deraso cortice, quatenus obruatur (unde & rasilem vocant) deprimere sulco, reliqua parte ad arborem erecta (*unde ratio nominis*) ocyssimum in vite. Hæc *Plin.* qui ejus meminit & *cap.* *præced.* & *lib.* 24. *c.* 1. V. *Mergus*. ¶ *Accius* apud *Charis.* *l.* 1. *pag.* 101. *Putsch.* *dracontem* dixit pro *draconem*, a recto *dracon*, *ontis*, Græca forma. Idem *Accius* apud *Non.* *c.* 5. *n.* 17. Ab dracontis stirpe armati exortus. Sic *Leonte Machæensi* dixit *Cic.* *Verr.* 7. *c.* 6. *extr.* pro *Leone*, ut quidem legit *Priscian.* *l.* 6. *pag.* 690. *Putsch.* nam alii aliter.

DRACONARIUS, ii, m. signifer, qui vexillum portat dracone insignitum. *Ammian.* *l.* 20. *c.* 4. (*al.* 9.) Torquem, quo ut Draconarius utebatur, capiti Juliani imposuit. Adde *Veget.* *l.* 2. *de re milit.* *c.* 7. & 13.

DRACONIGENA, æ, a dracone genitus. *Ovid.* 3. *Fast.* *v.* 865. Thebas vocat *Draconigenam urbem*, quia conditæ fuerunt a Cadmo, de quo V. suo loco. *Sidon.* *carm.* 2. *v.* 80. Quæque draconigenæ portas non clauserat hosti, Tum demum Babylon nimis est sibi visa placere. *h. e.* Alexandro M. cujus mater Olympias eum se ex serpente ingentis magnitudinis concepisse dicebat, uti narrat *Justin.* *l.* 11. *c.* 11. & *lib.* 12. *c.* 16.

DRACONTARIUM, ii, n. *Tertull.* *de cor.* *mil.* *c.* *ult.* Quid caput strophiolo, aut dracontario damnas? *h. e.* corona militari, quam gestare solebant draconarii, ut ex *Ammiano* patet in voce *Draconarius*: vel convolutam in spiram anguium more.

DRACONTIA, æ, & Dracontites, æ, f. δρακοντίας, & δρακοντίτης, gemma, quæ in capite draconum reperiri dicitur, si viventi cerebrum excutiatur. *Plin.* *l.* 37. *c.* 10.

DRACONTIAS, æ, m. genus tritici, de quo *Plin.* *l.* 18. *c.* 7.

DRACONTIOS VITIS memoratur a *Columella* *l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* fecunditate & generositate celebris. Fortasse ita dicta est a tortuositate ramorum.

DRACONTIUM, ii, n. δρακόντιον, herba aro similis, vel eadem cum aro. Triplicem ejus descriptionem refert *Plin.* *l.* 24. *c.* 16.

DRACUNCULUS, i, m. *dragoncello*, parvus draco. *Lamprid.* *in Alex.* *Sev.* *c.* 14. Mater ejus somniavit, se purpureum dracunculum parere. *Inscript.* apud *Gruter.* *pag.* 70. *n.* 8. & *Donium class.* 1. *n.* 91. Deo Æsculapio.... torquem aureum ex dracunculis duobus. ¶ Item herba radice subrutila, & draconis convoluti modo. *Plin.* *l.* 24. *c.* 16. ¶ Item piscis aculeos in branchiis habens, ad caudam spectantes, & sic ut scorpio lædens, dum manu tollitur. *Id.* *l.* 32. *c.* *ult.*

DRAGANTUM, i, n. *dragante*, vox corrupta ex tragacanthe, τραγάκανθα, significat herbam succo quodam manantem, cujus est aliquis in medicina usus. *Veget.* *de re veterin.* *l.* 1. *c.* 31. & *Theod.* *Priscian.* *de diæta*, *c.* 9.

DRAMA, atis, n. *dramma*, δρᾶμα, est actio comœdiæ, aut tragœdiæ: a δράω, facio. histriones enim *agere* dicuntur. Item ipsum poema comicum, aut tragicum, aut hujusmodi: in quibus Poetæ persona non admiscetur, sed soli actores colloquuntur. *Auson.* *ep.* 18. *v.* 15. Protulit in scenam quot dramata fabellarum.

DRAMATICUS, a, um, δραματικός, ad drama pertinens. *Diomed.* *l.* 3. *pag.* 480. *Putsch.* Dramatici poematis, vel activi genera sunt quatuor: apud Græcos Tragica, Comica, Satyrica, Mimica: apud Romanos Prætextata, Tabernaria, Atellana, Planipes.

DRANCÆUS, *vel* Drangæus, a, um, ad Drancas, vel Drangas pertinens, qui *Plinio* *l.* 3. *c.* 23. sunt populi Persidis, prope Caramaniam. *Valer.* *Flacc.* *l.* 6. *v.* 106. Drancæa phalanx. & *vers.* 507. Drancæa legio. Al. leg. utroque loco *Drangæa*.

DRAPETA, æ, m. *servo fuggitivo*, δραπέτης, servus fugitivus. Vox Græca a δράω, fugio. *Plaut.* *Curcul.* 2. 3. 11. Conferunt sermones inter se sa drapetæ.

DRAUCUS, i, m. ὁ ἀνδρεῖος, qui alios conficit: a δράω, ago, facio. *Martial.* *l.* 9. *epigr.* 98. &c.

DRENSO, as, n. 1. est proprium vocis cygnorum. *Auct.* *carm.* *de Philom.* *v.* 23. Cycni prope flumina drensant.

DREPANIS, is, f. avis quædam imbecillimis brevissimisque pedibus. *Plin.* *l.* 11. *c.* 47.

DREPANITANUS, a, um, ad Drepanum pertinens. Est autem Drepanum, *Trapani*, urbs Siciliæ maritima in ora occidentali, non longe a Lilybæo promontorio: quo cum pervenisset Carthagine Æneas, Anchisem patrem vita functum ludis & justis funebribus prosequutus est, ut est apud *Virg.* 3. *Æn.* *v.* 707. & *post tot.* *l.* 5. Dictum est autem a δρέπανον, falx, vel quod litus habet in modum falcis curvatum; vel quod Saturnus, post amputata virilia Cælo patri, illuc falcem projecerit; vel a falce Cereris, quam ibi, cum Proserpinam quæreret, amisit. *Cato* autem *hæc Drepana* pluraliter dicit. Hæc ex *Servio ad citat.* *loc.* 3. *Æn.* Ad dictos Æneæ ludos respiciens *Sidon.* *l.* 2. *ep.* 2. *sub fin.* Moris, inquit, fuit senioribus nostris, agonem Drepanitanum Trojanæ superstitionis imitari. *Cic.* *Verr.* 4. *c.* 57. & 6. *c.* 17. Pupillus Drepanitanus.

DREPANUM. V. in voce præced.

DRILOPOTA, æ, m. δριλοπότης, qui vitreo Priapo bibit. *Vetus Interpr.* *ad Juvenal.* *sat.* 2. *v.* 95. ubi al. leg. *veretillopota*, alii *phallopota* eodem sensu.

DRIMYPHAGIA, æ, f. δριμυφαγία, esus ciborum acrem saporem habentium. Vox Græca a δριμύς, acrem gustum habens, & φάγω, comedo. *Cæl.* *Aurelian.* *Tard.* *l.* 2. *c.* 1.

DRINDIO, is, n. 4. verbum exprimens vocem mustelæ. *Auct.* *carm.* *de Philom.* *v.* 61. mustelaque drindit.

DROMAS, adis, m. *corridore*, cursorius: a δρόμος, cursus. Dromades dicti sunt cameli cujusdam generis, ceteris quidem minores, sed aptiores ad cursum, quos dicunt octingenta stadia uno die conficere. *Liv.* *l.* 37. *c.* 40. Cameli, quos appellant dromadas. *Vopisc.* *in Aurelian.* *c.* 28. Cum fugeret camelis, quos dromadas vocitant. Adde *Curt.* *l.* 5. *c.* 2.

DROMEDARII, orum, m. iidem qui dromades. *Hieronym.* *in vita*

Malchi, *sub fin.* Vidimusque camelos, quos ob nimiam velocitatem dromedarios vocant.

DROMO, onis, m. genus piscis, ita dicti a velocitate. nam δρόμος est cursus. *Plin. l.* 32. *c. ult.* ¶ Apud *Terent. in Andr. Heaut.* & *Adelph.* & *Plaut. Aulul.* 2. 9. 1. est nomen servi, *lacchè*. ¶ Est etiam hoc nomine genus navis longæ, transvectionibus aptæ, a celeritate dictæ, *saettia*: cujus mentio fit in *Cod. lib.* 1. *tit.* 27. *leg.* 2. & apud *Cassiod. l.* 5. *ep.* 17. ¶ Legitur & *dromon* in recto casu.

DROMON. V. vocem præced.

DROMOS, *vel* Dromus, i, m. *corso*, δρόμος, cursus: Græca vox a δρέμω, curro. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 339. *n.* 2. Q. Rapidio Q. F. Lem. Sepullio procuratori dromi factionis Venet. &c.

DROPAX, acis, m. *mordecco*, δρῶπαξ, unguenti genus ad evellendos e corpore pilos: a δρέπω, decerpo, carpo. Fortasse magnam partem resina constabat. *Martial. l.* 3. *epigr.* 74. Psilothro faciemque lavas, & dropace calvam. Adde *lib.* 10. *epigr.* 65.

DRUENTICUS, a, um, ad *Druentiam* pertinens, qui est fluvius Provinciæ in Rhodanum influens. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 977. *n.* 4. Aur. Septimius Demetrianus nauta Druenticus vivus sibi posuit.

DRUIAS, adis, & idis, f. Δρυάς, mulier in Druidibus. *Vopisc. in Numer. sub fin.* Druias dixisse fertur: Diocletiane, jocari noli, &c. Adde *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 60.

DRUIDÆ, arum, & Druides, um, m. Δρυΐδαι, magi seu philosophi, & sacerdotes veterum Gallorum, de quibus multa *Cæs. l.* 6. *B. Gall. a cap.* 12. *Lucan. l.* 1. *a vers.* 450. & *Ammian. l.* 15. *c.* 9. *extr.* (*al.* 24.) Dicti sunt a δρῦς, robur, arbor, ut quidam putant. *Plin. sub fin. l.* 15. Nihil habent Druides (ita suos Galliæ appellant magos) visco, & arbore, in qua gignatur, si modo sit robur, sacratius. Jam per se roborum eligunt lucos, nec ulla sacra sine ea fronde conficiunt: ut inde appellati quoque interpretatione Græca possint Druides videri. Adde *Tacit. Ann.* 14. *c.* 30. ¶ Penultima longa est, si Græcam scriptionem spectes. Corripi tamen videtur a *Lucan. l.* 1. *v.* 451. Sacrorum Druidæ positis repetistis ab armis. Nisi recurras ad synæresim, aut diphthongum impropriam. ¶ Legitur & *Dryades*, ut *Sylla* pro *Sulla*.

DRUNGUS, i, m. cuneus, sive globus in acie. *Vopisc. in Probo*, *c.* 19. & *Veget. l.* 3. *de re milit. c.* 16. Nihilominus vox Barbara est.

DRUPA, æ, f. *oliva*, δρυπεπής, oliva incipiens nigrescere, vel, ut est apud *Colum. l.* 12. *c.* 52. cum primum decolorari cœperit, nec tamen adhuc varia fuerit: quæ optima est ætas ad decerpendum, oleoque exprimendo. *Plin. l.* 15. *c.* 1. & 7. & *lib.* 17. *cap.* 24. & *lib.* 19. *c.* 5. ubi *olivas drupas* quasi adjective appellat. ¶ Græci dicunt drypetas, teste *eod. circa. lib.* 15. *c.* 1. unde *drupa* facta est: a δρῦς, quercus, arbor, & πίπτω, cado: quia maturescentes tunc sunt præcipue caducæ, ut *Plin. citat. lib.* 17. *c.* 24. scribit. ¶ Legitur & *druppa*, & Græce δρύππα. *Plin. l.* 12. *c.* 27.

DRUSIANUS, & Drusinus, a, um, ad Drusum pertinens, quod est nomen proprium R. hominis. *Fossa Drusiana* apud *Tacit.* 2. *Ann. c.* 8. & *Drusina* apud *Sueton. in Claud. c.* 1. est in inferiori Germania a Rheno fluvio ad Isalam, ut quidam putant: ducta a Druso Germanico Liviæ filio, & Claudii Imper. patre, cum expeditionem in Frisios pararet.

DRYADES, dum, f. *Driadi*, *Ninfe de' boschi*, Δρυάδες, Nymphæ nemorum incolæ, & præsides: a δρῦς, quercus, arbor. V. *Hamadryes*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 11. Ferte simul Faunique pedem, Dryadesque puellæ. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 453. Naidas, & Dryadas mediis incedere silvis. ¶ In singulari num. *Martial. l.* 9. *epigr.* 62. Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas. ¶ In dativo plurali *Dryasin* pro *Dryadibus* positione Græca ταῖς Δρυάσι, dixit *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 12. Similique ratione *vers.* 32. *Hamadryasin*, & *vers.* 34. *Thynasin*. Sic *ethesin* dixit *Varro* ab *ethos*: & *schemasin* a *schema*, *atis*.

DRYANTIDES, æ, m. Δρυαντιάδης, Dryantis filius, qualis fuit Lycurgus rex Thraciæ, qui cum Liberum Patrem regno fugasset, quem negabat esse deum, vinumque bibisset, ebrius factus matrem violare conatus est, arrepta deinde securi, vites recidere cœpit, quod malum medicamentum esse diceret, quo mentes hominum immutarentur. Tandem furore a Libero Patre objecto, uxorem & filium interfecit, & a pantheris demum in Rhodope Thraciæ monte discerptus est, vel secundum *Hygin. fab.* 242. se ipse interfecit. Alii tradunt, dum vites amputare vellet, inter cædendum in crus sibi securim impegisse. Alii in mare præcipitatum, quod primus aquam vino miscuisset, & rem haustu sinceram venenis corrupisset. Alii insanum factum, quod cum matre concubuisset, altero pede nudo incessisse: quare & μονοσάνδαλος dictus est. *Ovid. in Ibin*, *v.* 347. Utque Dryantidæ Rhodopeia regna tenenti, In gemino dispar cui pede cultus erat. Adde *Serv. ad* 3. *Æn. v.* 14.

DRYAS. V. *Dryades*.

DRYOPEIUS, a, um, adject. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 751. Non tamen abstinuit ferrum Dryopeius, &c. *h. e.* Erisichthon filius, vel nepos Dryopis regis Thessaliæ. Alii leg. *Triopeius* a Triope, vel Triopa patre, Neptuni filio: quod magis placet. Hinc *Triopeis*, *idis*, Mestra Erisichthonis filia. *Ovid. ibid. v.* 872. Sæpe pater dominis Triopeida vendit: at illa, &c.

DRYOPES, um, m. pop. Epiri, quorum regio Dryopis, vel Dryopia, *Aldrovan*: vel Phocidis juxta Parnassum montem, vel Thessaliæ juxta Oetam montem. *Plin. l.* 4. *c.* 1. ¶ Dryopum rex circa Parnassum montem fuit Theodamas, qui cum eos contra Herculem, qui fame concitus sibi aranti bovem abstulerat, & devorarat, concitasset, una cum suis omnibus ab illo internecione cæsus est. *Ovid. in Ibin*, *v.* 489. Tamque cadas domitus, quam quisquis ad arma vocantem Juvit inhumanum Theodamanta Dryops. ¶ *Serv. ad* 4. *Æn. v.* 146. scribit, Dryopes subactos ab Hercule, atque Apollini donatos fuisse.

DRYOPHYTES. V. *Dropete*.

DRYOPHONON, i, δρυόφονον, herbæ genus, cauliculis tenuibus, cubitalibus, circumdatis utrinque foliis pollicari amplitudine, qualia oxymyrsines, sed candidioribus, mollioribusque, flore candido sambuci. Cauliculi decocti sunt edules: semen vicem piperis præstat. *Plin. l.* 27. *c.* 9.

DRYOS HYPHEAR, δρυὸς ὑφέαρ, h. e. viscum quercus. *Plin. l.* 16. *c.* 44. ubi *Harduin.* testatur, in MSS. aliter legi.

DRYOPTERIS, δρυοπτερίς, herba filici similis, in arboribus nascens, tenui foliorum subdulcium incisura, radice hirsuta. Vis ei caustica est: ideo psilothrum est radix tusa. *Plin. l.* 27. *c.* 9.

DRYPETES, δρυπεπεῖς. V. *Drupa*.

D U

DUA. V. *Duo*.

DUALIS, le, *duale*, δυϊκός, duo continens vel significans. *Dualis numerus* apud Grammaticos significat duos. De quo ita *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *a med.* Fuerunt, qui nobis quoque adjicerent dualem, *scripsere*, *legere*: quod evitandæ asperitatis gratia mollitum est, ut apud Veteres pro *male mereris*, *male merere*: ideoque quod vocant duale, in illo solo genere consistit, cum apud Græcos & in verbi tota fere ratione, & in nominibus deprehendatur; apud nostrorum vero neminem hæc observatio reperiatur, &c. Adde *Serv.* ad illud *Virg.* 2. *Æn. v.* 1. Conticuere omnes. *Lactant. de opific. Dei*, *c.* 10. *de naso*. Ex quo intelligitur, quantum dualis numerus, una & simplici compage solidatus ad rerum valeat perfectionem.

DUBENUS apud antiquos dicebatur, qui nunc dominus. *Festus*. Est qui legit *Dubienus*, *qui nunc dubius*.

DUBIE, adverb. *dubbiosamente*, dubitanter, ἀμφιβόλως. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 55. Ut aliquod signum dubie datum pro certo sit acceptum. *Id. Fam.* 15. *ep.* 1. Etsi non dubie mihi nuntiabatur, Parthos transisse Euphratem. *Sallust. in Jug. c.* 108. Consul haud dubie jam victor. *Liv. l.* 2. *c.* 23. *ad fin.* Nec dubie ludibrio esse miserias suas.

DUBIENUS. V. *Dubenus*.

DUBIETAS, atis, f. *dubbiezza*, dubitatio. *Ammian. l.* 20. *c.* 4. (*al.* 6.) Absentia magistri equitum faciente dubietatem. *Eutrop. l.* 6. *c.* 19. Cum sine dubietate aliqua deferretur.

DUBIO, as, n. 1. *dubitare*, dubito. *Festus*: dubiat, dubitat.

DUBIOSUS, a, um, *dubbioso*, ἄπορος, dubius. *Gell. l.* 3. *c.* 3. Fabulas a ceteris segregavit, quoniam dubiosæ non erant, sed consensu omnium Plauti esse censebantur. *Id. l.* 5. *c.* 10. *ad fin.* Judices dubiosum hoc, inexplicabileque esse rati.

DUBITABILIS, le, *dubbievole*, dubius. *Ovid. Metam.* 2. *v.* 223. Nec erit dubitabile verum. *Id.* 13. *Metam. v.* 21. si virtus in me dubitabilis esset. ¶ Pro eo qui dubitat, *Prudent. in Apoth. v.* 649. Dubitabile pectus.

DUBITANDUS. V. in *Dubito*.

DUBITANTER, adverb. dubie, dubitando, ἐνδοιαστικῶς. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 3. Sine ulla affirmatione, dubitanter unumquodque dicemus. *Id. de clar. Orat. c.* 22. Verecunde & dubitanter recipere. *Asin. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 31. Pericula non dubitanter adire.

DUBITATIM, adverb. dubie. *Sisen.* apud *Non. c.* 2. *n.* 231. Hostem non dubitatim cum scalis iter facere cernebat. Adde *Cæl. in Annal. ibid.*

DUBITATIO, onis, f. *dubbio*, *dubitanza*, ἀπορία, actus dubitandi, dubium, hæsitatio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 50. Qui timor? quæ dubitatio? quanta hæsitatio tractusque verborum? & *lib.* 2. *c.* 49. Pro his omnibus sine ulla dubitatione respondeo. *Id.* 1. *Offic. c.* 41. Ad ea eligenda, quæ dubitationem afferunt, adhibere doctos homines. *Id.* 1. *Agrar. c.* 4. Si fœdus illud habet aliquam dubitationem. *Id.* 3. *Fam. ep.* 5. Itinerum meorum ratio te nonnullam in dubitationem videtur adducere, visurus ne me sis in provincia. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 14. Dare alicui dubitationem. *Cic.* 2. *Offic. c.* 5. Hic locus nihil habet dubitationis, quin, &c. & *lib.* 3. *c.* 2. Alterum potest habere dubitationem, adhibendum ne fuerit, &c. & *cap.* 4. Si quando dubitatio accidit, quale sit id, &c. *Id.* 15. *Fam. ep. ult.* Nullam apud me reliquisti dubitationem, quantum me amares. *Id. pro Cluent. c.* 28. Injicere alicui scrupulum, & quandam dubitationem, quidnam, &c. *Id.* 12. *Attic. ep.* 4. *extr.* Tollere alicui omnem dubitationem. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 46. expellere. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 17.) eximere. *Cic.* 4. *Verr. cap.* 30. Æstuare dubitatione. ¶ Est hoc nomine Rhetorica figura sententiarum, cum Orator dubitare videtur, an sibi dicendum, quid potissimum dicendum sit, unde incipiendum, ubi desinendum, &c. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 29. & *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *post init.* ¶ Cum in paucis verbis consistit, inter figuras verborum est enumeranda, ut, Sive me malitiam, sive stultitiam dicere oportet. *Quintil. ibid. c.* 3. *ad fin.*

DUBITATIVE, dubitanter. *Tertull. de carne Christi*, *c.* 23. *extr.* Dubitative pronuntiare.

DUBITATIVUS, a, um, dubitationem habens. *Tertull. l.* 2. *adverf. Marcion. c.* 25. *sub fin.* Dubitativum exprimens sensum. ¶ Dubitativæ particulæ apud Grammaticos sunt v. g. *forsan*, *fortassis*, &c. *Priscian. l.* 15. *pag.* 1022. *Putsch.*

U-D

DUBITATOR, oris, m. qui dubitat. *Tertull. advers. Hæret. c.* 33. Negatores, & dubitatores resurrectionis.

DUBITATUS, a, um, *dubitato*. *Ovid. 2. Metam. v.* 20. Venit, & intravit dubitati tecta parentis. *Albinov. ad Liviam, el.* 1. *v.* 84. Et concors pietas, nec dubitatus amor. *Stat. l.* 1. *silv.* 4. *v.* 3. dubitataque sidera cernit Gallicus. *scil.* quæ ea graviori morbo convaluerat.

DUBITO, as, avi, atum, n. 1. *dubitare, esser in dubbio*, ἀπορέω, dubius sum, hæsito, ambigo, in dubium venio. *Cic. 4. Acad. c.* 27. Dubitant, hæsitant, revocant se interdum, iisque quæ videntur, imbecillius assentiuntur. *Id. 1. de nat. Deor. c.* 8. Nihil tam verens, quam ne dubitare aliqua de re videretur. *Id. 3. Offic. c.* 19. Turpe est dubitare philosophos, quæ ne rustici quidem dubitant. *Id. Attic.* 10. *ep.* 1. Non dubito quid nobis agendum putes. *Virg. Æn.* 9. *v.* 12. Quid dubitas? nunc tempus equos, nunc poscere currus. *Vellej. l.* 2. *c.* 25. Consule dubitante, quanti se venderet. ¶ Alienum est illud apud *Plin. l.* 1. *ep.* 18. Quod dubitas, ut feceris. ¶ Translate *Liv. l.* 21. *c.* 44. *sub fin.* Vobis necesse est aut vincere, aut si fortuna dubitavit, in prælio potius, quam in fuga mortem oppetere. *h. e.* si anceps & dubia erit. ¶ Cum infinito, præcedente negativa, vel cum interrogatione. *Cic. Catil.* 4. *c.* 5. Homo mitissimus non dubitat Lentulum æternis vinculis mandare. *Nepos in Alcib. cap.* 9. Neque dubitabat, facile se consecuturum, &c. *Virg. 6. Æn. v.* 807. Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis? *Plin. l.* 10. *c.* 2. Quem falsum esse nemo dubitaret. *Id. l.* 2. *c.* 39. Quis enim æstates & hyemes siderum motu fieri dubitet? ¶ Et sine interrogatione, aut negatione, *Curt. l.* 4. *c.* 5. Si forte dubitaret, quod offerret, accipere. & *lib.* 10. *c.* 8. Iisdem mandatum, ut occideret, si venire dubitaret. *Stat. l.* 1. *Achill. v.* 250. dubitatque agnoscere matrem. *h. e.* dubitat, an agnoscat. ¶ Et sequente *quin*, *Cic. Fam. l.* 5. *ep.* 20. *a med.* Illud cave dubites, quin ego omnia faciam, quæ interesse tua existimem. *Id. Attic.* 6. *ep.* 2. *ante med.* Non dubitabat, quin ei crederemus. ¶ Et sequentibus aliis particulis dubitativis. *Nepos in Thrasyb. c.* 1. Si per se virtus sine fortuna ponderanda sit, dubito, an hunc primum omnium ponam. *non so s' io debba*. *Curt. l.* 9. *cap.* 2. *a med.* Dubitabant Macedones, deseruissent ne urbem incolæ, an fraude se occularent. *non sapeano se*, &c. *Plin. l.* 6. *ep.* 27. Dubito, num idem tibi suadere debeam. ¶ Cum infinito negatione præcedente, fere importat fiduciam, constantiam, audaciam, nullumque timorem ejus, qui aliquid facit. *Cic. 1. de Orat. c.* 40. Cum Mancinus domum revenisset, neque in Senatum introire dubitasset. *Nepos in Pelop. c. ult.* Non dubitavit, simul ac conspexit hostem, confligere. *Justin. l.* 2. *c.* 9. Non dubitavit, post sacrilegia etiam parricidium facere. *Plin. l.* 6. *ep.* 21. *extr.* Neque enim dubito, futurum, ut non deponas, si semel sumpseris. *son certo, che non lo deporrai*. ¶ Cum accusativo, *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 5. Dubitare pudicitiam filiæ erubescebat. ¶ Passive *Ovid. 6. Metam. v.* 208. An dea sim, dubitor. *Plin. sub fin. l.* 27. Ne illud quidem dubitatur, radicum vim minui, si &c. *Id. l.* 11. *c.* 17. De iis video dubitari. *Cic. Attic. l.* 4. *a med.* Pompejus Scauro studet: sed utrum fronte, an mente, dubitatur. *Id. pro Cæcin. c.* 13. *ad fin.* In quo judicio non de armis dubitatum, sed de verbis quæsitum esse dicatur. ¶ Hinc particip. *dubitandus*. *Virg. 3. Æn. v.* 169. hæc lætus longævo dicta parenti Haud dubitanda refer. *Rutil. in Itin. l.* 1. *v.* 433. Sic dubitanda solet gracili vanescere cornu Luna. *h. e.* adeo tenuis, ut dubitent oculi, neque clare constanterque cernant. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 183. Visa etiam medio, populis mirantibus, audax Stella die, dubitanda nihil, nec crine retuso. ¶ Eleganter ponitur pro cogitare, quærere, deliberare. *Virg. 9. Æn. v.* 191. percipe porro, Quid dubitem, & quæ nunc animo sententia surgat. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 31. Restat igitur, ut hoc dubitemus, uter potius Sex. Roscium occiderit. *Terent. Adelph.* 4. 5. 57. Hæc dum dubitas, menses abierunt decem. ¶ Interdum cunctari, supersedere. *Curt. l.* 10. *c.* 4. Itaque rursus (nam parumper, quibus imperatum erat, dubitaverant) mergi in amnem jussit. *Plaut. Men.* 5. 7. 6. Quid statis? quid dubitatis? jam sublimem raptum oportuit. ¶ Interdum timere. *Stat. l.* 8. *Theb. v.* 757. Lumina torva videns, & adhuc dubitantia figi. ¶ Dubitantia lumina apud *Sil. l.* 10. *v.* 154. sunt oculi moribundi.

DUBIUS, a, um, *dubbioso, incerto, esitante, infra due*, ἀμφίβολος, ἐνδοιαστός, incertus, quid e duobus, aut pluribus eligat, umbigens, hæsitans, anceps: a *duo*, quemadmodum & Græci a δύο, & poetice δοιὸ formant δοιάζω, dubito. *Cic. pro Leg. Manil. cap.* 10. Quæ res est, quæ cujusquam animum in hac causa dubium facere possit? *Plaut. Epid.* 4. 1. 17. Sin est is homo, sicut anni multi me dubiam dant. *mi fanno dubitare*. *Liv. l.* 4. *c.* 40. Equites procul visi ab dubiis, quinam essent, mox cogniti. *Curt. l.* 5. *c.* 12. Haud dubius, quin vera deferrentur. *Id. l.* 9. *cap.* 7. *a med.* Haud dubius interfici posse. *Horat. epod.* 5. *v.* 85. Dubius unde rumperet silentium. *Id. l.* 2. *sat.* 9. *v.* 40. Dubius sum, quid faciam. *Virg.* 2. *Æn. v.* 222. Spemque metumque inter dubii. *Sallust. in Jug. c.* 115. Dubius atque hæsitans. *Ovid. 4. ex Pont. ep.* 13. *v.* 2. non dubios inter memorande sodales. *h. e.* certos, fidos. ¶ Cum genitivo *Virg. 3. Georg. v.* 289. Nec sum animi dubius, verbis ea vincere magnum Quam sit. *Hirt. de B. Alex. cap.* 56. Erat dubius animi, utrum mallet, &c. *Lucan. l.* 7. *v.* 611. Dubius fati. *Liv. l.* 33. *c.* 25. sententiæ. *Ovid. 6. Fast. v.* 572. mentis. ¶ *Dubius* etiam dicitur, qui est in periculo. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 271. Pollux sic providus ictus Servat, & Oebalia dubium caput eripit arte. *Ovid. 2. Fastor. v.* 102. dubiam rege, navita, pinum. *Id.* 3 *ex Pont. ep.* 4. *v.* 8. Ad medicam dubius confugit æger opem. (Adde *Juvenal. sat.* 13. *v.* 124.) Et cum genitivo. *Id. 3. Trist. el.* 3. *v.* 25. Dubius vitæ. ¶ Præterea *dubium* dicitur id omne, de quo dubitari potest. *Liv. l.* 2. *c.* 21. Quia collega dubiæ fidei fuerit. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 80. Dubia victoria pugnare. *Plin. l.* 6. *ep.* 20. Dubius & quasi languidus dies. *non ben chiaro*. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 22. Sideribus dubiis. *h. e.* diluculo, cum sidera non plene apparent, & jam jam condenda sunt luce solis. *Virg. 1. Georg. v.* 252. Dubium cælum. *nuvoloso*. *Ovid. 15. Metam. v.* 754. Dubia lanugo. *h. e.* barba modo incipiens, & vix apparens. *Martial. l. 3. epigr.* 77. Dubius petaso. *h. e.* corruptioni proximus. *Plin. l.* 18. *c.* 31. *sub fin.* Vina dubia. *che non si sa se vinsciranno*. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 61. dubio auctore susurri. *che non si sa, d'onde vengano*. *Liv. l.* 37. *c.* 16. Fluctibus dubiis volvi cœptum est mare. *h. e.* inæqualibus, atque adeo periculosis. *Sallust. in Jug. cap.* 99. Quæ dubia nisui videbantur, potissimum tentare. *h. e.* ascensu difficilia. Sic *Propert. l.* 4. *el.* 4. *v.* 81. Mons erat ascensu dubius. *Terent. Hecyr. prol. v.* 8. Dubia fortuna. *Vellej. l.* 2. *c.* 55. Dubio Marte pugnare. & *cap.* 71. Dubiam spem armorum tentare. *Martial. l. 3. epigr.* 68. Schemate non dubio, sed aperte nominat illam. *non ambiguo, non anfibologico*. *Sueton. in Cæs. c.* 4. Nutantes & dubiæ civitates. *h. e.* ad defectionem propensæ. ¶ *Dubia cœna* apud *Terent. Phorm.* 2. 2. 28. est, in qua ob multitudinem ferculorum, tu dubites, quid sumas potissimum, ne ipsemet exponit. Possis etiam intelligere periculosam valetudini, cui varietate & multitudine ciborum nocetur plurimum. *Horat. l. 2. sat.* 2. *v.* 76. vides, ut pallidus omnis Cœna resurgat dubia? *Auson. in Mosell. v.* 102. *de salmone*. dubiæ facturus fercula cœnæ. *h. e.* medium saporem habens inter carnem, & piscem. ¶ *Dubiæ res* sunt adversæ, difficiles, improsperæ, in discrimine positæ. *Liv. l.* 2. *c.* 50. *extr.* Dubiis rebus populi R. sæpe domi bellique maximum futurum auxilium. *Plaut. Epid.* 1. 2. 10. Is est amicus, qui in re dubia re juvat, ubi re est opus. *Sallust. in Catil. c.* 10. Qui labores, pericula, dubias res facile toleraverant. *Horat. l. 4. od.* 9. *v.* 35. Animus secundis temporibus, dubiisque rectus. *Lucan. l.* 6. *v.* 596. Mens dubiis percussa pavet. ¶ Dubia cervia apud *Sil. l.* 10. *v.* 458. est languentis, & jam jam morituri. ¶ Dubium est, *è cosa dubbiosa*. *Cic. 4. de Fin. cap.* 24. Illud dubium est, ad id, quod summum bonum dicitis, ecquænam fieri possit accessio. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 3. Non est dubium, quin totius Galliæ plurimum Helvetii possint. *Cic. 4. Acad. c.* 41. Ergo credere dubium est, uter nostrum sit verecundior? *Id. Attic.* 11. *ep.* 6. *ad fin.* De Pompeji exitu mihi dubium nunquam fuit. *Id. pro Cæcin. c.* 11. An dubium vobis fuit, utram esse vis aliqua videretur, necne? *Plin. in Paneg. c.* 8. An dubium est, ut dare posset imperium imperator, qui reverentiam amiserat? ¶ Cum infinito *Plaut. Mil.* 2. 5. 9. An tibi dubium est, eam esse hanc? Adde *Manil. l.* 4. *v.* 884. ¶ Omisso *est* eleganter sermoni interseritur, & servit dubitationi. *Ovid. 4. Trist. el.* 4. *v.* 69. Quo postquam, dubium, pius, an sceleratus, Orestes Venerat. *non so, se*, &c. *Sueton. in Cæs. c.* 58. In obeundis expeditionibus dubium, cautior, an audentior. *Flor. l.* 1. *c.* 1. Cujus dum irridet angustias Remus, dubium, an jussu fratris, occisus est. ¶ Dubium habere, *dubitare*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 112. An tu dubium habebis, etiam sancte cum jurem tibi? ¶ In dubium, *in dubbio*. *Cic. pro Cæcin. c.* 27. Bona, fortunas, possessiones in dubium incertumque revocare. *Id. 2. de Orat. c.* 34. In generum causis, atque naturis sita esse, quæ in dubium vocarentur. *h. e.* in quæstionem caderent. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 31. Nemo vocabit in dubium, me pro concione dixisse, &c. *Cic. pro Quint. cap.* 2. Non eo dico, quo mihi veniat in dubium fides tua. *Liv. l.* 3. *c.* 13. Summam pecuniæ quantam æquum esset promitti, veniebat in dubium. *h. e.* dubitabatur. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 6. Se se suas fortunas in dubium non devocaturum. *h. e.* in discrimen. ¶ In dubio, *in dubbio*. *Terent. Andr.* 1. 5. 53. Dum in dubio est animus. & 2. 2. 10. Mea certe in dubio vita est. *h. e.* in discrimine. Sic *Sallust. in Catil. c.* 54. Libertas & anima nostra in dubio est. *Lucan. l.* 7. *v.* 247. Mens stetit in dubio. *Liv. l.* 34. *c.* 5. Ponere in dubio, utrum, &c. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Æstate potius, quam hyeme dandum, non est in dubio. *non v' ha dubbio doversi dare*, &c. In dubium esse, pro in dubio, *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 138. In dubium Veneris palma futura fuit. V. *In*. ¶ Sine & procul dubio, *senza dubbio*. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 18. Et hercle sine dubio erit ignominia. *Lucret. l.* 1. *v.* 811. Dubio procul. *Plin. l.* 18. *c.* 21. Utilissimum procul dubio est. ¶ Haud dubio, *senza dubbio*. *Liv. l.* 34. *cap.* 2. Haud dubio ad culpam magistratuum pertinens. Al. leg. *dubie*. ¶ Quotiescumque huic voci particula negativa præponitur, non solum significat rem minime incertam esse, sed absque omni controversia certissimam. *Virg. 2. Æn. v.* 359. Vadimus in mortem haud dubiam. *Curt. l.* 3. *c.* 9. Haud dubium robur exercitus. *Adde cetera exempla supra allata*.

DUCALIS, le, ad ducem seu imperatorem pertinens. *Valerian. Imp. apud Vopisc. in Aurelian. cap.* 13. Tunicas ducales russas quatuor.

DUCALITER, adverb. ducis more. *Sidon. l.* 5. *ep.* 13. Ducaliter antecessurus. & *lib.* 8. *ep.* 6. Ferunt, nullum rem militarem ducalius C. Cæsare administrasse.

DUCATIO, onis, f. ductio. Ducatio necessitatis *Tertulliano* a quibusdam tribuitur *de cor. mil. c.* 11. sed ibi alii aliter.

DUCATOR, oris, m. dux: a *ducare* pro ducare. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 29. *a med.* Aut in gubernatorem, aut in ducatorem actionem competere damni injuriæ Alphenus ait. Ita *Torrentin.* at *Haloander* habet *ductorem*.

DU-

DUCATRIX, icis, f. quæ ducit. *Apul. de dogm. Platon. l. 2. post princip.* Vitiorum ducatrices iracundia & libido.

DUCATUS, us, m. *capitaniato, condotta, ἡγεμονία*, officium, & munus ducis, imperium militare. *Sueton. in Tiber. cap. 10.* Confidens ostento sibi, ac majoribus suis in omni ducatu expertissimo. *Justin. l. 2. c. ult.* Ducem exercitui deligunt Pausaniam, qui pro ducatu regnum Græciæ affectans, &c. *Flor. l. 3. cap. 21.* Ducatum sceleri præbere. *farsi capo della guerra civile. Sueton. in Ner. c. 35.* Crispinum impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus & imperia ludere, mergendum mari servis ipsius demandavit. *h. e.* pueriliter fingendo imperia militaria, & collusoribus, qui ludo vicissent, deferendo.

DUCENA', æ, f. dignitas ejus, qui ducentis præest in schola Agentium in rebus. *Imp. Leo, lib. 12. Cod. tit. 20. leg. ult.* V. *Centenaria*.

DUCENARIUS, a, um, *di ducento, διακοσιοστός*, qui ducenta continet. *Plin. l. 7. c. 20.* Salvius duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus, & ducenaria duo humeris contra scalas ferebat. ¶ *Ducenarius* in militia est, qui duabus militum centuriis præest. Hic olim erat primus hastatus. *Veget. l. 2. de re milit. cap. 8.* ❧ *Protector ducenarius* memoratur in duob. lapidib. apud *Gruter. pag. 530. n. 9. & pag. 531. n. 2.* ¶ Sunt qui putant nomen habere a stipendio ducenum HS. ut est apud *Capitolin. in Pertin. c. 2.* si modo ibi de militari officio sermo est. ¶ *Ducenarii procuratores* nomen habuere a stipendio ducentorum millium nummum, quod habebant pro exigendis reditibus publicis, aut fisci Principis. Ita *Torrentius* ad illud *Sueton. in Claud. c. 24.* Ornamenta consularia etiam procuratoribus ducenariis indulsit. ¶ Similes his fuere, qui postea *ducenarii* vocabantur in schola Agentium in rebus, de quibus mentio fit *in Cod. lib. 12. tit. 20. leg. 3.* quamquam alii volunt, ita dictos, quia ducentis officialibus in sacro Palatio præerant, ad similitudinem Ducenariorum militarium. V. *Centenarius*. Sunt etiam qui putent, quia in eodem *Cod. lib. 10. tit. 19. leg. 1.* mentio fit Ducenariorum in tributis exigendis, dictos esse Ducenarios, qui vectigal exigebant *ducentesimam*, de qua in *Centesimæ* dictum est: sed hi nihil omnino differunt a Ducenariis Agentium in rebus, quorum munus, inter alia, fuit etiam tributa exigere. V. *Agens*. ¶ A censu ducentenum mill. HS. nominati sunt *ducenarii judices*, quos Augustus ad tres judicum decurias, ex inferiore censu addidit, qui de levioribus summis judicarent, uti *Sueton. in ejus vita* narrat: censum autem inferiorem censu equestri intelligit, qui erat quadringentorum mill. Itaque ex iis, qui minimum ducenta habebant, decuriam judicum Augustus novam instituit.

DUCENI, æ, a, *ducento, διακόσιοι*, numerus ducentorum distributivus. *Liv. l. 9. c. 19.* Censebantur ejus ætatis lustris ducena quinquagena millia capitum. *Plin. l. 7. cap. 2. ad fin.* Gentem ducenos annos vivere. *Id. l. 9. c. 3.* Pristes ducenum cubitorum. ¶ Extra distributionem *Plin. l. 6. c. 26.* Muri ducenos pedes alti.

DUCENTESIMUS, a, um, *ducentesimo, διακοσιοστός*, unus ex ducentis. *Ducentesima* (subaudi *pars*) vectigal fuit, de quo in *Centesimæ* dictum est. *Tacit. Ann. 2. c. 42.* Fructibus ejus levari posse centesimæ vectigal, professus Cæsar, ducentesimam in posterum statuit.

DUCENTI, æ, a, *ducento, διακόσιοι*, bis centum. *Cic. 2. Agrar. c. 13.* Ducentos in annos singulos stipatores corporis constituit. *Varr. l. 3. R. R. c. 2. a med.* Fundus ducentum jugerum. *pro* ducentorum.

DUCENTIES, adverb. *dugento volte, διακοσιάκις*, bis centies. *Cic. 2. Phil. c. 16.* Amplius ducenties acceptum retuli. Adde *Cels. l. 2. c. 24. ad fin.*

DUCO, is, xi, ctum, a. 3. *tirare, ἕλκω, ἄγω*, traho. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Ducere aquam per fundum alterius. *Varr. 2. R. R. c. 3.* Naribus spiritum ducere. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 6. extr.* Aer, quem spiritu ducimus. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 48.* Ducere funem. *Id. l. 3. od. 11. v. 13.* tigres comitesque silvas. *Id. l. 4. od. 1. v. 21.* tura naribus. *Cic. pro Mil. c. 28.* pariatem per vestibulum alterius. *Plin. l. 35. c. 10.* lineam. ¶ Illa quoque huc pertinent *Virg. 7. Æn. v. 634.* Aut leves ocreas lento ducunt argento. *h. e.* extendunt, inquit *Serv.* & *lib. 6. v. 849.* vivos ducent de marmore vultus. *Plin. l. 7. cap. 37.* Ducere Alexandrum ex ære. *ritrarlo in bronzo. Vitruv. l. 2. c. 3.* lateres. *stampar mattoni. Quintil. l. 6. c. 3. post med.* & *Paul. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 4.* colaphum, pugnum alicui. *tirar un pugno. Sil. l. 11. v. 359.* Ducere alicui ferrum per viscera. *Phædr. l. 5. fab. 3.* Sibi gravem duxit alapam. *Martial. l. 11. epigr. 40.* suspiria. *tirar sospiri. Virg. Æn. 4. v. 463.* longas in fletum ducere voces. *h. e.* edere. *Cic. 2. de Divin. c. 33.* Ducere fortes. *tirar le sorti, trar a sorte. Ovid. 4. Metam. v. 34.* lanas. *pettinare. Juvenal. sat. 12. v. 65.* pensa mana. *filare.* ¶ Translata *Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 63.* Nec possum, & cupio non ullos ducere versus. & *lib. 1. el. 11. v. 18.* Carmina manu trementi ducere. *scrivere. Juvenal. sat. 7. v. 237.* Exigite, ut mores teneros ceu pollice ducat. *h. e.* effingat, instituat. *Propert. l. 1. el. 7. v. 1.* Dum tibi Cadmeæ ducuntur, Pontice, Thebæ. *h. e.* carmine condontur, & celebrantur. Al. leg. *dicuntur*. ¶ Aliquando est haurire, extrahere, bibere. *Scribon. Larg. compos. 133.* Ad hydropicus bene facit chamælea. Largiter enim aquam ducit. & *compos. 158.* Ducit enim sanguinem, & dolorem lavat. *Horat. l. 1. od. 17. v. 21.* Ducere pocula Lesbii innocentis. *Valer. Flacc. l. 4. v. 536.* Ducere oblivia. *h. e.* oblivisci. ¶ Item protrahere, *tirar in lungo. Nepos in Themist. c. 7.* Dedit operam, ut quam longissimo tempus duceret. *Cic. 7. Fam. ep. 3.* Suadere institui, ut bellum duceret. *Martial. l. 12. epigr. 36.* aureolos, Possint ducere qui duas calendas. *tirar innanzi, e bastar per due mesi. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 61.* Ducere bellum in hyemem. & *lib. 1. B. Gall. c. 16.* Ubi se diutius duci intellexit. & *ibid.* Diem ex die ducere. *differir di dì in dì.* ¶ Item gerere. *Virg. 8. Æn. v. 55.* Hi bellum assidue ducunt cum gente Latina. *Servius:* aut gerunt, aut in longum trahunt. Sed secundæ interpretationi τὸ *assidue* obstat. *Nepos in Datam. c. 8. extr.* Cum bellum duci majore regis calamitate, quam adversariorum videret, ad pacem hortatus est. ¶ Item agere. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 202.* Ducere ætatem. *Virg. 2. Æn. v. 641.* vitam. *Id. l. 4. v. 560.* somnos. *Plin. l. 6. ep. 31. a med.* noctem jucundissimis sermonibus. ¶ Item contrahere, crispare. *Martial. l. 1. epigr. 41.* Qui ducis vultus, & non legis ista libenter. ¶ Item contrahere, attrahere. *Virg. Ecl. 9. v. 49.* Duceret apricis in collibus uva colorem. *Colum. l. 3. c. 18.* Ut malleolus decisus celeriter cicatricam ducat. *Quintil. l. 2. cap. 2. (al. 3.)* Ducere situm. *far la muffa. Horat. l. 4. od. 2. extr. de vitulo.* Qua notam duxit, niveus videri, Cetera fulvus. *h. e.* a matre traxit. ¶ *Ducere os*, variis modis os vultumque agitare & distorquere, *torcer la bocca*, ad varios animi motus significandos. *Cic. in Orat. c. 25. extrem.* Actio vultu multa conficiens, non hoc, quo dicuntur os ducere, sed illo, quo significant ingenue, quo sensu quidque pronuntient. *Quintil. sub fin. cap. 3. l. 9.* Ducere os exquisitis modis, & frontis ac luminum inconstantia trepidare. ¶ *Ducere alvum* apud *Celsum* est subducere, hoc est clystere per inferna injecto, elicere, & purgare. *Lib. 2. c. 12.* Plerumque alvus lotionibus ducenda est. *Id. l. 4. c. 4. a med.* Liquanda alvus, interdum etiam ducenda. & *cap. 10.* Solvere alvum: si aliter non respondet, etiam ducere. Adde *cap. 3.* & *lib. 6. c. 14.* ¶ Ad trahendi notionem pertinet & illud *Cicer. 1. Acad. c. 11.* Ducere nomen ex aliqua re. *Id. 2. de nat. Deor. cap. 21. extr.* Ducere principium disputationis ab aliquo. *Id. 5. de Fin. c. 7.* Ducere exordium vitæ ab aliqua re. *Horat. l. 3. od. 17. v. 5.* Ducere originem ab aliquo. *Cic. in Orat. cap. 39.* Ab eodem verbo sæpius ducere orationem. *continuare.* ¶ Pro educere, *tirar fuori. Sil. l. 8. v. 341.* vagina ducitur ensis. *Virg. 12. Æn. v. 378.* & auxilium ducto mucrone petebat. ¶ Pro ferre, vel ferendo trahere. *Albinov. el. 2. v. 77. de Hercule.* Lydia te tunicas jussit lasciva fluentes Inter lanificas ducere sæpe suas. *professare vesti femminili.* Alii exponunt nere, vel texere. ¶ Et pro percipere, consequi, *ritrarre, conseguire. Ovid. 10. Met. v. 680.* Præterita est virgo: duxit sua præmia victor. ¶ Aliquando ita sumitur pro trahere, ut significet trahere volentem, *traho* vero invitum, ac per vim. *Senec. ep. 107. in vers.* Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. Sic *Donat. ad Terent. Adelph. 3. 3. 4.* Ducimus volentes, abducimus invitos. ¶ Sæpe significat agere, *menare, condurre, ἡγέομαι, ἄγω. Nepos in Amilc. c. 3.* Effecit, ut imperator in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit filium Annibalem. *Id. in præfat.* Uxorem in convivium ducere. *Id. in Datam. cap. 3.* Feram bestiam captam ducere. *Virg. Ecl. 9. v. 1.* Quo te, Mœri, pedes? an, quo via ducit, in urbem? *Id. 8. Æn. v. 665.* castæ ducebant sacra per urbem Pilentis matres in mollibus. ¶ Ducere se, *andare, partire. Plaut. Amph. 4. 3. ft.* Ad ragem recta me ducam. *Id. Bacch. 4. 2. 11.* Ducere se ab ædibus. *Asin. ad Cicer. Fam. 10. ep. 32.* Balbus quæstor duxit se a Gadibus. *s' è sottratto*, subduxit, aufugit. *Plaut. Aulul. 4. 8. ft.* Ducere se deorsum de arbore. *scendere.* ¶ Refertur interdum ad nuptias, *menar moglie. Cic. pro Sext. c. 3.* Duxit uxorem optimi viri filiam. & *paulo supra.* Duxit honestissimi viri, C. Albini filiam. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9.* Orgetorigis filiam in matrimonium duxerat. ¶ De viris tantum dicitur, ut *nubere* de feminis: reperitur tamen etiam de his. *Imp. Antonin. lib. 5. Codic. tit. 18. leg. 3.* Si ignorans statum Erotis, ut liberum duxisti, & dotem dedisti, &c. ¶ Frequenter ad rem militarem pertinet, *esser capitano*, ducem, imperatorem esse. Hinc Ducere exercitum, h. e. præesse, apud *Cicer. pro Mur. cap. 9.* & *Nepot. in Eum. c. ult.* Sic *Cic. ad Brut. ep. ft.* Cretensi bello, Metello imperatore, octavum principem duxit. & *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 35.* Primum pilum ducere. & *Cic. 1. Phil. c. 8.* Ordinem ducere. *Nep. in Epamin. c. 7.* Cum in Peloponnesum exercitum duxisset adversus Lacedæmonios. ¶ Hinc *ducere familiam* dicitur, qui caput familiæ est. V. *Familia*. Sic *ducere classem*, apud *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.)* classis principem esse. ¶ Item ad funebrem. Ducere alicui funus, *far l' esequie il funerale:* & dicitur proprie de iis, qui in pompa funeris præeunt, quales fuisse parentes, conjuges, consanguineos, *Meurs.* docet. *Plin. l. 8. c. 42.* Defuncto bucefalo Alexander duxit exsequias. *Cic. pro Quint. cap. 15.* Huic acerbissimum vivo, videntique funus ducitur. ¶ Eadem ratione *ducere choros* dicitur, qui præest. *Horat. l. 1. od. 4. v. 5.* Jam Cytherea choros ducit Venus. Sic *pompam ducere*, apud *Ovid. Heroid. ep. 12. v. 152.* Sic *Tacit. 1. Ann. c. 51.* Pars equitum, & auxiliariæ cohortes ducebant: mox prima legio. *erano di vanguardia.* ¶ Item ad supplicium, aut vincula, *menare alla morte, o in prigione. Nepos in Phoc. c. ult.* Cum ad mortem duceretur. *Sueton. in Calig. c. 27.* A calvo ad calvum duci imperavit. *Senec. l. 1. de Ira, c. 16.* Cum iratus duci jussisset eum, qui, &c. *Nævius* apud *Cicer. 2. de Orat. c. 63.* Quanti addictus? mille nummum. Nihil addo: ducas licet. *h. e.* in vincula ducas. Est enim sermo de eo, qui ob æs alienum alteri addicitur, donec solvat. *Liv. l. 6. c. 20.* Quorum bona venire, quos duci addictos prohibuisset. V. *Addictus*. ¶ Translate est adducere, inducere, allicere, *indurre*. *Cic. 2. Tusc. c. 18.* Me ad credendum tua ducit oratio. ¶ *Duci* est impelli, moveri, trahi. *Nep. in Cim. c. 1.* Non magis amore, quam more duci. & *in Alcib. c. 5.* Duci caritate patriæ. *Id. in Dion. c. ult.*

ult. falsa suspicione. *Id. in Attic. c.* 12. studio philosophiæ. *Cic. in Orat.* 2. 32. laude eloquentiæ. *Id.* 1. *Off. c.* 41. errore. *Id.* 5. *Tusc.* c. 3. quæstu & lucro. *Id. pro Rosc. Amer. cap.* 41. Litteris eorum & urbanitate Chrysogonus ducitur, ut, &c. ¶ Frequentissima significat putare, existimare, habere, *stimare*, *tenere*: qua notione *Fest.* vult esse a δοκῶ, puto. *Cic.* 3. *de Fin. cap.* 3. Nihil præter virtutem in bonis ducere. *Id. Fam.* 1. *ep.* 6. Quæ ne tu quidem unquam timenda duxisti. & *lib.* 4. *ep.* 7. Quæ non aliena esse ducerem a dignitate tua. *Id.* 7. *Verr. c.* 25. & *Cæs.* 6. *B. Gall. c.* 31. Ducere aliquem in numero hostium. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 8. Parvi aliquid ducere. *Id. Verr.* 4. *c.* 41. Cum docuissem, hanc damnationem duci non oportere. *non doversi far conto veruno di questa condanna*. vel, *questa non doversi tenere per condanna*. & *cap.* 26. Pro nihilo ducere. *Sallust. in Catil. c.* 12. Innocentia pro malevolentia duci cœpit. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 20. Neminem præ se ducit hominem. *Liv. l.* 8. *c.* 31. Ducere se magistrum equitum. *tenersi da*, &c. *Nep. in Agesil.* 2. 3. *extr.* Ut omnium opinione victor duceretur. *fu tenuto per vincitore*. *Cic. pro Flacc. c.* 27. Si quis despicatui ducitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 690. Sic equidem ducebam animo, rebarque futurum. *Plin. l.* 31. *cap.* 6. Plerique in gloria ducant, plurimis horis perpeti calorem earum. *stimano glorioso il soffrire*, &c. ¶ Ducere se esse pro aliqua, *Plauti* modus loquendi est, *Capt.* 2. 3. 76. & *Stich.* 4. 1. 65. h. e. gerere se pro aliqua, *tenersi per*, &c. ¶ Ducere laudi, *ascrivere*, laudi dare, laude dignum putare. *Nep. in præfat.* Laudi in Græcia ducitur adolescentulis, &c. *Terent. Adelph. prol. v.* 5. Laudin' an vitio duci id factum oporteat. ¶ *Ducere rationes*, & *ducere* absolute, *computare*, supputare. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 130. Age nunc summam ducat sui æris simul, atque alieni. *Gell. l.* 1. *c.* 20. Sicuti fit, cum ter terna ducuntur. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* Diem statuo satis laxam, quam ante si solverint, dico, me centesimas ducturum; si non solverint, ex pactione. *h. e.* computaturum. ¶ Translate *Cic. ad Pompej. post ep.* 11. *l.* 8. *Attic. ad fin.* Cum pacis conditiones ad te afferri viderem, duxi meam rationem, quam tibi facile me probaturum arbitrabar. *Id. Fam.* 7. *ep.* 3. Malui famæ cedere, quam salutis meæ rationem ducere. *h. e.* habere. *Id. pro Sext. c.* 10. Officii rationem in omni vita, non commodi esse ducendam. ¶ *Ducere dictis* est irretire, aut fallere. *Terent. Andr.* 4. 1. 20. Etiam nunc me ducere istis dictis postulas? *menarmi pel naso*. vel *darmi ad intendere*. *Idem Phorm.* 3. 2. 15. Ut phaleratis dictis ducas me. *Propert. l.* 2. *el.* 13. *v.* 57. Mentiri noctem: promissis ducere amantem. ¶ Pro adducere, afferre, conciliare, *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 65. Nam neque tum plumæ, nec stragula picta soporem, Nec sonitus placidæ ducere possit aquæ. ¶ In imperativo habet *duc*, ut dico *dic*, facio *fac*. Sed ἀρχαϊκῶς etiam *duce* dictum est a *Plaut. Epid.* 3. 3. 18. Duce istam intro mulierem. Adde *Mostell.* 2. 4. 11. &c. ¶ *Duxti* pro *duxisti* syncope *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 130.

DUCTABILITAS, atis, f. *dabbenaggine*, animi imbecillitas, qua quis se facile circumduci, & ductari sinit. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 626. Eo plectantur poetæ, quam suo vitio, sæpius ductabilitate vestra, aut perperitudine.

DUCTARIE, ductando, cunctando, remisse, & dicis causa agendo. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Navus*. Nave agere oportet quod agat, non ductarie. Al. exponunt, nave & remis, non fune trahendo. Al. leg. *ductatur*.

DUCTARIUS, a, um, *da tirare*, idem ac ductilis, ut Ductarius funis, qui per orbiculos trochleæ trajicitur, & inde ad ergatam. *Vitruv. l.* 10. *c.* 2. 3. & 5.

DUCTILIS, le, *che facilmente si può tirare, e stendere*, ἐλατός, qui facile duci atque extendi potest. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *ad fin.* Æs regulare obsequitur malleis, ab aliis ductile appellatum. ¶ Ductile flumen aquæ riguæ, apud *Martial. l.* 12. *epigr.* 31. est rivus a flumine derivatus ad irrigandos hortos. ¶ Ductilem scenam *Serv. ad* 3. *Georg. v.* 24. vocat, cum tractis tabulatis hac atque illac, species picturæ nudabatur interior.

DUCTIM, adverb. *tirando*, ducendo. *Colum. l.* 4. *c.* 25. Major pars operis in vineam ductim potius, quam cæsim facienda est. *h. e.* ductu falcis, non ictu, ut mox ipsemet exponit. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 12. Invergere in me liquores tuos sine ductim. *h. e.* ἀπνευστί, non respirando: quod aviditatem bibendi notat, & copiam. nos diciamus *una buona tirata*. Alii exponunt cum mora, & paulatim, ut diutius sit voluptas.

DUCTIO, onis, f. ducendi actio, ut ductiones & reductiones rudentium, *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. *Id. l.* 1. *c.* 1. Aquarum ductiones. *h. e.* deductiones, derivationes, *acquedotti*. *Cels. l.* 4. *c.* 24. *extr.* & *lib.* 2. 2. 12. Alvi ductio. *h. e.* subductio. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 29. *leg.* 3. Hoc interdictum pertinet ad ductionem, ut ducere quis possit eos, in quos habet jus ductionis. *h. e.* redigendi in suam potestatem.

DUCTITO, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a duco. *Plaut. Rud.* 2. 7. 26. Veneles illic ductitavit, quisquis est. *h. e.* mangonis artem exercuit. *Id. Pæn.* 1. 2. 60. Quasi bella sit, quasi campse reges ductitant. *h. e.* uxorem ducant, vel ducere cupiant. *Id. Epid.* 3. 2. 15. At ego follitim ductitabo. *h. e.* ductabo, fallam, folle argenti fraudabo.

DUCTO, as, avi, atum, a. 1. per syncopen a *ductito* factum, est sæpe ducere, vel huc illuc ducere. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 157. Illum, puer, circumduce hasce ædes, & conclavia, nam egomet ductarem, nisi, &c. *lo condurrei*. *Terent. Adelph.* 4. 7. 34. Tu inter eas restim ductans saltabis. V. *Restis*. *Id. Phorm.* 3. 2. 15. & *Plaut. Pœn.* 4. 2. 46. Ductare amicam. *h. e.* ducere, & secum habere. *Plaut. Pers.* 4. 4. 85. Omne pro nihilo esse ducto, quod fuit. *h. e.* nihili duco. *Id. Mil.* 2. 1. 6. Labiis ductare aliquem. *h. e.* deridere, ducendo ea, & distorquendo. *Id. Capt.* 3. 4. 102. & 3. 5. 97. Ductare quem dolis. *h. e.* decipere, fallere. ¶ *Ductare exercitum*, h. e. præesse, ducem esse, dicere *Sallust. in Catil. c.* 11. 17. & 19. & *in Jug. c.* 42. & 73. & *Tacit.* 2. *Histor.* 2. *penult.* de qua loquendi ratione ita *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Vel hoc vitium sit, quod κακέμφατον vocatur: sive mala consuetudine in obscœnum intellectum sermo detortus est, ut *ductare exercitus*, & *patrare bellum*, apud Sallustium dicta sancte, & antique, ridentur a nobis, si diis placet: quam culpam non scribentium quidem judico, sed legentium, &c. Hæc *Quintil.* Et quidem in altera phrasi cacophatum facile deprehenditur, si *τὸ bellum* de pusione intelligas: at in priore non satis patet, nisi dicas *ductare* ideo in obscœnis habitum esse, quia frequenter dicebant *ductare amicam*, *scortum*, ut est apud *Plaut. Asin.* 1. 3. 18. & 5. 2. 13. & *Terent. Phorm.* 3. 2. 15. vel si respiciatur ad locum *Juvenal. sat.* 6. *v.* 237. Sunt qui putant latere obscœnum in τῷ *exercitum*, quasi notari possit ὁ πλοκαῖος ἐν τοῖς παιδικοῖς exercitatus: vel ut sit supinum verbi *exerceo*: unde *exercere scortum* dicit *Plaut. Amph.* 1. 1. 132.

DUCTOR, oris, m. *condottiere*, *capo*, *capitano*, ἡγεμών, στρατηγός, qui præest exercitui, dux belli, qui ordines in militia ducit. *Cic.* 1. *Tuscul.* 1. 37. Non modo ductores nostri, sed universi exercitus ad non dubiam mortem concurrere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 334. Ductor classis. *Id.* 4. *Georg. v.* 88. Ductores apum. *i re*. *Stat. l.* 3. *silv.* 5. *extr.* Tibris ductor aquarum. *capo*, *re de' fiumi*. ¶ *Ductor ferreus insularis* apud *Auctor. Priapeor. carm.* 30. est qui ferrum ducit, & elaborat in insulis, ubi metalla ferraria sunt, v. g. in Ilva insula maris Tyrrheni, ad quam fortasse *Auctor* iste respicit.

DUCTUS, us, m. *condotto*, ἀγωγή, ὀχετεία, ductio. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 1. Ductus aquarum, quos isti nilos & euripos vocant. (*ductum* absolute pro *aquaeductu* sæpissime usurpat *Frontin. de aquaeduct.*) *Id.* 5. *de Fin. c.* 17. Qui ductus oris, qui vultus in quoque sit. *i lineamenti della faccia*. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. *a med.* & *Plin. l.* 8. *c.* 3. Ductus litterarum. *tratti*. *Lucret. l.* 4. *v.* 427. Porticus æquali quamvis est denique ductu. *a diritta linea*, æquali parietum, & columnarum distantia. *Plin. l.* 37. *c. ult.* Purgatam putamque glebam artificum ingenio varie distribui in venas ductusque macularum. *ordini*, *tratti*. ¶ Sæpe dicitur de gubernatione, præsertim exercitus. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 11. *e med.* Omnes vires civitatis se ad Pompeji ductum applicaverunt. *Id. pro leg. Manil. c.* 21. Pompejus rem optime suo ductu gessit. *Id. de Harusp. resp. c.* 2. Qui ductu suo & imperio supplicia a sociorum mœnibus prohibere non potuerunt. *Velles. l.* 2. *c.* 78. Virtute & ductu Ventidii. *Hirt. de B. Alex. c.* 43. Res secundas ductu ausuque suo gesserat. *Plaut. Amph.* 2. 1. 41. Gessit rempubl. ductu, imperio, auspicio suo. *Curt. l.* 6. *c.* 3. Quorum alia ductu meo, alia imperio, auspicioque domui. *altre in persona*, *altre per mezzo de' miei capitani*. V. Auspicium. *Velles. l.* 2. *c.* 115. Non jam ductu, sed manibus atque armis ipsius Cæsaris. *h. e.* non jam præsentia & consilio solum, sed opera, labore, virtute pugnandi. ¶ Translate *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *circa med.* Est quidam etiam ductus rei credibilis qualis in comœdiis, & in mimis. *h. e.* connexio apta rerum, quarum una aliam consequitur, eique cohæret. ¶ Pertinet apte ad cædentes, secantesque. *Senec. ep.* 47. Alius pretiosas aves scindit, pectus & clunes, certis ductibus circumferens eruditam manum, in frusta excutit. *Colum. l.* 4. *c.* 25. *extr.* Utilior putatio est, quæ ductu falcis, non ictu conficitur. ¶ Eleganter *Valer. Flacc.* de dracone aureum vellus custodiente, *lib.* 7. *v.* 167. Qui nemus omne suum, quique aurea (respice porro) Vellera tot spiris circum, tot ductibus implet. *con tanti giri*.

DUCTUS, a, um, *tirato*, *condotto*, tractus, actus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. Succus is, quo alimur, permanat ad jecur per quasdam a medio intestino usque ad portas jecoris ductas & directas vias. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 425. Magnanimis non ductus avis, haud segnia mortis Jura pati. *è costume tolto dagli avi di*, &c. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 29. *extr.* Libera contumacia, a magnitudine animi ducta, non a superbia. *derivante*, *nata*. *Id. de clar. Orat. c.* 60. Sermo ductus e percunctatione filii. *cavato*. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 2. Ex queis triginta sorte ducti. *tratti a sorte*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 7. Hic ille est senex ductus, cui verba data sunt. *h. e.* deceptus. *Al. leg.* doctus. *Cic. de clar. Orat. c.* 51. Benevolentia ductus. *mosso*. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 257. Domus ab Agenore ducta. *discendente*. V. alia in *Duco*.

DUDUM, adverb. *poco fa*, *già*, πάλαι, nuper, jam, antea. Volunt esse a *diu* pro, *die*, & *dum*. Dicitur autem de exiguo tempore præterito, sed incerto (ut *Donat.* docet *ad Terent. Andr.* 3. 4. 3.) *Cic.* 12. *Attic. ep.* 24. Quæ dudum ad me, & quæ etiam ante bis ad Tulliam de me scripsisti, ea sentio esse vera. *Id.* 2. *de Orat. c.* 65. Dixi dudum, materiam aliam esse joci, aliam severitatis. *Terent. Andr.* 5. 1. 5. Oro, Chreme, ut beneficium verbis initum dudum, nunc re comprobes. *Plaut. Amph.* 2. 2. 50. Quid tu me deridiculi gratia sic salutas, atque appellas, quasi dudum non videris? *quasi non m' abbi puranco veduto*. ¶ Item de tempore præterito paulo longiore. *Terent. Andr.* 3. 4. 3. Dudum nonnihil veritus sum, Dave, abs te, ne faceres idem, quod volgus servorum solet, dolis ut me deluderes. *è qualche tempo*, *che* &c. *Cic. l.* 4. *ep.* 5. Dudum enim circumrodo, quod devorandum est. *Plaut. Pers.* 4. 3. 28. *To.* E Persia ad me allatæ sunt modo istæ. *Do.* quando? *To.* haud dudum. *non è molto*. *Id. Pœn.* 1. 2. 105. Non dudum ante lucem. *poco innanzi dì*. ¶ Quam dudum? *quanto tempo è? quant' è?* *Plaut. Stic.* 2. 1. 38. Vide, quam dudum hic adsto, & pulto! *Terent. Eun.* 4. 4. 29. *Do.* Venit Chærea. *Ph.* fratar ne? *Do.* ita. *Ph.* quando? *Do.* hodie. *Ph.* quam dudum? *Do.* modo. *Id. Andr.* 5. 2. 9. Modo introii. *Si.* quasi ego, quam dudum, te rogem. *quanto tempo fa*. Ex omissa interrogatione, *Cic.* 14. *Attic. ep.* 12. *sub fin.* Quam dudum

nihil

nihil habeo, quod ad te scribam: scribo tamen. Al. aliter leg. ¶ Jamdudum, & jam dudum, da qualche tempo: & longius spatium designat, quam dudum, & certius: semper tamen de non longo tempora dicitur: & significat rem jam esse inceptam, ac nondum desitam. Cic. pro Cluent. c. 23. Vocat me alio jamdudum tacita vestra exspectatio. Id. de Amic. c. 22. Ea, quam jamdudum tractamus, stabilitas amicitiæ. Plaut. Trinum. 4. 3. 3. Jamdudum factum est, cum ebiisti domo. è un pezzo, che &c. Priscian. l. 15. pag. 1018. Putsch. adverbium dudum refert inter ea, quæ diversorum temporum sunt, ut olim, quondam. Itaque de præsenti etiam tempore dicitur, ut in illo Virg. 2. Æn. v. 103. Jam dudum sumite pœnas. quod Serv. exponit, modo, vel quamprimum. Sic Ovid. 1. de ar. am. v. 317. ingenti jamdudum de grege duci Jussit. tosto, subito. & lib. 2. v. 457. Candida jamdudum cingantur colla lacertis. Valer. Flacc. l. 6. v. 456. visa jamdudum prosilit altis Diva toris. Adde Senec. in Med. v. 191. ¶ Et de futuro pro mox. Stat. Theb. 6. v. 855. de cupresso. urgentes cervicem inclinat in Austros, Via se se radice tenens, terræque propinquat, Jamdudum ætherias eadem reditura sub auras.

DUELLA, æ, f. pars tertia est unciæ, & duas sextulas continet: unde nomen. Rhem. Fann. de ponderib. & mensur. v. 23. Sextula cum dupla est, veteres dixere duellam.

DUELLATOR, oris, m. idem ac bellator: a duellum, bellum. Plaut. Capt. prol. v. ult. Domi, duellique duellatores optimi. bravi in pace e 'n guerra.

DUELLICUS, a, um, bellicus. Lucret. l. 2. v. 660. Equorum duellica proles. Plaut. Epid. 3. 4. 14. Quem memorant arte duellica divitias magnas indeptum.

DUELLIS, is, m. hostis apud Vet. Arnob. l. 2. pag. 10. Cur duelles cum pereunt, lævum augurium non sum?

DUELLONA, æ, f. Bellona. Varr. l. 4. de L. L. c. 10. & lib. 6. c. 3.

DUELLUM, i, n. guerra, πόλεμος, idem ac bellum. Veteres enim du ponebant pro b. Sic legitur duonum pro bonum, & duis, pro bis, ut ait Cic. in Orat. c. 45. V. etiam Quintil. l. 1. c. 4. Hinc Horat. l. 1. ep. 2. v. 7. Græcia Barbariæ lento collisa duello. Id. l. 3. od. 14. v. 18. Et cadum Marsi memorem duelli. Cic. l. 2. de Legib. cap. 18. Æs atque ferrum duelli instrumenta. Plaut. Asin. 3. 2. 13. Quæ domi duelliqua fecisti. Horat. l. 4. od. 15. v. 8. Vacuus duellis Janus. Adde Liv. l. 36. c. 2. ubi al. leg. bellum: & lib. 22. cap. 10. ex veteri formula rogationis. ¶ Pro prælio, Horat. l. 1. ep. 2. v. 97. Cædimur, & totidem plagis consumimus hostem Lento Samnites ad lumina prima duello. ¶ Duellum pro duellorum. Enn. in fragment. collect. a P. Merula. Horrida Romuleum certamina pango duellum.

DUELLUS, a, um, idem quod bellus, apud Veteres, ea ratione, qua dictum est in voce præced. Titinn. apud Non. c. 3. n. 117. item Quintil. l. 1. c. 4. sed utrobique alii aliter leg. Addunt quidam verba hæc Nævii: Facies virginis duellæ.

DUICENSUS, census, seu census cum altero, h. e. cum filio; a duis, bis. Festus.

DUIDENS, hostia bidens. Fest.

DUIM, is, it. V. in fine verbi Do, as.

DUIS, bis, apud Veteres. Festus.

DUITÆ, arum, Hæretici Marcionis sectatores, qui duos deos esse docuerunt, bonorum auctorem alterum, alterum malorum. Prudent. in præfat. Hamartigen. v. 37. Docet Duitas discrepare a spiritu.

DUITAS, atis, f. numerus duorum. Labeo apud Javolen. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 242. Viduam sic dictam esse putat, quasi vecors, vesanus, qui sine corde, aut sanitate est: similiter viduam esse dictam sine duitate. Cave usurpaveris.

DUITOR, dator, vetus imperativum a duo, is, pro do, de quo V. in fine verbi Do. In XII. Tab. apud Plin. l. 21. c. 3. Qui coronam parit ipse, virtutis ergo duitor ei. Al. aliter leg.

DULCACIDUS, a, um, dolce piccante, γλυκόξινος, mixtum quendam saporem habens ex dulci, & acido. Seren. Sammonic. de Med. cap. 11. vers. 151. Crudaque dulcacido miscebis rapa liquori. Adde cap. 32. vers. 607.

DULCATOR, oris, m. qui dulcat, addolcitore. Paulin. Nolan. carm. 23. Nat. S. S. Fel. v. 237. dulcator fontis amari.

DULCATUS, a, um, adject. addolcito, dulcis factus. Sidon. carm. 2. v. 105. Ferunt exorto flumina melle Dulcatis cunctata vadis.

DULCE, adverb. dolcemente, γλυκερῶς, dulciter, & translate jucunde, suaviter. Cic. de clar. Orat. c. 19. extr. Historia scripta dulcissime. Stat. 4. Theb. v. 274. Dulce rubens, viridique genas spectabilis ævo. Id. l. 3. silv. 4. v. 8. Dulce nitentes comæ. Propert. l. 1. el. 2. v. 14. Et volucres nulla dulcius arte canant. Horat. l. 1. od. 22. v. 23. Dulce ridens, dulce loquens. Inscript. apud Murator. pag. 1239. n. 10. M. Annæus M. F. Esq. Longinus Maccus vixit dulcissime cum suis.

DULCEDO, edinis, f. dolcezza, soavità, γλυκύτης, sapor dulcis. Liv. l. 5. c. 33. Dulcedo frugum. Plin. l. 14. c. 22. Dulcedo vini. Id. l. 25. c. 6. Radix amara cum quadam dulcedine. ¶ Transfertur ad quamcumque suavitatem, & jucunditatem. Cels. l. 6. c. 6. Oculi magnam partem ad vitæ simul & usum, & dulcedinem conferunt. Plin. l. 8. c. 25. Dulcedo scabendi. gusto, piacere. & cap. 57. furandi. Id. l. 29. c. 1. a med. sperandi pro se. Brut. ad Cicer. ep. 16. ad fin. vivendi. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 5. iracundiæ. Matius ad Cicer. Fam. 11. ep. 28. Honoris & pecuniæ dulcedine capi. Cic. pro Arch. c. 10. Dulcedine gloriæ commoveri. Plin. l. 2. ep. 5. extr. Dulcedo loquendi cum aliquo. Gell. l. & cap. 9. Verba non translatitia, sed nativæ cujusdam dulcedinis. Liv. l. 2. c. 41. Dulcedo agrariæ legis. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 11. Dulcedo avium, dolce canto. Cic. 3. de Orat. c. 40. orationis. Ovid. 1. ex Ponto, ep. 2. v. 119. linguæ. Id. 1. Metam. v. 709. vocis. Cic. 1. de Legib. c. 15. Dulcedine (corum) & corruptela depravati mores. Id. 2. de Fin. c. 34. Sensus omnes dulcedine quasi perfusi. Liv. l. 5. c. 13. Dulcedo invasit plebeios creandi. ¶ De scabie, vel prurigine, quia scalpendo dulcedinem quandam experimur, Grat. in Cyneg. v. 408. Is deformis lacerum dulcedine corpus Persequitur scabies. Al. aliter leg. Cic. 1. de Legib. c. 17. extr. Blanditiis voluptatis corrupti, quæ natura bona sunt, quia dulcedine hac & scabie carent, non cernimus satis: ¶ In plurali num. Vitruv. in præfat. l. 7. Reges Attalici magnis philologiæ dulcedinibus inducti.

DULCEO, es, cui, n. 2. addolcirsi, γλυκαίνομαι, dulcis fio, dulcesco. Paulin. Nolan. carm. 17. v. 30. unda misso Dulcuit ligno. ¶ Pro dulceo dixere dulco, ut pro ferveo fervo, strideo strido, & alia: vel potius hæc ipsa dulceo, ferveo, strideo in quibusdam personis ac temporibus usurparunt in tertia conjugatione. Lucret. l. 2. v. 473. Humor dulcit, ubi per terras crebrius idem Percolatur. Est qui legit dulcis: item qui dulcet.

DULCESCO, is, n. 3. addolcirsi, γλυκαίνομαι, dulcis fio. Cic. de Sen. c. 15. Primo est peracerba gustui, deinde maturata dulcescit. Plin. l. 31. c. 7. Omnis sal pluvia dulcescit.

DULCIA, orum, n. placentæ dulces. Lamprid. in Heliogab. c. 27. Dulciarios, & lactarios tales habuit, ut illi modo de dulciis, modo de lactariis exhiberent. & infra cap. 32. Alia de pomis, alia de dulciis, alia de opera lactario. Adde Prudent. in Psychom. v. 429.

DULCIARIUS, ii, m. pasticciere, qui panes, & mellita concinnat edulia. Lamprid. in Heliogab. c. 17. Dulciarios, & lactarios tales habuit, ut, &c. Adde Trebell. Poll. in Claud. c. 14. & Veget. l. 1. de re mil. c. 7. ¶ Revera adjectivum est, & subintelligitur pistor, vel coquus, vel artifex, &c. In lemmate epigr. 222. l. 14. Martial. & Apulei. l. 10. Metam. Pistor dulciarius.

DULCICULUS, a, um, dolcetto, diminut. a dulcis. Cic. 3. Tuscul. c. 19. Demus scutellam dulciculæ potionis. ¶ In blanditiis amantum Plaut. Pœn. 1. 2. 177. Dulciculus caseus.

DULCIFER, a, um, adject. dulcis. Plaut. Pseud. 5. 1. 18. Cantharum dulciferum propinare. Enn. apud Charis. l. 1. pag. 103. Putsch. Dulciferæ fici.

DULCILOQUUS, a, um, ἡδυεπής, dulcia loquens. Auson. Edyll. ult. v. 4. Dulciloquos calamos Euterpe flatibus urget.

DULCIMODUS, a, um, adject. dulcisonus. Prudent. in Psychom. v. 664. resultans Mystica dulcimodis Virtutum carmina psalmis.

DULCINERVIS, e, adject. ut Dulcinervis arcus, apud Martian. Capell. lib. 9. pag. 310.

DULCIOLA, orum, crustula, parvæ placentæ. Apul. l. 4. Metam. Mellitis dulciolis ventrem saginare.

DULCIORELOQUUS, a, um, adject. qui dulci ore loquitur. Ita Næv. Nestorem dixit apud Gell. l. 19. c. 7.

DULCIS, ce, dolce, soave, γλυκύς, γλυκερός, suavis: ab antiquo dulcer, quia delicit, h. e. allicit, delectat. Cic. 3. de nat. Deor. c. 23. Sentit igitur calida & frigida, & dulcia & amara. Ovid. 13. Metam. v. 795. Matura dulcior uva. Hirt. de B. Alex. c. 8. & 9. Aqua dulcis. Plin. l. 25. c. 9. Herba gustu dulcis. Id. l. 18. c. 20. Dulcissimus panis. ¶ Transfertur ad omnia, quæ quoquo modo jucunda & grata sunt. Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 69. Tempus in agrorum cultu consumere dulce est. Id. 5. Trist. el. 4. v. 29. O dulcior illo Melle, quod in ceris Attica ponit apis. Id. 2. Amor. el. 19. v. 17. Blanditiæ & dulcia verba. Cic. 7. Verr. c. 63. Nomen dulce libertatis. Claudian. in Consul. Prob. & Olyb. v. 69. genas dulces flos juvenilis inumbrat. h. e. teneras, læves. Horat. l. 1. od. 1. v. 2. Dulce decus. Id. l. 2. od. 13. v. 38. Dulcis sonus. Cic. Attic. l. 15. ep. 13. Dulcissima epistola. Id. 1. Offic. c. 1. Orator parum vehemens, dulcis tamen. Id. de clar. Orat. c. 21. Oratione Lælii nihil est dulcius. Vellej. l. 1. c. 17. Dulces facetiæ. Cic. 3. de Legib. c. 12. Optime & dulcissime frater. Martial. de spectac. epigr. 10. Non potuit melius litem finire jacens. O dulce invicti principis ingenium! Horat. epod. 2. v. 40. Dulces liberi. Id. l. 1. od. 37. v. 11. Dulcis fortuna. Nep. in Attic. c. 18. Quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui, &c. h. e. obit lectu, & cognitu jucundius, & delectabilius. Gell. l. 16. c. 3. Homo fandi dulcissimus. ¶ Pro comi, & facili, Cic. Fam. 3. ep. 8. ad fin. Me esse acerbum sibi, ut sim dulcis mihi. Plaut. Pseud. 1. 1. 61. Dulce amarumque una nunc misces mihi. dolce amaro, γλυκύπικρον. ¶ Cum accusat. Græca ratione, Sen. in Hippol. v. 302. Dulcior vocem moriente cygno. ¶ Substantive Ovid. Metam. 5. v. 449. lymphamque roganti Dulce dedit, tosta quod coxerat ante polenta. h. e. vel mustum vel mulsum, aut quippiam simile. Plaut. Pseud. 2. 4. 50. Si opus fiet, ut dulce promat indidem, ecquid habet?

DULCISONUS, a, um, adject. γλυκύφωνος, dulce sonans. Sidon. carm. 6. v. 5. Dulcisonum quatitur fidibus dum pectine murmur.

DULCITAS, atis, f. idem ac dulcedo. Accius apud Non. c. 2. n. 215. Dulcitas conspirantis animæ. Apul. de Mundo. Dulcitas fici.

DULCITER, adverb. idem ac dulce. Cic. 2. de Fin. c. 6. Quæ sensus dulciter ac jucunde movet. Quintil. l. 4. c. 2. ante med. Invidiose, graviter, dulciter, urbane dicere.

DULCITUDO, nis, f. idem ac dulcedo. Cic. 3. de Orat. c. 25. Quique dulcitudine præter ceteros sensus commovetur. Ulpian. Dig. lib. 41. tit. 9. leg. 10. circa med. Dulcitudo usurarum. Inscript. apud Gruter. pag. 752. n. 3. M. Æmilius M. F. Januarius Catiliæ Marcianæ conjugi incomparabili, cum qua vixit annis XIII. cum magna dulcitudine. Adde aliam apud Fabrett. c. 4. n. 4. pag. 250.

DULCO, as, a. 1. addolcire, γλυκαίνω, dulce efficio. Sidon. l. 5. epist. 4. Offensæ amaritudinem politis affatibus dulcare non desinant.

DUL-

DULCOR, oris, m. dulcedo. *Tertull. l. 3. advers. Marcion. c. 5.* Montes destillaturos dulcorem.

DULCORO, as, a. 1. *raddolcire*, γλυκαίνω, dulcem reddo. *Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. de custod. Virg. sect. 9.* Dulcorare amaritudinem.

DULICE, adverb. δουλικῶς, serviliter. *Plaut. Mil. 2. 2. 58.* Astitit dulice, & comœdice. Alii leg. *dulce*.

DULICHIUS, a, um, Δουλίχιος, ad Dulichiam, seu Dulichium pertinens, quæ est insula maris Jonii, una Echinadum, in qua Ulysses habitavit, regnavitque. *Plin. l. 4. c. 12. Pompon. Mela l. 2. c. 7. Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 67.* Nec mihi Dulichium domus est, Ithaceve, Sameve. *Propert. l. 2. el. 21. v. 4.* Nec sic errore exacto lætatus Ulysses, Cum tetigit caræ litora Dulichiæ. ¶ Sæpe dicitur de rebus ad Ulyssem pertinentibus. *Virg. Ecl. 6. v. 76.* Dulichiae vexasse rates. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 58.* Dulichii proci. *h. e.* Penelopes, cujus vir Ulysses. *Ovid. 13. Metam. v. 425.* Dulichiæ traxere manus. & *lib. 14. v. 226.* Dulichius dux. *Id. de remed. amor. v. 699.* Dulichio more. *Sil. l. 2. v. 603.* Dulichia Zacynthus. *h. e.* in qua Ulysses regnavit. (V. *l. 1. v. 290.*) *Id. l. 1. v. 379.* Dulichii nepotes. *h. e.* posteri cujusdam Murri patre Retulo nati, matre Saguntina. Saguntos autem aucta dicitur a Zacynthiis, quorum rex fuit Ulysses.

DUM, *mentre che*, *mentre*, μέχρι τοῦ, adverb. temporis, & modo pro *quando* ponitur. *Plin. l. 7. c. 53.* Nullis evidentibus causis obiere, dum calceantur matutino duo Cæsares. ¶ Modo pro *donec*, *fin che*. *Terent. Eun. 1. 2. 126.* Exspectabo, dum venit. *Nep. in Pausan. c. 3.* Exspectandum, dum se res ipsa aperiret. *Liv. l. 4. c. 22.* Virginius, dum collegam consuleret, moratus. Adde *Lucan. l. 5. v. 411.* ¶ Modo pro *quamdiu*. *Cic. l. 1. de Legib. c. 1.* Dum Latinæ loquentur litteræ, quercus huic loco non deerit. ¶ Est etiam conjunctio, & significat *modo*, vel *dummodo*. *Sallust. in Catil. c. 5.* Neque id quibus modis assequeretur, dum sibi regnum pararet, quicquam pensi habebat. ¶ Eleganter ei præponitur alia particula *vix*, *tantisper*. *Terent. Heaut. 1. 1. 54.* Ego te meum dici tantisper volo, dum quod te dignum est, facies. *Liv. l. 28. c. 14.* Vix dum satis certa luce. *Cic. Attic. lib. 9. epist. 2. ad fin.* Vix dum epistolam tuam legeram, cum ad me Curtius venit. ¶ *Nihil dum*, nihil adhuc. *Liv. l. 24. c. 20.* Simulata lentius nihil dum profuerat. ¶ *Necdum*, non adhuc. *Id. l. 21. c. 6.* Legatione decreta, necdum missa. ¶ *Nullus dum*, nullus adhuc. *Ascon. in argum. Milonianæ ante med.* Cum mense Januario nulli dum neque Coss. neque Prætores essent. *Liv. l. 7. c. 33. a med.* Atrox cædes circa signa, fuga ab nulla dum parte erat. Adde *l. 3. c. 50. in f.* & *lib. 29. c. 11.* ¶ *Dum ne*, dummodo ne. *Brut. Cicer. l. 11. Fam. ep. 20.* Interpellent me, quo minus honoratus sim, dum ne interpellent, quo minus Respubl. a me administrari possit. ¶ Eodem sensu *dum quidem ne* dixit *Plaut. Aulul. 2. 2. 34.* ¶ Aliquando verbis ipsis, quibusdam adverbiis, & nominibus etiam adjungitur, vimque habet quandam excitandi. *Terent. Andr. 1. 1. 1.* Sosia, ades dum: paucis te volo. *Cic. pro Sull. c. 26.* Age dum, conferte nunc cum illius vita vitam P. Sullæ. *Id. Attic. l. 14. ep. 24.* Itera dum eadem ista mihi. *Plaut. Truc. 2. 7. 67.* Sine dum. *Id. Men. 2. 2. 73.* Tace dum. *Id. Cas. 2. 6. 32.* Mane dum. *Terent. Andr. 3. 2. 30.* Facito dum, eadem hæc memineris. *Id. ibid. 2. 1. 24.* Eho dum dic mihi. ¶ *Quid dum* pro *cur* vehementius interrogat. *Plaut. Amph. 4. 2. 12. Epid. 2. 2. 114.* & *Men. 2. 2. 51.* ¶ Aliquando redundat. *Plaut. Trin. 2. 2. 61.* Primum dum omnium male dictitatur tibi. ¶ In illo *Catulli in carm. nuptiali 62. v. 45.* Sic virgo dum intacta manet, dum cara suis est; *Quintil. l. 9. c. 3. ante med.* priore loco *dum* ait significare, quoad: posteriore, usque eo: ita enim legit eum versum: alii posterius *dum* in *tum* mutarunt. ¶ *Nedum*, *usque dum*, &c. V. suis locis.

DUMECTA, antiqui, quasi dumiceta, appellabant, quæ nos dumeta. *Fest.*

DUMESCO, is, n. 3. dumis obducor. Agnoscitur, tanquam Latinum, a *Diomed. l. 1. pag. 335.* sed nulla confirmatur auctoritate.

DUMETUM, ti, n. *spineto*, *fratta*, *macchia*, *greppo*, ἀκανθών, locus dumis obsitus, fruticetum. *Cic. 5. Tuscul. c. 23.* Septum undique, & vestitum vepribus, & dumetis. *Horat. l. 3. od. 29. v. 22.* Jam pastor umbras quærit, rivumque, & horridi dumeta Silvani. *Virg. 1. Georg. v. 24.* cui pinguia Cææ Tercentum nivei tondent dumeta juvenci. ¶ Translate *Cic. 4. Acad. c. 35.* Cum sit campus, in quo possit exultare oratio, cur eam in tantas angustias, & in Stoicorum dumeta compellimus? Adde *lib. 1. de nat. Deor. c. 24. extr.*

DUMIA Tribus R. unde dicta sit, non constat. Videtur autem esse una ex iis, quæ bello Sociali antiquis Tribubus additæ fuerant. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 772. n. 3.* (ubi pro *Dum.* alii leg. *Lem.*) & *pag. 920. n. 8.* & *pag. 975. n. 12.*

DUMICOLA, æ, qui in dumis degit. *Avien. Perieg. v. 906.* Dumicolas Arienos.

DUMMODO, adverb. *purchè*, modo. *Cic. 3. Offic. c. 21.* Dummodo potentiam consequantur. *Id. 3. de Orat. c. 48.* Dummodo ne continuum sit. *Id. de clar. Orat. c. 82.* Dummodo sit polita, dum urbana, dum elegans. *Propert. l. 3. el. 15. v. 17.* Dummodo purpureo spument mihi dolia musto. ¶ Dividitur etiam, interjecto verbo. *Valer. Flacc. l. 5. v. 265.* nec vulgi cura tyranno, Dum sua sit modo tuta salus.

DUMOSUS, a, um, *imboschito*, *impruneto*, *pieno di spini*, ἀκανθώδης, dumis obsitus, vepribus plenus. *Fest.* exponit, frondosus. *Virg. Ecl. 1. v. 77.* Dumosa rupes. *Ovid. 10. Metam. v. 535.* Dumosa saxa. *Colum. in f. l. 4.* Dumosi glareosique montes.

DUMTAXAT, *solamente*, μόνον, solum, tantum. *Priscian. l. 15. pag. 1015. Putsch.* docet esse ab adverbio compositum, & verbo: scilicet a *dum*, & *taxo*, ut sit *dum taxetur hoc unum*, h. e. æstimetur, inquit *Voss. in Etymol.* *Cic. Attic. l. 4. ep. 3. sub fin.* Nos animo dumtaxat vigemus. *Cæs. l. 3. B. Civ. cap. 40.* Peditatu dumtaxat procul ad speciem utitur; equites in aciem mittit. ¶ *Non dumtaxat* est non solum. *Paul. Dig. lib. 26. tit. 7. leg. 12.* Cum tutor non rebus dumtaxat, sed etiam moribus pupilli præponatur. *Liv. l. 37. c. 53.* Nec animum dumtaxat fidelem præstitit, sed omnibus interfuit bellis, quæ gessistis. ¶ Pro utique, aut certe quidem, *Cic. 5. Attic. ep. 10. ad fin.* Valde me Athenæ delectarunt; urbs dumtaxat, & urbis ornamentum, &c. ¶ Pro hactenus. *Id. in Bruto, cap. 82.* Sin autem jejunitatem, dummodo polita sit, in Attico genere ponunt, hoc recte dumtaxat. ¶ Pro dummodo. *Senec. epist. 58. sub fin.* Morbum morte non fugiam, dumtaxat sanabilem, nec officientem animo. ¶ Pro saltem, aut ad minimum, *almeno*, *per lo meno*. *Cic. l. 1. de Orat. c. 58. ad fin.* Cur ego non iidem in jure civili satis instructi esse possumus, ad hoc dumtaxat, ne in nostra patria peregrini esse videamur? *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 202.* Cum in testamento scriptum esset, ut heres in funere dumtaxat aureos centum consumeret; non licet minus consumere: si amplius vellet, licet, neque ob eam rem contra testamentum facere videtur. ¶ Reperitur & *duntaxat* per *n*: sed per *m* multo frequentius est in antiquis monumentis. In his etiam *dum taxat* divisum aliquando legitur, ut in tabula ænea apud *Gruter. pag. 507. a med.*

DUMUS, i, m. *spino*, *pruno*, *dumo*, βάτος, ἄκανθα, spinus, rubus, sentes, vepres. Proprie dici videtur de spino fruticante, & silvescente. Volunt autem esse a δρυμός, silva quercea: a quo per metathesim factum sit *drumus*, deinde *dusmus*, *dumus* denique. Sane *dusmoso in loco* pro *dumoso* dictum fuisse a *Liv. Andron.* *Festus* testatur. *Cic. 5. Tuscul. c. 23.* Animadverti columellam non multum a dumis exstantem. *Virg. 3. Georg. v. 315.* Horrentesque rubos, & amantes ardua dumos. *Id. 8. Æn. v. 657.* Galli per dumos aderant, arcemque tenebant. & *lib. 11. v. 570.* in dumis, interque horrentia lustra. & *lib. 9. v. 381.* Silva horrida dumis atque ilice nigra.

DUO, æ, o, *due*, δύο, nomen numerale, quod in genit. & accusat. mascul. & neutr. est secundæ declinationis *duorum*, *duos*: in dat. & ablat. in omni genere, tertiæ *duobus*, *duabus*: quæ exemplis confirmare supervacaneum est. ¶ In genit. mascul. & neutr. reperitur & *duum*, quod *Priscian. l. 7. pag. 744. Putsch.* docet in neutris dici differentiæ causa: sed hoc verum non est. *Nævius* apud *Charis. l. 1. pag. 102.* Salvi & fortunati duo duum nostrum patres. *Accius* apud *Cic. in Orat. c. 46.* Video sepulcra duo (al. leg. *duo*: de quo mox) duorum corporum. *Id. ibid.* Mulier una duum virum. ¶ Habet locum præsertim, quando aliud nomen numerale subjungitur. *Lentul. ad Cass. Fam. 12. epist. 15. ante med.* Naves duum millium amphorarum. ¶ Sæpe etiam apud *Plin.* legitur *duum sestertiorum*, *duum pedum*, *denariorum*, *obolorum*, &c. ¶ In accus. plural. mascul. sæpe *duo* pro *duos* dictum est. *Accius* apud *Charis. loc. cit.* Martes duo. *Terent. Adelph. 5. 3. 23.* Illos duo. Ita legit *Charis. ibid.* Al. duos. *Cic. ad Cæs. post ep. 12. l. 9. ad Attic.* Vos duo delegi. *Al. leg.* duos. *Varr. 1. R. R. c. 18. a med.* Duo vilicos. *Liv. l. 35. c. 22.* Duo pontes evertit. Al. leg. *duos*. Sed certæ lectionis sunt, quæ sequuntur: *Virg. 11. Æn. v. 285.* Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros. *Ovid. 3. Trist. eleg. 4. v. 54.* Quidquid & hæc nobis post duo dulce fuit. *In Cenotaph. Pis. C. Cæs. a med.* duo viros creare. ¶ Græci Poetæ pro δύο scribunt & δύω: unde ultima produci etiam potest. *Virg. Ecl. 5. v. 66.* en quatuor aras: Ecce duas tibi, Daphni, duoque altaria Phœbo. *Pier.* in antiq. aliquot codicib. invenit etiam *duo altaria*: In aliis *duas altaria*. h. e. duas aras tibi, & duas, quæ sint altaria, Phœbo: nam majoribus diis, & superis altaria debentur. *Servius*. Produxit etiam *Auson. ep. 19. v. 13.* Europamque, Asiamque, duo vel maxima terræ Membra. Qui produci posse negant, recurrunt in his ad cæsuram. ¶ Etiam *duo* pro neutro *duo* olim usurpatum fuit. *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *Duo*, & *tre*, & *pondo* diversorum generum sunt barbarismi: at *duopondo*, & *tre pondo* usque ad nostram ætatem ab omnibus dictum est, & recte dici, Messala confirmat. *Vitruv. l. 10. c. 17.* Quæ balista dupondo saxum mittere debet. *Scribon. Larg. compos. 45.* Spumæ argenteæ pondo duo. & *compos. 245.* Ceræ P. duo bes.

DUODECEMVIR, iri, m. qui est in magistratu duodecim virorum. *Vet. Lap.* apud *Fabrett. cap. 10. pag. 720. n. 419.* M. Aur. Cunsio Quarto . . . . . . iterum Duodecemviro, &c.

DUODECENNIS, e, & *contract.* Duodennis, *di dodici anni*, δωδεκαετής, qui duodecim annos habet. *Sulpic. Sever. Dial. 3. c. 2.* Duodecennem ab utero mutam puellam. & *Dial. 2. c. 10.* Puer duodennis. Ita enim reperiri etiam in MSS. monet *Jo. Vorstius*.

DUODECIES, *dodici volte*, δωδεκάκις. *Liv. l. 38. c. 28.* Tiberis duodecies Campum Martium, planaque Urbis inundavit.

DUODECIM, *dodici*, δώδεκα. *Cic. 2. de Legib. c. 23.* Discebamus enim pueri duodecim, ut carmen necessarium. *h. e.* duodecim Tabularum leges. & *paulo supra*. Qui post duodecim in urbe sepulti sunt. ¶ In libris notis fere numeralibus scriptum legitur, XII. Intelliguntur autem leges Solonis Atheniensis, & aliarum Græciæ civitatum instituta, mores, & jura, quæ duodecim tabulis descripta Romani in usum suum per Decemviros transtulerant: de quibus V. *Liv. lib. 3. cap. 31. 33. 34.* & *37.* & *Cicer. 1. de Orat. cap. 43.* & *44.* Harum legum pauca nunc admodum fragmenta restant.

DUODECIMO, adverb. *la duodecima volta*. *Capitolin. in Anton. Pio, cap. 1.* Natus est sub Domitiano duodecimo, & Corn. Dolabella Coss.

DUODECIMVIRI, um, m. magistratus duodecim virorum. In singul. num. Vet. lapid. apud *Murator. pag.* 1024. *n.* 1. M. Aurelio Cousio Quarto juniori Correctori Flaminiæ & Piceni . . . . . Duodecimviro Anconitani & Fanestres clientes Patrono.

DUODECIMUS, a, um, *duodecimo*, δωδέκατος, num. ordinis, a duodecim. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 23. Duodecima legio. & *cap.* 2. Duodecimo *die*.

DUODEMILLESIMUS, a, um, adject. nongentesimus nonagesimus octavus. *Proculus Dig. lib.* 17. *tit.* 2. *leg.* 80. Ex duodemillesimis partibus socius. *Al. aliter leg.*

DUODENARIUS, a, um, duodecim continens, a duodenus. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 4. Multa antiqui duodenario numero finiebant.

DUODENI, æ, a, *a dodici dodici*, num. distrib. a duodecim. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 14. Uxores habent deni, duodenique inter se communes. ¶ Sæpe accipitur pro duodecim, sine distributione. *Virg.* 1. *Georg. v.* 232. Orbem per duodena regit mundi Sol aureus astra. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 36. Fossa duodenum pedum.

DODENNIS. V. *Duodecennis*.

DUODENONAGINTA, *ottantotto*. *Plin. l.* 3. *c.* 16.

DUODEOCTOGINTA, *settantotto*. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

DUODEQUADRAGENI, æ, a, *trentotto*, duodequadraginta. *Plin. l.* 36. *c.* 15. Duodequadragenum pedum.

DUODEQUADRAGESIMUS, a, um, adject. trigesimus octavus. *Liv. l.* 1. *c.* 40. Duodequadragesimo ferme anno.

DUODEQUADRAGINTA, triginta octo. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 20. *Liv. l.* 35. *c.* 40.

DUODEQUINQUAGENI, æ, a, duodequinquaginta. *Plin. lib.* 2. *cap.* 8.

DUODEQUINQUAGESIMUS, a, um, idest quadragesimus octavus. *Cic. in Brut. c.* 44. *Colum. l.* 9. *c.* 14.

DUODEQUINQUAGINTA, *quarantotto*, quadraginta octo. *Colum. l.* 9. *c.* 14. & *l.* 10. *c.* 5.

DUODESEXAGESIMUS, a, um, quinquagesimus octavus. *Vellej. l.* 2. *c.* 53. *Colum. l.* 9. *c.* 14.

DUODESEXAGINTA, *cinquantotto*, quinquaginta octo. *Plin. l.* 20. *cap.* 9.

DUODETRICESIMUS, a, um, adject. vigesimus octavus. *Varr.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 10.

DUODETRICIES, adverb. *ventotto volte*. *Cic. Verr.* 5. 2. 70. ubi alii aliter legunt.

DUODETRIGINTA, *ventotto*, viginti octo. *Auson. in Eclogar. Quotenis dies*, &c. *v.* 7. Unus erit tantum duodetriginta dierum. Adde *Suet. in Tiber. c.* 6. & *Liv. l.* 33. *c.* 36.

DUODEVICENI, æ, a, adject. distribut. decem & octo. *Liv. l.* 21. *c.* 41. Duodevicenis denariis æstimeti hostes.

DUODEVICESIMUS, & Duodevigesimus, a, um, decimus octavus, *decimottavo*. *Varr.* & *Cato* apud *Non. c.* 2. *n.* 242. Sic *Plin. l.* 12. *c.* 1. Epulari cum duodevicesimo comite. *h. e.* cum comitibus duodeviginti. ¶ Dividitur etiam per tmesim. *Id. l.* 35. *c.* 8. Duo enim devicesima Olympiade interiit Candaules.

DUODEVIGINTESIMUS, a, um, duodevicesimus. *In monum. Ancyr. n.* 3. apud *Gruter. pag.* 231. sed sculptoris error habendus videtur.

DUODEVIGINTI, *diciotto*, nom. num. decem & octo. *Auson. in Parentalib. n.* 24. *in fin.* Duodeviginti functus Olympiadas. In τῷ duo synæresis est. Adde *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 5. *extr.* Sic *Eutrop. lib. ult. c. penult.* Annis mille centum & duobusdeviginti.

DUOETVICESIMANI, dicti sunt milites legionis vigesimæ secundæ, apud *Tacit.* 5. *Histor. c.* 1.

DUOETVICESIMUS, a, um, adject. vicesimus secundus. *Fabius Pictor* apud *Gell. l.* 5. *c.* 4. Duoetvicesimo anno, postquam Galli Romam ceperunt.

DUONUS, a, um, *buono*, idem quod bonus, *Festo* teste. V. *Cerus*.

DUOVIR, &c. V. *Duumvir*.

DUPLARIS, re, *doppio*, διπλοῦς, duplum continens. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. & *lib.* 2. *c.* 1. Duplaris numerus est, cum de duobus numeris minor bis in majore numeratur, ut sunt quatuor ad duo. ¶ *Duplares milites* dicuntur a *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 7. qui præmii loco binas annonas consequuntur, *di doppia paga*: sicuti *simplares*, qui singulas. Sic *torques duplares*, qui virtutis ergo torque donati, insuper duplam annonam percipiebant. *Id. ibid.* Vet. lap. apud *Gruter. pag.* 448. *n.* 8. M. Pedius L. F. Pal. Albinus eques duplaris.

DUPLATIO, onis, f. *raddoppiamento*, διπλασιασμός, duplicatio. *Paul. Dig. lib.* 9. *tit.* 4. *leg.* 31. Duplationis rationem habendam. It. *Torrentius* ac *Haloander* edidit *duplicationis*.

DUPLEX, icis, adject. *doppio*, *due*, διπλοῦς, qui rem aliquam bis continet, duplus, geminus: a *duo*. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 30. Duas esse vias, duplicesque cursus animorum e corpore excedentium. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 20. Duplices similitudines esse debent, unæ rerum, alteræ verborum. *Liv. l.* 39. *c.* 5. *extr.* Militibus ex præda vicenos quinos denarios divisit, duplex centurioni, triplex equiti. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 36. Duplicem fossam duodenum pedum a majoribus castris ad minora perduxit. *due fosse di dodici piedi l' una*. *Id.* 3. *B. Civ. c.* 63. Duplicem eo loco vallum fecerat. & *cap.* 53. Duplici stipendio milites donare. Sic *Liv. l.* 7. *c.* 37. Milites duplici frumento in perpetuum donati. *Columel. l.* 1. *c.* 8. *ante med.* Duplicia ferramenta, quam numerus servorum exigit. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Ideo duplex, quam ceteris, pretium. *Id. lib.* 16. *cap.* 24. Folia palmæ duplicia. *h. e.* latera bifidata habentia, ut *Id. l.* 13. *c.* 4. loquitur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 97. duplices tendens ad sidera palmas. *ambe le mani*. *Gell. l.* 6. *c.* 12. Verbum duplex. *h. e.* e duobus compositum. *Vitruv. l.* 5. *c.* 9. Uti porticus duplices fient. *h. e.* duos habentes columnarum ordines, exteriores, & medianas. ¶ Duplices tabellæ, ita dictæ sunt, quod duabus tabellis constarent, quæ complicatæ conscripta arcana claudebant, tegebantque. V. *Diptychus*. *Ovid. de remed. amor. v.* 667. Ex manus, & duplices manibus cecidere tabellæ. Adde *lib.* 1. *Amor. el.* 12. *v.* 27. ¶ *Duplex Hylæus* dicitur a *Stat. Theb.* 4. *v.* 140. qui Centaurus erat, dimidius homo, dimidius equus. ¶ *Duplices leges* vocat *Quintil.* quæ duas habent partes, *lib.* 7. *c.* 7. *in fi.* Duplices leges, sicut duæ, colliduntur. ¶ Duplex vas, δίπλωμα, dicitur, cum vas aliquod minus in patentius aqua ferventi plenum immittitur, ut quæ sunt in minori leniter coquantur, quod nostri dicunt, *cuocere a bagno maria*. *Scribon. Larg. compos.* 73. Per duplex vas coquitur, donec mellis habeat spissitudinem. Adde *compos.* 66. ¶ *Duplex* pro duplicato, curvato, inflexo, *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 509. Semineces, duplicesque inter sua tela, suosque Inter equos, sævam misero luctamine versant Congeriem. ¶ *Duplicia* quoque dicuntur, quæ densiora, & crassiora sunt, latiora, vel ampliora. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 25. Duplex pannus. *Cato R. R. c.* 20. Clavi duplices. *chiodi grossi*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 172. duplici aptantur dentalia dorso. *Nep. in Datam. c.* 3. Agresti duplici amiculo circumdatus. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 426. Cum in Gymnasio duplici corpus siccassem pila. *Hæc alii aliter interpretantur*. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 122. nux ornabat mensas cum duplice ficu. *h. e.* majore quam ceteræ. ¶ Translate est fallax, dolosus. *Horat. lib.* 1. *od.* 6. *v.* 7. Duplex Ulysses. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 51. Duplex Amathusia. Alii aliter hæc duo loca interpretantur. Ad hanc tamen significationem respexisse videtur *Ovid.* de duplicibus tabellis loquens 1. *Amor. el.* 12. *v.* 27. Ergo ego vos rebus duplices pro nomine sensi? ¶ *Duplex judicium* in causis quibusdam Centumviralibus, est, quod ab una Centumvirorum hasta ad aliam transferri poterat, *h. e.* cum peracto uno judicio apud unam hastam (quatuor enim erant) appellabatur ad aliam. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *ad fin.* In centumviralibus judiciis duplicibus. *Id. sub init. cap.* 2. *l.* 5. hæc appellat judicia divisa in duas hastas.

DUPLICARII, orum, *soldati di doppia paga*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 16. Duplicarii dicti, quibus ob virtutem duplicia cibaria ut darentur, institutum. *Liv. l.* 2. *c.* 59. *extr.* Centuriones duplicariosque virgis cæsos securi percussit. Adde *Inscript.* apud *Murator. tom.* 1. *pag.* 45.

DUPLICATIO, onis, f. *raddoppiamento*, διπλασιασμός, actus duplicandi. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 8. Radii solis a terra resiliunt, & in se recurrunt. horum duplicatio proxima quæque a terris calefacit. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 8. Duplicatio temporis. *Martian. Capell. l.* 7. *pag.* 246. & 257. Duplicatio numeri. ¶ Est etiam repetitio exceptionis. V. *Quadruplicatio*.

DUPLICATO, adverb. *Plin. l.* 2. *c.* 17. Stella Veneris quindecies pluribus subit: rursus Saturni, & Jovis duplicato digrediuntur: Martis etiam quadruplicato. *il doppio di più*.

DUPLICATOR, oris, m. qui duplicat. *Sidon. l.* 3. *ep.* 23. Sinistrarum opinionum duplicatores.

DUPLICATUS, a, um, *raddoppiato*, *doppio*, duplex factus, duplus. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 549. inducta piceis e nubibus umbra Omne latet cælum, duplicataque noctis imago est. *Plin. l.* 18. *c.* 3. Duplicatus in longitudinem. *Cic. pro Dom. c.* 35. *extr.* Duplicata gloria. ¶ *Duplicata verba* sunt, quæ per conduplicationem iterantur, ut in illo *Cic. pro Mil. c.* 27. Occidi, occidi non Sp. Mælium, &c. *Id. in Partit. c.* 6. Verba geminata, atque duplicata, vel etiam sæpius iterata. ¶ *Duplicata* dicuntur etiam verba composita, ut *androgynus*. V. *Duplico*. ¶ Præterea *duplicatus* est curvatus, flexus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 926. incidit ictus Ingens ad terram duplicato poplite Turnus. *Stat.* 3. *Theb. v.* 89. ingentem nixu duplicatus in ictum Corruit. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 293. duplicataque vulnere cæco est. *Valer. Max. l.* 5. *cap.* 1. *n.* 1. *extern.* Corpus frigore duplicatum. Al. leg. *complicatum*. ¶ Item auctus. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 9. *v.* 11. Flumina duplicata nimbo *ingrossate per pioggia*.

DUPLICITAS, atis, f. duplicatio. *Lactant. de Opif. Dei*, *c.* 8. Duplicitas aurium. *h. e.* binarius numerus aurium. Et *cap.* 10. narium.

DUPLICITER, adverb. *doppiamente*, διττῶς, duobus modis, vel causis. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 20. Dupliciter delectatus sum tuis litteris. *Id.* 4. *Acad. c.* 31. Dupliciter dici, assensus sustinere sapientem, uno modo, &c. altero, &c. *Brut. ad Attic.* inter *Cicer. ep. ad Brut. n.* 17. Quæ in ipsum dupliciter recidunt, quod & plures, &c. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 10. *a med.* Curionem video se dupliciter jactaturum, primum ut, &c. inde ut, &c. ¶ Ambigue & quasi duplici sententia latente. *Arnob. l.* 5. *pag.* 182. Res dupliciter conscriptæ, & ambiforia obtentione velatæ.

DUPLICO, as, avi, atum, a. 1. *raddoppiare*, διπλόω, duplicem facio, gemino. *Nep. in Iphicr. c.* 1. Hastæ modum duplicavit, gladios longiores fecit. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 22. Duplicare numerum dierum. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 18. Duplicare exercitum. *In monum. Ancyr. tab.* 4. apud *Gruter. pag.* 232. *lin.* 25. Aquam, quæ Martia appellatur, duplicavi, fonte novo in rivum ejus immisso. ¶ *Duplicare verba* est componere. *Liv. l.* 27. *c.* 11. Quos androgynos vulgus (ut pleraque faciliore ad duplicanda verba Græco sermone) appellat. ¶ Item repetere per figuram conduplicationem. *Cic. in Orat. c.* 39. Cum duplicantur, iteranturque verba, aut breviter commutata ponuntur. V. *Duplicatus*. ¶ Ponitur etiam universim pro augere. *Sallust. in Orat. Cottæ ad pop.* Senectus, per se gravis, curam duplicat. *Lucej. ad Cicer. l.* 5. *Fam. ep.* 14. Non intelliges duplicari sollicitudines, quas elevari tua te prudentia postulat?

ſtalat? *Virg. Ecl.* 2. *v.* 67. Et ſol creſcentes decedens duplicat umbras. *Cic. fil. ad Tiron. Fam.* 16. *ep.* 21. Ut in dies magis magiſque hæc naſcens de me duplicetur opinio. ¶ Et pro renovare. *Salluſt.* apud *Serv. ad Virg. loc. cit.* Marius victus duplicaverat bellum. ¶ Pro incurvare, flectere, *Stat.* 6. *Theb. v.* 858. ingentes artus præcalſus Agylleus Sponte premit, parvumque gemens duplicatur in hoſtem. *Virg. Æn.* 11. *v.* 644. latos huic haſta per armos Acta tremit, duplicatque virum transfixa dolore. Al. aliter leg. V. *Duplicatus*.

DUPLIO, onis, m. *il doppio*, τὸ διπλοῦν. Duplionem, inquit *Feſt.* antiqui dicebant, quod nos duplum. *Lex XII. Tab.* apud *eund.* in *Vindiciæ*. Fructus duplione damnum decidito. Alia apud *Plin. l.* 18. *c.* 3. Impubem Prætoris arbitratu verberari, noxiamque duplione decerni.

DUPLO, as, a. 1. duplum facio, duplico. *Feſtus*: duplabis, duplicabis. Habent præterea *Ulpian. Dig. lib.* 40. *tit.* 12. *leg.* 12. *Cajus lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 3. & *Paul. lib.* 11. *tit.* 3. *leg.* 14. &c.

DUPLOMA. V. *Diploma*.

DUPLUS, a, um, *doppio*, διπλοῦς, bis tantus. *Cic. de Univ. c.* 7. Dupla & tripla intervalla explere. *Plaut. in fragm.* apud *Priſcian. l.* 7. *pag.* 751. Scrobes effodere duplos ſexagenos in dies. ¶ *Duplam agninam* quem vocat *Plaut. Capt.* 4. 2. 39. non abſurde quidam intelliguot carnem agninam vetuſtiorem, utpote agni grandioris, atque adeo duriorem in cibis, & coctu difficilem. ¶ *Duplum*, i, abſolute, *il doppio*. *Plaut. Pæn.* 1. 1. 56. Fur dupli. *Cato in præfat.* R. R. Furem condemnare dupli. *Plin. l.* 27. *c.* 11. Herba foliis duplo majoribus, quam rutæ. *Id. l.* 2. *c.* 21. A terra ad Lunam CXXVI. millia ſtadiorum eſſe, ab ea uſque ad Solem, duplum. *Cic.* 3. *Offic. c.* 16. Dupli pœnam ſubire. *Id. pro Flacc. c.* 21. Ut ſi judicatum negaret, in duplum iret. *h. e.* caderet in pœnam dupli ſolvendi. *Ulpian. Dig. lib.* 40. *tit.* 12. *leg.* 10. Habere actionem in duplum. ¶ *Dupla*, *æ*, eſt duplum pretii: *ſimpla* ſimplex pretium. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 10. Solet, ſi mancipio non datur, dupla promitti; aut, ſi ita pacti, ſimpla. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 31. *a med.* Si duplæ venditor mancipii non caveat. *Javolen. ibid. tit.* 2. *leg.* 6. Nihil venditor præſtabit præter ſimplam evictionis nomine.

DUPONDIUS. V. *Dipondius*.

DURABILIS, le, *durabile*, *durevole*, [illegible], qui durare poteſt. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 89. Quod caret alterna requie durabile non eſt. *Colum. l.* 12. *c.* 38. *ad fin.* Liquor durabilis. *Apul. in Apolog.* Durabilior materies.

DURABILITAS, atis, f. *durevolezza*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 36. & *lib.* 11. *tit.* 7. Durabilitate præcipuum eſſe.

DURACINUS, a, um, qui durum aliquid habet: a *durus*. Nam *cinus* eſt productio vocis. Sic Duracina perſica, *perſichi*, *che non ſi ſpiccano dall' oſſo*, vel quæ dura carne ſunt. *Plin. l.* 15. *c.* 12. Sed perſicorum palma duracinis. ¶ *Duracinæ uvæ* dicuntur, quæ duram, & firmam corticem habent: a duritie corticis, vel a duris acinis. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Uva non aliunde gratior callo, at inde poſſit inveniſſe nomen duracina. Adde *Sueton. in Aug. cap.* 76. ¶ Sic Duracina ceraſa *Plin. l.* 15. *c.* 25. quæ ſunt pulpæ durioris.

DURAMEN, inis, n. *durezza*, durities. *Lucret. l.* 6. *v.* 527. Et vis magna geli, magnum duramen aquarum. *h. e.* glacies. ¶ *Duramen* quoque dicitur, itemque *duramentum*, durius ac firmius ſarmentum in vite, ex ipſo trunco procedens, ex quo palmites teneriores ſubinde enaſcuntur. Etiam *brachium vitis* appellant. *Colum. l.* 4. *c.* 22. Conſiderandum erit, cujus longitudinis ſint duramina. & *mox*. In medio ſpatio duorum duraminum. Mox *ibid.* & *cap. præced.* vocat *duramentum*: quod & *Plin.* facit *l.* 17. *c.* 23. *circa med.* & *Pallad. in Februar. tit.* 16.

DURAMENTUM, i, n. brachium vitis, idem ac *duramen* V. ¶ Translate eſt firmitas, confirmatio, *forza*, *fermezza*. *Senec. de tranquill. c.* 1. Tenera eſſe virtutum principia, tempore ipſis duramentum & robur accedere.

DURATEUS, a, um, *di legno*, δουράτεος, ξύλινος, ligneus: a δόρυ, lignum. *Lucret. l.* 1. *v.* 476. Nec clam durateus Trojanis Pergama partu Inflammaſſet equus nocturno Grajugenarum. ¶ Dicitur etiam *dureus*, & *durius*. *Feſt.* in *Epeus*. Epeus nomen cujuſdam fabri, qui equum dureum fecit. Al. leg. *durium* rectius. V. *Durius*.

DURATOR, oris, m. qui durat. *Pacat. in Paneg. Theodoſ. cap.* 33. Hos minax Caucaſus, & rigens Taurus, & ingentium corporum durator Iſter effuderat. *h. e.* laboribus ferendis apta reddens.

DURATRIX, icis, f. quæ durat, ſeu durare facit, ut Duratrix firmitas. *Plin. l.* 24. *c.* 1. *ad fin.*

DURATUS, a, um, *indurato*, [illegible], durus factus. *Liv. l.* 21. *c.* 11. Cæmenta durata calce. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 85. Coit duratus frigore pontus. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 156. Tellus durata in glaciemque, nivemque. *Plin. l.* 29. *c.* 3. Durata in aqua ova. *Id. l.* 6. *c.* 30. *ad fin.* Locuſtæ igne & ſale duratæ. *Curt. l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* Haſtæ igne duratæ. *Ovid.* 4 *Metam. v.* 576. Duratæ cuti increſcunt ſquamæ. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 364. Stygiis durata fontibus harpe. *temperata*. ¶ Translate *Liv. l.* 30. *c.* 28. Exercitus duratus omnium rerum patientia. *Id. l.* 42. *c.* 52. Tot ſubacti atque durati bellis. *Id. l.* 38. *c.* 17. *ad fin.* Durati tot malis, & exaſperati. *Id. l.* 7. *c.* 29. *ad fin.* uſu armorum. *Colum. in præfat. circa med.* laboribus. *Tacit. Hiſtor.* 4. *c.* 59. ad omne facinus. *Phædr. in epil. l.* 2. *v.* 18. Fatale exitium corde durato feram.

DURE, *duramente*, σκληρῶς, firmiter, rigide. *Ovid. de remed. amor.* v. 337. Durius incedit: fac inambulet. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 66. Quædam nimis antique, pleraque dure dicere. *Gell. l.* 18. *c.* 11. Quædam a poetis ficta dure & rancide. *Horat. l.* 2. *ſat.* 3. *v.* 22. quærere amabam, Quid ſculptum infabre, quid fuſum durius eſſet. *h. e.* ineleganter, & minus exprimendo lineamenta: ſcilicet contrarium τῷ ſpirantia mollius æra, apud *Virg. Æn.* 6. *v.* 848. ¶ Sæpe refertur ad animum. *Cic. pro Ligar. c.* 6. Scelus tu illud vocas: alii errorem appellant: alii timorem: qui durius, ſpem, cupiditatem: qui graviſſime, temeritatem. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 1. *a med.* Durius accipere hoc mihi viſus eſt, quam vellem, & quam homines belli ſolent. *Id. Fam.* 11. *ep.* 27. *ad fin.* Malevolentiæ hominum facit, ut nonnulla durius, quam a te facta ſint, proferantur. *Id. ad Brut. ep.* 3. *extr.* Nihil diſſerui durius, cum nominatim de C. Antonio decernerem. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 14. *leg.* 1. Duriſſime punire. *Senec. ep.* 8. Corpus durius tractandum eſt, ne animo male pareat.

DUREO. V. vocem ſequent.

DURESCO, is, durui, n. *indurirſi*, σκληρύνομαι, durus fio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Itaque & Aquilonibus, reliquiſque frigoribus adjectis dureſcit humor. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 80. Limus ut hic dureſcit. *Ovid. Metam.* 2. *v.* 831. Oraque duruerant. ¶ Translate *Quintil. l.* 2. *c.* 5. In Gracchorum, & Catonis lectione dureſcere. *h. e.* duræ & inſuavi illorum dicendi rationi aſſueſcere. ¶ *Dureſco* eſt a *dureo*, *es*, a quo præteritum mutuatur. *Dureo* autem, ut Latinum agnoſcitur a *Priſcian. l.* 8. *pag.* 800. & 837. *Putſch.* & a *Serv. ad lib.* 1. *Georg. v.* 91. nullo tamen allato Latini Scriptoris exemplo.

DURETA, æ, f. *Sueton. in Aug. c.* 82. Contentus hac erat, ut inſidens ligneo ſolio, quod hiſpanico verbo *Duretam* vocabat, manus ad pedes alternis jactaret.

DUREUS. V. *Durateus*.

DURICORDIA, æ, f. durities cordis, σκληροκαρδία. *Tertull. adverſ. Marcion. l.* 5. *c.* 4. & 13. ex *Deuteron.* 10. 16.

DURICORIUS, a, um, *che ha il cuojo duro*, σκληρόδερμος, qui eſt duri corii, ut *Ficus duricoriæ*, quæ habent durum corticem. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 16. ex *Cloatio*.

DURICUS. V. *Durius*.

DURIENSIS, e, ad Durium pertinens. Eſt autem Durius Hiſpaniæ amnis, qui Luſitanos a Bracarenſi tractu diſterminat, nunc *Douro*. *Cic. pro Balb. c.* 2. Acerrimis illis prœliis & maximis Sucronenſi & Durienſi interfuiſſe. V. *Flor. l.* 3. *c.* 22. & *in fragm. Salluſt. l.* 3. *Hiſt. epiſt. Cn. Pomp. ad Senat.*

DURITAS, atis, f. idem ac durities. *Cic. in Orat. c.* 16. Alii duritatem & ſeveritatem quandam verbis, & orationis quaſi mœſtitiam ſequuntur. *Id. de Senect. c.* 18. Quanta in altero diritas, in altero comitas.

DURITER, *duramente*, *aſpramente*, *crudelmente*, idem quod dure. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. *ſub fin.* Juga premunt duriter colla boum. ¶ Et *in fin. cap.* 15. Brachia quo longiora ſunt, mollius; quo breviora, durius ducuntur. ¶ Translate *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 10. Nova aut priſca verba, aut duriter aliunde translata. *Gell. l.* 17. *c.* 10. *ad fin.* Globos quoque flammarum, quod ille [illegible] dixeret, duriter & [illegible] tranſtulit. ¶ Transfertur ad animum, & ſignificat aſpere, nimis parce, crudeliter. *Terent. Adelph.* 4. 5. 28. Factum a vobis duriter, immiſericorditerque. Ubi *Donat.* quaſi dure mente, id eſt inflexibili, & quod Græci dicunt [illegible]. *Id. ibid.* 1. 1. 20. Parce ac duriter ſe habere. Ubi *Donat.* parce, ad ſervandum; duriter, ad laborem referendum eſt. *Id. Andr.* 1. 1. 47. Parce ac duriter vitam agere. Ubi *Donat.* duplex tradit diſcrimen inter dure, & *duriter*: alterum quod *dure* refertur ad ſævitiam, *duriter* ad laborem. Alterum quod *dure* in alterum, *duriter* in nos aliquid facimus. Neutrum tamen a Scriptoribus ſervatur. *Cæcil.* apud *Non. c.* 11. *n.* 21. Educare aliquem duriter atque aſpere. Adde *Non.* & *Afran. ibid.*

DURITIA, æ, f. *durezza*, σκληρότης, σκληρία, duritas, duritudo. *Celſ. l.* 5. *c.* 28. *n.* 11. Abſceſſus rubens cum calore & duritia. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Lac caprifici coactum in duritiam. *Id. l.* 37. *c.* 11. Duritia adamantina. *Id. l.* 35. *c.* 15. *ad fin.* Duritias cicatricum ſanare. ¶ Duritia vini eſt auſterus vini ſapor. *Plin. l.* 14. *c.* 7. Dulci admixto, vini duritia ſuavitatem accipit. ¶ In corpore duritia eſt, ubicumque morboſum aliquid collectum eſt, & in duritiam coactum. *Plin. l.* 28. *c.* 19. Duritiam ventris emollire. *Id. l.* 31. *c.* 3. Ciſternæ alvo duritias facientes. *oſtruzioni*. *Sueton. in Ner. c.* 34. Duritia alvi. *ſtitichezza*. *Plin. l.* 23. *c.* 4. *a med.* Collectiones omnes duritiaſque lenire. *Id. l.* 28. *c.* 19. emollire. & *lib.* 22. *c.* 18. diſcutere. & *lib.* 25. *c.* 5. *a med.* concoquere & purgare. & *lib.* 2. *c.* 25. mitigare. & *lib.* 23. *c.* 4. diffundere. & *lib.* 27. *c.* 9. *ſub fin.* ſanare. ¶ Translate *Cic. pro Dom. c.* 36. Eam animi duritiam, ſicut corporis, quod cum uritur, non ſentit, ſtuporem potius, quam virtutem putarem. ¶ Pro aſperitate vitæ, & patientia in laboribus. *Nep. in Alcib. ſub fin.* Sic duritiæ ſe dediſſe, ut parſimonia victus atque cultus omnes Lacedæmonios vinceret. *Plaut. Moſtell.* 1. 2. 74. & *Truc.* 2. 2. 55. Parſimonia & duritia diſciplinæ aliis eram. *Cato* apud *Feſt.* in *Repaſtinare*. Ego jam a principio in parſimonia, atque in duritia, atque induſtria omnem adoleſcentiam meam abſtinui. *Tacit.* 6. *Annal. c.* 34. Duritiæ & patientiæ inſueſcere. *duritia* hic ad corpus, *patientia* ad animum refertur. *Cic. Tuſcul.* 5. *c.* 26. Nec vero illa ſibi remedia comparavit ad tolerandum dolorem, firmitatem animi, conſuetudinem patiendi, duritiam virilem. ¶ Item pro impudentia. *Senec. de conſtant. Sap. c.* 17. Si ille hoc potuit duritie oris, qui aſſiduis conviciis depudere didicerat. ¶ Item pro ſeveritate, acerbitate, animo, qui

nulla re flectitur, aut mitigatur. Terent. Heaut. 3. 1. 26. Timet, ne tua duritia antiqua illa etiam adaucta sit. Ovid. 1. Trist. el. 8. v. 46. Duritiaque mihi non agerere tuus. Tacit. 1. Hist. c. 23. Duritia imperii. Id. 1. Ann. c. 35. operum militarium. Id. Ann. 13. c. 35. Duritiam cæli militiæque multi abnuebant. Sueton. in Claud. c. 14. Duritiam, lenitatemve legum moderari. il rigore. ¶ Item pro robore, & firmitate. Plin. in Paneg. c. 82. Duritia corporis & lacertorum. ¶ Refertur etiam ad docendi severitatem, & austeritatem præceptorum philosophiæ. Cic. 3. de Orat. c. 17. Ab Antisthene, qui patientiam & duritiam in Socratico sermone maxime adamarat, Cinici primum, deinde Stoici manaverunt.

DURITIES, ei, f. idem quod duritia, ejusdemque usus. Lucret. l. 4. v. 268. Durities saxi. Cels. l. 3. c. 24. præcordiorum. Plin. l. 28. c. 15. Duritie lapillis similes. ¶ Translate Cic. pro Dom. c. 38. An ego tantam aut animi duritiem habere, aut oculorum impudentiam possim, ut, &c. insensibilità, stupidezza. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 137. Duritie ferrum ut superes, adamantaque, teque. insensibilità. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 21. A parvulis labori ac duritiei student. h. e. asperitati vitæ, patientiæ, parco cultui.

DURITUDO, inis, f. duritia. Gell. l. 17. c. 2. ad fin. Cato in L. Veturium, duritudinem, quam duritiam, dicere, gravius putabat. Quo illum, inquit, impudentiorem norat, & duritudinem. Hæc eadem habet Non. c. 2. n. 244.

DURIUS, a, um, de legno, δούριος, idem quod durateus, hoc est ligneus: a δόρυ, lignum. Valer. Flacc. l. 2. v. 573. manet immotis nox Duria lustris. h. e. in qua equus ligneus Græcorum (qui Δούριος ab Aristophane dicitur in Avib. v. 1128.) viros edidit, qui Trojam excidere. Aurel. Vict. de orig. gentis R. c. 1. E quo illud in secundo Æneidos, de enumeratione eorum, qui equo durio digrediebantur. Al. apud Valer. Flacc. leg. Dorica eodem sensu, eademque vocis origine. Alii vero plerique, multo verius aptiusque, Dorica. ¶ De Durio Hispaniæ amne V. in Duriensis.

DURIUSCULUS, a, um, dimin. a durus, durette. Plin. in præfat. Histor. nat. Permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit. Plin. alter l. 2. epist. 16. Inserit data opera duriusculos quosdam versus.

DURO, as, avi, atum, a. 1. indurare, far duro, σκληρόω, durum, solidum, firmum facio. Colum. l. 6. c. 37. sub fin. Armicula mula montibus, aut feris locis pascitur, ut ungulas duret. Plin. l. 34. c. 15. Ferrum accensum igni, nisi duretur ictibus, corrumpitur. Id. l. 12. c. 19. Guttæ durabantur in grana. Horat. l. 2. sat. 4. v. 72. Uvam fumo durans. seccare al fumo. Cels. l. 2. c. 14. Frictione, si vehemens sit, durari corpus; si lenis, molliri. h. e. adstringi. Sic l. 8. in f. Quæ vehementer & reprimunt, & refrigerant, durant; quæ autem calefaciunt, & digerunt, ea emolliunt. ¶ Durare etiam dicuntur fullones, qui vestes calcando cogendoque conciliant. Hinc apud Plaut. Asin. 5. 2. 57. cum dixisset mulier afflicta, non queo durare; subdit Parasitus: Si non didicisti fullonicam, non est mirandum. ¶ Tacito accusativo more neutrorum, Verg. Ecl. 6. v. 35. Tum durare solum, & discludere Nerea ponto. ¶ Significat etiam assuefacere labori, & malis, ut ea vel minus, vel nihil sentias. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 27. Hoc se labore durant adolescentes. Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.) Qui objurgatione non corrigitur, is etiam ad plagas, ut pessima quæque mancipia, durabitur. Albinov. ad Liv. el. 1. v. 197. iratus vota insuscepta reliquit, Duravitque animum. h. e. obfirmavit. Petron. in Satyr. c. 105. Cujus tam crudeles manus in hoc supplicium durassent? h. e. insensibiles factæ essent ad tantam crudelitatem. Tacit. 1. Annal. c. 6. In nullius unquam suorum necem duravit. non ebbe mai cuore di, &c. ¶ Item confirmare, firmum reddere, & perseverans. Vellej. l. 2. c. 78. Cæsar patientia periculorum, bellique experientia durabat exercitum. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) extr. Multa linguæ vitia nisi primis eximuntur annis, inemendabili in posterum pravitate durantur. ¶ Absolute neutrorum more sæpe sumitur pro obfirmari, obdurari, tolerare, patienter ferre, quasi consuetudine & diuturnitate durus factus sit animus, & mala non sentiat. Virg. 1. Æn. v. 211. Durate, & vosmet rebus servate secundis. Ovid. 3. Amor. el. 11. v. 27. His, & quæ taceo, duravi sæpe ferendis. Terent. Adelph. 4. 2. 15. Non hercle hic quidem durare quisquam, si sic fit, potest. non può durare, star saldo, soffrire. Plaut. Truc. 2. 3. 5. Non quis parumper durare, opperirier? Di. Quin hercle lassus jam sum durando miser. dall' aspettare. Id. Mil. 4. 6. 34. Durare nequeo, quin eam intro. non posso trattenermi. Liv. l. 23. c. 18. Exercitus adversus omnia humana sæpe ac diu durans. Id. l. 10. c. 46. Nives jam omnia oppleverant, nec durari extra tecta poterat. Quintil. declam. 6. c. 3. Quamlibet duraveris animo, non ferres tamen ista, si videres. ¶ Addito accusativo, Horat. l. 1. od. 14. v. 6. ac sine funibus Vix durare carinæ Possunt imperiosius æquor. h. e. perferre, sustinere, star salde. Sic Virg. 8. Æn. v. 577. patiar quemvis durare laborem. Valer. Flacc. l. 7. v. 338. heu! primo potes hoc durare sub ævo? Stat. l. 5. silv. 2. v. 153. Durabis quascumque vias, vallumque subibis. ¶ Frequenter etiam refertur ad tempus, & ponitur pro superstitem esse, persistere, permanere, durare, mantenersi. Lucan. l. 4. v. 52. Non duraturæ conspecto sole pruinæ. Cic. 2. Offic. c. 16. Durare ad breve tempus. Al. aliter leg. Plaut. Trin. 2. 2. 13. Lacrimas hæc mihi eliciunt, quia ego ad hoc genus hominum duravi. h. e. vixi usque ad hoc genus hominum. Liv. l. 1. c. 9. Res Romana hominis ætatem duratura erat. Vellej. l. 2. c. 85. Illis, etiam detracto capite, in longum fortissime pugnandi duravit constantia. & cap. 79. In tantum duravit odium, ut, &c. Sueton. in Ner. c. 38. Quidquid memorabile ex antiquitate duraverat. Plin. l. 21. c. 37. sect. 76. Centenis durans annis. Id. l. 31. c. 9. Durant per sæcula. Ovid. Heroid. ep. 1. v. 49. Si maneo, qualis Troja durante manebam. Petron. in Satyr. c. 96. Ego, durante adhuc iracundia, non continui manum. ¶ Cum infinito, Lucan. l. 4. v. 519. Victurosque dei celant, ut vivere durent, Felix esse mori. Sil. l. 11. v. 653. miranti durarunt prodere Pœno. ebbero tanto cuore di, &c. & l. 11. v. 75. Romuleis durastis, ait, succedere muris? ardiste.

DURUS, a, um, duro, σκληρός, solidus, firmus. Quidam putant esse a δόρυ, lignum. Horat. epod. 5. v. 30. Duri ligones. Virg. 4. Æn. v. 366. Duræ cautes. Plin. l. 26. c. 8. Ladanum durissimum tactu. Id. l. 22. c. 23. Fungi, qui in coquendo duriores fiunt. Horat. l. 2. sat. 4. v. 27. Dura alvus. stitico. Apud Cels. l. 6. c. 18. sect. 9. est dura alvus, quæ dura excernit. Ovid. 2. Amor. el. 9. extr. Durior oris equus. duro di bocca. ¶ Absolute durum in vite est materia ætate jam indurata, & robusta, ut truncus, & vetus sarmentum, cui opponitur viridis, & tenella. Colum. l. 5. c. 6. e med. & alibi. ¶ Dura vox est, quæ non flectitur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 58. ¶ Dicitur sæpe de iis, quæ lædunt corpus. Virg. 5. Æn. v. 5. Duri dolores. Plaut. Men. 5. 2. 119. Morbus acer ac durus. & ibid. 6. 10. Durum frigus. ¶ Pro acri, Seren. Sammon. c. 3. v. 40. & cap. 20. v. 351. Durum acetum. Colum. l. 12. c. 6. Dura muria. h. e. salsissima, atque adeo diu durans. Virg. 4. Georg. v. 102. Durus Bacchi sapor. h. e. vinum asperrimum. Cato R. R. c. 156. ad fin. Vinum atrum durum. Pallad. in Octobr. tit. 14. Suave vinum de duro fieri docent, si, &c. ¶ Dura aqua est, quæ tarde putescit, inquit Cels. l. 2. c. 30. ¶ Translate est laboriosus, h. e. qui cum multo labore fit, difficilis, arduus, faticoso, difficile. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 10. Ne ab re frumentaria, duris subvectionibus, laboraret. Ovid. 4. Metam. v. 307. Duri venatus. Id. Heroid. ep. 7. v. 106. Duræ viæ. Id. Metam. 13. v. 296. Duri munera belli. Terent. Phorm. 2. 2. 22. O Geta, provinciam cepisti duram. Cic. pro Rabir. Post. c. 6. extr. Providete, ne duriorem vobis conditionem statuatis. Plaut. Amph. 1. 2. 12. Dura servitus. Id. Merc. 4. 6. 1. Lege dura vivunt mulieres. ¶ Item qui laboris, & malorum patiens est, eaque minus sentit vel consuetudine vel natura. Liv. l. 27. c. 48. Ligures durum in armis genus. Cic. 1. Tuscul. c. 43. Fortes & duri Spartiatæ. Virg. Æn. 3. v. 94. Dardanidæ duri. Horat. epod. 3. v. 4. Dura messorum ilia. Ovid. 5. Trist. el. 5. v. 51. Durus Ulysses. Plin. l. 33. c. 4. Nisi quod inter omnia auri fames durissima est. V. integr. loc. ¶ Item qui parco, ac tenui victu cultuque utitur. Ovid. l. 3. de ar. am. v. 109. Si fuit Andromache tunicas induta valentes, Quid mirum? duri militis uxor erat. ¶ Item difficilis, calamitosus, adversus, noxius, asper, molestus. Liv. l. 34. c. 5. Ut legem latam per bellum temporibus duris, in pace, & florente ac beata republica abrogaretis. Cic. pro Dom. c. 6. Annona in reditu meo facta erat durior. Terent. Adelph. 5. 4. 5. Duram vitam vivere. Horat. l. 2. od. 13. v. 27. dura navis, Dura fugæ mala, dura belli. Hirt. de B. Alex. c. 14. & 25. Si durior accidisset casus. Cic. Fam. 12. ep. 25. extr. De Cn. Minucio rumores duriores erant. si dicea poco bene. ¶ Absolute Senec. in Œdip. v. 208. Ubi læta duris mixta in ambiguo jacent. ¶ Item rudis, impolitus, sine arte. Ovid. 3. Fast. v. 527. Et ducunt posito duras cratere choreas. Cic. Attic. l. 14. ep. 20. Attilius, Poeta durissimus. Id. 4. de Fin. c. ult. Stoici horridiores, asperiores, duriores & oratione & moribus. Horat. l. 1. sat. 4. v. 8. Lucilius durus componere versus. Plin. l. 35. c. 11. Mechopanes pictor durus in coloribus. Cic. 1. de nat. Deor. c. 34. Sive beatitas, sive beatitudo dicenda est: utrumque omnino durum; sed usu mollienda nobis verba sunt. ¶ Ingenium durum, quod tardum est, aut aridæ venæ. Senec. ep. 58. ante med. ¶ Dura memoria, quæ res difficile complectitur, & servat. Quintil. l. 12. c. 3. ad fin. ¶ Item immitis, asper, rigidus, qui nulla re flectitur. Terent. Phorm. 3. 2. 12. Adeon' ingenio esse duro te, atque inexorabili, ut neque misericordia neque precibus molliri queas? Id. Heaut. 4. 1. 52. Duro animo esse. Cic. 7. Verr. c. 46. Quis tam fuit durus & ferreus, quis tam inhumanus? Id. pro Arch. c. 8. Quis tam animo agresti ac duro fuit, ut Roscii morte non commoveretur? Id. 2. de Fin. c. 19. in med. Varius, qui habitus est judex durior. Anton. ad Cicer. post ep. 13. l. 14. ad Attic. Duriorem se præbere miseræ & afflictæ fortunæ alicujus. Cic. ep. 7. ad Brut. (ex recentiorib.) sub fin. Si cui parcimus, duri sumus in Dolabella. Virg. 3. Georg. v. 258. Quid juvenis, magnum cui versat in ossibus ignem Durus amor? Cic. 1. Offic. c. 35. in med. Ne quid effeminatum, aut molle, & ne quid durum, aut rusticum sit. Virg. Georg. 2. v. 369. Dura imperia exercere. Ovid. 3. ex Ponto, ep. 1. v. 166. Duro vultu lacrimas alicujus aspicere. ¶ Durus ad aliquid est, qui alicujus rei nulla delectatione capitur. Cic. pro Arch. c. 9. Ipsi illi C. Mario, qui durior ad hæc studia videbatur, jucundus fuit. ¶ Os durum est impudens. Terent. Eun. 4. 7. 36. & Ovid. 5. Metam. v. 451. duri puer oris & audax. Sic durus homo, qui duri est oris, sfacciato, sfrontato. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 20. Atque ipsis, ad quorum commodum pertinebat, durior inventus est Cælius. ¶ Durum adverbii vice positum, Martial. l. 3. epigr. 89. Utere lactucis, & mollibus utere malvis. Nam faciem durum, Phœbe, cacantis habes. V. Nitens.

DUSII, Gallorum lingua sunt Dæmones incubi, Silvanis, & Faunis similes. Augustin. de civ. Dei, c. 23. lib. 15.

DUSMOSUS. V. in Dumose.

DUUMVIR, viri, m. δυάνδρος, unus ex Magistratu Duumvirorum: a duo, & vir, quod duo viri in eo officio essent. Valer. Max. l. 2. cap. 1. n. 13. M. Tullium Duumvirum culleo insutum in mare abjici jussit. Frontin. de aquæduct. artic. 6. Curius intra quintum diem, quem erat Duumvir creatus, decessit. V. Quindecemviri. ¶ Duumviri perduellionis Magistratus fuit duorum virorum, qui creabantur, ut

ut judicarent, si quis in Rempubl. se instar hostis gessisset. Raro admodum creabantur, cum judicia de perduellione, & de parricidiis usque ad annum DCIV. plerumque vel a Quæsitoribus, vel a P. R. fierent, post eum annum vel a populo, vel a Prætoribus quæstionum perpetuarum. ¶ *Duumviri capitales*, vel parricidii illi erant, qui quæstionibus de homicidio præerant, & carceris reorum capitalium custodiam agebant. Progressu temporis unus additus est. Hinc Triumviri fuere appellati. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 4. & *Liv. l.* 2. *c.* 26. ¶ *Duumviri navales* erant, qui classis ornandæ reficiendæque causa creabantur. *Liv. l.* 9. *c.* 30. & *lib.* 40. *c.* 18. 26. & 42. & *l.* 41. *c.* 1. ¶ *Duumviri Sacrorum* erant, qui Oracula Sibyllina custodiebant, & interpretabantur, & sacrarum cæremoniarum antistites erant. Quoties prodigia magnos aliquos rerum eventus portendentia accidissent, Duumvirum erat libros Sibyllinos inspicere & interpretari, & lectisterniis ad pulvinaria deorum factis, obsecrationibus & sacrificiis eos placare, ut illorum minas averterent. Scitis etiam P. R. interpretandis præerant. Aliquando etiam data illis est cura corrigendorum Fastorum. *Liv. l.* 4. *c.* 21. *Valer. Max. loc. cit.* ¶ Primum duo creati sunt. Sed cum Plebs de suo quoque corpore creari Consules instaret, neque ad id satis haberet virium, obtinuit tandem, ut qui Duumviri sacrorum in eam diem creati fuissent, Decemviri crearentur, quinque ex Patribus, totidem ex Plebe. Quare ex Duumviris Decemviri appellari cœpti sunt. Denique ad Quindecemviros res devenit. ¶ Fuere præterea alii Duumviri extraordinarii, ut aquæ perducendæ, *Frontin. de aquæduct. artic.* 6. ædi sacræ faciendæ, aut locandæ, *Liv. l.* 7. *c.* 28. & *l.* 22. *c.* 33. item dedicandæ, *Id. l.* 2. *c.* 42. & *l.* 35. *c.* 41. &c. Sed dedicationis causa vel unus tantummodo creabatur, qui nihilominus appellabatur *duumvir*: vel si duo, unus tantummodo adhibebatur, ut est in modo citatis *Livii* locis. ¶ In Municipiis, & Coloniis Duumvirorum magistratus similis fuit Consulum Romæ: nempe penes eos erat summa reipubl. administratio; eligebanturque ex corpore Decurionum. Eorum imperium durabat alibi quinque, alibi sex menses, annum alibi. Horum mentio fit a *Cicer.* 2. *Agrar. c.* 34. & *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 23. & 30. & *Vellej. l.* 2. *c.* 19. ¶ Legitur & *Duovir. In cenotaph. Pis. C. Cæsaris* apud *Noris.* Utique cum primum per legem Coloniæ duo viros creare & habere potuerimus, ii duo viri, qui primi creati erunt, &c. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 152. *n.* 2. M. Arrius M. F. M. Sextius M. F. Duoviri de S. viam faciund. & reficiund. curav. Adde *pag.* 168. *n.* 6. Et in singulari *pag.* 445. *n.* 5. C. Ofillio Sex. F. Gal. Duo Vir. iterum quinquennali. ¶ Etiam *Duumviri* antiquo more est in alia Inscript. *pag.* 43. *n.* 5. & *pag.* 394. *n.* 5.

DUUMVIRALICIUS, & Duumviralitius, a, um, ad Duumviros pertinens. *Duumviralicius vir* Duumviratu functus. *In Tab. Canus.* apud *Fabrett. pag.* 598. *col.* 2.

DUUMVIRALIS, le, ad Duumviratus munus pertinens, ut Vir Duumviralis, qui aliquando Duumviratum gessit. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 3. *leg.* 1. Inter Duumvirales antiquissimus quisque prior. ¶ Dicitur & *Duoviralis*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 207. *sub fin.* Hoc opus omne facito arbitratu Duovir. & Duoviralium. Al. leg. *Duoviratuum* a recto *Duoviratus*.

DUUMVIRALITAS, atis, f. Duumviratus. *Imp. Constantin. lib.* 5. *Cod. tit.* 27. *leg.* 1.

DUUMVIRATUS, us, m. dignitas Duumvirorum. *Plin. l.* 4. *ep.* 22. Hunc agonem Trebonius in Duumviratu suo tollendum curavit. Adde *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 3. *leg.* 1.

DUX, ducis, m. & f. *guida, duce, capitano*, ἀγωγός, ἡγεμών, qui alium ducit, ductor, imperator. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 324. Dare ducem eunti. *Curt. l.* 5. *c.* 4. Sibi quisque dux itineris cœperat fieri. *Cic.* 3. *Catil. c.* 9. Diis ducibus hanc mentem voluntatemque suscepi. *Id.* 3. *de Orat. c.* 17. Auctor publici consilii, dux regendæ civitatis, sententiæ princeps in Senatu. *Id. l.* 1. *de Divin. c.* 52. Ad hostiam deligendam potest esse dux vis quædam sentiens. *Id. Fam.* 10. *ep.* 6. Præbere se auctorem, principem, ducem alicui. *Id.* 5. *Verr. c.* 21. Dux & magister ad faciendum aliquid. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 88. Sedulius dux & princeps Lemovicum. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 2. Belli duces præstantissimi. *Nepos in Aristid. c.* 2. Pausanias, quo duce Mardonius erat fugatus. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 27. Nil desperandum Teucro duce, & auspice Teucro. *Cic. Verr.* 7. *c.* 34. Dux & præfectus classis. *Id. pro Mur. c.* 25. Dux & signifer calamitosorum. *Id. de Amic. c.* 12. Duces impietatis. *Ovid. de remed. amor. v.* 767. nisi dux operis vatem frustratur Apollo. *Id.* 4. *Fast. v.* 715. Dux lanigeri pecoris. *h. e.* aries. *Plin. l.* 11. *c.* 4. Apes rempublicam habent, ac duces. ¶ De imperatore Romano, *Phædr. l.* 2. *fab.* 5. *v.* 23. Tum sic jocata est tanti majestas ducis. *h. e.* Tiberii. ¶ Jungitur & cum vocibus femininis. *Cic. de Amic. c.* 5. Natura, optima bene vivendi dux. *Id.* 2. *de Divin. c.* 40. Ad rem gerendam habere rationem ducem. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 12. Mors claris viris dux in cælum solet esse. *Virg.* 1. *Æn. v.* 368. Dux femina facti. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 396. Hac duce ferte gradus. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 121. Cum duce Cumæa fallit sermone laborem. *Flor. l.* 4. *c.* 11. Prima dux fugæ regina. *Stat.* 4 *Theb. v.* 778. Dux tarda. & *lib.* 12. *v.* 226. vesana. ¶ Duces & mari, & terra dicuntur a *Nepote in Aristid. c.* 2. & *in Timoth. c.* 2. Λακεδαιμόνιοι, ii scil. populi, ex quibus in bellis Græcorum duces dabantur exercitibus ex universa Græcia comparatis. ¶ In re militari minus est quam *imperator*. Hic enim est, quem penes summa belli, & auspicia sunt: ille potest dux dici, quamvis ab imperatore secundus. *Cic.* 3. *Offic. c.* 26. *a med.* Atilius Regulus cum in Africa ex insidiis captus esset, duce Xanthippo Lacedæmonio, imperatore autem patre Annibalis Hamilcare.

D Y

DYAS, adis, f. numerus binarius, δυάς. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. & 12. & *Augustin. l.* 4. *Confession. c.* 15.

DYMÆI, orum, Δυμαῖοι, populi Achajæ, quorum urbs Dyme, Romanorum colonia. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 1. *Plin. l.* 4. *c.* 5.

DYMANTIS, idis, f. Δυμαντίς, Hecuba Dymantis filia, secundum *Homer.* ut *Hygin. fab.* 111. & *Serv.* ad *Virg. Æn.* 7. *v.* 320. docent. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 620. Ergo aliis, latrasse Dymantida, flebile visum.

DYNAMIS, is, vox Græca. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 77. Dynamin olivi habent domi maximam. *h. e.* vim, seu copiam. Alii aliter leg. V. *Olivum*. ¶ Ab Arithmeticis vocatur *dynamis* numerus quadratus: cur vero, ipsos consule. *Arnob. l.* 2. *pag.* 60. Percontare, quid sit cubus, aut dynamis, &c.

DYNASTES, & Dynasta, æ, m. *signore, barone, principe, re*, δυνάστης, qui dominatum in aliquo loco habet, princeps, dominus, regulus: intellige apud externas nationes: a δύναμαι, possum. Dici autem videtur proprie de iis, qui non tam amplam habent ditionem, ut reges appellari mereantur. *Cic. Phil.* 11. *c.* 12. & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 3. Ceteri reges, tetrarchæ, dynastæque. *Nep. in Agesil. c.* 7. Munera ei ab regibus, & dynastis, civitatibusque conferrentur. *Id. in Datam. c.* 2. Thyus dynastes Paphlagoniæ, regi dicto audiens non erat. *Id. ibid. c.* 3. hunc eundem Thyum nobilem regem appellat: ex quo apparet, *dynastæ* nomine regem quoque significari posse.

DYOTA, V. *Diota*.

DYRRACHINUS, a, um, ad Dyrrachium pertinens: quod est oppidum Macedoniæ cum portu ad mare Adriacum, colonia Romanorum. *Plin. l.* 3. *c.* 23. ¶ Dicitur a *Catullo carm.* 36. *in annal. Volusi, v.* 15. Adriæ taberna, quia ex Macedonia in Italiam transeuntibus, vel contra, diversorium erat commodissimum. ¶ *Dyrrachini*, *orum*, sunt ejus urbis cives. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 22. ¶ Legitur & *Dyrrachenus*. *Paul. Dig. lib. ult. tit.* 15. *leg. ult.*

DYRRACHIUM, Δυῤῥάχιον, V. vocem præced.

DYSENTERIA, æ, f. *flusso di sangue, disenteria, pondi*, morbus intestinorum, quæ exulcerata sanguinem reddunt, torminibusque excruciant. V. *Cels. l.* 4. *c.* 15. qui tamen Græce usurpat, ut & *Cic.* 7. *Fam. ep.* 26. est enim a δύς, male, & ἔντερον, intestinum. Latine *Plin. l.* 28. *c.* 9. Si urat dysenteria. *Id. l.* 26. *c.* 8. Aizoi succus alvum sistit, & dysenterias.

DYSENTERICUS, a, um, *disenterico*, δυσεντερικός, ad dysenteriam pertinens. *Pallad. in Februar. tit.* 31. Dysenterica passio. ¶ Item qui dysenteria laborat. *Plin. l.* 22. *c.* 24. *ad fin.* Mel datur in sorbitione dysentericis. Adde *Scribon. Larg. compos.* 85.

DYSEROS, δύσερως, infelix in amore. Græca vox a δύς, male, & ἔρως, amor. *Auson. epigr.* 92. Suasisti, Venus, ecce, duas dyseros ut amarem.

DYSPEPSIA, æ, f. *cattiva digestione*, δυσπεψία, ægra & difficilis ciborum concoctio, cruditas: a δύς, male, & πέπτω, coquo. *Cato R. R. c.* 127. Ad dyspepsiam & stranguriam mederi malum punicum.

DYSPHORICUS, a, um, δυσφορικός, infelix: item male patiens. *Firmic. l.* 8. *c.* 12. Dysphorici ut miseri infeliciter moriuntur.

DYSPNŒA, f. δύσπνοια, spirandi difficultas, *difficoltà del respiro*. *Plin. l.* 26. *c.* 7. Dyspnœæ medetur centaurium majus. *Id. l.* 23. *c.* 4. Balsaminum unguentum dyspnœas lenit.

DYSPNOICUS, a, um, qui dyspnœa laborat. *Plin. l.* 24. *c.* 6. Ammoniacum prodest dyspnoicis, pleuriticis, &c.

DYSPROPHERON, δυσπρόφερον, vitium sermonis, cum voces dictu asperæ adhibentur, ut *persuastrices, præstigiatrices, atque inductricas tigres*. Ita *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 167. Est autem Græca vox, a δύς, mala, & προφέρω, profero.

DYSURIA, æ, f. δυσουρία, difficultas & suppressio urinæ: a δύς, quod notat difficultatem, & οὖρον, urina. *Cic.* Græcis litteris scripsit *l.* 10. *Attic. ep.* 10. At Latinis *Cæl. Aurelian. Chronicor. l.* 5. *c.* 4.

DYSURIACUS, i, qui dysuria laborat. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* 8. Dysentericos, pleuriticos, hydropicos, dysuriacos.

DE LITTERA E.

E Quinta Latinorum Littera, & inter vocales secunda, a Veteribus interdum pro *i* usurpata fuit, ut *here* pro *heri*, *Vergilius*, *Deana* pro *Virgilius*, *Diana* &c. ¶ Transit in quibusdam verbis in *a*, ut *Reor*, *ratus sum*: in quibusdam in *o*, ut *tego*, *toga*. ¶ Variam fuisse rationem pronuntiandi per *e*, & per *æ*, satis testatur *Varro*, qui, *l.* 6. *de L. L. c.* 5. scribit, alios dixisse *scæptrum*, alios *sceptrum*, partim *fœnus*, partim *fenus*. Posterioribus tamen temporibus hæc pronuntiandi ratio penitus amissa est. Hinc apud Auctores quosdam infimæ Latinitatis non solum *e* pro *æ* scribebatur, sed etiam corripiebatur, ut *heresis* apud *Prudent.* *erumna* apud *Paulin.* &c. V. suis locis.

E, præpositio. V. *Ex*. eosdem enim usus habet, nisi quod *e* nunquam ante vocales adhibetur.

EA, *per quel luogo*, per eum locum. *Liv. l.* 22. *c.* 32. *a med.* Gallisque ad visenda loca præmissis, postquam comperit, transitum ea non esse, &c.

EALE, fera est in Æthiopia, magnitudine equi fluvialis, cauda elephantis, colore nigra, vel fulva, maxillas apri, majora cubitalibus cornua habens, & mobilia. *Plin. l.* 8. *c.* 21.

EANUS,

EANUS, i. Quidam Jani vocem ab auado derivant. Hinc *Cornific.* apud *Macrob. l. 1. Saturn. c. 9.* docet a *Cicerone* non Janum, sed Eanum nominatum fuisse.

EAPROPTER, *vel* Ea propter, *perciò*, propterea, quapropter. *Solin. c. 35. (al. 48.)* Lignum attrectatum ferro sine mora emoritur: eapropter vitro, aut cultellis osseis vulneratur. *Colum. l. 8. c. 14. circ.* Hoc modo duobus mensibus pinguescunt: & ea propter etiam tenerrima, &c. *Lucret. l. 4. v. 313.* Dextera ea propter nobis simulacra remittunt.

EAPSE, ea ipsa: & *eampse*, eam ipsam, ut *Fest.* interpretatur. *Scip. African.* apud *eund.* in *Reque*. Opera, factis, consiliis, reque eapse bene meritus. *Plaut. Aulul. a. 5. v. 7.* Eampsa anum. *Id. Cistell. 1. 3. 22.* Ut eampse audistis confitarier.

EARINUS, a, um, *di primavera*, ἐαρινός, ad ver pertinens: vox Græca ab ἔαρ, ver. *Tertull. de habitu mul. c. 8.* Si non potuit Deus purpureas, & earinas oves nasci jubere. V. *Aerinus.* ¶ Fuit *Flavius Earinus* nomen pueri delicati Imperatoris Domitiani, de quo multa *Martial. l. 9. epigr. 12. 13. 14. & 18.* & *Stat. l. 3. silv. 4.*

EATENUS, *fino a quel segno, a termine, in tanto*, ἐπὶ, ἕως usque eo, usque ad eum terminum: cui respondet *qua, quatenus, quoad*, &c. *Colum. l. 4. c. 7.* Neque enim eatenus plaga consistit, qua vestigium fecit acies, sed latius inarescit. *Id. l. 11. c. 9.* Caules depurgari eatenus, qua tenera folia videbuntur. *Cels. l. 2. c. 10. a med.* Ex ulterioribus locis eatenus sanguis sequitur, quatenus emittitur. *Id. l. 6. c. 6. sect. 38.* Mel adjiciunt eatenus, ne ex specillo destillet. *Cic. de Univ. c. 11.* Qui eatenus nobis declarantur, quo ipsi volunt. ¶ Urbane *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 3.* Si quis forte esset sordidior, ferres eatenus, quoad per se negligeret eas leges, *&c.* non ut, &c. *Id. de opt. gen. Orat. in f.* Verba persequens eatenus, ut ea non abhorreant a more nostro. *Sueton. in Tiber. c. 33.* Eatenus interveniebat, ne quid perperam fieret. ¶ Absolute *Plaut. Mostell. 1. 2. 48.* Ad legionem cum itant, adminiculum eis danunt tum aliquem cognatum suum. Eatenus abeunt a fabris. *h. e.* in hoc dissimiles sunt fabrorum. *Capitolin. in Gordian. III. cap. 22.* Gordianus adolescens, qui Cæsar eatenus fuerat, a militibus, & populo, & Senatu Augustus est appellatus. *fino allora.*

E B

EBACCHOR, aris, dep. 1. valde bacchor. *Lamprid. in Heliogab. c. 7.* Matris etiam deum sacra accepit, & adeo ebacchatus est, ut, &c. Al. leg. *debacchatus*, *Salmasius* ita leg. Matris etiam deum sacra accepit, & tauroboliatus est, ut, &c.

EBENINUS, a, um, *di ebano*, ἐβένινος, qui est ex ebeno. *Hieron. in Ezech. c. 27. v. 16.* Hebenina ligna, quæ nigri coloris pretiosissima sunt. *&* mox. Hebenini dentes nigri coloris, qui non possunt suam mutare nigredinem.

EBENUS, i, f. & Ebenum, i, n. *ebano*, ἔβενος, arbor non solum Indica, ut vult *Virg.* sed etiam Æthiopica, & Lybica, lignum habens sine medulla, intus nigri splendoris, extra buxei coloris, adeoque solidum & grave, ut in aqua subsidat. *Plin. l. 16. c. 40.* Spississima ex omni materie, ideo & gravissima, judicatur ebenus, & buxus: neutra in aqua fluitat, &c. *Virg. 2. Georg. v. 117.* sola India nigrum Fert ebenum: solis est turea virga Sabæis. *Plin. l. 6. c. 30.* Sita est Æthiopia ab oriente hiberno ad occidentem hibernum. Meridiano cardine silvæ ebeno maxime virent. *Ovid. 11. Metam. v. 610.* torus est ebeno sublimis in atra Plumeus. *Lucan. l. 10. v. 304.* Læta colonis ebeni Meroe. & *vers. 117.* ebenos Mareotica. ¶ Est qui scribit *hebenus:* sed in Græca voce nulla aspiratio est.

EBIBITUS, a, um, *bevuto*, bibendo exhaustus. *Sidon. carm. 9. v. 39.* Atque hunc, fluminibus satis profundis Confestim ebibitis, adhuc sitisse.

EBIBO, is, bi, a. 3. *bere, cavare*, a *consumare bevendo*, ἐκπίνω, bibendo exhaurio: ab *e*, & *bibo*. *Terent. Heaut. 2. 3. 14.* Ædes nostræ vix capient, scio. Quid comedent! quid ebibent! *Petron. in Satyr. c. 20.* Solus tantum medicamentum ebibisti? *Plin. l. 8. c. 12.* Elephantos a draconibus ebibi. *h. e.* eorum sanguinem sugendo exhauriri. *Ovid. 6. Metam. v. 342.* Uberaque ebiberant avidi lactantia nati. ¶ Translate *Plaut. Curcul. 1. 2. 65.* Quæ mihi misero amanti ebibit sanguinem. *mi succia: mi sinunge.* *Plin. l. 5. c. 15.* A lacu amnis ebibitur. *h. e.* totus excipitur. *Id. l. 9. c. 38.* Quinis lana potat horis, rursusque mergitur carminata, donec omnem ebibat saniem. *fuggere, e s'imbevere.* *Horat. l. 2. sat. 3. v. 122.* Filius, aut etiam hæc libertus ut ebibat heres. *hoc est* absumat. ¶ Ebibere imperium alicujus, apud *Plaut. Amph. 2. 2. 84.* est oblivisci. V. *Bibo*.

EBITO, is, n. 3. V. in *Beto*.

EBLANDIOR, iris, itus sum, dep. 4. *ottenere a forza di lusinghe, e preghiere*, ἐξαιτοῦμαι, est blanditiis aliquid impetrare, vel exprimere, extorquere. *Cic. ad Capiton. sub fin. l. 16. ad Attic.* Enitere, elabora, vel potius eblandire, effice, ut, &c. *Liv. l. 27. c. 31.* Neque enim omnia emebat, aut eblandiebatur, sed vim etiam adhibebat. *Tacit. 3. Hist. c. 37.* Nec defuit, qui unum consulatus diem, magno cum irrisu accipientis, tribuentisque eblandiretur. *Plin. l. 9. c. 8. a med.* Arion eblanditus, ut prius caneret cithara. ¶ Translate *Id. l. 16. c. 27. de arboribus*. Quin & protinus moriuntur aliquæ, cælo fecunditatem omnem eblandito. *h. e.* postquam cæli & aeris bonitas fecunditatem ex iis omnem, veluti invitando alliciendoque expressit. *Colum. l. 7. c. 5. a med.* Lac infusum tantum valet, ut eblandiatur igneam sævitiam. *h. e.* evocet, mitiget. *Vitruv. l. 7. c. 5.* Cum aspectus ejus scenæ eblandiretur omnium visus. ¶ Passive *Colum. de pavonib. educandis loquens l. 8. c. 11.* Sed ne hæc tamen aliena est agricolæ captantis undique voluptates acquirere, quibus solitudines ruris eblandiantur. *h. e.* quasi blanditiis lenirantur, & gratiores fiant. Est qui malit *eblandiatur*.

EBLANDITUS, a, um, particip. ab eblandior. *Prudent. in Psychom. v. 328.* Eblanditæ virtutes. *h. e.* fucatæ, simulatæ. ¶ Passive pro eo, quod precibus, & blanditiis impetratum est. *Cic. pro Planc. c. 4.* Eblandita illa, non enucleata suffragia. *Plin. in Paneg. c. 70. sub fin.* Urbana comparatione eblanditæ preces. *raccomandazioni esforte a forza di broglio.* *Gell. l. 11. c. 13.* Aures cadentis apte orationis modis eblanditæ. *h. e.* voluptate perfusæ.

EBORARIUS, ii, m. artifex eboris, *chi lavora in avorio*. *Imp. Constantin. lib. 10. Cod. tit. 64. leg. 1.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 640. n. 8.* & apud *Reines. class. 11. n. 93. 94. & 122.* & apud *Murator. pag. 947. n. 6.* ubi legitur *Eburarius*.

EBORATUS. V. *Eburnus*.

EBORENSIS, se, ad Eboram pertinens, quæ est urbs Hispaniæ ulterioris inter Anam & Tagum, nunc *Evora*. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 199. n. 4.*

EBOREUS, a, um, *di avorio*, ἐλεφάντινος, qui est ex ebore, eburneus. *Plin. l. 36. c. 5. ad fin.* Jovem fecit eboreum in Metelli æde. *Quintil. l. 6. c. 3. circa med.* Oppida eborea in triumpho Cæsaris.

EBOSIA, *vel* Ebusia, æ, f. insula eadem quæ Ebusus, de qua V. in *Ebusitanus*. *Stat. l. 1. silv. 6. v. 15.* Et quae percoquit Ebosia cannae. Al. aliter leg.

EBRIA. V. *Bria*.

EBRIACUS, a, um, idem ac ebrius, apud vet. *Plaut. Aulul. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 306.* Homo ebriacus somno sanari solet. Al. aliter leg.

EBRIAMEN, inis, n. μέθυσμα. Vertit *Tertull.* ex S. Script. *lib. de Jejun. c. 9.* his verbis: De Samuele mater: Vinum, inquit, & ebriamen non bibet.

EBRIETAS, atis, f. *ebrietà*, μέθη, status ebriosi, cum quis scilicet ebrius est. *Plin. l. 30. c. 15. ad fin.* Ebrietatem arcet pecudum assus pulmo præsumptus. *Ovid. 1. de ar. aman. v. 597.* Ebrietas ut vera nocet, sic ficta juvabit. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 16.* Quid non ebrietas designat? operta recludit, Spes jubet esse ratas, &c. ¶ Translate *Plin. l. 13. c. 4. a med. de caryotis*. Rumpit se pomi ipsius ebrietas, calcatis similis. *h. e.* nimia succi copia. ¶ In ebrietatem multa luculenter *Senec. epist. 83. a med.*

EBRIO, as, avi, atum, a. 1. *ubbriacare*, ebrium reddo, μεθύσκω. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 6. a med.* Mulieres raro ebriantur. ¶ Translate *Id. in somn. Scip. c. 12. circa med.* Priusquam materialis influxis in corpus venientes animas ebriaret.

EBRIOLATUS, *vel* Ebriolatus, a, um, adject. ebrius. *Laber.* apud *Non. c. 2. n. 306.* Ebriolati mentem hilarem accipiunt. Adde *Plaut. in fragm. ibid.* ubi *Non.* habet *ebriacus*, alii *ebriatus*.

EBRIOLUS, a, um, dim. ab ebrius. *Plaut. Curcul. 2. 3. 15.* Tristes atque ebrioli incedunt. *Id. ibid. 1. 3. 36.* Etiam me vocas, ebriola?

EBRIOSITAS, atis, f. οἰνοφλυγία, propensio in ebrietatem. *Cic. 4. Tuscul. c. 12.* Inter ebrietatem, & ebriositatem interest, aliudque est esse amatorem, aliud amantem.

EBRIOSUS, a, um, *chi spesso è ubbriaco*, ἀκρατοπότης, qui sæpe fit ebrius. *Cic. de Fato, c. 5.* Hunc scribunt ipsius familiares & ebriosum, & mulierosum fuisse. *Senec. ep. 83.* Plurimum interesse concede inter ebrium & ebriosum: Potest & qui ebrius est, tunc primum esse, nec habere hoc vitium, & qui ebriosus est, sæpe extra ebrietatem esse. *Catull. carm. 27. ad puer. suum*. Posthumiæ ebriosa acina ebriosioris.

EBRIUS, a, um, *ubbriaco, ebbro*, μεθύων, nimio vini potu alienatus, vinolentus, temulentus. Volunt esse a *bria:* de qua V. suo loco. *Cic. 2. Phil. c. 41.* Personabant omnia vocibus ebriorum, natabant pavimenta vino, madebant parietes. *Ov. 2. Fast. v. 581.* Anus ebria. *Senec. in Med. v. 69.* Huc incede gradu marcidus ebrio. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 19.* Ebria Mæonio firmat vestigia thyrso. *Tibull. l. 3. el. 6. v. 36.* Verba ebria. *Propert. l. 1. el. 3. v. 9.* Ebria cum multo traherem vestigia Baccho. *Martial. l. 10. epigr. 47.* Nox ebria. *h. e.* quam ebrius quis transigit. *Id. l. 13. epigr. 1.* Ebria bruma. *h. e.* quibus diebus perpotari solet. *Claudian. in Consul. Probi & Olybr. v. 250.* jam profluat ebrius amnis Mutatis in vina vadis. ¶ Translate *Horat. l. 1. od. 37. v. 12.* Regina fortuna dulci ebria. *Martial. l. 14. epigr. 154.* Ebria Sidoniæ cum sim de sanguine conchæ, Non video quare sobria lana vocer. *h. e.* optime imbuta. *Id. l. 13. epigr. 81.* Ebria Bajano veni modo concha Lucrino. *h. e.* bene pasta. *Id. l. 10. epigr. 38.* Lucerna ebria nimbis Niceroriani. *h. e.* probe perfusa. *Plin. l. 14. sub fin.* Ebrius jam sanguine civium, & tanto magis eum sitiens. *Plaut. Capt. 1. 1. in f.* Aperitur ostium, unde saturitate sæpe ego exii ebrius. *bene sfamato.* & *Cas. 3. 6. 18.* Facite cœnam mihi ut ebria sit. *h. e.* lauta, abundansque. *Lucret. l. 3. v. 1065.* Ebrius multis curis. *h. e.* obrutus. *Catull. carm. 45. v. 11.* Et dulcis pueri ebrios ocellos. *h. e.* amoris plenos. ¶ Discrimen inter *ebrium*, & *ebriosum* dabit *Senec.* allatus in *Ebriosus*.

EBULLIO, is, ivi, & ii, a. 4. *mandar fuori bollendo*, ἀναζέω, bulliendo emitto. *Ebullire animam* est mori. *Senec. in Apocoloc. ante med.* & *Petron. in fragm. Tragur. c. 42. & 62. Burm.* ¶ *Pers. sat. 2. v. 10.* o si Ebullit patrui præclarum funus! *h. e.* prodit pompa sumptuosa funeris patrui: quod est dicere, utinam patruus moriatur. Al. leg. *ebullet*, ut sit ab *ebullo, as*, dissolvor, erumpor, ad modum bullæ evanesco: ut respiciatur ad illud *Varron. l. 1. R. R. c. 1.* Homo est bulla. ¶ Translate est prædicare, jactare, ostentare. *Cic. 5. de Fin. c. 27.* Dixerit hoc idem Epicurus, semper beatum esse sapientem: quod quidem solet ebullire nonnunquam. *Id. 3. Tuscul. c. 18.*

c. 18. Qui si virtutes ebullire volent, & sapientias, nihil aliud dicent, nisi eam viem, &c. ¶ Simpliciter per fervendo bullas emittere, *bullire*, Cato R. R. c. 115. Ubi ebullibit vinum, ignem subducito. *ebullibit* ἀναχυθῇ *pro ebulliet*. Sed alii leg. *bullabit*.

EBULUM, i, n. *ebulo*, *ebbio*, χαμαιάκτη, frutex sambuco similis folio, & baccis, non tamen æque crescens, neque arborescens. *Virg. Ecl.* 10. v. 27. Sanguineis ebuli baccis, minioque rubentem. *Cato* apud *Plin. l.* 17. c. 9. *ad fin.* E segete evellito ebulum, cicutam. *Plin. l.* 26. c. 8. *post med.* Ebulum teneris cum foliis tritum, ex vino potum calculos pellit: impositum testes sanat.

EBUR, eboris, n. *avorio*, ἐλέφας, dens elephanti avulsus: qui candore & spissitudine materiæ in operibus valde commendatur. Dictum putant quasi e *barro*. *Virg. Georg.* 1. v. 57. India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. *Cic. Parad.* 1. c. 4. Marmorea tecta, ebore & auro fulgentia. *Id. de clar. Orat. c.* 73. Minervæ signum ex ebore. ¶ Per synecdochen dicitur de rebus ex ebore factis. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. v. 2. Cui, Pæan, nova plectra moves, humeroque comanti Facundum suspendis ebur? *h. e.* lyram eburneam. *Virg.* 1. *Georg.* v. 480. Et mœstum illacrimat templis ebur, æraque sudant. *h. e.* sigilla, & statuæ deorum. & *lib.* 2. v. 193. Inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. *h. e.* tibiam. *Ovid. Metam.* 4. v. 148. ausa sidit ebur vacuum. *h. e.* vaginam ebore ornatam. & 5. *Fastor.* v. 51. Ebur curule. *h. e.* sella curulis ebore distincta. Et absolute eodem sensu, *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 5. v. 18. Conspicuum signis cum premet altus ebur. ¶ *Ebur atramento candefacere* proverbium apud *Plaut. Mostell.* 1. 3. 102. significat rem per se pulcram ornando corrumpere. ¶ Ebur dicebatur candidius fieri in Tiburtinis collibus, & frigore illius cæli. Tales sunt *Martial. lib.* 7. *epigr.* 12. & *lib.* 8. *ep.* 28. & *Silius lib.* 12. v. 229.

EBURARIUS. V. *Eborarius*.

EBURATUS, & Eboratus, a, um, *ornato d' avorio*, ἐλεφαντωτός, ebore ornatus. *Plaut. Stich.* 2. 2. 53. Lecti eburati, aurati. *Id. Aulul.* 2. 1. 46. Eburata vehicula. *Lamprid. in Heliogab. c.* 4. Sella eborata, an argentata. Adde *Varr.* apud *Non. c.* 3. n. 254.

EBURNEOLUS, a, um, diminut. ab eburneus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 60. Servum sum eburneola solitus sit habere fistula.

EBURNEUS, & Eburnus, a, um, *d' avorio*, *o fornito d' avorio*, qui est ex ebore, vel ebore ornatus, ἐλεφάντινος. *Cic.* 6. *Verr. c.* 1. Signum eburneum. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. v. 104. Eburni lecti. *Virg.* 3. *Georg.* v. 7. humeroque Pelops insignis eburno. V. *Pelops*. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 4. v. 35. Eburnus currus. *Id.* 2. *de ar. am.* v. 203. Numeros eburnos jactare. *i. dados*. *Virg.* 11. *Æn.* v. 11. Ensis eburnus. *h. e.* capulum habens, vel vaginam eburneam. *Horat. l.* 3. *od.* 27. v. 41. Porta eburna. *h. e.* qua vana somnia exeunt. (V. *Virgil. in fi. l.* 6. *Æn.* & *Stat. l.* 5. *silv.* 3. v. 289.) *Id. l.* 2. *od.* 11. v. 22. Eburna lyra. ¶ Item candidus instar eboris. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. v. 7. Eburnea brachia. *Id.* 3. *Metam.* v. 422. colla. *Id. Heroid. ep.* 20. v. 57. cervix. *Id.* 10. *Metam.* v. 592. terga. ¶ Item elephantinus, *di elefante*. *Liv. cap. penult. lib.* 37. Tulit in triumpho eburneos dentes mille ducentos viginti. ¶ *Eburnus* cognominatus est Q. Fabius Ambustus a candore cutis. *Fest.* in *Pullus*.

EBUSITANUS, a, um, ad Ebusum pertinens, quæ est insula maris Iberici contra Dianium promontorium Hispaniæ, nunc *Ivica*. *Plin. l.* 3. c. 5. *sub fin.* Ebusitana terra.

E C

ECASTOR, *per Castore*, *per mia fe*, adverb. jurandi, & significat *per Castorem*. Videtur esse factum ex *Mecastor*, ablato *m*: vel ex e, & *Castor*, ut illud *e* hoc loco vim habeat τῷ *per*, ut in *epol* per Pollucem, *ejuno* per Junonem, *equirine* per Quirinum, *ecere* per Cererem, &c. Sunt qui scribunt Æcastor, quasi *per ædem Castoris*. *Terent. Heaut.* 4. 3. 5. Spero ecastor. *Plaut. Amph.* 1. 3. 39. Ecastor condignum donum. *Id. Trucul.* 2. 6. 22. Salve ecastor Stratophanes. ¶ Fuit juramentum fere a mulieribus usurpatum. Nam in veteribus scriptis, teste *Gell. l.* 11. c. 6. neque mulieres R. per Herculem, neque viri per Castorem dejurant: quod *Charis. l.* 2. *pag.* 183. *Putsch.* confirmat. Apud *Plaut.* tamen ita jurant Argyrippus adolescens, *Asin.* 5. 2. 80. & Olympio villicus, *Cas.* 5. 4. 13.

ECAUDES versus vocat *Diomed. l.* 3. *pag* 499. *Putsch.* (quasi sine cauda, ut *exodes*) qui in ultima conclusione oratiuncula, vel syllaba fraudantur, vel tempore deficiunt, Græce μείουροι, & ἐναζόμενοι.

ECBASIS, is, f. ἔκβασις, figura est, Latine excursus, seu digressio, cum ab oratione instituta obiter ad alia excurritur. *Serv. ad* 2. *Georg.* v. 209.

ECBOLA, æ, f. *arme da lanciare*, ἐκβολή, telum missile: ab ἐκβάλλω, ejicio. *Pacuv.* apud *Varron. sub fin. l.* 6. *de L. L.* Ecbolas quatiant, ejiciunt.

ECBOLAS, adis, f. ἐκβολάς, genus uvæ Ægypti, abortum faciens: ab ἐκβάλλω, ejicio. *Plin. l.* 14. c. 18.

ECCA, ECCAM. V. in voce sequenti.

ECCE, *ecco*, ἰδού, adverbium demonstrandi, post se tum nominativum, tum accusativum habens. *Terent. Adelph. in fin.* Ecce me, qui id faciam vobis. ¶ Sæpe adhibetur ad repentinum aliquid, atque improvisum ostendendum. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 16 Ecce tuæ litteræ de Varrone. *Id. pro Cluent. c.* 5. Ecce autem subitum divortium. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 3. *ad fin.* Sed ecce nuntii, scribente me, ecce litteræ, Cæsarem ad Corfinium esse. *Id.* 2. *de Fin. c.* 30. Ecce miserum hominem. *Phædr. l.* 3. *fab. ult. ecce*, Putabat, se post mortem securum fore: Ecce aliæ ingens congerentur mortuo. *ma ecco*, *che* &c. ¶ Eleganter additur dativus *tibi*, quod quidem redundat, sed addit tamen demonstrandi vim. *Cic.* 3. *Offic. cap.* 21. Ecce tibi, qui rex populi R. esse concupierit. *Id.* 2. *de Orat. c.* 22. *extr.* Ecce tibi exortus est Isocrates, magister istorum omnium. Adde *pro Cluent. c.* 28. ¶ Componitur in familiari sermone, præsertim apud Comicos, cum variis pronominibus, ut *eccu*, *eccum*, *am*, *os*, *eccillum*, *am*, *eccistum*, *am*, idest *ecce ea*, *eum*, *am*, *os*; *ecce illum*, *ecce istum*. *Varr. in fin. l.* 3. *R. R.* At strepitus a dextra: & eccum recta candidatus noster designatus ædilis. *Plaut. Men.* 1. 2. 66. Ab se ecca exit. *Id. Aulul.* 4. 4. 14. Ostende huc manus. Si. eccas. *Id. Bacch.* 3. 2. 19. Sed eccos video incedere patrem & magistrum. *Id. Curcul.* 5. 2. 12. Eccum quam quærebam. *Id. Amph.* 2. 2. 146. Hem tibi pateram: eccam. *Id. Merc.* 2. 3. 98. Eccillum, video. *Id. Rud.* 2. 7. 18. Tegillum eccillud mihi unum arescit. *Id. Mil.* 3. 1. 194. Habeo, eccillam, meam clientam. *Id. Curcul.* 5. 2. 17. Certe eccistam video. ¶ Pro *eccillum* leges & *ellum*, per syncopen inde factum. *Terent. Andr.* 5. 2. 14. Nescio qui senex modo venit: ellum: confidens, catus. Sic *ellam* pro *eccillam* apud *Priscian. l.* 12. *pag.* 949. *Putsch.* ¶ Hæc interdum dicuntur etiam de absentibus, ostendendo scilicet locum, ubi sunt. *Plaut. Amph. prol.* v. 120. Pater intus nunc est, eccum, Jupiter. *Terent. Adelph.* 3. 4. 25. Ellam intus. ¶ Interdum interseruntur sermoni eo modo, quo *oramus*, *obsecro*, *amabo*, &c. *Plin. in fin. l.* 36. Adeo in rebus damnosis quoque sunt aliqua remedia, ut in carbone ecce, & sinere. Adde *Terent. Andr.* & *Plaut. Mil.* & *Rud.* & *Curcul.* &c. modo allatos.

ECCENTROS, i, ἔκκεντρος, extra centrum positus. *Martian. Capell. l.* 8. *pag.* 287. Quo fit, ut terra solaris circuli centrum non sit, sed eccentros habeatur. Adde *pag.* 299.

ECCERE, *vel* Ecere, *ti tu Cerere*, adverb. jurandi, & significat per Cererem: sed aliquibus est adverb. demonstrandi, *Festo* teste: quasi *ecce ere*, vel *ecce rem*. *Plaut. Amph.* 2. 1. 4. Eccere jam tuatim facis, ut tuis nulla apud te sit fides. *Id. Men.* 2. 3. 50. Eccere, perii misera! ¶ In illis quidem certe pro *ecce* ponitur, *Mil.* 2. 2. 52. Eccere autem capite nutat. & *Pers.* 2. 4. 29. Eccere autem, quem convenire maxime cupiebam, egreditur intus. ¶ Sunt qui scribant *æccere*, quasi sit *per ædem Cereris*.

ECCHEUMA, tis, n. ἔκχευμα, effusio, a χέω, fundo. *Plaut. Pers.* 3. 3. 87. Ibi te replebo unguentum eccheumatis. Al. leg. ἐκχέυματον litteris Græcis.

ECCILLA. }
ECCILLUM. } V. in *Ecce*.
ECCISTUM. }

ECCLESIA, æ, f. *adunanza*, *congregazione*, ἐκκλησία, apud Græcos præsertim est cœtus & congregatio populi convenientis ad audiendum de republ. Latine *concio*: ab ἐκκαλέω, evoco, convoco. *Plin. l.* 10. *ep.* 111. Denariorum circiter undecim millia donata ei publice, & bule, & ecclesia consentiente. *h. e.* & Senatu, & populo. *Cajus in epit. Institution. tit.* 2. Si aut testamento, aut in ecclesia, aut ante Consulem manumittantur. ¶ Et cœtus quilibet. *Auson. epist.* 24. v 93. tum prata virentia, tum nemus umbris Mobilibus, celebrique frequens ecclesia vico. ¶ Apud Christianos Scriptores Ecclesia, *Chiesa*, est congregatio Fidelium. *Tertull. Lactant. Augustin.* &c. ¶ Item locus, quo orandi causa conveniunt. *Aurelian. Imp. in quadam epist.* apud *Vopisc. c.* 20. Quasi in Christianorum Ecclesia, non in templo deorum omnium tractaretis. *Ammian. l.* 22. *cap.* 2. (*al.* 4.) *extr.* Progressus in eorum Ecclesiam, solemniter numine orato, discessit. Adde *sub fin. l.* 28. ¶ Non imitandus *Venant. Fortun.* qui secundam syllabam corripuit, nisi confugias ad synæresim, *l.* 3. *carm.* 6. v. 24. Ecclesiæ juncto corpore crescit honor. Neque *Paulin. Nolan.* qui extrito altero e primam corripuit *in Nat.* XIII. *S. Felicis edit. Murator.* v. 32. Intra Romuleos veneratur Eclesia fines. Adde *in poem. ult.* v. 153. & *in carm.* 15. v. 129.

ECCLESIASTICUS, a, um, adject. ad Ecclesiam pertinens. *Tertull. de Pudic. c. ult.* Pacem ecclesiasticam alicui reddere.

ECCUM, ECCOS. V. in *Ecce*.

ECDICUS, i, m. *sindico*, *fiscale*, ἔκδικος, ultor, vindex, defensor, assertor. *Ecdici* in Municipiis erant, qui Romæ Tribuni plebis, qui scilicet plebis causam adversus injuriam Optimatum, vel suarum civitatum jura apud Magistratus populi R. tuebantur. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 56. Se curaturum, ut Ecdici Milasii Romam mitterentur. Adde *Plin. l.* 10. *ep.* 111.

ECFATUS pro effatus est *Ennii* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin.* 2. 20. & *Non. c.* 4. n. 196. ubi tamen libri alii *effatus*.

ECFERO, pro effero *Pareus* testatur legi in quibusdam MSS. non modo apud *Plaut. Mil.* 2. 5. 53. & *Aulul.* 4. 5. 4. &c. sed etiam apud *Cicer. Fam.* 9. *ep.* 2. & *Attic. l.* 8. *ep.* 3. *in med.* Sic *Lucil.* apud *Non. c.* 1. n. 176. mysteria ecferre foras. ¶ Eadem ratione *ecfodere* pro *effodere* dictum est. V. *Effodio*.

ECFODIO. V. in *Effodio*.

ECHEA, *vel* Echeia, orum, n. ἠχεῖα, vasa ærea in theatris collocata ad reddendam vocem agentium fabulas, vel canentium, & consonantiorem faciendam: ab ἦχος, sonus. *Vitruv. l.* 5. c. 5. sed Græca vox est.

ECHENEIS, is, f. ἐχενηΐς, genus pisciculi, quem Latini remoram appellant, ab ἔχω, habeo, retineo, & νηῦς, Jonice, pro ναῦς, navis, quia per aquam navem sistere credita est, ei adhærens, quamvis immensam, & velo & remis concitatam, ut possit iter institutum peragere. *Plin. l.* 9. c. 25. & *l.* 32. c. 1. *Lucan. l.* 6. v. 674. puppim retinens, Euro tendente rudentes, In mediis echeneis aquis. *Ovid. in Halieut.* v. 99. Parva echeneis adest (mirum) mora puppibus ingens.

ECHIDNA, æ, f. ἔχιδνα, vipera femina, uti mas *echis* Græce, vip'

τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῇ τὸν γόνον ἄχρι θανάτου, quod continet in se fetum usque ad mortem, idest donec pulli nimiam moram pertæsi, eroso tuarum utero, parenteque necata, erumpant. Nam & Latine *vipera* vocatur a quibusdam, quia *vi parit*. *Ovid.* 13. *Metam.* v. 313. Stipite te Stygio, tumidisque afflavit echidnis E tribus una soror. ¶ Accipitur etiam pro quovis serpente, & præcipue pro hydra illa Lernæa, quæ ab Hercule interfecta est. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 405. Sanguine centauri Lernææ sanguis echidnæ Mistus.

ECHIDNÆUS, a, um, ad echidnam pertinens. *Ovid.* 7. *Metam.* v. 409. Illud Echidnææ memorant e dentibus ortum Esse canis. *h. e.* Cerberi. Al. leg. *Echidnæi*: alii *Lernæi*: alii per echidnæam canem ipsam Hydram intelligunt.

ECHINADES, dum, f. *le Curzolari*, vel *Cozzulari*, Insulæ quinque parvæ maris Jonii, ante os sinus Corinthiaci, inter ostia Acheloi fluvii Acarnaniæ, & Araxum promontor. Peloponnesi. Harum una Dulichium, alia Same nominatur. *Plin. l.* 2. *c.* 85. & *lib.* 4. *c.* 12. *Ovid.* 8. *Metam.* v. 588. Continuam diduxit humum, partesque resolvit In totidem, mediis quot cernis Echinadas undis.

ECHINATUS, a, um, adject. operculo spinoso veluti echini tectus. *Plin. l.* 15. *c.* 23. Castaneis armatum echinato cortice vallum est. *Id. l.* 27. *c.* 9. In cacumine capitula sunt echinatæ spinis. & *lib.* 22. *c.* 9. Echinata folia.

ECHINOMETRA, æ, f. ἐχινόμητρα, echinorum genus, spinis longissimis, calycibus minimis, colore rufo, vel vitreo. *Plin. lib.* 9. *c.* 31.

ECHINOPHORA, æ, f. genus conchæ. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

ECHINUS, i, m. *riccio*, ἐχῖνος, piscis quidam ex cancrorum genere, cui spinæ pro pedibus sunt, cui ingredi est in orbem volvi: a Græca voce allata. Capitur fere inter saxa. *Plin. l.* 9. *c.* 31. ¶ Item animal terrestre, spinis undique vestitum, *al.* erinaceus, *riccio*, quod *Isid. l.* 12. *c.* 6. marino nomen dedisse putat. *Claudian. de hystrice*, v. 18. Sed nox hæc acies ritu silvestris echini Fixa movet. ¶ Item ornamentum in capitulis columnarum Jonicarum, & Doricarum, quia castanearum ordinatim in patentes echinos dispositarum imaginem præ se ferunt, *ovolo*. *Vitruv. l.* 4. *c.* 3. & 7. V. *Annulus* in fin. ¶ Item genus vasis, quod alii æreum volunt esse, in quo calices lavantur, alii ollam fictilem, alii vas salis, alii lignum cum uncinis, in quo calices ponentur, alii ampullam vitream, alii scorteam, a rotunditate echini se in pilam colligentis, vel quod echini in eo sculpi consueverint. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. v. 117. Astat echinus Vilis, cum patera guttus, Campana supellex. ¶ Item cortex spinosus castanearum. *Calpurn. eclog.* 2. v. 83. Maturis nucibus virides rumpentur echini. Adde *Pallad. de insit. tit. de amygd.* & *Serv. ad Ecl.* 7. v. 53.

ECHION, ἔχιον, medicamentum ex vipera (quæ Græce ἔχις) combusta, feniculo, tare, ad suffusiones oculorum, & caligines. *Plin. l.* 29. *c.* 6.

ECHIONIDES, æ, m. Ἐχιονίδης, filius Echionis, qui fuit unus e Cadmi sociis in Thebis condendis, ut *Ovid.* 3. *Metam.* v. 125. narrat. *Id. ibid.* v. 513. Pentheus Echionides. *Stat.* 4. *Theb.* v. 568. illum (*Penthea*) Flet pater, & lacerum componit corpus Echion.

ECHIONIUS, a, um, ad Echionem pertinens, de quo in voce præced. *Ovid.* 8. *Metam.* v. 345. Echionio cuspis contorta lacerto. *Valer. Flacc. l.* 7. v. 301. Sævum Echionia ceu Penthea Bacchus in aula Deserit. *Id. l.* 8. v. 343. Echionius hydrus. *h. e.* quem Cadmus Thebarum auctor interfecit: ex cujus satis dentibus Echion natus est. *Id. l.* 7. v. 554. Echionii dentis semina. V. *Cadmus*. ¶ Sumitur & pro Thebano. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 5. v. 53. Echioniæ arces. *Stat. Theb.* 2. v. 169. Echionia plebs. Adde *Virg.* 12. *Æn.* v. 515. Sic Echionius Bacchus, *Pallad. de insit.* v. 45. h. e. qui Thebis præcipue colebatur, & matrem habuit Semelem Cadmi Thebanorum regis filiam.

ECHIOS, f. herba duplicis generis: alia pulegio similis foliis coronata: alia lanugine spinosa distincta, cui capitula viperæ similia sunt. *Plin. l.* 25. *c.* 9.

ECHITES, æ, m. ἐχίτης λίθος, lapilli species, qui vipereas habet maculas, colore viridi subobscuro. *Plin. l.* 37. *c.* 2. ¶ Item herba, quæ morsibus viperinis medetur, similis scammonio. *Plin. l.* 24. *c.* 15.

ECHITIS, is, f. gemma a vipera nomen habens, quæ ἔχις dicitur. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

ECHO, us, f. *ecco*, ἠχώ, soni, vel vocis repercussio: ab ἠχέω, sono, resono. Latinis dicitur *imago*. *Horat. l.* 1. *od.* 12. v. 4. Quem deum, cujus recinit jocosa nomen imago? ¶ Poetæ fabulantur, Echo Nympham fuisse, hanc a Junone brevissimo vocis usu esse punitam, quod eam longo sermone tenere solita esset, ne Nymphæ a Jove amatæ ab illa deprehenderentur: cum deinde a Narcisso, cujus amore deperibat, spreta fuisset, longo mœrore contabuisse, & corpore demum in saxum converso, nihil nisi vocem retinuisse. *Ovid.* 3. *Metam.* v. 339. & *sequentib.* ¶ Fit præcipue in convallibus, & locis concameratis, ubi resultat aer, & acceptæ voces numerosiore repercussu multiplicantur. Non enim ibi liberum habet vagandi campum, sed rerum objectu reflectitur. In quibusdam locis etiam pluries multiplicantur. Ex. g. in urbe Cyzico turres septem acceptas voces multiplicant: & Olympiæ porticus fuit, quem Heptaphonon appellabant, quoniam septies eadem vox ibi reddebatur. *Plin. l.* 36. *cap.* 15.

ECHOICUS, a, um, adject. ad Echo pertinens, ut Echoici elegi, apud *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. *post carmen*. Ita legit *Sirmond.* antea enim *Eschoici* legebatur. Tale esse putat *Sirmond.* illud cujusdam *Pentadii* distichon: *Per cava saxa sonat pecudum mugitibus Echo, Vocis repulsa sonat per cava saxa sonat*. ¶ In Centimetro *Servii pag.* 1826. *Putsch.* Echoicum metrum est, quoties sonus ultimæ syllabæ congruit penultimæ, ut *Evertit mentes fraternæ gratia veræ*.

ECLIGMA, atis, n. ἔκλειγμα, medicamentum, quod fit lingendi gratia, non edendi, aut devorandi, ut cum aliquid in ore tenetur, & paulatim distillando transmittitur: a λείχω, lambo, lingo. *Plin. l.* 21. *c.* 21. *de thymo*. In ecligmate faciles exscreationes facit, cum aceto & sale. *Id. l.* 24. *c.* 7. Pix exscreationes pectoris adjuvat ecligmate.

ECLIGMATIUM, ii, n. parvum ecligma. *Theodor. Priscianus l.* 1. *c.* 17.

ECLIPSIS, is, f. *ecclisse*, ἔκλειψις, deliquium, defectio: ab ἐκλείπω, deficio. Eclipsis Lunæ cum sol per interpositionem terræ ita Lunæ opponitur, ut illam illuminare non possit: eclipsis Solis, cum Luna inter Solem, & nostrum aspectum interponitur. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 22. Solis eclipses magis mirantur quam Lunæ, quia hæ crebriores sunt. V. *Senec. l.* 5. *de benef. c.* 6. *circa med.* ubi Solis eclipsim describit. ¶ Quoties in oratione aliquid deest, quod facile subintelligi possit, *eclipsis* dicitur: quod quidam vitium esse putarent; *Quintil. l.* 8. *c.* 6. figuram: quod certe verum est, si nullam pariat obscuritatem. Hinc eclipsis est illud *Virg. Æn.* 1. v. 139. Quos ego. ubi deest *affligam*, aut *ulciscar*, ut ait *Servius ibid.* & *ad vers.* 60.

ECLIPTICUS, a, um, ἐκλειπτικός, ad eclipsim pertinens. *Plin. l.* 2. *c.* 16. Stationes siderum fieri in mediis latitudinum articulis, quæ vocant ecliptica. scilicet quia ibi contingere eclipses solent. *Manil. l.* 4. v. 816. & 846. Ecliptica signa. *h. e.* quæ eclipsim patiuntur. *Serv. ad Virg.* 10. *Æn.* v. 216. Sol cursus agit per Eclipticam lineam, quæ Zodiacum bifariam dividit.

ECLOGA, æ, f. ἐκλογή, electio, delectus: item ipsa res delecta & selecta: ab ἐκλέγω, eligo, deligo. Hoc nomine Scriptores nonnulli appellarunt singula poemata breviora, quæ edebant in vulgus, quasi essent electa e multis, quæ in eo genere scripsissent, & non edidissent. *Plin. l.* 4. *ep.* 14. *ad fin.* Proinde sive epigrammata, sive edyllia, sive eclogas, sive, ut multi, poematia, seu quod aliud vocare malueris, licebit voces: ego tantum hendecasyllabos præsto. *Varr.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 97. *Putsch.* Eclogas ex Annali descriptas. *Stat. in præfat. l.* 3. *silvar.* Summa est ecloga, qua mecum secedere Neapolim Claudiam meam exhortor. & *in præfat. l.* 4. Juncta est ecloga ad municipem meum Julium Menecratem, cui gratulor, &c. *Auson. in epist. præfixa Edyll.* 6. Quid ego huic eclogæ studiose patrocinor? *Id. in epist. præfixa Edyll.* 11. eclogam vocat odem decimam nonam *lib.* 3. *Horatii*. Sic *Auctor vitæ Horat.* (qui vulgo *Sueton.* creditur) *a med.* Expressitque eclogam, cujus initium est, Cum tot sustineas, & tanta negotia solus. *h. e.* epistolam primam libri secundi. *Al. leg.* elogium. *Sidon. l.* 9. *ep.* 1. *carm.* 1. Vernans per varii carminis eclogas, Verborum violia multicoloribus. *h. e.* per varia carminum genera. *Virgilii* quoque Bucolica *Eclogæ* inscribuntur: quarum exemplo factum est, ut omnia poematia pastoralia hoc nomine hodieque vocentur.

ECLOGARIUS, a, um, adject. *Eclogarium* inscripsit *Auson.* unum ex libris suis, in quo est collectio breviorum poematum, excerptorum, atque selectorum ex pluribus, quæ in eo genere ipse composuerat: ab ἐκλογή, delectus. ¶ *Eclogarii*, quorum mentio apud *Cicer. lib.* 16. *ad Attic. ep.* 2. *extr.* videntur aliis servi litterati, veluti anagnostæ, qui ex libro qui recitabatur, celeriter selecta quædam, & notatu digniora excipiebant, excerpebantque: aliis ipsi, qui in libro interloquentes inducebantur. Sed locus *Ciceronis* obscurior est, & lectio varia.

ECNEPHIAS, æ, m. ἐκνεφίας, a, ὁ, ventus ex nube discissa erumpens: ab ἐκ, ex, & νέφος, nebula. Sic dicitur procellæ genus, quam pluribus describunt *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 12. & *Plin.* qui sic habet *l.* 2. *c.* 48. Venti majore illati pondere incursuque, si latæ siccam ruperè nubem, procellam gignunt, quæ vocatur a Græcis ecnephias: sin vero depresso sinu arctius rotati effregerint, sine igne, hoc est sine fulmine, verticem faciunt, qui typhon vocatur, idest vibratus ecnephias.

E CONTRA. V. in *Contra*.

ECPHORA, æ, f. *sporto*, ἐκφορά, prominentia, projectum. *Vitruv. l.* 6. *cap.* 2. Columnarum projecturæ, mutulorum ecphoræ. *Id. sub fin. l.* 3. Omnes ecphoræ venustiorem habent speciem, quæ quantum altitudinis, tantundem habent projecturæ.

ECPHRASTES, æ, m. ἐκφραστής, qui edisserit, enarrat, interpretatur, ex una in aliam linguam vertit. Vox Græca, ab ἐκφράζω, edissero. Opusculum *Fulgentii Planciadis* in editione *Gothofredi* ita inscribitur: Libellus de prisco sermone ad Chalcidium Grammaticum Timæi Platonis ecphrasten.

ECPYROSIS, is, f. ἐκπύρωσις, a πῦρ, ignis, Græce est inflammatio. Latinis litteris scripta legitur in verbis *Nigidii* apud *Serv. ad Virg. Ecl.* 4. v. 10. & *ad Ecl.* 6. v. 42. ubi mundi totius inflammatio significatur.

ECQUANDO, adverb. *quando mai*, ἦ ποτε, quando, an aliquando, num aliquando? *Cic. Agrar.* 2. *c.* 7. Quæro a populari Tribuno plebis, ecquando nisi per triginta tribus creati sint. *Liv. l.* 3. *c.* 67. *ad fin.* Ecquando unam urbem habere licebit? *Cic.* 4. *Verr. c.* 17. Quæ, malum, ista fuit amentia? ecquando te rationem factorum tuorum redditurum putasti? ecquando his de rebus tales viros audituros existimasti? *Propert. l.* 2. *el.* 7. v. 39. Ecquando ne tibi liber sum visus? an usque In nostrum jacies verba superba caput? *ti son io mai paruto libero?*

ECQUIS, ecquæ, ecquod, ecquid, *e chi*, *e quale*, ἦ τις, numquis, vel an aliquis, ab & *, & quis*: vel ab *en*, & *quis*, ut *Prisciano l.* 1. *pag.* 556. *Putsch.* placet. *Cicer. Attic. l.* 7. *ep.* 8. Quod quæris, ecquæ

ecquæ ſpes pacificationis ſit . *Id.* 4. *Acad. c.* 26. *extr.* Ecquæ poterit in agnoſcendo eſſe diſtinctio? *Id.* 1. *de Invent. c.* 12. *extr.* Ecquæ conſuetudo, ecquæ actio, ecquod artificium . *Terent. Eun.* 5. 9. 1. Ecquis me vivit fortunatior? *Cic. Verr.* 5. *c.* 57. Ecquod judicium Romæ tam diſſolutum? *Id. pro Mur. c.* 33. Eccui non proditur reverteoti? *Id. Fam.* 8. *ep.* 15. Ecquem Cæſare acriorem audiſti? *Id.* 4. *Verr. c.* 27. *ad fin.* Ecquam rem putatis eſſe in Sicilia, &c? *Id. ibid. c.* 61. Rogato, ecquid in tuam ſtatuam contulerit? *che coſa.* & 7. *Fam. ep.* 11. Heus tu, quid agis? ecquid fit? *ſi fa egli nulla?* ¶ Io recto maſculino dicitur & *ecqui*. Sic enim habent opt. edit. apud *Cicer. Verr.* 6. *c.* 8. Ecqui pudor eſt? ecqui metus? Adde *pro Sext. c.* 52. ¶ Et in feminino etiam *ecqua*. *Plaut. Men.* 1. 2. 26. Ecqua in iſtac pars ineſt præda mihi? & *Mil.* 3. 1. 199. Ecqua ancilla eſt illi? *Ovid.* 4. *Faſt. v.* 488. hae greſſus ecqua puella tulit? *Al. leg.* ſiqua. Adde non uoum ex allatis *Cicer.* locis, item *Verr.* 6. *c.* 8. & 11. io quibus alii reponunt *ecquæ*. nec analogia repugnat: nam & *aliqua*, & *ſiqua* dicitur. ¶ In plurali num. *Stat.* 10. *Theb. v.* 215. Ecqui aderunt, quos ingeoti ſe attollere fama Non pigeat? ¶ *Ecquid* interdum ponitur pro num, numquid, an non. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 17. Quid agatis, & ecquid in Italiam venturi ſitis hac hieme, fac plane ſciam. *Terent. Andr.* 5. 2. 30. Age Pamphile, exi Pamphile: ecquid te pudet? *Ovid.* 3. *Triſt. el.* 3. *v.* 47. Ecquid, ut audieris, tota turbabere mente? *Liv. l.* 4. *c.* 3. Ecquid ſentitis io quaoto contemptu vivatis? *e non v'accorgete?* *Ovid.* 3. *Triſt. el.* 7. *v.* 11. Tu quoque, dic, ſtudiis communibus ecquid inhæres? *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 2. Sed heus tu, ecquid vides, calendas venire, Antonium non venire? Adde *Liv. l.* 27. *c.* 10. ¶ *Ecqui* pro *ecquid*. *Cic. Tuſcul.* 1. *cap.* 8. Ecqui ergo intelligis, quantum mali de humana conditiooe dejeceris? Al. leg. *ecquid*.

ECQUISNAM, ecquænam, ecquodnam, ecquidnam, *e chi mai?* idem quod *ecquis*, addita ſolum majori quadam vi ioterrogandi. *Cic. in Vatin. c.* 16. Audire a te cupio, ecquid audieris, ecquiſnam tibi dixerit, C. Cæſarem dixiſſe, &c. *Id.* 4. *de Fin. c.* 24. Illud dubium, ad id, quod ſummum bonum dicitis, ecquænam fieri poſſit acceſſio. *Id. in Top. c.* 21. *ad fin.* Cum quæritur, eequidnam honeſtum ſit, ecquid æquum. *Catull. carm.* 28. *ad Veraon. & Fabull. v.* 6. Ecquidnam in tabulis patet lucelli Expenſum? *Auct. ad Herenn. l.* 2. *cap.* 17. *ad fin.* Quærendum erit, ecquonam modo obſiſti potuerit.

ECQUO, *e dove mai*, quonam, ποῖ. *Cic. Phil.* 13. *c.* 11. Ecquo te tua virtus provexiſſet? ecquo genus?

ECSTASIS, is, f. *eſtaſi*, ἔκστασις, exceſſus mentis extra ſe poſitæ. Vox Græca. *Tertull. de Anim. c.* 45. Hanc vim ecſtaſim dicimus, exceſſum mentis, & amentiæ inſtar. *Auguſtin. de Gen. ad litt. c.* 12. Quaudo avertitur, atque abripitur animi intentio a ſenſibus corporis, ecſtaſis eſt. *Hieron. in proœm. l.* 1. *commentar. in Eſaiam*. Neque vero, ut Montanus ſomniat, Prophetæ io ecſtaſi ſunt locuti. ¶ Scribitur & *extaſis*.

ECTASIS, f. ἔκτασις, productio, extenſio: ab ἐκτείνω, extendo. Ita dicitur figura poetica, qua ſyllaba correpta contra rationem producitur. *Chariſ. l.* 4. *pag.* 249. *Putſch.* & *Diomed. l.* 2. *pag.* 436. ſed uterque Græce: Latine *Servius ad Æn.* 10. *v.* 473.

ECTHLIPSIS, is, f. ἔκθλιψις, apud Grammat. eſt figura poetica, qua littera *m* ſimul cum vocali præcedeoti ob vocalem, vel diphthongum ſequentem eliditur, ut in illo *Perſ. ſat.* 1. O curas hominum, o quantum eſt in rebus inaoe! Vox Græca, ab ἐκ, & θλίβω, tero. *Chariſ.* & *Diomed. loc. citatis* io voce præced.

ECTROMA, atis, n. abortus: a τιτρώσκω, lædo. Vox Græca, qua utitur *Tertull. adverſ. haret. c.* 7.

ECTROPA, æ, f. ἐκτροπή, diverticulum viæ: a τρέπω, verto. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 412. Et, ne erraremus, ectropas eſſe multas; omnino tutum eſſe, ſed ſpiſſum iter.

ECTYPUS, a, um, *ſcolpito di rilievo*, ἔκτυπος, ita inſculptus, ut imago exſtet. Sunt qui *ectypa* intelligunt, quæ ἐκ τύπου, hoc eſt quæ non ſcalpello, ſed typo, ſeu forma premendo, calcandoque imprimuntur, ſive deiode depreſſa appareaot, ſive exſtantia. Verum ſi de gemmis ſermo ſit, non videntur hæ facile, & ſola impreſſione, ſine ſcalpro ſigurari poſſe. *Senec. l.* 3. *de Benef. c.* 26. Cœnabat Paulus prætorius, imaginem Tiberii Cæſaris habens ectypam, & eminente gemma. *Al. leg.* ectypa. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *poſt med.* Hæ ſunt gemmæ, quæ ad ectypas ſcalpturas aptaotur. *Id. l.* 35. *c.* 12. Primus perſonas extremis tegularum imbricibus impoſuit, quæ ioter initia protypa vocavit. Poſtea idem ectypa fecit. Hoc poſtremo *Plinii* loco non eſt ſermo de imaginibus ſcalpello efformatis, ſed typo, ſeu forma in cera, aut ligno, aut creta impreſſis.

ECULEUS. V. *Equuleus*.

E D

EDACITAS, atis, f. *voracità*, πολυφαγία, ingluvies, voracitas. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep. ult. extr.* Edacitatem pueri pertimeſco. *Plaut. Perſ.* 1. 2. 7. Neque edacitate eos quiſquam poterat vincere.

EDAX, acis, *ingordo*, *mangiatore*, ἀδδηφάγος, vorax, ab edo. *Cic. pro Flacc. c.* 17. Edacem hoſpitem amiſiſti. *Colum. l.* 6. *c.* 2. *ad fin.* Boves multi cibi edaces. *Senec. ep.* 60. Vaſtiſſimorum, edaciſſimorumque animalium aviditatem vincere. ¶ Sumitur ſæpe tranſlate, ut Curæ edaces, *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 18. *h. e.* quæ habentes macerant, & coofumunt. Sic Livor edax, *Ovid.* 1. *Amor. el.* 15. *v.* 1. tempus edax rerum, *Id.* 15. *Metam. v.* 234. Et eod. ſenſu Edax ſenium, *Prudent. in Apoth. v.* 1141. Ignis edax, *Virg.* 2. *Æn. v.* 758. ¶ Eſt etiam idem quod rapax. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 420. Cervos petit Uiobro venator edaci. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 33. Edax vultur.

EDEATRÆ, qui præſunt regiis epulis, ἀπὸ τῶν ἐδεσμάτων. *Feſtus*. Alii ſcribunt *edeatrœ* a recto plural. Ἐδέατροι.

EDECIMATUS, & Edecumatus, a, um, *ſcielto*, *ſingolare*, electus, præſtans: quaſi e decem ſelectus. *Feſtus*: Edecimata, electa. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 5. *extr.* Probavere omnes Q. Aurelii judicium, quo edecumatos elegit ſodales. & *lib.* 2. *c.* 1. Joci ex multijugis libris edecumati.

EDECIMO, & Edecumo, as, a. 1. *ſcegliere*, eligo, ſeligo, quaſi ex decem. *Symmach. l.* 5. *ep.* 81. (*al.* 83.) Ut equos ex Hiſpania lectiſſimæ nobilitatis edecument. Adde *lib.* 9. *ep.* 21. (*al.* 23.)

EDENTATUS, a, um, *sdentato*, ἀποδοντωθείς, dentibus privatus. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 3. Scommata minus aſpera, quaſi edentatæ belluæ morſus.

EDENTO, as, a. 1. ἀποδοντόω, edentulum facio excuſſis dentibus. *Plaut. Rud.* 3. 2. 53. Nimis velim, improbiſſimo homini malas edentaverint.

EDENTULUS, a, um, *ſenza denti*, *ſdentato*, νωδός, qui ſine deotibus eſt. *Plaut. Caſin.* 3. 2. 20. Propter operam illius improbi edentuli. *Id. Moſtell.* 1. 3. 118. Vetulæ, edentulæ, quæ vitia corporis fuco occulunt. *Prudent. in Rom. periſteph.* 14. *v.* 305. Edentularum caotilenæ. ¶ Tranſlate Vinum edentulum, apud *Plaut. Pœn.* 3. 3. 86. dicitur, quod vetuſtiſſimum eſt, vel potius quod vires non habet ad inebriandum. Sic *Alexis* apud *Euſtath. ad Odyſſ.* β. Οἶνον τὸν γεγηρακότα τρωγλοδύτην, ὅτι ὀδόντας οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἤπιός ἐστι.

EDEPOL, & Ædepol, *per Polluce*, *per mia fe*, νὴ τὸν Πολυδεύκη, adverb. jurandi per Pollucem, pro *medepol*, h. e. *me deus Pollux adjuvet*: vel ſi diphthoogus placeat, *per ædem Pollucis*. Fuit juramentum olim feminarum proprium, ex ioitiis Eleuſiniis acceptum: paulatim vero, ex inſcitia antiquitatis, a viris quoque uſurpatum, ut *Varr.* apud *Gell. l.* 11. *c.* 6. docet. *Terent. Andr.* 1. 2. 5. Quæſo edepol Charine. *Id. Hecyr.* 1. 2. 8. *Sy.* Salve mecaſtor Parmeno. *Pa.* & tu edepol Syra. *Id. Phorm.* 5. 1. 8. Certe edepul meæ nutricem gnatæ video. *Plaut. Mil.* 4. 1. 41. Edepol hæc quidem bellua eſt. *Id. Moſtell.* 5. 1. 34. Imo edepol negat profecto. *Id. Aſin.* 3. 2. 14. Næ illa edepol memorari poſſuot. ¶ Pro *edepol* dictum eſt etiam *epol*, ut *ejuno*, *ecaſtor* &c. Itaque *epol* a multis legitur variis in locis *Plauti*, & *Terentii*, & *Cæcil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 354. tametſi ubique dubia eſt lectio.

EDERA. V. *Hedera*.

EDICO, is, ixi, ictum, n. 3. *dire pubblicamente*, *far ſapere*, *ſpiegare*, παραγγέλλω, διηγέομαι: ab *e*, & *dico*, quaſi extra dico, publice & aperte dico, expono. *Terent. Eun.* 5. 5. 20. Dico, edico vobis, nuſtrum illum eſſe berilem ſilium. *Cic. de Amic. c.* 16. Alius igitur finis veræ amicitiæ conſtituendus eſt, ſi prius, quid maxime reprehendere Scipio ſolitus ſit, edixero. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 18. *extr.* Ne abſens cenſeare, cùrabo ediceodum & proponendum locis omnibus. *Salluſt. in Catil. c.* 49. Juſſus a coofule, quæ ſciret, edicere. ¶ Item jubeo, *comandare*. *Terent. Eun.* 4. 7. 33. Miles, edico tibi, oe vim facias ullam in illam. ¶ Sæpiſſime dicitur de Magiſtratibus aliquid publice jubentibus, *intimare*, *far un editto*: & præcipue de Prætoribus jus publice dicentibus. *Cic.* 4. *Verr. c.* 27. Si quis eum pulſaſſet, edixit, ſe ſe judicium iojuriarum non daturum. *Id.* 3. *Offic. c.* 20. Id, quod communiter compoſitum fuerat, ſolus edixit. *Id. in Piſon. c.* 8. Conſulem edicere, ut Senatus Senatuſcoofulto ne obtemperet. *Id.* 6. *Phil. c.* 1. Edicere juſtitium. *Id.* 2. *Q. Fr. ep.* 2. Comitia a. d. XI. cal. Februar. *Liv. l.* 2. *cap.* 52. Duo millia æris damnato multam edixeruot. *Id. l.* 3. *c.* 38. *ſub fin.* Senatum io diem poſterum edicunt. Al. aliter leg. *Id. l.* 8. *c.* 36. *ad fin.* Dictator prædam omnem edixerat militibus. *Id. l.* 31. *c.* 11. Edicere exercitui diem ad conveniendum. *Id. l.* 26. *c.* 18. diem Comitiis. & *in f. libri*. Tarraconem omoibus ſociis edixerat conventum. *Tacit.* 2. *Hiſt. c.* 91. Edicere de cæremouiis. *Sueton. in Calig. c.* 26. de natali. *Liv. l.* 10. *c.* 36. Edicto, ut quicumque ad vallum pergeret, pro hoſte haberetur. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 7. *v.* 313. Cornibus arentes edicam innectere ramos. & *verſ.* 527. propere capere arma maniplis edicit. ¶ *Edicere* dicebantur Prætores, quā ioitio Magiſtratus proponebaot, ac denuntiabant, qua formula, & quibus de rebus jus eo anno eſſent dicturi. V. *Edictum*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 22. *a med.* Eſt enim tibi edicendum, quæ ſis obſervaturus in jure dieendo. ¶ *Edice* in imperativo pro *edic* habent *Virg.* 11. *Æn. v.* 463. & *Stat.* 12. *Theb. v.* 598. ¶ *Exdeico* legitur in veteri S. C. de Baccbanalib. priſco & obſoleto ſcribendi more.

EDICTALIS, le, ad edictum pertioens, ut Edictalis lex, Edictalis bonorum poſſeſſio, h. e. edicto delata &c. apud *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 6. *leg.* 1.

EDICTIO, onis, f. idem ac edictum. *Plaut. Capt.* 4. 2. 31. Baſilicas edictiones atque imperioſas habere. Adde *Pſeud.* 1. 2. 10.

EDICTO, as, avi, atum, a. 1. *dire*, *raccontare*, *ſpiegare*, ἐπιδείκνυμι, eloquor, enuntio: frequent. ab *edico*, quod interdum pro ſimplici accipitur. *Plaut. Epid.* 1. 2. 2. Atque amorum ſummam edictavi tibi. & *Amph.* 2. 2. 184. Tute edictas facta tua, ex me quæris quid deliqueris.

EDICTUM, i, n. *editto*, διάταγμα, juſſum, litteræ Conſulum, Prætorum, & Ædilium Curulium, Tribunorum plebis, & aliorum Magiſtratuum, quibus aliquid imperatur: ab *edico*, quod eſt promulgare, jubere. *Cicer. pro Quint. c.* 19. Quod Prætor non fieri, ſed ex edicto ſuo fieri jubet. *Id. ibid. c.* 23. Si ex edicto poſſediſti. *Id. pro Flacc. c.* 28. Sanxit edicto, ne frumeotum ex Aſia exportari liceret. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 239. Edicto vetare. *Cic. Verr.* 3. *c.* 41. Hereditatem alicui condonare edicto. *Liv. l.* 28. *cap.* 25. Proponere edi-

edictum, ut &c. ¶ Nomine Edicti potissimum Edicta Prætorum intelliguntur. Hi, ut scirent cives, quod jus de quaque re dicturi essent, & quomodo dicturi essent, formulam quandam Kal. Jan. proponebant, quæ Edictum Prætoris dicebatur. Prioris temporibus hæc Edicta mutare Prætoribus licuit. Sed tamen id probri loco Verri Cicero objecit, cum dixit, eum ne ex Edicto quidem suo jus semper dixisse. Post legem C. Cornelii Tribuni pleb. anno U. C. DCLXXXVI. cautum est, ut ex Edictis suis perpetuis Prætores jus dicerent, ut narrat Ascon. in argum. orat. pro C. Cornel. Quare quod semel Edictum promulgaverant Prætores Urbani, id iidem sine reprehensione mutare in provincia, siquam postea obtinuissent, non poterant. Porro præter Edictum hoc perpetuum, erant Edicta Prætoris peculiaria, quæ in re peculiari dabantur: quorum passim in libris Digest. exempla leguntur. Pers. in fin. sat. 6. His mane edictum, post prandia Callirhoen do. h. e. mando, ut mane in foro versentur, in litibus & actionibus forensibus occupati. ¶ Est etiam edictum privati hominis, comandamento. Terent. Heaut. 4. 1. 10. Primum hoc te oro, ne quid credas me adversus edictum tuum facere esse ausum. ¶ Ponitur interdum pro simplici enunciatione. Senec. ep. 117. ante med. Non corpus est, quod nunc loquor, sed enunciativum quiddam de corpore, quod alii effatum vocant, alii enunciatum, alii edictum.

EDICTUS, a, um, intimato, comandato, denuntiatus, indictus. Plin. l. 12. c. 19. Edicto mercato rex vendit. Cic. 2. Q. Fr. ep. 2. Comitia edicta.

EDILIS, le, mangiativo, ἐδώδιμος, ad esum pertinens. Gell. l. 17. c. 11. Ut edilia quidem omnia defenderet ab arteria. Al. leg. edulia.

EDISCO, is, edidici, a. 3. imparare a mente, ἐκμανθάνω, memoriæ mando. Cic. 2. Tuscul. cap. 11. Ut non legantur modo, sed etiam ediscantur. Senec. in fin. ep. 123. Hæc discenda, imo ediscenda sunt. Cic. 4. Acad. cap. 44. Ediscendus ad verbum libellus. Valer. Flacc. l. 1. v. 368. Ediscere vultus alicujus. imparare a conoscere. ¶ Edidici, memoria teneo, so a mente. Tibull. lib. 2. eleg. 2. v. 11. Jam reor hoc ipsos edidicisse deos. Adde Ovid. 3. ex Pont. epist. 7. v. 4. ¶ Pro simplici disco, perdisco, Ovid. Heroid. ep. 7. v. 179. dum tempore, & usu Fortiter edisco tristia posse pati. Horat. l. 2. ep. 2. v. 144. veræ numerosque modosque ediscere vitæ. ¶ Pro intelligere vel audire, Ovid. 13. Metam. v. 246. Edidici, quid perfida Troja pararet.

EDISSERATOR, oris, qui edisserit, & explanat. Auson. in prol. septem Sap. in fin. sed si memoria Rebus vetustis claudit, veniet ludius Edisserator harum, quas teneo minus. Al. leg. Edissertator.

EDISSERATUS. V. Edissertatus.

EDISSERO, ris, erui, ertum, a. 3. dichiarare, raccontare, spiegare, plane dissero, διεξέρχομαι, explano, declaro. Cic. de clar. Orat. c. 17. Quis docendo edisserendoque subtilior? Id. 2. de Leg. c. 22. Neque necesse est edisseri a nobis, quæ finis funestæ familiæ, &c. Liv. l. 27. c. 7. Productus in concionem Lælius eadem edisseruit. Al. aliter leg. Id. l. 34. cap. 52. Senatus Quintio ad res gestas edisserendas datus. Virg. 2. Æn. v. 149. mihique hæc edissere vera roganti. h. e. ordine cuncta narra. Servius.

EDISSERTATIO. V. Dissertatio.

EDISSERTATOR. V. Edisserator.

EDISSERTATUS, a, um, spiegato, explanatus, expositus. Arnob. l. 1. pag. 34. Illa sunt ab hominibus scripta, mortalibus edissertata sermonibus. Tertull. de resurr. carn. c. 33. Nullam parabolam non ab ipso invenias edissertatam. Al. leg. edissertam, alii edisseratam.

EDISSERTIO, onis, f. edisseratio, dissertatio. Hieron. in cap. 21. Matth. Vestis Apostolica vel doctrina virtutum, vel edissertio Scripturarum intelligi potest. V. Dissertatio.

EDISSERTO, as, a. 1. frequent. ab edissero. Plaut. Amph. 2. 1. 58. Ordine omne, uti quidque actum est, edissertavit.

EDISSERTUS, explanatus. V. Edissertatus.

EDITIO, onis, f. il mander fuori, l'adorre, actus edendi, seu publicandi, omniumque oculis exponendi. Cic. pro Planc. c. 15. & 16. Editio judicum vel tribuum. la nomina. V. Edo. Liv. l. 4. c. 23. In tam discrepanti editione & Tubero, & Macer libros linteos auctores profitentur. nomina de' consoli. Tacit. Ann. 3. cap. 37. Diem editionibus, noctem conviviis trahere. h. e. editionibus ludorum: quo sensu usurpant etiam Vopisc. in Carino, c. 20. & Symmach. l. 4. ep. 8. & Inscript. apud Gruter. pag. 404. n. 2. ¶ De emissione librorum, edizione, pubblicazione. Senec. l. 4. de benef. c. 28. a med. Monumenta ingeniorum publicavit editio. Quintil. in epist. ad Tryphon. Horatius in arte poetica suadet, ne præcipitetur editio. Id. l. 5. c. 11. sub fin. Versus Homeri, qui tamen non in omni editione reperitur. Plin. l. 3. ep. 15. Libelli editione digni. Adde lib. 1. ep. 2. ¶ Editio partus, apud Tertull. adverf. Jud. c. 1. est ipsa pariendi actio. Sic Editio fetus apud Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 1. leg. 70. ¶ Apud JCtos editio est exhibitio, & ostensio actionis, qua actor reum in jure convenit. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 13. qui est de edendo, leg. 1. Editiones sine die & consule fieri debent. Sic Id. ibid. leg. 4. Editio rationum. il presentare i conti. ¶ Editio operarum, apud Nerat. Dig. lib. 38. tit. 1. leg. 50. est exhibitio, & præstatio operarum, quæ quis alicui debet, inserviendo ei, cui obnoxius est, & sui artificii munus fungendo.

EDITITIUS, vel Editicius, a, um, qui editur, hoc est promulgatur, aut exhibetur. Editilii judices apud Cicer. pro Planc. c. 15. & pro Mur. c. 23. sunt, inquit Serv. ad Ecl. 3. Virg. v. 50. quos una pars eligit. Plenius autem ita dicuntur, qui in causa sodalitatis (de qua pro Planc. sermo est) ab accusatore delecti ex omni populo exhibebantur reo, ut judicarent. Lege enim Licinia cautum erat, ut in crimine sodalitatis a solo accusatore judices ederentur, neque delecti ex solo ordine judicantium, ut in ceteris causis, sed ex omni populo, præsertim vero ex iis Tribubus, quæ a reo largitionibus corruptæ esse dicerentur: qui judices, sine ulla rejectione a reo facta, judicarent, ut colligitur ex Cicer. pro Planc. c. 15. 16. & 17. quam rem Ser. Sulpitius etiam in causa ambitus contra Murenam tentaverat, ut Id. pro Mur. c. 23. docet.

EDITOR, oris, m. qui edit, h. e. emittit. Lucan. l. 2. v. 413. Nocturnæ editor auræ. Loquitur de fluvio nebulas gignente. ¶ Editores munerum, sive ludorum Vopisc. in Carino, c. ult. Quo futuros editores pudor tangeret, ne patrimonia sua mimis & balatronibus deputarent. Capitolin. in Anton. Philos. c. 23. Populi R. voluptates curari vehementer præcepit per ditissimos editores.

EDITUS, us, m. editio, spectio. Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 53. a med. in sexto casu sing. In quibusdam provinciis editu boum ad hanc rem utuntur. h. e. stercore.

EDITUS, a, um, adject. altus, excelsus, alto, ὑψηλός. Cic. 6. Verr. c. 48. Locus procelsus atque editus. Cæs. l. 1. c. 7. B. Civ. Locis editioribus occupatis. Hirt. de B. Alex. cap. 31. Editissimus locus. Tacit. 4. Ann. c. 46. Edita montium. ¶ Ex edito, dall' alto. Plin. l. 31. c. 3. a med. Quod ex edito quidam speculantur. ¶ In edito, in alto. Sueton. in Aug. c. 72. Erat illi locus in edito singularis. ¶ Accipitur etiam pro exhibito, promulgato, dato, mostrato, pubblicato, indotto. Velles. l. 2. c. 94. Editis virtutum experimentis. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 29. Editus in vulgus. Cic. Tuscul. 3. c. 1. Editus in lucem. ¶ Item pro electo, ut Editi judices, Cic. pro Planc. cap. 17. V. Edititius. ¶ Viribus editior Horatio l. 1. sat. 3. v. 110. est superior. ¶ Est etiam editus, natus, nato. Horat. l. od. & vers. 1. Atavis edite regibus. Ovid. Heroid. ep. 5. v. 10. Edita de magno flumine Nympha. ¶ Edita absolute, mandata, edicta, jussa. Id. 11. Metam. v. 647. Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus Eligit. ¶ Edita ætas apud Gell. l. 3. c. 15. est acta, decursa, confecta: ea ratione, qua edere vitam pro finire, dixit Cic. 5. de Fin. c. 2. Sunt tamen, qui apud Gell. aliter legunt.

EDO, is, & es, edit, & est, edi, esum, a. 3. mangiare, ἐσθίω, φάγω, ἔδω, comedo, vescor. Multas personas, & tempora similia habet verbi sum: quæ hic subjicientur. Cicer. Attic. l. 13. ep. ult. Itaque edit, & bibit ἀδεῶς & jucunde. Cels. l. 4. c. 17. extr. Edisse etiam lupinum & allium prodest. Plaut. Mostell. 1. 1. 61. Bibite, este, effarcite vos. Id. Cas. 2. 3. 32. Bibe, es, disperde rem. Horat. l. 2. sat. 2. v. 57. Quinquennes oleas est, & silvestria corna. & vers. 116. Non ego (narrantem) temere edi luce profesta Quidquam præter olus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 3. Mergi pullos in aquam jussit, ut biberent, quoniam esse nollent. Terent. Eun. 3. 4. 2. Ut de symbolis essemus. Cato R. R. c. 156. Brassicam esto vel coctam, vel crudam. Valer. Max. l. 4. c. 3. extr. Si Dionysium adulare velles, ista non esses. Plaut. Pseud. 3. 2. 35. Herbas in alvum congerunt formidolosas dictu, non esu modo. Id. Stich. 1. 3. 29. Nolli negare soleo, si quis esum me vocat. m' invita a pranso. ¶ Significat etiam absumere, consumere, corrodere. Virg. 1. Georg. v. 151. ut mala culmos Esset robigo. Id. 5. Æn. v. 683. lentusque carinas Est vapor. ¶ Translate Id. 4. Æn. v. 66. Est mollis flamma medullas. Valer. Flacc. l. 5. v. 364. pulcrum longissima quando Robur cura ducis, magnique edere labores. Martial. l. 11. epigr. 92. Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi. Sil. l. 13. v. 665. nec edunt oblivia laudem. Horat. l. 1. ep. 2. v. 39. si quid est animum, differs, &c. Virg. 12. Æn. v. 801. Nec te tantus edat tacitum dolor. Plaut. Aulul. 3. 6. 1. Nimium libenter edi sermonem tuum. h. e. attente & avide audivi, hausi, devoravi. Græci quoque dicunt φαγὼν ῥήματα. ¶ Infinitum esse pro edere ponitur pro passivo edi, & cum aliis infinitis passivis jungitur in illo Plauti Mostell. 4. 1. 42. & 43. Triduum unum haud est intermissum hic esse, & bibi, scorta duci, pergræcari. Sunt tamen, qui cum Lambino leg. essi & bibi. ¶ Estur passive pro editur, Cels. l. 5. c. 27. sect. 3. Colubra ipsa tuto estur. Ovid. 1. ex Pont. ep. 1. v. 69. Estur ut occulta vitiata teredine navis. ¶ Alias præterea personas similes verbi sum afferunt Grammatici, ut pro edis, esse pro edatis, estote edite, essem ederem. Docent etiam, quæ ab edo declinata usurpantur, Veterum esse: quæ verbi sum similia, recentiorum, & magis usitata. Diomed. l. 1. pag. 357. Putsch. Priscian. l. 10. pag. 893. & Serv. ad Virg. cit. lib. 4. Æn. ¶ Particip. esurus, Ovid. Heroid. ep. 9. v. 37. Inter serpentes, aprosque, avidosque leones Jactor, & esuros terna per ora canes. Adde Plaut. Rud. 1. 2. 93. ¶ Aliud particip. esus, a, um, agnoscitur a Gell. l. 9. cap. 6. ¶ Eserim pro ederim tribuitur Apuleio l. 4. Metam. Quamquam hordeum jurulentum semper eserim. Al. leg. ederim. ¶ Esus sum in præter. pro edi, Solin. c. 17. (al. 27.) ad fin. Quas (carnes) ubi esæ sunt (tigres) fauces earum angina obsidentur. ¶ In supino essum quoque dici pro esum, docet Priscian. loc. cit. ¶ Edim, is, it, pro edam Comicum est. Plaut. Aulul. 3. 2. 16. Poen. 3. 1. 34. (ubi edimus pro edamus) & 4. 2. 45. Capt. 3. 1. 1. & alibi: item Cæcil. Nov. (qui edeis dixit pro edatis) & Pompon. apud Non. c. 10. n. 18. Tribuitur & Virg. Æn. 12. v. 801. item Horat. epod. 3. v. 3. sed dubia lectione. Cic. dixit comedim. V.

EDO, is, edidi, editum, a. 3. dar fuori, ἐκδίδωμι, ab e, & do, quasi extra do, emitto, profero. Cic. 2. de Divin. cap. 23. Edere magnum clamorem. Id. 2. Q. Fr. ep. 10. miros risus. Colum. l. 5. cap. 6. Ulmus edit frondem. Ovid. 1. Fast. v. 444. dulces modos. cantare. Id. 4. Metam. v. 587. questus. lamentarsi. Id. l. 9. v. 207. gemi-

gemitus. & lib. 4. v. 450. latratus. & lib. 2. v. 669. hinnitus. Valer. Flacc. l. 5. v. 457. Cum se Sole satum patriis penetralibus edit. h. e. exit. Al. leg. infert. Liv. l. 38. c. 13. Mæander ex arce Celænarum ortus, in sinum maris editur. h. e. erumpit, influit. Colum. l. 2. cap. 15. de stercore. Quod gallinæ ceteræque volucres edunt. h. e. egerunt. Plin. l. 28. c. 4. Edere urinam. ¶ Edere corpus in equum, est attollere. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 114. Ipse tamen velox celerem super edere corpus Gaudet equum. saltare a cavallo. Hinc editus, altus. ¶ Pro mori eleganter dicimus cum Tullio Phil. 12. cap. 9. Extremum vitæ spiritum edere. & pro Sext. c. 38. animam. & 5. de Fin. c. 2. vitam. ¶ Pro parere, Id. 2. de nat. Deor. cap. 52. Edere partum. Et poetice Virg. 7. Æn. v. 660. quem partu sub luminis edidit oras. dare alla luce. Ovid. 6. Metam. v. 336. edidit geminos. Virg. 8. Æn. v. 137. Electram maximus Atlas edidit. h. e. genuit. Vetus Poeta apud Cicer. 2. de Divin. c. 30. Edere luci. Alius apud eund. 1. Tuscul. c. 48. Edi in lucem. nascere. ¶ Pro ferre, gignere, produrre. Cic. 2. de nat. Deor. c. 63. Oves nullum fructum edere ex se, sine cultu hominum, & curatione potuissent. Sueton. de Grammat. c. 23. Vitem manu ejus institutam satis constat trecenta sexaginta vasa edidisse. ¶ Pro fari, dicere, parlare, Virg. 5. Æn. v. 799. Saturnius hæc edidit, così disse. & 7. Æn. v. 194. Atque hæc ingressis placido prior edidit ore. Valer. Flacc. l. 4. v. 14. tales edere voces. Cic. 2. Tuscul. c. 8. Quas hic voces apud Sophoclem in Trachiniis edit? in quai lamenti non prorompe? Ovid. 4. Fast. v. 318. Hos edit, crine jacente, sonos. & vers. 910. Edidit hæc Flamen verba. ¶ Ponitur etiam sæpe pro dicere, narrare, exponere, proferre. Cicer. 3. de Leg. cap. ult. Edant & exponant, quid in magistratu gesserint. Horat. l. 2. sat. 5. v. 61. Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, edam. Id. ibid. sat. 4. v. 10. & Ovid. 3. Metam. v. 580. Edere nomen & patriam alicujus. Ovid. in Ibin, v. 61. quia sis, nondum quærentibus edo. Id. 3. Fast. v. 855. Mittitur ad tripodas, certa qui voce reportet, Quam sterili terræ Delphicus edat opem. h. e. monstret. Cic. 2. de Legib. cap. 7. extr. Leges edentur a me non perfectæ, sed summæ rerum. h. e. proferam, recitabo. Liv. l. 5. c. 36. & Curt. l. 10. cap. 8. a med. Edere mandata alicujus. esporre le commissioni. Cic. 2. Offic. cap. 22. Apollo Pythius oraculo edidit, Spartam nulla re alia, nisi avaritia perituram. Ovid. 1. Fast. v. 91. Edere caussam, cur, &c. Id. 1. Amor. el. 1. v. 1. Arma & bella edere. h. e. describere, dicere, canere. ¶ Pro exhibere, dare, Liv. l. 28. c. 21. Munus gladiatorium edere. Tacit. 1. Ann. c. 15. proprio sumptu ludos. Id. Ann. 14. c. 17. & Sueton. in Cæs. c. 44. spectaculum. Sueton. in Galb. cap. 6. elephantos funambulos. h. e. spectandos exhibere. Id. in Cæs. cap. 39. venationes. ¶ Pro divulgare, mandar fuori, pubblicare. Cic. de clar. Orat. c. 5. Ut illos de republica libros edidisti. Id. 4. Acad. c. 4. Edere librum contra aliquem. Id. pro Sull. cap. 15. Tabulas dividi passim, & pervulgari, atque edi populo imperavi. Nep. in Datam. c. 6. Edit in vulgus, suo jussu Mithrobarzanem profectum. ¶ Pro præbere, ostendere. Terent. Eun. 5. 7. 21. Uterque in te exempla edent. h. e. novis, dirisque cruciatibus, quæ pro exemplis narrentur, aut quæ documenta sint cæteris, te punient. Donatus. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. cap. 2. Edere exemplum severitatis. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. Omnia exempla cruciatus edere in aliquem. Adde Liv. l. 29. cap. 9. extr. ¶ Pertinet etiam ad rem forensem. Edere enim dicuntur, qui vel formulam actionis proferunt, qua jus suum sunt persecuturi, vel tabulas, testes, rationes exhibent judicii caussa, presentare, produrre. Cic. pro Quint. c. 20. Judicium quin acciperet in ea ipsa verba, quæ Nævius edebat, non recusasse. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 13. qui est de edendo leg. 1. Edere est copiam describendi facere, vel in libello complecti, & dare, vel dictare. Adde ibid. sexcenta in hanc rem. Huc pertinent illa Plin. l. 10. ep. 22. Annos & censum alicujus edere. h. e. profiteri. Cic. Attic. l. 7. ep. 3. a med. Edere rationes alicui. mostrare, far vedere i conti. Id. pro Quint. c. 24. & 29. aliquem sibi socium. h. e. publice vel scripto, vel coram magistratu aliquem sibi sociam esse profiteri. ¶ Edere judices est, judices nominare & seligere, qui in aliqua caussa sententiam ferant: edere tribum est nominare tribum, ex qua judices deligantur. Speciatim vero in caussa sodalitatis, tribum & judices edere dicebatur accusator, ut in Editiitius dictum est. Cicer. pro Planc. c. 15. 16. & 17. ¶ Aliquando est dare, præstare. Liv. l. 5. c. 4. Annua æra habes, annuam operam ede. Id. l. 3. c. 63. Castigati fortium statim virorum operam edebant. ¶ Item frequenter facere, patrare, committere, fare, commettere, quoniam & da hanc vim habet. Cic. 1. de Legib. c. 13. extr. Edere minas. Id. pro Sext. c. 27. scelus in aliquem. Liv. l. 5. c. 13. sub fin. cædem. & lib. 21. c. 43. certamen. & lib. 25. c. 16. ad fin. pugnam. Virg. 9. Æn. v. 785. strages. & vers. 527. funera. ¶ Denique pro extra dare, hoc est expellere, Hygin. fab. 192. Quas Lycurgus ex insula Naxo ediderat.

EDO, onis, masc. mangiatore, φάγος, edax, manduco. Varr. apud Non. cap. 1. n. 237. Edones Romam, ut turba incendat annonam.

EDOCENTER, adverb. ἐκδιδασκαλικῶς, docendi more, ad docendum utiliter. Gell. l. 16. cap. 8. In ea nihil edocenter, neque ad instituendum explanate scriptum est.

EDOCEO, es, cui, ctum, informare, far sapere minutamente, ἐκδιδάσκω, diligenter doceo. Sallust. in Catil. c. 49. Eadem fere, quæ Vulturcius, de paratis incendiis, de cæde bonorum, de itinere hostium Senatum edocet. Liv. l. 24. c. 24. Ordine omnia edocere. ¶ Item insegnare, mostrare, Cic. 3. Tuscul. c. penult. Edocet tamen ratio, &c. Sallust. in Catil. c. 16. Juventutem multis modis mala facinora edocebat. Adde Sueton. de Grammat. cap. 3. & 18. & Plin. in Paneg. c. 26.

EDOCTUS, a, um, istruito, informato. Liv. l. 25. cap. 40. Edoctus belli artes sub magistro. Sallust. in Catil. c. 45. Edoctus omnia per legatos. Lucan. l. 1. v. 587. Fulminis edoctus motus, venasque calentes Fibrarum, &c. intendente, pratico. Liv. l. 38. c. 36. Rogationi cum tribuni intercederent, edocti, populi esse non Senatus jus, destiterunt incepto.

EDOLATUS, a, um, perfecte dolatus. Colum. l. 8. c. 11. Partes summæ lingulas adulatas habent. ¶ Translate Varr. apud Non. c. 4. n. 422. Via duo homines decem mensibus edolatum unum reddunt puerum: contra una pestilentia puncto temporis immanes acervos facit.

EDOLO, as, avi, atum, a. 1. polire perfettamente, ἀποξέω, perfecte dolo, polio: & translate perficio. Cic. Attic. l. 13. ep. 47. Quod jusseras, edolavi. Varr. apud Non. c. 6. n. 2. Ego unum libellum non edolem, ut ait Ennius?

EDOMATOR. V. Exodator.

EDOMITUS, a, um, adject. omnino domitus, domato, soggiogato. Ovid. l. 3. de art. am. v. 114. Edomiti Orbis opes possidere. Plin. l. 33. c. 3. extr. Æs edomitum igni. Colum. l. 9. c. 4. a med. Agrestis pastinaca, & ejusdem nominis edomita. h. e. sativa. Sil. l. 3. v. 531. edomiti labores. superate.

EDOMO, as, ui, itum, a. 1. idem quod domo, vel omnino domo, domare. Cic. de Fato, c. 5. Vitiosam naturam ab eo sic edomitam, & compressam esse doctrina. Horat. l. 4. od. 5. v. 22. Mos & lex maculosum edomuit nefas. h. e. delevit, sustulit. Plin. l. 17. c. 19. Ramum oleæ edomari omni tempore, meditatione curvandi.

EDON, onis, m. Ἠδών, ὄνος, mons Thraciæ, scilicet pars Hæmi, Edonis Thraciæ populis vicina. Serv. ad Æn. 12. v. 365. ¶ Plinio est Edonus, i, l. 4. c. 11. ad fin. ¶ Est qui scribit Æden.

EDONI, orum, Ἠδωνοί, populi Thraciæ. Plin. l. 4. c. 11. Hinc Horat. l. 2. od. 7. v. 27. Non ego sanius bacchabor Edonis. scilic. quia in Thracia Bacchi Orgia frequentabantur.

EDONIS, idis, f. Ἠδωνίς, mulier ex Edonorum populo, seu ex Thracia. Ovid. 11. Metam. v. 69. Protinus in silvis matres Edonidas omnes, &c. ¶ Dicitur & de Baccha, quia Threissæ mulieres Orgia Baccho maxime celebrabant, Baccante. Propert. l. 1. el. 3. v. 5. Nec minus assiduis Edonis fessa choreis. ¶ Pænultimam corripuere per figuram systolen, Sil. l. 4. v. 778. Edonis et Pangæa super trieteride mota It juga, & inclusum suspirat pectore Bacchum. & Lucan. l. 1. vers. 675. qualis vertice Pindi Edonis Ogygio decurrit plena Lyæo.

EDONIUS, a, um. V. in voce sequenti.

EDONUS, a, um, Ἠδωνός, ad Edonos Thraciæ populos, & universim ad Thraces pertinens. Virg. 12. Æn. v. 365. Edoni Boreæ. Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 42. Dum stupet Edonis exululata jugis. Id. de remed. amor. v. 593. Edonus Bacchus. Valer. Flacc. l. 6. v. 340. Edoni venti. Stat. 5. Theb. v. 78. Edonæ hiemes. Id. 12. Theb. v. 733. Edoni currus Martis. (Al. leg. Edonii tum hic, tum apud Virg. loc. cit. sed minus recte.) Senec. in Herc. Oet. v. 190. Edonæ silvæ. ¶ Pænultima potest etiam corripi. V. Edonis.

EDOR olim dictum est ipsum ador, teste Festo in ea voce. V.

EDORMIO, is, ivi, itum, a. 4. dormire molto, vel fino al dormire, ὑπνομαχῶ (?), dormio ad satietatem. Cic. 4. Acad. c. 17. Cumque edormiverent, illa visa quam levia fuerint, intelligunt. ¶ Edormire vinum, sive crapulam, est dormiendo concoquere. Cic. 2. Phil. c. 12. Edormi, inquam, crapulam, & exhala. Gell. l. 6. c. 10. extr. Opperiri, donec discipuli nocturnum omne vinum edormiant. ¶ Edormire tempus, passarlo dormendo. Senec. ep. 99. ante med. Ex hoc (tempore) quantum lacrimæ, quantum solicitudines occupant! quantum valetudo, quantum timor! dimidium ex hoc edormitur. Sic Horat. l. 2. sat. 3. v. 61. Cum Ilionam edormit. h. e. agit Ilionam edormiendo.

EDUCA. V. Edulcis.

EDUCATIO, onis, f. educazione, allevatura, ἀγωγή, ἐκτροφή, actus educandi, institutio & disciplina puerilis. Cic. 3. de Orat. c. 31. Institutus liberaliter educatione doctrinaque puerili. Id. 3. de Leg. c. 13. Cum omni vitio carere lex jubeat, id difficile factu est, nisi educatione quadam & disciplina. Plin. l. 1. ep. 8. Libenter educationis tædium, laboremque suscipere. Tacit. de Germ. c. 20. Dominum ac servum nullis educationis deliciis dignoscas. ¶ Dicitur & de sola nutritione puerorum. Plin. l. 37. c. 10. circa med. Galactitis in educatione nutricibus lactis fecunditatem facere dicitur. ¶ Item arborum & pomorum. Id. l. 16. c. 25. Pariunt arbores, cum florent: educatio in pomo est. Macrob. l. 1. Saturn. c. 7. a med. Insertiones surculorum, pomorumque educationes. ¶ Item bestiarum. Cic. 3. de Fin. c. 19. Bestiarum in fetu & in educatione labor. Id. pro Rosc. Amer. c. 22. extr. Etiam feras inter se partus atque educatio conciliat.

EDUCATOR, oris, m. nutricatore, τροφεύς, nutritor. Cic. 2. de nat. Deor. c. 34. Omnium autem rerum, quæ natura administrantur, seminator, & sator, & parens (ut ita dicam) atque educator, & altor est mundus. Id. pro Planc. c. 33. Quis, cui non educatores, cui non magistri sui, atque doctores cum grata recordatione in mente versentur. Tacit. Ann. 14. c. 3. Pueritiæ Neronis educator.

EDUCATRIX, icis, f. nutrice, quæ nutrit, atque educat. Colum. l. 8. c. 11. a med. Pulli gallinacei cum educatrice transferantur in caveam. Inscript. apud Donium class. 14. n. 39. M. Curatius Zephyrinus fecit Barroniæ Galenæ educatrici. ¶ Translate Cic. 1. de Legib. c. ult. Earum rerum parens est, educatrixque sapientia.

EDUCATUS, a, um, *educato, allevato*, ἐκτραφεὶς, ἐκπαιδευθεὶς, nutritus, institutus. *Cic. in Bruto, c.* 58. Filios Corneliæ apparet non tam in gremio educatos, quam in sermone matris. *Id.* 1. *de Orat. c.* 31. Homo ingenuus & liberaliter educatus. *Id.* 7. *Verr. c.* 19. Homo in Fecialium manibus educatus. & *Verr.* 5. *c.* 24. In dedecore natus, ad turpitudinem educatus. *Hirt. de B. Alex. c. ult.* Disciplinis regiis educatus. ¶ Item simpliciter nutritus. *Phædr. l.* 1. *fab.* 27. *extr.* Canis trivio conceptus, atque educatus stercore. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 13. *sub fin.* Educata hujus nutrimentis eloquentia, ipsa se postea colorat, & roborat.

EDUCATUS, us, m. idem ac educatio. *Tertull. de Resur. carn. c.* 60. in sexto casu singulari.

EDUCO, as, avi, atum, a. 1. *allevare, nutrire, educare*, ἐκτρέφω, nutrio. *Varr.* apud *Non. c.* 5. *n.* 105. Educit obstetrix, educat nutrix, instituit pædagogus. *Id. Non. cap. eod. n.* 5. Alere, inquit, est victu temporali vitam sustentare; educare autem, ad satietatem perpetuam educere. Hinc *Plaut. Men.* 1. 1. 22. Ille homo homines non alit, verum educat, recreatque. *Curt. l.* 8. *c.* 1. Hellanice, quæ Alexandrum educaverat, haud secus quam mater a rege diligebatur. *Plin. l.* 9. *c.* 13. Vitulus marinus educat mammis fetum. ¶ Accipitur sæpe pro nutriendo instituere. *Plaut. Cistell.* 1. 3. 24. Educavit eam sibi pro filia bene ac pudice. *Quintil. l.* 1. *in proœm.* Si mihi tradatur educandus orator. ¶ Tribuitur & aliis rebus. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 97. Herbæ, quas humus educat. & *lib.* 8. *v.* 830. & 1. *ex Pont. ep. ult. v.* 9. Quod mare, quod tellus appone, quod educat aer. *Catull. carm.* 62. *nupt. v.* 50. Vitis educat uvam. *Plin. l.* 16. *c.* 37. Licet populi vitibus placeant, & cæcuba educent. *Valer. Flacc. l.* 6. *c.* 712. si quis aquis, & fertilis ubere terræ Educat oleam. *Plin. l.* 10. *c.* 23. Ciconiæ genitricum senectam invicem educant. *h. e.* alunt, sustentant.

EDUCO, is, uxi, ctum, a. 3. *tirare, o menare fuori*, ἐξάγω, extra duco, produco, extraho. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 4. Gladium e vagina educere. *Id.* 4. *Verr. c.* 51. Educere sortem. *cavare*. *Senec. in Phœniss. v.* 175. Educere oculos. *h. e.* eruere. *Cic. l.* 2. *Tuscul. c.* 29. Educi e custodia. *Id.* 1. *de Orat. c.* 40. Educere aliquem de Senatu. *Liv. l.* 8. *c.* 15. exercitum ab urbe. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 33. exercitum in expeditionem. *Cato* apud *Gell. c.* 13. *l.* 15. exercitum cohortatum foras. *Nepos in Milt. c.* 5. copias ex urbe. & *in Eumen. c.* 3. exercitum in aciem. *Cic.* 5. *Verr. c.* 47. aliquem in jus. (Et absolute eod. sensu 5. *Verr. c.* 65. Aditum est ad Metellum: eductus est Apronius: eduxit C. Gallius Senator.) *Id.* 3. *Q. Fr. ep.* 3. *sub fin.* Si nobiscum eum rus aliquo eduxerimus. *Sueton. in Aug. c.* 89. Quem grandem natu Apolloniam quoque secum ab Urbe eduxerat. *Plin. l.* 18. *c.* 19. *extr.* Colliciæ in fossis aquam educunt. *Plaut. Trucul.* 4. 3. 8. Nisi si ad tintinnaculos voltis vos educi viros. *h. e.* duci ad carnifices, ad supplicium. ¶ Cum ablat. sine præposit. quæ latet in ipso verbo, *Virg.* 10. *Æn. v.* 744. Eduxit corpore telum. *Id.* 11. *Æn. v.* 20. pubemque educere castris. *Plin. l.* 2. *c.* 12. classem portu. *Id. l.* 7. *c.* 2. Milonem athletam, cum constitisset, nemo vestigio educebat. *h. e.* eo loco movebat, quo pedem posuerat. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 453. Educere aliquem leto. *h. e.* liberare. ¶ Et cum dativo. *Senec. de vita beata, c.* 2. *ad fin.* Ut me multitudini educerem, & aliqua dote notabilem facerem. ¶ Educere se, *h. e.* se proripere. *Terent. Hecyr.* 3. 3. 4. Qua me propter exanimatum citius eduxi foras. ¶ Significat etiam traducere, agere, *menare, passare*. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 251. & *Stat.* 2. *Theb. v.* 74. Ludo educere noctem. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 97. si forte pios eduximus annos. *Sil. l.* 11. *v.* 405. sub hiberno somnos educere cælo. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 371. nimbosque educere luxu. ¶ Item erigere, attollere, *tirare in alto, alzare*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 177. aramque sepulcri Congerere arboribus, cæloque educere certant. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Thyrsus asparagi caulem educens. ¶ Item exhaurire, ebibere. *Plaut. Stich.* 5. 5. 18. & 5. 6. 1. Educere poculum. *Id. Amph.* 1. 1. 274. hirneam vini meri educere. ¶ Item alere, educare, *allevare*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 28. Non est boni parentis, quem procrearit & eduxerit, eum non & vestire, & ornare. *Virg.* 8. *Æn. v.* 413. parvos educere fetus. *Terent. Adelph.* 1. 1. 23. Hunc adoptavi mihi, eduxi a parvulo, habui, amavi pro meo. *Plaut. Curcul.* 4. 2. 32. Bene ego istam eduxi meæ domi, & pudice. ¶ Item gignere. *Senec. in Apocoloc. ante med.* Quæ patria, quæ gens mobile eduxit caput? ¶ Translate *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 90 Aurave distinctos educit verna colores. ¶ *Educe* pro *educ* habet *Plaut. Pers.* 4. 1. 11. & *Stich.* 5. 6. 1. ¶ *Educier* pro *educi*, paragoge est apud *Plaut. Trucul.* 2. 5. *v.* 16.

EDUCTIO, onis, f. *il condur fuori*. *Cato* apud *Fest.* in *Properans*. Tertia e castris eductio celeris, properaque est. Adde *Lactant. l.* 4. *c.* 10. *ante med.* ¶ *Pallad. in Jun. tit.* 7. Si apes unius uberis eductione pendebunt, noris, unum regem esse universis: si vero duo, vel plura ubera suspendens se populus imitatur, &c. *h. e.* conformatione examinis in modum uberis.

EDUCTUS, a, um, *tirato, o condotto fuori*, ἐξαχθεὶς, extra ductus, extractus. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 44. Lacus ita eductus, ut ad mare pervenire non possit. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 455. Pinus educta navalibus. ¶ Item erectus, sublatus, altus, *innalzata, alta*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 460. summisque sub astra Eductam tectis turrim. *Senec. in Herc. Oet. v.* 494. Ultra nubes eductus Othrys. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 61. Instar montium eductæ pyramides. ¶ Ad illud *Virg.* 6. *Æn. v.* 630. Cyclopum educta caminis mœnia; V. dicta in *Cyclops*. ¶ Item altus, educatus, *educata, allevata*. *Terent. Andr.* 5. 4. 8. Adolescentuli libere educti. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 15. Cassius severa patris disciplina eductus. Adde *Liv. l.* 21. *c.* 43. *a med.*

EDULCO, as, avi, atum, *addolcire*, γλυκαίνω, dulce facio. *Cn. Mattius Poeta* apud *Gell. l.* 15. *c.* 25. & *Non. c.* 2. *n.* 295. Quapropter edulcare convenit vitam, Curasque acerbas sensibus gubernare.

EDULICA, æ, f. Dea, quæ pueris escam præbet. *Augustin.* 4. *de Civ. Dei, c.* 11. ubi al. leg. *Educa*. Eadem esse videtur cum *Edusa*, de qua infra.

EDULIS, le, *buono da mangiare, mangereccio*, βρώσιμος, esui aptus. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 43. Vinea submittit capreas non semper edules. ¶ *Edulia, um*, res edules, *roba mangiativa*: videntur autem significari omnia, quæ cibi gratia apponuntur, præter panem. *Afran.* apud *Non. cap.* 1. *num.* 117. Commercatis conquisite edulibus. *Varro* quoque habet *l.* 5. *de L. L. c.* 8. & *Gell. lib.* 7. *c.* 16. ¶ Dicitur etiam *edulium, ii*. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. Syncerastum est omne edulium, antiquo Græco vocabulo. *Gell. l.* 19. *c.* 9. Ubi eduliis finis, & poculis, mox sermonibus tempus fuit. *Sueton. in Calig. c.* 40. Pro eduliis, quæ tota urbe venirent, certum statumque exigebatur. *Apul. sub init. l.* 5. *Metam.* Eduliorum variorum fercula copiosa.

EDULIUM. V. in voce præced.

EDURE, adverb. *duramente, ostinatamente*, dure. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 476. Nec tamen edure, quod petit illa, nega. *Alia lectio habet*: Nec tamen eduro, quod petit, ore nega.

EDURESCO, is, n. durus fio. Est *Cœlii Aurelian. Acut. lib.* 2. *cap.* 34.

EDURO, as, avi, atum, a. 1. *indurare*, σκληρύνω, valde durum facio, ad laborem assuefacio. *Colum. l.* 11. *c.* 1. A pueritia rusticis operibus edurandus futurus villicus. Alii leg. *educandus*. ¶ Est etiam neutrum pro perdurare, *durare*. *Senec. de brevitate vitæ, c.* 1. Ut quina, aut dena sæcula edurent. Al. leg. *educerent*. *Tacit. de Germ. c.* 45. Solis fulgor in ortus edurat. *Gell. l.* 14. *c.* 1. *ante med.* Ut neque tanto ævo potuerint edurare.

EDURUS, a, um, *duro*, σκληρός, durus, valde durus. *Virg.* 4. *Georg. vers.* 144. Eduramque pyrum, & spinos jam pruna ferentes. ¶ Translate *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 527. Postibus eduræ supplex blandire puellæ. Al. leg. *& duræ*. ¶ Quidam apud *Serv. ad* 2. *Georg. v.* 65. *edurum* interpretantur, non durum, ut *enodis* est sine nodis. Sed deest his certus ad confirmandum Scriptoris locus.

EDUSA, æ, f. Dea, quæ esui præerat, sicut Potina, Dea potus, Cuba Dea cubandi. Hisce tribus pueros initiare solebant, ubi primum e cunis, & a lacte transierant. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 310.

EDYLLIUM, & Idyllium, ii, n. *idillio, poemetto*, εἰδύλλιον, ab εἶδος, species, est poematium, quo aliquid describitur, & poeticis coloribus pingitur. Sic appellantur varia opuscula, brevia illa quidem, epigrammatis tamen longiora, singula singulis de rebus tractantia, ita ut unum ad alterum non referatur. Ita sua inscripsit *Ausonius*, in quibus varii argumenti carmen composuit, versus Paschales, Epicedion in patrem, suæ villulæ descriptionem, &c. ¶ Rectius prima syllaba per *e* scribitur, quam per *i*, quia Græca diphthongus sæpius in illam, quam in hanc vocalem vertitur.

EETION, onis, m. Ἠετίων, pater Andromaches, qui apud Thebas Ciliciæ regnavit. Hinc

EETIONEUS, a, um, adject. possess. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 110. Eetioneas implevi sanguine Thebas.

E F

EFFABILIS, le, adject. qui dici potest. *Apul. in Apolog.* Paucis cogitabilis, nemini effabilis. Adde *Virg. loc.* in *Affabilis*.

EFFÆCATUS, a, um, *senza feccie*, fæcibus purgatus. *Apul. l.* 2. *de doctr. Plat.* Purgata & effæcata animi voluptas.

EFFAFILATUM, exsertum, quod scilicet omnes exserto brachio sint exfilati, idest extra vestimentum filo contextum. Hæc *Festus*: ubi alii aliter legunt. V. *Expapillatus*.

EFFAMEN, inis, n. dictio, pronunciatio, effatum. *Martian. Capell. in princ. l.* 4. Hæc quoque contortis stringens effamina nodis.

EFFARCIO, *vel* Effercio, is, rsi, rtum, a. 3. *riempire*, σάττω, impleo, vel valde impleo. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 23. Intervalla hæc grandibus saxis effarciuntur. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 62. Bibite, esse, effercite vos, saginam cædite.

EFFARI, atus sum, dep. 1. *parlare, dire*, φωνέω, ab *ex* & *fari*, loquor, dico. Ex *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 38. discimus, inter prisca, aut poetica enumerandum esse, ita tamen, ut aliquando in oratione dignitatem habeat, si loco ponatur. *Virg.* 4. *Æn. v.* 76. Incipit effari, mediaque in voce resistit. & *vers.* 456. Hoc visum nulli, non ipsi effata sorori. *Id.* 6. *Æn. v.* 560. Quæ scelerum facies? o virgo, effare. & *Æn.* 10. *v.* 523. Et genua amplectens effatur talia supplex. *Liv. l.* 5. *c.* 15. *ad fin.* Celanda effando nefas contrahi. *h. e.* evulgando. *Lucret. l.* 5. *v.* 105. Sed tamen effabor: dictis dabit ipsa fidem res. *Plin. l.* 3. *c.* 21. Populorum pauca effatu digna, aut facilia nomina. *Lucan. l.* 8. *v.* 347. Nil animis satisque tuis effabere dignum. Præterea *Effamini* habet *Arnob. l.* 7. *pag.* 248. *efferis Apul. l.* 7. *Metam.* & *effantur*, *Id. de Mundo*, & *effantes*, *Id. ibid.* & *effer* dictum fuisse a Veteribus, testatur *Diomed. l.* 1. *pag.* 375. *Putsch.* ¶ Est etiam verbum Dialecticum, & significat pronuntiare, certis verbis efferre. *Cic.* 4. *Acad. c.* 30. Ut verum esse concedat, quod ita effabimur: aut vivet cras Hermachus, aut non vivet. (Hinc *effatum*.) *Id. pro Dom. c.* 55. *extr.* Neque institutas cæremonias persequi, neque verbum ullum solemne potuit effari. ¶ *Effari templum* dicuntur Augures, cum certis verbis ejus fines designant, & consecrant, ut *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. significare

gnificare videtur. Cic. Attic. l. 13. ep. 42. extr. Opinor augures nihil habere ad templum effandum. V. Effatus.

EFFASCINATIO, onis, f. idem ac fascinatio. Plin. l. 37. c. 10. Eam contra effascinationes auxiliari volunt. Adde lib. 19. c. 4.

EFFASCINO, as, avi, atum, a. 1. ammaliare, βασκαίνω, idem quod fascino. Plin. l. 7. c. 2. Esse in Illyriis, qui visu quoque effascineat, interimantque quos diutius intueantur. Gell. l. 9. c. 4. Hominum familiæ voce atque lingua effascinantium.

EFFATIO, onis, actus effandi. Affertur a Servio ad Æn. 3. v. 463. tanquam vox usitata in loquendo.

EFFATUM, i, n. detto, assioma, λεκτὸν, ἀξίωμα, pronunciatum, dictum. Cic. 4. Acad. c. 29. Fundamentum Dialecticæ est, quidquid enuntietur (id autem appellatur ἀξίωμα, quod est quasi effatum) id verum esse aut falsum. Senec. ep. 117. ante med. Enuntiativum quiddam de corpore, quod alii effatum vocant, alii enuntiatum, alii edictum. ¶ Effata vatum sunt dicta, & vaticinia. Cic. 2. de Legib. c. 8. Interpretari fatidicorum, & vatum effata incognita. ¶ Effata augurum sunt eorum certa verba, & preces, quibus locum aliquem sacrum esse effantur. Varr. l. 5. L. L. c. 7. & Serv. ad 6. Æn. v. 197.

EFFATUS, a, um, particip. ab Effari, locutus. Virg. 3. Æn. v. 463. Quæ postquam vates sic ore effatus amico est. ¶ Passive Liv. l. 1. c. 24. Multis verbis fœdus peragit, quæ longo effata carmine, non operæ est referre. h. e. pronuntiata, dicta. Alii leg. effatus. ¶ Effatum templum est ab Augure certis verbis, ac precibus definitum, designatum, & consecratum. Cic. 2. de Legib. c. 8. Urbemque, & agros, & templa liberata, & effata habento. Fest. in Minora. Templum est locus ita effatus, aut ita septus, ut ex una parte pateat, &c. Liv. l. 10. c. 37. extr. Fanum, idest locus templo effatus. Gell. l. 13. c. 14. Pomœrium est locus intra agrum effatum, per totius urbis circuitum, &c. & ibid. Intra effatos fines urbis includere. Serv. ad 6. Æn. v. 197. Effatus ager dicebatur, ubi captabantur auguria. Id. ad Æneid. 3. v. 463. Effata dicuntur loca sacra, id est ab auguribus inaugurata. ¶ Ecfatus quoque scriptum legitur.

EFFATUS, us, m. affatus, sermo. Apul. l. 4. Metam. Effatu sanctæ vaticinationis accepto. Al. leg. affatu. Tertull. de Anim. c. 6. Ab anima est impingi pedes in incessum, oculos in conspectum, linguam in effatum.

EFFECTE, adverb. perfecte. Ammian. l. 16. c. 5. (al. 6.) Cum hæc effecte pleneque colligeret. Apul. in Florid. n. 16. extr. (al. l. 3.) Sed de hoc tum ego perfectius, cum vos effectius. h. e. cum vos rem magis ad effectum perducetis. V. Effete.

EFFECTIO, onis, f. il fare, operazione, ἀποτέλεσμα, actus efficiendi, efficientis. Cic. 3. de Fin. c. 14. Quemadmodum opportunitas non fit major productione temporis, sic recta effectio (κατόρθωσιν enim ita appello, quoniam rectum factum κατόρθωμα) recta igitur effectio, item convenientia, denique ipsum bonum crescendi affectionem nullam habet. & cap. 7. Artis effectio. & 1. Acad. c. 2. Materia ea, quam fingit & format effectio.

EFFECTIVE, facendo, operando, ποιητικῶς, efficiendo, opus aliquod edendo. Quintil. l. 2. c. 18. (al. 19.) Sed effective quoque aliquid simile, scriptis orationibus, vel historiis consequetur.

EFFECTOR, oris, m. fattore, qui efficit, ποιητής. Cic. l. 1. de Orat. c. 33. Stilus est præstantissimus dicendi effector & magister. Id. de Univ. c. 5. extr. Effector mundi, molitorque Deus. & cap. 11. Horum operum parens & effector.

EFFECTRIX, icis, f. operatrice. Cic. de Fin. l. 2. cap. 17. Pecunia est effectrix multarum & magnarum voluptatum. Id. de Univ. c. 10. Terra diei noctisque effectrix.

EFFECTUM. V. Effectus, a, um.

EFFECTUS, us, m. effetto, ἀποτέλεσμα, res effecta. Cic. 3. de Fin. c. 9. Ut peccatum est patriam prodere, parentes violare, fana depeculari, quæ sunt in effectu: sic timere, mœrere, in libidine esse peccatum est, etiam sine effectu. Planc. ad Cass. &c. Fam. 10. ep. 8. Multa me, ut ad effectum horum consiliorum pervenirem, & simulasse invitum, & dissimulasse cum dolore. per venir a fine di questi disegni. Liv. l. 31. c. 46. ad fin. Opera in effectu erant circa Oreum. i lavori erano compiti. Id. l. 33. c. 33. extr. Hoc spe concipere, audacis animi fuisse; ad effectum adducere, virtutis. ridurre ad effetto, metter in esecuzione. Id. l. 40. c. 22. extr. Omni genere laboris, sine ullo effectu, fatigatis militibus. senza aver fatto nulla. Ovid. 2. Amor. el. 3. v. 16. Non caret effectu quod voluere duo. non è senza effetto, va ad effetto. Phædr. l. 5. fab. 10. v. 5. Effectus impedit segnis mora. Cic. 2. Tuscul. c. 1. Effectus eloquentiæ est audientium approbatio. Propert. l. 3. el. 7. v. 27. Et tibi ad effectum vires det Cæsar. h. e. ut possis efficere. & eleg. 22. v. 10. Tabellæ semper effectus promeruere bonos. anno partorito buoni effetti. Senec. l. 7. de Benef. c. 13. Quædam ejus conditionis sunt, ut effectum præstare debeant: quibusdam pro effectu est, omnia attentasse, ut efficerent. Pallad. in Mart. tit. 12. Si in primordiis effectui sibi cessisse senserit. che gli sia andato fatto. ¶ Apud JCtos cum effectu est facto ipso, re ipsa. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 2. leg. 1. Hæc verba, quod statuerit; cum effectu accipimus, non verbo tenus. Paul. lib. 40. tit. 7. leg. 1. Fraus cum effectu, lege Ælia Sentia, accipitur. ¶ Est item effectus vis efficiendi, quæ in quaque re inest, virtù, forza, efficacia. Cic. 2. de Divin. c. 20. extr. Scammoneam, aristolochiamque radicem, quorum causam ignorares, vim & effectum videres. Plin. l. 36. c. 22. a med. Cotes aquæ trahentes aciem acerrimo effectu. & sub fin. l. 27. Omnes herbæ vehementiores effectu, viribusque sunt in frigidis locis. Id. l. 20. c. 21. extr. Bulapathon, effectu erga dysentericos. che ha virtù. Ovid. 15. Metam. v. 329. fluit effectu dispar Lyncestius amnis. Plin. l. 26. c. 8. Eisdem effectus præstat. Ovid. 4. ex Pont. ep. 15. v. 35. Seu tamen effectus habitura est gratia, seu me, &c.

EFFECTUS, a, um, fatto, compito, factus, perfectus. Cic. 2. de Divin. c. 47. Urbs effecta ex latere & cæmento. Plin. l. 8. ep. 4. Non posse perinde inchoata placere, ut effecta. Id. l. 2. ep. 3. Syllogismi circumscripti, & effecti. h. e. absoluti & perfecti. Terent. Andr. 4. 2. 2. Effectum aliquid reddere. h. e. efficere. Sic Eun. 2. 1. 6. Effectum dare. Apul. in Florid. n. 15. (al. l. 2.) Statua, qua nihil videor effectius cognovisse. Quintil. l. 12. c. 10. a med. Aures nitidius aliquid, atque effectius postulantes. Al. aliter leg. ¶ Effecta res sunt ipsi effectus. Cic. in Top. c. 4. Ab effectis rebus argumentum ducere. ¶ Effectum, ti, n. absolute, effetto, cosa fatta. Id. ibid. c. 3. & Quintil. l. 6. c. 3. & l. 7. c. 3.

EFFECUNDO, as, a. 1. fecundo, fecundum reddo. Vopisc. in Probo, c. 21. Cum Sirmium venisset, ac solum patrium effecundari cuperet, & dilatari.

EFFEMINATE, effeminatamente, a guisa di femmina, muliebriter, molliter, languide, μαλακῶς. Cic. 1. Offic. c. 4. Ne quid indecore, effeminateve faciat. Senec. de consol. ad Polyb. c. 36. Molliter & effeminate ferre aliquid. Valer. Max. l. 2. c. 7. n. 9. Effeminate timere mortem.

EFFEMINATIO, onis, f. effeminatezza, mollities, μαλακία, ἀνανδρία. Tertull. de Spectac. c. 25. & Jul. Firmic. l. 7. Mathes. c. 16.

EFFEMINATUS, a, um, effeminato, μαλακός, γυναικώδης, muliebri & molli animo præditus, delicatus, mollis. Cic. 1. Offic. c. 35. Ne quid effeminatum & molle, & ne quid durum aut rusticum sit. Id. Tuscul. 4. c. 30. Videndum, ne quid humile, summissum, molle, effeminatum, fractum, abjectumque faciamus. Id. pro Planc. c. 35. Vos usfariis stupris effeminata. Quintil. l. 9. c. 4. ad fin. Compositio effeminata & enervis. Cic. 2. Tuscul. c. 22. Opinio effeminata & levis. Plin. in Paneg. c. 46. Effeminatæ artes. & cap. 54. Effeminatis vocibus, modis, gestibus frangi. Valer. Max. l. 9. c. 3. extr. Multitudo Cypriorum effeminatior. Q. Cic. ad Tiron. Fam. 16. ep. ult. Quos ego novi libidinis, & languoris effeminatissimi animi plenus. ¶ De eo qui muliebria patitur, Sueton. in Aug. cap. 68.

EFFEMINO, as, avi, atum, a. 1. effeminare, ἐκθηλύνω, feminam reddo. Cic. 2. de nat. Deor. c. 26. de aere. Effeminarunt autem eum, Junonique tribuerunt, quod nihil est eo mollius. ¶ Translate est enervare, mollem instar feminæ reddere. Sallust. in Catil. c. 11. Pecunia quasi venenis malis imbuta, corpus animumque virilem effeminat. (V. ad hæc verba Gellium l. 3. c. 1.) Cæs. l. 1. B. Gall. c. 1. Quæ ad effeminandos animos pertinent. Cic. 2. de Fin. c. 29. Fortitudinis præcepta sunt, quæ effeminari virum vetant in dolore. Quintil. in lib. 8. proœm. Translucida & versicolor elocutio res ipsas effeminat. Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 9. trabeata per urbem Ostentatur anus, titulumque effeminat anni. h. e. dedecorat. ¶ Alii scribunt effœmino. V. Femina.

EFFERASCO. V. Efferesco.

EFFERATE, crudelmente, ferarum more, crudeliter. Lactant. l. 5. c. 20. Sæviunt efferate adversus non colentes.

EFFERATIO, onis, f. ferocia, feritas. Tertull. de Pallio. c. ult. Unguium aquilinum in modum efferatione, & capilli incuria horrorem præferentis.

EFFERATUS, a, um, adject. inferito, divenuto fiero, efferus. Cic. 1. de nat. Deor. c. 23. Gentes immanitate efferatæ. Liv. l. 5. c. 27. Odio iraque efferati. & lib. 34. c. 24. Moribus ritibusque efferatioribus, quam ulli barbari. Petron. in Satyr. c. 93. Ex dolore in rabiem efferatus. Senec. ep. 121. Affectus efferatissimos inhibere. Curt. l. 6. c. 3. Efferatos mollior consuetudo permulcet. Id. l. 3. c. 11. Equi confossi hastis, & dolore efferati. Senec. in Herc. Fur. v. 397. efferatas rabida voces amove. Petron. in Satyr. c. 82. Dum attonito vultu, efferatoque nil aliud, quam cædem cogito.

EFFERCIO. V. Effarcio.

EFFERESCO, is, ferus fio, divenir crudele. Ammian. l. 18. c. 7. (al. 17.) Efferescere immanius. Al. leg. efferascere.

EFFERITAS, atis, f. feritas, sævitia. Lactant. de mortib. persecut. c. 9. de Maximiano. Inerat huic belluæ naturalis barbaries, efferitas a Romano sanguine aliena. Al. leg. & feritas rectius.

EFFĔRO, as, avi, atum, a. 1. incrudelire, render fiero, θηριόω, efferum, vel crudelem instar feræ facio, feritatis speciem induco. Liv. l. 2. c. 23. Promissa barba, & capilli efferaverant speciem oris. Sueton. in Calig. c. 50. Vultum natura horridum ac tetrum, etiam ex industria efferabat, componens ad speculum in omnem terrorem ac formidinem. Liv. l. 25. c. 26. Postremo ita assuetudine mali efferaverant animos, ut, &c. Curt. l. 9. c. 19. Solitudo efferat ingenia. & lib. 8. c. 2. Ferocia ingenia veniæ desperatio efferaverat. ¶ Efferare argentum Apulej. dixit l. 5. Metam. sub init. in ferarum speciem conformare. ¶ Translate Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. Homines quasi cultores terræ constituti, non patiuntur eam nec immanitate beluarum efferari, nec stirpium asperitate vastari. Plin. l. 26. c. 14. Efferantia se ulcera. τὰ θηριώδη ἕλκη. che incrudeliscono.

EFFĔRO, ers, extuli, elatum, n. anom. portar fuori, ἐκφέρω, extra fero, profero, produco. Plaut. Amph. 2. 1. 82. Ex navi efferantur quæ imperavi. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 78. Ab Ilerda efferre frumentum. Terent. Hecyr. 4. 1. 48. Efferre puerum extra ædes. Columell. in fi. l. 8. Piscem de custodia. Grat. in Cyneg. v. 373. a Stygia letum Proserpina nocte Extulit. Plaut. Mil. 2. 5. 53. Machæram huc effer. Id. Epid. 5. 2. 27. & Truculent. 3. 1. 16. Efferre argentum ad aliquem.

aliquem. Cic. Attic. l. 6. ep. 8. Qui pedem porta non plus extulit, quam domo sua. Plaut. Bacch. 3. 3. 19. Efferre pedem ædibus. Tacit. 15. Ann. c. 7. Efferre se vallo. h. e. exire, erumpere. Liv. l. 3. c. 5. Legatum longius extulit cursus. lo trasportò. ¶ Sæpe est extra domum, aut urbem ferre sepeliendi causa, portar a seppellire: quia mos erat extra urbem ferre cadavera. Nepos in Attic. extr. In tanta paupertate decessit, ut qui efferretur, vix reliquerit. Plaut. Mostell. 4. 3. 9. Unum vidi mortuum efferri foras: modo eum vixisse aiebant. Cic. 3. de nat. Deor. c. 30. Cur Maximus extulit filium consularem? Nepos in Eumen. c. 4. Pro hominis dignitate, amplo funere extulit, ossaque in Macedoniam uxori remisit. gli fè un nobile funerale. ¶ Significat etiam producere, gignere, produrre. Cic. in Bruto, c. 4. Ager cum multos annos quievit, uberiores efferre fruges solet. Virg. 2. Georg. v. 167. Hæc (Italia) genus acre virum, Marsos, pubemque Sabellam Extulit: hæc Decios, Marios, &c. Phædr. in Epil. l. 2. v. 16. Sinistra quos in lucem natura extulit. Adde Cicer. 5. Verr. c. 47. & 84. Sic lib. 2. de nat. Deor. c. 33. extr. Ea, quæ efferunt ex se aliquid, perfectiores habent naturas, quam ea, quæ ex iis efferuntur. ¶ Efferre aliqua re, veluti extra se ferri, abripi, vehementer commoveri, affici; tum in bonam, tum in malam partem. Cic. Attic. 1. ep. 8. In eo genere sic studio efferimur, ut abs te adjuvandi, ab aliis propæ reprehendendi simus. io ho tanto genio e diletto. Id. de Senect. c. ult. Efferor studio patres vestros videndi. sono quasi fuori di me per brama di, &c. Id. pro Dejot. c. 9. Efferri lætitia. Id. de Harusp. resp. c. 2. dolore & iracundia. essere trasportato. Suetan. in Ner. c. 53. Efferri popularitate. (Absolute Cic. pro Cæl. c. 9. Læsi dolent, irati efferuntur. Id. 2. Agrar. c. 35. ad fin. Non continebuntur: progredientur longius, efferentur. daranno negli eccessi.) Cic. de Harusp. resp. c. 8. Si me efferret aliquando ad gloriam animi quidam dolor. mi trasportasse a declamar. & lib. 2. de Orat. cap. 21. Volo se efferat in adolescente fecunditas. si dilati, si dia fuori. ¶ Fit etiam divulgare, edere, divulgare, pubblicare. Cic. 2. de Orat. c. 74. Petamque a vobis, ne has meas ineptias efferatis. Terent. Phorm. 5. 7. 63. & Cic. Phil. 10. c. 3. Vides tuum peccatum esse elatum foras. Cic. de Orat. l. 3. c. 1. Quo in loco multa a Crasso divinitus dicta efferebantur. Plin. l. 2. c. 12. Efferre aliquid in vulgus. ¶ Item explicare, exponere. Cic. in Orat. c. 44. Quamvis suaves gravesque sententiæ, tamen si inconditis verbis efferuntur, offendunt aures. Varr. initio l. 7. de L. L. Verba inter se ratione conjuncta sententiam efferunt. Terent. Adelph. prol. v. 11. Verbum de verbo expressum extulit. ¶ Item dicere, proferre, enunciare, pronunziare, dire. Varr. l. 8. L. L. c. 27. Si qua perperam declinavit verba consuetudo, ut ea aliter efferri non possint sine offensione multorum. Quintil. l. 9. c. 3. sub init. Pleraque utroque modo efferuntur, luxuriatur, luxuriat; fluctuatur, fluctuat. Id. l. 1. c. 5. (al. 9.) Pluralia singulariter, & singularia pluraliter efferre. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 20. Similiter cadens, cum duo, aut plura sunt verba, quæ similiter iisdem casibus efferuntur. Cic. in Orat. c. 67. Quæ incisim, aut membratim efferuntur, ea vel aptissime cadere debent. Id. in Partit. c. 27. Dissuadentibus autem aut utilitas labefactanda est, aut efficiendi difficultates efferendæ. h. e. afferendæ, allegandæ. ¶ Item tollere, extollere, alzare, innalzare. Plaut. Amph. 1. 1. 73. Clamorem utrinque efferunt. Tacit. Ann. 2. c. 19. Unum latus paludis lato aggere extulerunt. Id. 3. Hist. c. 27. Efferre scuta super capita. (Nota, hac extollendi significatione sæpius in præteritis usurpari, & in supino elatum, quam in aliis temporibus.) Varr. l. 3. R. R. c. 6. Multi extulerunt eorum pretia, ita ut ova eorum denariis veneant quinis. ¶ Efferre laudibus, & efferre absolute, est laudibus ad cælum ferre, impense laudare. Cic. 2. Offic. c. 10. Itaque eos viros suspiciunt, maximisque efferunt laudibus. Id. 3. de Orat. c. 14. Efferre aliquem verbis. Id. Fam. 9. ep. 14. Summis laudibus aliquem ad cælum efferre. Nepos in Dione, c. 7. Laudibus in cælum efferre. Cic. Verr. 6. c. 56. Nimium forsitan hæc illi mirentur atque efferant. ¶ Efferre se, jactare, dictitare. Sueton. in Vespas. c. 23. Ingenuum se, & Lachetem, mutato nomine, cœperat efferre. spacciarsi. ¶ Item se extollere, superbire. Terent. Heaut. 4. 3. 31. Huic quidem consilio palmam do: hic me magnifice effero. mi vanto, mi tengo in buona. & Cic. 4. Tuscul. c. 17. Nec bonum illud esse, quod adeptus efferas te insolentius. ti gonfi, t' insuperbisca. & Nep. in Alcib. c. 7. Secunda fortuna, magnisque opibus efferri. Liv. l. 30. c. 20. Exsultare, atque efferre se. ¶ Efferre aliquem, provehere, evehere, sollevare, innalzare, ingrandire. Cic. 1. Catil. c. 11. Præclaram vero populo R. refers gratiam, qui te tam mature ad summum imperium per omnes honorum gradus extulit. Id. pro Rosc. Com. c. 11. Quæ res extulit eum? una commendatio hujus. Tacit. Ann. l. 1. c. 3. Agrippam, ignobilem loco geminatis consulatibus extulit. Nepos in Dione, c. 6. Fortuna sua mobilitate, quem paulo ante extulerat, demergere est adorta. ¶ In malam partem Tacit. Hist. 4. c. 42. Regulum subversa Crassorum domus in summum odium extulerat. ¶ Pro ferre, tolerare, Lucret. l. 1. v. 141. quemvis efferre laborem. Al. leg. perferre. Vetus Poeta apud Cicer. pro Sext. c. 48. Si tu laborem summa cum cura efferas nullum.

EFFERTUS, a, um, piena, fartus, impletus, infertus. Plaut. Capt. 3. 1. 6. Neque jejuniosiorem, neque magis effertum fame vidi. & 4. c. 8. Hereditatem sum aptus effertissimam. Id. Asin. 2. c. 16. Maximas opimitates gaudio effertissimas. ¶ Apud Plaut. est qui legit effertissimam eod. sensu, ut sit ab effercio pro effarcio.

EFFERVENS, entis, fervens, vehemens. Gell. l. 2. c. 27. Lætitia dicitur exsultatio quædam animi cum gaudio efferventiore rerum expetitarum. Al. aliter legunt.

EFFERVEO, es, bui, & ervi, n. 2. & in quibusdam temporibus etiam 3. bollire, ὑπερζέω, vehementer ferveo, ebullio. Virg. 4. Georg. v. 556. Et ruptis effervere costis. Stat. Theb. 4. v. 664. pulverea Nemeen effervere nube Conspicit, & solem radiis ignescere ferri. h. e. fumare, exercitu adventante. ¶ Translate Tacit. 1. Ann. c. 74. Incautius efferbuerat. h. e. iratus fuerat. Cic. pro Cæl. c. 31. ad fin. Si cui nimium efferbuisse videtur hujus vel in suscipiendis, vel in gerendis inimicitiis vis, ferocitas, pertinacia. h. e. extulisse se, & sævisse.

EFFERVESCO, is, n. 3. bollire, incipio effervere. Col. l. 12. c. 25. Ut in effervescendo vinum se bene purget. Varr. l. 6. L. L. c. 2. In fretum sæpe concurrit æstus, atque effervescit. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Aquæ, quæ effervescunt subditis ignibus. ¶ Translate Id. de clar. Orat. c. 70. Effervescens in dicendo stomacho sæpe iracundiaque vehementius. ebr si riscalda. Id. 2. de Orat. c. 21. Oratione celeri & concitata, quod erat ingenii: & verbis effervescentibus, & paulo nimium redundantibus, quod erat ætatis. parole gonfie. Gell. l. 1. c. 26. de irascente. Effervescere in spumam ruboremve. Id. l. 1. c. 24. extr. Effervescentis luxuriæ æstus coercens. ¶ Pro fervere desinere, Cic. Fam. 9. ep. 2. a med. Latendum tantisper, dum effervescit hæc gratulatio. Al. aliter leg.

EFFERUS, a, um, fiero, crudele, θηριώδης, valde ferus. Virg. Æn. 8. v. 5. Sævitque juventus effera. Valer. Flacc. l. 1. v. 798. Effera corda. Id. l. 5. v. 517. ira. & lib. 4. v. 318. Ponti loca. & lib. 2. v. 648. virtus Bebrycis. Senec. in Phœniss. v. 264. Efferum facinus. Id. in Hippol. v. 1246. Effero laniatu dispersa membra.

EFFETE, adverb. Martial. l. 2. epigr. 27. Effate, graviter, cito, nequiter, euge, beate. h. e. mature, sapienter, ut quidam interpretantur. Al. leg. effecte.

EFFETUS, a, um, che ha partorito, qui fetum edidit. Colum. l. 7. c. 15. ad fin. Primus effetæ partus amovendus est, quoniam tirunculα nec recte nutrit, &c. Id. l. 8. c. 5. a med. Ova silentia removenda sunt, ne incubans inani spe detineatur effeta. Lucan. l. 9. v. 285. effetas linquunt examine ceras. h. e. quæ apes emisere. ¶ Item partu editus, partorito. Columel. loc. cit. Cum grex (pullorum) fuerit effetus, hoc modo deponitur. ¶ Item exhausta partu, & lassata, fetibus edendis defecta viribus. Plin. l. 10. c. 53. de gallinis. Aliquæ quotidie pariunt, aliquæ bis die, aliquæ in tantum, ut effetæ moriantur. ¶ Tribuitur & aliis rebus. Virg. Georg. 1. v. 81. Effetos immundum cinerem jactare per agros. ¶ Translate effetus dicitur, qui suos complevit labores. Id. 2. Georg. v. 417. Jam canit extremos effetus vinitor antes. ¶ Item viribus exhaustus, infirmus, defectus, debole, fiacco, esausto di forze. Cic. de Senect. c. 9. Intemperans adolescentia effetum corpus tradit senectuti. Virg. 5. Æn. v. 396. frigent effetæ in corpore vires. Id. 7. Æn. v. 440. Senectus effeta veri. h. e. amplius verum non videt; amens, cassa judicii. Stat. 6. Theb. v. 873. Flatibus alternis, ægroque effetus hiatu. h. e. fatigatus, defessus. Valer. Flacc. l. 4. v. 300. Spes effeta. h. e. vana, irrita. Plin. l. 6. ep. 21. Natura lassa & effeta: Apuleius in Florid. in f. Nec oratio argumentis fit effetior, nec sententiis rarior. ¶ Scribitur & effœtus.

EFFICACIA, æ, f. efficacia, forza, ἐνέργεια, vis ad aliquid efficiendum. Plin. l. 11. c. 5. Quos efficaciæ, industriæque tantæ comparemus nervos. Inscript. apud Gruter. pag. 465. n. 6. C. Sallio Aristæneto, &c. promoto X viro stlitibus judicand. oratori maximo Decuriones, & Plebs Coloniæ Anconitanorum propter humanitatem, abstinentiam, efficaciam. h. e. strenue agendi virtutem, & negotia perficiendi.

EFFICACITAS, atis, f. vis efficiendi, efficacia. Cic. 4. Tuscul. c. 13. Itemque viribus corporis, & nervis, & efficacitati similes similibus verbis animi vires nominantur. Q. Cic. de petit. Consul. c. 3. Qui tantum habet audaciæ, tantum nequitiæ, tantum denique in libidine artis, & efficacitatis, ut, &c.

EFFICACITER, adverb. efficacemente, ἐνεργῶς, cum effectu seu efficientia, acriter, potenter. Plin. l. 28. c. 18. Capitis ulcera manantia urina tauri efficaciter sanat. Id. l. 26. c. 11. Efficacissime sanare. Id. l. 24. c. 6. Auribus purulentis efficaciter infunditur. con sicuro giovamento. Plin. alter l. 6. ep. 6. Efficacius rogare. Senec. in proœm. l. 3. controv. Affectus efficaciter movere. Senec. alter de brevit. vitæ, c. 6. Ausus est & pupillus adhuc, & prætextatus judicibus reos commendare, & gratiam suam foro interponere, tam efficaciter, ut quædam judicia constet ab illo rapta.

EFFICAX, acis, efficace, attivo, ἐνεργής, qui ad agendum aliquid vim habet, qui multum efficit. Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 10. Nosti Marcellum, quam tardus, & parum efficax sit. Liv. l. 1. c. 9. extr. Blanditiæ, quæ maxime ad muliebre ingenium efficaces preces sunt. Horat. epod. 3. v. 17. Hercules efficax. h. e. nihil non perficiens. Id. l. 4. od. 12. v. 20. Cadus amara curarum eluere efficax. h. e. qui certo eluit. Id. epod. 17. v. 1. Efficax scientia. h. e. potens, & maximæ virtutis. Senec. 2. de benef. c. 7. in f. Ratio efficax ad hominum improbas cupiditates pudore reprimendas. Liv. l. 41. c. 15. Rebus peragendis continuatio ipsa efficacissima est. Plin. in Paneg. c. 84. Utrum sit efficacius ad recte vivendum. Plin. alter l. 24. c. 15. Herba efficacissima adversus venena. di gran virtù. Id. l. 23. c. 21. Frutex efficacissimus contra sagittarum ictus. Id. l. 27. c. 13. Herba in dolore stomachi efficax. Id. l. 28. c. 14. Nec minus efficax fimi cinis utrique vitio. & lib. 27. c. 9. Oculorum fluxionibus efficax.

EFFICIENS, entis, qui efficit, ποιητικός. Cic. in Top. c. 14. Proximus est locus rerum efficientium, quæ causæ appellantur, deinde rerum effectarum ab efficientibus causis. Id. 3. Offic. c. ult. Virtus efficiens est voluptatis. & lib. 1. c. 20. Causa & ratio efficiens magnos viros.

EFFICIENTER, adverb. idem ac efficaciter. Cic. de Fato, c. 15. Non

sic

sic causa intelligi debet, ut quod cuique antecedat, idem causa sit, sed quod cuique efficienter antecedat.

EFFICIENTIA, æ, f. ἐνέργεια, vis efficiendi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 37. Cum aspexissent solem, ejusque tum magnitudinem pulcritudinemque, tum etiam efficientiam cognovissent. Adde de Fato, c. 9.

EFFICIO, is, eci, ectum, a. 3. fare, far si, che &c. effettuare, compire, ἀπεργάζομαι, διαπράττω, ἐκτελεῖν, idem quod facio, vel potius faciendo assequor, præsto, perficio, ad effectum perduco. Cic. Attic. l. 7. ep. 2. Feci igitur, atque effeci, ut, &c. Al. aliter leg. & lib. 16. ep. 13. ad fin. Quæ nec institui, nec effici potest sine tua ope. Id. 2. de Orat. c. 28. Hoc primus in nostros mores induxit, maxime ausit, solus effecit. Id. de Amic. c. 16. Eniti, & efficere, ut amici jacentem animum excitet. Auct. Dial. de Orat. c. 11. In causis agendis efficere aliquid, & eniti possum. Cic. ad Capiton. sub fin. l. 16. ad Attic. Enitere, elabora, vel potius eblandire, effice, ut, &c. Terent. Hecyr. 1. 2. 48. Tundendo, atque odio denique effecit senex. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13. Caveamus quantum efficere, & consequi possumus, ut ne, &c. Ovid. de remed. amor. v. 31. Effice, nocturna frangatur janua rixa. ¶ Pro simplici facio, Cic. 3. Verr. c. 56. Efficere columnam novam ab integro. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 19. Ut tantum hostibus noceretur, quantum labore atque itinere legionarii milites efficere poterant. Id. l. 3. B. Civ. c. 102. Quantum itineris equitatu efficere poterat. Cic. Attic. 13. ep. 26. Heri etiam effeci epistolam ad Cæsarem. Id. 2. Phil. c. 42. Efficere mirabilia facinora. Id. de clar. Orat. c. 78. Tantus progressus efficiebat, ut evolare videretur. Ovid. 3. de ar. am. v. 166. Efficere aliquid suum. far suo. Plin. l. 6. c. 33. Quæ computatio efficit centena quadraginta millia passuum. ¶ Cum infinito. Vitruv. l. 2. c. 6. Vehementer efficis ea cotte, & soliditatis percipere virtutem. Ulpian. Dig. lib. 38. tit. 2. leg. 14. ad fin. Causam perorari usque ad sententiam effecit. Id. lib. 47. tit. 11. leg. 7. extr. Chomata etiam, & diacopi, qui in aggeribus (Nili) fiunt, plecti efficiunt eos, qui id admiserint. ¶ Ponitur & pro comparare, conficere. Plaut. Bacch. 2. 2. 55. Aliquam machinabor machinam, unde aurum efficiam herili filio. Terent. Heaut. 3. 3. 23. Efficere argentum. Liv. l. 23. c. 25. exercitus. Nepos in Themist. c. 2. classem. Cic. 8. Fam. ep. 5. sub fin. Neque adhuc frequentem Senatum efficere potuit. ¶ Item pro exsequi. Cic. Attic. l. 1. ep. 14. sub fin. Mandata effice, quæ recepisti. Al. leg. confice. Id. 1. de Leg. c. 5. Cujus muneris colendi efficiendique causa nati sumus. Ovid. Heroid. ep. 14. v. 53. jussa parentis effice. ¶ Item pro facessere, exhibere. Lentul. ad Cicer. Fam. 12. ep. 14. Ut non possit Dolabella durius vobis efficere negotium. ¶ Et pro conciliare. Terent. Andr. 3. 4. 16. Efficere alicui nuptias. ¶ Et proficere. Quintil. l. 2. c. 1. Non id est æstimandum, cujus quisque sit ætatis, sed quantum in studiis jam effecerit. ¶ Item pro reddere. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 84. Quæ res in dies confirmatiorem efficiebat exercitum. Ovid. 2. Metam. v. 654. Efficere aliquam patientem mortis. & lib. 8. v. 634. paupertatemque ferendo Effecere levem. ¶ Significat etiam, in causa esse, ut aliquid fiat, cagionare. Cic. 1. de Orat. c. 33. Efficere admirationes. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 3. Efficiam clamores, si &c. farò stupire. V. Clamor. Hirt. de B. Alex. c. 5. Aqua limosa & turbida varios morbos efficit. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 29. Qua dies æstus maximos in oceano efficere consuevit. ¶ Item disputando concludere, colligere, probare. Cic. 3. de nat. Deor. c. 13. Innumerabilia sunt, ex quibus effici cogique possit, nihil esse, quod seorsum habeat, quin id intereat. Id. in proœm. Parad. Cato minutis interrogatiunculis, & quasi punctis, quod proposuit, efficit. ¶ Item consequi, sequi. Id. 3. Offic. c. 5. Ex quo efficitur, hominem homini nocere non posse. dal che segue. & lib. 1. c. 17. Efficiturque id, quod Pythagoras vult in amicitia, ut unum fiat e pluribus. ¶ Item supplere, aut præstare. Plin. l. 23. c. 4. extr. Nuclei palmarum crematí spodii vicem efficiunt. Ovid. 6. Fast. v. 379. Tu modo, quæ desunt fruges, superesse putentur, Effice. fa sì che si creda, che &c. ¶ Item parere. Colum. l. 7. c. 6. a med. Pessima est fetura, cum matres binæ ternos hædos efficiunt. ¶ Item creare. Cic. Attic. l. 15. ep. 21. Cum sibi negotium daret Antonius, ut eum dictatorem efficeret. ¶ Effexis pro effeceris, vel efficies est Plaut. Casin. 3. 5. 63. & Pæn. 1. 3. 19.

EFFICTIO, onis, f. actus fingendi. Figura eadem ac Ethopœia vel species Ethopœiæ. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 49. Effictio est, cum exprimitur & effingitur verbis corporis cujuspiam forma, quoad satis sit ad intelligendum.

EFFICTUS, a, um, adject. expressus, afformatus, repræsentatus. Cic. pro Rosc. Amer. c. 16. Hæc conficta arbitror a Poeta esse, ut effictos nostros mores in alienis personis expressamque imaginem nostræ vitæ videremus. rappresentati.

EFFIGIA, æ, f. idem ac effigies. Plaut. Rud. 2. 4. 7. Veneris effigia hæc quidem est. Habet etiam Afran. apud Non. c. 8. n. 77. & effigia in plur. Lucret. l. 4. v. 46. 83. & 103.

EFFIGIATUS, us, m. actus effigiandi. Apul. in Florid. n. 15. (al. l. 2.) Magna vis artis, vario effigiatu.

EFFIGIATUS, a, um, adject. effigiato. Apul. in Apolog. Imagines variis artibus effigiatæ.

EFFIGIES, ei, f. effigie, sembianza, immagine, ritratto, εἰκών, imago, simulacrum, signum, figura ad vivam alterius similitudinem, vel ad veritatis imaginem efficta, tam in picturis, quam in sculpturis: ab effingo. Cic. Verr. 4. c. 65. Effigiem simulacrumque Mithridatis. Id. 1. de nat. Deor. c. 37. Deus effigies hominis & imago. Tacit. l. 2. Hist. c. 3. in f. de Venere Paphia. Simulacrum deæ non effigie humana, continuus orbis latiore initio, tenuem in ambitum metæ modo exsurgens. ¶ Usurpatur etiam translate de animo, virtutibus, &c. Cic. de Fin. l. 2. c. 18. Reliquit effigiem & humanitatis, & probitatis suæ filium. Id. pro Arch. c. ult. Consiliorum relinquere ac virtutum nostrarum effigiem debemus summis ingeniis expressam & politam. ¶ De spectro, & umbra mortui apparentis. Sil. l. 13. v. 778. Elysio tendentem limite cernens Effigiem juvenis castam. Adde Ovid. Metam. 14. v. 358. ¶ In plurali num. Virg. 3. Æn. v. 148. Effigies sacræ divum. Sil. l. 17. v. 398. Cælarat patrui spirantes prœlia dura Effigies. ¶ Aliquando ponitur pro instar, a guisa, a foggia. Plin. l. 21. c. 5. In latitudinem se laxans effigie calathi. Id. l. 5. c. 10. Metatus est Alexandriam Dinochares ad effigiem Macedonicæ chlamydis. Sil. l. 5. v. 4. restagnans gurgite vasto Effigiem in pelagi lacus.

EFFIGIO, as, a. 1. figurare, εἰκάζω, ad effigiem formo. Sidon. l. 6. epist. ult. Quem Græcia effigiavit imaginibus. Prudent. Cathemer. 10. v. 4. Deus, qui hominem effigiasti.

EFFIGURO. V. Affiguro.

EFFINDO, is, a. 3. fendere, idem quod findo. Manil. l. 4. v. 283. Et summam ratem, fluctusque effindens rectos.

EFFINGO, is, inxi, ictum, a. 3. figurare, ritrarre, διατυπόω, effigiem rei alicujus ad vivum exprimo, ad alterius formam fingo. Cic. 1. Tuscul. c. 25. Quæ tam immensa magnitudo, quæ illa multa possit effingere? Virg. 6. Æn. v. 32. Casus aliquos effingere in auro. Id. 10. Æn. v. 640. Dat sine mente sonum, gressusque effingit euntis. imita. Cic. 2. de Orat. c. 43. ad fin. Mores oratoris effingit oratio. rappresenta. Id. ibid. c. 86. Quæ memoria tenere velis, effingenda sunt animo. h. e. eorum species animo formanda. Quintil. l. 1. c. 1. Nutricum verba puer effingere imitando conabitur. esprimere. Id. l. 10. c. 1. a med. Cicero effinxit vim Demosthenis, copiam Platonis, &c. copiò, ritrasse, imitò, pareggiò. Plin. l. 1. ep. 3. Effinge aliquid & excude, quod sit perpetuo tuum. h. e. scribe, compone, para. Lucan. l. 5. v. 713. Grues effingunt varias casu monstrante figuras. formano. ¶ Interdum significat extergere. Cato R. R. c. 67. Fiscinas spongia effingat. Cic. pro Sext. c. 35. Corporibus civium Tiberim compleri, cloacas referciri, e foro spongiis effingi sanguinem. Ita legunt cum Serv. ad 8. Æn. v. 634. multi: vulgo effundi. ¶ Effingere manus apud Ovid. Heroid. ep. 20. v. 134. & 137. est leniter tractare, mulcere: qua ratione etiam fingo usurpatur. Est tamen qui utroque loco aliter legit. Simili notione effingere manus cadaveris apud Albinov. ad Liv. el. v. 2. 137. est apte componere, extendere, apte collocare.

EFFIO, is, pro Fio, is. Plaut. Pers. 5. 2. 9. Hæc mihi facilia factu facta sunt, quæ volui effieri.

EFFIRMO, as, a. 1. confirmo, firmum reddo. Accius apud Non. c. 4. n. 64. Tu te ipse effirma, & compara.

EFFLAGITATIO, onis, f. istanza, actus efflagitandi. Cic. l. 5. Fam. ep. 19. Admonitio, vel potius efflagitatio ad coeundam societatem.

EFFLAGITATUS, us, m. istanza, vehemens postulatio. In sexto casu sing. Cic. 7. Verr. c. 29. Coactu atque efflagitatu meo.

EFFLAGITATUS, a, um, istantemente chiesto. Sueton. in Ner. c. 38. Collationes non receptæ modo, verum & efflagitatæ.

EFFLAGITO, as, avi, atum, a. 1. domandare con istanza, δεῖσθαι, vehementer flagito. Cic. l. 2. Q. Fr. ep. 11. Epistolam hanc convicio efflagitarunt codicilli tui. Id. 3. Verr. c. 24. Cum iste a Dolabella efflagitasset, ut &c. Id. pro Mil. c. 34. Efflagitare misericordiam alicujus. Virg. 12. Æn. v. 759. notumque efflagitat ensem. ¶ Translate Auct. de B. Hispan. c. 29. Æquitas loci adversarios efflagitabat. h. e. invitabat, hortabatur.

EFFLAMMANS, antis, flammas emittens. Martian. Capell. l. 2. pag. 45. Stellæ efflammantes.

EFFLATUS, a, um, flando emissus. Sueton. in Aug. c. 99. Unum omnino ante efflatam animam signum alienatæ mentis ostendit.

EFFLATUS, us, m. emissio per flatum. Senec. l. 5. quæst. natur. c. 14. Aliquod apertum ad hos efflatus iter occupent. Al. leg. afflatus.

EFFLEO, es, evi, etum, a. 2. consumar piangendo, flendo consumo. Quintil. 6. Decl. c. 4. Cognita clade, rarissimi uxor exempli, & prorsus talis filii mater, totos efflevit oculos.

EFFLICTE, adverb. vehementer, impense, q. d. affligendo, appassionatamente, ut Efflicte diligere, Symmach. l. 1. epist. 84. (al. 90.) & Apul. l. 5. Metam. Amo te efflicte quicumque es. Al. leg. efflictim.

EFFLICTIM, idem quod efflicte. Plaut. Amph. 1. 3. 19. Efflictim amare. Adde Cas. prol. v. 49. & Merc. 2. 3. 107. & Nov. apud Charis. l. 2. pag. 178. Putsch. ubi Probus efflictim amare exponit, usque donicum effligatur.

EFFLICTO, as, avi, atum, a. 1. idem quod afflicto, affliggere. Plaut. Stich. 4. 2. 26. Non tu scis, quam efflictentur homines noctu hic in via.

EFFLICTUS, a, um, adject. idem quod afflictus. Capitol. in Vero, c. 4. ex lectione Salmasii: Sæpe efflictum livida facie redisse. V. etiam Afflictus, a, um, in fine.

EFFLIGO, is, ixi, ictum, a. 3. percuotere, uccidere, rovinare, idem quod affligo, percutio, occido, perdo. Plaut. Cist. 2. 1. 40. Nisi pedatu tertio omnes efflixero. Cic. l. 9. ad Attic. ep. ult. Misit filium ad effligendum Pompejum. Al. leg. affligendum. Plaut. Asin. 4. 2. 9. Quam tu propediem, nisi illa ante occupassit te, effliges, scio. Senec. l. 1. de Ira, c. 15. Rabidos canes effligere. accoppare. & lib. 2. c. 31. Effligere viperas, & natrices. schiacciare.

EFFLO, as, avi, atum, a. 1. mandar fuori soffiando, soffiar via, ἐκπνέω, flando ejicio, emitto. Ovid. 5. Fast. v. 194. Efflare rosas ab ore. Id. Metam. 2. v. 85. Ignem ore & naribus efflant. Plin. l. 9. c. 6. Ora balenæ habent in frontibus, ideoque in sublime nimbos efflant. Id. sub fin. l. 29. Efflare pulverem. Lucret. l. 6. v. 699. Atque efflare foras, ideoque extollere flammas. & vers. 680. quibus

modis

molis flamma vastis Ætnæ fornacibus efflet. *h. e.* exeat, neutrorum more. & *lib.* 5. *v.* 651. Sol efflat ignes suos. *Stat.* 5. *Theb. v.* 209. Efflata somno vina. *de ebrio dormiente, & crapulam exhalante.* *Lucret. l.* 5. *v.* 904. Chimæra ore foras acrem efflaret de corpore flammam. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 12. Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, efflantur. *sono portate via da i venti.* ¶ Efflare animam, *dar l' ultimo fiato*, mori. *Cic. pro Mil. c.* 12. & *Nep. in Pausan. c.* 5. Sic Efflare vitam, *Sil. l.* 17. *v.* 557. &, Efflare extremum halitum, *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 9. *ex Poeta.* ¶ Efflare colorem, apud *Lucret. l.* 2. *v.* 831. est amittere.

EFFLORESCO, is, ui, n. 3. valde floreo, *fiorire*, ἐξανθέω. Translate *Cic. pro Cæl. c.* 31. Laudibus ingenii efflorescere. & *lib.* 1. *de Orat. c.* 6. Ex rerum cognitione efflorescat, & redundet oportet oratio. *Id. de Amic. c.* 27. Utilitas efflorescit ex amicitia. *Id. c. de Fin. c. paullo.* Cum usus progrediens familiaritatem effecerit, tamen amorem efflorescere. *Id.* 2. *de Orat. c.* 78. *extr.* Apparebit res eas non modo non esse communes, sed penitus ex ea causa, quæ tum agatur, effloruisse. *h. e.* emanasse, egerminasse, ut flores ex plantis. *Augustin. in lib. quæst.* 83. *quæst.* 9. Corpus in juventam efflorescit.

EFFLUENTIA, æ, f. *spargimento*, ἀπορροή, effluvium. *Plin. l.* 26. *c.* 10. Inhibet non solum Venerem, sed effluentias genituræ. Meliores tamen libri habent *affluentiam*.

EFFLUO, is, uxi, uxum, n. 3. *uscire scorrendo*, ἐκρέω, ἐκχέομαι, extra fluo, effundor. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 24. Cum una cum sanguine vitam effluere sentiret. *Plin. l.* 24. *c.* 8. Humor a cavis populi nigræ effluens. *Id. l.* 37. *c.* 2. *a med.* Succina petris effluere. & *paulo post.* Amnis effluens in Oceanum. ¶ Tribuitur & aliis rebus. *Id. cap. ult. l.* 27. Si capilli effluxerint. *saranno caduti.* *Ovid.* 6. *Metam. v.* 669. neque adhuc de pectore cædis Effluxere notæ. *sono cadute, o svanite.* & *lib.* 3. *v.* 39. Effluxere urnæ manibus. *caddero dalle mani.* & *in Ibin, v.* 426. per medias effluat usque manus. *Curt. l.* 8. *sub fin.* Telum, quod unum forte non affluxerat, contorsit in eum. *non gli era uscito di mano.* *Sueton. in Aug. c.* 97. Ictu fulminis ex inscriptione statuæ ejus prima nominis litera effluxit. *restò cancellata.* ¶ Translate *Cic. pro Dom. c.* 46. Effluunt multa ex vestra disciplina. *escono.* *Id. de Senect. c.* 2. Præterita ætas, quamvis longa, cum effluxisset. *quando fosse scorsa.* *Id.* 12. *Attic. ep.* 43. *extr.* Ne æstas effluat. *non passi.* & *Ovid. de remed. amor. v.* 646. melius sic ulciscere tacendo, Dum desideriis effluat illa tuis. *ti esca dal desiderio.* ¶ Eleganter refertur ad oblivionem. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 14. Antequam plane ex animo tuo effluo. *ti esco di mente.* *Id. de clar. Orat. c.* 60. Ex tempore dicenti solitam effluere mentem. *gli scappava la memoria.* *Sil. l.* 2. *v.* 627. dulcesque mariti Effluxere tori, & subiere oblivia tædæ. ¶ Illa quoque eleganter translata sunt, *Terent. Eun.* 1. 2. 41. Utrumque hoc falsum est: effluet. *mi scapperà di bocca, si divulgherà.* *Liv. l.* 7. *c.* 33. Cum effluere jam lassitudine vires sentirent. *scemarsi, mancare.* *Sil. l.* 6. *v.* 245. viso mens ægra effluxit hiatu. *mancò, cadde il coraggio.* *Lucan. l.* 9. *v.* 106. Effluere in lacrimas. *disfarsi in pianto.* *Pers. sat.* 3. *v.* 20. quid istas Succinis ambages? tibi luditur. effluis amens, Contemnere. *ti perdi, consumi l' età inutilmente.* ¶ Cum accusativo, Græca syntaxi, *Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v.* 51. Quantum stagna Tagi rutilis stillantia venis Effluxere decus.

EFFLUVIUM, ii, n. *spargimento, uscita*, ἀπόρροια, effluendi actus, magna vis alicujus rei. *Plin. l.* 7. *c.* 51. Profundi humoris a corpore effluvium. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 57. Convivium effluvio lacus appositum. *h. e.* loco unde lacus effluebat.

EFFLUUS, a, um, adject. qui effluit. *Avien. in Prognost. Arat. v.* 1717. Si flammeis emicet ignis Effluus. *Id. in Perieg. v.* 1162. In pontum cadit effluus amnes.

EFFOCO, as, a. 1. *soffocare*, πνίγω, suffoco. *Flor. l.* 2. *c.* 11. Cum effocandas invicem fauces præbuissent. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 2. Donis suis effocantur.

EFFODIO, is, odi, ossum, a. 3. *cavare, cavar fuori*, [illegible], fodiendo eruo. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 42. *extr.* Frumentum omne conquisitum, spoliatis, effossisque eorum domibus, comportaverat. *Sueton. in Domit. c.* 4. Effodere lacum. *Plin. l.* 9. *c.* 51. *extr.* scrobem in terra. *Petron. in Satyr. c.* 88. Donum promittit, si thesaurum effoderit. *Plin. l.* 35. *c.* 6. *a med.* Carbones a sepulcris effodere. *Id. l.* 36. *c.* 22. Lapides speculares effodiuntur puteis. *Juvenal. sat.* 16. *v.* 38. Aut sacrum effodit medio de limite saxum. ¶ Effodere alicui oculos, *cavare gli occhi*, *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 39. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 4. *Plaut.* aliquoties, & *Terent. Eun.* 4. 6. 2. ¶ Pro confodere, *trafiggere*, *Ovid.* 2. *Amor. el.* 14. *v.* 27. Vestra quid effoditis subjectis viscera telis? ¶ Translate *Cic. pro Marcell. c.* 4. Omnium Marcellorum meum pectus memoria effodit. Al. leg. *offudit*. At *effodit* tuetur, atque ita explicat *P. Victor. l.* 34. *Variar. lect. c.* 9. *effodit*, inquit, id est aperuit, ἀνεμνημόνευσε. memoria & subita recordatio Marcellorum patefecit sibi viam in animum meum. V. *Offundo.* ¶ Apud *Petron. in Satyr. c.* 4. verba atroci stilo effodere, est severe, rigide, censorie examinare, expungere, & quasi confodere. ¶ *Effodiri* antique pro *effodi* dictum est a *Plauto Mil.* 2. 3. 44. ¶ *Effodint* antique pro *effoderint*, ab eodem *Capt.* 3. 5. 66. ubi al. leg. *effodiant*. V. *Fodo.* ¶ *Ecfodere* scriptum reperitur in multis *Taciti Codd. Ann.* 11. *c.* 20. & *ecfodere* apud *Plaut. Aulular.* 4. 8. 9. & *in fragm.* apud *Non. c.* 3. *n.* 207. Ego ecfodiebam in die denos scrobes.

EFFODO. V. *Fodo.*

EFFŒMINATUS, &c. V. *Effeminatus.*

EFFŒTUS. V. *Effetus.*

EFFORO, as, a. 1. *forare, trapassare forando*, idem ac perforo. *Columell. l.* 9. *c.* 1. Compluribus locis per latus efforatur stipes.

EFFOSSIO, onis, f. *scavamento*, actus effodiendi. *Impp. Gratian. Valent. & Theodos. lib.* 11. *Cod. tit.* 6. *leg.* 3. Qui venam laboriosa effossionibus persequuntur.

EFFOSSUS, a, um, adject. *cavato, scavato*, ἐξορυχθείς. *Virg.* 4. *Georg. v.* 42. Effossis latebris sub terra fovere larem. *Plin. l.* 30. *c.* 5. Effossum cum sua terra gryllum illinire. *Petron. in Satyr. c.* 128. effossa protulit aurum in lucem tellus. *Vellej. l.* 2. *c.* 52. Effossum alterum reperii lumen.

EFFRACTARIUS, rii, m. qui effringit, effractor. *Senec. ep.* 69. Vila videtur quidquid patet: aperta effractarius præterit.

EFFRACTOR, oris, m. qui fracto ostio, aut sera in ædes, vel arcam alienam irrumpit. *Paul. Dig. lib.* 1. *tit.* 15. *leg.* 3. Cognoscit Præfectus Vigilum de Incendiariis, effractoribus, furibus.

EFFRACTURA, æ, f. effractoris effectus. *Paul. loc. cit. in voce præced.*

EFFRACTUS, a, um, *rotto, spezzato*. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 54. Cista effracta. *Stat. Theb.* 9. *v.* 556. effractamque aperit victoribus urbem. ¶ Effracti montes, apud *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. videntur esse prærupti.

EFFRENATE, adverb. *sfrenatamente, senza ritegno*, ἀχαλινώτως, dissolute. *Cic. de Senect. c.* 12. Cujus voluptatibus avidæ libidines temere & effrenate ad potiundum incitantur. *Id. Phil.* 14. *c.* 9. Effrenatius in hostem irrumpere.

EFFRENATIO, onis, f. *sfrenatezza*, dissolutio. *Cic.* 5. *Phil. c.* 8. Quæ effrenatio impotentis animi!

EFFRENATUS, a, um, *sfrenato*, ἀχάλινος, cui frenum detractum est. *Liv. l.* 40. *c.* 40. Id cum majore vi equorum facietis, si effrenatos in eos equos immittitis. ¶ Item qui frenum detrectat, & pro arbitrio nostro regi non potest: & translate dicitur de re, quæ omnem egreditur modum. *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. Cujus ego de effrenato & præcipiti furore quid dicam? *Id.* 1. *Offic. c.* 26. Homines secundis rebus effrenati. *Id.* 3. *de Orat. c.* 53. Vox quædam libera, atque etiam effrenatior. *Senec. ep.* 88. *ante med.* Affectibus effrenatissimis abstrahi. *Cic. pro Cluent. c.* 6. Libido effrenata & indomita. *Id. pro Dom. c.* 44. Projecta & effrenata cupiditas. ¶ Scribitur & *effrænatus*.

EFFRENO, as, avi, atum, a. 1. detracto freno dimitto, remitto, freno liberum abire sino. Translate *Sil. l.* 9. *v.* 495. Regnantem Æolis Vulturnum in prœlia campis Effrenat.

EFFRENUS, a, um, & Effrenis, ne, *senza freno*, ἀχάλινος, carens freno, cui frenum detractum est. *Liv. l.* 4. *c.* 33. Effreno equo in medios ignes infertur. ¶ Translate dicitur de indomito, & rectorem recusante. *Virg.* 3. *Georg. v.* 382. Gens effrena virum Riphæo tunditur Euro. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 465. Effreno captus amore. *Priscian. l.* 9. *pag.* 868. *Putsch.* legit *inopino*. *Stat.* 1. *Achill. v.* 277. Equus effrenæ tumidus igne juventæ. *Stat. l.* 5. *Silv.* 3. *v.* 101. sive orsa libebat Aoniis vincire modis, seu voce soluta Spargere, & effreno nimbos æquare profatu. *h. e.* soluta oratione, ac libera. Pro altera positione quidam leg. *effrenis equi* in loco *Livii* allato. Sic *Plin. l.* 8. *c.* 44. Mula effrenis, & tarditatis indomitæ.

EFFRICATUS, a, um, *fregato*, fricatus. *Apul. l.* 4. *Metam.* Vinum probe calicibus effricatis affluenter immissum.

EFFRICO, as, cui, a. 1. fricando excutio. *Senec. ep.* 95. *circa med.* At illis diu rubigo animorum effricanda est. ¶ Scribitur & *exfrico*. *Apul. l.* 1. *Metam.* Equi sudorem curiose fronte exfrico. ¶ Præteritum *effrixi*, pro *cavi*, aut *cui*, legitur apud *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 12. *in Luca* 6. Esurierant discipuli, & spicas decerptas manibus effrixerant.

EFFRINGO, is, egi, actum, a. 3. *rompere, frangere, spezzare*, διαρρήγνυμι, vi quadam, & impetu frangere. *Cic.* 6. *Verr. c.* 23. Cum viderent effringi multorum fores, revelli claustra. *Plaut. Amph.* 4. 2. 3. Pæne effregisti, fatue, foribus cardines. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 21. Effringere carcerem. *Flor. l.* 4. *c.* 2. ærarium. *Sueton. in Aug. c.* 67. crura alicui. & *cap.* 43. Questus nepotis casum, qui & ipsa crus effregerat. *s' era rotto.* *Senec. in Phœniss. v.* 159. Effringe corpus, corque evelle. *apri, spacca il petto.* *Id. in Herc. Oet. v.* 1449. Stipite ingesto impiam effringere animam. ¶ Absolute *Sil. l.* 1. *v.* 646. Spumeus his, medio qui surgit ab æquore, fluctus, Si prohibere piget, vestras effringet in orbes. *h. e.* impingetur & franget se.

EFFRONDEO, es, ui, n. 2. *metter fronde*, frondes emitto. *Vopisc. in Prob. c.* 19. Totusque Circus ad silvæ consitus speciem, gratia novi viroris effronduit.

EFFRONS, ontis, impudens, temerarius, quasi sine fronte, *sfrontato, petulante*. *Vopisc. in Numer. c.* 13. Consilii semper alti, numquam tamen effrontis, sed prudentis.

EFFRUTICO, as, avi, atum, fruticem emitto, pullulo, produco. *Tertull. de Anim. c.* 27. Semine hominem ex utraque substantia effruticant. & *lib.* 1. *ad Nation. c.* 5. Ut nævus aliquis effruticet, aut verrucula exsurgat.

EFFUGIA, æ, f. dicebatur hostia, quæ effugisset ab aris. *Serv. in Virg. Æn.* 2. *v.* 140. V. in fine vocis *Effugium*.

EFFUGIO, is, ugi, n. 3. fugio, evado, elabor, *fuggire, scampare*, ἐκφεύγω, idem ac fugio. *Cic. pro leg. Manil. c.* 9. Effugere e manibus. & *Phil.* 2. *c.* 29. Effugere de prœlio. *Plaut. Merc.* 3. 4. 75. Clam patrem patria hac effugiam. *Cic. pro Sext. c.* 54. *ad fin.* A quibus vix vivus effugit. *Terent. Eun.* 5. 5. 3. Huc effugi foras. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 35. Effugit inde cum paucis Luterius. *Curt. l.* 4. *c.* 15. Vix tentato certamine, effugit ad regem. *Phædr. l.* 4. *fab.* 1. *v.* 17. Effugere laqueos. *scampar da' lacci.* Et *Nepos in Pausan. c.* 2. Effugisse simulans ex vinculis publicis. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Lineæ visum effugientes. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 406. Arctophylax mergetur, visus effugietque tuos. *Petron. in Satyr. c.* 118. Effugiendum

est

est ab omni verborum, ut ita dicam, vilitate. ¶ Est etiam vitare, *schivare*. *Cic. Attic. l. 7. ep.* 24. Non dubito, quin Cuzus in fuga sit: modo effugiat. *pur che la scappi*. *Cæs.* 2. *B. Civ. c.* 41. Numidæ celeritate impetum nostrorum effugiebant. *Id. l.* 4. *B. Gall. c.* 35. periculum. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 3. adventum alicujus. *Curt. l.* 4. *c.* 14. *extr.* mortem. *Cic. Verr.* 3. *c.* 40. Offensionem negligentiæ vitare atque effugere. *Nepos in Chabr. c.* 3. invidiam. *Plaut. Amph.* 1. 1. 295. infortunium. *Cic. Attic.* 16. *ep.* 7. *a med.* vituperationes. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) cavillationem. *Nævius* apud *Macrob.* 6. *Saturn. c.* 1. Nunquam hodie effugies, quin mea manu moriare. *Cic. de clar. Orat. c.* 46. Tulisse eum moleste, se non effugere hospitis speciem, cum ætatem ageret Athenis. *non potere schivare di parer forastiero*. *Id. ibid. c.* 8. Dum versum effugeres, modum tamen & numerum quendam oportere servari. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 36. Hæc morte effugiuntur, etiamsi, &c. ¶ Effugit me aliquid, *mi scappa dalla memoria*: elabitur. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 34. *extr.* Ubi eum locum omnem cogitatione sepseris, nihil te effugiet; atque omne, quod erit in re, occurret atque incidet. ¶ Pro aspernari, rejicere, *Grat. in Cyneg. v.* 276. Effuge, qui lata pandit vestigia planta.

EFFUGIUM, ii, n. *scampo*, ἀποφυγή, ratio & via effugiendi, & locus ipse, qua effugere quis potest. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. Bestias alias esse curnibus armatas, alias habere effugia pennarum. *Id. Verr.* 7. *c.* 64. *extr.* Assequi effugium mortis. *Lucret. l.* 3. *v.* 525. Effugium præcludere alicui. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 21. Præstruere omnia effugio alicujus. *Hirt. de B. Alex. c.* 16. Neque terra neque mari effugium dabatur victis. *Liv. l.* 24. *c.* 26. Si effugium patuisset in publicum. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 63. Senile corpus & tenuatum lenta effugia sanguini præbebat. & *lib.* 16. *c.* 15. Effugia villæ claudere. *Id.* 3. *Ann. c.* 42. Milites effugia insederant. ¶ Item fuga. *Virg.* 2. *Æn. v.* 139. Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent Effugia. Ubi *Serv.* Dicendo *effugia*, verbo sacrorum, & ad causam apto usus est. nam hostia, quæ ad aras adducta est immolanda, si casu effugeret, *effugia* vocari vetere more solet; in cujus locum quæ supposita fuerat, *succidanea* &c.

EFFULGEO, es, ulsi, n. 2. *risplendere*, ἀποστίλβω, idem quod fulgeo, aut valde fulgeo. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 144. effulget tenebris aurora fugatis. *Virg.* 5. *Æn. v.* 132. ipsique in puppibus auro Ductores longe effulgent. *Liv. l.* 22. *c.* 1. Ingens lumen effulsisse. ¶ Translate *Plin. l.* 4. *init.* Omnis Græciæ fabulositas, sicut & litterarum claritas, ex hoc primum sinu effulsit. ¶ In infinito aliquando est 3. conjugat. *Virg.* 8. *Æn. v.* 677. Fervere Leucaten, auroque effulgere fluctus.

EFFULTUS, a, um, adject. fultus, *appoggiato*, *sostentato*, ὑπερειδόμενος. *Virg.* 7. *Æn. v.* 94. Atque harum effultus tergo stratisque jacebat Velleribus. *Id.* 8. *Æn. v.* 368. Effultus foliis, & pelle Libystidis ursæ. (V. *Fultur.*) *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 5. Grajis effulta metallis culmina. *Apul. l.* 2. *Metam.* Effultus in cubitum.

EFFUMIGATUS, a, um, fumo expulsus. *Tertull. ad Martyr. c.* 1. Tanquam coluber excantatus, aut effumigatus.

EFFUMO, as, n. 1. fumum emitto. *Sever. in Ætna*, *v.* 497. Effumat moles.

EFFUNDO, is, udi, usum, *spargere*, *versare*, *mandar fuori*, *spandere*, ἐκχέω, extra fundo, emitto, profundo; & dicitur proprie de humoribus. Hinc in titulo 3. *lib.* 9. *Dig. qui dejecerint*, solida dejecisse, *vel effuderint*, liquida effudisse intelligendi sunt. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 277. patulas effundere pelves. *Cic. pro Planc. c.* 42. Lacrimæ, quas tu plurimas effudisti. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 45. Mare neque redundat unquam, neque effunditur. *trabocca*. *Plin. l.* 2. *c.* 108. Ganges se in Eoum Oceanum effundit. *Curt. l.* 8. *c.* 13. Procella imbrem effuderat. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 28. Age, effunde hoc cito in barathrum. *h. e.* hoc poculum ebibe. ¶ Transfertur ad alia. *Cic. pro Flacc. c.* 28. Vox in coronam turbamque effunditur. *Id. de clar. Orat. c.* 9. Hæc enim ætas effudit hanc copiam. *Id. in Orat. c.* 15. Segetes fecundæ non solum fruges verum etiam herbas effundunt. *Virg. Æn.* 7. *v.* 522. Troia pubes Ascanio auxilium castris effundit apertis. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 25. *a med.* Effundere furorem vinolentum in aliquem. *vomitare*. *Liv. l.* 39. *c.* 34. iram in aliquem. *sfogare*. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 139. carmina. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 149. saccos nummorum. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 566. tenebras. *Virg.* 5. *Æn. v.* 723. tales voces. *h. e.* talia verba dare. & *vers.* 780. tales effundit pectore questus. ¶ Pro jacere, emittere, *lanciare*. *Id.* 9. *Æn. v.* 509. telorum effundere contra Omne genus Teucri. Adde *Liv. l.* 27. *c.* 18. ¶ Pro remittere, laxare, *allentare*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 818. & *lib.* 12. *v.* 499. Effundere habenas. ¶ Pro abjicere, *gettar via*, *Plin. l.* 18. *c.* 31. Vina priora effundere. ¶ Pro sternere, *prostrare*, *atterrare*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 485. Pronum sterne solo, portisque effunde sub altis. *Id.* 12. *Æn. v.* 531. Murrhanum ingentis turbine saxi Excutit, effunditque solo. ¶ Pro expellere, *cacciar fuori*. *Id.* 9. *Æn. v.* 67. qua via clausos Excutiat Teucros vallo, atque effundat in æquor. ¶ Pro excutere, *buttar giù*, *o fuori*. *Id.* 10. *Æn. v.* 574. *de equis territis*. Effunduntque ducem, rapiuntque ad litora currus. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 357. fluctu puppis labefacta reverso Solvitur, effunditque viros. *Liv. l.* 22. *c.* 3. & *Curt. l.* 8. *c.* 14. Equus effundit equitem. ¶ Pro ejicere, *buttar fuori*, *Ulpian. Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 13. Effundere alicui oculum. ¶ In illo *Celsi*, *l.* 7. *c.* 7. *sect.* 4. Homo sic aversus collocandus est, ut in gremium ejus (medici) caput resupinus effundat. *h. e.* inclinet ac deponat. ¶ Refertur ad eos, qui omnia dicunt, quæ in animo habent, & ad copiose loquentes. *Cic. Attic. l.* 26. *ep.* 7. *a med.* Effudit illa omnia, quæ tacuerat. *Id.* 1. *de Orat. c.* 34. *extr.* Effudi vobis omnia, quæ sentiebam. *Id. pro Flacc. c.* 17. *a med.* Testis effudit, quæ voluit omnia. ¶ Item ad profundentes bona, *spendere*, *e spandere*, *dar fondo*. *Cic. Phil.* 3. *c.* 2. C. Cæsar adolescens divina mente atque virtute, firmissimum exercitum comparavit, patrimoniumque suum effudit: quamquam non sumus usi eo verbo, quo decuit. non enim effudit, sed in salute reipublicæ collocavit. *Justin. l.* 6. *c. ult.* Reditus publicos in classem exercitusque effundere. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 2. Pecuniam per luxuriam effundere atque consumere. *Id. Agrar.* 1. *c.* 5. Effundere ærarium. ¶ Et absolute *Terent. Adelph.* 5. 9. 34. Effundite, emite, facite quod vobis lubet. ¶ Et translate *Cic. Fam.* 2. *ep.* 16. Ut me existimares tam inconstantem, ut collectam gratiam florentissimi hominis effunderem. *h. e.* abjicerem, perderem. ¶ Sumitur & generatim pro large, aut sine modo conferre, dare. *Id. ad Brut. ep.* 15. *a med.* Eos per ipsos dies effudi, si ita vis, honores in mortuos. ¶ *Effundere se*, & *effundi* dicitur de multitudine hominum alicunde simul exeuntium, & aliquem in locum concurrentium, *uscire in folla*. *Cic. ad Brut. ep.* 3. Timore quodam perculsa civitas tota ad te se cum conjugibus & liberis effundebat. *Liv. l.* 34. *c.* 8. Major frequentia mulierum se se in publicum effudit. *Id. l.* 26. *c.* 19. Legationes ad famam adventus ejus, ex omni se provincia effuderant. *Id. l.* 38. *c.* 6. Omnibus portis ad opem ferendam effunduntur. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 23. Omni Senatu Antium effuso. *Vellej. l.* 2. *c.* 112. Effundere se obviam alicui. ¶ Item de iis, qui latius evagantur. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 19. Cum equitatus noster liberius, vastandi causa, se in agros effunderet. ¶ Item de iis, qui in aliqua re liberius se gerunt, aut modum non servant. *Cic. Parad.* 3. *c.* 1. An temperantem eum dices, qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua effuderit? *Liv. l.* 34. *c.* 6. Effundi ad luxuriam. *Sueton. in Aug. c.* 99. in jocos. *dire molti scherzi*. *Id. in Calig. c.* 32. in cachinnos. *ridere strabocchevolmente*. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 54. in amorem alicujus. *abbandonarsi all' amore*. *Id.* 12. *Ann. c.* 47. in amplexus. *correre ad abbracciare*. ¶ Absolute *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 700. Sævit atrox Pelias, inimicaque vertice ab alto Vela videt, ne qua se ardens effundere possit. *sfogarsi*. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 9. In nos suavissime est effusus. *mi ha trattato con molta confidenza e bontà*. ¶ Huc pertinent illa *Plin. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Quorum stomachus in vomitiones effunditur. *h. e.* sæpe cibum rejicit. *Id. l.* 17. *c.* 8. Terra effunditur in herbas. *h. e.* fertiliter herbas gignit. ¶ *Effundere curam sui* apud *Senec. l.* 2. *de Ira*, *c.* 35. est abjicere. ¶ *Effundere orationem*, perturbate, atque adeo obscure dicere. *Senec. ep.* 100. Fabianus mihi non effundere videtur orationem, sed fundere: adeo larga est, & sine perturbatione, non sine cursu tamen veniens. ¶ Effundere animam apud *Virg.* 1. *Æn. v.* 102. vitam, *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 181. extremum spiritum, *Cic. Phil. ult. c.* 12. est mori. ¶ *Effundere gradum*, vel *frena*, apud *Stat.* 9. *Theb. v.* 182. dicitur de eo, qui vel pedes, vel eques concito cursu fertur. ¶ *Effundere vires* est omnes vires expromere. *Ovid. Metam.* 1. *v.* 278. vires effundite vestras. ¶ Item vires consumere, exhaurire. *Id. ibid. l.* 12. *v.* 106. manus est mea debilis ergo, Quasque, ait, ante habuit vires, effudit in uno. Sic *Cic.* 1. *Fam. ep.* 9. *a med.* Illud odium effudisse me omne arbitrabar. & *Senec. ep.* 11. Omnem verecundiam effundere. ¶ In illo *Persii Sat.* 1. *v.* 64. ut per læve severos Effundat junctura ungues: *effundat* est ire sinat, non remoretur, (V. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 87.) apte conjuncta, & nulla rima diducta.

EFFUSE, *sparsamente*, *licenziosamente*, *smoderatamente*, effundendo se, & late vagando: atque adeo libere, effrenate, licenter, immodice. *Sallust. in Jug. c.* 113. Qui temere & effuse euntes, numerum ampliorem efficiebant. *Liv. l.* 34. *c.* 16. Effusius, ut sparsis hostibus fuga, prædati sunt. *Id. l.* 1. *c.* 10. Effuse vastantibus fit obvius Romulus. *Id. l.* 3. *c.* 22. Effuse fugere. *disordinatamente*, *e precipitosamente*. *Curt. l.* 9. *c.* 8. Effuse sequi hostem. *furiosamente incalzare*. *Liv. l.* 30. *c.* 11. Effuse invehens se se hostis. *Senec. epist.* 99. *a med.* effusissime flere. *Cic. in Pison. c.* 5. Nemo tam effuse petulans conatus est. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 6. Cum inaniter & effuse animus exsultat. *Id. pro Cæl. c.* 16. *extr.* Si vidua libere, proterva petulanter, dives effuse viveret. *Plin. l.* 1. *ep.* 20. *a med.* Non minus non servat modum, qui adstrictius, quam qui effusius dicit. *h. e.* nimis redundanter. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *n.* 8. Effuse bibere. *smoderatamente*. ¶ Item large, profuse, *profusamente*, *prodigamente*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 8. *extr.* Non pauca suis adjutoribus large effuseque donabat. ¶ *Effuse amare* est impense, vehementer. *Plin. l.* 6. *ep.* 26. Amo quidem effuse: judico tamen: & quidem tanto acrius, quanto magis amo. *Id. l.* 7. *ep.* 30. Cum omnes quos probas, effusissime diligas. & *epist.* 24. Habebat pantomimos, fovebatque effusius, quam principi feminæ conveniret. *Sueton. in Ner. c.* 22. Rogatus, ut cantaret super cœnam, exceptusque effusius. *con molto applauso*. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 19. Effusius favere.

EFFUSIO, onis, f. *spargimento*, ἔκχυσις, actus effundendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Primum ipse liquor, tum aquæ declarat effusio. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Vitis vel ad escam, vel ad effusionem deponitur. *h. e.* ut calcetur, & effundatur vini causa. V. *Eliquesco*. ¶ Translate est prodigalitas, consumptio. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. Quos sumptus quotidianos, quas effusiones fieri putatis? ¶ Item irruptio, vel eruptio. *Cic. in Pison. c.* 22. Effusiones hominum ex oppidis. ¶ Effusio animi in lætitia, apud *eund. Tuscul.* 4. *c.* 31. est quædam animi quasi dilatatio, qua effert se, & effundit: cui opponitur *ibid.* contractio in dolore.

EFFUSOR, oris, m. qui effundit. *Augustin. serm.* 27. *de divers. in f.* Redemptor tuus, effusor pretii, &c.

EFFUSORIE, *sparsamente*, effuse. *Ammian. l.* 31. *sub fin.* Exinde digressi sunt effusorie per Arctoas provincias.

EFFUSUS, a, um, *sparso, versato*, ἐκχυθείς, fusus, extra fusus, defusus: & proprie de liquoribus dicitur. *Virg. 6. Æn. v. 686.* Effusæ genis lacrimæ. *Id. 4. Georg. v. 312.* æstivis effusus nubibus imber. & *vers.* 288. effuso stagnantem flumine Nilum. *Liv. l. 1. c. 4.* Tiberis effusus super ripas. *Plin. l. 4. c. 15.* Rhenus effusus in ostia. *Id. l. 16. c. 1.* Effusus in immensum Oceanus. *Id. l. 29. c. 3.* Ovum effusum in fictili novo. ¶ Transfertur & ad res alias. *Id. l. 22. c. 25.* Lens trita, & per cribrum effusa furfure *h. e.* secrato, & rejecto. *Id. l. 8. c. 5.* Effusa stipes in sinum. *h. e.* collatæ, congestæ. *Id. l. 9. c. 33.* Margo conchæ foris effusus. *h. e.* explicatus, dilatatus. *Liv. l. 30. c. 12.* & *Virg. Æn. 10. v. 893.* Effusus eques. *gettato da cavallo.* Sic *Plin. l. 8. c. 42.* Effusus auriga. *Virg. 6. Æn. v. 339.* mediis effusus in undis. *balzato, gettato in acqua.* *Sil. l. 16. v. 361.* Sinuare axem effusum. *h. e.* volantem currum extra tramitem flectare. & *vers.* 443. Jubæ effusa per colla equi. *Stat. 5. Theb. v. 95.* arectis genas, aciemque effusa. *cogli occhi in fuori.* *Virg. 4. Georg. v. 337.* Nymphæ effusæ cæsariem per colla. *h. e.* habentes cæsariem effusam. ¶ Apud *Senec. de constant. Sap. c. 13.* reliquiæ, & effusa sunt excrementa, & urina. ¶ *Effusa loca* apud *Tacit. de Germ. c. 30.* sunt vasta, plana, & patentia. Sic apud *Vellej. l. 2. c. 43.* effusissimus sinus maris Adriatici. ¶ Est etiam emissus, immissus. *Virg. 5. Æn. v. 317.* Corripiunt spatia (*cursores*) effusi nimbo similes. *Id. 3. Georg. v. 104.* ruunt effusi carcare currus. ¶ Item laxatus, remissus, *allentato, sciolto.* *Liv. l. 37. c. 20.* Effusissimis habenis stationem hostium invadit. ¶ Item frustra impensus, *gettato indarno.* *Virg. 4. Georg. v. 492.* ibi omnis effusus labor. ¶ Item large impensus, profusus, *profuso.* *Plin. l. 7. s. 25.* Effusæ opes. *Cic. pro Rosc. Amer. s. 24.* Sumptus effusi cum probro atque dedecore. *Nepos in Milt. c. 6.* Populi nostri honores quondam fuerunt rari, & tenues; nunc autem effusi, atque obsoleti. ¶ Item largus, vel prodigens, *liberale, prodigo.* *Cic. pro Cæl. s. 6.* Quis in rapacitate avarior? quis in largitione effusior? *Vellej. l. 2. c. 41.* Cæsar vigore animi acerrimus, munificentiæ effusissimus. ¶ Et universim qui quacumque in re multus est ac vehemens, & propensus, aut immodicus: sive de rebus, sive de personis sermo sit, *smoderata, strabocchevole.* *Liv. l. 44. c. 1.* Effusa licentia. *Id. l. 35. c. 43. extr.* Lætitia effusa. *Sueton. in Ner. c. 40.* Effusissimo studio athletas spectare. *Liv. l. 42. c. 30.* Principum pars ita in Romanos effusi erant, ut, &c. *inclinati a favorire, parziale.* *Virg. 2. Georg. v. 355.* Effusi imbres. *Petron. in Satyr. c. 139.* Amplexu effusissimo invadere aliquem. *Liv. l. 3. s. 5.* Effusa fuga. *precipitosa.* *Plin. l. 6. ep. 20. circa med.* Effusus cursus. *h. e.* citatus. *Tacit. 2. Hist. c. 45.* Effusi in lacrimas. & *Virg. 2. Æn. v. 651.* Effusi lacrimis. *Tacit. 2. Ann. c. 54.* Effusus in amorem alicujus. *Justin. l. 12. c. 13.* Totus in lætitiam effusus. *Gell. l. 1. c. 26.* in iram. *Quintil. l. 2. c. 2.* In laudandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus. *Liv. l. 29. c. 23.* Numidæ effusi in Venerem. *Id. l. 44. s. 31. sub fin.* Postremo ad preces lacrimasque effusus, in potestatem se se dedit. *dato si a supplicare e piangere.* ¶ Dicitur & de turba hominum turmatim alicunde exeunte. *Liv. l. 1. c. 14.* Plenis portis effusi hostes. *usciti in folla.* *Id. l. 30. s. 5.* Ad restinguendum ignem effusi. *accorsi in gran numero.* *Virg. 6. Æn. v. 305.* Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat. *Justin. l. 32. c. 1.* Populus obviam effusus. ¶ *Effusiora corpora* apud *Calpurn. Flacc. declam. 2.* sunt fusa & ampla: quibus opponuntur collectiora. ¶ *Effusa membra* apud *Stat. Theb. 6. v. 841.* sunt plana, æquabilia, multa scilicet carne & sanguine plena, non torosa, aut rugosa. *Liv. l. 38. c. 21.* fusa dixit.

EFFUTIO, is, ivi, itum, a. 4. *dir fuori, cicalare, cicalare*, ψυχροκοπεῖν, proprie est effundo, a *futio* (quod idem significat) teste *Priscian. l. 4. pag. 631. Putsch.* Et transfertur ad eos, qui silere tacenda nequeunt, aut inaniter, temereque loquuntur. *Terent. Phorm. 5. 1. 18.* Ne vos forte imprudentes foris effutiretis, atque id porro aliqua uxor mea rescisceret. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 37.* Cetera ita temere de mundo effutiunt, ut mihi quidem nunquam hunc admirabilem cæli ornatum suspexisse videantur. & *lib. 1. c. 30.* Quam bellum erat, confiteri potius, nescire quod nescires, quam ista effutientem nauseare? & *5. Tuscul. c. 31.* Nec hæc sic agit, ut ex tempore quasi effutire videatur. *Lucret. l. 5. v. 908.* Multa licet simili ratione effutiat ore. *Gell. l. 5. c. 1.* Obvias, vulgatasque laudes effutire. *Horat. de ar. Poet. v. 231.* Effutire leves indigna Tragœdia versus. ¶ *Nonius c. 2. n. 272.* exponit cum mendacio dicere: sed rem non conficiunt, quæ affert exempla: sunt autem ea ipsa, quæ hic a nobis afferuntur.

EFFUTITIUS, *vel* Effuticius, a, um, quod effutitur, ac temere loquendo effunditur. *Varr. l. 6. L. L. c. 5.* Etiam verbum nihil significat, sed effutitium naturaliter est. Al. leg. *effutitum.*

EFFUTITUS, a, um, temere loquendo effusus. *Cic. l. 2. de Divin. c. 55.* Quorum partim ficta aperte, partim effutita temere, nunquam ne mediocri quidem cuiquam probata sunt.

EFFUTUO, is, a. 3. In *carm. jocoso in Cæsarem* apud *Sueton. in ejus vita*, *c. 51.* Aurum in Gallia effutuisti. *h. e.* scortando dilapidavisti.

E G

EGELATUS, a, um, particip. ab egelo. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 4. c. 3.* Non frigidum, sed leviter egelatum.

EGELIDO, as, avi, atum, a. 1. *disghiacciare*, quod gelatum est, dissolvo. *Sidon. l. 4. ep. 1.* Egelidarentur fibræ glaciales.

EGELIDUS, a, um, *tepido*, χλιαρός, qui de summo gelo aliquid remisit. *Cels. l. 4. c. 18. extr.* Potio debet esse egelida, & frigidæ propior. *Id. l. 6. c. 18. extr.* Ulcus, si hiems est, egelida, si aliud tempus, frigida aquæ fovendum. *Sueton. in Aug. c. 82.* Perfundebatur egelida aqua, vel sole multo calefacta. *Catull. carm. 46. ad suos.* Jam ver egelidos refert tepores. *Colum. l. 10. v. 282.* Nunc ver egelidum; nunc est mollissimus annus. ¶ Item frigidus, *fresco, freddo*: nempe qui gelo quidem caret, frigus tamen habet. *Virg. 8. Æn. v. 610.* egelido secretum flumine vidit. *Plin. l. 31. c. 2.* Albulæ aquæ egelidæ: sed Cutiliæ gelidissimæ. *Strabo l. 5.* ψυχρὰ Ἄλβουλα. Adde *Cels. l. 3. s. 25. ad fin.* ¶ Item gelu adstrictus, *gelato.* *Auson. in Cæsarib. n. 21.* Impiger egelido movet arma Severus ab Histro. ¶ Postremam hanc, ac primam significationem conjunxit *Ovid. l. 2. Amor. el. 11. v. 10.* Egelidum Borean, egelidumque Notum: ut adnotavit *Voss. l. 5. Institut. oratoriar. c. 8. § 2.* quam ob rem ab amicis reprehensus fuit, uti narrat *Senec. l. 2. controv. 10. in f.* Al. tamen aliter leg. V. *Semibos.*

EGELO, as, avi, atum, a. 1. de summo gelo aliquid remitto. *Cæl. Aurelian. l. 3. Acut. c. 5.* Cum ex aliqua parte corporis frigidus torpor visus fuerit egelari.

EGENS, entis, *bisognoso*, ἐνδεής, qui re aliqua eget, cui desunt necessaria ad vivendum. Dicitur, si *Festo* credis, quasi *exgens*, h. e. cui ne gens quidem sit reliqua. *Cic. de Amic. s. 7.* Quocirca & absentes adsunt, & egentes abundant, & imbecilli valent. *Id. Attic. l. 6. ep. 1.* Nihil illo regno spoliatius, nihil rege egentius. *Id. l. 9. ad eund. ep. 7. a med.* Egestatas tot egentissimorum hominum. *Id. 6. Fam. ep. ult.* Egens rebus omnibus. *Plaut. Rud. 1. 5. 16.* Egentes opum. *Horat. l. 4. od. 8. v. 10.* Animus deliciarum egens. *Catull. carm. 63. de Aty, v. 31.* Animo egens. *h. e.* mentis, & consilii inops. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 8. sub fin.* Qui in sua re fuisset egentissimus, erat, ut fit, insolens in alienos. *Id. pro Cluent. c. 59. a med.* Est hic Ennius egens quidam, calumniator, mercenarius Oppianici. ¶ Item carens, *privo.* *Ovid. 1. Metam. v. 17.* Lucis egens aer. & *lib. 12. v. 229.* mensas posuere ministri Instructas dapibus, nec tostæ frugis egentes. ¶ *Egens*, & *inops* in eo differre videntur, quod *egens* ideo talis est, quia *inops*. inopia enim egestatem parit. Itaque egens magis laborat, quam inops. *Sueton. de Grammat. c. 8.* Adeo inops atque egens, ut coactus sit &c. V. *Egestas.*

EGENULUS, a, um, diminut. ab *egenus*. Est *Paulini Nolani epist. 29. (al. 10.) cap. 12.*

EGENUS, a, um, *bisognoso, povero*, ἄπορος, ἐνδεής, idem quod egens, sed magis Poetis, atque Historicis familiare. *Liv. l. 9. c. 6.* Omnium egeni corpora humi prostraverunt. *Tacit. 15. Ann. c. 12.* Commeatibus non egenus. *Id. ibid. c. 3.* Egena aquarum regio. *scarsa, povera.* ¶ Item carens, *privo.* *Id. 4. Ann. s. 30.* Egena aquæ insula. *Id. 1. Ann. s. 53.* Omnis spei egens. *Sil. l. 6. v. 304.* Nulla viro species, decorisque & frontis egenum Corpus. *Lucret. l. 3. v. 1026.* lucis egenus Tartarus. ¶ *Res egenæ* sunt res afflictæ. *Plaut. Pæn. 1. 2. 1.* Res multas tibi mandavi dubias, egenas, inopiosas consilii. *negozj spallati.* *Id. Capt. 2. 3. 45.* Neque unquam deserui te rebus in dubiis, egenis. *ne' tuoi bisogni.* *Virg. 6. Æn. v. 91.* cum tu supplex in rebus egenis Quas gentes Italum, quas non oraveris urbes! ¶ *Egenus* & *inops* quid differant, in *Egens* dictum est. *Petron. in Satyr. c. 133. in carm.* inops, & rebus egenus Attritis.

EGEO, es, ui, n. 2. *aver bisogno*, χρῄζω, alicujus rei inopia laboro. *Cic. pro Rosc. Com. c. 8.* Egebat? imo locuples erat. *Id. 9. Fam. ep. 3.* Gravitas morbi facit, ut medicinæ egeamus. *Id. 2. Tuscul. c. 2.* Nec bibliothecis quidem Græcis egebimus. *Auct. ad Herenn. l. 4. s. 54. extr.* Cum res non egent longæ orationis. *Cic. ad Brut. ep. 15. sub fin.* Etiam Themistoclis liberi eguerunt. *furon poveri.* ¶ Cum accusativo *Sallust. in Jug. c. 103.* Locus magna parte uditus & præceps pauca munimenta egebat. Al. aliter leg. *Plaut. Men. 1. 1. 10.* Lanam, aurum, vestem bene præbeo: nec quicquam eges. ¶ Metonymice est appetere, cupere, velle. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 10.* Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso, Pane egeo, jam mellitis potiore placentis. Adde *in ar. Poet. v. 154.* ¶ Item carere, *stare, o esser senza.* *Cic. in Bruto, c. 67.* C. Macer auctoritate semper eguit. *Liv. l. 6. c. 27.* Censoribus quoque eguit annus. *Cato* apud *Gell. l. 13. c. 23.* Si quid est, quod utar, utor: si non est, egeo. Vitio vertunt, quia multa egeo: at ego illis, quia nequeunt egere. *Stat. l. 5. Sil. 4. v. 2.* Crimine quo merui, donis ut solus egerem, Somne, tuis? ¶ Particip. *egiturus* habetur apud *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 24.* Ita enim ibi legit *Scioppi. in not.* Alii *egiturus.*

EGERIA. V. *Ægeria.*

EGERIES, ei, f. ab egero; excrementorum emissio, vel ipsa excrementa. *Solin. c. 40. (al. 53.) de Bonaso animali*: Cum in fugam vertitur, fimum egerit, cujus ardor quidquid attigerit, adurit: ita egerie noxia summovet insequentes. *Paulin. Nolan. carm. 31. (al. 15.) v. 281.* per egeriem, qua se se animalia purgant.

EGERMINO, as, idem ac germino. *Colum. l. 4. c. 17.* Quæ infra trunci caput egerminaverint. Adde *cap. 27. & 32.*

EGERO, is, essi, estum, a. 3. *portar fuori*, ἐκφέρω, ἐκκομίζω, extra gero. *Plin. l. 33. c. 4.* Egerere silices humeris. *Id. l. 31. c. 2.* Fons egerens fanum. *Liv. l. 6. c. 3.* Victorem vagum invenit, prædam ex hostium tectis egerentem. ¶ Item extrahere, *cavar fuori.* *Hirt. de B. Alex. 2. 21.* Egerere ex mari lapides. *Curt. l. 7. c. 10. ad fin.* Nec tamen humo alte egesta, exsistebat humor. *Id. l. 5. c. 2. a med.* Limo penitus ad fundamenta jacienda egesto. *Ovid. Metam. 11. v. 488.* Egeritur fluctus a navi. ¶ Item asportare, *portar via.* *Liv. l. 30. c. 39. ad fin.* Pecuniam ex ærario scribæ, viatoresque clam egessisse comperti, damnati sunt. ¶ Item emittere, *mandar fuori*: & fere dicitur de vomentibus, aut alia ratione a corpore expellentibus. *Curt. l. 7. c. 5.* Aquam vomitu egerere. *Ovid. 6. Metam. v. 664.*

Egerere dapes. *Plin. l. 9. c. 63.* Scolopendræ interanea evomunt, donec hamum egerant. *Id. l. 31. c. 6.* Phthisi affecti, uti sanguinem egerentes. *Id. l. 29. c. 5.* Qui in urinam canis suam egesserit. *Id. l. 7. c. 11.* Abortu puerperia egerere. *Solin. 1. 40. (al. 53.)* Egerere fimum ventris. ¶ Item exhaurire, *votare, spogliare. Propert. l. 4. el. 6. v. 34.* Egessitque avidis Dorica castra rogis. *Stat. 1. Theb. v. 37.* egestas alternis mortibus urbes. ¶ Translate *Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 38.* Expletur lacrimis, egeriturque dolor. *si sfoga, e si sfollova, e caccia. Lucan. l. 2. v. 63.* tales pietas peritura querelas Egerit. *h. e.* effundit. *Valer. Flacc. l. 8. v. 454.* tota querelis Egeritur, fletuque dies. *h. e.* impenditur, transigitur. *Tacit. in Agric. c. 31.* Bona fortunasque in tributum egerunt, in annonam frumentum. *cavano, smungono. Quintil. declam. 5. 1. 17.* Egerere totos census in exsequias. *h. 1.* effundere, impendere, profundere. & *cap. 28.* Egerere animam. *Senec. ep. 66. post init.* Multi nobis sermones fuerunt, quos subinde egeram, & ad te mittam. *darò fuori.* & *ep. 91.* Gravitas cæli egerit populos. *h. e.* expellit, migrare cogit.

EGERSIMON, ἐγέρσιμον, vox Græca, ab ἐγείρω, excito, expergefacio, usurpatur a *Marciano Capell. l. 9. pag. 308.* de carmine suevi, excitandis animis, oblectandisque idoneo.

EGESTAS, atis, f. *bisogno, povertà*, ἔνδεια, indigentia, paupertas: ab *egeo*. *Virg. 1. Georg. v. 146.* duris urgens in rebus egestas. *Serv. ad hunc loc.* differre ait a paupertate, quod paupertas levior est, & honesta esse potest: egestas gravior, & turpis. *Virg. 6. Æn. v. 276.* turpis egestas. *Valer. Flacc. l. 4. v. 459.* crudelis. *Juvenal. sat. 15. v. 96.* dira. *Senec. in Thyest. v. 303.* tristis. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 36.* infelix. *Plaut. Asin. 3. 3. 81.* Quidvis egestas imperat. *Id. Trinum. 2. 2. 57.* Tolerare egestatem alicujus. *Cic. Parad. ult. s. 1. extr.* Itaque istam paupertatem, vel potius egestatem, ac mendicitatem tuam nunquam obscure tulisti. *Id. Attic. l. 9. ep. 7. a med.* Sustinere libidines, audacias, sumptus, egestates tot egentissimorum hominum. *Id. pro Rosc. Amer. c. 49. extr.* Degere vitam in egestate. *Id. ibid. c. 5.* Afferre egestatem alicui. ¶ Differt ab inopia, ut a causa effectus. Ex illa enim hæc nascitur: atque adeo hæc illa gravior. *Id. l. 1. de Invent. c. 47.* Propter inopiam in egestate esse. ¶ Translate *Id. in Pison. c. 11.* Non capiunt angustiæ pectoris tui, non recipit levitas ista, non egestas animi tantam personam. *Lucret. l. 5. v. 1210.* Egestas rationis. *h. e.* ignoratio rationis, & causæ. *Plin. l. 4. ep. 18.* Inopia, vel potius, ut Lucretius (*lib. 1. v. 831.*) ait, egestas patrii sermonis. ¶ Pro carentia *Tacit. Ann. 6. c. 23.* Asinii Galli mors vulgatur, quem egestate cibi peremptum, haud dubium: sponte vel necessitate incertum habebatur. *inedia*.

EGESTIO, onis, f. actus egerendi. *Plin. l. 6. ep. 6. ante med.* Hæc liberalitatis materia gratissima, si Pallantis facultates adjuvare publicarum opum egestione contigerat. *h. e.* effusione, *profusione*. Egestio ventris & urinæ *Cœl. Aurel.* est emissio, *lib. 5. Tard. c. 10.*

EGESTUOSUS, a, um, egenus. *Aurel. Vict. in Epit. c. 12.* Puellas, puerosque natos parentibus egestuosis sumptu publico ali jussit. Al. leg. *egenosi*.

EGESTUS, us, m. *il cavare, e portar fuori*, actus egerendi, egestio. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 42.* alto Egestu penitus cavare terras. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. ult.* Quemadmodum corpora nostra ad egestum venter exhaurit.

EGESTUS, a, um, *cavato, e portato fuori*, ἐκκομισθείς. *Ovid. 7. Metam. v. 243.* & *Colum. l. 2. c. 2. a med.* Scrobibus egestam humum recondere, & recalcare. ¶ Item emissus, *mandato fuori*. *Plin. l. 37. c. 3. sub fin.* Egesta urina. ¶ Item exhaustus, *esausto*. *Stat. 1. Theb. v. 37.* egestas alternis mortibus urbes. ¶ Item transactus. *Valer. Flacc. l. 5. v. 698.* Tristior, at nunquam tantoque paventibus ulla Nox Minyis egesta metu. *passata*.

EGGERO, pro Egero, (ab re & *gero*, mutato *e* in *g*) legitur bis *l. 1. 1. 9. Lollenses*.

EGIGNO, is, a. 3. *produrre, mandar fuori*, extra gigno, produco, effero. *Lucret. l. 2. v. 702.* altos Interdum ramos egigni corpore vivo.

EGNATIANUS, a, um, ad Egnatium pertinens, quod est nomen Romani hominis, ut Egnatianum scelus, *Vellej. l. 2. c. 93. V. ibid. c. 91. Senec. de Clement. l. 1. c. 9.* & *de brevit. vitæ, c. 5.* & *Sueton. in Aug. c. 19.* ubi narratur, M. Egnatium Rufum contra vitam Augusti conspirasse, detectum pœnas dedisse.

EGO, mi, ἐγώ, pronomen primæ personæ, utriusque generis, a Græcis sumptum, etiam in obliquis casibus, parva mutatione. Sunt autem obliqui casus *mei*, *mihi*, *me*: & in plur. num. *nos*, *nostrum*, vel *nostri*, *nobis*. *Plaut. Stich. 5. 4. 49.* Ego tu sum, tu es ego: unanimi sumus. *Cic. Catil. 4. c. 1.* Ego sum ille Consul, cui non forum, non campus, non domus vacua periculo fuit. *Virg. 11. Æn. v. 392.* Pulsus ego? aut quisquam merito, fœdissime, pulsum Arguet? *Cic. Fam. 12. ep. 18. extr.* Nihil mihi tam deesse scito, quem, &c. & *Fam. 13. ep. 56.* Cluvius valde me observat. *Terent. Adelph. 3. 4. 7.* Quasi norimus nos inter nos. ¶ Vocativo caret. Nam cum dicimus, *o ego lævus! o nos felices!* sunt recti casus, in quibus non vocandi ratio inest, sed exclamandi. ¶ Jungitur & aliis pronominibus. *Cic. Catil. 2. 1. 3.* Dixi ego idem in Senatu &c. *Id. 1. Tuscul. c. 17.* Ego enim ipse cum eodem ipso non invitus erraverim. *Id. Fam. 1. ep. 8.* Ego is sum, cui vel maxime concedant. *Terent. Adelph. 5. 4. 12.* Ego ille agrestis, sævus, tristis, parcus, duxi uxorem. *Virg. 5. Æn. v. 846.* Ipse ego paulisper pro te tua munera obibo. ¶ *Egone* est interrogantis. *Cic. 2. de Leg. c. 13.* *Att.* hac tu de re quæro quid sentias. *M.* Egone? *Terent. Heaut. 5. 5. 6.* Egon' mea bona ut dem Bacchidi dono sciens? *che io dia &c?* ¶ Initio orationis ponitur ad significandum, de re graviori nos dicere, vel altius aliquanto incipere. Ter hac ratione usurpatur a *Cicer. Fam. 1. ep. 9.* Adde *Terent. Andr. 3. 4. 3.* ubi hoc idem notat *Donat.* ¶ Addita syllaba *met* majorem habet vim designandi. *Cic. Verr. 7. c. 17.* Eam navem nuper egomet vidi Veliæ. *Terent. Phorm. 1. 3. 20.* Nostri nosmet pœnitet. *Cic. 3. de Fin. c. 19. sub fin.* Cariorem esse patriam nobis, quam nosmetipsos. *Id. pro Quint. c. 10.* Brevitas mihimet ipsi amicissima est. ¶ Cum *vero* frequentissime jungitur. *Cic. 2. de Leg. c. 14.* *Att.* excipis, credo, illa, quibus ipsi initiati sumus. *M.* ego vero excipio. *io certamente*. ¶ Cum *autem* rarius. *Cic. 3. de Orat. c. 9.* Ego autem, quamquam memet mei pœnitet, &c. (Adde *9. Attic. ep. 15.*) *Liv. l. 21. c. 18.* Ego autem non censeo quærendum, &c. ¶ Aliquando redundat. *Plaut. Trin. 4. 2. 5.* Viden', egestas quid negotii dat homini misero mali! qui ego nunc subigor trium nummorum causa, ut dicam &c. ¶ Sæpe emphasim habet, cum *vidi* junctum, præsertim apud Poetas. *Virg. 3. Æn. v. 623.* Vidi egomet, duo de numero cum corpora nostro Prensa manu magna medio resupinus in antro Frangeret ad saxum. *io che ho veduto in fisso*. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 69.* Vidi ego jam juvenem, premeret cum serior ætas, Mœrentem stultos præteriisse dies. Adde *Ovid. de remed. amor. v. 101. Propert. l. 2. el. 23. v. 14. Sil. l. 2. v. 340.* &c. ¶ Dativus *mihi* aliquando significat ad meam utilitatem, vel damnum. *Terent. Adelph. 1. 2. 35.* Si quid peccat, mihi peccat. ¶ Interdum quantum ad meum judicium. *Id. ibid. 5. 6. 5.* Is mihi profecto est servus spectatus satis, cui dominus curæ est. ¶ Cum participiis in *dus* ponitur pro, *a me*. *Terent. Heaut. 3. 1. 89.* Syrus est prehendendus, atque exhortandus mihi. ¶ Aliquando in oratione ponitur solius elegantiæ causa. Habet enim quandam festivissimam urbanitatem. *Cic. 2. de Orat. c. 38.* Tu mihi cum in circulo decipiare adversarii stipulatiuncula, ego tibi ullam causam majorem committendam putem? & *lib. 2. c. 20.* Sit enim mihi tinctus litteris, audierit aliquid, legerit. *Virg. 1. Georg. v. 45.* Depresso incipiat jam tum mihi taurus aratro Ingemere. *Catull. carm. 24. ad Juvent.* Mallem, divitias mihi dedisses Isti, cui &c. ¶ Per apocopen *mi* pro *mihi* dicitur. *Varr. 2. R. R. c. 5.* Veni mi advocatus. Adde *Lucret. l. 3. v. 106.* & *Virg. 6. Æn. v. 104.* ¶ *Min'* est mihi ne? *Pers. sat. 1. v. 2.* Min' tu istud ais? ¶ *Mihipte* est mihi ipsi. Cato apud *Fest.* ¶ *A me* est de meo. *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* A me argentum dedi. *del mio*. ¶ *Ad me* est ad meos, domum meam. *Cicer. Fam. 3. ep. 8. sub fin.* Neque domum unquam ad me litteras mittam, quin adjungam, &c. *Terent. Eun. 3. 5. 64.* Eamus ad me. ¶ *Meme* pro *me*, aut *memet*. *Sil. l. 9. v. 651.* meme ad graviora reservat. ¶ *Me* pro *mihi* posuerunt antiqui, ut *Ennius* cum ait *l. 2.* Si quid me fuerit humanitus. Et *Lucil.* Nunc ad te redeo, ut quæ res me impendet agatur. Hæc *Fest.* in *Me*. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* Hereditate me cessa. V. *Cessus*. Iidem dixerunt etiam *mehe* pro *me*, ut *mihi* pro *mi* hodieque dicimus. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. c. 9.) ante med.* *Mehe* quoque pro *me* apud antiquos, tragœdiarum præsertim Scriptores, in veteribus libris invenimus. ¶ Non solum *me* in sexto casu, sed & *se*, *te* præpositioni *cum* anteponitur: *mecum* enim dicimus, *secum*, *tecum*, ut *Cic. in Orat. c. 45.* docet: neque *cum me*, *cum se*, *cum te* dici sine solœcismo potest. Eadem ratione *cum nobis* non dicimus, quia obscenius concurrerent litteræ, ut ait *Cic. ibid.* sed *nobiscum*: & ut huic sit simile, etiam *vobiscum*, non *cum vobis*: tametsi hoc si dicas, nullum cacophaton sit: sed ita usus postulat. ¶ *Mecum* interdum est intra me, cum animo meo, *dentro di me, meco stesso*, κατ' ἐμαυτόν. *Terent. Hec. 1. 2. 32.* Ut tacita mecum gaudeam. *Cic. post redit. in Sen. c. 12. extr.* Multa mecum ipse reputavi. ¶ Interdum apud me. *Phædr. l. 2. fab. 5. extr.* Multo majoris alapæ mecum veneunt. *Terent. Adelph. 3. 2. 49.* Testis mecum est anulus, quem amiserat. ¶ Jungitur cum *una*, & *simul*. *Plaut. Bacch. 3. 3. 2.* Ut eum mecum ad te adducam simul. *Terent. Hec. 2. 2. 56.* Ut colloqui mecum una posset. *Id. Heaut. 5. 2. 34.* Clinia hæc fieri videbat? *Me.* quid ni? mecum una simul. ¶ *Mecum* pro *me* accusandi casu. *Plaut. Asin. 3. 3. 72.* Hanc, cui daturus hanc, jube petere, atque orare mecum. V. *Tecum* in *Tu*. ¶ *Med* pro *me*, V. in *Ergo*. ¶ *Mepte* pro *me ipsum* dixit *Id. Men. 5. 8. 20.* ¶ Genitivus pluralis duplex est: *nostrum* quod ponitur fere post adjectiva partitionis, aut his similia, ut *uterque nostrum* apud *Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 4.* & *omnium nostrum* apud *eund. Agr. 2. c. 32.* Et *nostri*, quod post verba, ut *nostri miserere* apud *Virg. Ecl. 2. v. 7.* aut post substantiva verborum vicem præstantia, ut *amor nostri* apud *eund. 4. Georg. v. 324.* & *cura nostri l. 1. Æn. v. 595.* & *numeros nostri 4. Æn. v. 237.* & *nostri cupido 7. Æn. v. 263.* aut post adjectiva alia, quæ partitiva non sunt, ut *Id. 7. Æn. v. 438.* nec regia Juno Immemor est nostri. ¶ Reperitur etiam *vestrum* post nomina, quæ partitiva non sunt. *Cic. Phil. 4. c. 1.* Frequentia vestrum incredibilis. V. alia huc pertinentia apud *Gell. l. 20. c. 6.* & *Voss. de Grammat. l. 5. c. 57. ad fin.* ¶ Porro in locis omnibus, quæ modo attulimus, *nostri* per synecdochen pro *mei* positum est: cum τὸ *nostrum* de pluribus tantummodo dicatur, neque de uno, ne per synecdochen quidem usurpari unquam possit. Atque hoc posterius discrimen inter hosce duos genitivos certius multo est, quam primum: quamquam non ausim affirmare esse perpetuum. Quæ de *nostrum* & *nostri* dicimus, de *vestrum* quoque & *vestri* dictum puta. ¶ Quid differant *nostrum*, & *nostrorum*, V. in *Noster*. ¶ *Nobiscum* pro *nos* in accusativo, *Plaut. Pœn. 3. 2. 24.* Quasi tu nobiscum adveniens hodie oraveris, ut, &c. Sed ἀρχαϊσμὸς est non imitandus.

EGREDIOR, eris, essus sum, dep. 3. *uscire*, ἐκβαίνω, extra gradior, exeo: ab *e*, & *gradior*. *Terent. Andr. 1. 3. 21.* Egreditur ab ea. *h. 1.* ab domo ejus. *Id. Adelph. 5. 7. 25.* Egredi foras. *Liv. l. 1. c. 26.*

c. 16. obviam. *Plin. l. 2. c. 42.* Liquor egreditur in sublime. *Justin. l. 2. c. 9.* Egredi in prælium. *Cic. pro Quint. c. 10.* extra fines, *Id. 6. Attic. ep. 8.* e porta egrediens. & *lib. 13. ep. 16.* Pedem a villa adhuc egressi non sumus. *Id. pro Ligar. c. 2.* Domo egredi ad bellum. *Sueton. in Tib. c. 40.* & *in Claud. c. 23.* ab urbe. & *in Aug. c. 53.* urbe oppidove. *Curt. l. 8. c. 5.* convivio. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 21.* & *24.* navi. *Cic. in Verr. c. 5.* e navi. *Liv. l. 1. c. 29. sub fin.* & *l. 3. c. 57. sub fin.* & *l. 22. c. 55. sub fin.* urbem. *Plin. l. 6. ep. 20.* tecta. *Id. in f. ep. ult. l. 7.* Historia non debet egredi veritatem. *Quintil. l. 8. c. 6. ante med.* Copia modum egressa vitiosa est. *Valer. Flacc. l. 2. v. 277.* radios egressa metus. *Lucan. l. 5. v. 511.* Egressus tentoria. Adde *Curt. l. 9. c. 6.* ¶ Est etiam verbum navigantium, pro descendere, *smontar di nave, fare sbarca.* *Cic. 7. Verr. c. 51.* Egressus in terram, ut milites in navibus collocaret. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 23.* Hunc ad egrediendum nequaquam idoneum arbitratus locum. Adde *Nepot. in Datam. c. 4.* *Liv. l. 1. c. 1.* & *Ovid. Heroid. ep. 21. v. 91.* ¶ Item pro portu egredi, sublatis anchoris. *Ovid. 1. Trist. el. 10. v. 6. de navi.* Occupat egressas quamlibet ante rates. ¶ Ponitur & pro superare, transcendere, evadere, *superare.* *Tacit. 3. Hist. c. 30.* Tecta altitudinem mœnium egressa milite complet. *Id. 16. Ann. c. 10.* Muliebri ejulatu, aliquando sexum egressa, voce infensa clamitabat. *Vellej. l. 2. c. 40.* Pompejus per omnia fortunam hominis egressus. *Quintil. in proœm. l. 6.* Filius quintum annum egressus. *che avea passato.* ¶ Item pro digredi, *uscire di proposito, far digressione.* *Cic. de clar. Orat. c. 21.* Ut egrederetur a proposito, ornandi causa. *Quintil. l. 2. c. 4. ante med.* Ut eo revertar, unde sum egressus. ¶ Item pro ascendere, evadere, *ascendere.* *Sallust. in Jug. c. 98.* Paulatim prope ad summum montis egressus est. *Ovid. 2. Metam. v. 135.* Altius egressus cælestia tecta cremabis. ¶ *Egrediri* paragoge pro *egredi* est apud *Plaut. Pœn. 3. 4. 32.*

EGREGIATUS, us, m. dignitatis gradus in eo, qui egregii titulo decoratus est. *Imp. Constantin. lib. 8. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 3.* & *lib. 10. tit. 7. leg. 1.* & *Imp. Constant. ibid. tit. 20. leg. 1.* & rursus *Imp. Constantin. ibid. lib. 12. tit. 1. leg. 5.* V. *Egregius.*

EGREGIE, *singolarmente, distintamente, egregiamente, eccellentemente,* ἐξαιρέτως, eximie, excellenter, præclare. *Terent. Andr. 1. 1. 31.* Horum ille nihil egregie præter cetera studebat: & tamen omnia hæc mediocriter. *Cic. de clar. Orat. c. 73. extr.* Pauci pingere egregie possunt, aut fingere. *Id. ibid. c. 9.* Egregie subtilis scriptor, atque elegans. *Id. 2. de Fin. c. 6. sub fin.* Cum uterque Græce egregie loquatur. *Id. 2. de Orat. c. 66.* Egregie fortis & bonus imperator. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 6.* Si quis est ex servis egregie fidelis. *Id. 14. Attic. ep. 20. a med.* Hoc mihi egregie placet. & *lib. 2. ep. 25.* Quod egregie tibi gratum esse sentimus. *Pers. sat. 6. v. 49.* Res egregie gestæ. *Plin. l. 35. c. 10.* Purgat egregie profluvia. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 9.* & *20.* Locus egregie & natura, & opere munitus. *Curt. l. 3. c. 11.* Egregie se tueri. *bravamente difendersi.* *Horat. l. 2. sat. 5. v. 106.* Funus egregie factum. *Gell. l. 4. c. 3.* Egregie diligere aliquem. ¶ Adhibetur in approbationibus, & plausu. *Sueton. in Vitell. c. 10.* Egregie prorsus atque magnifice. *Plin. in Paneg. c. 38.* Egregie, Cæsar, quod lacrimas parentum vectigales esse non pateris. ¶ Aliquando ponitur pro valde, *assai.* *Gell. l. 13. c. 30.* Verbum illud egregie vetus. *Al. leg.* a Græcia. *Lucret. l. 1. v. 735.* inferiores Partibus egregie multis, multoque minores. ¶ In illo *Livii l. 9. c. 26. sub fin.* Primique rei facti, adversus nobilium testimonia egregie absolvuntur. *egregie* est cum egregia laude innocentiæ. ¶ Sumitur & in malam partem. *Terent. Heaut. 3. 1. 11.* Profecto ingenio egregie ad miserias natus sum. *Gell. l. 20. c. 1.* L. Veratius egregie homo improbus. ¶ Comparat. *egregius,* *Juvenal. sat. 11. v. 12.* Egregius cœnat, meliusque miserrimus horum. ¶ Proprie *Senec. l. 5. controvers. in proœm. ante med.* Declaravit non quidem populo, sed egregie. *h. e.* auditoribus paucis, & quasi e grege selectis.

EGREGIUS, a, um, *singolare, distinto, scelto, egregio, eccellente,* ἐξαίρετος, excellens, præstans, singularis, quasi *e grege lectus,* ut ait *Fest.* in *Abgregare.* *Cic. 1. de Orat. c. 29.* Egregia quædam, ac præclara indoles. & *cap. 3.* Minima copia poetarum egregiorum exstitit. *Id. 1. de nat. Deor. c. 36.* Opus magnum & egregium. *Tacit. l. 4. Hist. c. 34.* Egregium facinus. *Nepos in Agesil. c. 3.* Egregia industria. *Cæs. l. 1. B. Gall. cap. 28.* virtus. & *cap. 19.* fides. & *lib. 5. c. 4.* & *Cic. 1. Phil. c. 1.* voluntas alicujus in aliquem. *Cic. pro Sext. cap. 53.* Animus constans, & egregius. *Id. de clar. Orat. c. 21.* Vir egregius in laude bellica. *Virg. 11. Æn. v. 417.* Egregius animi. *Sil. l. 5. v. 77.* linguæ. *Stat. Theb. 3. v. 99.* fati. & *lib. 2. v. 152.* Egregii juvenum, quos non sine numine regnis Invexit nox dextra meis. *Ovid. 5. Metam. v. 49.* Athis egregius forma. *Id. l. 5. Trist. el. 13. v. 14.* & *Horat. l. 1. sat. 6. v. 67.* Egregium corpus. *singolare in bellezza.* *Terent. Phorm. 1. 2. 50.* Virgo egregia facie. *Cic. 2. de Fin. c. 20.* Egregius color. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 24.* Egregias domos mercari. *Hirt. de B. Alex. c. 9.* Loca egregia ad tenendas ancoras. *Tacit. 3. Ann. c. 40.* Egregium tempus resumendæ libertati. *Id. 1. Hist. c. 15.* Egregium est mihi hoc facere. *h. e.* honorificum. ¶ *Egregium publicum* apud *Tacit. 3. Ann. c. 70. extr.* est publicum decus, publica majestas, *il decoro, la maestà del pubblico:* ea ratione qua dicitur *bonum publicum,* & qua *pessimum publicum* dixit *Liv. initio lib. 2.* ¶ Absolute *egregia* pro virtutibus, *Tacit. 14. Ann. c. 60.* Postquam cuncta scelerum suorum pro egregiis accipi videt. ¶ Habet etiam suos gradus, sed rarior usus. *Lucret. l. 4. v. 468.* Nam nihil egregius est, quam, &c. *Pacuv.* apud *Priscian. l. 3. pag. 600. Putsch.* Mulier egregiissima forma. ¶ Temporibus Imperatorum R. *egregii* dicti sunt, qui ad certum dignitatis gradum, (qui *egregiatus* dicebatur) post militiam sacri Palatii, vel administrationem provinciæ, evehebantur, inferiores iis, qui *clarissimi,* & qui *perfectissimi* vocati sunt. *Imp. Constantin. lib. 6. Cod. Theodos. tit. 22. leg. 1.* Hinc *Lactant. l. 5. c. 14. ad fin.* Nemo Deo egregius, nisi qui bonus; nemo clarissimus, nisi qui opera misericordiæ largiter fecerit; nemo perfectissimus, nisi qui omnes gradus virtutis impleverit. ¶ *Gell. l. 14. c. 5.* item refert duorum Grammaticorum, quorum alter in vocativo *egregi* contendebat dici debere, alter *egregie.* Sed ab hoc standum. ¶ Olim etiam *exgregius* scriptum fuit. Hinc *Festus* Exgregiæ, id est a grege lectæ.

EGRESSIO, onis, f. *uscita,* ἔξοδος, actus egrediendi. *Apul. l. 8. Metam.* Castellum unde nos incolæ nocturna prohibebant egressione. ¶ Translate est digressio in dicendo, *digressione.* *Quintil. l. 3. c. 9. (al. 11.)* Egressio vero, vel quod usitatius esse cœpit, excessus, sive est extra causam, &c. *Id. l. 4. c. 3. a med.* Hanc partem παρέκβασιν Græci vocant, Latini egressum, vel egressionem. *Id. l. 11. c. 3. post med.* Egressiones fere lenes, & dulces, & remissæ sunt.

EGRESSUS, us, m. *uscita,* ἐξέλευσις, egressio. *Cic. in Pison. c. 13. extr.* Frequentia sua vestrum egressum (*in provinciam*) ornando. *Tacit. 15. Ann. c. 53.* Cæsar rarus egressu, domo, aut hortis clausus. *Ovid. 1. Fast. v. 138.* Janitor egressus, introitusque videt. *Id. 11. Metam. v. 748.* Arcere aliquem egressu. ¶ Item egressio e navi, *sbarco.* *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 8.* Ut eam partem insulæ caperet, qua optimum esse egressum cognoverat. *Hirt. de B. Afric. c. 3. extr.* Fortuito oblatam occasionem egressus aucupabatur. ¶ Item locus unde egredi licet. *Petron. in Satyr. c. 91.* Tenebrosus & sordidus egressus. *Ovid. 2. Trist. v. 189.* Solus ad egressus missus septemplicis Istri. *le bocche.* *Tacit. Ann. 16. c. 10.* Obsidere egressus. ¶ Item digressio in dicendo. V. locum *Quintil.* in voce præced.

EGRESSUS, a, um, particip. V. *Egredior.*

EGRETUS, & Adgretus ex Græco sunt ducta, a surgendo (ἐγείρεσθαι) & proficiscendo. Unde & Nyctegresia, quasi noctisurgium. *Festus.*

EGULA, æ, f. sulfuris genus, lanis suffita mollitiem, candoremque inducens. *Plin. l. 35. c. 15.*

EGURGITO, as, avi, atum, a. 1. evomo, affundo. *Plaut. Epid. 4. 2. 12.* Egurgitare domo argentum. ¶ Legitur & *exgurgito.*

E H & I

EHE, *vel* Hehe, *ahi,* interjectio mentis consternatæ. *Enn.* apud *Varron. l. 6. L. L. c. 5.* Hehe! ipse clypeus cecidit. *Scalig.* monet in antiquis libris scriptum esse hebæ, ut sit αἰβοῖ, quod idem sonat.

EHEM, *oh,* ὦ, interjectio subito aliquid deprehendentis. *Terent. Eun. 1. 2. 6.* Quis hic loquitur? ehem, tu ne eras hic, mi Phædria? *Id. Adelph. 2. 4. 2.* Ehem, opportune: te ipsum quærito. & *3. 4. 9.* Ehem Demea, haud aspexeram te. *vi'.*

EHEU, *ah ah, ahi,* αἶ, interjectio dolentis. *Virg. Ecl. 2. v. 58.* Eheu, quid volui misero mihi! *Terent. Phorm. 1. 4. 10.* & *Sallust. in Jug. c. 15.* Eheu me miserum! *Id. Heaut. 5. 4. 10.* Eheu, quam ego nunc totus displiceo mihi! ¶ Scribitur & *heheu.*

EHO, *o, olà,* ὦ, interjectio vocantis, excitantis, admonentis. *Terent. Andr. 3. 2. 20.* Eho, an tute intellexti hoc adsimularier? & *4. 1. 44.* Eho, dic mihi. *Id. Hecyr. 4. 4. 97.* Eho puer, curre ad Bacchidem. *Plaut. Merc. 1. 2. 77.* Eho tu, eho tu, quin cavisti, ne eam videret, verbero? ¶ *Ehodum* majorem vim habet. *Terent. Andr. 3. 5. 10.* Ehodum bone vir, quid ais? & *1. 2. 13.* Ehodum ad me. *olà bada a me.*

EHODUM. V. in voce præced.

EI pro ii. V. in *Is.*

EJA, & Heja, *via, orsù,* disyllab. εἶα, adverb. excitantis, adhortantis, corrigentis. *Virg. 4. Æn. v. 569.* Eja age, rumpe moras. *Id. 9. Æn. v. 38.* Hostis adest, eja. *Plin. junior ep. 29. l. 4.* Eja tu, quoquo modo veni. *Terent. Eun. 5. 9. 35.* Eja, haud sic decet. *eh via!* *Plaut. Epid. 2. 2. 77.* Eja vero, age, dic. ¶ Repetentis, *Id. Amph. 3. 2. 17.* *Alc.* Ita ingenium meum est: inimicos semper osa sum obtuerier. *Jup.* Eja autem inimicos? *Alc.* sic est: vera prædico. ¶ Consolantis, *Id. Bacch. 4. 3. 16.* Eja, bonum habe animum. ¶ Admirantis, *Terent. Heaut. 5. 5. 19.* Eja, ut elegans est! ¶ Ironiæ quoque inservit. *Plaut. Rud. 1. 3. 9.* Tuus herus ubi, amabo, est? *Tr.* eja vero, quasi non sit intus. ¶ Ultima syllaba brevis est. *Valer. Flacc. l. 8. v. 110.* eja, per ipsum Scande, age, & adverso gressus, ait, imprime dorso. *Sidonium* habebit auctorem, si quis producat, *carm. 14. v. 6.* Eja, Calliope, nitente palma.

EJACULO, as, a. 1 & *usitatius* Ejaculor, aris, dep. 1. *lanciare, gettare,* ἐκβάλλω, emitto, seu longe jaculor. *Gell. in f. l. 16.* Se in salum ejaculaverat. *Plin. l. 4. c. 11.* In cujus forum solstitio Athos ejaculatur umbram. *Ovid. 4. Metam. v. 121.* Non aliter quam cum vitiato fistula plumbo Scinditur, & tenues stridente foramine longe Ejaculatur aquas. & *lib. 6. v. 259.* Sanguis se ejaculatus in altum Emicat.

EJECTAMENTUM, ti, n. excrementum. *Tacit. de morib. Germann. de Suionibus,* cap. 45. Diu quin etiam inter cetera ejectamenta maris jacebat.

EJECTATUS, a, um, adject. ejectus, ut Ejectata favilla, *Ovid. 2. Metam. v. 231.*

EJECTIO, onis, f. ejiciendi actio, expulsio, ἐκβολή. *Cic. l. 2. Attic. ep. 18.* Mortem & ejectionem timemus. *bando.* ¶ Ejectio articuli,

culi, apud Cal. Aurelian. Tard. l. 2. c. 1. est, cum luxatur, slogamento. V. Ejectus.

EJECTITIUS, a, um, ἐκβόλιμος. Plin. l. 11. c. 37. sect. 84. Hard. Vulva ejecto partu melior, quam edito: Ejectitia vocatur illa.

EJECTO, as, avi, atum, a. 1. cacciar fuori, frequentat. ab ejicio, ἐκβάλλω, expello. Ovid. l. 5. Metam. v. 353. Arenas ejectat. Sil. l. 10. v. 320. Aufidus undis Ejectat, redditque furens sua corpora ripis. Stat. l. 3. silv. 3. v. 89. Quidquid ab auriferis ejectat Iberia fossis. Adde Lucan. l. 3. v. 658.

EJECTUS, a, um, cacciato fuori, expulsus. Lucret. l. 4. v. 920. Anima perturbata, ejectaque foras. Id. l. 5. v. 918. & Cæs. l. 4. B. Gall. c. 7. Ejectus domo. Id. l. 3. v. 578. extra. Nepos in Themist. c. 8. e civitate. Sueton. in Aug. c. 80. Calculi per urinam ejecti. Cic. 2. de Orat. c. 66. Distortus, ejecta lingua, buccis fluentibus. ¶ Sæpe refertur ad naufragos. Plaut. Rud. 2. 3. 78. Timidas, egentes, humidas, ejectas, exanimatas accepit ad se. Virg. 4. Æn. v. 373. ejectum litore, egentem Excepi. Ovid. Metam. 13. v. 536. Ejectum Polydori in litore corpus. Senec. ep. 9. a med. Ejectus in desertum litus. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 89. Ejectus fluctibus. Id. ibid. v. 174. Ejecta ratis. Cic. pro Rosc. Amer. c. 26. Commune est mare fluctuantibus, litus ejectis. ¶ Item ad pauperes, & mendicos, ut naufragi esse solent. Id. pro Quint. c. 19. sub fin. Credo aliquem ejectum hominem, egentem, litigiosum, improbum. ¶ Item ad pulsos civitate. Cic. pro Rosc. Amer. c. 2. Hoc incolumi, non arbitratur &c. damnato & ejecto, sperat, &c. ¶ Ejectum articulamentum, slogato, apud Scribon. Larg. compos. 206. quo pertinet illud Virg. 10. Æn. v. 894. Tollit se arrectum quadrupes, effusumque equitem super ipse secutus Implicat, ejectoque incumbit cernuus armo. ¶ Ejectus die apud Stat. 4. Theb. v. 617. de cæco dicitur, qui est exclusus a lumine.

EJECTUS, us, m. idem quod ejectio. Lucret. l. 4. v. 957. Animai altior atque lautior ejectus.

EJERATIO, ejeratio. Apud Tertull. de Spectac. c. 4.

EJERO, eras, idem quod ejuro, legitur apud Cicer. 2. de Orat. c. 70. & Tertull. de Spectac. c. 24. & de Idol. c. 18. V. Ejuro.

EJICIO, is, jeci, jectum, a. 3. cacciar fuori, ἐκβάλλω, extra jacio, expello, exturbo. Senec. ep. 54. extr. Ejici est inde expelli, unde invitus recedas. Cic. 2. de Orat. c. 58. Extrudere & ejicere aliquem in viam. Id. de Senect. c. 12. Ejicere aliquem e Senatu. Id. 2. Q. Fr. ep. 5. de collegio. & 3. Offic. cap. 23. de navi. Id. pro Rosc. Amer. c. 19. amorem ex animo. Plaut. Cas. prol. v. 23. & Liv. l. 30. c. 13. ex animo curam, atque alienum æs. Plin. l. 37. c. 2. ad fin. Succinum, Oceano exæstuante, ad promontoria Pyrenæi ejici. Cic. 2. Catil. c. 7. Ejicere in exsilium. Id. pro Quint. c. 26. aliquem præcipitem a suis diis Penatibus. Lucil. apud Non. c. 4. n. 177. Ejicere abs se amorem. Lucret. l. 3. v. 57. voces pectore ab imo. Cic. pro Cæl. c. 24. ad fin. Nonne ipsam domum metues, ne quam vocem ejiciat? Al. leg. eliciat. Plaut. Asin. 1. 3. 9. aliquem domo. ¶ Cum ablat. sine præposit. Id. Mil. 3. 2. 31. Ejici sagina cellaria. Id. Asin. 1. 2. 1. Foras ædibus ejicere aliquem. ¶ Interdum significat e civitate ejicere, in exsilium pellere, bandire. Cic. pro Mil. c. penult. Memoriam Milonis retinebitis, ipsum ejicietis? Id. 14. Fam. ep. 3. Ejicere nos magnum fuit: excludere facile est. ¶ Item abortu fetum expellere, abortire. Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 27. a med. Si mulier pugno, vel equa ictu a te percussa ejecerit. ¶ Item vomere, vomitare. Cic. Fam. 14. ep. 7. χολὴν ἄκρατον noctu ejeci. Cels. l. 1. cap. 3. Qui quotidie ejiciendo vorandi facultatem moliuntur. Plin. l. 24. cap. 10. Ejicere sanguinem. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Ejecto modo vomitu declamare. ¶ Item luxare, slogare. Hygin. fab. 57. Decidisse dicitur in campos Aleios, unde etiam coxas ejecisse. V. Ejectus in fine. ¶ Ejicere se est impetu exire, erumpere, uscire con furia, gettarsi fuori. Cic. Catil. 2. c. penult. Si se ejecerit, secumque suos eduxerit. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 28. & alibi sæpe. Ejicere se ex oppido. Liv. l. 6. c. 3. Cum pro se quisque tenderent ad portas, si qua forte se in agros ejicere possint. Id. l. 40. c. 46. extr. Secundani se porta ejecere. Cic. 7. Verr. c. 35. Jam se se in terram e navi ejecerat. Id. pro Cæl. cap. 31. Voluptates, quæ inclusæ diutius, & prima ætate compressæ & constrictæ fuerunt, subito se nonnunquam profundunt atque ejiciunt universæ. Qua ex vita emersit, totumque se ejecit atque extulit. ¶ Pertinet etiam ad naufragium. Liv. l. 44. c. 28. Pars velis datis ad Chium naves ejecere. rompere in terra. Id. l. 23. c. 34. extr. Classis fœda tempestate vexata, ad Baleares insulas ejicitur. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 28. Gubernatorem in terram navem ejicere cogunt. V. Ejectus. ¶ Est etiam abjicio, rejicio. Cic. 1. de Orat. c. 32. Non eloquentiam ex artificio, sed artificium ex eloquentia natum: quod tamen, ut ante dixi, non ejicio. ¶ Lucret. l. 3. v. 891. & l. 4. v. 1265. ex ejicit alterum j exterit, & eicit disyllabum facit.

EJULATIO, onis, f. pianto, lai, ὀλολυγμός, planctus cum vociferatione. Plaut. Capt. 2. 1. 7. Ejulatione haud opus est. Cic. 2. de Leg. c. 23. Lessus, quasi lugubris ejulatio.

EJULATUS, us, m. idem ac ejulatio. Cic. 2. Tuscul. c. 23. Ingemiscere nonnunquam viro concessum est, idque raro: ejulatus vero ne mulieri quidem. Gell. l. 1. c. 26. Querimonias, gemitus, ejulatusque facere.

EJULITO, as, n. 1. frequent. ab ejulo. Lucil. apud Non. c. 1. n. 78. Hic rudet e rostris, atque ejulitabit. Al. aliter leg.

EJULO, as, avi, atum, a. 1. piangere forte, gridare piangendo, ὀλολύζω, est voce in altum sublata plorare: a sono, idest, ab ei, vel ab eheu. Quidam heiulo dici malunt, ut sonus magis exaudiatur, e voce plorantium, hei, hei. Cic. 2. Tuscul. c. 7. Herculem viderat in Oeta magnitudine dolorum ejulantem. Gell. l. 12. c. 5. post med. Ejulans, atque lamentans. ¶ Cum accusat. Apul. l. 3. Metam. sub init. Fortunas meas ejulabam. & lib. 4. Altius ejulans se se, & assiduis singultibus ilia quatiens.

EJUNCESCO, is, n. 3. in juncum evado, tenuis fio, gracilesco. Plin. l. 17. c. 22. Vitis ejuncescit. Ita legit Harduin. ex MSS. alii evanescit. Sed non est opus hac varietate lectionis, ut apparet ex voce sequenti.

EJUNCIDUS, a, um, tenuis instar junci, junceus. Gloss. Gr. Lat. Ejuncidum, ἀπεσχοινισμένον. Varr. l. 1. R. R. c. 31. Sarmentum ejuncidum. & lib. 2. c. 10. Mulieres ejuncidæ, & contemnendæ. Plin. l. 17. c. 22. Vitis gracilis, atque ejuncida. ¶ Vox est jnuncidus, adhibito veteri more, ei pro i, ut in eiens pro ities, eidem pro idem. Itaque non est opus variis lectionibus, quas interpretes in Varron. & Plin. induxerunt. Idem dic de ejuncesco.

EJONO, formula jurandi per Junonem. Charis. l. 2. pag. 183. Putsch. V. Ecastor.

EJURATIO, onis, f. rinunzia, abdicatio. Valer. Max. l. 6. c. 7. n. 7. Ignominiosa Consulum ejuratione. Festus: Ejuratio significat, id, quod desideretur, non posse præstari. Plautus: ejuravit militiam. Senec. de vita beata, c. 26. a med. Odisse, & lacessere virtutem, bonæ spei ejuratio est. h. e. rejectio & abdicatio spei de acquirenda virtute. V. Ejuro.

EJURO, as, avi, atum, a. 1. ricusare, o rinunziare giurando, ἐξόμνυμαι, jurando recuso, detrecto. Ejurare forum iniquum est jurisdictionem fori alicujus declinare, interposito juramento, se in eo jus suum obtinere non posse: ejurare judicem iniquum, rejicere aliquem judicem, jurando eum sibi iniquum esse. Cic. 5. Verr. c. 60. Negotiatores putant esse turpe, id forum sibi iniquum ejurare, ubi negotientur: Prætor provinciam suam totam sibi iniquam ejuret. Id. Phil. 12. c. 7. Me iniquum ejurabant, de me querebantur. ¶ Dicitur etiam ejero, as. Cic. 2. de Orat. c. 70. Ejere: iniquus est. & mox. Non ego mihi illum iniquum ejero, verum omnibus. ¶ Ejurare bonam copiam est recusare impensam sumptumque facere, aut æs alienum solvere, jurando sibi non suppetere copiam, aut facultates. Cicer. Fam. 9. ep. 16. a med. Tu autem quod mihi bonam copiam ejures, nihil est. Apud Varron. sub fin. l. 6. de L. L. habetur jurare bonam copiam: sed Manut. tum ex his, quæ nos quoque hic subjicimus, tum ex Festi verbis, quæ V. in Ejuratio, corrigendum Varronis locum putat, ad cit. l. 9. Fam. Alii tamen τὸ jurare in Varrone retinendum putant, sed contraria sententia. Nam sicut ejurare bonam copiam est jurare, non esse sibi satis æri alieno dissolvendo; ita jurare bonam copiam est jurare, esse sibi tantam copiam rei familiaris, qua creditoribus satisfiat. Hoc vero aut idem est, quod cedere bonis, aut valde simile. Confirmatur hoc ex veteri Tabula ænea apud Mazoch. pag. 423. quam Manut. videre non potuit. Qui bonam copiam juravit, juraverit: quive sponsoribus creditoribusve suis renuntiavit, renuntiaverit, se soldum (solidum) solvere non posse. Prius membrum cessionem quandam bonorum significat: alterum professionem, se solvendo non esse. Congruunt itaque Varronis verba cum verbis Tabulæ, & nihil in iis mutandum. Locus autem Ciceronis contrariam habet sententiam, ut dictum est. Fuse de his Mazoch. pag. 431. ¶ Ejurare imperium, militiam, &c. est deponere, quasi jurando se imparem oneri esse. Plaut. in fragm. apud Fest. in Ejuratio. Ejuravit militiam. Tacit. 16. Ann. c. 4. & Plin. l. 3. ep. 23. ad fin. Adactus Silanus ejurare magistratum. Id. 3. Hist. c. 37. Inire, & ejurare consulatum. & cap. 68. extr. Ejurare imperium. ¶ Dimittere, deserere, abbandonare. Id. 4. Histor. c. 28. Actæ utrobique prædæ: infestius in Ubiis, quod gens Germanicæ originis, ejurata patria, Romanorum nomen, Agrippinenses vocarentur. Justin. l. 12. c. 4. A Philippo illum patre tantum degenerasse, ut etiam patriæ nomen ejuraret, moresque Persarum assumeret. Senec. de consol. ad Marciam, c. 19. Ejurare liberos. h. e. abdicare. Id. de benef. l. 6. c. 4. Aversari, & ejurare patrem. h. e. non agnoscere, nec pro tali habere.

EJUSDEMMODI, della medesima sorta, τοιοῦτος: voces duæ in unam coalescentes, ut ejusmodi. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 4. Quod non & iis, & si quis est alius ejusdemmodi, committi rectissime putem. Id. 4. Acad. c. 24. Nullum tale esse visum a vero, ut non ejusdemmodi etiam a falso possit esse. Id. 4. Verr. c. 12. Ejusdemmodi totum jus prætorium, ejusdemmodi omnis res judiciaria fuit in Sicilia per triennium, Verre prætore.

EJUSMODI, di tal maniera, di tal sorta, tale, τοιοῦτος, talis, duo genitivi in unam vocem coalescentes, & adjectivi indeclinabilis naturam induentes. Cic. pro leg. Manil. c. 2. Genus belli est ejusmodi, quod maxime vestros animos excitare debet. Id. 4. Fam. ep. 11. Reliqua sunt ejusmodi, quibus ego æquo animo carebam: hoc vero ejusmodi esse statuo, ut, &c. Id. 5. Attic. ep. 1. a med. Fuisse ejusmodi, qualem ego vidissem. Id. in Orat. c. 32. Cum compresserat digitos, pugnumque fecerat, dialecticam ajebat ejusmodi esse. ¶ Præstat etiam vicem adverbii, & ponitur pro adeo. Cic. pro Cæl. c. 7. Est ejusmodi cupidus, ut, &c. Al. leg. cupidinis. ¶ Item pro ita, sic. Id. Verr. 3. cap. 59. Quam tu viam tensarum atque pompæ ejusmodi exegisti, ut &c. Id. 4. Tuscul. c. penult. Ii sunt ejusmodi constituti, quasi mala valetudine animi. Al. leg. ii sunt constituti, quasi, &c. ¶ Inseritur aliquando particula ce syllabica. In lemmate cap. 14. lib. 3. Gellii. Alia ejuscemodi qui dicat. Apul. l. 10. Metam. Pullorum, piscium, & ejuscemodi pulmentorum.

E L

ELABOR, eris, apsus sum, dep. 3. *scorrer giù*, *fuggir via*, *scappare*, ὑπορρέω, διολισθαίνω, effugio, evado. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. cap.* 11. Quidquid incidit, fastigio musculi elabitur. *fastigia* est fratus casus. *Ovid. 9. Metam. v.* 63. Elaborque viro, longum formatus in anguem. *viro* est dativus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 244. flexu sinuoso elabitur anguis Circum, perque duas in morem fluminis Arctos. *Id.* 1. *Æn. v.* 245. mediis elapsus Achivis. & *l.* 2. *v.* 318. telis elapsus Achivum. & *vers.* 526. elapsus de cæde. *Vellej. l.* 2. *c.* 41. Mutata veste urbe elapsus est. *Liv. l.* 1. *c.* 53. Inter tela, & gladios patris elapsus. *Cic.* 1. *Attic. ep.* 16. *ante med.* Elabi de manibus. *Id. ibid. l.* 10. *ep.* 4. e manibus. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. cap.* 36. ea prælio. ¶ Cum accus. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 61. Pugnam, aut vincula elabi. *Id.* 4. *Ann. cap.* 64. vim ignium. *Id.* 3. *Hist. cap.* 59. custodias. ¶ *Id. l.* 4. *Hist. c.* 81. Elapsi in pravum artus. *membra uscire di luogo*, *slogate*. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 50. Nihil unquam vidi, quod tam e manibus elaberetur, quam mihi tum est elapsa illa causa. *Id. pro Dom. c.* 39. Ex isto ore religionis verbum excidere, aut elabi potest? *Id.* 4. *Verr. c.* 58. Ex tot tantisque criminibus elapsus est. *Id.* 3. *Q. Fr. ep.* 4. Quid essem, si, me agente, esset elapsus? *h. e.* damnationem effugisset. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 11. *ad fin.* Dum lego, assentior: cum posui librum, assensio omnis illa elabitur. *Lucan. l.* 9. *v.* 80. elapsus felix de pectore Magnus. *h. e.* obliviscor. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 22. Res e memoria elabuntur. *Cic.* 3. *Verr. c.* 39. *ad fin.* Homo stultissime, fatia te elapsurum omni suspicione arbitrabare, si, &c. *Quintil. l.* 3. *c.* 1. *ad fin.* Tullius rhetoricos suos (*libros*) adolescenti sibi elapsos esse dicit. *h. e.* festinantius, quam vellet, editus. *Senec. ep.* 77. *ante med.* Quamvis enim mortem sibi consciverit, tamen mollissime excessit, & vitæ elapsus est. ¶ Ponitur aliquando pro ascendere, ut evado, egredior, *alzarsi*, *ascendere*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 305. ignis Robora comprendit, frondesque elapsus in altas, Ingentem cælo sonitum dedit. ¶ Pro simplici labor, eado, delabor. *Virg.* 12. *Æn. v.* 356. Semianimi, elapsoque supervenit. Ita *Servius*. Alii leg. *lapsoque*. *Gell. l.* 10. *c.* 12. Fallax illecebra admirationum, qua pleraque capiuntur, & ad perniciem elabuntur ingenia.

ELABORATIO, onis, f. *fatica*, *diligenza*, *attenzione*, diligens labor, & cura. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 22. *extr.* Hæc non videntur fieri posse sine elaboratione, & operæ consumptione.

ELABORATUS, us, m. idem quod elaboratio. In sexto casu singulari *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. l.* 2.) Elaboratu mirandus.

ELABORATUS, a, um, *fatto con fatica*, *e diligenza*, ἐκπεπονημένος, factus cum labore, & diligentia, politus, excultus, exornatus. *Cic. pro Leg. Man. cap.* 1. Nihil huc nisi perfectum ingenio, elaboratum industria afferri oportere. *Justin. l.* 1. *c.* 11. Filius contentus elaborato a parentibus imperio, belli studia deposuit. *h. e.* laboribus parentum parto. *Cic. de clar. Orat. c.* 90. *extr.* Causæ diligenter elaboratæ. *Id. in Orat. c.* 51. Ornati & elaborati versus. *Horat. Epod.* 14. *v.* 12. Flevit amorem Non elaboratum ad pedem. *h. e.* versibus inexcultis. *Plin. l.* 35. *c.* 12. Elaborata ars. *h. e.* studiose exculta. *Id. l.* 7. *cap.* 3. Effigies magnorum artificum ingeniis elaboratæ.

ELABORO, as, avi, atum, n. 1. *affaticarsi molto*, *far di tutto*, *procurare con diligenza*, ἐκπονέω, multum laboris pono, nitor, sedulam operam do, contendo. *Cic. Agrar.* 2. *cap.* 25. *ad fin.* Quod est tam asperum saxetum, in quo agricolarum cultus non elaboret? *Id. de Senect. c.* 8. Elaborare in litteris. & *cap.* 11. *ad fin.* Desudare, atque elaborare in aliqua re. *Id. ad Capiton. sub fin. l.* 16. *ad Att. etc.* Enitere, elabora, vel potius eblandire, effice. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *cap.* 14. Contende atque elabora, ut &c. *Mamertin. in fin. gratiar. action. ad Julian.* Eniti, elaborare, efficere. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 72. *extr.* Non tam ut prosim causis, elaborare soleo, quam ut ne quid obsim. *Id. de clar. Orat. c.* 72. *ad fin.* Studio, & usu elaborare. *Id. Fam.* 2. *ep.* 6. *sub fin.* In hac petitione non modo contentione, sed etiam dimicatione elaborandum est. ¶ Passive impersonaliter. *Id. in Orat. c.* 12. De industria, non ea insidiis, sed aperte ac palam elaboratur, ut verba verbis respondeant. ¶ *Elaborare aliquid* est studiose, & cum labore aliquid conficere. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 18. non Siculæ dapes Dulcem elaborabunt saporem. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. *ad fin.* Portus brachium sinistrum firmissimo opere munitum est, dextrum elaboratur. *si lavora*. *Plin. alter l.* 34. *c.* 3. Privatim Ægina candelabrorum superficiem dumtaxat elaboravit. *Valer. Max. l.* 8. *cap.* 10. *n.* 2. Hortensius pæne plus studii in corporis decoro motu elaborando, quam in ipsa eloquentia affectanda impendit. ¶ Et passive *Cic. Fam.* 3. *ep.* 13. Hæc mihi ampliora multo sunt, quam illa ipsa, propter quæ hæc elaborantur. Al. leg. *laborantur*. Hinc Elaborata oratio, Elaborati versus. V. *Elaboratus*.

ELACATA, æ, f. *vel Græca positione* Elacate, es, ἠλακάτη, nomen piscis ex genere thynnorum, salsamentis apti: ita dicti, quod colum muliebrem figura refert, quæ Græce id nomen habet. *Colum. sub fin. l.* 8. ¶ A *Plin. sub fin. l.* 32. dicuntur hi pisces elacatenes, ἠλακατῆνες. Unde *elacatena* dicitur a *Festo* genus salsamenti, quod appellatur vulgo melandrya.

ELACATENA. V. In voce præced.

ELACTESCO, is, n. 3. *imbiancarsi*, λευκαίνομαι, est album fieri ad modum lactis. *Plin. l.* 20. *c.* 11. Addensari sub dio, atque elactescere. Melior lectio habet *lactescere*.

ELÆEMPORIA, æ, f. ἐλαιεμπορία, olei coemendi cura, mercatura olearia, *mercanzia di olio*. Vox Græca ab ἔλαιον, oleum, & ἐμπορία, mercatura. *Arcad. Dig. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 18. *a med.* Elæemporia, ut hospitatura, apud Alexandrinos patrimonii munus existimatur.

ELÆOMELI, n. indeclin. ἐλαιόμελι, oleum saporis mellei: ab ἔλαιον, oleum, & μέλι, mel. *Plin. l.* 15. *c.* 7. *sub fin.* Sponte nascitur in Syriæ maritimis, quod elæomeli vocant: manat ex arboribus pingue, crassius melle, resina tenuius, sapore dulci. *Id. l.* 23. *c.* 4. Elæomeli, quod in Syria ex ipsis oleis manare diximus, sapore melleo, non sine nausea, alvum solvit, bilem detrahit, &c.

ELÆON, onis, *oliveta*, ἐλαιών, locus oleis consitus: ab ἐλαία, olea. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 39. *extr.*

ELÆOTHESIUM, ii, n. ἐλαιοθέσιον, merebrum balinei, in quo oleum, & ceroma reponebatur, & loti, aut certaturi ungebantur: ab ἔλαιον, oleum, & τίθημι, pono. *Vitruv. l.* 5. *c.* 11.

ELÆUS. V. *Eleus*.

ELAMENTABILIS, le, *lamentevole*, lamentis & querelarum plenus. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 24. Si gemitus in dolore ad confirmandum animum valebit, utemur: sin erit elamentabilis, si imbecillus, si abjectus, &c. *Al. leg.* lamentabilis.

ELANGUESCO, is, gui, n. 3. idem quod langueo, vel valde langueo, ἐκλύομαι, *illanguidire*, *indebolirsi*. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 42. *de Annib.* Cum Urbem capere posset in Campaniam devertit, cujus deliciis elanguit. *Liv. l.* 35. *c.* 45. Non esse elanguescendum. *Gell. l.* 3. *c.* 1. Omnis vigor animi elanguescit, & effeminatur. *Id. l.* 16. *cap.* 3. Post mediam tridui omnis appetitio elanguerit. *Curt. l.* 4. *c.* 15. Prœlium, quod elanguerat, accendit. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 572. Hæsit uterque polo, dubiisque elanguit alis. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Elanguescit vis. *Vellej. l.* 2. *c.* 111. *extr.* Viribus hostis elanguescit. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 42. Elanguimus, P. C. nec jam ille Senatus sumus, qui, &c. *Liv. l.* 5. *c.* 26. Differendo deinde elanguit res.

ELANGUIDUS, a, um, adject. valde languidus. *Fortunat. l.* 1. *de vita S. Martini*, *v.* 296. Paulatimque focis elanguida ligna resorbet.

ELAPHOBOSCON, i, n. ἐλαφόβοσκον, herba (al. pabulum cervi) ferulacea, geniculata, digiti crassitudine, semine corymbi, dependentibus foliis olusatri, commendata in cibis contra serpentium morsus: ab ἔλαφος, cervus, & βόσκω, pasco. *Plin. l.* 22. *c.* 22.

ELAPIDATUS, a, um, *purgata da' sassi*, lapidibus purgatus. *Plin. l.* 18. *cap.* 26. Solum elapidatum purgatumque subigitur. Adde *lib.* 17. *c.* 20.

ELAPSUS. V. *Elabor*.

ELAQUEATUS, a, um, *uscito da' lacci*, laqueis expeditus. *Ammian. l.* 30. *cap.* 1. (*al.* 3.) Quem elaqueatum fidem rupturum existimabat.

ELAQUEO, as, a. 1. *sciorre da' lacci*, expedio, laqueis exsolvo. *Prudent. l.* 2. *advers. Symmach. v.* 147. Elaqueanda animi constantia, ne retinaclis prematur. *Sidon. l.* 8. *ep.* 9. A vinculo incursi angoris elaqueat.

ELARGIOR, iris, itus sum, dep. 4. *donare largamente*, δωρίζομαι. *Pers. sat.* 3. *v.* 70. Patriæ carisque propinquis Quantum elargiri deceat. Adde *Cic.* 1. *Fam. ep.* 5. ubi tamen plerique alii leg. *largior*. Idem dicito de alio loco *Livii citato lib.* 3. ubi multo rectius *&* *largienda*, quam *elargienda* legitur.

ELASSESCO, is, idem ac lassesco, lassitudine deficio. *Plin. l.* 16. *c.* 25. In arboribus tamen nimia germinatio elassescit.

ELATE, es, f. ἐλάτη, genus arboris. *Plin. l.* 12. *c.* 28. Est præterea arbor, quam alii elaten vocant (quod nos abietem) alii palmam, alii spathen. Laudatur Hammoniaca maxime, mox Ægyptia, dein Syriaca, dumtaxat in locis sitientibus odorata, pingui lacrima, quæ in unguenta additur ad domandum oleum.

ELATE, *altamente*, *superbamente*, ὑπερηφάνως, alte: ab *elatus*. Translate *Cic. de opt. gen. Orat. cap.* 4. Ut Demosthenes certe possit summisse dicere, elate Lysias fortasse non possit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. cap.* 79. De prœlio ad Dyrrachium facto, elatius inflatiusque multo, quam res erat gesta, fama percrebuerat. *Nepos in Pausan. c.* 2. Pari felicitate in ea re usus, elatius se gerere cœpit, majoresque appetere res. *h. e.* ut *Florus* loquitur *in fin. lib.* 1. altius se & incivilius efferre. *Gell. l.* 9. *cap.* 15. Præfatur arrogantius & elatius, quam ætati ejus decebat.

ELATEIUS, a, um, Ἐλάτειος, & Ἐλατίδης. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 189. Proles Elateia. *h. e.* Cænis filia Elati Magnesii, filii Arcadis ex Callisto. & *vers.* 497. Elateius Cæneus. *Hygin.* hunc Elatum memorat *fab.* 14. 173. & 242.

ELATERIUM, ii, n. ἐλατήριον, medicamentum ex succo expresso ex semine cucumeris silvestris, & in pastillos redacto: ab ἐλάω, seu ἐλαύνω, pello, depello, moveo, quia inter alia vim habet evocandi, & educendi. *Cels. l.* 5. *c.* 12. *& l.* 6. *cap.* 5. *Scribon. Larg. compos.* 70. *&* 224. & qui fusius de eo agit, *Plin. l.* 20. *c.* 1.

ELATINE, f. ἐλατίνη, herba, quæ folia helxinæ habet, pusilla, pilosa, rotunda, semipedalibus ramis quinis, senisve, a radice statim foliosis, acerba gustu. *Plin. l.* 27. *c.* 9.

ELATIO, onis, f. *innalzamento*, actus efferendi, ἔπαρσις. *Vitruv. c.* 8. *l.* 10. Suculæ cardines porrecti in chelonüs, versando faciunt onerum elationes. *h. e.* onerum egressus in altum, ut paulo ante dixerat. *Plin. l.* 7. *c.* 20. Auctor est Varro in prodigiosa virium elatione. *h. e.* ubi prodigiosas vires magnificat, & in cælum effert. *Cic. in Top. cap.* 18. Parium comparatio nec elationem habet, nec submissionem. *Id.* 1. *Offic. cap.* 19. Elatio & magnitudo animi. *Id. de clar. Orat. c.* 17. Elatio atque altitudo orationis. *Id.* 3. *de Fin. c.* 10. *extr.* Lætitia, gestientis animi elatio voluptaria. *trasporto*. Sic dicitur

tur efferri dolore, lætitia, &c. V. *Effero*. ¶ Alio sensu *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 7. *leg.* 14. Si quid impensum est in elatione mortui. *nella sepoltura, nell' esequie*. ¶ Superbia. *Arnob. l.* 2. *pag.* 88. Si arrogantia, si typhus, si elatio abesset a vobis.

ELATITES LAPIS, ἐλατίτης, ex genere hæmatitarum, dictus est a colore elates arboris. *Plin. l.* 36. *c.* 20.

ELATORIE, per amplificationem, vel per hyperbolen. *Ascon. Pedian. in Divin. Verr. c.* 2.

ELĀTRO, as, n. 1. idem ac latro, vel valde latro. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 18. Ut non acriter elatrem.

ELĀTUS, a, um, adject. altus, excelsus, ὑψηλός, *alto*. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *ad fin.* Modo in elatiora, modo in depressiora clivi agi sulcum oportebit. *Tertull. in Apol. c.* 53. Elatissimæ lucernæ. ¶ Metaphorice est inflatus, superbus, *superbo, gonfio*. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 35. Quibus illi rebus elati & inflati. *Id. in Orat. cap.* 36. Elatis verbis intensa oratio. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. cap.* 59. Elati barbara arrogantia despiciebant suos. ¶ In bonam partem pro magno, excelso, *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 40. Quam me delectat Theramenes! quam elato est animo! *Id.* 1. *Offic. c.* 18. Splendidissimum videtur, quod animo magno elatoque factum est. ¶ Item sepultus. *Manil. l.* 4. *v.* 71. Ex ipsis quidam elati rediere sepulcris. *Senec. ep.* 97. *a med.* Non gaudet ægro medicus elato. ¶ Item evulgatus. *Nepos in Dion. c.* 8. Res, multis consciis, elata refertur ad Aristomachen. ¶ Item sublatus. *Liv. l.* 7. *c.* 16. Corvus a conspectu elatus Orientem petit. ¶ Item extra modum abreptus, *trasportato*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 24. Elatus cupiditate respexit. *Id.* 1. *Offic. cap.* 29. *ad fin.* Ne elati voluptate in aliquam turpitudinem delabamur. *Id. de Harusp. resp. c.* 2. Qui dolore me elatum, & iracundia longius prope digressum arbitrabantur. ¶ Item dictus, pronuntiatus. *Cicer. in Orat. c.* 22. Eadem res sæpe aut probatur, aut rejicitur, alio atque alio elata verbo.

ELAUDARE, plus est, quam nominare, inquit *Festus*.

ELAVO, as, elavi, a. 1. lavando aufero, probe lavo. *Elavisse bonis* dicitur qui bona amisit: sumptum a usurpagis. *Plaut. Asin.* 1. 209. In mari reperi, hic elavi bonis. *Id. Rud.* 5. 2. 20. Hac proxima nocte in mari elavi. nam confracta navis est: perdidi quidquid erat, miser ibi omne. V. *Eluo*.

ELAUTUS, a, um, adject. bene lotus. *Plaut. Rud.* 3. 3. 37. Quæ ambæ elautæ sumus opera Neptuni. *Id. Pœn.* 1. 2. 22. Nam quæ elauta est, nisi perculta est, meo quidem animo, quasi illauta est.

ELECĔBRA, æ, f. quæ elicit, aufert, spoliat, emungit. *Plaut. Truc.* 2. 2. 81. Mala es, atque eadem, quæ soles, elecebra. *Al. leg.* illecebra. *Id. Men.* 2. 3. 26. Sunt hic meretrices omnes elecebræ argentariæ. *Festus*: Elecebræ argentariæ, meretrices ab eliciendo argentum dictæ. ¶ Scribitur & *exlecebra*. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 20. Excidium, exitium, exlecebra fiet hic equus hodie auro senis.

ELECTARIA medicamenta dicuntur a Medicis, quæ linguntur, vel sorbentur. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 1. *c.* 4. *a med.*

ELECTE, adverb. cum electione, *con scelta*. *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 30. discrete, & electe digeremus. *Gell. l.* 18. *cap.* 7. Veteres, qui electius locuti sunt.

ELECTIBILIS, le, electus, selectus. *Apul. l.* 10. *Metam.* Electibiles partes nusquam comparent.

ELECTILIS, le, adject. selectus, *eletto*. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 42. Vino & victu, & piscatu probo, & electili vitam colitis.

ELECTIO, onis, f. *elezione, scelta*, ἐκλογή, selectio, approbatio. *Cicer. in Orat. cap.* 20. *ad fin.* Id autem est judicium, electioque verborum. *Velle. l.* 2. *cap.* 72. Electionem dare. *Plin. l.* 10. *ep.* 4. loci alicui offerre. *Auct. dial. de Orat. cap.* 35. Vitiatarum electionum.

ELECTO, as, avi, atum, a. 1. frequentativum ab *elicio*, & ejusdem significationis, ut *Festus* docet. *Plaut. Asin.* 2. 2. 29. Quæ illæc præda est? ibo adversum, atque electabo quidquid est. *h. e.* blande alliciendo exquiram, extundam, & rescifcam. *Id. Merc.* 1. 2. 111. Ne te opprimeret imprudentem, atque electaret. *ti cavasse di bocca*. ¶ Item frequentativum ab *eligo*, is. *Id. Truc.* 2. 6. 27. Jamne electat legionem, quam spoliare velit?

ELECTOR, oris, m. *elettore*, αἱρετής, qui eligit. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 4. Quam aliorum boni electores existimentur.

ELECTRA, æ, f. Ἠλέκτρα, filia Atlantis, & Plejones, sive Oceanitidis, mater Dardani primi Trojanorum regis, ex Jove: & Jasi ex Corytho rege Italiæ, cui nupserat. Hæc post mortem in cælum translata dicitur, & esse una ex Plejadibus, quæ ob dolorem amissi filii, & Trojani regni excisi apparere desiit, & lucem amisit: tametsi alii hoc de Merope ejus sorore tradunt. *Serv. ad Æn.* 7. *v.* 207. & *ad lib.* 10. *v.* 272. & *Hygin. fab.* 155. & 192. *Virg.* 8. *Æn. v.* 135. & *Ovid. Fast.* 4. *v.* 31. ¶ Alia fuit Agamemnonis & Clytemnestræ filia, Orestis & Iphigeniæ soror, uxor Pyladæ Orestis amici. Hæc fratrem Orestem neci subtraxit a matre intentatæ, ipsamque postea matrem, & Ægysthum ut occideret, auctor fuit, & adjutrix. *Velle. l.* 1. *cap.* 1. *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 471. & *Hygin. fab.* 117. & 122. Hinc *Ovid.* 2. *Trist. v.* 395. Qui legis Electran, & egentem mentis Oresten. *Electran* accusativus est Græcæ positionis. ¶ Alia filia Danai, quæ sponsum Hyperantum prima nuptiarum nocte occidit. *Hygin. fab.* 170. ¶ In recto casu *Electre* Græca positione legitur apud *Propert. l.* 2. *el.* 11. *v.* 5. Non sic Electre, salvum cum aspexit Oresten.

ELECTRĒUS, a, um, adject. ex electro factus. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 25. Alexandri habitu nummos figuravit, & quidem electreos aliquantos, sed plurimos tamen aureos. Al. leg. *electrinos*.

ELECTRIFER, a, um, adject. electri ferax. *Claudian. in Fescen. carm.* 11. *v.* 14. Et Padus electriferis Admoduletur alnis.

ELECTRĪNUS, a, um, adject. electreus, ut Electrina patera, *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 13. Electrina vasa, *Paul. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 33. *circa med.* Electrini anuli, *Marcell. Empir. c.* 8. *ante med.* Adde *Hieronym. epist.* 128. *ad Fabiol. post med.*

ELECTRIS, idis, ἠλεκτρίς, ab electro. *Electrides* vocaverunt Græci insulas duas maris Adriatici, falso putantes, electriferas esse: neque tamen quænam essent designantes. *Plin. sub fin. l.* 3. & *lib.* 37. *c.* 2. *a med.* V. *Electrum*. ¶ *Electrides petræ* in Britannia fuisse creditæ sunt, ex quibus electrum flueret. *Plin. cit. lib.* 37. *c.* 2.

ELECTRIUS, a, um, ad Electram pertinens. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 431. Electria tellus, Threiciis arcana sacris. *h. e.* Samothrace ita dicta ab Electra Dardani matre.

ELECTRIX, icis, f. quæ eligit, vel elicit. Affertur locus *Plauti in Mil.* 3. 1. 194. Sed lectio varia est.

ELECTRUM, i, n. *ambra*, ἤλεκτρος, & ἤλεκτρον, gummi quoddam ex certis arboribus fluens, Latine *succinum*. De variis Græcorum circa id opinionibus, deque ejus natura fuse multa *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ad fin.* & *cap.* 3. ¶ Dictum est ab ἠλέκτωρ, sol, quia solis instar elucet. Hinc fabulæ origo, Solis filias Phaetontis sorores in ripis Padi in populos conversas, ex quibus electrum defluat; & in ostiis ejusdem amnis insulas duas esse, electri feracissimas. *Plin. ibid.* ¶ *Tacit. de German. c.* 45. scribit, solos Æstyos ultimæ Germaniæ populos electrum e mari colligere, *glesum* ab his dictum. ¶ Est etiam metalli genus, scilicet aurum, cui quinta argenti portio inest. Est autem duplicis generis: fossile, cui ea ratione argentum natura est admixtum: & factitium, cui arte portio illa argenti admiscetur, ut *Plin. ibid.* & *lib.* 9. *c.* 40. docet. Ejus natura est, ad lucernarum lumina clarius argento splendere. Quod est nativum, & venena deprehendit. Namque discurrunt in calicibus arcus, cælestibus similes, cum igneo stridore. *Plin. loc. prius cit.* ¶ De electro metallo. *Virg.* 8. *Æn. v.* 402. Quod fieri ferro, liquidove potest electro. & *v.* 624. Tum leves ocreas electro, auroque recocto, &c. Adde *Martial. l.* 8. *epigr.* 51. *Stat.* 4. *Theb. v.* 270. & *Sil. l.* 1. *v.* 229. & *Juvenal. sat.* 14. *v.* 307. ¶ De succino *Virg. Ecl.* 8. *v.* 54. Pinguia corticibus sudent electra myricæ. *Id. in Ciri*, *v.* 439. Coralio fragili, ac electro lacrimoso. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 364. stillataque sole rigescunt De ramis electra novis. Adde *lib.* 15. *v.* 316. Omnes autem ubique producunt primam. Si quis corripere velit, credat oportet iis, qui ita legunt illud *Virg. cit.* 8. *Æn.* Quod fieri ferro, liquidove potestur electro.

ELECTUS, us, m. electio. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 144. In necis electu parva futura mora est. Al. leg. *electum*.

ELECTUS, a, um, *eletto, scelto, ottimo, singolare*, ἐκλεκτός, lectus, selectus, atque adeo eximius, egregius, quia optima quæque eligi solent. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 35. Conquisiti ab Rullo, atque electi coloni. *Id.* 3. *Verr. c.* 34. Myoparonem pulcherrimum, de decem navibus electum, L. Magio vendidit. *Id. pro Quint. c.* 2. Viri electissimi civitatis. *Id.* 3. *de Fin. c.* 8. Electissimis verbis ornare. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 26. *in fin.* Ut cum ad electius verbum accedas, insigniorem rem facias. *Augustin. l.* 20. *de civit. Dei*, *c.* 29. Potest sensus alius, idemque electior inveniri. ¶ In malam partem, *Catull. carm.* 36. *in ann. Volus. v.* 6. Electissima pessimi poetæ scripta. ¶ Cum infinito, *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 60. Care puer, Superis qui prælibare verendum Nectar, & ingentem toties contingere dextram Electus. *Id.* 2. *Achill. v.* 336. Electus formæ certamina solvere pastor.

ELEEMOSYNA, æ, f. *limosina*, ἐλεημοσύνη, miseratio, beneficium pauperibus præstitum, stips pauperibus data: ab ἐλεήμων, miser. *Tertull. de patient. cap.* 7. & *Augustin. l.* 21. *de Civit. Dei*, *cap. ult.*

ELĔGANS, antis, *delicato, pomposo*, φιλόκαλος, κομψός, qui studiose conquirit ea, quæ ad vitam cultumque pertinent: ab *eligendo* dictus, ut docet *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 28. quasi *eligens* quod præstantissimum est in re qualibet. Quare in antiquis libris *elegans*, *eligantia* scriptum invenitur. Olim usque ad ætatem Catonis vitii, non laudis fuit, ut *Gell. lib.* 11. *cap.* 2. tradit. *Cato ibid.* & apud *Non. c.* 6. *n.* 98. Avaritiam omnia vitia habere putabant: sumptuosus, cupidus, elegans, vitiosus, irritus qui habebatur, is laudabatur. *Plaut. Trin.* 2. 1. 14. Harpago, mendax, cuppes, avarus, elegans, despoliator. ¶ Ex his apparet elegantem dictum antiquitus non ob ingenii elegantiam, sed qui nimis lecto, amœnoque cultu, victuque esset. Postea reprehendi quidem desiit: sed laude nulla dignabatur, nisi cujus elegantia erat moderatissima. Sic M. Tullius L. Crasso, & Q. Scævolæ non meram elegantiam, sed parsimonia mixtam laudi dedit. *Crassus*, inquit (*de clar. Orat. c.* 40.) *erat elegantium parcissimus*, *Scævola parcorum elegantissimus*. Hæc *Gell.* Adde *Non. cap.* 6. *n.* 68. ¶ Universim accipitur pro mundo, concinno, lauto, & qui judicio, & electione comparat, quæ ad victum cultumque necessaria, considerans ubique, quid deceat, & mundum sit, *elegante*, *proprio*. *Cic. in Orat. cap.* 25. Ut in epularum apparatu a magnificentia recedens, non se parcum solum, sed etiam elegantem videri volet. *Id. in fragm. in Clod.* apud *Non. c.* 6. *n.* 98. Tu vero festivus, tu elegans, tu solus urbanus, quem decet muliebris ornatus, qui levare vultum, mollire vocem potes. *Id.* 1. *de Divin. c.* 30. Epicurus sentit nihil unquam elegans, nihil decorum. *Ter. Eun.* 5. 4. 13. Mundus, compositus, elegans. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 3. *n.* 3. *extern.* Mulier formosa & elegans. *ben vestita*, *polita*, *lisciata*. *Nepos in Attic. c.* 13. Elegans, non magnificus: splendidus, non sumptuosus, omni diligentia munditiam, non af-

fta-

fluentiam affectabat. *Plin. l.* 34. *c.* 2. Vasa Corinthia, quæ isti elegantiores modo in esculenta transferunt, modo in lucernas, aut trulleos, nullo munditiarum respectu. ¶ Tribuitur & rebus ipsis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 41. Pueri ex tot elegantissimis familiis lecti. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 25. A quibus mansuefacti, & exculti, a necessariis artificiis ad elegantiora defluximus. *Plin. l.* 15. *c.* 8. Amores armenta longi coloris grata elegantioris. *più bello*. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 4. *extr.* Eleganti temperamento inter conjugalem amorem, & senatoriam necessitatem. *Gell. in lemmate cap.* 5. *l.* 13. Elegans verecundia. ¶ *Elegans solum* est ager pulcher visu ob culturam, & fertilitatem. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Neglecta per indiligentiam prædia paraverat, ac ne in pessimis quidem elegantioris soli. ¶ *Elegans pictor* est qui venuste pingit. *Id. l.* 35. *c.* 10. *a med.* Annumeratur his Nicophanes, elegans, & concinnus, ita ut venustate ei pauci comparentur. ¶ Refertur & ad judicium, quo quis pollet in discernendis quæ optima sunt in quoque genere. *di buon gusto*. *Terent. Eun.* 3. 5. 18. Cum ipsum me noris, quam elegans formarum spectator siem. & 3. 1. 18. Regem elegantem narras. Ubi *Donat.* qui eligere sciat, non qui ipse sit eligendus. *Vellei. l.* 1. *c.* 13. Scipio tam elegans liberalium studiorum, omnisque doctrinæ admirator fuit, ut &c. *Cicer. Fam.* 7. *ep.* 23. Intelligo te hominem in omni judicio elegantissimum, quæ me digna putaris coemisse. (*Intelligens* eodem sensu dicitur ab *eod.* 6. *Verr. cap.* 1.) *Id. Verr.* 6. *c.* 44. *ad fin.* Vide, ne illa non solum temperantia, sed etiam intelligentia tua, atque istos, qui se elegantes dici volunt, vicerit. ¶ Sæpissime ad dicendi rationem, & est is, qui electis verbis, propriis, aptis, concinnaque, & pura oratione utitur. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 59. Perspicitis, hoc genus quam sit facetum, quam elegans, quam oratorium. *Id. de clar. Orat. c.* 68. Elegans in dicendo. *Id. Attic.* 16. *ep.* 13. Elegantissima epistola. *Id. in fragm.* apud *Sueton. in Cæs. cap.* 55. Quis verbis aut ornatior, aut elegantior? *Nepos in Attic. c.* 12. Elegantissimus poeta. *Gell. l.* 17. *c.* 2. Verba & sententiæ elegantes. & *lib.* 5. *cap.* 20. Hujus vocis elegantior in hoc loco sonus est. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 29. Duplex jocandi genus: unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscenum: alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. Jucundum & elegans ingenium. ¶ Est etiam commodus, aptus, conveniens, rectus, honestus, decens. *M. Antonius* apud *Cicer. Phil.* 13. *c.* 18. Animadvertite, utrum sit elegantius, & partibus utilius, Trebonii mortem persequi, an Cæsaris. Reprehendit quidem *Cic.* ibi hanc loquendi rationem, sed odio id hominis fecisse magis videtur *P. Victorio l.* 22. *variar. lect. cap.* 8. quam ratione: eodem enim sensu usurpasse *Livium l.* 37. (*cap.* 1. V. in voce sequ.) adverb. *eleganter*, & *Demosth. pro Ctesiph.* dixisse, *εὐθέως, πότερον κάλλιον, καὶ ἄμεινον τῇ πόλει*, &c.

ELEGANTER, *con iscielta, e proprietà, ἐκλεκτικῶς, κομψῶς*, cum delectu ac judicio (ut in *Elegans* dictum est) convenienter, apte, concinne, laute, munditer. *Cic. de Senect. c.* 5. Est enim quiete, & pure, & eleganter actæ ætatis placida & lenis senectus. *Liv. l.* 35. *c.* 32. Vir magnæ ob eleganter actam vitam auctoritatis. *Plin. l.* 25. *c.* 5. Herba scapo pedali, sine ramis, ex omni parte singulis foliis rotundis eleganter vestita. *Cic. Attic.* 13. *ep. ult.* Liberti laudationes eleganter accepti. *Sallust. in Catil. c.* 25. Saltare elegantius, quam necesse est probæ. *Liv. l.* 37. *cap.* 1. *a med.* Elegantius facturos, dixit, si judicio patrum, quam sorti eam rem permisissent. *con più giudizio, meglio*. Sic *Ulpian. Dig. lib.* 10. *tit.* 3. *leg.* 7. *a med.* Eleganter dicitur, non esse audiendum, nisi, &c. ¶ Sæpe refertur ad eloquentiam, & significat adhibito verborum delectu, *elegantemente*. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 3. Distincte, distribute, eleganter, ornate scribere. *Id. de clar. Orat. c.* 22. Causam accurare, eleganterque dicere. *Id. ibid. c.* 72. Omnium loqui elegantissime. ¶ Reperitur & *eleganter*. V. in *Elegans*.

ELEGANTIA, æ, f. *buon gusto, pulitezza, proprietà, κομψότης, φιλοκαλία*, munditia, lautitia, convenientia, cultus, ornatus in delectu rerum ad victum vitamque pertinentium, ut in *Elegans* dictum est. *Cicer. Fam.* 9. *ep* 20. Verrium tuum, & Camillum, qua munditia homines! qua elegantia! vocare (*ad cœnam*) sæpius audemus. *Id.* 3. *de Leg. cap.* 1. *de Attico*. Quid enim est elegantia tua dignius? cujus et vita & oratio consecuta mihi videtur difficillimam illam societatem gravitatis cum humanitate. *Nepos* de eodem Attico, *in ejus vita c.* 19. Augusti familiaritatem consecutus est nulla alia re, quam elegantia vitæ, qua ceteros ceperat principes civitatis, dignitate pari, fortuna humiliore. *Tacit. Ann.* 5. *c.* 8. Pomponius multa morum elegantia, & ingenio illustri, dum adversam fortunam æquus tolerat, Tiberio superstes fuit. *gentilezza e bontà di costumi*. *Cic. pro Sull. cap.* 28. *ad fin.* Vestra enim, judices, qui cum summa elegantia, & integritate vixistis, hoc maxime interest. *decoro e onorevolezza*. *Flor. l.* 1. *cap.* 5. Tarquinius Priscus regnum petens, accipit ob industriam & elegantiam. *Phædr. lib.* 2. *fab.* 2. *v.* 3. Ætatis mediæ mulier, annos celans elegantia. *a forza di ornarsi e lisciarsi*. *Plaut. Merc.* 1. 2. 19. Nimia elegantia. *pompa*. *Sueton. in Aug. cap.* 73. Instrumenti ejus & supellectilis parsimonia apparet etiam nunc, residuis lectis atque mensis, quorum pleraque vix privatæ elegantiæ sint. *d'un ornamento da privato*. *Tacit. in Agric. cap.* 2. Elegantia conviviorum. ¶ In plur. numero, *Petron. in Satyr. cap.* 34. Laudatus propter elegantias dominus. *h. e.* elegantem supellectilem, & lautum apparatum convivii. ¶ Item judicium & facultas discernendi, quæ optima sunt. *Plaut. Mil.* 4. 6. 18. Metus me macerat, quod ille fastidiosus est, ne oculi ejus sententiam mutent, ubi viderit me, atque ejus elegantia meam extemplo speciem spernat. Hoc est, quod *Terent.* dixit *elegans formarum spectator*. ¶ De pulcritudine & venusta specie rerum selectarum, & apte compositarum, *grazia, aggiustatezza, bellezza*. *Plin. l.* 2. *c.* 4. Quem κόσμον Græci nomine ornamenti appellavere, eum nos a perfecta absolutaque elegantia, mundum. *Id. l.* 36. *c.* 10. Elegantia capilli, venustas oris. *Id. l.* 13. *c.* 9. Materies crispioris elegantiæ. *h. e.* venis ligni crispioribus, & pulcris visu. *Id. l.* 16. *c.* 15. Acer operum elegantia ac subtilitate citro secundum. *Id. l.* 21. *cap.* 18. Elegantia vitilium. *bellezza de' lavori di vinchi*. *Id. l.* 26. *c.* 14. *extr.* Cicatrices cum elegantia ad colorem reducit ladanum. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 9. Contemnit disserendi elegantiam: confuse loquitur. *chiarezza*. *Plin. l.* 14. *c.* 6. *ad fin.* Hispaniarum Laletana (*vina*) copia nobilitantur: elegantia vero Tarraconensia. *bel colore, e sapore*. ¶ Sæpissime ad dicendi nitorem, & pulcritudinem orationis refertur, *eleganza, bel dire*. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 12. Elegantia est, quæ facit, ut unumquodque pure & aperte dici videatur: hæc distribuitur in Latinitatem & explanationem. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 7. Catulo non solum nos Latini sermonis, sed etiam Græci ipsi solent suæ linguæ subtilitatem elegantiamque concedere. *Id. in Orat. c.* 23. *sub fin.* Elegantia & munditia orationis. *Quintil. l.* 12. *c.* 9. Elegantia figurarum. ¶ In plurali num. *Gell. l.* 1. *c.* 4. Julianus rhetor veterum elegantiarum cura, & memoria multa fuit. *Id. l.* 2. *c.* 9. Vocum verborumque elegantias sectari. *Id. l.* 19. *c.* 4. Aristotelis libri, qui problemata inscribuntur, lepidissimi, & elegantiarum genere omni referti. *h. e.* quæstionum electarum & pulcrium.

ELEGATUS, i, m. piscis genus. *Auson. ep.* 4. *v.* 59. mala tecti spina elegati. *Turneb. Adversar. l.* 1. *c.* 23. legit *Elacati*; quem reprehendit *Scal. in not. ad Auson.*

ELEGIA, æ, f. *elegia, verso lagrimevole, ἐλεγεία, ἐλεγεῖον*, carmen flebile ex alternis versibus hexametris & pentametris: ab ἒ, ἒ, he, ha, interjectio dolentis, vox fletus, quæ geminari solet, & λέγω, dico, vel ab ἔλεγος, luctus. Sed tamen etiam in rebus lætis, levioribus tamen, usurpari cœpit. *Horat. de Ar. Poet. v.* 75. Versibus impariter junctis querimonia primum, Post etiam inclusa est voti sententia compos. *Martial. l.* 5. *epigr.* 31. nec te facundi scena Catulli Detineat, cultis aut elegia comis. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 7. Vultu petulans elegia. *scil.* quæ lascivos amores tractat. ¶ *Elegia* quoque vocatur a quibusdam arundo obliqua, fruticis modo se spargens juxta terram. *Plin. l.* 16. *c.* 36. ¶ Poetæ sæpe pænultimam, quæ diphthongus est, solvunt, & quinque syllabarum vocem faciunt, *elegeia*. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 7. Flendus amor meus est: elegeia flebile carmen. *Id.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 3. Flebilis indignos, Elegeia, solve capillos: Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit. ¶ Sæpe etiam ut Dea, vel Musa, vel Nympha ab iis fingitur ac describitur, ut *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 7. & *Stat. loc. cit.* ¶ Scribitur etiam *elegea*. In plurali num. neutro genere Græco more, τὰ ἐλεγεῖα, *Auson. in Parentalib. carm. penult.* accipe questus, Debent quos cineri mœsta elegea tuo. *Al. leg.* debet. V. *Elegion*.

ELEGIACUS, a, um, ad elegiam spectans, ut Elegiacum carmen apud Grammaticos. *Diomed. l.* 3. *pag.* 507. *Putsch. Serv. in centimetr. pag.* 1824. *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 168. &c.

ELEGIDARIUM, ii, n. idem quod Elegidion. *Petron. in Satyr. c.* 109. Cœpit capillorum elegidarion dicere.

ELEGIDION, ii, n. *breve elegia*, ἐλεγίδιον, diminut. ab elegia. *Pers. sat.* 1. *v.* 51. Non si qua elegidia crudi Dictarunt proceres.

ELEGION, vel Elegeon pro elegidion, vel elegia, legitur apud *Auson. epigr.* 94. in zona textum elegion erat. *Græca positio*.

ELEGO, as, a. 1. extra familiam lego, extraneis lego. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 43. *Burm.* Et ille stips, dum fratri suo irascitur, nescio cui terræ filio patrimonium elegavit.

ELEGUS, i, m. *elegia*, ἔλεγος, versus elegiacus, elegia. *Horat. l.* 1. *od.* 33. *v.* 2. Neu miserabiles decantes elegos. Adde *Ovid. Tibull. Propert. Tacit.* &c. semper tamen in plurali numero.

ELEIS, idis, f. Ἠλεΐς, ad Elidem pertinens. V. in voce sequenti.

ELELEIDES, dum, f. mulieres bacchantes: ab ἐλελίζω, clamo, vociferor. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 47. Nunc feror, ut Bacchi furiis Eleleides actæ. Alii leg. *Eleides*, ut sit adject. ab Elide urbe Peloponnesi, Ἠλεΐδες. Quo sensu *in Catalect. Virg. pag.* 97. *Scalig.* Sæpe rubro Eleis sanguine fluxit humus.

ELELEUS, i, m. Ἐλελεύς, cognomen Bacchi: ab ἐλελίζω, vociferor clamore bellico. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 15. Nycteliusque, Eleleusque parens, & Iacchus, & Evan. ¶ Eleleus dicitur etiam Sol, ab ἐλίσσω, volvo, quia æterno circa terram cursu volvitur. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. sed Græce.

ELELISPHACOS, i, m. ἐλελίσφακος, herba loto levior, & folio minore, ficciore, odoratiore. Ea est sativa. Est & alterum genus silvestrius, odore gravi, hæc mitior, folio mali cotonei effigie, sed minore, & candido. *Plin. l.* 22. *c.* 25. V. *Salvia*.

ELEMENTA, orum, n. *elementi*, στοιχεῖα, sunt principia omnium rerum, ex quibus reliqua omnia componuntur, & in quæ resolvuntur. Quibusdam dicta videntur, quasi *alimenta*, quia viventia aluntur iisdem, ex quibus componuntur, & in quæ resolvuntur. *Cic.* 1. *Acad. c.* 7. Ergo illa initia, ut e Græco vertam, elementa dicuntur. *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 18. Cum elementa sint quatuor, ignis, aqua, aer, & terra, potestates pares his sunt, frigida, fervida, arida, atque humida. V. *eund. l.* 3. *quæst. nat. c.* 12. 13. 14. ¶ Item notæ litterarum, quia sunt prima principia orationis. Nam ex litteris syllabæ, ex syllabis dictiones, ex dictionibus oratio conficitur. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. cujus verba ita intelligere videtur etiam *D. Hieronym. epist.* 7. *ad Lætam, ante med.* ¶ Item prima principia artium, ut Geometriæ, Dialecticæ, &c. Ex iis enim artes oriuntur, & in ea resolvuntur. *Cic. l.* 4. *Acad. c.* 28. *sub fin.* Elementa loquen-

quendi. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 26.* Elementa prima discere. ¶ Translate *Sil. l. 3. v. 77.* Vagitumque gravem, atque irerum elementa mearum. *Juvenal. sat. 14. v. 123.* Elementa vitiorum. *Ovid. 3. Fast. v. 179.* Parva fuit, si prima velis elementa referre, Roma. *Stat. l. 6. Theb. v. 140.* annorum elementa tuorum. ¶ Per metonymiam *elementa* dicuntur primi puerorum conatus in litteris. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) ad fin.* Vix enim se prima elementa ad spem tollere effingendæ, quam summam putant, eloquentiæ audebunt. ¶ De iis, quæ Logici *prædicamenta* vocant, *Quintil. l. 3. c. 6. ante med.* Aristoteles elementa decem constituit, circa quæ versari videatur omnis quæstio: *οὐσίαν*, qualitatem, quantitatem, &c. ¶ In singulari numero *Juvenal. sat. 15. v. 86. de igne.* elemento gratulor. *Plin. l. 31. c. 1. de aqua.* Hoc elementum ceteris omnibus imperat. Adde *lib. 11. c. 36. & lib. 12. cap. 69.* item *lib. 31. cap. 7. a med.* ubi etiam sal *elementum* vocat. ¶ De elementorum natura, & invicem conversione V. *Ovid. 15. Metam. v. 239.*

ELEMENTARIUS, a, um, adject. ad elementum pertinens, ut Elementarius puer, qui scil. prima litterarum elementa discit, *abecedario*. Sic Elementarius senex, quem turpem & ridiculam rem esse, scribit *Senec. ep. 36. Capitolin. in Pertin. c. 1.* Puer litteris elementariis, & calculo imbutus.

ELEMENTITIUS, a, um, adject. elementarius. *Tertull. de Anim. c. 32.* Ex elementitiis substantiis censeri.

ELENCHUS, i, m. *perla grossa, e bislunga di figura di pero*, ἔλεγχος, unio procerior, fastigata longitudine, alabastrorum figura in pleniorem orbem desinens. Hujusmodi suspendere digitis, & binos ac ternos auribus, feminarum gloria est. Cum id fecere, crotalia appellant, ceu sono quoque gaudeant, & collisu ipso margaritarum. Hæc *Plin. l. 9. c. 35.* Hinc *Juvenal. sat. 6. v. 458.* Auribus extensis magnos commisit elenchos. ¶ Item tabula, index libri, *tavola, indice*, quia ἔλεγχος, specimen, documentum, indicem significat. *Post præfat. Hist. nat. Plin.* C. Plinii Secundi historiarum mundi elenchos. Adde *Sueton. de Grammat. c. 8.* qui tamen locus dubiæ est interpretationis.

ELENTESCO, is, n. 3. lentus & tener fio. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 2. c. 18.* Panis elutus, & expressus, ut suæ densitatis positu elentescat.

ELEPHANTIA, æ, f. *sorte di lebbra*, idem quod elephantiasis. *Scribon. Larg. compos. 250.* Hoc etiam lepram, & quam dicunt elephantiam, sanat.

ELEPHANTIACUS, a, um, *leproso*, ἐλεφαντιακός, qui morbo elephantiæ laboret. *Firmic. l. 8. c. 19. ad fin.*

ELEPHANTIASIS, is, f. *sorte di lebbra*, ἐλεφαντίασις, morbus hominum & armentorum, quo cutis maculatur, & inæqualiter crebris tumoribus exasperatur, similisque fit cuti elephanti, quæ naturaliter dura, & aspera est, ut *Veget. l. 1. vel Veterin. c. 9.* docet. Eum describit *Cels. l. 3. c. 25.* sed Græce appellat. Latine autem *Plin.* ipse quoque describens *lib. 26. c. 1.* Adde *lib. 20. c. 14.* & alibi.

ELEPHANTICUS, a, um, adject. qui elephantiasi laborat. *Jul. Firmic. l. 8. c. 28.*

ELEPHANTINE, es, f. ἐλεφαντίνη, insula Nili, Æthiopiæ vicina, & in ea urbs: quæ Elephantis a *Plin. & Pomp. Mela* dicitur. *Varr. l. 1. R. R. c. 7. Tacit. 2. Ann. c. 61.*

ELEPHANTINUS, a, um, *d' avorio*, ἐλεφάντινος, qui est ex ebore, qui est dens elephanti: vel ebore distinctus & ornatus. *Vopisc. in Tacit. c. 8.* Habet bibliotheca Ulpia in armario sexto librum elephantinum, in quo hoc S. C. perscriptum est. ¶ Emplastri cujusdam compositio ex cerussa & oleo, quia percandida est instar eboris, *elephantino* dicitur a *Celso l. 6. c. 19. sect. 24.* Præterea atramentum ex ebore combusto ab Apelle inventum, *elephantinum* ab eo dictum est, uti narrat *Plin. l. 35. c. 6. a med.* ¶ Si reperias apud Latinos Scriptores *elephantina pellis, caro*, aut quid simile, quod ad ipsam belluam pertineat, *elephantinus* pænultima correpta adhuc efferes, quia non est hoc Latina ratione formatum, sed Græca. ἐλεφάντινος autem pænultimam corripit.

ELEPHANTIOSUS, a, um, adject. elephanticus. *Veget. l. 1. de re Veterin. c. 16.* si sana ibi est lectio, & *Augustin. l. 9. de Genes. ad litt. c. 10. a med.*

ELEPHANTIS, idis, Poetria, quæ libellos scripsit, quibus varia genera concubitus complexa est. *Martial. l. 12. epigr. 43.* Nec molles Elephantidis libelli. Adde *Sueton. in Tiber. c. 43.* ¶ Item Nili insula, & urbs. *Plin. l. 5. c. 9. ad fin. & Vitruv. l. 8. c. 2. a med.*

ELEPHANTUS, ti, m. & f. idem ac elephas, Latina forma. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. extr.* Manus etiam data elephantis, &c. *Plaut. Stich. 1. 3. 14.* Solere elephantum gravidam perpetuos decem esse annos. ¶ De elephantis funambulis V. in *Catadromus*. ¶ *Celerius elephanti pariunt*, proverb. cum res longius opinione protrahitur. *Plin. in præfat. Hist. nat. ad fin.* Homeromastigas audio parturire adversus libellos, quos de Grammatica edidi, & subinde abortus facere jam decem annos, cum celerius etiam elephanti pariant. ¶ Proverbii genus est & illud *Plauti Mil. 2. 2. 80.* Herus meus elephanti corio circumtentus est, non suo: neque habet plus sapientiæ, quam lapis. *h. e.* bardus & hebes est. Est enim illi belluæ corium crassissimum, & impenetrabile. ¶ Metonymice pro ebore a Poetis ponitur, *avorio*. *Virg. 3. Georg. v. 26.* In foribus pugnam ex auro, solidoque elephanto Gangaridum faciam. *Id. 3. Æn. v. 464.* Dona dehinc auro gravia, sectoque elephanto. & *lib. 6. v. 896.* Candens elephantus. ¶ Sunt hoc nomine & marinæ belluæ. *Plin. l. 9. c. 5. & lib. 32. c. ult.*

ELEPHAS, antis, m. *elefante*, ἐλέφας, animal in Asia, & in Africa, omnium terrestrium maximum, idemque ingeniosissimum. Elephantes primum vidit Italia Pyrrhi Regis bello in Lucanis, & boves Lucas nominavit. Duos habet dentes exstantes, vel potius cornua, quæ ebur dicuntur, & ex quibus fiunt opera eburnea. Biennio utero gravescit, nec amplius, quam semel gignit, nec plures, quam singulos. Vivere dicitur annos CCC. Multa de eo *Plin. l. 8. c. 1. & deinceps. Martial. de spect. epigr. 17.* Quod pius & supplex elephas te, Cæsar, adorat. & *epigr. 19.* Dum facilem tolli sic elephanta putat. Adde *Plin. initio lib. 8. Lucan. l. 6. v. 208. & lib. 9. v. 732. Manil. l. 4. v. 236. Flor. sub fin. l. 4. Horat. l. 2. ep. 1. v. 196. Senec. in fi. ep. 85.* &c. Qui putant hac forma usum etiam *Ciceronem de Senect. c. 9.* incerta lectione nituntur. ¶ *Elephas* etiam dicitur morbus, de quo in *Elephantiasi* dictum est, *sorta di lebbra*. *Lucret. l. 6. v. 1112.* Est elephas morbus, qui propter flumina Nili Gignitur Ægypto in media, &c. Adde *Seren. Samnon. c. 10.*

ELEVI. V. *Elino*.

ELEVATIO, onis, f. schema oratorium, species ironiæ, quo rem aliquam dum videmur attollere, deprimimus & irridemus. *Quintil. l. 9. c. 2. circa med.* Et illæ elevationes, videlicet *O dii boni! Scilicet is superis labor est*: & ille pro Oppio locus: *o amorem mirum! o benevolentiam singularem!*

ELEVIES. V. *Eluvies*.

ELEVO, as, avi, atum, a. 1. *levare, alzare*, ἀναίρω, tollo, sursum levo: a *levo*, quod a *levis*. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9.* Quantum storearum demissio patiebatur, tantum elevabant. & *mox*. Rursus summam contabulationem, storeasque elevabant. *Apul. l. 4. Metam.* Lumbis elevatis in altum. ¶ Item tollo, aufero, demo, *torre, o levar via*. *Colum. l. 3. c. 21.* Necesse est, ut aut serum fructum cum præcoque elevet, aut si maturitatem serotini exspectet, amittat vindemiam præcoquem. ¶ Item leve reddo, *far leggere*. *Claudian. l. 1. in Europ. v. 295.* Elevat hunc pluma, squamis hunc fabula vestit. ¶ Translate *alleggerire*. *Lucej. ad Cicer. Fam. 5. ep. 14.* Non intelliges duplicem sollicitudinem, quas elevare tua te prudentia postulat? *Cic. 3. Tuscul. c. 16.* Nihil est, quod tam obtundat, elevetque ægritudinem, quam, &c. ¶ Sæpe est pondus, & auctoritatem alicui rei dicendo detrahere, leve, futile, vile esse ostendere, atque adeo minuere, extenuare, *sminuire, scemare*. *Liv. l. 3. c. 21.* Mirer, si vana vestra ad plebem auctoritas est? Vos elevatis eam. *Cic. de Amic. c. 24.* Multæ causæ suspicionum offensionumque dantur, quas tum evitare, tum elevare, tum ferre sapientis est. *Sueton. in Calig. c. 8.* Elevare rei alicujus fidem. *Liv. l. 28. c. 42.* præclare facta alicujus. *Id. in fi. l. 26.* Famam captæ urbis elevare verbis. *Catull. carm. 24. ad Juvent. v. 9.* Abjicere & elevare aliquid. *Cic. 2. de Orat. c. 56. extr.* Erat tanta gravitas in Domitio, tanta auctoritas, ut quod esset ab eo objectum, lepore magis elevandum, quam contentione frangendum videretur. ¶ *Elevare aliquem* est ejus dicta fidemque minuere, & levem hominem esse ostendere, *screditare*. *Cic. 2. de Orat. c. 58.* Est plane oratoris movere risum, quod frangit adversarium, quod impedit, quod elevat, quod deterret, quod refutat. *Liv. l. 26. c. 27.* Elevabatur index, indiciumque: pridie eum verberibus castigatum ab dominis discessisse: per iram ac levitatem crimen commentum. *Propert. in fi. eleg. 24. l. 2.* Elevat assiduos copia longa viros. *h. e.* viliores facit. ¶ *Elevare perspicuitatem*, minuere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 4.* Si quid est evidens, argumentari non soleo: perspicuitas enim argumentatione elevatur.

ELEUS, a, um, *di Elide, Eleo*, Ἠλεῖος, ad Elidem pertinens, celebrem Peloponnesi urbem, in ora ejus occidentali situm, in provincia cognomine, in qua, (vel prope quam) certamina Olympica, quinto quoque anno, tota affluente Græcia, cursu equorum, curruum, & hominum, lucta, disco, pugilatu, &c. in honorem Jovis Olympici celebrabantur. *Virg. 3. Georg. v. 202.* Eleus campus. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 166.* Ut celer Eleo carcere missus equus. *Lucan. l. 1. v. 264.* Eleus sonipes. *Vet. poeta apud Senec. l. 3. quæst. nat. c. 1.* Eleus amnis. *h. e.* Alpheus. Sic *Ovid. Metam. 5. v. 576.* Eleum flumen. *Stat. 2. Theb. v. 185.* Elea valles. *Senec. in Agamemn. v. 918.* Elea palma. *Propert. l. 3. al. 7. v. 17.* Elea quadriga, & *eleg. 1. v. 58.* Jovis Elei carmen. *Valer. Flacc. l. 4. v. 227.* Eleus parens. *h. e.* Jupiter. *Stat. l. 2. silv. 6. v. 72.* Eleum lustrum. *h. e.* quinque anni. ¶ *Elei, orum*, sunt Elidis populi. *Plin. l. 10. c. 28.* ¶ Sunt qui scribunt *Elæus*, sed minus recte.

ELEUSINIUS, & Eleusinus, a, um, adject. *Eleusinia* sunt sacra Cereris, de quibus V. *Eleusis*. *Tertull. in Apolog. c. 7. & advers. Valent. c. 1.* ¶ Eadem *Justin. l. 2. c. 8.* Eleusina sacra vocat. ¶ *Eleusina mater* est Ceres. *Virg. 1. Georg. v. 163.* Tardaque Eleusinæ matris volventia plaustra. *Vitruv. in præfat. l. 7. ad fin.* Eleusina Ceres.

ELEUSIS, & Eleusin, inis, f. *Lepsina*, Ἐλευσίς, & Ἐλευσίν, oppidum marit. Atticæ inter Megaram, seu Nisæam urbem, & Piræeum portum Atheniensium, in quo regnavit Eleusius (al. Celeus. V. *Ovid. 4. Fast. v. 507.* & sequentib.) qui cum Cererem filiam quærentem liberalissime hospitio suscepisset, illa pro munere ostendit ei omne genus agriculturæ, filium etiam ejus Triptolemum recens natum per noctem igne fovit, per diem divino lacte nutrivit, cumque grandiusculus factus esset, curru suo, quem alati trahebant serpentes impositum per totum orbem misit ad usum frumentorum hominibus indicandum. Ob hujus beneficii memoriam Cereri templum dedicatum fuit, & solennia sacra instituta, quæ sacra Eleusina, & Thesmophoria appellabantur, in quibus matronæ in curribus per jocum sibi mutuo, & libere convicari solebant. *Hygin. fab. 157. & Serv. ad lib. 1. Georg. v. 163.* & alibi. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 67.* Cerealis Eleusin. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 42.* Omitto Eleusina sanctam illam, & augustam, ubi, &c. ¶ Apud *Sidon. carm. 9. v.* 178.

278. Eleusin est ipsa Ceres. ¶ In recto casu apud Ovid. al. leg. Eleusin, quod agnoscitur etiam a Prisciano l. 6. pag. 689. Putsch. sed alterum est frequentius.

ELEUTHERIA, orum, n. ἐλευθέρια, solemnia libertatis. Græce vox, ab ἐλεύθερος, liber. Plaut. Perf. 1. 1. 29. Basilica ago eleutheria. ¶ Eleutheria, æ, f. est ipsa libertas, vel libertatis dea. Id. Stich. 3. 1. 21. Volo me Eleutheriam capere advenientem domum.

ELEUTHERIUS LIBER, Ἐλευθέριος, Athenis hoc cognomine colebatur. Arnob. l. 6. pag. 207.

ELIACUS, a, um, Ἠλειακός, ad Elidem & Eleos pertinens. Eliaca in quadam inscriptione apud Gruter. pag. 1087. n. 4. sub Impp. Valente, & Valentin. jun. sunt sacra, quibus Elius Mithræ antistes initiabatur. Porro Elius est etiam ipsius Mithræ nomen, h.e. solis, Græce Ἥλιος. Idemque dicendum est de Persicis, quæ ibid. memorantur, nempe a Perse: a Πέρσης, Mithra.

ELIAS, adis, Ἠλιάς, fem. ab Elide urbe. Virg. 1. Georg. v. 59. Eliadum palmas Epiros equarum. h.e. Epirus erat equas optimas, quæ apud Elidem palmas merentur in ludis Olympicis.

ELICES, um, m. fossi nei campi, ἀγωγοί, sulci aquarii, per quos aque collecta educitur a liris, ut Fest. definit: ab elicio, extraho. Colum. l. 2. c. 8. Sulcos aquarios nonnulli elices vocant. Id. l. 11. c. 2. post med. Elices sulcosque aquarios convenit facere. Plin. l. 19. c. 11. Elices inducunt aquas.

ELICIO, is, icui, & exi, icitum, a. 3. cavare, e tirar fuori, ἐξάγω, educo, extraho: ab e, & lacio. Cicer. l. 1. Tuscul. c. penult. Iphigenia Aulide duci se immolandam jubet, ut hostium sanguis eliciatur suo. Id. 2. de nat. Deor. c. 60. Itaque ad pingendum, ad scalpendum, ad nervorum eliciendos sonos ac tibiarum, apta est manus admotione digitorum. & ibid. E terræ cavernis ferrum elicere. & cap. 9. Lapidum conflictu elici ignem videmus. Id. de Senect. c. 15. Terra elicit ex semine herbescentem viriditatem. Tacit. 12. Ann. c. 47. Elicere cruorem ictu. Plin. l. 25. c. 11. ad fin. sudorem. Id. l. 19. c. 5. alvum. h. e. solvere, subducere. Id. l. 35. c. 15. purgationes feminarum. Sen. 1. Achill. v. 186. de Chirone. Elicit extremo chelyn, & solantia curas Fila movet. dà di mano alla cetra. Plin. l. 17. c. 22. a med. Si macra vitis idoneos palmites non habeat, ad terram recidi eam, novosque elici utilissimum. far germogliare. ¶ Translate est evocare, adducere, inducere, extrahere. Liv. l. 5. c. 15. Causatus, de portenti procuratione consulere velle, ad colloquium vatem elicuit. le tirò ad abboccarsi seco. Cic. l. 1. de Orat. c. 21. Cum ab eo nusquam discederem, verbum ex eo nunquam elicere potui de ratione dicendi. non gli potei cavar di bocca. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 2. Elicere aliquem blanditiis ad judicium. tirarlo. Liv. l. 23. c. 27. hostem ad certamen. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 32. hostem ex paludibus & silvis. & lib. 5. c. 48. in aliquem locum. & lib. 6. c. 7. hostes citra flumen. & Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 12. hostes in insidias. Tacit. 15. Ann. c. 13. in prœlium. Liv. l. 2. c. 62. ad prœlium. Cic. pro Balb. c. 9. Propositis præmiis elicere ex civitatibus sociorum fortissimum quemque ad subeunda pro salute nostra pericula. Plaut. Men. 5. 6. 3. Elicere aliquem foras. Tacit. 2. Ann. c. 42. aliquem litteris. forse venisse, sed alio tamen quodam, ac dolo: qua ratione etiam l. 14. c. 4. locutus est. Cic. Attic. l. 7. ep. 12. Velim mihi ignoscas, quod ad te scribo toties. tuas enim volo elicere litteras. & epist. 1. e med. Dabunt operam, ut eliciant sententiam meam. per sapere dire il mio sentimento. Liv. l. 40. c. 23. Fide data, arcana ejus elicuit. gli cavò di bocca maliziosamente. Cic. de clar. Orat. c. 80. Ubi dolor? ubi ardor animi? qui etiam ex infantium ingeniis elicere voces & querelas solet. gli fa gridare e lamentarsi. Curt. l. 8. c. 5. sub fin. Elicere iram alicujus. Liv. l. 8. c. 28. misericordiam. Tacit. 16. Ann. c. 14. cupiditatem. & lib. 4. c. 45. veritatem. h. e. extorquere. & lib. 15. c. 53. favorem vulgi. Plaut. Trin. 2. 2. 13. lacrimas. Horat. l. 4. od. 12. v. 17. Nardi parvus onyx eliciet cadum. h. e. efficiet, ut ego promam cadum. ¶ Item eruere, investigare, invenire, trovar fuori, cavar fuori. Cic. 1. de Divin. c. 8. Quis igitur elicere causas præsensionum potest? Liv. l. 1. c. 20. ante. Elicere procurationes prodigiorum ex mentibus divinis. ricavare. ¶ Ponitur & pro emittere, effundere, edere. Cic. pro Cæl. c. 24. ad fin. Nonne ipsam domum metuet, ne quam vocem eliciat? cioè est unus & alter qui malit: ut & in illo c. Tuscul. c. 24. Fauces, a quibus elici vocem, & fundi videmus. ¶ Est etiam verbum magicum, cum manes aut deos certa prece, certoque ritu sacri evocabant, exciebantque, consulendi causa de re arcana, aut veneficii faciendi. Ovid. 3. Fast. v. 327. & Plin. l. 28. c. 2. Elicere Jovem cælo. far calare. Arnob. post init. l. 5. Jovem ad terras. Cic. in Vatin. c. 6. animas inferorum. Tibull. l. 1. el. 2. v. 45. manes sepulcris. Adde Horat. l. 1. sat. 8. v. 29. Lucan. l. 6. v. 733. Tacit. 2. Ann. c. 28. & Stat. 4. Theb. v. 478. ¶ Elicere fulmina est precibus & sacris quibusdam impetrare, ut cælo decidant. Plin. l. 28. c. 2. V. etiam lib. 2. c. 53. ¶ Elexi in præterito pro elicui habet Arnob. loc. cit.

ELICITUS, a, um, cavato, tirato fuori, extractus, expressus. Vellej. l. 2. c. 104. Elicitæ gaudio lacrimæ. Stat. 4. Theb. v. 414. Manes limite mortis eliciti. Lucan. l. 9. v. 932. Virus elicitum, jussumque exire. h. e. incantamentis evocatum.

ELICIUS, ii, m. cognomen Jovis, ab eliciendo, quod cum Cælo Numa conatu Picus & Faunus quadam die elicuere, ut doceret ritum procurandi fulminis. Ovid. 3. Fast. v. 327. Eliciunt cælo te, Jupiter: unde minores Nunc quoque te celebrant, Eliciumque vocant. Liv. l. 1. c. 20. extr. de Numa. Ad ea elicienda ex mentibus divinis, Jovi Elicio aram in Aventino dicavit. Adde Varron. sub fin. l. 5. de L. L. & Plin. l. 2. c. 53.

ELIDO, is, isi, isum, rompere, fracassare, soffocare, strozzare, ἐκθλίβω, frango, confringo, perstringendo effringo: ab e, quod hic est valde, & lædo, is. Varr. l. 1. R. R. c. 47. Elidere herbas. rompere e cavare. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 27. Tempestate naves eliduntur. Plaut. Pæn. 4. 2. v. 46. Elidam caput, nisi auscultas. Id. Mil. 2. 2. 12. Elidere alicui talos. Id. Rud. 3. c. 45. Jube oculos elidere, itidem ut sepias faciunt coqui. fargli schizzare gli occhi. Curt. l. 9. c. 7. ad fin. Elidere aliquem stipite. accoppare. Lucil. apud Non. c. 4. n. 154. In fauces invadere, animamque elidere alicui. Virg. de Hercule 8. Æn. v. 288. ut prima novercæ Monstra manu, geminosque premens eliserit angues. Ovid. 12. Metam. v. 142. Vincla trahit galeæ, quæ presso subdita mento Elidunt fauces. Plin. l. 8. c. 11. Elephantus corruens pondere draconem elidit. schiaccia. Stat. l. 5. Theb. v. 394. Fulmen elidit nubes. squarcia. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 121. Complexos utinam Symplegades elisissent. Id. 4. ex Pont. ep. 9. v. 81. Nec querulus, turba quamvis eliderer, essem. h. e. comprimerer, & pæne suffocarer. Cels. l. 1. c. 7. & Plin. l. 25. c. 3. Elidere partus. h. e. aboriri facere. Cels. l. 5. c. 28. sect. 1. & l. 4. c. 4. sect. 1. Elidere spiritum. serrare, serrare il fiato. ¶ Ponitur & pro elicere, excutere, exprimere. Plin. l. 11. c. 37. sect. 86. Ossa ursis in tanta duritie, ut ignis elidatur, velut e silice. Id. e. ult. l. 18. a med. Lumina cum ea se se flammas elidunt. Id. initio l. 31. Quæ causa fulmina elidit. ¶ Item pro edere, emittere, ut elidere sonum, quia sonus fit collisu corporum. Cels. l. 4. c. 4. sect. 2. Propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum elidit. Senec. in Oedip. v. 734. Lituus adunco stridulos cantus elisit ære. Plin. l. 11. c. 51. Elephas citra nares, ore ipso sternutamento similem elidit sonum; per nares autem, tubarum raucitati. Id. l. 14. c. 22. a med. Nihil ad elidendum in pavimentis sonum ex vino reliquisse. ¶ Elidere colores est repercussu emittere. Id. l. 37. c. 9. sub fin. Irides, gemmæ, colores non nisi ex opaco reddunt, nec ut ipsæ habeant, sed ut repercussu parietum elidant. Sic Lucret. l. 4. v. 294. Imago planitiem ad speculi veniens recta retrorsum eliditur. h. e. repercussa redit, reflectitur. ¶ Translate Cic. 2. Tuscul. c. 11. Poetæ nervos omnes virtutis elidunt. h. e. frangunt, & infirmant. Id. 5. Tuscul. c. 6. Qui rebus his fractus ægritudine eliditur, potest tandem non esse miserrimus? h.e. angitur, opprimitur, obruitur. & in f. l. 3. Stirpes ægritudinis, ipso trunco everso, omnes elidendæ sunt. & mox. Hæ sunt illæ fibræ stirpium persequendæ, & omnes elidendæ. Al. utroque loco leg. eligendæ. V. Eligo. Horat. l. 1. ep. 15. v. 6. Elidere morbum. h. e. ejus vim frangere, dissipare, tollere. Cels. l. 4. c. 4. sect. 3. Tussis, cum vetus facta est, vix eliditur. si discaccia. & l. 6. c. 6. sect. 37. Difficillime genus id imbecillitatis eliditur. Paul. Dig. lib. 2. tit. 14. leg. 27. Pactus, ne peteret, postea convenit, ut peteret: prius pactum per posterius elidetur. h. e. vincetur, abrogabitur. ¶ Elidere litteras apud Grammaticos est veluti comprimere, exprimere, & excludere. Gell. l. 5. c. 12. Quod est in elisis, aut immutatis quibusdam litteris Jupiter, id plenum atque integrum est Jovispater. Id. l. 16. c. 5. Vestis ab ætatis magnitudine compositum elisumque est. h. e. quasi vestas.

ELIGO, is, egi, ectum, a. 3. scegliere, eleggere, ἐκλέγω, deligo, seligo, lego, opto. Cic. in Divin. Verr. c. 14. Facere alicui potestatem & optionem, ut eligat, utrum velit. Tacit. 1. Hist. c. 12. Permittere alicui arbitrium eligendi. Ovid. 14. Metam. v. 135. Elige quid optes: optatis potiere tuis. Cic. in. Phil. c. 2. Permitto, ut de tribus aligas, quem velis. Id. 3. Phil. c. 1. Ex malis eligere minima. Id. 2. de Invent. c. 2. A multis eligere commodissimum quodque. Curt. l. 8. c. 4. Eligere locum morti. Nepos in Con. c. 4. aliquem ad dispensandam pecuniam. Plin. l. 23. c. 4. Oleum eligitur in cibos. Varr. l. 1. R. R. c. 54. Uva non solum legitur ad bibendum, sed eligitur ad edendum. Tacit. in Agric. c. 9. sub fin. Haud semper errat fama: aliquando & eligit. sa scelta. ¶ Eligere herbas aliquando est legendo evellere, eruere, cavare. Colum. l. 4. c. 5. Herbæ & præcipue gramina exstirpare, quæ nisi manu eliguntur, & in summum rejiciuntur, quantulacumque parte obruta sunt, reviviscunt. Cic. in f. l. 3. Tuscul. Stirpes ægritudinis eligere. Al. leg. elidere e quod minus placet.

ELIMATIO, onis, f. purgatio e lima. Translate Cæl. Aurelian. Tard. l. 5. sub fin. Elimatio carnis. h. e. detractio. Justinian. in præfat. 3. de emendat. Cod. Constitutiones noctis obscuritatis obductis, nova elimatione luce detegere.

ELIMATOR, oris, m. qui elimat, & purgat: a limus. Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 35. Christus elimator humanarum macularum.

ELIMATUS, a, um, limato, expolitus, lima abrasus. Plin. l. 34. c. ult. Alii elimatam scobem in fictili crudo coquunt. Ita edit. vet. anni 1470, & 1472. Aliæ cum Harduino limatam. ¶ Translate Cic. l. 4. Acad. c. 20. Rationes latiore specie, non ad tenue elimatæ. Gell. in præfat. a med. Qui nullis inter ejusdem Musæ æmulos certationibus disceptationibusque, percunctando, scribendo, elimati sunt. h. e. eruditi, edocti, politi. Cæl. Aurel. sub fin. l. 2. Tard. Elimatæ vires. h. e. deminutæ. ¶ a limo purgatus. Translate Macrob. in f. cap. 12. l. 1. in somn. Scip. Ubi anima reciderit contagione vitiorum penitus elimata purgare.

ELIMINATUS, a, um, adject. bandito, limine, seu patria pulsus. Sidon. l. 4. ep. 10. Soli patrii finibus eliminatus.

ELIMINO, as, avi, atum, a. 1. cacciar fuori, ἐξωθέω, extra limen ejicio, excludo. Pompon. apud Non. c. 1. n. 179. Eliminabo extra ædes conjugem. Pacuv. ibid. Me miseram! quonam clam vos eliminat? ¶ Et tacito accus. (qui tamen facile subintelligitur) more neutrorum, pro exire, uscire. Enn. apud eund. c. 4. n. 156. Antiqua, herilis fida custos corporis, Quid sic extra ædes exanimata eliminas? Accius ibid. Egredere, exi, effer te, elimina urbe.

¶ Trans-

¶ Translate ponitur pro enunciare. *Horat. in ep.* 5. *l.* 2. *v.* 25. Ne fidos inter amicos sit, qui dicta foras eliminet. ¶ *Quintil. l.* 8. *c.* 3. ubi ex *Attio* refert *gradus eliminat* (hoc est, ut videtur, effert pedem e limine) hoc verbum recenset inter ea, quæ novata a Poetis, vix usu recepta sunt.

ELIMO, as, avi, atum, a. 1. *limare, polire*, ἀποξέσαι, lima abrado, polio. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 176. graciles ex ære catenas, Retiaque & laqueos, quæ lumina fallere possint, Elimat. ¶ Translate est absolvere, perficere. *Gell. l.* 17. *c.* 10. Petivit a suis amicissimis, ut Æneida, quam nondum satis elimasset, adolerent. *Atticus* apud *Cicer. l.* 16. *Attic. ep.* 7. Velim σχόλιον aliquod elimes ad me, oportuisse te istuc facere. *Augustin. l.* 2. *contra Acad. c.* 7. Elimare animum. ¶ In illo *Tertull. de pœnitent. c. penult.* Cedo acum crinibus distinguendis, & pulverem dentibus elimandis: *elimo* videtur esse e *limus*, ut elimare dentes sit eos purgare a sordibus, quæ limi instar, inter edendum, dentibus adhærescunt.

ELINGO, is, inxi, inctum, a. 3. *leccare*, idem quod lingo. *Plin. l.* 25. *c.* 13. *ante med.* Hac commanducata, si oculus subinde elingatur, plumbum, quod genus est vitii, ex oculo tollitur.

ELINGUATUS, a, um, adject. Uno nititur adhuc *Cornelii Frontonis* testimonio, qui ut Latinam vocem agnoscit, & hæc habet (*de different. verbor. pag.* 2200. *Putsch.*) Elinguis habet linguam, sed usu ejus caret: elinguatus amisit.

ELINGUIS, gue, *senza lingua*, ἄγλωττος, ἄφωνος, qui mutus est, & loqui non potest, etiamsi linguam habeat. *Cic. pro Flacc. c.* 10. Convicit, & elinguem reddidit. *Id post redit. in Sen. c.* 3. Mutum forum, elinguem Curiam, tacitam & fractam civitatem videbatis.

ELINGUO, as, avi, atum, a. 1. *cavar la lingua*, ἀπογλωττίζω, linguam extraho, lingua privo. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 72. Si ego te elinguandam dedero usque ab radicibus.

ELINO, is, evi, itum, a. 3. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 273. Si hic vestimenta elevit luto. *Nonius* exponit, maculavit.

ELIQUAMEN, inis, n. *salamoja*, ἐγχύλισμός, quod eliquatum est ex re aliqua, ut ex carnibus, aut piscibus. *Colum. l.* 9. *c.* 14. Ut sunt salsamenta, & eorum omnia eliquamina.

ELIQUATIO, onis, f. actus eliquandi. *Cal. Aurel. Acut. lib.* 2. *cap.* 32. Cujusque materiæ corporis immoderata eliquatio. *h. e.* dissolutio.

ELIQUATUS, a, um, liquidus & mundus factus. *Colum. l.* 12. *c.* 27. Vinum a fæcibus eliquatum. *colato e purgato.* & *cap.* 19. Donec videbitur eliquatum omni fæce mustum carere. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 26. *a med.* Fons fœda quædam turbidus ex intimo fundit, donec liberatus eliquatusque est.

ELIQUESCO, is, n. 3. *disfarsi*, liquidus fio. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 55. Olea ut uva, per idem bivium redit in villam. Alia ad cibum eligitur, alia, ut eliquescat. *h. e.* in oleum exprimatur. Simile est illud *Colum. l.* 3. *c.* 2. Vitis vel ad escam, vel ad effusionem deponitur.

ELIQUIUM, ii, n. *scolatura, scolamento*, quod eliquatur: a *liquo*. *Solin. c.* 18. (*al.* 28.) Sinus mediterraneos esse eliquia irrumpentis Oceani. ¶ Item defectus, deliquium: a *linquo*. *Id. cap.* 23. (*al.* 36.) *extr.* Meatus Oceani commoveri lunæ cursibus: adeo ut vicissitudines inter maciem aquarum, & plenitudinem, respiciant adauctus ejus, vel eliquia.

ELIQUO, as, avi, atum, a. 1. *colare, purgare*, διηθέω, ad liquidum purgo, liquidum reddo, percolo, as. *Colum. l.* 12. *c.* 12. Cum sæpius cælestem aquam in alia vasa transfuderint, & eliquaverint. & *cap.* 50. Cum paululum in labrie primis constiterit oleum, eliquare id capulator in secunda labra debebit, & deinde in sequentia usque ad ultima. nam quanto sæpius translatione exercetur, tanto fit liquidius, & amurca liberatur. ¶ Translate *Pers. sat.* 1. *v.* 34. vatum & plorabile si quid Eliquat & tenero supplantat verba palato. *h. e.* delicate & molliter pronunciat, & quasi eliquando, paulatim & veluti guttatim vocem effundit. ¶ Liquefacere, *struggere*. *Prudent. in Hamartig. v.* 260. eliquare metalla.

ELIS, idis, f. Ἦλις, regio Peloponnesi, inter Arcadiam, & Achajam, & mare Jonium, (quæ nunc *Belvedere*) cum urbe cognomine, celebri certaminibus Jovis Olympici. *Nepos in Alcib. c.* 4. Inde primum Eliden, deinde Thebas venit. *Plin. l.* 2. *c.* 71. & *lib.* 7. *c.* 20. Ex Sicyone Elim mille & ducenta stadia novem diei confecit horis. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 389. Et levis Elis equis, & fluctibus obvius Aulon. *Stat. l.* 2. *silv.* 6. *v.* 47. talem Ledæa gurgite pubem Educat Eurotas: teneri sic integer ævi Elin adit. *h. e.* init certamina Olympica: synecdoche. ¶ *P. Victor.* discrimen esse vult inter urbem, & regionem, quod illa frequenter non crescat in obliquis, hæc crescat. Itaque legit *Fam.* 13. *ep.* 26. *M. Mindio qui Eli negotiatus est.* & *lib.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. *Venus prima, cujus Eli delubrum videmus.* Sed alii utroque loco *Elide* reponunt. Quod si in accusativo *Elin* dictum fuit, hoc est ideo, quia hujusmodi nomina in eo casu duplicem terminationem habent.

ELISIO, onis, f. actus elidendi. *Senec. ep.* 99. *a med.* Hæ lacrymæ per elisionem cadunt, nolentibus nobis. *h. e.* per compressionem, & expressionem. V. integrum loc. ¶ Apud Grammaticos *elisio* litteræ est, cum littera excluditur, ut fit in syncope, vel cum vocalis a vocali absorbetur. V. *Elido* in fine.

ELISSA, æ, Ἔλισσα, f. eadem quæ Dido: de qua V. suo loco. *Virg.* 4. *Æn. v.* 335. nec me meminisse pigebit Elissæ. ¶ Scribitur & *Elisa*: sed *Elissa* præferunt *Heins. Dausqu.* & alii ex constantia MSStorum.

ELISSÆUS, a, um, ad Elissam pertinens: & ponitur pro Carthaginiensi, quia Elissa Carthaginem condidit. *Silius l.* 6. *v.* 346. Elissæi patres. *Id. l.* 2. *v.* 239. Elissæus tyrannus. *h. e.* Annibal. *Id. l.* 15. *v.* 524. Spicula Elissæis nuper contorta lacertis. ¶ Scribitur & *Elisæus*. V. vocem præced.

ELISUS, a, um, *compresso, stretto, fracassato, soffocato*, ἐκθλιβόμενος, compressus, effractus, suffocatus. *Curt. l.* 9. *c.* 2. Flumina in angustiorem alveum elisa, torrentes aquas invehunt. *Virg.* 8. *Æn. v.* 260. Corripit in nodum complexus, & angit inhærens Elisos oculos. *schiacciati*. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 738. Atque onus infelix, elisa fauce, pependit. *Id.* 4. *Fast. v.* 372. Candidus elisæ miscetur caseus herbæ. *pesta*. Al. leg. *olivæ*. *Id.* 15. *Metam. v.* 338. Undæ elisæ. *agitate, e rotte*. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 73. Vinaque fundantur prelis elisa Falernis. *spremuti*. *Sueton. in Tiber. c.* 39. Ingentia saxa desuperne delapsa, multique elisi. *schiacciati*. *Senec. in Troad. v.* 1111. Ossa gravi casu elisa. *Id. in Agamemn. v.* 495. Nube dirum fulmen elisa micat. *squarciata*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 567. Ter spumam elisam, & rorantia vidimus astra. *h. e.* exclusam, expressam. *Servius*. ¶ Comprimendo emissus *Ovid.* 6. *Metam. v.* 696. Exsiliantque cavis elisi nubibus ignes. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 663. Terrificique ruunt tonitrus, elisaque noctem Lux dirimit. Sic *Lucan. l.* 7. *v.* 475. Stridulus aer Elisus lituis. *Quint. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Vox ultra vires urgenda non est: nam & suffocata, & majore nisu minus clara est: & interim elisa, in illum sonum erumpit, cui Græci κλωσμὸν nomen a gallorum immaturo cantu dederunt. *h. e.* cum conatu emissa. V. alia hujus rationis in *Elido*. ¶ Item repercussus, reflexus. *Lucret. l.* 4. *v.* 314. de speculo in speculum transfertur imago: Inde ad nos elisa bis advolat. & *vers.* 299. & elisam retro se sic exprimat ipsa. ¶ *Elisa littera* apud Grammaticos est extrita, exclusa. V. in fine verbi *Elido*.

ELIUS, a, um, ad Elidem pertinens. *Elii, orum*, sunt ejus regionis, vel urbis incolæ. *Plin. l.* 4. *c.* 5. Haruspices Elii memorantur a *Cicer. l.* 2. *de Divin. c.* 12.

ELIX. V. *Elices*.

ELIXATIM, adverb. *Apic. l.* 5. *in f.* Elixatim sumpto semine cum ovis. Adde *l.* 4. *c.* 3. Al. aliter leg.

ELIXATURA, æ, f. res elixata. *Apic. l.* 9. *c.* 1. & *Macer sub fin. l. de herb. cap. de spica*.

ELIXATUS, a, um, *lessato*, elixus. *Apic. lib.* 2. *cap.* 1. & *lib.* 3. *cap.* 9.

ELIXO, as, avi, atum, a. 1. aqua coquo, *lessare*, ἕψω. *Apic. l.* 3. *c.* 6. Cucumeres rasos elixabis.

ELIXUS, a, um, *lesso*, ἑφθός, in aqua coctus. *Varro l.* 4. *L. L. c.* 22. Elixum est e liquore aquæ deductum. *Non. cap.* 1. *n.* 238. inde putat deduci, quod lixam aquam dixere Veteres. V. apud *Voss. in Etymol.* plura. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 73. simul assis miscueris elixa. *Plin. l.* 20. *c.* 6. *a med.* Allium coctum utilius est crudo, elixumque tosto. ¶ Translate *Varro* apud *Non. loc. cit.* Elixi calcei. *h. e.* valde madefacti. *Pers. sat.* 4. *v.* 39. Elixæ nates. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 7. Balneator elixus. *h. e.* aqua & vaporibus perfusus, & prope coctus.

ELLEBORUM. V. *Helleborum*.

ELLIPSIS, is, f. *tralasciamento*, ἔλλειψις, figura est, cum aliqua vox deest orationi: ab ἐλλείπω, deficio, ut illud *Virg.* 1. *Æn. v.* 6. Italiam fato profugus, Lavinaque venit Litora. Ubi deest *ad*, vel *in*. Sic *ambulo viam, Ægypto venio, ne hoc quidem*, quæ apud *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) solœcismi sunt per detractionem, apud alios ad ellipsim referuntur. Porro ipsa vox ut Græca est, ita Græca adhibenda potius, quam Latina forma.

ELLOPS. V. *Helops*.

ELLUM, ellum, &c. V. in *Ecce*.

ELLYCHNIUM, ii, n. *stoppino, lucignolo*, ἐλλύχνιον, funiculus ille papyraceus, seu sparteus, canabinusve, aut stupeus in lychno, qui oleo affuso incensus flammam nutrit, & lumen præstat: a λύχνος, lucerna. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Ellychnia claritatis præcipuæ. Adde *Stat. l.* 4. *silv. ult. v.* 29. & *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. *a med.*

ELOCATUS, V. in *Eloco, as*.

ELOCO, adverb. pro illico, quasi *e loco*, e vestigio, quidam leg. apud *Plaut. Cas. in fin. sc.* 3. *a.* 5. & *Trucul.* 2. 3. 87.

ELOCO, as, avi, atum, a. 1. idem quod loco, *dare ad affitto*, ἀπομισθόω. *Cic. Verr.* 5. *c.* 21. Fundum elocatum esse dicebat. *Plin. l.* 21. *c.* 3. Elocare funus. *Id. l.* 26. *c.* 1. Elocare se sa curandum. *Colum. l.* 1. *c.* 7. *ad fin.* Elocare boves. ¶ Putant etiam quidam idem significare ac *loco movere*, confirmantque auctoritate *Ciceronis pro Flacco, c.* 28. *de gente Judæorum*. Quam cara Diis immortalibus esset, docuit, quod est victa, quod elocata, quod servata. Sed ibi nec una lectio est, & multiplex interpretatio. quod idem dicendum est de illo *Plauti Epid.* 1. 2. 41. Ni ante solem occasum hoc argentum eloces, &c. quod quidam interpretantur, ex aliquo loco eruas, & mihi conficias.

ELOCUTILIS, *vel* Eloquutilis, le, adject. ad eloquendum pertinens. *Apul. lib.* 11. *Metam.* Copia eloquutilis facundiæ.

ELOCUTIO, onis, f. *elocuzione*, tertia pars officii Oratoris, qua res inventæ, & in ordinem dispositæ ornamentis sententiarum & verborum illustrantur. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 7. Elocutio est idoneorum verborum, & sententiarum ad inventionem accommodatio. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 12. Elocutio tres res in se debet habere, elegantiam, compositionem, dignitatem. *Quintil. l.* 8. *c.* 1. Quam Græci φράσιν, Latine dicimus elocutionem. Eam spectamus in verbis aut singulis, aut conjunctis. In singulis intuendum est, ut sint Latina, perspicua, ornata, & ad id, quod efficere volumus, accommodata. In conjunctis, ut emendata, ut collocata, ut figurata. V. ibi plura, & in proœmio ejus libri. *Id. l.* 2. *c.* 25. Inventio sine elo-

cutione non est oratio. ¶ In plurali numero Sueton. de Gramm. c. 4. Instituisse & ipsos quædam genera institutionum ad eloquentiam præparandam, ut problemata, periphrases, elocutiones, ethologias. frasi, o bei modi di dire: vel potius descrizioni retoriche. Al. leg. allocutione. ¶ Proprie elocutio est actus eloquendi, sermo, dictio. Ulpian. Dig. lib. 22. tit. 5. leg. 12. Pluralis elocutio duorum numero contenta est.

ELOCUTORIUS, a, um, ad eloquendum pertinens. V. vocem sequent.

ELOCUTRIX, icis, f. quæ eloquitur. Hanc & superiorem vocem, ut Latinas agnoscit Quint. ubi ait lib. 2. c. 14. (al. 15.) Oratoria sic efferetur, ut elocutoria; oratrix, ut elocutrix.

ELOCUTUS, a, um, particip. ab eloquor de quo V. suo loco. ¶ Passiva significatione Ulpian. Dig. l. 3. tit. 2. leg. 13. Multum interest, causa cognita aliquid pronuntiatum sit, an quædam extrinsecus sint elocuta.

ELOGIUM, ii, n. inscrizione, titolo, elogio, brevis titulus, seu inscriptio rei alicujus, quales sub statuis, aut in sepulcris fiunt, & quælibet brevis expositio, dictum, sententia in laudem cujuspiam, vel vituperationem. Cic. 1. Tuscul. c. 14. Quid ipsa sepulcrorum monumenta, quid elogia significant, nisi nos futura etiam cogitare? Id. 2. de Fin. c. ult. Non elogia monumentorum id significant, velut hoc ad portam? Uno ore cui plurimæ consentiunt gentes, populi primarium fuisse virum. Cato apud Gell. l. 3. c. 7. Gloriam, atque gratiam claritudinis indutissimæ decoravere monimentis, signis, statuis, elogiis, historiis. Sueton. in Claud. c. 1. Elogium tumulo insculpere. Virg. in Cul. in f. His tumulus super inseritur: tum fronte locatur Elogium, tacita format quod littera voce; Parve culex, &c. Sueton. in Galb. c. 2. Imagines, & elogia universi generis (prosapiæ) exsequi longum est. Id. in Calig. c. 24. Tres gladios in necem suam præparatos Marti ultori, addito elogio consecravit. Auct. vitæ Horatii. Mæcenas quantopere eum dilexerit, satis monstratur tali ad Augustum elogio: Horatii Flacci, ut mei, memor esto. Adde Senec. l. 2. controv. 15. ¶ Sumitur etiam in malam partem pro brevi inscriptione qua continetur culpa, aut res male gesta alicujus, aut contumelia, & vituperatio. Cic. pro Cluent. c. 48. Quod elogium recitasti de testamento Cn. Egnatii patris, idcirco se exheredasse filium, quod, &c. (Adde Quintil. l. 7. c. 4. circa med. & declam. 2. c. 15.) Sueton. in Calig. c. 27. Custodiarum seriem recognoscens, nullius inspecto elogio, a calvo ad calvum duci imperavit. Modestin. Dig. lib. 49. tit. 16. leg. 3. Desertorem auditum ad suum ducem cum elogio præses mittet. col sommario del suo processo. Plaut. Merc. 2. 3. 73. Molesti fiot, occentent ostium, impleantur meæ fores elogiorum carbonibus. ¶ In lemmate declam. 326. earum quæ Quintil. tribuuntur, elogium est petitio, rogatio: Ita enim ibi habetur: Dives decessit, hærede instituto bonorum omnium paupere, & elogio tali: Peto, ut hanc hereditatem restituas ei, cui rogavi. ¶ Ultima elogia, ultimum testamentum, ultima voluntas perscripta. Imp. Justinian. lib. 3. Cod. tit. 28. leg. ult. a med. Super ipsis tantummodo rebus, quæ quasi castrensis peculii sunt, ultima condere posse elogia. ¶ In aliquo ex allatis Ciceronis locis sunt, qui lectionem sollicitant. Sunt etiam, qui de origine vocis disputant, & de scriptione. Alii enim scribi volunt eulogium, ab εὐλογεῖν: alii ellogium, a simili Græca ἐλλόγιον: alii eclogium, ab ἐκλογεῖον: alii denique qui elogium retinent, ab hac quidem descendere, sed usu Latino e extritum esse. Atque hæc est usitatior scribendi ratio.

ELONGO, as, a. 1. prolongare, παρέλκω, protraho, differo. Gloss. Cyrilli, & Onomast. Elongo, μακρύνω, & ἀφίστημι. Forum Romanum Plinio nescio cui tribuit illa verba: Quo maximo tempore dies elongantur. Noli temere uti.

ELOPS. V. Helope.

ELOQUENS, entis, parlante, λέγων, qui eloquitur, & verbis exponit. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 53. Cum res muta aut informis fit eloquens & formata. Apul. in Apolog. Quis me hoc pacto eloquentior vivat, quippe qui nihil unquam cogitavi, quod eloqui non auderem? ¶ Item qui copiose loquitur, facondo. Varr. l. 5. L. L. c. 7. ¶ Item sæpissime qui novit dicere apposite ad persuadendum, & ad rem, de qua agitur, eloquente, oratore, λόγιος. Cic. in Orat. c. 29. Is est eloquens, qui humilia subtiliter, & magna graviter, & mediocria temperate potest dicere. & mox. Is erit eloquens, qui poterit parva submisse, modica temperate, magna graviter dicere. & cap. 36. Is erit eloquens, qui ad id quodcunque decebit, poterit accommodare orationem. Id. 1. de Orat. c. 11. Eloquentes, & in dicendo suaves, atque ornati fuerunt. Id. ibid. c. 14. Eloquentem esse in aliqua re. Id. ibid. c. 5. Mirari desinamus, quæ causa sit eloquentium paucitatis. Quintil. l. 8. in proœm. M. Antonius disertis satis putat, dicere quæ oporteat: ornate autem dicere, proprium esse eloquentissimi. V. Disertus.

ELOQUENTER, adverb. cum eloquentia, eloquentemente, λογίως, Plin. l. 3. ep. 18. Eloquentius scribere. Id. l. 2. ep. 11. a med. Eloquentissime respondere.

ELOQUENTIA, æ, f. eloquenza, facondia, λογιότης, εὐφραδία, facultas dicendi apposite ad rem, de qua agitur, dicendi vis & ratio admirabilis, & ut ait Cic. in Partit. c. 23. copiose loquens sapientia. Duplici autem ratione sumi potest: vel ut idem sit, quod elocutio, vel facundia, & copia verborum, nempe si ad vim vocis spectes. Terent. in Phorm. 4. 3. 24. Sudabis satis, si cum illo inceptas homine: ea eloquentia est. tanto ei sa dire. Sallust. de Catil. c. 5. Satis eloquentiæ, sapientiæ parum. Nepos in Alcib. c. 2. Hipponicus omnium Græcæ linguæ eloquentia disertissimus. Sueton. de illustr. Rhetor. c. 5. Sex. Clodius Latinæ simul Græcæque eloquentiæ professor. ¶ Vel ut significet universam vim facultatemque oratoris, quæ quinque rebus, seu partibus constat, inventione, dispositione, elocutione, memoria, & pronuntiatione, ut sumitur a Cicerone in Bruto, c. 6. sub fin. & alibi. Id. in Orat. c. 28. extr. Ne ipse quidem sua tanta eloquentia mihi persuasisset, ut se dimitterem.

ELOQUIUM, ii, n. eloquenza, facondia, εὐφραδία, idem quod eloquentia, sed Historicis, Poetisque familiarius. Vellej. l. 2. c. 68. Cœlius vir eloquio animoque Curioni simillimus. Virg. 11. Æn. v. 383. Tonare eloquio. Ovid. 1. Trist. el. 9. v. 46. Qualibet eloquio fit bona causa tuo. Id. 2. ex Pont. ep. 2. v. 51. Nitor eloquii. Stat. l. 4. silv. 4. v. 65. Potentis eloquii virtus. Plin. l. 11. c. 17. Suavitas prædulcis eloquii. Adde Horat. in art. Poet. v. 217. Lucan. l. 7. v. 63. Juvenal. sat. 7. v. 19. & Sil. l. 3. v. 619. ¶ Est etiam simpliciter sermo, parlare. Siquidem definitur a Diomed. initio l. 2. Eloquium est humanæ pronuntiationis expressa significatio, facilem mentibus exhibens intellectum. ¶ Item colloquium. Mamertin. in paneg. Maxim. c. 9. Invictas dexteras contulistis: adeo fidum fraternumque fuit illud eloquium.

ELOQUOR, eris, cutus, vel quutus sum, dep. 3. parlare, dire, manifestare parlando, ἐκφωνέω, dico, narro, expono, effero, quasi extra loquor, & quæ mente concepi, promo, atque ad audientes perfero, ut ait Quintil. in proœm. l. 8. Cic. 2. de Orat. c. 38. Omne quod eloquimur, sic, ut id aut esse dicamus, aut non esse, &c. & lib. 1. c. 48. Nullum est periculum, ne quid tu eloquare, nisi prudenter. Senec. epist. 83. ante med. Per vinum eloqui arcana. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 19. extr. Eloqui res aliquas per hujuscemodi continuationes. Plaut. Cistell. 1. 1. 58. Eloquere nobis utrumque, & quid tibi est, & quid velis nostram operam. Terent. Heaut. prol. v. 3. Id primum dicam, deinde quod veni, eloquar. Senec. in Oedip. v. 817. Eloquere nomen. di il nome. Plaut. Men. 1. 4. 6. Elocuta sum convivas: ceterum cura tu: ho detto, chi e quanti sono i convitati. Id. Amph. prol. v. 51. Eloqui argumentum tragœdiæ. narrare. & 1. 1. 264. Elocutus est. ha detto il vero. Id. Cistell. 2. 3. 23. Eloqui de aliqua re. Id. Epid. 1. 2. 20. Eloqui syllabam. pronunziare. Id. Trucul. 4. 2. 43. Uno verbo eloqui. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 34. Ille unum elocutus, ut memoria tenerent milites ea, quæ pridie sibi confirmassent, sequi se se jubet. avendo detto sol questo, che &c. Tacit. Ann. 3. c. 65. Græcis verbis eloqui. parlare in Greco. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 129. Eloqui verba simillima veris. dire. Cic. 3. Offic. c. 15. Uterque (emptor, & venditor) si ad eloquendum venerit, non plus quam semel eloquetur. h. e. indicandum, & exhibendum pretium rei. Quintil. l. 8. c. 2. Verba, quæ plus significant, quam eloquuntur. più di quello, che esprimono. Id. l. 3. c. 6. Quos recte sensisse, parum elocutos puto. essersi spiegati poco. ¶ Sæpe refertur ad facultatem oratoriam. C. Cæsar apud Cicer. de clar. Orat. c. 72. Cogitata præclare eloqui. Cic. l. 1. de Orat. c. 11. a med. Oratoris vis est, composite, ornate, copiose eloqui. ¶ Pro colloqui. Mamertin. in Genethl. Maxim. c. 11. in f. Quam junctim sedent! quam concorditer eloquuntur! ¶ Eloquerer pro eloqueretur quidam legunt in versibus Ennii apud Gell. l. 12. c. 4. Eloqueret, quæ tincta malis, & quæ bona dictu. Alii aliter.

ELORIUS, a, um, Ἑλώριος, ad Elorum fluvium pertinens. Ovid. 4. Fast. v. 477. Hinc Camerinan adit, Thapsonque, & Eloria Tempe. ¶ Scribitur & Helorius.

ELORUM, i, m. Acellaro, Ἔλωρος, flumen Siciliæ in ora orientali inter Pachynum & Syracusas, campis se, more Nili, superfundens. Plin. l. 3. c. 8. ¶ Dicitur & Elorus, Ἔλωρος: fuitque olim eodem nomine oppidum ad eum fluvium. Sil. l. 14. v. 269. undæ clamosus Elorus.

ELOTUS, a, um, lavato, adject. ab elavo, ut Elota oliva, Colum. l. 12. c. 50. sub fin. Elotus in balneis, Plaut. Trin. 2. 4. 5. elota cerussa, Cels. l. 6. c. 6. sect. 3.

ELPENOR, ŏris, m. unus ex sociis Ulyssis, qui a Circe in porcum mutatus, deinde recepta forma, scalis decidens temulentus, misere interiit. Juvenal. sat. 15. v. 22. Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis. Ovid. in Ibin, v. 487. Neve gradus adeas Elpenore cautius altos, Vimque feras vini, quo tulit ille modo.

ELUACRUM LABRUM, apud Caton. R. R. c. 10. & 11. Si sana est lectio, vas ingens significat ad eluendam, seu lavandum.

ELUCĔO, es, uxi, n. 2. risplendere, ἐκφαίνομαι, idem quod luceo, vel valde luceo, lucendo appareo. Cic. in somno Scip. cap. 3. Circulus splendidissimo candore inter flammas elucens. Tibull. lib. 4. carm. 1. v. 134. Lætior eluxit structos super ignis acervos. Virg. 4. Georg. v. 98. de apib. elucent aliæ, & fulgore coruscant Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis. ¶ Translate comparire, risplendendo apparire. Nepos in Pausan. c. 1. Ut virtutibus eluxit, sic vitiis est obrutus. Cic. Fam. 4. ep. 3. Quasi lumen aliquod, exstinctis ceteris, elucere sanctitatem, & prudentiam, & dignitatem tuam. Id. de Amic. c. 14. Si qua significatio virtutis eluceat. & cap. ult. Amicitia magis elucet inter æquales. Id. 2. de Orat. c. 13. Nemo studet eloquentiæ, nisi ut in causis atque in foro eluceat. Id. 1. Offic. c. 29. Ex quo elucebit omnis constantia, omnisque moderatio. Id. in Partit. c. 12. Ex quibus proprium quid sit eluceat. Nepos in Epam. c. 6. Sed maxime ejus eloquentia eluxit Spartæ. Quintil. l. 1. c. 1. Elucet spes. ¶ De malis rebus. Cic. pro Rosc. Amer. c. 31. Tenuitas hominis ejusmodi est, ut dissimulari non queat, atque eo magis eluceat, quo magis occultatur. Sueton. in Tiber. c. 57. Sæva ac lenta natura ne in puero quidem latuit: sed aliquanto magis in principe eluxit.

ELUCESCO, is, n. 3. idem quod eluceo. Lactant. l. 7. c. 24. Cujus

rei

sei argumentum prius est enarrandum, quo retin elucescat. *Al. leg.* eluceat. *Augustin. l. 1. Retractat. c. 13. a med.* Quod apud eos elucesceret.

ELUCIFACIO. V. vocem sequent.

ELUCIFICO, as, a. 1. *privar di luce, oscurare*, ζοφέω, luce privo, elucum reddo: ab *elucus*. *Laber.* apud *Gell. l. 10. c. 17.* Sic ego fulgentis splendorem pecuniæ volo elucificare exitum ætatis meæ. Alii leg. *elucefacere*, ut *Non. c. 2. n. 293.*

ELUCTABILIS, le, adject. q. d. luctando superabilis. *Senec. quæst. nat. l. 6. c. 8.* Ita implicitæ aquis herbæ sunt, & aquæ nec pediti eluctabiles, nec navigio.

ELUCTATIO, onis, f. actus eluctandi, conatus expediendi se ex re aliqua. *Lactant. l. 3. c. 11. a med.* Eluctatio adversus mala, quibus hæc vita plena est.

ELUCTOR, aris, atus sum, dep. 1. *uscire con isforzo*, ἐκπαλαίω, luctando & conando, & cum mora exeo. *Virg. 2. Georg. v. 244.* atque eluctabitur omnis Scilicet, & grandes ibunt per vimina guttæ. *Tacit. in Agric. c. 17. extr.* Super virtutem hostium, locorum quoque difficultates eluctatus. *avendo superato*. *Senec. l. 4. quæst. nat. c. 2.* Nilus per angusta eluctatus. *& mox.* Tandemque eluctatus obstantia, in vastam altitudinem cadit. *Lucan. l. 1. v. 219. de fluvio.* Tyrrhenas vix eluctatus in undas. *Tacit. 3. Hist. cap. 59.* Vix quieto agmine nives eluctantibus patuit, quantum discriminis adeundum foret, ni, &c. *Valer. Flacc. l. 8. v. 183.* altera ponti eluctanda via est. *h. e.* vi & labore aperienda. *Liv. l. 24. c. 26. a med.* Cum tot ne tam validæ eluctandæ manus essent. ¶ Translate *Tacit. 4. Ann. c. 31.* Ipse compositus alias, & velut eluctantium verborum. *parole stentate*. *Stat. 1. Achill. v. 524. de vate astro percito.* Tandem fessa tremens longis mugitibus ora Solvit, & oppositum vix eluctata fororem est. *Symmach. l. 1. ep. 14. (al. 21. extr.)* Eluctari offensam. *h. e.* vitare, effugere. ¶ Olim *eluctor, as*, activa positione dictum fuisse, tradit *Non. c. 7. n. 6.* sed locum affert *Plauti* dubiæ lectionis. V. *Delucto*.

ELUCUBRATUS, a, um, adject. elaboratus, cum diligentia confectus. *Cic. in Bruto, c. 90. extr.* Orationes non minus diligenter elaboratas, quam elucubratas afferebamus. *q. d.* ad lucernam elaboratas.

ELUCUBRO, as, a. 1. & Elucubror, aris, d. 1. *far qualche cosa a lume di lucerna*, νυκτεγρέω, lucubrationibus, idest vigiliis conficio. *Cic. Attic. l. 7. ep. 19.* Epistolam, quam eram elucubratus, ad te non dedi. *Colum. in præfat. l. 10.* Quidquid est istud, quod elucubravimus, propriam sibi laudem non vindicat. *Auct. dial. de Orat. c. 9.* elucubrare librum.

ELUCUS, ci, significat languidum ac semisomnum, vel ut alii volunt, alucinatorem, & nugarum amatorem, sive halonem, idest hesterno vino languentem, quem ἤλεον vocitant Græci. Hæc *Festus*. Alii ducunt ab ἀλύγη, obscuritas, tenebræ, unde ἠλυγές. ¶ Idem *Festus* sub littera H *helucum* ab hiatu, & oscitatione dictum docet; quod est vino languentium. ¶ Alii substantivam vocem esse tradunt: & significare tarditatem quandam animi & stuporem, qui alucinantibus plerumque usu venit: ab ἀλύω, unde *alucinor*, & *a* in *e* conversa, *elucus*. Hæc *Gell. l. 16. c. 12.* ex *Cloatio Vero*. Hoc sensu *Tertull. de cor. Mil. c. 7.* Hederæ natura est cerebrum ab eluco defensare.

ELUDO, is, usi, usum, a. 3. proprie significat ludendi finem facere. Unde illa litoris definitio ab Aquilio data, apud *Cicer. in Top. c. 7. quo fluctus eluderet*. *Donat. ad Terent. Eun. 1. 1. 10.* Eludere gladiatorum est, cum vicerunt, & ludo finem imposuerunt. ¶ Sic dicimus *eludere aliquid*, cum ludendo vincimus, & aliquid obtinemus. *Plaut. Curcul. 5. 2. 30.* Dicas, unde illum habeas annulum, Quem parasitus hic te elusit. *Propert. l. 4. el. 1. v. 139.* Nam tibi victrices, quascumque labore parasti, Eludet palmas una puella tuas. *h. e.* extorquebit, eripiet. ¶ Eludere etiam dicuntur gladiatores, qui flexu corporis ictus adversarii evitant, *scansare, schivare*. *Martial. l. 14. epigr. 202.* Callidus emissas eludere simius hastas. *Manil. l. 5. v. 163.* Ille cito motu rigidos eludere cæstus. ¶ Translate *Quintil. l. 4. c. 5. ad fin.* Cujus tamen divisionem in digitos diductam nonnunquam Cicero leviter eludit. *Sueton. in Aug. c. 34.* Eludere vim legis. *Cic. 2. Verr. c. 20.* Magnas accusatoris minas eludere. & *in Divin. Verr. c. 14.* Eludere aliquem, & omni ratione jactare. *h. e.* quasi prehendere cupientem vitare, atque adeo laborem negotiumque facessere. Quo sensu *Petron. in Satyr. c. 97.* Scrutantium eludere manus. *Virg. 11. Æn. v. 694.* Orsilochum fugiens eludit gyro interior, sequiturque sequentem. ¶ Sæpe usurpatur pro decipere, illudere, *ingannare, burlare*, διαπαίζω. *Cic. 4. Acad. c. 39.* Sed & vos ab illo irridemini, & ipsi vicissim illum eludetis. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 19.* Seges eludit messem fallacibus herbis. ¶ Pro simplici ludere, seu leviter aliquid facere, *Liv. l. 27. c. 18. a med.* Levis, & concursator hostis, atque intervallo tutus, cum procul missilibus pugna eluditur: instabilis idem ad cominus conserendas manus. ¶ Translate *Cic. de opt. gen. Orat. c. 6.* Non enim in acie versatur & ferro, sed quasi rudibus ejus eludit oratio. ¶ Pro irridere, illudere, *beffare*. *Liv. l. 9. c. 6.* Circumstabant armati hostes, exprobrantes, eludentesque. *Id. l. 28. c. 44. sub fin.* Eludere gloriam alterius, & finem verbis extollere. *Id. l. 1. c. 36.* artem auguris. *Terent. Eun. 1. 1. 20.* Eludet, ubi te victum senserit.

ELUGEO, es, uxi, n. 2. *lasciare il pianto, deporre il lutto*, ἀποπενθέω, lugere desino, vel luctum depono, expleto tempore justi luctus. *Liv. l. 34. c. 7.* Quid aliud, cum eluxerunt, sumunt? *Cic. l. 9. Fam. ep. 20. extr.* Patriam elaxi jam & gravius, & diutius, quam mater unicum filium. *Gell. l. 7. c. 5.* Eum luctum cum satis usus est eluxisse, rediit ad quæstum artis. ¶ Item lugere aliquem toto tempore legibus, vel consuetudine definito. *Paul. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 10.* Quæ virum eluget, intra id tempus sponsam fuisse non nocet. *Ulpian. ibid. leg. 11.* Prætor ad id tempus se retulit, quo vir elugeretur: qui solet elugeri propter turbationem sanguinis.

ELVINA CERES apud *Juvenal. sat. 3. v. 320.* aliis est ita appellata ab Elvino, seu loco, seu fonte juxta Aquinum, ubi templum Ceres habuerit. Aliis ita dicta videtur, quasi *Eluina* ab *eluendo*, quod lavari mos erat, & purgari iis, qui sacra Cereris peragebant. Alii *helvinam* scribunt, hoc est flavam, ab helvo colore: & flava Ceres a *Virg.* & *Ovid.* dicitur. *Vetus Scholiast.* putat, appellationem ductam esse a Gallis, quod apud Aquinum colerentur earum dearum nomina, quæ Galli colebant. Alii denique legi volunt, *Me quoque Eleusinam Cererem*: quæ esset durior loquendi ratio.

ELUMBIS, be, *dilombato*, qui evulsum habet lumbum, vel qui præ lumbi debilitate se se erigere non potest. *Festus*: Elumbem, evulso lumbo. ¶ Translate mollis, solutus, enervis in dicendo, apud *Auctor. dial. de Orat. c. 18. sub fin.* Ciceronem male audivisse a Bruto, ut ipsius verbis utar, tanquam fractum atque elumbem. *Prudent. περὶ στεφ. 3. de S. Laurent. v. 216.* elumbe virus contrahere. *h. e.* quod imbecilles facit.

ELUO, is, ui, utum, a. 3. *lavare, nettare lavando*, ἐκπλύνω, lavo, lavando aufero, purgo, abstergeo. *Plaut. Aulul. 2. 3. 3.* Vascula intus pure propera, atque elue. *Cels. l. 7. c. 21. sub fin.* Eluendum id est ex aqua, quæ salem adjectum habeat. *Colum. l. 12. c. 50. sub fin.* Debent aqua bis, aut ter elui. *Plin. l. 15. c. 24.* Tingunt manus succo mora matura, eluunt acerba. & *lib. 20. c. 8.* Eluere maculas vestium. & *lib. 35. c. 6. a med.* Atramentum aceto liquefactum ægre eluitur. *Cels. l. 3. c. 4. bis.* Eluere os. *h. e.* colluere, *lavar la bocca*. ¶ Translate est purgare, delere, diluere, tollere. *Cic. 7. Verr. c. 46.* Errabas, cum te maculas furtorum & flagitiorum tuorum, sociorum innocentium sanguine eluere arbitrabare. *Id. Phil. 12. c. 6.* Num elui prædicatio crudelitatis potest? *Sil. l. 11. v. 199.* hic denique solus Eluerit sanguis maculatas crimine mentes. *Gell. l. 7. c. 3. post med.* Quod Rhodiensibus objectum erat, mirifica responsionis figura elusit & eluit. *Ovid. 11. Metam. v. 141.* Eluere crimen. *Horat. l. 4. od. 12. v. 20.* Cadus amara curarum eluere efficax. *Senec. in Hippol. v. 893.* Labem hanc pudoris eluet noster cruor. ¶ Eluere se bona est naufragorum, ut in *Elavo* dictum est. *Plaut. Rud. 2. 7. 20.* Eho, an te pœnitet, in mari quod elavi, nisi hic in terra iterum eluam? *Id. Stich. 5. 2. 21.* Volo, eluamus hodie. *h. e.* quidquid peculii est profundamus. *Colum. l. & cap. 8. R. R. ad fin.* Quamquam vel hos magis tolerabiles putem, qui oblectamenta deliciarum, possidendi, habendique causa, gravi ære & argento pensent, quam illos, qui Ponticum Phasim, & Scythica stagna Mæotidis eluant. *h. e.* pretiosis avibus spolient, ut mensas onerent, & una comedant patrimonia mensa, ut ait *Juvenal. sat. 1. v. 138.*

ELUSCATUS, a, um, *fatto losco*, ut Eluscatus servus, *Ulpian. Dig. lib. 13. tit. 3. leg. 3.* & *lib. 20. tit. 4. leg. 17.*

ELUSCO, as, a. 1. *far losco*, πηρόω τὴν ὄψιν, est luscum facere, idest alterius oculi lumine spoliare. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 5.* Aquilia teneri eum, qui eluscavit discipulum in disciplina. Adde *Marcell. lib. 20. tit. 1. leg. 27.*

ELUSUS, a, um, *ingannato, deluso*, deceptus. *Propert. l. 2. el. 17. v. 13.* a Dulichio juvene elusa Calypso. *Ovid. 6. Metam. v. 103.* Europe elusa imagine tauri. & *lib. 12. v. 102.* Haud secus exarsit, quam Circo taurus aperto, Cum sua terribili petit irritamina cornu Puniceas vestes, elusaque vulnera sentit. *h. e.* sentit ictus suos irritos cecidisse. *Virg. 12. Æn. v. 753.* vividus Umber Hæret hians, jam jamque tenet, similisque tenenti Increpuit malis, morsuque elusus inani est.

ELUVIA, orum, n. metalla auraria, quia aqua eluuntur. Hac enim immissa sordes abluuntur, & verum aurum comparet. *Plin. l. 34. c. 16.* ubi *Harduin.* aliter leg. ex MSS.

ELUTIO, onis, f. eluendi actus. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 1.* Panis calida elutione purgatus.

ELUTRIO, as, a. 1. *travasare*, μεταγγίζω, est diffundere, hoc est de vase in vas fundere: ab *eluo*. *Plin. l. 14. c. 17.* Suffervefactis decies, mox elutriatis. ¶ *Elutriare lintea* est purgare, quod fit de vase in vas mundioris aquæ transferendo. *Laberio* tribuitur: refertur a *Gell. l. 16. c. 7.* inter illa, quæ sunt ab eo prælicenter ficta. Hinc Elutriatum vellus, apud *Plin. l. 9. c. 38. bis terve*.

ELUTUS, a, um, adject. purgatus, lotus, *lavato, purgato*, ἐκπλυθείς. *Colum. l. 6. c. 3.* Eluta & siccata vinacea. *Plin. l. 22. c. 25.* Alica eluta ex aqua mulsa. *Capitolin. in Pertin. c. 8.* Vasa eluto auro. *h. e.* probe excocto, & purgato. ¶ Translate est imbecillis, & tenuium virium. *Plin. l. 34. c. 13.* Hoc solum distat, quod hujus vis elutior est. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 15.* Caule suburbano, qui siccis crevit in agris Dulcior: irriguo nihil est elutius horto. *h. e.* infirmius ad alendum: quia hortensia, cum frequenti irrigatione colantur, ut citius proveniant, saporem habent velut aqua elutum & insipidum: atque adeo imbecillioris alimenti. ¶ Purgatus. *Ammian. l. 16. c. 11. ante med. (al. c. 28.)* Elutis pristinis maculis, Romanæ majestati reddere proprium decus.

ELUVIES, ei, f. *corso dell' immondezze*, defluxus sordium, ut fit in cloacis: ab *eluo*, *is*. *Plin. l. 2. c. 82.* Quod in certis notatur oppidis, quæ minus quatiuntur (*terræ motibus*) crebris ad eluviem cuniculis cavata. *Pallad. l. 1. tit. 40. a med.* Ita constituantur balneæ, ut omnis earum per hortos decurrat eluvies. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 374.* Ut si eluviem facere per ventrem velis. Al. leg. *eluviem*, ducuntque a præterito *elavi* verbi Elavo. *Aurel. Vict. in Epit. c. 9. in f.* Ventris eluvie fessus. *soccorrenza*. Est qui legit *alluvie*. *Juvenal.*

nal. sat. 3. *v.* 32. Siccare eluviem. *h. e.* purgare cloacam. ¶ Item inundatio, excursus, effusio aquæ, *escrescenza*, *inondazione*. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 57. Eluviæ maris arescente unda. ¶ Item aqua torrens, & decurrendo terram, saxa, stirpes secum rapiens, *torrente*. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 166. Quodque fuit compus, vallem decursus aquarum Fecit, & eluvie mons est deductus in æquor. ¶ Item locus ipse concursu aquarum cavatus, qua eluvies decurrit, *valle*, *voragine*. *Curt. l.* 5. *c.* 4. *ad fin.* Circuiri brevi spatio poterat eluvies. & *lib.* 6. *c.* 4. *ad fin.* Torrentesque, & eluvies iter morabantor. & *lib.* 8. *c.* 11. Voragines eluviesque præruptæ. ¶ Translate *Cic. pro Dom. c.* 20. *extr.* An, si in ipsa latione tua lapides jacti, si manus collata non est, idcirco tu ad illam labem, atque eluviem civitatis, sine summa vi perveoire potuisti?

ELUVIO, onis, f. *torrente d' acque*, *inondazione*, inundatio, vis aquarum omnia rapientium. *Cic. in somn. Scip. c.* 7. Propter eluviones, exustionesque terrarum. Adde *l.* 2. *Offic. c.* 5.

ELUXATUS, a, um, idem ac luxatus, loco motus. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Sic enim fistulas eluxatas, & tumores revocari. Sed *Harduin.* legi jubet *Sic enim fistulas*, *& luxata*, *& humores evocari*: multo rectius. Quid enim sunt, inquit, *fistulæ eluxatæ*?

ELUXURIOR, aris, dep. 1. idem ac luxurior, vel valde luxurior. Translate *Colum. de arborib. c.* 3. Pampinis magis eluxuriabuntur.

ELYMÆI, orum, m. Ἐλυμαῖοι, populi Asiæ, quorum regio Elymais, juncta Susianæ, & Persidi. *Plin. l.* 6. *c.* 27. & *lib.* 12. *c.* 17. & *Tacit. Ann.* 6. *c.* 44.

ELYSIUM, ii, n. *i Campi Elisj*, Ἠλύσιον, in fabulis Poetarum est locus in medio Inferorum, omni felicitate plenus, amœnis viretis consitus, largaque luce perfusus, nempe sole suo, suisque sideribus illustratus, ubi piorum animæ habitant post mortem: quorum Pars in gramineis exercent membra palæstris, Contendunt ludo, & fulva luctantur arena: Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt, ut est apud *Virg. Æn.* 6. *v.* 638. Juxta Philosophorum Gentilium placita est nomen Insularum Fortunatarum, quæ μακάρων νῆσοι, beatorum insulæ dictæ sunt: secundum Theologos Gentiles est locus circa lunarem circulum piis destinatus, ubi aer purior est, & lux clarior. *Servius* ad illud *Virg.* 5. *Æn. v.* 734. non me impia Tartara habent, tristes umbræ: sed amœna piorum Concilia, Elysiumque colo. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 649. Elysium quietum. Adde *Martial. l.* 7. *epigr.* 13.

ELYSIUS, a, um, adject. ad Elysium pertinens. *Virg.* 1. *Georg. v.* 38. Elysii campi. *Propert. l.* 4. *el.* 7. *v.* 60. Elysiæ rosæ. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 111. Elysiæ domus. *Id.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 60. Elysia vallis. & *lib.* 2. *el.* 6. *v.* 49. Elysius collis. *Martial. l.* 6. *v.* 58. Elysiæ plagæ. & *lib.* 10. *epigr.* 101. Elysius ager. *Lucan. l.* 3. *v.* 12. Elysiæ sedes. *Stat.* 4. *Theb. v.* 520. Elysium Chaos. *Martial. l.* 7. *epigr.* 39. Elysium nemus. & *lib.* 10. *epigr.* 14. Elysia puella. *h. e.* Proserpina. ¶ *Elysii*, *orum* (subaudi *campi*,) idem quod *Elysium*. *Martial. l.* 9. *epigr.* 52. Tu colis Elysios, nemorisque habitator amœni, &c. *Lucan. l.* 6. *v.* 698. & quos nulla meretur Thessalis, Elysios. ¶ Elysii populi Germaniæ, quos memorat *Tacit. de Germ. c.* 43. creduntur fuisse ad Vistulam, ubi nunc *Cracovia*.

EM, pro eum, ab eo quod est *is*. *Festus*: Sic *emem* eundem. *Id.* Hinc *in Leg.* XII. *Tab.* apud *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ad fin.* Quis endo em jure vindicit. *& mox*. Qui em vinctum habebit.

EMACEO, es, cui, n. 2. emacresco. *Cels. l.* 2. *c.* 2. Pejus signum est, ubi oliquis contra consuetudinem emacuit. *Al. leg.* emacruit. *Id. ibid.* c. 8. *sub fin.* Mulieri gravidæ si subito mammæ emacuerunt. Al. *emateuerunt*: alii *emarcuerunt*.

EMACERATUS, a, um, valde maceratus, subactus, attenuatus, consumptus. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 10. *ad fin.* Alios morborum variis generibus emaceratos, diu inter vitam mortemque medios detinebit. *pesti*, *e smunti*.

EMACIATUS, a, um, συντετηκώς, adject. *smagrito*. *Colum. l.* 2. *c.* 10. Emaciatæ vineæ. & *cap.* 11. Emaciatum armentum.

EMACIO, as, a. 1. *smagrare*, *dimagrare*, ἐκτήκω, macrum, sive aridum reddo. *Colum. l.* 2. *c.* 14. Aliis juvari, & stercorari agros, aliis rursus peruri, & emaciari. *Id. l.* 7. *c.* 9. *a med.* Ne immaturis herbis citetur alvus, eoque vitio pecus emacietur. *Id. l.* 4. *c.* 24. *circa med.* Medio in brachio commodissime palmæ subjicientur, quæ nec spem vindemiæ destituant, nec emacient stirpem suam.

EMACITAS, atis, f. *desiderio di comprare*, ὠνητικόν, cupiditas emendi. *Colum. l.* 4. *c.* 3. Quosdam emacitas in armentis, quosdam exercet in comparandis mancipiis cura. Adde *Plin. l.* 3. *ep.* 7.

EMACRESCO, is, ui, n. 3. valde macresco, *smagrire*, ἰσχναίνομαι. *Cels. l.* 2. *c.* 4. Mali morbi signum est, nimis celeriter emacrescere. Adde *cap.* 5. V. *Emaceo*.

EMACROR, aris, pass. 1. *smagrirsi*, λεπτύνομαι, macer fio. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Terram emacrari existimantes hoc satu. Lectio hæc tamen est dubia *Harduino*.

EMACULATUS, a, um, *netto da macchie*, *purgato*, purgatus. *Gell. sub fin. c.* 5. *l.* 6. Argentum, omnibus ex eo vitiis detractis, emaculatum & candefactum. *Macrob.* 7. *Saturn. c.* 13. *a med.* Pallium emaculatum. *Ammian. l.* 29. *c.* 1. (*al. c.* 7.) Domus emaculato odoribus Arabicis. *purgata*, *e profumata*.

EMACULO, as, a. 1. *levar le macchie*, ἐκσμήχω, est maculas auferre. *Plin. l.* 21. *c.* 19. Nigras vitiligines emaculant. *Apul. in Apolog.* Exotico pulvere dentes emaculare.

EMADEO, es, ui, n. 2. idem quod madeo, vel valde madeo. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 4. *v.* 40. Et te flente suos emaduisse sinus. Al. leg. *demaduisse*, al. *immaduisse*.

EMANCIPATIO, onis, f. *emancipazione*, liberatio a potestate patria, cum quis filiusfamilias e potestate patris exit, & fit sui juris: quod fiebat olim per trinas imaginarias venditiones, adhibito patre fiduciario, atque ære & libra, vel per imperiale rescriptum: postea recta via per competentes judices, vel magistratus, ut *lib.* 1. *Institut. tit.* 12. *Justinian.* & *tit.* 6. *Institut. Cajus* docent. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Inter patres etiam filiosque, cum interveoisset emancipatio, litigatum scio. *Gell. l.* 1. *c.* 12. Vestalis simul est capta, eo statim tempore, sine emancipatione, e patris potestate exit. ¶ Item cujusvis rei alienatio cum translatione dominii in alterum, *vendita*, *alienazione*. *Plin. l.* 10. *ep.* 3. Nam & fundos emancipavit, & cetera quæ in emancipatione implenda solent exigi, consummavit. ¶ *Emancipatio familiæ* apud *Gell. l.* 15. *c.* 27. erat inter tria, quæ ibi enumerat, testamentorum genera, cum imaginaria venditione paterfamilias hereditatem familiamque suam, omniaque bona, ac jura sua in olterum transferebat: quod dicitur testamentum per æs & libram. V. *Testamentum*.

EMANCIPATOR, oris, m. qui emancipat. *Gloss. gr. lat.* ἐξεχειροτής. *Prudent. hymn. jejunant.* seu *Cathemer.* 7. *v.* 184. Emaocipator servientis plasmatis.

EMANCIPATUS, a, um, *emancipato*, qui e patris potestate exiit. *Gell. l.* 1. *c.* 12. Quæ ipsa, aut cujus pater emancipatus sit. ¶ Item alterius dominio subjectus, ut cum filius in patris adoptivi potestatem veniebat. *Festus*: Emancipati duobus modis intelliguotur: aut ii, qui ex patris jure exierunt, aut ii, qui aliorum fiunt dominii: quorum utrumque fit mancipatione. ¶ Hinc translate est addictus, subjectus, & veluti in mancipium & servitutem deditus, & obligatus. *Cic.* 2. *Phil. c.* 21. Iste venditum, atque emancipatum tribunatum coosiliis vestris opposuit. *Horat. Epod.* 9. *v.* 12. Romanus (eheu posteri negabitis) Emancipatus feminæ Fert vallum, & arma miles, & spadooibus Servire rugosis potest. *Cic. de Senect. c.* 11. Ita senectus honesta est, si se ipsa defendit, si jus suum retinet, si nemini emancipata est. *Alii leg.* mancipata. *Apul. l.* 10. *Metam.* Nequissimus servulus, ad omne facinus emancipatus.

EMANCIPO, as, avi, atum, a. 1. *emancipare*, ἐκποιέομαι, filium, quem in potestate habeo, sui juris efficio, & a me dimitto: quasi extra mancipium, hoc est dominium meum esse jubeo. *Cic. pro Dom. c.* 14. Adoptatum emancipari statim, ne sit ejus filius, qui adoptarit. *Plin. l.* 4. *ep.* 2. Regulus filium emancipavit, ut heres matris existeret. ¶ Emancipare alicui est filium a se emancipatum alterius adoptivi patris potestati subjicere. *Cic. l.* 1. *de Fin. c.* 7. L. Torquatus illam severitatem in eo filio adhibuit, quem in adoptionem D. Silano emancipaverat, ut &c. ¶ *Emancipare agrum* est alienare, in alterius dominium transferre. e mancipio, idest possessione sua emittere, & alteri possidendum tradere, *vendere*, *alienare*: sive venditione, sive donatione id fiat. *Sueton. in Oth. c.* 4. Cuidam de parte finium cum vicino litiganti, adhibitus arbiter totum agrum redemit, emancipavitque. *Tacit.* hanc eandem rem narrans *l.* 1. *Hist. c.* 24. Universum vicini agrum sua pecunia emptum dono dedit. *Quintil. declam.* 298. Emancipare hereditatem. ¶ Translate *emancipare se alicui*, & veteri loquendi more *emancupare*, est se alteri totum tradere, addicere, & veluti in mancipium transferre, *soggettarsi*, *obbligarsi al servigio altrui*. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 60. Nunc ego, mulier, tibi me totum emancupo, tous sum, tibi dedo operam. *Symmach. l.* 1. *ep.* 13. (*al.* 18.) Totum me, inquies, emancipavit sibi cura Prætorii. Utroque loco al. leg. *mancipo*. V. *Emancipatus*.

EMANCO, as, a. 1. *tagliare le mani*, manus præcido, mancum facio. *Labien.* apud *Senec. Controv.* 33. *l.* 5. *sub fin.* Gaudeo me non omnes emancasse.

EMANEO, es, n. 2. extra maneo. *Stat.* 7. *Theb. v.* 650. quibus (*lucis*) vetitus emansisse sacerdos. Est etiam verbum militare. Dicuntur emanere milites, qui diutius sine legitimo Imperatoris commeatu absunt a castris. *Modestin. Dig. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 3. Is, qui in exploratione emanet, hostibus insistentibus, capite puniendus est.

EMANO, as, avi, atum, n. 1. *uscire*, *scaturire*, *stillare*, *o colar fuori*, ἐκρέω, extra mano, effluo, exeo. *Colum. l.* 6. *c.* 32. Intertrigo sale cum adipe defricatur, dum saniei vis emanat. *Lucret. l.* 3. *v.* 584. ex imo, penitusque coorta Emanat diffusa animæ vis. *Cic.* vertens *Homeri* versus *l.* 2. *de Divin. c.* 30. Sub platano umbrifera, fons unde emanat aquai. *Gell. l.* 19. *c.* 5. Quædam quasi aura tenuissima exprimitur ex aqua, & emanat. *Apul. l.* 10. *Metam.* Per membra sudor emanat. ¶ Cum accus. *Plin. l.* 23. *c.* 3. Succus olearum utilis saniem emanantibus. *Harduin.* ex MSS. legit *sanie manantibus*. Idem dic de olio *Plinii* loco *lib.* 37. *c.* 10. *a med.* ¶ Translate est oriri, nasci, proficisci, *nascere*, *venire*, *aver origine*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 18. *ad fin.* Hinc hæc recentior Academia emanavit. & *lib.* 1. *c.* 42. Partes sunt, quæ generibus iis, ex quibus emanant, subjiciuntur. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 21. Mala nostra istinc emanant. ¶ Sæpe est vulgari, disseminari, in omnium notitiam venire, *uscire*, *pubblicarsi*, *venir a notizia*. *Cæl. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 6. Iovidiosum tibi sit, si emanarit. *Q. Cic. de petit. Consul. c.* 5. Omois fere sermo ad forensem famam a domesticis emanat auctoribus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 1. Oratio mea exire, otque in vulgus emanare poterit. *Liv. l.* 42. *c.* 16. Ne iodicium emanaret. *Id. l.* 3. *c.* 24. Multis emanabat indiciis, fratrem Volscii nunquam visum in publico. *Cic.* 3. *Verr. c.* 1. Fama emanavit. *Id. de clar. Orat. c.* 65. Vereris, ne per nos hic sermo tuus emanet. ¶ Item diffundi, *spargersi*. *Flor. l.* 4. *c.* 9. Emanabat latius malum.

EMANSIO, onis, f. Quid significet V. in *Emaneo*, & *Emansor*. *Arrius Menand. Digest. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 4. *sub fin.*

EMANSOR, oris, m. miles, qui ultra tempus commeatus ab imperatore impetrati abest a castris. *Modestin. loc. cit.* in *Emaneo*, & *Arrius Menand. ibid. leg.* 5. *sub fin.*

EMARCESCO, is, cui, n. 3. idem quod marcen, languidus fio. Translata Plin. l. 15. c. 29. Languida auctoritas Patrum facta est, ac paulatim in sterilitatem emarcuit majestas. V. etiam Emarceo.

EMARCUS, i, m. vel Emarcum, i, n. genus vitis, mediocris vini, a Gallis sic appellatæ. Colum. l. 3. c. 2. a med.

EMARGINO, as, a. 1. scrostare, est crustas, & margines ulcerum adimere. Plin. l. 28. c. 9. ad fin. Sanguis equarum, præterquam virginum, erodit, emarginat ulcera.

EMASCULATOR, oris, m. qui emasculat, corruptor. Apul. in Apolog. Emasculatoribus suis morigerus.

EMASCULO, as, a. 1. castrare, ἐκτομίζω, castro, virilitatem aufero. Apul. l. 7. Metam. Dissectis femoribus emasculare asinum.

EMATHIA, æ, Ἠμαθία, prov. Macedoniæ, ad Or. quæ etiam propria Macedonia dicitur, ab Emathione rege fratre Memnonis, qui fuit filius Auroræ, & Tithoni. Habet a Sept. Pelagoniam, & Mygdoniam, ab Aust. Thessaliam, ab Or. Pieriam, & sin. Thermaicum, ab Occ. mare Adriaticum. Sed aliqui Pieriam ei ad Aust. statuunt. Plin. l. 4. c. 10. & Martian. Capell. l. 6. pag. 211. ¶ A Poetis pro tota Macedonia, item pro Thessalia, & Pharsalia usurpatur. Virg. 1. Georg. v. 492. & ibi Serv.

EMATHIS, idis, adject. f. Ἠμαθίς, adject. femin. Emathia. Lucan. l. 6. v. 350. Emathis æquorei regnum Pharsalos Achillis. & vers. 580. Emathis tellus.

EMATHIUS, a, um, Ἠμάθιος, ad Emathiam pertinens. Cornel. Sever. apud Senec. Suasor. 7. Emathius Perses. Ovid. 5. Metam. v. 313. & Lucan. initio operis. Emathii campi. Sed Ovid. Macedonicos, Lucan. Pharsalicos intelligit. Stat. l. 3. silv. 2. v. 117. Emathii manes. h. e. Alexandri. Sic Ovid. 3. Trist. el. 5. v. 39. Emathius dux. h. e. Alexander M. In illis Lucani l. 8. v. 531. Emathia acies. & lib. 9. v. 950. clades. & vers. 33. ruina. & vers. 245. Emathium ferrum, &c. respicitur ad Pharsalicam pugnam, qua Pompeius a Cæsare victus fuit. Apud eund. l. 10. v. 58. Emathia tecta sunt Alexandriæ, cujus conditor Emathius seu Macedonius fuit.

EMATURESCO, is, urui, n. 3. idem ac maturesco, vel perfecte maturesco, maturarsi. Gell. l. 2. c. 29. Et vides ne, inquit, hæc ematuruissa? Plin. l. 25. c. 4. sub fin. Si semen non ematuruit. ¶ Translate est mitescere, Ovid. 2. Trist. v. 124. si modo læsi Ematuruerit Cæsaris ira.

EMATURO, as, a. 1. maturare, maturum facio. Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c. 10. Ver fruges elicit, calor ematuret.

EMAX, acis, m. & f. dilettante di comperare, ὠνητικός, cupidus emendi. Cato R. R. c. 2. ad fin. Patremfamilias vendacem, non emacem esse oportet. Cic. Parad. 6. c. 3. Non emacem esse, vectigal est. Ovid. 1. de ar. am. v. 421. Institor ad dominam veniet discinctus emacem. ¶ Translate Pers. sat. 2. v. 3. non tu prece poscis emaci, Quæ nisi seductis valeas committere divis. h. e. quæ emere potius a diis videatur, quam petere bona, pollicendo iis donaria & victimas, si divitias & opes dederint.

EMBÆNETICA, æ, f. marinaresca, ars navicularia: ἀπὸ τοῦ ἐμβαίνειν, navim conscendere. Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 1. Quint. Pompejum Baulis embæneticam facere. Al. aliter legunt.

EMBAMMA, atis, n. guazzetto, sapore, intingolo, salsa, ἔμβαμμα, intinctus, condimentum, quod ad condienda obsonia fit, & orexim excitandam: ab ἐμβάπτω, immergo, intingo. Colum. l. 12. c. 55. Hoc sinapi ad embammate non solum idoneo, sed etiam specioso uteris. Plin. l. 20. c. 14. Mentæ sapor excitat aviditatem in cibis: ideo embammatum misturæ familiaris. Id. l. 22. c. 22. a med. Sonchos albus utilis orthopnoicis lactucarum modo, ex embammate. ¶ Embammatis faciendi rationem docet Colum. l. 12. c. 34. ut in Bombata dictum est. Sermo est autem ibi de aceto, musti certa mensura mixto, quoniam acetum in embammate præcipuum locum obtinet. Hinc Ulpian. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 9. Si vinum non acuit, sed ab initio acetum fuit, ut embamma.

EMBASICŒTAS, æ, f. ἐμβασικοίτας, genus poculi, de iis opinor, de quibus Juvenal. sat. 2. v. 95. vitreo bibit illa Priapo: & Plin. in proœm. lib. 33. In poculis libidines cælare juvit, ac per obscenitates bibimus. ¶ Item cinædus: ἀπὸ τοῦ ἐμβαίνειν τὰς κοίτας. Petron. in Satyr. c. 24. & 26. ubi perperam mihi videntur facere, qui basiatorem strenuum interpretantur: quasi vox hybrida sit, & dimidium Latinæ, dimidium Græcæ originis.

EMBATES, is, m. ἐμβάτης, modulus. Vitruv. l. 4. c. 3. Græce: at Latine l. 1. c. 2. sed dubia lectione. Est ab ἐμβαίνω, ingredior.

EMBATER, eris, ἐμβατήρ, ballistæ foramen ita dictum, quia in illud aliquid ἐμβαίνει. Vitruv. l. 5. c. 2. ubi alii aliter leg.

EMBLEMA, atis, n. opera di musaico, opera intarsiata, ἔμβλημα, id quod alteri operi inseritur, atque illigatur, & opus ipsum, quod ex rebus insertis constat: ab ἐμβάλλω, conjicio, insero. Emblemata quædam vermiculata dicuntur, ut quæ in parietibus fiunt, quæ minutis quibusdam veluti vermiculis distincta sunt: quædam tessellata, ut quæ in pavimentis, quæ ex tessellis structa sunt: quædam segmentata, ut quæ in lignis, quæ constant ex segmentis. Sed sæpe confunduntur. Lucil. apud Cicer. in Orat. c. 44. & lib. 3. de Orat. c. 43. Quam lepide lexes compostæ, ut tesserulæ omnes Arte pavimento, atque emblemate vermiculato. Cic. in Brut. c. 79. Nullum nisi loco positum, & tamquam in vermiculato emblemate, ut ait Lucilius, structum verbum videres. ¶ Emblemata etiam ornamenta sunt in vasis argenteis, aureis, Corinthiis, quæ & inseri, & eximi poterant. Cic. Verr. 6. c. 23. extr. Vasa autem ad Verrem deferuntur, Cybiratæ fratres vocantur, pauca improbant; quæ probarent, iis crustæ, aut emblemata detrahebantur. Id. ibid. c. 22. Duo pocula cum emblematis. & cap. 17. Scaphia cum emblematis. & cap. 24. Tantam multitudinem collegerat emblematum. & ibid. Scite in

aureis poculis emblemata illigare, & apte in scyphis aureis includere. ¶ Metaphorice ponitur pro ornamento orationis. Quintil. l. 2. c. 4. a med. Ut extemporales eorum dictiones his velut emblematis exornarentur. ¶ Quidam teste Celso apud Priscian. l. 6. pag. 680. Putsch. dixerunt emblematum, et inde est dativus pluralis emblematis in allatis exemplis. Sed verius est, hujusmodi nomina in dativo plurali esse heteroclita. Sic peripetasmatis, poematis, toreumatis, malagmatis, epigrammatis, &c.

EMBOLA, æ, f. carico di provvisione sulle navi, ἐμβολή, illatio mercium in naves: ab ἐμβάλλω, injicio, navibus infero. Impp. Theodos. & Valent. lib. 1. Cod. tit. 1. leg. 10. Jubemus nullam navem, ante felicem embolam, vel publicarum specierum transvectionem, excusari posse. h. e. antequam navibus imponantur, & transvehantur publicæ species, & annonæ, quæ quotannis ex Ægypto Romam onerariis navibus portabantur.

EMBOLIARIUS, a, um, da intermedio, ad embolium pertinens. Galeria Copiola emboliaria, apud Plin. l. 7. c. 48. alias quidem fuit artifex scenica ex iis, qui mediæ Fabulæ interseri, atque introduci solebant, ut spectatores novo spectaculi genere recrearent: ab ἐμβάλλω, insero, interpono. Alii putant τὸ Emboliaria fuisse illius mulieris cognomen. Alii leg. embolaria, & interpretantur meretricem, quæ in porticu degeret ab ἔμβολος, quod aliquando porticum significat; sicut aliæ erant, quæ in fornicibus habitabant. Alii denique empolaria ab ἐμπολή, lucrum, quæstus, ut significetur mulier scenica, quæ quæstum corpore faciebat. Legitur etiam in vet. Inscript. apud Murator. pag. 660. n. 4. Phœbe Vocontia emboliaria.

EMBOLICUS. V. Anabolicus.

EMBOLIMÆUS, a, um, intercalare, ἐμβολιμαῖος, intercalaris, insertus, interpositus. Embolimæus dies est, qui anno bissexto, Februario exeunte interseri solet: qua de re Macrob. l. 1. Saturn. c. 13. & Solin. c. 1. ante med. (al. c. 3.) fuse differunt. Auson. in Eclogar. de rat. dier. ann. vertent. quinto qui proximus anno, Mense Numæ extremo, nomen capit embolimæi.

EMBOLIMUS, a, um, idem quod embolimæus, ἐμβόλιμος. Solin. cap. 1. ante med. (al. cap. 3.)

EMBOLIUM, ii, n. intermedio, ἐμβόλιον, pars fabulæ, cum aliquid interponitur: ab ἐμβάλλω, conjicio, intersero. Aliqui argumentum, & ingressum scenicum interpretantur. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. sub fin. Mirificum ἐμβόλιον cogito in secundum meorum librorum includere. Id. pro Sext. c. 54. Qui omnia sororis embolia novit. Alludit Cic. ad illas mulieres, de quibus dictum est in Emboliarius, vel quod soror Clodii corpus prostitueret, (quod cum fratre ipso certo fecisse, constat) more scenicarum, quarum omnia embolia nosse dici poterant, qui cum iis consuetudinem habebant; vel quod impudicis moribus occasionem populo multarum fabularum daret: vel denique fortasse, inquit Grævius quemadmodum ἔμβολος apud Aristoph. in Thesmoph. teste Hesychio, significat τὸ αἰδοῖον ἀῤῥενικόν, ita ἐμβόλιον τὸ γυναικεῖον significare potest.

EMBOLUM, i, n. sprone, rostro della nave, ἔμβολον, ornamentum in summa prora navis, quod Latine rostrum dicitur: ab ἐμβάλλω, injicio, quia proræ immittitur, & infigitur. Petron. in Satyr. c. 30. In postibus triclinii fasces erant cum securibus fixi, quorum imam partem quasi embolum navis æneum finiebat.

EMBOLUS, i, m. maschio, ἔμβολος, paxillus, cuneus, aut aliud quippiam, quod in foramen aliquod immitti, induci que ac reduci potest: qualia sunt, quibus clysteres injiciuntur a medicis. Tale quiddam est illud, de quo in descriptione machinæ Ctesibicæ ad extollendam aquam, Vitruv. l. 10. c. 12. Ita de supernis in modiolis emboli masculi, torno politi, & oleo subacti, conclusique regulis, & vectibus convolvuntur, qui ultro citroque frequenti motu prementes aerem, cogunt & extendunt aquam in catinum.

EMBRACTUM, intriti genus, cujus condiendi rationem docet Apicius l. 9. in fine, ubi alii legendum putant emphractum, ut intelligatur impensa ex rebus admixtis & coactis atque obduratis: ab ἐμφράσσω, obstruo, obturo, infercio.

EMEATUS, a, um, passato, trascorso, emensus. Ammian. l. 29. c. 5. (al. 23.) Emeato mari cum classe, quam ductabat, defertur ad Mauritaniæ litus.

EMEATUS, us, m. idem quod meatus. Ammian. l. 17. c. 4. (al. 8.) ubi alii legunt meatus.

EMEDITATUS, a, um, valde meditatus, passive. Apul. l. 2. Metam. Emeditatis ad hæc illa fletibus, quam sanctissime adjurans, &c.

EMEDULLATUS, a, um, smidollato, cui medulla est extracta. Plin. l. 22. c. 22. a med. Graveolentiam alarum emendat radicis emedullatæ uncia.

EMENDABILIS, le, adject. emendari qui potest, emendabile. Liv. l. 44. c. 10. In errorem emendabilem lapsus. Senec. de clement. l. 2. c. ult. Aliquem verbis tantum admonebit, ætatem ejus emendabilem intuens.

EMENDATE, adverb. correttamente, ἀναμαρτήτως. Cic. de opt. gen. Orat. c. 2. Pure & emendate loquentes, quod est Latine. Vitruv. l. 10. c. 11. Emendate descriptus. Plin. l. 34. c. 8. Capillum non emendatius fecisse, quam rudis antiquitas instituisset. con meno difetti.

EMENDATIO, onis, f. correzione, emendazione, ἐπανόρθωσις, correctio. Cic. 4. Fin. c. 9. Hæc est correctio Philosophiæ veteris & emendatio. Quintil. l. 2. c. 4. Ingenia puerorum nimia emendationis severitate deficere. Id. l. 1. c. 5. (al. 9.) Solœcismus unius emendatione verbi corrigi potest. Plin. l. 8. c. 41. extr. Emendatio morum. Alter Plin. l. 1. ep. 8. Emendatio libri. ¶ Est etiam inter exornationes rhetoricas, scil. species quædam præsumptionis, sive προλήψεως. Emendationem enim vocat Quintil. l. 9. c. 2. ante med.

med. si quis dicat : *Rogo ignoscatis mihi , si longius sum evectus.*

EMENDATOR , oris , m. *correttore* , ἐπανορθωτής , corrector. *Cic. pro Balb. c.* 8. & 2. *Phil. c.* 17. O præclarum interpretem juris , auctorem antiquitatis, correctorem atque emendatorem nostræ civitatis. *Id. de clar. Orat. c.* 74. Emendator sermonis . *Plin. in Paneg. c.* 6. Corrector emendatorque disciplinæ castrorum. *Id. l.* 6. *ep.* 5. Emendator Senatus . *Id. l.* 7. *ep.* 17. *a med.* Timor est emendator acerrimus.

EMENDATORIUS , a , um , emendandi vim habens , purgatorius , ut Emendatorius ignis . *Augustin. in Psalm.* 37. *post init.*

EMENDATRIX, icis , f. *correttrice* , ἐπανορθώτρια , correctrix . *Cic.* 1. *de Leg. c.* 22. Vitiorum emendatricem legem esse oportet. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 32. Poetica , emendatrix vitæ .

EMENDATUS , a , um , adject. *emendato* , *corretto* , mendis carens , politus, perfectus , ἐπανορθωθείς , *Cic. in Brut. c.* 74. Emendata locutio & latina . *Id. de Amic. c.* 17. Emendati mores . *Petron. in Satyr. c.* 126. Mulier omnibus simulacris emendatior . *più ben fatta* . *Plin. l.* 34. *c.* 8. Callimachi sunt saltantes Lacænæ , emendatum opus . *Plin. alter l.* 8. *ep.* 22. Ego optimum & emandatissimum existimo, qui ceteris ita ignoscit , tanquam ipse quotidie peccet. *senz' alcun diffetto*. *Id. l. & ep.* 3. Vir emendatus & gravis . *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 30. Sapiens & emendatus vir . *Ulpian. Dig. lib.* 4. *tit.* 3. *leg.* 11. Homo vitæ emendatioris . *Quintil. in epist. ad Tryphon.* Ut libri in manus hominum quam emendatissimi veniant . *Id. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) Verba barbara ab emendatis discernere . *Id. ibid. c.* 4. (*al.* 5.) Emendata lectio. *Id. l.* 11. *c.* 3. Emeudata vox erit , idest vitio carebit, si fuerit os facile, explanatum, jucundum , urbanum. *Plin. l.* 36. *c.* 15. Aquæ corrivatæ , atque emendatæ .

EMENDICATUS , a , um , *mendicato* , mendicando impetratus , precarius, ἐπαιτηθείς . *Sueton. in Cæs. c.* 54. A sociis pecunias accepit , emendicatas in auxilium æris alieni . *Impp. Valentin. Gratian. & Theodos. lib.* 9. *Cod. tit.* 2. *leg.* 14. Emendicatis uti suffragiis .

EMENDICO , as , a. 1. *mendicare* , ἐπαιτέω , more mendicantium aliquid peto. *Sueton. in Aug. c.* 91. Stipem quotannis die certo emendicabat a populo .

EMENDO , as , avi , atum , a. 1. *emendare* , *correggere* , ἐπανορθόω , a menda, *h. e.* culpa & vitio purgo , corrigo . *Cic.* 2. *Attic. ep.* 16. *ad fin.* Me rogat, ut annales suos emendem , & edam . *Id. in Brut. c.* 75. Cæsar rationem adhibens consuetudinem vitiosam & corruptam pura & incorrupta consuetudine emendat . *Id. pro Mur. c.* 29. Conformare, & leviter emendare aliquid. *Id.* 3. *de Leg. c.* 13. Ut cupiditatibus principum & vitiis infici solet civitas ; sic emendari & corrigi continentia. *Nep. in Themist. c.* 1. Vitia adolescentiæ multis emendare virtutibus . *Colum. l.* 6. *c.* 2. *a med.* Fame & siti cubitorem bovem emendare . *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 3. Emendare legibus res Italas . *Id. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 84. Fortunam arte emendare . *Ovid.* 4. *Fast. v.* 596. Emendare facta priora novis . *Id. de medicam. fac. v.* 5. Cultus & in pomis succos emendat acerbos . *correggere*. *Plin. l.* 17. *c.* 5. *extr.* Terram terra emendari , super tenuem pingui injecta . *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 25. Emendare animum . ¶ Sæpe est vitia corporis tollere , curare, sanare . *Plin. l.* 32. *c.* 7. Emendare albugines oculorum . *Id. l.* 20. *c.* 13. dolores capitis & alopecias . & *lib.* 24. *c.* 10. dysentericos & alvum . & *lib.* 20. *c.* 16. tussim . & *lib.* 36. *c.* 21. cicatrices . & *lib.* 20. *c.* 5. sonitum & gravitatem aurium . & *lib.* 28. *c.* 8. sterilitatem , &c.

EMENSUS , a , um , *passato* , *scorso* , *oltrepassato* , particip. ab *emetior* , passiva significatione . *Liv. l.* 21. *c.* 30. Postquam multo majorem partem itineris emensam cernant . *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 182. cuncti pariter loca debita noscunt , Signaque commemorant , emensasque ordine gentes. *Id. l.* 4. *v.* 350. Exsilia pelagus emensa juvencæ . *h. e.* errores Ius mare tranantis sub forma vaccæ : *juvencæ* dativus est . *Apul. sub fin. l.* 9. *Metam.* Emensis protinus scalis . *salite*. ¶ Alio sensu *Senec. l.* 4. *c.* 4. *quæst. nat.* Poteram me , peracta quæstione dimittere : sed bene emensum dabo . *h. e.* quasi cumulatam mensuram , *buona misura* .

EMENTIOR , iris , itus sum , dep. 4. *mentire* , ψεύδομαι , idem quod mentior , vel palam mentior. *Cic. in Partit. c.* 14. Alii ementiti sunt in eos , quos oderant . *Id.* 1. *de Divin. c.* 9. Videmus hæc signa nunquam fere ementientia . *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *ad fin.* Hyperbole est ementiens superjectio . ¶ Cum accusativo, aut infinito adhibetur pro simulare , fingere , comminisci , excogitare quod non est , *simulare* , *fingere* . *Cic. pro Dom. c.* 19. Me non esse ementitum auctoritatem hujus ordinis . *Id. pro Balb. c.* 2. Furari civitatem , genus suum ementiri . *Petron. in Satyr. c.* 82. Constantissime centurionem & legionem ementitus . *Liv. l.* 25. *c.* 3. Ementiri falsa naufragia . *Cic. pro Planc. c.* 30. Eo me beneficio obstrictum esse ementiar , cui ne referri quidem gratia posse videatur ? *Curt. l.* 7. *c.* 5. Jussu Alexandri fecisse ipsos , ementiti .

EMENTITUS , a , um , adject. pass. signif. *mentito* , *falsificato* , *finto* , ἐψευσμένος . *Cic. Phil.* 2. *c.* 35. Quod me de ementitis auspiciis putares esse dicturum. *Id. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 21. Ementita , & falsa , & plena erroris . C. *Memm.* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 793. *Putsch.* Quam stulte conficta , quam aperte ementita sunt.

EMERCOR , aris , atus sum , dep. 1. idem quod mercor , *comperare* . *Tacit. Ann.* 13. *cap.* 44. Ingentibus donis adulterium , & ut omitteret maritum emercatur . & *Ann.* 16. *c.* 1. Principis aditum emercatus .

EMEREO , es , ui , itum , a. 2. idem quod mereo , *meritare* , παρακαλῶ. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 5. Quid ego emerui , adolescens , mali ? *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. *circa med.* Annuæ mihi operæ a. d. 3. Cal. Sext. emerentur. *h. e.* annuam administrationem claudo. Respicit autem ad τὸ *emereri stipendia* , de quo V. *Emeritus* . ¶ Cum infinito *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 409. Ennius emeruit , Calabris in montibus ortus , Contiguus poni, Scipio magne, tibi . *Id.* 4. *Fast. v.* 58. Emeruit vocis habere fidem . ¶ Pro lucrari *Gell. l.* 6. *c.* 7. Acca corpus in vulgus dabat, pecuniamque emeruerat ex eo questu uberem . ¶ Pro demereri , promereri, hoc est gratiam inire beneficium dando . *Ovid.* 2. *Amor. el.* 8. *v.* 24. Unum est e dominis emeruisse satis . *Id.* 4. *Trist. el.* 8. *extr.* At vos admoniti nostris quoque casibus este, Æquantem superos emeruisse virum . Adde *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 60. & *Valer. Max. in fi. cap.* 2. *lib.* 5.

EMEREOR, eris, itus sum, dep. 2. *meritare*, μεταδιώκομαι , dignus fio re aliqua, commereo , lucror . *Quintil. initio proœm. l.* 4. Altior mihi sollicitudo, quale judicium hominum emererer, accessit. ¶ *Emeritus stipendia* , V. *Emeritus* .

EMERGO, is, ersi, ersum, n. 3. *venir su* , *uscir fuori dell' acqua* , *o d' altro* , ἀναδύομαι , est ejus, qui in aqua mersus, rursus exit, exsisto, evado, exeo e profundo . *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Aves , quæ se in mari mergerent : quæ cum emersissent , &c. *Id.* 2. *de Divin. c.* 31. Equus ex flumine emersit . & *lib.* 1. *c.* 33. Ab infima ara subito anguis emersit . *h. e.* ab infima ara emersit e terra . *Plin. l.* 13. *c.* 18. Emergere extra aquam . *Liv. l.* 22. *c.* 3. de paludibus . ¶ *Emergere se* est exire, eo modo, quo *erumpere se* dicimus . *Cic. de Harusp. resp. c.* 25. *extr.* Illa serpens , quæ tum hic delitescit, tum se emergit, & fertur illuc . *Severus in Ætna v.* 118. torrentem imo se emergere hiatu . *Manil. l.* 5. *v.* 197. Cum jam vicesima Cancri , Septimaque ex undis pars se se emergit in astra. *Avien. in descript. terr. v.* 126. qua se lux rursus eoa Emergit pelago . ¶ Sol etiam & stellæ emergere dicuntur , quia e mari exoriri videntur . *Plin. l.* 2. *c.* 14. Stellæ emergunt. *Tacit. de Germ. c.* 45. Sol emergens . *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 1. Lux emersit Olympo . *Cic. in Arat. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 44. se se ostendens emergit Scorpius alte. ¶ Pro oriri , nasci . *Plin. l.* 11. *c.* 51. Antequam totus infans emergat utero . *Id. l.* 21. *c.* 17. Emergit flos ex caule . *Id. l.* 10. *c.* 52. Ova emergunt . *Id. l.* 2. *c.* 82. Venetus emersit . *Id. l.* 31. *c.* 4. Fontes amnesque emerguut . *Cic. de Senect. c.* 15. Viriditas herbescens vaginis includitur , e quibus cum emerserit, &c. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Si radix super terram emerserit . ¶ Et universim pro ascendendo exire , egredi , *uscire* . *Cic. pro leg. Manil. c.* 3. Ut se non Cappadociæ latebris occultare velit , sed emergere e patrio regno . *Id. l.* 2. *Attic. ep.* 12. Emerseram commode ex Antiati in Appiam ad tres tabernas , eum , &c. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 155. Sedibus Euboicam Stygiis emergit in urbem Troius Æneas . ¶ Translate *Cic. de Harusp. resp. c.* 23. Posteaquam emergere cœpit auctoritas vestra e fluctibus illius servitutis . *Id. in Vatin. c.* 9. Emergere ex mendicitate . *Id.* 3. *Verr. c.* 5. ex judicio peculatus . & *Verr.* 5. *c.* 69. ex paternis probris ac vitiis . *Id.* 5. *Attic. ep.* 8. incommoda valetudine . & *epist.* 10. ex aliquo negotio . *Id. pro Cæl. c.* 21. Emersit jam e vadis, & scopulos prætervecta esse videtur oratio mea . *Id.* 6. *Verr. c.* 58. Cum multa ex illo mari bella emerserint . *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 10. Nunc emergit amor : nunc desiderium ferre non possum . & *epist.* 6. *a med.* Deinde emergit rursum dolor . *Ulpian. Dig. lib.* 14. *tit.* 4. *leg.* 6. *extr.* Si forte alii creditores emerserint . *saltaran fuori* , *si scopriranno* . & *leg.* 7. Si aliud domini debitum emerserit . ¶ Et cum accus. *Nepos in Attic. c.* 11. Quibus ex malis ut se emersit , &c. *Terent. Andr.* 3. 3. 30. Spero ex illis se se emersurum malis . ¶ Passive impersonaliter , *Id. Adelph.* 3. 2. 3. Tot res repente circumvallant , unde emergi non potest. ¶ Eleganter dicitur de iis, qui a vitiosa vita abstrahuntur , & ad bonam frugem reducuntur . *Cic. pro Cæl. c.* 12. Multos vidi , qui totam adolescentiam voluptatibus dedissent , emersisse aliquando , & se ad frugem bonam , ut dicitur , recepisse . ¶ Item de iis, qui ex paupere , aut obscuro statu ad divitias aut honores, opesque ascendunt . *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 2. Nullus in imperio meo sumptus factus est : hac re incredibile est , quantum civitates emerserint . *Vellej. l.* 2. *c.* 65. Cum Antonius Cæsarem admoneret, quam inimicæ ipsi Pompejanæ partes forent , & in quod jam emersissent fastigium . *Lucret. l.* 2. *v.* 13. Emergere ad summas opes . *Juvenal. sat.* 3. *v.* 164. Haud facile emergunt , quorum virtutibus obstat Res angusta domi . ¶ Pro elucere, apparere , *Cic. pro Cluent. c.* 65. Hoc uno modo sæpe multorum improbitate depressa veritas emergit . *Id.* 1. *Offic. c.* 31. Ex quo magis emergit , quale sit decorum illud . ¶ Active *emergere aliquid* est prodere , edere, palam facere , emittere . *Ovid.* 3. *Fast. v.* 367. Dum loquitur totum jam sol emerserat orbem . Al. aliter leg. *Manil. l.* 1. *v.* 116. Ut possim rerum tantas emergere moles .

EMERITENSIS , se , ad Emeritam pertinens , quæ est urbs Hispaniæ ulterioris , cognomine Augusta , quia ab Augusto colonia deducta fuit , ad Anam fluvium , nunc *Merida* . *Plin. l.* 4. *c.* 22. Emeritensis conventus . *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 13. *n.* 16. Emeritensis colonia . ¶ *Emeritenses* ejus urbis incolæ . *Tacit.* 1. *Hist. cap.* 78.

EMERITUM , ti , n. commodum , præmium, merces, quæ datur militibus post expletum militiæ tempus . *Modestin. Dig. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 3. Qui militiæ tempus in desertatione explevit , emerito privatur . *& mox* . Si expleto tempore militiæ redeat , ut veteranus restituetur , & emerita accipiet .

EMERITUS , a , um, particip. dep. ab *emereor* , qui meruit . *Miles emeritus stipendia* , & *emeritus* absolute est, qui militiæ tempora explevit , & suo munere plene perfunctus , vacationem militiæ jam habet, ἀπεστρατευμένος , *soldato licenziato* , *giubilato* : quod fere post annum vicesimum militiæ ei concedebatur , ut ex *Tacit. Ann.* 1. *c.* 78. colligitur. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 10. Cornelium fortissimo stipendia emeritum vinculis oneravit . *Lucan. l.* 1. *v.* 344. Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur , Quæ noster veteranus aret ?

quæ

quæ mœnia fessis? Ovid. 4. Trist. eleg. 8. v. 21. Miles ut emeritis non est satis utilis annis. h. e. annis, quibus e militia est solutus, non est bello utilis, quia senex est. ¶ Eleganter transfertur ad eos omnes, qui plene suo munere functi sunt. Plin. l. & cap. 11. Apes fessæ, & jam emeritæ. Id. l. 17. cap. 23. Palmes emeritus, pluribusque induratus annis. Ovid. 1. Fast. v. 665. Emeritum aratrum. Juvenal. sat. 6. v. 497. Emerita acus. Martial. l. 10. epigr. 85. Emerita puppis. Propert. l. 4. el. ult. v. 97. Rogus emeritus. h. e. qui ardere desiit, absumpto cadavere. Stat. l. 3. silv. 1. v. 58. ipsa coronat Emeritos Diana canes. Senec. in Thyest. v. 797. Solis currus emeritos solvere. scil. nocte adventante. Sic Ovid. 4. Fast. v. 688. Dempserat emeritis jam juga Phœbus equis. & Stat. 1. Theb. v. 336. emeriti confinia Phœbi. h. e. occidentis. Martial. l. 7. epigr. 62. Emeritos Musis & Phœbo tradidit annos. h. e. annos, quos in forensi palæstra consumpserat, & causas agere desierat. ¶ Refertur aliquando ad significandam longam ætatem, senectam. Propert. l. 4. eleg. 5. v. 16. Coraicum emeritas eruit ungue genas. h. e. oculos cornicum vetularum. Al. leg. immeritas. ¶ Absolute de eo, qui bene est de aliquo meritus. Ovid. 1. ex Pont. ep. 7. v. 61. emeritis referenda est gratia semper. ¶ Passive emerita stipendia sunt peracta, confecta, finita. Liv. l. 39. c. 19. Ut P. Æbutio emerita stipendia essent. Sueton. in Calig. c. 44. Commoda emeritæ militiæ. ¶ Et translate Cic. de Senect. c. 14. Animum, tanquam emeritis stipendiis libidinis ambitionis, contentionis, cupiditatum omnium, secum esse, secumque vivere. Id. 6. Attic. ep. 5. Etsi annuum tempus prope jam emeritum habebamus. h. e. prope confeceremus annum administrationis provinciæ. Senec. in Agamemn. v. 908. Emeritus dies. Ovid. 3. Fast. v. 43. Emeriti cursus. Lucan. l. 3. v. 622. emerita jam morte. ¶ Dicitur & de his, quæ virtuti debentur, meritato. Sil. l. 7. v. 19. emerito sacrum caput insere cælo. Adde lib. 11. v. 464. Manil. l. 1. v. 404. & Sidon. carm. 1. v. 209.

EMERSUS, us, m. emergendi actus, uscita, il sorgere. Plin. l. 18. c. 25. de ortu & occasu belluæ: Emersum hunc melius, quam exortum, consuetudo dixisset, & illud occultationem potius, quam occasum. (Adde Colum. l. 7. c. 3. ad fin.) Vitruv. l. 10. c. ult. Neque certum locum scire poterant, quo emersum facturi fuissent hostes. dove fossero per uscir fuori. Plin. l. 9. c. 22. Ad emersus fluminis Mincii. h. e. ubi Mincius e lacu Benaco exit. Id. l. 22. c. 23. Ab emersu serpentium usque ad latebram. h. e. ab eo tempore, quo emergunt e terra serpentes, usque ad illud, quo se condunt.

EMERSUS, a, um, uscito, qui emersit. Cicer. 2. de Divin. cap. 68. Emersus e flumine. Liv. l. 1. c. 13. Equus emersus e profunda palude. Tacit. 2. Ann. cap. 65. Emersus paludibus. Ovid. 3. Fast. v. 399. Tertia nox emerse suos ubi moverit ignes. Id. in Halieut. v. 35. Emersus in auras polypus. ¶ Translate Cic. in Vatin. c. 7. Homo emersus e cœno. Id. pro Sext. cap. 9. subito e tenebris lustrorum. Liv. l. 8. cap. 7. ad fin. ab admiratione animus. riavutosi dallo stupore.

EMETIOR, iris, ensus sum, dep. 1. misurare, proprie est idem quod metiri, vel usque ad extremum metiri. Virg. 10. Æn. v. 772. Atque oculis spatium emensus, quantum satis hastæ. Gell. l. 16. cap. 18. Longitudines & altitudines vocis emetiri. ¶ Sæpius sumitur pro conficere viam, & quasi metiendo percurrere, trascorrere, passare, scorrere. Liv. l. 31. c. 24. Hemerodromos vocant Græci, ingens die uno cursu emetientes spatium. Virg. 11. Æn. v. 244. Atque iter emensi casus superavimus omnes. Id. 3. Æn. v. 627. Cum freta, cum terras omnes, tot inhospita saxa, Sideraque emensæ ferimur. Plin. l. 7. c. 20. Longissimum iter vehiculis tribus emensus. Sil. l. 4. v. 53. Ingentesque duces, pelagi, terræque laborem Diversum emensi. ¶ Aliquando pro præstare, largiri, quasi metiendo cumulare, tradere, dare, donare. Horat. l. 2. sat. 2. v. 104. cur, improbe, caræ Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo? Cic. de clar. Orat. c. 4. Illud Hesiodium laudatur a doctis, quod eadem mensura reddere jubet, qua acceperis, aut etiam cumulatiore si possis: ego autem voluntatem tibi profecto emetiar: sed rem ipsam nondum posse, video.

EMĔTO, is, a. 3. mietere, idem quod meto, vel metendo effero ex agris. Horat. l. 1. ep. 6. v. 21. Ne plus frumenti dotalibus emetat agris.

EMICANS, antis, cum impetu, & celeritate exsiliens, repente exsistens. Liv. l. 44. c. 10. Qui in navibus erant, saxis tormento emicantibus percutiebantur. Plin. l. 18. c. 113. Ignium tot locis emicantium perpetua tot sæculis incendia. Id. l. 31. c. 10. Scatebræ fonticuli semper emicans. Id. l. 19. c. 8. circa med. Asparagus viret thyrso emicante. Quintil. l. 8. c. 5. a med. Scintillæ inter fumum emicantes. ¶ Item exsiliens, se attollens, eminens. Tertull. advers. Hermog. c. 29. Segregatis aquis in cavatiorem sinum, emicantior facta est arida, quæ tota aquis tegebatur.

EMICATIM, adverb. emicando, exsiliendo. Sidon. l. 2. ep. penult. sub fin. Emicatim prosiliens refugit.

EMICATIO, onis, f. actus emicandi, & se se attollendi. Apul. de Mundo. Torrentium cursus, & humores undarum, emicationesque silvarum.

EMICO, as, cui, n. 1. saltare, saltar fuori, uscire con prestezza, ἀναπηδάω, extra mico, exsilio, erumpo, exeo. Virg. 6. Æn. v. 6. juvenum manus emicat ardens Litus in Hesperium. & lib. 5. v. 318. Primus abit, longeque ante omnia corpora Nisus Emicat, & ventis, & fulminis ocyor alis. Ovid. 10. Metam. v. 652. carcere pronus uterque Emicat. Valer. Flacc. l. 6. v. 550. Emicat in Suetem. salta addosso, assalta. Virg. Æn. 12. v. 327. saltuque superbus Emicat in currus. salta sul cocchio. Plin. l. 12. c. 5. Superiores rami in excelsum emicant. si sollevano in alto. Colum. l. 4. c. 20. extr. Vitis emicat in jugum. Ovid. 15. Metam. v. 248. dempto quoque pondere, rursus In superos aer tenuissimus emicat ignes. ascende, e si converte. Virg. Æn. 2. v. 174. de Palladio. terque ipsa solo (mirabile dictu) Emicuit, parmamque ferens, hastamque trementem. Ubi Servius: exsiluit, quasi quæ consistebat invita, locumque damnaret. Vellej. l. 2. c. 50. Cum mucronem gladii admovisset mamillæ, ad eum ipsum locum, qua cor emicat. palpita. Plaut. Aulul. 4. 3. 4. Cor emicat in pectus. Plin. l. 11. c. 37. sell. 77. Harduin. Dracones emicuisse de extis. Id. l. 2. c. 65. extr. Aqua spiritu acta, & terræ pondere expressa, siphonum modo emicat. spiccia. Liv. l. 44. c. 33. Scaturigines aquæ emicabant. Ovid. Metam. 9. v. 130. sanguis per utrumque foramen Emicuit. Lucret. l. 4. v. 1042. illam Emicat in partem sanguis, unde icimur ictu. Plin. l. 17. c. 8. Multi calami ex una radice emicant. spuntano. Petron. in Satyr. c. 126. Emicuera rosæ, violæque, & molle cyperon. Plin. l. 2. c. 88. Ex eo monte repente flamma emicuit. Lucan. l. 1. v. 532. Nunc jaculum longo, nunc sparso lumine lampas Emicuit cælo. comparve, apparve. Curt. l. 8. c. 4. Ab omni parte cæli emicare fulgura. Liv. l. 44. c. 10. Saxis tormento emicantibus percutiebantur. Ovid. 15. Metam. v. 67. Emicuit nervo penetrabile telum. Valer. Flacc. l. 1. v. 655. Emicuit dies. apparve, venne fuori. & lib. 4. v. 96. Sol emicuit super terras. Senec. in Oedip. v. 230. Emicat vasto fragore major humano sonus. esce. ¶ Translate Senec. ep. 79. a med. Cum (animus) vitia disjecerit, purusque ac levis in cogitationes divinas emicuerit. ¶ Ponitur & pro eminere, altum esse, excellere. Ovid. 9. Metam. v. 226. in Euboici scopulus brevis emicat alti Gurgite. s'estolle, spunta fuori. Valer. Flacc. l. 6. v. 595. Aspicis, ut Minyas inter, procerasque Cytæos Emicet effulgens. ¶ Et pro elucere, splendere. Sueton. in Calig. c. 46. Altissimam turrim excitavit, ex qua, ut ex Pharo, noctibus ad regendos navium cursus ignes emicarent. ¶ Translate Tacit. Ann. 13. cap. 16. Agrippinæ is pavor, ea consternatio mentis, quamvis vultu premeretur, emicuit, ut, &c. si manifestò, apparve. Justin. l. 2. cap. 9. Inter ceteros Themistoclis gloria emicuit. h. e. exstitit, effulsit. Curt. l. 7. cap. 6. a med. In queis & magnitudinem animi, & claritatem rerum longe emicuisse credebat. Plin. l. 13. c. 11. Emicuit longe ante omnes Euphranor. Plerique alii cum Harduino leg. eminuit. Solin. cap. 1. a med. (al. cap. 4. extr.) Milon Tarquinii Prisci temporibus emicuit. h. e. floruit. Ammian. l. 22. c. ult. (al. cap. 42.) Inter quos Chalcenterus emicuit Didymus. Utroque loco alii leg. eminuit, aut enituit. ¶ Quintil. l. 1. cap. 6. (al. 10.) reprehendit eos, qui emicavisse dicere malebant, quam emicuisse, analogiam nimis religiose secuti.

EMIGRATIO, onis, f. partenza per abitare altrove, actus emigrandi, commigratio, ἀποίκησις. Ulpian. Dig. lib. 39. tit. 2. leg. 28. Detrimentum propter emigrationem inquilinorum.

EMIGRO, as, avi, atum, n. 1. partirsi per abitar altrove, idem ac migro, extra migro, commigro, abeo, ἐξοικίζω. Cic. 4. Verr. c. 36. & Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. ad fin. Emigrare domo. Cic. Verr. 7. c. 12. a domo. Id. 2. de Leg. c. 19. e vita. uscir di vita. Plaut. Men. 5. 2. 7. Emigrare aliquo. Stat. lib. 4. silv. 8. v. 47. longe. Val. Cato in Diris, v. 100. Migrabunt casus aliena in corpora rerum, Quam tua de nostris emigret cura medullis. ¶ Emigrare se simile est τῷ erumpere se, & emergere se. Titinn. apud Non. c. 1. n. 1. Quot pestes, senia, & jurgia se se meis ædibus emigrarunt. ¶ Emigrare Scripturas apud Tertull. de cor. Mil. c. 1. dictum videtur pro declinare, recedere, & nolle sequi: vel potius transilire, transgredi: qua ratione migro a Cicer. usurpatur.

EMINATIO, onis, f. idem ac minatio, minaccia. Plaut. Capt. 4. 2. 19. Quæ illæc eminatio est?

EMINENS, entis, adject. soprastante, sporto in fuori, alto, eminente, exstans, prominens, altus, editus, ἔξοχος, ὑπερέχων. Cic. 5. Tuscul. c. 23. Columella non multum e dumis eminens. Id. 1. de nat. Deor. c. 27. Species ut sit quædam deorum, quæ nihil concreti habeat, nihil solidi, nihil expressi, nihil eminentis, sitque pura, levis, perlucida. Id. in Vatin. c. 2. Repente ta, tanquam serpens e latibulis, oculis eminentibus, inflato collo, tumidis cervicibus intulisti. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9. Trabes paulo longiores atque eminentiores, quam extremi parietes. Sallust. in Jug. c. 98. Ramis modo, modo eminentibus saxis nisus. (Adde Curt. l. 5. c. 3. ad fin.) Plin. l. 11. c. 37. sell. 69. Hard. Cor homini infra lævam papillam, turbinato mucrone, in priore eminens. Sueton. in Calig. c. 48. Statura eminens. Id. in Aug. c. 79. Nasus a summo eminentior, ab imo deductior. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 24. Jugum directum eminens in mare. & cap. 23. Duo eminentia promontoria. Flor. l. 1. c. 7. Eminentia papaverum capita. & cap. 9. Eminentes ædes. poste in sito eminente. & lib. 4. c. 12. a med. Eminentissimus mons. ¶ Translate Cic. 3. de Orat. c. 57. Discutienda sunt ea, quæ obscurant; & ea, quæ sunt eminentia & prompta, sumenda. h. e. quæ magis exstant, & facile videntur aut percipiuntur. Senec. de tranquill. c. 9. Spes effrenatas, & animum in futura eminentem velut sub vinculis habeas. h. e. inclinatum, & hiantem. Quintil. l. 10. c. 1. Paucos (Auctores) qui sunt eminentissimi excerpere in animo est. Vellej. l. 2. c. 16. Eminentissima cujusque professionis ingenia. Id. l. 2. c. 107. Vir dignitate eminens. & cap. 72. Eminentissimæ ac nobilissimæ simplicitatis vir. & cap. 75. Livia, genere, nobilitate, forma eminentissima. Curt. l. 4. c. 4. Quinqueremis velocitate inter ceteras eminens. ¶ Appellatio eminentissimus sub posterioribus Imperatoribus tribuebatur Præfectis Prætorio, & Magistris militum. Imp. Con-

stan-

flantin. lib. 12. *Cod. tit.* 47. *leg.* 1. & *Impp. Diocles. & Maxim. lib.* 9. *tit.* 41. *leg.* 11. *& alibi*.

EMINENTER adverb. *altamente*. *Sidon. l.* 1. *ep.* 11. Non eminentius, quam municipaliter natus. *h. e.* non clariore genere.

EMINENTIA, æ, f. exstantia, prominentia, altitudo, ἐξοχή. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. Quam multa vident pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non videmus? *h. e.* in partibus colore illustratis & exstantibus, *prominenza*. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Myrmecias nigra habet eminentias similes verrucis. *protuberanze*. *Apul. in Florid. n.* 18. (*al. l.* 4.) Eminentia culminum. *altezza*. ¶ Translate *Gell. l.* 5. *c.* 11. Eminentia quædam formarum. *eccellenza*. *Ulpian. Regular. tit.* 11. Tutores legitimi per eminentiam dicuntur, qui, &c. κατ᾽ ἐξοχήν, per excellentiam.

EMINEO, es, ui, n. 2. *soprastare*, *spiccare*, *sporgere*, *uscire*, ἐξέχω, eminens sum, exsto, recedo, altus sum, promineo: quasi *extra maneo*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 41. Babilonii in camporum patentium æquoribus habitantes, cum ex terra nihil emineret, quod contemplationi cæli officere posset. *Sallust. in Jug. c.* 99. Saxa, & si quæ vetustate radices eminebant, laqueis vinciebat, quibus allevati milites ascenderent. *sporgevano in fuori*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. Ut stipites non amplius quatuor digitis ex terra eminerent. *Liv. l.* 8. *c.* 7. Manlius ab jugulo, ita ut per costas ferrum emineret, terræ affixit. *Ovid. Metam.* 5. *v.* 137. Torquet in hunc hastam, media quæ nare recepta, Cervice exacta est, in partesque eminet ambas. *Plin. l.* 9. *c.* 6. Ut emineret dorso multum supra aquas. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 18. *n.* 16. Axibus eminebant veruta binum pedum. *Lucan. l.* 2. *v.* 667. nullæ æquore rupes Emineant. *Plin. l.* 17. *c.* 21. Eminere extra terram. *Id. ibid. c.* 15. Ut gemmascere incipiens legatur calamus, nec plus quam binis ab insito emineret oculis. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 697. Eminere alte. *Liv. l.* 44. *c.* 11. in altum. *h. e.* in mare. ¶ Cum accus. *Curt. l.* 4. *c.* 2. Jamque paululum moles aquam eminebat. ¶ Pro emergere, exire, *uscire*, *sbrigarsi*. *Plaut. Capt.* 3. 2. 4. Ita me miserum restitando, retinendoque lassum reddiderunt: via ex gratulando miser jam eminebam. ¶ Translate *Cic. in somn. Scip. in fin.* Si animus jam tum, cum erit inclusus in corpore, eminebit foras, & ea, quæ extra erunt contemplans, quam maxime se a corpore abstrahet. ¶ Sæpe est apparere, conspicuum esse, *apparire*, *comparere*, *venir fuori*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 41. *extr.* Quo studiosius ab ipsis opprimitur, & absconditur, eo magis eminet & apparet. *Curt. l.* 4. *c.* 1. Aliorum studium, aliorum indignatio eminebat. & *lib.* 8. *c.* 1. *extr.* Eminebat etiam in voce sceleris, quod parabat, atrocitas. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 26. Amplitudo animi maxime eminet contemnendis doloribus. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 606. sed per confusa frementis Verba tamen vulgi vox eminet una, quis illa? *h. e.* altior est, & distinctius exauditur. *Id.* 3. *Fast. v.* 250. Eminet ante oculos quod petis, ecce, tuos. ¶ Item excellere, præstare. *Cic. in Orat. c.* 29. *ad fin.* Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. *Flor. l.* 4. *c.* 2. Pompejus super utrumque eminebat. *Velle. l.* 2. *c.* 127. Eminere dignitate. & *cap.* 130. claritudine. Et absolute *ibid. c.* 49. Cum sine invidia in republ. floruissent, eminuissentque sine periculo. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. *sub fin.* Philippicæ Demosthenis iisdem eminent virtutibus. *Ammian. l.* 17. *c.* 7. (*al.* 13.) Inter monumenta multiformium ærumnarum eminuere Nicomediæ clades.

EMINOR, aris, dep. 1. idem ac minor, *minacciare*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 11. Eminor, interminorque, nequis mi obstiterit obviam.

EMINULUS, a, um, ὑπερέχων, parum eminens. *Varr. l.* 2. R. R. *c.* 5. Rectis genibus, eminulis, distantibus inter se. *alquanto sporti in fuori*. *Id. ibid. c.* 9. Spina neque eminula, neque cava. *sollevata*, *alta*.

EMINUS, adverb. *da lungi*, πόῤῥωθεν, e longinquo loco: a *manu*. *Comminus* enim dicimus, cum gladiis pugnamus; *eminus*, cum lanceis, quia gladius a manu non recedit, lancea e manibus emittitur. *Cic. de Senect. c.* 6. Nec excursione, nec saltu, nec eminus hastis, aut comminus gladiis uteretur. ¶ Differt a *longe*, quia significat tantum quendam motum de loco. Non enim recte dixeris, *Eminus habito*, ut *Longe habito*, sed bene *Eminus jaculo mitto*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 24. Fasces, atque aridam materiem de muro in aggerem eminus jaciebant. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 13. Qui aut comminus opprimebantur, aut eminus vulnerabantur. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 41. Oppugnationem urbis eminus incipere. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 406. licet eminus esse fortibus. *scil.* longe pugnando. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 17. fer opem, precor, eminus unam. *a me* mihi longe posito. *Sallust. in frag.* apud *Gell. l.* 2. *c.* 27. Quæ eminus facie sua ostentabat, aliquot adversis cicatricibus, & effosso oculo. ¶ Cum ablativo pro *longe* a. *Ascon. in Verr.* 3. *de Prat. urb. c.* 48. Eminus est Vulturnus Capua tria millia passuum.

EMIROR, aris, atus sum, dep. 1. demiror, valde miror, *maravigliarsi forte*, ἐκθαυμάζω. *Horat. l.* 1. *od.* 5. *v.* 8. Nigris æquora ventis Emirabitur insolens. *Bentlej.* aliter legit, & verbum *emiror* toto Latio exsulare jubet.

EMISCEO, es, a. 2. *mescolare*, idem quod misceo. *Manil. l.* 5. *v.* 244 nec parce vina recepta Hauriet emiscens, & fructibus ipse fruetur. Al. aliter lege.

EMISSARIUM, ii, n. *emissario*, *scolatojo*, *luogo ond' esce l' acqua*, ἐκροή, locus unde aqua emittitur. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 18. Nullo aprico horto, nullo emissario, nulla maceria, nulla casa. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Emissaria in his piscinis quina linquuntur, & repleto stagno, excussis obturamentis, erumpit torrens tanta vi, ut saxa provolvat. *toterotte*. *Sueton. in Claud. c.* 20. Opera multa perfecit: in his emissarium Fucini lacus, portumque Ostiensem. *h. e.* montem perfodit (ut ait apud *Plin. l.* 36. *c.* 15. *ad fin.*) ad lacum Fucinum emittendum. ¶ Translate *Scribon. Larg. compos.* 229. Emissarium vomicæ facere. Adde *compos.* 206.

EMISSARIUS, ii, m. *spia*, *messo*, *mezzano*, κατάσκοπος, qui clam submittitur ad aliquid explorandum, aut agendum nomine ejus, a quo mittitur: & fere accipitur in malam partem pro eo, qui ad explorandum deferendi, calumniandique causa subornatur, & emittitur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 8. Itaque appunit, qui petat Veneri Erycinæ illam hereditatem: petit Nævius Turpio quidam, istius excursor & emissarius. Ubi *Ascon.* Sic vocantur conciliatores furtorum, quæ a magistratibus committuntur, atque intereuntes. & *Verr.* 7. *c.* 41. *extr.* Quem iste in decumis, in rebus capitalibus, in omni calumnia præcursorem habere solebat, & emissarium. *Id. Fam.* 7. *ep.* 2. *a med.* Persuaseras nonnullis invidis meis, se in me emissarium semper fore. *Vellej. l.* 2. *c.* 18. *extr.* Quin etiam consulis filium per emissarios factionis suæ interfecit. *uccellatori*. ¶ *Emissarius* etiam dicitur palmes, qui emissus ex gemma, in putatione relinquitur, ut ascendat, quo placuerit. *Plin. l.* 17. *c.* 23. *circa med.* relicto emissario uno, qui subeat usque quo placuerit.

EMISSIO, onis, f. ἐκπομπή, actus emittendi. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 24. Ut balistæ lapidum, & reliqua tormenta telorum eo graviores emissiones habent, &c. *lanciamento*, *colpo*. *Id.* 2. *de Divin. c.* 29. *ad fin.* Emissio feminæ anguis. *il lasciar andare*. *Gell. l.* 5. *c.* 16. Radiorum ex oculis in ea, quæ videri queunt, emissio. *il mandar fuori*.

EMISSITIUS, *vel* Emissicius, a, um, qui emittitur, ut, *Oculi emissitii*, extra educti, & foras porrecti, vel qui huc & illuc aspectant, & veluti sa se ejaculantur. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 2. Exeundum hercle tibi hinc est foras, circumspectatrix, cum oculis emissitiis. *occhi da spia*.

EMISSUS, a, um, adject. *mandato fuori*, ἐξαποσταλείς. *Virg.* 4. *Georg. v.* 58. Emissum caveis agmen. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum. *Cic. pro Planc. c.* 12. *ad fin.* Emissus e carcere. *Id.* 4. *Attic. ep.* 15. Lacus Velinus a Curio emissus. *Liv. l.* 5. *c.* 51. Vox cælo emissa.

EMITTO, is, isi, issum, a. 3. *mandar fuori*, ἐκπέμπω, ἀφίημι, extra mitto, edo, foras mitto. *Cic.* 7. *Verr. c.* 9. Emittere aliquem de carcere. *Id.* 1. *Tuscul. c. ult.* Emitti a custodia. *Id. de Harusp. resp. c.* 1. Emittere telum. *lanciare*, *gettare*, *scagliare*. *Id.* 2. *de Divin. c.* 19. Jupiter emittit fulmina. *Id. pro Cæl. c.* 11. Emittere aculeos in aliquem. *Id. Fam.* 7. *ep. ult.* Emittere aliquid dignum nostro nomine. *pubblicare*. *Liv. l.* 1. *c.* 54. *ad fin.* & *Petron. in Satyr. c.* 19. Nullam vocem, nec verbum emittere. *non dir nè pure una parola*. *Cic. pro Planc. c.* 23. Maledicto nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Emittere venis sanguinem. *cavare*. Sic *Colum. l.* 6. *c.* 14. Emittere sanguinem de auribus. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 458. Emittere lacrimas. *profondere*, *spargere*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Scutum manu emittere. *gettare*, *lasciare*. & *lib.* 5. *c. ult.* Duabus portis omnem equitatum emittere. *spinger fuori*. *Liv. l.* 24. *c.* 1. Emittere equites in hostem. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 76. aliquos noctu per vallum. *Curt. l.* 7. *c.* 11. Collatæ aquæ per prona montis flumine emittunt. *Sueton. in Cæs. c.* 44. Emittere lacum. *seccare*. *Id. in Vitell. c.* 6. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. *a med.* Manu emittere aliquem. *dar la libertà*, manumittere: quod *emittere* absolute *Terent. Adelph.* 5. 9. 19. dixit. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 19. Emittere manu adoptatos. *emancipare*. *Cic. pro Cæl. c.* 28. Emittere aliquem de manibus. & *Liv. l.* 28. *c.* 41. a manibus. *lasciarsi scappar dalle mani*. *Phædr. l.* 1. *fab.* 13. *v.* 10. Emisit cateum ore. *si lasciò cadere*. *Plin. l.* 11. *c.* 24. *sub fin.* Emittunt ova aranei. *Id. l.* 10. *c.* 33. Emittunt pulli hirundinum foris saturitatem. *h. e.* ventrem antea nidum exonerant. *Id. l.* 18. *c.* 20. Emittere folia. *Id. l.* 17. *c.* 22. Vitis emittit palmitem. & *cap.* 12. Ulmi emittuntur in ramos. *h. e.* spargantur, diffunduntur. & *lib.* 16. *c.* 16. Buxum emittitur in metas. *h. e.* crescit in modum metæ. ¶ *Emittere se*, prodire, exire, erumpere. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 19. Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit.

EMO, is, emi, emptum, *vel* emtum, a. 3. *comperare*, ὠνέομαι, ἀγοράζω, pretio aliquid mihi comparo, mercor, coemo. *Cic. pro Dom. c.* 44. Emit domum prope dimidio carius, quam æstimabat. *Id.* 13. *Attic. ep.* 31. Mille jugerum de M. Pilio emit. *comperò da M. Pilio*. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 2. Bona Sex. Roscii da L. Sulla duobus millibus nummum se dicit emisse. *Id. Attic.* 10. *ep.* 5. Emere de Canulejo diversorium. *Plaut. Rud. prol. v.* 59. Adolescens, qui puellam ab eo emerat. *Cic.* 3. *Offic. c.* 14. Emit tanti quanti Pythius voluit. *Id. Attic.* 13. *ep.* 29. Emere magno aut parvo. *Id. Verr.* 6. *c.* 7. minoris aut pluris. & *Attic. l.* 1. *ep.* 13. *extr.* Bene emere. *a buon mercato*. & *lib.* 2. *ep.* 4. male. *a troppo caro prezzo*. *Plin. l.* 12. *c.* 7. Piper pondere emitur. *a peso*. *Nepos in Attic. c.* 9. Emere aliquid in diem. *in credenza*. ¶ Proverbium est, *malo emere, quam rogare*, apud *Cicer.* 6. *Verr. c.* 6. *extr.* cum aliquid minimo pretio, aut nulla difficultate haberi potest. tunc enim præstat emere, quam ad rogandum se demittere. Nulla enim res carius constat, quam quæ precibus empta est, inquit *Senec. de Benef. l.* 2. *c.* 1. ¶ Emere per æs & libram, V. in *Mancipium*. ¶ Translate, emere sententias judicum, fidem, jusjurandum, veritatem, officium, religionem, &c. apud *Cicer. pro Cluent. cap.* 36. *ad fin.* & *Verr.* 5. *c.* 62. est largitione corrumpere judices, aut aliter, & sibi obnoxios facere. *Curt. l.* 4. *c.* 1. Emere percussorem in aliquem. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 57. animos militum. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 652. munere custodem. *farla suo con regalo*. *Plaut. Asin.* 1. 1. 57. beneficiis aliquem. *Claudian. de III. Consul. Honor. v.* 188. emitur sola virtute potestas. *s' acquista*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 31. Teque sibi generum

rum Tathys emat omnibus undis. *si fercia sue genero con darti in dote il dominio di tutto 'l mare.* & 9. *Æn.* v. 206. Bene emitur honor vita. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 10. v. 32. Emta sanguine æternum nomen. *Stat. Theb.* 1. v. 163. furtisque immanibus emptum est Oedipodæ sedisse loco. *Sil.* l. 7. v. 620. vel morte emisse volebant Spectari Fabio. *Id.* l. 10. v. 287. quanti ne umprum velit Annibal, ut nos Vertentes terga aspiciat! *quanto pagherebbe a vederci a fuggire!* *Plaut. Trin.* 4. 3. 49. Talento inimicum mihi emi, amicum vendidi. *mi ho fatta un nemica.* ¶ Antiqui accipiebant pro accipere, sumere, teste *Festo*. V. Abemere, & Redemptur. ¶ *Emissim* pro *emerim* antiquum est. *Plaut. Cas.* 2. 5. 39. quem locum referens *Fest.* in *Tossvillitium*, habet *empsitom*.

EMODĔROR, aris, atus sum, dep. 1. idem quod moderor. *Ovid. de remed. amor.* v. 130. Illa dolor verbis emoderandus erit.

EMODULOR, aris, dep. 1. idem ac modulor, *cantare*. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 1. v. 30. Musa per undenos emodulanda pedes.

EMOLIMENTUM, i, n. molitio, opus, structura. *Impp. Valens, Gratian. & Valentin. lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 19. Novum opus qui volet in urbe moliri, sua pecunia absolvat, non contractis veteribus emolimentis, non effossis nobilium operum substructionibus. *le vecchie fabbriche.*

EMOLIOR, iris, itus sum, dep. 4. q. d. perfecte molior, ad finem perduco, conficio. *Plaut. Bacch.* 4. 5. 2. Magnum molior negotium; metuoque ut hodie possim emolirier. *condurlo a fine.* ¶ Sæpius usurpatur pro exscreare, expellere. *Cels.* l. 4. c. 6. Sicca tussis, quæ nihil emolitur. *mente cava*. *Colum.* l. 8. c. 5. *ad fin.* Per nares emoliri pituitæ nauseam. ¶ Emoliri fretum venti dicuntur, qui illud commovent, & exagitant, apud *Senec. in Agamemn.* v. 478.

EMOLITUS, a, um, adject. *macinato*, a *molo*, is, ut Emolitum hordeum, *Veget.* l. 3. c. 24. *de re Veterin.*

EMOLLESCO, is, n. 3. mollis fio. *Cels.* l. 5. c. 28. n. 14. Sive ulla vi clavus emollescit. Al. leg. *mollescit*.

EMOLLIDUS, a, um, adject. *tenero*, *molle*. *Liv.* l. 34. c. 47. Labor, & æstus emollida & fluida corpora Gallorum reddit. Al. leg. *mollia*: quod *Livium* magis decere videtur.

EMOLLIO, is, ivi, itum, a. 4. *ammollire*, *mollificare*, μαλάσσω, mollem reddo, tenerum facio. *Liv.* l. 37. c. 41. Humor arcus, fundasque, & jaculorum amenta emollieret. *Plin.* l. 10. c. 60. Ova aceto macerata in tantum emolliuntur, ut per annulos transeant. *Id.* l. 18. c. 19. Emolliunt duritiam ventris. & *lib.* 20. c. 2. & *lib.* 27. c. 7. alvum. & *lib.* 20. c. *ult.* articulos contractos. *Cels.* l. 8. c. 4. *circa med.* emplastrum adjecto cerato ex rosa. ¶ Translate *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 9. v. 47. ingenuas didicisse fideliter artes Emollit mores, nec sinit esse feros. *ammansa*, *mansuefa*. *Tacit. in Agric.* c. 11. Plus ferociæ Britanni præferunt, ut quos nondum longa pax emollierit. *Lucan.* l. 8. v. 366. emollit gentes clementia cæli. *Liv.* l. 27. c. 3. Ne suum quoque exercitum nimia urbis amœnitas emolliret. *effeminasse*. *Plin.* l. 37. c. 10. Gorgonia gemma emollit maria. *placa*, *tranquilla*. *Id.* l. 35. c. 17. Cimolia veros, & pretiosos colores emollit. *h. e.* jucundiores reddit. *Aurel. Vict. in Epit.* c. 48. Emollire severe præcepta. *mitigare*. & *cap.* 1. auctoritatem principis. *indebolire*, *fminuire*.

EMOLLITUS, a, um, *ammollito*, μαλαχθείς, mollis ac tener factus. *Plin.* l. 18. c. 7. *ad fin.* Triticum emollitum. *Id.* l. 26. c. 14. Plantago igni emollita. *Cels.* l. 5. c. 26. *sect.* 34. *sub fin.* Emollitum ulcus. ¶ Translate *Liv.* l. 38. c. 49. Hostis degener, & emollitus Asiæ amœnitate. *effeminato*, *snervato*.

EMOLO, is, ui, itum, a. 3. idem quod molo, *macinare*. *Pers. sat.* 6. v. 26. Messe tenus propria vive, & granaria (fas est) Emole. *h. e.* molendo exhauri, & liberaliter insumendo.

EMOLUMENTUM, ti, n. *utilità*, *emolumento*, *guadagno*, *vantaggio*, ὠφέλημα, utilitas, lucrum, fructus. *Cic. pro Mil.* c. 12. Boni nullo emolumento impelluntur ad fraudem, improbi sæpe parvo. *Id. Fam.* 7. *ep.* 10. *ad fin.* Si tibi esse id emolumento sciam. *Id.* 3. *de Orat.* c. 85. Recta facta suscepta a viris fortibus sine emolumento ac præmio. *Id.* 3. *de Fin.* c. 20. Emolumenta & detrimenta, quæ ὠφελήματα, & βλάμματα appellant. *Gell.* l. 13. c. 8. Emolumenta philosophiæ. *Plaut. Trin.* 3. 2. 68. Emolumentum honoris. *Juvenal. sat.* 3. v. 21. artibus honestis Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum. ¶ Ponitur & pro effectu, exitu, quia rerum utilitas & fructus in earum fine, & effectu positus est. *Justin.* l. 9. c. 1. Bellum Græciæ inferre statuit: ad cujus rei emolumentum pertinere ratus, si, &c. *buon progresso*, *e felice esito*. *Impp. Sever. & Antonin. lib.* 7. *Cod. tit.* 53. *leg.* 2. Rem judicatam præses provinciæ, etiam pignoribus captis ac distractis, ad emolumentum perduci jubebit. *Gell.* l. 11. c. 13. Ut consideraremus, quæ via, quodve emolumentum ejus sententiæ foret. ¶ Volunt quidam esse a *molo*, *is*, ut proprie dicatur de frugibus, quæ moluntur, summamque præstant vitæ utilitatem. Alii derivant a *molio*, & proprie significare rem operosam, & quæ multo molimine, apparatu, atque impensa fit. Hinc *Cæs.* l. 1. *B. Gall.* c. 34. Neque exercitum sine magno commeatu atque emolumento in unum locum contrahere posse. *Varr.* l. 3. *R. R.* c. 14. Nec de cochleis, ac gliribus quæro: neque enim magnum emolumentum esse potest. *h. e.* difficultas & labor eos alendi. Ita *P. Victor.* l. 22. *variar. lect. cap.* 10. Alii apud *Cæs.* leg. *molimentum*.

EMORIOR, eris, ortuus sum, dep. 3. *morire*, ἀποθνήσκω, idem quod morior, vel omnino morior. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 57. Nasci prius oportere, quam emori. *Id. Fam.* 2. *ep.* 15. Pro Pompejo emori possum. *Id.* 3. *Offic.* c. 32. Aut vincere, aut emori. *Plin.* l. 17. c. 24. Sorbus arbor emoritur. *Id.* l. 16. c. 6. Carbo emoriens, desinente statu. *Vitruv.* l. 2. c. 9. *circa med.* Ulmus & fraxinus, simul vetustate sunt aridæ factæ, qui inest iis liquor stantibus, emoritur, fiuntque duriores. *h. e.* absumitur, siccatur. ¶ Dicitur & de membro aliquo sensum amittente. *Cels.* l. 5. c. 26. n. 34. *extr.* Membrum, quod paulatim emoritur, abscindere. & *cap.* 28. n. 14. Clavum radere commodissimum, &c. si sanguinis quoque aliquid amissum est, sæpe emoritur. ¶ Translate *Cic. Parad.* 2. Quorum laus emori non potest. *Cels.* l. 2. c. 10. Emoritus vis, si quæ supererat. *Quintil.* l. 12. c. 10. *ad fin.* Evanescunt hæc atque emoriuntur comparatione meliorum. *Ovid. de remed. amor.* v. 654. Perque gradus molles emoriatur amor. ¶ *Emoriens terra* apud *Curt.* l. 4. c. 7. est, quæ veluti mortua, nullam vim habet progignendi. ¶ In infinito olim fuit quartæ conjugat. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 124. Haud te sinam emoriri, nisi argentum mihi redditur. *Terent. Eun.* 3. 2. 42. Risu omnes, qui aderant, emoriri.

EMORSUS, a, um, *morsicato*, morsu. V. locum *Plinii* l. 24. c. 11. in *Alysson*.

EMORTUALIS DIES, quo quis mortuus est. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 139. Certum est mihi hunc emortualem facere ex natali die.

EMORTUUS, a, um, adject. idem quod mortuus, *morto*. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 18. Emortua verba facere. *Id. Aulul.* 4. 5. 1. Emortuum ego me mavelim leto malo. *Plin.* l. 20. c. 9. Emortuos partus pellere. *Id.* l. 35. c. 10. *a med.* Ne emortuo lecte sanguinem lambat. *Plaut. Epid.* 1. 2. 14. Auxilium emortuum. *h. e.* quod nullum est.

EMOTUS, a, um, *smosso*, *rimosso*, *tolto via*, ἀνακινηθείς, loco motus, amotus, remotus. *Virg.* 2. *Æn.* v. 493. emoti procumbunt cardine postes. & *vers.* 610. magnoque emota tridenti Fundamenta quatit. *Colum.* l. 3. c. 18. Quidquid emoti soli vineis præparatur, consuetudo repastinatum vocat. *Liv.* l. 27. c. 3. Milites emoti ædificiis. *allontanati*, *esclusi*. *Senec. controv.* 13. *ante med.* Differebatur distortis manibus, emotis articulis. *slogati*. *Virg.* 6. *Æn.* v. 382. His dictis curæ emotæ, pulsusque parumper Corde dolor tristi. *In formula voti* apud *Liv.* l. 41. c. 21. Pestilentia ex agro Romano emota. *Id.* l. 38. c. 47. *sub fin.* Antiochus ultra juga Tauri emotus. *Id.* l. 45. c. 15. Emotus Senatu. ¶ Commotus, turbatus. *Sil.* l. 17. v. 284. Vanus emoti facie conterrita ponti. *Senec. sub fin. de consol. ad Polyb.* Emota mens. *h. e.* insana. V. *Motus*, *a*, *um*.

EMOVĔO, es, ovi, otum, a. 2. *rimuovere*, *allontanare*, ἐξάγω, ἀπομοτόω, loco moveo, amoveo, removeo. *Liv.* l. 6. c. 38. Lictores, qui de medio plebem emoverent, misit. *Id.* l. 25. c. 1. Emovere a foro multitudinem. *Al. leg.* removere. *Id.* l. 45. c. 15. Senatu emovere aliquem. *Id.* l. 30. c. 23. Emotis Curia legatis. *Horat.* l. 2. *sat.* 3. v. 28. Novus morbus veterem emovit. ¶ Apud *Valer. Max.* l. 2. c. 4. n. 5. emovere flammam spiritu, est excitare, *accendere col fiato*. ¶ Emovere labia apud *Nigid.* apud *Gell.* l. 10. c. 4. est in anteriorem partem movere, projectis labiis aliquid pronuntiare, ut cum dicimus *vos*. ¶ *Emostis* syncope est pro *emovistis*. *Liv.* l. 37. c. 53. *ad fin.* Ultra Tauri juga Antiochum emostis. Al. leg. *emovistis*. ¶ Reperitur etiam *exmoveo*. *Plaut. Truc.* 1. 1. 59. Suum nomen omne ex pectore exmovit meo.

EMPANDA, paganorum dea, apud *Fest.* Alii dictam putant, quod patentibus pagis, non clausis more urbium, præesset. Alii a *pane danda*, & intelligi Cererem.

EMPEDŎCLES, is, m. Ἐμπεδοκλῆς, Philosophus Agrigentinus, de rebus naturalibus versibus scripsit, & egregium poema fecit. Dixit ex concordia & amicitia elementorum cuncta constare, eorum discordia & inimicitia dissipari & dissolvi. De ejus morte narrant, illum clam, relictis suis, Ætnam Siciliæ montem ascendisse, & in ardentem ejus craterem se conjecisse, eo consilio, ut, cum nunquam appareret, crederetur factus esse immortalis, sed ejecta impetu ignis ferrea ejus crepidis, rem fuisse deprehensam. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 50. *de Amic.* c. 7. & *Horat.* l. 1. *ep.* 12. v. 20. & in *ar. Poet.* v. 464.

EMPEDOCLEUS, a, um, adject. Ἐμπεδόκλειος, ad Empedoclem pertinens. *Cic.* l. 2. *Q. Fr. ep.* 11. Si Sallustii Empedoclea legerit. Adde 1. *Tuscul.* c. 17. *extr.*

EMPENETICA, æ, f. ἐμπεινητική, ars strenue esuriendi. Ita legit *Turneb. Advers.* l. 13. c. 20. locum *Cœlii* l. 8. *Fam. ep.* 1. quem supra retulimus in *Embaeneticæ*.

EMPĔTROS, i, herba eadem quæ calcifraga. *Plin.* l. 27. c. 9.

EMPHASIS, is, f. *enfasi*, ἔμφασις, significatio: Græca vox, ab ἐν, & φημί, dico, qua notatur Figura Oratoria, cum verba ponimus, quæ plus significent, quam eloquuntur, ut ait *Quintil.* l. 8. c. 2. Ejus duæ sunt species: altera, quæ plus significat, quam dicit, ut in illo *Virg. Æn.* 2. v. 262. *demissum lapsi per funem*. Nam sic altitudo equi Trojani demonstrata est. Altera, quæ etiam id quod non dicit, ut *Cic. pro Ligar.* c. 5. *Si in hac tanta tua fortuna lenitas tanta non esset, quantam tu per te, per te, inquam, obtines: intelligo, quid loquor*, &c. *Quintil.* l. 8. c. 3. *sub fin.* ¶ A *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 53. Latine dicitur *ad plus intelligendum, quam dixeris, significatio*: & inter figuras sententiarum enumeratur. Adde *in Orat.* c. 40. *extr.* Etiam *Auct. ad Herenn.* l. 4. c. 53. *Significatio est*, inquit, *quæ plus in suspicione relinquit, quam positum est in oratione*. V. ibi cetera. ¶ Ipsa autem vox *Emphasis* Latinis litteris legitur apud *Quintil. locis cit.* Sic *Ascon. in Verr.* 2. c. 9. Magna emphasi *diuttius* dixit: & significat breviter, &c.

EMPHRACTUM. V. *Embractum*.

EMPHRACTUS, a, um, undique tectus, ab ἐμφράττω, obstruo, obturo: ut *emphractæ naves*, h. e. tectæ, apud *Ulpian. Dig.* l. 14. *tit.* 1. *leg.* 1. *a med.* ubi tamen alii aliter.

EMPHRAGMA, atis, n. obturamentum, obex, ab ἐμφράσσω, obstruo. Apud *Veget. l. 1. de re Veterin. c.* 47. est morbus, quo jumentorum intestina obstruuntur, *impiastramento, ostruzione*.

EMPHYTEUMA, atis, n. ἐμφύτευμα, plantatio, insitio, & præcipue opera diligens ejus, qui *Emphyteuta* est circa fundum emphyteuticum, vulg. *melioratio*: Vox Græca ab ἐμφυτεύω, planto. *Imp. Zeno lib. 4. Cod. tit. ult.* qui *de Jure emphyteutico* inscribitur, *leg. ult.* ubi alii Græce, alii aliter.

EMPHYTEUSIS, is, f. ἐμφύτευσις, insitio, sive plantatio, a φυτεύω, planto. Apud JCtos est contractus juris civilis, *livello*, quo prædium quoad dominium utile alicui ad longum tempus, vel in perpetuum conceditur, ea conditione, ut certam pensionem solvat. Olim agri inculti, ac minus fructiferi hoc modo dabantur, ut plantatione & cultu meliores utilioresque redderentur. Postea usus obtinuit, ut etiam agri fecundi in emphyteusim darentur. *Imp. Zeno loc. tit. in voce praeced. leg. 1. & 2.*

EMPHYTEUTA, æ, m. *livellario*, qui fundum, vel agrum alicujus in emphyteusim acceptum colit. *Imp. Zeno loc. tit.* in *Emphyteuma*.

EMPHYTEUTICARIUS, a, um, idem quod emphyteuticus, ut Jus emphyteuticarium, *Imp. Zeno loc. sup. tit.* ¶ *Emphyteuticarius, ii*, idem qui Emphyteuta. *Imp. Constantin. lib. 11. Cod. tit. 62. leg. 1.*

EMPHYTEUTICUS, a, um, adject. ad emphyteusim pertinens, ut Emphyteuticum prædium, *Impp. Diocl. & Maxim. lib. 5. Cod. tit. 71. leg. 13.* Emphyteuticum jus, *Imp. Zeno lib. 4. tit. ult. leg. ult. Macer Dig. lib. 2. tit. 8. leg. 15.* Qui vectigalem, vel emphyteuticum agrum possidet, possessor intelligitur.

EMPIRICE, es, & Empirica, æ, f. Medicinæ pars, quæ sola experientia curat: ab ἐμπειρία, peritia. *Plin. l. 29. c. 1.* Alia factio (ab experimentis cognominant Empiricen) cœpit in Sicilia. *Marcell. in carm. de Medicina, v. 6.* Quod logos, aut methodus, simplexque empirica pangit.

EMPIRICUS, i, m. qui sola experientia medetur, ab ἔμπειρος, usu peritus. *Cels. in præfat.* Qui se ἐμπειρικοὺς ab experientia nominant. *Cic. 4. Acad. c. 36.* Nec eo tamen ajunt Empirici notiora esse illa, quia, &c. ¶ *Empirica, orum*, sunt Empiricorum dogmata. *Plin. l. 10. c. 12.* Diodotus in Empiricis. ¶ Multa de Empiricis *Cels. in præfat.*

EMPLASTRATIO, onis, f. unctio per emplastrum. Translate dicitur de arboribus, cum cortex eximitur inoculationis gratia, ut aptari queat cortex par ex altera arbore. *Plin. l. 17. c. 16. Colum. l. 11. c. 2. ante med.* & *lib. 5. c. 11.* & *Pallad. in Jun. tit. 5.* &c. V. *Inoculatio*.

EMPLASTRATUS, a, um, *innestato a occhio*, emplastratione insitus. *Pallad. in Novembr. tit. 7. de pomis, sub fin.* Emplastratis pluribus gemmis.

EMPLASTRO, as, a. 1. *innestare a impiastro, o a occhio*, emplastratione inserere. *Colum. l. 5. c. 11. a med.* Alterius arboris, quam emplastraturus es, nitidissimum ramum eligito. Adde *lib. 11. c. 2. ante med.* & *Pallad. in Novembr. tit. 7. de pomis, sub fin.*

EMPLASTRUM, i, n. *impiastro*, ἔμπλαστρον, medicamentum, quod ex variis rebus conflatur, & exterius imponitur: ab ἐμπλάσσω, illino. Differt a malagmate, quod maxime ex floribus, eorumve surculis fit: emplastrum vero plerumque ex metallicis. Differt a pastillo, quia pastillus tantummodo ex aridis fit, emplastrum utique liquati aliquid accipit. Hæc *Cels. l. 5. c. 17.* Utuntur præterea hac voce *Plin.* sæpe, & *Scribon. Larg.* ¶ Ad hujus medicamenti similitudinem *emplastrum* dicitur, & *emplastratio* insitionis genus, quo gemmas cum exiguo cortice in partem sui delibratam arbor recipit. Plura de ea *Colum. l. 5. c. 11. de arborib. c. 26. Plin. l. 17. c. 16.* & *Pallad. in Februar. tit. 17.* V. *Inoculatio*. ¶ Translate *Laber.* apud *Gell. l. 16. c. 7. extr.* Quid est jusjurandum? emplastrum æris alieni. *Gell. ibid.* notat, quosdam sui temporis semidoctos dixisse *emplastra, æ*, f.

EMPLECTON, i, n. ἔμπλεκτον, ab ἐμπλέκω, implico, innecto, intexo, structuræ muri genus, in quo frontibus tantummodo expolitis, interiora temere farciuntur & replentur. *Plin. l. 36. c. 22. sub fin.* & *Vitruv. l. 2. cap. 8.*

EMPLEUROS, ἔμπλευρος, plena & bona latera habens. Vox Græca a πλευρά, latus: quæ legitur apud *Lucil.* cujus verba V. in *Mamphula*.

EMPORETICA CHARTA, *carta da involti*, est in qua merces a mercatoribus involvuntur, quæ scribendo inutilis est: ab ἐμπορητικός, ad mercaturam pertinens. *Plin. l. 13. c. 12.* Nam emporetica inutilis scribendo, involucris chartarum, segestriumque in mercibus usum præbet, ideo a mercatoribus cognominata. *& mox.* Emporeticæ brevitas sex digitos non excedit.

EMPORITANUS, a, um, ad emporias pertinens, quæ est urbs Hispaniæ Tarraconensis ad mare, quam *Liv. l. 34. c. 9.* describit. *Emporitani, orum*, sunt ejus urbis incolæ. *Id. ibid. c. 16.*

EMPORIUM, ii, n. *mercato*, ἐμπόριον, locus mercatus, forum nundinarium, ubi res venales exponuntur: ab ἔμπορος, mercator, vel ab ἐμπορεύω, negotior. *Cic. Attic. l. 5. ep. 2.* Cum per emporium Puteolanorum iter facerem. *Plin. l. 6. c. 20.* Perimulæ promontorium, ubi est celeberrimum Indiæ emporium. *Liv. l. 35. c. 10. extr.* Ædiles porticum unam posuerunt extra portam Trigeminam, emporio ad Tiberim adjecto. *piazza da mercato*. (Adde *lib. 41. c. 27.*) *Plaut. Amph. 4. 1. 4.* Apud emporium, atque in macello, in palæstra, atque in foro quæritando.

EMPOROS, i, m. ἔμπορος, *mercante*, mercator. Græca vox, quæ Latinis scripta litteris legitur apud *Plaut. Merc. 1. 1. 9.* Hinc *Auson. ep. 22. v. 28.* Novusque pollet emporus.

EMPSITO. V. *Emptito*.

EMPTIO, & Emtio, onis, f. *compera*, ὠνή. *Cic. pro Cæcin. c. 6.* emptionem facere. *Id. Attic. l. 12. ep. 3.* Tres habet conditiones, aut emptionem ab hasta, aut delegationem, &c. *Tacit. 3. Hist. c. 34.* Aspernari emptionem mancipiorum. *Sueton. in Aug. c. 24.* Imminere emptioni. *esser pronto e disposto alla compera*. *Id. ibid. c. 98.* Absumere pecuniam in emptionem mercium. *Varr. l. 2. R. R. c. 7. ante med.* emptio equina similis fere, ac boum, & asinorum. *Gell. l. 11. c. 12. extr.* Competitores emptionis. *Plin. l. 33. c. 3.* emptiones, quæ mancipii sunt. V. *Mancipium*. ¶ Apud *Scævol. Dig. lib. 32. leg. penult.* & *Ulpian. lib. 33. tit. 7. leg. 12. sub fin.* emptiones sunt tabulæ, seu instrumenta emptionum, *instrumenti d' acquisti*. ¶ Formulam veterem emptionis ovium habes apud *Varron. l. 2. R. R. c. 2.* suum, *cap. 4.* boum, *cap. 5.*

EMPTIONALIS, le, adject. *Cic. l. 7. Fam. ep. 29.* Si inter emptionales senes venale proscripserit. Sed legendum est *Coemptionales*; quam vocem V. suo loco. Dicitur tamen legi non semel *in Codice Justin.*

EMPTITATUS, a, um, adject. frequent. *comperato*. *Colum. l. 8. c. 10. ad fin.* Ternis denariis singulis emptitati.

EMPTITIUS, & Empticius, a, um, *che si compera*, qui est de numero eorum, quæ empta sunt, vel emi solent. *Varr. l. 3. de R. R. c. 2.* Hic aprum glans cum pascit emptitia, facit pinguem: illic gratuita exilem. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 47. Burm.* Servus emptitius.

EMPTITO, & Emtito, as, a. 1. frequenter emo. *Tacit. 14. Ann. c. 41.* Qui talem operam emptitasset, vendidissetque. *Plaut. Cas. 2. 5. 39.* Non ego istud verbum titivilitio emptiteio. Alii leg. *empsitem*. Plures *emissim titivilitio*. *h. e.* emerim. Adde *Plin. l. 6. ep. 19.*

EMPTIVUS, a, um, emptitius. *Emptivus miles* est mercenarius. *Festus*.

EMPTOR, & Emtor, ris, m. *compratore*, ὠνητής, qui emit. *Cic. 3. Offic. c. 12.* Ne quid omnino, quod venditor norit, emptor ignoret. *Id. 2. Q. Fr. ep. 2.* Tusculano emptor nemo fuit. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 167.* Emptor Aricini quondam, Vejentis & arvi, Emptum cœnat olus. *Id. l. 1. sat. 2. v. 88.* Emptor hians. *Id. l. 3. od. 6. v. 32.* Emptor pretiosus. *h. e.* qui magno pretio res coemit. *Sallust. in Jug. c. 39. extr.* Urbem venalem, & mature perituram, si emptorem invenerit. *Plaut. Pœn. 1. 2. 128.* Invendibili merce, oportet ultro emptorem adducere: proba merx facile emptorem reperit, tametsi in abstruso sita est. ¶ *Emptores bonorum* sunt sectores, qui damnatorum, debitorum, & proscriptorum bona sub hasta venalia emunt: quod genus hominum semper male audivit. *Cic. pro Quint. c. 15. extr.* & *Sallust.* apud *Gell. l. 18. c. 4.* ¶ *Emptor familiæ* erat emptor imaginarius, qui adhibebatur in illo testamenti genere, quod *Gell. l. 15. c. 27.* appellat *per emancipationem familiæ*, seu per æs, & libram, in quo testator cuipiam res & familiam suam imaginaria venditione alienabat, hicque ære ac libra adhibita emere se simulabat, ob id solum, ut testator vivens quodammodo alienasse videretur, quæ demum post mortem ejus is, qui tum fictum emptorem agebat, tanquam legitimus heres acciperet. Aliquando tamen hujusmodi emptor alius erat ab herede, ut in testamento Augusti, de quo *Sueton. in Ner. c. 4.* Ex hoc Domitius nascitur, quem emptorem familiæ pecuniæque in testamento Augusti fuisse, mox vulgo notatum est.

EMPTRIX, & Emtrix, icis, f. quæ emit. *Modestin. Dig. lib. 21. tit. 2. leg. 63.* Cum emptrix non provocaverit.

EMPTURIENS, entis, cupiens emere. *Varr. in proœm. l. 2. de R. R.* Propterea quod te empturientem in campos macros ad mercatum adducunt crebro pedes.

EMPTUS, & Emtus, a, um, *comprato*, pretio comparatus, coemptus. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 168.* emptum cœnat olus: emptis Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. *Plaut. Pœn. 4. 2. 20.* Servi pretiis maximis empti. *Ovid. 3. de ar. am. v. 165.* Femina procedit densissima crinibus emptis. *posticci*. *Id. 1. Amor. el. 10. v. 39.* Turpe reos empta miseros defendere lingua. *pagata*. *Sueton. de Grammat. c. 13.* Staberius hero suo emptus de catasta. *Id. in August. cap. 64.* Cajum, & Lucium adoptavit domi, per assem & libram emptos a patre Agrippa. V. *Emancipatio*, & *Mancipium*. ¶ Translate est largitione corruptus. *Cic. Attic. l. 16. ep. 15.* Cum eam defendere cœpisset, non modo deseruit emptus pecunia, sed etiam evertit. *Id. in Pison. c. 15.* Duo tribuni plebis de lapide empti. V. *Lapis*. *Id. Attic. l. 1. ep. 18.* Emptum judicium. ¶ *Ex empto*, aut *vendito* aliquid agere, apud JCtos est ex contractu emptionis, aut venditionis agere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* Quæ ex empto aut vendito, conducto aut locato, contra fidem fiunt. *Paul. Dig. lib. 21. tit. 2. leg. 18.* Ex empto conveniri. *Ulpian. lib. 17. tit. 2. leg. 14.* Teneri Judicio ex empto. *& ibid.* Ex empto obligatus. *Id. lib. 19. tit. 1.* qui *de actionib. empti, & venditi* inscribitur, *leg. 14.* Ex empto actione is, qui emit, utitur. ¶ Translate *Horat. l. 1. ep. 2. v. 55.* Empta dolore voluptas. *h. e.* comparata, *procacciata*. & *ep. 18. v. 48.* pulmenta laboribus empta. *guadagnate*. *Lucan. l. 10. v. 107.* Pax empta donis. & *lib. 7. v. 282.* aut emptum minimo vult sanguine quisquam Barbarus Hesperiis Magnum præponere rebus? *darebbe egli alcun Barbaro una sola goccia di sangue per*, &c? *Virg. 10. Æn. v. 503.* Turno tempus erit, magno cum optaverit emptum Intactum Pallanta. *Sil. l. 5. v. 601.* feroque emptum volet impia Roma Non violasse, &c. ¶ Ad scriptionem quod attinet, qui *emptus* inserto *p* scribunt, nituntur antiquis Lapidibus ac monumentis, quæ multo plura sunt, quam quæ sine *p* exhibent, ut vel ipsi *Dausqu.* & *Cellar.* fatentur, quamvis hi conjuncti cum aliis multis Criticis ipsum *p* extritum velint. Nam tribus, aut quatuor pro se allatis lapidibus addunt auctoritatem Grammaticorum vete-

veterum, *Terentii Scauri*, & *Marii Victorini*, quibus p supervacua videtur. Adducit & rationem, quod ea littera in præsenti verborum *emo*, *sumo*, *como*, *demo* nulla sit: nullam ergo ne in supinis quidem esse debere. Quæ omnia id efficiunt, ut qui *emtus*, *sumtus*, *comtus* scribit, reprehendi non debeat. Sed qui antiquitatis consuetam sequatur, quæ frequentius *emptus* &c. exhibet, mihi videtur laudandus magis.

EMUCIDUS, idem quod mucidus. V. *Ejuncidus*.

EMUGIO, is, ivi, itum, *ἀναμυκάομαι*, idem, ac mugio, vel cum mugitu profero. *Quintil. l. 2. c. 12. a med.* Clamant ubique, & ussata, lævata (ut ipsi vocant) manu, emugiunt. *Sever. in Ætna, v. 294.* & longas emugit buccina voces.

EMULGEO, es, ulsi, ulctum, a. 2. *smungere*, *ἐξαμέλγω*, mulgeo, mulgendo tollo. *Colum. l. 7. c. 3. a med.* Sed priusquam hoc fiat, exiguum emulgendum est, quod pastores colostram vocant.

EMULSUS, a, um, num. ex particip. ab emulgeo. *Catull. carm. 67. v. 110. ad Manl.* Siccari emulsa pingue palude solum. *h. e.* exhausta.

EMUNCTIO, onis, f. *il nettarsi il naso*, actus emungendi. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Cum emunctio etiam frequentior non sine causa reprehendetur.

EMUNCTUS, a, um, emungendo purgatus, & dicitur proprie de naribus. Hinc translate *emunctæ naris homo* dicitur, qui est acris ingenii, ac judicii, solers, perspicax, acutus ad indagandum, dijudicandum, intelligendum: ducta ex eo metaphora, quia emunctæ nares acriorem sensum habent, & acutius distinctiusque adorantur. *Phædr. l. 3. fab. 3. v. 4.* Æsopus naris emunctæ senex, Natura nunquam verba cui potuit dare. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 7. de Lucilio.* facetus, Emunctæ naris, durus componere versus. Nisi malis legere: *Emunctæ naris durus componere versus*. hoc est durus in componendis versibus emuncta nare factis. Ceterum etiam *acuta naris*, & *obesa naris homo* (de quibus V. in *Naris*) ad ingenium transferuntur. *Donat. ad Terent. Phorm. 4. 4. 1. emunctæ naris* interpretatur elegantem, & facetum: quasi ducatur metaphora ex eo, quod qui elegantiæ student, & munditiei, nunquam non emunctas nares habent. Sed hæc ad *Horatii*, aut *Phædri* sententiam non faciunt. ¶ Præterea *emunctus* dicitur, cui aliquid ablatum est, spoliatus, fraudatus, exhaustus. *Plaut. Bacch. 5. 1. 15.* Sic miserum me auro esse emunctum! *Horat. in ar. Poet. v. 238.* audax Pythias emuncto lucrata Simone talentum. ¶ Item qui in dicendo pressus est, & purgata, nitida, nihilque supervacui aut sordidi habente oratione utitur: ducta translatione ab emunctis naribus, & sordium vacuis. *Quintil. l. 12. c. 10.* Attici limati quidem, & emuncti, nihil inane, aut redundans ferebant: Asiana gens tumidior alioqui, atque jactantior, vaniore etiam dicendi gloria inflata est.

EMUNDATIO, onis, f. actus emundandi. *Tertull. de Baptism. c. 5. & lib. 4. advers. Marcion. c. 9.*

EMUNDATUS, a, um, adject. *mondato*, *purgato*. *Colum. l. 3. c. 15.* Seritur ergo prima in emundata pastinatione. *Id. l. 12. c. 2. a med.* Torcularia & fora diligenter emundata, lotaque.

EMUNDO, as, avi, atum, a. 1. *mondare*, *nettare*, *ἐκκαθαίρω*. *Colum. l. 2. c. 15.* Quædam pluviis diebus, ut bubilia, & ovilia, debent emundari. *Id. l. 8. c. 4.* Pulvere & cinere gallinæ plumas, pennasque emundant. *Id. l. 11. c. 2. post initium.* Emundare segetes. *& lib. 12. c. 23.* vinum. *h. e.* a fæcibus purgare. *& cap. 50. a med.* fæces & amurcam.

EMUNGO, is, nxi, nctum, a. 3. *nettare il naso*, *ἀπομύσσω*, nares purgo. *Varr. apud Non. c. 7. n. 111.* Eam sunt consecuti corporis siccitatem, ut neque spuerent, neque emungerentur. Jocularitur *Plaut. Cas. 2. 6. 30.* At tu ut oculos emungare ex capite per nasum tuos. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 54.* Ut si salsamentarii filio dicas: quiesce tu, cujus pater cubito se emungere solebat. *scil.* hujusmodi artifices, cum sordentes habeant semper manus, si quando nares emungere opus est, cubito id facere coguntur. (Adde *Sueton. in vita Horatii*.) *Juvenal. sat. 6. v. 146.* Jam gravis es nobis, & sæpe emungeris: exi. *h. e.* vetula es, & pituita, stiriaque nasi laboras. ¶ Translate est fraudare, spoliare, fraude extorquere. *Terent. Phorm. 4. 4. 1.* Emunxi argento senes. *Plaut. Bacch. 4. 4. 50.* Emungam hercle hominem probe hodie. ¶ *Emunxti* syncope pro *emunxisti* legitur apud *Plaut. Mostell. 5. 1. 59.*

EMUNIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *munire*, *fortificare*, *προσοχυρόω*, idem quod munio, vel probe munio. *Colum. l. 5. c. 6. a med.* Vites ab injuria pecoris caveis emuniri. *Senec. l. 1. de Clem. c. 11.* In adscensum arduos colles emunire. *Virg. 8. Æn. v. 227.* fultosque emunit obice postes. ¶ *Emunire silvas* est purgare, pervias facere, & itineri aptas: *Emunire paludes*, siccare, & calcabiles reddere: quo sensu etiam *munire vias* dicimus. *Tacit. in Agric. c. 31.* Corpora ipsa ac manus silvis ac paludibus emuniendis, verbera inter ac contumelias conterunt. ¶ *Emunire toros* apud *Stat. l. 1. Theb. v. 518.* est insternere, & discumbendi gratia parare. ¶ Translate *Senec. l. 3. controv. 17. a med.* Olim jam adversum hunc metum emunivit animum.

EMUNITAS, atis, f. immunitas. Usus est *Tertull. de Resur. c. 58.* ubi alii aliter leg.

EMUNITUS, a, um, adject. *fortificato*, *munito*, *προωχυρωμένος*. *Liv. l. 24. c. 21. extr.* Locus arcis in modum emunitus. *Id. l. 21. c. 7.* Murus supra cetera modum altitudinis emunitus. *Colum. l. 1. c. 6. a med.* Sic emunita sola, & latera horreorum prohibent curculionem. *h. e.* tectorio convestita, & amurca perfusa. *Liv. l. 26. c. 46.* Locus opere emunitus.

EMUSCO, as, a. 1. muscum adimo, purgo. *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* Oleæ putantur, & emuscantur. Al. leg. *muscantur*.

EMUSSITATUS, adamussim factus. *Fest.* Adde *Plaut. Mil. 3. 1. 38.* ut quidem legit *Non. c. 1. n. 68. & cap. 6. n. 48.* & alii. Reponunt plerique omnes *amussitatus*. Est enim ab *amussis*.

EMUTATUS, a, um, adject. mutatus, *mutato*. *Quintil. l. 8. c. 2. ad fin.* Emutatis in perversum dictis.

EMUTIO, is, n. 4. *ammutire*, *γρύζω*, sileo. *Plaut. Merc. 5. 2. 55.* Etiam emutis? omnia commonstrabo. Ita quidam Lexicographi. At meliores libri habent, *etiam mutus?* quod etiam magis consonum iis, quæ ibi dicuntur.

EMUTO, as, avi, atum, a. 1. *mutare*, idem quod muto. *Manil. l. 5. v. 147.* appositis caput emutare capillis. V. etiam locum *Quintil.* in *Emutatus*.

EMYDES, um, f. *ἐμύδες*, a Græcorum nonnullis appellatur genus testudinum in dulci aqua viventium. *Plin. l. 32. c. 4.*

E N

EN, adverb. *ecco*, *ἠνί*, ecce: factum per apocopen a voce Græca allata. *Cic. pro Deiot. c. 6.* En crimen, en causa, cur regem fugitivus, dominum servus accuset. *Id. Fam. 13. ep. 15.* En, hic ille est de illis maxime, qui irridere me solitus est. *vedi*, *questi è colui*, &c. *Plin. l. 21. c. 3. sub fin.* En, ego sum illa, quam, &c. *Virg. Ecl. 1. v. 72.* En, quo discordia cives Perduxit miseros. *Id. Ecl. 6. v. 70.* hos tibi dant calamos, en accipe, Musæ. *Plaut. Pseud. 1. 2. 82.* En, excetra tu, quæ tibi amicos tot habes, &c. ¶ Cum accus. *Virg. Ecl. 5. v. 67.* En quatuor aras, Ecce duas tibi, Daphni. *Plaut. in Suppos. Amph. scena, quæ incipit.* Di vostram fidem! *vers. 54.* En tectum, en tegulas, en obductas fores. ¶ Aliquando est hortantis, excitantis. *Virg. 3. Georg. v. 42.* en age segnes Rumpe moras. Adde *Sil. l. 3. v. 179.* ¶ Aliquando admonentis. *Virg. 4. Æn. v. 534.* En, quid ago? rursusne procos irrisa priores Experiar? ¶ Interdum irridentis, & per ironiam loquentis. *Cic. 3. Verr. c. 37.* Hæc est istius præclara tutela. En, cui tu liberos committas: en memoria mortui sodalis: en metus vivorum existimationis. ¶ Et admirantis. *Varr. l. 1. R. R. 1. 2.* En, ibi tu quicquam nasci putas posse, aut coli natum? ¶ Jungitur & ipsis verbis. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2.* En mediocri me dolore putas affici, cum, &c. Al. leg. *Et*. ¶ Et quibusdam adverbiis. *Id. 3. Phil. 1. 9.* En, cur magister ejus ex oratore arator factus sit. *Al. leg.* Hem. *Id. pro Sext. c. 27.* En cur ceteri reges arbitrentur, &c. ¶ *En unquam* est ecquando, unquamne? *Liv. l. 9. c. 10.* En unquam futurum, ut congredi armatis cum Samnite liceat? *Virg. Ecl. 8. v. 7.* en erit unquam ille dies? Adde *Ecl. 1. v. 68.* & *Terent. Phorm. 2. 1. 15.* & *2. 3. 1.* ¶ *En ecce* pleonasmus est: & majorem tamen habet vim demonstrandi. *Senec. in Oedip. v. 1004.* En ecce, rapido sæva prosiluit gradu. Sic Græci *ἠνὶ ἰδού*, aut *ἠν ἰδέ*. Simile est illud *Ovidii 3. Metam. v. 283.* tostos en aspice crines. ¶ Quod legitur a quibusdam *Aspis en Argo* apud *Hygin. sub fin. fab. 170.* sunt ea Græca verba (si sana est lectio) Latine scripta, *Ἀσπὶς ἐν Ἄργει*, vel ut alii emendant, *Ἀσπίδος*: & illud *en* valet *in* præpositionem.

ENALLAGE, *ἐναλλαγή*, scil. permutatio; figura est, qua pars pro parte ponitur, vel accidentia partium permutantur, ut *vivere* pro *vita*, *nullus* pro *non*, &c. Sed vox Græca est, & Græce adhibenda.

ENARRABILIS, le, *dicibile*, qui enarrari, seu dici potest. *Quintil. l. 6. c. 3. (al. 4.) sub init.* Non ratione aliqua, sed mota quodam, nescio an enarrabili, judicatur. *Virg. 8. Æn. v. 625.* clypei non enarrabile textum. Adde *Senec. epist. 121. a med.*

ENARRATE, enarrando, explicando. *Gell. l. 13. c. 12.* Id ipsum postea in M. Varronis libro enarratius scriptum invenimus. *h. e.* fusius, explicatius, apertius. & *lib. 10. c. 1.* Quod Varro breviter & subobscure, Tiro Tullius enarratius scripsit.

ENARRATIO, onis, f. *spiegazione*, *interpretazione*, actus enarrandi, explicatio. *Quintil. l. 2. c. 5.* Exigitur a Grammaticis Poetarum enarratio. Adde *lib. 1. c. 4.* (*al.* 5.)

ENARRATOR, oris, m. *interprete*, *spositore*, qui enarrat atque interpretatur. *Gell. l. 13. c. 30.* Satyrarum M. Varronis enarrator. & *lib. 18. c. 4.* enarrator Sallustii. & *cap. 6.* Idonei vocum antiquarum enarratores.

ENARRO, as, a. 1. *narrare*, *raccontare*, *ἐξηγέομαι*, idem quod narro, vel plene planeque narro. *Terent. Adelph. 3. 2. 53.* Abi, atque Hegioni rem enarrato omnem ordine. *Cic. pro Marcell. c. 2.* Nulla est dicendi tanta vis, quæ non dicam exornare, sed enarrare, C. Cæsar, res tuas gestas possit. *Id. 1. de Divin. c. 26.* enarrare alicui somnium. ¶ Est etiam explicare, interpretari quæ intellectu difficilia sunt, pluribus verbis exponendo, quæ sunt dicta breviter. *Plin. l. 36. c. 13. de labyrintho.* Positionem operis ejus, singulasque partes enarrare non est. *descrivere*, *spiegare*. *Quintil. l. 1. c. 2.* (*al.* 3.) Si Grammaticus historias exponat, poemata enarret. *Gell. l. 18. c. 9.* Varronem quoque hunc versum Plauti sic enarrasse. *Id. l. 13. c. 10.* Ad enarrandam & illustrandam linguam Latinam. Adde *lib. 3. c. 16.*

ENASCOR, eris, atus sum, dep. 3. *nascere*, *spuntare*, *ἐκφύομαι*, idem quod nascor, orior, nascendo exeo. *Varr. l. 1. R. R. cap. 41.* E quibus enasci coliculi vix queunt. *Tacit. Ann. 2. c. 14.* Enata humo virgulta. *Sueton. in Aug. c. 94.* Soboles ex arbore enata. *Id. in Domit. in fi.* Gibba enata pone cervicem. *Plin. l. 28. c. 8.* Crocodilea illita molestias in facie enascentes tollit. *Id. l. 11. c. 37. post init.* Cornua ceterorum ossibus adhærent, cervorum tantum cutibus enascuntur. *Varr. l. 2. R. R. c. 9.* Enati ex mento duo dentes. *Curt. l. 2. c. 8. extr.* Enata medio alveo insula.

ENA-

ENATO, as, avi, atum, a. 1. *uscire notando*, ἐκνήχομαι, natando evado. *Hirt. de B. Alex.* 1. 18. Se in mare præcipitaveront, & octingentorum passuum intervallum ad oppidum enataverunt. *Horat. in ar. Poet.* v. 20. si fractis enatat exspes Navibus. ¶ Translate *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 31. Reliqui habere se videntur angustius: enatant tamen. *h. e.* se expediunt.

ENATUS. V. *Enascor*.

ENAVIGATUS, a, um, *scorso navigando*, navi trajectus. *Plin. l.* 9. *cap.* 3. Vastus sinus, duodecim dierum & noctium remigio enavigatus.

ENAVATUS, a, um, adject. diligenter confectus, *fatto con diligenza*. *Tacit. l.* 3. *Hist. c.* 74. Præmia enavatæ operæ petebant. Vulgati libri multi habent, *navata*.

ENAVIGO, as, avi, atum, a. 1. *uscire, o passare navigando*, ἐκπλέω, navigando exeo, vel trajicio. *Plin. l.* 6. 1. 17. *a med.* Alexandrum nullo die minus stadia sexcenta navigasse in Indo, nec potuisse ante menses quinque enavigare. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *v.* 11. Unda omnibus enaviganda. *Sueton. in Tiber. c.* 11. Tantum non adversis tempestatibus Rhodum enavigavit. *Scævola Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 122. enavigare de loco aliquo. ¶ Translate *Cicer.* 4. *Tuscul. cap.* 14. ea quibus, tanquam e scrupulosis cotibus, enavigavit oratio.

ENCÆNIA, orum, n. ἐγκαίνια, festus dies propter dedicationem alicujus novi operis celebratus: a καινός, novus. Usus est *Augustin. tract.* 84. *in Joann.* ubi ait. Quandocumque novum aliquid fuerit dedicatum, encænia vocantur. Jam & usus habet hoc verbum: si quis nova tunica induatur, encæniare dicitur, &c. Habet & *Quintil. l.* 7. 1. 2. sed Græce.

ENCÆNIO. V. in voce præced.

ENCARDIA, f. gemma, in qua cordis effigies eminet: a καρδία, cor. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

ENCARPI, orum, m. ἔγκαρποι, apud *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. dicitur florem, frondiumque, & pomorum implexus, atque contextus, ornatus causa alicubi pictus, vel scalptus. Encarpis, inquit, pro crinibus dispositis frontes ornavarunt. *festons*. Est a καρπὸς, fructus.

ENCAUSTICUS, a, um, ἐγκαυστικὸς, ad encaustum, picturæ genus pertinens. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Aliquanto vetustiores encausticæ picturæ exstitere. ¶ *Encaustica, æ*, absoluta, est ipsa ratio encaustica pingendi, ἐγκαυστική. *Id. ibid. paulo post*. Quod profecto non fecisset, nisi encaustica inventa.

ENCAUSTUS, a, um, ἔγκαυστος, inustus: ab ἐγκαίω, inuro. Dicitur de picturæ genere a Veteribus artificibus usurpato, *pittura a fuoco*: quod triplex fuit, ut *Plin. l.* 35. *c.* 11. *sub fin.* docet: unum, quo pingebant ceris discoloribus tabulæ illitis, & igne admoto candefactis: alterum, quo stilo ferreo igne candefacto imagines faciebant in ebore: tertium, resolutis igni ceris, & penicillo inductis: quæ pictura in navibus nec sole, nec sale, ventisque corrumpitur. Hoc tertium genus (de quo verba facit etiam *Vitruv. l.* 7. *c.* 9.) distabat a primo in eo, quod in hoc tertio illinebant penicillo ceras igne liquefactas, deinde postquam refrixissent, rursus igne admoto æquabant, poliebantque: in illo ceras frigidas sine penicillo inducebant in tabulas cestro, seu viriculo insculptas, vel postquam induxissent, viriculo figuras insculpebant: deinde inurebant, & poliebant. De primo genere intelligendum est illud *Ovid.* 3. *Fast.* v. 831. Quique moves cælum, tabulamque coloribus uris! De primo item vel de tertio illud *Auson. in epigram. n.* 26. ceris inurere januarum limina. Verum hoc totum artificium jampridem usu desiit. *Martial. l.* 4. *epigr.* 47. Encaustus Phaeton tabula depictus in hac est. Quid tibi vis, dipyron qui Phaetonta facis? *Plin. loc. cit.* Encausta pingere, & docere. & Encausto pingendi duo genera, &c. ¶ *Imp. Leo lib.* 1. *Cod. tit.* 23. *leg.* 6. sacrum encaustum appellat confectionem coloris ex *cocto murice*, & *conchylii triti ardore*, quo utebantur Imperatores in suis rescriptis subscribendis.

ENCAUTARIUM, ii, n. tabularium, ubi publici censuales civitatum, & provinciarum, in quibus scriptum erat encauto. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. l.* 13. *Cod. Theodos. tit.* 10. *leg. ult.*

ENCAUTUM, i, n. genus scripturæ, quæ fit per adustionem, & cestram: a καίω, uro, a quo & καυτήρ fit, & καυτις. Eo utebantur rectores provinciarum in subscribendo. *Imp. Constantin. lib.* 11. *Cod. Theodos. tit.* 16. *leg.* 4. Rectores provinciarum manu propria perscribant, atque encauto nomina adnectant. *Id. ibid. lib.* 7. *tit.* 20. *leg.* 1. Encauto & cerussa conscribere.

ENCELADUS, i, m. Ἐγκέλαδος, filius Terræ, & Tartari, Gigantum maximus, quem Jupiter fulmine ictum Ætnæ monti supposuit, cujus corpore semiusto, pars ea, quæ vivit, ignem spirat præ ira, ac furore. *Virg.* 3. *Æn. v.* 578. *Hygin. in præfat.* & *Claudian. in Edyll. de piis fratrib. v.* 32.

ENCHIRIDION, ii, n. ἐγχειρίδιον, manuale, exiguus quivis libellus: ab ἐν, & χείρ, *manus*, quia manu nullo negotio circumferri potest. Exstat hujusmodi libellus *Augustini* ad Laurentium inscriptus. *Pomponius* quoque JCtus opusculum hoc nomine inscripsit, ut habetur *in lemmate legis* 2. *tit.* 2. *lib.* 1. *Digest.* ¶ Item gladiolus chirurgorum, *lancetta*. Sic enim Eruditi interpretantur in vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 70. *n.* 8. *Murator. Donium class.* 5. *n.* 91. Græce quoque eodem sensu usurpatur.

ENCHORIUS, a, um, regionalis, indigena, ἐγχώριος, Vox Græca, a χώρα, regio. Latinis litteris scripta legitur apud *Philargyr. ad* 4. *Georg. v.* 298.

ENCHYTUM, i, n. ἔγχυτον, genus placentæ, cujus meminit *Cato R. R. c.* 80. quæ ita dicta videtur, quod liquidior esset, & aliis cibis infunderetur: vel quod liquido unguine perfunderetur: ab ἐγχέω, infundo. Al. leg. *encytum*.

ENCLIMA, atis, n. ἔγκλιμα, inclinatio, curvatura, clima: ab ἐγκλίνω, inclino. *Vitruv. l.* 9. *c. ult.* Hemicyclium excavatum ex quadrato, ad enclimaque succisum Berosus dicitur invenisse.

ENCLITICUS, a, um, ἐγκλιτικὸς, inclinans, ut Conjunctiones anclitica, *que*, *ve*, *ne*, quoniam accentum a se inclinant, apud Grammat.

ENCOLPIÆ, arum, m. ἐγκολπίαι, venti, qui e mari veniunt per sinus: a κόλπος, sinus. *Apul. de Mundo*. Habet etiam *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 8. sed Græce.

ENCOMBOMATA, um, n. ἐγκομβώματα, ab ἐγκομβόω, nodo constringo, significat genus vestis, quæ nodo substringebatur corpori. *Pollux l.* 4. *c.* 18. recenset inter ornatus Comicos servorum his verbis: Τῷ δὲ τῶν δούλων ἐξωμίδι καὶ ἱματίδιόν τι πρόσκειται λευκὸν, ὃ ἐγκόμβωμα λέγεται, ἢ ἐπίβλημα. *Varr.* apud *Non. c.* 14. *n. ult.* Ut puellæ habeant potius in vestitu chlamydas, encombomata, ac parnacidas, quam togas.

ENCRINOMENOS, m. ἐγκρινόμενος, hoc est secretus, egregius, eximius, præ ceteris probatus: ab ἐγκρίνω, secerno, segrego: nomen est statuæ æreæ ab Alcamene Phidiæ discipulo factæ, qua pentathlon repræsentabatur. *Plin. l.* 34. *c.* 8.

ENCYCLIOS, ii, ἐγκύκλιος, orbicularis, circularis: a κύκλος, orbis, circulus. *Encyclios disciplina*, Græca dicendi ratione, est doctrina et omnium scientiarum cognitione collecta, quæ & ἐγκυκλοπαιδεία dicitur. *Vitruv. in præfat. l.* 6. Disciplina, quæ non potest esse probata sine litteratura, encyclioque doctrinarum omnium. Adde *lib.* 1. *c.* 1. *a med.*

ENCYTUM. V. *Enchytum*.

ENDELECHIA. V. *Entelechia*.

ENDIADYS, vel Hendiadys, apud *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 65. est vox male conflata ex Græcis vocibus ἓν διὰ δυοῖν, *unum per duo*, quibus significatur figura Poetica, qua unum per duo nomina exprimitur, seu in duo dividitur, ut cum ait *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 13. Tum succos herbasque dedi. *h. e.* succos herbarum. & *Virg.* 2. *Georg. v.* 592. pateris libamus & auro. *h. e.* pateris aureis. & 2. *Æn. v.* 657. ferro & bipennibus. *h. e.* bipennibus ferreis. & 1. *Æn. v.* 653. pallam signis auroque rigentem. *h. e.* aureis signis. & 3. *Æn. v.* 223. ipsumque vocamus In prædam partemque Jovem. *h. e.* in partem prædæ. & 1. *Æn. v.* 65. molemque & montes insuper altos Imposuit. *h. e.* molem montium. & 1. *Georg. v.* 56. maculis insignis & albo. *h. e.* albis maculis. & *lib.* 11. *Æn. v.* 554. libro & silvestri subere clausam. *h. e.* libro suberis. Sic apud *Quintil. l.* 8. *c.* 5. *a med.* Clavus & purpuræ loco insertæ. *h. e.* clavus purpureus. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 251. Placare deos precibus & murmure longo. *h. e.* precibus submissa voce conceptis. Adde *Virg.* 6. *Æn. v.* 734. *Senec. in Agam. v.* 988. *Sil. l.* 3. *v.* 388. & *Lucil. l.* 19. apud *Non.* 1. 4. *n.* 392. tecta & testudines. *h. e.* tecta testudinea. Cic. quoque est hoc modo locutus aliquando: v. gr. *Tuscul.* 3. *c.* 18. *extr.* Hunc sertis redimiri jubebis & rosa.

ENDO, præposit. a priscis Latinis usurpata pro *in*: vel ab ἐν τῷ, vel ab ἔνδον, intus. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 8. Quos endo cælo merita vocaverint. Al. aliter leg. *Enn.* apud *Gell. l.* 12. *c.* 4. endo foro lato, sanctoque senatu. Al. leg. *indu*, quod idem est. V. *Indu*. *Id.* apud *Charis. l.* 4. *pag.* 249. *Putsch.* & *Auson. in Monosyll.* seu Grammaticomast. *v.* 18. endo suam do. *h. e.* in suam domum. *In veteri rogatione* apud *Gell. l.* 5. *c.* 19. Uti ei vitæ necisque in eu potestas siet, uti pati endo filio est. *Et in veteri lege*, *ibid. l.* 20. *c.* 1. *a med.* Ni quis endo eum jure vindicit. *h. e.* in eum. *Lucret. l.* 2. *v.* 1094. Endo manu. & *lib.* 4. *v.* 773. Endo statu. & *l.* 6. *v.* 890. endo mari. *Festus*: Endo procincto.

ENDOCŒPTUS, a, um, inceptus. *Nævius* apud *P. Merul. ad fragm. Ennii, pag.* 192. Endocœpta per se temeritas face ussa.

ENDOGREDI, *entrare*, idem quod ingredi, ab *endo*, & *gradior*. *Lucret. l.* 5. *v.* 82. viamque Endogredi sceleris. Adde *lib.* 4. *v.* 318. & 367. Al. leg. *indugredi* eodem sensu.

ENDOJACITO, injicito. *Lex XII. Tab.* apud *Fest.* in *Struere*. Si calvitur, manum endo jacito.

ENDOITIUM, initium, apud Veteres. *Festus*.

ENDOMUNITUS, a, um, intus munitus, munitus. Legitur a quibusdam apud *Liv. l.* 5. *cap.* 39. *ad fin.* ubi alii *inde munitus*.

ENDOPEDIRI, est impediri: ab antiquo *endo* pro *in*. *Lucret. l.* 4. *v.* 68. quanto minus endopediri Pauca queunt. ¶ Sic *endopeditus* pro impeditus, *Id. l.* 1. *v.* 124. minus aut magis endopedita. Adde *lib.* 2. *v.* 101. & alibi. Alii autem legunt *indupediri*, *indupeditus*, sed eod. sensu.

ENDOPERATOR, oris, m. idem quod imperator: ab antiquo *endo* pro *in*. *Lucret. l.* 4. *v.* 964. & *lib.* 5. *v.* 1226. Endoperatores pugnare, ac prœlia obire. *Enn.* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 48. Omnis cura viris, uter esset Endoperator. Adde apud *Gell. l.* 18. *c.* 9. Utroque autem loco alii leg. *induperator*: quod habetur etiam apud *Juvenal. sat.* 4. *v.* 29. V. *Indu*.

ENDOPLORATO, implorato, quod est cum quæstione inclamare. *Festus*. *Gloss. vet.* Endoplorato, ἐπικάλεσον.

ENDOTERCISUS. V. *Intercisus*.

ENDOTUETUR, intuetur: ab antiquo *endo* pro *in*. *Enn.* apud *Non. c.* 4. *n.* 385. ubi alii leg. *inde tuetur*.

ENDOVELLICUS DEUS, numen est peregrinum, quod *Reines. in Append. ad Inscript. antiqu. n.* 6. ubi de hac voce multa disserit, Celtiberorum proprium fuisse dicit. Ejus mentio fit in *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 87. *n.* 9. 10. 11. 12. & *pag.* 88. *n.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. in quibus legitur etiam *Endovelicus*, *Endovellicus*, *Enobolicus*, & apud *Reines. loc. cit. Endobolicus*.

ENDOVOLANS, involans. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 5. tamen en-

endovolans secum abstulit hasta. Al. leg. *induvolans*, quod idem sonat: alii *inde volans*.

ENDROMIDATUS, a, um, endromide vestitus. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Tu endromidatus exterius, intrinsecus fasceatus.

ENDROMIS, idis, f. vestis hirsuta longiore villo: a δρόμος, cursus, quod illa in cursu uterentur, ne scil. post exercitationem calefacta corpora refrigescerent. *Martial. l. 4. epigr. 19.* docet ejus usum fuisse in magno frigore, in exercitationibus trigonis, follis, harpasti, in cursu, & pluvio tempore: ne scilicet post ludum corpora nimis refrigescerent, ut dictum est, neve imber & venti ites facientem læderent. Ibi etiam in accusativo *endromida* dixit Græca positione pro *endromidem*. & *lib. 14. epigr. 126.* docet fuisse quidem parvi pretii, a divitibus tamen usurpatam. *Juvenal. sat. 3. v. 103.* igniculum brumæ si tempore poscas, Accipit endromidem. ¶ Fuerunt tamen etiam molliores & delicatiores endromides, e molli lana & purpura facta, quas *Tyrias* appellat *Id. sat. 6. v. 245.* & a feminis quoque, in palæstra luxus causa se exercentes, usurpari solitas significat.

ENDYMION, onis, m. Ἐνδυμίων, Aethlii (Ἀέθλιος) filius formosissimus, qui primus Lunæ cursum invenit. Fabulantur, hunc a Luna adamatum fuisse, & ab ea in Latmio Cariæ monte consopitum, ut eum dormientem oscularetur: & nondum experrectum adhuc dormire. *Cic. 1. Tuscul. c. 38.* ¶ Hinc *Endymionis somnus* in proverbium abiit. *Id. 5. de Fin. c. 20.* Ne si jucundissimis quidem nos somniis usuros putemus, Endymionis somnum nobis velimus dari. ¶ Quæ de Endymione dicta sunt, ad Pana deum Arcadiæ transferre videtur *Virg. 3. Georg. v. 391.* ubi *Servius* narrat, spretum eum a Luna, candidissima pecore pavisse, & sic eam ad se illexisse. *Philargyr.* vero, niveis velleribus se circumdedisse, ut illi formosus videretur, atque ita cepisse.

ENDYMIONEUS, a, um, adject. Ἐνδυμιώνειος, ab Endymione. *Auson. Edyll. 6. v. 41.* Endymioneos solita affectare sopores, Cum face, & astrigero diademate Luna bicornis.

ENECATRIX, icis, f. quæ enecat. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 29. sub fin.* Duritia Pharaonis nascentium enecatrix.

ENECATUS, a, um, necatus. *Plin. l. 30. c. 12.* Mus araneus pendens enecatus. *strangolato*. *Id. l. 18. c. 13.* Rapacia in horreis enecata. *h. e.* raporum cauliculi & folia in horreis constructa, & veluti suffocata, donec flavescant, seu flaccescant.

ENECO (& Enico *sæpe apud Comicos*) as, cui, ctum, & avi, atum, a. 1. *uccidere*, *strangolare*, *soffocare*, ἀποκτείνω, neco, occido, suffoco. *Terent. Phorm. 5. 8. 5.* Abi, tange: si non totus friget, me eneca. *Plaut. Truculent. 2. 2. 99.* Abortioni operam dare, & enecare puerum. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 98.* pisces ut sæpe minutos Magnu' comest, ut aves enecat accipiter. *Plaut. Amph. 5. 1. 62.* Puer ambo angues enicat. *Hirt. de B. Afric. c. 84.* Cum elephantus in lixam impetum fecisset, eumque pondere suo premeret atque enecaret. *Tacit. Ann. 14. c. penult.* Præfervidi balnei vapore enecatur. *Plin. l. 25. c. 13.* Quos cicuta enecat, incipiunt algere ab extremitatibus corporis. *Id. l. 23. c. 2.* Vini fæci tanta vis est, ut descendentes in cupas enecet. *Sueton. de Grammat. c. 3.* In podagræ morbum incidit, cujus impatiens, veneno sibi perunxit pedes, & enecuit. *gli vien privo di senso, e moto*. *Lucan. l. 9. v. 434.* exurit messes, & pulvere Bacchum Enecat. *Plin. l. 18. c. 17.* Est herba, quæ cicere enecat, & ervum, circumligando se. ¶ Translate est valde molestum esse, & gravem, obtundere vel nimis dicendo, vel exspectantem ut dicas, fraudando. *Plaut. Merc. 1. 2. 45.* Lassitudinem verba tua mihi addunt: enicas. *tu mi ammazzi*. *Terent. Andr. 4. 1. 36.* Cur me enicas? hoc audi. *Id. Eun. 3. 5. 6.* Qui me sequatur, quique jam rogitando obtundat, enecet. *Plaut. Asin. 5. 2. 71.* Me quidem miseram odio enicavit. *Id. Merc. 3. 2. 14.* Jurgio enicare aliquem. ¶ Vel hercle enica, non tacebo. *ammazzami anche, se vuoi: non tacerò per questo*, quoddam est imprecationis genus apud *Plaut. Rud. 5. 3. 45.* & *Aulul. 2. 5. in f.* ¶ *Enicassis* pro *enicaveris*, *Id. Mostell. 1. 3. 55.* & *66.*

ENECTUS, a, um, *ammazzato*, *soffocato*, enecatus. *Plin. sub fin. l. 26.* Radix in tantum purgat, ut partus enectos extrahat. *Id. l. 7. c. 9.* Enecta parente gigni. *h. e.* nasci cæsa matris utero. *Senec. in Herc. Oet. v. 916.* Enecta serpens. *Sueton. in Ner. c. 36.* Enecti veneno aut fame. *Prudent. περὶ στεφ. 13.* (*al. 8.*) *in f.* Enectus gladiis alter, & alter aquis. *Valer. Max. l. 9. c. 12. n. 3.* Nimio gaudio enectus. ¶ Macie confectus, & prope mortuus, *smunto*, *macilento*, *disfatto*, *mezzo morto*, ἡμιθνὴς ὑπὸ ..., ἀπεσκληκώς. *Cic. l. 2. de Divin. c. 35.* Si avis inclusa in cavea, & fame enecta in offam pultis invadit. & *cap. 69.* Nonnullæ valetudinis significationes, ut hoc ipsum, pleni, enectine simus, &c. *Id. 1. Tuscul. c. 5.* Siti enectus Tantalus. ¶ Translate *Id. 6. Attic. ep. 1.* Appius eam ἐξ ἀφαιρέσεως provinciam curarit, sanguinem miserit, quidquid potuit, detraxerit, mihi tradidit enectam. *esausta*. *Id. 1. de Divin. c. 29.* Ea pars animi, quæ voluptate alitur, nec inopia enecta, nec satietate affluens.

ENEMA, atis, n. *serviziale*, id quod clystere per anum injicitur, ἔνεμα: ab ἐνίημι, injicio. *Theodor. Priscian. l. 2. c. 1.*

ENERGEMA, atis, n. ἐνέργημα, opus, effectus, efficacia, vis, seu ἀποτέλεσμα, quod operationem sequitur. *Tertull. de præscript. c. 30.* & *de car. Christi, c. 34.* Adde *Prudent. in Apotheosi, v. 468.* ubi *energima* scribitur, & penultima, contra naturam syllabæ, corripitur.

ENERVATIO, onis, f. *snervamento*, debilitatio. *Arnob. l. 3. pag. 105.* Voluptatis enervatione languescere.

ENERVATUS, a, um, *snervato*, nervis privatus, ἄνευρος. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 315.* Dum spado Tiresias, enervatusque Melampus Reptet. *h. e.* castratus. *Aurel. Vict. in Epit. c. 10.* Enervatorum greges abire præcepit. *Apic. l. 7. c. 7.* Enervata cerebella. ¶ Translate *Cic. pro Sex. c. 10.* Cum hominibus enervatis atque exsanguibus consulatus, tanquam gladius, esset datus. *Id. Attic. l. 2. ep. 14.* Usque eo sum enervatus, ut hoc otio, quo nunc tabescimus, malim ἐντυραννεῖσθαι, quam cum optima spe dimicare. *Id. 2. de Orat. c. 52.* Philosophus mollis, languidus, enervatus. *Id. 4. Tuscul. c. 17.* Mollis & enervata oratio. & *lib. 2. c. 6.* Enervata muliebrisque sententia. *Id. in Pison. c. 33.* Afflictus, infirmus, enervatus reus. *Gell. l. 19. c. 12. extr.* Ignava, & quasi enervata vita. *Senec. de provid. c. 4.* Enervata felicitas. *Liv. l. 38. c. 34.* Velut enervata civitas Lacedæmoniorum, diu Achæis obnoxia fuit.

ENERVIS, e, *snervato*, *fiacco*, *fievole*, ἄνευρος, sine nervis, debilitatus, mollis, effeminatus. *Senec. in Thyest. v. 176.* Ignavus, iners, enervis. *Quintil. sub fin. l. 9.* Si sit necesse, duram potius atque asperam compositionem malim esse, quam effeminatam & enervem. *Plin. in Paneg. c. 33.* Spectaculum non enerve, nec fluxum, nec quod animos virorum molliret & frangeret, sed quod ad contemptum mortis accenderet.

ENERVO, as, avi, atum, a. 1. *snervare*, ἐκνευρίζω, nervos adimo. *Apic. l. 4. c. 2.* Accipies cerebella quatuor, enervabis, coques. & *infra*. Tursionem enervabis, concides minutatim. ¶ Item debilitare, infirmum facere. *Cic. de Senect. c. 10.* Non plane me enervavit, nec afflixit senectus. *Horat. epod. 8. v. 2.* Enervare vires. *Ovid. 4. Metam. v. 286.* Enervare & remollire artus. ¶ Translate *Id. de remed. amor. v. 753.* Enervant animos citharæ. *Petron. in Satyr. c. 2.* Enervare corpus orationis. ¶ Quoties primam hujus vocis syllabam corripit *Prudent.* ut *Cathemer. 8. v. 64.* Corpus enervans. & *lib. 2. contra Symmach. v. 143.* Robur enervatum gereret sine laude palæstræ: *Salmas. ad Spartian. in Vero, cap. 5. extr.* contendit *inervo* legendum esse, ex vet. lib. Quod tamen, ut verum sit, non est imitandum.

ENERVUS, a, um, enervis. *Apul. post init. l. 1. Metam.* Enervam & exossam saltationem explicat. Ita *Elmenhorst.* Alii *enervem & exossem*.

ENGIBATA, o. ἐγγίβατα, τά, apud *Vitruv. l. 10. c. 12.* dicuntur fuisse machinæ hydraulicæ, in quibus icunculæ & sigilla arcano aquarum impulsu varios motus ac miros ederent.

ENGONASI, & Engonasin, m. indeclin. vox conflata ex Græca præposit. ἐν, in, & γόνασι, vel γόνασιν, genibus: nomen est sideris undeviginti stellarum, qui in Fabulis dicitur esse Hercules, qui dextro genu nixus, sinistro pede caput draconis custodis Hesperidum opprimere conatur, sinistra manu projecta pellem leonis, dextra clavam tenens. Fabulantur ita dictum, quod in quodam prœlio cum Liguribus, cum eum tela defecissent, multitudine hostium defessus se ingeniculaverit. Jovem autem misertum, lapidum copiam ei suppeditasse, quibus tandem hostes fugaverit. Alii putant esse Theseum, qui Trœzene saxum extollere videtur, sub quo erat gladius, quem mater ejus a viro admonita fuerat, ut priusquam Athenas mitteret, patri referendum curaret. Alii Cetea Lycaonis filium, patrem Megistus, qui filiam in ursam conversam queritur, genu nixus, palmisque extensis ad cælum, deos orare videtur, ut ei formam restituant. *Hygin. l. 2. Poet. Astron. c. 6.* & *lib. 3. c. 5.* ¶ Situm est in cælo inter circulum Arcticum, & Tropicum Cancri, Lyram habens ad dexteram, & Coronam caputque Ophiuchi ad lævam. Latina voce appellatur *Ingeniculus*, & *Nixus*. *Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 42.* Engonasin vocitant, genibus quia nixa feratur. *Manil. l. 5. v. 645.* Nixa genu species, & Grajo nomine dicta Engonasi, ingenicla juvenis sub imagine constans. *Cic. in Arat. v. 373.* flexo confidens corpore Nixus. Adde *Ovid. Metam. 8. v. 182.*

ENGONATON, i, n. ἐγγόνατον, genus horologii Solaris portatilis, de quo *Vitruv. l. 9. c. 9.*

ENHÆMON, ἔναιμον, medicamentum ex olea Arabica, sistendo sanguini, & contrahendis vulnerum cicatricibus singulari effectu: ab αἷμα, sanguis. *Plin. l. 12. c. 17.*

ENHARMONICUS, a, um, idem quod harmonicus, ἐναρμονικός. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 4. ad fin.* Cum sint melodiæ musicæ tria genera, enharmonicum, diatonum, & chromaticum. Al. leg. *enharmonium*, quod idem est; & *enarmonium*.

ENHYDRIS, idis, f. ἐνυδρίς, colubra in aquis degens: ab ἐν, *in*, & ὕδωρ, aqua. *Plin. l. 30. c. 3.* & *lib. 32. c. 7.*

ENHYDROS, i, f. ἔνυδρος, gemma rotunditatis absolutæ, in candore lævis, sed ad motum fluctuat intus in ea velut in ovis liquor. *Plin. l. 37. cap. 11.*

ENICO. V. *Eneco*.

ENIM, *imperocchè*, γάρ, nam, namque, etenim: conjunctio causalis, quæ fere post unum, aut alterum verbum ponitur. *Cic. 13. Attic. ep. 14.* Video difficile esse consilium. sum enim solus. *Id. pro Mil. c. 1.* Non enim corona consessus vester cinctus est, ut solebat. *Id. 2. de Orat. c. 11.* Ex his enim fontibus licebit, &c. *Id. Attic. l. 14. ep. 6.* Odiosa illa enim fuerant, legiones venire. *Liv. l. 33. c. 30.* Eas quoque enim placere liberas esse. *Id. l. 27. c. 7.* His quoque est enim prorogatum in Sicilia imperium. Al. leg. *his quoque enim*, ut *lib. 45. c. 39.* alii omittunt *enim*. *Lucret. l. 1. v. 680.* Nil saceret enim quandam discedere. & *lib. 3. v. 836.* Rara quod ejus enim constat natura, necesse est, &c. ¶ *Nec*, & *neque enim* sæpe ponitur pro *non enim*. *Cic. de Senect. c. 10.* Nec enim unquam sum assensus, &c. *Id. Parad. 1. c. 2.* Neque enim expletur unquam cupiditatis sitis. ¶ Reddit etiam causam rei non dictæ, sed quæ facile intelligi potest. *Cic. Verr. 6. c. 11.* Amicum enim nostrum in judicium vocabas. *h. e.* te non invitavimus, quia amicum nostrum in judicium vocabas. ¶ Eleganter locum habet

in

in enumerationibus, quando plurium mentio facta est, & de postremo singulare quippiam est dicendum. *Liv. l. 4. c. 3. a med.* Quid enim de T. Tatio Sabino dicam, quam ipse Romulus, &c. Dixerat prius de Numa, Tarquinio, & Ser. Tullio. ¶ Aliquando adhibetur tum ad afferendam caussam, tum simul ad continuandam orationem. *Cic. Phil.* 2. c. 13. Attende enim paulisper, cogitationemque sobrii hominis suscipe. *Cæs. l. 2. B. Civ. c.* 32. Desertos enim se a vobis dicunt, &c. *Cic. pro leg. Manil. c.* 2. Primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine, tum de imperatore deligendo esse dicendum. Genus est enim ejusmodi &c. Al. aliter leg. ¶ Interdum habet quandam vim affirmandi. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 24. Quid tute tecum? *Tra.* nihil enim. *niente per certo*. & *Cas.* 2. 4. 1. Te uxor ajebat tua me vocare. *Sta.* ego enim vocare jussi. *si: io comandai, che ei chiamasse*. *Terent. Adelph.* 2. 1. 14. At enim non sinam. *non lo lascierò per certo*. ¶ *At enim* fervit etiam occupationibus. V. in *At*. ¶ Ponitur eleganter *enim* in responsione post occupationem. *Cic. Phil.* 11. c. 8. At enim Cæsari imperium extraordinarium dedi. Ille enim mihi præsidium extraordinarium dederat. ¶ Videtur etiam aliquando poni pro *autem*, aut *vero*. *Cæs. l. 5. B. Gall. c.* 7. Ille enim revocatus resistere, ac se manu defendere cœpit. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 29. Lege, vel tabellas redde. *Pseud.* imo enim pellagam. *Id. Mostell.* 4. 2. 7. Qui parasitus sum? *Sec.* ego enim dicam. ¶ Interdum vacare, & redundare videtur: addit tamen elegantiam orationi. *Virg.* 3. *Georg. v.* 69. Semper erunt, quarum mutari corpora malis. Semper enim refice. *Id.* 1. *Æn. v.* 23. Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci Audierat. & *l. 8. v.* 84. in litore conspicitur sus, Quam pius Æneas tibi enim, tibi, maxima Juno, Mactat. *Plaut. Amph.* 2. 2. 34. Qui tibi istuc in mentem venit? *Sr.* quia enim sero advenimus. *Terent.* quoque *Heaut.* 1. 2. 14. & 4. 5. 51. *quia enim* dixit. & *Andr.* 5. 1. 4. immo enim. & *Cic.* 2. *de Orat. c.* 54. quippe enim. ¶ Reperitur etiam in principio positum. *Terent. Hecyr.* 2. 1. 41. Enim lassam oppido tum esse ajebant: eo admissa non sum. *h. e.* quia, &c. ideo, &c. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 26. Enim mihi quidem æquum est purpuram dari. *Lucret. l. 6. v.* 1275. nec Numina magni Pendebantur. enim præsens dolor exsuperabat. Addunt etiam *Cicer. l. 4. Attic ep.* 11. & 4. *Tuscul. c.* 13. sed utrobique lectio est dubia: item *Senec. l. 7. de benef. c.* 5. probante *Lipsio*, ubi alii *enimvero*. ¶ Pro enimvero, profecto, *Liv. l.* 23. *c.* 45. *sub fin.* Romam vos expugnaturos jactabatis. Enim nunc minor est res. *Al. leg.* en. *Id. l.* 34. *c.* 32. Enim ut jam ita sint hæc, quid ad vos, Romani? *Al. leg.* at enim. *Plaut. Casin.* 5. 2. 14. Enim jam magis appropere. *Id. Bacch.* 4. 4. 51. Numquid nos vis facere? *Ch.* enim nihil, nisi ut ametis, impero.

ENIMVERO, *certamente*, ἀλλὰ μὴν, certe, profecto. *Plaut. Pers.* 2. 2. Ain' vero, verbereum caput? *Pæ.* Ajo enimvero. *Cic.* 5. *Verr. c.* 25. Enimvero iste ridere, ac mirari, &c. ¶ Nonnunquam alicui verbo postponitur. *Cic. Verr.* 7. *c.* 39. Illi enimvero se ostendunt, quod vellet, esse facturos. *Liv. l.* 2. *c.* 36. Tum enimvero deorum ira admonuit. *Terent. Phorm.* 3. 2. 43. Siccine hunc decipis? *Do.* immo enimvero hic me decipit. ¶ Junctum cum verbis negantibus vehementius negat. *Plaut. Amph.* 2. 2. 126. Tun' te abiisse hodie hinc negas? *Am.* nego enimvero. *Terentius Andr.* 1. 3. 1. Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiæ, neque socordiæ. Ubi *Donatus*, habet, inquit, significationem nimium permoti, atque irritati animi. *Liv. l.* 2. *c.* 45. *a med.* Enimvero non ultra contumeliam pati Romanus posse. *Cic.* 3. *Verr. c.* 26. Enimvero ferendum hoc non est. ¶ Habet etiam vim adversantis, ut *sed*, *at*. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 64. Primo subdola concordia egere: enimvero audita mutatione principis, immittere latronum globos, &c. Adde *Flor. l.* 2. *c.* 7. *a med.* ¶ Pro scilicet, nimirum, *Cic. Verr.* 5. *c.* 60. Postulat a te, ut Romam rejicias. Hic enimvero tu exclamas, hominem improbum, &c.

ENIPEUS, m. Ἐνιπεύς, fluv. parvus Thessaliæ, qui ex Olympo monte profluit, Pharsalum urbem alluit, ac in Peneum Apidano mistus delabitur. *Lucan. l.* 7. *v.* 116. Sanguine Romano quam turbidus ibit Enipeus. ¶ In Fabulis est, amasse eum Nympham Tyro Salmonei filiam, vel potius ab ea fuisse adamatum: quæ cum ad ejus ripas sederet conquerens, a Neptuno sumpta Enipei forma, compressa est, duosque ei filios, Neleum & Pelian peperit. *Propert. l.* 1. *el.* 13. *v.* 21. & *lib.* 3. *el.* 17. *v.* 13. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 43. & 6. *Metam. v.* 116. & *Hygin. fab.* 157. ¶ Scribitur & *Enipheus*.

ENISUS. V. in *Enitor*.

ENITEO, es, tui, n. 2. *risplendere*, ἐκλάμπειν, idem quod niteo, vel valde niteo. *Virg.* 4. *Æn. v.* 150. tantum egregio decus enitet ore. *Catull. carm.* 60. *Epithal. Jul. &c. v.* 21. Floridis velut enitens Myrtus Asia ramulis. *Gell. l.* 19. *c.* 1. Ubi cælum enituit, & deferbuit mare. ¶ Translate emineo, clareo, eluceo, appareo, illustris ac nobilis sum, *comparere*, *esser illustre*. *Cic. pro Flacc. c.* 7. Athenæ non solum in Græcia, sed prope cunctis gentibus enitebant. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 1. In eis orationibus, quæ Philippicæ nominantur, enituerat Demosthenes. *Id. pro Mur. c.* 14. & *Liv. l.* 4. *c.* 3. *a med.* Quo in bello virtus enituit egregia M. Catonis. *Id.* 1. *de Invent. c.* 3. Studia recta atque honesta, per otium concelebrata ab optimis, enituerunt. *Liv. l.* 22. *c.* 27. In tantum suam felicitatem virtutemque enituisse. ¶ Refertur etiam ad arva & segetes, quæ *enitere* dicuntur, cum culta, & læta sunt. *Virg.* 2. *Georg. v.* 211. rudis enituit impulso vomere campus. *Enn.* apud *Cicer.* 2. *Tuscul. c.* 5. Fruges enitent.

ENITESCO, is, ui, n. 3. idem quod eniteo, *risplendere*, *comparire*. *Colum. l.* 9. *c.* 14. Mel optimæ notæ enitescit autumni æquinoctio. *si rischiara*. ¶ Translate *Gell. l.* 17. *c. ult.* Jam fama virtusque felicitatis Romanæ apud exteras gentes enitescere inceptabat. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 44. *ad fin.* Gloria cum summa laude quotidie magis enitescit. *Sallust. in Catil. c.* 57. *ad fin.* Bellum exoptabat, ubi virtus enitescere posset. *Quintil. l.* 2. *c.* 5. *ad fin.* Deterso rudis sæculi squalore, noster hic cultus clarius enitescet. *Id. l.* 10. *c.* 5. *a med.* Alitur atque enitescit, veluti pabulo lætiore, facundia. V. similia in voce præced.

ENITOR, eris, enisus, & enixus sum, dep. 3. *fare sforzo*, *procurare*, *tentare*, ἀγωνίζομαι, σπουδάζω, idem quod nitor, aut valde nitor, elaboro, conor, contendo. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 6. Tantum Brutus celeritate navis enisus est, ut parvo momento antecederet. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 15. Tu nunc omni amore enitere, ut nos juves. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep. ult.* In quo enitar non minus, quam enisus sum in nostro. *Id.* 3. *Offic. c.* 10. & 9. *Fam. ep.* 13. *extr.* Eniti & contendere. *Id. ad Capiton. sub fin. l.* 16. *ad Attic.* Eniti & elaborare. *Id. Fam.* 13. *ep.* 29. *a med.* Enitere, contende, effice, ut, &c. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 14. *ad fin.* Omni ope atque opera eniti, ut, &c. *Id. Fam.* 3. *ep.* 10. *ante med.* Pugnare & eniti, ne, &c. *Id.* 2. *Phil. c.* 10. Nihil prætermisi, quantum facere enitique potui, quin, &c. *Id. de Amic. c.* 16. Eniti & efficere, ut &c. *Id.* 10. *Fam. ep.* 4. Quantum viribus eniti, consilio providere, auctoritate movere potuero. *Sueton. in Cæs. c.* 26. Precibus enitens, ut disciplinam singulorum susciperent. ¶ Cum accus. communi *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 6. Scribis, in cælum ferri profectionem meam, sed ita, si ante cal. Jan. redeam: quod quidem certe enitar. ¶ Cum infinito, *Terent. Andr.* 3. 4. 17. Corrigere mihi gnatum porro enitere. ¶ Passive impersonaliter *Sallust. in Jug. c.* 27. Ab iisdem summa ope enisum, ne tale decretum fieret. ¶ Significat etiam nitendo ascendere, *salire con isforzo*. *Ovid. Metam.* 2. *v.* 63. Ardua prima via est, & qua vix mane recentes Enitantur equi. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 34. Adeo erat impedita vallis, ut in ascensu, nisi sublevati a suis, primi non facile eniterentur. *Plin. l.* 18. *c.* 18. Sol per ardua enisus. *Curt. l.* 7. *c.* 11. Nihil tam alte natura constituit, quo virtus non possit eniti. & *ibid.* Enituntur in verticem montis. *Vellei. l.* 2. *c.* 127. Quibus novitas familiæ haud obstitit, quo minus ad multiplices consulatus, triumphosque, & complura eniterentur sacerdotia. ¶ Cum accus. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 20. Eniti objectum aggerem. ¶ Translate *Cic. de Orat. c.* 4. Nemo fere laudis cupidus adolescens non sibi ad dicendum studio omni enitendum putavit. ¶ Item nitendo exire, se expedire. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 5. Dum per angustias aditus, & ingruentem multitudinem enituntur. *Id.* 1. *Ann. c.* 65. Enisæ legiones in aperta & solida. ¶ Item sæpe, parere, partum in lucem edere, quia multo id nisu fit, *partorire*: qua significatione particip. *enixus* magis est in usu, quam *enisus*. *Liv. l.* 40. *c.* 4. Archo Poridi nupsit, & apud eum plures enixa partus, decessit. *Curt. l.* 10. *c.* 6. Roxane prægnans est: optamus, ut marem enitatur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 391. Sus triginta capitum fetus enixa. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 344. Enixa est utero infantem. *Colum. l.* 8. *c.* 11. *de matricibus pavonum*. Includendæ sunt enitentes, ne extra clausum fetum edant.

ENIXE, adverb. *studiosamente*, *con isforzo*, *a tutta possa*, φιλοτίμως, studiose & cum magno conatu. *Cic. pro Sext. c.* 16. Meam causam omnes boni proprie enixeque susceperant. *Sueton. in Cæs. c.* 5. Auctores restituendæ Tribunitiæ potestatis enixissime juvit. *Liv. l.* 23. *c.* 7. *a med.* Id non obedienter modo, sed enixe factum est. *Id. l.* 29. *c.* 1. Eoque enixius ad bellum adjuverunt. *Id. l.* 31. *c.* 11. Si quid opus esse judicasset, enixe id populum R. præstaturum. *Id. l.* 37. *c.* 16. Civitates imperata enixe fecerunt. *Id. l.* 6. *c.* 40. Enixe operam dare. & *lib.* 8. *c.* 17. Enixe dimicare. & *lib.* 36. *c.* 25. Enixe diem ac noctem aut in operibus aut in prœliis esse. *Justin. l.* 15. *c.* 1. Bellum terra marique enixe instruere.

ENIXIM, adverb. idem quod enixe. *Sisenn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 311. Enixim omnia facere ac dicere contra fortunas, atque honores hujus ordinis.

ENIXUS, us, m. partus, *parto*. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Post unum diem ab enixu. *Id. ibid. c.* 64. Circumacto sub enixum fetu. *Id. l.* 7. *c.* 6. Oscitatio in enixu lethalis.

ENIXUS, a, um, particip. *Liv. l.* 6. *c.* 24. *sub fin.* Sensit eventus virtutis enixæ opem. *del valore*, *che aveva fatto ogni sforzo per vincere*. ¶ *Enixa* est quæ peperit. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Cervæ enixæ e partu. *h. e.* partu functæ, & fetu levatæ. V. *Enitor*. ¶ Passive *Justin. l.* 43. *c.* 2. In luco Martis enixi sunt. *partoriti*. ¶ Est etiam adject. & dicitur de iis rebus, quæ cum cura & conatu fiunt. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *sub fin.* Sed enixioris operæ, quam in unum diei præmium, conscii sibi, opperiuntur in posterum. Adde *Senec. l.* 6. *de benef.* 2. 17. ¶ Scribitur & *enisus*. Statuit *Diomed. l.* 1. *pag.* 371. discrimen inter *enisus*, & *enixus*, ut illud ad quamlibet virium conatum referatur, hoc ad partum tantummodo. Sed contra stant MSS. in quibus promiscue scribitur. V. *Nixus*, a, um.

ENNÆUS, a, um, ad Ennam pertinens, quæ est urbs mediæ Siciliæ, in monte, celebris templo Cereris, cujus filiam ex loco raptam a Plutone fabulantur (V. *Cicer.* 6. *Verr. c.* 48.) a quodam Enno Syracusano condita. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 385. Ennæa mœnia. *Sil. l.* 14. *v.* 245. Tum rapta præceps Ennæa virgine flexit. *h. e.* Proserpina. *Id. l.* 1. *v.* 93. Ennæa diva. ¶ *Hennæus* scribi malunt permulti Critici: sunt etiam qui *Ætnæus* hic mutant.

ENNAM, etiam ac. *Fistur*.

ENNEACRUNOS, ἐννεάκρουνος, novem habens scaturigines: ab ἐννέα, novem, & κρουνός, scaturigo. *Plin. l.* 4. *c.* 7. V. *Calliroe*.

ENNEAPHARMACUM EMPLASTRUM, ἐννεαφάρμακον, medicamentum ex novem rebus constans (ab ἐννέα, novem, & φάρμακον, pharmacum) quæ enumerat *Cels. l.* 5. *c.* 19. *n.* 10. ubi in lemmate Latine, at in textu Græce legitur.

ENN-

ENNEAPHTHONGOS, ἐννεάφθογγος, novem habens sonos: ab ἐννέα, novem, & φθόγγος, sonus, ut Enneaphthongos chelys, *Marcian. Capell. l. 1. pag. 17.*

ENNEAPHYLLON, i, n. ἐννεάφυλλον, herba naturæ causticæ, foliis longis novenis, lumborum doloribus & coxendicum utilissima: ab ἐννέα, novem, & φύλλον, folium. *Plin. l. 27. c. 9.*

ENNEATICUS, a, um, ἐννεατικός, q. d. nonarius. *Anni enneatici* dicuntur a *Firmic. l. 5. c. 3.* qui post octavum quemque annum recurrunt: sicut *hebdomatici*, qui post sextum.

ENNEEMIMERIS, f. apud Grammat. est sectio versus Heroici, cum cæsura fit post quartum pedem, & in nonam fere syllabam incidit: ab ἐννέα, novem, ἥμισυς, semis, & μέρος, pars. Sed vox Græca est & Græca usurpanda.

ENNENSIS, se, idem quod Ennæus, ut Ennenses legati, *Cic. 6. Verr. c. 51.* Ennensis Ceres, *Id. in Orat. c. 62.* ¶ *Ennenses, tum*, sunt ejus urbis cives. *Id. ibid. & Verr. 5. c. 83.*

ENNIANISTA, æ, m. Ennii imitator. *Gell. l. 18. c. 5.* Eamus auditum nescioquem illum Ennianistam.

ENNIANUS, a, um, adject. possessiv. ab Ennio. *Senec. apud Gell. l. 12. c. 2. a med.* Ennianus populus. *h. e.* qui Ennii opera lectitant, & admirantur. *Id. epist.* 108. Enniani versus. *Ascon. in Verr. 3. c. 18.* Ennianum hemistichium. *Gell. l. 5. c. 15. extr.* Ennianus Neoptolemus. *h. e.* ab Ennio inductus.

ENNIUS, prænomine Q. Poeta Latinus vetustissimus (*antiquissimum vatem* appellat *Plin. l. 18. c. 8.*) natus est Rudiis, quod est oppidum Calabriæ, ubi nunc *Terra d' Otranto*, prope Tarentum: quare Tarentinus a quibusdam est creditus. Sed Rudinum fuisse testantur *Cic. pro Arch. c. 10. Sil. l. 12. v. 396. Pomp. Mela l. 2. c. 4. & Auson. in Monosyll.* seu *Grammaticom. v. 17.* Natus est, inquam, circa Annum U. C. DXI. aut DXIII. C. Mamilio Turino, Q. Valerio Faltone Coss. ut est apud *Cicer. 1. Tuscul. c. 1. extr. & in Bruto, c. 18.* vixitque usque ad annum septuagesimum. Ejus enim mors incidit in Consulatum Cn. Servilii Cæpionis, & Q. Marcii Philippi iterum, ut *Cic.* tradit *de Senect. c. 5. & in Bruto, c. 20.* Absumptus est podagræ morbo ex nimio vini meri potu contracto, relicto herede M. Pacuvio Poeta Tragico, sororis suæ filio, ut est apud *Plin. l. 35. c. 4.* sepultusque est via Appia intra primum lapidem, in sepulcro Corneliorum, in quo ejus statuam erigi jussit Africanus major, ut quidem putant *Cic. pro Arch. c. 9. & Liv. l. 38. c. 56.* affirmant vero *Plin. l. 7. c. 30. Valer. Max. l. 8. c. 14. n. 1. & Ovid. 3. de ar. am. v. 409.* In adolescentia stipendia fecit primum Bello Ætolico sub consule M. Fulvio Nobiliore, ut ait *Cic. 1. Tuscul. c. 2.* a cujus filio Q. Fulvio, Triumvire coloniæ deducendæ, quem erudierat, civitate donatus fuit, ut *Cic. in Bruto, c. 18.* testatur: deinde in Sardinia sub T. Manlio Torquato munere Centurionis, uti docet *Sil. loc. cit.* ubi etiam addit, eum ex antiqua Messapi regis stirpe fuisse: quod idem de se dicere solitum ipsum Ennium, tradit *Serv. ad 7. Æn. v. 691.* Strenuam nihilominus litteris operam cum dedisset, & linguas tres apprime callaret, Græcam (quam Catonem in Sardinia docuit, teste *Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 47.*) Oscam, & Latinam (quam tria corda habere se dicebat, teste *Gell. l. & cap. 17.*) specimenque illustre Poeticæ facultatis, summique ingenii exhibuisset, principibus viris apprime carus, Romam venit, domumque habuit in Aventino, ut ex *Varr. l. 4. de L. L. c. 34.* colligitur. *Festus* in *Solitaurilia* scribit, ipsum induxisse consuetudinem duplicandi consonantes in scriptione: utpote Græcum, Græco more usum. Plurima scripsit, quæ longa vetustate perierunt, Comœdias, Tragœdias, Annalium libros, bellum Punicum secundum. Transtulit etiam e Græco *Euhemerum Agrigentinum* de sacra historia, teste *Arnob. l. 4. pag. 147. & Lactant. l. 1. c. 11.* Sed horum omnium fragmenta tantummodo supersunt apud *Cicer. Quintil. Senec. Gell. Macrob. Fest. Non.* & veteres Grammaticos. Stilus ejus fuit horridior, incomptaque oratio, ut illis temporibus: ceterum legi dignus, & a quo multa disci possint. Apud Ciceronem (inquit *Senec.* apud *Gell. l. 12. c. 2.*) invenies etiam in prosa oratione quædam, ex quibus intelligas, illum non perdidisse operam, quod Ennium legit. *h. e.* multa fuisse imitatum: quod tametsi *Seneca* ibi reprehendit, pluris tamen apud nos Ciceronis ipsius judicium esse debet. Virgilium quoque, cum aliquando ipsum in manu haberet, rogatum, quidnam faceret, respondisse, se aurum colligere de stercore Ennii, narrat *Donat. in Virgil. vita a med.* De eo *Ovid. 2. Trist. v. 424.* Ennius ingenio maximus, arte rudis. & *Quintil. l. 10. c. 1.* Ennium, sicut sacros vetustate lucos, adoremus, in quibus grandia & antiqua robora jam non tantam habent speciem, quantam religionem. ¶ Alius fuit hoc posterior, qui de litteris, syllabisque, item de metris, & de augurandi disciplina scripsit. *Sueton. de illustr. Grammat. c. 1.*

ENNŒA, ἔννοια, notio, intelligentia, insita & ante percepta cognitio, ut *Cic. l. 4. Acad. c. 7. l. 3. de Fin. c. 6. l. 1. Tuscul. c. 24. & in Top. c. 7.* definit, sed ubique Græce utitur. ¶ Apud *Tertull. advers. Valentin. c. 7.* unus est ex æonibus Valentiniani.

ENNOSIGÆUS, i, m. Ἐννοσίγαιος, Neptunus terram quassans: ab ἐνόω, moveo, & γαῖα, terra. *Juvenal. sat. 10. v. 182. de Xerse:* Ipsum compedibus qui vinxerat Ennosigæum. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 23. extr.* Quisquis primas litteras Græcas didicit, scit, Neptunum apud Homerum Ἐννοσίγαιον vocari. Meminit & *Ammian. l. 17. c. 7. ad fin.* (*al. cap. 16.*) ¶ Scribitur & ἐνοσίγαιος, enosigæus.

ENO, as, avi, atum, a. 1. *uscire notando*, ἐκνήχομαι, extra no, nando exeo, enato. *Plaut. Rud. 1. 2. 81.* At in vado est: jam facile enabit. *Cic. 3. de Fin. c. 19.* Is, qui enat e concha. *Liv. l. 44. c. 28.* Pars eorum, qui propiores continenti litori erant, in Erythream enarunt. *Id. l. 33. c. 41.* Multæ naves ita haustæ mari, ut nemo in terram enaverit. ¶ Translate *Virg. 6. Æn. v. 16. de Dædalo.* Insuetum per iter gelidas enavit ad Arctos. *h. e.* volavit. Adde *Sil. l. 12. v. 95.* Sic *Lucret. l. 3. v. 591. de anima.* Quam prolapsa foras enaret in aeris auras. ¶ Cum accusativo *Valer. Flacc. l. 5. v. 316.* tantumque fretis enavimus orbem. *h. e.* navigando trajecimus. *Sil. l. 3. v. 662.* Has observatis valles enavimus astris. *h. e.* terrestri itinere transcucurrimus. *Id. l. 15. v. 375.* Forsan & enasset rapidi freta sæva pericli. *h. e.* evasisset. Al. leg. *evasset* syncope pro *evasisset*.

ENODATE, adverb. nodis sublatis, & translate sublatis difficultatibus intelligendi, clare, perspicue, δῆλως, *chiaramente*. *Cic. de Invent. l. 1. c. 21. extr.* Sua diligenter & enodate narrando. *Id. 5. Fin. c. 9. extr.* Hæc nobis enodatius explicanda sunt. *Augustin. l. 5. Confess. c. 6.* Enodatissime expedire. Adde *lib. 2. Retract. c. 57.*

ENODATIO, onis, f. purgatio a nodis. Translate explicatio, expositio. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 24.* Quid vos delectat illa explicatio fabularum, & enodatio nominum? Adde *in Top. c. 7.*

ENODATOR, oris, m. qui enodat, & explicat. *Tertull. de Pall. in fi.* Primus enodator vocis. Al. leg. *edonator*.

ENODATUS, a, um, a nodis purgatus. *Cato R. R. c. 33.* Vitem bene enodatam deligato recte. *h. e.* ab nodis atque superfluis ramis diligenter purgatam. ¶ Translate *spiegato*. *Cic. 2. de Invent. c. 2.* Præcepta perspicue conscripsit, atque enodata diligenter exposuit.

ENODIS, de, *senza nodi*, ἀνόζωτος, sine nodo. *Virg. 2. Georg. v. 78.* Aut rursum enodes trunci resecantur. *Plin. l. 5. c. 1. a med.* Proceritas arborum enodi nitore spectabilis. ¶ Translate ponitur pro eo, quod sine difficultate est. *Plin. in epist. 17. lib. 5.* Scripta erant elegis fluentibus, & teneris, & enodibus, sublimibus etiam verbis. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 361.* Quis magis enodes laterum detorqueat artus? *dissossati*, *slombati*, quod est mollium, & effeminatorum.

ENODO, as, a. 1. *snodare*, ἐξαμματίζω, nodis purgo, nodis exsolvo. *Colum. l. 5. c. 6. ante med.* Ulmi summæ virgæ falce debent enodari. ¶ Per metaphoram accipitur pro explicare, declarare. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 10.* Contrariæ legis enodabimus voluntatem. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 24.* In enodandis nominibus laboratis. *h. e.* in explicanda origine, atque etymo. *Gell. l. 13. c. 10.* Enodam laqueos juris. *Accius* apud *Non. c. 1. n. 49.* Tu autem quod quæro abs te, enoda, & quis sis, explana. *Turpil. ibid.* Ab initio ut res sit gesta, enoda mihi. *Varr. ibid.* Enodam aliquid subtilius. ¶ *Enodare arcum* apud *Apul. sub fin. l. 5. Metam.* est solvere, & adempto nervo inutilem reddere.

ENORCHIS, f. gemma, quæ divisa fragmentis, testium effigiem repræsentat: ab ὄρχις, testiculus. *Plin. l. 37. c. 10.*

ENORMIS, e *fuor di squadra*, *regola*, *a misura*, *sformato*, *smisurato*, *sconcio*, *enorme*, ἄμετρος, qui est extra normam, aut mensuram: & saepe dicitur de iis, quæ excedunt. *Plin. l. 17. c. 12.* Breves sunt umbræ, quamvis magnarum arborum, quæ in orbem ramos circinent, ut in malis, pyrisque: eædem enormes cerasis, lauris. *Id. l. 9. c. 35.* Uniones enormes. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 51.* Enormes colossi. *Sueton. in Calig. c. 50.* Statura fuit eminenti, corpore enormi. *Id. in Vitell. c. 17.* Enormis proceritas. *Tacit. 2. Ann. c. 14.* Enormes hastæ. *Id. in Agric. c. 36.* Enormem gladii. *Id. Ann. 15. c. 38.* Huc & illuc flexi, atque enormes vici. *h. e.* non directi, sed sine ordine tortuosi. V. *Liv. in fi. lib. 5.* Rursus *Tacit. in Agric. c. 10.* Immensum & enorme spatium. *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Togam rotundam esse, & apte cæsam velim: aliter enim multis modis fiet enormis. *Spartian. in Geta, c. 6.* Animis militum delinitis, enormibus etiam stipendiis datis. *straordinarj e smisurati*. ¶ Translate *Plin. l. 9. ep. 26.* Omnis enim advertit, quod eminet, & exstat: sed acri intentione dijudicandum est, immodicum sit, an grande; altum, an enorme. *Petron. in Satyr. c. 2.* Ventosa & enormis loquacitas Athenas ex Asia commigravit. *Senec.* apud *Gell. l. 12. c. 2. a med.* Virgilius duros quosdam versus, & enormes, & aliquid supra mensuram trahentes interposuit. *Spartian. in Æl. Vero, c. 1. extr.* Nec debet prologus enormior esse, quam Fabula. ¶ Apud *Apul. l. 9. Metam.* enormis senecta est valde antiqua.

ENORMITAS, atis, f. *deformità*, *figura irregolare*, figura extra normam. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* In structura saxorum rudium etiam ipsa enormitas invenit, cui applicari, & in quo possit insistere. ¶ Item excessus a norma. *Senec. de constant. Sap. c. 18.* Exilitas crurum, enormitas pedum. *Spartian. in Cmor. c. 2.* Enormitate stipendii militibus placatis. *con estraordinario ed eccessivo stipendio*.

ENORMITER, *smoderatamente*, *fuor di misura*, sine mensura, extra normam, ἀμέτρως. *Plin. l. 36. c. 10.* Enormiter ejaculari umbram. & *lib. 37. c. 6. ad fin.* Si ex alio colore in se admittat aliquid enormiter. *Senec. l. 1. quæst. nat. c. 7.* Virgula vitrea conatur quidem reddere imaginem solis, quia lævis est materia, & ad hoc habilis: sed non potest, quia enormiter facta est. *di figura irregolare*.

ENOTESCO, is, tui, n. 3. *farsi noto*, γνωρίζομαι, notus fio. *Sueton. in Oth. c. 3.* Qui tamen sic quoque hoc disticho enotuit. *Plin. l. 2. ep. 10.* Enotuerunt quidam tui versus, & invito te, claustra tua fregerunt. *Tacit. 3. Hist. c. 34.* Quod ubi enotuit, &c. *venne si seppe*, *si divulgò*. *Senec. 3. de benef. c. 32.* Ut eloquentia per gentes enotesceret.

ENOTATUS, a, um, *notato*, *osservato*, notatus, animadversus. *Apul. l. 9. Metam.* Sorte unica casibus pluribus enotata. & *ibid.* Signis nostris enotatis, investigationi dabant operam.

ENOTO, as, avi, atum, a. 1. idem quod noto, *notare*. *Plin. l. 1. ep. 6.* Meditabar aliquid, enotabamque. (Adde *lib. 6. ep. 16.*) *Quintil. l. 1. c. 7.* (*al. 13.*) Cui tribus, quas proposui, litteris enotamus.

ENOVATUS, a, um, adject. innovatus, *rinnovato*. *Petron. in Satyr. c.* 93. Et pictis anas enovata pennis. Alii aliter leg.

ENOVO, as, avi, atum, a. 1. innovo, *rinnovare*. *Cic. Acad.* 1. *c.* 3. Hæc ne obsolescerent, enovabam, cum licebat, legendo. Al. leg. *renovabam*.

ENS, entis, particip. præsentis temporis a verbo *sum*. Testatur *Priscian. l.* 18. *pag.* 1140. *Putsch.* Cæsarem hoc participium protulisse (in libris, opinor, de Analogia) & quidem non incongrue. Nam inde sunt *præsens*, *absens*, *potens*. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. a Sergio Flavio rhetore scribit *ens*, & *essentia* formata fuisse: quæ tamen, inquit, dura admodum videntur. *Id. l.* 2. *c.* 14. huic eidem Flavio tribuit hæc duo *essentia*, atque *entia*. ubi τὸ *entia* videri potest substantivum. Utcunque se res habeat, non usurpaverim, quamvis *Priscian.* tam gravem Cæsaris auctoritatem interponat. De *essentia* V. infra suo loco.

ENSICULUS, li, m. *spadino*, *coltelletto*, ξιφίδιον, parvus ensis. *Plaut. Rud.* 4. 4. 112. Ensiculus aureolus litteratus. ¶ *Probus* apud *Priscian. in fi. l.* 3. ponit etiam *ensicula*, *æ*: sed nullo adstruit exemplo.

ENSIFER, a, um, *armata di spada*, ξιφηφόρος, qui ensem fert. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 56. Ensifer Orion aspiciendus erit. *Al. leg.* ensiger. *Lucan. l.* 1. *v.* 665. Ensiferi nimium fulget latus Orionis. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 406. Ensifer Celeneus. *Stat.* 4. *Theb. v.* 321. Ensiferæ catervæ. *Id.* 2. *Achill. v.* 414. Ensiferi tumultus. *h. e.* ad arma vocantium.

ENSIGER, a, um, adject. ensifer, qui ensem portat. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 388. Ensiger Orion æquore mersus erit. Adde 2. *de ar. am. v.* 56. Utroque autem loco al. leg. *ensifer*.

ENSIPOTENS, entis, adject. fortis, strenuus, qui ense valet. *Coripp. l.* 4. *v.* 333. Nec non ensipotens membrorum robore constans.

ENSIS, is, m. *spada*, ξίφος, gladius militaris. Vox Poetica, in cujus assignanda origine, valde laborant Etymologi. *Cic.* vertens Homeri versum, *in fragm.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 6. Qui quondam Hectoreo perculsus concidit ense. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 17. Destrictus ensis. *Id. l.* 2. *Sat.* 1. *v.* 40. vagina tectus. *Virg.* 7. *Æn. v.* 743. Micat æreus ensis. & *vers.* 526. late Horrescit strictis seges ensibus. & *lib.* 10. *v.* 387. Ensem alicui in pulmone recondere. *Horat. Epod.* 17. *v.* 71. Ense pectus recludere. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 181. armare manus. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 66. auferre alicui caput. *Albinov. ad Liv. v.* 235. perire arma inter & enses *h. e.* in bello & acie. & *vers.* 312. Terga dare ensibus. *h. e.* aciei, armis, viribus & impetu militum. ¶ In illo *Virg.* 4. *Æn. v.* 261. atque illi stellatus iaspide fulva Ensis erat: *ensis* vel pro capulo, vel pro vagina ponitur: synecdoche. Simile est illud 11. *Æn. v.* 11. ensem collo suspendit eburnum. ¶ Per metonymiam usurpatur pro imperio, cujus est insigne inter alia & ensis. *Lucan. l.* 5. *v.* 61. sævum in populos puer accipis ensem. ¶ Et pro bello & prœliis. *Stat. l.* 4. *silv.* 7. *v.* 45. Tu tuos parvo (*filio*) memorabis enses, Quos ad Eoum tuleris Orontem. *Sil. l.* 7. *v.* 167. ensibus ignotis. *h. e.* cum nulla bella essent: quod fuit aurea ætate. ¶ *Ensem tradere* est militem facere, apud *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 177. ¶ Est *ensis* cæleste sidus, nempe Orion, qui a Poetis *ensifer* dicitur. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 67. quo sidere vibret Ensis, & Actæus niteat qua luce Bootes.

ENTELECHIA, *vel* Endelechia, æ, f. ἐντελέχεια, & ἐνδελέχεια, ab ἐντελεχής, perfectus. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 10. Aristoteles, cum quatuor illa genera principiorum esset complexus, e quibus omnia orirentur, quintam quandam naturam censet esse, e qua sit mens. Cogitare enim, & providere, & discere, & docere, *&c.* in horum quatuor generum nullo inesse putat: quintum genus adhibet vacans nomine: & sic ipsum animum ἐντελέχειαν appellat novo nomine, quasi quandam continuatam motionem, & perennem. *Tertull. de Anim. c.* 32. Si & atomos Epicuri tenerem, & numeros Pythagoræ viderem, & ideas Platonis offenderem, & entelechias Aristotelis occuparem.

ENTELLINUS, a, um, ad Entellam pertinens, quæ est urbs Siciliæ ad Crimisum amnem, condita ab Entello Trojano Æneæ comite. *Cic. Verr.* 5. *c.* 87. Entellinus Senatus. ¶ *Entellini*, *orum*, sunt ejus urbis cives. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

ENTEROCELE, es, f. *ernia*, *crepatura*, *allentatura*, ἐντεροκήλη, hernia intestinorum, quando ea prolabuntur vel ad inguina, vel ad scrotum, & tumorem gignunt: ab ἔντερον, intestinum, & κήλη, tumor scroti. *Martial. l.* 10. *epigr.* 56. Enterocelarum fertur Podalirius Hermes. *Id. l.* 11. *epigr.* 85. Mitior implicitas Alcon secat enteroceLas. *Plin. l.* 26. *c.* 13. Equisetum enterocelen cohibet.

ENTEROCELICUS, a, um, *allentato*, *erniosa*, qui enterocele laborat. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *a med.* Quinquefolium enterocelicis dari, atque illini, utilissimum est. *Arnob. l.* 7. *pag.* 240. Deos lienosos, & enterocelicos dicere.

ENTHEATUS, a, um, numine afflatus, divino furore percitus, entheus. *Martial. l.* 12. *epigr.* 57. *v.* 11. Nec turba cessat entheata Bellonæ. *h. e.* sacerdotes Bellonæ, qui se cultris feriebant, & furentes vaticinari credebantur.

ENTHECA, æ, f. *scrigno*, ἐνθήκη, repositorium pecuniæ: Græca vox ab ἐντίθημι, insero. *Augustin. serm.* 42. *de divers.* Enthecam nobis habere non licet. Non enim est Episcopi servare aurum. ¶ Latius etiam sumitur pro dote prædii, de qua in *Dos* dictum est: habenturque non uno in loco hujus significationis testimonia in libris Digestorum: Græce tamen plerumque. Nam quod afferunt ex *Ulpiano lib.* 32. *leg.* 66. (*al.* 68.) Prædiis, cum his enthecis, quæ in ea possessione sunt, relictis, &c. *Haloander* edidit σὺν ταῖς ἐνθήκαις. ¶ *Impp. Valentinian. & Valens lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 12. vocant *enthecam populi R.* repositorium annonæ publicæ, seu potius ipsam annonam. *Iidem ibid. lib.* 14. *tit.* 3. *leg.* 7. *enthecam pistrinorum* omne instrumentum, & dotem pistrini.

ENTHEUS, a, um, ἔνθεος, *invasato*, *sacro*, numine afflatus, divino numine plenus, percitus, furens, sacer, divinus: ab ἐν, in, & θεός, deus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 85. Cum furit ad Phrygios enthea turba modos. *Stat. l.* 3. *silv. ult. v.* 97. Enthea fatidicæ templa Sibyllæ. & *lib.* 1. *silv.* 2. *v.* 227. Enthea lauro tempora premere. *Senec. in Med. v.* 382. Incerta qualis entheos cursus tulit, Cum jam recepto Mænas insanit deo. *Id. in Troad. v.* 674. Deo percussa Mænas entheo silvas gradu, armata thyrso terret. *Id. in Oedip. v.* 628. Enthea gnatos manu lacerare. ¶ *Enthea mater* apud *Martial. l.* 5. *epigr.* 42. est Cybele, sacerdotes suos in furorem vertens.

ENTHYMEMA, atis, n. *concetto*, *pensiero*, *sentenza*, *argomento*, *entimema*, ἐνθύμημα, ab ἐνθυμέομαι, in animo verso, perpendo, cogito, a θυμός, animus. *Quintil. l.* 5. *c.* 16. Enthymema (quod nos commentum sane, aut commentationem interpretamur, quia aliter non possumus, Græco melius usuri) unum intellectum habet, quo omnia mente concepta significat: alterum, quo sententiam cum ratione: tertium, quo certam quandam argumenti conclusionem, vel ex consequentibus, vel ex repugnantibus. ¶ Prima significatio tota Græca est: secunda refertur ad argumentum: tertia ad argumentationem, hoc est ad argumenti elocutionem, & figuram. *Id. ibid. c.* 14. Igitur enthymema & argumentum ipsum, idest rem, quæ probationi alterius adhibetur, appellant, & argumenti elocutionem. Eam vero dixi duplicem: ex consequentibus, quod habet propositionem, conjunctamque ei protinus probationem: quale pro Ligario (*cap.* 6.) *Causa tunc dubia, quod erat aliquid in utraque parte, quod probari posset: nunc melior certe ea judicanda est, quam etiam dii adjuverunt.* Habet enim propositionem, probationemque: non habet conclusionem. Ita est ille imperfectus syllogismus. Ex pugnantibus vero, quod etiam solum enthymema quidam vocant, fortior multo probatio est. Tale est Ciceronis pro Milone (*cap.* 29.) *Ejus igitur mortis sedetis ultores, cujus vitam si putetis per vos restitui posse, nolitis.* Hactenus *Quintil.* ¶ Itaque cum enthymema dicitur imperfectus syllogismus, vel ideo dicitur, quia per pauca effertur, sive desit propositio, sive assumptio, sive conclusio: vel ideo quia non necessario concludit. *Id. l.* 5. *c.* 10. Apodixis est evidens probatio. Hanc & ab Epicheremate differre Cæcilius putat solo genere conclusionis, & esse apodixim imperfectam, epicherema; eadem causa, qua diximus, enthymema a syllogismo differre. ¶ Enthymemata præcipue Rhetorum sunt, & ex contrariis fiunt. *Cic. in Top. c.* 13. Ex hoc illa Rhetorum sunt ex contrariis conclusa, quæ ipsi enthymemata appellant: non quod non omnis sententia proprio nomine enthymema dicatur; sed ut Homerus, propter excellentiam, commune Poetarum nomen efficit apud Græcos suum; sic cum omnis sententia enthymema dicatur, quia videtur ea, quæ ex contrariis conficiatur, acutissima, sola proprie nomen commune possidet. Ejus generis sunt: *hunc metuere, alterum in metu non ponere. Eam quam nihil accusas, damnas. Bene quam meritam esse autumas, dicis male mereri. Id, quod scis, prodest nihil; id, quod nescis, obest.* Hæc *Cic.* Adde aliud exemplum ex eodem apud *Gell. lib.* 1. *c.* 4. ¶ Neque vero ita solum Oratorum proprium est, ut non & a Philosophis dialecticis adhibeatur, uti docet *Cic. in Top. c.* 14. Quare *Juvenal.* Dialecticæ tribuit, *sat.* 6. *v.* 447. Non habeat matrona tibi quæ juncta recumbit, Dicendi genus, aut curtum sermone rotato Torqueat enthymema, nec historias sciat omnes.

ENTHYMESIS, is, f. ἐνθύμησις, animatio, animæ infusio: item cogitatio, inventum. *Tertull. advers. Valentin. c.* 9. *extr.* Totam enthymesin, idest animationem cum Passione, quæ insuper acciderat, exposuit. Adde *advers. Heretic. c.* 7.

ENUBILATUS, a, um, adject. sine nubibus, serenus, clarus. *Paulin. ad Cyther. carm.* 21. *v.* 657. Enubilatam veritatem cernimus,

ENUBILO, as, avi, atum, a. 1. a nubibus purgo, clarum facio. *Tertull. in Apolog. c.* 35. Clarissimis lucernis vestibula enubilabant. ¶ Translate *Augustin. l.* 4. *de doctr. Christ. c.* 10. *a med.* Sicut gratus est, qui cognoscenda enubilat; sic onerosus est, qui cognita inculcat.

ENUBO, is, psi, ptum, *maritarsi fuori dell' ordine, e grado suo*, ἐγγαμίζω, est extra suum ordinem nubere. *Liv. l.* 10. *c.* 23. Virginiam A. F. patritiam plebejo nuptam L. Volumnio Cos. quod e patribus enupsisset, matronæ sacris arcuerant. Adde *lib.* 4. *c.* 4.

ENUBRO, inhibenti. *Fest.* Videtur autem loqui de auspiciis, quæ contraria sunt, & aliquid fieri prohibent. *Gloss.* Enubra, ἐναντία. V. *Inebræ*.

ENUCLEATE, *con chiarezza, e schiettezza*, καθαρῶς, enucleando, aperte, nude, simpliciter. *Non.* quoque *c.* 1. *n.* 296. exponit purgate, exquisite, & sine asperitate, aut duritia: ab eo quod nucibus separatis, idest testis, nucleorum utilis usus habeatur. *Cic.* 3. *Q. Fr. ep.* 3. De aqua, & via nihil prætermisi quadam epistola, quin enucleate ad te perscriberem. *Id. de clar. Orat. c.* 30. Enucleate & polite dicere. *Id. ibid. c.* 9. Subtiliter, presse, enucleate dicere: nihil contra grande, incitatum, ornatum. *Id.* 4. *de Fin. c.* 3. Qui grandia ornate vellent, enucleate minora dicere. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 14. Quæ de perturbationibus enucleate disputabant Stoici, quæ logica appellant, quia differuntur subtilius. *Augustin. in Enchirid. c.* 83. Enucleatissime disputare.

ENUCLEATUS, a, um, *purgato dal nocciolo*, cui nucleus est extractus, ut Enucleatæ baccæ juniperi, apud *Marcell. Empir. c.* 20 ¶ Translate est purgatus, purus, simplex, *puro*, *netto*. *Cic. pro Planc. c.* 4. Illud debes putare, comitiis æditiis studium esse populi, non judicium: eblandita illa, non enucleata esse suffragia. *Id. in Orat. c.* 26. *extr.* Genus dicendi enucleatum. *h. e.* quo utitur submissus orator, &

tenui

tenui stilo etc., in quo orationis ornamenta parcissime adhibentur. *schietto, semplice*. (Adde 3. *de Orat.* 1. 9.) *Gell. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Neque tenues istas, & enucleatas voluntatum in rebus illicitis reprehensiones, quæ in Philosophorum otio disputantur magni facit. *h. e.* puras & nudas reprehensiones voluntatum nudarum & inanium, ut *ibid. mox* loquitur. V integrum loc.

ENUCLEO, as, avi, atum, a. 1. *aprire le noci*, *purgare dal nocciolo*, id quod esui est e nuce aliisque pomis extraho, atque a putamine, aut nucleo purgo. *Apic. sub fin. l.* 4. Duracina purgas, enucleas. ¶ Translate est purgare, digerere. Quo spectat *tit.* 17. *lib.* 1. *Cod. Justin.* qui inscribitur *de veteri jure enucleando*. ¶ Item aperire, explicare, ab obscuritatibus, aut difficultatibus purgare. *Cic.* 5. *Tuscul.* 1. 8. Hæc nunc enucleare non ita necesse est. *Id. in Partit.* 1. 17. Cito arescit lacrima, præsertim in alienis malis: nec quicquam in amplificatione nimis enucleandum est. minuta est enim omnis diligentia: hic autem locus grandia requirit. *sminuzzare*, *smidollare*. *Gell. l.* 19. 1. 8. Quæri ista omnia, & enucleari, & excuti ab hominibus negotiosis non queunt.

ENŪDO, as, a. 1. *snudare*, idem ac nudo. Translate ponitur pro exponere, interpretari. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 9. Et rerum plurimarum obscuras & necessarias intelligentias enudavit.

ENUMERATIO, onis, f. *enumerazione*, *numero*, ἐξαρίθμησις, actus enumerandi. *Cic.* 3. *de Leg. c.* 10. Enumeratio malorum. *Id. de clar. Orat.* 1. 36. Versari in enumeratione oratorum. ¶ Speciatim est pars perorationis, in qua res disperse, & diffuse dictæ, unum in locum coguntur, & reminiscendi causa unum sub aspectum subjiciuntur, ut *Cic.* 1. *de Invent. c.* 52. definit, *ricapitulazione*, ἀνακεφαλαίωσις. Adde *Auct. ad Herenn. l.* 2. 1. 30. & *Quintil. l.* 6. *c.* 1. ¶ Item exornatio oratoria, quæ pluribus rebus expositis, & ceteris infirmatis, una reliqua necessario confirmatur: ut si dicas; si iste occidit, aut inimicitiæ causa id fecit, aut spei, aut metus, aut alicujus amici gratia: aut si horum nihil est, non occidit. Constat autem, neque inimicitiam interfuisse, neque metum, &c. Ergo non occidit. *Cic. ibid. c.* 29.

ENUMERATUS, a, um, *enumerato*, *contato*, numeratus, recensitus. *Liv. l.* 3. 1. 58. Septem & viginti enumeratis stipendiis. *Cæs. l.* 3. *B. Civ.* 1. 105. Repetitis atque enumeratis diebus, quo die, &c.

ENUMĔRO, as, avi, atum, a. 1. *enumerare*, *contare*, ἐξαριθμέω, idem quod numero, vel plene, & usque ad ultimum numero, recenseo. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. Authepsa illa, quam tanto pretio nuper mercatus est, ut qui prætereuntes pretium enumerari audiebant, fundum venire arbitrarentur. *Id. post redit. ad Quir. c.* 2. Nemo est, qui vastorum multitudinem beneficiorum non modo augere, aut ornare oratione, sed enumerare aut consequi possit. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. Enumerare possum, quæ sit in figuris animantium, & quam solers subtilisque descriptio partium, &c. *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 44. Enumerat miles vulnera, pastor oves. *Nep. in Lysand. c.* 1. Ne de eodem plura enumerando fatigemus lectores. *raccontando*. *Id. in Annib. c.* 5. Longum est enumerare prœlia, &c. *Id. in Attic. c.* 18. Juniam familiam a stirpe ad hanc ætatem ordine enumeravit. *descrisse*.

ENUMQUAM, ecquando. *Festus*. V. *En*.

ENUNDINO, as, avi, atum, a. 1. mercari, *comprare al mercato*. *Tertull. de Idolol. c.* 9. Spiritum Sanctum enundinare.

ENUNTIATIO, onis, f. *espressione*, *esposizione*, explicatio, expositio, ἀπόφανσις. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. Finitio est rei propositæ propria, & dilucida, & breviter comprehensa verbis enuntiatio. ¶ Item manifestatio, *manifestazione*, *racconto*. *Id. declam.* 272. Enuntiatio voluntatem habet, & animum non coactum: confessio expressam dolore multo necessitatem. ¶ Item propositio, enuntiatum, effatum, *proposizione*. *Cic. de Fato*, *c.* 10. Non omnis enuntiatio, quod ἀξίωμα dialectici appellant, aut vera, aut falsa erit. *Id. ibid. c.* 11. Hæc enuntiatio vera esse non potest: capiet Numantiam Scipio.

ENUNTIATIVUS, a, um, qui enuntiandi, seu manifestandi vim habet. *Senec. ep.* 117. *ante med.* Motus animorum enuntiativi corporum. *Et mox*. Dico, Cato ambulat: non corpus quidem est, quod nunc loquor, sed enuntiativum de corpore: quod alii effatum vocant, alii enuntiatum, alii edictum.

ENUNTIATRIX, icis, f. quæ enuntiat. *Quintil. l.* 2. *c.* 15. *circa med.* Theodorus Gadareus ita dicit (ut ipsis eorum verbis utar, qui hoc ex Græco transtulerunt) Ars inventrix, & judicatrix, & enuntiatrix decente ornatu, &c. *h. e.* Rhetorica. *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *de S. Rom. v.* 771. lingua interpres animi, enuntiatrix sensuum.

ENUNTIATUM, i, n. *proposizione*, enuntiatio, effatum, ἀξίωμα. *Cic. de Fato*, *c.* 9. Epicurus concederet omne enuntiatum aut verum aut falsum esse. Adde *cap.* 10.

ENUNTIATUS, a, um, *detto*, *espresso*, *pronunziato*, dictus, loquendo expressus, manifestatus, ἀποφαντικός. *Quintil. l.* 2. *c.* 5. Sermo rectus, & secundum naturam enuntiatus, nihil habere ex ingenio videtur. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 7. Gravissimæ sunt ad beate vivendum breviter enuntiatæ sententiæ. *Id. pro Mur. c.* 11. Si quid fuit in isto studio admirationis, id, enuntiatis vestris mysteriis, totum est contemptum. *palesato*, *divulgato*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. Res alicui per indicium enuntiata.

ENUNTIO, as, avi, atum, a. 1. *pronunziare*, *dire*, *esprimere*, ἀποφαίνω, λέγω, pronuntio, dico, exprimo. *Cic.* 4. *Acad.* 1. 29. Fundamentum dialecticæ est, quidquid enuntiatur (id autem appellatur ἀξίωμα, quod est quasi effatum) aut verum esse, aut falsum. *Id.* 3. *de Orat. c.* 42. Videtis profecto genus hoc totum, cum inflexo, commutatoque verbo res eadem enuntiatur, ornatius. *Id.* 1. *Acad. c.* 2. Quibusnam quisquam enuntiare verbis poterit hæc ipsa de vita, & moribus, &c.? *Cæsell.* apud *Gell. l.* 7. 1. 2. Masculino genere *cor* enuntiavit Ennius. *Quintil. l.* 2. 1. 6. (*al.* 9.) Enuntiare litteras. *Id. l.* 12. *c.* 10. Quæ proprie signari poterant, circuitu cœperunt enuntiare. ¶ Item aperire, edere, evulgare, & quod arcanum erat, detegere, *scoprire*, *manifestare*, *rivelare*, *palesare*. *Plant. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 8. Optimæ mentis cogitata jampridem, maturo tempore enuntiam. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 47. *ad fin.* Enuntiare mysteria dicendi. *Cæs. l.* 1. *B. Civ.* 1. 30. Jurejurando, ne quis enuntiaret. & *cap.* 17. Consilia nostra hostibus enuntiari. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 66. Ne enuntiet id esse facinus ex te exortum. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 4. Enuntiare alicui per indicium.

ENUPTIO, onis, f. actus enubendi. *Liv. l.* 39. *c.* 19. Ut Hispalæ Feceniæ datio, diminutio, gentis enuptio, tutoris optio ita esset, &c. V. *Enubo*.

ENUTRIO, is, ivi, itum, a. 4. idem quod nutrio, vel perfecte, & complete nutrio, *nodrire*, ἐκτρέφω. *Colum. l.* 3. 1. 3. Sata non ita enutriunt, ut convalescant. *Plin. l.* 12. 1. 1. Ut mero infuso enutriantur. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 288. puerum diva Cythereide natum Najades Idæis enutrivere sub antris.

ENUTRITUS, a, um, *nodrito*, nutritus. *Plin. l.* 9. *c.* 37. Purpurarum genus lutense putri limo, & algense enutritum alga. ¶ Translate *Vitruv. l.* 2. *c.* 1. *ad fin.* Unde origines ædificiorum sint institutæ, & quibus rationibus enutritæ & progressæ sint gradatim ad has finitiones.

ENYALIUS, ii, m. Mars, vel alius belli deus: ab ἐνύω, occido. Aliquibus dictus videtur Bellonæ filius: ab Ἐνυώ, Enyo, & υἱός, filius. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 19. sed Græce.

ENYO, us, f. contract. Ἐνυώ, Bellona dea belli: ab ἐνύω, occido. *Stat.* 8. *Theb. v.* 657. Et face mutata bellum integrabat Enyo. Adde *Sil. l.* 10. *v.* 203. ¶ Metonymice accipitur pro bello vel prœlio. *Martial. l. de Spect. epigr.* 24. Ne te decipiat ratibus navalis Enyo.

E O

EO, is, ivi, & ii, itum, n. anom. *andare*, *camminare*, *far viaggio*, εἶμι, ἰέναι, πορεύομαι, ambulo, vado, pergo, iter facio: a prima Græca voce allata. *Cic. Phil.* 2. *c.* 30. Celeriter isti, redisti. *Liv. l.* 44. 1. 43. Celerius, quia recta expedita via ierant, pervenerunt. *Id. l.* 42. *c.* 34. *a med.* A Ti. Graccho rogatus, in provinciam ii. *Plaut. Stich.* 2. 1. 20. Pedibus ire non queo. *andar a piedi*. *Senec. in Herc. Fur. v.* 196. Ire curru. *in cocchio*. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 46. equis. *a cavallo*. *Id. l.* 1. *de ar. am. v.* 214. Quatuor in niveis aureus ibis equis. *h. e.* quadrijugo curru vectus. *Justin. l.* 41. *c.* 3. Ire super equos. *Martial. l.* 3. *epigr.* 47. in rheda. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 180. puppibus. *in nave*. *Id.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 10. tenebris. *camminar di notte*. & *vers.* 7. per excubias custodum. *fra, per mezzo le guardie*. *Lucan. l.* 8. *v.* 564. celsa de puppe carinæ In parvam jubet ire ratem. *passare da*, &c. *Terent. Eun.* 3. 2. 42. Ire in via cum aliquo. *Liv. l.* 42. *c.* 36. per Italiam. *Terent. Andr.* 1. 1. *in fin.* Eamus nunc intro. *Id. ibid.* 3. 4. 15. Domum modo ibo. *Id. Phorm.* 5. 6. *in fin.* Ire ad mercatum. *Id. Eun.* 3. 2. 6. ad cœnam. *Id. Phorm.* 2. 1. 81. ad forum. & *vers.* 23. obviam alicui. *Id. Andr.* 3. 4. 20. ad aliquem. *h. e.* ad domum alicujus. *Id. ibid.* 1. 1. *in f.* I præ, sequar. *Id. Phorm.* 5. 7. 37. I in malam rem. *va in malora*. *Pompej. ad Lentul. post epist.* 12. *l.* 8. *ad Attic.* Ire subsidio alicui. *Plaut. Trin.* 3. 3. 4. Puella it in matrimonium sine dote. *Liv. l.* 34. *c.* 19. Ire in colloquium ad aliquem. *Cic.* 3. *Verr. c.* 48. in possessionem. *andar al possesso*. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *a med.* in somnum. *andar a dormire*. *Ovid.* 5. *Trist. el. ult. v.* 44. Vela damus, quamvis remige puppis eat. *va a remi*. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 13. Ille iit passim, ego ordinatim: quacumque iit ergastula solvit. *marciò*. est enim sermo de iter faciente cum exercitu. ¶ Sæpe jungitur cum supinis aliorum verborum. *Terent. Eun.* 5. 2. 53. Nutricem arcessitum iit. *Cato* apud *Fest.* in *Persi*. Quod uti prohibitum irem, meo labori non parsi. *Liv. l.* 32. *c.* 22. Neu pertinacia sua gentem universam perditum iret. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 23. Ire cubitum. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 15. dejectum. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 9. operam datum alicui. *Id. Cistell.* 1. 2. 4. habitum honorem alicui. & *vers.* 39. depressum. *Id. Mil.* 3. 1. 27. opitulatum. *Id. Bacch.* 5. 2. 52. oppugnatum. *Sallust. in Jug. c.* 90. Bonorum præmia ereptum eunt. ¶ Cum infinito. *Propert. l.* 1. *el.* 1. *v.* 12. Ibat & hirsutas ille ferire feras. & *eleg.* 6. *in fin.* Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis Ibis. *Stat.* 3. *Theb. v.* 61. pudet ire fateri. *h. e.* pudet fateri. Adde *Plaut. Mostell.* 1. 2. 63. *Terent. Hecyr.* 1. 2. 114. & *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 10. ¶ Et cum dativo. *Virg.* 5. *Æn. v.* 451. It clamor cælo. *fino al cielo*. (Adde *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 277.) *Propert. l.* 1. *eleg.* 15. *v.* 8. Ut formosa novo quæ parat ire viro. & *eleg.* 20. *v.* 32. Hylas ibat Hamadryasin. *Sil. l.* 15. *v.* 307. Cogitur ire sorori germanus amatæ. *dalla sorella*. ¶ Et cum accusativo motus ad locum, vel per locum *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 371. Ignotas jubet ire vias. *h. e.* per vias. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 125. Ibis Cecropios portus. *h. e.* ad portus. *Sil. l.* 12. *v.* 368. Sardoos isse recessus. *Grat. in Cyneg. v.* 64. Ire freta. *Stat. l.* 5. *Theb. v.* 279. gemini qua brachia muri Litus eunt. *h. e.* procurrunt, atque extenduntur usque ad litus. ¶ *Ire in aliquem* est aggredi, *andar addosso*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 423. simul ense recluso Ibat in Euryalum. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 308. Ire in hostes. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 92. & *l.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 64. inque meas unguibus ire genas. ¶ Et omissa præpositione. V. *Cominus*. ¶ Et sequente dativo. V. *ibid.* ¶ Cum ablativo est abire, discedere, *partire*, *andar via*. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 201. Ite sacris, properate sacris, laurumque capillis Ponite. deponunt

Tom. II.

in-

infectaque sacra relinquunt. ¶ Ponitur & pro incedere, ingredi, camminare. Petron. in Satyr. c. 129. Negant medici sine nervis posse ire. Virg. 6. Æn. v. 589. mediæque per Elidis urbem Ibat ovans, divumque sibi poscebat honorem. Plaut. Epid. 5. 1. 21. Ire otiose. Id. Pseud. 1. 3. 13. placide. ¶ Item pro exire, uscire. Valer. Flacc. l. 3. v. 3. It tectis Argoa manus. ¶ Item pro venire, venire, quemadmodum venio pro ire adhibetur. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. ante med. Cum aliquo exibimus, eat nobiscum, puerumque ducat. (Adde Attic. l. 10. ep. 16.) Plaut. Bacch. 5. 2. 56. I, i hac mecum intro. Terent. Eun. 2. 3. 13. Unde is? Ch. egone? nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum eam. Id. Andr. 3. 4. 1. Ad te ibam. Adde Liv. l. 28. c. 41. ad fin. Stat. 7. Theb. v. 229. & 433. l. 8. v. 514. & lib. 12. v. 360. & Virg. 2. Æn. v. 375. ¶ Translate est fluere, scorrere. Stat. 4. Theb. v. 776. Langia perennes Servat aquas: solet & rapidi sub limite cancri Semper, & Icarii quamvis juba fulguret astri, Ire tamen. Virg. Æn. 8. v. 726. Euphrates ibat jam mollior undis. Id. 2. Æn. v. 173. salsusque per artus Sudor iit. ¶ Item præterire, transire, abire, passare. Plaut. Pseud. 1. 3. 12. It dies: ego mihi cesso. Ovid. 3. de ar. am. v. 62. Eunt anni more fluentis aquæ. Id. Heroid. ep. 15. v. 61. Sex mihi natales ierant, cum &c. ¶ Item procedere. Ovid. 1. de ar. am. v. 147. cum pompa frequens cælestibus ibit eburnis. Id. 2. Amor. el. 1. v. 24. Carmina revocant niveos solis euntis equos. ¶ Item vagari, discurrere. Id. 6. Metam. v. 146. Phrygiæque per oppida facti Rumor it. Juvenal. sat. 1. v. 145. It nova nec tristis per cunctas fabula cœnas. Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.) Comœdia it per omnes & personas & affectus. Id. l. 7. c. 1. extr. Nunc eamus per singulas causarum judicialium partes. ¶ Item abire, aut perire. Lucan. l. 2. v. 263. Nec tanta in cassum virtus eat. Lucret. l. 3. v. 527. hominem paulatim cernimus ire, Et membratim vitalem deperdere sensum. ¶ Res it, procedit, succedit. Cic. Attic. l. 14. ep. 20. ad fin. Hæc contra Antonium concio mihi profecisse permultum videtur: prorsus ibat res. andava bene. & ep. 15. Incipit res melius ire, quam putaham. & lib. 12. ep. 24. extr. De Attica, optime it. Tacit. 12. Ann. c. penult. Vulgabat ire in melius valetudinem principis. Lucan. l. 4. v. 143. Omnia eunt fatis Cæsaris. Curt. l. 8. c. 5. a med. Dii propitii eodem cursu, quo fluxere, res ire patiantur. permettano, che vadano le cose, &c. Lucan. l. 2. v. 304. Sic eat. così vada, così sia, così si faccia. Simile est illud Liv. l. 1. c. 26. Sic eat quæcumque Romana lugebit hostem. ¶ Ire in aliquid est evadere, fieri, farsi, diventare. Ovid. 10. Metam. v. 492. mediaque manente medulla, Sanguis it in succos, in magnos brachia ramos, In parvos digiti. Stat. 6. Theb. v. 234. lapsusque putres jam Mulciber ibat In cineres. Nemesian. in Cyneg. v. 29. Myrrha ivit in arboreas frondes. Colum. l. 2. c. 12. ad fin. & Plin. l. 18. c. 17. Seges it in articulum. Cato R. R. c. penult. Asparagus it in semen. va in semenza. Quintil. l. 2. c. 10. Numquam hæc Poetica themata juvenibus pertractare permittemus, ut exspatientur, & gaudeant materia, & quasi in corpus eant? h. e. quasi pinguescant, facciano corpo. Similia sunt illa Virg. 4. Æn. v. 413. & Stat. 11. Theb. v. 193. Ire in lacrimas. farsi a piangere. Flor. l. 2. c. 4. in sudorem. andar in sudore. Ovid. 5. Metam. v. 668. Ibimus in pœnas. h. e. metteremo mano a' castighi. ¶ Ire in duplum. V. Duplum. ¶ Ire inficias. V. Infitias. ¶ Ire in sententiam, & ire pedibus in sententiam est accedere ad sententiam alicujus, non verbo solum, sed etiam corpore. Hæc ratio inventa est in Senatu R. quod nonnunquam longum erat audire singulos, neque mos ferendi suffragia erat in Curia. Cum igitur duæ tresve sententiæ dictæ erant ab iis, qui primi rogabantur, ceteri in illorum, quibuscum sentiebant, subsellia transibant, ut res exspeditius ageretur: cumque hoc modo sententiæ dicebantur, solebat Consul ita pronuntiare: Qui hæc sentitis, in hanc partem: qui alia omnia, in eam partem ite, qua sentitis, ut est apud Plin. l. 8. ep. 14. Hinc Liv. l. 5. c. 9. In quam sententiam cum pedibus iretur, &c. Cic. post redit. in Sen. c. 4. Ne disputaret, ne loqueretur, ne pedibus iret, ne scribendo adesset. Id. Q. Fr. l. 2. ep. 1. Ibatur in eam sententiam. V. Omnis. ¶ Hinc sunt illa ire, vel discedere, vel transire in alia omnia, h. e. ab auctore sententiæ alicujus dissentire, esser d' altro parere. Cic. Fam. 1. ep. 2. De tribus legatis frequentes ierunt in alia omnia. V. Discedo, & Discessio. ¶ Ire in sæcula, passare alla posterità, celebrari fama apud posteros. Plin. in Paneg. c. 55. Ibit in sæcula, fuisse principem, cui, &c. Sil. l. 12. v. 311. factoque in sæcula ituro Lætatur tribuisse locum. ¶ Est etiam verbum funebre. Nam ad illud Terent. Andr. 1. 1. 90. Effertur, imus: Donat. Efferri, inquit, dicuntur cadavera mortuorum, & ire proprie ad exsequias. Virg. 11. Æn. v. 24. Ite, ait, egregias animas, quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo, decorate supremis Muneribus. Hinc ire exsequias. V. Exsequiæ. & ire pompam funeris apud Ovid. 6. Fast. v. 663. V. Pompa. ¶ Ire ad aliquid pro accedere, adjungi. Senec. in Herc. Fur. v. 1316. Eat ad labores hic quoque Herculeos labor. ¶ Ire ad arma, ad saga est ad arma, ad saga sumenda. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 15. Cic Phil. 14. c. 1. ¶ Elegans est illa loquendi ratio apud Terent. Eun. 1. 2. 75. At ego nesciebam, quorsum tu ires. h. e. quorsum tuis verbis tenderes: dove andassi a riferire. & Adelph. 5. 6. 35. Mane: scio: istuc ibam. questo voleva dire. ¶ Ite, si itis formula loquendi similis atque fac, si facis, & age quod agis, & est hortantis, excitantis, urgentis: habeturque apud Plaut. Pœn. 5. 4. 67. ¶ I, & i nunc est adhortantis cum ironia, atque irridentis. Virg. 9. Æn. v. 634. i, verbis virtutem illude superbis. Ovid. Heroid. ep. 3. v. 25. pugnas, ne reddar, Achille. I nunc, & cupidi nomen amantis habe. va mo ora. Et Senec. sub init. consol. ad Polyb. Eat nunc aliquis, & singulas comploret animas. & mox. Eat aliquis, & fata sibi non pepercisse conqueratur. Adde Liv. l. 7. c. 6. ad fin. Martial. l. 1. epigr. 43. Petron. in Satyr. c. 115. Virg. 7. Æn. v. 425. Propert. l. 3. el. 16. v. 17. Ovid. 3. amor. el. 3. v. 1. & Juvenal. sat. 6. v. 305. ¶ Eat eodem sensu dixit Sil. l. 11. v. 392. & Sueton. in Ner. c. 35. ¶ Ire pro esse, exsistere, Senec. in Herc. Oet. v. 282. Non ibo inulta. Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 108. Non dabitis murum sceleri: qui vindicet, ibit. ¶ Pro vendi, venire, Plin. l. 18. c. 23. Justum est, singulas vehes fimi denario ire. Claudian. in Eutrop. l. 1. v. 203. Tot Galatæ, tot Pontus eat, tot Lydia nummis. ¶ Passive impersonaliter. Cic. 2. Attic. ep. 1. circa med. Non esse itum obviam, ne tunc quidem, cum iri maxime debuit. Virg. 6. Æn. v. 179. Itur in antiquam silvam. Petron. in Satyr. c. 118. Non viderunt viam, qua iretur ad carmen. Plaut. Trucul. 3. 1. 21. Ibitur: ne me morari censeas. Senec. in Med. v. 460. Eatur: regius jussit gener. ¶ Infinitum iri cum particip. præteriti temporis, futuri passivi vim habet. Cic. Attic. l. 2. ep. 20. Pompejus addit etiam, se prius occisum iri ab eo, quam me violatum iri. h. e. occidendum esse, &c. Id. ibid. l. 15. ep. 25. Brutum, ut scribis, visum iri a me, puto. Sallust. in Jug. c. 120. Neque hominem nobilem in hostium potestate relictum iri. h. e. fore, ut relinqueretur. Terent. Adelph. 1. 1. 45. Dum id rescitum iri credit, tantisper cavet. Plaut. Rud. 4. 7. 16. Mihi istæc videtur præda prædatum irier. paragoge. ¶ Non semper tamen futuri significationem habet, sed aliquando etiam præsentis. Nam teste Gell. l. 10. c. 14. vulgo dicebatur, illi injuriam factum iri, & contumeliam dictum iri, hoc est ut ipsemet explicat, iri ad injuriam faciendam, seu operam dari, quo fiat. Cic. Attic. l. 9. ep. 18. Senatui non placere, in Hispanias iri, nec exercitus in Græciam transportari. che si vada. Cato autem paulo ab hoc usu remotius locutus est apud Gell. loc. cit. Atque evenit ita, Quirites, uti in hac contumelia, quæ mihi per hujusce petulantiam factum itur, rei quoque publicæ miserear. h. e. quæ paratur contra me. V. Gell. ibid. & de tota hac ratione loquendi Voss. l. 7. de Grammat. c. 54. multa contra Scіopp. disputantem. Insolentius est etiam illud Quintil. l. 9. c. 2. ad fin. Reus parricidii, quod fratrem occidisset, damnatum iri videbatur. Ubi qui damnatus reponi malunt, contra omnium librorum fidem facere, testatur Voss. loc. cit. ¶ Participia sunt iens, euntis, & iturus. Cic. Attic. l. 4. ep. 9. Iens in Pompejanum, bene mane hæc scripsi. & lib. 16. ep. 1. Postridie ieos ad Brutum. Retroiens dixit Senec. l. 7. quæst. nat. c. 21. De obliquis casibus, ac de iturus exempla passim. Pro euntis aliquando ientis dictum est: non tamen imitandum. Vet. Lap. apud Murator. pag. 337. n. 5. & 439. lin. 11. in agro Volusi Basilides ientibus ab urbe parte sinistra, &c. ¶ Eundus passive usurpatur a Claudiano, ubi ait, l. 2. in Eutrop. v. 419. non explorantur eundæ, Vitandæque viæ. ¶ Ceterum eundum est, h. e. ire oportet, vulgo passimque dicitur. Ovid. 3. Trist. el. 1. v. 14. Dicite, lectores, si non grave, qua sit eundum. ¶ Issem, es, et, & isse, syncope est pro ivissem, ivisse. Cic. Phil. 12. c. 12. & Verr. 3. cap. 44. Ovid. non semel, Propert. Plaut. Stat. Sil. &c. ¶ Isti pro ivisti est Turpilii apud Non. c. 4. n. 242. Et istis pro ivistis, habet Lucan. l. 7. v. 834. ¶ In futuro pro ibo, is, it, in compositis iam, ies, iet, inveniri quidam putant, ut inietur apud Cicer. 2. Agrar. c. 25. extr. & transiet apud Tibull. l. 1. el. 4. v. 23. & iniet apud Senec. l. 2. de Benef. c. 1. & redites apud Apul. l. 6. Metam. exiet apud Tertull. advers. Jud. c. 13. ex Matth. 2. 6. item in veteri Inscript. apud Gruter. pag. 755. n. 1. quam affert Achill. Stat. ad loc. cit. Tibulli, & obiet apud eund. Gruter. pag. 1119. n. 4. & prodient apud Lactant. in fin. cap. 16. lib. 7. Verum hæc omnia loca dubiæ sunt lectionis (excepto Tertull. & Sapient. 16. 29. ubi habetur disperiet pro disperibit: & Inscriptione altera, quæ tamen optimæ notæ non est.) & cum probata consuetudine pugnant.

EO, là, colà, ἐκεῖ, ἐκεῖσε, ablativus pronominis is, id, adverbii more adhibitus, & multa significans. Primo enim est illuc, in eum locum. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 25. Eo se recipere cœperunt. Liv. l. 1. c. 7. Ipsa vestigia quærentem dominum eo deductura erant. Varr. l. 3. R. R. c. 16. a med. Si apes eo transtuleris ubi, &c. Cic. Attic. 2. ep. 16. a med. Eo unde discedere non oportuit, revertamur. Id. pro Mur. c. 9. Ut eo, quo intendit, perveniat. Cato R. R. c. 18. Quod loci superit, robore expleto: eo plumbum infundito: superiorem partem arborum digitos sex altam facito fiet: eo capitulum robustum indito. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 42. Statuit, omnibus equis Gallis equitibus detractis, legionarios eo milites imponere. h. e. in eos equos. ¶ Translate Cic. Fam. 10. ep. 21. Accessit eo, ut milites, &c. s'aggiunse a ciò, che, &c. Id. Attic. l. 1. ep. 11. Eo accedebat hortator assiduus Sallustius. ¶ Sæpe est, usque ad id, in tantum, a tanto, a tal segno, εἰς τοῦτο, sequente ut. Liv. in proœm. Quæ ab exiguis profecta initiis eo crevit, ut magnitudine laboret sua. Cic. pro Rosc. Amer. c. 34. Eo rem jam adducam, ut nihil divinatione opus sit. Plin. in Paneg. c. 16. Eo insolentiæ furorisque processit, ut, &c. Flor. l. 3. c. 12. Eo magnitudinis crescere, ut &c. Liv. l. 25. c. 8. Eo consuetudinis adducta res est, ut &c. Justin. l. 3. c. 5. Eo usque desperationis Spartanos adduxit, ut &c. ¶ Item ad eum finem cum particulis quo, ut, ne. Nepos in Themist. c. 4. Hoc eo valebat, ut ingratiis ad depugnandum cogerentur. h. e. spectabat, tendebat. tendeva a fare, che fossero costretti. Cic. Attic. l. 8. ep. 9. Eo scripsi, quo plus auctoritatis haberem. a fine di avere, &c. Id. Fam. 16. ep. 1. Marionem ad te eo misi, ut, &c. Id. 3. de Orat. cap. 49. Eo te non interpellavi, ne quid de hoc tempore diminueretur. ¶ Item ideo, propterea,

per ciò, *per questo*, *perchè*, vel absolute, vel sequentibus particulis *quo*, *quod*, *quia*, &c. *Liv. l.* 23. *c.* 19. Nocte & mittebantur, & perveniebant: eo custodias hostium fallebant. *con ciò*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 20. Frater es: eo vereor. *Id. Fam.* 6. *ep.* 20. Dederam triduo ante litteras ad te: eo ero brevior. *Id. pro Quint. cap.* 2. Non eo dico, C. Aquilli, quo mihi veniat in dubium tua fides. *non dico ciò*, *perchè*, &c. *Plaut. Trin.* 2. 2. 60. Non eo hoc dico, quin quæ tu vis, ego velim, & faciam lubens. *Liv. l.* 9. *c.* 2. Eo maxime, quod sermo inter omnes congruebat. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 36. Eo mihi jucundius est, quod tu eo lætaris: certiusque eo est, quod a te dicitur. *Id. Fam.* 9. *ep.* 16. *ante med.* Quod eo nunc magis facit, quia &c. *Terent. Eun.* 3. 1. 25. Eo ne es ferox, quia habes imperium in beluas? *sei tu forse si bravo*, *perchè*, &c. ¶ *Eoque* in principio periodi, *e perciò*, habent *Vellej. l.* 2. *c.* 60. & 67. & *Plin. l.* 31. *c.* 3. In medio *Tacit. Ann.* 1. *c.* 64. Cæcina secundarum, ambiguarumque rerum sciens, eoque interritus. ¶ *Eo quo* est tanto, quanto, cum comparativis, τοσούτῳ ὅσῳ. *Cicer. pro Rosc. Amer. c.* 9. Unde eo plus opis auferret, quo minus attulisset gratiæ. *tanto più*, *quanto meno*. *Id. Attic. l.* & *ep.* 11. Eo gravior est dolor, quo culpa major. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Quo mitior ictus fuit, eo facilius eo restitisse, credibile est. *Id. ibid. ad fin.* Eadem servanda sunt eo magis, quo periculosius hæc pars afficitur. ¶ Aliquando *eo* omittitur. *Plin. l.* 24. *c.* 14. *ad fin.* Sarcocolla melior, quo candidior. *Id. l.* 34. *c. ult.* Melior hæc, quanto magis aurei coloris. ¶ *Eo magis* continuat, augetque orationem. *Cic. l.* 2. *Offic. c.* 14. Si vero inest in oratione mixta modestiæ gravitas, nil admirabilius fieri potest: eoque magis, si ea sunt in adolescente. *e ciò tanto più*, *se*, &c. & *lib.* 10. *Attic. ep.* 11. Quæ scribis molesta sunt; eoque magis, quod ea tempora nostra sunt, &c. *e ciò tanto più*, *che*, &c. *Id.* 3. *Offic. c.* 22. *ad fin.* Eoque magis, quo illa ordinum conjunctio ad salutem reipubl. pertinebat. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *sub fin.* Discedens dabo ad te aliquid: eo etiam magis, quod Tullia, &c. Sic *Id.* 2. *Offic. c.* 14. *sub fin.* Maxime autem gloria paritur defensionibus: eoque major, si quando accidit, &c. & *Nep. in Con. c.* 1. Sed tum abfuit: eoque pejus res administrata est. ¶ *Eo minus* contrarium est τῷ eo magis. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 9. Hoc tempore quod scriberem nihil erat: eoque minus, quod dubitabam, &c. & *ep.* 10. *ad fin.* Etsi ne antea quidem dubitavi, tamen nunc eo minus, evolare hinc. ¶ *Eo usque* (quod & *eousque* conjunctim scribitur) est usque ad eum locum, vel tempus, sequentibus particulis *dum*, *donec*, &c. *Colum. l.* 4. *c.* 30. Pertica panguntur eo usque, dum ad solidum demittantur. *Liv. l.* 23. *c.* 19. Eo ne usque, dum ea nascantur, ad Casilinum sessurus sum? *Id. l.* 40. *c.* 8. *ad fin.* Eo usque me vivere vultis, donec, &c. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Usque eo premere earum capita mordicus, dum, &c. *Colum. de arboribus*, *c.* 6. Si eo usque exaruit, ut curvari non possit. *a tal segno*, *che*, &c. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 13. Vulgus militum eo usque corrupisse, ut, &c. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 45. & *Oros. l.* 6. *c.* 1. *a med.* Et id quidem eo usque, quamdiu ad fines barbaricos veniretur. ¶ *Eo* pro *ibi* mirum videtur. *Cic. ad Brut. ep.* 2. Quinque cohortibus quid se nam facturum arbitratus est, cum tu eo quinque legiones haberes?

EODEM, *là in quel medesimo luogo*, ἐκεῖσε, αὐτόσε, ablativus pronominis *idem* adverbii more usurpatum, & significat in eundem locum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. Omnes clientes suos eodem conduxit. *Cato R. R. c.* 108. Vini sextarium eodem infundito. *Nepos in Pausan. in fin.* Eodem inferri oportere, quo, &c. *Id. in Timoth. c.* 3. & *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 11. Eodem unde erat profectus, se recepit. ¶ Translate *Cic. de Amic. c.* 18. Addendum eodem est, ut ne criminibus aut inferendis delectetur, aut credat oblatis. *a questo medesimo proposito*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 14. Quod tam diu se impune tulisse injurias admirentur, eodem pertinere. *Liv. l.* 27. *c.* 34. *a med.* Eodem honores, pœnasque congeri. *h. e.* in eundem civem.

EON, onis, f. *Plin. l.* 13. *cap.* 22. Alexander Cornelius arborem eonem appellavit, ex qua facta esset Argo, similem robori viscum ferenti, quæ nec aquæ, nec igni possit corrumpi: nulli alii cognitam, quod equidem sciam. *Id. l.* 1. *in indice lib.* 13. *sect.* 39. Eon arbor.

EOPSE, ex ipso. *Plaut. Curcul.* 4. 3. 6.

EOS, f. *aurora*, ἠώς, & ἕως, aurora. Græca vox. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 389. Proxima victricem cum Romam inspexerit Eos. *Senec. in Herc. Oet. v.* 614. Noctem submovet Eos. ¶ Translate *Lucan. l.* 9. *v.* 544. populi, quos miserat Eos. *h. e.* regiones Orientales. ¶ Obliqui casus singularis numeri (nam plurali caret) eadem erunt positione, qua *Dido*. V.

EOUS, a, um, *dell'aurora*, *orientale*, ἠῷος, & ἑῷος ad auroram pertinens, orientalis: ab ἠώς, & ἕως: vel ἠώς, & ἕως, aurora: quare prima syllaba communis est. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 643. Eoa lux. *Id. l.* 5. *v.* 245. patriumque precatur Numen, & eoo surgentes litore currus. *Horat. l.* 1. *od.* 35. *v.* 35. & juvenum recens Examen eois timendum Partibus, Oceanoque rubro. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 1. Eoi Indi. *Virg.* 2. *Georg. v.* 115. Eoæ domus Arabum. *Martial. l.* 3. *epigr.* 65. Eoum tus. *h. e.* quod in Arabia, quæ orientalis regio est, abunde provenit. *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 33. Eoa germina. *h. e.* odoramenta, quæ mittit Oriens. ¶ *Eous*, *i*, est Lucifer. *Virg.* 1. *Georg. v.* 288. cum sole novo terras irrorat Eous. *Prudent. Cathemer.* 2. *v.* 67. Eoum sidus. ¶ Item orientis plaga. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 9. *v.* 22. Ibit ad occasum quidquid dicemus ab ortu: Testis & Hesperiæ vocis Eous erit. ¶ Item unus ex equis Solis. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 153.

EOUSQUE. V. in *Eo*, adverb.

E P

EPACTÆ, arum, f. *l'epatta*, ἐπακταί, (supple ἡμέραι) ab ἐπάγω, induco, adjicio. *Isidor. l.* 6. *Orig. c.* 17. *sub fin.* Epactas Græci vocant, Latini adjectiones annuas lunares, quæ per undenarium numerum usque ad tricenarium in se resolvuntur.

EPAGOGE, es, f. ἐπαγωγή, Latine *inductio*: ab ἐπάγω, induco: figura est, quæ fit ex multarum rerum similium collatione. uti docet *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *a med.* ubi tamen Græce usurpat. At Latine Tiro apud *Gell. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Induxisse eum, quam dialectici epagogen appellant, &c. & ipse *Gell. ibid. paulo post*. Sed enim Cato non nudam, neque solitariam, neque improtectam hanc epagogen facit.

EPALIMMA. V. *Epilimma*.

EPANADIPLOSIS, is, ἐπαναδίπλωσις, figura est repetitionis, cum verbum aliquod, quod versus initium fuit, eundem claudit, ut in illo *Juvenal. sat.* 14. *v.* 139. *Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit*. Vox Græca, & Græce usurpanda: ab ἀναδιπλόω, reduplico.

EPANALEPSIS, ἐπανάληψις, repetitio sententiæ post aliqua interjecta. Exemplum habes apud *Virg.* 2. *Georg. in princ.* ubi ait: Huc pater o Lenæe, &c. Sed vox Græca est, & Græcis litteris scribitur a *Quintil. l.* 8. *c.* 3. (ubi tautologiæ affinem facit) a *Charis. l.* 4. *pag.* 250. *Putsch.* & *Diomed. l.* 2. *pag.* 440. ¶ Etiam cum verbum unum repetitur, epanalepsis dicitur, ut in illo *Horat. l.* 2. *od.* 14. Eheu fugaces, Postume, Postume, Labuntur anni. *Diomed. ibid.*

EPANAPHORA, æ, f. ἐπαναφορά (Græca vox) repetitionis species est, cum scilicet ab uno verbo plures sententiæ inchoantur. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 42. Hic gelidi fontes, hic mollia prata, Lycori, Hic nemus, &c. V. *Anaphora*.

EPANASTROPHE, æ, f. ἐπαναστροφή, repetitio contigua, cum verbum in fine præcedentis, & in principio sequentis sententiæ repetitur. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 55. Sit Tityrus Orpheus, Orpheus in silvis, &c. Vox Græca & Græce scribenda: ab ἐπαναστρέφομαι, revertor, redeo.

EPANODOS, i, f. ἐπάνοδος, (vox Græca ab ἀνά, retro, & ὁδός, via) regressio est ad eandem vocem, diversum quiddam in partibus per προάλληλον significans, ut *Virg. Æn.* 2. *v.* 434. Divellimur inde Iphitus, & Pelias mecum, quorum Iphitus ævo Jam gravior, *Quintil. l.* 9. *c.* 3. Ἐπάνοδος dicitur Græce, nostri regressionem vocant.

EPANORTHOSIS, is, f. ἐπανόρθωσις, Correctio, qua interdum verbum interdum sententia tollitur, ut *Cic. pro Plant. c.* 41. Brundisium, vel potius ad mœnia accessi. *Id.* 2. *Offic. c.* 22. Italiam ornare, quam domum suam maluit: quamquam Italia ornata domus ipsa mihi videtur ornatior. ¶ Vox Græca est, & Græcis litteris scribenda: ab ἐπανορθόω, corrigo.

EPAPHÆRESIS, is, f. ἐπαφαίρεσις, apud Græcos est ablatio, detractio, ab ἀφαιρέω, tollo. Transfertur ad tonsionem capillorum, *tosatura*. *Martial. l.* 8. *epigr.* 52. Expingitque cutem, facitque longam Detonsis epaphæresim capillis.

EPAPHRODITIANUS, a, um, ad Epaphroditum pertinens, quod est nomen liberti Neronis, ejusdemque a libellis, ut est apud *Tacit.* 15. *Ann. c.* 55. & *Sueton. in Ner. c.* 49. & *in Domit. c.* 14. Hujus fortasse fuerunt *Epaphroditiani horti*, quos memorat *Frontin. de aquæduct. artic.* 68.

EPAR. V. *Hepar*.

EPASTUS, a, um, particip. dep. qui pastus est. *Ovid. in Halieut. v.* 119. Ut scarus epastas solus qui ruminat escas. Al. leg. *epastas solus* rectius ut sit passivum.

EPATICUS. V. *Hepaticus*.

EPENDYTES, æ, m. ἐπενδύτης, genus vestis, quæ aliis superinduitur: ab ἐπενδύομαι, superinduo. *Hieronym. in vita Hilarionis sub init.* Pelliceum habens ependytem, quem illi Beatus Antonius proficiscenti dederat.

EPENTHESIS, is, f. ἐπένθεσις, ab ἐπιτίθημι, impono, infero: figura est, qua littera, vel syllaba in medio vocis inseritur, ut *trabes* pro *trabs*, *navita* pro *nauta*, *Mavors* pro *Mars*, *relliquiæ* pro *reliquiæ*. *Serv. ad* 1. *Georg. v.* 164. qui Latine, & *Donat. de Schematib. pag.* 1772. *Putsch.* qui Græce usurpat.

EPEUS, i, Ἐπειός, nomen fabri, qui equum durateum Græcis ædificavit, ut est apud *Virg. Æn.* 2. *v.* 264. & *Fest.* Apud *Plaut. Bacch.* 4. 9. 13. est *Epius*. *Varro l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ante med.* etiam coquum fuisse dicit: ideo *Plautum ibid.* fumificum appellare.

EPEXEGESIS, is, f. ἐπεξήγησις, Græce est narrationi juncta narratio: ab ἐπεξηγέομαι, insuper narro. Sumitur autem pro figura, qua plures voces ad idem significandum apponuntur: unde & *appositio* a nonnullis vocatur, ut *urbs Roma*. Hinc *Servius* epexegesim appellat illud *Virg.* 6. *Æn. v.* 7. pars densa ferarum Tecta rapit, silvas.

EPHALMATOR, oris, m. saltator: ab ἅλλω, salio. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 15. Petaminarius, ephalmator, orchestropalarius.

EPHEBATUS, a, um, ephebus factus. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 552. Ephebatum mulieravit. Al. aliter leg.

EPHEBEUM, i, n. ἐφηβεῖον, locus in palæstra, ubi puberes exercebantur. *Vitruv. l.* 5. *c.* 11. Al. leg. *ephebium*.

EPHEBIA, æ, f. *pubertà*, ἐφηβεία, & ἐφηβία. *Donat. ad Terent. Andr.* 1. 1. 24. Ephebia prima ætas adolescentiæ est; adolescentia extrema pueritiæ.

EPHEBICUS, a, um, adject. ad ephebum pertinens, puerilis. *Apul. l.* 10.

l. 10. Metam. Adest luculentus puer nudus, nisi quod ephebica chlamyda sinistrum tegebat humerum.

EPHEBIUM. V. *Ephebeum*.

EPHEBUS, i, m. *giovanetto di prima barba*, ἔφηβος, pubes, seu qui jam ad annos pubertatis pervenit: ex ἐπὶ, & ἥβη, pubes. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 28.* E gregibus epheborum via singuli reperiebantur. *Terent. Andr. 1. 1. 24.* Excedere ex ephebis. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 171.* Quo pacto partes tutetur amantis ephebi. ¶ *Censorin. de die natali, c. 14.* statuit, ephebum proprie dici a Græcis eum, qui decimum sextum annum attigerit.

EPHEDRA, æ, f. *coda di cavallo*, ἱππουρις, genus herbæ arbores scandens, & ex ramis propendens, folio nullo, cirris multis, radice pallida. *Plin. l. 26. c. 7.*

EPHELIS, idis, f. *cotturo*, ἐφηλις, asperitas quædam cutis & durities mali coloris: ab ἐπὶ, in, & ἥλιος, sol, quia in sole potissimum contrahi solet. *Cels. l. 6. c. 5.* Pæne ineptiæ sunt, curare varos, & lenticulas, & ephelidas: sed eripi tamen feminis cura cultus sui non potest. & *ibid. ad fin.* Ephelidem tollit resina, cui, &c.

EPHEMERIS, idis, f. *giornale*, ἐφημερίς, diarium, acta diurna, liber in quo res gestæ per singulos dies scribuntur: ab ἐπὶ, & ἡμέρα, dies. *Cic. pro Quint. c. 18.* Ad ephemeridem revertitur, invenitur dies profectionis. *Propert. l. 3. el. 22. v. 20.* Et ponit duras inter ephemeridas. *Senec. ep. 123. a med.* Sic cœnas, tanquam ephemeridem patri approbaturus. *h. e.* parco sumptu cœnas, tanquam rationes impensorum in ephemeride perscriptas redditurus patri, & ostensurus frugaliter te vivere. ¶ Procurator ab ephemeride *in Inscript.* apud *Gruter. pag. 474. n. 4.* est inter officia domus Augustæ.

EPHEMERON, i, ἐφήμερον, herba folia habens lilii, sed minora, caulem parem, florem cæruleum, semen supervacuum, radicem unam digitali crassitudine. *Plin. sub fin. l. 25.*

EPHESINUS, &

EPHESIUS, a, um, Ἐφέσιος, ad Ephesum pertinens, quæ fuit urbs Asiæ minoris in Jonia prope oram Caystri fluvii: condita ab Amazonibus, ut *Justin. l. 2. c. 4.* narrat: celebris templo Dianæ, quod inter septem orbis miracula numerabatur, impensis totius Asiæ, & opere CCXX. annorum constructum: in quo fuere columnæ CXXVII. a singulis regibus factæ LX. pedum altitudine, ex quibus XXXVI. cælatæ, una a Scopa, ut est apud *Plin. l. 36. c. 14.* Incensum fuit a quodam Herostrato eadem nocte, qua natus est Alexander, teste *Cic. l. 1. de Divin. c. 23.* Hinc Ephesia Diana, *Cic. ibid.* Ephesia pecunia, *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 33. h. e.* in templo Dianæ Ephesiæ deposita. ¶ *Ephesii, orum*, sunt ejus urbis incolæ. *Plin. l. 34. c. 8.* ¶ *Ephesina mulier* affertur a quibusdam ex *Cicer. Phil. 3. c. 6.* sed plerique alii leg. *Ephesia*.

EPHIALTES, æ, m. Neptuni, aut Aloei filius, Oti frater: (V. *Aloeus*.) quos ambos, cum ingenti corporis mole & viribus confisi in cælum ascendere niterentur, Apollo, & Diana sagittis confixerunt. *Claudian. de B. Get. v. 75.* ¶ Ephialtes etiam dicitur incubus, h. e. morbus, quo dormientes vi quadam opprimi se, & pæne suffocari videntur: ab ἐπὶ, & ἅλλομαι, insilio. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 3.* sed Græce, ut & *Serv. ad 6. Æn. v. 776.* ¶ *Ephialta* in recto casu dixit *Sidon. in præfat. carm. 7. v. 25.*

EPHIPPIATUS, a, um, *insellato*, ephippio instructus. *Ephippiati equites* apud *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 2.* sunt, qui sedent equis ephippio instratis.

EPHIPPIUM, ii, n. *sella da cavallo*, ἐφίππιον, stragulum equi, sedendi causa. (*stragulum* vocat *Martial. l. 14. epigr. 86.* cujus lemma est *Ephippium*) ab ἐπὶ, super, & ἵππος, equus. *Varr. l. 2. R. R. cap. 7. ad fin.* Aliter eligit equos quadrigarius, ac desultor: neque idem, qui vectarios facere vult, ad ephippium, aut ad rhedam. *da sella. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 2.* Ephippiis uti. *Gell. l. 5. c. 5.* Equitatus frenis, ephippiis, monilibus, phaleris præfulgens. *Adde Varron.* apud *Non. c. 2. n. 312.* ¶ Proverbium est apud *Horat. l. 1. ep. 14. v. penult.* Optat ephippia bos, &c. V. *Bos*. *Cic. 3. de Fin. c. 4.* Puto concedi nobis oportere, ut Græco verbo utamur, si quando minus occurret Latinum, ut hoc ephippiis, & acratophoris potius, quam proegmenis, & aproegmenis, concedatur.

EPHODUS, i, f. ἔφοδος, Græce est insinuatio, h. e. oratio per simulationem, & circuitionem obscure subiens auditoris animum. ¶ *Jul. Firmic. l. 6. c. 32. in lemmate*. Generales cujusque geniture ephodi. *h. e.* ingressiones, initia, institutiones.

EPHORI, orum, m. Magistratus Spartanorum a Theopompo institutus ad refrenandam potentiam regis & Senatus, ut apud Romanos Tribuni plebis Consulibus oppositi fuere: ab ἐφορᾶν, intueor, quod ad civitatis salutem oculos intentus haberent. Horum potestas tyrannica fuit, quæ tanta erat, ut nec regi assurgerent, ac regem etiam in vincula conjicere possent. *Cic. 3. de Legib. c. 7. & 1. Tuscul. cap. 42.*

EPHYRA, æ, & Ephyre, es, f. Corinthus primum dicta fuit, Ἐφύρα. *Plin. l. 4. c. 4.* Colonia Corinthus, antea Ephyra dicta. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 34.* si subeas Ephyres Baccheidos altum culmen. ¶ Nomen traxisse volunt ab Ephyra Nympha, Oceani & Thetidis filia, quam *Virg.* memorat *Georg. 4. v. 343*.

EPHYRÆUS. V. in *Ephyreius*.

EPHYREIADES, æ, m. Corinthius. *Stat. 6. Theb. v. 651.* duo gentis Achææ, Tres Ephyreiadæ, Pisa satus unus, Acarnan Septimus.

EPHYREIAS, adis, patronym. Corinthia. *Claudian. de B. Get. v. 629.* Scilicet Argolicas, Ephyreiadasque puellas Cœperat, & pulcras jam fastidire Lacænas.

EPHYREIUS, Ephyræus, & Ephyreus, a, um, adject. Corinthius. *Rutil. in Itiner. l. 1. v. 319.* Ephyreius Isthmos. *Lucan. l. 6. v. 17.* Ephyreaque mœnia servat. *h. e.* Dyrrhachium, quod coloni Corinthiorum Corcyræi condidere. *Virg. 2. Georg. v. 464.* Illusasque auro vestes, Ephyreiaque æra. *h. e.* æris Corinthii opera. *Stat. Theb. 6. v. 253.* Ephyræa litora. *Sil. l. 14. v. 180.* Ephyræa mœnia. *h. e.* Syracusæ, quam urbem coloni multi ex Corinthiis condidisse dicuntur ab *eod. ibid. v. 52.* & a *Tertull. sub fin. c. 2. de Pall.*

EPIBADES, um, f. vel potius Epibatæ, ut *Bayfius* censet, naves onerariæ, solis vectoribus transvehendis servientes: ab ἐπιβαίνω, navem conscendo. *Ulpian. lib. 14. tit. 1. leg. 1. circa med.* ubi tamen valde dubia, aut si certa, utique Græca est lectio.

EPIBATA, æ, m. ἐπιβάτης, qui navi vehitur: ab ἐπιβαίνω, navem conscendo. Sumitur speciatim pro milite, qui in navi stipendia facit, Latine *classiarius*. *Hirt. de B. Alex. c. 11.* Omnes naves epibatis nudatæ. *Id. de B. Afric. c. 63.* Navis onusta remigum, epibatarumque. *Vitruv. l. 2. cap. 8. a med.* Celatis remigibus, & epibatis comparatis.

EPIBATEGI, ἐπιβατηγοί. V. *Epibades*.

EPICEDION, ii, n. *poema, canzone funebre*, ἐπικήδειον, carmen funebre, quod in laudem defuncti canitur: ab ἐπὶ, super, vel ad, & κῆδος, exsequiæ, funus. *Stat. in ep. l. 2. silvar.* Hujus amissi recens vulnus Epicedio prosequutus sum. *Id. epicedion* inscripsit *silvam 3. lib. 5.* qua mortem patris deflet, & 5. qua filii. *Serv. ad Ecl. Virg. 5. v. 14.* Epicedion est, quod dicitur, cadavere nondum sepulto, ut (*vers. 20.*) *Exstinctum Nymphæ crudeli funere Daphnin*. Epitaphion autem post completam sepulturam dicitur, ut (*vers. 43.*) *Daphnis ego in silvis hinc usque ad sidera notus*.

EPICHARMIUS, a, um, Ἐπιχαρμεῖος, ad Epicharmum pertinens, qui fuit Philosophus Siculus Syracusanus, Pythagoræ auditor, & Poeta Comicus. Scripsit de natura rerum, & de medicina pecudum. *Q. Cicer. de petit. Consul. cap. 10.* Epicharmium illud teneto nervos atque artus esse sapientiæ non temere credere. Al. scribunt Græcis litteris. *Adde Gell. l. 1. c. 15. Cic. 1. Tuscul. cap. 8.* Epicharmum vocat *ut Siculum acutum, nec insulsum hominem*. Meminere hujus etiam *Colum. l. 1. cap. 1. & lib. 7. cap. 3. & Plin. l. 20. cap. 9.* &c.

EPICHIREMA, atis, n. ἐπιχείρημα, ab ἐπιχειρέω, argumentis adstruere & tueri conor: si vim nominis spectes significat conatum mentis excogitantis aliquid, quod probationem ac fidem faciat. Itaque *Valgius* apud *Quintil. l. 5. cap. 10.* aggressionem vocat. Est autem, si Logice accipiatur, argumentatio, quæ opponitur demonstrationi, quatenus demonstratio per propria & necessaria rem manifestat, epichirema per communia & probabilia. Differt porro ab enthymemate, quemadmodum demonstratio a syllogismo, quia scilicet demonstratio & epichirema propria ad materiam referuntur, syllogismus & enthymema ad formam. *Quintil. l. 5. c. 10.* ἀπόδειξις est evidens probatio. Hanc & ab epichiremate differre Cæcilius putat solo genere conclusionis: & esse apodixim imperfectam, epichirema eadem causa, qua diximus & enthymema a syllogismo distare. Al. leg. perperam *esse apodixim, imperfectam epicheremo*. Hinc apparet, cur Rhetores argumentationes suas enthymemata, & epichiremata vocent. Utroque enim nomine significatur argumentatio conclusionis non necessariæ: sed primum refertur ad formam, secundum ad materiam. Ceterum & alterum pro altero, & utrumque varia significatione ab iis adhibetur, ut est apud *eund. ibid. c. 14.* Celeberrima est illa, qua epichirema sumitur pro tota aliqua argumentatione, pluribus membris, eorumque probationibus conflata: unde ab fortasse ratio nominis. V. *ibid.* ¶ Scribitur & *epicherema*.

EPICHYSIS, is, f. *sorta di bicchiere*, ἐπίχυσις, Græce est infusio, ab ἐπιχέω, infundo. Significat etiam genus poculi, quod *Varr. l. 4. L. L. c. 26.* docet successisse una cum cyatho in conviviis e Græcia in locum simpuli. Videtur autem esse poculum, ex quo minutatim vinum sumitur, quia simpulum quoque tale fuit. *Plaut. Rud. 5. 2. 32.* Simus, epichysis, cantharus, gaulus, cyathusque.

EPICITHARISMA, atis, n. ἐπικιθάρισμα, symphonia, quæ post Fabulam canitur. *Tertull. advers. Valentin. c. 33.* Producam denique, veluti epicitharisma post fabulam tantam, etiam illa, quæ, ne ordini obstreperent, hunc malui in locum distulisse.

EPICLINTÆ, ἐπικλινταί, ab ἐπικλίνω, incumbo, Græce appellantur terræ motus obliquis lateribus proxima quæque jactantes, & acutis angulis mobiles. *Apul. de Mundo*, ubi alii aliter leg.

EPICŒNUS, a, um, *comune*, ἐπίκοινος: ab ἐπὶ, super, & κοινὸς, communis. Epicœna dicuntur a Grammaticis ea nomina (Latine *promiscua*) in quibus sexus uterque per alterum apparet, hoc est per aliam vocem, quæ illis adjungitur, ut cum dicimus *passer femina, lepus mas*. *Quintil. l. 1. c. 4.* (*al. 7.*) & *c. 6.* (*al. 10.*) Lepus epicœnum est, lepus masculinum. ¶ Differunt a communibus, quia communia duos habent articulos, ut *hic*, & *hæc sacerdos*: epicœna unum tantum. Neque enim dicimus *hæc passer lepus*. *Cledon. in Arte, pag. 1862. Putsch.*

EPICOPUS, a, um, ἐπίκωπος, adject. vox Græca. *Epicopus phaselus* in quibusdam editionib. apud *Cic. l. 14. ad Attic. ep. 16.* dicitur, qui in procinctu est ad navigandum. Al. leg. *episcopios*, & aliter explicant. V. *Episcopius*.

EPICRATES, is, m. Ἐπικράτης, nomen proprium Poetæ Comici Ambraciotæ: item Rhetoris, vel Philosophi Atheniensis, cujus meminit *Cic. fil. ad Tiron. Fam. 16. ep. 21.* ¶ Græce sonat omnia tenens, ab ἐπικρατέω, prævaleo, imperium obtineo. Quare hoc nomine Pompejum designare videtur *Cic.* scribens ad *Attic. l. 2. ep. 3.* Epicratem suspicor, ut scribis, lascivum fuisse.

EPICROCUM, i, n. genus amiculi, croco tinctum, tenue, & perlucidum, ut *Festus* describit: ab ἐπὶ, & κρόκος, crocus. *Nev.* apud

Var-

Varron. l. 6. de L. L. c. 3. post med. Diabathra in pedibus habebat, & erat amictus epicroco. *Varr.* ipse apud *Non. c. 4. n. 227.* Utrumque mulieres, & epicrocum viri quoque habitarunt. *h. e.* epicroco usi sunt. ¶ Adjective & translate *Plaut. Pers.* 1. 3. 15. Nisi tenuore crassa est jus collyricum, nihil est macrum illud, epicrocum, pellucidum. *h. e.* tenue, ac liquidum jus instar epicroci umisuli.

EPICUREUS, a, um, adject. *Epicureo*, Ἐπικούρειος, ad Epicurum pertinens, ut Epicurei Philosophi, Epicuri sectatores: & doloris medicamenta Epicurea, apud *Cicer.* 3. *Tuscul. cap.* 21. & 2. *Fin. c.* 7. ¶ Vulgo Epicurei male audiunt, ut voluptatibus unice dediti. *Sidon. Carm.* 15. *v.* 125. Ast Epicureos eliminat undique virtus. V. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 2. & 13. ¶ Abjecta diphthongi praepositiva in paenultima more Graecorum, potest ea corripi. *Anth. carm. in Priap.* Ut credis Epicurios sitari. Al. tamen aliter leg.

EPICURIUS. V. vocem praeced.

EPICURUS, i, *Epicuro*, Ἐπίκουρος, Atheniensis, filius Neoclis & Chaerestratae, natus in pago, seu oppido Gargetto prope Athenas, quod ad Tribum Aegeidem pertinebat (unde & *Gargettius* dictus est) in Samo insula educatus dicitur: unde Athenas reversus decimo octavo aetatis anno, primo Grammaticam docuit: lectis deinde Democriti, atque Aristippi libris, ad Philosophiam adjecit animum, novamque in ea sectam instituit, novis inductis, vel probatis sententiis, praesertim de natura deorum, de summo bono, & fine hominis, de animorum mortalitate, &c. Maximus fuit voluptatis patronus, ejus quidem, ut aliis videtur, quae sensibus corporis percipitur, ut aliis vero, quae animo cum carentia doloris: quare illi dissolutam hominem fuisse tradunt, & delicias undique conquirentem: hi castum, honestum, temperatum, & frugi. V. *Cicer. Tuscul.* 3. *c.* 20. & *Senec. de vita beata, c.* 13. Sive igitur ipse luxu vivendi, & pravis doctrinis; sive ejus discipuli, qui multi & celebres fuere, scripta magistri prave interpretantes, & voluptuosi, effecere, ut Epicuri Schola hodieque male audiat. Multa de eo *Cic. de Fin. in Tuscul. de Legib.* &c. *Lactant. l.* 3. *cap.* 17. item *Seneca* passim, & quidem saepe cum laude: v. gr. *loc. cit.* In ea quidem ipse sententia sum (invitis hoc nostris popularibus dicam) sancta Epicurum, & recta praecipere, & si propius accesseris, tristia. voluptas enim illa ad parvum & exile revocatur: & quam nos virtuti legem dicimus, eam ille dicit voluptati. Jubet illam parere naturae, &c. Maxime vero eum *Lucret.* suspexit, qui haec de eo cecinit *l.* 3. *v.* 1056. Ipse Epicurus obit decurso lumine vitae, Qui genus humanum ingenio superavit, & omnes Praestrinxit, stellas exortus uti aetherius sol. ¶ Dicitur valde hortorum cultu delectatus, et qui olerum victu contentus fuerit. Cujus rei meminere *Juvenal. sat.* 13. *v.* 122. & *sat.* 14. *v.* 319. *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 26. & *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 94.

EPICUS, a, um, qui est carminis heroici: ab ἔπος, carmen: & proprie hexametrum, seu heroicum: ut *Poeta Epicus*, qui versibus heroicis scribit, *Poema Epicum*, quod heroicis carminibus contextum est. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 1. Itaque licet dicere & Ennium summum epicum poetam, si cui ita videtur.

EPICYCLUS, i, m. ἐπίκυκλος, circulus parvus apud Astronomos, qui deferenti insidens, motu illius circumagitur, & impactum sibi planetae corpus peculiari suo motu circa proprium centrum circumducit. Graece sonat circulum supra circulum vel in circulo: ab ἐπί, in, aut super, & κύκλος, circulus. *Martian. Capell. l.* 8. *pag.* 297. Mercurii, & Veneris circulos epicyclos esse.

EPIDAETIA VENUS, ab ἐπιδαιτύομαι, epulor, quasi praeses convivii, vel convivio superveniens, dicta est. Alexis, & Meliboea mutuo se amore cum diligerent, fidemque invicem matrimonii jurejurando dedissent, parentes puellae eam alteri desponderunt. Amissae itaque sponsae impatiens Alexis, sponte exsulatum abiit: illa ne alteri nuberet, ipso nuptiarum die se de tecto praecipitavit: quo casu nil laesa, celeri fuga relicta domo, ad litus pervenit, ubi nacta naviculam, conscendit, solutisque sua sponte anchoris, voluntate deorum delata est eodem loci, ubi Alexis morabatur, eique forte convivium cum sodalibus agenti inspersta supervenit. Ille voto potitus, Veneri templum constituit, quam, quod anchorae sponte solutae erant *automatam*; quod vero sponsae epulanti supervenerat, *epidaetiam*, vel *epideti*, quasi ἐπὶ δαιτί cognominavit. Haec *Serv. ad Aen.* 1. *v.* 714.

EPIDAMNIENSIS, se, Epidamnius. *Plaut. Men.* 5.7.11. Epidamnienses subvenite cives.

EPIDAMNIUS, a, um, adject. qui ex Epidamno est, ut Epidamnia natio, *Plaut. Men.* 2. 1. 33. Est autem Epidamnium nunc *Durazzo*, Ἐπίδαμνος, urbs Macedoniae in Albania, in ora occidentali maris Jonii. Dicta est ab Epidamno rege conditore, & Dyrrhachium a Dyrrhacho ejus nepote ex filia, qui portum urbi adjecit. Porro a Romanis altero hoc nomine vocabatur, ad evitandum malum omen, quia quasi in damnum ituris, omen id visum est (e Graeco ἐπί, in, & *damnum*) ut ait *Pompon. Mela l.* 2. *cap.* 3. *ad fin.* Adde *Plin. l.* 3. *c.* 23. Hinc *Plaut.* jocularitur *Men.* 2. 1. 42. Propterea huic urbi nomen Epidamno inditum est, quia nemo ferme huc sine damno divortitur.

EPIDAUREUS, a, um, Ἐπιδαύρειος, ad Epidaurum pertinens. *Avien. in Arat. v.* 207. Ture Epidaureae fumant altaria sedis. ¶ Extrita praepositiva diphthongi, fit Ἐπιδαύριος, hinc *Epidaurius*.

EPIDAURITANUS, a, um, Epidaurim. *Epidauritani*, *orum*, Epidauri incolae. *Hieronym. in vita Hilarion. sect.* 40.

EPIDAURIUS, a, um, adject. possess. ab Epidauro urbe. *Stat.* 4. *Theb. v.* 123. Et qui rura domant Epidauria. *Ovid. l.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 21. Afferat ipse licet cunctas Epidaurius herbas. *h. e.* Aesculapius, qui Epidauri colebatur. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 27. tam cernis acutum, Quam aquila, aut serpens Epidaurius. *h. e.* draco. dicuntur autem dracones esse oculatissimi, unde & nomen habent. nam δέρκω est videre. Addit autem *Epidaurius*, quia circa Epidaurum frequentes dracones erant: & Aesculapium sub forma draconis Epidauro Romam advectum fuisse, fabulose narrat *Epitome Liv. l.* 11. & *Ovid.* 15. *Metam. v.* 626. & *sequentib.* V. *Aesculapius*. ¶ Porro Epidaurus, vel Epidaurum, Ἐπίδαυρος, de quo hic sermo (nam plura sunt oppida eo nomine) urbs est Peloponnesi, in ora orientali, ad sinum Saronicum, ubi celebre templum Aesculapii fuit. *Plin. l.* 4. *c.* 5. *ad fin. Liv. l.* 45. *c.* 28. &c. ¶ Alia fuit in Dalmatia, de qua *Virgil.* 3. *Georg. v.* 44. domitrixque Epidaurus equorum. & *Lucan. l.* 6. *v.* 624. Illyris Ionias vergens Epidaurus in undas. *Al. leg.* Epidamnus.

EPIDEMETICA, orum, n. ἐπιδημητικά, de quibus est *titulus* 41. *lib.* 12. *Cod. Justin.* sunt domus in urbe aliqua, vel earum domuum partes destinatae pro hospitio militum aliunde advenientium: ab ἐπιδημέω, ad urbem advenio. Alii intelligunt pretia, quae extorquebantur e militibus, vel ultro solvebantur ab incolis, ut ab onere praebendi hospitium essent immunes.

EPIDEMUS, i, adject. *epidemico*, ἐπίδημος, versans in populo: ab ἐπί, in, & δῆμος, populus. *Ammian. l.* 19. *c.* 4. (*al.* 7.) Prima species luis Pandemus vocatur (πάνδημος, *ad universum populum pertinens*.) quae efficit, in aridioribus locis agentes caloribus crebris interpellari: secunda Epidemus, quae tempore ingruens, aciem hebetat luminum, & concitat periculosos humores: tertia Loemodes (λοιμώδης, pestilens: a λοιμός, pestis.) quae itidem temporaria est, sed volucri velocitate letabilis.

EPIDICAZOMENOS, ἐπιδικαζόμενος, is de quo in judicio contenditur. Erat apud Graecos ejus Comoediae titulus, quam *Terent.* Latine *Phormionem* inscripsit, ut habetur in ejus prologo, *vers.* 26.

EPIDICTICUS, a, um, *dimostrativo*, ἐπιδεικτικός, demonstrativus: ab ἐπιδείκνυμι, ostendo. Eloquentia epidictica, seu genus dicendi Epidicticum est, quod versatur circa laudationes, vituperationes, suasiones, seu praeceptiones, descriptiones, seu historias, & alia omnia praeter quaestiones judiciales, & deliberativas. Dicta est a demonstrando, seu probando. Nam cum tria Orator debeat facere, docere, movere, & delectare, quemadmodum movere proprium est Eloquentiae Oratoriae, seu Forensis, ita docere, & delectare proprium est Eloquentiae Epidicticae. Denominata vero est e docendo, quia docere magis praecipuum est, quam delectare. *Cic. in Orat. c.* 11. & 61. sed Graece. Latine autem *ibid. c.* 13. *ad fin.* Dulce igitur orationis genus, & solutum, & effluens in illo epidictico genere, pompae, quam pugnae aptius, gymnasiis & palaestrae dicatum, &c.

EPIDIPNIDES, um, f. *pospasti*, ἐπιδειπνίδες, quae in extrema coena inferuntur: ab ἐπί, post, & δεῖπνον, coena. *Martial. l.* 11. *epigr.* 32. Has prima feret, alterave coena: Has coena tibi tertia reponet: Hinc seras epidipnidas parabit. ¶ In singulari num. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 69. *Burm.* Epidipnis est allata, turdis, siligine, uvis passis, nucibusque fartis.

EPIDIXIS, is, f. ἐπίδειξις, specimen, demonstratio, ostentatio: vox Graeca a δείκνυμι, ostendo, demonstro. Histriones artis suae specimen dantes *epidixi ludere* dicuntur in vet. Inscript. apud *Maffeium in Mus. Veron. pag.* 127. *n.* 4.

EPIDROMUS, i, m. ἐπίδρομος, ab ἐπιδρομή, discurro, percurro: funis est in imo & summo reti, qua per anulos discurrente ipsum rete aut contrahitur, aut expanditur. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Vidimus plagas tantae tenuitatis, ut anulum hominis cum epidromis transirent, uno portante multitudinem, qua saltus cingerentur. ¶ *Cato R. R. c.* 13. inter torcularii, & cellae oleariae instrumenta enumerat *epidromum*, quem alii intelligunt lorum, aut funem, quo lectus subtenditur (ut *ibid. c.* 10. lectos loris subtentos) alii virgam ferream, per quam anuli veli sustinentes transmittuntur, a similitudine epidromi in reti; alii tignum transversum latum, per quod discurri possit ad varia munera olei faciendi.

EPIGLOSSIS, idis, f. *epiglotta*, ἐπιγλωττίς, membrana in modum operculi, qua asperae arteriae meatus obstruitur, dum cibum, potumve capimus, ne quid in eam incidat: ab ἐπί, super, & γλωττίς, rima seu foramen asperae arteriae. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 66. *Hard.* Sub uva minor lingua, epiglossis appellata, nulli ova generantium. V. *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. *Gell. l.* 17. *c.* 11. & *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 15.

EPIGONI, ἐπίγονοι, dicti sunt ii, quos susceperunt milites Alexandri M. ex Asiaticis feminis. *h. e.* postea nati: ab ἐπί, post & γίνομαι, nascor. *Justin. l.* 12. *c.* 4. ¶ Eadem ratione Epigoni sunt appellati, qui secundum bellum Thebanum suscepere, nempe filii, posterique eorum, qui priore bello ad Thebas occubuerant. Coacto enim exercitu, ut parentum mortem ulciscerentur, duce Alcmaeone Thebas diruerunt. Hujus argumenti est Tragoedia *Accii*, quae *Epigoni* inscribitur.

EPIGRAMMA, atis, n. ἐπίγραμμα, proprie dicitur inscriptio, elogium, seu titulus, qui donis inscribebatur, quae Diis sacrabant: ab ἐπί, super, & γράφω, scribo. *Nepos in Pausan. c.* 1. Cum ex praeda tripodem aureum Delphis posuisset, epigrammate scripto, cujus haec erat sententia: *suo ductu Barbaros esse deletos*. Hinc notae illae, quae servis fugitivis inurebantur, *fugitivorum epigrammata* dicuntur a *Petron. in Satyr. c.* 103. Apud *eund. c.* 115. Epigramma mortuo facere. *fare l'iscrizione*. ¶ Quoniam autem hujusmodi tituli versibus plerumque constabant, hinc epigramma ponitur pro brevi aliquo poemate, *epigramma*, *sonetto*. *Cic. pro Arch. c.* 10. Epigramma in eum fecit tantummodo alternis versibus longiusculis. ¶ In dati-

dativo, & ablat. plurali habet *epigrammatis*, ut in *Emblema* dictum est. *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. ad fin.* Epigrammatis tuis, quæ in Amalthea posuisti, contenti erimus. ¶ In genitivo plurali *epigrammatum* Græca positione, ἐπιγραμμάτων, dixit *Martial. in epist. l. 1. ad lector. & epigr. 1. & 118.* at *epigrammatum* Latina *Sueton. in Aug. c. 85.*

EPIGRAMMATARIUS, ii, m. *sonettiere*, qui epigrammata scribit. *Vopisc. in Florian. cap. 3.* Quidam epigrammatarius in eum ita lusit.

EPIGRAMMATICUS, a, um, adject. ad epigramma pertinens. *Spart. in Ælio Vero, c. 5.* Martialis epigrammaticus Poeta.

EPIGRAMMATION, ii, n. *epigrammetto*, ἐπιγραμμάτιον, breve epigramma. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3.* Pomponii epigrammation, quod in adolescentem fecerat Cascam.

EPIGRAMMISTA, æ, m. idem ac epigrammatarius. *Sidon. l. 4. ep. 1.* Si quid heroicus arduum, comicus lepidum, epigrammista lascivum considerunt. Al. leg. *epigrammatista*.

EPIGRUS, gri, m. clavus, quo lignum ligno adhæret, ut *Isidor. l. & cap. 19. Orig.* definit. *Pallad. in Novembr. tit. 14. circa med.* Si poma decurrant, oleastri epigrum terebratæ infige radici. *Augustin. l. 15. de Civ. Dei, c. 27.* Lignum ligno per subscudines epigros, clavos, & gluten bituminis non potest adhærere. *epigros* clavos ligneos, *clavos* ferreos intelligit. De clavis fosso suppactis, sive ferreis, sive argenteis, aureisve, *Senec. l. 2. de benef. c. 12. extr.* Nisi in os Senatoris ingessisset imperator epigros suos. ¶ Volunt esse ab ἐπίουρος, clavus ligneus, extrita diphthongo, & versa *u* in *γ*. ¶ Ceterum apud *Pallad. & Augustin.* plerique alii leg. *epiurus*. Apud *Senec.* quoque *epiuros* quidam mallent: alii leg. *pigros*, quos *Turneb. l. 9. Adversar. c. 30.* ingeniose magis, quam vere, pedes ipsos Imperatoris interpretatur.

EPILEPSIA, æ, f. *mal caduco, epilesia*, ἐπιληψία, morbus comitialis, & fonticus, quo totius corporis constitutio convellitur, homo crebro & subito concidit, ex ore spumæ moventur, deinde interposito tempore ad se redit, & per se ipsum consurgit, ut *Cels. l. 3. c. 23.* describit: ab ἐπιλαμβάνω, occupo, invado, corripio. *Lamprid. in Heliogab. c. 20.* Quod qui ederet, ab epilepsia tutus diceretur.

EPILEUS, i, m. ἐπιλαῖος, genus accipitris, qui solus omni tempore apparet. *Plin. l. 10. c. 8. ex lect. Hard.* Nam alii aliter.

EPILIMMA, atis, n. genus vilissimi unguenti. *Fest.* ubi al. leg. *epalimma*, ut sit ab ἐπαλείφω, ungo.

EPILOGUS, i, m. *ricapitolazione, epilogo, perorazione*, ἐπίλογος, postrema pars orationis, qua congregantur & repetuntur ea, quæ dicta sunt: Latine peroratio, cumulus, conclusio: ab ἐπιλέγω, insuper dico, dictis addo, repeto. *Cic. de clar. Orat. c. 33.* Exstat ejus peroratio, qui epilogus dicitur. *Id. 2. de Orat. c. 69.* Cum in epilogo misericordiam se movisse putaret. *Id. pro Planc. c. 34.* Ut miserabiliores epilogos possem dicere. *Id. Attic. l. 4. ep. 15.* Publius diserto epilogo criminans, mentes judicum moverat.

EPIMEDION, ii, n. ἐπιμήδιον, caulis est non magnus, hæderæ foliis denis, atque duodenis, nunquam florens, radice tenui, nigra, gravi odore: nascitur in humidis, & spissandi, refrigerandique vim habet. *Plin. l. 27. c. 9.*

EPIMELAS, anos, f. ἐπιμέλας, h. e. nigricans (ab ἐπί, super, & μέλας, niger) fit, cum candidæ gemmæ superne nigricat color, inquit *Plin. l. 37. c. 10.*

EPIMELES, ἐπιμελής, *h. e.* diligens, accuratus. Ita inscribitur liber primus *Apicii*, in quo diligenter condimentorum genera perscribuntur.

EPIMENIDES, is, m. Ἐπιμενίδης, Poeta Epicureus fuit, patria Cretensis, ætate Pythagoræ, qui a patre Agisarcho in agrum ad custodiendum pecus missus in quodam antro obdormivit annos LVII. post somnum vates factus est. *Plin. l. 7. c. 52.*

EPIMENIDEUS, & Epiminidius, a, um, ἐπιμενίδειος, tertium genus bulborum scyllæ, gratum in cibis, angustius folio, ac minus aspero. *Plin. l. 19. c. 5. post med. & Theophrast. hist. plantar. l. 7. c. 11. a med.*

EPIMENIUS, a, um, *d' ogni mese*, menstruus, ἐπιμήνιος: ab ἐπί, in, & μήν, mensis. *Juvenal. sat. 7. v. 119.* siccus petasunculus, & vas Pelamidum, aut veteres, Maurorum epimenia, bulbi. *h. e.* bulbi, quæ sunt munera quot mensibus a Mauris missa. Africa enim bulborum copia abundat. Al. leg. *epimenida* syncop. pro *epimenidia*.

EPIMERISMUS, i, m. ἐπιμερισμός, h. e. repetita distributio, seu partitio: a μερίζω, distribuo, partior. Ita dicitur a *Martian. Capell. sub fin. lib. 5.* cum orator in media oratione, dubitans de memoria judicis, res summatim ac breviter cursus distribuit ac repetit.

EPIMETHEUS, i, m. Ἐπιμηθεύς, filius Japeti & Climenes, pater Pyrrhæ ex Pandora, frater Promethei. *Hygin. in præfat. & fab. 142.*

EPIMETHIS, idis, f. Ἐπιμηθίς, Pyrrha filia Epimethei. *Ovid. 1. Metam. vers. 390.* Inde Promethides placidis Epimethida dictis Mulcet.

EPIMETRUM, i, n. ἐπίμετρον, quod supra mensuram modumve datur alicui. *Impp. Valentian. Valens, & Gratian. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 6. Leg. 15.*

EPIMONE, es, f. ἐπιμονή, h. e. perseverantia: ab ἐπιμένω, persevero. Hoc nomine appellatur figura quædam, qua ejusdem dictionis sine intervallo geminatio fit, cum impetu pronunciationis, ut *Virg. 9. Æn. v. 428.* Me, me; adsum qui feci; in me convertite ferrum. & *Æn. 4. v. 660.* Sic, sic juvat ire sub umbras. ¶ Vox Græca est, & Græce adhibenda

EPINEPHRIDIUM, ἐπινεφρίδιον, pinguedo in renibus. *Ful. 2. Mythol. c. 5.* Epinephridia formandis fetibus opponuntur. Al. leg. *epomphalia*; h. e. medicamenta, quæ umbilico apponuntur: ab ὀμφαλός, umbilicus.

EPINICIA, orum, n. *giuochi, e feste per la vittoria*, celebritates pro parta victoria, ut ignes nocturni, solemnes supplicationes, carmina, &c. ab ἐπί, in, super, & νίκη, victoria. *Sueton. in Ner. c. 43.* Sequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia.

EPINYCTIS, idis, f. ἐπινυκτίς, pessima pustula, fabæ magnitudine, colore vel sublivida, vel subnigra, vel alba. Circa eam vehemens inflatio est, indeque acris dolor oritur; & cum aperta est, reperitur intus exulceratio mucosa, colore humori suo similis. Oritur in eminentibus partibus, & fere noctu, ut est apud *Cels. l. 5. c. 28. n. 15.* unde & nomen habet: ab ἐπί, in, & νύξ, nox. vel quia noctu præcipue inquietat, ut *Plin. l. 20. c. 6.* docet. *Id. ibid. c. 2. sub fin.* Folia peponis cum melle epinyctidas sanant. ¶ Item ulcus alio nomine syce, in angulo oculi perpetuo humore manans. *Id. ibid. l. 20. c. 6.*

EPIPACTIS, ἐπιπακτίς, frutex, quem alii elleborinen vocant, parvis foliis, quæ pota contra venena, & jocinoris vitia prosunt. *Plin. l. 13. c. 20. & lib. 27. c. 9. ex Dioscorid. l. 4. c. 109.*

EPIPETROS, i, f. ἐπίπετρος, herba quædam nunquam florens. *Plin. l. 21. c. 15.*

EPIPHONEMA, atis, n. *epifonema*, ἐπιφώνημα, figura sententiarum, qua summa acclamatio fit super aliqua re narrata, vel probata: ab ἐπιφωνέω, acclamo. *Quintil. l. 8. c. 5.* Est enim epiphonema rei narratæ, vel probatæ summa acclamatio: (*Virg. Æn. 1. v. 37.*) *Tantæ molis erat Romanam condere gentem.*

EPIPHORA, æ, f. *distillazione, flussione*, ἐπιφορά, humoris destillatio, & in aliquam corporis partem impetus: unde morbus & dolor: ab ἐπιφέρομαι, impetu feror, irruo. *Cic. Fam. 16. ep. 23.* Balbus ad me scripsit tanta se epiphora oppressum, ut loqui non posit. *Plin. l. 29. c. ult. a med.* Incipientem epiphoram inungere. *Id. l. 20. c. 11. ad fin.* Epiphoræ oculorum. & *lib. 21. c. 19.* testium. & *lib. 28. c. 14.* Ad omnes epiphoras ventris illini adsuadent. Adde *Colum. l. 5. c. 17. sub fin.*

EPIRENSIS, se, adject. Epiroticus. *Liv. l. 8. c. 17.* Samnites bellum Alexandri Epirensis in Lucanos traxit.

EPIRHEDIUM, ii, n. vox hybrida, ex Græco ἐπί, in, aut super, & Gallico *rheda*: qua tamen nec Græci, nec Galli utuntur, inquit *Fab. l. 1. c. 5. sub fin. (al. 9.)* Romani suum ex alieno utroque fecerunt. Significat autem lorum, seu funem, & collare, quo equus ad rhedam alligatur. *Vet. Scoliast. Juvenal. ad Sat. 8. v. 66.* exponit ornamentum rhedæ, aut plaustrum. *Juvenal. ibid. de equis.* trito ducunt epirhedia collo Segnipedes, dignique molam versare Nepotis.

EPIROTÆ, arum, m. Epiri incolæ. *Liv. l. 29. c. 12.* & alibi passim. ¶ In singul. num. *Epirotes*, & *Epirota*, *æ*, Ἠπειρώτης. *Plin. l. 3. c. 11.* Alexander Epirotes. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c. 33.* Pyrrhum Epirotam Italia expulit. ¶ Abjecta præpositiva diphthongi, secundam corripuit *Auson. in Professorib. n. 15. v. 13.*

EPIROTICUS, a, um, Ἠπειρωτικός, ad Epirum, vel Epirotas pertinens. *Varr. l. 1. R. R. c. 17. a med.* Epiroticæ familiæ. & *lib. 2. c. 9.* Epirotici canes. *Colum. l. 6. c. 1.* Epirotici boves. *Cic. Fam. 13. ep. 18. extr.* Quibuscumque officiis in Epiroticis, reliquisque rebus Atticum obstrinxeris. *Id. 12. Attic. ep. ult.* Nisi te Epiroticæ litteræ impedient. *h. e.* vel missæ, vel acceptæ de negotiis, quæ multa habebat Atticus in Epiro: unde Epiroticas ejus possessiones memorat *Nepos in ejus vita, cap. 14.* ¶ Græci *Epirotica mala* appellant, quæ Latini *orbiculata*, quod in Epiro primum provenisse dicuntur. *Plin. l. 15. c. 14. ad fin.*

EPIRUS, & Epiros, i, f. *l' Epiro*, Ἤπειρος, ἡ, regio Græciæ inter Macedoniam, Thessaliam, Achajam, & mare Jonium, contra Corcyram. *Plin. l. 4. c. 1.* ¶ Ipsa vox Græce terram continentem significat. Quam ita primum a Corcyræis proxima continens appellata est: inde nomen ab aliis quoque est usurpatum. Fuit optimarum equarum ferax. *Serv. ad illud 1. Georg. v. 59.* Eliadum palmas Epiros equarum. *Cic. 2. Attic. ep. 4. ad fin.* Quo minus Epirum ipsam possidere videamur. Adde *Plin. loc. cit.*

EPISCENIUM, ii, n. ἐπισκήνιον, &

EPISCENOS, i, ἐπίσκηνος, superior scenæ pars, id quod supra scenam exstruitur, idest columnationis, sive contignationum ordines: ab ἐπί, super, & σκηνή, scena. *Vitruv. l. 7. c. 5.* Prætema supra eam (*scenam*) nihilominus episcenium, in quo tholi, pronai, semifastigia, omnisque tecti varius picturis fuerat ornatus. & *cap. 7. lib. 5.* Si tertia episcenos futura erit, &c.

EPISCOPALIS, le, *Vescovile*, ad Episcopum pertinens, ut Episcopale folium, *Prudent. in Cyprian.* seu *Peristeph. 5. v. 33.* Adde *Sidon. in carm. l. 4. ep. 11.*

EPISCOPALITER, *da Vescovo*, more Episcopi. *Augustin. l. 5. Confess. c. paenult.*

EPISCOPATUS, us, m. *Vescovato*, officium, vel dignitas Episcopi. *Ammian. l. 27. c. 3. (al. 6.)* Ad rapiendam Episcopatus sedem ardentes. *Alii leg.* Episcopalem sedem. *Tertull. de Baptism. c. 17.* Officium Episcopatus.

EPISCOPIUS, a, um, adject. ut Episcopius phaselus, *h. e.* exploratorius, ab ἐπισκοπέω, exploro, apud *Cicer. ad Attic. l. 14. ep. 16.* Alii aliter leg. V. *Episcopus*.

EPISCOPUS, i, m. *inspettore, presidente*, ἐπίσκοπος, inspector, præses: ab ἐπί, super, & σκοπέω, video, dispicio. *Arcad. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. 18.* Itam & episcopi, qui præsunt pani, & ceteris vena-

venalibus rebus, quæ civitatum populis ad quotidianum victum usui sunt, personalibus muneribus funguntur. *giudice della vittuaria*. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 626. *n.* 1. C. Memmio Macrino agonothetæ, episcopo Niciensium. *Cic.* quoque simili sensu utitur, sed Græca, *Attic. l.* 7. *ep.* 11. *sub fin.* Vult enim me Pompejus esse, quem tota hæc Campana, & maritima ora habeat ἐπίσκοπον, ad quem delectus, & summa negotii referatur. ¶ Sic etiam nominantur Christiani sacri Antistites, seu Pontifices, qui alicujus Urbis ac territorii sacris præsunt, *Vescovo*. *Tertull. Augustin. Hieronym.* &c.

EPISTATES, æ, m. *sopraintendente, gastaldo*, ἐπιστάτης, præses, præpositus alicui rei: ab ἐφίσταμαι, præfectus sum. *Cato R. R. c.* 56. Familiæ cibaria. villico, villicæ, epistatæ, opilioni, tritici modios tres. *h. e.* servo, qui post villicum & villicam certis familiæ partibus præest, similis custodi apud *eund. c.* 67. 144. & 145. qui præerat factoribus olei. Sunt qui leg. *villico epistatæ* sine distinctione, ut una eademque persona designetur. ¶ In certaminibus athletarum epistatæ erant, qui certantibus præerant, & certaminum leges ferebant. Hinc translata *Tertull. ad Martyr. c.* 3. Epistates vester Christus Jesus, &c.

EPISTOLA, æ, f. *lettera, pistola*, ἐπιστολή, litteræ, scriptum, quod ad absentes mittitur, alicujus rei significandæ causa. Vox quidem Græca tota est, sed usu Latina facta: ab ἐπί, ad, & στέλλω, mitto. Proprie significat ipsam chartam obsignatam, & alicui missam, seu ut ajunt Scholastici *materiale*: *littera* autem sensum ipsum, seu *formale* ipsius epistolæ. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Venio nunc ad tuas litteras, quas pluribus epistolis accepi. *in più plichi*. ¶ Ceterum alterum frequenter pro altero usurpatur. *Cic. ibid. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 13. Illud quod est epistolæ proprium, ut is ad quem scribitur, de iis rebus, quas ignorat, certior fiat, &c. *Id.* 2. *Fam. ep.* 4. Epistolarum genera multa esse non ignoras, *&c.* Reliqua sunt genera duo: unum familiare & jocosum, alterum severum & grave. *Id. Fam.* 9. *ep.* 21. Quid simile habet epistola aut judicio, aut concioni? *& ibid.* Epistolas quotidianis verbis texere solemus. *Id.* 6. *Attic. ep.* 5. *extr.* Facere epistolam longiorem. & *lib.* 13. *ep.* 26. efficere. & *lib.* 15. *ep.* 1. exarare. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 46. deferre ad aliquem. *& ibid.* intercipere. *Curt. l.* 3. *c.* 7. *ad fin.* tradere alicui. & *lib.* 7. *c.* 2. accipere ab aliquo. *Nep. in Pausan. c.* 4. accipere ab aliquo ad aliquem. *Sueton. in Aug. c.* 50. signare. *Id. in Cæs. c.* 56. *extr.* ad aliquem mittere. *Cic. Attic.* 12. *ep.* 1. *a med.* complicare. & *lib.* 15. *ep.* 4. *a med.* solvere. & *lib.* 10. *ep.* 12. concerpere. *Nepos in Pausan. c.* 4. Epistolæ vincula laxare. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 63. Epistolas componere. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 13. *extr.* dictare. *Terent. Phorm.* 1. 2. 17. Pellicere aliquem per epistolas. *Cic. Attic. l.* 1. *ep. ult.* Cincius eam mihi abs te epistolam reddidit, quam tu idib. Febr. dederas: ei epistolæ litteris his respondebo. *Id.* 6. *Attic. ep.* 3. *post med.* Q. Cicero legit epistolam inscriptam patri suo. *diretta*. & *lib.* 2. *ep.* 12. O suaves epistolas tuas, uno tempore mihi datas, duas! & *ep.* 11. Isti puero da ponderosam aliquam epistolam, plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionum tuarum. *Sueton. in Cæs. c.* 56. Epistolæ quoque ejus ad Senatum exstant, quas primus videtur ad paginas, & formam memorialis libelli convertisse, cum antea Coss. & duces non nisi transversa charta scriptas mitterent. *Plin. l.* 7. *c.* 25. C. Cæsar solitus epistolas quaternas pariter librariis dictare. ¶ Quemadmodum *littera* plur. num. epistolam significat; ita hæc ipsa vox plur. num. interdum de unis litteris usurpatur. *Justin. l.* 1. *c.* 6. Lectis ille epistolis, &c. & *lib.* 11. *c.* 12. Scribit itaque & tertias epistolas. Adde *lib.* 27. *c.* 2. & *Plin. l.* 10. *ep.* 5. & 15. ¶ Dicitur *ab epistolis alicujus*, qui conscribendis epistolis illi inservit, *secretario*. Habetur in Inscriptionib. multis apud *Gruter. Reines.* & *Manut.* in quibus plerumque legitur *epistula*: quam scribendi rationem (quæ in Pandectis Florentin. dicitur esse perpetua) *Justus Fontanin. l.* 1. *de Antiquitatib. Hortæ c.* 8. contendit, usurpatam fuisse etiam optimis Latinæ linguæ temporibus. Nihilominus & librorum consensus, & vocis origo ipsa, & usus alteram per *o* scriptionem tuentur: quam præferunt etiam *Scalig. Lips. Manut. Dausqu. Cellar.* &c. ¶ Dicitur etiam *magister epistolarum*, sub se habens alios, qui ab epistolis sint. *Spartian. in Adrian. c.* 11. Suetonio Tranquillo, epistolarum magistro, successorem dedit. ¶ Imperatorum rescripta, & jussa, quod per epistolas plerumque edebantur, *epistolæ* dicuntur. *Plin. l.* 10. *ep.* 66. & 72. *Frontin. de aquæduct. artic.* 105. & sæpe *in libris Digestor.*

EPISTOLARIS, re, adject. ad epistolam pertinens, ut Epistolaris charta, *Martial. in lemmate epigr.* 11. *l.* 14. *carta da lettere*. ¶ Apud *Impp. Theodos. & Valentin. lib.* 7. *Cod. tit.* 42. *leg.* 32. *epistolares* sunt officiales conscribendis Imperatorum epistolis, rescriptis, actisque sacri Auditorii destinati.

EPISTOLICUS, a, um, *epistolare*, epistolaris, ut Epistolicæ quæstiones, *Gell. l.* 14. *c.* 7. & 8. ubi citat *Varronis* librum eo titulo. Item *lib.* 7. *c.* 10. ubi eadem inscriptione librum *Catonis* appellat. Unde apparet ab illis quoque eam vocem fuisse usurpatam.

EPISTOLIUM, ii, n. *breve lettera*, ἐπιστόλιον, parva epistola. *Catull. carm.* 68. *v.* 2. Conscriptum hoc mittis epistolium.

EPISTOMIUM, ii, n. *spinello, turacciolo*, ἐπιστόμιον, instrumentum æneum, vel alterius materiæ, in quo est vertibulum pertusum, quo prout hoc, aut illo modo versatur, clauduntur, & aperiuntur ora salientium, ac fistularum: ab ἐπιστομίζω, os obstruo, quod ab ἐπί, & στόμα, os. *Senec. epist.* 86. Nisi aquam argentea epistomia effuderunt. Adde *Vitruv. sub fin. l.* 9. & *lib.* 10. *c.* 13. *Varron. R. R. l.* 3. *c.* 5. *sub fin.* & *Ulpian. Dig. lib.* 19. *tit.* 1. *leg.* 17. *ad fin.* Ubique autem alii reponunt *epitonium*, & alicubi *epitonion*.

EPISTROPHE, es, f. ἐπιστροφή, figura est, cum in eadem verba plures desinunt sententiæ. Latine conversio dicitur. Græca vox, & Græce usurpanda: ab ἐπιστρέφω, converto.

EPISTYLIUM, ii, n. *architrave*, ἐπιστύλιον, trabs, quæ summis columnis, superque earum capitulum transversa imponitur, & omnes tecti trabes sustinet: ab ἐπί, super, & στύλος, columna: item in lapideis architecturis membrum illud supra capitulum, quod eam trabem refert. *Vitruv. l.* 3. *c.* 5. *ad fin.* Membra omnia, quæ supra capitula columnarum sunt futura, idest epistylia, zophori, coronæ, tympana, &c. Adde *Varron. l.* 3. *R. R. c.* 5. *Plin. l.* 36. *c.* 14. & *Festum*.

EPISYNALŒPHE, es, f. ἐπισυναλοιφή, figura eadem, quæ synæresis, cum duæ vocales in unam contrahuntur, & quodammodo conglutinantur: ab ἐπί, & συναλείφω, commisceo, confundo. Græca vox, & Græce adhibetur a *Charis. l.* 4. *pag.* 249. *Putsch.* & *Diomed. l.* 2. *pag.* 437.

EPITAPHIOLUM, i, n. breve epitaphium. Legitur in Inscriptione Romana apud *Murator. pag.* 162. *n.* 2.

EPITAPHISTA, æ, m. epitaphiorum scriptor. *Sidon. l.* 11. *ep.* 9. *ad f.* Epitaphistarum neniæ.

EPITAPHIUM, ii, n. *epitaffio*, ἐπιτάφιον, inscriptio, quæ sepulcris inciditur in laudem defunctorum: ab ἐπί, super, & τάφος, sepulcrum. *Auson. in Epitaph.* vertit titulos sepulcrales. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 12. Quid vero in epitaphio? quomodo idem? &c. Designat hic *Cicer.* opusculum *Platonis*, quod inscribitur Μενέξενος, ἢ ἐπιτάφιος, continens orationem in defunctos Athenienses, qui belli pro patria vitam dederent: de quo loquitur & *in Orat. c.* 44. ¶ Quomodo differat ab *epicedio*, V. ibi.

EPITASIS, is, f. ἐπίτασις, intentionem, & emphasim significat apud Grammaticos. ¶ In Comœdiis dicitur illa pars turbulenta, & contentiosa ante Catastrophen. Sed vox Græca est, & Græce scribenda: ab ἐπιτείνω, intendo.

EPITHALAMIUM, ii, n. *epitalamio*, *poema nuziale*, ἐπιθαλάμιον, carmen nuptiale; ab ἐπί, super, & θάλαμος, thalamus. Solebat autem cantari a puellis, sponsam in thalamum comitantibus. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. Catullus in Epithalamio: dum innupta manet, dum chara suis est. Sumit hoc *Quintil.* ex *carm.* 61. qui inscribitur *Carmen nuptiale*, ubi *vers.* 45. nunc habetur, *dum intacta manet, tum chara suis: sed*, &c. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 11. Hujus est illud epithalamium, quod inter centum poetas præcipuum fuit. & *mox*, Cum omnes poetæ Græci, Latinique epithalamia dixissent.

EPITHECA, æ, f. ἐπιθήκη, additio, adjectio, *aggiunta*: ab ἐπιτίθημι, adjungo. *Plaut. Trinum.* 4. 3. 18. Nisi etiam laborem ad damnum apponam epithecam insuper.

EPITHEMA, atis, n. *pittima*, ἐπίθεμα, medicamentum, quod exterius imponitur: ab ἐπιτίθημι, impono. *Scribon. Larg. compos.* 160. Epithemate uti oportet. Adde *Marcell. Empir. c.* 20.

EPITHEMATIUM, ii, n. ἐπιθεμάτιον, parvum epithema. *Marcell. Empir. c.* 20. *circa med.* & *cap.* 27. *extr.*

EPITHERAPEUSIS, is, f. ἐπιθεράπευσις, nomen Rhetoricæ exornationis, qua dictum aliquod atrocius non emendatur, leniturve, sed subjecta ratione confirmatur. Exemplum affert *Ascon. in proœm. action. in Verr.* seu *Verr.* 2. *cap.* 9. *ad fin.* An me taciturum tantis de rebus, &c. Græce possis ipsam vocem interpretari obsequium, quasi orator tam sit veritatis amans, ut in ejus obsequium invidiam ejus quem dicto læserit, subire non dubitet.

EPITHETON, i, n. *epiteto*, ἐπίθετον, adjectivum, appositum, vox alteri addita explicandi, designandi, atque illustrandi gratia. V. *Appositum*. ¶ De epithetis Virgilianis multa *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 5. ubi & vocem Latine usurpat. ¶ Ne audias *Servium*, qui ad *Virgil. Eclog.* 3. *v.* 38. & ad *Æneid.* 3. *v.* 70. vitiosum esse ait in Latinitate, si duo epitheta uni substantivo jungantur. Multa collegit *Broukus. ad Tibull. l.* 3. *eleg.* 5. *v.* 22. ex probatis auctoribus, qui nullam in ea re vitium agnoverunt.

EPITHYMON, i, n. *fiore del timo*, ἐπίθυμον, flos thymi. *Plin. l.* 26. *c.* 8. Alvum purgat epithymon, qui est flos e thymo, satureiæ simili. Adde *cap.* 11. & 12.

EPITOGIUM, ii, n. amictus, qui supra togam gestatur. Vox hybrida ex Græco ἐπί, *super*, & Latino *toga*. Affert *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ad fin.* in exemplum vocis ex duabus Græca, & Latina conflatæ.

EPITOMA, æ, f. V. *Epitome*.

EPITOMA, atis, n. V. vocem sequent.

EPITOMATUS, a, um, *compendiato*, in epitomen redactus. *Veget. l.* 1. *de re milit. c.* 8. *extr.* Nihil mihi auctoritatis assumo, sed horum, quos supra retuli, quæ dispersa sunt, velut epitomata conscribo. *Januar. Nepotian. in epist. ad Victor.* (habetur in *Valer. Max. ad us. Delph.* & *in Bibliotb. Fabric. l.* 2. *c.* 5.) & est proœmium epitomes *Valerii Max.* Et cum integra fere in occulto sint, præter nos duo, profecto nemo epitomata cognoscat. ¶ Ex duobus his locis alii *epitoma*, *atis*, n. adstruere conati sunt.

EPITOME, es, & *positione Latina* Epitoma, æ, f. *abbreviamento*, *compendio*, *epitome*, ἐπιτομή, sit cum pluribus resectis, id, quod fusa pluribus dicebatur, paucis complectimur, & brevius facimus, summa tantum capita persequentes: ab ἐπιτέμνω, amputo, abbrevio. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 5. Conturbat me Bruti epitoma Fannianorum. *h. e.* historiæ Fannii. & *lib.* 13. *ep.* 8. Epitomen Bruti Cælianorum velim mihi mittas. *Colum. l.* 1. *c.* 1. *circa med.* Diophanes totum Dionysium, per multa diffusum volumina, sex epitomis circumscripsit. *Auson. epist.* 19. *post vers.* 10. Cogere aliquid in epitomen. *Id. in proœm. ad periocb. Iliad.* In epitomæ speciem, belli Troici causam apparatusque retexere.

EPITOMO, as, n. s. *compendiare*, in epitomen redigo. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 30. de Zenob. ad fin.* Historiæ Alexandrinæ ita perita, ut eam epitomasse dicatur.

EPITONIUM, ii, n. ἐπιτόνιον, ab ἐπιτείνω, intendo, significet instrumentum, quo aliquid intenditur, quale est, quo in manubrio lyræ intenduntur fides, *bischero*; aut lignum illud rotundum, quo in machinis involvuntur, atque intenduntur funes, *mulinello*, *argano*: & a similitudine etiam verticillum, cujus conversionibus aqua in fistulis emittitur, aut clauditur. Postrema hac significatione legi putatur apud *Varron. Vitruv.* & *Ulpian.* locis citatis in *Epistomium*.

EPITOXIS, idis, f. ἐπιτοξίς, a *Vitruv.* dicitur ea pars cava in catapulta, quæ telum suscipit, *l. 10. c. 15.* ¶ A τόξον, quod arcum significat, derivatur.

EPITRAPEZIUS, a, um, ἐπιτραπέζιος, ab ἐπί, super, & τράπεζα, mensa. *Hercules epitrapezius* inscribitur *Silva 6. lib. 4. Statii*, in qua describitur, & laudatur mensarium vas, opus Lysippi referens Herculem dextra poculum, sinistra clavam tenentem, substrata pelle leonis. Laudatur etiam a *Martial. lib. 9. epigr. 44.* unde lux magna Statiano carmini accedit.

EPITRITUS, i, ἐπίτριτος. Numerus epitritus (qui a *Vitruv. l. 3. c. 1. tertiarius* dicitur: Al. autem leg. *adtertiarius*, ut Græcam vocem propius voluerit exprimere) est, qui habet totum aliquem numerum, & ejusdem partem tertiam, ut quatuor ad tres, duodecim ad novem, quadraginta ad triginta. Hæc *Gell. l. 18. c. penult.* & *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 1.* ¶ *Epitritus pes*, qui & *hippius* dicitur, constat quatuor syllabis, quarum una est brevis, longæ reliquæ: quæ quidem brevis si priore loco sit, est epitritus primus, ut *sacerdotes*: si secundo, secundus, ut *innocentes*: si tertio, aut quarto, tertius, quartusque dicitur, ut *dissurdæ*, *consolantur*. Hæc *Diomed. l. 3. pag. 477. Putsch.*

EPITROCHASMUS, ἐπιτροχασμός, est figura, qua res magnas diversasque celeritate quadam percurrimus: a τρέχω, curro. Tale est illud *Cæsaris* apud *Sueton. c. 37.* Veni, vidi, vici. Sed vox Græca est, & Græce scribenda.

EPITROPE, es, f. ἐπιτροπή, vox Græca, ab ἐπιτρέπω, committo, permitto, figura est, Latine *concessio*, qua orator alicui rei valde confidens, judici permittit, ut quemadmodum sibi visum fuerit, de ea constituat. Item cum orator ficte permittit judici aliquid, certo sciens non amplexurum. Item cum, re manifesta, permittit judici, ut quo nomine libuerit, appellet. Græce habet *Charis. in fi. lib. 4.*

EPITROPOS, i, m. *fattore*, *procuratore*, ἐπίτροπος, procurator, villicus. Vox Græca ab ἐπιτρέπω, curæ alicujus trado. *Auson. ep. 22. v. 1.* Philon, meis qui villicatus prædiis, Ut ipse vult, Epitropos. Nam gloriosum Græculus nomen putat, Quod sermo fucat Doricus.

EPITYRUM, i, n. ἐπίτυρον, genus edulii ex oleis conditis. *Cato R. R. c. 119.* Epityrum album, nigrum, variumque sic facito. Ex oleis albis, nigris, variisque nucleos ejicito. Sic condito. Concidito ipsas. Addito oleum, acetum, coriandrum, cuminum, fœniculum, rutam, mentam. In oculam condito. Oleum supra fiet: ita utitor. *Colum.* paulo aliter hoc idem describit *l. 12. c. 47.* additque hoc genus conditura in civitatibus Græciæ plerumque usurpari: quod scribit etiam *Varro l. 6. de L. L. c. 5.* ubi hæc affert verba *Plauti* (*Mil. 1. 1. 24.*) Si unum epityrum edam apud illum esuriens insane bene. ¶ Videtur esse a πιτυρίς, ἰδος, quod genus oleæ est. Alii putant ita dici, quod ἐπὶ τυρῷ, post caseum, vel una cum caseo, mensæ inferebatur.

EPIURUS, i, ἐπίουρος, m. apud Græcos inspectorem, & custodem significat. Translate est paxillus, qui alicujus rei servandæ, & sustentandæ causa affigitur. *Pallad. l. 12. tit. 7. de pruno.* Oleastri epiurum infige radici. V. *Epigrus*. In *Gloss.* ἐπίουρος est sudes.

EPIZEUXIS, is, f. ἐπίζευξις, figura est, quæ unam vocem sine intervallo repetit, cum vehementia affectus, & impetu pronuntiationis: Latine *conduplicatio*, ut illud *Horatii epod. 6. v. 11.* Cave, cave: namque in malos asperrimus Parata tollo cornua. Ab ἐπιζεύγνυμι, adjungo, conjungo. *Charis. l. 4. pag. 250. Putsch. Diomed. l. 2. pag. 440.* & *Donat. de Schematib. pag. 1774.* sed omnes Græce.

EPIZYGIS, idis, f. ἐπιζυγίς, ab ἐπιζεύγνυμι, insuper innecto: apud *Vitruv. l. 10. c. 17.* videtur esse ferreum axiculum, qui orificio modioli appositus, transversos nervos continet, dum in ipso modioli versione torquentur, atque intenduntur. *Bald. in Lex. Vitruv.*

EPODES, um, m. pisces marini, lati generis, quorum nude meminere *Ovid. in Halieut. v. 126.* & ex eo *Plin. sub fin. lib. 32.*

EPODOS, i, ἐπῳδός, ab ἐπί, & ᾄδω, cano. *Diomed. l. 3. pag. 482. Putsch.* Epodi dicuntur versus quolibet modo scripti, & sequentes clausulas habentes particularum, quales sunt Epodi Horatii, in quibus singulis versibus singulæ clausulæ adjiciuntur, ut (*Epod. 15. v. 1.*) *Nox erat, & cælo fulgebat luna sereno.* deinde *Inter minora sidera.* & (*Epod. 16. v. 1.*) *Altera jam teritur bellis civilibus ætas.* deinde *Suis & ipsa Roma viribus ruit.* & quicumque sunt similes. Dicti autem Epodi ἐπαναδοχικῶς a partibus versuum, quæ legitimis, & integris versibus ἐπᾴδονται, idest accinuntur. Hæc *Diomed.* cui accedit *Terentian. de metr. pag. 2422.* Talis epodos erit: *Tibia docta, precor, tandem mihi decere versus Desino Mænalios.* Hunc doctum Archilochum tradunt genuisse magistri: Tu mihi, Flacce, sat es. Aliter *Mar. Victorin. l. 1. Grammat. pag. 2501.* Antiqui deorum laudes carminibus comprehensas, circum aras eorum euntes, canebant: cujus primum ambitum, quem ingrediebantur ex parte dextra, στροφήν, strophen vocabant: Reversionem autem sinistrorsum factam, completo primo orbe, antistrophen appellabant. Dein in conspectu deorum soliti consistere, cantici reliqua prosequebantur, appellantes id Epodon. Nam Epodos est tertia pars, aut periodus Lyricæ odes. Igitur quæ post στροφήν strophen, & ἀντιστροφήν antistrophen, ἐπῳδὸν dicebant. Ἐπᾴδειν quidem est supercanere. Hinc sumptum vocabulum in hæc Epodos, quæ binos versus impares habent. Nam ut illæ canticum finiebant, sic hæ sensum versu insequenti. Hactenus *Victorin.* Verum hæc, quod ad *Horat.* spectat, improbat *Scalig. lib. 1. Poet. c. 44.* Ideo autem ait, *Epodon* inscribi librum *Horatii*, quia post quatuor odarum libros illum addidit, quasi *post odas*, ab ἐπί, post, & ᾠδή, ode. *Torrentius* vero rejecta *Scaligeri* sententia, quod constet multas priorum librorum, & omnes fere libri IV. odes post Epodon ab *Horatio* fuisse editas, opinatur, nomen habere ab incantationibus, quæ in eo libro (*od. 5. 17.* & *18.*) describuntur. Nam ἐπῳδὸς Græce incantator dicitur, & ἐπᾴδειν est etiam incantare. Alii putant, quod *Horat.* in prioribus libris Alcæum & Sapphonem imitatus sit, in isto autem Archilochum, qui primus dicitur Epodos invenisse. Dubium tamen est, *Horatius* ne, an alii titulum illum ei libro apposuerint. In eo quoque titulo lis est, utrum sit *epodon* ἐπῳδῶν genit., an *epodos* ἐπῳδός. *Victorinus* semel atque iterum effert feminino genere, *loc. cit.* *Ausonius* masculino *epist. 16.* ubi *paucos epodos* appellat carmen Jambicum constans centum amplius Jambis dimetris: cujusmodi sunt breviores versiculi in Epodis Horatianis. ¶ In recto casu sing. *epodos* habetur apud *Quintil. l. 10. c. 1.* cujus tamen loci dubia est lectio, & significatio.

EPOGDOUS NUMERUS, ἐπόγδοος, *h. e.* super octavus, est qui intra se habet minorem numerum, & insuper ejus octavam partem, ut novem ad octo, quia in novem & octo sunt, & insuper octava pars eorum, idest unum. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 1. a med.*

EPOL. V. *Edepol*.

EPOLONOS dicebant antiqui, quos nunc epulones dicimus. *Festus*.

EPONA, æ, f. Dea equorum, asinorum, stabuli, & mulionum penses. *Juvenal. sat. 8. v. 157.* jurat Solam Eponam, & facies olida ad præsepia pictas. *Prudent. in Apotheos. v. 265.* Nemo Cloacinæ, aut Eponæ super astra deabus Dat solium, quamvis solidam persolvat aerram. Adde *Apul. l. 3. Metam. Minuc. Fel. in Octav. c.* est. *Tertull. in Apolog. c. 16.* & tres vet. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 87. n. 4. 5. 6.* Quare frustra sunt, qui *Hippona* apud *Juvenal.* & alios substituunt: quamvis ab ea hæc derivari videatur, ab ἵππος, equus.

EPOPS, ŏpis, m. ἔποψ, upupa, avis in quam conversum fuisse Tereum Thraciæ regem, Fabulæ narrant. *Virg. in Cul. v. 252.* Orbus Epops mæret volucres evectus in auras. V. *Ovid. Metam. 6. v. 671.*

EPOPTA, & Epoptes, æ, m. ἐπόπτης, inspector: ab ἐπί, & ὄπτομαι, video. Hinc *epoptæ* in sacris Eleusiniis fuere quasi magistri cæremoniarum, qui inspiciebant, excludebantque eos, qui nondum erant ad interiora sacra admittendi. *Tertull. advers. Valentinian. c. 1.* Cum epoptas ante quinquennium instituunt. Ita *Scalig.* Alii leg. *cum & portas ante*, &c.

EPOREDIÆ, arum, m. appellantur a Gallis boni equorum domitores. *Plin. l. 3. c. 17.* ¶ *Eporedia*, *æ*, urbs est in Salassis ad Duriam fluvium, nunc *Lamporeggio*, & *Ivrea in Piemonte*. *Id. ibid.*

EPOS, n. ἔπος, Græce vox, qua significatur verbum, vox: ab ἔπω, dico. Item carmen heroicum: unde *epicus*. *Diomed. l. 3. pag. 480. Putsch.* Hoc sensu *Horat. l. 1. sat. 10. v. 43.* forte epos acer, Ut nemo, Varius ducit. *Martial. l. 12. epigr. 96.* Scribebamus epos: cœpisti scribere: cessi. *Auson. in Professorib. 5. v. 10.* Epos ligasti metricum. ¶ In reliquis obliquis casibus Latine non est, quod sciam, in usu.

EPOTO, as, avi, atum. a. 1. potando exhaurio. Translate *Martial. l. 2. epigr. 29.* Quæque Tyron toties epotavere lacernæ. *h. e.* purpura tinctæ fuerunt.

EPOTUS, a, um, *bevuto*, *votato beendo*, potando haustus, ἐκποθείς: ab e, & potus. *Cic. pro Cluent. c. 60.* Quem statim, epoto poculo, mortuum esse dixistis. *Phædr. l. 3. fab. 1. v. 1.* Anus jacere vidit epotam amphoram. *Liv. l. 8. c. 18.* Epoto medicamento, suamet ipsæ fraude interierunt. *Juvenal. sat. 10. v. 176.* credimus, altos Defecisse amnes, epotaque flumina, Medo Prandente. *Martial. de spectac. epigr. 3.* epoto Sarmata pastus equo. *h. e.* epoto sanguine equi. Unde *Virg. 3. Georg. v. 463.* Et lac concretum cum sanguine potat equino. ¶ Translate *Ovid. 4. ex Pont. ep. 10. v. 28. de Charybdi*. Ter licet epotum ter vomat illa fretum. *ingojare*, *assorbito*. Sic *Id. Metam. 15. v. 273. de Lyco fluvio*. Sic ubi terreno Lycus est epotus hiatu, Existit procul hinc, alioque renascitur ore. *Lucret. l. 5. v. 384.* cum sol & vapor omnis, Omnibus epotis humoribus exsuperarint. *h. e.* exhaustis.

EPULÆ, arum, f. *cibo*, *vivande*, edulium, dapes, cibus, esca, βρώματα, δαίς. Volunt quidam ab *edendo* dici, quasi *edipulæ*. *Plin. l. 33. c. 1. ad fin.* Rapiendæ comparantur epulæ, pariterque qui rapiant eas. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 1. v. 31.* & *Sallust. in Jug. c. 79.* Onerari epulis & vino. *Cic. 5. Tuscul. c. 21.* Mensæ conquisitissimis epulis exstruebantur. *Ovid. 8. Metam. v. 571.* Epulis instruere mensas. *Virg. 4. Georg. v. 378.* onerare. *Id. 1. Æn. v. 220.* Epulis eximere famem. *Id. 4. Æn. v. 484.* Epulas draconi dare. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 118.* cui stragula vestis, Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca. ¶ Sæpius dicuntur de lautiore cœna, convivio, sive publico, sive privato, *banchetto*, *convito*, εὐωχία. *Cic. de clar. Orat. c. 19.* Carmina cantitata in epulis a singulis convivis de clarorum virorum laudibus. *Id. 2. Offic. c. 16.* Epulis & visceratione pecunias profundere. *Id. pro Flacc. c. 38.* Sepulcrum epulis celebrare. *Liv. l. 25. c. 23. a med.* Epulas vino largius celebrare. *Ovid. 1. Amor. el. 4. v. 1.* Adire epulas. *Cic. 2. de legib. c. 25.* Inire. *Virg. 1. Æn. v. 83.* Epulis accumbere divum. *Horat. l. 4. od. 8. v. 30.* interesse. *Curt. l. 9. c. 7.* Invitare ad epulas. *Virg. 5. Æn. v. 63.* Adhibere aliquem epulis. *Sallust. in Jug. c. 70.* & *Curt. l. 3. c. 12.* Inter epulas facere aliquid. *Liv. l. 26. c. 13.* &

Senec.

Senec. in Thyest. v. 62. Epulas instruere & parare. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 27. Amplissimæ epulæ. ¶ Vitellius narrante *Sueton. c.* 13. epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, & prandia, & cœnas, comissationesque. ¶ Translate, *Cic. in Top. c.* 5. Avidum hominem ad has discendi epulas recepi. *Id.* 1. *de Divin. c.* 29. Animus saturatus bonarum cogitationum epulis. *Plaut. Pœn.* 5. 4. 1. Oculis epulas dare. *dar pasto.* ¶ *Festus* docet, Antiquos *epulam* etiam singulariter posuisse. Sic & *delicia* pro *deliciæ* olim dictum est.

EPULARIS, e, *da convito*, ad epulas pertinens, Συσσιτικός. *Cic. de Senect. c.* 13. Bene majores nostri accubitionem epularem amicorum, quia vitæ conjunctionem haberet, convivium nominarunt. *Id.* 3. *de Orat. c.* 19. Ludorum epulare sacrificium facere. *h. e.* sacrificium cum epulo. *Sueton. in Domit. c.* 13. Epularis dies. *Apul. l.* 2. *Metam.* sermo. ¶ *Epulares*, inquit *Festus*, appellabantur, qui in quibusdam ludis noctu epulabantur.

EPULATIO, onis, f. *il mangiare, o banchettare*, actus epulandi, epulum. *Cic. in fragm.* apud *Colum. l.* 12. *c.* 3. Vasa, quæ ad mensam quotidianam, atque epulationem pertinerent. *Petron. in Satyr. c. ult.* Humanas edere carnes: nec quidquam aliud in hac epulatione captabant, nisi tantum, ne esurirent. Vetus lapis apud *Murator. pag.* 615. *n.* 4. Honesta epulatione universos prosecutus. *Sueton. in Calig. c.* 18. Panaria cum obsonio viritim divisit: qua epulatione, &c. Adde *Valer. Max. l.* 2. *c.* 5. *n.* 4. *extern.* & horum antiquissimum *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 87.

EPULATUS. V. *Epulor*.

EPULO, onis, m. *banchettatore*, Δαιτυμών, qui epulum præbet, qui epulo præest. Apud Romanos Tresviri Epulones erant, qui epulas indicendi Jovi ceterisque diis potestatem habebant, ut *Fest.* docet in *Epulones*. In ipsis enim templis mos erat, diis majorum gentium Junoni, Minervæ, Neptuno, &c. tanquam epulaturis, mensas cibis instruere, & lectos sternere (unde *lectisternium*) eosque ad epulas solemni ritu invitare: idque placandæ deum iræ, malique alicujus averruncandi causa fiebat. Eas epulas ipsi sibi postea sacerdotes & ministri vorabant. Initio ipsi pontifices ad hæc curanda instituti a Numa fuere; sed propter sacrificiorum multitudinem, Tresviros Epulones esse voluerunt, ut *Cic.* docet 3. *de Orat. c.* 19. qui illud epulare sacrificium facerent: quod actum est, *Livio* teste, *l.* 33. *c.* 42. circa annum U. C. DLVI. iisque, ut pontificibus, lege datum togæ prætextæ habendæ jus. Procedente tempore Septemviri facti sunt, ut cognoscimus ex *Gell. l.* 1. *c.* 12. *Lucan. l.* 1. *v.* 602. & *Plin. l.* 2. *ep.* 11. ¶ In singulari num. *Ennius* apud *Varron. l.* 5. *de L. L. c.* 8. Vos epulo postquam spexit. *Liv. l.* 40. *c.* 42. P. Manlius triumvir epulo. ¶ Dicitur aliquando de ipsis convivis epulantibus. *Apul. l.* 2. *Metam.* Sic paratus cœnæ me committo. Frequens ibi numerus epulonum, &c. Adde *lib.* 10. Hinc *conpulonus* apud *Plaut.* ¶ Item de voratore, & helluone, *mangione*. V. *Bibo*, *onis*.

EPULONUS, i, m. ut *conpulonus*, idem quod epulo, *h. e.* conviva. *Apul. l.* 9. *Metam.* Inter epulonos caseum dividere. Al. leg. *epulones*.

EPULOR, aris, atus sum, dep. 1. *mangiare, banchettare*, ἐσθίω, εὐωχέομαι, epulas sumo, cibum capio, convivor. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 66. *Hard.* Epiglossis arteriam in epulando operit, ne spiritus, &c. *Senec. in Thyest. v.* 1004. Epulatus ipse es impia gnatos dape. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 47. Epulatos cum matre adolescentes somno se dedisse. *dopo aver cenato*. *Id.* 2. *de Fin. c.* 28. Negat contemptissimis escis minorem voluptatem percipi, quam rebus exquisitissimis ad epulandum. *Nepos in Pausan. c.* 3. Epulabatur more Persarum luxuriosius, quam, &c. *Curt. l.* 8. *c.* 10. Ne epulantes quidem, & sopitos mero aggredi ausus est hostis. *Sueton. in Aug. c.* 35. Jus publice epulandi. *h. e.* sacras cœnas adeundi augurales, pontificales, triumphales, &c. *Liv. l.* 24. *c.* 7. *ad fin.* Epulari in publico. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 9. Saliarem in modum. *Id. de Senect. c.* 13. modice cum sodalibus. *Tacit.* 3. *Histor. c.* 38. & *Vellej. l.* 2. *c.* 101. apud aliquem. ¶ *Epulandus* passive. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 110. Sed quam danda neci, tam non epulanda fuerunt. *h. e.* comedenda. *Senec. in Troad. v.* 1108. gregibus membra Diomedes suis epulanda posuit. ¶ Veteres dixere etiam *epulo*, *as*, si fides *Prisciano l.* 8. *pag.* 797. *Putsch.*

EPULUM, i, n. *convito, banchetto*, ἑορτή, *Solon*, convivium solemne, & publicum religionis causa susceptum, ut ea, quæ habebantur in dedicatione templi, in triumpho, in ludis, placandæ deum iræ, in funeribus, &c. *Cic. pro Mur. c.* 36. Cum epulum Q. Maximus, Africani patrui sui nomine, populo R. daret. *Id. in Vatin. c.* 12. Ut in epulo cum toga pulla accumberes. *e mor.* Epulum funebre. & *cap.* 13. Epulum magnificentissimum. *Liv. l.* 25. *c.* 2. *extr.* & *lib.* 27. *c.* 36. Ludi plebeji per biduum instaurati, & Jovis epulum fuit ludorum causa. & *lib.* 39. *c.* 46. Ludi funebres per triduum facti: post ludos epulum, in quo cum toto foro strata triclinia essent, &c. *Sueton. in Cæs. c.* 38. Adjecit epulum, ac viscerationem, & post Hispaniensem victoriam duo prandia. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 76. Epulum plebi, ob lætitiam recentis imperii, obtulerat. *Vellej. l.* 2. *c.* 56. Epuli per multos dies dati celebratio. *Plin. l.* 4. *ep.* 1. Diem dedicationis epulo celebrare. ¶ Dicitur & de quolibet convivio. *Sueton. in Aug. c.* 98. Ephebis exercentibus epulum in conspectu suo præbuit, permissa diripiendi licentia. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 228. culti villicus horti, Unde epulum possis centum dare Pythagoræis.

E Q

EQUA, æ, f. *cavalla*, ἵππος, & θήλεια ἵππος, fœmina in equino genere. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 35. tibi tollit hinnitum Apta quadrigis equa. *Id. l.* 3. *od.* 11. *v.* 9. latis equa trima campis Ludit exsultim, metuitque tangi. ¶ In dat. plurali (nisi discrimine opus sit ad ambiguitatem vitandam) habet *equis* magis Latine quam *equabus*, ut in *Asina* dictum est. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Ex his equis qui nati pulli, non plus triennium vivunt. *Colum. l.* 6. *c. penult.* Asinus a tenero conversatus equis, earum consuetudinem appetit. *Plin. l.* 11. *c.* 41. Lac tenuissimum camelis, mox equis. Adde *Ulpian. Dig. lib. ult. tit.* 13. *leg.* 2. ¶ *Equabus* tamen dixit *Pallad.* etiam ubi nullus erat ambiguitatis metus, in *Mart. tit.* 13. Admissarii generosi equabus admittendi sunt. & *paulo post*. Eadem in equabus consideranda sunt, &c.

EQUARIUS, a, um, ad equos pertinens, ἱππικός. *Valer. Max. l.* 9. *c.* 15. *n.* 2. Herophilus equarius medicus. *maniscalco*. ¶ *Equarius*, ii, est equorum pastor, custos, *stalliere, stalliero*. *Solin. c.* 45. (*al.* 57.) *de bucephalo*. Cum ab equario suo alias etiam molliter sederetur. ¶ *Equaria*, *æ*, grex equorum. *Varr. l.* 2. *R. R. in extr. proœm.* Pecuarias habui grandes, in Apulia oviarias, & in Reatino equarias.

EQUES, itis, m. & f. *uomo a cavallo*, ἱππεύς, homo equo insidens. *Plin. initio l.* 10. Struthiocameli Africi altitudinem equitis insidentis equo excedunt. *Martial. l.* 12. *epigr.* 14. Quid te frena juvant temeraria? sæpius illis, Prisce, datum est equitem rumpere, quam leporem. ¶ Item ipse equus, cui homo insidet, *cavallo*: uti quidem *Gell. l.* 18. *c.* 5. *Philargyr. Servius*, & *Macrob.* 6. *Saturn. c.* 9. censent. *Virg.* 3. *Georg. v.* 116. atque equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. Adde *Martial. l.* 12. *epigr.* 22. & *Enn.* apud *Gell.* & *Macrob. loc. cit.* *Ennii* verba sunt: Denique vi magna quadrupes eques, atque elephanti Projiciunt sese. Ubi appositum *quadrupes* apertius ostendit, *equitem* de equo dici. Aliud simile fragmentum ex eod. *Ennio* affert *Non. c.* 2. *n.* 296. ¶ Sæpissime miles, qui equo meretur, *soldato a cavallo*. *Cic. pro Dejot. c.* 10. Cum in illo nostro exercitu equitaret cum suis delectis equitibus. Adde *Cæs. Liv.* & historicos omnes passim. ¶ Per synecdochen dicitur de equitatu, *cavalleria*: quemadmodum pro peditatu *pedes*. *Liv. l.* 33. *c.* 7. *extr.* Is longe tum optimus eques in Græcia erat. *Auct. de B. Hispan. c.* 15. Ita exiguo tempore eques pedestre, pedes equestre prœlium facere cœpit. *Curt. l.* 3. *c.* 2. Persarum erant centum millia, in queis eques triginta millia implebat. *Sueton. in Galb. c.* 12. Classiarios immisso equite disjecit. ¶ Ex quo Romulus trecentos equites, ex singulis curiis denos, h. e. tres centurias elegit, qui corpus suum custodirent, qui primum *Celeres*, deinde *Flexumines*, postea *Trossuli*, denique communi nomine *Equites* fuere appellati: aucto valde eorum numero, & ad legiones translato, factus est secundus Ordo civium R. eorum nempe, qui equo publico a Censoribus accepto, ad omnes belli casus parati erant, & in legionibus treceni, (aliquando etiam plures) merebant, *cavalieri*. Hos Servius Tullius ex censu eligere cœpit, institutis duodecim centuriis ex primoribus civitatis, & sex aliis additis ad tres illas, quas Romulus instituerat, sub iisdem, quibus inauguratæ erant, nominibus, æreque ex publico attributo ad equos emendos alendosque. Insignia iis addita præter equum publicum, (quo discernebantur a ceteris, qui equo privato militabant, & ab equitibus auxiliaribus) anulus aureus, quo distinguebantur a Plebe, & angustus clavus, quo a Senatoribus. Post reges a Censoribus equum accipiebant, ut dictum est, & quotannis idibus Quintil. recensebantur, & si qui in re minus officio satisfecisse comperirentur, puniebantur pro modo culpæ, vel equi ademptione, vel translatione ad ærarios, vel ad pedestrem militiam, &c. Neque vero hic omnis Ordo belli tempore militabat, sed ex eo eligebantur, quot sat essent instruendis equitatu legionibus. Stipendium accipiebant fere triplex, cum simplex pediti daretur, duplex centurioni. Census eorum fuit minus duplo, quam Senatorius, ut in *Census* dictum est. Post primos illos a Servio institutos, ut quis in hoc Ordine censeri posset, & Eques Romanus haberi, satis erat, si ostenderet, eum se censum habere: quod in Senatoribus non est item. hi enim quamvis Senatorium censum haberent, non erant tamen Senatores, nisi vel a Dictatoribus, aut Censoribus, aut Imperatoribus in Senatum eligerentur. Plerumque tamen ex Equitibus adsumebantur: quare Equites *seminarium Senatus* vocat Perseus apud *Liv. l.* 42. *c.* 61. Ex his quoque variis temporibus judices electi sunt, modo solis, modo una cum Senatoribus, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 55. Equites ordini Senatorio dignitate proximi. *Id. pro Font. c.* 8. Illi equites R. quos nos vidimus, qui nuper in republ. judiciisque maximis floruerunt. ¶ Habuere Equites suum in Circo, & Theatro spectandi locum, medium inter Senatores, & plebem. Hinc *spectare in Equite*, h. e. in gradibus Equestri Ordini assignatis. *Sueton. in Domit. c.* 8. Licentiam theatralem promiscue in equite spectandi inhibuit. V. & *in Ner. c.* 11. & *Tacit.* 15. *Ann. c.* 32. & *Martial. l.* 5. *epigr.* 8. ¶ Per synecdochen *Eques* est Equester Ordo. *Sueton. in Aug. c.* 34. Abolitionem legis, publico spectaculo, pertinaciter postulante Equite. Adde *in Calig. c.* 26. & *Martial. loc. cit.*

EQUESTER, stris, stre, *da soldato a cavallo*, ἱππικός, ad milites equo utentes pertinens. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 2. Equestre prœlium committere. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 34. Equestres & pedestres copiæ. *Id. Phil.* 9. *c.* 6. Statua inaurata equestris. *Liv. l.* 8. *c.* 7. Equestria spolia. *Festus*: Equestre æs, quod equiti dabatur. *Tacit. de Germ. c.* 32. Tencteri equestris disciplinæ arte præcellunt. *Sueton. in Claud.*

c. 25. Equestria militia. ¶ Item ad Ordinem pertinens Equitum R. *de cavaliere*. *Cic. pro Planc. c.* 35. Aderat mecum cunctus equester Ordo. *Id.* 1. *Agrar. extr.* Habeat me ipsum sibi documento, quem equestri ortum loco consulem videt. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 2. Homo levis ac sordidus, sed tamen equestri censu. *Liv. l.* 5. *c.* 7. Quibus census equester erat. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 53. Equestri oculo. *Plin. l.* 5. *c.* 1. Equestris ordinis vir. *Nepos in Attic. c.* 1. Equestris dignitas. ¶ *Equestria*, ium, sunt loca assignata Equitibus ad spectandum. *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 12. Equestria omnium Equitum R. sunt: in illis tamen locus meus est proprius, quem occupavi. Adde *Sueton. in Calig. c.* 26. *Petron. in Satyr. c.* 126. & *Senec. l.* 3. *controv.* 18. *ad fin.* ¶ Item ad equum pertinens, equinus. *Senec. in Thebaid. v.* 395. Fumoque similes campus in cælum erigat Nebulas, equestri fracta quas tellus pede Submittit. ¶ De Neptuno Equestri V. *Neptunus*.

EQUIDEM, adverb. *certamente, in vero, ἐγὼ μὲν, καὶ δὴ καί*, quidem, sane, certe: ab *ego*, & *quidem*: unde primis verborum personis sæpius jungitur. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 3. *ante med.* Equidem doleo. *Id. Fam.* 2. *ep.* 10. Equidem nunquam domum misi epistolam, &c. & *lib.* 6. *ep.* 4. Equidem putabam. *Id.* 3. *de Fin. c.* 2. *ad fin.* Non equidem recuso. *Id.* 14. *Attic. ep.* 14. Quod demiror equidem. *Terent. Eun. a.* 3. 86. Jocabar equidem. *Plin. l.* 2. *c.* 98. Quod equidem noverim. & *cap.* 25. Quod equidem sciam. ¶ Jungitur & cum aliis personis. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 3. Adhuc equidem valde me pœnitet. *Al. leg.* quidem. *Id.* 2. *de Divin. c.* 70. Hunc equidem Antiphon, baro, inquit, &c. *Manut.* hic suspicatur de mendo. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 26. Equidem credibile non est, quantum scribam die. *Sallust. in Catil. c.* 55. *sub fin.* Quare vanum equidem hoc consilium est. *Plaut. Aulul. a.* 1. 18. Decet te equidem vera proloqui. *Id. Men.* 2. 2. 35. Insanit hic equidem. *Pers. sat.* 5. *v.* 45. Non equidem hoc dubites. Adde *Justin. l.* 38. *c.* 5. & *lib.* 39. *c.* 3. *e med.* & *Sueton. in Calig. c.* 6. ¶ Et cum plur. num. *Varr. R. R. c.* 5. *lib.* 1. Equidem innumerabiles mihi videntur. *Plin. l.* 18. *sub fin.* Equidem & montium sonitus prædicunt. ¶ Et cum aliis particulis affirmativis. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 7. Certe equidem audieram. *Plaut. Amph.* 1. 1. 291. Equidem certo idem sum, qui semper fui. ¶ Et cum adverbiis jurandi. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 32. Equidem pol. *Id. Poen.* 3. 1. 5. Equidem hercle. *Id. Men.* 4. 2. 94. Equidem ecastor. ¶ Cum *ego* est pleonasmus non improbandus. *Sallust. in Jug. c.* 10. Equidem ego regnum vobis trado firmum. & *Orat.* 2. *ad Cæs. de republ. ordin.* Equidem ego sic statuo. *Plaut. Merc. a.* 1. 40. Amavi hercle equidem ego olim in adolescentia.

EQUIFERUS, ri, m. equus ferus. *Plin. l.* 28. *c.* 13. In primis efficax est potus equiferorum sanguinis. Adde *cap.* 10. *e med.*

EQUILA. V. *Equule*.

EQUILE, is, n. *stalle di cavalli, ἱπποστάσιον*, stabulum equorum. *Varr. l.* 2. *c.* 7. *R. R. ad fin.* Si frigus erit in equili, faciendus ignis. Adde *Cat. R. R. c.* 14. & *Sueton. in Calig. c.* 55.

EQUIMENTUM, ti, n. merces, quæ datur pro admissura equi. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 9. An si equam emisses quadrupedem, ut meo asino Ardeatino admitteres, quantum poposcissem, dedisses equimenti? Scribit *Non. c.* 2. *n.* 9. *equimentum*.

EQUIMULGA, æ, *vel* Equimulgus, gi, m. qui equam mulget. *Sidon. l.* 4. *ep.* 1. Equimulgas Gelonos. Alii leg. *equimulges*.

EQUINUS, a, um, *cavallino, ἵππειος*, ad equum spectans. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 21. Gladius seta equina appensus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. Pecus equinum. & *ibid.* Emptio equina. & *cap.* 11. Equinum lac. & *lib.* 1. *c.* 38. stercus. *Plin. l.* 4. *c.* 13. Homines equinis pedibus. *Horat. in ar. Poet. v.* 1. Equina cervix.

EQUIO, is, n. 4. *ἱππομανέω*, de equis dicitur, cum coitum appetunt. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Equas domitas sexaginta diebus equire.

EQUIRIA, um, n. ludi a Romulo instituti in honorem Martis, ab equorum cursu, quod in iis equi currebant. Duplicia fuere: Prima celebrabantur 3. Cal. Martii, altera pridie Idus. Fiebant in Campo Martio, vel in parte Montis Cœlii (qui *Campus minor* dicitur a *Catullo carm.* 55.) si Campum Martium aquæ occupassent. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 859. Ex vero positum permansit Equiria nomen. Adde 3. *Fast. v.* 519. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. & *Fest.* in *Equiria*, & in *Martialis Campus*.

EQUIRINE, adverb. jurandi per Quirinum. *Fest.* V. *Ecastor*.

EQUISETUM, i, *setolone*, herba quædam folio pilis simili, vel potius equinis setis, unde & nomen traxit, hippuris a Græcis dicta, *ἵππουρις*, h. e. cauda equina. *Plin. l.* 26. *c.* 13.

EQUISO, onis, m. *cozzone de cavalli, ἱπποκόμος*, equorum domitor & curator. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 188. Ut equiso doceat tollutim incedere. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 3. *extern. n.* 2. Darius unmixs equisonis sui prosperam exoptatæ rei effectum consecutus est. *Id. ibid. n.* 1. etiam agasonem aselli *equisonem* vocat. ¶ *Equisones nautici* dicuntur a *Varr. loc. cit.* & *Non. c.* 6. *n.* 15. qui fune navem per flumen trahunt. V. *Ambroiium*.

EQUITABILIS, le, *ἱππάσιμος*, in quo equi facile inambulare possunt. *Curt. l.* 4. *c.* 9. Equitabilis, & vasta planities.

EQUITATIO, onis, f. *il cavalcare, ἱππασία*, actus equitandi. *Plin. l.* 28. *c.* 4. *ad fin.* Equitatio stomacho & coxis utilissima.

EQUITATUS, us, m. *il cavalcare, ἱππεία*, equitatio. In sexto casu sing. *Plin. l.* 28. *c.* 25. *extr.* Femina equitatu atteri, & aduri, notum est. ¶ Item militum equo utentium numerus, *cavalleria, ἱππικὸν στράτευμα*. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 13. Hunc ita paratum video peditatu, equitatu, classibus, &c. *Id. Fam.* 7. *ep.* 1. Armatura varia peditatus & equitatus. *Nepos in Annib. c.* 3. Equitatui omni præfuit. Adde *Cæsar. Liv. Tacit. Curt.* &c. passim. ¶ In plurali num. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 61. *a med.* Hinc magnos equitatus, magnaque auxilia exspectabant. *Auct. de B. Hispan. c.* 37. Peditatibus & equitatibus ad persequendum celeriter iter faciens. Adde *Sallust. in Jug. c.* 50. & *Flor. l.* 3. *c.* 10. *a med.* ¶ Item ipsi equi, *cavalli*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 58. *ad fin.* Frumento atque hordeo equitatum tolerare. ¶ Item Equester Ordo, *l' ordine de' Cavalieri R.* *Plin. l.* 33. *c.* 2. Equitum etiam nomen ipsum sæpe variatum est, in his quoque, qui ad equitatum trahebantur. *Auson. in Gripho, seu Edyll.* 11. *v.* 78. Martia Roma triplex, equitatu, plebe, senatu. ¶ *Equitatu præesse* pro *equitatui* quidam legunt apud *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 18. & 52. V. dicta in *Aspectus*, us.

EQUITATUS, a, um, *scorso cavalcando*, equitando percursus. *Claudian. de B. Get. v.* 192. equitataque summi Culmina Taygeti. *Sidon. carm.* 23. *v.* 249. Suxis equitata Bactra Parthis. ¶ *Equitata cohors*, equites habens peditibus admixtos. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 1120. *n.* 4. .... Præf. Coh. III. Lingon. Equitatæ. V. *Cohors*.

EQUITIARIUS, ii, m. qui equitio præest, *ἱπποφορβός*. *Jul. Firmic. l.* 8. *Mathes. c.* 13. Aut mulomedicus, aut equitiarius.

EQUITIUM, ii, n. *mandra di cavalli, ἱπποφόρβιον*, equorum armentum. *Tacit. de Germ. c.* 15. Mos est civitatibus ultro equitium conferre Principibus. Al. aliter leg. *Ulpian. lib.* 6. *tit.* 1. *leg.* 1. Idem de armento, & equitio, cæterisque, quæ gregatim habentur, dicendum est. Adde *lib.* 7. *tit.* 8. *leg.* 22. & alibi.

EQUITO, as, a. 1. *cavalcare, ἱππεύω*, equo iter facio. *Cic. pro Dejot. c.* 10. Cum is in illo nostro exercitu equitaret cum suis delectis equitibus. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 248. Equitare in arundine longa. *Javolen. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg. ult.* in equo. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Lassitudo equitandi. *Justin. l.* 41. *c.* 2. Et equitare, & sagittare magna industria docent. *stare a cavallo*. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 51. Neu sinas Medos equitare inultos. *h. e.* discurrere equitatu, & loca vastare. & *lib.* 4. *od.* 4. *v.* 42. Dirus Afer per Italas urbes equitavit, ceu flamma per tædas, vel Eurus per undas Siculas. ¶ Passive *Plin. l.* 8. *c.* 13. *de camelis*: Omnes autem jumentorum ministeriis dorso funguntur, atque etiam equitantur in prœliis. *Hard.* leg. *equitant*. ¶ *Flor. l.* 3. *c.* 4. Minutius toto vastavit Hebro, multis quidem amissis, dum perfidum glacie flumen equitatur. *h. e.* equitando transitur. Al. leg. *per perfidum*, ut sit deponens. ¶ *Equitare* etiam dicitur ipse equus incedens. *Lucil.* apud *Gell. l.* 18. *c.* 5. & *Non. c.* 2. *n.* 297. Currere equum nos, atque equitare videmus. ¶ Equitare dicebant Veteres, pro equo publico mereri. *Fest.*

EQUULA, æ, f. *cavallina*, parva equa. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 290. Qui summa diligentia eligat asinum, qui saliat equulam. Alii leg. *equulam*. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 613. *Putsch.* Adhinnire equulam.

EQUULEUS, i, m. *polledro, ronzino, cavallino, ἱππάριον*, pullus equinus. *Liv. l.* 23. *c.* 31. *sub fin.* Ad Sinuessam bos equuleum peperit. *Cic. Verr.* 6. *c.* 20. Jactabit se, & in his equitabit equuleis. *Cic.* intelligit sigilla argentea equuleos referentia. ¶ Est etiam tormenti genus, nempe machina lignea in equi modum compacta, *cavalletto*, in qua distendebantur, & torquebantur ii, de quibus alicujus criminis quæstio habebatur. *Curt. l.* 6. *c.* 10. Tot conscii, in equuleum quidem impositi, verum fatebuntur? *Cic. pro Mil. c.* 21. *extr.* Facta in equuleo quæstio est, juris in judicio. ¶ Scribitur & *eculeus*.

EQUULUS, li, m. *cavallino*, dimin. ab equus. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 14. Omnia in perfectis & maturis docet esse meliora, ut in equo, quam in equulo, in cane, quam catulo. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. *ad fin.* Post annum & sex menses equulum domari posse.

EQUUMTUTICUM, Equustuticus, *vel* Equotuticus, oppidum Hirpinorum prope Calorem fluvium, & Beneventum urbem, de quo *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 87. Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 2. Litteræ Equotutico, & Brundisio datæ.

EQUUS, i, m. *cavallo, ἵππος*, animal quadrupes, quo vehimur sive itineris, sive militiæ causa, rhedas, currusque trahimus, &c. Multa, ac mira de equis *Plin. l.* 8. *c.* 42. Generosi equi notas *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. *Colum. l.* 6. *c.* 29. *Pallad. in Mart. tit.* 13. & *Virg.* 3. *Georg. a vers.* 75. recensent. *Cic. de Amic. c.* 19. Nemo est, qui non equo, quo consuevit, libentius utatur, quam intractato & novo. *Id. pro Dejot. c.* 10. Optime uti equo. *sopra cavalcare*. & *ibid.* Hærere in equo. *stare a cavallo*. & *Verr.* 7. *c.* 10. *extr.* Sedere in equo. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 7. *v.* 14. Ire in equo. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 147. Equo fugere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. Castor & Pollux ex equis pugnare visi. *combattere a cavallo*: quod *Propert.* dixit *l.* 3. *eleg.* 9. *v.* 13. ab equo oppugnare. *Id.* 2. *de Divin. c.* 68. Vehi in equo. & *lib.* 1. *c.* 28. Equo advectus ad fluminis ripam. *Nepos in Datam. c.* 4. Equo concitato vehi ad hostem. *Liv. l.* 6. *c.* 7. Insilire in equum. & *Cic. de Senect. c.* 20. *ad fin.* Ascendere in equum. & *Auct. de B. Hispan. c.* 13. Equum conscendere. *montare, salire*. *Cic. ibid.* Ex equo descendere. & *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 2. desilire. & *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 5. Equo descendere. *smontare, scendere*. *Cic. loc. cit.* Equo iter ingredi. *Id. pro Cluent. c.* 62. Cadere ex equo. *Nepos in Pelop. c. ult.* Equum concitare in aliquem. & *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 22. admittere. & *Curt. l.* 7. *c.* 4. agere. *spronare, spingere*. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 732. admisso subdere calcar equo. *Cic.* 4. *Acad. c.* 29. Equum sustinere. *fermare*. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 29. *extr.* Inferre aliquam in equum. & *Cic. pro Dejot. c.* 10. tollere. & *Curt. l.* 3. *c.* 11. imponere. *mettere a cavallo*. *Sallust. in Catil. c.* 62. Equo circumire. *girare a cavallo*. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 118. & *Virg.* 3. *Georg. v.* 114. jungere equos. *metter sotto al cocchio*. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 1. *ad fin.* Rheda equis juncta. *Curt. l.* 3. *c.* 8.

Equum

Equum frenare. per la briglia. & lib. 4. c. 15. regere. & lib. 3. s. 21. mutare. Petron. in Satyr. c. 134. flectere. Justin. l. 41. s. 3. de Parthis. Equis omni tempore vectantur: super illos ire, consistere, mercari, colloqui. Sueton. in Caes. c. 61. Equus patiens sessoris. Cic. 1. Offic. c. 26. ferocitate exsultans. Nep. in Eumen. c. 5. Equus calces remittit. Ovid. 5. Trist. el. 9. v. 29. Acer equus. & lib. 4 el. 6. v. 3. animosus. Id. 2. Amor. el. 9. v. 30. durior oris. & lib. 1. el. 2. v. 15. Asper equus duris contunditur ora lupatis. Quintil. l. 5. c. 11. optimus, generosissimus. Ennius apud Cicer. de Senect. c. 5. fortis. Ovid. 1. de ar. am. v. 20. magnanimus. Valer. Flacc. l. 2. v. 386. bellator. Ovid. 4. Trist. el. 8. v. 20. languidus. Plin. l. 8. c. 18. recens. fresco. ¶ Cognomina equorum ultra octoginta habentur in tabula marmorea apud Gruter. pag. 341. item pag. 337. & 338. ubi de ludis Circensibus agitur: nomina vero aliquot lib. 6. Theb. Statii, a vers. 461. ¶ Mereri equo est equo belli stipendia facere, esser soldato di cavalleria. Ovid. 3. Fast. v. 130. Cic. 1. Phil. c. 8. Liv. l. 5. c. 7. & Sueton. de Grammat. c. 9. ¶ Rescribere ad equum, arrolare fra' soldati di cavalleria, Caes. l. 1. B. Gall. c. 42. extr. ¶ Stare, vel esse alicui ad equum est quod nos dicimus, alla staffa. Cic. in fi. l. 13. ad Attic. ¶ Vet equo clarior apud Apul. initio l. 8. Metam. est equestri genere ortus. ¶ Equi bipedes sunt marini, qui priores pedes habere finguntur, & pro posterioribus caudam piscis. Virg. 4. Georg. v. 389. & in pervigil. Vener. v. 10. ¶ Equi alati Poetice finguntur venti. Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 52. cum se Memnonis Æthiopis Unigena, impellens nutantibus aera pennis, Obtulit Arsinoes Chloridos ales equus. Valer. Flacc. l. 1. v. 610. fundunt se carcere laeti Thraces equi, Zephyrusque, & nocti concolor alas Nimborum cum prole Notus. ¶ Equus ligneus Plauto est navis Rud. 1. 5. 10. Nempe equo ligneo per vias caeruleas estis vectae. Hinc aurigam vocant gubernatorem navis Ovid. l. 1. Trist. el. 3. v. 118. & vetus Poeta apud Charis. l. 4. pag. 243. Putsch. & habenas classi tribuit Virg. 6. Æn. v. 1. Homerus quoque naves ἁλὸς ἵππους, equos maris esse hominibus dixit Odyss. 4. v. 708. ¶ Viris, equisque aliquid facere, est omni conatu agere, tentare omnia. Simile est apud nos, colle mani e co' piedi. Cic. 3. Offic. cap. penult. Cum his, viris equisque ut dicitur, si honestatem tueri sententia est, decertandum est. Al. leg. velis equisque: quod nos dicimus, per mar e per terra. Id. Fam. 9. ep. 7. Dubitandum non est, quin equis, viris. (Al. hic quoque equis, velis.) Adde Flor. l. 2. c. 7. Huc pertinet illud ejusdem Q. Fr. l. 2. ep. 15. Cursu corrigam tarditatem tum equis, tum vero quadrigis poeticis. ¶ Equi donati dentes non inspiciuntur, a caval donato non si guarda in bocca, proverb. alibi D. Hieron. in proœm. epist. ad Ephes. ¶ Est hoc nomine machina bellica, postea aries appellata, ad muros urbium quatiendos: quam primus invenisse dicitur Epeus in obsidione Trojae, ut Plin. l. 7. c. 56. tradit: cujus machinae ferramenta Metapontinos ab Epeo conditos, olim in templo Minervae ostentasse, auctor est Justin. l. 20. c. 2. Hinc Propert. l. 3. el. 1. v. 25. Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces? ¶ Hinc data occasio aliis equum ligneum Trojanum comminiscendi, in quo abditi viri, & in urbem recepti, noctu Graecis portas aperuerunt, ut est apud Virg. 2. Æn. Hygin. fab. 108. & alios. Proverbiali locutione dicitur Equus Trojanus de occulta conjuratione, & latente pernicie. Cic. pro Mur. c. 37. latet, intus, inquam, est equus Trojanus: a quo nunquam, me consule, dormientes opprimemini. ¶ Equus Sejanus aliud proverbium, V. Sejanus, a, um. ¶ Fuit equus Marti sacer propter usum belli, & quotannis ei Romae immolabatur. Lacedaemonii eo faciebant Ventis, propter velocitatem: Sallentini Jovi, Rhodii Soli, integram quadrigam in mare jacientes. Festus in October. Sunt qui putant, non quotannis, sed quinto lustris Romae immolari solitum, ex illo Propert. l. 4. eleg. 1. v. 20. Qualia nunc curto lustra novantur equo. Curtum dicit, quia cauda ejus amputata deferebatur in regiam. Fest. ibid. V. & Curtiares. Aliter tamen Passerat. Propertii locum intelligit. Etiam Persae Soli sacrificare solebant, Ne detur celeri victima tarda Deo, inquit Ovid. 1. Fast. v. 386. ¶ In caelo est sidus hoc nomine, decem & octo, vel viginti stellis constans, inter Tropicum Cancri, & Arcticum circulum, Aquarii manum dexteram cervice sua conjungens. Hunc fabulantur esse Pegasum Neptuni & Medusae filium, qui in Helicone fontem ungula aperuit, & Bellerophontem per aera vexit. Hygin. Poet. Astron. l. 2. s. 18. & l. 3. c. 17. Plin. l. 18. c. 26. & Colum. l. 11. c. 2. Duodecimo Cal. April. Equus mane occidit. ¶ Equus fluviatilis apud Plin. l. 8. c. 25. est hippopotamus. ¶ Equum pro equorum habes in Silio lib. 12. v. 681.

E R

ERADICATIO, onis, f. evulsio a radice. Translate Tertull. de resurr. carn. c. 27. extr. Post Antichristi eradicationem agitabitur resurrectio.

ERADICATUS, & Exradicatus, a, um, sradicato, a radice evulsus. Varr. l. 1. R. R. c. 27. Quae sunt ex terra enata, priusquam ex iis quid seminis cadat, ut sint exradicata.

ERADICITUS, adverb. dalle radice, ῥιζόθεν, vim majorem videtur habere, quam radicitus. Plaut. Mostell. 5. 1. 62. Malefacta reperire non radicitus quidem, verum etiam eradicitus.

ERADICO, as, avi, atum, a. 1. sradicare, estirpare, ἀναζῶν, una cum radice evello. Translate Terent. Heaut. 3. 3. 28. Dii te eradicent. h. e. perdant funditus. Plaut. Epid. 3. 3. 32. Cum militabam, pugnis memorandis meis Eradicabam hominum aures, quando occoeperam. h. e. obtundebam.

ERADO, is, si, sum, a. 3. radere, levar via radendo, ἀνέξειν, aufero, amputo, seco, caedo. Varr. l. 4. L. L. c. 31. Rastris eradere terram, atque eruere. Colum. de arborib. c. 9. Malleolum scindito, medullamque omnem eradito. Plin. l. 24. c. 7. Zopissam eradere navibus. ¶ Translate est delere, expungere. Tacit. l. 4. Ann. c. 42. Merulam Senatorio albo erasit. Horat. l. 3. od. 24. v. 51. Eradenda elementa pravi cupidinis. Senec. ep. 11. Eradere vitia. Id. ep. 91. Nobilium civitatum vestigia quoque tempus eradet. h. e. delebit. Phaedr. l. 3. prol. v. 21. Curamque habendi penitus corde eradere.

ERANISTA, ae, m. ἐρανιστής, curator erani. V. vocem sequent. Vet. lap. apud Gud. pag. 146. n. 5. L. Ælius Aug. Lib. Cynips. Eranista & Procurator, &c.

ERANUS, i, m. ἔρανος, Graece significat collectam pecuniae, quam in multis Graeciae urbibus institutae sodalitates adservare solebant, conferentibus ipsis sodalibus, ut si quis eorum egestate premeretur, sublevari ea posset: ita tamen, ut si quando ad pristinam rediret fortunam, tantundem sodalitati restitueret, quantum accepisset. Simile est, quod de Christianis narrat Tertull. in Apolog. c. 39. fuisse apud eos veluti sacrum aerarium, in quod singulis mensibus exiguam quisque pecuniam conferret, egenis alendis, humandisque, pueris & puellis parentibus destitutis, senibus, infirmis, naufragis, & hujusmodi sublevandis, &c. Plin. l. 10. ep. 93. Datum mihi publice libellum ad eranos pertinentem. Trajan. ad Plin. ep. 94. Si legibus istorum concessum est eranos habere. Cic. quoque habet, sed Graece, pro symbola, l. 12. Attic. ep. 5.

ERASINUS, i, Rasino, fluvius Arcadiae, qui a Stymphalide palude ortus (unde & Stymphalus dicitur) postquam terras subiit, rursus in Argolico agro erumpit, atque Erasinus appellatur. Ovid. 15. Metam. v. 275. Sic modo combibitur, tecto modo gurgite lapsus Redditur Argolicis ingens Erasinus in arvis.

ERASUS, a, um, raso, tolto via, abrasus. Plin. l. 17. c. 21. ad fin. Erasa medulla. Propert. l. 4. el. 8. v. 26. Erasae genae. Plin. alter in Paneg. c. 25. In locum erasorum subditi fuerant. Senec. in Thyest. v. 519. Ponatur omnis ira, & ex animo tumor erasus abeat.

ERATO, us, f. Ἐρατώ, una ex Musis: ab ἐράω, amo, quod praesit rebus amatoriis. Ovid. 2. de ar. am. v. 15. Nunc mihi, si quando, Puer & Cytherea, favete, Nunc Erato. nam tu nomen amoris habes. ¶ Pro quavis musa. Virg. 7. Æn. v. 37. Nunc age, qui reges, Erato, quae tempora rerum, Qui Latio antiquo fuerit status, &c. Adde Claudian. de Consul. Mall. Theod. v. 282. ¶ Sunt qui docent non ab amatoriis nomen ei factum, sed ex eo, quod docti homines ab omnibus amentur: sunt qui ἀπὸ τοῦ ἔρεσθαι, vel ἐρωτᾶν, interrogare ac respondere: sunt qui saltandi praesidem faciunt. Hinc Auson. Edyll. ult. v. 6. Plectra gerens Erato, saltat pede, carmine, vultu.

ERCISCO. V. Hercisco.

ERCTUS. V. Herctus.

EREBEUS, a, um, Ἐρέβειος, ad Erebum pertinens. Ovid. in Ibin, v. 229. Pectoraque unxerunt Ereboae felle colubrae.

EREBUS, i, m. Ἔρεβος, filius Demogorgonis, & terrae, vel ut Hygin. in praefat. docet, Chaus & Caliginis; frater Noctis & Diei, idemque sororis suae maritus. Fest. tamen ex Varron. Noctis patrem facit. Est ab ἔρα, terra, quasi subterraneus, vel ab ἐρέφω, tego. Cic. 3. de nat. Deor. c. 17. Æther, & dies, eorumque fratres, & sorores: qui a genealogis antiquis sic nominantur, Amor, Dolus, Metus, Labor, Invidentia, Fatum, Senectus, Mors, Tenebrae, Miseria, Querela, Gratia, Fraus, Pertinacia, Parcae, Hesperides, Somnia: quos omnes Erebo, & Nocte natos ferunt. Virg. 4. Æn. v. 511. Tercentum tonat ore deos, Erebumque, Chaosque, Tergeminamque Hecaten. ¶ Significat etiam profunditatem Inferorum, & interiores densioresque Tartari tenebras, uti docent Fest. & Serv. ad illud 4. Georg. v. 471. At cantu commotae Erebi de sedibus imis, &c. & ad 4. Æn. citat. Sic Senec. in Oedip. v. 160. Rupere Erebi claustra profundi Turba sororum face Tartarea. ¶ Ponitur & universim pro ipsis Inferis. Valer. Flacc. l. 2. v. 120. de Fama. Non Erebi, non diva Poli. Id. l. 4. v. 407. Erebi virgo. h. e. Tisiphone. Senec. in Herc. Oet. v. 1369. Rector Erebi. ¶ Legitur & Herebus.

ERECHTHEUS, vel Erichtheus, a, um, Ἐρεχθεῖος, adject. possess. ab Erechtheo rege Athenarum, ut Erechtheum litus, Valer. Max. l. 6. c. 1. n. extern. 1. Erechtheae arces. h. e. Athenae: ut legit Heins. apud Ovid. 8. Metam. v. 547. Erechthea domus, Id. 5. Fast. v. 204. ¶ Porro Erechthei, seu Erichthei (cujus rectus casus est trisyllab. Ἐρεχθεύς) regis meminit Cic. l. 5. de Fin. c. 22. l. 1. Tuscul. c. 48. & pro Sext. c. 21. cujus filias virgines pro salute civium mortem contempsisse, commemorat. Adde Justin. l. 2. c. 6. Ab aliis Erichthonius vocatur: ab aliis distinguitur. Fuit autem pater duorum filiorum, totidemque puellarum, quarum unam Orithyiam raptam Boreas in Thraciam transtulit, & Calais, Zethisque matrem fecit, ut est apud Ovid. sub fin. l. 6. Metam. ¶ Fuit etiam Erechtheus titulus tragoediae Ennii, cujus fragmentum affert Gell. l. 6. cap. 16.

ERECHTHIDÆ, arum, m. Ἐρεχθεῖδαι, Athenienses ab Erechtheo eorum rege. Ovid. 7. Metam. v. 430. Nullus Erechthidis fertur celebratior illo Illuxisse dies.

ERECHTHIS, idis, f. Ἐρεχθηΐς, Orithyia filia Erechthei. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 343. Nunnus ceperunt Aquilonis Erechthida Thraces.

ERECTE, adverb. cujus comparativum habetur apud Gell. l. 7. c. 3. sub fin. Commodius, erectiusque de his meis verbis existimabit, judiciumque faciet, qui, &c. h. e. fidentius. Ammian. l. 15. c. 5. (al. 10.) Erectius loqui. h. e. liberius.

ERECTIO, onis, f. actus erigendi, erezione, drizzamento. Vitruv. l. 10. c. 5. extr. Sine tignorum erectionibus.

ERE-

ERECTUS, a, um, *eretto*, *sollevato*, *dirizzato*, *ritto*, rectus, stans, sublatus, ἀνωρθωθείς. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Deus homines humo excitatos, celsos & erectos constituit. *Id. in Orat. c.* 59. Status erectus & celsus. *Cels. l.* 7. *c.* 16. Resupinandus homo est, coxis erectioribus. *Cic. de Senect. c.* 15. Herbescens viriditas culmo erecta geniculato. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 55. Sudans oculis ardentibus, erecto capillo. *arricciato*. *Senec. in Herc. Oet. v.* 707. Erectus horret crinis. *Sil. l.* 2. *v.* 668. Squalentemque erecta comam. *Al. leg.* arrecta. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 43. Serpens media plus parte leves erectus in auras. *Plin. l.* 17. *c.* 23. Palmes erectus ad arborem. *Virg.* 4. *Æn. v.* 504. Pyra erecta sub auras. *Stat.* 6. *Theb. v.* 502. Equus erectus in armos. *inalberare*. *Liv. l.* 8. *c.* 7. Equus, prioribus pedibus erectis, excussit equitem. *Id. l.* 4. *c.* 28. Erecta in arcem via. *Curt. l.* 8. *c.* 11. Petra in metæ modum erecta. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 13. Proræ admodum erectæ. *Pallad. l.* 1. *c. tit.* 8. Prætorii situs sit loco aliquatenus erectiore, & sicciore. *più alto*. *Claudian. in carm. de Apono*, *v.* 11. Alta colle minor, planis erectior arvis. *Petron. in Satyr. c.* 132. Erectus in cubitum. *alzato*. ¶ Pisces erecti apud *Colum. l.* 8. *c. ult. r med.* opponuntur prostratis, planis, cubantibus. V. *Jacens*. ¶ Translate *Cic. pro Font. c.* 11. Eos hic sagatos, bracatosque versari, animo demisso atque humili: hi contra vagantur læti atque erecti passim toto foro. *pettoruti*, *baldanzosi*, *tronfi*. *Id. de Senect. c.* 20. Legiones nostras in eum sæpe locum profectas alacri animo & erecto, unde se nunquam redituras arbitrarentur. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 14. Vir celsus & erectus, & ea, quæ homini accidere possunt, omnia parva ducens. *Id. pro Dejot. c.* 13. Magno animo & erecto esse, nec unquam succumbere inimicis. *Id.* 4. *Phil. c.* 5. Ardentes & erecti ad libertatem recuperandam. *Id. ad Brut. ep.* 10. Erectior Senatus erat non sententiis solum nostris, sed etiam cohortationibus excitatus. *Petron. in Satyr. c.* 88. Erectus his sermonibus. *consolato*, *incoraggito*. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 74. Erectus in spem. *Cic.* 1. *Offic. c.* 30. Homo paulo erectior. *h. e.* superior voluptate corporis, neque se facile abjiciens atque prosternens ad turpia & flagitiosa. *Id.* 5. *Fam. ep.* 12. Cujus studium in legendo non erectum Themistoclis fuga redituque retinetur? *attento*. *Liv. l.* 3. *c.* 47. Cum civitas in foro exspectatione erecta staret. *Quintil. l.* 1. *c.* 3. (*al.* 4.) Mens erecta circa studia. *Id. l.* 11. *c.* 3. *sub fin.* Erecta & concitata voce dicere. *alta*, *franca*. & *cap.* 1. *ante med.* Neque tam plenum & erectum, & audax, & præcelsum eloquentiæ genus senibus convenit, quam pressum, & mite, & limatum.

EREMIGATUS, a, um, *scorso navigando*, remigando, seu navibus emensus. *Plin. l.* 2. *c.* 67. Parvo brevius quam totus, septemtrio eremigatus. *scorso*, *navigato quasi tutto*.

EREMIGO, as, avi, atum, a. 1. *scorrere navigando*, remigando, & navigando emetior. *Sil. l.* 14. *v.* 190. Innatat albus olor, pronoque immobile corpus Dat fluvio, & pedibus tacitas eremigat undas.

EREMITA, æ, m. *Eremita*, ἐρημίτης, qui in eremo habitat. *Sulpic. Sever. Dial.* 1. *c.* 17. V. *Anachoreta*.

EREMITIS, idis, adject. femin. ἐρημῖτις, quæ est ab eremo. *Sidon. l.* 9. *ep.* 3. Palæstra congregationis eremitidis.

EREMODICIUM, ii, *n. il cader in contumacia*, ἐρημοδίκιον, vadimonium desertum, vel desertio causæ negligentia partium facta, & pœna, quæ pro tali desertione infligitur, ab ἔρημος desertus, & δίκη, judicium. *Ulpian. Dig. lib.* 46. *tit.* 7. *leg.* 13. Ex eremodicio sententiam pati. & *lib.* 4. *tit.* 4. *leg.* 7. *extr.* In eremodiciis eis subvenitur. *Justin. lib.* 3. *Cod. tit.* 1. *leg.* 13. *ante med.* Eremodicium contrahere.

EREMUS, i, m. *luogo deserto*, *eremo*, ἔρημος, Græca vox adjectiva, desertum, solitarium, solum significans, & subintelligitur locus. *Tertull. de Idolol. c.* 5. Moyses in eremo simulacrum serpentis ex ære fecit. *Impp. Gratian. Valent. & Theodos. lib.* 11. *Cod. tit.* 57. *leg.* 4. Loca sterilia, atque erema, his quæ culta atque opima sunt, compensentur. Adde *Hieron. de vita Pauli pr. Erem.* & *Sulpic. Sever. dial.* 1. *c.* 15. ¶ Corripuit mediam non imitandus *Prudent. Cathemer.* 5. *v.* 89. *in Psychom. v.* 371. & *in Enchir. n.* 12.

EREPO, is, epsi, eptum, *n.* 3. *uscire strascinandosi*, ἐξερπύζω, rependo exeo. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 15. Tota tectorio intrinsecus incrustatur, ne ex ea (*glis*) erepere possit. *Stat.* 11. *Theb. v.* 580. profundis erepsit tenebris. *Sil. l.* 15. *v.* 617. Erepit suspensa ferens vestigia castris. *Plaut. Aulul.* 4. 4. 1. Foras, lumbrice, qui sub terra erepsisti modo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 524. inde Superbi Totum regis agrum nuda ac tremebunda cruentis Erepet genibus. *h. e.* genibus rependo emetietur. *farà tutto 'l campo Marzio ginocchione*. ¶ Item rependo ascendere, *salire rampicandosi*. *Sueton. in Tib. c.* 60. Quod is a tergo insulæ per aspera & devia erepsisset ad se. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 79. Montes quos nunquam erepsemus. *h. e.* transissemus. syncope pro *erepsissemus*. ¶ Translate *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 30. Inde per obliquas erepit porticus arces. *h. e.* ascendendo, & descendendo extenditur.

EREPTIO, onis, f. *il togliere per forza*. *Cic. Verr.* 6. *c.* 5. Putabat ereptionem esse, non emptionem, cum venditori suo arbitratu vendere non liceret.

EREPTO, as, avi, atum, n. 1. frequentat. ab erepo. Translate *Senec. ep.* 100. *sub init.* Pecunia circa paupertatem plurimum moræ habet, dum ex illa ereptat. *h. e.* exit, expeditur.

EREPTOR, oris, m. qui eripit, *rattore*, *ladro*. *Cic. pro Quint. c.* 8. Iste homo acerrimus bonorum possessor, expulsor, ereptor. *Id. pro Dom. c.* 30. *ad fin.* Ereptor civitatis. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 55. Terrarum ereptores.

EREPTUS, a, um, *tolto*, *rapito*, *levato*, raptus, ademptus, ablatus. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 50. Ereptus Galbæ consulatus. *Curt. l.* 9. *c.* 7. *ad fin.* Ereptus gladius alicui. *Nepos in Epamin. c.* 4. Ne si tibi sit pecunia adempta, aliquis dicat, ad me ereptum pervenisse, quod delatum accipere noluissem. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 16. Ereptæ opes. *Virg.* 3. *Æn. v.* 330. Erepta conjux. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 43. Ereptus oculis. *tolto di vista*. *Id.* 15. *Metam. v.* 136. ereptæ viventi pectore fibræ. *cavare*. ¶ Item morte raptus. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 316. primis conjux ereptus in annis. *Albinov. ad Liv. el.* 1. *v.* 65. Vidimus erepta mœrentem stirpe sororis. *Curt. l.* 10. *c.* 5. In flore ætatis ereptus rebus humanis. ¶ Item detractus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 679. Pellis erepta juvenco. *Liv. l.* 23. *c.* 45. Ereptus ex equo. *tirato giù*. *Ovid. Metam.* 10. *v.* 386. Erepta vincula collo. ¶ Item subductus, *sottratto*. *Horat. epod.* 2. *v.* 60. Hædus ereptus lupo. *tolto di bocca*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 51. Sex. Roscii vita erepta de manibus sectorum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c. penult.* Ereptus a manibus hostium. *Cic. Cluent. c.* 8. Vita multis suppliciis justis debitisque erepta. *Id. pro Arch. c.* 9. Urbs ex omni impetu regio, ac totius belli ore ac faucibus erepta. *Virg.* 1. *Æn. v.* 600. Æneas Libycis ereptus ab undis. *Propert. l.* 1. *el.* 21. *v.* 7. per medios ereptus Cæsaris enses. *Horat. l.* 4. *od.* 8. *v.* 25. Ereptus Stygiis fluctibus Æacus. *Virg.* 3. *Æn. v.* 711. tantis nequicquam erepte periclis. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 358. Ereptas fatis. *Justin. l.* 13. *c.* 1. Præsenti morte ereptus.

ERES, is, m. erinaceus, seu ericius. *Nemesian. in Cyneget. v.* 57. Implicitumque sinu spinosi corporis erem Ferre domum. Quidam agnoscunt etiam in *Plauto Capt.* 1. 2. 81. I modo, venare leporem, nunc erem tenes. Item *Men.* 3. 2. 28. Cui ego æque ac eres hæream. Sed utroque loco alii aliter leg. ¶ Scribitur & *heres*.

ERETINUS, a, um, ad Eretum pertinens, montem, & vicum Sabinorum. *Tibull. l.* 4 *carm.* 8. *v.* 3. An villa sit apta puellæ, Atque Eretino frigidus amnis agro? Al. aliter leg. ¶ De Ereto *Liv. l.* 3. *c.* 29. & *lib.* 26. *c.* 11. & 13. Nunc dicitur *Monte rotondo*.

ERETRIA, æ, f. genus coloris nativi, nomen habens a loco, ubi nascitur, nempe circa Eretriam Eubœæ. Est autem terra alba, & cinerea. *Vitruv. l.* 7. *c.* 14. & *Plin. l.* 35. *c.* 6. ¶ Habet & in medicina varios usus. *Cels. l.* 5. *c.* 15. & *lib.* 6. *c.* 3. ubi *terram Eretriam* vocat, & *Plin. loc. cit.* qui *ibid.* & *in fi. lib.* 33. *Eretriam cretam* appellat.

ERETRIACUS, a, um, adject. Eretriaci philosophi denominati sunt a Menedemo, qui Eretriam Eubœæ (ut est apud *Plin. l.* 4. *c.* 12. *ante med.*) patriam habuit, quique docuit, omne hominis bonum in mente positum esse & mentis acie, qua verum cernitur, uti docet *Cic.* 4. *Acad. cap.* 42. ¶ Iidem *Eretrici* dicuntur ab *eod. l.* 3. *de Orat. c.* 17. & *lib.* 5. *Tuscul. c.* 39. & ab *Senec. ep.* 88. *sub fin.*

ERETRIAS, atis, m. & f. qui est ex Eretria urbe Eubœæ. *Cic.* 4. *Acad. c.* 42. Menedemus, qui fuit Eretrias.

ERETRICI PHILOSOPHI. V. in *Eretriacus*.

ERETUM. V. in *Eretinus*.

ERGA, *verso*, *di rimpetto*, *in faccia*, e regione, versus, ἀντίον. *Plaut. Truculus.* 2. 4. 52. Tonstricem Suram novisti nostram, quæ modo erga ædes habet? *Al. leg.* quæ erga ædes se se habet. ¶ Item prope, vel circa. *Apul. de Dogmat. Plat. l.* 1. Sed & machinamenta, quibus sensus instructi sunt, ibidem erga regiam capitis constituta esse, in conspectu Rationis. ¶ Sæpe refertur ad personas. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 49. *sub fin.* Ut in meis moribus erga meos necessarios declarandis mansuetissimus viderer. *verso*. *Terent. Hecyr.* 3. 5. 36. Quæ nunquam quidquam erga me commerita est, quod nollem. ¶ Sæpissime significat propensam voluntatem, studium in aliquem. *Cic. ad Planc. post ep.* 16. *l.* 16. *ad Attic.* Tua voluntas erga me, meaque erga te, par atque mutua. *Id. de Amic. c.* 16. Ut eodem modo erga amicum affecti simus, quo erga nosmetipsos. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 23. Id non sine divina bonitate erga homines fieri arbitrabantur. *Id.* 8. *Attic. ep.* 3. Merita Pompeji summa erga salutem meam. *Id. pro Dom. c.* 56. Omne erga meam dignitatem studium & judicium. *Id.* 1. *Offic. c.* 15. Habere benevolentiam erga aliquem. ¶ Postponitur interdum suo casui. *Terent. Heaut.* 1. 2. 15. Timet omnia, patris iram, & animum amicæ, se erga ut sit suæ. & 2. 3. 24. Est animus te erga idem ac fuit. ¶ Aliquando ponitur pro adversus. *contro*. *Nep. in Datam. c.* 10. Odio communi, quod erga regem susceperant. *Id. in Alcib. c.* 4. Crudelitas erga nobiles. *Plaut. Epid.* 3. 3. 8. Quasi quid filius meus deliquisset med erga. Adde *Asin.* 1. 1. 5. Est autem illud *d* additum τῷ *me* ad vitandum hiatum, & elisionem vocalium. Sic *med esse*, *med amantem*, & alia hujusmodi apud *eund.* multis in locis: sic observatur in compositis *redeo*, *prodesse*, & similibus. V. initium litteræ D.

ERGASTERIUM, ii, n. *bottega*, ἐργαστήριον, officina, in qua artifices operantur: ab ἐργάζομαι, operor. *Imp. Constantin. lib.* 1. *Cod. tit.* 3. *leg.* 2. Quod ex eorundem ergasteriis, vel tabernis conquiri potuerit. Adde *Arcad. & Honor. lib.* 11. *tit.* 41. *leg.* 2.

ERGASTULARIS, re, adject. ad ergastulum pertinens. *Sidon. l.* 7. *ep.* 9. *in conc. a med.* In tenebris ergastularibus constitutus.

ERGASTULARIUS, a, um, ergastularis. *Ammian. l.* 14. *sub fin.* Eunus quidam ergastularius servus ductavit in Sicilia fugitivos. ¶ *Ergastularii* absolute apud *Colum. l.* 1. *c.* 8. *a med.* sunt servi soluti, qui compeditis in ergastulo præsunt.

ERGASTULUM, i, n. *ergastolo*, *serraglio di schiavi in catena*, ἐργαστήριον, carcer rusticus, locus scil. in agris, ubi servi ad faciendum opus vincti detinebantur: ab ἐργάζομαι, operor. *Apul. in Apolog.* Quindecim liberi homines, populus est; totidem servi, familia; totidem vincti, ergastulum. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 13. Quacumque iit, ergastula solvit, homines arripuit. *Cic. pro Cluent. c.* 8. Esse in ergastulo apud aliquem. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Ducere aliquem in ergastulum & carnificinam. & *lib.* 7. *c.* 4. Dare quempiam in carcerem,

rem, atque in ergastulum. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 7.* Etiam ille ex compedibus, atque ergastulo Gracchus. ¶ Per metonymiam ponitur pro ipsis servis, qui in ergastulo sunt. *Plin. l. 18. c. 6.* Coli rura ab ergastulis, pessimum est, & quidquid agitur a desperantibus. (Posset hoc & ad sequent. dictionem referri.) *Juvenal. sat. 14. v. 24.* Quem mire afficiunt inscripta ergastula.

ERGASTULUS, i, m. servus, qui ergastulo inclusus, ex vinculis, seu compedibus opus facit. *Lucil.* apud *Non. c. 5. n. 101.* Ut nemo sententiam libere, quasi ergastulus possit dicere. *Nonius* interpretatur ergastuli custodem; sed improbat *Lipsius Elector. l. 2. c. 15.*

ERGATA, æ, m. ἐργάτης, machina tractoria, aut recto, ac stante, quæ ambientibus, & obnitentibus vectiariis versatur: & exonerandis præcipue navibus, aliisque magnis ponderibus trahendis inservit, Ital. *argano*. *Vitruv. l. 10. c. 4.* Alter funis refertur ad ergatam.

ERGO, *per cagione*, *e titolo*, *per*, χάριν, διά, usurpatur loco ablativi *gratia*, aut *causa*, & significat propter. Regit autem genitivum, & suo casui semper postponitur. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 7.* Eum donari virtutis ergo, benevolentiæque, quare erga populum Atheniensem haberet. *Cic. 2. de Leg. 1. 25. extr.* Ne mulieres lessum funeris ergo habento. *Nep. in Pausan. 1. 1.* Ejus victoriæ ergo Apollini donum dedisse. *Virg. 6. Æn. v. 670.* illius ergo Venimus, & magnos Erebi tranavimus amnes. *Cic. 3. Attic. ep. 23.* Si quid contra alias leges ejus legis ergo factum sit. *Lucret. l. 5. v. 1245.* formidinis ergo. *per paura*. ¶ In hac significatione ultimam habet semper longam. Volunt enim esse ab ἔργῳ, dativo τοῦ ἔργον, opus, res: quasi valeat *re vera*. ¶ Sæpius est conjunctio, qua unum ex alio inferimus, igitur, itaque, *dunque*, *adunque*, ἄρα, οὖν. *Cic. 5. de Fin. c. 9.* Ergo institutu veterum, hinc capiamus exordium. *Id. 4. Acad. c. 23.* Num ergo is excæcat nos? *Terent. Phorm. 5. 7. 55.* Quid vos, malum! ergo me sic ludificamini? *Plaut. Pseud. 1. 1. 38.* Tace, dum tabellas pellego. *Ca.* ergo quin legis? *Cic. pro Quint. c. 2.* Quid ergo est? primum magnitudo periculi, &c. *Liv. l. 2. c. 28.* Correpti consules, cum, quid ergo se facere vellent percunctarentur, decernant, &c. *Id. l. 23. c. 12. extr.* Hostium quidem ergo adhuc nimis multum superest. ¶ Servit eleganter conquestioni, & indignationi. *Cælius ad Cicer. Fam. 8. ep. ult.* Ergo me potius in Hispania fuisse tum, quam Formiis, cum tu profectus es ad Pompejum? *Ovid. 2. Amor. el. 7. v. 1.* Ergo ego sufficiam reus in nova crimina semper? *Tibull. l. 3. el. 21. v. 1.* Ergo tam doctæ nobis periere tabellæ. & *el. 5. v. 1.* Ergo sollicitæ tu causa, pecunia, vitæ. *Liv. l. 2. c. 40.* Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur? ¶ Aliquando, rarius tamen, ultimam habet brevem. *Juvenal. sat. 13. v. 204.* Reddidit ergo metu, non moribus. & *sat. 14. v. 64.* Ergo miser trepidas, &c. ¶ *Ergo igitur* quasi *dunque in vero*, multoties ab *Apulejo* dictum est *l. 2. 3. 4. 5. 7. & 9. Metam.* quin & *Plaut. Trinum. 3. 3. 27.* Quo pacto ergo igitur? ¶ Interdum ponitur pro, merito, *con ragione*. *Virg. Ecl. 5. v. 58.* Ergo alacris silvas & cetera rura voluptas, Panaque, pastoresque tenet. Ubi *Servius*: Antiqui *ergo* pro *merito* dicebant, sicut hic accipitur. Plautus in Persa (*1. 1. 24.*) *Se.* Satin' tu usque valuisti? *To.* haud probe. *Se.* Ergo edepol palles. Item in Milite (*2. 1. 61.*) Hiccine Achilles est, inquit, mihi? imo ejus frater, inquam. Innuit illarum altera: Ergo mecastor pulcher. Hæc *Servius*: item *Philargyr. ad 2. Georg. v. 393.* ¶ Post interjectam sententiam longiusculam, vicem gerit τοῦ *inquam*. *Cic. Phil. 12. c. 9.* Tres viæ sunt ad Mutinam, quo, &c. Tres ergo, ut dixi, viæ. *Id. Fam. 15. ep. 10.* Cum id accidit, quod mihi, &c. cum ergo ita accidit, ut, &c. *Id. 1. Tuscul. c. 7.* Omne pronuntiatum (sic enim mihi, &c.) id ergo est pronuntiatum, &c. ¶ Pro *inquam* est etiam in illo *Terent. Andr. 5. 2. 8.* *Si.* Etiam tu hoc respondes? quid istic tibi negotii est? *Da.* mihi ne? *Si.* ita. *Da.* mihi ne? *Si.* tibi ergo. & *Plaut. Pæn. 5. 2. 90.* Nam mihi tuus pater, pater tuus ergo hospes Antidamas fuit. ¶ Reperitur & pro *sed*, *verum*, adversandi vi. *Albinov. el. 2. v. 9.* Nec mihi, Mæcenas, tecum fuit usus amici: Lollius hoc ergo conciliavit opus. & *vers. 113.* Redditur arboribus florens reviridentibus ætas: Ergo non homini, quod fuit ante, redit. ¶ Et pro *at*, *atqui*. *Plaut. Bacch. 1. 2. 17.* Non hic placet mihi ornatus. *Pi.* nemo ergo tibi hoc apparavit: mihi paratum est, cui placet. *Id. Cas. 3. 4. 9.* nempe tute dixeras, Tuam arcessituram esse hinc uxorem meam. *Sta.* Ergo arcessivisse ait se se. ¶ Et pro *tum*, *deinde*. *Propert. l. 3. el. 2. v. 27.* Hic erat affixis viridis spelunca lapillis, Pendebantque cavis tympana pumicibus. Ergo Musarum, & Sileni patris imago Fictilis, & calami, Pan Tegeæe, tui. ¶ Et pro *vero*, *autem*. *Plaut. Men. 2. 2. 51.* Jam ergo hæc madebunt, faxo: nihil morabitur. ¶ Videtur & pro *sane*, *certe*. *Id. Amph. 1. 1. 20.* Ergo in servitute expetunt multa iniqua. Adde *Asin. 2. 2. 49.* Nisi malis, his & similibus locis continuandæ tantummodo orationi inservire. *Priscian. l. 18. pag. 1170. Putsch.* Similiter *nam*, *enim*, *ergo*, non solum causales vel rationales, sed etiam completivæ & confirmativæ inveniuntur, & præpositivæ & subjunctivæ, quomodo δή apud Græcos. & *pag. 1192.* Similiter nostri frequenter *ergo* repletivi loco accipiunt. Deinde ponit verba *Terentii* supra allata ex *Andr. 5. 2. 8.* Certe continuat orationem in illo *Virg. in Ciri, v. 29.* Ergo Palladiæ texuntur in ordine pugnæ. & *Grat. in Cyneg. v. 105.* Ergo illum primis nemorum dea finxit in annis.

ERGOLABUS, i, m. operarius, qui opus aliquod faciendum conducit, redemptor: ab ἔργον, opus, & λαμβάνω, suscipio. *Imp. Zeno lib. 4. Cod. tit. 59.* Ædificiorum quoque artifices, vel ergolabi, aliorumque diversorum operum professores, &c.

ERICÆUM MEL, ἐρείκαιον μέλι dicitur quod apes colligunt ex floribus ericæ arboris, feretinum, & minus probum. *Plin. l. 11. c. 16.*

ERICE, es, f. ἐρείκη, & ἐρίκη, frutex non multum a myrice differens, colore rorismarini, & pæne folio. Adversari serpentibus tradunt. *Plin. l. 24. c. 9. & lib. 11. c. 13.*

ERICHTHEUS, a, um, idem quod Erechtheus. *Virg. in Ciri, v. 22.* Qualis Erichtheis olim portatur Athenis. *Sidon. carm. 2. v. 167.* Quidquid Erichtheis Cynicorum turba volutat Gymnasiis.

ERICHTHEUS, i, m. V. in *Erechtheus*.

ERICHTHO, us, f. Ἐριχθώ, Saga celebris in Thessalia, cujus ope Pompeji M. filius usus est ad exploranda belli fata. V. *Lucan. l. 6. v. 507. & sequent.* Meminit etiam *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 139.* vel hanc eandem intelligens, vel pro quavis Saga usurpans.

ERICHTHONIUS, ii, m. Ἐριχθόνιος, vel Erichtheus, Ἐριχθεύς, Atheniensium rex, e semine Vulcani in terram projecto editus: ab ἔρις, lis, & χθών, terra. Nam cum Vulcanus diis arma fecisset, eique Jupiter optionem dedisset præmii, quod vellet, postulandi, jurassetque per infernam paludem, se nihil negaturum, tum ille Minervæ nuptias postulavit. Hic Jupiter abnuere non potuit, Minervam tamen monuit repugnare, pudicitiamque defendere. In illa colluctatione Vulcanum in terram profudisse ajunt semen, atque inde editum esse puerum draconum pedibus nomine Erichthonium. Minerva puerum suscepit, educavit, & Atheniensibus regem dedit. Hinc Athenæ *Erichtheæ*, Athenienses *Erichthonii* dicti sunt. Cum adolevisset, ut pedum deformitatem tegeret, primus currus usum adinvenit. Filios reliquit Procrin, Orithyiam, Pandionem. Post mortem in cælum translatus est, factumque Sidus ex tredecim stellis constans: quod alio nomine *auriga* dicitur, de quo V. suo loco. *Hygin. fab. 166. & Serv.* ad illud *Virg. 3. Georg. v. 113.* Primus Erichthonius currus & quatuor ausus Jungere equos. ¶ Fuit etiam unus ex Trojanorum regibus, Dardani filius, Assaraci, vel ut alii volunt, Trois pater. *Ovid. 4. Fast. v. 31. & Serv. ad Æn. 8. v. 130.* ¶ Hinc adjective Erichthoniæ arces, *h. e.* Troja, apud *Virgil. in Culice, v. 335.* Erichthonius populus, apud *Propert. l. 2. el. 5. v. 4.* est Atheniensis.

ERICHTHONIUS, a, um, adject. V. in fi vocis præced.

ERICIUS, ii, m. idem ac Erinaceus, ἐχῖνος. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 292.* Gallum esse factum ericium pilis albis cum proboscide. Paulo aliter *Non.* refert hunc loc. *c. 1. n. 241.* ¶ Item machina militaris, scil. trabs prominentibus ferreis aculeis munita (ita dicta a similitudine ericii) quæ transversim portæ prætensa aditum præcludebat. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 67.* Erat objectus portis ericius. Adde *Sallust.* apud *Non. 1. 18. n. 16.* ¶ Scribitur & *hericius*.

ERIDANUS, i, m. *il Po*, Ἠριδανός, & Ἠριδανός, Græca appellatio est Padi, maximi Italiæ fluvii. Nisi obstet primæ syllabæ quantitas, duci possit ab ἐρίζειν, contendo, quia violens admodum est, atque ægerrime propter immensam aquarum vim, intra aggeres continetur. *Virg. Georg. 1. v. 481.* Proluit insano contorquens vortice silvas Fluviorum rex Eridanus, camposque per omnes Cum stabulis armenta tulit. Adde *lib. 4. v. 371.* ¶ In fabulis est Phaethon Solis filius, qui impetrato patris curru, cum eum male regeret, ab Jove fulmine ictus, in Padum decidit, eique nomen dedit, ut *Serv.* narrat ad *Æn. 6. v. 659.* quo loco *Virg.* Eridanum ponit apud Inferos, idque ea de causa fingit, quia Padus oritur ab ea parte Alpium, quæ mare inferum spectant, ac usque ad superum tendit: vel quia omnia flumina ex terræ visceribus oriri putantur. *Serv. ibid.* ¶ Est etiam Sidus Australium in cælo, quod fabulantur Eridanum inter astra translatum esse propter multas utilitates, quas affert regionibus circa positis. Alii tamen putant esse Oceanum: alii rectius Nilum, qui Eridano major est, suisque regionibus longe utilior: præsertim cum non procul ab eo stella sit, quæ Canopos dicitur: quo nomine est insula Ægypti, quæ flumine Nilo alluitur. *Hygin. poet. Astron. l. 2. fab. 32. & Martian. Capell. l. 8. pag. 282.* Porro hoc sidus incipit ad femora Orionis prope Æquatorem, & flexuoso ambitu pectus Ceti alluens, usque ad Hydri caput, non procul ab Antarctico Circulo, se demittit.

ERIGERON, ontis, m. ἠριγέρων, Latine senecio, herba est trixaginis specie & mollitia, cauliculis subrubicundis: nascitur & in tegulis, & in muris. Nomen hoc ei Græci dederunt, quia vere canescit (ab ἔαρ, ἦρος, ver, & γέρων, senex). Caput ejus numerosa dividitur lanugine, qualis est spinæ, inter divisuras exeunte. Hæc *Plin. cap. ult. l. 25.* qui *lib. 22. cap. ult. ante med.* in dativo *erigeronti* dixit.

ERIGIDUS, a, um, rigidus, vel valde rigidus. *Petron. in fragm. Satyr. pag. 681. Burman.* Erigidus frictis qui regnat in ossibus horror.

ERIGO, is, exi, ectum, a. 3. *rizzare*, *dirizzare*, in rectum colloco: ab *e*, & *rego*. *Petron. in Satyr. c. 136.* Consurrexi equidem turbatus, anumque non sine risu erexi. *Curt. l. 7. c. 3.* Erigere jacentem. *Cic. 5. de Fin. c. 14.* Ars agricolarum, quæ arborem circumcidit, amputat, erigit, extollit, adminiculatur. *Id. ibid. c. 15.* Connituntur (*pueri*) ut se se erigant, & manibus utantur. *Id. 1. de leg. c. 9.* Cum natura ceteras animantes abjecisset ad pastum, solum hominem erexit, ad cælique conspectum excitavit. *fo retto*. ¶ Item tollo, extollo, excito, *alzare*, *ergere*. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 26.* Turres cum ternis tabulatis erigebat. *Lucret. l. 4. v. 405.* Aliquid alte erigere. *Plin. l. 10. c. 21.* in sublime. *Virg. 3. Æn. v. 422.* sub auras. & *lib. 9. v. 240.* Erigitur fumus ad sidera. *Quintil. l. 2. c. 3.* Statura breves in digitos eriguntur. *s' alzano in punta de' piedi*. Sic *lib. 11. c. 3.* Erigi in ungues. *Valer. Flacc. l. 8. v. 367.* fundoque iterum violentus ab imo Erigitur. *Tacit. de Germ. c. 46.* Quidquid silvarum ac montium erigitur, latrociniis pererrant. *Colum. l. 8. c. 15.* Erigere in gradus. *alzare con iscalinata*. *Liv. l. 32. c. 14.* scalas ad mœnia. *Sil. l. 3. v. 529.* gradum. *h. e.* ascendere. *Liv. l. 3. c. 18.* aciem in clivum Capitolinum. ¶ Item dirigere, *indrizzare*. *Hirt. de B. Afric. c. 51.* Ab suis castris per medium campum duo bra-

brachia instituit duci, & ita erigere, ut ad angulum dextrum sinistrumque ejus oppidi convenirent. ¶ Translate Cic. 2. de Orat. c. 44. extr. Oratio non modo inclinatum erigere, vel stantem inclinare, sed etiam adversantem & repugnantem capere potest. Id. pro Planc. c. 13. Ubi illa antiqua libertas, quæ malis oppressa civilibus, extollere jam caput, & aliquando recreata se erigere debebat? Pompej. ad Domit. ep. 3. sub fin. post epist. 12. l. 8. ad Attic. Possumus etiam nunc rempubl. erigere, si communi consilio negotium administrabimus. *mettere in piedi*. Cic. pro Cluent. c. penult. Spe vestræ æquitatis erigere animum, & paulum respirare a metu cœpit. *rinfrancarsi, incoraggirsi*. Id. ibid. c. 21. Animum demissum & oppressum erigere. Id. 5. Verr. c. 91. Provinciam afflictam & perditam erigere atque recreare. Nepos in Themist. c. 1. Quæ contumelia non fregit eum, sed erexit. Cic. pro Dom. c. 10. Civitatem fractam malis, mutam, debilitatam, abjectam metu ad aliquam spem libertatis, & pristinæ dignitatis erexit. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 3. circa med. Erige te, & confirma. *datti animo. sii forte*, ut ibid. in f. dicitur. Id. pro Dejot. c. 14. Erigere se, & ab omni sollicitudine abstrahere. *consolarsi, inanimirsi*. Tacit. 1. Hist. c. 4. Erigere aliquem in spem. Sallust. in Jug. c. 25. Suos hortando ad virtutem erigere. Curt. l. 8. c. 13. Ea pugna multum fiduciam Pori erexit. Lucan. l. 8. v. 76. Erigere mentem. h. e. bene sperare: cui contrarium est *demittere mentem*, desperare, apud Virg. 12. Æn. v. 609. ut Servius docet. Gell. l. 1. c. 11. ad fin. Orationem aut jacentem erigere, aut ferocientem cohibere. Cic. pro Cæl. c. 12. Erigere, & emittere aculeos severitatis in aliquem. *indirizzare*. ¶ Absolute *erigi* est animum recipere, *riprender coraggio*. Horat. l. 2. sat. 8. v. 57. Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli Sensimus, erigimur. ¶ Item se ad audiendum parare. Cic. in Orat. c. 35. In quo aut concilietur auditor, aut erigatur, aut paret se ad discendum. ¶ *Erigere aures* est attente audire: ductum ab iis animalibus, quæ auriculas habent mobiles. Cic. pro Sull. c. 11. Erigite mentes, auresque vestras, & me de invidiosis rebus dicentem attendite. ¶ Ponitur & pro excitare, acuere. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 2. Auctoritas antiquorum erigit omnium cupiditates, & acuit industriam, cum spes injecta est, posse imitando Gracchi, aut Crassi consequi facultatem. *risveglia*. Stat. 7. Theb. v. 670. Qualis ubi primum leo mane cubilibus atris Erexit rabiem. Plin. l. 8. ep. 3. Erigere exspectationem alicujus. ¶ Pertinet etiam ad eos, qui rebellant, quod erigunt se, assurguntque adversus dominos. Flor. l. 2. c. 12. Dum aliæ, aliæque gentes Syriaci belli sequuntur ruinam, Macedonia se rursus erexit. *si sollevò*. & cap. 15. Lusitanos Viriatus erexit. *sollevò*.

ERIGONE, es, f. Ἠριγόνη, filia Icarii, quæ patrem ab ebriis interfectum insepultumque, cane indicante cum invenisset, adeo doluit, ut suspendio se necaret. Ob quam pietatem in cælum translata est, factumque sidus, quod *Virginis* appellatur. Hygin. fab. 130. & 254. & Serv. ad illud lib. 1. Georg. v. 33. Qua locus Erigonen inter, chelasque sequentes Panditur. V. *Virgo*. In ejus inferiis oscilla suspendebantur. V. *Oscillum*.

ERIGONEIUS, a, um, adject. ad Erigonen pertinens. Ovid. 5. Fast. v. 723. Nocte sequente diem Canis Erigoneius exit. V. *Antecanis*.

ERIGUO. V. *Erivo*.

ERINACEUS, i, m. *riccio*, ἐχῖνος, animal spinis horridum, qui ubi venatores senserit, contractis ore, & pedibus convolvitur in formam pilæ, ne quid præter aculeos comprehendi possit. Plin. l. 8. c. 37. Præparant hiemi & erinacei cibos, ac volutati super jacentia poma, effixa spinis, unum amplius tenentes ore portant in cavas arbores. ¶ Scribitur & *Herinaceus* cum aspiratione.

ERINEOS, i, f. ἐρίνεος, ἐρῖνος, herba est palmum alta, cauliculis quinis fere, ocimi similitudine, flore candido, semine nigro, parvo: decerpta manat lacte multo, & dulci. Plin. l. 23. c. 7.

ERINNYS, yos, f. *Erinni, Furia*, Ἐριννύς, una ex infernalibus Furiis, quam in illo Virg. Æn. 2. v. 337. quo tristis Erinnys, Quo fremitus vocat, &c. Serv. interpretatur animi impatientiam, quæ in furorem impellit. Dicta videtur ab ἔρις, contentio, & νοῦς, mens, quia contentionibus bellisque gaudet. Hinc ἐριννύειν est indignari: quod est irascentium. Hinc etiam Helena dicitur a Virg. ibid. v. 573. Trojæ et patriæ communis Erinnys, quia causa fuit belli Trojani: & *civilis Erinnys* apud Lucan. l. 4. v. 187. est ipsum bellum civile. Alii deducunt παρὰ τὸ ἀρὰς ἀΐειν, quod exsecrationes exaudiat, & impleat: alii ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ἔρᾳ ναίειν, quod in terra habitet, h. e. inter homines versetur. ¶ Sæpe accipitur ut commune nomen omnium Furiarum. Propert. l. 2. el. 16. v. 29. Tunc me vel tragicæ vexetis Erinnyes. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 103. Ferte faces in me, quas fertis Erinnyes atræ. Stat. 11. Theb. v. 345. cæco nec Erinnyas ore rogavi. Ovid. 1. Metam. v. 725. Horriferamque oculis, animoque objecit Erinnyn Pellicis Argolicæ. Virg. 7. Æn. v. 447. & 570. Erinnyn vocat ipsam Alecto.

ERIOPHOROS, i, m. ἐριοφόρος: ab ἔριον, lana, & φέρω, fero: genus bulbi circa ripas amnium nascens, cujus inter summum verticem, eamque partem, qua vescuntur, est lanea natura, ex qua impilia, vestesque conficiant. Plin. l. 19. c. 2. ex Theophrasto.

ERIOXYLON, i, n. ἐριόξυλον: ab ἔριον, lana, & ξύλον, lignum: est Græce genus lanæ, quæ ex quibusdam arboribus colligitur. Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 68.

ERIPHIA, æ, f. ἐριφία, herba, de qua V. locum Plin. in Aureo.

ERIPHYLA, æ, & Eriphyle, es, f. Ἐριφύλη, Talai filia, Adrasti soror, uxor vero Amphiarai, quæ accepto a Polynice Thebarum rege aureo monili, maritum latitantem, ne ad bellum Thebanum traheretur, ubi se moriturum sciebat, prodidit. Quare a filio Alcmæone post mortem patris interfecta est. Hygin. fab. 73. V. *Alcmæon*. Propert. l. 3. el. 11. v. 57. Tu quoque ut auratos gereres Eriphyla lacertos, Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis. Ovid. 3. de art. am. v. 13. Si scelere Oeclides Talaionidæ Eriphyles Vivus, & in vivis ad Styga venit equis. Adde Cic. 6. Verr. c. 18. & lib. 1. de Invent. c. 50. & Virg. 6. Æn. v. 445. V. Stat. 2. Theb. a vers. 265. & l. 4. a vers. 205.

ERIPHYLÆUS, a, um, Ἐριφυλαῖος, ad Eriphylen pertinens. Stat. 4. Theb. v. 211. Sic Eriphyleos aurum fatale penates Irrupit, scelerumque ingentia semina movit. V. *Alcmæon*.

ERIPIO, is, ui, eptum, a. 3. *rapire, torre per forza*, ἐξαρπάζω, ab e, & rapio, est vi tollere, rapere, & ut ait Pompon. apud Paul. Dig. lib. 2. tit. 7. leg. 4. de manibus auferre per raptum. Cic. Parad. 6. sub fin. Virtus nec eripi, nec surripi potest unquam. Plaut. Pers. 1. 3. 21. Ire aliena ereptum bona. Id. Aulul. 2. 4. 37. Pulmentum pridem eidem eripuit miluus. Id. Cas. 3. 5. 7. Eripite isti gladium, quæ sui est impos animi. Id. Capt. 2. 2. 61. Libertatem alicui eripere. Cic. pro Quint. c. 11. Pecuniam, sanguinem, vitamque hominis propinqui eripere. Id. 2. de Divin. cap. 37. alicui regnum. Id. 2. Agrar. c. 7. extr. Id totum eripere vobis, atque e manibus extorquere conatus est. Id. Fam. 1. ep. 5. Vereor ne eripiatur nobis causa regia. *ci si tolga di mano*. Est qui legit *a nobis*, ut Terent. Eun. 4. 6. 14. Hæc ea est, quam miles a me vi nunc ereptum venit. & vers. 1. Ut illam a me eripiat. *per torlami*. Et Acc. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 1. A me regnum fortuna atque opes eripere quivit. ¶ Significat etiam adimere, *levare*. Cic. Attic. 10. ep. 4. a med. Hæc si falsa sunt, me libenter, eripies mihi hunc errorem. Id. Catil. 1. c. 7. extr. Discede, atque hunc mihi timorem eripe. ¶ Item extrahere, *cavare, tirar fuori*. Terent. Adelph. 2. 1. 44. Domo me eripuit, verberavit. Virg. Æn. 4. v. 579. vaginaque eripit ensem. Terent. Adelph. 3. 2. 20. Eripere alicui oculos. Ovid. 2. Fast. v. 608. linguam. Id. 15. Metam. v. 845. animam membris. & lib. 8. v. 457. torrem ab igne. & lib. 3. v. 71. hastile tergo. ¶ Item subducere, auferre, intercipere, *togliere*. Virg. 1. Æn. v. 92. Eripiunt subito nubes cœlumque diemque Teucrorum ex oculis. Id. 8. Æn. v. 254. Eripere prospectum oculis. Hirt. de B. Afric. cap. 18. Terror hominibus mentem consiliumque eripit. Ovid. 2. Metam. v. 483. Posse loqui eripitur. & lib. 12. v. 142. respiramen iterque animæ eripere. *soffocare*. & lib. 15. v. 282. nisi vatibus omnis Eripienda fides. *se non si vuole negar fede*, &c. Plaut. Merc. 1. 2. 64. Eripere alicui orationem ex ore. *tor le parole di bocca*. Id. Mostell. 3. 1. 63. Responsiones omnes hoc verbo eripite. h. e. facultatem respondendi. Cicer. 4. Catil. cap. 4. Eripere alicui spem. Tacit. Ann. 1. c. 6. Campum, quem hostis insederat, eripi jubet. h. e. occupari, hoste inde pulso. ¶ Sæpe est liberare, eruere, *sottrarre, liberare, cavar fuori*. Crassus apud Cicer. 1. de Orat. c. 52. Eripite nos ex miseriis, eripite nos ex faucibus eorum, quorum crudelitas, &c. Cic. Fam. 9. ep. 13. Ut nulla ratione se ab illa miseria eripere posset. Id. Verr. 7. c. 6. Ex media morte eripere & liberare aliquem. Id. 2. de Divin. c. 10. Quod Sarpedonem filium a morte contra fatum eripere non posset. Id. 7. Verr. c. 67. a med. Si qua vis istum de vestra severitate eripuerit. Id. pro Mur. c. 38. Cum ego ex istorum insidiis ac mucronibus eripiar atque evolem. Terent. Phorm. 2. 2. 9. Eripere aliquem ex crimine. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 12. periculo. Cic. pro Cluent. c. 26. ex periculo. Petron. in Satyr. cap. 30. pœnæ. Val. Flacc. l. 4. v. 538. curis. Cicer. ere fragm. apud Quintil. l. 8. 1. 6. a med. Integritas tua te purgavit, pudor eripuit, vita anteacta servavit. Tacit. 3. Ann. c. 17. Senatui aliquem eripere. h. e. judicio Senatus. Virg. 6. Æn. v. 365. Eripe me his, invicte, malis. Ovid. 2. Metam. v. 315. Equi colla jugo eripiunt. & lib. 1. v. 538. Eripi morsibus. & Heroid. ep. 10. v. 43. ocellis. *sottrarsi dalla vista*. Id. 5. Metam. v. 11. Nec mihi te pennæ, nec falsum versus in aurum Jupiter eripient. *non ti torran dalle mani*. Virg. 12. Æn. sub fin. tu ne hinc spoliis indute meorum Eripiare mihi? *tu che tu mi scappi di mano*, &c? ¶ *Eripere se*, se subducere, *sottrarsi, fuggire*. Senec. ep. 19. Si potes subduc te istis occupationibus: si minus, eripe. Virg. 2. Æn. v. 134. Eripere se leto. & vers. 289. teque his, ait, eripe flammis. Cic. pro Sext. c. 24. Cum ego me e complexu patriæ, conspectuque vestro eripuissem. Sueton. in Ner. c. 49. Eripere se contumeliis. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 4. Per eos, ne causam diceret, se eripuit. Curt. l. 5. c. 13. Fuga eripere se hosti. Adde Liv. l. 29. c. 32. Elegans est illud Cicer. in Bruto, c. ult. Effice, ut te eripias ex ea, quam ego congessi in hunc sermonem, turba patronorum. h. e. separes, distinguas a turba, tollas te supra vulgus patronorum. ¶ *Eripere fugam* est capere, arripere. Virg. Æn. 2. v. 619. Eripe, nate, fugam. Ovid. & Valer. Flacc. rapere fugam, [illegible]. V. *Rapio*. ¶ *Eripi*, immature morte rapi. Curt. l. 6. c. 10. ad fin. Ego in ipso robore ætatis eripior. ¶ Eleganter pro extorquere, obtinere ab aliquo, Horat. l. 1. sat. 2. v. 23. Via tamen eripiam, posito pavone, velis quin Hoc potius, quam gallina tergere palatum. Tibull. l. 1. el. 10. v. 35. Illis eriperes verbis mihi, sidera cælo Lucere, & pronas fluminis ire vias. h. e. efficeres, ut negarem: auferres mihi scientiam rei exploratæ, quod sidera luceant, &c.

ERISICHTHON, onis, m. Ἐρυσίχθων, Thessalus quidam, qui cum nemus Cereri consecratum excidisset, unamque præcipue quercum, in qua illa habitabat, irata Cerere, tanta fame correptus fuit, ut sua ipsius membra comederet. Ovid. 8. Metam. v. 738. & sequent.

ERISMA, æ, f. & Erisma, atis, n. V. *Anterides*.

ERISTALIS, f. nomen gemmæ candidæ, quæ ad inclinationes rubescere videtur. Plin. l. 37. c. 10.

ERITHACUS, i, ἐρίθακος, avis genus ex iis, quæ formam simul coloremque mutant. Nam æstate *phœnicurus* vocatur. Quidam esse putant *pettirosso*. *Plin. l. 10. c. 29. extr.*

ERITHALES, n. ἐρίθαλες, h. e. vere pullulans, virens, ab ἔαρ, ver, & θάλλω, vireo, genus est aizoi minusculi, quod alii *trithales*, τριθαλὲς, quia ter floreat, alii chrysothales, χρυσοθαλὲς, aureo colore virens, alii isoetes, ἰσοετὲς (ab ἴσος, similis, & ἔτος, annus) appellant. In muris, parietinisque nascitur, & tegulis, fruticosum a radice, & foliosum usque ad cacumen, foliis angustis, mucronatis, succosis, caule palmum alto. *Plin. l. 25. c. 13.*

ERITUDO, servitudo. *Festus*.

ERIVO, as, avi, atum, a. 1. *scolare*, rivis factis educo, evacuo. *Plin. l. 17. c. 26.* Etiam pluvias Autumni aquas erivari convenit. *Salmas. in Solin.* legit *eriguare*, eod. sensu a *rigo*, *as*.

ERNEUM, i, n. placenta cocta in hirnea fictili. *Cato R. R. c. 81.* Erneum tanquam placentam facito: eadem indito, quæ in placentam: id permisceto in alveo. Indito in hirneam fictilem: eam demittito in aulam aheneam aquæ calidæ plenam: ita coquito ad ignem. Ubi coctum erit, hirneam confringito: ita ponito. ¶ Al. scribunt *herneum*.

ERO, onis. V. *Æro*.

ERODO, is, osi, osum, a. 3. *levar via rodendo*, ἀπεσθίω, ἐξεσθίω, rodendo aufero, abrodo. *Cels. sub fin. l. 5.* His vitiligo perungitur, deinde non ita multo post, ne nimis erodatur, eluitur. *Colum. l. 10. v. 323.* teneras audent erodere frondes Implicitus conchæ limax, hirsutaque campe. *Plin. l. 31. c. 2. ad fin.* Æs ac ferrum illa aqua eroditur. & *lib. 34. c. 15. sub fin.* Ad purganda vulnera, & omnem callum erodendum. & *lib. 24. c. 11.* Ebenum medici & inter erodentia assumunt.

EROGATIO, onis, f. *distribuzione*, ἔκδοσις, actus erogandi, distributio, collatio, impensa. *Cic. Attic. l. 15. ep. 2. sub fin.* Movere ista videntur, in primis erogatio pecuniæ. *Callistrat. Dig. l. 50. tit. 4. leg. 14.* Administratio reipubl. sive cum sumptu, sive sine erogatione. *senza spesa*. *Ulpian. l. 25. tit. 1. leg. 3.* Erogatio facta propter utilitatem agri. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 35.* Necessariæ erogationes. *spese necessarie*. *Frontin. de aquæduct. artic. 3. & 64.* Erogationes aquarum. *h. e.* distributiones ex aquæductibus per fistulas certa mensura factæ. ¶ Apud *Tertull. de Idolol. c. 5.* *erogatio legis* est abrogatio, abolitio, quasi *exrogatio*.

EROGATOR, oris, m. *Erogator virginis* apud *Tertull. de Pudic. c. 16.* est qui virginem nuptui tradit. *Erogare* enim est pendere, rem dare, quæ ad nos reditura non sit: atque ita erogator virginis dici potest, qui ejus virginitatem quodammodo perdit, & alteri per matrimonium non amplius redituram concedit. V. in fine verbi *Erogo*.

EROGATORIUS, a, um, ad erogandum, ac distribuendum pertinens. *Frontin. de aquæduct. artic. 34.* Cum in erogatorio modulo minus invenitur, in acceptorio plus, apparet non errorem esse, sed fraudem. *h. e.* quo aqua distribuitur, & conceditur privatis.

EROGATUS, a, um, *distribuito*, *speso*, *dato*, distributus, datus, expensus. *Cicer. 5. Verr. c. 72. & pro Flacc. c. 13.* Pecunia publica ex ærario erogata in classem. *Paul. Dig. lib. 20. tit. 1. leg. 29.* Sumptus erogati in exstructionem ædificii. *Ulpian. lib. 25. tit. 6.* Alimenta in ventrem erogata. ¶ Item valde rogatus. *Apul. l. 5. Metam.* Supplicis anxiæ piis precibus erogatus.

EROGITO, as, avi, atum, a. 1. *dimandare*, vehementer rogo, ἐκπυνθάνομαι. *Plaut. Capt. 5. 1. 32.* Ego ex hac statua verberea volo erogitare, meo minore quid sit factum filio. *Sil. l. 10. v. 475.* quinam ille sinistræ Depugnet morti juvenis, nomenque decusque Erogitat.

EROGO, as, avi, atum, a. 1. *dare*, *spendere*, *distribuire*, ἐκδίδωμι, expendo, impendo, insumo, distribuo, confero. Proprie dicitur tantum de pecunia, quæ publice impenditur, & distribuitur quasi *rogata* prius *populo*, ut id facere liceat. hæc enim eadem ratio in *abrogo*, *derogo*, & ceteris est a *rogo* compositis, ut a *rogando populo* eorum significationes desumantur. *Cic. in Vatin. c. 12.* Volo, uti mihi respondeas, erogaris ne pecunias ex ærario tuis legibus? & *Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 4.* Mecum egit, ne se impedires, quo minus quod ad Q. Publiceni statuam decretum est, erogaretur. & *lib. 2. ep. 1. post med.* Nullum in mea provincia nummum, nisi in æs alienum erogari. & *Liv. l. 1. c. 20.* Quibus hostiis, quibus diebus sacra fierent, atque unde in eos sumptus pecunia erogaretur. ¶ Transfertur etiam ad privatas impensas. *Cic. Attic. l. 8. ep. 5. extr.* Velim Tironem Curio commendes, ut ei, ut petii, si quid opus erit, in sumptum eroget. *Ulpian. Dig. lib. 15. tit. 3. leg. 7.* Si odores, & unguenta servus emerit, & ad funus erogaverit. *Paul. lib. 35. tit. 2. leg. 36. extr.* Erogare aliquid in pretium servi. *Ulpian. lib. 25. tit. 6.* Erogare alimenta in ventrem. ¶ *Erogare in aliquem* est insumere ipsius causa, vel ei largiri. *Sueton. in Ner. c. 30.* In Tiridatem octingena nummum millia diurna erogavit. *Tacit. Ann. 16. c. 17.* Scriptis codicillis, quibus grandem pecuniam in Tigellinum, generumque ejus Cossutianum erogabat. ¶ Aliquando significat exhaurire, consumere. *Cajus Dig. lib. 17. tit. 2. leg. 68.* Erogare bona sua in fraudem futuræ actionis. *Plin. l. 10. ep. 111.* Prope totas facultates erogasse. ¶ Sunt qui putant a *rogo* factum esse, & proprie dici de iis, quæ in rogum conjiciuntur, ut una cum cadavere crementur. Hinc a *Tertull.* non semel pro perdere adhibetur, ut *de Spectac.* ubi agit de gladiatoribus funerum, *cap. 12.* Quos paraverant armis, quibus tunc & qualiter poterant, eruditos, tantum ut occidi discerent, mox edicto die inferiarum apud tumulos erogabant. *h. e.* mactabant, perdebantque. *Id. in Apolog. c. 44.* Illam injuriam civitatis nullus expendit, cum tot justi impendimur, cum tot innocentes erogamur. *Id. de præscriptionib. c. 2.* Febris erogando homini deputata.

EROS, m. ἔρως, amor: vox Græca, qua inscribitur Ecloga quarta *Nemesiani*, ubi de duorum pastorum amoribus agitur.

EROSIO, onis, f. *corrosione*, actus erodendi, ἀπόβρωσις. *Plin. l. 23. c. 3.* Veteres lacrimationes sanat, & genarum erosiones. & *lib. 27. c. 10.* Stomachi erosiones.

EROSUS, a, um, *roso*, *corroso*, rosus, abrosus. *Plin. l. 12. c. 9.* Arbores erosæ sale. *Id. l. 24. c. 14.* Erosi oculorum anguli. *Id. sub fin. l. 25.* Erosi dentes.

EROTEMA, atis, n. *interrogazione*, ἐρώτημα, interrogatio. Vox Græca. V. *Pysma*.

EROTICUS, a, um, *amatorio*, ἐρωτικός, amatorius: ab ἔρως, amor. *Gell. l. 19. c. 9.* Ἐλεγεῖα quædam erotica, dulcia & venusta cecinerunt.

EROTOPÆGNION, ii, n. ἐρωτοπαίγνιον, opus, seu carmen ludicrum de amoribus puerorum: ab ἔρως, amor, & παίγνιον, lusus puerilis. *Gell. l. 2. c. 24.* Hujus legis *Lævius* poeta meminit in Erotopægniis. Adde *Auson. Edyll. 13. sub fin.* ubi *Erotopægnion* genit. plur. Græco habetur.

EROTUNDATUS, a, um, rotundus factus. Translate *Sidon. l. 9. ep. 7.* Structura verborum lubrica, & lævis, ac modis omnibus erotundata. *h. e.* elaborata, composita, & perfecta.

EROTYLOS, eadem amphicome, & hieromnemon, gemma est, quæ a Democrito laudatur in argumentis divinationum. *Plin. l. 37. c. 10.*

ERRABUNDUS, a, um, *vagabondo*, *errante*, πλανώμενος, ἀλήτης, valde errans, vagabundus. *Liv. l. 1. c. 29.* Nunc in limitibus starent, nunc errabundi domos suas, ultimum eas visuri, pervagarentur. *Virg. Ecl. 9. v. 58.* Si qua forte ferant oculis se se obvia nostris Errabunda bovis vestigia. *Hirt. de B. Afric. c. 2.* Naves vento dispersæ, atque errabundæ, diversa loca petierunt. *Curt. l. 8. c. 4.* Ordinibus solutis, per totum saltum errabundum agmen ferebatur.

ERRANS, antis, nom. ex particip. *errante*. *Virg. Ecl. 4. v. 19.* Hederæ errantes. *Lucan. l. 1. v. 253.* Domus errantes. *abitazione, o paese incerto*. allusum ad Scythas, qui domos suas plaustris circumferunt. *Plin. l. 2. c. 6.* Sidera errantia. *i pianeti*, quos *Cic.* quoque 2. *de nat. Deor. c. 20.* & *lib. 1. Tuscul. c. 25.* stellas errantes appellat. *Valer. Flacc. l. 4. v. 561.* Errantesque per altum Cyaneæ. *Cic. de Harusp. resp. c. 17.* Quod sacrificium tam occultum est, quam id, quod non solum curiosos oculos excludit, sed etiam errantes. *h. e.* qui huc illuc casu circumferuntur. *Enn.* apud *Cicer. 1. Offic. c. 16.* Homo, qui erranti comiter monstrat viam. *a chi è fuor di strada*. ¶ Translate *Cic. 2. de nat. Deor. c. 1.* Est enim & philosophi, & pontificis de diis immortalibus habere non errantem & vagam, sed stabilem certamque sententiam. *Id. 2. de Fin. c. 22.* Ut nostram stabilem conscientiam contemnamus, aliorum errantem opinionem aucupemur. ¶ *Errantes genæ* apud *Valer. Flacc. l. 8. v. 163.* non ullus tibi tum color, ægraque verba, Errantesque genæ. *h. e.* oculi huc illuc circumlati & incerti, ut in nova magnaque perturbatione fit.

ERRANTIA, æ, f. erratio. *Accius* apud *Non. c. 3. n. 86.* Neque ego errantia animi prave morigerabor.

ERRATICUS, a, um, *errante*, *erratico*, πλανητικός, πλανητός, errans, errabundus. *Varr.* apud *Gell. l. 3. c. 10.* & *Senec. l. 7. quæst. nat. c. 23.* Stellæ erraticæ. *h. e.* planetæ. *Gell. l. 9. c. 2.* Erraticus homo. *h. e.* circumforaneus. *Plin. l. 26. c. 13.* Erraticus sanguis. *h. e.* erysipelas, vel impetigo. *Ovid. 6. Metam. v. 333.* Erratica Delos. *h. e.* olim oras, & litora circum errans, ut Poetæ fabulantur. *Virg. 3. Æn. v. 75.* ¶ Dicitur de plantis, quæ sua sponte hic illic nascuntur: item quæ serpunt, & errabundo flexu huc illuc prorepunt. *Plin. l. 19. c. 8.* Intubum erraticum. *Id. l. 20. c. 9.* & *Cato R. R. c. 157.* Silvestris sive erratica brassica. *Plin. ibid. c. 2.* Cucumis anguinus, sive erraticus. *Cic. de Senect. c. 15.* Vitis serpens multiplici lapsu & erratico.

ERRATIO, onis, f. *l'errare qua e là*, πλάνησις, actus errandi, vagatio. *Cic. de Univ. c. 6.* Motum dedit cælo eum, qui figuræ ejus sit aptissimus: sex autem reliquos motus ab eo separavit: itaque eum ab omni erratione liberavit. *Terent. Adelph. 4. 2. 41.* Sane hac multo propius ibis, & minor est erratio. *si fa strada più diritta*. *Plaut. Rud. 1. 2. 90.* Errationis facere compendium.

ERRATUM, i, n. *fallo*, *errore*, σφάλμα, error, peccatum. *Cic. Fam. 16. ep. 21.* Tantum mihi dolorem cruciatumque attulerunt errata meæ ætatis, ut, &c. *Id. l. 6. Attic. ep. 1. a med.* Illud de Flavio & fastis commune erratum est. *Id. pro Cluent. c. 48.* Nullam ob turpitudinem, nullum ob totius vitæ non dicam vitium, sed erratum. *Id. pro Sull. c. 23.* Petere errato alicujus veniam. *Id. pro Ligar. c. 1.* Errati veniam impetrare. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 3. v. 66.* Diceris erratis ingemuisse meis. *Sallust. in Jug. c. 109.* Errata officiis superare.

ERRATUS, a, um, *scorso errando*, errando emensus, pererratus. *Virg. 3. Æn. v. 690.* Talia monstrabat relegens errata retrorsum Litora Achæmenides. *Valer. Flacc. l. 4. v. 447.* diversis artatus casibus orbis. *Ovid. 4. Fast. v. 573.* immensum est erratas dicere terras: Præteritus Cereri nullus in orbe locus.

ERRATUS, us, m. *errore*, *fallo*, erratio, erratum. *Plin. l. 37. c. 5.* Sed & vitia demonstrari oportet in tam proclivi erratu. *h. e.* cum errare tam facile sit. *Ovid. 4. Metam. v. 566.* longisque erratibus actus Contigit Illyricos profuga cum conjuge fines.

ERRO, as, avi, atum, a. 1. *errare*, *andare qua e là*, *senza saper dove*,

re, πλανώμαι, ἀλάομαι, incertus viæ, ignarusque huc illuc feror. Claudius Verus apud Gell. l. 16. cap. 12. docebat esse ἀπὸ τοῦ ἔῤῥειν, quod est ægre ire, item inauspicato accedere. Confirmat Varr. sub fin. l. 5. de L. L. ut quidem Scalig. legit. Cic. pro Cluent. c. 62. Cum vagus & exsul erraret, atque undique exclusus Oppianicus. Virg. 1. Æn. v. 336. ignari hominumque locorumque Erramus, vento huc & tempestatibus acti. Hirt. de B. Afric. c. 44. Navis una ab residua classe cum erravisset, delataque esset vento ad Thapsum, &c. Justin. l. & cap. 2. Errare per incultas solitudines. Ovid. 4. ex Pont. ep. ult. v. 14. Ulyxen Errantem sævo per duo lustra mari. Virg. 2. Æn. v. 739. Errare via. fallar la strada. Id. 3. Æn. v. 200. Excutimur cursu, & cæcis erramus in undis. & lib. 1. v. 36. Errabant acti fatis maria omnia circum. Ovid. 2. Fast. v. 335. Errare huc illuc. ¶ Errare etiam dicuntur, qui libere, ultroque, & nullo sibi proposito itineris fine vagantur, andar vagando. Cic. 8. Attic. ep. 9. Lepidi volo esse prid. cal. deinde circum villulas nostras errare. girare. Virg. Ecl. 1. v. 9. Ille meas errare boves, ut cernis, & ipsum Ludere quæ vellem, calamo permisit agresti. Id. Ecl. 2. v. 21. Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ. & Ecl. 6. v. 40. Rara per ignotos errant animalia montes. Horat. l. 3. od. 18. v. 13. Inter audaces lupus errat agnos. Ovid. Metam. 12. v. 357. Pars gradibus tardis illuc errabat & illuc. andava passeggiando. Virg. 7. Æn. v. 557. super ætherias errare licentius auras. ¶ Passive impersonaliter, Virg. 3. Georg. v. 249. Heu male tum Libyæ solis erratur in agris. ¶ Translate Id. 1. Georg. v. 452. de Sole. Ipsius in vultu varios errare colores. Valer. Flacc. l. 6. v. 674. extremus roseo pudor errat in ore. Virg. 3. Georg. v. 14. tardis ingens ubi flexibus errat Mincius. Ovid. 2. Fast. v. 391. Hic ubi nunc Fora sunt, lintres errare videres. Id. 9. Metam. v. 201. pulmonibus errat Ignis edax imis, perque omnes pascitur artus. h. e. discurrit. Claudian. initio lib. 2. de raptu Proser. de Aurora. tremulis vibravit in undis Ardor, & errantes ludunt per cærula flammæ. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 106. At non per dubias errant mea carmina laudes. h. e. versantur in dubiis laudibus canendis. Virg. 5. Æn. v. 435. erratque aures & tempora circum Crebra manus. h. e. manus crebris ictibus aures & tempora pulsat. Stat. 10. Theb. de iis, qui gravi somno occupantur, vers. 150. errant oculi, resolutaque colla, Et medio afflatu verba imperfecta relinqui. Liv. l. 31. c. 12. de prodigiis. Fœda omnia & deformia, errantisque in alienos fetus naturæ visa. h. e. degenerantis. Cic. 1. de Orat. c. 48. Ne vagari & errare cogatur oratio. Ovid. 3. Fast. v. 543. Rumoribus errant. h. e. varios rumores spargunt, alii alia narrantes. ¶ Sæpe est a vero deflectere, labi, falli, errare, fallare, ingannarsi. Cic. Phil. 12. c. 2. Cujusvis hominis est errare: nullius, nisi insipientis, in errore perseverare. & 1. Tuscul. c. 17. Errare mehercule malo cum Platone, quam cum istis vera sentire. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 12. sub fin. Malo in hanc partem errare, ut, quæ non desideras, audias, quare, &c. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 40. Errare eos dicunt, si, &c. Terent. Heaut. 2. 2. 53. Erras, si id credis. Cic. Phil. 2. c. 9. intr. In eo non tu quidem tota re, sed temporibus errasti. Id. 2. de Orat. c. 19. Quod hæc narrationis magis putant esse propria, quam totius orationis, valde mihi videntur errare. Terent. Eun. 2. 2. 14. Tota erras via. sollo de grossi, di gran lunga t' inganni. Macrob. 3. Saturn. 2. ult. Toto cælo errasse Virgilium, cum, &c. Plaut. Amph. 3. 3. 20. Qui me Amphitruonem rentur esse, errant probe. Sallust. in Jug. c. 89. sub fin. Homines superbissumi procul errant. Terent. Adelph. 2. 2. 40. Longe errare. Cic. 4. Acad. c. 32. vehementer. Lucret. l. 1. v. 712. magnopere a vero. Terent. Heaut. 2. 3. 22. de aliqua re. Plin. l. 28. c. 2. Quoties precatio erraverit, sic repente extis adimi capita, vel corda. Ovid. 3. Fast. v. 155. Errabant etiamnum tempora. andava male il corso dell' anno. ¶ Cum accus. communi, Terent. Andr. 3. 2. 18. Teneo, quid erret. Id. Phorm. 5. 3. 21. Hoc tu errasti. Plaut. Mostell. 1. 3. 30. Mone, quæso, si quid erro. ¶ Pro ignorare, aut non intelligere. Id. Mil. 3. 1. 197. Erro, quam insistas viam. ¶ Passive impersonaliter, Cic. 4. de Fin. c. 20. sub fin. Si erratur in nomine. ¶ Errato mihi, pro, mihi, qui erravi, vel cum erravero, dictum putant a Cicer. Agrar. 2. c. 2. extr. Cum omnibus est difficilis & magna ratio, tum mihi præter ceteros, cui errato nulla venia; recte facto exigua laus proponitur. Simile esse ajunt illud Terent. Hecyr. 5. 2. 10. Jam ætate ea sum, ut non sit peccato mihi ignosci æquum. Al. tamen apud Cic. leg. cum errato, vel cujus errato, &c. V. etiam Certatus, a, um. ¶ Errandum est. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 109. Si fuit errandum, causas habet error honestas.

ERRO, onis, m. vagabondo, errante, πλανήτης, vagabundus, errans, aberrans. Tibull. l. 2. el. 6. v. 5. Ure, puer, quæso, tua qui ferus otia liquit, Atque iterum erronem sub tua signa voca. Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 17. a med. Errones appellantur servi, qui non quidem fugiunt, sed frequenter sine causa vagantur, & temporibus in res nugatorias consumptis, serius ad dominum redeunt. Colum. l. 9. c. 10. de apum rege. Velut quadam compede retinebimus erronem ducem, detractis alis. Horat. l. 2. sat. 7. v. 113. teque ipsum vitas fugitivus, & erro. Adde edictum Ædil. Cur. apud Gell. l. 4. c. 2. ¶ Nigid. apud Varron. teste Gell. l. 3. c. 10. & lib. 14. c. 1. errones appellat stellas, quas alii erraticas, i pianeti.

ERRONEUS, a, um, vagabondo, qui huc illuc errat, & vagatur, πλανήτης. Colum. l. 7. c. 12. de canibus, ante med. Maxime debent in custodia vigilaces conspici, nec erronei sed assidui.

ERROR, oris, m. errore, πλάνη, deflexio a via, huc illuc vagatio, cum viæ ignari extra institutum iter deflectimus. Justin. l. 36. c. 3. Quoniam illa dies famem illis, erroremque finierat. Curt. l. 5. c. ult. Jumenta, nullo regente, decesserant militari via, & errore delata per quatuor stadia, &c. Hirt. de B. Afric. c. 11. Subito navium pars, de qua timebat, ex errore eodem conferebatur. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 29. neque tristis hiems, neque nos huc appulit error. Id. Metam. 8. v. 166. de labyrintho. ita Dædalus implet Innumeras errore vias. Virg. 6. Æn. v. 532. pelagine venis erroribus actus? & in fine lib. 2. Dicere errores suos. i suoi viaggi, i suoi giri. & Ovid. 4. Trist. eleg. 10. v. 109. Longis erroribus actus. Id. Metam. 1. v. 582. amnes In mare deducunt fessas erroribus undas. ¶ Aliquando error dicitur id, in quo, vel cujus causa errari facile potest. Virg. 6. Æn. v. 27. Hic labor ille domus, & inextricabilis error. Id. 10. Æn. v. 391. simillima proles Indiscreta suis, gratusque parentibus error. Adde Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 115. ¶ Sæpissime refertur ad animum, qui decipitur, falsove opinatur, errore, inganno. Cic. 2. de nat. Deor. c. 28. Quæ res genuit falsas opiniones, erroresque turbulentos. & lib. 1. c. 1. In summo errore, atque in maximarum rerum ignoratione versari. Id. pro Sull. c. 14. In tantis tenebris erroris & inscitiæ. Plin. l. 37. c. 7. In magno errore sunt, qui, &c. Cic. 2. de leg. c. 17. Opinionibus vulgi rapimur in errorem, nec vera cernimus. Id. 3. Tuscul. c. 1. Pæne cum lacte nutricis errorem suxisse videmur. & lib. 5. c. 27. Ægyptiorum mentes imbutæ pravitatis erroribus. Id. 1. Offic. c. 41. Nec quemquam hoc errore duci oportet, ut arbitretur, &c. Id. Phil. 12. c. 2. Eodem captus errore, quo nos. Nep. in Annib. c. 9. Ducere quempiam in errorem. Cic. de clar. Orat. c. 85. Imperitos in errorem inducere. Id. 3. Q. Fr. ep. ult. sub fin. Labi per errorem. Quintil. l. 4. c. 2. ante med. Errore labi. Cic. pro Cæcin. c. 25. Objicere alicui errorem. farlo fallare. (Sic Senec. ep. 67. circa med. Separa ista: nihil erit, quod tibi faciat errorem.) Id. 3. Offic. c. 21. Avertere (al. avellere) aliquem ab errore. Id. 2. de Divin. c. 28. Errorem depellere. Id. sub fin. Phil. 8. deponere. Id. Attic. 10. ep. 4. a med. eripere alicui. Horat. l. 2. ep. 2. v. 140. demere. Plin. l. 21. c. 6. corrigere. Phædr. l. 4. fab. 4. v. 33. solvere. Virg. 10. Æn. v. 110. Errore teneri. Terent. Hecyr. 5. 2. 26. errore exsolvere aliquem. ¶ Ponitur & pro ignorantia, imprudentia, ignoranza. Ovid. 5. Fast. v. 361. Lumina restabant, quorum me causa latebat, Cum sic errores abstulit illa meos. Tacit. 2. Hist. c. 72. Quidam militum errore veri, seu turbarum studio, certatim aggregabantur. Nepos in Epamin. c. 7. Cum dux esset electus belli imperitus, cujus errore eo esset deducta illa militum multitudo, ut omnes de salute pertimescerent. Liv. l. 24. c. 17. Id errore viarum, an exiguitate temporis exsequi non potuerit, incertum est. per non aver saputo la strada. ¶ Item pro dolo, fraude, frode, inganno. Virg. 2. Æn. v. 48. Aut aliquis latet error: equo ne credite, Teucri. ¶ Item pro delicto, errato, peccato, fallo, delitto, vizio. Ovid. 4. ex Pont. ep. 8. v. 19. Sive velin, qui sint, mores inquirere nostros; Errorem misero detrahe, labe carent. Cic. in fragm. apud Lactant. l. 6. c. 24. Errorem pœnitendo corrigere. Id. apud Augustin. sub fin. l. 14. de Trin. Admiscere atque implicare se hominum vitiis, atque erroribus. Horat. de art. poet. v. 308. Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error. ¶ Item pro furore, amentia, furore, pazzia. Virg. 3. Georg. v. 513. Dii meliora piis, erroremque hostibus illum. Cic. Attic. l. 3. ep. 13. Nam quod scribis, te audire, me etiam mentis errore ex dolore affici; mihi vero mens integra est. Horat. de art. poet. v. 454. Fanaticus error. ¶ Item pro timore, ac perturbatione animi. Ovid. 3. Fast. v. 555. Diffugiunt Tyrii, quo quemque agit error, ut olim Amisso dubiæ rege vagantur apes. ¶ Et pro amore. Amor enim errare plerumque compellit, ut ait Serv. ad illud Virg. Ecl. 8. v. 41. Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error! ¶ Item pro peccato contra Grammaticam, Historiam, aut ejusmodi, errore. Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.) Summorum in eloquentia virorum judicium pro ratione, & vel error honestus est magnos duces sequentibus. Liv. l. 4. c. 20. Qui si eo in re sit error, quod veteres annales A. Cornel. Cossum consulem habeant, &c. ¶ Item pro re ambigua, & incerta, de qua quæritur. Vulcatius Sedigit. apud Gell. l. 15. c. 24. Multos incertos certare hanc rem vidimus, Palmam poetæ comico cui deferant. Eum meo judicio errorem dissolvam tibi. ¶ Poetice error oculorum est eorum versatio, & circumactus. Stat. 12. Theb. v. 776. emicuit per mille foramina sanguis Impius. illa oculis extremo errore solutis Labitur. Valer. Flacc. l. 6. v. 177. extremus cum lumina corripit error, Voxque repressa gelu, percussaque vertice tellus.

ERUBESCENTIA, æ, f. verecundia, pudor, erubescenza. Tertull. ad Nation. l. 1. c. 16. Exemplum erubescentiæ scelerum. Adde de Pœnitent. cap. 10.

ERUBESCO, is, ubui, n. 3. farsi rosso, ἐρυθραίνομαι, rubens fio, rubore suffundor. Ovid. 2. Amor. el. 8. v. 16. Vidi te totis erubuisse genis. Id. 4. Metam. v. 329. pueri rubor ora notavit Nescia quid sit amor: sed & erubuisse decebat. Id. 2. ex Pont. ep. 5. v. 36. Saxaque rorantis erubuisse rosis. ¶ Translate est pudere, quia pudorem rubor oris sequitur, arrossire, vergognarsi. Cic. 1. de Legib. c. 19. Erubescunt pudici etiam loqui de pudicitia. Id. Fam. 5. ep. 12. Epistola enim non erubescit. Id. 1. de Legib. c. 14. extr. O rem dignam, in qua etiam agrestes erubescant! Valer. Max. sub fin. c. 2. l. 6. Tam facetam audaciam Dionysius punire erubuit. Curt. l. 10. c. 5. a med. Quæ Alexandro esse superstes erubuit. Senec. l. 2. controv. 11. ante med. Necesse est, de aliis querar, de aliis erubescam. Spartian. in Sever. c. 15. Cum de sorore multum Imperator erubesceret. ¶ Cum ablat. sine præposit. Liv. l. 40. c. 14. Non est res, qua erubescam, si &c. Ovid. 5. Metam. v. 584. Dote corporis

poris erubescere. Id. 2. Fast. v. 168. Erubuit falso virginis illa sono. Curt. l. 4. c. 5. Ubi paucitate suorum erubescendum sit. ¶ Cum genit. Curt. l. 5. c. 5. Dignum esse omni malo, qui erubesceret fortunæ. Al. rectius leg. fortunam. Nam & cum accusativo reperitur. Propert. l. 3. eleg. 12. v. 19. Inter quos Helenus audis capere arma papillis Fertur, nec fratres erubuisse deos. Senec. ep. 95. ante med. Grammaticus non erubescit solœcismum, si sciens facit: erubescit, si nesciens. Virg. 2. Æn. v. 541. jura fidemque Supplicis erubuit, corpusque exsangue sepulcro Reddidit Hectoreum. h. e. reveritus est, religiose servavit. Adde Quintil. l. 6. c. 4. ante med. ubi tamen incerta est lectio. Cicero quoque videtur active usurpasse lib. 1. de nat. Deor. cap. 40. Se us intelligere quidem ullum bonum, quod sit sejunctum a voluptatibus: quas quidem non erubescens, persequitur omnes nominatim. Id. in Vatin. c. penult. Cognati (te) respuunt, tribules exsecrantur, vicini metuunt, affines erubescunt. ¶ Hinc particip. erubescendus significatione passiva. Horat. l. 1. od. 27. v. 14. quæ te cumque domat Venus, Non erubescendis adurit ignibus. afferti vergognosi. ¶ Cum dativo habet Tertull. de testim. anim. c. 1. extr. ¶ Illud Terentii Adelph. 4. 5. 9. Erubuit: salva res est, in proverbium abiit, atque adhibetur ad significandam probitatem alicujus, tametsi quidpiam peccaverit. Nam qui male factis erubescit, ostendit se pœnitere, & damnare quæ admiserit, dum ea rescisci ab aliis pudore suffunditur.

ERŪCA, æ, f. eruca, bruco, κάμπη, genus vermis, qui in olerum folia repit, abroditque præsertim brassicas: a rodendo, vel a rugis, quia reptans se corrugat. Colum. l. 11. c. 3. sub fin. & lib. 10. v. 333. & Plin. l. 17. c. 24. ¶ Est etiam herba Venerem excitans: ab urendo quasi urica, vel ab erodendo, quia linguam rodit acrimonia sua, ruchetta. Colum. l. 10. v. 110. & 372. Plin. l. 19. c. 8. a med. Juvenal. sat. 9. v. 134. Martial. l. 3. epigr. 75. & Horat. l. 2. sat. 8. v. 51. ¶ Scribitur & Æruca.

ERUCTATIO, onis, f. actus eructandi. Apul. de Mundo. Exhalatio terrenis eructationibus surgit. Adde Firmic. l. 4. Mathes. cap. 12. Apud Apul. est qui legit reluctationibus.

ERUCTO, as, a. 1. ruttare, ἐξερεύγω, ructando aliquid ejicio, emitto: a ructo. sed aliqui censent, eructo simplex esse a Græco ἐρεύγω, & ex eo ructo fieri per aphæresin. Festus in Erugere docet esse verbum frequentativum. Cic. in Pison. cap. 6. Unde tu nos turpissime eructando ejecisti. Virg. 3. Æn. v. 632. de Polyph. Saniem eructans ac frusta cruento Per somnum commixta mero. ¶ Per translationem accipitur pro quovis modo ejicere. Virg. 6. Æn. v. 297. Atque omnem Cocyto eructat arenam. Valer. Flacc. l. 4. v. 345. rigidos eructat Bosphoros amnes. Varr. l. 1. R. R. c. 4. Si propter odorem, quem eructat, pestilentior est fundus. Lucret. l. 3. v. 1026. Tartarus horriferos eructans faucibus æstus. ¶ Eructare se, se emittere, erumpere se. Avien. in descript. Orb. v. 345. Undique se totis eructent flumina terris. ¶ Absolute Senec. in Thyest. v. 909. Resupinus ipse purpura atque auro incubat, Vino gravatum fulciens læva caput: eructat. Adde Plin. in Paneg. c. 49. ¶ Translata Cic. 2. Catil. c. 5. Accubantes in conviviis Eructant sermonibus suis cædem bonorum, atque urbis incendia. h. e. inter ructandum meditantur, & jactant. ¶ Eructuare legitur a quibusdam apud Tertull. de resurrect. carn. c. 32.

ERUCTUS, a, um, Gell. l. 11. c. 7. Furfureum panem esitare, vinumque eructum & fœtidum potare. h. e. impurum, fæculentum, sordidum, corruptum, quasi ructu & vomendo emissum: ab ἐρεύγω, eructo. Alii lectionem sollicitant.

ERUDERATUS, a, um, adject. purgato de' sassi, rudere purgatus, ut Eruderatum solum, Varr. l. 2. R. R. c. 2. Et translate volumen de supervacuis sententiis eruderatum, Sidon. l. 5. ep. 15.

ERUDĔRO, as, a. 1. purgare, nettare, ἐξακονιόω, ruderibus expurgo. Sidon. l. 5. ep. 7. Aures susurronum fæce completas opportunitate falsi sermonis eruderat, h. e. expurgat, metaphorice. V. Eruderatus.

ERUDIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. dirozzare, erudire, ammaestrare, παιδεύω, e rudi doctum facio, artibus expolio, instituo, ad humanitatem informo. Cic. 1. Offic. c. penult. Studiosos dicendi erudire atque docere. Id. 2. de Divin. c. 2. Docere atque erudire juventutem. Id. 5. Verr. c. 69. Filios instituere atque erudire ad majorum instituta, atque civitatis disciplinam, non ad tua flagitia, neque ad tuas turpitudines debuisti. Id. 1. Fam. ep. 7. extr. Lentulum, eximia spe adolescentem, cum ceteris artibus, tum in primis imitatione tui fac erudias. Nepos in Iphicr. c. 2. Erudire exercitum omni disciplina militari. Id. in Attic. c. 1. filium omnibus doctrinis. Id. in Themist. c. 10. Eruditi litteris & sermone Persarum. Cic. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 3. His in rebus jam te usus ipse erudivit. Id. 1. de Orat. c. 59. extr. Oratorem erudire in jure civili. Id. 2. Tuscul. c. 14. Laboribus erudiunt juventutem, venando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando. avvezzano alle fatiche, al cacciare, &c. & l. 1. c. 26. Philosophia nos ad deorum cultum, ad jus hominum, ad modestiam, magnitudinemque animi erudivit. Ovid. Heroid. ep. 1. sub fin. natus, qui mollibus annis In patrias artes erudiendus erat. Id. 3. Fast. v. 294. qua possint, erudit, arte capi. Quintil. l. 2. c. 17. ad fin. Gladiatores erudiri sub eodem magistro. Sueton. in Cæs. c. 26. Tirones per lanistas in ludo erudire. Cic. l. 2. Fam. ep. 12. Obviæ mihi velim sint litteræ tuæ, quæ me erudiant de omni republica. m' informino, mi dian contezza. ¶ Cum duobus accusativis, Valer. Flacc. l. 2. v. 49. nec me tantum Tritonia cursus Erudiit; sæpe ipsa manu dignata carinam. Stat. 10. Theb. v. 506. Et quæ tu leges, præceptaque fortia belli Erudiit genitrix. ¶ Cum infinito Ovid. 3. Fast. v. 819. stantes radio percurrere telas Erudit. Sil. l. 11. v. 351. an tristia vincla, Et Decius non erudiunt componere mentem. Plin. l. 33. c. 11. sub fin. Erudita civitate amare etiam, non solum admirari opulentiam externam. ¶ Gerund. erudiendi passiva significatione, Justin. l. 17. c. 3. Athenas quoque erudiendi gratia missus, quanto doctior majoribus suis, tanto & gratior populo fuit. ¶ Translate Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 30. Erudit admotas ipse capillus acus. Id. de remed. amor. v. 690. Ut flerent, oculos erudiere suos. Plin. l. 34. c. 8. Polycletus judicatur toreuticen sic erudisse, ut Phidias aperuisse. aver ridotto a perfezione.

ERUDITE, adverb. dottamente, eruditamente. Colum. l. 1. c. 1. Volumina duo composita facetius & eruditius posteritati tradenda curavit. Cic. de Senect. c. 1. Qui si eruditius videbitur disputare, &c. Id. in Orat. c. 52. Litteræ eruditissime scriptæ. Quintil. l. 1. c. 5. circa med. (al. c. 9.) Illud eruditius quæritur, an in singulis quoque verbis possit fieri solœcismus. Gell. l. 18. c. 5. extr. Erudite simul, & affabiliter dicere.

ERUDITIO, onis, f. ammaestramento, παίδευσις, actus erudiendi, institutio. Quintil. l. 2. c. 3. ad fin. Potiorem in scholis eruditionem esse, quam domi. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4. extr. De ejus eruditione quod labores nihil est, quoniam ingenium ejus nosti, studium ego video. ¶ Item ipsa doctrina, quæ eruditione acquiritur, erudizione, dottrina, letteratura. Cic. initio l. 2. de Orat. Antonium omnis eruditionis expertem atque ignarum fuisse. Id. 1. Offic. c. 33. Præclara eruditione atque doctrina ornatus. Id. 1. Acad. c. 2. Quæ sine eruditione Græca intelligi non possunt. Id. 1. Tuscul. c. 2. Summam eruditionem Græci sitam censebant in nervorum vocumque cantibus. Sueton. in Aug. c. 89. Eruditione varia repletus. Id. de Grammat. c. 6. Composuit variæ eruditionis aliquot volumina. Id. in Calig. c. 53. E disciplinis liberalibus minimum eruditioni, eloquentiæ plurimum attendit. Plin. l. 35. c. 11. Athenion austerior in colore, & in austeritate jucundior, ut in ipsa pictura eruditio eluceat. ¶ In plur. numero Gell. in præfat. Quas breviter, & indigeste, & incondite eruditionibus, lectionibusque variis feceramus. eruditionibus, quæ ab aliis didicimus; lectionibus, quæ ipsi legimus. Vitruv. l. 1. c. 1. a med. Cum hæc disciplina sit abundans eruditionibus variis ac pluribus. ¶ In illo Senecæ epist. 47. Libenter ex his, qui a te veniunt, cognovi, familiariter te cum servis tuis vivere. hoc prudentiam tuam, hoc eruditionem decet: Lips. sapientiam intelligit, Stoicorum lingua, qui rudes, stultos habebant: quod pluribus illustrat Id. l. 2. manuduct. ad Stoic. philosoph. dissert. 1.

ERUDITOR, oris, m. ammaestratore, παιδευτής, qui erudit, doctor. Hieronym. in vita Hilarionis, & Tertull. de Pall. c. 4.

ERUDITRIX, icis, f. quæ erudit. Flor. l. 2. c. 6. a med. Africa Annibalis eruditrix.

ERUDITULUS, a, um, diminut. ab eruditus. Catull. in Mamur. & Cæs. epigr. 57. Uno in lectulo erudituli ambo.

ERUDITUS, a, um, ammaestrato, erudito, letterato, dotto, πεπαιδευμένος, institutus, litteratus, doctus. Quomodo a docto differat, V. Doctus. Cic. 1. de Fin. c. 7. extr. Vellem equidem, aut ipse doctrinis fuisset instructior (est enim non satis politus iis artibus, quas qui tenent, eruditi appellantur) aut ne deterruisset alios a studiis. Id. 4. Attic. ep. 16. a med. Mancipia litteris, aut musicis erudita. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 7. extr. Homo doctrina, atque optimarum artium studiis eruditus. Id. 3. de Orat. c. 34. Homines Socraticis disputationibus eruditi. Id. 1. Tuscul. c. 3. Oratorem celeriter complexi sumus: nec eum primo eruditum, aptum tamen ad dicendum: post autem eruditum. Id. 1. de Orat. c. 39. Scævola eruditissimus disciplina juris civilis. Id. de clar. Orat. c. 82. Calvus orator, litteris eruditior, quam Curio. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 5. Græci diuturna servitute ad nimiam assentationem eruditi. Id. pro Balb. c. 20. Marius stipendiis, & legationibus bellicis eruditus. Id. pro Planc. c. 9. Eruditus artificio simulationis. Id. Fam. 5. ep. 14. Animus eruditus, qui semper aliquid ex se promit, quod alios delectet. Quintil. l. 8. c. 6. Vario Marte pugnatum est, eruditus est sermo. Gell. l. 2. c. 21. Eruditus Græcas res. bellenismus. Sic lib. 19. c. 12. sub fin. Fiduciam peccandi imitatimus falsa eruditus. ¶ Cum infinito Tacit. in Agric. c. 18. Eruditus utilia honestis miscere. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. Cic. in proœm. Parad. Alia est erudita, alia popularis oratio. & Parad. 5. c. 2. Nos quoque oculos eruditos habemus. Id. Attic. lib. 12. epist. 18. Quantum his temporibus tam eruditis fieri poterit. Quintil. l. 10. c. 1. ante med. Illa Sallustiana brevitas, qua nihil apud aures vacuas atque eruditas potest esse perfectius. Tacit. Ann. 16. c. 18. Petronius habebatur non ganeo, & profligator, sed erudito luxu. h. e. eleganti, di buon gusto. Colum. l. 8. c. 16. Docta & erudita palata fastidiunt fluvialem lupum. ¶ Eruditi absolute, i dotti, gli eruditi. Plin. l. 11. c. 37. sect. 49. Hard. Cerebrum aliud esse, quam medullam, eruditi docent. Id. l. 20. c. 11. Apud eruditos.

ERUDITUS, us, m. eruditio. In sexto casu singulari habet Tertull. advers. Valentinian. c. 29.

ERUGATIO, onis, f. cutis extensio, rugis sublatis. Plin. l. 28. c. 12. Candorem, cutisque erugationem præstat. cavo le grinze dalla pelle.

ERŌGO, as, a. 1. distendere, discrespare, ἐκρυτιδόω, est cutem extendere, & rugas tollere. Plin. l. 21. c. 19. Lilii radices erugant corpora. Id. l. 13. c. 12. sub fin. Charta erugatur, atque extenditur malleo.

ERŌGO, is, a. 3. ruttare, ἐρεύγω. Festus: erugere semel factum significat, quod eructare sæpius. Illud enim perfectæ formæ est, hoc frequentativæ.

ERVILIA, æ, f. *pisello*, ὤχρος, pisum minus, genus leguminis folio longiore, quam ceterorum, grano rotundo. *Colum. l. 2. c. 14. Plin. l. 18. c. 7.* & *Varr. l. 1. R. R. c. 32.* ubi al. leg. *ervila*.

ERUMPO, is, upi, uptum, n. 3. *uscir fuori con impeto*, ἐξορμάω, celeriter, vi, & cum impetu exeo, prorumpo. *Cic. Catil. 2. c. 1.* Abiit, excessit, evasit, erupit. *Id. 6. Verr. c. 48.* Ignes, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. *Plin. l. 6. c. 22.* Ex stagno duos amnes erumpere. *Ovid. in Ibin, v. 155.* Stygiis erumpere nitar ab oris. *Lucret. l. 6. v. 888.* Erumpere foras. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 5.* Signo dato e castris erumpere. *Id. l. 3. B. Civ. c. 44.* Ne quo loco erumperent Pompejani, & nostros post tergum adorirentur. *Sallust. in Jug. c. 104.* erumpere portis. *Plin. l. 2. c. 52.* Fulmina terra erumpunt. *Lucan. l. 6. v. 555.* erumpit sanguis jugulo. *spiccia*. *Sallust. in Catil. c. 44.* Simul, cæde & incendio perculsis omnibus, ad Catilinam erumperent. *h. e.* ex Urbe ad Catilinam celeriter se conferrent. *Curt. l. 6. c. 3.* ego vero ad penates meos, ad parentem, sororesque, vel renitentibus vobis, erumperem. *Id. l. 3. c. 4. ad fin.* Ne occultus hostis in subeuntes erumperet. *Curt. l. 9. c. 9.* Apes erumpunt ad pugnam. *Sallust. in Jug. c. 107.* Solus inter tela hostium vitabundus erumpit. *scappa*. *Plin. l. 22. c. 6.* erumpere per castra hostium. *Id. l. 9. c. 8.* Delphini solent in terram erumpere. ¶ Sumitur & simpliciter pro exire, emergere, nasci. *Plin. l. 13. c. 6.* Lentor resinosus e cortice erumpit. *Id. l. 15. c. 14. a med.* Geminum folium e latere erumpit. *nasce*, *spunta*. *Id. l. 18. c. 7.* erumpit a primo satu hordeum die septimo, legumina quarto. *Id. l. 23. c. 6.* Flosculi erumpentes. *Senec. de brevit. vitæ, c. 6.* Cum verba eruperunt, affectus ad consuetudinem celabuntur. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 64.* Dentes erumpentes. *Id. l. 20. c. 9. ad fin.* Theodorus bulbis curat erumpentia in capite. *h. e.* ulcera erumpentia. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c. 4.* Cum illa conjuratio ex latebris atque ex tenebris erupisset. *Id. pro Sull. c. 24.* Furor incredibilis, biennio ante conceptus, erupit in meo consulatu. *saltò fuori*, *si manifestò*. *Id. Catil. 1. c. 3.* Si illustrantur, si erumpunt omnia. *Id. pro Dom. c. 24.* erumpere in actum, *venire a' fatti*. Al. aliter leg. V. *Actus*. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Dolore erumpunt lacrimæ. *Liv. l. 34. c. 61.* Hoc mox in omnium perniciem erupturum est. *Cic. de Harusp. resp. c. 3.* Videbam, erupturum illud malum ad perniciem civitatis. *Sueton. in Ner. c. 27.* Nulla dissimulandi cura, ad majora vitia palam erupit. *Cic. pro Mur. c. 23.* Ut odia occulta civium in fortunas optimi cujusque erumperent. *Id. Phil. 10. c. 9.* erumpat aliquando vera, & me digna vox. *Id. 2. Attic. ep. 20. a med.* Hæc quo sint eruptura timeo. *Terent. Phorm. a. 2. 11.* Vereor, ne istæc fortitudo in nervum erumpat denique. *vada una volta a finire in prigione*. *Quintil. l. 8. c. 3.* erumpere in aliquem voluntatis affectum. *prorompere*. & *lib. 11. c. 3.* Vox elisa in illum sonum erumpit, qui &c. *Justin. l. 10. c. 2.* exacerbatus juvenis in jurgia patris erupit. *proruppe*. *Solin. cap. 1. ad fin.* (*al. c. 7.*) Atys Crœsi filius, mutus ad id locorum, in vocem erupit vi timoris. *Symmach. l. 4. ep. 1.* Prior in verba salutationis erupi. *Minuc. Fel. in Octav. c. ult.* Cæcilius sic erupit. *così parlò*. ¶ Active pro emittere, effundere, *mandar fuori*, cum accusativo. *Terent. Eun. 3. 5. 2.* Jam ne erumpere hoc licet mihi gaudium? *Cic. Attic. 16. ep. 3.* Ne in me stomachum erumpant, cum tibi sint irati. *sfoghino la collera*. *Id. in Arat. v. 111.* Æstiferos validis erumpit flatibus ignes. *Liv. l. 36. c. 7. circa med.* Ut erumpere diu coercitam iram in hostes communes posset. *Al. leg.* coercita ira. *Petron. in Satyr. c. 124.* Atque has erumpit furibundo pectore voces. *Al. leg.* inque has. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 86.* Fontibus ut dulces erumpat terra liquores. ¶ Item pro exire cum accusativo loci. *Virg. Æn. 1. v. 584.* jamdudum erumpere nubem Ardebant. *Valer. Flacc. l. 5. v. 466.* Admonet hic socios, nebulamque erumpit Iason. *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 5. leg. 3. ante med.* erumpere vincula. *Exeo* quoque, & *evado* hac ratione usurpantur. Eandem exeundi vim, licet non cum accus. habet etiam in illo *Quintil. l. 4. c. 3. extr.* Qui ex media probatione erumpit, cito ad id redire debet, unde devertit. *h. e.* qui in media confirmatione digressionem facit. *Erumpere se* est cum impetu exire, ea ratione, qua *emergere se* dicimus. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 14.* Portis se foras erumpunt. *Virg. 1. Georg. v. 445.* media inter nubila se se Diversi erumpent radii. & *lib. 4. v. 368.* unde altus primum se erumpit Enipeus. *fiume Thessal.* *Varro*. apud *Non. c. 1. n. 222.* Ventique frigido se ab axe eruperant. Adde *Acc.* apud *Non. c. 3. n. 235.* & *Lucret. l. 4. v. 1108.* ¶ Hinc passive *Lucret. l. 6. v. 581.* incita cum vis Exagitata foras erumpitur. *Scribon. Larg. compos. 84.* Sanguinem cogunt magis erumpi per vulnus. ¶ Pro rumpere *Cato R. R. c. 157.* Brassica tumida concoquit: eadem erumpit. *fa venire a suppurazione i tumori, e gli fa crepare*.

ERUNCO, as, a. 1. *purgare l' erbe*, ἐκβοτανίζω, herbas noxias, & spinas, frutetaque exstirpo: ab *e*, & *runco*. *Colum. l. 2. c. 11.* Omnes alterius generis herbas eruncato. *Id. l. 11. c. 3. post init.* eruncare areas.

ERUO, is, ui, ŭtum, a. 3. *scavare*, *tirar fuori*, ἐξαιρέω, ἐξορύττω, effodio, extraho: ab *e*, & *ruo*, quasi quæ terra obruta sunt, terram amoliendo educo. *Cic. 4. de Fin. c. 4.* Qui sciet, ubi quidque positum sit, is etiamsi quid obrutum erit, poterit eruere. *Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 53.* Aurum terra eruere. *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 9. extr.* Profecto tibi illum reperiam, nisi si in Dalmatiam aufugerit: & inde tamen aliquando eruam. *Plin. l. 28. c. 8. a med.* eruere alicui oculum. *Id. l. 21. c. 11.* herbam radicitus. *Virg. 1. Georg. v. 319.* Venti eruunt segetem ab radicibus imis. *Plin. l. 8. c. 30.* eruit sepulcra hyæna, inquisitione corporum. *scava*. *Valer. Flacc. l. 5. v. 145.* cubilia ferri, *scavar le miniere di ferro*. & *lib. 6. v. 101.* glaciem securi. *Virg. 2. Æn. v. 611.* Neptunus tridenti totam a sedibus urbem eruit. *Senec. in Troad. v. 663. & 685.* Eruere busta funditus. *Ovid. 12. Metam. v. 268.* Figitur huic duplici Gryneus in lumina ramo, Eruiturque oculos. *hellenismus*. & *vers. 476.* jactanti talia Ceneus Extentum cursu missa latus eruit hasta. *h. e.* haurit, perfodit, *trafigge*. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c. 34.* Scrutari locos, ex quibus argumenta eruamus. *Id. 1. Agrar. c. 1.* Indagare, invenire, e tenebris eruere. *Id. pro Mur. c. 7.* ex annalium vetustate eruenda est memoria nobilitatis tuæ. *Id. 2. de Orat. c. 41.* Cura, & cogitatione eruere aliquid. *Stat. 3. Theb. v. 555.* eruimus, quæ prima dies, ubi terminus ævi, Quid bonus ille deum genitor, quid ferrea Clotho Cogitet. *h. e.* inquirimus, scrutamur. Sic *Plin. l. 2. c. 46.* Ista plures sine præmio alio, quam posteros juvandi, eruerunt. *Senec. in Troad. v. 580.* Dolor pectore imo condita arcana eruet. *h. e.* prodet, eliciet, manifesta reddet. *Virg. 2. Æn. v. 4.* Trojanas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. *h. e.* diruerint, everterint. *Tacit. 4. Hist. c. 72.* eruere civitatem. *rovinare*, *disfare*. *Stat. 5. Theb. v. 75.* Cura viris tumidos adversa Thraeas in ora Eruere, & sævam bellando frangere gentem.

ERUPTIO, onis, f. *uscita impetuosa*, ἐξόρμησις, ἔξοδος, actus erumpendi, exitus. *Plin. l. 24. c. 15.* Inhibere eruptiones sanguinis. *Id. l. 8. c. 7.* Elephanti universi eruptionem tentavere, circumdati clathris ferreis. *Id. l. 16. c. 10.* Omnia hæc genera accensa carbonem repente exspuunt, cum eruptionis crepitu. *Id. l. 18. c. 17.* Si cariosum fuit semen, cum sereretur, prima statim eruptione agnoscitur. *al primo spuntare*, *o nascere*. ¶ Sæpe est verbum Medicorum, quo significatur exitus pusularum, ulcerum, pituitæ, & similium, quæ alias exanthemata, tubercula, papulæ, pustulæ appellantur. *Plin. l. 24. c. 9.* Oris ulcera & eruptiones sanare. *Id. l. 23. in proœm.* Œnanthe siccat manantes capitis eruptiones. *Id. l. 20. c. 7. & 8.* eruptiones papularum. & *lib. 26. c. 11. ad fin.* pituitæ. & *lib. 28. c. 6.* in corpore infantium. ¶ Item militare, *h. e.* egressio subita militum ex oppido aut castris, aggrediendorum hostium causa, *sortita*. *Liv. l. 3. c. 28.* Per media castra eruptionem facere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 24.* Duabus portis ab utroque latere turrium eruptio fiebat. & *lib. 3. c. 5.* Si, eruptione facta, extremum auxilium experirentur. & *cap. 21.* eruptionem tentare. & *lib. 7. c. 24.* Resistere eruptionibus. Adde *Cicer. Attic. l. 7. ep. 14. Liv. l. 26. c. 4. Nepot. in Thrasyb. in fin. Sallust. Tacit. Flor. Justin. Vellej.* &c. ¶ Item excursio, *scorreria*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 7.* Magna coacta manu, eruptionem in provinciam facere contendit. ¶ Translate *Senec. l. 1. de clem. c. 2.* eruptio vitiorum.

ERUPTOR, oris, m. qui erumpit, seu eruptionem facit. *Ammian. l. 24. c. 5.* (*al. 20.*) Eruptores perterriti reverterunt.

ERUPTUS, a, um, *uscito*, qui erupit, emissus. *Lucret. l. 1. v. 724. de Ætna*. Faucibus eruptos iterum vis evomat ignes. *Stat. Theb. 7. v. 683.* Eruptusque sinus vicit cruor. *Al. leg.* erumpensque. *Scribon. Larg. compos. 84.* Cum sanguis eruptus est.

ERUTUS, a, um, *cavato*, *tirato fuori*, extractus, effossus, ἐξορυχθείς. *Cic. l. 1. de Divin. c. 27. extr.* Mortuum erutum esse. *Virg. 5. Æn. v. 449.* radicibus eruta pinus. *Horat. Epod. 5. v. 17.* Sepulcris erutæ caprificus. *Ovid. 1. Fast. v. 352.* Sata eruta ore suis. *Stat. l. 4. silv. 7. v. 15.* Fossor eruto concolor auro. *Martial. l. 8. epigr. 28.* Erythræis eruta gemma vadis. *Tacit. Ann. 2. c. 69.* Solo erutus. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 54.* remis eruta canet aqua. *h. e.* convulsa, & ab imo agitata. *Plin. l. 28. c. 8.* Dentes de sinistra parte eruti. *Id. l. 25. c. 8.* eruti oculi. ¶ Item dirutus, *cavato da' fondamenti*, *rovinato*. *Sil. l. 3. v. 213.* eruta convulsis prosternes oppida muris. ¶ Translate *Ovid. 1. Fast. v. 7.* Sacra recognosces annalibus eruta priscis. *Plin. l. 18. c. 4.* Causa rerum & ratio eruta. *Curt. l. 4. c. 14.* Viros fortes nunquam ignorari: at imbelles ex latebris suis erutos, nihil præter nomina afferre. *Stat. 10. Theb. v. 817.* sedet eruta multo Ungue genas. *graffiatasi il viso*. ἀμυχθεῖσα.

ERVUM, i, n. *veggiola*, *lero*, *mochi*, *orobo*, *rubiglia*, genus leguminis, siliqua cylindracea, fructu lignoso, quo armenta pinguescunt, ab ὄροβος, quod idem significat. *Colum. l. 2. c. 11. ad fin.* Ervum lætatur loco macro, nec humido, quia luxuria plerumque corrumpitur. *Virg. Ecl. 3. v. 100.* Eheu quam pingui macer est mihi taurus in ervo! Al. leg. *arvo*, quod *Pierius* improbat.

ERYCINUS, a, um, ad Erycem montem, & oppidum pertinens. V. *Eryx*. *Erycina* dicta est Venus, quod in eo oppido nobile templum habuit. *Cic. 4. Verr. c. 8.* Venus Erycina. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 57.* Tu quoque, quæ montes celebras, Erycina, Sicanos. *Horat. l. 1. od. 2. v. 33.* Sive tu mavis, Erycina ridens. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 159.* Non secus alma Venus, quam si Paphon æquore ab alto, Idaliasque domos, Erycinaque templa subiret. *Propert. l. 3. el. 11. v. 6.* Et venit e rubro concha Erycina mari. *h. e.* concha, ex qua sunt margarita. Fabulantur autem, Venerem e mari natam, concha marina ad Cypri litus delatam esse. ¶ *Erycini*, *orum*, sunt ejus oppidi cives. *Plin. l. 3. c. 8.* ¶ *Erycina thapsos* apud *Lucan. lib. 9. vers. 919.* est ferulago, cujus copia in Sicilia in Eryce monte.

ERYCUS, i, idem ac Eryx mons Siciliæ. *Cic. Verr. 4. c. 8.* Qui Erycum montem obtinebat. *Tacit. Ann. 4. c. 43.* Ædes Veneris, montem apud Erycum vetustate delapsa.

ERYMANTHÆUS, & Erymanthius, a, um, Ἐρυμανθαῖος, & Ἐρυμάνθιος, adject. ab Erymantho, ut Erymanthius aper, *Cic. Verr. 6. c. 43. extr.* Erymanthæum monstrum, *Val. Flacc. l. 1. v. 374.* Erymanthia mater. *Stat. Theb. 12. v. 805.* *h. e.* Athalanta ex Tegea urbe Arcadiæ, mater Parthenopæi ex Meleagro. ¶ Scribitur & Erymanteus, Ἐρυμάντειος.

ER-

ERYMANTHIAS, adis, f. ab Erymantho, ut Erymantiades Nymphæ, apud *Stat. 4. Theb. v. 329.*

ERYMANTHINUS, a, um, Erymanthæus, ut Herculi Erymanthino in numom Thesanei Regii, apud *Hard. ad Plin. l. 6. c. 29. pag.* 344. & apud *Mediobarb. in Postumo, pag.* 392.

ERYMANTHIS, idis, f. patronym. pro ipsa Arcadia. V. *Erymanthus*. *Ovid. 2. Metam. v.* 500. Nexilibus plagis silvas Erymanthidos ambit. Al. rectius leg. *Erymanthidas*, ut sit adject. ut apud *eund. 1. Trist. el. 4. v.* 1. Custos Erimanthidos ursæ. *h. e.* Arctophylas.

ERYMANTHIUS. V. *Erymanthæus*.

ERYMANTHUS, i, m. Ἐρύμανθος, mons Peloponnesi in Arcadia, in cujus silvis Hercules aprum immanem ac furiosum interfecit. *Martial. l. 11. epigr.* 70. & *Serv.* ad illud *Æn. 6. v.* 802. Fixerit æripedem cervam licet, aut Erymanthi Placarit nemora. ¶ Item fluvius ex eo monte in Alpheum defluens. *Plin. l. 4. c. 6. Pompon. Mela l. 2. c. 3.*

ERYNGE, es, f. & Eryngion, ii, n. ἠρύγγη, & ἠρύγγιον, herba est ex aculeatarum genere, dura, fruticosa, spinosis foliis, caule geniculato, cubitali & majore aliquanto, radice odorata. *Plin. l. 22. c. 7.* & *Scribon. Larg. compos.* 153. & 165.

ERYSIMON, i, n. ἐρύσιμον, herba est in Asia, Græciaque, inter frumenta connumerata, eademque cum ea, quam Latini irionem vocant, nisi pinguius esset. *Plin. l. 18. c. 10.*

ERYSIPELAS, atis, n. *risipola*, ἐρυσίπελας, ἐρυθροπέλας, morbus, cum super inflammationem rubor ulcus ambit, isque cum dolore procedit: ab ἐρύω, traho, & πέλας, prope, quia attrahit partes vicinas: vel ab ἐρυθρός, ruber, & πελός, aut πέλιος, niger, lividus, quia rubedini nonnihil alterius admistum coloris. *Cels. l. 5. c. 26. sect.* 31. & 33. ubi Græce, & *cap.* 28. *sect.* 11. ubi Latine legitur.

ERYTHACE, es, f. ἐριθάκη, alio nomine sandaraca, & cerinthus, quiddam est ex rore verno, & arborum succo conflatum, & ab apibus congestum, earum cibus dum operantur: sæpe invenitur in favorum inanitatibus sepositus, amari saporis, ut *Plin. l. 11. c. 7.* narrat. *Varr. l. 3. c. 16. a med.* Erythacen vocant, qua favos extremos inter se conglutinant: itaque in hoc vim esse illiciendi: quocirca examen ubi volunt considere, eum ramum, aliamve quam rem oblinunt hoc admixto apiastro. Hæc *Varro*. ¶ Scribitur & *erithace*.

ERYTHEA, & Erythia, ἐρύθεια, insula in mari Gaditano, ex qua Geryoni armenta abduxit Hercules. *Propert. l. 4. el. 9. v.* 2. & *Plin. l. 4. c. 22. sub fin.* ubi addit, ita dictam esse, quia primi incolæ ab Erytræo mari orti ferebantur. Quidam volunt, fuisse Geryonis filiam, ex qua Mercurius Noracem genuit, quæ insulæ nomen dederit. Adjective *Sil. l. 16. v.* 195. Herculeas Erythia ad litora Gades. Al. leg. *Erythræa*, eod. sensu.

ERYTEIS, idis, f. patronym. ab Erythea. *Ovid. 5. Fast. v.* 649. Secumque boves Erytheida prædam Abstrahit. & *lib. 1. v.* 543. Ecce boves illuc Erytheidas applicat heros.

ERYTHEOS, & Erythius, a, um, Ἐρυθεῖος, ad Erytheam insulam pertinens. *Sil. l. 16. v.* 195. ipsas Gades *Erytheas* cognominat. Sunt enim, qui Brytheam, & Gades unam eandemque insulam faciunt.

ERYTHINUS, i, m. ἐρυθρῖνος, piscis marinus rubro colore: unde & *rubellio* Latine dicitur: ab ἐρυθρὸς, ruber. *Ovid. in Halieut. v.* 104. cæruleaque rubens erythinus in unda. *Plin. l. 9. c. 16.* In quodam genere omnino non sunt mares, sicut in erythinis, & chanis. ¶ Est qui leg. *Erythrinus*.

ERYTHRÆ, arum, f. Ἐρυθραί, urbs Græciæ in Bœotia ad Cithæronem montem. *Plin. l. 4. c. 7.* Dites pecorum appellat *Stat. l. 7. Theb. v.* 265. Dictæ sunt ab Erythro filio Leuconis, Athamantis nepote. *Pausan. in Eliacis*. ¶ Item in Locride, in ora sinus Corinthiaci. *Liv. l. 28. c. 8.* ¶ Item Joniæ ad Aleum fluvium, inter Clazomenas & Teon, urbes. *Plin. l. 5. c. 29.* & *lib. 31. cap. 2.*

ERYTHRÆUS, a, um, Ἐρυθραῖος, ad Erythras pertinens, ut *Erythræa Sibylla*, quæ ex Erythris Joniæ fuisse dicitur. *Cic. 1. de Divin. c.* 18. item *Varr.* apud *Serv. ad 6. Æn. v.* 36. ubi tamen non Erythras urbem, sed Erythram Asiæ insulam nominat. *Erythræa terra* apud *Liv. cap. ult. l. 36.* & *Erythræa* absolute *l. 44. c.* 28. h. e. Erythrarum Joniæ. *Erythrææ triremes* ab eisdem Erythris dictæ, *Id. l. 37. c.* 11. & *Erythræi, orum*, ejusdem urbis cives, *Id. l. 38. c.* 39. ¶ Hæc vox Græce rubrum significat, *rosso*, ab ἐρυθρὸς, rubeus: unde *Erythrææ oves* dictæ sunt a rutilo vellere, teste *Plin. l. 8. c.* 48. Adde *Colum. l. 7. c. 3. extr.* Hinc etiam dictum putatur *Erythræum mare*, qui est sinus Arabicus, nunc *mar della Mecca*, & *il mar rosso*: item sinus Persicus, ubi nunc *golfo*, aut *mare d' Arabia*. ἐρυθρὰ θάλαττα. De eo ita *Plin. l. 6. c. 23. extr.* Irrumpit deinde & in hac parte geminum mare in terras, quod Rubrum dixere nostri, Græci Erythræum, a rege Erythra (*filio Persei & Andromedæ. Sunt qui putant esse Esau, qui rufo pilo fuit.*) aut, ut alii, solis repercussu talem reddi colorem existimantes: alii ab arena, terraque: alii tali aquæ ipsius natura. Sed in duos dividitur sinus. Is qui ab oriente est, Persicus appellatur, &c. Rursus altero ambitur sinu, Arabico nominato, &c. *Curt. l. 8. c. 9.* Mare, quo alluitur India, ne colore quidem abhorret a ceteris. Ab Erythra rege inditum est nomen, propter quod ignari rubere aquas credunt. Adde *Pompon. Mela l. 3. c. 8.* a quo diligenter describitur. *Martial. l. 10. epigr.* 16. Quidquid Erithræa niger invenit Indus in alga. *h. e.* margarita, quorum ferax illud mare esse dicitur. Porro Indos nominat, quia Indus in sinum Persicum influit. Sic *Id. l. 5. epigr.* 38. & *Stat. l. 4. silv. 6. v.* 18. Erythræi lapilli. *Martial. l. 13. epigr.* 101. Erythræus dens. *h. e.* ebur, dens elephanti, qui Indi abundant. *Stat. l. 7. Theb. v.* 566. Erythræis victor ab oris Liber. *h. e.* ab India. *Martial. l. 8. epigr.* 26. Erythræi triumphi. *h. e.* quos egit Liber de victis Indis. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 563. Erythræi smaragdi. *h. e.* qui circa sinum Arabicum reperiuntur. ¶ Erythræus color in mare ovium dicitur a *Colum.* qui ad rubrum accedit, *l. 7. c. 2. extr.*

ERYTHRAICON, ἐρυθραϊκόν, genus satyrii cortice rubeo: ab ἐρυθρὸς, ruber. *Plin. l. 26. c. 10.*

ERYTHRANON, ἐρύθρανον, genus hederæ, acinis rubentibus: ab ἐρυθρὸς, ruber. *Plin. l. 16. c. 34.*

ERYTHRIUS, a, um. *Erythræus pulvis* apud *Catull. in carm. nupt.* 60. v. 206. sunt arenæ Cyrenaicæ: ab *Erythra* ejus regionis parte. Al. aliter leg.

ERYTHROCOMI FRONDES, ἐρυθρόκομοι, h. e. rubræ, in quodam malorum granatorum genere: sicut *leucocomi*, albæ, in alio ejusdem pomi genere: ab ἐρυθρὸς, ruber, & λευκὸς, albus. *Plin. lib. 13. cap. 19.*

ERYTHRODANOS, i, ἐρυθρόδανον, Latine rubia, herba est apta tingendis lanis, & coriis perficiendis. *Plin. l. 24. c. 11.*

ERYTHROS, ἐρυθρὸς, ruber, genus veneni, de quo *Plin. l. 21. c.* 31. ¶ *Erythros rhus*, semen est fruticis, qui rhus vocatur: a colore sic dictum. *Plin. l. 24. c. 11.*

ERYX, ycis, m. Ἔρυξ, nomen est magni excelsique montis, & oppidi in eo positi in Sicilia, in ora occidentali prope Drepanum. Ibi fuit nobile templum Veneris, quæ inde *Erycina* dicta est. Nomen habuit ab Eryce Butæ sive Neptuni & Veneris filio, Siciliæ rege, qui advenas cæstibus provocabat, victosque perimebat: qui in certamine ab Hercule occisus fuit, atque in eo monte sepultus. *Serv. ad 1. Æn. v.* 574. ubi *Erycis fines* vocat *Virg.* ipsam Siciliam, & *Æn. 5. v.* 412. Erycem germanum Æneæ dicit, quia uterque Veneris filii.

E S

ESAIANUS, a, um, ad Esaiam Prophetam pertinens. *Sulpic. Sever. epist. 2. ad Aurel.* Esaianum supplicium.

ESCA, æ, f. *cibo*, *vivanda*, ἔδεσμα, cibus: ab *esum* sup. verbi *edo*. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 23. Dii nec escis, aut potionibus vescuntur. & *cap.* 64. Sus vero quid habet præter escam? *Ovid. 2. Amor. el. 19. v.* 26. dulcis esca. *Cic. 2. de Fin. c.* 28. Contemptissimæ escæ & potiones. *Plaut. Pers. 3. 1. 9.* Libenter escis alienis studes. *Ei piace il pane altrui*. *Horat. l. 2. sat. 2. v.* 73. Esca simplex. & *sat. 8. v.* 5. Quæ prima iratum ventrem placaverit esca. *Martial. l. 13. epigr.* 87. Sanguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas Induis: &, non est hoc satis, esca sumus. *servianno di cibo*. Murices loquuntur. *Colum. l. 3. c. 2.* Vitis vel ad escam, vel ad effusionem deponitur. *da mangiare*. *Varr. l. 4. L. L. c.* 13. Mergus, quod mergendo in aquam captet escam. ¶ *Esca maxuma esse*, apud *Plaut. Men. 1. 1. 24.* est multi cibi esse, large cœnam parare, *esser di buon pasto*, *far buona tavola*. ¶ Sæpe dicitur de cibo, quod projicitur avibus, feris, & piscibus, decipiendi gratia, *esca*, δέλεαρ. *Petron. in Satyr. c.* 3. Sic eloquentiæ magister, nisi tanquam piscator, eam imposuerit hamis escam, quam scierit appetituros esse pisciculos, sine spe prædæ moratur in scopulo. *Martial. l. 4. epigr.* 56. Callida sic stultas decipit esca feras. *Plaut. Asin. 1. 3. 67.* Ædis nobis est area, auceps sum ego, esca est meretrix, amatores aves. *Cic. de Senect. c.* 13. Divine Plato escam malorum, voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces. ¶ Translate *Liv. l. 25. c.* 39. Pars semisopitos hostes cædunt: pars ignis escas, stramenta arida tectis injiciunt. *Al. aliter leg.* ¶ *Escas* in genit. ut *familias*, *monetas*, *vias*, &c. *Liv. in Odyss.* apud *Priscian. l. 6. pag.* 679. *Putsch.* Atque escas habemus mentionem.

ESCALIS, le, *da vivande*, ad escam pertinens. *Paul. Dig. lib. 33. tit. 10. leg.* 8. & argentum escale, & potorium legato contineri. V. *Captor*.

ESCARIUS, a, um, *da vivande*, idem quod escalis. *Plin. l. 36. c. 26. a med.* escaria vasa. quæ *escaria* absolute *Juvenal. sat. 11. v.* 46. appellat. *Varr. l. 4. L. L. c.* 25. escaria mensa. *Paul. ex Festo*: escariæ mensæ quadratæ vocantur, in quibus homines epulantur. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 20. post med.* Si cui escarium argentum legatum sit, solum debebitur quod ad epulandum in ministerio habuit, idest ad cibum & potum. *Paul. ibid. leg.* 33. Argento potorio vel escario legato. *Id. lib. 33. tit. 10. l.* 3. Vitrea escaria & potaria. ¶ Item *da mangiare*. *Plin. l. 14. c. 3. ad fin.* escariæ uvæ. *Plaut. Men. 1. 1. 18.* Istæc nimis lenta vincla sunt escaria: Quam magis extendas, tanto adstringunt arctius. *h. e.* alienus cibus, quo parasiti capiuntur.

ESCATILIS, le, *da mangiare*, escarius. *Tertull. de pœnit. c.* 5. Post mannæ escatilem pluviam. Adde *lib. 1. advers. Marcion. c.* 1.

ESCENDO, is, a. 3. pro ascendo, *escendere*, usurpasse optimæ notæ Auctores, sed in plerisque editionibus esse immutatum in *ascendere*, *Gruterus*, *Gronov. ad Liv. l. 2. c.* 28. & alii docti viri testantur. Itaque sic legendum censet ex MSS. apud *Nepot. in Themist. cap.* 8. Hic in navim omnibus ignotus escendit. & apud *Cic. 3. Offic. c.* 10. Ut omnes simul in rostra post meridiem escenderent. & *Plaut. Mil. 4. 4. 14.* Cum ex alto puteo ad summum escenderis. *Pareus* alia multa hujusmodi ex *Varr. Ovid. Cæs. Sallust. Gell.* congerit in *Lex. Crit.* ¶ Item pro descendere, *discendere*. *Liv. l. 8. c. 10. ad fin.* Ubi illud signum defossum erit, eo magistratum Romanum escendere,

dere, fas non esse. *Al. leg.* descendere. ¶ Et pro navi egredi. *Liv. l. 29. c. 11.* Legati Asiam petentes, Delphos cum escendissent. *avunda charcata.*

ESCENSUS, us, m. ascensus. In sexto casu sing. *Tacit. Ann. 13. c. 39.* Capta escensu munimenta.

ESCHARA, æ, f. ἐσχάρα, crusta, quæ ferro ardenti, aut medicamento caustico cuti inducitur: item quæ sponte sua ulceribus adnascitur. Græca vox, quam Latine usurpat *Cæl. Aurel. Tard. l. 5. c. 1. ad fin.*

ESCHAROTICUS, a, um, ἐσχαρωτικός, escharem inducens. *Cæl. Aurel. Tard. l. 1. c. 1. extr.*

ESCIFER, a, um, escam & cibum ferens. *Paulin. Nolan. carm. 15. (al. 19.) v. 223.* Quamquam & ut Eliam, sic istum pascere posset, Esciferas volucres jejuna per avia mitteos.

ESCIT, pro *erit*, dictum est, *Festo* teste. *Lucret. l. 1. v. 612.* Ergo rerum inter summam, minimamque quid escit? *Lex XII. Tab.* apud *Gell. l. 20. c. 1.* Si morbus, ævitasve vitium escit. ¶ Hinc sunt *obescit* oberit, *superescit* superarit, apud eund. *Fest.*

ESCO, as, a. 1. escam peto, aut vescor. *Solin. c. 40. extr. (al. c. 53.)* Ciconiæ serpentes escandi gratia insectantur.

ESCULA, æ, f. diminut. ab esca. *Plaut. Men. 3. 1. 10.* In dies qui singulas esculas edunt. Plerique omnes leg. *escas.*

ESCULENTUS, a, um, *mangiativo*, τρώξιμος, esui aptus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* In ea parte oris, qua esculentis & poculentis iter natura patefecit. *Id. 2. Phil. c. 25. extr.* Is vomens, frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum, & totum tribunal implevit. *Colum. l. 12. c. 3. a med.* esculenta mens. *Plin. l. 8. c. 55.* Innoxia & esculenta animalia. *Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. sect. 11.* Non posse a vino, & esculentioribus cibis abstinere. *h. e.* delicatioribus, & magis alibilibus. *Plin. l. 8. c. 25.* Crocodilus ore semper esculento. *h. e.* cibi pleno.

ESCULUS cum derivatis. V. *Æsculus.*

ESERNIA, &c. V. *Æsernia.*

ESIT, quod est in XII. *Tab.* V. in *Sum.*

ESITATUS, a, um, *mangiato spesso*, frequenter comesus. *Gell. l. 4. c. 11.* De κυάμων non esitato.

ESITO, as, avi, atum, a. 1. *mangiare spesso*, ἐσθίειν, frequentativum ab *esus* particip. verbi *edo*, ut *Gell. l. 9. c. 6.* docet: & fere consuetudinem edendi significat. *Plaut. Capt. 1. 2. 85.* Asper meus victus sane est. *Par.* sentes ne esitas? *Id. Pseud. 3. 2. 40.* Vel ducenos annos poterunt vivere, meas qui esitabunt escas. *Plin. l. 20. c. 9.* ex *Cat. R. R. c. 157.* Urina ejus, qui brassicam esitaverit. *Gell. l. 4. c. 11.* Pythagoram non esitavisse ex animalibus.

ESOX, ocis, m. ἴσοξ, genus piscis, qui in Rheno insigni magnitudine crescit, alii Lucium, alii Salmonem esse putant. *Plin. l. 9. c. 15. Sulpic. Sever. dial. 3. c. 10.* ¶ *Isocem* vocat *Isidorus l. 20. c. 2. Orig.*

ESPECTO. V. in *Exspecto.*

ESPICIO pro aspicio quidam leg. apud *Plaut. Truc. 2. 5. v. 8.* Si mihi rides, aspice.

ESQUILIÆ. V. *Exquiliæ.*

ESSEDARIUS, ii, m. *carrettiere*, qui essedum regit, & miles, qui ex essedo pugnat: quam pugnandi rationem *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 33.* describit. *Cic. Fam. 7. ep. 6.* In Britannia ne ab essedariis decipiaris, caveto. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 19.* essedarios ex silvis emittebat, & magno cum periculo nostrorum equitum, cum iis confligebat. ¶ Gladiatores quoque fuere, *essedarii* dicti, nempe e curru pugnantes. *Sueton. in Claud. c. 21. & in Calig. c. 35.* ¶ Item qui esseda facit. *Inscript.* apud *Murator. pag. 959. n. 8.* C. Julius Jucundus essedarius.

ESSEDONIUS, a, um, ad Essedones pertinens. Sunt autem Essedones, Ἰσσηδόνες, populi Scythiæ circa paludem Mæotin, Colchis contermini. *Valer. Flacc. l. 6. v. 750.* ubi ferus Iber, Essedoniæque phalanges. Adde *Plin. l. 6. c. 7. & 17.*

ESSEDUM, i, n. & Esseda, æ, f. *carrette*, *cocchio*, vehiculum, birotum Gallorum & Britannorum, apud Belgas primo repertum, vehendis quidem hominibus, oneribusve aptum, sed a Gallis præcipue Britannisque usurpatum in bello, cum ex eo pugnare soliti essent: cujus pugnæ rationem *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 3. & lib. 5. c. 16.* tradit. Paulatim transiit ad usum Romanorum, tum ad itinera, tum oneribus vehendis. *Virg. 3. Georg. v. 204.* Belgica vel molli melius feret esseda collo. *feret*, inquit, non *trahet*, quia cum sint binis tantum rotis instructa, partim quidem trahuntur ab equis, partim tamen etiam feruntur. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. ad fin.* Venit mihi obviam cum duobus essedis, & rheda equis juncta, & lectica, & familia magna. *Id. Phil. c. 24.* Vehebatur in essedo Tribunus plebis. (hoc dicit ad reprehensionem, quod civis R. peregrino luxu, & externis vitæ instrumentis uteretur.) *Ovid. 2. ex Pont. ep. 10. v. 33.* Seu rate cæruleas picta sulcavimus undas, Esseda nos agili sive tulere rota. *Propert. l. 2. el. 23. v. 43.* Curva te in Herculeum deportant esseda Tibur? *Martial. l. 10. epigr. 104.* Altam Bilbilin, & tuum Salonem Quinto forsitan essedo videbis. *h. e.* quinto itineris die. *Sueton. in Calig. c. 51.* Essedo iter facere. *Id. ibid. c. 26.* Quosdam summis honoribus functos ad essedum sibi occurrere togatos, per aliquot passuum millia, passus est. & *in Galb. c. 6. extr.* Ad essedum Imperatoris per viginti passuum millia cucurrit. *Senec. ep. 56.* In iis, quæ me sine avocatione circumstrepunt, essedas transcurrentes pono. ¶ De oneribus vehendis *Sidon. l. 4. ep. 18.* Nulla sarraca, nulla esseda subvehendis oneribus attrahebantur.

ESSENTIA, æ, f. *essenza*, οὐσία, φύσις, natura, ratio. *Quintil. l. 8. c. 3. ante med.* Multa ex Græco formata nova ac plurima a Sergio Flavio, quorum dura quædam admodum videntur, ut ens & essentia: quæ cur tantopere aspernemur, nihil video: nisi quod iniqui judices inter nos sumus, ideoque paupertate sermonis laboramus. *Id. l. 3. c. 6. ante med.* Οὐσία, quam Flavius *essentiam* vocat: neque sane aliud est ejus nomen Latinum. & *lib. 2. c. 14.* Hæc interpretatio non minus dura est, quam illa Flavii essentia, atque entia. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 12.* Et hæc est essentia, quam individuam, eandemque dividuam Plato in Timæo expressit. & *lib. 2. c. 14. a med.* Si animæ essentia motus esset, &c. *Apul. l. 2. de dogm. at. Plat.* Τὰς οὐσίας, quas essentias dicimus, duas esse ait. ¶ *Cicero* pro *essentia* fere *naturam* dixit: aliquando tamen & illa voce usus est, teste *Seneca*, qui *ep. 58.* cupio, inquit, si fieri potest propitiis auribus tuis, *essentiam* dicere: sin minus, dicam & iratis. Ciceronem auctorem hujus verbi habeo, puto locupletem: si recentiorem quæris, Fabianum, disertum & elegantem, orationis ad nostrum fastidium nitidæ. Quid enim fiet, mi Lucili? quomodo dicetur οὐσία, res necessaria, naturam continens, fundamentum omnium? Rogo itaque, permittas mihi hoc verbo uti. Hæc *Seneca*, qui quem laudat Fabianum, idem est cum Flavio *Quintiliani*, nempe *Ser. Flavius Papirius Fabianus.* Etiam *Sidon. in epist. præfixa Carmini 14. ad fin.* Lecturus es hic etiam novum verbum, idest essentiam: sed scias hoc ipsum dixisse Ciceronem. nam essentiam, nec non indoloriam nominavit addens: *licet enim novis rebus nova nomina imponere.* & recte dixit. Nam sicut ab eo, quod est, v. gr. sapere & intelligere, sapientiam & intelligentiam nominamus; regulariter & ab eo, quod est, essentiam non tacemus. & *in ipso Carm. v. 106.* Invenit hic (Plato) princeps, quid prima essentia distet A summo sextoque bono.

ESSENTIALITER, *essenzialmente*, οὐσιωδῶς, secundum essentiam. *Augustin. l. 7. de Trin. c. 2.* Sapientia essentialiter intelligitur.

ESTRIX, icis, f. *mangione*, quæ edit plurimum. *Plaut. Cas. 4. 1. 17.* Illæ autem senem cupiunt extrudere incœnem ex ædibus, ut ipsæ solæ ventres distendant suos. Novi ego illas ambas estrices.

ESTUR. V. in *Edo.*

ESURIALIS, le, ad esuriendum pertinens. Localiter Parasitus apud *Plaut. Capt. 3. 1. 8.* *esuriales ferias* vocat dies, quibus ad cœnam vocatur a nemine, & esurire cogitur: quemadmodum dicuntur *feriæ Novemdiales*, *denicales*, &c.

ESURIENTER, adverb. *con fame.* *Apul. l. 10. Metam.* Esurienter escas appetere.

ESURIES, ei, f. *fame*, actus esuriendi, esuritio, esurigo, πεῖνα. *Plin. lib. 12. c. 7.* Cui in appetenda aviditate, esurie non fuit satis. *Al. vellius leg.* esurire. *Hieronym. ep. 4. ad Rustic. ante med.* Quos nec esuries aliquando nec saturitas superavit. ¶ Item universim inopia, paupertas, ex quibus esuries est. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 1. sub fin.* Ut ego misererer ejus esuriei. ¶ Translate *Sidon. l. 8. ep. 6.* Avidam nostræ ignorantiæ pascat esuriem.

ESURIGO, inis, f. idem ac esuries. *Varr.* apud *Non. c. 2. v. 291.* Quod esurigo findebat costas.

ESURIO, is, ivi, itum, n. 4. *aver fame*, πεινάω, cupio edere, cibum appeto, fame premor. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. ultim. extr.* Nostri valde depugnare, & facile algere, & esurire consuerunt. *Plaut. Stich. 1. 3. 65.* Ridiculus æque nullus est, quam dum esurit. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 92.* positum ante mea quia pullum in parte catini Sustulit esuriens, minus hoc jucundus amicus Sit mihi? *Cic. Verr. 7. c. 34.* Ecce autem, ebrio Cleomene, esurientibus ceteris, nuntiatur, &c. *Juvenal. sat. 3. v. 78.* Græculus esuriens, in cælum jusseris, ibit. *Terent. Heaut. 5. 2. 28.* Spes est, nos esurituros satis. ¶ Passive *Ovid. 1. ex Pont. ep. 10. v. 9.* Quod mare, quod tellus, appone; quod educat aer; Nil ibi, quod nobis esuriatur, erit. *h. e.* quod a me appetatur. ¶ Translate est avide appetere, concupiscere. *Curt. l. 7. c. 8.* Quid tibi divitiis opus est, quæ te esurire cogunt. *Plin. l. 33. c. 10.* Nisi totum Parthorum esurisset aurum. *Id. l. 17. c. 2.* Arbores fetu exinanitas naturale est avide esurire. *Id. l. 9. c. 39. de conchylio.* Sic gignitur laudatus ille pallor, saturitate fraudata; tantoque dilutior, quanto magis vellera esuriunt. ¶ Futurum in *ibo* in hac conjugatione frequens est apud Veteres. *Pompon.* apud *Non. c. 7. n. 90.* Non esuribis diutius. *Novius ibid.* Mihi algebo, & mihi esuribo. ¶ Significat interdum esitare, sæpe comedere. *Plin. l. 11. c. 54.* Esuriendi semper inexplebilis aviditas animalium unicuique.

ESURIO, onis, m. *chi ha fame*, πεινάλέος, qui esurit. Localiter *Plaut. Pers. 1. 3. 23.* Num esurio venio, non advenio saturio.

ESURITIO, onis, f. idem ac esuries. *Gell. l. 16. c. 3.* Esuritionem faciunt inanes, patentesque intestinorum fibræ. *Catull. carm. 23. ad Furium, v. 14.* Sole, & frigore, & esuritione. & *carm. 21. ad Aurel.* Aureli, pater esuritionum. *h. e.* vehementer esuriens. *Gell. loc. cit.* Esuritionem depellere. *Martial. l. 1. epigr. 100.* abisti in tantam miser esuritionem, ut, &c. *h. e.* in tantam avaritiam.

ESURITOR, m. *famelico*, *affamato*, qui esurit. *Martial. l. 3. epigr. 14.* Romam petebat esuritor Tucius.

ESORUS. V. in *Edo.*

ESUS, us, m. *il mangiare*, actus edendi, cibus. *Esui ipso* (neque enim extra hunc casum esum alium hujus vocis invenimus) est aptum edendo esse. *Gell. l. 4. c. 1. sub fin.* Non quæ esui tantum & potui forent, sed tus quoque, & cereos in penu esse. *Varr. l. 1. R. R. c. 6.* Oleas esui optime condi, scribit Cato. ¶ Apud Gallos *Esus* deus fuit, quem illi placabant humano sanguine. *Lactant. l. 1. c. 21.* & *Lucan. l. 1. v. 445.* Scribitur & *Hesus.*

ESUS, a, um, particip. ab *Edo*, is. Deponentis forma *Solin. cap. 17.* (*al. 27.*) *ad fin.* Aconito carnes illinunt: quas ubi esæ sunt (*panthera*) fauces earum angina obsidentur.

ET

ET

ET, *e*, *ed*, καί, atque, ac, conjunctio copulativa: a Græco τι, quod idem sonat, & Latino *que* respondet. *Cic. 1. de Orat. c.* 3. Quis ignorat, quam recondita in arte, & multiplici, subtilique versentur? *Id. 2. Catil. c.* 5. Frigore, & fame, & siti, ac vigiliis perferendis. *Id. pro Domo, c.* 28. Populi R. populorumque, & gentium omnium. *Id. ad Planc. post ep. 16. l. 16. ad Attic.* Rogo te, & etiam oro, ut, &c. *Propert. l. 2. eleg. 7. v. 69.* Sed vobis facile est verba, & componere fraudes. ¶ Postponitur nonnunquam ut *que*. *Virg. Ecl. 2. v.* 10. Thestylis & rapido, &c. & 4. *Æn. v.* 418. Puppibus & læti nautæ, &c. *Sueton. de Grammat. c.* 21. Quare cito manumissus, Augusto & insinuatus est. ¶ Sententiæ inchoandæ aliquando inservit. *Terent. Phorm.* 1. 3. 19. Et si tibi res sit cum eo lenone, quocum mihi est, tum sentias. Ubi *Donat. Et* modo non connexiva, sed inceptiva conjunctio est. *Al. leg.* Quod si. *Quintil. l. 1. c. 9.* (*al.* 15.) Et finitæ quidem sunt partes duæ, quas hæc professio pollicetur. *Cels. in præfat. a med.* Et quidam methodici sæculi nostri contendunt, &c. ¶ Interdum sine necessitate, elegantiæ causa repetitur. *Cic. 1. Offic. c. 30. ad fin.* Quod in Catulo & in patre, & in filio, idemque in Q. Mucio Mancia vidimus. *Plaut. Amph.* 2. 2. 91. Enimvero prægnanti oportet & malum, & malum dari. ubi luditur in ambiguo pomi, & mali. ¶ Interdum sequitur negativa particula; interdum præcedit. *Cic. pro Flacc. c.* 20. Qui & rem agnoscit, neque hominem ignorat. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 24. Neque nata est, & æterna est. *Id. Fam.* 10. *ep. 1. ad fin.* Nec miror, & gaudeo. ¶ *Et quidem* vim habet augendi. *Cic. 2. Phil. c.* 17. Duo millia jugerum rhetori assignasti, & quidem immunia. ¶ Etiam omisso *quidem* eandem habet sententiam. *Cic. Catil. 2. c.* 8. Sed cur tamdiu de uno hoste loquimur: & de eo hoste, qui jam fatetur, se esse hostem? ¶ *Et quidem* ad declarandum. *Id. Attic. l. 14. ep. 11. ad fin.* Modo venit Octavius, & quidem in villam Pompeji. ¶ Item ad comparandum. *Id. Phil. 11. c.* 4. Cruciatus est a Dolabella Trebonius: & quidem a Carthaginiensibus Regulus. *e così pure, parimente, anche Regolo.* ¶ *Et, & quidem* habet etiam vim adversandi, pro *at, atqui, tamen*. *Cic. 3. de Legib. c.* 10. At aliquando incenditur: & quidem sæpe sedatur. *Id. de Senect. c.* 9. Omnino canorum illud in voce splendescit etiam, nescio quo pacto, in senectute: quod equidem adhuc non amisi: & videtis annos meos. *e pure.* *Horat. l. 2. sat. 1. v.* 23. Cum sibi quisque timet, quamquam est intactus, & odit. *Quintil. l. 6. c. 3. circa med.* Quamvis reus sum, & panem candidum edo. ¶ *Et quidem, & vero* sunt affirmantis. *Cic. de Amic. c. 21. a med.* Rarum genus: & quidem omnia præclara rara. *Id. ad Planc. 2. post ep. 16. l. 16. ad Attic.* Sæpe præsens & illi ostendisti, & vero etiam mihi. ¶ Et omisso *quidem*, aut *vero*. *Quintil. l. 11. c.* 2. Partem ab iis petere jubebatur: & persolverunt. *e di fatto gliela pagarono.* ¶ Sæpe ponitur pro etiam, *ancora*. *Cic. 3. Offic. c.* 6. Verum autem primum: verum igitur & extremum. *Id. Attic. lib. 16. ep. ult.* Pueri in Formiano videntur hiematuri: num & ego, nescio. Adde *Virg. 2. Æn. v.* 436. ¶ *Et quoque* interjecto verbo, pleonasmus est. *Nepos in Agesil. c.* 6. Agesilaus laudavit consilium adolescentulorum, & se id quoque fieri debere animadvertisse. *Liv. l. 41. c. 24. ad fin.* Ne interdictione finium nostrorum & nos quoque regno arceamus. *Cels. in præfat. ad fin.* Et causæ quoque æstimatio sæpe morbum solvit. *Colum. in extr. præfat. l.* 12. Quoniam & villici quoque successerunt in locum dominorum. ¶ *Et* pro *etiam* emphasin quandam habet in his: *Cic. pro Dejot. c.* 10. Calamitosus Dejotarus, qui & ab eo, qui in iisdem castris fuerit, non modo apud te, sed etiam a suis accusetur. *Propert. l. 3. el. 9. v. 29. de Cleopatra.* Et modo quæ nostris opprobria vexerat armis, Et famulos inter femina trita suos. Adde *Valer. Flacc. l. 8. v.* 434. ¶ Reperitur etiam *& autem* interposito verbo. *Plin. l. 15. c. 22. extr.* Et hæc autem Vitellius in Italiam primus intulit. *anche questa.* & *lib. 16. c.* 27. Et caprifici autem ab adversis foliis nascuntur. ¶ Et indignantis, aut admirantis. *Cic. pro Mil. c. 33. a med.* Et sunt qui de via Appia querantur, taceant de Curia? *Id. pro leg. Manil. c. 14. extr.* Et quisquam dubitabit, quin, &c? Adde *Virg. 6. Æn. v.* 807. ¶ Post adjectiva diversitatis ponitur loco τοῦ *quam*. *Cic. pro Cæl. c.* 28. Lux longe alia est solis, & lychnorum. ¶ Pro insuper, præterea, *Tacit. 4. Ann. c.* 34. Id perniciabile reo, & Cæsar truci vultu defensionem accipiens. ¶ Interdum omittitur. *Cic. Fam. l. 13. ep. 28. a med.* Ut ipse judices, homini te gratissimo, jucundissimo benigne fecisse. *& epist. 24. ad fin.* Peto a te, ut eum tuis officiis, liberalitate complectare.

ETĔNIM, *imperocchè, perciocchè, poichè*, καὶ γάρ, nam, enim, conjunctio causalis, quæ fere initio ponitur. *Cic. de clar. Orat. c.* 6. Etenim dicere bene nemo potest, nisi qui prudenter intelligit. *Id. 5. Verr. c. 20. extr.* Etenim, quoniam numerum injuriarum non possum exponere, genera ipsa cognoscite. *Id. pro Rabir. perduell. in fi.* Etenim si Scævæ servo libertas data est, &c. *Nepos in Eumen. c.* 3. Etenim semper habiti sunt fortissimi. *Terent. Heaut.* 3. 2. 37. Etenim quo pacto id fieri soleat, calleo. ¶ Interdum postponitur. *Cic. de Senect. c. 9. a med.* Libidinosa etenim, & intemperans adolescentia effetum corpus tradit senectuti. *Id. pro Cæl. c.* 3. Sunt etenim ista maledicta pervulgata in omnes. *Horat. l. 4. od. 5. v.* 17. Tutus bos etenim rura perambulat.

ETCOICUM METRUM. V. *Echoicum*.

ETEŎCLES, is, *& Græca positione* ocleos, m. Ἐτεοκλῆς, filius Oedipodis ex incesto Jocastæ ejus matris concubitu, frater Polynicis, cum quo pactus, ut Thebis regnarent alternis annis, cum Eteocles dictis non staret, ortum est bellum Thebanum, quod a *Statio in Thebaide* sua describitur, in quo post varias cædes ipsi inter se fratres singulari certamine congressi, mutuis vulneribus concidere. *Stat. ibid. l. 7. v.* 688. Nec segnem Argolicæ sensere Eteoclea turmæ. & *lib. 3. v.* 214. multumque nefas Eteoclis acerbat. & *lib. 12. v.* 421. Cui torrere datum sævos Eteocleos artus. ¶ Scribitur & Etheocles, Ἐθεοκλῆς

ETEOCLEUS, a, um, ad Eteoclem pertinens, Ἐτεόκλειος. *Apul. l. 10. Metam.* Ne silentio procedens simultas, Eteocleas nobis contentiones pariat.

ETEREJĀNUS, a, um, ad Eterejum pertinens: quod est nomen liberti Corellii equitis R. ut Eterejana nux, *Plin. l. & cap.* 17. h. e. ab eo insitione inventa.

ETESIĀCA VITIS, est Arretii propria, fallax, & fecunditate cessans. *Plin. l. 14. c.* 3.

ETESĬÆ, arum, m. ἐτησίαι, venti quidam statis temporibus quotannis flantes: ab ἔτος, annus, a quo ἐτήσιος, annuus. Aliqui deducunt ab αἰτέω, postulo, quasi αἰτήσιαι, eo quod Aristæus eos a Jove postulaverit. Est enim in fabulis, ut narrat *Hygin. l. 2. Astron. c.* 4. cum Atheniensium regio maximis Caniculæ caloribus adureretur, hominesque una cum satis omnibus nimio æstu conficerentur, Aristæum ita ab Apolline patre edoctum, ab Jove petiisse, ut quo tempore Canicula oriretur, per dies quadraginta ventum daret, quo flante æstus minuerentur; itaque factum Jove annuente. ¶ Hujusmodi ventos *Strabo l.* 3. Subsolanos vocat. *Aristoteles*, & *Plin. l. 2. c.* 47. Aquilones appellant. Testatur præterea idem *Aristoteles*, nonnunquam eos in Zephyros mutari: quare vere scripsit *Gell. l. 2. c.* 22. Etesias alia, atque alia parte cæli spirare: & *Phavorin.* apud *Apul. de Mundo*. Sunt, inquit, Etesiæ spirantes ex omni parte eo tempore æstatis, quo Canis oritur. ¶ Plerumque tamen ab Occidente perflant. *Tacit. 2. Hist. c.* 98. Mare quoque Etesiarum flatu in orientem navigantibus secundum, inde adversum erat. *Cæs. l. 3. B. Civ. c.* 107. Ipse Etesiis tenebatur, qui Alexandria navigantibus sunt adversissimi. Hinc *Cic. l. 6. Attic. ep.* 7. Rhodum volo puerorum causa; inde quamprimum Athenas, etsi Etesiæ valde reflant. Adde *Vitruv. l. 1. c.* 6. & *Liv. l. 37. c.* 23. ubi eosdem esse cum Favoniis significat: Favonii autem sunt Zephyri. ¶ Multa die flare incipiunt, & ad meridiem vergente. *Senec. l. 5. quæst. nat. c.* 11. Etesiæ ob hoc somniculosi a nautis, & delicati vocantur, quod mane nesciunt surgere. ¶ Incipiunt flare cal. Aug. inquit *Colum. l. 11. c. 2. circa med.* desinunt tert. cal. Septembr. Alii tamen aliter id tempus definiunt. ¶ Hæc vox per se adjectiva est. nam *Etesius* Græce annuum significat, ut dictum est. *Lucret. l. 6. v.* 730. Tempore eo fiunt, quo Etesia flabra aquilonum.

ETESIUS. V. in voce præced.

ETHĬCE, es, *vel* Ethica, æ, f. *Etica*, pars philosophiæ, quæ ad mores pertinet: ab ἦθος, mos. *Quintil. l. 12. c. 2. circa med.* Pars illa moralis, quæ dicitur Ethice, certe tota oratori est accommodata. *Lactant. l. 3. c.* 13. In sola Ethica totius philosophiæ vis continetur.

ETHICOS, ἠθικῶς, moraliter, mores exprimendo. Adverbium Græcum est Latinis litteris scriptum apud *Senec. l. 2. controv. 21. extr. &* 12. ab ἦθος, mos.

ETHĬCUS, a, um, *morale*, ἠθικός, ad mores pertinens: ab ἦθος, mos. *Senec. l. 2. controv. 10. sub fin.* Declamabat Naso raro controversias, sed non nisi ethicas. *Gell. l. 1. c.* 2. Rem vero ethicam, naturamque humani ingenii, virtutumque origines, *&c.* nulli magis ea esse explorata quam sibi. *la Filosofia morale*. *Sidon. l. 8. ep. 11. circa med.* Ethicam dictionem pro personæ, temporis, & loci qualitate variabat. *h. e.* moratam orationem, seu mores exprimentem, ἠθικὸν λόγον. Cave imiteris *Prudent.* qui primam corripuit *in Hamartigen. v.* 583. Si licet ex ethicis quidquam præsumere, vel si De physicis exempli aliquid.

ETHNICĀLIS, le, adject. idem quod ethnicus. *Tertull. de Spectac. c.* 5. De instrumentis ethnicalium litterarum. Al. leg. *ethnicarum*.

ETHNĬCE, adverb. ἐθνικῶς, more Gentium, ut Ethnice vivere, *Tertull. de Pudic. c.* 9.

ETHNĬCUS, a, um, *Gentile*, Gentilis, ἐθνικός: ab ἔθνος, gens. A Christianis Scriptoribus dicitur de iis, qui extra Ecclesiam, vel Synagogam sunt: ex eo ducta appellatione, quod Hebræi *gentes* appellabant eos, qui veri unius Dei cultum nesciebant, fictosque ac plures Deos venerabantur. Qua appellatione etiam Apostoli usi sunt, ut patet *Actor. cap.* 13. 46. Hac ratione *Ethnici* intelligendi sunt apud *Tertull. de pudic. c. 9. Hieronym. Augustin.* &c. Sic historici Ethnici apud *Sulpic. Sever. l. 1. sacr. Hist. c.* 1.

ETHOLOGĬA, æ, f. ἠθολογία, morum, & affectuum cujusque personæ expressio: ab ἦθος, mos, & λόγος, sermo. *Quintilian. l. 1. c.* 9. (*al.* 15.) Sententiæ quoque, & Chriæ, & Ethologiæ, subjectis dictorum rationibus, apud Grammaticos scribantur. *Sueton. de Grammat. c.* 4. Genera quædam institutionum ad eloquentiam præparandam, ut problemata, paraphrases, elocutiones, ethologias: ¶ Aliis est idem quod ethopœja, de qua infra. V. etiam dicta in *Ætiologia*.

ETHOLŎGUS, i, m. ἠθολόγος, morum expressor, qui gestu ipso corporis, & sono vocis ita exprimit mores hominum, ut gestibus loqui videatur. *Cic. 2. de Orat. c.* 59. Mimorum est enim, & ethologorum, si nimia est imitatio, sicut obscenitas. *Al. leg.* Mimorum est enim ethologorum. Adde *cap.* 60.

ETHOPŒJA, æ, f. ἠθοποιΐα, apud Rhetores est figura sententiarum, Latine *Effictio*, imago, qua vita & mores alicujus describuntur: ab ἦθος, mos, & ποιέω, fingo. *Cic. 2. Agrar. c.* 5. Jam designatus, alio vultu, alio vocis sono, alio incessu esse meditabatur: vestitu obsoletiore, corpore inculto & horrido, capillatior quam ante, barbaque majore, ut oculis & aspectu denuntiare vim Tribunitiam, & mi-

minitari reipubl. videretur. Sed vox Græca est, & Græcis litteris scribitur o *Quintil. l. 9. c. 2. & cap. 3. sub fin.*

ETHOS, i, n. *costume*, ἦθος, mores: item res ethica, *h. e.* philosophia morum. *Sidon. carm. 15. v. 101.* Physica vel logico, logicum vel jungit ad ethos. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 377.* In argumentis Cæcilius poscit palmam, in ethesin Terentius, in sermonibus Plautus. κατὰ ἦθος, positio Græca.

ETIAM, *anche, ancora, eziandio*, ἔτι, καὶ, quoque, item, vel: ab ἔτι, & *jam*, vel ab ἔτι allato. *Cic. Fam. 9. ep. 25. ad fin.* Auctoritate tua nobis opus est, & consilio, & etiam gratia. *Id. de clar. Orat. c. 75.* Voce, motu, forma etiam magnifica. *Id. Verr. 5. in f.* Quod si hæc feruntur omnia, etiam ea hæc nova debent edicta, rapinasque perferre? etiamne frumentum gratis dare? etiam ne hæc tot detrimenta, &c? ¶ Aliquando est imo, aut quin potius. *Id. Verr. 7. c. 39. sub fin.* Hasce ei tabulas nihil profuturas; etiam plus suspicionis in eo crimine futurum. *Id. in Orat. c. ult.* Ejusmodi infantia, ut qui ea utantur, non stulti homines haberi possint; etiam plerumque prudentes. ¶ Item adhuc. *Varr. l. 5. L.L. 1. 7.* Fano consumebatur omne, quod profanum erat, ut etiam fit. *come si fa tuttavia. Terent. Andr. 1. 1. 89.* Egomet quoque ejus causa in funus prodeo, nihil suspicans etiam mali. *non per anco sospettando male alcuno.* & 3. 2. 23. Non satis me pernosti etiam, qualis sim. (Adde *Cicer. Tuscul. 1. c. 6. a med.*) *Id. Hecyr. 5. 1. 19.* Mane, nondum etiam dixi id, quod volui. ¶ Item etiamnum. *Plaut. Asin. 3. 2. 40.* Os opprime: ie est: etiam subauscultemus. ¶ Item etiamsi. *Cic. Fam. 9. ep. 10.* De quo etiam nihil scribente me, te non dubitare certo scio. *ancorchè io nulla scriva. Plin. l. 8. c. 39.* Cochleæ adhærentes saxis, aut etiam in ... resupinatæ, non tamen exeuntes. ¶ Item secundo, iterum. *Plaut. Mostell. 2. 2. 41. Tr.* Circumspice dum, num quis est, sermonem nostrum qui aucupet. *Th.* tutum probe est. *Tr.* circumspice etiam. *guarda un' altra volta.* & *Cic. Verr. 5. c. 75. extr.* Cui pecuniam datam dicit? Dic etiam clarius. ¶ Vim habet interdum affirmandi. *Cic. 4. Acad. c. 32. a med.* Ut probabilitatem sequens, ubicumque hæc occurrat, aut deficiat, aut etiam, aut non respondere possit. *a sì, a no. Id. pro Rosc. Com. c. 3.* Utrum cetera nomina habes, an non? Si non, quomodo tabulas conficis? si etiam, quamobrem, &c.? *se sì. Plaut. Mostell. 4. 3. 7.* Numquid processit ad forum hodie novi? *Si.* etiam. Adde *Plin. l. 4. ep. 13.* ¶ Est aliquando concedentis. *Plin. l. 6. ep. 2. sub fin.* At quædam supervacua dicuntur: etiam: sed satius est & hæc dici. *sì, ma, &c. Cic. pro Mur. c. 31.* Misericordia commotus ne sis. etiam in dissolvenda severitate: sed tamen est laus aliqua humanitatis. ¶ Item imperantis, indignantis, increpantis. *Plaut. Mostell. 4. 2. 28.* Heus reclude: heus, Tranio, etiam aperis? *apri tu ancora? Terent. Andr. 5. 2. 8.* Etiam tu hoc respondes? *mi rispondi tu ancora? Id. Eun. 5. 7. 16.* Quid dixisti pessima? etiam rides? *ancora ridi? Id. Heaut. 2. 2. 6.* Etiam caves, ne videat forte hic te a patre aliquis exiens? *vuoi tu star in guardia, acciocchè*, &c. ¶ *Etiam quoque* pleonasmus est. *Terent. Hecyr. 5. 1. 7.* Ego pol quoque etiam timida sum. *Plaut. Pseud. 1. 3. 119.* Juravisti nempe conceptis verbis. *Ba.* etiam consultis quoque. Adde *Lucret. l. 3. v. 293.* ¶ *Etiam atque etiam* est iterum ac tertio, vel iterum ac sæpius. Hinc *Cic. Verr. 7.* cum varios deos, atque in his Dianam invocasset, paulo post rursus invocans subdit *cap. ult.* Teque etiam atque etiam, Diana, quam Pergæ spoliavit. *Id. 3. Tuscul. c. 28.* Confitetur multa se ignorare, & multa sibi etiam atque etiam esse discenda. *due e più volte. Liv. l. 38. c. 9.* Ut etiam atque etiam, quid agendum esset, consulerent. *Cic. Fam. 13. ep. 28.* Id igitur (puto enim, etiam atque etiam mihi dicendum esse) velim existimes, mihi te fecisse gratissimum. & *mox.* Te vehementer etiam atque etiam rogo. Adde *Horat. l. 1. ep. 18. v. 76.* Hinc ponitur pro magnopere, majorem in modum. *Cic. Fam. 16. ep. 15.* Cura te etiam atque etiam diligenter. ¶ Reperitur quoque *etiam & etiam. Balb. ad Cicer. post ep. 15. l. 8. ad Attic.* Et non se totum etiam & etiam ab sermone nostro avertisset. Al. leg. *atque.* ¶ *Sed etiam, verum etiam* sequitur post *non solum, non modo. Cic. de Senect. c. 11.* Tenebat non modo auctoritatem, sed etiam imperium in suos. *Id. pro Mil. c. 1.* Neque auxilium modo, verum etiam silentium pollicentur. ¶ Et inverso ordine *Id. 4. Fam. ep. penult.* Secundas etiam res nostras, non modo adversas pertimescebam. *Id. l. 3. Offic. c. 19.* Quem Fimbria etiam, non modo Socrates, noverat.

ETIAM DUM, & Etiamdum, adhuc. *Terent. Heaut. 2. 1. 27.* Neque etiam dum scit pater. *nè per anco lo sa.*

ETIAM NUM, & Etiamnum, adhuc, etiam dum. *Plaut. Men. 3. 1. 15.* Etiam num reliquiarum spes animum oblectat meum. *ancora.* Adde *Stich. 5. 4. 16.* ¶ Et simpliciter pro etiam. *Plin. l. 36. c. 5.* Mars etiam num sedens, colosseus. *anche sedente.* & *lib. 37. c. 21.* Est etiam num alia distinctio. & *lib. 18. c. 3. ad fin.* Cincinnato viator attulit dictaturam, & quidem, ut traditur, nudo, plenoque pulveris etiam num ore.

ETIAM NUNC, & Etiamnunc, etiam num, adhuc. *Cic. pro Rosc. Amer. c. penult.* Si vestra bonitas & misericordia manet, salvi etiam nunc esse possumus. *Id. Attic. l. 3. ep. 17.* Aut ad te conferam me, aut etiam nunc circum hæc loca commorabor. *mi tratterrò tuttavia. Id. Fam. l. & ep. 10.* Non modo non præteriit tempus, sed ne maturum quidem etiam nunc fuit. *nè meno per anco.* ¶ Respicit etiam tempus præteritum. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 32. extr.* Epistolam quam Balbo, cum etiam nunc in provincia esset, scripsi, legendam tibi misi. *mentre pur anco era in provincia.*

ETIAM SI, & Etiamsi, *ancorchè, anche se, benchè, quantunque*, εἰ καὶ, etsi, quamquam, licet. *Cic. de Amic. in fi.* Omnia brevia, tolerabilia esse debent, etiam si magna sint. *Id. de opt. gen. Orat. cap. 2.* Etiam si est in genere tolerabili, certe non est in optimo. *Id. Attic. l. 3. ep. 24. extr.* Ista veritas etiam si jucunda non est, mihi tamen grata est. *Cic. fil. ad Tiron. Fam. 16. ep. 26.* Etiam si quod scribas, non habebis, scribito tamen. ¶ Aliquando dividitur interjecto verbo. *Cic. l. 1. de Orat. c. 33.* Ut etiam subito si dicat, tamen illa, &c.

ETIAM TUM, & Etiamtum, *fino allora*, usque ad id tempus. *Cic. 2. de Orat. c. 22.* Omnes etiam tum retinebant illum Pericli succum. *Sueton. in Tiber. c. 42.* In castris tiro etiam tum, propter nimiam vini aviditatem, pro Tiberio Biberius, &c. vocabatur.

ETIAM UT, *ancora che*, etiamsi, quamvis. *Cic. Attic. l. 15. ep. 5.* Etiam ut nullum periculum sit.

ETRURIA, æ, f. *la Toscana*, regio Italiæ mediæ, Tyrrheno mari, & Apennino, Macra & Tiberi fluviis terminata. *Plin. l. 3. c. 5. Virg. 12. Æn. v. 232.* Fatalisque manus, infensa Etruria Turno. *Id. l. 8. v. 494.* Ergo omnis furiis surrexit Etruria justis. ¶ Sunt qui scribunt *Hetruria* (& *Hetruscus*) quasi sit ab ἥτριος ὅρος, *alcun termine*, quod olim Tiberim habuerit pro termino Latium versus, deinde aliis sit assignatus. Sunt etiam qui *Ethruria, Ethruscus*, quod sit ἀπὸ τῶν ὀρῶν a montibus scilicet Apenninis. Sed omnem *aspirationem* omittunt veteres libri, lapides, & nummi, teste *Manut. in Orthogr.*

ETRUSCUS, a, um, *Toscano*, ad Etruriam pertinens. *Virg. 10. Æn. v. 238.* forti permixtus Etrusco Arcas eques. *Id. 8. Æn. v. 480.* Lydia quondam Gens bello præclara jugis consedit Etruscis. & *lib. 10. v. 180.* Alpheæ ab origine Pisæ, Urbs Etrusca solo. *Sueton. in Aug. c. 97.* Etrusca lingua. *Cic. 6. Fam. ep. 6. & Plin. l. 2. c. 82.* Quod in Etruscæ disciplinæ voluminibus inveni. *h. e.* scientiæ, artisve expiandorum prodigiorum, haruspicinæ, & divinationis, quæ in Etruria olim maxime excultæ fuere, indeque ad Romanos cum multis aliis ritibus translatæ sunt. *Plin. l. 21. c. 3. & lib. 33. c. 1.* Etruscæ coronæ. *h. e.* quæ ex auro & gemmis constabant: quod confirmat *Tertull. de cor. Mil. c. 13.* ubi docet hujusmodi coronis ex gemmis, & foliis quercinis aureis usos in deducendis tensis. ¶ Etruscum aurum appellat *Juvenal. sat. 5. v. 164.* auream bullam, quam una cum prætexta nobiles pueri collo suspensam gestabant amuleti causa, more sumpto ab Etruscis. ¶ *Etrusci, orum*, sunt Etruriæ populi. *Plin. l. 8. c. 48. &c.* ¶ Etruscos coloratos, *h. e.* sole fuscatos, vocat *Martial. l. 10. epigr. 68.* ¶ De orthographia V vocem præced.

ETSI, *se bene, quantunque, ancora che*, εἰ καὶ, ἢ καὶ, quamvis, licet, etiam si. *Cic. sent. ep. 1. l. 1. ad Q. Fr.* Etsi non dubitabam, quin hanc epistolam, &c. tamen existimavi, &c. & *init. orat. pro Mil.* Etsi vereor, Judices, ne, &c. tamen, &c. *Liv. l. 38. c. 41.* Etsi iniquo loco, prœlio tamen justo dimicandum erat. & *mox.* Iter etsi non infestum, suspectum tamen. *Id. l. 25. c. 6.* De nobis etsi non iniquum, certe triste senatusconsultum factum est. *Cic. pro Marcell. c. 5.* Etsi aliqua culpa tenemur erroris humani, a scelere certe liberati sumus. *Liv. l. 2. c. 43.* Etsi non adhortatio invisi ducis, suum saltem flagitium, postmodo periculum cogere potuit gradum accelerare. ¶ Omisso *tamen. Plaut. Bacch. 5. 2. 73.* Age, id jam, ut ut est, etsi est dedecorum, patiar. Adde *Trinumm. 4. 2. 106.* ¶ Servit eleganter correctioni, ut quamquam. *Cic. Attic. l. 9. ep. 10.* Do pœnas temeritatis meæ: etsi quæ fuit illa temeritas? *Id. Attic. l. 16. ep. 7.* Etsi, quamvis non fueris suasor profectionis meæ, approbator certe fuisti. & *lib. 12. ep. 45.* Etsi tamen ubicumque sum, illa mecum sunt. *se bene però.* ¶ Cum subjunctive, *Plaut. Aulul. 3. 2. 7.* Pol etsi taceas, palam id quidem est. *Id. Capt. 4. 2. 76.* Ut tu cupias facere sumptum, etsi ego vetem. *Cic. 6. Fam. ep. 4.* Etsi idipsum nonnullis videatur secus. ¶ Aliquando valet & *quamvis*, in disjunctim scribi debet. *Cic. de Amic. in f.* Et si illis plane orbatus essem, magnum tamen afferret mihi ætas ipsa solatium.

ETYMOLOGIA, æ, f. *etimologia*, ἐτυμολογία, oratio qua vera nominis & ratio exponitur: ab ἔτυμος, verus, & λόγος, sermo. *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.)* Etymologia, quæ verborum originem inquirit, a Cicerone dicta est notatio, quia nomen ejus apud Aristotelem invenitur σύμβολον, quod est nota. nam verbum e verbo ductum, idest veriloquium, ipse Cicero qui finxit, reformidat. Sunt qui vim potius intuiti, originationem vocant. Hæc habet aliquando usum necessarium, quoties interpretationem res, de qua quæritur, eget: ideoque in definitionibus assignatur etymologiæ locus. Nonnumquam etiam barbara ab emendatis conatur discernere, ut cum Triquetram dici Siciliam, an Triquedram; meridiem an medidiem oporteat, quæritur. Continet autem in se multam eruditionem, &c. *Cic. 4. Acad. c. 8.* Verborum etiam explicatio probabatur, idest qua de causa quæque essent ita nominata, quam etymologiam appellabant. Adde *Varron. sub fin. l. 6. de L. L. & Gell. l. 19. c. 13.*

ETYMOLOGICE, es, f. ἐτυμολογική, ars verborum origines inveniendi. *Varr. l. 6. L. L. sub init.* De originibus verborum qui multa dixerit commode, potius boni consulendum, quam qui aliquid nequiverit, reprehendendum: præsertim cum dicat etymologice, non omnium verborum posse dici causas. Adde *ibid. sub fin.*

ETYMOLOGICUS, a, um, *etimologico*, ἐτυμολογικός, ad etymologiam pertinens. *Gell. l. 1. c. 18.* Vocabulum Græcum resolvit in voces Latinas ratione etymologica falsa.

ETYMON, i, n. *etimologia origine*, vera nominis, sive appellationis ratio, vel quæ saltem pro vera affertur: ab ἐτός, vel ἔτυμος, verus. *Varr. l. 1. de R. R. c. 48.* Videtur vocabulum etymon habere a glubendo. *Gell. l. 18. c. 4. extr.* Etymo harum vocum, & origines scriptas esse dicebat in libris Nigidianis. Adde *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. a med.*

E U

EU, particula approbantis, seu laudantis, & significat bene, recte, optime, *&c.* *Plaut. Mostell.* 2. 4. 26. Eu Philolaches, salve amicissime mihi hominum omnium. *Terent. Phorm.* 3. 1. 14. Eu Phormio. *Id. Eun.* 5. 2. 74. Eu noster, laudo. tandem perdoluit. Ita utroque Terentii loco legit *Agroet. de Orthogr. pag.* 2272. *Putsch.* nam alii hoc posteriore *heus:* priore *heu*. *Plaut. Mil.* 4. 4. 10. Eu, probe?

EUA, æ, f. *Eva*, Εὔα, prima omnium feminarum, uxor Adam, ex ejus costa efformata. *Tertull. de Virg. vel. c.* 5. *sub fin.* Si enim Eua mater viventium est, &c. *Prudent. in Hamartig. v.* 743. Traxerat Eua virum prioræ ad consortia culpæ.

EVACUATIO, onis, f. actus evacuandi, *evacuazione*. *Tertull. l.* 4. *adverf. Marcion. c.* 24. Fidei evacuatio.

EVACUATUS, a, um, adject. sublatus, ut Evacuatæ obligationis vires reparare, *Imp. Gordian. lib.* 8. *Cod. tit.* 43. *leg.* 4. Adde *Venant. Fortun. in fi. carm. ult. l.* 1.

EVACUO, as, avi, atum, a. 1. *votare*, *navōo*, exinanio. *Plin. l.* 20. *c.* 6. & *lib.* 32. *c.* 9. Evacuare alvum.

EVADNE, es, f. Εὐάδνη, conjux Capanei, quem incredibili amore dilexit. Cum audisset, maritum apud Thebas cecidisse, fere in mortis stuporem diriguit, deinde cum celebraretur funus, se in rogum projecit. Filium Sthenelum reliquit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 447. *Hygin. fab.* 243. & 256. ¶ Dicta est ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἕδνων, a copia munerum, quæ in nuptiis e sponso accepit. Ab *Hygino cit. fab.* 256. enumeratur inter castissimas. *Ovid.* 5. *Trist. el. ult. v.* 38. & *lib.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 111. appellat Iphisden, hoc est Iphidis filiam. Alii tradunt, fuisse filiam Martis ex Thebe uxore Asopi.

EVADO, is, asi, asum, a. 3. *uscire*, *schivare ascendo*, *scampare*, ἐξέρχομαι, ἀποφεύγω, extra vado, exeo, erumpo, aufugio, evolo. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *sub fin.* Si apes ex alvo minus frequentes evadunt, ac subsidit aliqua pars, suffumigandum. *Cic.* 2. *Catil. c.* 1. Abiit, excessit, evasit, erupit. *Id. pro Cæl. c.* 27. Si evasissent subito ex balneis mulieris amici. *Liv. l.* 28. *c.* 26. & *lib.* 11. *c.* 33. Ut periculo prius evaderet. *Sallust. in Jug. c.* 60. Ni Marius evadere oppido properavisset. *Phædr. l.* 4. *fab.* 8. *v.* 11. puteo. *Virg.* 9. *Æn. v.* 99. undis. *Liv. l.* 22. *c.* 49. e manibus hostium. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 5. E morbo evasurum ægrotum, aut e periculo navem, aut ex insidiis exercitum. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. Ex illis abditis sedibus evadere in hæc loca atque exire potuissent. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 41. Cum ab iis, qui se judicum numero haberi volunt, evaseris, ad eos venire, qui, &c. *Paulin. Nolan. carm.* 18. *Nat.* 6. *S. Fel. v.*296. Non tibi celantur, nec de te evadere possunt. *Liv. l.* 29. *c.* 27. *extr.* Evadere in terram. *smontar di nave*, *sbarcare*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 531. Ut tandem ante oculos evasit & ora parentum. *h. e.* fugiendo pervenit. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 19. Reliquos consectati paucos, qui ex fuga evaserant, reliquerunt. *che erano scappati fuggendo*. ¶ Cum accusativo, *Apul. l.* 4. *Metam.* Vitam evasit. *uscì di vita*. & *Tacit. Annal.* 12. *c.* 35. Amnem haud difficulter evadit. *passa*. *Colum. l.* 7. *c.* 9. *ad fin.* Porci si evaserint haram, miscent se. *Virg.* 2. *Æn. v.* 730. omnemque videbar Evasisse viam. *d' esser uscito dalle strade pericolose*. *Ovid. Metam.* 3. *v.* 19. Jam vada Cephisi, Panopesque evaserat arva. *aveva oltrepassato*. ¶ Significat etiam ascendere, *ascendere*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 458. Evado ad summi fastigia culminis. *Liv. l.* 2. *c. ult.* Evadere in ardua. & *lib.* 4. *c.* 34. in muros. & *l.* 27. *c.* 18. *ad fin.* Evadere per iniquum locum. *Curt. l.* 7. *c.* 11. in cacumen. & *lib.* 5. *c.* 3. super capita hostium. ¶ Cum accus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 685. sic fata gradus evaserat altos. ¶ Item penetrare, transire, *passare*, *penetrare*. *Sallust. in Jug. c.* 54. *extr.* Consuati Numidarum equi facile inter virgulta evadere. *Cels. l.* 4. *c.* 4. *sect.* 2. Propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum elidit. *Sueton. in Domit. c.* 19. In pueri præbentis pro scopo expansam manus palmam, sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue evaderent. *Virg.* 12. *Æn. v.* 906. lapis vacuum per inane volutus, Nec spatium evasit totum, nec pertulit ictum. *oltrepassò*. ¶ Item effugere, cum accusativo. *Id. Æn.* 9. *v.* 560. nostrasne evadere, demens, Sperasti te posse manus? *Id.* 5. *Æn. v.* 689. flammam. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 6. gravem casum. *Sueton. in Cæs. c.* 74. nocturnas insidias. *Phædr. l.* 4. *fab.* 5. *v.* 4. necem. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 157. ægritudinem. *Plin. l.* 2. *ep.* 2. Cæsares, quibus invisus virtutibus fuerat, evasit. *Plin. alter l.* 6. *c.* 31. Hirta feminarum corpora viros pernicitate evasisse. *essere scappate dalle mani degli uomini*. *Id. l.* 9. *c.* 8. Delphini celeritatem nullus piscium evaderet. *Plaut. in Suppos. Amph. Sc. Tam' me mactes? io fi.* Nunquam evades, quin te sacrificem. ¶ Translate *Terent. Adelph.* 3. 5. 63. Nimia illæc licentia profecto evadet in aliquod magnum malum. *andrà a finire*. Sic *Id. Andr.* 1. 1. 100. & *Nepos in Dione*, *c.* 8. Timeo, quorsum evadas. & *Plaut. Asin.* 1. 2. 69. Demiror, quid sit, &, quo evadat, sum in metu. *h. e.* quo tendat, quid sibi velit. *Cic. Attic.* 14. *ep.* 19. *ad fin.* Nihil ante de profectione constituam, quam, ista quo evasura sint, videro. *qual esito sien per avere*. *Sallust. in Jug. c.* 15. Huccine, Micipsa pater, beneficia tua evasere, ut, &c? *quest' esito dunque anno avuto*, &c? *Liv. l.* 27. *c.* 23. Pestilentia magis in longos morbos, quam in perniciales evasit. *andò a finire*. *Terent. Eun.* 3. 3. 11. Ubi friget, huc evasit, quam pridem pater mihi, & mater mortui essent. *venne a questo d' interrogarmi, quanto fosse, che*, &c. *Cic. in Orat. c.* 27. E Philosophorum scholis tales fere evadunt. *escono*. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 28. Cum mercede doceret, tamen non patiebatur, eos, quos judicabat non posse oratores evadere, operam apud se perdere. *riuscire*, *diventare*, *farsi*. *Id. de clar. Orat. c.* 35. Fuerat Athenis adolescens; perfectus Epicureus evaserat. *u' era uscito*. *Q. Cic. de petit. consul. c.* 9. Sic homines sæpe minutatim ex communibus proprii, ex fucosis firmi suffragatores evadunt. *diventano*. *Liv. l.* 1. *c.* 39. Juvenis evasit veræ indolis regiæ. *Id. l.* 35. *c.* 47. Primum inane cœptum evasit. *andò vano il primo tentativo*. ¶ Pro eventum habere, contingere, evenire, *accadere*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 59. Totas noctes somniamus, & miramur, id quod somniarimus, evadere? & *cap.* 53. Quando aliquod somnium verum evaserit. & *cap.* 71. Quomodo distingui possunt somnia vera a falsis, cum eadem & aliis aliter evadant, & iisdem non semper eodem modo? ¶ Pro ire, procedere, *Quintil. l.* 2. *c.* 17. *ante med.* Itaque potentissimis eorum breviter occurram, ne in infinitum quæstio evadat. ¶ Evasti (*l' hai portata fuori*, absolute) syncope pro *evasisti*, & *evasset* pro *evasisset*, illud est *Horatii l.* 2. *sat.* 7. *v.* 68. & *Sil. l.* 15. *v.* 796. hoc ejusdem *Silii ibid. v.* 375. ubi al. leg. *enasset*.

EVAGATIO, onis, f. actus evagandi. *Plin. l.* 2. *c.* 17. Ac spatia longitudinis latitudinum evagatione pensant.

EVAGATUS. V. in *Evagor*.

EVAGINATIO, onis, f. *lo sfoderare*. Apud *Arnob. l.* 2. sumitur pro ulceris alicujus spatio, seu intercapedine. ut enim *pag.* 30. Contumaciam canceris sævi ad subeundam cicatricem, circumscriptis evaginationibus compulerunt. Al. leg. *evagationibus*.

EVAGINATUS, a, um, *sguainato*, adject. e vagina eductus. *Justin. l.* 2. *c.* 9. Ipse gladio suo sponte evaginato vulneratus. *Hygin. fab.* 164. Evaginato gladio aliquem persequi.

EVAGOR, aris, atus sum, dep. 1. *vagare*, *andar vagando*, περιπλανάομαι, idem quod vagor, vel extra, aut latius vagor, exspatior. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *a med.* Incubantibus gallinis juxta ponendus est cibus, ne longius evagatæ refrigerent ova. *Liv. l.* 22. *c.* 47. Frontibus adversis concurrendum erat, nullo circa ad evagandum relicto spatio. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ad fin.* Capparis evagatur per agros, & cogit solum sterilescere. *Id. l.* 10. *c.* 33. Nilo evaganti molem opponere. ¶ Translate *Cic.* 2. *Offic. c.* 29. Nam qui appetitus longius evagantur, & tanquam exsultantes, sive cupiendo, sive fugiendo non satis a ratione retinentur, hi sine dubio finem & modum transeunt. *Liv. l.* 3. *c.* 7. Per ignota capita late evagata est vis morbi. *Colum. l.* 5. *c.* 6. *post med.* Vitis prævalens in luxuriam evagatur. *Quintil. sub fin. l.* 3. Cupiditate laudis, vel dicendi voluptate evagamur. *h. e.* deflectimus in alia a proposito. ¶ Cum accusativo, *Horat. l.* 4. *od.* 15. *v.* 9. ordinem Rectum evaganti frena licentiæ Injecit.

EVALESCO, is, lui, n. 3. *prender forza*, *crescere*, *diventar forte*, ἐπισχύω, validus fio, vires sumo, convalesco. *Plin. l.* 16. *c.* 30. Ramorum aliqui cæci, qui non germinant: quod natura fit, si non evaluere. & *lib.* 17. *c.* 15. Cum evaluissent flagella pedes binos. *h. e.* crevissent. *Tacit.* 14. *Annal. c.* 58. Multa secutura, quæ ad usque bellum evalescerent. *Quintil. l.* 2. *c.* 8. Adjuta cura, natura magis evalescit. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 80. Tempus in suspicionem, causa in crimen, affectatio quietis in tumultum evaluit. ¶ Item posse, *potere*, *aver forza*. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 200. nam quæ pervincere voces Evaluere sonum, referunt quem nostra theatra? *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 92. ut dubio vix tandem agnoscere visu Evaluit, &c. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 78. illa letales componere succos evaluit. *Quintil. l.* 10. *c.* 2. Ut ne ipsa quidem natura in hoc ita evaluerit, ut, &c. *ha potuto tanto*. Adde *Virg.* 7. *Æn. v.* 757. *Stat. l.* 1. *silv.* 1. *v.* 77. & *Lucan. l.* 4. *v.* 84. ¶ Item pretium habere, *valere*. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 13. *ad fin.* Cum ipsa margarita centies sestertium sine contentione evaluerit.

EVALIDUS, a, um. *evalidam hastam* quidam leg. apud *Sil. l.* 1. *v.* 552. ubi alii & *validam*.

EVALLEFACIO, is, eci, actum, a. 3. expello, & quasi extra vallum ejicio. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 158. Retrimenta cibi, quæ exierent per posticum, evallefecerunt.

EVALLO, as, avi, atum, a. 1. *cacciar fuori*, ἐκβάλλω, expello: quasi extra vallum ejicio. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 259. Donec foras nos intus evallaverunt. Adde *Titinn. ibid.*

EVALLO, is, a. 3. *scorzare*, *pelare*, *sgusciare*, ἐκλέπω, tritici grana, & hujusmodi spoliare cortice, glumave, quæ sunt veluti vallum, quo ab externa injuria defenduntur. *Plin. l.* 18. *c.* 10. *a med.* Triticum ante perfundi aqua multa jubet, postea evalli, deinde sole siccatum pilo repeti. & *paulo post*. Ex ipsa autem, quæ evalluntur, variam pisturarum rationem habent. Acus vocatur, cum per se pistitur spica, &c.

EUAN, antis, Εὔαν, unum ex cognominibus Bacchi: ab εὐάν, quæ vox est, qua Bacchæ in sacris Baccho acclamabant. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 15. Nyctaliusque, Eleleusque pater, & Iacchus, & Euan. *Lucret. l.* 5. *v.* 742. graditur simul Euius Euan. ¶ Hinc *Euans*, *tis*, est bacchans, furens, exsultans. *Virg.* 6. *Æn. v.* 517. Illa chorum simulans, euantes Orgia circum Ducebat Phrygias. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 386. Sæpe vagus Liber Parnassi e vertice summo Thyadas effusis euantes crinibus egit. *Sil. l.* 1. *v.* 101. Non ille euantis Massylæ palluit aras. *h. e.* Bacchæ Massyliæ. *Apul. l.* 8. *Metam.* Attollentes immanes gladios ac secures, euantes exsiliunt, incitante tibiæ cantu lymphaticum tripudium.

EUANDER, & Euandrus, i, m. Εὔανδρος, rex, vel potius unus ex nobilibus Arcadiæ. Patrem habuit Mercurium filium primi Jovis, matrem Nicostratam filiam Jonii regis Arcadiæ, quæ a Græcis Themis, a Latinis Carmenta, a rerum futurarum prædictione, vocitata est. Aliis scriptum est, eum fuisse vel filium, vel nepotem, vel pronepotem Pallantis regis Arcadiæ, dictum autem Mercurii filium, quod esset eloquentissimus, a Mercurio inventore & deo eloquentiæ. Filium genuit, quem appellavit Pallantem, & filiam nomine Pallantiam. Sed apud alios legas Pallantem Euandri nepotem fuisse,

se, filiam vero Dynam esse appellatam. Cum patrem casu occidisset, seditione populi facta, patriam, quæ Pallantium urbs fuit, unà cum matre reliquit LX. fere annis ante bellum Trojanum. Venit in Italiam, & humanissime a Fauno exceptus, habitavit non longe a Tiberi, in eo colle, qui postea Palatinus mons, & Palatium dictus est, ibique oppidum Pallantium, seu Pallanteum condidit. Post mortem in numero deorum habitus, & cultus fuit. Habuit aram apud Aventinum collem, non procul a porta Trigemina. *Virg.* 10. *Æn.* v. 515. Pallas, Euander in ipsis Omnia sunt oculis. & *lib.* 8. v. 100. tum res inopes Euandrus habebat. & *lib.* 11. v. 55. at non, Euandre, pudendis Vulneribus pulsum aspicies. ¶ Fuit etiam hoc nomine cælator & plastes, quem M. Antonius Athenis Alexandriam secum transtulisse dicitur. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. v. 91. *Plin. l.* 36. c. 5.

EUANDRIUS, a, um, Εὐάνδριος, ad Euandrum pertinens, ut Euandrius ensis. *h. e.* Pallantis Euandri filii, *Virg.* 10. *Æn.* v. 394. Euandria tecta, *Sil. l.* 7. v. 18. *h. e.* Romam, eo loci conditam, ubi Euander olim regnaverat. Sic Euandria Curia, *Prudent. l.* 2. *adversf. Symmach.* v. 558. Euandrius mons, *h. e.* Palatinus, ubi quondam habitavit Euander, & postea Cæsares, *Claudian. de VI. Consul. Honor.* v. 11. & Euandrius collis, *Stat. l.* 4. *silv.* 1. v. 7.

EVANESCO, is, nui, n. 3. *svanire, sparire, perdersi*, ἀφανίζομαι, vanus fio, in nihilum redigor, e conspectu abeo, vanesco. *Virg.* 9. *Æn.* v. 658. Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram. *Lucret. l.* 1. v. 817. Evanescere paulatim, stinguique colorem. & *lib.* 5. v. 536. Evanescere paulatim, & decrescere pondus. *Plin. l.* 13. *c.* 2. Odor celerrime evanescit atque destuit. *Id. lib.* 19. c. 6. *sub fin.* Allium & cæpa extra terram quoque germinant, & cauliculo acto evanescunt. *h. e.* vana fiunt, absumpto intus nucleo. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 4. Non prius exigunt pastum, quam pruina evanuit. *Ovid.* 2. *Metam.* v. 117. Cornuaque extremæ velut evanescere lunæ. *Cic.* 2. *de Divin.* c. 57. Vinum & salsamentum vetustate evanescunt. *h. e.* vim amittunt, vapida fiunt, *diventano insipidi*. ¶ Translate *Id. in Bruto*, c. 27. Is & orationes reliquit, quæ jam evanuerunt. *h. e.* interciderunt. *Id.* 2. *de Orat.* c. 13. Omnis eorum memoria sensim obscurata est, & evanuit. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 13. Postea quam extenuari spem nostram, & evanescere vidi. *Id. de clar. Orat.* c. 94. Cum jam pæne evanuisset Hortensius, & ego consul factus essem, revocare se ad industriam cœpit. *avendo quasi perduto il vigore oratorio*. V. cap. præcedens. *Ovid.* 14. *Metam.* v. 356. evanuit omnis herbarum virtus. *Id. in Ibin*, v. 135. Evanescit dolor. *Liv. l.* 28. *c.* 25. Cum evanesceret temere ortus rumor. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 31. Multa bella impetu valida, per tædia & moras evanuisse. *Flor. l.* 3. c. 3. *sub fin.* Tigurinorum manus, in diversa dilapsi, fuga ignobili, & latrociniis evanuit. *si sciolse, e sparì*. *Quintil. l.* 1. *c.* 7. (*al.* 13.) Verum hæc jam inter ipsas ineptias evanuerunt. *sono andate in disuso*. Sic *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. de voce *Adagio*. Quod verbum usque eo evanuit, ut Græcum παροιμία, pro eo positum, magis sit apertum. *Ulpian. Dig. lib.* 24. *tit.* 1. *leg.* 11. Evanescit donatio. *non tiene, perisce*. & *tit.* 3. *leg.* 12. Dotis actio evanescit. ¶ *Evaniturus*, tanquam a supino *evanitum*, est *Lactant. l.* 5. *c.* 4. *extr.* Evanituras brevi religiones falsas.

EUANGELICUS, a, um, adject. ad Euangelium pertinens. *Tertull. l.* 4. *contr. Marcion.* c. 2. Euangelicum instrumentum Apostolos auctores habet. & *cap.* 39. *a med.* Euangelica scriptura. *Prudent. in Apotheosi*, v. 494. Laxavit Scythicas verbo penetrante pruinas Vox Euangelica.

EUANGELISTA, scriptor Euangelii, *Vangelista*, Εὐαγγελιστής. *Prudent. Cathemer.* 6. v. 77. Euangelista summi fidissimus Magistri.

EUANGELIUM, ii, n. *Evangelio, Vangelo*, Græce est bonus sive lætus nuntius: ab εὖ, belle, feliciter, & ἀγγελία, nuntius. Hinc Christiani Euangelium appellarunt Christi sermonem & doctrinam, quia in ea passim felicitas æterna iis annuntiatur. *Tertull. l.* 4. *contra Marcion.* c. 3. ¶ *Euangelia*, orum, sacrificia & supplicationes, quæ pro jucundo nuntio decerni consueverunt: item merces allati jucundi nuntii. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 3. & 12. & *l.* 13. *ep.* 40. sed Græce.

EUANGELIZATOR, oris, m. qui Euangelium publice prædicat. *Tertull. de cor. mil.* c. 9. & *de præscriptionib.* c. 4.

EUANGELUS, i, m. εὐάγγελος, lætus nuntius. *Vitruv. l.* 10. *c.* 7. Nomen mutaverunt, ut pro Pixodaro Euangelus nominaretur.

EVANIDUS, a, um, *vuoto, vano, svanito*, ἐξίτηλος, inanis, evanescens, rarus, non solidus, atque adeo cito periturus, caducus. *Ovid.* 5. *Metam.* v. 435. Pectoraque in tenues abeunt evanida rivos. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. Vetustate evanida facta materia, cæmentorumque exacta raritate, proruunt monumenta, & dissipantur. *Id. l.* 7. *c.* 2. Calx evanida & siticulosa. *Id. l.* 2. c. *ult.* Arbores propter raritatem fiunt inanes & evanidæ, ideoque in ædificiis non possunt habere diuturnitatem. *Plin. l.* 37. c. 5. Quædam e smaragdis senescunt, paulatim viriditate evanida. *h. e.* colore viridi evanescente, *svanito*. ¶ Translate *Senec. ep.* 35. Gaudium leve & evanidum. *Ovid. de remed. amor.* v. 653. Fallat, & in tenues evanidus exeat auras, Perque gradus molles emoriatur amor.

EVANNO, is, a. 3. *purgare sventolando*, ἀναλικμάω, idem quod vanno, aut vannendo purgo, vanno agitando excerno. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 52. *extr.* Ita fit, ut quod levissimum est in eo, atque appellatur acus, evannatur foras extra aream; ac frumentum quod est ponderosum, purum veniat ad corbem. ¶ Translate est ejicere, amovere. *Pompon.* apud *Non. cap.* 1. *n.* 69.

EUANTES. V. *Euan*.

EVAPORATIO, onis, f. *svaporamento*, ἀναθυμίασις, humoris exhalatio. *Senec. l.* 2. *nat. quæst. c.* 1. Terræ omnis generis & varia evaporatio est. *Id. lib.* 6. c. 13. Semper aliqua evaporatio est e terra, quæ modo arida est, modo humido mixta.

EVAPORATIVUS, a, um, adject. *cosa che svapora*. *Cœl. Aurel. Acut. l.* 3. c. 8. *post med.* Evaporativa virtus.

EVAPORO, as, avi, atum, a. 1. vaporem exhalo, *svaporare*, ἐκχυμίζω. *Gell. l.* 19. *c.* 5. Id in ea levissimum est, quod evaporatur. & *mox*. Quod est salubrius, distillari, atque evaporari ex nive. ¶ *Exvaporare* legitur apud *Tertull. de Pall.* c. 6. *extr.*

EVASTATUS, a, um, *saccheggiato, devastato*, vastatus. *Liv. l.* 8. *c.* 37. Ager Apulus, Samniumque evastatum. *Id. l.* 32. c. 18. Evastata belli cladibus loca.

EVASTO, as, a. 1. *dare il guasto, saccheggiare, desolare*, ἐξερημόω, idem quod vasto, desolo, destruo, diripio, depopulor. *Liv. l.* 10. c. 15. Duo exercitus, diversis vagati partibus, omnia evastarunt. *Id. l.* 32. *c.* 33. Spoliare & evastare templum. *Id. l.* 28. *c.* 44. *ad fin.* Uratur evasteturque invicem Africa. Adde *Sil. l.* 12. v. 558.

EVASUS, a, um, *scappato, schivato*. Evasum malum, quod quis evasit. *Juvenal. sat.* 12. v. 17. Nam præter pelagi casus, & fulguris ictum Evasi, densæ cælum abscondere tenebræ.

EUAX, *evva!* interjectio gestientis, & exsultantis. Videtur esse ab εὐάζω, Euantem, seu Bacchum inclamo. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 3. Ubi ubi est? prope me est: euax! habeo. *Id. Cas.* 4. 4. 13. Euax! nunc pol demum ego sum liber. *Id. Bacch.* 2. 3. 13. Nec. venit ne? *Chry.* venit. *Nic.* euax! aspersisti aquam. *Id. ibid.* 4. 4. 73. Euax nimis bellus, atque ut esse maxime optabam, locus! *oh il bel luogo*.

EUBŒA, æ, f. *Negroponte*, Εὔβοια, insula Græciæ, Achajæ adjacens ad Or. ab ea angusto freto Euripo dicto divisa. Ponte jungitur continenti Achajæ. Insignis est duobus promontoriis, Geresto ad Atticam vergente, & Caphareo ad Hellespontum. *Plin. l.* 4. c. 12. & *Ovid. l.* 13. v. 660. *Metam.*

EUBŒUS, a, um, Εὐβοεύς, ab Eubœa, ut Plebs Eubœa, *Stat. l.* 5. *silv.* 3. v. 136.

EUBOICUS, a, um, ad Eubœam pertinens, Eubœus. *Senec. in Herc. Oet.* v. 775. Euboica tellus. *Propert. l.* 3. *el.* 10. v. 38. Et Danaum Euboico littore mille rates. *h. e.* Aulide, quæ est contra Chalcidem Eubœæ. *Id. l.* 4. *el.* 1. v. 114. tu diruta fletum Supprime, & Euboicos respice, Troja, sinus. *il golfo di Negroponte*, ubi Caphareus. *Martial. l.* 9. *epigr.* 30. Euboica Sibylla. *h. e.* Cumana. Cumas enim ab Eubœa advenæ condidisse feruntur, ut *Liv. l.* 8. c. 22. & *Serv.* tradit ad illud *Virg.* 6. *Æn.* v. 2. Euboicis Cumarum allabitur oris. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 257. Carminis Euboici fatalia verba sacerdos Inspicit. *h. e.* Sibyllæ Cumanæ libros, qui Romæ asservabantur. *Stat. l.* 3. *silv. ult.* v. 12. Euboicos penates remeare. *h. e.* Neapolim, patriam, quæ Cumis vicina. *Ovid.* 14. *Metam.* v. 4. Euboicus tumidarum cultor aquarum. *h. e.* Glaucus, deus marinus, filius Polybi ex Anthedone Bœotiæ urbe litorali contra Eubœam: quæ idcirco ab *eod. Metam.* 7. v. 232. & *lib.* 13. v. 905. Euboica dicitur. *Stat. l.* 1. *silv.* 4. v. 125. tu Troica dignus Sæcula, & Euboici transcendere pulveris annos. *h. e.* annos, quos Sibylla Cumana a Phœbo obtinuit: de quo *Ovid. Metam.* 14. v. 136. ego pulveris hausti Ostendens cumulum, quot haberet corpora pulvis, Tot mihi natales contingere vana rogavi. ¶ Euboicum talentum nummo Græco septem millium & quingentorum cistophorum est, nostro quatuor millium denariorum. *Festus*.

EUBOIS, idis, f. Εὐβοΐς, Euboica. *Tellus Eubois* apud *Statium* est regio circa Neapolim, & Cumas, ut in voce præced. dictum est. Sic enim ille *l.* 1. *silv.* 2. v. 263. nitidum consurgat ad æthera tellus Eubois, & pulcra tumeat Sebetos alumna. At *lib.* 1. *Achill.* v. 413. quatitur navalibus omnis Eubois: Eubœam ipsam Græciæ intelligit.

EUCHARISTIA, orum, n. εὐχαριστία, ab εὐχαριστέω, grates ago, apud *Tertull. advers. Hæret. c.* 47. Ipsum introducunt ad benedicenda Eucharistia sua. (*alii leg. eucharistica*) h. e. oblationes pro gratiarum actione. ¶ *Eucharistia*, *æ*, f. penult. correpta, (V. *Charistia*) Græce εὐχαριστία: ab eadem radice: a Catholicis Scriptoribus adhibetur pro augustissimo Sacramento Corporis & Sanguinis D. N. J. C. *Cyprian. ep.* 10.

EUCHARISTICUS, a, um, εὐχαριστικός, ad gratiarum actionem pertinens. V. vocem præced. ¶ *Eucharisticon* inscribitur carmen *Statii l.* 4. *silv.* 2. in quo gratias agit Domitiano, quod convivio ab eo fuerit admissus.

EUDIEON, lineum filum, quod medici extremo in clysterio relinquunt, per quod clysmos emittitur. *Fest.* Porro εὐδίαιον, aut εὐδίαιος Græce est foramen in navi, quo effluunt pluviæ aquæ, & quæ e sentina exhauriuntur: vel clavus seu cuneus ligneus, qui in id foramen infigitur: quo exempto, aquæ effluunt: a cujus similitudine lineum illud filum dictum est.

EVECTIO, onis, f. *il portare in alto*, actus evehendi, sublatio. *Apul. l.* 5. *Metam.* Sublimis evectionis appendix miseranda. ¶ Item diploma, sive chartula, signo Principis obsignata, qua potestas alicui permittitur utendi equis cursui publico destinatis, *licenza d'andar per le poste*. Nam sine licentia Principis nemini privato licebat cursum publicum currere, qui institutus fuerat solummodo ad Principis commoditatem, ut quam cito posset & nuntios mittere per provincias, & ea, quæ longe ab Urbe gerebantur, cognoscere, ut est apud *Sueton. in Aug. c.* 49. Vide *Cod. lib.* 12. *tit.* 51. qui est *de cursu publico*, ubi multa habentur de jure evectionum. *Symmach. l.* 4. *ep.* 6. Evectiones impetrasse me, gaudeo.

EVECTUS, us, m. *trasporto*, actus evehendi. *Plin. l.* 18. *c.* 5. Ut operariorum copia prope sit, ut navigiorum evectus, vel itinerum. *h. e.* navigia ultro citroque commeantia, quæ merces evehant.

EVECTUS, a, um, *portato fuori*, extra vectus, exportatus. *Cic.* 3. *Verr.*

Verr. *c.* 20. Omnia ea fanis, ex locis publicis palam plostris evecta, asportataque esse. *Ulpian. Dig. lib.* 39. *tit.* 4. *leg.* 15. Evectæ cotes. ¶ Translate *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *ad fin.* Confragosis, atque asperis evecti, tota pandere possumus vela. ¶ Item sublatus, *innalzato*. Translate *Vellej. l.* 2. *c.* 53. Vix in id evectus, super quod ascendi non potest. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 52. Privatum modum evectas opes adhuc augere. ¶ Item provectus, *innoltrato*. *Plin. l.* 26. *c.* 4. Magicæ vanitates in tantum evectæ, ut abrogare herbis fidem cunctis possent. V. alia in *Eveho*.

EVEHO, is, exi, ectum, a. 3. *portare, o condur fuori*, ἐκκομίζω, ἐξάγω, extra veho, exporto. *Plin. l.* 6. *c.* 19. Alii tellurem exercent, merces suas alii evehunt. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 16. *ad fin.* Quibus utrisque rebus evehi atque invehi, &c. *Liv. l.* 25. *c.* 27. *a med.* Duæ classes infestæ circa promontorium Pachynum stabant, ubi primum tranquillitas maris in altum evexisset, concursuræ. *Id. l.* 1. *c.* 38. *extr.* Infima urbis loca, quia ex planis locis haud facile evehebant aquas, cloacis e fastigio in Tiberim ductis siccat. *Plin. l.* 5. *c.* 103. Amnes aquas inferunt in lacus, & evehunt. ¶ Item in altum vehere, extollere, *innalzare, sollevare*. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 5. palmaque nobilis Terrarum dominos evehit ad deos. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 38. Evehere in cælum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 130. quos ardens evexit ad æthera virtus. *Auct. dial. de Orat. c.* 13. Evehere aliquem ad consulatum. *Senec. in Hippol. v.* 1070. Quacumque pavidos equos evexit furor, hac ire pergunt. *trasportò*. ¶ Sæpe passive adhibetur, & significat procedere, progredi, provehi, *innoltrarsi, avanzarsi, andare*: diciturque de iis fere, qui navi, aut equo, aut curru vecti procedunt. *Liv. l.* 1. *c.* 48. Flectens carpentum, ut in collem Exquiliarum veheretur. *Id. l.* 4. *c.* 33. Ipse calcaribus subditis evectus, effreno equo in medios ignes infertur. *Justin. l.* 2. *c.* 6. Ad regem Thessaliæ ratibus evecti sunt. *Curt.* sine præposit. *l.* 9. *c.* 9. Tum alium insulam medio amni sitam evecti applicant classem. *h. e.* cum accessissent ad aliam insulam. & *ibid. in fi.* Evectusque ne amnis, quadringenta stadia processit in mare. *h. e.* egressus ostia fluminis. & *lib.* 4. *c.* 4. Ea navis, quæ non cohærebat, libero impetu evecta, in aliud quinqueremis latus invehebatur. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 14. Hostem longius evectum integer a tergo globus circumvenit. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c.* 13. Ut semel e Piræeo eloquentia evecta est, omnes peragravit insulas. *è uscita fuori*. Sic *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 21. Cur tua præscriptos evecta est pagina gyros? *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *ad fin.* Confragosis atque asperis evecti, tota pandere possumus vela. *Vellej. l.* 2. *c.* 56. In summum evecti fastigium. *innalzati, promossi*. *Liv. l.* 42. *c.* 62. Spe vana evectus. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 36. Fama ejus evecta insulas, & proximas provincias pervagata. ¶ Reperitur etiam *exveho*. *Ulpian. Dig. lib.* 10. *tit.* 4. *leg.* 5. Merces exvehendas conducere.

EVELATUM, eventilatum. *Festus*: Evelatum, eventilatum. unde velabra, quibus frumenta eventilantur. *Salmas.* recte corrigit: Evallatum, eventilatum. unde valli, quibus frumenta ventilantur.

EVELLO, is, elli, & ulsi, vulsum, a. 3. *svellere, estirpare, cavare a forza*, ἐκτίλλω, extra vello, extraho, exstirpo. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 31. Timide signifer evellebat, quod fidenter infixerat. *Id. pro Sext. c.* 28. Linguam se evellisse M. Catoni dixerunt. *Phædr. l.* 2. *fab.* 2. *extr.* nam funditus Canos puella, nigros anus evellerat. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 4. Spinas agro evellere. *Id. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 27. cœno cupiens evellere plantam. *Plin. l.* 17. *c.* 9. E segete evellito ebulum, cicutam, &c. & *lib.* 8. *c.* 42. Relictum equum in cœno hærentem, ut se evellisset, secutum vestigia domini. *Gell. l.* 12. *c.* 16. *a med.* Si Hercules eum evellerit e petra. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 12. *leg.* 2. Statuam de monumento evellere. *Plin. l.* 30. *c.* 3. *ad fin.* Evellere dentes. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 53. Omnem eorum importunitatem ex intimis mentibus evellisset vis orationis tuæ. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 2. Hunc sibi ex animo scrupulum ut evellatis, postulat. *Id. in Orat. c.* 28. Inserere novas opiniones, evellere insitas. *Id. pro Dom. c.* 13. Radicitus evellere actiones alicujus. *h. e.* rescindere, infirmare, irrita esse ostendere. *Id. pro Sext. c.* 14. Si appellandi sunt consules, quos nemo est, qui non modo ex memoria, sed etiam ex fastis evellendos putet. *Sil. l.* 7. *v.* 335. obsessa evellere castra. *cavar dall' assedio*. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 10. Nutrix puerum a lacte non subito evellit. *h. e.* depellit, ut *Virg.* loquitur *Ecl.* 7. *v.* 15. ¶ Præterit. *evulsi* pro *evelli* agnoscunt multi Grammatici. & *Flor. l.* 4. *c. ult.* Tertiam aquilam signifer, priusquam in manus hostium veniret, evulsit. & *Marcell. Empir. c.* 8. Cum prius pilos evulseris. & *Quintil. declam.* 12. *c.* 8. Pecora cecidimus, campos evulsimus, silvas destruximus. Hinc *evulsus*, optimæ notæ vox. V. infra suo loco.

EVENIO, is, eni, entum, n. 4. *venir fuori, arrivare*, ἀποβαίνω, ἐκβαίνω, extra venio, accedo, pervenio. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 65. Merses profundo, pulcrior evenit. *Plaut. Rud.* 3. 2. 17. Eamque eventuram exagogam Capuam, salvam, & sospitam. *Al. leg.* venturam. *Id. Cas.* 2. 8. 1. Sine modo, rus eveniat. *Al. leg.* veniat. ¶ Item evado, exitum habeo. *Id. Mostell.* 2. 1. 48. Istæc blanda dicta quo eveniant, madeo metu. *dove vadano a finire*. *Terent. Heaut.* *c.* 2. 108. Nisi sana curæ est, quorsum eventurum hoc siet. ¶ Sæpissime sumitur pro accidere, contingere tam in bonam, quam in malam partem, & fere impersonaliter, *avvenire, accadere, toccare, succedere*. *Cic. Fam.* 6. *ep. penult.* Timebam, ne evenirent ea, quæ acciderunt. *Id. pro Planc. c.* 6. Nihil ut plerumque evenit, præter opinionem accidet. *Id.* 2. *de Divin. c.* 24. *extr.* Omnia fere contra, ac dicta sunt, evenisse. & *lib.* 1. *c.* 15. Auspicia, quæ sibi secunda evenerint. *Id. pro Mur. c.* 1. Ut ea res mihi, populo, plebique R. bene atque feliciter eveniret. *Id. pro Quint. c.* 15. Quod homini potest tantum evenire dedecus? *Brutus* apud *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 55. Forte evenit, ut in Privernati essemus. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 10. Vereor, ne idem eveniat in meas litteras. *Terent. Andr.* 5. 4. 4. Quid tu Athenas insolens? *Chre.* evenit. *è stato un caso: ci son per accidente*. *Plaut. Men. prol. v.* 67. Illi tum divitiæ evenere maximæ. *Id. Curcul.* 1. 2. 34. Mihi haud sæpe tales eveniunt hæreditates. *Id. Trinum.* 1. 2. 1. Larem, uxor, venerare, ut nobis hæc habitatio bona, fausta, felix, fortunataque eveniat. *Terent. Hecyr.* 3. 4. 1. Ain' tu, tibi hoc incommodum evenisse iter? *esservi stato di gran disagio?* & 5. 4. 31. Spero hanc rem esse eventuram nobis ex sententia. *Id. Phorm.* 2. 1. 16. Quidquid præter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 39. Male illis eveniat. *h. e.* male sit. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 25. Eventura precari. & *eleg.* 5. *v.* 12. & *lib.* 3. *eleg.* 4. *v.* 47. Procul eventura videre. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 51. Nostra interest scire, quæ eventura sunt. *le cose future*. ¶ Si quid mihi eveniat simile est ac si quid mihi humanitus acciderit. h. e. si moriar. *Sueton. in Cæs. c.* 86. Rempubl. si quid sibi eveniret, neque quietam fore, &c. *Vopisc. in Probo, c.* 6. *extr.* Ut si quid sibi scienti prudentique eveniret, &c. *h. e.* si naturali fato fungi contingeret, & certus de obitu esset. ¶ Significat etiam forte obvenire, *toccare a sorte*. *Sallust. in Jug. c.* 39. & 47. Ipsi provincia Numidia, Minutio Macedonia evenerat. (Adde *Liv. l.* 2. *c.* 40. *extr.*) *Justin. l.* 11. *c.* 13. Darius vix denis armatis singulos hostes, si divisio fieret, evenire dicebat. ¶ Item provenire. *Sallust. in Catil. c.* 9. Duabus his artibus, audacia in bello, ubi pax evenerat, æquitate seque remque publicam curabant. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 33. Delecta ex his reipubl. forma laudari facilius, quam evenire, vel si evenit, haud diuturna esse potest. *Plaut. Capt.* 2. 3. 55. Merito tibi ea evenerunt a me. *Plin. l.* 9. *c.* 29. Polypum brachia sua rodere, falsa opinio est. id enim a congris evenit ei. *Colum. l.* 4. *c.* 32. *de arundinetis*. Bulbus anno celerius maturam perticam præbet; talea, & tota arundo serius prædicto tempore evenit. ¶ *Evenat* pro *eveniat*, antiquum. *Enn.* apud *Non. c.* 10. *n.* 20. Utinam mortem oppetam prius, quam evenat, &c.

EVENTILATUS, a, um, *sventolato, crivellato*. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *sub fin.* Frumenta eventilata mundiora sunt, lapillisque carent, & glabulis. *h. e.* ventilando purgata. ¶ Translate *Sidon. l.* 1. *ep.* 9. Post imperii utriusque opes eventilatas. *h. e.* jactatas, & dissipatas.

EVENTILO, as, avi, atum, a. 1. *sventolare, agitar l'aria*, ῥιπίζω, ventum agitare, ventilare, ut fit flabellis, aut hujusmodi. *Plin. l.* 31. *c.* 3. *ad fin.* Fit altitudine ipsa gravior aer, quem emendant assiduo linteorum jactatu eventilando. *Justin. l.* 44. *c.* 1. *extr.* Huc accedunt & marinæ auræ undique versus assidui flatus, quibus eventilato terrestri spiritu, præcipua hominibus sanitas redditur.

EVENTUM, ti, n. *caso, evento, avvenura, accidente, avvenimento*, τὸ συμβαῖνον, quod casu, fortunave nobis ex aliqua re evenit, tam in bonum, quam in malum. Quæcumque enim fiunt aut *conjuncta* vocantur, aut *eventa*. Conjunctum (inquit *Lucret. l.* 1. *v.* 452.) est id, quod nunquam sine perniciali Discidio potis est sejungi, seque gregari, Pondus uti saxis, calor ignibu', liquor aquai, Tactus corporibus cunctis, intactus inani. Servitium contra, libertas, divitiæque, Paupertas, bellum, concordia, cetera, quorum Adventu manet incolumis natura, abituque, Hæc soliti sumus, ut par est, eventa vocare. *Accidentia* Scholastici vocant. Adhibetur autem fere in plurali numero. nam in singulari generis est masculini. *Cic. in Partit. c.* 27. De incerto fortunæ statu, dubiisque eventis rerum futurarum. *Id. l.* 2. *Fam. ep.* 7. *ad fin.* Ut te ex nostris eventis communibus admonendum putarem, ut considerares, &c. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 3. *n.* 85. Me adhortatus es, ut aliorum facta & eventa conquirum. ¶ Item effecta, quæ ex causis oriuntur, *effetti*. *Id. in Top. c.* 18. Causarum cognitio cognitionem eventorum facit. (Adde *lib.* 1. *de Divin. c.* 6. *sub fin.*) *Id. pro Rabir. Post. c.* 1. Hoc plerumque facimus, ut consilia eventis ponderemus; & cui bene quid processerit, multum illum providisse; cui secus, nihil sensisse dicamus. *esiti, successi*. ¶ In singulari num. rarum est. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 8. *sub fin.* Existimato, me stultitiæ meæ pœnam ferre gravius, quam eventi. Adde *Lucret. l.* 1. *v.* 470.

EVENTUS, us, m. *evento, esito, successo, caso*, συμβεβηκός, τέλος, quidquid evenit ex re aliqua, quod cognosci, priusquam eveniat, non potest, eventum, exitus, casus. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 28. Eventus est alicujus exitus negotii, in quo quæri solet, quid ex quaque re evenerit, eveniat, eventurumque sit. *Id. Phil.* 14. *c.* 2. Spei fructum rei & eventui reservare. *Id. c. de Divin. c.* 28. Mihi prædictum est, fore eos eventus, qui acciderunt. *Id.* 2. *de Leg. c.* 17. Sceleris est pœna tristis, & præter eos eventus, qui sequuntur, per se ipsa maxima est. *Id.* 1. *de Orat. c.* 26. Ut quisque optime dicit, ita maxime varios eventus orationis pertimescit. & *cap.* 27. Nunquam summis oratoribus non satis ex sententia eventus dicendi procedit. *Curt. l.* 6. *cap.* 7. Explorare sacrificiis eventum rerum. *Id. l.* 8. *c.* 1. *a med.* Intentum esse in eventum rei. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 3. *extr.* Rei eventum experiri. & *lib.* 7. *c.* 49. Eventum pugnæ exspectare. & *lib.* 5. *c.* 42. Hic dies hunc habuit eventum, ut eo die maximus numerus hostium interficeretur. *Id. l.* 2. *B. Civ. c.* 5. Neque erat quisquam omnium, qui non in ejus diei casu suarum omnium fortunarum eventum consistere existimaret. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 6. *extr.* Quemvis eventum fortiter ferre. *Id. Fam.* 6. *ep. penult.* Ad omnem eventum paratum esse. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Ostenta sæpe expiata magnis eventibus. *con gravi disgrazie*. *Alter l.* 5. *ep.* 20. Egi pro Vareno, non sine eventu. *con buon successo*. *Lucan. l.* 4. *v.* 710. Fraudibus eventum dederat fortuna. *avea prosperato l'insidie*. *Balb. & Opp. ad Cicer. post ep.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Amplissimorum virorum consilia ex eventu, non ex voluntate a plerisque pro-

probari solent. (V. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 85. & *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 489.) *Liv. l.* 22. *c.* 39. Eventus stultorum magister est. ¶ Ponitur aliquando pro fine. *Horat. de art. poet. v.* 148. Semper ad eventum festinat, & in medias res auditorem rapit. ¶ Item pro effectu cujuslibet causæ. *Cic. in Partit. c.* 2. Aut causarum eventus, idest quæ sunt effecta de causis. & *cap.* 32. Accusatori hæc duo prima sunt, causa, & eventus. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 47. *de Vertumno*. At mihi, quod formas unus vertebar in omnes, Nomen ab eventu patria lingua dedit. *dagli effetti*. ¶ Bonus Eventus inter Romanorum deos fuit, ab agricolis præcipue cultus. *Varr. l.* 1. R. R. *c.* 1. Nec non etiam precor Lympham, ac Bonum Eventum, quoniam sine successu ac bono eventu frustratio est, non cultura. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Simulacrum Boni Eventus, dextra pateram, sinistra spicam ac papaver tenens. *Bono Evento* legitur in *Inscript.* apud *Murator. To.* 1. *pag.* 95. *n.* 1. at *Bono Eventus ibid. n.* 92.

EVENINUS, a, um, ad Evenum fluvium pertinens, qui Celydonem urbem alluit. *Ovid. Metam.* 8. *v.* 527. matres Calydonides Eveninæ. MSS. hoc loco mire variant.

EVENUS, i, m. *Fidare*, Εὔηνος, fluvius Ætoliæ, qui ex Callidromo monte oritur, ac inter Ætolos, & Locros mare Jonium petit, haud procul ab ore sinus Corinthiaci, Calydonem urbem interluens. Dictus est ab Eveno filio Herculis, qui se in eundem præcipitavit. *Hygin. fab.* 242. *Ovid. in Ibin*, *v.* 525.

EVERBERATUS, a, um, adject. *battuto, sbattuto*. *Senec. l.* 5. *Quæst. nat. c.* 12. Cum spiritus everberatur cursu parum libero incaluit. *Curt. l.* 4. *c.* 3. Remis pertinacius everberatum mare.

EVERBERO, as, a, t. idem ac verbero, sæpe verbero, *battere*. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Qui os, oculosque hostis Galli rostro atque alis everberaret. *Virg.* 12. *Æn. v.* 866. Clypeumque everberat alis. *Ovid. in Halieut. v.* 37. At mugil cauda pendentem everberat escam. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 737. pectusque suis everberat armis. *Curt. l.* 9. *c.* 4. Remis everberare fluctus. ¶ Translate *Gell. l.* 1. *c.* 23. & *Macrob. l.* 1. *Saturnal. c.* 6. *a med.* Silentium rei deberi puer affirmans, animum mulieris ad inquirendum everberat. *stimola*.

EVERGANEÆ TRABES, quas memorat *Vitruv. sub fin. cap.* 1. *l.* 5. aliis ita dictæ sunt, quod sint affabre politæ, & compactæ, ab εὐεργής, quo idem significat: aliis, quod ea derivatio insolens videatur, sunt ab *evergendo*, quod in aliquam partem vergant, & perpendeant.

EVERGO, is, a. 3. effundo, emitto, *versar fuori*, ἐκβάλλω. *Liv. l.* 44. *c.* 33. Montes spem faciebant, quia nullos apertos evergerent rivos, occultos continere latices.

EVERRÆ, arum, f. dicuntur purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ fit per everriatorem, certo genere scoparum adhibito: ab extra verrendo dictæ. *Fest. in Everriator.* ubi alii scribunt *Exverræ*, & *Exverriæ*, & *Eoverræ*.

EVERRIATOR, oris, m. qui averrit. Apud *Festum*, dicitur, qui accepta hereditate justa facere defuncto debet: quæ si non fecerit, seu quid in ea re turbaverit, suo capite luat. Id nomen ductum est a verrendo.

EVERRICULUM, i, n. *strascino*, *erpicatojo*, σαγήνη, rete piscatorium a *verrendo* dictum, vel quod trahatur (nam *verrere* est trahere) vel quod si quid fuerit piscium nactum, everrat, ut *Non. c.* 1. *n.* 146. interpretatur. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 13. *a med.* Everriculum, quod Græci σαγήνην dicunt. *Varr. sub fin. l.* 3. R. R. Everriculo pisces educere in litus. *Apul. in Apolog.* Cum animadvertisset, a quibusdam piscatoribus everriculum trahi, fortunam jactus ejus emisse. ¶ Transfert ad Verrem expilatorem, simulque alludit ad nomen ejus *Cic.* 6. *Verr. c.* 24. Quod unquam, judices, hujusmodi everriculum in illa provincia fuit? ¶ Et ad judicium de dolo malo, quod eo averruntur fraudes hominum a vita civili. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 30. Inde everriculum malitiarum omnium, judicium de dolo malo, quod C. Aquilius familiaris noster protulit.

EVERRO, is, erri, ersum, a. 3. *versar fuori*, *scopare*, *spazzare*, ἐκσαρόω, extrahendo purgo (*verrere* enim est trahere) nitidum facio, scopis mundo. *Colum. l.* 7. *c.* 4. *a med.* Stabula frequentar everrenda & purganda. *Id. sub fin. l.* 8. Salsamentorum purgamenta, quæ cetariorum officinis averruntur. *Varr. l.* 5. *L. L. cap.* 4. Eo die ex æde Vestæ stercus everritur. *Id.* 2. R. R. *c.* 2. *ante med.* Solum stabuli oportet esse eruderatum, & proclivum, ut everri facile possit, ac fieri purum. *Senec. l.* 4. *controv.* 25. *a med.* Inter temulentas ebriorum reliquias humanum everritur caput. *Trinum.* apud *Non. c.* 4. *n.* 491. Everrite ædes, abstergite araneas. *Manil. l.* 4. *v.* 285. averrere retibus æquor. V. *Verro*. ¶ Translate est expilare, & asportare. *Plaut. Truc. prol. in fin.* Is cum anima ad eam habentiam [illegible] everrerit. V. *Eversus*.

EVERSIO, onis, f. *rovesciamento*, *abbattimento*, *rovina*, *distruzione*, ἀνάτρεψις, ἀνατροπή, actus evertendi, destructio, ruina, excidium. *Cic. Phil.* 1. *c.* 2. Eversio illius exsecratæ columnæ. *Id. de Harusp. respons. c.* 2. Excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem tectis atque agris inferre. *Flor. l.* 2. *c.* 17. Gracchus Celtiberos centum & quinquaginta urbium eversione mulctavit. *Plin. l.* 22. *c.* 17. Herba urceolaris contra lapsus, aut vehiculorum eversiones, singularis. *h. e.* cum quis vehiculo excussus læditur. ¶ Eversionem urbis oratorie amplificando describit *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *post med.* ¶ Item expulsio, ejectio. *Flor. l.* 3. *c.* 13. Reduci plebs in agros unde poterat sine possidentium eversione? ¶ Translate *Cic.* 4. *Acad. c.* 31. & 5. *de Fin. c.* 20. Omnis vitæ eversio. (V. 4. *Acad. c.* 20.) *Id. de Senect. c.* 12. Patriæ proditiones, rerumpublicarum eversiones. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 17. Eversio rei familiaris. (V. vocem sequent.) *Plin. l.* 10. *ep.* 112. Eversio dignitatis.

EVERSOR, oris, m. *distruttore*, ἀναιρέτης, ἀνατροπεύς, ἀνατρεπτικός, qui evertit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 545. Priami regnorum eversor Achilles. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. Eversor Carthaginis & Numantiæ. *Cic. pro Sext. c.* 7. Quid dicam consules? hoccine ut ego appellem nomine eversores hujus imperii, proditores vestræ dignitatis? *Senec. in Hippol. v.* 894. Eversor decoris. *Plin. l.* 28. *c.* 1. Eversores juris humani. ¶ *Cajus in epitom. Instit. tit.* 8. eversores vocat nepotes, & prodigos, qui bona sua dilapidant. *scialacquatore*. Similiter in *Cod. lib.* 12. *tit.* 24. *leg.* 2. dicitur *eversor* interversor & *interceptor* pecuniæ publicæ: & *in Cod. Theodos. lib.* 12. *tit.* 6. *leg.* 2. *Imp. Constantin.* usurpat *evertere rationes* pro conturbare & dilapidare. Et *evertere patrimonium* eod. sensu *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 6. *leg.* 1.

EVERSUS, a, um, *abbattuto*, *rovesciato*, *rovinato*, *distrutto*, ἀνατετραμμένος, ἀνατραπείς: ab *everto*. *Plin. l.* 16. *c.* 31. Annosa quercus eversa vi tempestatis. *Propert. l.* 4. *el.* 10. *v.* 8. Eversus equus. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 7. Ecce, puer Veneris fert eversamque pharetram, Et fractos arcus, & sine luce facem. *Senec. in Agamemn. v.* 1006. Eversæ rates. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 222. mensæ. *Id. Heroid. ep.* 7. *v.* 42. eversas concitat Eurus aquas. *sconvolte*, *agitate*. (Adde *Senec. in Agamemn. v.* 475.) *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 75. everso campo jacere semina. *h. e.* vomere subacto. *Stat.* 6. *Theb. v.* 107. non sic eversa feruntur Ismara, cum fracto Boreas caput extulit antro. *h. e.* curvatæ, & effractæ arbores Ismari montis, Borea perflante. *Terent. Heaut.* 2. 3. 131. Eversæ cervices. *h. e.* collum caputque inflexum ad aspiciendum clam aliquid. *Cic. pro Sext. c.* 15. *extr.* Urbs excisa & eversa. ¶ Translate *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 16. Perdita & plane eversa provincia. *Id. pro Quint. c.* 23. Ut per se afflictum atque eversum propinquum suum non modo bonis, sed etiam communi luce privaret. *Virg.* 1. *Georg. v.* 500. Hunc saltem everso juvenem succurrere sæclo Ne prohibete. *h. e.* afflictis ac perditis rebus totius orbis ob bella civilia. *Liv. l.* 8. *c.* 30. *ad fin.* Victa & eversa disciplina militaris. *Cic. pro Flacc. c.* 5. Spoliati, vexati, fortunis eversi. *Ovid. Heroid. ep.* 3. *v.* 76. Eversa domus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 477. Teuthrantis eversi domus. *Sallust. in Orat.* 2. *ad Cæs. sub fin.* Eversam libertatem restituere. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 653. Eversa spes. *perduta*. ¶ *Eversus* etiam dicitur, qui lapsu equi, vehiculi, aut hujusmodi læsus est, *ribaltato*. *Plin. l.* 26. *c.* 13. *ad fin.* Agaricum contusis & eversis potum duobus obolis in mulsi cyathis tribus. Adde *lib.* 21. *c.* 19. *ad fin.* ¶ Est etiam *eversus* ab *everro*, purgatus, mundatus; & translate spoliatus, expilatus. *Cic.* 4. *Verr. c.* 21. *sub fin.* Quam tu domum, quam urbem adiisti, quod fanum denique, quod non eversum atque extersum reliqueris?

EVERTO, *& antique more* Evorto, is, erti, ersum, a. 3. *rovesciare*, ἀνατρέπω, ἀνίστημι, in contrarium statum verto, inverto, subverto. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 38. Duorum scalmorum naviculam evertere. *Curt. l.* 4. *c.* 15. Equi crebra jactatione cervicum currus everterant. ¶ Item miscere, turbare, agitare, *sconvolgere*, *metter sossopra*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 47. Disjecitque rates, evertitque æquora ventis. ¶ Item prosternere, demoliri, exscindere, *abbattere*, *rovinare*, *distruggere*. *Cic. ad Brut. ep.* 15. *a med.* Nec tantum in statuenda Lepidi statua factum est mali, quantum in evertenda boni. *Virg.* 1. *Georg. v.* 256. silvis evertere pinum. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 34. castellum. *Sil. l.* 17. *v.* 376. funditus arces. *Cic.* 1. *Offic. c.* 24. Evertere & diripere urbes. ¶ Projicere, dejicere, *gettare*. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 554. si quis Athon, Pindumve revulsos Sede sua, totos in apertum everterit æquor. ¶ Translate *Cic.* 5. *Fam. ep.* 2. *a med.* Neque illi quidquam deliberatius fuit, quam me quacumque ratione posset, non judicio, neque disceptatione, sed vi, atque impressione evertere. *h. e.* de statu dejicere. *Id. in Pison. c.* 35. Evertisti miseras funditus civitates, quæ non solum bonis sunt exhaustæ, sed &c. *Id.* 3. *Verr. c.* 51. Per summam injuriam pupillum fortunis patriis evertere. *h. e.* expellere, spoliare. *Sallust. in orat.* 2. *ad Cæs. ante med.* Dignitate alios, alios civitate eversum ire. *Plaut. Trinum.* 3. 1. 15. Festinat, ut agro evertat Lesbonicum, quando evertit ædibus. *Cic.* 5. *Verr. c.* 18. *extr.* Labefactarat vehementer aratores jam superior annus, proximus vero funditus everterat. *Id. Verr.* 4. *c.* 19. Evertere leges, testamenta, voluntates mortuorum, jura vivorum. & 2. *de Fin. c.* 25. Præcepta, quæ dedicisti, funditus evertunt amicitias. *Id.* 3. *de Fin. c.* 3. Honestum ipsum quasi virtutis lumen exstinguere, & virtutem penitus evertere. *h. e.* destruere, tollere. *Id.* 4. *Acad. c.* 6. *sub fin.* Ut retineamus eam definitionem, quam Philo vult evertere. *Id. in Orat. c.* 35. Sua confirmare, adversaria evertere. *h. e.* infirmare, solvere. *Curt. l. & cap.* 8. Funditus evertere gentes. *h. e.* delere. *Sallust. in orat.* 2. *ad Cæs. ante med.* Dissensio civilis tot illustres familias ab stirpe evertit. & *in orat. Lepidi contra Sull. a med.* Tribunitiam potestatem eversum profecti sunt per arma. *Curt. l.* 8. *c.* 5. Opes regum assentatio sæpius, quam hostis evertit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 5. *a med.* Constitutam philosophiam evertere. & *cap.* 10. Qui negant quidquam posse comprehendi, hæc ipsa eripiunt vel instrumenta, vel ornamenta vitæ, vel potius etiam totam vitam evertunt funditus. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 6. *leg.* 1. Ne cum plures furtum admittant, evertant domini patrimonium. (V. *Eversor*.) *Quintil. declam.* 388. *a med.* Evertere testem. *h. e.* ei fidem abrogare.

EVESTIGATUS, a, um, adject. ab evestigo, *investigato*, *scoperto*. *Senec. controv.* 9. *ante med.* Tu Crasse, post evestigata illa fugitivorum arma ditissimus. (V. *Vellej. l.* 2. *c.* 30. & *Flor. l.* 3. *c.* 20.) V. *Investigatus*.

EVESTIGIO. V. *Vestigium*.

EVEXUS, a, um, adject. simile τῷ devexus. *Martian. Capell. l.* 8. *pag.*

, *pag.* 275. Sicque habeatur, eum evexum, devexumque mundum dicere. *h. e.* rotunda forma sursum ascendentem.

EUGANEI, orum, m. populi Galliæ transpadanæ sub Alpibus, qui olim magno tractu ab Istriæ finibus Brixiam usque, & fortasse ultra obtinuere. Eorum oppida triginta quatuor *Cato* apud *Plin. l.* 3. *c.* 20. enumerabat. Inter eos censebantur Triumpilini, ubi nunc *Val Trompia*, & Camuni, ubi nunc *Val Camonica*, teste *Plin. loc. cit.* Timavus quoque, qui fuit in Aquilejensi agro, *Euganeus* dicitur a *Martial. l.* 13. *epigr.* 89. Quod enim hic, non Medoacus, ista appellatione ab eo Poeta significetur, satis intelligitur ex *ejusd. l.* 4. *epigr.* 25. quamvis *Sidon. carm.* 9. *v.* 191. per Euganeum Timavum Medoacum intelligit. ¶ Præcipue vero *Euganei* dicti sunt, qui circa Patavinum agrum incolebant, ubi Euganei colles, *i monti Euganei*, apud *Lucan. l.* 7. *v.* 192. inter quos Titulus, *Tralo*, & Arquadum, *Arquà* celebres sunt, quod in eo T. Livius, in hoc F. Petrarca ædes & prædia ad rusticandum habuerunt. Ad Euganeorum collium radices fama est ipsorum populorum primariam urbem fuisse. Fuit etiam Geryonis templum a Græcis conditum. est item fons Aponi, *i bagni d' Abano*: & Euganeæ oræ, *il territorio Padovano*, apud *Martial. l.* 10. *epigr.* 93. & Euganei lacus, *le Lagune di Venezia*, quæ sunt in Euganeis oris, non Venetiæ, *Id. l.* 4. *epigr.* 25. ¶ Ea regio laudatissimis lanis hodieque abundat. Hinc *Juvenal. sat.* 8. *v.* 15. & Euganea quantumvis mollior agna. V. *Altinas*, *Altinum*. ¶ Quos secundo loco Euganeos diximus, expulisse fertur inde Antenor, & Trojanis suis, Henetisque, Patavio condito, locum fecisse: qui postea universi *Veneti* appellati sunt. *Liv. l.* 1. *c.* 1. ¶ Porro Euganei dicti sunt a nobilitate (quasi εὐγενεῖς) & antiquitate generis. Crediti sunt enim eorum patres fuisse Herculis socii, qui in ea loca cum duce suo cum pervenissent, sedes posuerunt. Hinc *Plin. loc. cit.* præstantes genere Euganeos appellat.

EUGE, εὖγε, interjectio variis inserviens affectibus: a Græca voce allata, quæ *recte*, *bene* significat. Sæpe enim est approbantis, & laudantis. *Terent. Phorm.* 5. 6. 30. Euge, Geta! *bravo! Id. Adelph.* 5. 7. 13. Euge! jam lepidus vocor. *buono!* Adde *Martial. l.* 2. *epigr.* 27. ¶ Item plaudentis. *Plaut. Asin.* 3. 2. 9. Eas nunc legiones, vi pugnando perjuriis nostris, euge! potiti. *e viva.* Et cum ironia approbantis, *Id. Amph.* 2. 2. 27. *Alc.* lavisti. *Amph.* quid, postquam lavi? *Alc.* accubuisti. *So.* euge optime! *molto bene*. *Id. Merc.* 3. 4. 41. Dii sciunt, culpam meam istam non esse ullum. *Cha.* Euge, papæ! deos absentes testes memoras: qui ego istuc credam tibi? *bene! cappita!* ¶ Item lætantis, *Id. Aulul.* 4. 6. 11. Euge, euge, dii me salvum & servatum volunt. ¶ Et metuentis, *Id. Cas.* 2. 6. 34. Euge, cave. ¶ Et hortantis, *Id. Mostell.* 3. 1. 59. Euge, strenue. ¶ Et animadvertentis ex improviso. *Terent. Andr.* 2. 2. 7. O Pamphile! te ipsum quæro: euge Charine! ambo opportune. *oh ve'!* Adde *Plaut. Merc.* 2. 2. 11. ¶ Et gratulantis, *Id. Pers.* 1. 3. 10. Me dicit: euge! *Id. Rud.* 1. 2. 75. Euge, euge, perbene! ¶ Denique & insultantis, ut docet *Hieron. in Ezech. c.* 6.

EUGENIÆ, *vel* Eugeneæ, arum, f. uvarum genus, quæ a nobilitate & generositate sic dictæ sunt. nam εὐγένεια est nobilitas. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *ante med.* Frigidum ac roscidum solum & cælum commodissime sustinent eugeniæ, dum sunt in Albano colle. nam mutato loco, vix nomini suo respondent. ¶ Hinc *eugeneum vinum*, quod inde fit. *Cato* R. R. *c.* 6. & *Varr. l.* 1. R. R. *c.* 25. geminum eugeneum vocant: quare duplicis generis fuisse videtur.

EUGEPÆ, idem quod *euge*, ironice approbantis, *Plaut. Amph.* 4. 1. 10. Sed ædes occluserunt: eugepæ! Pariter hoc fit, atque ut alia facta sunt. *buon per mia fe!* ¶ Exsultantis, *Id. Rud.* 1. 2. 81. At in vado est: jam facile enabit, eugepæ! *e viva.* ¶ Mirantis, *Id. Epid.* 1. 1. 11. Eugepæ! corpulentior videre, atque habitior. *cappita!* ¶ Sunt qui scribunt *eugepæ*, ut sit ab εὖγε, & παῖ.

EUGIUM, ii, n. medium foramen τοῦ αἰδοίου γυναικείου, & ipsum αἰδοῖον: ab εὔγυιος, fertilis, vel ab εὐδίαιον, eudiæon, quo foramen significat. *Lucil.* & *Laber.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 304. & *cap.* 8. *n.* 56.

EUHYAS, *&* Euias, adis, Εὐιάς, Baccha. De ratione scribendi V. in voce sequenti. *Horat. l.* 3. *od.* 25. *v.* 8. non secus in jugis Edonis stupet Euias Hebrum prospiciens, &c.

EUHYUS, *&* Euius, ii, Εὔιος, h. e. bonus filius, ab εὖ, & υἱός, unum est ex cognominibus Bacchi. Nam in bello Gigantum fabulantur Bacchum in leonem se vertisse, ac strenuam Jovi patri navasse operam, uno ex Gigantibus interfecto: atque ab eo, macte virtute esse jubente, εὖ υἱέ, εὖ υἱέ, fuisse blande appellatum. Usu frequenti Poetarum Latinorum vox quoque ipsa Latina facta est, & paulatim Latino more Euius scribi cœpta. Alii tamen deducunt ab εὐοῖ, euoe, quæ vox est Bacchum invocantium: qua ratione nullus est aspirationi locus. *Stat.* 2. *Theb. v.* 72. prærupti cum te, tener Evie, partus Transmisere patri. *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 17. dissipat Euius curas edaces. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 563. Pars Hymenæe canunt, pars clamant, Euia, euoe! *Pers. sat.* 1. *v.* 101. lyncem Mænas flexura corymbis, Euion ingeminat. ¶ Adjective *Stat.* 2. *Achill. v.* 253. quater Euia pulsant terga manu. *h. e.* tympana.

EVIBRO, as, avi, atum, a. 1. vibro, vel extra vibro, *vibrare*. Translate *Gell. l.* 1. *c.* 11. Ut excitarentur atque evibrarentur animi, quod cornua & litui moliuntur. *h. e.* excitarentur, exstimularentur.

EVICTIO, onis, f. *evizione*, ἐκνίκησις, actus evincendi. Apud JCtos est ejus rei, quam adversarius legitimo jure acquisierat, per judicem recuperatio. *Ulpian. Julian. Cerus, Paulus, &c. Dig. lib.* 21. *tit.* 2. qui est *de evictione*, ubi illa sunt evictionem præstare, de evictione satis accipere ab aliquo, evictione aliquid amittere, de evictione teneri, aliquem in evictione vincere, *h. e.* in actione de evictione. Item actio de evictione, & pro evictione, evictionis nomine obligari, &c.

EVICTUS, a, um, *superato*, *vinto*, *domato*, plane victus, expugnatus, debellatus, ἐκνικηθείς. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 155. *de Leandro*. evicta per æquora lapsus. ¶ Translate dicitur fere de iis, quæ aliquandiu resistunt, tandemque cedunt, ac succumbunt. *Virg.* 4. *Æn. v.* 474. ubi concepit Furias evicta dolore, Decrevitque mori. & *vers.* 548. Evicta lacrimis. *Id.* 4. *Georg. v.* 63. Arbor vulneribus evicta supremum congemuit. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 186. evictaque matrum Corda facer Veneris gemitus capit. *Ovid. Fast.* 3. *v.* 688. Evictas precibus vix dedit illa manus. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 37. Evictus ad miserationem. *Id.* 12. *Ann. c.* 49. Evictus donis. *corrotto*. *Sil. l.* 3. *v.* 580. Blando desidiæ veneno evicta virtus. ¶ *Evicti rogi*, apud *Propert. l.* 4. *el.* 7. *v.* 2. sunt extincti. ¶ Est item convictus, *convinto*. *Cic.* 3. *Verr. c.* 1. Tam nefariis criminibus, tam multis testibus evictus. *Est qui legit* convictus.

EVIDENS, entis, *evidente*, *manifesto*, σαφής, qui aperte videtur, manifestus, perspicuus, dilucidus, patens. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 4. Neque ego in causis, si quid est evidens, de quo inter omnes conveniat, argumentari soleo: perspicuitas enim argumentatione elevatur. *Id. in Top. c. ult.* Narrationes ut planæ sint, ut breves, ut evidentes, ut credibiles. *Id.* 4. *Acad. c.* 15. Perspicuæ & evidentes res. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. Quid enim est hoc evidentius? *Liv. l.* 8. *c.* 9. Evidentissimum id fuit, quod, &c. *Hirt. de B. Alex. c.* 49. Neque ullum genus quæstus aut magni & evidentis, aut minimi & sordidi prætermittebatur. *Cels. in præfat. l.* 7. Medicinæ, quæ manu curat, est effectus inter omnes medicinæ partes evidentissimus. *Plin. l.* 21. *c.* 17. In lappa flos nascitur non evidens, sed intus occultus. *Id. l.* 6. *c.* 30. *ad fin.* Evidens demonstratio. *Id. l.* 9. *c.* 19. ratio. & *lib.* 2. *c.* 52. argumentum. & *lib.* 9. *c.* 2. causa. & *lib.* 19. *c.* 3. Id apud auctores Græciæ evidentissimos invenimus. *h. e.* certissimos.

EVIDENTER, adverb. *manifestamente*, *evidentemente*, ἐναργῶς, perspicue, manifeste. *Liv. l.* 6. *c.* 26. Cum tam evidenter pœnituerit. *Id. l.* 42. *c.* 29. *circ.* Cotys evidenter Macedonum partis erat. *Plin. l.* 13. *c.* 4. *a med.* Evidentissime est causa nominis. *Javolen. Dig. l.* 23. *tit.* 3. *leg.* 57. Nisi evidentissime contrarium approbetur. *Julian. l.* 18. *tit. &* *leg.* 5. Ut evidentius appareat.

EVIDENTIA, æ, f. *evidenza*, *chiarezza*, ἐνάργεια, perspicuitas. *Cic.* 4. *Acad. c.* 6. Propterea, quod nihil clarius ἐναργείᾳ ut Græci: perspicuitatem aut evidentiam nos, si placet, nominemus. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *circa med.* & *l.* 6. *c.* 2. *a med.* Insequatur ἐνάργεια, quæ a Cicerone illustratio & evidentia nominatur: quæ non tam dicere videtur, quam ostendere. (*illustrem explanationem* habet *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53.) *Id. l.* 9. *c.* 2. *ante med.* tradit, figuram hypotyposin a *Celso* evidentiam appellari.

EVIGILATUS, a, um, *vegliato*, vigilando confectus. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 12. At quam honesta! at quam expedita tua consilia! quam evigilata tuis cogitationibus, qua itineris, qua navigationis! *Gell. l.* 1. *c.* 7. Homo lectione multa exercitus, cui pleraque omnia veterum litterarum quæsita, meditata, evigilataque erant.

EVIGILO, as, avi, atum, n. 1. *svegliarsi*, *destarsi*, *uscir di letto*, *levarsi*, ἐγείρομαι, expergiscor, vigil fio, de lecto surgo. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Evigilaveram: nuntius a Spurina. & *lib.* 9. *ep.* 36. Evigilo, cum libuit: plerumque circa horam primam. *Sueton. in Aug. c.* 78. Evigilare maturius. *Id. in Claud. c.* 33. Ante mediam noctem plerumque evigilabat. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 127. *de Palinuro*. puppe magister Excidit, & mediis miser evigilavit in undis. *h. e.* dormiens cecidit, & in undis experrectus est. ¶ Item insomnis sum, vigiliam ago, *vegliare*. *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 64. Est mihi nox multis evigilanda modis. ¶ Translate est incumbere, elaborare, diligentem, attentumque esse. *Cic. ad Brut. ep.* 15. Tanta est industria, tantumque evigilat in studio, ut, &c. *Id. Parad.* 2. Quid enim ego laboravi? aut in quo evigilarunt curæ & cogitationes meæ? ¶ Active cum accusativo est vigilando conficere, elucubrare. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 108. Quos (*libros*) studium cunctos evigilavit idem. V. *Evigilatus*.

EVIGESCO, is, n. 3. vigorem amitto. *Tertull. de Anim. c.* 38.

EVIGILATIO, onis, f. *Augustin. l.* 1. *Soliloqu. c.* 1. Deus, pater evigilationis atque illuminationis nostræ.

EVIGORATUS, a, um, adject. vigore privatus. *Tertull. de Pall. c.* 4. & *in Apolog. c.* 27.

EVILESCO, is, lui, n. 3. vilesco, *divenir vile*, φαυλίζομαι. *Sueton. in Claud. c.* 15. Usque eo eviluit, ut passim ac palam contemptui esset. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 4. *n.* 7. Nullis sordibus pretium caræ pietatis evilescit.

EVINCIO, is, nxi, nctum, a. 4. idem ac vincio, vel valde vincio, circumdo, *legare*, *circondare*, περιδέω. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 42. Insigni regio Tiridatem evinxit. *h. e.* diadema imposuit. *Id. l.* 15. *c.* 2. Diademate caput Tiridatis evinxit.

EVINCO, is, ici, ictum, a. 3. *vincere*, *superare*, ἐκνικάω, idem quod vinco, vel plane vinco, supero. *Senec. in Herc. Oet. v.* 562. Cape hunc triumphum: solus evince Herculem. *Petron. in Satyr. c.* 79. Certaque lineamenta evicerunt spississimam noctem, & notabili candore ostenderunt errantibus viam. *Virg.* 2. *Æn. v.* 496. aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exiit, oppositasque evicit gurgite moles. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. *v.* 33. *de navi se vehente*. Hæc (*littora*

Bb

Bezantea) precor evincat. *olerepass*. Sic *Plin. l. 9. c.* 31. Cancri os Ponti evincere non valeut : quamobrem regressi circumeuot. *Id. l.* 18. *c.* 21. Quoniam evincit herbas lupioum, runcatur tantum. *h. e.* affligit, ut *Pallad. l.* 2. *tit.* 9. seu perimit, ut *Colum. l.* 2. *c.* 12. *circa med.* loquitur. *Colum. l.* 6. *c.* 5. Evincere & propulsare morbos. *Horat. l.* 2. *od.* 15. *v.* 4. platanusque cælebs evincet ulmos. *Senec. in Hippol. v.* 457. Arbor celso vertice evincit nemus. *sorpasso*. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 685. molles evincere somnos. *Virg.* 4. *Æn. v.* 548. Evinci lacrimis. *Senec. de consol. ad Polyb. c.* 36. perferre, & evincere dolores. ¶ Item pervinco, obtineo, *ottenere*. *Liv. l.* 2. *c.* 4. Evincuntque instando, ut litteræ sibi ad Tarquinios darentur. Adde *lib.* 4. *c.* 25. & *lib.* 3. *c.* 41. ¶ Item convinco, *convincere*. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 250. Si puerilius his ratio esse evincet amare. ¶ Apud JCtos *evincere* est rem ab aliquo jure acquisitam per judicem recuperare. V. totum titulum secundum, qui est *de Evictione*, *lib.* 21. *Dig.* & dicta in *Evictio*. *Pompon. ibid. leg.* 16. Ut servum quisquam a me, aut ab eo, cui vendidissem, evinceret.

EVINCTUS, a, um, adject. vinctus, circumdatus, *circondato*, *legato*, ... *Virg. Æn.* 5. *v.* 364. evinctis attollere brachia palmis. *h. e.* cæstibus armatis. *Id.* 8. *Æn. v.* 286. evinctus tempora ramis. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 71. Evincti geminas ad sua terga manus. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 32. purpureo suras evincta cothurno. *Stat.* 1. *Theb. v.* 554. Evinctus pudica fronde. *h. e.* lauro coronatus.

EVIOLO, as, a. 1. Addeunnt quidam huic verbo auctoritatem ex illo *Propert. l.* 1. *el.* 7. *v.* 16. Quod nolim nostros eviolasse deos. Verum ibi alii aliter. *Broeckhus.* præfert *evoluisse* ab *evolvo*.

EVIRATIO, f. virilium exsectio. Metaleptice ponitur pro depilatione, *Plin. l.* 29. *c.* 1. *ad fin.* Eviratio pilorum.

EVIRATUS, a, um, *castrato*, *ἐκτετμημένος*, castratus : & translate lascivus, & effeminatus, *Martial. l.* 5. *epigr.* 42. Eviratior spadone. *Arnob. l.* 5. *pag.* 187. Eviratum corpus.

EVIRESCO, is, ui, n. 3. virorem amitto, expallesco. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 258. Atque exsanguibus dolore evirescat color.

EVIRO, as, a. 1. *castrare*, *ἐκτομίζω*, castro, virilitatem adimo. *Catull. carm.* 63. *de Aty*, *v.* 17. Corpus evirastis Veneris nimio odio. ¶ Translate effeminatum reddo. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 223. Spatile eviravit omnes Venerivaga pueros.

EVISCERATUS, a, um, cui viscera exempta sunt, *sventrato*. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 44. *ex Ennio*. Ipsa summis saxis fixus asperis, evisceratus latere pendens. ¶ Item qui ex visceribus alicujus rei extrahitur, ut Unio a concha evisceratus, *Solin. c.* 53. (*al.* 66.) *ad fin.*

EVISCERO, as, a. 1. *sventrare*, *ἐξεντερίζω*, exentero, viscera extraho. *Virg.* 11. *Æn. v.* 723. Accipiter columbam pedibus eviscerat uncis.

EVITABILIS, le, qui evitari potest. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 234. Frena tamen dantem non evitabile telum Consequitur. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 50. Inevitabilia mala, aut evitabilia.

EVITATIO, onis, f. actus evitandi, *lo schivare*, *sfuggimento*, *ἀποφυγή*, ut Evitatio incommodorum, *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 2. Al. leg. *vitatio*. Evitatio periculi, *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 39. Fastidii evitatio, *Vopisc. in Aureliano*, *c.* 22. Evitatio malorum, *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *ante med.*

EVITATUS, a, um, *schivato*. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 5. Metaque fervidis evitata rotis. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 122. nec fraxinus errat, Inque humero sonuit non evitata sinistro.

EVITO, as, avi, atum, a. 1. *schivare*, idem ac vito, effugio, caveo. *Cic. de Amic. c.* 24. Suspiciones & offensiones tum evitare, tum elevare, tum ferre sapientis est. *Catull. carm. ult. ad Gell.* nos tela ista tua evitamus amictu. *Ulpian. Dig. lib.* 42. *tit.* 4. *leg.* 7. *a med.* Evitare occursum creditoris. *Pers. sat.* 2. *v.* 27. Triste jaces lucis, evitandumque bidental. ¶ Evito etiam verbum antiquum est, compositum a *vita*, & significat vitam eripere, vita spoliare. *Enn.* apud *Cicer.* 3. *Tuscul. c.* 19. Hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam evitari.

EVIAS. } V. *Evhius*.
EVIUS. }

EUMÆUS, i, *Εὔμαιος*, subulcus Ulyssis, qui hunc redeuntem, licet non agnitum, hospitio tamen benigne excepit, ut est apud *Homer. Odyss. l.* 14. Hinc *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Meam gentem suillum cognomen non habere, nec me esse ab Eumæo ortum.

EUMECES, o. balsami genus lævi cortice, ab *εὐμήκης*, bene longus, quod ceteris sit procerius. *Plin. l.* 12. *c.* 25. ¶ Item gemma oblonga figura, silici similis, quæ capiti supposita, visa nocturna oraculi modo reddit.

EUMENIDES, um, f. *l'Eumenidi*, *Εὐμενίδες*, Furiæ ita dictæ per antiphrasim quasi *εὐμενεῖς*, benevolæ, cum revera sint *δυσμενεῖς*, malevolæ, a *μένος*, animus. Ita *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 375. qui *ad Æn.* 4. *v.* 609. Diras ait vocari in cælo, Furias in terris, Eumenides apud Inferos : tametsi hæc nomina Poetæ confundunt. Porro hoc nomen inde habere credantur, quod Oresti, qui Palladis consilio illas placaverat, benignas se ac placabiles, postquam matrem occiderat, præbuere, uti ex *Sophocle in Oedip. v.* 477. colligitur. *Virg.* 4. *Georg. v.* 483. cæruleosque implexæ crinibus angues Eumenides. *Id.* 6. *Æn. v.* 250. Mater Eumenidum. *h. e.* Nox. & *vers.* 280. Ferreique Eumenidum thalami. Adde *Cicer.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. ¶ In singulari num. *Sil. l.* 2. *v.* 559. disjectaque crinem Eumenis in medios irrumpit turbida cœtus. Adde *Stat.* 12. *Theb. v.* 423.

EUMOLPIDÆ, arum, m. *Εὐμολπίδαι*, Sacerdotes Athenis, præsides quorundam sacrificiorum nocturnorum, quos Eumolpus Musæi, vel Orphei, vel Neptuni & Chiones filius in honorem Bacchi, vel Cereris in ea urbe instituerat : cujus posteri in id sacerdotium jure quodam sanguinis initiabantur. Alii volunt eorum sacrorum Orphea habuisse magistrum. De Eumolpi etiam patria varia traduntur, aliis Thracem, aliis Atheniensem facientibus, aliis Ægyptium. Sunt etiam, qui unum Thracem fuisse dicunt, Neptuni filium, alium Eleusinium, vel Atheniensem, Musæi filium, Orphei discipulum. Meminere Eumolpi, & Eumolpidarum *Cic.* 2. *de Leg. c.* 14. *Nepos in Alcib. c.* 4. & *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 41. & *Metam.* 11. *v.* 93. ¶ Scribitur & *Eumolphus*.

EUNUCHINUS, a, um, adject. ad eunuchum pertinens, ut Eunuchina facies, apud *Hieronym. ep.* 22. *ad Eustoch. de custod. virgin. c.* 12. (*al. sect.* 27. *extr.*)

EUNUCHISMUS, i, m. eviratio, ut Eunuchismum facere, apud *Cal. Aurelian. Tard. l.* 1. *c.* 4.

EUNUCHIZATUS, a, um, eunuchus factus. *Hieronym. l.* 1. *contra Jovinian. c.* 7. *ex Matth.* 19. 12.

EUNUCHO, as, a. 1. *castrare*, *εὐνουχίζω*, castro. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 189. Qui se eunuchat.

EUNUCHUS, i, m. *castrato*, *εὐνοῦχος*, castratus. *Cic. in Orat. c.* 70. Multi eunuchi e Syria, Ægyptoque. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 365. quas eunuchi imbelles, ac mollia semper Oscula delectent, & desperatio barbæ. *Id. sat.* 12. *v.* 34. imitatus castora, qui se eunuchum ipse facit. ¶ *Voss. in Etymol.* putat nomen esse officii, ab *εὐνή*, cubile, & *ἔχω*, curo, quasi lecti & cubiculi custos : & quia eviratis hominibus soliti sint principes hujusmodi custodiam mandare, inde factum ut pro castrato accipiatur. Alii ab *εὖ*, bene, derivant, *νοῦς*, mens, & *ἔχω*, habeo, quasi habens bonam mentem, quia res Veneteæ amentiam inferant, & qui iis abstineant, valde sapere videantur. Alii denique deducunt ab *εὖνις τοῦ ὀχεύειν*, h. e. privatus, expers concubitus. ¶ *Eunuchum suum* feminino genere dixit *Terent. Eun. prol. v.* 32. Comœdiam intelligens, quæ *Eunuchus* inscribitur. V. *Centaurus*.

EVOCATIO, onis, f. actus evocandi, *ἔκκλησις*, *il chiamar fuori*, ut *inferorum evocatio*, apud *Plin. l.* 30. *c.* 1. & *evocatio deorum* ex urbibus obsessis, apud *Macrob. Saturn. l.* 3. *c.* 9. cujus ibi formulam, carmenque refert, multaque de eo antiquorum more disserit. *Hirt. de B. Alex. c.* 56. Edictum proposuerat, ut quibus pecunias imperasset, neque contulissent, se adirent. Quæ evocatio vehementer omnes turbavit. *chiamata*. ¶ *Evocatio* etiam dicebatur genus militis per tumultum in re subita collecti, ubi Dux alloquitur cives : Qui Rempubl. salvam vultis, me sequimini. *Donat. ad Terent. Eun.* 4. 7. 2. & *Serv. ad Æn.* 7. *v.* 614. Hinc *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 2. Vis decernitur per exercitus, classes, arma, tormenta, evocationes hominum, & alias hujusmodi res.

EVOCATOR, oris, m. qui evocat. Item qui tumultuarium, & subitum militem cogit, ut in voce præced. dictum est. *Cic. Catil.* 2. *c.* 11. Principem conjurationis, evocatorem servorum & civium perditorum exire patiaris?

EVOCATORIUS, a, um, adject. qui evocat, ut Evocatoriæ litteræ apud *Sidon. l.* 8. *ep.* 12.

EVOCATUS, a, um, *chiamato fuori*, *fatto venire*, *ἐκκληθείς*, aliunde in aliquem locum vocatus, arcessitus. *Hirt. de B. Alex. c.* 34. Duas legiones in Ægyptum ad Cæsarem mittit, litteris ejus evocatas. *Sueton. in Calig. c.* 58. Pueri nobiles ex Asia ad edendas in scena operas evocati. *Liv. l.* 23. *c.* 43. Evocati ad colloquium. *Id. l.* 39. *c.* 36. ad causam dicendam. V. *Evoco*. *Justin. l.* 13. *c.* 4. Evocatos de singulis manipulis seditiosos supplicio tradi jubet. *Id. l.* 12. *c.* 14. Se quoque a Macedonia non ad societatem militiæ, sed ad pœnam evocatum arbitrabatur. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. Evocatus in consilium a Cæsare nostro ad Centum Cellas, maximam cepi voluptatem. ¶ In re militari *evocati*, *ἀνάκλητοι*, erant milites veterani, qui quamvis stipendia explevissent, nihilominus in gratiam consulum, aut imperatorum, ab iis largitione, litteris, precibus invitati, militiam resumebant, & honoratiore loco in ipsa constituebantur : cujus rei exemplum habes apud *Cicer.* 15. *Fam. ep.* 4. & *Sueton. in Aug. cap.* 10. Hinc *Cic.* 3. *Fam. ep.* 6. *ad fin.* Antonium præfectum evocatorum misi ad te, cui si tibi videretur, cohortes traderes. *Sueton. in Aug. c.* 56. Affuit & clientibus : sicut Scutario cuidam evocato quondam suo. ¶ Ad horum similitudinem, *evocatos* appellavit Galba equestris ordinis juvenes, qui manente anulorum aureorum usu, excubias circa cubiculum suum vice militum agerent, ut narrat *Sueton. in ejus vita cap.* 10.

EVOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamar fuori*, *far venire*, *invitare*, *ἐκκαλέω*, ex aliquo loco advoco, arcesso, vocando elicio, invito, provoco, pertraho. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 86. Juvenes stare ad januam duos quosdam, qui eum magnopere evocarent. *Id. Attic.* 2. *ep.* 24. Iis litteris sic te evocabam, ut nihil acrius, neque incitatius fieri posset. *Plaut. Asin.* 2. 3. 3. Atriensem Sauream, si est intus, evocato huc. *Id. Mil.* 4. 6. 33. & *Terent. Hecyr.* 5. 1. 7. Abi tu : illum evocato foras. *Plaut. Amph.* 3. 3. 12. Gubernatorem e navi huc evoca omnis verbis. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 108. Exercitum a Pelusio clam Alexandriam evocavit. *Id. l.* 6. *B. Gall. c.* 34. Ad Germanos pervenit fama, diripi Eburones, atque ultro omnes ad prædam evocari. & *lib.* 5. *c. ult.* Magna contumelia verborum nostros ad pugnam evocant. *Sueton. in Aug. c.* 16. Evocare aliquem ex provincia in auxilium. *Ovid. l.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 17. mortuos sepulcris. *Virg.* 4. *Æn. v.* 242. animas Orco. ¶ Aliquando *evocare* est judicis, magistratus, & hujusmodi adesse jubentis ad testimonium, aut causam dicendam, *citare*, *intimare*, *far venire con editto*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 108. Queri, atque indignari cœpit, regem ad dicendam causam evocari. *Cic. Verr.* 5. *c.* 28. Magistratus & quinque primi accitu illius evocantur. & *Verr.* 4. *c.* 67. Evocat ad

ad se Centuripinum magistratum, & decemprimos. *Plin. l. 5. ep.* 20. Evocare testes. *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 25. leg.* 1. Ne quis messium tempore adversarium cogat ad judicium venire, *&c.* sed si prætor per ignorantiam evocare perseveraverit, &c. ¶ *Evocare deos* quid sit, docet *Macrob. l. 3. Saturn. c. 9.* ut in *Evocatio* dictum est: item *Plin.* his verbis *lib. 28. c. 2.* Verrius Flaccus auctores ponit, quibus credat, in oppugnationibus ante omnia solitum a Romanis Sacerdotibus evocari deum, cujus in tutela id oppidum esset, promittique illi eundem, aut ampliorem apud Romanos cultum. Et durat in Pontificum disciplina id sacrum: constatque, ideo occultatum, in cujus dei tutela Roma esset, ne qui hostium simili modo agerent. Hæc *Plin.* Simile est illud *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 8. leg. 9.* Sacrarium est locus, in quo sacræ res ponuntur: quod etiam in ædificio privato esse potest: & solent, qui liberare eum locum religione volunt, sacra inde evocare. Habes & apud *Liv.* quiddam huc pertinens, in expugnatione Vejorum, *l. 5. c. 21. & 22.* ¶ In re militari evocare est veteranos, qui stipendia expleverint, ad militiam precibus & præmiorum spe rursus pertrahere, ut in *Evocatus* dictum est: item quoscumque milites ad subitam & tumultuariam militiam vocare. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 7.* Conclamant legionis decimæ tertiæ, quæ aderat, milites: hanc enim initio tumultus evocaverat, &c. & *cap. 23.* Erant complures adolescentes, & magnus numerus equitum R. & decurionum, quos ex municipiis Domitius evocaverat. ¶ Translata *Quintil. l. 1. c. 1. a med.* Contendat interim, & sæpius vincere se putet: præmiis etiam, quæ capit illa ætas, evocetur. *h. e.* alliciatur. *Cic. in fragm. apud Augustin. l. 4. contra Julian. Pelag. c. 14.* Quæ enim deformatio coloris & corporis, quod turpe damnum, quod dedecus, quod non evocetur atque eliciatur voluptate? *Senec. in Hippol. v. 11.* Prata roriseta mulcens aura, Zephyrus vernas evocat herbas. *fa nascere. Sil. l. 7. v. 501.* Evocat a liquidis piscem penetralibus esca. *fa venir fuori. Plin. l. 14. c. 1.* Vites tonsura annua coercentur, & vis earum omnis evocatur in palmites. *si tira, si fa andare o attrae. Id. l. 17. c. 21.* Quidam palmitem excæcant, supina falce auferendo oculos, ut longius evocent. *per tirarlo più lungo. Cels. l. 4. c. 14.* Fricatione ad extremas partes materiam evocare. *tirare. Plin. l. 23. c. 4.* Oleum cicinum capillum evocat. *fa crescere. Cels. l. 3. c. 25.* Sudorem labore corporis evocare. *promuovere. Plin. l. 31. c. 10.* Nitrum vomitiones evocat. *provoca. Id. l. 28. c. 19.* Evocare abortus. *h. e.* educere, expellere. *Senec. in Med. v. 754.* aquas nubibus siccis. *cavare acqua, far cader pioggia. Plin. l. 28. c. 8.* Adipis suffitu mulierum menses. *Id. l. 2. c. 53.* fulmina. *h. e.* allicere, impetrare. V. *Elicio* in fin. *Cic. pro Dejot. cap. penult.* oratione misericordiam alicujus. *h. e.* implorare, elicere. *Senec. l. 3. de Ira, c. 5.* Ita lætos quoque natura & placidos in sævitiam ac violentiam evocat. *incita, provoca, tira.* & *lib. 2. de benef. c. 28.* Boni consulere, & animum ejus, grate excipiendo, evocare. *h. e.* ejus qui beneficium dedit, liberalem animum ad insuper benefaciendum allicere, pertrahere. *Id. ep. 29.* Facetiæ, quæ risum evocare lugentibus possunt. *h. e.* elicere, *cavar riso da chi piange. Plin. l. 28. c. 4. a med.* Evocare indicium. *cavar di bocca la rivelazione di qualche misfatto.* & *Senec. l. 3. de Ira, c. 8.* iram. *Id. de constant. sapient. c. 4. extr.* lacrimas. *Id. 2. de Ira, c. 21.* aliquem in lætitiam.

EUOE, & Euhoe, εὐοῖ, vox bacchantium, & Liberum Patrem inclamantium & invocantium: quasi εὖ οἱ, *bene sit illi*. Placet *Donsquio* aspirationem interscribi, *Vossio*, & aliis non placet. Vox est disyllaba: neque ullum adhuc vidimus Poetæ locum, ex quo necessario conficiatur, esse trisyllabam. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 61.* Saxea ut effigies bacchantis prospicit euoe. & *vers. 255.* Euoe bacchantes, euoe capita inflectentes. *Horat. l. 2. od. 19. v. 5.* Euoe! recenti mens trepidat metu. & *vers. 7.* euoe! parce Liber. Adde *Virg. 7. Æn. v. 389.* & *Ovid. Metam. 4. v. 522.* ¶ Qui scribunt *euohe*, aut *heuoe*, male scribunt.

EVOLATICUS, a, um, adject. qui volat, ut Evolatici homines, apud *Plaut. Pæn. 2. 2. v. 27.* Al. tamen leg. *volatici*.

EVOLITO, as, a. 1. *volar fuori spesso*, sæpe evolo. *Colum. l. 8. cap. 8. de columbis.* Patentibus fenestris, per quas ad requirendos cibos evolitant.

EVOLO, as, avi, atum, n. 1. *volar fuori*, e *via*, ἐξίπταμαι, extra, vel in altum volo. *Cic. in Bruto, c. 78.* Ut evolare, non excurrere videretur. *Id. 1. de Leg. c. 1.* Aquila ex quercu evolavit. *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* Evolare extra septa. ¶ Translata est erumpere. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. penult.* Subito ex omnibus partibus silvæ evolaverunt, & in nostros impetum fecerunt. ¶ Item progredi, ad honores altius evehi, ascendere. *Cic. 1. Fam. ep. 7. a med.* Quem illi esse in principibus facile sunt passi, evolare altius certe noluerunt. Adde 2. *de Orat. c. 52.* ¶ Item eripere se, aufugere. *Cic. in somn. Scip. c. 3.* Qui ex corporum vinculis tanquam e carcere evolaverunt. *q. d.* extra vincula evolaverunt. ¶ Item vitare, effugere. *Cic. de Provinc. Consul. c. 6.* Quam pœnam si tum aliorum opibus, non suis evolarunt, &c. *Id. 3. Verr. c. 5.* Evolet ex vestra severitate. ¶ Item fugere. *Id. Verr. 7. c. 34.* Evolarat jam e conspectu fere fugiens quadriremis.

EVOLO, as, a. 1. *rubare, rapire*, ἁρπάζω, est furari, rapere, quasi in volam recipere. *Plaut. Cistell. 4. 2. 65.* Cistellam adolescens hic mihi evolavit. *Alii rectius leg.* Cistella mihi hic, mi adolescens, evolavit.

EVOLVO, is, olvi, olutum, a. 3. *rivolgere, rivoltolare, buttar giù*, ἐκκυλίω, deorsum, aut extra, aut de loco volvo. *Ovid. 11. Metam. v. 518.* modo se super astra frustra Tollere conatur, jactasque evolvere silvas. *h. e.* a se rejicere. *Lucret. l. 6. v. 140. de vento.* Arbusta evolvens radicibus haurit ab imis. *Lucan. l. 3. v. 481.* quidis evolvens saxa lacertis. *Id. l. 6. v. 170.* cadavera plenus Turribus evolvit, subeuntesque obruit hostes. *Tacit. de Germ. c. 39.* Evolvi per humum. *evoltolarsi per terra. Cels. l. 7. c. 16.* Nonnunquam venter ictu aliquo perforatur, sequiturque ut intestina evolvantur. ¶ Dicitur & de aquis, quia volvendo se decurrunt. *Curt. l. 5. c. 4.* Araxes multorum aquas torrentium evolvit in Medum. *Virg. 5. Æn. v. 807.* In mare se Xanthus evolvit. *Plin. l. 4. c. 12.* Danubius in Pontum vastis sex fluminibus evolvitur. ¶ Est etiam explicare, & quod convolutum erat aperire, *svuluppare. Petron. in Satyr. c. 11.* Opertum me amiculo evolvit. *h. e.* detexit. *Ovid. 6. Metam. v. 581.* Evolvit vestes sævi matrona tyranni, Germanæque suæ carmen miserabile legit. *Id. Heroid. ep. 15. v. 24.* Evolvere fusos. *svolgere e volvere usque dum omni filo spolientur. Cic. Attic. l. 9. ep. 10. circa med.* Evolvere volumen epistolarum. ¶ Hinc translate est digerere, explicare, narrare. *Ovid. 1. Metam. v. 24.* Quæ postquam evolvit, cæcoque exemit acervo, &c. *Virg. 9. Æn. v. 509.* Et mecum ingentes oras evolvite belli. *Stat. 1. Theb. v. 2.* fontesque evolvere Thebas. *Cic. Attic. l. 9. ep. 10. a med.* Totam hanc deliberationem evolvit accuratius in litteris VIII. cal. Mart. datis. *Id. Acad. l. 4. c. 36.* Exponere disciplinam sapientiæ, naturam rerum omnium evolvere. *Id. pro Cæl. c. 23.* Cujus ego neque principium invenire, neque evolvere exitum possum. *Id. 3. Offic. c. 19.* Animi sui complicatam notionem evolvere. ¶ Item legere, *leggere, scorrer leggendo*: ductum a voluminibus, quæ legi non possunt, nisi evolvantur. *Cic. l. 1. Tuscul. c. 11. a med.* Evolve diligenter ejus eum librum, qui est de animo. *Horat. l. 1. Sat. 3. v. 112.* & *Ovid. 1. Fast. v. 657.* Evolvere Fastos. *Id. 2. Trist. v. 307.* versus. & *vers. 538.* jocos. ¶ Item secum meditari, versare animo, mente volvere. *Sil. l. 3. v. 216.* Promissa evolvit somni, noctemque retractat. *Virg. 4. Georg. v. 509.* & gelidis hæc evolvisse sub astris. *Senec. in Agam. v. 116.* Tecum ipsa evolve femineos dolos. ¶ *Evolvere se* est se expedire, exire: ductum a cursu aquarum. *Terent. Eun. 4. 4. 55.* Hac re & te omni turba evolves, & illi gratum feceris. *Id. Phorm. 5. 4. 5.* Nulla possum remedio me evolvere ex his turbis. *Lucan. l. 9. v. 876.* Imus in adversos axes: evolvimur urbe. *h. e.* egredimur. ¶ Ab eodem aquarum cursu est & illud *Senecæ in Oedip. v. 252. de Sole.* Qui tarda celeri sæcula evolvis rota. *volgi, fai scorrere.* & *in Med. v. 405.* Nitidusque certas mundus evolvit vices. ¶ Item illud *Valer. Flacc. l. 4. v. 517.* Ingemit, ac tales evolvit pectora questus. *h. e.* effundit. ¶ Interdum ponitur pro eruere, *cavar fuori. Senec. in Oedip. v. 966.* Radice ab ima funditus vulsos simul evolvit orbes. *h. e.* eruit oculos. Sic *Lucan. l. 2. v. 184.* ille cavis evolvit sedibus orbes. ¶ Translate *Plaut. Pseud. 1. 3. 82.* Ego in hoc triduo aut terra, aut mari alicunde evolvam id argentum tibi. *h. e.* eruam, extricabo, & tibi conficiam. ¶ Est nonnunquam deturbare, expellere. Hinc *evolutus bonis*: quod V. infra. *Liv. l. 6. c. 15.* Ut istos excubantes publicis thesauris ex præda clandestina evolvas. ¶ Apud Poetas diæresim interdum patitur. *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 74.* Condita quin veri pectoris evoluam. *Ovid. Heroid. ep. 12. v. 24.* Debuerant fusos evoluisse meos.

EVOLUTIO, onis, f. evolvendi actio, explicatio, lectio. *Cic. l. 1. Fin. c. 7.* Quid historia cognitioque rerum, quid Poetarum evolutio?

EVOLUTUS, a, um, adject. ἀνειλημένος, *dispiegato, sviluppato*, ut Evoluta serpens, & ex oculis elapsa, *Liv. l. 26. c. 19.* Evolutum furfure panicum, apud *Colum. l. 2. c. 9. extr. h. e.* cautum, purgatum. ¶ *Evolutus* bonis, *h. e.* deturbatus. *Senec. ep. 74.* Evolutus sede patria, rebusque summis, *Tacit. 13. Ann. c. 15. h. e.* expulsus, ejectus. Evolutus tegumentis dissimulationis, & nudatus, *Cic. l. 2. de Orat. c. 86.*

EVOMO, is, ui, itum, a. 3. *vomitare*, ἐξεμέω, vomendo ejicio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 49.* Easque, cum stomacho concoxerit, evomere. ¶ Translate est emittere. *Cic. de Amic. c. 23.* Apud quem evomat virus acerbitatis suæ. *Terent. Adelph. 3. 2. 14.* Evomere iram in aliquem. *sfogare. Cic. 5. Phil. c. 7.* In me absentem, orationem ore impurissimo evomuit. *Id. Catil. 2. c. 1. extr.* Urbs hæc lætari mihi videtur, quod tantam pestem evomuerit, forasque projecerit. *Plin. l. 5. c. 9.* Nilus multis faucibus in Ægyptium mare se evomit. *si scarica. Sil. l. 17. v. 594.* Evomuit pastos per sæcula Vesevus ignes.

EUONYMUS, i, f. Εὐώνυμος, arbor insulæ Lesbi, non absimilis Punicæ, inter eam & laurum folii magnitudine, figura vero & mollitia Punicæ, flore candidiore: siliquas fert sesamæ similes, in quibus granum quadrangula figura, spissum, letale animalibus: nec non in folio eadem vis. *Plin. l. 13. c. 22.* ¶ Item insula Siciliæ, minima Æoliarum, quæ nunc creditur *Lisca bianca*. *Plin. l. 3. c. 9.*

EUPATORIA HERBA, apud *Plin. l. 25. c. 6.* eadem est, quæ agrimonia. V.

EUPETALOS, Εὐπέταλος, pulcra habens folia: ab εὖ, bene, & πέταλον, folium. Dicitur de genere chamædaphnes, quod daphnoides vocatur, frutice ramoso, crassiore ac molliore, quam laurus, folio, cujus gustata accenditur os atque guttur, baccis e nigro rufis. *Plin. l. 15. c. 30.* ¶ Item de gemma quatuor colorum habente, cæruleo, igneo, minii, & mali. *Id. l. 37. c. 10.*

EUPHEME, es, f. Εὐφήμη, nutrix Musarum, Croti mater: qui Crotus in cælo Sagittarius esse dicitur. *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 27.*

EUPHEMISMUS, i, m. εὐφημισμός, h. e. bonum omen: ab εὐφημίζω, bene ominor, bona verba dico: est figura rhetorica, qua res ingratas & odiosas mitioribus vocabulis exprimimus, vel ironice, ut cum

Fu-

Furiæ Eumenides vocantur; vel extra ironiam; ut *Vellej. l. 2. c. 93.* Si quid accidisset Cæsari. *h. e.* si mortuus esset. Sed vox Græca est, & Græce adhibenda.

EUPHONIA, æ, f. *buon suono*, εὐφωνία, bonus sonus, suavis pronuntiatio. A Grammaticis dicitur cum singula verba dulcem ac jucundum sonum edunt: quæ a *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) velut vocalitas* vertitur, *cujus in eo delectus est, ut inter duo, quæ idem significant ac tantumdem valent, quod melius sonat, malis.* De hac *Donat. in Edit. c. pag. 1751. Putsch.* Meminerimus, euphoniam in dictionibus plus interdum valere, quam analogiam & regulam præceptorum.

EUPHORBIA, æ, f. herba est specie thyrsi, foliis acanthinis, succum emittens lacteum, qui siccatus turis effigiem habet: inventa in monte Atlante ab Euphorbo medico Jubæ regis, ut *Plin. l. 5. c. 1. extr.* & *lib. 25. c. 7. ad fin.* docet. Dicitur etiam *euphorbium*, ii, n. ab *eod. l. 25. c. 10.* & *lib. 26. c. 8.*

EUPHORBUS, viri Trojani nomen a Menelao occisi, cujus animam Pythagoras, qui metempsychosim commentus est, habere se jactabat. *Ovid. 15. Metam. v. 160.* & *Gell. l. 4. c. 11.* Hinc *sapiens Euphorbus* pro Pythagore sumitur ab *Horat. l. 1. ep. 1. v. 50.* ubi alii pro *sapiens Euphorbus* legunt *sapiens, & fortis.*

EUPHORION, Poeta Chalcidensis, qui varia scripsit. Elegorum ejus testis est *Diomed. l. 3. pag. 482. Putsch.* Poema etiam aliud, in quo multa de agricultura, affert *Suid.* Quam ob causam forte *Varro* & *Columella* eum inter scriptores rusticos celebrant, uterque *l. 1. R. R. c. 1.* Hujus Græca carmina Gallum Latine vertisse, auctor est *Serv.* ad illud *Virg. Ecl. 10. v. 50.* Ibo, & Chalcidico quæ sunt mihi condita versu, &c. V. *Quintil. l. 10. c. 1.*

EUPHRATES, is, m. *Eufrate*, Εὐφράτης, fluvius Asiæ. Oritur ex Niphate monte Armeniæ majoris, in Tigrim cadit, & cum ipso paulo post in sinum Persicum se exonerat. Dictus creditur ab εὐφραίνω, exhilaro, quia aquis suis agros circumjacentes fertilissimos reddit. *Plin. l. 5. c. 24.* ¶ Metonymice ponitur pro populis Orientis. *Virg. 1. Georg. v. 509.* Hinc movet Euphrates, illinc Germania bellum. ¶ In illo *Lucani l. 8. v. 358.* Signaque ab Euphrate cum Crassis capta sequentem: vel cæsuræ beneficio dic ultimam produci: vel cum *Prisciano l. 7. pag. 768. Putsch.* dativum esse Græcum positum pro ablativo Latino τῷ Εὐφράτῃ.

EUPHRATIS, idis, f. quæ ad Euphratem posita est, ut Ripa Euphratis, apud *Sidon. in carmine subjecto ep. 9. l. 8. ad fin.*

EUPHROSYNE, es, f. Εὐφροσύνη, una Gratiarum ab hilaritate. V. *Gratia.*

EUPHROSYNUM, εὐφρόσυνον, vocatur herba buglossus, cui præcipuum, quod in vino dejecta, animi voluptates auget: ab εὐφροσύνη, hilaritas. *Plin. l. 25. cap. 8.*

EUPLOCAMUS, adject. εὐπλόκαμος, calamistratus: ab εὖ, bene, & πλόκαμος, cincinnus. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 255.* Euplocamo digitis, discerniculumque capillo.

EUPOLIS, idis, m. Εὔπολις, antiquus Poeta Comicus, in reprehendendis hominum vitiis liberrimus. Scripsit comœdias decem & septem, ex quibus novem victoriam meruerunt. Periit in prœlio navali inter Lacedæmonios & Athenienses commisso. Cujus mors quantum civitati luctum attulerit, illud ostendit, quod publico edicto cautum fuit, ne poetis in posterum militare liceret, uti apud *Suid.* legitur. *Plin. l. 1. ep. 20.* Summum oratorem Periclem sic a Comico Eupolide laudari. *Vellej. l. 1. c. 16.* Una ætas priscam illam & veterem sub Cratino, Aristophane, & Eupolide comœdiam illustravit. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 1.* Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro, Eupolin Archilocho? *Pers. sat. 1. v. 124.* Iratum Eupolidem prægrandi cum sene palles.

EURINUS, a, um, *di Levante*, ad Eurum pertinens. *Colum. l. 11. c. 2. post init.* Cal. Febr. Fidis incipit occidere: ventus Eurinus, & interdum Auster cum grandine est.

EURIPICE, es, f. εὐριπική, genus junci, cujus semine somnum allici, scribit *Plin. l. 21. c. 18.*

EURIPIDES, m. Εὐριπίδης, Poeta Tragicus Atheniensis. Natus est eo die, quo Xerxis exercitus ab Atheniensibus fusus est. Fuit primum in Rhetorica Prodici discipulus, deinde Socratis in Philosophia: secutus est etiam Anaxagoram. Athenis discedens venit ad Archelaum Macedoniæ Regem, apud quem summo in honore fuit. Scripsit fabulas septuaginta quinque, ex quibus quinque tantum victoriam meruerunt. Castitate vitæ tanta fuit, ut vulgo μισογύνης, hoc est osor mulierum cognominatus sit. Duxit tamen uxores duas. Excessit notu discerptus a canibus annum agens septuagesimum quintum. Ossa ejus regis jussu Pellam translata, repulsis Atheniensium precibus, qui sæpe per legatos tentaverant, ut civis sui reliquias sibi in patriam referre liceret. Hæc, & alia de eo *Gell. l. 15. c. 20.* & *Suidas.* ¶ Penultima fere corripitur. Producitur a *Sidon. carm. 9. v. 127.* Cessissent Sophocles, & Euripides. Adde *carm. 9. v. 235.*

EURIPIDEUS, vel Euripidius, a, um, Εὐριπίδειος, ad Euripidem pertinens. *Cic. 3. Tuscul. c. 25.* Euripideum carmen.

EURIPUS, i, m. *stretto di mare, Euripo*, εὔριπος, fretum maris angustum, ubi aqua æstu vehementiore reciprocat: quale est Thracii Bosphori, & alibi. *Cic. pro Mur. c. 17.* Quod enim fretum, quem euripum tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æstus habet ratio comitiorum? *Plin. l. 6. c. 23.* Inde vadosa navigatio paludi similis, per euripos tamen quosdam peragitur. ¶ Græci Etymologi ducunt ab εὖ, & ῥιπίζω, ventilo, quod mare iis locis ventilatur, agitaturque vehementius. ¶ Celebre est hoc nomine fretum inter Eubœam, & Bœotiam, qui & *Euripus* per antonomasiam dicitur (a *Liv. l. 31. c. 24.* &c.) ubi mare rapidum (inquit *Pompon. Mela l. 2. c. 7. ante med.*) & alterno cursu septies die, ac septies nocte, fluctibus invicem versis, adeo immodice fluit, ut ventos etiam, ac plena ventis navigia frustretur. *Plin.* vero *l. 2. c. 97.* septies die ac nocte reciprocare ait: cui adstipulatur *Seneca in Herc. Oet. v. 779.* Alii sexies tantum, scripsere. Denique *Liv. l. 28. c. 6.* non septies die, inquit, sicut fama fert, temporibus statis reciprocat, sed temere in modum venti, nunc huc, nunc illuc verso mari, velut monte præcipiti devolutus torrens, rapitur; ita nec nocte, nec die quies navibus datur. Ex recentioribus Scriptoribus prodidere quidam, bis tantum die, & nocte reciprocare, neque tamen id constanter, sed aliquando pluribus etiam vicibus. ¶ Ab horum similitudine *euripi* dicuntur alvei, fossæ, aut canales manu facti magnifico opere, qui aquas in morem fluviorum deducunt, *canali, gore, acquedotti*: quod sicut in marinis fretis, ita in his aquæ ripis utrinque angustis inclusæ decurrant. Hujusmodi sunt, qui aquas in privatas domos deferunt, & qui tubis arctatam in sublime efferunt, tum usus causa, tum deliciarum. Dicuntur etiam *nili*, sed cum discrimine, quia *nili* exiliores sunt & angustiores, *euripi* ampliores. *Cic. 2. de Leg. c. 1.* Magnificas villas, & pavimenta marmorea, & laqueata tecta contemno: ductus vero aquarum, quos isti nilos & euripos vocant, quis non, cum hæc videat, irriserit? Adde *Senec. epist. 83. Frontin. de Aquæduct. artic. 84. Plin. l. 36. c. 15. ad fin.* & *Plin. alter. l. 1. ep. 3.* ¶ Item quæcumque lacuna, vel fossa vivam aquam, aut stagnantem continentes, *fossi*. *Plin. l. 5. c. 10.* Mareotis lacus euripo a Canopico ostio mittitur. *Id. l. 8. c. 26.* Primus hippopotamum, & quinque crocodilos Romæ ædilitatis suæ ludis M. Scaurus temporario euripo ostendit. *cavata una fossa provisionale.* Hujusmodi fuerunt quos aliquando in Circo effodiendos curavit C. Cæsar, metu ne elephanti dimicantes effugerent, ut *Plin.* narrat *l. 8. c. 7.* & *Sueton. in Cæs. c. 39.* Fertur Heliogabalus in euripis vino plenis navales circenses exhibuisse. *Lamprid. in Heliog. c. 23.*

EUROAUSTER, stri, m. ventus ab una parte habens eurum, ex alia austrum. *Isid. l. 13. Orig. c. 11.* & in *fragm. vet. columnæ Gruter. pag. 137.* Fortasse est, quem nos dicimus *Ostro Scirocco*, spirans inter Phœnicem & Austrum: vel potius idem est cum Euronoto.

EURONOTUS, i, m. *scirocco, scilocco*, εὐρόνοτος, ventus spirans inter ortum brumalem, & meridiem, qui & Phœnix dicitur. *Plin. l. 2. c. 47.* & *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* ¶ Alii docent spirare ab Oriente hiberno, eundemque esse cum Vulturno, Italis *Scirocco Levante*: Euronotum vero dici, quod inter Notum & Eurum sit (quæ tamen etymologia etiam in priori significatione ei convenit.) Ita *Gell. l. 2. c. 22.*

EUROPA, æ, & Europe, es, f. *Europa*, Εὐρώπη, filia Agenoris Phœnicum regis & Agriopes, soror Cadmi, quam Jupiter in bovem versus, dolose tergo exceptam per mare abduxit in Cretam, atque ex ea Sarpedonem, (*al.* Æacum) Minoem, & Rhadamanthum genuit. Fabulam fuse describit *Ovid. l. 2. Metam. a vers. 836.* Adde *Horat. l. 3. od. 27. v. 25.* & *Hygin. fab. 155.* & *178.* ¶ Ex quorundam opinione scribit *Fest.* raptam fuisse Europam a prædonibus Cretensibus, qui nave uti fiat effigiem tauri in puppi habente. Alii quæ *taurus* appellaretur. Alii a prædone, cui nomen *Taurus* fuerit. ¶ Ab ea denominata est tertia Orbis pars, (V. *Asia.*) & pulcherrima omnium: quæ a Septentrione & Occidente Oceano clauditur, a Meridie mari Mediterraneo, quod eam ab Africa discriminat, ab Oriente aliqua ex parte Asiæ jungitur. *Plin. in proœm.* & *cap. 1. lib. 3.* & *ult. lib. 4.* ¶ Hujus appellationis rationem alii inde ducunt, quod ob pulchritudinem regionis, per similitudinem raptæ filiæ, ea terrarum pars ab Agenore & Phœnicibus occupata sit. *Fest.* ¶ Alii id nomen ductum esse a Phœnicibus, quorum lingua *Europa* terram λευκοπρόσωπον, *h. e.* homines habentem facie candida, significet. ¶ *Europæ* in genit. sing. apud *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.)* dixeris est in versu usurpata, similis ut *terrai, aquai.* ¶ Si de filia Agenoris loquaris, utraque positione uti licet: si de parte Orbis, rectius Latinam usurpabis. *Stat. l. 1. Achill. v. 81.* miscere cruentas Europamque Asiamque manus. ¶ Romæ porticus amplissima in campo Martio, in qua picta erat fabula Europæ abductæ, frequentata multum otiosis hominibus, *Europe* dicitur a *Martial. l. 2. epigr. 14.* & *lib. 3. epigr. 20.* V. etiam *lib. 11. epigr. 1.*

EUROPÆUS, a, um, Εὐρωπαῖος, ad Europam Agenoris filiam pertinens, ut Europæus dux, apud *Ovid. 8. Metam. v. 23.* h. e. Minos Europæ filius. ¶ Item pertinens ad partem Orbis, *Europeo*. *Nepos in Eumen. c. 3.* Illum oppofuerat Europæis adversariis. *Curt. l. 7. c. 7.* Bactrianos Tanais ab Scythis, quos Europæos vocant, dividit.

EUROPENSIS, se, *Europeo*, Europæus. *Vopisc. in Aurel. c. 31.* Aureliano rebus Europensibus occupato. *Al. leg.* Europiensibus. *Id. in Probo, c. 13.* Recepit omnes Europenses exercitus. V. *Hispaniensis.*

EUROTAS, æ, m. *Basilipotamo*, Εὐρώτας, fluvius Peloponnesi, lauris abundans in ripis: oritur in Arcadia, & per Laconiam in meridiem decurrit, & Lacedæmonem alluens in sinum Laconicum influit. *Plin. l. 4. c. 5.* *Ovid. 2. Metam. v. 247.* & *Valer. Flacc. l. 1. v. 430.* ¶ Marmor Lacedæmonium significatur in illo *Statii l. 1. silv. 5. v. 40.* Vix locus Eurotæ, &c.

EUROTIAS, æ, m. gemma, quæ situ (inquit *Plin. l. 37. c. 10.*) videtur operire nigritiam. Est ab εὐρώς, situs, mucor, putredo.

EUROUS, a, um, ad Eurum pertinens, Orientalis. *Virg. Æn. 3. v. 533.* Portus ab Euroo fluctu curvatur in arcum. *Pier. Valerian.* ita se legisse testatur in omnibus pæne codicibus antiquis, quos versaverit. Al. tamen *Euri*, quod est magis usu receptum.

EURUS, i, m. *Scirocco Levante*, εὖρος, ventus spirans ab Oriente brumali, contra Corum, Latina appellatione *Vulturnus*. *Colum. l. 11. c. 2.*

c. 2. *a med.* Eurus, quem quidam Vulturnum appellant. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 16. Ab oriente hiberno Eurus exit, quem nostri appellavere Vulturnum. Et Livius (*l.* 22. *c.* 46.) hoc nomine illum appellat, *&c.* Sed & Eurus jam civitate donatus est, & nostro sermoni non tanquam alienus intervenit. Adde *Plin. l.* 2. *c.* 47. *Veget. l.* 4. *de re milit. c.* 38. *Colum. l.* 5. *c.* 5. *a med.* & *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. *a med.* ¶ Qui quatuor tantum ventos agnovere, non ab oriente brumali, sed æquinoctiali contra Zephyrum spirare affirmant, & alium a Vulturno esse, eundem vero cum Apeliote, & Subsolano, *Levante*. *Gell. l.* 2. *c.* 22. Qui ventus igitur ab oriente verno, id est æquinoctiali venit, nominatur eurus, ficto vocabulo, ut isti ἐτυμολογοῦντες ajunt, ἀπὸ τῆς ἠοῦς ῥέων, h. e. ab aurora flans. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 27. modo purpureo vires capit Eurus ab ortu: Nunc Zephyrus sero vespere missus adest. Adde *Metam.* 1. *v.* 61. *& sequentib.* & *Manil. l.* 4. *v.* 589. ¶ Atque hac ratione accipi videtur a Poetis, qui interdum Eurum pro Oriente ponunt. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 538. regio, quæ virginis æquor ad Helles, Et Tanaim tenus immenso descendit ab Euro. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 417. Unicus extremo Phœnix procedit ab Euro. ¶ Per synecdochen sumitur pro quovis vento. *Virg.* 3. *Georg. v.* 382. Gens effrena virum Rhiphæo tunditur euro. ¶ In plur. num. *Id.* 2. *Georg. v.* 339. hibernis parcebant flatibus Euri. & *vers.* 441. animosi Euri. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 9. *v.* 13. tumidi. & *Heroid. ep.* 15. *v.* 9. indomiti. & *ep.* 9. *v.* 9. truculentior Euris. *Furius* apud *Gell. l.* 18. *c.* 11. *extr.* Spiritus Eurorum virides cum purpurat undas.

EURYALE, es, f. Εὐρυάλη, fuit regis Minois filia, quæ Neptuno Orionem peperit. ¶ Alia fuit Prœti Argivorum regis filia. ¶ Tertia una ex Gorgonibus. *Hygin. in præfat.*

EURYDICE, es, f. Εὐρυδίκη, uxor Orphei, pro qua recuperanda ad inferos descendit. *Virg. l.* 4. *Georg. v.* 486. Redditaque Eurydice superas veniebat ad auras. Fabulam V. in *Orpheus*. ¶ Latina positione est *Eurydica*, *æ*, ut habetur in versibus *Ennii* apud *Cicer.* 1. *de Divin. c.* 20.

EURYLOCHUS, i, Εὐρύλοχος, socius Ulyssis, qui solus Circes pocula non gustavit, neque in suis figuram est transmutatus. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 287. Vidimus Eurylochum: solus data pocula fugit.

EURYMEDON, ontis, Εὐρυμέδων, pater Peribœæ, ex qua Neptunus suscepit Nausithoum regem Phæacum, & Alcinoi patrem. ¶ Item filius Fauni, de quo *Stat.* 11. *Theb. v.* 32. ¶ Item fluvius, qui ex Tauri jugis ortus Pamphiliam secat. *Mela l.* 1. *c.* 14.

EURYMIDES, æ, m. filius Eurymi, Εὐρυμίδης, h. e. Telemus. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 771. & *in Ibin*, *v.* 272. & *Hygin. fab.* 125. & 128.

EURYNOME, es, Εὐρυνόμη, Oceani & Tethyos filia, uxor Orchami Achæmeniorum regis, mater Leucothoes. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 210. ¶ Item Apollinis filia, quæ Adrastum Argivorum regem, & Eryphylem Amphiarai conjugem peperit. *Hygin. fab.* 69. ¶ Item mater Gratiarum. *Id. in præfat.*

EURYSTHEUS, trisyllab. m. Εὐρυσθεύς, Stheneli Mycenarum regis filius, qui Junonis instinctu imperabat Herculi, ut varia monstra superaret, quo posset perire. Quare eum *Virg.* durum appellat 3. *Georg. in princ.*

EURYSTHEUS, a, um, ad Eurystheum pertinens, Εὐρυσθεῖος. *Stat.* 6. *Theb. v.* 311. bella Eurysthea gerentem Amphitryoniaden.

EURYTHMIA, æ, f. εὐρυθμία, concinnitas, convenientia, apta dispositio. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. Architectura constat ex ordinatione, ex dispositione, eurythmia, & symmetria. *& paulo post.* Eurythmia est venusta species, commodusque in compositionibus membrorum aspectus. Hæc efficitur, cum membra operis convenientia sunt, altitudinis ad latitudinem, latitudinis ad longitudinem, & ad summam omnia respondent suæ symmetriæ. Adde *lib.* 6. *c.* 2. *extr.* Videtur autem, inquit *Bald. in Lex. Vitruv.* ea dictione exprimi quod Italice dicimus *garbato*, *grazioso*.

EURYTIS, idos, f. Εὐρυτίς, patronym. filia Euryti. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 133. Eurytidosque Ioles, atque insani Alcidæ. Adde *Metam.* 9. *v.* 395.

EURYTUS, i, m. Εὔρυτος, Oechaliæ rex, pater Ioles, ab Hercule victus, & occisus, cum filiam certaminis lege promissam nollet tradere. ¶ Item Mercurii filius, comes Argonautarum. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 438. & *lib.* 3. *v.* 471. & *lib.* 6. *v.* 569.

EUSCHEME, adverb. *con proprietà*, *o decenza*, εὐσχήμως, decore, speciose: præsertim si de vestibus, & habitu sermo sit. Vox Græca, qua utitur *Plaut. Mil.* 2. 2. 58. & *Trinum.* 3. 2. 24.

EUSTYLOS. V. *Diastyles*.

EUTERPE, es, f. Εὐτέρπη, una ex Musis, quæ *dulciloquis calamos flatibus urget*, ut est apud *Auson. Edyll. ult.* ab εὖ, bene, & τέρπω, delecto. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 32. si neque tibias Euterpe cohibet.

EUTHYGRAMMUS, i, m. *regola degli architetti*, εὐθύγραμμος, regula recta, qua utuntur architecti in operibus dirigendis: ab εὐθὺς, rectus, & γραμμή, linea. *Vitruv. l.* 1. *cap.* 1. Geometria euthygrammi & circini tradit usum, e quo maxime facilius expediuntur normarum, & librationum, & linearum directiones.

EUTHYOS, a, um, Εὔθυος, pulcre & rite sacrificans. *Accius* apud *Macrob. l.* 6. *c.* 5. O Dionyse, pater optime, vitisator, Semela genitus Euthya. *Voss.* leg. *Euie*, ut ad Bacchum referatur.

EVULGATUS, a, um, *divulgato*, vulgatus, editus. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 14. Evulgatus pudor. *Id.* 1. *Hist. c.* 4. Evulgatum arcanum.

EVULGO, as, a. 1. *divulgare*, *pubblicare*, ἐξαγγέλλειν, in vulgus edo. *Liv. l.* 9. *c. ult.* Civile jus repositum in penetralibus Pontificum evulgavit. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 19. Evulgare injurias.

EVULSIO, onis, f. *lo sradicare*, *o stellare*, ἔκτασις. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Qui primus purgationes alvi, dentisque evulsionem invenit.

EVULSUS, a, um, ab evello, *strappato*, *sbarbicato*, ἐκσπασθείς. *Cic. l.* 15. *Attic. ep.* 4. Arbor excisa non evulsa. *Crass.* apud *eund.* 3. *de Orat. c.* 1. Evulsa lingua. *Curt. l.* 8. *c.* 10. *a med.* Evulsum spiculum. *Plin. l.* 34. *c.* 15. Clavi a sepulcro evulsi. *Id. l.* 26. *c.* 1. Acus evulsus pollice. *Id. l.* 8. *c.* 51. Seta dorsi fuit evulsa. *Id. l.* 30. *c.* 13. Ricini evulsi cani.

EUXINUS PONTUS, *Mar Maggiore*, *Mar Negro*, mare illud, quod incipiens a Bosphoro Thracio vergit in Or. & Sept. & ad Cimmerium Mæotidi paludi jungitur. Prius ἄξενος, Axenus dictus est, scil. inhospitalis, propter immanitatem eorum, qui ejus maris litora incolebant. Illi enim hospites immolare solebant, & carnibus peresis ex calvis eorum sibi pocula conficere. Postea cum in locis maritimis Jones aliquot oppida condidissent, cohibito Scytharum assueto latrocinio, receptoque Græcorum hominum commercio, Euxinus, hoc est, hospitalis appellatus est. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 4. *v.* 55. Frigida me cohibent Euxini litora Ponti: Dictus ab antiquis Axenus ille fuit. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *post med.* Tota ab Hellesponto longitudo CCXXXIX M. pass. Dein vastum mare Pontus Euxinus, qui quondam Axenus, longe refugientes occupat terras, magnoque litorum flexu retro curvatus in cornua, ab his utrinque porrigitur, ut sit plane arcus Scythici forma. Medio flexu jungitur ostio Mæotii lacus. Cimmerius Bosphorus id os vocatur. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 197. Hactenus Euxini pars est Romana sinistri. *h. e.* para sinistra Euxini maris. & *lib.* 5. *el.* 10. *v.* 13. Euxini mendax cognomine litus. & *lib.* 4. *el.* 8. *v.* 42. Euxinum mare. & *lib.* 2. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 2. Euxinæ aquæ. & *lib.* 4. *ep.* 9. *v.* 2. Euxina vada. & *ep.* 3. *v.* 51. Euxinum litus.

EUZOMON, εὔζωμον, appellavere Græci semen erucæ herbæ, quia multæ est suavitatis in condiendis obsoniis: ab εὖ, bene, & ζωμὸς, jus esculentum. *Plin. l.* 20. *c.* 13.

E X

EX, & E, *da*, *di*, *in*, ἐξ, ἀπὸ, una ex iis præpositionibus, quæ ablativum regunt. *Ex* præponitur omnibus verbis, sive a vocali incipiant, sive a consonante. *E* solummodo a consonante incipientibus. *Cic. de clar. Orat. c.* 46. *ad fin.* Cum percontaretur ex quadam anicula. *Terent. Eun.* 3. 2. 38. E flamma petere cibum. *Plin. l.* 29. *c.* 4. & *Cels. l.* 2. *c.* 7. *ad fin.* Si pollices pedum pungantur, exque his guttæ referantur in faciem. ¶ Modo locum significat. *Terent. Eun.* 3. 2. 18. Ex Æthiopia est usque hæc. *Id. Andr.* 1. 1. 43. Ex Andro commigravit. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 21. Epicurei e Græcia. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 25. Laborare ex renibus. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 13. eque sacra resonant examina quercu. ¶ Modo tempus, & significat post, *dopo*. *Cic. Phil.* 1. *c.* 1. Ex eo die, quo in Ædem Telluris convocati sumus. *da quel dì*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 169. Ex illo fluere, & retro sublapsa referri Spes Danaum. *dopo quel tempo*. *Cic. Attic. l.* 7. *ep. ult.* Diem ex die exspectare. *un giorno dopo l' altro*. *Id. Phil.* 14. *c.* 7. Ex cal. Jan. ad hanc horam invigilavi reipubl. *Id. de clar. Orat. c.* 92. Ex consulatu est profectus in Galliam. *Id. pro Sext. c.* 1. Ex hoc tempore. *Liv. l.* 28. *c.* 39. Ex quo in provinciam venerunt. *da che*, *fin da quando*: ex quo tempore. & *lib.* 3. *c.* 24. Ex quo semel fuit æger. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 53. & *in Agric. c.* 33. Quartusdecimus annus est, ex quo, &c. *Sueton. in Cæs. c.* 22. Ex eo se insultaturum omnium capitibus. *da indi innanzi*. (Adde *Tacit.* 12. *Ann. c.* 7.) *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 70. Ex magnis rupibus nactus planitiem. *Terent. Eun.* 4. 2. 3. Aliam rem ex alia cogitare. *Id. Heaut.* 3. 3. 37. Ut aliud ex alio incidit. ¶ Modo materiam, ex qua fit aliquid. *Cic. pro Arch. c.* 9. Ennius in sepulcro Scipionum constitutus e marmore. *Id.* 4. *Verr. c.* 21. Statua ex ære facta. *Id.* 6. *Verr. c.* 27. Pocula ex auro. *& mox.* Vas vinarium ex una gemma prægrandi. ¶ Modo utilitatem. *Cic. ad Brut. ep.* 5. Ut tu si arbitrarere utile, eque republ. persequerere bello Dolabellam. *Id. Fam.* 5. *ep.* 8. *extr.* Statues, ut ex fide, fama, reque mea videbitur. *Terent. Phorm.* 5. 7. 76. Non hercle ex re istius me instigasti. ¶ Modo causam, occasionem, originem, unde aliquid est: & vim habet τοῦ propter, aut quamobrem. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 37. Ex quo etiam quidam, Numam fuisse Pythagoræum ferunt. *Id.* 1. *Offic. c.* 10. Ex quo illud, Summum jus summa injuria, factum est jam tritum sermone proverbium. (*e quo pro ex quo* dixit *Vitruv. l.* 1. *c.* 1.) *Id.* 2. *Fam. ep.* 10. Ex quo vereor, ne idem eveniat in meas litteras. *Id. pro Font. c.* 8. Inimicum esse alicui ex civilibus studiis, atque obtrectatione domestica. *Id.* 2. *de Invent. c.* 4. Ex lassitudine arctius dormire. *Id. pro Rabir. Post. c.* 9. Vir ex doctrina nobilis, & clarus. ¶ Interdum ponitur pro *a*, vel *ab*. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* Huic puer, quem, quid fleret, interrogabat, ex pædagogo se vellicari, respondit. *Flor. l.* 3. *c.* 16. In eo tumultu regem ex satellitibus suis se appellatum, lætus accepit. ¶ Interdum pro *inter*, & refertur ad numerum, & copiam. *Plaut. Mostell.* 1. 4. 24. Illi ego ex omnibus optime volo. *Cic. ad Brut. ep.* 15. Solon sapientissimus ex septem, & legum scriptor solus ex septem. *Id. Fam.* 13. *ep.* 1. *a med.* Is non est ex istis. & *epist.* 3. Unus ex meis intimis. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 1. Tutissima e præsentibus. ¶ Interdum pro *cum*. *Plaut. Merc.* 1. 2. 18. Resinam ex melle devorato. ¶ Et pro *in*. *Plin. l.* 33. *c.* 5. Pulvis ex aceto maceratur. *Terent. Eun.* 5. 4. 17. Ex jure hesterno panem atrum vorare. *Cels. l.* 3. *c.* 19. Intrita ex vino. ¶ Et pro *de*. *Velle*. *l.* 2. *c.* 10. Victoria ex Arvernis, & ex Allobrogibus. *Id. ibid. c.* 110. Aliquid ex negotio remittere. ¶ Et pro *sub*. *Id. l.* 1. *c.* 3. Nihil ex persona poetæ, sed omnia sub eorum, qui illo tempore vixerant,

eant, dixerunt. ¶ Sæpe pro *secundum*, aut *pro*. Cic. Fam. 2. ep. 13. extr. Decedere ex provincia ex Senatusconsulto. Terent. Adelph. 2. 2. 22. Ornatus esses ex tuis virtutibus. Cic. Fam. 5. ep. 8. a med. Et, ut spero, statues ex vostra dignitate. Terent. Eun. 1. 2. 95. Utinam istuc verbum ex animo, ac vere diceres. *sinceramente*: secundum animi sententiam. Cic. Fam. 2. ep. 7. a med. Feliciter & ex mea sententia rempubl. gessimus. *secondo il mio desiderio*. Id. 3. Offic. c. 29. Quod ex animi tui sententia juraris. h. e. secundum id, quod habebas in animo. Plin. l. 1. ep. 2. Ex consuetudine. *secondo il costume*. Sic Liv. l. 41. c. 24. extr. Ex instituto. Tacit. 2. Hist. c. 77. Ex æquo. *egualmente*, secundum æqualitatem. Liv. l. 41. c. 25. a med. Ex æquo fœdus facere. h. e. secundum æquitatem. Cic. l. 2. de Invent. c. 45. Ex præscripto rem administrare. Liv. l. 5. c. 14. & lib. 1. c. 40. Ex composito. *secondo l' accordato*. Quintil. l. 11. c. 1. Ex professo. h. e. secundum id, quod profitemur. Sueton. in Galb. c. 9. Ex fide. *fedelmente*, secundum fidem. Innumera præterea sunt, quæ huc pertinent, *ex sponso*, *ex testamento*, *ex fœdere*, *ex censu*, *ex lege*, *ex mandatis*, *ex empto*, *ex pactione*, *ex voluntate*, *ex arte*, *ex re*, *ex tempore*, *ex opinione*, &c. Cic. Nep. Cæs. Vellej. & alii. ¶ Sæpe resolvit adverbia. Justin. l. 12. c. 4. extr. Ex continenti. *incontinente*. Quintil. l. 10. c. 3. Ex integro. *di nuovo*. Id. l. 9. c. 2. & Plin. l. 22. c. 25. Ex facili. *facilmente*. Liv. l. 1. c. 56. Ex industria. *appostatamente*. Cic. 2. de Orat. c. 60. Ex tempore. *all' improvviso*, *subito*. Liv. l. 28. c. 39. Ex insperato. Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. Ex inopinato. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 158. Ex toto. *del tutto*, omnino. ¶ Interdum redundat. Plaut. Merc. 1. 2. 1. Ex summis opibus viribusque usque experiri, niti. Flor. l. 1. c. 9. Ex summo studio adnixus est. Ovid. 2. Metam. v. 109. positæque ex ordine gemmæ. ¶ Jungitur nonnunquam aliis præpositionibus, ut *exadversum*, *exinde*, *exante*. V. Adversus, &c. ¶ Interponitur interdum adject. & substant. Cic. 5. Fam. ep. 8. a med. Quo ex tempore. Id. initio l. 1. Tuscul. Magna ex parte. ¶ Et suo casui postponitur. Lucret. l. 3. v. 852. & 879. Hæc eadem, quibus e nunc nos sumus, ante fuisse. Ovid. Heroid. epist. 20. v. 121. Hostibus e si quis, &c. ¶ In compositione E ponitur ante *b*, *d*, *g*, *j*, *u* consonantibus, *m*, *n* (*p* raro) *r*, *v*: ut *ebibo*, *edico*, *egero*, *ejuro*, *elargior*, *emano*, *enarro*, *epotus*, *erigo*, *evado*. Ex vero his perraro (*n*, & *c* exceptis, quibus nunquam) semper autem *c*, *f*, *p*, *q*, *s*, *t*, & vocalibus omnibus: verum ante *f* in eam suum *x* convertit, ut *excurro*, *effero*, *expedio*, *exquiro*, *exstinguo*, *extrico*, *exaudio*, *exedo*, *exiude*, *exonero*, *exuro*. Significant autem aliquando privationem, ut *exspes*: aliquando ordinem, ut *exinde*: aliquando augmentum, ut *exclamo*: & perfectionem, ut *exaudio*: & vim habent τοῦ extra, ut *ejecto*, *expono*, &c.

EXACERBATUS, a, um, adject. *irritato*, *esacerbato*. Liv. l. 8. c. 33. Cum affirmerent infestius Papirium exarsurum, agitatum contentione ipsa, exacerbatumque. Id. l. 2. c. 43. extr. Odium irritatum exacerbatumque militum in ducem. Sueton. in Tib. c. 62. Auxit sævitiam exacerbatus indicio de morte filii. Manetton. in Genethl. Max. c. 5. Exacerbatus injuriis.

EXACERBESCO, is, n. 3. *inacerbirsi*, valde acerbus fio. Apul. in Apolog. Quis est tam mitis, quin exacerbescat?

EXACERBO, as, a. 1. *irritare*, *esacerbare*, παροξύνω, irrito, ad iracundiam provoco, Sueton. in Galb. c. 16. Atque eo quidem nomine omnes, qui ubique erant, exacerbavit. Liv. l. 2. c. 35. extr. Ut recenti aliqua ira exacerbarentur animi. & cap. 46. Contumeliis exacerbare hostes. ¶ De graviter dolente, Plin. l. 8. ep. 5. Habet quidem Macrinus grande solatium, quod tantum bonum tamdiu tenuit: sed hoc magis exacerbatur, quod amisit.

EXACESCO, is, ui, n. 3. *inacetirsi*, ἀποξύνομαι, acidus fio. Colum. l. 12. c. 17. Deinde cum exacuit, & remisit liquorem.

EXACISCLO, as, a. 1. verbum conflatum ex præposit. *ex*, & *acisclus* per syncopen pro *acisculus*, qui est parvus malleus, vel ascia. Inscript. apud Murator. pag. 2028. n. 2. & apud Philip. a Turre de Colon. Forojuliensi, pag. 351. Si quis hanc arcam, sive hoc monument. vendere, aut emere, aut exacisclare volet, pœnæ nomine, &c. Alia ibid. & apud Donium class. 12. n. 27. Si quis hanc arcam aperuerit, aut exacisclaverit, & aliut corpus posuerit, &c. h. e. dissolverit, fregerit, destruxerit.

EXACON Galli vocant herbam, fel terræ Latinis dictam, quoniam omnia mala medicamenta potum e corpore exigat per alvum. Plin. l. 25. c. 6.

EXACTE, adverb. accurate, diligenter, *esattamente*, ἀκριβῶς. Sidon. l. 7. ep. 9. Ut exacte perorantibus mos est. Gell. l. 1. c. 3. Theophrastus super hac re exactius, quam Cicero, differit. Sidon. l. 5. epist. 21. Exactissime pescere. Pompon. Mela in proœm. lib. 1. Dicam alias plura, & exactius.

EXACTIO, onis, f. ἀπαίτησις, acerba & imperiosa petitio, cujusmodi est vectigalium & tributorum collectio, *esazione*. Cic. l. 5. Attic. ep. 3. Ne extrema exactio nostrorum nominum exspectetur. Asin. ad Cicer. Fam. 10. ep. 32. Magno pondere auri coacto de publicis exactionibus. Adde Liv. l. & cap. 38. ¶ Et quæcumque petitio crediti. Scævol. Dig. lib. 42. tit. ult. leg. 24. Si juste exegerit, ceteri creditores neglexerint exactionem. ¶ Exactio operis dicitur, cum certum pensum in singulos dies exigitur. Colum. l. 1. c. 8. ante med. Nulla est autem major vel nequissimi hominis custodia, quam operis exactio. ¶ Significat etiam ejectionem, expulsionem, *scacciamento*, ut Exactio regum, apud Cicer. l. 1. de Orat. c. 9. ¶ Item operis absolutionem & perfectionem. Vitruv. l. 3. c. 1. Ut etiam in operum perfectionibus, singulorum membrorum ad universam figuræ speciem habeat commensus exactionem. Auson. in Gripho, v. 5. plenique exactio partus.

EXACTOR, oris, m. qui aliquid exigit, *esattore*, εἰσπράκτωρ. Cæs. 3. B. Civ. c. 32. Erat plena lictorum, & imperiorum provincia, differta præfectis & exactoribus. Adde Liv. l. 28. c. 25. ¶ Item expulsor. Liv. l. 9. c. 17. Ita deinde exactores regum Junii, Valeriique. ¶ Item qui aliquid exigit, & peragit, ut Exactor supplicii, qui supplicium sumi imperat, apud Liv. l. 2. c. 5. Exactor ultionis, qui non mandat alteri, sed ipse exsequitur. Sic Exactor operis. Colum. l. 3. R. R. c. 13. Opus est autem perito & vigilante exactore. Vetus lap. apud Donium class. 5. n. 139. Q. Annio Januario Exactori operum publ. & Theatri a fundamentis. Aliae apud Gruter. pag. 594. n. 1. Cæsaris exactor prædiorum Lucilianorum. & n. 2. Exactor operum dominicorum. Sic Exactor studiorum, apud Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.) ad fin. qui instat, & pensum studiorum exigit. ¶ Exactor auri est, qui aurum exigit ad obrussam, & probat. V. Officinator.

EXACTRIX, icis, f. quæ exigit, & postulat. Augustin. ep. 135. Epistola mea nova rescriptorum exactrix fuit.

EXACTUS, a, um, *scacciato*, expulsus. Cic. 2. de Orat. c. 9. Exacti reges. Horat. l. 2. od. 13. v. 31. tyranni. Plin. in paneg. c. 29. Exactus hostia mari. Tacit. 13. Ann. c. 56. ad fin. Exacti terris. & lib. 6. c. 3 curia & Italia. & Annal. 16. c. 17. in Sardiniam. Terent. Hecyr. prol. 2. v. 4. Fabulæ exactæ. h. e. exclusæ, ut quæ populo minime placuerant. ¶ Item exagitatus, vexatus, *agitato*, *cacciato*. Ovid. 4. Trist. el. 4. v. 70. Furiis exactus Orestes. ¶ Item adactus, trajectus, *ficcato*. Senec. in Herc. Oet. v. 845. Eat per artus ensis exactus meos. & in Troad. v. 1155. dextra ferrum penitus exacta abdidit. Sil. l. 1. v. 307. telum exactum per viscera. Ovid. 5. Metam. v. 171. Non circumspectis exactum viribus ensem Fregit. h. e. vibratum. Id. ibid. v. 138. Torquet in hunc hastam, media quæ nare recepta, Cervice exacta est. *passò fuori pel collo*. ¶ Item *riscosso*, *ricavato*. Cic. 3. de nat. Deor. c. 34. extr. & in Pison. c. 36. Exactæ pecuniæ. ¶ Exactus pecuniam est is, a quo pecunia exacta est. Q. Metellus Numidic. apud Gell. l. 15. c. 14. Socios questum venisse, sese pecunias maximas exactos esse. χρηματισθῆναι ἀργύριον. ¶ Item *venduto*, distractus, extrusus. Calpurn. l. 10. v. 317. Exactæ merces. ¶ Item præteritus, transactus, *passato*, *finito*. Virg. 3. Georg. v. 190. At, tribus exactis, ubi quarta accesserit ætas, &c. Stat. l. 2. Silv. 2. v. 47. Exacta lux. *giorno finito*. Plin. l. 2. c. 47. sub fin. Exacto quadriennio. Horat. l. 3. od. 22. v. 6. Per exactos annos. *al fine d' ogni anno*. Plin. l. 16. c. 25. a med. Exacto frigore. Cic. 1. Tuscul. c. 39. Exacta ætate mori. Virg. 6. Æn. v. 637. His demum exactis, perfecto munere divæ, &c. Propert. l. 2. el. 22. v. 3. Nec sic errore exacto lætatus Ulysses. ¶ Item completus, perfectus, elaboratus, politus, absolutus, *perfezionato*, *compito*, *esatto*. Propert. l. 3. el. 1. v. 8. Exactus tenui pumice versus eat. & eleg. 7. v. 10. Exactis Calamis se mihi jactat equis. h. e. affabre & perfecte elaboratis. Fuit enim Calamis statuarius. Plin. l. 17. c. 22. & 27. Exacta falcis acies. *affilata*. Ovid. 4. ex Pont. ep. 9. v. 46. Exacta fides. Liv. l. 3. c. 5. ad fin. Difficile est, quot ceciderint, exacto affirmare numero. *preciso*. Frontin. de aquæduct. artic. 89. Præstare exactissimam diligentiam. Sueton. in Tiber. c. 18. Curam exactiorem. ¶ Transfertur etiam ad homines. Plin. l. 8. ep. 23. Quod ille obsequium Serviano, exactissimo viro præstitit? h. e. accuratissimo, & exacte omnia facienti. Martial. l. 4. epigr. 87. moneoque te, libelle, Ut docto placeas Apollinari: Nil exactius eruditiusque est; Sed nec candidius, benigniusque. ¶ Et cum genit. Ovid. 3. Fast. v. 383. Mamurius, morum, fabræne exactior artis, Difficile est dicere. ¶ Exquisitus, examinatus, perpensus, Virg. 1. Æn. v. 311. quas vento accesserit oras, Quærere constituit, sociisque exacta referre. Horat. l. 2. sat. 4. v. 36. Nec sibi cœnarum quivis temere arroget artem, Non prius exacta tenui ratione saporum. ¶ Item deliberatus. Ovid. Heroid. ep. 17. v. 177. Et libet, & timeo, nec adhuc exacta voluntas Est satis. Grat. in Cyneget. v. 159. tamen huic (cui exacta voluntas. h. e. promptus, paratusque, & constans animus. ¶ Exactum est, constitutum est, certum est. Ovid. 3. Fast. v. 637. Non tamen exactum, quid agat. Id. l. 3. Amor. el. 7. v. 16. Nec satis exactum est, corpus, an umbra forem.

EXACTUS, us, m. *spaccio*, sumitur pro venditione, quia merx, dum venditur, exigitur a nobis, idest emittitur. Quintil. Declam. 12. c. 19. Sacrosanctus mercator opportunum mercis exactum, puto, invenerat. ἐξαγωγήν.

EXACUO, is, ui, utum, a. 3. *aguzzare*, *affilare*, idem quod acuo, aut valde acuo, ἐξακονάω. Colum. l. 12. c. 2. post init. Ridicas dedolatus utraque parte exacuere. Plin. l. 34. c. 14. ad fin. In exacuendo oleares cotes, aquariæque differunt. Virg. 3. Georg. v. 255 dentesque Sabellicus exacuit sus. ¶ Tribuitur & aliis rebus. Plin. l. 19. c. 5. ad fin. Scilla ante aceto exacuenda. *ad inacetire*. Id. l. 24. c. 11. a med. Ros marinum oculorum aciem exacuit. *purga*, *rischiara*. Id. l. 29. c. ult. a med. Scarabæi natura contuentium visum exacuit. ¶ Translate. Cic. de Legib. l. 3. c. 9. Mucronem Tribunitium exacuere in aliquem. Plin. l. 20. c. 13. Nasturtium Venerem inhibet, animum exacuit. h. e. acutum ac perspicacem reddit, *risveglia lo spirito*. Cic. 1. de legib. c. penult. Exacuere aciem ingenii ad bona deligenda, & rejicienda contraria. Ovid. 1. ex Pont. ep. 10. v. 13. Sapor exacuit palatum. *aguzza l' appetito*. ¶ Est etiam stimulare, incitare, cohortari, quasique pungere, *pungere*, *stimolare*. Cic. 12. Attic. ep. 36. Velim cohortere & exacuas Cluatium. Horat. de art. Poet. v. 402. mares animos in Martia bella Versibus exacuit. Plin. in fi. ep. 7. l. 3. Ἀγαθὴ δ' ἔρις, cum invicem se mutuis exhortationibus amici ad amorem immortalitatis exacuunt. Nepos in Phoc. c. 4. Plurimi ira exacuebantur, propter proditionis suspicionem.

EXA-

EXACUTIO, onis, f. aguzzamento, actus exacuendi. Plin. l. 17. c. 24. Calami exacutio medullam ne nudet.

EXACUTUS, a, um, aguzzato, affilato, aguzzo, acutus factus, ἠκονημένος. Plin. l. 28. c. 4. a med. Cos, qua ferramenta sæpe exacuta sunt. Id. l. & cap. 17. exacutus truncus. Id. sub init. cap. 37. l. 11. Cornua in leve fastigium exacuta. Id. sub fin. l. 29. Blattæ exacuta clune. Id. l. & cap. 18. Latius cuspis, sed exacutior. Harduin. legit & acutior ex MSS.

EXADVERSUM, &c. V. Adversus, præposit.

EXADVOCATUS, i, m. qui advocati munere functus est. Augustin. l. 22. de Civ. Dei, c. 8.

EXÆDIFICATIO, onis, f. idem ac ædificatio, vel ædificationis absolutio. Translate Cic. l. 2. de Orat. c. 15. Ipsa autem exædificatio posita est in rebus ac verbis. h. e. constructio orationis.

EXÆDIFICATUS, a, um, fabbricato, ædificatus. Cic. 4. Acad. c. 40. extr. Ne exædificatum quidem hunc mundum divino consilio existimo. Sallust. in Catil. c. 12. Domus & villæ in urbium modum exædificatæ. Liv. l. 30. c. 3. sub fin. Hibernacula, congesta temere ex agris materia, exædificata.

EXÆDIFICO, as, avi, atum, a. 1. fabbricare, ἐξοικοδομέω, idem quod ædifico, vel ædificium absolvo. Cæs. l. 1. B. Civ. cap. 15. Quod oppidum Labienus constituerat, suaque pecunia exædificaverat. Cicer. 7. Verr. cap. 19. Capitolium exædificari atque effici potuit. ¶ Translate est quodcumque opus perficere. Cic. 2. de Orat. c. 35. extr. Ne gravere exædificare id opus, quod instituisti. Plaut. Trin. 1. 2. 95. Qui exædificaret suam inchoatam ignaviam. ¶ Pro domo ejicere, jlocalariter Id. ibid. 5. 2. 3. Num exædificavisset me ex his ædibus.

EXÆQUATIO, onis, f. agguagliamento, agguaglianza, actus exæquandi, ἐξίσωσις. Liv. l. 34. c. 4. Hanc ipsam exæquationem non fero. ¶ Item id quod exæquatum est. Vitruv. cap. ult. l. 5. Deinde insuper eam exæquationem pila struatur. sopra quel piano.

EXÆQUATUS, a, um, agguagliato, æquatus. Varr. l. 1. R. R. c. 40. sub fin. Cortex cum cortice exæquatus. Lucret. l. 5. v. 1295. exæquata certamina belli. Sallust. in Jug. c. 105. Uti militibus exæquatus cum imperatore labor esset.

EXÆQUO, as, avi, atum, a. 1. far eguale, agguagliare, ἐξισόω, æqualem facio, adæquo. Cic. post redit. ad Quirit. c. penult. Propterea quod superiorem esse contra improbos minus est negotii, quam bonis exæquari. Id. de Amic. c. 20. exæquare se cum inferioribus. Id. 4. Verr. c. 50. Iste, qui omnia jura pretio exæquavit, omniumque rerum delectum atque discrimen pecunia sustulit. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 4. Neminem dignitate secum exæquari volebat. ¶ Item æqualis sum. Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 61. exæquet tetricas licet illa Sabinas. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 20. Ut longitudo aut plenitudo harum multitudinem alterius assequatur, & exæquet. ¶ Translate Sallust. in Catil. c. 3. Arduum videtur res gestas scribere, quod facta dictis exæquanda sunt. Senec. ep. 20. Unam semel, ad quam vivas, regulam prende, & ad hanc omnem vitam tuam exæqua. ¶ Quidam Lexicographi addunt Exæquor, aris, deponens allato exemplo Auctoris Paneg. ad Pison. (quod legitur inter opera Lucani, vel Claud.) v. 25. Sed ibi pro exæquamur, exæquamus al. leg.

EXÆSTUATIO, onis, f. bollimento, exæstuandi actus. Solin. c. 5. (al. 11.) circa med. In medio fluminis subita exæstuatione fervescit. ¶ Translate Non. c. 6. n. 91. Exæstuatio animi.

EXÆSTUO, as, avi, atum, uscire ondeggiando, bollire, ἐκκυμαίνω, idem quod æstuo, aut valde æstuo, æstuando exundo, ebullio. Justin. l. 1. c. 2. Bitumen in illis locis passim e terra exæstuat. Curt. l. 4. c. 2. a med. Exæstuare semper fretum, quoque arctius volvitur, hoc acrius furere. Sueton. in Aug. c. 18. Fossæ, in quas Nilus exæstuat. Virg. 3. Georg. v. 240. ima exæstuat unda Verticibus, nigramque alte subjectat arenam. Id. 3. Æn. v. 577. de Ætna. fundoque exæstuat imo. ¶ Item æstu, seu calore laboro, aver gran caldo. Sueton. in Tiber. c. 72. Et ut exæstuarat, afflatus aura in graviorem recidit morbum. Justin. l. 2. c. 1. Ægyptus torrente calore solis exæstuat. ¶ Translate Virg. 9. Æn. v. 798. mens exæstuat ira. Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 63. Strangulat inclusus dolor, atque exæstuat intus. Lucan. l. 5. v. 173. magnoque exæstuat igne, Iratum te, Phœbe, ferens. De vate pleno deo loquitur. ¶ Cum accusat. miseramque exæstuat iram quidam leg. apud Stat. 11. Theb. v. 297. h. e. effundit, egerit. Alii misera ira. Lucret. l. 6. v. 816. Hos igitur tellus omnes exæstuat æstus. h. e. æstuando emittit.

EXÆVIO. V. Exsævio.

EXAFFILATUS. V. Effefilatus.

EXAGGERANTER, exaggerando & amplificando. Tertull. de carne Christi, c. 19. Tam exaggeranter inculcavit.

EXAGGERATIO, onis, f. argine, χωμάτωσις, aggerum constructio. Justin. l. 2. c. 1. sub fin. Ægyptus sive exaggerationibus regum, sive Nili trahentis limum, terrarum recentissima videtur. ¶ Translate ponitur pro altitudine, & excellentia. Cic. 2. Tuscul. c. 26. Hoc tibi propone, amplitudinem, & quasi quandam exaggerationem quam altissimam animi, qui maxime eminet in contemnendis & despiciendis doloribus, unam esse omnium rem pulcherrimam. ¶ Item pro amplificatione oratoria, cum pluribus verbis una eademque res vehementer dicitur, esaggerazione. Gell. l. 13. c. 24. Num onerandi, vel exprobrandi criminis causa exaggerationem aliquam speciosam facit? & paulo post. Apud Homerum ejusdem rei atque sententiæ luculenta exaggeratio est.

EXAGGERATOR, oris m. Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. de custod. Virg. c. 12. Aut auctor aut exaggerator est famæ. h. e. amplificans, augens.

EXAGGERATUS, a, um, accresciuto, ammonticchiato, cumulatus, auctus, ἐπιχωσθείς. Plin. l. 36. c. 14. Æronibus arena plenis mollis clivus super capita columnarum exaggeratus. Cic. Catil. 4. c. 9. Cogitate, quantis laboribus fundatum imperium, quanta deorum benignitate auctas exaggeratasque fortunas una nox pæne deleris. ¶ Translate Cic. in f. Parad. 5. Si quidem animo excelso & alto, & virtutibus exaggerato sumus. Id. in Orat. c. 57. Neque humilem, neque abjectam orationem, nec nimis altam & exaggeratam probat. Id. in Bruto, c. 17. Catonis luminibus obstruxit hæc quasi exaggerata altius oratio. Gell. l. 13. c. 24. a med. Neque ornatius fit, additis manubiis; neque exaggeratius, modulatiusve. Petron. in Satyr. c. 124. Exaggerata verborum volubilitate, unde, aut qui essemus, indicavimus. con grand' abbondanza di parole.

EXAGGERO, as, avi, atum, a. 1. innalzare a guisa d' argine, ammonticchiare, χωννύω, in aggerem extollo, concervo, cumulo. Plin. l. 19. c. 8. ante med. Cauliculos a terra attollentes se, exaggerando aliam, accumules. Colum. l. 8. c. 11. circa med. Pluribus stramentis exaggerandum est aviarium. Curt. l. 6. c. 5. a med. Aggesta humo e montibus, planitiem exaggerare. terrapienare, alzare. Vitruv. in f. l. 10. Locum operibus exaggerare. h. e. aggere circumdare. Auct. de B. Hispan. c. 5. Mortem morti exaggerare. ¶ Item augere, amplificare. Phædr. in prol. l. 3. v. 24. Magnas opes exaggerare. accumulare. Cic. 1. Offic. c. 26. a med. Rem familiarem omni ratione exaggerantes. ¶ Translam Id. 3. de Orat. c. 27. Nihil est ad exaggerandam & amplificandam orationem accommodatius. Id. 1. de Orat. c. 55. Oratione exaggerare aliquid. amplificare, ingrandire. Id. 2. de Orat. c. 72. Exornare & exaggerare. Id. pro Planc. c. 29. Exaggerare aliquid verbis. Quintil. l. 6. c. 2. a med. Exaggerare injurias suas. h. e. majores atrocioresque verbis facere. Id. l. 8. c. 3. sub fin. exaggerare indignitatem. Cic. 5. Tuscul. c. 18. Xenocrates exaggerans tantopere virtutem, extenuans cetera & abjiciens. Vellej. l. 2. c. 129. Juventam alicujus exaggerare honoribus. ingrandire, promuovere.

EXAGITATOR, m. qui exagitat, & insectatur. Cic. in Orat. cap. 13. Plato quidem exagitator omnium Rhetorum, hunc miratur unum.

EXAGITATUS, a, um, agitato, travagliato, valde agitatus, vexatus, exercitus. Cic. Verr. 5. c. 18. Sedes suas patrias, istius injuriis exagitati reliquerant. Nepos in Themist. c. 9. Ad te confugi exagitatus a cuncta Græcia. Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. Scelerum conscientia exagitati. Cic. in somn. Scip. in fin. Eorum animi, qui se corporis voluptatibus dediderunt, in hunc locum, nisi multis exagitati sæculis, non revertuntur. ¶ Item tractatus, disputatus. Cic. pro Sull. c. 21. Colonorum dissensio delata ad patronos est, cum jam inveterasset, ac multos annos esset exagitata. Sallust. in Catil. c. 30. Res jam antea vulgi rumoribus exagitata.

EXAGITO, as, avi, atum, a. 1. isagitare, dar la caccia, perseguitare, travagliare, διωκτάζω, ἐλαύνω, valde agito, persequor, vexo, insector, divexo. Ovid. 5. Fast. v. 141. Exagitant & Lar, & turba Diania fures. Sil. l. 16. v. 553. assueti lustra exagitare ferarum Venato juvenes. Horat. l. 2. sat. 6. v. 54. Omnes dii exagitent me, si, &c. Valer. Flacc. l. 8. v. 103. Exagitare aliquem toto mari. Cic. Attic. l. 1. ep. 16. circa med. Insectari & exagitare nummularios judices. Propert. l. 2. el. 7. v. 81. Exagitet nostros manes, sectetur & umbras, Insultetque rogis, calcet & ossa mea. Sueton. in Ner. c. 34. Confessus exagitari se materna specie, verberibus Furiarum, ac tædis ardentibus. Sallust. in Catil. c. 14. Quos flagitium, egestas, conscius animus exagitabat. ¶ Item commovere, concitare, turbare, dibattere, commuovere, turbare. Stat. 3. Theb. v. 514. Volucres planctum imitantibus alis Exagitant Zephyros. ¶ Translate Id. 5. Theb. v. 96. rebidis clamoribus urbem Exagitat. Lucan. l. 2. v. 688. ut litora clamor Nauticus exagitet, neu buccina dividat horas Præcepit sociis. Cic. Attic. l. 3. ep. 7. Non faciam, ut enumerem miserias omnes, ne meum mœrorem exagitem. h. e. commoveam, & exasperem. Sallust. in Catil. c. 49. Tanta vis hominis magis leniunda, quam exagitanda videbatur. h. e. irritanda. Lucan. l. 8. v. 43. Tristes præsagia curas Exagitant. h. e. movent, excitant. destano. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 94. exagitans immiti corde furores. h. e. versans, concipiens. ¶ Est etiam explodere, improbare, rejicere, rigettare, disapprovare. Cic. in Orat. c. 8. extr. Quonam igitur modo audietur Mysus, aut Phryx Athenis, cum etiam Demosthenes exagitetur ut putidus? Id. 3. de Orat. c. 16. Inventi sunt, qui hanc dicendi exercitationem exagitarent, atque contemnerent. Id. in Orat. c. 44. Quod apud Lucilium scite exagitat in Albucio Scævola. ¶ Item impellere, agere. Sallust. in Jug. c. 67. At illum jam antea consulatus ingens cupido exagitabat. ¶ Item excutere, examinare. Cic. pro Cluent. c. 36. Exagitabantur omnes ejus fraudes atque fallaciæ: tota vita in ejusmodi ratione versata aperiebatur.

EXAGIUM, ii, n. peso, ponderatio, pondus, vel trutina, qua pondus examinatur & dignoscitur. Gloss. Gr. Lat. Ἐξάγιον, pensatio, Ἐξαγιάζω, examino. In quodam Edicto Turci Aproniani Præf. Urb. apud Gruter. pag. 647. n. 6. Sub exagio pecora vendere. vendere a peso.

EXAGOGA, æ, & Exagoge, es, f. condotta, trasporto, il portar via merci, ἐξαγωγή, evectio, exportatio: item ipsæ merces, quæ exportantur. Vox Græca ab ἐξάγω, exporto. Festus: Exagogen, evectionem. Plaut. Rud. 3. 2. 15. Si speras, hoc anno multum futurum laserpitium, eamque eventuram exagogam Capuam salvam. Id. Trucul. 4. 2. 5. Hic interim restitrix his præsidebo, iste dum sic faciat domum ad te exagogam. ¶ Exagoga, æ, m. ἐξαγωγεύς, qui exportat. Plaut. Trucul. 2. 7. 1. Ita damnigeruli, foras-gerones, bonorum exagogæ. Al. leg. hamaxagogæ, h. e. quasi plaustro bona aliena asportantes: ab ἅμαξα, currus.

EXALBATUS, a, um, *imbianchito*, dealbatus. *Tertull. l. 4. adverf. Marcion. c. 8.*

EXALBESCO, is, ui, n. 3. *farsi bianco*, albefco, ἐξαλϐαίνομαι. *Gell. l. 12. c. 1.* An quia fpiritu multo & calore exalbuit, non idem fanguis eft in uberibus, qui in utero fuit? ¶ Item *impallidire*, expallefco. *Cic. 4. Acad. c. 15.* Tremere & exalbefcere objecta re terribili extrinfecus. *Id. 1. de Orat. c. 26.* Exalbefcere in principiis dicendi, & tota mente atque omnibus artubus contremifcere. *Ennius ibid. l. 3. c. 58.* Nemo eft tam firmo ingenio, & tanta confidentia, Quin refugiat timido fanguen, atque exalbefcat metu.

EXALBIDUS, a, um, *bianchiccio*, albidus. *Plin. l. 23. c. 1.* Vina admodum exalbida. *Id. l. 4. c. 19.* Folia urticæ in medio exalbida. *Id. l. 12. c. 17.* Arbor exalbidis ramis.

EXALBO, as, a. 1. *imbiancare*, dealbo. *Tertull. l. 4. adverf. Marcion. c. 10.*

EXALBURNATUS, a, um, alburno fpoliatus, ut Exalburnatum robur, *Plin. l. 16. c. 40.*

EXALTATIO, onis, f. *efaltazione*. *Tertull. de cultu fem. c. 3.* Exaltatio non congruit profefforibus humilitatis.

EXALTATUS, a, um, elatus, fublatus. Translate *Donat. in vita Virg. poft med.* Quo cognito aliquandiu Bathyllus Romæ fabula fuit, Mario vero exaltatior.

EXALTO, as, a. 1. *efaltare*, *alzare*, ὑψόω, in altum eleva, erigo. *Senec. l. 3. quaeft. nat. in proœm.* Deus alia exaltat, alia fubmittit. In lapide apud *Fabrett. cap. 10. n. 555.* & *Donium claff. 2. n. 55.* Impp. M. Aurelius Antoninus, & L. Aurelius Verus terminos vetuftate collapfos exaltaverunt, & reftituerunt. ¶ *Exaltare foffam, fulcum*, eft profundius cavare. *Colum. l. 3. c. 13.* Fodiuntque (*fulcos*) & exaltant in tres pedes. *Id. l. 4. c. 4.* Dum exaltare fortius orbem ablaqueationis foffor ftudet, obliquam vitem plerumque fauciat.

EXALUMINATUS, a, um, ad colorem aluminis accedens. *Plin. l. 9. c. 35. de unionib.* Summa laus coloris eft exaluminatos vocari.

EXAMBIO, is, ivi, itum, a. 4. per ambitum quærere, tentare, *brogliare*. *Arnob. l. 3. pag. 114.* Numquid rex poli libamine aliquo exambitur, aut hoftia? (Adde *lib. 7. pag. 222.*) *Symmach. l. 7. ep. 49.* Suffragium tui favoris exambio. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 19.* Nec viros quidem, fed mulierculas exambibant.

EXAMBITUS, a, um, ambiendo quæfitus. *Ammian. l. 26. c. 7.* (*al. 19.*) Araxius exambita regia Prætorio Præfectus acceffit.

EXAMEN, inis, n. *fciame*, *fetame d' api*, ἑσμός, nova apum foboles, quam parentes ex fuis alveariibus ad novas fedes quærendas exire cogunt: item quæcumque apum congregatio. De origine vocis, V. Etymologos. *Cic. 1. Offic. c. penult.* Apum examina fingunt favos. *Id. de Senect. c. 15. extr.* Nec fegetibus folum res rufticæ lætæ funt, fed hortis etiam, & apum examinibus. ¶ Translate dicitur de quacumque multitudine. *Horat. l. 1. od. 35. v. 30.* Et juvenum recens examen. *Id. epod. 2. v. 65.* vernarum. *Lucret. l. 5. v. 1363.* examina pullorum. *Plin. in Paneg. c. 26.* infantium. *Stat. l. 5. filv. 3. v. 284.* vatum. *Plin. l. 31. c. 1.* pifcium. & *lib. 8. c. 10.* mufcarum. *Liv. l. 42. c. 10.* locuftarum. *Arnob. l. 2. pag. 46.* malorum. & *initio lib. 1.* mœrorum. ¶ *Examen* item filum eft, feu ftylus, quo trutina regitur, al. ftateræ lingua, quæ per mediam ejus anfam vertitur, & cum in neutram partem inclinatur, æquilibrium indicat. *Virg. 12. Æn. v. 725.* Jupiter ipfe duas æquato examine lances Suftinet. ¶ Hinc translate ponitur pro exacto judicio, & perficulata alicujus rei inveftigatione. *Perf. fat. 1. v. 6.* examenve improbum in illa caftiges trutina. Ubi *Vet. Scholiaft.* examen eft lingua, vel lignum, quod mediam haftam ad pondera adæquanda tenet: trutina vero eft foramen, intra quod eft ligula, de qua examinatio eft. *Stat. l. 3. filv. 3. v. 203.* Viam morum, longæque examina vitæ Pofcam. *Ovid. 9. Metam. v. 550.* Jura fenes norint, & quid liceatque, nefafque, Fafque fit, inquirant, legumque examina fervent. *Solin. initio epift. ad Advent.* Dare alicui examen opufculi. *h. e.* deferre cenfuram & judicium. *Feft.* examen eft judicii inveftigatio.

EXAMINATE, adverb. cum examine & judicio. *Ammian. l. 25. c. 7.* (*al. 23.*) Dum deliberatur examinatius, quid fieri deberet. *Tertull. de Præfcriptionib. c. 33.* Examinate credere. Adde *cap. 20.*

EXAMINATIO, onis, f. actus examinandi, & penfitandi. *Vitruv. l. 10. c. 8. de vecte.* Non poterit onus elevare, nifi examinatio vectis longius per caput, neque juxta onus fuerit facta. *l' equilibrio.* & *de ftatera paulo poft.* Scapi libratio, & examinatio longius a centro recedens. ¶ Translate eft inveftigatio, cenfura, judicium, *efame*, *inquifizione*. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 5. leg. 7.* Si poft examinationem reprobatæ fuerint compenfationes. *Id. lib. 47. tit. 14. leg. 1.* Qui pecora abegit, ad examinationem civilem remittendus eft.

EXAMINATOR, oris, m. qui ponderat. *Caffiod. l. 6. Variar. n. 18. fub fin.* Panis pondera æquus examinator intende. ¶ Translate qui inquirit, & judicat. *Tertull. in Apol. c. 9.* & *Auguftin. l. 3. contra Crefcon. Grammat. cap. 73.*

EXAMINATORIUS, a, um, ad examinandum pertinens. *Tertull. adverf. Gnoft. c. 7.* Martyria examinatoria fidei.

EXAMINATUS, a, um, *equilibrato*, *pefato*, ponderatus. *Cic. 1. Tufcul. c. 19.* Tanquam paribus examinatus ponderibus, nullam in partem movetur. *Caf. l. 5. B. Gall. c. 12.* Utuntur taleis ferreis ad certum pondus examinatis pro nummo. ¶ Translate eft inquifitus, confideratus, *efaminato*. *Papinian. Dig. lib. 30. leg. 58.* Ædificiorum ætatibus examinatis. *Ulpian. lib. 33. tit. 7. leg. 12. fub fin.* Ceteris patris facultatibus examinatis. *Auguftin. l. 7. Confeff. c. 6.* Examinatiffima diligentia.

EXAMINO, as, n. 1. (ab apum examine) dicitur de apibus, cum vernant, & per novos fetus crefcunt, atque in colonias abeunt, *fare fciami*. *Colum. l. 9. c. 14.* Ab exortu Vergiliarum ad folftitium fere examinant alvi: quo tempore cuftodiri debent, ne novæ foboles diffugiant. ¶ Ab examine libræ, eft expendere, & alicujus rei pondus inquirere, activa cum accuf. *pefare*, σταθμάω. *Cic. l. 2. de Orat. c. 38.* Non aurificis ftatera, fed quadam populari trutina examinantur. ¶ *Examinare* dicitur ftatera, vel libra, cum duo pondera æque utrinque extollendo, examen rectum habet, & æquilibrium facit. *Vitruv. l. 10. c. 8. de vecte.* Caput vectis, faciundo motus circinationis, cogit preffionibus examinare paucis manibus oneris maximi pondus. *fa che poca forza premendo equilibra e follieva un grandiffimo pefo.* ¶ Translate eft inquirere, perpendere, confiderare, *efaminare*, *confiderare*. *Horat. l. 2. fat. 2. v. 8.* male verum examinat omnis Corruptus judex. *Cic. in Orat. c. 8.* Diligenter examinantes verborum omnium pondera. *Id. pro Planc. c. 32. extr.* Sed ego hoc meis ponderibus examinabo, non folum quid cuique debeam, fed etiam quid cujufque interfit. *Valer. Max. l. 2. c. 2. n. 7.* Tribuni pl. decreta Patrum attentiffima cura examinabant. *Gell. l. 16. c. 18.* Syllabarum longarum & brevium junctura aurium menfura examinatur. *Plin. l. 29. c. 1. a med.* Decuriæ (*judicum*) pro more cenfuris Principum examinantur. *Papinian. Dig. lib. 22. tit. 1. leg. 32.* Si interpellatus opportuno loco, non folverit: quod apud judicem examinabitur. *Modeftin. ibid. tit. 5. leg. 2.* In teftimoniis fides, dignitas, mores, gravitas examinanda eft. *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) Emendate loquendi regula vitia orationis examinat.

EXAMPLEXOR, aris, atus fum, dep. 1. amplexor, complector. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 52.* Et tu per deos, inquit, hunc examplexare.

EXAMURCO, as, avi, atum, a. 1. *levar la feccia all' olio*, ἀπαμοργέω, eft fublata amurca oleum defæcatum reddere. Ad alia transfert *Apul. l. 4. Metam. de corio refin detracto*: Soli ficcandum tradimus: ac dum cæleftis vaporis flammis examurcatur, &c.

EXAMUSSIM, adverb. *efattamente*, *perfettamente*, perfecte, ad amuffim. *Plaut. Amph. 2. 2. 213.* Examuffim eft optima. *Id. Moftell. 1. 2. 18.* Ædes expolitæ, factæ probe, examuffim. *Id. Men. prol. v. 50.* Ut hanc rem vobis examuffim difputem. *Gell. l. 1. c. 4.* Judicium examuffim factum.

EXANCILLATUS, a, um, particip. qui ancillæ modo alicui fervit. *Tertull. in Apolog. c. 27. ad fin.* Anima falfis diis exancillata.

EXANCLATUS. V. *Exantlatus*.

EXANGUIS. V. *Exfanguis*.

EXANIMABILITER, adverb. *Nov.* apud *Non. c. 4. n. 384.* Ubi vidi, exanimabiliter timidis pedibus protinam me dedi. *mezzo efanimato mi diedi a fuggire.*

EXANIMALIS, le, *fenz' anima*, *efanime*, ἄψυχος, qui eft fine anima, exanimis. *Plaut. Bacch. 4. 8. 6.* Neque Bellona mihi unquam, neque Mars credant, ni illum exanimalem faxo. ¶ Item letalis, *mortifero*. *Id. Rud. 1. 4. 2.* Ita male vivo, atque ita mihi multæ in pectore funt curæ exanimales.

EXANIMATIO, *efanimazione*, *cofternazione*, ἔκπληξις, vehemens animi perturbatio. *Cic. 4. Tufcul. c. 6.* Declinatio a malis, cum examinatione humili atque fracta, nominetur metus. & *cap. 8.* Exanimatio eft metus fubfequens, & quafi comes pavoris. *Id. 1. Offic. c. 36.* Ne in perturbationes atque exanimationes incidamus. ¶ Exanimationes vulvarum, apud *Plin. l. 31. c. 3.* funt, quas *Id. l. 20. c. 5.* & *lib. 26. c. 15.* fuffocationes appellat.

EXANIMATUS, a, um, *efanimato*, *morto*, *ammazzato*, mortuus, occifus. *Liv. l. 22. c. 7. fub fin.* Alteram, mœftam fedentem, ad primum confpectum filii gaudio nimio exanimatam. *Lucret. l. 6. v. 1254.* Exanimi pueri fuper exanimata parentum Corpora. *Caf. l. 7. B. Gall. c. 27.* Scorpione transjectus, & exanimatus concidit. *Sueton. in Caf. c. 39.* Præ turba elifi exanimatique funt plurimi. *Tacit. 3. Ann. c. 51.* Ductus in carcerem Prifcus, ac ftatim exanimatus. ¶ Item fpiritu intercepto confectus, delaffatus. *Caf. l. 3. B. Gall. c. 19.* Huc magno curfu contenderunt, exanimatique pervenerunt. *anfimei*, *sfiatati*, *fracchi morti*. & *lib. 2. c. 23.* Milites curfu & laffitudine exanimati. *Cic. 1. Tufcul. c. 23.* Qui doloris fpeciem ferre non poffunt, abjiciunt fe, atque ita afflicti & exanimati jacent. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 38. extr.* Ut verberibus exanimatum corpus fecuri feriretur. ¶ Item confternatus, exterritus, *difanimato*, *efanimato*, *mezzo morto di paura*, *sbigottito*. *Cic. 4. Catil. c. 2.* Neque meam mentem non domum fæpe revocat exanimata uxor, abjecta metu filia. *Id. Verr. 4. c. penult.* Itaque illum in jure, metu confcientiaque peccati multum atque exanimatum, ac vix vivum relinquo. *Terent. Phorm. 3. 3. 31.* & *Curt. l. 7. c. 3.* Exanimatus metu. & *l. 10. c. 3.* Exanimati pavore, attonitis fimiles. *Stat. 4. Theb. v. 759.* tu refugas vires, & pectora bello Exanimata reple. *Cic. 2. de Orat. c. 26.* Adolefcentulus fic initio accufationis exanimatus fum, ut, &c. *Plaut. Caf. 3. 5. 8.* Timidus atque exanimatus. ¶ Item qui eft corpore præfens, animo abfens, *fuori di fe*, *diftratto*. *Plaut. ibid. 3. 3. 9.* Rogitare oportet, adfitne animus ei, necne adfit: fi neget adeffe, exanimatum amittat domum. ¶ Transfertur ad alia. *Cic. 3. de Orat. c. 11.* Nolo verba exiliter exanimata exire, nolo inflata, & quafi anhelata gravius. *fiacche, e quafi moribonde.* ¶ Quod difcrimen tradit *Donat. ad illud Terent. Andr. 1. 4. 7.* Sed quidnam Pamphylum exanimatum video? ut *exanimatus* perturbatum, *exanimus* mortuum fignificet, jam fatis patet, aut nullum effe, aut faltem a Scriptoribus non fervari.

EXANIMIS, e, *efanime*, *morto*, ἄψυχος, exanimatus, mortuus. *Liv. l. 25. c. 26. fub fin.* Exanimem eum Mago ad Annibalem mifit.

Virg.

Virg. 5. *Æn.* v. 480. Sternitur, exanimisque tremens procumbit humi bos. *Quintil.* l. 4. c. 2. Exanime corpus. *Ovid.* 2. *Metam.* v. 336. Exanimes artus. *Id. in Ibin*, v. 144. Umbra exanimis. *Stat.* 11. *Theb.* v. 739. Exanimis & projecta præda. & *vers.* 418. gelidæ exanimesque favillæ. *estinte*. & *lib.* 7. v. 886. Ut si quando ruit, debellatasque reliquit Eurus aquas, pæe ipsa tumet, pontumque jacentem Exanimis jam volvit hiems. *h. e.* tempestas cessante vento (qui *animus* dicitur) adhuc volvit mare. ¶ Translate est exterritus, perturbatus, quasique, præ timore, aut dolore, anima privatus, *disanimato*, *sbigottito*, *mezzo morto*. *Virg.* 4. *Æn.* v. 672. Audiit exanimis, trepidoque exterrita cursu. *Horat.* l. 1. *sat.* 1. v. 76. Exanimis metu. & *lib.* 2. *sat.* 6. v. 113. Pavidi, magisque exanimes trepidare. ¶ Item pallidos, exsangues: quæ sunt metus indicia. *Lucan.* l. 6. v. 657. ipsumque trementem Conspicit, exanimi defixum lumina vultu. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. v. 53. Exanimes artus, & membra trementia vidi. *Id.* 1. *de art. aman.* v. 540. Nullus in exanimi corpore sanguis erat.

EXANIMO, as, avi, atum, a. 1. *esanimare*, *ammazzare*, φονεύω, anima privo, occido. *Cic.* 2. *de Fin.* c. 30. Cum ipse gravi vulnere exanimari se videret. *Cæs.* l. 6. *B. Gall.* c. 15. Circumventi flamma exanimantur homines. & *cap.* 30. *extr.* Cum laborem belli ferre non posset, taxo se exanimavit. *Curt.* l. 7. c. 3. Multos exanimavit rigor insolitus nivis. *Nepos in Epamin.* c. 9. *extr.* Tum ferro extracto, confestim exanimatus est. ¶ Item animam, h. e. respirationem adimo, lassitudine conficio. *Cæs.* l. 3. *B. Civ.* c. 92. Simul fore, ut duplicato cursu, Cæsaris milites exanimarentur, & lassitudine conficerentur. *si sfiaterebbero*. ¶ Translate est perturbare, exterrere, dolore, aut metu percellere, *disanimare*, *sbigottire*, *far morire di paura*, ἐκπλήττω. *Terent. Andr.* 2. 5. 16. Oratio hæc me miseram exanimavit metu. *Cic. Attic.* l. 10. *ep.* 9. Adventus Philotimi exanimavit omnes, qui mecum erant. nam ipse obdurui. & *lib.* 11. *ep.* 6. *a med.* Tulliæ meæ morbus & imbecillitas corporis me exanimat. *Id. Parad.* 2. *sub fin.* Te metus exanimat judiciorum atque legum. *Id. pro Mil.* c. 34. Me quidem exanimant & interimunt hæ voces Milonis. *Cal. ad Cicer.* l. 8. *Fam. ep.* 16. Exanimatus sum tuis litteris. *Horat.* l. 2. *od.* 17. v. 1. Cur me querelis exanimas tuis? *Id.* l. 2. *ep.* 1. v. 177. Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru, Exanimat lentus spectator, sedulus inflat. *gli toglie il fiato, e 'l coraggio*. ¶ Pro exspirare, difflari, dispergi, *Plin.* l. 23. c. 2. *a med. de vini fæce usta*. Celerrime exanimatur, loco non incluso condita. *h. e.* exspirat, *svapora*, *e perde la forza*, διαπνεῖται. ¶ Exanimare folles apud *Sever. in Ætna*, v. 560. est comprimere, ut animam, seu ventum emittant efflentque.

EXANIMUS, a, um, *morto*, ἄψυχος, mortuus. Idem est quod *exanimis*: nisi quod translate aut *rarius*, aut fortasse nunquam adhibetur. *Virg.* 11. *Æn.* v. 110. Pacem me exanimis, & Martis sorte peremptis Oratis? *Tacit. Ann.* 1. c. 32. Tum convulsos laniatosque, & partim exanimos, ante vallum projiciunt. *Id.* 16. *Ann. cap.* 13. Domus corporibus exanimis, itinera funeribus complebantur. *di cadaveri*. *Colum.* l. 12. c. 45. Mel exanimum corpus hominis per annos plurimos innoxium conservat. Adde *Senec. in Hippol.* v. 585. & *Plin.* l. 10. c. 3.

EXANIO. V. *Exsanio*.

EXANTE. V. *Ante*.

EXANTHEMATA, um, n. ἐξανθήματα, sunt varii generis pustulæ in cute enascentes, ut quæ ex urticæ tactu, ex morbillis, ex sole, ex natatu, ex frigore, ex variis, lividæ, pallidæ, nigræ, rubentes, in pueris præsertim erumpunt, ac veluti efflorescunt: ab ἐξανθέω, effloresco. Græce habet *Cels. lib.* 5. *cap.* 28. *sect.* 15. Latine autem *Marcell. Empir. cap.* 19. & *Æmil. Macer de herb. cap. de camomilla*.

EXANTLATUS, & Exanclatus, a, um, *cavato*, *bevuto*, exhaustus. *Plaut. in fragm.* apud *Non. cap.* 4. n. 155. Sæpe exantlatam merum scitissime. *Plauti* locus videtur esse *Stich.* 1. 3. *in fin.* ubi habetur: Sæpe exantlavit submerum scitissime. *Nonius* tamen affert tanquam ex fragment. *Parasiti*. ¶ Translate *Cic.* 2. *Tuscul.* c. 8. vertens carmina *Sophoclis*. Quæ corpore exantlato, atque animo pertuli. *h. e.* exhausto, confecto. ¶ Item toleratus, *patito*, *sofferto*. *Id.* 4. *Acad.* c. 34. Herculis quendam laborem exantlatum a Carneade. Adde *Apul.* l. 6. 7. & 11. *Metam.* V. *Exantlo*.

EXANTLO, & Exanclo, as, a. 1. *cavare*, exhaurire, ut *Fest.* & *Non.* c. 4. n. 155. interpretantur: a Græco ἐξαντλεῖν, quod idem significat. Qui malunt *Exanclo*, deducunt ab obsoleto *anculo*, & per syncop. *anclo*, ministro: unde *ancula*, & *ancilla*, ut *furcula*, *furcilla*. In MSS. & edit. libb. varie scribitur, modo per *c*, modo per *t*. Sed si usus spectatur, exhauriendi significatio ei magis convenit, & per *t* rectius scribitur. *Plaut. Stich.* 1. 3. *in fin.* Vinum poculo pausillulo sæpe exanclavit. *Enn.* apud *Non. loc. cit.* Nisi patrem materno sanguine exanclando ulciscerer. *Pacuv. ibid.* Non potest, Menalippe, hic sine tua opera exantlari clavus. *non si può cavar questo chiodo*. Est autem locutio allegorica, & proverbialis, h. e. non potest hoc negotium perfici. ¶ Translate est tolerare, perpeti, perferre, *patire*, *tollerare*, *soffrire*. *Cic.* vertens *Homeri* versum l. 2. *de Divin.* c. 30. Tot nos ad Trojam belli exanclabimus annos. *h. e.* transigemus, hauriemus laborem (ut *Horat.* loquitur *lib.* 2. *sat.* 2. v. 78.) belli decem annos. *Homer.* hoc loco (*Iliad.* 2. v. 328.) habet πτολεμίξομεν. *Id. in fin.* l. 1. *Tuscul.* Cum exanclavisset omnes labores, tum incideret in mortis malum sempiternum. *Accius* apud *Non. loc. cit.* Pertolerarem vitam, cladesque exanclarem impatibiles. *Id. ibid.* Fera exantlavimus tyranni sævum ingenia, atque exsecrabile. *Enn. ibid.* Cum ærumnis illum exantlavi diem. Adde *Apul.* l. 1. & *initio* l. 8. *Metam.* ¶ Sunt qui putant, nullam esse metaphoram, cum pro perpeti ponitur, quod in ea significatione sit a Græco ἀνατλάω, & ἀντλάω, perfero: ne si placeat quidem *exanclo* scribi, quia quemadmodum a πλήττω fit *plecto*, inquit *Budæus*, *e* in *c* mutata, ita ab ἀντλῶ, *anclo* fieri posse: sed vereor, ut verum sit, *plecto* esse immediate a πλήττω, ac non potius a πλέκτος, percussus, quod est ab ejusdem verbi præterito passivo. ¶ Hoc verbum inter ea reponit *Quintil.* l. 1. c. 6. *extr.* (*al.* c. 11.) quæ *ab ultimis*, & *jam oblitteratis* sunt *repetita temporibus*, quamquam *Cic.* bis in prosa oratione usurpaverit, ut hic supra, & in *Exantlatus* retulimus. Nam *Apuleji* antiquitatis affectatorem nihil moror.

EXAPERIO, is, a. 4. prorsus aperio. *Augustin. cap. ult.* l. 2. *Confession.* Quis exaperit istam tortuosissimam, & implicatissimam nodositatem?

EXAPTO, as, a. 1. idem quod apto, ἐξάπτω. *Apul.* l. 11. *Metam.* Visus est quiete proxima, dum magno deo coronas exaptat, &c. *h. e.* apte imponit, vel apte nectit dei capiti imponendas.

EXAPTUS, a, um, *annesso*, *connesso*, *appeso*, aptus, junctus, connexus, ἐξημμένος, συνημμένος. *Lucret.* l. 4. v. 827. Brachia tum porro validis exapta lacertis Esse, manusque datas utraque a parte ministras, Ut facere ad vitam possimus quæ foret usus. *Lucil.* apud *Non.* c. 4. n. 3. Pellicula extrema exaptum pendere onus ingens. *Plin.* l. 36. c. 13. *sub fin.* Ex quo pendeant exapta catenis tintinnabula.

EXAQUESCO, is, n. 3. in aquam solvor, aqua fio. *Censorin. de die nat.* c. 18. *a med.* Nam his alternis temporibus (*æstatis*, & *hiemis*) mundus tum exignescere, tum exaquescere videtur.

EXARATIO, onis, f. actus exarandi, seu arando eruendi. *Martian. Capell.* l. 9. *pag.* 304. Hetruria Tagetis exaratione celebrata. *h. e.* qua in agro Tarquiniensi, inter arandum Tages ille exstitit, de quo *Cic.* 2. *de Divin.* c. 23. ¶ Translate est scriptio, poema. *Sidon. carm.* 9. v. 335. Isti qui valet exarationi Districtum bonus applicare theta.

EXARATUS, a, um, arando erutus. *Cic.* 2. *de Leg.* c. 23. Cum multa in eo loco sepulcra fuissent, exarata sunt. *Id.* 2. *de Divin.* c. 23. & 38. Est ne quisquam ita desipiens, qui credat, exaratum esse deum? *Paul. Dig. lib.* 10. *tit.* 1. *leg.* 4. Termini dejecti, vel exarati. *Plin.* l. 18. c. 7. *sub fin.* Exaratæ radices. ¶ Translate est scriptus. *Sueton. in Ner.* c. 52. Versus non excepti, sed plane quasi a cogitante, atque generante exarati.

EX ARCHIATRIS, dicitur is, qui Archiatri dignitate functus est. *Imp. Constantin. lib.* 10. *Cod. tit.* 52. *leg.* 6.

EXARCHUS, i, m. ἔξαρχος, h. e. princeps eximius, excellens inter proceres. Fuit quondam hoc nomine gradus dignitatis in militia. *Inscript.* parum vetus, apud *Gruter. pag.* 528. n. 7. Aurelio Januario signif. ex numer. Dalmat. fort. & Aurelio Valentiano exarcho posuit Aurelius Just. &c.

EXARDESCO, is, arsi, n. 3. *accendersi*, *bruciarsi*, *s'avvampare*, accendor, inflammor, conflagro. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 45. *extr.* Nulla materies tam facilis ad exardescendum est, quæ, nisi admoto igni, ignem concipere possit. *Plin.* l. 35. *cap.* 15. Sulphur exardescens. *Martial.* l. 3. *epigr.* 67. Exarsit dies. *h. e.* inflammatus est, sole in meridiem verso. ¶ Dicitur & de colore flammeo. *Plin.* l. 37. c. 7. Fulgorem carbunculi debere candidum esse positi, si attollatur, exardescentem. ¶ Translate *Cic. de Harusp. resp. cap.* 20. *extr.* Excepi flammam illorum temporum, & pro patria solus exarsi. *Id. pro Ligar.* c. 1. Bellum subito exarsit. *è acceso*. *Id. de Amic.* c. 21. Nisi quædam admodum intolerabilis injuria exarserit. *h. e.* velut ignis exorta sit. *Tacit.* 2. *Hist.* c. 27. Seditio exarserat. & *cap.* 38. Prima inter patres plebemque exarsere certamina. *Cicer. pro Rabir. Post.* c. 6. Quamquam tum propter multorum delicta, etiam ad innocentium periculum tempus illud exarserat. *Id. pro Sull. cap.* 27. Repente tanta ista importunitas inauditi sceleris exarsit. ¶ Sæpe transfertur ad animi affectus, amorem, iram, cupiditatem, dolorem. *Id. de Amic.* c. 9. Admirabilis quædam exardescit benevolentiæ magnitudo. *Id.* 4. *Verr.* c. 20. Exarsit iracundia & stomacho. *Virg.* 7. *Æn.* v. 445. Talibus Alecto dictis exarsit in iras. & *Æn.* 11. v. 376. exarsit violentia Turni. *Liv.* l. 40. c. 35. *a med.* Milites, si quis impense retineret in provincia, in perniciosam seditionem exarsuri. *Cic. Phil.* 10. c. 9. *extr.* Tota Italia desiderio libertatis exarsit. & *Phil.* 11. c. 2. Ipsi vestra sponte exarsistis ad libertatis recuperandæ cupiditatem. *Plin.* l. 37. *in proœm.* Admiratio gemmarum in tantum exarsit. *tanto crebbe la stima*. & *lib.* 33. c. 3. Paulatim exarsit rabie quadam, non jam avaritia, sed fames auri. *Virg.* 8. *Æn.* v. 219. Hic vero Alcidæ furiis exarserat atro Felle dolor. *Cæs.* l. 5. *B. Gall.* c. 4. *extr.* Qui ante inimico in nos animo fuisset, multo gravius hoc dolore exarsit. *Liv.* l. 10. c. 23. Brevis altercatio in contentionem animorum exarsit. *Id.* l. 35. c. 10. Ambitio magis, quam unquam alias, exarserat. *Tacit.* 6. *Ann.* c. 25. Tiberius fœdissimis criminationibus exarsit. *infierì*, *si sfogò*, *prorompe arrabbiatamente in vergognosissime accuse*. & *cap.* 1. Indomitis libidinibus exarserat. *h. e.* impotenter accensus fuerat. ¶ Absolute *Cic.* 3. *Verr.* c. 25. Homo sic exarsit ad id, quod nunquam viderat. *è acceso*, *è innamorò*. *Id.* 3. *de Orat.* c. 1. Non tulit ille, & graviter exarsit. *e acceso di collera*. *Id.* 5. *Tuscul.* c. 29. Carneadis ingenium contra Stoicos exarserat. *Id. in Orat.* c. 29. In omni genere amplificationis exarsimus. *mi riscaldai*. *Tacit. Ann.* 1. *cap.* 51. Exarsere animis, unoque impetu, &c. *Valer. Flacc.* l. 2. v. 248. Totaque jam sparsis exarserat insula monstris. *h. e.* cædibus & strage arserat. ¶ Transfertur & ad alia. *Sueton. in Tiber.* c. 34. Corinthiorum vasorum pretia in immensum exarsisse. *esser cresciute*.

Ex-

Eadem ratione & *incendo* adhibetur. *Lucan. l. 7. v. 139.* cotibus asper exarsit mucro. V. *in fine verbi* Ardesco.

EXAREFIO, is, n. *seccarsi, inaridirsi*, ἀναξηραίνεσθαι, aridus fio, exaresco. *Plin. l. 26. c. 11. extr.* Fucus marinus omnibus articulorum morbis impositus antequam exarescat.

EXARENO, as, a. 1. ab arena purgo. *Plin. l. 31. c. 3. extr.* Æs postea exarenatur, ac satis recoctum sit, splendore deprehendente.

EXARESCO, is, arui, n. 3. *seccarsi, inaridirsi*, ἀναξηραίνομαι, aridus fio, siccor. *Colum. l. 3. c. 12.* Raram terram sole ac vento penitus siccari atque exarescere. *Sueton. in Galb. c. 1.* Silva omnis exaruit radicitus. *Cic. in Pison. c. 33.* Si montes resedissent, amnes exaruissent. *Plaut. Rud. 2. 7. 20.* Vestimenta madida exarescunt. *s' asciugano.* ¶ Translate *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 34.* Aliquando reipubl. rationes, quæ malitia nocentum exaruerant, virtute optimatium reviruere. *Cic. in Bruto, c. 4.* Sic omnis fetus repressus, exustusque flos siti veteris ubertatis exaruit. *Id. 10. Attic. ep. 16.* Mirer, eas lacrimas tam diuturna miseria non exaruisse. *Id. de clar. Orat. c. 21.* Hujus orationes exiliores sunt, & redolentes antiquitatem: itaque exaruerunt, vix jam ut appareant. *svaniron, non si leggono. Id. Fam. 8. ep. 18.* Illa ipsa facultas orationis, nisi me ad has exercitationes retulissem, exaruisset. *Id. 3. Tuscul. c. 31.* Illa opinio tum non appellatur recens, cum vetustate exaruit. *Plaut. Mil. 3. 1. 45.* Amoris aliquantum habeo, humorisque meo etiam in corpore, neque dum exarui ex amœnis rebus & voluptariis.

EXARIDUS, a, um, omnino aridus. *Tertull. de resurrect. carn. c. 30.*

EXARMATUS, a, um, adject. *disarmato*, ἀφωπλισμένος, armis spoliatus. *Stat. 3. Theb. v. 303.* pallentes agar exarmatus ad umbras. Sic Exarmata veneno serpens, *Calpurn. ad Nemesian. ecl. 5. v. 94.* Exarmata navis, *Senec. de consol. ad Helv. c. ult.* Exarmati leones, *h. e.* sine unguibus & dentibus, *Lamprid. in Heliogab. cap. 21.* ¶ Translate *Claudian. epigr. 35. de portu Smyrnensi*. Hic exarmatum terris cingentibus æquor Clauditur, & placidam discit servare quietem.

EXARMO, as, avi, atum, a. 1. *disarmare*, ἀφοπλίζω, arma detraho, armis spolio. *Lucan. l. 5. v. 355.* Exarmare dextras. *Tacit. 2. Hist. c. 76.* cohortes. *Lucan. l. 8. v. 387.* nam Medos prœlia prima Exarmant, vacuæque jubent remeare pharetræ. *Paul. Dig. l. 14. tit. 2. leg. 2.* Si conservatis mercibus deterior facta sit navis, aut aliquid exarmaverit. *h. e.* aliquod ex armamentis amiserit. Hac ratione loqui videtur etiam *Senec. ep. 30.* ¶ Translate *Petron. in Satyr. c. 105.* Giton mirabili forma exarmaverat nautas. *h. e.* flagella & iram deponere coegerat. *Sil. l. 1. v. 411.* serpentem diro exarmare veneno Doctus. *Valer. Flacc. l. 7. v. 596.* alium dehinc turbida Colchis Exarmat taurum. *h. e.* incantationibus debilitat. *Plin. l. 3. ep. 9. a med.* Exarmare accusationem. *h. e.* infirmare, testibus subtractis.

EXARO, as, avi, atum, a. 1. *cavar fuori arando*, ἐξαρόω, arando eruo. *Cato R. R. c. 61.* & *Plin. l. 17. c. 18.* Tenuissimas radices exarare. *Paul. l. 5. Sententiar. tit. 22.* Qui terminos effodiunt, vel exarant. ¶ Ponitur & pro simplici aro, vel probe aro, *arare*. *Varr. l. 1. R. R. c. 10.* & *Plin. l. 18. cap. 3.* Jugum vocabatur, quod uno jugo boum in die exarari posset. *Paul. Dig. lib. 43. tit. 11. leg. 4.* Qui viam publicam exaraverit, ad munitionem ejus solus compellitur. ¶ *Exarare frumentum* est arando agros, colendoque serere, & colere, *coltivare, seminare*. *Cic. Verr. 7. c. 38.* Aratorum liberi, quorum patres tantum labore suo frumenti exarabant, ut populo R. suppeditare possent. Adde *Verr. 5. cap. 18.* Sic *Pallad. in Februar. tit. 20.* exarare vites. ¶ Translate *Horat. epod. 8. v. 3.* rugis vetus Frontem senectus exarat. *raggrinza, increspa.* ¶ Sæpe est scribere, facere: ducta metaph. a stilo, quo tabellæ ceratæ, sulcis veluti ductis, perscribuntur, *scrivere, comporre*. *Cic. Attic. 11. ep. 1.* Undecimo die, postquam a te discesseram, hoc litterularum exaravi. & *lib. 16. ep. 6. extr.* Itaque statim novum procemium exaravi. & *lib. 13. ep. 38.* Ante lucem cum scriberem contra Epicureos, de eodem oleo & opere exaravi nescio quid ad te. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 90.* Ad fratrem scriptas exaret illa notas. *Plin. l. 7. ep. 4.* Id ipsum, quod me ad scribendum solicitaverat, his versibus exaravi. *Phædr. in prol. l. 3.* Librum exarabo tertium Æsopi stylo.

EXARTUATUS, a, um, dissectus. Quidam afferunt locum *Cicer. l. 7. Attic. ep. 2.* ubi valde incerta est lectio.

EXASCIATUS, a, um, ascia dolatus. Translate *Plaut. Asin. 2. 2. 93.* Jam hoc opus exasciatum est. Al. leg. *exasciandum est*. V. Interpretes.

EXASPERATIO, onis, f. actus exasperandi. *Scribon. Larg. compos. 222.* Lipara ad intertrigines, & exasperationem mirifica. Adde *Tertull. l. 2. adverf. Marcion. c. 16. a med.*

EXASPERATUS, a, um, *fatto aspro*, asper factus. *Plin. l. 21. c. 23.* Silphii radix prodest arteriis exasperatis. *Cels. l. 5. c. 13.* Lævant id, quod exasperatum est, spodium, hebenus, &c. *Senec. l. 1. controv. 3.* Stat moles abscissa in profundum, frequentibus exasperata saxis. *scoscesa, scrupolosa*. *Liv. l. 37. c. 12. extr.* Exasperato fluctibus mari jactari cœperunt. ¶ Translate *esasperato, irritato*. *Colum. l. 9. c. 15.* Neque convenit æstu medio exasperatas apes lacessiri. *Liv. l. 28. c. 25.* Ad quorum primum adventum exasperati animi, mox ipsis placido sermone permulcentibus, leniti sunt.

EXASPERO, as, avi, atum, a. 1. *render aspro*, ἀποτραχύνω, aspero, asperum reddo. *Cels. l. 1. c. 3. de vomitu*. Si vomitus fauces exasperavit. *Plin. l. 31. c. 6. a med.* Nereos excalefacit, & corpus non exasperat. & *lib. 23. c. 4. sub fin.* Exasperare tussim. *Quintil. l. 11. c. 3. post init.* Faucium vitio vox exasperatur. *Ovid. 5. Metam. v. 6.* fretum sæva quietum Ventorum rabies motis exasperat undis. *Claudian. in III. Consul. Honor. v. 191.* Brontes innumeris exasperat ægida signis. *h. e.* signis exstantibus exornat. *Sil. l. 4. v. 19.* saxoque exasperat ensem. *aguzza*. Sic *Lucan. l. 7. v. 139.* cotibus asper Exarsit mucro. ¶ Translate *Quintil. l. 4. c. 2. a med.* Adjecit invidiam, rem verbis exasperavit. *h. e.* atrociorem fecit. *Liv. l. 40. c. 19. extr.* Exasperare criminibus animum alicujus. *irritare, inasprire*. *Curt. l. 8. c. 1.* Cum animo videretur imperaturus, si finem procaciter orto sermoni Clitus imponeret; nihil eo remittente, magis exasperabatur. *Valer. Max. l. 6. cap. 5. n. 3.* Cum ob nimis severe gestam Censuram, majorem civitatis partem exasperassent. *Eumen. in Paneg. ad Constantin. c. 11.* Ut mallent amicitiam colere Romanam, quam exasperare justitiam.

EXATIO. V. *Exsatio*.

EXATURO. V. *Exsaturo*.

EXAUCTORATUS, a, um, adject. quasi auctoramento privatus. *Exauctorati milites* dicebantur, qui a militia removebantur, data missione honesta, vel ignominiosa. V. *Exauctoro*. *Liv. l. 36. c. 4. extr.* Postero die concione advocata, de rebus abs se gestis cum disseruisset, milites exauctoratos dimisit. *licenziati*. (Adde *lib. 41. c. 5.*) *Tacit. l. 1. Hist. c. 20.* Exauctorati per eos dies Tribuni. *cassati*. ¶ Translate *Macrob. l. 1. Saturn. c. 5.* Verba, quæ cum in ore priscæ auctoritatis crebro fuerint, exauctorata tamen a sequenti ætate, repudiataque sunt. *dismesse*.

EXAUCTORITAS, atis, f. *Impp. Valens, Gratian. & Valentinian. lib. 8. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 35.* Militaris exauctoritatem subibit. *h. e.* exauctorabitur.

EXAUCTORO, as, avi, atum, a. 1. *cassare*, est ab auctoramento, idest obligatione militari, & juramento solvere, & liberare: & sæpe de ignominiosa missione intelligitur. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 2. a med.* Sed & si ita exauctoraverit, ut insignia militaria detraheret, inter infames efficit. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 12.* narrant, eum Imperatorem *legiones tumultuantes exauctorasse*. Et apud *Plin. l. 6. ep. 31.* Trajanus Centurionem adulterii reum exauctoravit, atque etiam relegavit. *cassò*. Adde *Sueton. in Aug. c. 14.* ¶ Dicitur etiam de illa missione, cum expletis stipendiis honeste milites dimittebantur. *Justin. l. 12. c. 12.* Qua modestia obtinuerunt, ut undecim millia militum veteranorum exauctoraret. *licenziò*. *Liv. l. 8. c. 34. ad fin.* Sine commeatu vagi milites, immemores sacramenti, licentia sola se, ubi velint, exauctorent. Adde *lib. 36. c. 40.* ut in *Exauctoratus* retulimus. *Tacit. 1. Annal. c. 36. in fin.* Missionem dari vicena stipendia meritis, exauctorari qui senadena fecissent, ac retineri sub vexillo ceterorum immunes, nisi propulsandi hostis. Describit hic *Tacit.* peculiare exauctorandi genus, militaris seditionis infringendæ causa usurpatum.

EXAUDIBILIS, is, qui exaudiri potest: dignus cujus preces exaudiantur. *Augustin. l. 1. Soliloqu. c. 1. ante med.* Deus, qui nos exaudibiles facis.

EXAUDIO, is, ivi, itum, a. 4. *udire, sentire*, ἐξακούω, idem quod audio, sentio, intelligo. *Cic. Attic. l. 4. ep. 8.* Dic, oro te, clarius: vix enim mihi exaudisse videor. *Id. ibid. l. 13. ep. 48.* Heri nescio quid in strepitu videor exaudisse, cum diceres, te in Tusculanum venturum. *Id. 1. de Divin. c. 33.* Cum aliquantulum progressus esset, subito exaudivit hinnitum. *Id. pro Syll. c. 11.* Maxima voce, ut omnes exaudire possint, dico, semperque dicam. *Id. pro Ligar. c. 3.* Quantum potero voce contendam, ut hoc populus R. exaudiat. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 30.* & *lib. 3. B. Civ. c. 94.* Vincite, inquit, si ita vultis: & id clariore voce, ut magna pars militum exaudiret. *Nepos in Dione, c. 9.* Fit strepitus, adeo ut exaudiri posset foris. *Plin. l. 19. c. 1. a med.* Surdis ictibus, & qui non exaudiantur, arborem cædi. *Id. l. 9. c. 8. ad fin.* Celeriter delphini exaudiunt desideria. *Ovid. 4. Metam. v. 144.* & *lib. 9. v. 122.* Exaudi. *senti, ascolta*. ¶ *Exaudire preces* est non audire solum, sed etiam annuere, *esaudire*. *Ovid. 13. Metam. v. 855.* *Senec. in Hippol. v. 636.* *Lucan. l. 6. v. 706.* & *Plin. l. 28. c. 2.* Sic, exaudire rogantem, *Ovid. l. 1. Amor. el. 9. v. 51.* Exaudire populi vota, *Senec. l. 1. controv. 3. a med.* Similiter *Plin. in Paneg. c. penult.* Capitoline Jupiter, audisti quæ malo principi precabamur, exaudi quæ pro dissimillimo optamus. ¶ Translate est sentire. *Lucan. l. 6. v. 715.* licet has exaudiat herbas, Ad manes ventura semel. ¶ Item intelligere. *Cels. Dig. lib. 33. tit. 10. leg. 7.* Non enim ex opinionibus singulorum, sed ex communi usu nomina exaudiri debere. *Id. lib. 45. tit. 1. leg. 99.* Etsi ambigua verba sunt, sic tamen exaudiuntur, si, &c.

EXAUDITIO, onis, f. actus exaudiendi. *Augustin. l. 21. de Civit. Dei, cap. 14.* Eorum efficacior est oratio, & exauditione Dei dignior.

EXAUDITUS, a, um, *udito, sentito*, auditus. *Cic. Attic. l. 1. ep. 14. circa med.* Tanti sonitus fuerunt, ut eos usque istinc exauditos putem. *Virg. 1. Georg. v. 476.* Vox quoque per lucos vulgo exaudita silentes. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 14.* Monitor non exauditus. *Virg. Æn. 11. v. 157.* & *Stat. 11. Theb. v. 616.* nulli exaudita deorum Vota, precesque meæ. *esaudite*.

EXAUGEO, es, a. 2. *accrescere*, ἐξαύξω, idem quod augeo, aut valde augeo. *Plaut. Stich. 2. 1. 9.* & *32.* Benefacta majorum tuorum exauge. *Terent. Heaut. 2. 2. 3.* Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant. *mi accrescono il timore*.

EXAUGURATIO, onis, f. *profanazione*, actus exaugurandi. *Liv. l. 1. c. 55.* Nam cum omnium sacellorum exaugurationes admitterent aves, &c.

EXAUGURO, as, a. 1. *sconsacrare*, ex sacro profanum facio. nam sacræ res augurato consecrabantur. *Cato apud Fest. in Nequitum*, & Liv.

Liv. l. 1. *c.* 55. Exaugurare fana facellaque statuit. *Gell. l.* 6. *c.* 7. Si quadraginta annos nata sacerdotio abire, ac nubere voluisset, jus ei potestasque exaugurandi, atque nubendi facta est.

EXAURATUS, a, um, *indorato*, inauratus, ut Exaurati crateres *in fragm. incerti Auctor. quæ post Censorin. edita sunt a Lindebrog.* & *Lud. Carr.*

EXAUSPICO, as, avi, atum, n. 1. *Plaut. Capt.* 3. 5. 108. Exauspicavi ex vinculis: nunc intelligo Redauspicandum esse in catenas denuo. *h. e.* auspicium hujus itineris ex vinculis dusi: quare ut malo auspicio huc veni, ita ad vincula mihi denuo redeundum est, quasi ad auspicia repetenda.

EXBALLISTO, as, a. 1. ballistæ ictu prosterno. Festive *Plaut. Pseud.* 2. 1. 9. Nunc inimirum ego hunc meum Ballionem exballistabo lepide. Sic *Bacch.* 4. 4. 58. De ducentis nummis primum intendam ballistam in senem.

EXBIBO, is, a. 3. idem quod ebibo. *Plaut. Mil.* 3. 2. 19. ubi sunt qui aliter leg.

EXBOLA, æ, f. fax, aut telum missile: ab ἐκβάλλω, ejicio. *Varro sub fin. l.* 6. *de L. L.* In Tunicularia: Exbolae quassant, ejiciunt: a Græco verbo ἐκβολὴ, dictum.

EXBUERES, exinterstae: sive Exbuæ, quæ ebiberunt, quasi epotæ. *Festus*, ubi V. Interpretes.

EXCÆCATOR, oris, m. *acciecatore*, qui excæcat. *Augustin. serm.* 43. ex *homil.* 50. Diabolus fuerat excæcator.

EXCÆCATUS, a, um, *acciecare*. Translate *excæcata* dicuntur quæ obstructa sunt, & abdita: quemadmodum *cæcas fossas* dixit *Colum.* quæ apertæ non sunt, & cæcam domum vocat *Cic.* quæ obscura est, & sine fenestris. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 271. antiquis tam multa tremoribus orbis Flumina prosiliunt, aut excæcata residunt. *Al. leg.* exsiccata. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sub fin.* Id signum est quasi excæcatorum itinerum, per quæ humor ferebatur. *h. e.* obstructorum. ¶ Apud *Plin. l.* 33. *c.* 9. *fulgor excæcatus* in argento est, cum argentum colore tingitur, suumque fulgorem obscurat.

EXCÆCO, as, avi, atum, a. 1. *acciecare*, ἐκτυφλόω, idem quod cæco. *Cic.* 4. *Acad. c.* 23. Num ergo is excæcat nos, aut orbat sensibus? ¶ Translate *Plin. l.* 17. *c.* 22. Quidam tunc excæcant eum (*palmitem*) supina falce auferendo oculos, ut longius evocent. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Stirpes præfractæ angunt oculos spongiarum, & quasi excæcant, nec patiuntur asparagum emittere. ¶ Est etiam obstruere, occludere. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 17. Scilicet ut limus venas excæcat in undis, Læsaque suppresso fonte resistit aqua. V. *Excæcatus*. ¶ Excæcare formam est, pulcritudinem velut obscurare, corrumpere. *Petron. in Satyr. c.* 128. Numquid ab aliquo naturali vitio formam meam excæco?

EXCALCEATUS, a, um, *scalzo*, calceis exutus, ἀβλαυτος, ἀνυπόδητος. *Sueton. in Vespas. c.* 8. Jussit post hæc excalceatos cursitare. *Martial. l.* 12. *epigram.* 89. Excalceatus ire cœpit ad cœnam. *Senec. ep.* 8. Quam multa Publii non excalceatis, sed cothurnatis dicenda sunt! *h. e.* non Mimis, & Comicis, qui soccis utuntur, sed Tragicis, qui cothurnis. *Excalceatos* vocat Comicos, quia pro cothurnis, qui altiores erant, & adhibebantur a Tragicis, habebant soccos multo humiliores, ita ut præ illis excalceati videri possent. Hinc *Id. ep.* 76. *ad fin.* Illi, quibus sceptrum & chlamydem in scena fabulæ assignant, cum præsente populo elati incesserunt, & cothurnati; simul exierunt, excalceantur, & ad staturam suam redeunt. ¶ Scribitur & *excalciatus*.

EXCALCEO, as, avi, atum, a. 1. *discalzare*, ἐκλύω τὰ ὑποδήματα, calceos detraho. *Vellej. l.* 2. *c.* 41. Neque unquam aut nocte, aut die aut excalcearetur, aut discingeretur. *Sueton. in Vitell. c.* 2. Ut sibi pedes præberet excalceandos. Adde *Senec. cit.* in voce præced. ¶ *Excalceor* deponentis forma. *Varr.* apud *Non. c.* 7. *n.* 86. Qui ibi ad Herculis introeat, nemo se excalceetur. ¶ Scribitur & *excalcio*.

EXCALDATIO, onis, f. θερμολουσία, lavatio in aqua calida. *Anton. Phil. in epist.* apud *Vulcat. Gallic. in Avid. Cass. cap.* 5. Ille fane omnes excaldationes, omnes flores de capite, collo, & sinu militi excutiet. *h. e.* calida balnea. *Capitolin. in Albino, c.* 5. Testudinem infantulo ad excaldationes pueriles dicari jussit.

EXCALDATUS, a, um, adject. calida lotus, & calefactus. *Apic. l.* 4. *c.* 2. Excaldatus caseus. *Marcell. Empir. c.* 26. Amygdalæ excaldatæ.

EXCALDO, as, a. 1. calida perfundo, & calefacio. *Vulcat. Gallican. loc. cit.* in *Excaldatio*. Legiones totæ excaldantes se.

EXCALFACIO, is, eci, actum, a. 3. *riscaldare*, idem ac calefacio. *Plin. l.* 21. *c.* 20. Magis excalfacit, quam crocum ipsum. *Id. ibid. c.* 21. Modice his tamen utendum est, quoniam excalfaciunt. Adde *cap.* 22. &c.

EXCALFACTIO, onis, f. *il riscaldare*. *Plin. l.* 31. *c.* 9. *extr.* Sal additur ad excalfactiones.

EXCALFACTORIUS, a, um, *riscaldativo*, θερμαντικός, excalfaciendi vim habens. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Natura vini excalfactoria. *Id. l.* 24. *c.* 11. *extr.* Excalfactorias vires habet. & *lib.* 20. *c.* 18. *ad fin.* Resina excalfactoria.

EXCALFACTUS, a, um, *riscaldato*. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Calorem tenet excalfacta igni. *Id. ibid. c.* 2. *sub fin.* Lacus Sole excalfactus.

EXCALFIO, & Excalefio, is, *riscaldarsi*, θερμαίνομαι, calefio. *Plin. l.* 24. *c.* 7. *ad fin.* Cum quid siccari, excalfierive opus sit. *Scribon. Larg. compos.* 158. Priusquam excalefiant.

EXCALPO. V. *Exsculpo*.

EXCANDEFACIO, is, eci, actum, a. 3. incendo. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. *ad fin.* Triumphus, & collegiorum cœnæ, quæ tunc innumerabiles, excandefaciebant annonam macelli. *h. e.* pretium annonæ augebant, incendebant. V. *Incendo*. ¶ Dividitur per tmesim: *Id. ibid. cap.* 4. Excande me fecerunt cupiditate. *h. e.* inflammarunt.

EXCANDESCENTIA, æ, f. *ira*, *escandescenza*, *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 9. Ira sit libido puniendi: excandescentia sit ira nascens, & modo existens: quæ θύμωσις Græce dicitur. ¶ Item *l'irascibile*. *Apul. de Dogm. Plat. l.* 1. *sub fin.* Tripertitam animam idem dicit: primam ejus Rationabilem esse partem: aliam Excandescentiam, vel Irritabilitatem: tertiam Appetitum.

EXCANDESCO, is, ui, n. 3. *accendersi*, ἐκπυρόομαι, incendor, inflammor. *Cato de R. R. c.* 95. Nam si in tecto coquas, excandescet. *Plin. l.* 36. *c.* 26. *sub fin.* Vitreæ pilæ sole adverso in tantum excandescunt, ut vestes exurant. ¶ Translate accipitur pro irasci, quod ira, velut igne quodam, animus soleat incendi. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. epist.* 12. Id postquam rescivit, excanduit. *Al. leg.* incanduit. *Colum. l.* 7. *c.* 12. *de canib. villaticis*. Ut etiam conservos iratius intueantur, semper excandescant in exteros. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 19. Hæc nullam vim habent, nisi ira excanduit fortitudo. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *circa med.* Excandescere verbis. *Petron. in Satyr. c.* 85. Tam vehementer excandui, ut, &c. *Sueton. in Vespas. c.* 14. In hunc deprecantem haud ultra verba excanduit. *Flor. l.* 2. *c.* 18. Etiam in ultionem excanduit. *Sueton. de clar. Rhetor. c.* 6. Cum ita excanduisset, ut, deplorato Italiæ statu, &c. *essendosi tanto riscaldato nel dire*.

EXCANTATUS, a, um, adject. *chiamato con incanto*, veneficiis, & magicis artibus elicitus, evocatus, arcessitus, obstrictus. nam incantamenta plerumque carminibus, & cantionibus fiunt. *Horat. Epod.* 5. *v.* 45. Quæ sidera excantata voce Thessala, Lunamque cælo deripit. *Lucan. l.* 6. *v.* 457. Excantata mens. *h. e.* de statu dejecta. *Id. l.* 9. *v.* 930. Pestis excantata fugit.

EXCANTO, as, avi, atum, a. 1. *chiamare*, *far venire con incantesimi*, ἐξάδω, incantationibus elicio, evoco, exire facio, traduco, transfero. *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 49. Ut per te clausas sciat excantare puellas. *Lucan. l.* 6. *v.* 685. Tum vox Lethæos cunctis pollentior herbis Excantare deos. *Plin. l.* 28. *c.* 2. & *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 7. Legum in duodecim tabulis verba sunt: Qui fruges excantasset. *h. e.* ex agro vicini in suum incantationibus transtulisset. id enim carminibus posse fieri, vulgo credebant, ut est apud *Virg. Ecl.* 8. *v.* 99. *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 19. *Ovid. de remed. amor. v.* 255. & *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 314. Quo pertinet illud *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 260. Ubi vident, se cantando ea ara excantare non posse, deripere incipiunt. ¶ *Senec. loc. cit.* alio sensu videtur intelligere *excantare fruges*, nempe veneficiis corrumpere, imbres avertendo, grandines, aliasque noxias tempestates attrahendo. Nam & hæc carminibus fieri, credula putavit antiquitas. ¶ Translate *Plaut. in fragm.* apud *Non. loc. cit.* Nam tu quidem cuivis excantare cor facile potes. *Non.* exponit *excludere*, sed *elicere* vult *Broukhus. ad l.* 3. *el.* 2. *v.* 49. *Propert.* unde hæc desumpsimus. ¶ Luxum excantare *in lemmate c.* 160. *Caton. de R. R.* est cantione sanare.

EXCAPERE pro excipere, est *Ennii* apud *Non. c.* 2. *n.* 769.

EXCARNIFICATUS, a, um, adject. *scarnificato*, dilaniatus. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Anaxarchum Democriteum a Cyprio tyranno excarnificatum accepimus. *Senec. l.* 3. *de Ira, c.* 4. Age, si exaudire voces ac minas vacet, qualia excarnificati animi verba sunt! *h. e.* ira cruciati.

EXCARNIFICO, as, avi, atum, a. 1. *stracciare*, *scarnificare*, κατακρεουργέω, dilanio, carnem disseco, in partes divido. *Senec. ep.* 24. Mille instrumenta excarnificandi particulatim hominis. *Sueton. in Vitell. c.* 17. Minutissimis ictibus excarnificatus atque confectus est. ¶ Translate pro cruciare ponitur. *Terent. Heaut.* 4. 6. 9. Hujusmodi mihi res semper comminiscere, ubi me excarnifices.

EXCASTRATUS, a, um, adject. castratus, exsectus, *castrato*. *Gell. l.* 9. *c.* 9. Auctore M. Varrone, is demum Latine caper dicitur, qui excastratus est. *Scribon. Larg. compos.* 9. Sinapi ex aceto tritum, & non excastratum. *h. e.* cui cortex non est ademptus, ita ut vim amitteret aliqua ex parte.

EXCAVATIO, onis, f. actus excavandi, *scavamento*, κοίλωσις. *Senec. l.* 4. *nat. quæst. c.* 3. Stillicidii casus lapidem cavat, & hæc ipsa excavatio rotunda fit.

EXCAVATUS, a, um, adject. cavatus, *cavo*, *scavato*. *Cic. Verr.* 6. *c.* 27. Trulla excavata cum manubrio aureo. *Plin. initio l.* 33. Vivimus super excavatam terram, mirantes dehiscere aliquando.

EXCAUDICO. V. *Excodico*.

EXCAVO, as, avi, atum, a. 1. *scavare*, *far concavo*, κοιλόω. *Plin. l.* 10. *c.* 33. *de hirundinibus*. Tertium est earum genus, quæ ripas excavant. *Id. l.* 9. *c.* 27. Cavernam sibi rostro excavat.

EXCEDO, is, essi, essum, a. 3. *uscire*, *partirsi*, *ritirarsi*, ἐκχωρέω, ἀναχωρέω, exeo, egredior, ut & *Fest.* exponit, secedo, abeo. *Cic. initio Catil.* 2. Abiit, excessit, evasit, erupit. *Id. ad Brut. ep.* 15. *ante med.* Excedere urbe. *Id. Phil.* 8. *c.* 8. Priusquam ex illa circumscriptione excederet. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 25. Excedere prœlio. & *lib.* 4. *c.* 33. e prœlio. & *lib.* 3. *c.* 4. & *Nep. in Epamin. c.* 9. pugna. & *in Annib. c.* 6. ex acie. *Liv. l.* 30. *c.* 42. finibus. *Cæs. B. Gall. l.* 7. *cap.* 33. ex finibus. & *cap.* 66. Gallia. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 44. Pedem referre, & loco excedere. *Terent. Andr.* 4. 4. 21. ex loco. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 79. *extr.* ex itinere. *uscire de strada*. & *lib.* 5. *B. Gall. c.* 19. ex via. *Liv. l.* 24. *cap.* 20. via. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 13. & *de clar. Orat. c.* 75. *extr.* vita. *morire*. & *ibid. c.* 20. & *lib.* 1. *Offic. c.* 53. e vita. *Liv. l.* 32. *c.* 10. possessione. *Cic. pro Arch. c.* 3. ex pueris. *uscire di fanciullezza*. *Terent. Andr.* 1. 1. 24. ex ephebis. *Id. Hecyr.* 4. 3. 24. e medio. *ritirarsi*, e turba, e publico

bisco excedere. Id. Phorm. 5. 7. 74. a medio. (Donat. de medio) morire. Id. Hecyr. 3. 1. 10. Cura excessit ex corde. Liv. l. 26. c. 13. Excessit e memoria, quo tempore a populo R. defecerimus ? es è uscito di mente. Ovid. 6. Metam. v. 669. de pectore cædis Excessere notæ. Al. leg. effluxere. Vellej. l. 2. c. 68. extr. Excedere natura sua. partirsi dal suo natural costume, contra insitam clementiam agere. Plaut. Bacch. 1. 2. 40. Jam excessit mihi ætas ex magisterio. son uscito di scuola, e di suggezione. Tryphonin. Dig. lib. 1. tit. 5. leg. 15. Excedere de utero. h. e. nasci. ¶ Cum adverbiis & casibus motus ad locum. Terent. Andr. 4. 4. 21. Cave, quoquam ex istoc excessis loco. (pro excesseris syncope) Liv. l. 31. c. 26. extr. Agro hostium in Bœotiam excessit. Marcian. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 4. Excedere in exsilium. Cic. 1. Tuscul. c. 30. ad fin. Ne illa lætus ex his tenebris in illam lucem excesserit. Curt. l. 4. c. 7. a med. Invictum fore, donec excederet ad deos. h. e. moreretur, & inter deos referretur. Adde Vellej. l. 1. c. 2. ¶ Cum accusativo. Senec. in Oedip. v. 13. Non ego penates profugus excessi meos. Lucan. l. 2. v. 271. nubes excedit Olympus. Adde vers. 636. lib. 8. Addunt alii Cic. 1. Catil. cap. 6. Silium l. 14. v. 493. & Livium multis in loc. sed ubique dubia est lectio. ¶ Passive impersonaliter, Liv. l. 24. c. 20. Neque usquam via excessum est. ¶ Excedere absolute est excedere vita, morire. Tacit. Ann. 1. c. 5. Excessisse Augustum, & rerum potiri Neronem, fama eadem tulit. Plin. l. 7. c. 13. Augustus neptis suæ nepotem vidit genitum, quo excessit anno. Adde Sueton. in Aug. c. 5. & Valer. Flacc. l. 1. v. 816. ¶ Significat etiam progredi, procedere, avanzarsi, inoltrarsi. Cic. de Univ. c. 5. Sic omnes partes collocatæ sunt, ut nulla excederet extra. Cels. in fin. lib. ult. Si nudum os eminet, impedimento semper futurum est: ideo quod excedit, abscindendum est. h. e. prominet, protuberat. Id. ibid. c. 9. sub fin. Si id, quod ex vertebra excedit, aliquo modo fractum est. h. e. si vertebræ processus. Al. perperam leg. excidit. Plin. cap. 1. l. 27. Excedentia in nubes juga. Justin. l. 1. c. 1. Quorum alter in Pontum, alter usque Ægyptum excessit. Liv. initio lib. 34. Intercessit res parva dictu, sed quæ studiis in magnum certamen excesserit. & lib. 25. c. 1. Primo secretæ bonorum indignationes exaudiebantur, deinde ad Patres etiam, & ad publicam querimoniam excessit res. Vellej. l. 2. c. 68. In hoc lacessiti principis ita excessit, ut censoria contentus nota, &c. Liv. l. 30. c. 26. Hæc eo anno in Africa gesta. Insequentia excedunt in eum annum, quo, &c. uscire a cadere. ¶ Item degredi, uscire a proposito, quasi de via decedere, far digressione. Sen. ep. 77. circa med. Excedere in fabellam. Liv. l. & cap. 29. Operæ pretium videtur, excedere paululum ad enarrandum, quam varia fortuna usus sit. Plin. sub fin. ep. 6. lib. 5. Ne reprehendat, si longior fuere in hoc, quod excessi. ¶ Active est superare, vincere, eccedere, superare, passare. Tacit. Ann. 1. c. 14. Excedere numerum. & lib. 4. c. 40. equestre fastigium. & lib. 2. cap. 24. Quanto violentior cetero mari Oceanus, tantum illa clades novitate & magnitudine excessit. Plin. l. 7. c. 2. circa med. Multos ibi quina cubita constat longitudine excedere. Id. l. 31. c. 7. Stagnum altitudine genua non excedens. Id. l. 8. c. 42. Triennium vitæ non excedunt. Colum. l. 6. c. 21. Cum excesserint annos decem, fetibus inutiles sunt. Plin. l. 13. c. 3. Excedunt quadragenos denarios libræ. costano più di, &c. Id. l. 18. cap. 7. Hordeum rure excedit quindecim libras. pesa più di quindeci libre. Id. l. 7. c. 21. Vellej. l. 2. c. 51. & Ovid. 7. Metam. v. 166. Excedere fidem. esser oltre ogni credere. Liv. l. 26. c. 19. & lib. 28. cap. 25. Lucan. l. 2. v. 142. Curt. l. 4. c. 11. & Vellej. l. 2. c. 122. modum. esser esorbitante, trasmodare. Justin. l. 13. c. 2. Nemine tantum ceteros excedente, ut ei aliquis se submitteret. h. e. cum nemo tantum ceteros antecelleret, ceteris præstaret dignitate, virtute, fama.

EXCELLENS, entis, adject. præstans, insignis, eccellente, ἐξέχων. Cic. Acad. l. 1. c. 3. Excellens omni genere laudis. Id. 3. de Fin. c. 2. a med. Vir cum omnibus excellens, tum mecum amicitia conjunctus. eccellente in tutto. Nepos in Alcibiad. in princ. Nihil Alcibiade fuit excellentius vel in vitiis, vel in virtutibus. Cic. l. 1. de nat. Deor. cap. 2. Una excellentissima virtus, justitia. Id. de clar. Orat. in fin. Inter tot æquales unus excellens. Id. 1. de nat. Deor. c. 20. Natura excellens atque præstans. Id. Fam. 4. ep. 3. sub fin. Tua scientia excellens ac singularis. Vellej. l. 2. c. 41. Forma omnium civium excellentissimus. Sueton. in Ner. c. 20. Insignes excellentissimo cultu. Liv. l. 2. c. 43. sub fin. Excellens ingenium. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 34. extr. Profiteri excellens studium. distinta propensione, ed amore. Plin. l. 14. c. 9. Excellens vinum. & lib. 29. c. 3. Excellentiora ova. & lib. 32. c. 7. Excellens garum. & lib. 37. c. 4. Excellentissimum aurum. Prudent. in Symmach. l. 1. v. 572. excellentior ordo. h. e. senatorius. ¶ Est etiam altus, eminens, alto, eminente. Vellej. l. 2. c. 107. Homo corpore excellens. Auct. de B. Hisp. c. 8. Oppida excellentibus locis constituta. Plin. l. 18. c. 18. Excellentius frumentum.

EXCELLENTER, adverb. eccellentemente, singulari, ac præstanti ratione, ἐξόχως. Cic. 1. Offic. c. 18. Quæ magno animo, & fortiter excellenterque gesta sunt. Id. pro Sext. c. 45. In republ. excellentius se gerere. Nepos in Attic. c. 1. Non solum celeriter arripere, sed etiam excellenter pronuntiare.

EXCELLENTIA, æ, f. eccellenza, ἐξοχὴ, præstantia, magnitudo, nobilitas. Cic. 1. Offic. cap. 28. Nobis autem personam imposuit ipsa natura magna cum excellentia, præstantiaque animantium reliquorum. & cap. 5. Animi excellentia & magnitudo. Id. de Amic. c. 19. Sæpe excellentiæ quædam sunt, qualis erat Scipionis in nostro, ut ita dicam, grege. superiorità, maggioranza. Plin. l. 35. c. 14. Excellentia picturæ. Id. l. 34. c. 8. a med. Excellentia crurum, bellezza. Et Prudent. in Rom. peristeph. 14. v. 52. Romanus, vir acris excellentiæ. h. e. magnitudinis animi.

EXCELLO, is, lui, n. 3. alzarsi, propria in altum moveri, seu tolli: ab obsoleto cello, moveo. Translate Cato apud Gell. l. 7. c. 3. & lib. 13. c. 24. Scio, solere plerisque hominibus, rebus secundis, atque prolixis, atque prosperis, animum excellere, superbiam atque ferociam augescere, atque crescere. ¶ Active pro in altum tollere. Festus in Recellere. Recellere, reclinare: & excellere, in altum extollere. ¶ Plerumque usurpatur pro præstare, eminere, excellentem esse, esser eccellente, e singolare, sorpassare, soprastare, ὑπερέχω. Cic. 2. Tuscul. c. 18. ad fin. Ab ea virtute, quæ una ceteris excellebat, omnes nominatæ sunt. Id. 2. de Orat. c. 54. In jocis tu longe aliis, Cæsar, excellis. Id. in Orat. c. 2. In oratoribus autem admirabile est, quantum inter omnes unus excellat. Id. pro leg. Manil. cap. 14. Ut is, qui dignitate principibus excellit, facilitate par infimis esse videatur. Liv. l. 28. c. 43. Excellere super ceteros. Apul. in Florid. n. 16. (al. l. 3.) ante ceteros. Cic. 4. Acad. c. 1. Ingenio scientiaque excellere. Nepos in Aristid. cap. 1. abstinentia. Curt. l. 9. cap. 1. sapientia. Lucret. l. 6. v. 13. bona fama. Plin. l. 37. c. 6. a med. candore. & lib. 16. c. 6. ad fin. altitudine. Auct. dialog. de Orator. c. 32. Eminere atque excellere. ¶ In malam partem, Cic. 1. de Legib. c. 19. Eos, qui singulis vitiis excellunt, aut etiam pluribus. ¶ Reperitur etiam excelleo, es, 2. conjugat. Cic. in fragm. apud Priscian. l. 8. pag. 838. & lib. 10. pag. 896. Putsch. Quare effice & elabora, ut excelleas. Macer Æmilius apud Diomed. l. 1. pag. 371. Cum laude excellet omnes. Hinc excellere aliquem ac quapiam, accusativo addito pro dativo, recte dici potest. quod quidam confirmant auctoritate Lactant. l. 7. c. 8. sub fin. ubi tamen in opt. lib. aliter se res habet. Plinium potius attulissent, qui lib. 19. cap. 8. ante med. de brassicæ generib. Est etiam sua gratia nunquam plantæ habitum excellentibus. h. e. excedentibus. ¶ Ab excello est præterit. excellui, quod agnoscit præter alios Priscian. loc. cit. & usurpat Gell. l. 14. c. 3. ad fin. In quibus illi duo omnium judicio excelluerunt.

EXCELSE, in alto, altamente, ὑψηλῶς, alte, in sublime. Colum. l. 4. c. 1. Si vitis scandit excelsius, plus adjumenti desiderat. ¶ Translate est excellenter, sublimiter, magnifice. Cic. in Orat. c. 34. Omnia profecto excelsius magnificentiusque & dicet & sentiet. Plin. l. 2. ep. 3. Pugnat acriter, colligit fortiter, ornat excelse. Vellej. l. 1. c. 6. Sparta excelsissime floruit.

EXCELSITAS, atis, f. altezza, eminenza, ὑψηλότης, altitudo, sublimitas. Plin. l. 2. c. 64. Montium excelsitas. Id. l. 21. c. 5. de liliis. Nec ulli florum excelsitas major. Id. l. 16. c. 36. Arundo ad excelsitatem nascens. ¶ Translate Cic. 3. Offic. c. 5. Excelsitas animi, & magnitudo. Est qui legit celsitas: verum Non. quoque c. 8. n. 62. excelsitatem agnoscit, hoc ipso loco allato.

EXCELSUS, a, um, eccelso, alto, sublime, ὑψηλὸς, altus, sublimis, editus. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 80. Mons excelsus. Id. l. 6. B. Gall. c. 25. Cornu excelsius. Plin. l. 10. c. 6. Excelsissimæ rupes. Id. l. 11. c. 37. sect. 49. Hard. Cerebrum, excelsissimum viscerum. Id. l. 8. c. 33. Chamæleon excelsiora cruta. Id. l. 10. c. 50. Pavones in excelso cubantes. Cic. 4. Attic. ep. 16. ad fin. Excelsa porticus. Id. 6. Verr. c. 34. Statua posita excelsa in basi. & ibid. Amplum & excelsum signum. Id. 1. de nat. Deor. c. 36. Ibes, aves excelsæ, cruribus rigidis. Senec. in Phœniss. v. 546. Excelsos rotis volitare proceres. h. e. sublimes in curribus. Plin. l. 6. c. 16. Excelsa urbs. Id. l. 17. c. 22. circa med. Vitis in excelsum emicat. Cic. 3. Catil. c. 8. Simulacrum Jovis in excelso collocare. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 165. Aspicere ab excelso. dall' alto. Valer. Flacc. l. 1. v. 405. Hasta excelsa. lunga. ¶ Translate Cic. in Orat. c. 34. Quem etiam (oratorem) quo grandior sit, & quodammodo excelsior, ut de Pericle dixi supra (cap. 4. & 9.) ne physicorum quidem esse ignarum volo. Id. 2. Tuscul. c. 4. Te natura excelsum quendam, & altum, & humana despicientem genuit. Id. l. 1. Offic. c. 23. Animus excelsus & magnificus. & cap. 5. Animi excelsi atque invicti magnitudo ac robur. Id. pro Mur. c. 29. Magnus homo & excelsus, Cato. Id. de opt. gen. Orat. c. 4. Neque eos quidquam excelsum magnificumque delectat. Id. 2. Fam. ep. 5. Excelso & illustri loco sita est laus tua. Sallust. in Catil. c. 50. Qui magno imperio præditi, in excelso ætatem agunt. in alto posto di dignità. Id. initio Orat. c. ad Cæs. Rex, aut imperator, cujus opes in excelso sunt. Vellej. l. 2. cap. 96. Excelsissimæ victoriæ. segnalatissime. & cap. 114. Excelsissimi duces. Senec. in Thyest. v. 911. O me cælitum excelsissimum!

EXCENTURIO, as, a. 1. ex centuria ejicio, exauctoro. Verbum fictum a Plauto Curcul. 4. 4. 29. Alii plerique leg. centurio.

EXCEPTACULUM, i, n. id quo aliquid excipitur, ricettacolo. Tertull. de Spectac. c. 2. a med. Non sumpsimus aures ad exceptaculum maliloquii.

EXCEPTIO, onis, f. eccezione, limitazione, restrizione, clausula, patto, actus excipiendi, exclusio, pactum, conditio, lex, ὑπεξαίρεσις, παραγραφή. Cic. de Amic. c. 17. Sit inter eos omnium rerum, consiliorum, voluntatum, sine ulla exceptione communitas. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13. Neque te patiar cum exceptione laudari. Omnes enim, qui istinc veniunt, ita de tua virtute commemorant, ut in tuis summis laudibus unam excipiant iracundiam. Id. Fam. 6. ep. 5. Polliceor ei studium meum & operam, sine ulla exceptione laboris, aut occupationis, aut temporis; gratiam autem atque auctoritatem cum hac exceptione, quantum valeam, quantumque possim. Senec. l. 4. de Benef. c. 39. Subest tacita exceptio, si potero, si debebo, si hæc ita erunt. Plin. l. 5. ep. 2. Nec est quod putes, me sub hac exceptione veniam postulare. Id. in Paneg. c. 38. sub fin.

Tu

Tu quidem, Cæfar, illam exceptionem removisti, *Si modo filius*, &c. *Tacit. de Germ. c.* 44. Unus imperitat, fine ullis jam exceptionibus. *Quintil. sub fin. cap.* 15. *lib.* c. Albutius, scientiam bene dicendi esse, confentit; sed exceptionibus peccat, adjiciendo, circa civiles quæstiones, & credibiliter. *Flor. l.* 2. *c.* 18. Cum Scipio veram vellet, & fine exceptione victoriam *piena e totale*. ¶ In jure *exceptio* est quasi quædam exclusio, quæ interponi actioni cujusque rei solet, ad excludendum id, quod in intentionem, condemnationemve deductum est, ut *Ulpian. Dig. lib.* 44. *tit.* 1. *qui est de exceptionibus*, *&c. leg.* 2. definit. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 37. Ut illi, unde peteretur, vetus atque usitata exceptio daretur, Cujus pecuniæ, &c. *& seqq.* Petitur rursus cum peteret, exceptione excluderetur. *Id.* 2. *de Invent. c.* 47. *ad fin.* Non ergo omnia scriptis, sed quædam quæ perspicua sunt, tacitis exceptionibus caveri. *Id.* 1. *de Invent. c.* 33. Si addat exceptionem hanc: vetra quam si quis, &c. ¶ Pro pacto, conditione, *patto*, *condizione*. *Petron. in Sat. c.* 86. Puero asturconem donabo, cum hac tamen exceptione, si ille non senserit. *Senec. epist.* 30. Vita cum exceptione mortis data est. *Id. epist.* 6. Si cum hac exceptione detur sapientia, ut illam inclusam teneam, nec enunciem, rejiciam. *Plin. l.* 2*e. c.* 31. Exceptionem addidere, ne diutius id fieret.

EXCEPTITIUS, & Excepticius, a, um, qui excipitur, & excluditur. *Plin. l.* 18. *c.* 11. *sub fin.* Alica, quæ in cribro remansit, exceptitia appellatur.

EXCEPTIUNCULA, æ, f. diminut. parva exceptio. *Senec. ep.* 20. Licet illam exceptiunculam non adjicias, ut rectum sit, quod velis.

EXCEPTO, as, avi, atum, *accettare*, *ricevere*, *pigliare*, frequentativum ab *excipio*, accepto, recepto, capto, advenientem admitto & excipio. *Cic. Parad.* 5. *c.* 2. Barbatulos mullos exceptans de piscina, & pertractans. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 47. *extr.* Eos ipse singulos exceptans, in murum extulit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 273. Ore omnes versæ in Zephyrum stant rupibus altis, Exceptantque leves auras. *Sil. l.* 9. *v.* 368. per pectora sævus Exceptat mortes, & leto dedecus arcet. ¶ Aliam quidam huic verbo significationem tribuunt, scil. eximium reddere: confirmantque loco *Senecæ de Benef.* Eloquentiæ exceptat pretium litium numerus. Est autem is locus *lib.* 6. *c.* 38. varie a variis vexatus, atque adeo valde incertus.

EXCEPTOR, oris, m. qui excipit, & speciatim qui dictata excipit, notarius, scriba, *copista*, *scrivano*, ταχυγράφος. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 29. *sub fin. Augustin. ep.* 152. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 372. *n.* 4. & *Jul. Firmic. l.* 3. *Mathes. c.* 6. *a med.* & *cap.* 12. ubi dicitur exceptor earum sententiarum, quæ de hominum capitibus proferuntur. ¶ Fuit nomen officii inservientium in Scrinio sacri Palatii, ut videre est in *Cod. lib.* 12. *tit.* 19. *leg.* 5. & 11. & alibi, & in *Cod. Theodos.* sæpe, & in *notis. dignit. Imperii*, ubi postremo loco fere ponitur, & infimi gradus officium fuisse videtur. Munus horum erat acta judiciorum, sententias judicum, eorum nomina, qui deferebantur, quæstiones reorum, & responsa, &c. describere. Utebantur autem notis, cum celeritate opus erat, ne dictantes morarentur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 372. *n.* 4. L. Aurelio Marciano Aug. Liberto Exceptori, &c. ¶ In veteri Inscriptione sub Decio Imp. apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 76. memorantur *argentarii*, & *exceptores*, *itemque negotiantes vini*. Hos *Fabrett.* putat fuisse publicorum vectigalium conductores, *gabellieri*, *dazieri*. suamque sententiam defendit contra *Reinesium*, qui *class.* 3. *n.* 88. legendum putat *exactores*.

EXCEPTORIUS, a, um, ad excipiendum, seu recipiendum pertinens. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 8. Quali vindemiatorii, exceptoriique, in quibus uvæ comportantur.

EXCEPTUS, a, um, *preso*, *pigliato*, *colto*, captus, circumventus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 173. Æmulus exceptum Triton, *&c.* Inter saxa virum spumosa immerserat unda. & *lib.* 11. *v.* 684. Hunc illa exceptum trajicit. ¶ Item *preso in mano*. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 10. Exceptum poculum Druso tradidisse. *Martial. l.* 12. *epigr.* 84. Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas. ¶ Item *accettato*, *tolto*. *Virg.* 10. *Æn. v.* 867. exceptus tergo (*equi*) consueta locavit membra. ¶ Item *copiato*. *Sueton. in Ner. c.* 52. Versus non translati, aut dictante aliquo excepti. ¶ Item *inteso*, *interpretato*, *preso*. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 54. Quod comiter a visentibus exceptum. Adde *Sueton. in Cæs. c.* 14. ¶ Item *appoggiato*, *sollevato*. *Curt. l.* 9. *c.* 5. Exceptum poplitibus corpus. ¶ Item *investito*, *colpito*. *Senec. in Thyest. v.* 144. Exceptus gladio parvulus. ¶ Item *accolto*. *Curt. l.* 8. *c.* 10. Rex benigne exceptos sequi jussit. ¶ Item *eccettuato*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 9. Omnium mihi videor, exceptis, Crasse, vobis duobus, eloquentissimos audisse Ti. & C. Sempronios. ¶ Hinc ablat. *excepto*, quasi adverbialiter usurpatur. *Horat. in fi. ep.* 10. *l.* 1. Excepto, quod non simul esses, cetera lætus. *Pers. sat.* 5. *v.* 90. Excepto, si quid Masuri rubrica vetavit. ¶ Item *fatto schiavo*. *Liv. l.* 33. *c.* 13. Servitute excepti.

EXCEREBRATUS, a, um, *discervellato*, cui cerebrum excussum est. Translate *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 11. *a med.* Excerebratus es novo vino.

EXCERNO, is, crevi, cretum, a. 3. *crivellare*, *purgare*, *cernere*, cernendo separo, purgo, secerno, διακρίνω. *Vitruvius l.* 7. *c.* 6. Cæmenta marmorea pilis ferreis contunduntur, cribrisque excernuntur. *Colum. l.* 2. *c.* 21. In area detrita frumenta sic sunt aggerenda, ut omni flatu possint excerni. ¶ Item onus ventris dejicere, excrementa emittere. sic enim separantur ab utili alimento corporis supervacua & noxia. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Si venter per se excernit mollia & figurata. & *paulo post.* Ea quæ per dejectiones excernuntur, & *cap.* 7. *ante med.* Sanguis cum urina excernitur. *Id. l.* 4. *c.* 1. Πυλωρὸς in inferiores partes ea, quæ excreturi sumus, emittit.

EXCERPO, is, erpsi, erptum, a. 3. *scegliere*, *estrarre*, *raccogliere da più cose*, ἐκλέγω, ex multis pauca secerno, & colligo, decerpo, deligo. *Cic.* 3. *Offic. c.* 1. Non solum ex malis minima eligere oportere, sed etiam excerpere ex his ipsis, si quid inesset boni. *Id.* 2. *de Invent. c.* 2. Omnibus in unum locum coactis scriptoribus, quod quisque commodissime præcipere videbatur, excerpsimus. *Augusl.* apud *Sueton. in ejus vita cap.* 86. Verba, quæ Sallustius excerpsit ex originibus Catonis. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. *de avunculo suo*. Liber legebatur: adnotabat, excerpebatque. nihil enim legit, quod non excerperet. Adde *Gell. l.* 17. *c.* 21. ¶ Item secernere, eximere, separare, *cavare*, *separare*, *lasciar fuori*. *Terent. Phorm.* 4. 4. 18. Tu id, quod boni est, excerpis: dicis quod mali est. *h. e.* seligis, & abjicis. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 11. Excerpere de numero. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 39. Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetis, Excerpam numero. *Senec. ep.* 5. Excerpere se consuetudini hominum. & *epist.* 18. Non excerpam se, nec insigniri, nec misceri omnibus. *non cavarsi affatto da tutti*, *nè rendersi singolare*; *ma nè meno mettersi con tutti*. & *de brevit. vitæ*, *cap.* 18. Excerpe te vulgo, & in tranquilliorem portum tandem recede.

EXCERPTIO, onis, f. *scelta*, *raccolta*, σύλλεξις, actus excerpendi. *Gell. l.* 17. *c.* 21. Nunc excerptiones variis diversisque in locis factas cursim digessimus.

EXCERPTOR, oris, m. Elogium dedicatoris in Simulacro Fortunæ barbatæ, apud *Spon. in Miscell. erud. antiqu. pag.* 104. L. Aurelius Marcellianus Aug. libertus Excerptor. V. S. L. M. *Muratorius* hanc rand. referens *pag.* 81. *n.* 2. legit *exceptor*, & defendit.

EXCERPTUS, a, um, *estratto*, *raccolto*, delectus, selectus, collectus. *Senec. ep.* 33. Non est, quod vergas excerpta, & repetita: continuum est apud nostros quidquid apud alios excerpitur. *Apul. in Apolog.* Verba sola excerpta, & ab ordine suo sejugata.

EXCERVICATIO, onis, f. ἐξαυχενισμός, contumacia pervicax. *Hieron. in Naum, c.* 3.

EXCESSUS, us, m. *uscita*, *partita*, ἀναχώρησις, egressio, discessio: ab excedo. Speciatim ponitur pro morte. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 1. Certe non longe a tuis ædibus inambulans post excessum suum Romulus Julio Proculo dixerit, se deum esse. *Id.* 3. *Fin. c.* 18. In his excessum e vita, & in vita mansionem. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 12. Neque excessu vitæ sic deleri hominem. Al. leg. *e vita*. ¶ Item pro ossium processu, apud Anatomicos. *Cels. l.* 8. *c.* 1. *sub fin.* Os calcis quadam parte sinuatur, quadam excessus habet. ¶ Accipitur etiam pro digressione in oratione. *Plin. l.* 9. *ep.* 26. *de Demosthene orat.* Quid audentius illo pulcherrimo, & longissimo excessu? *Quintil. l.* 3. *c.* 9. Egressio vero, vel quod usitatius esse cœpit, excessus, sive est extra causam, &c. ¶ Item pro peccato. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 1. *in fi.* Verecundiam illius seculi laudemus, in quo tam minuti a pudore excessus puniebantur. *Prudent. l.* 2. *in Symmach. v.* 990. excessus moderaminis.

EXCESSUS, a, um, *acceduto*, *oltrepassato*. *Tertull. l.* 1. *advers. Marcion. c.* 5. Duo enim multitudo, unione jam excessa.

EXCETRA, æ, f. hydra Lernæa, quam Hercules occidit. *Servio* placet *ad* 6. *Æn. v.* 287. dictam esse ab *excresco*, quod uno ejus cæso capite, tria excrescebant. *Cic.* vertens locum Sophoclis, *lib.* 2. *Tuscul. c.* 9. Hæc dextra Lernam tetram, mactata excetra, Placavit: hæc bicorporem afflixit manum. Adde *Plaut. Pers.* 1. 1. 3. ¶ Est convicium in feminam nefariam, maleficam. *Liv. l.* 39. *c.* 11. Illius excetræ delinimentis & venenis imbutum, nec vitrici, nec parentis, nec deorum verecundiam habere. *Plaut. Cas.* 3. 5. 18. Jam tibi istuc cerebrum dispercutiam, excetra tu. Adde *Pseud.* 1. 2. 82.

EXCIDIO, onis, f. eversio, excidium, *rovina*, *eccidio*. *Festus*: Excidionem urbis a cædendo dictam manifestum est. *Plaut. Curcul.* 4. 3. 2. Excidionem facere oppidis.

EXCIDIUM, ii, n. *eccidio*, *sterminio*, *rovina*, ἀνάστασις, πόρθησις, ruina & eversio urbis, aut provinciæ, cum ferro & igni vastantur agri, cæduntur homines, mœnia solo æquantur: item strages exercitus, eversio familiæ, &c. ab *ex*, & *scindo*, vetrito *s* (unde & *excindo* pro *exscindo* legitur, quemadmodum & *excidium* pro *exscidium*) vel a *cado*. neque enim a *cado* esse potest, cum secunda syllaba sit brevis. *Sallust. in fragm. in ep. Mithrid.* Cretenses impugnati semel jam, neque finem, nisi excidio, habituri. *Liv. l.* 27. *c.* 39. *ad fin.* Excidio urbis magnum terrorem ceteris injicere. *Id. l.* 29. *c.* 1. Carthaginis excidia agitabat animo. *Virg.* 10. *Æn. v.* 46. per eversæ fumantia Trojæ Excidia obtestor. *Id.* 8. *Æn. v.* 386. ferrum acuant in me excidiumque meorum. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 11. concidit auguris Argivi domus, ob lucrum demersa excidio. *Al. leg.* exitio. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 538. parare excidium. *Justin. l.* 8. *c.* 5. minari. *Sil. l.* 1. *v.* 11. moliri. *Virg.* 1. *Æn. v.* 26. Venire excidio Libyæ. *Stat.* 6. *Theb. v.* 96. aderat miserabile luco excidium. *Justin. l.* 32. *c.* 3. Quod sacrilegium causa excidii Cæpioni, exercituique ejus postea fuit. *Velles. l.* 2. *c.* 98. Gentes ferocissimas, maximo cum earum excidio, nunc acie, nunc expugnationibus, in pristinum pacis redegit modum. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 80. Seditio prope urbi excidio fuit. ¶ Metonymice dicitur de bello & armis, quæ excidium inferunt. *Virg.* 2. *Georg. v.* 505. Petere excidiis urbem. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 394. Diluvio tali, paribusque Ariasmenos urget Excidiis. ¶ Pro casu, procidentia, *Plin. l.* 36. *c.* 21. (ut quidem ex MSS. legit *Harduin.*) Alioquin vulvæ excidium fit. ¶ Pro occasu. *Prudent. in Apotheosi*, *v.* 694. rota lurida solis Hæret, & excidium sentit jam jamque futurum.

EXCIDO, is, excidi, n. 3. *cadere*, ἐκπίπτω, ex aliquo loco cado, decido, delabor: ab *ex*, & *cado*. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 17. Num qui nummi exciderunt, here, tibi, quod sic terram obtuere? *Cic. Attic. l.* 9.

ep. 10. ante med. Sol excidisse mihi e mundo videtur. Id. 2. de nat. Deor. c. 51. Cum animal ex utero elapsum excidit. Id. in Pison. c. 9. ad fin. Omnes illi nefarii gladii de manibus crudelissimis exciderunt. Ovid. 5. Fast. v. 34. Excidit arce deus. Virg. 6. Æn. v. 339. Excideret puppi. Senec. in Herc. Oet. v. 1163. Excidere equo. Propert. l. 4. el. 4. v. 20. Interque oblitas excidit urna manus. Plin. l. 25. c. 6. Cum Herculi pertractanti arma sagitta excidisset in pedem. Ovid. in Ibin, v. 540. Excidat ante pedes lingua resecta tuos. Senec. in Thyest. v. 51. Nox atra fiat, excidat cælo dies. ¶ Translate excidere aliqua re est ea frustrari, amittere, non potiri, privari. Terent. Andr. a. 5. 12. Herus, quantum audio, uxore excidit. Curt. l. 10. c. 5. a med. Se iterum captas, iterum excidisse regno. Ovid. 2. Metam. v. 328. Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis. Quintil. l. 2. c. 17. circa med. Excidere fine. Id. l. 1. c. 5. (al. 9.) ante med. Gladio qui dixerunt, genere exciderunt. h. e. lapsi sunt, peccarunt. Senec. 2. de Clem. c. 3. & Sueton. in Claud. c. 14. Excidere formula. ¶ Ponitur & pro concidere, deficere, perire. Propert. l. 3. el. 1. extr. At non ingenio quæsitum nomen ab ævo Excidet: ingenio stat sine morte decus. Ovid. 2. Metam. v. 601. Et pariter vultusque deo, plectrumque, colorque Excidit. & lib. 1. de ar. am. v. 539. Excidit illa metu, rupitque novissima verba. cadde di paura. ¶ Item pro cadere, & mori. Propert. l. 3. el. 5. v. 7. primo miser excidit ævo. ¶ Et pro effugere, effluere. Cic. ad Brut. ep. 10. Deinde ita multa peccata, ut quodammodo victoria excideret e manibus. ¶ Pro elabi, asire. Virg. 4. Georg. v. 409. atque ita vinclis excidet. scapperà da lacci. ¶ Pro descendere, delabi. Virg. 9. Æn. v. 110. tum vox horrenda per aures excidit. ¶ Pro exire, egredi. Id. 6. Æn. v. 686. & vox excidit ore: Venisti tandem, &c. ¶ Hoc sensu sæpe dicitur de iis, quæ inconsulto ac temere effutiuntur, aut invitis nobis eduntur. Id. 2. Æn. v. 658. tantumque nefas patrio excidit ore? uscì, scappò di bocca. Cic. pro Sull. c. 26. & pro Dom. c. 39. Ex isto ore religionis verbum excidere, aut elabi potest? Quintil. l. 7. c. 2. Ne quis mihi putet temere excidisse, quod dixerim, &c. Cic. 1. de Orat. c. 21. Quodsi in libello, qui me imprudente & invito excidit. mi uscì dalle mani, si pubblicò. ¶ Pro verti, delabi, mutari in deterius. Horat. in Art. Poet. v. 281. in vitium libertas excidit. ¶ Sæpe refertur ad memoriam, & significat oblitum esse, curamve & cogitationem deposuisse. Liv. l. 27. c. 3. sub fin. Inter multas magnasque res, quæ occupabant cogitationes hominum, ne Tarentinæ quidem arcis excidit memoria. Id. l. 29. c. 19. extr. Carthaginem atque Annibalem excidisse de memoria. Virg. 1. Æn. v. 29. Necdum etiam causæ irarum, sævique dolores Exciderant animo. Liv. l. 34. c. 37. Exciderat pacis mentio ex omnium animis. Ovid. 2. ex Pont. ep. 4. v. 24. Excidere hæc credam pectore posse tuo. ¶ Et absolute Cic. Fam. ep. 13. Quæ cogitatio cum mihi non omnino excidisset (etenim penitus insederat) vi tamen, &c. Ovid. 4. Trist. el. 5. v. 10. Excidit heu nomen quam mihi pæne tuum! Id. 2. ex Pont. ep. 10. v. 8. Excidit tibi cura mei. Id. Heroid. ep. 12. v. 71. Nostin' an exciderunt mecum loca? Senec. in Thyest. v. 511. Excidunt odia animis. Ovid. Metam. 14. v. 139. Excidit, optarem juvenes quoque protinus annos. non mi sovvenne di domandare: pro excidit, ut optarem. ¶ Excidens, cui memoria excidit. Quintil. l. 11. c. 2. ante med. Nam etiam excidentes, unius admonitione verbi in memoriam reponuntur. ¶ Pro dissentire, Lucil. apud Non. c. 4. n. 281. Metuo, ut fieri possit: egoque ab Archilocho excido.

EXCIDO, is, idi, isum, a. 3. tagliare, recidere, ἐκτέμνω, ἀποτέμνω, abscindo, exscindo, cædendo eruo: ab ex, & cædo. Lucret. l. 5. v. 1265. Excidere silvas. Plin. l. 17. c. 21. radicem. Cels. l. 8. c. 3. os. Crass. apud Cicer. 3. de Orat. c. 1. extr. alicui linguam. Quintil. l. 9. c. 4. sub init. rubos arvis. Cic. 2. Offic. c. 3. extr. Lapides e terra. Virg. 1. Æn. v. 430. immanesque columnas Rupibus excidunt. Colum. l. 8. c. 17. Excidere stagnum in petra. Plin. l. 17. c. 16. Scalpro cortices excidere. Marcell. Dig. lib. 11. tit. 8. leg. 2. Partum mulieri excidere. h. e. dissecto ventre extrahere. Ovid. 4. Fast. v. 361. Gallos, qui se excidere, vocamus. h. e. τὰ αἰδοῖα ἀποκόψαντας. Adde Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 8. leg. 4. extr. ¶ Significat etiam diruere, evertere, excidio delere, abbattere, rovinare. Curt. l. 4. c. 13. Terras urere, vicos excidere. Cic. pro Dom. c. 23. extr. Urbes hostium solemus excidere. Id. pro Sext. c. 44. Ædes sacras, domos inimicorum oppugnare, excidere, incendere. ¶ Translate Cic. de Provinc. Consul. c. 18. Medium illud tristissimum tempus si ex rerum natura non possem evellere, ex animo quidem certe excidere. Brut. ad Cicer. ep. 16. a med. Qui illud malum exciderit, nihil, quo expleri possit eorum meritum, tributurum unquam populum R. Plin. l. 8. ep. 18. Excidere aliquem numero civium. h. e. eximere, expellere.

EXCIEO, es, a. 2. chiamar fuori, ἐκκαλέω, excio, evoco. Plaut. Pseud. 5. 2. 2. Vox viri pessimi me exciet foras.

EXCINDO. V. Exscindo.

EXCIO, is, ivi & ii, itum, a. 4. muovere, cavar fuori, ἀνιστάω, foras moveo, alicio, excutio, commoveo. Plaut. Cistell. 1. 2. 214. Ut mihi excivisti lacrimas! Virg. 5. Æn. v. 789. Ipse mihi nuper Libycis tu testis in undis Quam molem subito exciverit. h. e. procellam excitaverit. Ovid. Metam. 10. v. 710. fuem latebris excivere canes. fecero sbucare. Lucret. l. 2. v. 329. Ære renidescit tellus, subterque virum vi Excitur pedibus sonitus. Liv. l. 3. c. 39. Excire tumultum. Festus: Exciet, excutiet. Plaut. Curcul. 2. 3. 16. Eos ego si offendero, ex unoquoque eorum exciam crepitum polentarium. ¶ Item evoco, chiamar fuori, ἐκκαλέω. Cic. Phil. 12. c. 7. Juventutem omnem ex Italia excivimus. Virg. Ecl. 8. v. 98. animas imis excire sepulcris. Liv. l. 3. c. 2. Indignitas rei magis, quam periculum, consulem ab urbe excivit. Id. l. 32. c. 13. Excire homines sedibus suis. far uscire dal suo paese. Id. l. 2. c. 30. Vastandis agris hostem ad dimicandum acie excivit. Lucan. l. 6. v. 11. Excire aliquem in pugnam. Stat. 4. Theb. v. 146. in arma. Plaut. Trin. 5. 2. 52. aliquem foras. Liv. l. 4. c. 27. ex somno aliquem. svegliare. Tacit. 1. Ann. c. 51. Excivit ea cædes Bructeros, Tubantes, &c. sollevò, mosse. Lucret. l. 4. v. 40. Quæ nos horrifice languentes sæpe sopore Exciverunt. Curt. l. 8. c. 2. Liberiorem pœnitentiam solitudo exciebat. ¶ Exciebat pro exciebat habet Liv. l. 32. c. 13. & Sil. l. 9. v. 182. quod in quarta conjugat. verbis frequens est.

EXCIPIO, is, epi, eptum, a. 3. ricevere, pigliare, ὑποδέχομαι, ἐκλαμβάνω, excepto, recipio, capio: diciturque fere de iis rebus, quas ad se motu aliquo accedentes, venientesque quis recipit: cum capio, & arripio de iis sint, quas ultro persecutus quis prehendit. Cic. 1. de Divin. c. 12. Genus divinationis naturale, quod animus arripit, aut excipit extrinsecus ex divinitate. Plaut. Rud. 4. 4. 140. Sum ne ego scelestus, qui illunc hodie excepi vidulum? presi. Colum. l. 9. c. 15. a med. Favi subjectis duobus brachiis excipiendi, atque ita promendi. Cic. de clar. Orat. c. 12. Cum taurum immolavisset, excepit sanguinem patera. raccolse. & pro Mil. in f. O terram illam beatam, quæ hunc virum exceperit! accoglierà. Liv. l. 30. c. 14. Benigno vultu excipere aliquem. Senec. ep. 21. a med. Hic te polenta excipiet, & aquam large ministrabit. Tacit. de Germ. c. 21. Excipere epulis. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 127. hospitio. & ep. 18. v. 101. amplexu. Cic. 7. Verr. c. 36. Excipi clamore. Virg. 5. Æn. v. 575. plausu. Cic. de prov. Consul. c. 9. Subire, & excipere pericula. incontrare, e sostenere. Id. pro Sext. c. 10. vulnere. riportare. Id. 4. Verr. c. 72. tela. Lucret. l. 2. v. 809. plagam in se. Cic. pro Dom. c. 24. Omnem impetum discordiarum, omnem vim improborum excepi meo corpore. sostenni. Id. pro Rabir. Post. c. 15. Vim frigorum hiememque excipere. tollerare. Nepos in Datam. c. 5. magnam invidiam aulicorum. incontrare, soggiacere. Cic. pro Rabir. Post. c. 16. Labentem excipere, corruere non sinere. sostenere. ¶ Excipere se in pedes est pedibus se sistere, inniti. Liv. l. 4. c. 19. Quem cum ictum equo dejecisset, confestim & ipse hasta innixus se in pedes excipit. & Curt. l. 9. c. 5. Forte ita libraverat corpus, ut se pedibus exciperet. saltò in piedi. & Senec. ep. 66. sub fin. Succisis poplitibus in genua se excepit. si rizzò, si sostenne sulle ginocchia. ¶ Est etiam suscipere, intraprendere. Nepos in Dione, c. 8. Excipit has partes ipse Callicrates. Cic. de clar. Orat. c. 69. Labores magnos excipere. Propert. l. 2. eleg. 20. v. 9. Qua tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri, Quæque tibi, excepi tum, dea Leucothoe! h. e. vota suscepi, & in me recepi. ¶ Item audire, & percipere, ascoltare, e intendere. Cic. pro Planc. c. 23. Maledicto nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur. Plin. l. 4. ep. 19. Avidissimis auribus excipere. ¶ Item clam auscultare, & sermonem aliorum captare. Liv. l. 2. c. 4. Sermonem eorum e servis unus excepit. & lib. 40. c. 7. Ad has excipiendas voces speculator missus. Adde Cicer. pro Dejot. c. 9. ¶ Item a dictante describere, copiare. Sueton. in Tito, c. 3. Notis quoque excipere velocissime solitum, cum amanuensibus suis per ludum jocumque certantem. Manil. l. 4. v. 198. cursimque loquentis Excipiat longas nova per compendia voces. ¶ Item ferire, cogliere, colpire. Curt. l. 7. c. 5. extr. Adeo certo ictu destinata feriebat, ut aves quoque exciperet. Senec. de provid. c. 2. Si adolescens constantis animi irruentem feram venabulo excipit. incontra, ed investe. ¶ Item intercipere, nec opinantem capere, incautum opprimere, sorprendere. Cic. ad Pompej. a. post ep. 12. lib. 8. ad Attic. A multis admoniti sumus, ut caveremus, ne exciperemur a Cæsare. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34. Multos ex fuga dispersos excipiunt. Virg. 3. Æn. v. 332. Excipit incautum, patriasque obtruncat ad aras. Adde Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 23. a med. ¶ Item generatim captare. Cic. 2. de Orat. c. 8. Præcepta posse quædam dari peracuta ad pertractandos hominum animos, & ad excipiendas eorum voluntates. ¶ Item intercipere, furari, rubare. Virg. Ecl. 3. v. 17. caprum excipere insidiis. ¶ Item extrahere, cavar fuori. Cic. in frag. apud Non. c. 4. n. 258. Quos e mari, propter vim tempestatis, excipere non potuissent. Cels. l. 7. c. 12. Tum dens, si fieri potest manu; si minus, forcipe excipiendus est. ¶ Item consequi, percipere, conseguire, riportare. Cic. Attic. l. 1. ep. 14. Posteaquam vidit, illum excepisse laudem ex eo, quod, &c. ¶ Item sequi, succedere, immediatamente succedere, seguire. Cic. pro Sext. c. 68. sub fin. Herculis vitam & virtutem immortalitas excepisse dicitur. Liv. l. 5. c. 13. Tristem hiemem pestilens æstas excepit. Id. l. 2. c. 61. Turbulentior inde annus excepit. Flor. l. 1. c. 3. Excipit Pompilium Numam Tullus Hostilius. Plin. l. 21. c. 11. ad fin. Violis succedit rosa: rosam cyanus excipit, cyanum amarantus. ¶ Item rem ab alio interruptam, vel omissam suscipere, & continuare. Liv. l. 38. c. 22. Ut, primis forte deturbatis, secundi & tegant pulsos, & integri pugnam excipiant. sottentrino, e continuino la battaglia. Justin. l. 22. c. 5. Excipere vices alicujus. sottentrare nelle veci. Cic. de Senect. c. 6. Sed memoriam illius viri excipient omnes anni consequentes. continueranno, a conservaranno. Cum infinito Sil. l. 13. v. 687. Excipit inde suos frater conjungere casus. susseguentemente imprende a raccontare. ¶ Præterea excipi dicuntur, quæ alteri rei miscentur. Cels. l. 5. c. 18. n. 20. Calcis, spumæ nitri, piperis, &c. quæ excipiuntur cerato ex rosa facto. & cap. 25. sect. 5. Croci, anisi, myrrhæ, singulorum P. 1. miscentur, excipiunturque vino veteri. Adde sect. 6. & 12. ¶ Sæpe excipere significat subtrahere, eximere, sottrarre. Virg. 9. Æn. v. 270. ipsum illum clypeum, cristasque

ftisque rubentes Excipiam forti. *Tacit. in Agric. c.* 15. Nihil jam cupiditati, nihil libidini exceptum. ¶ Item excludere, *eccettuare*, *escludere*. *Cic.* 4. *Catil. c.* 7. Hosce ego homines excipio & secerno libenter. *Id. Agrar.* 2. *c.* 8. *ad fin.* Licinia est lex, quæ non modo eum, qui *&c.* sed etiam collegas ejus, cognatos, affines excipit, ne iis ea potestas, curatiove mandetur. (Adde *Liv. l.* 3. *c.* 30.) *Id. Q. Fr. l.* 1. & *ep.* 1. *c.* 13. In summis tuis laudibus excipiunt unam iracundiam. *Id.* 1. *de Divin. c.* 39. *sub fin.* Excepi de antiquis, præter Xenophanem, neminem. *Plaut. Mil.* 2. 2. 12. Senex talos elidi jussit conservis meis: sed me excepit. ¶ Item nominatim includere, aut cavere. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *circa med.* Et cum Græcos Italia pellerent, excepisse medicos. *Id. l.* 14. *c.* 1. Vites in tantum sublimes, ut vindemitor auctoratus rogum ac tumulum excipiat. *h. e.* caveat, & paciscatur, ut rogus sibi, ac tumulus impensa ejus paretur, cui vindemiando inservit: idque ob evidens periculum casus in tanta vitium altitudine. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 9. Cum nominatim lex exciperet, ut ad templum monumentumque (*pecunias*) capere liceret. *Liv. l.* 5. *c.* 14. Perinde ac si omnes candidati essent, non homines modo, sed deos etiam excipiebant. *h. e.* includebant, in suas partes trahebant, deos & religionem assumebant ad petitionem roborandam. Sunt qui lectionem sollicitant. ¶ Apud JCtos aliquando significat, exceptione uti, exceptionem opponere. V. *Exceptio*. *Cels. Dig. lib.* 22. *tit.* 3. *leg.* 9. Verum est, quod qui excipit, probare debeat quod excipitur. *Ulpian. ibid. leg.* 18. Imposita probatione, non ei, qui excepit, se non respondisse, sed actori. *Id. lib.* 44. *tit.* 4. *leg.* 4. *ante med.* In hac exceptione & de dolo servi excipere possumus. *African. lib.* 16. *tit.* 1. *leg.* 17. Excipere adversus aliquem. *Papinian. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 37. Excipere periculi societatem. *h. e.* opponere exceptionem periculi societatis.

EXCIPULA, æ, f. *vel* Excipulum, i, n. (utroque enim modo in *Glossis* legitur) *recipiente*, *ἐκδοχεῖον*, vas, aut quippiam simile, quod sit excipiendo aptum. *Plin. l.* 25. *c.* 7. *ad fin. de herba Euphorbia*. Vis tanta est, ut e longinquo succus excipiatur: incisæ conto, subditis excipulis ventriculo hædino humor lactis videtur effluere. ¶ Item instrumentum, quo aliquid intercipitur, et septum ex viminibus contextum, *nassa*; vel fossa depressior in ripa ad capiendos pisces. *Id. l.* 9. *c.* 22. *de anguillis*. Fluctibus glomeratæ volvuntur, in tantum mirabili multitudine, ut in excipulis ejus fluminis, ob hoc ipsum fabricatis, singulorum millium globi reperiantur.

EXCIPUUM, quod excipitur, ut præcipuum, quod ante capitur. *Festus*.

EXCISIO, onis, f. *taglio*, *rovina*, *eccidio*, *ἐκκοπή*, actus excidendi, eversio, excidio. *Cic. pro Dom. c. ult.* Bonorum direptio, tectorum excisio, depopulatio prædiorum. & *de Harusp. resp. c.* 2. Excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem tectis atque agris inferre.

EXCISORIUS, a, um, ad excidendum pertinens, ut Excisorius scalper, *ἐκκοπεύς*. *Cels. l.* 8. *c.* 3. Tum excisorius scalper adactus id excidit.

EXCISSATUS, laniatus, vulneratus. *Plautus in fragm.* Capillo scisso, atque excissatis auribus. Ita *Non. c.* 2. *n.* 309. Alii malunt *excissatus* ab *excisso*.

EXCISUS, a, um, *tagliato*, *ἐκκεκομμένος*, cæsus, abscissus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 481. Trabe excisa bipenni. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *ante med.* Excisum caput. *Ovid.* 3. *ex Ponto*, *ep.* 1. *v.* 96. Excisa pelta. *h. e.* circumcisa. *Vellej. l.* 2. *c.* 115. Excisi agri. *h. e.* cæsis arboribus vastati. & *cap.* 120. Excisus exercitus. *tagliato a pezzi*. & *cap.* 122. Excisa Germania. *h. e.* multis belli cladibus affecta. *Senec. in Excerpt. controv. lib.* 10. *declam.* 4. *sub fin.* Habere excisorum greges. *h. e.* marium exsectorum. ¶ Item excidendo elaboratus, *lavorato*. *Plin. l.* 36. *c.* 9. Excisus obeliscus. & *cap.* 15. *extr.* Excisæ inter montes viæ. *Virg.* 6. *Æn. v.* 42. Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Vasa anaglypta in asperitatem excisa. *h. e.* ut *Virg.* ait 9. *Æn. v.* 263. aspera signis. ¶ Item dirutus, eversus, *rovinato*, *demolito*. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 67. Muros excisus. *Cic. pro Sext. c.* 15. *extr.* Urbs excisa & eversa.

EXCITABILIS, le, *ἐγερτικός*, excitans. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 1. *c.* 5. *ad fin.* Modulatio jucunda & excitabilis.

EXCITATE, adverb. vehementer. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. Multa tamen hoc utroque excitatius junguntur interim schemata. *con maggior forza*, *più vivamente*. *Plin. l.* 37. *c.* 7. *sub fin.* Ex his autem (gemmis) mares excitatius fulgent, feminæ pigriores sunt, & crassius nitent. *con lustro più vivo e risvegliante*. *Ammian. l.* 18. *c.* 8. (*al.* 19.) Hostesque adesse, excitatius clamitantes. *con maggior voce*.

EXCITATIO, onis, f. *risvegliamento*, *ἀφύπνισις*, actus excitandi. *Arnob. l.* 7. *pag.* 237. Quid sibi volunt excitationes illæ, quas canitis matutini, collatis ad tibiam vocibus?

EXCITATOR, oris, m. qui excitat, *ἐγείρτης*. *Prudent. hymn.* 1. *Cathemer. v.* 3. Nos excitator mentium Jam Christus ad vitam vocat.

EXCITATUS, a, um, *risvegliato*, *eccitato*, *mosso*, *incitato*, *stimolato*, *ἀφυπνισθείς*, *ἀνεγερθείς*, expergefactus, commotus, incitatus. *Nep. in Alcib. c.* 10. Sonitu flammæ excitatus. *Curt. l.* 7. *sub fin.* Velut ex alto sopore excitati. *Id. l.* 8. *c. ult.* Ad notam vocem excitatus. *Gell. sub fin. l.* 2. Fluctus ab aquilone excitati. ¶ In re venatica *Phædr. l.* 2. *fab.* 8. *v.* 1. Cervus nemorosis excitatus latibulis. *scovato*, *stanato*, expulsus. & *Senec. in Hippol. v.* 110. Juvat excitatas consequi cursu feras. V. *Excito*. ¶ Translate *Cic. ad Brut. ep.* 10. Erectior Senatus erat, non sententiis solum nostris, sed etiam cohortationibus excitatus. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 13. Tantis excitati præmiis. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 57. Spe libertatis excitati. & *lib.* 2. *c.* 4. Virginum precibus & fletu excitati, ut civitati subvenirent. *Cic. pro Cluent. c.* 62. Excitatus pietate ad accusandum. ¶ Item sublatus, erectus, elatus, *sollevato*, *alzato*. *Curt. l.* 7. *c.* 5. Caligo immodico terræ fervore excitata. *Id. l.* 8. *c.* 2. *a med.* Excitata moles. *Plin. l.* 30. *c.* 5. Excitata a talpis terra. *Id. l.* 7. *c.* 26. Excitata tropæa. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.* Excitatum verberibus corpus. *gonfiato*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Deus homines humo excitatos, celsos & erectos constituit. ¶ Translate *Id.* 2. *Fam. ep.* 16. Qui ab excitata fortuna ad inclinatam & prope jacentem desciscerem. ¶ Item surgere jussus, & coactus. *Martial. l.* 5. *epigr.* 14. Bis excitatus, terque, transtulit castra. ¶ Translate est concitatus, vehemens. *Cic. de Somn. Scip. c.* 5. Summus ille cæli stellifer cursus, cujus conversio est concitatior, acuto & excitato movetur sono. *Liv. l.* 4. *c.* 37. *a med.* Clamor excitatior crebriorque ab hoste sublatus, ab Romanis dissonus, impar, segnis. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Gith optimum quam excitatissimi odoris. *spiritoso*. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *a med.* Ac sunt, qui hæc excitatiora lumina e componendis orationibus excludenda arbitrantur. *h. e.* sententias, quæ feriunt animum, & uno ictu frequenter impellunt, ut *ibid.* ipse loquitur.

EXCITO, as, avi, atum, a. 1. (idem quod *excito*) frequentativum ab *excio*, *is*, *ivi*, *itum*, afferunt eunt quidam illo *Silii lib.* 5. *v.* 191. ceu ductor ad arma Excitet Tyrius. At *exciret* reponunt ex MSS. *Heinsius*, & alii.

EXCITO, as, avi, atum, a. 1. *chiamar fuora*, *risvegliare*, *ἀνακαλέω*, *ἐγείρω*, extra moveo, evoco. *Plaut. Amph.* 1. 1. 9. Herus me hoc noctis a portu ingratiis excitavit. *Id. Rud.* 1. 5. 2. Vox precantum me huc foras excitavit. *Cic. in Somn. Scip. c.* 2. *extr.* Quæso, ne me e somno excitetis. *Curt. l.* 4. *c.* 13. Nempe excitare vigiles solm. *Catull. carm.* 17. *ad Colon. v.* 24. Excitare veternum. *h. e.* discutere. *Sil. l.* 7. *v.* 306. Excitare aliquem in curas. *Plin. l.* 10. *c.* 21. Gallos excitandis in opera mortalibus natura genuit. ¶ Et translate moveo, commoveo, *muovere*, *eccitare*, *commuovere*. *Catull. carm.* 39. *in Egnat. v.* 3. cum orator excitat fletum Renidet ille. & *carm.* 40. *v.* 4. Excitare rixam. *Cic. Phil.* 3. *c.* 9. risum. *Id. pro Marcell. c.* 6. bellum civile. *Id. de Harusp. resp. c.* 3. tempestatem. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 10. varios sermones. *far fare vari discorsi*. *Id. pro Sext. c.* 18. suspicionem alicui. *fargli venir sospetto*. *Id.* 1. *Offic. c.* 5. Faciem honesti si oculis cerneretur, mirabiles amores excitaret sapientiæ. *Id. pro Mil. c.* 7. Nunc ejusdem Appiæ nomen quantas tragœdias excitat! *Id. pro Sext. c.* 58. plausum. ¶ Et renovare, & quodammodo reviviscere facere, *risvegliare*, *rinnovare*. *Cic. in Orat. c.* 10. *ad fin.* Excitare alicui memoriam illi caram. (Adde *Liv. l.* 10. *c.* 30.) *Id. in Top. c.* 2. *sub fin.* Ut mea diligentia mandatorum tuorum te quoque ad memoriam nostrarum rerum excitarem. ¶ Et *risuscitare*, *richiamar dalla morte*. *Id. Verr.* 7. *c.* 49. Quasi ego excitare filium ejus ab inferis possem. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 57. Aliquem dicendo e mortuis excitare. ¶ Proprie significat etiam expellere, *cacciar fuori*. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *ante med.* Si excitatus fuerit de spectaculis, & aget injuriarum. *Cic.* 3. *Offic. c.* 17. Excitare & agitare feras. *h. e.* de suis cubilibus ejicere, & persequi. Adde *Petron. in Satyr. c.* 131. & *Phædr. l.* 2. *fab.* 8. *v.* 1. ¶ Item surgere facere, *far sorgere*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 28. Non dubitavit excitare reum consularem, & ejus diloricare tunicam. Adde *cap.* 47. & *Liv. l.* 9. *c.* 8. ¶ Item erigere, ædificare, *fabbricare*, *alzare*, *sollevare*. *Cic. de Legib. l.* 2. *c. ult.* Excitare sepulcrum e lapide. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 39. Ex ea materia turres CXX excitantur. *Sueton. in Claud. c.* 1. Exercitus honorarium ei tumulum excitavit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 46. Vapores, qui a sole ex aquis excitantur. *Cels. l.* 8. *c.* 4. *ante med.* Altius excitare caput. *Senec. ep.* 52. Excitare ædificium. *Flor. l.* 1. *c.* 1. urbem. *Prudent. Cathemer.* 4. *v.* 70. Excitare faciem in cælum. ¶ Translate *Cic.* 4. *de Fin. c.* 7. Principiis a natura datis amplitudines quædam bonorum excitabuntur. *h. e.* superstruentur. *Id. pro Marcell. c.* 8. Omnia sunt excitanda tibi, C. Cæsar, uni, quæ jacere sentis, belli impetu perculsa, atque prostrata. *Id. de Amic. c.* 16. Amici jacentem animum excitare. *h. e.* confirmare, erigere, sublevare. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 13. *circa med.* Confirmare, excitare afflictos. ¶ Item suscitare, accendere, *accendere*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 24. Excitare ignem. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 262. Bucca foculum excitat. *Virg.* 4. *Georg. v.* 549. monstratas excitat aras. *Lucan. l.* 8. *v.* 776. Excitat invalidas admoto fomite flammas. ¶ Et translate *Virg.* 2. *Æn. v.* 594. quis indomitas tantus dolor excitat iras? *Cic. pro leg. Manil. c.* 2. Excitare atque inflammare animos. *Id. Phil.* 7. *c.* 1. quæ provincia est, in qua illa fax excitare non posset incendium? *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 46. Motus in animis hominum vel excitare, vel sedare. ¶ Sæpe est incitare, hortari, allicere, invitare, stimulos admovere, *eccitare*, *incitare*, *stimolare*. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 1. *a med.* Me eum esse, quem solitus esses auctoritate tua cunctantem & diffidentem excitare. *Id.* 2. *Offic. c.* 6. Hominum studia ad utilitates nostras allicere atque excitare. *Id. pro Planc. c.* 24. *ad fin.* Excitare aliquem ad laborem, & laudem. & *cap.* 28. *ad fin.* Ad alicujus salutem defendendam civitates stimulari atque excitari. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 80. Et laudis cupiditas, & timor ignominiæ ad virtutem excitabat. (Adde *lib.* 6. *c.* 13.) & *lib.* 3. *c.* 26. Præmiis & pollicitationibus excitare. *Liv. l.* 1. *c.* 39. Erudire puerum iis artibus, quibus ingenia ad magnæ fortunæ cultum excitantur. *Cic. l.* 5. *de Fin. c.* 24. Excitari sæpe gloria. *Al. leg.* spe gloriæ. *Id. Fam.* 15. *ep. ult. ad fin.* Excitare & acuere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 79. Omnium animi ad lætitiam excitantur. & *lib.* 3. *c.* 10. ad bellum. ¶ Item acuere. *Plin. l.*

lin. c. 5. Siser stomachum excitat, fastidium absterget. & lib. 23. c. 1. Uvæ excitant os, stomachum, aviditatem. eguzzano l' appetito. Id. l. 14. c. 19. Sale excitare lenitatem vini. rendere il vino spiritoso. Id. l. 27. c. 9. extr. ubertatem lactis. promovere. Id. l. 35. c. 5. colores. farli più vivi. Cic. l. 2. de Orat. c. 21. in vitibus nova sarmenta. V. in fine verbi Incito.

EXCITUS, a, um, incitato, commosso, excitatus, incitatus: ab excieo. Virg. 4. Æn. v. 301. Thyas commotis excita sacris. Id. l. 7. v. 376. furit ingentibus excita monstris. Ovid. 2. Metam. v. 779. Nec fruitur somno vigilacibus excita curis. Prudent. περὶ στεφ. 9. de S. Eulal. v. 96. Prætor excitus in furias. Sallust. in Catil. c. 15. & 38. Conscientia mentem excitam vexabat. Virg. 7. Æn. v. 722. pulsuque pedum tremit excita tellus. ¶ Excitus, a, um, ab excio, evocatus, chiamato fuori, eccitato. Virg. 10. Æn. v. 38. ventosque furentes Æolia excitos. Auct. de B. Hispan. c. 4. Pompejus litteris fratris excitus. Lucan. l. 5. v. 498. Excitus vocibus. Sil. l. 7. v. 634. nepotum excitus prece. Curt. l. 10. c. 8. a med. E regia Philippus excitus. & lib. 3. c. 2. Tot gentium excita sedibus suis moles. Lucan. v. 230. stratis excita juventus.

EXCITUS, us, m. chiamata, actus exciendi, evocatio. In sexto casu singul. Apul. l. 6. Metam. Quæ vocis excitu procurrens, &c. Al. aliter leg.

EXCLAMATIO, onis, f. grida, esclamazione, ἀναφώνησις, actus exclamandi. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12. Acutas vocis exclamationes vitare. ¶ Est etiam figura Rhetorum, quæ ut Id. l. 4. c. 15. definit, conficit significationem doloris, aut indignationis alicujus, per hominis, aut urbis, aut loci, aut rei cujuspiam compellationem. Neque solum per adverbium o effertur, verum etiam sine eo. V. ibid. exempla, & apud Plin. l. 2. ep. 10. ¶ A Cicer. l. 3. de Orat. c. 54. & in Orat. c. 39. inter figuras verborum enumeretur: a Quintil. vero l. 9. c. 3. sub fin. inter sententiarum. assimulata enim est, inquit.

EXCLAMATUS, a, um, clamando vocatus. Cœl. Aurel. Acut. 2. c. 6. Excitare aliquem suo nomine exclamatum.

EXCLAMO, as, avi, atum, a. 1. esclamare, gridare, ἀναβοάω, vociferari, & quasi e medio pectore vocem maximam emittere: quod aut doloris, aut admirationis, aut indignationis causa fieri solet. Absolute Cic. 2. Tuscul. c. 23. extr. In stadio cursores exclamant quam maxime possunt. & cap. 24. Qui volunt exclamare majus, num satis habent latera, fauces, linguam intendere? Plaut. Mostell. 2. 2. 57. Atque ille exclamat de repente maximum. Id. Capt. 3. 2. 11. Tandem hic exclamat, eum sibi esse sodalem. Id. Trinum. 3. 2. 79. Non enim possum quin exclamem: euge, euge, Lysiteles! facile palmam habes. Cic. 2. de nat. Deor. c. 6. Itaque mihi libet exclamare, ut Statius in Synephebis, Pro deum, &c. Id. in Orat. c. 50. Conciones sæpe exclamare vidi, cum apte verba cecidissent. h. e. acclamare. ¶ Cum accusativo Quintil. l. 2. c. 11. Qui multa memoria digna exclamaverunt. h. e. declamando recitarunt. Plin. l. 34. c. 18. Nero, lamine pectori imposita, sub ea cantica exclamans. recitando ad alta voce. ¶ Exclamare aliquem est exclamando vocare, chiamare ad alta voce. Auren. apud Cicer. 2. Phil. c. 12. M. Brutus cruentum pugionem tenens, Ciceronem exclamavit. Plaut. Amph. 5. 1. 68. Voce clara exclamat uxorem tuam. ¶ Translate Stat. 6. Theb. v. 202. Jam face subjecta primis in frondibus ignis Exclamat. h. e. crepitat. Juvenal. sat. 6. v. 421. dominæ femur exclamare coegit. h. e. sonitum edere.

EXCLARO, as, avi, atum, a. 1. illuminare. Vitruv. l. 1. c. 2. ad fin. Ea cæli regio neque exclaratur, neque obscuratur solis cursu.

EXCLUDO, is, usi, usum, a. 3. serrar fuori, escludere, ἀποκλείω, ἐκκλείω, extra claudo, arceo, prohibeo. Terent. Eun. 1. 2. 18. Exclusit hunc foras. (Al. leg. exclusti pro exclusisti) & vers. 79. Ego excludor, ille recipitur. Horat. l. 2. od. 15. v. 9. spissa ramis laurea fervidos Excludet ictus. h. e. arcebit solem. Cic. pro Balb. c. 17. Gaditani Pœnos mœnibus excluserunt. Pompej. ad Domit. post ep. 12. l. 8. ad Attic. Ut te mecum conjungeres, priusquam Cæsar aut tuum iter impedire, aut me abs te excludere posset. Cic. 5. Fam. ep. 15. Ipsæ illæ excludere me a portu & perfugio videntur. Nep. in Themist. c. 5. Ut reditu in Asiam excluderetur. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 78. Omni maritima ora hostem excludere. & lib. 7. B. Gall. c. 55. Re frumentaria Romanos excludere. Stat. l. 8. Theb. v. 412. Exclusere diem talis, stant ferrea cælo Nubila. h. e. impedivere, sustulere lucem. ¶ Item separo, distermino, separare, dividere. Plin. l. 5. c. 24. Euphrates Armeniæ regiones a Cappadocia excludens. ¶ Item excipio, eccettuare, escludere. Cic. 1. Fam. ep. 1. Crassus tres legatos decernit, nec excludit Pompejum. Sueton. in Ner. c. 23. Illos, ut sapientes & doctos viros, debere fortuita excludere. ¶ Item emitto, ejicio, effundo, cacciar fuori. Terent. Phorm. 5. 7. 96. & Plaut. Pseud. 1. 5. 95. Excludito mihi oculum si dedero. Scribon. Larg. compos. 84. In utramque partem liquorem excludere. Paul. Dig. lib. 10. tit. 4. leg. 6. Gemma inclusa auro vindicari non potest; sed ut excludatur, agi potest. si sleghi, si scassi. Cic. in Orat. c. 15. Cum animos prima aggressione occupaverit, infirmabit, excludetque contraria. ¶ Hoc sensu sæpe dicitur de avibus incubantibus, & fovendo ova emittentibus pullos, schiudere. Cic. 2. de nat. Deor. c. 52. Gallinæ avesque reliquæ, cum ex ovis pullos excluserint, ita tuentur, &c. ¶ Est etiam repellere, removere. Cic. 1. de Orat. c. 11. Repelli oratorem a gubernaculis civitatum, excludi ab omni doctrina. & cap. 37. Petitor rursus cum peteret, exceptione excluderetur. Id. 2. de Invent. c. 19. Prætoriis exceptionibus multæ excluduntur actiones. Id. 5. Phil. c. 7. Excludere consuetudinem libere dicendi. & cap. 11. Exclusit illum a republ. distraxit, segregavit scelus ipsius. Id. pro Cluent. c. 11. Excludi ab hereditate paterna. Id. pro Cæl. c. 9. Si qui se in hoc judicium forte projecerint, excluditote eorum cupiditatem judices, sapientia vestra. & cap. 27. extr. Excludere auribus omnem suavitatem. bandire dagli orecchi. Id. Agrar. 2. c. 22. Qui honore decemviratus nominatim excluditur. Lucil. apud Non. c. 4. n. 180. Qua vittata servitutem exclusit. ¶ Pro impedire, Cic. 3. Verr. c. 56. extr. Locat circiter Idus Septembr. temporibus excluduntur omnes. V. Exclusus. ¶ Pro negare, negare, Cic. de Harusp. resp. c. 21. Quod Metellus principi Pompejo sententiam dicenti excluserat. Al. leg. principe dicente: alii excusserat. ¶ Pro claudere, finire, Stat. in epist. præfixa lib. 2. Silvar. Excludit volumen Genethliacon Lucani.

EXCLUSIO, onis, f. esclusione, actus excludendi, ἀπόκλεισις. Terent. Eun. 1. 2. 8. Ceterum de exclusione verbum nullum. Vitruv. l. 1. c. 6. Exclusio ventorum. Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 1. leg. 2. Exceptio est quasi quædam exclusio, quæ interponi actioni cujusque rei solet.

EXCLUSOR, oris, m. qui excludit. Augustin. serm. 37. de verb. Dom. c. 2. Christus dæmoniorum exclusor. h. e. expulsor.

EXCLUSORIUS, a, um, esclusivo, ad excludendum pertinens. Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 1. leg. 2. Illud tenendum est, omnem exceptionem, vel replicationem exclusoriam esse: exceptio actorem excludit, replicatio reum.

EXCLUSUS, a, um, escluso, ἀποκεκλεισμένος, extra clausus, prohibitus, separatus. Cic. pro Cluent. c. 62. Vagus, & exsul, & undique exclusus. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 21. Exclusa Capua. Virg. 9. Æn. v. 726. Mœnibus exclusi. Horat. l. 1. sat. 2. v. 67. Exclusus fore. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 78. Audiat exclusi verba receptus amans. Plaut. jculariter Men. 4. 3. 24. Abiit intro, occlusit ædes: nunc ego sum exclusissimus. ¶ Item impeditus, impedito. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 11. Castris ante oppidum positis, diei tempore exclusus, in posterum oppugnationem differt. Adde lib. 6. c. 30. ¶ Item repulsus, prohibitus. Cic. 7. Verr. c. 45. Matres ab extremo complexu liberum exclusæ. Id. pro Balb. c. 9. Socii exclusi præmiis & honoribus. Stat. l. 3. silv. 3. v. 106. animoque exclusa voluptas. ¶ Item emissus, editus. Cic. de nat. Deor. c. 48. & Colum. l. 8. c. 5. & 14. Exclusi pulli. schiusi.

EXCOCTIO, onis, f. il cuocere, actus excoquendi. Impp. Theodos. & Valent. lib. 12. Cod. tit. 16. leg. 3. Excoctio calcis. Impp. Arcad. & Honor. ibid. tit. 39. leg. 1. Excoctio panis. Al. aliter leg.

EXCOCTUS, a, um, ben cotto, probe coctus. Varr. l. 4. L. L. c. 21. Excoctum parum habet succi. Terent. Adelph. 5. 3. 63. Tam excoctam reddam (ancillam) atque atram, quam carbo est. Gell. l. 6. c. 5. sub fin. Argentum excoctum. purgato, fino, puro. Plin. in Paneg. c. 52. Truces horrendæque imagines abjectæ, excoctæque flammis. colate, strutte, disfatte. Plin. alter l. 18. c. 7. extr. Excocta maturitas hordei. h. e. hordeum nimis maturum.

EXCODICO, as, a. 1. est circa vitium codicem dolabra terram aperire, & purgatis omnibus velut lacus efficere, ut Solis calore, & imbribus provocentur, ut exponit Pallad. l. 2. in princip. ¶ Latine est ablaqueare, quod Itali excodicare dicunt, teste Pallad. ibid. ¶ Apud Fest. in Repastinari dicitur ager silvester excodicari, latiori significatione, cum stirpes ex eo inutiles evelluntur. Hinc pro exstirpare usurpatur in veteri lege apud Frontin. de Aquæduct. cons. 129. ubi alii leg. excorticare. ¶ Legitur & excandico apud Tertull. de Pudic. c. 16.

EXCOGITATIO, onis, f. invenzione, actus excogitandi, ἐπίνοια. Cic. 1. Tuscul. c. 25. Quid illa vis, quæ tandem est, quæ investigat occulta, quæ inventio atque excogitatio dicitur? Id. 2. de Orat. c. 27. ad fin. Illa, quæ tota ab oratore pariuntur, excogitationem non habent difficilem. h. e. facilia inventu sunt.

EXCOGITATOR, oris, m. ἐφευρετής, qui excogitat, inventore. Quintil. declam. 11. c. 7. Sic magum protinus, nescia mater, excogitator hic mortis ulterius advocat. Arnob. l. 3. pag. 119. Verborum excogitator & nominum.

EXCOGITATUS, us, m. idem quod excogitatio. In sexto casu sing. Gell. l. 5. c. 10. extr. Captionis versutæ excogitatu frustratus. Al. leg. versute excogitatæ.

EXCOGITATUS, a, um, ritrovato pensando, ἐπινενοημένος, cogitando inventus. Cic. pro Cluent. c. 13. Ratio excogitata Larini est: res translata Romam. Curt. l. 4. c. 2. Ferreæ manus, corvique, & alia tuendis urbibus excogitata. Sueton. in Calig. c. 22. Templum etiam numini suo proprium, & sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit. h. e. exquisitissimas, rare, scelte, squisite.

EXCOGITO, as, a. 1. inventare, trovare pensando, ἐξευρίσκω, ἐπινοῶ, cogitando invenio, cogitatione assequor. Cic. Phil. 8. c. 6. Excogitare, quæ tua ratio sit, Calene, non possum. Id. in fragm. pro C. Cornel. apud Ascon. Lex ad scribendum difficilis, aut ad excogitandum reconditus. Id. 4. Verr. c. 54. Mira quædam excogitare genera furandi. Id. pro Dejot. c. 7. Quid igitur causæ excogitari potest, cur, &c? Id. 1. Catil. c. 4. Quid enim mali aut sceleris fingi, aut excogitari potest, quod non ille conceperit? Nep. in Attic. c. 8. Excogitatum est quibusdam, ut privatum ærarium constitueretur. Curt. l. 6. c. 10. Cur me ipse audire voluerit, non excogito. non saprendo il perchè. Cic. Attic. l. 9. ep. 6. extr. Ad hæc igitur cogita, mi Attice, vel potius excogita. trova qualche ripiego. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 31. Omnia excogitantur, quare nec sine periculo maneatur, & periculum augeatur. si trovano tutte le ragioni per mostrare, che, &c. Plin. l. 25. c. 19. a med. Fico vice casei vesci, nuper excogitatum est.

EXCOLO, is, ui, ultum, a. 3. coltivar bene, lavorare, percolo, diligenter colo, ἐξεργάζομαι. Plin. l. 14. c. 4. Excolere vineas. Id. l. 8. c. 47. Boves victum hominum excolunt. Claudian. l. 2. in Eutrop. v.

v. 196. Excolere rura. *Ovid. 2. de ar. am. v.* 220. Creditur & lanas excoluisse rudes. ¶ Item exornare, *abbellire*, *ornare*. *Plin. l. 9. ep.* 39. Emas marmora, quibus solum, quibus parietes excolantur. (Adde *Plin. alter. l.* 35. *c.* 10. *ad fin.*) Sueton. in *Aug. c.* 28. Urbem excoluit adeo, ut jure sit gloriatus, marmoream se relinquere, quam lateritiam accepisset. & *cap.* 71. Prætoria sua non tam statuarum tabularumque pictarum ornatu, quam xystis & nemoribus excoluit. *Martial. l. 6. epigr.* 52. vagos secare capillos Doctus & hirsutas excoluisse genas. *Plin. l.* 35. *c.* 11. *circa med.* L. Paulus, devicto Perseo, petiit ab Atheniensibus, ut sibi quam probatissimum mitterent pictorem ad triumphum excolendum. *Flor. l. 4. c.* 12. Marcomanorum spoliis insignibus quendam editum tumulum in trophæi modum excoluit. ¶ Item perficio, *perfezionare*. *Plin. l.* 35. *c.* 8. *ad fin.* Quique inventa ejus (*pictoris*) excoluit, Cimonem Cleonæum. *Gell. l.* 13. *c.* 5. Complere & excolere studia doctrinarum. ¶ Translate *Cic. in proœm. Parad.* Nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione & tanquam excolatur. *Id. pro Arch. c.* 6. Animos doctrina excolere. *Virg. 6. Æn. v.* 663. Inventas aut qui vitam excoluere per artes. *Auct. dial. de Orat. c.* 22. Cicero primus orationem excoluit. *Cic. in fi. 4. Tuscul.* Demus nos philosophiæ excolendos. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. Memoria excolendo augetur. *Curt. l. 9. c.* 6. *e med.* Excolere gloriam. *h. e.* extendere, augere. *Ovid. 4. Trist. el.* 10. *v.* 15. Protinus excolimur pueri. *h. e.* erudimur, instituimur. *Cic. in Orat. c.* 9. Excolere victum hominum. *h. e.* e ferino more ad humanitatem traducere. *incivilire*. ¶ Est etiam venerari, vereri, observare, colere, prosequi, *venerare*, *rispettare*, *servire*. *Phædr. l. 4. fab.* 10. *v.* 10. verendos excolit pietas deos. *Ovid. 2. ex Pont. ep.* 7. *v.* 59. ut te non excolat ipsum, Jus aliquod tecum fratris amicus habet. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. ult.* Excolamur & amemur. *Al. leg.* & colamur. ¶ Item instruere, augere, ditare. *Quintil. declam.* 8. *c.* 12. Fortuna hunc pressit paupertate, illum insperatis opibus excoluit.

EXCOLO, as, 2. *colare*, percolare, liquare, *ἐκηθέω*. *Pallad. in Jul. tit.* 8. Acetum diligentius excolabis. In *Vers. Vulg. Matth.* 23. 24. Culicem excolantes. *h. e.* vinum, in quod culex inciderit.

EXCOLUBRO. V. dicta in *Colubro*.

EXCOMMUNICATIO, onis, f. *scommunica*, *ἀποσυναγωγή*, *ἀνάθεμα*, separatio a communione Ecclesiæ. *Augustin. de Fide, & operib. c.* 3. & alibi.

EXCOMMUNICO, as, a. 1. *scommunicare*, *ἀναθεματίζω*, ab Ecclesiæ communione separo. *Hieronym. l. 2. adverf. Rufin. c.* 5.

EXCONDO, is, a. 3. condo, facio, fingo, vel manifesto. *Tertull. l. 5. adverf. Marcion. c.* 18.

EX CONSULE indeclin. m. vir consularis, qui scil. aliquando consulatum gessit. *Imp. Justinian. lib. 1. Cod. tit.* 17. *leg. 2. paragr.* 9. Quæ omnia confecta sunt per virum excelsum, ex quæstore & ex consule, Tribonianum. *Sidon. l. 1. ep. ult. e med.* Magnus, olim ex præfecto, nuper ex consule. ¶ Dictum est etiam sequiori illo ævo Exconsul, lis, & Exconsularis. V. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 152. *n.* 6. ¶ Item *ex consulibus*. *Capitolin. in Gordian. c.* 22. V. *Ex duce*.

EXCONSULARIS, is, m. qui fuit consul, vel potius, qui consulari potestate in aliqua provinciali administratione functus est. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 152. *n.* 6. & *Spon. in Miscell. pag.* 150.

EXCOQUO, is, oxi, octum, a. 3. *cuocere molto*, valde coquo, *ἐξέψω*. *Lucret. l. 6. v.* 962. terram sol excoquit, & facit are. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Glebas melle excoquere. *cuocer nel mele*. & *lib.* 32. *c.* 4. Vino testudinem excoquere. *Id. l.* 34. *c.* 13. Lapis excoquitur in rubricam. *h. e.* usque dum rubrum colorem induat. *Tacit. 5. Hist. c.* 7. Arenæ, admixto nitro, in vitrum excoquuntur. *Lucan. l. 9. v.* 420. Libyæ quod fertile terræ est, In nullas vitiatur opes, non ære, nec auro Excoquitur. ¶ Item coquendo purgo, *purgare cocendo*. *Virg. Georg.* 1. *v.* 87. Illis omne per ignem Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor. *Ovid. 4. Fast. v.* 785. Omnia purgat edax ignis, vitiumque metallis Excoquit. ¶ Item concoquo, *concuocere*, *digerire*. *Colum. in præfat. circa med.* Quotidianam cruditatem Laconicis excoquimus. ¶ Translate *Plaut. Perf.* 1. 1. *in fi.* Usque ero domi, dum excoxero lenoni malum. *h. e.* machinatus fuero, paravero, excogitavero. *Senec. in Herc. Fur. v.* 105. Concutite pectus: acrior mentem excoquat, Quam qui caminis ignis Ætneis furit. *h. e.* agitet, excitet, vexet, ut *Virg. 7. Æn. v.* 345. curæque iræque coquebant.

EXCORNIS, e, adject. *senza corna*, *ἀκέρατος*. *Tertull. de Pall. c.* 5. Bestia exunguis & excornis.

EXCORS, ordis, *pazzo*, *sciocco*, *grosso*, *insensato*, *ἄκαρδος*, *ἄφρων*, stultus, amens, fatuus, vecors, quasi sine corde, in quo Veteres animum & sapientiam collocabant. *Cic. 1. Tuscul. c.* 9. Aliis cor ipsum animus videtur: ex quo excordes, vecordes dicuntur. *Id. 2. de nat. Deor. c.* 2. Quæ anus tam excors inveniri potest, quæ illa extimescat? *Id. 5. Phil. c.* 2. Hoc qui non videt, excors est. *Id. pro Dom. c.* 18. *e med.* Neque tu eras tam excors, tamque demens, ut nescires, &c. *Horat. l. 1. ep.* 2. *v.* 25. Sub domino meretrice fuisset turpis & excors. *Gell. l.* 18. *c.* 4. *sub fin.* Stulti & excordes. *Plaut. Mil.* 2. 6. 63. Nunc demum scio, me fuisse excordem, cæcum, incogitabilem. *Id. Merc.* 1. 1. 46. Temeritas, incogitantia, excors immodestia, petulantia.

EXCORTICO. V. in *Excodico*.

EXCREMENTUM, ti, n. *crivellatura*, *vagliatura*, id quod excernendo, cribrandoque excernitur, cretura. *Colum. l. 8. c. 5. extr.* Vinacea præbenda (*gallinis*) quæ satis commode pascunt, adjectis interdum tritici excrementis. ¶ Sæpius significat purgamentum, quod ex corpore animalis, ex superfluo alimenti excernitur, ut stercus, sputum, pituita, &c. *escremento*, *ἀπόκρισις*, *περίττωμα*. *Tacit. 4. Hist. c.* 81. Ut genas & oculorum orbes dignaretur respergere oris excremento. *Id. Ann.* 16. *c.* 4. Excrementa narium. *Plin. l.* 11. *c.* 26. Cicadis nullum ad excrementa corporis foramen. *Id. l. 9. c.* 45. Reddere excrementa.

EXCREMO, as, a. 1. idem quod cremo. *Tertull. de cultu femin. c.* 6.

EXCREO, &c. V. *Exscreo*.

EXCRESCENS, entis, qui excrescit. *Excrescentia* dicuntur a Medicis, quæ in corpore præter naturam excrescunt, ut in ulceribus, &c. *escrescenze*, *ἐκφύσεις*, *ὑπερσαρκώματα*. *Plin. l.* 22. *c.* 21. Heliotropium radicitus extrahit excrescentia in sedibus. *Id. l.* 34. *c.* 18. Usus plumbi usti contra inanitatem ulcerum, excrescentiave, eimasque sedis. & *lib.* 24. *c.* 5. Ulcera sordida, & excrescentia in iis cedri succo inungem. *Id. l.* 36. *c.* 17. Excrescentia erodere. *Id. l.* 29. *c.* 9. absumere.

EXCRESCO, is, crevi, n. 3. *crescere*, *alzarsi*, *ἐκφύομαι*, *ἐπαυξάνομαι*, idem quod cresco, aut valde cresco. *Tacit. de Germ. c.* 19. In hos artus, in hæc corpora, quæ miramur, excrescunt. *Colum. l. 4. c.* 21. *a med.* Novellis palmis semper vitis renovetur: quæ si fetis excreverint, jugo superponantur. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Cum ad semipedem lactucæ excreverint. *Id. l.* 16. *c.* 30. In longitudinem excrescunt abies, larix, palma. *Lucan. l. 4. v.* 11. Colle tumet modico, lenique excrevit in altum Pingue solum tumulo. *Frontin. de aquæduct. circ.* 18. Colles propter frequentiam incendiorum excreverunt rudere. ¶ Sæpe dicitur de iis, quæ præter modum, aut contra naturam crescunt, *crescere fuor di modo*. *Quintil. l. 4. c. 1. post med. de exordio*. Nec minus evitanda est immodica ejus longitudo, ne in caput excrevisse videatur. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Excrescit in dies ejus rei luxus. *Sueton. in Vespas. c.* 10. Litium series ubique majorem in modum excreverat. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 12. *leg.* 1. Si quando flumen imbribus ad tempus excrevit. ¶ A Medicis excrescere dicitur caro in corpore præter naturam crescens, *ὑπερσαρκόω*. *Sueton. in Galb. c.* 21. Excreverat in dexteriore latere ejus caro, propendebatque adeo, ut ægre fascia substringeretur. *gli era nata un' escrescenza*. *Plin. l.* 23. *c.* 6. Carnes excrescentes cohibere. *Id. sub fi. lib.* 34. Arsenicum tollit quidquid excrescit. V. *Excrescens*.

EXCRETUS, a, um, *cresciuto*, qui excrevit. *Virg. 3. Georg. v.* 398. Multi jam excretos prohibent a matribus hædos. *h. e.* validiores. *Serv.* Sic *Paulin. Nolan. in Nat. XII. S. Felic. edit. Murator. de vitulo*, *v.* 392. Facta per excretum jam corpus idonea voto. *Lactant. l. 2. c. 11. a med.* Nisi forte animalia non tenera nata sunt, sed excreta. ¶ Item cernendo separatus, purgatus, rejectus, *crivellato*, *stacciato*. *Colum. l. 8. c.* 4. Furfures modice a farina excreti. *Vitruv. l. 7. c.* 6. Cæmenta marmorea, sive assulæ dicuntur, pilis ferreis contunduntur, cribrisque excernuntur. Eæ autem excretæ, &c. Sunt qui leg. *excretæ*: sed frustra. ¶ Absolute *Colum. loc. cit.* & *cap.* 8. Ubi annona est carior excreta tritici minuta commode dantur. *le crivellature*. ¶ Item secretus, *tolto fuori*. *Liv. l.* 28. *c.* 39. Ubique ex captivorum numero excretos Saguntinos in patriam remisit.

EXCRIBO, &c. V. *Exscribo*.

EXCRUCIABILIS, le, qui excruciet: item dignus qui excrucietur. *Plaut. Cistell.* 4. 1. 1. Nullam ego me vidisse credo magis anum excruciabilem. *Prudent. peristeph. 9. de S. Eulalia*, *v.* 114. Ecce parata ministeria Excruciabilis exitii.

EXCRUCIATIO, onis, f. cruciatus. *Augustin. Tract.* 27. *in Joann. sub fin.*

EXCRUCIATUS, us, m. *tormento*, idem quod cruciatus. *Prudent. peristeph. 8. de S. Agnete*, *v.* 19. Corpusque duris excruciatibus Ultro offerebat.

EXCRUCIATUS, a, um, *tormentato*, *βασανισθείς*, valde cruciatus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c.* 38. Ipsos crudeliter excruciatos interficit. *Cic. 3. Verr. c.* 17. Hominem ingenuum, fumo excruciatum, semivivum reliquit. *Id. pro leg. Manil. c.* 5. Legatum populi R. vinculis ac verberibus, atque omni supplicio excruciatum necavit. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 24. Mori me mavelim excruciatum inopia. *Tertull. l. 2. ad uxor. c. 5. extr.* Res excruciata. *h. e.* tormentis extorta.

EXCRUCIO, as, avi, atum, a. 1. *tormentare*, *βασανίζω*, valde crucio, torqueo, conficio. *Plaut. Mil.* 3. 2. 45. Perii! excruciabit me herus, cum hæc facta scibit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c.* 19. Producit servos, quos fame vinculisque excruciaverat. *Hirt. de B. Alex. c.* 55. Minucium libertis tradidit excruciandum. *Lucret. l. 5. v.* 1425. Frigus nudos excruciat. ¶ Sæpe refertur ad animum, & significat molestia, dolore afficere, vexare, vehementer angere, *cruciare*, *affliggere*, *tormentare*. *Cic. Attic.* 11. *ep. ult. extr.* Non loquor plura, ne te quoque excruciem. *Id. Fam.* 14. *ep.* 3. Conficior mœrore, mea Terentia; nec meæ me miseriæ magis excruciant, quam tuæ. *Id. 1. de Fin. c.* 16. Temeritas, & libido, & ignavia semper animum excruciant, & semper sollicitant. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 61. Excrucior, mea Gymnasium, male maceror, doleo ab animo. *Id. Epid.* 2. 2. 8. Id ego excrucior. *h. e.* ob id. *Id. Rud.* 2. 3. 57. & 68. & *Mil.* 4. 2. 76. & *Terent. Phorm.* 1. 4. 10. Hoc se se excruciet animi, quia, &c. ¶ Habet usum in imprecationibus. *Plaut. Perf.* 5. 2. 50. Dii deæque te excrucient. ¶ *Excruciare diem*, apud *Plaut.* est male consumere. V. *Lacero*.

EXCUBATIO, onis, f. *veglia*, *sentinella*, actus excubandi, *παννυχισμός*, *προφυλακή*. *Valer. Max. l. 4. c. 7. sect.* 7. Pro dignitate & salute amicorum perpetua excubatio.

EXCUBIÆ, arum, f. *il dormir fuori di casa*, extra ædes cubatio, *παρακοιτία*. *Plaut. Cas. prol. v.* 53. Is speret, si ei sit data, sibi fore paratas clam uxorem excubias foris. ¶ Item *sentinelle*, *guardie*, *φρουρά*,

nuste dicta, ne modum excedam, excurro, & ad Parrhasium revertor. ¶ Excurrere dicuntur, quæ protenduntur, stendersi in fuori. Plin. l. 17. c. 23. ad fin. Pampini, qui a lateribus excurrunt. Liv. l. 26. c. 42. Ab intimo sinu pæninsula excurrit, tumulus is ipse, in quo condita urbs est. Ovid. 13. Metam. v. 724. Sicania tribus excurrit in æquora linguis. Curt. l. 5. c. 3. Montes, quorum perpetuum dorsum in Persidem excurrit. Plin. l. 5. c. 5. Promontorium per Creticum mare excurrit. ¶ Translate Cic. in Orat. c. 53. Animus aurium nuntio mutila sentit quædam (in periodo) & quasi decurtata; productiora alia, & quasi immoderatius excurrentia. ¶ In hac significatione refertur etiam ad tempus, & quantitatem. Cajus Dig. lib. 24. tit. 1. leg. 10. Quia in hoc tempus excurrit donationis eventus, quo, &c. s' estende, cade. Paul. lib. 16. tit. 3. leg. 26. Debetis mihi ex ratione patris vestri decem, & quod excurrit. e qualche cosa di più. Vult Budæus, significari decem aureos, & aliquot præterea denarios, eo modo, quo nos dicimus dieci lire, e soldi, non exprimentes id quod decem libras excedit, aliquid tamen esse significantes. Veget. sub fin. l. 1. de re milit. Viginti, & quod excurrit, annorum pax Romanos armorum desuetudine enervavit. di vent' anni, e passa.

EXCURSATIO, onis, f. scorreria, sortita, idem quod excursio, καταδρομή. Valer. Max. l. 2. c. 3. n. 3. Cum crebris excursationibus equites nostri resistere non possent.

EXCURSATOR, oris, m. excursor. Ammian. l. 24. sub init. Excursatores quingentos & mille sensim præire disposuit. scorridori.

EXCURSIO, onis, f. corsa, viaggio, ἐκδρομή, actus excurrendi. Plin. l. 1. ep. 3. An intentione rei familiaris obeundæ, crebris excursionibus avocaris? Scævola Dig. lib. 33. tit. 1. leg. 13. extr. Longinquæ, aut breves excursiones. ¶ Sæpe est discursio militaris, & irruptio in hostium fines, scorreria, καταδρομή. Cic. pro Dejot. c. 8. Copiæ, quibus fines suos ab excursionibus hostium, & latrociniis tueretur. Id. de provinc. consul. c. 2. Via excursionibus Barbarorum infesta. Liv. l. 37. c. 14. Oram maris infestam regiæ naves excursionibus crebris faciebant. ¶ Item eruptio, sortita. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 30. Primo adventu exercitus nostri crebras ex oppido excursiones faciebant. ¶ Item prima incursio militaris, qua prœlium committitur, scaramuccia. Liv. l. 30. c. 11. Castris in propinquo positis, primo pauci equites, ex tuto speculantes, ab stationibus progredi: inde jaculis summoti recurrere ad suos: inde excursiones invicem fieri. & cap. 8. Tumultuosæ hinc inde excursiones. Adde lib. 37. c. 18. ¶ Translate Cic. 2. de Divin. c. 10. Sed hæc fuerit nobis, tanquam levis armaturæ, prima orationis excursio: nunc cominus agamus. Quintil. lib. 1. cap. 11. (al. 19.) Gestus plurimum aberit a scenico, nec vultu, nec manu, nec excursionibus nimius.

EXCURSOR, oris, m. scorridore, esploratore, spia, qui excurrit, ἰνδρομος. Excursores sunt milites infimi ordinis, & virtutis, qui huc illuc extra aciem excurrunt, vel prædandi causa, vel speculandi, vel prœlii committendi. Cic. Verr. 4. c. 8. Petit Nævius Turpio quidam, istius excursor & emissarius. Ubi Ascon. Sic vocantur conciliatores furtorum, quæ a magistratibus committuntur, atque internuntii. Hæc Ascon. sed appellatio a militia ducta est. (De eodem Nævio sic habet Cic. Verr. 7. c. 41. extr. Quem iste in decumis, in rebus capitalibus, in omni calumnia præcursorem habere solebat, & emissarium.) Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 7. Lucanum equitem, paratissimum pro nobis excursorem reddidit. Cic. sub fin. 4. Phil. Est igitur populo R. certamen cum excursore, cum latrone, cum Spartaco. Al. leg. percussore. Apul. de Mundo. Ex eo numero erant excursores, diurni atque nocturni exploratores. Id. ibid. excursores venti habentur, qui directo spirant.

EXCURSUS, us, m. corsa, idem quod excursio. Virg. 4. Georg. v. 194. de apib. excursusque breves tentant, & sæpe lapillos Tollunt: his se se per inania nubila librant. Quintil. declam. 18. c. 9. Hæc quoque intra notos decucurrunt juventutis excursus. trascorrimenti, falli. ¶ De excursione militari. Cæs. de B. Civ. l. 3. c. 92. Ut primus excursus, visque militum infringeretur. attacco, assalimento. Tacit. de Germ. c. 30. Rari excursus & fortuita pugna. scaramuccie. Id. in Agric. c. 20. Subitis excursibus populari. scorrerie. ¶ Est etiam extensio, processus, estensione. Plin. l. 6. c. 2. Promontorium vasto excursu. Id. l. 4. c. 17. Ad Pyrenei montis excursum. ¶ Translate digressio in dicendo, digressione. Plin. l. 5. ep. 6. sub fin. Non enim excursus hic ejus, sed opus ipsum est.

EXCURSUS, a, um, scorso, trascorso. Terent. Adelph. 5. 4. 6. Vitam duram, quam vixi usque adhuc, prope jam excurso spatio, mitto. Al. leg. decurso.

EXCUSABILIS, le, scusabile, degno di scusa, συγγνωστός, excusatione dignus. Ovid. 1. ex Pont. ep. 7. v. 41. Quod nisi delicti pars excusabilis esset. Valer. Max. l. 8. c. 11. n. 4. Quo excusabilior est error equi.

EXCUSABILITER, excusate. Augustin. l. 14. de Trinit. c. 15. extr. Excusabilius peccat.

EXCUSABUNDUS, a, um, se excusans. Apul. in Apol. Etsi magum me dixisset, posset videri excusabunda se, filio vim meam, quam voluntatem suam causari maluisse.

EXCUSAMENTUM, ti, n. excusatio. Martian. Capell. l. 8. pag. 272.

EXCUSATE, adverb. con iscusa, cum excusatione, citra culpam. Quintil. l. 2. c. 1. extr. Et fieri id videtur excusate. Justin. l. 32. c. 2. Excusatius sacrilegia commissurum. Quintil. declam. 6. c. 10. Excusatius odisset virum, quam filium. con men di colpa: con più ragione. Tacit. 3. Ann. c. 68. Quo excusatius sub exemplo acciperentur. Plin. l. 9. ep. 21. Licebit rursus irasci, si meruerit: quod exoratus excusatius facies.

EXCUSATIO, onis, f. scusa, ἀπολογία, παραίτησις, actus excusandi, purgatio. Cic. de Amic. c. 11. Nulla est igitur excusatio peccati, si amici causa peccaveris. Id. pro Sull. c. 16. Valent apud me excusationes injuriæ tuæ. Id. in Pison. c. 10. An potest ulla esse excusatio male sentienti consuli? ¶ Item ipsa causa, qua quippiam purgatur. Id. 2. de Orat. c. 68. Cum excusationem oculorum a me non acciperet. Id. pro Cæl. c. 1. sub fin. Sed ego Atratino ignosco, qui habet excusationem vel pietatis, vel necessitatis, vel ætatis. & cap. 18. extr. Vitia alicujus adolescentiæ excusatione defendere. Id. in Pison. c. 6. Uti excusatione valetudinis. Id. pro Sull. c. 9. Me neque honoris, neque ætatis excusatio vendicat a labore. Id. pro Catin. c. 11. Deprecari odium excusatione stultitiæ. Id. de Amic. c. 12. ad fin. Tegere consensionem improborum excusatione amicitiæ. Id. pro Rabir. perduell. c. 3. Quærere familiaris funeris excusationem ad moram judicii. il pretesto. Curt. l. 6. c. 4. Satisfacere alicui excusatione, quod, &c. ¶ Promiscua. Cic. in Pison. c. 15. ad fin. Nemini civi ullam, quo minus adesset, satis justam excusationem esse visam. Id. Fam. 16. ep. 25. Ut excusatione justa & idonea de intermissione litterarum. Id. Fam. 4. ep. 4. Uti excusatione, cur, &c. Id. Phil. 9. c. 4. Si excusationem Ser. Sulpicii legationis obeundæ recordari volueritis. h. e. quo minus legationem obiret. Id. Phil. 5. c. 5. sub fin. Habent excusationem legitimam, exsilii causa solum vertisse, nec esse postea restitutos. Id. Verr. 6. c. 57. Nam Sappho, quæ sublata de Prytaneo est, dat tibi justam excusationem. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 4. Præteriti temporis excusationem affero, quod te profectum audieram. Petron. in Satyr. c. 139. extr. Excusationem aliquam idoneam præparare. Curt. l. 5. c. 2. extr. Res digna excusatione. Gell. lib. 1. cap. 12. Mereri excusationem. ¶ Excusatio a tutela est immunitas, liberatio, Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 1. leg. 5. Sic excusatio tutelæ, Id. ibid. leg. 18. & 23.

EXCUSATOR, oris, m. scusatore, qui excusat. Augustin. l. 3. de Civ. Dei, c. 20. Defensores & excusatores deorum. Id. serm. 3. de divers. c. 3. Cum vis esse excusator tuus, triumphat de te accusator tuus.

EXCUSATUS, a, um, scusato, purgatus. Cic. 3. Verr. c. 40. His omnibus me vehementer excusatum volo, non fore, &c. Martial. l. 2. epigr. 79. Excusatum habeas me, rogo. Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 1. Si qua meis fuerint, ut erunt, vitiosa libellis, Excusata suo tempore, lector, habe. Plin. l. 8. ep. 14. ante med. Hoc & ego excusatior, si forte sum lapsus, & tu laude dignior. Id. l. 4. ep. 5. Quo sit excusatius, quod librum ipsum extendimus. Senec. de otio Sap. c. 29. excusatissimus essem, etiamsi, &c. ¶ Item in excusationem adductus, addotto in iscusa. Tacit. 1. Hist. c. 78. excusata necessitas præsentium. Sueton. in Ner. c. 41. excusatus languor faucium.

EXCŪSO, as, avi, atum, a. 1. scusare, ἀπολογέομαι, purgo, culpam removeo, satisfacio. Cic. Attic. l. 15. ep. 28. Atticæ meæ velim me ita excuses, ut omnem culpam in te transferas. Id. Fam. 11. ep. 15. Collegæ mandasti, ut te mihi per litteras excusaret. Id. 2. de Orat. c. 62. Titium, cum gregales, eum in campum non venisse, requirerent, excusavit Vespa Terentius, quod, eum brachium fregisse diceret. Id. Attic. l. 12. ep. 14. Excusare se apud aliquem. & epist. 13. Cura, ut excuses morbi causa in dies singulos. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 22. excusare se de re aliqua, quod, &c. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 2. in re aliqua. Liv. l. 31. c. 11. excusare errorem & adolescentiam. Stat. 6. Theb. v. 44. crimen lacrimis. Cic. Attic. l. 15. ep. 26. extr. tarditatem litterarum. Tacit. Ann. 1. c. 44. Reditum Agrippinæ excusavit ob imminentem partum & hiemem. h. e. quod Agrippina non rediret. Stat. 2. Theb. v. 256. excusare toros. h. e. excusare quod nupseris. ¶ Item in excusationem affero, addurre in iscusa. Cic. Phil. 8. c. 1. Antequam sententiam diceret, propinquitatem excusavit. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 20. excusare inopiam & calamitatem suam, aut temporum. Liv. l. 26. c. 22. & lib. 6. c. 22. sub fin. valetudinem. Sueton. in Tiber. c. 6. imbecillitatem. Justin. l. 18. c. ult. necessitatem belli. Tacit. 3. Ann. cap. 11. Iis diversa excusantibus. Cic. Phil. 5. c. 5. Si citatus judex non responderit, excuseturque, Areopagites esse. e si scusi con dire, che, &c. Plin. cap. ult. l. 37. Decussi fragmenti paulum, quod in lamina ferrea tecatur, efficacissimum experimento excusant mangones gemmarum. h. e. afferunt tanquam certum experimentum, quod gemma fictitia non sit. ¶ Excusare aliquem re quapiam, Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 1. leg. 9. & ab aliqua re, Paul. ibid. leg. 11. est liberare, absolvere, immunem reddere ab aliqua re præstanda. ¶ Excusare se, se defendere, protegere. Pallad. in Novembr. 7. Nec plantæ a se longe statuendæ sunt, ut invicem se a calore excusent. ¶ Excusare se alicui rei pro ab aliqua re, scil. ne eam suscipias, excusationem afferre. Tacit. 1. Ann. cap. 12. Nequaquam decorum pudori suo, legere aliquid, aut evitare ex eo, cui in universum excusari mallet.

EXCŪSOR, oris, m. χαλκότυπος, qui vasa ex ære, ferrove malleo excudit & fabricatur. Quintil. l. 2. c. ult. Si quæram, quæ sit materia statuarii, dicetur æs: si quæram, quæ sit excusoris, idest ejus fabricæ, quam Græci χαλκοτυπικὴν vocant, similiter, æs esse, respondeant.

EXCUSSABILIS, le, qui excuti, atque abjici potest. Manil. l. 2. v. 584. Ah quanta est scelerum facies per sæcula cuncta! Quamque onus invidiæ non excussabile terris! Al. leg. excusabile, h. e. a quo terræ, seu homines se defendere non possint. V. similem locum Palladii in Excuso.

EXCUSSATUS, a, um, excussus: & translate diligenter inquisitus, examinatus. Paul. Dig. lib. 26. tit. 7. leg. 45. (al. 46.) sub fin. Non prius ad eos reverti pupillus potest, quam omnes tutores excussati

cussate fuerint. Ita *Torrentin.* at *Haloander* habet *excussi*.

EXCUSSE, adverb. excutiendo, ejiciendo, emittendo. *Senec. l. 2. de benef. c. 17.* Si cum exercitato & docto negotium est, audacius pilam mittemus: si cum tirone & indocto, non tam rigide, nec tam excusse, sed languidius. *scagliandola con tant' impeto.*

EXCUSSO, as, a. 1. frequentat. ab *excutio*, repello, removeo, discutio. *Tertull. de virginib. veland. c. 7.* Virginum flos etiam humanam libidinem excussat. Al. leg. *excusat*.

EXCUSSORIUS, a, um, ad excutiendum pertinens, ut Excussorium cribrum, quod transmittit excutitque farinam. *Plin. lib. 18. c. 11.* Cribrorum genera Galli ex setis equorum invenere, Hispani e lino excussoria & pollinaria.

EXCUSSUS, us, m. *sbattimento, scotimento.* *Prudent. peristeph. 2. de S. Vincent. v. 226.* Scintillat excussu salis.

EXCUSSUS, a, um, *buttato fuori da qualche luogo, scosso,* [illegible], quatiendo ex aliquo loco ejectus, expulsus, dejectus. *Virg. 10. Æn. v. 590.* Excussus curru, moribundus volvitur arvis. & *lib. 11. v. 640.* excussus equo. & *lib. 10. v. 777.* hasta volans clypeo est excussa, proculque Egregium Antorem figit. *ributtata e volta altrove.* & *lib. 9. v. 476.* excussi manibus radii. *gli caddero di mano.* *Sueton. in Cæs. c. 68. ad fin.* excusso oculo. *Ovid. 6. Metam. v. 528.* Agna ore excussa lupi. *scossa, caduta, o cavata di bocca.* *Virg. 5. Æn. v. 679.* excussaque pectore Juno. *h. e.* excidit animo & mente. *Plin. l. 4. c. 6.* Tusci grandine excussi. *sbattuti*, quia grando e spicis grana excutit, e ramis poma decutit. *Sil. l. 10. v. 447.* His excussa incepta minis. *cacciati, cavati, scossi di capo i disegni.* *Cic. pro Sull. c. 17.* Noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, excussos arbitrari. *h. e.* extractos, evulsos, amissos. Sic *Id. Fam. 9. ep. 10.* Tu adeo mihi excussam severitatem veterem putas, ut, &c? *h. e.* abjectam, depositam. *Virg. Æn. 7. v. 299.* excussus patria. *cacciato dalla patria.* *Ovid. 1. Fast. v. 547.* excussus somno. *scosso, svegliato.* *Virg. Æn. 3. v. 267.* excussos laxare rudentes. *le sarte scosse, e allentate.* ¶ Cum accus. more Græcorum, *Sil. l. 5. v. 54. & lib. 9. v. 644.* excussus consul fatorum turbine mentem. *h. e.* extra se veluti positus, turbatus, amens. Sic *excussa mens* est de statu dejecta, perturbata apud *eund. l. 2. v. 590. & Stat. 3. Theb. v. 93.* ¶ Est item agitatus, jactatus, vibratus, *agitato, vibrato, scagliato.* *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 189. & lib. 5. Metam. v. 596.* excussa brachia jactare per undas. *Id. Heroid. ep. 4. v. 43.* excusso jaculum vibrare lacerto. *Senec. l. 2. de Benef. c. 6.* Interest, utrum tela excusso lacerto torqueantur, an remissa manu effluant. *Petron. in Satyr. c. 95.* Os hominis palma excussissima pulsat. & *cap. 22.* Excussum forte altius poculum ancillæ caput fregit. *Curt. l. 5. c. 3. a med.* Fundis excussi lapides & sagittæ ingerebantur. ¶ Item spoliatus, privatus, vacuus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 19.* Aliena negotia curo Excussus propriis. *Cic. de Harusp. resp. c. 18.* Quod te judices emiserunt excussum & exhaustum. *Virg. 6. Æn. v. 353.* navis excussa magistro. ¶ Item inquisitus, examinatus, agitatus, *discusso.* *Cic. pro Mur. c. 13.* Postea vero pervulgata, atque in manibus jactata & excussa, inanissima prudentiæ reperta sunt. *Quintil. l. 8. c. 5. a med.* Plerique minimis inventiunculis gaudent, quæ excussæ risum habent, inventæ facie ingenii blandiuntur.

EXCUSUS, a, um, *schiuso*, exclusus. *Varr. l. 3. R. R. c. 6. & 9.* excusi pulli. *Colum. l. 8. c. 14. circa med.* Ne noceri possit excusis anserculis. V. *Excudo*.

EXCUTIA. V. *Axitia*.

EXCUTIO, is, ussi, ussum, a. 3. *buttar fuori, e giù, sbattere, scuotere, scacciare scotendo,* ἐκσείω, ἐκτινάσσω, quatiendo ejicio, dejicio: ab ex & *quatio*. *Senec. ep. 9.* Si quis oculum casus excusserit. *Liv. l. 8. c. 7.* Cum equus, prioribus pedibus erectis, magna vi caput quateret, excussit equitem. *Curt. l. 3. c. 12.* excutere aurem. *Plaut. Men. 1. 2. 10.* Lapide clavum excutere. *Id. Capt. 3. 4. 7.* Lapide alicui excutere cerebrum. *Ovid. 1. de ar. am. v. 149.* Digitis excutere pulverem. & *Petron. in Satyr. c. 129.* excutere vestem. *sbatterla dalla polvere.* *Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 14. 32. 40. &c.* Excute poste seram. *cava, leva il catenaccio.* *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 53. ante med.* Nummos aureos vel argenteos de manu alicujus excutere. *Plin. in Paneg. c. 81.* Lustrare saltus, excutere cubilibus feras. & *cap. 11.* excutere jugum. *scuoter il giogo:* metaphorice, detrectare imperium. *Ovid. 1. Fast. v. 624.* Visceribus crescens excutiebat onus. *h. e.* abortum faciebat. *Pers. sat. 3. v. 101.* Tremor excutit poculum e manibus. *Curt. l. 4. c. 4.* Ut gubernator in mare excuteretur e puppe. *Ovid. 12. Metam. v. 180.* excutere ignem de crinibus. *Virg. 3. Æn. v. 200.* excutimur cursu. *h. e.* a recto propositoque itinere repellimur: *siamo buttati giù di strada.* ¶ Ponitur & pro concutere, jactare, *scuotere, sbattere.* *Ovid. 4. Metam. v. 491.* excutere cæsariem. *Virg. 12. Æn. v. 7. de leone.* gaudetque comantes Excutiens cervice toros. *Plin. l. 10. c. 41.* Gallinæ inhorrescunt, edito ovo, excutiuntque se se. ¶ Item pro vi elicere, *cavare a forza.* *Nepos in Eumen. c. 5.* excutere sudorem. *Plin. l. 16. c. 40.* ignem. *Al. leg.* excudere. *Plaut. Merc. 3. 3. 15.* alicui vomitum. *Terent. Heaut. 1. 1. 15.* & *Plaut. Capt. 2. 3. 59.* Lacrimas excussit mihi. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 34.* excutere risum. ¶ Item pro jaculari, emittere, *lanciare, gettare.* *Tacit. 2. Ann. c. 20.* excutere tela. *Curt. l. 8. c. 13.* In queis erant sagittarii gravioribus telis, quam ut apte excuti possent. *Senec. in Agamemn. v. 536.* Fulmen reducta Pallas excussit manu. *Stat. Theb. 10. v. 69.* excutere fulmen in Thebas. ¶ Et pro diruere, evertere, *rovinare, atterrare.* *Id. 3. Theb. v. 248.* Ipso manu Thebas, correptaque mœnia fundo Excutiam. ¶ Et pro emittere, effundere. *Curt. l. 4. c. 7.* Largum imbrem excusserunt procellæ. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Labiorum impulsu subito spiritum excutere. *sbuffare.* *Petron. in Satyr. c. 115.* Spiritum excussit. *h. e.* animam efflavit. ¶ Et pro turbare, instabilem reddere. *Pallad. l. 1. tit. 9.* Ne gradus ambulantium tremor fabricæ titubantis excutiat. ¶ Et translate *Virg. 12. Æn. v. 158.* Aut tu bella cie, conceptumque excute fœdus. *h. e.* turba, rumpe, discute. ¶ Sumitur item pro excitare. *Id. 2. Æn. v. 302. & Ovid. Her. ep. 13. v. 111.* Excutior somno. *mi scuoto, mi risveglio.* ¶ Et translate *Cic. 3. Offic. c. 20.* explica & excute intelligentiam tuam. *risveglia l' intelletto.* ¶ Item pro discutere, expellere, *scacciare.* *Lucil. apud Non. c. 4. n. 171.* Ipso cum domino calce omnes excutiamus. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 112.* Valvarum strepitus lectis excussit utrumque. *fè balzar dalle letta.* *Virg. 9. Æn. v. 68.* excutere Teucros vallo. *Flor. l. 2. c. 6. in med.* excutere hostem oppidis & regionibus. *Lucan. l. 1. v. 69.* orbi pacem excutere. *cacciar dal mondo la pace.* Et *Plin. l. 20. c. 6. sub fin.* Allium potum quartanas excutit. *Senec. in Herc. Oet. v. 1076.* Undis sitim excutere. ¶ Item pro abjicere, repellere, *ributtare.* *Valer. Flacc. l. 2. v. 185.* præcipites excussit ab ubere natos. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 37.* excutere aliquid in terram. ¶ Et translate *Horat. l. 3. od. 9. v. 19.* Si flava excutitur Chloe, Rejectæque patet janua Lydiæ? *h. e.* si deponitur amor Chloes. ¶ Est etiam concutere scrutandi, & explorandi causa, *guardar addosso.* *Phædr. l. 5. fab. 5. v. 16.* Sic porcelli vocem est imitatus sua, Verum ut subesse pallio contenderent, Et excuti juberent. *Plaut. Aulul. 4. 4. 18.* Dii me perdant, si ego tui quicquam abstuli: agedum, excutedum pallium. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 31. a med.* Sexcentis locis excutiuntur, deinde etiam retinentur tabellarii. *Sueton. in Claud. c. 35.* Culcitas & stragula prætentare & excutere. ¶ Translate *Cic. pro Rosc. Amer. c. 34.* Nihil est Glaucia, quod metuas: non excutio te, si quid forte ferri habuisti: non scrutor. *Id. 2. Agrar. c. 23.* Si iniquum est, hos decemviros portitores omnibus omnium pecuniis constitui, qui etiam imperatores nostros excutiant. *Id. pro Cæl. c. 28.* Excutiemus omnes istorum delicias, omnes ineptias, si prodierint. *toccare per mano.* *Id. in Partit. c. 36.* Explicare & excutere aliquod verbum. *esaminare.* *Quintil. lib. 1. cap. 4. (al. 5.)* Nec poetas legisse satis est: excutiendum omne Scriptorum genus. *Plin. l. 6. ep. 31.* Excutere probationes. & *lib. 10. ep. 48.* rationem. *esaminar il conto.* *Ovid. 4. ex Pont. epist. 8. v. 17.* genus alicujus. *Ulpian. Dig. lib. 17. tit. 1. leg. 42.* vires hereditatis. & *mox.* vires ejus cui eram crediturus. *h. e.* inspicere, num habeat, unde sit solvendo. ¶ Illa quoque, alio sensu, translate eleganter sunt *Plin. l. 1. ep. 18.* & *Lucan. l. 4. v. 536.* Excutere alicui mentem. *h. e.* valde terrere, turbare. *Plaut. Aulul. 2. 1. 29.* Mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta, soror: lapides loqueris. *mi fanno uscir di cervella.* *Propert. l. 4. el. 6. v. 51.* Excutit arma pudor. *toglie a forza di mano.* *Petron. in Satyr. c. 98.* Excutere alicui indicium. *h. e.* vi extorquere. *Cic. 4. Tuscul. c. 8. extr.* Conturbatio est metus excutiens cogitata. *che fa uscir di mente i disegni fatti.* *Curt. l. 7. c. 9.* Periculi cogitationem præsentia ejus excussit. *tolse il pensiero.* *Cic. pro Dom. c. 28.* Illa calamitas excussit hoc genus totum maledicti, ne quisquam audeat reprehendere consulatum meum. *ha sbandita affatto, ha sterminato:* ductum opinor a grandine, quæ spicas excutit. Sic *Id. pro Sull. c. 8.* Qui si attulerint nervos & industriam, mihi crede, excutient tibi istam verborum jactationem. *ti faranno a forza deporre.* *Id. 2. Phil. c. 29.* Plus ille ponerat. itaque excussis tuis vocibus & ad te, & ad penates tuos milites misit. *Tibull. l. 2. el. 6. v. 11.* Magna loquor: sed magnifice mihi magna locuto Excutiunt clausæ fortia verba fores. Sic *Senec. in Troad. v. 575.* Magnifica verba mors prope admota excutit. (*Ovid. 2. Amor. el. 1. v. 15.* similem aliis verbis habet sententiam, qua hæc *Tibulli*, & *Senecæ* illustretur.) *Ovid. 10. Metam. v. 426.* Excutere amores. *deporre, cacciar da se, sbrigarsi.* *Id. 1. Fast. v. 16.* metum de corde. *Id. 3. Metam. v. 689.* corde metum. *Cicer. 1. Tuscul. c. 46. extr.* sibi radicitus opinionem aliquam. *cavarsi, deporre affatto.* ¶ *Excussit pro excusserit est Plauti Bacch. 4. 2. 16.*

EXDEMETRICUS, titulus fuit unius ex Satyris Varronianis, teste *Gell. l. 19. c. 8. extr.*

EXDORSUO, as, a. 1. *Plaut. Aulul. 2. 9. 2.* Congrum, murænam exdorsua, quantum potes. *Apul. in Apolog.* Desquamari & exdorsuari pisces. *Non. c. 1. n. 61.* exponit, dorso nudare: *Festus* dorsum confringere: alii apud ipsum, eximere.

EX DUCE, qui dux fuit, ut *ex consule*, qui fuit consul. *Capitolin. in Gordian. c. 22.* Duo ante ipsam arem a Gallicano ex consulibus, & Mæcenate ex ducibus interempti sunt. *Salmas.*

EXDUTÆ, exuviæ. *Fest.* Videtur esse a Græco ἐκδύω, unde & *exuo*.

EXEBENUS. V. *Exhebenus*.

EXECO. V. *Exseco*.

EXECROR, &c. V. *Exsecror*.

EXECUTIO, &c. V. *Exsecutio*.

EXEDENTULUS, a, um, *senza denti*, ἄνοδος, edentulus. *Tertull. de Pall. c. 5. a med.* Bestia exedentula, exunguis, & excornis.

EXEDO, is, & exes, it, & exest, edi, esum, a. 3. *mangiare, rodere, consumare,* [illegible], edo, rodo, corrodo, consumo. *Terent. Phorm. 2. 2. 4.* Tute hoc intristi: tibi omne est exedendum. *Varr. l. 1. R. R. c. 63.* Frumentum, quod curculiones exesse incipiunt. *Hygin. fab. 55.* Serpens, qui jecur ejus exesset. *Plin. l. 33. c. 6.* Argentum vivum exest ac perrumpit vasa, permanans tabe dira. *Lucret. l. 5. v. 1251.* flammeus ardor silvas exederat. *Senec. in Herc. Oet. v. 914.* Virus exedit artus. *pravertit.* *Curt. l. 4. c. 2.* Nec ulla tam firma moles est, quam non exedant undæ per nexus operum manantes. *Id. l. 3. c. 4.* Multa monumenta vetustas exederat. ¶ Urbane *Terent.*

Terent. Heaut. 3. 1. 53. Atque hæc una nox: quid te futurum censes, quem assidue exedent? ti mangeranno interno, ti consumeranno il tuo. ¶ Translate est conficere, consumere. Cic. 3. Tuscul. c. 13. Ægritudo lacerat, exest animum, planeque conficit. Valer. Flacc. l. 4. v. 470. quam te Exedit labor, & miseris festina senectus! Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 23. Cum penitus mœstas exedit cura medullas. Stat. l. 2. Theb. v. 319. exedere animum dolor iraque demens. Id. l. 2. silv. 1. v. 154. mors lenta jacentis Exedit pueri decus. guasto, consumo. Virg. 5. Æn. v. 785. Exedisse urbem odiis. ¶ Absolute Plaut. Epid. 3. 1. 1. Exspectando exedor miser, atque exenteror. ¶ Exedim, is, it, antiquum est, & comicum. Plaut. Pseud. 3. 2. 30. Non condimentis condiunt, sed strigibus, vivis convivis intestina quæ exedint. ¶ Exedis, it pro exes, exest rarum est; quod & in fine verbi Edo adnotavimus. Seren. Sammon. cap. 7. de phrenes. Sive calens febris jactatos exedit artus.

EXEDRA, æ, f. sala, portico, mezzato, ἐξέδρα, locus apertus in porticu, vel etiam sub dio, solibus atque aeri pervius, in quo multæ circum positæ sellæ colloquendi causa: ab ἕδρα, sella, sedes, ab ἕζομαι, sedeo. Ejus usus ex his locis apparet, quæ subjicimus. Vitruv. l. 5. c. 11. Constituuntur in tribus porticibus exedræ spatiosæ, habentes sedes, in quibus philosophi, rhetores, reliquique, qui studiis delectantur, sedentes disputare possint. Id. l. 7. c. 9. Apertis locis, idest peristyliis, aut exedris, quo sol & luna possit splendores & radios immittere, &c. Cic. 3. de Orat. c. 5. Cum in eam exedram venisset, in qua Crassus, lectulo posito, recubuisset. Id. 1. de nat. Deor. c. 6. Cum ad eum venissem, offendi eum sedentem in exedra, & cum Vellejo disputantem. Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 3. leg. 5. Oportebit, prætorem æquitate motum dare actionem in eum, ex cujus cubiculo vel exedra dejectum est. exedra hoc loco videtur esse cubiculum in ipsis ædibus, sessioni, & confabulationibus destinatum, quod nos diceremus mezzato. ¶ Apud nos quoque exedræ dici possunt sedilia lignea, aut lapidea, quæ poni solent ante fores ædium: item cubicula ampliora in ædibus religiosorum hominum, quæ ipsi Capitula vocant. ¶ Scribitur & exhedra: tametsi aspirationem frequentior Latinus extrivit usus.

EXEDRIUM, ii, n. ἐξέδριον, parva exedra. Cic. Fam. 7. ep. 23. circa med. Exedria quædam mihi nova sunt instituta in porticula Tusculani. Exedria hoc loco videntur potius significare sedilia, quæ in ipsa exedra poni solent.

EXEDUM, i, n. herba, quæ & nodia, & mularis, coriariorum officinis nota: vim habens contra veternum, nomas, & scorpiones. Plin. l. 24. c. 19.

EXEFFICIO, is, 2. 3. plane efficio, conficio, perficio. Legitur a nonnullis apud Plaut. Curcul. 2. 3. 85. & Trucul. a. 5. v. 17. ubi plerique alii efficio.

EXEGETICE, es, f. ἐξηγητικὴ, pars est Grammaticæ narrativa, quæ pertinet ad officia lectionis. Diomed. l. 2. pag. 421. Putsch.

EXEMPLAR, aris, n. copia, ἀπόγραφον, id, quod ex autographo descriptum est. Cic. Attic. l. 4. ep. 5. Cur igitur cuiquam misi prius? urgebar ab eo, ad quem misi, & non habebam exemplar. Plin. l. 4. ep. 7. Librum in exemplaria transcriptum mille, per totam Italiam dimisit. Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 31. extr. Ex litteris, quas Pansæ misi, cognosces omnia. nam tibi earum exemplar misi. Gell. l. 7. cap. 20. extr. In libros de corruptis exemplaribus factos inciderunt. Horat. de ar. poet. v. 268. vos exemplaria Græca Nocturna versate manu, versate diurna. Plin. l. 10. ep. 75. Exemplar testamenti. Plin. alter l. 35. c. 11. Exemplar tabulæ, quod apographon vocant. copia d'un quadro. ¶ Translate Cic. de Amic. c. 7. Verum amicum qui intuetur, tanquam exemplar aliquod intuetur sui. Plin. l. 35. c. 10. de Timonthe pictore. Sunt & alia ingenii ejus exemplaria, veluti Cyclops dormiens, &c. copie, ritratti, monumenti, opere. ¶ Item id, quod ad imitandum nobis proponimus, esemplare, modello, esempio. Inter hoc, & exemplum statuitur a Festo discrimen, ut exemplar sit, ex quo simile faciamus, & pertineat ad oculos: exemplum, quod imitando sequamur, aut vitemus, & pertineat ad animum. Cic. de Univ. cap. 2. Si is, qui aliquod munus efficere molitur, eam speciem, quæ semper est eadem, intuebitur, atque eam sibi proponet exemplar. Senec. ep. 33. a med. Meminisse est rem commissam memoriæ custodire: at contra scire est & sua facere, nec ab exemplari pendere. Id. ep. 65. In statua id ex quo, æs est: id a quo, artifex est: id ad quod, exemplar est, quod imitatur is, qui facit. Plin. l. 36. c. 13. Hinc sumpsit Dædalus exemplar labyrinthi. Id. l. 35. c. 12. Octavio equiti R. cratera facere volenti, exemplar e gypso factum talento. il modello. ¶ Sæpe tamen promiscue usurpantur. Cic. pro Mur. c. 32. sub fin. Ad imitandum vero tam mihi propositum exemplar illud est, quam tibi. Id. pro Cæcin. c. 10. Falcula exemplar antiquæ religionis. Plin. l. 2. ep. 1. Exemplar vitæ prioris. & lib. 5. ep. 15. Cornuto quid melius, quid sanctius, quid in omni genere ad exemplar antiquitatis expressius? Tacit. 6. Ann. c. 32. Exemplar adulatorii dedecoris apud posteros. Id. 15. Ann. c. 23. Certamen ad exemplar Atticæ religionis decretum. a similitudine, sul piede. Horat. l. 1. ep. 2. v. 18. quid virtus, & quid sapientia possit, Utile proposuit nobis exemplar, Ulyxem. Tacit. 15. Ann. cap. 37. Celeberrimæ luxu famaque epulæ fuere, quas a Tigellino paratas, ut exemplar referam, ne sæpius eadem prodigentia narranda sit. la racconterò per esempio.

EXEMPLARE, is, n. exemplar, apud vet. Lucret. l. 2. v. 122. Dumtaxat rerum magnarum parva potest res Exemplare dare, & vestigia notitiai. Plin. l. 35. c. 10. ante med. de Timonthe. Sunt & alia ingenii ejus exemplaria.

EXEMPLARIS, re, esemplare, adject. qui est secundum exemplar. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 8. Virtutes exemplares sunt, quæ in ipsa divina mente consistunt, a quarum exemplo reliquæ omnes defluunt.

EXEMPLARIUM, ii, n. exemplar, seu exemplum. Arnob. l. 6. pag. 198. Phryna illa Thespiaca, cum in acumine ipso esset pulcritudinis, exemplarium fuisse perhibetur cunctarum, quæ in opinione sunt, Venerum. Scævola Dig. lib. 32. leg. 48. Binæ tabulæ testamenti eodem tempore exemplarii causa scriptæ. Adde Hieronym. advers. Helvid. c. 8. sub fin.

EXEMPLATUS, a, um, adject. ad exemplum factus, ut exemplatus libellus, apud Sidon. l. 4. ep. 16. copiato.

EXEMPLUM, i, n. copia, ἀπόγραφον, id, quod ex alio descriptum est. De origine vocis V. Etymologos. Ovid. 1. Trist. el. 7. v. 23. Quæ quoniam non sunt penitus sublata, sed exstant, Pluribus exemplis scripta fuisse reor. Cicer. Attic. l. 7. ep. 23. extr. & lib. 8. ep. 6. & 11. &c. Cæsaris epistolarum exemplum tibi misi. Paul. Dig. lib. 49. tit. 14. leg. 45. Actorum exemplum edere. dar copia degli atti, de' processi. ¶ Item sæpius illud ipsum, quod aliqua scriptione continetur, senso, tenore. Cic. Fam. 4. ep. 4. Accipio excusationem tuam, qua usus es, cur sæpius ad me litteras uno exemplo dedisses. & lib. 9. ep. 16. De quo & tu mihi antea scripseras, bis eodem exemplo. Id. Attic. l. 9. ep. 6. Capua litteræ sunt allatæ hoc exemplo: Pompejus mare transiit, &c. Id. 2. Agrar. c. 20. Componere exemplum epistolarum. ¶ Refertur & ad res alias. Plaut. Mostell. 1. 2. 20. Ædes probant: sibi quisque inde exemplum expetunt. un disegno, un modello. Sueton. in Claud. c. 20. extr. Superposuit altissimam turrim in exemplum Alexandrini Phari. a foggia. Plaut. Pseud. 2. 2. 56. Hic quoque exemplum reliquit mulieris. il ritratto. Id. Trinum. 4. 2. 76. Ch. Nomen patris quod ad exemplum est? Sy. ad hoc exemplum est, Char. Ch. an Chares? an Charmides? a qual altro nome s'assomiglia? &c. principia così, Car. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 6. Si quis purpuram vendens dicat, sume a me, sed hujus exemplum aliunde rogabo. & mox. Si acervos se dicant tritici habere, & eorum exemplum pugno non habeant. la mostra. Ovid. 4. Metam. v. 621. Nunc huc, nunc illuc exemplo nubis aquosæ, Fertur. a guisa di, &c. Plaut. Mil. 2. 4. 6. Credo, istoc exemplo tibi esse eundum extra portam. in questo modo, in questa positura. & Pers. 3. 1. 7. Ad hoc exemplum te exornavi. in questa foggia. Liv. l. 31. c. 12. Quæstionem de expilatis thesauris eodem exemplo haberi, quo M. Pomponius prætor ante habuisset. col medesimo rito. ¶ Sæpe est propositio, seu narratio rei peculiaris, quæ ad faciendam fidem, aut ad explicandum quippiam affertur, esempio, παράδειγμα. Auct. ad Herenn. l. 4. cap. 49. Exemplum est alicujus facti aut dicti præteriti, cum certi auctoris nomine, propositio. Cic. 1. de Invent. c. 30. Exemplum est, quod rem auctoritate, aut casu alicujus hominis aut negotii confirmat, aut infirmat. Auct. ad Herenn. l. 4. cap. 3. Hoc interest inter exemplum & testimonium: exemplo demonstratur, id quod dicimus, cujusmodi sit: testimonio esse illud ita, ut dicimus, confirmatur. Sueton. in Tiber. c. 21. Ex quibus in exemplum pauca subjeci. per esempio. Cic. 13. Phil. cap. 2. Exempli causa paucos nominavi. per cagion d'esempio. & pro Mur. c. 12. Quia in alicujus libris, exempli causa, id nomen invenerant, putarunt, &c. verbigrazia. Plin. l. 2. c. 17. Exempli gratia, in Martis sidere, &c. Nepos in Lysandro, cap. 2. Cujus de perfidia satis est, unam rem exempli gratia, proferre. Quintil. l. 10. c. 2. Assumere aliquid in exemplum. portar per esempio. Id. 1. de Divin. c. 20. & lib. 2. c. 3. Exemplis grandioribus uti, & claris, & illustribus. Id. l. 2. de Invent. c. 51. extr. Uniuscujusque constitutionis exemplum supponere non gravamur. Id. l. 1. de Divin. c. 30. Divinare morientes, etiam illo exemplo confirmat Possidonius, quo affert, Rhodium quendam sex nominasse, &c. Plaut. Epid. 1. 1. 7. Quid tu? agis ut velis? Th. exemplum adest. h. e. ecce exemplum, ac testimonium ejus rei, quam quæris. Al. leg. exemplum habes: quod eodem recidit. ¶ Item illud ipsum, quod in exemplum affertur, nempe res aliqua insignis, ad cujus similitudinem aliquid fieri potest, & quæ imitanda proponitur, tum in bonam, tum in malam partem. Cic. Phil. 10. c. 2. Proponere alicui exempla ad imitandum. Id. pro Dejot. cap. 10. Eum virum, unde pudoris pudicitiæque exempla peterentur. Id. 3. de Legib. cap. 14. Vitiosi principes plus exemplo, quam peccato nocent. col mal esempio. Id. 1. de Orat. cap. 53. Cum esset ille vir exemplum innocentiæ. esemplare. Terent. Adelph. 5. 1. 5. disciplinæ. & Andr. 1. 1. 65. continentiæ. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2. Cupiisse te, quoniam Smyrnæ duos insuisses in culleum, simile in superiori parte provinciæ edere exemplum severitatis tuæ. Terent. Eun. 5. 5. 4. Quæ futura exempla dicunt in eum indigna! & vers. 6. Quid ais? in quem exempla fient? h. e. tam graves animadversiones & supplicia, ut exemplo futura sint, vel quæ narranda sint tanquam exemplum sævitiæ. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. Omnia exempla cruciatus edere in aliquem. Terent. Heaut. prol. extr. Exemplum statuite in me, ut adolescentuli vobis placere studeant potius, quam sibi. Id. Andr. 4. 1. 27. Capere exemplum de aliquo. h. e. ab aliquo eum imitando. Id. Adelph. 3. 3. 52. Ex aliis sumere exemplum sibi. Id. Heaut. 5. 1. 47. Non tibi ego exempli satis sum? non ti servo io a bastanza d'esempio? Id. ibid. prol. v. 20. Habet exemplum bonorum: quo exemplo sibi licere id facere, quod illi fecerunt, putat. Quintil. l. 10. c. 2. Intueri aliquid in exemplum. h. e. imitandi causa. Cic. Fam. 4. ep. 3. Quod exemplo fit, id etiam jure fieri putant. ad imitazione altrui. Nepos in Agesil. c. 4. Exemplum alicujus sequi. Vellej. l. 2. c. 116. Adolescens in omnium virtutum exempla genitus. Plin. l. 3. ep. 1. Uxor singularis exempli. Id. l.

9. ep. 13. extr. Vera ne hæc, *affirmare non ausim*; interest tamen exempli, ut vera videantur. & *lib. 8. ep. 22. extr.* Quem insignem, exempli non nihil; non insignem, humanitatis plurimum refert. *Id. l. 6. ep. 29.* Suscipiendae esse causae aut amicorum, aut destitutas, aut ad exemplum pertinentes. *Id. in Paneg. c. 6.* Inducere pessimum exemplum. *introdurre un pessimo esempio.* *Trajan. ad eund. l. 10. ep. 98.* Res pessimi exempli est. *Plin. alter l. 7. c. 16.* Cum dentibus nasci, in feminis inauspicati fuit exempli. *d' infelici conseguenze.* ¶ Cum infinito. *Sil. l. 17. v. 141.* tum vincla viro.... Addita, &c, exemplum non unquam fidere lætis, Sceptriferas arcta palmas vinxere catena. ¶ In *Closs. Philox.* est instrumentum ad eximendas ex aheno carnes coctas, κρεάγρα. Latine scribens ne usurpaveris.

EXEMPTILIS, e, *mobile*, qui eximi potest, ἐξαιρέσιμος. *Colum. l. 8. c. 11.* Hæ perticæ idcirco sunt exemptiles, ut cum res exigit, paxillis deductæ liberum aditum converrentibus stabulum præbeant. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 26. ad fin.* Margarita, vel alii lapides exemptiles.

EXEMPTIO, onis, f. *il tor via, il cavar fuori*, ἐξαίρεσις, actus eximendi. *Varr. l. 3. R. R. cap. 17. ad fin.* Exemptionem alvi apiarii facere. *h. e.* mel eximere, quod *castrare favos Colum.* dixit. *Colum. l. 3. c. 18. ad fin.* Cum per exemptionem imæ partes (*feminum seu malleolorum*) perfractæ sunt. *h. e.* extractionem. Adde *cap. eg.* *Pompon. Dig. lib. 19. tit. 5. leg. 16.* Si post exemptionem cretæ fossam replevero. *Paul. l. 2. tit. 7. leg. 4.* & *Ulpian. leg. 5.* Exemptio ejus, qui in jus vocatus est. *h. e.* cum quis vi, aut dolo detinetur, quo minus in jus vocatus eat: qua de re toto eo titulo agitur.

EXEMPTOR, oris, m. qui aliquid eximit. *Plin. l. 36. c. 15.* Exemptores quoque affirmant, compleri sponte illa montium ulcera. De lapidum fodinis loquitur, & *exemptores* vocat eos, qui lapides seu marmora eruunt, *cavapietre*.

EXEMPTUS, us, m. idem quod exemptio, ablatio. *Vitruv. l. 9. c. 9.* Cuneorum adjectus aut exemptus perficere cogit.

EXEMPTUS, & Exemtus, a, um, *cavato, tolto, levato*, ἐξῃρημένος, extractus, sublatus, ablatus, detractus. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 212.* Quid te exempta levat spinis de pluribus una? *Marcell. Dig. lib. 41. tit. 1. leg. 8.* Lapis terra exemptus. *Plin. l. 28. c. 8.* Lapillos ventre crocodili exemptos. & *cap. 4.* Exemptus dens. *Id. l. 13. c. 4.* Exempta medulla vivunt palmæ. *Apic. l. 8. c. 7. ad fin.* Exemptæ cochleæ. *cavate dal guscio.* *Sueton. in Tiber. c. 73.* Exemptum annulum alicui tradere: dein rursus aptare digito. *Virg. 1. Æn. v. 220.* Exempta fames epulis. *Justin. l. 2. cap. 11.* Illi aucta insolentia exempta comitas. *deposto, levato.* *Curt. l. 7. c. 1.* Exemptus supplicio. *sottratto.* *Plin. l. 2. ep. 12.* Exemptus honoribus. *h. e.* cui ad honores interclusus est aditus. *Ovid. 2. Fast. v. 626.* Jus exemptum restituere. *h. e.* ademptum. *Al. leg.* ereptum. *In Edicto Praet.* apud *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 6. leg. 1. & 26.* Exempta actio. *h. e.* adempta, cum scil. quis desiit posse agere. *Pompon. lib. 45. tit. 2. leg. ult.* Cum duo eandem pecuniam deberent, si unus capitis deminutione exemptus est. *h. e.* liberatus obligatione solvendi. *Lucret. l. 1. v. 974.* ut exempta concedas fine patere. *h. e.* sine fine ac termino. *Senec. sub init. l. 3. quæst. natur.* Damna ætatis male exemptæ labor sarciat. *h. e.* subtractæ gravioribus studiis. ¶ Item exactus, transactus, *passato*. *Pallad. in Octobr. tit. 15.* Exemptis quadraginta diebus, melle addito, uteris. & *in Novembr. tit. 20.* Postea, tribus diebus exemptis, auferunt. & *in Februar. tit. 17. sub fin.* anno exempto. & *tit. 26.* quarto exempto mense pariunt.

EXENTERATUS, a, um, adject. *sventrato*, visceribus spoliatus, ἐντεριωθείς. *Justin. l. 1. cap. 5. extr.* Epistola exenterato lepori inseritur. *Voss. in Etymol.* testatur, in quibusdam vet. codicib. legi *exenteratus*, quasi sit ab *intus*.

EXENTERO, as, a. 1. *sventrare*, ἐξεντερίζω, exviscero, interiora aufero, ab ἔντερον, intestinum. V. *Exenteratus*. ¶ Translate exinanire, evacuare. *Plaut. Epid. 2. 2. 2.* Acutum cultrum habeo, qui senis exenterem marsupium. ¶ Item pro cruciare. *Id. ibid. 3. 1. 1.* Exspectando exedor miser, atque exenteror. ¶ Legitur & *exintero*.

EXEO, is, ivi, & ii, itum, *andar fuori, uscire*, ἐξέρχομαι, extra eo, egredior. *Cic. 2. de Orat. c. 65.* Exire de triclinio, de cubiculo. *Id. Attic. 2. ep. 7. sub fin.* de navi. *Nepos in Themist. c. 8.* ex navi. *Cic. 1. Fam. ep. 9. ante med.* & *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6.* & *13.* domo. *Cic. in Pison. c. 14.* a patria. *Al. leg.* e patria. *Id. 4. Fam. ep. 1. extr.* ex urbe. *Curt. l. 8. cap. 1. extr.* de convivio. *Terent. Andr. 1. 2. 3.* & *Plaut. Cas. 2. 5. 4e.* foras. *Terent. Eun. 3. 4. 7.* ab aliquo. *h. e.* domo alicujus. *Senec. l. 1. de benef. c. 1.* Verba maligna, & vix exeuntia. ¶ Cum casibus motus ad locum. *Plin. l. 9. c. 57.* Exire ad pabula. & *lib. 10. c. 44.* in pascua. *Cic. 1. Offic. c. 17.* in alias domos tanquam in colonias. & *cap. 3e.* in solitudinem. *Curt. l. 9. c. 4.* & *Liv. l. 44. cap. 39.* in aciem. *Virg. 4. Georg. v. 67.* & *Liv. ibid.* ad pugnam. *Lucr. l. 1. v. 170.* in luminis oras. *h. e.* nasci. *Cic. 7. Verr. cap. 51.* & *Nepos in Alcib. c. 8. extr.* in terram. *sbarcare, smontare*. *Cicer. Fam. 2. ep. 16.* ex Italia ad bellum civile. *Plin. l. 11. c. 10.* ad opera. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 33.* Cum omnem Galliam occupassent, in Provinciam exirent. *oltrepassassero*. *Terent. Heaut. 4. 1. 6.* Exire ad aliquem. *h. e.* domo ad aliquem visendum. *Stat. 11. Theb. v. 353.* a nostris in fratrem amplexibus exis. *h. e.* postquam me amplexus es, prodis ad pugnandum contra fratrem. ¶ Cum accus. *Terent. Hecyr. 3. 3. 18.* Exire limen. *Ovid. 10. Metam. v. 52.* donec Avernas exierit valles. Adde *Valer. Flacc. l. 4. v. 698.* ¶ Cum infinito *Stat. l. 1. Achill. v. 688.* Exierant dare veris opes, divæque severæ Fronde ligare comas. ¶ Absolute *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 6.* Paludati, votis nuncupatis, exeunt Consules. *h. e.* ex urbe ad bellum proficiscuntur. Sic *Nep. in Agesil. c. 6.* Cum a plerisque ad exeundum premeretur, exire noluit. *Id. in Alcib. c. 3.* Priusquam classis exiret. *uscisse del porto*. & *in Themist. c. 6.* Solus profectus est: reliqui legati ut tum exirent, præcepit, cum, &c. *Cic. Fam. 9. ep. 6.* Exire Ostiæ. *sbarcare ad Ostia*. *Senec. de Benef. l. 3. c. 16.* Feminæ exeunt matrimonii causa. *h. e.* domo & familia. ¶ Translate *Cic. de Amic. c. 4.* Exire de vita. *Id. de Fin. l. 1. c. 15.* e vita. *Nep. in Timol. cap. 4.* Nihil unquam neque insolens, neque gloriosum ex ore ejus exiit. *Cic. 2. de Orat. c. 22. extr.* Isocrates magister istorum omnium, cujus e ludo, tanquam ex equo Trojano, meri principes exierunt. *Ovid. 9. Metam. v. 630.* Exire modum. *eccedere*. *Senec. l. 3. de Benef. c. ult.* Opus laudabile, nunquam a memoria hominum exiturum. *Cic. 3. Tuscul. c. 5.* Exisse ex potestate dicimus eos, qui effrenati feruntur aut libidine aut iracundia. & *mox*. Qui exisse ex potestate dicuntur, idcirco dicuntur, quia non sunt in potestate mentis, cui regnum totius animi a natura tributum est. *Petron. in Satyr. cap. 90.* Quotiescunque cœperis a te exire, sanguinem tibi a capite mittam. *impazzire*. *Cic. 4. Verr. c. 25.* Cum omnes perspicerent, ad istum illos nummos, qui per simulationem ab illo exierant, revertisse. *erano usciti dalla mani di costui*. *Velles. l. 2. c. 8e.* Fugam suam, quia vivus exierat, victoriam vocabat. *perchè l' avea portata fuori vivo*. *Cic. pro Dom. c. 14.* Exire e patriciis. *h. e.* ex ordine patricio ad plebejum transire. ¶ Interdum est vitare, declinare, *schivare*. *Virg. 5. Æn. v. 438.* Corpore tela modo, atque oculis vigilantibus exit. *Lucret. l. 5. v. 1329.* feros exibant dentis adactus. *Id. l. 6. v. 1115.* procul absiliebat, ut acrem exiret odorem. *Virg. 11. Æn. v. 750.* vim viribus exit. *h. e.* viribus suis vim impetumque hostis avertit. Adde *Stat. 6. Theb. v. 802.* ¶ Interdum liberari, *sbrigarsi, uscire*. *Cic. Phil. 11. cap. 6.* Ære alieno exire. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 164.* exire ex ærumna. ¶ Interdum ascendere, erigi, in altum ferri. *Lucret. l. 6. v. 886.* ignem exspirare foras, exireque in auras. *Virg. 2. Georg. v. 81.* ingens Exiit ad cælum ramis felicibus arbos. *Plin. l. 13. c. 4.* Palmis religant comas, ut in altitudinem exeant. *Stat. Theb. 6. v. 838.* sic grandibus alte Insurgens humeris hominem super improbus exit. ¶ Interdum vulgari, emanare. *Nep. in Annib. c. 9.* Magnam secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 1.* Nequaquam similiter oratio mea exire, atque in vulgus emanare poterit. *Id. Attic. l. 2. ep. 13.* Libri quidem ita exierunt. *Nep. in Datam. c. 6.* Si in turbam exisset, ab homine tam necessario se relictum. *Sueton. in Galb. c. 20.* Exierat in vulgus. *Id. in Ner. c. 53.* Exiit opinio. ¶ Item terminari, desinere, *finire, terminare*. *Plin. l. 16. cap. 23.* Populo albæ folia vetustiora in angulos exeunt. *Id. l. 7. c. 29.* Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam torvitatemque naturæ. *Id. l. 37. c. 6.* Vitium opali, si color in florem heliotropii exeat. *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *a med.* Nomina, quorum prima positio in easdem, quas *Castor*, litteras exit. (Alio sensu *Id. ibid. cap. sequenti*. Dummodo per eandem litteram in infinito exeant. *h. e.* eandem litteram in penultima infiniti habeant.) *Cic. l. 2. de Divin. c. 25.* Quinto anno exeunte. *sul fine del quinto anno*. *Liv. l. 4. cap. 30. ad fin.* Induciarum dies exierat. *era spirato*. *Senec. ep. 8.* Nullus mihi per otium dies exit. *mi passa*. *Lucan. l. 5. v. 409.* capiendi tempora belli In segnes exisse moras. *Plin. in Paneg. cap. 68.* Securus tibi & lætus dies exit. *Quintil. l. 8. c. 6.* Continuus metaphoræ usus in allegoriam & ænigmata exit. *passa, si muta*. & *lib. 1. c. 5. extr.* (*al. c. 10.*) Verba repudiata etiam in jocos exeunt. *passano in ischerzo*. ¶ Interdum germinare, pullulare. *Plin. lib. 25. cap. 4.* Folia a radice exeunt. *spuntano*, vel *cominciano*. *Id. l. 11. c. 30.* Formicæ semina arrosa condunt, ne rursus in fruges e terra exeant. *germoglino*. *Id. lib. 18. cap. 7.* Fabæ in folia exeunt, ac deinde caulem emittunt. *Valer. Flacc. l. 7. v. 549.* Exit messis. ¶ Item extendi, protendi. *Senec. de brevit. vitæ, cap. 6.* Vestra vita, licet supra mille annos exeat, in arctissimum contrahetur. *Plin. l. 2. ep. 11. a med.* Probationes in tertium diem exierunt. *durarono innanzi fino*, &c. *Plin. alter l. 33. c. 7.* Nonaginta annis ante Praxibulum: quod tempus exit in Urbis nostræ ducentesimum sexagesimum nonum annum. *viene a cadere*. *Ovid. 5. Fast. v. 189.* Circus in hunc exit mensem. *viene a finire*. *Lucan. l. 8. v. 461.* Emensus Cypri scopulos, quibus exit in Austrum. *s' estende verso mezzodì*. Sic *lib. 5. v. 380.* Appulus Adriacas exit Garganus in undas. *Quintil. l. 4. 1. 2.* Si tamen adhibitis his quoque artibus, in longum exierit ordo rerum, &c. *riuscirà lungo*. ¶ Item dicendo egredi a proposito, *far una digressione*. *Id. l. 11. cap. 2.* More Poetis frequentissimo digressus, in laudes Castoris & Pollucis exierat. ¶ Pertinet etiam ad sortitiones. *Cic. 1. Attic. ep. 19.* Cum de consularibus mea prima sors exisset. *Id. 4. Verr. cap. 51.* Cujus nomen exisset. ¶ Item ad flumina in mare influentia. *Ovid. 2. Amor. el. 13. v. 10. de Nilo.* Per septem portus in maris exit aquas. *sbocca*. *Valer. Flacc. l. 8. v. 187. de Istro.* septem exit aquis, septem ostia pandit. ¶ Exire in aliquem, infesto animo ire. *Stat. 11. Theb. v. 704.* in hunc odiis, & regni viribus exis. & *lib. 2. v. 490.* exit in unum Plebs ferro jurata caput. Sic *lib. 5. v. 151.* ferroque omnes exire per annos. *h. e.* sævire in omnis ætatis homines. ¶ Exire in iram, *Lucan. l. 3. v. 112.* Irasci. ¶ Passive impersonaliter. *Cato R. R. c. 1.* Uti inde exiri possit. *Varr. l. 5. de L. L. c. 3. ad fin.* In Velabro, qua in novam viam exitur. *Cæs. l. 1. B. Civ. cap. 67.* Non posse clam exiri. *Plaut. Cas. 4. 3. 15.* Crepuit ostium: exitur foras. ¶ Particip. *exeundum*. *Cæs. l. 1. B. Civ. cap. 69.* Nemo

erat

erat adeo tardus, quin statim castris exeundum putaret. ¶ Exiet pro exibit, V. in fine verbi Eo.

EXEQUIÆ. V. Exsequiæ.

EXEQUOR, &c. V. Exsequor.

EXERCEO, es, ercui, ercitum, a. 2. ab ex, & arceo, quia quæ exercentur, hoc est excoluntur, sub certa lege ac ratione coercentur, continenturque. Alii volunt esse ab ἐξεργεῖν (simili τῷ ἐνεργεῖν) idem significante, ab ἔργον, opus. Itaque significat colere, excolere, tractare, opere versare, lavorare, coltivare, διαπονέω. Virg. 8. Æn. v. 424. Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro. Ovid. 6. Metam. v. 145. exercet aranea telas. Virg. 10. Æn. v. 141. Pinguia culta exercere. Id. 2. Georg. v. 219. humum in messem. Id. 7. Æn. v. 798. vomere colles. Sil. l. 2. v. 363. de falarica. Dum penitus pluteis Vulcanum exercet adesis. h. e. applicat, & quodammodo in pluteis comburendis laborare facit, fatigat. Plin. l. 2. ep. 20. Vineas, arbusta, campos curare & exercere. ¶ Et translate Sallust. orat. 2. ad Cæs. circa med. Malitia præmiis exercetur: ubi ea dempseris, nemo gratuito malus est. ¶ Item in opere detinere, far lavorare, esercitare, tener in esercizio. Virg. 1. Georg. v. 220. Exercere tauros. Nepos in Dione, c. 9. Navem in portu agitari jubet, ut si exercere remiges vellet. Sueton. in Aug. c. 16. Exercere milites in aliqua re. Id. de Rhetorib. c. 1. Discipulos. Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. in fin. juventam. Plaut. Pæn. prol. v. 13. & Cic. 1. de Orat. cap. 33. vocem, & vires suas. Virg. 6. Æn. v. 642. in gramineis exercent membra palæstris. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 41. animos in armis. Id. 6. Metam. v. 375. linguas litibus. Plaut. Amph. 1. 1. 168. pugnos in aliquo. Cic. de Senect. cap. 11. memoriam. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 21. ingenium. Cic. in somn. Scip. in fin. animam, mentem in optimis rebus. Id. in Bruto, cap. 64. extr. adolescentem multos annos in studio laudis. Id. in Orat. c. 14. extr. Aristoteles adolescentes in thesi, ad copiam rhetorum, in utramque partem exercuit. Id. 1. Catil. c. 10. Ad hanc te amentiam natura peperit, voluntas exercuit. Id. pro leg. Manil. cap. 10. Quod genus belli esse potest, in quo illum non exercuerit fortuna reipublicæ? Id. 2. de nat. Deor. cap. 64. Exerceri in venando. Id. l. 6. Attic. ep. 1. circa med. Cicerones pueri amant inter se, discunt, exercentur. Id. in Bruto, cap. 90. A Diodoto studiosissime in Dialectica exercebar. Id. 1. de Orat. c. 57. In hoc genere pueri apud magistros exercentur omnes. ¶ Exercere se, esercitarsi. Cic. ad Brut. ep. 15. Gravi judicio multaque arte se exercuit in verissimo genere dicendi. Id. Attic. l. 9. ep. 4. Exercere se in consultationibus. Id. 1. de Orat. cap. 34. Exercere se ad Ennii versus. Id. in Bruto, c. 71. Se quotidianis commentationibus acerrime exercuit. Id. 2. Tuscul. c. 17. Subduc cibum unum diem athletæ: Jovem Olympium, eum ipsum, cui se exercebit, implorabit. ¶ Et omisso accusativo, Id. 2. de Orat. c. 71. Cum ceteris in campo exercentibus, in herba ipse recubuisset. ¶ Est etiam facitare, tractare, versari in aliquo munere administrando, fare, esercitare. Virg. 1. Georg. v. 268. etiam festis quædam exercere diebus, Fas & jura sinunt. Cic. pro Cluent. c. 63. extr. Instructam ei, medicinæ exercendæ causa, tabernam dedit. Virg. 4. Æn. v. 87. Exercere arma. esercitar l' armi, esercitarsi nel mestier dell' armi. Valer. Flacc. l. 3. v. 161. Exercere pharetram & arcum. adoperare. Virg. 1. Æn. v. 503. choros. & 9. Æn. v. 62. agni balatum exercent. attendono a belare. & lib. 1. Georg. v. 403. exercet noctua cantus. Cic. pro leg. Manil. c. 6. Exercere vectigalia. far il gabelliere. Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 9. leg. 1. navem, cauponam, stabulum. far il marinajo, l' oste, lo stalliere. Id. lib. 7. tit. 1. leg. 13. fodinas auri, argenti, sulphuris. Id. lib. 28. tit. 5. leg. 35. extr. pecunias. h. e. fenus, ut loquitur Paul. lib. 26. tit. 7. leg. 48. vel in merces insumere, unde augeantur. Horat. in fin. ep. 14. l. 1. artem. Plin. l. 12. c. 24. commercium turis. Liv. l. 31. c. 26. populationem. Cic. 2. de Fin. cap. 16. quæstionem inter sicarios. Id. 1. de Legib. c. 4. jus civile. far l' avvocato, vel tener mezzano. & pro Arch. in fin. judicium. presedere, quod est prætoris, aut judicis quæstionis. Plin. l. 10. c. 21. regnum. regnare. Ovid. Metam. 9. v. 275. Exercere odium in aliquo. Plaut. Amph. 1. 1. 168. Exerciturus pugnos in aliquem. Cic. Phil. 11. c. 3. Exercere crudelitatem suam in aliquo. sfogare. Id. in divin. Verr. c. 4. inimicitias. Id. 1. Offic. c. 25. a med. facilitatem & lenitudinem animi. usare, praticare. Sallust. in Catil. cap. 9. Jurgia, discordias, simultates cum hostibus. Virg. 6. Æn. v. 543. pœnas. usar i castighi. Liv. l. 29. c. 17. scelus, libidinem, avaritiam in socios. Brutus apud Cicer. ad Brut. ep. 2. iracundiam in superatos. Liv. l. 6. c. 22. victoriam in captis. usare. Cic. 1. Offic. c. 25. juris æquabilitatem. Plin. l. 1. ep. 10. ad fin. justitiam. Julian. Dig. lib. 39. tit. 5. leg. 1. liberalitatem & munificentiam. Catull. carm. 68. ad Manl. v. 69. amores ad aliquem. h. e. erga aliquem. Virg. 2. Georg. v. 370. imperia. h. e. imperare. ¶ Item agitare, vexare, agitare. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 9. Indomitis ignem exercentibus Euris Fertilis accensis ignibus ardet ager. Horat. l. 4. od. 14. v. 20. Indomitas undas exercet Auster. Ovid. 8. Metam. v. 165. de Mæandro. Et nunc ad fontes, nunc in mare versus apertum Incertas exercet aquas. ¶ Et translate vexare, travagliare. Cic. 5. Tuscul. cap. 1. Eos casus, in quibus me fortuna vehementer exercuit, &c. Lucret. l. 5. v. 1422. aurum & purpura curis Exercent hominum vitam. Virg. 4. Æn. v. 622. Tum vos, o Tyrii, stirpem & genus omne futurum Exercete odiis. Id. l. 4. Georg. v. 453. Non te nullius exercent numinis iræ. Id. 6. Æn. v. 739. Exercentur pœnis, veterumque malorum supplicia expendunt. Liv. l. 39. c. 40. Simultates nimio plures exercuerunt eum, & ipse exercuit eas. Cic. Attic. 13. ep. 22. Te de prædio aviæ exerceri, moleste fero. Terent. Adelph. 4. 2. 48. Ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium. Plin. l. 7. ep. 6. Pertinacissime exercere optimum virum. ¶ Item detinere, tener occupato. Virg. 2. Georg. v. 415. incultique exercet cura salicti. Sallust. in Catil. c. 11. Primo magis ambitio, quam avaritia, animos hominum exercebat. ¶ Exercere victum, vel sumptum suum, h. e. exercendo se in aliqua arte, victum sumptumve sibi necessarium vitæ parare. Terent. Heaut. 1. 1. 92. ubi al. aliter leg. ¶ Exercere diem, h. e. exercendo & laborando transigere, Virg. 10. Æn. v. 808. ¶ Exercere curas, est agitare, in curis versari, Sil. l. 11. v. 374. ¶ Exercere nomen patris, usare il nome di padre, far da padre. Plin. in Paneg. cap. 21. ¶ Exercere pacem & hymenæos, Virg. 4. Æn. v. 99. h. e. facere, jungere. ¶ Exercere verba, Senec. ep. 40. circa med. h. e. exercere se ad copiam verborum, & ad orationem extemporalem. ¶ Exercere formam, Stat. l. 2. silv. 2. v. 166. h. e. alere, fovere, excolere. ¶ Exercere vitam separatam a ceteris civibus, Justin. l. 20. c. 4. h. e. agere. ¶ Exercere sitim, Sil. l. 2. v. 260. est ipsam quodammodo sitim vexare, non explendo, sed tolerando.

EXERCIO. V. Exsarcio.

EXERCITAMENTUM, ti, n. exercitatio. Apul. in Florid. n. 15. (al. l. 2.) Mentium documenta, corporum exercitamenta.

EXERCITATE, con pratica, cum exercitatione. Senec. ep. 90. a med. Quæ ab imprudentissimis aut æque fieri videmus, aut peritius, aut exercitatius. Peritius ad scientiam pertinet: exercitatius ad usum. Arnob. l. 3. pag. 113. Neque enim traditor alicujus esse scientiæ potis est, ut non ejus, quod tradit, rationem teneat exercitatissime comprehensam.

EXERCITATIO, onis, f. esercizio, γυμνασία, μελέτη, actus exercendi se in re aliqua, usus, consuetudo, tractatio, meditatio. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Corpora nostra motu atque exercitatione recalescunt. Id. in divin. Verr. c. 15. Hominem non ætate, sed usu forensi, atque exercitatione tironem. Id. de Senect. c. 11. ad fin. Exercitationes ingenii, curricula mentis. & cap. 3. Artes, exercitationesque virtutum. Id. pro Cœl. c. 5. Exercitatio, ludusque campestris. & cap. 22. Exercitatio, ususque dicendi. Id. l. 1. Offic. c. 18. Capere consuetudinem exercitationemque rei alicujus. Id. 2. de Divin. c. 46. Naturæ vitium meditatione atque exercitatione tollere. Id. l. 1. Fam. ep. 9. sub fin. Studia & exercitationes. Id. 3. de Fin. c. 12. Vir egregia exercitatione in dialecticis. Id. in fin. l. 2. de nat. Deor. Exercitationes rhetoricæ. & lib. 1. c. 37. Pueri, etiam cum cessant, exercitatione aliqua ludicra delectantur. Id. 2. Catil. c. 5. Catilina stuprorum & scelerum exercitatione assuefactus.

EXERCITATOR, oris, m. esercitatore, ἀσκητής, qui alium in re quapiam exercet. Plin. l. 23. c. 7. Pythagoras exercitator primus ad carnes athletas transtulit. & lib. 35. cap. 11. Lecythion agilitatis exercitator. Inscript. apud Donium class. 6. n. 49. & Gruter. pag. 1102. n. 4. Exercitator equitum Pr.

EXERCITATRIX, icis, esercitatrice, quæ exercet. Quintil. l. 2. c. 15. a med. Duas partes civilitatis corpori assignat, medicinam, & quam interpretantur exercitatricem. h. e. artem gymnasticam.

EXERCITATUS, a, um, esercitato, versato, pratico, μελετηρός, ἐμπεπειραμένος, qui se in re aliqua diu & multum exercuit. Varr. apud Non. c. 2. n. 149. Exercitatis videri somnum suavem. a chi ha molto lavorato. Cic. pro Cluent. c. 19. Homo in armoribus necandis exercitatus. Id. 2. Agrar. c. 31. Illi miseri, glebis subigendis exercitati. Id. 4. Acad. c. 34. Si res, in quibus versatus exercitatusque sit, nescire se dicat. Id. in somn. Scip. in fin. Agitatus & exercitatus animus optimis curis. Nep. in Epamin. c. 5. Exercitatus bello. Cic. 2. Offic. c. 15. Paratiores erunt, & tanquam exercitatiores ad bene de multis promerendum. Id. Verr. 7. c. 54. Lictores valentissimi, & ad pulsandos verberandosque homines exercitatissimi. Nepos in Agesil. cap. 3. Ornatissimum & exercitatissimum exercitum habere. Id. in Iphicr. c. 2. Nullæ neque exercitatiores copiæ, neque magis dicto audientes fuerunt. ¶ Item agitatus, vexatus, exercitus, agitato. Horat. Epod. 9. v. 31. Syrtes exercitatas Noto.

EXERCITE, adverb. Apul. ad fin. l. 11. Metam. Mecum ipsas cogitationes exercitius cogitabam. h. e. frequentius & attentius.

EXERCITIO, onis, f. esercizio, exercitatio: ab exercitus, ut Fest. docet. Cato apud Gell. l. 11. c. 2. extr. Inertia plus detrimenti facit, quam exercitio. Ulpian. Dig. lib. 14. tit. 1. leg. 1. a med. Ad summam reipubl. navium exercitio pertinet. Papinian. lib. 1. tit. 20. (al. 21.) leg. 1. Magistratus publici judicii habent exercitionem.

EXERCITIUM, ii, n. esercizio, exercitatio. Sallust. in fragm. apud Veget. l. 1. de re milit. c. 9. extr. Frequentibus exercitiis præparare milites ad prœlia. Gell. l. 3. cap. 1. ad fin. Alicujus rei vel studio vel exercitio teneri. Vellej. l. 2. c. 109. Perpetuis exercitiis ad Romanæ disciplinæ formam redactus. Tacit. 2. Ann. c. 55. Exercitio equitum interesse.

EXERCITO, as, a. 1. esercitare, frequentat. ab exerceo. Pompon. Mela l. 2. cap. 1. ante med. Achilles ibi se ac suos cursu exercitavisse dicitur.

EXERCITOR, oris, m. esercitatore, exercitator, qui in re aliqua quempiam exercet. Plaut. Trin. 4. 3. 9. Curculio est exercitor: is hunc hominem cursorem docet. & 2. 1. 2. Egomet me macero & defatigo: magister mihi exercitor animus hinc est. Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 14. a med. Exercitor corporum valentiam luctatoribus præstat. ¶ Item qui quæstus causa artem aliquam exercet. Ulpian. Dig. lib. 14. tit. 1. leg. 1. Exercitor navis. h. e. ad quem obventiones, & reditus omnes locatæ navis perveniunt; sive is dominus navis sit, sive a domino navem per aversionem conduxit: ut Id. ibid. definit. Cajus lib. 44. tit. 7. leg. 4. extr. Exercitor caupo-

næ, aut stabuli. *oste*, *o stalliere*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 492. *n.* 5. Exercitores ratium.

EXERCITORIUS, a, um, ad exercendum pertinens. *Tertull. de pœnit. c. ult.* Exercitoria jacula. ¶ Item ad exercitorem, seu negotiatorem pertinens, ut exercitoria actio, *African. Dig. lib.* 14. *tit.* 1. (qui de hac ipsa re inscribitur) *leg. ult.* h. e. quæ datur v. gr. naviganti in exercitorem navis, &c.

EXERCITUALIS, le, ad exercitum pertinens. *Ammian. l.* 23. *cap.* 5. (*al.* 14.) Etrusci haruspices, prolatis libris exercitualibus, ostendebant, signum hoc esse prohibitorium. *h. e.* qui de ostentis tractabant, quæ ad expeditiones militares pertinent. Al. leg. *ritualibus*.

EXERCITUS, a, um, *esercitato*, exercitatus. *Flor. l.* 1. *c.* 3. Mirum in modum exercita juventute, provocare ausus Albanos. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 20. Impigee manu, exercitus militia. *Plaut. in fragm.* apud *Non. cap.* 3. *n.* 54. Ad rem aliquam exercitus. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 193. manus parvis exercita furtis. ¶ Item agitatus, *agitato*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 529. Pocula sunt fontes liquidi, atque exercita cursu Flumina. ¶ Item fatigatus, *stancato*: quod fatigatio ex exercitio nascitur. *Sallust. in Jug. c.* 74. Exercito corpore fessus, in lecto quiescebat. ¶ Item vexatus, jactatus, *travagliato*, *agitato*. *Cic. pro Mil. c.* 2. Quid nobis duobus laboriosius, quid magis sollicitum, magis exercitum dici potest? *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 11. Candidati exerciti omnibus iniquitatibus. *Virg.* 3. *Æn. v.* 182. Nate Iliacis exercite fatis. *Id.* 5. *Æn. v.* 779. Ventus exercita euris. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 5. *v.* 49. adversis probitas exercita rebus. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 1. *n.* 16. Quæ sodalem atque me exercitos habet. ¶ Item laboriosus, gravis, *faticoso*. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 35. Finem tam exercitæ militiæ orabant. *Plin. l.* 7. *ep.* 2. Æstatem inquietam exercitamque transcurrere. ¶ Gradus sunt *exercitior*, *exercitissimus*, quibus usos Veteres *Fest.* in *Exercitionem* testatur. *Plinio* quoque *l.* 9. *c.* 15. *exercitissimus* a quibusdam tribuitur: at *Harduin.* ex MSS. *exercitatissimus*.

EXERCITUS, us, *olim* ti, m. *esercito*, *στρατός*, militum copiæ: ab *exerceo*, quia, ut ait *Varro l.* 4. *L. L. cap.* 16. exercitando fit melior. *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 2. *leg.* 2. Exercitum, non unam cohortem, neque unam alam dicimus, sed numeros multos militum. *Cic. pro Mur. cap.* 15. Maximus & fortissimus exercitus. *Nepos in Eumen. cap.* 4. Pedester exercitus. *fanteria*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 598. equitum exercitus. *cavalleria*. *Cic. pro leg. Manil. c.* 21. Exercitum difficili reipubl. tempore conficere. *Id.* 5. *Phil. cap.* 13. & *Phil.* 4. *c.* 3. conscribere & comparare contra aliquem. & *Phil.* 5. *cap.* 8. paucis diebus facere. *Liv. l.* 2. *c.* 43. scribere. *Cic.* 4. *Phil. c. ult.* conflare. *Sallust. in Catil. c.* 30. parare. *Id. in Jug. c.* 10. cogere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 34. contrahere. *Cic. de provinc. consul. c.* 2. *extr.* superbissimo delectu & durissima conquisizione colligere. *Id. pro Mur. c.* 9. ducere. *esser capitano*. *Sallust. in Catil. cap.* 11. & 17. ductare. *Curt. l.* 8. *c.* 4. movere ex hibernis. & *lib.* 4. *c.* 9. trajicere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 13. transducere. *Cic. pro leg. Manil. c.* 21. Exercitui præesse. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 16. præire. *Id. ibid. l.* 5. *c.* 4. Exercitum fugare. *Liv. l.* 2. *c.* 11. fundere. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 8. hostium rumpere. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 4. dissipare. & *ibid.* dimittere in hiberna. & *ibid.* in vicis captis collocare. *Liv. l.* 2. *c.* 9. Infesto exercitu Romam venit. & *lib.* 1. *c.* 10. Hostibus fit obviam cum exercitu Romulus. ¶ Interdum de solo peditatu dicitur. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. cap.* 11. Insidias veritus, exercitum equitatumque castris continuit. ¶ Interdum de multitudine urbana. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 9. Ad comitia tum vocatur populus, ideo quod alia de causa hic magistratus non potest exercitum urbanum convocare. Multa hac de re *Gronov. lib.* 1. *observat. cap.* 1. ¶ Item de quacumque multitudine. *Virg.* 1. *Georg. v.* 382. Corvorum increpuit densis exercitus alis. *Id.* 5. *Æn. v.* 824. Phorcique exercitus omnis. *Sil. l.* 11. *v.* 413. Mittit se cælo niveis exercitus alis. *h. e.* turba Cupidinum. ¶ *Exerciti* in genitivo. *Varr.* apud *Non. c.* 8. *n.* 14. Pro salute exerciti. *Accius ibid.* Quo revoces summam exerciti. Adde *Nav.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 103. *Putsch.* & nummos Aureliani, Curi, & Carini Impp. apud *Mediobarb.* & *Musel.* ¶ *Non. ibid.* ponit etiam *exercituis*, sed nullo exemplo confirmat. ¶ Legitur aliquando pro *exercitatione*, *esercizio*, *γυμνασία*. *Plaut. Rud.* 2. 1. 7. Pro exercitu gymnastico & palæstrico hoc habemus: echinos, ostreas captamus, &c. ¶ Et pro labore, angore, cruciatu, *travaglio*. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 60. Noli, obsecro, lacrimis tuis mihi exercitum imperare. Alii aliter. V. *Gronov. loc. sup. cit.*

EXERO. V. *Exsero*.

EXERRATIO, onis, f. Legitur a quibusdam apud *Gell. l.* 15. *cap.* 2. ubi alii *exertitio*, alii *exercitatio*.

EXERRO, as, n. 1. extra erro, deerro, aberro. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 444. dum non cohibente magistro, Spargitur in gyros, dexterque exerrat Arion. *h. e.* ad dexteram deflectit. *Arion* est nomen equi.

EXERTUS. V. *Exsertus*.

EXERUGO, is, a. 3. *ruttar fuori*. Vetus quidam Grammaticus apud *Hieron. Columna.* asserens *eructo* ab *erugo* derivari, producit hunc *Ennii* versum: Contempsit fontes, quibus exerugit aquæ vis. *Al. mallent* exaruvit *pro* exaruit.

EXESOR, oris, m. qui exedit. *Lucret. l.* 4. *v.* 220. Æstus ab undis Æquoris exesor murorum litora circum.

EXESTO, extra esto. Sic enim lictor in quibusdam sacris clamitabat: hostis, vinctus, mulier, virgo exesto. Scilicet interesse prohibebantur. Hæc *Fest.*

EXESUS, a, um, *corroso*, *consumato*, *mangiato*, adesus, ambesus, corrosus, ἐξεδηδεσμένος. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 23. Apparebat epigramma exesis posterioribus partibus versiculorum, dimidiatis fere. *Cels. l.* 7. *cap.* 12. Dens exesus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 495. Exesa scabra robigine pila. & *lib.* 2. *v.* 214. nigris exesa chelydris creta. & *lib.* 4. *v.* 44. exesæ arboris antrum. *Colum. l.* 1. *cap.* 6. Exesæ curculionibus fruges. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 495. specus exesi structura pumicis asper. *Senec. in Agamemn. v.* 763. Et vestis atri funeris Cingit exesa ilia. ¶ Translate *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 136. Eurynome exesa curis, castumque cubile Servans. *Lucan. l.* 5. *v.* 547. Luna orbis medii puros exesa recessus. *h. e.* quasi detrita, atque adeo lucidior.

EXFIBULO, as, a. 1. *sfibbiare*, fibula solvo. *Prudent. in Psychom. v.* 633. & avulsis exfibulat ilia zonis Vestis, & usque pedes descendens defluit imos.

EXFILATUS, exsertus. V. *Effafilatum*.

EXFIT, purgamentum: unde adhuc manet suffitio. *Festus*: ad quæ verba adnotant Critici, illud *exfit* esse a θύω, sacrifico: unde *exfio* inusitat. & *suffio*, & *suffimentum*. Porro *exfit* nominis vice ponitur: estque genus suffimenti ex sale sordido, sed excocto purgatoque: unde *purgamentum* a *Festo* dicitur. *Fabius Pictor* apud *Non. cap.* 3. *n.* 197. Exfit est sale sordidum, quod ustum est, & in ollam fritilem (al. *fitilem*) objectum est: postea id sal Virgines Vestales serra ferrea secant. Hæc *Fabius*. Hoc idem sal videtur esse, de quo *Fest.* in *Muries* hæc tradit: Muries dicebatur sal in pila tunsum, & in ollam fictilem (al. *fitilem*) conjectum, quo dehinc in aquam misso Vestales Virgines utebantur in sacrificio. *Serv. ad Ecl.* 8. *Virg. v.* 82. sal coctum appellat: eoque admixto cum farre tosto, tunso, & molito molam ter in anno fieri a Vestalibus docet.

EXFODIO, pro *effodio* quidam leg. apud *Plaut. Aulul.* 4. 8. 9.

EXFOLIO, as, a. 1. *sfogliare*, folia decerpo. *Apic. l.* 4. *c.* 2. Exfoliare rosas.

EXFRICO. V. *Effrico*.

EXFUNDATUS, a, um, funditus eversus. *Cæl. Antipater* apud *Non. c.* 2. *n.* 307. Exfundato pulcherrimo oppido.

EXFUTI, exfusi (h. e. effusi) ut mertat pro mersat. *Fest.*

EXFUTUTUS, a, um, futuendo exhaustus. *Catull. carm.* 6. *ad Flavium, v.* 13.

EXGREGIÆ, egregiæ, idest e grege lectæ. *Festus*. V. *Egregius*.

EXGRUMINANS, vel

EXGRUMANS, antis, grumos eruens, vel ex grumis exsiliens. *Varr. l.* 3. *R. R. cap.* 14. *de cochleis*. Ipsæ exgruminantes ad propolam vitam diu producunt. Al. leg. *exgrumantes*, alii *exruminantes*.

EXGURGITO. V. *Egurgito*.

EXHÆREDO, &c. V. *Exheredo*.

EXHALATIO, onis, f. *esalazione*, ἀτμίς, actus exhalandi, exspiratio, vaporis tenuis emissio; itemque ipse vapor emissus, & in aera sublatus. *Cic.* 1. *Tuscul. cap.* 19. Cælum hoc, in quo nubes, imbres, ventique coguntur, quod & humidum & caliginosum est, propter exhalationes terræ. *Plin. l.* 31. *c.* 3. Exhalatio nebulosa. Adde *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 10.

EXHALATUS, a, um, *esalato*, exspiratus, efflatus. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 43. in ventos anima exhalata recessit. *Varr. l.* & *cap.* 1. *R. R. a med.* Pruina jam exhalata, propellunt in pabulum. *h. e.* cum evanuit.

EXHALO, as, avi, atum, a. 1. *esalare*, *spirare*, ἐξατμίζω, halanb emitto, exspiro, efflo. *Virg.* 2. *Georg. v.* 217. terra, Quæ tenuem exhalat nebulam fumosque volucres. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 595. nebulæ exhalantur humo. *Plin. l.* 2. *c.* 42. Humidam a terra exhalari caliginem, certum est. & *cap.* 113. Scrobes mortiferum spiritum exhalantes. *Lucret. l.* 2. *v.* 417. Exhalare odores. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 343. *de Ætna*. Spiramenta locis flammam exhalantia multis. *Cic.* 2. *Phil. cap.* 12. & 5. *Verr. cap.* 11. *extr.* Edormire & exhalare crapulam. & *Phil.* 2. *c.* 17. Exhalandi vini causa declamitare. *per isfumare, o digerire*. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 733. exhalas acidos ex pectore ructus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 562. Exhalare vitam. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 247. animam. *Sil. l.* 10. *v.* 153. supremam lucem in auras. *esalar l' anima*. ¶ Absolute neutrorum more. *Stat.* 10. *Theb. v.* 108. exhalant vestes, & corpore pigro Strata calent. *Lucret. l.* 3. *v.* 433. ubi cernimus alta Exhalare vapore altaria, ferreque fumum.

EXHAURIO, is, hausi, haustum, a. 4. *cavar fuori*, ἐξαντλέω, extra haurio, extraho. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 41. Manibus sagulisque terram exhaurire cogebantur. *Horat. Epod.* 5. *v.* 30. Veja ligonibus duris humum exhauriebat. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 36. Cum omnem pecuniam ex ærario exhausissetis. ¶ Translate *Id.* 2. *Phil. c.* 25. Tantum vini exhauseras, ut tibi necesse esset vomere. *h. e.* ebiberas, *avevi tracannato*. *Id. pro Sext. c.* 21. *extr.* Vitam sibi manu exhaurire. *trarsi l' anima di corpo*. Sic *ibid. c.* 37. Plaga una illa extrema defuit, quæ si accessisset, reliquum spiritum exhausisset. *avrebbe estratto il restante di vita*. *Id. in Pison. c.* 21. Præda, quam ex fortunis publicanorum, ex agris urbibusque sociorum exhauserat. *h. e.* extorserat, abstulerat, eripuerat. *Id. Fam.* 9. *ep.* 14. *circa med.* Libentius omnes meas laudes ad te transfuderim, quam aliquam partem exhauserim ex tuis. *h. e.* detraxerim, deminuerim. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 21. *circa med.* Tantus fuit amor, ut exhauriri nulla posset injuria. *h. e.* tolli, auferri, deleri. *Id. Fam.* 5. *ep.* 16. *circa med.* Non facile exhauriri tibi istum dolorem posse universum puto. *h. e.* adimi, levari. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Multa sunt, quæ me solicitant, anguntque, quæ mihi videor, aures nactus tuas, unius ambulationis sermone exhaurire posse. *h. e.* effundere, atque enarrare omnia, atque adeo, te consilium consolationemque præbente, levari. ¶ Metonymice significat vacuum facere, exinanire, *votare*, *evacuare*. *Cic.* de

de Senect. c. 6. Exhaurire sententiam. *Id. pro Cluent. c. 11.* poculum. *Id. in Verr. c. 2.* ærarium, rempubl. compilare. *Lucan. l. 3. v. 181.* Exhausit totas quamvis delectus Athenas. *votò d' uomini.* ¶ Hyperbolice *Stat. 2. Theb. v. 633.* singultibus arctum Exhaurit thoraca dolor. *h. e.* pæne vacuefacit, contrahente se pectore propter singultus. ¶ Translate *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 2.* Non itineribus tuis perterreri homines, non sumptu exhauriri. *spogliarsi, impoverirsi. Liv. l. 37. c. 19.* Exhaurire commeatibus præbendis socios. *smungere. Nepos in Annib. c. 6.* Exhaustis jam patriæ facultatibus. *consumate, esauste. Justin. l. 5. c. 9.* Miseras urbis reliquias cædibus & rapinis exhauriunt. *consumano, distruggono. Stat. 10. Theb. v. 167.* trepidas incerto sanguine reddit, Exhauritque genas. *rende pallide ed esangue.* & *vers. 295.* jam tædet inanes Exhaurire minas. *esogersi in minaccie. Lucan. l. 4. v. 622.* Exhaurire virum. *indebolirlo, fiaccarlo.* Rursus *Stat. l. 1. silv. 2. v. 33.* citius genitalia Sipylea fertur Exhausisse genas. *h. e.* vacuasse lacrimis, & flere desiisse. *Plin. l. 5. ep. 1. a med.* Heredem legatis ita exhaurire, ut non amplius, quam pars quarta remaneat. *Id. l. 3. ep. 19.* Exhaurire vires. *snervare.* ¶ *Exhaurire laborem,* apud *Plin. l. 3. ep. 9.* & *Sil. l. 17. v. 351.* est excipere, subire, exsequi, ea ratione, qua dicimus *exanclare labores. Stat. 6. Theb. v. 236.* posito donec cum sole labores Exhausti. *h. e.* peracti, *finiti. Tacit. 4. Hist. c. 32.* Pericula, quæ per viginti annos in castris exhausisset. *Curt. l. 5. c. 9.* Major belli moles superest, quam exhausta sit. ¶ *Exhaurire ictum* est vacuum irritumque reddere. *Stat. 5. Theb. v. 562.* nam mollia colla refusus In tergum serpens venientem exhauserat ictum. ¶ *Exhaurire mandata* est omnia ad unum exsequi, & quasi persequendo & conficiendo consumere, *eseguire pienamente tutte le commissioni. Cic. Attic. l. 5. ep. 13. ad fin.* Deinde exhauri mea mandata; maximeque si quid potest, de illo domestico, scrupulum, quem non ignoras. *e spezialmente cavante quello scrupolo,* &c. & *ibid. ep. 6.* Mandavi omnia: quæ quidem tu, ut polliceris, exhauries. ¶ Pœnarum exhaustum satis est, *Virg. 9. Æn. v. 356.* h. e. captum est, cæde factā hostium. ¶ *Exhaurire æs alienum* est dissolvere. *Liv. l. 7. c. 21. ad fin.*

EXHAUSTANT, efferunt. *Festus.*

EXHAUSTIO, onis, f. actus exhauriendi. Adhibetur a *Serv. ad 2. Georg. v. 398.* Aspera tamen vox est (vel ipso fatente) si in carmine usurpetur.

EXHAUSTUS, a, um, *cavato fuori,* ἐξηντλημένος, ἀναντλητὸς, hauriendo extractus. *Propert. l. 4. el. 9. v. 63.* exhausto jam flumine vicerat æstum. ¶ Substantivi more, *Virg. 2. Georg. v. 398. de vite.* Cui nunquam exhausti satis est. *h. e.* effossio terræ circa eam. ¶ Item hauriendo vacuefactus, *votato, esausto. Cic. pro Cluent. c. 31.* Exhaustum poculum. *Ovid. 5. Metam. v. 443.* Exhausta pharetra. *Cic. 5. Verr. c. 70.* Inops & exhaustum ærarium. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 43.* Fons perennis exhaustus. *seccato.* Sic *Stat. 3. Theb. v. 259.* exhausti solibus amnes. *Curt. l. 4. c. 14.* Ordines raros, cornua extenta, mediam aciem vanam & exhaustam. ¶ Translate *Liv. l. 6. c. 5.* Plebs exhausta impensis. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1.* Provincia sumptibus & jacturis exhausta. & *lib. 4. ep. 2. sub fin.* Amicorum benignitas exhausta est in ea re, quæ, &c. *Sueton. in Cæs. c. 79.* Exhausta delectibus Italia. *Virg. 1. Æn. v. 603.* Omnibus exhaustos jam casibus, omnium egenos. *Velles. l. 2. c. 26.* Exhaustus bello exercitus. ¶ Est etiam fatigatus, absumptus viribus, confectus, defectus, effetus, *voto, esausto di forze, finito, indebolito. Curt. l. 8. c. alt.* Exhaustæ erant vires, deficiebatque sanguis. & *sub fin. l. 4.* Manus fatigatas tantoque cursu corpora exhausta. *Lucan. l. 4. v. 638.* exhausti sudoribus artus. & *lib. 9. v. 171.* Exhausta lacrimis. & *l. 2. v. 340.* Visceribus lassis, partuque exhausta revertor. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 10.* Scurra exhausto rubore. *h. e.* qui omnem pudorem abjecit. *Stat. 5. Theb. v. 420.* pariterque exhausta quierunt Flamina. & *lib. 12. v. 383.* exhaustasque dolent pallere tenebras. *Cic. 3. de Orat. c. 26.* In quo tanta commoveri actio non posset, si esset consumpta superiore motu, & exhausta. ¶ Item cumulatus, toleratus, peractus. *Stat. 10. Theb. v. 36.* exhaustos iterare labores. *Virg. 4. Æn. v. 14.* bella exhausta canebat. & *lib. 10. v. 57.* tot exhausta pericula. *Lucan. l. 5. v. 44.* nostrum exhausto jus clauditur anno. *finito, passato. Tacit. 4. Hist. c. 29. extr.* Sic exhausta nocte, novam aciem dies aperuit.

EXHEBENUS, i, f. ἐξέβενος, gemma. *Plin. l. 37. c. 10.* Exhebenum Zoroastres speciosam & candidam tradit, qua aurifices aurum poliunt. *Harduin.* scribit *exebenus.*

EXHEDRA. V. *Exedra.*

EXHERBO, as, a. 1. *estirpare l' erbe,* ἐκβοτανίζω, est herbas extirpare. *Colum. l. 11. c. 3. post init.* Cum satioris appropinquabit tempus, ante quantum diem exherbandus erit locus. *Id. l. 4. c. 32.* Salix cum germinavit, crebro foditur, atque exherbatur.

EXHEREDATIO, onis, f. *il diseredare,* ἀποκήρυξις, hereditatis privatio. *Quintil. l. 7. c. 1. a med.* (*al. c. 2.*) Tu impie fecisti, cum exheredationem meruisti. *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 9. leg. 1.* Notam exheredationis mereri.

EXHEREDATUS, a, um, *diseredato,* ἀποκληρωθεὶς, hereditate privatus. *Nep. in Themist. c. 1.* A patre exheredatus. *Terent. Dig. lib. 37. tit. 14. leg. 21.* Liberi liberti exheredati facti.

EXHEREDITATUS, a, um, *diseredato,* exheredatus. *Papinian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. alt.* Exhereditatum quoque filium luctum habere patris memoriæ placuit. Ita *Haloander.* at *Torrentio.* habet *exheredatum.*

EXHEREDO, as, avi, atum, a. 1. *diseredare,* ἀποκληρόω, hereditate privo, exheredem facio. *Cic. Phil. 2. c. 16.* Igitur fratrem exheredans, te faciebat heredem. *Id. pro Cluent. c. 48. ad fin.* Ut, cum eum filium exheredaret, quem oderat; & filio coheredes homines alienissimos conjungeret, quem diligebat. ¶ Translate *Plin. l. 37. c. 2. ante med.* T. Petronius moriturus, invidia Neronis principis, ut mensam ejus exheredaret, trullam myrrhinam trecentis talentis emptam fregit. *h. e.* ut mensæ Neronis auferret, scilicet ne heres Nero trulla illa in mensa uteretur.

EXHERES, edis, comm. gen. *diserede, diseredato,* ἀπόκληρος, qui privatus est hereditate, quæ ad eum pertinebat. *Cic. 1. de Orat. c. 38. extr.* Posset ne paternorum bonorum exheres esse filius, quem pater testamento neque heredem neque exheredem scripsisset. *Plaut. Mostell. 1. 3. 77.* Ut ego exheredem rerum bonis me faciam, atque hæc sit heres. *Quintil. l. 7. c. 1. a med.* Qui reo patri non affuerit, exheres sit. *Paul. Dig. lib. 28. tit. 2. leg. 19.* In cetera parte exheres mihi erit. & *mox.* Fundi exheres esse jussus. ¶ Joculariter *Plaut. Bacch. 4. 8. 8.* Neque Bellona mihi unquam creduat, ni illum exheredem fecero vitæ suæ. *h. e.* occidero.

EXHIBEO, es, ibui, ibitum, a. 2. *presentare, produrre, mostrare, metter fuori,* ἀναφαίνω, παρέχω, quasi *extra habeo,* est extra secretum habeo, videndi tangendique aliquid facultatem præbeo, ut ait *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 28. leg. 3.* produco, profero, ostendo, offero. *Cic. 7. Verr. c. 25.* Quæstori suo custodes misit, ut omnia sibi integra quam primum exhiberentur. *Id. pro Sext. c. 50.* Pompejus se non solum auctorem meæ salutis, sed etiam supplicem populo R. exhibuit. *Phædr. l. 4. fab. 23. extr.* Quorum virtus exhibet solidum decus. & *fab. 25. v. 9.* Exhibe vocis fidem. *fammi vedere l' effetto di tue promesse. Sueton. in Vitell. c. penult.* Exhibere se ministratorem alicui. *h. e.* præstare ministratoris operam. *Id. in Calig. c. 22.* Exhibere se adorandum adeuntibus. *Colum. l. 11. 1. 1.* fidem ac benevolentiam alicui. *Curt. l. 6. c. 10. a med.* veritatem. *Sueton. in Tiber. c. 48.* munificentiam. *Plin. in Paneg. c. 33.* liberalitatem & justitiam. & *cap. 63. extr.* Exhibere se religioni deorum, & judiciis hominum. *Id. in ep. 25. l. 1.* alicui spectaculum memorabile. *Sueton. in Ner. c. 12.* Exhibuit ad ferrum quadringentos senatores, sexcentosque equites. *h. e.* in arenam produxit ludorum causa. ¶ In re forensi est ante judicem sistere, & facere potestatem ei, qui agit, ut experiundi sit copia, *presentare in giudizio. Cic. pro Mil. c. 22.* Exhibe, quæso, Sexte Clodi, exhibe librarium illud legum vestrarum. *Petron. in Satyr. c. 15.* Invaserat pallium, exhibiturumque crastino die affirmabat. *Cic. pro Flacc. c. 15.* Cedo tabulas: non deportavi. Fratres saltem exhibe: non denuntiavi. *Paul. Dig. lib. 2. tit. 4. leg. 17.* Exhibere aliquem apud acta. *Ulpian. lib. 11. tit. 4. leg. 1.* Fugitivos exhibere apud magistratus. *Paul. lib. 12. tit. 2. leg. 28.* Exhibere debitorem in judicium. *Scævola lib. 40. tit. 5. leg. 41. extr.* rationes. *Sueton. in Vitell. c. 14.* tabulas testamenti. Adde *Dig. lib. 10. tit. 4. qui est ad exhibendum, lib. 43. tit. 28.* de libero homine exhibendo, *tit. 5.* de tabulis exhibendis, *tit. 29.* de liberis exhibendis, &c. ¶ Interdum sumitur pro præstare. *Plin. l. 23. c. 7.* Spodii vicem exhibet fruticum cinis. *African. lib. 29. tit. 6. leg. 26.* Codicilli vicem testamenti exhibent. *Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 4. leg. 4. ante med.* Honorem, reverentiam alicui exhibere. ¶ Interdum præstare, alio sensu. *Id. ibid. lib. 13. tit. 6. leg. 5.* In deposito dolus solus præstatur: nisi forte & merces accessit. tunc enim & culpa exhibetur. *Cajus lib. 28. tit. 6. leg. 2.* Exhibere diligentiam. *Plaut. Asin. 2. 4. 51.* Da meo periculo: rem salvam exhibebo. *la manterrò. Ovid. 4. ex Pont. ep. 5. v. 34.* Exhibere vias tutas. *rendere, mantenere.* ¶ Interdum repræsentare, *rappresentare, imitare. Ovid. 6. Metam. v. 213.* & exhibuit linguam scelerata paternam. *Colum. l. 5. c. 2.* Ager plurium angulorum formam exhibet. *Plin. l. 15. c. 13.* Pruna nucibus insita faciem parentis, succumque adoptionis exhibent. ¶ Interdum emittere, edere. *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 53.* monstratis crudeliter ignibus ustus Exhibuit querulos ore gemente sonos. ¶ Item exercere. *Plaut. Cas. 2. 6. 57.* Si quidem me vivo mea uxor imperium exhibet. ¶ Sæpe facessere, comparare, creare. *Cic. Attic. l. 2. ep. 1.* Exhibere molestiam alicui. *Id. 3. Offic. c. 31.* negotium cuipiam. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 61.* curare. *Colum. l. & cap. 5.* difficilem laborem. ¶ Significat etiam tolerare, alere, sustentare, *sostentare, alimentare, mantenere.* Hæc autem notio inde oritur, quod qui alit, ejus, quem alit, præsentiam, & statum exhibet ac præstat. *Justin. l. 9. c. 2.* Sterilitas terræ ona patrimoniis ditat Scythas, sed vix alimentis exhibet. *Id. l. 11. c. 10.* & *lib. 22. c. 1.* Exhibere vitam. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 12. leg. 1.* Maxime si ægros se esse dicant, desiderentque a libertis exhiberi. *Id. lib. 25. tit. 3. leg. 5.* Si quis a liberis ali desideret, vel liberi ut a parente exhibeantur. Adde *Paul. lib. 3. tit. 5. leg. 33.* &c.

EXHIBITIO, onis, f. *presentazione,* παράστασις, actus exhibendi. *Gell. l. 14. c. 2.* Probari debere pecuniam datam consuetis modis, expensi latione, chirographi exhibitione, testium intercessione. *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 3. leg. 2. ad fin.* Exhibitio tabularum testamenti. ¶ Significat interdum alimenta & victum, quo vita exhibetur, hoc est sustentatur, ut in fine vocis præced. dictum est, *sostentamento, vitto. Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 2. leg. 3.* Quod exhibitioni frugaliter sufficit, modum alimentis dabit. Adde *Papinian. lib. 26. tit. 2. leg. 26. ad fin.* & *Tertull. de Idolol. c. 6.* & alibi.

EXHIBITOR, oris, m. παραστάτης, qui exhibet. *Arnob. l. 7. pag. 247.* Ludorum exhibitor magistratus.

EXHIBITORIUS, a, um, ad exhibendum pertinens, ut Exhibitorium interdictum, *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 5. qui est* de tabulis exhibendis, *leg. 3.* & *tit. 29. qui est* de liberis exhibendis, *leg. 3. h. e.* quod jubet exhiberi aliquid, & sisti judicio, ut quid juris in eo sit, decernatur.

EXHIBITUS, a, um, *presentato, mostrato,* productus, prolatus, oblatus,

tus. Ovid. Heroid. ep. 17. v. 192. Hypsipyle testis, testis Minoia virgo, In non exhibitis utraque lusa toris. h. e. non oblatis, sed furto quæsitis, atque adeo illegitimis.

EXHILARATIO, onis, f. rallegramento, actus exhilarandi. Augustin. l. 8. de Gen. ad liter. c. 8. Exhilaratio voluntatis.

EXHILARATUS, a, um, adject. rallegrato. Cic. l. 9. Fam. ep. ult. Exhilarata servitus. Colum. l. 6. c. 14. Pecudes pabulo exhilaratæ.

EXHILARO, as, avi, atum, a. 1. ilarare, rallegrare, εὐφραίνω, hilarem reddo, lætifico. Martial. l. 8. epigr. 50. Exhilarant ipsos gaudia nostra deos. Colum. l. 11. c. 1. a med. Variisque exhortationibus in opere ipso exhilaret laborantes. incoraggisca. ¶ Translate Plin. l. 16. c. 25. Neque ilex, picea, larix, pinus ullo flore exhilarantur. Id. l. 22. c. ult. ad fin. Colorem hominis frequentiores in cibo lupini exhilarant. fanno buon colore.

EXHINC, & Ex hinc, d' indi in poi, dipoi, ex hoc tempore, deinde, exinde. Lucret. l. 3. v. 161. Exhinc corpus propellit, & icit. Ita Priscian. legit l. 10. pag. 886. Putsch. Alii exim. Sueton. in Tiber. c. 9. Exhinc Rhæticum bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum gessit. Al. leg. exin. Apul. l. 11. Metam. Exhinc festivissimum celebravi natalem sacrorum.

EXHONORO, as, a. 1. disonorare, inhonoro, ἀτιμάζω. Augustin. tract. 36. in Joann. c. 4. Christum ab hominibus exhonorari. Id. ep. 118. c. 3. Exhonorare corpus & sanguinem Domini.

EXHORREO, es, n. 2. valde horreo, mi raccapriccio. Cum accus. Colum. l. 10. v. 154. de planta. Nec mutata loco siccos exhorreat æstus.

EXHORRESCO, is, horrui, n. 3. arricciarsi, raccapricciarsi, ὑπερφρίττω, valde horresco; horridus fio. Ovid. 4. Metam. v. 134. oraque buxo Pallidiora gerens, exhorruit æquoris instar, Quod tremit, exigua cum summum stringitur aura. Valer. Flacc. l. 4. v. 380. Verbere candentes quoties exhorruit armos. κατὰ subintellige, Græcorum more. Id. l. 7. v. 527. atque omnis spiris exhorruit arbor. ¶ Metonymice est præ timore, ira, aut admiratione turbari, & contremiscere, horrore perfundi, inorridire, spaventarsi. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 18. a med. Non possum non exhorrescere, si quid intra cutem subest vulneris. Cic. 1. de Fin. c. 13. Sapientia nos exhorrescere metu non sinit. Id. 3. de Orat. c. 14. In quo igitur homines exhorrescunt? quem stupefacti dicentem intuentur? ¶ Cum accus. more Græco, Virg. Æn. 7. v. 265. vultus neve exhorrescat amicos. Valer. Flacc. l. 6. v. 52. nec Nymphæ geminos exhorruit angues. Sil. l. 3. v. 146. Nec tamen incautos laudum exhorresce furores. ¶ Cum infinito. In fragm. orat. Claudii Imp. apud Gruter. pag. 502. col. 1. lin. 4. Deprecor, ne quasi novam istam rem introduci exhorrescatis.

EXHORTAMENTUM, i, n. exhortatio. Non. c. 2. n. 637. Excursum & exhortamenta moderari.

EXHORTATIO, onis, f. esortazione, adhortatio, hortamen, παραίνεσις, προτροπή. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 7. Quæ & tua exhortatione excepi, & mea affirmatione tibi recepi. Colum. l. 11. c. 1. a med. Variisque exhortationibus in opere ipso exhilaret laborantes. Justin. l. 38. c. 3. ad fin. Milites variis exhortationibus ad bellum incitare. Tacit. 1. Histor. c. 36. Strepere cuncta clamoribus, & tumultu, & exhortatione mutua. ¶ Rutilius, & Celsus inter figuras sententiarum & rehortationem posuerunt: sed excludit Quintil. l. 9. c. 2. sub fin.

EXHORTATIVUS, a, um, adject. esortativo, ad exhortandum pertinens. Ita vertit Quintil. Græca verba προτρεπτικός, & παραινετικός, l. 3. c. 6. ubi de Statu agit.

EXHORTATOR, oris, m. προτρέπων, esortatore. Tertull. de fuga in persecut. in f. Exhortator omnium tolerantiarum.

EXHORTATORIUS, a, um, esortatorio, παραινετικός, exhortativus, ut Exhortatoria epistola, Hieronym. ep. 2. ad Nepotian. & Augustin. ep. 109.

EXHORTATUS, a, um, chi ha esortato, particip. Virg. 12. Æn. v. 159. sic exhortata reliquit Incertum. ¶ Passiva, esortato. Cic. de Senect. c. 12. ad fin. Exhortatus in convivio a scorto est, ut, &c. Al. leg. exoratus rectius.

EXHORTOR, aris, atus sum, dep. 1. esortare, προτρέπω, παραινέω, vehementer hortor. Virg. 7. Æn. v. 472. Certatim Rutuli se se exhortantur in arma. Ovid. Metam. 13. v. 234. Cives exhortari in hostes. & l. 7. v. 35. Tauros exhortari in aliquem. instare. & l. 5. v. 401. & nomine quemque vocatos Exhortatur equos. Petron. in Satyr. c. 140. & Auct. dial. de Orat. c. 14. Exhortari aliquem, ut, &c. Et omisso ut, Plin. in Paneg. c. 69. Nec segnes juvenes nostros exhortatus es, consulatum circumirent, senatui supplicarent. Plin. alter l. 2. c. 107. Milites ad ultionem exhortans. Petron. in Satyr. c. 109. Exhortantibus universis, odia detumescunt. Quintil. l. 10. c. 7. a med. Exhortandis in hanc spem, qui foro præparantur, utile exemplum. Gell. l. 13. c. 23. Plus hercle promovet ad exhortandam parsimoniam, sustinendamque inopiam, quam, &c.

EXHYDRIÆ, m. vocantur venti Atticorum lingua, cum imber effusus conjicit flabre, ἐξυδρίαι ἄνεμοι. Apul. de Mundo.

EXIBILO. V. Exsibilo.

EXICCO. V. Exsicco.

EXICIA. V. Axicia.

EXICO. V. Exseco.

EXIGNESCO, is, n. 3. ignem, seu calorem concipio, ignis fio. Censorin. de die nat. c. 18. a med. Mundus tum exignescere, tum exaquescere videtur.

EXIGO, is, egi, actum, a. 3. menar fuori, ἐξάγω, extra ago, educo: ab ex, & ago. Varr. l. 2. R. R. c. 3. Desinente autumno, exigunt a grege in campos. & cap. 4. Hiberno tempore non prius exigunt pastum, quam pruina evanuit. ¶ Item emitto, mandar fuori. Cels. l. 5. c. ult. sect. 14. Μαλάχαι, quæ radices altius exigunt. mettono. Et Colum. l. 3. c. 2. & 6. Vitis fecunda uvas complures exigit. Cels. l. 8. c. 1. ante med. Vertebræ ab utroque latere processus duos exigunt. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 114. Et facer admissas exigit Hebrus aquas. h. e. propellit in mare. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Dilucida erit pronuntiatio, si verba tota exegerit, quorum pars devorari, pars destitui solet. ¶ Item expello, cacciar fuori. Cic. 2. de Orat. c. 48. Neque reges ex hac civitate exigi sine nobilium dissensione potuisse. Liv. l. 3. c. 61. Pulsum hostem exigere a campo. & lib. 37. c. 41. extr. Exigere campo. Valer. Flacc. l. 3. v. 381. ferroque morantes Exigere hinc animas. Senec. l. 1. de Ira, c. 6. Exigere aliquem vita. privar di vita, cacciar dal Mondo. & Naevius apud Non. c. 4. n. 152. Indigne exigor patria innocens. Plin. l. 2. c. 68. Exigere accolas ultra fines. Plaut. Aulul. 3. 1. 7. Itaque omnes exegit foras. Liv. l. 39. c. 11. Domo exigere aliquem. Sil. l. 16. v. 234. Exigere e stratis corpus. balzar di letto. Horat. l. 4. od. ult. v. 18. Custode rerum Cæsare, non furor Civilis, aut vis exiget otium. caccierà la pace. Terent. Hecyr. 2. 1. 45. Exigere uxorem. far divorzio. Plaut. Mil. 4. 6. 61. Tua causa exegit virum a se. Id. Capt. 5. 4. 4. Ex corpore lassitudinem exigere. Lucil. apud Non. c. 4. n. 152. Vestimentis frigus exigere. ¶ Item injicio, immitto, adigo, cacciar dentro. Virg. 10. Æn. v. 815. validum namque exigit ensem Per medium Æneas juvenem, totumque recondit. Flor. l. 4. c. 2. a med. Gladium per viscera exegit. Senec. de consol. ad Marc. c. 16. Exigere tela in aliquem. Adde Stat. 6. Theb. v. 717. ¶ Item transfodio, passare da parte a parte. Valer. Flacc. l. 6. v. 572. illum exigit hasta, Hunc fugat. ¶ Item duco, ultra duco, produco, transmitto, condurre, menar oltre. Valer. Flacc. l. 2. v. 75. cum primus equis exegit anhelis Phœbus Athon, mediasque diem dispersit in undas. Propert. l. 3. el. 19. v. 3. Tu quoque, qui æstivos spatiosius exigis ignes, Phœbe, moratura contrahe lucis iter. Stat. 2. Theb. v. 41. ubi prona dies, longos super æquore fines Exigit umbra. h. e. extendit, producit. Ovid. 1. Amor. el. 5. v. 1. Æstus erat, mediamque dies exegerat horam. h. e. adduxerat, vel transieret. ¶ Item trajicio, transcurro, trascorrere, oltrepassare. Plin. l. 12. c. 19. Troglodytæ hibernum mare exigunt circa brumam, Euris tum maxime flantibus. ¶ Item transigo, ago, passare, menare. Petron. in Satyr. c. 125. Cibis corruptis utcumque curati, tristissimam noctem exegimus. Plin. l. 3. ep. 1. Nescio, an ullam tempus jucundius exegerim. Terent. Heaut. 2. 3. 39. Quo studio vitam suam te absente exegerit. Virg. 7. Æn. v. 776. & Ovid. Metam. 15. v. 208. Solus ubi in silvis Italis ignobilis ævum Exigeret. Plaut. Capt. 5. 4. 12. Tu cujus causa hanc ærumnam exigo. h. e. tolero, perfero. ¶ Item perficio, absolvo, finire, compire. Horat. l. 3. od. ult. v. 1. Exegi monumentum ære perennius. Ovid. 1. Metam. v. 117. Perque hiemes, æstusque, & inæquales autumnos, Et breve ver spatiis exegit quatuor annum. h. e. complexit, composuit. ¶ Item distrahere, venale aliquid extrudere, spacciare. Liv. l. 34. c. 9. a med. Mercari & ipsi ea, quæ externa inveherentur, & agrorum exigere fructus volebant. Colum. l. 10. v. 315. Mercibus exactis, &c. ¶ Sæpe est reposcere, flagitare, in re pecuniaria: itemque exigendo obtinere, esigere, riscuotere. Cic. Fam. 13. ep. 11. Ad eas pecunias exigendas, quæ a colonis debentur, legatos misimus. Id. in Divin. Verr. c. 10. ad fin. A civitatibus pro frumento pecunias exegerunt. Id. pro Font. c. 5. Quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegit. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 32. Acerbissime exigere pecunias imperatas. & cap. 12. obsides ab aliquo. Petron. in Satyr. c. 8. Pro cella assem exigere. Cic. Fam. 3. ep. 7. tributa. & lib. 6. ep. 18. pensionem. Id. 3. Verr. c. 20. nomina sua. Id. de Amic. c. 21. mercedem. ¶ Extra rem pecuniariam. Cic. 2. Fam. ep. 6. Ne id quod petat, exigere magis, quam rogare videatur. & lib. 15. ep. 16. Longiores literas exspectabo, vel potius exigam. Id. extr. l. 4. de Fin. Hanc exigam a te operam, ut audias me. & l. 2. de Fin. extr. Exigerem ea te, cogeremque, ut responderes. & cap. 22. Omnibus ex rebus voluptatem, quasi mercedem, exigit. Id. 1. de Leg. c. 1. Non ut a poeta, sed ut a teste veritatem exigunt. ¶ Et qui exigendo obtinet, exigere dicitur. Liv. l. 42. c. 3. Sarta tecta exigere sacris publicis, & loca tuenda more majorum. Ascon. in Verr. 3. c. 59. Exigere viam dicuntur magistratus, cum vicinam cogunt munire quam diligentissime sumptu facto. Cic. ibid. Quam tu viam thensarum atque pompæ ejusmodi exegisti, ut, &c. Sueton. in Claud. c. 12. Ut rata essent, quæ procuratores sui statuerent, precario exegit. Ovid. de remed. amor. v. 333. Exige quod cantet, si qua est sine voce puella. Id. 14. Metam. v. 477. antiquo memores de vulnere pœnas Exigit alma Venus. h. e. pro vulnere. Flor. l. 3. c. 19. extr. & Ovid. 8. Metam. v. 531. Exigere supplicium, pœnas de aliquo. Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 12. ab aliquo. Liv. l. 29. c. 18. ad fin. Exigere ab aliquo gravia piacula. ¶ Invenitur etiam exigere pœnas alicui. Ovid. 4. Fast. v. 230. huic pœnas exigit ira deæ. Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 223. Ense Thyestiadæ pœnas exegit Orestes. Id. de B. Get. v. 194. Tandem supplicium cunctis pro montibus Alpes Exegere Getis. ¶ Necessitas exigit, ratio, usus exigit, apud Quintil. l. 4. c. 2. Colum. l. 7. c. 12. a med. & in proœm. l. 9. Ut res exigit, pro ut res exigit, come richiede il bisogno, apud Plin. l. 27. c. 4. & lib. 31. c. 6. Sic Quintil. l. 10. c. 3. Illic opes reconditæ, unde ad subitos casus, cum res exiget, proferantur. ¶ Præterea significat examinare, redigere, ponderare, explorare. Cic. 3. Verr. c. 5. Nisi forte vis ad perpendiculum columnas exigere. Plin. l. 36. c. 25. Materia crassitudine bipedali ad regulam & libellam exigitur. Sueton. in Cæs. c. 47.

c. 47. Margaritarum pondus sua mana exigere. Plin. l. 7. c. 21. Exigere aliquid mensura, misurare, ridurre a misura. Hinc translate Liv. l. 34. c. 31. a med. Nolite ad vestras leges & instituta exigere ea, quæ Lacedæmone fiunt. Cœl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 6. Si ad illam summam veritatem legitimum jus exegeris, cavendum tibi erit, ne &c. Ovid. 2. de ar. am. v. 502. Exigere opus ad vires suas. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) Illa non nisi aure exiguntur, quæ fiunt per sonos. & cap. 4. (al. 5.) An cujuslibet auris est exigere litterarum sonos? Martial. l. 7. epigr. 27. Exige, sed certa, quos legis, aure jocos. h. e. examina, perpende versiculos jocosos. Senec. l. 4. quæst. nat. c. 5. Si omnia argumenta ad obrussam cœperimus exigere, silentium indicetur. Virg. 4. Æn. v. 476. Decrevitque mori: tempus secum ipsa modumque Exigit. esamina, pensa. Quintil. l. 1. c. 9. (al. 15.) Æsopi fabellas narrare sermone puro; deinde eandem gracilitatem stilo exigere condiscant. h. e. imitari, assequi, exacte assimilare, ad eam gracilitatem stilo se conformare. Senec. in fi. ep. 11. Opus est aliquo, ad quem mores nostri se ipsi exigant. h. e. se conforment, dirigant. ¶ Exigere quippiam cum aliquo, agere, tractare, deliberare, cum aliquo rem examinare & quasi ad regulas rationis & prudentiæ exigere, trattare, discorrere, consultare. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24. ad fin. De his rebus ut exigeret cum eo, Furnio mandavi. Senec. ep. 27. In secretum te meum admitto, & te adhibito, mecum exigo. Plin. l. 6. ep. 12. Sentio, quanto opere me diligas, cum sic exegeris mecum, ut solebas cum filio tuo. Id. in fi. ep. 26. l. 9. Dummodo destines diem, quo & de his coram exigere possimus. Liv. l. 22. c. 49. a med. Hæc exigentes prius turba fugientium, deinde hostes oppressere. mentre così divisavano. Al. aliter leg. ¶ Exigere ab aliquo, quærere, exquirere. Tacit. 2. Ann. c. 85. Exactum est a Labeone, cur ultionem omisisset. fu dimandò, fi fecero render conto. ¶ Exigere aliquem, vocare, impellere. Jupiter apud Stat. l. 1. Theb. v. 215. quonam usque nocentum Exigar in pœnas? ¶ Passive Metell. Numid. apud Gell. l. 15. c. 14. se se pecunias maximas exactos esse dixit, h. e. pecunias a se maximas exactas. & Cæcil. ibid. & apud Non. c. 2. n. 294. Ego exigor portorium, h. e. exigitur de me portorium: quas loquendi rationes nove dictas ait Gell. & Græcæ rationis; Græci enim dicunt εἰσεπράχθη με ἀργύριον, exegit me pecuniam. Simili modo locuti sunt Plaut. Trin. 2. 4. 26. Javolen. Dig. lib. 23. tit. 4. leg. ult. extr.

EXIGUE, adv. poco, μικρῶς, ὀλίγως, exiguo modo, parum, leviter, tenuiter. Cic. 3. de Orat. c. 36. Cum de duabus primis celeriter exigueque dixisses. brevemente. Id. Attic. l. 11. ep. 16. Epistola exigue scripta. h. e. quæ pauca continet, eaque inania. Terent. Heaut. 1. 2. 33. Exigue sumptum præbent. scarsamente. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 71. Ratione inita, frumentum se exigue dierum triginta habere, sed paulo etiam longius tolerare posse parcendo. h. e. vix: poco grano, e appena per trenta dì. Cic. de Amic. c. 16. Hoc quidem est, nimis exigue & exiliter ad calculos revocare amicitiam. con troppa strettezza. Gell. l. 19. c. 3. Turpius esse exigue atque frigide laudari, quam insectanter ac graviter vituperari. Id. l. 9. c. 9. extr. Virgilius hunc Homeri versum exigue secutus est. h. e. parum expressit.

EXIGUITAS, atis, f. pochezza, picciolezza, ὀλιγότης, μικρότης, paucitas, parvitas. Cic. 4. de Fin. c. 12. In quibus, propter earum exiguitatem, obscuratio consequitur. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 23. & Cœl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 10. Exiguitas copiarum. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 21. & 33. & Liv. l. 24. c. 17. temporis. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 30. Paucitatem militum ex castrorum exiguitate cognoscere. & cap. 1. extr. Exiguitas pellium. Justin. l. 43. c. 3. terræ. ristrettezza del paese. Sueton. in Claud. c. 28. fisci. povertà, scarsezza. Colum. l. 7. c. 5. ante med. cibi maciem facit.

EXIGUUS, a, um, picciolo, poco, parvus, exilis, tenuis, μικρός, ὀλίγος. De origine V. Etymologos. Nep. in Agesil. c. 8. Exiguus, & claudus altero pede. piccolo di statura. Virg. 1. Georg. v. 181. Exiguus mus. Cic. 2. de Divin. c. 16. Possum suspicari, contactum aliquo morbo, bovis exile, & exiguum, & victum cor fuisse. Id. pro Rabir. Perduell. c. 3. Exigua & angusta pars. Id. Parad. 6. c. 3. Exiguus sumptus. Martial. l. 12. epigr. 84. Exigui capilli. h. e. rari. Cic. 3. de Orat. c. 19. Ex ingenti campo in exiguum gyrum compellere. Id. pro Quint. c. 1. Exiguæ amicorum copiæ. Nepos in Milt. c. 4. extr. Exiguis copiis dimicare. Lucan. l. 3. v. 182. Exiguæ puppes. poche navi. Cic. 1. de Orat. c. 4. extr. Exiguus oratorum numerus. & cap. 20. ad fin. Exiguum tempus. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 20. Exigua pars æstatis. & lib. 5. c. 47. Exigua castra. & lib. 7. c. 17. Civitas exigua & infirma. Cic. 2. Agrar. c. 2. extr. Exigua laus. Id. Fam. 5. ep. 7. Litteræ tuæ exiguam significationem tuæ erga me voluntatis habebant. Id. 1. de Fin. c. 19. Exiguam fortunam intervenire sapienti. aver la fortuna poco luogo, o parte nelle azioni del savio. Ovid. Heroid. ep. 14. v. 115. De fratrum populo pars exiguissima restas. Plin. l. 7. ep. 24. Exiguissima legata. Colum. de arborib. c. 28. sub fin. Cytisum aridum si dabis, exiguius dato. Frontin. de aquæduct. artic. 32. Vicenariam exiguiorem faciunt diametro digiti semisse. Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 5. leg. 1. a med. Licet alii validioris vocis sint, alii exiguioris. Id. lib. 43. tit. 11. leg. 1. a med. Ut aqua exiguior facta minus sit navigabilis. & lib. 30. leg. 14. extr. Exiguius esse præstandum. ¶ Cum genitivo Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 381. Abundans corporis, exiguusque animi. ¶ Substantive Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 20. Exiguum pleno de mare demat aquæ. Plin. l. 28. c. 9. a med. Exiguum mellis adjiciunt. & lib. 25. c. ult. ad fin. Cum croco, & exiguo aquæ frigidæ trita. Sil. l. 4. v. 248. Exiguum salutis. Plin. l. 7. ep. 27. temporis. ¶ Adverbialiter Id. l. 3. ep. 6. In hac certe perquam exiguum sapio. Plin. alter l. 10. c. ult. Exiguum dormire. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 141. exiguum misero contingis amanti. h. e. exiguo tempore. Lucan. l. 5. v. 431. Exiguum tument vela. ¶ Exiguo pro exigue, Scribon. Larg. compos. 240. Exiguo oras ulceris tangere. ¶ Exiguo post, paulo post. Plin. l. 31. c. 2. Exiguo post obitum ipsius. ¶ Vilem aliquando significat, parvique pretii. Spartian. in Severo, c. 19. Tam exiguis vestibus usus est, ut vix tunica ejus aliquid purpuræ haberet.

EXILICA CAUSA, quæ adversus exsulem agitur. Festus.

EXILIO. V. Exsilio.

EXILIS, le, esile, sottile, tenue, λεπτός, tenuis, subtilis, gracilis. Festus derivat a tenuitate inarum, τῶν ἰνῶν, hoc est fibrarum, seu subtilium venularum in chartis intercursantium. Cic. l. 2. de Divin. c. 13. Eadem hora aliæ pecudis jecur nitidum atque plenum est, aliæ horridum & exile. Id. 2. Agr. c. 25. a med. Quod solum tam exile & macrum est, quod aratro præstringi non possit? h. e. arenosum, vel exigui fundi. Lucan. l. 3. v. 204. glebis exilis Arisbe. h. e. macri soli. Senec. l. 2. quæst. nat. c. 1. ante med. Ignes tenuissimi iter exile designant. Plin. l. 13. c. 4. ad fin. Poma macro corpore exilia. Ovid. 1. ex Ponto, ep. ult. v. 27. Exiles artus. Valer. Max. l. 9. c. 12. n. 8. extrem. Tenues & exiles virium reliquias fovere. Plin. l. 11. c. 37. extr. Exilis humor. Id. l. 24. c. 6. Exilia folia. Id. l. 15. c. 13. Exilior prunorum caro. Id. l. 11. c. 51. Feminis vox exilior, quam maribus. Horat. l. 1. od. 4. v. 17. vocat exilem domum Plutoniam, in qua sunt manes sine corpore, & tenues umbræ. ¶ Translate Cic. 4. de Fin. c. 3. sub fin. Ista ipsa, quæ tu breviter, a te quidem apte & rotunde, habes enim a rhetoribus: illorum vero ista ipsa quam exilia de virtutis vi. h. e. inornata, subtilia, sicca, tenuia. Id. 2. de Orat. c. 38. Genus sermonis non liquidum, non fusum ac profluens, sed exile, aridum, concisum ac minutum. & cap. 77. extr. Exile exordium. & lib. 1. c. 18. Spinosa & exilis oratio. Plaut. Stich. 4. 1. 21. Ita, me absente, familiarem rem uxor curavit meam: omnium me exilem atque inanem fecit ægritudinum. h. e. exsortem, immunem, nulla ægritudine circumdatum, omni cura spoliatum. Nepos in Eumen. c. 5. Exiles res animi magnitudinem etsi non frangebant, tamen imminuebant. h. e. tenues, imminutæ, adversæ & calamitosæ. Gell. l. 14. c. 2. Argumentis admodum exilibus nitebatur. deboli. Horat. l. 1. ep. 6. v. 45. Exilis domus est, ubi non & multa supersunt, &c. h. e. pauper, tenuis. Plin. in Paneg. c. 40. Parva & exilis hereditas. Apul. l. 10. Metam. Exilis metus. poca paura. ¶ Exile adverbii ritu pro exiliter. Stat. 7. Theb. v. 261. redit, atque exile profatur.

EXILITAS, atis, f. sottigliezza, tenuità, λεπτότης, tenuitas, gracilitas. Plin. l. 11. c. 2. Exilitas aculei apum. Id. l. 24. c. ult. Folia fastigantur in exilitatem. Id. l. 18. c. 17. a med. & Colum. l. 8. c. 16. Exilitas soli. magrezza. Quintil. l. 1. c. 11. (al. 19.) Femineæ vocis exilitas. ¶ Translate Cic. 1. de Orat. c. 12. Qui discernes eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo & copiam, ab eorum exilitate, qui hac dicendi varietate non utuntur? Id. in Bruto, c. 82. Atticum se Calvus noster dici oratorem volebat. inde erat illa exilitas, quam, &c. Quintil. loc. cit. Quarundam litterarum vel exilitate, vel pinguitudine nimia laboramus.

EXILITER, sottilmente, tenuemente, λεπτῶς, tenuiter, graciliter. Cic. 3. de Orat. c. 11. Nolo, verba exiliter exanimata exire; nolo inflata, & quasi anhelata gravius. ¶ Translate Id. 1. de Orat. c. 11. sub. fin. Iisdem de rebus jejune quosdam & exiliter disputavisse. h. e. tenui, & inornato stylo. Id. in Bruto, c. 27. extr. Annales sane exiliter scripti. Varr. sub init. l. 4. de L. L. De quibus duabus rebus in his libris promiscue dicam, sed exilius de posteriore. h. e. parcius, brevius.

EXILIUM. V. Exsilium.

EXIMIE, ad. eccellentemente, ἐξαιρέτως, excellenter, egregie. Cic. pro Arch. c. 9. Marius L. Plotium eximie dilexit. Juvenal. sat. 11. v. 1. Eximie cœnare. Liv. l. 25. c. 40. Eximie ornatum templum. Id. l. 42. c. 29. Antiochus omnia per suos legatos senatui eximie pollicitus erat. Gell. l. 13. c. 8. Eximie atque verissime opinari. & lib. 11. c. 13. Eximie & unice delectare. Plin. l. 29. c. 6. a med. Eximie prodesse. & lib. 20. c. 22. Eximie utilis. & lib. 29. c. ult. ad fin. Oculis eximie medetur. & lib. 27. c. 12. a med. Proserpinaca anginam eximie curari.

EXIMIETAS, atis, f. præstantia. Symmach. l. 3. ep. 3. Spondeo tuam eximietatem reperire posse multa, quæ tacui. Adde Augustin. ep. 32. 231. & 237.

EXIMIUS, a, um, eccellente, singolare, raro, insigne, ἐξαίρετος, excellens, egregius, quasi exemptus, & extra ceteros positus. Hinc Cic. in divin. Verr. c. 16. Neque esset verisimile, cum omnibus Siculis faceret injurias, te illi unum eximium, cui consuleret, fuisse. Liv. l. 9. c. 34. Tu unus eximius es, in quo hoc præcipuum & singulare valeat? Terent. Hecyr. 1. 1. 9. Utin' eximium neminem habeam? h. e. ut neminem eximam, excipiam. ¶ Proprie dicebatur de animalibus ad sacrificium electis, quia in sacrificiis optimum pecus e grege eximebatur, teste Festo, & Macrob. l. 3. Saturn. c. 5. & adhuc magis proprie de porcis majoribus, qui ad sacrificandum excepti liberius pascebantur. Nam boves, qui ad hoc electi erant, egregii dicebantur, & oves lectæ. Donat. ad Terent. Hecyr. 1. 1. 9. Sed hæc nomina sæpe indifferenter usurpantur. Virg. 4. Georg. v. 538. Quatuor eximios præstanti corpore tauros. ¶ Universim autem, & lato usu accipitur pro excellenti, insigni, singulari, præstanti, ut dictum est. Cic. pro leg. Manil. c. 1. extr. Pompeii singularis eximiaque virtus. Id. 2. de Orat. c. 28. extr. Hæc ipsa semper in te eximia & præstantia fuere. Id. 1. Offic. c. 20. Ea quæ eximia plerisque & præclara videntur, parva ducere. Id. 1. de Fin. c. 13.

Exi-

Eximiæ pulcræque virtutes. *Id. 7. Verr. c.* 31. Muliet eximia facie. *Plin. l. 7. c.* 12. Eximius forma pueros. *Cic. 6. Fam. ep.* 5. Eximium ingenium. & *lib. 1. ep. 7. extr.* Lentulus eximia spe & summæ virtutis adolescens. *Plin. l.* 21. *c.* 5. Eximius candor. *Id. l.* 27. *c.* 12. *a med.* Proserpinaca est eximii adversus scorpiones remedii. *Id. l.* 5. *c.* 4. Regio fertilitatis eximiæ. *Id. l.* 2. *c.* 63. Eximia merita. *Id. l.* 24. *c.* 16. Herbæ eximii usus ad vulnera. *Id. l.* 8. *c.* 44. *de mulis.* Animal viribus in labores eximium. *Id. l.* 21. *c.* 2. *ad fin.* Caligines oculorum succo inungi, eximium habetur. *Lucan. l.* 3. *v.* 696. Eximius in aliqua re. ¶ Cum infinito, *Id. ibid.* pugna fuit unus in illa Eximius Phoceus animam servare sub undis, Scrutarique fretum. ¶ Cum genitivo, Græco more, *Stat. Theb.* 6. *v.* 15. Eximii regum. ¶ In malam partem. *Lucret. l.* 2. *v.* 593. Eximiis vero furit ignibus impetus Ætnæ. ¶ Pro *maximus*. *Liv. l.* 42. *c.* 15. Harpalus quanta eximia celeritata poterat, regressus in Macedoniam. Pleriq. omn. leg. *quanta maxima*.

EXIMO, is, emi, emptum, vel emtum, a. 3. *cavar fuori*. ἐξαιρέω, extraho, educo, eruo: ab ex, & *emo*, quod olim accipere significabat, *Festo* teste in *Abemito*. *Cato R. R. c.* 112. Ubi triduum præterierit, eximito de dolio. & *cap.* 28. Oleas, ulmos bene cum radicibus eximito, cum terra sua quamplurima. *Plin. l.* 26. *c.* 11. *a med.* Medullam e caule eximere. *Id. l.* 30. *c.* 6. *a med.* Cani viventi lien eximere. *Id. extr. l.* 19. Eximere acetum opsoniis apio. *Cels. l.* 6. *c.* 9. & *Sueton. in Vespas. c.* 5. Eximere alicui dentem. *Cic. Verr.* 4. *c.* 52. unum diem ex mense. *Horat. l.* 2. *od.* 2. *v.* 18. aliquem numero beatorum. *non contar tra e felici*. *Curt. l.* 6. *c.* 11. *a med.* se hominibus. *trarsi fuori degli uomini: non voler passare per uomo*. ¶ Item adimo, aufero, tollo, *togliere, levar via*. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 18. Solicitis animis onus eximit. *Id. l.* 3. *od.* 14. *v.* 14. Eximere curas. *Justin. l.* 32. *c.* 3. Quæ res omnem cunctationem belli Senatui exemit. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 12. *ad fin.* Illud, quod me angebat, non eximis. *Id. de Amic. c.* 7. Eximere ex rerum natura benevolentiæ vinctionem. *Liv. l.* 4. *c.* 31. religionem. *levare lo scrupolo*. *Sueton. in Claud. c.* 11. aliquid memoriæ. *abolir la memoria de qualche cosa*. *Plaut. Merc.* 1. 2. 17. alicui lassitudinem. ¶ Item subtraho, libero, *sottrarre, liberare, esimere*. *Cic. in Orat. c.* 23. Eximere aliquem e vinculis. *Id.* 2. *de Invent. c.* 7. *sub fin.* aliquos ex culpa. *Liv. l.* 38. *c.* 15. obsidione. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 6. ex obsidione. *Id. Verr.* 4. *c.* 40. *ad fin.* aliquem ex reis. & *Verr.* 6. *c.* 19. absentem de reis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 67. *extr.* aliquem ex ærariis. *Nepos in Attic. c.* 12. quempiam de numero proscriptorum. *Liv. l.* 6. *c.* 40. *a med.* se arbitria alterius. & *cap.* 24. *a med.* reum crimine. *Id. l.* 28. *c.* 39. *ad fin.* cives servitio. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 48. morti. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 256. Exime nos sceleri, pater, & miserere piorum. *Gell. l.* 4. *c.* 20. Natæ jam deshmetæ exemptus est. *Plaut. Rud.* 1. 4. 13. Eximere aliquem ex metu. *Liv. l.* 5. *c.* 15. rem miraculo. *h. e.* efficere, ut res miraculo tribuenda non sit. ¶ In re forensi *eximere diem* est extrahere, protrahere, & sic judicio auferre. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *a med.* Clodius rogatus, diem dicendo eximere cœpit. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 3. Metellus calumnia dicendi tempus exemit. *Plin. l.* 5. *ep.* 21. Dimittuntur centumviri, eximitur dies. Adde *Liv. l.* 2. *c.* 50. *ad fin.* ¶ Translate *Sueton. in Oth. c.* 6. Medium quoque tempus religio & Seleucus exemit.

EXIN, per apocopen pro *exinde*, metri causa dici, ait *Festus*. Legitur autem apud *Virg.* 6. *Æn. v.* 891. *lib.* 7. *v.* 341. & alibi, *Enn.* apud *Cic.* 1. *de Divin. c.* 48. *Plaut. Epid.* 1. 1. 47. & *Pœn.* 3. 5. 9. &c. ¶ Sed & a prosæ scriptoribus usurpatur. *Cic. in Orat. c.* 45. *ad fin.* Dein etiam sæpe, & exin, pro deinde & exinde dicimus. *Id. l.* 1. *de Divin. c.* 26. Exin cuidam rustico visus est venire, &c. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 36. Exin promptum, quod, &c.

EXINANIO, is, ivi, itum, a. 4. *votare*, κενόω, evacuo, inanem reddo. *Cic.* 7. *Verr. c.* 25. Nox illa tota exinanianda navi consumitur. *Id. Verr.* 5. *c.* 50. Vastare & exinanire agros. *Id. in Divin. Verr. c.* 4. Civitates vastare, domos exinanire, fana spoliare. *Hirt. de B. Afric. c.* 20. Omnem regionem exinanire frumento. *Plin. l.* 26. *c.* 8. Radix & alvum, & bilem, & pituitam exinanit. *Id. l.* 25. *c.* 5. Exinanire lienem. *consumare*. *Id. l.* 7. *c.* 10. onusta vehicula. *scaricare*. *Id. l.* 24. *c.* 8. *ad fin.* hydropicos. *disseccare*. *Id. l.* 18. *c.* 22. Nisi multiplici partu exinaniatur ubertas, pereunt luxuria singuli fructus. *Paul. Dig. lib.* 31. *leg.* 89. *ad fin.* Patrimonium suum donationibus exinanire. *dar fondo*. *Plaut. Truc.* 4. 2. 2. Ama rem tuam: istum (*amatorem*) exinani. *h. e.* emunge, exhauri, spolia.

EXINANITIO, onis, f. evacuatio, κένωσις. *Plin. l.* 13. *c.* 22. Succurrit aliquando præceps alvi exinanitio. *Id. l.* 17. *c.* 2. Exinanitio florescendi. *h. e.* emissio florum, qua vires arborum exhauriuntur.

EXINANITUS, a, um, adject. *votato, esinanito*, ἐκκενωθείς. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 27. Regibus atque omnibus gentibus exinanitis. *Id. Verr.* 7. *c.* 40. Habet constratam navem, & minus exinanitam. *Sisen.* apud *Non. c.* 2. *n.* 302. Exinanitis castris. *Plin. l.* 32. *c.* 5. Exinanita clysteribus corpora. *Id. l.* 17. *c.* 2. Exinanitæ fetu arbores. *h. e.* viribus exhaustæ.

EXINDE, *dipoi, poscia*, ἐντεῦθεν, ex eo tempore, postea, deinde, & ordinem significat tum loci, tum temporis. Loci, *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. *ad fin.* Exinde mari finitimus aer, &c. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 84. Ostium ubi prospexi, exinde me illico protinam dedi. *di lì*. ¶ Temporis, *Virg.* 6. *Æn. v.* 743. exinde per amplum Mittimur elysium. *Liv. l.* 31. *c.* 4. Prætores exinde facti Q. Minutius, &c. *Plaut. Truc.* 1. 2. 63. Postquam alium reperit, qui plus daret, me exinde amovit loco. *Ulpian. Dig. lib.* 1. *tit.* 16. *leg.* 4. *extr.* Videri legatum habere jurisdictionem, non exinde, ex quo mandata est, sed ex quo, &c. *da quando*. ¶ Significat etiam ex ea re, *da ciò, per ciò*. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 13. Proinde ut quisque fortuna utitur, ita præcellet; atque exinde sapere eum, omnes dicimus.

EXINFULABAT, exserebat. infulas enim sacerdotum, filamenta vocabant. *Festus*.

EXINTERO. V. *Exentero*.

EXJOCOR, aris, dep. 1. idem quod jocor, ludo. *Catull. carm.* 21. *ad Aurel. v.* 5. nam simul exjocaris una Hærens ad latus, omnia experiris. Sunt qui aliter leg. aut interpretantur.

EXISONA. *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. Uti reliqua exisona, quæ solent esse in frontibus, ad latera sunt translata. *Barbarus* vertit *le altre parti uguali*, quasi sit ab ἴσος, æqualis, & *Vitruv.* scripserit ἰσόν, ex cujus corruptione extiterit paulatim illud *exisona*: quæ conjectura est *Baldi in Lex.* ubi addit, placere *Turnebo* lectionem mutari, & *ex his omnia* legi.

EXISTIMABILIS, le, qui existimari potest, probabilis, veri similis. Est *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 5. & 35. & *lib.* 3. *c.* 17. *ad fin.*

EXISTIMATIO, onis, f. *lo stimare, stato, giudizio*, ἀξίωσις, actus existimandi, opinio, judicium. Differt ab *æstimatione*, quod hæc fere ad pretia refertur; *existimatio* ad cetera. Præterea *æstimatio* est de re perpensa & cognita judicium: *existimatio* est de re putata & probabili. Contra alii putant, *æstimationem* esse cogitationis & opinionis, *existimationem* perfecti omnino judicii. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 15. Non est tibi hic solis utendum existimationibus, ac judiciis, qui nunc sunt, hominum, sed iis etiam, qui futuri sunt. *Liv. l.* 4. *c.* 12. Qui si in ea re sit error, communis existimatio est. *ognuno può giudicarlo*. *Plin. l.* 11. *c.* 16. Propior vero prior existimatio fieret, ni, &c. *sarebbe più verisimile la priata opinione, se, &c.* *Vitruv. l.* 7. *c.* 5. *a med.* Indecens status signorum publicæ civitati vitium existimationis adjecit. *mancanza, difetto, ignoranza di buon gusto*. & *Cic.* 5. *Verr. c.* 81. In hoc genere facilior est existimatio, quam reprehensio. & *cap.* 58. Omnium existimationi satisfacere. *Sueton. in Tiber. c.* 58. *extr.* Dictum factumve alicujus existimatione aliqua lædere. *col disapprovarlo in qualche maniera*. *Ascon. in Cicer. pro Mil. c.* 12. Complures alias, omnia etiam, ut existimatio est, asperitate usus, damnavit. *come comunemente si stima*. ¶ Sæpius est passivæ significationis, & sumitur pro bona fama, opinione, auctoritate, honestate, dignitate, *buon concetto, riputazione, stima, onore*, δόξα, δόξη, ἐντιμία. *Callistrat. Dig. lib.* 50. *tit.* 13. *leg.* 5. Existimatio est dignitatis illæsæ status, legibus ac moribus comprobatus, qui ex delicto nostro, auctoritate legum, aut minuitur, aut consumitur. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 20. Nihil eum fecisse scientem, quod esset contra aut rem, aut existimationem tuam. *Id. pro Flacc. c.* 22. Homo egens, sordidus, sine honore, sine existimatione, sine censu. *Id.* 2. *de Orat. c.* 49. Nihil mihi ad existimationem turpius, nihil ad dolorem acerbius accidere posse. *Id. pro Rosc. Com. c.* 6. Judicia summæ existimationis, & pæne dicam capitis. *Id. pro Flacc. c.* 25. Homo fortuna egens, vita turpis, existimatione damnatus: *Id.* 13. *Fam. ep.* 73. Alicujus existimationem violare. *Id. pro Planc. c.* 2. offendere. *Id. Fam.* 3. *ep.* 12. *a med.* oppugnare. *Sueton. in Cæs. c.* 75. lacerare. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 1. venire contra. & *ibid.* Inopem esse ab amicitia & existimatione. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 10. Perdere existimationem. *Nepos in Cat. c.* 2. Detrimentum existimationis facere. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 5. Alicujus existimationi consulere. & *cap.* 4. *extr.* Committere alteri existimationem suam. *Sueton. in Ner. c.* 12. Existimationis integræ vir. *Nepos in Agesil. c.* 4. Bonam existimationem regno præponere. *Id. in Attic. c.* 15. Suam existimationem in ea re agi putabat.

EXISTIMATOR, oris, m. *opinante, estimatore*, δοκιμαστής, qui existimat, censet. *Cic. in Orat. c.* 31. Ut existimatores videamur loqui, non magistri. *Id.* 3. *de Orat. c.* 22. Stultus alieni artificii existimator. *Id. de clar. Orat. c.* 93. Existimator doctus & intelligens. *Gell. l.* 20. *c.* 1. Existimator non levis. ¶ Quid ab *æstimatore* differat, collige ex dictis in voce præced.

EXISTIMATUS, a, um, *creduto, giudicato, stimato*. *Cic. de Harusp. resp. c.* 13. Dejotarus a Senatu regali nomine dignus existimatus. *Plin. l.* 18. *c.* 12. Faba hebetare sensus existimata. *Gell. l.* 1. *c.* 9. Pro existimato captu solertiæ. *Id. l.* 10. *c.* 23. Cato non solum existimatas, sed multatas quoque a judice mulieres refert. *censurate, riprese*.

EXISTIMO, & *antique* Existumo, as, avi, atum, a. 1. *giudicare, pensare, stimare*, δοκέω, νομίζω, puto, opinor, censeo: ab *ex*, & *æstimo*: a quo quid differat, in *Existimatio* diximus. *Cic.* 2. *Agr. c.* 33. Si majores nostri existimassent, quemquam Rulli similem futurum. *Id. Fam.* 15. *ep. ult.* Non possum existimare, plus quemquam a se ipso, quam me a te amari. *Id. ad Brut. ep.* 4. Quanta sim lætitia affectus, facilius est tibi existimare, quam mihi scribere. *Id. l.* 1. *de Leg. c.* 2. De scriptoribus, qui nondum ediderunt, existimare non possumus. *formar giudizio*. *Id.* 2. *de Orat. c.* 66. P. Cornelius, homo, ut existimabatur, avarus & furax. *Id. Fam.* 1. *ep.* 7. Ex eventu homines de tuo consilio existimaturos videmus. *Id. de clar. Orat. c.* 21. Orationes, ex quibus existimari de ingeniis oratorum potest. & *cap.* 36. *extr.* Ego sic existimo, hos oratores fuisse maximos. *Id.* 6. *Attic. ep.* 2. & 2. *Offic. c.* 10. Bene aut male existimare de aliquo. *Id.* 5. *Verr. c.* 82. Existimare aliquem avarum. *Nepos in Phoc. c.* 2. Qui bene de republica mereri existimabantur. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 13. Huic millia passuum DCCC in longitudinem esse, existimatur. *Plin. l.* 6. *c.* 13. Capillus juxta feminis virisque existimatur in probro. *Id. l.* 24. *c.* 15. Chamæcissos cum floret, existimari potest albæ viola. *Id. l.* 6. *c.* 22. Taprobanen alterum orbem terrarum esse, diu existimatum est. *Liv. l.* 23. *c.* 15. *a med.* Existimatu facile est. ¶ Videtur aliquando poni pro *æstimo*.

mo. Sallust. l. 3. Histor. in orat. Macri Lic. Trib. pleb. Si, Quirites, parum existumaretis, quid interesset, &c. Id. in Jug. c. 88. Nunc vos existumate, facta, an dicta pluris sint. Terent. Phorm. 1. 1. 11. Haud existumans, quanto labore partum. Id. Heaut. 2. 3. 41. Ea rea dedit existumandi copiam quotidianæ vitæ consuetudinem. ¶ Bene, aut male existimare de aliquo non solum est bene aut male opinari, sed etiam per metonymiam bene aut male loqui. Senec. l. 3. de Ira, c. 22. Quid facilius fuit Antigono, quam duos manipulares duci jubere, qui incumbentes regio tabernaculo faciebant, quod homines & periculosissime, & libentissime faciunt, de rege suo male existimabant? sparlavano. & epist. 68. Quid autem tecum loquaris? quod homines de aliis libentissime faciunt: de te apud te male existima.

EXISTO. V. Exsisto.

EXITIABILIS, le, exitium ferens, exitialis. Cic. Attic. l. 10. ep. 4. Bellum terra & mari comparat, suis civibus exitiabile. Liv. l. 29. c. 17. Exitiabilis tyrannus. Sueton. in Aug. c. 23. Clades pæne exitiabilis. Ovid. 6. Metam. v. 257. Telum exitiabile. Tacit. Ann. 6. c. 24. Exitiabilis in suos, infensus reipubl. animus. Vellej. l. 2. c. 112. Exitiabilis fames.

EXITIABILITER. V. Exitialiter.

EXITIALIS, le, esiziale, che reca l' ultima rovina, ὀλέθριος, exitium afferens, perniciosus, exitiosus. Cic. Verr. 7. c. 6. Perditæ civitates, desperatis omnibus rebus, hos solent exitus exitiales habere, ut damnati in integrum restituantur. Virg. 2. Æn. v. 31. Donum exitiale. Id. 6. Æn. v. 511. Scelus exitiale. Plin. l. 10. c. 71. Animalia venenata magis exitialia, si, &c.

EXITIALITER, perniciose. Augustin. l. 6. Confession. c. 7. Quia Circum exitialiter amabat. Al. leg. exitiabiliter, quod idem sonat.

EXITIO, onis, f. exitus, uscita. Plaut. Trucul. 2. 6. 30. Quid illi ex utero exitio est?

EXITIOSE, perniciose. Augustin. epist. 8. c. 3. Videtur mihi exitiosissime credi.

EXITIOSUS, a, um, pernizioso, mortifero, ὀλέθριος, exitium afferens, exitialis. Cic. 4. Catil. c. 3. Exitiosa conjuratio. Id. pro Planc. c. 36. Reipublicæ exitiosum fuisset. Tacit. 2. Hist. c. 31. Otho luxu, sævitia, audacia reipublicæ exitiosior ducebatur. Tertull. de anim. c. 34. Helena exitiosissima Priamo.

EXITIUM, ii, n. rovina, danno totale, ultima rovina, mal fine, morte, ὄλεθρος, pernicies, ruina, extrema calamitas, interitus. Exitium, inquit Fest. antiqui ponebant pro exitu: nunc exitium, pessimum exitum dicimus. Cic. 4. Catil. c. 5. Cum de pernicie populi R. exitio hujus urbis tam acerbe, tamque crudeliter cogitarit. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 4. a med. Ego omnibus meis exitio fuero. Horat. l. 1. od. 16. v. 17. Iræ Thyesten exitio gravi Stravere. Lucret. l. 5. v. 96. & Senec. in Med. v. 1001. Dare aliquem exitio. & in Agamemn. v. 523. Mittere exitio Doricum genus. Id. in Phæniss. v. 341. Rapere in exitium omnia. Id. in Med. v. 513. Trahere in exitium quempiam. Tacit. Ann. 1. c. 22. Armare quempiam in exitium alterius. & cap. 32. Dedere ad exitium. & cap. 43. Iras civiles in exitium hostibus vertere. Plaut. Cistell. 4. 2. 11. Quovis exitio interire. Plin. l. 19. c. 10. Formicæ non minimum hortorum exitium. Virg. 7. Æn. v. 123. Ponere modum exitiis. alle disgrazie. Cic. pro Mil. c. 2. Quos P. Clodii furor rapinis, & incendiis, & omnibus exitiis pavit. ¶ Pro exitu, fine, interitu, Valer. Flacc. l. 1. v. 809. date fallaci pudibunda senectæ Exitia, indecoresque obitus. ¶ Exitium pro exitiorum dixit Pacuvius apud Cicer. in Orat. c. 46. & lib. 1. de Divin. c. 31.

EXITUS, a, um, particip. pass. ab exeo, apud vet. Fest. in Ad. Ad exitam ætatem, ad ultimam ætatem.

EXITUS, us, m. uscita, esito, ἔξοδος, actus exeundi. Cic. Parad. 4. circa med. Reditum mihi gloriosum injuria tua dedit, non exitum calamitosum. Lucret. l. 6. v. 493. Exitus introitusque elementis redditus per spiracula mundi. & vers. 727. fit liber minus exitus amni. ¶ Item locus unde exitur. Varr. l. 4. L. L. c. 32. Exitum non habet, ac pervium non est iter. Nepos in Annib. c. 12. Ut in omnibus partibus ædificii exitus haberet. Liv. l. 39. c. 51. Septem exitus e domo fecerat. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 28. Cum angusto exitu portarum se ipsi premerent. Valer. Flacc. l. 4. v. 718. & lib. 8. v. 185. Exitus Istri. le bocche. Plin. l. 2. c. 103. In exitu paludis. & cap. 63. Spiritui exitum quærere. Id. l. 21. c. 14. Alvorum, cum mel eximitur, illinere exitus. Colum. l. 6. c. 30. ad fin. Obsessis naturales exitus adaperire. h. e. intestinorum canales. Sic sibi exitum appellat Plin. l. 11. c. 34. foramen sedis. ¶ Exitus vitæ, & exitus absolute est vitæ finis, mors, fine, morte. Nepos in Eumen. c. ult. Eumenes talem exitum vitæ habuit. Id. in Phoc. in f. Hunc exitum plerique clari viri habuerunt. Vellej. l. 2. c. 7. Hunc Gracchi vitæ mortisque habuere exitum. Plin. l. 8. c. 48. sub fin. Duravere usque ad Sejani exitum. ¶ Dicitur etiam de fine & eventu cujuscumque rei, fine, esito, successo. Plin. l. 17. c. 22. Exitu veris. Liv. l. 30. c. 26. Exitu superioris anni. Cic. pro Marcell. c. 5. extr. Incertus exitus, & anceps fortuna belli. Id. pro Mur. c. 37. extr. In exitu est meus consulatus. Id. de clar. Orat. c. 34. Bonis initiis orsus tribunatum tristes exitus habuit consulatus. Id. pro leg. Manil. c. 1. extr. Hujus orationis difficilius est exitum, quam principium invenire. Id. Fam. 3. ep. penult. Quemadmodum expediam exitum hujus institutæ orationis, non reperio. non so, come venirne a capo. Id. de Fato, c. penult. Utrique ad eundem exitum veniunt. vanno a finire nello stesso caso. Id. 5. Phil. c. 16. Fuga exitum non habebat. h. e. non patebat fugiendi locus. Liv. l. 57. c. 19. Rei exitum imponere. dar fine. Id. l. 35. c. 10. In exitu jam annus erat. era sul fine. Cic. 5. Tuscul. c. 6. Adducere quippiam ad exitum. ridurre a fine. Id. Fam. 10. ep. 22. Cum propter tarditatem sententiarum ea, quæ consulebantur, ad exitum non pervenirent. Id. 2. de Divin. c. 24. Responsa haruspicum, quæ aut nullos habuerunt exitus aut contrarios. o non ebbero effetto, o avvenncero al contrario. Id. ad Brut. ep. 10. sub. fin. Eam rempubl. quam virtute magis, quam eventu rerum liberasti, exitu libera. h. e. re ipsa. in effetto, col fatto. Sic l. 6. Fam. ep. 1. a med. Si mihi alterutrum de eventu atque exitu rerum promittendum est. Planc. ad Cass. l. 10. Fam. ep. 8. Ut quæ reipubl. polliceremur, exitu præstaremus. Ovid. 6. Fast. v. 565. Exitus accessit verbis. al detto segui il fatto. ¶ Exitum facere, h. e. habere. Sueton. in Ner. c. 46. Daturos pœnas sceleratos, ac brevi dignum exitum facturos. Adde Petron. in Satyr. c. 2. & Senec. ep. 115. a med. ¶ Exitus acta probat apud Ovid. Heroid. ep. 2. v. 85. genus proverbii est, l' esito approva, giustifica le azioni. Quod tamen a sapientibus improbatur. Nam eventus est stultorum magister, ut ait Liv. l. 22. c. 39. & Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 489. Improbat etiam Ovidius ibid. ¶ Exitus verborum est eorum positio extrema, desinenza. Cic. in Orat. c. 49. Verba, quæ casus habent in exitu similes. Varr. l. 9. de L. L. c. 3. a med. Habent exitus aut in a, aut in e, &c.

EXJURO, as, a. 1. giurare, ἐξόμνυμαι, idem quod juro, aut valde juro. Plaut. Amph. 3. 3. 18. Quando istæc omnia exjurasti te mihi dixe per jocum. Ita Non. c. 2. n. 286. sed in plerisque Editionib. Plauti hic versus deest.

EXLÆTUS, a, um, valde lætus. Apul. l. 3. Metam. Tandem Fotis mea advenit, non exlæta facie, sed, &c. Al. divisim scrib. ex læta.

EXLECEBRA. V Elecebra.

EXLEX, egis, comm. gen. senza legge, ἄνομος, qui nulla lege tenetur, qui supra leges est: sive quia non debet, sive quia non vult subjici legibus. Cic. pro Cluent. c. 34. Non quod illi exlegem esse Sullam putarent. Liv. l. 9. c. 34. An hoc dicis, lege populum teneri, te unum exlegem esse? Al. leg. extra legem. Horat. in art. Poet. v. 224. Spectator potus, & exlex. Varr. apud Non. c. 1. n. 33. Postremo quæro, parebis legibus, an non? anne exlex solus vives? Adde Lucil. & Sisenn. ibid.

EXMENS, entis, demens, amens. Horat. l. 1. ep. 2. v. 59. qui non moderabitur iræ, Infectum volet esse, dolor quod suaserit exmens. Pleriq. omn. leg. & mens.

EXMOVEO. V. Emoveo.

EXOBRUTUS, a, um, cavato fuori, dissotterrato, erutus. Apul. l. 9. Metam. Dolium exobrutum protinus tradatur emptori.

EXOBSECRO, as, n. 1. pregare molto, λιπαρέω, valde obsecro. Plaut. Asin. 1. 3. 93. Supplicabo, exobsecrabo, ut quemque amicum videro.

EXOCHADIUM, ii, n. tuberculum in ano. Marcell. Empir. c. 31. Exochadia aceto illinere. Adde Theod. Priscian. l. 2. c. 30. ¶ Est ab ἐξοχή, eminentia.

EXOCŒTUS, i, m. ἐξώκοιτος, piscis ita dictus, quod in siccum dormiendi causa exeat, apud Plin. l. 9. c. 19. ab ἔξω, extra, & κοίτη, cubile, vel somnus.

EXOCULASSO. V. Exoculo.

EXOCULATUS, a, um, adject. cui oculi effossi sunt, cæcus. Apul. l. 7. Metam. Cæcam & prorsus exoculatam esse fortunam. Adde lib. 8.

EXOCULO, as, a. 1. cavar gli occhi, ἐξοφθαλμίζω, est privare oculis, excæcare. Plaut. Rud. 3. 4. 26. Si ne ei caput exoculassitis, ego vos virgis circumvinciam. pro exoculaveritis. ¶ Quidam ex hoc Plauti loco male formant Exoculasso, is.

EXODIARIUS, ii, m. in fine fabulæ intrabat, recitabatque aliquid risus rem, ad exhilarandos animos tragicis affectibus turbatos, ut vetus Scholiast. Juvenal. ad sat. 3. v. 175. docet. Ammian. l. 28. c. 4. (al. 26.) Exodiario, venatori, aurigæ, & histrionum generi omni. Adde Inscript. apud Gruter. pag. 637. n. 1.

EXODIUM, ii, n. intermezzo, ἐξόδιον, Græce est canticum, quod in exitu fabulæ canebatur: ab ἔξοδος, exitus, finis. A Latinis exodia (quæ initio ab honestis adolescentibus actitabantur, ut est apud Liv. l. 7. c. 2. postea Mimis relicta) dicta sunt ridicula intexta versibus, quæ fabellis potissimum Atellanis conserebantur, ad risum movendum. Aliud omnino fuere posterioribus temporibus, nempe fabulæ breviores (ut ex Sueton in Domit. mox afferendo colligitur) quæ præcipue agebantur in fine Tragœdiarum, ut quidquid lacrimarum atque tristitiæ spectatores coegissent ex Tragicis affectibus, hujus spectaculi risus detergeret, ut ait vetus Scholiast. Juvenal. ad illud sat. 3. v. 174. tandemque redit ad pulpita notum Exodium, cum personæ pallentis hiatum In gremio matris formidat rusticus infans. Id. sat. 6. v. 71. Urbicus exodio risum movet Atellanæ. Sueton. in Tiber. c. 45. Exodium Atellanicum. & in Domit. c. 10. Quod scenico exodio, sub persona Paridis & Œnones, divortium suum cum uxore taxasset. ¶ Si verbi vim spectes, exodium est exitus, finis, fine, ut Non. docet c. 1. n. 111. & Festus confirmat: apud quem alii leg. exodum. Quo sensu Varr. apud Non. ibid. Cum Socrates bibisset κώνειον in exodio vitæ. &. Ab origine ad exodium. &. Quod cœperas narrare, ad exodium ducas. ¶ Pro insigni aliqua sententia, Hieronym. ep. 12. ad Gaudent. Ut secundum præclari Oratoris exodium, spes in ea (infantula) magis laudanda sit, quam res. Respicit illud Cicer. in fragm. apud Serv. ad 6. Æn. v. 877. Fanni, causa difficilis laudare puerum. non enim res laudanda, sed spes est.

EXODORATUS, a, um, adject. odore privatus. Tertull. de Pall. c. 4. Exuvias bestiæ exodoratas.

EXODUS, i, m. uscita, fine, exitus, ἔξοδος, Festus. V. Exodium.

Hinc Exodus inscribitur liber Moysis, in quo Israelitarum ex Ægypto exitus narratur. Tertull. advers. Jud. c. 11.

EXOLĔO, ŏles, n. 2. ut Latinum agnoscitur a Prisciano sub fin. l. 9. pag. 872. Putsch. sed nulla adstruitur auctoritate Latini Scriptoris. Præteritum habet exolevi, quod V. in dictione sequenti.

EXOLESCO, is, evi, n. 3. mancare, invecchiare, παρακμάζω, proprie est crescere desino: sed dicitur de iis, quæ non solum crescere desinunt, sed deficiunt etiam, atque evanescunt. Colum. l. 2. c. 18. Multa sunt, quæ negligentia exolescunt, & fiunt sterilia. Sueton. in Aug. c. 7. Pæne jam exolescentibus litteris. ¶ Item de iis, quibus homines uti, vel quorum meminisse desierunt, andar in disuso, in dimenticanza. Plin. l. 29. c. 1. Quonam modo exoleverint in medicinæ usu, quæ tam parata erant. Id. l. 34. c. 2. Exolevit fundendi æris ratio. & lib. 35. c. 2. Exolevit in totum. Tacit. 11. Ann. c. 15. Ne vetustissima Italiæ disciplina per desidiam exolesceret. Id. Ann. 6. c. 25. Nondum is dolor exoleverat. & Ann. 4. c. 10. Rumor adeo validus, ut nondum exolescat. Liv. l. 2. c. 52. Cum patris favor haud dum exolevisset. Quintil. l. 1. c. 6. Prima positio, etiamsi vetustate exoleverat, apparebat, poco. Stat. l. 1. silv. 6. sub fin. Quos ibit procul hic dies per annos! Quam nullo sacer exolescet ævo! Curt. in f. lib. 3. In omnium animis memoriam majestatis suæ exolevisse cernebat.

EXOLETUS, a, um, chi ha finito di crescere, qui crescere desiit, ut & Festus interpretatur. Plaut. apud Priscian. sub fin. l. 9. pag. 872. Putsch. Domi reliqui exoletam virginem. adulta, avanzata in età. ¶ Hinc exoleti dicuntur pueri meritorii adultæ jam ætatis: & universim quicumque pueri impudici, & alienæ libidini inservientes. Cic. pro Mil. c. 21. & Martial. l. 3. epigr. 82. ¶ Adjective Vellej. l. 2. c. 28. In qua civitate petulantis convicii judicium histrioni exoleto redditur. Tacit. 15. Ann. c. 37. Remiges exoleti. ¶ Item qui in desuetudinem, vel oblivionem venit, andato in disuso, o in obblio. Liv. l. 2. c. 35. extr. Exoletum jam vetustate odium. Id. l. 27. c. 8. Exoleta vetustate annalium exempla. Sueton. in Aug. c. 86. Exoletas & reconditas voces aucupari. Id. in Galb. c. 4. Vetus & exoletus mos. Quintil. l. 8. c. 2. Exoletos auctores scrutari.

EXOLVO. V. Exsolvo.

EXŌMIS, idis, f. ἐξωμίς, vestis substricta, & brevis, propria veterum Romanorum, & comicorum, sine manicis, ab ὦμος, humerus, sive quod ex ea humeri exsererentur, sive quod illa ex humeris penderet. Fest. & Gell. l. 7. c. 12. sed hic Græce utitur.

EXOMIUM, ii, n. idem quod exomis, ut Exomium pullum, apud Quintil. l. 5. c. 10. a med. ubi alii leg. exordium.

EXOMOLOGESIS, is, f. confessione, ἐξομολόγησις, Græca vox confessionem significans. Tertull. de Pœnit. c. 9. & de Oratione, c. 7.

EXONERĀTIO, onis, f. sgravio, ut Exoneratio mercedis, Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 2. leg. 15. ad fin.

EXONERĀTOR, oris, m. scaricatore, qui exonerat. Inscript. apud Gruter. pag. 1117. n. 5. Sex. Cornelio Vitalioni exoneratori calcariario, homini dulcissimo, &c.

EXONERĀTUS, a, um, scaricato, alleggerito, onere levatus. Plin. l. 9. c. 29. Emissa omni aqua, velut exoneratus sentina, facile navigat. ¶ Item depositus. Tacit. 5. Hist. c. 2. Exundantem per Ægyptum multitudinem proximas in terras exoneratam.

EXONĔRO, as, avi, atum, a. 1. scaricare, ἀποφορτίζω, onere levo. Plaut. Stich. 4. 1. 26. Exonerare navem. Plin. l. 11. c. 10. Apes onustæ remeant: excipiunt eas ternæ quaternæque, & exonerant. Id. l. 8. c. 26. Profluvio sanguinis morbidum corpus exonerat. Petron. in Satyr. c. 27. Exonerare vesicam. Plin. l. 10. c. 44. alvum. Senec. l. 4. excerpt. controv. n. 4. jactu navigia. Martial. l. 10. epigr. 48. Malvæ exoneraturæ ventrem. Petron. in Satyr. c. 103. Acclinatus lateri navis exonerabat stomachum nausea gravem. Plin. l. 3. c. 16. Amnes & lacus in Padum se se exonerantes. Ovid. 3. Fast. v. 818. Exonerare colos. h. e. nendo colus pensum detrahere. ¶ Translate est levare, auferre. Id. 1. Trist. el. 3. v. 36. hanc odiis exonerate fugam. Liv. l. & cap. 2. Exonerare civitatem metu. Id. l. 42. c. 13. extr. Liberare atque exonerare fidem suam. Curt. l. 4. c. 13. Exonerare animum solicitudine. & lib. 6. c. 8. conscientiam suam. & eod sensu cap. 9. Exonerare se. h. e. arcanum detegendo. Sic Senec. ep. 3. Quidam quæ tantum amicis committenda sunt, in quaslibet aures exonerant. Petron. in Satyr. c. 123. Exonerare dolorem convicio. sfogare. Senec. in Hippol. v. 445. Curas Bacchus exonerat. Tacit. Ann. 3. c. 54. a med. Exonerari laborum meorum partem fateor. Id. 4. Hist. c. 40. Fastos adulatione temporum fœdatos exonerare. purgare. Plaut. Epid. 3. 4. 34. Ut eam ex hoc exoneres agro. h. e. abducas, alio amandes.

EXOPTABĬLIS, le, desiderabilis. Sil. l. 11. v. 387. Nec Venerem interea fugit exoptabile tempus. Plaut. Stich. 2. 3. 66. Nuncius exoptabilis.

EXOPTĀTUS, a, um, adject. valde optatus, desiderato assai, ἀγαπητός. Cic. pro Rosc. Amer. c. 7. Exoptatum nuncium afferre. Id. l. 5. Attic. ep. 15. Nihil exoptatius adventu meo, nihil carius. Id. ibid. l. 4. ep. 1. Exoptatissima gratulatio. Terent. Heaut. 2. 4. 28. Antiphila, maxime animo exoptata meo. Plaut. Trin. 4. 3. 65. O mi here exoptatissime, salve.

EXOPTO, as, a. 1 desiderare molto, bramare, ἐκδέχομαι, valde opto, expeto, valde desidero. Cic. 1. Offic. c. 31. extr. Quæ majori parti pulcherrima videntur, ea maxime exoptant. Id. 4. Fam. ep. 6. ad fin. Multis de causis te exopto quamprimum videre. Id. 2. Fam. ep. 7. Ut sempiternæ laudi tibi sit iste tribunatus, exopto. ¶ Ponitur & pro imprecari. Cic. in Pison. c. 40. Omnes te oderunt, tibi pestem exoptant. ¶ Item pro eligere. Plaut. Bacch. 3. 4. 3. Illum exoptavit potius? habeat. Id. Asin. 3. 3. 133. Exopta id, quod vis maxime tibi evenire: fiet. Id. Men. 5. 2. 64. Si intra ædes hujus penetravi pedem, omnium exopto ut fiam miserorum miserrimus. mi contento di diventare, &c.

EXORABĬLIS, le, esorabile, παραιτητός, qui exorari potest, & a quo facile obtinemus, quod petimus. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13. extr. Iracundiæ si exorabiles, summa est lenitas. Senec. l. 1. de Clem. c. 20. In suis, quam in alienis, exorabilior injuriis. Horat. l. 2. ep. 2. v. 178. metit Orcus Grandia cum parvis, non exorabilis auro. Sil. l. 5. v. 131. Nulli exorabilis. Cic. Attic. l. 1. ep. 3. Experiri aliquem in se minus exorabilem. ¶ Item qui facile exorat. Valer. Flacc. l. 1. v. 782. Stygiasque supremo Obsecrat igne domos, jam jam exorabile retro Carmen agens.

EXORABŬLA, orum, n. argumenta, preces, illecebræ, quibus aliquis exoratur. Plaut. Trucul. 1. 1. 5. Quot amans exemplis ludificetur, quot modis pereat, quotque exoretur exorabulis. Apul. in Florid. n. 18. (al. l. 4.) Exorabula judicantium, decipula adversantium, artificia dicentium.

EXORATĬO, onis, f. actus exorandi. Auct. declam. quæ inscribitur Trib. Marianus, quam olim quidam Quintiliano adtribuebant, cap. 8. Quid nocentissimo parricidæ manium prodest exoratio paternorum? Al. leg. manuum exauctoratio paternarum.

EXORĀTOR, oris, m. qui exorat, seu orando impetrat, nzegodiauio:. Terent. Hecyr. prol. 2. v. 1. Orator ad vos venio ornatu prologi: sinite exorator sim.

EXORĀTUS, a, um, adject. valde oratus, pregato molto, αἰδεσθείς. Ovid. 9. Metam. v. 698. Dea sum auxiliaris, opemque Exorata fero. ¶ Item precibus victus. Propert. l. 4. el. 11. v. 6. Non exorato stant adamante viæ. Cic. de Provinc. Consul. c. 17. ad fin. Sive iratus mihi, sive exoratus. ¶ Item qui orata meruit, esaudito. Stat. 1. Theb. v. 666. at tu stupefacti a limine Phœbi Exoratus abis.

EXORBĔO. V. Exsorbeo.

EXORBITATĬO, onis, f. actus exorbitandi, a recta alicujus rei ratione digressio. Tertull. de Idolol. c. 14. Exorbitatio disciplinæ.

EXORBITĀTOR, oris, m. qui exorbitat. Tertull. l. 3. advers. Marcion. c. 6. extr. Judaismi exorbitator & destructor.

EXORBĬTO, as, n. 1. uscire di carreggiata, ab orbita recedo, a recto tramite aberro. Augustin. l. 22. de Civit. Dei, c. 8. a med. Exorbitantes boves, qui vehiculum trahebant. Lactant. l. 2. c. 5. Stellis exorbitare a præstitutis itineribus non licet. ¶ Translate Tertull. l. 3. advers. Marcion. c. 2. Suspectum habebitur omne, quod exorbitarit a regula. ¶ Active Sidon. l. 5. ep. 16. Nec animum tuum a tramite communium gaudiorum vicinæ obsidionis terror exorbitat. h. e. expellit, dejicit.

EXORBO. V. Exsorbeo.

EXORCISMUS, i, m. scongiuro, ἐξορκισμός, obtestatio, adjuratio, cum Dæmoni magico carmine, vel efficacibus sacræ Scripturæ verbis necessitas parendi imponitur. Tertull. de Cor. Mil. c. 11. Exorcismis fugare dæmones.

EXORCISTA, æ, m. esorcista, ἐξορκιστής, qui exorcizat. Impp. Valer. Valent. & Gratian. lib. 1. Cod. tit. 3. leg. 6. & Jul. Firmic. l. 3. Mathes. c. 5. sect. 9. & cap. 9. ad fin.

EXORCIZO, as, a. 1. esorcizzare, scongiurare, ἐξορκίζω, obtestari, per divina dæmonem adjurare. Græca vox. Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 13. leg. 1. Si incantaverit, si imprecatus est, si (ut vulgari verbo in posterum utar) exorcizavit.

EXORDĬOR, iris, orsus sum, dep. 4. cominciare, dar principio. προκατάρχομαι, idem quod ordior, incipio: & proprie de textoribus dicitur telam texere incipientibus. Hinc allegorice Cic. 2. de Orat. cap. 33. extr. Pertexe, Antoni, quod exorsus es. Plaut. Pseud. 1. 4. 6. Neque exordiri primum, unde occipias, habes, neque ad detexundam telam certos terminos. ¶ Translate est incipere, inchoare. Id. Asin. 1. 1. 102. Et ibi consilia exordiar. Id. Bacch. 1. 2. 19. Etiam me adversus exordire argutias? & ibid. 4. 4. 71. exordiri facinus. Liv. l. 4. c. 17. Ab causa tam nefanda bellum exorsi. Nepos in Pelop. c. 1. extr. De quo scribere exorsi sumus. Sueton. in Cæs. c. 32. Ingenti spiritu classicum exorsus. ¶ Sæpe ad initium orationis refertur. Cic. 2. de Divin. c. 48. Tum ego rursus quasi ab alio principio exorsus sum dicere. Id. 2. de Orat. c. 79. Ab ipsa re exordiri. Id. ibid. c. 19. Jubent ita exordiri, ut eum, qui audiat, benevolum nobis faciamus, & docilem, & attentum. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 6. exordiri a dicto adversarii. prender l' esordio. Tacit. Ann. 3. c. 50. Lepidus in hunc modum exorsus est. & Ann. 6. c. 6. His verbis exorsus est.

EXORDĪTUS, a, um, particip. pro exorsus, & passiva significatione. Fest. in Ordiri. Ordiri est rei principium facere: unde & togæ vocantur exorditæ.

EXORDĬUM, ii, n. principio, ἀρχή, initium, origo, principium. Cic. 5. de Fin. c. 7. A qua totius vitæ ducat exordium. Lucret. l. 3. v. 31. cunctarum exordia rerum, & vers. 381. exordia prima animai. Virg. 7. Æn. v. 40. primæ revocabo exordia pugnæ. Sueton. in Claud. c. 11. extr. exordium principatus. Id. in Vespas. c. 8. Ab exordio Urbis. Plin. l. 3. c. 11. extr. Aliunde aliis exordium mensuræ est. & lib. 6. c. 23. Unde ceperunt exordium. Pallad. in Aug. tit. 8. Aquæ sub terris exordium de monte sumunt. ¶ Speciatim dicitur de principio sermonis, aut orationis, introduzione, proemio, esordio, προοίμιον. Virg. 4. Æn. v. 283. quo nunc reginam ambire furentem Audeat affatu? quæ prima exordia sumat? Plin. l. 18. c. 6. Hoc exordio præcepta pandere ingressus. Cic. 1. de Orat. c. 26. Summos oratores in dicendi exordio permoveri. Id. 2. de Orat. c. 77. extr. Uti exordio. & ibid. exordium exile, nugatorium, vulgare, commune. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 3. exordium est prin-

principium orationis, per quod animus auditoris aut judicis constituitur, vel apparatur ad audiendum. ¶ Colum. l. 5. c. 11. ad fin. lib. 7. c. 5. & 12. & in præfat. l. 10. & in fi. cap. 3. lib. 11. sumit exordium non pro initio sermonis, sed pro integro tractatu, seu libro. Primi loci verba sunt: Ne longiore exordio legentem fatigemus. Secundi: Quamquam pars hæc exordii pæne tota jam exhausta sit, cum de medicina majoris pecoris disputaremus. Tertii: Ut exordio priore sum pollicitus. Quarti: Isque, sicut institueram, prosa oratione prioribus subnecteretur exordiis: Quinti: Quamvis villicum eruditum omni opere rustico esse oportere, prima parte hujus exordii censuerim. Adde lib. 4. c. 1.

EXORIENS, entis, adject. qui exoritur, *nascente*, ut Sol exoriens, Virg. Georg. 1. v. 438. Amnis exoriens, Lucret. l. 6. v. 723. Annus exoriens, Tibull. l. 3. el. 1. v. 2. ¶ Absolute Colum. de arborib. c. 3. Plantaria facito ab exoriente. *dalla parte d' oriente*. Albinov. el. 2. v. 56. ad extremos exorientis equos. h. e. Solis. Sic Propert. l. 3. el. 3. v. 49. Qua venit exoriens, qua deficit.

EXORIOR, ĕris, ortus sum, dep. 3. *nascere, spuntare, uscir fuori*, ἀναφαίνομαι, ἀνατέλλω, idem quod orior, nascor, exsisto, erumpo. Cic. 2. de Divin. c. 44. Post solstitium Canicula exoritur. Id. Agrar. 2. c. 33. Non ante exstingui atque opprimi posset, quam plane exortum ac natum esset. Lucret. l. 2. v. 506. Namque aliis aliud præstantius exoreretur. (Adde lib. 1. v. 180. & V. Orior) Plaut. Amph. 5. 1. 40. Exorti utero dolores. Virg. 12. Æn. v. 583. Exoritur trepidos inter discordia cives. & lib. 4. v. 625. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor, qui, &c. Terent. Hecyr. 2. 1. 16. Tu sola exorere, quæ perturbes hæc tua impudentia. *salti fuori*. (Ubi Donat. Verbum hoc impudentiam notat. Cicero (pro Dejot. c. 1. extr.) Exortus est servus, qui quem in eculeo appellare non posset, eum accuset solutus. Id. Agrar. 3. c. 3. Repentinus Sulla nobis exoritur.) Cic. 3. Offic. c. 9. de Gyge. Sic repente anuli beneficio rex exortus est Lydiæ. h. e. evasit, factus est, exstitit. Terent. Hecyr. 4. 4. 10. A Myrrhina hæc sunt exorta omnia. h. e. profecta sunt. Cic. ep. 5. l. 1. Fam. Subito exorta est nefaria Catonis promulgatio. Id. 5. de Fin. c. 23. Honestum, quod ex virtutibus exoritur. Liv. l. 6. c. 21. sub fin. De Prænestinorum defectione fama exorta est. Cic. 3. Offic. c. 12. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 12. Nullam exoriri moram posse, quo minus diriperentur. Cic. Attic. l. 7. ep. 26. Ego nunc paulum exorior, & maxime quidem iis litteris, &c. h. e. respiro, recreor, mœstitia levor.

EXORMISTON, i, n. ἐξορμιστὸν, inter pisces regium genus, compar murænis corpore, colore distans, naribus setosis, saporis jucundi, qui cum spumis fluctuantibus inter aeris confinia cœperit enatare, nescit ad cubilia redire, quæ deserit, serturque super undas velut corpus exanime. Hæc, & alia Cassiod. l. 12. ep. 14. Est autem ab ἐξορμίζω, quod significat navem e portu in altum ducere, quia similiter hic piscis e fundo maris, atque imo cubili in altum se erigit, & summis undis innatat.

EXORNATIO, onis, f. *ornamento*, κόσμησις, exornandi actus, ornamentum. Cic. in fragm. Oeconom. apud Colum. l. 12. c. 3. Quæ ad lavationem, quæ ad exornationem, quæ ad mensam quotidianam, atque epulationem pertinerent. ¶ Speciatim de oratione dicitur. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 13. Hæc in verborum & sententiarum exornationem dividitur. Cic. 2. de Invent. c. 3. extr. Exponere aliquid simpliciter sine ulla exornatione. ¶ Ipsa quoque schemata, quibus exornatur oratio, *exornationes* dicuntur. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 8. 14. 16. 22. 23. 24. 29. & alibi sæpe. ¶ Etiam demonstrativum genus hoc nomine appellatur. Cic. in Partitionib. c. 3. extr. Tria sunt genera, judicii, deliberationis, exornationis, quæ quia in laudationes maxime confertur, proprium habet jam ex eo nomen. ¶ Denique *exornatio* pars est argumentationis rhetoricæ. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 18. Absolutissima argumentatio est ea, quæ in quinque partes est distributa, propositionem, rationem, rationis confirmationem, exornationem, complexionem. & mox. Exornatio est, qua utimur rei honestandæ & collocupletandæ causa, confirmata argumentatione. Deinde cap. sequ. hujus rei exemplum proponit.

EXORNATOR, oris, m. *chi adorna*, κοσμητής, qui exornat. Cic. 2. de Orat. c. 12. extr. Ceteri non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt.

EXORNATUS, a, um, adject. *fornito, ornato*, ἐκπεκοσμημένος, valde ornatus. Terent. Eun. 4. 4. 16. Exornatus varia veste. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 47. Exornatissima cithara, auro & ebore distincta. Cic. 4. Verr. c. 34. Domum ejus exornatam atque instructam iste reddiderat nudam atque inanem. Id. de Harusp. resp. c. 21. Nisi eum mulieres exornatum ita deprehendissent. Sallust. in Jug. c. 19. Regio ædificiis exornata. Plin. l. 7. c. 43. L. Fulvius eodem honore exornatus. h. e. consulatu. ¶ Jocose Terent. Heaut. 5. 1. 775. Adeo exornatum dabo, adeo depexum, ut, dum vivat, meminerit mei. h. e. probe verberatum. ¶ *Exornatam, & naufragam*. h. e. ornatu privatam, dixit Tertull. de cultu femin. c. 9.

EXORNO, as, avi, atum, a. 1. *ornare, abbellire, adornare*, κοσμέω, idem quod orno, aut valde orno. Cic. 7. Fam. ep. 23. Ea signa emere soleo, quæ ad similitudinem gymnasiorum exornent mihi in palæstra locum. Plaut. Stich. 5. 5. 3. & Mostell. 1. 3. 135. Me vobis exornavi. *mi sono abbellita per voi*. mulier loquitur. Id. Trin. 3. 3. 38. Exornari in peregrinum modum. *vestirsi da forestiere*. Cic. 2. Tuscul. c. 5. Philosophiam falsa gloria exornare. Id. 3. de Orat. c. 38. Illustrare atque exornare orationem. Id. Verr. 6. c. 27. Exornare ample magnificeque triclinium. Curt. l. 8. c. 13. ad fin. Veste regia exornare aliquem. Propert. l. 4. el. 5. v. 19. Exornare opus verbis. Stat. l. 3. silv. 1. v. 133. aliquem donis. ¶ Item instruo, apparo. Sallust. in Jug. c. 9. & Curt. l. 8. c. 5. Exornare convivium omni opulentia. Sallust. in Jug. c. 95. Pro rei copia satis providenter exornare. & cap. 56. exornare aciem. & in Catil. c. 37. milites armis. Plaut. Pseud. 4. 7. 65. Hominem exornavit, mulierem qui arcesseret. Id. Aulul. 4. 10. 54. exornare nuptias. Justin. l. 5. c. 6. classem maximam industria. Phædr. l. 4. fab. 21. v. 23. veste, nummis, familia aliquem. *provvedere di vesti*, &c.

EXORO, as, avi, atum, a. 1. *pregare assai*, ἐξικετεύω, vehementer oro, obsecro. Ovid. 4. ex Ponto, ep. 8. v. 21. si quid agi sperabis posse precando, Quos colis, exora supplice voce deos. Plaut. Stich. 1. 2. 22. Exorando, haud adversando sumendam operam censeo. ¶ Item orando impetrare, cum accus. rei, *impetrare, ottenere pregando*. Id. Trin. 2. 2. 44. Res quædam est, quam volo ego me abs te exorare. Virg. 3. Æn. v. 369. cæsis de more juvencis, exorat pacem divum. h. e. litat. Terent. Andr. 3. 4. 13. Gnatam ut det oro, vixque id exoro. ¶ Translate Ovid. 3. Amor. el. 11. v. 43. Facta movent odium: facies exorat amorem. *si fa amare*. ¶ Et cum altero accus. personæ. Plaut. Bacch. 5. 2. 82. Hanc veniam illis sine te exorem. Id. Capt. 2. 1. 17. Unum exorare vos sinite nos. Stat. l. 2. silv. 7. v. 121. Unum, quæso, diem deos silentum exores. ¶ *Exorare aliquem* est orando inducere ad faciendum, quod petitur, *piegare, indurre pregando, vincere con preghi*. Cic. 1. de Orat. c. 29. Nunc te exoremus necesse est, ut nobis explices, &c. Id. pro Rosc. Com. c. 16. Quem ego, ut mentiatur, inducere possum, ut pejeret, exorare facile potero. Hirt. ad Cicer. post ep. 6. l. 15. ad Attic. Brutus & Cassius utinam, quam facile a te de me impetrare possunt, ita per te exorentur, ne quod callidius ineant consilium. Cic. post redit. ad Quir. c. penult. Benemeritos quin colas, exorari fas non est. Id. pro Mur. c. 29. Viri non esse neque exorari, neque placari. Terent. Heaut. 5. 5. 5. Da veniam, Chreme: sine, te exoret. Id. Andr. 1. 1. 140. Restat Chremes, qui mihi exorandus est: & spero confore. Plaut. Pœn. 1. 2. 167. Amabo te, mea voluptas, sine, te exorarier. ¶ Ponitur & universim pro placare, reconciliare, *placare, riconciliare*. Ovid. 2. Trist. v. 22. Exorant magnos carmina sæpe deos. & lib. 3. el. 13. v. 23. tura nihil exorantia divos. Valer. Flacc. l. 1. v. 155. exoret Pelias nostris cum matribus undas. Plin. l. 2. ep. 5. Si quis exstiterit, qui putet, nos lautius fecisse, quam orationis severitas exigat, hujus, ut ita dixerim, tristitiam reliquæ partes actionis exorare debebunt. Suetan. in Tiber. c. 11. Officii duxit, exorare filiæ patrem frequentibus litteris. Justin. l. 9. c. 7. Aliquem a filii cæde ægre precibus exorare. h. e. deterrere, pervincere, ne filium occidat. ¶ *Exorare causas*, orare, agere, *trattare*. Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2. post med. Turpe esse causas exoranti jus, in quo versaretur, ignorare.

EXORS. V. Exsors.

EXORSUS, a, um, particip. ab exordior, *chi ha principiato*. Cic. pro Cæl. c. 15. Quid clamore exorsa, verbis parvam rem magnam facis? ¶ Passive *cominciato*. Plaut. Bacch. 2. 3. 116. Exorsa hæc tela non mala omnino mihi est. Adde Visell. apud Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch. ¶ *Exorsa, orum* absolute, sunt exordia, initia rerum, aut dicendi. Virg. 2. Georg. v. 45. non hic te carmine ficto, Atque per ambages, & longa exorsa tenebo. Id. 10. Æn. v. 111. sua cuique exorsa laborem, Fortunamque ferent.

EXORSUS, us, m. idem ac exordium. Cic. pro leg. Manil. c. 4. extr. Quoniam is est exorsus orationis meæ.

EXORTIVUS, a, um, qui ad ortum spectat. Plin. lib. 7. cap. 49. Quenquam nonaginta partium exortivam mensuram transgredi. ¶ Ponitur & pro orientali. Id. l. 18. c. 34. A parte exortiva solstitialem habebit exortum. Id. l. 37. c. 2. ad fin. A Septentrione in exortivum Oceanum. ¶ Absolute Id. l. 6. c. ult. Narbonensis Galliæ exortiva.

EXORTUS, a, um, adject. *nato, uscito fuori*, ab Exorior, ut Exorta pestis, Plin. l. 10. c. 50. Jubare exorto, Virg. 4. Æn. v. 130. Arbusta exorta e terra, Lucret. l. 1. v. 187.

EXORTUS, us, m. ἀνατολή, actus exoriendi, *il nascere*. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 22. Solis exortus, cursus occasum nemo admiratur. Plin. l. 12. c. 11. Aperire florem incipit solis exortu. Id. l. 2. c. 15. Stellæ faciunt, aut edunt exortus matutinos, aut vespertinos. Id. l. 7. c. 2. exortus aquilonis. & lib. 14. c. 21. æquinoctialis. Id. l. 31. c. 6. Aqua subit altitudinem exortus sui.

EXOS, exossis, comm. 3. *senza osso*, ἀνόστεος, sine osse. Lucret. l. 3. v. 722. Exos, & exsanguis tumidos perfluctuat artus.

EXOSCULATIO, onis, f. *baciamento*, καταφίλησις. Plin. l. 10. c. 34. de columbis. Mox in satisfactione exosculatio.

EXOSCULATUS, a, um, particip. activæ significationis, ab exosculor. Petron. in Satyr. c. 91. Exosculatus pectus sapientia plenum. Gell. l. 2. c. 26. sub fin. Tum Favorinus scientiam rerum uberem, verborumque ejus elegantiam exosculatus, absque te, inquit, &c. h. e. blande approbans, & admirans. ¶ Passive *baciato*. Apul. l. 11. Metam. exosculatis vestigiis deæ. & lib. 4. Manu ejus exosculata. Adde Ammian. l. 22. c. 7. (al. 9.)

EXOSCULOR, aris, dep. 1. *baciare teneramente*, καταφιλέω, arcte, & amanter osculor. Sueton. in Vitell. c. 7. Quosque militum obvios exosculans. Id. in Calig. c. 33. Quoties uxoris collum exoscularetur. Id. in Oth. in f. Cum fletu manus jacentis exosculati. Adde Tacit. l. 1. Hist. c. 45. & l. 2. c. 49.

EXOSSATIM, adverb. sine ossibus. V. Exossatus.

EXOSSATUS, a, um, adject. ossibus privatus, *disossato, senz' osso*, ἐξωστεωμένος. Plaut. Amph. 1. 1. 162. Exossatum os esse oportet, quem probe percusseris. Id. Aulul. 2. 9. 2. Murænam exdorsua, atque omnia exossata fac sient. Lucret. l. 4. v. 1264. Atque exossato ciet omni pectore fluctus. h. e. pectore ita inflexo, & incurvato,

ut fine offibus effe videatur. Alii leg. *exoffatim*, quod eundem facit fenfum. ¶ *Exoffatus ager* eft probe cultus, & lapidibus purgatus, qui funt velut offa terræ, ut apud *Ovid. 1. Metam. v.* 393. legitur *Perf. fat. 6. v.* 51. Non adeo, inquis, Exoffatus ager juxta eft. Alii aliter interpr.

EXOSSIS. V. *Exoffus*.

EXOSSO, as, a. 1. *cavar l' offa*, ἐξοστίζω, offa detraho: ab *exos*. *Terent. Adelph.* 3. 4. 14. Congrum iftum in aqua finito ludere; ubi ego venero, exoffabitur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 163. Hic me quafi murenam exoffare cogitat.

EXOSSUS, a, um, & Exoffis, fe, *fenz' offa*, exos. *Apul. in Apolog.* Lepus marinus, cum fit cetera exoffis, duodecim offa in ventre habet. *Id. ibid.* In juventute faltandis fabulis exoffis plane, & enervis. *h. e.* corpore adeo flexibili, ut fine offibus effe videatur. *Id. lib.* 1. *Metam.* Puer flexibus tortuofis enervem & exoffam faltationem explicat. *Al. leg.* exoffem. *Plaut.* eod. fenfu dicit *Mil.* 3. 1. 73. Ad faltandum non cinædus malacus æque eft, atque ego.

EXOSTRA, æ, f. ἐξώστρα, eft pons, qui de turri lignea in murum obfeffæ urbis repente protruditur, & protenditur, uti docet *Veget. l. 4. de re milit. c.* 21. ἐξωθέω, extrudo, expello. ¶ Item machina lignea in theatro, qua quæ intus geruntur & fiunt, verfatione rotarum fpectatoribus oftenduntur. *Cic. de Provinc. Conful. c. 6. extr.* Quibufcum jam in exoftra helluatur: antea poft fiparium folebat. *h. e.* qui ante clanculum, velut eam hiftrionibus in fcena poft fiparium, folitus erat helluari, id jam propalam facit. Hæc *Turneb. l. 20. adverfar. c. 9.* Alii apud *Cicer.* leg. *orcheftra*, alii *exedra*. Dicitur autem fuiffe fedes fublicis elata, & ftrata longuriis, fuper quibus fella. Ita enim defcribit *Pollux l. 4. c. 19. n.* 118. τὸ ἐγκύκλημα, quod idem cum ἐξώστρα fuiffe affirmat.

EXOSUS, a, um, *che odia*, qui odio habet, *Virg.* 5. *Æn. v.* 687. Si nondum exofus ad unum Trojanos. Adde *l.* 12. *v.* 517. ¶ Aliquando paffive fumitur, *odiofo*, *exofo*. *Gell. l. 2. c.* 18. Non omnes omnimodis diis exofos effe.

EXOTERICUS, a, um, ἐξωτερικός, extra pofitus, communis, vulgaris. *Varr. l. 6. L. L. c. 3. ad fin.* & *Gell. l. 20. c. 5.* V. *Acroaticus*.

EXOTICUS, a, um, *efotico*, *foreftiero*, ἐξωτικός, peregrinus, adventitius: ab ἔξω, extra. *Plaut. Moftell.* 1. 1. 41. Non omnes poffunt olere unguenta exotica. *Id. Men.* 2. 1. 11. magnam Græciam *exoticam* vocat, quod Græci ipfi ἐξωτικούς & barbaros vocabant Græcos Italos, tanquam a fe divifos, & aliis moribus utentes. *Gell. l.* 13. *c.* 5. Exoticum vinum. *Apul. in princip. l. 1. Metam.* Exoticus fermo. & *lib.* 10. Pifces exotico jure perfufi. ¶ Apud *Plaut. Epid.* 2. 2. 48. *exoticum* eft veftimenti genus peregrinum, & ab alterius gentis more invectum.

EXPALLEO, es, n. 2. vel

EXPALLESCO, is, lui, n. 3. *divenir pallido*, *impallidirfi*, ἐκωχριάω, pallidus fum, pallidus fio. *Plin. ep. 5. l.* 1. expallunt notabiliter, quamvis palleat femper. *Auct. ad Herenn. l. 2. c.* 5. Expalluiffe, fignum eft confcientiæ. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 32. Viden' ut expalluit? ¶ Cum accuf. *Horat. l. 1. ep. 3. v.* 10. Pindarici fontis qui non expallult hauftus.

EXPALLIATUS, a, um, pallio fpoliatus. *Plaut. Caf.* 5. 3. 6. Expalliatus fum, mifer.

EXPALLIDUS, a, um, adject. valde pallidus. *Tertull. de refur. carn. c.* 57. Corpus frigidum & expallidum. *Sueton. in Calig. c.* 50. Statura fuit eminenti, expallido colore. Al. leg. *pallido*.

EXPALPO, as, avi, atum, a. 1. valde palpo, blandior, blandiendo extorqueo, *accarezzare*, *cavare con carezze*. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 144. Exore, blandire, expalpa. *Pompon.* apud *Non. c. 2. n.* 277. Si quid expalpare poffim ab illo. ¶ Deponentis forma *Plaut. in fragm.* apud *Non. ibid.* & *cap. 7. n.* 74. Nunc fervus argentum a patre expalpabitur.

EXPALPONIDES NUMMORUM dicitur a *Plauto Perf.* 4. 6. 22. qui blanditiis & fallaciis nummos ab aliquo extorquet. Quin *nummorumexpalponides* jaculariter conjunctis vocibus ibi dicitur.

EXPANDITOR, oris, m. qui expandit. *Plin. in Paneg. c.* 30. *de Nilo*. neque enim folum vagus ille & expanditor amnis intra ufurpata femper collium fubftiterat, atque hæferat. *id eft*, qui fe extra alveum fuum expandit & effundit.

EXPANDO, is, andi, affum, & anfum, a. 3. *fpiegare*, *aprire*, *s'avvoltolare*, extendo, explico, aperio. *Colum. l.* 12. *c.* 13. Hæ herbæ diligenter purgantur, & fub umbram expanduntur. & *cap.* 15. Ficus in fole expandere. *Plin. l.* 10. *c.* 38. Grues expandunt alas. ¶ Translate fumitur pro explicare, ideft declarare. *Lucret. l. 1. v.* 126. hic rerum naturam expandere dictis.

EXPANGO, is, a. 3. figo, conftituo. *Plin. l. 2. c.* 26. Ac fidma ad normam expangere. *Harduin.* ex MSS. legit *expungere*.

EXPANSIO, onis, f. *efpanfione*, actus expandendi. *Cal. Aurel. l. 5. Tard. c.* 11. Expanfio corporis.

EXPANSUS, a, um, adject. idem ac expaffus: ab expando. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Supra fontem frigidum expanfæ veftes accenduntur. *Id. l. 9. c.* 33. In obliquum, in rectum expanfa. & *lib. 31. c. 6. ad fin.* Expanfa vellera circa navim. ¶ *Gell. l. 15. c.* 15. negat Veteres *expanfus* dixiffe, *expaffus* affirmat.

EXPAPILLATUS, a, um. *Plaut. Mil.* 4. 4. 44. Palliolum habeas ferrugineum: id erit connexum in humero lævo, expapillato brachio, præcinctus. *h. e.* ufque ad papillam renudato, ut *Non. c. 2. n.* 266. exponit: vel brachio exferto: quod cum fit, papilla nudatur, ut *Feft.* quod eodem recidit. Al. apud *Plaut.* aliter leg. Huc pertinet *Exfafilatam* apud eund. *Feft.*

EXPARTÆ pecudes funt, quæ jam pepererunt. *Gloff.* Exparta, partu vacua. *Varr. l. 2. R. R. c.* 5. Uti fint hæ pecudes ætate potius ad ferendos fructus integræ, quam jam expartæ. Ita legit *Scalig.* Alii *expertæ*. Etiam *parta* hoc fenfu ufurpatur. *Colum. l. 7. c.* 4. Et parta nutrici confociata minus laboret in educatione fetus fui.

EXPASSUS, a, um, nom. ex particip. ab expando, *aperto*, *fpalancato*, *fpiegato*. *Tacit. 5. Hift. c.* 13. Expaffæ delubri fores. *Cæcil.* apud *Gell. l. 15. c.* 15. & *Non. c. 4. n.* 364. Flammeum expaffum. *Gell.* ipfe *ibid.* Ab eo quod eft *pando* Veteres *paffum* dixerunt, non *panfum*, & cum præpofitione *expaffum*, non *expanfum*.

EXPATIOR. V. *Exfpatior*.

EXPATARE, in locum patentem fe dare, five in fpatium fe conferre. *Feftus*.

EXPATRICIUS, ii, m. qui patriciam dignitatem depofuit. *Imp. Zeno lib. 3. Cod. tit. 24. leg.* 3.

EXPATRO, as, a. 1. *Catull. carm. 29. v.* 16. an hæc finiftra liberalitas Parum expatravit? an parum helluatus eft? *h. e.* libidinibus effudit, abfumpfit? Habet enim & *patro* hunc fimilem obfcœnum fenfum. Simile eft etiam illud cujufdam Poetæ apud *Sueton. in Cæf. c.* 51. Aurum in Gallia effutuifti.

EXPAVEFACIENS, entis, *fpaventante*, exterrens. *Senec. fub fin. ep.* 85. Sæviffima animalia, ad occurfum expavefacientia hominem, docent pati jugum. *Al. leg.* exterrentia, *al.* expaventia.

EXPAVEFACTUS, a, um, *fpaventato*, exterritus. *Hygin. fab.* 47. Magna tauri equi expavefacti Hippolytum diftraxerunt.

EXPAVEO, es, avi, n. 2. *fpaventarfi*, *temere*, ἐκπλήττομαι, valde paveo, timeo. Vel abfolute, vel cum accuf. ufurpatur. *Stat. in præfat. l. 3. filvar.* Cum hanc audaciam ftili noftri frequenter expaveas. ¶ Ejus frequens ufus eft in præteritis, & cum accufativo. *Liv. l. 6. c.* 34. Cum ad id, morte ejus infueta, expaviffet minor Fabia. *Horat. l. 1. od. 37. v.* 22. Nec muliebriter expavit enfem. *Petron. in Satyr. c.* 26. Nec puella expaverat nuptiarum nomen. *Tacit.* 2. *Hift. c.* 76. Nec fpeciem adulantis expaveris. *Stat.* 11. *Theb. v.* 316. primam expavit famam. & *lib. 8. v.* 637. fubito cum pigra tumultu Expavit domus. *Sil. l. 3. v.* 454. acres Expavit moles Rhodanus.

EXPAVESCO, is, n. 3. *fpaventarfi*, *fmarrirfi*, *atterrirfi*, valde pavefco. *Plin. l. 23. c. 1. a med.* Neque expavefcentibus repente, nec fpafticis, aut rurfus torpentibus. *Id. l. 10. c.* 75. Ad tumultum aliquem expavefcere. *Id. l. 21. c.* 11. Anferes a primo confpectu ejus expavefcunt. ¶ Cum accuf. eft valde timere, *temere*. *Sueton. in Aug. c.* 90. & *in Tib. c.* 69. Tonitrua præter modum expavefcebat. *Senec. in Oedipo*, *v.* 27. Cuncta expavefco, meque non credo mihi. *Plin. l. 9. c.* 8. Delphinus hominem non expavefcit. *Id. l. 25. c. 2. ad fin.* Miles a morfu canis incipiens aquas expavefcere. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* Non tamen, id, ut crimen ingens expavefcendum eft. ¶ De præterito *expavi*, V. vocem præced.

EXPAVIDUS, a, um, adject. valde pavidus. *Gell. l. 1. c. 8. extr.* Expavidus, ictufque pecuniæ magnitudine.

EXPECTO, as. V. *Exfpecto*.

EXPECTO, is, a. 3. *Quintil. l. 1. c. 7. (al.* 13.) Ut *ex* præpofitionem fi verbum *fpecto* fequeretur, adjecta *s* littera *exfpecto*; fed fi *pecto*, remota *s*, *expecto* fcriberemus.

EXPECTORO, as, a. 1. *mandar fuori del petto*, ἀποστηθίζω, extra pectus ejicio. Prifca vox. *Cic. 4. Tufcul. c. 8. ex Ennio*. Tum pavor mihi fapientiam omnem exanimato expectorat. *Acc.* apud *Non. c. 1. n.* 52. Eloquere propere, ac pavorem hunc meum expectora. & *ibid.* Defertum a fortuna, abjectum, afflictum ex animo expectorant.

EXPECULIATI ferei peculio exhaufti. *Plaut. Pers.* 4. 2. 21.

EXPEDIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *fciogliere*, *fviluppare*, *sbrigare*, *slacciare*, *liberare*, ἀπολύω, folvo, libero, extrico, quafi pedem ligatum libero: cui contrarium eft *impedio*. *Cic. 4. Verr. c.* 42. Videte in quot fe laqueos induerit, quorum ex nullo fe unquam expediret. *Id. Attic. l. 5. ep.* 21. Tum hic nodus expediatur. *Horat. l. 1. od. 27. extr.* Vix illigatum te triformi Pegafus expediet Chimæra. *Id. l. 3. od. 24. v.* 8. Non mortis laqueis expedies caput. *Plin. l. 32. c.* 10. Cancri menftruas purgationes expediunt. *facilitano*, *promuovono*. *Plaut. Capt.* 2. 3. 95. Expedivi e fervitute filium. *Terent. Adelph.* 4. 4. 5. Quomodo me ex hac expediam turba tanta? *Ovid. 4. Faft. v.* 669. Expedit errantem nemori gratiffima conjux. *nettare in iftrada*. *Colum. l. 2. c.* 2. Expedire agrum faxofum lectione lapidum. *nettare*, *fgombrare*. *Cæf. l. 7. B. Gall. c.* 86. Expedita aditum. *farfi ftrada per entrare*. *Liv. l. 38. c. 2. fub fin.* Per invias atque ignotas rupes iter fugæ non expediebant. *non trovavono la ftrada*, *s' intricavano*. *Virg. 2. Æn. v.* 632. ducente deo flammam inter & hoftes Expedior. ¶ Expedire difcum, jaculum, *lanciare*, *gettare*. *Horat. l. 1. od. 8. v.* 12. fæpe difco, Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito. ¶ Tranflate *Cic. in Pifon. c.* 30. Hærerem, nifi ea me expediffem. *Id. Attic. l. 2. ep. ult.* expedies nos omni moleftia. & *l. 3. ep.* 20. expedire fe ab omni occupatione. *Terent. Hecyr.* 5. 1. 29. fe crimine. & 3. 1. 8 ærumnis. *Id. Phorm.* 5. 4. 4. cura. *Id. Hecyr.* 3. 1. 17. Impeditum in ea expedivi animum meum. *Horat. l. 4. od. 4. extr.* quas curæ fagaces Expediunt per acuta belli. *Valer. Flacc. l. 7. v.* 176. Pelopis auras prior Hippodamia labores Expedit. *sbrigò*, *die fine*. & *lib.* 1. 2. 217. per quot difcrimina rerum expediar? *h. e.* evado. ¶ Significat etiam rem alioqui difficilem conficere & abfolvere, *sbrigare*, *finire*, *fpedire*. *Cic. Attic. l. 11. ep.* 18. Cum Antonio loquare, velim, & rem, ut poteris, expedias. *Id. Fam. 3. ep.* 12. Itaque quemadmodum expediam exitum hujus inftitutæ orationis, non reperio. *Id. de clar. Orat. c.* 41. expedire & conficere res. *Id. Fam. 13. ep.* 26. explicare & expedire negotia. *Cæf. l. 7. B. Gall. c.* 36. De obfeffione non

prius

prius agendum constituit, quam rem frumentariam expedisset. *avesse compita la provvisione de' viveri*. Cic. *Attic. l.* 16. *ep.* 6. Nomina mea, per deos, expedi, exsolve. *liquida i conti, e paga e miei debiti*. *Id. pro Mil. cap.* 4. Si vita nostra in insidias, in vim, in tela latronum incidisset, omnis honesta ratio esset expediendæ salutis, *da scampar la vita, di procacciarsi salvezza*. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 43. Illuvie obsitus & alimenta meo expediens. *procacciandosi il vitto colla caccia*. *Id. Ann.* 14. *c.* 55. Qui me non tantum prævisa, sed etiam subita expedire docuisti. *trovar espiego, e spediente*. *Id.* 3. *Hist. cap.* 73. expedire consilia sua. *eseguire i suoi disegni*. *Plaut. Capt. prol. v.* 40. expedire fallaciam. ¶ Pertinet sæpe ad loquendum, & significat rem obscuram implicitamque tum evolvere dictis & explicare, tum paucis exponere, *spiegare, diciferare, dir en poche parole*. *Terent. Eun.* 4. 4. 26. agedum, hoc mihi expedi primum: istam, quam habes, unde habes vestem? *Id. Phorm.* 2. 3. 52. Dilucide expedire. *Virg.* 4. *Georg. v.* 286. altius omnem Expediam prima repetens ab origine famam. *Id.* 3. *Æn. v.* 377. Pauca tibi e multis, *&c.* expediam dictis. & *Æn.* 11. *v.* 314. quæ sit dubiæ sententia menti, Expediam, & paucis (animos adhibete) docebo. *Phædr. l.* 3. *fab.* 14. *v.* 6. expedi, quid fecerim. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 1. Nunc originem, mores, & quo facinore dominationem raptum ierit, expediam. *Id.* 4. *Hist. c.* 48. Ea de cæde quam verissime expediam. *Terent. Phorm.* 1. 4. 20. Quid portas, obsecro? atque id, si potes, verbo expedi. ¶ Est præterea depromere, educere, proferre, parare, *metter fuori, allestire, preparare*. *Cicer.* 7. *Verr. cap.* 62. Hominem nudari, & virgas expediri jubet. *Virg.* 2. *Æn. v.* 705. Cereremque canistris Expediunt. *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 422. Institor expediet merces suas. *Id. Heroid. ep.* 17. *v.* 200. expedire vela. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 341. mediis famulæ convivia tectis Expediunt. *Sisen.* apud *Non. c.* 4. *n.* 165. Funes expediunt, claustra foribus imposita periclitantur. ¶ Sæpe hoc sensu ad rem militarem pertinet. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 18. *Virg.* 4. *Æn. v.* 592. & *Tacit.* 2. *Ann. c.* 79. Arma prima expediere: dein mutua formidine, non ultra jurgium processum est. *misero mano all' arme*. *Id. Ann.* 13. *c.* 7. copias. *Liv. l.* 24. *c.* 26. ferrum. *sfoderare la spada*. *Hirt. de B. Alex. c.* 25. Classem expedire atque instruere. *Liv. l.* 38. *c.* 25. *ad fin.* expedire tela ammosque equitibus jussis. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 302. clypeos & tela trabalia dextris Expediunt. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 165. expedire pecuniam. *h. e.* conficere, colligere, & expendere. ¶ *Expedire aliquid* est conari, tentare, moliri, ut res ad exitum perducatur. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 667. Advertere dei, defessaque numina ponto, Quid scopulis præclusa retis, quid dura juventus Expediat. ¶ *Expedire se*, ad exitum perduci. *Id. l.* 8. *v.* 383. expediant donec Junonia se se Consilia, atque aliquem bello ferat anxia finem. ¶ Alio sensu expedire se, *allestirsi, accingersi, prepararsi*, remotis impedimentis paratum se, promptumque præbere. *Liv. l.* 38. *c.* 21. expedire se ad pugnam. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 99. Cæcinam, & Valentem expediri ad bellum jubet. *Plaut. Amph.* 1. 1. 152. Cingitur: certe expedit se. ¶ Absolute *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 10. Nimiæ voluptates, cum vacaret: quoties expedierat, magnæ virtutes. *h. e.* expediret se ad bellum, in expeditionem iret. *Id. ibid. c.* 88. Multos consularium Otho, comitum specie, secum expedire jubet. *andar seco in campagna*. ¶ *Expedit*, impersonaliter, utile est, conducit, prodest, *è spediente, giova, torna a conto*. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 22. Nihil minus Cæsari expedit ad diuturnitatem dominationis. *Id. pro Marcell. c.* 10. Multi dubitabant, quid sibi expediret. *Id.* 3. *Offic. c.* 19. Facere quod utile sit, quod expediat. *utile sit*, emolumentum, lucrum, *expeditas*, facilitatem, & prosperitatem significat. *Id. Phil.* 13. *c.* 8. Omnibus bonis expedit salvam esse rempublicam. *Terent. Heaut.* 2. 4. 8. expedit bonas esse vobis. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 2. *extr.* Tu, si ita expedit, velim quamprimum conscendas. *Justin. l.* 42. *c.* 3. *extr.* Fides promissis nulla, nisi quatenus expedit. *Id. l.* 34. *c.* 2. Expedire omnibus dicunt, ut singulæ civitates suas leges habeant. *Justinian. lib.* 1. *Institution. tit.* 8. Expedit reipublicæ, ne sua re quis male utatur. *Plaut. Trin.* 2. 2. 20. Amoris artes eloquar, quemadmodum expediant. *Id. Amph.* 1. 3. 23. Nequiter pæne expedivit primo parasitatio. *h. e.* pæne nocuit. *Al. leg.* expetivit. ¶ *Expedibo* pro *expediam* antiquum est. *Plaut. Trucul.* 1. 2. 36. item *Pacuv. Acc. Enn.* apud *Non.* 2. 7. *n.* 78. & *cap.* 10. *n.* 5.

EXPEDITE, *speditamente, facilmente*, [illegible], facile, plane, celeriter, sine difficultate. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 22. *extr.* Res celeriter expediteque percipere. *Id. de clar. Orat. c.* 67. Expedite explicans quod proposuerat. *Id. Fam.* 6. *ep.* 20. Ex quo te, quocumque opus erit, facillime & expeditissime conferas. *Id.* 2. *de Invent. cap.* 23. Non implicite & abscondite, sed patentius & expeditius. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 8. Expeditius navigare. *Colum. de arborib. c.* 11. Putatio expeditius fit. *Sueton. in Aug. c.* 89. Expedite loqui. *prontamente, francamente*. *Plaut. Men.* 1. 2. 63. Expedite fabulatus es. *ha parlato chiaro*.

EXPEDITIO, onis, f. *lo spedire, o sbrigare*, actus expediendi, absolvendi, perficiendi, confectio. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 54. *sub fin.* Habet paucis comprehensa brevitas multarum rerum expeditionem. ¶ Item exornatio rhetorica, cum rationibus compluribus enumeratis, quibus aliqua res aut fieri, aut non fieri potuerit, ceteræ tolluntur, una relinquitur, quam nos intendimus. *Id. ibid. cap.* 29. ¶ Sæpe est apparatus ad rem bellicam, iter militare ad bellum, ipsaque belli exercitatio, *spedizione, campagna, fazione*, [illegible]. *Cic.* 1. *Divin. cap.* 33. Educere exercitum in expeditionem. *Sueton. in Claud. c.* 17. Suscipere expeditionem. *Sen. in fin. ep.* 96. Expeditiones periculosissimas obire. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 10. Tripartito milites equitesque in expeditionem misit. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 34. Nonnunquam expeditionibus nocturnis castella nostrorum adoriuntur. *Curt. l.* 7. *cap.* 9. *a med.* Hæc expeditio deficientem Asiam domuit. *Plin. l.* 12. *c.* 6. Sydracis, expeditionum Alexandri terminus. *Id. l.* 7. *c.* 2. *a med.* Expeditionem eam ternis mensibus confici. *Sueton. in Aug. cap.* 29. Cum expeditione Cantabrica lecticam ejus fulgur præstrinxisset. ¶ Translate *Plin. l.* 11. *c.* 8. Apes noctu deprehensæ in expeditione, excubant supinæ.

EXPEDITIONALIS, le, adject. ad militarem expeditionem pertinens. *Spartian. in Nigro, cap.* 10. Jussit omne argentum submoveri de usu expeditionali. *Ammian. l.* 31. *c.* 16. (*al.* 47.) Ad fortem expeditionalium rerum habilis.

EXPEDITUS, a, um, *spedito, sciolto, libero*, [illegible], solutus, liberatus, non impeditus. *Cic. pro Quint. c.* 6. Cum ceteris quæ habebat vadimonia, differt, ut expeditus in Galliam proficisci possit. *Id. Fam.* 14. *ep.* 19. Sed me multa impedierunt, quæ ne nunc quidem expedita sunt. *Id.* 4. *Acad. c.* 33. Expedita res, soluta, libera, nulla re implicata. *Horat. l.* 1. *od.* 22. *v.* 11. Expeditus curis. ¶ Item promptus, paratus, *pronto, spedito*. *Cic. pro Mil. c.* 10. Obviam fit ei Clodius expeditus in equo. *Id. Phil.* 11. *c.* 10. *ad fin.* Expedito nobis homine, & parato opus est. *Id. de clar. Orat. cap.* 8. *ad fin.* T. Junius facilis & expeditus ad dicendum. *Id.* 2. *Agrar. c.* 30. Expeditus ad cædem. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 30. ad pronuntiandum. ¶ Item facilis, *facile, spedito*. *Id. de Amic. c.* 4. Reditum in cælum patere optimo & justissimo cuique expeditissimum. *Id. de clar. Orat. cap.* 63. Expedita, & perfacile currens oratio. & *cap.* 61. Expedita ac profluens dicendi celeritas. *Id. ibid. cap.* 76. Inops ad ornandum, sed ad inveniendum expedita Hermagoræ disciplina. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 5. *sub fin.* Parva sunt, quæ desunt, & ea sunt ad explicandum expeditissima. *facilissime da sbrigare*. & *pro Flacc. c. penult. extr.* Cum illam viam sibi videant expeditiorem ad honores. *Id.* 10. *Fam. ep.* 25. Rationes expeditas habere. *in modo facile*. *Plin. l.* 3. *ep.* 12. Veniam ad cœnam: sed jam nunc paciscor: sit expedita, sit parca. *h. e.* paratu facilis, & parvi sumptus. *Plin. alter. l.* 13. *c.* 1. Expeditissimum unguentorum. ¶ In re militari *expeditus* dicitur, qui minus habet impedimenti ad iter, ad pugnam, ut levis armaturæ miles, aut sine viatico, solis armis instructus, aut sine impedimentis & sarcinis. *Sisen.* apud *Non. c.* 2. *n.* 285. Inermus armati, impeditos expediti interficiunt. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 9. *extr.* Pompeius expeditus præcesserat legiones Luceria. *Liv. l.* 38. *cap.* 4. *sub fin.* Cum mille expeditis Ambraciam profectus. ¶ Cum genitivo *Id. l.* 30. *c.* 9. Cum omni equitatu expeditisque militum. Al. leg. *expeditissimusque*. ¶ *In expedito esse*, in promptu esse, & ad manum, *essere in pronto*. *Senec. ep.* 94. *ante med.* Quædam sunt quidem in animo, sed parum prompta: quæ incipiunt in expedito esse, cum dicta sunt. *Quintil. l.* 10. *c. ult. a med.* Prompta res & in expedito posita. Adde *Plin. l.* 4. *c. ult.*

EXPELLO, is, puli, pulsum, a. 3. *cacciar fuori, espellere*, [illegible], extra pello, ejicio, exturbo. *Cic. in Pison. cap.* 7. Me domo mea expulistis, Pompejum domum suam compulistis. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 4. Nisi me civitate expulissent. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. cap.* 22. Expellere humiliores possessionibus. & *lib.* 4. *c.* 3. hostes finibus. & *lib.* 7. *cap.* 55. Romanos ex provincia. & *lib.* 3. *B. Civ. cap.* 110. aliquem regno. *Liv. l.* 41. *c.* 3. Ab litore naves in altum expellere. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 6. Expellere aliquem ex republica. *Id. pro Quint. c.* 7. Expelli & ejici e prædio. *Id. pro Sext. c.* 13. Expellere cives a patria. *Id.* 2. *Agrar. cap.* 30. *extr.* Exturbari & expelli plebem ex agris. *Nep. in Epamin. c.* 10. Præsidium ex arce expulerunt. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 703. in auras. *Sueton. in Calig. cap.* 1. quempiam ad componendum Orientis statum. *h. e.* Roma mittere, compellere. Sic *Plin. l.* 8. *cap.* 12. Apes fucos in opera expellunt. *spingono, cacciano a lavorare*. *Cic. pro Mur. c.* 16. *a med.* Expellere aliquem vita. *cacciar dal mondo*. & *Lucret. l.* 3. *v.* 359. Expelli ævo. *h. e.* mori. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 19. Expellere vitam. *uccidersi in fretta*. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 617. per vulnera mille Sontem animam expellam. & *lib.* 8. *v.* 381. arcu sagittam expellere. *h. e.* emittere, jaculari. *Id. Heroid. ep.* 14. *v.* 72. Expulerunt somnos hæc mea dicta tuos. *h. e.* abstulerunt. *Id.* 6. *Fast. v.* 245. Spem metus expulerat. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 137. Expulit elleboro morbum bilemque meraco. *Petron. in Satyr. c.* 10. Quæstibus paupertatem expellere. *Plin. l.* 8. *ep.* 14. *extr.* Expellere sententiam. *h. e.* rejicere. *Lucret. l.* 5. *v.* 51. Vitia ex animo dictis expellere. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 34. memoriam beneficiorum. *Plaut. Trin.* 3. 2. 24. corde desidiam. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. cap.* 46. *extr.* omnem dubitationem. *Lucan. l.* 3. *v.* 53. curas pectore. *Catull. carm.* 76. *ad seips.* ex omni pectore lætitias. *Justin. l.* 9. *c.* 5. uxorem propter stupri suspicionem. *ripudiare*. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 41. Expuli me periculo. *h. e.* erui, elicui, evasi.

EXPENDO, is, endi, ensum, a. 3. *pesare, o misurare pesando*, [illegible], pondero, pendo, vel pendendo examino. *Plaut. Asin.* 2. 2. 34. *Le.* Quot pondo te esse censes nudum? *Li.* non edepol scio. *Le.* at pol ego, qui te expendi, scio. *Cels. l.* 5. *cap.* 19. *sect.* 12. Quoties baccam, aut nucem posuero, scire oportebit, antequam expendatur, ei summam pelliculam esse demendam. *Plaut. Rud.* 4. 4. 43. Aurum auro expendetur, argentum argento exæquabitur. *h. e.* compensabitur. *Id. Bacch.* 4. 4. 1. Hunc hominem decet auro expendi. *h. e.* auro contra æstimari. *pesare a stimare come l' oro*. ¶ Item impendo, *spendere, pagare*, quod olim ante pecuniam cusam, æs pondere solvebatur per libram. *Justin. l.* 12. *c.* 11. Viginti millia talenta in hos sumptus expensa. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 105. Cautos nominibus certis expendere nummos. *dar fuori a censo*. *Paul. Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 47. Usuras gravissimas expendere. *pagare*. ¶ Transl-

¶ Translate a prima significatione est examinare, considerare, *esaminare*. *Cic. in Orat. cap.* 15. Nec vero utetur imprudenter hac copia, sed omnia expendet ac seliget. *Id. post redit. in Sen. c. 6. sub fin.* Iidem expendunt atque æstimant voluptates, sententiamque dicunt, & judicant, &c. *Id. 2. de Orat. c. 76.* Argumenta non tam numerare, quam expendere. *Id. pro Flacc. cap.* 5. Testem diligenter expendere. *Virg.* 12. *Æn. v.*20. tanto me impensius æquum est Consulere, atque omnes metuentem expendere casus. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 150. meritis expendere causam. *Id.* 3. *Amor. el.* 5. *v.* 34. Animo aliquid expendere. *Tacit.* 1. *Hist. cap.* 87. Belli consilia expendere. *Id.* 13. *Ann. c.* 3. Arte verba expendere. ¶ Translate a secunda est luere, solvere, dare. *Virg. Æn.* 11. *v.* 257. infanda per orbem Supplicia & scelerum pœnas expendimus omnes. *abbiam pagata il fio*. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 10. Pœnas Jovi fato supremo expendere. *Sil. l.* 13. *v.* 697. dignas pro talibus ausis Carthago expendat pœnas. *Tacit.* 12. *Ann. cap.* 19. Capite pœnas expendere. *Virg.* 2. *Æn. v.* 229. Expendere scelus. *h. e.* pœnas sceleris. *Sil. l.* 7. *v.* 712. Pœnoque ob mitia facta Dignum expendamus pretium. *Id. l.* 6. *v.* 587. nimium vivacis dura senectæ Supplicia expendi.

EXPENSA, æ, f. *spesa*, sumptus, impensa, δαπάνη. *Claudian. in I. Consul. Stilich. v.* 145. non indecores æraria lassant Expensæ. *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit. ult. leg.* 1. Qui neque tempus, neque finem expensarum habet, sed bona sua profundit.

EXPENSE, impense, vehementer. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 2. *a med.* Cum me expense e sua villa, numquid vellem, rogasset. Al. aliter leg. *Theodor. Priscian. de diæta, c.* 15. Cœliacos expense desiccant.

EXPENSILATIO, *& divisim* Expensi latio, onis, f. respondet acceptilationi, & significat, cum in codice expensi perscribit aliquis, se pecuniam expendisse, & alteri numerasse: vel cum stipulatur, & alteri adsentienti declarat, se pecuniam dedisse. *Gell. l.* 14. *cap.* 2. Probari debere pecuniam datam consuetis modis, expensi latione, mensæ rationibus, chirographi exhibitione, &c.

EXPENSIO, onis, f. actus expendendi, sumtus. *Impp. Valent, Gratian. & Valentinian. lib.*6. *Cod. Theod. tit.*4. *leg.* 24. Ne quis semel præstitutæ expensionis transeat modum. *Symmach. l.* 5. *ep.* 74. (*al.* 76.) Cessantibus novis expensionibus.

EXPENSO, as, a. 1. frequentativum ab *expendo*, ejusdemque fere significationis, *scil.* pondero, examino, numero. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 31. Res rationesque heri curo, argentum accepto, expenso, & cui debet, dato. *Scævola Dig. lib.* 40. *tit.* 5. *leg.* 41. *circa med.* Tutores Cupito servo exactionem commiserunt: isque nummos redactos expensavit eisdem tutoribus. *contò, consegnò*. ¶ Pro dispensare, distribuere, *Macrob. l.* 1. *Saturn. cap.* 13. Alternisque annis binos & vicenos, alternis ternos & vicenos dies intercalares expensabant intercalationibus quatuor.

EXPENSUS, a, um, *pesata, numerato*, pondere examinatus, numeratus: ea ratione, qua in *Expendo* dictum est. *Cic. pro Flacc. c.* 28. Ante pedes Prætoris in foro expensum est auri pondo centum. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 146. Bene igitur ratio accepti & expensi inter nos convenit. *il conto dell' avere, e del dare*. ¶ Item æstimatus. *Id. Merc.* 2. 4. 20. Achillem orabo, aurum mihi det, Hector qui expensus fuit. ¶ *Expensum ferre*, & *pecuniam expensam ferre*, frequens locutio in rationibus, est scribere v. gr. in codice expensi, se pecuniam expendisse, numerasse, dedisse, ut ait *Ascon. in Cicer. Verr.* 3. *c.* 39. *scriversi creditore, darsi credito, dar debito*, ἀπογράφω, ἀπολογίζομαι. V. *Acceptum*. *Cic. loc. cit.* Quod minus Dolabella Verri acceptum retulit, quam Verres illi expensum tulit. *& paulo post.* Satis te elapsurum omni suspicione arbitrabare, si quibus pecuniam credebas, iis expensum non ferres. *Id. pro Rosc. Com. cap.* 5. Hæc pecunia necesse est, aut data, aut expensa lata, aut stipulata sit. *o contata, o scritta, o promessa*. *Hirt. de B. Alex. cap.* 56. Arcessit omnes, qui sibi pecunias expensas tulerant, acceptasque eas jubet referri. ¶ Urbane *Cic. Fam. l.* 9. *ep.* 10. Nisi forte scire vis, me inter Niciam nostrum, & Vidium judicem esse. Profert alter duobus versiculis expensum Niciæ: alter Aristarchus hos ὀβελίζει. Ego, tanquam criticus antiquus, judicaturus sum, utrum sint τοῦ ποιητοῦ, an παρεμβεβλημένοι. *produce in due righe un debito di Nicia: l' altro ha per falsificata quella partita*, &c. Loquitur hoc modo Cic. quia hi Grammatici erant. ¶ Neque solummodo præscriptionem pecuniæ expensæ significat, sed etiam ipsam pecuniæ numerationem, ac præstationem. *Liv. l.* 6. *c.* 20. Homines prope quadringentos protulisse dicitur, quibus sine fenore pecunias expensas tulisset. *h. e.* quibus pecuniam credidisset sine fenore. ¶ Transfertur & ad alia. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 4. Mentio facta est de legione ea, quam expensam tulit C. Cæsari Pompejus. *h. e.* tradidit, uti legitur apud *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c. penult.* ¶ Translate *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 3. Ipsam enim facilitati suæ expensum ferre debere, quæ minus idoneos fidejussores acceperit. *dover ascrivere*. *Scævola lib.* 42. *tit. ult. leg.* 24. Alii creditores suæ negligentiæ expensum ferre debent. ¶ Dicitur etiam *expenso ferre*. *Jabolen. lib.* 33. *tit. ult. leg.* 10. Qui vestem omnem, & res plurium generum supellectilis nomine expenso ferre solitus erat. *registrare col nome di suppellettile*.

EXPERGEFACIO, is, eci, actum, a. 3. *destare, svegliare*, ἀνεγείρω, excito e somno, & generatim excito. *Cic.* 7. *Verr. c.* 15. Si forte expergefacere te posses. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 34. Hic Italiam tumultus expergefecit terrore subito. *Plaut. Curcul.* 1. 3. 42. Magnum flagitium probrumque, Phædrome, expergefacis. *h. e.* excitas, admittis, perpetras.

EXPERGEFACTIO, onis, f. excitatio a somno. *August. de vera Relig. c.* 50. A somno expergefactio.

EXPERGEFACTUS, a, um, *svegliato, destato*, διεγερθείς. *Sueton. in Calig. c.* 6. Expergefactus e somno Tiberius est gratulantium vocibus. *Id. in Claud. c.* 8. Ut repente expergefactus faciem sibi confricaret. ¶ Translate *Lucret. l.* 2. *v.* 412. musea mela, per chordas organici quæ Mobilibus digitis expergefacta figurant. *h. e.* soni musici, quos excitatos chordarum pulsatione, organici varie modulantur.

EXPERGEFIO, is, expergiscor. Agnoscitur a *Diomed. l.* 1. *pag.* 372. *Putsch.* unde particip. *Expergefactur*.

EXPERGIFICO, as, a. 1. expergefacio, *destare*. *Gell. l.* 17. *cap.* 12. Ingenio expergificando idoneæ res.

EXPERGIFICUS, a, um, adject. qui expergefacit, *chi desta*. *Apul. in Florid. n.* 13. (*al. l.* 2.) Galli expergifico carmine occinunt.

EXPERGISCO, is, a. 3. idem ac expergefacio. *Plin. l.* 22. *c.* 13. Urtica lethargicos expergiscit tactis cruribus. Alii rectius leg. *expergisci*. ¶ Videtur etiam usurpatum neutraliter, *svegliarsi*. *Pompon. Agam.* apud *Non. c.* 7. *n.* 40. Cum tam clare tonuerit, ut si quis dormitaret, expergisceret.

EXPERGISCOR, eris, experrectus sum, dep. 3. *vel* pass. 3. *svegliarsi, destarsi*, ἐξεγείρομαι, e somno excitor. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 33. Ut te ipsum serves, non expergisceris? *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 38. Cum simul cum sole experrectus essem. ¶ Translate *Terent. Adelph.* 4. 4. 21. Cessatum usque adhuc est: nunc porro, Æschine, expergiscere. *Plaut. Asin.* 2. 1. 1. Nunc te melius est expergiscier, atque argento comparando fingere fallaciam. παραγωγή pro *expergisci*. *Sallust. in Catil. c.* 21. Quin igitur expergiscimini? en illa, quam sæpe optastis, libertas. *Id. orat.* 2. *ad Cæs. de republ. ordin. ante med.* Ut omnes expergiscantur ad libertatem.

EXPERGITE, adverb. *vegliando*. *Apul. l.* 8. *Metam.* Expergite auscultare. & *lib.* 2. Expergite munus obire.

EXPERGITUS, a, um, *svegliato*, particip. ab *expergor*, ut docet *Diomed. l.* 1. *pag.* 372. *Putsch.* idem significans quod *experrectus*. *Lucret. l.* 3. *v.* 943. nec quisquam expergitus exstat, Frigida quem semel est vitai pausa secuta. *Lucil.* apud *Diomed. loc. cit.* & *Priscian. l.* 10. *pag.* 888. E somno pueros cum mane expergitu' clamo. Al. leg. *cum mane, expergite, clamo*, ut pertineat ad *expergo*: *Apul. l.* 2. *Metam.* Tum demum Diophanes expergitus, sensit imprudentiæ suæ labem. ¶ *Diomed. ibid.* & *Fest.* discrimen tradunt inter *expergitus*, & *experrectus*, ut *expergitus* dicatur, qui satiatus somno sponte evigilat, *experrectus* a quiete impeditus, seu ab alio excitatus. Apud *Fest.* alii leg. *exporrectus*.

EXPERGO, is, experrexi, a. 3. *svegliare, destare*, ἀνεγείρω, a somno excito. *Acc.* apud *Non. c.* 2. *n.* 278. Heu vigiles properate, expergite pectora tarda sopore: exsurgite. *Santra ibid.* omnes vocis expergit sono. ¶ Translate est excitare, *eccitare*. *Gell. l.* 6. *c.* 10. Cum aliis salubribus exemplis hortabatur ad philosophiam capessendam, tum vel maxime ista re animos juvenum expergebat. ¶ De præterito V. vocem præced. ¶ *Expergo* a *spargo*. V. *Exspergo*.

EXPERIENS, entis, particip. qui experitur, πειρώμενος. *Plin. l.* 8. *c.* 32. *a med.* Cervi cornua ad arbores subinde experientes. *facendo prova*. *Id. l.* 16. *c.* 12. Nihil non experiente vita. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 414. Inde genus durum sumus, experiensque laborum. *tollerante delle fatiche*. ¶ Item navus, strenuus, industrius, omnia experiens, *intraprendente, industrioso, attivo*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 17. Promptissimus homo, & experiens. *Id. pro Cluent. c.* 8. Vir fortis & experiens. *Liv. l.* 6. *c.* 34. Vir acer & experiens. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 9. *v.* 32. desidiam quicumque vocavit amorem, Desinat: ingenii est experientis amor. *Id.* 3. *ex Ponto, ep.* 7. *v.* 11. Ne gravis uxori dicar, quæ scilicet in me Quam proba, tam timida est, experiensque parum. ¶ Item qui multa expertus est, callidus, peritus, *pratico, di molta esperienza*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 21. Homo gnavus & industrius, experientissimus ac diligentissimus arator. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 159. comes experientis Ulyssis.

EXPERIENTIA, æ, f. *esperimento, tentativo, prova*, πειρασμός, actus experiendi, experimentum, periclitatio. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 18. *ad fin.* Quæ si adventus meus repressérit, agam gratias fortunæ constantiæque meæ, quæ ad hanc experientiam excitavit. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 16. Equitem R. non libidine, non turpibus impensis cupiditatum atque jacturis, sed experientia patrimonii amplificandi labentem excepit. *h. e.* dum tentat patrimonium augere. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 18. *sub fin.* Nos debemus & imitari alios, & aliter ut faciamus, experientia tentare quædam. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 225. hæc illi placet experientia veri. *h. e.* hoc modo placet illi verum explorare. *Vellej. l.* 2. *c.* 78. Cæsar crebris expeditionibus, patientia periculorum, bellique experientia durabat exercitum. *coll' esercizio*. *Id. ibid. c.* 57. Laudandum experientia consilium Pansæ est. *dal successo, dall' esito*. ¶ Est etiam scientia & cognitio ex multis experimentis acquisita, *sperienza, pratica*, ἐμπειρία. *Colum. l.* 10. *v.* 338. Ipsa novas artes varia experientia rerum, Et labor ostendit miseris, ususque magister Tradidit agricolis, &c. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 4. Agrippa non ætate, neque rerum experientia tantæ moli par. & *cap.* 46. Vir longa experientia. *Virg.* 1. *Georg. v.* 4. apibus quanta experientia parcis. *h. e.* solertia. *Manil. l.* 1. *v.* 61. artem experientia fecit, Exemplo monstrante viam. *Cels. in præfat. post med.* Ad curandi rationem nihil plus confert, quam experientia.

EXPERIMENTUM, i, n. *sperimento, prova*, πεῖρα, δοκιμασία, experientia, tentamentum, argumentum. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 30. *ad fin.* Hoc maximum est experimentum, cum constet, ægritudinem vetustate tolli, hanc vim non esse in die positam, sed in cogitatione diurna. *Sallust. in Jug. c.* 50. Metello experimentis cognitum erat, genus Numidarum infidum esse. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 24. Ut plebs expe-

experimentum daret, an, amotis custodibus, modestiam retineret. *Velles. l. 2. c. 94.* Præcipua omnium virtutum experimenta edere. *Quintil. l. 6. c. c. a med.* Quæ non aliquo tradente, sed experimento meo accepi. *Id. l. 3. c. 8. a med.* Facillime ad consentiendum homines ducuntur experimentis. *Plin. in Paneg. c. 43.* Probatur experimento, sit ne feracius, &c. *Plin. alter l. 5. c. 1. a med.* Id plerumque fallacissimum experimento deprehenditur. *Id. l. 29. c. 1. a med.* Medici experimenta per mortes agunt. *Id. l. 13. c. 2.* Unguentorum experimentum inversa manu capitur. *Id. l. 17. c. 2.* Credere experimentis.

EXPERIOR, eiris, expertus sum, dep. 4. *provare, far esperienza, tentare*, πειράω, probo, tento, periculum facio: ab antiquo *periri*, quod, erat conari, factum a πεῖρα, vel πειράομαι, ut *Voss.* docet. *Virg. Ecl. 3. v. 28.* Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim Experiamur? *Plin. l. 3. ep. 14.* Abjiciunt in fervens pavimentum, ut experirentur, an viveret. *Liv. l. 25. c. 38.* Experiri libet, quantum audeatis, duce vestro auctore. *Plaut. Trin. 4. c. 93.* Lubet experiri, quo evasurus est. *Petron. in Satyr. c. 31.* Experiri volui, an tota familia cantaret. *Curt. l. 6. c. 11. a med.* Ut experiremur, utrum vino gravatus, &c. *Valer. Flacc. l. 5. v. 562.* Experiuntur simul, si tela artusque sequantur. *Terent. Phorm. 3. 3. 5.* Rursum ei beneficium experiamur reddere. *Cic. l. 2. de Orat. c. 26.* In me ipso experior, ut exalbescam, &c. ¶ Jungitur cum accusat. & varia significatione. *Nep. in Hamilc. in fin.* Ut intariret, quam non Romanos experiri mallet. *h. e.* explorare commisso prœlio. *Terent. Andr. 2. 1. 11.* Omnia experiri certum est, priusquam pereo. *h. e.* tentare. *Sallust. in Catil. c. 27.* Extrema experiri. Sic experiri fidem alicujus, vim veneni, terram facilem colendo, & sexcenta alia, *far prova*. *Plaut. Virg. Cic.* &c. *Brut. ad Cicer. ep. 16. ad fin.* Experiar & tentabo omnia. *Quintil. l. 5. c. 7.* Experiri animum alicujus. & *lib. 11. c. 2.* memoriam. *Ovid. 4. Fast. v. 814.* Magna fides avium est: experiamur aves. *Cic. 2. de Divin. c. 46.* Quadringenta & septuaginta millia annorum in periclitandis experiundisque pueris, quicumque nati essent, Babylonios posuisse. *in provar la natività*. *Id. Phil. 12. c. 2.* De me experior, cujus idem consilium, quod tuum, sentio quam reprehendatur. *prendo da me l' esperienza*. *Ovid. 3. Trist. el. 2. v. 27.* Experiri deos iniquos. *provare, sentire*. ¶ *Experiri jus*, & *experiri* absolute, est jus suum ad rem aliquam in judicio exponere. *Paul. Dig. lib. 2. tit. 4. leg. 1.* In jus vocare, est juris experiundi causa vocare. *Ulpian. lib. 47. tit. 8. leg. 4.* Cum primum de ea re experiundi potestas fuerit. ¶ Huic affine est, *Experiri legibus*, vel *jure*, *andar per via di giudizio*, judicio agere. *Nep. in Timol. c. 5.* Hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus, quod quisque vellet, legibus experiri liceret. *Cic. pro Quint. c. 11.* Si quid in controversiam veniret, aut intra parietes, aut summo jure experiretur. ¶ Absolute *Id. ibid. c. 13.* A me diem petivit: ego experiri non potui: latitavit. Adde *Liv. l. 40. c. 29. ad fin.* ¶ *Experiri cum aliquo*, universim pro contendere. *Plaut. Cistell. 2. 1. 11.* Maritimis moribus mecum experitur. ¶ *Experiri libertatem*, apud *Sallust. in Jug. c. 33.* est libertate uti. ¶ *Experiri imperium* est utendo in discrimen adducere. *Liv. l. 2. c. 59.* Monentes, ne utique experiri vellet imperium, cujus vis omnis in consensu obedientium esset. ¶ Particip. *experiens* V. suo loco. ¶ *Experiendus* passive, *P. Nigid.* apud *Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch.* Experienda ratio. *Ovid. 2. Fast. v. 367.* Cæstibus, & jaculis, & missi pondere saxi Brachia per lusus experienda dabant. *h. e.* exercenda, experimentum virium dando. *Valer. Flacc. l. 5. v. 319.* tecta petenda Urbis, & ignoti mens experienda tyranni. ¶ Experiendo *Cic. Fam. 1. ep. 7. ad fin.* Experiendo magis, quam discendo cognovi. *Liv. l. 44. c. 41.* Pleraque nova commenta experiendo, sine ullo effectu evanescunt. *col metterle in pratica, o alla prova*. ¶ Experiendum est, *bisogna far la prova*. *Cic. de Amic. c. 17.* Judicare difficile est, nisi expertum: experiendum autem est in ipsa amicitia: ita præcurrit amicitia judicium, tollitque experiendi potestatem. ¶ *Expertum est*, experimento compertum est, *si sa per esperienza*. *Gell. l. 15. c. 7.* Observatum in multa hominum memoria, expertumque est in senioribus plerisque. ¶ *Experturus*. *Plaut. Trucul. 2. 4. 44.* Se se experturum, quanti se penderem. ¶ *Experitūrus* pro *experturus*, apud *Caton. R. R. c. 157.* Valetudinis causa experiturus. Al. aliter leg. ¶ *Experio* pro *experior*, *Catull. carm. 21. ad Aurel. v. 5.* nam simul expocaris una, Hærens ad latus, omnia experibis. Al. aliter leg.

EXPERITUS, imperitus, quasi qui peritiam exuit. *Fest.*

EXPERJURO, as, a. 1. valde juro. *Afran.* apud *Non. c. 7. n. 45.* Experjurabant, exsecrabant se, ac suos.

EXPERRECTUS, a, um, adject. excitatus, *svegliato, desto*, ἐγερθείς. V. *Expergiscor*. Translate sumitur pro vigilanti, attento, acri. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 49.* Experrecta virtus rempubl. recuperavit. *Colum. l. 9. c. 7.* Ut sint apes experrectiores: nam frigus ignaviam creat.

EXPERS, ertis, *non partecipe, privo, vuoto*, ἄμοιρος, qui alicujus rei nullam habet partem, privus, vacuus, immunis, tum in bonam, tum in malam partem: ab *ex*, & *pars*. Fem genitivum regit. *Cic. Verr. 4. c. ult.* Ut nulla ejus vitæ pars summæ turpitudinis esset expers. *Id. Attic. l. 8. ep. 8.* Omnes nos expertes sui tanti consilii relinquebat. *Id. c. de Orat. c. 1.* Omnis eruditionis expers atque ignarus. & *cap. 19.* Homines expertes veritatis. *Id. 1. Offic. c. 16.* Feræ rationis & orationis expertes. *Id. 4. Fam. ep. 14. ad fin.* Omnium periculorum expers. *Id. 2. de Divin. c. 38 extr.* Humanitatis expertes. *Plaut. Pseud. 1. 5. 83.* Expertem te amoris nati habui. *h. e.* celavi te amorem nati. *Id. Asin. 3. 1. 2.* Expers imperii matris. *h. e.* non parens, negligens imperium matris. *Stat. l. 5. silv. 5. v. 60.* Expers imperii Fortunæ. *h. e.* qui adversam fortunam non est expertus. *Senec. in Troad. v. 675.* Expers sui. *h. e.* sui minime compos, *fuori di se*. ¶ Cum ablat. *Plaut. Pers. 4. 3. 40.* Ex res me domo expertem facit. *Id. Amph. 2. 2. 81.* Eo more expertem te offendi. *Id. Asin. 1. 1. 31.* Expers metu. *Sallust. in Catil. c. 34.* Fama atque fortunis expertes. *Turpil.* apud *Non. c. 9. n. 10.* & 23. expers malitiis. ¶ Est qui putet, etiam contrario sensu usurpari, ut participem significet; & *ex* non privandi, sed augendi vim habeat: afferuntque locum *Catulli carm. 65. de coma Beren. v. 76.* & *Persii sat. 6. v. 39.* Vide.

EXPERTIO, onis, f. verbale ab *experior*, experimentum, probatio, *prova*. *Vitruv. l. 8. c. 5.* Expertiones & probationes eorum sic sunt providendæ.

EXPERTOR, oris, m. qui tentat & experitur. *Sil. l. 22. v. 502.* Turbarem expertor. Sed Viris doctis valde suspectus est locus. V. *Dousqu. Barth.* & *Heins.* apud *Drakemborch*.

EXPERTUS, a, um, *chi ha sperimentato, o fatto prova*, πειραθείς, particip. ab *experior*. *Virg. 2. Georg. v. 118.* hæc cum sint hominumque boumque labores Versando terram experti. *Cic. pro Planc. c. 9.* Omnia quæ dico de Plancio, dico expertus in nobis. *Id. c. de Orat. c. 17.* Dicam enim tibi, Catule, non tam doctus, quam (id quod est majus) expertus. *Ovid. 5. Fast. v. 674.* Si juvat expertis credere, numen habet. *Plin. l. 9. ep. 13.* Expertus usu, non esse consulendos, &c. ¶ Passive *sperimentata, conosciuta per prova*, experimento probatus. *Liv. l. 1. c. 34. extr.* Ut per omnia expertus, postremo tutor etiam liberis regis testamento institueretur. & *cap. 17.* Libertatis dulcedine nondum experta. & *lib. 3. c. 44.* Vir acer, & pro causa plebis expertæ virtutis. *Sueton. in Vespas. c. 4.* Experta industria. *Cic. pro Balb. c. 6. extr.* Virtus experta atque perspecta. *Sueton. in Tib. c. 19.* Confidens ostento sibi ac majoribus suis in omni ducatu expertissimo. *Tacit. 4. Hist. c. 76.* & *Virg. 10. Æn. v. 173.* Miles vetus expertusque belli. *Id. 3. Ann. c. 27.* Artes tam feliciter expertas vertere in aliquem. *Plin. l. 29. c. 1.* Populus R. expertam medicinam damnavit. Adde *Propert. l. 2. el. 3. v. 18.*

EXPES. V. *Exspes*.

EXPETESSO, *vel* Expetisso, is, a. 3. antique pro expeto: a *petisso*, vel *petesso*. *Plaut. Mil. 4. 2. 13.* Tuam expetissit pulcritudinem. *Id. Trin. 2. 1. 4.* Artem expetessam. *Id. Mil. 4. 6. 24.* Quem amo, quemque expetesso. *Id. Rud. 1. 5. 1.* Qui sunt, qui a patrona mea preces expetessunt? *h. e.* patronam meam precantur. V. in *Expeto*.

EXPETIBILIS, le, adject. optabilis, *desiderabile*. *Tacit. Ann. 16. c. 22.* Parum expetibilem operam præbuerat.

EXPETISSO. V. *Expetesso*.

EXPETITOR, oris, m. qui aliquid expetit. *Symmach. l. 8. ep. 45.* (*al. 46.*) Jamdudum hoc animus meus vestri expetitor efflagitat.

EXPETITUS, a, um, adject. valde petitus, optatus, quæsitus, *cercato, procacciato, bramato*. *Senec. in Thyest. v. 509.* Complexus mihi redde expetitos. *Plin. l. 6. c. 29.* Fons expetitus navigantibus. *Id. l. 8. c. 10.* Manus elephanti expetiti saporis in callo. *Id. l. 9. c. 36.* Purpuræ flos tingendis expetitus vestibus. *Id. l. 16. c. 10.* Abies expetita navigiis.

EXPETO, is, ivi, itum, a. 3. *procacciare, cercare, volere, dimandare costantemente*, ἐπιθυμέω, ἐφίεμαι, valde peto, quæro, adscisco, volo, opto. *Cic. 1. Offic. c. 20.* Nihil hominem, nisi quod honestum sit, aut admirari, aut optare, aut expetere debere. *Id. pro leg. Manil. c. 2.* Deposcere, atque expetere aliquem. & *cap. 19.* Expetere ac postulare. & *cap. 11.* Italia ab hoc auxilium absente expetivit. *Id. in Orat. c. 20.* In concionibus tracta quædam & fluens expetitur oratio. *Id. 1. Offic. c. 8.* Expetuntur divitiæ cum ad usus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates. *Curt. l. 6. c. 6.* Paulatimque servilibus ministeriis tot victores gentium imbuere expetebat. *Plaut. Cas. prol. v. 12.* Intelleximus studiose expetere vos Plautinas Fabulas. *Cic. 1. Tuscul. c. 48.* Erechthei filiæ cupide mortem expetivere pro vita civium. *incontrarono*. *Id. c. de Orat. c. 40.* Pecunia tantopere expetitur. *Id. 6. Verr. c. 49.* Summa cupiditate expetere aliquid. *Plaut. Amph. 5. 1. 75.* Pacem Jovis multis hostiis expetere. *Id. Rud. 1. 4. 20.* Videre te expeto. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 276.* Dii me etsi perdunt, tamen esse adjutam expetunt. *Plin. l. 6. c. 23.* Emporium Indiæ non expetendum, propter vicinos Piratas. *h. e.* non adeundum. *Id. l. 25. c. 8. a med.* Herba, quæ mire capris expetitur. *Id. l. 12. c. 24.* Radix aspalathi mire unguentis expetitur. *h. e.* ad unguenta conficienda. ¶ Pro sciscitari, *dimandar per sapere, ricercare*. *Valer. Flacc. l. 5. v. 577.* Ipse autem tantis concita furoribus arma Expetit Æsonides, & amicos ordine reges. ¶ *Expetere consilium*, *h. e.* capere. *Plaut. Mostell. 4. 1. 3.* Servi, qui nihil metuunt, postquam sunt malum meriti, stulta sibi expetunt consilia: exercent se ad cursurem, fugiunt. *prendono pazze risoluzioni*. & *Cas. 2. 7. 7.* Id non tam ægre est, jam vicisse villicum, quam id expetivisse opere tam magno senem. ¶ Significat etiam repetere, exposcere, sumere, ubi de pœna aut jure sermo est. *Liv. l. 3. c. 40.* Rempublicam, si a volentibus nequeat, ab invitis jus expetituram. *vorrà il suo giusto*. *Cic. l. 6. Fam. ep. 17.* Alicujus promissum expetere. *Id. pro Marcell. c. 6.* Dii pœnas a populo R. ob delictum expetiverunt. *anno fatto pagar il fio*. *Id. pro Flacc. c. 38.* Nunc a Flacco Lentuli pœnæ per vos expetuntur. *Liv. l. 1. c. 23.* In omne Albanum nomen pœnas expetere ob bellum impium. *Id. l. 2c. c. 13.* Expetere supplicium. ¶ Item impetere, lacessere, aggredi. *Cic. pro Dejot. c. 11.* Expetere vitam alicujus. ¶ Item recidere, incidere, neutra significatione. *Liv. l. 2.*

l. 2. *c.* 22. *extr.* Ut in eum omnes expetant hujusce clades belli. *cadano*. *Plaut. Amph.* 1. 2. 32. Deum non par videtur facere, delictum suum suamque culpam expetere in mortalem ut sinat. & 3. 2. 14. Insonti mihi illius ira in hanc, & maledicta expetent. & 2. 1. 42. Cujus hodie in tergum faxo ista expetant mendacia. ¶ Item accidere, usu venire, *accadere*. *Id. ibid.* 1. 1. 20. In servitute expetunt multa iniqua. *Id. Mil.* 2. 4. 40. Satin' eadem in vigilantes expetunt, quæ in somnis visa memoras? ¶ *Expetere preces* est precari. *In epist. Corneliæ matr. Gracchor.* inter fragm. *Nepotis*. Non pudet te eorum deum preces expetere, quos, &c? Adde *Plaut.* in *Expetessa*. ¶ *Expetere ætatem* est durare, ætatem ferre. *Plaut. Pœn.* 3. 3. 22. Malo si quid benefacias, id beneficium interit: Bono si quid malefacias, ætatem expetit.

EXPIABILIS, le, qui expiari potest. *Cic.* 13. *Phil. c.* 1. *a med.* Videndum, an sit aliquod bellum expiabile. Pleriq. omn. leg. *inexpiabile*.

EXPIATIO, onis, f. *purgazione*, *espiazione*, *ἄγνευσις*, purgatio. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 24. At vero scelerum in homines, atque impietatum nulla expiatio est. *Liv. l.* 9. *c.* 1. Fœderis rupti expiatio. *Cic. de Harusp. resp. c.* 10. Diis violatis expiatio debetur.

EXPIATOR, oris, m. qui expiat, & purgat. *Tertull. de Pudic. c.* 15. *extr.* Impuritatis expiator.

EXPIATORIUS, a, um, ad expiandum pertinens, purgatorius. *Augustin. de Civit. Dei*, *lib.* 21. *c.* 13. Expiatoriæ pœnæ.

EXPIATRIX, icis, f. quæ lustrat, & expiat. *Festus* in voce *Piatrix*: Piatrix erat sacerdos, quæ expiare erat solita, quam alii expiatricem vocant.

EXPIATUS, us, m. idem ac expiatio. *Tertull. advers. Valentin. c.* 13. Continet hic ordo enthymeseos, & conjunctæ passionis expiatum.

EXPIATUS, a, um, *espiato*, *purgato*, purgatus, sacrificiis a scelere liberatus, *ἀφαγνισθείς*. *Cic. Phil.* 1. *c.* 12. Expiato suro, dissipato concursu impiorum. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 4. Arma nondum expiatis uncta cruoribus. *Flor. l.* 1. *c.* 13. *ad fin.* Civitas expiata & lustrata. ¶ Translate *Id. l.* 1. *c.* 22. Et clades ingentibus expiata victoriis. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 48. Expiato suo dolore. *sfogata*, *soddisfatto*.

EXPICTUS, a, um, adject. pictus, *dipinto al vivo*. *Cic.* 5. *Tuscul. cap.* 39. *a med.* Motus hominum expicti.

EXPILATIO, onis, f. *ruberia*, *espilazione*, *περισύλησις*, actus expilandi. *Cic.* 2. *Offic. c.* 21. *extr.* Tanta sublatis legibus & judiciis expilatio direptioque sociorum. Adde *lib.* 3. *c.* 8.

EXPILATOR, oris, m. *ladro*, *rubatore*, *espilatore*, *συλητής*, fur, prædator, direptor. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 18. *qui est de effractorib.* & expilatorib. *leg.* 1. expilatores vocat atrociores fures, & Græce *λωποδύτας*: qua voce significantur qui vestibus spoliant. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 2. *extr.* Cum domus hospitem, non expilatorem recepisse videatur.

EXPILATUS, a, um, particip. ab expilor, *rubato*, *spogliato*. *Cic. pro Cluent. cap.* 64. Armarium expilatum, pecunia ablata. *Id.* 6. *Verr. c.* 27. *sub fin.* Regem spoliatum expilatumque dimisit. ¶ Quoties hereditariæ res a quopiam surripiuntur, antequam hereditas adeatur, vel post aditam, antequam res ab herede possessæ sint actione furti non agitur, sed actione *expilatæ hereditatis*, uti docent *Marcian. Ulpian. Paul.* &c. *Dig. lib.* 47. *tit.* 19. *qui* expilatæ hereditatis *inscribitur*.

EXPILO, as, a. 1. *rubare*, *περισυλάω*, diripio, deprædor. *Cic. Parad.* 6. *c.* 1. Si socios spolias, ærarium expilas. *Id. pro leg. Manil. c.* 19. Ad expilandos socios diripiendasque provincias. *Petron. in Satyr. c.* 22. Expilare lagenam. *h. e.* furtim exhaurire. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 562. Expilatque genas oculis. *h. e.* spoliat, privat. Al. leg. *exspoliatque*: alii aliter. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 21. Rem hereditariam expilans. V. *Expilatus*.

EXPINGO, is, inxi, ictum, a. 3. idem quod pingo, vel eum quadam majore vi, cum ea augeat, *dipingere al vivo*. *Plin. l.* 35. *c.* 7. Quoniam & pericula expingimus, ne quis miretur & rogos pingi. *Tertull. de cultu femin. c.* 12. Thamar se expinxerat, & ornaverat. *s'era imbellettata*. Simili sensu dixit *Martial. l.* 7. *epigr.* 82. & *l.* 8. *ep.* 52. expingere genas, cutem: de tonsore loquens.

EXPINSO, is, a. 3. *pestare*, idem quod pinso, contundo, tero. *Cato c.* 2. *R. R.* Spinas runcari, expinsi far, munditias fieri.

EXPIO, as, avi, atum, a. 1. *espiare*, *purgare*, *ἀγνίζω*, *ἀφοσιόω*. Est verbum sacrorum, & significat rem pollutam scelere, aut vitio aliquo purgare, lustrare, mundam ac puram, diisque gratam reddere: ab *ex*, & *pio*, *as*, quod idem valet. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 63. Procurare atque expiare aliquid. *Id. de Harusp. resp. c.* 16. Nomen populi R. tanto scelere contaminavit, ut id nulla re possit, nisi ipsius supplicio expiari. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 17. *a med.* Quæ violata sunt, expiabuntur, quæ sunt sanctissime conservata, religionem suam obtinebunt. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 4. Expiare forum a nefarii sceleris vestigiis. *Id.* 2. *de Legib. c.* 9. Sacrum commissum, quod neque expiari poterit, impie commissum esto: quod expiari poterit, publici sacerdotes expianto. *Id. de Harusp. resp. c.* 11. Expiare aerata. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 29. scelus. *Id. Epod.* 5. *v.* 90. dira detestatio Nulla expiatur victima. *h. e.* avertitur, averruncatur. *Liv. l.* 2. *cap.* 26. Imperatum patri, ut filium expiaret pecunia publica. Id quibusdam piacularibus sacrificiis factis, &c. *Pers. sat.* 2. *v.* 31. cunis Exemit puerum, frontemque atque uda labella Infami digito, & lustralibus ante salivis Expiat. ¶ Metonymice est placare, *placare*. *Petron. in Satyr. c.* 105. Ut Tutela navis expiaretur, placuit, quadragenas utrisque plagas imponi. ¶ Translate *Cic. in Pison. c.* 7. A me etiam pœnas expetistis, quibus conjuratorum manes mortuorum expiaretis. *Senec. in Octav. v.* 859. Expiare iram. *Cic. in Pison. c.* 35. Tua scelera dii immortales in nostros milites expiaverunt. *scil.* nostros milites puniendo. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 12. *extr.* Asiaticus libertus malam potentiam servili supplicio expiavit. *Plin. l.* 8. *ep.* 10. Quem errorem magnis detrimentis expiavit, in summum periculum adducta. *pagò il fallo*. (Adde *Liv. l.* 37. *c.* 45.) *Id. in Paneg. c.* 33. Miseras voluptates unco & ignibus expiavit. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 519. Ut quidquid subiti, & magni discriminis instat In tunicas eat, & totum semel expiet annum. *h. e.* a calamitatibus purget, ac liberet. *Justin. l.* 3. *c.* 2. Supplicio alicujus regni infamiam expiare. *h. e.* purgare, delere. *Flor. l.* 1. *c.* 12. Cladem ingentibus victoriis expiare. *Liv. l.* 1. *c.* 14. Legatorum injurias, regisque cædem expiare. *Cic. de Provinc. Consul. c.* 1. *ad fin.* Cujus illi salutem pro pignore tradiderent, ad expiandas suas cupiditates. *h. e.* ut satisfacerent cupiditatibus, & eas quasi placarent. Al. leg. *explendas*.

EXPIRO. V. *Exspiro*.

EXPISCATOR. V. *Explicator*.

EXPISCOR, aris, atus sum, dep. 1. *indagare*, diligenter inquiro, indago. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 19. Nescis me ab illo omnia expiscatum? *Terent. Phorm.* 2. 3. 35. Proinde expiscare, quasi non nosses.

EXPLANABILIS, le, adject. explanatus, distincte prolatus, *intelligibile*. *Senec. l.* 2. *de Ira*, *c.* 3. Vox est quidem, sed non explanabilis, & perturbata, & verborum inefficax.

EXPLANATE, adverb. *chiaramente*, *apertamente*, *σαφῶς*, aperte. *Cic. in Orat. c.* 33. Ut definire rem possit; neque id faciat presse & anguste, sed cum explanatius, tum etiam uberius. *Gell. l.* 16. *c.* 8. In eo commentario nihil edocenter, neque ad instituendum explanate scriptum est.

EXPLANATIO, onis, f. *spiegazione*, *dichiarazione*, *δήλωσις*, explicatio, interpretatio, expositio. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 51. Somniis, vaticinationibus, oraculis, quod erant multa obscura, explanationes adhibitæ sunt interpretum. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 16. Uniuscujusque propositionis explanatio. *Plin. l.* 10. *c.* 68. Res arduæ explanationis. *difficile da spiegarsi*. *Id. l.* 11. *c.* 51. *extr.* Explanatio animi, quæ nos distinxit a feris. *Id. l.* 7. *c.* 16. Dentes cum defuere, explanationem omnem adimunt. *l'articolamento delle parole*. ¶ Speciatim est virtus orationis, quæ eam apertam ac dilucidam reddit. Ea comparatur duabus rebus, usitatis verbis, & propriis. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 12. ¶ A *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. enumeratur inter lumina sententiarum *commoratio una in re*, *& illustris explanatio*: qua re hypotyposim significare videtur.

EXPLANATOR, oris, m. *interprete*, *dichiaratore*, *ἐξηγητής*, qui interpretatur, & exponit. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 51. Sunt enim explanatores, ut Grammatici Poetarum.

EXPLANATORIUS, a, um, adject. qui explanat, *dichiaratorio*. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 3. *c.* 1. Liber explanatorius Aphorismorum Hippocratis.

EXPLANATUS, a, um, *spiegato*, *appianato*, explicatus, expansus. *Plin. l.* 16. *c.* 8. Suberi cortex præcrassus, ac renascens, atque etiam in denos pedes undique explanatus. ¶ Translate *Cic.* 1. *Acad. c.* 5. In pedibus celeritatem, vim in manibus, claritatem in voce, in lingua etiam explanatam vocum impressionem. *pronunzia articolata e distinta*.

EXPLANO, as, avi, atum, a. 1. *spianare*, *appianare*, *ὁμαλίζω*, *καταλεαίνω*, planum facio. Translate est explicare, illustrare, exponere. *Cic.* 1. *Offic. c.* 27. Qualis differentia sit honesti & decori, facilius intelligi, quam explanari potest. *Id.* 2. *de Fin. c.* 19. Explanare aliquid, apertiusque dicere. *Id. de clar. Orat. c.* 41. Rem explanare interpretando. *Id.* 2. *de Orat. c.* 19. & *lib.* 1. *Offic. c.* 28. *extr.* Docere & explanare. *Id.* 2. *de Orat. c.* 69. Conjectura explanare aliquid. *Terent. Phorm.* 2. 3. 33. Quem amicum tuum ais fuisse istum? explana mihi. *Sallust. in Catil. c.* 4. *extr.* De cujus hominis moribus pauca prius explananda sunt, quam initium narrandi faciam. *debbo narrare*. *Plin. l.* 6. *c.* 23. Juxta quod flumen, aut ubi fuerit, non satis explanatur. *Plin. alter in Paneg. c.* 64. Expressit explanavitque verba, quibus caput suum deorum iræ consecraret. *pronunziò distintamente*.

EXPLANTO, as, a. 1. *spiantare*, *ἀνορύζω*, plantas evello. *Colum. l.* 4. *c.* 14. Ne ventis explantentur. *Id. ibid. c.* 27. *extr.* Quidquid inter brachia viret, explantare. *sbiantare*.

EXPLAUDO, is, si, sum, idem quod explodo, plaudendo ejicio. *Lucret. l.* 4. *v.* 711. Quin etiam gallum noctem explaudentibus alis Auroram clara consuetum voce vocare. *Explaudere noctem* est quod dixit *Valer. Flacc. lib.* 8. *v.* 82. excutere somnos. *Auson. in VII. Sapient. de Thalete*, *in fin.* Pars plaudite ergo, pars offensi explaudite.

EXPLEBILIS, le, *saziabile*, qui expleri potest. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 9. Indigentia libido explebilis. Plerique al. leg. *inexplebilis*.

EXPLEMENTUM, i, n. idem ac expletio. *Senec. ep.* 110. *a med.* Si scieris, cacumina arborum explementum esse ventris. *Plaut. Stich.* 1. 3. 19. Inanimentis explementum quæritur. *h. e.* inanem ventrem explere appeto. *Senec. Suasor.* 2. *ad fin.* Messala ajebat, hic Virgilium debuisse desinere: quod sequitur, Et in decimum *&c.* explementum esse.

EXPLENDESCO. V. *Exsplendesco*.

EXPLENUNT, explent. *Festus*.

EXPLEO, es, evi, etum, a. 2. *empiere*, *riempiere*, *ἐκπληρόω*, omnino impleo, compleo: a Græco *πλέος*, plenus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 79. Fossam aggere explent. *Plaut. Curcul.* 2. 3. *v.* 40. Dum scribo, explevi totas ceras quatuor. *Cic. de Univ. c.* 3. Deus bonis omnibus explevit mundum. *Id. in Orat. c.* 69. Neque inferciens verba, quasi ri-

si rimas expleat. *Id. 2. de Fin. c.* 13. Explere aliquid cumulate. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Eretria terra explet vulnera. & *lib.* 36. *c.* 21. Explere cicatrices. & *lib.* 34. *in fin.* alopeciae. *Id. l.* 18. *c.* 27. Cum pampini quatuor digitos longitudine expleverint. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 4. Explere numerum militum. *Plin. l.* 14. *c.* 8. mensuram ¶ Pro saturare, *saziare*. *Plaut. Curcul.* 2. 3. *v.* 16. & *Cels. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Explere se, *riempirsi di cibo*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 429. anguis piscibus atram Improbus ingluviem, ranisque loquacibus explet. *Phaedr. l.* 4. *fab.* 17. *v.* 5. Explere famem. *Cic. de Sen. c.* 8. diuturnam sitim. *Lucret. l.* 4. *v.* 874. Sic expletur jejuna cupido. ¶ Plus est tamen satiare, quam explere. *Cic. in fragment.* apud *Non. c.* 5. *n.* 13. Libidines infinita quaedam cogunt atque imperant, quae quia nec expleri, nec satiari ullo modo possunt, ad omne facinus impellunt. *Lucret. l.* 3. *v.* 117. animi ingratam naturam pascere semper, Atque explere bonis rebus, satiareque nunquam. ¶ Est etiam complere, conficere, *compire*, *finire*. *Plin. l.* 7. *c.* 48. Quosdam in Aetolia ducentos annos explere. *Virg.* 12. *Æn. v.* 763. Quinque orbes explent cursu, totidemque retexunt. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 63. Et tercentenas erroribus expleat urbes. *h. e.* percurret. & *eleg.* 3. *v.* 53. fatales explevimus annos. *Tacit.* 6. *Ann. c. penult.* Interclusa anima, creditur est mortalitatem explevisse. *Stat.* 9 *Theb. v.* 753. alio geminatum lumine vulnus Explevit tenebras. *fini d' accecarlo*. *Vellej. l.* 2. *c.* 110. Nationum, quae rebellaverant, omnis numerus amplius octingenta millia explebat. *facea più di*, &c. & *cap.* 23. Plurimum laborem explere. *h. e.* perferre, & conficere. ¶ *Non explere tribum*, *centuriam* dicuntur candidati, cum eum non ferunt obtinentque suffragiorum numerum, qui ad honorem obtinendum necessarius est. *Liv.* l. 3. *c.* 64. & *lib.* 37. *c.* 47. Sic *explere damnationem* apud *Cicer. pro Caecin. c.* 10. est eum numerum judicum conficere, qui ad condemnandum sint satis. ¶ Significat etiam supplere, *supplire*. *Plin. l.* 31. *c.* 2. Fons explens olei vicem. *Vellej. l.* 2. *c.* 129. Senatorum censum libenter explevit. & *Cic. de clar. Orat. c.* 42. Habet, quod uterque eorum habuit: & explevit, quod utrique defuit. ¶ Alios praeterea translate usus habet. *Terent. Andr.* 2. 2. 2. Explere animum gaudio. *Cic. in Orat. c.* 13. Dilatare verbis, & mollioribus numeris explere sententias. *Id.* 2. *Fam. ep.* 1. Non enim vereor, ne non scribendo te expleam. *non temo di non contentarti*, *saziarti*, *soddisfarti*. & *in Parat. c.* 27. Explere cupiditates, satiare odium. *Liv. l.* 4. *c.* 32. *extr.* Factis dictisque explere odium. & *lib.* 1. *c.* 9. *extr.* desiderium. & *lib.* 32. *c.* 14. se caede diu optata. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 3. *v.* 38. Expletur lacrimis, egeriturque dolor. *si sfoga*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. penult.* Avaritiam pecunia explere. *Justin. l.* 9. *c.* 2. Nullae sibi opes esse, quibus totum regem expleat. & *lib.* 22. *c.* 8. Carthaginem captam spem omnium expleturum. *Virg.* 1. *Æn. v.* 713. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo. *non può saziarsi*. & *Æn.* 8. *v.* 265. nequeunt expleri corda tuendo. *Cajus Dig. lib.* 17. *tit.* 1. *leg.* 27. Explere mandatum. *eseguire pienamente la commissione*. & *Cic.* 16. *Fam. ep.* 25. officium. *soddisfare al dovere*. & *de Provinc. Consul. c.* 14. susceptum munus. *adempiere l' incombenza*. & *lib.* 1. *de Orat. c.* 47. Omnem exspectationem desiderii nostri expleris. *pro* expleveris. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *a med.* Explere alicujus meritum. *h. e.* digne remunerari. *Paul. Dig. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 4. conditionem. *adempire*. *Liv. l.* 3. *c.* 68. damna. *risarcire*. & *lib.* 30. *c.* 5. Quantum nox providentiae adimat, tantum diligentia explere. *supplire*. *Justin. l.* 5. *c.* 4. Explent contumelias honoribus, detrimenta muneribus, exsecrationes precibus. *Terent. Heaut.* 1. 1. 76. Tot mea solius solicitis fuit causa, ut me unum expleant. *per contentarmi*. *Id. Andr.* 1. 2. 17. Dum tempus ad eam rem tulit, sivi, animum ut expleret suum. *facesse a suo modo*, *si soddisfacesse*. *Id. Hecyr.* 5. 1. 29. & 2. 29. Explere alicui animum. *soddisfarlo*, *contentarlo*. Sic *Cic. pro Dom. c.* 27. Explevi animos invidorum, placavi odia improborum, saturavi perfidiam proditorum. ¶ Contrario sensu pro deplere, exhaurire, vacuare, *cavar fuori*, *votare*, *Enn.* apud *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 545. Navibus explebant se se, terrasque replebant. *Serv.* & *Non. c.* 4. *n.* 169. huc trahunt & illud *Virg. ibid.* Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris. *h. e.* minuam discedendo. *Donat.* (si salva ibi lectio) illud *Terent. Hecyr.* 5. 1. 29. Exple animum iis. *h. e.* curis exonera. Alii & illud *Horat. l.* 2. *od.* 7. *v.* 21. Oblivioso levia Massico Ciboria exple. Sed excepto *Ennii* loco, in ceteris possumus aliter interpretari. ¶ *Explerier* paragoge pro *expleri* est apud *Lucret. l.* 6. *v.* 20.

EXPLETIO, onis, f. *empimento*, *ἐκπλήρωσις*, impletio, satietas. *Cic.* 5. *Fin.* 2. 14. In eaque expletione naturae summi boni finem consistere.

EXPLETIVUS, a, um, ad explendum pertinens, *ἀναπληρωματικός*. *Expletivae conjunctiones* dicuntur a Grammaticis *quidem*, *equidem*, *quoque*, *autem*, & hujusmodi, quae tum significant aliquid, tum explent orationis numerum. *Charis. l.* 2. *pag.* 199. *Putsch.* & *Donat. ibid. pag.* 1763.

EXPLETUS, a, um, adject. *pieno*, *sazio*, *compito*, *πλήρης*, *ἐκπεπληρωμένος*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 630. Expletus dapibus. *Stat. l.* 2. *Silv.* 1. *v.* 15. Flendi expleta voluptas. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 13. Perfectus expletusque omnibus suis numeris & partibus. *Lucret. l.* 6. *v.* 1201. Sanguis expletis naribus ibat. *Al. leg.* pletis ex. *Stat. l.* 5. *Silv.* 1. *v.* 260. expletis humani finibus aevi. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet.* 2. 267. spectando Thessala pubes expleta. *sazia*, *soddisfatta*. *Cic. de Harusp. resp. c.* 20. Expleta intemperantia. *Id.* 5. *de Fin. c.* 13. Animi corporisque virtutibus expleta vita.

EXPLICABILIS, le, quae explicari potest. *Plin. l.* 4. *c.* 13. Haud explicabili mensura.

EXPLICABILITER, adverb. explicabili ratione. Refert agnoscitque, ut Latinum, *Diomed. Grammat. l.* 1. *c. de Adverb. pag.* 401. *Putsch.*

EXPLICATE, adverb. *chiaramente*, *apertamente*, *δήλως*, clare, & aperte. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 14. Qui distincte, qui explicate, qui abundanter & rebus, & verbis dicunt.

EXPLICATIO, onis, f. *spiegamento*, *ἀνάπτυξις*, actus explicandi. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 56. Sed est quasi rudentis explicatio. ¶ Translate sumitur pro declaratione, *spiegazione*. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 4. Multumque ad ea, quae quaerimus, explicatio tua ista profecerit. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 24. Explicatio fabularum, & enodatio nominum. *Id.* 2. *de Orat. c.* 27. Explicatio illustris & perpolita.

EXPLICATOR, oris, m. *interprete*, *dichiaratore*, qui aliquid explicat. *Cic. in Orat. c.* 9. Sed ita ut rerum explicator prudens, severus, gravis. Adde *lib.* 2. *de Invent. c.* 2. & *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 356. ubi al. leg. *expiscator*.

EXPLICATRIX, icis, f. quae explicat. *Cic.* 1. *Acad. c.* 8. Huic quasi ex altera parte oratoria vis dicendi adhibebatur, explicatrix orationis perpetuae ad persuadendum accommodatae.

EXPLICATUS, us, m. idem ac explicatio. *Plin. l.* 8. *c.* 42. *extr.* Sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 39. *extr.* Quam esset obscura, & quam difficiles explicatus haberet.

EXPLICATUS, a, um, *spiegato*, *steso*, expansus, effusus, apertus, *ἀναπτυχθείς*. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 35. Capua planissimo in loco explicata. *Id.* 1. *de Orat. c.* 35. Non explicata veste, neque proposito argento, neque tabulis populam collocatis, sed his omnibus constructis ac reconditis. ¶ Translate explanatus, apertus, expeditus, *facile*, *chiaro*, *spiegato*. *Cic.* 1. *Acad. c.* 2. Philosophia diligentissime Graecis litteris explicata. *Id. pro Planc. c.* 2. Facilis & explicata causa. *Id. Attic. l.* 16. *ep.* 3. *ad fin.* Rationes aut negotia explicata. *conti liquidi*, *negozj facili da sbrigare*. *Id. de Provinc. consul. c.* 14. *extr.* Rem prope jam explicatam perturbare atque impedire. *Id. Fam.* 6. *ep.* 1. Habere explicatam aut exploratam rationem salutis suae. *Id.* 1. *Offic. c.* 24. Si plus adipiscare re explicata boni, quam addubitata mali. *Id.* 2. *de Orat. c.* 87. Uti locis illustribus explicatis, &c. *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 7. Litterae tuae, quibus nihil potest esse explicatius, nihil perfectius. *Id. ad Brut. ep.* 7. *ex recensione*, *a med.* Mihi non erat explicatum, quid agerem. *non sapea bene*, *non vedea chiaro*. *Augustin. epist.* 34. (*al.* 31.) *sub fin.* Explicatissima responsa.

EXPLICIT, *h. e.* desinit, completus est, *finisce*, *è finito*. Frequens est vox in fine librorum, praesertim manu scriptorum, ut *Explicit liber*, *Explicit feliciter*, &c. Videtur autem esse ab *explico*, quod significat etiam ad finem adducere, complere: vel potius a forma librorum apud Veteres in volumen complicatorum, quos adeo, ut legi possent, evolvere, atque explicare necesse erat. Hinc *Car. du Fresn. in Glossar.* notat, elegantioris notae codices adscriptum ferre *Explicitus est liber*, &c. Qua ratione *Orosius in f. l.* 7. apposuit *Explicitus*, *adjuvante Christo*, &c. *Hieronym. ep.* 138. *ad Marcell.* Solemus, completis opusculis, ad distinctionem rei alterius sequentis, medium interponere *Explicit*, aut *Feliciter*, aut aliquid istiusmodi.

EXPLICITUS, a, um, *dichiarato*, particip. ab explicor. *Cic. Attic. lib.* 9. *ep.* 7. Quanquam a te ejus quoque rei justa defensio est explicita. Al. leg. *explicata*. ¶ Interdum ponitur pro absoluto, *finito*, *compito*. *Martial. l.* 14. *epigr.* 1. Versibus explicitum est omne duobus opus. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 75. His explicitis rebus. *h. e.* expeditis, perfectis. & *lib.* 1. *c.* 78. Ex propositis consiliis duobus explicitius videbatur Ilerdam reverti. *h. e.* facilius, expeditius. *Scaevola Dig. lib.* 34. *tit.* 1. *leg.* 17. Ex eo tempore, quo templum explicitum fuerit. *finito di fabbricare*. & *Ulpian. lib.* 36. *tit.* 1. *leg.* 1. Explicito tractatu, qui ad fideicommissa pertinet, transeamus nunc, &c. ¶ Item pro liberato, erepto. *Quintil. declam.* 2. *c.* 2. Explicitus flammis. *uscito*, *liberato*, *sottratto*. *Senec. de Tranquill. c.* 2. Ex longa & gravi valetudine explicitus. *Petron. in Satyr. c.* 79. Cum hora paene tota per omnes scrupos traxissemus cruentos pedes, tandem expliciti sumus acumine Gitonis. *ci sbrigammo*, *ci sviluppammo*. ¶ Item pro expanso, extenso. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 561. Stetit explicito prius agmine pubes. *steso in ordinanza*. Et pro porrecto ad terram. *Stat. l.* 1. *Theb. de* pythone a Phoebo interempto, *v.* 568. Cyrrhaeique dedit centum per jugera campi Vix tandem explicitum. V. *Explico*.

EXPLICO, as, avi, atum, & icui, icitum, a. 1. *spiegare*, *distendere*, *aprire*, *sviluppare*, *ἐκπτύσσω*, *ἀναπτύσσω*, aperio, extendo, evolvo, dilato, expono: & dicitur proprie de rebus, quae contractae, involutae, complicatae sunt. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 35. Veniat modo: explicet suum volumen illud. *Petron. in Satyr. c.* 14. Explicuimus mercem. *Martial. l.* 1. *epigr.* 56. Ante focum plenas explicuisse plagas. & *de Spectac. epigr.* 2. diffusas ubi porticus explicat umbras. *Id. l.* 4. *epigr.* 54. Explicare fusos. *h. e.* evolvere, & exonerare. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 55. Explicat ipsa tuas ales Junonia pennas. *Lucan. l.* 10. *v.* 109. Explicuitque suos magno Cleopatra tumultu Luxus. *spiegò in mostra*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 29. Pectine explicare capillum. *distrigare*, *pettinare*. *Sallust. in fragm. l.* 6. *Histor.* apud *Arusian. Mess.* Explicare pontem. *stendere*, *gettare*. *Hirt. de B. Alex. c.* 14. Explicare classem, naves. *allargare*, *stendere in ordinanza*. & *de B. Afric. c.* 59. equitatum. & *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 93. Equites se turmatim explicare coeperunt. *Virg.* 2. *Georg. v.* 280. cum longa cohortes Explicuit legio. *Liv. l.* 37. *c.* 23. Ut ordo omnium navium ad terram explicari posset. *Albinov. el.* 1. *v.* 251. in longum spatiosas explicat undas. *Virg.* 2. *Georg. v.* 335. Pampinus frondes explicat omnes. *Plaut. Mil.* 4. 8. 7. Explicare velum. *Lucan. l.* 4. *v.* 29. & *lib.* 3. *v.* 377. Explicat hinc tel-

lus campos diffusa patentes. *si dilata in large campagne*. Sic *Plin. l.* 5. *c.* 29. *ad fin.* Explicant se montes. *Stat.* 1. *Theb. v.* 146. Atria congestos satis explicitura clientes. *che comodamente capiscono.* *Lucret. l.* 2. *v.* 880. Ignis arida ligna explicat in flammas. *risolve, riduce.* ¶ *Explicare orbes* apud *Ovid.* 15. *Metam. v.* 720. dicitur serpens, qui in longum porrigitur. Hac ratione *Lucan. l.* 5. *v.* 80. adhuc rudibus Pæan pythona sagittis Explicuit. *h. e.* occidit, & multa porrectum extendit arena, ut ait *Virg. Æn.* 9. *v.* 589. ¶ *Explicare ædificium* est late construere, ampliare, *dilatare*. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *ad fin.* Forum laxare, & usque ad atrium Libertatis explicare. ¶ Et translate *Plaut. Pœn.* 3. 5. 5. Explicavi meam rem post illa lucro. *h. e.* amplificavi, *ho vantaggiato i miei interessi.* ¶ *Explicare convivium* apud *Martial. l.* 1. *epigr.* 100. est instruere, apparare, *imbandire*. ¶ *Explicare frontem* est exhilarare, contractam curis frontem tranquillam reddere, *rasserenare*. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 16. & *lib.* 2. *sat.* 2. *v.* 125. ¶ *Explicare mare* est turbatum, & veluti plicis corrugatum complanare, atque adeo tranquillum reddere. *Senec. in Herc. Oet. v.* 455. concussi fretum, Cessante vento: turbidum explicui mare. ¶ Significat etiam expedire, *districare*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 58. Si ex his laqueis te exueris, ac te aliqua ratione explicaris. *Plin. l.* 11. *c.* 18. Apes difficile se a lanis ovium explicantes. *Cn. Magnus ad Domit.* 3. *post ep.* 12. *l.* 8. *ad Attic.* Da operam, ut te explices, huc quamprimum venias. ¶ Et translate, remotis impedimentis expedire, ad exitum perducere, conficere, per difficultates vadentem absolvere, *sbrigare, finire*. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 26. & *lib.* 5. *ad Attic. ep.* 12. Ut ejus negotia explices & expedias, cum jure & potestate, tum etiam auctoritate & consilio tuo. *Pompon. Dig. lib.* 27. *tit.* 7. *leg.* 1. Ea, quæ per defunctum inchoata sunt, per heredem explicari debent. *Flor. l.* 1. *c.* 17. Fabius periculosissimum bellum sine periculo explicavit. *Martial. l.* 1. *epigr.* 104. Explicat & cœnas unica mensa duas. *una sola pietanza fa per due pasti*. *Plin. l.* 8. *ep.* 1. Iter commode explicui, excepto quod, &c. *Phædr. l.* 4. *fab.* 6. *v.* 15. Medea per artus fratris explicuit fugam. *si aprì la strada*. Etiam *Liv. in fi. cap.* 30. *lib.* 1. eodem modo locutus est. *Plin. l.* 7. *epist.* 4. Transii ad elegos: hos quoque feliciter explicui: addidit alios, facilitate corruptus. *Cic. pro leg. Manil. c.* 11. Provinciam multis cinctam periculis explicavit. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 4. Explicare rem frumentariam. *trovar modo di far la provvisione de' viveri*. *Id. de B. Alex. c.* 34. Pecunia necessaria ad explicandos sumptus rei militaris. *e render facili le spese della guerra*. *Callistrat. Dig. lib.* 42. *tit.* 1. *leg.* 31. Si qui debitores, quia non possint explicare pecuniam, differant solutionem. *trovar prontamente*. *Cajus lib.* 30. *leg.* 68. *a med.* Explicare rationes. *mostrare, liquidare, stabilire i conti*. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 29. Si Faberius nobis nomen illud explicat, noli quærere, quanti. *h. e.* solvit mihi, quam debet, pecuniam. *se mi sbriga quella partita*. & *ibid.* Si Faberianum explicas, emamus vel magno. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 78. Ibi se reliquum consilium explicaturos. *h. e.* expedituros, exequuturos. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 170. nihilo plus explicet, ac si, &c. *h. e.* efficiat, assequatur, obtineat. ¶ Item excitare, proferre. *Cic.* 3. *Offic. c.* 20. Explica atque excute intelligentiam tuam, ut videas, quæ sit, &c. ¶ Aliquando est narrare, exponere, *esporre, raccontare*. *Nepos in fi. præfat.* Ut ea explicem, quæ exorsus sum. *Id. in Pelop. c.* 1. Si res explicare incipiam. *Vitruv. l.* 10. *c. ult.* De scorpionibus & catapultis, a quibus essent inventa, & quemadmodum fieri deberent, explicui. *Cels. l.* 4. *c.* 2. Quæ vero auxilia sint capitis, eo loco explicitum est. *Cic. in Divin. Verr. c.* 8. Vitam alterius totam explicare, & in oculis omnium exponere. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 3. Quid in utramque partem mihi in mentem veniat, explicabo brevi. *le dirò in poche parole*. *Id. in fi. l.* 1. *de Fin.* Explicavi sententiam meam, tuum judicium ut cognoscerem. *ho detto il mio parere*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 361. Quis funera fando explicet? *chi dirà?* ¶ Sæpissime est rem intellectu difficilem explanare, expedire, declarare, *spiegare, dichiarare*, δηλόω. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 2. Explicare philosophiam. *Id.* 2. *de Orat. c.* 34. Summorum oratorum Græcas orationes. *Id. in Partit. c.* 36. Explicare & excutere verbum. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. causas rerum. *Id. pro Flacc. c.* 4. Explicare se dicendo. *Id.* 4. *Verr. c.* 64. *extr.* Apertissime planissimeque explicare. *Id. l.* 3. *de Fin. c.* 10. Definitione explicare aliquid. *Id. de clar. Orat. c.* 67. Explicare expedite quod proposueris. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 35. Dilatare atque explicare aliquid. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 6. Non de ægritudine solum, sed de omni animi perturbatione explicabo. ¶ Item exsequi, *mettere in pratica, adempire*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 26. *ad fin.* Ipsa ad ornandum præcepta quæ dantur, ejusmodi sunt, ut ea quamvis vitiosissimus orator explicare possit. ¶ Notat *Gell. in fi. cap.* 7. *l.* 1. præteritum *explicui* tempore Ciceronis usitatum esse cœpisse, quam *explicavi*.

EXPLODO, is, osi, osum, a. 3. *cacciare*, [illegible], pulsando ejicio. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 10. Alios per incerta nudos jactabit maria, & luctatos cum fluctibus ne in arenam quidem, aut litus explodet, sed in alicujus ventrem immensæ beluæ decondet. *Afran.* apud *Non. c.* 2. *n.* 897. In Arpinos, quantum pote, explodam hominem, ut villicetur. ¶ Est etiam rem, quæ non placuit, manibus plaudendo improbare, rejicere, *esplodere, disapprovare*. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 61. Æsopum, si paulum irrauserit, explodi video. *Id. Parad.* 3. *sub fin.* Histrio si paulum se movit extra numerum, exsibilatur & exploditur. *Id. pro Rosc. Com. c.* 11. E scena non modo sibilis, sed etiam convicio explodebatur. ¶ Et generatim damnare, improbare. *Id.* 2. *de Divin. c.* 41. Hoc genus divinationis vita jam communis explosit. *Id. pro Cluent. c.* 31. Explodere & ejicere aliquid.

EXPLORANTER, adverb. explorata, esplorando. *Ammian. l.* 16. *c.* 5. (*al.* 6.) Exploranter curabat. *Al. leg.* explorate.

EXPLORATE, *di certa scienza, accertatamente, sicuramente, certamente*, βεβαιωμένως, re explorata & comperta, certo, plane. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 15. *ad fin.* Hæc ita sentio, judico, ad te explorate scribo. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 1. Res satis explorate percepta & cognita. *Id. Fam.* 16. *ep.* 8. Ne naviges, nisi explorate. *Planc. ad Cass. & c. Fam.* 10. *ep.* 8. Non solum bene sperare, sed explorate judicare volumus. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 1. *a med.* Cum exploratius possem promittere.

EXPLORATIO, onis, f. actus explorandi, observatio. *Colum. l.* 3. *c.* 9. *circa med.* Quidquid moræ est, in exploratione surculi absumitur. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 54. Nec exploratione occulta fallere Antonium tentavit, sed mandata imperatoris professus, ut cuncta viseret, postulat.

EXPLORATOR, oris, m. *esploratore, spia, corridore*, κατάσκοπος, qui explorat: & præsertim in re militari, qui hostium res exploraturi præmittuntur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 12. Per exploratores Cæsar certior factus. *Curt. l.* 3. *c. ult.* Forte in exploratores ab eo præmissos incidit. *Sil. l.* 16. *v.* 80. prænuntius affert Exploratos eques. *Festus* in *Explorare* discrimen statuit inter *exploratorem*, & *speculatorem*, quod *speculator* hostilia silentio perspicit, *explorator* pacata clamore cognoscit. *h. e.* ex rumore, sermonibus, & actionibus hostium cognoscit, quæ in pace fiunt. Quæ differentia minus vera videtur. ¶ Extra militiam, *Sueton. in Tib. c.* 60. In quodam itinere lectica vepribus impedita, exploratorem viæ plane ad necem verberavit. *il forriere*. *Plin. l.* 6. *c.* 29. *ad fin.* Exploratores Neronis renuntiavere his modis: a Syene mill. pass. &c. Adde *Plaut. Pseud.* 4. 7. 71. ¶ Adjective *Claudian. in præfat. ad* III. *Consul. Honor. v.* 11. *de pullo aquilæ*. Exploratores oculis qui pertulit ignes, Nutritor volucrumque potens & fulminis heres. *Martial. l.* 8. *epigr.* 52. nec odit Exploratores nubila massa focos.

EXPLORATORIUS, a, um, adject. ad explorandum pertinens. *Sueton. in Calig. c.* 45. Coronas distinctas solis ac lunæ siderumque specie, exploratorias appellavit. *Veget. l.* 4. *de re milit. c.* 37. Scaphæ exploratoriæ. V. *Speculatorius*.

EXPLORATUS, a, um, *accertato, conosciuto per vero, sicuro, certo*, πεδηλος, δοκιμασθείς, compertus, perspectus, certo cognitus, manifestus, certus. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 19. Deus habet exploratum, fore se semper in æternis voluptatibus. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 5. Pro explorato habebat, Ambiorigem prœlio non esse certaturum. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 16. *ad fin.* De quo mihi exploratum est, ita esse, ut scribis. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 6. Cum mihi esset exploratissimum, P. Lentulum proximo anno consulem futurum. *Id. Acad. l.* 4. *c.* 17. Cui possit exploratum esse de sua sanitate? *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 15. *sub fin.* Fac, ut omnia ad me perspecta & explorata perscribas. *Liv. l.* 42. *c.* 13. Res non incertis jactatæ rumoribus, sed compertæ & exploratæ. *Cic. pro Mur. c.* 24. Ut ei jam exploratus, & domi conditus consulatus videretur. *Vellej. l.* 2. *c.* 84. Longe ante, quam dimicaretur, exploratissima fuit victoria. *Brut. ad Cicer. ep.* 17. Quid mihi exploratius esse potest, quam illius animum in rempublicam? *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 17. Litteræ explorata a timore. *ne assicurano da ogni timore*. *Stat. l.* 3. *silv.* 5. *v.* 44. Fides tot explorata per usus. *sperimentata*.

EXPLORO, as, avi, atum, a. 1. *indagare, cercare, esaminare, osservare, spiare*, σκοπέω, [illegible], inquiro, indago, observo. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 8. Explora rem totam, ut consilium capere possimus. *Nep. in Annib. c.* 2. Ad quem cum legati venissent Romani, qui ejus voluntatem explorarent, &c. *Cic.* 7. *Verr. c.* 17. Prospectare exsilium, atque explorare fugam domini videbatur. *Petron. in Satyr. c.* 116. Cum diligentius exploraremus, qui homines inhabitarent. *Plin. l.* 5. *c.* 1. Explorare ambitum Africæ jussus. *Sil. l.* 12. *v.* 216. Explorare, an urbs pateat. *Colum. l.* 12. *c.* 2. Explorare, utrum, &c. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 455. Nutricisque manum læva tenet: altera motu Cæcum iter explorat. *brancolando cerca nel bujo la strada*. *Sil. l.* 5. *v.* 60. mentesque deorum Explorant super eventu. *Virg.* 9. *Æn. v.* 169. trepidi formidine portas explorant. *h. e.* observant diligenter, an firmæ, & probe clausæ sint. *Id.* 3. *Georg. v.* 537. lupus insidias explorat ovilia circum. *h. e.* locum insidiis quærit. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 49. Explorato, jam profectos amicos, noctem non insomnem egit. *h. e.* comperto. ¶ Sæpe ad rem militarem refertur, & dicitur de iis, qui res & consilia hostium indagaturi præmittuntur: unde *Exploratores*. *Liv. l.* 23. *c.* 42. *a med.* Ante exploratis & subsidiis positis, & sub signis ad populandum ducebant. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 47. *extr.* Speculatoribus in omnes partes dimissis explorat, quo commodissime itinere vallem transire posset. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 18. Explorare consilium hostium. *Cic. pro leg. Manil. c.* 12. Nondum tempestivo ad navigandum mari, Siciliam adiit, Africam exploravit. *scorse osservando*. *Sallust. in Jug. c.* 39. Itinera, egressusque ejus, postremo loca, atque tempora cuncta explorat. ¶ Est etiam experiri, periculum facere, *tentare, far esperienza*. *Colum. l.* 1. *c.* 8. *ad fin.* & *Tacit. Ann.* 12. *c.* 66. Panis potionisque bonitatem gustu explorare. *assaggiare*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. Regula explorare æquale. *Virg.* 1. *Georg. v.* 175. Et suspensa focis exploret robora fumus. *h. e.* probet, an sint optima: quod ex eo noscitur, si fumo siccata rimas non contrahant. *Lucan. l.* 2. *v.* 603. Taurus in adversis explorat cornua truncis. & *lib.* 8. *v.* 582. Explorare fidem alicujus. *Liv. l.* 37. *c.* 7. & *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 456. animos. *Sil. l.* 11. *v.* 358. Hoc jugulo dextram explora. *h. e.* experire vires tuas in hoc jugulo. *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 15. Secundæ res acrioribus stimulis animos explorent. *h. e.* tentant, excitant. ¶ Olim ut *Fest.* docet, pro exclamare, aut valde plorare usi sunt Veteres.

Hæc

Hæc afferunt quidam Lexicographi hæc *Varronis* verba: *Genuit*, *explorat*, *turbam omnem concitat*. Quæ unde eruerint, nondum mihi compertum est.

EXPLOSIO, onis, f. actus explodendi, *il cacciare*, *o rigettare*. *Cælius Ciceroni l.* 8. *Fam. ep.* 11. Multa transi, in primis ludorum explosiones & funerum, &c.

EXPLOSUS, a, um, adject. *scacciato*, *rigettato*. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 76. non satis est equitem mihi plaudere, ut audax, Contemptis aliis, explosa Arbuscula dixit. *Cic. l.* 5. *Fin. c.* 8. Explosæ ejectæque sententiæ.

EXPOLIO, as. V. *Exspolio*.

EXPOLIO, ölis, ivi, itum, a. 4. proprie est verbum fullonum, vestes, pannosque concinnantium. Translate *Plaut. Pœn.* 1. 1. 60. *Ag.* placet consilium. *Mi.* imo etiam ubi expolivero, magis, &c. V. dicta in *Contilio*, *as*. *Plin. l.* 8. *c.* 37. Herinacei eute expoliuntur vestes. ¶ Universim ponitur pro perpolire, excolere, exornare, *fregare*, *ripulire*, *adornare*, *abbellire*, ἀποξέω, κατακοσμέω. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 10. Ex industria ambæ nunquam concessavimus lavari, fricari, poliri, expoliri, pingi. *Plin. l.* 24. *c.* 4. Unguium scabritias expolire. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Invent. c.* 1. *extr.* Nihil omni ex parte perfectum natura expolivit. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 45. Expoliunt, docent litteras, jura, & leges. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 34. Dionem Plato doctrinis omnibus expolivit. & *lib.* 2. *c.* 10. Nox te, inquit, Antoni, expolivit, hominemque reddidit. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 18. Fere non difficile est invenire: difficillimum vero est, inventum expolire. ¶ In malam partem *Plaut. Trucul.* 2. 7. 3. Expolire se improbis artibus. *h. e.* instruere. Al. aliter leg.

EXPOLITIO, onis, f. *pulimento*, *ultima mano*, *ornamento*, ἐκλείανσις, ἐπεξεργασία, actus expoliendi, exornatio. *Vitruv. in fi. l.* 6. & *lib.* 7. *in fi. præfat.* Expolitiones parietum, pavimentorum. *h. e.* cum tectorium, & marmoratum inducitur: de quibus intelligendum & illud *Cicer. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. *extr.* Urbanam expolitionem urget ille quidem, & Philotimus. Adde *epist.* 3. Rursus *Vitruv. l.* 7. *c.* 9. Si quis voluerit, expolitionem miniaceam suum colorem retinere. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 55. In verbis inest quasi materia quædam: in numero autem expolitio. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 12. Composita oratio, & ornata, & artificio quodam & expolitione distincta. *Id.* 1. *de Invent. c.* 40. *extr.* Argumentatio est inventi artificiosa expolitio. ¶ Speciatim in re oratoria *expolitio* est, cum in eodem loco manemus, & aliud atque aliud dicere videmur. Ea dupliciter fit, si aut eandem plane rem dicemus, aut de eadem re. Eandem rem dicemus non eodem modo (nam id quidem obtundere auditorem est, non rem expolire) sed commutate. Commutabimus tripliciter, verbis, pronuntiando, tractando, &c. Hæc & alia multa *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 42. *& sequentib.*

EXPOLITUS, a, um, *ripulito*, *abbellito*, ἐπεξειργασμένος, politus, exornatus, perfectus. *Catull. carm.* 1. *v.* 2. Libellus arida modo pumice expolitus. & *carm.* 39. *in Egnat. v.* 20. Dens expolitior. *Vitruv. l.* 7. *c.* 9. Expolitus paries. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 18. Ædes expolitæ, factæ probe, examussim. *Scipio* apud *Gell. l.* 2. *c.* 20. Agri optime culti, & villæ expolitissimæ. ¶ Item purgatus, *purgato*, *netto*. *Colum. l.* 2. *c.* 21. *ad fin.* Frumenta quanto sunt expolitiora, minus a curculionibus exeduntur. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c.* 25. Vir omni vita, atque victu excultus atque expolitus. *Gell. l.* 15. *c.* 11. Græca doctrina expolitus.

EXPONO, is, sui, (*rara* exposivi) itum, a. 3. *esporre*, *metter fuori*, ἐκτίθεμαι, extra pono, explico, profero, propono. *Cic.* 3. *Offic. c.* 12. Advexi frumentum, exposui: vendo meum, &c. *Id. pro Mur. c.* 36. Stravit pelliculis hædinis lectulos, & exposuit vasa Samia. *Colum. l.* 12. *c.* 28. Herbam in sole exponere, aut in furno, ut siccescat. *Plin. l.* 35. *c.* 7. Pingi gladiatoria munera, atque in publico exponi cœpta. *Gell. l.* 9. *c.* 7. Exponi ad oculos, & ad solem. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 49. Exposuit mea me populo fortuna videndum. ¶ Item abjicio, dejicio, a me removeo, *cacciar via*, *rigettare*. *Plaut. Cas.* 4. 4. 27. Ut valentula est! pæne exposivit cubito. *Id. Trucul.* 3. 1. 14. Istos mundulos amasios hoc ictu exponam, atque omnes ejiciam foras. ¶ Hinc *exponere filios suos* dicebantur parentes, qui eos educare nollent, nec tanquam filios habere: quod extra limen ædium eos humi abjicere solebant, *esporre in abbandono*. *Plaut. Cistell.* 1. 3. 18. Dat puellam servo exponendam ad necem. *Liv. l.* 1. *c.* 4. In proxima alluvie pueros exponunt. *Sueton. in Claud. c.* 27. Claudiam quamvis ali cœptam, exponi tamen ad matris januam, & nudam jussit abjici. Adde *Terent. Heaut.* 4. 1. 37. & *Justin. l.* 1. *c.* 4. ¶ Etiam nautæ cum e navi dimittunt, *exponere* dicuntur, *sbarcare*. *Nep. in Themist. c.* 8. Ephesum pervenit, ibidemque Themistoclem exponit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 29. Quibus regionibus exercitum exposuisset, & quid militum transvexisset. *Justin. l.* 22. *c.* 5. Exponere in litore. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 31. in terram. *Id. l.* 5. *B. Gall. c. pænult.* milites ex navibus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 287. socios de puppibus altis Pontibus exponit. ¶ Ad hunc, & superiorem simul verbi usum pertinet illud *Sueton. in Claud. c.* 25. Cum ægra & affecta mancipia in insulam Æsculapii, tædio medendi, exponerent, omnes qui exponerentur, liberos esse sanxit. ¶ Significat etiam objicere, *esporre*, *sottoporre*. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 5. Ne inermes provinciæ barbaris nationibus exponerentur. *Flor. l.* 3. *c.* 11. Exercitum hosti exponere. ¶ Item vulgare, prostituere. *Lactant. l.* 1. *c.* 7. Sciant tamen, quo nomine appellari debeant, ne deum verum violent, cujus nomen exponunt, dum pluribus tribuunt. ¶ Item exhibere, proponere. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 375. Vitam suam exponere ad imitandum juventuti. ¶ Frequentissime est dicere, narrare, differere, *esporre*, *dire*, *raccontare*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 5. Ab initio, res quemadmodum gesta sit, vobis exponemus. *Id. in Orat. c.* 62. Exponere narrationem. *Id.* 2. *de Orat. c.* 12. mandata in Senatu, aut ad Imperatorem, aut ad Regem, aut ad populum aliquem. *Id. in Divin. Verr. c.* 8. Vitam alterius totam explicare, atque eam non modo in animis judicum, sed etiam in oculis conspectuque omnium exponere. *Id.* 3. *de Orat. c.* 20. Exponere artes rhetoricas. *Id.* 3. *Catil. c.* 6. Ex memoria vobis, Quirites, quid Senatus censuerit, exponam. *Id.* 4. *de Fin. c.* 1. Tam multa memoriter, tam obscura dilucide exposuisti. *Liv. l.* 30. *c.* 17. Omnia exposuit ordine Patribus. *Nep. in Attic. c.* 18. Versibus exposuit, qui honore ceteros populi R. præstiterunt. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 4. *ad fin.* Rem pluribus verbis exponere. *Id. in Pison. c.* 3. *extr.* & *Catil.* 3. *c.* 1. Breviter exponere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 22. Hoc de quo modo exposuit Antonius. *Id. Fam.* 1. *ep.* 9. *circa med.* De quo cœperam exponere. *Nep. in Dione*, *c.* 3. De hoc in meo libro plura sunt exposita, qui de historicis conscriptus est. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 53. Quam orationem in Originibus suis exposuit Cato. *h. e.* scripsit atque edidit. ¶ *Quintiliano l.* 4. *c.* 2. *exponere* idem est quod narrare, in actione oratoria: sicut *expositio* idem quod oratoria narratio.

EXPOPULATIO, onis, f. populatio, *saccheggio*. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *circa med.* Quarum vocabulo propter hanc expopulationem cognominantur.

EXPORGO. V. *Exporrigo*.

EXPORRECTUS, a, um, adject. idem fere quod *experrectus*. Nam ita leg. nonnulli apud *Fest.* verba, quæ supra retulimus in *Expergitus*. Dicitur autem a porrigendo se, quod facimus recentes a somno. Hinc *Prudent. Hamartig. v.* 858. Illic purpureo latus exporrecta cubili. *h. e.* prostrata, *distesa*. *Pers. sat.* 3. *v.* 82. exporrecto trutinantur verba labello. *h. e.* protenso. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 229. Si in somnum recideris, & ἀδύνατον eris iterum exporrectus.

EXPORRIGO, *& per syncop.* Exporgo, is, exi, ectum, a. 3. *stendere*, *distendere*, παρεκτείνω, extra porrigo, extendo. *Fest.* derivat a *porro*, & *ago*: alii a *porro*, & *rego*. *Plaut. in fi. prol. Pseud.* Exporgi melius est lumbos, atque exsurgier. *h. e.* extendi lumbos, quia sedentibus complicati sunt lumbi, stantibus extensi. *Hirt. de B. Afric. c.* 42. Propius eorum aciem instituit exporrigere munitiones. & *cap.* 78. Suos equites exporrigere cœpit in longitudinem. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Polypi resupinati exporrigunt se. *Id. l.* 18. *c.* 10. *ad fin.* Sesamam exporrigere in sole super lintea. *Id. l.* 11. *c.* 48. Crura exporrigentia se verius, quam crescentia. *Pompon. Mela l.* 1. *c. ult.* Hinc orti montes longo se jugo exporrigunt. ¶ Translate *Senec. de brevit. vitæ*, *c.* 9. Quid in tanta temporum fuga lentus, menses tibi & annos, & longam seriem exporrigis? *Terent. Adelph.* 5. 3. 53. Da te mihi hodie: exporge frontem. *h. e.* explica, & ad hilaritatem compone.

EXPORTATIO, onis, f. *il portar fuori*, ἐξαγωγή, actus exportandi. *Cic.* 2. *Offic. c.* 3. *ad fin.* Jam vero earum rerum, quibus abundaremus, exportatio, & earum, quibus egeremus, invectio certe nulla esset. ¶ Interdum sumitur pro exsilio. *Senec. de Tranquill. c.* 11. Quæ dignitas, cujus non prætextam, & augurale, & lora patritia comitentur & sordes, & exportatio?

EXPORTATUS, a, um, *portato fuori*, elatus. *Justin. l.* 11. *c.* 15. Darius clausus vehiculo per noctem exportatus. *Sueton. in Domit. c.* 17. Corpus populari sandapila per vespillones exportatum nutrix in suburbano suo funeravit.

EXPORTO, as, a. 1. *portar fuori*, ἐκφέρω, extra porto, aufero. *Cic.* 6. *Verr. c.* 10. Per istos, quæ volebat, in navem clam imponenda, occulte exportanda curabat. *Id. pro Flacc. c.* 28. Cum aurum quotannis ex Italia, & ex omnibus provinciis Hierosolymam exportari soleret. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. Taurus, qui exportavit per mare e Phœnice Europam. *Virg.* 4. *Georg. v.* 255. tum corpora luce carentum Exportant tectis, & tristia funera ducunt. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 5. *n.* 34. Phœnices mercaturis inexplebiles cupiditates omnium rerum exportaverunt in Græciam. *Plaut. Trucul.* 2. 2. 56. Quæ nunc ad vos jam exportatur. *Id. ibid.* 1. 2. 1. Asservate ædes, ne qui manus attulerit steriles intro ad nos, gravidas foras exportet. ¶ Item in exsilium agere, deportare. *Cic.* 3. *Verr. c.* 25. O portentum in ultimas terras exportandum!

EXPOSCO, is, expoposci, a. 3. *domandare con instanza*, ἐξαιτέω, enixe peto. *Cic. pro Mil. c.* 34. Misericordiam ipse non implorat, ego autem repugnante hoc, & imploro, & exposco. *Liv. l.* 1. *c.* 16. Exposcere precibus pacem. *Id. l.* 7. *c.* 40. Quod deos immortales inter nuncupanda vota expoposci. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 5. Victoriam ab diis exposcere. *Virg.* 4. *Æn. v.* 78. Iliacos iterum audire labores Exposcit. *Curt. l.* 4. *c.* 14. *a med.* Opem, misericordiam, fidem alicujus exposcere. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 19. Acriter exposcere. ¶ Aliquando significat ad pœnam poscere. *Nep. in Themist. c.* 8. Cum ab Atheniensibus exposceretur publice, supplicem non prodidit. Adde *in Annib. c.* 7. *Liv. l.* 38. *c.* 31. *&* 33. Sic *Tacit.* 1. *Hist. c.* 58. Exposcere ad pœnam.

EXPOSITE, adverb. explanate, explicate. *Gell. l.* 3. *c.* 2. Non exposite & aperte ostendere, sed recondita significatione.

EXPOSITIO, onis, f. *esposizione*, ἐξήγησις, actus exponendi. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 10. Distributio dividitur in duas partes, enumerationem, & expositionem. Expositio est, cum res, de quibus dicturi sumus, exponimus breviter, & absolute. *Id. ibid. c.* 3. Narratio est rerum gestarum expositio. Et Confirmatio est nostrorum argumentorum expositio cum asseveratione. & *lib.* 2. *cap.* 2. Simplex & dilucida expositio. ¶ In illis verbis *Ciceronis* 3. *de Orat. c.* 53. & rogatio, atque huic finitima quasi *percunctatio*, *expositioque sententiæ suæ*, describitur subjectio, figura sententiarum, qua orator seipsum interrogat, sibique res-

respondet. ¶ Quintil. l. 3. c. 9. & lib. 4. c. 1. & 2. narrationem oratoriam expositionis nomine appellat. ¶ Auct. ad Herenn. l. 2. c. 20. primam propositionem syllogismi oratorii.

EXPOSITIUNCULA, æ, f. brevis expositio. Hieronym. l. 1. advers. Jovinian. sect. 37. In Salomonis exemplis breves expositiunculas subdidi.

EXPOSITITIUS, vel Expositicius, a, um, adject. expositus, abjectus, ut Expositicia puella, Plaut. Cas. prol. v. 79. V. Expono.

EXPOSITOR, oris, m. spositore, explanator. Jul. Firmic. l. 5. c. 13. sect. 5. Sortilegi, astronomi, somniorum expositores.

EXPOSITUS, a, um, esposto, ἔκθετος, propositus, extra positus. Cic. 6. Verr. c. 16. Ab hoc abaci vasa omnia, ut exposita fuerant, abstulit. Id. 3. de Orat. c. 57. Hi sunt actori, ut pictori, expositi ad variandum colores. Id. pro Rosc. Amer. c. 12. Expositus ante oculos. Id. 1. de Orat. c. 41. Expositæ a Cn. Flavio primum actiones. pubblicate. ¶ Item patens, apertus, aperto, esposto a tutti. Stat. l. 1. silv. 2. v. 34. licet expositum per limen aperto Ire, redire gradu. Id. l. 2. silv. 2. v. 152. Expositi census. h. e. in usum omnium patentes, non sepositi ad avaritiam. ¶ Item objectus. Plin. l. 15. c. 5. Expositus solibus locus. Sueton. in Cæs. c. 49. Ad omnium convitia expositus. Plin. l. 11. c. 19. Tot hostibus, tot casibus expositus. Petron. in Satyr. c. 115. Piscibus, beluisque expositus. ¶ Item e navi dimissus, sbarcato. Vellej. l. 2. c. 79. Legiones expositæ in terra. ¶ Item abjectus, ac derelictus. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 72. Qui liberi nati, expositi, deinde sublati a quibusdam, in servitute educati sunt. Sueton. in Calig. c. 5. Partus conjugum expositi. V. Expono. ¶ Item propositus, proposto. Cic. de cler. Orat. c. 44. Plura etiam dicta, quam scripta sunt: quod ex quibusdam capitibus expositis, nec explicatis intelligi potest. ¶ Item vulgaris, plebejus, communis, publicus. Juvenal. sat. 7. v. 53. Sed vatem egregium, cui non sit publica vena, Qui nihil expositum soleat deducere, &c. ¶ Item dicendo explicatus, enarratus. Cic. in Orat. c. 7. Ille sermo noster, qui est expositus in Bruto. Varr. init. l. 7. de L. L. Prima parte exposita, de secunda incipiam hinc. ¶ Interdum sumitur pro comi, affabili, facili, omnibus obvio. Stat. l. 5. silv. 3. v. 246. Quid referam expositos, servato pondere, mores? Plin. l. 1. ep. 10. Amari ab eo laboravi: etsi non erat laborandum. est enim obvius & expositus, plenusque humanitate. ¶ Per syncopen expostus dicitur. Virg. 10. Æn. v. 694. Obvia ventorum furiis expostaque ponto. Adde Stat. l. 7. Theb. v. 197.

EXPOSTULATIO, onis, f. istanza, querela, [illegible], actus expostulandi, postulatio, petitio cum querela, aut criminatione. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 1. Fuere nonnulli aculei in Cæsarem, contumeliæ in Gellium, expostulationes cum absente Pompejo. Id. pro Cluent. c. 59. Expostulationem facere. Id. pro Dom. c. 7. Flagitabar bonorum expostulatione. Tacit. Ann. 1. c. 13. Fessus clamore omnium, expostulatione singulorum, flexit paulatim, &c. Liv. l. 35. c. 17. Dum suas quisque nunc querelas, nunc expostulationes inserit. ora lamenti, ora pretese. ¶ Donat. ad Terent. Andr. 4. 1. 15. & Hecyr. 1. 2. 105. ita distinguit inter postulationem, & expostulationem, ut hæc sit querela facta apud eum ipsum, qui injuriam intulit; illa apud quemvis alium.

EXPOSTULATUS, us, m. lamento, expostulatio. Symmach. l. 9. ep. 13. Expostulatibus modum facere. Al. aliter leg.

EXPOSTULATUS, a, um, enixe postulatus, & cum criminatione. Tacit. l. 1. Hist. c. 73. Expostulata ad supplicium Galvia Crispinilla.

EXPOSTULO, as, avi, atum, a. 1. querelarsi, lamentarsi, accusare, [illegible], vehementer postulo, querela adhibita, aut criminatione. Quid a postulo differat, ex Donato in Expostulatio est dictum. Cic. Fam. 5. ep. 2. a med. Lenis a te, & facilis existimari debeo, qui nihil tecum de his ipsis rebus expostulem. Id. pro Sull. c. 15. Iracundius & vehementius expostulare. Terent. Andr. 4. 1. 15. Adeamne ad eum, & cum eo injuriam hanc expostulem? Plaut. Mil. 3. 1. 102. Obstetrix expostulavit mecum, parum missum sibi. Tacit. 13. Ann. c. 37. Mittebat oratores, qui suo nomine expostularent, cur, redintegrata amicitia, vetere possessione depelleretur. Cic. 5. Tuscul. c. 5. Expostulare & queri, se esse relictum. Id. pro Planc. c. 24. Ne illum quidem Juventium tecum expostulavi, quem, &c. h. e. non accusavi factum Juventii, illudque falsum esse, ostendi. ¶ Pro simplici postulo, flagito, dimandar con istanza. Plaut. Pers. 4. 3. 25. Expostulare auxilium. Cic. pro Rosc. Com. c. 17. Quidpiam expostulare ab aliquo, & impetrare. Plin. in Paneg. c. 75. Qua contentione, quo nisu, quibus clamoribus expostulatum est, ne affectus nostros, ne tua merita supprimeres! Vellej. l. 2. c. 77. Expostulante consensu populi, pax inita. Tacit. Ann. 15. c. 17. Armeniam præsidiis vacuam fieri, expostulabat. dimandava, che s' evacuasse. & cap. 53. Primas sibi partes expostulare. Id. 12. Ann. c. 46. Ut Iberi obsidio decedant, expostulat. Id. 1. Hist. c. 45. Expostulare aliquem ad supplicium. h. e. exposcere, deposcere. Id. 1. Ann. c. 19. Si tenderent in pace tentare, quæ ne civilium quidem bellorum victores expostulaverint. avrano pretese. Colum. l. 12. c. 2. Quo facilius, cum quid expostulabit usus, recipere possit. il bisogno richiederà.

EXPRÆFECTUS, i, vel Expræfecto, qui præfectus fuit. Inscript. apud Gruter. pag. 151. n. 6. Exquæst. Expræf. Præt. &c. Capitolin. in Maxim. c. 20. Maximum Pupienum expræfecto urbi, ignobilem genere, sed virtutibus clarum, &c.

EXPRÆPOSITUS, i, vel Expræposito, qui præpositus fuit. Inscript. apud Gruter. pag. 152. n. 8. sub Theodorico, & pag. 161. n. 1. sub Justiniano.

EXPRÆTORIUS, a, um. Vet. lap. apud Gruter. pag. 524. n. 8. C. Atucio Albano veterano expratorio, & Æliæ Sabinæ uxori, &c. Alius apud Murator. pag. 845. n. 6. Titius Acceptus Veteranus Ex Præt. &c. Potest hic legi etiam ex pratore.

EXPRESSE, adverb. premendo, presse, pressa manu. Scribon. Larg. compos. 198. Oleo caldo subinde artus perunctos expressius fricare. ¶ Translate est espressamente, chiaramente, con espressione significante, plane, aperte, significanter. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 7. In præcipiendo expresse conscripta ponere oportet exempla. Colum l. 11. c. 1. ad fin. Quod ipsum expressius Hesiodus hoc versu significavit. Plin. l. 2. ep. 14. Ut mihi Attilius noster expresse dixisse videatur, sic pueros, &c. Valer. Max. l. 8. c. 7. n. 1. extern. Demosthenes cum artis, quam affectabat, primam litteram dicere non posset, vitium tanto studio expugnavit, ut ea a nullo expressius efferretur.

EXPRESSIM, idem quod expresse. Paul. Dig. lib. 46. tit. 3. leg. 98. ante med. Si hoc ipsum expressim agebatur. Modestin. lib. 49. tit. 1. leg. 19. Expressim contra juris rigorem data sententia.

EXPRESSIO, onis, f. lo spremere, spremitura, [illegible], actus exprimendi. Vitruv. l. 9. c. 9. Ex tactu cæli, & expressionibus spiritus vocesque nasci. Pallad. in Jun. tit. 7. Nobilius mel erit, quod ante expressionem secundam velut sponte profluxerit. Vitruv. l. 1. c. 1. & lib. 8. c. 7. Expressiones aquarum. h. e. quibus in altum aquæ exprimuntur in aquæductibus. V. Expressus, us. ¶ Præterea expressiones appellat idem Vitruv. in fi. cap. 4. l. 4. eminentes partes, seu prominentias in aliquo opere, parti rilevate, rilievi.

EXPRESSOR, oris, m. qui exprimit, & extrahit. Tertull. in Apolog. c. 46. Veritatis integrator & expressor.

EXPRESSUS, us, m. Vitruv. l. 8. c. 7. expressum vocat violentum aquarum ascensum per fistulas. Ejus verba sunt: Ita per fistulas plumbeas aquam qui ducent, his rationibus bellissime poterunt efficere & decursus, & circumductiones, & ventres, & expressus.

EXPRESSUS, a, um, spremuto, cavato, o tracciato a forza, premendo elicitus, vi extractus, ἐκπεπιεσμένος. Cic. 2. de Divin. c. 19. Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse fulmen. Plin. l. 7. c. 44. Fauces intortæ, & expressus per aures sanguis. Id. l. 31. c. 3. Aqua expressa in altum. (Adde Ovid. 1. de ar. am. v. 82.) Id. in fin. l. 12. Succus nuci expressus. Id. l. 20. c. 1. Succus expressus e semine. & lib. 13. c. 1. Oleum amygdalis amaris expressum. Lucret. l. 5. v. 488. Expressus de corpore sudor. ¶ Item pressus, compressus, compresso, stretto. Plin. sub fin. l. 31. Spongiæ expressæ inter duas tabulas. Id. l. 29. c. 2. Lana ex vino vel aceto expressa. Id. l. 12. c. 27. Olea adhuc alba expressa. Adde Colum. l. 6. c. 11. ¶ Item exstans, eminens, prominens, rilevato. Cic. 1. de nat. Deor. c. 27. Species deorum, quæ nihil concreti habeat, nihil solidi, nihil expressi, nihil eminentis: sitque pura, levis, perlucida. Quintil. l. 8. in proœm. Corpora sana, & exercitatione firmata & colorata, & adstricta, & lacertis expressa sunt. h. e. exstantes habentia lacertorum toros. ¶ Translate est extortus, erutus, Cic. 4. Verr. c. 69. Pecunia vi expressa & coacta. Sueton. in Galb. c. 10. Expressa cruciatu confessio. Liv. l. 8. c. 2. Deditionem ultima necessitate expressam aspernari. ¶ Item manifestus, apertus, evidens, quasi exstantibus lineamentis efformatus, evidente, espresso, manifesto, chiaro. Cic. pro Cæl. c. 5. Habuit Catilina permulta maximarum non expressa signa, sed adumbrata virtutum. Id. pro Rosc. Amer. c. 22. Exstent oportet expressa sceleris vestigia. Petron. in Satyr. c. 118. Curandum ne sententiæ emineant extra corpus orationis expressæ, sed intexto vestibus colore niteant. Cic. 3. Offic. c. 17. Nos veri juris germanæque justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus: umbra & imaginibus utimur. Quintil. l. 9. c. 4. ad fin. In proœmiis plerumque summissi, in narratione pleni atque expressi, in argumentis citati. chiari, schietti. Cic. Fam. 1. ep. 7. ad fin. Hæc profecto vides quanto expressiora, quantoque illustriora futura sint. ¶ Item imitando formatus, descriptus, delineatus, ritratto, copiato, delineato, rappresentato. Curt. l. 3. c. 3. Deorum simulacra ex auro expressa. Plin. l. 35. c. 2. Expressi cera vultus. Plaut. Pseud. 1. 1. 54. Reliquit expressam in cera ex anulo suo imaginem. Horat. l. 2. ep. 1. v. 248. Nec magis expressi vultus per ahenea signa, Quam per vatis opus mores animique virorum Clarorum apparent. Cic. pro Flacc. c. 22. Fateantur in Mæandrii persona expressam faciem civitatis. Id. pro Arch. c. 6. ad fin. Multas nobis imagines fortissimorum virorum expressas scriptores Græci & Latini reliquerunt. Id. 3. de Orat. c. 12. extr. Vitia imitatione ex aliquo expressa. Id. pro Arch. c. ult. Consiliorum ac virtutum effigies summis ingeniis expressa & polita. Id. Attic. l. 9. ep. 15. Omnem illius, meumque sermonem, omnibus verbis expressum, statim mittam. a parola per parola. Id. 2. de Legib. c. 5. extr. Lex est justorum injustorumque distinctio, ad illam antiquissimam expressa naturam, ad quam, &c. fatte a norma, sul modello di, &c. Plin. l. 15. ep. 3. Cornuto autem quid melius, quid sanctius, quid in omni genere laudis ad exemplar antiquitatis expressius? più rassomigliante gli antichi costumi? ¶ Græca constructione Valer. Flacc. l. 1. v. 398. casusque tuos expressa, Phalere, Arma geris. h. e. quæ casus tuos insculptos descriptosque habent. & lib. 2. v. 655. Pocula bellorum casus expressa recentum. ¶ Expressa arbusto convicia, apud Horat. l. 1. sat. 7. v. 29. sunt petita, deducta, hausta ex more vinitorum, & rusticorum. ¶ Est etiam ab uno in alium sermonem translatus, tradotto. Terent. Adelph. prol. v. 11. Verbum de verbo expressum extulit. Cic. l. 1. de Fin. c. 2. Fabellas Latinas ad verbum de Græcis expressas legere. ¶ Item distincte prolatus. Id. l. 1. Offic. c. 37. Sonus erat dulcis: litteræ neque expressæ, neque oppressæ, ne aut obscurum esset, aut putidum. articolate affettatamente. (Hoc loco in vitio ponitur: in laude Quintil. l. 1. c. 11. (al. 19.) Vitia, si qua sunt, oris emendet, ut expressa sint verba, ut suis quæque litteræ sonis enuntientur.) Plin. l. 10. c. 42. Minor nobilitas, sed expressior loquacitas generi picarum est. favella più articolata.

EXPRETA antiqui dicebant, quasi expertia habita. Festus. Est autem ex-

expreto per metathesim dictum pro experte: hoc vero ab experim factum per syncopen videtur. V. Expertus. Plaut. Bacch. 3. 3. 42. Is magister quasi lucerna, uncto expretus linteo. V. Interpretes varie explicantes, & verba quoque Festi alium aliter legentes.

EXPRIMO, is, essi, essum, a. 3. premere, spremere, comprimere, stringere, ἐκθλίβω, valde premo, comprimo, stringo. Plin. l. 11. c. 11. Regias imperatoribus futuris extruunt separatas, tuberculo eminentes, quod si exprimatur, non gignuntur soboles. Id. l. 21. c. 18. extr. Rosæ folia exprimere. Ovid. 3. de ar. am. v. 224. Venus madidas exprimit imbre comas. stringe, ed spremere. Cels. l. 4. c. 24. circa med. Spongia imposita, quæ subinde ex oleo, vel aceto, vel aqua frigida exprimitur. ¶ Item premendo elicio, extraho, spremere, cavare, a forza. Ovid. 12. Metam. v. 437. liquor rari sub pondere cribri Manat, & exprimitur per densa foramina. Martial. l. 7. epigr. 36. Exprimere torantem frigore nasum. h. e. emungere. Plin. l. 6. c. 18. Vinum palmis exprimere, oleum sesamæ. palmis, & sesama dativi sunt. Sic lib. 27. c. ult. Exprimitur succus radici. Id. l. 21. c. 19. Succum flore exprimere. Id. l. 12. c. 26. Ex malobathro exprimitur oleum ad unguenta. Id. l. 28. c. 9. a med. Medullæ liquatæ per lintea exprimuntur. si colano, si fanno passare. Tacit. Ann. 15. c. 57. Fasciæ in modum laquei indidit cervicem, & spiritum expressit. si cacciò dal corpo l' anima. Quintil. l. 8. c. 3. Pulcher aspectu athleta, cujus lacertos exercitatio expressit. fa comparire, risaltare. ¶ Translate est elicere, extorquere. Cic. Attic. l. 1. ep. 19. ad fin. Blanditiis ab aliquo nummulorum aliquid exprimere. cavare. Sueton. in Vespas. c. 4. & in Oth. c. 5. Exprimere alicui pecuniam. Liv. l. 2. c. 23. Expressa est Romanis necessitas obsides dandi. furon costretti i Romani, &c. Id. l. 25. c. 16. extr. Exprimere alicui confessionem. Lucan. l. 6. v. 599. verum. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. Cum ab iis sæpius quæreret, neque ullam omnino vocem exprimere posset. cavar di bocca. Curt. l. 6. c. 7. Expressit, ut polliceretur. a grande stento ottenne, che, &c. Cic. 5. Verr. c. 47. Expressi, ut, conficere tabulas se, negaret. Hirt. de B. Alex. c. 56. Victoriæ nuntius lætitiam exprimebat. Nepos in Thrasyb. c. 4. Hæc corona a populo data, quod amor civium, non vis expresserat, nullam habuit invidiam. Plin. l. 4. ep. 7. extr. Risum magis potest exprimere, quam gemitum. far ridere, far piangere. Terent. Eun. 1. 1. 23. Oculos terendo falsam lacrimulam vi exprimere. Lucret. l. 5. v. 1028. Utilitas expressit nomina rerum. fe imporre. ¶ Significat etiam extollere, in altum educere (cui contrarium est deprimere) ut fit in aquis, quæ per angusta tubulorum fluere coactæ, in exitu in altum ascendunt, innalzare, trarre in alto. Vitruv. l. 8. c. 7. ante med. Aqua exprimatur in altitudinem summi clivi. Senec. de const. Sap. c. 4. Quæ nervo tormentisve in altum exprimuntur. Hirt. de B. Alex. c. 6. Aquæ magnam vim ex mari rotis ac machinationibus exprimere. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 22. Turrium altitudinem, quantum has quotidianus agger expresserat, adæquabant. Adde Senec. de const. Sap. c. 4. ¶ Sæpe est effingere, imitari, ritrarre, rappresentare, assomigliare, descrivere. Horat. in ar. poet. v. 32. ungues Exprimet, & molles imitabitur ære capillos. Plin. l. 34. c. 14. Cum exprimere vellet Athamantis furorem, æs ferrumque miscuit, ut rubigine ejus per nitorem æris relucente, exprimeretur verecundiæ rubor. & cap. 8. ante med. Alexandrum, amicorumque ejus imagines summa omnium similitudine expressit. ritrasse al vivo. & lib. 35. c. 12. Hominis imaginem gypso e facie ipsa exprimere. & mox. De signis effigiem exprimere. Id. l. 37. c. 10. Meconites gemma papaver exprimit. rassomiglia, rappresenta. & ibid. Idæi dactyli pollicem humanum exprimunt. Tacit. de Germ. c. 17. Vestis stricta, & singulos artus exprimens. che fa vedere, e risaltare. ¶ Translate Auct. ad Herenn. l. 4. c. 49. Exprimere & effingere verbis corporis cujuspiam formam. Cic. 2. de Orat. c. 43. Exprimere oratione mores alicujus. Id. 2. de Fin. c. 2. in f. Diligenter exprimi oportet, quæ vis subjecta sit vocibus. Id. 3. de Orat. c. 4. In Platonis libris omnibus fere Socrates exprimitur. & pro Rabir. Post. c. 2. Tum magnitudine animi, tum liberalitate vitam patris & consuetudinem expresserat. ¶ Pro explicare, manifestare, spiegare, esprimere. Sueton. in Aug. c. 86. Sensum animi quam apertissime exprimere. Plin. l. 5. ep. 16. & lib. 10. ep. 1. Exprimere verbis non possum, quantum, &c. ¶ Et absolute Vellej. l. 2. c. 124. Quid tunc homines timuerint, mihi exprimere non vacat. Plin. l. 5. ep. 15. Exprimere non possum, quanto sim gaudio affectus. Id. l. 9. ep. 26. Sunt enim maxime periculosa, utque Græci magis exprimunt, παράβολα. ditono con più viva espressione. & in f. ep. ult. lib. 4. Mihi abunde est si satis expressi. se ho spiegato abbastanza. ¶ Exprimere aliquid apud JCtos sæpe est disertis verbis palam aperteque significare, declarare, demonstrare, esprimere, significare. Julian. Dig. lib. 34. tit. 5. leg. 14. a med. Si quis interroget, verum quid, quæ sibi objiciantur, fecisti? ille neget; hoc exprimit, verum quid, quæ objiciuntur, non feci, id est nihil horum feci. Ulpian. lib. 32. leg. 11. ante med. Hæc verba non satis exprimunt fideicommissum. Modestin. lib. 31. leg. 34. Exprimere testamento, a quibus legata præstari velis. ¶ Exprimere etiam dicuntur, qui ex una in aliam linguam transferunt, tradurre. Plin. l. 4. ep. 18. Quædam epigrammata æmulari Latine, & exprimere tentavi. Cic. 4. Acad. c. 10. Κατάληψιν verbum e verbo exprimentes, comprehensionem dicemus. V. Expressus, a, um. ¶ Et qui distincte verba proferunt, esprimere, articolare. Plin. l. 11. c. 37. sect. Harduin. 65. Septimo ferme anno lingua sermonem exprimit. Cic. 3. de Orat. c. 11. Exprimere litteras putidius, aut obscurare negligentius. articolare affettatamente. Quintil. l. 9. c. 4. & lib. 11. c. 3. Exprimere verba.

EXPROBRATIO, onis, f. rinfacciamento, ὀνειδισμός, actus exprobrandi. Terent. Andr. 1. 1. 17. Istæc commemoratio quasi exprobratio est immemoris beneficii. Justin. l. 38. c. 9. Exprobratio levitatis puerilis. & lib. 1. c. 8. Exprobratio crudelitatis. Plin. l. 19. c. 4. Gari desideria etiam in exprobratione erant. venivano rinfacciati. ¶ Cum dativo Liv. l. 23. c. 35. Ne qua exprobratio cuiquam veteris fortunæ discordiam inter ordines sereret.

EXPROBRATOR, oris, m. qui exprobrat, chi rinfaccia. Senec. l. 1. Benef. c. 1. Exprobratores, & exactores. & Controv. 21. l. 3. ad fin. Oderant me patres, quasi exprobratorem.

EXPROBRATRIX, icis, f. quæ exprobrat. Senec. l. 7. Benef. c. 22. Ut hæc nimia & exprobratrix memoria subsideret, oblivisci eum, qui dedit, jussimus.

EXPROBRATUS, a, um, rinfacciato, vitio tributus. Plin. l. 2. c. 63. extr. Velut exprobrato furore.

EXPROBRO, as, avi, atum, rinfacciare, rimproverare, ὀνειδίζω, beneficium alteri objicio: item vitio quidpiam tribuo, probro objicio. Cic. de Amic. c. 20. Aut queruntur semper aliquid, aut etiam exprobrant. & mox. Odiosum genus hominum officia exprobrantium. Liv. l. 37. c. 49. Prope exprobrantes virtutem suam in Philippi bello. Cic. Fam. 5. ep. 15. Litteræ ipsæ quasi exprobrare videntur, quod in ea vita maneam, in qua, &c. Id. 7. Verr. c. 50. Num casus bellicos tibi exprobrare, aut objicere videor? ascriverti a colpa. Nepos in Epamin. c. 5. Desinas de uxore mihi exprobrare. Tacit. 1. Ann. c. 44. Supplices, & vera exprobrari fatentes orabant, puniret noxios, &c.

EXPROMISSIO, onis, f. actus expromittendi, serio facta promissio. Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 3. leg. 7. ad fin. Si patronus nolit expromissionem ipsum manumissum accipere. Ita Haloand. alii rectius expromissorem.

EXPROMISSOR, oris, m. mallevadore, qui pro se, vel pro altero quocumque modo promittit. Ulpian. Dig. lib. 42. tit. 1. leg. 4. Idoneum expromissorem habere. Cajus lib. 18. tit. 1. leg. 53. Expromissore, aut pignore dato. Adde Ulpian. lib. 4. tit. 3. leg. 7.

EXPROMITTO, is, isi, issum, a. 3. promettere, ἐγγυάομαι, idem quod promitto, recipio vel pro me, vel pro altero: ex enim auget. Varr. l. 2. R. R. c. 2. Cum emptor dixit: tanti sunt mi emptæ? & ille respondit, sunt: & expromisit nummos. Al. leg. exprompsit. Ulpian. Dig. lib. 23. tit. 3. leg. 36. Debitor mulieris jussu ejus pecuniam viro expromisit. Paul. lib. 16. tit. 1. leg. 22. Si mulieri dederim pecuniam, ut eam creditori meo solvat, vel expromittat.

EXPROMO, is, ompsi, vel omsi, omptum, vel omtum, a. 3. tirar fuori, cavare, extra promo, depromo, effero, educo, προφέρω. Plaut. Mil. 3. 2. 18. Heminas octo exprompsi in urceum. Plin. l. 10. c. 72. Simiis condidit in thesauros maxillarum cibos, mox inde sensim ad mandendum manibus expromit. Plaut. Mil. 3. 1. 72. Vel hilarissimum convivam hinc indidem expromam tibi. ti provederò d' un commensale. Virg. 2. Æn. v. 280. mœstas expromere voces. ¶ Translatum Cic. Attic. l. 2. ep. 12. Deinde suum exprompsit odium. Id. pro Mil. c. 13. In meo inimico crudelitatem exprompsisti tuam. mostrasti, sfogasti. Id. 2. Catil. c. 10. Quorum omnis industria vitæ, & vigilandi labor in antelucanis cœnis expromitur. h. e. profertur, adhibetur. Id. in Orat. c. 36. Cum causa ea inciderit, in qua vis eloquentiæ possit expromi. Senec. in Troad. v. 106. Nunc vires exprome dolor tuas. Catull. carm. 64. ad Ortal. v. 3. Nec potis est dulces Musarum expromere fetus Mens animi. h. e. edere, dar fuori. Plaut. Mil. 4. 2. 64. Exprome benignum ex te ingenium. Id. Bacch. 4. 4. 9. Ubicumque opus sit, pectore expromas suo. ¶ Sæpe significat exponere, narrare, enuntiare, dicere, dire, spiegare, manifestare. Cic. in f. l. 2. de Divin. Conferre causas, & quid in quamque sententiam dici possit expromere. Terent. Heaut. 3. 3. 14. Expromere occulta sua apud aliquem. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 223. multas expromam mente querelas. Tacit. Ann. 14. c. 9. Expromere sententiam. Ovid. 3. Fast. v. 725. causas. Liv. l. 29. c. 1. & Curt. l. 4. c. 10. Quid sentirent, expromere jubet. Tacit. Ann. 16. c. 1. Expromit repertum in agro suo specum altitudine immensa. racconta.

EXPROMPTUS, vel Expromtus, a, um, in medium prolatus, cavato fuori. Terent. Andr. 4. 3. 8. Nunc opus est tua mihi ad hanc rem exprompta malitia, atque astutia.

EXPROPERATUS, a, um, valde properatus. Vetus epitaph. apud Gruter. pag. 669. n. 10. Hic Aquilæ cineres miserabilis urna sepultos Contegit: & fatis exproperata nimis Occidit, &c.

EXPROXIMUS, i, m. qui Proximatus dignitate functus est. Impp. Theod. & Valent. lib. 11. Cod. tit. 9.

EXPUDORATUS, a, um, adject. qui omnem pudorem exuit, sfrontato. Petron. in Fragm. Tragur. c. 39. Burm. Habet frontem expudoratam.

EXPUGNABILIS, le, espugnabile, ἁλώσιμος, qui expugnari potest. Liv. l. 33. c. 7. Urbs terra marique expugnabilis est. ¶ Translate Stat. 4. Theb. v. 836. de fluvio. tuas & nulli ruis expugnabilis astro. h. e. nulla canicula exsiccari potes. Id. 9. Theb. v. 103. sitis non expugnabile robur. h. e. quod corrumpi non potest.

EXPUGNANS, antis, adject. qui expugnat. Ovid. 14. Metam. v. 28. Sive expugnantior herba est. h. e. efficacior. Al. leg. expugnatior.

EXPUGNATIO, nis, f. πολιορκία, actus expugnandi, espugnazione. Cic. pro Leg. Manil. c. 5. Ut ipsorum adventus in urbes sociorum non multum ab hostili expugnatione differant. Id. Attic. l. 11. ep. 23. Nocturnæ (ædium) expugnationes. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 36. De expugnatione urbis desperavit. Sueton. in Claud. c. 21. Edidit in Martio campo expugnationem direptionemque oppidi. Vellej. l. 2. c. 98. Gentes ferocissimas nunc acie nunc expugnationibus in pristinum pacis redegit modum.

EXPUGNATOR, oris, m. espugnatore, πολιορκητής, qui expugnat. Cic.

2. de

1. *de Invent.* c. 50. Expugnator urbis. *Plin. l. 7. c. 38.* Rex Demetrius, expugnator cognominatus. πολιορκητής. ¶ Translate *Cic. 3. Verr. c. 3.* Non adulterum, sed expugnatorem pudicitiæ. *Stat. 4. Theb. v. 363.* pecoris lupus expugnator opimi.

EXPUGNATORIUS, a, um, ad expugnandum pertinens. *Tertull. de anim. c. 57.* Expugnatoria dominatio.

EXPUGNATUS, a, um, adject. *espugnato, vinto*, κατακεκρατημένος, ut Expugnata mœnia mundi, *Lucret. l. 2. v. 1144.* Loca multa expugnata, *Nepos in Agesil. c. 3.* Mens expugnata fatiscit, *Stat. Theb. 4. v. 187.* Tot militares viri cum tot cohortibus expugnati & capti, *Tacit. in Agric. c. 41.* Expugnata paupertas, *Petron. in Satyr. c. 126.* *superata*, victa auctu patrimonio.

EXPUGNAX, acis, qui facile expugnat. *Ovid. 14. Metam. v. 20.* Sive aliquid regni est in carmine, carmen Ore move sacro; sive expugnacior herba est, Utere tentatis operosæ viribus herbæ. Al. leg. *expugnantior*: alii alio modo.

EXPUGNO, as, avi, atum, a. 1. *espugnare, combattendo vincere, o prendere*, ἐκπολιορκεῖν, pugnando vinco, aut capio. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 12.* Id oppidum ex itinere oppugnare conatus, expugnare non potuit. & *lib. 3. c. 15.* Singulas naves nostri consectati, expugnaverunt. *Id. l. 3. B. Civ. c. 55.* Nonnullas urbes per vim expugnavit. *Curt. l. 6. c. 6. a med.* Ad expugnandos eos, qui edita montium occupaverant, redit. & *lib. 9. c. 4.* Inclusos mœnibus expugnat. *Justin. l. 3. c. 5.* Messenii cum virtute non possent, per insidias expugnantur. *Id. l. 7. c. ult.* Thessaliam improvisus expugnat. *Tacit. 14. Ann. c. 25.* Expugnat præsidium. *Plaut. Pseud. 4. 7. 76.* Expugnare carcerem. *Terent. Eun. 4. 7. 3.* ædes. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c. 13.* Expugnare fortunas alicujus. *impossessarsi per forza*. *Id. pro Cæl. c. 20.* pudicitiam. *Liv. l. 37. c. 56. ad fin.* pertinaciam legatorum. *Colum. in præfat. l. 10.* Propositum meum expugnavit frequens postulatio tua. *Martial. l. 13. epigr. 123.* Cum tua centenos expugnet sportula cives. *h. e.* tibi conciliet. *Flor. l. 3. c. 1.* Jugurta in Scauro ipsos R. imperii mores expugnaverat. *h. e.* Scaurum pecunia corrumpendo. *Cic. Parad. 4. c. 1.* Sapientis animum vincere & expugnare. *Id. 2. Verr. 1. 2.* Nihil tam sanctum, quod non violari, nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia possit. *Plin. l. 6. c. 27. a med.* Flumina id oppidum expugnavere. *atterrarono*. *Id. l. 5. c. 24.* Euphrates Taurum montem expugnat. *h. e.* irrumpit, perfringit, permeat. *Id. l. 28. c. 10. ad fin.* Lacte equino venena & toxica expugnantur. ¶ Significat etiam vi obtinere, extorquere, pervincere, *ottenere a forza*. *Cic. Verr. 4. c. 58. extr.* Certe aliqua ratione expugnasset iste, ut dies tollerentur. & *Verr. 3. c. 16.* Quanta iste cupiditate illam sibi legationem expugnavit. *Plaut. Bacch. 4. 9. 7.* Expugnavi herili filio aurum ab suo patre. *Petron. in Satyr. c. 108.* Ægre expugnavit, ut, &c. *a grande stento ottenne, che*, &c. ¶ Reperitur etiam pro oppugno. *Stat. l. 6. Theb. v. 777.* ut præceps cumulo salit unda minantes In scopulos, & fracta redit; sic ille furentum Circuit expugnans. ¶ Pro perficere, *Ovid. 9. Metam. v. 617.* Nam primum (si facta mihi revocare liceret) Non cœpisse fuit, cœpta expugnare secundum. ¶ *Expugnassere* pro *expugnaturum esse*, prisco dicendi modo, est *Plaut. Amph. 1. 1. 54.* Sin aliter sient animati, se se summa vi eorum oppidum expugnassere.

EXPULSATUS, a, um, adject. pulsatus, vexatus, afflictus. *Ammian. l. 23. c. 6. (al. 20.)* Seleucia per duces expulsata. *h. e.* expugnata.

EXPULSIM, adverb. *cacciando*, antiqui dixerunt pro expellendo, ut *cæsim* pro cædendo. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 281.* Videbis pueros pila expulsim ludere.

EXPULSIO, onis, f. ἔξωσις, actus expellendi, *espulsione*. *Cic. in Parad. 6. cap. 2.* Qui expulsiones vicinorum, qui latrocinia in agris, &c.

EXPULSO, as, a. 1. frequenter pulsando excutio: frequent. ab *expello*. *Martial. l. 14. epigr. 46.* Si me mobilibus scis expulsare sinistris, Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

EXPULSOR, oris, m. *scacciatore*, ἐλατήρ, qui expellit. *Cic. pro Quint. c. 8.* Iste homo acerrimus bonorum possessor, expulsor, ereptor, annum, & sex menses nihil petit. *Nep. in Dione, in f.* Expulsor tyranni.

EXPULSUS, a, um, adject. *scacciato*. *Cic. pro Cluent. c. 5.* expulsa atque exturbata filia. *Virg. 1. Æn. v. 624.* Finibus expulsam patriis. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 4.* Expulsi agris. *Hirt. de B. Alex. cap. 47.* Classis ex illo sinu expulsa. *Senec. in Med. v. 900.* Expulsus pudor. *Tacit. in Agric. c. 22.* Margarita expulsa colligere. *h. e.* ad litus ajecta. *Curt. l. 9. c. 4.* Navigia expulsa in ripam. *Ovid. 2. Trist. eleg. 2. v. 17.* Procul expulsus. *relegato di lontano*.

EXPULTRIX, icis, f. *discacciatrice*, quæ expellit. *Cic. 5. Tuscul. c. 2.* O vitæ Philosophia dux, o virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum.

EXPUMICO, as, a. 1. pumice polio. *Tertull. advers. Valentin. c. 16.* Ab omnibus injuriis passionis expumicat.

EXPUMO. V. *Exspumo*.

EXPUNCTIO, onis, f. actus expungendi. *Tertull. de Idolol. c. 16.* Operæ meæ expunctio. *h. e.* præstatio. V. *Expungo*.

EXPUNCTOR, oris, m. qui expungit, & delet, ἐξαλείπτης. *Tertull. de Orat. c. 1.* Expunctor totius retro vetustatis.

EXPUNCTUS, a, um, adject. deletus, amotus, expulsus, *cancellato, cassato, remosso*. *Plaut. Curcul. 4. 4. 29.* Miles pulcre centuriatus expuncto in manipulo. ¶ Alio sensu *Hermogen. Dig. lib. 44. tit. 3. leg. 4.* Reipubl. rationes subscriptæ, & expunctæ. *h. e.* dispunctæ, examinatæ, confectæ.

EXPUNGO, is, xi, ctum, a. 3. *cancellare*, ἐξαλείφω, quod scriptum est deleo. Hinc milites expungi dicuntur a militia, cum nomina eorum ex albo eraduntur, & ipsi a militia removentur: Item judices dicuntur expungi, quando amoventur a judicando, velut erasi ex albo judicum: id enim fiebat punctis circumscriptis. *Plaut. Cistell. 1. 3. 41.* Volo persolvere, ut expungatur nomen, nequid debeam. *Tarunt. Patern. Dig. lib. 49. tit. 16. leg. penult.* Ex causa desertionis notatus, temporis, quo in desertione fuit, stipendiis expungitur. *h. e.* privatur stipendiis ejus temporis. ¶ Translate est extrudere, expellere, loco movere. *Pers. sat. 2. v. 12.* Pupillumve utinam, quem proximus heres Impello, expungam. ¶ Expungere rationes, est ultimam manum calculo imponere. *Hermogen. Dig. lib. 44. tit. 3. leg. 4.* Reipublicæ rationes subscriptæ & expunctæ, adversus eum quidem, qui administraverit, ultra viginti, adversus vero heredem ultra decem annos retractari non possunt. ¶ Apud *Plaut. in suppositis Amph. Di vostram fidem, v. 27.* expungere gloriam partam, est auferre. ¶ Expungere milites, apud *Tertull. de Coron. mil. in princ.* legitur alio sensu, quam supra dictum est. Inquit enim: Proxime facta est liberalitas præstantissimorum Imperatorum: expungebantur milites laureati. *h. e.* donabantur ab Imperatoribus milites; eorum autem nomina, qui donativum accepissent, notabantur, ne bis quis acciperet. Atque hoc sensu sæpe usum ipsum hunc Auctorem, notant ibi Interpretes. Sic apud *Sueton. in Claud. c. 15.* Decurias judicum expungere, est discutere, & ordinare, qui retinendi essent, quive dimittendi, ducta metaphora ab expungendis rationibus; de qua modo diximus. Quo pertinet & illud *Senecæ in f. ep. 9.* Quam vocem tu boni consule, etiamsi hunc diem jam expunxi. *h. e.* persolvi quod hoc die debebam: atque adeo hujus diei nomen rationesque confeci. *ho saldata la partita di questo dì*. & illud *lib. 4. de Benef. sub fin.* Rejiciendi genus est, protinus aliquid invicem mittere, & munus munere expungere. *h. e.* beneficio accipiendo, dandoque paria facere. & *Plin. l. 2. c. 26.* Ausus est annumerare posteris stellas, ac sidera ad nomen expungere. *h. e.* descriptis astrorum nominibus, eorum singula veluti appellare, & eorum nominum rationes conficere. ¶ *Expungere* pro *pungere* legunt nonnulli apud *Martial. l. 7. epigr. 82.* & *lib. 8. epigr. 52.* sed utrobique alii *expingere*.

EXPUO. V. *Exspuo*.

EXPURGATIO, onis, f. actus expurgandi, *lo spurgare*. *Plaut. Amph. 3. 3. 10.* Habui expurgationem; facta pax est. *h. e.* excusationem. Adde *Mercat. 5. 3. 4.* V. *Expurgo*.

EXPURGO, as, avi, atum, a. 1. *nettare, spurgare*, ἀποκαθαίρω, idem quod purgo, aut omnino purgo. *Colum. l. 4. c. 23.* Si trunci pars peraruit, aut cavata vitis est, dolabella conveniet expurgare quidquid emortuum est. & *lib. 2. c. 9. circa med.* Cum amplior messis provenerit, quidquid exteretur, capisterio expurgandum erit. *Plin. l. 26. c. 14.* Aristolochia fœdida ulcera expurgat. *Id. l. 23. c. 7.* Caprificus lepras, psoras, lichenas, lentigines expurgat. ¶ Translate *Horat. l. 2. ep. 2. v. 53.* sed, quod non desit, habentem Quæ poterunt unquam satis expurgare cicutæ, Ni, &c.? *Cic. de clar. Orat. c. 74.* expurgare sermonem. *Plaut. Capt. 3. 4. 87.* & *Mil. 2. 6. 17.* Me expurgare tibi volo. *voglio purgarmi appresso di te, o scolparmi*. *Tacit. Ann. 16. c. 24.* Requirens objecta, & expurgaturum asseverans. *che averebbe risposto, e ributtate le accuse*. *Gell. l. 7. c. 3.* Legatos miserunt, qui temeritatem quorundam popularium suorum deprecarentur, & fidem consiliumque publicum expurgarent. *scusassero, giustificassero*.

EXPUTATUS, a, um, *tagliato, potato*, putando cæsus. *Colum. l. 11. c. 2. post init.* Palos una opera cædere, & exputatos acuere centum numero potes.

EXPUTO, as, avi, atum, a. 1. *tagliare*, ἀποτέμνω, est ramos superfluos ex arboribus, vel sarmenta ex vitibus resecare: ab re, & putare. *Colum. l. 3. c. 15.* Velut veteranam vitem totam exputare. Adde *lib. 5. c. 6. ante med.* ¶ Translate ponitur pro cogitare, mentem volvere, perpendere, ratiocinari. *Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 24. a med.* Quæ mens eum, aut quorum consilia a tanta gloria avocarint, exputare non possum. *non saprei pensarmi*. *Plaut. Trin. 2. 1. 8.* Sic faciam, opinor: utramque rem simul exputem, judex sim. *esaminerò, penserò sopra*.

EXPUTESCO. V. in voce sequenti.

EXPUTRESCO, is, utrui, n. 3. *putrefarsi*, κατασήπομαι, penitus putresco. *Plaut. Curcul. 2. 1. 26.* Dum intestina exputrescunt tibi. *Al. leg.* exputescunt.

EXQUÆRO, is, a. 3. *ricercare*, exquiro. *Plaut. Capt. 2. 2. 43.* Ego ex hoc quæ volo, exquæsivero. *Id. Stich. 1. 2. 50.* Quid istuc est, quod huc exquæsitum mulierum mores venis?

EXQUÆSTOR. V. in *Exconsule*.

EXQUILIÆ, arum, f. *monte di S. Maria maggiore*, unus ex septem Urbis Romæ collibus prope Viminalem, vicinos habens lucum Fagutalem, & lucum Mephitis, & Junonis Lucinæ, ut *Varro l. 4. de L. L. c. 8.* docet: adjectus urbi, vel cultu auctus a Servio Tullio, qui ibi quoque habitavit, teste *Liv. l. 1. c. 44.* Appellantur plurali numero, quia olim duo montes habiti, quorum alter Cispius mons suo antiquo nomine etiam nunc in sacris appellatur, inquit *Varr. ibid.* Dictæ sunt vel ab *excubiis* regis, vel ab eo, quod *exculta* a rege Tullio essent (ex quo patet rectius *Exquilias*, quam *Esquilias* scribi: quod tamen & ipsum frequenter invenitur in libris. V. *Exquilianus*.) quam secundam etymologiam magis probat. *Varr. ibid.* priorem vero *Ovid.* ubi ait *l. 3. Fast. v. 245.* Adde quod excubias regi Romanus agebat, Qua nunc Esquilias nomina collis habet. *Propert. l. 4. eleg. 8.* Disce, quid Esquilias hac nocte fugarit aquosas. *h. e.* Exquiliarum incolas. metonymia. *aquosas* dicit, quia ad radices Esquilini montis locus erat humilis atque humidus. ¶ Nomen

men

mea dederant regioni Urbis, *Exquilina* dictæ, item portæ cognomini, unde via Prænestina incipiebat. ¶ Aliquando informis locus fuit, & sepulcris, atque ossibus cadaverum pauperiorum, & damnatorum seu projectæ, seu combustis obsitus, ut notat *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 16. unde idem *atrae* appellat *sat.* 6. *l.* 2. *v.* 32. & *Exquilinas alites*, scilicet cadavera consectantes vultures, nominat *Epod.* 5. *v.* 100. & *Exquilinum veneficium*, *Epod. ult. v.* 58. quod hujusmodi loca a veneficis, & sagis frequentari solent. Postea vero purgatus, & excultus, & aliquot jugera donata Mæcenati ab Augusto ad hortos extruendos. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *cit.* & *Sueton. in Tiber. c.* 15. Quare saluberrimus ad incolendum habitus est, præsertim ob frigiditatem. Hinc *Juvenal. sat.* 11. *v.* 50. Cedere namque foro jam non tibi deterius, quam Exquilias a ferventi migrare Suburra. ¶ Extremis Exquiliis, juxta Mœcenatis tumulum Horatius sepulcrum habuit. *Auct. vita Horat. in fine.*

EXQUILIARIUS, a, um, Exquilinus. *Liv. l.* 1. *c.* 48. Ut in collem Exquiliarium eveheretur. *Al. leg.* Exquiliarum.

EXQUILINUS, & Esquilinus, a, um, ad Esquilias pertinens, ut *Exquilina porta*, *Exquilinae alites*, *Exquilinum veneficium*, de quibus in *Exquiliae* dictum est. *Exquilina Tribus* aliis secunda, aliis quarta ex Urbanis, a loco nomen habuit. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 9. *Plin. l.* 18. *c.* 3. & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 201. *n.* 10. *pag.* 331. *n.* 7. & *pag.* 391. *n.* 5. &c. in quibus modo per *e* scribitur, modo per *x*. Quin apud *Liv. l.* 45. *c.* 15. etiam *Æsquilina* legere est in quibusdam libris. ¶ *Exquilinus campus* ad Exquiliarum radices extra portam Exquilinam fuit, in quo de noxiis supplicia sumebantur. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 32. In P. Marcium Coss. extra portam Exquilinam, more prisco advertere. *Sueton. in Claud. c.* 25. Civitatem R. usurpantes in campo Exquilino securi percussit.

EXQUILIUS, a, um, Exquilinus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 435. Monte sub Esquilio, &c.

EXQUIRO, is, sivi, itum, a. 3. *cercare diligentemente*, *informarsi*, *ἐξετάζω*, diligenter inquiro. *Cic.* 4. *Acad. c.* 3. Neque nos studium exquirendi defatigati relinquemus. *Id. pro leg. Manil. c.* 17. exquirere veritatem. *Id. Verr.* 6. *c.* 5. Noli ejus facta ad antiquæ religionis rationem exquirere. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 70. Exquire, sit ne ita, ut ego prædico. *Cic. pro Deiot. c. ult.* Exquire de Blesamio, num quid ad regem contra dignitatem tuam scripserit. *informati di Blesamio*: inquire ab aliis de Blesamio. *Sueton. in Calig. c.* 33. Exquisiturum se vel fidiculis de Cæsonia sua, cur, &c. *h. e.* a Cæsonia: *che ricercherebbe da Cesonia per via de tormenti*, &c. *Terent. Hecyr.* 5. 2. 7. exquirere cruciatu. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 12. A te nihil dum certi exquiro, sed quid videatur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 20. Cum ex te causas divinationis exquirerem. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 3. Concilio convocato, sententias exquirere. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 8. Exquirere abditos sensus alicujus. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 41. Itinere exquisito per Divitiacum. *informatosi della strada*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 41. Secum, & cum aliis, quid in eo peccatum sit, exquirere. *Id. Phil.* 4. *c.* 2. Singulares honores alicui exquirere. *h. e.* in aliquem conferendos. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 23. Mens rationibus agitandis exquirendisque alitur. *Plaut. Capt.* 3. 4. 105. Satis istuc mihi exquisitum est, fuisse hunc servum. *son informato abbastanza, che*, &c. *Id. Amph.* 2. 1. 81. & 2. 2. 159. Mi istuc primum exquisito est opus. *h. e.* opus est, me hoc exquirere. ¶ Urbane *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 18. Sed hæc non nimis exquiro a Græcis. *h. e.* non exspecto, non postulo.

EXQUISITE, *diligentemente*, *esattamente*, *studiosamente*, *ἐξητασμένως*, *ἀκριβῶς*, diligenter perquirendo, atque adeo accurate, exacte, studiose, cum cura. *Cic. de clar. Orat. c.* 80. Cum de eo crimine accurate & exquisite disputavisset. & *cap.* 93. Exquisitius studere litteris. *Id.* 1. *Tuscul. c. penult.* Rationes eæ, quæ exquisitius a philosophis colliguntur. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. *ad fin.* Id demum eleganter atque exquisite dictum putant, quod interpretandum sit. *Gell. l.* 13. *c.* 7. Aristoteles libros de animalibus exquisitissime composuit. *Tiro Tull.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 1. Eam rem Pompejus exquisitissime retulit ad doctissimos civitatis.

EXQUISITIM, idem quod exquisite. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 35. Æger medicos exquisitim convocabat, ut convalesceres.

EXQUISITIO, onis, f. *ricerca*, *inquisizione*, inquisitio, investigatio. *Imp. Justinian. lib.* 5. *Cod. tit.* 9. *leg.* 9. *extr.* Neque aliam in ea re exquisitionem fieri. Adde *lib.* 7. *tit.* 17. *leg.* 1.

EXQUISITUS, a, um, *cercato con diligenza*, *ricercato*, *scielto*, *squisito*, *ἐξητασμένος*, diligenter quæsitus, atque adeo eximius, singularis, excellens, lectus. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 58. *ad fin.* Ipsi omnia, quorum negotium est, consulta ad nos, & exquisita deferunt. *ben esaminate*. *Id. in Orat. c.* 49. Verba legenda sunt bene sonantia, sed ea non, ut poetæ, exquisita ad sonum, sed sumpta de medio. *Id. de clar. Orat. c.* 27. Semper habuit exquisitos a Græcia magistros. *scielti*. & *cap.* 79. Reconditæ exquisitæque sententiæ. *Id.* 1. *Offic. c.* 37. Uti exquisito judicio litterarum. *fino*. *Id.* 1. *de Fin. c.* 9. Exquisitis rationibus quidpiam confirmare. *Id.* 2. *de Orat. c.* 41. Non est exquisitæ artis præscribere, sed mediocris ingenii judicare. *Id.* 1. *de Fin. in princ.* Summis ingeniis, & exquisita doctrina philosophi. *Id. de clar. Orat. c.* 82. Accuratius & exquisitius dicendi genus. *Id.* 4. *Phil. c.* 3. Laudare quempiam exquisitissimis verbis. *Id.* 1. *Offic. c.* 36. Munditia non odiosa, neque exquisita nimis. *Id.* 3. *Offic. c.* 27. Ad crudelissimum hostem, & ad exquisita supplicia proficisci. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *a med.* exquisitis epulis saginari. *Id. l.* 6. *c.* 33. *ad fin.* Sententia exquisitissimæ subtilitatis.

EXRADICATUS. V. *Eradicatus*.

EXROGARE, est ex lege vetere aliquid eximere per novam legem. *Festus*. V. *Abrogo*.

EXRUMINANS. V. *Exruminans*.

EXSACRIFICO, as, avi, atum, a. 1. Idem quod sacrifico. *Vetus Poeta* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 21. Exsacrificabat hostiis balantibus.

EXSÆVIO, & Exævio, is, vii, itum, n. 4. sævire desino, *cessar d' infuriare*. *Liv. l.* 30. *c.* 39. Statit ibi, dum reliquum tempestatis exsæviret.

EXSANGUINATUS, & Exanguinatus, a, um, adject. exsanguis, imbecillus, *debole*. *Vitruv. l.* 8. *in proœm.* Animalia si fuerint sine humoris potestate exsanguinata, & exsucta.

EXSANGUIS, & Exanguis, e, *senza sangue*, *esangue*, *ἄναιμος*, sine sanguine, sive ex vulnere aut morbo, sive ex metu & pallore. *Virg.* 6. *Æn. v.* 401. exsangues umbræ. *h. e.* animæ defunctorum. *Liv. l.* 29. *c.* 9. Ipsum hostiliter lacerant, & prope exsanguem, naso auribusque mutilatis, relinquunt. *Cic. pro Sext. c.* 37. Jacens & concisus plurimis vulneribus, extremo spiritu exsanguis, & confectus. *Id.* 7. *Verr. c.* 49. Exsanguium corpore mortuorum. *Id. in Pison. c.* 36. Exsanguis & mortuus concidisti. *Id. pro Sext. cap.* 10. Homines enervati atque exsangues. *Id. de Harusp. resp. c.* 1. Exsanguis atque æstuans se ex curia repente proripit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 212. Diffugimus visu exsangues. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 224. Exsanguis metu. & *lib.* 4. *v.* 267. Exsangues herbæ. *Vetus Poeta* apud *Cicer.* 3. *Tuscul. cap.* 12. Lacrimæ peredere humore exsangues genas. ¶ Translate *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 11. Aridum & exsangue orationis genus. *Gell. l.* 13. *c.* 20. Muta, ut *nihil* dicas: nimis exilis vox erit, & exsanguis. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 18. Calvum Ciceroni visum exsanguem & attritum. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 18. Exsangue cuminum. *h. e.* quod pallidos & exsangues reddit, ut *Plin. l.* 20. *c.* 14. *sub fin.* docet. Sic *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 130. exsanguis Rufinum perculit horror. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 627. Pallidaque exsangui squalebant corpora tabo. *Id.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 55. Aspicis exsangui chartam pallere colore? *Stat.* 11. *Theb. v.* 323. exsangues crudescunt luctibus anni. *h. e.* anni senectutis. & *lib.* 5. *v.* 325. Exsangue imperium, & mœstam sine culmine Lemnon. *h. e.* ubi domini occisi sunt.

EXSANIO, as, a. 1. *cavar la marcia*, saniem extraho, *ἐξιχωρίζω*. *Cels. sub init. cap.* 27. *l.* 5. Si sal aridus vulneri imponitur, superque id duobus digitis verberatur, exsaniat enim. *Colum. l.* 12. *c.* 53. *de salsura carnis*. Compositis tergoribus aut frustis vasta pondere imponito, ut exsanietur. ¶ Translate *Id. ibid. c.* 47. Patimur pondere pressam baccam velut exsaniari. & *cap.* 55. Ut omnem amaritudinem & pallorem exsaniet. *h. e.* emittat, & purgetur.

EXSARCIO, & Exarcio, *vel* Exsercio, is, arsi, artum, a. 3. a *sarcio*, & fere ejusdem cum eo significationis, *risarcire*, *compensare*. *Festus*: Exsercirent, sarcirent. *Terent. Heaut.* 1. 1. 91. Servos, nisi eos qui opere faciundo facile sumptum exsarcirent (vel, ut leg. *Muretus*, exsercirent) omnes vendidi. Al. leg. *facile victum exercerent*. *Q. Cic. de petit. Consul. c.* 12. Cum id petitur, quod honeste promittere non possumus, belle negandum est, ut ostendas necessitudinem, demonstres, quam moleste feras, aliis te id rebus exsarturum persuadeas. Al. aliter leg.

EXSATIATUS, a, um, adject. *saziato*, *sazio*. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 542. Parthaoniæ tandem Letoia clade Exsatiata domus. *Curt. l.* 9. *c.* 6. Exsatiatæ laudi modum facere. *Liv. l.* 40. *c.* 28. Exsatiati cibo vinoque.

EXSATIO, & Exatio, as, avi, atum, a. 1. *saziare*, idem ac satio, *ἐμπίπλημι*. *Liv. l.* 28. *c.* 54. Ne morte quidem alicujus exsatiari. *Sil. l.* 7. *v.* 535. Multo cruore exsatiare enses. & *Stat.* 9. *Theb. v.* 14. Exsatiare tela.

EXSATURATUS, a, um, *saziato*, *sazio*, exsatiatus. *Virg.* 7. *Æn. v.* 298. odiis exsaturata quievi. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 35. Sardanapalus jussit incidi in busto: Hæc habeo, quæ edi, quæque exsaturata libido Hausit.

EXSATURO, & Exaturo, as, avi, atum, a. 1. exsatio, saturo, *κορέω*, *saziare*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 26. Animum exsaturare alicujus supplicio.

EXSCALPO, & Excalpo, is, psi, ptum, a. 3. scalpo, excavo, *ἐγγλύφω*, *incavare*, *scavare*. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 32. Terram unde exscalpserat, fossam vocabant. *Quintil. lib.* 2. *c.* 19. Si Praxiteles signum aliquod ex molari lapide conatus esset exscalpere. Al. leg. *exsculpere*. ¶ Contraria significatione, V. in *Exsculpo*.

EXSCALPTUS, a, um, *cavato*, *scavato*, scalpendo excavatus. *Cato R. R. c.* 18. Foramina arborum exscalpta digitus sex.

EXSCENDO, is, n. 3. *discendere*, *smontare*, *sbarcare*, *ἀποβαίνω*, descendo, de iis præsertim, qui navi in terram exeunt. *Liv. l.* 29. *c.* 11. Legati Asiam petentes, protinus Delphos cum exscendissent, oraculum adierunt. Al. leg. *escendissent*.

EXSCENSIO, onis, f. *discesa*, *sbarco*, *ἀπόβασις*, descensus, eorum præsertim, qui navi egrediuntur. *Liv. lib.* 44. *c.* 10. *ad fin.* Classis exscensionem ad populandum fecit. *Id. l.* 28. *c.* 8. Quinqueremibus septem ad Erythras exscensionem fecit. *Curt. l.* 9. *c.* 4. Exscensione facta, ducenta stadia processit, depopulatusque regionem, &c. Adde *Liv. l.* 37. *c.* 27. ubi alii *descensionem*, & *lib.* 27. *c.* 29. & *lib.* 29. *c.* 28. & *lib.* 8. *c.* 17. ubi alii *excursionem* reponunt: item *lib.* 22. *c.* 20. ubi pro *exscensione ab navibus in terram facta*, al. leg. *exscensu facto*.

EXSCENSUS, us, m. idem quod exscensio. V. in voce præced.

EXSCINDO, *vel* Excindo, is, idi, issum, a. 3. *rovinare*, *distruggere*, *ῥίπτω*, excido, diruo, destruo. *Virg.* 2. *Æn. v.* 177. Exscindere urbem telis. & 12. *Æn. v.* 643. domos. *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 123. rupes & saxa necantia ferro. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 50. portas. *Virg.* 9. *Æn. v.* 137. Gentem aliquam ferro exscindere. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 25.

25. Populari & exfcindere. ¶ Translate *Idem* in *Agric.* 1. 19. Caufas bellorum exfcindere. *Plin. in Paneg.* c. 34. exfcidifti inteftinum malum, & provida feveritate cavifti, &c. ¶ *Exfcidere* pro *exfcindere* quidam leg. apud *Sil. lib.* 7. *verf.* 643 ut fit a *cado*.

EXSCREABILIS, le, adject. qui exfcreari poteft, ἀναπτυστός, *sputabile*. *Plin. l.* 20. *c.* 24. Pulmonum vitia exfcreabilia facit.

EXSCREATIO, onis, f. actus exfcreandi cum vi quadam, *lo sputare con veemenza*, ἀνάπτυσις, ut Exfcreatio fanguinis, Exfcreatio cruenta, *Plin. l.* 27. *c.* 12. & *lib.* 28. *c.* 10.

EXSCREATUS, us, m. idem quod exfcreatio. *Cœl. Aurelian. Tard. l.* 2. *c.* 11. Cum quodam exfcreatu defpuitur.

EXSCREO, & Excreo, as, avi, atum, a. 1. cum impetu & fonitu exfpuo, *sputare con forza*, ἀναπτύω, ἐγχρέμπτομαι. *Plaut. in fuppofita Amph. Tum me moleftum, v.* 7. Ut cum dentibus linguam exfcrees. *Ovid. ep.* 21. *v.* 24. Exfcreat, & ficta dat moda figna nota. *Celf. l.* 4. *c.* 6. Per tuffim exfcreatur, fi tolerabilis morbus eft, pituita; fi gravis, fanguis.

EXSCRIBO, & Excribo, is, pfi, ptum, a. 3. *copiare*, *trafcrivere*, defcribo, ex aliquo exemplari fcribo, ἀπογράφω. *Cic. Verr.* 4. *c.* 77. Tabulas in foro fumma hominum frequentia exfcribo. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. *fub fin.* Exfcribere de libris alicujus. *Gell. l.* 3. *c.* 3. Ex Plauti comœdia duos verfus exfcribere. ¶ De eo qui pingendo defcribit, *far un ritratto*, *copiar un quadro*, *Plin. l.* 4. *ep.* 28. Magni æftimet in bibliotheca fua ponere imagines Cornelii Nepotis, & Titi Caffii; petitque, fi funt iftic, exfcribendas pingendafque delegem. ¶ Translate *Id. l.* 5. *ep.* 16. *ad fin.* Amifit filiam, quæ non minus mores ejus, quam os vultumque referebat, totumque patrem mira fimilitudine exfcripferat.

EXSCRIPTOR, oris, m. qui exfcribit, *copiatore*. Hinc *Licinius* apud *Cicer. Fin. l.* 1. *c.* 2. de *Atilio* ita loquitur: Ferreum fcriptorem virum opinor, exfcriptorem tamen, ut legendus fit. Al. aliter leg.

EXSCRIPTUS, a, um, adject. *descritto*, *copiato*. *Varr. l.* 2. *R. R.* 1. 5. *ad fin.* Complura exfcripta e Magonis libris. ¶ Item fimpliciter perfcriptus. *Plaut. Rud. prol. v.* 15. Eorum referimus nomina exfcripta ad Jovem. & *verf.* 21. Bonos in aliis tabulis exfcriptos habet.

EXSCULPO, is, pfi, ptum, a. 3. *fcolpire*, ἐκγλύφω, perfecte fculpo. *Cic. l.* 13. *ad Attic. ep.* 28. Exfculpere aliquid a quercu. *Quintil. l.* 2. *c.* 19. Exfculpere fignum ex lapide. ¶ Allegorice *Id. ibid. c.* 4. Materiam effe volo vel abundantiorem: fit modo, unde excidi poffit, & quod exfculpi. Erit autem, fi non ab initio tenuem nimium laminam duxerimus, & quam cælatura altior rumpat. ¶ Significat etiam extrahere, extorquere, *cavar fuori*. *Terent. Eun.* 4. 4. 44. Poffum ne hodie ex te exfculpere verum? *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 260. Leoni efurienti ex ore exfculpere prædam. (hoc poteft effe proverb. de re valde difficili.) *Plaut. Ciftell.* 2. 2. 6. In quæftione vix exfculpfi, ut diceret. ¶ Apud *Nepotem* fumitur pro delere quod infculptum eft, abradere. Ita enim in *Paufan. c.* 1. Cum tripodem aureum Delphis pofuiffet, in quo erat hæc fententia ...... hos verfus Lacedæmonii exfculpferunt. *Al. leg.* exfcalpferunt. ¶ Exfculpere alicui oculum, apud *Terent. Phorm.* 5. 7. *in fine*, eft ejicere. Alii tamen leg. *excludere*.

EXSCULPTUS, a, um, *fcavato*, exfcalptus. *Varr. R. R. l.* 3. *c.* 9. In pariete exfculpta funt cubilia earum. & *mox*. Cubilia gallinarum in parietibus aut exfculpta, aut affixa firmiter.

EXSECO, & Execo, as, ui, ctum, a. *tagliar via*, ἀποτέμνω, excido, extra feco. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. *a med.* Non minus effet probanda medicina, quæ fanaret vitiofas partes reipubl. quam quæ exfecaret. *Id. pro Cluent. c.* 64. Armarii fundum exfecuit, & pecuniam abftulit. *Colum. l.* 5. *c.* 11. Serra exfecare. *Cic. pro Sext. c.* 65. Exfecare peftem aliquam, tanquam ftrumam civitatis. *Id. Agrar.* 2. *c.* 33. nervos reipubl. ¶ Pro caftrare *Martial. l.* 6. *epigr.* 2. immeritos exfecuiffe mares. ¶ Legitur etiam *exfico*. *Plaut. Rud.* 1. 2. 34. Quin tu in paludem is, exficafque arundines, qui pertegamus villam, dum fudum eft? ¶ Quidam hoc a *fico* deducunt, & penultimam protrahunt.

EXSECRABILIS, le, adject. exfecratione dignus, deteftabilis, *efecrando*, *deteftabile*, ἐπάρατος. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 15. Exfecrabile ac dirum folum. *Plin. l.* 9. *c.* 48. Sed nihil exfecrabilius, &c. ¶ Item qui cum exfecratione conjunctus eft, ut Odium exfecrabile, *Liv. l.* 9. *c.* 26. Exfecrabile carmen, *Id. l.* 31. *c.* 17.

EXSECRABILITAS, atis, f. abominatio. *Apul. l.* 2. *Dog. Plat.* Vitia pariunt exfecrabilitatem.

EXSECRABILITER, cum exfecratione. *Auguftin. l.* 8. *Confeff. c.* 7. Tanto exfecrabilius me oderam.

EXSECRAMENTUM, ti, n. idem ac exfecratio. *Tertull. in Apol. c.* 22. & *adverf. Jud. c.* 5. fed utrobique alii aliter leg.

EXSECRANDUS, a, um, adject. *deteftabile*, *efecrando*, ἐναγής. *Cic. Phil.* 2. *c.* 26. Exfecrandus populo & deteftabilis. *Plin. l.* 37. *c.* 13. Peffime & exfecranda res.

EXSECRATIO, onis, f. *efecrazione*, *imprecazione*, *maledizione*, ἀρά, κατάρα, actus exfecrandi, facramenti genus, quo quis diras fibi, vel alteri imprecatur, fi fallet. *Cic.* 3. *Offic. c.* 13. Quod Athenis exfecrationibus publicis fancitum eft. *Id. Verr.* 7. *c.* 40. Ubi fides? ubi exfecrationes? ubi dextræ complexufque? *Salluft. in Catil. c.* 23. Humani corporis fanguinem in pateris circumtuliffe, inde cum poft exfecrationem omnes deguftaviffent, ficuti in folemnibus facris fieri confuevit, aperuiffe confilium fuum. *Cic. pro Sext.* 1. 7. Hunc Pompejus omni cautione, fœdere, exfecratione devinxerat, nihil contra me effe facturum. *Tacit.* 4. *Hift. c.* 25. Barbaro ritu & patriis exfecrationibus univerfos adigit. Adde *Liv. lib.* 26. *cap.* 25. ¶ Et univerfim imprecatio, deteftatio. *Cic. pro Sext.* 1. 33. Exierunt malis ominibus atque exfecrationibus duo vulturii paludati. *Id. in Pifon. c.* 19. Tyeftea ita exfecratio eft, ut in naufragio expulfus, &c. *Tacit.* 3. *Hift.* 1. 25. Sæviffimi belli exfecratio. *Plin. l.* 19. *in proœm.* Nulla exfecratio fufficit contra inventorem. *Sueton. in Claud. cap.* 12. Diris exfecrationibus inceffere aliquem. *Vellej. lib.* 2. *cap.* 22. Precatus deos in exfecrationem Cinnæ partiumque ejus.

EXSECRATOR, oris, m. qui exfecratur, & deteftatur. *Tertull. de Pudic. cap.* 15. Exfecrator impuritatis. Adde *Auguftin. epift.* 166. *fub fin.*

EXSECRATUS, a, um, particip. præteriti temporis ab exfecror. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 20. Seipfum & fuos exfecratus. ¶ Paffive eft exfecrabilis, *efecrando*, *deteftabile*, ἐπάρατος, *Cic. Phil.* 2. *c.* 2. Everfio exfecratæ columnæ. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Exfecratiffima auguria. *Cato* apud *Prifcian. l.* 8. *pag.* 792. *Putfch.* Exfules duo lege publica exfecrati. καταραθέντες, ut *Prifcian.* exponit, diris devoti, ea ratione, qua in *Exfecratio* dictum eft.

EXSECROR, & Execror, aris, atus fum, dep. 1. *pregar male*, *far delle imprecazioni*, *deteftare*, *maledire*, καταράομαι, male alicui precor, diris devoveo, deteftor, abominor: ab ex, & *facer*, quafi, facrum effe, & iræ deorum obnoxium declaro. *Cic. in Pifon. c.* 14. Exfecrari, & male precari. & *cap.* 40. Te oderunt, tibi peftem exoptant, te exfecrantur. *Id.* 1. *Tufcul. cap.* 44. Exfecratur Thyeftes, ut naufragio pereat Atreus. *Liv. l.* 30. *c.* 20. & *lib.* 39. *cap.* 51. *extr.* Exfecratus in fe ac fuum caput, quod militem Romam non duxiffet. *Salluft. in Catil. c.* 49. Exfecrari confilia Catilinæ. *Juftin. l.* 13. *c.* 1. feveritatem nimiam & affidue belli pericula. & *lib.* 39. *c.* 2. fuperbiam regis. *Liv. l.* 1. *c.* 59. *extr.* Tullia domo profugit, exfecrantibus, quacumque incedebat, invocantibufque parentum furias viris mulieribufque. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 105. feminini verba exfecrantia lingua Edidit. ¶ Activa pofitione *Afran.* apud *Non.* 1. 7. *n.* 45. Experjurabant, exfecrabant fe ac fuos. Confirmat *Prifcian. l.* 8. *pag.* 797. *Putfch.*

EXSECTIO, onis, f. ἀποτομή, actus exfecandi, *il tagliar via*, ut Exfectio linguæ, *Cic. pro Cluent. c.* 67. Et *cap.* 64. Cum exfectio illa fundi in armario animadverteretur. *Arnob. l.* 5. *pag.* 165. Exfectiones mammarum.

EXSECTOR, oris, m. qui exfecat, fex caftrat. *Apul. l.* 8. *Metam.* Deteftabilis exfector virilitatis.

EXSECTUS, a, um, *tagliato*, amputatus, excifus, defectus, ἀποτετμημένος. *Cic. pro Cluent. c.* 66. Stratonem in crucem actum exfecta fcitote lingua. *Horat. l.* 1. *fat.* 5. *v.* 59. Frons cornu exfecto. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 2. *leg.* 12. Filius exfecto ventre editus. *Plin. l.* 8. *c.* 55. Fetus ventri leporis exfectos vel uberibus ablatos in cibatu habere. ¶ *Exfecti* abfolute dicuntur, quibus amputata virilia funt. *Hirt. de B. Alex. c.* 70. Neque interfectis amiffam vitam, neque exfectis virilitatem reftituere poffe. *Lucan. l.* 10. *v.* 133. infelix ferro mollita juventus, Atque exfecte virum. *bellenifmus*. ¶ Translate *Plin. l.* 2. *ep.* 12. Quid enim miferius, quam exfectum & exemptum honoribus fenatoriis, labore & moleftia non carere?

EXSECUTIO, onis, f. *efecuzione*, actus exfequendi, præftandi, perficiendi, ἀπεργασία. *Plin. l.* 35. *c.* 8. Inftituti operis exfecutio. *Tacit. Ann.* 3. 1. 31. Exfecutionem negotii fufcipere. *h. e.* adminiftrationem, & confectionem. *Frontin. de Aquæduct. in fi.* Exfecutio legis. *Ulpian. Digeft. lib.* 47. *tit.* & *leg.* 1. Exfecutio quorundam delictorum heredibus data eft. *h. e.* perfecutio in judicio, donec puniantur. Sic *Id. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 131. *extr.* criminis, five delicti exfecutio. ¶ Alio fenfu. *Senec. in præfat. l.* 3. *controverf.* Erat & illud in argumentatione vitium, quod quæftionem, non tanquam partem controverfiæ, fed tanquam controverfiam implebat. Omnis quæftio fuam probationem habebat, fuam exfecutionem, fuos exceffus, fuas indignationes, epilogum quoque fuum. *h. e.* amplificationem, quæ pluribus verbis argumenta exfequebatur. *Id. epift.* 52. *fub fin.* Differam hoc in præfenti. defiderat enim propriam, & longam exfecutionem, quemadmodum populo differendum, quid fibi apud populum permittendum fit. *una particolare*, *e lunga differtazione*: requirit, ut longiore fermone profequar explicando, quemadmodum, &c. *Plin. l.* 8. *ep.* 14. Quæ poteftas referentibus, quod cenfentibus jus, quis dicendi modus, quæ diftinctio pugnantium fententiarum, quæ exfecutio prioribus aliquid addentium. *h. e.* ratio exfequendi, & differendi addendo priori fententiæ aliquid.

EXSECUTOR, oris, m. qui exfequitur. *Sueton. in Vefpaf. cap.* 14. Offenfarum inimicitiarumque minime memor, exfecutorve. *h. e.* ultor. *vendicatore*, *punitore*. *Vellej. l.* 2. *c.* 45. Clodius malorum propofitorum exfecutor acerrimus. *efecutore*. & *Apul. l.* 7. *Metam.* & *Macer Digeft. lib.* 49. *tit.* 1. *leg.* 4. Ab exfecutore fententiæ appellare non licet. *Imp. Conftantin. lib.* 8. *Cod. tit.* 17. *leg.* 7. Exfecutores a judice dati ad exigenda debita ea, quæ civiliter pofcuntur. *efattori*.

EXSECUTUS, vel Exfequutus, a, um, particip. verbi Exfequor. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 12. Cur non omnes fatum illius exfecuti fumus? *h. e.* fecuti. ¶ Paffiva fignificatione *Juftin. l.* 7. *c.* 3. Exfecuto regis imperio. *efequito*.

EXSENSUS, a, um, adject. qui eft fine fenfu, *infenfato*. Unde *exfenfam mentem* dixit *Nævius* apud *Gell. l.* 19. *cap.* 7. & *Non. cap.* 4. *n.* 345. fed non eft imitandus.

EXSEQUENS, entis, qui exfequitur, ftudiofus. *Gell. l.* 20. *cap.* 22. Favorinus philofophus, memoriarum veterum exfequentiffimus.

EXSEQUIÆ, arum, f. *proceffione funebre*, *efequie*, *funerale*, κηδεία, ἐκφορά, pompa funeris, comitatus eorum, qui ad fepultu-

ram

ram elatum cadaver sequuntur. Hinc *Tacit. 4. Hist. c. 62.* Silens agmen, & velut longæ exsequiæ. *Exsequor* etiam comitandi ad sepulcrum significationem habet. *Cic. pro Mil. c. 13.* Clodii cadaver spoliatum imaginibus, exsequiis, pompa, laudatione. *Id. 2. de Legib. cap. 17.* Sepultura & justis exsequiarum carere. *Id. pro Quint. c. 15.* Funus, quo amici conveniunt ad exsequias cohonestandas. *Id. pro Cluent. c. ult.* Prosequi exsequias funeris. *Ovid. 2. Fast. v. 847.* Ferre aliquem in exsequias. *portar alla sepoltura*. *Albinov. el. 1. v. 218.* Exsequias alicui reddere. *Curt. l. 10. c. 5. Sil. l. 16. v. 306.* & *Plin. l. 8. c. 42.* Ducere exsequias alicui. *accompagnare, fare*. *Id. l. 11. c. 18.* comitari. *Liv. l. 25. cap. 17.* celebrare. *Virg. 7. Æn. v. 5.* solvere. *Sueton. in Tib. c. 32.* frequentare usque ad rogum. *Justin. l. 38. in fin.* & *Ovid. 2. ex Ponto, ep. 9. v. 52.* alicui facere regio more. *Id. 4. Fast. v. 849.* dare. *Id. 2. Fast. v. 818.* parare. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 6.* Exsequiis adesse. *Justin. l. 9. c. 7.* Currere ad exsequias. *Tacit. 3. Ann. c. 48.* Mortem alicujus publicis exsequiis frequentare. *Id. 14. Ann. c. 9.* Exsequiis vilibus cremare. *Flor. l. 3. c. 20.* Ducum funere imperatoriis exsequiis celebrare. *Plin. l. 10. c. 43.* Funus innumeris exsequiis celebratum. *h. e.* innumero comitatu. ¶ *Ire exsequias*, apud *Ovid. 2. Amor. el. 6. v. 2.* & *Sil. l. 15. v. 395.* est ire ad exsequias, *andar a morto*: ductum a formula vocandi ad exsequias, cujus maximam partem ita refert *Terent. Phorm. 5. 8. 37.* Exsequias Chremeti quibus est commodum ire, hem, tempus est: ollus effertur.

EXSEQUIALIS, le, *funebre*, ἐντάφιος, ad exsequias pertinens. *Ovid. 14. Metam. v. 430.* Carmina jam moriens canit exsequialia cygnus. *Stat. 12. Theb. v. 610.* justa exsequialia.

EXSEQUIOR, aris, dep. 1. exsequias facio. *Varr.* apud *Non. cap. 2. num. 298.* Ipsum propter vi[illegible] liberti semiatrati exsequiantur.

EXSEQUIUM, ii, n. idem quod silicernium. *Festus*. V. *Silicernium*.

EXSEQUOR, *&* Exequor, eris, equutus, *&* ecutus sum, dep. 3. *seguitare, andar dietro*, ἐπακολουθέω, ἀκολουθέω, idem quod sequor, vel usque ad finem sequor, subsequor. *Cic. 2. Phil. c. 22.* Exsequi fugam alicujus. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 15.* Sectam meam exsequutæ, duce me. *Plaut. Epid. 4. 2. 3.* Quæ examinata exsequitur adspectum tuum. *Cic. Attic. l. 9. ep. 12.* Cur non omnes fatum illius exsequuti sumus? *Id. de Univ. c. 2.* Æternitatem exsequi. *Liv. l. 5. c. 40.* Suam quisque spem, sua consilia, communibus deploratis, exsequentes. ¶ De iis, qui cadaver ad sepulturam prosequuntur, unde *Exsequiæ*, *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 235.* Funus exsequuti laute ad sepulcrum. Al. leg. *exsequiati*, ut ad *Exsequior* pertineat. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l. 10. c. 16.* Funus tamen exsequi, non est religio. ¶ Absolute *Cic.* vertens *Euripidis* versus *lib. Tuscul. 1. c. 48.* At qui labores morte finisset graves, Hunc omnes amicos laude & lætitia exsequi. ¶ Est etiam persequi. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 4.* Cum civitas ob eam rem incitata armis jus suum exsequi conaretur. ¶ Item ulcisci, *vendicare*. *Sueton. in Cæs. c. 67.* Delicta neque observabat omnia, neque pro modo exsequebatur. *Inscript.* optimæ notæ apud *Murator. pag. 1043.* . . . . . Jul. Valerianus frater mortem ejus exsecutus. *Liv. l. 3. c. 25. extr.* Deorum hominumque simul violata jura exsequi. & *lib. 5. c. 11.* publicum privatumque dolorem. *secondare, e sfogare*. *Plin. l. 3. ep. 4.* injurias accusationibus. ¶ Absolute *Senec. l. 1. de Ira, c. 12.* Pater cæditur? defendam: cæsus est? exsequar. ¶ Item pergere, & quasi protelo continuare, & usque ad finem perficere, absolvere rem inchoatam, *seguire, continuare, finire*. *Plaut. Men. 5. 2. 72.* Inceptum hoc itiner perficere exsequar. *Id. Truncul. 2. 5. 9.* Nullam rem oportet dolose aggredi, nisi astute exsequare. *Cic. pro Rab. Post. c. 2. extr.* Id est difficile, quod cum magna spe sis ingressus, id non exsequi usque ad extremum. *Liv. l. 30. c. 4. in med.* Incepta exsequi. *Tacit. Ann. 4. c. 29.* Retractus exsequi accusationem adigitur. *Liv. l. 6. c. 14.* & *l. 9. c. 16.* Exsequebantur quærendo, ubi tantæ rei furtum occultaretur. ¶ Item præstare, facere, *eseguire, metter in esecuzione*. *Cic. 9. Phil. c. 4.* Exsequi mandata. *Terent. Heaut. 4. 1. 22.* imperium. *Tacit. Ann. 15. c. 53.* destinata. *Curt. l. 4. c. 3.* jussa metu mortis. *Id. l. 3. c. 4.* & *lib. 10. c. 7.* consilium. *Liv. l. 29. c. 25.* ministeria. *Justin. l. 42. c. 2.* Ultionem. *Curt. l. 3. c. 11.* Jubet, quod is imperasset, impigre exsequi. *Plaut. Trin. 2. 2. 5.* Exsequi sermonem cum alio. *tener discorso, trattare, parlare*. *Cic. de Senect. c. 10. extr.* omnia regis officia & munera. *Id. ibid. c. 9.* Quod si ipse exsequi nequeas, possis tamen Scipioni præcipere. & *cap. 20.* Munus officii exsequi, & tueri. *Terent. Andr. 1. 5. 24.* Quid primum exsequar? tot me impediunt curæ, &c. *Plaut. Mostell. 3. 2. 17.* Mihi exsequi certa res est hoc, ut abeam hinc ad forum. *Tacit. Ann. 15. c. 4.* Partho ad exsequendas obsidiones nulla audacia. *Curt. l. 8. c. 6.* Occasio exsequendi sceleris. *Cic. 1. Offic. c. 23.* In exsequendis negotiis. *Plaut. Pseud. 4. 2. 38.* Exsequi mortem. *h. e.* sibi consciscere. ¶ Item dicere, exponere, narrare, seu potius sequi, pergere, continuare dicendo, *raccontare, dire, spiegare*. *Liv. l. 35. c. 14.* Quærenti Africano, quem fuisse maximum crederet, respondisse, *&c.* quærenti deinde, quem secundum, dixisse, *&c.* exsequenti, quem tertium, &c. *seguitando a dimandare*, &c. *Cic. Fam. 11. ep. 17. a med.* Habeo multa occultiora, quæ vix verbis exsequi possum. *Liv. l. 27. c. 27. ad fin.* Multos circa unam rem ambitus fecerim, si quæ de Marcelli morte variant auctores, omnia exsequi velim. *Curt. l. 7. c. 4.* Consilium habes fidele, quod diutius exsequi supervacuum est. *Sueton. in Galb. c. 3.* Imagines & elogia universi generis exsequi, longum est. *Liv. l. 3. c. 5. ad fin.* Exsequi subtiliter numerum. *dire il numero preciso*. *Plin. l. 20. c. 9.* laudes brassicæ. *Virg. 4. Georg. v. 1.* Protinus aerii mellis cælestia dona Exsequar. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 59.* Hæc exsecutus sum propterea pluribus, Brevitate nimia quoniam quosdam offendimus. *Tacit. Ann. 3. c. 65.* Exsequi sententias haud institui, nisi insignes. *Id. 4. Ann. c. 4.* Quod mihi quoque exsequendum reor, quæ tum copiæ in armis, qui socii reges, &c. *Gell. l. 2. c. 22. in med.* Sunt alii venti, quos ipsa quoque exsecuturus fui, nisi, &c. *h. e.* recensuissem. ¶ Item cogitando persequi, versare, meditari assequendi causa. *Plin. junior l. 7.* Si quidem exsequi omnia humanus animus queat. *Liv. l. 35. c. 18.* Quem locum ipse capturos esset, cogitando, aut quærendo exsequebatur. ¶ Item subire, ferre, quasi sequendo subjici, *patire, esser soggetto*. *Plaut. Capt. 2. 1. 1.* Si dii voluere, vos hanc ærumnam exsequi, decet id pati æquo animo. *Id. Trin. 3. 2. 60.* Egestatem exsequi. *Id. Truncul. 2. 5. 8.* probrum. ¶ Passive *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 2. leg. 19.* Quærebatur, an prioris judicis sententia exsequi posset. *Solin. c. 17. (al. 27.) extr.* Pardi noti satis, nec latius exsequendi. V. *Exsecutus*.

EXSERO, *&* Exero, is, rui, ertum, a. 3. *tirare, a metter fuori*, ἐξείρω, ἐκτείνω, extraho, profero, emitto: ab ex, & *sero*. *Liv. l. 7. c. 10.* Gallus linguam ab irrisu exserens. *Id. l. 8. c. 9.* Manum subter togam ad mentum exserere. *Plin. l. 9. c. 41.* Rana eminentia sub oculis cornicula turbato limo exserit. *Ovid. Metam. 13. v. 838.* cæruleo nitidum caput exsere ponto. & *lib. 10. v. 503.* ceverat infans, Quærebatque viam, qua se exsereret. *Id. 3. Trist. el. 12. v. 12.* herba Exserit e tepida molle cacumen humo. *Lucan. l. 5. v. 598.* Corus ab Oceano caput exserit. & *lib. 9. v. 438.* Solum raras exserit herbas. *Plin. l. 9. c. 32.* Cochleæ exserentes se domicilio. *Colum. l. 11. c. 56.* Priusquam olusatrum coliculum agat, radicam ejus exserito. *h. e.* evellito. *Id. l. 8. c. 8. extr.* Dum vincula exserere conantur. *h. e.* crura e vinculis. ¶ Translate *Plin. l. 8. ep. 7.* Sumam personam magistri, exseramque in librum tuum jus, quod dedisti. *Senec. in Herc. Oet. v. 255.* Secreta mentis ore confuso exserit. *h. e.* expromit. *Phædr. l. 1. fab. 13.* Laudatis utiliore quæ contempseris Sæpe inveniri, hæc exserit narratio. *h. e.* aperit, exponit. Est qui legit *asserit*. *Ovid. 1. Fast. v. 299.* Credibile est, illos pariter vitiisque locisque Altius humanis exseruisse caput. *h. e.* extulisse. Ita *Sil. l. 1. v. 29.* magnanimis Romam caput orbibus alte Exserere.

EXSERTE, *ad alta e chiara voce*, vocem exserendo. *Apul. l. 1. Metam.* Exserte clamitans. *Tertull. l. 2. ad Uxor. c. 1.* Jam non suadet, sed exserte jubet. *Spartian. in Severo, c. 3.* Tribunatum severissime exsertissimeque egit. *h. e.* exserendo jus unius, & potestatem. Al. hic aliter leg.

EXSERTO, as, avi, atum, a. 1. frequentativum ab *exsero*. *Stat. 2. Theb. v. 412.* tum vero erectus uterque Exsertare humeros, nudamque lacessere pugnam. *h. e.* detracta veste nudare. *Virg. 3. Æn. v. 425.* Scyllam ora exsertantem, & naves in saxa trahentem. *h. e.* subinde undis proferentem.

EXSERTUS, *&* Exertus, a, um, *tirato fuori*, prolatus, extractus, eductus, *Virg. 1. Æn. v. 496.* Aurea subnectens exsertæ cingula mammæ. *h. e.* nudatæ & prominenti. *Plin. l. 9. c. 27.* Exserta per os lingua. *Id. l. 11. c. 37. sect. 61. Hard.* Exserti dentes apro, elephanto, &c. *denti in fuori*. *Liv. l. 8. c. 9.* Manus subter togam ad mentum exserta. *Ovid. 3. Fast. v. 814.* Ensibus exsertis bellica læta dea est. *sfoderate*. *Stat. 1. Achill. v. 346.* humeros exsertaque brachia velat. *h. e.* nuda. *Sil. l. 8. v. 587.* Exsertus humero. *h. e.* nudatus. Et cum accus. more Græco. *Stat. 4. Theb. v. 235.* Exserti ingentes humeros. & *Virg. 11. Æn. v. 649.* Unum exserta latus pugnæ pharetrata Camilla. *Valer. Flacc. l. 2. v. 207.* truces exserta manus. ¶ Absolute *Lucan. l. 2. v. 543.* exsertique manus vesana Cethegi. *h. e.* altecincti, brachia humerosque nudatos habentis, & expeditos ad pugnam. *Stat. 9. Theb. v. 681. de Latona.* sævis ubi quondam exserta sagittis Fecundam lasso Nioben consumpserat arcu. *sbracciata*. ¶ Translata *Stat. l. 5. silv. 2. v. 38.* quod tempus amicum Fraudibus, exserto quænam bona tempora bello. *h. e.* aperto Marti, & signis collatis. *Pacat. in Paneg. ad Theod. c. 35.* Quanto exsertiorem operam navabat tyrone frater. *h. e.* apertiorem, acriorem, impensiorem.

EXSIBILO, *&* Exibilo, as, avi, atum, a. 1. *fischiare*, ἐκσυρίττω, sibilum emitto, more anguium. *Senec. l. 3. de Ira, c. 4.* Trementia labra, interdumque compressa, & dirum quiddam exsibilantia. ¶ Translate *Petron. in fragm. Tragur. c. 64. Burm.* Opposita ad os manu, nescio quid tetrum exsibilavit, quod postea Græcum esse, affirmabat. *Prudent. peristeph. 2. de S. Vincent. v. 174.* Cui Prætor ore subdolo Anguina verba exsibilat. ¶ Est etiam sibilis explodere, *cacciare colle fischiate*. *Cic. sub fin. Parad. 3.* Histrio si paullum se movit extra numerum, exsibilatur & exploditur. Adde *Sueton. in Aug. c. 45.*

EXSICCATUS, a, um, adject. *secco, inaridito*, ξηρανθείς. *Cic. l. 2. de Divin. c. 14.* Arbores hyemali tempore exsiccatæ. *Q. Cic. ad Tiron. Fam. 16. ep. 26.* Lagenæ furtim exsiccatæ. *votate, bevute*. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c. 84.* Acutum prudens, & idem sincerum, & solidum, & exsiccatum orationis genus. *h. e.* purgatum, defæcatum, castumque: cui opponitur nova, & quasi de musto ac lacu fervida oratio, *ibid. c. 83.*

EXSICCESCO, is, n. 3. *seccarsi*, aridus fio. *Vitruv. l. 2. c. 9.* Uti per eam exsiccescat stillando succus.

EXSICCO, *&* Exicco, as, avi, atum, a. 1. *seccare*, omnino sicco, ξηραίνω. *Plin. l. 28. c. 16.* Sulcos insecuti æstus exsiccant. *Gell. l. 12. c. 5.* Cum vulnera ejus a medicis exsiccarentur. ¶ Jocosa translatione ponitur pro exhaurire. *Horat. l. 1. od. 31. v. 10.* Dives aureis mercator exsiccet culullis vina. ¶ Exsiccare ebrietatem.

tem. *Senec. l. 3. quaest. natur. c. 20. sub fin.* Ebrietas, donec exsiccetur, dementia est.

EXSICCO. V. *Exsecc.*

EXSIGNATUS, a, um, signatus, consignatus, obsignatus. *Liv. l. 1. c. 20.* Pontifici sacra omnia exscripta exsignataque attribuit.

EXSIGNIFER, ri, m. qui signifer fuit. *Inscript. apud Gruter. pag. 1159. n. 14.* C. Senilio Pervinc. Veter. Exsignifero Leg. III. Italicæ.

EXSIGNO, & Exigno, as, a. 1. signo, consigno, obsigno. *Plaut. Trin. 3. 2. 29.* Omnia ego istic quæ dixisti, scio; vel exsignavero. V. *Interpretes.*

EXSILIO, & Exilio, is, lui, & lii, n. 4. *saltare, o balzar fuori, uscire con impeto, ἐξάλλεσθαι*, extra salio, prosilio, erumpo, me proripio. *Plaut. Mostell. 5. 1. 16.* Intro limen exsilite illic, ut cum extemplo vocem, continuo exsiliatis. *Id. Cas. 3. 5. 8.* Quid est, quod hæc huc timide atque exanimata exsiluit foras? *Id. Amph. 5. 1. 63.* Citus e cunis exsilit. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 98.* domo levis exsilit. *Cic. 4. Verr. c. 30. extr.* Properans de sella exsilisti. *Virg. 3. Georg. v. 433.* Anguis stagna coleas exsilit in siccum. *Valer. Flacc. l. 6. v. 107.* turba canum Exsilit ad lituos, pugnasque capessit heriles. *Stat. 1. Achill. v. 522.* exsiliunt crines, rigidisque laborat Vitta comis. *h. e.* arriguntur. *Id. 6. Theb. v. 422.* gelida non crebrior exsilit Arcto grando. *Ovid. 5. Metam. v. 35.* Exsiluit stratis. & *lib. 6. v. 696.* Exsiliuntque cavis elisi nubibus ignes. & *lib. 12. v. 252.* Exsiluere oculi, disjectisque ossibus oris, &c. *gli schizzarono di fronte.* *Stat. 9. Theb. v. 110.* Ipse nec ire retro, nec in obvia concitus arma Exsilit. *h. e.* fertur in hostem. & *lib. 2. v. 55.* fusca volucer deus obsitus umbra Exsilit ad superos. *h. e.* revolat. *Senec. in Herc. Oet. v. 818.* In cælum exsilit arundo. *h. e.* sagitta. *Terent. Heaut. 4. 1. 44.* Ilico cognovi, ad te exsilui. *h. e.* properavi. *Plin. l. 31. c. 10.* E medio lacu exsilivos fonticulos. *scaturendo.* ¶ Translate *exsilire* dicimur in aliquo vehementiore affectu. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 27.* Protinus exsilui, tunicisque e pectore ruptis, &c. *Q. Cic. ad fratrem, Fam. 16. ep. 16.* Tuis litteris perlectis, exsilui gaudio. ¶ Alterum præteritum *exsilui* legunt quidam apud *Ovid. 9. Metam. v. 314.* *Sil. l. 7. v. 46.* &c. sed ubique lectio variat. Itaque *exsilui* tutius, & usitatius.

EXSILIUM, & Exilium, ii, n. *fuga, scampo*, actus exsiliendi, fuga, exitatio. *Plaut. Capt. 3. 3. 4.* Neque exsilium exitio est, neque spes. ¶ Item multo sæpius *bando, esilio*, privatio soli patrii sive ultro subeatur ad pœnam vitandam, vel mutandæ sedis gratia; sive lege & damnatione inferatur: ab *ex*, & *solum*, quasi extra solum, vel ab *exsul*. *Marcian. Dig. lib. 48. tit. 22. leg. 5.* Exsilium (*penale*) triplex est, aut certorum locorum interdictio; aut lata fuga, ut omnium locorum, præter certum locum; aut relegatio in insulam. *confino.* *Cic. Parad. 4. e med.* Sceleratos exsilio afficere. *Id. pro Cæcin. c. 34.* Maleficium exsilio multare. *Id. Catil. 1. c. 8.* Ire, & proficisci in exsilium. & *Catil. 2. c. 7.* Ejicere in exsilium. *Id. 2. de Orat. c. 13.* In exsilium pellere. *Plin. l. 7. c. 30.* & *Tacit. 4. Ann. c. 63.* agere. *Nep. in Phoc. c. 2.* expellere. *Tacit. 13. Ann. c. 23.* Exsilium irrogare alicui. *Vellej. l. 2. c. 62.* In exsilio vivere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 32.* Esse in exsilio. *Id. Attic. l. 9. ep. 14.* De exsilio reducere. *Liv. l. 27. c. 34.* revocare. *Tacit. 4. Hist. c. 28.* Ab exsilio revocare. *Id. 6. Ann. c. 18.* Statuere exsilium in aliquem. *Plaut. Merc. 5. 2. 106.* Exsilio redire. *Tacit. 4. Ann. c. 71.* Viginti annis exsilium tolerare. *Virg. 6. Æn. v. 638.* pati. ¶ De loco extra patriam, quem quis ultro eligit, & patriæ præfert, *Curt. l. 3. cap. 7.* Erat in exercitu Sisines Perses, quondam a prætore Ægypti missus ad Philippum: donisque & omni honore cultus, exsilium patria sede mutaverat. ¶ *Exsilii causa solum vertere* est in exsilium proficisci, & dicitur fere de iis, qui metu pœnæ ultro sibi exsilium consciscunt. *Cic. 5. Phil. c. 6.* *Liv. l. 3. cap. 38. sub fin.* &c. ¶ Translate *Plin. l. 35. c. 4.* Satius fuisset tabulas omnes signaque publicare, quam in villarum exsilia pelli. *confinarle, rinserrarle nei ritiri delle case di villa.* ¶ Aliquando dicitur de ipso loco exsilii. *Virg. 3. Æn. v. 4.* Diversa exsilia, & desertas quærere terras. *Curt. l. 6. c. 4.* Multa exsilia patere fugienti. *Tacit. 13. Ann. c. 55.* Tutum exsilium orabant. *Id. 4. Hist. c. 44.* Octavium, & Antistium egressos exsilium, in easdem insulas redegit. ¶ *Exsilio* pro exsulibus, *Tacit. 1. Hist. c. 2.* Plenum exsiliis mare. *di banditi.*

EXSINCERATUS, a, um, adject. corruptus, labefactatus. *Plaut. Mostell. 4. 1. 21.* Libet cavere malam rem prius, quam ut meum tergum exsinceratum fiat. *h. e.* verberibus laceratum, fœdatum, corruptum.

EXSINUATUS, a, um, expansus. *Paulin. Nolan. epist. 49. (al. 36.) c. 3.* Velum exsinuatum in contos suos.

EXSINUO, as, avi, atum, a. 1. sinum collectum explico, expando, vel e sinu emitto. *Auson. Edyll. 14. v. 29.* Collectos illa exsinuabat amictos. *Prudent. peristeph. 4. de S. Hippol. v. 222.* Qui laterum seriem jugiter exsinuent.

EXSISTO, & Existo, is, exstiti, & extiti, n. 3. *uscire, apparire, e venir fuori, ἐξίσταμαι*, prodeo, appareo, exeo. *Cic. 6. Verr. c. 48.* Spelunca infinitæ altitudinis, qua Ditem patrem ferunt repente cum curru exstitisse. *Id. 2. de Divin. c. 33.* Equus submersus voraginibus non exstitit. *Id. 3. Verr. c. 37.* & *Liv. l. 25. c. 21.* Qui, signo dato, simul omnes e latebris exsisterent. *Id. l. 39. c. 37.* Quid exspectas? an dum ab inferis ille Malleolus exsistat? *Cic. 1. de Divin. c. 45.* Vocem ab æde Junonis ex arce exstitisse, ut, &c. *Lucret. l. 2. v. 870.* vivos exsistere vermes Stercore de tetro. *Id. ibid. v. 223.* Sponte sua nequeunt liquidas exsistere in auras. *Varr. l. 2. R. R. c. 34.* Quæ a bruma sata sunt, quadragesimo die vix exsistunt. *spuntano, nascono.* *Cic. pro Rosc. Amer. c. 27.* Ex luxuria exsistat avaritia, necesse est, ex avaritia erumpat audacia. *nasca.* *Id. de clar. Orat. c. 8.* Hujus ex uberrimis sermonibus exstiterunt doctissimi viri. *Id. de Amic. c. 19.* Exsistit hoc loco quæstio subdifficilis. *Id. pro Balb. c. 20.* Exsistat ille vir parumper cogitatione vestra, quoniam re non potest. *comparisca, si rappresenti.* ¶ Sæpe ponitur pro *esse*, ita tamen, ut aliquem semper motum adsignificet exeuntis, apparentisve, *essere, comparire.* *Cic. Fam. 10. ep. 6. a med.* Quorum nemo consularis habitus, nisi qui animo exstitit in rempubl. consulari. *Id. 2. de Orat. c. 2.* Talem exsistere eloquentiam, qualis fuerit in Crasso, &c. *Id. pro Rosc. Amer. c. 2.* His de causis ego huic causæ patronus exstiti. *Id. Attic. l. 10. ep. 12. a med.* Exsistere crudelem in aliquem. *Id. pro Rabir. Post. c. 2.* Si exstitisset in rege fides, nihil sapientius Postumo. *Id. 1. Tuscul. c. 15.* Idque in maximis ingeniis exsistit maxime, & apparet facillime. *Id. 1. de Divin. c. 29. ad fin.* Illa pars animi, in qua irarum exsistit ardor, sedata atque restincta. *Id. 2. de Orat. c. 46. extr.* Poetam bonum neminem sine inflammatione animorum exsistere posse. *Senec. ep. 91.* Inter placidissima terror exsistit: mala, unde minime exspectabantur, erumpunt. ¶ Particip. *exstaturus.* *Ulpian. Dig. lib. 42. tit. 4. leg. 8.* Si diu incertum sit, heres exstaturus, necne sit. Ita *Torrentius*, at *Haloand.* exstiturus. V. *Exsto.*

EXSOLENS. V. *Exsolans.*

EXSOLESCO, is, n. 3. desuesco: ab *ex*, & *soleo*. *Tertull. de Virg. veland. c. 17.* Ne sic a disciplina velaminis exsolescatis. Al. leg. *exolescatis.*

EXSOLVO, & Exolvo, is, olvi, lutum, a. 3. *sciorre, slegare, ἀπολύω, ἐκλύω*, idem quod solvo, aut omnino solvo, dissolvo. *Plaut. Capt. 2. 3. 37.* Properans exsolvi restim. *Lucret. l. 2. v. 220.* Exsolvere nexus. *Plaut. Amph. 1. 1. 153.* cistulam obsignatam. *Stat. l. 2. silv. 5. v. 53.* amictus. *h. e.* exsuere. *Plaut. Truncul. 4. 3. 21.* Si verum mihi eritis fassæ, vinclis exsolvemini. *Tacit. 3. Hist. c. 68.* Exsolvere pugionem e latere. *Lucret. l. 6. v. 878.* Ignis exsolvit glaciem. *Tacit. Ann. 15. c. 63.* Brachia ferro exsolvere. *h. e.* venas brachiorum incidere. *Lucret. l. 3. v. 697.* Animæ exsolvunt se omnibus e nervis, atque ossibus, articulisque. *scil.* in morte. Sic *Virg.* de Camilla moriente, *Æn. 11. v. 828.* tum frigida toto Paulatim exsolvit se corpore, &c. ¶ Translate est expedire, liberare, *liberare, sciogliere.* *Cic. Fam. 7. ep. 1. ad fin.* Si me occupationibus relaxaro. nam ut plene exsolvam, non postulo. *Virg. 4. Æn. v. 652.* meque his exsolvite curis. *Martial. l. 6. epigr. 47.* Exsolvere se votis virgine porca. *Liv. l. 24. c. 16. a med.* & *lib. 26. c. 31. ad fin.* Exsolvere fidem. *sciogliere l'impegno.* fidem liberare, promissa præstando. *Id. l. 24. c. 18.* jusjurandum. *eod. sensu.* & *lib. 3. c. 20.* populum religione. & *lib. 6. c. 24. ad fin.* ære alieno aliquem. *Plin. l. 1. ep. 22. ad fin.* aliquem sollicitudine. *Terent. Hecyr. 5. 4. 26.* Illas errore, & te simul suspicione exsolves. *Tacit. 3. Ann. c. 39.* Exsolvere obsidium. & *lib. 14. c. 12.* aliquem pœna. & *lib. 6. c. 44. extr.* pudore proditionis. & *lib. 12. c. 46.* Exsolvi custode. & *lib. 13. c. 36.* contumelia. *Lucan. l. 5. v. 259.* Exsolvere metus. *h. e.* deponere, abjicere. *Stat. l. 1. Achil. v. 565.* Exsolvitque rudem genitrix digressa pudorem. *gli levò.* ¶ Significat etiam æs alienum dissolvere, satisfacere, *pagare, soddisfare.* *Cic. 5. Verr. c. 22.* Illa vi adductus, tantum decumanis, quantum iste imperavit, exsolvit. *Id. Attic. 16. ep. 6.* Nomina mea, per deos, expedi, exsolve. *Plaut. Men. 5. 6. 26.* Exsolvere pretium. *Liv. l. 6. c. 14.* multiplicem sortem. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 56.* dotem uxori venditis possessionibus. *Plin. l. 3. ep. 21.* æs alienum. *Tacit. 1. Ann. c. 36. extr.* legata. ¶ Translate *Liv. l. & cap. 21.* & *Plaut. Amph. 3. 1. 67.* Exsolvere vota Herculi. *Cic. 3. Offic. c. 1. e med.* De tertio genere se scripsit dicturum, nec exsolvit quod promiserat. *Tibull. l. 4. el. 7. v. 5.* promissa. *Liv. l. 26. c. 40.* Civitatum principibus pro cujusque merito præmia pœnasque exsolvere. *Id. l. 28. c. 25.* Recte factis alicujus gratiam exsolvere. *Tacit. 4. Ann. c. 18.* beneficia. *h. e.* æquare remunerando. *Stat. l. 5. silv. ult. v. 45.* & *Valer. Flacc. l. 7. v. 284.* & *Tacit. 14. Ann. c. 13.* grates. *rendere.* *Valer. Flacc. l. 5. v. 292.* nullos Minyis exsolvet honores. *h. e.* præstabit, reddet. *Tacit. l. 4. Hist. c. 3.* Proclivius est injuriæ, quam beneficio vicem exsolvere. *rendere la pariglia.* *Id. 1. Ann. c. 10.* & *Vellej. l. 2. c. 88.* Pœnas morte exsolvere. *pagar le pene, il fio*, luere. ¶ *Poetis interdum metri causa per diæresim disjungitur.* *Ovid. 4. Fast. v. 534.* Longamque imprudens exsoluisse famem. *h. e.* jejunium rupisse. *Lucret. l. 1. v. 809.* vita quoque omnis Omnibus e nervis atque ossibus exsoluatur.

EXSOLUTE, absolute. *Auct. de casis litter. pag. 241. Goes.* Rivus finem exsolute facit.

EXSOLUTIO, onis, f. *pagamento*, ut Exsolutio vectigalis, *Scævola Dig. lib. 40. tit. 2. leg. 31.* totius debiti, *Id. lib. 32. leg. 33. e med.* ¶ Item liberatio, ut exsolutio contractæ religionis, *Fest.* in *Propudianus.*

EXSOLUTUS, a, um, *sciolto*, solutus, expeditus. *Sueton. in Ner. c. 49.* Exsolutus vinculis. *Stat. l. 1. silv. 6. v. 4.* Compede exsoluta. *Tacit. 13. Ann. cap. 15.* Venenum exsoluta alvo transmisit. ¶ Translate *Id. 3. Ann. c. 28.* Exsoluti legis nexus. *h. e.* obscuritates explanatæ. *Plin. in Paneg. c. 79.* Exsolutus curis. *Liv. l. 8. c. 9. ad fin.* Exsoluti religione animi.

EXSOMNIS, e, adject. insomnis, vigilans, *vigilante, ἄυπνος.* *Virg. 6. Æn. v. 556. de Tisiphone.* Vestibulum exsomnis servat noctesque diesque. *Vellej. l. 2. c. 88.* Vir sane exsomnis, ubi res vigiliam exigeret, & *cap. 107.* Animo exsomnis. Adde *Sil. l. 9. v. 5.*

EX-

EXSONO, & Exono, as, ui, itum, n. 1. *risuonare*, persono. *Petron. in Satyr. cap.* 19. Omnia mimico risu exsonuerant. Adde *cap.* 109.

EXSORBEO, & Exorbeo, es, bui, a. 2. *sorbire*, ἐκροφέω, sorbendo exhaurio. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Ut quisque ova exsorbuerit. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 145. *de strigibus*. Pectoraque exsorbent avidis infantia linguis. *Apul. in Apolog.* Continuatio litterati laboris habitudinem tenuat, succum exsorbet. *smunge*, *smagrisce*. ¶ Translate *Plaut. Bacch.* 4. 6. 28. Illorum ego animam amborum exsorbebo. *h. e.* extraham, illos occidam. *Cic. de Harusp. resp. c.* 27. Quantas iste Byzantiorum prædas exsorbuit. *h. e.* devoravit. *Id. Phil.* 2. *cap.* 29. Gustaras civilem sanguinem, vel potius exsorbueras. *Id. pro Mur. c.* 9. Multorum stultitiam perpessus est, arrogantiam pertulit, difficultates exsorbuit. *h. e.* tulit, toleravit. *Turpil.* apud *Non. c.* 2. n. 164. Jam ego istam tibi tristitiam exsorbebo. *h. e.* eximam. ¶ Obscoeno sensu *Juvenal. sat.* 10. *v.* 223.

EXSORDESCO, & Exordesco, is, ui, n. 3. valde sordesco, in sordibus jaceo. *Gell. l.* 9. *c.* 2. Nomen philosophiæ illustrissimum in hominibus deterrimis exsordescere.

EXSORS, & Exors, ortis, *fuori di sorte*, qui est extra sortem, qui sorti non committitur, ἄκληρος. *Virg.* 8. *Æn. v.* 551. Dantur equi Teucris Tyrrhena petentibus arva: Ducunt exsortem Æneæ. *h. e.* electum de industria, non qui sorte ei contigerit. *Id. l.* 5. *v.* 534. exsortem ducere honorem. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 340. exsortia terga Laconi Præcipiunt pecudum. ¶ Item non particeps, expers, *privo*. *Liv. l.* 23. *cap.* 10. Exsors amicitiæ & fœderis. *Id. l.* 22. *c.* 44. Omnis culpæ exsors. *Plin. l.* 5. *c.* 8. Matrimoniorum exsortes. *Virg.* 6. *Æn. v.* 428. Dulcis vitæ exsortes. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 10. Ne feminæ quidem exsortes periculi. *Horat. in Ar. Poet. v.* 304. fungar vice cotis, acutum Reddere quæ ferrum valet exsors ipsa secandi. ¶ Cum dativo *Sidon. l.* 8. *ep.* 12. *sub fin.* Hospitem meum conflictui huic facies exsortem.

EXSORTIUM, ii, n. privatio sortis, seu hereditatis. *Apul. de Deo Socrat.* Incerta vacatione, seu quodam exsortio punitur. Al. aliter leg.

EXSPARGO. V. *Exspergo*.

EXSPATIOR, & Expatior, aris, atus sum, dep. 1. *allargarsi*, *scorrere qua e là*, παρεκβαίνω, extra spatium vagor, excurro, evagor. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 202. Exspatiantur equi, nulloque inhibente, per auras Ignotæ regionis eunt. *Id. Metam.* 15. *v.* 453. Ne oblitis ad metam tendere longo Exspatiemur equis. & *lib.* 1. *v.* 285. Exspatiata ruunt per apertos flumina campos. *Sil. l.* 17. *v.* 95. Ignes exspatiantur in auras. *Plin. l.* 16. *c.* 30. Arbores latissime umbræ exspatiantes. *che occupano largo spazio*. & *lib.* 3. *c.* 5. *post med.* Exspatiantia tecta. ¶ Translata *Quintil. l.* 2. *cap.* 16. Finis non erit, si exspatiari parte in hac, & indulgere voluptati velim. *dilatarmi su questo punto*. & *cap.* 10. Poetica themata juvenibus pertractata permittemus, ut exspatientur, & gaudeant materia.

EXSPECTABILIS, le, qui exspectatur. *Tertull. l.* 3. *advers. Marcion. c.* 16. Nomine Jesu non tam exspectabile apud Judæos. Quidam addunt *Tacit. Ann.* 16. *c.* 21. ubi al. leg. *expetibilis*.

EXSPECTAMEN. V. *Aspectamen*.

EXSPECTATIO, onis, f. *aspettazione*, *lo aspettare*, προσδοκία, ἀναμονή, actus exspectandi. *Cic. pro Rab. c.* 5. Harum rerum non solum eventus, sed etiam exspectatio indigna cive R. est. *Id. in Bruto, c.* 76. *extr.* Præteritorum recordatio est acerba, & acerbior exspectatio reliquorum. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 5. Pendeo animi exspectatione Corfiniensi, in qua de salute reipubl. decernitur. *Curt. l.* 4. *c.* 12. *ad fin.* Macedones sive alacritate, sive tædio exspectationis, &c. *Liv. l.* 5. *c.* 19. Profectus cum exercitu exspectatione hominum majore, quam spe. *Hirt. de B. Afric. c.* 14. Cum utrinque exspectatio fieret, neque Cæsar se moveret. *h. e.* cum utrinque acies exspectarent. *Id. l.* 8. *B. Gall. c.* 9. Sive certaminis periculo, sive exspectatione nostri consilii, copias instruunt. *Curt. l.* 4. *c.* 10. Multiplici exspectatione commotus. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. cap.* 40. Contra omnium exspectationem. *contro ogni credere*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 70. Præter exspectationem. *inaspettatamente*. *Id. Agrar.* 2. *c.* 25. Suspensum & incertum obscura spe, & cæca exspectatione pendere. *Id. ad Attic. l.* 3. *ep.* 13. Plenus sum exspectatione de Pompejo, quidnam, &c. *Id.* 2. *de Orat. c.* 71. Exspectationibus decipiendis risus movetur. *Plaut. Mil.* 4. 6. 64. Vide ne sis exspectationi. *guarda di non ci far aspettare*. ¶ Sæpe in bonam partem accipitur, quando scilicet cum desiderio, aut spe alicujus boni conjuncta est: tum active, tum passive. *Nep. in Alcib. cap.* 6. Tanta fuit exspectatio visendi Alcibiadis, ut, &c. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 14. Quantam tu mihi moves exspectationem de sermone Bibuli? *quanta voglia di sapere*, &c. & *ep.* 12. Quantam mihi exspectationem dedisti convivii istius! & *lib.* 1. *ep.* 4. Crebras exspectationes nobis tui commoves. *Id.* 2. *de Orat. c.* 18. Major me exspectatio tenet, quibusnam rationibus ea tanta vis comparetur. *Id.* 3. *Offic. c.* 2. Sustines enim non parvam exspectationem imitandæ industriæ nostræ, magnam honorum, nonnullam fortasse nominis. *sei in non piccolo impegno di*, &c. *Id. Fam.* 2. *ep.* 1. Tanta est exspectatio vel animi, vel ingenii tui, ut ego te obsecrare non dubitem, sic ad nos conformatus revertare, ut quam exspectationem tui concitasti, hanc sustinere, tuerique possis. *mantenere*, *e conservare*. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 47. Ea si paulo latius dixeris, expleris omnem exspectationem desiderii nostri. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 17. Adducere quempiam in summam exspectationem. *Id.* 4. *Acad. c.* 4. Facere magnam exspectationem sui. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 18. Afferre alicui magnam exspectationem. & *ep.* 15. *ante med.* Varronis sermo facit exspectationem Cæsaris. *h. e.* facit, ut de Cæsare bene speremus. *Sueton. in Cæs. c.* 42. Novarum tabularum exspectatione dejecta. ¶ *Esse in exspectatione* active est exspectare. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 4. Sum in exspectatione omnium rerum, quid in Gallia, quid in urbe geratur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 17. Magno esse in spe atque exspectatione. ¶ Passive est exspectari. *Cic. ad Pompej.* 2. *post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic. e med.* Cum res in summa exspectatione esset. ¶ Sic *habere exspectationem* dicitur & res quæ exspectatur, & is qui exspectat. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 12. *e med.* Viri excellentis ancipites casus habent admirationem, exspectationem, lætitiam, &c. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 16. Nunc has exspectationes habemus duas: unam, quid Cæsar acturus sit, alteram quid Pompejus agat. ¶ Inter spem & exspectationem hoc interest, inquit *Donat. ad Terent. Eun.* 1. 2. 115. quod exspectatio certorum est, spes incertorum: exspectatio propinquarum rerum, spes longinquarum: exspectatio destinat tempus, spes non destinat.

EXSPECTATOR, oris, m. *spettatore*, spectator. Nam & *exspecto* pro *specto* reperitur. *Paulin. Nolan. ep.* 6. (*al.* 42.) *cap.* 3. Fructus, quo pascuntur oculi temporalium exspectatores. & *ep.* 31. (*al.* 11.) *c.* 5. *extr.* Illico inter exspectatores suos redivivus incessit. Ita utroque loco MSS. & editi nonnulli. Al. *spectatores*. *Senec. in Med. v.* 28. Spectat hoc nostri sator Sol generis! exspectator & curru insidens, &c. Ita in Cod. MSS. apud nos: alii aliter. Apud *Augustin.* quoque in MSS. non semel *exspectator* pro *spectator* legi, testantur nonnulli Critici.

EXSPECTATRIX, icis, f. quæ exspectat. *Tertull. advers. Marcion. l.* 4. *c.* 16. Proinde patientiam docet vindictæ exspectatricem.

EXSPECTATUS, & Expectatus, a, um, *aspettato*, προσδοκηθείς. *Ovid. de nuce, v.* 110. Non exspectata cum venit imber aqua. *inaspettata*. *Curt. l.* 8. *c.* 9. Exspectatam mortem pro dedecore vitæ habent. ¶ Item exoptatus, quæsitus, *bramato*, ἐλπισθείς. *Virg.* 2. *Æn. v.* 282. quibus Hector ab oris Exspectate venis? *Liv. l.* 26. *cap.* 40. Consul in Siciliam, veteribus novisque sociis exspectatus, cum venisset. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 17. Carus omnibus exspectatusque venies. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 4. Mihi tuum adventum suavissimum exspectatissimumque esse. *Id. Fam.* 10. *ep.* 5. Ut ad me mihi exspectatissimæ litteræ perferrentur. *Id. de Senect. c.* 19. Fratres tui exspectati ad altissimam dignitatem. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 12. Nimio ille potuit exspectatior venire, qui te nunciarat mortuum. *Catull. carm.* 61. *nuptiali, v.* 2. Diu exspectatus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 437. longum exspectatus. ¶ In illo *Terent. Adelph.* 1. 2. 29. Ubi te exspectatum ejecisset foras. *exspectatum* est odiosum, gravem, & cujus mors exspectatur. ¶ *Exspectata* absolute sunt res exspectatæ. *Vellej. l.* 2. *cap.* 75. Sperare aut timere contraria exspectatis. ¶ Exspectato maturius, *più presto di quello che si aspettava*. *Id. l.* 2. *cap.* 123. Ille ad patrem patriæ exspectato revolavit maturius. ¶ *Ante exspectatum*, eodem sensu, *inaspettatamente*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 348. & hosti Ante exspectatum positis stat in agmine castris. Adde *Ovid.* 4. *Metam. v.* 789. & *lib.* 8. *v.* 5. ¶ *Non exspectato*, adverbii ritu, idem. *Sil. l.* 16. *v.* 500. Non exspectato, subitusque erumpit.

EXSPECTO, & Expecto, as, avi, atum, a. 1. *aspettare*, ἐκδέχομαι, προσδοκάω, præstolor: ab *ex*, & *specto*, quia dum aliquid exspectamus, sæpe aspicimus. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *ad fin.* & *Curt. l.* 10. *c.* 2. Exspectante Antonio quidnam esset actura. *stando a vedere*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 9. & *lib.* 2. *B. Civ. c.* 34. Paludem si nostri transirent, hostes exspectabant. & *lib.* 3. *c.* 24. Quid hostes consilii caperent, exspectabat. *Terent. Andr.* 1. 1. 7. Exspecto, quid velis. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 6. Neque exspectant, ut de eorum imperio ad populum referatur. *Id. l.* 4. *B. Gall. c.* 13. & *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. Exspectare dum hostium copiæ augerentur, summæ dementiæ esse judicabat. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 28. Ne utile quidem est, quin mox judicium fiat, exspectare. *h. e.* differre. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep. ult.* Si exspectasses, donec me consuleres. *Propert. l.* 2. *el.* 22. *v.* 13. Hæc te non meritum totas exspectat in horas. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 83. Exspectare ad mediam noctem. *Cic. Attic. l.* 7. *ep. ult.* diem ex die. & *lib.* 2. *ep.* 21. transitum tempestatis. *Cæs.* 6. *B. Gall. c.* 9. adventum hostium. & *lib.* 7. *cap.* 49. eventum pugnæ. & *lib.* 1. *B. Civ. cap.* 5. responsum suis postulatis. ¶ Dicitur etiam *exspecto te, ut hoc facias*, pro *exspecto, ut tu hoc facias*. *Liv. l.* 42. *cap.* 40. Exspectasse nos arbitror, ut responderemus litteris tuis. ¶ *Exspectato* ablat. absol. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 26. Nec ultra exspectato, quam dum, &c. Adde 12. *Ann. c.* 7. ¶ Aliquando timorem includit, *temere*. *Cæs. initio l.* 6. *B. Gall.* & *lib.* 7. *c.* 43. Multis de causis majorem Galliæ motum exspectans. *Terent. Phorm.* 1. 4. 16. Nescio quod magnum hoc nuntio exspecto malum. *Id. Hecyr.* 3. 4. 8. Semper mortem exspectabam miser. *Lucan. l.* 5. *v.* 671. Dum metuar semper, terraque exspecter ab omni. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 12. Quo dedecus majus a philosopho nullum exspecto. ¶ Sæpe spem ac desiderium. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 85. Romani si rem obtinuerint, finem laborum omnium exspectant. *Terent. Phorm.* 1. 3. 9. Dum exspecto, quam mox veniat, qui adimat hanc mihi consuetudinem. ¶ Hinc sæpe ponitur pro cupere, *desiderare*, *bramare*. *Terent. Adelph.* 5. 4. 20. Illum, ut vivat, optant; meam autem mortem exspectant scilicet. (Jocus in ambiguo est in illo apud *Quintil. l.* 9. *c.* 3. Cum Proculus quereretur de filio, quod is mortem suam exspectarat; & ille dixisset, se vero non exspectare: imo, inquit, rogo, exspectes.) *Id. Phorm.* 5. 8. 36. Quid mihi affers, quamobrem exspectem, aut sperem, porro non fore? *Cic.* 14. *Phil. c.* 1. Avidissime exspectare aliquid. *Id. ad Plaut. in fin. l.* 16. *ad Attic.* Cum magna spe exspectare. ¶ Videtur inesse discrimen aliquod inter *exspectare*, & *optare*. Nam qui exspectat, optat quidem, nihil tamen facit, quo potiatur: at qui optat, magis an-

xius eſt. *Senec. l. 5. de benef. c. 17.* Quis non patri ſuo ſupremum diem, ut innocens ſit, optat; ut moderatus exſpectat; ut pius, cogitet? ¶ Eleganter *exſpectare* dicitur, qui beneficium ſperat ab aliquo. *Cic. Fam. 11. ep. 5.* A te hoc civitas, vel omnes potius gentes non exſpectant ſolum, ſed etiam poſtulant. *Id. Fam. 3. ep. 10.* Omnia volo a me & poſtules, & exſpectes: vincam meis officiis cogitationes tuas. & *ep. 12. ad fin.* Dixi Servilio, ut omnia a me majora exſpectaret. *Caeſ. l. 2. B.Civ. c. 18.* His pauca ad ſpem largitionis addit, quæ ab ſua liberalitate exſpectare deberent. ¶ Item illud, quod imminet, aut futurum eſt: quo ſenſu etiam *manco* adhibetur. *Horat. l. 2. ſat. 1. v. 57.* ſeu me tranquilla ſenectus Exſpectat, ſeu mors atris circumvolat alis. ¶ Item quæ requirunt, aut indigent. *Virg. 2. Georg. v. 62.* Silvarumque aliæ preſſos propaginis arcus Exſpectant. & *verſ. 420.* non ulla eſt oleis cultura, neque illæ Procurvam exſpectant falcem, raſtroſque tenaces. ¶ Metonymice eſt morari, otioſum eſſe, tempus terere. *Virg. 4. Æn. v. 124.* Dardaniumque ducem, Tyria Carthagine qui nunc Exſpectat, fatiſque datas non reſpicit urbes, Alloquere. ¶ Pro ſimplici ſpecto. *Stat. l. 5. ſilv. 2. v. 22.* qualis per jugera Circi Cum pulcher viſu, titulis generoſus avitis Exſpectetur equus, *&c.* Illum omnes acuunt plauſus, &c. *Plaut. Aulul. 4. 8. 6.* Multo prius me collocavi in arborem, indeque exſpectabam, ubi aurum abſtrudebat ſenex. Al. leg. *ſpectabam*, vel *aſpectabam*. *Petron. in Satyr. c. 17.* Attoniti exſpectavimus lacrimas ad oſtentationem doloris paratas. Al. leg. *ſpectavimus*. Adde *Paul. Dig. l. 42. tit. 1. leg. 26.* ubi edidit *Torrentin.* exſpectaretur, *Haloander* ſpectaretur. Huc pertinere videtur & illud *Ovid. Metam. 14. v. 417.* Et fruſtra conjux oculis animoque Canentis Exſpectatus erat. ¶ Quidam hoc ſenſu ſcribunt *aſpecto* in locis *Plauti*, & *Petron.* allatis.

EXSPERGO, & Espergo, is, erſi, erſum, a. 3. *aſpergere*, aſpergo, madefacio. V. vocem ſequent. ¶ Item diſpergo, diſſipo, ſpargo. *Lucret. l. 3. v. 818.* Exſpergi quo poſſit vis animai. *h. e.* dilatari, diffundi. ¶ Legitur etiam *exſpargo*, ſeu *expargo*. *Id. l. 5. v. 371.* Nec porro natura loci, ſpatiumque profundi Deficit, exſpargi quo poſſint mœnia mundi.

EXSPERSUS, a, um, *aſperſo*, conſperſus. *Virg. Æn. 3. v. 625.* ſanieque exſperſa natarent Limina. Ubi *Serv.* Hæc fuit vera lectio, idest madefacta. nam ſi *aſperſa* dixeris, idest inrorata, Tapinoſis, & Hyperbole junguntur.

EXSPES, & Expes, adject. *privo di ſperanze*, *diſperato*, ἀνέλπιστος, extra ſpem poſitus, deſperatus. *Horat. de ar. poet. v. 20.* ſi fractis enatat exſpes Navibus. *Ovid. 14. Metam. v. 217.* Solus, inops, exſpes. *Tacit. 6. Ann. c. 24.* Ubi exſpes vitæ fuit. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 30.* Ille orbus, exſpes liberum. ¶ In obliquis caſibus exempla nondum eruimus.

EXSPIRATIO, onis, f. *lo ſpirare*, ἀναθυμίασις, actus exſpirandi. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 33.* Terræ exſpirationibus aer alitur. *eſalazioni*.

EXSPIRATUS, a, um, ſpirando emiſſus. *Hirt. de B. Afric. c. 88.* Anima nondum exſpirata.

EXSPIRO, & Expiro, as, avi, atum, a. 1. *mandar fuori ſoffiando*, ἐκπνέω, ſpiritum emitto. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 178.* Exſpirans animam pulmonibus æger agebat. *Ovid. 3. Metam. v. 110.* exſpirat, modo quas acceperat, auras. *ſpira l' ultimo fiato.* & *lib. 5. v. 106.* medios animam exſpirat in ignes. *Virg. Æn. 1. v. 48.* Exſpirare flammas pectore. *Lucret. l. 2. v. 354.* Sanguinis exſpirans calidum de pectore flumen. & *lib. 4. v. 122.* Exſpirare acrem de corpore odorem. *Plin. l. 9. c. 35. a med.* Uniones ſeneſcere, coloremque exſpirare. *Sil. l. 9. v. 284.* unda freti fundo emota minaces Exſpiret per ſaxa ſonos. *Stat. l. 5. ſilva 2. v. 70.* neſcia falcis Silva comas tollit, fructumque exſpirat in umbras. *h. e.* luxurians exit in frondes umbroſas pro fructu. ¶ *Exſpirare* abſolute, *ſpirar l' anima*. *Plin. l. 7. c. 45. a med.* Deſtinatio exſpirandi, & quatridui inedia major pars mortis in corpus recepta. *di morire.* & *Liv. l. 2. c. 20.* Inter primam curationem exſpiravit. *Id. l. 28. c. 19.* Exſpirare inter verbera & vincula. *Curt. l. 9. c. 8. a med.* Barbari veneno tinxerant gladios: itaque faucii ſubinde exſpirabant. *Virg. 11. Æn. v. 731.* atram Tundit humum exſpirans. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c. 57.* Libertate jam exſpirante. ¶ Paſſive impersonaliter. *Plin. l. 11. c. 37. ſect. 67. Hard.* Quoniam membrana cerebri inciſa, ſtatim exſpiratur. ¶ Significat etiam ſpirando exire, *uſcire ſoffiando*. *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* Diſtento corpore exſpiret vis. *Lucret. l. 6. v. 886.* exſpirare foras, aeireque in auras. & *verſ. 639.* per fauces montis ut Ætnæ Exſpirent ignes interdum turbine tanto. *Id. l. 3. v. 720.* cedevere rancenti jam viſcere vermes Exſpirant. *Ovid. 15. Metam. v. 299.* Vis fera ventorum, cæcis incluſa cavernis, Exſpirare aliqua cupiens. *Valer. Flacc. l. 4. v. 493.* patriique exſpirat Averni Halitus. *Plin. l. 13. c. 3.* Unguenta illico exſpirant. *ſvaporano*. ¶ Translate *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 194.* Iræ pectoris exſpirantes. Al. aliter leg. ¶ Apud JCtos *exſpirare* dicuntur, quæ finiuntur, ſolvunturve. *Marcian. Dig. lib. 48. tit. 17. leg. 1. extr.* Criminis cauſa exſpiret. *Paul. lib. 45. tit. 1. leg. 58.* Prior obligatio exſpiret. *Ulpian. lib. 24. tit. 3. leg. 19.* Redintegrato matrimonio, judicium exſpiret.

EXSPISSATUS, a, um. *inſpeſſito*, ut Exſpiſſatum lac, *Plin. l. 20. c. 7.* ubi alii plerique leg. *ſpiſſatum*.

EXSPISSO, as, avi, atum, a. 1. ſpiſſum facio, *inſpeſſire*, πυκνόω. *Plin. l. 25. c. 13.* Necat, ſanguinem exſpiſſando. Al. leg. *ſpiſſando*.

EXSPLENDEO, es, ui, n. 2. &

EXSPLENDESCO, & Explendeſco, is, endui, n. 3. *riſplendere*, valde ſplendeſco. *Senec. l. 2. quæſt. nat. c. 23.* Ignis, qui exſplendeſcat, nec exſiliat. ¶ Translate *Nepos in Attic. c. 1.* Clarius exſplendeſcebat, quam generoſi condiſcipuli æque animo ferre poſſent. *Sueton. in Tito, c. 3.* In puero ſtatim animi dotes exſplenduerunt.

EXSPOLIATIO, onis, f. *ſpogliamento*, actus exſpoliandi. *Auguſtin. l. 20. de Civit. Dei, c. 8. extr.*

EXSPOLIO, & Expolio, as, avi, atum, a. 1. idem ac ſpolio, ſeu omnino ſpolio, *ſpogliare*, ἀποδύω. *Cic. l. 10. Attic. ep. 1.* Exſpoliare aliquem provincia & exercitu. *Salluſt. in Catil. c. 50.* Exſpoliare fana atque domos. *Cic. pro Dejot. c. 9.* Auctionatus eſt, ſeſeque exſpoliare maluit, quam ſibi pecuniam non ſubminiſtrare. *vederſi in povertà*. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 50.* Omni honore & dignitate exſpoliare aliquem. *Ovid. 13. Metam. v. 561.* digitos in perfida lumina condit, Exſpoliatque genas oculis. ¶ Deponentis forma, *Claud. Quadrigar.* apud *Non. c. 7. n. 100.* Ita per ſexennium agrum Campanum exſpoliabantur. *Vetus Poeta* apud *Donat. de Barbar. pag. 1769. Putſch.* Exſpoliantur eos, & corpora nuda relinquunt.

EXSPUITIO, onis, f. *lo ſputar fuori*, ut Exſpuitio ſanguinis, *Plin. l. 23. c. 1. ante med.*

EXSPUMO, & Expumo, as, avi, atum, n. 1. *far ſchiuma*, ἐξαφρίζω, ſpumando emano. *Celſ. l. 6. c. 7. ſect. 8.* Donec inde humor aliquis exſpumet.

EXSPUO, & Expuo, is, ui, utum, a. 3. *ſputar fuori*, ἐκπτύω, ſalivam, vel aliud quidpiam ore emitto. *Varr. l. 3. R. R. c. 3. ad fin.* Cum ille guſtaſſet, & exſpuiſſet. *Plin. l. 30. c. 2.* Exſpuere in mare fas non putant. *Id. l. 14. c. 22.* Non reſpiraſſe in hauriendo, neque exſpuiſſe. *Id. l. 7. c. 23.* Exſpuit linguam in os tyranni. & *lib. 35. c. 16.* Profuit ſanguinem exſpuentibus. *Scribon. Larg. compoſ. 104.* Ab ore ſanguinem exſpuere. ¶ Translate eſt emittere, ejicere. *Plin. l. 16. c. 10.* Tædæ carbonem repente exſpuunt cum eruptionis crepitu. *Id. l. 9. c. 36.* Purpuras cum teſta vivas frangunt, ita demum rorem eum exſpuentes. & *lib. 2. c. 98.* Circa Meſſanam fimo ſimilia exſpuuntur in litus purgamenta. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 154.* Quænam te genuit ſola ſub rupe leæna? Quod mare conceptum ſpumantibus exſpuit undis? *ti vomitò*. *Plin. l. 30. c. 6.* Argentum vivum optime purgat aurum, ceteras ejus ſordes exſpuens crebro jactatu. ¶ Parum concinnæ tranſlationes videntur, tametſi frequentes ſunt, *Terentii in Eun. 3. 1. 16.* Illam ubi exſpueret miſeriam ex animo. & *Lucretii l. 2. v. 1038.* Deſine quapropter, novitate exterritus ipſa, Exſpuere ex animo rationem; ſed magis acri Judicio perpende. & *Senecæ in ſ. l. 3. de Ira.* Jam ipſum ſpiritum exſpuimus, interim dum trahimus. & *Valer. Flacc. l. 3. v. 107.* purpuream ſingultibus exſpuit auram. & *Senecæ in Thyeſte, v. 245.* Ferro peremptus ſpiritum inimicum exſpuat. Adde *in Herc. Oet. v. 1469.* & *in Troad. v. 1169.* ¶ Neque imitanda eſt illa *Plauti* abuſio, *Pſeud. 1. 1. 73.* Pumiceos oculos habeo: non queo lacrimam exorare ut exſpuam unam modo.

EXSTANS, & Extans, antis, *eminente*, *che ſta in fuori*, *rilevato*, ἐξέχων, extra ſtans, eminens: *Virg. 6. Æn. v. 668.* humeris exſtantis ſuſpicit altis. *Ovid. in Halieut. v. 125.* ſignis exſtantibus aſper crater. *Stat. 9. Theb. v. 455.* Amnis ſuper ripas utroque exſtantior ibat Aggere. *Plin. l. 17. c. 14. ad fin.* Duos digitos exſtans. *Id. l. 6. c. 22. ad fin.* Ædificia modice ab humo exſtantia. *Gell. l. 19. c. 13.* Brevi atque humili corpore homines, paulum ſupra terram exſtantes. *Plin. l. 35. c. 11.* Magna prorſus arte in æquo exſtantia oſtendens, & in confracto ſolida omnia. *le parti eminenti*. ¶ Item qui durat, ſuperſtes. *Id. ibid. c. 4.* Hodieque pulcris ejus operibus Veronæ exſtantibus.

EXSTANTIA, vel Extantia, æ, f. ἐξοχή, prominentia, *eminenza*. *Colum. l. 5. c. 5. circa med.* Capita ſine ulla exſtantia neque aratro, neque bubus obnoxia. *Cæl. Aurelian. Tard. 1. c. 5.* Ventris exſtantia. *gonfiezza*.

EXSTERNATUS, a, um, adject. conſternatus, *coſternato*, *impaurito*. *Ovid. 11. Metam. v. 77.* Exſternata fugam fruſtra tentabat. *Id. in Ibin, v. 431.* Exſternati equi. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 164.* Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris, Exſternata malo?

EXSTERNO, & Externo, as, avi, atum, a. 1. præ conſternatione dementem facio, *coſternare*. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 71.* Ah miſeram, aſſiduis quam luctibus exſternavit Spinoſas Erycina ſerens in pectore curas! ¶ Pro externum facere, ſeu exheredare. *Apul. in Apolog.* Filium Rufini heredem non reliquit, *&c.* ut interpretetur potius externare, quam oblitus præteriiſſe. Al. leg. *externaſſe*. In hac ſignificatione eſt ab *extra*, & ſcribendum eſt ſine s. Quamquam & in priore s omitti poteſt, ſi non a *ſterno*, ſed ab *externus* ducatur, ut ſignificet externum, & alienatum a mente reddere.

EXSTILLO, & Extillo, as, avi, atum, n. 1. *uſcire a ſtille*, *ſtillare*, ἐκσταλάζω, guttatim defluo. *Colum. l. 12. c. 48.* Atque omnem amurcam exſtillare. *Plaut. Pſeud. 3. 2. 29.* Sinapi, oculi ut exſtillent, facit. *Terent. Phorm. 5. 7. 82.* Exſtillare lacrimis. *disfarſi in lagrime*.

EXSTIMULATOR, oris, m. qui exſtimulet, & excitat, ut Acerrimus exſtimulator rebellionis, *Tacit. l. 3. Ann. c. 40.*

EXSTIMULATUS, a, um, *ſtimolato*, *incitato*, valde ſtimulatus, κεντηθείς. *Plin. l. 9. c. 37.* Aculeo exſtimulatus. *Ovid. 5. Metam. v. 165.* Tigris exſtimulata fame.

EXSTIMULO, & Extimulo, as, avi, atum, a. 1. *ſtimolare*, *pungere*, *incitare*, κεντέω, valde ſtimulo, pungo, incito. *Colum. l. 6. c. 27.* Id præcipue armentum libidinis exſtimulatur furiis. *Sil. l. 2. v. 32.* Corda exſtimulare furore bellandi. *Ovid. 6. Faſt. v. 588.* His ſolita eſt dictis exſtimulare virum. *Id. 3. Triſt. el. 2. v. 29.* Exſtimulare fata ceſſantia. *h. e.* facere ut mors cito ſequatur. *Tacit. 1. Hiſt. c. 65.* Exſtimulare milites, & impellere in everſionem. *Id. Ann. 15. c. 50.* animum.

EX-

EXSTINCTIO, onis, f. *estinzione*, *ἀπόσβεσις*, actus exstinguendi. *Cic.* 1. *Tuscul.* c. *ult.* Supremus ille dies non exstinctionem, sed commutationem affert loci.

EXSTINCTOR, oris, m. *estinguitore*, *spegnitore*, *σβεστήρ*, qui exstinguit. *Cic. in Pison.* c. 11. *extr.* Prope a meis ædibus sedebas, non exstinctor, sed auctor incendii. *Justin.* l. 16. c. 1. Cassander exstinctor regiæ domus. ¶ Translate *Cic. pro Dom.* c. 38. Non exstinctor conjurationis, sed auctor & dux. *Id. de Harusp. resp.* c. 23. Exstinctor belli. *Id. pro Sull.* c. 31. Exstinctor patriæ. *h. e.* eversor.

EXSTINCTUS, us, m. exstinctio. In sexto casu singulari *Plin.* l. 7. c. 5. Cum plerumque abortus causa fiat odor a lucernarum exstinctu.

EXSTINCTUS, *&* Extinctus, a, um, *estinto*, *spento*, *smorzato*, *ἀπεσβεσμένος*, ad lumen, ignemve refertur. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 3. Exstinctum lumen. *Id.* 2. *de nat. Deor.* c. 9. Refrigeratus & exstinctus calor. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 425. Exstinctus cinis. & *lib.* 2. v. 712. Exstincti ignes. & 1. *Trist. el.* 3. v. 44. foci. *Plin.* l. 28. c. 7. *a med.* Carbo in sanguine exstinctus. *Vitruv.* l. 2. c. 5. Calx exstincta. *bagnata.* ¶ Item ad vitam. *Cic. de clar. Orat.* c. 1. Vir egregius alienissimo reipubl. tempore exstinctus. *Virg. Ecl.* 5. v. 20. Exstinctus crudeli funere Daphnis. *Horat.* l. 2. *ep.* 1. v. 14. Exstinctus amabitur idem. *Plin.* l. 35. c. 4. Exstinctus nuper in longa senecta. *Id.* l. 9. c. 8. Exstinctus morbo. *Tacit.* 3. *Ann.* c. 7. subita morte. *Sallust. in Jug.* c. 100. & *Tacit.* 4. *Ann.* c. 33. Familiæ exstinctæ. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 9. *extr.* Exstinctos annumerare aliquem. ¶ Item ad alia *Ovid.* 7. *Metam.* v. 569. Exstincta sitis. *Liv.* l. 23. c. 45. spes. *Cic. de Amic.* c. 21. amicitia. *Id. pro Cæl.* c. 25. consuetudo. *Id. ibid.* c. 30. Memoria non exstincta, sed repressa vetustate. *Plin.* l. 34. c. 2. Exstincta artis auctoritas. *Cic. de clar. Orat.* c. 96. vox. *Id.* 3. *de Orat.* c. 2. virtus. *Id. pro Dom.* c. 35. Exstinctum maledictum crudelitatis. *Id.* 3. *Offic.* c. 2. Exstinctus Senatus, deleta judicia. *Cæs.* l. 1. *B. Civ.* c. 60. *ad fin.* Rumores exstincti de auxiliis legionum. *Plin.* l. 7. c. 26. Exstinctum bellum civile. *Virg.* 4. *Æn.* v. 322. Exstinctus pudor. *Petron. in Satyr.* c. 140. Matrona anus, & floris exstincti. *di morta bellezza.* & *Sallust. in Jug.* c. 100. Sulla gentis patriciæ nobilis fuit, familia prope jam exstincta majorum ignavia. *h. e.* in qua pauci honores fuerant, & jamdiu cessaverant. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 1. *leg.* 1. *a med.* Si ante litem contestatam decesserit animal, exstincta erit actio. *Modestin. Dig. lib.* 20. *tit.* 1. *leg.* 9. Jus pignoris exstinctum est.

EXSTINGUIBILIS, le, *estinguibile*, qui exstingui potest. *Lactant.* l. 7. c. 20. Ut si animæ non exstinguibiles in totum, tamen cruciabiles fiant.

EXSTINGUO, *&* Extinguo, is, inxi, inctum, a. 3. *estinguere*, *smorzare*, *spegnere*, *ἀποσβέννυμι*, opprimo, restinguo, deleo: ab ex, & *stinguo*, quod idem significat: vel ab ex, & *tinguo* pro *tingo*, ut proprie dicatur de igne, qui aqua tinctus opprimitur: qua ratione sine s scribi oportebit. Refertur itaque primo ad ignem, & lumen. *Cic. de Senect.* c. 19. Sua sponte consumptus ignis exstinguitur. *Id.* 4. *Fam. ep.* 13. Exstinguere incendium. *Id. de somn. Scip.* c. 7. Deficere sol hominibus, exstinguique visus est. *Plin.* l. 2. c. 103. Fons immersas faces exstinguit. *Id.* l. 31. c. 3. *ad fin.* Exstinguere lucernam. *Vitruv.* l. 2. c. 5. calcem. *h. e.* postquam excocta est, aqua perfundere: *spegnere.* ¶ Secundo ad vitam. *Cic. pro Cæl. in fi.* Nolite, hunc jam natura ipsa occidentem, velle, maturius exstingui vulnere vestro. *Id.* 2. *de nat. Deor.* c. 9. Exstincto calore occidimus ipsi, & exstinguimur. *Terent. Adelph.* 3. 1. 26. Seni animam primum exstinguerem ipsi, qui illud produxit scelus. *Liv.* l. 8. c. 3. Invictum bellis juvenem fortuna morbo exstinxit. *Ovid.* 3. *Metam.* v. 470. Exstingui in ævo primo. ¶ Tertio ad alia plurima, & significat delere, destruere, tollere, evertere, perdere. *Plin.* l. 20. c. 23. Semen cannabis genituram virorum exstinguit. *h. e.* tollit, sistit. *Id.* l. 23. c. 2. *sub fin.* Exstinguere mammas. *h. e.* exsiccare. Sic *Curt.* l. 6. c. 4. Vel modico tepore succus exstinguitur. *Plin.* l. 20. c. 17. Exstinguere venena. & *lib.* 19. c. 6. *a med.* odorem allii. *Cic.* 4. *Verr.* c. 70. Ut, si posset, quæ antea scripserat, ea plane exstingueret. *Liv.* l. 5. c. 16. *sub fin.* Aquam emissam per agros rigare, dissipatamque rivis exstinguere. *Cic.* 7. *Verr.* c. 43. Non posse Verrem, testes interficiendo, crimina sua exstinguere. & *Verr.* 3. c. 18. religionem. *Id.* 4. *Catil.* c. 4. nomen populi R. *Id. pro Mil.* c. 2. salutem alicujus. *Id. de provinc. consul.* c. 9. inimicitias. *Id. de Amic.* c. 20. familiaritates. *Id. pro Mil.* c. 27. memoriam publicam. *Liv.* l. 27. c. 16. famam proditionis. *Cic. de Harusp. resp.* c. 4. Pestem comprimere, exstinguere, funditus delere. *Id. in Divin. Verr.* c. 8. Improbitatem exstinguere, atque delere. *Petron. in Satyr.* c. 94. iram. *Ovid.* 7. *Metam.* v. 569. sitim. *Senec. ep.* 18. famem. *Cic. Phil.* 6. c. *ult.* furorem alicujus. *Id. pro Balb.* c. 6. invidiam. *Id.* 4. *Verr.* c. 69. infamiam. *Id.* 3. *Agrar.* c. 1. Tyrannis institutis, leges omnes exstinguuntur atque tolluntur. *Liv.* l. 39. c. 8. Discrimen omne pudoris exstinguere. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 13. Intolerandam potentiam exstinguere atque opprimere. *Id. Fam.* 10. *ep.* 15. reliquias belli. *Matius ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 28. causam dissensionis nascentem. *Auct. ad Herenn.* c. 27. l. 4. & *Terent. Phorm.* 1. 2. 58. formam. *guastare la bellezza.* *Nep. in Themist.* c. 1. contumeliam. *Quintil. in proœm.* l. 6. Fortuna vires ingenii exstinguit. *Cic. in somn. Scip.* c. 7. *extr.* Sermo oblivione posteritatis exstinguitur. *Id. Attic.* 15. *ep.* 1. *a med.* Rumor exstinguitur. *Liv.* l. 23. c. 22. Vocem hominis temerariam silentio exstinguere. *Id.* l. 28. c. 20. Vestigia quoque urbis exstinguere. *Petron. in Sat.* c. 126. Pedum candor Parium marmor exstinxerat. *faceva scomparire.* *Cic. Fam.* 1. *ep.* 1. Gratiam nostram exstinguit hominum suspicio. *Id.* 1. *de Orat.* c. 14. Admovere orationem ad motus animorum vel inflammandos, vel etiam exstinguendos. V. in *Exstinctus* alia huc pertinentia. ¶ Illa sunt JCtorum propria *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 42. Exstinguitur actio. *h. e.* evanescit, intercidit, tollitur. & *lib.* 30. *leg.* 11. *circa med.* Exstinguere fideicommissum. & *ibid.* Exstinguitur constantia debiti. *Neratius lib.* 34. *tit.* 3. *leg.* 22. Exstinguitur legatum. & *ibid.* Confusione perinde exstinguitur obligatio, ac solutione. *Caji lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 3. usus fructus. *Paulo lib.* 46. *tit.* 7. *leg.* 8. stipulatio, &c. ¶ *Exstinxit* pro *exstinxerit*, *Plaut. Truc.* 2. 6. 43. Ne, ille priusquam spolia capiat, hic nos exstinxit fames.

EXSTIRPATIO, onis, f. *sterpamento*, *estirpazione*, actus exstirpandi, eradicatio, *ἀποῤῥίζωσις*. *Colum.* l. 2. c. 2. Filicis exstirpatio frequens, quæ aratro fieri potest.

EXSTIRPATUS, a, um, *estirpato*, stirpitus evulsus. *Prudent. in Hamartig.* v. 241. Et cadit immodicis silva exstirpata procellis. ¶ Translate *Cic. de Amic.* c. 13. Nisi ex ejus animo exstirpatam humanitatem arbitremur.

EXSTIRPO, *&* Estirpo, as, avi, atum, a. 1. una cum stirpe seu radice evello, *estirpare*, *ἀποῤῥιζόω*. *Colum.* l. 11. c. 2. *circa med.* Silvestris ager decrescente luna utilissime exstirpatur. *Curt.* l. 7. c. 8. Arbores magnas diu crescere, una hora exstirpari. *Martial.* l. 6. *epigr.* 56. Exstirpa, mihi crede, pilos de corpore toto. ¶ Translate est funditus evertere, omnino tollere. *Cic. de Fato*, c. 5. Vitia ex naturalibus causis nata exstirpari, & funditus tolli. *Id. Tuscul.* 4. c. 29. Perturbationes exstirpandas putamus. *Senec.* l. 1. *de Ira*, c. *ult. a med.* Exstirpare nomina inimica libertati. *h. e.* tollere, vetando, ne quis deinceps nomen habeat ejus, qui libertatem violavit, ut in Manlio Capitolino factum narrat *Liv.* l. 6. c. 20.

EXSTO, *&* Exto, as, stiti, atum, n. 1. *stare in fuori*, *apparire*, *esser eminente*, *e rilevato*, *ἐξέχω*, extra sto, emineo, promineo. *Virg.* 3. *Georg.* v. 370. summis via cornibus exstant. *Colum.* l. 5. c. 11. Surculos sic inserito, ut semipede, nec amplius de arbore exstent. *Ovid.* 9. *Metam.* v. 128. exstabat ferrum de pectore. *Cæs.* l. 5. *B. Gall.* c. 18. Cum milites capite solo ex aqua exstarent. *Tacit. Ann.* 1. c. 70. Modo pectore, modo ore tenus exstantes. *Ovid. Metam.* 11. v. 358. celsoque exstant super æquora collo. & *lib.* 8. v. 804. Ossa sub incurvis exstabant arida lumbis. *Id.* 5. *Trist. el.* 12. v. 24. Navis exstat aquis. *galleggia.* & *Heroid. ep.* 13. v. 103. Sive latet Phœbus, seu terris altior exstat. ¶ Cum accusativo *Stat.* l. 1. *silv.* 2. v. 116. quantum egomet Nereidas exsto. *h. e.* procerior sum. ¶ Translate *Valer. Flacc.* l. 5. v. 151. Excubias, Gradive, tene: præsentia luco Arma tubæque sonent: vox & tua noctibus exstet. *si faccia sentire.* vincat vox tua armorum tubarumque sonum. *Claudian. de Consul. Mall. Theod.* v. 231. Lene fluit Nilus, sed cunctis amnibus exstat Utilior. ¶ Sæpe est superesse, existere, durare, apparere, esse, *durare*, *sussistere*, *apparire*, *vedersi*. *Cic. pro Balb.* c. 5. Qui locus est, in quo non exstent hujus fortitudinis impressa vestigia? *Id. Attic.* l. 2. *ep.* 4. Curabo, ut hujus peregrinationis aliquod tibi opus exstet. *Liv.* l. 1. c. 18. Auctorem doctrinæ ejus, quia non exstat alius, Pythagoram edunt. *Cic. pro Planc.* c. 1. Video hoc in numero neminem, cujus non exstet in me suum meritum. *Id.* 1. *de Invent.* c. 39. Si litteræ non exstarent. *Id.* 2. *Offic.* c. 14. Exstant epistolæ Philippi ad Alexandrum. *Cato apud Cicer. pro Planc.* c. 27. Clarorum virorum non minus otii, quam negotii rationem exstare oportet. *Id.* 1. *de Divin.* c. 32. Sine oculis non potest exstare officium & munus oculorum. *Id. Fam.* 1. *ep.* 8. *extr.* Studium nostrum exstabit in conveniendis magistratibus. *Horat.* l. 1. *sat.* 5. v. 55. Sarmenti domina exstat. *vive.* *Plaut. Trin.* 2. 4. 142. Nemo exstat, qui ibi sex menses vixerit. *Nep. in Timol.* c. 2. Ejus benignitatis memoriam volebat exstare. ¶ Præteritum *exstiti* cum *exsisto* commune est. ¶ A supino *exstatum* fit *exstaturus*. *Plin.* l. 17. c. 22. Exstatura vitis duabus gemmis. *Pompon. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 78. Si rei dominus nemo exstaret, nec exstaturus esset.

EXSTRUCTIO, onis, f. *fabbrica*, *κατασκευή*, actus exstruendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 60. Exstructio tectorum. *Id. Phil.* 14. c. 13. Eaque exstructione, quæ fit ad memoriam æternitatis. *Vitruv.* l. 7. c. 1. *circa med.* Pavimenta struantur sive sectilibus, sive tesseris: cum ea exstructa fuerint, & fastigia exstructiones habuerint, ita fricentur, ut nulli gradus exstent. *h. e.* exstructiones habuerint fastigia, h. e. prominentias. ¶ Apud *Tertull.* accipitur pro exornatione, & cultu corporis, *lib.* 2. *ad Uxor.* c. 3.

EXSTRUCTORIUS, a, um, adject. qui exstruit. *Tertull. de Carne Christi*, c. 17. Dei verbum exstructorium vitæ.

EXSTRUCTUS, a, um, *innalzato fabbricando*, struendo eductus. *Nep. in Themist.* c. 6. Cum satis altitudo muri exstructa videretur. *Cæs.* l. 6. *B. Gall.* c. 16. Exstructi tumuli. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 546. Dido afferat exstructis in sua fata rogis. *Apul. de Deo Socrat. sub fin.* Species ædificiorum amœnissimæ, exstructissimæ, ornatissimæ. ¶ Item cumulatus, instructus. *Ovid. Metam.* 11. v. 119. Mensas exstructas dapibus. *Horat.* l. 2. *sat.* 6. v. 104. fercula quæ exstructis inerant hesterna canistris. *Id.* l. 2. *od.* 3. v. 19. exstructis in altum Divitiis potietur heres. *accumulate.*

EXSTRUO, *&* Extruo, is, uxi, uctum, a. 3. *innalzare fabbricando*, *κατασκευάζω*, struendo educo, excito. *Cic.* 2. *de Legib.* c. 27. Exstrui vetat sepulcrum altius, quam, &c. *Id. pro Dom.* c. 47. Ad cælum exstruxit villam in Tusculano. *Sallust. in Catil.* c. 21. Divitias profundere in exstruendo mari. *h. e.* jactis in altum molibus, in mari ædificando. *Cæs.* l. 2. *B. Civ.* c. 1. Aggerem in altitudinem pedum octoginta exstruit. *Id.* l. 3. *B. Gall.* c. *ult.* Omnem eam materiam pro vallo ad utrumque latus exstruebat. *ammontecchiava.* *Tibull.* l. 2. *el.* 5. v. 99. festas exstruet alte Cespitibus mensas, cespitibusque torum. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 39. Exstruere hi montes ad sidera

dera summa parabant. *Cic. in Fin. l. 3. de Fin.* Exstruere rogum. *Colum. l. 6. c.* 3. Stramenta in acervum exstrui debent. *Horat. Epod.* 2. v. 43. Lignis focum exstruere. *h. e.* ingerere ardenti grandia ligna foco, ut *Tibull. l. 1. el. 1. v.* 22. ait. *Cic. Tuscul.* 5. c. 21. Mensæ conquisitissimis epulis exstruebantur. *si caricavano.* ¶ Translate *Petron. in Sat. c.* 84. Solas exstruere divitias curant. *accumulare, ammassare. Cic.* 5. *de Fin. c.* 24. Exstrue animo altitudinem excellentiamque virtutum. *Petron. in Sat. c.* 118. Exstruere poema. *Auct. ad Herenn. l. 4. c.* 32. Verba, sicut a poetis, in quendam exstruere numerum. *h. e.* construere, componere. *Gell. l.* 13. c. 24. Crimen unum vocibus multis atque sævis exstruere. *h. e.* exaggerare, *amplificare, esaggerare.*

EXSUCCIDUS, a, um, exsuccus, sine succo. *Tertull. de anim. c.* 32. Arida & exsuccida.

EXSUCCO, as, avi, atum, a. 1. succum extraho, exsicco. *Cal. Aurel. Tard. l. 2. c.* 14. Exsuccare marrubium.

EXSUCCUS, & Exuccus, a, um, *senza sugo, secco,* ἄχυμος, sine succo. *Senec. ep.* 30. Scis, illum semper infirmi corporis & exsucci fuisse. Plerique omnes leg. *exhausti. Tertull. de Anim. c.* 5c. Corporis substantia exsuccior. ¶ Translate *Quintil. l.* 12. c. 10. Oratores aridi, & exsucci, & exsangues.

EXSUCTUS, & Exuctus, a, um, adject. ab exsugo, *succhiato, asciutto, smunto. Gell. l.* 20. c. 8. Luna nunc videlicet senescit; ea re ostrea quoque tenuis, exsuctaque est. *Colum. l.* 1. *in præfat.* Exsucto sudore sitim quærimus. *Vitruv. in proœm. l.* 8. Animalia exsanguinata & exsucta. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 7. Restibiles segetes sunt exsuctiores.

EXSUDATUS, a, um, adject. ut Exsudati labores. *h. e.* sudore exantlati, *Sil. l.* 3. *v.* 531. & *Ammian. l.* 15. c. 5. (*al.* 13.)

EXSUDO, & Exudo, as, avi, atum, a. 1. *mandar fuori per sudore, trasudare,* per sudorem emittere, ἐκιδίω. *Colum. l.* 12. c. 48. Cum oliva, quidquid habuit amurcæ, exsudavit. ¶ *Exsudare labores* est labores sudando perferre, apud *Liv. l.* 5. c. 5. Et *exsudere causas*, pro magno labore agere, apud *Horat. l.* 1. *sat.* 10. v. 28. Et *exsudare certamen*, apud *Liv. l.* 4. c. 13. ¶ Neutrorum etiam modo usurpatur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 88. omne per ignem Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor.

EXSUFFLO, as, a. 1. sufflando ejicio. Usurpatur a *Sulpic. Sev. dial.* 3. c. 8. sed ipso quoque fatente, parum Latine dici. Habent tamen & *Augustin. ep.* 105. *sub fin.* & *Tertull. de Idolol. c.* 11.

EXSUGO, vel Exugo, is, uxi, uctum, *succhiar fuori*, ἐκθηλάζω, sugendo elicio. *Colum. l.* 4. c. 24. Ab uno latere exsugitur. *Plaut. Pan.* 3. 2. *in f.* Nunc ego illi egredienti sanguinem exsugam procul. *Cels. l.* 5. c. 27. *sect.* 3. Quisquis, exemplum Psylli secutus, id vulnus exsuxerit. *Vitruv. l.* 2. c. 8. Exsugere liquorem de materia. ¶ Reperitur & fut. *exsugebo*, quasi ab *Exsugeo, es,* 2. conjugat. *Plaut. Epid.* 2. 2. 5. Atque eorum exsugebo sanguinem, Senati qui columen cluent. Adde *Caton.* in *Exargeo.*

EXSUL, & Exul, ulis, com. gen. *esule, bandito,* φυγάς, ex patria ejectus, exsilio multatus, extorris, quasi extra solum, ut *Fest.* docet in *Solitaurilia*: & *Non. c.* 1. *n.* 40. Quare melius interjecto s scribitur: quod & *Cellar.* probat. De tribus exsulum generibus in *Exsilium* dictum est. *Cic. pro Dom. c.* 27. Quid est enim exsul? ipsum per se nomen calamitatis, non turpitudinis. Quando igitur est turpe? re vera, quando est pœna peccati; opinione autem hominum, etiam si est pœna damnati. *Id. in Parad.* 4. *a med.* Omnes scelerati atque impii, quos leges exsilio affici volunt, exsules sunt, etiamsi solum non mutarunt. *Id.* 2. *de Orat. c.* 18. Cum Annibal Carthagine expulsus, Ephesum ad Antiochum venisset exsul. *Id. pro Cluent. c.* 62. Cum vagus & exsul erraret, atque undique exclusus. *Id.* 5. *Phil. c.* 1. Restituere exsules. *Id. Fam.* 12. *ep.* 1. reducere. *Nepos in Attic. c.* 20. Exsul his terris. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 19. Exsul patriæ. *Lucan. l.* 8. *v.* 837. Exsul adhuc jacet umbra ducis. *Tacit. Ann.* 14. c. 63. Alia exsul. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 129. Exsul Hypermnestra. ¶ Translate *Ovid. Metam.* 9. *v.* 410. Attonitusque malis, exsul mentisque domusque. *Publ. Syr.* apud *Petron. in Sat. c.* 55. Ciconia avis exsul hiemis. *h. e.* quæ æstate apud nos degit, hieme alio migrat, ut *Plin.* tradit *l.* 10. c. 23.

EXSULANS, antis, *bandito*, exsul. *Cic. Tuscul.* 5. c. 37. Jure exsulantem consulari non oportet. & *lib.* 3. c. 28. Pulsus patria, exsulans, atque egens. ¶ *Exsulantes animalibus* apud *Tertull. de cultu fem. c.* 9. sunt abstinentes animalium carne in cibis. Al. leg. *exsolentes,* h. e. solitum & usitatum usum esus carnium abdicantes.

EXSULARIS, re, *di bandito*, ad exsulem, seu ad exsilium pertinens. *Ammian. l.* 14. c. 5. (*al.* 1c.) Exsularis mœror. & *lib.* 15. c. 3. (*al.* 4.) Exsularis pœna.

EXSULATIO, onis, f. *bando*, exsilium. *Flor. l.* 1. c. 21. Clarissimos principes exsulatione multavit.

EXSULATUS, us, m. exsulatio, exsilium. *Messala Corvin. de prog. Aug. c.* 29. Tarquinius Junii Bruti opera pulsus, in exsulatum cum scelesta conjuge ac filiis fuga perrexit.

EXSULIUM pro *exsilium*, antique dictum fuit.

EXSULO, & Exulo, as, avi, atum, n. 1. *esser bandito, stare in bando,* ἐξορίζομαι, φεύγω, exsul sum, in exsilio sum: quasi extra solum eo, vel sum. *Cic. Parad.* 4. *sub fin.* De te privilegium tulit, ut si in opertum Bonæ Deæ accessisses, exsulares. *Id.* 1. *de Orat. c.* 39. Qui Romam in exsilium venisset, cui Romæ exsulare jus esset. *Id. Fam.* 4. *ep.* 8. Aptissimus ad exsulandum locus. *Liv. l.* 2. c. 35. Damnatus absens, in Volscos exsulatum abiit. *Plaut. Eun.* 3. 5. 62. Domo exsulo nunc. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 41. Mente tamen, quæ sola loco non exsulat, utar. *Id.* 3. *Trist. el.* 14. *v.* 11. per extremas profugus pater exsulat oras. *Curt. l.* 5. c. 8. Exsulare in regno? *Plaut. Pers.* 4. 4. 7. Exsulare ea patria. *Justin. l.* 26. c. 1. In perpetuum cum viris exsulaturæ. *Id. l.* 2. c. 10. Exsulare apud aliquem. ¶ *Exsulare a patria* affertur ex *Plaut. Mostell.* 3. 1. 69. sed varia ibi lectio est, & incerta. *Martial.* tamen habet *de Spectac. epigr.* 4. Exsulare ab urbe Ausonia. ¶ Translate *Cic. Parad.* 4. *a med.* Cum omnes meo discessu exsulasse rempubl. putent. *Plaut. Pers.* 4. 4. 7. Perfidia ex urbe, & avaritia si exsulant. *Id. Mercat. prol. v.* 42. Amare cœpi meretricem: illico res exsulatum ad illam abibat clam patris. ¶ *Exsulare* active, in exsilium pellere. Hinc passive *Hygin. fab.* 26. *de Medea.* Tunc iterum exsulatur. *Dict. Cretens. l.* 5. c. 4. *extr.* Decernitur, Antimachum ex omni Phrygia exsulandum. *Cave imiteris.*

EXSULTABUNDUS, a, um, adject. *esultante*, exsultans. *Solin. c.* 5. (*al.* 11.) Exsultabundus ad cantum elevatur. *Justin. l.* 18. c. 7. Aususne ex mœsta ac lugentia castra velut exsultabundus intrare?

EXSULTANS, antis, adject. qui exsilit, *saltellante*, ἐνάλλων. *Cic.* 1. *Offic. c.* 26. Equi ferocitate exsultantes. *Id.* 2. *de Divin. c.* 70. *extr.* Exsultantes loligines. *Plin. l.* 18. *in f.* Pecora exsultantia, & indecora lascivia ludentia. *Lucret. l.* 2. *v.* 195. Sanguis emicat alte exsultans e corpore. ¶ Translata significat superbientem, & successu aliquo elatum, *baldanzoso*. *Cic. de Senect. c.* 4. Annibalem juveniliter exsultantem patientia sua molliebat. *Id. de Harusp. resp. c.* 1. Hominem furentem exsultantemque continui. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 6. Elatus levitate, inanique lætitia exsultans, & temere gestiens. *Id. in Top. c.* 22. Exsultantem lætitiam comprimere. *Id. pro Sext. c.* 44. Furorem exsultantem reprimere. *Virg.* 2. *Æn. v.* 386. successu exsultans animisque Corœbus. *Gell. l.* 12. c. 5. Affectiones animi exsultantes opprimere, & obterere. *che insolentiscono.* ¶ De oratione, & verbis. *Quintil. l.* 9. c. 4. *a med.* Exsultantissimum verbum. *h. e.* quo veluti subsultat oratio. Hujusmodi sunt, quæ plures syllabas breves habent, quæ, ut *Id. ibid. paulo sup.* dixerat, si miscentur quibusdam vocibus longis currunt; si continuentur, exsultant. *Id. l.* 12. c. 10. M. Tullium suorum homines temporum incessere audebant, ut tumidiorem, & in compositione fractum, exsultantem, ac pæne viro molliorem. *h. e.* nimis oratione lascivientem, & petulantem. *Id. l.* 10. c. 2. Fiunt pro grandibus tumidi, pressis exiles, lætis corrupti, compositis exsultantes.

EXSULTANTER, adverb. *baldanzosamente, allegramente,* ἐνστατικῶς. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. *sub fin.* Cum ea potius, quæ pressius & adstrictius, quam illa, quæ hilarius & quasi exsultantius scripsi, possint videri accersita.

EXSULTANTIA, æ, f. actus exsultandi, exsultatio. *Gell. l.* 12. c. 5. Cum petulantia morbi dolorisque exsultantia colluctantem. *insolenza. Paulin. ad Cyther. carm.* 21. (*al.* 13.) *v.* 564. ludibrium horribilis exsultantiæ.

EXSULTATIO, onis, f. *saltellamento*, ἐνάλσις, actus exsultandi. *Plin. l.* 8. c. 54. Simias luna cava tristes esse, novam exsultatione adorare. *Colum. l.* 7. c. 3. *a med.* Agnum claudi oportebit, ne velut puerili nimia exsultatione macescat. *Quintil. l. & cap.* 2. Proni atque succincti, ad omnem clausulam non assurgunt modo, verum etiam excurrunt, & cum indecora exsultatione conclamant. ¶ Translate *Hirt. de B. Afric. c.* 3c. *extr.* Constituerat, gloriam exsultationemque eorum pati, donec, &c. *esultanza, petulanza, baldanza. Tacit.* 1. *Hist. c.* 72. Par exsultatio, impetrato Tigellini exitio. *Gell. l.* 2. c. 27. Lætitia dicitur exsultatio quædam animi cum gaudio efferventiore. *Senec. de Tranquil. sub fin.* Animus in exsultationem libertatemque extrahendus.

EXSULTIM, *saltellando*, saltando, exsultando. *Horat. l.* 3. *od.* 11. v. 10. Quæ, velut latis equa trima campis, Ludit exsultim, metuitque tangi.

EXSULTO, & Exulto, as, avi, atum, n. 1. *saltellare, saltare,* ἐναλλάζω, exsilio, salio, immoderate, & veluti extra limites salto: ab ex, & *salio*. *Nep. in Eumen. c.* 5. Equos verberibus cogebat exsultare, & calces remittere. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 10. *sub fin.* Pila cum cecidit, exsultat, ac sæpius pellitur. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 864. *de tauro.* Et nunc alludit, viridique exsultat in herba. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 34. Hostis exsultare per turmas & catervas. *caracollava. Virg.* 3. *Æn. v.* 557. Exsultantque vada, atque æstu miscentur arenæ. & *l.* 7. *v.* 464. Exsultant æstu latices. *bollono. Lucret. l.* 1. *v.* 631. Exsultare in numerum. *ballare, danzare. Id. l.* 3. *v.* 142. In corde exsultat pavor & metus. *h. e.* trepidat, salit: *batte il cuore da paura. Plin. l.* 18. c. 19. *sub fin.* Scamna inter duos sulcos cruda ne relinquantur, glebæ ne exsultent. *Id. l.* 17. c. 22. *circa med.* Sic coercetur impetus materiæ, densioresque circa pampini exsultant. *nascono, saltano fuori.* Sic *Id. l.* 31. c. 10. *ante med.* Nitrum uritur in testa opertum, ne exsultet. ¶ Translate *Cic.* 4. *Acad. c.* 35. & *in Orat. c.* 8. Cum sit campus, in quo exsultare possit oratio, cur eam in tantas angustias compellimus? *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 16. *circa med.* Alacris exsultat improbitas in victoria. *salta e gavazza. Quintil. l.* 9. c. 4. Verba exsultant. V. *Exsultans.* ¶ Hinc sæpe est immodice jactare se gaudio, gestire, efferri, immoderate gaudere, *esultare, trionfare, gioire. Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* Græci exsultant, quod peregrinis judicibus utuntur. *Id.* 2. *Phil. c.* 27. Exsultare gaudio. *Id. Attic.* 15. *ep.* 21. & *pro Cluent. c.* 5. & *Liv. l.* 27. c. 1. Exsultare lætitia, & triumphare gaudio. *Quintil. l.* 6. c. 4. *a med.* vana spe. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 6. victoria. *Id. pro Balb. c.* 26. in ruinis alterius. *Id.* 1. *de Divin. c.* 29. Exsultare, immoderateque jactari. *Id. in fragm. de republ.* apud *Non. c.* 4. *n.* 178. In omni crudelitate sic exsultat, ut vix hominum acerbis funeribus satietur. *Tacit. in Agric. c.* 8. Nec Agricola unquam in suam famam gestis exsultavit: ad auctorem & ducem, ut minister, fortunam referebat. *s' insuperbì.* ¶ In bonam partem *Stat. l.* 6. *silv.*

ſilv. 4. *v.* 37. Te quoque flammabit tacite repetita parumper Desidia, & solidos novus exsultabis in actus. *h. e.* alacer accedes ad res magnas agendas. ¶ Cum accusativo *Tacit.* 11. *Ann. c.* 28. Dum histrio cubiculum Principis exsultaverit, dedecus quidem illatum, &c. *h. e.* adulterio infamaverit, contaminaverit, quasique fabulam, ceu in scena, saltaverit. Al. aliter leg.

EXSUO. V. *Exuo.*

EXSUPERABILIS, le, *superabile*, qui superari potest, superabilis. *Stat.* 1. *Theb. v.* 214. nec exsuperabile diris Ingenium mortale. ¶ Item active qui superare potest. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 2. Cujus operam apud Gallos cum prime fortem atque exsuperabilem respublica sensit. *Servius* huc trahit illud *Virg.* 3. *Georg. v.* 39. Immanemque intum, & non exsuperabile saxum. *scil.* Sisyphi: non quod, inquit, superari non potest, sed quod superare non valet summum montis cacumen.

EXSUPERANS, antis, *eccellente*, ὑπερέχων, qui exsuperat, præstans, excellens. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 56. Materia vires exsuperante meas. *Sil. l.* 1. *v.* 56. Annibal exsuperans æstu, sed devius æqui. *h. e.* abundans. *Gell. l.* 6. *c.* 8. Molliet exsuperanti forma. *Id. l.* 14. *c.* 3. *extr.* De iis apud alios, uter esset exsuperantior, certabatur. *Inscript.* apud *Spon. in miscell. erud. antiq. pag.* 71. J. O. M. summo, exsuperantissimo. Adde aliam apud *Donium class.* 3. *n.* 31. ¶ Item superfluus. *Gell. l.* 1. *c.* 25. Abundans nimia, & affluens, & exsuperans.

EXSUPERANTIA, æ, f. *eccellenza*, *singolarità*, ὑπεροχὴ, excellentia, præstantia, quæ intra mediocritatem non continetur, sed rara est, & singularis. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 36. An non ita fit omni in populo? nonne omnem exsuperantiam virtutis oderunt? Aristides nonne ob eam causam expulsus est patria? *Gell. l.* 4. *c.* 18. Sunt hæc duo exempla ejus (*Scipionis Africani*) fiduciæ, atque exsuperantiæ ingentis. *Id. l.* 14. *c.* 1. *ante med.* Eos planetas cernere homines non possunt propter exsuperantiam vel splendoris, vel altitudinis. *o pel troppo splendore, o per la troppo altezza.*

EXSUPERATIO, onis, f. exsuperantia, superlatio. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 53. Significatio per exsuperationem fit, cum plus dictum est, quam patitur veritas. Al. leg. *exuberationem.*

EXSUPERATOR, oris, m. superator, victor. In numo Constantini M. apud *Mediobarb. pag.* 469. Exsuperator omnium gentium. In alio Commodi, *ibid. pag.* 251. 253. 254. Jovi exsuperatori.

EXSUPERATORIUS, a, um. *Lamprid. in Commodo*, *c.* 11. Menses quoque in honorem ejus, pro Augusto Commodum, pro Septembri Herculem, pro Octobri Invictum, pro Novembri Exsuperatorium, adulatores vocabant. & *cap.* 12. Appellatus Imperator V. cal. Exsuperatorias. Commodus autem dici se ὑπεραίρων, quod idem significat, unice gaudebat. *Salmas. ex Dione.*

EXSUPERATUS, a, um, superatus, victus. *Lucret. l.* 2. *v.* 232. corpus aquæ, naturaque tenuis Aeris haud possunt æque rem quamque morari, Sed citius cedunt gravioribus exsuperata. *Plin. initio l.* 36. Alpes ab Annibale exsuperatæ.

EXSUPERO, & Exupero, as, avi, atum, a. 1. *superare*, *vincere*, *sorpassare*, ὑπερβαίνω, idem quod supero, aut longe supero, vinco. *Virg.* 12. *Æn. v.* 19. quantum ipse feroci Virtute exsuperas, tanto me impensius æquum est Consulere. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 371. arma capessant, Et si non poterunt exsuperare, cadant. *Id.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 56. Materia vires meas exsuperat. *Virg.* 7. *Æn. v.* 591. Exsuperare cæcum consilium. *h. e.* furentem populi reprimere impetum. *Vetus Poeta* apud *Cicer.* 4. *Tuscul. c.* 36. impudentia aliquem. *Plin. l.* 2. *c.* 11. latitudine aliquid. *Id. l.* 27. *c.* 13. Reditum impendia exsuperant. *Liv. l.* 28. *c.* 43. Laudes alicujus non solum assequi, sed etiam exsuperare. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 4. *v.* 2. Exsuperas morum nobilitate genus. ¶ Est etiam præterire, *oltrepassare*. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 612. Jam juga Percotes, Pariumque infame fragosis Exsuperant, Pityanque vadis. *Plin. l.* 6. *c.* 17. Exsuperare amnem. ¶ Item ascendere, *ascendere*, *sormontare*. *Senec. epist.* 31. Surge, & respira, & clivum istum uno, si potes, spiritu exsupera. *Virg.* 11. *Æn. v.* 905. Exsuperatque jugum, silvaque evadit opaca. *Id.* 2. *Æn. v.* 759. exsuperant flammæ, furit æstus ad auras. & *vers.* 206. Pectora quorum inter fluctus arrecta, jubæque Sanguineæ exsuperant undas. *stanno sopra l' onde.* *Plin. l.* 14. *c.* 1. Vites ulmos exsuperant. ¶ Item excedere. *Plin. l.* & *cap.* 18. Nilus exsuperavit sedecim cubita. *Id. l.* 9. *c.* 17. Binas libras ponderis raro exsuperant. ¶ Item superesse, superstitem esse, *sopravvivere*. *Cic. post redit. ad Quirit. c. ult.* Dum anima exsuperabo mea. *Al. rectius leg.* spirabo. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 9. *extr.* Tu vero, pater, vive, & me quoque exsupera. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *ad fin.* Vitis vinum, quod gignit, æstatem non exsuperans. *h. e.* ultra æstatem non durans.

EXSUPPURO, as, a. 1. pus amoveo. *Tertull. de Pall. c.* 5. *extr.* Non facile quis has purulentias civitatis eliciet, & exsuppurabit. Al. leg. *exvaporabit.*

EXSURDATUS, a, um, adject. *assordato*, ut Exsurdatus clamoribus, *Senec. ep.* 94. *a med.*

EXSURDO, & Exurdo, as, avi, atum, a. 1. *assordare*, ἐκκωφόω, surdum reddo. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *extr.* Paniculæ fine si aures intraverit, exsurdat. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *n.* 3. Græcis actionibus aures Curiæ exsurdantur. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 38. Fervida quod subtile exsurdant vina palatum. *h. e.* hebetant.

EXSURGO, & Exurgo, is, rrexi, rectum, n. 3. *sorgere*, *alzarsi in piè*, *rizzarsi*, ἐξανίσταμαι, idem quod surgo, consurgo, erigor. *Cic. in fr. l.* 1. *de Orat.* Et cum exsurgeret, simul arridens, &c. *Id. pro Planc. c. ult.* Huc exsurge tamen, quæso: retinebo, & complectar. *alzati*, *e vien qua*. *Plaut. Mil.* 2. 1. 3. Qui auscultare nolit, exsurgat foras. *sorga*, *e vada*. *Id. Bacch.* 4. 4. 105. Ubi erit accubitum semel, ne quoquam Exsurgatis. *non vi moviate per andar altrove*. *Id. Rud.* 4. 2. 10. De nocte multa, impigroque exsurrexi. *Id. ibid.* 1. 5. 22. Exsurgite a genibus ambæ. *levatevi da' vostri ginocchi*. *Liv. l.* 27. *c.* 41. Tempus exsurgendi ex insidiis, & aggrediendi hostem. ¶ *Exsurgere* etiam dicuntur, quæ attolluntur. *Liv. l.* 6. *c.* 4. Et Roma cum frequentia crescere, tum tota simul exsurgere ædificiis. *Plin. l.* 5. *c.* 27. Ubi Taurus ab Indico mari exsurgit. *Id. l.* 24. *c.* 19. Inde alii ramuli exsurgunt. *Sil. l.* 7. *v.* 274. Qua nemorosa juga, & scopulosi vertice colles Exsurgunt. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 14. Acies ita instructa, ut pars in colles exsurgeret, &c. *salisse*, *e si postasse su i colli*. *Senec. in Troad. v.* 536. Generosa in ortus semina exsurgunt suos. *h. e.* enascuntur, crescuntque. *Id. in Hippol. v.* 1015. furenti pontus exsurgit sinu, regnante Coro. *si gonfia*. ¶ Translate est erigi, recreari, confirmari, *sollevarsi*, *rimettersi*, *prender animo*. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 35. Hæc non solum afflixerunt, sed etiam, ne quando recreata exsurgere atque erigere se possent, funditus sustulerunt. *Id. Phil.* 13. *c.* 18. Si causa Pompejanorum esset jugulata, nunquam exsurgeret. *Id. Fam.* 12. *ep.* 10. *extr.* Auctoritate vestra respublica exsurget, & in aliquo statu tolerabili consistet. *Albinov. el.* 1. *v.* 353. Alta mane, supraque tuos exsurge dolores. ¶ Item insurgere, crescere. *Senec. in Med. v.* 49. Gravior exsurgat dolor. *Petron. in Satyr. c.* 2. Grandis, &, ut ita dicam, pudica oratio non est maculosa, nec turgida, sed naturali pulcritudine exsurgit. ¶ Passive impersonaliter. *Plaut. Pseud. prol. in fi.* Exporgi melius est lumbos, atque exsurgier. *paragge per exsurgi.*

EXSUSCITATIO, onis, f. *lo svegliare*, *o far sorgere*, actus exsuscitandi. Translate *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 42. Si sententiam trajiciemus aut ad sermocinationem, aut ad exsuscitationem. & *cap.* 43. Mutatur res tractando, si traducitur ad exsuscitationem, cum & nos commoti dicere videamur, & auditoris animum commovemus.

EXSUSCITO, & Exuscito, as, avi, atum, a. 1. idem quod suscito, addita *ex* intensiva, ἀνεγείρω, *svegliare*, *eccitare*, *far risorgere*. *Liv. l.* 21. *c.* 3. *extr.* Parvus ignis magnum incendium exsuscitat. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 507. Ipse genu posito flammas exsuscitat aura. *Cic. pro Mur. c.* 9. *sub fin.* Te gallorum, illum buccinarum cantus exsuscitat. ¶ Translate *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 21. Si naturalem memoriam exsuscitaverimus hac notatione. *Cic.* 1. *Offic. c.* 4. Quæ cura exsuscitat animos, & majores ad rem gerendam facit. *Brutus ad Cicer. epist.* 16. *extr.* Magis tu te exsuscita, ut, &c.

EXTA, orum, n. *interiora*, *viscere*, σπλάγχνα, viscera, ut præsertim cor, pulmo, jecur, lien. *Festus*, Exta, inquit, dicta, quod ea Diis prosecentur, quæ maxime extant, eminentque. Alii deducunt ab *exsecando*, quasi *exsecta*. *Plin. l.* 28. *c.* 5. Hippocrates tradit, non prandentium exta celerius senescere. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 77. *Hard.* Exta serpentibus & lacertis oblonga. & *ibid.* Exta homini ab inferiore viscerum parte separantur membrana. *Plaut. Pœn.* 3. 6. 9. Extis satur sum factus probe. *son pieno di trippe.* ¶ Ab extis multa solebant divinare Veteres. Inspiciebantur enim cæsæ hostiæ viscera, quæ si felicia essent (felicissima autem habebantur, si duplicia apparerent; item si integra, sana, &c. contra vero tristia, si aliqua confecta tabe, aut si eorum aliquid deesset) coquebantur in foco, deinde secabantur partes, quæ Diis essent immolandæ, & quæ ad vescendum sacrificulis relinquendæ. Caput in extis quid sit, in *Caput* dictum est. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 12. Si est in extis aliqua vis, quæ declaret futura, necesse est, &c. & *mox.* Non dicam gallinaceum fel (sunt enim, qui vel argutissima hæc exta esse dicant) sed tauri opimi jecur, aut cor, aut pulmo, quid habet naturale, quod declarare possit, quid futurum sit? & *cap.* 13. Extis exquirere aliquid. & *ibid.* Exta inspicere. & *cap.* 15. Tristissima exta sine capite. *Curt. l.* 7. *c.* 7. & *lib.* 9. *c.* 4. spectare. *Virg.* 4. *Æn. v.* 63. pecudumque reclusis Pectoribus inhians, spirantia consulit exta. *Sueton. in Aug. c.* 1. prosecare. & *ibid.* & *Virg.* 2. *Georg. v.* 194. reddere Marti pandis lancibus. *h. e.* offerre. *Reddi* enim *exta* dicebantur, ut hoc loco *Serv.* docet, cum probata & elixa aræ superponebantur. Simile est illud *Liv. in fi. cap.* 23. *l.* 26. C. Claudius flamen Dialis, quod exta perperam dederat, flaminio abiit. *Dare* enim *exta* est ea ita distribuere, ut ritus postulat sacrificii: nempe quædam in extis abscindebantur, & projiciebantur; quædam diis in ara offerebantur; quædam a sacerdote & populo consumebantur, ut ex *Festo* in *Porriciam* colligitur. *Varro* apud *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 2. Exta porriciunto, diis danto in altaria, aramve, focumve, eove, quo exta dari debebunt. *Martial. l.* 10. *epigr.* 58. Exta Jovi dare. *Plaut. Pseud. c.* 3. 31. Si sacrificem summo Jovi, atque in manibus exta teneam, ut porriciam. (V. *Porricio.*) *Id. Pœn. a.* 2. *v.* 18. Omnibus in extis ajebat portendi mihi malum damnumque. *Sueton. in Cæs. c.* 77. Exta lætiora. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 17. Primis extis minari, bene promittere secundis. & *ibid.* Exta bona, aut non bona. *Id. in Top. c.* 20. Præsensio per exta. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 5. venturæ nuntia sortis Vera monent Tuscis exta probata viris. ¶ *Muta exta* appellabant, in quibus nihil divinationis animadvertebant. *Fest.* in *Muta*. Hinc fibræ *loqui* dicuntur, cum significant, ac portendunt. V. *Fibra*. ¶ *Regalia exta* appellantur, quæ potentibus insperatum honorem pollicentur; privatis & humilioribus hereditates; filio familiæ dominationem. *Id.* in *Regalia*. ¶ Extorum tristium notæ quæ fuerint omnes, habes apud *Senec. in Oedip. a vers.* 353. & *Lucan. l.* 1. *a vers.* 608. ¶ Arietum exta non in veru, sed in olla coqui solita in sacrificiis, docet *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 19. ¶ *Extum pro extorum* dixit *Pacuv.* apud *Cicer. in Orat. c.* 46.

EXTABESCO, is, tabui, n. 3. *disfarsi*, *consumarsi*, tabe consumor, liquesco, contabesco, ἐκτήκομαι. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 12. *ex vetere Poeta.*

Poeta. Refugere oculi, corpus macie extabuit, Lacrimæ peredere humore exlangues genas. *Sueton. in Galb. c. 7.* Fame extabuit. ¶ Translate *Cic. 2. de nat. Deor. c. 1.* Videmus ceteras opiniones fictas atque vanas diuturnitate extabuisse. *h. e.* evanuisse.

EXTÆNIATUS. V. *Extenuatus*.

EXTALIS, lis, m. in Gloss. exponitur [illegible], quod tum podicem, tum intestinum rectum podici commissum significat. *Veget. l. 3. de re Veterin. c. 11.* pro intestino recto, quod morbo aliquo ex podice exstet, accipere videtur.

EXTANS. V. *Exstans*.

EXTANTIA. V. *Exstantia*.

EXTARIS, re, adject. ad exta pertinens. *Plaut. Rud. 1. 2. 47.* Semper petunt aut cultrum, aut veru, aut aulam extarem. *h. e.* ollam extis coquendis.

EXTEMPLO, *tosto*, *subito*, *incontenente*, [illegible], statim, continuo, cito. *Cic. pro Rosc. Com. c. 3.* Quid respondeat, nescit; quid fingat extemplo, non habet. *Terent. Andr. 3. 1. 37.* Cum intellexeres, id consilii capere, cur non dixti extemplo Pamphilo? *Id. Hecyr. 3. 3. 13.* Postquam introii, extemplo ejus morbum cognovi. *Liv. l. 40. c. 48.* Extemplo fusi, fugati; mox intra vallum compulsi; postremo exuuntur castris. *Virg. 2. Æn. v. 96.* Extemplo Æneæ solvuntur frigore membra. *Ovid. 15. Metam. v. 663.* Extemplo somnus abit. Adde *Plaut.* plurimis in locis, *Nav. Cæcil. Enn. Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 2. c. 19. 23. & 26. & lib. 9. c. 13.* ¶ Cum extemplo est simul ac, *tosto che*. *Plaut. Bacch. 2. 3. 70.* Quom extemplo a portu ire nos cum auro vident, subducunt lembum. *Id. Mostell. 1. 2. 28.* Ædes quom extemplo sunt paratæ, expolitæ, laudant fabrum. ¶ Pro e *prima vista*, *primo aspectu*. *Stat. l. 2. Achill. v. 88.* sed nox, illataque fallunt Lumina: & extemplo latuit mensura jacentis. ¶ Videtur quibusdam dictum esse per syncopen ab *extempulo*, quod eodem sensu usurpatur a *Plauto Cistell. 1. 1. 99. & 2. 3. 30. Bacch. 4. 9. 44. Mil. 2. 5. 51. & Pers. 1. 1. 55.* Itaque *extempla* idem esse putant, quod ex tempore, ut a *tempus* factum sit *tempulum*, inde *extempulo*, *extemplo*. Verius est tamen, illud *u* per epenthesim interjectum esse metri causa, quia semper in fine versus a *Plauto* adhibetur in eo metri genere, quod penultimam syllabam brevem habet. ¶ Ceterum *extemplo* (omissis variis etymologorum sententiis) idem omnino est, ac *ilico*, teste *Meursio*. Ut enim hoc ab e *loco* factum est, ita illud ab *ex templo*: templum enim & ipsum locum aliquando significat. Itaque ut e *vestigio* dicimus pro statim; ita *ilico*, h. e. e loco, & *extemplo*. Porro hac ratione ab auguriis forisse traxit originem, in quibus augures, auspicio impetrato, continuo ex templo capto discedebant, deum exploratam voluntatem nuntiaturi.

EXTEMPORALIS, le, *improvviso*, *impensate*, *estemporaneo*, *sul fatto*, [illegible], qui ex tempore fit: & fere ad dicendum refertur. *Quintil. l. 2. c. 4.* Extemporalis garrulitas, nec exspectata cogitatio, circulatoriæ vere jactationis est. *Id. l. 10. c. 7.* Extemporalis actio auditorum frequentia excitatur. & *cap. 6.* Si aliquis inter dicendum affulserit extemporalis color. & *lib. 11. c. 2.* Extemporalis oratio. *Petron. in Satyr. c. 6.* declamatio. *Auct. dial. de Orat. c. 6.* audacia. *Sueton. in Aug. c. 84.* facultas. *Martial. l. 5. ep. 55.* rhetor. *Plin. l. 1. ep. 10.* Extemporalis figuræ.

EXTEMPORALITAS, atis, f. [illegible], facultas ex tempore aliquid dicendi, faciendive. *Sueton. in Tito, c. 3.* Latinæ, Græcæque linguæ vel in orando, vel in fingendis poematibus promptus, facilisque vel ad extemporalitatem usque.

EXTEMPORALITER, adverb. *all' improvviso*, extemplo. *Sidon. l. 9. ep. 14.* Extemporaliter scribere.

EXTEMPORE. V. *Tempus*.

EXTEMPULO. V. in *Extemplo*.

EXTENDO, is, di, *sum*, & ntum, a. 3. *stendere*, *allungare*, [illegible], extra, seu ultra tendo, porrigo, explico. *Colum. de arborib. c. 27.* Oleæ, quæ in proceritatem extenduntur, evanidæ fiunt. *Ovid. 1. Metam. v. 43.* Jussit & extendi campos, subsidere valles. *Senec. l. 4. de Benef. c. 23.* Sol diem extendit, & contrahit. *Plin. l. 32. c. 6.* Extendere cutem. *Id. l. 13. c. 12. sub fin.* malleo chartam. *Id. l. 10. c. 64.* crura in longitudinem. *Petron. in Satyr. c. 20.* lodiculam in pavimento. *Plaut. Men. 1. 1. 19.* vincula. *tirare*. *Plin. l. 9. c. 59.* lineam. *Curt. l. 4. c. 13. ad fin.* cornua aciei. & *lib. 3. c. 9. ad fin.* agmen ad mare. & *ibid.* latius aciem. *Virg. 12. Æn. v. 909.* cursum. *stender il corso*, *avanzarsi*, currendo progredi. Sic *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 77.* Majoribus itineribus se extendere. *Virg. 10. Æn. v. 407.* Ignis extenditur per campos. *si dilata*. *Horat. l. 1. ep. ult. v. 21.* Majores pennas nido extendisse. *h. e.* majora ausum esse, quam domestica fortuna ferebat. *Id. in ar. poet. v. 208.* Extendere agros. *dilatare*, *ingrandire*, agros agris adjungere. *Plin. l. 3. ep. 5. extr.* Extendere epistolam. *h. e.* longiorem facere. *l. 2. ep. 13.* precec. & *lib. 7. ep. 9. extr.* Immodice epistola me extendi. *mi sono stese*. *Lucret. l. 6. v. 434.* trudere, & extendere aliquid in undas. *cacciare*, *ficcare*, *sommergere*. ¶ Sæpe refertur ad tempus. *Liv. l. 27. c. 2.* Extendere pugnam ab hora tertia ad noctem. *Sueton. in Tito, c. 7.* ad mediam noctem comissationes. *Martial. l. 4. ep. 8.* labores in horam quintam. *Virg. 2. Georg. v. 405.* curas venientem extendit in annum. *pensa per l' anno vegnente*. *Sil. l. 3. v. 95.* Extendere ævum. & *Stat. l. 3. silv. 1. v. 172.* colos. *allungar le vite*. *Plin. in Paneg. c. 49.* tempus. & *cap. 61.* consulatum. ¶ Ponitur & pro sternere, prostrare, *distendere*, *prostrare*. *Virg. 5. Æn. v. 374.* Perculit & fulva moribundum extendit arena. *Curt. l. 9. c. 5. ad fin.* Cœpit linqui animus, & veluti moribundus extendi. *Virg. 6. Æn. v. 423.* Fusus humi, totoque ingens extenditur antro. *Curt. l. 4. c. 9.* Si qua eminebant, jussit æquari, totumque fastigium extendi. *appianare*; *attervare*. ¶ Item pro augere, *accrescere*. *Justin. l. 21. c. 4.* & *Sueton. in Calig. c. 38.* Pretium rerum extendere. *Martial. l. 12. epigr. 6.* Breves census extendere. ¶ Translate *Virg. 10. Æn. v. 468.* famam extendere factis. *Horat. l. 3. od. 3. v. 45.* nomen in ultimas oras. *h. e.* diffundere. *Liv. l. 28. c. 43.* Longius, quam quantum vitæ humanæ spatium est, cupiditas gloriæ extenditur. & *lib. 34. c. 4.* Extendere se supra vires. *far più di quel che si può*. *Id. l. 24. c. 48.* In Africam quoque spem extenderunt. *Quintil. declam. 3. c. 13.* Ad altiorem se honorum gradum extendere. *ascendere*, *avanzarsi*. *Petron. in Satyr. c. 140.* per hanc successionem artem suam perseverabat extendere. *continuare*. *Plaut. Bacch. 3. 3. 26.* Extendere ætatem suam in exercitio aliquo. *passare gli anni*. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Extendere verba, aut corripere. *allungare*: producere aliquid addendo per prosthesin, epenthesin, aut paragogen. ¶ Illa sunt JCtorum, *Modestin. Dig. lib. 32. leg. 33. extr.* Nisi specialiter defunctus ad ulteriores voluntatem suam extenderit. *Callistrat. lib. 48. tit. 19. leg. 25. e med.* Quod ad liberae personae extendi non debet. *Scævola lib. 20. tit. 4. leg. ult.* Ad lapidum venditionem officium suum extendit.

EXTENEBRO, as, a. 1. e tenebris educo, in lucem profero. *Varro*: Atque omnes adeo perquirit, atque extenebrat artes. Ita *refert Gevartius ad Stat. l. 2. silv. 3. v. 71.* quem penes sit fides unde enim hoc fragmentum eruerit, non comperi.

EXTENSE, late, ample. *Tertull. de Idolol. c. 2.* Dominus extensius ista disponit.

EXTENSIO. V. *Extensum*.

EXTENSIPES, apud *Diomed. l. 3. pag. 475. Putsch.* nomen est pedis Molossi, qui tribus longis constat.

EXTENSIVUS, a, um, qui extenditur, vel extendi potest. *Paul. Dig. lib. 38. tit. 17. leg. 6.* Cum verba extensiva sunt, pœnitentia ejus usque ad annum admittenda est.

EXTENSUS, a, um, adject. *estesa*, *steso*. *Cic. 4. Acad. c. 47.* Extensis digitis adversam manum ostenderat. *Quintil. l. 11. c. 3.* Manus extensiores. *Liv. l. 21. c. 32.* Castra quam extensissima potest valle collocat. ¶ *Extensus*, *us*, substant. V. *Extentus*, *us*.

EXTENTE, adverb. extendendo. *Ammian. l. 23. c. 4.* (*al. 7.*) *de belisia*. Quadratus eminet stylus extentius. Al. leg. *extensus*.

EXTENTIO, onis, f. *estensione*, [illegible], actus extendendi. *Vitruv. l. 9. c. 4. circa med.* Radii solis extentionibus porrecti. Al. leg. *extensionibus*.

EXTENTO, as, avi, atum, a. 1. experior, *tentare*, *sperimentare*: ab *ex*, & *tento*. Potest etiam duci ab *extendo*, tanquam ejus frequentativum. *Plaut. Bacch. 4. 2. 2.* Quænam istæc est pultatio? Quæ te mala crux agitat, ad istum qui modum Alieno vires tuas extentes ostio? *Id. Mostell. 3. 1. 65.* Quid tu te homo omnium teterrime venisti huc extentatum? *h. e.* ut vires laterum tuorum clamando experireris, atque ostenderes? ¶ Ab *extendo* quidem certe est in illo *Lucretii l. 3. v. 491.* extentat nervos, torquetur, anhelat. & *Ammian. l. 22. c. 14.* (*al. 32.*) Ridebatur, ut homo brevis humeros extentans angustos.

EXTENTUS, us, m. extentio. *Sil. l. 4. v. 618.* immensosque per armos (*elephanti*) Et laterum extentus venit ultra cuspide vulnus. Al. leg. *extensus* eod. sensu. significantur enim spatia laterum.

EXTENTUS, a, um, *steso*, *tirato*, *allungato*, [illegible], extensus, intentus, prolatus. *Cic. 2. de Orat. c. 59.* Extento brachio, paulum etiam de gestu addidit. *Vellej. l. 2. c. 70.* Extentam cervicem præbere. *Plin. l. 34. c. 22. a med.* Restes super piscinas ligneas extentæ. *Ovid. 4. Trist. el. 6. v. 9.* extentis tumet uva racemis. *h. e.* musto distentis. *Horat. l. 2. od. 15. v. 3.* Stagna latius extenta. *Solin. c. 52.* (*al. 65.*) Extentissima spatia. *Liv. l. 30. c. 29.* Extentis itineribus ire. *h. e.* intento gradu, celeriter, *a marcie consumate*. *Curt. l. 4. c. 14.* Ordines rari, cornua extenta, media acies vana, & exhausta. *Plin. l. 10. c. 29.* Sonus acutus, creber, extentus. *tirato in lungo*, *distesa*, *continuato*. *Horat. l. 2. od. 2. v. 5.* Extento ævo vivere. *lunga vita*. Sic *Vellej. l. 1. c. 11.* Extentum vitæ spatium. ¶ *Per extentum funem ire posse* proverbiali locutione dicitur is, qui quamvis rem arduam, difficilem, mirabilem aggredi potest, & perficere. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 210.* Ille per extentum funem mihi posse videtur Ire poeta, meum qui pectus, &c.

EXTENUATIO, onis, f. *estenuazione*, *diminuzione*, [illegible], actus extenuandi. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 57.* Aera aut motus extenuat, aut extenuatio incendit. *Plin. l. 27. c. 26.* Vitium extenuatio, & domitura palmitum. ¶ Est hoc nomine figura rhetorica sententiarum, qua rem extenuamus dicendo, & imminuimus: Græcis [illegible]. *Cic. 3. de Orat. c. 53.* Et distincte concisa brevitas, & extenuatio.

EXTENUATUS, a, um, adject. *estenuato*, *assottigliata*, *indebolito*, [illegible], attenuatus, diminutus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 39.* Aer extenuatus sublime fertur. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 295.* Extenuata vestigia. *che appena si veggono*. *Plin. l. 18. c. 7.* Panici paulatim extenuatus culmus, pæne in surculum. *Liv. l. 21. c. 62.* Ceræ sortes extenuatæ. *Lipsius* mallet *extæniatæ*, h. e. tæniis, quibus involvebantur, solutæ: sed aliis Criticis non placet. *Brutus ad Cicer. Fam. 11. ep. 13.* Copiolæ meæ sunt extenuatissimæ, & inopia omnium rerum pessime acceptæ. *Liv. l. 31. c. 22.* Media acies, diductis cornibus, extenuata. *indebolita*. *Cic. l. 2. de Legib. c. 23. e med.* Sumptus extenuatus. *spesa diminuita*.

EXTENUISSIME, adverb. superl. Legitur a quibusdam apud *Senec. in fi. controv. 4. l. 1.* sed lectio admodum varia est.

EXTENUO, as, avi, atum, a. 1. *assottigliare*, [illegible], tenuem ac subtilem facio. *Varr. l. 1. R. R. c. 40. sub fin.* Falce lignum extenuare. *Plin. l. 18. c. 16. sub fin.* Arescit & in pulverem extenua-

nuatur. Ovid. 5. Metam. v. 429. Extenuari in equas. Plin. l. 31. c. 3. Aquæ cursu percussuque ipso extenuantur. si fanno più leggere. Cic. 2. de nat. Deor. c. 54. Dentibus manditur, extenuatur, & molitur cibus. Plin. l. 15. c. 3. Serenitas corpus oleæ extenuat. Liv. l. 5. c. 38. Extenuare aciem. h. e. ita disponere, ut in longam tantummodo protendatur: indebolire l' ordinanza. Plin. l. 31. c. 9. extr. Extenuare, & lævare cutem, ammorbidire. Curt. l. 7. c. 7. Modicus cibus, & cervicis dolor extenuabat vocem. infiacchiva. ¶ Est etiam verbum medicorum, quo minuere, extenuare, discutere significant. Plin. l. 26. c. 4. Extenuare morbos. Id. l. 29. c. ult. albugines. & lib. 21. c. 21. distillationes. Cels. l. 6. c. 6. sect. 8. pituitam. Plin. l. 22. c. 23. nervorum vitia. Id. l. 20. c. 6. raucitatem. Id. l. 32. c. 10. scabiem. Id. ibid. c. 4. cicatrices. ¶ Translate, sminuire, assottigliare. Cic. Verr. 4. c. 55. Locupletissimi cujusque census extenuarant, tenuissimi auxerant. Id. l. 2. de Legib. c. 23. a med. Extenuare sumptus. Id. 2. Offic. c. 20. Neque verbis augere suum munus, sed etiam extenuat. Id. Attic. l. 3. ep. 13. Spes nostra extenuatur, & evanescit. Id. 3. Tuscul. c. 16. Quæ cogitatio una maxime molestias omnes extenuat & diluit. Id. Verr. 7. c. 40. Si hoc crimen extenuare vellet. nam omnino tolli posse, non arbitrabatur. Liv. l. 5. c. 37. famam belli. Tacit. 4. Hist. c. 46. confusum multitudinis. Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 57. mala ferendo. alleggerire le disgrazie. Id. l. 1. ex Ponto, ep. 3. v. 26. curas mora longa. Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 9. leg. 13. circa med. Expedire pecuniam ad extenuandum æs alienum. per diffalcare. Callistrat. lib. 50. tit. 6. leg. 5. a med. Extenuare facultates.

EXTER, & Exterus, a, um, esterno, straniero, ἀλλότριος, externus, extraneus, alienus: ab extra. Cum de personis sermo est, significatur is, qui alienus est vel civitate, vel ditione, vel familia, vel collegio, &c. Papinian. Dig. lib. 29. tit. 2. leg. 83. Exterus heres institutus. Id. lib. 31. leg. 69. Si duos de familia heredes scripserit, & partem quartam extero legaverit. Virg. 4. Æn. v. 350. & nos fas extera quærere regna. Lucret. l. 2. v. 277. Extera vis multos pellit. Cic. 2. Catil. c. 13. Ab extero hoste atque longinquo. Id. pro Font. c. 11. extr. Exteris nationibus ostendere. Id. in Divin. Verr. c. 5. Jus nationum exterarum. Plin. l. 18. c. 3. Apud exteros. Id. l. 2. c. 67. Noscere extera Europæ. i paesi fuori d' Europa. Id. l. 21. c. 23. Laser ad extera corporum indubitatas confessiones habet. pe' mali, che vengono al di fuori de' corpi. ¶ Rectus casus exter agnoscitur a Prisciano. sub init. l. 3. qui ita legit illud Statii 11. Theb. v. 428. Sed quid apud tales, queis nec sua pignora curæ, Exter honos? Verum hodie in libris aliter legitur: ut & illud Ennii apud Fest. Et quis exter erat Romæ regnare quadratæ. Papinian. Dig. lib. 31. leg. 71. Quod exter etiam heres præstare cogeretur. Paulin. ad Cyther. carm. 21. (al. 13.) v. 507. Nunc iste vobis exter, & vester manet. Adde vers. 816. ¶ Gradus Exterior, & Extremus V. suis locis.

EXTEREBRO, as, a. 1. crivellando cavar fuori, ἐκτρυπάω, terebrando extraho. Cic. 1. de Divin. c. 24. Ex eo auro, quod exterebratum esset. ¶ Translate est extorquere. Plaut. Pers. 2. 2. 55. Nunquam hercle exterebrabis, tu ut sis pejor, quam ego siem. ¶ Nonnunquam perscrutari, curiosius quærere. Ita Non. 1. 1. n. 315. ubi id confirmat exemplo Plauti, quod nihil ad rem facit.

EXTEREBRONIDES. V. Argentiexterebronides.

EXTERGEO, es, & Extergo, is, ersi, ersum, a. 2. & 3. nettare, forbire, ἀποσπογγίζω, ἐκμάσσω, tergendo purgo. Cato R. R. c. ult. Extergato spongia bene. Vitruv. l. 7. c. 3. Coronæ puræ fieri debent, ut eæ facilius extergeantur. Plaut. Rud. 5. 2. 14. Quanto magis extergeo, tenuius fit. Id. Men. 2. 3. 40. Peniculus, qui extergentur baxeæ. Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 12. circa med. Spongiæ, quibus columnæ, pavimenta, podia exterguntur. Plaut. Mostell. 2. 3. 110. Linteo extergere manus. Petron. in Satyr. c. 9. pollice lacrimas manantes.

EXTERIOR, rius, oris, esteriore, al di fuori, ἐξώτερος, comparativum ab exter, sed positivi fere significationem habens: cui contrarium est interior. Cic. de Univ. c. 7. Exteriorem amplexus orbem. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 74. Pares munitiones contra exteriorem hostem perfecit. & cap. 79. Colle exteriore occupato. Horat. l. 2. sat. 5. v. 15. Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi Tu comes exterior, si postulet, ire recuses. h. e. comitari loco inferiore, ita ut, tanquam minor, tegas latus, & obsequare. V. Interior.

EXTERIUS, adverb. al di fuori, esteriormente, ἔξω, ab exteriori parte, extrinsecus. Colum. l. 12. c. 43. Vasa intrinsecus, & exterius crasse picare. Ovid. 6. Metam. v. 420. Urbes exterius sitæ.

EXTERMINATOR, oris, m. qui exterminat, atque expellit. Cic. pro Dom. c. 55. Respublica quamquam erat exterminata mecum, tamen obversabatur ante oculos exterminatoris sui. Al. leg. exstinctoris. Adde Hieronym. epist. 27. ad Eustoch. epitaph. Paulæ, sect. 10. extr.

EXTERMINATUS, a, um, adject. cacciato, esterminato, extra terminos missus, ut ait Non. c. 1. n. 110. expulsus, ejectus, amandatus. Cic. pro Dom. c. 55. Respublica exterminata mecum.

EXTERMINIUM, ii, n. exilium, expulsio, esterminio. Tertull. advers. Jud. c. 8. Exterminium civitatis Jerusalem.

EXTERMINO, as, avi, atum, a. 1. cacciar via, bandire, ἐξορίζω, ex terminis, seu finibus ejicio, expello, exsulare jubeo, cum vi, impetu extrudo. Cic. pro Sext. c. 4. Marcellum exterminandum ea illa urbe curavit. Id. 1. de nat. Deor. c. 23. Protagoras Atheniensium jussu, urbe atque agro est exterminatus. Id. pro Balb. cap. 22. Oppugnatores reipublicæ de civitate exterminari. Id. pro Sext. c. 13. Exterminabit cives R. edicto consul a suis diis penatibus, expellet a patria. Id. pro Mil. c. penult. Ex urbe expelli, exterminari, pro-

Tom. II.

fici. Id. 3. Offic. c. 11. Peregrinos urbibus uti prohibere, eosque exterminare. ¶ Item universim ejicere, abigere, depellere. Cic. de prov. consul. c. 1. Auctoritatem Senatus e civitate exterminare. Id. Phil. 13. c. 1. Ex finibus humanæ naturæ exterminare. Id. 3. Offic. cap. 6. sub fin. Genus pestiferum atque impium ex hominum communitate exterminandum. Id. 4. Acad. c. 41. Quæstiones physicorum exterminandas puto. Id. post redit. ad Quirit. c. 6. Neque, republica exterminata, mihi locum in hac urbe esse duxi. Colum. l. 9. c. 15. Fucos in totum exterminare. Plin. l. 31. c. 10. Exterminare morbum. Harduin. legit extenuare ex MSS.

EXTERMINUS, a, um, adject. qui est extra terminum, exsul, expulsus. Tertull. in carm. de Sodom. cap. 3. Atque hinc exterminus ito.

EXTERNO, &c. V. Externus.

EXTERNUS, a, um, esterno, di fuori, qui est extra, exterior: cui internus opponitur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Nec enim ille externus & adventitius habendus est tepor, sed ex intimis maris partibus agitatione excitatus. (Adde 2. de Divin. c. 58.) Id. in somn. Scipion. sub fin. Inanimum est omne, quod pulsu agitatur externo. Horat. l. 2. sat. 7. v. 86. teres, atque rotundus, Externi ne quid valeat per leve morari. ¶ Externa bona sunt, quæ non sunt in nobis ipsis, sed extra, nosque circumstant, ut divitiæ, honores, gratia, & hujusmodi. Ovid. 2. ex Pont. ep. 3. v. 35. mercede caret, per seque petenda est Externis virtus incomitata bonis. Cic. in Top. c. 23. Externa commoda vel incommoda. Id. 5. Tuscul. cap. 9. Fortuna, domina rerum externarum. ¶ Sæpissime externus dicitur de iis, quæ peregrina sunt, & extranea, seu alterius ditionis, patriæ, civitatis, familiæ, nationis, straniero, forestiero. Cic. ad Brut. ep. 10. Nec externis hostibus magis, quam domesticis laboramus. Id. 2. de nat. Deor. c. 63. Canum tam amans dominorum adulatio, tantumque odium in externos. Id. 2. Offic. c. 18. sub fin. Per hospites apud externos populos valere opibus & gratia. Id. Fam. 4. ep. 9. extr. In externis locis minor est ad facinus verecundia. Virg. 3. Æn. v. 43. non me tibi Troja Externum tulit. Id. 7. Æn. v. 255. externa ab sede profectus. da paese straniero. & vers. 367. externa gens. & vers. 370. externa terra. & vers. 68. externus vir. & vers. 424. externus heres. Cic. 6. Verr. c. 51. Externa & aliena religio. Nep. in Amilc. c. 2. Diuturnitate externi mali exarsit intestinum bellum. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) n med. Externa verba & nostra. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 5. Vel domesticis opibus, vel externis auxiliis. Tacit. 12. Ann. c. 15. Externas gratias quærere. Id. 11. Ann. c. 16. Externi mores. Curt. l. 8. c. 5. Morum mutatio externa. h. e. ab externis petita. Ovid. Heroid. ep. 5. v. 102. Externus amor. h. e. quo externus vir amatur. Plin. l. 22. c. 24. extr. Externus orbis. h. e. Africa, aut Asia. ¶ Absoluta Ovid. 4. Metam. v. 647. Arcebatque suis externos finibus omnes. Sallust. in orat. Lepidi contra Sull. a med. Arma ab externis in nosmet versa. ¶ De discrimine inter externum, & alienigenam. V. Alienigena.

EXTERO, is, trivi, itum, a. 3. pestare, triturare, trebbiare, ἐκτρίβω, idem quod tero, vel terendo excutio. Plin. l. 18. c. 30. Messis alibi tribulis in area, alibi equarum gressibus exteritur. Varr. l. 1. R. R. cap. 52. Jumentorum ungulis e spica exteruntur grana. Colum. l. 2. c. 9. Cum amplior messis provenerit, quidquid exteretur, capisterio expurgandum erit. h. e. terendo colligetur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 54. Alvus calorem multum habet exterendo cibo. h. e. comminuendo, conficiendo. Phædr. l. 1. fab. 21. v. 9. Calcibus frontem exterit. gli pesta, gli rompe. Al. leg. extudit. Stat. 11. Theb. v. 478. gravis exterit artus Ungula. h. e. proterit, obterit. Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 12. congestas exteret ille nives. calcherà, comminerà sulle nevi. ¶ Item terendo extero, fregare, levar via. Plin. l. 37. c. 10. Gemma politur ex marmore, ut inutilia exterantur. Id. l. 31. c. 6. Marinæ aquæ rubiginem ferro celerrime exterunt. Id. l. 34. c. 13. Digitis scabritiem spodi exterunt. Quintil. l. 10. c. 4. Opus poliat lima, non exterat. non logori. ¶ Item delere, eximere, extrahere. Varr. l. 4. de L. L. c. 19. Armenta aramenta dicta: postea tertia littera extrita. & lib. 6. c. 3. Casmena, carmena: e postea extrito, camena factum. Id. 2. R. R. c. 1. Oves beelare, vocem efferentes: a qua belare dicunt, extrita littera. ¶ Item consumere, consumare. Plin. l. 34. c. 11. Tabes mercium, aut fraus Seplasiæ sic exteritur.

EXTERRANEUS, a, um, adject. straniero, qui est ex alia terra. Festus. ¶ Exterraneus etiam dicitur, qui ante tempus natus, vel potius ejectus est, quod eum mater exterrita alvo ejecit. Idem. Al. tamen leg. Exterricineus.

EXTERREO, es, ui, itum, a. 2. valde terreo, spaventare, καταπλήσσω. Cic. 2. Offic. c. 10. Dolorum cum admoventur faces, præter modum plerique exterrentur. Valer. Flacc. l. 5. v. 233. socerumque exterruit ingens Vox. Horat. l. 1. ep. 6. v. 11. Improvisa simul species exterret utrumque. Ovid. 2. Trist. v. 35. de Jove. Hic ubi detonuit, strepituque exterruit orbem. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 41. Ne milites repentino hostium incursu exterrerentur. & lib. 2. c. 4. Vehementius exterreri. Sueton. in Cæs. c. 45. Per somnum exterreri. Tacit. Ann. 1. c. 42. Exterrere vultu. intimorire, metter in dovere. & cap. 57. Fuerat animus Cheruscis juvare Cattos: sed exterruit Cæcina, huc illuc ferens arma. gli distolse, gl' impedì col terrore. & lib. 15. c. 11. Vi ac minis alares exterruit, legionarius obtrivit. gli scompigliò.

EXTERRICINEUS. V. Exterraneus.

EXTERRITUS, a, um, spaventato, intimorito, valde territus, ἐκπλαγείς. Cic. 1. de Divin. c. 36. Quo aspectu exterrita nutrix clamorem sustulit. Liv. l. 4. c. 23. Vejentes exterriti metu similis exci-

dii. *Cæs. l. 5. B. Civ. c.* 75. Repentino periculo exterriti. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 28. Innocens & falsa exterritus. Ψευδῶς ἐκπεπληγμένος, rebus falsis exterritus. *Al. leg.* falso. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Exterritus conscientia. *Virg.* 3. *Georg. v.* 149. Exterrita silvis diffugiunt armenta. *Id.* 3. *Æn. v.* 307. magnis exterrita monstris Diriguit visu in medio. *Id. l.* 5. *v.* 505. timuitque exterrita pennis Ales. *Id.* 3. *Georg. v.* 434. anguis Sævit agris, asperque siti, atque exterritus æstu. *h. e.* furens, rabidus, quasi extra se ob æstum. *Enn.* apud *Cicer.* 1. *de Divin. c.* 20. Anus lacrimans exterrita somno. *svegliata da timore*. In illo *Virg.* 5. *Æn. v.* 215. *de columba:* Fertur in arva volans, plausumque exterrita pennis Dat tecto ingentem: *Servius* recte monet, non timorem columbæ significari, sed crebram alarum agitationem, qualis in timore esse solet.

EXTERSUS, a, um, adject. ab extergeo, *tersa, forbito*. *Plin. l.* 34. *c.* 9. Extersa æra rubiginem celerius trahunt. *Cic.* 4. *Verr. c.* 21. Eversum atque extersum relinquere fanum. *spogliato*.

EXTERSUS, us, m. actus extergendi. *Plaut. Curcul.* 4. 4. 22. Linteumque extersui. *h. e.* ad extergendum aptum. Al. leg. *extersum*.

EXTĔRUS. V. *Exter*.

EXTEXO, is, ui, xtum, a. 3. καταλύω, retexo, destruo quod textum est. Translate *Plaut. Bacch.* 2. 3. 5. Extexam ego illum pulcre jam, si Dii volunt. *h. e.* auro eum spoliabo: vel omnia ejus consilia & rationes pervertam & destruam.

EXTILLO. V. *Exstillo*.

EXTIMATIO pro existimatio legitur a nonnullis apud *Macrob. l.* 7. *c.* 6. *Saturn.* ubi al. leg. *æstimatio*.

EXTIMĔO, es, a. 2. valde timeo. *Tacit.* 15. *Ann. cap.* 71. Quasi principem non quidem odissent, sed tamen extimerentur. Al. aliter leg.

EXTIMESCO, is, mui, a. 3. *temere grandemente*, περιφοβέομαι, valde timeo. *Terent. Hecyr.* 5. 3. 26. Extimui illico. *Cic. pro Dejot. c.* 1. De fortunis communibus extimescere. & *Phil.* 7. *c.* 1. Ab Antonio majus periculum extimescendum est. *Id.* 4. *Acad. c.* 38. *extr.* Si quid adversi acciderit, extimescere, ne id jure evenerit. *Id. Fam.* 9. *ep. ult. extr.* Nihil est quod adventum nostrum extimescas. *Stat.* 9. *Theb. v.* 155. tamen ille loquentis Extimuit vultus, admiraturque timorem. ¶ Aliqua re extimescere, h. e. propter aliquam rem. *Cic. pro Sext. c.* 59. *a med.* Equi ipsi gladiatorum, repentinis sibilis extimescebant. ¶ Passive perrari est usus. Singulare enim puto illud *Tacit.* 11. *Ann. c.* 16. Si filius Arminii in regnum venisset, posse extimesci.

EXTĬMO, as, pro existimo. *Tacito*, & *Macrobio* tribuitur a nonnullis, illi quidem *Ann.* 13. *c.* 17. huic vero *l.* 7. *Saturn. cap.* 2. & 6. Verum alii ubique *æstimo* reponunt, aut *existimo*. Quod idem puta de loco *Phædri*, quod V. in fine verbi *Æstimo*.

EXTIMULO. V. *Exstimulo*.

EXTĬMUS, a, um, *esteriore, fuori di tutti*, qui est extra omnes, extremus, ἐξώτατος: superlat. ab *exter*. *Cic. in somn. Scip. c.* 4. Novem orbes, quorum unus est extimus, qui reliquos omnes complectitur. *Lucret. l.* 4. *v.* 648. Extima membrorum circumtextura. *Plin. l.* 5. *c.* 1. Promontorium Oceani extimum. *Id. l.* 2. *cap.* 78. Extimæ gentes. *h. e.* quæ extremas orbis terras incolunt. *Id. sub fin. l.* 6. Apuliæ extima. *i confini, le parti estreme*. *Sil. l.* 7. *v.* 590. Et modo claudentes aciem, nunc extima, cingens, &c. *l'ultime file, che sono alle spalle*. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 609. Bona perdidi; mala reperi; factus sum extimus a vobis. *h. e.* ejectus, expulsus, extorris.

EXTINGUO, &c. V. *Exstinguo*.

EXTIRPO. V. *Exstirpo*.

EXTISPEX, icis, qui exta inspicit auguriis capiendis, σπλαγχνοσκόπος, ἡπατοσκόπος. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 18. Hac extispicum divinatione sublata, omnis haruspicina sublata est. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 53. Hostias extispici disputanti relinquo.

EXTISPICIUM, ii, n. extorum inspectio, haruspicium. *Sueton. in Ner. c.* 56. Attendit & extispicio, nec unquam litavit.

EXTISPICUS, i, idem qui extispex. Vet. Lapis apud *Murator. pag.* 171. *n.* 7. & *Donium class.* 4. *n.* 42. L. Veturius Rufio avispex extispicus Sacerdos privatus.

EXTO. V. *Exsto*.

EXTOLLO, is, tuli, elatum, a. 3. *innalzare, portar in alto*, ἐξαίρω, in altum tollo, effero, erigo. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 10. Qui onera extollere in jumenta possint. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 14. Erigere, extollere vites. *Id.* 2. *Phil. c.* 12. Cruentum alte extollens pugionem. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. cap.* 47. Eos singulos exceptans in murum extulit. *Hirt. de B. Afric. c.* 84. Elephantus militem proboscide circumdat, atque in sublime extollit. *Petron. in Satyr. c.* 120. Extollere molem. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 41. ædificium. *Virg.* 2. *Æn. v.* 688. oculos ad sidera. *Horat. Epod.* 2. *v.* 17. decorum mitibus pomis caput Autumnus arvis extulit. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 25. inter alias caput extulit urbes. *Flor. l.* 4. *c.* 10. Extollere se. *rizzarsi, levarsi in piè*. (Eod. sensu festive dixit *Plaut. in fin. Epid.* Extollere lumbos.) *Cic. pro Marcell. c.* 3. Extollere jacentem. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 41. Extollere liberos. *h. e.* tollere, educare. V. *Tollo*. *Nævius* apud *Non. c.* 7. *n.* 49. pedes. V. *Tollo*. ¶ Translate *Cic. in Pison. c.* 18. Vos meam fortunam deprimitis, vestram extollitis. *Nepos in Dione, c.* 6. Fortuna quem paulo ante extulerat, demergere est adorta. *Cic. pro Planc. c.* 13. Libertas, quæ malis oppressa civilibus, extollere jam caput, & aliquando recreata, se erigere debebat. *Id. de Harusp. resp. c.* 22. Quempiam in cælum laudibus extollere. *Id. Fam.* 12. *ep.* 25. *extr.* Aliquem ad cælum extollere laudibus. *Id. pro Planc. c.* 40. meritum alicujus verbis. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 17. honoribus aliquem ad superbiam. & 6. *Ann. c.* 8. quempiam supra ceteros. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. se supra modum, premere & despicere alios. *Id. l.* 12. *c.* 10. Amplificationibus orationem extollere. *Cic. in Partit. c.* 23. & *Lucan. l.* 8. *v.* 345. Extollere animos, *insuperbirsi*. ¶ Absolute pro amplificare, augere, *ingrandire*, *Curt. l.* 7. *c.* 4. Suas vires extollere, hostium paucitatem spernere. *Tacit. in fin.* 2. *Ann.* Vetera extollimus, recentium incuriosi. *Liv. l.* 28. *c.* 31. & *Plin. l.* 3. *ep.* 11. Extollere aliquid in majus. *Justin. l.* 12. *c.* 6. Rerum suarum magnitudinem cælo tenus extollere. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 21. Mavis vituperari falso, quam vero extolli? *esser lodato*. ¶ Pro differre, *differire, portar innanzi*, *Plaut. Pœn.* 2. 2. *v.* 51. Res serias omnes extollo ex hoc die in alium diem. (Adde *Mil.* 3. 2. 47.) *Cæcil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 168. Hodie extollat nuptias.

EXTORPĔO, es, n. 2. obtorpesco. *Venant. Fortun. l.* 1. *de vita Martin. v.* 240. Obvia turba riget, gressuque extorpuit ægro.

EXTORQUĔO, es, orsi, ortum, a. 2. torquendo & trahendo evello, extraho. *Petron. in Sat. c.* 136. Pedem mensulæ extorsi, cœpique pugnacissimum animal armata elidere manu. *cavai, staccai*. ¶ Item luxo. *Senec. ep.* 104. Fregit aliquis crus, aut extorsit articulum. *si slogò una giuntura*. ¶ Item torqueo, tormentis adigo verum dicere, *torturare*. *Terent. Adelph.* 3. 5. 36. Hunc abduce, vinci, quære rem. *Ge.* immo hercle extorque, nisi ita factum est. Adde *Senec. epist.* 24. *circa med.* ¶ Sæpius est *torre, o cavare per forza*, ἐκβιάζομαι, vi quidpiam elicere, exprimere, eripere. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *ad fin.* A Cæsare per Herodem talenta Attica quinquaginta extorsistis. *Id. de prov. Consul. c.* 3. Nihil exprimere ab egentibus, nihil ulla vi a miseris extorquere. *Id. de clar. Orat. c.* 2. Extorquere arma e manibus civium. *strappare*. *Id.* 1. *Catil. c.* 6. Extorquere alicui sicam de manibus. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *sub fin.* Sic factum est, ut inhærentem atque incubantem Italiæ extorqueret Annibalem. *h. e.* extraheret, expelleret, venire cogeret. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 18. Sententias de manibus judicum vi quadam orationis extorquere. *Id.* 2. *de Fin. c.* 5. Extorquere ex animis cognitiones verborum, quibus imbuti sumus. *h. e.* evellere. *Liv. l.* 25. *c.* 4. Extorquere per vim suffragium populi. *carpire*. *Lucret. l.* 6. *v.* 1222. Extorquet vitam vis morbida membris. *h. e.* expellit, eripit. *Cic. pro Ligar. c.* 5. *extr.* Suam citius abjiciet humanitatem, quam extorquebit tuam. *h. e.* coget te, ut humanitatem abjicias. Sic *Senec. de Clement. l.* & *cap.* 1. Temeritas hominum, & contumacia, quæ sæpe tranquillissimis pectoribus patientiam extorsit. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 7. Extorsisti, ut faterer. *m'hai costretto a confessare*. *Id. in Orat. c.* 48. Extorquere alicui veritatem. *Id. de Senect. sub fin.* errorem. *cavar di testa*. Sic *Id. pro Cluent. c.* 2. Si quam opinionem jam vestris mentibus comprehendistis, eam ratio convellet, veritas extorquebit. *Petron. in Sat. c.* 9. Extorquere alicui pudorem. *h. e.* pudicitiam. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 56. anni euntes Eripuere jocos, venerem, convivia, ludum; Tendunt extorquere poemata. *Flor. l.* 4. *c.* 2. Deditionem fames extorsit Antonio. *h. e.* ad deditionem compulit.

EXTORRĔO, es, *abbrugiare*, valde torreo. *Cels. l.* 3. *c.* 7. *n.* 2. Si vero ardens febris extorret, nulla medicamenti danda potio est.

EXTORRIS, re, *sbandito, esule*, ἄποικος, ἐξόριστος, exsul: quasi extra terram patriam pulsus. *Cic.* 5. *Verr. cap.* 51. Hinc centum triginta septem patresfamilias extorres profugerunt. *Liv. l.* 5. *c.* 30. Ne exsulem, extorrem populum R. ab solo patrio ac diis penatibus in hostium urbem agerent. *Id. l.* 27. *cap.* 37. Extorris agro Romano. *Sallust. in Jug. c.* 15. Extorris patria, domo. *Liv. l.* 26. *cap.* 41. *post med.* Brevi extorre hinc omne Punicum nomen, &c. *Id. l.* 32. *c.* 13. *ad fin.* Extorre agmen sedibus suis. *Sueton. in Aug. cap.* 12. Nursinos grandi pecunia, & quam pendere nequirent, multatos, extorres egit oppido. *Turpil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 48. Extorrem aliquem facere. *Gell. l.* 2. *c.* 12. Is domo, patria, fortunisque omnibus careto; exsul extorrisque esto.

EXTORTOR, oris, m. qui vi rapit, & aufert. *Terent. Phorm.* 2. 3. 27. Bonorum extortor, legum contortor.

EXTORTUS, a, um, *slogato, distorta*, distortus, luxatus. *Plin. l.* 8. *ep.* 18. *a med.* Omnibus membris extortus & fractus, tantas opes solis oculis obibat. *Senec. ep.* 66. *a med.* Per longam nervorum contractionem extorti minutatim. Adde *Juvenal. sat.* 8. *v.* 33. ¶ Item torquendo excruciatus, *torturata*. *Liv. l.* 32. *c.* 38. *ad fin.* In servilem modum lacerati atque extorti. Adde *lib.* 34. *c.* 25. *ad fin.* ¶ Item vi expressus, ereptus, *tolto, o cavato per forza, estorto*, ἐκβιασθείς. *Cic. in Pison. c.* 35. Si quidem potest vi & metu extortum, honorarium vocari. *Id. pro Cluent. c.* 28. *extr.* Pecunia extorta atque erepta. *Id. pro Mil. c.* 7. Extorta alicui sica de manibus. *Id. in Orat. c.* 48. Extorta alicui veritas. *Claudian. l.* 2. *in Ruf. v.* 170. extortas invito principe voces. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Cum ea prærepta & extorta defensioni suæ cerneret, in quibus omnem fiduciam reponebat.

EXTRA, *fuori, di fuori*, ἔξω, præposit. quæ eum casum post se habeat, accusativum regit: cui contraria est *intra*, & *intus*. *Cic. in somn. Scip. in fin.* Animus inclusus in corpore, & ea, quæ extra sunt, contemplans. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 69. Cum extra, & intus hostem haberent. *Id. l.* 1. *B. Gall. c.* 10. Hi sunt extra provinciam trans Rhodanum primi. *Plin. l.* 6. *c.* 32. *extr.* Abunde orbe terrarum extra, intra indicato. *Id. l.* 25. *c.* 5. *sub fin.* Helleborum medetur extra corporis eruptionibus pituitæ, &c. *h. e.* externis corporis vitiis. *Id. l.* 31. *c.* 9. Sal extra faucibus illitus. *Id. l.* 8. *c.* 27. Ut extra fiat membranæ, quod fuerat intus. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 31. Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 21. Et in corpore, & extra sunt quædam bona. *Liv. l.* 38. *c.* 8. Extra or-

orbem terrarum. & *cap.* 9. Ut Cephallenia insula extra jus fœderis esset. *non fosse compresa*. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 11. Vox extra modum absona. *fuor di modo*. *Id.* 1. *Offic. c.* 39. Extra modum sumptu prodire. *h. e.* præter modum. *Id.* 7. *Verr. c.* 51. Esse extra culpam. *senza colpa*. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 14. Extra periculum belli. *Id. pro Sull. c.* 13. *sub fin.* Extra conjurationem. *h. e.* non esse ex conjuratis. *Id. pro Cæc. c.* 32. Extra causam id est. *è fuori di questione*. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ad fin.* Minus contentionis habent ea, quæ sunt extra quæstionem. *Id. l.* 4. *c.* 1. Ad causam extra pertinet tempus, locus, habitus. Nihil enim horum est in causa: ad causam tamen pertinet. *Cic. pro Dom. c.* 8. Extra ordinem. *straordinariamente*. *Id. Fam.* 7. *ep.* 16. Extra jocum. *fuori di burla*, *sul serio*. *Tacit. Hist.* 1. *c.* 49. Ipsi medium ingenium, magis extra vitia, quam cum virtutibus. *senza vizj*. ¶ Aliquando adhibetur pro præter, *eccetto*, *fuori*. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 3. Extra ducem, paucosque præterea, reliqui rapaces, crudeles. *Terent. Phorm.* 1. 2. 48. Neque illi benevolens, extra unam aniculam, quisquam aderat. *Liv. l.* 26. *c.* 34. Ipsos & conjuges vendendas, extra filias, quæ, &c. ¶ *Extra quam si* in exceptionibus, *eccettuato se*. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* Habeo exceptionem ἰσοδυναμοῦσαν, sed tectiorem, ex Q. Mucii edicto Asiatico, extra quam si ita negotium gestum est, ut eo stari non oporteat. *Liv. l. & c.* 38. Neve navigato citra Calycadnum, extra quam si qua navis pecuniam portabit. Adde *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 33. & *lib.* 2. *c.* 57. *ad fin.* ¶ Et omissa particula *si*. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 20. (si sana est lectio) Postulat is, quicum agitur, a prætore exceptionem: extra quam in reum capitis præjudicium fiat. *Liv. l.* 26. *c.* 34. Campanos omnes, extra quam qui eorum apud hostes essent, liberos esse jusserunt. ¶ Pro sine. *Titinn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 199. Desuevi, ne quo ad cœnam iret extra consilium meum.

EXTRACLUSUS, a, um, nom. ex particip. relictus, non assignatus, ut agger, vel locus extraclusus, *Frontin.* apud *Goes. pag.* 39. & *Aggenus ibid. pag.* 60. Extraclusa regio, *Hygin. ibid. pag.* 189.

EXTRACTORIUS, a, um, adject. ἐξελκτικός, qui extrahit. *Plin. l.* 24. *c.* 11. Vulgaris arundo extractoriam vim habet.

EXTRACTUS, a, um, *estratto*, *tirato fuori*, ἀφελκυσθείς, eductus, elicitus. *Plin. l.* 30. *c.* 12. Extractæ testis cochleæ. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 11. rure extractus in urbem. *Sueton. in Vitell. c.* 10. Extractus e latebra. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 7. Extractum e corpore telum. *Sueton. in Tiber. c.* 73. Extractus alicui anulus. ¶ Item protractus, productus, prolatus, *tirato in lungo*. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 4. Res ab adversariis nostris extracta est variis calumniis. *Liv. l.* 4. *c.* 41. Usque ad noctem extractum certamen. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 28. Simulatione deditionis extractum primum noctis tempus. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 73. Pugna iu posterum extracta.

EXTRAHO, is, axi, actum, a. 3. *tirare*, *o tavar fuori*, ἐξέλκω, extra traho, educo, evello, elicio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. Cervices boum natæ ad jugum, tum. vires humerorum & latitudines ad aratra extrahenda. *Plaut. Rud.* 2. 5. 4. Extrahere aquam. *scil.* e puteo. & 4. 4. 124. rete ex aqua. *Nepos in Agesil. c.* 3. copias ex hibernaculis. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 119. telum de vulnere. *Horat. de ar. poet. v.* 34. vivum puerum alvo. *Id. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 94. turba aliquem. *Cic. pro Cluent. c.* 13. domo quempiam. *Liv. l.* 26. *c.* 13. senatores vi in publicum. & *lib.* 8. *c.* 29. hostes invitos in aciem. *Plin. l.* 28. *c.* 18. *ad fin.* & *lib.* 7. *c.* 2. spinas, venena corpori. *Senec. in Thyest. v.* 1. ab sede infausta inferorum. *Senec. de Tranquill. c.* 3. Extrahere candidatos. V. *Candidatus*. ¶ Translate est extricare, liberare, eripere. *Nepos in Eumen. c.* 5. Se, ac suos omnes extraxit incolumes. *Cic. pro Sext. c.* 4. Urbem ex periculis maximis extrahere. *Senec. in Phœniss. v.* 5. Inveniam viam, quæ me ab hac vita extrahat. *Id. in Troad. v.* 657. Aliquem pœnæ extrahere. *sottrarre*. *Senec. epist.* 95. *circa med.* Imbecilliores adjuvabit, malisque opinionibus extrahet. *Terent. Hecyr.* 5. 4. 36. Nescis, Parmeno, ex quanta ærumna extraxeris. ¶ Item evellere, delere. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 43. Epicurus ex animis hominum extraxit radicitus religionem. *Id.* 4. *Acad. c.* 34. Ex animis extrahere temeritatem. ¶ Item producere, educere, publicare. *Liv. l.* 39. *c.* 16. *ad fin.* Extrahere scelera ex occultis tenebris in lucem. *Senec. in Hippol. v.* 884. Secreta mentis verberum vis extrahit. ¶ Item in longum trahere, protrahere, *tirar in lungo*, *portar innanzi*. *Liv. l.* 34. *c.* 46. Tergiversando, rem in adventum consulis extrahere. *Id. l.* 1. *c.* 23. Jam vero eludi atque extrahi se, multitudo putare. & *lib.* 3. *c.* 2. Extractum in tertium annum bellum est. *Tacit. de Germ. c.* 22. Somnum plerumque in diem extrahunt. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. Extrahere aliquid in infinitum. *allungare*. & *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 5. *in fin.* diem de die extrahere. *Stat.* 1. *Theb. v.* 322. spes anxia mentem Extrahit, & longo consumit gaudia voto. *h. e.* suspensum tenet, & cruciat animum. Sic *lib.* 3. *v.* 574. Bisseno premit ora die, populumque ducesque Extrahit incertis. ¶ Item trahendo consumere, transigere, *consumare*, *passare*: *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 32. Dicendi mora diem extrahere. & *cap.* 33. Triduum disputationibus extrahitur. *Curt. l.* 10. *c.* 1. Prolatando aliquantum extraxerant temporis. *Liv. l.* 32. *c.* 9. Ne, misso e manibus hoste, sine ullo effectu æstas extraheretur. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 277. noctem dulci testudine vates extrahit.

EXTRAMUNDANUS, a, um, ut Extramundana intelligentia, *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 308.

EXTRAMURANUS, a, um, qui extra murum est, cui opponitur intramuranus. *Lamprid. in Heliogab. c.* 27. Exoleti extramurani, & intramurani. *Ascon. Pedian. in Verr.* 4. *c.* 6. Magistratus intramuranus.

EXTRANATURALIS, le, ad naturam non pertinens. *Tertull. de anim. c.* 43. Naturalium & extranaturalium discretio.

EXTRANEO, as. V. *Exsterno*.

EXTRANEUS, a, um, *esterno*, *di fuori*, extrarius, externus: ab *extra*. ἀλλόγνωτος. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 56. & 59. Utilitas aut in corpore posita est, aut in extraneis rebus. *Id. in fragm.* apud *Colum. l.* 12. *in præfat.* (si modo ea *Ciceronis* verba sunt, & non solæ sententiæ) A natura comparata est opera mulieris ad domesticam diligentiam; viri autem ad exercitationem forensem & extraneam. *fuori di casa*. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 1. Propter aliquam extraneam causam. ¶ Item qui ex alia familia est, aut patria, aut gente, *straniero*, *forastiero*. *Sueton. in Aug. c.* 69. Filiam extraneorum cœtu adeo prohibuit, ut, &c. *Id. in Claud. c.* 4. *extr.* Ne heredem quidem, nisi inter tertios, ac pæne extraneos nuncupavit. *Tacit. in Agric. c.* 43. Finis vitæ ejus nobis luctuosus, amicis tristis, extraneis etiam ignotisque non sine cura fuit. *Justin. l.* 1. *c.* 10. Ut non tam in extraneum translatum, quam in familiam reversum videretur. Adde *Plin. l.* 28. *c.* 4.

EXTRAORDINARIUS, a, um, *straordinario*, ἔκτακτος, qui est extra ordinem, qui præter consuetum morem, cursumve rerum fit. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *extr.* Extraordinariæ fructuum species duæ accedunt magnæ, quarum una est tonsura, altera de lacte & caseo. *h. e.* præter ordinarium, qui est ex fetibus. *Cic. Phil.* 11. *c.* 8. At enim C. Cæsari extraordinarium imperium mea sententia dedi: ille enim mihi præsidium extraordinarium dederat. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 32. Se nullum extraordinarium honorem appetisse: sed exspectato legitimo tempore consulatus, eo fuisse contentum. *Cic. de clar. Orat. c.* 63. Extraordinaria consulatus petitio. *Id. Verr.* 7. *c.* 14. Extraordinariæ cupiditates. & *Verr.* 3. *c.* 39. pecuniæ. *h. e.* quæ neque de redditibus, neque de annonis, neque de aliqua legitima accessione videntur adjectæ, ut ait *Ascon.* sed ex sordidis lucris & furtis. *Liv. l.* 40. *cap.* 31. Equites extraordinarii sinistræ alæ. & *cap.* 27. & *lib.* 34. *c.* 47. Extraordinariæ cohortes. *h. e.* alariæ, ex militibus sociorum selectæ, qui erant extra ordinem ac numerum legionum. Vel legionariæ quidem, sed extra legionum aciem, separato ordine dispositæ. & *ibid.* Extraordinaria porta erumpere. *h. e.* prætoria, inquit *Gronov.* ubi tendebant extraordinarii. Non ideo tamen ita dicta, quia ibi tenderent, sed quia illa porta extra ordinem erumpere jussi sunt, qua robur legionum exire mos erat, non cohortes aliquot extraordinarias. *Lips.* vult, mendum esse, & *ordinaria* reponi, eandem prætoriam intelligendo. ¶ *Extraordinaria* a JCtis dicuntur ea, de quibus nihil lege est constitutum, sed eorum cognitio & judicium extra ordinem ad prætorem pertinet, ejusque arbitrio subjicitur. Hinc *titulus* 11. *lib.* 47. *Dig.* de extraordinariis criminibus inscribitur: & 13. *lib.* 50. de extraordinariis cognitionibus. *Ulpian. l.* 47. *tit.* 20. *leg.* 2. Coercitio extraordinaria.

EXTRARIUS, a, um, *esterno*, *di fuori*, *estrinseco*, exterior, externus: ab *extra*, ἐξωτικός. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 13. Absoluta juridiciali constitutione utemur, cum ipsam rem jure factam dicemus, sine ulla assumptione extrariæ defensionis. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 56. Utilitas aut in corpore posita est, aut in extrariis rebus. *Al. leg.* extraneis. *Lucret. l.* 4. *v.* 277. Extraria lux oculos perterget. ¶ Item alienus, non domesticus, hoc est qui non est ex nostra domo, patria, gente, aut ditione, *straniero*, *forastiere*. *Terent. Phorm.* 4. 1. 13. Hanc conditionem si cui tulero extrario. *Al. leg.* extraneo. *Sueton. in Vespas. c.* 5. Canis extrarius e trivio. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. Sub extrario accusatore prodesse nunquam potest, in domesticis disceptationibus potest. *Al. leg.* extraneo. *Javolen. Dig. lib.* 38. *tit.* 2. *leg.* 36. Libertus, præterito patrono, extrarios reliquit heredes. *Afran.* apud *Non. c.* 2. *n.* 268. Extrarium esse ab aliquo. ¶ *Fest.* inter extrarium, & extraneum sic distinguit, ut *extrarius* sit, qui extra focum, sacramentum, jusque sit; *extraneus* ex altera terra, quasi exterraneus.

EXTREMISCO, is, mui, n. 3. tremisco, *tremare*. *Sedul. l.* 4. *v.* 286. Extremuit letbale chaos. Al. leg. & *tremuit*. Quidam tribuunt etiam *Minucio Felici cap.* 18. sed alii leg. *contremiscunt*.

EXTREMITAS, atis, f. *estremità*, τὸ ἔσχατον, id quod in quaque re extremum est. *Cic.* 2. *Fin. c.* 31. Infinitasque regiones, quarum nulla esset ora, nulla extremitas. *Id. de Univ. c.* 6. Mundus globosus est fabricatus: quod σφαιροειδὲς Græci vocant: cujus omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur. *la circonferenza*, *o superficie*. Sic *Plin. l.* 2. *c.* 17. Extremitas circuli. *Id. l.* 35. *c.* 10. Extremitas picturæ. *il dintorno*. *Id. l.* 6. *c.* 30. Extremitates Æthiopiæ. *i confini*. *Id. l.* 31. *c.* 7. Extremitates lacuum tantum inarescunt. *Id. l.* 28. *c.* 6. Extremitates corporis, vel aurium. *Id. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Febrium accessiones cum frigore extremitatum. *Cic.* 4. *Acad. c.* 36. *a med.* Extremitas & quasi libramentum. *h. e.* extima superficies, ἐπιφάνεια.

EXTREMUS, a, um, *ultimo*, *estremo*, *fuori di tutti*, ὕστατος, ἔσχατος, extimus, ultimus, postremus, novissimus, summus: superlat. ab *extra*, vel *exter*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 43. Cælum ipsum, quod extremum atque ultimum mundi est. *Id. pro Cluent. c.* 65. *extr.* Ne in extrema quidem, aut media, aut in aliqua quidem parte quæstionis. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* In extrema fere parte epistolæ. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 204. Extremi primorum. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 42. Extremus dominorum. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 21. *extr.* Mensis extremus anni Februarius. *Id.* 7. *Verr. cap.* 45. Matres ab extremo complexu liberum exclusæ, quæ nihil aliud orabant, nisi ut filiorum extremum spiritum ore excipere sibi liceret. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 45. Impiger extremos curris mercator ad Indos. *h. e.* positos in ex-

extremis terræ regionibus, longe dissitos, remotissimos. Sic l. 3. el. 10. v. 1. Extremum Tanaim bibem. Cic. de clar. Orat. cap. 33. Extrema manus non accessit ejus operibus. l' ultima mano. Id. 4. Fam. ep. 13. Extremum illud est, ut te orem & obsecrem. mi resta questo solo, che, &c. vel l' ultima cosa ch' io dica, è, che ti prego, &c. & Attic. l. 11. ep. 16. ad fin. Extremum est, quod te orem, si putas rectum esse, cum Camillo communices. ¶ Extremus liber, extrema oratio, epistola, & similia non solum significat ultimum a multis libris, ultimam e multis epistolis, &c. sed ejusdem libri, aut epistolæ partem ultimam. Cic. 3. Offic. c. 8. In extremo libro tertio. sul fine del terzo libro. Id. 2. de Orat. c. 20. In extrema oratione. Id. Verr. 3. cap. 36. In codicis extrema cera. Id. l. 14. Attic. ep. 8. Litteræ, quibus in extremis erat, sibi insidias fieri. & lib. 13. ep. 45. Epistolam attulit, in qua extrema scriptum erat, &c. ¶ Hujus generis sunt illa quoque. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 28. In extremo ponte turrim constituit. sul capo del ponte. Cic. 15. Fam. ep. 4. In Extrema Cappadocia. su i confini. & pro leg. Manil. c. 12. extr. Extrema hieme. sul fin dell' inverno. & cap. 10. Extrema pueritia. negli ultimi anni della fanciullezza. & pro Cal. c. 12. Extremis digitis attingere. con la punta delle dita. & Sil. l. 7. v. 172. & lib. 14. v. 8. Extremus dies. h. e. vespet, & regio occidentalis, ubi sol vespere occidit. & Liv. l. 2. c. 64. Extremo anno. al fin dell' anno. & Nepot. in Con. c. 1. Prætor fuit extremo Peloponnesio bello. sul fine della guerra. Varr. l. 5. L. L. c. 2. sub fin. Extrema luna. h. e. extremus lunæ dies. ¶ Dicitur de iis rebus, quas ultra nulla est spes, desperatis, in præcipiti positis. Cic. pro Quint. c. 15. Ad extrema, & inimicissima jura cupide descendere. agli ultimi rigori del giur. Sueton. in Ner. c. 6. extr. Rursusque extremis suis rebus frustra requisivit. nelle maggiori urgenze. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25. In extremis suis rebus. Julian. Dig. lib. 40. tit. 5. leg. 47. In extrema valetudine esse. in malattia disperata. Liv. l. 22. c. 29. Qui nec ipse consulere, nec alteri parere scit, extremi ingenii est. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 27. & 33. Hostes in extrema spe salutis tantam virtutem præstiterunt, ut, &c. & lib. 7. c. 40. In extrema fortuna deserere patronos. & lib. 3. c. 5. Res ad extremum adducta casum. & ibid. Eruptione facta extremum auxilium experiri. Sallust. in Jug. c. 3. Neque aliud, se fatigando, nisi odium quærere, extremæ dementiæ est. somma e insanabile pazzia. Justin. l. 35. c. 1. Subornant quendam fortis extremæ juvenem. h. e. incertæ stirpis, ignotum, egenumque rerum omnium. Senec. epist. 70. sub fin. Extrema mancipia. vilissimi schiavi. Tacit. Ann. 6. c. 24. Orare extrema vitæ alimenta. h. e. cibos vel vilissimos, dummodo vita trahatur. Apul. l. 3. Metam. Extremi latrones. h. e. pessimi, nequissimi. ¶ Huc pertinent illa Flori l. 4. c. 5. Compellere ad extrema deditionis. all' ultima necessità della resa. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 33. a med. Descendere ad extrema. ad estremi, e disperati partiti, fare gli ultimi sforzi. Curt. l. 4. c. 14. a med. Ad extrema perventum est. Tacit. 4. Hist. c. 59. Famem, ferrum, & extrema pati. Id. 2. Hist. c. 47. Plura de extremis loqui, pars ignaviæ est. h. e. de morte. Julian. Dig. lib. 40. tit. 5. leg. 47. Esse in extremis. essere negli estremi di vita. Sallust. in Catil. c. 55. Respublica est in extremo. è ridotta all' estremo. Sic Tacit. 14. Ann. c. 61. Vita in extremum adducta. ad estremo pericolo. ¶ Extremum absolute est extremitas, finis, fine, estremità. Cic. 2. de Divin. c. 50. Quod finitum est, habet extremum. Sil. l. 4. v. 88. Sub extremum noctis. Sallust. in Jug. c. 24. Extremum diei. & cap. 95. æstatis. & cap. 42. in extremo montis. sulla sommità. Plin. l. 11. c. 37. sect. 68. Hard. Summum gulæ fauces vocantur, extremum stomachus. Liv. l. 35. c. 11. Extremum anni. Tacit. Ann. 4. c. 74. Extrema imperii. il fine, l'ultime azioni del comando. Flor. l. 3. c. 3. Extrema Galliæ. le parti più lontane della Gallia. Plin. l. 8. c. 10. Extrema Africæ, qua confinis Æthiopiæ est. ¶ Aliquando adverbii loco ponitur. Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 15. Alloquor extremum mœstos abiturus amicos. per l' ultima volta. Id. 14. Metam. v. 431. extremum tenues liquefacta medullas Tabuit. alla fine, finalmente. ¶ In extremum est usque ad finem. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 111. Durare in extremum. ¶ Ad extremum est in extrema parte. Liv. l. 21. c. 8. ad fin. Missile telum hastili oblongo, & cetera tereti, præterquam ad extremum. ¶ Item omnino, vel perdite, estremamente. Id. l. 23. c. 2. Improbus homo, sed non ad extremum perditus, cum mallet incolumi, quam eversa republica dominari. ¶ Item usque ad extremum, fino al fine. Ovid. 1. ex Pont. ep. 9. v. 28. Ne sit ad extremum Cæsaris ira tenax. Adde lib. 3. ep. 7. v. 20. ¶ Sæpius pro tandem, denique funditus, alla fine, finalmente. Cic. Attic. l. 2. ep. 21. Cum diu occulte suspirassent, postea jam gemere, ad extremum vero loqui omnes, & clamare cœperunt. Id. 2. de Orat. c. 19. Inventa disponere, deinde ornare verbis, post memoriæ mandare, tum ad extremum agere. Cæs. l. 4. cap. 4. B. Gall. Complures annos Suevorum vim sustinuerunt: ad extremum agris expulsi, &c. ¶ Extremo eod. sensu. Nep. in Amilc. c. 2. Sed extremo Amilcarem imperatorem fecerunt. Cic. in fragm. in Pison. apud Ascon. Prius Gallus, deinde Gallicanus, extremo Semiplacentinus. Modestin. Dig. lib. 32. leg. 81. Qui extremo mortuus est. ¶ Comparat. extremior, & superlat. extremissimus: illud est Apuleji l. 1. & 7. Metam. hoc Tertull. in Apolog. c. 19.

EXTRICATUS, a, um, sviluppato, sbrigato, exsolutus, expeditus, explicatus. Horat. l. 3. od. 5. v. 31. Extricata densis cerva plagis. Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 27. ad fin. Si cum maritus uxori margaritas extricatas dedisset in usum, ea invito vel inscio viro perforasset, ut pertusis in linea uteretur. h. e. solutas, nullo funiculo colligatas.

EXTRICO, as, avi, atum, a. 1. districare, sbrigare, sviluppare, ἐξελίττω, explico, libero: a tricis. Translate Varr. apud Non. c. 1. n. 26. Putas, eos non citius tricas Atellanas, quam id extricaturos? Vatin. ad Cicer. 5. Fam. ep. 10. De Dionysio tuo adhuc nihil extrico. Plaut. Epid. 1. 2. 49. Aliqua ope exsolvam, extricabor aliqua. Horat. l. 1. sat. 3. v. 88. Mercedem aut nummos unde unde extricat. h. e. parat, expedit, eruit, trova fuori. Phædr. l. 4. fab. 22. Qui magna cum minaris, extricas nihil. nulla riduci a fine: magna jactans, pollicitusque, nihil expedis, nihil præstas.

EXTRILIDUS, a, um, adject. impavidus, quasi qui extra læsionem est: ab extra, & læda. Gell. l. 19. c. 1. Hominem conspicimus impavidum & extrilidum. Alii extrilidum interpretantur exalbidum timore pallentem. V. ipsum Gellii locum. Alii denique ipsam lectionem sollicitant.

EXTRINSECUS, adverb. di fuori, estrinsecamente, ἔξωθεν, ab exteriori parte. Cic. 4. Acad. c. 40. ad fin. Irrumpunt extrinsecus in animos nostros per corpus imagines, nobis dormientibus. Id. 2. de nat. Deor. c. 54. Pulmones & cor extrinsecus spiritum adducunt. Liv. l. 2. c. 33. Extrinsecus imminens bellum. Cic. 1. de Divin. c. 24. Columna extrinsecus inaurata. Cels. l. 4. c. 1. Jecur intrinsecus cavum, extrinsecus gibbum. Id. eodem cap. 26. l. 5. Extrinsecus, aut intra se. Colum. l. 2. c. 9. a med. Extrinsecus albidum, intus candidum. Lucret. l. 1. v. 528. plagis extrinsecus ictus. Senec. ep. 33. Extrinsecus auscultare. stando di fuori. ¶ Pro extra rem, fuori di proposito. Colum. l. 1. c. 6. a med. Hæc etsi extrinsecus, non tamen intempestive videor hoc loco retulisse. ¶ Adjective Tertull. de Pall. c. 1. Pallii extrinsecus habitus & ipse quadrangulus. estrinseco. Sed non est imitandus.

EXTRITUS, a, um, exterendo elicitus, expressus. Lucret. l. 5. v. 1097. Exprimitur validis extritus viribus ignis. ¶ Item contritus, elisus. Senec. ep. 57. a med. Animam hominis magno pondere extriti permeare non posse. ¶ Item extractus, exemptus, ut Extrita syllaba, Varr. sub fin. l. 9. de L. L. V. Extero.

EXTRO, as, n. 1. uscire, exeo, apud vet. Afran. apud Non. c. 2. n. 279. Simul limen intrabo, illi extrabunt illico.

EXTRUCTIO. V. Exstructio.

EXTRŪDO, is, usi, usum, a. 3. cacciar fuori, ἐξωθέω, extra trudo, per vim expello. Plaut. Aulul. 2. 2. 5. Me extrusisti ex ædibus. & vers. 31. Decies die uno sæpe extrudis ædibus. Cic. 7. Verr. c. 15. Domo aliquem extrudere. Terent. Eun. 4. 5. 11. Extrudere foras. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 12. Mare aggere ac molibus extrudere. escludere, allontanare. Pompon. Mela l. 2. c. 7. Eubœa ad meridiem promontorium Geræston, & Capharea extrudit. spinge in fuori. ¶ Item compello aliquem celeriter proficisci, quadam vi, & veluti manu adhibita, far partire. Cic. 2. de Orat. c. 58. Non nimis liberale hospitium meum dices. nam te in viam, simulac perpastum gustaris, extrudam & ejiciam. Id. Fam. 14. ep. 6. Pollicem, si non est profectus, quamprimum fac extrudas. Adde ad Brut. ep. 24. Sic Terent. Hecyr. 1. 2. 98. Eo invitum Pamphilum extrusit pater. far andare colà. & Cic. Phil. 10. cap. 5. Extrudi a Senatu in Macedoniam. ¶ Extrudere merces est cupide vendere, & quasi invitis emptoribus distrahere, spacciare. Horat. l. 2. ep. 2. v. 10. Multa fidem promissa levant, ubi plenius æquo Laudat venales, qui vult extrudere merces. ¶ Extendereto pro extruserito legitur apud Varron. l. 6. c. 11.

EXTRŪSUS, a, um, cacciato fuori, expulsus. Lucret. l. 3. v. 978. Cedit enim rerum novitate extrusa vetustas. Tacit. in Agric. c. 33. A latebris suis extrusi hostes.

EXTRUO. V. Exstruo.

EXTUBERATIO, onis, f. escrescenza di carne, ὑπεροχή, caro ex morbida causa alicubi in corpore excrescens. Plin. l. 31. c. 9. ad fin. Luxatis imponitur: item extuberationibus.

EXTUBERATUS, a, um, adject. gonfiato. Ammian. l. 22. c. 15. (al. 38.) Aviditate nimia extuberatus venter. Solin. c. 27. (al. 40.) circa med. Enormi corpulentia extuberatus.

EXTUBĔRO, as, avi, atum, n. 1. gonfiarsi, ἐξογκόω, intumesco, excresco. Plin. l. 21. c. 16. Radice foliosa, ex qua media veluti malum extuberat. Id. l. 37. c. 8. Gemma velut oculi figura extuberans. ¶ Nonnunquam activa ponitur pro tumescere facio, gonfiare. Senec. l. 6. nat. quæst. c. 4. Defert montes, subigit plana, valles extuberat.

EXTŬLO, is, dicebant Antiqui pro extra fero. Itaque legunt nonnulli in Plaut. Mostell. 1. 2. 41. Extulunt, parant sedulo, &c. Alii extollunt.

EXTUMĔO, es, ui, n. 2. gonfiarsi, ἐξοιδέω. Plaut. Truculent. 1. 2. 96. Uterum illi nunquam extumere sensi.

EXTUMESCO, is, ui, n. 3. idem quod extumeo. Plin. l. 37. c. 5. Smaragdi extumescentes.

EXTUMĬDUS, a, um, sollevato, gonfiato, idem ac tumidus. Varr. de R. R. l. 1. c. 51. Aream potissimum rotundam, & mediam paulo extumidam.

EX TUNC, adverb. ex illo tempore, da quel tempo. Apul. l. 7. Metam. Ex tunc pœnæ reservatus. Al. aliter leg. Addunt quidam locum Valer. Max. in fine capitis 5. lib. 2. sed ibi & tunc est legendum.

EXTUNDO, is, tŭdi, tusum, a. 3. battere, pestare, ἐκκόπτω, idem quod tundo, aut valde tundo. Senec. l. 5. controv. c. 33. Alium distorquet, alium delumbat, alterius diminutas scapulas in deforme tuber extundit. Phædr. l. 1. fab. 21. v. 9. calcibus frontem extudit. Al. leg. exterit. ¶ Item tundendo expello, excutio, cacciar fuori battendo. Cels. l. 4. c. 4. sect. 5. Frequens tussis sanguinem quoque extundit. ¶ Metaphorice Horat. l. 2. sat. 2. v. 14.

Cum

Cum labar extuderit fastidia. *Bentlej.* aliter vult legi. *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 164. Illo dulce melos Nereius extudit heros Pollice, terribilis quo Pelias ibat in hostem. *h. e.* chelyn pulsando elicuit sonum. ¶ Sæpe translate sumitur pro tundendo, hoc est precibus instando, aut alia quapiam ratione obtinere, extorquere ab invito, *ottenere a stento, cavare a forza di preghiere, per importunità. Plaut. Mostell.* 1. 3. 63. Eundem animum oportet nunc mihi esse gratum, ut impetravi, atque olim, priusquam id extudi. *Sueton. in Vespas. c.* 2. Latum clavum diu aversatus est, nec, ut tandem appeteret, compelli, nisi a matre, potuit. Ea demum extudit magis convicio, quam precibus, vel auctoritate. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 4. *n.* 4. Corvi duo in os ejus adversum, velut iter impedientes, advolaverunt; vixque extuderunt, ut domum rediret. *Id. l.* 5. *c.* 2. *n.* 10. Perseveranti postulatione extuderunt, ut, &c. *Quintil. l.* 1. *c.* 3. (*al.* 4.) Quosdam continet metus, quosdam debilitat: alios continuatio extundit, in aliis plus impetus facit. *h. e.* extorquet, exprimit ab iis, ut litteras addiscant. ¶ Item pro excutere inveniendi causa, studiose quærere, expiscari, excogitare, *trovar fuori. Virg.* 4. *Georg. v.* 315. Quis deus hanc, Musæ, quis nobis extudit artem? & *vers.* 316. hinc vitæ mortalis honorem, Quem mihi vix frugum & pecudum custodia solers Omnia tentanti extuderat, &c. *h. e.* pepererat, comparaverat. *Gell. l.* 17. *c.* 20. Eloquentiæ unius extundendæ gratia Athenas venisse. *h. e.* acquirendæ, addiscendæ. ¶ Item moliendo facere, conficere. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 9. Ut cum toto anno, per omnes dies, magna noctium parte, unum librum extudit, & elucubravit, rogare ultro cogatur, ut sint qui dignentur audire. Nos *Lombardi* dicimus *ha buttato fuori*.

EXTURBATUS, a, um, adject. expulsus, dejectus, *cacciato fuori. Cic. Verr.* 6. *c.* 30. Antiochus præceps provincia exturbatus. *Acc.* apud *Non. c.* 2. *n.* 48. Extorris regno, exturbatus mari. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 108. Pinus radicibus exturbata. *Cic. pro Cluent. c.* 5. *extr.* Expulsos atque exturbatus.

EXTURBO, as, avi, atum, a. 1. *cacciar fuori, scacciare*, ἐξωθέω, ἀπελαύνω, per vim ejicio, expello, excutio. *Plaut. Pæn.* 2. 2. 268. Non ego homo trioboli sum, nisi ego illi mastigiæ exturbo oculos atque dentes. *Plin. l.* 20. *c.* 20. Radix ex vino pota calculos quoque exturbat. *Plaut. Trin.* 3. 3. 76. Cunctos exturba ædibus. & 1. 2. 200. & 2. 4. 200. Eum exturbasti ex ædibus. & 4. 3. 77. Nos exturbavit foras. *Id. Curcul.* 2. 2. 9. Exturbare ex animo ægritudinem. *Justin. l.* 24. *c.* 3. ex animo facti memoriam. *Cic. pro Sull. n.* 25. *ad fin.* homines e possessionibus. *Id. pro Muren. c.* 22. hominem e civitate. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 175. cæde nefanda Exturbare animas. *h. e.* ex corporibus ejicere. *Cic. pro Quint. c.* 32. exturbari fortunis omnibus. *h. e.* spoliari. & *cap.* 25. Exturbare quempiam ex numero vivorum. *Id. pro Cluent. c.* 5. *extr.* Expellere, & exturbare. *Id.* 2. *Agrar. c.* 31. exturbare, & expellere. *Tacit. Ann.* 11. *n.* 12. In Silium ita exarserat, ut Juniam matrimonio ejus exturbaret, vacuoque adultero potiretur. ¶ Item dejicere, evertere, *atterrare, abbattere. Ascon. in argum. Milonianæ*. Milo exturbari tabernam jussit. *buttar giù le porte. Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 108. Pinum radicibus exturbare. ¶ Translate *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *sub fin.* Cicero judicium suum tanta firmitate ac magnitudine direxit in exturbando Antonio. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 4. Multa convenerunt, quæ mentem exturbarent meam. *h. e.* de statu dejicerent. ¶ Est etiam valde turbare, miscere, perturbare, *metter in confusione. Plaut. Mostell.* 4. 3. 38. Numquid Tranio turbavit? *Th.* imo exturbavit omnia. *Stat.* 1. *Theb. v.* 441. Exturbare odiis tranquilla silentia noctis.

EXTUSSIO, is, ivi, itum, a. 4. est tussiendo aliquid ejicere. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *a med.* Vomicam excitat, sic ut extussiatur. *Plin. l.* 23. *c.* 3. Sanguinem ejicientibus, & suppurata extussientibus.

EXTUSSITUS, a, um, adject. tussiendo ejectus, ut Extussita sputa. *Cal. Aurel. Acut.* 2. *c.* 16.

EXVAPORO. V. *Exsupparo*.

EXUBERANS, antis, *esuberante, soprabbondante*, uberius abundans. *Gell. l.* 3. *c.* 9. Vigoreque & colore exuberantissimo. *Lactant. l.* 4. *c.* 29. Fons exuberans. *Pacuv.* apud *Varron. l.* 6. *c.* 2. Calydonia altrix terræ exuberantium virum. *h. e.* multorum, vel fortium, magnorum, illustrium, virtute exuberantium.

EXUBERANTIA, æ, f. *soprabbondanza*, exuberatio. *Gell. l.* 2. *c.* 26. Phœniceus color exuberantiam splendoremque significat ruboris. *Id. in titulo cap.* 7. *l.* 8. Exuberantia memoriæ.

EXUBERATIO, onis, f. abundantia. *Vitruv. l.* 1. *c.* 4. Exuberationibus, aut defectionibus laborare.

EXUBERO, as, a. 1. *soprabbondare*, ὑπερβλύζω, superabundo: ab adject. *uber. Virg.* 2. *Georg. v.* 516. pomisque exuberat arbor. & *lib.* 1. *v.* 191. luxuria foliorum exuberat umbra. *Id.* 7. *Æn. v.* 465. alta spumis exuberat amnis. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 234. sanguis exuberat ulna. *h. e.* abunde exit. *Sueton. in Calig. c.* 40. Lucrum exuberat. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 30. Ex multa eruditione, ex pluribus artibus exundat & exuberat eloquentia. *Gell. l.* 7. *c.* 22. Luxuriare, & exuberare. ¶ Reperitur etiam active. *Colum. l.* 9. *c.* 4. Quæ favorum ceras exuberant. *h. e.* uberes reddunt. *Id. l.* 2. *c.* 26. Materiam meliorem vindemiis exuberandis.

EXUCCUS. V. *Exsuccus*.

EXUCTUS. V. *Exsuctus*.

EXUDO. V. *Exsudo*.

EXVEHO. V. in fine verbi *Eveho*.

EXVELATUS, a, um, detectus. *Propert. l.* 3. *el.* 23. *v.* 3. prætextæ pudor exvelatus amictu. Al. leg. *est velatus*.

EXVERRE. V. *Everro*.

EXVERTO, is, erti, sum, n. 3. *prevenire*, prævenire, præoccupare. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 52. Cito homo exverti potest. Optimi Codices habent, *perverte*.

EXUGO. V. *Exsugo*.

EXVIBRISSO, as, n. 1. idem ac vibrisso. *Titinn.* apud *Fest.* in *Vibrisso*. Si erit tibi cantandum, facito usque exvibrissa.

EX VICARIO, qui Vicarius fuit. *Ammian. lib.* 22. *cap.* 11. (*al.* 27.)

EXUL, &c. V. *Exsul*.

EXULCERATIO, onis, f. *esulceramento, piaga*, ἕλκωσις, plaga. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Et interaneorum, vesicarumque exulcerationibus. *Cels. l.* 4. *c.* 22. Si nulla exulceratio est. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 1. Verebar, ne hæc non consolatio, sed exulceratio esset. *h. e.* doloris renovatio.

EXULCERATORIUS, a, um, *che impiaga*, exulcerandi vim habens. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Exulceratorium medicamentum.

EXULCERATRIX, icis, quæ exulcerat. *Plin. l.* 27. *c.* 12. Vis si styptica & exulceratrix.

EXULCERATUS, a, um, *esulcerato, impiagato. Cels. l.* 4. *c.* 26. Cutia exulcerata. *Plin. l.* 28. *c.* 13. Exulceratus stomachus. *Id. l.* 23. *c.* 2. Acetum cavendum exulceratis. ¶ Translate *Cic. pro Dom. c.* 22. Tot suspicionibus certorum hominum, & scelere exulceratus. *punto, irritato, offeso, inasprito*. Sic *pro Dejot. n.* 3. Ut in exulcerato animo facile fictum crimen insideret. *Liv. l.* 9. *c.* 14. Ira exulceratos ignominia stimulabat animos. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 1. Ut in rebus ab ipso rege, & ab intimis Pompeji clam exulceratis, deinde palam a consularibus exagitatis, & in summam invidiam adductis; ita versamur. *Petron. in Satyr. cap.* 111. Ceterum, quibus exulceratæ mentes ad sanitatem revocantur. *h. e.* ægræ, afflictæ, mœrentes.

EXULCERO, as, avi, atum, a. 1. *esulcerare, impiagare*, ἐξελκόω, ulcus induco. *Varr.* 2. *R. R. c.* 9. *ad fin.* Perungunt aures, & inter digitos, quod muscæ & ricini solent ea exulcerare. *Cels. l.* 4. *c.* 25. Omnis agitatio exulcerat. *Plin. l.* 26. *c.* 12. Caustica vi exulcerat cicatrices. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c.* 42. Ut ea non modo non exulcerare vestram gratiam, sed etiam conciliare videatur. *disgustare, offendere*. & *lib.* 2. *de Orat. c.* 75. Cur aut adversariorum adjumenta confirmant, aut ea, quæ sanare nequeunt, exulcerant? *Plin. lib.* 2. *epist.* 12. Exulcerare dolorem. *inasprire, inacerbare*.

EXULO. V. *Exsulo*.

EXULTO, &c. V. *Exsulto*.

EXULULATUS, a, um, *chiamato, invocato con urli, a grida*, ululando clamatus. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 507. Ista jube faciant, quorum Cybeleia mater Concinitur, Phrygiis exululata modis. ¶ Deponentis forma, qui exululat. *Id.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 41. Usque suum Bacchis non sentit saucia vulnus, Dum stupet Edonis exululata jugis. ἐξολολύξασα.

EXULULO, as, n. 1. *urlare forte*, ἐξολολύζω, valde ululo. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 233. nactusque silentia ruris Exululat, frustraque loqui conatur. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 272. Sic genitrix, similique implet furor omnia questu Exululans. *Sil. l.* 12. *v.* 598. sparsæque soluti Crinibus exululant matres.

EXUNDATIO, onis, f. *inondazione*, ὑπερπλήρωσις, supereffluentia. *Plin. lib.* 29. *cap.* 3. Nisi exundatione fluminum invecto semine a Tigris.

EXUNDO, as, avi, atum, n. 1. *uscire scorrendo, traboccare, uscire dall' alveo*, ἀναπλημμυρέω, ὑπερβλύζω, extra undo, abunde effluo. *Colum. l.* 8. *c. ult.* Rivis, per quos exundat piscina, præfigantur ænei cancelli. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Fons tertia noctis hora in foetam exundat. *Senec. in Agamemn. v.* 211. alto sanguine exundans solum. & *vers.* 903. Trunco cruor exundat. *Tacit. de Germ. c.* 45. Tura balsamaque in proximum mare labuntur, ac vi tempestatum in adversa litora exundant. *h. e.* fluunt, feruntur, exeunt in litus. ¶ Tribuitur & aliis rebus. *Sil. l.* 3. *v.* 314. in Libyam dirum fluxisse cruorem: Inde Medusæi terram exundasse chelydris. *Id. l.* 14. *v.* 62. Flammarum exundat torrens. *Stat.* 12. *Theb. v.* 431. exundant diviso vertice flammæ. *Sil. l.* 5. *v.* 456. Spiritus exundans perflavit campum. *h. e.* morientis anima exiens. *Senec. in Oedip. v.* 924. Mersus alte magnus exundat dolor. *Id. in Med. v.* 491. Exundat furor. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 30. Exundat & exuberat eloquentia. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 129. Exundans ingenii fons. *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 7. Temperare iram: eoque detracto, quod exundat, ad salutarem modum cogere. ¶ Cum accus. *Sil. l.* 2. *v.* 630. densum qua turbine nigro Exundat fumum piceus caligine vertex. Al. leg. *exundat fumans*.

EXUNGO, is, a. 3. idem ac ungo. *Plaut. Rud.* 2. 7. 22. Illum tu, ni exungare, ciccum non interduim.

EXUNGUIS, e, adject. qui ungue caret. *Tertull. de Pall. c.* 5. Bestia edentula, & exunguis, & excornis.

EXUNGULO, as, a. 1. ἀπονυχίζω, ungues aufero. Affertur locus ex *Plaut. Trucul.* 2. 2. 57. sed ibi multa est lectionis varietas. ¶ Exungulare, neut. signif. pro ungues amittere, habet *Veget. rei Veterin. l.* 2. *c.* 57. Si exungulaverit jumentum.

EXUO, is, ui, utum, a. 3. *spogliare*, ἀποδύω, ἐκδύω, indumenta, aut quidpiam aliud corpori adhærens detraho, aut depono, spolio. Est ab allato ἐκδύω, quasi *exduo*, ut *Voss.* docet, & probat *Cellar.* Sunt, qui ab *ex*, & *suo* ducunt, & *exsuo* scribunt. *Virg.* 5. *Æn. v.* 423. Et magnos membrorum artus, magna ossa, lacertosque Exuit. *Sueton. in Ner. c.* 32. Vaste aliquem exuere. *Plaut. Men.* 1. 3. 16. Exuere pallam. *Horat. Epod.* 17. *v.* 15. membra pellibus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 693. Amor exuit alas. & *lib.* 5. *v.* 420. Trojanos exue

cæ-

cætus. *Martial. l. 14. epigr.* 109. Exuere digitos. *scil.* anulis. *Apul. l. 1. Metam.* manticam humero. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 147. alicui clypeum. *Id.* 2. *Metam. v.* 419. pharetram humero. *Id.* 7. *Metam. v.* 773. jamdudum vincula pugnat Exuere ipse sibi. *Cicer. Verr.* 7. *c.* 58. se ex laqueis. *Liv. l.* 35. *c.* 17. jugum. & *lib.* 34. *c.* 13. *extr.* se jugo. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 52. amplexus. *sbrigarsi, cavarsi, liberarsi.* ¶ Passive, & Græca constructione, *Id. ibid. l.* 7. *v.* 317. minuuntur corporis artus, Cornuaque exuitur, necnon cum cornibus annos. ¶ Pro extrahere, educere, *tirar fuori, cavare. Stat.* 9. *Theb. v.* 287. Sed miseratur equum, magnoque e vulnere telum Exuit. ¶ Pro detegere, *scoprire, Martial. l.* 9. *epigr.* 60. mensas & opertos exuit orbes. ¶ Exuere vagina ensem, *sfoderare il ferro. Stat.* 9. *Theb. v.* 76. Simile est illud *Ovid. de medic. faciei, v.* 54. hordea Exue de palea, tegminibusque suis. *netta, purga, spoglia.* ¶ Translate est spoliare, detrahere, privare, auferre. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 14. Impedimentis exuere hostem. *Sallust. in Jug. c.* 93. & *Liv. l.* 34. *c.* 28. armis. *Sallust. in fragm. in epist. Mithrid.* classe. *Vellej. l.* 1. *c.* 9. & *Liv. l.* 31. *c.* 42. & *lib.* 41. *c.* 12. castris. *Senec. ep.* 90. *a med.* Sapientia vanitatem exuit mentibus. *h. e.* detrahit, expellit. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 188. Paulatim vitia atque errores exuit omnes Prima docens rectum sapientia. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 31. Avitis bonis aliquem exuere. *Id. Ann.* 13. *c.* 39. hostem sedibus. *cacciarlo dal suo paese.* ¶ Item deponere, abjicare, *deporre, spogliarsi. Cic. pro Ligar. c.* 14. Si clamare cœpisses, Cæsar cave ignoscas, cave te fratrem misereatur, nonne omnem humanitatem exuisses? *Juvenal. sat.* 11. *v.* 188. ante meum, quidquid dolet, exue limen. *Virg.* 4. *Æn. v.* 319. Exue mentem. *deponi il pensiero. Id.* 2. *Georg. v.* 51. Exuere silvestrem animum. *Martial. l.* 10. *epigr.* 30. curas. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 622. metum omnem. *Petron. in Satyr. c.* 122. *in carm.* moras omnes. *togliere ogni indugio, levare i ritardi. Ovid.* 14. *Metam. v.* 777. animam. *morire. Id.* 3. *Amor. el.* 4. *v.* 43. vultus severos. *Id.* 3. *Fast. v.* 281. feritatem. *Liv. l.* 27. *c.* 8. mores antiquos. *Id. l.* 34. *c.* 7. *ad fin.* servitutem. *Sil. l.* 7. *v.* 496. mente monita. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 75. virtutes. & *Ann.* 6. *c.* 25. vitia. & *cap.* 8. amicitiam alicujus. & *lib.* 4. *c.* 72. pacem. *romper la pace.* & *lib.* 12. *c.* 14. fidem. *mutar casacca.* & *lib.* 6. *c.* 43. pacta. *non istare al pattuito.* & *Ann.* 13. *c.* 44. promissa. *mancar di parola.* & *cap.* 13. obsequium in matrem. & 3. *Histor. c.* 5. jus fasque. & *Ann.* 14. *c.* 52. magistrum. *lasciar da parte, non badare.* & *lib.* 5. *Hist. c.* 5. patriam. *scordarsi, deporre ogni affetto della patria.* & *Ann.* 11. *c.* 19. jussa. *disubbedire.* ¶ Illa quoque eleganter translata sunt *Livii l.* 2. *c.* 23. Exuere se agro paterno. *scil.* divendendo æris alieni causa. *Sen. ep.* 11. Exuere se omnibus vitiis. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 12. Fugere plane ipse se, & hominem ex homine exuens, naturam odisse videatur. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 50. Exuere montes. *h. e.* spoliare arboribus.

EXUPERO cum derivat. V. *Exsupero.*

EXURDO. V. *Exsurdo.*

EXURGEO, es, a. 2. *cavar fuori, spremere,* exprimo, elicio: ductum a spongia, quæ ut humorem reddat, urgetur & comprimitur. *Plaut. Rud.* 4. 3. 69. Ego te, itidem quasi penicillus novus exurgeri solet, exurgebo quidquid humoris tibi est. *Cato R. R. cap.* 156. In linteum exurgeto succum. Al. leg. *exsugete*, ab *exsugeo*. V. *Exsugo.*

EXURGO. V. *Exsurgo.*

EXURO, is, ussi, ustum, a. 3. *abbruciare,* κατακαίω, idem quod urere, aut valde uro, peruro. *Hirt. de B. Afric. c.* 26. Villas exuri, agros vastari, pecua diripi. *Cic.* 3. *Verr. c.* 27. Domi suæ vivus exustus est. *Virg.* 5. *Æn. v.* 43. Exurere classem Argivum. *Curt. l.* 4. *c.* 7. Fervido solo exurenta vestigia. *scottava.* Sic *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 9. Nec quererer, quod sol graciles exureret artus. & *Plin. l.* 30. *c.* 4. Si ferventia os intus exusserint. *Id. l.* 27. *c.* 9. *sub fin.* Hæc omnia segetem exurunt. *Phædr. l.* 2. *fab.* 6. *v.* 7. Sol omnes uno exurit lacus. *secca.* ¶ Translate *Tibull. l.* 4. *el.* 2. *v.* 5. Illius ex oculis, cum vult exurere divos, Accendit geminas lampadas acer Amor. *h. e.* amore accendere. *Petron. in Satyr. c.* 121. *in carm.* nec enim minor ira rebellat Pectore in hoc, leviorve exurit flamma medullas, *h. e.* stimulat, ad furorem incitat. *Senec. in Agam. v.* 665. Magis exuret, quos secretæ lacerant, curæ. *h. e.* pungunt, angunt. *Lucret. l.* 3. *v.* 931. & *Curt. l.* 4. *c.* 16. Sitis exurit fatigatos. *Curt. l.* 10. *extr.* Vim veneni talem esse constat, ut ferrum quoque exurat, *corrode, consuma.* & *Sil. l.* 8. *v.* 273. quos plurima passos Tertius exurit lacrymosis casibus annus. *molesta, travaglia, strazia, maltratta.* ¶ Pro delere, tollere, *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 3. Mihi quidem ex animo exuri non potest, esse deos. *non mi si può cavar di testa, che non si dieno dei.* Al. aliter leg. ex conjectura.

EXUSCITO. V. *Exsuscito.*

EXUSTIO, onis, f. *abbruciamento,* καῦσις, ustio. *Cic. in somn. Scip. c.* 7. Propter eluviones, exustionesque terrarum. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Exustio solis.

EXUSTUS, a, um, adject. *abbruciato*, ut Exustus ager, apud *Virg.* 1. *Georg. v.* 107. Sole exustus caseus, apud *Colum. l.* 7. *c.* 8. Exusta palus, *seccata*, *Virg. Georg.* 3. *v.* 432. Loca exusta solis ardoribus, *Sallust. in Jug. c.* 22. & *Sil. l.* 5. *v.* 606. Clausus ubi exusto liquor indignatur aheno. *h. e.* ferventi. ¶ Allegorice *Cic. de clar. Orat. c.* 4. Sic omnis fetus repressus, exustusque flos siti veteris ubertatis exaruit.

EXUTUS, a, um, *spogliato,* ἐκδυθείς, spoliatus, detractus. *Martial. l.* 10. *epigr.* 4. Exutus puer pennis labentibus. *h. e.* Icarus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 153. Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas. ¶ Translate *Plin. l.* 35. *c.* 11. Herculem exuta mortalitate, in cælum euntem. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 17. Exuta dignitas. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 25. Mens exuta vitiis. Al. aliter leg. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 33. Omnibus fortunis exutus. *Flor. l.* 3. *c.* 1. Hostis exutus urbibus. *Curt. l.* 4. *c.* 15. impedimentis. *spogliato del bagaglio. Virg.* 10. *Æn. v.* 395. armis. *Liv. l.* 41. *c.* 3. *extr.* castris. *Sueton. de Grammat. c.* 11. patrimonio. *Sallust. in fragm. in orat. Lepidi.* imperio, gloria. ¶ Absolute *Tacit.* 1. *Ann. c.* 2. Exutus Lepidus. *h. e.* spoliatus auctoritate & potentia. ¶ Cum accus. more Græcorum, *Virg.* 4. *Æn. v.* 518. unum exuta pedem vinclis. *Stat.* 9. *Theb. v.* 163. Exutus canos lacero diademata crines. & *lib.* 11. *v.* 460. vittis exuta comam. ¶ Translate *Martial. l.* 5. *epigr.* 7. exuta est veterem nova Roma senectam. *Sil. l.* 6. *v.* 100. Exutus senium. & *lib.* 5. *v.* 15. castumque exuta pudorem. *h. e.* quæ abjecit. ¶ Insignis est hypallage in illo *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 111. hirsuti costas exuta leonis Aspera texerunt vellera molle latus. *h. e.* vellere detracta costis leonis. Usitata hypallage erat, *costa exuta vellera.*

EXUVIÆ, arum, f. *spoglie,* ἐνδύματα, vestes aliudve quippiam corpori adhærens, quo quis se exuit: ab *exuendo*, ut *Fest.* docet. Singulari numero usitato caret. *Virg.* 8. *Ecl. v.* 91. Has olim exuvias mihi perfidus ille reliquit. & *Æn.* 4. *v.* 496. pyram Erige, & arma viri, thalamo quæ fixa reliquit Impius, exuviasque omnes .... superimponas. *Fest.* in *Tensa.* Exuviæ deorum. *h. e.* ornamenta, insignia deorum. Sic *Sueton. in Aug. c.* 94. Cum fulmine & sceptro, exuviisque Jovis. ¶ Exuviæ capitis apud *Senec. in Hippol. v.* 1181. & *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 62. sunt capilli. ¶ Quod ait *Plaut. Men.* 1. 3. 9. *induviæ tuæ, atque uxoris exuviæ:* intelligit vestem surreptam a Menæchmo uxori, & amicæ delatam. & *vers.* 13. *exuvias facere* est se spoliare ad amicam vestiendam. ¶ Dicuntur & de pelle detracta animalibus, *pelle. Virg.* 2. *Æn. v.* 473. *de angue pellem exuente.* Cum positis novus exuviis, nitidusque juventa, &c. *spoglia.* & 9. *Æn. v.* 307. pellem horrentisque leonis exuvias. & *lib.* 11. *v.* 577. Tigridis exuviæ. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 19. & *lib.* 8. *v.* 65. Exuviæ sacræ pecudis. *h. e.* vellus aureum. *Id. ibid. v.* 358. bovis exuvias multo frangere olivo. *cojame.* Festive *Plaut. Mostell.* 4. 1. 26. lora ex corio bubulo, quibus cæduntur servi, *exuvias bubulas* vocat. ¶ Item sæpe de iis, quæ victo detrahuntur hosti, ut arma, vestes, ceteraque spolia omnia, λάφυρα, ἔναρα. *Cic. pro leg. Manil. c.* 18. *extr.* Rostra ornata exuviis nauticis & classium spoliis. *Virg.* 10. *Æn. v.* 423. Hæc arma, exuviasque viri tua quercus habebit. & *lib.* 2. *v.* 275. Hector, qui redit exuvias indutus Achillis. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 54. Ut domus hostiles præferat exuvias. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 133. Bellorum exuviæ. Adde *Liv. l.* 30. *c.* 28. ¶ *Exuvium, ii*, n. singulare, quod ponitur a quibusdam Lexicographis, caret adhuc idoneo Latino auctore.

DE LITTERA F.

F Littera a *Prisciano lib.* 1. *pag.* 542. & 560. & 569. *Putsch.* inter mutas numeratur, quod vim mutæ habeat, tametsi, quia in proferendo a vocali incipit, prolationem habeat semivocalis: a *Diomede lib.* 2. *pag.* 417. & 419. & aliis inter semivocales. Pronuntianda est non tam fissis labris, ut *ph*, ut *Priscian.* docet *ibid. pag.* 543. hoc enim inter illas differt, quod nostra *f* minore spiritu exprimitur, quam Græca *ph*. Habet autem vim *v* consonantis vocalibus præpositæ, sed aliquanto pleniorem: qua de re *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Illa, quæ sexta est nostrarum, pæne non humana voce, vel omnino non voce potius, inter discrimina dentium efflanda est: quæ etiam cum vocalem proximam accipit, quassa quodam modo, utique quoties aliquam consonantem frangit, multo fit horridior. ¶ Figuram habet Græci digammatis: & aliquando pro illo adhibita fuit, ut in *Digamma* dictum est. Appingi quoque mos erat loco aspirationis, *fordeum, trafo, vefo*, pro *hordeum, traho, veho. Priscian. ibid. pag.* 560. & *Fest.* in *Fedus.* His adde *fostia, fostis, folus, Formiæ, fircus*: quæ V. suis loc. ¶ Aliquando & pro *b* usurpata est, ut in *sifilare* pro *sibilare*, teste *Non. c.* 12. *n.* 49. V. si lubet *Lips. de recta pronunc. Lat. ling. cap.* 12. ¶ Præponitur duabus liquidis *l*, & *r*, ut *flos, frigus.* ¶ In notis Romanorum sæpe *filium* significat. In illo tamen *Cicer. de clar. Orat. c.* 48. Festivitate & facetiis C. Julius L. F. & superioribus, &c. illud F fratrem significare quidam putant. Nam C. & L. Julios Cæsares fratres fuisse, tum ex *Ascon. in orat. pro Scauro*, tum ex ipso *Cicer.* constat 3. *de Orat. c.* 3. ¶ In Inscriptionibus præsertim sepulcralibus valet *facere*. ut V. F. *vivens fecit*: F. I. *fieri jussit*: F. C. *faciendum curavit*, &c.

F A

FABA, æ, f. κύαμος, genus leguminis. Qui accurate de plantis scripsere, putant, fabam Veterum, Græce κύαμον, non esse eam, quæ a nobis *fava* dicitur, sed aliud legumen fructu rotundo, & multo minore, quam nostra est. Hanc autem nostram *phaselum* fuisse dictum. Viderint alii. *Plin. l.* 18. *c.* 12. Inter legumina maximus honos fabæ, quippe ex qua tentatus sit etiam panis. *Id. l.* 19. *c.* 3. & *lib.* 27. *c.* 5. Faba fracta, *aut fresa. favetta, fravetta. Cic.* 1. *de Divin. c.* 30. Ex quo etiam Pythagoricis interdictum putatur, ne faba vescerentur, quod habet inflationem magnam is cibus, tranquillitati mentis, quærenti vera, contrariam. *Plin. loc. cit.* Faba hebetare sensus existimata, insomnia quoque facere: ob hæc Pythagorica

gorica sententia damnata: ut alii tradidere, quoniam mortuorum animæ sint in ea. *Gell. l. 4. c. 11.* Aristoxenus nullo sæpius leguminum Pythagoram dicit usum, quam fabis, quoniam is cibus & subduceret sensim alvum, & levigaret. *Fest. & Plin. loc. cit. & Fab. Pictor* apud *Gell. l. 10. c. 15.* Fabam neque tangere Diali mos est, neque nominare: quod ea putatur ad mortuos pertinere. Nam & lemuralibus jacitur larvis, & parentalibus adhibetur sacrificiis, & in flore ejus luctus litteræ apparere videntur. *Ovid. 5. Fast. v. 436.* nigras accipit ante fabas, Aversusque jacit: sed dum jacit, hæc ego mitto, His, inquit, redimo meque meosque fabis. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 513.* Quibus temporibus in sacris fabam jactant noctu, & dicunt, se lemures domo extra januam ejicere. ¶ *Plaut. Aulul. a. 5. v. 9.* Quid reperisti? *Stro.* non quod pueri clamitant in faba se reperisse. *h. e.* non rem nihili, puta hilum, aut curculionem, aliumve similem vermiculum, sed rem pretiosam. ¶ *Istac in me cudetur faba*, h. e. hoc malum in me recidet: proverb. apud *Terent. Eun. a. 2. 89.* vel inde ductum, quod quidam olim male coctam fabam supra caput coqui saxo comminuerit: vel quia cum faba cuditur, solum laborat, in quo cuditur. *Donat.* Alii ducunt ex eo, quod antiqui fabam peccantibus in manum cudebant: unde usus inoleverit, fabam pro culpa, aut pœna dici. Alii scuticam servilem significari ajunt, cujus extremum nodos haberet in modum fabæ. Sed postremum hoc non placet. ¶ *Tam perit, quam extrema faba*, *h. e.* omnino, certoque perit, quod fabæ, quæ est in extremo agro plerumque aut proteritur, aut decerpitur a prætereuntibus. *Fest.* in *Tam.* ¶ In veteri Calendario apud *Gruter. pag. 139.* legitur in mense Decembr. Vineas sterc. fabæ ferentes, materias deiciuntur. ut sint *faba*, *orum*, neutr. gen. Sed illud incertæ admodum auctoritatis est. ¶ Transfertur & ad alius generis grana. *Plin. l. 18. c. 10.* Fertilissima tritici genera, ramosum, aut quod centigranium vocant. Inventus est jam & scapus unus centum fabis onustus. *h. e.* spicis. *Id. l. 19. c. 12.* In fabis caprini fimi singulis cavatis si porri, erucæ, lactucæ, nasturtii semina inclusa serantur, mire proveniunt. *h. e.* globulis fimi fabæ magnitudine.

FABACEUS, *&* Fabacius, a, um, *di fava*, fabalis, κυάμινος. *Pallad. in Novembr. tit. 1.* Ager, qui calamos fabaceæ messis eduxit. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 12. a med.* Carnæ deæ pulte fabacia & larido sacrificatur. ¶ Absolute *Plin. l. 18. c. 12.* Quin & prisco ritu fabacia suæ religionis diis in sacro est. *h. e.* fabacia puls. ¶ Fabaciæ virides, apud *Apic. l. 5. c. 6.* sunt caules, & siliquæ virides fabarum.

FABAGINUS, a, um, fabalis, fabaceus. *Cato R. R. c. 54.* Paleas triticeas, acus fabaginam, viciam dato.

FABALIS, le, *di fava*, κυάμινος, ad fabam pertinens, fabaceus. *Ovid. 4. Fast. v. 725.* stipulasque fabales. ¶ *Fabalia*, *um*, n. sunt culmi fabales, ex quibus siliquæ pendent, *stoppie di fave*. *Cato R. R. c. 37.* Stercus unde facias, stramenta, lupinum, paleas, fabalia, acus. *Plin. l. 22. c. 25.* Fabalium siliquarumque cinis. Adde *Varron. R. R. l. 1. c. 23. & Colum. l. 2. c. 11.*

FABARIS, is, m. *Farfaro*, Italiæ fluvius per Sabinos transiens, & in Tiberim influens. *Virg. 7. Æn. v. 715.* Qui Tiberim Fabarimque bibunt.

FABARIUS, a, um, adject. fabalis, ad fabam pertinens, ut Fabaria insula in Oceano Germanico contra ostia Amasis fluvii, nunc *Ems*, apud *Plin. l. 4. c. 13.* ita dicta a frugis similitudine sponte ibi proveniente. ¶ *Fabariæ calendæ* dicebantur Juniæ, quod in iis fabæ recentes rebus divinis adhibebantur. *Macrob. Saturn. l. 1. c. 12.* ¶ Pilum fabarium (scil. fabis tundendis) & farrearium inter agrestia instrumenta enumerat *Cato R. R. c. 10. extr.*

FABATARIUM, ii, n. vas amplum, in quo fabata reponuntur, *h. e.* fabarum grana, ut in *Gloss.* ea vox exponitur. *Lamprid. in Heliogab. cap. 20.* Barbas mullorum jubebat exhiberi plenis fabatariis & discis.

FABATUS, a, um, fabaceus. *Fabata puls* ex faba. *Festus* in *Refriva*. In sacrificiis publicis, cum puls fabata diis datur, nominatur refriva. ¶ Est cognomen Romanum, ut L. Roscius Fabatus, apud *Fatin. de famil. Rom. pag. 240.* C. Calpurnius Fabatus, apud *Gruter. pag. 382. n. 6.* C. Clodius Fabatus, *ibid. pag. 772. n. 8.*

FABEA. V. *Favia*.

FABELLA, æ, f. *favoletta*, *novelluzza*, μυθάριον, dimin. a *fabula*, narratiuncula commentitia, anilis, & longe a vero remota. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 77.* aniles fabellas garrire. *Id. l. 2. epist. 1. v. 199.* surdo asello narrare fabellam. (*proverb.*) *Cic. 2. de Divin. c. 38.* Nihil debet esse in philosophia commentitiis fabellis loci. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. ult.* Quamquam a te actam fabellam video esse festive. *Phædr. l. 4. fab. 6. extr.* Quid ergo possum facere tibi, lector Cato, Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ? *h. e.* nec Æsopiæ breves humilesque fabulæ, nec longiores grandioresque narrationes, cujusmodi in Tragicis argumentis tractantur. ¶ Dicitur etiam de narratione vera, *istorietta*. *Sen. ep. 77. circa med.* In fabellam excessi non ingratam tibi. exitum enim amici tui cognosces non difficilem, nec miserum. *Phædr. l. 2. fab. 5. v. 5.* Hanc emendare, si tamen possum, volo Vera fabella.

FABER, fabri, m. *fabbro*, *artefice*, τέκτων, τεχνίτης, omnis artifex, qui e quavis duriore materia facit aliquid: a *facio*. Nam qui ea gypso, argilla, aut cera aliquid conficit, *plastes* vocatur. Habet amplam significationem, quæ tamen limitatur ex significatione adjectivi adjuncti, ut *faber ferrarius*, qui aliquid ex ferro conficit, *tignarius*, qui tigna ad ædificia concinnat, *aurarius*, qui ex auro aliquid excudit, & sic de ceteris. *Cic. in Bruto c. 73.* Ego me Phidiam esse mallem, quam vel optimum fabrum tignarium. ¶ In genit. plurali usitatius est *fabrum*, quam *fabrorum*. *Cic. in Orat. c. 46.* Fabrum, & procum audeo dicere, non fabrorum, & procorum. *Cæs. ad Oppium post ep. 8. l. 9. ad Attic.* Jam duo præfecti fabrum Pompeji in meam potestatem venerunt. *Liv. l. 1. c. 43.* Duæ fabrum centuriæ. *Plin. l. 34. c. 1.* Ærariorum fabrum collegium. ¶ Reperitur tamen etiam *fabrorum*. *Cic. 3. Verr. c. 56.* Quantum paucæ operæ fabrorum tulerunt. *Plin. l. 10. ep. 42.* Collegium fabrorum instituere. *Plin. alter l. 35. c. 15.* Ferrariæ fabrorum officinæ. *Inscript.* apud *Donium class. 9. n. 9.* Collegio Fabrorum D. D. *Plaut. Mostell. 1. 2. 54.* Frugi usque, & probus fui, in fabrorum potestate dum fui. Adde *Vitruv. in fi. cap. 1. lib. 10.* ¶ Translate *Sallust. ad Cæs. de Republ. ordin. orat. 1.* Res docuit, id verum esse, quod in carminibus Appius ait, fabrum esse quemque fortunæ suæ. ¶ *Faber* est etiam piscis genus, alio nomine Zeus, proprium Atlantici, & Gaditani maris. *Plin. l. 9. c. 18. & Colum. l. 8. c. 16. ad fin.* ¶ *Fabrum cadere, cum ferias fullonem*, proverb. apud *Arnob. l. 6. pag. 195.* de iis dictum, qui dum quippiam quæritant, in aliud deterius incidunt. Al. leg. *cadere*. ¶ Adjective *Prudent. in Apoth. v. 1102.* Solus homo emeruit Domini formabile dextra Os capere, & fabro Deitatis figmine nasci. *Al. aliter leg.*

FABER, a, um, adject. fabrilis, ad fabrum pertinens, *fabbrile*, *ingegnoso*. *Ovid. 8. Metam. v. 159.* Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis. *Apul. in Florid. n. 8.* (*al. l. 2.*) Annulus aureus faberrimo signaculo.

FABERIANUS, a, um, ad Faberium pertinens, quod est nomen propr. R. civis. *Cic. ad Attic. l. 13. ep. 29.* Faberiana causa. & *epist. 31.* Faberianum negotium. Adde *lib. 12. ep. 31.*

FABIANUS, a, um, ad aliquem a Fabiis pertinens. *Nep. in Iphicr. c. 2.* Ut quemadmodum quondam Fabiani, milites Romani appellati sunt, sic Iphricatenses apud Græcos in summa laude fuerint. ¶ *Fabiani* sunt homines Tribus Fabiæ. *Sueton. in Aug. c. 40.* ¶ *Fabiana actio*, *Fabianum judicium*, a quodam Fabio auctore denominatum, quo revocantur ea, quæ in fraudem patroni a liberto quoquo modo alienata sunt, *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 14. leg. 16.* & alibi, ubi alii leg. *Favianus*, quia facile *v*, & *b* commutantur. Eadem *Fabiana formula* appellatur a *Paulo lib. 3. Sentent. tit. 3.* ¶ *Fabianus fornix*, cujus meminit *Cic. 2. Verr. c. 7.* vel *arcus*, ut est apud *Senec. de const. Sap. c. 1.* fuit Romæ juxta Regiam, in sacra via, a Fabio censore constructus, qui a devictis Allobrogibus Allobrox cognominatus est, ibique statua ejus propterea erecta fuerat. *Ascon. ad Cicer. ibid.* ¶ *Fabiani*, & *Quinctiliani* appellabantur, temporibus Romuli, luperci a Fabio, & Quintilio præpositis suis. *Fest. suo loco*, & in *Quinctiliani*. Fuerunt *Fabiani* Remi socii, *Quinctiliani* Romuli. *Ovid. 2. Fast. v. 377.*

FABII, orum, m. gens Romæ nobilissima, dicta a *fabæ* satione, quod eo tempore, quo Romani pæne omnes agriculturam exercebant, primus qui hoc nomine appellatus est, in faba serenda excelleret, teste *Plin. l. 18. c. 3.* Alii volunt dictos esse a *fovea*, sive antiqua *favia*, vel *fovea*, quod Hercules matrem ejus, unde genus hoc cœpit, ad foveam compresserit. V. *Fovii*. Porro primi Fabii matrem Evandri filiam fuisse ex Hercule hospite, tradunt. Hinc *Tirynthia proles*, & *Herculei* dicuntur a *Sil. l. 2. v. 3.* & *lib. 8. v. 218.* & *lib. 7. v. 43.* V. etiam *lib. 6. v. 633.* ¶ Fabiorum tanta Romæ potentia fuit, ut bellum adversus Vejentes soli cum suis clientibus, & servis in se se receperint. Sed cum ex levibus aliquot prœliis sæpius victoriam reportassent, tandem ad Alliam flu. insidiis circumventi, ad unum omnes cæsi sunt. Erant autem sex & trecenti. Ex tanta clade unus tantum superfuit, qui nondum armis per ætatem idoneus, in Urbe relictus erat, ex cujus sanguine per longam nepotum seriem natus Fabius ille Maximus, qui Dictator adversus Annibalem creatus, cunctabunda quadam prudentia rem Romanam, aliorum Imperatorum temeritate labefactatam, primus restituit. *Liv. l. 2. c. 48. & sequentib.* & *lib. 22. passim*, & *lib. 30. c. 26.*

FABIUS PICTOR, Patricius Romanus, peritissimus Juris Civilis, litterarum, & antiquitatis, citatur a *Plin. Liv. Gell.* & aliis.

FABIUS, a, um, ad Fabiorum aliquem pertinens. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 9.* Fabiæ lux, Maxime, gentis. *Cic. pro Planc. c. 7.* Fornia Fabius. V. *Fabianus*. *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 26.* Fabius lupercus. V. *Fabianus*. ¶ *Fabia lex* duplex fuit: altera de ambitu, quæ definiebat numerum sectatorum, qui candidatos in campum petendi gratia deducerent. Ejus mentio fit a *Cicer. pro Mur. c. 34.* Altera de plagiariis, ne quis servum alienum, invito vel inscierite domino, celaret, vinctum haberet, emeret sciens dolo malo: item ne quis hominem liberum aut alteri subjiceret, aut oblatum acciperet. *Id. pro Rabir. perduell. c. 3.* & *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 15.* qui inscribitur *Ad legem Fabiam de plagiariis*, ubi al. leg. *Favia*, ob societatem litterarum *b* & *v*: alii corrupte *Flavia*. *Id. lib. 17. tit. 2. leg. 51.* Si plagium fecit, vel suppressit, Fabia tenebitur. ¶ *Fabia Tribus* una ex Rusticis a Fabia gente denominata est, quæ numerosissima fuit, ut in *Fabii* dictum est. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 52.* hic multum in Fabia valet, ille Velina. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 226. n. 3.* C. Julio C. F. Fab. Scapt. Cæsari Augusto. *h. e.* Fabia, Scaptia. In Scaptia enim fuit ratione originis e gente Octavia: in Fabia vero ex adoptione in gentem Juliam, quæ Fabiana erat, ut constat ex *Inscript. ibid. pag. 235. n. 8.* Hinc Fabianos, & Scaptienses tribules suos agnoscebat, ut est apud *Sueton. in ejus vita*, c. 40.

FABRATERIA, æ, f. *Fovateria*, *Falvaterra*, Col. & opp. Volscorum in Latio, prope Lirim flu. in ditione Pontificia, & in ipsis confinis regni Neapolitani, inter Aquinum, & Fregellas. *Cic. Fam. 9. epist. 24.* *Juvenal. sat. 3. v. 224.* & *Sil. l. 8. v. 398.* Hic Fabrateriæ vulgus; nec monte nivoso, &c.

FABRA-

FABRATERNUS, a, um, ad Fabrateriam pertinens. *Fabraterni*, *-rum*, ejus urbis incolæ. *Plin. l. 3. c. 5. & Liv. l. 8. c. 19.*

FABRE, adverb. *artificiosamente*, *ingegnosamente*, *τεχνικῶς*, artificiose: a *faber*. *Plaut. Men.* 1. 2. 23. Hoc factum est fabre. *Sil. l. 14. v.* 320. Trabs faber teres, atque erasis undique nodis. *Apul. l. 11. Metam.* Navis fabrerime facta.

FABREFACIO, is, a. 3. *edificare*, *fabbricare con artifizio*, *τεχνάομαι*, ædifico, artificiose compono. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 38. Classem magis validam, quam decoram fabrefecit.

FABREFACTUS, a, um, *fatto artifiziosamente*, fabre & artificiosa factus. *Apul. in Florid. n.* 22. (*al. l.* 4.) Navis bona, fabrefacta. Al. scrib. divisim. *Ammian. l.* 29. *c.* 1. (*al.* 7.) Lanx ex diversis metallicis materiis fabrefacta. ¶ Translate *Plaut. Cas.* 5. 1. 7. Nec fallaciam astutiorem ullus fecit Poeta, atque ut hæc est fabrefacta a nobis. Al. leg. *fabre facta*.

FABRICA, æ, f. *bottega*, *ἐργαστήριον*, proprie est fabri officina. Hinc quas *officinas armorum* dixit *Cæsar l.* 1. *B. Civ. c.* 34. ma *Veget. l.* 2. *c.* 11. *fabricas armorum* vocat, quas publicas per singulas provincias Romani habebant; privatim enim exercere vetitum erat, ut ex *Notit. Imperii*, & *Novell.* 85. constat. Qui hujusmodi fabricas exercebant ad arma publica cudenda, *Fabricenses* dicebantur, quique præerant, *Præfecti fabrorum*. *Veget. loc. cit.* & *Stewech. ibid.* ¶ Est etiam *fabrica* ipsa ars fabrilis, *arte*, *mestiere*. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. Fabrica est continuata ac trita usus meditatio, quæ manibus perficitur e materia, cujuscumque generis opus est, ad propositum deformationis. Hinc *fabrica materiaria*, *æraria*, *ferrea*, &c. apud *Plin. l.* 7. *c.* 56. *h. e.* ars ducendi ferrum, &c. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 13. Pictura, & fabrica, ceteræque artes habent quendam absoluti operis effectum. *Id. ibid. l.* 1. *c.* 20. Naturæ effectum esse mundum: nihil opus fuisse fabrica. *Id. ibid. l.* 2. *c.* 60. Omnis fabrica æris & ferri. *Justin. l.* 36. *c.* 4. Tradere se fabricæ erariæ artis. ¶ Item opus ipsum fabricatum, *fabbrica*. *Cic. ibid. c.* 47. Admirabilis fabrica membrorum animantium. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. In fabricis planis observandum est, ut æqualis & solida contignatio fiat, ne gradus ambulantium tremor fabricæ titubantis excutiat. ¶ Translate pro dolo, seu machinatione accipitur, *inganno*, *frode*. *Terent. Heaut.* 3. 2. 34. Nonne ad senem aliquam fabricam fingis? *Plaut. Cistell.* 2. 2. 5. Quot admoenivi illi fabricas, quot fallacias! Adde *Mil.* 2. 1. 69. ¶ Adjective *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 19. *extr.* Servus arte fabrica peritus.

FABRICATIO, onis, f. *fabbrica*, *composizione*, *κατασκευή*, actus fabricandi, item ipsa fabrica. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 53. Si esit tota hominis fabricatio perspecta. *Vitruv. l.* 2. *c.* 1. Fabricationes ædificiorum. *Id. l.* 9. *c.* 2. Pythagoras normam sine artificis fabricationibus inventam ostendit. ¶ Translate *Cic.* 3. *de Orat. c.* 42. Ne illa quidem traductio atque immutatio in verbo quandam fabricationem habet, sed in oratione. *h. e.* artificium, artem, *artifizio*.

FABRICATOR, oris, m. *fabbricatore*, *artefice*, *τεχνίτης*, qui fabricat. *Cic. de Univ. c.* 2. Utrum ille fabricator tanti operis sit imitatus exemplar. *Virg. Æn.* 2. *v.* 264. Doli fabricator. *Lucret. l.* 3. *v.* 473. Nam dolor & morbus leti fabricator uterque est. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 6. *sect.* 9. Fabricatores deorum. *h. e.* qui deorum signa faciunt.

FABRICATRIX, icis, f. *fabbricatrice*, quæ fabricat. *Lactant. l.* 6. *c.* 22. Mortis fabricatrix voluptas. Adde *lib.* 7. *c.* 12. *& in Epitom. c.* 9. *ad fin.*

FABRICATUS, us, m. idem quod fabricatio. In sexto casu singulari *Sidon. l.* 3. *ep.* 13. *ad fin.* Hoc fabricatu amicitiarum culmen ædificat.

FABRICATUS, a, um, adject. *fabbricato*, *fatto con artifizio*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 46. in nostros fabricata est machina muros. *Id.* 9. *Æn. v.* 144. mœnia Trojæ Neptuni fabricata manu. *Ovid. Metam.* 8. *v.* 669. Pocula fabricata fago. *Vellej. l.* 2. *c.* 27. Cuniculi miro opere fabricati. *Cic. de Univ. c.* 6. Mundus globosus est fabricatus.

FABRICENSES, ium, m. qui in publicis fabricis ad arma cudenda exercentur. V. *Fabrica*. *Lib.* 11. *Cod. Justin. tit.* 9.

FABRICIANUS, a, um, ad Fabricium aliquem pertinens, ut Fabricianum venenum, *Cic. pro Cluent. c.* 67.

C. FABRICIUS LUSCINIUS, civis Romanus, frugalissimus, exemplar paupertatis, in cujus domo ex argento patella tantum, & salinum fuit colendorum deorum causa, ita tamen, ut patella corneo pediculo sustineretur. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 4. *n.* 3. A Samnitibus, quos universos in clientelam habebat, decem æris, & quindecim pondo argenti, totidemque servos sibi missos in Samnium remisit. *Id. l.* 4. *c.* 3. *n.* 6. *Gell. l.* 1. *c.* 14. Censor P. Cornelium Rufinum duobus Consulatibus, & Dictatura functum e Senatu ejecit, quod decem pondo vasa argentea comparasset. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 9. *n.* 4. *Flor. l.* 1. *c.* 28. *Gell. l.* 17. *c. ult.* & *lib.* 4. *c.* 8. & *Juvenal. sat.* 9. *v.* 142. Legatus ad Pyrrhum profectus, cum apud eum Cyneam Thessalum narrantem audisset, quendam Atheniensem clarum sapientia suadere, ne quid aliud homines, quam voluptatis causa, facere vellent, pro monstro eam vocem accepit, continuoque Pyrrho, & Samnitibus istam sapientiam deprecatus est. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 3. *n.* 6. Fuit præstantissimus Imperator. Adversus Pyrrhum, & Samnites gravissima bella gessit. Medicum Pyrrhi domini sui mortem per venenum pollicentem vinctum ad regem remisit. *Flor. loc. cit. Gell. l.* 3. *c.* 8.

FABRICIUS, a, um, ad aliquem e Fabriciis pertinens. Pons Fabricius Romæ in Tiberi insulam Æsculapii Urbi jungit, dictus hodie *ponte di quattro capi*. Factus fuit a quodam L. Fabricio. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 36.

FABRICO, as, avi, atum, a. 1. & *frequentius* Fabricor, aris, atus sum, dep. 1. *fare*, *lavorare*, *fabbricare*, *κατασκευάζω*, fabrili arte quidpiam facio. *Cic.* 1. *Offic. c.* 41. Pictores, & ii, qui signa fabricantur, suum quisque opus a vulgo considerari vult. *Id.* 3. *de Orat. c.* 46. Capitolii fastigium illud non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. *Id. pro Rabir. Post. c.* 3. Qui fabricatus gladium est. *Id.* 2. *de Divin. c.* 19. Jovi fulmen fabricati Cyclopes. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 51. Pontes & scalas fabricati. *Id. Ann.* 14. *c.* 29. Naves fabricatur plano alveo. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 683. cratera fabricaverat Alcon. *Sueton. in Calig. c.* 37. Fabricavit & de cedris Liburnicas, gemmatis puppibus. *Phædr. l.* 4. *fab.* 6. *v.* 9. Fabricasset Argus opere Palladio ratem. *Vellej. l.* 2. *c.* 79. Speciosissima fabricata classe. *Apul. l.* 7. *Metam.* Prandium fabricatur opipare. *h. e.* instruit, apparat. ¶ Translate *Senec. ep.* 16. Philosophia animum format & fabricat. *Manil. l.* 1. *v.* 772. Ætheriusque Platon, & qui fabricaverat illum, Damnatusque suas melius damnavit Athenas. *h. e.* instituerat, docuerat. *Cic.* 4. *Acad. c.* 6. Nihil est clarius ἐνάργεια, ut Græci: perspicuitatem, aut evidentiam nos, si placet, nominemus; fabricemurque, si opus erit, verba. *inventiamo*, *formiamo nuove parole*. ¶ *Fabricor* passive. *Quintil. l.* 10. *c.* 7. Dum illa verba fabricentur, & vox præparetur. ¶ Pro machinari, excogitare fallaciam, *Plaut. Asin.* 1. 1. 89. Fabricare quidvis, quidvis comminiscere, perficito, argentum hodie ut habeat filius. *Id. in Bacch.* 4. 4. 42. Compara, fabricare, finge quod lubet.

FABRICUS, a, um, adject. fabrilis. V. in fine vocis *Fabrica*.

FABRIFICATIO, onis, f. *Tertull. in Apolog. c.* 12. Non sentiunt injurias & contumelias suæ fabrificationis dii vestri.

FABRILIS, le, *fabbrile*, *τεκτονικός*, ad fabrum pertinens. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* Erratum fabrile putavi. *Liv. l.* 27. *c.* 49. Fabrile scalprum. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 175. & quod opus fabrilis dextra tenebat, Excidit. *Id.* 1. *Amor. el.* 9. *v.* 39. Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Vinis gratiam affert fumus fabrilis. *Id. l.* 28. *c.* 11. *extr.* Fabrile glutinum. *Senec. l.* 6. *de Benef. c.* 38. Nullo igne lædantur tecta; jacebit opera fabrilis. ¶ *Fabrilia*, *ium*, res fabrorum. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 116. Tractant fabrilia fabri. *ognun parla volentieri del suo mestiere*. ¶ *Fabrilem* ovum dici ait *Cæl. Aurelian. l.* 4. *Tard. c.* 3. *post med.* quæ fumi vapore siccata est.

FABRILITER, adverb. artificiose, more fabri. *Prudent. in Apotheos. v.* 583. Opifex fabriliter aptans composuit.

FABULA, æ, f. *discorso*, *racconto*, *favola*, *λόγος*, *μῦθος*, quod in ore omnium versatur, rumor populi, sermo pervagatus, res passim divulgata, sive sit vera, sive falsa: a *for*. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 97. Fabula narrata est postquam vulgaris ab illo, Laudarunt omnes facta, piamque fidem. *Petron. in Satyr. c.* 92. Utcumque tamen, tanquam non agnoscerem fabulam, tacui. *come s' io non sapessi, come la cosa stava*. *Id. ibid. c.* 111. Una igitur in tota civitate fabula erat. *non si parlava d' altri, che di costei*. & *Plin. l.* 8. *ep.* 18. *sub fin.* Sunt omnes fabulæ Tullus. *tutti i discorsi sono di Tullo*. & *Gell. l.* 19. *c.* 12. Ne id accidat, quod cuipiam Thraco venisse usu, fabula est. *si dice*, *si racconta*. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 8. Asinæque paternum Cognomen vertas in risum, & fabula fias. *diventi la favola del volgo*. *Id. Epod.* 11. *v.* 8. heu me, per urbem Fabula quanta fui! *quanto ho dato a dire di me!* *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 21. Fabula (nec sentis) tota jactaris in urbe. *si dice di te per tutta la città*. *Sueton. in Aug. c.* 70. Cœna ejus secretior fuit in fabulis. *si fecero molti discorsi d' una sua cena*, &c. *Martial. l.* 1. *epigr.* 91. tibi mœchum fabula nulla dabat. *niuno sparlava di te, come se avessi degli adulteri*. Adde *Propert. l.* 2. *eleg.* 10. *v.* 14. *Martial. l.* 12. *epigr.* 52. *Lucan. l.* 8. *v.* 605. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *ad fin.* & *Auctor. dial. de Oratorib. c.* 3. ¶ Item confabulatio, sermo, qui privatim inter aliquos fit. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 2. Quos ego in judiciis non utrosque modo studiose audiebam, sed domi quoque, & in publico affectabar, ut fabulas quoque eorum, & disputationes, & arcana semotæ dictionis penitus exciperem. *privati discorsi*. *Lampridius in Heliogab. c.* 25. Cum inter fabulas privatas sermo esset ortus, quanti herniosi esse possent in urbe Roma. Adde *Lucan. l.* 4. *v.* 200. ¶ Interdum dicitur de re, cujus principium & ratio non intelligitur. *Terent. Andr.* 4. 4. 8. Quæ hæc est fabula? eho, Mysis, puer hic unde est? *che negozio è questo?* *Plaut. Pers.* 5. 2. 21. Sed quid ego aspicio! quæ hæc est fabula! ¶ Sæpissime de narratione rei fictæ, *favola*, *novella*. *Terent. Andr.* 5. 4. 22. Fabulam inceptat. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 55. Num igitur me cogis etiam fabulis credere? *Ovid.* 10. *Metam. v.* 561. non fabula rumor Ille fuit. *h. e.* non fuit fictus. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 16. Jam te premet nox, fabulæque Manes. ¶ Quomodo ab apologo differat, V. *Apologus*. ¶ Adhibetur eleganter in responsionibus, ubi quis narranti non credit. *Terent. Andr.* 1. 3. 18. Ibi tum hanc ejectam Chrysidis patrem recepisse orbam, parvam. fabulæ. *Id. Hecyr.* 2. 3. 95. vera causa est. *Chr.* fabulæ. ¶ Speciatim fabulæ sunt narrationes rerum confictarum ad delectationem, & utilitatem inventæ: cujusmodi sunt Æsopi, & Phædri, de quibus *Id. in prol. l.* 3. *v.* 33. Nunc, fabularum cur sit inventum genus, Brevi docebo, &c. ¶ Hujus generis sunt, quæ in Tragœdiis, & Comœdiis exhibentur. *Cic. in Bruto, c.* 18. Atque hic Livius, qui primus fabulam C. Clodio Cæci F. & M. Tuditano Coss. docuit. *Id. de Senect. c.* 19. Neque histrioni, ut placeat, peragenda est fabula; modo in quocumque fuerit actu, probetur. ¶ Hujusmodi autem fabulæ diversa sortiuntur nomina pro habitu, & qualitate personarum, quæ in eis introducuntur. Aliæ enim *Togatæ* dicebantur, quarum personæ togis, & Romanorum cultu erant ornatæ. Aliæ *Palliatæ*, cum personæ Græco more palliis indutæ in scenam prodibant. Erat enim pallium Græcia

cis peculiare, ut Romanis toga. Deinde togatarum genera quatuor erant, *Prætextata*, *Tabernaria*, *Atellana*, *Planipedia*. *Prætextatæ* erant, in quibus regum, vel magistratuum, qui prætexta induti erant, acta comprehendebantur. *Tabernariæ* illæ erant, quibus humiles, & privatæ personæ inducebantur, quales fere sunt mercatores, & institores, qui in tabernis merces suas vendere consueverant. *Atellanæ* erant, in quibus ridiculæ personæ inducebantur jocis & salibus vellicantes: dictæ ab Atella Campaniæ oppido. *Planipediæ* dictæ sunt a planis histrionum pedibus, qui ob humilitatem argumenti, & vilitatem personarum neque cothurnis utebantur, neque soccis. ¶ *Docere fabulas* dicuntur, qui fabulas, seu comœdias componunt, & agendas dant histrionibus. *Cic. in Bruto*, cujus verba modo attulimus. V. *Doceo*. ¶ *Dare fabulam* eodem fere sensu dicitur. *Id. 1. Tuscul. c. 1.* Annis fere DX. post Romam conditam Livius fabulam dedit. *Terent. in prol. Hecyr. v. 1.* Hecyra est huic nomen fabulæ; hæc cum data est nova, &c. ubi *Donatus:* Ita dicitur, data est fabula, ut data est cœna, datum est prandium. & dari dicitur fabula, cum agitur: stare, cum placet. ¶ *Facere fabulam* idem est, quod docere: *agere* ad histrionem pertinet. *Varr. l. 5. L. L. c. 8.* Poeta facit fabulam, & non agit: contra actor agit, & non facit. ¶ *Lupus in fabula* proverb. est, quo utimur, cum is ipse, de quo adhuc collocuti sumus, repente adest. *Cic. Attic. l. 13. ep. 33. Terent. Adelph. 4. 1. 21.* ¶ Est etiam *fabula* diminut. a *faba*. *Plaut. Stich. 5. 4. 8.* Hoc convivium est, nucibus, fabulis, ficulis.

FABULARIS, re, *favoloso*, idem ac fabulosus, ut Historia fabularis, in qua multa falsa. *Sueton. in Tiber. c. 70.* Maxime tamen curavit historiæ fabularis notitiam.

FABULATOR, oris, m. *novellatore*, facetus collocutor, sive vera, sive falsa narret. *Senec. epist. 122. a med.* Pedonem Albinovanum narrantem audieramus (erat autem fabulator elegantissimus) habitasse se, &c. *Sueton. in Aug. c. 78.* Lectoribus, aut fabulatoribus arcessitis, somnum resumebat. *Gell. l. 2. c. 29.* Æsopus ille e Phrygia fabulator.

FABULINUS, i, m. deus, qui pueris primo fari incipientibus præesse putabatur, cui etiam Romani sacrificabant, cum primum liberi eorum fari incipiebant. *Non. cap. 12. n. 56. ex Varrone*.

FABULIS, le, idem quod fabalis, ut *seges fabulis* apud *Varron. l. 1. R. R. c. 31.* & *fabulia inarare*, h. e. fabæ segetem, *Id. ibid. cap. 23.* Alii tamen leg. *fabalis*, & *fabalia*.

FABULO, as, avi, atum, a. 1. idem quod fabulor. *Plaut. Mil. 2. 4. 18.* Quæ cum hoc insano fabulem. & *ibid. 2. 5. 33.* Stulta, quæ vobiscum fabulem. Alii tamen his locis legunt *fabuler*. *Afran.* apud *Non. c. 4. n. 1.* De vita ac morte domini fabulavere advorsum fratrem illius, ac dominum suum. ¶ Hinc passive *fabularier*, per paragogen, pro dici. *Id. in supposit. Amph. sc. Dii vestr. fid. v. 3.* Verum est, quod olim est auditum fabularier.

FABULO, onis, m. *cogerro*, qui nugas loquitur; item fabularum inventor, ut legitur in *Gloss. Isid. Macrob. l. 2. Saturn. c. 1.* Planipes, & fabulo impudica verba jaciens. Al. aliter leg. V. *Sabulo* in fi.

FABULOR, aris, atus sum, dep. 1. *dire*, *favellare*, *ragionare*, μυθολογέω, loquor, dico: a fari. *Plaut. Pæn. 3. 4. 8.* Age, ambula; ibi reliqua alia fabulabimur. *Id. Amph. 1. 1. 144.* Clare advorsum fabulabor: hic auscultet quæ loquar. *Id. Cistell. 2. 5. v. 1.* Quid hoc negotii est, quod homines fabulantur per vias mihi esse filiam inventam? *Terent. Phorm. 4. 3. 49.* Sed mihi opus erat, ut aperte tibi nunc fabuler, aliquantulum quæ afferret, &c. *per dirtelo ora schietta*. *Gell. l. 19. c. 13.* Stabant forte una in vestibulo palatii Fronto, & Festus fabulantes. *Id. l. 15. c. 1.* Vir læta inter fabulandum venustate. *graziose nè discorsi*. *Plaut. Epid. 2. 2. 53.* Fabulari inter se. *Sueton. in Calig. c. 22.* Fabulari cum aliquo. ¶ Item rem falsam fictamque narrare, inepte garrire, *fingere*, *favoleggiare*. *Plaut. Capt. 3. 4. 2.* Quid loquar? quid fabulabor? quid negabo? aut quid fatebor? *Id. Trucul. 1. 2. 79.* & 80. Non didici fabulari. *Liv. l. 45. c. 39. ad fin.* Tu miles, quid de imperatore Paulo Senatus decrevit potius, quam quid Servius Galba, fabuletur, audi. *Plin. l. 29. c. 1.* Ars medendi, ictum fulmine Æsculapium, fabulata.

FABULOSE, adverb. *favolosamente*, μυθικῶς, cum fabula. *Plin. l. 32. c. 11.* Accedat his Taprobane, insulæque aliæ Oceani fabulose narratæ. *Id. l. 5. c. 1.* Colonia a Claudio Cæsare facta Lixos vel fabulosissime ab antiquis narrata. *Ammian. l. 23. c. 6.* (*al. 25. extr.*) Ut Homerus fabulosius canit. *Plin. l. 7. c. 48.* Hesiodus fabulose multa de hominum ævo referens; & reliqua fabulosius in phœnice.

FABULOSITAS, atis, f. *ciancie*, *favole*, fabulantium vanitas. *Plin. l. 7. c. 52.* Corvi effigie, magna quidem fabulositate. & *cap. 28.* Si recipiatur poetica fabulositas.

FABULOSUS, a, um, *favoloso*, μυθώδης, qui fabulis & figmentis celebratur, de quo multa finguntur, commentitius. *Horat. l. 1. od. 22. v. 7.* quæ loca fabulosus lambit Hydaspes. *Curt. l. 3. c. 1.* Marsyas amnis, fabulosis Græcorum carminibus inclytus. *Sueton. in Cæs. c. 81.* Res fabulosa aut commentitia. *Plin. l. 11. c. 39. extr.* Fabulosum arbitror de strigibus, ubera eas infantium immulgere. *Id. l. 5. c. 1.* Mons Atlas fabulosissimus. *Id. l. 33. c. 1.* Fabulosior annulus.

FABULUM, vel Fabulus, i, m. *vel n.* *fava*, faba, vel fabæ granum. *Cato R. R. c. 70.* Rutæ folia tria, vitis albæ caules tres, fabulos albos tres. *Gell. l. 4. c. 11.* Pythagoram abstinuisse fabulo.

FACELA, æ, f. olusculum, quod aceto maceratum apponitur. *Epigram. incerti Poetæ* apud *Salmas. ad Lamprid. in Heliogab. c. 20.* Quem recreent fessum gillo, facela, melo. V. vocem sequent.

FACELARE, is, n. acetarium, *insalata*. *Lamprid. in Heliogab. c. 20.* Text. II. Barbas mullorum pro nasturtiis, apiastris, & facelaribus adhibuit: Alii leg. *faselaribus*. h. e. faselis conditis. Quocumque autem modo legas, videtur vox a *faselo*, seu *fesello* dicta. nam faseli una cum siliquis ex aceto apponebantur ad orexim initio cœnæ excitandam. Itaque etiam *facela* faselum, seu faseolum significare videtur.

FACELINUS. V. *Faselinus*.

FACESSO, is, ssi, & sivi, situm, ere, n. 3. *fare*, *eseguire*, facio, præsto, exsequor: frequentativum (παράγωγον vocant *Diomed. l. 1. pag. 375.* & *Charis. l. 3. pag. 227. Putsch.* desiderativum alii.) a *facio*, ut *capesso* a *capio*. *Ovid. 3. de ar. am. v. 367.* Mille facesse jocos: turpe est, nescire puellam Ludere. *Al. leg.* fac esse, *vel* face esse. *Virg. 4. Æn. v. 295.* Imperio læti parent, ac jussa facessunt. *Id. 4. Georg. v. 548.* matris præcepta facessit. *Enn.* & *Afran.* apud *Non. c. 4. n. 196.* Facessere dicta. *Plaut. Rud. 4. 4. 17.* Ego, opinor, qui rem facesso. *h. e.* qui litem facio, actionem intendo. Est qui legit *reum facesso*. ¶ Item exhibeo, creo, affero, *recare*, *apportare*, in malam partem. *Cic. in Divin. Verr. c. 14.* Ipse profecto metuere incipies, ne innocenti periculum facesseris. *Id. Fam. 3. ep. 10.* De temeritate eorum, qui tibi negotium facesserent. ¶ Fit passive *Id. pro Cluent. c. 57. ad fin.* Si cui forte hac lege negotium facessetur. *Id. 6. Verr. c. 64.* Cum audissent ei negotium facessitum. ¶ Item abire, discedere, recedere, *ritirarsi*, *andar via*, *torsi via*. *Terent. Phorm. 4. 3. 30.* Hæc hinc facessat: tu molestus ne sies. Ubi *Donatus:* pro *hinc se faciat*, id est abeat: *huc se faciat*, huc accedat, significat. *Liv. l. 4. c. 58.* Ni facesserent propere urbe finibusque. *Id. l. 6. c. 17. extr.* Facesserent propere ex urbe, ab ore atque oculis populi R. & *lib. 1. c. 47.* Facesse hinc Tarquinios, aut Corinthum. *Cic. 1. de Legib. c. 13. sub fin.* Ab omni societate reipubl. paulisper facessant, rogamus. *Enn.* apud *Non. c. 4. n. 196.* Vos ab hoc facessite. *Titinn. ibid.* Facessere ædibus. *Apul. l. 2. Metam.* cubiculo. & *lib. 6.* cubitum. *andar a dormire*. & *lib. 10.* a conspectu. *Justin. l. 34. c. 4.* Facessere interim privatam amicitiam jubet, cum mandata patriæ intercedant. *Apul. l. 3. Metam.* Ignavia omnis facessat e pectore. ¶ Cum accus. pro removere, *Plaut. Men. 2. 2. 24.* Dictum facessas doctum, & discaveas malo. *va via con cotesto tuo sentenze*. ¶ In illo *Taciti 4. Hist. c. 43.* Nulli unquam periculum facessisset: volunt quidam Grammatici *facessisset* esse pro *facessivisset* a præterito *facessivi*, quod simile est in *capesso*, & *lacesso*. Quod si verum est, etiam illud *facesseris*, quod ex *Cicer. in Divin. Verr.* attulimus, pro *facessiveris* dictum erit.

FACETE, adverb. *facetamente*, χαριέντως, salse, venuste, urbane, eleganter. *Cic. 6. Verr. c. 43. extr.* Nunquam tantum mali est Siculis, quin aliquid facete & commode dicant. & *pro Rosc. Amer. c. 44.* Nosque ab isto nebulone facetius eludimur. *Id. 2. de Orat. c. 55.* Facetissime tres libellos tribus legendos dedit. & *lib. 1. c. 57.* Non modo acute, sed etiam ridicule ac facete. *Id. 1. de Fin. c. 22.* Facete & urbane irridere Stoicos. *Plaut. Men. 1. 2. 22.* Facete verba dare. *Gell. l. 2. c. 23.* Præclare, & apposita, & facete scripsit. *Plin. l. 14. c. 1.* Facete ludere in aliqua re. *scherzare sopra qualcosa*. *Plaut. Capt. 1. 2. 73.* & *Terent. Eun. 2. 2. 57.* Facete dictum? ¶ Significat etiam apte, commode. *Plaut. Mil. 1. 1. 39.* Facete advertis animum tuum ad animum meum. *Id. Pers. 4. 1. 7.* Hanc ego rem exorsus facete & callide: igitur proventuram bene confido mihi. *Id. Stich. 1. 3. 124.* Hoc vide, satin' ut facete, atque ex picture hic adstitit! *con che grazia e bene!* & *Capt. 1. 2. 72.* Propterea te vocari ad cœnam volo. *Parasitus.* facete dictum. *ben detto*. Huc pertinet cum adhibetur in acclamationibus. *Terent. Eun. 3. 1. 37.* Facete, lepide, laute, nihil supra.

FACETIÆ, arum, f. *facezie*, *scherzi*, *burle*, *detti piacevoli*, εὐτραπελίαι, dicta arguta & salsa ad delectandum, & risum movendum, deliciæ quædam sermonis, urbana dicta sine scurrilitate, joci, sales, lepores, urbanitates, argutiæ. *Cic. de clar. Orat. c. 34.* P. Scipio omnes sale facetiisque superabat. & *cap. 48.* Festivitate & facetiis præstare omnibus. *Id. 1. de Orat. c. 34.* Libandus ex omni genere urbanitatis facetiarum quidam lepos. & *cap. 5.* Accedat oportet lepos quidam, facetiæque. & *cap. 57.* Sale, & lepore, & politissimis facetiis pellicere. & *1. Attic. ep. 13.* Facie magis, quam facetiis ridiculus. *Vellej. l. 1. c. 17.* Dulces Latini sermonis facetiæ. *Tacit. Ann. 14. c. 1.* Per facetias incusare aliquem. & *lib. 15. c. 68.* Asperis facetiis illudere aliquem. & *cap. 25. extr.* Facetiis insectari quempiam. & *lib. 5. c. 2.* Acerbis facetiis irridere. *Plaut. Stich. 5. 2. 7.* Facetias facere. ¶ Duo sunt genera facetiarum, alterum æquabiliter in omni sermone fusum, alterum peracutum & breve: illa a veteribus superior, cavillatio: hæc altera dicacitas nominata est. *Cic. 2. de Orat. c. 54.* ¶ Aliquando *facetiæ* dicuntur de solo illo priori genere. *Id. in Orat. c. 26.* Salium duo genera sunt: unum facetiarum, alterum dicacitatis, &c. ¶ In singulari numero *Plaut. Stich. 5. 4. 47.* Hæc facetia est, amare inter se rivales duos. (Hoc loco *facetia* non pro dicto, sed pro re singulari, admirabili ponitur.) *Gell. l. 3. c. 3.* Facetia sermonis. *Apul. in Apolog.* Nonnullos facetiæ sibi habere, res divinas deridere. *amar per una facezia*.

FACETIOR, aris, dep. 1. facetiis utor. *Sidon. l. 3. ep. 13.* Qui, quod verbis inverecundis aurium publicarum reverentiam incessant, granditer sibi videntur facetiari.

FACETOSUS, a, um, idem ac facetus. *Cic. 2. Pomp. c. 31.* Et in quantam hominum facetosam urbanitatem incurratis. Ita quidam leg. sed *facetorum* omnino reponendum est cum optimis quibusque libris.

FACETUS, a, um, *faceto*, *scherzevole*, *burliero*, *piacevole*, εὐτράπελος, qui salibus, & sermonis urbanitate, citra scurrilitatem tamen,

men, abundat, festivus, salsus, urbanus, scitus in dictis, venustus. A facio ducunt Etymologi: qua ratione, apud *Voss.* leges. Dicitur tum de personis, tum de rebus. *Cic. 2. Phil. c.* 8. At etiam quodam loco facetus esse voluisti. Quam id, dii boni, non decebat! *Id. 1. Offic. c.* 30. Dulcem, & facetum, festivique sermonis, atque in omni sermone simulatorem Socratem accepimus. & *cap.* 29. Duplex jocandi genus: unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscenum: alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum. *Id. de clar. Orat. c.* 16. Homo acutus, elegans, facetus. & *cap.* 85. Ironia faceta & elegans. *Justin. l. 39. c.* 2. Faceti joci. *Plin. l. 35. c.* 10. *sub fin.* Argutiæ facetissimi salis. *Cic. 1. de Orat. c.* 8. Facetus sermo. & *lib. 2. c.* 54. Facetus narrator. & *cap.* 56. Facetus & urbanus. & *ibid.* Facetus & salsus. & *de clar. Orat. c.* 47. Facetus cum aculeo & maledicto. & *lib. 2. de Legib. c.* 15. Aristophanes, facetissimus poeta veteris Comœdiæ. *Lucil.* apud *Fest.* in *Redargnisse*. Quo facetior videare, & scire plus quam ceteri. ¶ *Facetus* non tantum circa ridicula opinor consistere, inquit *Quintil. l. 6. c.* 3. Neque enim diceret Horatius (*lib. 1. Sat. 10. v.* 44.) facetum carminis genus natura concessum esse Virgilio. Decoris hanc magis, & excultæ elegantiæ appellationem puto. Ideoque in epistolis Cicero (*in fragm.*) hæc Bruti refert verba: Næ illi sunt pedes faceti, ac deliciis ingredienti molles. Quod convenit cum illo Horatiano: molle atque facetum Virgilio. Hactenus *Quintil.* Advertendum autem, facetum carmen *Virgilio* tribui ab *Horatio* præsertim in Bucolicis, & Georgicis. Ait enim: molle atque facetum Virgilio annuerunt gaudentes rure Camenæ. Significat ergo amœnum, elegans, jucundum, eruditum, floribus poetici leporis aspersum. Quo pertinet illud *Colum. l. 1. c. 1. a med.* Duo volumina similium præceptorum de vineis Julius Græcinus composita facetius & eruditius, posteritati commendavit. ¶ *Facetus victus* est elegans, & lautus. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 41. Non omnes possunt olere unguenta exotica, si tu oles: neque tam facetis, quam tu vivis, victibus. ¶ Præterea *facetus* est etiam qui blande loquitur, & ad voluntatem alterius. *Horat. l. 1. ep. 6. v.* 54. frater, pater, adde, Ut cuique est ætas, ita quemque facetus adopta. ¶ Item scurra, quique per turpia aut indecora risum captat. *Id. l. 1. sat. 2. v.* 25. Malchinus tunicis demissis ambulat: est, qui Inguen ad obscœnum subductis usque facetus.

FACIES, ei, f. *faccia, viso, πρόσωπον*, pars anterior capitis humani, constans fronte, oculis, naso, malis, ore, mento. *Plin. l. 11. c.* 37. Facies homini tantum: ceteris os, aut rostra. *Id. l. 7. c.* 1. Jam in facie vultuque nostro cum sint decem, aut paulo plura membra, nullas duas in tot millibus hominum indiscretas effigies existere. *Cic. 2. Phil. c.* 16. Velim, mihi dicas, L. Turselius qua facie fuerit, qua statura. *Id. in Pison. c. 32. extr.* De facie nosse aliquem. *di vista. Terent. Eun.* 3. 2. 20. Homo facie liberali. *che ha viso da galantuomo. Id. Phorm.* 1. 2. 50. Virgo facie egregia. *di rara bellezza. Juvenal. sat. 3. v.* 280. Cubat in faciem. *dorme bocconi. Id. sat. 9. v.* 146. Multas facies fingere. *molte teste, o ritratti.* ¶ Pro pulcritudine, *Ovid. 3. de ar. am. v.* 105. Cura dabit faciem: facies neglecta peribit. ¶ *Perfricare faciem*, ut perfricare os, frontem, est pudorem abjicere. *Plin. in præfat. Hist. natur.* Perfricui faciem; nec tamen profeci. ¶ *Vertere se in omnes facies*, est facere, experiri omnia, ad Proteum respiciendo. *Virg. 12. Æn. v.* 891. Verte omnes tete in facies, & contrahe quidquid Sive animis, sive arte vales. ¶ Aliquando latiore significatione accipitur pro universa forma, & modo, & factura corporis totius, uti docent *Gell. c. 29. l.* 13. & *Non. c. 1. n.* 261. Est enim a faciendo dicta, ut ab aspectu *species*, a fingendo *figura*. *aspetto, figura, apparenza, sembianza. Senec. ep.* 33. Non est formosa, cujus crus laudatur, aut brachium, sed illa, cujus universa facies admirationem singulis partibus abstulit. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 151. Earum nutrix qua sit facie, mihi expedi. *Mi.* statura haud magna, corpore aquilo, specie venusta, ore parvo, atque oculis pernigris. & *Pacuv.* apud *Gell. loc. cit.* & *Non. c. 1. n.* 262. Ætate integra, feroci ingenio, facie procera virum. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 9. Peregrina facie videtur hominis. *ha ciera di forastiere.* Translate *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *a med.* Quædam faciem solœcismi habent, & dici vitiosa non possunt. *anno sembianza. Id. l. 8. c. 5. a med.* Inventiunculis gaudent, quæ excussæ risum habent, inventæ faciem ingenii blandiuntur. *avendo apparenza d' ingegnose. Tacit. Ann.* 13. c. 38. Dum positis loricis & galeis, in faciem pacis veniretur. *come se fosse pace.* ¶ Hac ratione differt a vultu, qui de rebus tantummodo dicitur. *Cic. 1. de Orat. c.* 28. Non quæruntur ea, quæ nobis non possumus fingere, facies, vultus, sonus. *Sallust. in Catil. c.* 15. Prorsus in facie vultuque vecordia inerat. ¶ Aliud discrimen *vultus*, & *faciei* V. in *Vultus*. ¶ De rebus inanimis. *Plaut. Rud.* 4. 4. 105. & 111. Crepundia qua facie sunt? responde ex ordine. *Pa.* ensiculus est aureolus litteratus: post est securicula anceps, &c. *come son fatte?* Eodem modo adnotante *Gell. loc. cit.* probe dicitur *montis*, & *cœli*, & *maris facies*. *Sallust. in fragm. ibid.* Sardinia in Africo mari, facie vestigii humani. *di figura d' una pianta d' uomo. Virg. 4. Georg. v.* 360. Unda curvata in faciem montis. *a guisa di monte. Plin. l. 2. ep. 17. ad fin.* Intermissa tecta villarum, quæ præstant multarum urbium faciem. *forme una vista. Ovid. l. 1. Trist. el. 3. v.* 26. Hæc facies Trojæ, cum caperetur, erat. *Gell. l. 15. c.* 30. Faciem vehiculi ementitus est longe alienam falsamque. *ha descritto falsamente la figura. Plin. l. 12. c.* 14. Nec, arboris ipsius quæ sit facies, constat. *la forma, la figura. Id. l. 6. c.* 17. Alia illius cœli facies, alii siderum ortus. *aspetto, vista. Id. l. 35. c. 4. ad fin.* Tabulæ, quæ pictam belli faciem habent. *Id. l. 25. c.* 2. Herbæ quadripartitis varietatibus anni faciem mutant. *Gell. l. 10. c.* 18. Ossa contusa in faciem pulveris. ¶ Illa quoque translata sunt, & formam, conditionem, speciemque rei significant. *Cic. pro Flacc. c.* 22. Fateantur, in Mæandrii persona esse expressam faciem civitatis. *Id. 8. Phil. c.* 8. Senatus faciem legatus secum attulerat, auctoritatem reipubl. *Sallust. in Catil. c.* 31. Quibus rebus permota civitas, atque immutata facies urbis erat. *la città avea mutata faccia. Quintil. l. 8. c. 2. a med.* Interim ex pluribus efficitur illa, quam conamur exprimere, facies. *h. e.* imago, species alicujus rei descripta verbis per hypotyposim. ¶ Prima facie, *a prima vista. Cajus Dig. l. 16. tit. 1. leg.* 13. Cum prima facie quidem alienam, re vera autem suam obligationem suscipit. ¶ *Facie alicujus rei* est specie, prætextu. *Tacit. 2. Hist. c.* 54. Quod publici consilii facie discessum Mutina, desertæque partes forent. ¶ Dicitur & in quibusdam rebus, qua parte melius apparent, & conspiciuntur. *Plin. l. 9. c. 35. de margaritis.* Quibus una tantum est facies, & ab ea rotunditas, aversis planities, ob id tympania nominantur. *uno solo faccia.* ¶ Ponitur & pro ratione, modo, *modo*. *Plaut. Cist.* 1. 1. 73. Ad istam faciem est morbus, qui me macerat. ¶ In secundo, & *tertio*, seu sexto casu plurali, *facierum*, *faciebus* via est in usu. *Cato* apud *Priscian. in fin. lib.* 7. Exempla earum facierum. ¶ Olim declinabant *facies*, hujus *facies*, & hujus *facii*, & in dativo huic *facie*: cujus rei testis est *Gell. l. 9. c.* 14. Sic *dies dii*, *fames fami*, &c. V. in fine vocis *Dies*.

FACILE, *facilmente, agevolmente, ῥᾳδίως, εὐχερῶς*, nullo negotio, sine labore. *Cic. Fam. 1. ep. 2. sub fin.* Injuriis, quæ propositæ sunt a Catone, facile resistemus. *Id. 2. de Orat. c.* 57. Facile ediscere aliquid. *Id. pro Cal. c.* 9. Facillime fingere quidpiam. *Cæs. l. 5. B. Gall. c.* 24. Facillime mederi inopiæ frumentariæ. & *lib. 1. c.* 11. Non facile ab oppidis hostium vim prohibere. & *cap.* 2. Minus facile finitimis bellum inferre. *Gell. l. 1. c. 6. sub fin.* Facile, & proclivitar persuasit. *Nepos in Themist. c.* 1. Facile explicare oratione aliquid. *Id. in Alcib. c.* 9. Sperabat se facile consecuturum. *Id. in Con. c.* 3. Facile induci ad credendum. *Id. in Milt. c.* 6. Quo facilius intelligi possit. *Plin. l. 2. c.* 3. & *Curt. l. 6. c. 7. extr.* Non facile dixerim. ¶ Pro libenter, æquo animo, *Cic. 1. Tuscul. c. 32. extr.* Te aberrare a proposito facile patiebar. *Terent. Andr.* 1. 1. 35. Facile omnes perferre ac pati. *Cic. in Top. c.* 18. & *Nepos in Phoc. c.* 1. Facile carere aliqua re. *Id. in Epamin. c.* 3. Paupertatem adeo facile perpessus est, ut, &c. *Cic. Attic. l. 13. ep.* 26. Locum habeo nullum, ubi facilius esse possim, quam Asturæ. *più volentieri, con minor incomodo. Id. Verr. 3. c.* 36. Vina ceteraque, quæ in Asia facillime comparantur. *se ne trova in abbondanza, a buon mercato.* ¶ Pro longe, certo, aut multo, *di gran lunga, assai, senza dubbio*, *Cic. 1. Tuscul. c.* 33. Facile determinus. *Id. 3. de Orat. c.* 12. Eruditissimos Asiaticos quivis Atheniensis indoctus facile vincit. *Id. Fam. 6. ep.* 10. Tui ordinis facile princeps. *Plaut. Trin.* 3. 2. 80. Facile palmam habes: hic victus. *Terent. Andr.* 4. 3. 5. Facile hic plus mali est, quam illic boni. Ubi *Donatus:* adverbium confirmantis est, id est liquido, manifesto. Veteres dicebant *facile* pro certo. ¶ Pro valde, vel optime, *Plaut. Epid.* 3. 4. 66. Novistin' fidicinam? *Fr.* tam facile, quam me. ¶ Pro bene, laute, beate, ex sententia, *Terent. Adelph.* 3. 5. 56. Quam vos facillime agitis, quam estis maxime potentes, dites, fortunati; tam maxime vos oportet, &c. *Plaut. Curcul.* 5. 2. 6. Nugas garris. *Curc.* soleo: nam propter eas vivo facilius. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 43. *Burni.* Facile est, ubi omnia quadrata currunt.

FACILIS, le, *facile, agevole, εὔκολος, ῥᾴδιος*, qui fieri potest, qui est sine labore, expeditus, explicatus, proclivis: *a facio. Terent. Heaut.* 4. 6. 1. Nulla est tam facilis res, quin difficilis siet, quam invitus facias. & 4. 3. 26. Bonam rem imperas, & factu facilem. *Id. Hecyr.* 3. 1. 15. Cuivis facile scitu est, quam fuerim miser. *Nepos in Dione, c.* 9. Cuivis facile intellectu fuit. *Virg. 3. Æn. v.* 621. Nec visu facilis, nec dictu affabilis. *Tacit. 4. Hist. c.* 39. Facilis corrumpi. *Lucan. l. 2. v.* 656. Roma capi facilis. *Terent. Adelph.* 5. 4. 8. Id esse verum, cuivis facile est noscere. *Cæs. l. 1. B. Gall. c.* 6. Iter multo facilius, atque expeditius. *Cic. in Partition. c.* 17. Res facilis & proclivis. *Id. pro Planc. c.* 5. Causa facilis & explicata. *Id. pro Cæcin. c.* 3. Facilius & commodius judicium. *Id. 2. de Orat. c.* 45. Materies facilis ad exardescendum. *Id. 2. Phil. c.* 17. Materia facilis, in te dicta dicere. *Id. pro leg. Manil. c.* 14. Aditus faciles ad eum privatorum. *Virg. 1. Georg. v.* 79. Facilis labor. *Id. 11. Æn. v.* 771. quæ sit fortuna facillima, tentat. *Id. 1. Georg. v.* 40. Da facilem cursum. *prospero.* & *vers.* 222. colendi haud facilis via. *non facile maniera.* & *lib. 2. v.* 460. Facilis victus. *h. e.* copiosus. & *lib. 1. Æn. v.* 449. Facilis victu gens. *h. e.* abundans, dives. *Petron. in Satyr. c.* 93. Afræ volucres placent palato, Quod non sunt faciles. *h. e.* non facile inveniuntur. Sic *Horat. l. 2. sat.* 2. v. 119. Facilis & parabilis. *Lucan. l. 1. v.* 173. Iræ faciles. *h. e.* quæ facile accenduntur. *Virg. 2. Æn. v.* 646. Facilis jactura sepulcri. *h. e.* quæ æquo animo ferri potest. *Juvenal. sat. 4. v.* 63. facilis cardo. *h. e.* qui facile movetur, & vertitur. *Horat. l. 3. od.* 11. v. 8. & *lib. 3. od.* 21. v. 4. facilis somnus. *h. e.* qui facile capitur. *Valer. Flacc. l. 1. v.* 109. faciles arcus. *h. e.* qui facile gestantur, vel flectuntur. *Curt. l. 4. c.* 6. Facilis humus. *h. e.* quæ facile effoditur. *Plin. l. 16. c.* 43. Fagus facilis. *buono da lavorare.* & *lib. 13. c.* 4. Palmæ faciles ad scandendum. *Propert. l. 4. el.* 10. v. 4. Jugum facile. *di facile salita. Nemesian. in Cyneg. v.* 50. facilis canis. *h. e.* agilis, celer: vel qui facile impellitur ad venandum, paratus, promptus. *Plin. l. 8. c.* 32. Feminæ faciliore utentes utero. *h. e.* facilius edente partum. ¶ Cum refertur ad per-

personam, significat eum, qui facile quidpiam facit. *Cic. de clar. Orat. c.* 48. Facilis & expeditus ad dicendum T. Junius. *Sueton. in Tito, c.* 3. Latine Græceque vel in orando, vel in fingendis poematibus promptus & facilis, ad extemporalitatem usque. ¶ Item de eo, qui facile cedit, non repugnat, se dat alteri, & submittit. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 52. Etiamsi faciles nos ad concedendum habuerit. *Id. Fam.* 7. *ep.* 1. *a med.* Facilem populum habere. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 151. Haccine nos animæ faciles eant nubila contra Mittimur? *Stat. l.* 8. *Theb. v.* 571. faciles grassatus cuspide turmas. *Lucan. l.* 2. *v.* 314. ad juga faciles populi. *Horat. l.* 2. *od.* 12. *v.* 26. Sævitia facilis. *h. e.* quæ facile placatur. ¶ Item de eo, qui mitis, lenis est, & humanus, affabilis, comis, communis, *affabile, umano, trattabile*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 29. & *Terent. Heaut.* 2. 1. 5. Facilis & liberalis pater. *condiscendente, indulgente*. *Id. Adelph.* 5. 9. 29. Facilem & festivum esse alicui. *Id. Hec.* 5. 1. 35. Facilem benevolumque lingua tua tibi me reddidit. *Cic. pro Balb. c.* 16. Comes, benigni, faciles, suaves homines. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 11. Facilem se in rebus cognoscendis, in hominibus audiendis admittendisque præbere. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 280. Sic habeas faciles in tua vota deos. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 9. Nymphæ faciles. Ubi *Serv.* mites, exorabiles. ¶ *Facilis* pro agili, celeri, & facile se movente, *Virg.* 8. *Æn. v.* 310. & *Manil. l.* 1. *v.* 647. faciles oculos fert omnia circum. ¶ Item pro sciente, solerti, industrio. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 7. Ipse seram teneras maturo tempore vites Rusticus, & facili grandia poma manu. ¶ Res faciles sunt expeditæ, *in buono stato*. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 5. Res & fortunæ tuæ quotidie faciliores mihi, & meliores videntur. Adde *Liv. l.* 23. *cap.* 11. ubi al. leg. *feliciores*. ¶ Cum infinito, *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 723. Pontus & exorta facilis concrescere bruma. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 606. lecti juvenum, qui robore primi, Famam posthabita faciles extendere vita. *Lucan. l.* 2. *v.* 460. Terror facilis vertere mentes. & *lib.* 10. *v.* 310. Facilis cedere. *Sil. l.* 12. *v.* 163. Planities facilis adiri. ¶ Cum genitivo, *Liv. l.* 26. *c.* 15. Facilis impetrandæ veniæ Claudius. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 407. Rex alloquii facilis. *Claudian. de laudib. Serenæ*, *v.* 54. Hispania dives equis, frugum facilis. *h. e.* copiosa, fertilis. ¶ Cum ablativo, *Sallust. in Jug. c.* 100. Facundus, callidus, amicitia facilis. *h. e.* facile sibi amicos parans. ¶ Cum dativo *facilis alicui rei*, est aptus, idoneus. *Sil. l.* 15. *v.* 721. Milites nec soli faciles, longique laboris anhelos. *non assuefatti a tollerare i calori del sole*. *Id. l.* 12. *v.* 464. audendi pravus, facilisque periclis. *Lucan. l.* 4. *v.* 506. Morti faciles animi. *h. e.* parati ad mortem subeundam. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 27. Juvenis improvidus, & facilis inanibus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 223. Terra facilis pecori. *h. e.* quæ facile & abunde suppeditat alendo pecori. ¶ Passive *Quintil. declam.* 1. *c.* 16. Cæcus contumeliæ oppertunus, injuriæ facilis. *h. e.* cui facile inferri injuria potest. ¶ Facile est, *è cosa facile*, sequente infinito, vel ut particula, & conjunctivo. *Curt. l.* 6. *c.* 10. Verba innocenti reperire facile est. *Plin. l.* 3. *c.* 5. Nec situs, originesque persequi, facile est. *Plin. alter in Paneg. c.* 44. *&* 87. Facilius est, ut esse aliquis successor tuus possit, quam ut velit. ¶ *Ex facili* est facile, *facilmente*. *Plin. l.* 30. *c.* 3. Cinis conjectus exesis dentibus, ex facili cadere eos cogit. *Cels. l.* 7. *c.* 9. *circa med.* Ita adducendum, ut ex facili subsequatur. *Colum. l.* 6. *c.* 1. Quæ in emendis bubus sequenda, non ex facili dixerim. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 356. Quod petis, e facili, si volet illa, feres. ¶ *In facili* idem significat. *Liv. l.* 3. *c.* 8. Cum exitus haud in facili essent. Al. aliter leg. *Tryphonin. Dig. lib.* 26. *tit.* 3. *leg.* 8. Quod in facili est. ¶ *De facili* idem est, sed rarius. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 6. De facili ab eis superabuntur.

FACILITAS, atis, f. *facilità, agevolezza, favella*, habitus, quo quis facile quidpiam facit, promptitudo, facultas. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 12. *extr.* Hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur: in malis proclivitas. *Sueton. in Grammat. c. penult.* Capiebat homines facilitate sermonis. *Quintil. l.* 1. *cap.* 12. (*al.* 20.) Facilitas puerilis ætatis. *h. e.* qua facile omnia discunt. *Id. l.* 10. *c. ult. a med.* Facilitas oris. *h. e.* pronuntiandi. *speditezza di lingua*. *Senec. ep.* 11. Facilitas corporis. *h. e.* proclivitas ad erubescendum. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Proscindi jugerum uno die, si sit facilitas soli. *Id. l.* 21. *c.* 24. Facilitas pariendi. *Id. l.* 16. *c.* 10. Picea tonsili facilitate. *Id. l.* 37. *c.* 5. Smaragdi sensim radiantes, & visum admittentes, ad crassitudinem sui facilitate translucida. *h. e.* facile penetrante lumine usque ad interna crassitudinis. ¶ In malam partem, *Sueton. in Claud. c.* 29. In XXXV. Senatores, & CCC. Equites R. tanta facilitate animadvertit, ut, &c. ¶ Translate est humanitas, lenitas, que nos faciles præbemus, mites, exorabiles, benignos, *piacevolezza, condiscendenza, trattabilità, dolcezza*. *Cic. pro Mur. c.* 31. *extr.* Si illius comitatem & facilitatem tuæ gravitati severitatique asperseris. *Nep. in Attic. c.* 15. Ejus comitas non sine severitate erat; neque gravitas sine facilitate. *Sueton. in Cæs. c.* 72. Amicos tanta semper facilitate indulgentiaque tractavit, ut, &c. *Cic. pro leg. Manil. c.* 14. Ut is, qui dignitate principibus excellit, facilitate par infimis esse videatur. *Id. Fam.* 12. *ep.* 1. *extr.* Immoderate & ingrate facilitate nostra abutuntur. & *lib.* 13. *ep.* 24. Pro tua facilitate & humanitate. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 7. Facilitas in audiendo, lenitas in decernendo. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 40. Quis congressum meum aut facilitatem sermonis desideravit? ¶ Etiam in plurali num. usurpari posse, colligi videtur ex *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* ubi pro exemplo duplicis pedis uno verbo comprehensi ponit *facilitates*, *temeritates*.

FACILITER, *facilmente*, idem quod facile. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al. Tom.* II. 10.) Inhærent quidam molestissima diligentiæ perversitate, ut *audaciter* potius dicant, quam *audacter*, licet omnes oratores aliud sequantur. His permittamus & *audivisse*, & *scivisse*, & *tribunale*, & *faciliter* dicere. *Vitruv. l.* 1. *c.* 4. Ferrum percalefactum faciliter fabricatur. & *l.* 2. *c.* 1. Manibus & articulis, quam vallent rem, faciliter tractarent. Adde *cap.* 3. *&* *alibi*.

FACINOROSUS, a, um, *facinoroso, malfattore, malvagio*, κακοῦργος, qui mala facinora perpetrat, flagitiosus, scelestus. *Cic. Catil.* 2. *c.* 10. Quintum genus est parricidarum, sicariorum, denique omnium facinorosorum. *Id. pro Sext. c.* 38. Respublica a facinorosissimis sicariis oppressa. *Id.* 1. *de Legib. c.* 14. Deterrere aliquem ab injuriosa facinorosaque vita. *Justin. l.* 2. *c.* 1. Impius & facinorosus animus. *Id. lib.* 16. *cap.* 4. Clearchus exsilio facinorosior redditus.

FACINUS, ŏris, n. *azione, impresa, fatto*, ἀνδραγάθημα, insigne factum: a *facio*. Vox est mediæ significationis, & in utramque partem sumitur tum de honesto ac laudabili, tum de malo pravoque. Prima significatione *Terent. Heaut.* 2. 1. 8. Is mihi, ubi adbibit plus paulo, sua quæ narrat facinora! *Antonius* apud *Cic. Phil.* 13. *c.* 17. Qui judicaverint hostem Dolabellam ob rectissimum facinus. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 6. Id facinus pulcherrimum esse arbitrarere. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c. penult.* Quasi facinus præclarissimum fecisset. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 21. Rarum ea tempestate facinus. *Terent. Heaut.* 2. 3. 73. Non fit sine periculo facinus magnum & memorabile. *Sallust. in Jug. c.* 2. Ingenii egregia facinora. ¶ Altera notione, quæ frequentior est, *misfatto, sceleraggine*, κακούργημα. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 249. Nondum Justitiam facinus mortale fugarat. *l'umane sceleraggini*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 66. Facinus est, vinciri civem R. scelus verberari; prope parricidium, necari: quid dicam in crucem tollere? *Id. pro Mil. c.* 27. Cui nihil unquam nefas fuit nec in facinore, nec in libidine. *Id.* 2. *Agrar. c.* 28. Homines ad vim, facinus, cædemque delecti. *Id. in fin. Verr. ult.* Inaudita & singularia facinore sceleris, audaciæ, perfidiæ, libidinis, avaritiæ, crudelitatis. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. Furiæ vindices facinorum & sceleris. *Id.* 2. *de Fin. c.* 29. Vide, ne facinus facias, cum mori suadeas. *Id.* 1. *Catil. cap.* 10. Obire facinus. *Id.* 3. *Fam. ep.* 10. committere. *Sallust. in Jug. c.* 34. suscipere. *Id. in Catil. cap.* 18. patrare. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 9. in se admittere. *Ovid. l.* 2. *Trist. v.* 207. Nec tamen est facinus molles evolvere libros. & *l.* 4. *el.* 4. *v.* 43. abfuit omne peccato facinus consiliumque meo. & *l.* 1. *el.* 2. *v.* 98. A culpa facinus scitis abesse mea. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 213. heu facinus! *o vergogna!* Sic *Terent. Eun.* 1. 1. 25. & *Cic. Verr.* 6. *c.* 66. O indignum facinus! *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 6. per facinus *h. e.* per scelus. ¶ Inter *flagitium*, & *facinus* hoc differt, quod *flagitium* est quidquid agit cupiditas indomita ad corrumpendum animum & corpus suum: *facinus*, quod agit, ut alteri noceat. Ita *Augustin. l.* 3. *de doctrin. Christ. c.* 10. Præterea flagitium infamiam semper habet, facinus non semper. *Liv. l.* 39. *c.* 13. Nihil facinoris, nihil flagitii prætermittere. *Sallust. in Catil. c.* 24. Homo flagitiis atque facinoribus coopertus. Adde *Cicer. Catil.* 1. *c.* 6. *Scelus* vero utrumque complectitur: & præterea significat ipsam turpitudinem, aut malitiam flagitii & facinoris. Ad hæc *facinus* etiam in bonam partem accipitur, *flagitium*, & *scelus* semper in malam. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 3. Cum omnes in omni genere & scelerum & flagitiorum volutentur. *Id. pro Mil. c.* 16. Scelus, & facinus præ se ferens, & confitens. ¶ Universim *facinus* est quodcumque factum, aut res, *fatto, cosa, azione*. *Plaut. Mil.* 2. 4. 24. *&* 58. Nimis mirum est facinus, quomodo hæc hinc potuerit transire. *è ben cosa maravigliosa!* *Id. Rud.* 1. 2. 73. Quod facinus video! *Da.* quid vides? *Sc.* mulierculas video sedentes in scapha solas duas. *che veggo io mai!*

FACIO, is, eci, actum, a. 3. *fare, operare*, ποιέω, ἐργάζομαι, efficio, ut aliquid fit, ago, conficio. Verbum est latissime significationis, atque usus; accommodaturque omnibus fere actionibus. *Papinian. Digest. lib. ult. tit. penult. leg.* 218. Verbum facere omnem omnino faciendi causam complectitur, donandi, solvendi, judicandi, ambulandi, numerandi. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 14. Ego plus, quam feci, facere non possum. *Id. de Senect. c.* 3. Faciam, ut potero, Læli. *Id. Attic. l.* 16. *ep.* 15. Noli putare, pigritia me facere, quod non mea manu scribam. *Id. ad Brut. ep.* 2. Quod scribis, statuisse te ducere exercitum in Cherronesum, facis ex tua dignitate, & e republ. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 3. Orabat, ut ad te scriberem: quod facio, & vehementer rogo, ut, &c. *Id. pro Quint. c.* 8. Recte, aut perperam facere. *operar bene, o male*. *Id. pro Rosc. Com. c.* 7. Facere per malitiam. *con malizia*. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 27. Facere non possum, quin ad te mittam. *non posso far di meno di non mandare*. & eodem sensu *l.* 11. *Attic. ep.* 21. & *lib.* 8. *ep.* 14. Non potuisti ulla modo facere, ut mihi illam epistolam non mitteres. *Idem de Amic. c.* 2. Amice facere. *trattar da amico*. *Terent. Eun.* 4. 1. 10. Facere alicui ægre. *far un dispiacere*. *Cic.* 2. *Q. Fr. ep.* 1. Fecit humaniter Licinius, quod ad me venit. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 7. Bene hoc fecit, quod mihi sui cognoscendi facultatem dedit. *ha fatto questa di buono, che mi ha dato*, &c. *Id.* 12. *Attic. ep.* 24. Bene fecit Silius, qui transegerit. *ha fatto bene a conchiudere*. *Id.* 1. *de Legib. c.* 1. Faciunt imperite, qui a poeta veritatem exigunt. *mostrano poca cognizione a esiggere*, &c. *Id. pro Sext. c.* 13. & 3. *Verr. c.* 16. Quid hoc homine facias? *che dovete mai far di costui?* *Plaut. Bacch.* 2. 3. 100. Nescit, quid faciat auro. *non sa che fare: tanto è ricco*. & *Cas.* 5. 4. 6. Quid fecisti scipione? *che hai fatto del bastone?* modus interrogandi, re amissa. Sic *vers.* 9. Quin responde, tuo quid factum est pallio? *Cic. pro Cæcin. c.* 11. & *Attic. l.* 7. *ep.* 3. Quid tu huic homini facias? *che vuoi tu fargli?* & *lib.* 4.

Acad. c. 30. Quid enim faceret huic conclusioni ? si lucet , lucet , *&c.* cederet scilicet. *che risponderebbe? che direbbe di*, &c? *Id.* 1. *Tuscul. c.* 35. Pompejo nostro familiari , cum graviter ægrotaret Neapoli, melius est factum . *s' è rinnuato.* ¶ *Facere cum aliquo* , & *ab aliquo* est convenire, sentire , stare ab aliquo : cui contrarium est *facere adversus aliquem* . *Cic. pro Sull. c.* 13. Si respondisset , idem sentire, & secum facere Sullam. *che è dalla sua, fa per se* . *Id. pro Quint. c.* 3. Veritas cum illo facit. *sta per lui* . & *pro Cæcin. in fi.* Auctoritas sapientissimorum hominum nobiscum facit . *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 762. Cum Veneris puero non male , Bacche , facis . *non disconvieni* . *Cic.* 1. *de Invent. c.* 48. Commune est , quod nihilo magis ab adversariis , quam a nobis facit . *Id. pro Quint. c.* 1. Facere contra aliquem . *Id.* 7. *Attic. ep.* 3. *circa med.* Omnes damnatos , omnes ignominia affectos illac facere . *h. e.* a Cæsare . *Al. leg.* illic, *al.* illuc. *Nep. in Eumen. c.* 8. Neque minus eos , cum quibus steterint , quam adversus quos fecerint. ¶ *Facere ad aliquid* , & *facere* absolute, in re medica est conferre , prodesse , *giovare* . *Colum. l.* 7. *c.* 5. *ante med.* Fecit autem commode ea compositio, quam , &c. & *lib.* 8. *c. ult. a med.* Facit etiam ex pomis viridibus adaperta ficus . *Scribon. Larg. compos.* 108. & 176. Medicamentum, quod adversus solutionem stomachi facit . & 122. Ad coli dolorem faciunt . *Plin. l.* 22. *c.* 18. Chamæleon facit ad difficultatem urinæ. ¶ Et translate *Quintil. l.* 6. *c.* 4. Plurimum facit, totas diligenter nosse causas. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 16. Frena minus sentit, quisquis ad arma facit . *è buono per la guerra* . ¶ *Facere alicui* ead. sensu , *Plin. l.* 22. *c.* 19. Radix coronopi cœliacis præclare facit , in cinere tosta . *Plin. Valer. l.* 2. *c.* 1. Mirifice pulmoni facit . ¶ Absolute *Ovid.* 3. *Trist. el.* 8. *v.* 23. Nec cælum , nec aquæ faciunt , nec terra , nec auræ . *non mi confescono*. ¶ *Facere alicui* , & *ad aliquem* est etiam convenire, aptum esse . *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 19. Mollia , Pegasides, vestre date serta poetæ: Non faciet capiti dura corona meo . *non istarà bene sul mio capo* . *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 189. Parca sed est Sparte : tu cultu divite digna es: Ad talem formam non facit iste locus. ¶ *Facere bene*, vel *male alicui* , prodesse , vel nocere . *Terent. Adelph.* 5. 8. 25. & 5. 7. 19. & *Plaut. Mostell.* 3. 2. 22. & *Capt.* 5. 1. 23. ¶ Cum casibus pretii est æstimare, *stimare*. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 10. In quo perspicere posses, quanti te, quanti Pompejum, quam unum ex omnibus facio, ut debeo, plurimi, quanti Brutum facerem. & *ep.* 4. Te quotidie pluris feci . *Id.* 2. *de Fin. c.* 13. Voluptatem virtus minimi facit . & *cap.* 27. Dolorem nihili facere. *Plaut. Pers.* 2. 2. 42. Nihil facio scire . *Al. leg.* nibili . *Sallust. in Jug. c.* 89. Non sunt composita verba mea : parum id facio . *Plaut. Stich.* 1. 1. 42. Si illi improbi sint , atque aliter nos faciant , quam æquum est . ¶ Interdum est instituere , creare . *Cic.* 3. *Verr. c.* 43. Testamento fecit heredem filiam . *Id. de Senect. c.* 5. Anno undevicesimo post ejus mortem hi consules facti sunt . *Id. pro Mur. c.* 21. *sub fin.* Alium faciam , quoniam sibi hic ipse desperet . *Justin. l.* 9. *c.* 6. Aliquem regem facere. ¶ Item pro componere, lucubrare . *Cic. in Pison. c.* 29. Facere poema . *Id. pro Arch. c.* 10. epigramma in aliquem . *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 5. *a med.* versus. *Id.* 1. *de Orat. c.* 14. orationem. ¶ Item pro edere . *Id. Attic. l.* 15. *ep.* 10. Ludos vero non facere quid fœdius? *Plaut. Mostell.* 5. 1. 66. Exempla edepol faciam ego in te . ¶ Item pro emittere . *Colum. de arborib. cap.* 54. Rapa , & napi antequam caulem , aut cymam faciant . *Id. l.* 2. *c.* 15. Maxime columbinum stercus probamus : secundum deinde, quod homines faciunt. *Id. l.* 6. *c.* 19. Facere urinam. ¶ Item pro exercere , *esercitare* . *Cic. post red. in Sen. cap.* 5. Egestate & improbitate coactus piraticam fecit . *Id.* 7. *Verr. c.* 28. Facere mercaturas. & *cap.* 59. argentariam. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. copiariam. *Id.* 6. *Fam. ep.* 8. haruspicinam , & præconium . ¶ Item pro cogere , colligere , conflare. *Cic.* 4. *Verr. c.* 6. Maximam pecuniam facere . *Id. pro Cæcin. c.* 11. Manum facere , copias parare . *Sallust. in fragm.* apud *Senec. ep.* 114. & *Vellej. l.* 2. *c.* 109. exercitum. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 33. auxilia mercede . *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 7. Ex arvo male consito minus multum , & minus bonum faciebant vinum . ¶ Item pro afferre . *Cic.* 14. *Fam. ep.* 7. Statim ita sum levatus , ut mihi deus aliquis medicinam fecisse videatur . *Plin. l.* 30. *c.* 6. Facere remedium lieni . *Colum. l.* 2. *c.* 2. Ager pestilens mortem facit . *cagiona* . *Tacit.* 2. *Hist. c.* 70. Perniciem alicui facere. ¶ Et pro dare , concedere . *Vellej. l.* 2. *c.* 105. Ubi negotio fecissent otio locum . *Virg. Ecl.* 1. *v.* 6. deus nobis hæc otia fecit. *Cic.* 3. *Catil. c.* 5. Si quid de his rebus dicere vellet , feci potestatem . ¶ Cum infinito . *Id.* 2. *Phil. c.* 3. Fac , potuisse . *concediamo, che tu abbi potuto; diasi, che* , &c. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 29. Quæ est animo natura? propria puto, & sua : sed fac igneam , spirabilem : nihil ad id, de quo agimus . *facciamo, che sia di fuoco* . & *cap.* 34. Fac, quod isti volunt, animos non remanere post mortem . *Virg.* 4. *Æn. v.* 540. Quis me autem (fac velle) finet? ¶ Item pro comparare , acquirere. *Cic. pro Flacc. c.* 37. Facere lucrum. *Id.* 3. *Verr. c.* 59. Qui manubias sibi tantas ex Metelli manubiis fecerit. *Plaut. Pers.* 4. 4. 100. Divitias facere ex re aliqua . ¶ Item pro reddere, efficere , in causa esse , ut aliquid fiat . *Cic.* 6. *Phil. sub fin.* Senatum bene firmum , firmiorem vestra auctoritate fecistis . *Id. Verr.* 4. *c.* 26. Omnes illius injurias rescindere , & irritas facere. *Id. pro leg. Manil. c.* 10. Quæ res est , quæ cujusquam animum in hac causa dubium facere possit ? *Id.* 8. *Phil. c.* 39. Facere aliquem sanum , disertum . *Id.* 2. *de Orat. c.* 51. Iratum adversario judicem facere. *Id. pro Dejot. c.* 12. Quos concursus facere solebat ! *quanta gente si tirava attorno!* ¶ Cum infinito *Liv. l.* 22. *c.* 13. Casilinum pro Casino ducem accipere fecit . *Al. leg.* duci ut acciperet. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. Aspectus & desiderium arborum macrescere facit volucres inclusas . *Colum. l.* 12. *c.* 38. Mel ter infervere facito . *Virg.* 2. *Æn. v.* 538. qui nati coram me cernere letum Fecisti. *Ovid. Herord. ep.* 17. *v.* 174. illum Securum probitas , forma timere facit. *Sallust. in fragm.* apud *Senec. ep.* 114. *a med.* Quos audita Panormitanos dedere Romanis fecere . *costrinsero* , *indussero* . ¶ Et cum conjunctivo & particula *ut* . *Cic.* 2. *Attic. ep.* 4. & *Fam.* 5. *ep.* 19. *extr.* Quidquid indagaris, facito, ut sciam . *Id. Acad.* 1. *c.* 2. Ea , quantum potui , feci , ut essent nota nostris . *Id. pro Cluent. c.* 60. *extr.* Fecisti , ut , ne cui innocenti mœror tuus calamitatem afferret? ¶ Et omisso *ut*, *Id. Fam.* 5. *extr.* Fac, cupidus mei videndi sis. & *lib.* 11. *ep.* 3. Fac, cogites . *Terent. Eun.* 3. 2. 53. Domi adsitis, facite. ¶ Ponitur & pro parere , metaphorice. *Cic. in Orat. c.* 34. Controversiam aut res facit, aut verba. ¶ Et pro excitare . *Cic. de clar. Orat. c.* 95. Hortensius utroque genere florens, clamores faciebat adolescens . ¶ Et pro fingere , inducere . *Id. pro Planc. c.* 27. Me unum ex iis feci, qui ad aquas venissent. *mi finsi* . *Id. Fam.* 9. *ep.* 8. Feci sermonem inter nos habitum in Cumano . *introdussi*. *Id. de clar. Orat. c.* 60. In eo libro , ubi se exeuntem e Senatu , & cum Pansa colloquentem facit. ¶ Et cum infinito. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 8. Plato construi a deo , atque ædificari mundum facit . *Plin. l.* 25. *c.* 5. Hanc etiam (*herbam*) præcisos nervos glutinare faciunt . *h. e.* putant , docent, volunt. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 18. Facio , me alias res agere . *fingo di non badare* . *Id.* 3. *de nat. deor. c.* 16. *in med.* Herculem Homerus conveniri apud Inferos facit ab Ulysse. *Terent. Heaut. prol. v.* 31. Qui nuper fecit, servo currenti in via decesse populum. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Fac, quæso, qui ego sum, esse te . *mettiti nel mio piede* . ¶ Cum conjunctivo *Stat. l.* 2. *Achill. v.* 441. Fac , velit : ipsum illic metrem sprevisset Achilles . *metti , che voglia* . ¶ Et pro addere, adjungere , conciliare. *Cic. in Divin. Verr. c.* 13. Facere audientiam orationi. *Id. pro leg. Manil. c.* 15. auctoritatem. *Id.* 7. *Attic. ep.* 8. fidem . *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *ante med.* favorem . ¶ Hinc *facere aliquem suum* , sibi conciliare , *cattivarselo* . *Terent. Adelph.* 5. 6. 10. Paulatim plebem facio meam. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 259. fac plebem (mihi crede) tuam . *Stat.* 1. *Achill. v.* 377. Paulatim facere suam . ¶ Ponitur & pro inferre, afferre. *Plaut. Merc.* 2. 1. 11. & *Cic.* 10. *Fam. ep.* 16. Convicium alicui facere . *Terent. Phorm.* 5. 7. 9. contumelias . *Cic. in Orat. c.* 68. gravem plagam . *Id.* 9. *Phil. c.* 4. injuriam . *Id. Attic.* 11. *ep.* 8. dolorem alicui . ¶ Et pro exsequi , *eseguire* . *Id. pro Flacc. c.* 20. *extr.* Cum judicatum non faceret, addictus Hermippo , & ab hoc ductus est. ¶ Et pro gignere , procreare . *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. *ante med.* & 9. *ad fin.* Volucres ova & pullos faciunt . *Plin. l.* 11. *c.* 16. Apes faciunt sobolem. ¶ Et pro agere , degere , vivere . *Senec. ep.* 66. Quamvis paucissimos una fecerimus dies . Est qui legit *egerimus* , invito *Gronovio* . *Ulpian. Dig. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 14. In fine: vus fugeret , & annum in fuga fecerit . *Inscriptiones* apud *Gruter. pag.* 838. *n.* 12. & 842. *n.* 7. Conjugi Karissimæ , cum qua fecit ann. IX. men. VI. dieb. XXV. Adde aliam *pag.* 447. *n.* 3. & quatuor apud *Reinesf. class.* 14. *n.* 119. & *class.* 20. *n.* 216. 311. & 445. ¶ *Facere aliquid in aliquem*, vel *alicui* , est statuere . *Terent. Heaut.* 1. 1. 55. Si id non facis, ego quod me in te sit facere dignum , invenero. & *c.* 2. 24. Vereor, ne quid in illum iratus plus faciat . *Id. Eun.* 5. 6. 31. Causam quærebat senex, quamobrem insigne aliquid faceret iis. ¶ Habet etiam vim patiendi, & subeundi . *Cic.* 6. *Verr. cap.* 9. Facere detrimentum . *Id. de div. Orat. c.* 33. damnum . *Id.* 2. *de Fin. cap.* 24. jacturam . *Id.* 16. *Fam.* naufragium . ¶ Pertinet sæpe ad rem divinam : ut *facere sacrum* , item *facere* absolute, *far sacrifizio* . *Cic.* 6. *Verr. c.* 8. Res illum divinas apud eos deos in suo sacrario quotidie facere vidisti. *Sulpicia* apud *Tibull. l.* 4. *carm.* 6. *v.* 14. Tu mihi libo , ter, dea casta, mero. *Cic. pro Balb. c.* 24. Sacra pro civibus facere . *Id. de clar. Orat.* 1. 14. Sacrificium publicum cum lanis facere. *Id. ad Brut. ep.* 15. Larentiæ vos pontifices ad aram in Velabro facere soletis. *Colum. l.* 2. *c. ult.* Facere catulo. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 77. Cum faciam vitula pro frugibus . ¶ Aliquando ad rem obscœnam . *Paul. Dig. lib.* 2. *tit.* 14. *leg.* 27. *a med. Petron. in Satyr. c.* 87. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 240. *Ovid. Martial.* &c. ¶ Refertur etiam ad positionem nominum , & verborum . *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) Cur *aper apri* , & *pater patris* faciat . ¶ Eleganter circumlocutioni servit , & quodam pleonasmo pro curare , & efficere usurpatur. *Cic. de Senect. c.* 12. Invitus quidem feci, ut L. Flaminium e Senatu ejicerem . *h. e.* invitus quidem ejeci . *Id. Fam.* 6. *ep.* 12. Hoc Panse, Hirtius, Balbus plane ita faciunt, ut unice diligant. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 23. Acusius tardius iter faciebat : ut feci , ut celeriter eunti darem . *In veteri Edicto Censorio* apud *Sueton. de clar. Rhetor. c.* 1. Iis , qui eos ludos habent , videtur faciendum , ut ostendamus nostram sententiam , nobis non placere . ¶ In veteribus Inscriptionibus , præsertim sepulcralibus , passim legitur *fecit* , aut *faciendum curavit* , &c. Solo F. littera adscripta , aut F. C. hoc est tumulum , sepulcrum construxit . Hinc ludit in ambiguo *Martial. l.* 9. *epigr.* 16. Inscripsit tumulo septem celebrata virorum, Se fecisse Chloe: quid pote simplicius? *h. e.* se tumulum fecisse , aut se fuisse , quæ veneno viros sustulerit . ¶ *Fieri fecit* , jussit, curavit . *Inscript.* apud *Reines. ad Martial. l.* 1. *epigr.* 93. Q. Titio Pastorali filio naturali L. Aelius Musejus pater amantissimo fil. fieri F. ¶ Cum variis accusativis innumeros prope usus habet : quorum hic aliquot subtexemus . *Quintil. l.* 4. *c.* 1. *circa med.* Aditum sibi facere ad aliquem . *farsi strada* , *insinuarsi* . *Liv. l.* 25. *c.* 11. *ad fin.* & *Senec. ep.* 115. Facere alicui admirationem alicujus rei. *h. e.* ingerere , *mettere in pregio* , *far ammirare*. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 46. Æs alienum facere . *indebitarsi* . *Plin. l.* 6. *ep.* 27.

ep. 17. aliquid in studiis. *far qualche profitto*. Liv. l. 25. c. 11. alicui animum. *far animo, incoraggire*. Sic l. 1. c. 3. Divitiæ animos faciunt. Horat. l. 4. od. 7. v. 21. Facere arbitrium de aliquo. *dar la sentenza*. Alio sensu Liv. l. 43. c. 15. Alicui in re quapiam arbitrium facere. *dar l' elezione*. & lib. 29. c. 34. audaciam hosti. *dare, accrescere l' ardire*. & lib. 1. c. 34. & Horat. l. 1. ep. 1. v. 86. auspicium alicui. *dare, mostrare*. Terent. Adelph. 5. 8. 25. bene aliquid alicui. *fargli del bene*. Sic Heaut. 4. 5. 15. cuipiam aliquid boni. & Plaut. Pon. 5. 4. 46. multa bona alicui. Plin. l. 21. c. 16. a med. colorem. *eccitar calore, riscaldare*. Cic. 15. Fam. ep. 4. castra. *piantare, porre il campo*. & Attic. l. 9. ep. 13. ad fin. cœnam. h. e. apparare & præbere, quod est heri cœna aliam excipientis, *far un convito*. Liv. l. 1. c. 3. cognomen alicui. *dare*. & lib. 5. c. 15. commercium sermonis. *abboccarsi, aver comunicazione*. Colum. l. 7. c. 6. conceptum. *concepire, ingravidarsi*. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 30. conjurationem. *congiurare*. & lib. 3. B. Civ. c. 106. concitationes. *far tumulti*. Cic. Fam. 13. ep. 24. consuetudinem alicui cum altero. *stringer amicizia*. Liv. l. 35. c. 42. consilium alicui. *suggerire un partito*. Cic. pro Cal. c. 25. constitutum cum aliquo. *metter accordo*. Id. 1. Offic. c. 38. contentionem cum aliquo. *contendere, contrastare*. Liv. l. 7. c. 13. militibus copiam pugnandi. *dar licenza*. Phædr. l. 3. fab. 7. v. 5. corpus. *far corpo, ingrassarsi*. Justin. l. 11. c. 8. cursu quingenta stadia. h. e. conficere, explere. Liv. l. 3. c. 34. & lib. 7. c. 24. alicui desiderium rei cujuspiam. *far venir voglia*. Ovid. 2. Fast. v. 375. & 3. v. 515. dicta. *mantener la parola*. Quintil. l. 12. c. 3. difficultatem. *fare, recare*. & lib. 7. c. 2. discrimen. *far differenza*. Terent. Adelph. 2. 2. 33. dividuum. *dividere*. Quintil. l. 7. c. 1. dubium. *far dubbio, render dubbioso*. Senec. ep. 121. dulcedinem. *recar dolcezza, piacere*. & ep. 67. errorem. *cagionare, far fallare*. & ep. 124. a med. ex Sallust. exercitum. *metter in piedi*. & ep. 115. a med. & Quintil. declam. 8. c. 3. exitum. *far fine, aver fine*. Cic. 4. Verr. c. 73. alicui recte judicandi facultatem. *dar facoltà, comodo, occasione*. Terent. Andr. 2. 3. 7. fallaciam. Quintil. l. 11. c. 0. ad fin. & lib. 12. c. 5. alicui famam ingenii. *far concetto, fama*. Liv. l. 3. c. 1. fastidium. *recar noja*. & lib. 42. c. 14. extr. favorem alicui. *recare*. Plin. l. 10. c. 36. fetus. *partorire*. Cic. 3. Catil. c. 2. fidem alicui. *provare, far credere*. & ad Planc. in fi. l. 16. ad Attic. finem. *finire, far fine*. Colum. l. 10. v. 113. fletum alicui. *far piangere*. Tacit. 3. Hist. c. 10. formidinem. *far paura*. Quintil. l. 9. c. 2. & Senec. l. 1. controv. 8. fortiter. *portarsi da valoroso, far qualche bella impresa*. Liv. l. 24. c. 00. & parare magnam fortunam. *far grande fortune*. Plaut. Mil. 2. 2. 9. & Cic. 4. Attic. ep. 12. fraudem legi, senatusconsulto. *contravenire, far un contrabando*. & pro Dom. c. 25. fugam. *far fuggire*. Alio sensu Liv. l. 8. c. 9. sub fin. & Terent. Eun. 4. 7. 17. *fuggire*. Justin. l. 9. c. 2. extr. genus equarum. *far razza*. Plin. l. 14. c. 1. a med. gloriam alicui. *recare, render glorioso*. Cic. 2. de Orat. c. 61. gradum. *far un passo, camminare*. & Verr. 4. c. 1. ad fin. *avanzarsi, passare*. Liv. l. 3. c. 56. & lib. 8. c. 34. gratiam alicujus rei. *rimettere, donare*. Alio sensu Id. l. 3. c. 56. *far grazia, dar licenza*. Cic. Fam. 11. ep. 18. & Senec. ep. 6. gratulationem alicui. *congratularsi*. Terent. Eun. 4. 4. 55. gratum. *far cosa grata, far piacere, o servigio*. Cic. pro Balb. c. 18. hospitium cum aliquo. *far unione, o alleanza di ospitalità*. Censorin. de die nat. c. 2. hostiam. h. e. mactare: *sacrificare*. Auct. de B. Hispan. c. 9. jactum. *gettare, lanciare*. Cic. 3. Verr. c. 17. ignem ex lignis viridibus. *far fuoco, accendere*. & lib. 2. de Fin. c. 20. & Liv. l. 05. c. 11. impetum in hostes. *assalire, dar addosso*. & l. 3. c. 38. incursionem. *fare una scorreria*. Cic. Verr. 13. c. 57. indicium. *palesare, manifestare*. & 8. Phil. c. 7. inducias. *far tregua*. Id. 2. Agrar. cap. 09. initium. *cominciare, dar principio*. & pro Mil. c. 9. insidias. *tendere*. Quintil. l. 6. c. 2. iram. *muovere*. Cic. Attic. 3. ep. 1. & lib. 4. ep. 2. iter. *far viaggio*. & lib. 7. ep. 13. judicium. *formare, giudicare*. Senec. 2. de Clement. c. 1. juramentum. *giurare*. Al. aliter leg. Liv. l. 32. c. 13. jus alicui. *dar facoltà, o licenza*. Ovid. 1. Fast. v. 379. & Cæs. l. 0. B. Gall. c. 3. jussa, imperata. *eseguire i comandi*. Cic. 1. de Fin. c. 7. lætitiam. *recare, cagionare*. & 3. Tuscul. c. 00. largitionem. *donare*. & 4. Acad. c. 2. ad fin. & Plaut. Asin. 4. 1. 12. lituram. *fare, scrivere*. Justin. l. 27. c. 2. litteras ad aliquem. *scriver una lettera*. Plin. l. 12. c. 25. a med. maculas. *far macchia, macchiare*. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2. valde magnum. *fare un gran che*. ironia. Phædr. l. 1. fab. 8. v. 9. & Plaut. Men. 2. 1. 23. medicinam. *fare, dare, applicare*. Alio sensu Phædr. l. 1. fab. 14. v. 2. *esercitare, far il mestiere di medico*. Quintil. l. 11. c. 2. memoriam. *far buona memoria*. Cic. 2. Q. Fr. ep. 11. mentionem. *far menzione*. Colum. l. 2. c. 11. messem. *mietere*. Tacit. 6. Ann. c. 36. metum. *far paura*. Justin. l. 22. c. 3. extr. ministerium alicui. *servire*. Cic. 5. Verr. c. 58. Missum facere aliquem. *licenziare, mandar via*. Liv. l. 4. c. 50. modum iræ. *moderare*. Cic. 16. Attic. ep. 2. moram. *indugiare*. Alio sensu Plaut. Mostell. 1. 2. 70. moram alicui. *ritardarlo, farlo indugiare*. Liv. l. 35. c. 35. sibi morem alicujus rei. *avvezzarsi, farsi costume di qualcosa*. & lib. 28. c. ult. motus. *cagionare sollevazione*. Cato apud Gell. lib. 11. cap. 1. multam alicui. *imporre*. V. Mulra. Id. R. R. c. 2. munditias. *far netto*. Cic. pro Sext. c. 10. & l. 1. Offic. c. 33. mutationem. *mutare*. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 5. multa alicui, quæ voluit. *far molti servigi*. Justin. l. 21. c. 4. & Quintil. l. 5. c. 11. negotium innocenti. h. e. facessere, exhibere. *travagliare un innocente*. Titinn. apud Non. c. 4. n. 112. noctem de die. *far di giorno notte*. Liv. l. 8. c. 15. nomen alicui. *dargli il nome, nominarlo*. Cic. Offic. 3. c. 24. nomina. *far un debito*. Alio sensu Senec. de vita beata. c. 24. *far un credito*, pecuniam occupare, unde fenus lucretis. Plin. l. 20.

c. 18. odium vitæ. *far venir in odio la vita*. Terent. Phorm. 4. 5. 10. officium suum. *far il suo dovere*. Cic. de Amic. c. 10. omnia amici causa. *far di tutto per l' amico*. & Attic. l. 7. ep. 3. circa med. omnia, ne armis decernatur. *usar tutti i mezzi, fare ogni sforzo, affinchè*, &c. Id. in Divin. Verr. c. 14. alicui optionem. *dar l' arbitrio di scegliere*. Nep. in Thrasyb. c. 3. pacem inter aliquos. h. e. conciliare: *fare, metter pace*. Alio sensu Id. in Dione, c. 5. extr. & Cic. 3. Offic. c. 30. *far pace, pacificarsi col nemico*. Nep. in Annib. c. 11. palam. *pubblicare, manifestare*. Cic. 2. de Orat. c. 9. partes. *far le parti*. Id. 7. Verr. c. 53. pecuniam. *far denari*. Terent. Eun. 3. 2. 23. periculum. *far prova, esperienza, tentare*. & Tacit. 16. Ann. c. 19. pericula. Cic. pro Rosc. Amer. c. 19. planum. *far vedere chiaramente*. & Catil. 3. c. 5. potestatem. *dar permissione, comodo*. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 34. prædam. *far preda*. Nepos in Chabr. c. 2. prædas ab aliquo. *aspettare*. Cic. 3. Offic. 1. 25. promissum. *mantenere*. Vellej. l. 2. c. 38. Siciliam provinciam. *ridurre in provincia*. Liv. l. 3. c. 31. pudorem. *far vergognare*. & lib. 28. c. 39. ratum. *ratificare*. & Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 12. aliquid reliquum. h. e. relinquere, *lasciare*. Sic Cæs. l. 2. B. Gall. c. 26. extr. Nihil reliqui sibi facere. *non tralasciar cosa alcuna*. Terent. Adelph. 2. 2. 10. & Horat. l. 1. ep. 1. v. 65. rem. *far roba*. Cic. 4. Verr. c. 38. aliquem reum rei capitalis. *accusare, far reo*. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 9. & Quintil. l. 6. c. 1. risum. *far da ridere*. Quintil. l. 10. c. 3. robur. *far forza, rinvigorirsi*. Hirt. de B. Afric. c. 85. salutationem. *salutare*. Liv. l. 2. c. 30. extr. lib. 35. c. 51. sanguinem. h. e. per cædem effundere, *spargere, far sangue*. Cic. pro Balb. c. 1. & lib. 5. Attic. ep. 18. extr. & lib. 1. de Orat. c. 37. & in Bruto, c. 5. satis alicui. *soddisfare, contentare*. Apul. sub init. l. 5. Metam. se intro limen. *farsi innanzi, entrare*. Liv. l. 36. c. 41. alicui securitatem. *assicurarlo*. Plaut. Curcul. 1. 1. 36. semitam per fundum. *far strada, camminare*. Cic. Verr. 3. c. 26. sermonem. *discorrere*. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 31. significationem. *dar segno*. Liv. l. 24. c. 7. extr. silentium. *usar silenzio*. V. Silentium. Plin. l. 20. c. 7. somnum. *far dormire*. Liv. l. 39. c. 31. ad fin. speciem. *far mostra, rappresentare*. Cic. Attic. 3. ep. 16. & Liv. l. 30. c. 3. & 4. spem. *dare speranza*. Liv. l. 30. c. 11. spiritus. *dare spirito, far coraggio*. & lib. 5. c. 7. stipendia. *militare*. Cic. 1. Fam. ep. 9. ante med. stomachum. *fare sdegno*. Plaut. Asin. 4. 1. 53. suavium cuipiam. *dare un bacio*. Cic. pro Flacc. c. 33. suspicionem. *dar sospetto*. Liv. l. 4. c. 57. sub fin. tædium rei alicujus. *recar tedio, fastidio*. & lib. 34. c. 11. extr. aliquem testem. *chiamare in testimonio*. Sic Terent. Adelph. 2. 1. 48. testes faciet illico, vendidisse me. Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 5. leg. 35. a med. Facit quidem totum voluntas defuncti: nam quid senserit, spectandum est. *fa tutto: tutto sta nella volontà del defonto*. Liv. l. 26. c. 25. alicui transitum. *dare il passo*. Colum. l. 11. c. 2. plus semel. Facere transitum in aliquem locum. *far passaggio a qualche luogo*. Terent. Eun. 4. 1. 2. turbam. *far susurri, turbolenze*. Cic. pro Quint. c. 18. vadimonium. *promettere di comparire in giudizio*. & 4. Tuscul. c. 4. extr. vela. *spiegar le vele, far vela*. Alfen. Dig. lib. 8. tit. 5. leg. 17. Paries ventrem facit. *fa pancia*, intumescit media sui parte, ac ruinam minatur. Plaut. Cas. 3. 5. 15. & Terent. Eun. 3. 5. 47. ventulum alicui. *far vento*. & Andr. 1. 2. 7. & Cic. 6. Verr. c. 65. extr. verbum. *dir parola*. & cap. 66. verba. *parlare, far un discorso*. & Id. in Orat. c. 20. 24. & 50. & 3. de Orat. c. 38. *inventare, formar nuove parole*, novare: quod fit vel conjungendis verbis ut *expectorat, versutiloquus*, vel sine conjunctione, ut *gemiscit, inveterasco*. Id. pro Rabir. Post. in fi. vestigium. *camminare*. Liv. l. 3. c. 5. sibi viam. *farsi strada*. & lib. 38. c. 24. & lib. 3. c. 5. vim alicui, & in aliquem. *usar la forza*. Quintil. l. 10. c. 3. vires. *fare, acquistar forze*. Plaut. Pers. 4. 8. 4. bonam vitam cuipiam. *dar del piacere, trattar bene, far buona vita*. Cic. in Top. c. 3. Parietes vitium faciunt. *fanno pelo*. Plin. l. 19. c. 1. umbram. *far ombra*. Quintil. l. 10. c. 3. usum. *far uso, avvezzarsi*. Ovid. Heroid. epist. 21. vers. 010. vulnus. *far piaga*.
¶ *Quid facerem? quid faciam?* formula est excusantis. Virg. Ecl. 1. v. 41. Quid facerem? neque servitio me exire licebat, &c. *che poteva io fare?* & Ovid. Metam. 6. v. 570. Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit. ¶ *Faciebat* mos fuit pingendi, fingendique conditoribus subscribere operibus suis: raro admodum *fecit*. Plin. in præfat. Hist. nat. ad fin. ¶ *Si quid me factum sit*, ominis mali, & tristioris verbi vitandi causa dicitur, ea ratione, qua *si quid mihi acciderit*, h. e. si moriar. Cic. pro leg. Manil. c. 20. Si quid eo factum esset, in quo spem essetis habituri? Simile est illud Plaut. Pœn. 5. 1. 03. Eum fecisse ajunt, sibi quod faciundum fuit. h. e. obiisse. ¶ Similia sunt & illa, in quibus accidere, evenire significatur, Plaut. Capt. 5. 2. 22. Volo ex te scire, meo minore quid sit factum filio. *che sia di mio figliuolo*. & Mostell. 3. 1. 101. Quid eo est argento factum? *che s' è fatto de' que' danari?* Adde Plin. l. 8. c. 6. ¶ *Fac, si facis*, eodem fere sensu, quo *age quod agis*, formula est hortantis, instantisque cum querela, ut quod quis incepit, celeriter conficiat. Senec. l. 2. de Benef. c. 5. Inde illæ voces, quas ingenuus dolor exprimit: Fac, si quid facis, &c. *ma via finiscila*. Adde Martial. l. 1. ep. 47. Sic Plaut. Pers. 1. 3. 66. Hoc si facturus, face. ¶ *Factum est* ad tempus refertur. Plaut. Merc. prol. v. 12. Biennium jam factum, postquam abii domo. *sono passati due anni*. & Terent. 4. 3. 3. Jamdudum factum est, cum abiisti domo. *è un pezzo, che*, &c. ¶ *Face* in imperativo pro *fac*, præter Plaut. habet & Ovid. non semel, ut *de medicam. fac.* v. 60. in hæc solidi festo face ustio eat. & Valer. Flacc. l. 7. v. 179. Tu face, luciferæ citius ad delubra Dianæ Deveniat. ¶ *Faciem* pro *faciam* olim dictum fuit a Catone, teste Quintil. l. 1. c. 7. (al. 13.) & legitur a quibusdam apud Plaut. Asin. 3. 3. 136. ¶ Item

fa-

factor pro *fio*. (de quo V. infra suo loco.) *Nigid.* apud *Non. c.* 10. *n.* 19. Ποιεῖ, facit, ποιεῖται, facitur. *Titinn. ibid.* & apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 801. *Putsch.* Ut parvi faciatur. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 71. *Burm.* Faciatur, si tibi videtur, & triclinia. *Al. leg.* faciantur. ¶ *Faxim*, *faxo*, &c. V. suo loco.

FACTIO, onis, f. *il fare*, *facimento*, ποίησις, actus, seu facultas faciendi, confectio. *Cic. in Top. c.* 11. Tabulæ, quas is instituisset, cui testamenti factio nulla esset. *Id. Fam.* 7. *ep.* 21. Factionem testamenti non habere. ¶ Item ordo, societas, sodalitas, conspiratio plurium in idem consentientium, honestum initio vocabulum, inquit *Fest.* unde adhuc factiones histrionum, quadrigariorum, medicorum, divitum & nobiliorum, quibus suas quisque partes, sectatorum, clientium, fautorum copia tuentur, & se mutuo juvant, *fazione*, *partito*, *setta*. *Plaut. Cistell.* 2. 1. 17. Neque nos factione tanta, quanta tu, sumus; neque opes nostræ tam sunt validæ, quam tuæ. *Plin. l.* 29. *c.* 1. Alia factio (ab experimentis cognominant Empiricem) cœpit in Sicilia. *Id. l.* 30. *c.* 1. *ad fin.* Est & alia factio Magices, a Mose, &c. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 198. *Putsch.* Utrinde iram, utrinde factiones tibi pares. *delle aderenze*, *de' fautori*. ¶ De factione forensi, & ejus origine. V. *Liv. in fi. l.* 9. ¶ Quatuor Romæ fuere nobiles aurigarum factiones, Alba, Russata, Veneta, Prasina, ab albo, rubeo, cæruleo, & viridi colore vestium, quibus in certamine utebantur, cognominatæ, quas quidam quatuor anni temporibus assimilarunt, Albam pruinoso autumno, Russatam æstati flammeæ, ac rubenti, Prasinam veri, cum vireant omnia, Venetam nubilæ hyemi. Paulo aliter hæc leges apud *Tertull. de Spectac. c.* 9. Initio duæ tantum fuere, Alba, & Russata: deinde aliæ duæ additæ: quibus adjectæ postremo fuere totidem a Domitiano, Aurata, & Purpurea, ut *Sueton. in ejus vita, cap.* 7. narrat. Hæ in ludis Circensibus magno favore spectantium, ut cuique sua maxime placebat, cursus edebant suos, magna præmia plaususque referentibus, qui vicissent. V. *Auriga*. ¶ Sæpe in malam partem accipitur pro consensu & conspiratione eorum, qui omnia posse volunt in republica, etiam contra leges: item pro nimia potentia, & plus quam civili. *Sallust. in Jug. c.* 34. *extr.* Hæc inter bonos amicitia, inter malos factio est. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 10. In Gallia non solum in omnibus civitatibus atque pagis, sed pæne etiam in singulis domibus factiones sunt: earumque factionum sunt principes, qui, &c. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 22. Ut se, & populum R. paucorum factione oppressum in libertatem vindicaret. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 9. *a med.* Tenuisti provinciam per decem annos, non tibi a Senatu, sed a te ipso per vim & factionem datos. *Nep. in Attic. c.* 8. Officia amicis sine factione prestanda sunt. *Tacit.* 1. *Hist. cap.* 13. Circa consilium eligendi successoris in duas factiones scindebantur. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 2. Meam ne hic ut per vim retineat mulierem? quæ hæc factio est? *che prepotenza è questa?* ¶ Sumitur & pro caterva, *compagnia*. *Sueton. in Ner. c.* 20. Quinque millia e plebe robustissimæ juventutis undique elegit, qui divisi in factiones, plausuum genera condiscerent, operamque navarent cantanti sibi. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 59. *Burm.* Intravit factio statim, hastisque scuta concrepuit.

FACTIONARII dicuntur, qui præsunt factionibus aurigarum. *Impp. Valentin. Valens*, & *Gratian. lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 10. *leg.* 1. Equos vendendi solitam factionariis copiam non negamus.

FACTIOSE, *faziosamente*, per factionem. *Sidon. l.* 4. *ep.* 24.

FACTIOSUS, a, um, *fazioso*, *fazionario*, *che ha delle aderenze*, στασιώδης, qui factionem habet; qui homines sibi adjungit factionis comparandæ causa, qui princeps est factionis, qui factionibus se libenter adjungit: & plerumque in malam partem. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Est enim locuples factiosus: curatur a multis, timetur a pluribus. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 49. Venit hoc mihi in mentem, te esse hominem divitem, factiosum: me item esse hominem pauperum pauperrimum. *Nepos in Lysand. c.* 1. Cum antea semper factiosus audaxque fuisset. *Id. in Agesil. c.* 1. Homo factiosus & potens. *Sallust. in Catil. c.* 57. Non divitiis cum divite, neque factione cum factioso, sed cum strenuo virtute, cum modesto pudore certabat. & *cap.* 51. Scelesti & factiosi homines. *Plin. l.* 4. *ep.* 9. Factiosissimum quemque offendere. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 21. Mulier factiosior. *h. e.* magis studiosa potentiæ sibi adsciscendæ. ¶ In illo *Plaut. Bacch.* 3. 6. 11. Quos cum censeas esse amicos, reperiuntur falsi falsimoniis, lingua factiosi, inertes opera, &c. *factiosi* sunt, qui verbo multa pollicentur se facturos, re nihil præstant. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 35. Ignavissimus quisque, & ut res docuit, in periculo non ausurus, nimii verbis, linguæ feroces.

FACTITAMENTA, sunt res factæ, apud *Tertull. de Anim. c.* 18. *sub fin.* ex *D. Paulo ad Rom.* 1. 20.

FACTITATIO, onis, f. actus factitandi, ut Factitatio corporum, apud *Tertull. Advers. Hermog. c.* 31. & 32.

FACTITATOR, oris, m. qui factitat. *Tertull. advers. Prax. c.* 18. Idolorum factitatores atque cultores. Adde *in Apolog. c.* 21.

FACTITATUS, a, um, *fatto spesso*, *praticato*. *Cic. l.* 2. *Offic. c.* 24. Hæc apud majores nostros factitata. *Id. in Orat. c.* 42. Alterum factitatum est, alterum novum.

FACTITIUS, *vel* Facticius, a, um, *fattizio*, *artifiziale*, τεχνικός, manu & arte factus: cui opponitur naturalis, nativus. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Factitium sal. *Id. l.* 37. *c.* 7. Factitiæ gemmæ. & *cap.* 6. Factitii colores. *Id. l.* 12. *c.* 17. Terrenum ladanum friabile, factitium ientum. ¶ *Factitium nomen* dicitur a *Prisciano l.* 2. *pag.* 581. *Putsch.* quod a proprietate sonorum per imitationem factum est, ut *tintinnabulum*, *turtur*.

FACTITO, as, avi, atum, a. 1. *fare spesso*, *soler fare*, *praticare*, ἐνεργέω, sæpe facio. *Terent. Eun.* 4. 7. 12. Ut hosce instituit, ipsus sibi cavit loco. *Thr.* idem hoc jam Pyrrhus factitavit. *Plaut. Epid.* 3. 3. 50. Stultitia est, me illi vitio vortere, egomet quod factitavi in adolescentia. *Gell. in fi. c.* 5. *l.* 19. Factitare indicias cum aliquo. *Plin. l.* 37. *c.* 6. Gemmæ tantæ magnitudinis, ut inde capulos factitarent. *Id. l.* 13. *c.* 9. Simulacra ex ea arbore factitavere. *Horat. de Ar. Poet. v.* 470. Factitare versus. *Cic. Phil.* 2. *c.* 16. Quem palam heredem semper factitarat. *Id. de clar. Orat. c.* 17. Verba compone, & quasi coagmenta, quod ne Græci quidem veteres factitaverunt. & *cap.* 34. Iisdem temporibus M. Brutus accusationem factitavit. *Vetus Poeta* apud *Cicer. in Orat. c.* 43. Artem pudere proloqui, quam factites. *che tu eserciti*, *professi*. Sic *Quintil. l.* 7. *c.* 2. Factitare medicinam. & *Gell. l.* 5. *c.* 3. Vecturas onerum corpore suo factitare. *Sueton. in Vespas. c.* 1. Coactiones argentarias factitavit.

FACTO, as, a. 1. frequent. a *facio*: sed pro ipso *facio* usurpatur a *Plaut. Merc. prol. v.* 93. Omnes merces, ut volui, vendidi ex sententia, Lucrum ingens facto. & *Trucul. a.* 5. *v.* 23. Nequ' ruri, neque hic operis quicquam facto.

FACTOR, oris, m. *facitore*, ποιητής, qui efficit. *Pallad. l.* 1. *R. R. c.* 6. Cuparum doliorumque factores. *Corrip. l.* 1. *v.* 340. Factor solis. *h. e.* creator, *scil.* Deus: quo sensu etiam a *Tertull. in Apolog. c.* 11. & a *Lactant. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* usurpatur. *Arrius Menand. Dig. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 6. *extr.* Qui præpositum suum non protexit, cum posset, in pari causa factori habendus est. *h. e.* illi, qui fecit injuriam. *Macer lib.* 48. *tit.* 3. *leg.* 7. Solent præsides scribere ad collegas suos ubi factores agere dicuntur. *h. e.* rei, qui scelus fecerunt. *Ulpian. lib.* 29. *tit.* 5. *leg.* 1. *circa med.* Conscii, vel factores sceleris. ¶ Speciatim *factores* dicuntur qui oleas premunt, oleumque conficiunt. *Cato R. R. cap.* 64. Factores volunt, ut olea in tabulato diu sit, ut fracida sit, quo facilius efficiant. Adde *eund. c.* 13. & 66.

FACTORIUM, ii, n. instrumentum, quo fit oleum, quod qui conficiunt, *factores* dicuntur. *Pallad. in Octobr. tit.* 10. Olivam quam recentissimam colligis, & expandis, ne calefiat. Ubi compleveris modum factorii, &c.

FACTUM, i, n. V. in *Factus*, *a*, *um*.

FACTURA, æ, f. *fattura*, *composizione*, ποίησις, compositio rei, quam facimus. *Plin. l.* 34. *c.* 14. *a med.* Alibi vena bonitatem ferri præstat, alibi factura. *Gell. l.* 13. *c.* 29. Facies est forma omnis, & modus, & factura quædam corporis totius. ¶ Item opus ipsum factum. *Prudent. in Apotheos. v.* 860. Anima factura Dei est. Adde *vers.* 924.

FACTUS, i, & us, m. tanta olei quantitas, quanta uno tempore conficitur, ut *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 24. definit. *Plin.* tamen *l.* 15. *c.* 6. *factum* vocari ait modum olivarum centenos modios continentem. *Cato R. R. c.* 67. Factoribus det in singulos factus, olei sextarios. *Varr. loc. cit.* Hostum vocant, quod ex uno facto olei reficitur. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ad fin.* Cum unius facti mensuram rusticus sub tecto reposuerit. ¶ *Factus villæ* est structura. *Varr. extr. c.* 1. *l.* 3. *R. R.* Quo ornatior villa esse posset fructu, quam factu.

FACTUS, a, um, *fatto*, *lavorato*, effectus, confectus, tam lata significatione, quam ipsum *facio*, πεποιημένος. *Cic. Verr.* 6. *c.* 18. Pocula Mentoris manu, summo artificio facta. & *cap.* 22. Phaleræ pulcherrime factæ. & *cap.* 18. Argentum optime factum. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 95. iter factum corruptius imbri. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 614. Factus finis. & *l.* 1. *v.* 210. facta silentia vati. *Virg.* 5. *Æn. v.* 763. Factus honos aris. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 18. *sub fin.*) Prodigium divinitus factum. *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg.* 68. *a med.* Linum factum. *lavorato*, *purgato*. ¶ Translate *Nepos in Attic. c.* 13. Artifices domi nati, domique facti. *educati*, *ammaestrati*. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 58. Versiculi magis facti, & euntes mollius. *più lavorati*, *e artifiziosi*. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 24. *circa med.* Qui illuc factus, institutusque venisset. *apparecchiato*, *e instrutto*. *Liv. l.* 1. *c.* 56. Ex industria factus ad imitationem stultitiæ. *h. e.* compositus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 48. Orationem, quæ quidem sit polita atque facta, non adstricte, sed remissius numerosam esse oportere. *Id. ibid. c.* 52. & 3. *de Fin. c.* 15. & *in Partition. c.* 21. Verba facta. *h. e.* de novo ficta, & inventa. V. *facere verba* in *Facio*. *Id. in Orat. c.* 45. Verbum factum. *parola composta*. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 33. Homo ad unguem factus. *h. e.* perfectus. ¶ Tabulæ publicæ rationum aliæ erant pecuniæ acceptæ & expensæ, aliæ *pecuniæ factæ*. Memorantur hæ in veteri Tabula ænea apud *Murator. pag.* 582. *cir. med.* & sunt pecuniæ paratæ & quæsitæ, nondum tamen numeratæ & acceptæ. Ita *Mazochius in commentar. ejus Tab. pag.* 344. ¶ *Factus ad aliquid* est natus, aptus, idoneus. *Cic. pro Mil. c.* 4. Est hæc non scripta, sed nata lex; ad quam non docti, sed facti; non instituti, sed imbuti sumus. *Id.* 1. *Offic. c.* 29. Neque ita generati a natura sumus, ut ad ludum & jocum facti esse videamur. *Id.* 14. *Attic. ep.* 18. Ego Erotem, ad ista expedienda factum, mihi videbar reliquisse. *ottimo*, *fatto a posta*. *Id. de clar. Orat. c.* 80. Sive quod non esse ita factus, sive quod non consuesset, sive quod non posset. *non era naturalmente portato a questo*. ¶ *Factus*, creatus. *In Fast. Capitol.* apud *Gruter. pag.* 293. Cens. T. Manlius Torquatus, T. Fulvius Flacc. vitio facti abdicaverunt. ¶ *Factum velle* est affirmantis, & confirmantis. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 91. Serva tibi sodalem, & mihi filium. *Mnesil.* factum volo. ¶ *Factum velle alicui* est ejus causa cupere, favere, bona precari. *Terent. Adelph.* 5. 7. 20. Dii tibi benefaciant, cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Cum & utiles essent, & vellent regi esse factum, nihil tamen adjuvandi ejus gratia fecerunt. ¶ *Facto est opus*, aut *usus*, faciendum est. *Terent. Andr.* 3. 2. 20.

Non

Non imperabat coram, quid opus facto esset puerperæ. & 4. 8. 32. Ita facto est opus. & Phorm. 5. 1. 35. Quod opus facto sit, vide. Id. Hecyr. 3. 1. 47. Non usus facto est mihi nunc intro sequi. Tacit. 1. Hist. c. 62. Facto magis, quam consulto opus est. ¶ Dictum factum celeritatem rei significat. Terent. Heaut. 5. 1. 31. Dictum factum, huc abit Clitipho. ¶ Factum bene, operme sunt exclamantis ex lætitia, & gratulantis apud Terent. Andr. 1. 1. 78. & 3. 4. 14. & Plaut. Pseud. 4. 6. 37. Omisso factum Martial. l. 7. epigr. 14. O bene, quod silva colitur Tirynthius ista. ¶ Factum male est damnantis, & improbantis. Cic. Attic. l. 15. ep. 1. Plaut. Mostell. 2. 1. 27. & Terent. Phorm. 5. 1. 24. ¶ Factum, h. e. Factum est, in responsionibus affirmat. Terent. Eun. 4. 4. 40. Phæ. Chærea tuam vestem detraxit tibi? Do. factum. Phæ. & ea est indutus? Do. factum. ¶ Factum, i, n. est actio, facinus, res gesta, fatto, azione, impresa, πρᾶξις, ἔργον, in utramque, partem. Cic. pro Sull. c. 26. Et quod hujus factum, aut commissum, &c? Liv. l. 6. c. 40. Neque ullum factum, dictumve nostrum contra utilitatem vestrem vere referri posse. Ovid. 14. Metam. v. 36. unoque duos ulciscere facto. con un sol atto. Horat. l. 1. ep. 2. v. 40. Dimidium facti, qui cœpit, habet. la metà dell' opra. Virg. 1. Æn. v. 368. dux femina facti. Liv. l. 45. c. 24. Distinguere voluntatem a facto. Cic. pro Dom. c. 36. Factum laudabile. Id. 2. Phil. c. 44. præclarum atque divinum. Id. Fam. 10. ep. 16. egregium. Nepos in Arist. c. 2. illustre. Id. in Thrasyb. c. 1. magnificentissimum. Cic. 1. de Fin. c. 11. Facta illustria & gloriosa. Curt. l. 7. c. 1. fortia. Horat. l. 2. ep. 1. v. 237. splendida. Cic. Attic. l. 8. ep. 14. Quod unquam eorum in republ. forte factum exstitit? Contra Catull. carm. 22. ad Furr. v. 10. Facta impia. Ovid. 3. Metam. v. 248. fera. Id. Heroid. ep. 14. v. 16. nefanda. Id. 6. Metam. v. 533. dira. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) turpia. Juvenal. sat. 13. v. 126. detestabile. Senec. in Thyest. v. 636. trux. ¶ Absolute Virg. 10. Æn. v. 468. famam extendere factis, Hoc virtutis opus. Valer. Flacc. l. 3. v. 455. nostrive luant ea facta minores. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 60. vacat insula cultu: Non hominum video, non ego facta boum. opere, lavori. ¶ Bonum factum est, è cosa ben fatta, sta bene. Plaut. Pseud. 1. 2. 58. Nunc adeo hoc factum est optimum, ut nomine quemque appellem suo. ¶ In edictis bonum factum præfari mos fuit, ominis causa. Quem morem significat Tertull. de Pudic. c. 1. Hinc Sueton. in Cæs. c. 80. Peregrinis in Senatum allectis, libellus propositus est: Bonum factum: ne qui Senatori novo curiam monstrare velit. Id. in Vitell. c. 14. Exacerbatus, quod post edictum suum, quo jubebat, &c. statim libellus est propositus: & Chaldæos dicere, Bonum factum, ne Vitellius, &c. Quo pertinent illa Plauti Pœn. prol. v. 16. Bonum factum est, edicta ut servetis mea. & vers. 44. Hæc, imperata quæ sunt pro imperio histrico, Bonum hercle factum, pro se quisque ut meminerit. & Aurelius Victor. de vir. illustr. c. 49. Hac die Carthaginem vici. bonum factum: in Capitolium eamus, & diis supplicemus.

FACUL, idem quod facilis, vel faciliter, apud Veteres. Pacuv. apud Non. c. 2. n. 331. Haud facul femina invenietur bona. & Varr. ibid. Utrum sit magnum, an parvum, facul, an difficul. Adde Lucil. Afran. & Acc. ibid. & Fest.

FACULA, æ, f. facella, λαμπάδιον, parva fax, seu frustum ligni aptum facibus. Varr. l. 4. L. L. c. 31. Utuntur in vinea alligando fasces, incisos fustes, faculas. Cato R. R. c. 37. Palos ficcos dolato, faculas facito. scheggie da accender fuoco. Propert. l. 2. el. 21. v. 5. Quorum alii faculas, alii retinere sagittas. ¶ Translate Plaut. Pers. 4. 3. 46. Nequicquam tibi fortuna faculam lucrificam allucere vult. h. e. occasionem, viamque lucrandi præbere.

FACULTAS, tis, f. potenza, forza, potestà, facoltà, posse, δύναμις, proprie est facilitas agendi: ab antiquo facul pro facilis. Hinc omnis ars facultas appellatur, quia dat regulas & rationem faciendi aliquid. Terent. Andr. 1. 4. 5. Dii date facultatem huic pariendi. Cic. 2. de Invent. c. 27. extr. Facultates sunt, aut quibus facilius fit, aut sine quibus aliquid confici non potest. ¶ Sed Plinius facultatem a facilitate distinguit, illam vocans gratiam ac virtutem faciendi, hanc promptitudinem dumtaxat. Sic enim inquit ep. 29. l. 6. Quia nimia assiduitate facilitas magis, quam facultas, nec fiducia, sed temeritas paratur. ¶ Distinguit etiam Fest. in Facul, quod facilitas ad mores pertinet, facultas ad res, opes, artes. ¶ Ceterum universim significat commoditatem, potestatem, vim, occasionem faciendi aliquid, sive a natura fit, sive a fortuna, ab arte, ab ingenio, industria, &c. Cic. pro Quint. c. 2. Hortensius, cui summam copiam facultatemque dicendi natura largita est. Id. pro Flacc. c. 8. Libenter accipere facultatem lædendi, quæcumque detur. Id. pro Rosc. Amer. c. 33. Videamus, ecqua facultas suscipiendi maleficii fuerit. Id. Q. Fr. l. 3. ep. ult. Cave, quidquam, quod ad meum commodum attineat, nisi maximo tuo commodo, & maxima tua facultate, cogitaris. Id. pro Mil. c. 17. Miloni manendi nulla facultas, exeundi etiam necessitas fuit. Id. pro. Font. c. 6. Dare alicui facultatem ad dicendum. Id. 2. de Orat. c. 84. Ut opes & copiæ non superbiæ videantur aut libidini, sed bonitati ac moderationi facultatem & materiam dedisse. Id. pro Cæcin. c. 25. & pro Rabir. perduell. c. 6. Dare alicui facultatem, ut, &c. Id. in Orat. c. 32. & Brut. & Cass. ad Anton. Fam. 11. ep. 2. Habere facultatem alicujus rei faciendæ. Cic. 2. Offic. c. 16. Facultas sumptuum. il poter far delle spese. & cap. 6. Assequi hanc facultatem, ut hominum studia complectamur. & 2. de Orat. c. 12. Comparare facultatem. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 6. Facultatem sui colligendi relinquere hostibus. Cic. Verr. 4. c. 73. Facere facultatem alicui bonestæ judicandi. Id. Fam. 1. ep. 7. ante med. Si tes facultatem habitura videatur, ut, &c. se l' affare porterà, permetterà, che, &c. Id. Phil. 2. c. 17. Quam facultatem mihi multitudo istius vitiorum largitur. Id. Catil. 3. c. 2. Facultatem mihi obiatam putavi, ut, &c. Id. 1. de Orat. c. 14. Neque Asclepiades in eo ipso, quod ornate dicebat, medicinæ facultate utebatur, non eloquentiæ. arte. & cap. 31. Omnis oratoris vis ac facultas in quinque partes distributa est. & l. 2. c. 7. Artificium dicendi res mihi videtur esse facultate præclara, arte mediocris. per la forza, virtù, e possanza. Auct. dial. de Orat. c. 33. Neque enim arte & scientia, sed longe magis facultate eloquentiam contineri. consistere nella copia, e facilità di dire. Cic. l. 2. de Orat. c. 84. ad fin. Virtutes, quæ positæ sunt in aliqua ingenii facultate. pregio, dote. (Adde Nepot. in Epam. c. 1.) & cap. 53. Omnium rerum in contrarias partes facultatem ex iisdem suppeditari locis. h. e. ut in utramque partem tractari possint. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 4. ad fin. Si facultas tui præsentis esset. s' io potessi averti presente. Colum. l. 4. c. 29. Si sit sarmentis alendis facultas. se abbian le viti forza o virtù di, &c. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 50. Hinc abite, dum est facultas. finchè potete farlo. Cic. 2. de Invent. c. 3. Quoad facultas tulit. per quanto ci fu possibile. ¶ Cum infinito. Valer. Flacc. l. 3. v. 16. tibi enim superum data, virgo, facultas Nosse animos rerumque vias. Adde Stat. l. 4. Theb. v. 523. & l. 12. v. 36. ¶ In plurali numero, Cic. in Partition. c. 35. Facultatum infirmatione utetur, si aut vires, aut animum, aut copias, aut opes abfuisse demonstrabit, aut alienum tempus, aut locum non idoneum, &c. Id. pro Rosc. Amer. c. 33. Age nunc ceteras facultates quoque consideremus. le altre facilità e comodità. Id. Attic. l. 3. ep. 10. Ecquis unquam tam ex amplo statu, tam in bona causa, tantis facultatibus ingenii, consilii, gratiæ, concidit? ¶ Differt, si proprie loquaris, facultas a potestate. Cic. 2. de Invent. c. 7. Aut potestas aliis defuisse demonstranda est, aut facultas, aut voluntas: potestas, si aut nescisse, aut non adfuisse dicetur: facultas, si ratio, adjutores, adjumenta defuisse demonstrabuntur. ¶ Sumitur sæpe pro copia & abundantia, abbondanza, vel facilità di provvisione. Cic. pro Quint. c. 4. Romæ ubi nummorum facultatem esse, quam, si saperet, communem existimant. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 38. Omnium rerum, quæ ad bellum usui erant, summa erat in eo oppido facultas. & lib. 3. c. 9. Habete facultatem navium. Colum. l. 8. c. 17. a med. Ut ex his aliqua, quorum erit facultas, præbeamus. che si potranno avere. Id. in fin. cap. 38. l. 12. Si facultas ejus succi sit copiosior. ¶ Facultates sunt bona, patrimonium, le facoltà, gli averi. Cic. 1. Offic. c. 4. Effectumque, ut dando & accipiendo, mutandisque facultatibus & commodis, nulla re egeremus. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 3. a med. Quasi vero nunc me non tuæ facultates sustineant. Quintil. in fin. proœm. l. 6. Facultates patrimonii nostri aliis relinquemus. Sueton. in Galb. c. 3. Attritis facultatibus, urbe cessit. Petron. in Satyr. c. 112. Quidquid boni per facultates poterat, coemebat. ¶ Interdum facultas est quantum quisque potest ex sua familiari. Cic. 2. Offic. c. 16. Facultas sumptuum. possibilità di spendere. & lib. 1. c. 14. Videndum, ne major benignitas sit, quam facultas. Al. leg. facultates. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 18. Et suam rem familiarem auxisse, & facultates ad largiendum magnas comparasse. Paul. Dig. lib. 26. tit. 7. leg. 11. Mercedes præceptoribus pro facultate patrimonii constituat. ¶ A Celso l. 5. in præfat. & cap. 17. dicitur facultas virtus, quæ inest in medicamentis, herbis, aliisque rebus ad sanandum, virtù. ¶ Facultatium in genit. plur. dixit Paul. Dig. lib. 32. leg. 78. (al. 76.) ut Torrentius edidit.

FACULTATULA, æ, f. diminutivum. Hieron. ep. 27. ad Eustoch. c. 4. Pro facultatula sua, pecunia pauperibus distributa. Adde Augustin. ep. 45. circa med.

FACULTER antiqui dicebant pro facile. Fest. in Facul.

FACUNDE, adverb. eloquentemente, facondamente, λογικῶς, diserte. Liv. l. 28. c. 18. Ut hostem etiam infestissimum facunde alloquendo sibi conciliaret. Plaut. Mil. 4. 4. 5. Nimis facete nimisque facunde mala est. Tacit. 1. Ann. c. 39. Quantum dedecoris adierit legio, facunde miseratur. & lib. 12. c. 58. Facunde exsequi aliquid. Gell. l. 13. c. 8. Vitia facundissime accusare. Senec. Suasor. 2. a med. Locum facundissime describens.

FACUNDIA, æ, f. facondia, λογιότης, facultas differendi. Sallust. in Catil. c. 57. Facundia Græcos ante Romanos fuisse. Horat. l. 4. od. 7. v. 21. Cum semel occideris, non te facundia, non te Restituet pietas. Plin. l. 7. c. 30. Facundiæ Latiarumque litterarum parens Cicero. Quintil. l. 1. in proœm. sub fin. Alere facundiam, vires augere eloquentiæ. Sallust. in Jug. c. 32. Memmii facundia clara pollensque. Gell. l. 19. c. 14. Facundia præstanti vir. & lib. 18. c. 5. Vir facundiæ florentis. & lib. 19. c. 9. Clamator tantum, & facundia rabida jurgiosaque. Sallust. in Jug. c. 67. Græca facundia se exercere. Id. in fragm. apud Lactant. l. 6. c. 18. Caninam facundiam exercere. Gell. l. 11. c. 13. ad fin. Ne vos facile præstringeret modulatus aliquis currentis facundiæ sonitus. torrente di parole. Id. l. 4. c. 15. Facundia verborum Sallustii. h. e. vis significandi, verba valde exprimentia, & veluti gravida sententiæ. ¶ In plur. num. Gell. l. 3. c. 17. Facinus Græcarum facundiarum magniloquentia condignum. ¶ Differt quidem ab eloquentia, ut ex allato Quintiliani loco colligitur. Est enim facundia facilitas dicendi & copia: eloquentia addit insuper, ut bene apteque facilitas illa & copia adhibeatur. Facundi enim, docente Varr. l. 5. L. L. c. 7. sunt qui facile fantur: eloquentes, qui facile & bene. Sæpe tamen pro eloquentia ponitur, ut apud Sallust. loc. cit. Tacit. Ann. 11. c. 6. Petron. in Satyr. c. 83. Ovid. 2. ex Pont. ep. 5. v. 55. &c.

FACUNDIOSUS, a, um, facundus. Prisca & obsoleta vox. Sempron. Asellio apud Gell. l. 4. c. 9. ad fin. Facta sua spectari oportere, dicta non, si minus facundiosa essent.

FACUN-

FACUNDITAS, atis, f. idem quod facundia, sed minus usitatum. Plaut. Truccul. 2. 6. 13. Facile sibi facunditatem virtus argutam invenit.

FACUNDUS, a, um, *facondo, verboso, eloquente*, εὔλαλος, verbis copiosus, disertus, eloquens. Est a *fando*, ut Varr. docet de L. L. l. 5. c. 7. & proprie significat eum, qui facile loquitur, cuique verba non desunt: in quo differt ab *eloquente*, ut in Facundia dictum est: tametsi aliquando cum eo confunditur. Sallust. in Jug. c. 100. Sulla facundus, callidus, & amicitia facilis. Id. in fragm. apud Quintil. l. 4. c. 2. & Gell. l. 1. c. 15. M. Atilius loquax magis, quam facundus. Sueton. in Calig. c. 53. Minimum eruditioni, eloquentiæ quamplurimum attendit, quantumvis facundus & promptus. Ovid. 13. Metam. v. 92. Facundus Ulysses. Horat. l. 1. od. 10. v. 1. Mercuri, facunde nepos Atlantis. Tacit. 1. Hist. c. 8. Rufus, vir facundus. Quintil. l. 12. c. 2. a med. In exemplum bene dicendi, facundissimum quemque proponet sibi ad imitandum. & cap. 10. circa med. In omnibus gentibus alius alio facundior habetur. Ovid. 4. Fast. v. 245. Facunda vox. & lib. 5. v. 698. Facundum os. & Heroid. ep. 15. v. 195. Facunda pectora. & Metam. 13. v. 127. dicta. Horat. l. 4. od. 1. v. 35. Facunda lingua. Sallust. in Jug. c. 89. Facunda & composita oratio. Martial. l. 12. epigr. 43. Facundi versus.

FÆCARIÆ SPORTÆ, apud Caton. R. R. c. 11. sunt, quibus inclusa faex prelo supponitur, ut vinum fæcatum exprimatur, quod explicatur ab eodem cap. 153. Al. leg. *fecariæ*.

FÆCATUS, a, um, *quel, che si trae dalla feccia*, τρυγώδης, e fæcibus expressus. Cat. c. 153. Vinum fæcatum sic facito. Adde Plin. l. 14. c. 10.

FÆCINÆ UVÆ, vel Fæciniæ, quæ plus quam ceteræ, fæcis afferunt. Alio nomine a colore Rubellanæ, & a loco Nomentanæ vocantur. Colum. l. 3. c. 2. ante med. Hinc fæcinum vinum, Id. l. 12. c. 45. sub fin.

FÆCOSUS, a, um, *fecciosa*, fæculentus, fæce abundans. Martial. l. 13. epigr. 102. Accipe fæcosum, munera chara, garum. Garum enim fæx quædam est liquore denso. quare quo magis fæce abundat, eo est pretiosius. Alii leg. *fastosum*, h. e. dite homine dignum.

FÆCULA, læ, f. genus liquaminis, & condimenti (quod & alec dicitur) de quo V. in Fæx. Lucret. l. 2. v. 430. & quæ Titillare magis sensus, quam lædere possunt, Fæcula jam quo de genere est, inulæque sapores. ¶ Distincta ab hac, quamvis & ipsa liquamen & condimentum, est quæ Coa appellatur ab Horat. l. 2. sat. 8. v. 9. sive quod in Co insula optima fiebat, sive quod ex Coi vini fæce constaret. Hanc Horat. hoc loco ab alece distinguit, *pisces, alec, fæcula Coa*: illam autem priorem cum eo conjungit sat. 4. v. 73. *ego fæcem primus & alec*, &c. (ex ratione qua Virg. dixit *pateris libamus & auro.*) item Plin. ut in Fæx dicemus. Quare fæcula Coa erit liquamen fæcula, seu fæce multo pretiosius, & sumptuosis cœnis aptum, qualis est, quæ ab Horat. in illa Sat. 8. describitur, ut aper (animal propter convivia natum, ut ait Juvenal. sat. 1. v. 141.) & nobilia vina illata satis ostendunt.

FÆCULENTIA, æ, f. fæcis abundantia. Sidon. l. 3. ep. 13. Fæculentia par cloacali, quæ quo plus commota, plus fœtida est.

FÆCULENTUS, a, um, *pien di feccia*, τρυγώδης, fæcibus plenus. Cels. l. 5. c. 26. sect. 19. Fæculentum pus. Colum. l. 2. c. 2. a med. Fæculentum vinum. Solin. c. 33. (al. 46. a med.) Fæculentior superficies. Augustin. de vera relig. c. 40. Quorum aliud fæculentissimum redditur terræ. h. e. excrementa. ¶ Sardonyches fæculenta, apud Plin. l. 37. c. 6. a med. sunt colore veluti fæce conspurcata. ¶ De orthographia V. in Fæx.

FÆNUM. V. Fœnum in fi.

FÆCUTINUS, a, um, idem quod fæcatus. Valer. Prob. apud Gell. l. 13. c. 20. Non eas finitiones præraucidas, neque fæcutinas Grammaticas spectaveris. Al. leg. *Fæcutinas*, a *fæteo*.

FÆSULANUS, a, um, ad Fæsulas pertinens, quod est oppidum Etruriæ, supra, nec longe a Florentia. Cic. pro Mur. c. 24. Fæsulani coloni. Id. Catil. 3. c. 6. Fæsulanus ager. ¶ Scribunt & *Fesulanus*, *Fesulæ*: sed Manut. diphthongum præfert.

FÆX, cis, f. *feccia*, multarum rerum excrementum, præsertim liquidarum, purgamentum subsidens, aut supernatans, τρύξ. Sunt qui scribant *fex*, sed contra Priscian. l. 2. pag. 572. Putsch. Manut. Dausqu. Cellar. qui diphthongum tuentur: non tamen ob eam rationem, quod ita distinguatur in dativo a præterito *feci*, quæ levis admodum est, & nugatoria. Horat. l. 3. od. 15. v. 16. Poti fæce tenus cadi. Id. in ar. poet. v. 277. peruncti fæcibus ora. Id. l. 2. sat. 4. v. 55. Falerna fæx. Ovid. Metam. 1. v. 68. Æther nihil terrenæ fæcis habens. Plin. l. 28. c. 16. Fæx aceti. Id. l. 23. c. 2. extr. sapæ. & lib. 31. c. 7. ad fin. salis. & lib. 33. c. 6. plumbosissima stibii. & lib. 34. c. 13. æris. Martial. l. 14. epigr. 13. Si quid adhuc superest de nostri fæce locelli. h. e. de reliquiis pecuniæ. ¶ Est etiam genus condimenti (idem quod *alec*) ex pisciculis quibusdam sale maceratis, & putrefactis, fæculento liquore innatante, *salamoja*: vitium gari a Plin. l. 31. c. 8. appellatur, quia est gari imperfecta nec colata fæx: sed primo a pauperioribus adhiberi cœptum, transiit paulatim in luxuriam, creveruntque ejus genera in infinitum. Horat. l. 2. sat. 4. v. 73. ego fæcem primus & alec, &c. V. dicta in Alec. Ovid. 8. Metam. v. 665. Conditaque in liquida corna autumnalia fæce. ¶ Item fuci, quo faciem pingunt mulieres, qui ab Ovid. de medic. fac. pluribus describitur, *belletto*. Id. 3. de ar. am. v. 212. Quem non offendat toto fæx illita vultu, Cum fluit in tepidos pondere lapsa sinus? ¶ Translate dicitur de vilioribus hominibus, & abjectis. Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 6. a med. Apud illam perditissimam atque infimam fæcem populi. & l. 1. Attic. ep. 16. a med. Apud sordem urbis & fæcem. & lib. 2. ep. 1. ad fin. Dicit enim tanquam in Platonis πολιτείᾳ, non tanquam in Romuli fæce sententiam. Id. 3. Verr. c. 39. Ex ea fæce legationis, quæstoriæque tuæ procurationis illa sunt nomina. Lucret. l. 5. v. 1140. Res itaque ad summam fæcem turbasque redibat. h. e. ad regimen infimæ plebis. ¶ *De fæce haurire* proverbium est de eo, qui viliora quæque & abjectiora persequitur. Cic. de clar. Orat. c. 69. Tu quidem de fæce hauris, idque jamdudum. h. e. infimos quosque oratores enumeras. ¶ *Dies sine fæce* est lux pura. Martial. l. 8. epigr. 14. Hibernis objecta notis specularia puros Admittunt soles, & sine fæce diem. h. e. sine pluvia, aut nive, quæ diei lucem quodammodo fœdant. ¶ In genitivo plur. *fæcum* habet, teste Charis. l. 1. pag. 114. Putsch. non *fæcium*.

FAFÆ, φεῦ φεῦ, interjectio, cum putoris aliquid perhorrescimus & aversamur. Charis. l. 2. pag. 213. Putsch. si fanus est ille locus.

FAGEUS, a, um, &

FAGINEUS, a, um, &

FAGINUS, a, um, *di faggio*, qui est ex fago arbore, φήγινος, φηγινέος. Plin. l. 16. c. 44. Fageum nemus. & cap. 5. Fagea glans. Cato R. R. c. 21. Faginea materia. Colum. l. 12. c. 45. Arcula faginea. Virg. 3. Georg. v. 172. faginus axis. & Ecl. 3. v. 37. fagina pocula. ¶ *Faginus* pro *fagus*. Calpurn. Ecl. 2. v. 59. Inter pampineas ponetur faginus ulmos. Sic *humanus* pro *homines* apud Lucret.

FAGUS, i, f. *faggio*, φηγός, arbor glandifera, quales præter eam sunt tres aliæ, robur, quercus, æsculus. Dicta est a φάγω pro φάγειν, comedo, quia glandes primis mortalibus cibus fuisse dicuntur. Virg. Ecl. 1. v. 1. patulæ recubans sub tegmine fagi. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 12. Materia cujusque generis in Britannia est, præter fagum & abietem. Plin. l. 16. c. 5. Dulcissima omnium fagi glans, ut qua obsessos etiam homines durasse in oppido Chio, tradat Cornelius Alexander. Id. ibid. c. 6. eam accurate describit: lib. vero 24. c. 5. ejus, & foliorum usus in medicina exsequitur. ¶ Reperitur etiam in quarta declin. Virg. in Culice, v. 139. Umbrosæque manent fagus, hederæque ligantes Brachia.

FAGUTAL, locus Romæ in Exquiliis, ubi fagus fuit, Jovi sacra, & sacellum ejus, qui inde Fagutalis cognominatus est. Varr. l. 4. L. L. c. 32. Plin. l. 16. c. 10. & Fest. & lucus Fagutalis, Varr. ibid. cap. 8.

FAGUTALIS. V. in voce præced.

FALA, æ, f. turris lignea militaris, unde missilia jaciebantur: unde *falarica*. Dicta est, inquit Fest. ab altitudine, scil. a *falando*, seu *falanto*, quod apud Etruscos cælum significat. Possis etiam ducere a Græco φάλαι, quæ sunt ὄρη, σκοπιαί, ut Hesych. docet, h. e. montes, arces, speculæ. Quare aliis placet, *phala* scribi, & *phalarica*. Quamquam apud Hesych. alii aliter leg. Enn. apud Non. c. 2. n. 351. Malos defindunt, fiunt tabulata, falæque. Plaut. Mostell. a. 1. a. 0. Isti, qui hastis trium nummorum causa subeunt sub falas. h. e. gravissima subeunt pericula, ut qui sub hostium turres ligneas accedant. ¶ Hujusmodi erant tabulata altiora in modum turrium, quæ in Circo propter spectatores e lignis erigebantur. Non. ibid. & Serv. ad Æn. 9. v. 705. sed hic videtur (si sana ibi lectio est) non spectatorum causa, sed ludicræ pugnæ, quæ in Circo sæpe edebatur, falas ibi exstructas dicere. De his Juvenal. sat. 6. v. 589. Consulit ante falas, delphinorumque columnas. ¶ Translate ponitur pro machina, fallacia. Nov. apud Non. c. 2. n. 316. Me non vocavit: ob eam rem hanc feci falam. Alii scribunt *fallam*, quasi a *fallo*, *is*, ducatur.

FALACER, cris, m. unus ex quindecim Flaminibus, quos Romani, aucta civitate, atque adeo & sacerdotiis, constituerunt. Nomen habet a Falacre, qui pomorum deus creditur, quia in ejus sacris operabatur. Varr. l. 4. de L. L. c. 15. Flamen Falacer a divo patre Falacre. Adde lib. 6. c. 3. ¶ In vet. lapide apud Murator. pag. 200. n. 6. Falacra dea habetur.

FALARICA, æ, f. φαλαρική, χειροβαλλίστρα, genus teli ad modum hastæ, valido ferro præfixum: a *falis*, unde jaciebatur. Festus, & Non. c. 18. n. 10. Alii derivant a φαλός, splendidus: & *phalarica* scribunt. ¶ Describit Liv. l. 21. c. 8. Saguntinorum falaricam in obsidione Annibalis his verbis: Erat missile telum hastili abiegno, & cetera tereti, præterquam ad extremum, unde ferrum exstabat: id, sicut in pilo, quadratum stuppa circumligabant, linebantque pice: ferrum autem tres in longum habebat pedes, ut cum armis transfigere corpus posset. Sed id maxime, etiam si hæsisset in scuto, nec penetrasset in corpus, pavorem faciebat, quod cum medium accensum mitteretur, conceptumque ipso motu majorem ignem ferret, arma omitti cogebat, nudumque militem ad insequentes ictus præbebat. Hæc Liv. cui addendus Silius, cujus illa sunt de iisdem Saguntinis, lib. 1. v. 350. Armavit clausos, ac portis arcuit hostem Librari multa consueta falarica dextra, Horrendum visu robur, celsisque nivosa Pyrenes trabs lecta jugis, cui plurima cuspis, Vix muris toleranda lues; sed cetera pingui Uncta pice, atque atro circumlita sulphure fumant. Fulminis hæc ritu, summis e mœnibus arcis Incita, sulcatum tremula secat aera flamma. & mox. Hæc ictu rapido pugnantum sæpe per auras, Attonito ductore, tulit fumantia membra. Hæc vastæ lateri turris ceu turbine fixa, Dum penitus pluteis Vulcanum exercet adesis, Arma, viresque simul pressit flagrante ruina. Adde Veget. l. 4. de re milit. c. 18. & Serv. ad Virgil. Æn. 9. v. 705. ¶ Duplex fuit: una major, quæ catapulta; altera minor, quæ manu mittebatur. De hac Virg. loc. cit. Tum Bitiam sternit, non jaculo: neque enim jaculo vitam ipse dedisset: Sed magnum stridens contorta falarica venit, Fulminis acta modo. & Grat. in Cyneg. v. 342. Terribilemque manu vibrata falarica dextra Det sonitum. & Liv. l. 34. c. 14. Ut emissis soliferreis

reis falaricisque, gladios strinxerunt. Adde ...un. apud Non. c. 18. n. 20.

FALCARIUS, ii, m. qui falces conficit, δρεπανουργός. Hinc factum nomen vico cuidam Romæ, quod ibi falcarii habitarent. Cic. Catil. 1. c. 4. & pro Sull. c. 18. Dico te priori nocte venisse inter falcarios.

FALCATUS, a, um, simile a falce, falcato, δρεπανοειδής, formam falcis habens. Plin. l. 10. c. 21. In sublime caudam quoque falcatam erigens. Id. l. 17. c. 10. Serendas (amygdalas) quam maxime falcatas, & e novella. h. e. quæ maxime altera sui parte in modum falcis curvatæ sint. Sic Id. l. 15. c. 24. Digitorum omnia longitudo illis (prædulcibus siliquis, alle carobe) & interim falcata. Sil. l. 3. v. 378. Falcatus ensis. Ovid. Metam. 11. v. 224. Est sinus Hæmoniæ curvos falcatus in arcus. & lib. 3. v. 681. de delphinis. falcata novissima cauda est. ¶ Item falcibus instructus, armatus, ut Falcati currus, quadrigæ, axes, apud Liv. l. 37. c. 41. Curt. l. 4. c. 9. Hirt. de B. Alex. c. 75. & Valer. Flacc. l. 6. v. 105. & 387. Horum curruum usus fuit in prœliis, concitatis equis in medias acies permittendo, ut prominentibus a temone hastis, ad axes falcibus & ad rotarum radios, quidquid incurrerent, abscinderent, lacerarentque. Pluribus eos describunt Liv. & Curt. locis cit.

FALCICULA, æ, f. parva falx. Pallad. l. 1. tit. ult. Falciculas brevissimas tribulatas, quibus filicem solemus abscindere. Adde Arnob. l. 6. pag. 209.

FALCIDIA LEX, lata fuit a P. Falcidio Trib. pl. in Triumviratu Augusti, ut ne liceret testamento legare ultra dodrantem, idest novem uncias, adeo, ut semper quarta pars hereditatis heredi conservaretur, quod si testator dodrantem excessisset, liceret heredi minuere legata, & quartam suam implere. Paul. Dig. lib. 35. tit. 2. qui inscribitur ad legem Falcidiam, leg. 1.

FALCIDIANUS, a, um, ad Falcidium pertinens, quod est nomen prope. Romani hominis, ut Falcidianum crimen, Cic. pro Flacc. c. 36. a med.

FALCIFER, a, um, falcem ferens. Sil. l. 17. v. 418. Agmina falcifero circumvenit arcta covino. h. e. falcato. ¶ Speciatim est cognomen Saturni, quod primus in Italia agriculturæ usum credatur indicasse: vel quod tempus omnia metat, exsecet, & incidat, ut Macrob. l. 1. Saturn. c. 7. & 8. docet. Hinc Ovid. falciferum senem vocat, in Ibin, v. 218. Sic Martial. l. 5. epigr. 16. Falciferi defendere templa Tonantis.

FALCIGER, a, um, adject. idem ac falcifer, & eodem usu. Auson. in Eclogar. de Fer. Rom. v. 36. Falcigerum placant sanguine Cælipenam.

FALCIPEDIUS, a, um, qui pedes habet in modum falcis curvatos, vel crura, simulant quæ cornua Lunæ, ut Martial. l. 2. epigr. 35. jocatur. Petron. in fragm. Tragur. cap. 75. Burm. ubi alii aliter leg.

FALCO, onis, m. falcone, ἱέραξ, avis ex accipitrum genere, quod ungues more falcis habeat introrsum flexos. Serv. ad Æn. 10. v. 145. ¶ Falcones etiam illi homines dicuntur, quorum digiti pollices in pedibus intro sunt curvati, a similitudine falcis. Fest. & Serv. ibid.

FALCULA, æ, f. falcetta, δρεπάνιον, parva falx. Cato R. R. c. 11. Falculæ vineaticæ, ruscariæ. Colum. l. 12. c. 18. Falculæ, & ungues parandi, & exacuendi sunt. ¶ A similitudine falculæ, appellantur curvæ acutæque ungues quorundam animalium, ut felium, pardorum, &c. Plin. l. 8. c. 15. extr. Pardos, pantheras, leones, & similia, condito in corporis vaginas unguium mucrone, ne refringatur, hebeteturve, ingredi; aversisque falculis currere, nec nisi appetendo protendere. ¶ Est cognomen R. ut C. Fidiculanius Falcula. Cic. pro Cluent. c. 37. & pro Cæcin. c. 10.

FALERE, is, n. verbum est architecturæ. Varr. de R. R. l. 3. c. 5. ad fin. Subter columnarum stylobatem est lapis, a falere pedem & dodrantem altus: ipsum falare ad duos pedes altum a stagno, latum ad quinque. Ad quem loc. Scalig. Falere vocat id, quod magis proprie esset pila. χηλὴν vocat Thucydides, Virgil. saxeam pilam. Sustinet autem falere omne peristylii onus, & stagno oppositum, & oppilatum est. Itaque pilæ litoribus immolitæ a veteribus Faleria dicuntur, quia ante Haleria dicerentur παρὰ τοῦ ἁλὸς, sal. Argumento, quod Falerii populi ita dicti sunt, quia apud eos sal fieret; antea Halerii dicti, auctore Festo. Nisi sit, quod omnia alta φάλας vocabant Græci. Hæc Scalig.

FALERINA Tribus rustica, in Campania posita, dicta est ab agro Falerno, descripta & constituta anno U. C. CCCCXXXV. Liv. l. 9. c. 20. ubi alii leg. Falerna, al. Faleria, al. Ferentina. Adde multas Inscript. apud Gruter. in quibus Fal. legitur.

FALERNUS, a, um, adject. Falernus ager fuit in Campania, inter Calenum & Sinuessam, incipiens a ponte Campano (cui nunc vicinus pagus appellatur S. Giovanni a ponte Campano) Savoni fluvio imposito, læva petentibus Urbanam coloniam Syllanam, Capuæ contributam, uti docet Plin. l. 14. c. 6. Finiebatur autem ad radices Massici montis. In hoc agro generosissimum & Latinis celebratissimum vinum fiebat, secundæ nobilitatis a Cæcubo, maxime quod in campis Faustianis (nunc Falciano, incolis vino Rozzese, inquit Harduin.) colligebatur. Trium generum fuit, austerum, dulce, tenue. Sed austerum præcipue, ac vetus laudant Horat. qui ardens appellat l. 2. od. 11. v. 19. & severum, l. 1. od. 27. v. 9. & forte, l. 2. sat. 4. v. 24. & Martial. qui immortale, l. 9. epigr. 95. maxime enim omnium ferebat ætatem, & Tibull. qui fumosos Falernos, h. e. Falerni cados, l. 2. el. 1. v. 27. & Pers. ac Lucan. qui indomitum, ille sat. 3. v. 3. hic l. 10. v. 163. & Juvenal. qui acre, sat. 13. v. 216. &c. Ejus enim tanta vis fuisse dicitur, ut solum vinorum flammam accenderet, teste Plin. loc. cit. ut hodieque facit quæ dicitur acquavite. Ideo ditiores, & delicatiores Chio, quod dulce erat, solebant miscere, ut est apud Horat. l. 1. sat. 10. v. 24. & Tibull. loc. cit. ¶ Hinc Falernæ vites, Horat. l. 1. od. 20. v. 10. uvæ, Id. l. 2. od. 6. v. 19. cellæ, Virg. 2. Georg. v. 96. prela Falerna, Propert. l. 4. el. 6. v. 73. musta, Martial. l. 13. epigr. 110. &c. Apud Flor. l. 2. c. 6. Falerni saltus. & lib. 1. c. 16. Falernus mons. h. e. qui Falerno agro est junctus, & aliquando cum Massico confunditur. ¶ De origine hujus vini fabellam texit Sil. l. 7. v. 162. & sequentib. ferta in eam regionem venisse Bacchum in Hispaniam proficiscentem, hospitioque exceptum, cum vina in cœtu nulla essent, fecisse, ut subito pocula vino plena apparerent, tum dedisse agro vicinoque monti Massico eam vim, ut sequenti luce vites racemis onustæ exsisterent, quarum bonitas paulatim experta omnibus, in eam auctoritatem transiit, ut palmam facile inter vina consecuta sit. ¶ Falerna pyra genus pyrorum sunt, succi magna vi abundans, qui lacte vocatur. Harduin. ad Plin. l. & cap. 15. dici ait Gallice poire sucre: Lexicographi Etrusci vertunt pere bergamotte. Plin. loc. cit. Cunctis Crustumia gratissima: proxima iis Falerna, a potu, quoniam tanta vis succi abundat: lacte hoc vocatur, &c.

FALISCUS, a, um, adject. Falisci, orum, populi Etruriæ inter Ciminum montem, & Tiberim: quorum urbs Falisca, Romanorum colonia, apud Plin. l. 3. c. 5. ab Haleso Argivo condita, teste Solin. c. 2. (al. 8.) & Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 32. vel Halisco, ut apud Serv. ad Æn. 7. v. 695. legitur. Æquos Virgil. ibid. appellat, quia populus R. missis Decemviris, ab ipsis jura Fecialia, & nonnulla supplementa XII. Tabularum accepit, ut Serv. ibid. docet. ¶ Faliscus ager pascuis optimus: unde Faliscam herbam laudat Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 14. & 1. Fastor. v. 84. & 4. ex Ponto, ep. 4. v. 32. & ep. 8. v. 41. laudat, inquam, ob id maxime, quod candida armenta gignebat, & propterea apta victimis: quod Plin. loc. cit. virtuti aquarum ejus regionis adsignat. ¶ Quas Cato R. R. c. 4. memorat bonas præsepes, faliscas clathratas, & cap. 14. præsepes bubus hibernas, æstivas faliscas, putat Turneb. adversar. l. 14. c. 2. intelligendas esse præsepes lignis in clatbri modum intervallo distinctis coalectas, in quibus pabulum gramineum & herbaceum bubus apponitur: ideoque easdem dici æstivas, quia æstate fœnum herbæque dantur: cum hibernas perpetuo ligno in modum canalis constare oporteat, quia hieme pabulum minutum iis datur, hordeum, lupinum, ervum, & hujusmodi, quæ clathratis lignis contineri non possent. Porro Faliscas vel dictas esse a falis, vel potius a Faliscis populis, qui hujusmodi præsepibus usi sint. Alii putant dici, quasi paliscas, a palis, seu lignis, quibus clathri constant. ¶ Faliscus venter, & faliscus absolute est venter suillus, aut alterius animalis, farcimine plenus, conditusque more a Faliscis usurpato. Varr. l. 4. L. L. c. 22. Stat. l. 4. silv. ult. v. 35. & Martial. l. 4. epigr. 46. ¶ Faliscum metrum constat tribus dactylis, & pyrrhichio, ut est hoc, Docta Falisca Pheronyma paras. Serv. in Centimetr. pag. 1824. Putsch. ¶ Scribitur & Phaliscus.

FALLA. V. Fala.

FALLACIA, æ, f. inganno, fallacia, furberia, ἀπάτη, δόλος, quidquid ad fallendum fit, aut dicitur, præcipue vero cum aliud promittitur, aliud præstatur. Varr. l. 5. L. L. c. 7. A fando falli; falsum, fallacia, quæ propterea quod fando quem decipit, ac contra quam dixit, faciat. Itaque si quis re fallit, in hoc non proprio nomine fallacia, sed translatione, ut a pede nostro pes lecti, ac pes betæ. Cic. 3. de nat. Deor. c. 29. extr. Doli, machinæ, fallaciæ, præstigiæ num sine ratione esse potuerunt? Id. pro Rosc. Com. c. 7. Ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur. Id. 2. de Orat. c. 46. Nihil est opus simulatione & fallaciis. Id. Attic. l. & ep. 1. Prensare sine fuco & fallaciis. Hirt. de B. Alex. c. 24. Fallaciis aliquem eludere. Plaut. Pseud. 2. 4. 15. Per malitiam, & per dolum & fallaciam. Id. ibid. 4. 7. 97. Fallaciis ab aliquo mulierem abducere. Id. Asin. 2. 1. 2. & 4. Fingere fallaciam. Id. Cas. 5. 2. 6. & Terent. Andr. 1. 3. 7. astutam fallaciam facere. Plaut. Pœn. 3. 5. 29. componere. Terent. Heaut. 3. 2. 2. intendere in aliquem. & 3. 3. 36. invenire. Plaut. Pœn. 1. 1. 67. & Pseud. 2. 4. 75. Fallaciam ferre. h. e. inferre, adhibere. Sic Terent. Andr. 2. 6. 1. portare alicui. Plaut. Cistell. 2. 2. 5. Admœnire fabricas & fallacias. Phædr. l. 3. fab. 16. v. 10. Fallacia aggredi aliquem. & lib. 2. fab. ult. v. 5. Consilium vertere ad fallaciam. Petron. in Satyr. c. 125. Fallaciam proditione detegere, aut detexere. scoprire. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. Colum. l. 11. c. 2. circa med. Nonnulli gustu explorare uvæ maturitatem tentaverunt: sed hæc ipsa res habet aliquam fallaciam. ¶ De fascinatione, & præstigiis magicis, Prop. l. 1. el. 1. v. 19. At vos, deductæ quibus est fallacia lunæ, Et labor in magicis sacra piare focis.

FALLACIES, ei, f. fallacia. Apul. l. 5. Metam. Fallacie germanitatis inducta.

FALLACILOQUENTIA, æ, f. parlare ingannevole, sermo fallax. Accius apud Cicer. 4. de Fin. c. 25. ut quidem legit Non. c. 2. n. 345. Nam alii fallaces loquela, alii fallaciloqua.

FALLACIOSUS, a, um, ingannevole, ἀπατηλός, fallaciis plenus. Gell. l. 14. c. 1. ad fin. Quibus hujusmodi ambages fallaciosæ confutantur. Id. lib. 7. cap. 3. e med. Argumenta vafra & fallaciosa. Apul. l. 8. Metam. Fallaciosa promissio. & lib. 9. Fallaciosa mulier.

FALLACITER, fallacemente, con inganno, δολερῶς, per fallaciam, dolose. Cic. pro Dom. c. 29. Qui non ficte & fallaciter populares, sed vere & sapienter fuerunt. Id. 3. Offic. c. 17. Ne quid insidiose, ne quid simulate, ne quid fallaciter. Id. 1. de Divin. c. 18. Fallaciter portenta interpretari. Id. in Partition. c. 25. Voluptas boni naturam fallaciter imitando adulterat. Id. de Harusp. resp. c. 23. Fallacissime se venditare alicui. Plin. l. 12. c. 16. Myrrha fallacissime adulteratur.

FALLAX, acis, adject. *fallace*, *ingannevole*, *frodolento*, ἀπατηλὸς, qui fallit, h. e. promittit, & non præstat, vel aliud promittit, aliud præstat, dolosus, mendax. Dicitur tum de personis, tum de rebus. *Cic. 1. de Divin. c. 19.* Astrologi vani atque fallaces. *Id. pro Dom. c. 9.* Homo teterrimus, crudelissimus, fallacissimus. *Id. Phil. 12. c. 2. extr.* Spes falsa atque fallax. *Id. 4. Acad. c. 15.* Fallaces & captiosæ interrogationes. *Id. 3. de nat. Deor. c. 30.* Malitia est versuta & fallax nocendi ratio. *Id. 4. Acad. c. 46.* Fallax imitatio simulatioque virtutis. *Id. pro Rabir. Post. c. 14.* Merces fallaces & fucosæ. *Valer. Flacc. l. 3. v. 186.* tenebris fallacibus acti. *Ovid. de remed. amor. v. 687.* At tu nec voces (quid enim fallacius illis?) Crede, nec æternos pondus habere deos. *Cic. 2. de Divin. c. 43.* Oculorum fallacissimo sensu judicant ea, quæ ratione atque animo videre debebant. *Id. de Amic. c. 19.* Ut tanquam in herbis non fallacibus, fructus appareat. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 401.* Non semper credenda Ceres fallacibus arvis. *Virg. 1. Georg. v. 195.* Siliquæ fallaces. *Id. 5. Æn. v. 850.* Credere fallacibus Austris. *Plin. l. 8. c. 8.* Convallis manu facta, & longo tractu fallax. *h. e.* quæ exitum habere videtur, sed re vera non habet. *Id. l. 5. c. 31.* Fallacia vada. *Id. l. 3. c. 6.* Planaria insula a specie dicta, æqualis freto, ideoque navigiis fallax. *Virg. Ecl. 4. v. 24.* fallax herba veneni, *h. e.* quæ non videtur, & est venenata. ¶ Absolute *Plin. l. 36. c. 25.* Subdialia pavimenta Græci invenere, talibus domos contegentes tractu tepente: sed fallax, ubicumque imbres gelant. ¶ Cum genitivo, *Tacit. Ann. 16. c. 32.* Homines specie bonarum artium falsi, & amicitiæ fallaces. ¶ *Fallacum* in genit. plur. pro *fallacium*, habet *Catull. carm. 30. ad Alfen. v. 4.* Nec facta impia fallacum hominum cælicolis placent.

FALLO, is, fefelli, falsum, *a. 3. ingannare*, ἐξαπατάω, ψεύδω, decipio, induco. Proprie videtur esse ejus, qui verbis decipit: latius vero ejus, qui quacumque ratione. Nam *Varro l. 5. L. L. c. 7.* ducit a *fando*. V. *Fallacia*. Alii a σφάλλω, supplanto, everto. Refertur tum ad res, tum ad personas. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 40.* Induxit, decepit, destituit, omni fraude & perfidia fefellit. *Terent. Eun. 2. 3. 93.* Referam gratiam, atque eas iisdem fallam, ut ab illis fallimur. *Id. Andr. 3. 2. 13.* Fallere aliquem dolis. *Id. Heaut. 3. 1. 61.* Falli te sinas technis per servulum. *Virg. l. 1. Georg. v. 139.* & *Ovid. Metam. 15. v. 474.* volucrem viscata fallere virga. *Curt. l. 4. c. 9.* Cum lubrica saxa vestigium fallerent. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 31.* Atria servantem postico falle clientem. *Plin. l. 10. c. 42.* Fallit memoria. *dimenticarsi*. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 117.* Falli visu. *stravedere*. *Gell. l. 11. c. 1.* Nisi me fallit memoria. *Cic. Fam. l. 1. ep. 6.* & *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 86.* Opinionem alicujus fallere. *Auct. declam. 12. Sallust. c. 1.* Longe opinione falli. *Nepos in Agesil. c. 3.* In qua eum opinio fefellit. *Id. in Alcib. c. 8.* Neque ea res illum fefellit. *Cic. pro Sull. cap. 4.* Nam id me multum fefellit. *Plin. l. 33. cap. 1.* Fallit plerosque, quod arbitrantur, &c. *Terent. Hecyr. 5. 1. 2.* Nec pol me multum fallit, quin quod suspicor, sit quod velit. *nè m'inganna di molto*. *Ovid. 1. de ar. am. v. 450.* dominum sterilis sæpe fefellit ager. *Horat. Epod. 16. v. 45.* Germinat & nunquam fallentis termes olivæ. *Phædr. l. 3. fab. 5. v. 9.* Spes fefellit impudentem audaciam. *Cicer. 12. Phil. cap. 8. extr.* Is enim sum, nisi forte me fallo, qui vigiliis, curis, periculis perfecerim, ut, &c. *Id. pro Rosc. Amer. c. 17.* Permultos & ego novi, & (nisi me fallit animus) unusquisque vestrum. *Id. Attic. l. 8. ep. 7.* Nisi me omnia fallunt, deseret. *Senec. ep. 95. a med.* Omnia me fallunt, nisi, &c. *Cic. Fam. 5. ep. 20. a med.* Nisi quid me fallit. Jocose *Terent. Phorm. 1. 4. 44.* Ego plectar pendens, nisi quid me fefellerit. Absolute *Cic. Attic. l. 14. ep. 12.* Qui quidem semper erunt clari: sed nos nisi me fallit, jacebimus. *Id. ad Brut. ep. 18. sub fin.* Maximus autem (nisi me forte fallit) in republ. nodus est, inopia rei pecuniariæ. ¶ Passive *Virg. Æn. 5. v. 49.* Jamque dies, ni fallor, adest. *Valer. Flacc. l. 4. v. 674.* sequor o, quicumque deorum, Æsonides, ait fallor, ait. & *lib. 8. v. 351.* Fallor? an hos urbis magico nunc carmine ventos Ipsa movet? *Horat. in ar. Poet. v. 42.* Ordinis hæc virtus erit, & venus, aut ego fallor. *Nep. in Epam. c. 5.* Quod me Agamemnonem æmulari putas, falleris. ¶ Cum infinito *Lucan. l. 7. v. 288.* cælumque tremens cum lancea transit, Dicere non fallar, quo sit vibrata lacerto. *non fallerò dicendo*. ¶ Eleganter *fallere* dicuntur, quæ latent, & scientiam visumve nostrum effugiunt. *Curt. l. 4. c. 16.* Nulla adeo avia lacuna erat, quæ vestigantium sitim falleret. *Ovid. 4. Metam. v. 85.* Fallere custodes nocte silenti. & *lib. 13. v. 462.* Mors tantum vellem matrem mea fallere posset. *Id. 1. Trist. el. 2. v. 98.* acta deos nunquam mortalia fallunt. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 45.* Exilis domus est, ubi non & multa supersunt, Et dominum fallunt. *Quintil. l. 8. c. 2.* Fallunt etiam verba vel quibusdam regionibus familiaria, vel artium propria. *h. e.* ignorantur. *Horat. l. 3. od. 14. v. 19.* Spartacum si qua potuit vagantem Fallere testa. *h. e.* latere. Sic *Liv. l. 22. c. 33.* Speculator Carthaginiensium, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. *Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 17.* Nos procul expulsos communia gaudia fallunt. *Id. 3. de ar. am. v. 617.* Littera fallit oculos. *Cic. Attic. 3. ep. 23.* In lege nulla esse ejusmodi capita, te non fallit. *tu sai benissimo, che*, &c. *Id. 2. de Orat. c. 60.* Neque enim hoc te, Crasse, fallit, quam multa sint genera dicendi. *Plin. l. 2. c. 103.* Quem fallit? *chi nol sa?* *Terent. Heaut. 3. 2. 3.* Num me fefellit, hosce id struere? *non lo diss' io?* *Plaut. Bacch. 2. 3. 64.* Non me fefellit: sensi: ut exanimatus fui. *Plin. l. 9. c. 50.* Tanta celeritate, ut visum fallant. *non si veggono, non si può accorgersene*. ¶ Fallere pro aliquo, *facilmente passare per un altro*, videri esse aliquem. *Gell. l. 7. c. 14.* Plerumque inflati atque tumidi (in dicendo) fallunt pro uberibus. ¶ Proverbium est *vivens falle*, λάθε βιώσας, quo monemur vitare turbam, abstinere a republ. & nobiscum habitare. *Horat. l. 1. ep. 17. v. 10.* Nec vixit male, qui natus, moriensque fefellit. ¶ Cum genitivo *Plaut. Epid. 2. 1. 55.* Nec satis exaudiebam, nec sermonis fallebar tamen. *sapea però quel, che discorreano*. *Lucret. l. 5. v. 98.* Nec me animi fallit, quam res nova, miraque menti Accidat. ¶ Translate *Horat. l. 2. sat. 7. v. 114.* Vino & somno fallere curam. *divertire*. *Ovid. 14. Metam. v. 121.* sermone laborem. & *lib. 8. v. 651.* sermonibus horas. *passare senza sentirne il tedio*. *Id. Heroid. ep. 1. v. 9.* spatiosam fallere noctem. *Id. 3. Trist. el. 2. v. 16.* Fallebat curas ægraque corda labor. & *lib. 5. el. 7. v. 39.* Detineo studiis animum, falloque dolores. *Valer. Flacc. l. 3. v. 319.* tenuat luctum solamine fallens. *Plin. l. 27. c. 7.* Absinthium pueris dedere in fico sicca, ut amaritudinem fallerent. *acciocchè non sentissero*. ¶ Interdum ponitur pro violare, scil. non præstando, quod exspectabatur. *Cic. 1. Offic. c. 13.* Fidem alicui datam fallere. *mancar di parola*. *Curt. l. 7. c. 10.* promissum. *Tacit. 1. Ann. c. 73.* Jovem perjurio. *Horat. l. 2. od. 8. v. 9.* matris cineres opertos, & toto signa cum cælo. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 284.* legitimi fallere jura tori. *Plin. l. 7. c. 37.* Fefellit imperium militaris imprudentia. *h. e.* non executa est. *Ovid. 9. Metam. v. 696.* mandata alicujus. *Id. 2. Fast. v. 837.* Brutus adest, tandemque animo sua nomina fallit. *h. e.* contra agit, ac suum nomen Bruti significabat. ¶ *Si sciens fallo, tum me Jupiter*, &c. formula est jurantis, & sibi malum precantis, si fidem fefellerit. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1.* *Plin. in Paneg. c. 64.* & *Fest.* in *Lapidem*. Sic *Propert. l. 2. el. 16. v. 15.* Ossa tibi juro per matris, & ossa parentis. Si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis. Adde *lib. 4. el. 7. v. 53.* & *Liv. l. 21. c. 45.* ¶ *Fallere* pro fraudare, *Ovid. Metam. 5. v. 480.* arvaque jussit Fallere depositum, vitiataque semina fecit. *Accius* apud *Cicer. 3. de nat. Deor. c. 19.* Aut tu illum fructu fallas, aut, &c. ¶ Et pro evitare, effugere, *schivare*, *sfuggire*. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 190.* Fallere casses. & *vers. 45.* retia. ¶ Et pro fingere, simulare decipiendi causa, *Virg. Æn. 1. v. 687.* Tu faciem illius noctem non amplius unam Falle dolo, & notos pueri puer indue vultus. ¶ Et pro abscondere, tegere. *Ovid. 3. Fast. v. 22.* Et sua divina furta fefellit ope. *Propert. l. 4. el. 5. v. 14.* Et sua nocturno fallere terga lupo. *h. e.* formam suam sub forma lupi tegere. ¶ *Fallier* pro *falli*; est apud *Pers. sat. 3. v. 50.* ¶ Præteritum passivum *falsus sum* V. in *Falsus*: pro quo *fefellitus sum* habetur in *fragm. Tragur. Petron. cap. 61. Burm.*

FALSARIUS, ii, m. *falsario*, *falsificatore*, παραγραφεύς, qui decipiendi gratia scripta publica corrumpit, ut testamenta, &c. *Sueton. in Ner. c. 17.* Adversus falsarios tum primum repertum, ne tabulæ, nisi pertusæ, ac ter lino per foramina trajecto obsignarentur. *Id. in Tito, c. 3.* Imitari chirographa, quæcumque vidisset, ac profiteri, se maximum falsarium esse potuisse.

FALSATIO, onis, f. *falsificamento*. *Hieronym. l. 2. in Rufin. c. 5.* Falsatio Apostolorum ab Hæreticis.

FALSATUS, a, um, adject. *falsificato*, *falso*, corruptus, adulteratus. *Hieronym. l. 2. in Rufin. c. 5. a med.* Liber Hilarii falsatus ab Hæreticis.

FALSE, adverb. *falsamente*, ψευδῶς, fallaciter, inaniter. *Cic. in Acad. l. 4. c. 46.* Assentiri false alicui rei. *Augustin. Confess. l. 10. c. 13.* Quæ adversus hæc falsissime disputantur. *Sisenn.* apud *Charis. l. 2. pag. 179. Putsch.* Judicium false factum.

FALSIDICUS, a, um, ψευδολόγος, qui falsa consuevit dicere. *Plaut. Capt. 3. 5. 13.* Me, meamque rem tuis scelestis falsidicis fallaciis dilaceravisti. Adde *Trin. 3. 3. 40.* & *Acc.* apud *Priscian. l. 6. pag. 709. Putsch.*

FALSIFICATUS, a, um, falsus, falsificus. *Prudent. Hamartig. v. 551.* Nil de pestiferis opibus, aut falsificatis Terrarum spoliis stulto oblectamine libans.

FALSIFICUS, a, um, *falsario*, ψευδοποιός, qui facit fallacias. *Plaut. Mil. 2. 2. 36.* Domi habet animum falsiloquum, falsificum, falsijurium.

FALSIJURIUS, ii, m. qui falsa jurat, *spergiuro*, ψευδόμοτος. V. vocem præced.

FALSILOQUIUM, ii, n. mendacium. *Augustin. in proœm. lib. Retract. ad fin.* Ex multiloquio incidunt in falsiloquium.

FALSILOQUUS, a, um, ψευδολόγος, qui falsa loqui consuevit. V. *Falsificus*. Adde *Prudent. in Apotheos. v. 175.*

FALSIMONIA, *vel* Falsimonium, *frode*, *fallacia*, ἀπάτη, fraus, fallacia. *Plaut. Bacch. 3. 6. 12.* Quos cum censeas tibi amicos, reperiuntur falsi falsimoniis.

FALSIPARENS, tis, qui falsum habet parentem, id est cujus pater is esse creditur, qui minime est. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 111.* Quod quondam cæsis montis fodisse medullis Audit falsiparens Amphitryoniades.

FALSITAS, atis, f. *falsità*, ψεῦδος, vitium, quo id asserimus esse, quod non est: item ipsa res falsa. *Cic. pro Cluent. c. 1.* Etenim sicut aliis in locis parum firmamenti, & parum virium falsitas habet, &c. *Arnob. l. 1. pag. 33.* Inditæ scriptis falsitates.

FALSO, as, *a. 1. falsificare*, falsum facio. *Modestin. Dig. lib. 48. tit. 10. leg. 32.* Qui pondera aut mensuras falsassent.

FALSO, adverb. *falsamente*, ψευδῶς, non vere. *Cic. pro leg. Manil. c. 14.* Hoc incredibile omnibus, & falso memoriæ proditum videbatur. *Nep. in Alcib. c. 9.* Alcibiades in Thraciam se abdidit, sperans ibi facillime fortunam suam occuli posse. Falso: nam Thraces insidias ei fecerunt, &c. *Cic. 3. Offic. cap. 18.* Atqui in talibus rebus aliud utile interdum, aliud honestum videri solet. Falso. nam, &c. *Id. 5. Fam. ep. 5.* Ne forte id ipsum verbum ponam, quod

abs

abs te ajunt falso in urna fulare conferri. Plaut. Amph. 2. 2. 181. Vir ego tuus sim? ne me appella falso falso nomine. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 24. Falso nuntiare. Curt. l. 8. c. 8. Quod falso creditum est. Plaut. Amphitr. 3. 2. 7. Falso insimulatus probri. & vers. 21. Falso aliquid dicere. Id. Bacch. 3. 6. 43. Habere aliquem falso suspectum. Id. Mostell. 1. 3. 21. & 22. Falso laudari, aut vituperari. Tibull. l. 3. el. 3. v. 20. falso plurima vulgus amat. senza cagione, a torto, immerito. Sic Sallust. initio B. Jugurth. Falso queritur de natura sua genus humanum. & Curt. l. 5. c. 2. Vero ne an falso honos cuique haberetur, ignorari non poterat. immeritamente.

FALSUS, a, um, particip. passivum verbi fallo. Terent. Andr. 4. 1. 23. Me miserum, qui tuum animum ex animo spectavi meo! Pam. falsus es. ti sè ingannato. Plaut. Men. 5. 2. 3. Id quam facile sit mihi, haud sum falsus. Idem Aulul. 2. 1. 4. Haud falsa sum, nos odiosas haberi. Terent. Eun. 2. 2. 43. Ut falsus animi est! Sil. lib. 13. v. 886. de Annibale. Assyrio famulus regi, falsusque cupiti Ausoniæ motus. ¶ Sæpe transit in nomen, & de eo dicitur, qui fallit, decipit, ingannatore, infedele, mendace, ψευδής. Cic. 2. de Divin. c. 11. Testes aut casu veri, aut malitia falsi fictique esse possunt. Catull. carm. 30. ad Alfen. Alfene immemor, atque unanimis false sodalibus. Sallust. in Catil. c. 10. Ambitio multos mortales falsos fieri subegit, aliud clausum in pectore, aliud promptum in lingua habere. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 67. falsæ perjuria linguæ. ¶ Sæpissime est fictus, simulatus, vanus, inanis, mendax, falso. Sallust. in Catil. c. 52. extr. Falsum aliquid pro vero credere. Plaut. Rud. prol. v. 13. Qui falsas lites falsis testimoniis petunt. Horat. l. 1. ep. 16. v. 39. Falsus honor juvat, & mendax infamia terret. Cic. pro Rosc. Amer. c. 38. Pro re certa spem falsam domum retulerunt. Id. 2. de Divin. c. 62. Falsa & mendacia visa. & ibid. Visa falsa & inania. Id. 2. de nat. Deor. c. 21. Omnis ordo, veritas, ratio, constantia: quæque his vacant, ementita & falsa, plenaque erroris sunt, &c. Id. 2. de Orat. c. 45. Nihil nisi falsum, & imitatione simulatum. Id. pro Flacc. c. 17. Falsæ & corruptæ litteræ. Id. Phil. 12. c. 2. extr. Spe falsa atque fallaci errare. & Phil. 11. c. 2. Summæ benevolentiæ falsi indices. Plin. l. 16. c. 22. Falsa definitio. Quintil. l. 12. c. 10. circa med. ratio. Id. l. 5. c. 10. Falsæ opiniones. Horat. l. 3. od. 7. v. 14. Falsa crimina. Terent. Heaut. 5. 4. 2. Falsum gaudium. Id. Eun. 1. 1. 22. Falsa lacrimula. Colum. l. 1. c. 6. circa med. Id autem falsissimum est. Plin. l. 33. c. 9. Falsa moneta, falsum denarium. Cic. 3. de Orat. c. 25. Molliores sunt & delicatiores in cantu flexiones & falsæ voculæ, quam certæ & severæ. falsetto, voce contrafatte, come in quilio. ¶ Cum genitivo Plin. l. 12. c. 18. Felix appellatur Arabia, falsa & ingrata cognominis. ¶ De eo, qui videri vult, aut qui putatur is esse, qui re vera non est, finto, creduto. Virg. Æn. 3. v. 302. in luco, falsi Simoentis ad undam, Libabat cineri Andromache. Valer. Flacc. l. 8. v. 265. neque enim fugit æquore raptor Jupiter, aut falsi sequimur vestigia tauri. Stat. 7. Theb. v. 739. Lernæum falso simulans Aliagmona vultu. ¶ Falsum habere est fallere, decipere. Sallust. in Jug. c. 10. Neque ea res falsum me habuit. ¶ Comparativum est falsior: de quo Festus: Falsius & falsior cum rationabiliter dici possint, non tamen sunt in consuetudine. Petron. tamen in Satyr. c. 132. extr. Nihil est hominum inepta persuasione falsius, nec ficta severitate ineptius. ¶ Falsum, si, res falsa, falsitas, il falso. Cic. Attic. l. 7. ep. 14. De quibus ante ad te falsum scripseram. Ovid. 3. Amor. el. 3. v. 11. Jurare falsum. ¶ Falsa, orum, sunt res falsæ. Ovid. 9. Metam. v. 138. falsa addere veris. Horat. l. 2. sat. 2. v. 6. Acclinis falsis animus. ¶ Crimen falsi est, si quis chirographum alienum imitetur, aut libellum, aut rationes intercidat, vel describat, si falsam monetam cudat, testamentum supponat, pro advocatione, testibusve pecuniam accipiat, &c. de quibus JCti lib. 48. tit. 10. qui ad leg. Cornel. de falsis inscribitur. Hinc falsum facere, & committere Marcian. ibid. leg. 1. accusare aliquem falsi, ibid. subjici pœnæ falsi, ibid. falsi reus, Papinian. ibid. leg. 12. & sexcenta hujusmodi. Absolute Quintil. l. 7. c. 2. sub fin. In falso quoque ratio similis: aut enim plures in culpam vocantur, aut unus. ¶ Tela in falsum jacere, Tacit. 4. Ann. c. 50. extr. est in vanum, & sine ictu.

FALX, falcis, f. δρέπανον, ferramentum incurvum, seu aduncum, ad varios usus in re rustica: aliud est, quo segetes metuntur, falce da mietere, falciuola; aliud quo fœnum secatur, falce; aliud quo putantur arbores, falcetto, pennato, segolo; aliud quo vepres, rubi abscinduntur, ronca, falcione, roncone, &c. Varr. l. 4. de L. L. c. 31. Falces a farre, littera commutata: hæ in Campania seculæ, a secando: a quadam similitudine harum aliæ, & quod apertum, unde falces fœnariæ, & arboreæ; & quod non apertum, unde lunariæ falces, & sirpiculæ. Cic. 5. Tuscul. c. 23. Immissi cum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum. Varr. R. R. l. 1. c. 22. ad fin. Falces silvaticæ, arborariæ, rustariæ. Cato R. R. c. 10. fœnariæ stramentariæ. & cap. 11. vineaticæ. Pallad. l. 1. tit. ult. putatoria, messoriæ. ¶ Vinitoriæ, seu putatoriæ falcis figuram, partes, usum accurate describit Colum. l. 4. c. 25. Ad hanc pertinent illa Plin. l. 17. c. 24. Falce levigare truncum. & cap. 22. Vitem falce curare. & ibid. Supina falce oculos vitis auferre. Horat. l. 1. od. 31. v. 9. Falce vitem premere. Colum. loc. cit. Ductu falcis putationem conficere. Quintil. l. 2. c. 4. Frondibus adhibere falcem. Virg. Ecl. 3. v. 11. Vites falce incidere. ¶ Ad messorium Virg. 1. Georg. v. 348. maturis falcem supponere aristis. Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 12. Falce subsecare. Id. Fast. l. 4. v. 914. Sata falcibus apta. h. e. matura. Id. 2. de art. am. v. 322. plena falce metere. ¶ Est etiam bellica fala, similis, opinor, iis quas hastili oblongo, ferroque partim curvo, & falcato, partim acuto rectoque alabarde vocamus. Cic. pro Mil. c. 33. ad fin. Cum facibus ad Curiam cucurrerunt, cum falcibus ad Castoris, cum gladiis toto foro volitarunt. Id. pro Sull. c. 5. sub fin. Ille arma misit, cornua, tubas, falces, signa, legiones. Curt. l. 9. c. 2. Elephantos securibus falcibusque mutilare. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 14. Falces præacutæ, insertæ affixæque longuriis, non absimili forma muralium falcium. & lib. 7. c. 86. Falcibus vallum & loricam rescindunt. co' ronconi. Stat. 2. Achill. v. 416. didici, quo Pæones arma rotatu, Quo Macetæ sua gæsa citent, quo turbine cæstum Sauromates, falcemque Getes, arcumque Gelonus, &c. Adde Tacit. Hist. 3. c. 27. & Sisen. apud Non. c. 18. n. 29. ¶ Falces murales, quas Cæs. memorat, erant majora ferramenta adunca, cuspide curvata & solide, ad perfodiendum aggerem, evellendos lapides, murumque subruendum. Id. l. 7. B. Gall. c. 22. Laqueis falces avertebant; quas cum destinaverant, tormentis introrsus reducebant. ¶ In genitivo multitudinis falcium habet non falcum. Charis. l. 1. pag. 114. Putsch.

FAMA, æ, f. fama, φήμη, idem ac rumor, idest quidquid de aliquo divulgatur, sive in bonum, sive in malum: a Dorico φάμα pro φήμη, quod a φημί, dico. Cic. Attic. l. 7. ep. ult. Bona de Domitio, præclare de Afranio fama est. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 8. Constante fama, atque omnium sermone celebratum est. Id. 14. Phil. c. 6. Cum tristis a Mutina fama manavit. Id. pro Flacc. c. 6. Si quid audistis communi fama atque sermone. Id. Attic. l. 9. ep. 3. A Brundisio nulla adhuc fama venerat. nuova nuova. Id. 6. Verr. c. 30. Fama percrebuit. Id. pro Mil. c. 35. fines imperii peragravit. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 8. magna illico surrexit. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 52. Ad Labienum de victoria Cæsaris fama perfertur. & lib. 6. c. 19. Si quis quid de republ. a finitimis rumore aut fama acceperit. (Rumor est res sine teste, sine indice, ut ait Quintil. declam. 18. c. 6. vel sine capite, sine auctore, ut Cic. Fam. 12. ep. 10. at fama est communis & consentiens opinio: tametsi hoc discrimen non est perpetuum.) Id. ibid. c. 20. Reliquos ne fama quidem acceperunt. non gli anno nè meu sentiti a dire. Cic. 2. de nat. Deor. c. 37. Cum accepissent fama & auditione, esse, &c. avendo inteso per fama. Nepos in Agesil. c. 2. Fama exierat, Artaxersem comparare classem. Vellej. l. 2. c. 93. Ut fama loquitur. Justin. l. 18. c. 4. Fama hanc rem loquebatur. Id. l. 2. c. 13. Fama in majus omnia extollens. Plin. l. 35. c. 10. Famam dispersit, se emere. divulgò. Cic. Fam. 12. ep. 4. Fama nuntiabat, te isse in Syriam. Id. pro Sull. c. 4. Via ad aures meas istius suspicionis fama pervenit. Nep. in Themist. c. ult. Fama fuit venenum sua sponte sumpsisse. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 82. Contra opinionem famamque omnium. Tacit. 2. Hist. c. 73. Esse in ore & fama. parlarsene da tutti. ¶ In Fabulis Fama est Terræ filia, Cœi & Enceladi soror, in Gigantum ultionem a matre edita. nam per ipsam deorum crimina vulgata sunt, ut ait Serv. ad l. 4. Æn. v. 179. ubi Virg. eam describit pedibus celerem, & pernicibus alis, Monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plumæ, tot vigiles oculi subter, tot linguæ, totidem ora sonant, tot subrigit aures, &c. Ejus domum describit Ovid. 12. Metam. v. 39. V. etiam Valer. Flacc. l. 2. v. 116. ¶ Sæpe dicitur de nominis celebritate, & existimatione, fama, concetto, tum bona, tum mala. Cic. pro Quint. c. 15. Cujus bona ex edicto possidentur, hujus omnis fama & existimatio cum bonis simul possidetur. Id. pro Sext. c. 66. Bonam famam bonorum, quæ sola vere gloria nominatur, expetere. Id. 2. Offic. c. 20. extr. Perpetua commendatio & fama. Id. 1. Fam. ep. 9. ante med. Famam inconstantiæ pertimescere. & lib. 9. ep. 16. ante med. Abjicere famam ingenii. Id. ad Brut. ep. 18. Subire famam temeritatis. Id. 5. Attic. ep. 20. & Nep. in Themist. c. 1. Servire famæ. Vellej. l. 2. c. 115. & Sallust. in Catil. c. 50. consulere. Quintil. l. 3. c. 6. a med. studere. Sallust. in Catil. c. 26. & 56. parcere. aver riguardo all' onore. Nep. in Lysand. c. 1. Magnam sui famam relinquere, magis felicitate, quam virtute partam. Cic. in Divin. Verr. c. ult. Ante collectam famam conservare. Quintil. l. 7. c. 1. a med. Affectare famam eloquentiæ. & lib. 2. c. 12. quærere. Plin. in præfat. Hist. nat. sub fin. aucupare. Horat. l. 1. sat. 4. v. 83. captare. Plin. l. 36. c. 5. extr. consequi. Cic. de clar. Orat. cap. 74. conficere alicui. Id. 3. Fam. ep. 8. Detrahere de fama alicujus. Plin. l. 37. c. 3. & Quintil. l. 12. c. 5. Alicui famam facere. Tacit. Ann. 16. c. 18. Proferre quempiam ad famam. farlo famoso. Sallust. in Jug. c. 102. & Plin. l. 3. ep. 7. Famam lædere. Id. l. 4. ep. 9. ad fin. ferre justitiæ & constantiæ. riportare. Plin. alter l. 36. c. 21. magnam habere. ¶ Pro infamia, infamia, Virg. 4. Æn. v. 170. neque enim specie, famave movetur, Nec jam furtivum Dido meditatur amorem. Ter. Adelph. 2. 3. 10. Maledicta, famam, meum amorem, & peccatum in se transtulit. Turpil. apud Non. c. 4. n. 193. Opplere aliquem fama & flagitiis. ¶ In plurali num. Sallust. in fragm. apud Senec. ep. 114. a med. Inter arma civilia æqui boni famas petit. Arruntius ibid. Ingentes esse famas de Regulo. Senec. hoc in Arruntio reprehendit, ut nimis affectatum. Plaut. Trin. 1. 2. 149. maledictas famas ferunt. Al. aliter leg. Arnob. l. 7. v. 229. Inhonestas famas adjungere diis. ¶ Est etiam fama inveterata res, & firmata in opinione hominum, opinione, credenza. Virg. 6. Æn. v. 14. Dædalus (ut fama est) fugiens Minoia regna, &c. Cic. de Harusp. resp. c. 10. Mitto illam veterem ab ipsis diis immortalibus, ut hominum fama est, Etruriæ datam disciplinam. Virg. Æn. 4. v. 218. nos munera templis Quippe tuis ferimus, famamque fovemus inanem. Non. c. 4. n. 193. interpretatur spem profuturi numinis.

FAMELICOSAM TERRAM, terram palustrem vocabant. *Festus*.

FAMELICUS, a, um, *famelico*, *affamato*, λιμηρός, fame laborans, esuriens. *Terent. Eun.* 2. 2. 29. Ad cœnam vocant, adventum gratulantur. Ubi ille miser famelicus videt, &c. *Plaut. Rud.* 2. 2. 6. Salvete fures maritimi, famelica hominum natio. *Plin. l.* 10. *c.* 10. Milvus rapacissima & famelica semper ales. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 146. Nocte boves macri, lassoque famelica collo Armenta ad virides hujus mittuntur aristas. *Apul. in fin. l.* 1. *Metam.* Famelicum convivium. *h. e.* nimis parcum, & famelicos dimittens convivas.

FAMELLA, diminutivum a fama. *Fest.*

FAMES, is, f. *fame*, λιμός, edendi cupiditas. *Cic. pro Cluent. c.* 25. Bestiæ fame dominante, plerumque ad eum locum, ubi pastæ aliquando sunt, revertuntur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 35. Fame enectus. *Id.* 7. *Verr. c.* 51. confectus. *Plin. l.* 37. *c.* 8. pressus. *Id. l.* 9. *c.* 8. concitus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 10. *extr.* consumptus. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 11. Cibo & potione famem sitimque depellere. *Id. pro Dom. c.* 23. Famem explere. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 530. & 4. *Metam. v.* 98. deponere. *Id. Heroid. ep.* 14. *v.* 96. levare. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 347. vincere sacris extis. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 38. quernea pellere glande. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 24. & *Colum. l.* 1. *c.* 10. propulsare. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 22. pascere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 17. extremam sustentare. *Senec. in Thyest. v.* 64. solvere ad mensam. & *vers.* 165. accendere. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 87. tolerare. *Tibull. l.* 1. *el.* 6. *v.* 17. Fames stimulat. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 499. sævit. *Quintil. declam.* 12. *cap.* 9. urit. *Curt. l.* 9. *c.* 10. urget. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 6. dura. *Sil. l.* 7. *v.* 280. arcta. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 791. jejuna. & *vers.* 845. dira. *Quintil. declam.* 12. *cap.* 8. ignea. *h. e.* vehementissima. *Horat. l.* 1. *od.* 22. *v.* 13. misera. *Virg.* 6. *Æn. v.* 421. rabida. & *lib.* 9. *v.* 340. vesana. *Lucan. l.* 7. *v.* 413. insana. *Plin. l.* 30. *c.* 10. In fame vivere. *fronte mangiare*. & *lib.* 11. *c.* 18. mori. *di fame*. & *lib.* 17. *c.* 24. laborare. *Cic.* 2. *Q. Fr. ep.* 3. Plebem fame necare. *far morir di fame*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 20. excruciare. ¶ Famis poeticam descriptionem habes apud *Ovid.* 8. *Metam. v.* 788. & *sequentib.* & famelici hominis *ibid. a vers.* 813. ¶ Metonymice ponitur pro annonæ caritate, *carestia*, *fame*. *Cic. Attic. l.* 5. *ep. ult. ante med.* Fames, quæ tum erat in hac mea Asia: messis enim nulla fuerat. *Curt. l.* 10. *c.* 8. Fames esse cœpit. ¶ Et pro inopia, & paupertate, *povertà*, *miseria*. *Terent. Phorm. prol. v.* 18. Ille ad famem hunc ab studio studuit rejicere. ¶ Et pro abstinentia victus, quæ imperari a medicis solet, *dieta*, *inedia*. *Cels. l.* 8. *c.* 10. *sect.* 7. Primis diebus fames: deinde liberalius alimentum. & *ibid.* In principio fame utendum. ¶ Metaphorice dicitur de quacumque vehementiori cupiditate. *Virg.* 3. *Æn. v.* 57. Auri sacra fames. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 17. Crescentem sequitur cura pecuniam, Majorumque fames. *Flor. l.* 3. *c.* 21. Inexplebilis honorum Marii fames. ¶ Olim habuit in genitivo *famis*, & *fami*. Unde *Cato* apud *Gell. l.* 9. *c.* 14. Pueri atque mulieres extrudebantur fami causa. *Lucil. ibid.* Rugosum atque fami plenum. ¶ In sexto casu singulari *e* productum habet more quintæ declinationis: nisi velis ad cæsuræ jure recurrere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 421. Objicit: ille fame rabida tria guttura pandens. Adde *Lucan. l.* 10. *v.* 158. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 102. *Martial. l.* 1. *epigr.* 100. *Ovid. Tibull.* &c. ¶ In recto reperitur etiam *famis*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. *a med.* Algor eas, & famis macrescere cogit. *Prudent. in Psychom. v.* 479. Spoliatque suum famis impia natos.

FAMIGER, m. qui fert famam. *Varr. l.* 5. *de L. L. cap.* 7. ubi alii aliter leg.

FAMIGERABILIS, le, *conosciuto per fama*, celebris, clarus, fama notus. *Apul. l.* 1. *Metam.* Satis famigerabile spectaculum. & *lib.* 2. Provincia famigerabilis.

FAMIGERATIO, onis, f. διαβόησις, famæ disseminatio. *Plaut. Trin.* 3. 2. 66. Hæc famigeratio te honestat, me conlutulet.

FAMIGERATOR, oris, m. qui fert famam, qui rei alicujus famam spargit. *Plaut. Trin.* 1. 2. 178. Ego de verbis eorum famigeratorum inscius prosilui.

FAMIGERATUS, a, um, divulgatus, celebris. *Apul. in Florid. n.* 15. (*al. l.* 2.) Famigeratum antiquitus fanum. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 7. *ante med.* Multis famigerata fabulis.

FAMILIA, æ, f. *la servitù*, δουλεία, οἰκία, si originem spectas, primo, & proprie significat servorum cœtum in aliqua domo. Est enim ab Osco *famel* servus (uti docet *Fest.* in *Famuli*) pro quo *famul* dixit *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 322. Hinc *Apul. in Apol.* Quindecim liberi homines, populus est: totidem servi, familia: totidem vincti, ergastulum. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 18. Familiam Cato dirigit ad duas metas: ad certum modum agri, & genus sationis. *Cato R. R. c.* 5. Villicus familiam exerceat: consideret, quæ dominus imperaverit, fiant. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Cultam vestitamque familiam utiliter magis habeat, quam delicate. *Phædr. l.* 3. *fab.* 19. Æsopus domino solus cum esset familia. *tutta la servitù consisteva in Esopo solo*. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 6. Tabulam proscripsit, se familiam Catonianam venditurum. *Id. in Brute*, *c.* 22. Cum insimularetur familia, partim etiam liberi societatis ejus. *Liv. l.* 8. *c.* 15. Minucia Vestalis jussa sacris abstinere, familiamque in potestate habere. V. *Potestas*. *Nepos in Attic. c.* 13. Usus est familia, si utilitate judicandum est, optima; si forma, vix mediocri. ¶ Secundo extenditur ad liberos homines unius domus, partemque gentis significat: & ab aliis ejusdem gentis familiis cognomine distinguitur: v. gr. in Æmilia gente familiæ fuere Mamercorum, Barbularum, Scaurorum, Lepidorum, &c. Sunt, qui hanc esse primam hujus vocis notionem putant: confugiuntque ad Græcam originem ὁμιλία, & Æolice ὁμιλία, conversatio, consuetudo. *Festus* quoque, licet primum etymon probet, docet tamen, primo in liberis hominibus dici, postea in servis. Ut ut sit, complectitur hac ratione parentes, filios, nepotes, affines, &c. una in domo simul viventes, *famiglia*: quorum princeps & caput *pater*, *materfamilias* appellatur. *Nepos in Attic. c.* 18. Sic familiarum originem subtexuit, ut ex ea clarorum virorum propagines possimus cognoscere. *Cic. Phil.* 9. *c.* 2. Qui primus in eam familiam, quæ postea viris fortissimis floruit, attulit consulatum. *Id. pro Mur. c.* 8. Ex familia vetere & illustri. & *cap.* 7. Amplæ & honestæ familiæ plebejæ. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 31. Antiquissima familia natus. & *cap.* 37. amplissima. *Hirt. de B. Afric. c.* 57. Homo familia, dignitate, honoribusque præstans. ¶ Aliquando ita accipitur, ut omnes tum liberos, tum servos, qui unam aliquam domum constituunt, & sub uno patrefamilias sunt, complectatur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. Orgetorix ad judicium omnem suam familiam, ad hominum millia decem, undique coegit. ¶ Aliquando dicitur de ipsa gente. Nam *Liv. l.* 2. *c.* 48. & 49. narrans de Fabiis Vejens bellum suscipientibus, quam primo *gentem Fabiam* appellaverat, postmodum *familiam* dicit. *Tacit. in fin. lib.* 3. *Annal.* Viginti clarissimarum familiarum imagines antelatæ (*in funere*.) *Gell. l.* 13. *c.* 19. *extr.* Cum librum commentariorum de familia Porcia legeremus. Hæc duo loca *Spanhem.* affert *de præst. & usu Numism. p. m.* 145. ¶ Aliquando de tota re, & possessione familiæ. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 56. & *pro Cæcin. c.* 7. Familiæ erciscundæ causam agere. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 195. Familiæ appellatio varie accepta est. nam & in res, & in personas deducitur. in res, ut puta in lege XII. Tab. his verbis: Agnatus proximus familiam habeto. Adde *Dig. lib.* 10. *tit.* 2. qui inscribitur *familiæ erciscundæ*, ubi de dividenda universa hereditate agitur, tum quæ in servis, tum quæ in pecunia, ceterisque bonis continetur. Huc pertinet illud *Terent. Heaut.* 5. 1. 36. Decem dierum vix mihi est familia. *appena ho da vivere per dieci giorni*. ¶ Transfertur ad sectas Philosophorum, cœtum, corpus, *setta*, *scuola*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 10. Et cum universi (*Philosophi*) in te impetum fecissent, tum singulæ familiæ litem tibi intenderent. Instaret Academia, &c. *Id.* 2. *de Divin. c.* 1. Tota Peripateticorum familia. *Id.* 4. *de Fin. c.* 18. Aristoteles, Xenocrates, tota illa familia non dabit. ¶ *Gladiatorum familia*, manus gladiatorum sub uno lanista, aut domino. *Sueton. in Aug. c.* 42. *Cic. pro Sull. c.* 19. ¶ *Familiam ducere* dicitur, qui princeps est in familia: ductum a familiis venalium servorum, in quorum capite pulcriora & vendibiliora ponebantur. Hinc translate *Cic.* 5. *Phil. c.* 11. L. quidem frater ejus, utpote qui peregre depugnavit, familiam ducit. *Id.* 4. *de Fin. c.* 16. Sed primum illud vide, gravissimam illam vestram sententiam, quæ familiam ducit, honestum quod sit, id esse solum bonum, &c. *Id. Fam.* 7. *ep.* 5. *ad fin.* Accedit etiam quod familiam ducit in jure civili, singularis memoria, summa scientia. *h. e.* quod caput est. Alii ita distinguunt: Accedit etiam quod familiam ducit in jure civili: singularis memoria &c. ¶ Translatum est & illud *Quintil. l.* 1. *cap.* 4. (*al.* 5.) Grammatici versus censoria virgula notare, & libros, qui falso viderentur inscripti, tanquam subdititios, submovere familia, permiserunt sibi. ¶ Genitivus *familias*, ut *Monetas*, *Laconas*, *fortunas*, &c. antiquus est: hæretque adhuc tribus his vocibus *pater*, *mater*, *filius*, aut *filia*. V. suis loc.

FAMILIARESCO, is, n. 3. *divenir famigliare*. *Sidon. l.* 7. *ep.* 2. Cognosci, innotescere, familiarescere. *Cave usurpes*.

FAMILIARICUS, a, um, ad familiam pertinens. *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. Circum autem in porticibus triclinia quotidiana, cubicula etiam, & sellæ familiaricæ constituuntur. *h. e.* in quibus *familia*, *h. e.* servi habitant. *Cato R. R. c.* 14. cellas familiæ vocat. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 13. In eoque (*sterquilinio*) quidam sellas familiaricas ponunt. *h. e.* loca ventri exonerando. *i cessi*, *le comodità*. Sunt qui *sellas* reponunt etiam in allatis *Vitruvii*, & *Catonis* locis: sed ibi hæ locum non habent: apud *Varron.* recte habent. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 23. apud *Taurellum*. (24. apud *Haloandr.*) Vestimenta familiarica sunt, quæ ad familiam vestiendam parata sunt. *Haloand.* habet *familiaria*.

FAMILIARIS, re, *di famiglia*, *famigliare*, οἰκεῖος, ad familiam pertinens: & refertur ad servos. Itaque *familiaris* dicitur, qui cum aliis ejusdem familiæ servus est. *Plaut. Epid.* 1. 1. (ubi duo conservi colloquuntur) v. 2. *Ep.* Heus adolescens. *Th.* quis properantem me prehendit pallio? *Ep.* familiaris. *Id. Amph.* 1. 1. 203. *Sosia*. us esse hujus familiæ familiarem prædico. *Senec. ep.* 47. *a med.* Majores nostri hominum, patrem familiæ appellaverunt: servos (quod etiam in mimis adhuc durat) familiares. ¶ Item ad liberos. *Plaut. Asin.* 2. 2. 1. Ubi nunc requiram familiarem filium? ¶ Item ad rem familiæ. *Auct. ad Herenn. initio l.* 1. Negotiis familiaribus impediti. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Circa focum familiarem epulari. *Plaut. Stich.* 1. 2. 88. Rem familiarem curare. *h. e.* facultates, bona. Sic *Liv. l.* 2. *c.* 16. Copiis familiaribus adeo exiguis, ut funeri sumptus deesset. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 25. Pecuniæ familiares. & *lib.* 11. *c.* 7. curæ. & *lib.* 6. *c.* 16. rationes. *Cic. l.* 1. *Tusculan. c.* 1. Res domesticas & familiares tueri. *Id. in Vatin. c.* 13. Familiare funus. *Accius* apud *Cicer.* 3. *de nat. Deor. c.* 26. Familiare parricidium. *h. e.* quo interficitur aliquis sanguine conjunctus. *Plin. l.* 31. *c.* 3. Familiare exemplum. *h. e.* quod domi capitur. *Plaut. Cist.* 4. 2. 6. Familiaris mœror. *di quei di casa*. *Id. Asin.* 5. 2. 24. Fundum alienum arat, incultum familiarem deserit. *Liv. l.* 8. *c.* 9. Decio caput jecinoris a familiari parte cæsum haruspex dicitur ostendisse. *h. e.* ab ea parte, quæ *familiaris* ideo vocabatur, quia ex ea petebantur auguria rerum domesticarum, amicorum, & suæ reipublicæ: cum altera *hostilis* esset, ex qua quid hosti-

hostibus portenderetur, consulebant. Ita enim dividebant haruspices vel jecur, vel summa exta, vel totam victimam: tametsi de jecore præcipue hæc dici videntur. *Lucan. l. 1. v. 622.* Cernit tabe jecur madidum, venasque minaces Hostili de parte videt. *Senec. in Oedip. v. 363.* Hostile valido robore insurgit latus. *Cic. 2. de Divin. c. 13.* Fissum familiare, & vitale tractant: caput jecoris ex omni parte diligentissime considerant. ¶ Sæpissime *familiaris* dicitur, qui notus est, amicus, necessarius, intimus, cum quo sæpe, & libenter vivimus, *intrinseco, famigliare, confidente*, amico. *Nepos in Eumen. c. 2.* Alexandro mortuo, cum regna singulis familiaribus dispartirentur. *Sueton. in Tiber. c. 55.* Veteres amici ac familiares. *Cic. filius ad Tiron. 16. Fam. ep. 21.* Usus familiaribus & quotidianis convictoribus, quos Cratippus adduxit, hominibus probatissimis. *Cic. pater Fam. 3. ep. 1.* Biduo factus est mihi familiaris. & *ibid.* Valde hominem diligo: est ex meis domesticis atque intimis familiaribus. & *Fam. 13. ep. 27.* Unus est ex meis familiarissimis atque intimis. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 4.* Intimus, proximus, familiarissimus quisque pertimuit. *Id. ad Capiton. in fin. l. 16. ad Attic.* Homo familiarissimus, & mihi omnibus rebus conjunctissimus. *Hirt. de B. Afric. c. 68.* C. Mutius, Scipionis familiarissimus. ¶ Translate *Liv. l. 24. c. 5.* Quibus solis aditus in domum familiarior erat. *h. e.* frequentior, & liberior tanquam familiaribus. & *ibid.* Jam inde a puero in omnia familiaria jura assuetus. *usati i privilegj della confidenza*. *Cic. 2. de Offic. c. 11.* Familiares sermones conferre. *Sueton. in Cæs. c. 78.* Minus familiari vultu aliquem aspicere. *con occhio severo, con viso mezzo sdegnato*. *Id. in Aug. c. 61.* & *Plaut. Pers. 1. 3. 46.* Interior ac familiaris vita. *domestica, privata, menata in casa*. *Cic. 3. de Orat. c. 19.* Hic, qui familiarior nobis propter scriptorum multitudinem est, Demosthenes. *Colum. l. 6. c. 2. ante med.* Quo boves familiariores bubulco fiant. *Id. l. 8. c. 15.* Viridia aquæ familiaria. *h. e.* herbæ, quæ aquas amant. *Plin. l. 34. c. 7.* Ars statuaria familiaris Italiæ atque vetusta. *Id. l. 33. c. 3. ad fin.* Color argenti militaribus signis familiarior. *Id. l. 16. c. 18.* Facibus familiarissimæ carpinus & corylus. & *cap. 31.* Prostratas arbores restitui, vulgare est: & familiarissimum hoc platanis. *Id. l. 2. c. 9.* Luna terris familiarissimum sidus. *Plin. alter l. 4. ep. 24. extr.* Mihi familiare est, omnes cogitationes meas tecum communicare. *Petron. in Satyr. c. 100.* Vox auribus meis familiaris. *h. e.* nota, alias sæpe audita. ¶ In ablativo fere in *i* desinit. *Brutus* apud *Charis. l. 1. pag. 105. Putsch.* A Sceptio familiari meo. *Cic. 1. de Divin. c. 37.* In Æsopo familiari tuo. ¶ Aliquando & in *e*, *Varr.* apud *Charis. ibid.* A Lare familiare. *P. Rutil. ibid.* Pro L. familiare veniebam.

FAMILIARITAS, atis, f. *famigliarità, domestichezza, confidenza*, συνήθεια, consuetudo inter familiares, & amicos. *Cic. 13. Fam. ep. 73.* Cum Antipatro Derbete mihi non solum officium, verum etiam summa familiaritas intercedit. *Id. Offic. 2. c. 8.* Familiaritates fidas habent amantium nos amicorum. *Id. Fam. 13. ep. 65.* Summa familiaritas consuetudoque. *Id. pro Dejot. c. 14.* Familiaritatem consuetudo affert. *Id. Fam. 7. ep. 15.* Venire in familiaritatem alicujus. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 5.* intrare penitus. *Id. pro Cæcin. c. 5.* se insinuare. *Id. 4. Verr. c. 70.* se se dare. *Id. 2. Phil. c. 32.* Recipere quempiam in familiaritatem. *Id. pro Cluent. c. 26.* Applicare se in familiaritatem alicujus. *Id. pro Balb. cap. 26.* Versari in alicujus intima familiaritate. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2.* Familiaritate devincire. *Plin. l. 3. ep. 11.* Aliquem arcta familiaritate complecti. *Nep. in Attic. c. 19.* Familiaritatem alicujus consequi. & *cap. 9.* Uti intima familiaritate alicujus. & *cap. 12.* Intima cuipiam familiaritate conjunctus. *Terent. Phorm. 4. 1. 17.* Familiaritas intercedit. *Id. Heaut. 1. 2. 10.* magna mihi cum eo fuit semper, jam inde usque a pueritia. *Id. Eun. 5. 2. 35.* magna conflata est. ¶ *Familiaritates* pro ipsis familiaribus. *Sueton. in Tiber. cap. 61.* Omnes amicitias & familiaritates, etiam quibus ea funeris curam moriens demandaverat, intra breve tempus afflixit.

FAMILIARITER, *famigliarmente, con confidenza, domesticamente*, οἰκείως, amice, & libera more familiarium. *Cic. in divin. Verr. c. 12.* Jam hoc, extra hanc contentionem, familiariter tecum loquar. *Terent. Heaut. 1. 1. 6.* Audacter & familiariter monere aliquem. *Id. Andr. 1. 1. 108.* Tum illa, ut consuetum facile amorem cerneres, rejecit se in eum flens quam familiariter. *Cic. Attic. 9. ep. 4.* Quæ soluto animo familiariter scribi solent. *Id. in divin. Verr. c. 9.* Cum aliquo familiarissime atque amicissime vivere. *Id. pro Cæl. c. 23.* Licentius, liberius, familiarius vivere cum aliquo. *Nep. in Phoc. in fin.* & *in Eumen. c. 4. extr.* Familiariter aliquo uti. *Plin. l. 9. ep. 19.* Familiariter aliquem diligere. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.)* Fieri alicui familiariter amicum. *Terent. Andr. 1. 1. 84.* Familiariter ferre alicujus mortem. *h. e.* ægre, graviter, ut nostrorum domesticorumque amissionem magis dolemus, quam alienorum. *Plaut. Epid. 1. 1. 2.* Odio es nimium familiariter. *mi ti rendi odioso con troppa confidenza, e libertà*. *Quintil. l. 5. cap. 7.* Totas causas non diligenter modo, sed etiam familiariter nosse. *con gran pratica de tutte le particolarità*, eo modo, quo noscuntur res nostræ familiares. ¶ Per familias. *Frontin. de Colon. pag. 119. Goes.* Agros in montibus Romani acceperunt familiariter. ¶ Metaphorice *Colum. de arborib. c. 1. circa med. de vitib.* Quod ex longinquo petitur, parum familiariter nostro solo venit.

FAMILIOLA, æ, f. *famigliuola*, parva familia. *Hieronym. ep. 27. c. 6. sub fin.* Familiola, quam de servis & ancillis in fratres sororesque mutaverat.

FAMINO, dicito. *Festus*. V. *Faris*.

FAMIS. V. in *Fames*.

FAMOSE, adverb. cum fama. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. cap. 22.* Quid de tali medico judicabis, qui nutriat morbum, quo pretiosius, aut famosius curet?

FAMOSITAS, atis, f. *infamia, ignominia*. *Tertull. de Spectac. c. 23.* Damnandi in quendam scopulum famositatis.

FAMOSUS, a, um, *famoso, di cui si discorre assai*, περιβόητος, celebris, qui famam habet. *Tacit. l. 5. Hist. cap. 2.* Sed quia famosæ urbis supremum diem tradituri sumus. *h. e.* Hierosolymorum. *Id. 3. Histor. c. 38.* Nota per eos dies Junii Blæsi mors, & famosa fuit. *Gell. l. 7. c. 3.* Cum superbia illa Rhodiensium famosissima multorum odio flagraret. *Flor. l. 3. c. 7. extr.* Nec quicquam amplius de tam famosa victoria, quam cognomen Creticum reportavit. *Apulei. l. 11. Metam.* Vir gravis, & sobriæ religionis observatione famosus. ¶ Sæpius in malam partem accipitur pro infami, *infame, di mala fama*. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 193.* Qui etiam me miserum famosum facit flagitiis suis. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 5.* Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui famosus. *Sallust. in Jug. c. 18.* Largitionem famosam impudentemque. *Cic. 2. de Orat. c. 68.* Nam me ad famosas vetuit mater accedere. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 78.* Famosa hera. & *vers. 134.* Famosus Hymen. Adde *3. Amor. el. 6. v. 78. Justin. l. 22. 1. 1.* & *Martial. l. 2. epigr. 39. & 47.* ¶ Interdum in activa significatione sumitur, pro eo, quod vulgo dicitur diffamatorium. Hinc *famosi libelli*, qui alicujus famam lædunt. *Sueton. in Aug. c. 55.* Sparsos de se famosos libellos nec expavit, &c. *Id. in Cæs. c. 73.* Famosa epigrammata. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 31.* Famosum carmen. *Titulus 10. lib. 46. Digestor.* inscribitur *de injuriis, & libellis famosis*, ubi Prætor judicium se daturum profitetur in hujus criminis reos. *Impp. Valentinian. & Valens lib. 9. Cod. Justin. tit. 36. & lib. 9. Cod. Theodos. tit. 34. leg. 7.* capitali sententia eos puniunt.

FAMUL, idem quod famulus. *Enn.* apud *Non. c. 2. n. 320.* mortalem fortuna repente Reddidit, ut summo e regno famul infimus esset. Adde *Lucret. l. 3. v. 1049.* eadem fere verba repetentem. Simile autem est illis, *volup, facul, capital*, &c.

FAMULA, æ, f. *serva, fantesca*, serva, ancilla, θεράπαινα. *Virg. 4. Æn. v. 391.* suscipiunt famulæ, collapsaque membra Marmoreo referunt thalamo. & *lib. 1. v. 703.* Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine longo Cura penum struere. *Juvenal. sat. 14. v. 81.* Sed leporem aut capream famulæ Jovis, & generosæ In saltu venantur aves. *h. e.* aquilæ. ¶ Translate *Cic. 5. Tuscul. c. 1.* Si virtus famula fortunæ sit. & *lib. 1. c. 31.* Res familiaris est ministra & famula corporis. ¶ Differt a serva, ut a servo famulus. V. *Famulus*. ¶ *Femulum* pro *famularum* habet *Valer. Flacc. l. 3. v. 280.*

FAMULABUNDUS, a, um, adject. famulatorius. *Tertull. advers. Marcion. l. 3. c. 7. ex Daniel. c. 7.* Omnis gloria famulabunda.

FAMULANS. V. in *Famulor*.

FAMULANTER, adverb. *servilmente*, supplicitar, in modum famuli. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 332.* Famulanter pete.

FAMULARIS, re, *servile*, δουλικός, pertinens ad famulum, sive famulam. *Cic. 1. Tuscul. c. penult.* Qui se in medios immisit hostes famulari veste. *Sen. in Troad. v. 747.* Famulare jugum collo subire. *Stat. 2. Achill. v. 67.* Turba famularis mensas instruit. ¶ *Jura famularia dare*, est imperare populo regia potestate. *Ovid. Metam. 15. v. 597.* Si Romam intrarit, famularia jura daturum. ¶ *Famulares hederæ* apud *Valer. Flacc. l. 2. v. 268.* sunt, quas Bacchæ Bacchi ministræ in ejus sacris capiti circumdabant. Porro *famulus* de ministro deorum sæpe dicitur. ¶ *Famulare*, adverbii more, servilem in modum. *Stat. lib. 3. silv. 1. v. 40.* Nec famulare timens.

FAMULATIO, onis, f. *famiglia*, famulorum famularumque multitudo. *Apul. l. 2. Metam.* Et ecce mulierem quampiam frequenti stipatam famulatione. & *lib. 6.* Proximanti occurrit una de famulationis Veneris.

FAMULATORIUS, a, um, adject. *servile*, ut Famulatoria mendicitas, *Tertull. l. 2. ad Nation. c. 14.*

FAMULATRIX, icis, f. quæ famulatur, serva. *Donat. ad Terent. Andr. 1. 1. 3.* Coquina medicinæ famulatrix est. *Sidon. carm. 2. v. 128.* Lusit venturas famulatrix penna coronas.

FAMULATUS, us, m. *servitù*, δουλεία, servitus. *Cic. de Amic. c. 19. sub fin.* Qui aliquandiu propter ignorantiam stirpis & generis in famulatu fuerint. *Id. Offic. 3. c. ult.* Quam miser virtutis famulatus servientis voluptati! *Sen. in Hippol. v. 991.* Famulatus gravis.

FAMULATUS, a, um, in famulatum redactus. *Tertull. de resurrect. carn. c. 47. ex D. Paulo ad Rom. 6.* Nunc vero liberi facti a delinquentia, famulati autem Deo, habetis fructum, &c.

FAMULITAS, atis, f. servitus. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 319.* Postquam parvos vos oppressit famulitas. Adde *Pacuv. ibid.*

FAMULITIUM, ii, n. servitus. Afferunt Lexicographi hæc verba *Varronis*: Apud ignavum dominum dum famulitio astrictus. Adde *Festum*. ¶ Item servorum copia. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7.* Unus e famulitio, cui provincia erat admittere volentes dominum convenire. Adde *Apul. in Apolog.* & *lib. 8. Metam.*

FAMULOR, aris, dep. 1. *servire*, λατρεύω, servio, famuli officio fungor. *Plin. l. 2. c. 63.* Terra omnibus cruciatur horis, multoque plus ut deliciis, quam ut alimentis nostris famuletur. *Cic. 3. de Rep.* apud *Non. c. 2. n. 313.* Est genus injustæ servitutis, cum hi famulantur, &c. *Catul. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 161.* tibi jucundo famularer serva labore. ¶ Particip. *famulans, antis*. *Stat. l. 3. Silv. 3. v. 58.* famulantis fistula Phœbi. *Claudian. de B. Get. v. 513.* semper iniquos, Fortuna famulante, premit. ¶ Apud *Tertull.* legitur *famulo, as*, & accipitur pro famulos constituere, pro famulis uti: *in Apolog. c. 21.* Cum elementa ipsa Christus famularet.

FAMULOSUS. Quidam tribuunt *Catoni* apud *Gell. l. 9. c. 12.* sed es lectio valde dubia est.

FAMULUS, li, m. *famiglio*, *servente*, *servo*, θεράπων, minister, pedisequus, servus. Est ab Osco *famel*, teste *Festo*: unde & *familia*. *Cic. 2. Offic. 47.* Iis, qui vi oppressos imperio coercent, sit sane adhibenda sævitia, ut heris in famulos. *Id. de Amic. c. 15.* Parare pecuniam, equos, famulos. *Id. 2. Tuscul. c. 21.* Hos, ut famulos, vinclis prope ac custodia arceamus. *Cic. 2. de Legib. c. 9.* Idææ matris famuli. ¶ Ad usum quod attinet, differunt *servus* & *famulus*, quod hæc vox est Poetis familiarior, usitatiorque. *Virg. 1. Æn. v. 701.* Dant famuli manibus lymphas. *Horat. l. 3. od. 17. v. 13.* cras genium mero Curabis, & porco bimestri, Cum famulis operum solutis. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 77.* Utque solent famuli, cum verbera sæva verentur, Tendere submissas ad tua crura manus. ¶ Est etiam discrimen, quod ad significationem attinet. Nam *famulus* dicitur etiam de ingenuo homine alteri inserviente, ac ministrante. Hinc *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 25.* docet, *familiæ* nomine contineri omnes, qui in servitio sunt, etiam liberos homines, qui bona fide serviunt. Hinc etiam *famulus* sæpe dicitur de ministris deorum. *Valer. Flacc. l. 3. v. 20.* Dindyma sanguineis famulum bacchata lacertis (pro *famulorum*: quod habet etiam *lib. 1. v. 752.* & *Stat. l. 3. Silv. 4. v. 57.*) *Id. l. 6. v. 642.* Hinc puero cognomen erat, famulumque ferebant Phasidis, intonsa nequicquam crine, parentes. *Ovid. Metam. 3. v. 574.* comes famulusque sacrorum. Adde *Senec. in Agam. v. 255.* & *in Herc. Fur. v. 100.* ubi Furias, famulas Ditis vocat. ¶ Item de heroibus, & locorum geniis. Singula enim numina habent inferiores potestates ministras, ut Venus Adonim, Diana Virbium, Bacchus Silenum, ut docet *Serv. ad Æn. 5. v. 95.* Porro genios locorum credebant sub variis animalium formis apparere, anguium præcipue. *Horat. in art. poet. v. 239.* custos famulusque dei Silenus alumni. Multa *Heinf.* hac de re ad illud *Silii l. 13. v. 124.* Numen erat jam cerva loci, famulamque Dianæ Credebant, ac tura deum de more dabantur. *Id. l. 6. v. 186. de angue.* famulumque sororum Naiadum violare manu. *Virg.* itidem *de angue loc. cit. v. 95.* Incertus, geniumne loci, famulumne parentis Esse putet. *Valer. Flacc. l. 3. v. 457.* Libavitque dapes: placidi quas protinus angues, Umbrarum famuli, linguis rapuere coruscis. *Ovid. 8. Metam. v. 275.* Sus erat, infestæ famulus vindexque Dianæ.

FAMULUS, a, um, *servile*, servilis, famularis, δουλικός. Vox poetica. *Ovid. 1. Fast. v. 286.* Tradiderat famulas jam tibi Rhenus aquas. *Id. 2. ex Ponto ep. 2. v. 79.* Nec dedignata est abjectis Illyris armis Cæsareum famulo vertice ferre pedem. *Sil. lib. 13. v. 360.* Famulæ turbæ. *Lucan. l. 4. v. 207.* Famulæ dextræ. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 386.* catenas famulas alicui imponere. *Id. de III. Consul. Honor. v. 201.* jam Bactra teneri Legibus, & famulis Gangen pallescere ripis. *Valer. Flacc. lib. 1. v. 749.* Quin rapis hanc animam, & famulos citus effugis artus? Adde *Sil. l. 10. v. 647.* & *Martial. l. 9. epigr. 2.*

FANA. V. *Fanum*.

FANATICE, adverb. furiose, *da fanatico*. *Apul. l. 8. Metam.* Absonis ululatibus constrepentes, fanatice pervolant.

FANATICUS, a, um, ἱερομανής, ἔνθεος, propria dicebatur de sacerdotibus, a *fanum*: item de iis, qui circa fana bacchari, & vaticinari solent. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 313. n. 1.* Q. Cæcilio Apollinari, fanatico de æde Bellonæ. *Alia* apud *Spon. miscell. erud. antiq. pag. 30.* L. Cornelio Januario fanatico, &c. Prior Inscriptio de Bellonæ fanaticis loquitur: de quibus & *Juvenal. sat. 4. v. 123.* sed ut fanaticus, œstro Percussus, Bellona, tuo. & *Lactant. l. 1. c. 21.* Sacerdotes Bellonæ non alieno, sed suo cruore sacrificant. Sectis namque humeris, & utraque manu districtos gladios exerentes, currunt, efferuntur, insaniunt. De ministris Cybeles *Juvenal. sat. 2. v. 112.* & crine senex fanaticus albo Sacrorum antistes. Adde *Prudent. peristeph. ult. de S. Romano, v. 1061.* & *Livium l. 37. c. 9.* De ministris Isidis est Lapis a *Sponio* allatus. ¶ De fanaticis non sacerdotibus *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 1. a med.* Si servus inter fanaticos non semper caput jactaret, &c. *& max.* Quamvis aliquando circa fana bacchatus, responsa reddiderit, &c. ¶ Quia vero hi Oraculorum edituri, divino furore corripi putabantur, eamque opinionem crebra capitis quassatione, ac aliis insanientium indiciis adjuvabant, inde est, quod *fanaticus* etiam sumitur pro furioso, atque insano, *fanatico*, *furioso*. *Cic. pro Dom. cap. 40.* Quid tibi necesse fuit anili superstitione, homo fanatice, sacrificium, quod alienæ domi fieret, invisere? *Liv. l. 39. c. 13.* Viros velut mente captos, cum jactatione fanatica corporis vaticinari. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Jactare caput, & comas excutientem rotare, fanaticum est. *Cic. 2. de Divin. c. 57.* Philosophi superstitiosi, & pæne fanatici. *Horat. in art. poet. v. 453.* Ut mala quem scabies, aut morbus regius urget, Aut fanaticus error. *Liv. l. 4. c. 33.* Multitudo velut fanatico instincta cursu. *Flor. l. 3. c. 19.* Fanaticus furor. *Tacit. 14. Ann. c. 30.* Fanaticum agmen. ¶ *Fanaticum carmen* est, quo quippiam vaticinando prædicitur. *Liv. l. 38. c. 18. a med.* Galli Matris Magnæ occurrere, vaticinantes fanatico carmine, deam Romanis viam belli & victoriam dare. ¶ *Fanatica* etiam dicitur arbor fulmine icta, quasi numine afflata. *Fest.*

FANDO, } V. *Faris*.
FANDUS, } V. *Faris*.

FANESTER, &

FANESTRUM. V. in *Fanum*.

FANNIA LEX, sumptuaria, quæ lata est a Fannio Consule anno U. C. DVIII. ad nimium conviviorum luxum compescendum. Hæc ludis Romanis, item ludis plebejis, Saturnalibus, & aliis quibusdam diebus in singulos dies centenos æris insumi concessit, decemque aliis diebus in singulis mensibus tricenos, ceteris omnibus diebus denos. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 13.* & *Gell. l. 2. c. 24.*

FANNIANUS, a, um, adject. a Fannio, quod est cognomen Romani hominis. *Cic. Attic. l. 12. ep. 5.* Epitome Bruti Fanniana. *Plin. l. 13. c. 12.* Fanniana charta. *Cicero* loquitur de C. Fannio M. F. qui ante ipsum Ciceronem aliquot annis vixit, scripsitque Annales stilo neque nimis infanti, neque perfecte diserto, ut ait *Id. in Bruto, cap. 26.* Adde *Horat. l. 1. sat. 4. v. 21.*

FANO, as, a. 1. dicn. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* Atque inde Herculi decuma data ab eo est, quod sacrificio quodam fanatur, idest, ut fani lege fit, id dicitur. ¶ *Fanor*, *aris*, depon. furere, insanire: unde *fanaticus*. Tribuitur *Mæcenati* a *Lips. in not. ad Senec. epist. 114.*

FANS. V. *Faris*.

FANTUA. V. *Fatua*.

FANULUM, i, n. parvum fanum. *Fest.* in *Flanula*. Flanula parva delubra, quasi fanula.

FANUM, ni, n. *luogo sacro*, *tempio*, ἱερόν, ναός, sacer locus, templum. *Varr. l. 5. L. L. c. 7.* Fana nominata, quod pontifices in sacrando fati sunt finem. *Fest.* Fana, quod fando consecrantur. *Id.* Fanum a Fano (al. *Fauno*) sive a fando, quod dum pontifex dedicat, certa verba fatur. *Ascon. in Verr. 3. c. 20.* Fanum, religiosissimum templum, unde fata petuntur. *Voss.* tamen ducit a Græco accus. ναόν, a quo per metathesin fit ἀνόν, & spiritu in *f* abeunte *fanum*. Sunt etiam qui a Fauno, vel quod is primus fana instituerit; vel quia ei primum instituta sint; vel quia (ut *Cinc.* & *Cass.* tradunt apud *Serv. ad 1. Georg. v. 10.*) eum *Faunus* nomen sit, quo Euander deos appellavit, inde templa diis facta *fana* sint dicta. Differt a templo, & delubro aliquid quidem certe: sed in quo sit discrimen, obscurum est. Videtur autem propria significare quemvis locum diis sacrum, sive ædes sit aliqua, sive nihil adhuc exstructum sit. *Senec. l. 7. de benef. c. 7.* A sacris profana discerni, & non omnia licere in angulo, cui nomen fani impositum est, quæ sub cælo & conspectu siderum licent. *Cic. pro Rabir. perduell. c. penult.* Pro patriis fanis atque delubris propugnare. *Id. Catil. 4. 10 §.* De aris ac focis, de fanis ac templis. *Sueton. in Cæs. c. 54.* Fana templaque deum expilavit. ¶ Quæcumque tamen illa differentia sit, passim pro eodem sumuntur. *Cic. initio l. 2. de Invent.* Templum Junonis egregiis picturis locupletare. *& mox.* propter fani religionem. *Nep. in Lysand. c. 3.* Sacerdotes fani Jovis Hammonis. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 31.* Fanum Dianæ Ephesi. *Sallust. in Catil. c. 52.* Fana expoliare. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 34.* expilare. *Claud. Quadrig.* apud *Gell. l. 17. c. 2. a med.* violare. *Nep. in Timol. c. 3.* Fana deleta reficere. *Cic. Fam. 5. ep. 20.* Pecuniam in fano deponere. ¶ *Fanum Fortunæ*, & absolute *Fanum* urbs est Umbriæ in ora maris Adriatici, colonia R. inter Senogalliam, & Pisaurum, nunc quoque *Fano*. *Tacit. 3. Hist. c. 50.* *Plin. l. 3. c. 14.* & absolute *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 11.* Pisaurum, Fanum, Anconam singulis cohortibus occupat. *Vitruv. l. 2. c. 9.* Fanestrum vocat: & *lib. 5. c. 1.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 4.* coloniam Juliam Fanestrem. *Fanester* enim, & *Fanestris* adject. fuit. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 433. n. 2.* Curator Rerumpublicar. Pisaurens. & Fanest. *Alia* apud *Murator. pag. 1046. n. 4.* C. Virgius C. F. Pamphilus Sex. Vir. Fanestrium. *Alia ibid. n. 3.* Canniæ Severin. conjugi suæ exemplo M. Plotius Fanester. Erit hic fortasse cognomen gentilitium: sed ad rem nostram adhuc *pertinet*. ¶ Etiam *fanus*, *i*, m. Latine dici contendit *Voss. ad Pompon. Melam*, quod in antiquissimo suo Codice legatur in *lib. Cicer. 3. de nat. Deor. c. 18.* Eumenidum, quarum & Athenis fanus est.

FAR, farris, n. *farro*, ζέα, alio nomine ador, adoreum, & semen adoreum, genus est frumenti omnium durissimum, & contra hiemes firmissimum, patiens frigidissimos locos, & minus subactos, vel æstuosos, sitientesque. Difficulter excutitur: ideoque convenit cum palea sua condi, stipula tantum & aristis liberatum. *Plin. l. 18. c. 8. & 30.* & *Varr. l. 1. R. R. c. 63.* ¶ Ejus quatuor genera recenset *Colum. l. 2. c. 6.* ¶ Fuit per trecentos annos Romanorum cibus, qui pultibus ex farre plurimum primis illis temporibus usi sunt. Præcipue vero vescebantur eo igni tosto, quoniam esset salubrius: & in sacris quoque, & nuptiis adhibebant: unde mola salsa. *Plin. l. 18. c. 2. & 8.* ¶ In plur. num. *Virg. 1. Georg. v. 73.* Farra flava. & *vers. 101.* lætissima. & *vers. 219.* robusta. *Ovid. 6. Fast. v. 180.* dura. & *lib. 2. v. 519.* Farra tamen Veteres jaciebant, farra metebant: Primitias Cereri farra resecta dabant. *Valer. Flacc. l. 2. v. 448.* tracto pars frangit adorea saxo Farra. *Ovid. 6. Fast. v. 693.* passuraque farre bis ignem, *h. e.* semel cum torrentur, iterum cum facto pane coquuntur. ¶ Pro farina adhiberi videtur a *Colum.* (fortasse quia olim solam ex farre farinam noscebant) illis verbis *lib. 8. c. 4.* Possunt etiam objici gallinis furfures modice a farina excreti: qui si nihil habent farris, non sunt idonei, nec tantum appetuntur. *Id. ibid. c. 11. ad fin.* memorat *far hordaceum vino resperſum*, & *cap. 5. ad fin.* *far triticeum*: ubique autem farinam intelligit. Agit enim de alendis pullis pavoninis recens natis. Hoc idem *Pallad. l. 1. cit. 29.* vocat *far hordei, cui vini imber aspergitur*, agens de cibo phasianis dando, primis, quibus nati sunt, diebus. Similiter *Varro l. 3. R. R.* farinam significat, cum ait *cap. 14. extr.* Ollam cum foraminibus incrustent sapa & farre. Apud *Caton.* discrimen est inter *farinam* & *far*. Ubi enim agit de villica, ait *cap. 143. R. R. extr.* Farinam bonam & far subtile sciat facere.

FARCIMEN, inis, n. *salsiccia*, *lucanica*, ἀλλᾶς, intestinum varie ac minutim concisa carne refertum: a farciendo. *Varr. l. 4. de L. L. c. 22.*

c. 22. A fartura in extis farcimina appellata. Adde Laber. apud Gell. l. 16. c. 7.

FARCIMINOSUS, a, um, farcimino laborans. Veget. de re veterin. l. 1. cap. 7.

FARCIMĬNUM, i, n. genus morbi in jumentis, quo per totum corpus collectiones inflantur; rursusque sedatis prioribus, aliæ renascuntur. Veget. loc. cit. in voce præced.

FARCĬNO, as, a. 1. farcio, consercio. Martian. Capell. l. 9. sub fin. Fandis tacenda farcinat.

FARCĬO, is, rsi, tum, a. 4. *riempire alla rinfusa*, σάττω, συντλη-ρόω, sine delectu, ac acervatim congerendo & inculcando impleo. Vitruv. l. 2. c. 8. ante med. Nostri celeritati studentes, erecta coria locantes, frontibus serviunt, & in medio farciunt, fractis separatim cum materia cæmentis. Plin. l. 36. c. 22. extr. Medios parietes farcire cæmentis: *murare a cassa*. Apic. l. 2. c. 3. Botellum sic facies: ex ovis vitellis coctis, nucleis pineis, &c. & sic intestinum farcies. *farai una salsiccia*. ¶ Item ingero, infercio, congero, inculco, *cacciar dentro*. Plin. l. 25. c. 8. Ischæmon (herba) farcitur in nares. Senec. ep. 108. Edaces, & se ultra, quam capiunt, farcientes. Id. 3. de Ira, c. 19. Cum spongiæ non invenirentur, scindi vestimenta miserorum, & in os farciri pannos imperavit. Id. ep. 70. a med. Lignum id, quod ad emundanda obscena, adhærente spongia, positum est, totum in gulam farsit. ¶ Sumitur & pro saginare, quod fit congesto affatim cibo, *ingrassare*. Cato R. R. c. 89. Gallinas & anseres sic farcito. & mox. Bis in die farciat. h. e. cibum præbeat farciendi causa. Varr. l. 3. R. R. c. 9. sub fin. Gallinas ex triticeo pane intrito in aquam, mixto bono vino, farcire. & lib. 2. c. 5. Boves farcire ad victimas. Colum. l. 8. c. 7. Hæc fere communis est cura farcientium. ¶ Allegorice Plaut. Epid. 3. 4. 19. Hic non est locus: proin tu alium quæras, cui centones farcias. h. e. quem gloriosis mendaciis, & confarcinatis fabulis impleas, obtundas, obruasque.

FARCTUS, &c. V. Fartus.

FAFĂRUS, i, m. Sabinorum fluvius, idem qui Fabaris. Ovid. 14. Metam. v. 330. & amœnæ Farfarus umbræ. ¶ Item herba, quæ & farfugium, & chamæleuce dicitur, nascens secus fluvios, folio populi, sed ampliore. Plin. l. 24. c. 15. ¶ Fortasse eadem est cum illa, de qua Fest. Farfenum, virgulti genus. Ubi al. leg. Farferum. Plaut. Pœn. a. 2. v. 32. prosternebant folia farferi. Quidam putant esse *ungulam caballinam*, seu *populaginem*.

FARFĔRUS. } V. vocem præced.
FARFUGIUM. }

FARI. V. Faris.

FARINA, æ, f. *farina*, ἄλφιτον, proprie est far tostum, pinsitum, molitumve, & in pulverem redactum. Ut enim far primus fuit Romanorum cibus; ita eo molito, farinæ nomen est factum. Plin. l. 18. c. 9. Farinam a farre dictam, nomine ipso apparet. ¶ Dicitur tamen de omnibus frumentis, quibus vescimur. Plin. ibid. Siliginea farina. Id. l. 20. c. 13. hordeacea. & lib. 22. c. 25. triticea. & ibid. avenacea. &c. Martial. l. 8. ep. 16. de pistore. Et panem facis, & facis farinam. h. e. rem tuam familiarem teris, & consumis. Plin. l. 18. c. 9. Quæ sicca moluntur, plus farinæ reddunt. Pers. sat. 3. v. 112. cribro decussa farina. Plin. l. 16. c. 5. Farinam molere. Id. l. 18. c. 16. Hordeum in subtilem farinam molere. ¶ Item de omnibus, quæ in pulverem teri possunt. Plin. sub fin. l. 23. Folia myrti siccantur in farinam. Id. l. 36. c. 24. Gypsum resolvitur in farinam. & lib. 33. c. 7. Minium tunditur in farinam. & lib. 34. c. 18. Plumbum ustum terere in farinam. Id. l. 28. c. 9. Farina testæ salsamentariæ. & cap. 7. ad fin. caminorum. *filiggine*. & cap. 11. cornus cervini. & lib. 17. c. 20. tofi. & lib. 32. c. 7. marmoris. & lib. 22. c. 25. qua chartæ glutinantur. *colla*. Ovid. de medic. fac. v. 61. Jamque ubi pulvereæ fuerint confusa farinæ, Protinus in cribris omnia cerne cavis. *quando saranno ridotte in polvere, e mescolate insieme*. ¶ Translate Pers. sat. 5. v. 115. cum fueris nostræ paulo ante farinæ. h. e. naturæ, & morum: cum fueris nobis omnino similis. Sueton. in Aug. c. 4. Cassius Parmensis, non tantum ut pistoris, sed etiam ut nummularii nepotem, sic taxat Augustum: Materna tibi farina: siquidem, &c.

FARINARĬUS, a, um, *da farina*, ad farinam pertinens. Cato R. R. c. 76. & Plin. l. 18. c. 11. sub fin. Farinario cribro secernunt.

FARINŌSUS, a, um, farinarius. Veget. de re Veterin. l. 2. c. 30.

FARINŬLA, læ, f. diminut. Fest. in Insipere. Farinulam jacere pultis.

FARINULENTUS, a, um, adject. farinosus. Apul. l. 9. Metam. Farinulento cinere sordide candidati.

FARĬO, onis, m. piscis in Mosella degens, qui media ætate sic appellatur, sequente Salmo, præcedente Salar. Quidam vocant *trutta*: dissimilem tamen puto esse nostratibus. Auson. in Mosell. v. 128. Teque inter species geminas, neutrumque, & utrumque, Qui nec dum Salmo, nec jam Salar ambiguusque Amborum, medio Fario intercepte sub ævo.

FARĬOR, aris, dep. 1. olim dictum fuisse videtur pro for, loquor. Lex. XII. Tab. apud Gell. l. 15. c. 13. extr. Ni testimonium fariatur. Al. aliter leg.

FARIS, fatur, fatus sum, fari, dep. 1. *parlare, dire*, λαλέω, φημί, λέγω, loquor, dico, narro: a φάω, unde φημί. Verbum est defectivum, cujus usitata tempora, personæ, modi in subjectis apparent exemplis. Quod ad significationem attinet, vult Varr. l. 5. L. L. c. 7. proprie dici de pueris, cum primum significabilem vocem ore emittunt: ab eo, antequam ita faciant pueri, *infantes* dici; cum id faciunt, jam *fari*. Hinc Sueton. in Aug. c. 94. Cum primum fari cœpisset, obstrepentes ranas silere jussit. Gell. l. 5. c. 9. Filius Crœsi, cum jam per ætatem fari posset, infans erat. Horat. l. 4. od. 6. v. 18. fari nescios pueros. Augustin. l. 1. Confess. c. 8. Non enim eram infans, qui non farer. ¶ Dicitur tamen universim de omni ætate. Cic. de Univ. c. 11. Tum ad eos is deus, qui omnia genuit, fatur. Id. vertens Homeri versus Iliad. 7. v. 90. apud Gell. l. 15. c. 6. Fabitur hoc aliquis: mea semper gloria vivet. Valer. Flacc. l. 8. v. 184. cursu, quem fabor, eundum est. Propert. l. 4. el. 4. v. 1. Tarpejum nemus, & Tarpejæ turpe sepulcrum Fabor, & antiqui limina capta Jovis. Virg. 1. Æn. v. 261. fabor enim, quando hæc te cura remordet. & Æn. 6. v. 389. Fare age, quid venias. & vers. 531. age, fare. & lib. 11. v. 242. ita farier infit. pro *fari*, paragoge. Valer. Flacc. l. 5. v. 552. fare, an patriam spes ulla videndi. & lib. 2. v. 131. Adfore jam luxu turpique cupidine captos Fare viros. Lucan. l. 2. v. 241. farique his vocibus orsus. Valer. Flacc. l. 3. v. 616. sociosque simul sic fatur ad omnes. & vers. 641. nil super Hercule fari. Senec. in Troad. v. 197. Hæc fatus alta voce. Varr. l. 5. de L. L. c. 4. Prætor, qui tum fatus est. Virg. 2. Æn. v. 323. Vix ea fatus eram. & vers. 50. Sic fatus. Id. Æn. 12. v. 25. sine, me hæc haud mollia fatu Sublatis aperire dolis. Solin. c. 3. (al. 9.) a med. Lapis fatu dignissimus. Virg. 10. Æn. v. 225. fandi doctissima Cymodocea. & lib. 1. v. 524. data copia fandi. & lib. 4. v. 293. mollissima fandi tempora. ¶ *Fando* duplicem vim habet, activam, & passivam, ut adnotarunt Diomed. l. 1. pag. 333. Putsch. & Priscian. l. 9. pag. 811. Activam, ut in illo Virg. 2. Æn. v. 6. quis talia fando Temperet a lacrimis? & Val. Flacc. l. 4. v. 170. his fando si nuntius exstitit oris. Stat. 1. Theb. v. 655. quid fando tua tela manusque Demoror? ¶ Passivam (& dicitur de iis, quæ rumore & fama accipiuntur) ut apud Cic. 1. de nat. Deor. c. 29. Ne fando quidem auditum est, crocodilum, aut ibim violatum ab Ægyptio. Plaut. Amph. 2. 1. 41. neque fando unquam accepit quisquam. Sil. l. 10. v. 484. si Porsena fando Auditus tibi. Adde Ovid. 15. Metam. v. 497. ¶ Particip. *Fans, fantis*. Plaut. Pers. 2. 1. 7. Tu meum ingenium fans non edidicisti, atque infans. Virg. 6. Æn. v. 46. cui talia fanti. Propert. l. 3. el. 5. v. 19. Subtrahit hæc fantem torta vertigine fluctus. ¶ *Fandus, a, um*, qui dici potest, dicendus. Pacuv. apud Cicer. l. 1. de Divin. c. 31. Neque me Apollo fatis fandis dementem invitam ciet. Lucan. l. 2. v. 176. inexpleto non fanda piacula busto. & lib. 1. v. 634. non fanda timemus, Sed venient majora metu. Virg. 1. Æn. v. 547. At sperate deos memores fandi atque nefandi. h. e. justi & injusti. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 406. Omnia fanda, nefanda malo permixta furore Justificam nobis mentem avertere deorum. ¶ *Famino* imperativum, fare, dicito, Festo teste. Cato R. R. c. 141. Janum, Jovemque vino, prece famino. h. e. affare, adora. Al. leg. *vino præfamino*. ¶ Interdum *fari* est vaticinari, divinare. Senec. in Oedip. v. 328. Quid sit, parens, effare. Tires. Quid fari queam inter tumultus mentis attonitæ vagos? & vers. 291. Sacrate divis, proximum Phœbo caput, Responsa solve: fare, quem pœnæ petant. Ennius apud Prob. ad 6. Ecl. Virg. v. 31. Atque Anchises doctu', Venus quem pulcra dearum Fari donavit, divinum pectus habere. Adde Pacuv. apud Cicer. supra cit. ¶ *Fatur* passive, h. e. dicitur. Sueton. apud Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch. Fasti dies sunt, in quibus jus fatur. ¶ Primam & secundam personam *for, faris*, agnoscunt Grammatici, Diomed. l. 1. pag. 375. Priscian. loc. cit. pag. 791. & alii.

FARNĔUS, a, um, ad farnum pertinens, ut Farnei fungi, apud Apic. l. 7. c. 13. ubi alii leg. *faginei*.

FARNUS, i, f. arbor de genere quercuum, quæ describitur ab Aldrovand. habens folia cerro similia, longiora tamen, angustiora, duriora, & ad atrum inclinantia, quibus incisuræ sunt minus latæ, cum asperitate aliqua in parte superna. Meminit hujus arboris Vitruv. l. 7. c. 1. Adde Pallad. l. 1. tit. 9. ubi tamen al. leg. *fraxinus*: dubitant etiam de loco Vitruvii.

FARRACĔUS, & Farracius, a, um, ad far pertinens, farreus. Plin. l. 24. c. 7. Brutia pix cum polline farraceo. Varr. R. R. l. 1. c. 31. ad fin. Farracia seges.

FARRAGINARĬA, orum, n. farragines, seu varia frumentorum genera simul commixta ad pecora per hiemem pascenda. Colum. l. 11. c. 2. post med. Farraginaria quoque, pecori futura per hiemem præsidio.

FARRĀGO, inis, f. *farragine, pastura, mistura*, πολυμιγία, far, hordeum, vicia, & legumina viridia, cæsa, antequam spicam siliquamve gignant, admixtaque pabuli causa, ut Varr. l. 1. R. R. c. 31. ad fin. docet. His enim equi & jumenta cetera per hiemem aluntur, purgantur, saginantur. Dicta est *farrago*, quia præcipue ex farre constat. Similis est quæ a nostris rusticis dicitur *forgale*. Fest. Farrago appellatur id, quod ex pluribus satis pabuli causa datur jumentis. Plin. l. 18. c. 16. Farrago ex recrementis farris prædensa seritur, admixta aliquando & vicia. Eadem in Africa fit ex hordeo. V. Colum. l. 2. c. 11. ubi ejus serendæ rationem docet. Virg. 3. Georg. v. 205. Tum demum crassa magnum farragine corpus Crescere jam domitis sinito. Nemesian. in Cyneg. v. 283. Pasce igitur sub vere novo farragine molli Cornipedes. ¶ Translate Juvenal. sat. 1. v. 85. Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas, Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli. h. e. commixtio & compositio, materia, argumentum. Pers. sat. 5. v. 77. & in tenui farragine mendax. h. e. in re levi, & parvi pretii, ut est farrago.

FARRARĬUS, a, um, ad far pertinens, ut Farrarius ager, Scævola Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 58. ubi Torrentin. habet *farrariorum ager*: quod videtur locum denotare, in quo ager sit. Farraria fistula, Cato R. R.

R. R. c. 10. ¶ *Farrarium* absolute. *Vitruv. l. 6. c. 9. ad fin.* Horrea, fœnilia, farraria, pistrina, extra villam facienda videntur. *h. e.* locus, ubi farrago, & similia jumentorum pabula, præter fœnum, conduntur.

FARRATUS, a, um, ad far pertinens, ut Farrata olla, in qua puls e farre cocta est. *Pers. sat. 4. v. 30.* tunicatum cum sale mordens Cæpe, & farratam, pueris plaudentibus, ollam. *Juvenal. sat. 11. v. 109.* Ponebant igitur Tusco farrata catino Omnia tunc. *h. e.* omnes cibi, quos mensæ inferebant, erant e farre, ut in *Far* dictum est.

FARREARIUS, a, um, farrarius, ut Farrearium pilum, quo far pinsitur. *Cato R. R. c. 10.*

FARREUM, i, n. *Festus.* Horreum antiqui dicebant farreum a farre.

FARREUS, a, um, *di farro*, ex farre confectus. *Colum. l. 7. c. 12. a med.* Canes farreo, vel triticeo pane satiandi sunt. ¶ *Farreum*, *i*, absolute, est libi genus ex farre, ut *Fest.* docet. *Plin. l. 18. c. 3.* In sacris nihil religiosius confarreationis vinculo erat: novæque nuptæ farreum præferebant. Adde *Ulpian. lib. regular. tit. 9.* ¶ Farreum spicum *Fest.* in *Resibilis* vocat semen quodlibet spicam ferens.

FARRICULUM, li, n. *Pallad. in Octobr. tit. 21.* Ex novo tritico purgato farriculum facies, & ex musto curabis infundere, ita ut modio farris lagenam musti adjicias: deinde sole siccabis, & item similiter infundis ac siccas. Hoc cum tertio feceris, panes ex eo brevissimos ad modum facies musteorum; & in sole siccatos vasculis novis fictilibus recondis & gypsas. Pro fermento, quo tempore anni musteos facere volueris, hoc uteris.

FARSILIS, le, adject. idem ac fartilis, ut Farsilis porcellus, apud *Apic. l. 8. c. 7.* h. e. variis condimentis fartus, coctusque cibi causa.

FARSORA. V. *Fartura.*

FARSUS. V. *Fartus.*

FARTICULUM, li, n. parvum fartum. *Titin.* apud *Non. c. 4. n. 270.* Farticula, cerebellum, lactes agninæ.

FARTILIS, le, *atto ad ingrassarsi*, qui farciri, h. e. saginari potest. *Fartilia* enim sunt animalia, quæ cibi causa saginari solent, ut anseres, gallinæ, & hujusmodi. *Plin. l. 11. c. 22.* Fartilibus (*anseribus*) jecur in magnam amplitudinem crescit. *Apul. sub fin. l. 3. Metam.* Insutitius, & fartilis asinus. *h. e.* exenteratus, & vivæ puellæ corpore, mediæ alvo insuto fartus. ¶ Translate *Tertull. advers. Valentin. c. 27.* Fartilia nescio quæ commenti & hominum, & deorum suorum. *h. e.* animale quiddam & corporeum spiritali ac divinæ naturæ veluti infarcientes.

FARTIM, adverb. farciendo, implendo. *Apul. l. 2. Metam.* Suis dominis parabat viscum fartim concisum, & pulpam frustatim consectam. *h. e.* minutatim. uam quæ farciendo parantur, minutatim conciduntur, ut in botellis & lucanicis. *Id. sub init. l. 3.* Aditus etiam, & tectum omne fartim stipaverant. *h. e.* cumulatim, acervatim.

FARTOR, oris, m. *salsicciajo*, *pasticciere*, ἀλλαντοπώλης, qui farcit, qui isicia & farcimina facit, ut *Donat.* docet ad illud *Terent. Eun. 2. 2. 26.* Cetarii, lanii, coqui, fartores, piscatores, aucupes. Quæ verba *Cic.* quoque refert *l. 1. Offic. c. 42.* ubi fartorum artem inter eas recenset, quæ sunt ministræ voluptatum. Horum artificio fingebantur interdum ex farina animalia, avesque variæ nucibus, uvis passis, aliisque condimentis fartæ, qualis fuit epidipnis illa apud *Petron. in fragm. Tragur. c. 69. Burm. Plautus Truncul. 1. 2. 11.* De nostro sæpe edunt, quod fartores faciunt. *scil.* quia de iis, quæ ad eos deferimus, ut farcimina nobis conficiant, partem detrahunt sibi, & vescuntur. Adde *Horat. l. 2. sat. 3. v. 229.* ¶ Item qui avem saginat, quæ fartilis dicuntur, *gallinajo*, σιτευτής, ὀρνιθοτρόφος. *Colum. l. 8. c. 7.* Pinguem quoque facere gallinam, quamvis fartoris, non rustici sit officium, &c. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 580. n. 15.* Antigonus Drusi Cæsaris avium fartor. Adde aliam apud *Reines. class. 9. n. 22.* ¶ Translate *fartores* dicti sunt nomenclatores, qui clam velut infarcirent nomina salutatorum in aurem candidati. *Festus.*

FARTUM, i, n. & Fartus, us, m. *il pieno*, quidquid farcit, ac implet. *Plin. l. 28. c. 8. ad fin. de chamæleone.* Intestina & fartum eorum, cum id animal nullo cibo vivat, &c. *e ciò che v' è dentro.* *Colum. de Arborib. c. 21.* Ea res efficit uberiorem fructum, & fartum speciosius ac plenius. *Id. l. 5. c. 10. R. R.* Ea res efficit uberiorem fructum, & fartum fici pleniorem & meliorem. Quod hic *fartum fici* vocat, *Palladius in Martio tit. 10. sub fin.* pulpam fici appellat. ¶ *Fartum vestis* dicitur corpus ipsum vestitum. *Plaut. Mostell. 1. 3. 13.* Non vestem amatores mulieris amant, sed vestis fartum. ¶ *Fartum facere*, est farcire. *Id. Mil. 1. 1. 8.* Machæra gestit fartum facere ex hostibus. *h. e.* ita minutatim concidere, ut solent coqui carnes dissecare farciminibus faciendis. Al. leg. *frarem facere*: alii aliter. ¶ Legitur & *farctum*.

FARTURA, æ, f. *riempimento*, quidquid ad farciendum implendumque congeritur, immittitur, & inculcatur. *Vitruv. l. 2. c. 8. ante med.* Tres suscitantur in structura (*parietum*) crustæ, duæ frontium, & una media farturæ. & *paulo ante.* Monumenta facta e marmore, intrinsecusque medio calcata farturis. Adde *Varron. l. 4. de L. L. c. 22.* ubi de intestinis farciendis in usum cibi verba fiunt. ¶ Item saginatio, *ingrassamento*, eo modo, quo in *Fartio* dictum est. *Colum. l. 8. c. 9.* Turtures farturæ destinantur. Adde *cap. 7. extr.* ¶ Scribitur & *farctura*. Quin apud *Tertull. advers. Valentin. c. 27.* etiam *farsura* legitur: ut & apud *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* dubia tamen lectione.

FARTUS, us. V. *Fartum.*

FARTUS, a, um, *ripieno*, farciendo impletus. *Cic. 7. Verr. c. 11.* Pulvinus perlucidus, Melitensi rosa fartus. *Plin. l. 10. ep. 48.* Parietes cæmento medii farti. *Plin. alter l. 29. c. 4.* Mustelæ ventriculus coriandro fartus. *Cic.* vertens versus *Æschyli*, *2. Tuscul. c. 10.* Jecore opimo farta & satiata affatim. *Apul. in Florid. n. 16.* (*al. l. 3.*) Fartum totum theatrum. *Vitruv. l. 2. c. 8. circa med.* Neque is rea ab inopia hoc fecit: infinitis enim vectigalibus erat fartus. *h. e.* dives, abundans. ¶ Item accumulatus, congestus, *ammucchiato*. *Martial. l. 3. epigr. 58. v. 6.* Hinc farta premitur angulo Ceres omni. ¶ Scribitur & *farctus*. ¶ *Farsus* etiam legitur a quibusdam in *Epitom. Livii lib. 50.* apud *Hygin. Fab. 116. Petron. in fragm. Tragur. c. 69. Burm.* & *Apic. l. 4. c. 2.* & *lib. 8. c. 8.*

FAS, neutr. indeclin. (in recto, quarto, & quinto casu) *il giusto*, *il lecito*, *il permesso*, quod justum, pium, licitumque est. Derivant Etymologi a *fando*, quasi fatum, h. e. dictum sit a diis, aut sacerdotibus. Nam *fas* ad deos ac religionem refertur; sicut *jus* ad homines, ut *Serv.* docet ad illud *Virg. Georg. 1. v. 268.* festis quædam exercere diebus, Fas & jura sinunt: rivos deducere nulla Religio vetuit, &c. *Cic. de Harusp. resp. c. 16.* Oratores contra jus fasque interfectos. *Id. l. 1. ad Attic. ep. 16. ante med.* Delere omne jus fasque. *Liv. l. 7. c. 31.* Legatos, sicut fas jusque est, ad socios precatum mittemus. *Cic. 7. Verr. c. 13. extr.* Contra fas, contra auspicia, contra omnes divinas atque humanas religiones. *Virg. Æn. 9. v. 95.* Mortali ne manu factæ, immortale carinæ Fas habeant? *il privilegio dell' immortalità.* ¶ Hinc dicitur aliquando de ipsis Numinibus. *Senec. in Herc. Fur. v. 658.* Fas omne mundi, teque dominantem precor Regno capaci. *h. e.* omnes deos superos. Apud *Auson.* ast ipsa Themis *in Technopægn. idyll. 12. de deis.* prima deum Fas, Quæ Themis est Grajis. In veteri formula publice repetentium res, apud *Liv. l. 1. c. 32.* Audi Jupiter, audite fines, audiat fas. ¶ Frequentissime sumitur pro omni eo, quod licet, & justum est per quascumque leges, mores, voluntatemve hominum. *Cic. 2. Agrar. c. 7.* Domitius, quod per cæremonias populi fieri non poterat, ratione assecutus est, ut id, quoad posset, quoad fas esset, quoad liceret, populi ad partes daret. *Id. pro Mil. c. 16.* Ut eum nihil delectaret, quod aut per naturam fas esset, aut per leges liceret. *Id. pro Dom. c. 13. extr.* Factus es ejus filius, contra fas, cujus per ætatem pater esse potuisti. *Id. pro Cluent. 1. 5.* Generi sui, contra quam fas erat, amore capta. *Horat. l. 3. od. 29. v. 31.* trepidare ultra fas. *Cic. pro Mur. c. 37.* Cives, si eos hoc nomine appellari fas est. *Id. pro Dom. 1. 35.* Cum mihi uni opera mea hanc urbem esse salvam, jurato dicere fas fuisset. *Virg. Æn. 5. v. 800.* Fas omne est, Cytherea, meis te fidere regnis. *in hoc tutto il dovitto, ogni ragion vuole, che, &c.* *Cic. 5. Tuscul. c. 13.* Humanus animus cum alio nullo, nisi cum ipso deo, si hoc fas est dictu, comparari potest. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 8. v. 55.* Dii quoque carminibus, si fas est dicere, fiunt. *Plaut. Asin. 3. 1. 11.* Neque te accuso, neque me id facere fas existimo. *Tacit. 14. Ann. c. 30.* & *de Germ. c. 9.* & *Quintil. l. 3. c. 8.* fas habere, *stimar lecito.* Sic *Plaut. Trin. 2. 2. 10.* Quod manu non queunt tangere, tantum fas habent, quo manus abstineant. *h. e.* solum putant, fas esse abstinere manus ab iis, quæ tangere & rapere non possunt. *Ovid. 2. Trist. v. 205.* Fas prohibet Latio, quemquam de sanguine natum, Cæsaribus salvis, barbara vincla pati. ¶ Fas gentium, apud *Tacit. 1. Annal. c. 42.* est *il gius delle genti.* & Fas armorum, *el gius dell' armi*, *l. 4. histor. c. 58.* Fas patriæ, *il gius della patria*, quod patria a bonis civibus postulat, exigitque, *l. 2. Annal. c. 10.* Sic Fas disciplinæ, *l. 1. 1. 19.* quod disciplinæ ratio postulat. ¶ Sæpe jungitur cum *nefas*. *Horat. l. 1. od. 18. v. 10.* Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum discernunt. *Ovid. 6. Metam. v. 585.* Fas nefasque confundere. Adde *1. de ar. am. v. 739.* & *Tacit. 2. Hist. c. 56.* Significatur autem hac ratione loquendi, nullam rationem, discrimenque haberi æqui & iniqui, honesti & inhonesti. ¶ Ad *fas* in universum & illa pertinent *Virg. 3. Æn. v. 55.* Fas omne abrumpere. *Tacit. 3. Hist. c. 5.* exuere. *Id. 13. Ann. c. 5.* Neque fas, neque fidem pensi habere. *Id. 4. Hist. c. 67.* Fas & fœdera respicere. ¶ *Fas est* aliquando significat, *è possibile*, fieri potest. *Ovid. 3. de ar. am. v. 151.* Nec mihi tot positus numero comprendere fas est. *Virg. 7. Æn. v. 692.* Quem neque fas igni cuiquam, nec sternere ferro. *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 41.* Fas quoque, ab ore freti, longæque Propontidos undis Huc aliquem certo vela dedisse Noto. *si può dare, può essere, che, &c.* Fortasse ita quoque verti potest, quotiescumque cum *licet* jungitur. *Id. 1. Fast. v. 25.* Si licet, & fas est, vates rege vatis habenas. *Stat. 8. Theb. v. 90.* Si licet, & sanctis hic nea resolvere fas est Manibus. *Lucan. l. 1. v. 359.* Si licet, & fas est veras expromere voces. ¶ Aliquando adjectivi vim habet. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 134.* Jupiter esse pium statuit, quodcumque juvaret: Et fas omne facit fratre marita soror. *vale ogni cosa lecita e permessa.* ¶ Refertur & ad dies fastos, ut nefas ad nefastos. *Varr. l. 5. L. L. c. 4.* Dies, qui vocatur sic, Quando rex comitiavit, fas. & *mox.* Ad quod tempus est nefas, ab eo fas. & *mox.* Dies vocatur, Quando stercus deletum, fas.

FASCELINUS, a, um, ad Fascelidem Dianam pertinens. *Sil. l. 14. v. 260.* Thoanteæ sedes Fascelina divæ. *h. e.* Dianæ Tauricæ in Siciliam translatæ. Al. leg. *Facelina Dianæ*, & dictam docent a *face*, cum qua pingitur, propter quam & *Lucifera* cognominatur: vel a φάκελος, fasciculus, fascis, propter ea, quæ dicuntur in voce sequenti.

FASCELIS, idis, & Fascelitis, idis, f. cognomen Dianæ, ex eo sumptum, quod Orestes cum Iphigenia sorore simulacrum ejus a Taurica Chersoneso ut asportare tum posset, in fasce lignorum involvit, & Ariciam in Italiam detulit: vel ut alii volunt, prope Syracusas in Sici-

Siciliam. *Serv. ad Æn. 2. v. 116.* & *in proœm. ad Virg. Bucol.* ex quo descripsit *Hygin. fab. 261.* ¶ Alii malunt scribi *Phacelitis*, correpta secunda syllaba, & adjectivum *Phacelina*, a Græco φάκελος, fasciculus: quod sane magis placet: nam ex Latino *fascis* non apte formatur *fascelis, idis*, quod Græcam positionem sapit. *Lucil.* apud *Prob. de vita Virg.* freta Messanæ, & Rhegina videbis Mœnia, tum Liparam, & Phacelinæ templa Dianæ. Al. leg. *Phacelitidis*.

FASCIA, æ, f. *fascia*, ἐπίδεσμος, ταινία, pannus lineus, vel laneus, oblongus & angustus, ad obligandum, vestiendumve, quales sunt, quibus infantes, aut vulnera obvolvuntur. *Plaut. Truncul. a. 5. v. 13.* Puero fasciis opus est, pulvinis, cunis. *Cic. de clar. Orat. c. 60.* Devinctus erat fasciis, & multis medicamentis, propter dolorem artuum, delibutus. *Sueton. in Domit. c. 17.* Brachium lanis fasciisque obvolvere. *Id. in Galb. c. 21.* Latus fascia substringere. *Gell. l. 16. c. 3.* Fasciis ventrem strictissime colligare. ¶ Fuit fasciarum usus etiam vestiendi & obtegendi causa: ut quas adhibebant viri cruribus fovendis, amiciendo pedi, ne in calceo aut læderetur, aut nataret: & quas mulieres tegendo pectori & papillis: quæ erant delicatiorum, & ægrotantium. De prioribus *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 14. n. 2.* Cum vincirentur pedes fasciis, cum calanticam capiti accommodares. *scarpette, peduli. Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Fascias, quibus crura vestiuntur, & focalia, & aurium ligamenta, sola excusare potest valetudo. *Cic. Attic. l. 2. ep. 3.* Epicratem suspicor lascivum fuisse. etenim mihi caligæ ejus, ut fasciæ cretatæ, non placebant. De Pompejo loquitur, de quo & *Valer. Max. l. 6. c. 2. n. 7.* Candida fascia crus alligatum habenti, Favonius: Non refert, inquit, qua in parte corporis sit diadema. *Plin. l. 8. c. 57.* Fasciæ, quibus io calceatu utebatur. *Lamprid. in Alex. Severo, c. 40.* Fasciis semper usus est. *h. e.* pedulibus: de quibus multa ibi *Salmas.* disserit. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 25.* Fasciæ crurales pedulesque loco vestium sunt. *Grat. in Cyneg. v. 338.* tegat imas fascia furas. Adde *Justin. l. 38. c. 1. ad fin.* & V. *Cruralis*. De alteris *Ovid. 3. de ar. am. v. 274.* Inflatum circa fascia pectus eat. *Propert. l. 4. el. 9. v. 49. de Hercule.* Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus. Adde *Martial. l. 14. epigr. 134.* cujus lemma est *fascia pectoralis*. ¶ *Fascia* coronæ addita regium erat insigne, nempe diadema. *Sueton. in Cæs. c. 79.* Cum quidam statuæ ejus coronam lauream candida fascia præligatam imposuisset, & Tribuni pleb. coronæ fasciam detrahi jussissent. *Senec. ep. 80. extr.* Vides illum Scythiæ regem, insigni capitis decorum? si vis illum æstimare, fasciam solve: multum mali sub illa latet. ¶ *Fascia junci* apud *Plin.* est involucrum e junco, *lib. 15. c. 17. ad fin.* Uvas sole siccas junci fasciis involvit, cadisque conditas gypso includit. ¶ Quas in publico epulo Caligulam pueris & feminis fascias purpuræ ac conchylii distribuisse, narrat *Suet. c. 17.* fuisse videntur institæ prætexendæ in ima toga, & fasciæ pectorales. ¶ *Fascias* lecti cubicularis memorat *Cic. 2. de Divin. c. 65.* & sunt, quibus culcita ipsa sustinebatur. *Martial. l. 5. epigr. 63.* Nulla tegit fractos nec inanis culcita lectos: Putris & abrupta fascia reste jacet. & *lib. 14. epigr. 169.* cui titulus *Tomentum Lingonicum*. Oppressæ nimium vicina est fascia plumæ. ¶ Aliquando corticem significat, inquit *Non. c. 6. n. 18.* afferens illud *Varronis*: Libissa citrus fasciis cingit fores. Quæ verba affert etiam *c. 2. n. 132.* sed lectio incerta est. ¶ *Non es nostræ fasciæ*, h. e. nostræ sortis, conditionis, ordinis: proverb. apud *Petron. in fragm. Tragur. c. 46. Burm.* in quo alii respectum volunt ad fascias infantium, alii a mercatorum consuetudine, unius generis merces eadem fascia involvendi: alii a fasciis cruralibus, quas ditiores ex pretioso panno, ex sordido pauperes gestare solent. ¶ In architectura *fasciæ* per similitudinem dicuntur membra quædam oblonga, & angustiora in epistyliis longe eodem tenore procurrentia, & fasciæ instar extensa. Referunt enim speciem adpactarum regularum, *liste, listelli. Vitruv. l. 3. c. 3. post med. Varr.* apud *Non. loc. cit.* Libyssa citrus fasciis cingit fores. ¶ Etiam zonæ in cælo *fasciæ* dicuntur. *Martian. Capell. l. 6. pag. 196.* Orbis terræ in quinque zonas, sive melius fascias dico, discernitur. ¶ Nubes quoque in modum fasciarum protensæ. *Juvenal. sat. 14. v. 294.* Nil color hic cæli, nil fascia nigra minatur. ¶ Olim & *fascea* scriptum fuit.

FASCIATIM, *vel* Fasceatim (nam & *Fascea* olim scribebant) adverb. per fasces. V. in *Attractio*.

FASCIATUS, a, um, particip. a fascior, *fasciato*. *Martial. l. 12. epigr. 57.* Nec fasciato naufragus loquax trunco.

FASCICULARIA, um, quæ in fasciculum colligantur, & fascis modo portantur. *Veget. l. 2. c. 19. extr.* Fascicularia tamen, id est lignum, fœnum, aquam, stramen, etiam legitimi milites in castra portabant.

FASCICULUS, li, m. *fascetto*, δεσμίς, φάκελος, parvus fascis. *Cic. 3. Tuscul. c. 18. extr.* Fasciculum (*florum*) ad nares admovere. *mazzo, mazzetto*. *Id. 2. ad Q. Fr. ep. 12.* Fasciculum illum epistolarum, in quo fuerat & mea, & Balbi, totum sibi aqua madidum redditum esse. *plico*. *Plin. l. 19. c. 1.* Linum in fasciculos manuales colligatum siccatur in sole. *Horat. l. 1. ep. 13. v. 12.* ne forte sub ala Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum.

FASCIGER, a, um, fascem, vel fasces gerens. *Paulin. Nolan. in Nat. XIII. S. Fel. edit. Murator. v. 321.* fascigerum gessi primævus honorem. *h. e.* consulatum.

FASCINATIO, onis, f. *malia*, βασκανία, actus fascinandi. *Plin. l. 28. c. 2.* Cur & fascinationibus adoratione peculiari occurrimus? & *cap. 4.* Fascinationes repercutere. & *cap. 8.* Fascinationibus resistere.

FASCINATORIUS, a, um, ad fascinandum pertinens. Est *Servii ad Virg. Ecl. 7. v. 28.*

FASCINO, as, a. 1. *ammaliare*, βασκαίνω, malefico aspectu, aut alio

quovis veneficio alicui noceo. *Virg. Ecl. 3. v. 103.* Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos. *Plin. l. 13. c. 4.* Contra fascinantes. *Catull. carm. 7. ad Lesb. v. 11.* Quæ (*basia*) nec pernumerare curiosi Possint, nec mala fascinare lingua.

FASCINOSUS, a, um, bene peculiatus. *Auct. Priapeor. carm. 79.* Non est poeta fascinosior nostro. Al. leg. *farcinosior* eod. sensu, sed prior lectio verior est.

FASCINUM, i, n. *malia, incantamento, stregamento*, βασκανία, quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, ut liberi non sint, nec mentis compotes, sæpeque ad extremam maciem deveniant: a βάσκανος, ut *Cloatius Verus* apud *Gell. l. 16. c. 12.* docet. *Plin. l. 7. c. 2.* scribit ex *Cic.* mulieres omnes, quæ duplices habent pupillas, oculis fascinum circumferre. Translate *Symmach. l. 1. ep. 7.* (*al. 13.*) *sub fin.* Nullo fascino felicitas publica mordeatur. ¶ Usurpatur etiam pro veretro, quia veteres adversus fascinationem veretro utebantur. Nam omnia turpia malos invidorum oculos ab instituto avertunt atque avocant. Ut igitur aves inauspicatæ foribus affixæ amoliri infortunium credebantur, sic veretra, quorum in fascinando usus erat, fascinum etiam depellere censebantur. Hinc pueris figura veretri pro amuleto de collo suspendebatur. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* Hinc *Plin. l. 19. c. 4.* scribit, hortos, & fores adversus invidentium effascinationes dicari, & in remedio esse Satyrica signa, idest intenta veretra Satyrorum. & *Cæl. Rhod. Ant. Lect. l. 4. c. 6.* ex *Varr.* narrat, in sacris Bacchi veretrum magna celebritate plaustris per agros, & per urbes circumferri solitum fuisse, ut fascinatio a plantis, & segetibus, ab agnis, & aliis bestiis, ab hominibus averteretur. *Horat. Epod. 8. v. 18.* Minusve languet fascinum. ¶ Est etiam *fascinus*, *i*, m. g. *In catalect. Virg.* Non me vocabis pulcra per Cotyttia ad feriatos fascinos.

FASCINUS, i, m. dei nomen apud Veteres, de quo sic *Plin. l. 28. c. 4.* Religione mutatur & Fascinus, Imperatorum quoque, non solum infantium, custos, qui deus inter sacra Romana a Vestalibus colitur, & currus triumphantium sub his pendens defendit, medicus invidiæ, &c. V. *Fascinum*.

FASCIO, as, a. 1. *fasciare*, σπαργανόω, est fascia ligare. *Capitolin. de Anton. Pio, c. ult.* Tiliaceis tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectus incederet.

FASCIOLA, æ, f. *picciola fascia, fascetta*, ἐπιδέσμιον, parva fascia. *Cic. de Harusp. resp. c. 21.* A muliebribus soleis, purpureisque fasciolis. *Varr. l. 4. L. L. c. 29.* Fasciola, qua capillum in capite colligarent. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 255.* ponas insignia morbi, Fasciolas, cubital, focalia. *Vopisc. in Aurel. c. 4.* Vinctum fasciola Aurelianum aquila innoxie de cunis levavit.

FASCIS, is, m. *fascio, fastello*, δέσμη, φάκελος, lignorum, alteriusve rei congeries simul colligata. *Virg. Ecl. 9. sub fin.* ego hoc te fasce levabo. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 15.* Fasces stramentorum ac virgultorum, per manus inter se transditos, ante aciem collocaverunt. *Plaut. Epid. 1. 1. 26.* Viminei fasces virgarum. *Tacit. 13. Ann. c. 35.* Fascem lignorum portare. *Virg. 3. Georg. v. 347.* iniusto sub fasce viam carpere. *h. e.* sub gravi pondere sarcinæ militaris: (quod illustrat *Cic. 2. Tuscul. c. 16.*) *Id. ibid. l. 4. v. 203. de apib.* Sæpe etiam duris errando in cotibus alas Attrivere, ultroque animam sub fasce dedere. *h. e.* sub onere florum. Translate *Plin. l. 3. ep. 9.* Tot crimina, tot reos uno velut fasce complecti. *far come un fascio di tante accuse*. ¶ Apud Romanos *fasces* erant virgarum, seu bacillorum fasciculi, plerumque ex betulla arbore, quibus simul colligata erat securis, ferro ejus exstante. Hi a lictoribus præferebantur magistratibus, tanquam eorum insigne, atque animadversionum instrumenta: bini quidem Prætoribus Urbanis, seni Proconsulibus, & Prætoribus Provincialibus, duodeni Consulibus, vigintiquatuor Dictatori. Duumviris quoque municipalibus in suis municipiis, primo bacillos, deinde fasces binos cum securibus habere, mos fuit. V. *Cicer. Agrar. 2. c. 34.* & *Impp. Arcad. & Honor. lib. 10. Cod. tit. 31. leg. 53.* Quæstores etiam in Provinciis fascibus usos, colligitur ex *eod. Cicer. 4. Verr. c. 4.* V. *Lictor*. Si castigatione opus erat, virgis; si graviori supplicio, securi utebantur: quamquam interdum virgis quoque ad necem usque cæsos quosdam legimus. Quod autem colligata hæc potestatis instrumenta instituta sint, eo pertinuit, ut intelligerent magistratus, eorum iram non debere esse in puniendo præcipitem: & ut dum solvuntur fasces, expediunturque secures, mora afferretur aliqua iratis animis, & cunctando res maturius deliberaretur, ut est apud *Plutarch. in quæst. Rom.* ¶ Præferebantur a lictoribus sublati in humerum: quod si forte majori magistratui in via minor occurreret, demittebantur ex humero, honoris habendi causa. Hoc dicebatur *fasces submittere*: quod primum fecisse Valer. Poplicolam Cos. qui submissis fascibus (& securi vacuefactis, ut est apud *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 1.*) in concionem ascendit, narrat *Liv. l. 2. c. 7.* gratum multitudini spectaculum, veluti confessionem, populi, quam Consulis, majestatem vimque esse majorem. Simile quiddam de Pompejo narrat *Plin. l. 7. c. 30.* Hinc *submittere fasces* translate est cedere, seque minorem fateri. *Cic. de clar. Orat. c. 6.* Cum tibi ætas nostra jam cederet, fascesque submitteret. ¶ Inter Consules ita comparatum aliquando fuit, ut non ambo, sed alter fasces imperiumque haberet, si ambo adessent, alternis aliquando diebus (ut est in eleg. fragm. antiquit. apud *Murator. in f. class. 8. pag. 610.*) plerumque mensibus: altero vel securim tantummodo, vel fasces ipsos omnino domi attinente. Cui vero jus esset primi mensis fasces sumere, pluribus docet *Gell. l. 2. c. 15.* ex lege Julia. *Sueton. in Cæs. c. 20.* Antiquum etiam retulit morem, ut quo mense fasces non haberet, accensus ante eum iret, lictores pone sequerentur. *Liv. l. 8. c. 12.* Æmilius, cujus tum fasces erant, collegam Dictatorem dixit. *Valer. Max. loc. cit.* Ad quem, quia major natu erat, priores fasces

transferri jussit. ¶ A Poplicola jam laudato mos institutus, ut in Urbe Consules fascibus sine securi uterentur: cujus rei exemplum habes apud *Liv. l.* 24. *c.* 9. non item Dictatores, & Decemviri, quia sine provocatione erant: qua de re V. *eund. l.* 3. *c.* 36. & quæ diximus in *Dictator*. ¶ *Fasces laureati*, h. e. lauro coronati, erant insignia Imperatorum post reportatam victoriam, quemadmodum & litteras, quas publice de hoste victo mittebant Romam, lauro exornabant. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 28. & 8. *ad Attic. ep.* 3. *e med. Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 72. & *Tacit. Ann.* 13. *c.* 9. ¶ Metonymice *fasces* ponuntur pro magistratu, præsertim vero pro Consulatu. *Virg.* 2. *Georg. v.* 495. Illum non populi fasces, non purpura Regum Flexit. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 96. Parentes honestos fascibus & sellis. *Id. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 34. Deferre, & detrahere fasces indigno. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 61. alterna feretis Gaudia, tu fratris fascibus, ille tuis. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 110. & titulis, & fascibus olim Major habebatur donandi gloria. Adde *Sil. l.* 11. *v.* 152.

FASELUS. V. *Phaselus*.

FASEOLUS. V. *Phaseolus*.

FASSUS. V. *Fateor*.

FASTI, orum, m. *Fasti, Annali, calendario*, ὑπομνήματα, libri, in quibus perscribebatur Romæ a Pontifice Max. itemque in aliis civitatibus, quid quoque anno, ac die accideret in republica, res gestæ tum belli, tum pacis, victoriæ, triumphi, honores ac præmia, templorum dedicationes, Consulum ceterorumque magistratuum nomina, ratio & ordo dierum festorum fastorumque, & forensis administrationis, sacra, epulæ, ludi, feriæ, &c. Hac ratione differunt ab Annalibus nihil. *Cic. ad Brut. ep.* 15. *circa med.* Ego D. Bruto liberato, cum lætissimus ille civitati dies illuxisset, decrevi, ut in Fastis ad eum diem Bruti nomen adscriberetur. *Id.* 6. *Verr. extr.* Illud in Syracusanis merito reprehenderetur, si cum diem festum ludorum de fastis suis sustulissent, &c. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 7. Sacra recognosces Annalibus eruta priscis. *Horat. l.* 4. *od.* 13. *v.* 14. tempora, quæ semel Notis condita fastis Inclusit volucris dies. & *od.* 14. *v.* 4. & *lib.* 3. *od.* 17. *v.* 4. memores fasti. & *lib.* 1. *sat.* 3. *v.* 112. Tempora si, fastosque velis evolvere mundi. ¶ Dicti sunt a *diebus fastis*, quorum præcipue ratio singulis annis diligenter describebatur, & suis deinde temporibus populo edicebatur: qua ratione ab *Annalibus* differunt, qui latius plura complectuntur. V. *Albe.* Hinc *Fastos* opus suum *Ovid.* inscripsit, in quo singulorum totius anni dierum festos dies, & sacra enumerat describitque, originem & causas exponit. Quod cum facit, illud simul efficit, ut sciatur, qui fasti dies sint, quive nefasti, quibus diebus lege agi in Foro liceat, quibus non liceat. Quæ ratio cum primis temporibus de industria in penetralibus Pontificum celaretur, quidam Cn. Flavius scribe Appii Cæci Pontificis Max. clam descripsit, & publicavit, tanta gratia apud populum, ut eum Ædilem Curulem crearit, uti narrant *Cic. pro Mur. c.* 11. & *Liv. l.* 9. *c.* 46. ¶ Sæpe *Fasti* ea ratione usurpantur, qua magistratuum nomina continent: unde & *Consulares* dicuntur, & *Capitolini* ab Eruditis vocantur. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 12. Etenim ordo ipse Annalium mediocriter nos retinet, quasi enumeratione Fastorum. At viri sæpe excellentis ancipites casus habent admirationem, &c. *Liv. loc. cit. c.* 18. *e med.* Paginas in Annalibus magistratuum Fastisque percurrere licet, Consulum, Dictatorumque, quorum, &c. *Cic. pro Sext. c.* 14. Si appellandi sunt Consules, quos nemo est, qui non modo ex memoria, sed etiam ex Fastis evellendos putet. *Stat. l.* 4. *silv.* 1. *v.* 20. da gaudia Fastis Continua: hos humeros multo sinus ambiat ostro, &c. Adde *Plin. in Paneg. c.* 58. ¶ Sunt etiam *Fastus*, uum, 4. declin. *Varr.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 712. *Putsch.* Honoris causa Julii Cæsaris, qui Fastus correxit. *Lucan. l.* 10. *v.* 187. Nec meus Eudoxi vincetur Fastibus annus. *Colum. l.* 9. *c.* 14. *e med.* In hac ruris disciplina sequor nunc Eudoxi, & Metonis, antiquorumque Fastus Astrologorum. *i calendarj, gli almanacchi.* Adde *Sil. l.* 2. *v.* 10. & *Claudian. in epist. ad Probin. v.* 15. ubi alii aliter leg. ¶ De fastis diebus V. *Fastus*, a, *um*.

FASTIDIBILIS, le, adject. fastidium afferens, ut Fastidibilia judicia, *Tertull. de Anim. c.* 33. *ad fin.*

FASTIDIENTER, adverb. fastidiose. *Apul. l.* 5. *Metam.* Parentibus fastidienter appellatis.

FASTIDIENS, entis, fastidiosus, respuens, despiciens. *Gell. l.* 6. *c.* 15. Homo communium vocum respuens nimis, & fastidiens. & *lib.* 7. *c.* 16. Animus per luxum parata atque facilia fastidiens. *Senec. ep.* 2. Stomachus fastidiens.

FASTIDILITER, adverb. fastidiose. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 336. Quibus instabilis animus, ardens mutabiliter avet habere, & non habere, fastidiliter, inconstanti pectore.

FASTIDIO, is, ivi, itum, a. 4. *infastidirsi, annojarsi, sdegnare, rigettare*, ἀποσιχαίνομαι, respuo, recuso, abhorreo, aversor, aspernor: a *fastus*, ut sit proprie cum fastu despicio, rejicio. *Plaut. Curcul.* 5. 2. 34. Ut fastidit gloriosus! *Id. Mostell.* 4. 2. 4. Vide, ut fastidit simia! *Cic. pro Mil. c.* 16. Non modo improbitati sæpe irascuntur candidatorum, sed etiam in recte factis sæpe fastidiunt. *Al. dolent in.* *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 21. & nisi quæ terris semota, suisque Temporibus defuncta videt, fastidit & odit. *Justin. l.* 14. *c.* 2. Argyraspides post Alexandrum omnes duces fastidiebant. *Curt. l.* 6. *c.* 10. Fastidire mores alicujus. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 5.) tanquam parva, grammatices elementa. *Martial. l.* 3. *epigr.* 31. minores. *Liv. l.* 34. *c.* 5. *extr.* preces alicujus. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 43. pater ut gnati, sic nos debemus, amici Si quod sit vitium, non fastidire. ¶ Translate *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *e med.* Aures & plena sentiunt, & parum expleta desiderant, clauda deprehendunt, redundantia & nimia fastidiunt. *Martial. l.* 5. *epigr.* 45. te Cum fastidierit popina dives, Antiquæ venies ad ossa cœnæ. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 21. somnus agrestium Lenis virorum non humiles domos Fastidit, umbrosamque ripam. *Claudian. in epithal. Pallad. & Celer. v.* 6. Æthus fastidit amictum. *Plin. l.* 16. *c.* 32. Fastidit balsamum alibi nasci. ¶ Cum infinit. *Petron. in Satyr. c.* 127. Ne fastidias hominem peregrinum inter cultores admittere. *Liv. l.* 10. *c.* 8. Ne fastidieris nos in sacerdotum numerum accipere. *Curt. l.* 4. *c.* 14. *e med.* An creditis, æquo animo iis servire, quorum reges esse fastidiant? *Phædr. l.* 4. *fab.* 6. *v.* 2. jocorum legere fastidis genus. *Ovid. de remed. amor. v.* 305. Diligit ipsa alios: a me fastidit amari. ¶ Cum genit. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 67. Abiit, neque me certiorem fecit: fastidit mei. *Titinn.* apud *Non. c.* 9. *n.* 3. Quo te avortisti? mei fastidis? *Lucil. ibid.* Tristes, difficiles sumu', fastidimu' bonorum. ¶ Sæpe refertur ad stomachum cibos respuentem. *Plaut. Stich.* 5. 4. 33. Bibendum hercle hoc est: quid hic fastidis? *cos' è che non ti piace?* *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 115. num esuriens fastidis omnia præter Pavonem, rhombumque? *Id. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 15. olus. *Phædr. l.* 3. *fab.* 7. *v.* 23. pulmentarium. *Vetus epigr.* apud *Sueton. in Tib. c.* 59. vinum. *Senec. ep.* 2. Fastidientis stomachi est multa degustare. *Plin. l.* 25. *c.* 16. Cactos non fastidiunt in cibis, inveteratos quoque. *Colum. l.* 8. *c.* 16. Docta palata fastidiunt fluvialem lupum. ¶ Ad nares, *Plaut. Men.* 1. 2. 58. Olfacta igitur hinc. ut fastidis! *Plin. l.* 25. *c.* 7. *sub fin.* Succus fastidiendum odorem habet.

FASTIDIOSE, adverb. *fastidiosamente, con avversione, con disdegno*, ὑπεροπτικῶς, cum fastidio. *Cic. pro Planc. c.* 27. Huic ego jam stomachans fastidiose, Imo ex Sicilia, inquam. *Id.* 2. *de Orat. c.* 89. Quem ego paulo sciebam vel pudentius, vel invitius (nolo enim dicere de tam suavi homine, fastidiosius) ad hoc genus sermonis accedere. & *lib.* 1. *c.* 26. Diligenter & prope fastidiose judicare. *difficilmente contentandosi.* *Id.* 2. *Attic. ep.* 1. Lente ac fastidiose probare. *Phædr. l.* 3. *prol. v.* 23. Fastidiose in cœtum recipi. *Petron. in Satyr. c.* 13. Tanquam mendici spolium, etiam fastidiose venditabat. *con isprezzo, senza stima e cura di ciò che vendea.*

FASTIDIOSUS, a, um, qui fastidit, abhorrens, difficilis, *fastidioso, disdegnoso, difficile da contentare*, δύσκολος. *Cic. in Bruto, c.* 70. Fastidiosus litterarum Latinarum. *Id. ibid. c.* 57. Antonius facilis in causis recipiendis erat, fastidiosior Crassus. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 40. In æquos & pares fastidiosus. *Id. ibid. c.* 23. Aurium sensus fastidiosissimus. *Senec. l.* 1. *de Benef. c.* 21. Fastidiosus æstimator, *h. e.* qui pluris æstimat, quam res postulat. *Plin. l.* 8. *ep.* 6. *a med.* Fastidiosissimum mancipium. *h. e.* superbissimum. *Id. l.* 6. *ep.* 57. *ad fin.* Res difficilis, ardua, fastidiosa, & quæ eos, a quibus contemnitur, dedignatur. ¶ Cum genit. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 36. dominus terræ fastidiosus. *h. e.* fastidiens ædes, quas in terra habet, in mari ædificare parat. ¶ Item qui fastidium affert, *nojoso*. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 9. Fastidiosam desere copiam. Respicit *Horat.* ad fastidium ciborum: de quo *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. *ad fin.* Vaccæ cum parere cœperunt, secundum stabula pabulum servari oportet integrum, quod egredientes degustare possint: fastidiosæ enim fiunt.

FASTIDITUS, a, um, *venuto in fastidio, a noja*, fastidio habitus, rejectus, aspernatus, contemptus, ὑπεροφθείς. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 6. *v.* 31. laudatus abunde, Non fastiditus si tibi, lector, ero. & *lib.* 2. *v.* 119. Turbaque doctorum Nasonem novit, & audet Non fastiditis enumerare viris. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 59. oro, ne fastidita repellas Verba. *Lucan. l.* 7. *v.* 844. Latiæ pars maxima turbæ Fastidita jacet. *Plin. in præfat. ante med.* Res ardua vetustis novitatem dare, obsoletis nitorem, fastiditis gratiam.

FASTIDIUM, ii, n. *inappetenza, svogliatezza, nausea, fastidio, avversione, noja, ostentazione*, aversatio, tædium, offensio, contemptus. Fere dicitur de offensione stomachi, cibum respuentis, aut non retinentis: quæ & nausea appellatur. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 17. *extr.* Cibi satietas & fastidium aut subamara aliqua re relevatur, aut dulci mitigatur. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 78. Magna movet animo fastidia, seu puer unctis Tractavit calicem manibus, sive, &c. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 7. Os hebes est, positæque movent fastidia mensæ: Et queror, invisi cum venit hora cibi. *Senec.* 3. *quæst. nat. c.* 18. Tantum in illis esse fastidium, ut nollent attingere, nisi eodem die captum piscem. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 183. gratæ post munus aristæ Contingunt homines veteris fastidia quercus. *Plin. l.* 22. *c.* 24. Mel stomachum inflat, fastidium creat. *Id. l.* 24. *c.* 16. Fastidium alicui gignere uvas appetendi. *Colum. l.* 6. *c.* 8. Afferre fastidia cibo. *Plin. l.* 29. *c.* 5. Sentire fastidium. *Id. l.* 23. *c.* 9. abigere. & *lib.* 26. *c.* 7. *ad fin.* abstergere. & *lib.* 19. *c.* 8. auferre. & *lib.* 21. *c. ult. e med.* detrahere. & *lib.* 23. *c.* 1. discutere. & *lib.* 25. *c.* 8. Fastidium deducunt canes herba canaria. *scil.* vomendo. *Sic. l.* 8. *c.* 27. purgare. ¶ Translate *Cic.* 3. *de Orat. c.* 25. Ea quæ specie prima acerrime commoveant, ab iis celerrime fastidio quodam & satietate abalienamur. *Id.* 1. *de Fin. c.* 3. Insolens domesticarum rerum fastidium. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 10. Habere ad certas res vitiosam offensionem atque fastidium. *Id.* 1. *de Orat. c.* 61. Non tam ea, quæ recta sunt probari, quam quæ prava sunt, fastidiis adhærescere. & *lib.* 3. *c.* 50. Horum vicissitudines efficient, ut neque ii satientur, qui audient, fastidio similitudinis, nec, &c. *Plin. l.* 12. *c.* 17. *extr.* Nulla voluptas est, quæ non assiduitate fastidium pariat. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 4. Intelligentiam ponunt in audiendi fastidio. *h. e.* quo vix quidquam audiunt, quod placeat, velut qui vix cibum inveniunt, quod non fastidiant. *difficoltà di contentarsi.* Sic *Sueton. in Ner. c.* 44. Exegit pari fastidio & acerbitate nummum asperum, &c. & *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 214. qui se lectori credere malunt, Quam spectatoris fastidia ferre superbi. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 2. Rudem esse omnino in nostris poetis, aut inertissimæ segnitiæ est, aut fastidii delica-

licatissimi. Id. Phil. 12. cap. 10. Non possum animo æquo videre tot, tam importunos, tam sceleratos hostes: nec id fit fastidio meo, sed caritate reipublicæ. h. e. superbia, aversatione, odio, contempta. (Adde Fam. 2. ep. 16.) Id. 10. Phil. c. 9. Quorum, si essent arrogantes, non possem ferre fastidium. Virg. Ecl. 4. v. 14. tristes Amaryllidis iras, Atque superba pati fastidia. (V. Fastus.) Sueton. in Aug. c. 44. Cacozelos, & antiquarios pari fastidio sprevit. Cic. 1. Offic. c. 26. Superbiam, fastidium, arrogantiamque magnopere fugere. Horat. epod. 12. v. 13. Agitare verbis fastidia alicujus. h. e. movere, excitare, augere. Plin. in præfat. ante med. Adducere quidpiam in fastidium. Sen. ep. 9. extr. Omnis stultitia laborat fastidio sui. Plin. l. 11. c. 2. Fastidio damnare aliquid. Id. l. 7. c. 1. Ne sit fastidio Græcos sequi. Curt. l. 4. c. 10. Patriam fastidio esse, abdicari Philippum patrem. Plin. l. 12. c. 19. Esse in fastidio. h. e. rejici, contemni. Id. l. 10. c. 29. Parcere fastidio. aver riguardo di non recar noja. & Macrob. in fi. l. 5. Saturn. Si fastidium facere non timerem, ingentia poteram volumina de his implere. fare, e dar fastidio. ¶ In arboribus fastidium est apud Plin. l. 16. c. 32. cum in aliam terram translata non proveniunt difficultate comprehendendi.

FASTIGATIO, onis, f. actus fastigandi. Plin. l. 17. c. 14. Ut fastigatio lævi descendat cuneo. Apul. in Florid. n. 9. (al. l. n.) Strigilecula, recta fastigatione clausulæ, flexa tubulatione ligulæ. Al. leg. fastigiamine. V. vocem sequent.

FASTIGATUS, & Fastigiatus, a, um, declive, piegato a guisa di tetto, in fastigii morem declivis, devexus, ut sunt tecta domorum, inclinata ad deferendam pluviam. Liv. l. 44. c. 9. Scutis super capita densatis, stantibus primis, secundis submissioribus, tertiis magis, & quartis, postremis etiam genu nixis, fastigatam, sicut tecta ædificiorum sunt, testudinem faciebant. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. Tigna prona ac fastigiata, ut secundum naturam fluminis procumberent. Plin. l. 2. c. 25. Fastigiatus in mucronem. Id. l. 9. c. 35. Margaritas proceriores, elenchos appellant, fastigata longitudine. che va a poco a poco assottigliandosi. Vitruv. l. 8. c. 7. Solum rivi libramenta habeat fastigiata, ne minus in centenos pedes semipede. declive, pendente. & lib. 7. c. 4. sub fin. Pavimentum fastigatum. ¶ Item erectus. Liv. l. 37. c. 27. ad fin. Collis in modum metæ in acutum cacumen a fundo satis lato fastigiatus. elevato, innalzato. & Solin. cap. 32. (al. 45.) extr. Pyramides turres sunt in Ægypto, fastigatæ ultra excelsitatem omnem, quæ fieri manu possit. innalzate. ¶ Translate Sidon. carm. 2. v. 5. quamquam diademate crinem Fastigatus eas. h. e. diademate in modum coni erecto ornatus. Id. l. 2. ep. 4. Ita sibi videbitur ad arcem fastigatissimæ felicitatis evectus. & lib. 1. ep. 9. Duo fastigatissimi consulares. h. e. dignitate sublimes. ¶ Lis est inter Criticos utra ex duabus his vocibus retinenda sit. alterutram enim rejiciunt. Est qui excludit fastigiatus: est qui fastigatus expungit. Utraque sane in MSS. reperitur, sed posterior ista frequentius: quod & de fastigo & fastigio verbo dicendum est.

FASTIGIUM, ii, n. sommità del tetto in forma di piramide, cupola, cimo, colmo, ἄκρος, ἀετωμα, αἴτωμα, summitas, cacumen a latitudine surgens, & paulatim in acumen desinens. Dicitur primo de tectis sacrarum ædium, quæ olim ex una tantum parte inclinata erant, & in unum locum pluviam demittebant; postea inventum est, ut medio sui assurgerent altius, atque ex utraque parte pluviam dejicerent. Cic. 3. de Orat. c. 46. Capitolii fastigium illud, & ceterarum ædium, non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. nam cum esset habita ratio, quemadmodum ex utraque tecti parte aqua delaberetur; utilitatem templi fastigii dignitas consecuta est: ut etiam si in cælo statueretur, ubi imber esse non posset, nullam sine fastigio dignitatem habiturum fuisse videatur. Liv. l. 40. c. 2. Atrox tempestas fastigia aliquot templorum a culminibus abrupta, fœde dissipavit. ¶ A sacris ædibus transiit ad Cæsarum domos, postquam divinos honores Romani illis tribuere cœperunt. Cic. Phil. 2. c. 43. de Jul. Cæs. Quem is majorem honorem consecutus erat, quam ut haberet pulvinar, simulacrum, fastigium, flaminem? Flor. de eod. l. 4. c. 2. ad fin. Omnes unum in principem congesti honores: circa templa imagines, in theatro distincta radiis corona, suggestus in curia, fastigium in domo, mensis in cælo. ¶ Hujusmodi fastigia ornabantur signis fictilibus, æreis, lapideis, ut colligitur ex Vitruv. l. 3. c. 2. Liv. l. 26. c. 23. & Plin. l. 35. c. 12. & lib. 36. c. 5. ¶ Neque vero putes, in privatis ædium tectis nulla fuisse fastigia. Nam contra habes apud Cicer. 3. Q. F. ep. 1. c. 4. ubi de ædibus Q. fratris Romæ positis verba facit. Verum quod in sacris ædibus alia, peculiarique ratione efformata erant, & exquisitiore ornata, & altiore ad dignitatem cacumine, & acroteriis impositis, quæ fere constabant fictilibus, vel æreis signis deorum; fastigia veluti per antonomasiam appellata sunt. Certe Plin. cit. l. 35. c. 12. sub init. ab ectypis signis fictilibus fastigia templorum usta fuisse, tradit: & lib. 36. c. 2. fictilia deorum fastigia appellat. ¶ Per synecdochen dicitur de tecto ipso. Virg. 8. Æn. v. 491. & lib. 9. v. 568. ignem ad fastigia jactant. ¶ Sumitur etiam pro quacumque summitate paulatim in angustum desinente. Plin. l. 10. c. 52. Aquatilium ova rotunda: reliqua fere fastigio acuminata. Id. sub init. cap. 37. l. 11. Cornua in leve fastigium exacuta. & lib. 16. c. 33. Cupressus meta in fastigium convoluta. & cap. 36. de arundine. Gracilitas nodis distincta, leni fastigio tenuatur in cacumina. assottigliandosi a poco a poco. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 69. Colles pari altitudinis fastigio oppidum cingebant. & cap. 73. Scrobes trium in altitudinem pedum fodiebantur, paulatim angustiore ad summum fastigio. h. e. summis earum parietibus angustioribus, quam imis. Lucret. l. 4. v. 825. Fastigia furarum, ac feminum pedibus fundata. Valer. Flacc. l. 2. v. 553. fastigia muri. Curt. l. 4. c. 2. Opus nondum aquæ fastigium æquabat. l'altezza. Liv. l. 1. c. 38. sub fin. Cloacis a fastigio in Tiberim ductis. Al. delent e: dall' alto al basso. Plin. l. 16. c. 40. Trabs a larice, longa pedes CXX, bipedali crassitudine æquali: quo intelligebatur vix credibilis reliqua altitudo, fastigium ad mucronem æstimantibus. facendo il conto da dove principiava ad assottigliarsi fino alla cima. ¶ Dicitur aliquando de ipsa declivitate fastigii, il declive. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10. Columellas inter se capreolis molli fastigio conjungunt. & lib. 1. c. 45. Declivis locus tenui fastigio vergebat, &c. Curt. l. 6. c. 6. circa med. Rupes leniore submissa fastigio. Virg. Ecl. 9. v. 8. hoc idem significaturus, mollem clivum dixit. Varr. l. 1. R. R. c. 14. Fossa ita idonea, si totam aquam, quæ e cælo venit, recipere potest, aut fastigium habet, ut exeat e fundo. ¶ Et de superficie. Id. ibid. cap. 20. Spectandum, quo fastigio sit fundus. in confragoso enim ac difficili hæc valentiore parandum. ¶ Item de profunditate. Virg. 2. Georg. v. 288. Forsitan & scrobibus quæ sint fastigia, quæras. Sic altus non sublimem solum, sed etiam profundum significat. ¶ Et de prominentia, eminentia. V. locum Vitruvii in Exstructio. ¶ Translata dicitur de dignitate, altoque fortunæ statu. Nep. in Attic. c. 10. Tanta varietas fuit fortunæ, ut modo hi, modo illi in summo essent aut fastigio, aut periculo. Velle. l. 2. c. 69. In consulare fastigium provectus. Valer. Max. l. 1. cap. 6. n. 1. Ad regium fastigium evehere aliquem. Velle. l. 2. c. ult. Quidquid omnium hanc R. imperii molem in amplissimum terrarum orbis fastigium extulit. Plin. in Paneg. c. 52. Sic fit, ut dei summum inter homines fastigium servent. il posto sommo. Curt. l. 3. c. 12. ad fin. Et præteritæ fortunæ fastigium capio, & præsentis jugum pati possum. Nep. in Attic. c. 14. Pari fastigio stetit in utraque fortuna. h. e. modo, & cultu vitæ. Curt. l. 9. c. 10. a med. Animus super humanum fastigium elatus. Juvenal. sat. 3. v. 39. Quales ex humili magna ad fastigia rerum Extollit, quoties voluit Fortuna jocari. Plin. l. 1. ep. 7. Vide, in quo me fastigio collocaris, cum, &c. Quintil. l. 12. c. 1. Stetisse Ciceronem in fastigio eloquentiæ, fateor. Plin. l. 30. c. 1. Magice in tantum fastigii adolevit, ut hodieque in magna parte gentium prævaleat. crebbe in tanta altezza di stima. ¶ Item de fine ac termino cujusque rei. Cic. 3. Offic. c. 7. Quoniam operi inchoato, prope tamen absoluto, tanquam fastigium imponimus. ¶ Fastigia summa rerum sunt summa capita, i capi principali, la somma delle cose. Virg. 1. Æn. v. 345. longa est injuria, longæ Ambages, sed summa sequar fastigia rerum. (Serv. exponit primordia.) Similiter apud Varron. l. 1. R. R. ponuntur fastigia pro generibus. Ait enim cap. 7. post init. E quibus tribus fastigiis simplicibus. h. e. tribus generibus agrorum, campestri, collino, & montano. & a med. Propter hæc tria fastigia formæ, discrimina quædam fiunt sationum. & in fi. Hæc, atque hujuscemodi tria fastigia agri, &c. ¶ Denique fastigia quidam Grammatici vocant accentus, qui verborum syllabis appinguntur, quod sint veluti quædam fastigia, vel fastigatæ lineolæ ipsis impositæ. Martian. Capell. l. 3. pag. 60. & 63. & Diomed. l. 2. pag. 428. Putsch.

FASTIGO, as, a. 1. aguzzare, tirare in punta, ὀξύνω, acumino, in fastigium erigo. Plin. l. 18. c. 7. Frumenta hieme in herba sunt, verno tempore fastigantur in stipulam. Id. l. 24. c. ult. circa med. Folia in exilitatem fastigantur. Sil. l. 5. v. 48. Ore levem patulo texens de vimine nassam, Cautius interiora ligat, mediamque per alvum Sensim fastigans, compressa cacumina nectit. restringendo a poco a poco. ¶ Translata Sidon. l. 3. ep. 6. Qui statum celsitudinis tuæ titulorum parilitate fastigat. h. e. extollit. ¶ Reperitur & fastigio. V. dicta in Fastigatus in fine.

FASTOSUS, a, um, adject. superbus, fastu plenus, fastoso, arrogante, ὑπέρογκος. Petron. in Satyr. c. 131. Quid est, fastosa? ecquid bonam mentem habere cœpisti? Martial. l. 10. epigr. 13. Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ. Auct. Paneg. ad Pison. inter op. Lucani v. 107. Domus fastosa.

FASTUS, us, m. fasto, superbia, sprezzo, ἀλαζονεία, superbia, & elatio quædam animi, nimia sui existimatio cum contemptu aliorum. Plin. l. 11. c. 37. sect. 51. Hard. Supercilia maxime indicant fastum. Id. l. 9. c. 35. Superbo simul ac procaci fastu, ut regina meretrix. Ovid. 1. Fast. v. 419. Fastus inest pulcris, sequiturque superbia formam. Horat. l. 2. ep. 2. v. 91. aspice primum, Quanto cum fastu, quanto molimine circumspectamus. Propert. l. 2. el. 19. v. 61. assumere fastus. & lib. 3. el. 11. v. 10. terere. h. e. proculcare. & eleg. 15. v. 3. compescere. & eleg. 17. v. 11. & eleg. 23. v. 35. pati alicujus. h. e. superbiam & repulsas amicæ: quo sensu Id. l. 4. el. 5. v. 42. de Medea: Nempe tulit fastus, ausa rogare prior. & Virg. Ecl. 4. v. 14. superba pati fastidia. & Ovid. 14. Metam. v. 461. O mea lentos Pone, precor, fastus, & amanti jungere, Nymphe. Id. 2. de ar. am. v. 241. fastus exuere. Tacit. 2. Ann. c. 2. Fastus erga patrias epulas. Petron. in Satyr. c. 96. Fastum facere alicui. h. e. eum despicere, & a se repellere. Phrasis minime imitanda. ¶ Fastus, uum, in plur. num. sunt Fasti, in quibus magistratuum nomina perscribebantur. V. Fasti in fine.

FASTUS, a, um, adject. quod cum voce dies solum conjungitur, & dicitur de iis diebus, quibus lege agi licet, & forensem jurisdictionem exercere. Ovid. Fast. l. 1. v. 47. Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur: Fastus erit, per quem lege licebit agi. ¶ Dies fasti illi erant, quibus Prætoribus licebat lege agere, idest jurisdictionem exercere, & absolvere, ac condemnare: a fando, quod illis diebus permissum erat Prætoribus fari tria illa verba solemnia in jurisdictione exercenda, Do, Dico, Addico. Alii erant festi, alii profesti, alii Senatorii, alii non Senatorii, alii comitiales, alii non comitiales. Sed divisio celebrior est, qua in tres species dividuntur.

Prima erat eorum, qui erant *Fasti proprie*, *& toti*: *proprie*, quia Prætor semper & poterat, & solebat *lege agere*, nisi cum casus aliquis extra ordinem interveniebat: *toti*, quia horis omnibus lege agere licebat. Hi simpliciter *Fasti* dicebantur, & in Calendariis littera F. signabantur. Erant in toto anno XXXVIII. Secunda eorum erat, qui *proprie*, *sed non toti Fasti* erant, siquidem Prætor omnibus his diebus quidem, sed non omnibus horis poterat lege agere. Notabantur his litteris Fp. Np. En. Q. Rex C. F. Q. St. Df. idest *Festus primo*, *Nefastus primo*, *Endotercisus*, *Quando Rex Comitio fugit*, *Quando stercus defertur*. Erant LXV. Tertia eorum, qui *non proprie*, *sed casu Fasti* erant, cujus generis erant Comitiales. Interdum enim Comitia non habebantur, & tunc lege agere licebat. Hi interdum erant Fasti toti, idest cum nulla Comitia habebantur, interdum ex parte, idest, cum Comitia fiebant, sed non toto die. Erant CLXXXIV. Ex *Manut.* De veterum dierum ratione. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16. a med.* tradit, lege Hortensia nundinas quoque *festas* fuisse. V. in *Hortensius*, *a*, *um*.

FATA, æ, f. Parca: a *fatum*. Parcæ enim fatales deæ dicuntur. In nummo Diocletiani apud *Medobarb. pag. 423. ex Spanhem*: Fatis Victricibus. S. C.

FATALIS, le, *fatale*, εἱμαρμένος, ex fato impendens, fato destinatus: & tam de iis dicitur, quæ exitium afferunt, quam de iis, quæ salutem. *Cic. Catil. 4. c. 1.* Meus Consulatus ad salutem reipubl. prope fatalis fuit. & *Catil. 3. c. 4.* Hic annus fatalis est ad interitum hujus Urbis. & *post redit. in Sen. c. 2.* Ille annus, quem ego mihi, quam patriæ, malueram esse fatalem. & *Phil. 6. in fine*. Fuit aliquis fatalis casus ...... nunc si quis erit, erit voluntarius. *Id. in Partition. c. 21.* Si quæ accidisse videbuntur divina atque fatalia. *Id. 1. Acad. c. 7. circ.* Fatalis & immutabilis continuatio ordinis sempiterni. *Id. pro Marcell. c. 10.* Miserum fataleque bellum. *Id. 1. de nat. Deor. c. 20.* Ille fatalis necessitas, quam εἱμαρμένην dicitis. *Id. de Fato, c. 13.* Tam fatale est, medicum adhibere, quam convalescere. *Ovid. 4. Fast. v. 257.* Fatalia verba. *h. e.* fatum continentia. *Id. 1. ex Pont. ep. 8. v. 64.* Fatales deæ. *h. e.* Parcæ, quæ fatum suum cuique statuunt. ¶ *Fatalis mors* apud *Vellej. l. 2. c. 6. & 49.* est quæ fato, & secundum naturam venit: & opponitur violentæ. *morte naturale*. Sic *fato mori* dixit *Tacit.* & *fataliter mori*, *Eutrop.* ¶ *Fatales libri* sunt, quibus vaticinia & fata continentur, cujusmodi erant Sibyllini. *Liv. l. 5. c. 14. & 15. lib. 22. c. 9. & lib. 42. c. 2.*

FATALITAS, atis, f. *fatalità*, fati necessitas. *Imp. Zeno lib. 4. Cod. tit. ult. leg. 1.* Quod fatalitate ingruebat.

FATALITER, adverb. secundum fata, vel ex fatis, *fatalmente*, *per fatalità*, εἱμαρμένως. *Cic. l. 2. de Divin. c. 7.* Ex omni æternitate dicis definita esse fataliter. ¶ *Fataliter mori*, apud *Eutrop. l. 1. c. 11.* est fato mori, *morir di morte naturale*. V. *Fatalis*.

FATEOR, eris, fassus sum, dep. 2. *confessare*, ὁμολογέω, confiteor: & fere dicitur de iis, qui in culpa sunt, vel qui aut coacti, aut impulsi ea dicunt, quæ alioquin tacerent. *Plaut. Aulul. 4. 4. 16.* Fecistin injuriam mihi, an non? *Eu.* fateor, quia non pendes, maximam: atque id quoque jam fiet, nisi fatere. *Stro.* quid fatear tibi? *Terent. Adelph. 2. 1. 34.* Leno sum, fateor, pernicies communis adolescentium. *Cic. pro Cæcin. c. 9.* Ita libenter confitetur, ut non solum fateri, sed etiam profiteri videatur. (V. *Confiteor*.) *Id. pro Rabir. perduell. c. 5. sub fin.* Fateor, atque etiam profiteor, & præ me fero, te ex illa crudeli actione esse depulsum. *Cæs. 3. B. Civ. c. 20.* Qui se debere fateantur. *Terent. Adelph. 1. 1. 51.* Hoc qui nequit, fateatur nescire imperare liberis. *Plaut. Truculo. 4. 3. 10.* Si verum mihi eritis fassæ, vinclis exsolvemini. *Liv. l. 24. c. 5. & Curt. l. 6. c. 9.* De se fateri, celare alios. *Cic. 2. de Invent. c. 26.* De facto turpi aliquo, aut inutili, aut utroque fateri. *Id. 2. de nat. Deor. c. 63.* Hominum igitur causa eas rerum copias comparatas, fatendum est. *Id. in Partition. c. 14.* Multi in tormentis mori maluerunt falsum fatendo, quam inficiando dolere. *Ovid. 8. Metam. v. 633.* paupertatemque fatendo Effecere levem. *Id. Heroid. ep. 21. v. 204.* Fateri sensus suos. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 147.* quod quanto plura parasti, Tanto plura cupis, nulli ne fateriee audes? *paregoge*. *Curt. l. 6. c. 3. & Plin. l. 27. c. 1.* Si verum fateri volumus. *Eumen. in gratiar. act. c. 1.* Ut verius fatear. ¶ Interdum sumitur pro indicare, prodere, manifestare, *manifestare*, *mostrare*. *Ovid. 1. Trist. v. 525.* Vultu iram fateri. *Plin. l. 36. c. 26.* Belus amnis non nisi refuso mari, arenas fatetur. *Id. l. 9. c. 57.* Patinarum calore pisces vitalem motum fateri. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 23. circa med.* Laterensis nostri & fidem, & animum singularem in rempubl. semper fatebor. *h. e.* testabor, prædicabo. *Juvenal. sat. 10. v. 172.* mors sola fatetur, Quantula sint hominum corpuscula. ¶ Hinc *fatendi modus* in verbis est indicativus, apud Grammaticos. *Varr. l. R. L. l. c. 58.* & *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 10.*) ¶ Participia sunt *fassus*, *fatens*, *fassurus*, *fatendus*. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v. 23.* Da veniam fasso. *Id. 3. Amor. el. 9. v. 35.* Ignoscita fasso. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 17.* Nil oriturum alias, nil ortum tale, fatentes. *Stat. 1. Achill. v. 664.* multum facies mutata fatentis. *h. e.* arcanum manifestantis. *Ovid. 2. de ar. am. v. 573* oculos oculis spectare fatentibus ignem. *Id. 3. Amor. el. 10. v. 24.* Fassuram Cererem crimina nota puto. *Id. 1. Trist. el. 9. v. 16.* Sunt tamen eventu vera fatenda meo. ¶ *Fateor* passive. *Cic. Agrar. 2. c. 21. ad fin.* Quæ est ista æquitas, ceteros agros, etiam si privati sint, permittere, ut publici judicentur; hunc excipere nominatim, qui publicus esse fateatur? ¶ Impersonaliter. *Paul. Dig. lib. 30. leg. 39. ad fin.* Vulgo fatebatur, utique minorem eum legasse.

FATICANUS, a, um, *indovino*, qui fata canit, idest, futura prædicit. *Ovid. 9. Metam. v. 417.* Hæc ubi faticano venturi præscia dixit Ore Themis. *Al. leg. faticino*, *al. fatidico*, *al. vaticino*.

FATICINUS, a, um, idem ac faticanus. *Ovid. 15. Metam. v. 436.* Sic dicere vates, faticinasque ferunt sortes. Al. aliter leg. ut in voce præced.

FATIDICUS, a, um, *fatidico*, *indovino*, χρησμολόγος. *Varr. l. 5. L. L. c. 7.* Qui futura prædivinando solent fari, fatidici dicti. *Virg. 8. Æn. v. 340.* Vatis fatidicæ, cecinit quæ prima, futuros Æneadas magnos. *Cic. l. 1. de nat. Deor. cap. 8.* Anus fatidica Stoicorum. *Plin. l. 15. cap. 29.* Fatidicum & memorabile augurium. *Id. l. 2. c. 43.* Fatidica fulmina. & *cap. 93.* Fatidici specus. *Ovid. 2. Metam. v. 640.* fatidicos concepit mente furores. *Id. 2. Fast. v. 262.* Fatidicus deus. *h. e.* Phœbus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 304.* Fatidicæ silvæ. ¶ Absolute *Cic. 2. de Legib. c. 8.* Interpretari fatidicorum & vatum effata incognita.

FATIFER, a, um, *mortifera*, μόρσιμος, mortifer, fatum, idest mortem afferens. *Virg. 8. Æn. v. 621.* Fatiferumque ensem. *Id. 9. Æn. v. 631.* Fatifer arcus. *Al. leg.* lethifer. *Ovid. 3. Amor. el. 3. v. 27.* fatifero Mavors accingitur ense. Adde *6. Metam. v. 251.*

FATIGABILIS, le, *stancabile*, qui fatigari potest. *Tertull. de anim. c. 32.* Ascensu scalarum fatigabilis.

FATIGATIO, onis, f. *stanchezza*, κόπος, κάματος: plus est quam lassitudo. *Cels. l. 1. c. 2. a med.* Exercitationis finis esse debet lassitudo, quæ citra fatigationem fit. *Liv. l. 32. c. 15.* Fatigatio equorum atque hominum. *Curt. l. 6. c. 8.* Illum fatigatione resolutum somnus oppresserat. *Id. l. 7. c. ult.* Affectus fatigatione. *Columel. l. 4. c. 18.* Minuere fatigationem. *Quintil. l. 11. c. 3. ad fin.* Fatigatione deficere. Adde *Tacit. 2. Hist. c. 60. & Senec. l. 3. de Ira, c. 9.* ¶ Item dictum jocosum, facetiæ, cavillatio, qua risus causa quempiam fatigamus, & ut Veneti dicunt, *facciamo vogare*. *Sidon. l. 1. ep. 8.* Moraci me Romæ gratularis: id tamen quasi facete, & fatigationum salibus adamatis. *Sulpic. Sever. dial. 1. c. 4. a med.* Aliquantum erubescens, dum fatigationem meam accepit. V. *Fatigo*.

FATIGATORIUS, a, um, adject. *Sidon. l. 5. ep. 17.* Verba erant dulcia, jocosa, fatigatoria. *h. e.* faceta. V. *Fatigatio*.

FATIGATUS, a, um, *stancato*, *seccato*, κατακοπωθείς. Si *Servio* credere libet *ad Æn. 8. v. 232.* proprie refertur ad corpus, ut *fessus* ad animum: quamquam hæc sæpius confunduntur. *Cicer. in Top. c. 20.* Verberibus, tormentis, igni fatigati, quæ dicunt, ea videtur veritas ipsa dicere. *Horat. l. 3. od. 6. v. 42.* Juga demere bobus fatigatis. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 83.* fatigatis humero sub utroque lacertis. *Cæs. l. 3. B. Civ. cap. 95.* Milites magno æstu fatigati. *Nep. in Eumen. cap. 12.* Triduo fame fatigatus. *Horat. l. 3. od. 4. v. 11.* Ludo & somno fatigatus. *stanco del giocare, e vinto, oppressa dal sonno*. nam somnus, etiam adventans, vires capit. ¶ Translate *Ovid. 3. Amor. el. 11. v. 2.* Cede fatigato pectore, turpis Amor. *Id. Heroid. ep. 13. v. 97.* Inter mille rates tua sit millesima puppis: Jamque fatigatas ultima verset aquas. *Id. 2. de ar. am. v. 217. de Hercule.* Ille fatigatæ perdendo monstra novercæ. *Sallust. in Jug. cap. 11.* Fatigatus a fratre. *h. e.* precibus exoratus. Adde *cap. 70.* & V. *Fatigo*.

FATIGO, as, avi, atum, a. 1. *stancare*, *seccare*, *domare*, κατατείνω, κοπόω, vires urgendo, instandoque cuipiam adimo, lasso, ad lassitudinem deduco, domo. Esse voluat a *fatim ago*, hoc est valde ago, agito, vexo. *Nep. in Lysandr. c. 2.* Ne de eodem plura enumerando, fatigemus lectores. *Cic. Offic. 3. c. 28.* Sicarii, venefici, fures non verbis sunt, & disputationibus philosophorum, sed vinculis & carcere fatigandi. *Sallust. in Catil. c. 27.* Neque insomniis, neque labore fatigari. *Liv. l. 8. c. 10.* Aliquandiu pugna atroci cum semet ipsi fatigassent. *Ovid. 8. Metam. v. 824* petit ille dapes sub imagine somni, Oraque vana movet, dentemque in dente fatigat. *Virg. 3. Georg. v. 132.* cursu quatiunt, & sole fatigant. *Id. Æn. 11. v. 306.* quos nulla fatigant Prœlia, nec victi possunt absistere ferro. ¶ Translate *Id. 6. Æn. v. 78.* Bacchatur vates, magnum si pectore possit Excussisse deum: tanto magis ille fatigat Os rabidum, fera corda domans, fingitque premendo. *Sallust. in Catil. c. 11.* Secundæ res sapientium animos fatigant. *h. e.* eorum virtutem & constantiam vincunt. *Id. in Jug. c. 60.* Fatigare aliquem dolis. *Id. orat. 2. ad Cæs. de rep. ordin. a med.* Curis fatigatur animus. *Stat. 9. Theb. v. 280.* Mille modis leti miseros mors una fatigat. *Horat. l. 4. od. 14. v. 18.* Devota morti pectora liberæ Quantis fatigaret ruinis. *h. e.* urgeret, obrueret. *Valer. Flacc. l. 7. v. 348.* Te ducenta sequor: tua me grandæva fatigant Consilia, & mentis cedo minor. *h. e.* meam animi firmitatem vincunt. *Horat. l. 2. od. 11. v. 11.* quid æternis minorem Consiliis animum fatigas? *Tacit. Ann. 15. c. 71.* Fatigare dextram osculis. *caricare di baci*: vel dexteram osculis jaciendis lassare. *Valer. Flacc. l. 2. v. 635.* miscent suprema paventes Verba alii, junguntque manus, atque ora fatigant. & *vers. 120. l. 2.* Fama terras fatigat. *h. e.* implet rumoribus suis, turbat, vexat. Sic *Virg. 1. Æn. v. 280.* aspera Juno, Quæ mare nunc, terrasque metu, cælumque fatigat. *h. e.* miscet, sollicitat, exercet. *Valer. Flacc. l. 5. v. 142.* arma fatigant Ruricolæ, Gradive, tui. *h. e.* fermmenta in usum belli fabricando, ictibus malleorum quasi fatigant. *Ovid. 5. Metam. v. 485.* lolium tribulique fatigant Triticeas messes. *h. e.* obruunt, nec crescere sinunt. & *lib. 1. v. 573.* fluvius sonitu plus quam vicina fatigat. *h. e.* molestia afficit, *assorda col mormorio dell' acque*. *Sil. l. 12. v. 496.* & *lib. 2. v. 675.* curasque ita corde fatigat: Quo mens ægra vocas? &c. *h. e.* agitat, versat. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 8.* Fatigare curas artificum. *stancare dando loro molto da lavorare*. *Virg. 9. Æn. v. 605.* Fatigare silvas, *h. e.* silvis veluti molestum esse venatu, cla-

clamoribus, agitatione ferarum: quod & *Valer. Flacc.* imitatus est *lib.* 3. *v.* 21. ¶ *Fatigare aliquem precibus* est adeo instare, obtundere, molestum esse, enecare precando, donec victus se exorari sinat. *Liv. l.* 9. *c.* 20. & *lib.* 27. *c.* 45. *Justin. l.* 18. *c.* 1. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 26. & *Valer.* Flacc. *l.* 8. *v.* 386. Sic fatigare questu, *Id. l.* 7. *v.* 311. gemitu mœstaque voce, *Stat.* 2. *Theb. v.* 244. deos in vota, *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 69. votis Jovem, *Martial. l.* 7. *epigr.* 59. lacrimis, *Tacit.* 3. *Hist. c.* 31. Sic *Virg.* 7. *Æn. v.* 582. Undique collecti coeunt, Martemque fatigant. *h. e.* flagitant, instanter rogant Martem, ut adsit: quod est, bellum deposcunt. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 86. atque omnem linguaque manuque fatigat Vim Stygiam. *h. e.* magicis verbis ac signis petit, arcessit, invocat. Nam dicimus etiam *fatigare* absolute pro fatigare precibus. *Sallust. in Jug. c.* 17. Quos ego audio maxuma ope niti, ambire, fatigare vos singulos, ut quid statuatis. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 29. Fatigare deos. ¶ Aliquando est impellere, stimulare, agitare, *cacciare, pungere, spingere*, quia impulsi, & ad cursum incitati fatigantur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 320. qualis equos Threissa fatigat Harpalice, volucremque fuga prævertitur Hebrum. & *lib.* 11. *v.* 714. Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. & *lib.* 9. *v.* 609. versaque juvencum Terga fatigamus hasta. & *lib.* 5. *v.* 253. jaculo cervos cursuque fatigat. ¶ Translate *Id. l.* 4. *v.* 572. Corripit e somno corpus, sociosque fatigat: Præcipites vigilate viri, &c. *Id.* 6. *Æn. v.* 533. quæ te fortuna fatigat, ut, &c? & *lib.* 9. *v.* 63. collecta fatigat edendi Ex longo rabies. ¶ *Fatigare diem* est totum in opere occupando veluti lassare. *Virg.* 8. *Æn. v.* 94. Olli remigio noctemque diemque fatigant. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 602. Marte diem noctemque fatigat. ¶ Apud *Sidon. l.* 6. *ep.* 2. *fatigari argutiis*, est per argutias molestia affici, vexari. Sic *Sulpic. Sever. Dial. c.* 4. *ad fin.* Nullam occasionem omittis, quin nos adacitatis fatiges. & *cap.* 5. Sed supersedendum, ne Gallus se æstimet fatigari. V. *Fatigatio.*

FATILEGUS, a, um, adject. q. d. fatum, seu mortem colligens. *Lucan. l.* 9. *v.* 821. Toxica fatilegi carpunt matura Sabæi.

FATILOQUUS, a, um, idem ac fatidicus. *Liv. l.* 1. *c.* 7. Carmenta mater, quam fatiloquam ante Sibyllæ in Italiam adventum miratæ hæ gentes fuerant.

FATIM, adverb. abundanter, teste *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 127. unde *affatim*. *Fulgent. l.* 2. *Mythol. fab.* 8. Conceptionem fatim subministrat. Al. aliter leg.

FATISCO, is, n. 3. *aprirsi, fendersi, yaivw*, findor, aperior, hisco: a *fatim*, & *hisco*, ut *Serv.* docet ad illud *Virg. Æn.* 1. *v.* 127. Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiscunt. *Id. Æn.* 9. *v.* 809. saxa solida æra fatiscunt. *Id.* 1. *Georg. v.* 180. Area pulvere victa fatiscit. & *lib.* 2. *v.* 249. Pinguis tellus haud unquam manibus jactata fatiscit, Sed picis in morem ad digitos lentescit habendo. *non si scioglie in polvere*. *Solin. c.* 35. (*al.* 48.) *a med.* Pomum fatiscat in pulverem. *Tibull. l.* 1. *el.* 6. *v.* 31. Heu canimus frustra, nec verbis victa fatiscit Janua: sed plena est percutienda manu. *Al. leg.* patescit. *Plin. l.* 11. *c.* 45. *extr.* Camelo ungues, in longiore itinere sine calceatu fatiscunt. ¶ Sæpe ponitur pro deficere, *mancare, venir meno*. *Colum. l.* 2. *c.* 14. Omni solo, quod prædictorum leguminum segetibus fatiscit, una medicina est, ut stercore adjuves. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 598. ille fatiscens, In caput, inque humeros ipsa vi molis, & iræ Proruit. *Stat. l.* 5. *silv. ult. v.* 22. Fatiscere clamore. *Colum. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Ovis fatiscit post annum septimum. & *cap.* 9. *sub fin.* Scrofa celerrime fatiscit, quæ plures educat. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 395. viri resides In lacrimas, humilesque metus, ægramque fatiscunt Segnitiem. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 10. Donec fatisceret seditio. *Id.* 14. *Ann. c.* 24. Ipse exercitusque per inopiam & labores fatiscebant. & *lib.* 6. *c.* 7. Scriptores copia fatiscunt. & *lib.* 16. *c.* 5. Manibus nesciis fatiscere. *mancare, fallare per l'inesperienza delle mani*. ¶ Cum infinito *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 35. exsiccata fatiscet Mater Achilleis hiemes affrangere bustis. ¶ Passiva voce & significatione. *Lucret. l.* 5. *v.* 309. delubra deum, simulacraque fessa fatisci. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *v.* 197. & *cap.* 7. *n.* 92. Altera ire, altera vulneribus fatiscuntur. *Pacuv. ibid.* Si unquam fatiscar facere quod quibo boni. *Accius ibid.* Haud fatiscar, quin tuam implorem fidem.

FATOR, aris, dep. 1. multum loquor, frequent. a *fari*. *Fest.* Fatantur, multa fantur.

FATUA, æ, f. eadem quæ Bona dea: a *fando*. *Cornel. Labeo* apud *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. V. *Bona*. *C. Bassus* apud *Lactant. l.* 1. *c.* 22. Sic nominatam tradit, quod mulieribus fata canere consuevisset, ut Faunus viris. ¶ *Martian. Capella l.* 2. *pag.* 42. Fatuas (quas etiam *Fantuas* appellari docet, & *Fanas*) enumerat inter longævos, & fatidicos, cujusmodi sunt Sibyllæ.

FATUE, *scioccamente*, more eorum qui fari nesciunt, stulte, insipienter. *Quintil. l.* 6. *c.* 4. (si sanus est locus) Alioquin & tacendum est sæpe, & aliis subjicientibus, plerumque studio loquendi fatua modo accedendum. *Varro* quoque hanc vocem agnoscit *l.* 5. *de L. L. c.* 7. & a *fari* derivat.

FATUELLUS, li, m. deus idem qui Fatuus, & Faunus, & Inuus, & Græce E'φιάλτης. *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 776. & *ad Æn.* 7. *v.* 47. ubi Fatuam ei uxorem assignat.

FATUITAS, atis, f. *scioccherza*, εὐήθεια, insipientia, stultitia, stoliditas. *Cic. Attic. l.* 11. *ep. ult.* Ego hujus miserrima fatuitate confectus. *Al. plerq. leg.* facultate. *Id.* 2. *de Invent. c.* 32. Non hanc imprudentiam, aut casum, aut necessitudinem, sed inertiam, negligentiam, fatuitatem nominari oportere.

FATUM, i, n. *vaticinio, oracolo, predizione*, dictum, effatum, quo quippiam futurum monstratur, ut sunt oracula & responsa vatum: a *fari*. *Cic. Catil.* 3. *c.* 4. & 5. Lentulum sibi confirmasse ex fatis Sibyllinis, haruspicumque responsis, se esse illum, &c. *Id. l.* 1. *de Divin. c.* 44. Ex fatis, quæ Vejentes scripta haberent. & *mox*. In iisdem fatis scriptum Vejentes habere. *Virg.* 5. *Æn. v.* 703. Oblitus fatorum. *Liv. l.* 5. *c.* 15. Interpres fatis oblatus. *Rutil. l.* 2. *Itiner. v.* 52. Sibyllinæ fata cremavit opis. ¶ Item (ut *Cic.* definit *l.* 1. *de Divin. cap.* 55.) ordo seriesque causarum, cum causa causæ nexa rem ex se gignit, Græce εἱμαρμένη: ea ait ea omni æternitate fluens veritas sempiterna, *fato, fatalità, destino*. Hoc fatum *physicum* nonnulli appellant. Sed ait & *astrologicum*, seu *mathematicum*, ex astrorum præcipue vana observatione pendens, h. e. necessitas quædam ante deos, qua quippiam ex liberis causis fieri aliquando statutum est: idque necessario futurum est, ut ipso quidem Jove immutare (bene tamen differre ad decem annos, inquit *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 398. ex *Haruspicina libris*, & *Sacris Acheronteis*) valente, ut Stoici docuere, qui scelera quoque necessitate patrari, putabant. (V. *Gell. l.* 6. *c.* 2. & *Cicer. in lib. de Fato*.) Quæ omnia tum aliorum Philosophorum sanior doctrina, tum certissima omnium Christiana veritas, falsa & insana esse demonstrat. Porro hæc ideo fata dicuntur, quia illa Jovem *fari*, & tradere Parcis fabulantur, quæ suo quæque tempore exsequenda curent. Quare ipsæ quoque *Fata* dictæ sunt, ut Græce μοῖραι, teste *Apul. de Mundo*, *in fin.* & dominas Fati, *Ovid.* 5. *Trist. el.* 3. *v.* 17. appellat. *Cic. de Fato*, *c.* 3. Si Daphitæ fatum fuit, de equo cadere. & *cap.* 12. Si fatum tibi est, ex hoc morbo convalescere. & *cap.* 15. Stoici omnia fato fieri dicunt. *Id.* 2. *de Divin. c.* 7. Omnia, quæ fiunt, fato contineri. & *lib.* 1. *c.* 1. Prædicere, quo quisque fato natus sit. *Id. pro Balb. c.* 26. Fuit hoc sive meum, sive reipubl. fatum, ut, &c. & *initio Phil.* 2. Quonam meo fato fieri dicam, ut, &c. *Id. pro Font. c.* 16. Ea conditione atque eo fato se in his terris collocatam esse, ne, &c. *Id. pro Marcell. c.* 5. Ad illa arma fato nescio quo misero funestoque compulsi. *Cæcin. ad Cicer. Fam.* 6. *ep.* 7. Qua quidem in re singulari sum fato. *ho un destino particolare*. *Horat. epod.* 7. *v.* 17. Acerba fata Romanos agunt. *Virg.* 5. *Æn. v.* 709. quo fata trahunt, retrahuntque, sequamur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 199. omnia fatis in pejus ruere. *per disposizion de' fati*. *Id.* 1. *Æn. v.* 43. vetari fatis. & *vers.* 36. agi fatis. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 56. fuit in fatis hoc quoque, credo, meis. *Id.* 1. *Fast. v.* 481. Sic erat in fatis. *Id.* 3. *Trist. el.* 2. *v.* 1. Ergo erat in fatis, Scythiam quoque visere, nostris? ¶ Aliquando *fatum* dicitur voluntas, & placitum deorum, ut *Non. c.* 6. *n.* 42. docet. *Virg.* 7. *Æn. v.* 293. Heu stirpem invisam & fatis contraria nostris Fata Phrygum! Adde *vers.* 50. ¶ Item res ipsa, qua fatum alicujus continetur. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 29. Ilio tria fuisse audivi fata, quæ illi forent exitio: signum ex arce si periisset: alterum etiam est Troili mors: tertium cum portæ Scææ limen superum scinderetur. *Justin. l.* 20. *c.* 1. *extr.* Herculis sagittæ, quæ fatum Trojæ fuere. ¶ Interdum casus, calamitas, infortunium, *disgrazia*. *Cic. Catil.* 2. *c.* 5. Quibus ego confido impendere fatum aliquod, & pœnas jamdiu improbitatis debitas instare. Contra *Horat. in Carm. secul. v.* 27. bona fata, *h. e.* prosperas res dixit. Sic *Lucan. l.* 7. *v.* 252. Nil opus est votis: jam fatum arcessite ferro. *h. e.* bonam fortunam, victoriam. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 189. exempla novorum Fatorum transi. ¶ Sæpe interitus, pernicies, mors, *rovina, morte*. *Cic. pro Dom. c. penult.* Si in illo pæne fato reipubl. objeci meum caput civium furori. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 39. Suum fatum queri, & commune periculum miserari. *Quintil. l.* 3. *c.* 7. Fato fungi. *Plin. in Paneg. c.* 11. concedere. *Liv. l.* 26. *c.* 13. cedere. *Modestin. Dig. lib.* 34. *tit.* 3. *leg.* 20. Concedere in fatum. ¶ Cum mortem significat, de illa intelligitur, quæ naturæ lege cuique obvenit, & violentæ atque inopinatæ opponitur, quod & *Gell. l.* 13. *c.* 1. observat. *Cic.* 1. *Phil. c.* 4. Multa autem impendere videbantur præter naturam, præterque fatum. *Id. pro Cæl. in fin.* Nolite hunc maturius exstingui vulnere vestro, quam fato suo. *Virg. Æn.* 4. *v.* 696. quia nec fato, merita nec morte peribat. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 10. L. Piso pontifex, rerum in tanta claritudine, fato obiit. *morì di sua buona morte*. V. *Fatalis*. ¶ Metonymice de eo dicitur, qui perniciem, interitum affert. *Cic. pro Sext. c.* 43. Duo illa reipublicæ pæne fata, Gabinium & Pisonem. ¶ Eadem ratione *fata* reliquias funeris, ossa, cineres significant (quanquam alii aliter explicant) in illo *Propert. l.* 2. *el.* 17. *v.* 11. An poteris siccis mea fata reponere ocellis? ¶ *Fata inscribere* apud *Tertull. de Anim. c.* 37. dicebantur Veteres eo die, quo filiis nomina imponebant, & *fata scribunda advocare*, *ibid. c.* 39. quia eo die quodcunque bonum omen arripere poterant, id ad filii futuram vitæ prosperitatem arripiebant. V. *Scalig. l.* 2. *lection. Auson. c.* 22. ¶ *Fata* pro diis habita ostendunt duo inscripti lapides apud *Gruter. pag.* 98. *n.* 1. & 2. quorum prior: *Fatis Q. Fabius Nysus ex voto*. Videntur autem eadem esse cum Parcis. Et in nummo Diocletiani apud *Mediobarb. pag.* 423. *Fatis victricibus*. Figuræ enim tum hic, tum in illato lapide insculptæ tres exhibent mulieres manibus invicem connexas. Sic in lapide apud *Maffei. in Mus. Veron. pag.* 170. Debita cum fatis venerit hora tribus. *Procop. l.* 1. *B. Goth. c.* 25. *ad fin.* Τρία Φᾶτα Ῥωμαῖοι τὰς Μοίρας νενομίκασι καλεῖν.

FATUOR, aris, dep. 1. est divino furore corripi, a Fatua uxore Fauni. *Justinus l.* 43. *c.* 1. Fauno fuit uxor nomine Fatua, quæ assidue divino spiritu repleta velut per furorem futura præmonebat: unde adhuc qui inspirari solent, fatuari dicuntur. ¶ Est item ineptire. *Senec. in Apocolocynth. ante med.* Audi me, & desine fatuari.

FATUS, a, um, particip. a *fari*. V. *Fatio*.

FATUS, i, m. idem quod fatum. Legitur *in fragm. Tragur. Petron. c.* 41.

c. 42. Burm. malus fatus. & cap. 77. fatus meus. & in Inscript. apud Gruter. pag. 661. n. 6. & pag. 663. n. 5. & apud Fabrett. c. 3. pag. 123.

FATUS, us, m. detto, dictum, verbum: a fari. Prudent. in Apoth. v. 662. Promite secretos fatus.

FATUUS, a, um, sciocco, pazzo, balordo, ἀσύνετος, insipiens, stultus, insulsus: a fando, qua notat vaticinari. Nam veteres vates suos Fatuos a fatu vocabant, quomodo & ipsum nomen vates est a φάτης: sed quia vates furore correpti vaticinarentur, inde Fatuus pro vesano sumi cœpit. Fatuus, & stultus differunt, quia stultus est obtusis sensibus, fatuus nullis. Afran. (ut quidam putant) apud Isidor. l. 10. in Stultus. Ego meipsum stultum esse existimo, fatuum esse non opinor. Terent. Eun. 5. 9. 49. Fatuus est, insulsus, tardus, stertit noctesque & dies. Plaut. Bacch. 5. 1. 2. Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones. Cic. pro Dejot. c. 7. Non modo nequam & improbus, sed fatuus & amens es. Plaut. Trin. 2. 2. 18. Fatui mores & turbidi. Cic. 2. de Orat. c. 24. Hoc præceptum est magis monitoris non fatui, quam eruditi magistri. ¶ Fatuus, i, & Fatua, æ, qui fatuus est, & risus causa in ditiorum domibus ali solet, pazzo, buffone. Senec. ep. 50. Harpasten, uxoris meæ fatuam, scis, hereditarium onus in domo mea remansisse. Ipse enim aversissimus ab istis prodigiis sum: si quando fatuo delectari volo, me rideo. Hæc fatua subito desiit videre. ¶ Translate de cibis dicitur, qui insipidi sunt, insipido. Martial. l. & epigr. 13. Ut sapiant fatuæ, fabrorum prandia betæ. ¶ Fortasse huc pertinet illud Varronis apud Non. c. 4. n. 291. Quod Cal. Jun. & publice, & privatim fatuam pultem diis mactat. h. e. sine sale: & fortasse intelligit libum ex farre, & faba, quod eo ipso die Carnæ deæ offerri solitum, tradit Ovid. 6. Fast. v. 170.

FAUCES, ium, f. fauci, gola, superior, interiorque gulæ pars ad linguæ radices, ubi os contrahitur, & cibus incipit descendere in stomachum. Duæ sunt: altera, qua cibus in stomachum, quæ φάρυγξ: altera, qua spiritus ad pulmones fertur, quæ λάρυγξ dicitur. Præcipue tamen de priori a Latinis usurpantur. Plin. l. 11. c. 37. sect. 68. Hard. Summum gulæ fauces vocantur, extremum stomachus: quibus fauces non sunt, ne stomachus quidem est. Cels. l. 4. c. 1. Exigua in arteria sub ipsis faucibus, lingula est, quæ cum spiramus, attollitur. Plaut. Curcul. 2. 3. 39. Lippiunt fauces fame. Horat. l. 1. sat. 2. v. 114. Sitis fauces urit. Plaut. Asin. 1. 1. 27. Excreare ex penitis faucibus. Id. Curcul. 1. 2. 25. Ingurgitare se in merum faucibus plenis. Plin. l. 27. c. 4. Mederi faucibus scabris. Id. l. 23. c. 8. Nuces videntur fauces exasperare. Id. l. 28. c. 9. Lac gargarizatur faucibus exulceratis utilissime. Cels. lib. 5. c. 25. sect. 11. Fauces tussientes. ¶ Accipiuntur & pro ipsa gula. Id. l. 7. c. 44. Intortæ fauces, & expressus per aures sanguis. Plaut. Mostell. 1. 3. 62. Fauces alicui prehendere, atque enecare. Ovid. 10. Metam. v. 378. Laqueo fauces innectere. strangolare. Lucan. l. 2. v. 154. Hic laqueo fauces, elisaque guttura fregit. ¶ Translate Plaut. Cas. 5. 3. 4. Omnibus modis occidi miser: manifesto faucibus teneor. Cic. pro Cluent. cap. 31. Istam conciliationem gratiæ Stalenus tum, recenti re, cum faucibus premeretur, excogitavit. Id. Verr. 5. cap. 76. Timarchides premit fauces defensionis tuæ. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 6. extr. Cujus tu ex impurissimis faucibus inhonestissimam cupiditatem eripuisti. Crass. apud Cicer. l. 1. de Orat. c. 52. Eripite nos ex faucibus eorum, quorum crudelitas nostro sanguine non potest expleri. Cic. pro Arch. c. 9. Urbem Cyzicenorum ex omni impetu regio, ac totius belli ore ac faucibus ereptam esse. Apul. l. 7. Metam. E mediis Orci faucibus ad hunc evasi modum. ¶ Sæpe dicitur de loco quovis angusto, unde in patentiorem exitus est. Plin. l. 5. cap. 9. Nilus multis faucibus in Ægyptium mare se evomit. per molte bocche. Id. l. 6. c. 1. Fauces Bosphori. lo stretto di Costantinopoli. Cic. 2. Agrar. c. 32. Corinthus posita in angustiis, atque in faucibus Græciæ. sulla bocca, sull' entrata. Id. 5. Verr. c. 62. Æmilius sedens in faucibus macelli. Liv. l. 29. c. 32. Massinissam persecutus in valle arcta, faucibus utrinque obsessis, inclusit. le uscite. Curt. l. 7. cap. 4. In Ciliciæ angustissimis faucibus. ne' passi stretti. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 25. Fauces portus angustissimæ. la bocca del porto. Fauces pictas Enn. apud Cicer. lib. 1. de Divin. c. 48. vocat carceres, unde emittuntur quadrigæ in Ludis Circensibus. ¶ Usurpatur & in sexto casu singulari. Ovid. Heroid. ep. 9. v. 98. Prægrave, compressa fauce, pependit onus. Id. 14. Metam. v. 738. Atque onus infelix, elisa fauce, pependit. Horat. Epod. 14. v. 3. Pocula arente fauce trahere. Phædr. l. 1. fab. 8. v. 4. Os devoratum fauce cum hæreret lupi. & fab. 1. v. 3. Lupus fauce improba incitatus. h. e. fame. Adde Martial. l. 7. epigr. 36. ¶ In recto singulari faux non est, quod sciam, in usu: & dici posse, negant Charis. l. 1. pag. 72. Putsch. & Varr. l. 9. de L. L. cap. 4. extr. Sane omisit Auson. in Technopægn. ubi studiose conquisita membrorum nomina monosyllaba collegit.

FAVENTIA, æ, f. favore, favor, εὐφημία. Festus: Faventia bonam ominationem significat. Nam præcones clamantes, populum sacrificiis favere jubebant. Accius apud Non. cap. 3. n. 93. & cap. 4. n. 330. Edicite per urbem, ut omnes ominibus faustis augustam adhibeant faventiam, ore obscena dicta segregent. h. e. faveant linguis. V. Faveo. ¶ Est etiam hoc nomine triplex oppidum: alterum in Hispania, quæ & Barcino, nunc Barcellona: secundum itidem in Hispania in conventu Cordubensi, alio nomine Vesci: tertium in Italia, in Æmilia, nunc Faenza. Plin. l. 3. c. 1. & 3. & Varr. extr. l. 7. de L. L.

FAVENTINUS, a, um, ad Faventiam oppidum pertinens, ut Faventinus ager, Varr. l. 1. R. R. c. 2. & Colum. l. 3. c. 3. Faventinis linis in Æmilia secundam palmam tribuit Plin. lib. 19. cap. 1. ¶ Faventini, orum, Faventiæ incolæ, i Faentini. Id. lib. 3. c. 15.

FAVEO, es, favi, fautum, n. 2. favorire, favoreggiare, συναγωνίζομαι, favore complector, prodesse cupio, studeo, amo. Cic. Fam. 12. ep. 7. Favebam & reipubl. cui semper favi, & dignitati ac gloriæ tuæ. & lib. 1. ep. 7. Favere laudi alicujus. & lib. 15. ep. 4. a med. voluntati. & pro Planc. c. 8. honoribus alicujus. Id. 1. Tuscul. c. 23. sententiæ. Nep. in Attic. c. 2. & Liv. l. 45. c. 22. Dissociatis animis civium, cum alii Syllanis, alii Cinnanis partibus faverent. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 6. rebus Gallicis. & l. 1. c. 18. Favere, & cupere alicui. Terent. Andr. prol. v. 24. Favete, adeste æquo animo. Cic. pro Planc. cap. 1. Invidos huic accusationi esse fauturos. ¶ Passive impersonaliter. Id. 2. Offic. c. 13. Non modo non invidetur illi ætati, verum etiam favetur. (Adde lib. 2. de Orat. c. 51.) Spartian. in Pescen. c. 2. Huic Romæ ita fautum est, ut, &c. ¶ Favere linguis præco jubebat in sacris publicis boni ominis causa. Cic. 1. de Divin. c. 45. Omina majores nostri, quia valere censebant, idcirco omnibus rebus agendis, quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, præfabantur: rebusque divinis, quæ publice fierent, ut faverent linguis, imperabatur: inque feriis imperandis, ut litibus & jurgiis se abstinerent. Porro hæc loquendi ratio duo significat. Fest. in Faventia. Faventia bonam ominationem significat. Nam præcones clamantes, populum sacrificiis favere jubebant: favere enim est bona fari. At veteres poetæ pro silere usi sunt favere. Hæc Festus. Enn. apud Philargyr. ad 4. Georg. v. 230. Hic insidiantes vigilant, partim requiescunt, Protecti gladiis sub scutis, ore faventes. Itaque favere linguis, ore, animis, &c. est εὐφημεῖν, bona verba dicere, votis, faustis ominibus, precibus sacrum ipsum, & sacerdotem preces & vota concipientem comitari, aut sequi. Ovid. 1. Fast. v. 71. Prospera lux oritur: linguis animisque favete: Nunc dicenda bono sunt bona verba die. Tibull. l. 2. el. 2. v. 1. Dicamus bona verba, venit Natalis, ad aras. Quisquis ades, lingua vir mulierque fave. Al. leg. venit Natalis. ad aras Quisquis ades, &c. Ovid. 15. Metam. v. 677. Et, deus en, deus en: linguis animisque favete Quisquis ades, dixit: sis, o pulcherrime, visus Utiliter, populosque juves tua sacra colentes. Quisquis adest jussum venerantur numen, & omnes Verba sacerdotis referunt geminata, piumque Æneadæ præstant & mente & voce favorem. Adde 3. Trist. el. 13. v. 18. & lib. 5. el. 5. v. 6. ¶ Et in malam partem Id. in Ibin, v. 97. peragam rata vota sacerdos: Quisquis ades sacris, ore favete, meis. Quisquis ades sacris, lugubria dicite verba, &c. Hinc Lactant. l. 1. c. 21. docet sacra Herculis non εὐφημίᾳ, bonis verbis, sed exsecratione & maledictis celebrari solita, & pro violatis haberi, si inter faciendum cuipiam vel imprudenti bonum verbum excidisset. ¶ Deinde significat etiam tacere, silentium sacris præstare, non quidem absolute, sed eatenus, quatenus abstinebatur profanis vocibus, & mali ominis, ne sacri religio violaretur, & publice precantibus obstreperetur. Aliquando enim favetur sacris bona verba dicendo, aliquando tacendo: quod & in Christianis sacris usuvenit. Hoc sensu videtur locutus Plin. l. 28. c. 2. Vidimus, certis precationibus obsecrasse Magistratus, & ne quid verborum prætereatur, aut præposterum dicatur, de scripto præire aliquem: rursusque alium custodem dari, qui attendat: alium vero præponi, qui faveri linguis jubeat: tibicinem canere, ne quid aliud exaudiatur. Sil. l. 16. v. 295. Mente favete pari, atque aures advertite vestras. Senec. de vita beata, c. 26. extr. Quoties mentio sacra litterarum intervenerit, favete linguis. Hoc verbum, non, ut plerique existimant, a favore trahitur: sed imperatur silentium, ut rite peragi possit sacrum, nulla mala voce obstrepente. Hæc Senec. ubi illa hoc verbum, & deinceps, nonnullos Criticos adscititia putare, & addita a nescio quo interpretandi causa, jam adnotavit Lipsius. Aristoph. in Thesmoph. v. 39. Εὔφημος πᾶς ἔστω λαὸς στόμα συγκλείσας. ¶ In alterutram partem trahi possunt illa Prop. l. 4. el. 6. v. 1. Sacra facit vates: sint ora faventia sacris. Horat. l. 3. od. 1. v. 2. Favete linguis: carmina non prius Audita Musarum sacerdos Virginibus, puerisque canto. Virg. 5. Æn. v. 71. Ore favete omnes, & cingite tempora ramis. ¶ Interdum faveo ad Circum, & Theatrum pertinet, & significat non solum studiosum esse, sed etiam plaudere, fausta acclamare, applaudire, fare acclamazioni. Cic. pro Planc. c. 8. Quorum honoribus agri prope dicam ipsi montesque faverunt. Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 41. Aurea pompa venit: linguis animisque faveta: Tempus adest plausus. Id. 1. de ar. am. v. 148. Tu Veneri dominæ plaude favente manu. Sil. l. 16. v. 315. Fluctuat æquoreo fremitu rabieque faventum, Carceribus nondum reseratis, mobile vulgus. Lamprid. in Commodo, cap. 15. Cum illi sæpe pugnanti, ut deo, populus favisset. Adde Plin. l. 9. ep. 6. & Martial. l. 14. epigr. 131. ¶ Interdum cupere, velle. Ovid. Heroid. ep. 6. v. 99. adscribi factis procerumque, tuisque Se favet. Enn. apud Serv. ad 1. Georg. v. 18. Matronæ mœros complent, spectare faventes. ¶ Venti faventes, secundi, prosperi. Ovid. 15. Metam. v. 49. ventisque faventibus æquor Navigat Ionium. ¶ Claudian. in Consul. Mall. Theodos. v. 179. Gleba, quæ favet frugibus. h. e. quæ fertilis est. ¶ Charis. sub fin. l. 5. pag. 265. Putsch. æque Latine dici ait, faveo tibi, & faveo te: sed nulla auctoritate fulcit.

FAVIA, æ, f. apud Plaut. Mil. 3. 1. 190. est nomen ancillæ. In Glossis vet. Fabea legitur, & exponitur παιδίσκη, & Fabeus παῖς. quasi sit omnium ancillarum nomen commune. Quidam leg. etiam apud Juvenal. sat. 6. v. 353. sed alii flava.

FAVILLA, æ, f. cenere, fuliggine, cinis ille tenuior ac levior, quæ, exstincto igne, remanet, fuligo, αἰθάλη, σποδός. Ovid. 7. Metam. v. 79. Ut solet a ventis alimenta resumere, quæque Parva sub inducta

docta latuit scintilla favilla, Crescere, & in veterem agitata resurgere vires. *Terent. Adelph.* 5. 3. 60. Atque ibi favillæ plena, fumi, ac pollinis coquendo sit saxo, & molendo. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Coagmenta fistularum favilla oblinere. *Plin. sub fin. l.* 18. Cum contactus ignis ex se favillam discutit, scintillamve emittit. *Id. l.* 36. *c.* 25. Sabulo, calce, ac favilla mixtis. *Id. l.* 26. *c.* 11. *a med.* E carbone extincto favilla digito sublata. Adde *lib.* 3. *c.* 8. & *lib.* 19. *cap.* 1. ¶ Sæpe dicitur de rogi cineribus. *Virg.* 6 *Æn. v.* 227. Relliquias vino, & bibulam lavere favillam. *Tibull. l.* 3. *el.* 2. *v.* 10. Candidaque ossa super nigra favilla tegat. *Horat. l.* 2. *od.* 6. *extr.* ibi tu calentem Debita sparges lacrima favillam Vatis amici. *Propert. l.* 1. *el.* 19. *v.* 19. Quæ tu, vita, mea possis sentire favilla. Adde *Lucan. l.* 6. *v.* 537. ¶ Est etiam ignis favilla tectus, cinis igne mixtus, scintilla, *favilla*, *scintilla*, *fuoco*. *Sueton. in Tiber. c.* 74. Cinis e favilla, & carbonibus ad calefaciendum triclinium illatus. *Stat. l.* 2. *silv.* 1. *v.* 2. ante rogos, & adhuc vivente favilla. *Sil. l.* 17. *v.* 105. Ardenti volitant per nubila summa favilla. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 670. Ovaque non acri leviter versata favilla. Sic *Martial. l.* 11. *epigr.* 53. ova tenui versata favilla. *Claudian. de B. Get. v.* 24. Et juga taurorum rapidis ambusta favillis. ¶ Translate *Propert. l.* 1. *el.* 9. *v.* 17. Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni: Hæc est venturi prima favilla mali. *h. e.* principium, indicium. ¶ *Favilla salis* apud *Plin. l.* 31. *c.* 7. *ad fin.* est pars ejus levissima, & candidissima.

FAVILLACEUS, & Favillaticus, a, um, adject. a favilla, ut Fuligo favillacea, *Solin. c.* 35. (*al.* 48.) Favillatica humus, *Id. cap.* 27. (*al.* 40.) *a med.*

FAVILLESCO, is, a. 3. in favillas redigor. *Fulgent. de contin. Virg. ante med.* Amor sepultus in oblivionis cinere favillescit.

FAVISSÆ, arum, f. locum sic appellabant, inquit *Festus*, in quo erat aqua inclusa circa templa. Sunt autem qui putant, favissas esse in Capitolio cellis cisternisque similes, ubi reponi erant solita ea, quæ in templo vetustate erant facta inutilia. Hæc *Fest.* Etiam *Varro* apud *Gell. l.* 2. *c.* 10. & *Non. cap.* 2. *n.* 341. interrogatus, quid essent *favissæ Capitolinæ*, eadem tradit quæ *Festus*. Addit etiam ex *Valer. Sorano*, Græco nomine thesauros appellari: priscos Latinos *flavissas* dixisse, quod eo *flata*, signataque pecunia conderetur. Conjectare igitur se, detractam esse ex eo verbo secundam litteram, & *favissas* dictas esse cellas quasdam, & specus, quibus æditui Capitolini uterentur ad custodiendum res veteres religiosas.

FAVISSOR, oris, m. favitor. Legitur a quibusdam apud *Apul. in Apolog.* Ego quietis auctor, conciliator, favissor, suasor. Al. *fautor*.

FAVITOR, oris, m. *fautore*, fautor: ab obsoleto supino *favitum* pro fautum. *Lucil.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 306. Favitorem me tibi, amicum, amatorem putes. *Plaut. Amph. prol. v.* 78. Virtute ambire oportet non favitoribus. Sat habet favitorum semper, qui recte facit.

FAUNA, æ, f. eadem quæ Fatua, & Bona dea, filia Pici, soror & uxor Fauni: ita dicta a *fando*, quod vivens mulieribus fata canere consuevisset. Post mortem dea est habita, & culta. Alii tradunt, fuisse filiam Fauni, qui incestu ejus amore ardens, ut corrumperet, inebriavit, & repugnantem adhuc virgis myrteis cecidit. Alii narrant, ideo verberasse, quod eo inscio, vini amphoram ebibisset. Tandem in serpentem versus deceptam vitiavit. Ideo vini amphoram opertam in ejus sacris constitui solitam, virgas myrteas in ejus templum inferre nefas fuisse, in templo serpentes apparuisse, qui nec nocerent, nec extimescerent, &c. *Cornel. Labeo* scripsit hanc Majam dictam fuisse, eandem esse ac Opim, seu Tellurem, seu Terram: dictam esse Fatuam a *fando*, quod infantes partu editi non prius vocem edunt, quam terram attigerint: Faunam, quod omni usui animantium *favet*: Opem, quod ipsius *ope* vita constet: Bonam Deam, quod omnium nobis ad vitam *bonorum* causa est. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. ubi plura in hanc rem. Adde *Lactant. l.* 1. *c.* 22. & *Arnob. l.* 5. *pag.* 168.

FAUNI, orum, Panes, Satyri, Sylvani, filii Fauni, vel Saturni, ut alii volunt, qui ab Ethnicis Dii agrorum, montium, silvarum habiti sunt, sed credebantur post longum tempus interire, quod & ipsi a terra geniti essent. Inter se sic distinguuntur, ut Fauni, & Panes essent Dii agrorum, Satyri silvarum campestrium, Sylvani silvarum, quæ sunt in montibus. Fortasse Fauno hi filii fuere, Faunus, Pan, Satyrus, Sylvanus, quorum filii Fauni, Panes, Satyri, Sylvani appellati sunt. Habiti autem sunt Dii agrorum, &c. quod in agris, montibus, silvis sibi a rege patre assignatis habitavissent. Sed verisimilius, est, hos Deos Arcadum fuisse, dici autem filios Fauni, quod cum Picus Euandrum Arcadem excepisset, in causa fuit, ut hi Dii in Italia consecrarentur. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 392. Ruricolæ silvestria Numina, Fauni, Et Satyri fratres. *Id. in Ibin, v.* 81. Vos quoque, plebs Superum, Fauni, Satyrique, Laresque. ¶ Faunos eosdem esse ac Incubos, credebant Antiqui, ab iisque infestari dormientes, & opprimi. *Augustin. l.* 15. *de Civ. Dei*, *c.* 23. *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 776. & *Plin. l.* 25. *c.* 4. & *lib.* 8. *c.* 40. *sub fin.*

FAUNIGENÆ, arum, m. Italiæ, seu Latii pop. a Fauno Rege. *Sil. l.* 8. *v.* 358. Faunigenæ socio bella invasere Sicano, Sacra manus, Rutuli. ¶ In sing. num. *Id. l.* 5. *v.* 7. Quæ vada (*Trasimenus*) Faunigenæ regnata antiquitus Auno.

FAUNUS, i, Fatuus, Fatuellus, Pan, Ægipan, Sylvanus, Inuus, filius Pici, nepos Saturni, Rex Aboriginum: a φάω, vel φῶ, quod est fari, quoniam vitis fata canere consuevisset, ut Fauna mulieribus. Ex uxore Fauna, vel Fatua, quam quidam illi etiam sororem, alii filiam fuisse ajunt, genuisse fertur Faunos, Panes, Satyros, & Sylvanos, item Acim ex Symæthide Nympha, item Erymedontem, item, ut aliqui volunt, Scatam Faunam, item Latinum ex Nympha Marica. *Justin. l.* 43. *c.* 1. scripsit, Latinum ex filia Fauni, & Hercule, qui eodem tempore victo Geryone armenta victoriæ præmia per Italiam ducebat, stupro procreatum fuisse. Post mortem Deus habitus est. *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 137. Cornigerumque caput pinu præcinctus acuta Faunus. *Id.* 3. *Fast. v.* 84. Pinigerum Fauni caput. & *lib.* 5. *v.* 99. Bicornis Faunus. & *vers.* 101. Faunus semicaper. & *lib.* 2. *v.* 424. Faunus in Arcadia templa Lyceus habet. *Horat. l.* 3. *od.* 18. *v.* 1. Faune Nympharum fugientum amator, Per meos fines & aprica rura Lenis incedas, abeasque parvis Æquus alumnis. Si tener pleno cadit hædus anno, &c. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 34. Faunus plumoso sum deus aucupio.

FAVONIANA PYRA, genus pyrorum rubrorum, a quodam Favonio insitore. *Plin. l.* 15. *c.* 15. & *Colum. l.* 5. *c.* 10. *a med.*

FAVONIUS, ii, m. *Zeffiro*, *Ponente*, Ζέφυρος, ventus, al. Zephyrus, qui spirat ab Occasu æquinoctiali, contra Subsolanum: a *favendo*, quia favet genituræ, siquidem est spiritus genitalis mundi, quo plantæ hyberno frigore enectæ reviviscunt, & quo hausto quædam animalia concipere existimantur. Aliqui derivant a *fovendo*, quasi Fovonium, quia foveat sata. *Plin. l.* 2. *c.* 47. & *lib.* 18. *c.* 34. *Senec. l.* 5. *nat. quæst. c.* 16. *Gell. l.* 2. *c.* 22. & *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. ¶ Hujus ortum Latini rustici assignabant circa Id. Februar. teste *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 28. quod eo primum tempore tellus aperiri, & plantarum non paucæ virere incipiant. Hinc *Id. ibid. c.* 29. In primo intervallo inter Favonium, & æquinoctium vernum hæc fieri oportet: Seminaria ut serantur, &c. *Cic.* 7. *Verr. c.* 10. Veris initium iste non a Favonio notabat; sed cum rosam viderat, &c. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 1. Solvitur acris hiems grata vice veris, & Favonj. *Catull. carm.* 63. *de nupt. pel.* & *Thet. v.* 282. Aura parit flores tepidi fecunda Favonj. *Lucret. l.* 1. *v.* 11. Genitalis aura Favonj. *Ovid. l.* 9. *Metam. v.* 660. Lene spirans Favonius. ¶ *Veget. l.* 4. *de re milit. c.* 38. Favonium eundem facit cum Iapyge, & ad dexteram Zephyri spirare ait. Hic autem ventus Corus, & Argestes dicitur, *Ponente Maestro*, ob occidente solstitiali.

FAVOR, oris, m. *favore*, *propensione*, *amore*, *parzialità*, *genio*, *Ægemia*, voluntas, studium: a *faveo*. Vox hæc nova erat Ciceronis ætate. Ita enim legitur in *fragm. epist. ad Brut.* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Eum amorem, & eum, ut hoc verbo utar, favorem in consilium advocabis. *Id. pro Sext. c.* 54. Ei vero, qui pendet a rebus levissimis, qui rumore, & ut ipsi loquuntur, favore populi tenetur & ducitur, plausum immortalitatem, sibilum mortem videri necesse est. *Sallust. in Jug. c.* 76. Imperatori nobilitas, quæ antea decori fuerat, invidiæ esse at illi altori generi humilitas favorem addiderat. & *cap.* 23. Eo maxuma invidia in gratiam & favorem nobilitatis Jugurtha venit. *Liv. l.* 7. *c.* 25. Triumphus a Popillio de Gallis actus, magno favore plebis. *Vellej. l.* 2. *c.* 54. Ingens partium Pompeji favor bellum excitaverat Africum. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 9. Ploravere, suis non respondere favorem Speratum meritis. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. Est enim naturalis favor pro laborantibus. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 53. *extr.* & *Ann.* 15. *c.* 48. Favor militum in aliquem. *Flor. l.* 1. *c.* 9. Velificari favori civium. & *lib.* 3. *c.* 12. Plebis favorem conciliare. & *cap.* 13. Studium ac favorem populi aucupari. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. emereri. & *ibid.* facere. *h. e.* parere, conciliare. & *lib.* 4. *c.* 2. captare ex aliqua re. *Tacit. Annal.* 15. *c.* 53. elicere. & *lib.* 2. *c.* 52. quærere. *Liv. l.* 2. *c.* 56. Amplecti favore aliquem. *Justin. l.* 27. *c.* 2. Favorem afferre alicui. & *lib.* 13. *c.* 6. Sollicitare quempiam in favorem sui. & *lib.* 33. *c.* 1. In favorem sui trahere. *Id. l.* 27. *c.* 2. Cum in gratiam memoriæ Ptolemæi, & in favorem ultionis Lysimachi ambitiosus apud populares esset. *Id. l.* 5. *c.* 1. *extr.* Quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat. ¶ Sæpissime dicitur de studio & plausu spectantium in theatro, vel Circo, ἐπίσημον, ἄφιξιν: & fortasse nova vox visa est Ciceroni in priori usu. Nam in hoc & ipse, sine ulla veniæ petitione, usurpat *pro Rosc. Com. c.* 11. Quod studium, & quem favorem secum in scenam attulit Panurgus? *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. *v.* 25. Jam favor mentes tenet, Et derisuri, non spectaturi sedent. ¶ Hinc ponitur & pro plausu, & acclamationibus, *acclamazione*, *applauso*. *Sueton. in Claud. c.* 21. Cum essedario, magno omnium favore, indulsisset rudem. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 506. Plauditur, & magno palma favore datur. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 228. Nec sonat Œbalius caveæ favor. *Virg.* 5. *Æn. v.* 343. Tutatur favor Euryalum. *Stat. l.* 2. *silv.* 6. *v.* 81. Tollunt innumeras ad astra voces, Et dulci dominum favore clamant. *Vopisc. in Aurel. c.* 48. *extr.* Ipsum primum donasse oraria populo R. quibus uteretur populus ad favorem. *Macrob.* de plausu conviviali, *l.* 7. *Saturn. c.* 25. His dictis favor ab omnibus exortus est. ¶ In fabulis *Favor* deus est minorum gentium, teste *Marcian. Capell. lib.* 2. *pag.* 16. eadem forte, qua Invidia, Fortuna, &c.

FAVORABILIS, le, *favorevole*, active dicitur de eo, qui favorem affert. *Liv. l.* 22. *c.* 26. Auram favorabilis populi ex dictatoria invidia petiit. *Al. leg.* favoris popularis. *Plin. l.* 5. *ep.* 14. Ut deprecari magis (id enim favorabilius & tutius) quam defendi videretur. *Quintil. l.* 11. *c.* 10. *ad fin.* Jucundior ac favorabilis eloquentio. ¶ Passive de eo, qui favorem habet, *favorito*, *gradito*. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *circa med.* Ut quisque honestus, humilis, invidiosus, favorabilis erit. *Id. l.* 12. *c.* 11. *ad fin.* Facilis & favorabilis causa. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 2. Modo eloquio favorabilis habitus, iram suæ concionis excepit. *Plin. l.* 20. *c.* 8. Succo cichorii cum oleo perunctos, favorabiliores fieri, & quæ velint, facilius impetrare. *Plin. alter l.* 4. *ep.* 9. *sub fin.* Fecerat eum favorabilem renovata discriminum vetus fama. *Flor. l.* 4. *c.* 4. Octavius Cæsar ætate & injuria favorabilis.

FAVO-

FAVORABILITER, adverb. *favorabilmente*, εὐνοϊκῶς, cum favore. *Quintil. l. 4. 2. 3.* In aliquem lætum atque plausibilem locum, quam maxime possint, favorabiliter excurrere. *Sueton. in Ner. c. 7.* Trojam favorabiliter lusit. *Paul. Dig. lib. 40. tit. 4. leg. 10.* Tunc favorabilius respondetur, liberum fore.

FAUSTE, adverb. *felicemente*, εὐτυχῶς, feliciter, fortunate. *Cic. pro Mur. cap. 1.* Ut his hominibus ea res fauste, feliciter, prospereque eveniret.

FAUSTIANUM VINUM, quod in mediis collibus Falerni agri gignebatur. Nam quod in summis jugis nascebatur, Gauranum vocabant: quod in mediis collibus, Faustianum: quod in radice, Falernum. *Plin. l. 14. c. 6.*

FAUSTINIANUS, a, um, ad Faustinam pertinens. *Capitolin. in Pio*, c. 8. Puellas alimentarias in honorem Faustinæ, Faustinianas constituit. Adde *in Antonin. Philos. c. 26.*

FAUSTITAS, atis, f. *felicità*, εὐτυχία, felicitas. *Horat. l. 4. od. 5. v. 18.* Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas. Videtur *Horat.* significare deam fetuis armentorum præsidem. Nihil enim rusticis hominibus faustius, quam si fetura gregem suppleret: & faustulum porcallum *Fest.* interpretatur feturam porcarum.

FAUSTULUS, la, um. *Festus:* Faustulum porcellum, feturam porcorum.

FAUSTUS, a, um, *fausto*, *prospero*, *felice*, εὐτυχής, prosper, felix, cui fortuna favet: a faveo. *Cic. 1. de Divin. c. 45.* Idcirco omnibus rebus agendis, Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, præfabantur. *In formula Censoria apud Varr. l. 5. de L. L. c. 9.* Quod bonum, fortunatum, felixque, salutareque siet populo Romano Quiritium, &c. *Plaut. Trin. 1. 2. 2.* Ut nobis hæc habitatio bona, fausta, felix, fortunataque eveniat. *Ovid. 3. Fast. v. 27.* Utile sit, faustumque, precor, quod imagine somni Vidimus. & *lib. 1. v. 63.* Faustus annus. *Id. Heroid. ep. 21. v. 182.* Faustum carmen. & *ep. 19. v. 153.* Fausti ignes. *Liv. l. 7. c. 25. a med.* Faustum omen. *Terent. Andr. a. 5. sc. 4. extr.* O faustum & felicem hunc diem! *Horat. l. 2. ep. 2. v. 37.* i pede fausto, Grandia laturus meritorum præmia. *Lucret. l. 1. v. 804.* nisi tempestas indulget tempora fausto Imbribus. *h. e.* idoneo, opportuno.

FAUTOR, oris, m. *fautore*, εὐνοῦς, qui favet: syncope a *favitor*. *Lucil.* apud *Gell. l. 9. c. 14.* Qui te diligat, ætati, (*al.* ætatis) facieque tuæ se Fautorem ostendat, fore amicum pollicëatur. *Cic. initio orat. pro Planc.* Cum multos & bonos viros ejus honori videre esse fautores. *Id. Fam. 12. ep. 25.* Ego tuorum consiliorum auctor, dignitatisque fautor. & *lib. 2. ep. 9. ante med.* Cujus ego dignitatis ab adolescentia fautor, in consulatu adjutor etiam exstitissem. & *lib. 10. ep. 12. sub fin.* Tuæ dignitatis non modo fautor, sed etiam amplificator. & *lib. 1. ad Attic. ep. 16. circa med.* Studiosi & fautores illius victoriæ. *Id. pro Planc. c. 23.* Multi amici, multi cupidi tui, multi fautores laudis tuæ. *Liv. l. 1. c. 48.* Clamor ab utriusque fautoribus oritur. *da i parziali.* Sic *Id. in fr. l. 9.* Populus fautor & cultor bonorum. & *Sallust. in Jug. c. 27.* Fautores regis. & *Varr. 3. R. R. c. 5. extr.* Fautores competitorum. & *Horat. l. 1. sat. 10. v. 2.* Quis tam Lucili fautor inepte est, ut, &c.? ¶ In malam partem *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. a med.* Fautores illius flagitii. *Horat. l. 1. ep. 15. v. 33.* Nequitiæ fautores. ¶ De iis, qui in Circo, & theatro favent ac plaudunt, *Id. l. 1. ep. 18. v. 66.* Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum. *Plaut. Amph. prol. v. 67.* Si cui fautores delegatos viderint, ut his in cavea pignus capiantur togæ. Adde *Tacit. Annal. 13. c. 25. & alt. &* loca allata supra in *Favitor*.

FAUTRIX, f. *fautrice*, quæ favet. *Terent. Eun. 5. 9. 22.* Thais nostræ omni est fautrix familiæ. *Nepos in Agesil. c. 8.* Ut naturam fautricem habuit in tribuendis animi virtutibus; sic maleficam nactus est in corpore. *Cic. 1. de Fin. c. 20.* Amicitiæ non modo fautrices fidelissimæ, sed etiam effectrices sunt voluptatum, tam amicis, quam sibi. *Id. pro Planc. c. 9.* Tota illa nostra fidelis, & simplex, & fautrix suorum regio. *Terent. Hecyr. prol. 2. v. 40.* Facite, ut vestra auctoritas meæ auctoritati fautrix adjutrixque sit.

FAVUS, i, m. *fiale*, *favo*, κηρίον, loculus, quem apes fingunt multicavatum a cera, cum singula cava sena latera habeant, quot singulis pedes dedit natura. Ita *Varr. l. 3. R. R. c. 16. a med.* describit. *Cic. lib. 1. Offic. c. penult.* Apum examina non fingendorum favorum causa congregantur, sed cum congregabilia natura sint, fingunt favos. *Varr. loc. cit.* Eximendorum favorum primum putant esse tempus vergiliarum exortu. *Colum. l. 11. c. 2. a med.* Nonnullis locis favi demetuntur. *h. e.* eximuntur, & mellatio fit. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 50.* apis complet dulci sedula melle favos. *Ovid. 4. Fast. v. 152.* expressis mella liquata favis. *Virg. 1. Georg. v. 344.* Cui tu lacte favos, & miti dilue Baccho. *h. e.* mel, *metonymia*. *Vitruv. l. 7. c. 1. de pavimentis.* Ita fricentur, uti, si sectilia sint, nulli gradus in scutulis, aut trigonis, aut quadratis, seu favis exstent. *pietruzze da sei angoli:* metaphora. ¶ *Crescere tanquam favum*, proverbio dicuntur ea, quæ feliciter, parvo impendio, & occulta augentur, ita ut prius crevisse intelligas, quam incrementi initia deprehenderis. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 43. & 76. Burm.*

FAUX. V. *Fauces* in fi.

FAX, cis, f. *face*, *facella*, δαΐς, λαμπάς, frustum ligni, ut pinus, tædæ, laricis, &c. cera, aut oleo inunctum, aut etiam per se solum; vel alterius materiæ igni concipiendo aptæ, ad lumen faciendum, ignemque circumferendum, frequenti usu præsertim apud rusticos: videturque esse a φάω, splendeo, unde φῶς, lumen. *Plin. l. 16. c. 18.* Facibus carpinus, & corylus familiarissimæ. *Id. l. 19. c. 2.* Faces e sparto. *Id. l. 18. c. 26.* Reliqua opera nocturna maxime vigiliis constant: qualos texere, faces incidere, ridicas præparare. *Virg. 1. Georg. v. 291.* seros hiberni ad luminis ignes Pervigilat, ferroque faces inspicat acuto. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 340.* Cum a nova nupta ignis in face afferretur. ¶ *Fax prima noctis* est primum noctis tempus, cum faces accendi incipiunt. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 3. sub fin.* Tempus diei occiduum, mox suprema tempestas, hoc est diei novissimum tempus: deinde vespera: ab hoc tempore prima fax dicitur, deinde concubia, &c. *Gell. l. 3. c. 2.* Post mediam noctem proficiscuntur, & post primam facem, ante mediam sequentem, revertuntur. Adde *lib. 12. c. 1. & Apul. l. 2. Metam.* ¶ Mos fuit, novæ nuptæ ad sponsum transeunti facem a foco ejus accensam præferri, ab ingenuo puero patrimo, & matrimo, vel in honorem Cereris, quæ facibus filiam Proserpinam, a Plutone raptam, diu conquisivit; vel ut nova nupta, ignem, quod maxime necessarium est vitæ elementum, cum marito communicare videretur; vel quia (quod verius est) olim non nisi noctu nubentes ducebantur ab sponsis, ut *Varro* docet apud *Serv. ad Ecl. Virg. 8. v. 29.* Hæc autem fax auspicatissima erat ex spina alba, quoniam inde fecerant pastores, qui rapuerunt Sabinas, ut ex *Masurio Plin. l. 16. c. 18.* tradit, & *Fest.* in *Patrimi*, itemque *Varr.* apud *Non. cap. 2. n. 340.* ubi quod quidam leg. *fax e pinu ablata esset*, corrigendum *e spina alba esset*. ideo autem hæc arbor prælata ceteris, quia noxiis pellendis aptissima habita est, ut ex *Ovid. 6. Fast. v. 129.* colligitur. Quamquam & alia materia nonnunquam adhibita est. *Virg. in Ciri, v. 439.* Pronuba nec castos accendet pinus odores. *Festus in Rapi* tradit, morem fuisse, ut raperetur fax, qua prælucente nova nupta deducta erat, ab utrisque amicis, ne aut uxor eam sub lecto viri ea nocte poneret, aut vir in sepulcro comburendam curaret: quo utroque mors propinqua alteriusutrius captari putabatur. ¶ Quidam tradunt, non unam, sed quinque faces præferri solitas, in honorem Jovis, Junonis, Veneris, Suadelæ, & Lucinæ. *Virg. Ecl. 8. v. 29.* Mopse, novas incide faces: tibi ducitur uxor. *Plaut. Cas. 4. 1. v. 30.* huic lucebis novæ nuptæ facem. *Catull. carm. 60. Epithal. Jul. & Manl. v. 98.* viden? faces Aureas quatiunt comas: Prodeas nova nupta. ¶ Celebris est etiam fax funerea, quam defuncto conjunctior sanguine aversa facie rogum accendebat. *Ovid. 2. Fast. v. 561.* Conde tuas, Hymenæe, faces, & ab ignibus atris Aufer: habent alias mœsta sepulcra faces. *Propert. l. 4. el. 11. v. 46.* Viximus insignes inter utramque facem. ¶ Funereæ quoque illæ erant, quæ adhibebantur in exsequiis eorum præsertim, qui immatura morte efferentur: quia noctu efferri solebant, ut *Tacit. 13. Ann. cap. 17. & Serv. ad Æn. 11. vers. 143.* docent, ne funere immaturo sobolis domus funestaretur: quod præcipue servabatur in filiis eorum, qui erant in magistratu. *Senec. de Tranquill. cap. 11.* Totiens in vicinia mea conclamatum est: totiens præter limen immaturas exsequias fax cereusque præcessit. *Id. de brevit. vitæ, in fin.* Mehercule istorum funera, tanquam minimum vixerint, ad faces & cereos ducenda sunt. *Id. ep. 122.* Quantulum enim a funere absunt, & quidem acerbo, qui ad faces & cereos vivunt? *Virg. Æn. 11.* de funere Pallantis, *v. 142.* Arcades ad portas ruere, & de more vetusto Funereas rapuere faces. lucet via longo Ordine flammarum, &c. ¶ Facum usus plurimus est in inferendis incendiis. *Cic. Catil. 1. c. ult.* Malleolos & faces ad inflammandam urbem comparare. *Sueton. in Galb. c. 3.* Illitis galbano facibus oppidum succendit. *Curt. l. 5. c. 7.* Subdere faces urbi. & *ibid.* Adgerere faces. *Tacit. 4. Hist. c. 60.* Direptis castris faces injicere. *Cic. de Harusp. resp. c. 18.* Ardentes faces in vicinorum tecta jactare. *Id. in Pison. c. 2. extr.* Ego faces jam accensas ad hujus urbis incendium comprehendi, protuli, exstinxi. ¶ Translate *Id. pro Dom. c. 5. extr.* Ne in hanc tantam materiem seditionis ita funesta fax adhæresceret. *Id. 2. Phil. c. 19.* Antonius omnium Clodii incendiorum fax. *Plin. l. 7. c. 8.* Cajus & Nero totidem faces generis humani. *h. e.* exitium, pernicies. *Plin. alter in Paneg. c. 8.* Irritamentum irarum, & fax tumultus. *Id. ep. 9. l. 4.* Princeps & fax accusationis, & origo. *h. e.* qui primus accusationem, quasi incendium aliquod, quo reus conflagraret, accendit & instituit. *Vellej. l. 2. c. 25.* Sertorius belli fax. *h. e.* auctor. & *cap. 48.* Subjicere facem bellis civilibus. *Tacit. l. 1. Hist. c. 24.* Flagrantibus jam militum animis velut faces addiderat Mævius Pudens. *Cic. pro Mil. c. 35.* Subjicere faces invidiæ alicujus. *Lucret. l. 3. v. 304.* Fax iræ. *h. e.* ardor ac vis. *Cic. 2. Offic. c. 10.* Dolorum cum admoventur faces, præter modum plerique exterrentur. *Id. 1. Catil. c. 6.* Præferre alicui facem ad libidinem. *h. e.* incitare, ducem esse, viam ostendere. Sic *Tacit. 2. Hist. c. 86.* Acerrimam bello facem præferre. *Cic. 2. de Orat. c. 51.* Neque parvis in rebus adhibendæ sunt hæ dicendi faces. *h. e.* ardens vis orationis, qua auditorum animi inflammantur. *Id. 2. Tuscul. c. 29.* Cum corporis facibus inflammari soleamus ad omnes fere cupiditates. *h. e.* irritamentis ac stimulis, quibus animus aliqua cupiditate accenditur. *Sil. l. 6. v. 331.* traxitque virum fax mentis honestæ Gloria. *h. e.* stimulus, incitamentum. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 28.* Hortator studii, causaque fasque mei. *guida*, e *maestro*. *Prudent. in Rom.* περὶ στεφ. *14. v. 67.* incitator & fax omnium. ¶ Poetice soli, ac sideribus tribuitur. *Senec. in Hippol. v. 379.* Phœbea fax. *Id. in Thyest. v. 835.* Ætereæ facis exortus. *Lucret. l. 5. v. 974.* Rosea fax solis. ¶ Item Cupidini. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 82. & el. 5. v. 114.* *Propert. l. 3. el. 24. v. 16.* *Ovid. de remed. amor. v. 140. & 3. Amor. el. 9. v. 8.* &c. De amore ipso. *Stat. 1. Achill. v. 304. & 637.* ¶ Item Furiis. *Virg. 7. Æn. v. 337.* *Valer. Flacc. l. 4. v. 393. & Senec. in Herc. Oet. v. 1014.* ¶ Poetice item dicitur de pulcris oculis. *Propert. l. 2. el. 3. v. 14.* oculi, geminæ, sidera nostra, faces. *Valer. Flacc. l. 5. v. 38.* Has ego credo faces, hæc

virgi-

virginis ora Dianæ. *Stat. 1. Achill. v.* 264. tranquillæque faces oculis. ¶ Sunt etiam *faces* ignes in aere apparentes, & brevi evanescentes. *Plin. l.* 2. *c.* 26. Emicant & faces, non nisi cum decidunt, visæ. Duo genera earum: lampades vocant plane faces: alterum bolidas. Distant, quod faces vestigia longe faciunt, priore ardente parte: bolis vero perpetua ardens, longiorem trahit limitem. *Virg.* 2. *Æn. v.* 694. de cælo lapsa per umbras Stella facem ducens, multa cum luce cucurrit. *Lucan. l.* 1. *v.* 528. cæloque volantes Obliquas per inane faces. Adde *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 5. & *Lucret. l.* 2. *v.* 206. & *lib.* 5. *v.* 1190. ¶ Olim in recto singulari *faces* dictum fuit, teste *Festo*. ¶ In genitivo plurali est *facum*, ut *Charis.* docet *l.* 1. *pag.* 113. *Putsch.* Sic *dux* habet *ducum*, & *vox vocum*. Neque tamen, si quis *facium* dixerit, damnare ausim.

FAXIM, & Faxo, is, it, pro faciam, fecerim, & fecero, in aliquot personis usitata sunt, quæ in subjectis exemplis enumerantur. *Plaut. Amph.* 2. 3. 13. Ego faxim, te Amphitruonem esse malis, quam Jovem. *Id. Trin.* 4. 1. *sc.* 2. *extr.* Pauci sint, faxim, qui sciant quod nesciunt. *Terent. Andr.* 4. 4. 14. Unum præterquam quod te rogo, faxis, cave. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 8. Qui secus faxit, deus ipse vindex erit. *Plaut. Trucul.* 1. 2. 40. Quos cum celamus, si faximus conscios, &c. *Liv.* in solemni precatione Scipionis solventis in Africam, *l.* 29. *c.* 27. Hostium ulciscendorum copiam faxitis. *Terent. Heaut.* 1. 1. 109. Utinam ita dii faxint. *Cic.* 5. *Verr. c.* 35. Dii immortales faxint, ne sit alter. *Id. Fam.* 14. *ep.* 3. Dii faxint, ut tali genero mihi frui liceat. *Plaut. Pan.* 1. 2. 45. At ego jam faxo sciam. *Terent. Phorm. in fi.* & 2. 1. 78. Jam faxo hic aderit. *Id. Heaut.* 2. 3. 100. Ademptum tibi jam faxo omnem metum. *Plaut. Curcul.* 4. 4. 31. Faxo reperias. *Virg. Æn. l.* 12. *v.* 316. ego foedera faxo Firma manu. Adde *Enn.* apud *Non. c.* 10. *n.* 21. ¶ *Faxo* & *faxim* interdum est minitantis. *Virg.* 9. *Æn. v.* 154. Haud sibi cum Danais jam faxo, & pube Pelasga Esse putent. *Liv. l.* 6. *c.* 35. Faxo, ne juvet vox ista, veto. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 272. mater de Jove vult fieri: tanta est fiducia formæ. Fallat eam, faxo. & *lib.* 12. *v.* 594. Det mihi se: faxo, triplici quid cuspide possim, Sentiat. *farò ben io che*, &c. *Plaut. Merc.* 4. 6. 10. Ecastor faxim, si itidem plectantur viri, plures viri sint vidui, quam nunc mulieres. *Sil. l.* 17. *v.* 236. Faxo, ut vallata revocetur Scipio Roma. *Al. emittuntur* ut. *Faxint* habet etiam *Enn.* apud *Non. c.* 10. *n.* 22. ¶ Reperitur etiam *faxem* pro facerem, aut fecissem. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 84. Pistrinum in mundo sciham, si id faxem, mihi.

F E

FEBRESCO, is, n. 3. febri laboro. *Solin. c.* 19. *a med.* (*al.* 32.) Patuit, nunquam eos febrescere.

FEBRICITO, as, n. 1. *aver la febbre*, πυρέττω, febri laboro, febri corripior. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 39. Surgam ad sponsalia, quia promisi, quamvis non concoxerim: sed non, si febricitavero. *Columell. l.* 6. *c.* 9. Febricitanti bovi convenit abstinere cibo uno die. *Cels. l.* 3. *c.* 6. Scire oportet, non febricitare eum, cujus venæ naturaliter ordinatæ sunt. *Id. l.* 1. *c.* 7. *ad fin.* Ab eo die, quo primum febricitavit aliquis. *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. Febricitantem basiabit, & flentem.

FEBRICOSUS, a, um, adject. *febbricitante*. *Veget. l.* 1. *c.* 38. *vel Veterin.*

FEBRICULA, æ, f. *febbretta*, πυρέτιον, parva febris. *Planc. Cic. Fam. l.* 10. *ep.* 21. *ad fin.* Qui ex labore in febriculam incidit, assiduam, & satis molestam. *Cic. Attic.* 6. *ep. ult.* Febriculam habere. *Cels. l.* 2. *c.* 17. Lentis febriculis diu detineri.

FEBRICULENTUS, a, um, adject. febricosus. *Marcell. Empir. c.* 21. Febriculento potionem dato.

FEBRICULOSUS, a, um, πυρετώδης, qui sæpe habet febrem. *Catull. carm.* 6. *v.* 4. Verum nescio quid febriculosi Scorti diligis. *malaticcio*, *mal sano*. *Gell. l.* 20. *c.* 1. Non morbus hic febriculosus, aut nimium gravis.

FEBRIFUGIA, æ, f. herba vim habens fugandæ febris, alio nomine centaurea minor. *Apul. de herb. c.* 35.

FEBRIO, is, ivi, itum, n. 4. *aver la febbre*, πυρέττω, febrem patior. *Cels. l.* 4. *c.* 4. *sect.* 2. Si non febrit, venter solvendus est. *Colum. l.* 6. *c. ult.* Febrienti mulæ cruda brassica datur. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 4. Febrienti simplicem cibum dare.

FEBRIS, is, f. *febbre*, πυρετός, est intemperies calida totius corporis: a *ferveo*, seu *ferbeo*, unde est *ferbis*, & per metathesin *febris*. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 225. Appellamus a calendo calorem, a fervore febrim. *Cic. ad Tiron. l.* 16. *Fam. ep.* 15. Is mihi nuntiavit, te plane febri carere. *Id. de Fato*, *c.* 8. Febrem habere. *Id. Attic.* 6. *ep.* 9. Te Romam venisse cum febri. *Id.* 1. *Catil. c. ult.* Æstu febrique jactari. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Febre corripi. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 218. calere. *Cels. l.* 2. *c.* 17. Liberari febre. *Plin. l.* 26. *c.* 11. A febre liberari. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep. ult. v.* 5. febribus uror anhelis. *Cels. l.* 3. *c.* 5. *ad fin.* Febris instat, incipit, augetur, consistit, decedit, finitur. & *cap.* 3. Febres aliæ ab horrore incipiunt, aliæ a frigore, aliæ a calore. & *ibid. c.* 4. Febris accedit, desinit, inhæret, se inclinat. & *lib.* 2. *c.* 14. remittit. & *lib.* 3. *c.* 9. remittitur. & *cap.* 14. ex toto intermittit. & *lib.* 2. *c.* 14. increscit. & *ibid.* levatur. & *lib.* 3. *c.* 6. conquievit. & *ibid.* decrescit. & *cap.* 7. *sect.* 2. ardens extorret. & *cap.* 9. intenditur. & *cap* 3. Quotidiana, tertiana, quartana febris. & *lib.* 2. *c.* 8. ardens, continens, assidua. & *cap.* 14. increscens. & *cap.* 5. *l.* 3. consistens. & *cap.* 9. lenta. & *cap.* 4. recidiva. & *ibid.* inclinata, sed tamen adhuc inhærens. & *ibid.* continua. & *lib.* 3. *c.* 7. tenuata aut levata. & *cap.* 8. Febris accessio & decessio. & *cap.* 9. remissio. & *cap.* 12. circuitus. *periodo*. hinc periodicas febres, *Plin. l.* 20. *c.* 3. dixit. *Id. l.* 25. *c.* 9. Febres abigere. & *cap.* 4. *sub fin.* depellere. & *lib.* 28. *c.* 8. arcere. & *lib.* 24. *c.* 9. solvere. & *lib.* 28. *c.* 8. *ad fin.* sanare. *Cels. l.* 2. *c.* 17. tollere. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. quiete & abstinentia mitigare. *Cels. l.* 3. *c.* 21. submovere. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 48. deducere corpore ægroto. & *ep.* 7. *v.* 9. adducere. *Cels. l.* 7. *c.* 18. *sub fin.* afferre. *Martial. l.* 2. *epigr.* 16. facere. ¶ Urbane *Plaut. Pseud.* 2. 2. 48. Scio, hoc tibi febrim esse, quia non licet hoc injicere ungulas. *h. e.* cruciare te instar febris. ¶ A Romanis ut dea culta est, ne noceret, ejusque Fanum in Palatio, alterum in area Marianorum monumentorum, tertium in summa parte Vici longi publice dedicatum fuit, teste *Plin. l.* 2. *c.* 7. & *Valer. Max. l.* 2. *c.* 5. *antr.* In eaque remedia, quæ corporibus ægrorum admota fuerant, deferebantur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 97. *n.* 1. Febri divæ, Febri sanctæ, Febri magnæ Camilla Amata pro filio male affectu P. ¶ In quarto, & sexto casu singulari duplicem habet terminationem, in *a*, & in *i*: passimque occurrunt exempla: & quidem in quarto sæpius in *e*, in sexto sæpius in *i* desinit.

FEBRUA, orum, n. καθάρματα, dicebantur sacra expiatoria, & omne id, quod vim purgandi habere existimabatur: a *ferveo*, seu *ferbeo*, unde est *ferbuuo*, & trajectis litteris *februo*. Nam lustratio fiebat plurimum igne, aut undis ferventibus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 19. Februa Romani dixere piamina patres: Nunc quoque dant verbo plurima signa fidem. Pontifices ab rege petunt, & flamine lanas, Queis veteri lingua Februa nomen erat. Quæque capit lictor domibus purgamina certis, Torrida cum mica farra, vocantur idem. Nomen idem ramo, qui cæsus ab arbore pura, Casta sacerdotum tempora fronde tegit. Ipse ego Flaminicam poscentem Februa vidi: Februa poscenti pinea virga data est. Denique quodcumque est, quo pectora nostra piamus, Hoc apud intonsos nomen habebat avos. Addit *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 343. ipsam caprinam pellem, qua Luperci mulieres feriebant, *februum* dictam esse. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 725. Certe ego de vitulo cinerem, stipulasque fabales Sæpe tuli plena, februa casta, manu. & *lib.* 5. *v.* 423. pia Februa. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. Februum Sabini appellant purgamentum: & id in sacris nostris verbum.

FEBRUALIS. V. *Februlis*.

FEBRUAMENTUM, ti, n. expiatio, purgatio. *Censorin. de die Nat. c.* 22.

FEBRUARIUS, ii, m. *Febbrajo*, Φεβρουάριος, unus est ex mensibus anni, dictus a *februis*, quod tum februaretur populus, idest expurgaretur. Nam Luperci primo die, qui *februatus* dicebatur, omnem urbem veterem, pelles caprinas in manibus gestantes, circumcursabant, idque piamen censebatur. Præterea duodecim diebus continuis pro defunctorum manibus februa, idest, sacrificia expiatoria fiebant. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 31. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 4. *antr.* & *Fest.* Sed aliqui dictum putant a Deo Februo, idest, Plutone, vel Plutonis patre, cui eo mense sacrificabatur. Nam Januarium Diis superis, Februarium Diis manibus consecraverunt, inquit *Isid. l.* 5. *Orig. c.* 33. Sed res eodem recidit. Nam *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13. hunc tradit deum esse lustrationum potentem. V. *Ovid. initio l.* 2. *Fast. a vers.* 19. ¶ Adjective *Plin. l.* 17. *c.* 28. *a med.* Ab Idibus Februariis in æquinoctium. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 21. Februarius mensis.

FEBRUATIO, onis, f. lustratio, purgatio. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3.

FEBRUATUS, a, um, adject. lustratus, purgatus. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. & *Festus* in *Februarius*.

FEBRULIS, *vel* Februalis dicta est Juno a Romanis, quod ipsi Februarii mense sacra fiebant. *Fest.* & *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 37. ¶ Apud *Arnob. l.* 3. *pag.* 118. legitur *Februtis*.

FEBRUO, as, a. 1. *purgare*, καθαρίζω, lustro, expio, purgo, expurgo: a februis. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 355. In eorum enim sacris, liba cum sint facta, injicere solent farris semina, ac dicere, se ea februare, idest pura facere.

FEBRUTIS. V. *Februlis*.

FEBRUUS, i, m. Pluto, vel pater Plutonis. V. in *Februarius*. ¶ *Februum*, purgamentum. V. *Februa*.

FECIALIS. V. *Fetialis*.

FECUNDE, *fecondamente*, *fertilmente*, γονίμως, ἀφθόνως, multo fetu, aut fructu. *Varr. sub init. l.* 6. *de L. L.* Fecundius ferre fructum. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Arundo recisa fecundius resurgit. *Id. l.* 29. *c.* 4. *ad fin.* Cantharides nascuntur fecundissime in fraxino. *Apulei. de Mundo*. At quam pulcre, & fecunde Horæ procreantur! *Al. leg.* pulcræ, & fecundæ.

FECUNDITAS, atis, f. *fecondità*, *fertilità*, ἀφθονία, εὐγονία, copia fetuum, aut fructuum, feracitas, fertilitas. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. *extr.* Aquarum inductionibus terris fecunditatem damus. *Id.* 2. *Phil. c.* 24. O miseræ mulieris fecunditatem calamitosam! *Colum. l.* 3. *c.* 8. Natura parem legem fecunditatis dixit virentibus, atque hominibus, ceterisque animalibus. *Justin. l.* 25. *c.* 2. Gallorum tantæ fecunditatis juventus fuit, ut Asiam omnem velut examine aliquo implerent. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Galactitis nutricibus lactis fecunditatem facit. *Id. l.* 14. *c.* 18. Vinum fecunditatem feminis importat. *Id. l.* 28. *c.* 19. Fecunditatem afferre. *Id. in fi. l.* 16. dare. *Id. l.* 37. *c.* 10. *ad fin.* addere. *Id. l.* 10. *c.* 59. corrumpere. *Id. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Fecunditas aliquarum plena liberis. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 21. Volo, se efferat in adolescente fecunditas. *h. e.* still ubertas. *Plin. in proœm.* Fecunditas animi. *Id. l.* 35. *c.* 2. *a med.* Fecunditas voluminum M. Varronis. ¶ Fecunditati

quasi deæ, templum Romæ extructum fuit in gratiam Poppææ uxoris Neronis. *Tacit. 15. Ann. c. 23.*

FECUNDO, as, avi, atum, *fecondare*, εὐθηνονίζω, fecundum facio. *Virg. Georg. 4. v. 291.* Et viridem Ægyptum nigra fecundat arena. *Claudian. in I. Consul. Stilich. v. 239.* Quod pulcro Mariæ fecundet semine regnum. *Pallad. in Februar. tit. 9.* Pampinarius in suo loco fecundatur a matre: translatus vero tenet sterilitatis vitium.

FECUNDUS, a, um, *fecondo, fertile, ferace*, γόνιμος, εὔφορος, qui fetu, aut frugibus abundat, uber, fertilis, ferax. *Cic. de Senect. c. 15. a med.* Fossiones agri repastinationesque, quibus fit multo terra fecundior. *Id. 2. de nat. Deor. c. 64.* Sue, quod erat ad vescendum hominibus apta, nihil genuit natura fecundius. *Id. in Orat. c. 15.* Segetes fecundæ & uberes. *Justin. l. 2. c. 1.* Solum Ægypti ita fecundum, ut alimentorum nulla terra feracior fuerit. *Colum. l. 9. c. 4.* Regio fecunda fruticis exigui, & maxime thymi, aut origeni. *Plin. l. 19. c. 7.* Nihil ocimo fecundius. *Ovid. 10. Metam. v. 220.* & *Plin. l. 33. c. 4.* Tellus fecunda metallorum. *Tacit. 4. Ann. c. 65.* Mons silvæ frequens, & fecundus. *Lucan. l. 9. v. 696.* sterilis tellus fecundaque nulli Arva bono. ¶ Translate *Tacit. 6. Ann. c. 27.* Æmilium genus fecundum bonorum civium. *Lucan. l. 10. v. 303.* nigris Meroe fecunda colonis. *Valer. Flacc. l. 6. v. 470.* fecundaque monstris cingula. *Horat. l. 3. od. 6. v. 17.* Fecunda culpæ sæcula. *Plaut. Cistell. 1. 1. 71.* Amor & melle, & felle est fecundissimus. *Sil. l. 13. v. 490.* vati fecunda sacerdos. *Id. l. 2. v. 498.* Fecundum in fraudes hominum genus. *Plin. l. 36. c. 11.* Fecundum ingenium. & *lib. 34. c. 8.* Fecundissima ars. *Varr. l. 7. de L. L. c. 3.* Duo genera verborum: unum fecundum, quod declinando multas ex se parit dispariles formas: alterum sterile. ¶ Dicitur & de iis, quæ fecundant. *Plin. l. 5. c. 9.* Fecundus Nilus. *Ovid. Fast. 2. v. 427.* Excipe fecundæ patienter verbera dextræ. *h. e.* lupercorum ferientium pelle capræ mulieres, unde fecunditas iis dari credebatur. ¶ Ponitur & universim pro copioso, abundanti. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 19.* Fecundi calices quem non fecere disertum? *Cic. de Harusp. respons. c. 10.* Quæstus fecundus & uber. *Id. in Orat. c. 4.* Pericles uber & fecundus. *scil.* in dicendo copiosus. *Plin. in Paneg. c. 31.* Fecundissima gens. *h. e.* annona & frugibus dives. *Ovid. 3. Metam. v. 31.* Specus uberibus fecundus aquis. & *lib. 14. v. 791.* Fecundus fons. ¶ Legitur & *fæcundus*: fuit etiam qui *fœcundus* scriberet: sed omnem diphthongum tollunt *Varr.* apud *Gell. l. 16. c. 12.* & apud *Non. 1. 1. n. 266.* item *Manut.* & *Cellar. in Orthograph.* & *Voss. in Etymolog.* Nummos quoque *Cellarius* affert duos, in quibus *Fecunditas*, & *Fecundus* insculptum est. *Dausqu.* tamen æ retinet, cum *Scalig.* & *Pierio* qui allegat Nummum Faustinæ. Derivant autem Etymologi ab obsoleto *feo*: unde etiam *fetus*, & *femina* oriri ajunt: eandemque esse in omnibus scribendi rationem.

FEDUM antiqui dicebant pro hedo. *Festus.* V. *Digamma.*

FEL, fellis, n. *fiele*, χολή, bilis flava, quæ in corpore animalis vesicula continetur sub hepate. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 74.* In jecore est fel, non omnibus datum animalibus. In Euboeæ Chalcide nullum pecori: in Naxo prægrande, geminumque. Equi, muli, asini, cervi, capreæ, apri, cameli, delphini non habent, &c. *Cels. l. 4. c. 1.* Jecur a dextra parte sub præcordiis: ex inferiore parte ei fel inhæret. *Cic. 2. de nat. deor. c. 24.* Fel gallinaceum. *Plin. l. 31. c. 10. ad fin.* Fella suffusorum pruritus nitrum comprimit. *scil.* icterici. ¶ Quod est amarissimi gustus, ita ut a canibus non attingatur, ut ait *Plin. loc. cit.* hinc translate *Plaut. Truc. 1. 2. 76.* In melle sunt linguæ sitæ vostræ, atque orationes, lacteque: corda felle sunt lita, atque acerbo aceto. *Ovid. 2. Trist. v. 565.* Candidus a salibus suffusis felle refugi. *detti mordaci, pungenti, maledici.* *Id. 2. de ar. am. v. 519.* Litore quot conchæ, tot sunt in amore dolores: Quæ patimur, multo spicula felle madent. *Auson. in professorib. carm. 2. v. 31.* Nullo felle tibi mens livida. *h. e.* nullus tibi livor. *Tibull. l. 2. el. 4. v. 11.* Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est: Omnia jam tristi tempora felle madent. *h. e.* tristia sunt, adversa, calamitosa. *Martial. l. 7. epigr. 24.* Dulcia cum tantum scribas epigrammata semper, Et cerussata candidiora cute; Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis Gutta sit; o demens, vis tamen ista legi? *h. e.* severitas, acrimonia, quæ dulcedinem veluti corrigat. ¶ Dicitur & de succis venenatis. *Virg. 12. Æn. v. 856.* Sagitta armata felle veneni. *Ovid. 1. ex Ponto ep. 2. v. 17.* mortis sævo geminent ut vulnere causas, Omnia vipereo spicula felle linunt. Adde *lib. 5. Trist. el. 7. v. 16.* Scribit *Plin. l. 29. c. 4.* mustelarum silvestrium fel contra aspides efficax dici, cetero venenum esse. ¶ De ira, ut bilis. *Virg. 8. Æn. v. 219.* Hic vero Alcidæ furiis exarserat atro Felle dolor. ¶ Fel nigrum est atra bilis, insaniæ causa homini, mors que si totum reddatur. *Plin. loc. prius cit. sect. 75.* ¶ *Fel terræ* herba est, de qua V. *Centaureum.* ¶ In plurali num. *fella* habet. *Seren. Sammon. cap. 19. v. 333.* Lutea si crescunt, & cunctis noxia fella. Adde *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 19.* & *lib. 1. Tard. c. 4. ad fin.* & *Tertullian. de cor. mil. c. penult. ad fin.*

FELES, & Felis, is, f. *gatto*, αἴλουρος, animal quadrupes domesticum, acutis unguibus, mira velocitate, oculisque etiam noctu cernentibus præditum, muribus, & avibus infestissimum. *Phædr. l. 2. fab. 4. v. 2.* Feles cavernam nacta, in media pepererat. *Plin. l. 6. c. 29.* Oppidum, in quo felis aurea pro deo colebatur. *Cic. 5. Tuscul. c. 27.* Ægyptii quamvis carnificinam prius subierint, quam aut felem, aut canem, aut crocodilum violent. *Plin. l. 10. c. 73.* Feles quidem quo silentio, quam levibus vestigiis obrepunt avibus! quam occulte speculatæ in musculos exsiliunt! Excrementa sua effossa obruunt terra, intelligentes odorem illum indicem sui esse. *Id. l. 11. c. 37. sect. 65.* Felibus lingua imbricatæ asperitatis, ac limæ similis. & *sect. 55.* Felium in tenebris fulgent, radiantque oculi. ¶ Item fera illa, quæ & *martes* dicitur a nostris *martorello*, & *faina* altilibus avibus infestissima, & præcipue gallinis. *Varr. l. 3. R. R. c. 12. de septo anarum.* Omnes parietes tectorio levigantur, ne feles, aliave quæ bestia introire ad nocendum possit. *Colum. l. 8. c. 14. ad fin. de anserib.* Ne coluber, ne vipera, felesque, aut etiam mustela possit aspirare. ¶ In Fabulis, metu Gigantum diis bellum inferentium, fele soror Phœbi, nivea Saturnia vacca, Pisce Venus latuit, ut est apud *Ovid. 5. Metam. v. 330.* h. e. in eas bestias se transformarunt. ¶ Translate dicitur de fure, raptore. *Auson. epigr. 70. ad Pythag.* feles nuper pullaria dictus. *Plaut. Pers. 4. 9. 14. de lenone.* Scelesta feles virginaria. *Id. Rud. 3. 4. 43.* Tu ne hic, feles virginalis, liberos parentibus sublectos habebis? ¶ Reperitur etiam *felles*: & aliquando etiam *feles*.

FELICITAS, atis, f. *felicità*, εὐδαιμονία, status, & conditio ejus, cui res omnes fecundæ fluunt, bona fortuna, prosperitas, beatitudo. *Cic. in fragm.* apud *Ammian. l. 21. c. 16. (al. 33.)* Neque enim quidquam aliud est felicitas, nisi honestarum rerum prosperitas. *Id. 2. Phil. c. 24.* Fuit felix, si potest ulla esse in scelere felicitas. *Id. de clar. Orat. cap. penult. de Hortensio.* Illum videtur felicitas ipsius, qua semper est usus, ab eis miseriis vindicasse. *Curt. l. 6. c. 5.* Perpetua felicitate florere. *Plin. l. 10. ep. 7.* Felicitas temporum. *Plin. alter. l. 7. c. 44. extr.* Nulla est profecto solida felicitas, quam contumelia ulla vitæ rumpit. ¶ In plurali num. *Terent. Eun. 2. 3. 35.* Nec quemquam esse ego hominem arbitror, cui magis bonæ felicitates omnes adversæ sient. *tutte le buone fortune.* ¶ Dicitur de imperatoris bona fortuna militari. *Cic. pro leg. Manil. c. 10.* In summo imperatore quatuor has res inesse oportere, scientiam rei militaris, virtutem, auctoritatem, felicitatem. & *cap. 16.* & *Nep. in Timol. c. 2.* Incredibili felicitate Dionysium tota Sicilia depulit. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 31.* Felicitas rerum gestarum exercitus benevolentiam imperatoribus, & res adversæ odia conciliant. ¶ Item de fecunditate, ac fertilitate terræ, aut plantarum. *Plin. l. 3. ep. 19.* Agri sunt fertiles, pingues, aquosi: sed hæc felicitas terræ imbecillis cultoribus fatigatur. *Plin. alter l. 18. c. 18.* Excellentius Thebaidis regionibus frumentum: similis ratio, sed felicitas major Babyloniæ Seleuciæ, Euphrate atque Tigri restagnantibus. ¶ Apud Romanos dea fuit, templo, ara, sacris culta. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 18. & 23.* V. & *Sueton. in Tiber. c. 5.*

FELICITER, adverb. *felicemente, fortunatamente*, εὐδαιμόνως, prospere, beate, fortunate. *Cic. de Fin. l. 3. c. 7. extr.* Omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate vivere. *Id. 4. Phil. c. 15.* Respublica & bene, & feliciter gesta. *Id. pro Mur. c. 1.* Ut ea res fauste, feliciter, prospereque eveniret. *Id. 4. Verr. c. 38.* Satis feliciter navigare. *Id. Fam. 7. ep. 28. in fi.* Sapienter hæc reliquisti, si consilio; feliciter, si casu. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 7.* Rempublicam felicissime gessisse. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 166.* Nam spirat Tragicum satis, & feliciter audet. *Ovid. 10. Metam. v. 247.* niveum mira feliciter arte Sculpsit ebur. *Id. in Ibin, v. 305.* Nec tua, quam Pyrrhi, felicius ossa quiescant. *Id. Heroid. ep. 7. v. 161.* Ascaniusque suos feliciter impleat annos. ¶ *Feliciter*, frequens est acclamandi, & bene precandi formula. *Phædr. l. 5. fab. 1. v. 3.* Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt, Feliciter, succlamant. *Cic. Attic. 13. ep. 42.* Feliciter velim, inquam, teque laudo. *Sueton. in Claud. c. 7.* Acclamanti populo, feliciter, partim patruo Imperatoris, partim Germanici fratri. Adde *in Domit. c. 13.* *Juvenal. sat. 2. v. 119.* & *Flor. l. 3. c. 3. sub fin.* Sic *feliciter quod agis* apud *Senec. sub fin. ep. 67.* ¶ Refertur aliquando ad feracitatem terræ, & facilitatem proveniendi in herbis, & arboribus. *Virg. Georg. 1. v. 54.* Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ.

FELICITRA. V. *Volsgra.*

FELINEUS, a, um, adject. *di gatto*, ut Felinei oculi, apud *Serv. in 3. Georg. v. 82.*

FELINUS, a, um, *di gatta*, felinus. *Cels. l. 5. c. 18. n. 25.* Malagma, quod habet visci, felini stercoris, resinæ, sulphuris pares portiones. Alii leg. *visci feminis, stercoris*, &c.

FELIS. V. *Feles.*

FELIX, icis, *felice, fortunato*, εὐδαίμων, μακάριος, is cui omnia succedunt, fortunatus, florens, beatus. *Cic. Phil. 2. c. 16.* Cæsar Alexandria se recepit, felix, ut sibi quidem videbatur: mea autem sententia, si quis reipubl. sit infelix, felix esse non potest. *Sallust. in Jug. c. 100.* Sulla felicissimus omnium ante civilem victoriam. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 10.* In te retinendo fuit Asia felicior, quam nos in deducendo. *Id. de clar. Orat. c. 16.* Ille Græcus ab omni laude felicior. *Id. pro Font. c. 15.* Virum ad labores belli impigrum, ad pericula fortem, ad consilia prudentem, ad casum fortunamque felicem. *Virg. 6. Æn. v. 787.* Felix prole virum. *Plin. l. 34. c. 8.* Praxiteles quoque marmore felicior: ideo & clarior fuit. *riuscì più nel marmo.* ¶ Interdum est dives, beatus, *ricco*. *Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 27.* Tam felix esses, quam formosissima, vellem: Non ego te facta divite, pauper ero. ¶ Cum genitivo. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 9.* o te, Bolane, cerebri felicem. *Sil. l. 4. v. 359.* Felix uteri. εὔτεκνος. & *vers. 398.* leti. & *vers. 731.* famæ. *Plin. in proœm. lib. 14.* Beatus felixque gratiæ. ¶ Cum infinito, *Virg. Æn. 9. v. 772.* quo non felicior alter Ungere tela manu, ferrumque armare veneno. *h. e.* peritior, inquit *Servius*. Significat autem, semper successum habuisse inferendæ necis tela ab eo veneno illita. Adde *Sil. l. 13. v. 176.* ¶ Cum de re dicitur, prosperum significat, fecundum, utilem, commodum, *prospero, utile*. *Cic. 1. de Divin. c. 45.* Omnibus rebus agendis, Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, præfabantur. *Varr. l. 5. de L. L. c. 9.* Quod bonum, fortunatum, felixque, salutareque siet populo R. &c. *Liv. l. 22. c. 30.* Quod tibi mihique sit felix, sub imperium tuum redeo. *Ovid.*

2.

1. Amor. el. 2. v. 51. Felicia arma. & lib. 1. Trist. el. 2. v. 103. saecula. & 2. ex Pont. ep. 1. v. 35. felix omen. Plin. l. 37. c. 9. Amethysti Indicae absolutum felicis purpurae colorem habent. h. e. praestantis, & pretiosae, & quam habere, felix fortunatumque est. Martial. de librario suo defuncto, l. 1. epigr. 102. Illa manus quondam studiorum fida meorum, Et felix domino. ¶ Aliquando est propitius, seu qui alios facit felices. Virg. 1. Æn. v. 334. Sis felix, nostrumque leves quaecumque laborem. Id. Ecl. 5. v. 65. Sis bonus, o, felixque tuis. Adde Propert. l. 3. el. 11. v. 15. ¶ Interdum frugifer, ferax. Festus: Felices arbores Cato dixit, quae fructum ferunt, infelices, quae non ferunt. Liv. l. 5. c. 24. Nulla felix arbor, nihil frugiferum in agro relictum. Horat. Epod. 2. v. 13. Inutilesque falce ramos amputans, Feliciores inserit. Plin. l. 3. c. 5. Felix Campania. Ovid. 2. ex Pont. ep. 10. in f. Felicior regio. Valer. Flacc. l. 6. v. 711. si quis aquis, & fertilis ubere terrae Educat, ac ventis oleam felicibus implet. Claudian. in Consul. Mall. Theod. v. 179. Quis felix oleae tractus. ¶ In sacris felices arbores habebantur, quercus, aesculus, ilex, suber, fagus, corylus, sorbus, ficus alba, pyrus, malus, vitis, prunus, cornus, lotus: atque hae diis superis sacrae erant. Contra infelices ficus atra, filix, acrifolium, ruscus, pyrus silvestris, rubus, sentes, alaternus, salix, & quaecumque baccam nigram, nigrosque fructus ferunt: quae inferum deorum in tutela erant. Haec ex Veranio de verbis pontificalib. & Tarquinio Prisco Macrob. l. 2. Saturn. c. 16. ¶ Nonnunquam felix dicitur de mortuo, ut Graece μακάριος, & μακαρίτης. Horat. l. 1. sat. 9. v. 28. Omnes composui: felices! nunc ego resto. V. Beatus. ¶ Sunt qui scribunt faelix: sed male. Contra enim sunt libri veteres, lapides, nummi, Manut. Dausqu. Cellar.

FELLĀTOR, oris, m. qui fellat. Dicitur de corvo, quia corvos ore coire, & parere vulgus arbitratur, falso tamen, ut Plin. l. 10. c. 12. docet. Mart. l. 14. ep. 74.

FELLĔBRIS, e, adject. a fellando. Solin. c. 2. (al. 8.) a med. de Boa serpente: Uberibus bovis se innectit, suctuque continuo saginata, ita fellebri satietate extuberatur, ut &c. h. e. copioso lactis suctu. Alii leg. celebri, alii, funebri.

FELLĔUS, a, um, di fiele, χολώδης, ad fel spectans. Plin. l. 26. c. 12. Sudores felleos movent. Cael. Aurelian. Tard. l. 3. c. 6. Urina fellea.

FELLĬCO, as, frequent. a fello, ut vellico a vello. Solin. c. 45. (al. 57.) sub fin. Nequaquam mater pullo ubera praebet fellicanda. Alii leg. fellitanda, vel felitanda, eodem sensu. Arnob. l. 2. pag. 70. Exsugerent fellicantes mammas. Al. leg. fellitantes. Glossae: Fellitat, sugit.

FELLIDŬCUS, a, um, adject. a felle, ut Felliduca medicamenta, apud Cael. Aurelian. Tard. l. 3. c. 4.

FELLIFLŬUS, a, um, adject. felle fluens. Cael. Aurelian. Acut. l. 3. c. 19. de cholera. Felliflua passio.

FELLĬTO, as, a. 1. frequent. a fello, ut cursito a curso. V. Fellico.

FELLĪTUS, V. in Fellosus.

FELLO, as, a. 1. succhiare, poppare, θηλάζω, lac exsugo, ab Æolico φηλάω, pro θηλάω, mammam sugo. Varr. apud Non. c. 2. n. 344. Tum eum lac humanum fellasse. Id. ibid. c. 4. n. 25. Lupam alumni fellarunt olim. ¶ Refertur & ad obscenam infandamque libidinem. Martial. variis in locis. γλωττοδεψέω. ¶ Sunt, qui contendant, felo scribendum esse.

FELLŌSUS, a, um, adject. felle imbutus, felle abundans. Rufus Fest. Avien. ep. ad Flavian. Myrmec. apud Pythaeum l. 4. Collect. epigr. vet. fellitus amarans Ora sapor. Cael. Aurelian. Tard. l. 4. c. 6. Faellosa, aut saniosa ventris egestio.

FELŌ, is, n. 3. verbum barbarum exprimens vocem pardi. Auct. carm. de Philom. (perperam Ovidio attributi) v. 50. Panther caurit amans, pardus hiando felit.

FELSĪNA, ae, f. eadem ac Bononia. Plin. l. 3. c. 15. Intus colonia Bononia, Felsina vocitata, cum princeps Etruriae esset.

FELTRĬA, ae, f. Feltre, urbs Venetiae, seu Marchiae Tarvisianae, intra Alpes Tridentinas, ad Asonem fl. Inscript. apud Gruter. pag. 409. n. 8. Alia apud Gud. pag. 129. n. 2. ¶ Populi Fertini dicuntur a Plinio l. 3. c. 19. Ita enim in libris omnibus legitur, teste Harduino. At Cassiod. l. 5. ep. 9. Feltrinos vocat. Feltrienses etiam dici Latine possunt. Inscript. apud Gud. pag. 65. n. 5. Collegium Fabrorum Ferrar. Feltriens. & Altinatium Sacellum hoc perfecer. ¶ Dictum est etiam Feltriae, arum. Inscript. apud Murator. pag. 782. n. 4. T. Apicius T. F. Men. Secundus Feltris Miles Coh. X. &c. (pro Feltriis.) Alia ibid. pag. 1095. L. Magius Statutus Feltris, L. Valerius Rufinus Roma, Sex. Pisonius Saturninus Capua, &c. Est fragmentum laterculi militaris, in quo singulis militibus sua patria adscribitur.

FELTRIENSIS } V. in voce praeced.
FELTRINUS }

FEMELLA, ae, f. femminella, donnicciuola, γύναιον, parva femina. Catull. carm. 55. ad Camer. v. 7. Femellas omnes amice prendi.

FEMEN. V. Femur.

FEMĬNA, ae, f. femmina, donna, γυνή, idem quod mulier: latius tamen patet usus, cum aeque dicatur de omnibus animalibus: mulier vero de homine tantum. Cic. 1. de nat. Deor. c. 34. Et mares deos, & feminas esse dicitis. Id. 1. Tuscul. c. 12. Mors in claris viris & feminis. Id. 2. de nat. Deor. c. 51. Bestiae aliae mares, aliae feminae sunt. Id. 2. de Divin. c. 29. Femina anguis. Id. 2. de Legib. c. 22. extr. Porco femina piaculum pati. Colum. l. 7. c. 9. Femina sus. Plin. l. 9. c. 50. & Ovid. 2. de ar. am. v. 482. Femina piscis. Id. l. 29. c. 5. ad fin. Sanguis feminae anatis. Cic. Phil. 3. c. 6. Tua conjux bona femina. Id. 5. Fam. ep. 8. Praestantissima omnium feminarum uxor tua. & epist. 11. primaria. Id. ad Brut. ep. 18. prudentissima & diligentissima. Id. 3. Phil. c. 6. sanctissima atque optima. Id. pro Caecin. c. 4. probatissima. Petron. in Satyr. c. 111. singularis exempli. Virg. 4. Æn. v. 569. varium & mutabile semper, Femina. ¶ Etiam de gemmis usurpat Plin. l. 37. c. 7. ¶ Aliquando convicium est in virum effeminatum & mollem. Ovid. 12. Metam. v. 470. Justin. l. 1. c. 3. Sil. l. 2. v. 361. Curt. l. 3. c. 10. sub fin. & lib. 6. c. 11. Quo pertinet illud Virg. 9. Æn. v. 617. O vere Phrygiae; neque enim Phryges; & Homeri, Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοί. ¶ Femina turba pro feminea dictum est a Propert. l. 2. el. 23. v. 4. ¶ Scribitur & faemina, & foemina. Priorem pauci: alteram plures cum Dausquio: nostram vero, qua diphthongum omnem excludimus, tuentur Manut. Cellar. & Voss. in Etymol. cum antiquis libris, & lapidib.

FEMĬNAL, alis, n. femineum pudendum. Apul. l. 2. Metam. & in Apolog.

FEMINALĬA, um, n. παραμήρια, περισκελίδες, tegumenta feminum, & subligacula. Sueton. in Aug. c. 82. Hieme quaternis tunicis, & feminalibus (al. femoralibus) & tibialibus muniebatur. Ubi notat Casaubon. per feminalia & tibialia non intelligi quod hodie braccas, & tibialia dicimus (calzoni, e calze) sed fascias quibus antiqui pedes, tibias, & femina tegebant vel valetudinis, vel mollitiei, vel inclementis caeli causa: neque enim tunc in usu fuisse, ut braccati, & calceati essent. Quae omnia confirmat Ferrar. l. 2. elector. cap. 2.

FEMINĀTUS, a, um. Cic. vertens particulam Trachinior. Sophocl. l. 2. Tuscul. c. 8. extr. Sic feminata virtus afflicta occidit. h. e. effeminata, infracta, perdomita.

FEMINĔUS, a, um, femminile, donnesco, femminino, θηλυκός, ad feminam pertinens, muliebris. Virg. 2. Æn. v. 488. cavae plangoribus aedes Femineis ululant. Valer. Flacc. l. 4. v. 603. Femineae catervae. Plin. l. 36. c. 16. Femineus sexus. Ovid. 6. Metam. v. 651. Feminea sors. condizione di donna. & lib. 12. v. 610. Marte femineo cadere. per man di donna. Id. 3. Amor. el. 2. v. 40. Femineus amor. h. e. quo femina amatur. Id. 1. Amor. el. 13. v. 23. & Tibull. l. 2. el. 1. v. 63. Femineus labor. h. e. lanificium. Ovid. Metam. 9. v. 151. Femineus dolor. h. e. quo femina dolet. & lib. 14. v. 341. Feminea vox. Virg. 2. Æn. v. 583. nullum memorabile nomen Feminea in poena est. h. e. qua punitur femina. Juvenal. sat. 9. v. 53. Calendae femineae. h. e. cal. Martii. V. Calendae. ¶ Saepe est effeminatus, languidus, imbellis, mollis. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 15. Si utemur amplificatione per conquestionem, femineo plangore, & capitis ictu uti oportebit. Ovid. 3. de ar. am. v. 286. Sed leve nescio quid, femineumque sonent. Id. 13. Metam. v. 693. Pectus non femineum. Plin. l. 2. c. 101. Lunae femineum ac molle sidus. Virg. 11. Æn. v. 782. femineo praedae & spoliorum ardebat amore. h. e. impotenti, nimio, quales sunt feminarum affectus.

FEMINĪNE, adverb. feminino genere. Arnob. l. 1. pag. 36. Fest. in Petronia, & Charis. l. 1. pag. 55. Putsch.

FĒMININUS, a, um, femminino, femineus. Varr. 3. R. R. c. 5. Femininum nomen. Plin. l. 10. c. 68. Neque est iis (salamandris) genus masculinum, femininumve. Quintil. l. 1. c. 4. (al. 7.) Nomina quae feminina positione mares, neutrali feminas significant.

FEMORALĬA. V. Feminalia.

FEMUR, feminis, frequentius quam femoris, f. coscia, μηρός, membra duo in corpore animalis, crassa, & carnosa, post ossa imi ventris ad crus pertinentia. In quadrupedibus posteriora intelliguntur. Cels. l. 8. c. 1. a med. Ima spina in coxarum osse desinit, &c. Inde femina oriuntur. Cic. de clar. Orat. c. 80. Frons non percussa, non femur. Quintil. l. 11. c. 3. a med. Femur ferire, & usitatum est, & indignantes decet, & excitat auditorem. Cic. 6. Verr. c. 43. Signum Apollinis pulcherrimum, cujus in femine nomen Myronis erat inscriptum. Liv. l. 21. c. 7. extr. Adversum femur tragula graviter ictus. Caes. l. 7. B. Gall. c. 73. Teretes stipites feminis crassitudine. Plin. l. 28. c. 15. extr. Femina atteri adurique equitatu, notum est. Colum. l. 6. c. 2. Ventri quoque (boum) & sub femina manum subjicere, ut ricini, qui plerumque feminibus inhaerent, eximantur. Martial. l. 6. epigr. 75. Femur leporis. Id. l. 2. epigr. 37. pulli. Varr. l. 3. R. R. c. 9. Galli feminibus pilosis, cruribus brevibus. Ovid. 14. Metam. v. 64. Et corpus quaerens femorum, crurumque, pedumque. (Adde Lucan. l. 9. v. 771.) Virg. Æn. 10. v. 788. ensem Eripit a femine. ¶ Femur bubulum appellatur herba, nervis & ipsa utilis, recens in aceto ac sale trita. Ita Plin. l. 27. c. 9. ad fin. nihilque de ea praeterea neque ipse, neque alii. ¶ In architectura femur dicitur a Vitruv. l. 4. c. 3. Graece μηρός, pars triglyphi in zophoro Dorico, quandam habens cum humano femore similitudinem, pianetto. ¶ Lis est non una inter Grammaticos de hoc nomine. Negat primo Charis. l. 1. pag. 105. Putsch. in recto casu femen a Veteribus usurpatum: agnoscunt tamen, ut Latinum, Caper apud Serv. ad Æn. 10. v. 344. & v. 778. & Priscian. l. 6. pag. 701. quamquam in raro usu esse fateantur. Sunt etiam qui id legunt apud Apul. l. 2. Metam. sed ille locus est incertus. Deinde discrimen quidam inducunt hujusmodi, ut femora exteriores eorum partes, femina interiores molliores que significent. Sed hoc nullum est. Tertio sunt, qui scribunt faemen, quos refellit Dausq. in Orthogr. ¶ Obliqui casus femoris, femori, &c. leguntur etiam apud Tibull. l. 1. el. 9. v. 26. & Ovid. l. 1. Amor. el. 4. v. 43. & lib. 3. el. 7. v. 10.

FENDICÆ, arum, f. Arnob. l. 7. pag. 230. Non enim placet fendicas nominare, quae & ipsae sunt hirae, quas plebis oratio ilia (al. hillas) solet, cum eloquitur, nuncupare. Fendicas dictas quidam putant a findo, quod e fissis dissectisque carnibus fiant.

FENDO, is, a. 3. ad iram concito apud veteres. Verbum est obsoletum, cujus composita *offendo*, & *defendo* sunt in usu. *Priscian. l.* 11. *pag.* 923. *Putsch.* ¶ In Glossar. *Isid.* legitur *fensus*, iratus.

FENEBRIS, & Fœnebris, e, *di usura*, δανειστικός, ad fenus pertinens. *Liv. l.* 35. *c.* 7. Cum multis fenebribus legibus constricta avaritia esset. *Suet. in Calig. c.* 41. Præbere alicui pecuniam fenebrem. *prestar denaro ad usura*. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 16. Vetus urbi fenebre malum, & seditionum discordiarumque creberrima causa.

FENERALIA, um, n. *Liv.* affertur pro hac voce, qua significari ajunt tempus, quo fenus cessabat & finiebatur, *lib.* 35. *c.* 7. sed is locus dubiæ est lectionis.

FENERARIUS, ii, m. fenerator. *Jul. Firmic. l.* 3. *cap.* 8. *sub fin.*

FENERATICUS, a, um, feneratorius. V. *Feneratitius*.

FENERATIO, onis, f. *il dare ad usura*, *usureggiamento*, actus fenerandi, δανεισμός. *Cic. pro Flacc. c.* 23. *extr.* Hæc pecunia ab honoribus translata est in quæstum & fenerationem. *Id.* 2. *de Fin. c. ult.* Nec enim, si tuam ob causam cuiquam commodes, beneficium illud habendum est, sed feneratio.

FENERATITIUS, & Feneraticius, a, um, ad fenus pertinens, feneratorius. *Imp. Justin. lib.* 4. *Cod. tit.* 30. *leg.* 14. Feneratitia cautio. *Al. leg.* feneratica. & *ibid.* Feneratitium instrumentum.

FENERATO. V. *Feneratus*.

FENERATOR, & Fœnerator, oris, m. *usuraio*, δανειστής, qui pecuniam dat fenori. *Cic.* 1. *Offic. c.* 42. Improbantur ii quæstus, qui in odia hominum incurrunt, ut portitorum, ut feneratorum. *Horat. in fin. Epod.* 2. Hæc ubi locutus fenerator Alfius, Omnem relegit Idibus pecuniam; Quærit Calendis ponere. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 1. *ante med.* Acerbissimi feneratores.

FENERATORIUS, a, um, *usurario*, ad fenus pertinens, fenebris. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 6. *n.* 11. Avara & feneratoria Gallorum philosophia.

FENERATRIX, icis, f. *usuraia*, quæ fenori dat. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 2. *n.* 2. Ea amica obsequenti subito districtam feneratricem agere cœpit, nummos petendo.

FENERATUS, & Fœneratus, a, um, *dato ad usura*, fenori datus. *Ascon. in divin. Verr. c.* 7. *ad fin.* Pecunia gravioribus usuris fenerata, quam pro consuetudine. *Scævola Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 46. Pecunia fenerata a tutoribus. Adde *Paul. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 100. ¶ Item fenore multiplicatus, cum fenore redditus. *Terent. Phorm.* 3. 2. 8. Feneratum istuc beneficium tibi pulcre dices. ¶ *Fenerato* adverb. *con usura*, sub fenore, ἐπὶ τόκῳ. *Plaut. Men.* 4. 2. 40. Næ illam mecastor fenerato abstulisti. *con tuo scapito, e danno*. Sic *Asin.* 5. 2. 52. Næ ille ecastor fenerato funditat.

FENERO, & Fœnero, as, a. 1. & Feneror, aris, dep. 1. *dare ad usura*, *a censo*, δανείζω, pecuniam do sub fenore. *Cic.* 4. *Verr. c.* 70. Pecunias istius extraordinarias grandes suo nomine fenerabatur. *Martial. l.* 1. *epigr.* 86. nil debet: fenerat immo magis. *Paul. Dig. lib.* 22. *tit.* 1. *leg.* 11. Fenerare pecuniam sub usuris. *Cic.* 5. *Verr. c.* 70. Binis centesimis fenerari. Adde *in fin. l.* 2. *Offic.* ¶ Cum accus. personæ *Martial. l.* 1. *epigr.* 77. nummos habet arca Minervæ. Hæc sapit, hæc omnes fenerat una deos. ¶ Translata *Cic. de Amic. c.* 9. Benefici, liberalesque sumus, non ut exigamus gratiam (neque enim beneficium feneramur) sed, &c. ¶ Significat etiam mutuam dare pecuniam, etiam sine usuris: & ita intelligendum videtur in verbis S. C. Macedoniani apud *Ulpian. Dig. lib.* 14. *tit.* 6. *leg.* 1. Hinc translate *Plin. l.* 2. *c.* 6. Sol suum lumen ceteris quoque sideribus fenerat. *h. e.* commodat, largitur. *Senec. in fin. lib. Suasor.* Juba, & Petreius mutuis vulneribus concurrerunt, & mortes feneraverunt. *s' imprestarono l' un l' altro*. ¶ Significat etiam reddere cum fenore, *restituire con usura*. *Terent. Adelph.* 2. 2. 9. Metuisti, si de tuo jam concessisses paululum, atque adolescenti esses morigeratus, ne non tibi istuc feneraret? ¶ *Feneror* est etiam sub fenore accipio, *torre ad usura*. *Ulpian. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 35. Si quis pecuniam dominicam a servo feneratus esset.

FENESTELLA, æ, f. *finestretta*, *finestrella*, *finestrina*, θυρίδιον, diminut. a fenestra. *Colum. l.* 8. *c.* 6. Granaria modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Adde *lib.* 8. *c.* 3. & *lib.* 9. *c.* 5. ¶ Lucius Fenestella historicus fuit Augusti tempore, obiitque extremo Tiberii principatu, ut *Plin. l.* 33. *c.* 11. qui ejus testimonio sæpe utitur. Dictus est a calvitie. Qui enim in medio capite calvi essent, eos antiqui Fenestellas appellabant, quod fenestræ similitudinem præ se ferrent. Ita *Alciatus l.* 10. *parerg. c.* 5. quem penes sit fides. ¶ Alter Fenestella, cujus tractatus extat de Sacerdotiis & Magistratibus Rom. recentior est. *Plinium* enim ipsum citat; præterea meminit Episcoporum, & Archiepiscoporum: quæ voces *Plinio* ignotæ fuere. Sub hoc nomine latuit aliquandiu Andreas Dominicus Floccus, qui vixit sæculo Christi decimoquinto, ejusque libri verus auctor est. ¶ *Porta Fenestellæ* Romæ fuisse dicitur, inde nomen sortita, quod dea Fortuna per fenestellam furtim ad Servium regem accesserit, & cum eo connubium inierit. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 578. Nocte domum parva solita est intrare fenestra: Unde Fenestellæ nomina porta tenet. *Al. leg.* Fenestrella.

FENESTRA, æ, f. *finestra*, θυρίς, foramen in pariete ad ædem illustrandam: item valvæ, quibus id foramen clauditur. a φαίνω, luceo, quasi phænestra, vel ab aoristo ἔφανον, vel a φαίζω, quod a φάω, unde φαίνω. *Cic. in Tuscul.* 1. *a med.* Eæ partes quasi fenestræ sunt animi. *Id.* 2. *Attic. ep.* 3. Fenestrarum angustias reprehendere. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. *extr.* Fenestras, ad tormenta mittenda, in struendo, reliquerunt. *cannoniere*. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 807. lucem in thalamos totis admitte fenestris. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 5. biforem intrabat luna fenestram. *Id.* 14. *Metam. v.* 752. Patulæ fenestræ. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 32. altæ caligentesque. *Horat. l.* 1. *od.* 25. *v.* 1. Junctas fenestras quatere. *chiuse*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 482. ingentem lato dedit ore fenestram. *fece una grande apertura*. *Paul. Dig. lib.* 8. *tit.* 2. *leg. penul.* Fenestram immittere. *h. e.* aperto pariete fenestram facere. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 104. Natus ad Euphratem, molles quod in aure fenestræ Arguerint. *h. e.* foramina, e quibus inaures pendent. ¶ In illo *Plauti Cas.* 1. 1. 44. Quid facies? *Ol.* concludere in fenestram firmiter, Ut auscultare possis, cum, &c. *fenestra* videtur esse armarium excavatum in pariete cum valvis. Ut autem constet ratio illius versiculi, monent Critici, *fenestram* legi oportere. ¶ Translate ponitur pro aditu, via, & occasione. *Terent. Heaut.* 3. 2. 72. Hui quantam fenestram ad nequitiam patefeceris! *Tiberius* apud *Sueton. in ejus vita, cap.* 28. Si hanc fenestram aperueritis, nihil aliud agi sinetis.

FENESTRALIS, le, qui est fenestræ. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 578. Porta fenestralis. Alii leg. *Fenestella*. V.

FENESTRATUS, a, um, θυρωτός, fenestras habens. *Varr. l.* 7. *L. L.* 1. 14. Fenestrata triclinia. *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. *circa med.* Turris tabulatorum decem, singulis partibus fenestratis. ¶ Translate *Id. in præfat. l.* 3. Oportuit hominum pectora fenestrata & aperta esse.

FENESTRELLA, æ, f. fenestella. *Pallad. l.* 1. *tit.* 24. ubi alii rectius leg. *fenestella*.

FENESTRO, as, a. 1. *aprir finestre*, fenestras aperio, fenestram facio. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 55. *Hard.* Media oculorum cornea fenestravit pupilla.

FENESTRULA, æ, f. fenestella. *Apul. sub fin. l.* 9. *Metam.*

FENUM, &c. V. *Fænum*.

FENUS, & Fœnus, oris, n. *usura*, τόκος, lucrum ex pecunia proveniens, cum creditur alteri pecunia ea lege, ut & aliquando tota restituatur, & interim, dum abest, aliquid ab eo, qui accepit, quotannis, aut quotmensibus creditori solvatur. Quis fenoris modus apud Romanos fuerit, *Tacit.* 6. *Ann. c.* 16. docet. *Varr.* apud *Gell. l.* 16. *c.* 12. & *Non. c.* 1. *n.* 366. Fenus dictum a fetu, & quasi fetura quadam pecuniæ parientis, atque increscentis. *Fest.* Fenus appellatur naturalis terræ fetus: ob quam causam & nummorum fetus fenus est vocatum, & de ea re leges fenebres. Addit *Varr.* Catonem, & ceteros antiquiores sine *a* littera *fenus* pronuntiasse, ut *fetum*, & *fecunditas*. Ex quo intelligimus rectius sine diphthongo scribi: quod *Manut.* & *Cellar.* probant, itemque *Voss. in Etymol.* qui ab obsoleto *feo* deducit, unde & *fecundus*, & *fetus*. Alii ducunt e φαῖνος, merces, pretium, & scribunt *fænus*, *fætus*, *fæcundus*: quæ scriptio *Dausquio*, & aliis placet. *Cic. Attic. l.* 5. *ep. ult. ad fin.* Senatusconsultum factum est, ut centesimæ perpetuo fenore ducerentur. & *lib.* 6. *ep.* 3. Scaptius centesimis, renovato in singulos annos fenore, contentus non fuit. & *lib.* 4. *ep.* 15. Fenus ex triente Idib. Quint. factum erat bessibus. & *lib.* 6. *ep.* 1. *a med.* Græci solvunt tolerabili fenore. & *lib.* 16. *ep.* 15. *ad fin.* Iniquissimo fenore versuram facere coactus est. *Id. pro Cæl. c.* 18. Fenore trucidari. *Plaut. Curcul.* 4. 2. 23. lacerare homines. *Nepos in Attic. c.* 9. Pecuniam sine fenore alicui credere, *senza interesso*. *Cic. pro Flacc. c.* 21. Pecuniam adolescentulo, grandi fenore, fiducia tamen accepta, occupavisti. *Id. Verr.* 4. *c.* 70. Pecuniam alicui dare fenori. *Plaut. Curcul.* 4. 1. 19. Dare fenore. *Cic.* 5. *Verr. c.* 72. Fenus accipere ab aliquo. *Plaut. Asin.* 1. 3. 95. Si mutuas (*nummos*) non potero, certum est, sumam fenore. *Id. Curcul.* 4. 1. 19. Accipere fenori. & *Men.* 4. 2. 14. Fenore rem partam habere. *Id. Asin.* 2. 4. 23. Quæritare argentum in fenus. *Id. Mostell.* 3. 1. 34. Dare alicui fenori, & sortem argenti. *Modestin. Dig. lib.* 12. *tit.* 1. *leg.* 33. Exercere fenus. *Ulpian. lib.* 17. *tit.* 1. *leg.* 12. *circa med.* Majoribus usuris fenus accipere. *Scævola l.* 26. *tit.* 7. *leg.* 46. Dare pecuniam in fenus. *Ulpian. lib.* 32. *leg.* 12. *a med.* Certam summam usuris certis fenori dare. *Id. lib.* 16. *tit.* 3. *leg.* 7. Pecunias fenore apud nummularios exercere. *Horat. in art. Poet. v.* 421. Nummi positi in fenore. *dati a censo*. *Varro l.* 5. *de L. L. c.* 7. Pecunia, quæ est in fenore. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 80. Multis occulto crescit res fenore. ¶ Transfertur ad quodcumque lucrum, & accessionem significandam. *Tibull. l.* 2. *el.* 7. *v.* 3. spes sulcis credit aratis Semina, quæ magno fenore reddat ager. *Manil. l.* 5. *v.* 273. Seminaque in fenus sulcatis credere terris. *Plin. l.* 18. *c.* 17. *ad fin.* Sic quoque cum quinquagesimo fenore messes reddit exilitas soli: verum diligentioribus cum centesimo. *cinquanta, cento per uno*. *Propert. l.* 1. *el.* 7. *extr.* Sæpe venit magno fenore tardus amor. & *lib.* 3. *el.* 1. *v.* 22. At mihi quod vivo detraxerit invida turba, Post obitum duplici fenore reddet honos. ¶ Etiam de ipsa sorte *fenus* dicitur. Translate *Plin. l.* 2. *c.* 63. Quam bona fide terra creditum fenus reddit!

FENUSCULUM, i, n. parvum fenus, lucellum. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 52. Annuus? invenires mutuum, ad danistam devenires, adderes fenusculum.

FERA, æ, f. *fiera*, *bestia*, θήρ, animal non mansuefactum, & naturalem feritatem habens sive sævum sit, sive non, bellua, bestia: a voce Græca allata. V. *Bellua*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 16. Neque ulla re longius absumus a natura ferarum. Sunt enim rationis & orationis expertes. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 27. Uri neque homini, neque feræ, quam conspexerint, parcunt. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 38. te sævæ progenuere feræ. (*di uomo crudele, duro, inesorabile.*) *Curt. l.* 6. *c.* 5. Ritu ferarum virgulta subire soliti. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 26. Feris corpus objicere. *Id.* 3. *Offic. c.* 17. Excitare & agitare feras. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 163. venari. & *vers.* 286. concitare. & 2. *Metam. v.* 498. sequi. & *lib.* 10. *v.* 546. lacessere. & 3. *de art. am. v.* 144. petere. *Senec. in Herc. Oet. v.* 751. domare. *Id. in Thyest. v.* 497. Umber vestigat feras. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 118. Feræ avidæ. & *vers.* 112. rapidæ. & *epist.* 9. *v.* 34. terribiles. *Senec. in Troad. v.* 566.

568. immanes. Id. in Herc. Oet. v. 1295. horridæ. Stat. 8. Theb. v. 71. rabidæ. Ovid. 2. Fast. v. 216. montanæ. Lucret. l. 2. v. 597. montivagæ. ¶ De serpentibus dixit Hygin. Poet. astron. l. 2. c. 14. de formica Martial. l. 6. epigr. 15. ¶ Feras pro feræ habet more suo Lucret. l. 1. v. 404.

FERABITE, positum pro agresti. Sisenn. histor. l. 4. Et partim ferabiter, partim lauro & arbusto, ac multa pinu, ac myrtetis abundant. Ita Non. c. 2. n. 347. sed legendum est fera vite.

FERACITAS, atis, f. fertilità, ἀφορία, fertilitas, fecunditas. Colum. l. 3. c. 2. sub fin. Ubi nihil erit, quod prohibet, feracitatem vitis potius sequemur.

FERACITER, fertilmente, ἀφθόνως, fertiliter. Liv. cap. 1. lib. 6. Velut ab stirpibus lætius feraciusque renata urbs.

FERALIA, ium, n. Feste: Diis manibus sacrata festa, a ferendis epulis, vel a feriendis pecudibus appellata. Varr. l. 5. de L. L. c. 3. Feralia ab inferis, & ferendo, quod ferunt tum epulas ad sepulcrum, quibus jus ibi parentare. Celebrabantur mense Februario per aliquot dies, quorum ultimus erat dies decimus septimus, ut est apud Ovid. 2. Fast. v. 567. Id. ibid. v. 569. Hanc, quia justa ferunt, dixere Feralia lucem. Ultima placandis Manibus illa dies. Cic. Attic. l. 8. ep. 14. Cæsarem a Corfinio profectum esse Feralibus. ¶ Alii dicunt fuisse diem decimum nonum, alii vigesimum primum, alii vigesimum tertium ejus mensis. Quod vero prima syllaba fere a Poetis producitur, mallet Jos. Scalig. legere apud Ovid. dicunt Feralia.

FERALIS, le, ad Feralia pertinens. Ovid. 2. Fast. v. 34. placatis sunt tempora pura sepulcris, Tunc cum ferales præterière dies. Id. 5. Fast. v. 486. Ferale tempus. Colum. l. 10. v. 191. feralis mensis. h. e. Februarius. ¶ Item universim ad mortuos pertinens, funebris, funestus, ferale, funebre, νεκρικός. Ovid. in Ibin. v. 103. Ferales vittæ. Id. 3. Trist. el. 13. v. 21. Ferales cupressus. & el. 3. v. 81. extincto feralia munera ferre. Virg. 4. Æn. v. 462. Solaque culminibus ferali carmine bubo Visa queri. Petron. in Satyr. c. 120. Enyo feralis. Sil. l. 10. v. 535. Ac, ferale decus, mœstas ad busta cupressos. Id. l. 3. v. 223. Letiferum murmur, feralique horrida cantu Buccina. Plin. l. 18. c. 26. Idus Mart. ferales Cæsari. Sil. l. 6. v. 216. Feralis aula. h. e. sedes, cubile immanis serpentis, in Africa ab exercitu occisi. Tacit. Hist. 5. c. 25. Ferale bellum. h. e. exitiosum. Id. 4. Ann. c. 64. Feralis annus. Prudent. peristeph. 2. v. 312. de S. Vincent. feralis domus. h. e. carcer. ¶ Ferale adverbii ritu, feralem in modum. Claudian. l. 3. de rapt. Proserp. v. 130. Si buxos inflare velim, ferale gemiscunt.

FERAX, acis, ferace, fertile, abbondante, εὔφορος, fertilis, frugifer, uber, fecundus: a fero. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 4. Agri feracissimi. Horat. l. 1. od. 31. v. 3. opimæ Sardiniæ segetes feracis. Virg. 2. Georg. v. 79. Feraces plantæ. ¶ Cum genitivo Plin. l. 2. ep. 17. Terra ferax arborum. Id. l. 15. c. 24. Acini feraces musti. Horat. epod. 5. v. 22. Hiberia venenorum ferax. Ovid. 7. Metam. v. 470. nitidæque feras Peparethos olivæ. Val. Flacc. l. 6. v. 102. niveumque feras Euarchus olorum. ¶ Cum ablat. Ovid. 2. Amor. el. 16. v. 7. Terra ferax Cerere, multoque feracior uvis. Al. aliter leg. Virg. 2. Georg. v. 222. Illa ferax oleo est. Ita leg. Non. c. 9. n. 10. & ita in codice vetustissimo Romanæ notæ, & in Mediceo haberi testatur Pierius: al leg. olea. ¶ Translata Cic. 3. Offic. c. 2. Nullus feracior in philosophia locus est, nec uberior, quam de officiis. Id. in Orat. c. 15. Nihil est feracius ingeniis, iis præsertim, quæ disciplinis exculta sunt. Horat. in carm. secul. v. 19. prolisque novæ feraci lege marita. Plin. l. 4. ep. 15. Ferax sæculum bonis artibus. Id. in Paneg. c. 43. Sit ne feracius & uberius, non ad laudem modo, sed ad pecuniam principi, si, &c.

FERBUI. V. Ferveo.

FERCTUM. V. Fertum.

FERCULUM, i, n. portata, servizio, missus ciborum, qui singulis vicibus mensæ inferuntur, sive ex pluribus lancibus constet patinisve, sive ex singulis tantum: a ferendo. Petron. in Satyr. c. 35. Laudationem ferculum est insecutum, plane non pro exspectatione magnum. Repositorium enim rotundum duodecim habebat Signa in orbe disposita, super quæ proprium convenientemque materiæ structor imposuerat cibum: super Arietem cicer arietinum, super Taurum bubula frustum, &c. & cap. 36. Videmus in altero ferculo altilia & sumina, &c. Sueton. in Aug. c. 74. Cœnam ternis ferculis, aut cum abundantissime senis præbebat. Plin. l. 33. c. 10. Ptolemæum mille convivas, totidem aurea potoria, mutantem vasa cum ferculis, saginasse. Juvenal. sat. 1. v. 94. quis fercula septem Secreto cœnavit avus? Id. sat. 7. v. 184. Fercula docte componere. Id. sat. 11. v. 64. cuncta sigillatim numerat fercula cœnæ suæ. Horat. l. 2. sat. 6. v. 104. Multaque de magna superessent fercula cœna. h. e. multi cibi. ¶ Item machina, gestamen, quo signa deorum in pompa Circensi, & in triumphis simulacra oppidorum ac regionum, &c. & in exsequiis cineres, aut majorum imagines transvehebantur: plaustra appellat Tertull. de Spectac. c. 7. vehicula alii, carrette dicunt Lombardi. Liv. l. 1. c. 10. Spolia ducis hostium cæsi suspensa fabricato ad id apte ferculo gerens, in Capitolium ascendit. Sueton. in Cæs. c. 37. Pontico triumpho inter pompæ fercula trium verborum prætulit titulum, Veni, vidi, vici. & cap. 76. Sedem auream in Curia, thensam & ferculum Circensi pompa, templa, aras, &c. recepit. (Adde Valer. Flacc. l. 3. v. 539.) Id. in Calig. c. 15. Matris fratrisque cineres Romam Tiberi subvectos, per splendidissimum quemque equestris ordinis, medio ac frequenti die, duobus ferculis mausoleo intulit. Cic. 2. Offic. c. 36. Cavendum ne tarditatibus utamur in gressu mollioribus, ut pomparum ferculis similes esse videamur. ¶ Fercula funerum sunt etiam ferales epulæ, quas Manibus placandis ad sepulcra afferre mos fuit. Plin. l. 10. c. 10. Milvus rapacissima & famelica semper ales nihil esculenti rapit unquam ex funerum ferculis.

FERE, adverb. quasi, poco più poco meno, ἀπαλῶ ὀλίγῳ, ferme, pæne, prope. Cic. 14. Attic. ep. 20. Eadem fere hora, qua veni. Terent. Hecyr. 5. 3. 24. Abhinc menses decem fere. Nep. in Arist. c. 1. Sexto fere anno post. Cic. 2. de Orat. c. 6. Semper fere cum Scipione solitum rusticari. Id. 6. Fam. ep. 20. Omnes fere familiarissimi Cæsaris me observant. Terent. Andr. 1. 1. 77. Fere in diebus paucis, quibus hæc acta sunt, Chrysis moritur. Cic. 2. de Fin. c. 31. Totidem fere verbis interpretatus sum. Id. pro Cluent. c. 16. In quibus quantus splendor sit, quam fere omnium constans ratio vitæ, nemo ignorat. Id. 1. Offic. c. 18. Ab iis rebus quemadmodum ducatur officium, satis fere diximus. Id. sub fin. l. 3. de nat. Deor. Hæc fere dicere habui de natura deorum. Id. 7. Attic. ep. 1. Hæc fere sunt in illa epistola. & epist. 6. Nec adhuc fere inveni, qui non concedendum putet Cæsari. e fin ora non ho trovato quasi veruno, che, &c. Terent. Heaut. 1. 1. 3. Nec rei fere sane amplius quidquam fuit. e per verità non c' è stato quasi altro di più. Cic. pro Sext. c. 24. Non fere quemquam invidia consecuta est. quasi nimno. ¶ Item plerumque, per lo più. Cic. 1. de Invent. c. 29. Probabile est id, quod fere fieri solet. Id. 1. Offic. c. 18. extr. Declaretur autem studium bellicæ gloriæ, quod statuas quoque videmus ornatu fere militari. Id. pro leg. Manil. c. 9. Hoc jam fere sic fieri solere accepimus. Id. de Amic. c. 1. Sermo, qui tum fere omnibus erat in ore. Cels. l. 6. c. 2. Fereque id in capillis fit: rarius in barba: aliquando etiam in supercilio. Cic. in Top. c. 21. Nec fere omnes locos incidere in omnem quæstionem. e che per lo più non tutti e luoghi, &c. & cap. 26. Illud genus caussarum errorem afferre non fere solet. per lo più non suole, &c. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 18. Fere non difficile est invenire, quid, &c. ¶ Junctum cum plerumque pleonasmus est, non inelegans tamen. Terent. Phorm. 1. 2. 39. Hic solebamus fere plerumque eam opperiri. ¶ Habet etiam eandem vim cum valde, aut omnino. Cic. in Bruto, c. 40. extr. Ætates vestræ nihil, aut non fere multum differunt. Terent. Heaut. 1. 1. 70. Domum revertor mœstus, atque animo fere perturbato, atque incerto præ ægritudine. ¶ Secunda syllaba ab Auson. corripitur epigr. 205. ad Gallam præter morem veterum, aliorumque Poetarum.

FERENS, entis, chi porta, φέρων, qui fert. Virg. Æn. 1. v. 193. cervi capita alta ferentes Cornibus arboreis. Sil. l. 9. v. 586. Clamantemque fereos calcata per agmina portat. h. e. sustinens. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 77. Surda sit oranti tua janua, laxa ferenti. h. e. ferenti munera. Virg. 4. Æn. v. 430. & Plin. in Paneg. c. 31. Venti ferentes. secondi, favorevoli, eo ferentes, quo tendimus. Horat. l. 2. ep. 1. v. 141. Animus spe finis dura ferens. che soffre. Tacit. 5. Hist. c. 6. Corpora salubria, & ferentia laborum. tollerante.

FERENTANI, orum, populi Apuliæ, quorum oppidum Ferentum, cujus meminit Horat. l. 3. od. 4. v. 16. nunc Forenza. Cic. pro Cluent. c. 69. ubi tamen alii leg. Frentani.

FERENTARIUS, a, um, adject. Ferentarii, ἀκροβολισταί, levis armaturæ milites, a ferendo, quia ea tantum arma habebant, quæ feruntur, non quæ tenentur, quippe qui funda, lapidibusque, vel arcu, & telis pugnabant, ut Fest. docet, itemque Varr. l. 6. de L. L. c. 3. & apud Non. c. 12. n. 8. Sed Non. c. 18. n. 15. Ferentarios vocat milites levis armaturæ auxiliatores, ense & telis instructos, a ferendo auxilio, quia, quicquid opus erat, opem ferebant, & tela pugnantibus ministrabant. Sallust. in Catil. c. 60. Postquam eo ventum est, ut a ferentariis prœlium committi posset. Veget. l. 1. de re milit. c. 20. Erant inter pedites, qui dicebantur funditores, & ferentarii, qui præcipue in cornibus locabantur, & a quibus pugnandi sumebatur exordium: sed hi & velocissimi, & exercitatissimi legebantur. Varr. cit. lib. 6. L. L. etiam equites ferentarios nominat. ¶ Ferentarius amicus, Plaut. Trin. 2. 4. 55. dicitur qui celer & expeditus est ad opem ferendam. Quod vero hunc eundem locum Varro ibid. referens, ferentarium exponit, inanem & sine fructu; censet Turneb. alludi ab eo ad levem ferentariorum armaturam, a Plauto vero ad vocem ipsam, nempe a ferendo. Certe quidem Varronis interpretatio ad Plauti integram sententiam minime facit.

FERENTINATES, tium, cives, & incolæ Ferentini, quod fuit oppidum Latii in finibus Hernicorum. Liv. l. 4. c. 51. & lib. 9. c. 43. & Plin. l. 3. c. 5. ¶ Ferentinatis in recto sing. pro Ferentinas, Titinn. apud Priscian. l. 4. pag. 629. Putsch. Ferentinatis populus Græca studet.

FERENTINUS, a, um, ad Ferentinum oppidum pertinens, V. vocem præced. Sil. l. 8. v. 395. Sulla Ferentinas, Privernatumque manipli, &c. ¶ Aqua Ferentina apud Liv. l. 1. c. 51. extr. alio pertinet. Nempe fuit prope Albam Longam, ubi & Lucus Ferentinæ (ibid. c. 50. & 52.) quæ creditur fuisse diva eadem cum Ægeria.

FEREOLA VITIS. De ea sic Colum. l. 3. c. 2. ad fin. Nuper mihi cognitas pergulanam, & irtiolam, fereolamque, non facile asseverem, quo gradu habendæ sint.

FERETRIUS, φερέτριος, Jovis cognomen, quod illi a Romulo impositum est, non a pace ferenda (ut quibusdam visum est) sed a ferendis spoliis ducis: vel a feriendis hostibus, ut vult Plutarch. in Romul. & Propert. l. 4. eleg. 10. v. 46. Nam Romulus devictis Ceninensibus, hostium spolia, ferculo ad id facto, in Capitolium detulit, ibique ea quercu suspensa Jovi consecravit: eodem in loco Jovi Feretrio templum condidit, auctorque fuit posteris, ut eo capta ex regibus, ducibusque hostium opima spolia deferrent. Liv. l. 1. c. 10. Flor. l. 1. c. 2. ¶ Translate Vetus Poeta apud Teren-

tian.

tian. Maur. pag. 1442. Putsch. Opima adposui senea Amori arma Feretrio.

FERETRUM, i, n. feretro, cataletto, bara, φέρετρον, capulus, instrumentum, quo cadavera efferuntur ad sepulturam. Vox Græca est, sed usu Latina facta. Virg. 6. Æn. v. 222. pars ingenti subiere feretro Triste ministerium, &c. Valer. Flacc. l. 5. v. 11. positumque feretro Congemuere. Ovid. 3. Metam. v. 508. Jamque rogum, quassasque faces, feretrumque parabant. ¶ Item ferculum portandis imaginibus in exsequiis, spoliis in pompa triumphali, &c. Sil. l. 10. v. 567. celsis de more feretris Præcedens prisca exsequias decorabat imago. & lib. 5. v. 168. quis opima volenti Dona Jovi portet feretro suspensa cruento. & lib. 17. v. 630. Ante Syphax, feretro residens captiva premebat Lumina. Grat. in Cyneg. v. 488. & viridi fumantia liba feretro. h. e. ferculo e frondibus composito. Apud Liv. quoque l. 1. c. 10. hæc vox a nonnullis reponitur pro ferculo, ubi de Romulo spolia opima Jovi Feretrio dicanti sermo est: docentque fuisse truncum arboris ramosum, vel duo ligna transversa, e quibus suspendebantur arma hostibus capta in morem trophæi.

FERIÆ, arum, f. ferie, di festivi, ἑορταὶ ἡμέραι, dies cessationum ab opere. Aliquibus dictæ videntur a feriendis victimis: aliis ab epulis ferendis, quod in iis fiebant epulationes ex proventu fetus pecudum & frugum. Cic. 2. de Leg. c. 12. Feriarum, festorumque dierum ratio in liberis requietem habet litium & jurgiorum, in servis operum & laborum. ¶ Aliæ erant cum festo, ut Saturnalia, quibus epulationes adjungebantur; aliæ sine festo, ut Nundinæ. Deinde aliæ erant publicæ, aliæ privatæ. Feriarum publicarum quatuor erant genera, stativæ, conceptivæ, imperativæ, nundinæ, de quibus V. suis loc. Privatæ feriæ erant vel propriæ quibusdam familiis, vel singulorum hominum. Feriæ propriæ familiarum erant, quas quæque familia ex usu domesticæ celebritatis observabat, ut Feriæ Claudiæ, Æmiliæ, &c. Propriæ singulorum erant, ut natalium dierum, quæ natalitiæ dicabantur, expiationes fulgurum, & funerum. Liv. l. 3. c. 5. Ferias indicere in triduum. Cic. 2. de Leg. s. 22. extr. Habere triduum ferias. Varr. apud Gell. l. 1. c. 25. Feriæ belli, sospensione d' armi, tregua. Plaut. Capt. 3. 2. 18. Ventres gutturque resident esuriales ferias. h. e. jejunant. Horat. l. 4. od. 5. extr. Præstare Hesperiæ longas ferias. h. e. longam pacem. Plin. l. 35. c. 2. Custodire ferias. & Macrob. 1. Saturn. c. 16. observare. fare, osservar le feste. Petron. in Satyr. c. 24. Agere ferias. star in ozio. Suet. in Calig. c. 23. Solemnibus feriis celebrare victorias. Cic. l. 3. de Orat. s. 22. extr. Forenses feriæ. feste di palazzo. ¶ Feriis, & Per ferias, diebus feriarum. Cato R. R. s. 2. Per ferias potuisse fossas tergeri, vias muniri. Colum. l. 2. c. ult. Feriis licet flumine abluere greges. & mox. Feriis ritus majorum illa permittit, far pinsere, faces incidere, &c. ¶ Sine ullis feriis, proverb. sine ulla intermissione. Arnob. l. 1. pag. 9. Nunquam omnino respirasse mortalia, & sine ullis, ut dicitur, feriis, multiplicium formas fuctionisse discriminum. ¶ In singulari numero Festus: Feria a feriendis victimis appellata.

FERIATICUS, a, um, adject. idem quod feriatus, seu festus, ut Feriatici dies, Ulpian. l. 2. Dig. tit. 12. leg. 2. ubi al. leg. feriati.

FERIATUS, a, um, qui otiosus & quietus est, & nihil agit, vel in quo nihil agitur: a feriis. Cic. 1. de nat. Deor. c. 37. Deum sic feriatum volumus cessatione torpere. Id. 3. de Orat. c. 15. Feriatus a negotiis publicis. Prudent. peristeph. 10. de SS. Martyrib. Fruct. &c. v. 156. feriata freta. h. e. tranquilla. ¶ Feriati dies sunt, in quibus feriæ aguntur, giorni di festa. Plin. ep. 24. l. 10. Et sequens mensis complures dies feriatos habet. Adde lib. 3. ep. 14. ¶ Male feriatus dicitur, qui intempestivo otio deditus est. Horat. l. 4. od. 6. v. 14. Male feriatos Troas, & lætam Priami choreis Fallerent aulam.

FERINUS, a, um, di fera, θήρειος, ad feras pertinens. Cic. 1. de Invent. c. 2. Victu ferino sibi vitam propagare. Ovid. 2. Metam. v. 523. Ferini vultus. Id. 5. Trist. el. 12. v. 55. Ferina vox. Virg. 11. Æn. v. 572. Ferinum lac. Ovid. 7. Metam. v. 675. Sum nemorum studiosus, ait, cædisque ferinæ. Lucret. l. 5. v. 1417. Ferina vestis. h. e. ex pellibus ferarum. Gell. l. 19. c. 2. Ferinæ voluptates. piaceri brutali. Plin. l. 23. c. 4. a med. Pomum sapore ferino, quem feras in apris novimus. Id. l. 6. c. 28. & Sallust. in Jug. c. 21. & 94. Ferina caro. salvaticina. Et absolute eod. sensu Virg. 1. Æn. v. 219. Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ.

FERIO, is, a. 4. ferire, colpire, percuotere, battere, παίω, κόπτω, percutio, vulnus infero, cædo, pulso. Cic. 3. Verr. c. 3. Instat, ut quamprimum securi feriantur. Sallust. in Catil. c. 7. Hostem ferire. Virg. 12. Æn. v. 294. Telo trabali graviter ferire. Horat. l. 2. od. 10. v. 11. feriuntque summos Fulmina montes. Ovid. 3. Fast. v. 755. Ille cadit præceps, & calce feritur aselli. Id. in Ibin, v. 483. venenato ab angue feriri. Virg. Ecl. 9. v. 25. Caper cornu ferit. Tibull. l. 2. el. 5. v. 85. ferit pede rusticus uvas. Sallust. in Jug. c. 79. Murum ferire arietibus. Cic. pro Cal. s. 24. parietem. batter la mano sul muro. Id. Attic. l. 1. ep. 1. frontem. battersi la fronte. Ovid. 4. Metam. v. 553. plangore pectora. Cels. in fi. cap. 7. l. 6. malleo tabulam. Senec. in Herc. Oet. v. 834. ore terram languidus prono ferit. Lucan. l. 4. v. 786. ferientia terram corpora. Plaut. Men. 1. 2. 63. Jam fores ferio? Me. feri. batter alla porta. Ovid. 6. Metam. v. 57. subtemen inter stamina ductum Percusso feriunt insecti pectine dentes. Senec. in Troad. v. 833. Tinnulas plectro feriente chordas. Lucan. l. 10. v. 244. Venti aquas assidue feriunt. Virg. 3. Æn. v. 290. Certatim socii feriunt mare. h. e. remis pulsant. Calpurn. ecl. 4. v. 128. Seu cantare juvat, seu ter pede læta ferire Gramina. ballare, ter pede humum pulsare, ut ait Ovid. 1. de ar. am. v. 112. (Al. leg. lenta ferire carmina, h. e. cantum carminum lenta saltatione exprimere, & sequi. Simile est illud Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 50. de Horatio. Dum ferit Ausonia carmina culta lyra.) Id. ecl. 2. v. 11. ales ferit aere pennis. Ovid. sub fin. el. ult. l. 1. Trist. cæruleis charta feritur aquis. & eleg. 2. v. 47. Nec levius tabulæ laterum feriuntur ab undis, Quam grave balistæ mœnia pulsat onus. Horat. l. 2. od. 17. v. 32. Nos humilem feriemus agnam. scannerò in sacrifizio. Lucan. l. 9. v. 396. Me calor æthereus feriat. Lucret. l. 4. v. 260. Acre ferit frigus. ¶ Ferire pecuniam est cudere. batter moneta. Plin. l. 3. c. 3. Constitutumque, ut asses sextantario pondere ferirentur. Hinc illa in vet. monum. Triumvir A. A. A. F. F. h. e. auro, argento, ære flando, feriundo. ¶ Translate Senec. in Hippol. v. 293. Cupido virginum ignoto ferit igne pectus. Id. in Herc. Oet. v. 1944. Sonus trepidas aures ferit. Horat. l. 1. sat. 3. v. 274. ferire verba palato. h. e. exprimere, loqui, lingua palatum veluti icente. Lucan. l. 7. v. 580. libertas ultima mundi, Quo steterit ferienda loco. Id. l. 5. v. 774. feriat dum mœsta remotas Fama procul terras. h. e. rumoribus suis impleat. Lucret. l. 6. v. 692. Res feriunt oculorum acies, visumque lacessunt. & vers. 242. Propterea fit, uti speciem quæ vertimus, omnes Res ibi eam contra feriant forma atque colore. h. e. incurrant in oculos. Cic. 15. Fam. ep. 16. His spectris etiam si oculi possent feriri, animus qui possit non video. Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 122. de hasta cuspide. tremulisque ferit splendoribus Hebrum. Lucan. l. 6. v. 742. pessime mundi Arbiter, immittam ruptis Titana cavernis, Et subito feriare die. h. e. percellam, perstringamque tuos oculos subita, tibique invisa luce. Ovid. 7. Metam. v. 804. Sole fere radiis ferientæ cacumina primis. Virg. 5. Æn. v. 140. ferit æthera clamor. ¶ Aliquando est dolo fraudare, fallere, per fraudem quippiam alicui auferre, multare. Plaut. Trin. 2. 2. 29. Ubi illa pendentem ferit, jam amplius orat. Terent. Phorm. 1. 1. 13. Porro autem Geta ferietur alio munere, ubi hera pepererit. Propert. l. 4. el. 5. v. 44. Cum ferit astutus comica mœcha Getas. Id. l. 3. el. 2. v. 50. Qui volet austeros arte ferire viros. ¶ Ferire fœdus est jungere, facere, quia in fœderibus faciendis mactabatur victima, & cæsa jungebant fœdera porca, ut ait Virg. 8. Æn. v. 641. (V. Liv. l. 1. s. 24.) Id. Æn. 10. v. 154. Tarchon jungit opes, fœdusque ferit. Cic. pro Dom. c. 50. Fœdera feriebantur provinciarum. Id. pro Cal. c. 14. Amorum turpissimorum fœdera ferire. stringer illecita amicizia. ¶ Interdum ponitur pro contingere. Horat. l. 1. od. 1. extr. Sublimi feriam sidera vertice. Valer. Flacc. l. 1. v. 384. puniceo cui circumfusa cothurno Palla imos ferit alba pedes. ¶ Caret præterito & supino, & cum opus est, ab ico, aut percutio mutuatur. Charis. tamen l. 3. pag. 222. Putsch. integram ejus conjugationem referens, ferii, ferieram, ferierem, feriissem, feriisse, feritum ire ei tribuit, sed sine exemplis. Feriturus usurpavit Servius ad Æn. 7. v. 498. Feribo pro feriam ponit Charis. loc. cit. quæ positio est in verbis quartæ conjugationis apud antiquos usitata. ¶ Ferinunt pro feriunt antiquum est. Festus in Nequinunt.

FERIOR, aris, atus sum, dep. 1. far vacanza, oziare, σχολάζω, ferias ago, ab opere cesso, otiosus sum. Usum habet maxime in præteritis. Varr. l. 5. de L. L. s. 3. Qui Fornacalibus suis non fuerunt feriati. Macrob. lib. 1. in somn. Scip. cap. 7. Achilles recenti lacessitus injuria, ab armis cum sua milite feriabatur. V. alia in Feriatus. ¶ Particip. feriaturus usurpavit Sidon. l. 9. ep. 11. a med.

FERITAS, atis, f. selvatichezza, rozzezza, fierezza, ἀγριότης, natura ejus, qui ferus est, h. e. nullo cultu mitigatus, aut mansuefactus, silvestris, non domitus, feræ similis, mores ferini, naturæ asperitas, immanitas, crudelitas. Cic. 1. Offic. c. penult. Magnitudo animi, remota communitate conjunctioneque humana, feritas est quædam & immanitas. Id. pro Sext. s. 42. Ex feritate ad justitiam atque mansuetudinem traducere homines. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 25. Trevirorum civitas cultu & feritate non multum a Germanis differebat. Ovid. 2. ex Ponto, ep. 2. v. 112. Scythici loci feritas. asprezza del paese. Sic Stat. l. 2. silv. 2. v. 33. feritas inamœna viæ. Plin. l. 14. c. 20. Compescere nimiam musti feritatem. Id. l. 16. cap. 32. extr. Arbor feritatis paulum mitigatæ fetu. Colum. l. 11. c. 3. circa med. de menta: Quæ res feritatem detrahit, atque edomitam reddit. Ovid. 4. Fast. v. 217. Feritas mollita. & vers. 103. deposita. & lib. 3. v. 282. Feritatem exuere. ¶ Pro fertilitate videtur usurpari a Tertull. in carm. de Sodoma, scilicet a ferendo.

FERITANS, antis, frequentat. a ferens. Solin. sub fin. cap. ult. Palmeta caryotas feritantia.

FERME, quasi, σχεδὸν, quasi, fere, propemodum. Cic. ad Brut. ep. 1. sub fin. De me possum idem, quod Plautinus pater in Trinummo (2. 2. 38.) Mihi quidem ætas acta est ferme. Liv. l. 30. s. 24. In conspectum ferme Africæ prospero cursu vectus. Terent. Hecyr. 3. 1. 32. Illæ mulieres sunt ferme, ut pueri, levi sententia. Id. Phorm. 5. 7. 40. Ferme eadem omnia, quæ, &c. Cic. de clar. Orat. s. 43. extr. Ut nihil eo ferme quisquam possit addere. ¶ Item fere, plerumque, per lo più, per l' ordinario, præcedente negativa particula. Terent. Andr. 3. 1. 1. Fidelem haud ferme mulieri invenias virum. per l' ordinario non troverai, &c. Plaut. Pœn. 4. 2. 40. Facio, quod manifesto mœchi haud ferme solent, refero vasa salva. Liv. l. 22. c. 9. ad fin. Quod non ferme decernitur, nisi cum, &c. Cic. 5. Tuscul. s. 38. Sapientis cogitatio non ferme ad investigandum adhibet oculos advocatos. ¶ Et omissa negatione, Tacit. 2. Ann. c. 2. Et accepere barbari lætantes, ut ferme ad nova imperia. & cap. 54. Certis e familiis, & ferme Mileto accitus sacerdos. ¶ Item circiter, in circa. Liv. l. 30. cap. 9. extr. Abest ab Carthagine quindecim millia ferme passuum. & cap. 10. sub fin.

Sex

Sex ferme onerariæ abstractæ sunt. ¶ Item valde, aut omnino. *Liv. l. 36. c. 43.* Ita numero non ferme impares futuros. *Gell. l. 14. c. 2.* Eum constabat virum esse ferme bonum, notæque, & expertæ fidei, & vitæ inculpatissimæ.

FERMENTATUS, a, um, *lievitato*, *fermentato*, ζυμωθείς, fermento imbutus. *Plin. l. 18. c. 11.* Validiora esse corpora, quæ fermentato pane aluntur. Adde *Cels. l. 2. cap. 25. & 29.* ¶ Translate *Varr. l. 2. R. R. de notis optimorum venum, c. 9.* Debent esse pedibus magnis, digitis discretis, unguibus duris, solo nec ut corneo, nec nimium duro, sed ut fermentato ac molli. *h. e.* leviter intumescente simul, & lutescente, *pastosa*. *Colum. l. 11. c. 3.* Vis frigoris excoquit terram, fermentatamque solvit. *Id. l. 4. c. 1.* Si depangantur semina in regesto, quod est fermentatum plus dipondio semisse. *h. e.* solutum, laxumque, & velut fermento quodam intumescens, ut *ibid. paulo post* dicit, atque adeo in altitudinem crevit. ¶ *Fermentati mores* apud *Prudent. in Apotheosi, v. 412.* h. e. corrupti, mali. Fermentum enim ex corruptis rebus, & acescentibus fit, ut videre est apud *Plin. l. 18. c. 11.*

FERMENTESCO, is, n. 3. ζυμοῦσθαι, est crescere, & rarescere, addito fermento, & proprie de pane dicitur. Translate de terra, cum densitas illa glebarum rarescit, & resolvitur. *Plin. l. 17. c. 2.* Tellus quoque illo modo (*h. e. ex nive diutius sedente*) fermentescit. Adde *lib. 28. c. 8. e med.*

FERMENTO, as, avi, atum, a. 1. *lievitare*, *fermentare*, ζυμόω, fermento imbuo. Dicitur tum de pane, tum de aliis rebus, quæ resolvuntur, rarefiunt, & intumescunt. *Plin. l. 18. c. 11.* Cum fieret panis hordeaceus, ervi aut cicerculæ farina ipse fermentabatur. *Varr. l. 1. R. R. c. 38.* & *Colum. l. 2. c. 15.* De his præstare columbinum, quod calidissimum sit, & fermentare possit terram. *Colum. l. 12. c. 17.* Ficus viridis in amphoras conditur, & ibi sinitur fermentari: deinde cum exacuit, &c. ¶ Translate *Paulin. Nolan. carm. 10. (al. 9.) v. 263.* & mala dulces Fermentare jocos satyræ mordentia aceto.

FERMENTUM, ti, n. *fermento*, *lievito*, ζύμη, intritum ex farina aqua subacta, & macerata sine sale, donec acescat, ut *Plin. l. 18. c. 11.* docet: a *fervendo*, quasi *fervimentum*, quia massam ad panificium subactam, cui injicitur, quasi fervefacit, & attollit, turgidamque reddit. *Plin. ibid. c. 7.* Spuma item concreta pro fermento utuntur. ¶ Translate dicitur de eo, quod terram resolvit, & raram, ac tumidam reddit. *Colum. l. 4. c. 1.* Repastinata humus, dum est recens, soluta, laxaque velut fermento quodam intumescit. *Plin. l. 17. cap. 21.* Solum apricum bidente pastinari debet, ternos pedes bipalio alto, marra rejici quaternum pedum fermento, ita ut in pedes binos fossa procedat. Ita *Hard.* legit ex MSS. (*al. ferramento*) & interpretatur: humus e fossa duum altitudinis pedum extracta, ad pedum quatuor altitudinem debet crescere, cum laxior facta est repastinationis ope. ¶ Apud *Virg. 3. Georg. v. 379.* & pocula læti Fermento, atque acidis imitantur vitea sorbis. *fermentum* est cervisia, quæ fit ex hordeo, aut frumento, in quandam similitudinem vini corrupto,' ut ait *Tacit. de morib. Germ. cap. 23.* ¶ Item dicitur de ira, quia animus iræ, tanquam fermento & acescit, & turgescit. *Plaut. Merc. 5. 3. 3.* & *Casin. 2. 5. 17.* Mea uxor tota in fermento jacet. *Juvenal. sat. 3. v. 188.* accipe & illud Fermentum tibi habe, *h. e.* causam irascendi, & indignandi. ¶ *Salm. in ep. ad Advent. (al. c. 1.)* Cui libro, si animum propius intenderis, velut fermentum cognitionis magis ei inesse, quam bracteas eloquentiæ deprehendes. *h. e.* res ejusmodi, unde cognitio multiplex augeatur, quemadmodum fermentum massæ farinæ adjectum eam crescere facit.

FERO, fers, tuli, latum, anom. *portare*, φέρω, porto, gero, veho: a voce Græca ablata. *Cajus Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 235.* *ferre* usquis proprie dicimus, quæ quis suo corpore bajulat: *portari* ea, quæ quis in jumento secum ducit: *agi* ea, quæ animalia sunt. *Liv. l. 39. c. 54.* Arma deinde sibi, & postremo omnia, quæ ferrent, agerentve, adempta. Hæc tamen discrimina inter *fero*, & *porto* non fere observantur. *Terent. Andr. 2. 2. 32.* Olera, & pisciculos minutos ferre obolo in cœnam seni. *Plaut. Asin. 3. 3. 142.* Pater nos ferre hoc jussit argentum ad te. *Cic. Phil. 2. c. 41.* Operta lectica latus est per oppidum. *Petron. in Satyr. c. 122.* Ferte aliquid humeris. *Ovid. Metam. 2. v. 873.* mediique per æquora Ponti Fert prædam. *Virg. 8. Æn. v. 549.* pars cetera prona Fertur aqua. *naviga a seconda.* & *Æn. 11. v. 730.* Tarchon fertur equo. & *Æn. 3. v. 490.* & *Stat. 1. Achill. v. 339.* Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat. *portava, avea.* ¶ Sequente infinito, *Stat. 1. Achill. v. 133.* natum ad Stygios iterum fero mergere fontes. ¶ Ponitur & pro nunciare, narrare. *Terent. Phorm. 5. 6. 18.* Quod fers, cedo. *di su quel, che porti di nuovo.* *Virg. 2. Æn. v. 160.* promissis maneas, si vera feram. *Tacit. 6. Ann. c. 47.* Tormentis servorum Macronem præsedisse, commentarii ad Senatum missi ferebant. ¶ Et pro jactare, prædicare. *Vellej. l. 1. c. 11.* Qui se Philippum, regiæque stirpis ferebat. ¶ Est etiam gignere, producere. *Cic. 2. de Leg. c. ult.* Terra fruges ferre, & cibos suppeditare potest. *Cato R. R. c. 6.* Si in loco crasso severis, ferundo arbor peribit. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c. 12.* Hæc ætas prima Athenis oratorem perfectum tulit. ¶ Item auferre, *togliere, portar via.* *Virg. Ecl. 9. v. 51.* Omnia fert ætas, animum quoque. & *Ecl. 5. v. 34.* postquam te fata tulerunt. ¶ Item diripere, & asportare, *saccheggiare, portar via.* *Virg. 2. Æn. v. 374.* alii rapiunt incensa, feruntque Pergama. *Liv. l. 40. cap. 49.* Cum ferret passim cuncta, atque ageret. ¶ Item afferre, dare, *apportare, recare.* *Terent. Heaut. 4. 2. 17.* Nihil pol jam mihi isthæc res voluptatis ferat. *Cic. Fam. 1. ep. 9. e med.* Ex contentio mihi magnum fructum tulit. *Id. pro Cluent. c. 64. extr.* Mulieri crudelissimæ servum fidelissimum in quæstionem tulit. *diede.* & *Attic. l. 8. ep. 1.* Ut quemcumque fors tulerit casum, subeam. ¶ Item offerre, *offerire, offerire.* *Cic. pro Rosc. Amer. c. 11.* Hanc conditionem misero ferunt, ut optet, utrum malit, &c. Hinc sæpe ad sacra refertur, *offerire*, ut ferre liba, tura, preces, *Virg. Ovid. Tibull.* &c. quæ loca congessit *Broukus. ad Tibull. 1. 8. 54.* ¶ Item inferre. *Justin. l. 25. cap. 4.* Nec quisquam Pyrrhum, qua tulisset impetum, sustinere valuit. ¶ Item consequi, reportare, *riportare, ottenere*, in utramque partem. *Cic. pro Planc. cap. 38.* Fructus ex republica non lætos & uberes, sed magna acerbitate permixtos tulissem. *Id. pro Rosc. Amer. c. 37.* Qui ab eo partem prædæ tulerunt. *Liv. l. 39. c. 51. e med.* Victoriam ex inermi ferre. *Id. l. 3. c. 34.* Jus incorruptum ferre a magistratibus. *Cic. Attic. l. 4. ep. 15. circa med.* Palmam ferre. *Terent. Eun. 5. 9. 27.* Quodvis donum & præmium a me optato, id optatum feres. *Liv. l. 4. c. 22.* Gratiam & gloriam annonæ levatæ tulit. *Cic. de clar. Orat. c. 49.* Cotta, & Sulpicius omnium judicio facile primas tulerunt. *Id. 2. de Orat. c. 60.* & *5. Tuscul. c. 19.* A vano populo repulsam tulit. *Id. pro Planc. c. 20. & 22.* & *Phil. 2. c. 2.* Ferre tribum, centuriam. *h. e.* consequi tribus, vel centuriæ suffragia. *Ovid. 2. Fast. v. 522.* Multaque peccato damna tulere suo. *Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 62.* Omnes interfecti sunt: eandem fortunam tulit Camulogenus. *Juvenal. sat. 13. v. 105.* Ille crucem pretium sceleris tulit, hic diadema. *Cic. 1. Catil. c. 8.* Id a me responsum tulit. *ebbe da me questa risposta.* ¶ Item perferre, tolerare, *tollerare, sopportare.* *Cic. Attic. l. 6. ep. 3. e med.* Qui potentissimorum hominum contumaciam numquam tulerim, feram hujus asseclæ? *Terent. Heaut. 4. 3. 14.* Quid faciam, Syre mi? gaudeo: fer me. *compatiscimi.* & *1. 2. 28.* Quem ferret, si parentem non ferret suum? *Cic. 5. Attic. ep. 2. extr.* Nondum satis hoc erat allatum, quomodo Cæsar ferret de auctoritate perscripta. & *lib. 6. ep. 8.* Numquid moleste fers de illo, qui se solet anteferre, &c? *Id. de Senect. c. 1.* & *4. Tuscul. c. 17.* Ferre moderate, & modice, & sapienter aliquid. *Id. Fam. 6. ep. 1. ad fin.* moderato animo. *Id. Attic. 15. ep. 26. ad fin.* inique. *Id. Verr. 7. cap. 48.* Æquo animo ferre aliquid. *Id. Attic. l. 14. ep. 13.* fortiter ac sapienter. & *lib. 1. ep. 2.* humaniter. & *lib. 6. ep. 1.* clementer. & *Q. Fratr. l. 3. ep. ult.* levissime. *Id. Fam. 4. ep. 6.* tolerantер. *Id. de Senect. c. 1.* facile. *Id. Verr. 3. c. 58.* graviter & acerbe. *Id. 4. Fam. ep. 5.* graviter molesteque. *Id. 4. Tuscul. cap. 27.* Ægre ferre, se pauperem esse. ¶ Item permittere, pati. *Horat. Epod. 15. v. 12.* Nam si quid in Flacco viri est, Non feret, assiduas potiori te dare noctes. ¶ Item subire, pati, *sentire, patire, portare.* *Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 107.* Totque tuli terra casus, pelagoque, quot inter Occultum stellæ, conspicuumque polum. *Id. 2. ex Pont. ep. 6. v. 6.* Et mala me meritis ferre minora, doces. *Terent. Adelph. 4. 2. 6.* Me credo huic esse natum rei, ferundis miseriis. *Virg. 2. Æn. v. 144.* miserere animi non digna ferentis. *Cæs. l. 1. B. Civ. cap. 84.* Satis se supplicii tulisse. ¶ Item sustinere, *sostenere.* *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 19.* Ut ne unum quidem nostrorum impetum ferrent. ¶ Item dicere, *dire, raccontare*: & dicitur fere de iis, quæ non ab uno, sed vulgo in ore & sermone habentur. *Virg. 2. Æn. v. 229.* scelus expendisse merentem Laocoonta ferunt. *Cic. 1. de Orat. c. 11.* Homo omnium in dicendo, ut ferebant, acerrimus & copiosissimus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 23.* Quem ex Hyperboreis Delphos ferunt advenisse. *Id. 1. de Orat. c. 11.* Si ornate locutus est, sicut fertur, & mihi videtur. *Horat. l. 2. od. 19. v. 26.* Non sat idoneus pugnæ ferebaris. *Virg. 1. Æn. v. 19.* Quam Juno fertur coluisse. *Phædr. l. 1. fab. 10. v. 8.* Dixisse fertur simius sententiam. & *fab. 27. v. 9.* Fertur locutus. *Virg. 7. Æn. v. 208.* Threiciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur. *si dice, si chiama.* ¶ Item ducere, deducere, *menare, portare.* *Cic. 1. de Orat. c. 30.* Studia nihil prosunt perveniendi aliquo, nisi illud, quod eo, quo intendas, ferat deducatque, cognoris. *Liv. l. 1. c. 7.* Pergit ad speluncam, si forte eo vestigia ferrent. *Cæs. l. 1. B. Civ. cap. 27.* Itinere duo, quæ extra murum ad portam ferebant. ¶ Item efferre, extollere, *innalzare.* *Cic. Fam. 10. ep. 26.* Tantæ laudes, quibus te omnes in cælum jure & vere ferunt. *Liv. l. 7. c. 10. extr.* Miris pro concione eam pugnam laudibus tulit. *Cic. in Orat. c. 40.* Sæpe rem dicendo subjiciet oculis; sæpe supra feret, quam fieri possit. *h. e.* hyperbole utetur. *Virg. 10. Æn. v. 548.* cæloque animum fortasse ferebat. ¶ Absolute. *Cic. 3. de Orat. c. 56.* Quid fuit in Graccho, quod me puero tantopere ferretur? ¶ Item proponere aliquid deliberandum, decernendumque. Dicebatur enim Magistratus *ferre ad populum*, & *ferre* absolute, cum pro concione interrogabat, vellet ut, juberetque aliquid fieri: id si faceret in Senatu, referre dicebatur. *Cic. Phil. 2. c. 43.* Nescis, te ipsum ad populum tulisse, ut, &c? *Id. 2. Offic. c. 21.* Perniciosa Philippus in tribunatu, cum legem agrariam ferret, quam tamen antiquari, facile passus est. *Id. sub fin. Parad. 4.* De te privilegium tulit, ut, &c. *Id. Attic. l. 7. ep. 6.* Cum ut absentis ratio haberetur, ferebamus. ¶ Ferre legem alicui, apud *eund. pro Dom. c. 30. ad fin.* h. e. in favorem alicujus. ¶ Item ostendere, palam facere, *mostrare.* *Cic. pro Planc. c. 14.* Eum ipsum dolorem hic tulit paulo apertius. *Id. 14. Attic. ep. 13.* Lætitiam apertissime tulimus omnes. *Id. Phil. 9. c. 3.* Auctorem Senatus exstinctum, læte atque insolenter tulit. *Id. pro Cluent. c. 19. ad fin.* Neque id obscure ferebat, nec dissimulare ullo modo poterat. *Liv. l. 31. c. 47.* Haud clam tulit iram adversus prætorem, quod absente se rem gessisset. ¶ Pro ostendere, palam habere, sæpe dicimus *præ se ferre*, quod & conjunctim scriptum *præseferre* in omnibus personis reperitur. *Cic. l. 1. de nat.*

Deor. 1. 5. Cujus tel tantæ facultatem consecutum esse me, non profiteor: secutum me esse, præ me ferre. & lib. 2. 1. 17. extr. Noli quæso præ te ferre, vos plane expertes esse doctrinæ. Id. 2. Attic. ep. 23. Non mediocres terrores jacit, & Sampsiceramo negat: ceteris præ se fert, & ostentat. Id. 2. Agrar. c. 2. Non tabellam, vindicem tacitæ libertatis, sed vocem vivam præ vobis, indicem vestrarum erga me voluntatum ac studiorum tulistis. ¶ Est etiam requirere, postulare, velle. Cic. 5. Verr. c. 23. Tamdiu pependit in arbore socius populi R. quamdiu voluntas Apronii tulit. & Verr. 7. c. 40. Dicit, se statuisse animadvertere in omnes navarchos: ita sui periculi rationes ferre, ac postulare. ¶ Huc quodammodo pertinent illa ejusd. in Pison. c. 2. Provinciam, quod ita existimabam tempora reipubl. ferre, in concione deposui. così richiedere. & Agrar. 2. c. 28. Paulisper si ita commodum vestrum feret, connivebo. & Q. Fr. l. 1. ep. 4. ad fin. Ad me ut tempora nostra, non ut amor tuus fert, vere perscribe. & 2. Fam. ep. 7. circa med. In hac ratione quid res, quid causa, quid tempus ferat, tu perspicies. & Terent. Andr. 1. 2. 17. Dum tempus ad eam rem tulit, sivi, animum ut expleret suum. & Planci ad Cicer. Fam. 10. ep. 21. Si occasio tulerit. se porterà l'occasione. & Cic. ad Brut. ep. 9. Accusasti me gravioribus verbis, quam tua consuetudo ferebat. portava il tuo costume. & 4. Verr. c. 34. Prout Thermitani hominis facultates ferebant. come portavano. & Terent. Adelph. 1. 1. 28. Clanculum patres faciunt, quæ fert adolescentia. & Cic. pro Cluent. c. 60. Ut ætas illa fert. come suol fare quell' età. & pro leg. Manil. in fin. Si vestra voluntas feret. se vorrete, se vi piacerà. & Ovid. 1. Metam. v. 1. Fert animus dicere. l'animo mi porta dire, ho voglia di dire. & Cic. in somn. Scip. c. 5. Natura fert, ut extrema ex altera parte graviter, ex altera autem acute sonent. così porta la natura delle cose. & Attic. l. 2. ep. ult. Ut opinio, & spes, & conjectura nostra fert. h. e. ut opinor, spero, conjicio. ¶ Aliquando est impune ferre. Plaut. Amph. 1. 1. 150. Non feret, quin vapulet. non la porterà fuori. Cic. Attic. l. 2. ep. 30. Cetera si reprehenderis, non tacitum feres. ¶ Ferri aliquando est circumferri, esse in manibus hominum, andare intorno, e per le mani di tutti. Lucil. apud Non. 1. 4. n. 186. Et sola ex multis nunc nostra poemata ferri. Cic. de clar. Orat. c. 7. Pericles cujus scripta quædam feruntur. ¶ Item laudari. Cic. pro Arch. c. 9. Quare quorum ingeniis hæc feruntur, ab iis populi R. fama celebratur. ¶ Cum variis accusativis multiplices habet usus. Ferre se est ire, incedere, portarsi, andare. Cic. pro Planc. c. 40. Ferre se obviam alicui. Nep. in Datam. c. 4. Quem procul Aspis conspiciens ad se ferentem, pertimescit. Virg. 2. Æn. v. 672. meque extra tecta ferebam. Id. Æn. 11. v. 779. captivo ut se ferret in auro. per farsi vedere, comparire. ¶ Etiam ferri hoc sensu dicitur, sed velocitatem, atque impetum plerumque significat. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 78. Timens, ne præoccuparetur, ad eum omni celeritate & studio incitatus ferebatur. Virg. 9. Æn. v. 553. fera saltu supra venabula fertur. & lib. 11. v. 530. Huc juvenis nota fertur regione viarum. & lib. 2. v. 511. densos fertur moriturus in hostes. si lancia, si scaglia. Et translate Nep. in Alcib. c. 9. Ad patriam liberandam omni ferebatur cogitatione. Id. in Attic. c. 10. Tanto odio ferebatur in Ciceronem, ut, &c. Cic. pro Cluent. c. penult. Mater, quam cæcam crudelitate & scelere ferri videtis. Id. pro Quint. c. 21. Fervere, & ferri avaritia. Plin. l. 10. c. 33. in med. Ferri rabie. Horat. l. 1. sat. 4. v. 30. Per mala præceps fertur. Cic. in Orat. c. 28. Eloquentia, quæ cursu magno sonituque fertur. ¶ Ferre acceptum alicui. V. Acceptus. ¶ Ferre arbitrium ad judicem, h. e. deferre. Petron. in Satyr. c. 92. ¶ arma, militare, guerreggiare. Nepos in Attic. c. 4. Cum quibus ne contra te arma ferrem, Italiam reliqui. Liv. l. 38. c. 11. Hostes eosdem habeto, quos populus R. armaque in eos ferto, bellum pariter gerito. ¶ auxilium, opem, præsidium alicui, recar ajuto, ajutare. Terent. Adelph. 2. 1. 1. Cic. 5. Fam. ep. 4. & ad Brut. ep. 18. ¶ calumniam alicui, accusare. Cæl. ad Cicer. l. & ep. 8. Fam. V. Calumnia. ¶ crimina in aliquem, Tacit. iisdem pro accusare dixit Ann. 12. c. 4. ¶ complexum alicui, abbracciare. Liv. l. 2. c. 40. Ab sede sua cum ferret matri obviæ complexum. ¶ expensum. V. Expensus. ¶ famam, & fama, divulgare, pubblicare. Plaut. Pers. 3. 1. 24. Nam inimici famam non ita, ut nata est, ferunt. Liv. l. 1. c. 46. Ut Servium conditorem posteri fama ferrent. ¶ fidem alicui rei, h. e. habere, credere. Virg. Æn. 10. v. 792. Si qua fidem tanto est operi latura vetustas. ¶ finem, imporre fine. Id. 7. Æn. v. 117. ea vox audita laborum Prima tulit finem. ¶ fraudem, fare, recare. Cic. Attic. l. 7. ep. ult. & Liv. l. 24. c. 38. ad fin. ¶ gradum, gressus, camminare. Plaut. Merc. 5. 2. 41. & Ovid. 4. Fast. v. 488. ¶ grates, & laudem deo, ringraziare e lodare. Sil. l. 16. v. 655. ¶ impune, aut inultum, portarle fuori senza castigo, e vendetta. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 14. & Terent. Heaut. 5. 1. 45. ¶ Ferre judicem, dare, assegnare. Liv. l. 8. c. 33. Provoco ad populum, eumque tibi judicem fero. Cic. pro Rosc. Com. c. 15. extr. Quem ego si ferram judicem, refugere non deberet. Adde lib. 2. de Orat. c. 70. & Liv. l. 3. c. 24. ¶ Ferre laudibus, laude, lodare. Plin. l. 8. ep. 18. Alii contra hoc ipsum ferunt laudibus; quod sit frustratus improbas spes hominum. Virg. 1. Æn. v. 619. Ipse hostis Teucros insigni laude ferebat. ¶ Ferre manum, porgere, stendere. Plaut. Truc. 2. 2. 24. Et conferere, congredi, azzuffarsi, venir alle mani, Virg. 5. Æn. v. 403. ¶ Ferre nomen alicujus, portare, avere. Cic. 3. Offic. c. 18. & Horat. l. 1. ep. 6. v. 15. ¶ aliquem in oculis, tenere caro, amare teneramente. Cic. Phil. 6. c. 4. Oderat tunc, nunc fert in oculis. Adde Q. Fr. l. 3. ep. 1. sep. 3. & de Harusp. resp. c. 23. & Q. Cic. ad Tiron. l. 16. Fam. ep. ult. ¶ osculum, dare. Ovid. 1. ex Pont. ep. 4. v. 30. Cic. in fragm. apud Non. c. 4. n. 193. Plaut. Epid. 4. 2. 4. & Valer. Flacc. l. 7. v. 216. ¶ partum, portare. Plin. l. 8. c. 32. Cervi octonis mensibus ferunt partus. ¶ pedem, andare, accostarsi. Terent. Andr. 4. 5. 13. Virg. 2. Æn. v. 756. & Valer. Flacc. l. 7. v. 118. ¶ personam alicujus, rappresentare. Liv. l. 3. c. 36. Ille finis Appio alienæ personæ ferendæ fuit. ¶ preces, pregare. Virg. 8. Æn. v. 6. Junoni fer rite preces. ¶ sacra, far sacrifizio. Virg. 3. Æn. v. 19. Sacra Dionææ matri divisque ferebam. ¶ sententiam, pronunziare, dare. Cic. pro Cluent. c. 26. extr. & 6. Verr. c. 47. ¶ similitudinem, avere, esser simile. Plin. l. 18. c. 7. ad fin. ¶ spem, avere speranza. Virg. 9. Æn. v. 291. Hanc sine me spem ferre tui: audentior ibo, &c. ¶ suffragium, dar il voto. Cic. 11. Fam. ep. 27. & post redit. in Sen. c. 7. ¶ item consequi, obtinere, avere il voto. Id. pro Planc. c. 22. extr. ¶ tributum, pagare. Curt. l. 3. c. 2. extr. ¶ ventrem, esser gravida. Varr. 2. R. R. c. 1. post med. & Liv. l. 1. c. 34. ¶ veniam petere & ferre, apud eund. Liv. l. 8. c. 9. in formula devotionis Decii, est ea ratione dictum, qua ferre preces, preces, vota, eisque velut synonymum τῷ petere. ¶ vota dii, far voti. Sil. l. 12. v. 317. ¶ vetustatem, annos, ætatem, durare: dicitur de vino, quod non fugit, sed durat. Cic. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 3. & de Amic. c. 19. & Quintil. l. 1. c. 4. Hinc in multis Inscriptionib. præsertim apud Fabrett. c. 4. pag. 157. n. 83. & pag. 325. n. 451. & 453. idem est tulit annos, quod vixit annos. ¶ Ferris per syncopen pro fereris, h. e. diceris, est apud Auson. epigr. 114. ¶ Præteritum tuli ab obsoleto tulo accipit. Hinc & tetuli non semel apud Poetas legitur. Habet enim tetuli Plaut. Amph. 2. 2. 84. & alibi: tetulit, & tetulissem Terent. Andr. 5. 1. 13. & 4. 5. 13. tetulero Plaut. Cist. 2. 3. v. 19. tetulisse Id. Rud. 4. 1. 2. Adde Acc. & Cæcil. apud Non. c. 2. n. 839. ¶ Particip. latus V. suo loco.

FEROCIA, æ, f. ferocia, idem ac ferocitas. Cic. de Harusp. resp. c. 1. Duobus inceptis verbis omnem impetum gladiatoris, ferociamque compressi. Id. in fragm. apud Non. c. 8. n. 55. Effrenata ferocia. Id. 2. Agrar. c. 33. Intoleranda ferocia. Pacuv. apud Non. loc. cit. ferocitatem & ferociam conjunxit, quasi illa naturam, hæc actionem significet. Tacit. 2. Ann. c. 72. Exuere ferociam. Ovid. in Halieut. v. 58. Solidæque ferocia mentis. Velles. l. 2. c. 115. Ferocia ingeniorum. ¶ Accipitur etiam in bonam partem pro virtute, valore, bravura, Liv. l. 9. c. 6. Habere Samnites victoriam, non præclaram solum, sed etiam perpetuam: cepisse enim non Romam, sed, quod multo bellicosius fuerit, Romanam virtutem ferociamque. Adde Tacit. 2. Hist. c. 76. & Liv. l. 37. c. 40. ¶ Translate Plin. l. 14. c. 19. Sapa infusa ferociam vini frangere. l' asprezza, l' amarezza.

FEROCIO, is, n. 4. esser feroce, inferocire, ἀγριόομαι, ferox fio, ferociam exerceo. Quintil. l. 10. c. 3. Ferocientes equos frenis coercere. Gell. l. 1. c. 11. Quam si permulsit sonis mitioribus non immodice ferocirent. Id. ibid. ad fin. Ferocientem sævientemque orationem cohibere. Festus: Ferocit apud Catonem, ferociter agit. Adde Tertull. in Apolog. c. 5.

FEROCITAS, atis, f. ferocia, fierezza, natura ejus, qui ferox est, feritas, sævitia, ἀγριότης: a ferus. Dicitur proprie de bestiis, & translate de moribus hominum, aliisque rebus. Cic. 1. Offic. c. 26. Equos ferocitate exsultantes domitoribus tradere. & lib. 2. c. 11. Viriati Lælius ferocitatem ita repressit, ut, &c. Id. in Vatin. c. 1. Alicujus ferocitatem comprimere, & audaciam frangere. Id. pro Marcell. c. 6. Victoriæ ferocitatem extimescere. Sueton. in Vitell. c. 11. Gravari aliquem ob nimiam contumaciam & ferocitatem. Adde Pacuv. apud Non. c. 8. n. 55.

FEROCITER, adv. ferocemente, ἀγρίως, cum ferocia. Cic. pro Planc. c. 23. Publicanorum in Q. Scævolam aspere, & ferociter, & libere dicta commemorem? Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 13. C. noster Lamia paulo ferocius exagitatus est. Liv. l. 23. c. 8. Cum qua ferocissime pro Romana societate adversum Punicum fœdus steterat. Id. l. 1. c. 22. Ferociter adequitare. Sallust. in Jug. c. 112. Ferocius decernere. Plaut. Amph. 1. 1. 58. Ferociter increpare. Liv. l. 2. c. 55. dictæ sententiæ. Tacit. 2. Hist. c. 29. Hæc ferociter jactando, ipsum invadunt. Curt. l. 10. c. 2. extr. Ferocissime obloqui. & lib. 3. c. 11. Ferociter in lævum cornu hostium invehi. Liv. l. 3. c. 47. Strenue & ferociter facta in bello plura memorari possunt. h. l. fortiter, con bravura, e valore.

FEROCULUS, a, um, bravetto, fierotto, diminut. a ferox. Hirt. de B. Afric. c. 16. Quid tu, miles tyro, tam feroculus es? Turpil. apud Non. c. 2. n. 60. Ne me attigas, atque aufer manum: ep, quam ferocula es?

FERONIA, æ, f. Φερωνία, nemorum dea. Colebatur præsertim in Etruria, ubi lucum habuit in Cimino monte, in Pomptinis paludibus, & in Lucensi agro. Origo hæc traditur. Lacedæmonii quidam, quo tempore Lycurgus leges condebat, illam legum severitatem moleste ferentes, ex urbe excesserunt, deinde longo maris tractu enavigato voverunt, quo terrarum primum appulissent, se ibi habitaturos: delati ad Campos Pomptinos agrum Feroniam vocarunt ab ipsa maris navigatione, in qua ipsis contigerat, ut illuc ferrentur, & Deæ Feroniæ templum erexere, cui vota nuncuparant. Hæc Dionys. Halic. l. 2. qui addit l. 3. a Græcis eam modo vocari ἀνθηφόρον, florigeram, modo φιλοστέφανον, fertis gaudentem, modo Περσεφόνην, Proserpinam: & suo tempore Feroniam dictitari. Tradunt, cum aliquando lucus arsisset fortuito incendio, & ob id transferre inde Deæ simulacrum incolæ vellent, nemus subito eviruisse, ut Serv. narrat ad illud Virg. 7. Æn. v. 800. viridi gaudens Feronia luco. Adde Liv.

Liv. l. 1. *c.* 30. *l.* 22. c. 1. *l.* 26. *c.* 11. & *l.* 27. c. 4. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 24. *Plin. l.* 2. *c.* 55. *Sil. l.* 13. *v.* 84. ¶ Geographi tres ponunt Feroniæ lucos: quorum descriptionem apud illos quærito. Quamvis autem primam syllabam Græci per *e* scribant, producitur a *Virgilio*, *Horatio*, & *Sil. loc. cit.* ¶ Fuit hæc etiam Dea libertorum, in cujus templo servi, raso capite, pileum libertatis insigne accipiebant. *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 564. & colligitur etiam ex *Liv. l.* 22. *c.* 1. *ad fin.* V. *Pileus*. Addit *Servius* Varronem tradere, dictam esse quasi *Fidoniam*: quæ notatio mihi videtur futilis. ¶ Hoc nomine etiam Juno virgo in Pomptino tractu colebatur, teste *Serv. ad citat.* 7. *Æn.* Hinc in antiqua Inscriptione apud *Fabrett. pag.* 451. Juno Feronia legitur.. V. ibid. plura hac de re. ¶ Feroniæ imaginem videre est in numis gentis Petroniæ apud *Patin. de Famil. Rom. pag.* 205.

FEROX, ocis, adject. *feroce*, *fiero*, *orgoglioso*, ἄγριος, qui nimium confidit, nihil metuit, atque adeo vehemens, insolens, superbusque est: a *ferus*: a quo ita quidam differre volunt, ut *ferox* ad mores referatur, *ferus* ad naturam, & dicatur proprie de brutis iis, quæ nullo septo servantur, nullaque cura mansuefacta sunt, quamvis sæva non sint. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 11. Indulgentia ferocem, atque arrogantem, & infestum facit. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 192. Vereor, ne ferociorem eum faciant tua tam præclara de eo judicia. *Id. Fam.* 4. *ep.* 9. Victoria civilis, etiamsi ad meliores venit, tamen eos ipsos ferociores impotentioresque reddit. *Id. in Vatin. c.* 2. Nimium es vehemens feroxque natura. *Liv. l.* 7. *c.* 40. Ut potuerim tres & viginti annos natus consul Patribus quoque ferox esse, non solum plebi. *h. e.* in Patres, & plebem. *Tacit. Hist.* 3. *c.* 69. Miles ferox adversus pericula. *Liv. l.* 1. *c.* 7. Pastor nomine Cacus, ferox viribus. *Plaut. Mil.* 5. 4. 13. Mœchus, qui forma est ferox. *Liv. l.* 7. *c.* 5. Stolide ferox. *Sallust. in Jug. c.* 114. Ille animo feroci negat, se toties fusum Numidam pertimescere. & *cap.* 99. Secundis rebus ferocem esse. *Horat. l.* 1. *od.* 15. *v.* 13. Præsidio Veneris ferox. *Plaut. Mil.* 4. 8. 13. Quia tecum eram, propterea animo eram ferocior. *Flor. l.* 3. *c.* 10. *a med.* Ferocibus dictis ad jus pristinæ libertatis erexit. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 292. ferox oratio. *Gell. l.* 1. *c.* 3. *sub fin.* Duas ferocissimas affectiones amoris atque odii coercere. *Lucan. l.* 5. *v.* 211. Feroces oculi. ¶ Sequente infinito *Plaut. Asin.* 2. 4. 62. Ferox est viginti minas meas tractare se se. *h. e.* quia tractat, *ha dell' umore, perchè*, &c. *Sil. l.* 11. *v.* 8. Atque odium renovare ferox in tempore Samnis. *h. e.* ferociter paratus. ¶ Cum genitivo *Ovid.* 8. *Metam. v.* 612. deorum Spretor erat, mentisque ferox Ixione natus. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 35. Ignavissimus quisque nimii verbis, linguæ feroces. *Id.* 4. *Ann. c.* 12. Ferox scelerum. *h. e.* propter scelera. ¶ Ponitur & pro forti, strenuo, bellicoso. *Horat. lu1. od.* 32. *v.* 6. Ferox bello. *Liv. l.* 1. *c.* 12. In eum hæc gloriantem, cum globo ferocissimorum juvenum Romulus impetum facit. *Tacit.* 2. *Histor. c.* 24. Ferocissimi auxiliarium. *Martial. l.* 14. *epigr.* 179. *de Minerva*. Dic mihi, virgo ferox, cum sit tibi cassis, & hasta, &c. Adde *Sil. l.* 9. *v.* 457. ¶ Item pro duro, immiti, indomito. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 189. o scopulis undaque ferocior illa. *Virg.* 10. *Æn. v.* 711. *de apro*. infremuitque ferox, & inhorruit armos. *Nep. in Eumen. c.* 11. Ferocissimus elephantus. *Plaut. Men.* 5. 2. 110. Equi indomiti, feroces. ¶ *Ferocum* pro *ferocium* in gen. plurali. *Albinov. ad Liv. el.* 1. *v.* 275. inque illa ferocum Invitis lacrimas decidere ora genis.

FERRAMENTARIUS, ii, m. qui ferramenta conficit. *Firmic. l.* 3. *c.* 13. *sub fin.* Ærarios, ferramentarios, statuarios.

FERRAMENTUM, i, n. σιδήριον, quodvis instrumentum ex ferro. *Column. l.* 2. *c.* 28. Ut necubi ferramentum fœnisecæ possit offendere. *Martial. in lemmate l.* 14. *epigr.* 36. ferramenta vocat instrumenta tonsoria. *Cic.* ferramenta pro armis posuit *Catil.* 3. *c.* 5. Pro securibus *Liv. l.* 1. *c.* 40. *Horat.* vero de fabrilibus instrumentis utitur *l.* 1. *ep.* 1. *v.* 86. Adde *Justin. l.* 20. *c.* 2.

FERRARIARIUS. V. in voce sequenti.

FERRARIUS, a, um, *di ferro*, σιδηρικός, ad ferrum pertinens. *Plaut. Rud.* 2. 6. 47. Ferrarius faber. *ferrajo*. Inscript. apud *Gruter. pag.* 640. *n.* 2. & 4. negotiator. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Ferrariæ fabrorum officinæ. *Id. l.* 34. *c.* 14. Ferraria metalla. *miniere di ferro*. *Id. l.* 28. *c.* 16. Ferraria aqua. *h. e.* qua fabri ignita ferramenta exstinguunt. ¶ *Ferraria* absolute est ferrifodina, *miniera di ferro*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 22. Apud eos magnæ sunt ferrariæ. Adde *Caton.* apud *Gell. l.* 2. *c.* 22. & *Liv. l.* 34. *c.* 21. ¶ *Ferrarius* (a *ferrum*) absolute est ferrarius faber, *ferrajo*. *Inscript.* apud *Spon. in miscell. erud. antiq. pag.* 66. Coll. Ferrarior. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* 7. *a med.* Caligarii, coqui, ferrarii. ¶ *Ferrariarius* (a *ferraria*) est qui in ferrifodinis operatur, quem nostrates dicunt *canopo*. Vet. lap. apud *Murator. pag.* 972. *n.* 10. D. M. Primionis ferrariai Vitalis contuber.

FERRATILIS, le. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 18. genus ferratile jlocalariter vocat servos ferreis compedibus vinctos.

FERRATUS, a, um, *ferrato*, σιδηρόδετος, ferro munitus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 361. Ferrati orbes rotarum. *Liv. l.* 1. *c.* 32. *ad fin.* Ferrata hasta. *Virg.* 5. *Æn. v.* 208. Ferratæ sudes. & *lib.* 11. *v.* 714. Ferrata calx. *h. e.* stimulo ferreo armata. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 61. Ferrati postes. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 90. Ferrata forma suum. *h. e.* ferrea imago. *Plaut. Bacch.* 4. 6. 11. Ferratus servus. *h. e.* ferreis compedibus vinctus. *Tacit. Ann. l.* 3. *c.* 45. In fronte statuerat ferratos, in cornibus cohortes. *h. e.* ferreis loricis indutos. Sic *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 30. Ferrata agmina. *Rutil. in Itiner. v.* 365. *lib.* 1. ferratus Mars. *In vet. Lap.* apud *Murator. pag.* 823. *n.* 4. C. Julius Bruttianus (*miles*) Leg. VI. Ferrat. (Adde alias apud *Gruter. pag.* 45. *n.* 13. *pag.* 416. *n.* 6. *pag.* 457. *n.* 10. & alibi.) *Senec. l.* 3. *quæst. natur. c.* 2. Ferratæ aquæ. *h. e.* e ferri metallis erumpentes. *Virg.* 3. *Georg. v.* 398. excretos prohibent a matribus hædos, Primaque ferratis præfigunt ora capistris. *Serv.* exponit, duris: Alii ferreo aculeo armatis.

FERREUS, a, um, *di ferro*, σιδήρεος, qui est ex ferro. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. l.* 13. Ferrei clavi. & *l.* 7. *c.* 73. Ferrei hami. *Curt. l.* 7. *c.* 11. Ferrei cunei. *Plin. l.* 8. *c.* 7. Clathri ferrei. *ferrata*. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 18. *n.* 28. Prægrediebantur equites cataphracti, ferrea omni specie. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Ferreus color. *Id. l.* 7. *c.* 56. Ferrea fabrica. *l' arte del ferrajo*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 284. Ferreus imber. *una pioggia di saette*. *Id.* 3. *Æn. vers.* 45. Ferrea telorum seges. ¶ Translate est durus, inhumanus. *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 21. Ferreus essem, si te non amarem. *Id. Attic.* 13. *ep.* 30. O te ferreum, qui illius periculis non moveris! *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Quem ego ferus, & ferreus e complexu dimisi meo. *Id.* 7. *Verr. c.* 46. Quis tam fuit durus & ferreus, quis tam inhumanus, qui, &c? *Id. de Amic. c.* 13. *sub fin.* Qui virtutem duram, & quasi ferream esse quandam volunt: quæ quidem est in amicitia tenera atque tractabilis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 501. Ferrea jura, insanumque forum. *h. e.* leges, quæ nulla flectuntur misericordia. & *vers.* 341. Ferrea progenies. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 64. Ferrea bella. & *ep.* 12. *v.* 183. Ferrea præcordia. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 2. Attilius ferreus scriptor. *h. e.* qui duro dicendi genere utitur. ¶ *Vetus Poeta* apud *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. Ferrea proles. *h. e.* ferreæ ætatis homines. V. *Ætas*. Item impudens. *Cic. in Pison. c.* 26. Si os tuum ferreum senatus convicio verberari noluisti. ¶ Item fortis, durus, validus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 625. & 2. *Georg. v.* 44. Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum, Ferrea vox, &c. *Liv. l.* 39. *c.* 40. *sub fin. de Catone*. In parsimonia, in patientia laboris periculique, ferrei prope corporis animique. ¶ Item gravis, molestus. *Virg. Æn.* 10. *v.* 745. & *lib.* 12. *v.* 309. Olli dura quies oculos, & ferreus urget Somnus. χάλκεος ὕπνος. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 3. *v.* 28. me Ferrea sors vitæ, difficilisque premit. ¶ Item ater, ferrugineus. *Stat.* 1. *Theb. v.* 104. *de Tisiphone*. sedet intus abactis Ferrea lux oculis, qualis per nubila Phœbes Atracia rubet arte labor. & *lib.* 2. *v.* 31. *de Cerbero*. Ferrea tergemino domuisset lumina somno. *h. e.* atra, torva, rigida, & simul fortia, & contra somnum vigilacia.

FERRICREPINUS, a, um. *Ferricrepinæ insulæ* dicuntur jocalariter a *Plaut. Asin.* 1. 1. 21. ergastula, ubi servi ferro vincti laborabant. Ibi enim assiduus compedum, catenarumque crepitus exaudiebatur.

FERRIFODINA, æ, f. ferraria, ubi ferrum foditur. Improbat hanc vocem *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 33. non quod sit contra analogiam, sed quod in usu non sit.

FERRITERIUM, ii, n. locus, ubi ferrum teritur, *h. e.* ubi servi compedibus ferreis vincti asservantur. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 55. Inde in ferriterium, postea in crucem recta.

FERRITERUS, a, um, servus vinctus ferreis compedibus, quia ferrum terit. *Plaut. Trin.* 4. 3. 14.

FERRITRIBAX, acis, idem ac ferriterus. *Plaut. Most.* 2. 1. 9.

FERRUGINANS, antis, adject. ferrum sapore referens. *Tertull. adverf. Valent. c.* 15. Guttæ bituminosæ, ferruginantes, & sulphurantes.

FERRUGINEUS, a, um, *di color di ruggine*, *ferrigno*, *fosco*, σιδηροειδής, colorem habens, qualis est ferri longa rubigine exesi, qui ex rufo, & nigro commixtus est, quem hodie colorem castaneum vocant. Interdum hic color dicitur *thalassicus*, quod nautæ, & piscatores eo uti soleant in mari. *Plaut. Mil.* 4. 4. 43. Palliolum habeas ferrugineum: nam is color est thalassicus. *Lucret. l.* 4. *v.* 73. Vela lutea, russa, ferruginea. *Virg.* 6. *Æn. v.* 303. *de Charonte*. Et ferruginea subvectat corpora cymba. *Id. ibid. v.* 410. hanc eandem *cæruleam puppim* vocat, quia affines hi valde colores sunt, fusci videlicet. V. *Cæruleus*. *Id.* 4. *Georg. v.* 183. Ferruginei hyacinthi. *Claudian. l.* 2. *de raptu Proserp. v.* 275. Ferrugineus Plutonis amictus. *Stat.* 2. *Theb. v.* 13. ferrugineum nemus Inferorum. & *lib.* 1. *v.* 600. ferruginea frons strigis. ¶ *Ferrugineus sapor* est ferri sapor, quem aquæ contrahunt ex ferri metallis erumpentes. *Plin. l.* 31. *c.* 2. Fons ferruginei saporis. ¶ In allato *Lucretii* versiculo al. leg. *ferrugina*, ut metrum constet.

FERRUGINUS, a, um, ferrugineus. V. in fi. vocis præcedent.

FERRUGO, nis, f. *ruggine del ferro*, ἰὸς σιδήρου, rubigo ferri. *Plin. lib.* 23. *cap.* 8. Illitaque inde ferrugo incipientes lichenas sanat. ¶ Item color rufus nigrioris rubedinis, similitudine coloris ferrei rubigine exesi, *color ferrigno*, *castagno*, *fosco*, ipsaque res talem colorem habens. *Plin. l.* 15. *c.* 10. Fructus grandissimus pineis nucibus, intus exiles nucleos includit, vestitos alia ferruginis tunica. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 775. multa pallens ferrugine taurus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 467. Sol caput obscura nitidum ferrugine texit. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 789. vultum ferrugine Lucifer atra Sparsus erat. & *sub fin. l.* 13. *de Glauco deo marino*. Viridis ferrugine barba. *h. e.* colore fusco, aut cæruleo, qui marinis rebus tribuitur, ut in *Ferrugineus* dictum est. *Virg. Æn.* 9. *v.* 582. Pictus acu chlamidem, & ferrugine clarus Hibera. *h. e.* purpurea veste, vel purpureæ admodum simili. Nam purpuræ optimæ color ex rubro ad nigrum accedit. Sic *lib.* 11. *v.* 772. peregrina ferrugine clarus & ostro. ¶ Translate *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 95. animusque mala ferrugine purus. *h. e.* ab invidia liber, quæ ita exest animum, ut rubigo ferrum.

FERRUM, i, n. *ferro*, σίδηρος, metallum notissimum, & plurimi usus. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 18. Æs, atque ferrum, duelli instrumenta. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. E terræ cavernis ferrum elicere, rem ad colcu-

colendos agros necessariam. ¶ Per synecdochen dicitur de gladio, ense, falce, aliisque hujusmodi ferreis instrumentis. *Nep. in Alcib. c.* 10. Ferro aggredi aliquem. *Cic. pro Cæcin. c.* 9. In aliquem cum ferro invadere. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *Liv. l.* 31. *c.* 7. *a med.* Urbes & agros ferro atque igni vastare. *mandare a ferro, e fuoco.* Cic. 11. *Phil. c. penult.* Hæc urbi ferro ignique minitantur. *Hirt. de B. Alex. c.* 60. Ferro flammaque agros consumere. *Virg.* 12. *Æn. v.* 186. ferro hæc regna lacessent. *h. e.* bello, & armis. Sic *Lucan. l.* 7. *v.* 328. Atque omnis, Latio quæ servit, purpura, ferro. *h. e.* omnes reges, qui armis subacti, R. imperio parent. *Virg. loc. cit. v.* 286. decernere ferro. *h. e.* prœlio, pugna. *Sueton. in Ner. c.* 12. Exhibuit ad ferrum etiam quadringentos Senatores. *h. e.* qui gladiis depugnarent. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 17. Quis mediocris gladiator, cum decubuisset, ferrum recipere jussus, collum contraxit? *Plin. l.* 10. *c.* 32. Halcyonum nidi ferro intercidi non queunt. *Horat. l.* 4. *od.* 6. *v.* 9. mordaci icta ferro pinus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 50. æquor ferro scindere. *h. e.* terram vomere. Sic *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 439. glebas profundere ferro. *Senec. in Hippol. v.* 884. vincire aliquem ferro. *h. e.* catena. *Virg.* 12. *Æn. v.* 100. crines vibratos calido ferro. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 181. ferro resecare capillos. ¶ Metaphorice est durities morum. *Id.* 9. *Metam. v.* 613. Nec rigidas silices, solidumve in pectore ferrum, Aut adamanta gerit. Adde *Trist. lib.* 1. *el.* 8. *v.* 41. ¶ Item de patientia, ac duritia in malis. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 3. Ecquos tu silices, ecquod, carissime, ferrum Duritiæ confers, Albinovane, meæ? ¶ *Ferrum utcumque in igne est* proverb. apud *Senec. in Apocolor. a med.* h. e. mea nunc res agitur. Simili sensu Itali dicunt, *si legge sul mio libro.*

FERRUMEN, inis, n. *saldatura, incollatura,* κόλλα σιδήρου, συμφύ-μα, quoddam quasi gluten, junctura, qua ferrum ferro jungitur, & generatim qua etiam aliæ res consolidari solent. *Petron. in Satyr. c.* 102. Nec vestem atramento adhæsuram, quod frequenter, etiam non arcessita ferrumine, infigitur. *Plin. l.* 36. *c.* 23. Quod furto calcis sine ferrumine suo cæmenta componuntur. *Pompon. Dig. lib.* 41. *tit.* 1. *leg.* 27. Cum partes duorum dominorum ferrumine cohæreant. ¶ Translate *Gell. l.* 13. *c.* 26. Ille videtur Homeri simplicior & sincerior, Virgilii autem νεωτερικώτερος, & quodam quasi ferrumine immisso, fucatior, Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι, Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo. τὸ *pulcher* ferrumen Gell. appellat, *un taccone, riempitura, borra.* ¶ Est etiam ferrugo, rubigo, aut color ferri. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Crystalla infestantur plurimis vitiis, scabro ferrumine, maculosa nube, &c. Ita *Hard.* ex MSS. alii *ferrugine.*

FERRUMINATIO, onis, f. *saldatura,* actus ferruminandi, συγκόλλησις. *Paul. Dig. lib.* 6. *tit.* 1. *leg.* 23. Dicit enim, si statuæ ferruminatione injunctum brachium sit, unitate id majoris partis consumi. Non idem est in eo, quod applumbatum sit, quia ferruminatio per eandem materiam facit confusionem: plumbatura vero non idem efficit.

FERRUMINATUS, a, um, *saldato,* κολληθείς, ferrumine junctus. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Bitumen calcis quoque usum præbuit, ita ferruminatis Babilonis muris. *Id. l.* 10. *c.* 33. Surculo super bina ova imposito, ac ferruminato alvi glutino. *Petron. in Satyr. c.* 32. Annulus totus aureus, sed plane ferreis veluti stellis ferruminatus.

FERRUMINO, as, avi, atum, a. 1. *saldare,* συγκολλᾶν, κολλᾶν, jungo, consolido: & dicitur proprie de ferro primum, aliisque rebus, quæ materia sua altera alteri conglutinantur: latius vero de aliis. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Squama decussa vi clavis, in quos panes æris ferruminantur. & *lib.* 31. *c.* 7. Muros domosque massis salis faciunt, ferruminantes aqua. *Id. l.* 12. *c.* 37. *sect.* 86. *Hard.* Cruribus canum fracta ossa non ferruminantur. *Id. l.* 36. *c.* 26. *extr.* Vitrum sulphurei concoctum ferruminatur in lapidem. *Pompon. Dig. lib.* 41. *tit.* 1. *leg.* 27. Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaveris, aut alieno argento ferruminaveris. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Arundinis coma, ubi lignosiore callo induruit, contusa & interjecta navium commissuris ferruminat textus, glutino tenacior, rimisque explendis fidelior pice. *calafato.* Festive *Plaut. Mil.* 4. 8. 25. Labra labellis ferruminant.

FERTATUS. V. *Festatus.*

FERTILIS, le, *fertile, abbondante, fruttuoso, fecondo,* εὔφορος, ferax, fecundus, uber, fructuosus. *Cic.* 5. *Verr. c.* 51. Agros lætos ac fertiles deferèrent. *Liv. l.* 5. *c.* 34. Fertilis hominum frugumque Gallia. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 349. Fertilior seges est alienis semper in agris. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 19. Opimi ac fertiles agri. & *lib.* 1. *de Divin. c.* 42. Agri uberrimi, maximeque fertiles. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 14. Fertilis annus. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 31. Mire fertile testæ. *Id. l.* 2. *od.* 15. *v.* 7. Oliveta fertilia domino. *Sever. in Ætna, v.* 553. quantis fornacibus Ætna Uritur, a sacro nunquam non fertilis igne. *Plin. l.* 6. *c.* 23. Flumen auro fertile. & *cap.* 22. Populi auri, margaritarumque fertiliores, quam Indi. & *lib.* 5. *c.* 5. Ager a litore arboribus fertilis; intus frugibus tantum. *Id. ibid. c.* 19. Arenæ vitri fertiles. & *lib.* 2. *c.* 78. Tractus fertilis ad omnia. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 540. Fertilis herba. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Milium omnium frugum fertilissimum. *Id. in proœm. l.* 14. Fertilissimus quæstus. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 95. Fertilis serpens. *h. e.* Hydra, cui uno ex multis reciso capite, aliud statim renascebatur. *Id.* 5. *Fast. v.* 127. Fertile cornu nutricis. *h. e.* cornu copiæ. ¶ *Fertilia* etiam dicuntur, quæ fertilitatem inducunt. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 642. Dea fertilis. *h. e.* Ceres. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* Majores fertilissimum in agro oculum domini esse dixerunt. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 32. & *Valer. Flacc. lib.* 7. *vers.* 608. Nilus fertilis. ¶ Translate *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 11. Fertile pectus habes, interque Helicona colentes Uberius nulli provenit ista seges. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 75. Ingenium potis irritat Musa poetis: Bacche, soles Phœbo fertilis esse tuo. *Plin. in proœm. l.* 14. Priscorum cura fertilior, & industria felicior fuit.

FERTILITAS, atis, f. *fertilità, fecondità,* εὐφορία, feracitas, ubertas, fecunditas, abundantia. *Cic.* 1. *de Divin. c. penult.* Quæ sit vel sterilitas agrorum, vel fertilitas futura. *Plin. l.* 3. *c.* 5. Frugum, & vitium, olearumque fertilitas. *Id. l.* 3. *c.* 20. Italia metallorum fertilitate nullis cedit terris. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 15. Virginibus Lacænis magis palæstra, Eurotas, sol, pulvis, labor, militia in studio est, quam fertilitas barbara. *h. e.* mollis luxus, & delicatus cultus, ornatusque corporis, quæ ex copia rerum, ac divitiis auri, gemmarum, ac pretiosarum vestium constant. ¶ Pro fecunditate prolis, *Ovid.* 4. *Fast. v.* 201. Sæpe Rhea questa est, toties fecunda, nec unquam Mater, & indoluit fertilitate sua. *Plin. l.* 8. *c.* 42. *a med.* Fertilitas animalium ad generandum. ¶ Translate *Id. l.* 35. *c.* 11. *a med. de Protogene.* Artis ejus summa intentio, & ideo minor fertilitas. *h. e.* pauciora opera fecit.

FERTILITER, adverb. *fertilmente.* *Plin. l.* 34. *c.* 17. *sub fin.* Derelicta metalla fertilius reviviscunt.

FERTINI. V. in *Faleria.*

FERTOR, oris, m. qui fert, vel fortasse qui ferto libat. *Varr. l.* 7. *de L. L. cap.* 32. In Glossis *Isid.* habetur: Fertores ferto libantes.

FERTORIUS, a, um, adject. ad ferendum aptus, ut lectus, sella fertoria, *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 1. *c.* 1. & *lib.* 5. *c.* 1.

FERTUM, seu Ferctum, i, n. libi opimi genus: a *fertus*, seu *fectus*, bonus, apud vet. vel a *farsiendo*, quod pluribus variisque rebus farciretur. *Pers. sat.* 2. *v.* 48. Attamen hic extis, & opimo vivere ferto Intendit. Al. leg. *farto*. Adde *Fab. Pict.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. *Caton. R. R. c.* 134. & 141. & *Fest.* V. *Strues.*

FERTUS, a, um, *pieno*, plenus, refertus, effertus. *Vetus Poeta* apud *Cicer. in Orat. c.* 47. Frugifera & ferta arva Asiæ tenet.

FERVEFACIO, cis, eci, actum, a. 3. *far bollire, riscaldare,* θερμαίνω, fervere, & bullire facio. *Cato c.* 156. *R. R. a med.* Eodem addito & oleum, postea fervefacito. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 44. Ex ipsæ se patinæ fervefaciunt illico. *Cels. l.* 4. *c.* 24. Muriam fervefacere. ¶ Per tmesim divisit *Cato R. R. c.* 157. *a med.* Postea ferve bene facito: ubi ferverit, in catinum indito.

FERVEFACTUS, a, um, *bollente, acceso, infocato,* ἀναζεσθείς, fervens factus, fervidus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 22. Fervefacta pix. & *lib.* 5. *c.* 43. Fervefacta jacula in casas jacere cœperunt. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Vinum cum colocynthide fervefactum. *bollito.*

FERVENS, entis, *bollente, acceso, infocato,* ζέων, qui fervet. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *sub fin.* Baccæ eluantur non ferventissima aqua, verum modice calida. *Plaut. Capt.* 4. 2. 67. Laridum atque epulas foveri foculis ferventibus. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 68. Fervens rota. *Id.* 4. *Metam. v.* 120. vulnus. *recente, e caldo.* *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 45. *Hard.* cera. *Id. l.* 25. *c.* 8. In cinere ferventi leniter decoquere. *Id. l.* 30. *c.* 4. Si ferventia os intus exussérint. *Id. l.* 17. *c.* 22. *a med.* Ferventes horæ dici. *Id. l.* 25. *c.* 8. *a med.* Dracunculum fervens, & acre gustu. *Plaut. Amph.* 4. 2. 11. Quem pol ego hodie ob istæc dicta faciam ferventem flagris. *Justin. l.* 4. *c.* 1. Æstus fervens. *il mare ondeggiante.* *Plin. l.* 2. *c.* 8. Sonus raucus in recurvis, resultans in duris, fervens in humidis. *gorgogliante.* Ferventis auri saccum *Martial.* dixit *lib.* 10. *epigr.* 74. h. e. crumenam refertam aureis nummis recenter cusis, nitidis, radiantibus instar auri igne ferventis. ¶ Translate *Ovid.* 8. *Metam. v.* 466. Fervens ira oculis. *Horat. l.* 1. *od.* 13. *v.* 4. Fervens jecur bile tumet. *Id. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 62. Ingenium rapido ferventius amne. *Cic.* 1. *Offic. c.* 25. Fortis animus & magnus in homine non perfecto, nec sapiente, ferventior plerumque est. *più impetuoso e ardente.* *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 200. lucri cupidine fervens. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 23. Ut non quidquam impedimentorum ab illis ferventibus latronibus interciperetur.

FERVENTER, adverb. *caldamente, con calore,* θερμῶς, cum fervore. Translate *Cæl. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 8. Et de damnatione ferventer loqui est cœptum. *Id. ibid. ep.* 6. *ad fin.* Curio ferventissime concerpitur. *Augustin. de Genes. ad litter. c.* 5. *l.* 2. Moles, quæ celerius circulari motu agitur, utique fervention.

FERVEO, es, ferv, & ferbui, a. 2. *bollire, esser infocato, o riscaldato,* ζέω, igni, vel æstu commoveor, agitor, æstuo, bullio, caleo, inflammor. In quibusdam personis, & in infinito præsenti aliquando est tertiæ conjugationis, præsertim apud Poetas. *Cato R. R. c.* 157. *a med.* Ferve bene facito: ubi ferverit, in catinum indito. *Pallad. in Januar. tit.* 20. Baccas bullire facies: & ubi diu ferbuerint, &c. *Stat. l.* 4. *silv.* 5. *v.* 15. exemptusque testa, Qua modo ferbuerat, Lyæus. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Fervere mustum prohibetur: sic appellant musti in vina transitum. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Sol fervit. *è cocente.* *Plin. l.* 32. *c.* 5. Officulo in aquam ferventem dejecto, refrigerari vas, nec postea fervere, nisi exempto. *Id. l.* 5. *c.* 2. *ad fin.* Loca inhabitabilia fervere, quamquam hiberno tempore. *Lucil.* apud *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) & apud *Non. c.* 10. *n.* 1. Fervit aqua, & fervet: fervit nunc, fervet ad annum. *Barth. lib.* 56. *Adversar. c.* 9. hinc eruit discrimen inter *fervit*, & *fervet*, quod illud dicatur de aqua, quæ nunc æstuat, caletque; hoc de aqua, quæ fervorem diu retinet. *Quintil. ibid.* vult τὸ *fervit* esse simile non τῷ *legit*, sed τῷ *fervit*. V ¶ *Fervat* etiam pro *ferveat* dixere *Pompon.* & *Accius* apud *Non. c.* 10. *n.* 3. & *fervitur* pro *fervit* *Afran. ibid. n.* 8. Sed hæc perantiqua sunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 455. Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis Fervere. non illa, &c. *h. e.* agitari, misceri, turbari. ¶ Translate refertur ad vehemen-

mentiores perturbationes, quibus animus incalescit, agitaturque. *Acc.* apud *Non. c.* 10. *v.* 1. Cor ira fervet cæcum: amentia rapior, feroque. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 602. animus tumida fervebat ab ira. *Id.* 2. *Fast. v.* 731. Et fervent multo linguaque corque mero. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 33. Fervet avaritia, miseroque cupidine pectus. *Cic. pro Quint. c.* 11. Usque eo fervet (*al.* fervit) ferturque avaritia, ut, &c. *Terent. Adelph.* 4. 1. 18. Cum fervet maxime, tam placidum, quasi ovem reddo. *Priscian. l.* 9. *pag.* 866. *Putsch.* legit *fervit*. *Sil. l.* 17. *v.* 567. leti fervebat amore. ¶ Cum infinito *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 295. sceptrumque capessere fervet. *h. e.* vehementer cupit. & *de B. Gild. v.* 350. jam stagna secare fervet. ¶ Item ad ea, quæ studio diligentiaque fiunt. *Virg.* 4. *Georg. v.* 169. Fervet opus, redolentque thymo fragantia mella. ¶ Item de locis dicitur, quæ opere, & turba frequentantur. *Virg.* 4. *Æn. v.* 407. opere omnis semita fervet. *Martial. l.* 2. *epigr.* 64. fora litibus omnia fervent. *Ovid. Fast.* 1. *v.* 379. fervent examina putri De bove. *Virg. Æn.* 8. *v.* 677. totumque instructo Marte videres Fervere Leucaten. ¶ *Volcat. Sedig.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 24. Dein Nævius, qui fervet, pretio in tertio est. *h. e.* studiose passim legitur. Al. aliter leg. ¶ Alterum præteritum *ferbui* locum habet in compositis *deferbui*, *conferbui*.

FERVESCO, is, n. 3. *riscaldarsi*, incipio fervere. *Lucret. l.* 6. *v.* 851. Terræ fervescunt Sole. Adde *vers.* 427. & 1162. & 176. & *lib.* 3. *v.* 290. quibus omnibus locis al. leg. *fervisat*. *Plin. l.* 33. *cap.* 6. *a med.* Fervescentis materiæ spuma. *Plaut. Capt.* 4. 4. 9. Possent ne feriæ fervescere.

FERVIDUS, a, um, *bollente*, *infocato*, *caldo*, ζεστός, θερμός, valde fervens, prægalidus. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 72. Fervida musta. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Quarta pars mundi tota natura fervida est. *Curt. l.* 3. 5. 5. Diei fervidissimum tempus. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 38. Fervidus æstus. *Virg. Georg.* 3. *v.* 107. volat vi fervidus axis. *Horat. l.* 1. *od.* 9. *v.* 10. Venti æquore fervido deprœliantes. *mare tempestoso*. *Plin. l.* 20. *c.* 11. Herba sapore acri & fervido. *Horat. epod.* 11. *v.* 14. Fervidius merum. ¶ Translate est vehemens, acer, incensus, *caldo*, *acceso*, *ardente*, *impetuoso*. *Virg. in fi.* 12. *Æn.* ferrum adverso sub pectore condit fervidus. & *vers.* 325. subita spe fervidus ardet. & *lib.* 9. *v.* 736. mortis fraternæ fervidus ira. *Liv. l.* 27. *c.* 33. *sub fin.* Præproperum ac fervidum ingenium. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 485. Fervidus ingenio. *Horat. in ar. Poet. v.* 115. Maturusne senex, an adhuc florente juventa Fervidus. *Id. l.* 1. *od.* 30. *v.* 5. Fervidus puer. *hoc est* Cupido. *Cic. in Brut. c.* 68. *extr.* Fervidum quoddam, & petulans, & furiosum genus dicendi. & *cap.* 28. Appii volubilis, & paulo fervidior erat oratio. *Virg. Æn.* 12. *v.* 894. Fervida dicta. *h. e.* iræ plena & minarum. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 17. *v.* 414. Fervidus ingenii Masinissa, & fervidus ævi. *Liv. l.* 2. *c.* 52. *ad fin.* Fervidus animi vir. Al. leg. *fervidi*. ¶ *Fervida cura* est amoris plena. *Tibull. l.* 4. *el.* 12. *v.* 1. Ne tibi sim, mea lux, æque jam fervida cura. *h. e.* ne æque ferventer amer a te. ¶ *Fervida virtus* est ardens, vivida, studiosa. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 218.

FERULA, æ, f. *canna d' India*, νάρθηξ, arbor est externa, ex genere earum, quæ corticis loco lignum forinsecus habent, ligni autem loco fungosam intus medullam, ut sambuci, vel inanem cavitatem, ut arundines. Nascitur calidis locis, atque trans maria geniculatis nodata scapis. Duo ejus genera: nartheca Græci vocant assurgentem in altitudinem: narthecyam vero semper humilem. A genibus exeuntia folia maxima, ut quæque terræ proxima. Cetero natura eadem, quæ anetho, & fructu similis. Nulli fruticum levitas major: ob id gestatu facilior (nempe a *fero* dicta, non a *ferio*) baculorum usum senectuti præbet. Hæc *Plin. l.* 13. *c.* 22. qui *lib.* 7. *c.* 56. ignem in ferulæ medulla asservare, inventum Promethei fuisse tradit (detulit enim in ferula Prometheus ignem e cælo in terras, ut est in fabulis, apud *Hygin. fab.* 144. & *Serv. ad Ecl.* 6. *v.* 42.) & *lib.* 24. *c.* 1. ferulas gratissimo asinis in pabulo esse, ceteris vero jumentis præsentaneo veneno: qua de causa id animal Libero Patri assignari, cui & ferulam. Ejus usus est etiam includendis ossibus fractis, dum conferveant. *Cels. l.* 8. *c.* 10. *sect.* 1. Ferulæ superaccommodandæ sunt, quæ fissæ compositæque ossa in sua sede contineant. *dessi fare un' incannucciata*. ¶ Dicitur etiam de exilioribus ramis aliarum arborum. *Plin. l.* 7. *c.* 21. Vitium surculis, & quarundam arborum, quibus fungosior intus natura est, geniculati scaporum nodi intersepiunt medullam: ferulæ ipsæ breves, & ad summa breviores, &c. *Id. l.* 8. *c.* 32. *ad fin.* *ferulas* vocat parvos ramos cornuum cervinorum. ¶ Item de virga, qua cæduntur pueri a magistro in ludo litterario, *bacchetta*, *sferza*. *Martial. l.* 14. *epigr.* 80. cujus titulus *Ferula*. Invisæ nimium pueris, gratæque magistris, Claro Prometheo munere ligna sumus. *Id. l.* 10. *epigr.* 62. Ferulæque tristes, sceptra pædagogorum. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 15. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. *h. e.* jam in litteris aliquid profecimus: jam desivimus in ludo litterario versari: *abbiam mangiato il pan de' putti*. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 120. Ut ferula cædas meritum majora subire Verbera. ¶ Servos quoque in levioribus peccatis ferula cæsos colligitur ex *Juvenal. sat.* 6. *v.* 473. item jumenta ab equitantibus, aut agasonibus ex *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 546.

FERULACEUS, a, um, ad ferulam pertinens, ferulæ similis, ναρθηκώδης. *Plin. l.* 19. *c.* 9. Cetera sunt ferulacei generis, ut fœniculum, &c. *Id. l.* 27. *c.* 20. Herba caule ferulaceo. ¶ Item e ferula factus. *Id. l.* 34. *c.* 18. Versare rudibus ferreis, aut ferulaceis.

FERULAGO, inis, f. frutex ferula humilior, cetera omnino similis. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 12. Thapsia, quam nos ferulaginem dicimus.

FERULEUS, a, um, adject. ex ferula factus. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 2. *c.* 1. Alearis tabella, aut ferulea. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Stamineam probant venam, & vocant feruleam argumento similitudinis, quoniam laciniose crispa. *Ita Hard.* quem consule.

FERVO, is. V. *Ferveo*.

FERVOR, oris, m. *bollore*, *fervore*, *calore*, ζέσις, agitatio, æstus, calor vehemens, qualis est ignis, vel Solis. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 11. Mundi fervor ille purior. *Id. de Prov. Consul. c.* 12. Fervor maris. *Lucan. l.* 4. *v.* 460. contorti verticis undæ Tauromenitanam vincunt fervore Charybdim. *Plin. l.* 14. *c.* 16. fervor musti. *Id. l.* 31. *c.* 9. febris. & *lib.* 37. *c. ult.* terebrarum. *Id. l.* 9. *c.* 16. & *Virg.* 3. *Georg. v.* 154. mediis fervoribus. *nel maggior caldo della state*. *Plin. l.* 25. *c.* 4. Fervores capitis, *infiammazione di capo*. ¶ Translate sumitur pro impetu, amore, &c. *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 22. Me quoque pectoris tentavit in dulci juventa fervor. *Cic. de Senect. c.* 13. Fervor ætatis. & *lib.* 1. *de Orat. c.* 51. Fervor mentis. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *circa med.* Leges pro vitiorum, quibus medendum est, fervoribus mutari atque flecti.

FERUS, a, um, *selvaggio*, *rozzo*, *indomito*, ἄγριος, agrestis, silvester, indomitus, nullo cultu mitigatus: cui opponitur cicur, mansuetus, domesticus: & dicitur de brutis, quæ domita non sunt, quamvis sæva non sint: item de hominibus, aliisque rebus incultis & agrestibus. Volunt esse ab Æolico φὴρ pro θὴρ, unde & *fera*, licet obstet prioris syllabæ modus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Quæ vero, & quam varia genera bestiarum vel cicurum, vel ferarum! & *cap.* 64. Immanes & feræ beluæ. *Plin. l.* 30. *c.* 7. Palumbus ferus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 152. Feræ capræ. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 7. fera oliva. *h. e.* oleaster. *Virg. Georg.* 2. *v.* 36. fructusque feros mollire colendo. *Id. Ecl.* 5. *v.* 28. feri montes. *Festus*: Ferus ager, incultus. Sic *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *sub fin.* fera nemora. *Plin. l.* 14. *c.* 20. Feræ arbores. *Id. l.* 12. *c.* 17. Ferus odor, & quodammodo solitudinem redolens. *odor di selvatico*. *Cic.* 3. *Phil. c.* 9. Cur tam subito mansuetus in Senatu fuerit, cum in edictis tam fuisset ferus. *Terent. Andr.* 1. 5. 43. Adeon' porro ingratum putas, aut inhumanum, aut ferum, ut, &c? *Cic.* 1. *de Orat. c.* 8. Homines a fera agrestique vita ad humanum cultum civilemque deducere. Adde *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 39. ¶ Item sævus, durus, crudelis, immitis, barbarus, *fiero*, *duro*, *crudele*. Valde enim affinia sunt incultum esse, & sævum. *Cic.* 4. *Verr. c.* 21. Hostis ferus & immanis. *Nep. in Alcib. c.* 6. Ut nemo tam ferus fuerit, quin ejus casum lacrimarit. *Horat. l.* 2. *od.* 8. *v.* 14. ferus & Cupido Semper ardentes acuens sagittas Cote cruenta. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 516. ferus furor. *Virg.* 2. *Æn. v.* 326. ferus omnia Jupiter Argos transtulit. *Id.* 10. *Æn. v.* 12. fera Carthago. *Ovid. Heroid. ep.* 8. *v.* 60. ferus ensis. & *ep.* 3. *v.* 123. fera bella. *Id.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 38. fera cædes. *Id. l.* 4. *ex Ponto*, *ep. ult. v.* 31. fera dicta. *Id.* 13. *Metam. v.* 454. fera sacra. & *lib.* 15. *v.* 85. Ingenium immansuetum ferumque. *Id.* 13. *Metam. v.* 317. feros requie lenire dolores. *Id.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 42. fera hiems. *fiera tempesta*. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 40. Fera diluvies quietos irritat amnes. ¶ In amatoriis *ferus* est, qui nulla re ad amandum trahi potest. *Senec. in Hippol. v.* 272. Tentemus animum tristem & intractabilem: Meus iste labor est aggredi juvenem ferum, &c. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 5. Ure, puer, quæso, tua qui ferus otia liquit. Adde *Senec. loc. cit. v.* 415. ¶ Inter *ferum* & *ferocem* hoc statuit *Nonius* discrimen *c.* 20. *n.* 16. quod *ferus* sævum, *ferox* fortem significet: verius dixisset, *ferum* esse incultum, agrestem, non domitum, sive sævus sit, sive non, ut dictum est: *ferocem* vero supra ferum addere vim, impetum, fortitudinem, carentiam timoris. ¶ Pro feroci, in bonam partem *Prudent.* περὶ στεφ. 3. *de S. Eulal. v.* 36. Sed pia cura parentis agit, Virgo animosa domi ut lateat, Ne fera sanguinis in pretium Mortis amore puella ruat. ¶ *Ferus*, *i*, absolute, ut *fera*, de quavis bestia. De equo *Virg.* 2. *Æn. v.* 51. inque feri curvam compagibus alvum. & *lib.* 5. *v.* 818. spumantiaque addit frena feris. De cervo *Id.* 7. *Æn. v.* 489. pectebatque ferum. De leone *Phædr. l.* 1. *fab.* 21. *v.* 8. Asinus ut vidit ferum impune lædi, &c. Adde *Ovid. Heroid. epist.* 9. *v.* 114. De apro *Phædr. l.* 4. *fab.* 3. *v.* 3. Sonipes iratus fero. De bobus *Ovid.* 1. *Fast. v.* 550. Traxerat aversos Cacus in antra feros. Al. leg. *boves*. De serpente *Sil. l.* 6. *v.* 268.

FESCENNINICOLA, æ, m. & f. qui Fescennina colit, Fescenninos amans. *Sidon. carm.* 12. Quid me, etsi valeam, parare carmen Fescenninicolæ jubes Diones?

FESCENNINUS, a, um, ad Fescenniam pertinens, quod est oppidum Etruriæ ad Tiberim, teste *Plin. l.* 3. *c.* 5. cujus conditores ab Atheniensibus oriundos facit *Serv. ad Virg.* 7. *Æn. v.* 695. & Fescennium vocat: perperam autem in Campania ponit. *Virg. ibid.* Hi Fescenninas acies, æquosque Faliscos, &c. ¶ Ab hoc oppido ortum habuit genus quoddam carminis incompositi ac rudis, simulque obsceni, jocosi, & dicteriis pleni, quod tum diebus festis relaxandi animi causa, tum præcipue in nuptiis canebatur, ut *Serv. ibid.* docet. *Festus* tamen aliam etiam appellationis causam ponit, nempe a *fascino*, quod fascinum putabatur arcere. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 145. Fescennina per hunc inventa licentia morem Versibus alternis opprobria rustica fudit. *Liv. l.* 7. *c.* 2. Fescennino versu similem, incompositum temere, ac rudem alternis jaciebant. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 4. Fescenninos scribere in aliquem. *Senec. controv.* 21. *ante med.* Inter nuptiales Fescenninos in crucem generi nostri jocabantur. *Catull. carm.* 60. *in epithal. Jul. & Manl. v.* 126. Nec diu taceat procax Fescennina locutio. *Plin. l.* 15. *c.* 22. Nuces nuptialium Fescenninorum comites. *Calpurn. Flacc. declam.* 44. Civis ergo, nisi faces accenderit, & Fescennina cecinerit, pater esse non poterit. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. In Fescennina materia vernans verbis. ¶ Hujus carminis æ-

conplum in nuptiis Honorii Augusti edidit *Claudianus*. ¶ *Fescenninus homo*, ridicularius, obsceni sermonis, & dicax. *Cato* apud *Fest.* in *Spatiatorem*. In coloniam mehercules scribere nolim, si Triumvir sim, spatiatorem atque Fescenninum. ¶ *Fescenninus pes* apud *Diomed. l. 3. pag. 475. Putsch.* est amphimacrus, constans longa, brevi, & longa, ut *dicites*.

FESNOE vocabantur, qui depellere fascinum credebantur. *Festus* ubi al. aliter leg.

FESSONIA, dea, quam propter fessos invocabant. *Augustin. l. 4. de Civit. Dei, c. 21.*

FESSUS, a, um, *stanco, lasso, stracco*, κεκμηκώς, fatigatus, defessus. *Diomed. l. 1. pag. 372. Putsch.* suæ originis vocem esse putat: *Priscian. l. 8. pag. 815.* videtur tanquam particip. verbi *fatiscor* agnoscere. Sane participii formam ac vim habet in illo *Phædri l. 1. fab. 21. v. 11.* Qui postquam cæde fessus est, asinum evocat. ¶ Ceterum usu in nomen transiit. *Cic. 15. Attic. ep. 9.* Rides, inquies, in talibus rebus? quid faciam? plorando fessus sum. *Id. pro Planc. c. 10.* Fessum inedia fluctibusque recreare. *Id. initio l. 1. Acad.* Fessus de via. *Id. 1. de Divin. c. 44. ad fin.* Vejentes bello fessi. *Horat. l. 3. od. 13. v. 11.* Fessi vomere tauri. & *lib. 2. od. 7. v. 18.* Longa militia fessum latus deponere. *Valer. Flacc. l. 1. v. 69.* Ceterum munere fessas vires restituere. *Claudian. l. 1. de rap. Proserp. v. 124.* Fessaque post primos hæserunt viscera partus. *h. e.* exhausta. *Lucret. l. 2. v. 1036.* fessus satiate videndi. *Ovid. 15. Metam. v. 274.* fessus curaque viaque. & *lib. 9. v. 293.* malis. *Id. 3. Trist. el. 3. v. 85.* vox mihi fessa loquendo. ¶ Cum genitivo *Virg. 1. Æn. v. 182.* fessi rerum. *h. e.* navigatione, tempestate, penuria, labore. *Stat. 3. Theb. v. 395.* fessus bellique viæque. *Sil. l. 2. v. 234.* Dum pavitant trepidi rerum, fessique salutis. *h. e.* defessi quærere & sperare salutem. ¶ Eleganter refertur ad morbos, & senium, quia utraque res vires adimit. *Ovid. 9. Metam. v. 439.* Fessus annis. *Virg. 8. Æn. 596.* ætate. *Liv. l. 1. c. 25. ad fin.* vulnere. *Tacit. 3. Hist. c. 2.* valetudinibus. *Symmach. l. 1. ep. 14.* (*al. 21.*) *ad fin.* virium. *Plin. l. 8. c. 1.* Elephanti fessi ægritudine. ¶ Absolute pro ægroto, *Horat. in carm. secul. v. 63.* Phœbus, qui salutari levat arte fessos corporis artus. *Ovid. Heroid. ep. 21. v. 14.* Adjuvat & nulla fessa medentis ope. ¶ Et pro longævo, *Stat. l. 3. silv. 3. v. 24.* fessique senectus longa patris, *aggravato da gli anni*. *Tacit. 14. Ann. c. 33.* Fessa ætas. ¶ Translate *Lucret. l. 5. v. 309.* delubra deum, simulacraque fessa fatisci. *Virg. 2. Æn. v. 29.* Fessæ naves. *Plin. l. 36. c. 15. ad fin.* Cardines fessi & turbati. *Id. l. 2. c. 7.* Vespasianus fessis rebus subveniens. *h. e.* afflictis. *Stat. l. & silv. 2. v. 48.* fessa dies. *h. e.* nocti proxima. *Ovid. 1. Metam. v. 582.* amnes in mare deducunt fessas erroribus undas. *Valer. Flacc. l. 4. v. 66.* Fessa cum silva juga. ¶ *Verrius* apud *Diomed. loc. cit.* discrimen statuit inter fatigatum, & fessum: quod ille sit ab alio laborare compulsus, ut *lassatus*: hic qui ultro laborans deficit, ut *lassus*.

FESTATUS, a, um, adject. q. d. ad festum paratus. *Fabius Pict.* apud *Gell. l. 10. c. 15.* Dialis quotidie festatus est. Al. leg. *fertatus*, h. e. ferto instructus: alii *ferratus*: alii etiam aliter.

FESTICE, adverb. læte. *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 22.*

FESTINABUNDUS, a, um, adject. festinans. *Valer. Max. l. 2. c. 8. n. 5.* Festinabunda manu. *Augustin. l. 2. Confess. c. 11.* festinabunda mater.

FESTINANTER, adverb. *velocemente, in fretta, in prefcia*, διὰ σπουδῆς, celeriter, cito. *Cic. 5. Fin. c. 26.* Illud mihi a te nimium festinanter dictum videtur. *Plin. l. 17. c. 11.* Quia festinantius germinant. *Augustin. ep. 250. sub fin.* Festinantissime respondisse.

FESTINATIM, adverb. festinanter. *Sisenn.* apud *Non. c. 11. n. 37.* Prætor festinatim de castellis ad castra maxima milites conducit. Adde *Pompon. ibid.*

FESTINATIO, onis, f. *fretta, prefcia*, σπουδή, properatio. *Cic. 3. Phil. c. 1.* Mea festinatio non victoriæ solum avida est, sed etiam celeritatis. *Id. Fam. 12. ep. 25.* Ventis remis in patriam omni festinatione properavi. *Id. pro Rosc. Amer. c. 34.* Quid hic incredibilis cursus, quid hæc tanta celeritas festinatioque significat? *Id. Attic. 5. ep. 14. extr.* Habes epistolam plenam festinationis & pulveris. *Id. 2. Offic. c. 36.* Cavendum, ne in festinationibus suscipiamus nimias celeritates. *Nep. in præfat. extr.* Plura persequi prohibet festinatio, ut, &c. *Colum. l. 11. c. 1. post init.* Adhibere festinationem. *Curt. l. 8. c. 1. a med.* Muneri alicujus festinationem. *Petron. in Satyr. c. 80.* Conditionem præcipiti festinatione rapui.

FESTINATO, adverb. festinanter. *Quintil. l. 4. c. 2.* Nihil festinato fecisse videtur Milo. *Gell. l. 10. c. 11.* Quod non segnius, sed festinatius fit. *Justin. in fi. l. 38.* Cum equites festinato misisset.

FESTINATOR, oris, m. qui festinat. Legitur a quibusdam apud *Quintil. declam. 2. c. 19. ad fin.* ubi plures alii *festinatio*.

FESTINATUS, a, um, adject. *affrettato, fatto in prefcia*. *Quintil. in proœm. l. 6.* Festinata maturitas celerius occidit. *Lucan. l. 8. v. 24.* Honores festinati. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 5. v. 8.* Festinatum iter. *Sueton. in Aug. c. 69.* Festinatæ nuptiæ. *Tacit. 1. Ann. c. 52.* Festinata missio. *Martial. l. 7. epigr. 39.* Annis festinatis raptus. *h. e.* morte immatura.

FESTINE, adverb. idem ac festinanter. *Cic. Attic. l. 4. ep. 14.* Festine odorari. Al. leg. *festive*.

FESTINIS, e, adject. festinus. *Titin.* apud *Non. c. 8. n. 3.* Hæc res me fecit festinem.

FESTINO, as, avi, atum, a. 1. *affrettarsi, aver prefcia*, σπεύδω, propero, accelero. Absolute *Horat. l. 2. ep. 1. v. 192.* Esseda festinant, pilenta, petorrita, naves. *Cic. Fam. 12. ep. 21. extr.* Plura scripsissem, nisi tui festinarent. *Id. Phil. 2. c. 1.* Ad singulara Antonii factum festinat oratio. *e' affretto di rivolgere.* Sic *Quintil. l. 4. c. 3.* Judex ordine audito, festinat ad probationem. & *lib. 6. c. 3.* Contentio festinantium in provinciam. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 68.* Festinare in rem augenda. *Cic. Fam. 7. ep. 23. sub fin.* Ut tanto opere migrare festinem. ¶ Cum accusativo est properare, *fare in prefcia*. *Virg. 4. Æn. v. 575.* festinate fugam. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 62.* pœnas. *Sil. l. 8. v. 52.* pyram. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 128.* vestes. *Tacit. 14. Ann. c. 33. extr.* Cædes, patibula, ignes, cruces festinare. *Id. 4. Ann. c. 28.* Festinare in se mortem. *accelerarsi.* & *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad 12. Æn. v. 425.* Soleas festinate. *scil.* dare. *Ennius* apud *eund. ad 9. Æn. v. 401.* & *4. Georg. v. 171.* Festivum festinant diem. *scil.* agere, celebrare. *Stat. 2. Theb. v. 478.* Festinare vias. *scil.* ire. ¶ *Festinare se*, properare. *Gell. l. 14. c. 2. ante med.* Viri exercitati, atque in patrociniis & in operis fori celebres, semperque se, circumundique distrahentibus causis, festinantes. ¶ Passive *Tacit. 3. Hist. c. 37. extr.* Consul uno die & nata fuerat Caninius Rebilus, cum belli civilis præmia festinarentur. & *lib. 2. c. 82.* Ea cuncta per idoneos ministros festinabantur. *Id. de Germ. c. 20.* Sera juvenum venus: nec virgines festinantur. *h. e.* festinato despondentur. ¶ Aliquando est trepidare, satagere ob metum, aut urgens negotium. *Terent. Eun. 4. 3. 8.* Quid illuc? quid festinas? aut quam quæris, Pythias? *Sallust. in fragm.* apud *Donat. ibid.* Festinantibus in summa inopia Patribus. *Horat. l. 4. od. 11. v. 9.* Cuncta festinat manus, huc & illuc Cursitant mixtæ pueris puellæ. *ognuno è in faccende.* ¶ *Festina lente*, σπεῦδε βραδέως, proverb. quo significatur, sedulitate quidem in rebus agendis opus esse, sed quæ tamen sit cum consilii maturitate conjuncta. Hoc Græce sæpe *Augustus* usurpabat, teste *Sueton. in ejus vita*, *c. 25.* V. *Mature*. Itali dicunt, *chi va piano, va sano*. ¶ Inter *properare* & *festinare* discrimen assignabat *Cato* apud *Gell. l. 16. c. 14.* & *Non. c. 5. n. 81.* & *Festus* in *Properare*, his verbis: Qui unum quid mature transigit, is properat: qui multa simul incipit, neque perficit, is festinat. Ipse vero *Non.* in ea differre ait, ut *properare* ad animum, *festinare* ad corpus pertineat. *Cic. Phil. 9. c. 3.* At ille properans festinansque, mandata nostra conficere cupiens, perseveravit, &c. ¶ Neutrum tamen discrimen perpetuum est. ¶ De vocis origine V. *Gell. loc. cit.*

FESTINUS, a, um, *presto, veloce*, ταχύς, festinans, properus. Vox fere Poetica. *Cic. Attic. l. 9. ep. 9.* Festino enim simillimus decurro. *Al. leg.* σπουδαῖος enim simul ut me decurro. *Virg. 9. Æn. v. 488.* noctes festina diesque. *Ovid. 11. Metam. v. 347.* cursu festinus anhelo. *Valer. Flacc. l. 6. v. 325.* festinaque tædia vitæ. *h. e.* immaturum. Sic *Stat. 9. Theb. v. 716.* cruda festinaque virtus. ¶ Cum genitivo *Id. l. 5. silv. 3. v. 135.* Festinus laudum. *Id. 6. Theb. v. 75.* Festinus voti. ¶ *Festinæ cohortes* in fragmento *Sallustii* apud *Serv. ad citat. 9. Æn.* videntur esse levis armaturæ milites.

FESTIVE, adverb. *piacevolmente, con galanteria*, χαριέντως, lepide, facete, jucunde. *Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. ult.* Quanquam a te actam fabellam video esse festive. *Gell. l. 9. c. 15. extr.* Atque ibi Julianus festivissime, nolite quærere, inquit, &c. *Cic. 3. de Orat. c. 26.* Quare, *bene* & *præclare* quamvis nobis sæpe dicatur: *belle & festive* nimium sæpe nolo. *Id. pro Dejot. c. 6. extr.* Quam festive crimen contexitur! *ironia*, quæ in sequentibus quoque inest 2. *de Divin. c. 15.* Quam festive dissolvitur. *scil.* argumentum. & *4. Acad. c. al. extr.* Dialectica primo progressu festive tradit elementa loquendi. ¶ Item hilariter, comiter, læte. *Plaut. Pseud. 5. 1. 9.* In loco festivo sumus festive accepti.

FESTIVITAS, atis, f. *allegrezza, giocondità, contento*, lætitia, jucunditas, qualis festis diebus haberi solet. *Plaut. Capt. 4. 1. 1.* Jupiter supreme, servas me, offers mihi laudem, lucrum, ludum, jocum, festivitatem, ferias. ¶ Hinc adhibetur in blandis appellationibus. *Id. Cas. 1. 1. v. 46.* Mi animule, mea vita, mea festivitas. Adde *ibid. 3. 3. 14.* & *Pœn. 1. 2. 176.* ¶ Speciatim est *lepidezza nel parlare, galanteria, grazia, giovialità*, εὐτραπελία, urbanitas, & lepor sermonis, jucunditas, gratia, lætitiam quandam, & facilitatem animi in verbis præseferens. *Cic. in Brut. c. 48.* Festivitate & facetiis C. Julius omnibus præstitit. *Id. 2. de Orat. c. 56.* Oratio lepore & festivitate condita. & *lib. 1. c. 57.* Dicendi vis egregia, summa festivitate & venustate conjuncta. *Id. Fam. 9. ep. 15.* Imago antiquæ & vernaculæ festivitatis. *Id. in Orat. c. 51.* Gorgias his festivitatibus insolentius abutitur. ¶ Refertur etiam ad mores. *Terent. Eun. 5. 9. 18.* An fortunam collaudem, an mei patris festivitatem & facilitatem. *piacevolezza.* ¶ Pro festo die, seu apparatu ludicro ac læto, qui festis diebus haberi solet, *festa*. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 63.* Addite & festivitas matris nomine. *Imp. Honor. & Theodos. lib. 15. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 3.* Ne festivitatem impediant in cunctis oppidis celebrandam. *Iidem ibid. l. 6. tit. 8. leg. 1.* Solemnes festivitates frequentare. *Impp. Arcad. & Honor. ibid. tit. 4. leg. 30.* Festivitates natalium Principis.

FESTIVITER, *da festa*, festivo more, læte. *Nov.* apud *Non. s. 11. v. 20.* O domus prima pulcræ familiæ festiviter! ¶ Item jucunde, lepide, urbane, *lepidamente, con grazia, con giovialità*. *Gell. l. 1. c. 2.* Severe simul ac festiviter sejunxit a vero Stoico, qui esset ἀκώλυτος. & *cap. 22.* Festiviter respondere.

FESTIVUS, a, um, *festivo, da festa, allegro, piacevole*, festus, hilaris, jucundus, lætus: item qui sermone, aut aspectu hilares facit. *Plaut. Mil. 2. 1. 5.* Nunc qua assedistis causa in festivo loco, Comœdiæ argumentum eloquar. *Id. Cas. 4. 1. 2.* Neque usquam ludos credo tam festivos fieri, quam, &c. *Id. Pœn. 1. 2. 95.* Facinus lepidum & festivum. & *3. 3. 81.* Dare alicui hospitium festivum. *Cic. 2. Attic. ep. 6.* Libris me delecto, quorum habeo Antii festivam copiam. *libri da divertimento.* *Justin. l. 38. c. 8. extr.* Festivissimum con-

convivium. Gell. l. 18. c. 13. Saturnalibus alea quadam festiva & honesta lusitabamus. ¶ Absolute Lamprid. in Heliogab. c. 11. a med. Ferunt multi, ab ipso repertum, ut in vindemiarum festivo multa in dominos jocularia dicerentur. nella festa delle vendemmie. ¶ Aliquando refertur ad ea, quæ venusta sunt & jucunda visu. Cic. Parad. 5. c. 2. Nonne igitur sunt illa festiva? sunt. nam nos quoque oculos eruditos habemus. Plaut. Epid. 5. 1. 16. Contempla, Epidice: usque ab unguiculo ad capillum summum est festivissima. Plin. l. 2. ep. 17. Area parvula sed festiva. ¶ Sæpissime dicitur de iis, qui urbani ac lepidi sunt in sermone, jucundi, hilares, faceti, & lætitiam festivitatemque in verbis præ se ferunt: quod signum est facilitatis, comitatisque: item de dictis & factis hujusmodi, gioviale, facete, piacevole, galante. Terent. Adelph. 5. 9. 27. O pater mi festivissime. Cic. 6. Fam. ep. 4. circa med. Pueri, quibus nihil potest esse festivius. Id. 6. Verr. c. 22. Festivum acroama. Id. 1. Offic. c. 30. a med. Festivus sermo.

FESTRA, æ, f. antiquis idem fuit, quod apud nos fenestra, teste Festo: non tamen quælibet, sed ostiolum minusculum in sacrario (intellige primis urbis temporibus) ut ex Antonio Gniphone docet Macrob. l. 3. Saturn. c. 12. ubi & Ennium hac voce usum ait. In fragm. Petron. pag. 676. Burman. Deridet festram, Romuleamque casam.

FESTUCA, æ, f. festuca, pagliuzza, κάρφος, herbæ, aut paleæ exile frustum, stipula. Colum. l. 8. c. 15. ad fin. Festucæ surculique in aviariis passim spargendi sunt, ut colligere possint aves, quibus nidos construant. Plin. l. 10. c. 42. Gallinæ festuca aliqua se & ova lustrant. Id. l. 18. c. 27. Cum herba creverit in festucam, arcent aquas. Varr. l. 4. L. L. c. 31. Homo in pratis per fœnisecia rastello festucas abradit. ¶ Festuca liber dicitur, qui e servo in libertatem assertus fuit. Nam Romani, quos in libertatem vindicabant, eorum corporibus stipulam tenuem injiciebant, κάρφος αὐτοῖς λεπτὸν ἐπιβάλλοντες τοῖς σώμασι, ut Plutarch. in opusc. de his, qui sero a numine puniuntur, tradit. Alii festucam hic intelligunt virgam, per quam leviter pulsabantur ii, quos Prætor vindicta liberos esse jubebat. Plaut. Mil. 4. 1. 15. Quid? ea ingenuan', an festuca facta e serva libera est? Pers. sat. 5. v. 174. hic hic, quem quærimus, hic est, Non in festuca, lictor quam jactat ineptus. ¶ Est etiam hoc nomine herba, quæ & ægilops dicitur, quæ inter hordeum nata, ipsum enecat. Plin. l. 18. c. 17. ¶ De festuca machina, V. Fistuca.

FESTUCARIUS, a, um, ad festucam pertinens. Gell. in fi. c. 10. l. 20. Conferens vim illam civilem & festucariam, quæ verbo diceretur, non quæ manu fieret. h. e. vim & facultatem vindicandi in jure. V. caput totum Gellii.

FESTUCULA, æ, f. festuchetta, pagliuzza, tenuis festuca. Pallad. in Apr. tit. 8. Dorsa apum bibentium tangamus, illo liquore tincta festucula.

FESTUS, a, um, di festa, festivo, ἑορτάσιμος, feriatus, festivus, lætus, jucundus, cessatione ab opere, sacrificiis, aut ludis, aut conviviis, epparatuque lætitiæ, aut his omnibus simul celebratus. Cic. in fi. Verr. 6. Cum diem festum ludorum de fastis suis sustulissent celeberrimum & sanctissimum. & cap. 48. extr. Dies festos anniversarios agam. Id. in Pison. c. 20. Dies festos ac solemnes deorum immortalium celebrare. Sallust. in Jug. c. 70. Dies festus celebratusque per omnem Africam. Ovidius 5. Trist. el. 5. v. 42. Festa lux. Id. 6. Fast. v. 239. dies. Cic. 2. Q. Fr. ep. 1. Mense Decembri sub dies festos. Nep. in Timol. c. 5. Ejus natalem, festum habuit universa Sicilia. Justin. l. 24. c. 3. Diem festum urbi indicere in adventum alicujus. Sil. in fi. l. 10. & lib. 11. v. 272. Festa urbs. lieta, in festa. Sic Horat. l. 3. od. 18. v. 11. Festus in pratis vacat otioso Cum bove pagus. Sil. l. 7. v. 198. & Valer. Flacc. l. 3. v. 159. Festæ mensæ. Arnob. init. l. 5. Lætitias festas exercent. Martial. l. 3. epigr. 58. v. 23. Festi Lares. & lib. 1. epigr. 3. Festi lusus. Virg. 4. Æn. v. 459. Templum festa fronde revinctum. Horat. l. 2. ep. 1. v. 140. Festum tempus. Ovid. 3. Metam. v. 111. Festa theatra. Id. 5. Trist. el. 10. v. 8. Festos choros agere. Plin. l. 2. ep. 17 a med. Tectum festis clamoribus personat. Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 642. Festæ tædæ. Ovid. 10. Metam. v. 598. Festa corona. Claudian. de B. Get. v. 606. Festæ aures. h. e. lætæ, lætis nuntiis imbutæ. Stat. in fi. silv. ult. l. 2. Festus dolor. h. e. publicus & solemnis. Ovid. Metam. 2. v. 795. & Plin. initio lib. 14. Festa pax. Claudian. de III. Consul. Honor. v. 3. Festior annus. Vopisc. in Tacit. c. 12. Festissimi dies. ¶ Festus dies est aliquando blanda amantis compellatio. Plaut. Cas. 1. 1. v. 49. Mi animule, mea vita, meus festus dies. ¶ Et lætantis. Terent. Eun. 3. 5. 12. O festus dies hominis! amice, salve. ¶ Festum absolute est dies festus, festa. Ovid. 4. Fast. v. 877. Cur igitur Veneris festum Vinalia dicant, Quæritis? & lib. 1. v. 190. Pars mihi de festo ne labet ulla tuo. & lib. 4. v. 180. Idææ festa Parentis erunt. Id. 3. Amor. el. 13. v. 3. Casta sacerdotes Junoni festa parabant. Id. 4. Metam. v. 390. profanam festum. & v. 33. turbare festa. Id. 5. Metam. v. 318. novem festa annua numinibus. Id. 6. Fast. v. 179. colere. ¶ In illo ejusd. 2. Fast. v. 247. Forte Jovi festum Phœbus solemne parabat: festum convivium significare videtur. ¶ Translate Stat. l. 2. silv. ult. v. 9. O nunquam data festa longa summis! h. e. res lætæ & prosperæ.

FESTUS. Sex. Pompejus Festus, homo Grammaticus, incertum cujus ætatis, certe quidem post Martialem, quem citat in voce Vespa (quanquam nonnullis locus ille suspectus est) immo sub Christianis Imperatoribus, ut Voss. censet; in compendium redegit libros Verrii Flacci (qui sub Augusto floruit, nepotumque ejus præceptor fuit, ut est apud Sueton. de Grammat. c. 17.) de verborum significatione; in quibus plurima sunt, imo fere omnia utilissima linguæ Latinæ illustrandæ: sed integer ad nos non pervenit, mutilatus contractusque a Paulo Diacono, qui tempore Caroli M. alterum ex eo compendium conficere adortus, suis admistis verbis pæne corrupit. V. Andreæ Dacerii præfationem in Festum a se editum, & illustratum.

FESULANUS, a, um, ad Fesulas pertinens, quod est oppidum Etruriæ, nunc Fiesole. Cic. 2. Catil. c. 6. Fesulanus ager. Plin. l. 7. c. 13. Fesulana plebs. Adde lib. 3. c. 5. ¶ Scribitur & Fæsula, probante Dausquio. Inscript. apud Gud. pag. 116. n. 1. T. Averrius Q. F. Scapt. Flaccus Eq. Rom. Fæsulanus.

FETIALIS, & Fecialis, is, m. araldo. Fetiales erant sacerdotes, vel legati populi Rom. quos penes rerum publice repetendarum, imperandæ decessionis ex finibus, belli indicendi suscipiendique, & jungendorum fœderum potestas erat, & administratio. Hi causas armorum inferendorum examinabant, consulebaturque eorum collegium a regibus, aut consulibus, juste ne posset bellum indici, quia bellum aliquod inire, quod pium non videretur, magna religio erat. Id indicturi, hastam ferratam in fines hostium jaciebant: pace comparata, fœdus feriebant. Quæ omnia colliguntur ex Varr. l. 4. L. L. c. 15. & Liv. l. 1. c. 32. l. 4. c. 30. l. 7. c. 6. & 9. & l. 9. c. 5. & l. 10. c. 12. & l. 30. c. 43. & l. 31. c. 8. & l. 36. c. 3. ¶ Adjective Cic. 1. Offic. c. 1. Ac belli quidem æquitas sanctissime fetiali populi R. jure præscripta est. Liv. l. 9. c. 11. ad fin. Legatus fetialis. ¶ Ad scriptionem quod attinet, per c scribunt Manut. & Cellar. ex consuetudine Græcorum, apud quos est φετιάλεις, & φετιάλιοι, & ex lapide, quem ipse Manut. affert: cui adde alium apud Gruter. pag. 457. n. 2. Dausquio placet per t ex etymologia, quam tradit Fest. nempe a faciendo: cui suffragatur lapis alius apud Gruter. pag. 1107. n. 4. ubi fecialis habetur. Adde pag. 360. n. 3.

FETIFER, a, um, fetificus, fecundus. Plin. l. 7. c. 3. Supra tergeminos nasci, inter ostenta dicitur, præterquam in Ægypto, ubi fetifer potu Nilus amnis.

FETIFICO, as, a. 1. partorire, fetum edo, pario, ἐγγονῶ. Plin. l. 10. c. 58. Columbarum pulli quinquemestres fetificant. & cap. 8. Accipitres humi fetificant.

FETIFICUS, a, um, fecondo, prolifico, ἔγγονος, fecundus, fetifer. Plin. l. 9. c. 51. fetificus humor.

FETO, as, a. 1. partorire, fetum edo, τίκτω. De avibus ova edentibus Colum. sub fin. c. 15. l. 8. Anates circa paludes plerumque fetant. & cap. 12. Gallinæ silvestres in servitute non fetant. Adde caput 8. ¶ Item fecundo, fecondare. Augustin. de cons. Evangelist. l. 1. c. 25. In fetandis feminis. Id. l. 5. de Civ. Dei, c. 7. Admittendis maribus, quibus equarum fetentur armenta.

FETUOSUS, a, um, prolifico, fecondo, ut a fructus, fructuosus, a luctus, luctuosus, &c. Hieron. l. 1. advers. Jovinian. c. 11. Liam deformem, atque fetuosam. Al. leg. fetosam.

FETURA, æ, f. tempo della gravidanza, tempus, quo animal conceptum fetum gerit, usque ad partum, ut Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med. definit. ¶ Item generatio, proles, fetus, generazione, prole, parto. Id. ibid. c. 10. Quod ad feturam humanam pertinet pastorum, facile est, quod habeant conservam in villa, &c. Virg. Ecl. 7. v. 36. Si fetura gregem suppleverit. Id. 3. Georg. v. 62. bos feturæ habilis. Ovid. 13. Metam. v. 827. Sunt, fetura minor, tepidis in ovilibus agni. Plin. l. 10. c. 53. Optima gallinarum fetura ante vernum æquinoctium. Id. l. 17. c. 22. ante med. Vitis in macro, etiamsi vires habebit, recisa intra jugum moretur, omnis fetura sub eo exsat. ¶ Translate Id. in præfat. Libros naturalis historiæ, novitium camenis Quiritium tuorum opus, natum apud me proxima fetura, &c.

FETURATUS, a, um. Tertull. advers. Valentin. c. 25. Semen feturatum in corpore. h. e. efformatum in fetum.

FETUS, & Fœtus, us, m. parto, prole, frutto, γονή, id quod genitum est partumque. Volunt esse ab obsoleto feo, unde & fecundus, & femina: scribuntque sine diphthongo: quod Manut. & Cellar. placet ex auctoritate Varron. apud Gell. l. 16. c. 12. & ex libris veteribus. Contra Dausq. cum Scalig. Pier. & aliis fœtus & ipsi ex antiquis MSS. &c. ut in Fœmina, & Fœcundus dictum est: ducuntque ἀπὸ τοῦ φυτεύειν. Dicitur non solum de partu animalium, sed & de quovis plantarum ac terræ fructu. Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 51. Quæ multiplices fetus procreant, ut sues, canes, his mammarum data est multitudo. & mox. Ova aqua sustinentur, & fetum fundunt. Plin. l. 8. c. 55. Fetus ventri exsecti, vel uberibus ablati. Virg. 2. Georg. v. 55. Arborei fetus alibi, atque injussa virescunt Gramina. & lib. 2. v. 390. largo pubescit vinea fetu. & vers. 429. fetu nemus omne gravescit. & Ovid. 1. Fast. v. 693. Triticei fetus. Virg. Georg. 2. v. 69. fetus nucis. h. e. surculus. Cic. 2. de Orat. c. 30. Ager novatus & iteratus, quo meliores fetus possit & grandiores edere. ¶ Item ipse pariendi & gignendi actus, fetura. Cic. 1. de Legib. c. 8. Quæ frugibus atque baccis, terræ fetu profunduntur. Id. de Fin. c. 19. Labor bestiarum in fetu, & in educatione. Plin. l. 10. c. 11. Cornix inauspicatissima fetus tempore. Id. l. 12. c. 28. Annuo fetu. Colum. l. 11. c. 2. ante med. Secundi fetus pecudes signari oportet. Plaut. Amph. 1. 2. 15. Uno fetu. ad un parto. ¶ Translata Cic. de clar. Orat. c. 49. Nec ulla ætate uberior Oratorum fetus fuit. Id. 5. Tuscul. c. 24. Ex quo triplex ille animi fetus exsistet, unus in cognitione rerum positus, &c. ¶ Fetis pro fetibus dixit Accius apud Non. c. 8. n. 44. Cithæron frondet viridantibus fetis.

FETUS, & Fœtus, a, um, gravido, fecondo, ἔγκυος, fetum habens, fecundus, gravidus, plenus. Virg. Ecl. 1. v. 50. Non insueta graves tentabunt pabula fetas. Cic. 2. de nat. Deor. c. 62. Terra feta frugibus,

gibus, & vario leguminum genere, *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 13. regio nec pomo feta, nec uvis. ¶ Item plenus, *pieno*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 55. loca feta furentibus austris. & *l.* 2. *v.* 237. scandit fatalis machina muros Feta armis. *Sil. l.* 17. *v.* 448. colla serpentis feta veneno. ¶ Translate *Id. ibid. v.* 380. feta viri bello præcordia. & *lib.* 13. *v.* 592. feta furore Megæra. & *lib.* 11. *v.* 203. præcordia feta ira. ¶ Cum genitivo. *Claudian. de B. Get. v.* 25. fetasque novales Martis. ¶ Est etiam partu levatus, *fresco dal parto*. *Virg.* 8. *Æn. v.* 630. & *Ovid.* 2. *Fast. v.* 412. Venit ad expositos (mirum) lupa feta gemellos. *Id.* 13. *Metam. v.* 803. feta truculentior ursa. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 200. Veniebant ad fetam amicæ gratulatum. Adde *Colum. l.* 7. *c.* 3. *sub fin.* ¶ De ratione scribendi V. *Fecundus*, & vocem præced.

FEX. V. *Fæx*.

F I

FI, fi, *fi fi*, vox est, qua fœtida abiguntur. *Plaut. Casin.* 3. 6. 7. Fi, fi, fœtet tuus mihi sermo. Al. aliter leg. ¶ Fi, imperativ. V. *Fio*.

FIBER, bri, m. *castòro, bìevero*, κάστωρ, animal quadrupes, amphibium, de quo satis in *Castor* dictum est. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 13. *Plin. l.* 8. *c.* 30. & *lib.* 32. *c.* 3. *Sil. l.* 15. *v.* 490. & *Fest.* ¶ *Varr. loc. cit.* & *Fest.* inde docent hanc vocem derivari, quod ab extrema ora fluminis id animal soleat videri: *fibrum* autem antiquos extremum dixisse.

FIBLA, pro *fibula* legitur apud *Apic. l.* 8. *c.* 7. & in quadam non optimæ notæ inscript. apud *Gruter. pag.* 474. *n.* 4. ubi quidam libertus Severi Alexandri R. Imp. dicitur *præpositus a fiblis*.

FIBLATORIUS. V. *Fibulatorius*.

FIBRA, æ, f. *punta, estremità*, ἴς, ἶνες, extremitas cujuscumque rei: ab obsoleto *fiber*, extremus, testibus *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 13. & *Festo*. Præsertim vero significat extremitatem quorundam extorum, ut pulmonis, jecoris, &c. *Cels. l.* 4. *c.* 1. Pulmo in duas fibras, ungulæ bubulæ modo dividitur. & *mox*. Jecur in quatuor fibras dividitur. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 10. Quid fissum in extis, quid fibra valeat, accipio. *Plin. l.* 8. *c.* 28. Pericula præmonent, non fibris modo extisque, sed alia quadam significatione. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 76. *Hard.* Ranarum rubetarum altera fibra (*scil.* jecoris) a formicis non attingitur. ¶ Significat etiam ipsa integra exta, seu viscera. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 355. Promethea fibra. *h. e.* jecur, quod a vulture carpitur. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 935. Tura focis, vinumque dedit, fibrasque bidentis. *Senec.* in *Thyest. v.* 1064. gracili trajectas vera Mugire fibras vidi. ¶ *Loqui*, & *significare* dicuntur fibræ in haruspicina, quod deorum mentem, & futura demonstrant. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 100. sibi commissos fibra locuta deos. *Sil. l.* 1. *v.* 138. fibræque repente Conticuere: latent casus, longique labores. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 25. viden', ut felicibus extis Significet placidos nuntia fibra deos? & *lib.* 2. *el.* 5. *v.* 3. conscia fibra deorum. ¶ Translate *Pers. sat.* 1. *v.* 47. neque enim mihi cornea fibra est. *h. e.* non sum ita hebes, & duris præcordiis, ut laudis gustum non habeam. V. *Jecur*. Sic *sat.* 3. *v.* 32. Sed stupet hic vitio, & fibris increvit opimum Pingue. *Plin. init. l.* 33. Persequimur omnes terræ fibras. *le viscere della terra*: de metallis enim loquitur. ¶ Sæpe dicitur de extremis venis, radicibusque in capillamenta quædam desinentibus, foliorumque oblongis, & laciniosis acuminibus, &c. *Cic. de Senect. c.* 15. Viriditas herbescens, quæ fibris stirpium, sensim adolescit. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 6. Non solum ramos amputare, sed omnes radicum fibras avellere. *Plin. l.* 19. *c.* 2. Tubera undique terra circumdata, nullis ista fibris, aut saltem capillamentis. & *lib.* 11. *c.* 37. *extr.* Venæ in prætenues postremo fibras subter totam cutem dispersæ, adeo in angustam subtilitatem tenuantur, ut, &c. *come capillari*. *Colum. l.* 10. *v.* 112. jam teneris frondens lactucula fibris. *Id. l.* 11. *c.* 2. Cum enata frumenta quatuor fibrarum esse cœperunt. & *cap.* 3. *ante med.* Cum ternas fibras emiserunt spicæ allii, sarriantur. *Pompon. Mela*, *l.* 2. *c.* 2. Peloponnesos, ob sinus & promontoria, queis, ut fibris, litora ejus incisa sunt, platani folio simillima. *Cic. in fragm.* apud *Serv. ad* 1. *Georg. v.* 120. Fibræ cinnorum madentes. *Plin. l.* 32. *c.* 6. Ostrea spondylo brevi, atque non carnoso, nec fibris laciniosa. ¶ *Servius ad Virg.* 1. *Georg. v.* 120. & 484. venas quoque, & nervos per jecur decurrentes, *fibras* appellari tradit. *Plin.* quoque *l.* 2. *c.* 42. & *lib.* 11. *c.* 37. *sect.* 76. *Hard.* & *lib.* 29. *c.* 4. & *Lucil.* apud *Gell. l.* 20. *c.* 8. ubi tradunt, in murium jecinoribus fibras numero dierum lunæ congruere crescendo, & decrescendo, venulas in iis & nervos intercurrentes intelligere videntur. Neque enim de duabus illis extremitatibus, quas supra ex *Celso* diximus intelligi potest, ut earum numerus augeatur. *Gell.* quoque consimili significatione *fibras* usurpat, cum ait *lib.* 16. *c.* 3. Efeminatorem faciunt inanes patentesque intestinorum fibræ, & cava intus ventris ac stomachi vacua & hiantia.

FIBRATUS, a, um, fibras habens. *Plin. l.* 27. *c.* 12. Fibrata radix. *Hard.* legit *fimbriata* ex MSS. *Auct. Priap. carm.* 50. Acresque cæpas, alliumque fibratum. Ita legit *Scalig.*

FIBRINUS, a, um, *di castòro*, ad fibrum pertinens. *Plin. l.* 32. *c.* 9. & 10. Fibrinæ pelles.

FIBRUM antiqui dicebant extremum: unde in fagis extrema, fimbriæ, & in jecore extremum, fibra. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 23.

FIBULA, læ, f. *fibbia, fibbaglio*, πόρπη, ἐνετή, instrumentum, quo vestes subnectuntur, vel fagi, chlamidis, pallii, aut baltei pars alteri adnectitur. *Virg.* 4. *Æn. v.* 139. Aurea purpuream subnectit fibula vestem. *Id.* 5. *Æn. v.* 312. pharetra, lato quam circumplectitur auro Balteus, & tereti subnectit fibula gemma. & *lib.* 12. *v.* 274. laterum juncturas fibula mordet. & *in fi. l.* 7. *v.* 815. fibula crinem auro internectit. *Ovid. Metam.* 2. *v.* 412. Fibula vestem coercet. *Sidon. carm.* 2. *v.* 397. Fibula mordaci refugas a pectore vestes Dentat capit. ¶ Tales fibulæ ex auro, argento interdum fiebant, & gemmis item ornabantur. Recensentur a *Liv.* inter dona militaria *l.* 39. *c.* 31. & *lib.* 27. *c.* 19. & inter insignia equitum & nobiliorum a *Martial. l.* 5. *epigr.* 42. Adde *Plin. l.* 33. *c.* 3. ¶ Alias est insigne pauperiorum, & infimæ sortis hominum, ut in illo *Nemesiani ecl. ult. sub fin.* O utinam nobis non rustica vestis inesset! Vidissem propius mea numina: sed mihi sordes, Pullaque paupertas, & adunco fibula morsa Obstuerunt. ¶ Huic usus fibulæ comœdis, & præconibus, conservandæ vocis causa, aliisque causa valetudinis, ad coercendam Venerem, præputio colligato: quæ de re *Cels. l.* 7. *c.* 25. *sect.* 3. Adde *Juvenal. sat.* 6. *v.* 73. & 378. & *Martial. l.* 14. *epigr.* 215. & *lib.* 7. *epigr.* 82. Hinc *Tertull. de cor. Mil. c.* 11. Voluntariis delictis laxare fibulam. ¶ Item constringendis vulneribus. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 23. Si vulnus hiat, neque in unum oræ facile attrahuntur, sutura quidem aliena est: imponendæ vero fibulæ sunt (ἀγκτῆρας Græci nominarunt) quæ oras contrahant. *Id. l.* 7. *c.* 4. Excidendus callus est, superque fibulæ danda. & *mox*. Fibula oris cutis injicienda est. ¶ Hujusmodi chirurgorum fibulæ fiunt sæpe acia & acu: inter quas, & suturam hoc interest, quod sutura filo perpetuo constat, quo ne vulneris totum consuitur, donec omnis hiatus committitur: in fibula quotiescumque filum per utrumque labrum vulneris, (sed per intervalla) trajectum est, nodo constringitur, & præciditur. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 23. Comprehendi vero sutura vel fibula non cutem tantum, sed etiam aliquid ex carne oportebit. Utraque optime est ex acia molli, non nimis torta, &c. & *mox*. Fibulæ latius vulnus esse patiuntur, sutura oras jungit. *Id. l.* 7. *c.* 19. *ad fin.* Ubi fibulæ sunt, hæ incidendæ: ubi linamentum, id mutandum est. V. *Joann. Rhod. de Acia*, *c.* 10. & *seq.* ¶ *Fibula* quoque dicitur vinculum ferreum, vel ligneum colligandis inter se trabibus, aliave materie, *arpione*, *chiave*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Trabes binis utrinque fibulis ab extrema parte distinebantur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 5. In crassitudine perpetuæ taleæ oleagineæ ustulatæ quam creberrime instruantur, uti utræque muri frontes inter se, quemadmodum fibulis, his taleis colligatæ æternam habeant firmitatem. Quas memorat *Cato R. R. c.* 31. fibulas iligneas, ulmeas, ficulneas, videntur esse lignei circuli compingendis sarbulis apti.

FIBULATIO, onis, f. conjunctio & colligatio per fibulam. *Vitruv. l.* 10. *c.* 3. Eadem ratione in summo fibulationibus, in imo fusculorum versationibus expediundum.

FIBULATORIUS, a, um. *D. Claud. Imp. in quadam epist.* apud *Trebell. Pollion. in XXX Tyrann. c.* 10. Duo saga ad me velim mittas, sed fibulatoria, cum ipse miserim de nostris. (Al. leg. *fibiatoria*.) h. e. fibulis instructa.

FIBULATUS, a, um, fibulis instructus. *Valerian. Imp. in quadam epist.* apud *Vopisc. in Probo*, *c.* 4. Huic dari jubebis pallia Gallica duo fibulata.

FIBULO, as, avi, atum, *a.* 1. *affibbiare*, *legare insieme*, συνάπτω, fibula necto. Translate *Colum. l.* 1. *c.* 6. *ante med.* Omnes parietum & soli juncturæ testaceis pulvinis fibulantur. *h. e.* connectuntur, committuntur.

FICARIA, æ, f. ficetum. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *de ficu*. Aliqui veteres ficarias caprifici arborem serunt, ut non sit necesse per singulas arbores pro remedio eadem poma suspendi.

FICARIUS, a, um, *de fico*, ad ficum pertinens. *Cato R. R. c.* 48. Eo sarmenta, aut crates ficarias imponito, quæ frigus defendant. *h. e.* quibus fici in Sole expansi conteguntur ea ratione, quam *Colum. l.* 12. *c.* 15. tradit. *Plin. l.* 22. *c.* 35. Ficarios culices caprificus generat. *Festus in Orca*: Ficaria vasa.

FICEDULA, æ, f. *beccafico*, συκαλίς, avis quædam ita dicta, quod fico pinguescit, ut *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 11. docet *Martial. l.* 13. *distich.* 49. *cujus lemma* Ficedula: Cum me ficus alat, cum pascar dulcibus uvis, Cur potius nomen non dedit uva mihi? *Plin. l.* 10. *c.* 29. *sub fin.* Alia ratio ficedulis. nam formam simul coloremque mutant: hoc nomen autumno: non habent postea: melancoryphi vocantur. *Gell. l.* 15. *c.* 8. Præfecti popinæ atque luxuriæ negant, ullam avem, præter ficedulam, totam comesse oportere. *Petron. in Satyr. c.* 33. Pinguissimam ficedulam inveni piperato vitello circumdatam. ¶ Secunda syllaba in versu est communis. *Martial. l.* 13. *epigr.* 5. Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo Cum tibi forte datur, si sapis, adde piper. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 9. Boletus condire, & eodem jure natantes Mergere ficedulas didicit, nebulone parente.

FICEDULENSIS, e, *adject.* a ficedula. Hinc Milites ficedulenses *Plaut.* appellat *Capt. c.* 2. 60. jocose, & ambigue. *h. e.* gulosos, & ficedularum hostes. Quidam volunt, alludi ad *Ficedulam*, qui vicus Romæ fuerit, de quo tamen non constat.

FICETUM, ti, n. *ficheto*, συκών, locus, ubi ficus consitæ sunt. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 41. In locis frigidis ficeta fieri non possunt. Adde *Plin. l.* 15. *c.* 19. ¶ Translate ponitur pro obscœnis partibus ficosis, idest multis ulceribus, quæ ficos vocant, obsitis. *Martial. l.* 12. *epigr.* 33. Nil, nisi ficetum, nunc Labienus habet.

FICITAS, atis, f. (ut *obesitas*) est ficorum fructuum abundantia. *Nov.* apud *Non. c.* 2. *n.* 307.

FICITOR, oris, m. συκολόγος, ficorum amator, seu ficorum collector. *Nov.* apud *Non. c.* 2. *n.* 307. Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

FI-

FICOLEA, palus ficulneus. *Festus.*

FICOSUS, a, um, ficis, *h. e.* ulceribus & tuberculis plenus. *Martial. l. 7. epigr.* 70. & ficosissimus *Auct. carm. Priap.* 41. & 50.

FICTE, adverb. *fintamente*, simulate πεπλασμένως. *Cic. l. 3. Fam. ep.* 12. *extr.* Ne cui suspicionem ficte reconciliatæ gratiæ darem. *Id. Q. Fr. l. 1. ep.* 1. *c.* 4. Ficte & simulate, quæstus causa, in aures alicujus insusurrare. *Id. pro Dom. c.* 19. Non ficte & fallaciter, sed vere & sapienter popularem esse.

FICTILIARIUS, ii, m. qui fictilia facit, figulus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 643. *n.* 1. Casoto Caratio fictiliario Felici P. C.

FICTILIS, e, *di terra*, qui a figulo factus est, πλαστός. *Cic. 1. de nat. Deor. c.* 26. In ceris, aut fictilibus figuris fingere aliquid. *Id. l. 1. de Divin. c.* 10. Simulacrum fictile. *Id. Attic. l. 6. ep.* 1. *circa med.* Fictilia vasa. *stoviglie.* Et absolute eod. sensu *Juvenal. sat.* 3. *v.* 168. Fictilibus cœnare pudet. & *sat.* 10. *v.* 25. nulla aconita bibuntur Fictilibus. *Plin. l.* 29. *c.* 2. In fictili crudo componere quidpiam. *orcio.* & *lib.* 12. *c.* 25. Balsamum novo fictili conditur. *olla.* Joculariter *Plaut. Pœn.* 4. 2. 14. amphoras, cadosve vini plenos, quibus vini ætas, adscripto consule, inscripta est, *litteratas fictiles epistolas* appellat. ¶ Fictilium laudes habes apud *Plin. l.* 35. *c.* 12.

FICTIO, onis, f. *formazione*, ποίησις, actus fingendi & efformandi. *Quintil. l. 6. c.* 3. & *lib.* 8. *c.* 6. Fictio nominum, adjectis, detractis, mutatis litteris. *Gell. l.* 18. *c.* 11. Furium veterem poetam dehonestasse linguam Latinam hujuscemodi fictionibus vocum. *Lactant. de opific. Dei, c.* 12. Fictio (*animalis in utero*) a capite sumit exordium. *Id. l.* 4. 2. 4. & *lib.* 2. *c.* 9. Fictio hominis. *h. e.* creatio. ¶ Item simulatio, *finzione*. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. In ironia voluntatis fictio est. *Id. ibid. c.* 3. *ad fin.* & *l.* 11. *c.* 1. Fictio personæ. *h. e.* prosopopœia. *Lactant. l.* 1. *c.* 21. *ad fin.* Poetarum fictionibus credere. ¶ Item *immaginazione*, *supposta*. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *a med.* Utitur fictione: si miles, si infans sit, si reipubl. causa absit. ¶ *Fictio legis* dicitur cum per legem aliquam cuipiam conceditur, ut alia conditione censeatur, atque in præsenti est: v. gr. lex Cornelia sanxit, ut qui apud hostes morerentur, eorum testamenta perinde valerent, ac si in civitate decessissent. Itaque lex quodammodo fingit, eos in civitate testamentum condidisse, quamvis inter hostes fecerint. *Paul. Dig. lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 1. & 18. & *lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 15.

FICTITIUS, aut Fictacius, a, um, *fittizio*, *finto*, πλαστογραφικός, fictus, simulatus. *Plin. l. & cap. ult.* Fictitiis gemmis pusulæ in profundo apparent. *Id. l.* 14. *c.* 16. Fictitium vinum. *h. e.* quod ex alio, quam ex uva factum est. *Id. l.* 15. *c.* 7. Fictitium oleum. *Ulpian. regular. tit. penult. extrem.* Fictitiæ actiones.

FICTOR, oris, m. *vasajo*, *statuario*, πλάστης, qui fingit & format, figulus, statuarius. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 29. Deos ea facie novimus, qua pictores fictoresque voluerunt. *Id. in fragm.* apud *Lactant. l.* 2. *c.* 8. Faber non ipsa facit materiam, sed ea utitur, quæ sit parata: fictorque item cera. ¶ Fictores etiam dicti, qui liba in sacris faciebant, teste *Varron. l. 6. L. L. c.* 3. *circa med.* ex Enn. Ad hos, & ad superiores etiam pertinere potest illud in *vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1081. *n.* 1. In agro Aurelii Primiani fictoris Pontificum. Adde aliam apud *eund. pag.* 270. *n.* 6. Alii fictores Pontificum intelligunt, qui Pontificibus inserviunt deorum signis ornandis, aut faciendis. In alia *ibid. pag.* 311. *n.* 1. habetur Fictor V. V. *h. e.* Virginum Vestalium: sed est qui legit *lictor*. ¶ Translate *Plaut. Trin.* 2. 2. 84. Sapiens pol ipse fingit fortunam sibi. Eo ne multa (*h. e.* non multa) quæ nevolt, eveniunt, nisi fictor malus est. Multa est opera opus fictura, qui se fictorem probum vitæ esse agendæ expetit. *Id. Epid.* 3. 4. 85. Legum atque jurium fictor, conditor cluet. *Virg.* 9. *Æn. v.* 602. fandi fictor Ulysses. Ubi *Servius*: aut fallax, aut λογοδαίδαλος, id est qui dolum celat sermonis ornatu.

FICTRIX, icis, f. quæ fingit & format. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 39. Ejus universæ materiæ fictrix, & moderatrix Divina est Providentia.

FICTURA, æ, f. fictio, compositio. *Plaut. Trin.* 2. 2. 86. Multa est opera opus ficturæ, qui se fictorem probum vitæ esse agendæ expetit. *Gell. l.* 10. *c.* 5. *Avarus* ab uno solum verbo inclinatum, quod est *aveo*, eademque fictum, qua est *amarus*.

FICTUS, a, um, *fatto*, *formato*, πλαστός, effictus, formatus: a *fingo*. *Cic. in Pison. c.* 25. Ex argilla & luto fictus. *Id.* 1. *de Orat. c.* 25. Sunt quidam ita naturæ muneribus in iisdem rebus habiles, ut non nati, sed ab aliquo deo ficti esse videantur. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. Picta, aut ficta imago. *ritratto in pittura, o in statua*. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 264. Fictus vultu in pejus. *ritratto malamente*. *Id. in ar. Poet. v.* 52. nova, fictaque verba. *formate di nuovo*. Al. leg. *facta*. ¶ Item simulatus, præter verum excogitatus, *falso*, *finto*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 28. Commentitii & ficti dii. *Id.* 3. *Offic. c.* 9. Ficta & commentitia fabula. *Id. pro Cæcin. c.* 5. Fictum officium & simulata sedulitas. *Phædr. in epil. l.* 2. *v.* 13. Fictæ arte fabulæ. *Martial. l.* 6 *epigr.* 57. Capilli ficti. *Horat. de ar. Poet. v.* 338. Ficta voluptatis causa sint proxima veris. *Virg.* 2. *Georg. v.* 45. Fictum carmen. *pieno di finzioni, o favole*. *Ovid.* 6. *Metam. v* 565. Fictus gemitus dare. *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 46. Cunctatione ficta ludificari aliquem. *con affettato prolungamento*. ¶ *Fictum* absolute est res ficta. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 767 jam consumpserat omnem materiam ficti. *Virg. Æn.* 4. *v.* 188. ficti pravique tenax. ¶ Et adverbii vice est *ficte*. *Stat.* 6. *Theb. v.* 876 fictumque in colla minatus, Crura subit. ¶ Est etiam *fictus*, qui fingit, *simulatore*, *fingitore*, *finto*. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 61. pro bene sano, Ac non incauto, fictum astutumque vocamus. ¶ Item compositus, ornatus. *Plaut. Stich.* 5. 5. 4. Mulier bene cum lauta est, tersa, ornata, ficta est, infecta est tamen. *Id. Truc.* 2. 2. 34. Ficti, compositi, crispi cincinni. ¶ Est etiam particip. a *figo*, pro fixus, *ficcato*. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 7. Intus ex omnibus partibus sub ordines singulos tabulæ fictæ, ut sint bipalmes, quo columbæ utantur vestibulo. *Lucret. l.* 3. *v.* 4. inque tuis nunc Ficta pedum pono pressis vestigia signis. Al. leg. *fixa*. V. *Confictus*.

FICULNENSIS via olim dicta est, quæ postea Nomentana. *Liv. l.* 3. *c.* 52. ubi al. leg. *Ficulensis*, al. *Figulensis*.

FICULNEUS, & Ficulnus, a, um, *di fico*, σύκινος, ad ficum arborem pertinens. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *extr.* Cinis e ficulneis lignis. *Colum. l.* 6. *c.* 3. *sub fin.* Ficulnea folia. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 1. Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum.

FICULUS, i, m. *ficuccio*, parvus ficus. *Plaut. Stich.* 5. 4. 8. Nucibus, fabulis, ficulis.

FICUS, i, & us, f. *fico*, *fico*, συκῆ, arbor, quæ ficos fructus profert. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 69. Uxorem suam suspendisse se de ficu. *Plin. l.* 16. *c.* 31. Radices copiosæ fico, roboti, platano. & *ibid.* Fici, quarum radices longissimæ. & *cap.* 27. Ficus biferæ. & *lib.* 7. *c.* 2. In India sub una ficu turmæ conduntur equitum. V. *lib.* 12. *c.* 5. ubi mira de Inda ficu tradit. ¶ Item ejus arboris fructus, *fico*, σῦκον. In secunda declin. perraro est masculini generis: in quarta feminini tantum. *Cic. pro Flacc. c.* 17. Fiscinam ficorum alicui objicere. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 41. Fici semen naturale intus in ea fico, quam edimus. & *ibid.* Per ficos, quas edimus. *Cels. l.* 4. *c.* 7. Ficus arida incocta. *Martial. l.* 1. *epigr.* 66. Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c. ult.* Grossi appellantur fici, qui non maturescunt. *Hirt. de B. Afric. c.* 67. Magno invento hordei, olei, vini, fici numero, atque recreato exercitu, rediit in castra. ¶ Ficorum varia genera *Cloatius* enumerat apud *Macrob. loc. cit.* Ipse autem *Macrob. ibid.* addit, ficum, tanquam non pomum, secerni a pomis apud idoneos Scriptores. *Cic. in fragm. ibid.* Oleum, ficos, poma non habes. *Afran. ibid.* Pomum, olus, ficum, uvam. *Ovid.* tamen 2. *Fast. v.* 253. Stabat adhuc duris ficus densissima pomis. & *Plin. l.* 16 *c.* 26. *sub fin.* Excepta fico, cui folium maximum, & supra id pomum. Adde *lib.* 12. *c.* 5. ¶ Præterea *ficus*, *i*, m. genus est ulceris, quod nascitur in capite tum in capillo, tum in barba, inque aliis etiam locis, quæ pilis integuntur, *porrofico*, *fico*, ita dictum, quia desuper fundit se ad similitudinem fici fructus. *Cels. l.* 6. *c.* 3. σύκωσιν Græce appellat. *Martial. loc. cit.* Dicemus ficos, Cæciliane, tuos. ¶ Denique nomen est marini fruticis, sine foliis, rubro cortice. *Plin. l.* 13. *c. ult.* ¶ Grammaticorum lites de genere, & declinatione hujus nominis, præsertim qua morbum significat, V. apud *Voss. de Grammat. l.* 3. *c.* 14.

FIDAMEN, inis, n. fiducia. *Tertull. carm. ad Senat. v.* 83. Corrige delictum fidamine.

FIDE, adverb. *fedelmente*, fideliter, πιστῶς. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 16. *a med.* Quæ mihi a te ad timorem fidissime atque amantissime proponuntur.

FIDEDICTOR, otis, m. fidejussor. *Bonifacius in epist. ad Augustin.* apud *hunc epist.* 23. *a med.*

FIDEICOMMISSARIUS, ii, m. *fidecommissario*, qui fidei commissionem recepit. *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg* 11. Fideicommissario restituere. & *ibid.* Si fideicommissarius ante decesserit. ¶ Est etiam adject. ut Fideicommissaria hereditas, quæ ex fidei commisso venit. *Papinian. Dig. lib.* 31. *leg.* 70. *a med.* ¶ Fideicommissarius prætor, qui de fideicommissis cognoscit. *Ulpian. regular. tit.* 25. *de fideicommissis*.

FIDEICOMMISSUM, i, n. *fidecommisso*, species dispositionis ultimæ voluntatis, cum testator alicujus fidei aliquid committit, quod alteri traditurus sit. Dictum est fideicommissum, quia ex fide ejus, cui committebatur, pendebat. Sed postea fideicommissa, ut omnis fraudis humanæ occasio amputaretur, ab Augusto ad necessitatem juris sunt retracta, justisque legatis exæquata. V. JCtos *Dig. lib.* 30. 31. & 32. & *alibi*. Habet hanc vocem etiam *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *a med.* ¶ *Per fideicommissa aliquid tradere* proverbiali locutione apud *Arnob. l.* 6. *pag.* 195. est ita tradere, ut non illi, cui tradimus, sed alteri detur, feroque ad illum, & fortasse nunquam perveniat: quemadmodum hereditas fideicommisso relicta, non ad illum, cui relinquitur, sed ad heredem pertinet, qui sero, & (si loquamur secundum veterum fideicommissorum jus) nunquam fideicommissario tradet, si noluerit.

FIDEICOMMISSUS, a, um, *fidecommisso*, qui fideicommisso relictus est. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 1. *leg.* 43. Fideicommissa libertas.

FIDEICOMMITTO, is, a. 3. *fidecommettere*, fidei alicujus committo, fideicommissum do. *Scævola Dig. lib.* 32. *leg.* 36. Pater filium prædio alienare prohibuerat, sed conservare liberis, & ceteris cognatis, fideicommiserat. *Papinian. lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 14. Avia nepotibus fideicommisit, ut solida legata fratribus solverent. *Marcian. lib.* 30. *leg.* 111. Quidam ab eo, cui fundum legaverat, fideicommiserat, ut eum fundum post mortem suam restitueret Sempronio.

FIDEJUBEO, es, ssi, ssum, n. 2. *promettere per altri*, *far sicurtà*, ἐγγυάομαι, τῇ ἐμῇ πίστει κελεύω, pro altero fide mea spondeo, fidem meam pro alio obligo. *Ulpian. Dig. lib.* 46. *tit.* 1. *leg.* 10. Filiusfamilias pro patre poterit fidejubere. ¶ Dicitur etiam divisim, *fide mea esse jubeo*. *Id. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 75. *a med.* Fidejussores & ita interrogantur: id fide tua esse jubes? *Scævola lib.* 17. *tit.* 1. *leg* 60. Scias quodcumque ab ea stipulatus fueris, id me mea fide jussisse, salvum te habiturum.

FIDEJUSSIO, onis, f. *sicurtà*, ἐγγύησις, obligatio fidei pro alio. *Javolen. Dig. lib.* 46. *tit.* 1. *leg.* 20. Servus fidejussionis nomine obligari non potest.

FIDEJUSSOR, oris, m. *mallevadore*, *sicurtà*, ἐγγυητής, sponsor, qui pro alio aliquid promittit. *Donat. ad Terent. Eun.* 1. 2. 59. Fidejussor est auctor credendi. V. *Ulpian. Pompon. Paul.* & alios *Dig. lib.* 46. *tit.* 1. qui est *de Fidejussoribus*.

FIDEJUSSORIUS, a, um, adject. ad fidejussorem, seu fidejussionem pertinens, ut Fidejussoria causa apud *African. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 38. *extr.*

FIDELE, adverb. idem ac fideliter. *Plaut. Capt.* 2. 3. 79. Fac, fidele sis fidelis. *Non. c.* 11. *n.* 25. adverbium agnoscit. Verum alii rectius leg. Fac *fideli sis fidelis*. *Prudent.* tamen *in Rom. v.* 418. Nunquam aliter precabor, quam fidele ut militent. Quæ potest esse Enallage, ut *dulce ridere*.

FIDELIA, æ, f. *pignatta*, *olla*, κεράμιον, genus vasis, plerumque fictilis, variis rebus servandis. *Pers. sat.* 3. *v.* 21. sonat vitium percussa, maligne Respondet viridi non cocta fidelia limo. *Id. sat.* 5. *v.* 183. tumet alba fidelia vino. *Colum. l.* 12. *c.* 56. Medullam radicis in fideliam vitream, vel novam fictilem conjicito. *Id. ibid. c.* 13. Hæ herbæ diligenter purgentur, deinde quarto die sal in fundis fideliarum substernitur, & separatim unaquæque componitur. *Plaut. Aulul.* 4. 2. 15. Si reperero, o Fides, mulsi congialem plenam faciam tibi fideliam. ¶ *Duos parietes de eadem fidelia dealbare*, proverb. apud *Curium ad Cicer. Fam.* 7. *ep.* 29. *h. e.* una opera duos velle demereri, vel universe duas res conficere. *Cic.* dixit *pro Rosc. Amer. c.* 29. Una mercede duas res assequi velle. Itali, *far d' una figlia due generi*, & *pigliar due colombi ad una fava*, vel *due rigogoli a un fico*, & *batter due chiodi a un caldo*, & *scaldar due ferri a un fuoco*, & *far un viaggio e due servigi*. Simile est illud *Plauti Casin.* 2. 8. 40. Jam ego uno in saltu lapide apros capiam duos.

FIDELIS, le, *fedele*, *fido*, *fidato*, πιστός, qui fidem præstat, cui credere tuto possumus, constans, fidus. *Cic. de Amic. c.* 15. Amicitiæ fideles. *Id. pro Cæl. c.* 6. Firmus ac fidelis amicus. *Sallust. in Jug. c.* 79. Amicitia societateque impetrata, semper boni fidelesque mansere. *Cic.* 5. *Attic. ep.* 18. Sociis multo fidelioribus utimur. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *circa med.* Fidelissima conjux. *Sallust. in Catil. c.* 9. In suppliciis deorum magnifici, in amicis fideles erant. *Al. leg.* in amicos. *trattandosi degli amici*. & *Cic. pro Mil. c.* 10. Servi animo fideli in dominum. *Id. Phil.* 11. *c.* 13. Dejotarus fidelis populo R. *Id.* 2. *Agrar. c.* 2. *extr.* Fidele consilium. & *pro Cæcin. c.* 5. Fidelis opera. *Horat. l.* 3. *od.* 2. *v.* 25. Fidele silentium. *Id. l.* 3. *od.* 1. *v.* 27. Fideles canes. *Id. in ar. poet. v.* 181. Fideles oculi. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 117. Fideles lacrimæ. *h. e.* veræ. & *epist.* 2. *v.* 104. Cura fidelis. ¶ Absolute *Cic.* 4. *Fam. ep.* 1. *a med.* Si quem tuorum fidelium voles, ad me mittas. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. Nam & doctrina, & domus, & ars, & ager fidelis dici potest, ut *Cic. Fam.* 16. *ep.* 17. docet. Sic *Ovid.* 4. *Trist. el.* 5. *v.* 5. fideles portus. *Virg.* 9. *Æn. v.* 707. duplici squama lorica fidelis, & auro. *Plin. l.* 13. *c.* 6. Terebinthi materies fidelis ad vetustatem. *Id. l.* 28. *c.* 17. *ad fin.* Fidelissimum glutinum. *Id. l.* 16. *c.* 36. Glutine tenacior, similisque explendis fidelior pice. *Claudian. l.* 1. *de rap. Proserp. v.* 167. fumoque fideli Lambit contiguas innoxia flamma pruinas. *Frontin. de aquæd. artic.* 123. Structura fidelis.

FIDELITAS, atis, f. *fedeltà*, πιστότης, virtus ejus, qui est fidelis, constantia in fide. *Cic.* 12. *Phil. c.* 9. Ubi me non solum amicorum fidelitas, sed etiam universæ civitatis oculi custodiunt. *Planc. ad Cicer. l.* 10. *Fam. ep.* 17. Illis fidelitas erga patriam non defuit. *Plaut. Trin.* 5. 2. 2. Fides fidelitasque erga amicum. *Fides*, & *fidelitas* differre dicuntur in eo, quod illa animo, hæc re spectetur.

FIDELITER, adverb. *fedelmente*, *sinceramente*, *costantemente*, πιστῶς. *Liv. l.* 33. *c.* 35. Constanter & fideliter permanere in amicitia populi Rom. *Plin. in Paneg. c.* 56. Fidelissime narrare. *Cic.* 11. *Fam. ep.* 21. *extr.* Quo fidelius ad te litteræ perferantur. *Id.* 1. *Offic. c.* 26. *extr.* Vivere simpliciter, fideliter, vitæque hominum amice. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 47. Discere fideliter artes ingenuas. *Id. Heroid. ep.* 15. *v.* 67. Fideliter monere. & 6. *Fast. v.* 41. Fideliter iras ponere. *deporre sinceramente*. & *Plin. l.* 6. *ep.* 24. Fidelius judicare. *Gell. l.* 17. *c.* 12. Qui quartanam passus convaluerit, fideliter constantiusque postea victurum. *Id. l.* 15. *c.* 2. *ad fin.* Fideliter continentem & temperantem esse. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *ad fin.* Simulacrum fidelissime inauratum. *h. e.* magna cum fide, & sumptui nihil parcendo. *Flor. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Extincta parum fideliter incendia majore flamma reviviscunt. *h. e.* parva cum cura, & non omnino. *Plin. l.* 7. *ep.* 31. Fideliter amicos colere. *Id. l.* 10. *ep.* 28. Mensuras fideliter agere. ¶ *Valetudini fideliter inservire* dixerat Tiro *Tullius ad Ciceronem* scribens, qui id velut ἄκυρον, *h. e.* improprium reprehendit *Fam.* 16. *ep.* 17. At non improprium, inquit *Corradus*, videbitur iis, qui de officiis erga se ipsum tam multa dixerunt. Potest *Tiro* respexisse ad mandatum patroni, quod summa fide se executurum promittit: potest sumpsisse pro exacte, probe, ut *Flor. loc. cit.* Simillimum *Tironis* est illud *Ovid. l.* 7. *Metam. v.* 563. *de pestilentia*. Quo propior quisque est, servitque fidelius ægro, In partem leti citius venit. Denique ipse *Cic. ibid.* fatetur, multas esse hujus vocis migrationes in alienum: quod videtur non debuisse dicere, si ἄκυρον volebat ostendere.

FIDENÆ, arum, & Fidena, æ, f. *Castel Jubileo*, oppidum & colonia Latii, nunc vicus Sabinæ provinciæ, ad Tiberim: condita ab Ascanio Æneæ filio, vel ab Ænea Silvio: capta & eversa a Dictatore Mamerco Æmilio, quod a Romanis rebellaverat. *Plin. l.* 16. *c.* 4. *Virg.* 6. *Æn. v.* 773. *Liv. l.* 1. 2. & 4. ¶ Prima ejus syllaba corripitur a *Virg. loc. cit.* producitur ab *Horat. l.* 1. *ep.* 11. *v.* 8. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 57. & *sat.* 10. *v.* 100.

FIDENAS, atis, adject. ad Fidenas pertinens. *Liv. l.* 1. *c.* 15. Belli Fidenatis contagione irritati Vejentium animi. ¶ *Fidenates*, *ium*, sunt Fidenarum incolæ. *Liv. ibid.*

FIDENS, entis, *animoso*, *ardito*, *sicuro*, θαρσαλέος, qui fidit. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 7. Qui fortis est, idem est fidens (quoniam confidens mala loquendi consuetudine in vitio ponitur, ductum verbum a confidendo, quod laudis est) qui autem est fidens, is profecto non extimescit. *Id.* 1. *Offic. c.* 23. Animus prudentia consilioque fidens. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 6. *a med.* Puer bene sibi fidens. & *lib.* 10. *ep.* 8. Fidens rebus suis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 351. fugæ fidens. & 3. *Georg. v.* 31. fidens fuga Parthus. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 46. Fidenti animo gradietur ad mortem. *Id.* vertens *Homeri* versus 2. *de Divin. c.* 30. Tum Calchas hæc est fidenti voce locutus. *Plin. l.* 8. *c.* 16. *sub fin.* Dum fortuitu fidens non est contra feram. *non ha coraggio*. *Ammian. l.* 16. *c.* 12. (*al.* 31.) Romanus fidentior. *Id. l.* 27. *c.* 10. (*al.* 24.) Fidentissimo impetu acies motæ. ¶ Cum genit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 61. Fidens animi. Adde *Tacit. Ann.* 4. *c.* 59. ¶ *Fidens*, h. e. fidem habens, credens. *Plaut. Asin.* 3. 2. 15. Ubi fidentem fraudaveris.

FIDENTER, adverb. *arditamente*, *con coraggio*, θαρσαλέως, intrepide, cum fiducia. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 31. Timide fortasse signifer evellebat, quod fidenter infixerat. *Id. Attic.* 6. *ep.* 2. *post med.* Paulo vellem fidentius. *Ammian. l.* 17. *c.* 1. (*al.* 2.) Ausi omnes accedere fidentissime.

FIDENTIA, æ, f. *fidanza*, θάρσος, firma animi confisio, & fortitudinis pars, ut *Cic.* 2. *de Invent. c.* 54. definit, per quam magnis & honestis in rebus multum ipse animus in se fiduciæ certa cum spe collocavit. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 37. Et, si fidentia, id est, firma animi confisio, scientia quædam est, & opinio gravis, non temere assentiens, metus quoque est diffidentia exspectati, & impendentis mali.

FIDES, ei, f. *lealtà*, *fedeltà*, *veracità*, *il mantener la parola*, πίστις, virtus est consistens in constantia promissorum, itemque, ut ait *Donat. ad Terent. Andr.* 1. 1. 7. in commendatorum fida exsecutione, vel observantia. *Cic.* 1. *Offic. c.* 7. Fundamentum justitiæ fides, idest dictorum conventorumque constantia & veritas. ex quo, quamquam hoc videbitur fortasse cuipiam durius, tamen audeamus imitari Stoicos, qui studiose exquirunt, unde verba sint ducta: credamusque, quod fiat quod dictum est, appellatam fidem. *Varroni* hæc derivatio non placet: ducitque a *fido*, hoc a πείθω. *Cic. in Partit. c.* 22. *extr.* Justitia in rebus creditis fides nominatur. *Terent. loc. cit.* Opus est fide & taciturnitate. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 7. Quid debet, qui consilium dat, præstare, præter fidem? *Id. in fin. Phil.* 12. Suam fidem reipubl. constantiamque præstare. *Id. Catil.* 2. *c.* 11. Ex hac parte pudor pugnat, illic petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum: hinc fides, illinc fraudatio. *Id. Fam.* 1. *ep.* 5. Ut meam erga te fidem & benevolentiam experirere. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 49. Si tibi optima fide sua omnia concessit, adnumeravit, appendit. *con tutta la puntualità*. *Id. in fi. ep.* 1. *l.* 1. *Fam.* Si esset in iis fides, in quibus summa esse debebat, non laboraremus. *costanza*, *fermezza*. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 52. Æduos præcipuo honore Cæsar habuit, pro vetere ac perpetua erga populum R. fide. & *lib.* 2. *c.* 14. Bellovacos omni tempore in fide atque amicitia civitatis Æduæ fuisse. *collegati ed amici*. *Terent. Andr.* 1. 5. 55. Te oro per tuam fidem, ut, &c. *Id. Adelph.* 3. 4. 79. Homo antiqua virtute ac fide. ¶ Sæpe ponitur pro pollicitatione, *promessa*, *parola*, *impegno*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 20. Regulus sua voluntate, nulla vi coactus, propter fidem, quam dederat hosti, ex patria Carthaginem revertit. *Id. in Verr. c.* 6. Servare in aliqua re fidem. *Id.* 1. *Offic. c.* 13. Fidem datam hosti fallere. *Id.* 1. *Fam. ep.* 9. *ante med.* Fidem dare alicui de altero. *impegnarsi per un altro*. *Id. Phil.* 5. *c. penult.* Audebo obligare fidem meam vobis populoque R. *impegnare la mia fede*, *la mia parola*. *Plin. l.* 1. *ep.* 14. *extr.* Fide mea spondeo, futurum, ut, &c. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 28. Te rogo, ut cures, ut illi satisfiat fide mea. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 10. Fidem violare. & *pro Rosc. Com. c.* 6. frangere. & *pro Rabir. perduell. c.* 10. In fide non stare. & *pro Dom. c.* 25. In fide manere. *Sallust. in Jug. c.* 60. Fidem mutare. *mutar casacca*. *Liv. l.* 3. *c.* 19. & *lib.* 24. *c.* 16. *a med.* & *lib.* 27. *c.* 5. Fidem exsolvere. *h. e.* præstando promissa liberare: *soddisfare all' impegno*. Sic *Cic. Fam.* 12. *ep.* 7. & *pro Flacc. c.* 20. Fidem liberare. *Plin. l.* 7. *c.* 1. & *alter l.* 4. *ep.* 13. obstringere. *Nepos in Lysand. c.* 2. *extr.* Fide confirmare, se fore, &c. *Id. in Eumen. c.* 10. Fidem amittere. *h. e.* abjicere, perfidum esse. ¶ Interdum est promissio de securitate, & impunitate, vitam donando, pœnam remittendo, *salvocondotto*, *fede pubblica*, *sicurezza*. *Cic.* 3. *Catil. c.* 4. Introduxi Vulturtium: fidem ei publicam jussu Senatus dedi. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 24. Fidem publicam postulare. *Sallust. in Catil. c.* 48. Vulturtius ubi fide publica dicere jussus est, omnia aperit. *Cic. in Bruto*, *c.* 23. Lusitani contra interpositam fidem interfecti. *Liv. l.* 38. *c.* 33. Fide accepta ab Legatis, vim abfuturam. *Id. l.* 36. *c.* 16. & 17. Oppidani oratores veniam fidemque petentes miserunt. ¶ Hinc sæpe dicitur de patrocinio, defensione, tutela, *protezione*. *Terent. Eun.* 5. 9. 9. Commendare se alicui in clientelam & fidem. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 37. Conferre se in fidem & clientelam alicujus. & *Fam.* 7. *ep.* 17. In amicitiam & fidem cujuspiam se conferre. *Liv. l.* 38. *c.* 31. Tradere aliquem in fidem & tutelam alicujus. & *ibid. in fi.* In fidem ditionemque populi R. oppidum accipere. *Cic.* 1. *Offic. c.* 11. Nationes devictas bello in fidem recipere. *Id. pro Planc. c.* 41. Municipia, quæ in fide mea sunt. ¶ Et de ope, auxilio, *ajuto*. *Id. pro Mur. c.* 40. Fidem vestram oro atque obsecro, judices. & 3. *Verr. c.* 9. Deum atque hominum fidem implorabis. *Plaut. Cist.* 4. 1. 12. Dii, obsecro vostram fidem! servate nos. *Terent. Andr.* 4. 3. 1. Nihilne esse proprium cuiquam? dii vostram fidem! ¶ Inter negotiatores fides est

est constantia illa promissorum, quæ in creditis pecuniis adhibetur: unde est existimatio fidelitatis, qua facile invicem perficiuntur contractus, & pecuniæ mercesque creduntur, *credito*. *Cic. pro Leg. Manil. c. 7.* Scimus, Romæ, solutione impedita, fidem concidisse. *Id. 2. Catil. c. 5.* Res eos jampridem, fides deficere nuper cœpit. *Cæs. initio l. 3. B. Civ.* Cum fides tota Italia esset angustior, neque creditæ pecuniæ solverentur. ¶ *Bona fides* primo contraria est dolo, calliditati, fraudi, astutiis: contra *mala fides* hæc ipsa significat. *Augustin. l. 2. contra Acad. c. 5. ad fin.* Bona fides ait, ex animi sententia. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* Tot judicia de fide mala. *African. Dig. lib. 40. tit. 4. leg. 20.* Ut bona fide, & citra fraudem tutoris id fiat. ¶ Deinde idem est, quod æquum & bonum. Hinc *judicia bonæ fidei* dicuntur a JCtis, in quibus judici non præscribitur formula, ea qua judicet, sed potestas permittitur, ut ex bono & æquo æstimet, quantum actori restitui debeat, ut *Justinian. lib. 4. Instit. tit. 1. a med.* docet. Quo pertinet illud *Cicer. 3. Offic. c. 17.* Scævola summam vim esse dicebat in iis omnibus arbitriis, in quibus adderetur, ex fide bona: fideique bonæ nomen existimabat manare latissime, idque versari in tutelis, societatibus, fiduciis, &c. V. *Arbiter*. Hinc *fides*, & *bona fides* dici potest, quam Itali dicunt *buona coscienza*, nempe studium & amor honestatis, & justitiæ, quo quis peccare metuit, & alterum injuria lædere: quemadmodum in judiciis bonæ fidei non præscriptum legis aut Prætoris Judex sequitur, sed quod sibi æquitatis ratio & conscientia dictet. *Cic. 6. Attic. ep. 1. a med.* Extra quam si ita negotium gestum est, ut eo stari non oporteat, ex fide bona. *in coscienza*. *Id. Fam. 13. ep. 70.* Peto, ut memineris, te omnia, quæ tua fides pateretur, mihi cumulate recepisse! *Plaut. Aulul. 4. 10. 42.* Dic bona fide: tu id aurum non surripuisti? *di in tua coscienza*. ¶ Tertio significat innoxiam ignorationem, qua quis aliquid sibi licere putat, quamvis revera non liceat: ut si quis rem, quam possidet, suam esse putat. Contra *mala fides* est in eo, qui sciens rem agit injustam, v. gr. possidet alienum, *buona, o mala fede*. *Pompon. Dig. lib. 41. tit. 3. leg. 24.* Ubi lex inhibet usucapionem, bona fides possidenti nihil prodest. *Paul. ibid. tit. 2. leg. 1.* Per eum, quem bona fide possidemus, quamvis alienus sit, possessionem acquirimus: quod si mala fide possideamus, non puto, &c. *Ulpian. lib. 6. tit. 2. leg. 7. a med.* Bonæ fidei emptorem esse. *Julian. lib. 41. tit. 5. leg. 8.* Bona fide emptorem esse. *Cajus ibid. tit. 2. leg. 9.* Si bona fide possessor fuerit. *Ulpian. lib. 11. tit. 7. leg. 14.* Quia bonæ fidei possessor est. ¶ *Bona fide* translate, *da vero*. *Quintil. l. 10. c. 3. a med.* Neque enim se bona fide in multa simul intendere animus totum potest. ¶ Præterea *fides* dicitur de rebus inanimis, quæ sincera sunt, incorrupta, & veluti legitima, ut iis credi tuto possit. *Cic. pro Arch. c. 5.* Cum Gabinii levitas omnem tabularum fidem resignasset. *Id. pro Flacc. c. 9.* Litteræ auctoritatem & fidem habent. *credito*. *Id. 4. Acad. c. 18.* Hæ res fidem nullam habent. *non sono credibili*. *Gell. l. 1. c. 7.* Liber spectatæ fidei, Tironiana cura atque disciplina factus. *Plin. l. 36. c. 8.* Lapis parum distans ab onyche in unguentorum fide. *h. e.* in unguentis incorrupte servandis. *Claudian. l. 1. de rapt. Proserp. v. 165. de Ætna.* Scit nivibus servare fidem. Adde *Frontin. de aquæd. artic. 123. in fin.* ¶ Sæpissime significat firmam opinionem ac persuasionem, quam habemus de aliquo, *credenza, fede*. *Cic. in Partit. c. 9.* Narratio est rerum explicatio, & quædam quasi sedes & fundamentum constituendæ fidei. *Id. de clar. Orat. c. 50.* Credit iis, quæ dicuntur, qui audit oratorem: vera putat, assentitur: fidem facit oratio. *fa credere*. *Id. 2. Agrar. c. 8. extr.* Fac fidem, te nihil, nisi populi utilitatem quærere. *mostra, prova, fa vedere*. *Balb. & Opp. ad Cicer. post ep. 8. l. 9. ad Attic.* Statim quæ sentiemus, ad te scribemus: & tibi fidem faciemus, nos ea suadere, quæ nobis videntur tuæ dignitati esse utilissima. *e faremo ci, che crederai, conoscerai*, &c. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 37.* Nuntiabantur hæc Curioni, sed aliquandiu fides fieri non poterat. *non si potea fare, che si credessero*. *Ovid. 9. Metam. v. 705.* Res fidem habuit. *fu creduto*. *Id. Heroid. ep. 18. v. 119.* Si qua fides vero est. *Sueton. in Vespas. c. 7.* Fides est, rem successuram. *si crede*. *Plin. in Paneg. c. 74.* & *Ovid. 2. Fast. v. 20.* Dare fidem vocibus. *h. e.* dictis fidem facere. *Cic. 2. de Divin. c. 55.* Adjungere fidem rebus commentitiis. *prestar fede*. *Id. 5. Fam. ep. 20.* & *Verr. 7. c. 57.* Habere fidem. *prestar fede, credere*. Sic *Id. de Divin. c. 3.* Tribuere fidem. (*Adhibere fidem* pro *habere*, V. in *Adhibeo*.) *Plaut. Pers. 5. 2. 8.* Ei fidem non habui argenti. *h. e.* nolui ei credere argentum. *Cic. in Orat. c. 34.* Commemoratio antiquitatis & auctoritatem orationi affert, & fidem. *credibilità*. *Id. 2. de Orat. c. 37. extr.* Imminuere alicujus rei fidem. *Id. pro Font. c. 7.* Derogare alicui fidem. *Ovid. Heroid. ep. 21. v. 136.* dictis fidem addere. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 10.* & *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 20.* Cuipiam fidem abrogare. *Plin. l. 28. c. 4. ad fin.* Excedit fidem impudens cura, qua, &c. *non si può credere*. & *lib. 34. c. 7.* Supra humanam fidem. *oltra ogni credere*. *Plin. alter l. 3. ep. 14.* Fidem peractæ mortis implevit. *finì di far creder d'esser morto*. *Senec. ep. 90. circa med.* Hoc est extra fidem. *è incredibile*. *Id. l. 4. quæst. nat. c. 3.* Historici cum unam aliquam rem nolunt spondere, adjiciunt: penes auctores fides erit. ¶ *Est fides*, creditur, *si crede*. *Stat. l. 7. Theb. v. 577.* domus omnis, & omnia sacris Templa calent: ipsumque fides intrasse Lyæum. ¶ Nonnunquam *fides* dicitur id ipsum, quod fidem facit. *Petron. in Sat. c. 97.* In lance argentea indicium, & fidem præferebat. *Ovid. 1. ex Pont. epist. 5. v. 30.* Sumque fides hujus maxima vocis ego. ¶ Hinc partem illam orationis, quæ confirmatio dicitur, in qua ponuntur, quæ ad faciendam fidem pertinent, & πίστις dicitur ab *Aristot. l. 3. Rhetor. c. 34. text. 205.* & alibi; & *fides* a *Cicer. in Top. c. 26.* Quoniam in confirmationem & reprehensionem diviseras orationis fidem. *Terent. Andr. 5. 2. 16.* Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides. *h. e.* vis persuadendi, & faciendæ fidei, ἀξιοπιστία. *Justin. extr. l. 2. l. 9.* Capta pecoris magna vis, auri argentique nihil. Ea primum fides inopiæ Scythicæ fuit. *la prima prova, che fè credere, essere gli Sciti poveri*. *Liv. l. 6. c. 13. sub fin.* Pars maxime captivorum ex Latinis atque Hernicis fuit; nec hominum de plebe, sed principes quidam juventutis inventi: manifesta fides, publica ope Volscos hostes adjutos. *prova evidente, che*, &c. Adde *Stat. 2. Theb. v. 417.* ¶ *Mira fides!* formula admirantis, cum res narratur, quæ supra fidem esse videtur, *gran cose!* *Stat. 2. Achill. v. 205.* & *lib. 4. silv. 4. v. 81.* *lib. 3. silv. 3. v. 21.* &c. Sic *l. 1. silv. 3. v. 20.* miranda fides! ¶ *Fides* dea habita est Romanis, constantiæ dictorum, servandi promissi, removendæque fraudis ac doli præses: quam *Horat. l. 1. od. 24. v. 21.* albo panno velatam facit. ¶ *Per fidem*, jurandi formula, *per mia fe, per vostra fe*. *Auct. dial. de Orator. c. 35.* Controversiæ, quales, per fidem, & quam incredibiliter compositæ! ¶ *In genit. singul.* *fide* pro *fidei*, eo modo quo *die* pro *diei*, *facie* pro *faciei*, non caret exemplis. *Ovid. 3. Metam. v. 341.* Prima fide, vocisque ratæ tentamina sumpsit Cærula Liriope. & *lib. 6. v. 506.* Utque fide pignus, &c. Sic enim utroque loco legit *Priscian. l. 7. pag. 781. Putsch.* & defendunt Critici. *Heins. Burman.* & alii ex MSS. alia ejusdem Poetæ loca congerentes *lib. 7. v. 728.* & *737.* &c. *Plaut.* quoque *Aulul. 4. 6. 1.* *fide* pro *fidei* in dativo posuit, ut quidem leg. *Charis. l. 1. pag. 53. Putsch.* item *Sallust. in Jug. c. 19. al. 16.* sed lectio variat. ¶ Pænultimam in *fidei* producit *Lucret. l. 5. v. 103.* Nec jacere endo manus, via qua munita fidei. & *Ennius* (ut multi leg.) apud *Cicer. de Senect. c. 1.* Ille vir haud magna cum re sed plenu' fidei. Adde *Paulin. Nolan. carm. 6. (al. 5.) v. 143.* & *carm. 15. (al. 19.) v. 127.* & alibi.

FIDES, & Fidis, is, f. *istromento musicale da corde, cetra, liuto, violino*, χορδή, κιθάρα, quodvis musicum instrumentum, in chordis habens harmoniam, lyra, cithara. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 139.* Me fide conspicuus Trojæ munitor amavit. *h. e.* Apollo. & *ep. 15. v. 23.* Sume fidem, & pharetram: fies manifestus Apollo. *Id. 5. Fast. v. 104.* Inventor curvæ, furibus apte, fidis. *h. e.* Mercuri. *Id. 11. Metam. v. 167.* Instructamque fidem gemmis & dentibus Indis Sustinet a læva: tenuit manus altera plectrum. *Horat. Epod. 13. v. 9.* fide Cyllenea Levare diris pectora sollicitudinibus. *Id. l. 1. od. 12. v. 11. de Orphea.* Blandum & auritas fidibus canoris Ducere quercus. *Id. l. 2. ep. 2. v. 143.* verba sequi fidibus modulanda Latinis. *h. e.* Lyrico carmine. *Sidon. carm. 16. v. 5.* Phœbum, & ter ternas decima cum Pallade Musas Sperne, fidis. ¶ Prosæ Scriptores utuntur solummodo in plurali numero. *Cic. de clar. Orat. c. 54.* Ut enim ex nervorum sono in fidibus quam scienter ii pulsi sint, intelligi solet; sic, &c. *Id. 2. de Legib. c. 15. extr.* Illa severa Lacedæmon nervos jussit, quod plures quam septem haberet, in Timothei fidibus demi. *Id. 1. Tuscul. c. 2.* Fidibus canere præclare. & *lib. 5. c. 39.* Fidibus uti. *Id. de Senect. c. 8.* discere. *Id. Fam. 9. ep. 22.* docere aliquem. *Terent. Eun. 1. 2. 53.* scire. *Plaut. Epid. 3. 4. 63.* cantare. ¶ Interdum *fides* sunt chordæ, seu nervi in lyra contenti, *le corde*. *Prudent. Cathemer. 3. v. 81.* Quæ veterum tuba, quævé lyra Flatibus inclita, vel fidibus, &c. ¶ *Nihil cum fidibus graculo*, proverbium, quo significatur, imperito homini, & a studiis ac doctrina imparato, nullum cum Musis commercium esse debere. Habet *Gell. in præfat. ad fin.* ¶ Est etiam nomen signi cælestis, quæ & *Lyra* dicitur. *Cic. in Arat. v. 381.* Cedit clara Fides Cyllenia, mergitur unda Delphinus. *Colum. l. 11. c. 2.* Cal. Febr. Fidis incipit occidere. & *ibid.* Tert. Id. Majas Fidis mane oritur. & *ibid. sub fin.* Non. Januarii Fides exoritur mane. Adde *Sidon. carm. 16. v. 5.* ubi quoque *fidis* habetur: quod in recto videtur rectius. inde est enim *fidicula*, non *fidecula*.

FIDICEN, cinis, m. *sonatore di strumenti da corde*, κιθαρωδός, qui fidibus canit. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Socratem fidibus docuit nobilis fidicen. *Horat. l. 4. od. 3. v. 23.* Romanæ fidicen lyræ. *h. e.* poeta lyricus. Sic *lib. 1. ep. 19. v. 33.* Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus Vulgavi fidicen.

FIDICINA, æ, f. *sonatrice di strumento a corde*, κιθαρίστρια, quæ lyra canit, citharistria. *Terent. Phorm. 1. 2. 59.* & *Plaut.* multis in locis. V. *Psaltria*.

FIDICINIUS, *vel* Fidicinus, a, um, ad fides, & fidicinem pertinens. *Plaut. Rud. prol. v. 43.* Eam vidit ire a ludo fidicinio domum. Al. leg. *fidicina*.

FIDICINO, as, n. 1. fidibus cano. *Martian. Capell. l. 9. pag. 314.* Megaris saxum ad ictum pulsus cujuscumque fidicinat.

FIDICULA, æ, f. *cetarina, cetaretta*, λυρίον, parva cithara, diminut. a *fide*, seu *fidibus*. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 8.* Quid, si platani fidiculas ferrent numerose sonantes? ¶ Item signum cæleste. V. *Lyra*. *Colum. l. 11. c. 2.* *Plin. l. 18. c. 26.* ¶ *Fidiculæ*, arum, sunt nervi, aut chordæ tenuiores, quibus arcte constringuntur, ac torquentur rei, sive in eculeo, sive extra: a similitudine fidium. Neque enim placere potest, quod *Isidor.* tradit *l. 5. Orig. c. 27.* inde dictas esse, quod ita rei in eculeo torquentur, ut *fides* reveniatur. *Senec. l. 3. de Ira, c. 3.* Apparatus illi reddendus est suus, eculei, & fidiculæ, & ergastula, & cruces. *Sueton. in Tiber. c. 62.* Excogitaverat etiam, ut larga meri potione per fallaciam oneratos, repente veretris deligatis, fidicularum simul, urinæque tormento distenderet. *Id. in Calig. c. 33.* Exquirere fidiculis de aliquo. *Impp. Valentinian. Valens, & Gratian. lib. 9. Cod. Theodos. tit. 35. leg. 1.* Fidiculas perferre. ¶ *Fidicla* syncope est *Prudentii in Rom. περὶ στεφ. 14. v. 481.* & *550.*

FIDIS. V. *Fides*, is.

Tom. II.

FIDIUS, ii, m. Dius Fidius, & Deus Fidius est Jovis filius, quem Sancum, vel Sangum Sabina lingua, Herculem Græca appellari putabant, ut Varr. l. 4. de L. L. c. 10. docet. Fest. in Medius: Mediusfidius compositum videtur, & significare Jovis filium, idest Herculem, quod Jovem Græci Δία: ac fidium pro filio: quod sæpe antea pro L littera D utebantur. Ovid. 6. Fast. v. 213. Quærebam, Nonas Sanco, Fidione referrem, An tibi, Semo pater; cum mihi Sancus ait: Cuicumque ex illis dederis, ego munus habebo. Nomina trina fero: sic voluere Cures. Varr. loc. cit. c. 8. Apud ædem dei Fidii in delubro. Plaut. Asin. 1. 1. 8. Per deum Fidium quæris. Varr. apud Non. c. 8. n. 93. Itaque domi rituis nostri, qui per deum Fidium jurare vult, prodire solet in compluvium. ¶ Me dius fidius, & copulatis vocibus Mediusfidius, vel Medius Fidius jurandi genus est, quod valet me deus Fidius juvet, vel amet, ut mehercules, mecastor, h. e. me Hercules, me Castor juvet, vel amet: nos dicimus simili sensu, così Dio m' ajuti, così Dio me voglia bene. Aliis illud me adverbium esse videtur, ut quod Græci νὴ Δία dicebant, hoc est per Jovem, Latini medius dixerint. Cic. Fam. 5. ep. 21. Unum medius fidius tecum diem libentius posuerim, quam, &c. Plin. l. 4. ep. 3. Hominem ne Romanum tam Græce loqui? non, mediusfidius, ipsas Athenas tam Atticae dixerim. Festus loc. cit. aliorum item opinionem refert, qui mediusfidius idem esse putabant, ac per divi fidem: & aliorum, qui per diurni temporis, idest diei fidem. Hoc juramentum est proprium virorum, ut autat Charis. l. 1. pag. 183. Putsch. ¶ Quia Græce Δῖος Πίστιος Dius Fidius dicitur, quidam putant τὸ Fidius non pro filio, sed pro fido & fideli accipiendum, nam πίστις fides est.

FIDO, is, n. 3. fidarsi, confidarsi, θαῤῥέω, fiduciam habeo, spem pono, confido. Cic. vertens Arati versus l. 4. Acad. c. 20. & lib. 2. de nat. Deor. c. 41. de Cynosura. Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto. Id. 1. Offic. c. 23. Animus magnus & excelsus, & prudentia consilioque fidens. Virg. 9. Æn. v. 378. celerare fugam in silvas, & fidere nocti. Horat. l. 1. ep. 19. v. 23. Qui sibi fidit. Id. l. 1. od. 14. v. 14. Nil pictis timidus navita puppibus fidit. Ovid. 7. Metam. v. 545. fidere cursu. & lib. 9. v. 125. Haud tamen effugies, quamvis ope fidis equina. Sallust. in Jug. c. 120. Parum fidere alicui. Plin. l. 4. ep. 13. extr. Fidere ingenio suo. ¶ Cum infinito Horat. l. 1. ep. 19. v. 44. fidis enim manare poetica mella te solum. Lucan. l. 4. v. 615. parum fidens pedibus contingere matrem. Adde Sil. l. 1. v. 432. ¶ Præteritum est fisus sum. Charis. l. 1. pag. 222. Diomed. l. 1. pag. 351. Putsch. & Priscian. l. 8. pag. 818. V. Fisus. ¶ Fidebo antiqua pro fidam. Nævius apud Non. c. 10. n. 36. Tibi cum fidebo, fidelis ero.

FIDUCIA, æ, f. fiducia, confidenza, speranza, opinio & spes certa, confidentia, securitas, θάρσος. Est autem plus, quam spes, major nimirum ac certior. Senec. ep. 16. Dicam tamen quid sentiam: jam de te spem habeo, nondum fiduciam. Cic. de amic. c. 15. Hæc enim est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla stabilis benevolentiæ potest esse fiducia. Id. 2. Verr. c. 14. Se habere hominem potentem, cujus fiducia provinciam spoliaret. Plaut. Bacch. 3. 3. 9. Nunc propter te tuamque pravus factus est fiduciam. h. e. fiducia tui. per la fiducia, che ha in te. Plin. l. 4. ep. 29. Nihil est, quod in dextram aurem fiducia mei dormias. fidando i sopra di me. Liv. l. 25. c. 37. a med. Mirabundi, unde tanta audacia, tanta fiducia sui victis ac fugatis. Virg. 1. Æn. v. 136. Tanta ne vos generis tenuit fiducia vestri? Cic. 2. Q. Fr. ep. 12. ad fin. Nihil esse, quod posthac arcæ nostræ fiduciæ conturbaret. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 19. Hoc se colle Galli, fiducia loci continebant. & cap. 76. Alacres & fiduciæ pleni. Liv. l. 34. c. 46. Stolidam fiduciam hosti augere. Hirt. l. 8. de B. Gall. c. 10. Fiduciam alicui efferre. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 37. Habere magnam fiduciam rerum suarum. Liv. l. 6. c. 23. Superbam fiduciam ostentare. Phædr. l. 5. fab. 7. v. 2. insolentem arripere. Quintil. l. 5. c. 13. a med. præferre. & lib. 4. c. 1. ante med. jactare. Plin. l. 3. ep. 9. ante med. omnem in re aliqua reponere. Justin. sub fin. l. 12. Alexander tantam fiduciam sui militibus fecit, ut illo præsente, nullius hostis arma, nec inermes timuerint. h. e. attulit. Quintil. l. 12. c. 8. Fiducia memoriæ. Propert. l. 3. el. ult. v. 1. formæ. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 81. Tibi eam fiduciam diligentiæ habeo, ut, &c. confido tanto nella tua diligenza, che, &c. ¶ Est etiam fidelitas, fides, fedeltà. Plaut. Trin. 1. 2. 79. Quid tu adolescentem, qui tuæ mandatus est fidei & fiduciæ, quin eum restituis? ¶ In re forensi fiducia est res, quæ pignori datur creditori, ea lege, ut, soluta ad diem pecunia, restituatur: ita dicta, quod debitor creditoris fidei quodammodo commendat pignus, donec, soluta pecunia, ad se redeat, pegno, ipoteca. Cic. pro Flacc. c. 21. Pecuniam adolescentulo grandi fenore, fiducia tamen accepta, occupavisti. Hanc fiduciam commissam tibi dicis: tenes hodie ac possides. h. e. dicis, hoc, quod fiduciæ & pignoris causa ab adolescentulo acceperas, tuum proprium factum esse, quia ille debitam pecuniam non solvit. V. Commissus. ¶ Præterea quælibet alienatio, aut venditio, traditiove rei, adjecta restituendi aliquando obligatione sub quibusdam conditionibus, fiducia dicitur, quia alterius fidei veluti servanda committitur. Præcipue vero locum habuit in emancipationibus liberorum, in quibus per trinam fictam venditionem a patre factam, & restitutionem ab emptore, manumissio fiebat. Dicebatur enim pater vendere sub spe ac fiducia, ut ab emptore sibi restitueretur. Sed de his consulendi Jurisconsulti. Cic. 3. Offic. c. 17. Scævola fidei bonæ nomen existimabat manare latissime, idque versari in tutelis, societatibus, fiduciis, mandatis, rebus emptis, venditis, conductis, locatis. Id. pro Cæcin. c. 3. Qui per tutelam, aut societatem, aut rem mandatam, aut fiduciæ rationem fraudavit quempiam, &c. ¶ Fiduciam accipere dicitur is, qui quidpiam sub obligatione remittendi accepit. Cic. in Top. c. 10. Si tutor fidem præstare debet, si socius, si cui mandaris, si qui fiduciam acceperit; debet etiam procurator. ¶ Judicia fiduciæ sunt, in quibus agitur de violata fide ab eo, qui sub fiduciæ ratione, hoc est sub conditione restitutionis, aliquid accepit, neque, cum debuit, restituit, sed fraudavit. In iis solemnis erat illa formula, ut inter bonos bene agier, quam Cic. 3. Offic. c. 15. in Top. c. 17. & Fam. l. 7. ep. 12. commemorat. Porro gravissima hæc judicia habebantur, & pæne capitalia. Qua de re hæc habet Id. pro Rosc. Com. c. 6. Si qua sunt privata judicia summæ existimationis, & pæne dicam capitis, tria hæc sunt, fiduciæ, tutelæ, societatis. Æque enim perfidiosum & nefarium est fidem frangere, quæ continet vitam; & pupillum fraudare, qui in tutelam pervenit; & socium fallere, qui se in negotio conjunxit.

FIDUCIALITER, cum spe ac fiducia. Augustin. l. 9. Confess. c. 13. Fiducialiter speramus.

FIDUCIARIUS, a, um, ad fiduciæ contractum spectans. Res fiduciaria est, quæ alteri ea lege traditur, ut postea tradenti reddatur. Liv. l. 32. c. 38. Eam urbem Nabidi veluti fiduciariam dare. Hinc Cæs. 2. B. Civ. c. 17. operam Legati vocat fiduciariam; quia Legatus potestatem suam ab Imperatore accipit, quam redeunti ad exercitum Imperatori debet cedere. Curt. l. 5. c. 9. Fiduciarium imperium. ¶ Fiduciarius heres est, qui nunc fideicommissarius dicitur, quod hereditatem velut fiduciam videtur accepisse, quam mox alteri traditurus sit. Javolen. Dig. lib. 36. tit. 1. leg. 46.

FIDUCIATUS, a, um, adject. ipotecato, impegnato. Tertull. de Idol. c. 23. Sub pignoribus fiduciati. Gloss. vet. Fiduciatus, ὑποτεθειμένος.

FIDUCIO, as, a. 1. fiduciæ contractu aliquid dare, impegnare, ipotecare. Vox est cadentis Latinitatis. Inscript. apud Gruter. pag. 638. n. 4. M. Ulpius Aug. lib. . . . . fecit libertis libertabusque . . . . . ea conditione, ne fiducient, ne vendant, neve alio quo genere id sepulcrum alienare ulli potestas sit. Adde aliam apud Murator. pag. 794. n. 1.

FIDUS, a, um, fido, fedele, fidato, πιστός, is, cui fidi potest, fidelis. Cic. de Amic. c. 15. Se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, quos infidos. Id. Fam. 14. ep. 4. extr. Mea Terentia, fidissima atque optima uxor. Liv. l. 40. c. 3. Fidiora hæc genera hominum fore ratus. Horat. l. 4. od. 9. v. 40. Bonus atque fidus judex. & lib. 2. od. 12. v. 15. bene mutuis fidum pectus amoribus. Nepos in Datam. c. 8. Pax & amicitia fida. Hirt. de B. Afric. c. 79. Ne fidissimos suis rebus Thapsitanos amitteret. Cic. 1. Offic. c. 8. sub fin. Fidæ familiaritates. Id. 2. de nat. Deor. c. 63. Canum fida custodia. Valer. Flacc. l. 3. v. 710. Fida ministeria. Virg. 6. Æn. v. 524. Fidus ensis. Ovid. Metam. 10. v. 381. fidæ aures. & lib. 7. v. 192. Nox arcanis fidissima. & lib. 13. v. 319. Fida sententia. Id. in Ibin, v. 199. fida pocula. h. e. in quibus nulla veneni suspicio. Claudian. in Consul. Mall. Theod. v. 330. fida incendia. h. e. igneæ arte facti, qui non exurunt. Virg. 2. Æn. v. 281. spes fidissima Teucrum. h. e. certissima. Valer. Flacc. l. 5. v. 14. amnis ante alios Triviæ fidus. h. e. gratus, carus, dilectus. Plin. l. 11. c. 49. Camelino nervo arcus intendere, Orientis populi fidissimum. h. e. tutissimum. Tacit. l. 5. Hist. c. 6. Montem tantos inter ardores opacum & fidum nivibus. ¶ Cum genitivo pro nominativo, Græco more, & vice superlativi. Stat. 2. Theb. v. 483. juvenum fidos, lectissima bello Corpora sollicitat pretio, &c. ¶ Cum genitivo pro dativo, Virg. 12. Æn. v. 659. Regina tui fidissima. ¶ Fidus animus aliquando est fidens & constans. Liv. l. 25. c. 15. Inconditam Thurinorum turbam, nec satis fido animo, unde pugnabat, stantem, extemplo in fugam averterunt. ¶ Ex illo Plaut. Trin. 4. 4. 4. Mea commendavi bona amico probo, & fideli, & fido, & cum magna fide; inter fidum, & fidelem quidam non unum discrimen statuunt, ut fidus dicatur in maximis, fidelis in minoribus: fidus sit amicus, fidelis servus: fidus natura sit, fidelis virtute ac studio: fidus, cui fidendum, fidelis, qui fidem præstat. Verum hæc discrimina vel nulla sunt, vel non servantur.

FIDUSTA a fide nominata, ea, quæ maxime fidei erant (ut a vetus vetustus, ab onus onustus.) Festus.

FIGLINUS, a, um, ad figulum pertinens, figularis, κεραμικός. Est per syncopen a figulinus. Varr. l. 3. R. R. c. 9. Ulcus oblinunt figlina creta. Plin. l. 35. c. 10. Zeuxis fecit & figlina opera. ¶ Figlina absolute est ars, & officina figuli. Varr. l. 1. R. R. c. 2 a med. Figlinas exercere. Plin. l. 3. c. 6. Inarime, Græcis Pithecusa, a figlinis doliorum. Id. l. 7. c. 56. Figlinas invenit Corœbus Atheniensis. Apud Gud. pag. 76. 77. & 78. multæ de figlinis, h. e. officinis Inscriptiones veteres leguntur. ¶ Figlinum absolute, est opus figuli, v. gr. vas fictile. Plin. l. 31. c. 3. Si figlinum humidum, ruptumve reperiatur. ¶ Integrum figulinus legitur apud Plin. l. 31. sub fin. In cruda olla figulini operis. & Arnob. lib. 6. pag. 200. Simulacra fornacibus incocta figulinis.

FIGMEN, inis, n. figmentum, simulacrum. Prudent. in Apotheos. v. 866. Factor utroque hominem meditans de figmine junctum Ædificare sui similem. Adde vers. 1103.

FIGMENTUM, ti, n. πλάσμα, proprie res ficta, & formata, simulacrum. Gell. l. 5. c. 14. Ejusque animalis figmentum juxta simulacrum stat. Ammian. l. 22. c. 9. (al. 22.) Figmento deæ cælitus lapso. ¶ Translate est commentum, finzione. Lactant. l. 7. c. 22. Figmenta poetarum. Apul. l. 4. Metam. Figmenta somniorum. ¶ Figmenta verborum apud Gell. l. 10. c. 9. sunt novorum verborum formationes, qualia sunt illa Cn. Matii, ibid. columbatim, versutare, &c. ¶ Exempla autem, quæ afferunt quidam Lexi-

Lexicographi ex *Plin. l.* 10. *c.* 54. & ex *Cicer. l.* 2. *de Orat. c.* 45. nihil huc pertinent. Nam apud *Plin.* pro *figmentis* legendum est *fimento*; apud *Cicer.* vero *pigmentis*.

FIGO, is, ixi, ixum, a. 3. *ficcare*, *conficcare*, πήγνυμι, immitto, adigo, affigo. *Cic.* 14. *Phil. c.* 3. Dubitare, utrum mucrones in cive, an in hoste figantur. *Plaut. Mil.* 4. 4. 4. Figere palum in parietem. *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 2. Spicula pectore figere. *Virg.* 10. *Æn. v.* 701. vertice figere cristas. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 368. Figere aliquem sub aquis. *sommergere*. *Virg. Æn.* 7. *v.* 457. fumantes fixit sub pectore taedas. *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 38. in collo figere dente notae. *Plin. l.* 17. *cap.* 14. *a med.* Figere cuneos. *Justin. l.* 38. *c. ult.* caligae auro. *h. e.* aurum suffigere caligis. *Cato R. R. c.* 21. Imbrices medias clavulis figere. *Martial. l.* 14. *epigram.* 24. Acus figit, & sustinet comas. *Virg.* 1. *Æn. v.* 216. in frusta secant, verubusque trementia figunt. *Id.* 4. *Georg. v.* 115. feraces figat humo plantas. *h. e.* serat, *pianti*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 6. Damnatis servis crucem figere. *Justin. l.* 21. *c.* 4. Figere aliquem in cruce. *Al. leg.* in crucem. ¶ Translate *Senec. ep.* 11. Figere in terram oculos. *Pers. sat.* 3. *v.* 80. Obstipo capite, & figentes lumine terram. ἐνατενίζοντες, pro *lumine terra*. & *Virg.* 12. *Æn. v.* 70. figitque in virgine vultus. *fisso lo sguardo*. & 6. *Æn. v.* 159. cui fidus Achates It comes, & paribus curis vestigia figit. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 116. vagus hos ibi fixerat error. *h. e.* sisterat, statuerat. *Id. l.* 7. *v.* 559. Figere gradus. *fermare il passo*. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 2. sedem figere Cumis. *prender abitazione*, *metter casa*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 691. oscula dulcia figere. *Lucret. l.* 4. *v.* 1172. foribus miser oscula figit. *Horat. l.* 3. *od.* 15. *v.* 2. figere modum nequitiae. *por fine*. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 6. Ego omnia mea studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in Milonis consulatu fixi & locavi. *Stat.* 1. *Achill. v.* 380. Dum repetit monitus, arcanaque murmura figit Auribus. *inculca*, *imprime*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 250. Accipite ergo animis, atque haec mea figite dicta. *h. e.* memori pectore condite. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 94. Et tacitus nostras intra te fige querelas. *h. e.* reconde in animo tuo, ne vulgentur. *Senec. de Tranquill. c.* 15. Adeo penitus huc se malum fixit, ut, &c. *h. e.* invaluit, obtinuit, radices egit. ¶ Est etiam ferire, vulnerare, trajicere, *trafiggere*. *Hirt. de B. Alex. c.* 30. *extr.* & *Virg.* 10. *Æn. v.* 380. Telis figere hostem. *Senec. de Provid. c.* 3. Figunt cutem clavi. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 29. Figere cervos. *Martial. l.* 1. *epigr.* 61. figere vulnus. *dar una ferita*. *Senec. in Herc. Oet. v.* 519. figere mortem. *h. e.* figendo mortem inferre. ¶ Translate *Cicer. in Orat. c.* 26. Tantummodo adversarios figet, nec eos tamen semper. *h. e.* dictis, & salibus feriet. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 34. Figere aliquem maledictis. ¶ Significat praeterea affigere, suspendere, *attaccare*, *appendere*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 287. clypeum postibus adversis figo. & *lib.* 12. *v.* 768. nautis venerabile lignum, Servati ex undis ubi figere dona solebant Laurenti divo. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 529. Quippiam Marti dono figere. In quodam S. C. apud *Plin. l.* 8. *ep.* 6. Figere aliquid ad statuam. ¶ *Figere arma* dicuntur milites defuncti jam bello, & gladiatores rude donati. *Virg.* 1. *Æn. v.* 251. Hic tamen ille urbem Patavi, sedesque locavit Teucrorum, & genti nomen dedit, armaque fixit Troia. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 4. Vejanius armis Herculis ad postem fixis, latet abditus agro. Adde *Sil. l.* 15. *v.* 494. & 678. ¶ *Figere leges* est ferre, *promulgare*, *fare*, quia mos erat aere incisas publice suspendere, ut legi vulgo possent. Contra *refigere* est tollere, abrogare, rescindere. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 12. Antonius accepta grandi pecunia, fixit legem a Dictatore comitiis latam, qua Siculi cives Romani. *Id. Phil.* 2. *c.* 36. In qua post Idus Martias immunitatis tabula figeretur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 622. leges fixit pretio, atque refixit. ¶ Participia *fixus* & *fictus* V. suis locis.

FIGULARIS, re, κεραμικός, ad figulum pertinens. *Plaut. Epid.* 3. 2. 35. Versutior es, quam rota figularis. *Colum. l.* 8. *c.* 2. & *lib.* 6. *c.* 17. Figularis creta.

FIGULATIO, onis, f. compositio. *Tertull. de Anim. c.* 25. Animam non in utero concipi, nec cum carnis figulatione compingi.

FIGULATURIT, Figulum (nomen civis R.) & Fimbriaturit, Fimbriam imitatur, aut colit: voces sunt fictae ab *Asinio* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 3.

FIGULATUS, a, um, adject. efformatus, fictus. *Tertull. de car. Chr. c.* 9. Corpus hoc nostrum de limo figulatum.

FIGULINUS. V. *Figlinus*.

FIGULNENSIS. V. *Ficulnensis*.

FIGULUS, li, m. *vasajo*, κεραμεύς, fictor, qui ex argilla opera facit: a fingo. *Plin. l.* 35. *c.* 12. Dibutades Sicyonius figulus primus invenit ex argilla fingere similitudines. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 171. *de Alex. M.* Cum tamen a figulis munitam intraverit urbem, Sarcophago contentus erit. *h. e.* Babylonem cocto latere constructam. Adde *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* ¶ Fuit cognomen civis R. (V. *Nigidius*) ideo datum P. Nigidio, quod regressus a Graecia dixit se didicisse, Orbem ad celeritatem rotae figuli torqueri. Ita *vet. Scholiast.* ad *Lucan. l.* 1. *v.* 639.

FIGURA, ae, f. *figura*, *forma*, *sembianza*, *fattezze*, σχῆμα, conformatio rei, forma, species: a fingo. *Cic.* 3. *Offic. c.* 6. *extr.* Feritas bestiae in figura hominis. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 22. Esse aliquam humana specie ac figura, qui tantum immanitate bestias vicerit. *Id.* 4. *Verr. c.* 35. Signum in muliebrem figuram habitumque formatum. & *Verr.* 3. *c.* 21. *ad fin.* Non solum numerum signorum, sed etiam magnitudinem, figuram, statum definira. Ubi *Ascon.* figura est circa gestum, situmque membrorum, status circa ornatum & habitum vestis, insignium, & armorum. *Id. Verr.* 4. *c.* 36. Figura & lineamenta alicujus. *Id.* 5. *de Fin. c.* 12. Corporis nostri partes, totaque figura, & forma, & statura, quam apta ad naturam sit, apparet. *Id.* 1. *de Orat. c.* 25. Conformatio quaedam & figura totius oris & corporis. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 32. Hoc dico, non ab hominibus formae figuram venisse ad deos. *Nep. in Eumen. c.* 11. Homo non tam magno corpore, quam figura venusta. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 134. Dii facerent, ut me summa de puppe videres: Movisset vultus moesta figura tuos. *Caes. l.* 4. *B. Gall. c.* 25. Figura navium. *Justin. l.* 15. *c.* 4. anchorae. *Plin. l.* 2. *c.* 25. doliorum. *Id. l.* 13. *c.* 4. *sub fin.* rotunditatis aut proceritatis. *Caes. de B. Gall. l.* 6. *c.* 25. Bos cervi figura. *Plin. l.* 13. *c.* 22. Granum quadrangula figura. *Id. l.* 3. *c.* 16. Padus triquetram figuram inter Alpes, atque oram maris facere proditus. *Id. l.* 27. *c.* 12. *a med.* Semen nigrum, latum, ad lenticulae dimidiae figuram. *Varr. l.* 5. *L. L. c.* 8. Figuram imponere. *dar figura*. & *lib.* 4. *c.* 22. Facere figuras. *far delle figure*. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 253. mentiri figuras centum. *trasformarsi*. & *lib.* 3. *v.* 399. lapidis figuram trahere. *cangiarsi in sasso*. & *lib.* 8. *v.* 615. Dii dant, adimuntque figuras. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Invent. c.* 27. Majus & minus ex figura negotii, sicut ex statura corporis, consideratur. *Id.* 3. *de Orat. c.* 55. Ut figuram orationis plenioris, & tenuioris, & item mediocris, ad id, quod agimus, accommodatam deligamus. *h. e.* stilum, genus dicendi. & *lib.* 2. *c.* 23. Verborum gravitate, & elegantia, & copia suam quandam expressit quasi formam figuramque dicendi. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 81. Occurrunt animo pereundi mille figurae. *h. e.* modi. *Claudian. l.* 2. *de rap. Proserp. v.* 43. Figuram veri ducere. *h. e.* imaginem habere, verum imitari. *Cajus Dig. lib.* 39. *tit.* 6. *leg.* 30. Mortis causa capitur, cum propter mortem alicujus capiendi occasio obvenit, exceptis his capiendi figuris. *questi casi*. *Marcian. lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 30. *a med.* Id, quod non figura conditionis accipere jussus est. *h. e.* sub conditione, vel sub ratione conditionis. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 15. Figura vocis. *h. e.* conformatio, & forma. *Claudian.* 2. *de rapt. Proserp. v.* 131. Te quoque flebilibus moerens, hyacinthe, figuris. *h. e.* notis, litteris. ¶ Apud Grammaticos, & Rhetoras *figura* est conformatio quaedam orationis, remota a communi & primum se offerente ratione, ut *Quintil. l.* 9. *c.* 1. definit. Duplicis autem est generis, verborum, & sententiarum: illud in singulis verbis, hoc in integra sententia fit. Utriusque generis plurimas enumerat *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. & 54. & *in Orat. c.* 39. & 40. & *Quintil. l.* 9. *c.* 2. & 3. ¶ Differt a Tropo. V. *Tropus*. ¶ Dicitur aliquando de scommate, & dicto, *botta*, *rasito*, *bottone*, *motteggio*. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *a med.* Nemo se tenuit, agens pro patre, quin figuras in filium faceret. *Sueton. in Vespas. c.* 13. Amicorum libertatem, causidicorum figuras, ac philosophorum contumaciam lenissime tulit. ¶ Apud Grammaticos significat etiam positionem, casum, *desinenza*, *forma*. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 8.) *extrem.* Quaedam verba tertiae personae figura dicuntur, ut *licet*, *piget*. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 28. & *lib.* 9. *c.* 1. & 3. Figura verbi. & *lib.* 8. *c.* 36. Nomina, quod quinque habent figuras, habere quinque casus. ¶ Denique aliquando apud Rhetoras *figura* dicitur integra oratio, vel orationis bona pars, in qua aliquid describitur obliqua forma, & ex qua aliud intelligatur: unde *figuratae controversiae* nomen est factum: item descriptio artificiosa alicujus rei, vel ut magis placeat, vel ut plenius percipiatur, vel ut magis id conficiat, quod volumus: quo sensu cum *colore* nonnihil convenit. *Senec. controv.* 29. *l.* 4. *a med.* Totam hac figura declamavit: non sum, inquit, vobis dicturus, &c. & *lib.* 5. *controv.* 33. *a med.* Hoc genere insectatus saeculi vitia, egregia figura, inquinatum & infamem reum majorem criminum impunitate defendit. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *a med.* Quaesitum etiam est, quomodo responderi contra figuras oporteret: & quidam semper ex diverso aperiendas putaverunt, sicut latentia vitia rescinduntur. ¶ Similis est ironiae, nisi quod ironia contrarium dicit, figura aliud. *Senec. de benefic. l.* 2. *c.* 12. Haec ipsa non verniliter, nec ea figura, qua quidam rejiciunt, quae magis ad se volunt attrahere.

FIGURALITER, adverb. ἐσχηματισμένως, figurate. *Tertull. de testimon. anim. c.* 2. *Sidon. l.* 8. *ep.* 14. *a med.*

FIGURATE, *figuratamente*, per figuras. *Ascon. Pedian. in Verr.* 2. *cap.* 6. Figurate dixit. *Sidon. l.* 5. *ep.* 8. Figuratius quem pungere.

FIGURATIO, onis, f. *figura*, *forma*, σχηματισμός, actus figurandi, itemque ipsa figura & conformatio. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 88. *Hard.* Nervi hic teretes, illic lati, ut in unoquoque poscit figuratio. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Zona duodecim signis conformata exprimit depictam a natura figurationem. ¶ Item imaginatio. *Quintil. declam.* 6. *c.* 15. Si quisquam figuratione quadam in hac malorum conditione judicem ponat. & *declam.* 12. *c.* 27. Si spei figuratione tardius cadit. & *declam.* 6. *c.* 4. O vanae figurationes, & pectora hominum alto errore confusa! ¶ Item figurarum usus in dicendo, exornatio. *Lactant. l.* 1. *c.* 11. *ante med.* Officium poetae est in eo, ut quae gesta sunt vere, in alias species obliquis figurationibus, cum decore aliquo conversa, traducat. ¶ Item positio, casus. *Gell. l.* 17. *c.* 2. *a med.* Insolitate dixit *diurnare*, pro diu vivere: sed ex ea figuratione est, qua dicimus perennare.

FIGURATO, adverb. figurate. *Tertull. l.* 3. *advers. Marcion. c.* 14.

FIGURATOR, oris, m. qui figurat, & fingit. *Arnob. l.* 6. *pag.* 196. Vobis ducibus & figuratoribus, luna femina est.

FIGURATUS, a, um, *formato*, conformatus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. Boum terga declarant, non esse ad onus accipiendum figurata. *Tacit. de morib. Germ. c.* 9. Signum in modum liburnae figuratum. *Petron. in Sat. c.* 33. Ova figurata ex farina pingui. ¶ Item simpliciter figuram habens: cui opponitur liquidus & fluens, *figurato*.

rato. Celf. l. 2. c. 3. a med. Venter ei, qui a periculo tutus est, reddit mollia, figurata. Adde cap. 6. ante med. ¶ Item figuris dicendi exornatus, ἐσχηματισμένος, ut Figurata oratio, Quintil. l. 9. c. 8. ante med. & Figuratum verbum, lib. 6. c. 1. ¶ Figuratæ controversiæ, ἐσχηματισμένοι λόγοι, sunt, in quibus tota oratione dissimulatio adhibetur, & causa non aperte & simpliciter, sed oblique agitur, & quasi furtim, ut per quandam suspicionem, quod non dicimus, intelligatur: quod fit, cum palam dicere vel tutum non est; vel non decet; vel si ea ratione major causæ venustas ac probabilitas acquiratur. Hujus rei exemplum volunt quidam esse Æschinis & Demosthenis orationem contra & pro Ctesiphonte. Quintil. l. 9. c. 2. pag. 786. Burm. Hinc Hieronym. ep. 66. ad Rufin. Præfatiuncula tua oblique, imo aperte petor. Poteram & ego, qui sæpissime figuratas controversias declamavi, aliquid de vetere artificio repetere, & tuo te more laudare. Sed absit a me, ut quod in te reprehendo, imiter.

FIGŪRO, as, avi, atum, a. 1. dar forma, formare, σχηματίζω, figuram formamque induco, formo, effingo. Cic. de Univer. c. 6. Mundum ea forma figuravit, qua una omnes reliquæ formæ concluduntur. Sen. ep. 65. Figurare æs in habitum statuæ. Petron. in Sat. c. 102. Barbam peregrina ratione figurare. Plin. l. 16. c. 38. Ficis humor lacteus: huic ad caseos figurandos coaguli vis. Id. l. 36. c. 22. Medullæ in ossibus in lapidis naturam figurantur. Id. l. 8. c. 36. de fetibus ursinis. Hi sunt candida informisque caro: hanc lambendo paulatim figurant. Lucret. l. 4. v. 551. Lingua figurat voces. forma in parole. ¶ Translate est informare, instituere. Horat. l. 2. ep. 1. v. 126. Os tenerum pueri balbumque poeta figurat. ¶ Item figuris rhetoricis exornare. Quintil. l. 9. c. 1. ante med. Tam translatis verbis, quam propriis figuratur oratio. Senec. in proœm. l. 3. controvers. Affectus efficaciter movit: figurabat egregie: præparabat suspiciose. ¶ Item imaginari, fingere, figurarsi. Senec. l. 3. controv. 17. ante med. Qui in crepidine viderat Marium, in sella figuravit. Senec. alter l. 2. de Ira, c. 35. post med. Quales ad bella excitanda exeunt Furiæ, talem nobis iram figuremus. Curt. l. 7. c. 1. ad fin. Utinam prudentius esset sollicita pro filio, & non inanes quoque species anxio animo figuraret. Quintil. declam. 9. c. 6. extr. Figurare potestis, qui tunc animus mihi, quæ cogitatio fuerit. Id. declam. 12. c. 7. Figurate tibi exesos vultus, decrescentem populum, jam præmortuas vires. ¶ Prudent. in Psychom. v. 66. matrona sub umbra Legis adhuc pugnans, dum tempora nostra figurat. h. e. typus & figura est nostrorum temporum.

FILĀTIM, a filo per filo, per fila, vel filorum in modum. Lucret. l. 2. v. 826. Ut fit, ubi in parvas partes discarpitur aurum, Purpura, puniceusque color clarissimu' multo, Filatim cum distractus disperditur omnis.

FILIA, æ, f. figlia, figliuola, θυγάτηρ, proles femina. Cic. pro Cluent. c. 64. Despondit ei filiam suam. Terent. Phorm. 4. 3. 40. filiam suam unicam locare. Id. Adelph. 3. 2. 3. herilis filia. Id. Heaut. 3. 3. 41. Filia adolescentula. Id. Adelph. 3. 5. 20. Filia virgo. ¶ Filiafamilias dicitur, quæ patrem vivum habet, & sub ejus potestate est. Senec. de consol. ad Helv. c. 14. Tu filiafamiliae locupletibus filiis ultro contulisti. Ulpian. Dig. lib. 14. tit. 6. leg. 9. Filiæfamilias mutuum dare. & ibid. Hoc Senatusconsultum ad filias quoque familiarum pertinet. V. Filius. ¶ In dativo plurali habet filiis. Liv. l. 38. c. 57. Huic Graccho minorem ex duabus filiis nuptam fuisse convenit. Adde Plaut. Stich. 4. 1. 62. Enn. apud Priscian. l. 7. pag. 733. Putsch. & Hirt. de B. Alex. c. 33. ¶ Item filiabus, si distinctione opus sit, ut in Asina est dictum. Inscript. apud Gruter. pag. 750. n. 6. Bene sit filiis, filiabus meis, qui me bene coluerunt. ¶ Quamquam & ubi distinguere non est opus, filiabus usurpatum legitur. Liv. l. 24. c. 26. Cum duabus filiabus virginibus. Cato apud Priscian. loc. cit. Dotes filiabus suis non dant. Adde Senec. sub fin. l. 1. quæst. natur. ¶ Translate Paulin. carm. 21. ad Cyther. v. 305. posita Gallorum solo Massilia Grajum filia. h. e. cujus cives a Grajis oriundi. Horat. l. 1. od. 14. v. 12. Pontica pinus, Silvæ filia nobilis. Martial. l. 13. epigr. 35. Filia Picenæ venio lucanica porcæ.

FILIASTER, tri, m. figliastro, privignus. Legitur in Inscriptionib. apud Gruter. pag. 645. n. 4. & 681. n. 6. & 682. n. 9. & apud Murator. pag. 1135. n. 1. & pag. 1151. n. 4. & apud Maffej. in Mus. Veronen. pag. 319. n. 2. & apud Donium class. 10. n. 67. Est tamen non probæ notæ verbum.

FILIASTRA, vel Filiastra, æ, f. figliastra, privigna. Vox ejusdem notæ cum præcedenti. Inscript. apud Murator. pag. 1958. n. 6.

FILICATUS, a, um, lavorato a fogliami, filicis folia insculpta habens. Cic. Parad. 1. c. 3. Minus ne gratas diis immortalibus capedines ac fictiles urnulas fuisse, quam filicatas aliorum pateras arbitramur? Id. Attic. l. 6. ep. 1. circa med. In filicatis lancibus & splendidissimis canistris. ¶ Legitur & felicatus.

FILICONES, mali, & nullius usus: a filice dicti. Festus.

FILICTUM, i, n. feleeto, locus filice obsitus. Colum. l. 2. cap. 2. Locus filictis, aliisque frutetis impeditus. Pallad. in Aug. tit. 3. Exstirpare carecta atque filicta. ¶ Legitur & filectum.

FILICULA, æ, f. parva filix, herba. Plin. l. 26. c. 8. ante med. Detrahit bilem polypodium, quam nostri filiculam vocant: similis enim est filici. Radix in usu, pilosa, coloris intus herbacei, crassitudine digiti minimi, acetabulis cavernosa, ceu polyporum cirri, subdulcis, in petris nascens, aut sub arboribus vetustis. Adde Caton. R. R. c. 158. ubi & felicula legitur.

FILIŎLA, æ, f. figliuoletta, θυγάτριον, parva filia. Cic. 1. de Divin. c. 46. Filiolam suam Tertiam animadvertit esse tristiculam. ¶ Dicitur per contemptum de homine imbelli ac molli. Cic. 1. Attic. ep. 14. a med. Totus ille grex Catilinæ, duce filiola Curionis. h. e. C. Curione C. F.

FILIŎLUS, li, m. figliuolino, παιδίον, diminut. a filio. Cic. Attic. l. 1. ep. 2. Filiolo me auctum scito.

FILIUS, ii, m. figlio, figliuolo, υἱός, proles masculina, gnatus. Cic. 3. de nat. Deor. c. 38. Ut condemnaretur filius, aut nepos, si pater, aut avus deliquisset. Id. 2. de Fin. c. 18. Sex. Peducæus, qui hunc nostrum reliquit, effigiem & humanitatis & probitatis suæ filium. Terent. Adelph. 4. 5. 73. Quid hoc est negotj? hoc est patrem esse, aut hoc est filium esse? Id. Heaut. 1. 1. 41. Filium unicum adolescentulum habeo. Id. Phorm. 2. 1. 23. Phædria, mei fratris filius. mio nipote. Cic. pro Dom. c. 14. Qui filii tibi loco per ætatem esse potuit. Id. post redit. in Sen. c. 15. Frater, qui in me pietate filius, consiliis parens inventus est. Quintil. in proœm. l. 6. Filios eniti. Id. l. 4. c. 2. ante med. educare. Cic. pro Dom. c. 14. Adoptare sibi aliquem filium. & ibid. Aliquem filium instituere. eod. sensu. ¶ Fortunæ filius dicitur, cui omnia ad votum succedunt, fortunato. Horat. l. 2. sat. 6. v. 49. Eod. sensu dicitur albæ gallinæ filius a Juvenal. sat. 13. v. 141. ¶ Terræ filius, cujus pater genusque ignoratur, ignobilis, obscurus: terra enim communis omnium parens est. Cic. Attic. l. 1. ep. 13. ad fin. Et huic terræ filio nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audeo. Adde Fam. 7. ep. 9. & Pers. sat. 6. v. 59. ¶ Contra Cæli filius de admirabili ac nobili viro dicitur. Lactant. l. 1. c. 11. ex Minucio Fel. Saturnum, cum fugatus esset a filio, in Italiamque venisset, Cæli filium dictum, quod soleamus eos, quorum virtutem miremur, aut repentino advenerint, de cælo cecidisse dicere: terræ autem, quod ignotis parentibus natos, terræ filios nominemus. Eadem habet Tertull. in Apolog. c. 10. sub fin. ¶ Apud Catull. carm. 37. ad Contubern. v. 18. Celtiberiæ filius. h. e. incola, civis, natione Celtiber. ¶ Filiusfamilias dicitur, qui sub patris adhuc est potestate. Cic. pro Cæl. c. 15. sub fin. Illum filiumfamilias, patre parco ac tenaci, habere devinctum non potes. ¶ In plur. numero filii familias videntur esse, qui sunt ejusdem familiæ: filii familiarum, qui plurium. Sallust. in Catil. c. 44. Uti filii familiarum parentes interficerent. ¶ Dicitur aliquando de brutis animalibus. Colum. l. 6. c. 37. Ejusmodi admissarius nepotibus magis, quam filiis, utilior est. ¶ Filie in vocativo pro fili obsoletum est. Liv. Andron. apud Priscian. l. 7. pag. 742. Putsch. Pater noster, Saturni filie.

FILIX, icis, f. felce, πτερίς, herba est, de qua ita Plin. l. 27. c. 9. Filicis duo genera nec florem habent, nec semen. Pterin Græci vocant, cujus ex una radice complures exeunt filices, bina etiam cubita excedentes longitudine, non graves odore. hanc marem existimant. Alterum genus thelypterin Græci vocant. est autem singularis, atque non fruticosa, brevior, mollior que, & densior, foliis ad radicem canaliculata. Folia utrinsque lateribus pinnata: radices longæ in obliquum, nigræ, &c. Virg. 3. Georg. v. 297. filicumque maniplis Sternere humum. & lib. 2. v. 189. Filix invisa aratris. scil. quia radicibus remoratur. Horat. l. 1. sat. 3. v. 37. Neglectis urenda filix innascitur agris.

FILUM, i, n. filo, νῆμα, quod ex lino lanave trahendo ducitur: itemque aliud quidlibet huic simile. Ovid. Metam. 4. v. 36. levi deducens pollice filum. Martial. l. 6. epigr. 3. fila trahere. Virg. 6. Æn. v. 30. Cæca regens filo vestigia. Ovid. 3. de ar. am. v. 445. Toga filo tenuissima. di drappo fino. & vers. 267. pleno velamina filo. di panno grosso. Id. 6. Metam. v. 68. lentum filis immittitur aurum. e' messo. Cels. l. 7. c. 16. Filum in acum conjicere. ¶ De re quapiam subtili, & filo simili. Enn. apud Non. c. 2. n. 364. Deducunt habiles gladios filo gracilento. Ovid. 15. Metam. v. 372. solent canis frondes intexere filis Agrestes tineæ. Id. 1. Fastor. v. 342. fila croci. Lucret. l. 3. v. 384. aranei tenuia fila. Martial. l. 11. epigr. 53. porris fila resecta suis. Colum. l. 10. v. 375. asparagi corruda simillima filo. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 60. Tractat inornatæ consona fila lyræ. le corde. Plin. l. 36. c. 15. Filum aureum commissuris omnibus politi lapidis subjecit artifex. un filetto d' oro. Id. l. 21. c. 6. Foliorum exilitas usque in fila attenuata. filamenti. Id. l. 11. c. 15. Mel thymosum non coit, & tactu prætenuia fila mittit. ¶ Filum dicitur etiam velamen capitis Flaminis. V. Apiculum. ¶ Translate Ovid. 4. ex Pont. ep. 3. v. 35. Omnia sunt hominum tenui pendentia filo: Et subito casu, quæ valuere, ruunt. Enn. apud Macrob. l. 1. Saturn. c. 4. Hac noctu filo pendebit Etruria tota. h. e. in summo discrimine versabitur. Valer. Max. l. 6. c. 4. n. 1. Cum admodum tenui filo suspensa reipublicæ salus ex facinorum fide penderet. ¶ Sæpe dicitur de textura verborum, ac filo, tessitura, stile. Horat. l. 2. ep. 1. v. 225. tenui deducta poemata filo. Colum. l. 10. v. 226. gracili connectere carmina filo. Cic. 3. de Orat. c. 16. Silva rerum ac sententiarum comparanda est: hæc formanda filo ipso & genere orationis. & lib. 2. c. 22. Omnes etiam tum retinebant illum Periclis succum, sed erant paulo uberiore filo. Id. 9. Fam. ep. 12. Oratiunculam pro Dejotaro tibi misi, quam velim sic legas, ut causam tenuem & inopem, nec scriptione magno opere dignam. Sed ego hospiti veteri & amico munusculum mittere volui levidense, crasso filo. h. e. stilo tenui, & nihil elaborato, ut vestes, quæ crasso filo texuntur. Nam ut idem ait in Orat. c. 36. si tenues causæ, tum etiam argumentandi tenue filum, & in docendo, & in refellendo. ¶ A Poetis sæpe dicitur de stamine vitæ, quod nere Parcas fabulantur. Virg. Æn. 10. v. 815. extremaque Lauso Parcæ fila legunt. Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 8. v. 63. tibi nascenti Nerunt fatales fortia fila deæ. Sil. l. 4. v. 28. Grandævi senes ducentes ultima fila. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 3. quæ dispensant fatalia fila, Sorores, Debuerant fusos evoluisse

se meos. & epist. 15. v. 82. ita nascenti legem dicere Sorores: Nec data sunt vitæ fila severa meæ. h. e. mores severi. Id. 5. Trist. el. 10. v. 45. O duram Lachesin, quæ tam grave sidus habenti Fila dedit vitæ non breviora meæ! Martial. l. 11. epigr. 37. rupta Sororum fila. h. e. vita amissa. & lib. 10. epigr. 5. cum supremæ fila venerint horæ. Adde Horat. l. 2. od. 3. v. 15. ¶ Aliquando dicitur de figura & lineamentis, fattezze. Plaut. Merc. 4. 4. 15. Satis scitum filum mulieris. Gell. l. 1. c. 9. Mores naturasque hominum conjectatione quadam, de oris & vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu sciscitari. & lib. 14. cap. 4. Forma atque filo virginali, aspectu vehementi, &c. Ammian. sub fin. l. 14. Fuit forma conspicuus bona, decentis filo corporis. Petron. in fragm. Tragur. cap. 46. Burm. Ingeniosus est, & bono filo. h. e. bona specie, bene habitus. Adde Arnob. l. 6. pag. 199. ¶ Interdum de figura, & textura cujusque rei. Lucret. l. 4. v. 85. formarum vestigia certa, Quæ vulgo volitant subtili prædita filo. Id. l. 2. v. 340. non omnis prorsum Esse pari filo, similique affecta figura. ¶ Etiam filus, i, m. usurpatum aliquando fuisse, testatur Arnob. l. 1. pag. 36.

FIMBRYA, æ, f. orlo, estremità, frangia, fimbria, θύσανος, κράσπεδον, extremitas vestis, aliusve rei, præsertim si incisuras habeat. Varr. l. 4. L. L. c. 13. Antiqui fibrum dicebant extremum: unde in sagis extrema, fimbriæ. Plin. l. 7. c. 51. Jam signa letalia, in furoris morbo risum, sapientiæ vero ægritudine, fimbriarum curam, & stragulæ vestis plicaturam. Cels. l. 2. c. 6. Mors denuntiatur, si quis in insania, in veste floccos legit, fimbriasve diducit. Cic. in Pison. cap. 11. Erant illi compti capilli, & madentes cincinnorum fimbriæ. Apul. l. 11. Metam. Palla ad ultimas oras nodulis fimbriarum decoriter confluctuabat.

FIMBRIANUS, a, um, ad Fimbriam pertinens, quod est nomen proprium R. ut Fimbriana seditio, Sallust. in fragm. apud Non. c. 3. n. 151.

FIMBRIATURIT. V. Figulaturit.

FIMBRIATUS, a, um, orlato, fimbriato, con frangia, θυσανωτός, fimbrias habens, laciniosus. Sueton. in Cæs. c. 45. Usum est lato clavo ad manus fimbriato. Plin. l. 21. c. 15. sub fin. Urticæ caule quoque mordaci, fimbriatis foliis. Id. l. 18. c. 7. Milii comæ granum complexæ, fimbriato capillo curvantur. Apul. l. 8. Metam. Flagrum contortis tæniis lanosi velleris prolixe fimbriatum.

FIMETUM, ti, n. letamaio, κοπρών, sterquilinium, quo fimus congeritur. Plin. l. 17. c. 9. sub fin. Fimeta sub dio, concavo loco, & qui humorem colligat. Adde lib. 24. c. ult.

FIMUS, i, m. & Fimum, i, n. letame, sterco, κόπρος, excrementa animalium, quibus agri stercorantur. Liv. l. 38. c. 18. Fimo bubulo pro lignis utuntur. Virg. 1. Georg. v. 80. arida tantum Ne saturare fimo pingui pudeat sola. Colum. l. 2. c. 15. Asinus bene confectum atque idoneum protinus arvo, fimum reddit. Plin. l. 30. c. 9. Palumborum fimus articulorum doloribus illinitur. Id. l. 28. c. 27. ad fin. Caprarum fimus sine cicatrice sanare dicitur. & cap. 11. Fimum asini recens cum rosaceo instillatur. & lib. 29. c. 5. Prodest & fimum gallinaceum, duntaxat rufum, ex aceto impositum. ¶ In femin. genere Apul. in fi. l. 7. Metam. Liquida fimo strictim egesta. Ita Elmenhorst. & Pricæus: alii aliter leg. ¶ Dicitur & universim de luto, fango. Virg. 5. Æn. v. 332. pronus in ipso Concidit immundoque fimo, sacroque cruore. Adde vers. 358. ¶ Carere plurali numero docent Diomed. l. 1. pag. 314. Phocas pag. 1708. & Beda de Orthograph. pag. 2332. Putsch.

FINALIS, le, attenente a' confini, ad fines pertinens, ὅριος. Papinian. Dig. lib. 10. tit. 1. leg. 11. In finalibus quæstionibus vetera monumenta, & census auctoritas sequenda est. h. e. quæ de agrorum finibus instituuntur. Adde Callistrat. lib. 47. tit. 21. leg. ult. & Sidon. l. 8. ep. 14. ¶ Item ad finem pertinens, finale, τελικός. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 5. ante med. Terram dividit Orizon, idest finalis circulus. Augustin. de Civ. Dei, l. 19. c. 4. entr. Finalis beatitudo. Donat. ad Terent. Eun. 5. 5. 18. finalem causam vocat controversiam status finitivi.

FINDO, is, fidi, fissum, a. 3. fendere, spaccare, σχίζω, scindo, diffindo, aperio, divido. Cic. 2. de Legib. c. 3. Ventum in insulam est. hoc enim quasi rostro finditur Fibrenus, & divisus æqualiter in duas partes, latera hæc alluit. Cels. l. 8. c. 4. ante med. de calvaria fracta. Solet etiam evenire, ut altera parte fuerit ictus, & in altera fiderit. Virg. 10. Æn. v. 295. inimicam findite rostris Hanc terram, sulcumque sibi premat ipsa carina. Id. 6. Æn. v. 540. Hic locus est, partes ubi se via findit in ambas. Id. 2. Georg. v. 353. hiulca siti findit Canis æstifer arva. & vers. 78. enodes trunci resecantur, & alte Finditur in solidum cuneis via. Plin. l. 36. c. 22. Specularis lapis finditur in quamlibet tenues crustas. Ovid. 2. de ar. am. v. 671. vomere findere terras. Horat. l. 1. od. 1. v. 11. findere agros sarculo. Id. Epod. 13. v. 13. Assaraci tellus, quam frigida parvi Findunt Scamandri flumina, lubricus & Simois. h. e. interfluunt, intersecant. ¶ Translate Id. l. 4. od. 11. v. 15. Idus tibi sunt agendæ, Qui dies mensem Veneris marinæ Findit Aprilem. divide in due parti. Ovid. 4. Metam. v. 666. Et liquidum motis talaribus aera findit. fende l' aria volando. & Heroid. ep. 16. v. 31. & Propert. l. 3. el. 7. v. 35. fretum merces portante carina Findere. solcare l' onde navigando. & rursus Ovid. ibid. ep. 19. v. 208. spes est vicinæ pacis in undis: Tum placidas tuto pectore finde vias. fendi l' acque notando. & absolute l. 1. Trist. el. 4. v. 3. Ionium non nostra findimus æquor Sponte. h. e. navigamus, solchiamo. & Stat. Theb. 12. v. 255. de tauro. Nunc pede torvus humum, nunc cornibus aera findit. Id. l. 3. silv. 1. v. 155. nubila disco findere. ¶ Findi aliquando est præ ira rumpi. Pers. sat. 3. v. 8. turgescit vitrea bilis: Finditur, ut Arcadiæ pecuaria rudere credas. crepo di rabbia. Plaut. Bacch. 2. 3. 17. Cor meum & cerebrum, Nicobule, finditur, istius hominis ubi fit mentio. Ovid. de medic. fac. v. 39. Marsis finduntur cantibus angues. si fanno crepare. ¶ De præterito hæc habet Priscian. l. 10. pag. 890. Putsch. Findo quoque fidi facit: licet quidam fissi putaverunt. Deinde affert exempla de diffindo.

FINGIBILIS, le, qui fingi potest. Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 4. sect. 104. Aurium tinnitus, vel præ oculis scintillarum fingibilis visus.

FINGO, is, finxi, fictum, a. 3. fingere, formare, πλάττω, est verbum generale ad omnia, quæ ingenio, & manu artificiose formantur, & significat formare, item veram imitatione exprimere, componere, efficere: a τεύχω, seu τεύχειν. Cic. l. 5. Fam. ep. 12. a med. Ab Apelle pingi, a Lysippo fingi volebat. Ovid. 2. Trist. v. 489. de humo fingere pocula. Cic. 6. Verr. c. 13. Fingere e cera. Id. 2. Offic. c. 44. Apes fingunt favos. Id. pro Mur. c. 29. Natura te finxit ad honestatem. Virg. 2. Æn. v. 79. nec, si miserum fortuna Sinonem Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget. Horat. de ar. Poet. v. 382. Fingere versus. Cic. 2. de nat. deor. cap. 59. ad fin. Lingua vocem immoderate profusam fingit, & terminat. ¶ Significat etiam simulare. Cic. 3. Fam. ep. 12. Suscipe meas partes, & eum te esse finge, qui ego sum. Sallust. in Catil. c. 48. Fingere alia omnia. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 39. Neque vultum fingere, neque interdum lacrymas tenere poterant. ¶ Item docere, instituere. Horat. l. 1. ep. 2. v. 64. Fingit equum tenera docilem cervice magister Ire viam. ¶ Item imaginari. Cic. 4. Acad. c. 36. ad fin. Finge, aliquem nunc fieri sapientem. Id. pro Mil. c. 29. Fingere cogitatione. Id. pro Rosc. Amer. c. 9. Homines antiqui, qui ex natura sua ceteros fingerent. Ovid. Heroid. epist. 4. extr. lacrymas finge videre meas. ¶ Item excogitare, comminisci. Terent. Eun. 1. 2. 58. Fingit causas, ne det. Plaut. Asin. 2. 1. 2. Argento comparando fingere fallaciam. ¶ Item componere, ornare, excolere. Ovid. de remed. Amor. v. 341. Proderit & subito, cum se non finxerit ulli, Ad dominam celeres mane tulisse gradus. Virgil. 2. Georg. v. 407. falce vitem putando fingere. ¶ Et speciatim capillos comere. Phædr. l. 2. fab. 2. v. 8. Cum se putaret fingi cura mulierum, Calvus repente factus est. Virg. 4. Æn. v. 148. mollique fluentem Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro. Ovid. 1. de ar. am. v. 306. Quid toties positas fingis inepta comas? Propert. l. 3. el. 8. v. 14. Et nitidas presso pollice finge comas. Adde Tibull. l. 2. el. 5. v. 50. Stat. 5. Theb. v. 228. & Senec. in Hippol. v. 372. ¶ Item meditari, parare, struere. Plaut. Capt. 2. 1. 13. At fugam fingitis. Co. nos fugiamus? Senec. de consol. ad Marc. c. 26. Nec parricidia aut fingi, aut cogitari. ¶ Item leniter tractare, mulcere. Ovid. Fast. 5. v. 409. Sæpe manus ægras manibus fingebat amicis. ¶ Item comparare, componere, accommodare. Cic. in Orat. c. 8. Omnes qui probari volunt, voluntatem eorum, qui audiunt, intuentur, ad eamque, & ad eorum arbitrium & nutum totos se fingunt & accommodant. ¶ In re oratoria aliquando fingere est proponere aliquid, quod si verum sit, aut solvat quæstionem, aut adjuvet: deinde id, de quo quæritur, facere illi simile. Ita Quintil. post med. cap. 10. l. 5. Nos dicimus fare una supposizione, supporre. V. Fictio. ¶ Pro persuadere, Sil. l. 1. v. 440. Daunum etiam, greta quo non spectatior alter Voce movere fora, atque orando fingere mentes.

FINIENS, entis, qui finit. Cic. 2. de Divin. c. 44. Illi orbes, qui cælum quasi medium dividunt, & aspectum nostrum definiunt, qui a Græcis ὁρίζοντες nominantur, a nobis finientes rectissime nominari possunt. Senec. l. 5. nat. quæst. c. 17. Hunc lineam, quæ inter aperta & occulta est, Græci ὁρίζοντα vocant, nostri finitorem dixere, alii finientem. orizzonte.

FINIO, is, ivi, itum, a. 4. finire, terminare, por fine, τελέω, finem impono. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 51. Si acrius insequi voluisset, bellum eo die potuisse finiri. Curt. l. 4. c. 14. Hic dies imperium aut constituet, aut finiet. Plin. l. 18. c. 2. Honos is non nisi vita finitur. Vellej. l. 2. c. 33. Finire honores æquo animo. h. e. deponere. Petron. in Satyr. c. 99. Osculo finire iram. & cap. 122. Vix dum finierat. scil. loqui. Ovid. 2. Metam. v. 566. Finierat Pæan. Id. 3. de ar. am. v. 755. Finiturus eram: sed, &c. Id. 3. Fast. in fin. Luna finit tempora mensis. Id. Metam. 15. v. 602. Finire metum morte tyranni. Id. 1. ex Pont. ep. 6. v. 41. gladio finire dolorem. Horat. l. 2. ep. 2. v. 146. Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ, Narrares medicis. Id. l. 2. sat. 4. v. 22. Finire prandia moris. Cic. 3. de Orat. c. 49. ad fin. Ut sententiæ verbis finiantur. h. e. verbis, non autem nominibus claudantur. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) a med. Nomen Latinum, quod e, & o litteris finitur, non reperiebant. & ibid. Verbum acuto sono finire. pronunziare coll' accento sull' ultima. Nepos in Pausan. in fi. & Plin. l. 6. c. 19. & lib. 8. c. 42. Voluntaria morte, aut inedia vitam finire. Ovid. 3. Trist. el. 7. v. 49. Ense alicui vitam finire. Id. 7. Metam. v. 591. non exoratis animam finivit in aris. Et absolute Tacit. Ann. 6. c. penult. Sic Tiberius finivit, octavo & septuagesimo ætatis anno. Plin. l. 2. ep. 12. Illis, qui morbo finiuntur. Quintil. l. 9. c. 4. ad fin. Denique ut semel finiam, sic fere componendum, quo modo pronuntiandum erit. per finirla una volta. ¶ Refertur etiam ad fines locorum. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 16. Populi R. imperium Rhenum finire. che il Reno è il confine, &c. Ovid. 11. Metam. v. 152. Tmolus Sardibus hinc, illinc parvis finitur Hypæpis. Id. 2. Fast. v. 222. Riparum clausas margine finit aquas. tiene dentro i confini delle rive. Liv. l. 1. c. 18. Signum contra, quo longissime conspectum oculi ferebant, animo finivit. Vellej. l. 2. c. 126. Quidquid

mezin

meridiano aut septentrione finitus. ¶ Item ad tempus. *Cic. l. 8. Attic. ep. 3.* Finire provincias Gallias. *h. e.* præscribere tempus imperii in Gallia habendi. *Id. Fam. 15. ep. 9.* Ne quid accedat temporis ad id, quod tu mihi & senatusconsulto, & lege finisti. *mi bai assegnato.* *Sueton. in Aug. c. ult.* Quibus solvendis annuum diem finiit. *prescrisse.* *Liv. l. 1. c. 17.* Quinque dierum spatio finiebatur imperium. ¶ Et ad numerum. *Curt. l. 4. c. ult.* Cecidere Persarum, quorum numerum victores finire potuerunt, millia XL. *Al. leg.* inire. ¶ Et ad modum. *Cic. 2. de Legib. c. penult.* Sepulcris novis finivit modum. nam super terræ tumulum noluit quid statui. *Id. 2. de Fin. c. 20.* Cupiditates non Epicuri divisione finiebat, sed sua satietate. *Id. ibid. c. 9.* Illud ipsum non nimium probo, philosophum loqui de cupiditatibus finiendis. An potest cupiditas finiri? tollenda est atque extrahenda radicitus. *h. e.* intra certos fines circumscribendis. ¶ Ponitur etiam pro definire, seu explicare quid res sit. *Quintil. l. 2. c. 15.* Quid sit rhetorice, quæ finitur quidem varie, sed, &c. Adde *lib. 6. cap. 3. ad fin. & lib. 7. cap. 3.* ¶ Item pro statuere, definire, decernere. *Liv. l. 40. c. 44. a med.* De pecunia finitur, Ne major causa ludorum consumeretur, quam, &c. ¶ *Finiendi modus* est Indicativus. V. *Finitivus.*

FINIS, is, m. & f. *fine, termine,* τέλος, terminus, extremitas in unaquaque re, exitus, modus. *Cic. 2. de Orat. c. 34.* Oratione aliqua lecta ad eum finem, quem memoria possem comprendere. *fine a quel segno, che,* &c. *Id. 4. Verr. c. 48.* Modum aliquem & finem orationi nostræ, criminibusque facimus. *Id. 1. Offic. c. 29.* Finem & modum transire. *Id. pro Cluent. c. 3.* Reperire finem atque exitum rei cujuspiam. *Id. 2. de Orat. c. 55.* Facere finem scribendi. *Terent. Heaut. prol. v. 34.* facere maledictis. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 33.* injuriis. *Quintil. l. 12. c. ult.* His dicendi virtutibus usus orator, finem quoque dignum & optimo viro, & opere sanctissimo faciet. *Cic. 6. Phil. c. 1.* Etiamsi ille dies vitæ finem mihi allaturus esset. *Id. de somn. Scip. c. penult.* Quod ipsum agitatur aliunde, quando finem habet motus, vivendi finem habeat, necesse est. *Terent. Andr. 1. 1. 12.* Rebus finem præscribere. *Cic. 3. Verr. c. 2.* constituere. *Virg. 10. Æn. v. 106. & Tacit. 4. Histor. c. 3.* Finem capere. *h. e.* habere, vel facere. *Virg. 6. Æn. v. 76.* finem dedit ore loquendi. *& lib. 3. v. 145.* fessis rebus finem ferre. *& lib. 4. v. 639.* curis imponere finem. *Tacit. 6. Ann. c. 40. extr.* Finem vitæ sibi ponere. *uccidersi.* *Lucret. l. 2. v. 1114.* ad finem perducere. *& lib. 6. v. 24.* finem timoris statuere. *Terent. Hecyr. 1. 2. 21.* statuere orationi. *Plin. l. 9. ep. 28.* Polliceris in fine, te statim ad nos evolaturum. *in fine della lettera.* *Liv. l. 30. c. 1.* Scipioni non temporis, sed rei gerendæ fine prorogatum imperium est. ¶ *Quem ad finem* est quamdiu. *fino a quando.* *Cic. Catil. 1. c. 1.* Quem ad finem sese effrenata jactabit audacia? *Id. Verr. 7. c. 29.* Piratam vivum tenuisti: quam ad finem? dum cum imperio fuisti. ¶ *Ad eum finem* est tamdiu, *fino a tanto.* *Nep. in Epamin. c. 2.* Exercebatur plurimum currendo & luctando, ad eum finem, quoad stans complecti posset atque contendere. *Cic. 2. de natur. Deor. c. 51. sub fin.* Amor bestiarum in educandis custodiendisque iis, quæ procreaverunt, usque ad eum finem, dum possint se ipsa defendere. Adde *Verr. 2. c. 6.* ¶ *Ad finem,* usque ad finem, *fino al fine.* *Ovid. Metam. 11. v. 750.* ad finem servatos laudat amores. *Id. 2. Amor. el. 7. v. 14.* Et stetit ad finem longa tenaxque fides. *Liv. l. 50. c. 32.* Non venit ad finem tam audax inceptum. *non ebbe il suo intento.* ¶ *Fine* ablativus (quod & *fini*, ut *igne* & *igni*) est tenus, usque ud. *Hirt. de B. Afric. c. 85.* Per mare umbilici fine ingressi. *fino al bellico.* *Sallust. in fragm.* apud *Arusian. Mess.* Fine inguinum ingrediuntur mare. *Cato R. R. c. 113.* Amphoras nolito implere nimium ansarum infimarum fini. ¶ *Nullo fine, dempto fine,* est sine fine, *senza fine.* *Plin. l. 14. c. 1. Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 10. & 1. ex Pont. ep. 1. v. 74. & Heroid. ep. 5. v. 50.* ¶ Interdum *finis* dicitur de fine vitæ, *morte.* *Tacit. 2. Hist. c. 37.* Septem a Neronis fine menses sunt. Adde *15. Ann. c. 63. & alibi sæpe, & Vellej. l. 2. c. 123.* ¶ Sæpe de causa & proposito, cujus gratia fit aliquid, & ad quod referuntur omnia. Est enim illud ultimum ac summum, quod ab operante quæritur. Dubitare quodammodo videtur *Cic.* hoc sensu usurpare. Sic enim loquitur *l. 3. de Fin. c. 7.* Cum enim hoc sit extremum (sentis enim, credo, me jamdiu, quod τέλος Græcus dicat, id dicere tum extremum, tum ultimum, tum summum: licebit etiam finem pro extremo aut ultimo dicere) &c. ¶ Alibi vero sine dubitatione utitur, ut *1. Offic. c. 39.* Domus finis est usus. *& cap. 56.* Liberalitas referenda est ad illum finem, &c. *Tacit. 14. Ann. c. penult.* Quod ad eum finem memoravimus, ut, &c. *affinchè.* ¶ Sæpissime de limite, termino, & extremitate locorum, *fine, confine,* ὅρος. Hanc volunt quidam Etymologi esse primam ac propriam vim & significationem. Adhibetur autem fere in plurali numero. *Terent. Heaut. 3. 1. 93.* Vicini nostri hic ambigunt de finibus. *Cic. de Offic. l. 1. c. 10.* Terminare fines agrorum. *Id. de Provinc. Consul. c. 12.* Finium imperii propagatio. *Id. pro Dejot. c. 8.* Tueri fines ab excursionibus hostium. *Id. in Orat. c. 41.* Suas regiones finesque defendere. ¶ In singulari num. *Liv. l. 33. c. 37.* Redeuntes inde Ligurum extremo fine. *& lib. 40. c. 16.* Fere ad extremum finem provinciæ Galliæ. *Cic. pro Cæcin. c. 8.* Intra finem ejus loci, quem oleæ terminabant. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 59.* Tu potius ripis effuse capacibus amnis (Sic æternus eas) labere fine tuo. *scorri dentro i tuoi limiti.* ¶ Translate *Cic. 1. de Orat. c. 49.* Crassus mihi visus est oratoris facultatem non illius artis terminis, sed ingenii sui finibus, immensis pæne, describere. *Id. pro Quint. c. 10.* Certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possim. *Id. de Harusp. resp. c. 3.* Illud scelus tum importunum, audaciam tam immanem non posse arceri otii finibus. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 49.* Intra fines naturæ vivere. ¶ Aliquando *fines* sunt ipsa regio, *paese.* *Sallust. in Jug. c. 15.* Ego his finibus ejectus sum, quos majoribus meis populus R. dedit. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 2. extr.* Fines Helvetiorum in longitudine millia passuum ducenta quadraginta in latitudinem centum octoginta patebant. *& lib. 6. c. 31.* In mediis Eburonum finibus. *& lib. 1. c. 6.* Ut per suos fines eos ire paterentur. *Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 21.* Scythicique in finibus Istri Ille pharetrati lusor Amoris abest. ¶ *Finis* pro definitione, *Quintil. l. 2. c. 15.* (*al. 16.*) Est igitur frequentissimus finis rhetorices, vis persuadendi. *Sic plures eo cap.* ¶ Feminino genere *Virg. 2. Æn. v. 554.* Hæc finis Priami fatorum, hic exitus illum Sorte tulit. *Cic. 2. de Legib. c. 22.* Necesse est edisseri a nobis, quæ finis funestæ familiæ, &c. *Gell. l. 7. c. 3. circa med.* Eo consilio, atque ea fini. *Id. l. 1. c. 3. sub fin. & lib. 13. c. 20.* Hac fini ames, tanquam, &c. *Liv. l. 22. c. 57.* Quænam futura finis tantis cladibus foret. Adde *Lucret. l. 5. v. 107. & 551. & alibi, Colum. l. 5. c. 21. & Varron. Sisenn. Cass. Hemin. Cæcil. & Accium* apud *Non. c. 3. n. 90.* ¶ *Fine, qua,* est catenus, quatenus. *Papinian. Dig. lib. 16. tit. 2. leg. 19.* Obligatio pristina remanebit: sed dabitur ei compensatio peculii, fini, qua servus publicus habebit. ¶ Non semel apud eund. JCtum *finis* pro modo accipitur, ut *lib. 20. tit. 1. leg. 1. a med.* Placuit, ne fructus hypothecarum usuris compensaret, fini legitimæ usuræ. *Id. lib. 21. tit. 2. leg. 66. extr.* Finem pretii deminuere, vel excedere. *Id. lib. 40. tit. 17. leg. 57.* Cogetur ad finem peculii perpetua legata præstare.

FINITE, adverb. intra certos fines. *Cic. 2. fin. c. 9.* Ergo & avarus erit, sed finite, & adulter, verum habebit modum. *Gell. l. 14. c. 7. a med.* Referri oportere ad Senatum aut infinite de republ. aut de singulis rebus finite: *o in generale, o in particolare.*

FINITIMUS, a, um, *vicino, confinante,* πρόσορος, vicinus, propinquus, proximus, qui fines nostros attingit. *Cic. pro leg. Manil. c. 4.* Bosphoranis finitimis suis bellum inferre simulasset. *Id. ibid. c. 5.* Regnum Ariobarzanis, quod finitimum est vestris vectigalibus. *Ovid. 4. Trist. eleg. 10. vers. 111.* finitimis quemvis circumsoner armis. ¶ Translate ponitur pro simili, conjuncto. *Cic. 4. Acad. c. 21.* Ita finitima sunt falsa veris. *Id. de clar. Orat. c. 42.* Artium studiumcumque quasi finitima vicinitas. *Id. 2. de Orat. c. 44.* Motus, qui finitimi sunt, & propinqui his animi perturbationibus. *Id. 4. Tuscul. c. 30.* Ægritudini finitimus est metus. *Id. pro Sull. c. 25.* Autronii nomen finitimum maxime est hujus periculo & crimini. *Gell. l. 5. c. 4. extr.* Verbum verbo finitimum.

FINITIO, onis, f. finium assignatio, circumscriptio, divisio. *Hygin. Poet. astron. l. 1. c. 6. extr.* Si non in triginta partes unumquodque hemisphærium dividatur, sed in alias quotlibet finitiones. ¶ Item finis, terminus, status. *Vitruv. l. 2. c. 1. ad fin.* Liber hoc non profitetur, unde architectura nascatur, sed unde origines ædificiorum sint institutæ, & quibus rationibus enutritæ & progressæ sint gradatim ad hanc finitionem. *Id. l. 8. c. 1.* Visum ad libratam altitudinem certa finitione designare. Adde *lib. 5. cap. 4. sub fin.* ¶ Item definitio, *definizione.* *Quintil. l. 7. c. 3.* Finitio est rei propositæ propria & dilucida, & breviter comprehensa verbis enunciatio. Adde *lib. 2. cap. 15. & alibi.* & *Gell. lib. 15. cap. 9.* ¶ Item propositio, regula. *Colum. l. 5. c. 11. ad fin.* Illam quasi finitionem, qua nos paulo ante usi sumus, veluti quandam legem sanxerunt, eos tantum surculos posse coalescere, qui sint cortice consimiles.

FINITIVUS, a, um, adject. qui definit. Hinc *finitivus status* apud Rhetores dicitur, in quo quæritur, quid quis fecerit. *Quintil. l. 3. c. 6. & lib. 12. c. 2.* & finitiva causa, *l. 7. c. 3. extr.* ¶ Apud Grammaticos *finitivus modus* verborum est, cum quasi definita & simplici utimur expositione, ut *accuso, accusabam*: qui & *indicativus* dicitur, & a *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 10.*) *finiendi modus* appellatur. *Diomed. l. 1. pag. 328. Putsch.*

FINITOR, oris, m. ὁριστής, terræ mensor, aut etiam alius arbiter, qui lite de agrorum finibus exorta, suos cuique limites præscribit. *Cic. Agrar. 2. c. 53. extr.* Quæstori permittant, finitorem mittant. ¶ *Finitor* etiam dicitur, qui cuicumque rei quocumque modo finem facit. *Stat. 8. Theb. v. 91. de Plutone.* O cunctis finitor maxime rerum. ¶ *Finitor circulus* est *l'orizzonte.* V. *Finiens.* ¶ Translata *Plaut. Pœn. prol. v. 48.* Argumenti regiones, limites, confinia Determinabo: si rei sum factus finitor. Pænultimam hic *Plaut.* corripit, quasi non a verbo *finire*, sed a nomine *finis* ducens, ut a vino est *vinitor*. Alii tamen ordinem verborum mutant.

FINITUS, a, um, *finito, terminato,* qui cessavit, desiit, peractus est. *Justin. emit. l. 15.* Finitum certamen. *Flor. l. 2. c. 13.* Finitum bellum. *Ovid. 3. Trist. el. 2. v. 17.* Via finita. *Horat. l. 2. od. 19. v. 4.* Finiti amores. *Id. l. 2. ep. 2. v. 104.* Finita studia. *Plin. l. 18. c. 27.* Finiti frigoris indicium. *Id. l. 19. c. 3.* Finitus sudor. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 10.*) Nomina ne littera finita. *Flor. l. 2. c. 15.* Carthago finita. *h. e.* eversa, sublata. ¶ *Finire,* re finita. *Plin. l. 9. ep. 13. a med.* Finito, incipit respondere Vejento. Al. leg. multo rectius: *Finio. Incipit respondere,* &c. ¶ Item certis finibus conclusus, certus, determinatus, definitus, circumscriptus, *circoscritto, determinato,* ὡρισμένος. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 59.* In ore sita lingua est, finita dentibus. *Id. in Partit. c. 18.* Duo sunt quæstionum genera: quorum alterum finitum temporibus & personis: alterum infinitum, nullis neque personis neque temporibus notatum. *Plin. l. 2. c. 53.* Ventura finito die præcinere. *Ovid. 5. Fast. v. 65.* finitaque certis Legibus est ætas, unde petatur honos. *Vellej. l. 1. c. 10.* Egredi finito arenæ circulo. ¶ Apud Grammaticos *finitus articulus* est, qui certum quippiam significat, ut *hic, hæc*:

bet: *infimitus*, qui incertum, ut *quis*, *quæ*. Ita *Varr. l.* 9. *L. L. cap.* 1.

FIO, fis, factus sum, n. passiv. anom. *esser fatto*, *divenire*, *farsi*, γίνομαι, efficior, evado. Est passivum verbi *facio*, & æque late patet. Volunt Etymologi esse a φύω, nascor, sum. *Plaut. Amph.* 3. 1. 4. Interdum fio Jupiter, quando lubet. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 211. melior fis accedente senecta. *Nep. in Alcib. c.* 5. Ab exercitu recipitur, prætorque fit. *Id. in Dione, c.* 9. Fit strepitus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 7. Omnia quæ fiunt, quæque futura sunt. & *mox*. Nihil fieri potest, nihil accidere, nihil evenire. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 9. Ut urbe tota fletus gemitusque fieret. *Plaut. Rud.* 4. 3. 16. Dominus, cui furtum fiebat. *Id. Aulul.* 2. 4. 31. Ut det, qui fiemus liberi. *Terent. Heaut.* 5. 4. 14. Non patiar flagitiis tuis me infamem fieri. *Id. Andr.* 1. 3. 20. Mihi non fit verisimile. *non si rende*. ¶ *Fieri potest*, *fieri non potest* est quod minus Latine dicitur possibile, impossibile est, *può essere*, *si può dare*. *Crassus* apud *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 70. Potest fieri, ut iratus dixerit. *Cic. de Amic. c.* 21. Neque fieri potest, ut, &c. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 3. Fieri potest, ut recte quis sentiat, & id, quod sentit, polite eloqui non possit. ¶ Quandoque est æstimari. *Nepos in Datam. c.* 5. Illum unum pluris, quam se omnes, fieri videbant. *Cic. de Amic. c.* 16. Ut quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis. ¶ Item rem divinam peragi. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 12. Cum pro populo fieret. ¶ Item esse, *essere*. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 7. Scilicet contempsi te: nec fieri potest me quidquam superbius. *Plaut. Merc.* 4. 3. 1. Miserior mulier nec est, nec fiet, nec fuit. ¶ Item gigni, produci, *nascere*. *Varr.* 3. *R. R. c.* 12. *a med.* Lepores in Gallia fiunt permagni, in Hispania mediocres. *Plaut. Trin.* 4. 2. 90. Arabia ubi absinthium fit, atque cunila gallinacea. ¶ Item evenire, accidere in tertiis personis, *accadere*, *avvenire*. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 2. Fit sæpe, ut ii, qui debent, non respondeant ad tempus. *Id. de Amic. c.* 21. Si morum commutatio quædam (ut fieri solet) facta erit. & *cap.* 20. Ne intemperata quædam benevolentia (quod persæpe fit) impediat magnas utilitates amicorum. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 12. *ad fin.* Si ita factum esset, ut ille Senatum offenderet. ¶ Quid illo, *vel* de illo fiet? *che sarà di lui?* *Cic. l.* 14. *Fam. ep.* 4. Quid Tulliola mea fiet? *Id.* 4. *Acad. c.* 33. Quid fiet artibus? *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *circa med.* Quid illo fiet, quem reliquero? quid me autem, si non tam cito decedo? *Terent. Adelph. in fi.* De fratre quid fiet? *Plaut. Epid.* 2. 2. 48. Quid de illa fiet fidicina? ¶ *Si quid me factum sit*, V. in fi. verbi *Facio*. ¶ *Fiet aliquid*, *qualche cosa sarà*. *Terent. Andr.* 2. 1. 13. Credo, impetrabo, ut aliquot saltem nuptiis prodat dies: interea fiet aliquid, spero. *Plaut. Merc.* 2. 4. 25. Invenietur, exquiratur, aliquid fiet. *si farà qualcosa*. ¶ *Fit nihil* dicitur, cum vanus est conatus, & opera luditur, nihil conficitur. *Plaut. Curcul.* 5. 3. 5. Postquam nihil fit, clamore hominem posco. *h. e.* argentum non redditur. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 18. An hoc significas, nihil fieri, frigere te? *Gell. l.* 2. *c.* 29. Sol fervit, & fit nihil. ¶ *Ut fit*, *sic ut fit*, ut fieri solet, *come accade*, *come s' usa*. *Cic. in Orat. c.* 53. Præsertim cum, ut fit, fortuito sæpe aliquid concluse apteque dicerent. *Id.* 4. *Verr. c.* 23. Queri cum multis, ita ut fit, incipiunt. *Liv. l.* 3. *c.* 1. Fecit statim, ut fit, fastidium copia. ¶ Est etiam sequi, nasci, *venir in conseguenza*. *Terent. Andr.* 2. 3. 11. Ex ea re quid fiat, vide. *Plin. l.* 2. *c.* 75. Sic fit, ut longissimus dies duodecim horas colligat. *Nep. in Dion. c.* 2. Quo fiebat, ut uni huic maxime indulgeret. *Id. in Alcib. c.* 7. Ex quo fiebat, ut, &c. ¶ *Fiet* est concedentis, permittentis, annuentis, *Plaut. Pseud.* 1. 5. 146. Fiat: geratur mos tibi. *Id. Mostell.* 1. 3. 44. I mecum hac, obsecro, una simul. Si. fiat. Adde *Senec. in fi. proœm. ad lib.* 3. *controverf.* ¶ *Fi*, *fite*, & *fitote*, voces sunt imperativi modi. *Plaut. Pers.* 2. 1. 30. Age, fi benignus, subveni. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 38. fi cognitor. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 63. fite causa mea Lydi barbari. *Id. Paen. prol. v.* 8. faturi fite fabulis. *Id. in suppos. Amph. scena quæ incipit*, Quis tam, *sub fin.* Id si fuat, Amphitruones fitote gemini. Adde *Caton. Crassum*, *Livium in Odyss.* apud *Non. c.* 7. *n.* 61. ¶ *Fimus* legunt quidam apud *Terent. Heaut.* 3. 1. 74. Deteriores omnes fimus licentia. Al. *sumus*. Sed *Arnob. l.* 2. *pag.* 53. Causæ, quibus mali fimus, & pessimi. ¶ *Fiens* particip. ponitur a *Diomed. l.* 1. *pag.* 352. & 377. rarum tamen esse dicitur. Certe caret, quod sciam, exemplis. ¶ Olim & *fior* usurpatum fuit. *Cato* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 789. Postquam diutius fitur. *Id. ibid.* Græco ritu fiebantur Saturnalia. *Liv. in Odyss.* apud *Non. c.* 7. *n.* 61. fitum est.

FIRCELLINUS, a, um, ad Fircellium pertinens. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 4. Sexaginta millia (*turdorum*) Fircellina. Est autem Fircellius nomen propr. R. ut Fircellius Pavo apud *eund. ibid. c.* 2. & 6.

FIRCUS Sabinis est hircus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 19.

FIRMAMEN, inis, n. *fermezza*. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 491. Porrigitur radix, longi firmamina trunci.

FIRMAMENTUM, ti, n. *fermezza*, *rassodamento*, *sostegno*, id quo quippiam firmatur, ne vacillet, aut ruat. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 15. Ubi imbecillitas materiæ postulare videretur, pilæ interponuntur, transversaria tigna injiciuntur, quæ firmamento esse possint. *Gell. l.* 13. *c.* 22. Nervi sunt vincula & firmamenta membrorum. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c.* 2. Parum firmamenti & parum virium veritas habet. *Id. pro Mur. c.* 28. Venio nunc ad M. Catonem, quod est firmamentum ac robur totius accusationis. *Id. pro Planc. c.* 9. Flos equitum Rom. ornamentum civitatis, firmamentum reipubl. publicanorum ordine continetur. *Id. de Amic. c.* 18. Firmamentum stabilitatis constantiæque ejus, quam in amicitia quærimus, fides est. *Id. Tuscul.* 4. *c.* 4. Firmamentum disciplinæ, *Id. pro Flacc. c.* 37. Si ullum firmamentum in illo teste poneres. ¶ Apud Rhetores *firmamentum* est illud, quod ab accusatore opponitur contra rationem defensoris; ad firmandam scilicet suam accusationem, quæ sine eo omnino corrueret. *Cic. in Partition. c.* 29. Distinguendi gratia *rationem* appellamus eam, quæ affertur a reo ad recusandum, depellendi criminis causa; quæ nisi esset, quid defenderet, non haberet: firmamentum autem, quod contra ad labefactandam rationem refertur, sine quo accusatio stare non potest. Eadem habet *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c. penult.* ¶ Item *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 14. quæ adolescens multo ante scripserat, aliter *firmamentum* definit, ac in *Partitionibus*, nempe firmissimam argumentationem non accusatoris, sed defensoris. ¶ *Firmamentum* pro cælo, in quo stellæ fixæ sunt usurpatur ab *Augustin. l.* 2. *de Gen. ad litt.* &c.

FIRMANUS, a, um, ad Firmum pertinens, quod est oppidum Italiæ in Piceno, *Fermo*, colonia Romanorum. *Plin. lib.* 3. *cap.* 13. castellum Firmanorum vocat. Hinc Firmana cohors apud *Liv. lib.* 44. *cap.* 40.

FIRMATOR, oris, m. *rassermatore*, *rassodatore*, qui firmat. *Tacit. l.* 2. *Ann. c.* 46. Missus tamen Drusus pacis firmator. *Plin. l.* 10. *ep.* 38. Firmator disciplinæ militaris.

FIRMATUS, a, um, adject. *stabilito*, *rassodato*, roboratus, confirmatus, ἐστηριγμένος. *Plin. l.* 27. *c.* 23. *ad fin.* Vitium gracilitas firmata circumligatis hastilibus. ¶ Translate *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 1. Vetus opinio est, omnium gentium firmata consensu. *Id. pro Cluent. c.* 5. Animus consilio & ratione firmatus. *Id. pro Cæl. c.* 18. Firmata jam ætas. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 28. Firmata pax. *Sallust. in Fragment.* apud *Arusian. Mess.* Firmatus animi. *Plaut. Mil.* 2. 5. 43. Nisi das firmatam fidem, te huc intro ituram. *Liv. l.* 4. *c.* 7. Non tamen pro firmato jam stetit magistratus ejus jus, quia tertio mense, quam inierunt, honore abiere. *Curt. l.* 7. *c.* 5. Milites mature cibo ac potione firmati. *ristorati*, *rinvigoriti*.

FIRME, *con fermezza*, firmiter, stabiliter. *Plin. l.* 35. *c.* 12. *extr.* Ut firmius durent, calce addita. *Vitruv. l.* 5. *c. ult.* Pulvinus quam firmissime statuatur. *Sueton. in Calig. c.* 26. Firme insistere. *star saldo in piè*: *stare a piè fermo*. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Fin. c. ult.* Firme graviterque aliquid comprehendere. & *lib.* 2. *c.* 2. Habere bene cognitam voluptatem, & satis firme conceptam animo. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 14. *ad fin.* Firmissime asseverare aliquid. *Id.* 3. *de Fin. c.* 9. Assensus suos firme sustinere. *Plin. l.* 6. *ep.* 13. Graviter & firme respondere. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. Firme continere aliquid. *h. e.* optime meminisse.

FIRMIANUS, a, um. Firmiana vasa argentea, dicta sunt a quodam Firmio artifice. *Plin. l.* 33. *c.* 11. ubi alii leg. *Furniana*.

FIRMITAS, atis, f. *fermezza*, *sodezza*, *stabilità*, stabilitas, soliditas, constantia, στερεότης, βεβαιότης. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 133. Age, specta, postes cujusmodi! quanta firmitate facti, & quanta crassitudine! *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 11. Ictum firmitas materiæ sustinet. *Vitruv. l.* 2. *c.* 6. Pulvis (*Puteolanus*) commixtus calce & cæmento ædificiis præstat firmitates. *Plin. l.* 35. *c.* 12. *ad fin.* Cois amphoris laus maxima, Adrianis firmitas. *Id. l.* 14. *c.* 3. Uva sine ullis vasis in vite servabilis: tanta est contra frigora, æstus, tempestatesque firmitas. *Id. l.* 19. *c.* 1. Ægyptio lino minimum firmitatis. *Id. l.* 20. *c.* 5. *sub fin.* Firmitas valetudinis. *Id. l.* 35. *c.* 12. *a med.* Fastigia templorum mira cælatura, & arte, ævique firmitate sanctiora auro. *durabilità*. Sic *l.* 14. *c.* 2. Firmitas vini. *Cic.* 2. *Phil. c.* 25. Gladiatoria totius corporis firmitas. *forze*, *robustezza*. *Gell. l.* 2. *c.* 3. Firmitas & vigor vocis. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 44. Virtus & firmitas animi. *Id. Fam.* 9. *ep.* 11. Firmitatem & constantiam, si modo fuit aliquando in nobis, eandem cognosces quam reliquisti. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 24. Universus exercitus numero amplissimus est, firmitate exiguus. *di valore*.

FIRMITER, *con fermezza*, *sodamente*, στερεῶς, firme. *Plaut. Epid.* 1. 1. 77. Nisi suffulcis firmiter, non potes subsistere. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 11. *n.* 24. Firmiter stabilita matrimonia. *Lucil. ibid.* Firmiter hoc, pariterque tuo sit pectore fixum. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 26. Neque ordines servare, neque firmiter insistere poterant. *a piè fermo*. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 111. Firmiter alicui promittere. *Gell. l.* 13. *c.* 8. Firmiter meminisse.

FIRMITUDO, inis, f. *fermezza*, στερεότης, firmitas. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 11. Firmitudinem vocis maxime natura comparat, nonnihil adauget, & maxime conservat exercitatio declamationis. *buon petto*. *Plaut. Asin.* 2. 2. 54. & *Cic.* 5. *Fam. ep.* 13. Firmitudo gravitasque animi. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 14. Salus ab isto data nihil habitura est firmitudinis. *stabilità*.

FIRMO, as, avi, atum, a. 1. *rassodare*, *stabilire*, *fermare*, στηρίζω, firmum stabilemque reddo, stabilio, ne vacillet, aut ruat. *Curt. l.* 4. *c.* 9. *a med.* Gradum firmare vix poterant, cum modo saxa lubrica vestigium fallerent, modo rapidior unda subduceret. *Virg. Æn.* 3. *v.* 659. Trunca manum pinus regit, & vestigia firmat. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 73. Æstuaria aggeribus & pontibus, traducendo graviori agmini, firmat. *Plin. l.* 21. *c.* 31. Remedium ad dentium mobiles firmandos. *Id. l.* 18. *c.* 6. *sub fin.* Fossis in solutiore terra sepibus firmari, ne procidant. & *lib.* 35. *c.* 15. Bitumen æramentis illinitur, firmatque ea contra ignes. ¶ Est etiam munire, *fortificare*, *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 28. Præsidium pontis tuendi causa ponit, magnisque eum locum munitionibus firmat. *Sallust. in Jug. c.* 25. Turres exstruit, easque præsidiis firmat. *Hirt. de B. Afric. c.* 13. Sinistrum cornu magnis equitum copiis firmaverat. *Virg.* 11. *Æn. v.* 465. aditus urbis firmare. *presidiare*. ¶ Item reficere, roborare, *refiziare*, *rinforzare*. *Liv. l.* 27. *c.* 13. *extr.* Firmare cibo corpora. *Curt. l.* 9. *c.* 10. Vexatos milites quiete firmare. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 15. Corpora juvenum labore firmari. *Id. de clar. Orat. c. ult.* Firmare vocem. *Colum. l.* 6. *c.* 27. *a med.* Major prægnantibus adhibenda cura est

largo-

larsoque pascuo firmandæ. *Virg. 3. Georg. v. 209.* non ulla magis vires industria firmat, Quam venerem & cæci stimulos avertere amoris. ¶ Item sistere, *fermare*. *Cels. l. 1. c. 3.* & *Plin. l. 14. c. 18.* Uva, quæ alvum solutam firmat. ¶ Item confirmare, securum reddere, *assicurare, confortare*. *Virg. 3. Æn. v. 610.* dextram Anchises Dat juveni, atque animum præsenti pignore firmat. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 65.* Cujus adventus Pompejanos compressit, nostrosque firmavit, ut se ex maximo timore colligerent. *Justin. l. 2. c. 11.* Leonida cum in bellum proficisceretur, ita suos firmaverat, ut ire se parato ad moriendum animo scirent. *Id. l. 11. c. 4.* Animos firmare in obsidionis patientiam. *Tacit. extr. lib. ult. Ann.* Firmata animum constantibus exemplis. ¶ Item tutum, stabilem, & constantem reddere, *confermare*. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 27.* Complures civitates in fidem recipit, obsidibus firmat. *Cic. pro Sull. c. 11.* Qui filium suum vita privavit, ut in ceteris firmaret imperium. *Id. 2. Offic. c. 11. extr.* Alicujus opes firmare atque augere. *Virg. Æn. 2. v. 691.* Da deinde auxilium pater, atque hæc omina firma. *Horat. l. 3. od. 5. v. 45.* Donec labantes consilio patres Firmaret. *Quintil. l. 1. c. 1. (al. 2.)* & *lib. 2. c. 4.* Firmare memoriam. ¶ Item rationibus probare, ostendere, *confermare, provare*. *Cic. de Harusp. resp. c. 14.* Tabulis hoc censorum, memoria multorum firmabo ac docebo. *Id. de Fato, c. 5. extr.* Si vis & natura fati ex divinationis ratione firmabitur. *Id. 2. de Legib. c. 7.* Multa firmantur jurejurando. *Virg. 12. Æn. v. 212.* Talibus inter se firmabant fœdera dictis. ¶ Item ratum facere. *Terent. Andr. 3. 1. 3.* Pamphilus firmavit fidem. nam quod peperisset, jussit tolli. *confermò la parola, la promessa data*. *Id. Heaut. 4. 2. 5.* fidem alicui mi firmare. *h. e.* facere, ut magis credatur. ¶ Item affirmare, asseverare, *affermare, prometter, assicurare*. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 48.* Seque ibi futurum, ubi præscripserit, & ea facturum, quæ imperaverit, obsidibus datis firmat. *Tacit. 2. Hist. c. 9.* Paratis omnium animis, reversuros firmaverunt. *Pallad. in Octobr. tit. 12.* Alii amygdalo inseri posse firmarunt. Et passive *Id. in Septembr. tit. 3.* Sata bene provenire firmantur. *si dice, che*, &c.

FIRMUM. V. *Fermanus*.

FIRMUS, a, um, *fermo, sodo, stabile, saldo*, βέβαιος, στερεός, qui non vacillat, aut ruit, qui dimoveri, aut labefactari non potest, stabilis, fixus, durus: ἀπὸ τοῦ ἔρματος, quod est fulcrum, *Festo* dictum videtur: aliis ab εἱρμός, nexus: aliis a ῥωμαλέος, fortis, validus. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 4. v. 35.* Nos fragili vastum ligno sulcavimus æquor: Quæ tulit Æsoniden, firma carina fuit. *Id. 4. Fast. v. 370.* firma vincula. *Id. 2. Amor. el. 12. v. 3.* janua. *Id. 1. ex Pont. ep. 2. v. 14.* fera. *Id. 2. de ar. aman. v. 652.* arbor. *Virg. 2. Æn. v. 481.* firma robora. *Curt. l. 5. 1. 1.* Firmum solum. *Plin. l. 9. c. 33.* Firmioris testæ murices. ¶ Refertur & ad vires corporis, *forte, robusto*. *Nepos in Eumen. c. 11.* Fuit viribus ad laborem ferendum firmis. *Cic. Fam. 16. ep. 8.* Effice ut valeas, & ut ad nos firmus ac valens quamprimum venias. & *epist. 5.* Mihi placebat, si firmior esses, ut te Leucadem deportares. *Id. Fam. 11. ep. 27.* Nondum satis firmo corpore cum esses, ad me mane venit. *Vellej. l. 2. c. 84.* Firmissimi remiges. ¶ Item ad ea, quæ diu durant, *durevole*. *Virg. Georg. 2. v. 97.* Sunt etiam Amineæ vites, firmissima vina. *Plin. l. 26. c. 3.* Durabat antiquitas firma. ¶ Dicitur & de cibis, qui sunt solidioris alimenti, & vires addunt. *Cels. l. 2. c. 18.* Firmius est triticum, quam milium: ipsum, quam hordeum: ex tritico firmissima siligo. & *ibid.* Firmior ex frumenta potio. *Varr. l. 2. R. R. c. ult.* Firmo cibo pasta pecus. ¶ Transfertur etiam ad vires militares, & robur reipublicæ. *Liv. l. 23. c. 25.* Exercitus satis firmos ad tantum bellum efficere. *Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 15.* Antonius ab equitatu firmus esse dicebatur. *Cn. Magnus ad Coss. post ep. 12. l. 8. ad Attic.* Domitius non satis firmus esset ad castra facienda. *Nepos in Eumen. c. 3.* Cum neque magnas copias, neque firmas haberet, quod inexercitatæ, & non multo ante erant contractæ. *Cic. l. 1. de Fin. c. 10.* Laus & caritas sunt vitæ sine metu degendæ præsidia firmissima. *Id. Fam. 15. ep. 4.* Evocatorum firma manus, & equitatus sane idoneus. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 52.* Senones, quæ est civitas in primis firma. ¶ Sæpissime ad animi vires & constantiam, quæ nulla re quis a proposito dimoveri potest, *fermo, costante, franco*. *Cic. sub fin. Phil. 6.* Senatum sua sponte bene firmum, firmiorem vestra auctoritate fecistis. *Id. pro Balb. c. 27.* Firmiorem esse in sententia. *Id. pro Mil. c. 33. ad fin.* Vir & in republica fortissimus, & in suscepta causa firmissimus. *Id. in Divin. Verr. c. 9.* Accusator firmus & verus. *Cic. fil. ad Tiron. Fam. 16. ep. 21.* Firmo constantique animo quippiam facere. *Virg. 6. Æn. v. 261.* Nunc animis opus, Ænea, nunc pectore firmo. *Plin. l. 2. ep. 11.* Vir egregius, & pro veritate firmissimus. *Vellej. l. 2. c. 63.* Firmus proposito. *Ovid. 7. Metam. v. 457.* firmissimus ira. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 26.* Aut quia non firmus rectum defendis, & hæres. *h. e.* non ex constans in defendendo. ¶ Item ad fidelitatem *Cic. Fam. 15. ep. 4. ad fin.* Ut ex infidelissimis sociis firmissimos redderem. *Q. Cic. de petit. consul. c. 7.* Non brevis & suffragatoria, sed firma & perpetua amicitia. *Cic. pro Cæl.* & *Nep. in Lysandr. c. 2.* Firmus amicus ac fidelis. *Id. de Amic. c. 17.* Amici firmi, & stabiles, & constantes. ¶ Item ad alia. *Cic. 1. Offic. c. 2.* Præcepta officii firma, stabilia, conjuncta naturæ. *Id. de clar. Orat. c. 30.* Opinio firma & stabilis. & *cap. 78.* Argumenta firma ad probandum. *Id. 1. Acad. c. 11. extr.* Firma & constans assensio. *Id. Attic. l. 7. ep. 25.* Attulit a te litteras hilariores, nec tamen firmas, ut soles. *h. e.* in quibus certæ res, atque exploratæ narrentur. & *lib. 2. ep. 25.* Firmissima benevolentia hominum munitum esse. *Id. 6. Fam. ep. 5. extr.* Spem firmissimam habere. *Id. 4. Acad. c. 46.* Illud ratum, firmum, fixum fuisse vis. *Id. in Orat. in fi.* Ne in maximis quidem rebus quidquam adhuc inveni firmius, quod tenerem, quam, &c. *Id. 16. Attic. ep. 5.* Nisi judicassem, hoc quod dico, firmum fore. *Id. 7. Verr. c. 69.* Utrum tandem tibi ad defensionem firmius fore putasti? *Terent. Heaut. 2. 3. 96.* Nihil satis firmi video, quamobrem accipere hunc mihi expediat metum. ¶ Cum infinito. *Horat. l. 2. ep. 17. v. 47.* Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus. *h. e.* non valens, non sufficiens.

FISCALIS, le, *fiscale, del fisco*, ad fiscum pertinens. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2.* Res fiscales quasi propriæ & privatæ principis sunt. *Vopisc. in Aurel. c. 48.* Fiscalia vina. *Papinian. Dig. lib. 2. tit. 14. leg. 42.* Fiscale jus. *Paul. lib. 49. tit. 14. leg. 45. a med.* Debitores fiscales. *Sueton. in Domit. c. 9.* Fiscales calumnias magna calumniantium pœna repressit. *h. e.* delationes, & pœnas, quibus in utilitatem fisci cives a delatoribus accusati afficiebantur. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 41.* Fiscales molestiæ severius pressæ. *h. e.* acerbæ exactiones rerum fiscalium. ¶ *Fiscalis cursus* est cursus publicus, privata fisci impensa institutus, *pubbliche poste*. *V. Cursus*. *Spartian. in Adrian. c. 7.* Statim cursum fiscalem instituit, ne magistratus hoc onere gravarentur. ¶ Gladiatores fiscales, *h. e.* e fisco Principis alti. *Capitolin. in Gord. III. c. 33.* Gladiatorum fiscalium paria mille.

FISCARIUS, ii, m. fisco aliquid debens. *Firmic. l. 3. c. 13. a med.* Annuæ fiscariorum præstationes.

FISCELLA, æ, f. *fiscella, fiscello, cestello, canestro*, Ϛίβις, ταλαρίσκος, parvus fiscus, vas ex virgis salicis, aut junco, aliave materie textum: quale est, in quo caseus exprimitur, uvæ deferuntur, &c. *Virg. Ecl. 10. v. 71.* gracili fiscellam texit hibisco. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 15.* Tunc fiscella levi detexta est vimine junci, Raraque per nexus est via facta sero. *Ovid. 4. Fast. v. 743.* Libaque de milio milii fiscella sequatur. *Colum. l. 12. c. 18. de vindemia*. Si vinea grandia sunt, fabricandæ decimodia, & trimodia, & fiscellæ texendæ, & picandæ. ¶ A similitudine ita dicitur capistrum e vimine, aut funiculis, quo boum ora inter arandum coercentur, *museruola*, φιμός. *Cato R. R. c. 54. extr.* Boves fiscellas habere oportet, ne herbas sectentur, cum arabunt. *Plin. l. 18. c. 19.* Si inter arbores vitesque aretur, fiscellis capistrari oportet, ne germinum tenera præcerpant.

FISCELLUS, i, m. Idem quod fiscella. *Colum. l. 12. c. 38. a med.* Baccas myrti fiscello ligneo inclusas exprimito. ¶ Ita etiam appellatur casei mollis appetitor: ut catillones, catillorum ligurritores. *Festus*.

FISCELLUS MONS, *Monte Fiscello, Monte di Norcia, Monte della Sibilla*, pars Apennini M. in Umbria, juxta Piceni, & Sabinorum confinia, ex quo Nar fl. profluit, ubi etiam antrum Sibyllæ esse fertur. *Varr. l. 2. R. R. c. 1. & 3. Sil. l. 8. v. 519.* & *Plin. l. 3. c. 12.*

FISCINA, æ, f. *cestella, canestro, cesta, cestone*, τάλαρος, omne genus vasis ex vimine, junco, sparto, aliave materia contexti. *Cic. pro Flacc. c. 17.* Homini Phrygi, qui arborem fici numquam vidisset, fiscinam ficorum objecisti. *Virg. 1. Georg. v. 266.* Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. *Nævius apud Serv. ad hunc loc.* Quod te obsecro ut in pectus tuum demittas, tanquam vindemiator in fiscinam. *Colum. l. 12. c. 39. ad fin.* In fiscina nova uvas premito. & *c. 50. ante med.* Baccam oleæ in fiscinis novis includi, prelisque subjici. *Martial. l. 1. epigr. 44.* Rustica lactantes nec misit fiscina metas. *h. e.* metam lactis. *Ovid. 4. Fast. v. 754.* data est ægræ fiscina frondis ovi. *Plin. l. 18. c. 31.* Unus frondator quatuor frondarias fiscinas complere in die justum habet. *Id. l. 34. c. 8.* Equus cum fiscinis. *colle ceste da soma*.

FISCUS, i, m. *cesto, cestella, paniere, sporella*, τάλαρος, vas vimineum, junceum, aut ex simili alia materia, ad eos præsertim usus, quos in *Fiscina*, & *Fiscella* exemplis indicavimus, corbis, quasillus, cista, sporta. *Colum. l. 12. c. 50. sub fin.* Fiscis novis oleum premi oportebit. & *cap. 52.* Oleam in novo fisco adjicito, subjectamque prelo sic premito, ne vasa intorqueas. ¶ Mos fuit majoris summæ pecuniam in fiscos condi: quare *fiscus* sæpe loculum, arcam, sacellum, cophinum, follem pecuniæ significat, *cassa del danaro, forziere, saccbetto, borsa*. *Cic. 2. Verr. c. 8.* Fiscos complures cum pecunia Siciliensi a quodam Senatore ad equitem R. esse translatos: ex his quasi decem fiscos ad Senatorem illum relictos esse. *Phædr. l. 2. fab. 7. v. 2.* Mulus ferebat fiscos cum pecunia. *Juvenal. sat. 14. v. 259.* æreta multus in arca Fiscus. ¶ Dicitur speciatim de pecunia publica, quia hæc majoris summæ est, quam privata. *Cic. Verr. 5. c. 85.* Quaternos H-S, quos mihi Senatus decrevit, & ex ærario dedit, ego habebo, & in cistam transferam ex fisco. ¶ Sub Imperatoribus *fiscus* dicta est pecunia & patrimonium principis, sicut *ærarium* reipublicæ. *Senec. 7. de benef. c. 6.* Cæsar omnia habet, fiscus ejus privata tantum ac sua. *Juvenal. sat. 4. v. 54.* Quidquid conspicuum pulcrumque ex æquore toto est, Res fisci est, ubicumque natat. *Paul. Dig. lib. 39. tit. 4. leg. 9. extr.* Fiscus ab omnium vectigalium præstationibus immunis est. *Suet. in Domit. c. 12.* Judaicus fiscus acerbissime actus est. *h. e.* exacta pecunia, quæ a Judæis fisco debebatur ex tributi impositione. ¶ Postea *fiscus* appellata est omnis pecunia publica, omneque jus ac dominium reipublicæ in agros, vectigalia, & ceteras res, unde reditus in publicum veniunt, *fisco*. Hinc *Eutrop. l. 2. c. penult.* aperta fiscum pro ærario posuit.

FISSICULO, as, avi, atum, a. 1. findendo rimor. *Apul. de Deo Socrat.* Vel somniis confirmandis, vel extis fissiculandis.

FISSILIS, le, *facile da fendersi*, qui findi potest, σχιστός. *Virg. 6. Æn. v. 181.* cuneis & fissile robur Scinditur. *Plin. l. 16. c. 36.* Arundo fissilis præacuta semper acie. & *cap. 39.* Lignum nullis ni-

nis

mis fissile. & *lib.* 36. *c.* 17. Lapis fissili vena scinditur. *Plaut. Aulul.* 3. 2. 25. Ad focum si adsses, non fissils haberes caput. *non avresti il capo rotto.*

FISSIO, onis, f. *fenditura*, σχίσις, actus findendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. Quibus cum terræ subigerentur fissione glebarum, &c.

FISSIPES, edis, qui pedes seu ungulas fissas habet. *Auson. ep.* 5. *v.* 1. Fissipedes juvencæ. & *ep.* 7. *v.* 49. Fissipes calamus. *penna da scrivere.*

FISSURA, æ, f. *fessura*, *crepatura*, σχισμή, rima, vel divisio, quæ fit findendo. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Quorum in digitos pedum fissura divisa est. *Colum. l.* 4. *c.* 29. Tutius obtruncatione vitis, & cum ejusdem resectionis fissura præcipis fieri. *Plin. l.* 33. *c.* 6. Lapis friabilis, fissurisque, non globis dehiscens. *Id. l.* 28. *c.* 12. Ansi fevum labrorum fissuris cum adipe anserino.

FISSUS, a, um, *fesso*, *sfesso*, σχιστός, ἀρχισμένος, findendo scissus. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 65. Paries fissus tenui rima. & *vers.* 585. Lingua fissa in partes duas. *Cels. l.* 8. *c.* 10. Ferulæ fissæ circumpositæque ossa in sua sede contineant. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Fissa radice inditur lapis. *Sueton. in Cæs. c.* 61. Equus ungulis fissis in modum digitorum. ¶ Translate *Prudent. in Psychom. v.* 760. fissa voluntas Confundit variis arcana biformia fibris. *h. e.* divisa, dissentiens. ¶ *Fissum*, i, est fissura, *fessura*, *fesso*. *Cels. l.* 7. *c.* 30. Si qua fissa in ano vetustate induruerunt, jamque callum habent. *crepature*, ῥαγάδες: fissuras ani diutinas *Scribon. Larg. compos.* 253. vocat. V. *Rhagades.* ¶ *Fissum jecoris* apud haruspices est scissura & divisura, qua jecur in duas partes, seu λοβοὺς dividitur, quarum unam familiarem dicebant, hostilem alteram. (V. *Familiaris.*) *Cic.* 1. *de Divin. c.* 52. Non placet Stoicis, singulis jecorum fissis, aut avium cantibus interesse deum. & *cap.* 23. *l.* 2. Fissum familiare, & vitale tractant. & *lib.* 1. *c.* 10. Quid fissum in extis, quid fibra valeat accipio: quæ causa sit, nescio. Adde 3. *de nat. Deor. c.* 14.

FISTUCA, æ, f. *battipalo*, instrumentum utrinque ansatum, ponderosum, quo alte plurium manibus sublato pali magna vi terræ infiguntur: ab ἵστημι, statuo, ut videtur. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Hæc tigna cum machinationibus demissa in flumen defixerat, fistucisque adegerat, &c. ¶ Item crassum lignum, aut ferrum, quo pavimenta paviuntur, areæ complanantur, calcantur, & solidantur, *mazzeranga*, *orsa*. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Pavimenta in Italia fistucis pavita. *Cato R. R. c.* 28. Operito terra radicibus fini, deinde calcato pedibus bene: deinde fistucis vectibusque calcato quam optime poteris.

FISTUCATIO, onis, f. *calcamento*, actus fistucandi, calcatura, solidatio. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Si congestitius locus fuerit, fistucationibus solidetur. & *lib.* 10. *c.* 3. Pali resupinati defodiantur, & circum fistucatione solidentur.

FISTUCATUS, a, um, *mazzerangato*, *calcato*, fistuca pavitus, calcatus. *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. *ad fin.* & *Plin. l.* 36. *c.* 25. Solo fistucato inducitur rudus. ¶ *Fistucatum* est fistucatio. *Plin. l.* 17. *c.* 11. *sub fin.* Terram circa radices fistucatu spissandam.

FISTUCO, as, a. 1. *calcare*, *mazzerangare*, fistuca pavio, calco, solido. *Cato R. R. c.* 18. *a med.* Fundamenta primum fistucato, postea cæmentis struito. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Rudus pedali crassitudine fistucari.

FISTULA, æ, f. *zampogna*, σύριγξ, avena, musicum instrumentum pastorale, quod inflando sonum edit, ex pluribus calamis, imparibus, varii sonoris, cera compactis conflatum, cujus inventor Pan primus fuisse dicitur a *Virg. Ecl.* 2. *v.* 32. ab *Ovid. Metam.* 1. *v.* 690. & *sequentib.* & a *Plin. l.* 7. *c.* 56. Volunt esse quasi φυσῆλα, a φυσάω, inflo. Quid a tibia differat, ibi dicetur. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 31. Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo: Nam calamus cera jungitur usque minor. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 36. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula. & *Ecl.* 3. *v.* 25. aut umquam tibi fistula cera Juncta fuit? *Ovid.* 13. *Metam. v.* 784. Sumptaque arundinibus compacta est fistula centum: Senserunt toti pastoria sibila montes. Adde *Cic.* 3. *de Orat. c.* 60. *Martial. l.* 14. *epigr.* 63. & *Lucret. l.* 4. *v.* 590. ¶ Potest etiam dici de tibia, quæ unius calami est. *Macrob. in præfat. l.* 1. *Saturn. a med.* Vides, quam multorum vocibus chorus constet: una tamen ex his omnibus redditur. aliqua est illic acuta, aliqua gravis, aliqua media: accedunt viris feminæ, interponitur fistula. ¶ Est etiam tubus, canalis opertus, claususque, per quem aqua fluit. *tubo*, *doccia*, *doccione*, *cannone*, σωλήν, αὐλών. *Cic. pro Rabir. perduell. in f.* Fistulas, quibus aqua suppeditabatur Jovis O. M. templis ac sedibus, præcidi imperarat. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Aquæ dulces juxta mare, ut fistulis, emicantes. Adde *lib.* 31. *c.* 6. ubi quinarias, octonarias, denarias fistulas describit: itemque *Frontin. de aquæduct. artic.* 25. & *sequentib.* ¶ Item quicumque cavatus tubus fistulæ similis, per quem quid defluit, ut in animalibus aspera arteria, intestinorum ductus, &c. in ossibus, cannisque foramen cavitasque medullæ, &c. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 66. *Hard.* Sub uva minor lingua, epiglossis appellata: opera ejus gemino, duabus interpositæ fistulis. *esofago*, *e aspera arteria*. (Adde *Gell. l.* 17. *c.* 11.) & *sect.* 72. Pulmo spongiosus ac fistulis inanibus cavus. *Id. l.* 9. *c.* 7. Hæc duo genera fistulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent, balænis a fronte, delphinis a dorso. *Id. l.* 28. *c.* 8. *a med.* Extrema fistula intestini. *Id. l.* 31. *c. ult. a med.* Spongiarum alias mares existimavere, tenui fistula: alias feminas, majoribus fistulis, ac perpetuis: e maribus duriores alias, tenuissimis fistulis, atque densissimis. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 62. Dentes aspidi tenui fistula perforati. *h. e.* intus cavi ad modum calamorum in fistula. & *cap.* 28. *ad fin.* Muscarum generi lingua evidens fistula est. *h. e.* perforata, aculeus fistulosus. *Id. l.* 30. *c.* 3. *extr.* Officulis gallinarum in pariete servatis, fistula falva. *Id. l.* 19. *c.* 5. Cucumeres, in fistula flore demisso, mira longitudine crescunt. *h. e.* cannæ inserto, cui prius omnes nodos perforaveris, ut *Pallad. in Mart. tit.* 9. *ante med.* explicat. *Plin. l.* 12. *c.* 22. Fistula calami odorati. *h. e.* internodium intus pertusum. *Id. l.* 34. *c.* 11. & 12. *extr.* Impellere, & inspirare aliquid in aures flatu per fistulam. *con una cannella*. *Pers. sat.* 3. *v.* 14. *fistulam* vocat calamum scriptorium. & *Plin. l.* 17. *c.* 14. ferramentum sutorium, quo coria inciduntur. ¶ Quam *Cato* memorat *fistulam farrariam*, *c.* 10. R. R. est pilum præferratum multis ferramentis oblongis, obtusisque, & ad modum calamorum in fistula musicali, in capite pili infixis, compactisque: similis opinor iis, quibus teruntur linei panni ad chartam faciendam. *Plin. l.* 18. *c.* 10. *a med.* Etruria spicam farris tosti pisit pilo præferrato, fistula serrata, & stella intus denticulata, ut nisi intenti pisant, concidantur grana, ferrumque frangatur. ¶ Denique *fistula* est ulcus oblongum, angustum, & profundum in corpore sive ex vitio, sive ex morbo, pus trahens, *fistola*. *Nep. in Attic. c. penult.* Tanta vis morbi in unum intestinum erupit, ut extremo tempore per lumbos fistula putris eruperit. *Al. leg.* fistula puris. *Cels. l.* 7. *c.* 4. Adversus fistulas, si altius penetrant, si tortuosæ sunt, &c. & *sect.* 2. Solent inter costas fistulæ subter ire, &c. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Fistulas & humores evocare. & *lib.* 24. *c.* 11. Laxare & siccare fistulas, &c. & *cap.* 8. Tumores sanant, extrahuntque per fistulas.

FISTULANS, antis, fistulatus, fistulosus, fistulam agens. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Terra bibula, & pumicis vice fistulans. *Harduin.* legit *fistulosa* ex MSS.

FISTULARIS, re, adject. ad fistulam pertinens, ut Fistulare medicamentum, *Veget. l.* 2. *c.* 13. *rei Veterin.* ¶ *Fistularis versus* apud *Diomed. l.* 3. *pag.* 498. *Putsch.* dicitur qui ab una syllaba ad plures surgit.

FISTULARIUS, ii, m. qui fistula canit. *Vet. Inscript.* apud *Fabrett. pag.* 615. *n.* 218. Q. Grisidio fistulario, cantori, &c.

FISTULATIM, adverb. q. d. per fistulas. *Apul. l.* 4. *Metam.* Fimus fistulatim excussus.

FISTULATOR, oris, m. *fonator di zampogna*, qui fistula canit, συριγκτής. *Cic.* 3. *de Orat. c. ult.* Sed fistulatorem domi relinquetis.

FISTULATORIUS, a, um, adject. ad fistulatorem pertinens, ut Fistulatoriæ artes, *Arnob. l.* 2. *pag.* 73.

FISTULATUS, a, um, adject. cavatus in morem fistulæ. *Arnob. l.* 2. *pag.* 84. Venæ fistulatæ, & commeabiles. *Sidon. in carm.* 2. *post epist.* 13. *l.* 9. Æra fistulata. Adde *Sueton. in Ner. c.* 31. ex lectione *Salmas. ad Vopisc.* ubi alii aliter legunt.

FISTULESCO, is, *n.* 3. in fistulæ morem pertundor. *Fulgent. l.* 2. *Mythol. c.* 19. Crementis Lunæ abscissa ligna furfuraceis tinearum terebraminibus fistulescunt.

FISTULO. V. *Fistulans.*

FISTULOSUS, a, um, *pertugiato*, *bucato*, in modum fistulæ intus cavatus, pertusus. *Plin. l.* 11. *c.* 2. Telum culicis fodiendo acuminatum, sorbendo fistulosum. & *cap.* 37. *sect.* 65. *Hard.* Quibus aculeus in ore fistulosus, iis nec lingua, nec dentes. ¶ Item fistulis, seu foraminibus oblongis abundans, *pieno di buchi*. *Colum. l.* 7. *c.* 8. Caseus neque fistulosus, neque salsus, neque aridus. *Plin. l.* 27. *c.* 8. *extr.* Spongia densitatis fistulosæ. & *lib.* 17. *c.* 5. Terra arida, fistulosa, scabra. & *lib.* 36. *c.* 23. Fistulosus lapis. ¶ Item fistulæ morbo laborans, *fistoloso*, *infistolito*. *Cato R. R. c.* 157. Fistulosus cancer.

FISUS, a, um, *chi si confida*, confidens, a *fido*, *is*. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 78. Hic arcu fisos terruit ensis Getas. *Id.* 15. *Metam. v.* 857. tædæ non bene fisa. *Lucan. l.* 5. *v.* 577. Fisus cuncta sibi cessura pericula, Cæsar.

FITILLA. V. *Fritilla.*

FIXE, figendo, inhærendo. *Augustin. ep.* 6. *extr.* Ubi tenacius habitabit, & fixius.

FIXULAS, fibulas. *Festus.*

FIXURA, æ, f. *conficcatura*, *trafiggitura*. *Tertull. advers. Gnost.* 2. 1. *circa med.*

FIXUS, a, um, *fitto*, *ficcato*, *fisso*, affixus, infixus. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 34. Arma fixa in parietibus. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 4. Arma fixa ad postem Herculis. *Virg.* 4. *Æn. v.* 495. arma fixa thalamo. *Enn.* apud *Cicer. in Pison. c.* 19. saxis fixus asperis. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 7. *v.* 19. fixo dare vulnera cultro. *Id.* 8. *Metam. v.* 382. Arundo fixa sub aure feri. *Id.* 5. *Fastor. v.* 398. Sagitta lævo pede fixa. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Canes vivi in furca fixi. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 87. in vultu lumina fixa tenet. *Virg.* 1. *Æn. v.* 486. solo fixos oculos tenere. & *lib.* 11. *v.* 507. oculos in virgine fixus. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c.* 45. Id non ita fixum esse deberet, ut convelli non liceret. *Sil. l.* 2. *v.* 364. & *lib.* 3. *v.* 114. Fixum est hoc facere. *h. e.* certum est, statutum, omnino deliberatum. *Cic. pro Balb. in f.* Illud fixum in animis vestris tenetote, vos de beneficio Pompeji judicaturos. *Id. pro Rabir. Post. c.* 9. Illud maneat, & fixum sit, quod neque moveri, neque mutari potest. *Lepid. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 34. *ad fin.* Quæ perpetuo animo meo fixa manebunt. *Virg.* 4. *Æn. v.* 15. Si mihi non animo fixum immotumque sederet, Ne cui me vinclo vellem sociare jugali. *Cic.* 4. *Acad. c.* 46. Ratum, fixum, firmum fuisse vis. *Id.* 4. *Acad. c.* 9. Decretum stabile, fixum, ratum. *Id. pro Mur. c.* 30. Dixisti quippiam: fixum & statutum est. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 14. Scito, labare meum consilium illud, quod satis jam fixum videbatur. *Arator l.* 2. *in Acta Apost. v.* 322. Arva tremunt concussa locis, tu fixior hæres. *più saldo*, *e ostinato*: quo sensu *Virg.* quoque 2. *Æn. v.* 650. Talia perstabat memorans, fixusque manebat. ¶ Est etiam transfixus, *trafitto*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 537. fixo stetit hasta cerebro. ¶ Translate *Id.* 7.

Æn. v. 291. acri fixa dolore. ¶ Stellæ fixæ in cælo, quas *Cic.* appellat inerrantes, sunt de quibus *Manil. l.* 2. *v.* 35. Ceteraque ex variis pendentia casibus astra, Æthere per summum voluerunt fixa revolvi.

F L

FLABELLIFER, a, um, adject. Flabellifera ancillæ, quæ flabellum ferunt, & ventilationem faciunt. *Plaut. Trin.* 2. 1. 21. Flabelliferæ, sandaligerulæ, cantrices, &c.

FLABELLO, as. *Tertull. de Pall. c.* 4. Cum calor in affectationem flabellatur. *h. e.* flabello agitatur, & accenditur.

FLABELLULUM, i, n. diminut. parvum flabellum. *Terent. Eun.* 3. 5. 50. ubi alii leg. *flabellum*.

FLABELLUM, li, n. *ventola, ventaglio, rosta*, ῥιπίδιον, instrumentum, quo fit ventilatio ad refrigerandum, vel ad ignem excitandum: diminut. a flabrum. *Terent. Eun.* 3. 5. 47. Cape hoc flabellum: ventulum huic sic facito. *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. prasino flabello ventilare frigus. ¶ Per similitudinem dicitur de cauda avium. *Propert. l.* 2. *el.* 18. *v.* 59. Et modo pavonis caudæ flabella superbi. ¶ Translate *Cic. pro Flacc. c.* 23. Cujus lingua, quasi flabello seditionis, illa tum est egentium concio ventilata.

FLABILIS, le, *spirabile*, spirabilis, aereus. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 27. Nihil ne aut humidum quidem, aut flabile, aut igneum.

FLABRALIS, le, adject. flabilis, ad flabrum pertinens. *Prudent. in Apotheos. v.* 909. Cum libet, in gelidum flabrali frigore ventum Spiritus exsistit. Al. leg. *flabrare*, h. e. flare, *soffiare*: a *flabro*, as.

FLABRO, as. V. in voce præced.

FLABRUM, i, n. *soffio, vento*, πνοή, ῥιπὴ, flatus, flamen venti. Vox Poetica. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 70. neque hic Boreæ flabra, neque arma timet. *Lucret. l.* 6. *v.* 427. freta fervescunt spirantibus incita flabris. *Virg.* 2. *Georg. v.* 293. non hiemes illam, non flabra, neque imbres Convellunt. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 665. Lenibus alludit flabris levis auster. ¶ In singulari num. exempla nondum vidimus: quod & *Serv.* adnotavit ad *Virg. loc. cit.*

FLACCEO, es, cui, n. 2. *divenir passo, languido*, flaccus fio, languesco, marcesco, μαραίνω, ὑμαίνεσθαι. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 13. Stercus quod infertur recens, melius bonum: id cum flaccuit, utilius. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 323. Lorum flaccet. *Lactant. de Opif. Dei, c.* 8. Auras pendulæ atque flaccentes. ¶ Translate *Afran.* apud *Non. loc. cit.* Dispereo: perturbata sum: jam flaccet fortitudo. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 15. *sub fin.* Messala flaccet. *h. e.* languet, in petitione consulatus deficit. (V. *Attic. l.* 4. *ep.* 15. *a med.*) *Apul. in Apolog.* Oratio vestra rebus flaccet, spiritu viget.

FLACCESCO, is, n. 3. *seccare insipia*, languesco. *Colum. l.* 12. *c.* 7. Fœniculum cum legeris, sub tecto exponito, dum flaccescat. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. flaccescente fronde. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c.* 24. Cum otiosus stilum prehenderat, motusque omnis animi, tanquam ventus, hominem defecerat, flaccescebat oratio. *Arnob. l.* 4. *pag.* 142. Flaccescentium voluptatum ardorem restituare. *Id. l.* 7. *pag.* 237. Ad numerum cymbalorum mollita indignatione flaccescunt. *h. e.* iram ac vires deponunt, placantur, mitescunt. ¶ Legitur & *flaccisco*. *Pacuv.* apud *Non. c.* 8. *n.* 37. Fluctus flaccescunt, silescunt venti.

FLACCIANUS, a, um, adject. ad Flaccum pertinens, quod est cognomen Romani hominis. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. *n.* 2. Flacciana mea domo penatibus vacua.

FLACCIDUS, a, um, *passo, languido, pendente*, μαλθακός, χαλαρός, languidus, & ob debilitatem, aut lentitudinem pendulus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. *de canib.* & *Colum. l.* 7. *c.* 6. *de capr.* & *Plin. l.* 8. *c.* 51. *de sue*. Aures flaccidæ, & prægravantes. *Plin. l.* 15. *c. ult.* Flaccidum folium. *Lucret. l.* 5. *v.* 631. Flaccidiore turbine fertur. *h. e.* cursu remissiore, ac tardiore. *Apul. l.* 7. *Metam.* Vestis muliebris in sinus flaccidos abundans. Al leg. *floccidos*, h. e. floccis abundantes. *Id. in Florid. v.* 23. (*al. lib.* 4.) Vele pendula & flaccida. ¶ Translate *Arnob. l.* 7. *pag.* 251. Argumentatio flaccida est. *h. e.* infirma, levis.

FLACCULUS, a, um, dimin. a *Flaccus*. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 8. Pugiles flacculis, non veritate pugnantes. *h. e.* pilis flaccidis & mollibus, *soffici*, innoxium ictum inferentibus. Ita legit, & exponit *Salmas.* Alii *flocculis*.

FLACCUS, a, um, flaccidus. De homine dicitur, cui sint auriculæ solito majores, mobiles, ac pendulæ. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 29. Ecquos deos patulos esse arbitramur? ecquos silos? flaccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis? ¶ Hinc factum cognomen Romanis gentibus non unis, ut Corneliæ, Horatiæ, Valeriæ, Fulviæ, &c. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 50. *Hard.* Aures homini tantum immobiles: ab iis Flaccorum cognomina.

FLAGELLATIO, onis, f. *flagellazione*, ἀπομαστίγωσις, actus flagellandi. *Tertull. ad Martyr. c.* 4. *ad fin.*

FLAGELLATUS, a, um, *flagellato*, flagellis cæsus. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Canes extremis polypi crinibus flagellati. ¶ Translate *Id. l.* 2. *c.* 45. Radiorum multiformi jactu flagellatus aer. *Stat.* 3. *Theb. v.* 36. ima flagellatis, signum lugubre malorum, Ponderibus trepidavit humus. *h. e.* concussis, emotis, agitatis.

FLAGELLO, as, avi, atum, a. 1. *battere, sferzare, flagellare*, μαστιγόω, flagello, virgis, fuste cædo. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 93. Pondere serpentis curvata est arbor, & imæ Parte flagellari gemuit sua robora caudæ. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med. ubi de gestu*. Repetito ultra lævum humerum gestu flagellare in tergum. *Plin. l.* 8. *c.* 16. *de leone*. In principio iracundiæ terra cauda verberatur: incremento terga, ceu quodam incitamento, flagellantur. *Id. l.* 25. *c.* 8. *sub fin.* Serpentes se se interimunt flagellando. *Id. l.* 18. *c.* 30. Messis alibi tribulis in area, alibi equarum gressibus exteritur, alibi perticis flagellatur. *Sueton. in Calig. c.* 26. Quæstorem suum in conjuratione nominatum flagellavit, veste detracta, subjectaque militum pedibus, quo firmius verberaturi insisterent. ¶ Translate & poetice *Martial. l.* 4. *epigram.* 42. Lumina sideribus certent, mollesque flagellent Ora comæ: tortas non amo, Flacce, comas. *h. e.* prolixæ, extensæque comæ jactatæ vultum verberent. Sic *Stat.* 2. *Theb. v.* 169. Sertaque mixta comis sparsa cervice flagellat. *h. e.* diverberat, agitat, concutit. *Pers. sat.* 4. *v.* 48. Si puteal multa cautus vibice flagellas. V. *Puteal*. ¶ *Flagellare opes* dicitur arca ditis avari hominis, quæ multam pecuniam continet, coercet, premit, avareque custodit, ne aut insumatur, aut surripiatur. *Martial. l.* 2. *epigr.* 30. & *lib.* 5. *epigr.* 13. ¶ *Flagellare annonam* est vexare, arctare, continendo apud se, ne copia sit, & difficilis coemptio fiat, *supprimere*, a *incarire i viveri*. *Plin. in f. l.* 33. Pretia rerum, quæ usquam posuimus, non ignoramus, alia in aliis locis esse, & omnibus pæne annis mutari, prout navigationes consliterint, aut ut quisque mercatus sit, aut aliquis prævalens manceps annonam flagellet.

FLAGELLUM, i, n. *sferza, flagello*, μάστιξ, lorum, seu aliud quodvis flexile verber, quo servos nudatos cædere solebant, quod pœnæ genus gravius erat, quam fustibus cædi: diminut. a *flagrum*. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 4. Porcia lex virgas ab omnium civium corpore amovit, hic misericors flagella retulit. *Marcell. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 10. Ex quibus causis liber fustibus cæditur, ex his servus flagellis cædi, & domino reddi jubetur. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 41. flagellis ad mortem cæsus. *Id. Epod.* 4. *v.* 11. Sectus flagellis præconis ad fastidium. *Catull. carm.* 25. *al Thall. v.* 10. ne laneum latusculum, manusque mollicellas Inusta turpiter tibi flagella conscribillent. *Ovid. in Ibin, v.* 185. tibi de Furiis scindet latus una flagello. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 478. hic frangit ferulas: rubet ille flagellis. ¶ De mala conscientia, *Lucret. l.* 3. *v.* 1033. mens sibi conscia facti Præmetuens adhibet stimulos, torretque flagellis. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 195. Occultum quatiente animo tortore flagellum. ¶ Dicitur etiam de scutica, qua aurigæ utuntur, quæ excussa clarum reddit sonum. *Virg.* 5. *Æn. v.* 579. Signum clamore paratis Epytides longe dedit, insonuitque flagello. *Sil. l.* 4. *v.* 440. Quadrijugos atro stimulat Bellona flagello. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Boves admonere flagello. ¶ Item de summa palmitis parte, & de virgis flexilibus aliarum arborum, *tralcio, capo di vite*, βλαστοί: a *flagellum*, quia notet lorum, quia sarmentorum & virgarum usus in cædendo fuit. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 31. Ejusmodum sarmentum non potest ex se ejicere vitem, quam vocant minorem, flagellum; majorem, unde uvæ nascuntur, palmam. *Colum. l.* 4. *c.* 4. *circa med.* Nonnulli fructus avidius eliciunt, extrema & media flagella submittendo. *Virg.* 2. *Georg. v.* 299. neve flagella Summa pete, aut summa destringe ex arbore plantas. *Catull. in carm. nupt.* 6c. *v.* 52. Jam jam contingit summum radice flagellum. *le cime*. ¶ Item de crinibus, brachiisque polyporum. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 366. Utque sub æquoribus deprensum polypus hostem Continet, ex omni dimissis parte flagellis. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. Aurium legulæ crinium supercapitatium flagellis operiuntur.

FLAGITATIO, onis, f. *istanza, chiesta*, actus flagitandi, αἴτησις. *Cic. in Top. c.* 1. *ad fin.* Nolui deesse ne tacitæ quidem flagitationi tuæ. *Justin. l.* 2. *c.* 4. Quindecim annos pacandæ Asiæ immorati, uxorum flagitatione revocantur. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 50. Crebra populi flagitationes, immodestiam publicanorum arguentis.

FLAGITATOR, oris, m. *domandatore*, qui flagitat. *Cic. de clar. Orat. c.* 5. Hunc video flagitatorem, non illum quidem tibi molestum, sed assiduum tamen & acrem fore. *Liv. l.* 8. *c.* 12. *a med.* Triumphi ante victoriam flagitator. *Id. l.* 2. *c.* 45. *ad fin.* Flagitator pugnæ. ¶ Speciatim dicitur de creditore, qui debitum reposcit. *Plaut. Casin. prol. v.* 23. Ejicite ex animo curam, atque alienum æs: ne quis formidet flagitatorem suum. *Id. Mostell.* 3. 1. 81. Quasi flagitator astans usque ad ostium. Adde *Gell. l.* 27. *c.* 6. *ad fin.*

FLAGITATRIX, icis, f. quæ flagitat. *Augustin. ep.* 140. Epistola vehemens flagitatrix.

FLAGITATUS, a, um, *domandato istantemente*, vehementer petitus. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 32. Eo usque flagitatus est, donec ad exitium dederetur. ¶ *Flagitatus* inter verba olim obscenum sensum habuit. *Fest.* in *Inter.* q. d. flagitium passus. Ita *Cato* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 719. *Putsch.* Intercutibus stupris flagitatus.

FLAGITIOSE, *turpemente, vergognosamente, con infamia*, βδελυρῶς, αἰσχρῶς, turpiter, inhoneste, fœde, cum infamia & probro. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 11. Quis animo æquo videt eum, quem impure & flagitiose putet vivere? *Id.* 2. *Verr. c.* 15. Patres conscriptos judicia male & flagitiose tueri. *Id. in divin. Verr. c. ult.* Ut turpissime, flagitiosissimeque discedat, nihil de suis veteribus ornamentis requiret. *Id.* 2. *Catil. c.* 4. Aliorum amori flagitiosissime servire. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 15. *ad fin.* Sumus enim flagitiose imparati cum a militibus, tum a pecunia. *Id. pro Font. c.* 11. Legationes flagitiose obitæ. *Id.* 5. *de Fin. c. penult.* Flagitiose desciscere ab aliquo. *Arnob. l.* 4. *pag.* 141. Flagitiosius procreare liberos.

FLAGITIOSUS, a, um, *infame, vergognoso, turpe, dissoluto*, βδελυρός, αἰσχρός, flagitiis contaminatus, vitiosus cum dedecore, turpis, fœdus, infamis, impurus. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 31. Ut turpes sunt, qui efferunt se lætitia, cum fruuntur Venereis voluptatibus; sic flagitiosi, qui eas inflammato animo concupiscunt. *Id. in Verr.* 4. Homo flagitiosissimus, libidinosissimus, nequissimusque. & *cap.* 54. Flagitiosæ libidines. *Id.* 2. *de Fin. c.* 28. Vitiosa & flagitiosa

tinfa vita. Id. pro Rosc. Amer. c. 9. Bonorum emptio flagitiose, flagitiosa possessio. Sallust. in Jug. c. 88. Quanto vita illorum præclarior, tanto horum socordia flagitiosior. & cap. 37. Flagitiosissima facinora facere. Tacit. l. 2. Hist. c. 31. Egregiam Otho famam, Vitellius flagitiosissimam meruere. Sallust. in Catil. c. 5. Civitas paulatim immutata, ex pulcherrima pessima ac flagitiosissima facta est. Id. in Jug. c. 118. Regem armis, quam munificentia, vinci, minus flagitiosum. Tacit. 3. Ann. c. 54. Tot a majoribus repertæ leges, tot, quas divus Augustus tulit, illæ oblivione, hæ (quod flagitiosius est) contemptu abolitæ.

FLAGITIUM, ii, n. a *flagito*: proprie est acris, turpisque efflagitatio cum convicio ac tumultu. Hinc Plaut. flagitium vocat, cum puellæ causa protervi juvenes aliorum ostia occentant, & carbonibus elogia inscribunt, Merc. 2. 3. 82. Neque propter eam quicquam eveniet nostris foribus flagitii. Et acrem molestamque creditoris petitionem debiti, Epid. 3. 4. 77. Fides non reddis? abiero: flagitio cum majore post reddes tamen. h. e. efflagitatione, convicio, quo tibi usque molesta ero, usque donec reddas. V. Voss. in Etymol. ¶ Speciatim est appellatio virginis de stupro, ipsumque stuprum, ut est apud Non. c. 4. n. 215. Item quodvis facinus cum dedecore infamiaque conjunctum, præsertim libidinosum, impurum, sordidum, unde certissima infamia est, *infamia*, *ribalderia*, *bruttura*, *scelleraggine*, βδελυρία, αἰσχρότης. Augustin. l. 3. de Doctr. Christ. c. 10. Quod agit indomita cupiditas ad corrumpendum animum & corpus suum, flagitium vocatur: quod autem agit, ut alteri noceat, facinus dicitur. Cic. de Senect. c. 12. Stupra vero, & adulteria, & omne tale flagitium, nullis aliis illecebris excitari, nisi voluptatis. Tacit. de Germ. c. 12. Scelera ostendi oportet, dum puniuntur, flagitia abscondi. Cic. Verr. 7. c. 10. ad fin. Noctis longitudo stupris & flagitiis conterebatur. Id. 4. Tuscul. cap. 34. extr. Quasi vero non propter libidinem tanta flagitia & faciat, & dicat. & cap. 33. Versari in flagitio. Id. in fragm. contra C. Anton. apud Ascon. Stupris se ac flagitiis contaminare. Id. de clar. Orat. c. 61. Flagitium committere. Id. pro Cluent. c. 46. Flagitium rei militaris admittere. Id. pro Rosc. Amer. c. 9. Scelera & flagitia facere. Terent. Phorm. 5. 2. 5. Aliquid flagitii conficere. Liv. l. 39. cap. 16. Minus tamen esset, si flagitiis tantum effeminati forent; a facinoribus manus, mentem a fraudibus abstinuissent. (V. Facinus.) Sallust. in Catil. c. 14. & 38. Qui alienum æs grande conflaverat, quo flagitium aut facinus redimeret. & cap. 24. Flagitiis atque facinoribus coopertus. & in Jug. c. 90. Dedecorare se flagitiis. Plaut. Casin. 5. 3. 1. Flagitio ardere. Cic. in Pison. c. 18. Ingurgitare se in flagitia. Id. 1. Tuscul. c. 30. Flagitiis se inquinare. Terent. Heaut. 5. 4. 14. Flagitiis infamem fieri. Id. Adelph. 1. 2. 32. Non est flagitium, facere hæc adolescentulum? ¶ De aliis rebus, quæ dedecus aliqua ratione afferunt. Id. Heaut. 5. 2. 40. Nonne id flagitium est, te aliis consilium dare, foris sapere, tibi non posse auxiliarier? *non è cosa vergognosa?* Cic. de clar. Orat. c. 61. vocat flagitium, cum quis in scriptis obliviscitur, quid paulo ante posuerit. & lib. 1. de nat. Deor. c. 24. Democriti flagitia appellat, quod atomos in philosophia invexerit, ex quibus mundus effectus sit: tanquam sit hoc immane error, & opinio ejusmodi, quæ dedecus ipsi pepererit. Id. pro Rosc. Amer. c. 18. Qui præesse agro colendo, flagitium putes, profecto illum Atilium hominem turpissimum atque inhonestissimum judicares. ¶ Per metonymiam dicitur de infamia, quæ flagitium consequitur, *infamia*, *disonore*, *vergogna*, *scorno*. Cic. Attic. l. 16. ep. 7. circa med. Id erat meum factum flagitii plenum & dedecoris. Liv. l. 42. c. 60. Consul moveri flagitio timoris fatendi. Id. l. 25. c. 15. sub fin. Flagitium imperio demere. Nep. in Annib. c. 1. extr. Periturum se potius, quam cum tanto flagitio domum rediret. Sallust. in Orat. Macri Licinii ad plebem ad fin. Neque gloria movemini, neque flagitio. ¶ Flagitium hominis apud Plaut. Casin. 2. 2. 8. Men. 3. 2. 14. & 5. 1. 9. est homo flagitiosissimus: Sic Truncul. 2. 7. 60. Scelus viri. h. e. scelestissimus. ¶ Flagitii stabulum ab eodem dicitur, qui flagitiorum plenus est, Trucul. 2. 7. 31. Eodemque sensu flagitii flagrantia, Rud. 3. 4. 18. velut qui flagitiosis omnibus cupiditatibus ardet. ¶ In illo Lucilii l. 29. præbeat rectius multo, & sine flagitio: Non. loc. supra cit. flagitium exponit periculum: quam recte alii videint.

FLAGITO, as, avi, atum, a. 1. *domandare con instanza*, *e importunità*: ἀξιῶ, plus est, quam *postulo*, & significat vehementer & acriter postulare, idque interdum cum clamore & convicio. Cic. Fam. 9. ep. 8. Metuo, ne te forte flagitent: ego autem mandavi, ut rogarent. Id. pro Planc. c. 19. Etiam atque etiam insto atque urgeo, insector, posco, atque adeo flagito crimen. Id. de Harusp. resp. c. 22. Cupientem Italiam, populum R. desiderantem, flagitantes vos excitavit. Id. pro Rabir. perduell. c. 3. Alicujus auxilium implorare & flagitare. Id. 1. Tuscul. c. 15. Mercedem ab aliquo flagitare. Id. Verr. 7. c. 4. Pater filium abs te flagitat. Id. Fam. 3. ep. 11. a med. A te tua promissa per litteras flagitabam. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 16. & Cic. pro Dom. c. 6. Me frumentum flagitabant. Id. 1. de Orat. c. 45. Hæc sunt illa, quæ me ludens Crassus flagitabat. Plaut. Merc. 1. 2. 66. Flagitas me, ut eloquar. Cic. 5. Phil. c. 11. Ut primum Senatus haberi potuit, semper flagitavi, ut convocaremur. Id. pro Sext. c. 11. Flagitabatur ab his quotidie, ut meam causam susciperent. Id. Fam. 15. ep. 18. extr. Sed flagitat tabellarius. Id. 1. Fin. 1. 5. A philosopho, si afferat eloquentiam, non aspernor: si non habeat, non admodum flagitem. Plin. l. 34. c. 8. Populus magnis theatri clamoribus, reponi Apoxyomenon, flagitavit. & lib. 35. c. 10. Flagitavit ostendi picturam. Virg. 8. Æn. v. 123. quæ sint ea numina divum, Flagitat. ¶ Passive Cæs. l. 1. B. Civ. in fin. Petreius atque Afranius, cum stipendium ab legionibus flagitarentur, Cæsar ut cognosceret, postulant. Al. leg. flagitarentur. Cic. pro Dom. c. 7. Flagitabar bonorum expostulatione. Id. in Vatin. c. 11. Ejus sceleris quæstio in te flagitatur. ¶ Est etiam requirere, exigere. Cic. in fin. Phil. 5. Facilius apparabitis ea, quæ tempus & necessitas flagitat. Id. pro Quint. c. 3. extr. Tametsi causa postulat; tamen quia postulat, non flagitat, præteribo. Id. Fam. 4. ep. 13. circa med. Quid acta tua vita, quid studia, quid artes, quibus a pueritia floruisti, a te flagitent, tu videbis. ¶ Dicitur & de creditoribus assidue & moleste, clamoribus, conviciis debitum reposcentibus. Plaut. Pseud. 1. 5. 143. Si non dabis, clamore magno, & multum flagitabere. Id. Pœn. 3. 1. 36. Neque nos quemquam flagitamus, neque nos quisquam flagitat. Id. Men. prol. v. 46. Illum clamore vidi flagitarier. παρηγορῶ. Cic. 3. de Orat. cap. 5. Admonitum te venimus, non flagitatum. ¶ Pro arcessere, Plin. l. 19. 1. 5. a med. Siser Tiberius nobilitavit, flagitans omnibus annis a Germania. ¶ Habet nonnunquam usum iis in turpi, ut *flagitium*, & *flagitiosus*, nempe ardenter ad stuprum sollicitare: immo stupro contaminare, corrumpere. Apul. l. 8. Metam. Juvenem exsecrandis uredinibus flagitabant. Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 1. leg. 1. Si quis ancillam alienam subripuit, & flagitaverit. Lactant. l. 6. c. 23. Pudorem sustinuit, pudicitiam flagitavit. ¶ Aliquando est postulare ad judicium, accusare, *accusare*. Tacit. 1. Hist. c. 53. Compertum publicam pecuniam avertisse, ut peculatorem flagitari jussit.

FLAGRANS, antis, adject. *ardente*, qui flagrat, καιόμενος. Virg. 1. Georg. v. 331. ille flagranti Aut Atho, aut Rhodopen, aut alta Ceraunia telo Dejicit. Cic. l. 1. de Divin. c. 38. Noctu flagrantes onerarias, quas incenderant milites, videbatis. Liv. l. 44. c. 36. Flagrantissimo æstu. Cic. 3. de Orat. c. 2. Bello flagrans Italia. ¶ Item splendidus, nitens. Virg. Æn. 12. v. 167. sidereo flagrans clypeo. & vers. 65. flagrantes perfusa genas. h. e. rubore veluti accensas. Sil. l. 12. v. 731. flagrantior æthere lampas. h. e. sol splendidior. ¶ Item cupidus, vehemens. Juvenal. sat. 13. v. 11. flagrantior æquo Non debet dolor esse viri. Cic. pro Mur. c. 31. Recentibus præceptorum studiis flagrantem usus flectet, dies leniet, ætas mitigabit. Id. Attic. l. 7. ep. 4. Flagrans desiderio tui. Id. 2. de Orat. c. 45. odio. Virg. 11. Æn. v. 225. Hos inter motus medio in flagrante tumultu. Cic. 4. Tuscul. c. 19. Flagrans cupiditas. Propert. l. 1. el. 13. v. 23. amor. Horat. l. 2. od. 12. v. 25. Flagrantia oscula. h. e. cupida, amore ardentia. Propert. l. 3. el. 17. v. 13. Thessalico flagrans Salmonis Enipeo. *innamorata*. Cic. de Fato, c. 2. Nec enim oratoria illa studia deserui, quibus etiam te incendi, quamquam flagrantissimum acceperam. Tacit. Ann. 11. c. 29. Flagrantissima gratia esse. h. e. maxime gratiosum & charum esse. ¶ Justinian. l. 9. Cod. tit. 13. §. 1. Ubi inventi fuerint in ipsa rapina, & adhuc flagranti crimine comprehensi. *sul fatto*: in ipso crimine perpetrando.

FLAGRANTER, *ardentemente*, *vogliosamente*, φλογερῶς, ardenter, cupide. Ammian. l. 31. c. 10. (al. 26.) Germani saevire flagrantius. Tacit. 1. Ann. c. 3. Destinare consules, specie recusantis, flagrantissime cupiverat.

FLAGRANTIA, æ, f. *ardore*, *incendio*, φλογμός, actus flagrandi, ardor. Gell. l. 17. c. 10. de Ætna. Quod de natura atque flagrantia montis ejus compositum est. ¶ Et translate Id. l. 12. c. 1. ad fin. Vigor maternæ flagrantiæ. *ardente amor materno*. Plaut. Rud. 3. 4. 18. Etiam vim opprobras, flagitii flagrantia? h. e. omnibus pravis cupiditatibus ac flagitiis flagrans. Cic. pro Cæl. c. 20. Flagrantia oculorum. h. e. amor vehemens, qui ex oculis, velut flamma emicat. Prudent. in Rom. peristeph. 14. v. 734. sudare omnem pectoris flagrantiam. h. e. cupiditatem, desiderium.

FLAGRATOR, qui mercede flagris cædi se permittit. Fest.

FLAGRIFER, a, um, adject. qui flagrum gestat. Auson. ep. 14. v. 10. Flagrifer Automedon.

FLAGRIONES, um, m. dicti sunt servi, quod flagris subjecti sint. Afran. apud Non. c. 2. n. 117.

FLAGRITRIBA, æ, m. qui assidue vapulando flagra terit. Plaut. Pseud. 1. 2. 5. Eo ingenio sunt flagritribæ.

FLAGRO, as, avi, atum, n. 1. *ardere*, *esser acceso*, φλέγομαι, ardeo, accensus sum, conflagro. Virg. 2. Æn. v. 685. crinemque flagrantem Excutere, & sanctos restinguere fontibus ignes. Valer. Flacc. l. 5. v. 35. geminis flagrantia crenens Corpora cara rogis. Ovid. 6. Fast. v. 439. Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes. Plin. l. 6. c. 7. Flocci molles & sine oleo flagrant. Curt. l. 7. c. 5. Arenas vapor æstivi solis accendit, quæ ubi flagrare cœperunt, &c. ¶ Translate Cic. 7. Attic. ep. 17. a med. Totam Italiam flagraturam bello, intelligo. Senec. in Thyest. v. 98. Flagrat incensum siti cor. Ovid. 4. Metam. v. 347. flagrant quoque lumina Nymphes. h. e. ardent oculi. Cic. 4. Attic. ep. ult. & Verr. 1. c. 2. Coss. flagrant infamia & invidia. h. e. ardent, valde laborant. Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. inopia. Horat. l. 1. sat. 4. v. 125. rumore malo. Flor. l. 1. c. 18. ignominia & pudore. Cic. pro Cæl. c. 5. Flagrabant vitia libidinis apud illum: vigebant etiam studia rei militaris. Id. 6. Verr. c. 31. Convivia stupris flagitiisque flagrant. Sallust. in Catil. c. 4. Ut cujusque studium ex ætate flagrabat. ¶ Cum accusativo Propert. l. 1. el. 13. v. 23. cælestem flagrans amor Herculis Heben. h. e. ardenter amans. Ἐρωτικῶς. Statius l. 5. silv. 2. v. 119. novercales ibat venator in agros Ascanius, miseramque patri flagrabat Elisam. h. e. amore accendebat. ¶ Flagrare cupiditate aliqua dicitur, qui illa vehementer accensus est. Cic. 5. Attic. ep. 11. Non dici potest, quam flagrem desiderio urbis. Id. 6. Verr. c. 34. Flagrare cupiditate atque amentia. Id. 4. Tuscul. c. 33. extr. amore. Id. de Orat. l. 2. c. 45. odio. h. e. ve-

fuisse semper odisse, & lib. 1. c. 4. incredibili studio dicendi. *Colum.* *l.* 6. *c.* 27. ardore alicujus rei. *h. e.* cupiditate. *Id. in proœm.* *l.* 12. *a med.* æmulatione diligentiæ. *Suet. de illustr. Grammat.* *c. penult.* libidinibus. *Ascon. in argum. orat. pro C. Cornel. e med.* magna infamia. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 460. vitio gentis suoque. *Sil.* *l.* 5. *v.* 589. dulcedine laudis. ¶ Cum infinito. *Claudian.* 2. *in Rufin. v.* 433. flagrant elidere saxis Prodigiale caput. *Stat.* 10. *Theb. v.* 221. flagrant comitari, & jungere casus.

FLAGRUM, i, n. *sferza, flagello*, μάστιξ, lorum, scutica, flagellum ad cædendum: a *flagro*, quia flagris cæsus uritur. *Plaut. Amph.* 4. 2. 11. Quem pol ego hodie ob isthæc dicta faciam ferventem flagris. *Liv. l.* 28. *c.* 11. Cæsaque flagro est Vestalis, cujus custodia noctis ejus fuerat. *Juvenal. in fin. sat.* 5. nec dura timebis Flagra pati. *Sueton. in Oth. c.* 2. A prima adolescentia prodigus, & procax adeo, ut sæpe flagris objurgaretur a patre. *Plaut. Cas.* 2. 6. *v.* 36. Ego te implebo flagris. *Id. Merc.* 2. 3. 82. Pinsem flagro aliquem. *Ulpian. Digest. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 9. servum flagris rumpere. *Plaut. Asin.* 2. 2. 31. Gymnasium flagri, salveto. ¶ Translate *Id. Pœn.* 1. 2. 177. *de amica*. Hujus colostra, hujus dulciculus caseus, hujus jecur, hujus studium, hujus flagrum. *h. e.* ardor, ignis, amor: vel flagellum, quo assidue in amore vapulat, & cruciatus. Al. leg. *suavium*. ¶ Videtur proprie dici de eo, quo cæduntur servi, nam *Martial. l.* 14. *epigr.* 79. *cujus lemma* Flagrum: Ludite lascivi, sed tantum ludite servi. Hæc signata mihi quinque diebus erunt. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 109. Ad sua qui domitos deduxit flagra Quirites. *h. e.* in servitutem redegit: *h. e.* Jul. Cæsar.

FLAMEN, inis, m. *sacerdote*, ἱερεύς, sacerdos apud Romanos. Dicti Flamines, testibus *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 15. & *Festo*, quod capite velato erant semper, & caput cinctum habebant filo, quasi *filamines*. Alii a pileo, quem gestabant, quasi *pileamines*: alii a flammeo (quod olim *flameo* scribebant) quod idem fere significat, dictos putant. De hoc ita *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 664. Flamines in capite habebant pileum, in quo erat brevis virga, desuper habens lanæ aliquid: quod cum per æstus ferre non possent, filo tantum capita religare cœperunt. Verum festis diebus, filo deposito, pilea necesse erat accipere, quæ secundum alios ad ostendendam sacerdotii eminentiam sunt reperta. Alii dicunt, quia cum sacrificarent apud Laurolavinium, & eis esca frequenter aves abriperent, eminentia virgarum eas terrere voluerunt. Hæc *Servius*. ¶ Initio tres a Numa instituti fuere, Jovis, Martis, Quirini, ut est apud *Liv. l.* 1. *c.* 20. Deinde ad magnum numerum crevere paulatim, adscitis variis diis, ac religionibus: quin singulis Imperatoribus suos instituere mos fuit, in deorum numerum relatis. Appellabantur autem cognomine ejus, cujus sacra curabant, ut Dialis, Martialis, Quirinalis, Floralis, Vulcanalis, &c. suberantque omnes Pontifici Maximo. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 8. Divis aliis alii sacerdotes, omnibus pontifices, singulis flamines sunto. *Id.* 2. *Phil. c.* 43. Quem Cæsar majorem honorem consecutus erat, quam ut haberet pulvinar, simulacrum, fastigium, flaminem? *Id. pro Mil. c.* 10. Iter solemne Milani esse Lanuvium ad flaminem prodendum. *Liv. l.* 27. *c.* 8. Inaugurare Flaminem.

FLAMEN, inis, n. *soffio di vento*, *fiato*, *vento*, πνεῦμα, venti, aerisve flatus: a *flo*, *as*. Vox poetica. *Sil. l.* 7. *v.* 245. sinusque Destinet tumidos, subducto flamine, ventus. *Virg.* 5. *Æn. v.* 835. ferunt sua flamina classem. & *lib.* 10. *v.* 97. ceu flamina prima, Cum deprensa fremunt silvis, & cæca volutant Murmura. & *lib.* 4. *v.* 241. talaria, quæ sublimem alis rapido pariter cum flamine portant. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 732. Flamina conticuere: jacet sine fluctibus æquor. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 54. Borea, surdas flamine tunde fores. *Id.* 3. *Fast. v.* 599. Figitur ad Laurens ingenti flamine litus Puppis. *Horat. l.* 3. *od.* 19. *v.* 19. cur Berecynthiæ Cessant flamina tibiæ? Adde *Nemesian. ecl.* 1. *v.* 16.

FLAMINA, æ, f. Flaminis uxor. *Inscript.* apud *Reines. class.* 5. *n.* 49. Flavia Flamina Flavial.

FLAMINALIS, is, ad Flaminem pertinens. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 325. *n.* 3. C. Varino Flaminali Provinciæ Bæticæ. ¶ *Flaminalis vir*, qui Flaminio est functus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 478. *n.* 2. Statua inter Flaminales viros posita.

FLAMINATUS, us, m. Flaminis munus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1096. *n.* 7. Functus Flaminatu provinciæ Hispaniæ citerioris.

FLAMINIA, æ, f. *casa del sacerdote*, domus Flaminis. *Fab. Pictor* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. Ignem e Flaminia, id est Flaminis Dialis domo, nisi in sacrum efferri jus non est. ¶ Item sacerdotula, quæ Flaminicæ Diali præministrabat; eaque patrem matremque adhuc vivos habebat. *Festus*.

FLAMINIANUS, a, um, adject. ad Flaminios pertinens, ut Flaminiana ostenta, *Cic. l.* 1. *de Div. c.* 35. quæ C. Flaminio consuli stragem exercitus ad Trasimenum lacum portenderunt.

FLAMINICA, æ, f. *moglie del sacerdote*, uxor Flaminis. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. Eædem ferme cærimoniæ sunt, quas Flaminicas Dialis seorsum ajunt observitare. Adde *Fest.* in *Flaminia*, & in *Flameo*.

FLAMINIUM, ii, n. *sacerdozio*, dignitas Flaminis, sacerdotium, ἱερωσύνη. *Cic.* 13. *Phil. c.* 19. Cæsaris Flaminium cur reliquisti? *Liv. l.* 26. *c.* 23. *extr.* C. Claudius Flamen Dialis, quod exta perperam dederat, Flaminio abiit. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. Flaminio decedere. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 16. Flaminium apisci.

FLAMINIUS, a, um, *sacerdotale*, ad Flaminem pertinens, ἱερατικός. *Festus*: Flaminia ædes, domus Flaminis Dialis. *Id.* Flaminius camillus, puer ingenuus, qui Flamini Diali præministrabat. *Id.* Flaminius lictor, qui Flamini Diali sacrorum causa præsto est. ¶ Item ad Flaminium pertinens, quod est nomen proprium civis R. *Liv.* *l.* 3. *c.* 54. *extr.* Ea omnia in pratis Flaminiis acta, quem nunc Circum Flaminium appellant. & *cap.* 63. *e med.* In prata Flaminia, ubi nunc ædes Apollinis est (Circum jam tum Apollinarem appellabant) avocavere Senatum. *Circus Flaminius* fuit in regione Urbis nona, dictus vel a Flaminio campo, in quo ædificatus fuit, ut *Varro* docet *l.* 4. *L. L. c.* 32. vel a C. Flaminio censore, qui consul iterum ad Trasimenum lacum ab Annibale cæsus fuit (ut est apud *Fest.*) qui illum in Censura vel coronaverit, vel ut est in *Epit. Liv. l.* 20. exstruxerat. Secundus fuit antiquitate & usu post Circum maximum, multis decoratus sacris ædibus, de quibus *Donat. l.* 3. *de Urbe Roma*, *c.* 14. & alii. Olim fuit extra Urbem, ut præter alia colligitur ex *Liv. l.* 39. *c.* 5. *extr.* Ibi fuit vitrorum officina, quibus parvi pretii pocula, & ferventibus aquis resistentia fiebant, teste *Martial. l.* 12. *epigr.* 75. ¶ *Flaminia via* ab eodem Flaminio censore dicta, strataque, a via lata Urbis, porta Flumentana, & ponte Milvio, per Umbriam Ariminum usque pertinebat. In ea plurima erant Romanorum sepulcra. Hinc *Juvenal. in fin. sat.* 1. experiar, quid concedatur in illos, Quorum Flaminia tegitur cinis, atque Latina.

FLAMMA, æ, f. *fiamma*, φλόξ, vapor accensus, qui ex re flagrante egreditur, mobilis ac splendens ignis. *Cic. de Orat. cap.* 54. *extr.* Dicere ajunt Ennium, flammam a sapiente facilius ore in ardente opprimi, quam bona dicta teneat. *Nep. in Alcib. c.* 10. Sonitu flammæ excitatus. *Horat. l.* 4. *od.* 11. *v.* 11. Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. *Virg.* 4. *Æn. v.* 670. flammæque furentes volvuntur per culmina. & *lib.* 1. *Georg. v.* 473. undantem ruptis fornacibus Ætnam Flammarumque globos volvere. *Id.* 1. *Æn. v.* 179. Suscepitque ignem foliis, atque arida circum Nutrimenta dedit, rapuitque in fomite flammam. *Senec. in Hippol. v.* 644. agilis altas flamma percurrit trabes. *Id. in Herc. Oet. v.* 321. Flamma rapax. *Virg.* 7. *Æn. v.* 74. omnem ornatum flamma crepitante cremari. *Liv. l.* 30. *c.* 6. Effusa flamma pluribus locis reluxit: dein per continua serpens, uno repente omnia incendio hausit. *Cæs. l.* 5. *B. Gall.* *c.* 42. Cum undique flamma torrerentur. & *lib.* 6. *c.* 35. Circumventi flamma exanimantur homines. & *lib.* 2. *B. Civ. c.* 14. Uno tempore agger, plutei, testudo, turris flammam conceperunt. *Quintil. in proœm. l.* 6. Flammæ aliquid injicere. *dar alle fiamme*. *Senec. in Phœniss. in fin.* Flammis dare patriam, penates. *Virg.* 4. *Æn. v.* 640. permittere flammis. *Curt. l.* 4. *c.* 10. Tectis flammas injicere. *Senec. in Agamemn. v.* 601. Flamma muros populans. *Ovid.* 3. *de ar. aman. v.* 463. exstinguere flammas. *Id. Metam.* 10. *v.* 173. & *Quintil. l.* 5. *c.* 13. alere. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 507. exsuscitare auram. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 229. compescere. *Id.* 2. *Metam. v.* 210. flamma corripi. *Liv. l.* 30. *c.* 7. conflagrare. *Horat. Epod.* 5. *v.* 24. aduri. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 3. *v.* 55. polo fixæ flammæ. *h. e.* sidera. *Id.* 3. *Fast. v.* 285. deum genitor rutilas per nubila flammas Spargit. *h. e.* fulgura, aut fulmina. ¶ Translate *Cic. Fam.* 16. *ep.* 11. & *Attic. l.* 16. *ep.* 7. Incidi in ipsam flammam civilis discordiæ, vel potius belli. *Id.* 3. *de Orat. c.* 3. Sulpicium, qui in eadem invidiæ flamma fuisset. *Id. de clar. Orat. c.* 24. Omnis illa vis, & quasi flamma oratoris exstinguitur. *Sallust. in Jug. c.* 4. Memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescit. *h. e.* ardor animi, cupiditas. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 23. Galba se tum eripuit flammæ. *h. e.* judicii & damnationis periculum evasit. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 845. implacataque vigebat Flamma gulæ. *h. e.* cupiditas, fames. ¶ De igneis oculis Charontis *Virg.* 6. *Æn. v.* 300. stant lumina flamma. Al. leg. *flammæ*. ¶ De colore flammeo, *Plin. l.* 35. *c.* 6. *ad fin.* Reddit enim flammam excellentis purpuræ. ¶ Sæpissime dicitur de amore, præsertim turpi. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 92. cuncto concepit pectore flammam Funditus, atque imis exarsit tota medullis. *Cic.* 7. *Verr. c.* 35. Amoris turpissimi flamma conflagrare. *Horat. l.* 1. *od.* 27. *v.* 20. Digne puer meliore flamma. *Virg.* 3. *Georg. v.* 271. avidis subdita flamma medullis. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 17. Excute virgineo conceptas pectore flammas. *Id. de remed. Amor. v.* 485. novas flammas assumere. *Sil. l.* 17. *v.* 204. ignifero mentes furiabat in iram Hortatu, decorisque urebat pectora flammis. ¶ *Unde dabo flammas* dictum de re, quæ fieri non potest. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 8. *v.* 4. ¶ *E flamma cibum petere*, proverb. de eo, qui quidlibet audeat, patiaturve cibi & victus causa: ductum ut videtur ab iis, qui præ paupertate rapiebant de rogo cœnam, ut *Catull.* loquitur *carm.* 59. *de Rufa*, & *Ruf.* V. *Cœnam*. ¶ *Flamma fumo est proxima*: *fumo comburi nihil potest*, *flamma potest*, alia proverb. apud *Plaut. Curcul.* 1. 1. 53. quibus monemur vitandam esse occasionem peccandi, & fugienda illa mala leviora, ex quibus gravius malum sequi fere solet. ¶ *Flammai* pro *flammæ* in secundo casu est apud *Lucret. l.* 2. *v.* 725. & *lib.* 5. *v.* 1098. ¶ Etiam *flamo* in quibusdam codicibus scriptum legi (unde & *flameus* apud *Mamut. in Orthogr.* & *flamearius*) notant *Voss. in Etymol.* & *Dausqu. in Orthogr.* sed hoc priscæ scribendi rationi tribuendum videtur, & antiquo mori litteras non geminantium.

FLAMMABUNDUS, a, um, flammis abundans. *Martian. Capell.* *l.* 1. *pag.* 22. Tunc subsellia flammabunda cœtum suscepere siderum.

FLAMMANS, antis, *infiammante*, inflammans, accendens. *Valer. Flacc.* *l.* 1. *v.* 568. & ingenti flammantem nubila sulco Direxit per inane facem. ¶ Item flammatus, ardens, *ardente*, *acceso*. *Propert.* *l.* 4. *el.* 4. *v.* 75. super raros fœni flammantis acervos Trajicit immundos ebria turba pedes. (de Palilibus loquitur. V. *Ovid.* 4. *Fast.* *v.* 727. & 781.) *Virg.* 3. *Georg. v.* 434. flammantia lumina torquens. *Senec. in Med. v.* 241. Os tauri ferocis flammans. *h. e.* flammas emittens.

FLAM-

FLAMMATRIX, icis, f. quæ inflammat. *Martian. Capell. l. 5. sub init. pag. 137.*

FLAMMATUS, a, um, *infiammato*, *acceso*, qui flammas concepit, ignitus, accensus, φλεγόμενος. *Lucret. l. 2. v. 671.* quæcumque igni flammata cremantur. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 291.* sorores flammati Phaetontis. ¶ Translata *Virg. 1. Æn. v. 54.* Talia flammato secum dea corde volutans. *acceso d' ira*. *Colum. l. 10. v. 209.* flammata cupidine tellus. *Valer. Flacc. l. 8. v. 300.* sponsæ flammatus amore. *Id. l. 2. v. 108.* tela flammata veneno. *h. e.* veneno more ignis adurente. Al. leg. *armata*. ¶ Refertur & ad colores. *Martial. l. 5. epigr. 20.* Flammata toga. *Valer. Flacc. l. 4. v. 655.* flammata pudore juventus. *Senec. in Med. v. 387.* Flammata facies. *h. e.* rubore suffusa præ furore.

FLAMMEARIUS, ii, m. infector flammei coloris, vel potius flammeorum confector, aut venditor. *Plaut. Aulul. 3. 5. 35.* Cinifiones, patagiarii, indusiarii, flammearii, violarii.

FLAMMĔO, es. V. *Flameo*.

FLAMMEOLUM, li, n. diminut. a *flammeum*. *Juvenal. sat. 10. v. 333.* sedet illa parato flammeolo. ¶ Scribitur & *Flameolum*.

FLAMMEOLUS, a, um, flammæ colorem habens, dilutiorem tamen, diminut. a flammeus. *Colum. l. 10. v. 307.* Pressaque flammeola rumpatur fiscina caltha.

FLAMMESCO, is, n. 3. *infiammarsi*, flammas concipio, ignesco. *Lucret. l. 6. v. 669.* Ignis abundare Æthereus, flammescere cælum.

FLAMMĔUM, & Flameum, i, n. κρόκεος πέπλος, genus veli crocei, seu lutei, quo sponsæ utebantur, ne proderetur virginis pudor, aut si quis rubor animadverteretur, is e velo, non a genis esse putaretur. Dictum est quia flammæ colorem esferret. Nonnullis placet dici a Flaminica Flaminis uxore, quæ, ut *Festus* ait, semper flammeo utebatur: hinc institutum fuisse, ut etiam novæ nuptæ hoc amiculi genus gestarent boni ominis causa, & in signum indissolubilis conjugii, quia Flamini non erat permissum cum uxore divortium facere. Aliqui dicunt fuisse albogalerum, seu velamentum capitis, quo Flamen Dialis utebatur: vocatum fuisse flammeum a flammeo colore; hujus coloris fuisse, quia erat sacerdos Jovis Tonantis, cui is color convenit propter telum fulminis: item vestimentum Flaminicæ Dialis, quæ & ipsa Jovi sacra faciebat. Aliis flammeum erat pileus, quem Flamines omnes generatim gestabant, & desinebat in conum: hic *apex* dicebatur, summum fastigium vocabant *tutulum*, infra mentum amenta pileum retinebant, quæ erant offendices. *Plin. l. 21. c. 8.* Lutei coloris aideo honorem antiquissimum, in nuptialibus flammeis totum feminis concessum. *Lucan. l. 2. v. 361.* Lutea demissos velarunt flammea vultus. ¶ Apud *Non. c. 14. n. 31.* legitur *Flammeus*, *i*, gen. masc. ¶ Per unicam m in veterib. libris scriptum reperiri, testatur *Manut. in Orthogr.* V. in fine vocis *Flamma*.

FLAMMĔUS, a, um, *di fiamma*, *fiammeggiante*, φλογερός, ignitus, accensus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 46.* Sunt stellæ natura flammeæ. *Colum. l. 5. c. 5. a med.* Velut flammeo halitu fluctus uritur. *Ovid. Heroid. ep. 12. v. 107.* Lumina flammea. *occhi di fuoco*. *Martial. l. 10. epigr. 62.* Albæ leone flammeo calent luces. *folliono*. ¶ Translate *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 337.* Flammea prævortet celeris vestigia cervæ. *h. e.* concitata. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Acres & flammei viri. *Enn. apud Non. c. 1. n. 140.* Flammei versus. ¶ Refertur & ad colores. *Plin. l. 21. c. 11.* Viola alba, purpurea, flammea. *Valer. Flacc. l. 5. v. 361.* flammea muricis serno tegmine.

FLAMMICOMANS, antis, &

FLAMMICOMUS, a, um, adject. flammeam comam habens. *Prudent. in Psychom. v. 775.* Flammicomi ignes. *Juvenc. in Matth. 25. lib. 4. v. 202.* Tædæ flammicomantes.

FLAMMICRĔMUS, a, um, adject. q. d. flammis crematus. *Fortunat. l. 1. carm. 15. v. 47.* Nullaque flammicremæ senserunt damna ruinæ.

FLAMMIDUS, a, um, adject. idem quod flammeus. *Apul. de Mund.* Glacialibus flammida confundit. & *lib. 11. Metam.* Roseo rubore flammida.

FLAMMIFER, a, um, flammam ferens, inflammatus. *Cic. 4. Acad. c. 28. ex vet. Poet.* Pestem abige a me, flammiferam hanc vim, quæ me excruciat. *Valer. Flacc. l. 1. v. 4.* Flammifero consedit Olympo. *Ovid. 15. Metam. v. 849.* Flammiferumque trahens spatioso limite crinem, Stella micat. *Sil. l. 5. v. 55.* flammiferum tollentes æquore currum Solis equi. *Lucan. l. 5. v. 400.* Iliacæ numen quod præsidet Albæ Vidit flammiferum confectas nocte Latinas. *h. e.* facibus illustrata: quia Latinæ noctu peragebantur.

FLAMMIGĔNA, æ, com. gen. a flamma genitus. Flammigena fur *Sidonio carm. 13. v. 9.* est Cacus Volcani filius, atros Ore vomens ignes, ut est apud *Virgil. 8. Æn. v. 198.*

FLAMMIGER, a, um, ut Sol flammiger, *Valer. Flacc. l. 5. v. 582.* & *Lucan. l. 1. v. 415.* Flammiger ales, *h. e.* aquila, *Stat. Theb. 8. v. 676.*

FLAMMIGĔRO. V. *Flammigo*.

FLAMMIGO, as, n. 1. *mandar fiamme*, flammas emitto. *Gell. l. 17. cap. 10.* & qui ab eo exscripsit, *Macrob. l. 5. Saturn. cap. 17.* Interdiu fumare Ætnam, noctu flammigare. *Est qui legit* flammigerare.

FLAMMIPES, edis, qui ignitos pedes habet. *Juvenc. l. 2. in Matth. cap 11. v. 554.* Flammipedes quadrijugi.

FLAMMIPŎTENS, entis, Vulcani cognomen. *Arnob. l. 3. pag. 111.* Flammipotens Vulcanus fabricatur enses.

FLAMMIVŎLUS, a, um, adject. cum flammis volans. *Arator in Act. Apost. l. 2. v. 531.* Flammivolo sub sole jacet.

FLAMMIVŎMUS, a, um, πυρισβόλος, qui flammas vomit. *Juvencus. in proem. v. 23.* Flammivoma descendet nube coruscans Judex.

FLAMMO, as, avi, atum, a. 1. *infiammare*, *accendere*, φλέγω, incendo, inflammo. *Tacit. Ann. 15. c. 44.* Aut crucibus affixi, aut flammandi. *Apul. de Mundo.* Ignea illi immortalis Dei vivacitate flammantur. ¶ Translate *Stat. 1. Achill. v. 297.* Illius roseo flammatur purpura vultu. ¶ Pro incitare, accendere. *Sil. l. 16. v. 303.* Sic donis vulgum, laudumque cupidine flammat. & *lib. 1. v. 55.* juvenem facta ad Mavortia flammat. *Tacit. 4. Hist. c. 24.* His inter se vocibus instinctos flammavere insuper allatæ a Vespasiano literæ. & *lib. 2. c. 74.* Omnes exercitus flammaverat arrogantia venientium a Vitellio militum. *h. e.* ad iram incitaverat, offenderat, irritaverat. *Stat. 8. Theb. v. 390.* flammatur in hostem cornipedes. ¶ Pro implere. V. *Incendo*.

FLAMMŬLA, æ, f. *fiammella*, φλογίον, parva flamma. *Colum. l. 9. c. 14. ante med.* Papiliones dum circa flammulam volitant, aduruntur. ¶ *Flammula* inter signa militaria enumerantur a *Veget. l. 3. de re milit. c. 5.* sed locus ille lectione suspectæ est.

FLATILIS, le, adject. idem quod flabilis. *Ammian. l. 30. c. 1.* (*al. 4.*) Flatili sonitu. *h. e.* qui flando fit. *Prudent. in Hamartig. v. 533.* flatile virus. *h. e.* qui flatu immittitur. *Arnob. l. 6. pag. 201.* Laminarum flatilium crates. *h. e.* conflatilium.

FLATO, as, a. 1. frequentat. a flo. *Arnob. l. 2. pag. 69.* Cantores, tibiis, calamoque flatantur.

FLATOR, oris, m. tibicen: a flo, quod tibias inflet. *Fest.* ¶ Item qui conflat. *Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2. circa med.* Æris, argenti, auri flatores.

FLATŪRA, æ, f. idem quod flatus. *Arnob. l. 1. pag. 7.* Ventos jamdiu non esse, & cæli conquievisse flaturas. ¶ Item conflatura. *Vitruv. l. 2. cap. 7. a med.* In æris flatura. *Vetus Lapis* apud *Spon. in Miscellan. pag. 214.* & *Donium class. 8. n. 16.* P. Calvius P. F. Justus, manceps officinarum ærariarum quinque, item flaturæ argentariæ, &c. Adde duos apud *Murator. pag. 319. n. 2. & 3.*

FLATURĀLIS, le, adject. ad flandum pertinens. *Tertull. de Anim. c. 10.* Quædam spiritu carent, quia flaturalibus artubus structa non sunt.

FLATURARIUS, ii, m. qui monetam cudit. hoc enim fit flando, & liquefaciendo metalla. *Imp. Constantius lib. 9. Cod. Theodos. tit. 21. leg. 6.* Flaturarios pecuniam, separato argento, ab ære purgare. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 638. n. 4.* M. Ulp. Aug. lib. flaturarius auri & argenti. & *n. 6.* C. Junio C. Mæcenatis liberto, flaturario sigillario. Adde aliam apud *Donium class. 8. n. 15.*

FLATUS, us, m. *fiato*, *soffio*, *vento*, *voce*, flamen, spiritus, ventus. *Plin. l. 36. c. 26.* Flatu figuratur vitrum. *Ovid. 1. Fast. v. 428.* Ipsa sui flatus ne sonet aura, cavet. *Virg. 3. Georg. v. 111.* humescunt spumis flatuque sequentum. & *lib. 2. v. 339.* hibernis parcebant flatibus Euri. *Ovid. 13. Metam. v. 418.* flatuque secundo Carbasa mota sonant. *Sueton. in Claud. c. 32.* Flatum crepitumque ventris emittere. ¶ De sonitu tibiæ *Horat. in ar. poet. v. 205.* & *Phaedr. l. 5. fab. 7. v. 14.* ¶ Translate *Cic. 2. Offic. c. 6.* Cum prospero flatu fortunæ utimur, ad exitus pervehimur optatos: & cum reflavit, affligimur. ¶ Dicitur & de fastu ac superbia. *Virg. 11. Æn. v. 345.* Det libertatem fandi, flatusque remittat. *Ovid. 2. de art. am. v. 725.* Si tamen a precibus tumidos accedere flatus Senseris, incepto parce, referque pedem. *Valer. Flacc. l. 3. v. 699.* Non hi tum flatus, non ista superbia dicta, Cum, &c. *Stat. l. 3. Theb. v. 592.* magniloquos luit impia flatus. & *lib. 1. v. 321.* Attollit flatus ducis. ¶ De anima. *Prudent. περὶ στεφ. 9. de S. Eulal. v. 168.* Pax datur artubus exanimis, Flatus in æthere plaudit ovans.

FLATUS, a, um, adject. *soffiato*. *Hirt. de B. Afric. c. 52.* Pulvis vento flatus omnium prospectus offecit. ¶ Item conflatus, fusus. *Gell. l. 2. c. 10.* Flata signataque pecunia conderetur. *Varr. l. 2. de R. R. c. 1. ante med.* Æs flatum pecore. *h. e.* pecunia pecore signata.

FLAVENS, entis, *biondeggiante*, *biondo*, *giallo*, ξανθίζων, flavescens, flavus. *Virg. 4. Georg. v. 126.* Qua niger humectat flaventia culta Galesus. & *lib. 3. v. 350.* Flaventes arenæ. & *4. Æn. v. 590.* comæ. *Id. 10. Æn. v. 324.* Clytius flavens prima lanugine malas. *Valer. Flacc. l. 3. v. 35.* Flavens amnis. *Ovid. 8. Metam. v. 670.* Flaventes ceræ. & *lib. 9. v. 688.* spicis nitida flaventibus auro. *Colum. l. 3. c. 21.* Flaventes uvæ.

FLAVĔO, es, n. 2. *esser biondo*, ξανθίζω, flavus sum. *Colum. l. 10. v. 311.* Sed cum maturis flavebit messis aristis. In quodam *MS.* leg. *flammebit*, ut sit a *flammeo*, *et*: a quo *flammesco*. *Paulin. Nolan. carm. 20. Nat. 7. S. Fel. v. 129. de lychno.* Funditus albet aquis, super undam flavet olivo.

FLAVESCO, is, n. 3. *biondeggiare*, flavus fio, ξανθίζομαι. *Virg. Ecl. 4. v. 28.* Molli paulatim flavescet campus arista. *Martial. l. 9. epigr. 24.* O, cui virgineo flavescere contigit auro. *h. e.* decoratum esse aurea corona dono data in ludis Minervæ. *Id. l. 7. epigr. 66.* Flavescere haphe. Adde *Ovid. 2. Amor. el. 5. v. 39.* ¶ In illo *ejusd. Metam. 8. v. 699.* casa parva Vertitur in templum: furcas subiere columnæ: Stramina flavescunt: *flavescere* est aureum, vel auratum fieri. ¶ *Flavescere* etiam dicuntur folia plantarum, quæ virorem amittunt, & ad ariditatem accedunt, aut corruptionem. Flavum enim tunc colorem induunt. *Plin. l. 15. c. 29.* Quæ (*myrtus*) postquam evaluit, flavescente patricia, &c. Ita *Harduin.* ex MSS. Alii *flaccescente*. *Id. l. 16. c. 6.* Folium fagi celerrime flavescens. *Id. l. 19. c. 8. a med.* Menta æstate viret, hieme flavescit.

FLAVIĀLIS, le, adject. Flamines Flaviales dicti sunt Sacerdotes Divorum

vorum Gentis Flaviæ. *Sueton. in Domit. c. 4.* Assidentibus Flamine Diali, & collegio Flavialium. *Inscript. apud Gruter. pag. 359. n. 4.* L. Appæo L. F. Pub. Pudenti Flamini Flaviali. Adde aliam *pag. 96. n. 10.* ubi VI. Vir. Flavialis.

FLAVIANUS, a, um, adject. a Flaviis deductum, ut Flavianæ partes, apud *Tacit. 2. Hist. c. 67. & lib. 3. c. 1. h. e.* eorum, qui T. Flavio Vespasiano favebant. ¶ Jus civile Flavianum, apud *Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2. ante med.* est dictum a Cn. Flavio libertini filio, scriba Appii Claudii, a quo cum ad formam forenses actiones redactæ fuissent, ipse Flavius clam subreptas vulgavit in populum: cui adeo gratum fuit, posse, si quid jure agere vellent, non egere ope Juris consultorum, qui eas, tanquam mysteria, omnes celabant, ut ipsum Flavium & tribunum plebis, & Senatorem, & ædilem curulem fecerint. Plura V. apud *Liv. l. 9. c. 46.* Adde *Cicer. 1. de Orat. c. 41. pro Mur. c. 11. Valer. Max. l. 2. c. 5. n. 2.*

FLAVICOMANS, antis, &

FLAVICOMUS, a, um, *chi ha chioma bionda*, flavam comam habens, ξανθόκομος. *Petron. in Satyr. c. 110.* Flavicomum corymbion. Al. aliter leg. *Prudent. in Apotheos. v. 563.* Armigat e cuneo puerorum flavicomantum.

FLAVIDUS, a, um, adject. idem quod flavus, ut Fel flavidum, *Cæl. Aurelian. Acut. 3. c. 10.* Flavida rapacia, *Plin. l. 18. c. 13.* ut quidem legit *Harduin.* ex MSS. nam alii *flaccida*. V. *Flavesco*.

FLAVIENSIS, e, ad Flaviam urbem pertinens. *Flavia Æduorum* est Augustodunum, *Autun*, in Æduis, ita appellata ab *Eumen. in gratiar. act.* ad Flavium Constantinum Augustum *cap. 1.* ut ipsi Imperatori gratificetur. *Flavienses* autem sunt ejus cives, *ibid. in lemmate.*

FLAVINIUS, a, um, ad oppidum Flavinium, seu Flavinam pertinens, in Faliscis Etruriæ, ad fines montis Soractis. *Virg. 7. Æn. v. 696.* Hi Soractis habent arces, Flaviniaque arva. *Sil. l. 8. v. 492.* Quique tuos, Flavina, focos, Sabatia quique Stagna tenent. *Serv. ad loc. cit. Virg.* vocat *Flavinium*.

FLAVISSÆ. V. *Favissæ*.

FLAVIUS, a, um, *Flavia gens* Romana a Flaviis dicta est, quorum qui primus id nomen habuit, a flavis capillis duxisse videtur. De ea *Sueton. in Vespas. c. 1.* multa: unde Vespasianus, Titus, Domitianus Impp. prodiere. *Martial. l. 9. epigr. 2.* Manebit altum Flaviæ decus gentis. *Id. l. 9. epigr. 4. & 35.* Flavia templa. *h. e.* a Domitiano exstructa. *Juvenal. sat. 4. v. 37.* Cum jam semianimum laceraret Flavius orbem Ultimus. *h. e.* Domitianus. ¶ De Cn. Flavio, qui Fastos primus protulit, V. in *Fasti*, & in *Flavianus*. ¶ *Vetus Inscript.* apud *Gruter. pag. 566. n. 5.* C. Valerius C. F. Flavia Spectatus Siscia, Mil. coh. VIII. &c. Tò *Flavia* videtur nomen esse Tribus Romanæ, ex adjectis bello Sociali, ut de *Camilia* dictum est.

FLAVUS, a, um, *biondo, giallo, di color d'oro*, ξανθός, qui eo colore est, qui in spicis maturis videtur, in auro, melle, & similibus. De hominibus etiam dicitur, qui comas habent flavas, & de fluviis, qui arenas, &c. *Virg. 1. Georg. v. 96.* Flava Ceres. & *vers. 316.* arva. *Id. 1. Æn. v. 596.* Flavum aurum. & *Æn. 12. v. 605.* Flavi crines. *Horat. l. 1. od. 5. v. 4.* Flava coma. *Id. l. 4. od. 4. v. 4.* Flavus Ganymedes. & *lib. 2. od. 4. v. 14.* Flava Phyllis. & *Sil. l. 9. v. 414.* flavusque comarum Curio. *Horat. l. 1. od. 8. v. 8.* Flavus Tiberis. *Martial. l. 1. epigr. 56.* Flava mella. *Virg. 5. Æn. v. 309.* Flava oliva. *h. e.* quæ ex viridi ad flavum colorem accedit. *Martial. l. 12. epigr. 66.* de moneta Cæsaris decem flavos. *h. e.* aureos nummos. Al. leg. *Flavios*, h. e. Flavii Domitiani imagine percussos. ¶ Quia flavus color ex albo ad rubentem accedit, *flavus* dicitur a *Seneca* pudor, quo erubescimus, in *Hippol. v. 652.* Et ora flavus tenera tingebat pudor. ¶ Cognomen fuit R. in gente Lucretia, ut L. Lucretius Flavus, apud *Liv. l. 5. c. 29.*

FLEBILIS, le, *degno di pianto, flebile, lugubre*, πολύδακρυς, fletu dignus, fletu plenus, lugubris, luctuosus: a *fleo*. Adhibetur tum passive de eo, qui fletur, vel flendus est. *Cic. Phil. 11. c. 3.* Ponite ante oculos miseram illam & flebilem speciem. *Id. pro Planc. c. 41.* O flebiles vigilias, o noctes acerbas! *Ovid. 2. Amor. el. 1. v. 32.* Flebilis Hector. *Horat. l. 1. od. 24. v. 9.* Multis ille bonis flebilis occidit, Nulli flebilior, quam tibi, Virgili. ¶ Tum active de eo, qui multum flet. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 68.* Spargebat tepidos flebilis imbre sinus. *Horat. l. 4. od. 2. v. 23.* Flebili sponsæ raptus juvenis. ¶ Item de eo, qui alios flere facit. *Lucil. apud Non. c. 3. n. 67.* Flebile carpe. *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 48.* Hei mihi, quam multis flebilis ultor erit! *Sil. l. 9. v. 501.* Flebile dictu. ¶ Item de eo, qui est fletu plenus. *Cic. 2. Tuscul. c. 24.* Si gemitus in dolore ad confirmandum animum valebit, utemur: sin erit lamentabilis, si imbecillus, si abjectus, si flebilis; ei qui se dederit, vix eum virum dixerim. *Horat. l. 2. od. 9. v. 9.* Tu semper urges flebilibus modis Mysten ademptum. *Ovid. 3. Amor. el. 9. v. 3.* flebilis elegia. *Quintil. l. 11. c. 3.* Vox flebilis. ¶ Neutrum *flebile* adverbii more ponitur. *Ovid. de remed. amor. v. 36.* exclusus flebile cantet amans. *Stat. 12. Theb. v. 426.* simulque Flebile gavisæ. *Sil. l. 7. v. 648.* medio sed (flebile!) mento Armigeri Cascæ penetrabilis hæsit arundo. *o cosa da piangere!*

FLEBILITER, *piagnevolmente*, con fletu, θρηνητικῶς. *Cic. 2. Tuscul. c. 17.* Flebiliter respondeat. & *cap. 21.* lamentari. & *lib. 1. c. 35.* canere. *Horat. l. 4. od. 12. v. 5.* gemere. *Paulin. Nolan. de Natali S. Felicis, carm. 7. v. 62.* Dæmones flebilius ululant.

FLECTO, is, xi, xum, a. 3. *piegare, torcere, volgere*, κάμπτω, torqueo, detorqueo, inflecto. Videtur esse a πλέκω, plexus. *Cic. 1. de Divin. c. 53.* Animal omne membra quocumque vult, flectit, contorquet, porrigit, contrahit. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 33.* Equos moderari ac flectere. *Hirt. de B. Alex. c. 64. extr.* Flectere navem, aut directam tenere. *Nepos in Eumen. c. 9.* Flectere iter. *Liv. l. 28. c. 26.* Clauso transitu fluminis, ad Oceanum flexit. *h. s.* iter flexit. *Ovid. l. 1. Trist. el. 10. v. 17.* Fleximus in lævum cursus. *Cic. 7. Verr. c. 30.* Currum de foro in Capitolium flectere. *Virg. 6. Æn. v. 788.* Huc geminos, huc flecte acies. *Ovid. 8. Metam. v. 864.* in nullam luminis partem Gurgitem ab hoc flecti. *Petron. in Satyr. c. 116.* Flexit se in daphnona. *si volse*. *Curt. l. 6. c. 5.* Teneros ramos manu flectere. *Ovid. Metam. 4. v. 302.* Flectere arcus. *Plin. l. 6. c. 26. extr.* Euphrates ad meridiem flectitur. & *cap. 17. circa med.* Pars terrarum, qua flectitur in meridiem. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 24.* Hercinia silva pertinet ad fines Dacorum, hinc se flectit sinistrorsus. *Plin. l. 18. c. 28.* Sol ad Aquilonem scandens, ab ea (*Cancri*) meta incipit flecti, & digredi ad Austrum. *Ovid. 2. Metam. v. 718.* Milvus flectitur in gyrum. *Plin. l. 16. c. 36. a med.* Tibia apertioribus ligulis ad flectendos sonos. *Lucret. l. 5. v. 2405.* Ducem multimodis voces, & flectere cantus. *Ovid. 2. Amor. el. 4. v. 25.* Hæc dulce canit, flectitque facillima vocem. *inflette*. ¶ *Flectere promontorium* est navigando proram flectere ad promontorium superandum, *voltare, superare*. *Cic. 2. de Divin. c. 45.* Cum in flectendis promontoriis ventorum mutationes maximas sæpe sentiant. *Id. Attic. l. 5. ep. 9.* Leucaten flectere molestum videbatur. ¶ Ponitur & pro vitare, viam alio dirigendo, *schivare volgendo altrove*. *Id. Attic. l. 11. ep. 18.* Intellexi ex Oppii sermone, quæ illorum via esset: sed ut eam flectas, te rogo. ¶ Item pro *divertere*. *Valer. Flacc. l. 2. v. 2.* neque enim patrios cognoscere casus Juno sinit, mediis ardens ne flectat ab undis. ¶ *Item pro avertere*. *Lucret. l. 5. v. 107.* Omnia conquassari in parvo tempore cernes: Quod procul a nobis flectat natura gubernans. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. 1. de Leg. c. 10.* Opinionum vanitas imbecillitatem animorum torquet & flectit. *Id. pro Balb. c. 17.* Ab omni studio sensuque Pœnorum mentes suas ad nostrum imperium nomenque flexerunt. *h. e.* converterunt. *Horat. in ar. Poet. v. 163.* Juvenis cereus in vitium flecti. *Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 23.* animos ad publica carmina flexi. *h. s.* verti, & applicui animum ad epistolas carmine scribendas. *Tacit. Ann. 13. c. 3.* Postquam ad providentiam sapientiamque flexit, *passò, si rivolse col discorso*. *Id. 4. Ann. c. 37.* Arguebatur in ambitionem flexisse. *Id. 6. Ann. c. 29.* Additis versibus, qui in Tiberium flectebantur. *si torcevano contra Tiberio*. *Terent. Hecyr. 4. 3. 2.* Qui ubicumque opus sit, animum possis flectere. *h. s.* advertere. *Liv. l. 28. c. 22.* Si quem a proposito spes mollitiava animi flexisset. *h. e.* deflexisset, deduxisset. & *cap. 44. circa med.* Oblata casu flectere ad consilium. *h. e.* vertere. ¶ Frequenter ad movere, exorare, *piegare, svolgere, placare*. *Cic. pro Sull. c. 6.* Quibus rebus ita flectebar animo, atque frangebar, ut etiam ex memoria, quas mihi ipsi fecerat insidias, deponerem. *Id. 1. Phil. c. 14.* Oratione aliquem flectere. *Id. 2. de Orat. c. 52. extr.* Commutari animos, atque omni ratione flecti. *Sallust. in Jug. c. 108.* Ingenium alicujus aversum flectere. *Virg. 2. Æn. v. 689.* precibus si flecteris ullis. *Id. 7. Æn. v. 312.* Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo. ¶ Pro mollire, *addolcire*. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 119.* fovet ansia curas Conjugis, hortaturque simul, flectitque labores. *Id. l. 3. silv. 5. v. 65.* voce paterna Discendum Musis sonat, & mea carmine flectit. ¶ *Flectere syllabam* est circumflexo accentu notare. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.)* ¶ Flectere verbum de Græco, *h. e.* traducere, derivare. *Gell. l. 4. c. 3. extr.* Ut pleraque alia, ita hoc quoque vocabulum de Græco flexum est. ¶ *Flecti* etiam dicuntur nomina & verba, cum in casus & personas declinantur. *Varr. l. 9. L. L. c. 1. ad fin.*

FLEGMA. V. *Phlegma*.

FLEMINA, um, n. *ansature*, dicuntur, cum ex labore viæ sanguis effluit circa talos. *Fest.* ¶ Dicta sunt a φλεγμονή, tumor. Quidam censuere, idem esse ac varices, & dici quasi flegmina a *flectendo*, ut quæ flexuosa sint, & obtorta. *Plaut. Epid. 5. 2. 5.* Lassitudine invaserunt misero in genua flemina. *Plin. l. 23. c. 1. ante med.* Bryonia in jumento, homineque flemina, aut sanguinem, qui se ad talos dejecerit, circumligata sanat. Ita *Harduin.* ex MSS. alii *phlegmina*. *Caper de Orthogr. pag. 2243. Putsch.* Flemina sunt, ubi abundant crura sanguine: plemina, cum in manibus, vel in pedibus callosi sulci sunt.

FLENDUS, a, um, *degno di pianto*, flebilis. *Senec. in Troad. v. 412.* Flenda pati. *Ovid. 2. Trist. el. 1. v. 112.* Fortunæ flenda. *Id. Heroid. ep. 15. v. 7.* Flendus amor.

FLEO, es, evi, etum, 2. n. *piangere*, δακρύω, lacrimas effundo. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 45.* Quid potius facerent, quam me mea lumina flerent? *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 20.* Hæc cum pluribus verbis flens a Cæsare peteret. *Horat. Epod. 5. v. 74.* O multa fleturum caput! *Cic. Verr. 3. c. 30.* Flebat uterque non de suo supplicio, sed pater de filii morte, de patris filius. *Id. 2. de Orat. c. 57. extr.* Pater complexus esset filium, flensque eum centumviris commendasset: lapides mehercule omnes flere ac lamentari coegisset. *Id. 3. Phil. c. 31.* Cum mulier fleret uberius. *Catull. carm. 3. extr.* Flendo turgiduli rubent ocelli. *Propert. l. 1. el. 12. v. 15.* Felix qui potuit præsenti flere puellæ. *h. e.* coram puella. (Sic *plorat suæ Tibull. lib. 2. el. 5. v. 103.*) *Valer. Flacc. lib. 5. v. 430.* flebant Phaethonta sorores. & *lib. 8. v. 94.* seque summque flevit alumnum. *Ovid. in Ibin, v. 16.* miseri funera flere viri. *Id. 1. Amor. el. 12. v. 1.* Flete meos casus. *Id. Metam. 4. v. 426.* inultos flere dolores. *Tacit. 6. Ann. c. 10.* Quod filii necem flevisset. *Phædr. l. 3. fab. 2. v. 6.* Flere servitutem tristem. *Plaut. Capt. 1. 2. 36.* Ne fle. *Par.* egone illum non fleam? egone non defleam talem adole-

scen-

scentem? Colum. l. 10. v. 350. feralia carmina flere. h. e. flebiliter canere. ¶ Cum infinito Valer. Flacc. l. 2. v. 633. Hæc iterant, segnis flentes occumbere leto. ¶ Passive Terent. Andr. 1. 1. 102. Ad sepulcrum venimus: in ignem posita est: fletur. Sil. l. 5. v. 186. Nec jam ultra monitus, & verba morantia Martem Ferre valet: longo Æneadis quod flebitur ævo. Senec. in Herc. Oet. v. 1835. Virtus Herculem fleri vetat. Tibull. l. 2. el. 4. v. 45. centum licet annos Vixerit, ardentem flebitur ante rogum. Ovid. Heroid. ep. 19. v. 224. Mersaque rotatis nato fleatur aquis. ¶ Translate est rorare, stillare, grondare, stillare, gemere. Lucret. l. 1. v. 349. In saxis ac speloncis permanat aquarum Liquidus humor, & uberibus flent omnia guttis. Prudent. Cathemer. 5. v. 24 Imbrem de madido flere cacumine. & περὶ στεφ. 14. in Rom. v. 705. plaga flet sanguinem. Senec. in Thyest. v. 702. Flevit in templis ebur. ¶ Flesse pro flevisse legitur apud Liv. l. 30. c. penult. & Plin. l. 9. c. 55. flesset pro flevisset, apud Stat. l. 2. silv. 1. v. 145. flesti pro flevisti, apud Ovid. Heroid. ep. 5. v. 43. & 45. flerunt pro fleverunt, apud Virgil. 4. Georg. v. 461. Stat. loc. cit. v. 175. & in vet. Lap. apud Don. class. 10. n. 10.

FLETIFER, a, um, qui flet: & translate stillans, rorans. Auson. Edyll. 6. v. 74. Gemmea fletiferi jaculatur succina trunci.

FLETUS, us, m. pianto, lagrime, θρῆνος, ploratus, ejulatus cum lacrimis. Cic. 6. Verr. c. 21. sub fin. Quos putatis fletus mulierum, quas lamentationes fieri solitas in hisce rebus? Id. pro Rosc. Amer. c. 9. Quod usque eo visum est indignum, ut urbe tota fletus gemitusque fieret. Id. pro Planc. c. 31. Multas lacrimas, & fletum cum singultu videre potuisti. Id. Attic. l. 11. ep. 7. ad fin. Non possum præ fletu & dolore diutius in hoc loco commorari. Id. 1. de Orat. c. 53. Fletum populo movere. Catull. carm. 39. in Egnat. v. 3. excitare. Albinov. ad Liv. el. 1. v. 467. comprimere. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 32. Magno fletu auxilium petere. Virg. 4. Æn. v. 463. longas in fletum ducere voces. & lib. 2. v. 271. largos effundere fletus. & lib. 3. v. 344. longos fletus ciere. & lib. 6. v. 699. largo fletu ora rigare. Petron. in Satyr. c. 89. Fletibus manant genæ. Valer. Flacc. l. 5. v. 341. lumina rumpere fletu. Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 157. fletu verba scindere. Id. 2. Metam. v. 340. fletus & lacrimas dare. Quintil. l. 5. c. 11. a med. Fletibus natos prosequi, lætitia defunctos. Virg. 4. Æn. v. 439. nullis ille movetur Fletibus.

FLETUS, a, um, pianto, compianto, defletus. Virg. 6. Æn. v. 481. multum fleti ad superos, belloque caduci Dardanidæ. Stat. 4. Theb. v. 103. Fletaque cognatis avibus Meleagria Pleuron. ¶ Item qui multum flevit. Apul. l. 7. Metam. sub fin. Mater pueri, mortem deplorans acerbam filii, fleta & lacrimosa. ¶ Item rorans, stillans. Lucret. l. 2. v. 631. de Gallis Cybeles. Ludunt, in numerumque exsultant, sanguine fleti. Al. leg. pleti.

FLEXANIMUS, a, um, animum flectens. Cic. 2. de Orat. c. 44. Quæ recte a bono Poeta (Pacuvio, teste Non. c. 2. n. 349.) dicta est flexanima, atque omnium regina rerum, oratio. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 330. Quæ tibi flexanimo mentem perfundat amorem. ¶ Item passiva significatione flexus animo, h. e. a recto statu deflexus, perturbatus, commotus. Pacuv. apud Cicer. 1. de Divin. c. 36. Flexanima, tanquam lymphata, ut Bacchi sacris commota, in tumulis Teucrum commemorans suum.

FLEXIBILIS, le, flessibile, pieghevole, καμπτός, qui flecti potest. Cic. 3. de nat. Deor. c. 39. Materiam rerum totam esse flexibilem & commutabilem. Ovid. 3. Amor. el. 3. v. 29. Flexibiles arcus curvare. Plin. l. 16. c. 18. Betulla circulis flexibilis, item corbium costis. & cap. 43. Ulmus ad currus flexibilis. & lib. 36. c. 26. Excogitatum vitri temperamentum, ut esset flexibile. Cic. 2. de nat. Deor. c. 58. Genera vocis permulta, canorum, fuscum: læve, asperum: grave, acutum: flexibile, durum. De voce flexibili V. etiam in Flexus, a, um. ¶ Translate est mollis, tener, mutabilis. Cic. in Orat. c. 16. Oratio mollis, & tenera, & ita flexibilis, ut sequatur, quocumque torqueas. Id. Attic. l. 10. ep. 21. Nihil fallax, nihil non flexibile ad bonitatem, nihil, quod non, quo velis, uno sermone possis perducere. Id. ad Brut. ep. ult. Videtur in eo esse indoles: sed flexibilis ætas, multique ad depravandum parati. Plin. in Paneg. c. 45. Flexibiles quamcumque in partem ducimur a Principe, atque, ut ita dicam, sequaces sumus. ¶ Item inconstans, varius. Cic. de Amic. c. 25. Quid potest esse tam flexibile, tam devium, quam animus ejus, qui ad alterius non modo sensum ac voluntatem, sed etiam vultum atque nutum convertitur?

FLEXIBILITAS, atis, f. flessibilità, facilitas flectendi. Solin. c. 52. (al. 65.) circa med. Circumferunt cornua flexibilitate, qua volunt.

FLEXIBULA, f. Satyræ nomen apud Varron. aliquoties a Non. citatæ, ut cap. 2. n. 109. & 113. & alibi: quæ vox ex Latino flectere, & Græco βουλή coaluisse videtur, ut sit Flexibula, quasi consilium flectens. Sed alii aliter legunt.

FLEXILIS, le, flessibile, pieghevole, flexibilis, εὐκαμπής. Plin. l. 16. c. 40. extr. Ulmus & fraxinus flexiles. Id. l. 11. c. 37. sect. 67. Harduin. Cervix e multis vertebratisque orbiculatim ossibus flexilis, ad circumspectum. Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 26. Sinus flexilis comæ. h. e. flexus, inflexus. Sidon. carm. 16. v. 79. cum solis torridus ignis Flexilibus rimis sitientes scriberet agros. h. e. flexuosis. Ammian. l. 22. c. 4. (al. 6.) Pluma & flexiles lectuli. soffici.

FLEXILOQUUS, a, um, qui ambigua & obscura loquitur. Cic. 2. de Divin. c. 56. Oraculis partim falsis, partim casu veris, partim flexiloquis & obscuris.

FLEXIO, onis, f. piegamento, inflessione, κάμψις, actus flectendi, flexura. Cic. in Pison. c. 22. Quos tu mæandros, dum omnes solitudines persequeris, quæ diverticula flexionesque quæsisti! h. e. vias a recto itinere deflectentes. Id. in Orat. c. 18. Trunco toto se ipse moderans, & virili laterum flexione. & ibid. Flexiones vocis. & 2. de Leg. c. 15. Flexiones modorum. & l. 3. de Orat. c. 25. Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones & falsæ voculæ, quam certæ & severæ!

FLEXIPES, edis, qui flexis est, & curvis pedibus. Ovid. 10. Metam. v. 99. Vos quoque flexipedes hederæ.

FLEXIVICE, flexuose. Pacuv. apud Non. c. 4. n. 68. a med. Nihil conjectura quivi interpretarier, quorsum flexivice contenderet.

FLEXO, as, a. 1. frequentativum a flecto. Cato R. R. c. 49. Vineam statuito, alligato, flexatoque.

FLEXUMINES, um, m. equites Romani erant, a flectendis equis dicti. Plin. l. 33. c. 2. ad fin. Celeres sub Romulo Regibusque appellati sunt, deinde Flexumines, postea Trossuli.

FLEXUOSE, adverb. cum flexu, tortuosamente. Plin. l. 18. c. ult. a med. Si flexuose volitet flamma.

FLEXUOSUS, a, um, flessuoso, tortuoso, στρεβλός, varios, vel multos habens flexus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. Flexuosum iter habet auditus, ne quid intrare possit. Plin. l. 11. c. 37. sect. Hard. 79. latebræ flexuosissimis orbibus. Id. l. 10. c. 24. Hirundini flexuosi volatus. & lib. 5. c. 27. Taurus mons flexuosus. ¶ Translate Prudent. cathemer. 6. v. 143. Flexuosæ fraudes.

FLEXURA, æ, f. piegatura, flexio, flexus, curvatura, κάμψις. Lucret. l. 4. v. 312. Flexura lateris. Senec. ep. 71. a med. Virtus recta est: flexuram non recipit. Sueton. in Ner. c. 38. Offensus angustiis, flexurisque vicorum. volte. ¶ Flexura nominum, aut verborum est eorum inflexio, & declinatio. Varr. l. 9. L. L. c. 1. post med.

FLEXUS, us, m. piegatura, torcimento, volta, κάμψις, flexio, flexura. Cic. 1. de nat. Deor. c. 58. Aures duros, & quasi corneolos habent introitus, multisque cum flexibus. Id. Attic. l. 16. ep. 13. Cum venissem ad pontem Tirenum, in quo flexus est ad iter Arpinas. Tacit. Ann. 12. c. 12. Non cominus Mesopotamiam, sed flexu Armeniam petunt. h. e. flectendo iter. Pers. sat. 3. v. 63. Flexus metæ. Quintil. l. 9. c. 2. a med. Ut qui cursu parum valent, flexu eludunt. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 114. Labyrintheus flexus. Quintil. l. 11. c. 3. ad fin. Flexus vocis, & flebilis suavitas, qua præcipue franguntur animi. inflessione. Id. l. 8. c. 2. Vertex est contorta in se aqua: inde propter flexum capillorum, pars est summi capitis. Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 13. Capilli dociles & centum flexibus apti. Plin. l. 5. c. 29. Mæandro ita sinuosus flexibus, ut sæpe credatur reverti. Id. l. 8. c. 15. Fera nulla suffragiorum flexu. Id. l. 4. c. 22. a med. Pontus Euxinus medio flexu jungitur ostio Mæotii lacus. Id. l. 16. c. 10. Picea mollior flexu. ¶ Translate flexus ætatis est transitus ab una ætate ad aliam in decursu totius vitæ: ductum a Circo, ubi plures flexus faciendi erant, & saxes totum spatium percurrendum, antequam victoria contingeret: iique flexus erant tum in medio cursu, tum ad metam. Cic. pro Cæl. c. 31. In hoc flexu quasi ætatis fama adolescentis paululum hæsit ad metas. Id. l. & cap. 2. de Orat. Si infinitus forensium rerum labor, decursu honorum, etiam ætatis flexu constitisset. ¶ Flexus Autumni est, cum incipit ad brumam vergere. Tacit. 5. Hist. c. 23. Flexu Autumni, & crebris pluvialibus imbribus. ¶ Flexus vocis est ejus inflexio, & mutatio, inflessione, mutazione di voce. Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.) Superest lectio, in qua puer ut sciat, ubi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere, quid quo flexu, quid lentius, quid concitatius dicendum, &c. Id. l. 7. c. 9. Ambiguitas fit per flexum: Quinquaginta, ubi erant centum, inde occidit Achilles. ¶ Flexus verborum, aut nominum est eorum per casus aut tempora declinatio ac positio. Id. l. 1. c. 6. (al. 10.) Quid vero? quæ tota positionis ejusdem, in diversos flexus exeunt? cum Alba faciat Albanos, & Albenses; volo, volui, & volavi. ¶ Sumitur etiam pro callida declinatione, & artificiosa vitatione rei difficilis: & cum non recta, sed quasi per anfractus aliquid petitur. Id. l. 5. c. 23. Quare indirecta fere, atque ut sic dixerim, clamosa est actio. Hinc mille flexus, & artes desiderantur.

FLEXUS, a, um, piegato, torto, κεκαμμένος, inflexus, curvatus, declinans. Virg. Æn. 5. v. 500. flexos incurvant viribus arcus. Id. 4. Georg. v. 123. aut flexi tacuissem vimen acanthi. Ovid. 4. Metam. v. 340. Flexum genu submittere. Juvenal. sat. 6. v. 492. & Martial. l. 10. epigr. 65. & Petron. in Satyr. c. 126. Flexi crines, flexa coma. arricciata artifiziosamente. Sic Martial. l. 3. epigr. 63. flexo qui digerit ordine crines. Tacit. 2. Ann. c. 16. Flexus in vesperam dies. volto a sera. Cic. 5. de Fin. c. 12. Flexi fractique motus, quales protervorum hominum, aut mollium esse solent, contra naturam sunt. ¶ Flexus onyx apud Stat. l. 1. silv. 2. v. 149. est marmor hujus nominis varie elaboratum, lavorato. ¶ Translata Valer. Flacc. l. 3. v. 615. animum flexus dictis instantis Iason. piegato, vinto. Ovid. 3. Trist. el. 5. v. 43. Neve hominum referam flexus ad mitius ora. Tacit. Ann. 3. c. 16. Cæsar flexus in mœstitiam ore, &c. ¶ Flexa syllaba apud Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) & lib. 11. c. 10. ante med. est, quæ circumflexo accentu notatur, atque ita pronuntiatur, ut acuti pariter & gravis accentus vim habeat: v. gr. in voce amarus penultima ita efferenda est, quasi duplex a a sit, & acuto prior extollatur accentu, posterior gravi deprimatur, & in longum producatur. Dicitur autem flexa, quia non uno rectoque tenore effertur, sed inflexo & mutato. Similiter flexa vox in ipsa oratione dicitur, quæ non uno eodemque sono emittitur, sed vario, mutato, & inflexo; partimque attollitur, partim deprimitur: quod præcipue fit in miseratione movenda. Quintil l. 11. c. 3. ante med. Vox in metu contracta, adhortationibus fortis, disputationibus teres, miseratione flexa & flebilis. Cic. 3. de Orat. c. 57. Vocis plura genera læve, asperum; contractum, diffusum;

fusum; fractum, scissum, flexo sono, attenuatum, inflatum. *& cap.* 58. Aliud vocis genus sibi sumat miseratio & mœror, flexibile, plenum, interruptum, flebili voce: *Quo nunc me vertam? quod iter incipiam ingredi? Domum paternam ne? anne ad Peliæ filias?* Et illa, *O pater, o patria, o Priami domus!* *Id. in Orat. c. 17. extr. & lib. 2. de Orat. c. 46. ad fin.* vocat *inflexam*.

FLICTUS, us, m. *collisione*, afflictus, collisio, παράπτωσις, ἀραγμός. *Virg. 9. Æn. v. 666.* tum scuta cavæque Dant sonitum flictu galeæ: pugna aspera surgit. *Sil. l. 9. v. 322.* galea horrida flictu Adversæ ardescit galeæ, clypeusque fatiscit Impulsu clypei. *Pacuv.* apud *Serv. ad Virg. loc. cit.* Flictus navium.

FLIGO, is, ixi, ictum, a. 3. *percuotere, atterrare*, θλίβω, percutio, affligo. *Liv. Andr.* apud *Non. c. 2. n. 328.* Ipse se in terram saucius fligit cadens. *Accius ibid.* Nec perdulescit, fligi socios morte, campos contegi. *& rursus.* Heu, civitatis stirpem funditus fligi studet! ¶ Item confligo, alii rei impingo. *Lucret. l. 2. v. 85.* Obvia cum flixere, fit, ut diversa repente Dissiliant.

FLO, as, avi, atum, a. 1. *soffiare, spirare*, πνέω, flatum emitto, spiro, exspiro. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 7.* Corus ventus in his locis flare consuevit. *Cic. Attic. l. 7. ep. 2.* Belle nobis flavit ab Epiro lenissimus ventus. *Plin. l. 3. c. 9.* Quinam flaturi sint venti. *Varr. l. 5. L. L. c. 2.* Hieme anima, quæ flatur, omnium apparet. *Ovid. Fast. 4. v. 182.* inflexo Berecynthia tibia cornu Flabit. *h. e.* sonabit. *& vers. 341.* Exululant comites, furiosaque tibia flatur. *h. e.* inflatur, *si suona*. ¶ Proverbium est de duabus rebus dissimilibus, & natura disjunctis, quæ simul eodem tempore fieri non possunt, illud *Plaut. Mostell. 3. 2. v. 104.* Simul flare sorbereque, haud facile est: ego hic esse, & illic simul haud potui. Itali dicunt, *non si può sonare, e ballare: non si può bere, e zufolare: e non si può cantare, e portar la croce: non si può sonare le campane, e andar in processione.* ¶ Ponitur & pro conflare, *h. e.* flando metalla igne mollire, & fundere, *fondere*. *Plin. l. 36. c. 19. extr.* Phrygius lapis uritur vino perfusus, flaturque follibus, donec rubescat. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 10. leg. 9.* Qui argenteos nummos adulterinos flaverit. Al. leg. *conflaverit*. Hinc Triumviri A. A. A. F. F. *h. e.* auro, argento, ære flando, feriundo. V. *Flatus, a, um.* ¶ Translate *Quintil. l. 12. c. 6. a med.* Omisso magna semper flandi tumore, in quibusdam causis loquendum est. *h. e.* inflate dicendi, & magnifice. *Prudent. peristeph. 9. de B. Eulalia, v. 21.* Spernere succina, flare rosas, Fulva monilia respuere. *h. e.* abjicere, projicere, contemnere.

FLOCCIDUS. V. in *Flaccidus*.

FLOCCIFACTEON. Hanc vocem afferunt quidam ex *Cicer. l. 1. Attic. epist. 16. ad fin.* Quare, ut opinor, φιλοσοφητέον, id quod tu facis; & istos consulatus non floccifacteon. *h. e.* flocci faciendum: ut sit Latina vox jlocaliter efformata ad rationem Græcæ φιλοσοφητέον. Verum alii miras ibi varietates partim e MSS. partim ex conjectura comminiscuntur: neque est hac de re magnopere laborandum.

FLOCCOSUS, a, um, adject. floccis plenus. *Apul. de herb. c. 62.* Flocceosis, vel lanugineis adnotationibus.

FLOCCULUS, i, m. dimin. a floccus. *Plin. l. 16. c. 7.* Nascuntur in robore pilulæ nucibus non absimiles, intus habentes flocculos molles. Alii leg. *floccos*.

FLOCCUS, i, m. *fiocco*, κροκύς, lanarum particula divisa a velleribus inutiliter evolans. *Varr. l. 2. R. R. c. ult.* Diligentiores tegeticulis subjectis oves tondere solent, nequi flocci intereant. ¶ Dicitur etiam de vestium villis, idest de particulis quibusdam lanæ eminentioribus. Hinc *Celsus* scribit *l. 2. c. 6.* signum mortis esse, si quis in febre & acuto morbo, manibus in veste floccos legit, fimbriasque diducit. ¶ Translate dicitur de re nullius pretii. *Plaut. Trin. 4. 2. 152.* Tu qui iis, qui non sis, floccum non interduim. *per me non monta un frullo.* Dixit *Id. Rud. 2. 7. 22.* ciccum non interduim. ¶ *Flocci facere*, aut *pendere* est parvi quidem, aliquo tamen pretio æstimare, non contemnere. *Terent. Eun. 2. 3. 10.* Ut illum dii deæque senium perdant, qui me hodie remoratus est; meque adeo, qui restiterim, tum autem qui illum flocci fecerim. Ubi *Donat.* notat *flocci fecerim* & *contemnere*, & *non contemnere* significare: ut nunc, qui illum *flocci fecerim*, deest *vel*, ut sit *vel flocci fecerim*. *Plaut. Men. 5. 7. 5.* Cave quisquam, quod illic minitetur, vestrum flocci fecerit. *Id. Mostell. 3. 2. 121.* Cave tu ullam flocci facias mulierem. ¶ *Non flocci facere*, aut *pendere* est nihili facere, ne tanti quidem, quanti floccus valet, contemnere, *non istimare un fico, o un frullo*. *Cic. Attic. l. 13. ep. 50.* Prorsus aveo scire, nec tamen flocci facio. *& lib. 4. ep. 15.* Intellectum est, τοὺς ἀμφοτέρους ambitum, comitia, interregnum, majestatem, totam denique rempubl. flocci non facere. *Terent. Eun. 3. 1. 20.* Invidere omnes mihi, mordere clanculum: ego non flocci pendere. *Plaut. Mostell. 1. 1. 73.* Neque quod dixi, flocci existimat. Al. leg. *æstimat*. ¶ Etiam omissa negatione est parvi admodum facere, *h. e.* tanti quanti floccus est. *Plaut. Cas. 2. 5. 23.* Unus tibi hic dum propitius sit Jupiter, Tu istos minutos deos flocci feceris. *Id. Epid. 3. 2. 12.* Dum tibi ego placeam, atque obsequar, meum tergum flocci facio. *Id. in Fragm.* apud *Fest.* in *Muneralis*. Rogata fuerint, nec ne, flocci æstimo. *Id.* apud *Fulgent. in exposit. serm. antiqu.* Flocci pendo, quid rerum gerat. ¶ *Flocco habere* idem significat. *Id. Asin. 3. 3. 111.* Perii! illic habebit flocco jam homo lumbos meos. In multis libb. hæc ibi verba desunt. ¶ Placet nonnullis junctim scribere *floccifacio*, *floccipendo*.

FLOCES, um, f. *feccia di vino*, οἰνοφλύξ, fæx, & speciatim vini ex vinaceis expressa, quia ei insint flocci quidam, & panni. *Gell. l. 11. c. 7.* Hic Eques Romanus apludam edit, & floces bibit. *Cæcil.* apud *Non. c. 2. n. 354.* Neque florem, neque floces volo mihi, vinum volo. *Gell. loc. cit.* ut nimis antiquam, & obsoletam desitamque vocem, damnat.

FLORA, æ, f. *Flora*, Χλῶρις, Dea florum, tum qui in herbis, tum qui in arboribus, & segetibus nascuntur: a Græco nomine, vel a flore. *Ovid. Fast. 5. v. 195.* Chloris eram, quæ Flora vocor: corrupta Latino Nominis est nostri littera Græca sono. ¶ Hujus fabulam V. in *Chloris*. Historiam vero ita narrat *Lactant. l. 1. c. 20.* meretricem fuisse ajunt, quæ cum magnas opes corporis quæstu quæsivisset populum Rom. scripsit heredem, certamque pecuniam reliquit, cujus ex annuo fenore suus natalis dies celebraretur editione ludorum, qui appellarentur *Floralia*, vel *ludi Florales*; quod quia Senatui flagitiosum tractu temporis visum est, ab ipso nomine argumentum sumi placuit, ut pudendæ rei quædam dignitas adderetur, & deam finxerunt esse, quæ floribus præesset, eamque oportere placari, ut fruges cum arboribus, aut vitibus bene prospereque florescerent. Celebrabantur illi ludi omni cum lascivia, convenienter memoriæ meretricis. Nam præter verborum licentiam nudabantur, flagitante populo, meretrices, quæ mimarum functæ officio, in conspectu multitudinis ad satietatem usque impudicis motibus detinebantur. *Arnob. l. 7. pag. 113.* Flora illa genitrix, & sancta obscenitate ludorum, bene curat, ut arva florescant. *Martial. l. 6. epigr. 80.* Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ, Tantaque Pæstani gloria ruris erat. *Id. l. 1. epigr. 3.* jocosæ dulce sacrum Floræ, Festosque lusus, & licentiam vulgi, &c. ¶ Plura de hujus numinis vi & sacris *Ovid. 5. Fast. v. 195. & sequentib.*

FLORALIA, um, n. Ἀνθεστήρια, dies festi, ludique in honorem Floræ instituti. Celebrabantur fine Aprilis, & initio Maji. *Macrob. l. 1. Satur. c. 4.* Varro Floralium, non Floraliorum ait, cum non ludos Florales illic, sed ipsum festum, Floralia, significaret. *Justin. l. 43. c. 4.* Solemni Floraliorum die. *Plin. l. 18. c. 29.* Prisci Floralia quarto Cal. Maji instituerunt, Urbis anno DXVI. ex oraculis Sibyllinis, ut omnia bene deflorescerent. *Varr. l. & cap. 1. R. R.* Floræ ludi Floralia instituti. V. *Flora*. ¶ *Floralia* etiam dicuntur loca, in quibus sunt flores. *Varr. l. 1. de R. R. c. 23.* Ut quæ pomaria, ac floralia appellantur.

FLORALIS, e, adject. ad Floram pertinens, ut Floralis Flamen, *Varr. l. 6. L. L. c. 3.* Florale sacrum, *Ovid. 4. Fast. v. 947.* Rursus *Varr. l. 4. de L. L. c. 32. sub fin.* Clivus proximus ad Florales usus versus.

FLORALITIUS, & Floralicius, a, um, ad Floralia pertinens. *Martial. l. 8. epigr. 67.* Et Floralitias lasset arena feras. *h. e.* quæ Floralibus in Circo dabantur.

FLORENS, entis, adject. *fiorito*, εὐανθής, floridus. *Virg. Ecl. 10. v. 25.* Florentes ferulas & grandia lilia quassans. ¶ Translate qui aliqua re viget, & abundat, *chi è in fiore*. *Cic. Fam. l. 2. ep. 13.* M. Brutus florens ætate, opibus, honoribus, ingenio, liberis, propinquis, amicis. *Id. pro Rosc. Amer. c. 18.* Majores nostri ex minima tenuissimaque republ. maximam & florentissimam nobis reliquerunt. *& cap. 6.* Gratia atque hospitiis florens hominum nobilissimorum. *Id. pro Dom. c. 19.* Cum tu florens ac potens per medium forum popularis volitares. *Id. Parad. 2. extr.* Quidquid est laudabile, idem & beatum, & florens, & expetendum videri. *Id. pro Planc. c. 35.* Quos ego florentes atque integros sine ferro viceram. *Id. pro Quint. c. 30.* Ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem aliam devolare. *Id. 2. de Orat. c. 52.* Invidere præstanti florentique fortunæ. *Id. 1. de Divin. c. 33.* Postumius florentissima Samnitium castra cepit. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 30.* Helvetii florentissimis rebus, domos suas reliquerunt. & *lib. 4. c. 3.* Civitas ampla atque florens. ¶ Refertur etiam ad vigorem ætatis. *Virg. Ecl. 7. v. 4.* Florentes ætatibus. *Lucret. l. 5. v. 1073.* florenti ætate juvencus. *Petron. in Satyr. c. 132.* Anni primo florentes vigore. *Horat. in ar. poet. v. 115.* Florens juventa. ¶ Et ad orationis ornatum. *Cic. Attic. 16. ep. 11.* Nostrum opus tibi probari, lætor: ex quo ἄνθη ipsa posuisti, quæ mihi florentiora sunt visa tuo judicio. *Id. 3. de Orat. c. 41. de metaphora*. Modus autem nullus est florentior in singulis verbis, nec qui plus luminis afferat orationi. *Gell. l. 19. c. 9.* Florentis facundiæ homo. *& lib. 15. c. 28. ad fin.* Florens oratio. ¶ Ponitur & pro illustri. *Lucret. l. 3. v. 911.* Florentia facta. Al. aliter leg. ¶ Item pro nitido, splendenti. *Id. l. 4. v. 451.* florentia lumina flammis. *Stat. l. 1. v. 210.* arcano florentes lumine postes. & *lib. 2. v. 276.* arcano florentes igne smaragdos. *Virg. 7. Æn. v. 804.* florentes ære catervas. Ubi *Servius*: Ennius, & Lucretius florere dicunt omne, quod nitidum est. *Gell. l. & cap. 5.* Exercitus insignibus argenteis & aureis florens. Sic *flos ignis* est splendor & nitor ignis. *Lucret. l. 1. v. 898.* flammai fulserunt flore coorto. A Græcis hæc sumpta sunt. *Æsychius*: Πυρὸς ἄνθος, τὸ λαμπρότατον. *Homer.* apud *Dan. Pareum* & *Gifan. in Lex. Lucret.* Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο, παύσατο δὲ φλόξ. ¶ Item pro hilari, læto. *Gell. l. 6. c. 13.* Ἐνθυμήματα quædam lepida & minuta, & florentem vino animum lacessentia. ¶ De genis primam barbam amittentibus, *Martial. l. 3. epigr. 6.* Libat florentes hæc tibi prima genas. ¶ Denique dicitur de iis etiam, quæ variis coloribus picta sunt: v. gr. de avium plumis. *Nemesian. in Cyneg. v. 318.* illic sine fine greges florentibus alis Invenies avium.

FLORENTINUS, a, um, *Fiorentino*, ad Florentiam pertinens, quæ est urbs Etruriæ ad Arnum fluvium. Hinc *Florentini, orum*, ejus urbis cives: quos *Plin. l. 3. c. 5.* *Fluentinos* appellat. *Tacit. 1. Ann. c. 79.* Orantibus Florentinis, ne, &c. *Jul. Frontin. de Colon. pag. 112. Goes.* Colonia Florentina deducta a III viris, assignata lege Julia. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 156. n. 2.* Imp. Cæsar Divi Trajani Parthici fil. Divi Nervæ nep. Trajanus Hadrianus Aug. Pont. Max. Trib. Pot. VII. Cos. III. viam Cassiam vetustate collapsam a Clusinor. finibus Florentiam perduxit.

FLO-

FLOREO, es, ui, n. 2. fiorire, ἀνθέω, florem emitto, floresco. Cic. 1. de Divin. c. 10. Hæc arbor una ter floret. Virg. Ecl. 8. v. 53. narcisso floreat alnus. Id. 2. Georg. v. 6. pampineo gravidus autumno floret ager. Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 26. multis floreat Hybla thymis. Id. 5. Fast. v. 367. si bene floreat annus. & vers. 269. Vina quoque in magnis operose condita cellis Florent: & nebulæ dolia summa tegunt. Plin. l. 21. c. 1. Quæ spectatissime florent, celerrime marcescunt. ¶ Ponitur aliquando pro nitere, splendere. V. Florens. Stat. 2. Theb. v. 704. ætherii dono cessere parentes Æternum florere genas. h. e. imberbem & nitidum esse. Est enim de Phœbo sermo. Cato apud Charis. l. 2. pag. 185. Putsch. Omnem classem ventus Auster lenis fert: mare velis florere videres. ¶ Quia vero plantæ tum maxime vigent, cum flores emittunt; hinc sæpissime per translationem sumitur pro vigere, excellere, illustrem esse, abundare, prospere agere, fiorire, esser in fiore. Cic. 7. Verr. c. 49. In sua patria multis virtutibus, ac beneficiis floruit princeps. Id. 3. de Orat. c. 2. Privatis magis officiis & ingenii laude floruit, quam fructu amplitudinis, aut reipubl. dignitate. & cap. 35. Isocrates discipulorum nobilitate floruit. Id. Fam. 1. ep. 9. In sententiis senatoriis, & in omni actione & administratione reipubl. florere. Id. 4. Acad. c. 6. cum acumine ingenii, tum lepore dicendi. Id. 1. de Orat. c. 1. honoribus & rerum gestarum gloria. Id. Fam. 9. ep. 14. laudibus. & lib. 4. ep. 13. gratia, auctoritate. & ibid. studiis & artibus. Id. 1. de nat. Deor. c. 3. Domus nostra semper floruit doctissimorum virorum familiaritatibus. Id. 2. de Invent. c. 2. Florere omnibus copiis. Nepos de Regib. c. 1. fama justitiæ. Id. in Epamin. c. 5. in re militari. Tacit. 2. Hist. c. 81. ætate & forma. Lucret. l. 1. v. 255. lætas urbes pueris florere videmus. h. e. abundare. Sic l. 5. v. 1441. Tum mare velivolum florebat navibu' pandis. h. e. frequentabatur, celebrabatur. Cic. pro Font. c. 14. Præturæ, quæ & ceteris ornamentis, & existimatione innocentiæ maxime floruerunt. Id. pro Sext. c. 63. Meus ad urbem accessus incredibili hominum multitudine & gratulatione florebat. Lucret. l. 5. v. 330. tot facta virum Æternis famæ monumentis insita florent. h. e. vigent duranteque in memoria hominum. Plin. l. 1. ep. 10. Urbs nostra floret studiis liberalibus. ¶ Absolute Nepos in Eumen. c. 1. Ea tempora, quibus Macedones florebant. Cic. 3. Offic. c. ult. Cyrenaicis obsoletis, floret Epicurus. Horat. in art. poet. v. 62. verborum vetus interit ætas, Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.

FLORESCO, is, n. 3. principiar a fiorire, florere incipio. Cic. 2. de Divinat. cap. 14. Pulegium aridum florescere ipso brumali die. ¶ Translate Id. 3. de Orat. c. 3. Sulpicio ad summam gloriam eloquentiæ florescenti, ferro erepta vita est. Id. pro Cæl. sub fin. Nolite hunc nunc primum florescentem, firmata jam stirpe virtutis, tanquam turbine aliquo aut subita tempestate pervertere. Id. pro Marcell. c. 4. Hæc tua justitia & lenitas animi florescet quotidie magis. h. e. crescet, illustriorque fiet. Lucret. l. 2. v. 73. Illa senescere, at hæc contra florescere cogunt. Plin. l. 5. ep. 12. Patria nostra florescit.

FLOREUS, a, um, di fiori, qui est ex floribus, ἀνθινός. Vox Poetica. Plaut. Aulul. 2. 8. 15. Floreæ coronæ. ¶ Item floreus, fiorito, ἀνθηρός. Virg. 1. Æn. v. 434. Florea rura. Valer. Flacc. l. 5. v. 344. Florea juga Hymetti. ¶ Translate est pulcher, nitidus. Servius ad illud Virg. Æn. 12. v. 605. manu flavos Lavinia crines: hæc adscribit: Antiqua lectio floreos habuit, idest florulentos, pulcros: & est sermo Ennianus. Probus sic adnotavit: Neotericum erat flavos. ergo bene floreos. nam sequitur: Et roseas laniata genas. Accius in Bacchis: Nam florei crines vide ut propexi jacent. In iisdem: Et lanugo florea nunc demum irrigat: Pacuvius Antiopa: Cervicum floreos dispergite crines. Hæc Servius. Si floreos legis apud Virg. ad synæresim recurrendum est.

FLORICOLOR, oris, qui est floridi ac vividi coloris. In vet. epigr. incertæ auctorit. inter pseudepigr. Petron. p. m. 217. Hoc sibi lusit opus de stamine floricolore Hesperies teneræ officina manus.

FLORICOMUS, a, um, adject. floridas comas habens. Auson. ep. 4. v. 49. Floricoma Ætna.

FLORIDE, adverb. fioritamente. Apul. l. 11. Metam. ad fin. Vestis floride depicta. Lactant. de Mort. Persecut. c. 3. Ecclesia clarius ac floridius coiuit.

FLORIDULUS, a, um, diminut. a floridus. Catull. in Epithal. Juliæ, carm. 60. v. 193. Ore floridulo nitens.

FLORIDUS, a, um, di fiori, ἀνθινός, floreus. Tibull. l. 1. el. 2. v. 14. cum posti florida serta darem. Al. leg. florea. Eademque lectionis varietas est in illo Ovid. 6. Fast. v. 312. Et velant scabras florida serta molas. ¶ Item floribus plenus, fiorito. Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 38. Florida quam multas Hybla tuetur apes. Lucret. l. 5. v. 783. Florida prata. ¶ Translate refertur ad pulcritudinem & ornatum. Ovid. 13. Metam. v. 790. Galatea floridior pratis, longa procerior alno. h. e. pulcrior. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 16. Jucundum cum ætas florida ver ageret. & carm. 60. Epithal. Jul. & Manl. v. 57. Puellula florida. ¶ Et ad amœnum genus dicendi. Quintil. l. 2. c. 5. a med. Floridius genus ad alenda primarum ætatum ingenia magis accommodatum. Cic. in Bruto, c. 82. Demetrius Phalareus est floridior, ut ita dicam, quam Hyperides. Auson. ep. 17. Floridissimus tui sermonis afflatus. ¶ Floridus color, ἀνθηρὸν χρῶμα, color valde nitens, vivo, o lascivo: cui opponitur austerus. Plin. l. 35. c. 6. Sunt autem colores austeri, aut floridi. Floridi sunt minium, Armenium, cinnabari, chrysocolla, Indicum, purpurissum. Adde cap. 10. ¶ Florida ætas, adolescentia. Sil. l. 12. v. 482. Ævi floridior Fabius rapida arma ferebat. Sic Græci ἀνθεῖν ἐν ὥρᾳ, & ἀκμὴ ἀκμαῖον, & ἥβης ἄνθος.

FLORIFER, a, um, che produce fiori, ἀνθοφόρος, ferens flores. Lucret. l. 3. v. 11. Floriferis ut apes in saltibus omnia libant. Lucan. l. 9. v. 289. de apib. studiumque laboris Floriferi repetunt. Al. leg. floriperi.

FLORIFERTUM, i, n. ἀνθεσφόρια, dies erat festus apud Romanos, ita dictus, quod ea die spicæ ad sacrarium Cereris ferebantur. Fest.

FLORIGER, a, um, idem ac florifer. Sedul. l. 2. v. 2. Expaleret primogenitum sævissimus anguis Florigera de sede virum. Adde Venant. Fortun. l. 3. carm. 9. v. 1. & V. Florifer.

FLORILEGUS, a, um, che coglie fiori, ἀνθολόγος, qui flores legit. Ovid. 15. Metam. v. 366. Florilegæ nascuntur apes.

FLORIPARUS, a, um, adject. qui flores parit, ut Floriparum ver, Auson. in Technop. in Vere.

FLORITIO, onis, f. il fiorire, florum emissio. Legitur in Homil. 2. in Cantic. quam ex Orig. vertit Hieronymus.

FLORIUS, a, um, Floralis, ad Floram pertinens. Gell. l. 9. c. 22. Inveniet apud M. Catonem de re Floria ita scriptum. h. e. in eo libro, ubi Floralium licentiam & flagitia insectatur.

FLORULENTUS, a, um, pien di fiori, ἀνθηρός, floribus plenus. Pervigil. Veneris de rosis v. 19. In pudorem florulentæ prodierunt purpuræ. Solin. c. 7. (al 22.) Florulentus Hymettus.

FLORUS, a, um, adject. antiq. pro Floreus. Pacuv. apud Fest. in voce Gena. Nunc primum opacat flora lanugo genas. Al. leg flore. Decimus Laber. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 7. Florum cacumen nostræ famæ frangere. Al. leg. florie. Ita quoque legunt aliqui apud Virg. 12. Æn. v. 605. floros Lavinia crines, Et roseas lacerata genas. Al floreos: al. flavos.

FLORUS, i. L. Annæus Florus (sunt qui L. Julium Florum vocant) origine Hispanus, domicilio Romanus, historicus, breviarium rerum Romanarum ab Romulo usque ad Augustum quatuor libris composuit cum laude concinnæ floridæque brevitatis. Et quia in multis Livium sequitur, ejus historiarum epitomen confecisse visus est, quamvis in multis etiam ab eo dissentiat. Vixit temporibus Trajani, & Hadriani Impp. nempe initio sæculi Christi II. Ejus stilus, ut historici, floridus est, amœnus, & ad Poeticum valde accedens: Latinitas vero hujusmodi, ut sit quis imitari velit (paucis quibusdam exceptis) non omnino sit pœnitenda.

FLOS, floris, m. fiore, ἄνθος, quidquid in herbis, & arboribus inter folia coloratum enascitur, fructus initium ac spem continens. Plin. pleni veris indicium, & gaudium arborum, l. 16. c. 25. appellat. Cic. de Senect. c. 17. Suavitates odorum, qui afflantur e floribus. Id. 6. Verr. c. 48. Lætissimi flores omni tempore anni. Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 7. Prataque pubescunt variorum flore colorum. Id. 5. Fast. v. 255. decerpere pollice florem. Id. 4. Metam. v. 315. legere. Plin. l. 21. c. 6. sub fin. Crocum folia florem expellit. Id. l. 20. c. 23. sub fin. Carduus florem purpureum mittit inter medios aculeos. Horat. l. 3. od. 25. v. 15. Flos purpureus rosæ. & od. 29. v. 3. Merum cum flore rosarum, & Pressa tuis balanus capillis Jamdudum apud me est. Id. l. 1. od. 4. v. 10. Flore impedire caput. h. e. corona florea. ¶ Florum nomina varia habes apud Colum. lib. 10. vers. 96. Ovid. Fast. 4. a vers. 435. Claudian. l. 2. de rapt. Pros. a vers. 128. ¶ Dicitur translate de multarum rerum parte tenuiore, puriore, pulcriore, & præstantiore. Plin. l. 18. c. 9. Jussum est e modio redire sextarios quatuor siliginis, præterea floris semodium, & cibarii sextarios quatuor, furfuris totidem. Id. l. 15. c. 6. extr. Flos olei. h. e. quod post molam primum est. & lib. 34. c. 11. æris. h. e. cum ære fuso, & in alias fornaces translato, ibi crebriore flatu excutiuntur velut milii squamæ: has enim vocant florem, ut ibid. dicitur. Id. l. 31. c. 7. a med. & Cato R. R. c. 88. salis. h. e. purissimum sal, & candidissimum. Id. l. 36. c. 17. lapidis Assii. h. e. veluti farina mollis et adhærens. Id. l. 21. c. 24. ceræ. h. e. candidissimæ ejus particulæ. Id. l. 14. c. 20. & lib. 16. c. 11. resinæ. h. e. ipsa resina recens collecta, & nondum percocta. Id. l. 26. c. 4. visci. h. e. pars ejus levior, quæ coquendo supernatat. Id. l. 14. c. 21. Flos vini candidus probatur: rubens triste signum est, si non is vini color sit. h. e. spuma tenuis vino innatans. Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v. 69. flos juventutis. h. e. prima barba. Sic Flos genæ, apud Lucan. l. 6. v. 562. Virg. quoque Æn. 8. v. 160. & Pacuv. apud Fest. in Genæ eadem metaphora usi sunt. Lucret. l. 1. v. 898. Flos flammai. h. e. lux, & nitor. V. Florens. Colum. l. 12. c. 20. extr. flos marmoris, vel gypsi. h. e. farina tenuior, & purior. Sic Pallad. l. 1. tit. 41. calcis. Cic. in Bruto, c. 87. Volvendi sunt libri Catonis: intelliges, nihil illius lineamentis, nisi eorum pigmentorum, quæ inventa nondum erant, florem & colorem defuisse. il lustro, il vivo, il lisceo. ¶ Flos vini est interdum vinum præstantissimum, ejusque vis, atque odor. Lucret. l. 3. v. 222. Bacchi cum flos evanuit, aut cum Spiritus unguenti suavis diffugit in auras. Plaut. Cas. 3. 5. 16. Nisi hæc meraco se uspiam percussit flore Liberi. (Adde Pacuv. apud Non. c. 9. n. 6.) Id. Curcul. 1. 2. 2. Flos veteris vini meis naribus objectus est. ¶ Flos cœnæ est præstantissimum cœnæ ferculum. Favorin. apud Gell. l. 15. c. 8. ¶ Illa vero festiva & commoda sunt. Cic. in Bruto, c. 15. ad illud Ennii: Flos delibatus populi: Ingenii lumen est eloquentia, qua virum excellentem præclare tum illi homines florem populi esse dixerunt. Liv. l. 37. c. 12. Quod floris, quod roboris in juventute fuerat, amiserant. Cic. 2. Phil. c. 15. Flos nobilitatis & juventutis. & Phil. 3. c. 5. Provincia Galliæ flos Italiæ, firmamentum imperii populi R. Id. pro Balb. c. 6. Virtuti invidere, velle ipsum florem dignitatis infringere. Stat. 2. Achil. v. 625. Primus flos animi. h. e. primus vigor & vis. Liv. l. 42. c. 15. Perseus jam bellum volebat, in flore virium se credens esse. ¶ Flos ætatis, & pueritiæ est pueritia,

ejusque pulcritudo, vigor, & gratia. *Cic. 2. Phil. c. 2. Liv. l.* 10. *c.* 30. *Justin. l.* 42. *c.* 1. & *Curt. l.* 4. *c.* 8. Hinc *Plin. l.* 5. *ep.* 9. In flore primo tantæ indolis juvenis exstinctus est. *Catull. carm.* 17. *v.* 14. Viridissimo flore puella. ¶ Interdum *Flos* significat decus virginitatis. *Catull. carm.* 61. *nuptiali, v.* 46. Cum castum amisit, polluto corpore, florem. ¶ Item prosperum statum, potentiam, splendorem. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. In ipso Græciæ flore. ¶ *Flos animi* est senectus, apud *Senec. ep.* 26. quia sicut flore ætatis viget corpus, ita senectute animus. ¶ *Flores* aliquando dicuntur excerpta rerum pulcriorum. Græce ἄνθη *Cic. Attic.* 16. *ep.* 11. Nostrum opus tibi probari, lætor: ex quo ἄνθη ipsa posuisti: quæ mihi florentiora visa sunt tuo judicio. *Plin. in proœm. l.* 14. E tantis, quæ retulit, flores modo rerum decerpsit. ¶ Item astra, poetice. *Manil. l.* 5. *v.* 716. Tum conferta licet cæli fulgentia templa Cernere seminibus densis, totisque micare Floribus. ¶ *In floribus ipsis* est in media voluptate, ac deliciis. *Lucret. l.* 4. *v.* 1126. medio de fonte leporum Surgit amari aliquid, quod in ipsis floribus angat. ¶ In architectura *Florem* vocant ornamentum summi tholi, referens rosam inversam, & cavum illum circum complectens & claudens. *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. Quanta diametros totius operis future erit, dimidia altitudo fiat tholi, præter florem. Flos autem tantam habeat magnitudinem, quantam habuerit in summo columnæ capitulum, præter pyramidem. ¶ Sunt etiam *Flores*, qui scalpuntur in singulis frontibus summi capituli columnarum, præsertim in ordine Corinthio: de quibus *Vitruv. sub fin. cap.* 1. *lib.* 4.

FLOSCELLUS, li, m. *fiorettino*, diminut. flosculus. *Apul. de herb. c.* 49. Ad solis cursum floscelli se vertunt.

FLOSCULE, adverb. floride. *Cal. Aurelian. l.* 1. *Acut. c.* 6. Corpus floscule viridum, & naturali habitudine plenum.

FLOSCULUS, li, m. *fiorette*, ἀνθύλλιον, diminut. a *Flos*. *Cic.* 2. *Offic. c.* 12. Ficta omnia celeriter, tanquam flosculi decidunt. *Id. pro Sext.* 1. 56. Non sum tam ignarus, judices, caussarum, ut omni genere orationem aucuper, & omnes undique flosculos carpam atque delibem. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. *ad fin.* Ne recentis hujus lasciviæ (*in dicendo*) flosculis capti, voluptate quadam prava deliniantur. *Id. in proœm. l.* 6. *circa med.* Non enim flosculus, sed jam decimum ætatis ingressus annum, certos atque deformatos fructus ostenderat. *Catull. carm.* 24. *ad Juvent.* O qui flosculus es juvenculorum. *Gell. l.* 17. *c.* 21. Ut Noctes istæ quadamtenus his quoque historiæ flosculis leviter injectis aspergerentur. ¶ *Flosculos pomorum* vocat *Colum. l.* 12. *c.* 45. eorum vertices, ubi flos fuit: contra quos est pediculus. Poma, inquit, sic componi, ut flosculi sursum, pediculi deorsum spectent.

FLUCTICOLA, æ, m. & f. in fluctibus habitans. *Sidon. carm.* 10. Flucticolæ cum festa nurus Pegasæa per antra, &c.

FLUCTICULUS, i, m. *piccol' onda*, e *flutto*. *Apul. in Apolog.* Quamlibet leviter motis flucticulis.

FLUCTIFER, V. *Fluctiger*.

FLUCTIFRAGUS, a, um, *che rompe l' onde*, fluctus frangens. *Lucret. l.* 1. *v.* 305. fluctifrago suspensæ in litore vestes.

FLUCTIGENA, æ, in fluctibus natus. *Martian. Capell. l.* 1. *carm.* 1. *pag.* 9. Fluctigena spectans qualis sub gurgite Nereus. Adde *Juvenc. l.* 9.

FLUCTIGENUS, a, um, adject. fluctigena. *Avien. in Arat. v.* 1157. Fluctigeni speciem monstri superinvehit Auster.

FLUCTIGER, a, um, adject. fluctum ferens, vel fluctuum patiens. *Ex Fragment. Cicer. refert. Isidor.* hunc versum *l.* 19. *Orig. c.* 1. Tunc se fluctigero tradit mandatque paroni. Al. leg. *fluctifero*.

FLUCTIO, onis, f. idem quod fluxio. *Plin. l.* 32. *c. ult. a med.* Spongiæ imponuntur & integris partibus, sed fluctione occulte laborantibus. *fluxione*. Ita *Harduin.* ex MSS. Al. *fluctuatione*, quod locum hic habere non videtur.

FLUCTISONUS, a, um, adject. fluctibus sonans & strepens. *Sil. l.* 12. *v.* 355. Insulæ fluctisono circumvallata profundo. *Senec. in Herc. Oet. v.* 836. Fluctisona litora.

FLUCTIVAGUS, a, um, κυματοπλανής, qui fluctibus vagatur, aut agitatur, ut Nautæ fluctivagi, Unda fluctivaga, *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 84. & *Theb.* 1. *v.* 271.

FLUCTUATIM, adverb. jactanter, soluto. *Afran.* apud *Non. c.* 2. *n.* 333. Magnifice volo fluctuatim ire ad illum.

FLUCTUATIO, onis, f. *ondeggiamento*, σάλευσις, actus fluctuandi: & translate perturbatio, confusio. *Liv. l.* 9. *c.* 25. In ea fluctuatione animorum opprimi incautos posse. *Senec.* 2. *de Ira, c.* 35. Tunc artus trepidi, inquietæ manus, totius corporis fluctuatio. *agitazione, dimenamento*.

FLUCTUO, as, avi, atum, n. 1. *fluttuare, ondeggiare*, κυματίζομαι, fluctibus agitor. *Cic. Verr.* 7. *c.* 35. Quadriremem in salo fluctuantem reliquerat. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 26. Quid tam commune, quam spiritus vivis, terra mortuis, mare fluctuantibus, litus ejectis? *Plin. l.* 2. *c.* 95. Quædam insulæ semper fluctuant. *Plaut. Rud.* 4. 2. 12. Fluctuare video vehementer mare. ¶ Transfertur ad lumen repercussum, & huc & illuc motu rei repercutientis volitans. *Virg.* 2. *Georg. v.* 281. Directæque acies, ac late fluctuat omnis Ære renidenti tellus. ¶ Et ad turbam populi, more undarum alium alios impellentis. *Gell. l.* 10. *c.* 6. Exiens turba undique confluentis fluctuantisque populi. Adde *Tacit.* 1. *Histor. cap.* 40. ¶ Et ad comas vagantes solutasque. *Gell. l.* 5. *cap.* 14. Leo toris comisque cervicum fluctuantibus. ¶ Et ad aera commotum. *Lucret. lib.* 6. *v.* 366. Ignibus & ventis furibundus fluctuat aer. ¶ Et ad segetes vento agitatas. *Senec. in Herc. Fur. v.* 699. Adulta leni fluctuat Zephyro seges. ¶ Item sæpe ad animum, & significat agitari, turbari, dubium esse. *Plaut. Merc.* 5. 2. 49. *Eu.* Potin' ut animo sis tranquillo? *Ch.* quid si animus fluctuat? *Eu.* ego istum in tranquillo & tuto sistam tibi. *Virg.* 10. *Æn. v.* 680. animo nunc huc nunc fluctuat illuc. & 4. *Æn. v.* 532. magnoque irarum fluctuat æstu. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 637. ingenti fluctuat ira. *Catull. carm.* 64. *ad Ortal. v.* 4. Mens animi fluctuat malis. *Cic. Attic. l.* 1. *ep. ult.* Fluctuantem alicujus sententiam confirmare. *Liv. l.* 6. *c.* 24. Fluctuans acies. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 11. Genus dicendi fluctuans & dissolutum, eo quod sine nervis & articulis fluctuat huc & illuc. *Cic.* 4. *Acad. c.* 9. *a med.* non debere Academicos in suo decreto fluctuare. *Augustus in quadam epist.* apud *Sueton. in Claud. c.* 4. Fluctuare inter spem & metum. *Senec. ep.* 52. inter varia consilia. ¶ Significat etiam fluitare, supernatare, *galleggiare*. *Plin. l.* 36. *c.* 26. *extr.* Lapidem integrum fluctuare, comminutum mergi.

FLUCTUOR, aris, atus sum, dep. idem quod fluctuo. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *ante med.* Pleraque utroque modo efferuntur, luxuriatur, luxuriat; fluctuatur, fluctuat; assentior, assentio. *Senec. de vita beata, c.* 14. Deprehensi in mari Syrtico, modo in sicco relinquuntur, modo fluctuantur. *Plin. l.* 4. *c.* 12. Delos diu fluctuata. ¶ Translate *Liv. l.* 23. *c.* 33. & *lib.* 32. *c.* 13. Utrius populi mallet victoriam esse, fluctuatus animo fuerat. *h. e.* dubitaverat. *Senec. epist.* 111. Sive secundo cursu vita procedit, sive fluctuatur per adversa & difficilia. *Curt. l.* 4. *c.* 12. *a med.* Fluctuari animo rex, & modo suum, modo Parmenionis consilium perpendere. *Senec. in Agam. v.* 109. Quid, segnis anime, fluctuaris? *Plin. l.* 27. *c.* 4. *a med.* Ambrosia (*herba*) vagi nominis est, & circa alias herbas fluctuati.

FLUCTUOSUS, a, um, *procelloso, tempestoso, ondoso*, κυματώδης, undosus, inquietus. *Plaut. Rud.* 4. 2. 5. In mari fluctuoso. ¶ Gemmæ fluctuosæ, quæ maculas habent fluctuum quandam similitudinem referentes. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *de smaragdis*. Ii sunt fluctuosi, & rerum imagines complexi, ut verbi gratia, papaverum, aut avium, pinnarumque, vel catulorum, & similium.

FLUCTUS, us, m. *flutto, onda, fiotto*, κλύδων, unda, aquarum motus, & agitatio: a *fluo*. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 1. Parum diligenter comprehendet quod vult, qui dixerit, Fluctus est maris agitatio: quia tranquillum quoque agitetur. At ille abunde sibi caverit, cujus hæc definitio fuerit: Fluctus est maris in unam partem agitatio. *Virg.* 3. *Georg. v.* 237. Fluctus ut, in medio cœpit cum albescere ponto, Longius ex altoque sinum trahit: utque volutus Ad terras, immane sonat per saxa, neque ipso Monte minor procumbit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 26. Ita jactantur fluctibus, ut nunquam abluantur. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 24. Navibus desilire, & fluctibus consistere. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 16. Excitare fluctus. *Curt. l.* 8. *c.* 13. *extr.* Navem fluctus petræ illiserat. *Virg. ecl.* 9. *v.* 43. insani feriant, sine, litora fluctus. *Id.* 4. *Georg. v.* 195. cymbæ instabiles, fluctu jactante, saburram tollunt. *Id.* 1. *Æn. v.* 107. procella fluctus ad sidera tollit. & *vers.* 70. mulcere fluctus, & tollere vento. & *vers.* 90. vastos volvere ad litora. & *vers.* 139. motus componere. & *lib.* 1. *v.* 539. subito adsurgens fluctu nimbosus Orion. & 5. *Æn. v.* 2. fluctus atros Aquilone secare. & *lib.* 8. *v.* 672. fluctu spumabant cærula cano. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 137. Fluctibus immodicis æquora canent. *Id.* 11. *Metam. v.* 497. Fluctibus erigitur, cælumque æquare videtur Pontus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 716. hiems tumido riget ardua fluctu. & *lib.* 8. *v.* 382. vastis mare fluctibus perfurit. *Manil. l.* 5. *v.* 147. tortos in fluctum ponere crines. *h. e.* undarum modo inflexos, undulatos. ¶ Translate est perturbatio, periculum. *Cic. pro Mil. c.* 2. Tempestates & procellas in fluctibus concionum subire. *Id. de Harusp. resp. c.* 23. Emergere auctoritatem vestram e fluctibus servitutis. *Id.* 1. *de Orat. c.* 1. Hoc tempus omne objecimus iis fluctibus, qui per nos a communi peste depulsi, in nosmetipsos redundarunt. *Id. pro Flacc. c.* 26. Massilia cincta Gallorum gentibus, barbariæ fluctibus alluitur. *Plin. l.* 5. *c.* 17. Quos vita fessos ad mores eorum fortunæ fluctus agitat. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 83. rerum Fluctibus in mediis, & tempestatibus Urbis. *Nep. in Attic. c.* 6. Civilibus fluctibus se committere. *Virg.* 12. *Æn. v.* 831. Irarum tantos volvis sub pectore fluctus. *Lucret. l.* 6. *v.* 33. Volvere curarum tristes sub pectore fluctus. *Id. l.* 5. *v.* 1289. fluctus belli miscere. ¶ A Poetis ponitur aliquando simpliciter pro mari, *mare*. *Horat. l.* 3. *od.* 27. *v.* 43. ire per longos fluctus. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 265. currere fluctu. *Virg.* 3. *Æn. v.* 270. medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos. *Id.* 5. *Æn. v.* 182. salsos rident revomentem pectore fluctus. ¶ Dicitur & de fluxione, & profluvio, *flusso, scorrimento*. *Lucret. l.* 6. *v.* 553. aquæ fluctu terræ vacillat. *Id. l.* 4. *v.* 675. res multas esse necesse est, Unde fluens volvat varius se fluctus odorum. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 572. atro volvens incendia fluctu. ¶ Olim fuit secundæ declinationis. *Accius* apud *Non. c.* 8. *n.* 37. Flucti cruoris. *Pacuv. ibid.* Flucti flaccescunt, silescunt venti, mollitur mare. ¶ Præterea *fluctuis* in genitivo singulari dixere *Varr.* & *Nigid.* teste *Gell. l.* 4. *c.* 16.

FLUENS, entis, *scorrente, corrente*, ῥέων, qui fluit. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 62. eunt anni more fluentis aquæ. *Id. Heroid. ep.* 6. *v.* 63. lacrimæ fluentes in ora. *Lucan. l.* 8. *v.* 246. spiret de litore Coo Aura fluens. *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 23. comæ per levia colla fluentes. *Id. l.* 3. *el.* 15. *v.* 32. & *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 301. Vestes fluentes. *h. e.* amplæ, laxæ, & sinuosæ. Sic *Virg.* 1. *Æn. v.* 314. nodoque sinus collecta fluentes. *Id.* 5. *Æn. v.* 179. madidaque fluens in veste Menœtes. *grondante*. *Id.* 3. *Æn. v.* 626. membra atro fluentia tabo. *grondanti di marcia*. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 57. sudore fluentia multo Brachia. *Curt. l.* 8. *c.* 14. *a med.* Rex fluentibus membris, omissisque armis, vix sui compos. *h. e.* languentibus, ca-

den-

dentibusque. *Martial. l.* 12. *epigr.* 42. Cedentes oneri ramos, silvamque fluentem Vicit. *h. e.* arborem mobilem, fluctuantem, se inclinantem. *Virg.* 2. *Georg. v.* 370. ramos compesce fluentes. *h. e.* latius & liberius excrescentes. *Id.* 2. *Georg. v.* 190. vites prævalidæ, multoque fluentes Baccho. *h. e.* vini feraces. *Virg.* 11. *Æn. v.* 828. ad terram non sponte fluens. *h. e.* cadens. Sic *Plin. l.* 27. *c.* 4. Capillum fluentem continere. *Lucan. l.* 9. *v.* 789. Letum fluens. *h. e.* lues pestifera, qua contactis membra tabefacta fluunt, & absumuntur. Sic *Id. l.* 7. *v.* 412. Fluentes morbi. *Cels. l.* 2. *c.* 6. Alvus fluens. *h. e.* cita, soluta. *Horat. epod.* 9. *v.* 35. Cæcubum fluentem nauseam coercet. ¶ *Fluentes morbi* apud *Cels. in præfat. a med.* sunt, in quibus fluit aliquid, ut sanguis, bilis, alvus, &c. vel noxius humor aliquo in membro erumpit: quibus opponuntur *compressi*. ¶ *Fluentes buccæ* sunt buccæ detumescentes, & laxata cute demissæ ac pendentes, *guancie scadute*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. Demonstravi digito pictum Gallum in Mariano scuto, distortum, ejecta lingua, buccis fluentibus. *Id. post redit. in Sen. c.* 6. Vini, somni plenus, madenti coma, composito capillo, gravibus oculis, fluentibus buccis, pressa voce, & temulenta. *Id. in Pison. c.* 11. Erant illi compti capilli, & madentes cincinnorum fimbriæ, & fluentes cerussataque buccæ, digna Capua, sed illa vetere. ¶ Translate *Cic.* 3. *Offic. c.* 26. Res prosperæ, & ad voluntatem nostram fluentes. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 48. & *Justin. l.* 23. *c.* 3. Cunctis super vota fluentibus. *h. e.* succedentibus. *Vellej. l.* 2. *c.* 16. *extr.* Fluentem procumbentemque rempublicam restituere. *h. e.* labentem, & veluti prono cursu ad interitum properantem. *Cic. in Orat. c.* 20. Tracta quædam, & fluens, non contorta & acris oratio. *corrente, andante*. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *post med.* Orationis contextus lenis & fluens. & *ibid.* In locis ac descriptionibus fusi sumus ac fluentes. *Gell. l.* 19. *c.* 9. Fluentes carminum deliciæ. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 158. insignis cithara, cantuque fluenti. *dolce* (liquidum vocat *Lucret. l.* 4. *v.* 978. liquefactum *Sil. l.* 11. *v.* 417.) *Tacit.* 14. *Ann. c.* 16. Species carminum non impetu & instinctu, nec ore uno fluens. *composta da un solo*. *Horat. l.* 1. *sat.* 7. *v.* 28. Homo salsus multumque fluens. *h. e.* verbis & conviciis abundans. *Gell. l.* 11. *c.* 15. *extr.* Larga & fluens vis & copia. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Pueri soluti ac fluentes. *h. e.* deliciis abundantes, molles, enervati, languentes, effeminati. *Senec. de tranquill. animi, c. ult.* Incessu ipso ultra muliebrem mollitiem fluentes. *Augustin. de Civ. Dei, l.* 7. *c.* 26. Madidis capillis, facie dealbata, fluentibus membris, incessu femineo. *Vellej. l.* 1. *c.* 6. & *lib.* 2. *c.* 88. Otio ac mollitiis pæne ultra feminam fluens.

FLUENTER, adverb. fluendo. *Lucret. l.* 4. *v.* 225. Omnibus a rebus res quæque fluenter Fertur. *Apul. l.* 2. *Metam.* Capillo fluenter undante. ¶ Nonnulli etiam *Ciceroni* tribuunt, *l.* 7. *Attic. ep.* 14. Cum fluenter lippirem has litteras dedi. Vulg. leg. *leviter*.

FLUENTIA, æ, f. *profluenza*. *Ammian. l.* 30. *c.* 4. (*al.* 12.) Eloquentiam inanis quædam imitatur fluentia loquendi.

FLUENTINI, orum, m. *Fiorentini*, Italiæ populi, ita dicti, quod præfluenti Arno appositi sunt, ut ait *Plin. l.* 3. *c.* 5. ita enim ibi legitur in MSS. plerisque, libreisque editis. Alii tamen leg. *Florentini*.

FLUENTISONUS, a, um, fluctibus sonans. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 52. Litus fluentisonum.

FLUENTUM, ti, n. *corso d' acqua, riviera, fiume*, ῥεῦμα, ῥόος, aquæ decursus, flumen. Sæpius adhibetur plurali num. estque vox fere Poetica. *Virg.* 4. *Æn. v.* 143. Xanthique fluenta Deserit. *Id.* 6. *Æn. v.* 327. rauca fluenta Cocyti. & *lib.* 12. *v.* 35. Tiberina fluenta. *Lucret. l.* 5. *v.* 927. fluenta lubrica. *Flor. l.* 2. *c.* 8. Cum inter fluenta tibiis fidibusque concineret. *h. e.* ad ripam Euripi. ¶ In singulari num. usurpant *Auson. in Mosell. v.* 59. arcanique patet penetrale fluenti. & *vers.* 419. spatiumque novi metare fluenti. & *Avien. in Perieg. v.* 32. & inserto freta pellit vesta fluento. & *Prudent. peristeph.* 6. *de SS. Petro & Paulo, v.* 32. ripis cernens olim, murmurans fluento. ¶ Dicitur & de fluxione aeris. *Lucret. l.* 5. *v.* 276. quodcumque fluit de rebus, id omne Aeris in magnum fertur mare: qui nisi contra Corpora retribuat rebus, recreetque fluentis, Omnia jam resoluta forent, & in aera versa.

FLUESCO, is, n. 3. *liquefarsi*, fluidus fio, liquesco. *Augustin. l.* 21. *de Civ. Dei, c.* 5. *ad fin.* Salem in aqua fluescere. & *cap.* 7. *a med.* Palea fluescere nivem non sinit.

FLUIBUNDUS, a, um, adject. fluidus, diffluens. *Martian. Capell. sub fin. l.* 1. *pag.* 21. Fluibunda luxu puella.

FLUIDO, as, avi, atum, a. 1. fluidum reddo. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c. ult.* Liquore fluidantur.

FLUIDUS, a, um, *fluido, scorrente*, fluens, ῥευστικός. *Colum. l.* 8. *c.* 16. Piscium reditum alienissimum agricultoribus puto. quid enim tam contrarium, quam terrenum fluido? *Virg.* 3. *Georg. v.* 484. Fluidus liquor. & 3. *Æn. v.* 663. fluidus cruor. *Seren. Sammon. c.* 29. *extr.* Fluidam alvum morari. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 167. iterum Polyphemon, & illos Aspiciam fluidos humano sanguine rictus. *h. e.* unde fluit & stillat cruor cæsorum cadaverum. *Lucret. l.* 2. *v.* 596. Fluidæ frondes. *h. e.* caducæ. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 362. quæcumque mora, fluidove calore Corpora tabuerint, in parva animalia verti. *h. e.* calore corrumpente, macerante, & marcida fluentiaque corpora reddente. ¶ Item mollis, languidus, *floscio*: cui opponitur *solidus*. *Senec. ep.* 52. *ante med.* Fundamenta in mollem ac fluidam demissa humum. *Liv. l.* 34. *c.* 47. Labor & æstus mollia & fluida Gallorum corpora decedere pugna coegit. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 229. fletque Milon senior, cum spectat inanes Illos, qui fuerant solidorum mole tororum Herculeis similes, fluidos pendere lacertos. *Plin. l.* 9. *c.* 30. *extr.* Locusta, nisi viva ferventi aqua incoquatur, fluida carne non habet callum. *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 90. Talis inest habitus, qualem nec dicere mœstum, Nec fluidum, læta sed tetricitate decorum Possumus. *h. e.* mollitie effusum. ¶ *Fluida vestis* est fluitans, laxa, ampla. *Senec. in Oedip. v.* 421. Inde tam molles placuere cultus, Et sinus laxi, fluidumque syrma. Adde *Justin. l.* 41. *c.* 2.

FLUITANS, antis, *scorrente, galleggiante, ondeggiante*, fluens, supernatans, fluctuans, ἐπιπολάζων. *Cic. pro Sext. c.* 20. Navis fluitans in alto. *Curt. l.* 4. *c.* 9. *a med.* Cumuli sarcinarum passim fluitantes. *Liv. l.* 1. *c.* 4. Cum fluitantem alveum, quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Fluitantes insulæ. *Id. l.* 2. *c.* 88. Magna circa insulam multitudo piscium fluitans. *h. e.* confluens, adnatans. *Alter Plin. l.* 8. *ep.* 8. Jucundum utrumque per jocum ludumque fluitantibus. *h. e.* navigantibus. ¶ Translate *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 433. Fluitantia lora. *h. e.* laxata, remissa. *Id. Metam.* 11. *v.* 470. Vela summo fluitantia malo. *Tacit. de German. c.* 27. Vestis non fluitans, sed stricta, & singulos artus exprimens. *h. e.* fluxa, laxa, ampla. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 68. Fluitans amictus. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 18. Prælongis hastis fluitantem labantemque militem eminus fodiebant. *h. e.* vacillantem, nutantem, dubium inter pugnam & fugam. *Claudian. de B. Gild. v.* 247. Fluitans fides.

FLUITO, as, avi, atum, n. 1. *fluttare, ondeggiare, galleggiare*, ἐπιπολάζω, ἀναῤῥέω, frequentativum a *fluo*, fluxu aquæ feror, fluctuo, supernato. *Plin. l.* 13. *c.* 7. Materies primo sidit, postea fluitare incipit. *Id. l.* 31. *c.* 2. *a med.* In lacu Apuscidamo omnia fluitant, nihil mergitur. *Senec. in Agam. v.* 503. Navis lacera & omni decore populata, levis fluitat. *Id. in Med. v.* 631. Orphei caput tristis fluitavit Hebri. *Plin. l.* 29. *c.* 3. *a med.* Fluitare contra aquas. *Id. l.* 16. *c.* 4. Ebenus in aquis non fluitat. *Id. l.* 28. *c.* 9. Fluitare in summo. *Petron. in Satyr. c.* 123. Jam classes fluitare mari. ¶ Translate est nutare, vacillare, fluctuare, dubium, aut inconstantem esse. *Tacit.* 2. *Histor. c.* 93. *extr.* Unde primum creditur Cæcinæ fides fluitasse. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 110. ne fluitem dubiæ spe pendulus horæ.

FLUMEN, inis, n. *corso d' acqua*, fluxio, decursus aquæ, defluxus amnis, aqua decurrens: a *fluo*. *Liv. l.* 5. *c.* 16. *sub fin.* Aquam Albanam in mare manare suo flumine. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. Tiberis flumen vomit in mare salsum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 305. rapidus montano flumine torrens. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *v.* 16. ater flumine languido Cocytus errans. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 189. inde sequemur Ipsius amnis iter, donec nos flumine certo Perferat. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 788. Nymphæ vocas & fluminis fontis Elicuere sui. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 58. Secundo flumine iter facere. *a seconda*. & *cap.* 60. Adverso flumine proficisci. *contr' acqua*. & *Virg.* 2. *Æn. v.* 719. flumine vivo abluere se. *in acqua corrente*. ¶ Item amnis, fluvius, *fiume*, ποταμός. Differt a *rivo*, ut major a minore: a *torrente*, quia flumen perpetuum est: torrens subinde siccatur. (Celebriora multorum fluminum nomina recitat *Ovid.* 2. *Metam. a vers.* 230.) *Cic.* 2. *de Divin. c.* 35. *extr.* Flumina in contrarias partes fluxerunt: in amnes mare influxit. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 1. Gallos ab Aquitanis Garumna flumen dividit. & *cap.* 2. Continentur flumine Rheno latissimo atque altissimo, qui agrum Helvetium a Germanis dividit. *h. e.* qui Rhenus, &c. *Horat. in ar. poet. v.* 18. Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus. ¶ Poetice per hyperbolen ponitur pro fluxu copioso, *profluvio*. *Lucret. l.* 2. *v.* 354. Sanguinis exspirans calidum de pectore flumen. *Id. l.* 6. *v.* 255. persæpe niger quoque per mare nimbus Ut picis e cælo demissum flumen, &c. *Petron. in Satyr. c.* 123. rigido concussæ flumine nubes Exonerabantur. *h. e.* imbre, pluvia. *Virg.* 1. *Æn. v.* 469. Multa gemens, largoque humectat flumine vultum. *con fiume di lagrime*. *Lucret. l.* 6. *v.* 1062. Magnesii flumina saxi. *gli efflussi della calamita*. Et *Sil. l.* 12. *v.* 185. Effusæque ruunt inopino fluminis turbæ. *h. e.* eruptione instar fluminis exundantis. Simile est illud *Virg.* 2. *Georg. v.* 462. salutantum totis vomit ædibus undam. Et *Æn.* 11. *v.* 236. fluuntque ad regia plenis Tecta viis. ¶ Sæpe refertur ad ingenii copiam, & verborum ac dicendi vim. *Cic. pro Marcell. c.* 2. Nullius tantum est flumen ingenii, nulla dicendi, aut scribendi tanta vis, tantaque copia. *Id.* 4. *Acad. c.* 38. Flumen orationis aureum fundens Aristoteles. *Id.* 2. *de Orat. c.* 45. Tantum est flumen gravissimorum optimorumque verborum. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 7. *sub fin.* Orationis flumine reprehensoris vitia diluuntur. *Petron. in Satyr. c.* 5. *extr.* sic flumine largo Plenus, Pierio defundes pectore verba. & *cap.* 118. Neque concipere, neque edere partum mens potest, nisi ingenti flumine litterarum inundata. ¶ *Flumine vicino stultus sitit*, proverb. apud eund. in *fragm. pag.* 683. *Burm.* de iis, qui bonis, quibus affluunt, uti nesciunt. *morir di fame in un forno di stracciatine*.

FLUMENTANA PORTA, *Porta del Popolo*, porta urbis Romæ, unde viæ Flaminia, Cassia, & Claudia incipiunt, quam Tiberis, urbem intrans, in sinistra ripæ parte relinquit, ita dicta, inquit *Festus*, quod pars Tiberis per eam partem, ubi nunc hæc porta sita est, fluxisse creditur.

FLUMINALIS, le, adject. fluminens, ut fluminalis navigatio. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 2. *c.* 1.

FLUMINEUS, a, um, *di fiume*, ποτάμιος, ad flumen pertinens, fluvialis. *Ovid. Heroid. ep.* 8. *v.* 67. Flumineus cygnus. *Id.* 2. *Fast. v.* 46. Aqua fluminea. & *l.* 5. *v.* 519. Fluminea ulva. Adde *Stat.* 9. *Theb. v.* 266. ¶ Translate *Claudian. in Fescenn. de nupt. Honor. v.* 28. Geminaque parte ductum Cæsareum flumineo Stemma recurrit ortu. *h. e.* perenni & non intercupto successionis cursu, tanquam fluminis. Al. aliter leg.

FLUO, is, uxi, uxum, n. 3. scorrere, flu, decurro, laboe, mano, defluo: & dicitur de humoribus. Cic. 1. de Divin. c. 35. extr. Tantos terræ motus factos esse, ut flumina in contrarias partes fluxerint. & cap. 43. sub fin. Fluvius stratus sanguine fluxit. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6. Rhodanus inter fines Allobrogum fluit. Horat. Epod. 7. in f. Fluxit in terram cruor. Ovid. 2. Fast. v. 820. fluunt lacrimæ more perennis aquæ. Lucan. l. 6. v. 61. sanguis terras fluxurus in omnes. Ovid. 11. Metam. v. 656. madidis fluit unda capillis. Id. 4. ex Pont. ep. 4. v. 5. Non intermissis ut fluat imber aquis. Id. 12. Metam. v. 435. Perque cavas nares, oculosque, aurisque cerebrum Molle fluit. & lib. 9. v. 173. fluit de corpore sudor. & lib. 12. v. 325. fluit e gutture sanguis in toros, & carchesia. Id. de remed. amor. v. 190. nudo sub pede musta fluunt. Id. 2. Metam. v. 252. fluit ignibus aurum. si scioglie, e liquefà. ¶ Item de aere & terra. Lucret. l. 1. v. 280. Venti fluunt, flaminaque propagant. Adde Cicer. 1. de nat. Deor. c. 15. & V. Fluens. ¶ Item de igne discurrente. Sil. l. 17. v. 102. fluit undique victor Mulciber, & rapidis amplexibus arma virosque Corripit. ¶ Fluere etiam dicuntur, quæ humore aliquo manant, madentve. Valer. Flacc. l. 6. v. 360. pingui fluit unguine tellus. Liv. l. 38. c. 17. Fluunt sudore & lassitudine membra. Ovid. 7. Metam. v. 343. Ille cruore fluens, cubito tamen allevat artus. Cels. l. 4. c. 19. Uno die fluere alvum, sæpe pro valetudine est. ¶ Item quæ decidunt, dilabuntur, dissipantur. Plin. l. 27. c. 4. & Cels. l. 6. c. 1. Capilli fluunt. Lucret. l. 4. v. 917. Dissolvuntur enim tum demum membra, fluuntque. Lucan. l. 9. v. 770. suræ fluxere: sine ullo Tegmine poples erat. Ovid. 2. Amor. el. 14. v. 24. Quid pome vellis acerbo manu? sponte fluent matura sua. Cic. Phil. 12. c. 3. Excident gladii, fluent arma de manibus. ¶ Item quæ abundant, & diffluunt, ut vites, & oleæ, quarum fructus expressi mustum, & oleum reddunt. Colum. l. 12. c. 50. Acerbum oleum facere rationibus non conducit, quoniam exiguum fluit. Id. l. 3. c. 1. a med. Græculæ vites acinorum exiguitate minus fluunt. rendono poco mosto. & post saie. Talis nobis eligatur vitis vel mediocriter fecunda: si modo is locus habetur, in quo gustus nobilis pretiosusque fluit. nam si sordidus aut vilis est, feracissima quæque serere conducit. h. e. vinum generosi saporis provenit. ¶ Translate Horat. l. 1. ep. 1. v. 23. tarda fluunt ingrataque tempora. scorrono, passano. Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v. 50. Et carmen vena pauperiore fluit. Cic. de Senect. c. 10. Ex ejus lingua melle dulcior fluebat oratio. Id. 1. Offic. c. 26. Res prosperæ & ad voluntatem nostram fluentes. Atticus apud Cicer. l. 9. Attic. ep. 10. circa med. Videamus, & Cnæus quid agat, & illius rationes quorsum fluant. vadano a terminare. Cic. Tuscul. 4. c. 1. Pythagoræ doctrina cum longe lateque flueret, permanavisse mihi videtur in hanc civitatem. h. e. diffunderetur. & lib. 2. c. 22. Cum voluptate liquescimus, fluimusq. mollitia, apis aculeum sine clamore ferre non possumus. h. e. labefactamur. Curt. l. 9. c. 3. Luxu omnia fluunt. h. e. diffluere. Tibull. l. 2. el. 6. v. 33. Jam veniant prædæ, ... Ut mea luxuria Nemesis fluat. Plaut. Mil. 4. 8. 21. Fluere facetiis. h. e. abundare. ¶ Eleganter ponitur pro dilabi, præterire, evanescere, dissipari. Cic. in Orat. c. 3. Cetera nasci, occidere, fluere, labi, nec diutius esse uno & eodem statu. Id. 2. de Fin. c. 32. Fluit voluptas corporis, & prima quæque avolat. Id. pro Marcell. c. 8. Omnia quæ dilapsa jam fluxerunt, severis legibus vincienda sunt. ¶ Item pro derivari, proficisci, ortum habere. Cic. 5. de Fin. c. 21. Ab isto capite fluere necesse est omnem rationem bonorum & malorum. Id. 2. de nat. Deor. c. 19. extr. Multa a luna manant & fluunt, quibus animantes aluntur. & lib. 3. c. 19. Hæc omnia ex eodem fonte fluxerunt. Stat. l. 1. Theb. v. 225. Perseos alter (sanguis) in Argos Scinditur, Aonias fluit hic ab origine Thebas. Id. l. & silv. 1. v. 2. cælo peractum fluxit opus. ¶ Vetustissimi fluctum in supino, pro fluxum, & fluctuerunt pro fluxerunt soliti sunt dicere, teste Priscian. l. 9. sub fin. pag. 871. Putsch. Hinc fluctio, fluctus, & fluctuo.

FLUONIA, æ, f. Juno, quam mulieres colebant, quod sanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur. Fest. apud Arnob. pag. 118. est Fluvionia: apud Martian. Capell. l. 2. pag. 37. Fluvonia.

FLUOR, oris, m. flusso, fluxus, ῥοῦς. Cels. l. 3. c. 6. sub fin. Quisquis fluore æger est. h. e. ventris fluxu. Scribon. Larg. compos. 108. Solutio & fluor stomachi. Apul. in Apolog. Imagines jugi fluore a corporibus manantes. Id. in Florid. n. 10. extr. (al. l. 2.) Fluores amnium. Solin. c. 18. (al. 28.) Fluor maris. Arnob. l. 6. pag. 196. Ventum veris esse fluorem. ¶ Item liquor. Nemesian. in Cyneg. v. 267. Mox lactis liquidos sensim superadde fluores.

FLUSTRA dicuntur, cum in mari fluctus non moventur: quam Græci μαλακίαν vocant. Festus. Adde Tertull. de Pall. c. 2.

FLUTA, æ, f. a fluo: genus murenæ prægrandis & præpinguis, frequentisque in freto Siculo, & præ pinguedine in summa fere unda fluitantis, ut Martial. l. 13. epigr. 80. docet. Varr. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 12. In Sicilia manu capi murænas flutas: quod hæ in summa aqua præ pinguitudine flutentur. Al. leg. flutent. Id. 2. R. R. c. 6. Murænæ optimæ flutæ sunt in Sicilia. Colum. l. 8. c. ult. Item flutas, quæ maxime probantur, murænas.

FLUTO, as, n. 1. idem quod fluito. Lucret. l. 3. v. 190. Namque movetur aqua, & tantillo momine flutat. Al. leg. fluitat, vel fluitat. V. & vocem præced.

FLUVIA, æ, f. fiume, fluvius: apud vet. Sisenn. apud Non. c. 3. n. 100. Inter duas fluvias. Id. ibid. Transgressus fluviam, quæ, &c.

FLUVIALIS, le, &

FLUVIATICUS, a, um, &

FLUVIATILIS, le, di fiume. ποτάμιος, ad flumen pertinens. Virg. 9. Æn. v. 70. Septus fluvialibus undis. Id. 4. Georg. v. 414. Fluvialis arundo. Vitruv. l. 2. c. 4. sub fin. arena fluviatica. Colum. l. 8. c. 15. Fluviatica animalia. Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. Fluviatiles testudines. Liv. l. 10. c. 2. a med. Fluviatiles naves. Colum. l. 8. c. ult. Meminisse etiam in fluviatili negotio, quod in terreno præcipitur, Et quid quæque ferat regio.

FLUVIATUS, a, um, maceratus in flumine. Plin. l. 16. c. 39. a med. Hæc, qua diximus ratione, fluviata decorticatur.

FLUVIDUS, a, um, idem ac fluidus, apud vet. ab antiquo præterito fluvi verbi fluo. Lucret. l. 2. v. 463. Sed quod amara vides eadem, quæ fluvida constant.

FLUVIONIA, &

FLUVONIA, V. Fluonia.

FLUVITO, as, pro fluito, legit Salmasius in Solino c. 35. pag. 578.

FLUVIUS, ii, m. fiume, ποταμός, amnis, flumen, a fluo, idest ab antiquo ejus præterito fluvi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 2. Cum ad fluvium Sagram Crotoniatas Locri devicissent. Virg. Æn. 1. v. 611. In freta dum fluvii current. Plaut. Curcul. 1. 1. 86. Quisnam istic fluvius est, quem non recipiat mare? proverbium. Id. Bacch. 1. 1. 52. Fluvium rapidus. Virg. 8. Æn. v. 31. amœnus. & vers. 86. tumens. & lib. 10. v. 886. altus. & lib. 7. v. 36. opacus. & 1. Georg. v. 571. saluber. & 8. Æn. v. 78. corniger. V. Cornu. Plaut. Trucul. n. 7. 12. De fluvio aquam derivare sibi. Virg. 1. Georg. v. 106. fetis fluvium derivare. & 7. Æn. v. 494. fluvio secundo defluere. a seconda. & lib. 8. v. 651. fluvium innare. Stat. 9. Theb. v. 239. transmittere nando. ¶ Fluviorum varia nomina habet Ovid. 2. Metam. a vers. 142. ¶ Pro aqua fluente, Plin. l. 34. c. 14. Perfusa certo fluvio terra. Stat. 9. Theb. v. 573. gelidas ibat Ladonis ad undas, Purgatura malum fluvio vivente soporem. Virg. 3. Georg. v. 301. Arbuta sufficere, & fluvios præbere recentes. h. e. aquam vivam. Adde vers. 126. ubi eadem ratione locutus est. ¶ Fluvium pro fluviorum habet Valer. Flacc. l. 6. v. 391.

FLUXE, scorrendo, fluenter. Varr. l. 2. R. R. c. ult. de lacte. Quod fit ab hordeo & firmo cibo pecude pasta, id alibile: ad perpurgandum, id, quod a viridi pascua; & eo magis fluxe ea herba, quæ ipsa sumpta perpurgare corpora nostra solet. h. e. eo magis fluenter purgat. ¶ Translate est remisse, lente, negligenter. Ammian. l. 18. c. 7. (al. 17.) More vitæ remissioris fluxius agens.

FLUXILIS, le, fluens, fluxus. Tertullian. advers. Valentinian. c. 24. Fusile & fluxile liquoris est qualitas.

FLUXIO, onis, f. scorrimento, flusso, flussione, ῥοή, ἀπόρροια, actus fluendi, fluor, decursus. Cic. 2. de Divin. c. 40. Aquarum fluxiones. Plin. l. 10. c. 28. Contra fluxiones, quas Græci rheumatismos vocant. Id. sub fin. l. 24. Sanguinis fluxiones a naribus. & lib. 28. c. 7. Fluxiones oculorum. & lib. 23. c. 5. Fluxiones vulvæ & ventris sistere. & lib. 30. c. 7. Dysentericos recreant femina pecudum decocta: & si major fluxio sit, addunt, &c.

FLUXIPEDUS, V. in voce sequenti.

FLUXIPILA VESTIS videtur esse, quæ fluxo est, longoque pilo. Auson. in Arat. v. 287. de sidere Virginis. viduataque vertice summo Fluxipilæ vestis vestigia. Al. leg. Fluxipeda, h. e. ad pedes fluentis: rectius.

FLUXURA, æ, f. fluxum, fluxio. Colum. l. 3. c. 2. circa med. Nam duæ lanatæ (vites) quamvis frondibus, & palmitum pæne facie, fluxuræ qualitate sunt dispariles. h. e. musti fluentis, dum uva exprimitur.

FLUXUS, us, m. fluxio, fluor. In lemmate cap. 19. l. 4. Cels. De ventris fluxu. Plin. l. 2. c. 43. Ventus non aliud intelligitur, quam fluxus aeris. Al. leg. fluctus. Id. l. 9. c. 25. Fluxus gravidarum utero sistem. Id. l. 23. c. 1. a med. Picem meminisse debemus non aliud esse, quam combustæ resinæ fluxum. ¶ Translate Senec. ep. 52. a med. Impudicum & incessus ostendit, & manus mota, & relatus ad caput digitus, & fluxus oculorum. Tertull. de Pall. c. 4. a med. Mæandrico fluxu delicatam vestem humi protrahere.

FLUXUS, a, um, che scorre, o passa, ῥέων, qui fluit. Plin. l. 9. c. 38. de purpuris. Capi eas post canis ortum, utilissimum; quoniam cum cerificavere, fluxos habent succos. Apul. de Mundo. Elementa arida, atque fluxa, glacialia, & ignita. ¶ Translate Tacit. 1. Hist. c. 99. Lentum & earum agmen, fluxa arma, segnes equi. h. e. quasi fluentia e manibus. Sallust. in Catil. c. 1. Divitiarum & formæ gloria fluxa atque fragilis est. & in Jug. c. 112. Res humanæ fluxæ & mobiles. Tacit. 13. Ann. c. 19. Nihil rerum mortalium tam instabile & fluxum est, quam fama potentiæ. ¶ Fluxa fides est, quæ cito deficit. Sallust. in Jug. c. 119. Fluxa fide uti. Plaut. Capt. 2. 3. 79. fluxam fidem gerere. Liv. l. 28. c. 6. Fides fluxa & vana. Id. l. 40. c. 50. Veram pacem non fluxa, ut ante, fide Celtiberos fecisse. ¶ Fluxum etiam dicitur, qui defluit, & decidit, vel qui prope est, ut decidat. Tacit. 2. Hist. c. 22. Murorum neglecta, aut ævo fluxa comminus aggredi. ¶ Translate Id. 1. Hist. c. 21. Dum Galbæ fluxa auctoritas, Pisonis nondum coaluisset. Id. 6. Ann. c. 38. Fluxam senio mentem alicui objicere. Cic. Attic. l. 4. ep. 1. & ad Brut. ep. 10. Res nostræ, ut in secundis, fluxæ; ut in adversis, bonæ. ¶ Sumitur & pro imbecillo, molli, enervi, floscio. Tacit. 2. Hist. c. 32. Germanos fluxis corporibus, mutationem soli cælique haud toleraturos. Martial. l. 5. epigr. 40. Spadone cum sis eviratior fluxo. ¶ Item pro laxo. Sueton. in Cæs. c. 45. Fluxiore cinctura cingi. Lucan. l. 2. v. 360. Fluxos amictus adstringere. Tacit. Ann. 11. c. 31. Ipsa crine fluxo thyrsum quatiens. ¶ Translate, pro remisso, languido, negligenti. Sueton. in Tib. c. 52. Drusus animi fluxioris, remissiorisque vitæ erat. Tacit. 3. Hist. c. 76. Duces non vigilage-

agere, non intata mœnium firmare, noctu dieque fluxi, & amœna litorum perfonantes. *Salluſt. in Catil. c.* 14. Animi molles, & ætate fluxi, dolis haud difficulter capiebantur. *Plin. in Paneg. c.* 33. Spectaculum non enerve, nec fluxum, nec quod animos virorum molliret & frangeret, sed quod ad pulcra vulnera, contemptumque mortis accenderet. *Gell. l.* 4. *c.* 20. *de obſcratione.* Indicium vagi animi, & alucinantis, & fluxæ atque apertæ fecuritatis. *h. e.* folutæ, & manifeſtæ confidentiæ. ¶ Paſſive *Apul. l.* 2. *Metam.* Fontanos latices de corporibus humanis fluxos crederem. ¶ Denique *fluxus* dicitur, qui humore fluit, manatque. *Lucret. l.* 6. *v.* 19. Fluxum pertuſumque vas. ¶ *Fluxi verſus* dicuntur, qui foluto modo, & uberi metra vacillantes quatiuntur. *Diomed. Grammat. l.* 3. *pag.* 499. *Putſch.*

F O

FOCALE, is, n. *προγναθίδιον*, faſcia, qua ægroti obvolvebant fauces, five collum & aures: a *faux*, *fauces*. *Horat. l.* 2. *ſat.* 3. *v.* 254. ponas insignia morbi, Faſciolas, cubital, focalia. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Faſcias, quibus crura veſtiuntur, & focalia, & aurium ligamenta fola excuſare poteſt valetudo. *Martial. l.* 14. *epigram.* 142. Hoc focale tuas afferat auriculae. ¶ *Celſ. l.* 4. *c.* 2. *ſub fin. Gell. l.* 11. *c.* 9. & *Martial. l.* 4. *epigr.* 41. & *lib.* 6. *epigr.* 41. qui *fauces* memorant *multa lana circumdatas*, focale intelligunt. Quare nihil dicunt, qui in loco *Horatii* allato legunt *faſciolas*, *cubicale*, *focalia* prima correpta, & a *focus* derivata, putantes, ſignificari veſtem, qua ægri ad focum uterentur.

FOCANEUS PALMES, qui folet in bifurco medius prorepere: a *faux*, quod inter duo brachia, qua ſe dividit vitis, enatus velut fauces obſidet. Ita *Colum. l.* 4. *c.* 24. & *lib.* 5. *c.* 6. *ad fin.* & *Pallad. in Februar. tit.* 12.

FOCARIUS, a, um, ad focum pertinens. *Focarius ſervus* eſt, qui circa focum miniſtrat, *cuciniere*. *Ulpian. Dig. lib.* 4. *tit.* 9. *leg.* 1. *a med.* Caupones & ſtabularios æque eos accipimus, qui cauponam & ſtabulum exercent, inſtitoreſve eorum. Ceterum ſi quis opera mediaſtini fungitur, non continetur, ut puta atrienſes, & focarii, & his ſimiles. *Id. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 12. Inſtrumenta putat contineri mulieres, quæ panem coquant: item molitores: item focariam & villicam. *Pompon. ibid. leg.* 15. Et in cauponia inſtitutes, & focaria. ¶ Volunt etiam amicam militis *focariam* dici, quia focum ei ſtruit. *Imp. Antonin. lib.* 5. *Cod. tit.* 26. *leg.* 2. Donationis cauſa, focariæ tuæ nomine inſtrumentorum emptionis eſſe conſcriptum. ¶ *Focarius panis* dicitur ab *Iſid. l.* 20. *Orig. c.* 2. qui in foco ſub cinere coctus eſt.

FOCILLATIO, onis, f. *θάλψις*: Focus, fomenta, focillationes, foculi a fovendo, id eſt calefaciendo dicta ſunt.

FOCILLATUS, a, um, adject. fotus, recreatus, confirmatus. Translate *Sueton. in Aug. c.* 17. M. Antonii ſocietatem ſemper dubiam & incertam, variiſque reconciliationibus male focillatam abrupit.

FOCILLO, as, a. 1. & Focillor, aris, dep. 1. *riſcaldare*, *riſtorare*, *riſocillare*, *ἀναζωπυρεῖν*, foveo, calefacio, recreo, inſtauro: a *focus*. *Senec. epiſt.* 13. *ad fin.* Pudet me ſic tecum loqui, & tam levibus remediis te focillare. ¶ Translate *Varr.* apud *Non. c.* 7. *n.* 110. Non in commune ſpectant, ſed ſuum diverſi commodum focillantur. *h. e.* fovent, curant, ſtudent.

FOCILO, as, avi, atum, a. 1. idem quod focillo, foveo, *Svedia. Caſaub.* derivat a faucibus, ut proprie ſit ægras fauces appoſita lana fovere. *Auct. Paneg. ad Piſon.* quod *Lucano* tribuitur, *v.* 114. Sed miſerum parca ſtipe focilat, ut pudibundos, &c. Ubi al. leg. *munerat*.

FOCULA, orum, n. *τροφαί*, nutrimenta ignis, teſte *Nonio c.* 2. *n.* 31. *Plaut. Perſ.* 1. 3. 24. Intus ventris fumant focula. *Id. Capt.* 4. 2. 67. Laridum atque epulas foveri foculis ferventibus. Alii rectius *foculos* intelligunt. Al. leg. *coculis*. V. *Cocula*.

FOCULO, as, a. 1. eſt calorem foculo reſtituere, fovere. Ita *Non. c.* 1. *n.* 31. ſed ſine exemplo Latini Scriptoris.

FOCULUS, i, m. *piccolo focolare*, *ſcaldavivande*, parvus focus: & metonymice parvus ignis. *Liv. l.* 2. *c.* 12. Dextram accenſo ad ſacrificium foculo inicit. *Cic. pro Dom. c.* 47. Bona Meſelli conſecravit, foculo poſito in Roſtris, adhibitoque tibicine. *Juvenal. ſat.* 3. *v.* 262. patellas Jam lavat, & bucca foculum excitat. V. *Focula*. ¶ Item parvum vas coquinarium, ut *focus*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 67. Laridum atque epulas foveri foculis ferventibus.

FOCUS, ci, m. *focolare*, *ἐσχάρα*, id, quo ignis ſervatur: ſive ſit ſtabili loco in ædibus, ſive qui poſſit quolibet circumferri. *Varr.* apud *Iſid. l.* 20. *c.* 10. & *Feſt.* a *fovendo* dictum putant. Sic *Ovid.* 6. *Faſt. v.* 301. At focus a flammis, & quod fovet omnia, dictus. *Plin. l.* 19. *c.* 1. *a med.* Ardentes in focis conviviorum ex eo vidimus mappas. & *lib.* 18. *c.* 11. Offæ ferventi foco, vel fictili patina torrentur. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 4. Dum meus aſſiduo luceat igne focus. *Cic. de Senect. c.* 16. Sedere ad focum. *Horat. Epod.* 2. *v.* 43. Sacrum vetuſtis extruat lignis focum. *Id. l.* 1. *od.* 9. *v.* 5. ligna ſuper foco Large reponens. ¶ Per ſynecdochen dicitur de privatis domibus. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 2. Agellus habitatus quinque focis. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 40. Certare pro aris & focis. *Id. pro Dom. c.* 40. Uniuſcujuſque veſtrum ſedes, aras, focos, deos penates ſubjectos eſſe libidini tribunitiæ. ¶ De ara, *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 74. Nec prodeſt ſanctis tura dediſſe focis. *Ovid. c. de ar. am. v.* 637. Expedit eſſe deos, &, ut expedit, eſſe putemus. Dentur in antiquos tura merumque focos. Adde *l.* 4. *Metam. v.* 752. & 4. *Faſt. v.* 935. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 64. &c. ¶ De rogo, *Virg.* 11. *Æn. v.* 212. confuſa ruebant Oſſa focis, tepidoque onerabant aggere terræ. ¶ Pro vaſe ferreo, æneo, aut fictili, in quo cibi coquuntur, *Cato R. R. c.* 75. Panem in foco caldo ſub teſtu coquito leniter. & *cap.* 76. Focum, ubi coquis, calfacito bene, & teſtum. (Adde *ſup. tit.* & 11.) *Senec. ep.* 78. *ad fin.* Quia non circa cœnationem ejus tumultus coquorum eſt, ipſos cum obſoniis focos transferentium. hoc enim jam luxuria commenta eſt. Ne quis intepeſcat cibus, ne quid palato jam calloſo parum ferveat, cœnam culina proſequitur. *ſcaldavivande*. *Petron. in Satyr. c.* 35. clibanum vocat. V. *Clibanus*. ¶ De igne aut flamma, *Propert. l.* 4. *eleg.* 9. *v.* 10. de *Caco*. Per tria partitos qui dabat ora focos. *Et eleg. ult. v.* 54. Exhibuit vivos carbaſus alba focos. Priore loco eſt qui leg. *fovos*.

FODANS, antis, antique a *fodo* pro *fodio*. *Enn.* apud *Feſt.* in *Sibinam*. Illyrici reſtant, ſicis ſibiniſque fodantes. *h. e.* transfodientes, vulnerantes. Al. leg. *fodentes*, ut ſit a *Fodo*, *is*.

FODICO, as, a. 1. *punzecchiare*, *νύττω*, frequentat. a *fodio*, ſed fere ponitur pro ſtimulare, pungere. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 51. Emamus, qui fodicet latus. Al. leg. *fodiat*. ¶ Per translationem pro angere, ſive dolore afficere. *Cic.* 3. *Tuſcul. c.* 16. Non eſt enim in noſtra poteſtate, fodicantibus iis rebus, quas malas eſſe opinamur, diſſimulatio vel oblivio. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 30. Eadem in uſu, atque ubi periculum facias, aculeata ſunt, animum fodicant.

FODINA, æ, f. *miniera*, *μέταλλον*, locus, ubi quid effoditur. *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit.* 9. *leg.* 3. Si lapidicinas, vel aliqua metalla pupillus habuerit, vel ſi cretæ, argenti fodinas, &c. Sic *auri*, *ferri fodina*, quæ & junctis vocibus ſcribi ſolent.

FODIO, is, odi, oſſum, a. 3. *cavare*, *ſcavare*, *ὀρύττω*, terram, aliudve quippiam eruo, effodio. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 65. Fodit: invenit auri aliquantum. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Fodere fundamenta. *Plaut. Rud.* 2. 4. 19. puteum ferramentis. *Virg.* 1. *Georg. v.* 183. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ. *Caſ. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. Scrobes terni in altitudinem pedum fodiebantur. *Terent. Heaut.* 1. 1. 16. Quin te in fundo conſpicer fodere, aut arare, aut aliquid ferre denique. *zappare*. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 59. Fodere hortum. *Liv. l.* 28. *c.* 3. Ager frugifer, argentum etiam incolæ fodiunt. *Plin. l.* 36. *c.* 24. Fodere e terra gypſum. *Sil. l.* 14. *v.* 359. fodere æquora remis. ¶ Significat etiam pungere, ſtimulare, transfodere, *punzecchiare*, *pungere*, *trafiggere*, *νύττω*. *Plaut. Men.* 5. 5. 48. At ego te pendentem fodiam ſtimulis triginta dies. *Virg.* 6. *Æn. v.* 881. Seu ſpumantis equi foderet calcaribus armos. *Cic.* 2. *Tuſcul. c.* 14. Pungit dolor: vel fodiat ſane: ſi nudus es, da jugulum: ſin tectus, reſiſte. *Martial. de Spectac. epigr.* 7. Vel domini jugulum foderat enſe nocens. *Ovid. in Ibin, v.* 617. Sic tua conjectis fodiantur pectora telis. *Tacit.* 4. *Hiſt. c.* 29. Hoſtem pugionibus fodere. ¶ Translate *Sil. l.* 5. *v.* 159. fodiant magnas quæ pectus in iras. *h. e.* ad iracundiam excitent, ſtimulentque. & *lib.* 7. *v.* 511. Patrum Saturnia mentes Invidiæ ſtimulo fodit. *Martial.* turpi ſenſu *l.* 7. *epigr. ult.* ¶ *Fodere latus*, & *fodere* abſolute, eſt alicui latus leviter manu icere admonendi cauſa: quod præcipue fiebat a nomenclatoribus, cum ſalutationis ob eam alteri in via dictabant. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 50. Mercemur ſervum, qui dictet nomina, lævum Qui fodiat latus, &c. *Terent. Hecyr.* 3. 5. 26. dic juſſiſſe te. *Phid.* noli fodere: juſſi. ¶ In infinito aliquando eſt quartæ conjugationis. *Cato R. R. c.* 2. Per ferias potuiſſe hortum fodiri. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Seminaria commode fodiri poſſunt. *Plaut. Mil.* 2. 4. 21. Non poſſunt mihi minaciis tuis hiſce oculi fodiri. *Ulpian. Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 75. *ad fin.* Foſſam fodiri, domum ædificari.

FODO, as, a. 1. pro fodio, is, dixere Veteres. *Feſt.* Hinc *effodeat*, legunt aliqui apud *Plaut. Capt.* 3. 5. 66. octonos lapides alii effodiant. Al. *effodiant* pro *effoderent*. V. *Effodio*. Hinc *Fodans*, *antis*, quod V. ſupra ſuo loco.

FŒCUNDUS cum derivatis, V. *Fecundus*.

FŒDATUS, a, um, *imbrattare*, pollutus. *Ovid.* 1. *Triſt. el.* 3. *v.* 93. Crines fœdati pulvere turpi. *Id.* 14. *Metam. v.* 190. Brachia tabo fœdata. ¶ Translate eſt contaminatus, violatus, corruptus, *contaminato*, *violato*, *guaſto*. *Cic. de Haruſp. reſp. c.* 15. Sanctiſſima ſacella ſuffoſſa, inceſſa, inædificata, oppreſſa, ſumma denique turpitudine fœdata. *Virg.* 7. *Æn. v.* 575. fœdatique ora Galeſi. *h. e.* cruentati, & cæſi. *Tacit.* 3. *Hiſt. c.* 77. Julianus verberibus fœdatus, in ore ejus jugulatur. *Enn.* apud *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 241. Ferro fœdati jacent. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 275. ſine, fœdatum te funere pontus Expiet. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 19. Fœdata per avaritiam victoria.

FŒDE, *bruttamente*, *turpemente*, *vergognoſamente*, turpiter, inhoneſte, deformiter, flagitioſe. *Liv. l.* 3. *c.* 51. Nova fama de Virginia adeo fœde ad libidinem petita motum accenderat. *Plaut. Trin.* 4. 1. 14. Abſque te ſuret, diſtraxiſſent ſatellites tui me miſerum fœde. *Id. Perſ.* 2. 2. 48. Fœde ſervire. *Liv. l.* 25. *c.* 8. Tam fœde interempti. *Salluſt. in Jug. c.* 33. Quam fœde, quamque inulti perierint veſtri defenſores. *Tacit.* 1. *Hiſt. c.* 41. Ceteri crura brachiaque fœde laniavere. *Virg.* 10. *Æn. v.* 497. una ſub nocte jugali Cæſa manus juvenum fœde. *Flor. l.* 1. *c.* 18. Legationem fœde, per obſcenam turpemque dictu contumeliam, violare. *Liv. l.* 6. *c.* 1. Ad Alliam cum eo urbe fœde pugnatum eſt. & *lib.* 2. *c.* 51. Fœdius inde pulſi, quam &c. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 7. *circa med.* Cauſam fœdiſſime agere.

FŒDERATICUS, a, um, ad fœdus, vel fœderatos pertinens, ut fœderaticæ diſcuſſiones, fœderaticæ expenſæ, *in novell. conſtitut. Juſtin.* 147. *c.* 2. & 148. *c.* 2.

FŒDERATUS, a, um, *confederato*, *collegato*, *alleato*, *ἔνσπονδος*, qui

fœdere icto cum alio in focietatem coivit. Cic. 1. de Orat. c. 40. Siquis apud nos ferviffet ex populo fœderato. Id. pro Arch. c. 4. Siqui fœderatis civitatibus afcripti effent. Id. 6. Verr. c. 11. Mamertinorum fœderatum atque pacatum folum. Id. pro Balb. c. 8. Ut omnium beneficiorum noftrorum espertes faciat fœderatos. & ibid. Ut quibufdam populis five fœderatis, five liberis permittendum effe videatur. ¶ Fœderatæ Civitates, vel Fœderata Oppida erant, quæ cum populo Rom. amicitiam aliquo fœdere contraxerant, fed fuis legibus, & magiftratibus vivebant. Nam nullum aliud jus habebant, quam focietatis & fœderis. Harum aliquæ erant omnino liberæ, aliquæ vectigales, aliquæ ftipendiariæ. Deinde aliquæ erant fœderatæ fœdere feu jure Latii, ut Præneste, & Tibur; aliquæ fœdere Italico, ut Heraclea, Neapolis, Velia; aliquæ fœdere provinciæ Galliæ, ut Ravenna. Quælibet urbs fœderata fuam rempubl. habebat ab aliis diftinctam. Sed urbes fœderatæ provinciæ Galliæ minore erant libertate, & dignitate, quam Latii, & Italiæ. Nam præter fuos magiftratus cummunem Prætorem Romanum, vel Proconfulem habebant, qui imperium & jurifdictionem exerceret. V. *Sigon.* & *Panvin.*

FŒDĔRO, as, avi, atum, a. 1. fœdus facio, concilio. *Ammian.* l. 31. c. 4. (*al.* 12.) Cum fœderaretur concordia. & *lib.* 25. c. 7. (*al.* 24.) Fœderata pace. *Hyeron. ep. 6. ad Florent.* Nafcentes amicitias fœderemus reciprocis epiftolis. *h. c.* firmemus.

FŒDIFRĂGUS, a, um, *chi rompe i patti*, παράσπονδος, qui fœdera frangit. Cic. 1. *Offic.* c. 12. Pœni fœdifragi, crudelis Annibal. ¶ Ex *Gell. l.* 19. *c.* 7. videtur colligi, etiam *fœdusfragus* dici poffe.

FŒDĬTAS, atis, f. *bruttezza, deformità, fchifezza, fozzura*, αἰσχρότης, turpitudo, deformitas. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 50. *extr.* Multæ belluæ infectantes odoris intolerabili fœditate depellunt. *Plin. l.* 36. *c.* 5. Hipponacti notabilis fœditas vultus erat. *Id. l.* 33. *c.* 6. *fub fin.* Fœditates cicatricum. *Id. l.* 11. *c.* 33. Fœditas, qua Sylla obiit. *Cic. Phil.* 12. *c.* 6. Cujus fcelere in hac veftitus fœditate fuerimus. *h. c.* in fagis. Deforme enim erat (nifi belli legitimi caufa intercederet) in Urbe fagis uti. *Liv. l.* 1. *c.* 28. *de Mettio quadrigis difcerpto.* Avertere omnes a tanta fœditate fpectaculi animos. *Cic.* 3. *Offic. c.* 29. *a med.* Si turpitudo in deformitate corporis habet aliquid offenfionis, quanta illa depravatio & fœditas turpificati animi debet videri? *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Fœditas barbarifmi ac folœcifmi. *Liv. l.* 21. *c.* 58. Tranfeuntem Apenninum adeo atrox tempeftas adorta eft, ut Alpium fœditatem prope fuperaverit. *l'orridezza.* Al. leg. *feritatem.*

FŒDO, as, avi, atum, a. 1. *bruttare, lordare, disformare, guaftare*, μιαίνω, ..., polluo, inquino, corrumpo. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 528. & *Virg.* 12. *Æn. v.* 99. Pulvere canitiem genitor, vultufque feniles Fœdat humi fufus. *Virg.* 3. *Æn. v.* 227. Harpyiæ contactu omnia fœdant immundo. & *lib.* 2. *v.* 502. Aras fanguine fœdare. *Plin. l.* 36. *c.* 23. Nulla tectoria eorum rimæ fœdavere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 86. Pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora. *Id.* 2. *Æn. v.* 241. obfcenas ferro fœdare volucres. *h. c.* ferire. *Plaut. Amph.* 1. 1. 91. Fœdant & proterunt hoftium copias. *Liv. l.* 3. *c.* 26. Fœdare agros. *dar il guafto.* *Claudian. de VI. conful. Honor. v.* 538. aer affiduo noctem fœdaverat imbre. *Salluft. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 2. *v.* 286. Nubes fœdavere lumen. ¶ Translate *Cato* apud *Plin. l.* 29. *c.* 1. Nos quoque dictitant barbaros, & fpurcius nos, quam alios opicos, appellatione fœdant. *difonorano, infamano.* *Plaut. Trin.* 3. 2. 30. Ut rem patriam, & gloriam majorum fœdarim meum. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 33. Veftis ferica viros fœdat. *Id. de Germ. c.* 46. Peucini procerum connubiis mixtis, nonnihil in Sarmatarum habitum fœdantur. *Id.* 11. *Ann. c.* 6. Sordidis minifteriis fœdare eloquentiam. *Cic. in Pifon. c.* 23. Romam ipfam fœdavit adventus tuus. *Id. de Harufp. refp. c.* 23. Domeftici belli exftinctorem nefario fcelere fœdavit. *h. c.* violavit, læfit. *Tacit.* 4. *Hift. c.* 58. Si vobis non fuit cordi, hæc caftra incorrupta & intemerata fervari; at certe pollui fœdarique a Claffico ne finatis. & *cap.* 37. Egregia erga populum R. merita mox rebelles, fœdarunt. *Cic.* vertens *Æfchyli* verfus *Tufcul.* 2. *c.* 10. Qui me perenni vivum fœdat miferia.

FŒDUS, a, um, *brutto, lordo, vergognofo, fchifofo, deforme*, αἰσχρὸς, μιαρὸς, turpis, maculofus, deformis, fœtidus, tæter, corruptus. *Quintil. lib.* 6. *c.* 3. *ante med.* Cum ipfe fœdiffimus effet, eum, contra quem adeat, ne faciem quidem liberi hominis habere dixit. (Adde *Terent. Eun.* 4. 4. 15. & *fequ.*) *Salluft. in Catil. c.* 55. Loca tætra, inculta, fœda, formidolofa. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 4. Fœda nigro fimulacra fumo. *Id. l.* 1. *fat.* 5. *v.* 60. at illi fœda cicatrix Setofam lævi frontem turpaverat oris. *Id. l.* 2. *fat.* 3. *v.* 125. caput impexa fœdum porrigine. *Id. in ar. poet. v.* 392. homines victu fœdo deterruit Orpheus. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Cimices fœdiffimum animal. *Id. l.* 20. *c.* 16. Herba odoris fœdi. *Lucret. l.* 2. *v.* 401. Fœdus fapor. *Cic. in Pifon. c.* 14. Immaniffimum ac fœdiffimum monftrum. *Liv. l.* 3. *c.* 32. Peftilentia fœda homini, fœda pecori. *Id. l.* 25. *c.* 7. & *Virg. Georg.* 1. *v.* 323. Tempeftates fœdæ. *Liv. l.* 24. *c.* 47. *fub fin.* Fœdum incendium. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 166. letiferam conatur fcindere veftem: Qua trahitur, trahit illa cutem: fœdumque relatu, Aut hæret membris fruftra tentata revelli; Aut laceros artus & grandia detegit offa. *che fa raccapricciare, e inorridire.* ¶ Translate eft inhoneftus, turpis, pudendus, infamiam afferens. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 10. Ludos vero non facere, quid fœdius? *Id. de Harufp. refp. c.* 24. Fœdior atque inquinatior in Pompeio accufando. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 11. *a med.* Nihil fieri poteft miferius, nihil perditius, nihil fœdius. *Id.* 1. *Offic. c.* 34. Luxuria cum omni ætati turpis, tum fenectuti fœdiffima eft. *Salluft. in Catil. c.* 19. Fœdum hominem a republica procul effe volebat. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 723. fuga fœda ducum. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 14. Fœdæ conditiones. *Id. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 236. fcriptores carmine fœdo Splendida facta linunt. *Plin. l.* 18. *c.* 26. Fœda exprobratio. *vergognofa rimprovero.* *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 247. Fœdus pudor. *vergognofo roffore.* ¶ Aliquando ponitur pro crudeli fimul, & turpi. *Virg.* 7. *Æn. v.* 619. averfufque refugit Fœda minifteria. *h. c.* recludendi templum Jani, & belli indicendi. *Cic. in fin. l.* 7. *ad Attic.* Ego bellum fœdiffimum futurum puto. *Terent. Eun.* 5. 5. 1. Facinus fœdum. *Liv. l.* 3. *c.* 69. Spoliati vulneratique in agris, fœdiora iis, quæ oculis fubjiciebantur, nuntiabant. & *lib.* 23. *c.* 7. Æftu anima interclufa, fœdum in modum exfpirare. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 366. Fœdum vulnus. *h. c.* ingens, & horrendum. & *lib.* 1. *v.* 165. Fœda convivia. *h. c.* in quibus humana caro infertur. *Flor. l.* 3. *c.* 5. *circa med.* Claffem tempeftas fœda ftrage laceravit.

FŒDUS, eris, n. *confederazione, lega, alleanza*, σπονδὴ, pactio, fides, amicitia regum, & populorum lege & religione fancita. *Cic. de Senect. c.* 6. Cum fententia Senatus inclinaret ad pacem, & fœdus faciendum cum Pyrrho. *Juftin. l.* 12. *c.* 3. Fœdus amicitiamque facere. *Cic. Phil.* 2. *c.* 35. Societatem fœdere confirmare. *Id. Agrar.* 1. *c.* 4. Agri, de quibus fœdere cautum eft. *Id. pro Arch. c.* 4. Heraclea, quæ eft civitas ampliffimo jure ac fœdere. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. Fœdere devincire fidem cum hofte. *Liv. l.* 26. *c.* 24. Fœdere jungi alicui. *Juftin. l.* 24. *c.* 1. Alligari in fœdera focietatis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 330. firmare. & *lib.* 12. *v.* 822. jungere. & *lib.* 10. *v.* 902. pangere cum aliquo. & *ibid. v.* 15. componere. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 1. fœdera alicui dare. *h. c.* fœdere alicui fidem dare. *Cic. poft redit. ad Quirit. c.* 5. fanguine fancire. *Virg. Æn.* 11. *v.* 292. coire in fœdera. & *lib.* 4. *v.* 334. venire in fœdera. *Cæf. l.* 6. *B. Gall. c.* 2. Aliquem fibi focietate & fœdere adjungere. *Liv. l.* 20. *c.* 19. Stare fœdere. *Salluft. in Jug. c.* 17. Fœdera nova accipere. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 641. fervare. *Juftin. l.* 43. *c.* 5. fumma fide cuftodire. *Virg.* 10. *Æn. v.* 91. folvere. & *lib.* 12. *v.* 633. turbare. *Vellej. l.* 2. *c.* 90. refcindere. *Cic. pro Balb. c.* 5. *extr.* negligere, violare, rumpere. *Id. in Pifon. c.* 12. frangere. *Id. pro Balb. c.* 4. Facere contra fœdus. *Cato* apud *Gell. l.* 10. *c.* 1. *extr.* De fœdere decedere. *Plin. l.* 34. *c.* 5. Præftare aliquid ex fœdere. *Liv. l.* 20. *c.* 10. Res repetere ex fœdere. & *cap.* 18. Licet per fœdus hoc facere. ¶ *Icere, percutere, ferire fœdus* apud *Cic. pro Balb. c.* 15. & *pro Dom. c.* 50. & *Juftin. l.* 42. *c.* 3. eft facere, quia cæfa victima mos fuit fœdus jungere: cujus rei rationem, ac ritum habes apud *Liv. l.* 1. *c.* 24. & *lib.* 9. *c.* 5. & *Virg.* 12. *Æn. v.* 161. & *fequentib.* ¶ Tria fuere apud Romanos fœderum genera: primum inter victores & victos, in quo his leges ab illis imponebantur: alterum inter pares, in quo leges & imponebantur, & accipiebantur: tertium inter eos, qui nunquam hoftes fuerant, aut bello pares exftiterant, in quo utrinque pari jure focietas & amicitia jungebatur. ¶ Alia fœderum genera, *pactio, fponfio*, & *fœdus* proprie dictum: de quibus V. in *Pactio.* Sed hæc communi *fœderis* fignificatione non raro denotantur. nam fponfionem Caudinam *Cic.* 2. *de Invent. c.* 30. *Gell. l.* 17. *c. ult. a med.* & *Florus l.* 2. *c.* 18. vocant *fœdus*. item Numantinam *l.* 3. *Offic. c.* 30. ¶ Translate dicitur de privatis cujufcunque rei pactionibus, *patto, accordo.* *Cic.* 2. *de Fin. c.* 26. Fœdus quoddam inter fe facere fapientes, ut quemadmodum fint in fe ipfos animati, eodem modo fint erga amicos. *Id. pro Cæl. c.* 14. Fœdera amorum. *Juftin. l.* 7. *c.* 3. Pignus ac fœdus hofpitii. *Ovid.* 3. *Trift. el.* 6. *v.* 1. amicitiæ. *Id.* 7. *Metam. v.* 403. thalami. *h. c.* conjugium, quod *Stat.* fœdera vitæ *l.* 2. *Theb. v.* 112. appellat: & fœdera, abfolute, *ibid. v.* 166. Rurfus *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 13. *v.* 43. communia fœdera ftudii. ¶ Item de lege & ordine certo rerum. *Virg.* 1. *Georg. v.* 60. Continuo has leges, æternaque fœdera certis Impofuit natura locis. *Id.* 1. *Æn. v.* 66. regemque dedit (*ventis*) qui fœdere certo, Et premere, & laxas fciret dare juffus habenas. *Colum. l.* 10. *v.* 220. fecretaque fœdera cæli. ¶ *Fœdus* pro fœditate. *Ulpian. Dig. lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 47. Nec enim honos ei fervatur, quæ fe in tantum fœdus deduxit. Ita *Torrentin.* Al. *fcelus.*

FŒLIX. V. *Felix.*

FŒMEN. V. *Femur.*

FŒMINA, &c. V. *Femina.*

FŒNARIUS, a, um, *da fieno*, χορταῖος, ad fœnum pertinens. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. Fœnariæ falces. *falci fenaje.*

FŒNEUS, a, um, adject. *di fieno.* *Cic. pro Cornel. de Majeft.* apud *Afcon. Ped.* Homines fœneos in medium ad tentandum periculum projectos. ¶ Erant autem homines fœnei fimulacra ex fœno facta ad irritandos tauros in fpectaculis.

FŒNICULARIUS, a, um, adject. ad fœnum pertinens. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 8. Utrum Cæfar in fœnicularium, an in Martium campum cogitet. *Manut.* putat, ita appellari a *Cicerone* campum Martium cum irrifione, quod imperante Cæfare, nulla jam effet Comitiorum auctoritas, & videretur fœno dumtaxat gignendo infervire. *Lipfius Elect. l.* 2. *c.* 20. ex *Strabone* contendit, Fœnicularium locum effe in Hifpania, ubi fortaffe Cæfar caftra habebat. Alii aliter.

FŒNICULUM, i, n. *finocchio*, μάραθρον, herbæ fpecies. *Plin. l.* 20. *c.* 23. Fœniculum nobilitavere ferpentes, guftatu fenectam exfuendo, oculorumque aciem fucco ejus reficiendo: Unde intellectum eft, hominum quoque caliginem præcipue eo levari.

FŒNILE, lis, n. *fenile*, χορτοδοχεῖον, locus, in quo affervatur fœnum. *Virg.* 3. *Georg. v.* 321. Nec tota claudas fœnilia bruma. Adde *Plin. l.* 18. *c.* 28. & *Colum. l.* 1. *c.* 6.

FŒNISĔCA, æ, m. idem ac fœnifex. *Colum. l.* 2. *c.* 18. Ut necubi ferra-

ferramentum fœnisecæ possint offendere. ¶ *Pers. sat. 6. v. 40.* fœnisecas pro rusticis usurpat.

FŒNISECIA, *seu* Fœnisicia, æ, f. idem ac fœnisecium. *Varr. de R. R. l. 1. c. 49.* Atque addere fœnisiciæ cumulum. Adde *cap. 47. & 56.*

FŒNISECIUM, *vel* Fœnisicium, cii, n. *la raccolta del fieno*, *χορτοκοπία*, fœni sectio, & veluti messis fœni. *Colum. l. 2. c. 18.* Altero tamen anno minora pecora post fœnisecia permittemus admitti. *Varr. R. R. l. 1. c. 17.* Vindemias ac fœnisicia administrare. Adde *lib. 2. c. ult. & lib. 3. c. 2. & lib. 4. de L. L. c. 31.*

FŒNISECTOR, *vel* Fœni sector, oris, m. fœnisex. *Colum. l. 11. c. 1. ante med.* Arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœnisector.

FŒNISEX, cis, m. *segatore da fieno*, *fienajuolo*, *χορτοκόπος*, qui fœnum secat. *Plin. l. 18. c. 28.* Igitur cornu propter oleum ad crus ligato fœnisex incedebat. *Varr. l. 1. R. R. c. 49.* Falcibus consectanda, quæ fœnisices præterierunt.

FŒNUM, & Fenum, i, n. *fieno*, *χόρτος*, herba resecta & arefacta in pabulum. *Cic. l. 2. de Orat. c. 57.* Docebo sus, ut ajunt, oratorem eum, quem cum Catulus nuper audisset, fœnum alios ajebat esse oportere. ¶ Fœni secandi & condendi rationem docent *Varr. l. 1. R. R. cap. 49. Colum. l. 2. cap. 19. & Plin. lib. 18. cap. 28.* ¶ In plurali num. *Apul. l. 3. Metam. in fin.* In asini faciem fœna rodebam. *Al. leg.* frena. ¶ *Fœnum habet in cornu*, proverb. apud *Horat. l. 1. sat. 4. v. 34.* de iis, qui ad ulciscendum paratissimi sunt, si vel minime lædantur: tractum a bobus cornupetis, quorum in cornu bubulci manipulum fœnum alligare solent, ne ictu noceant, & obvii ad cavendum admoneantur. ¶ *Fœnum-græcum*, & *fœnum Græcum* herba est, alio nomine silicia, aut siliqua, quæ in pabulum bubus seritur, levi aratione proscisso agro: quantoque pejus tractatur, tanto provenit melius. *Plin. l. 18. c. 16. & Colum. l. 2. c. 11. a med.* ¶ Ad scriptionem quod attinet, per diphthongum *æ* scribi in *Pandect. Florentin.* testatur *Dousqu. in Orthogr.* Sunt etiam qui *fenum* malunt, ut sit ab eadem origine, unde *fecundus*, & *fetus*, inter quos est *Fest.* in *Fenus*. Frequentior tamen est ea scriptio, qua *æ* adhibetur, teste eodem *Dousquio*.

FŒNUS, oris, &c. V. *Fenus*.

FŒTEO, *vel* Feteo, es, n. 2. *puzzare*, *δυσωδέω*, male oleo. *Martial. l. 5. epigram. 4.* Fœtere multo Myrtale solet vino. *Plaut. Asin. 5. 2. 44.* An fœtet anima uxori tuæ?

FŒTIDITAS, atis, f. idem ac fœtor. *Senec. ep. 110. a med.* At mehercule ista solicite scrutata, varieque condita, cum ventrem subierint, una atque eadem fœtiditas occupavit. Meliores tamen libri habent *fœditas*.

FŒTIDO, as, a. 1. fœtidum reddo. *Plaut. Merc. 3. 3. 13.* Jejunitatis plenus animam fœtidas. Ita legit *Non. c. 4. n. 2.* Alii: Jam plenus ætatis, animaque fœtida.

FŒTIDUS, a, um, *fetido*, *puzzolente*, *δυσώδης*, male olens. *Cic. in Pison. c. 6.* Et cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses. *Cels. l. 3. c. 2.* Fœtidiores dejectiones. ¶ Translata *Prudent. περὶ στεφ. 3. de S. Laurent. v. 245.* Fœtida libido.

FŒTOR, oris, m. *puzzore*, *δυσωδία*, malus odor. *Colum. l. 12. c. 18.* Ne quem redoleat fœtorem acoremque. *Plin. l. 28. c. 8.* Fœtores oris emendare.

FŒTULENTER, adverb. cum fœtore, ut fœtulenter mingere, *Veget. l. 3. c. 4.*

FŒTULENTUS, a, um, adject. fœtidus. *Arnob. l. 7. pag. 225.* Fœtulenta viscera. *Apul. in Apolog.* Nihil immundum pati ac fœtulentum.

FŒTUS, us, &c. } V. *Fetus*.
FŒTUS, a, um, }

FŒTUTINUS, a, um, fœtulentus, fœtidus. *Apul. in Apolog.* Lingua mendaciorum præministra semper in fœtutinis & olenticetis suis jaceat.

FOLIACEUS, a, um, *φυλλώδης*, ex foliis factus, vel foliis similis. *Plin. l. 19. c. 7.* Paucis foliacea, & lata, ut atriplici, sunt semina. Adde *cap. 3.*

FOLIATILIS, le, adject. *di foglia*. *Fortun. l. 4. de vit. Mart. v. 535.* Vento motus inera simulans foliatilis umbræ.

FOLIATURA, æ, f. ratio, & modus foliorum. *Vitruv. l. 2. c. 9. a med.* Arboris ejus sunt similes cupresseæ foliaturæ.

FOLIATUS, a, um, *fogliuto*, *fronzuto*, folia habens. *Plin. l. 21. c. 16. extr.* Caule foliato est & crepis, & lotos. Adde *cap. 15. & Pallad. l. 4. tit. 10. de citreo, sub fin.* ¶ *Foliatum*, *i*, subaudi *unguentum*, est unguenti genus, constans omphacio, balanino, junco, costo, nardo, amomo, myrrha, balsamo, ut *Plin. l. 13. c. 1. ad fin.* docet. Dicitur *foliatum* a folio nardi: unde & *nardinum* appellatur. V. *Folium* in fin. *Juvenal. sat. 6. v. 464.* Mœchis foliata parantur. Adde *Martial. l. 11. epigr. 28.* ¶ *Foliata sitis* apud *Martial. l. 14. epigr. 110.* est ejus, qui foliatum sitit. nam & in potus unguenta addere, aliquando mos fuit, teste *Plin. l. 13. c. 3. sub fin.*

FOLIOSUS, a, um, *foglioso*, *fogliuto*, *φυλλώδης*, foliis abundans. *Plin. l. 25. c. ult.* Aizoum fruticosum a radice, & foliosum usque ad cacumen. *Id. lib. 12. cap. 11.* Arbor foliosior, roseique floris.

FOLIUM, lii, n. *foglia*, *φύλλον*, germen arborum, herbarum, & florum: e Græca voce, quæ ullata est, quia duobus λλ concurrentibus Latini interdum posterius in *i* mutant, ut *ἄλλος*, alius. *Cic. 3. de Orat. c. 46.* Quid in arboribus? in quibus non truncus, non rami, non folia sunt denique, nisi ad suam retinendam, conservandamque naturam. *Id. in Pison. c. 40.* Arida folia laureæ. *Plin. l. 16. c. 24.* Latissima folia fici, angusta myrto, capillata pino, aculeata aquifolio, carnosa cupresso, circinata piro, mucronata malo, angulosa hederæ, insecta pectinum modo piceæ, sinuosa robori: disposita myrto, concava buxo, inordinata pomis, rumulosa ulmo. *Id. l. 19. c. 5.* Raphani folia angulis horrida. *Id. l. 25. c. ult.* pinguia, alia in terram convexa, alia stantia. *Id. l. 21. c. 15. sub fin.* fimbriata. *Id. l. 26. c. 8.* multis incisuris. *Id. l. 16. c. 23.* Populi nigræ folia in juventa circinatæ rotunditatis sunt, vetustiora in angulos exeunt. *Id. l. 18. c. 7.* faseoli venosa. ¶ *Plumæ & folia facilius moveri*, proverbialis locutio apud *Cicer. 8. Attic. ep. 15.* de homine levissimo, & minime constanti. ¶ Translate *Apul. l. 1. Metam.* Folia sunt artis, & nugæ meræ. *h. e.* res vanæ, & nullius pretii. *Juvenal. sat. 8. v. 126.* Credite me vobis folium recitare Sibyllæ. *h. e.* rem certam proponere. Sibylla enim oracula sua foliis inscribebat, ut est apud *Virg. 3. Æn. v. 444. & lib. 6. v. 74. & Varr.* apud *Serv. ibid.* In foliis palmæ interdum notis, interdum scribebant sermonibus. ¶ Dicitur & de chartis, *foglio*. *Plin. l. 37. c. 7. a med.* Gemmas a sole excalfactas, aut digitorum attritu paleas, & chartarum folia ad se rapere. Ita *Harduin.* ex MSS. Al. leg. *fila*. ¶ *Folium nardi* frutex est gravi & crassa radice, sed brevi ac nigra, fragilique, quamvis pingui, situm redolente, ut cyperi, aspero sapore, folio parvo densoque: cacumina in aristas se spargunt: ideo gemina dote nardi spicas & folia celebrant. Usum habet in unguentis, ac præsertim in eo, quod *foliatum* dicitur. *Plin. l. 12. c. 12.*

FOLLEO, es, n. 2. more follis laxus sum. *Hieron. ep. 22. ad Eustoch. c. 13. a med.* Si pes laxa pelle non folleat. V. vocem sequent.

FOLLICANS, antis, more follium se contrahens, dilatansque. *Apul. l. 9. Metam.* Muli senes, circa præsepium capita demersi, contruncabant moles palearum, cervice cariosa vulnerum putredine, follicantes nares languidas assiduo pulsu tussedinis hiulci. *Tertull. de Pall. c. 3.* Chamæleon oscitans vescitur, follicans ruminat: de vento cibus. *Hieron. ep. 22. ad Eustoch. c. 15.* Laxæ manicæ, caligæ follicantes. *h. e.* in quibus pes vagus natat, ut ait *Ovid. l. 1. de ar. aman. v. 516.*

FOLLICULARIS, re, adject. Folliculare appellatur pars remi, quæ folliculo est tecta: a quo vita follicularis. Hæc *Festus*, quibus videtur significare partem remi pelle munitam, qua scalmo incumbit: quam Græci *ἄσκωμα* appellant, *Hesychio* teste: vel lorum, quo remus scalmo alligatur. Et *vitam follicularem* videtur intelligere eorum, qui remo sunt addicti.

FOLLICULUS, li, m. *θυλάκιον*, diminut. a *follis*, & generatim accipitur pro omni eo, quod turgidum est, & laxum in morem follis: speciatim pro majore pilæ genere, quod ex aluta conficitur, & solo vento impletur, quod tamen *follis* frequentius appellatur, *pallone*. *Sueton. in Aug. c. 83.* Post bella civilia ad pilam folliculumque transiit. ¶ Item pro sacculo, & sæpe pro sacco coriaceo. *Liv. l. 9. c. 13. ad fin.* Equos in castra folliculis frumentum veheret. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 13. & Cic. 2. de Invent. c. 50.* Statim folliculo lupino os obvolutum est. ¶ Translate dicitur de thecis, seu siliquis frumenti, leguminum, & cujuslibet alterius rei, quæ granum, aliudve quippiam continet involutum, *guscio*, *folliccole*. *Colum. l. 2. c. 8.* Quoniam folliculum, quo continetur, firmum & durabilem adversus longioris temporis humorem habet. *Senec. ep. ult.* Folliculus spicæ. *Petron. in Satyr. c. 135.* Dentibus folliculos fabæ perite spoliare. *Varr. l. 1. R. R. c. 48.* Gluma est grani folliculus. *& ibid.* Folliculus fici. *Plin. l. 24. c. 9.* Semen genistæ in folliculis, faseolorum modo, nascens. *& cap. 8.* Humor in folliculis ulmi nascens cuti nitorem inducit. *Id. l. 30. c. 12.* Folliculus fellis animalium. *Serv. ad 3. Georg. v. 136.* folliculum muliebrem appellari ait vulvam, qua fetus continetur. ¶ Pro corpore, quo continetur anima, vel pro cute, qua ipsum corpus involvitur, *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 317.* Ego, si quis sum, & quo folliculo sum indutus, non queo.

FOLLIS, is, m. *mantice*, *φῦσα*, instrumentum, quo attrahitur ventus atque emittitur ad ignem excitandum: a sono, quem sufflando edit. *Cic. de nat. Deor. l. 1. c. 20.* Formæ, quas vos effici sine follibus, & sine incudibus non putatis. *Virg. 4. Georg. v. 171.* alii taurinis follibus auras Accipiunt, redduntque, alii stridentia tingunt Æra lacu. *Id. 8. Æn. v. 449.* ventosi folles. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 19.* conclusas hircinis follibus auras. *Pers. sat. 5. v. 11.* Folle ventos premere. ¶ Item pilæ genus omnium maximum, constans ex aluta vento inflata, quod etiam hodie Italis plurimo est in usu, ita dictum, quod instar fabrilis, vel coquinarii follis vento turget, *pallone*. *Martial. l. 14. epigr. 47.* Folle decet pueros ludere, folle senes. *Plaut. Rud. 3. 4. 16.* Ego te follem pugillatorium faciam. ¶ Quandoque accipitur pro marsupio, receptaculoque nummorum, ex pelle aut corio confecto, *borsa*. *Juvenal. sat. 14. v. 281.* & tenso folle reverti Inde domum possis. *h. e.* pleno sacculo. *Veget. l. 2. de re milit. c. 20.* auctor est, ex disciplinæ militaris consuetudine decem folles, hoc est, decem saccos, per singulas cohortes solere disponi, in quibus militum pecunia condebatur. ¶ Translate *Juvenal. sat. 7. v. 111. de causidicis.* Tunc immensa cavi spirant mendacia folles. *h. e.* pulmones, vel buccæ & fauces magno spiritu causas perorantes. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 4. circa med.* Ventris duo sunt orificia, quorum superius recipit devorata, & in follem ventris recondit.

FOLLITIM, adverb. q. d. cum folle. *Plaut. Epid. 3. 2. 15.* Nihil moror vetera & vulgata verba, peratim ductare; at ego follitim ductitabo. Est autem *follitim ductitare*, argento circumducere, quod in folle gestatur. Al. aliter leg. & interpretantur.

FOLUS, antiqui dicebant pro holus. *Fest.* in *Fedum*. V. *Digamma*.

FOMENTATIO, onis, f. idem ac fomentum. *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg.* 68. Ne ea quidem, quæ fomentationis gratia parata sunt, vel medicinæ, lanarum appellatione continentur.

FOMENTO, as, avi, atum, a. 1. fomenta admoveo, foveo. *Veget. l.* 2. *Rei Veterin. c.* 8. Caput fomentanda vaporare. *Cal. Aurelian. Acut. l.* 1. *c.* 9. Caput oleo fomentare.

FOMENTUM, ti, n. *fomentazione, fomento*, θάλψις, calefactio, nutritio: a fovendo. Hinc apud Medicos *fomenta* dicuntur applicationes rerum calidarum & humidarum ad partes corporis læsas, medendi gratia. *Cels. l.* 2. *c.* 17. *a med.* Fomenta calida. *Colum. l.* 6 *c.* 30. Adhibere fomenta. ¶ Translate ponitur pro remedio, & mitigatione. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 24. *extr.* Hæc sunt solatia, hæc fomenta summorum dolorum. *Apul. l.* 2. *Metam.* Paupertati suæ fomenta conquirere. ¶ Item pro alimento & pabulo. *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 26. frigida curarum fomenta relinquere. ¶ Et pro fomite ad alendum ignem. *Cloatius* apud *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 180. Se ex arboribus fomenta excidisse.

FOMES, itis, m. *esca*, ὑπέκκαυμα, materia arida, idonea ut facile ignescat: a *foveo*, quia ignem fovet, & alit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 178. silici scintillam excudit Achates, Suscepitque ignem foliis, atque arida circum Nutrimenta dedit, rapuitque in fomite flammam. *Lucan. l.* 8. *v.* 776. Excitat invalidas admoto fomite flammas. *Plin. l.* 16. *c.* 11. *ante med.* Teritur lignum ligno, ignemque concipit attritu, excipiente materia aridi fomitis, fungi, vel foliorum facillimo conceptu. ¶ Translate *Gell. l.* 15. *c.* 2. Fomitem esse quemdam dicens & incitabulum ingenii virtutisque, si mens & corpus hominis vino flagraret. *Prudent. in Apoth. v.* 1030. fomes peccati. ¶ Quidam apud *Fest.* putant, fomenta vocari scintillas, quæ ex ferro candenti malleis excutiuntur.

FONS, fontis, m. *fontana, fonte, sorgente, sorgivo*, πηγή, κρήνη, locus, unde perennis aqua erumpit, & ipsa aqua jugis erumpens. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 26. Fons, unde funditur e terra aqua viva. *Cic.* 6. *Verr. c.* 53. Fons aquæ dulcis, cui nomen Arethusa est, incredibili magnitudine, plenissimus piscium. *Id. in Top. c.* 8. Rivorum a fonte deductio. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 41. Magnus fons sub oppidi murum prorumpebat ab ea parte, &c. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 49 Fontes celeriter æstibus exarescunt. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 788. flumina fontis. *h. e.* aquæ currentes. *Id.* 5. *Fast. v.* 210. hortus liquidæ fonte rigatur aquæ. *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 45. Nilus, qui fontium celat origines. *Id. Epod.* 2. *v.* 27. Fontesque lymphis obstrepunt manantibus: Somnos quod invitet leves. *Id. l.* 1. *od.* 26 *v.* 6. Fontes integri. *Lucan. l.* 4. *v.* 266. largi. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 553. Fons nitidus. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 791. fecundus. & *lib.* 15. *v.* 550. gelidus. & *lib.* 3. *v.* 407. illimis, nitidis argenteus undis. & *vers.* 161. tenui perlucidus unda. *Horat. l.* 3. *od.* 13. *v.* 1. splendidior vitro. *Lucan l.* 10. *v.* 40. Nilum a fonte bibere. & *vers.* 279. Nilum de fonte bibere. ¶ Per synecdochen dicitur de aqua. *Virg.* 12. *Æn. v.* 119. fontemque ignemque ferebant. *Lucan. l.* 5. *v.* 336. si cuncta mouentur Flumina, quos miscent pelago, subducere fontes. ¶ Translate est origo, principium, causa, unde quippiam abunde suppetit. *Plaut. Truculent.* 2. 7. 50. Meo ne hero tu, improbe, male dicere audes, fons vitii & perjurii? *Petron. in Satyr. c.* 24. O hominem acutum, atque urbanitatis vernulæ fontem! *Cic.* 2. *de Orat. c.* 27. Tardi ingenii est, rivulos consectari, fontes rerum non videre. *Id. ad Brut. ep.* 10. Sceleratissimorum consiliorum fontes aperire. *Id.* 1. *de Orat. c.* 10. Greges philosophorum ab illo fonte & capite Socrate. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 3. *extr.* Fontes philosophiæ. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *ad fin.* eloquentiæ. *Plin. l.* 17. *c.* 5. Fons ingeniorum Homerus. *h. e.* unde omnes hauriunt discendi causa. *Cic. in fragm.* apud *Lactant. l.* 3. *c.* 16. Omnis justorum disputatio uberrimos fontes virtutis & scientiæ continet. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 19. Hæc omnia ex eodem fonte fluxerunt. *Id.* 2. *de Orat. c.* 11. Ex his fontibus omnia oranti dicendi præcepta sumuntur. *Flor. l.* 3. *c.* 6. *a med.* Cilicia origo & fons belli. *Lucret. l.* 3. *v.* 82. Fons curarum est timor. *Horat. in ar. poet. v.* 309. Scribendi recte sapere est & principium & fons. & *vers.* 52. verba quæ Græco fonte cadunt. *Id. l.* 3. *od.* 6. *v.* 19. Hoc fonte derivata clades Inque patres, populumque fluxit. *Liv. l.* 39. *c.* 15. *a med.* Is fons mali hujusce fuit. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *extr.* fontes ut adire remotos, Atque haurire queam vitæ præcepta beatæ. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 119. Largus & exundans ingenii fons. *h. e.* vis, copia, flumen. *Plin. l.* 4. *ep.* 13. *ad fin.* Altius aliquid, & quasi a fonte repetere. *h. e.* ab origine prima. *Justin. l.* 13. *c.* 6. Placebat bellum in Macedoniam transferri, ad ipsum fontem & caput regni, ubi Olympias esset, mater Alexandri. Adde *Liv. l.* 27. *c.* 4. ¶ In ablativo etiam *fonti* pro *fonte* dici posse, colliges ex *Varr. cap. penult. l.* 8. *de L. L.*

FONTALIS, V. *Fontanalis*.

FONTANALIA, *seu* Fontinalia, um, feriæ erant fontibus dicatæ circa Id. Octobr. quibus & coronæ in fontes conjici, & putei coronari solebant. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. & *Festus*.

FONTANALIS, *seu* Fontinalis, e, adject. fontanus. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Fontanalis aqua. *Fest.* Fontinalis porta Romæ. *h. e.* Capena, juxta quam fontis delubrum fuit: & supra eam rivus defluebat aquæ Marciæ, ut est apud *Frontin. de aquæduct. art.* 19. ¶ *Fontinalis*, substant. pro Deo fontium. *Plaut. Stich.* 5. 4. 17. Utrum Fontinali, an Libero imperium te inhibere mavis. Est qui legit *Fonteli*, quod improbat *Taubman*.

FONTANEUS, a, um, adject. idem ac fontanus. *Solin. c.* 37. (*al.* 30.) *extr.* Enhydros (*gemma*) exsudat, ut clausam in eo putes fontaneam scaturiginem.

FONTANUS, a, um, *di fontana*, πηγαῖος, qui ex fonte est. *Colum. l.* 12. *c.* 9. Et aqua fontana quam recentissima refrigerare. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 269. Ora fontana. *h. e.* fontium scaturigines.

FONTEJANUS, a, um, ad Fontejum pertinens, quod est nomen proprie civis R. ut Fontejanum nomen, *Cic. de Harusp. resp. c.* 27. Fontejanus *ager*, *Inscript.* apud *Fabrett. c.* 1. *pag.* 10.

FONTICOLA, æ, qui ad fontem habitat. *Augustin. l.* 3. *de Music. c.* 7 Ita igitur Camenæ, Fonticolæ puellæ.

FONTICULUS, li, m. *fonticello*, πηγίδιον, diminut. parvus fons. *Plin. l.* 31. *c.* 20. Exsiliente dulci fonticulo. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 56. Ex fonticulo sumere.

FONTIGENÆ, arum, Musæ, Nymphæ, quod circa fontes libenter habitent, vel ex fontibus ortum trahant. *Mercian. Capell. l.* 6. *carm.* 1. O sacra doctarum prudentia fontigenarum. Et *lib.* 9. *pag.* 308. Fontigenarum virginum chorus.

FONTIGER, ra, rum, fontem habens. Vet. lapis apud *Gruter. pag.* 93. *n.* 11. Numine fontigero grates ex undique solvens.

FONTINALIS, V. *Fontanalis*.

FOR, V. *Fari*.

FORABILIS, le, *penetrabile*, qui forari potest. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 170. Contemptor ferri, nulloque forabilis ictu.

FORAGO, inis, f. filum est, auctore *Festo*, quo textrices opus diurnum distinguunt: a forando dictum, quia forabant eo filo telam, ut signo hoc distinguerent pensa. *Symmach. l.* 6. *ep.* 68. (*al.* 67.) Residere intra pensa, & foragines puellarum.

FORAMEN, inis, n. *forame, buco, apertura*, ὀπή, parva apertura: a foro, as. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 20. Foramina illa, quæ patent ad animum a corpore. *h. e.* aurium, oculorum, &c. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Crebris foraminibus excavare. *Horat. in ar. poet. v.* 203. Tibia tenuis, simplexque foramine pauco. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 122. vitiato fistula plumbo Scinditur, & tenues, stridente foramine, longe Ejaculatur aquas. *Colum. l.* 9. *c.* 15. *a med.* Foramina parietum & fenestrarum. ¶ Item aditus, exitus. *Sisenn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 348. Neque portæ, neque ullum foramen erat, qua posset eruptio fieri.

FORAMINATUS, a, um, adject. *forato, pertugiato*, ut Foraminatus paries, *Sidon. l.* 2. *ep.* 2.

FORAMINOSUS, a, um, *forato*, τρηματώδης, foraminibus abundans. *Tertull. de Patient. c.* 14. Foraminosa caro.

FORAS, adverb. *fuora, fuori*, ἔξω, extra, adverb. motus ad locum. *Cic. pro Cæl. c.* 23. Domus, in qua nihil geratur, quod foras proferendum sit. *Terent. Phorm.* 3. 1. 20. Eccum ab sua palæstra exit foras. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 101. Fer cineres, Amarylli, foras. *Plaut. Mil.* 2. 3. 37. Edere se foras. *h. e.* exire, erumpere. *Terent. Eun.* 5. 5. 3. Misera huc effugi foras. & 1. 2. 18 Foras quempiam excludere. & 3. 5. 51. Promere se foras. *Id. Phorm.* 5. 7. 65. & *Cic. Phil.* 10. *c.* 3. Efferre foras. & *Cic. Attic.* 13. *ep.* 21. dare, pubblicare. *Id.* 2. *Catil. c.* 1. Evomere, forasque projicere. *Id. in somn. Scip. in fin.* Eminere foras. *Plaut. Stich.* 1. 3. 66. Auctionem facere decretum est mihi: foras necessum est, quidquid habeo, vendere. *Id. Epid.* 1. 2. *in fin.* Ambulare foras. *Terent. Adelph.* 5. 8. 26. Agellus, quem locitas foras. *h. e.* extraneis locas. ¶ Cum genitivo *Apul. in Apolog.* Quæ tabes si foras corporis prospiravit, &c. ἐκτὸς τοῦ σώματος. ¶ Cum accusativo *Hieronym. in Matth. c.* 27. Extra urbem, & foras portam. ¶ *I foras* formula viri divortium cum uxore facientis. *Plaut. Casin.* 2. 2. 36. I foras, mulier. *Martial. l.* 11. *epigr.* 105. Uxor vade foras, aut moribus utere nostris. ¶ *Feri casum foras*, h. e. feriendo ejice, Latine dicebant, teste *Donat.* ad illud *Terent. Eun.* 2. 3. 66. Homo excutiatur cum dono foras. *h. e.* quatiendo ejiciatur. ¶ Cum verbis status, v. gr. *cenare foras*. V. *Foris*. ¶ *Malum foras*, formula proverbialis malum deprecantis. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 10. *sub fin.* Malum, quod ajunt, foras.

FORAS GERONES, um, qui omnia foras exportant. *Plaut. Truculent.* 2. 7. 1. Ite damnigeruli, foras gerones, bonorum hamaxagogæ.

FORATUS, us, m. *forazione*, τρῆσις, actus forandi. In sexto casu singulari *Lactant. de opific. c.* 8. A quo foratu frontem nominatam Varro existimavit. Adde *Tertull. de Pall. c.* 4.

FORATUS, a, um, adject. *forato*. *Colum. l.* 5. *c.* 10. *sub fin.* Forata arbor. *Macrob. Saturn.* 7. *c.* 3. Bene foratas habere aures. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 10. Forati animi. *h. e.* nihil excipientes, ac servantes, quasi pertusi.

FORBEA, æ, f. φορβή, vel φορβαί, omne genus cibi: a voce Græca allata, quæ a φέρβω, pasco. *Fest.*

FORCEPS, cipis, m. & f. *tanaglia*, πυράγρα, instrumentum fabrorum ferrariorum, chirurgorum, aliorumque, ad aliquid capiendum retinendumque. A *formus*, & *capio* derivant, quasi *formuceps*. V. *Formucales*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 175. Cyclopes versant tenaci forcipe ferrum. & *Æn.* 12. *v.* 404. prensatque tenaci forcipe ferrum. *Ovid. Metam.* 12. *v.* 277. ferrum, quod curva forcipe faber eduxit. *Lucil.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 74. *Putsch.* & uncis Forcipibus dentes avelleret. *Cels. l.* 7. *c.* 5. telum forcipe extrahere, educere. & *cap.* 12. Dentem forcipe excipere. & *mox*. Recta forceps ducenda est, ne, &c. & *paulo post*. item *lib.* 8. *c.* 4. *a med.* Radix dentis ad id facto forcipe, quam ῥιζάγραν Græci vocant, eximenda est. ¶ In machina tractoria forceps est ferramentum cuneatum, quod oneri infixum, apprehendit & continet. *Vitruv. l.* 10. *c.* 2. Ad rechamum imum ferrei forcipes religantur, quorum dentes in saxa forata accommodantur. V. *Forfex*. ¶ Per similitudinem dicuntur *forcipes* de extremitatibus brachiorum, & velut manibus in cancris, scorpionibus, & similibus. *Plin. lib.* 11. *cap.* 28. Cornua prælonga quibusdam scarabæis bisulcis dentata forcipibus in cacumine, cum

cum libuit; ad morsum coeuntibus. *Id. l. 9. c. 30.* Canceris bina brachia denticulatis forcipibus. ¶ In re militari est genus aciei. V. *Forfex*. ¶ In genitivo plurali habet etiam *forcipium*, pro *forcipum*. Ita enim jubent Critici legi illud *Lucil.* apud *Charis. loc. cit.* scalprorum forcipiumque Millia viginti.

FORCILLO. V. *Furcilla*.

FORCTIS, pro *fortis* olim dictum fuit. Itaque ubi ait *Festus*: Forctis, frugi, & bonus, sive validus: *forctes* alii legi volunt. Adde *eund.* in *Sanates*, ubi apparet esse verbum XII. Tabular.

FORCULUS, m. Deus apud vet. qui foribus præerat: a *foris*, quasi Foriculus. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 8. extr.*

FORDA, æ, & antiquitus Horda, f. *vacca pregna*, *βοῦς ἔγκυος*, bos prægnans: a *ferendo*, quia fert in ventre, vel ab accus. *φορὰδα*, *bestiam gravidam*. *Ovid. 4. Fast. v. 631.* Forda ferens bos est, fecundaque dicta ferendo. *Colum. l. 6. c. 24.* Post unum coitum forda non admittit taurum.

FORDICIDIUM, ii, n. sacrificium, quo boves fordæ, idest gravidæ, immolabantur: a *forda*, & *cædo*. *Varr. l. 5. de L. L. c. 3.* & *Festus*. ¶ Celebrabantur fordicidia in honorem telluris, XVII. Cal. Maji, ut colligitur ex *Ovid. 4. Fast. v. 629. & sequentib.*

FORE, *ἔσεσθαι*, futurum infinitivi anomal. verbi *sum*. *Cæs. de B. G. l. 1. c. 39. extr.* Nonnulli Cæsari nuntiabant, non fore dicto audientes milites. *Cic. 3. de Orat. c. ult.* Fore, dicis? Ego vero esse jam judico. *Sallust. in Jug. c. 118.* Nunquam ego ratus sum fore, ut, &c. ¶ Interdum nullam futuri temporis significationem habet, & ponitur pro *esse*. Est enim *fore* (si Etymologis credimus) pro *fure*, seu *fuere*, quod est præsens infiniti ab inusit. *fuo*, fum. *Gell. l. 15. c. 1.* Si quid posset remedii fore, ut ne tam assidua domus Romæ arderent. *Cic. Attic. l. 5. ep. ult. non longe a princ.* Deinde addis, si quid secus, te ad me fore venturum. *Liv. in fi. l. 6.* Deum immortalium causa libenter id facturos fore. *Id. l. 37. c. 39.* Instare hiemem. aut sub pellibus habendos milites fore, aut, &c.

FOREM, es, et, & in 3. perf. num. plur. forent, idem est ac essem. *Sallust. in Jug. c. 26.* Vellem, ut & hæc, quæ scribo, vana forent. *Nepos in Lysandr. c. 3.* Quam vere de eo foret judicatum. *Plaut. Rud. c. 3. 37.* Qui minus servio, quam si forem serva nata? *Virg. 8. Æn. v. 130.* Quodque ab stirpe fores geminis conjunctus Atridis. ¶ Et pro fuissem. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 13.* Qui cum de puero multa mentitus foret, Adjecit id, quod, &c. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 144.* si intrasses portus, *&c.* Hiscere nempe tibi terra roganda foret. Adde *Phædr. l. 5. fab. 5. v. 9.* Sed hæc ad Enallagen pertinere possunt, qua tempus pro tempore ponitur.

FORENSIS, & se, *del foro, forense, di palazzo*, *ἀγοραῖος*, ad forum judiciale pertinens, ut *Forenses causæ*, quæ in foro judiciali agitantur, *Forensis homo*, qui in foro versari, & causas agere consuevit, *Forensis Rhetorica*, quæ foro judiciisque est accommodata. *Cic. 2. Fin. c. 6.* Sed hæc Rhetorica Philosophorum, non nostra illa forensi. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 29.* Marte forensi valere. *h. e.* eloquentia. *Quintil. l. 5. c. 10. ante med.* Rusticus, forensis, negotiator, miles aliud atque aliud efficiunt. ¶ *Forensis turba* dicebatur ingens hominum numerus, qui præter aerem lucemque nihil possidebant: sic dicti, quia in foro otiosi, quasi agrariis & frumentariis largitionibus inhiantes, versabantur, & seditiosissimo cuique magistratui facile se dedebant. His adjutoribus P. Clodius Ciceronem ex urbe expulit. *Liv. in fi. l. 9.* Ex eo tempore in duas partes discessit civitas: aliud integer populus, fautor & cultor bonorum, aliud forensis factio tenebat. ¶ *Forensia vestimenta* erant, quibus in forum prodeuntes utebantur, *abiti da città*: his opponuntur domestica. *Sueton. in Aug. c. 73.* Forensia autem, & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Adde *Liv. l. 33. c. 47. extr.* Latius hoc intelligi potest de iis, quæ foris fiunt, & opponuntur, quæ domi. *Colum. l. 12. in præfat. ante med.* A natura comparata est opera mulieris ad domesticam diligentiam, viri ad exercitationem forensem & extraneam. V. integr. loc. Addit *paulo post*. Quod necesse erat foris & in aperto victum quærentibus, &c.

FORES. V. *Foris*.

FORFEX, icis, f. *forbice*, *ψαλίς*, instrumentum ferreum, quo filum, telam, pannos, & alia incidimus. Differt a *forcipe*, quia *forfice* incidimus, *forcipe* capimus. *Colum. l. 12. c. 43.* Alii cum legerunt uvam, siqua sunt in ea vitiosa grana, forficibus amputant. *Calpurn. ecl. 5. v. 73.* ne sit acuta Forfice læsa cutis. *Cels. l. 7. c. 21.* Omentum forfice præcidere. ¶ Quanquam hæc differentia non est perpetua: nam *forfex* pro *forcipe* passim legitur. *Vitruv.* enim *l. 10. c. 2.* ferreos forfices (& masc. genere usurpat) appellat ferrea manubria, quæ in saxa ferrata immittuntur ad ea tractoriis machinis sublevanda. Al. tamen leg. *forcipes*. Præterea *Martial. l. 7. epigr. 94.* *forcipes* pro forficibus posuit. ¶ Est etiam *forfex* genus aciei instructæ in militia, ad figuram forficis apertæ: & cuneo opponitur. *Cato* apud *Fest.* in *Serra*, *Gell. l. 10. c. 9. Veget. l. 3. c. 18. de re milit.*

FORFICULA, æ, f. *forbicetta*, *ψαλίδιον*, dimin. a *forfex*. *Plin. l. 25. c. 5.* Quod incisum forficulis, cribrant. ¶ Translate dicitur de extremitatibus brachiorum, & veluti manibus, in cancris, scorpionibus, & quibusdam locustis. *Plin. l. 32. cap. 11.* Præterea brachia duo binis articulis, singulisque forficulis denticulatis. Al. leg. *forficibus*.

FORI, orum, m. num. plur. *la corsia*, *παρεξειρεσία*, sunt tabulata navium, vel locus in navi apertior, qui iter navem perambulantibus præbet. *Isid. l. 19. c. 2.* scripsit, Fori, navium latera concava, a ferendo onere dicta: sive tabulata navium, quæ sternuntur, dicta ab eo, quod incessus ferant, vel foris emineant. Sunt igitur parvæ illæ semitæ intra naves, per quas nautæ ultro citroque discurrunt: item loca, ubi sedent vectores: item ubi nautæ sedentes remigant, ut *Charis. l. 1. pag. 19. Putsch.* & *Diomed. l. 1. pag. 314.* docent. *Virg. 6. Æn. v. 412.* Inde alias animas, quæ per juga longa sedebant, Deturbat, laxatque foros. *Cic. de Senect. c. 6.* Cum alii malos scandant, alii per foros cursent. ¶ In singulari num. *Gell. l. 16. c. ult.* Arion stans in summæ puppis foro, carmen voce sublatissima cantavit. Adde *Enn.* apud *Isid. loc. cit.* ¶ In neutro genere *forum* navium dixit *Cn. Gell.* apud *Charis. l. 1. pag. 55. Putsch.* ¶ Item *fori* dicuntur Circensia spectacula, id est, loca erecta, ut ex iis spectetur, *palchi, palchetti*. *Liv. l. 1. c. 35.* Ubi sibi spectacula quisque faceret, fori appellati. Adde *lib. 45. c. 1.* & *Fest.* in *Forum*. ¶ *Fori* etiam in agris sunt angustiores quidam sulci, & oblongi, qui sarculo efformantur in horto excolendo. *Colum. l. 10. v. 93.* Angustosque foros adverso limite ducens, Rursus in obliquum distinguat tramite parvo. ¶ De variis favorum ordinibus, ubi apes consistunt: ea ratione, qua *foruli* dicuntur capsulæ librorum, *Virg. 4. Georg. v. 250.* Incumbent generis lapsi sarcire ruinas, Complebuntque foros, & floribus horrea texent. ¶ *Forus aleatorius* apud *Sueton. in Aug. c. 71.* est tabula, seu alveus lusorius, ut volunt *Salmas. Gronov. Burman.* non alii aliter judicant. V. *Forum*. Huc trahit *Gronov. de pec. Vet. l. 4. c. 3.* illud *Manilii l. 5. v. 317.* ponitque forum, se datque Lyæo. *h. e.* statuit in mensa alveum lusorium, eoque, & vino se oblectat. Alii interpretantur, seponit forenses curas.

FORIA, orum, n. *sterco liquido*, stercora liquidiora: unde *conforio*, & *foriolus*. *Non. c. 2. n. 352.* ¶ *Foria*, *æ*, apud *Varron. l. 2. R. R. c. 4.* est morbus suum: & videtur solutionem alvi significare.

FORICA, æ, f. *cesso*, *fogna*, *ἀφεδρών*, locus, in quem alvi stercora dejicimus: & dici videtur proprie de publico: ut de privato latrina: a *foris*. *Juvenal. sat. 3. v. 38.* Quemlibet occidunt populariter: inde reversi Conducunt foricas.

FORICARIUS, ii, m. foricarum conductor. *Paul. Dig. lib. 22. tit. 1. leg. 17. a med.* ubi fuit qui legeret *fornicarius*, intelligens foricarum conductorem.

FORICULA, æ, f. *imposta*, valvæ. *Varr. l. 1. R. R. c. 59.* Ut oporthecæ fenestras habeant, atque ut ea perflentur, curant. neque tamen sine foriculis, ne cum humorem (*poma*) amiserint, pertinaci vento vieta fiant.

FORICULARIUM, ii, n. Vectigal foricularii in vet. Lapide apud *Murator. pag. 573. n. 4.* putat idem fuisse, quod foricarum & stercoris nomine impositum aliquando fuerit, quemadmodum in urina imposuit Vespasianus. Similiter *urinarium* fuisse, quod in vasis ansatis ad ventrem exonerandum: quæ nos *pitali*.

FORINA. V. *Furina*.

FORINSECUS, adverb. *di fuori*, *ἔξωθεν*, ab exteriori parte: a *foris*, ut *intrinsecus* ab *intra*. *Plin. l. 13. c. 22.* Lignum omnes corticis loco habent, hoc est forinsecus. *Colum. l. 8. c. 3.* Ab cohorte forinsecus fenestellis scandulæ injungantur.

FORIO, is, n. 4. *cacar liquido*, ventrem deonero, excrementa liquida ejicio. *Vetus Scholiast. Juvenal. ad sat. 3. v. 38.*

FORIOLUS, li, m. qui ventre soluto est, & foria facile emittit: a foria. *Laber.* apud *Non. c. 2. n. 352.* Foriolus esse videris, in coleos cacas.

FORIS, is, *&* *plur.* Fores, um, f. *porta*, *imposta*, *θύρα*, janua exterior ædium, & sæpius valvæ ipsum: videturque esse a Græca voce allata, potius quam ab adverb. *foras*. Frequentius adhibetur in plurali, quam in singulari numero. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Fores in liminibus profanarum ædium, januæ nominantur. *Id. 3. Verr. c. 26.* Ut januam clauderent, & ipsi ad fores assisterent, imperat. *Id. 5. Tuscul. cap. 28.* Extra fores limenque carceris. *&* *cap. 20.* Fores claudere. *Liv. l. 2. c. 14. extr. & lib. 5. c. 13. extr. & lib. 26. c. 29. in fi. & lib. 28. c. 6.* Fores portarum objicere. *Terent. Adelph. 2. 1. 13.* aperire. *&* 1. 2. 8. effringere. *&* 4. 5. 4. pellere. *h. e.* aperiendi causa commovere. & *Heaut. 2. 3. 34.* pultare. *& vers. 37.* Foribus pessulum obdere. *Plaut. Curcul. 1. 3. 1.* Sonitum prohibe forem, & crepitum cardinum. *Est qui legit* forium. ¶ Mos erat, ut ædium privatarum fores intus aperirentur, ne si quis operiens ad januam esset, in eum impingerentur in referando. Narrant *Plutarch. in Poplic.* & *Plin. l. 36. c. 15. circa med.* ejus fratri L. Valerio domum publice ædificatam esse, cujus fores extra aperirentur; idque honoris causa, ut significaretur, quotidie eam domum aliquid publice admissuram. ¶ Dicuntur etiam de aliis quibusvis ostiis. *Cic. 5. Tuscul. c. 20.* Fores cubiculi. *Plin. l. 36. c. 13.* Labyrinthi crebræ fores. ¶ Et de quocumque foramine, per quod est aditus. *Cic. 3. Offic. c. 9.* Æneus equus, cujus in lateribus fores essent, quibus, &c. *Plin. l. 32. c. 2.* Fores nassarum. *Id. l. 11. c. 14.* apum. *Colum. l. 8. c. ult.* Præfigantur ænei exiguis foribus cancelli. *Al. leg.* foraminibus. ¶ In singulari num. *Plaut. Amph. 1. 2. 34.* & *Terent. Adelph. 2. 3. 11.* Foris crepuit. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 150.* Constitit ad geminæ limina prima foris. *Id. 2. ex Pont. ep. 2. v. 42.* Forem obdere alicui. *serrargli la porta in faccia*. *Liv. l. 6. c. 34.* Forem virga percutere. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 67.* Exclusus fore, cum Longarenus foret intus. ¶ Translate *Cic. 13. Fam. ep. 10. ad fin.* In omnibus novis conjunctionibus interest, qualis primus aditus sit, & qua commendatione quasi amicitiæ fores aperiantur. *Plin. l. 35. c. 9.* Ab hoc fores artis apertas Zeuxis intravit. *Id. l. 2. c. 8.* Rerum fores aperire.

FORIS, adverb. *fuori*, *di fuori*, *ἔξω*, exterius, extra: & ad statum in loco pertinet. *Cic. pro Sull. c. 5.* Ille relictus intus, expectatus foris. *Nepos in Datam. c. 6.* Cum & intra vallum, & foris cæderentur. *Cic. 7. Fam. ep. 16.* Ego si foris cœnitarem, familiari tuo non defuissem. ¶ Aliquando ad motum de loco. *Nepos in Dion. c. 9.* Illi

Illi inermes, telum foris flagitantes, vivum tenebant. *Lucret. l. 5. v. 544.* At quæcumque foris veniunt, impositaque nobis Pondera sunt, lædunt. ¶ Videtur etiam poni pro *foras*. *Terent. Phorm. 5. 1. 39.* Ne vos forte imprudentes foris effutiretis. *Plin. l. 10. c. 33.* Foris fœturitatem emittere. & *lib. 55. c. 3.* Mortuum foris ferre. ¶ Contra *cœnare foras* pro *foris*, legitur apud *Petron. in Satyr. c. 30.* Est autem *cœnare foris*, apud amicum cœnare, non domi: quod parasiti factitant. *Id. ibid. c. 10.* Ut foris cœnares, poetam laudasti. *Martial. l. 2. epigr. 53.* Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis. Adde *epigram. 69.* ¶ Translate *Cic. 1. Offic. c. 22.* Parvi sunt foris arma, nisi est consilium domi. *Id. 2. de Orat. c. 39.* Omne quod sumitur in oratione, aut ad probandum, aut ad refellendum, aut ex sua sumi vi atque natura, aut assumi foris. *Id. 3. de Fin. c. 7.* Ut in ipsa arte insit, non foris petatur extremum. *Id. in Partit. c. 14.* Ea non parit oratoris ars, sed foris ad se delata, &c. *Terent. Heaut. 5. 1. 49.* Nonne id flagitium est, te aliis consilium dare, foris sapere; tibi non posse auxiliarier? *Cic. pro Rosc. Amerin. c. 47.* Et domi dignitatem, & foris auctoritatem retinere. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 29.* patriis intermiscere petita Verba foris malis, Canusini more bilinguis. ¶ *A foris* est ab exteriori parte. *Plin. l. 17. c. 24. a med.* In ulcus penetrat omnis a foris injuria. *Aforis* conjunctim quidam leg. sed minus recte. ¶ *Foris canere*, V. *Aspendius*. ¶ Ultima syllaba longa est. *Lucret. l. 2. v. 358. & 1043. & alibi*.

FORMA, æ, f. *forma*, *fattezza*, *figura*, μορφή, σχῆμα, τύπος, figura, species, ratio, & dispositio partium exterior in qualibet re: a μορφή per metathesim. *Cic. 5. de Fin. c. 12.* Corporis nostri partes, totaque figura, & forma, & statura, quam apta ad naturam sit, apparet. *Id. 1. de nat. Deor. c. 14.* Fingere formam quandam & speciem deorum. & *pro Mil. 32.* Clarissimorum virorum formæ. *ritratti*, *immagini*. & *lib. 2. de nat. Deor. c. 37.* Formæ litterarum. & *lib. 1. c. 32.* Figura formæ. & *5. Tuscul. 1. 39.* Formæ species. *Id. 2. Fam. ep. 8.* & *Sueton. in Ner. c. 16.* Forma ædificii. *disegno*. (Adde *Sueton. in Cæs. c. 31. Plin. l. 9. ep. penult. Gell. l. 19. c. 10.*) *Horat. l. 1. ep. 16. v. 4.* Forma & situs agri. *Plin. l. 12. c. 5.* Forma Æthiopiæ allata Neroni. *descrizione*, *geografia*. *Id. l. 2. c. 5.* Dimidii circuli forma. *figura di semicerchio*. *Id. l. 36. c. 26. ad fin.* Formæ, in quibus æra funduntur. *modelli*, *stampi*. *Liv. l. 25. c. 31.* & *Sil. l. 14. v. 677.* Archimedes intentus formis, quas in pulvere descripserat. *figure mattematiche*. *Propert. l. 4. el. 2. v. 61.* formæ cælator ahenæ. *statua*. *Colum. l. 8. c. 7.* Formis buxeis caseum exprimere. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 106.* Formæ sutorum. *Plin. l. 35. c. 14. ad fin.* Excisum lateritiis parietibus opus tectorium, propter excellentiam picturæ, ligneis formis inclusum Romam deportavere. *in cassa di legno*. *Id. l. 34. c. 5.* Statuam maxima forma ponere. *statua*. *Id. l. 30. c. 7. ad fin.* Sacellum crudis laterculis, ad formam camini. *Vellej. l. 2. c. 61.* In formam justi cojere exercitus. ¶ Sæpe dicitur de pulcritudine corporis, *bellezza*. *Cic. 5. Tuscul. c. 21.* Eximia forma pueros delectos jussit consistere. *Terent. Andr. 2. 5. 17.* Virgo forma bona. *Id. Eun. 3. 5. 18.* Cum ipsum me noris, quam elegans formarum spectator siem. *Justin. l. 13. c. 1. a med.* Formæ pulcritudo & proceritas corporis. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 31.* Si mihi difficilis formam natura negavit. *Id. 2. de ar. am. v. 113.* Forma bonum fragile est; quantumque accedit ad annos, Fit minor, & spatio carpitur ipsa suo. *Propert. l. 2. el. 21. v. 53.* Et quot Iona tulit vetus, & quot Achais formas. *h. e.* puellas formosas. ¶ Translate *Cic. 5. Tuscul. c. 15.* Qui Græciæ formam rerum publicarum dederunt. *Id. 3. Fam. ep. 11. a med.* Ad me quasi formam communium temporum, & totius reipubl. misisti expressam. *Id. 1. Offic. c. 59.* Forma officii. & *cap. 5.* Forma & tanquam facies honesti. *Id. 3. de Orat. c. 9.* Innumerabiles pæne sunt quasi formæ, figuræque dicendi. *Id. de clar. Orat. c. 85.* Orationes ejus valde laudo. significant enim quandam formam ingenii, sed admodum impolitam & plane rudem. *Id. in Orat. c. 11. ad fin.* Laudationum, scriptionum, & historiarum, & talium suasionum formam complecti. *h. e.* rationem modumque dicendo persequi. *Papinian. Dig. lib. 31. leg. 79. extr.* Certaminis formam declarare, quam quis celebrari singulis annis voluit. *il modo*, *la qualità*. *Gell. l. 2. c. 8.* Forma & ordo syllogismi. *Vellej. l. 1. c. 16.* Formam propositi excedere. *la misura dell' opera disegnata*. *Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 52.* In conventionalibus stipulationibus contractui formam contrahentes dant. *Paul. l. 2. tit. 8. leg. 14.* & *Ulpian. lib. 3. tit. ult. leg. 8.* Forma edicti. *il tenore*. *Marcian. lib. 30. leg. 111. ante med.* Secundum vulgarem formam juris. *l' ordine*, *il corso ordinario*. ¶ A dialecticis sumitur pro specie subjecta generi. *Cic. in Top. c. 3.* Genus est uxor: ejus duæ formæ: una matrumfamilias earum, quæ, &c. altera earum, quæ, &c. & *cap. 7.* Formæ sunt, in quas genus dividitur. *Virg. 6. Æn. v. 626.* omnes scelerum comprendere formas. & *vers. 615.* quæ forma viros, fortunave mersit. *h. e.* quæ species delicti. ¶ A Grammaticis pro positione, & declinandi ratione sumitur. *Varr. l. 8. de L. L. c. 49.* Numeri usque a quatuor ad centum, triplices habent formas, quod dicuntur hi quatuor, hæ quatuor, hæc quatuor. *Quintil. l. 10. c. 1.* Nosse verborum non significationem modo, sed formas etiam, mensurasque. *Gell. l. 12. c. 10.* Æditimus ea forma dictum, qua finitimus. ¶ Poetice *forma alicujus animalis* est ipsum illud animal. *Virg. 7. Æn. v. 18.* ac forma magnorum ululare luporum. *Ovid. v. 78.* & *Sil. l. 15. v. 86.* per insidias iter est, formasque ferarum. *Ovid. l. 1. Metam. v. 73.* Astra tenent cæleste solum, formæque deorum. ¶ Præterea *forma* de signata pecunia dicta est. nam forma nummi est character figuraque in eo impressum, *impronto*, *impronta*. *Senec. ep. 34.* Omnia facta, dictaque tua inter se congruant, ac respondeant sibi, & una forma percussa sint. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. c. 10.*) Utendum plane sermone, ut nummo, cui publica forma est. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 39.* Formas binarias, ternarias, & quaternarias, & denarias etiam resolvi præcepit, neque in usu cujusquam versari. *h. e.* monetas duum, trium aureorum, &c. ¶ Item de canali, fistula, tubo, per quem aqua ducitur: quia adhibitis ligneis formis exstruitur, *doccione*, *acquedotto*. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 27.* Forma aquæductus, quæ per agrum transit. *Frontin. artic. 75.* Formas rivorum perforare. *Sidon. l. 1. ep. 5. a med.* Patuit Roma conspectui: cujus mihi non solum formas, verum etiam naumachias videbar epotaturus. *Impp. Valentin. Theodos. & Arcad. l. 11. Cod. tit. 42. leg. 3.* Usum aquæ ex castellis, aut ex ipsis formis elicere. ¶ De ipsis aquæductibus. *Frontin. de aquæd. artic. 126.* Vicinales vias, agrestesque per ipsas formas dirigunt. ¶ Item de epistola, rescripto, aut constitutione Principis, *decreto*, *costituzione*, *proclama*. *Capitolin. in Anton. Pio, c. 6.* Neque de Provinciis, neque de ullis actibus quidquam constituit, nisi quod prius ad amicos retulit: atque ex eorum sententia formas composuit. *Justinian. lib. 1. Cod. tit. 2. leg. 10.* Ex sacra forma annonam militarem ad clericos transferre. ¶ Denique si *Festo* fides, forma appellatur etiam puls mixta ex melle.

FORMABILIS, le, *formabile*, qui formari potest. *Prudent. in Apotheos. v. 1005.* Solus homo meruit Domini formabile dextra Os capere. *Augustin. l. 11. de Trinit. c. 2. ad fin.* Primordia formabiliora.

FORMACEUS, a, um. *Plin. l. 35. c. 14.* In Hispania ex terra parietes, quos appellant formaceos, quoniam in forma, circumdatis utrinque duabus tabulis, inferciuntur verius, quam instruuntur, ævis durant, incorrupti imbribus, &c.

FORMALIS, le, ad *formam* pertinens. *Plin. l. 34. c. 9.* Formalis temperatura æris. *h. e.* ad formas faciendas: sicut paulo supra *temperatura tabularis* ad faciendas tabulas æreas. ¶ Translate *Sueton. in Domit. c. 13.* Pari arrogantia, cum procuratorum suorum nomine formalem dictaret epistolam, sic cœpit: Dominus & deus noster sic fieri jubet. *h. e.* quæ eadem forma ad plures scribebatur, ἐγκύκλιος, *circolare*. *Ulpian. Dig. lib. 35. tit. 2. leg. 62.* Corpora, si qua sunt in bonis defuncti, secundum rei veritatem æstimanda erunt, hoc est, secundum præsens pretium: nec quidquam eorum formali pretio æstimandum esse sciendum est. *h. e.* pretio, quod communiter, & certa veluti forma & cautione perpetua his tribui solet, *al prezzo consueto della piazza*. *Imp. Justinian. lib. 6. Cod. tit. 23. leg. 26.* In testamentis sive scriptis faciendis omnem formalem observationem penitus amputamus. *h. e.* ritum, modum, qui in forma testamenti a jure præscribitur. & *ibid.* Etiamsi non ante prædixerit testator illa formalia verba. *Ideo eosdem testes convenisse*, &c.

FORMAMENTUM, i, n. formatio, res formata. *Lucret. l. 2. v. 817.* & omnia principiorum Formamenta queunt in quovis esse nitore. *Arnob. l. 3. pag. 109.* Formamenta divina. *h. e.* formæ & figuræ deorum.

FORMASTER, aliquantum formosus, vel auoratus. Antiqua vox *Titinnii* apud *Fest.* in *Obstrudant*.

FORMATIO, onis, f. *disegno*, *formazione*, actus formandi. *Vitruv. in proœm. l. 2.* Formationem puto probandam, locum improbandum. *Id. l. 5. c. 1.* Oblonga fori formatio, & ad spectaculorum rationem utilis dispositio. *Id. l. 4. c. 1.* Formationes columnarum. ¶ Translate *Senec. ep. 117.* Ista jam a formatione morum recesserunt.

FORMATOR, oris, m. *disegnatore*, *formatore*, qui format. *Senec. de consol. ad Helv. c. 8.* Quisquis formator universi fuit. ¶ Translate *Colum. in præfat. l. 1.* Animi sibi quisque formatorem, præceptoremque virtutis e cœtu sapientum arcessat. *Plin. l. 8. ep. 23.* Me formatore morum, me quasi magistro utebatur. *Quintil. l. 10. c. 2. a med.* Præceptor rector est alienorum ingeniorum, atque formator. *Pallad. l. 1. tit. 2.* Formator agricolæ.

FORMATRIX, icis, f. quæ format. *Tertull. de Monogam. c. ult. de Didone*. Regina tantæ civitatis formatrix.

FORMATURA, æ, f. *forma*, conformatio. *Lucret. l. 4. v. 548.* Hasce igitur penitus voces cum corpore nostro Exprimimus, rectoque foras emittimus ore, Mobilis articulat verborum dædala lingua, Formaturaque labrorum pro parte figurat. *Arnob. l. 2. pag. 50.* Res formatura varia. *di varie foggie, e forme*.

FORMATUS, a, um, *formato*, *fatto*, efformatus, μεμορφωμένος, μορφωθείς. *Cic. 4. Verr. c. 35.* Signum in muliebrem figuram habitumque formatum. *Sueton. in Ner. c. 51.* Coma formata in gradus. *Ovid. 3. Metam. v. 419.* e Pario formatum marmore signum. *Id. 3. ex Pont. ep. 4. v. 55.* gentes formatæ mille figuris. *delineate*, *rappresentate*. *Id. Metam. 5. v. 328.* formatus cum cornibus Ammon. *Plin. l. 7. ep. 12.* Libellum formatum a me misi tibi. *h. e.* confectum quidem, sed nondum perfectum limatumque. ¶ Translate *Cic. 3. de nat. Deor. c. 7.* Formatas esse in animis hominum deorum notiones. *Quintil. l. 10. c. 7.* Semper nostram vocem provisa & formata cogitatio excipiat. *Colum. l. 11. c. 1. ante med.* Villicus compluriun agrestium formatus artibus. *h. e.* institutus, *instrutto*. *Sueton. in Claud. c. 37.* Formatus in admirationem. *h. e.* compositus. *Justin. l. 18. c. 3.* Ab eo formatus. *istruito*, *informato*. V. integr. locum.

FORMELLA, æ, f. parva forma. *Apic. l. 9. c. 13.* Si volueris, in formella piscem formabis. *h. e.* in vasculo, quod pro forma piscis faciendi esse possit.

FORMIANUS, a, um, ad Formias pertinens, ut Formiani colles, *Horat. l. 1. od. 20. extr.* Sunt autem Formiæ, Hormiæ prius olim dictæ, teste *Plin. l. 3. c. 5.* (quia circa ea loca crebræ stationes, tutæque erant, unde proficiscebantur navigatori, ut *Fest.* docet: ὁρμή autem & profectionem significat) oppidum Latii non longe a Cajetano por-

portu, sedes quondam Læstrigonum: nunc *Mola di Gaeta*. ¶ *Formiani dies* apud *Martial. l. 10. epigr. 30.* fuat, qui Formiis transiguntur. ¶ *Formianum* villa fuit Ciceronis, in Formiano agro. *Id. Attic. l. 2. ep. 4.* ¶ *Formiana saxa*, locus in agro Campano, ad Literuum amnem, prope oram maritimam. *Liv. l. 22. c. 16.*

FORMICA, æ, f. *formica*, μύρμηξ, exiguum animal, sed admirabilis solertiæ, æstate congerens & condens sub terra, quæ hieme victui sint: *a voce Græca allata*, ut videtur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 9.* Num idcirco existimas, formicam anteponendam esse huic pulcherrimæ urbi, quod in urbe sensus sit nullus, in formica non modo sensus, sed etiam mens, ratio, memoria? *Virg. 1. Georg. v. 186.* inopi metuens formica senectæ. *& vers. 379.* tectis penetralibus extulit ova Angustum formica terens iter. *Id. 4. Æn. v. 402.* Ac veluti ingentem formicæ farris acervum Cum populant hiemis memores tectoque reponunt. *Ovid. 7. Metam. v. 624.* frugilegas aspeximus agmine longo Grande onus exiguo formicas ore gerentes. *Plaut. Trin. 2. 4. 8.* Confit cito, quasi tu objicias formicis papaverem. Proverb. de re, quæ cito fit. ¶ De formicarum solertia copiose *Plin. l. 11. c. 30.* qui *cap. 31.* narrat in India septentrionali formicas e cavernis aurum egerere. *Adde Propert. l. 3. el. 11. v. 5.*

FORMICABILIS, le, &

FORMICALIS, le, adject. formicans. *Cæl. Aurelian. Acut. 2. c. 27.* Pulsus lateos, *aut* formicabilis, quem Græci μυρμηκίζοντα vocant. *Id. Tard. 2. c. 14.* Formicalis pulsus.

FORMICANS, antis, μυρμηκίζων, formicarum modo currens, ut Formicans pulsus, exiguus, debilis, & frequens, omniumque maxime lethalis, ita dictus, quod veluti formicas per arteriam discurrentes tactus repræsentet. *Plin. l. 7. c. 51.* Venarum inæquali aut formicante percussu.

FORMICATIO, onis, f. *mal della formica*, *informicolamento*, μυρμηκίασις, extuberatio quædam parva & callosa, *in* summa cute latissimis radicibus inhærens, superne angustior, quæ inter scalpendum mordentis formicæ sensum præbet: item pruritus cutis, qualem formicæ pungentes efficerent. *Plin. l. 28. c. 7.* Sanguinem sistit illico, & formicationes corporum.

FORMICINUS, a, um, *di formica*, μυρμήκειος, ad formicam pertinens. *Plaut. Men. 5. 3. 12.* Incedit, movet formicinum gradum. *h. e.* incedit more formicæ, tarde.

FORMICO, as, avi, atum, n. 1. formicationem contraho, prurio. *Plin. l. 30. c. 12.* In sole, donec formicet cutis, tolerendæ sunt.

FORMICOSUS, a, um, *pieno di formiche*, μυρμηκώδης, plenus formicis. *Plin. l. 10. c. 74.* Formicosam arborem sorices cavent.

FORMICULA, æ, f. *formichetta*, *formicuccia*, diminut. parva formica, μυρμήκιον. *Arnob. l. 4. pag. 145. & l. 7. pag. 240.* Nec inter formiculam, & se plurimum esse discriminis. *Apul. l. 6. Metam.* Formicula illa parvula, atque ruricola.

FORMIDABILIS, le, *formidabile*, *spaventevole*, φοβερός, formidandus. *Ovid. 2. Metam. v. 857.* Nullæ in fronte minæ, nec formidabile lumen. *& vers. 174.* nec formidabilis ulli. *Gell. l. 14. c. 4.* Aspectus vehemens & formidabilis. *& lib. 19. c. 1. a med.* Formidabilis sonus. *Stat. 8. Theb. v. 582.* formidabile ridens. *h. e.* risum edens, quo formido incutitur.

FORMIDAMEN, inis, n. formido, terror, spectrum. *Apul. in Apolog.* Bustorum formidamina, sepulcrorum terriculamenta.

FORMIDATIO, onis, f. formido, metus, *paura*. Tribuitur a nonnullis *Ciceroni in Partit. Orat. c. 4.* Meliores tamen edit. habent *reformidatio*, vel *reformatio*.

FORMIDATUS, a, um, adject. *temuto*. *Virg. Æn. 3. v. 275.* nautis formidatus Apollo. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 256.* formidata Parthis Roma. *Id. l. 3. od. 6. v. 15.* Dacus, & Æthiops, Hic classe formidatus, ille Missilibus melior sagittis. *Claudian. in Consul. Probi, & Olybr. v. 94.* Et formidate clypeus Titana lacessit Lumine. ¶ Medicina, inquit *Ovid. l. 1. de Pont. epist. 3. v. 14.* formidatis non auxiliatur aquis. V. *Hydrophobia*.

FORMIDO, as, avi, atum, a. 1. *aver gran paura*, *temere forte*, φοβοῦμαι, vehementer timeo, metuo, vereor. *Cic. 2. Phil. c. 26.* Unus inventus est, qui id auderet, quod omnium fugisset & formidasset audacia. *Plaut. Cistell. 4. 2. 20.* Intus paveo, formido foris. *Id. Pseud. 1. 3. 81.* Si isti formidas credere. *Id. Asin. 2. 4. 55.* Formido miser, ne hic me tibi arbitretur suasisse. *Cic. 2. de Fin. c. 16.* Quidquid fecerit, ipse se cruciat, omniaque formidat. *Curt. l. 3. c. 11.* Adeo pavor etiam auxilia formidabat.

FORMIDO, inis, f. *paura*, *spavento*, φόβος, metus vehementior, & permanens, ut a *Cic. 4. Tuscul. c. 8. extr.* ex Stoicorum sententia definitur. *Id. ibid. l. 5. c. 18.* In quem cadit metus, in eundem formido, timiditas, pavor, ignavia. ¶ Universim accipitur pro metu, timore, pavore, illo præsertim, qui horrorem conjunctum habet. *Id. pro Rosc. Amer. c. 2.* Forsitan quæratis, qui iste terror sit, & quæ tanta formido, quæ tales viros impediat, quo minus, &c. *Id. 1. de Fin. c. 19.* Ex ignoratione rerum horribiles existunt sæpe formidines. *Id. de provinc. consul. c. 18.* Subita atque improvisa formido. *Id. pro Quint. c. 14.* Jactare minas, intendere pericula, formidines opponere. *Id. Verr. 5. c. 28.* Formidinem alicui injicere. *Curt. l. 4. c. 10.* incutere. *Tacit. 2. Hist. c. 15.* inferre. *& cap. 54.* intendere. *& lib. 3. c. 10.* facere. *Sil. l. 10. v. 544.* subit horrida mentem Formido incerti casus. *Ovid. in. 8. 4. Metam.* attonitos formidine terreat hostes. *Senec. de Ira, l. 2. c. 11.* Formidini esse. *Curt. l. 3. c. 8. a med.* Formido animos incessit. *Virg. 4. Georg. v. 356.* Percussus mentem formidine. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 53.* Tu nihil admittes in te formidine pœnæ. *Plin. l. 28. c. 8. a med.* Contra formidines pavoresque. ¶ Dicitur & de iis, quæ formidinem incutiunt, aut metum deorum, ac religionem. *Virg. 4. Georg. v. 467.* alta Ostia Ditis, Et caligantem nigra formidine lucum Ingressus. *oscuro orrore*. *Valer. Flacc. l. 2. v. 267.* æraque circum, Tympanaque, & plenas tacita formidine cistas. *Sil. l. 1. v. 81.* & patria Tyriis formidine cultum. *Virg. 7. Æn. v. 607.* Relligione sacræ, & sævi formidine Martis. δεισιδαιμονία. V. *Religio*. ¶ *Formidinem* appellant venatores lineam pennis distinctam, *h. e.* funiculum extensum, & variis avium pennis intextum ad terrendas, coercendasque feras, & in retia impellendas, μήρινθος. De ea sic *Nemesian. in Cyneg. v. 303.* Linea quin etiam, magnos circumdare saltus Quæ possit, volucresque metu concludere prædas, Digerat innexas non una ex alite pinnas. Namque ursos, magnosque sues, cervosque fugaces, Et vulpes, acresque lupos, ceu fulgura cæli Terrificant, linique vetant transcendere septum, &c. *Senec. de Ira, l. 2. c. 12.* Cum maximos ferarum greges linea pennis distincta contineat, & in insidias aget; ab ipso effectu dicta formido. *Virg. 12. Æn. v. 750.* Cervum puniceæ septum formidine pennæ. *Lucan. l. 4. v. 437.* dum pavidos formidine cervos Claudat, odoratæ metuentes aera pennæ. Pro *penna* his locis al. leg. *pinna*: quod idem est. Huc spectat illud *Horatii l. 1. sat. 8. v. 3. de Priapo*. deus inde ego, furum aviumque Maxime formido. ¶ In fabulis *Formido* est dea, Veneris & Martis filia, Græca Δειμός, ipsius Martis ministra. *Hygin. in præfat. fab.*

FORMIDOLOSE, adverb. *paurosamente*. *Cic. pro Sext. c. 19.* Opponi omnibus concionibus falso, sed formidolose tamen. *Cato apud Charis. l. 2. pag. 196.* Censores formidolosius, atque segnius, atque timidius pro republ. intentur.

FORMIDOLOSUS, a, um, *pauroso*, περίφοβος, qui formidat. *Terent. Eun. 4. 6. 18.* Nuus formidolosus, obsecro, es mi homo? *Chre.* apage sis: egon' formidolosus? nemo est hominum, qui vivat, minus. *Colum. l. 6. c. 2. ad fin.* Boves nec auditu, nec visu pavidi, nec ad ingredienda flumina, aut pontes formidolosi. ¶ Cum genitivo *Tacit. 1. Ann. c. 62.* Exercitus formidolosior hostium. *h. e.* magis timens hostes. ¶ Sæpius active sumitur, & significat terribilem, formidinem incutientem, formidandum, *terribile*, *formidabile*, φοβερός. *Plaut. Pseud. 3. 2. 35.* Herbæ formidolosæ dictu, non esu modo. *Id. Amph. 5. 1. 65.* Nimis formidolosum facinus prædicas. *Cic. pro Cluent. c. 3.* Confessus vester horribilis Cluentio, & formidolosus. *Id. in Pison. c. 24.* Formidolosissimum bellum. *Id. initio Verr. 7.* Dubia & formidolosa tempora. *Sallust. in Catil. c. 55.* Loca tetra, inculta, fœda, formidolosa. *Horat. l. 2. od. 17. v. 16.* Seu Libra, seu me Scorpius aspicit Formidolosus. *Id. Epod. 5. v. 55.* Formidolosis dum latent silvis feræ. ¶ Aliquot hac forma verborum, quæ tum active, tum passive significant, recensenumerat *Gell. l. 9. c. 12.*

FORMIDUS, a, um, idem ac formus, *h. e.* calidus. *Cato apud Fest. in Forma.* Ædificium æstate frigidum, hieme formidum.

FORMIO, V. *Phormio*.

FORMIPOTENS, V. *Verbilevis*.

FORMIS, e, formosus: unde *deformis*. *Plaut. Bacch. 2. 2. 38.* Sed Bacchis etiam formis tibi visa est? Ita legit *Pareus*: alii *fortis*: sed *fortem* pro *formosa* interpretantur, ut *Non. c. 4. n. 195. & Servius ad 4. Æn. v. 149.* in illo ejusdem *Mil. 4. 3. 13.* Ecquid fortis visa est? Alii *fortem* intelligunt ætate integram, & viro maturam.

FORMO, as, avi, atum, a. 1. *formare*, *figurare*, *dar forma*, τυπόω, μορφόω, formam alicui rei do, effingo, figuro, facio. *Cic. 1. Acad. c. 2.* Materia, quam fingit & format effectio. *Id. 2. de Divin. c. 42. extr.* Utcumque temperatus sit aer, ita pueros orientes animari atque formari. *Virg. 9. Æn. v. 80.* Tempore, quo primum Phrygia formabat in Ida Æneas classem. *Plin. l. 35. c. 8.* Cimon catagrapha invenit, hoc est obliquas imagines, & varie formare vultus, respicientes, suspicientesque, & despicientes. *Propert. l. 1. el. 3. v. 23.* lapsos formare capillos. *aggiustare*. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 23.* formare mœnia urbis. *disegnare*. ¶ Translate *Cic. 3. de Orat. c. 45.* Verba nos cum recentia sustulimus e medio, sicut mollissimam ceram, ad nostrum arbitrium formemus & fingimus. *& lib. 2. c. 9.* Orator format orationem, eamque variat & distinguit. *Quintil. l. 6. c. 2.* Animos judicum in eum quem volumus, habitum formare, & velut transfigurare. *Liv. l. 1. c. 21.* Formare se in mores alicujus. *Justin. l. 41. c. 5.* Dato laxamento, regnum Parthicum formet. *ordina*, *dà sesto*. ¶ Pro informare, erudire, statuere, *educare*, *allevare*, *ammaestrare*, *istruire*. *Virg. 3. Georg. v. 163.* Formare boves ad studium & usum agrestem. *Ovid. 3. Metam. v. 188.* Talibus ignaram Juno Cadmeida dictis Formarat. *Quintil. in proœm. l. 1.* Studia alicujus ab infantia formare. *Plin. l. 1. ep. 14.* Formare & instituere aliquem. *Id. in Paneg. c. 47.* Vitam & mores juventutis formare. *Stat. 1. Achill. v. 477.* cujus ab orte Cruda rudimenta & teneros formaverit annos Centaurus. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 128.* Formare præceptis. ¶ Item pro efficere. *Cic. 1. Acad. c. 5.* Exercitationis assiduitate formare consuetudinem. ¶ Et pro componere, conscribere. *Sueton. in Domit. c. 20.* Epistolas, orationesque, & edicta alieno formabat ingenio. ¶ Et pro imaginari, concipere. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 63.* tacita formare gaudia mente. ¶ Et pro eloqui, proferre. *Quintil. l. 1. c. 12. (al. 20.)* Pueri intra biennium, quam verba recte formare potuerunt, quamvis nullo instante, omnia fere loquuntur. ¶ Et pro fingere, inducere. *Horat. de art. Poetic. v. 126.* Si quid inexpertum scenæ committis, & audes Personam formare novam. ¶ *Formare versus cithara*, apud *Plin. l. 4. ep. 19.* est ad sonum citharæ modulari, mollire, flectere. Forma enim versus cantu præcipue dignoscitur. Flectere hoc sensu dixit *Stat. lib. 3. Silv. 5. v. 65.*

FORMOSE, *con bella figura*, *e maniera*, cum forma & apta ad spe-

ciem dispositione, Κιόρμως. Propert. l. 1. el. 2. v. 11. Surgat & in solis formosius arbutus antris. Apul. l. 5. Metam. Cupidinem formosum Deum formose cubantem. & lib. 6. Formosa saltare.

FORMOSITAS, atis, f. proporzione, bellezza, εὐμορφία, forma apta ad speciem, pulcritudo. Cic. 1. Offic. c. 35. Decorum positum est in tribus rebus, formositate, ordine, ornatu ad actionem apto. Apul. l. 9. Metam. Uxor eximia formositate prædita.

FORMOSULUS, a, um, belluccio, pulchellus. Varr. apud Non. c. 2. n. 109. Formosula uxor. Hieron. ep. 47. ad mour. & fil. a med. Et iste formosulus tuus vel ditiorem reperiet, vel juniorem.

FORMOSUS, a, um, bello, ben fatto, εὔμορφος, apte formatus, speciosus, pulcher. Cic. 1. de nat. Deor. c. 10. Deum rotundum esse volunt, quod ea forma ullam negat esse pulcriorem Plato: at mihi vel cylindri, vel quadrati videtur esse formosior. Id. de Invent. l. 2. c. 1. Præbete mihi ex istis virginibus formosissimas, dum pingo id, quod, &c. Ovid. 3. ex Ponto, ep. ult. v. 10. latices epulasque deorum Dat mihi formosa nava Juventa manu. Virg. ecl. 5. v. 44. Formosi pecoris custos, formosior ipse. & ecl. 7. v. 38. Galatea hedera formosior ipsa. & ecl. 3. v. 57. Nunc frondent silvæ, nunc formosissimus annus. Ovid. 4. Fast. v. 129. Formosum tempus. h. e. ver. Id. de remed. amor. v. 187. formosa est messibus æstas. Martial. l. 10. epigr. 24. Lux formosior omnibus calendis. Propert. l. 4. el. 4. v. 30. Et formosa oculis arma Sabina meis. Ovid. Metam. 7. v. 679. sed non formosius isto Viderunt oculi telum jaculabile nostri. Id. 1. Amor. el. 14. v. 31. Formosæ comæ. Id. 2. de ar. am. v. 296. boves. Id. 5. Fast. v. 117. hædorum mater formosa duorum. Petron. in Satyr. c. 100. Quid aquis dici formosius potest?

FORMUCALES, forcipes dictæ, quod forma capiant, id est ferventia. Festus. Sed Critici volunt legi formucapes, unde forcipes.

FORMULA, æ, f. parva forma. Frontin. de aquæduct. artic. 36. Calix excogitatus videtur, quoniam rigore æris difficilius ad flexum, non temere potest laxari vel coarctari formulae Modulorum. h. e. fistulas, tubos: quos & formas appellari in Forma diximus. Pallad. in Majo, tit. 9. de caseo. Solidatæ formulæ per crates ita statuantur, ne invicem se unaquæque contingat. ¶ Item pulcritudo, bellezza. Plaut. Pers. 2. 1. 47. Tempori hanc vigilare oportet formulam atque ætatulam. ¶ Translate in re forensi est modus, norma, ratio lege præscripta, sive in verbis, sive in facto servanda, formola, regola: ut ritus & ratio testamentorum, certa & concepta verba in actionibus, stipulationibus, judiciis, &c. Cic. 1. de Legib. c. 4. extr. Stipulationum, & judiciorum formulas componere. Id. 1. de Orat. c. 39. extr. In testamentorum formulis versari. Id. 4. Verr. c. 60. Formulæ postulationum. Id. 7. Fam. ep. 12. fiduciæ. Id. 3. Offic. c. 14. de dolo malo. Id. pro Rosc. Com. c. 8. in f. Sunt jura, sunt formulæ de omnibus rebus constitutæ, ne quis in genere injuriæ, aut ratione actionis errare possit, expressæ sunt ex uniuscujusque damno, dolore, incommodo publicæ a Prætore formulæ, ad quas privata lis accommodatur. Id. pro Rosc. c. 4. Aliquem in angustissimam sponsionis formulam concludere. Id. pro Quint. c. 8. A prætore postulat, ut sibi Quintius judicatum solvi satisdet, ex formula, quod ab eo petat, quoniam, &c. ¶ Formulam intendere, aut scribere est dicam impingere, actionem intentare. Sueton. in Vitell. c. 7. & Quintil. l. 6. c. 3. & formulam remittere, ab actione cessare. Sueton. ibid. ¶ Formula cadere, vel excidere dicuntur, qui concepta formulæ verba immutando plus petunt, quam debent; adeoque causa cadunt. Erant enim actionum formulæ ita certis conceptæ verbis, ut ab iis si quis agendo discederet, causam amitteret. Sueton. in Claud. c. 14. Iis, qui apud privatos judices plus petendo formula excidissent, restituit actiones. Adde Senec. ep. 48. ad fin. & Quintil. l. 3. c. 6. a med. ¶ Extra rem forensem sumitur pro pacto certis verbis expresso, præscripto, lege, conditione, fœdere. Liv. l. 27. c. 10. Quæsierunt a coloniis, ecquid milites ex formula paratos haberent. Id. l. 43. c. 6. Lampsacenos in sociorum formulam referre prætor jussus. nel ruolo. Id. l. 39. c. 26. Paracheloida nullo jure Thessalorum formulæ factam. ¶ Item pro ratione, modo, regula, mensura, quam mutari non liceat. Id. l. 33. c. 38. Antiochus omnes Asiæ civitates in antiquam imperii formulam redigere est conatus. Sueton. in Aug. c. 49. Quidquid ubique militum esset, ad certam stipendiorum præmiorumque formulam adstrinxit. Cic. de opt. gen. Orat. c. 7. Causa ipsa abhorret illa quidem a formula consuetudinis nostræ. & cap. 5. Formula dicendi. Sueton. in Aug. c. 88. Orthographia, idest formula rationque scribendi a Grammaticis instituta. Horat. l. 2. sat. 3. v. 45. hæc populos, hæc magnos formula reges, Excepto sapiente, tenet. Senec. ep. 6. a med. Cleanthes Zenonis vitæ interfuit, secreta perspexit: observavit illum, an ex formula sua viveret. h. e. secundum ea vitæ præcepta, quæ aliis tradebat. Id. de tranquill. c. 11. Qui mortem timebit, nihil unquam pro homine vivo faciet: at qui scit, hoc sibi, cum conciperetur, statim condictum, vivet ad formulam.

FORMULARIUS, ii, m. Quintil. l. 12. c. 3. a med. Multos cognovimus, qui tædio laboris, quem ferre tendentibus ad eloquentiam necesse est, confugerunt ad hæc deverticula desidiæ: quorum alii se ad album & rubricas transtulerunt, & formularii, vel, ut Cicero ait, leguleji quidam esse maluerunt. h. e. formulas juris consectantes, & ex iis causas agentes. Cic. 1. de Orat. c. 55. Jurisconsultus ipse per se (h. e. sine præsidio eloquentiæ) nihil, nisi legulejus quidam cautus & acutus, præco actionum, cantor formularum, auceps syllabarum.

FORMUS, a, um, caldo, apud vet. ab Æolico φορμός, pro θερμός, calidus. Festus in Forma, & Formucales. Varr. apud Non. c. 12. n. 52. Formi vocabulum a formo dictum, idest a caldore. Arnob. l. 2. pag. 72. Nec in formis erubescerent calamistris masculorum vibrare cæsariem. Alii legunt informis. idest valde calidis.

FORNACALIA, um, n. plur. sacra non stata, sed indictiva, a Numa instituta in honorem deæ Fornacis, ut far recte torreretur: ideoque ad fornacem, quæ in pistrinis erat, sacrificium fieri solebat, ut Fest. tradit. Plin. l. 18. c. 2. Numa & Fornacalia instituit, farris torrendi ferias. Ovid. 2. Fast. v. 527. Curio legitimis nunc Fornacalia verbis Maximus indicit, nec stata sacra facit. Lactant. l. 1. c. 20. a med. Quis non rideat Fornacem deam, vel potius doctos viros celebrandis Fornacalibus operari?

FORNACALIS, is, adject. ad deam Fornacem pertinens. V. vocem præced. Ovid. 6. Fast. v. 312. Sola prius furnis torrebant farra coloni: Et Fornacali sunt sua sacra deæ.

FORNACARIUS, a, um, ad fornacem pertinens. Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 27. ante med. Si fornacarius servus coloni ad fornacem obdormisset, & villa fuisset exusta. h. e. qui fornacem ardentem custodit.

FORNACATOR, oris, m. qui fornacem balnei succendit. Paul. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 14. Ita enim ibi legendum est, non fornicator.

FORNACEUS, a, um, ad fornacem pertinens. Lucil. apud Non. c. 10. Fulgit, uti caldum, & fornaceum ferrum. Al. rectius leg. uti caldum ex fornacibu' ferrum.

FORNACULA, æ, f. fornacina, diminut. a fornax. Juvenal. sat. 10. v. 82. Magna est fornacula. ¶ Translate Apul. in Apolog. Hic accusationis auctor, hic testium coemptor, hic totius calumniæ fornacula.

FORNAX, acis, f. fornace, κάμινος, ædificium, quod rei alicujus coquendæ, aut calefaciendæ gratia igni succenditur, cujusmodi sunt, quibus calx, aut lateres coquuntur, far torretur, metalla funduntur. Cic. 1. de nat. Deor. c. 37. Apparentque in ardentibus fornacibus sæpe volitantes. Plin. l. 11. c. 36. Fornax æraria. Id. l. 17. c. 9. calcaria. Virg. 7. Æn. v. 636. recoquunt patrios fornacibus enses. Labeo Dig. l. 19. tit. 2. leg. 58. Fornax balnei. ¶ Translate Virg. 1. Georg. v. 472. Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam. ¶ Fornax etiam dea fuit, cujus in honorem Numa Fornacalia instituit, h. e. farris torrendi ferias. Ovid. 2. Fast. v. 525. Facta dea est Fornax: læti Fornace coloni Orant, ut fruges temperet illa suas. V. Fornacalia.

FORNICARIUS. V. Fornicarius. ¶ Pro scortatore, fornicario, Tertull. de Anim. c. 35. & de Pudic. c. 9. ¶ Sic fornicaria, æ, apud eund. ibid. c. 16.

FORNICATIM, a volta, in modum fornicis. Plin. l. 16. c. 42. Palma, arbor valida. in diversum enim curvatur: & populus. Cetera omnia inferiora pandantur: palma e contrario fornicatim. Ita Hard. ex MSS. Alii fornicatur, h. e. in modum fornicis curvatur.

FORNICATIO, onis, f. edifizio in volta, ἀψίδωσις, fornicis structura. Senec. ep. 95. post med. Societas nostra lapidum fornicationi similis est, quæ casura, nisi invicem obstarent, hoc ipso sustinetur. Vitruv. l. 6. c. 11. Pariatum fornicatio. ¶ Est etiam scorti consuetudo, fornicazione, apud Eccles. Scriptor. Tertull. de Pudic. c. 1. 2. &c.

FORNICATOR, oris, &

FORNICATRIX, icis, f. qui, vel quæ scortatur. Voces sunt Ecclesiasticis Scriptorib. usitatæ. Meretrices enim sub fornicibus prostabant. Hinc fornicatores dicti, qui illuc convenirent. Isid. l. 10. Orig. in F, & Tertull. de Pudic. c. 1. & 22.

FORNICATUS, a, um, adject. in modum fornicis fabricatus, fatto a volta, concameratus. Cic. in Top. c. 4. Parietem directum ad communem parietem adjungere vel solidum, vel fornicatum. Plin. l. 12. c. 5. Fornicato ambitu.

FORNICO, as, V. Fornicatim.

FORNICOR, aris, dep. 1. fornicare, scortor, ea ratione, quæ in Fornicatrix, & Fornix dicta est. Tertull. de Pudic. sub fin. Nemo nolens fornicatur.

FORNIX, icis, m. arco, fabbrica in arco, ψαλίς, ἀψίς, structura in arcus modum curvata, & convexa. Proprie autem dicitur de arcu, h. e. singulis partibus tecti camerati: differtque a camera, & testudine, quæ integram tecti curvaturam & convexitatem significant. V. Camera. Senec. ep. 90. a med. Democritus invenisse dicitur fornicem, ut lapidum curvatura paulatim inclinatorum medio saxo alligaretur. Hoc dicam falsum esse. necesse est enim, ante Democritum & pontes, & portas fuisse, quarum fere summa curvantur. Cic. in Top. c. 4. Non debebit præstare, quod fornix vitii fecerit. Plin. l. 30. c. 3. Aqua fornicibus structis perducta. sopra archi. ¶ Speciatim dicitur de arcubus in memoriam rerum gestarum a triumphalibus viris exstructis, arco trionfale. Crassus apud Cicer. 2. de Orat. c. 66. Ita sibi ipsum magnum videri Memmium, ut in forum descendens, caput ad fornicem Fabii demitteret. V. Fabianus. ¶ Per synecdochen dicitur de tota camera. Hinc fornices sunt cellæ cameratæ, in quibus prostabant meretrices. Juvenal. sat. 3. v. 156. & sat. 11. v. 171. Sueton. in Cæs. c. 49. & Horat. l. 1. sat. 2. v. 30. ¶ Per metaphoram cœli ingentes fornices dixit Enn. apud Varr. l. 4. de L. L. c. 3. quæ translatio improbatur a Cicer. 3. de Orat. c. 40. propter dissimilitudinem. Quamvis enim, inquit, sphæram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius, tamen in sphæra fornicis similitudo non potest inesse. Voss. l. 4. institut. Oratorior. c. 6. sect. 7. conatur Ennium, aliosque eum imitatos defendere.

FORNUS, i, m. forno, caminus coquendo pani, ἰπνός. Varro apud Non. c. 12. n. 52. Cocula, quæ coquebat panem, primum sub cinere, postea in forno, cujus utique vocabulum a formo dictum, idest a caldore.

FORO, as, a. 1. forare, pertugiare, τετράω, pertundo, penetro: a τόρος,

pe, meatus, qui forando fit. Colum. l. 5. c. 10. ad fin. Amygdala si parum ferax erit, forata arbore lapidem adjicito. Plaut. Mostell. 1. 1. 53. Forabunt te per vias stimulis. Macrob. Saturn. 7. c. 3. Forare aurem.

FOROAPPII, orum, populi Latii in oppido, quod Forum Appii dictum fuit, prope Setiam ad Pomptinam paludem. Plin. l. 3. c. 5. a med. Ficolenses, Foroappii, Forentani, &c. ¶ Hujus oppidi meminit Vib. Sequest. de paludib.

FOROAUGUSTANUS, a, um, ad Forum Augusti (oppidum Hispaniæ) pertinens. Plin. l. 3. c. 3. V. Geographos.

FOROCORNELIENSIS, se, &

FOROFLAMINIENSIS, &

FOROJULIENSIS, &

FORONOVANUS, a, um, &

FOROSEMPRONIENSIS, e, ad oppidum pertinens, quod dicitur Forum Flaminii in Umbria, Forfanomo: Forum Julii in Gallia Narbonensi, Frejus, item in Carnis, Cividal del Friuli, &c. Forum Sempronii in Umbria, Fossombrone: Forum Cornelii in Æmilia, Imola. Plin. l. 3. c. 14. & 16. Inscript. apud Gruter. pag. 427. n. 6. II Viri, & Decuriones Forosempronienses. Also pag. 470. n. 6. Civitas Forojuliensium Patrono. ¶ Porro Foronovani sunt ex Foro novo oppido Sabinorum, ubi nunc Vescovio: item Galliæ Cispadanæ, prope Parmam. Inscript. apud Reines. class. 6. n. 129. Foronovani desideria totius provinciæ præcedentes, &c.

FORPEX, icis, f. instrumentum, quo a tonsoribus pili inciduntur, forfice. Voss. & alii de latinitate hujus vocis dubitant. Habet quidem Isid. l. 20. Orig. c. 13. & Cassiod. Orthograph. c. 4. ubi ambo discrimen afferunt inter forficem, & forpicem, quod hæc tonsoris sit, illa satoris. Sidon. etiam in Polemii Epithalam. carm. 15. v. 184. Rupit odoratam redolenti forpice barbam. Ita scriptum est in castigatissimis libris Vuowerii, Elmenhorstii, Savaronis, & Sirmondi.

FORS, fortis, f. fortuna, caso, τύχη, casus extemporalis: a ferendo, quia fors est, prout res fert, ut ait Voss. in Etymol. Cic. Attic. l. 14. ep. 13. Fors in aliquibus rebus plus, quam ratio potest. Videtur a fortuna differre, quia fors casus est, fortuna ipsa dea, si Nonio credimus cap. 5. n. 15. Certe quidem differunt in locis, quæ ibi affert, Attii: Fortuna ne, an forte reperitur? Ejusdem: quibus natura prava magis, quam fors, aut Fortuna obfuit. Lucilii: Cui parilem Fortuna locum, fatumque tulit fors. Cic. quoque distinguit 2. de Legib. c. 11. extr. ¶ Interdum tamen pro ipsa fortuna ponitur. Cic. Attic. l. 4. ep. 10. Sed de illa ambulatione Fors viderit, aut siquis est, qui curet, deus. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 169. insultans sæva Fors nostris invidit questubus aures. ¶ Interdum ponitur adverbialiter. Virg. 11. Æn. v. 50. Fors & vota facit, cumulatque altaria donis. Adde Val. Flacc. l. 3. v. 665. & Stat. l. 3. silv. 4. v. 4. ¶ In obliquis casibus. Vellej. l. 2. c. 66. Vel forte, vel providentia, vel utcumque constitutum. Liv. l. 1. c. 4. Forte quadam, an divinitus. Virg. 1. Æn. v. 381. Nos forte sua tempestas appulit. ¶ Fors fortuna est ipsa fors, seu fortuna. Cic. 2. de Divin. c. 7. Si hæc habent talem necessitatem, quid est tandem, quod casu fieri, aut forte fortuna putemus? ¶ Sæpe est bona fortuna, vel eventus bonæ fortunæ, buona fortuna. Terent. Eun. 1. 2. 54. Forte fortuna adfuit hic meus amicus. per buona fortuna. Id. Hecyr. 3. 3. 26. Quæque fors fortuna est, quæ nobis te hodie obtulit. Colum. l. 10. v. 316. Et celebres Fortis fortunæ dicite laudes. Ovid. 6. Fast. v. 773. Quod cito venerunt Fortunæ fortis honores! & vers. 775. deam læti Fortem celebrate Quirites. Terent. Phorm. 5. 6. 1. O Fortuna, o fors fortuna, quantis commoditatibus hunc onerastis diem! Donat. ad hunc locum scribit, Fortis fortunæ templum trans Tiberim fuisse; cujus festum colebant, qui sine arte vivebant. Illi etiam gratias agebant, quibus aliquid successerat. Eo igitur vocabulo significatur magna vis fortunæ. ¶ Fors fuat est bona fortuna sit, bona fors faveat, ut interpretatur Donat. apud Terent. Hecyr. 4. 3. 4. sia con buona fortuna. ¶ Alio sensu Sidon. l. 9. ep. 7. Scribam tuum, pretio, fors fuat, officiove demeritum cupiosissima declamationum tuarum schedia emunxit. h. e. forsit, fortasse. ¶ Fors fuit, ut Gell. l. 12. c. 8. Fors fuit, ut apud eandem mensam duo illi juncti locarentur. la buona sorte volle, che, &c. ¶ Forte adverb. seu potius hujus nominis ablativus, a caso. V. infra suo loco.

FORSAN, adverb. forse (vox Poet.) fortasse, ἴσως, dubitandi adverbium: a fors. Virg. 1. Æn. v. 207. forsan & hæc olim meminisse juvabit. Adde Horat. l. 2. od. 16. v. 32. Phædr. l. 2. fab. 4. v. 7. Lucret. l. 6. v. 345. Terent. Andr. 5. 5. 1. &c. ¶ Habent etiam Hirt. de B. African. c. 45. Forsan isto uterer beneficio. & Curt. l. 3. c. 2. Et tu forsan audire nolis, &c. Sed Historici poetica verba valde amant.

FORSIT, forse, fortasse, fors sit. Lucret. l. 6. v. 735. Forsit & Æthiopum penitus de montibus altis Crescat. Horat. l. 1. sat. 6. v. 49. Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem Jure mihi invideat quivis, ita, &c. Hæc verba recitat etiam Priscian. l. 15. pag. 1015. Putsch. Tribuitur & Virgilio Æneid. 15. v. 50. & Propertio l. 2. eleg. 7. v. 33. sed utrobique alii fors &

FORSITAN, adverb. forse, idem ac forsan: ex forsit & an, quasi an fors sit, sive an ferat hoc fors. Cic. de Orat. l. 2. c. 45. Major ars aliqua forsitan esset requirenda. Terent. Eun. 1. 2. 117. Forsitan hic mihi parvam habeat fidem. Virg. ecl. 6. v. 59. forsitan illum Perducant aliquæ stabula ad Gortynia vaccæ. Cic. pro Rosc. Amer. c. 2. Forsitan quæratis, qui iste terror sit. Sallust. in Jug. c. 114. Incertæ, ac forsitan paulo post interituræ vitæ parcere.

FORTASSE, forse, ἴσως, forsitan. Cic. Fam. 2. ep. 16. ad fin. Sed ego fortasse vaticinor: & hæc omnia meliores habebunt exitus. Est qui leges fortassis. & mox. Eos ego fortasse nunc imitor. Id. 1. de Orat. c. 22. Alicui Græculo otioso & loquaci, & fortasse docto atque erudito. Id. Attic. l. 6. ep. 6. Puer & fortasse fatuus. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 51. Quæ res tamen fortasse aliquem reciperet casum. Virg. 10. Æn. v. 548. cæloque animum fortasse ferebas. ¶ Servit interdum anteoccupationi. Cic. in Divin. Verr. c. 12. Fortasse dices: quid? ergo hæc in te sunt omnia? ¶ Præcedente si, an, aut nisi, raro fortasse subditur, sed forte. Cic. tamen ad Brut. ep. 15. Tu hoc: alius fortasse, quod in animadversione durior: nisi fortasse utrumque tu. & Plaut. Pers. 2. 2. in f. Nisi fortasse blanda verba. & Capt. 3. 4. 96. An tu fortasse fuisti meæ matris obstetrix?

FORTASSEAN, adverb. idem ac forsan: a fortasse addito an. Varr. l. 3. R. R. c. 16. ante med. De fructu hoc dico, quod fortassean tibi satis sit, Axi. Gell. lib. 11. cap. 9. Fortassean auxilii petendi gratia. Id. l. 19. c. 8. Ac fortassean de quadrigis veterum auctoritati concessero. Adde Sisenn. apud Non. c. 2. n. 101. & Accium ibid. n. 542.

FORTASSIS, forse, idem quod fortasse, sed aliquanto rarius. Plaut. Bacch. 4. 4. 20. Fortassis tu auri dempsisti parum. Id. Asin. 2. 4. 86. Neque est alter, cui credi recte æque putent. Me. fortassis: sed tamen, &c. può essere. Adde Plin. l. 2. c. 10. & locum dubium Cicer. quem in Fortasse priore loco attulimus. ¶ Charis. quoque l. 2. pag. 165. Putsch. docet fortassis Latinis auribus absurdius videri.

FORTAX, acis, n. Cato R. R. c. 38. Fornacem bene struito: facito, fortax totam fornacem infimam complectatur. Videtur fortax esse substructio, quæ fornacem in imo cingit, & munit, ne arcus ejus diducantur & ruant: è fianchi. a fortis.

FORTE, per avventura, a caso, τυχὸν, ἐν τύχῃ, fortuito, casu: ablativus a fors, adverbii modo usurpatus. Crassus apud Cicer. 2. de Orat. c. 55. Forte evenit, ut in Privernati essemus. Cic. pro Planc. c. 26. Cum ceteris diebus iis, itineris faciendi causa, decedens e provincia, Puteolos forte venissem. Terent. Phorm. 4. 3. 12. Ut abii abs te, fit forte obviam mihi Phormio. Liv. l. 9. c. 31. Transfugæ quidam, pars forte, pars consilio oblati. Horat. Epod. 16. v. 15. forte, quid expediat, quæritis? ¶ Forte fortuna, V. in Fors. ¶ Præcedentibus dubitativis particulis si, sin, ne, nisi, Cic. initio divin. Verr. Si quis vestrum forte miratur. Id. 3. de Orat. c. 12. Vereor, ne nihil sim tui, nisi supplosionem pedis imitatus, & pauca quædam verba, & aliquem, si forte, motum. se pur è vero. Id. Fam. 12. ep. 10. Sin quid forte titubatum esset, exercitu tuo niteremur. Terent. Eun. 2. 2. 56. Ne quis forte internuntius clam a milite ad istam curset. Cic. pro Milon. c. 7. Nisi forte magis erit parricida, si quis consularem patrem, quam si quis humilem necaverit.

FORTESCERE, h. e. fortem fieri, dictum a Lævio in Alcesti apud Gell. l. 19. cap. 7. sed ab ipso Gellio improbatur.

FORTICULUS, a, um, fortecello, bravetto, diminat. a fortis. Cic. 2. Tuscul. c. 19. Quamvis idem Epicurus forticulum se in torminibus, & in stranguria sua præbeat. Auson. sub fin. Edyll. 3. Carmina venustula ut essent magis, quam forticula.

FORTIFICO, as, a. 1. fortificare, ἰσχυρίζω, fortem facio. Cæl. Aurel. Tard. l. 3. c. 2. Fortificare corpora. & lib. 2. c. 4. Constringere atque fortificare dentes. ¶ Quod ex Plauto afferunt quidam Lexicographi fortifico animum, suspectum, ne dicam falsum, valde est.

FORTIS, te, forte, gagliardo, ἀνδρεῖος, valens, potens, qui validis viribus præditus est: a fero, quia fortitudo est virtus perferendarum rerum. Fere de animo dicitur, quia fortitudo animi est, robur corporis. Cic. l. 1. Offic. c. 23. Fortis animi est, & constantis non perturbari in rebus adversis. Sallust. in Jug. c. 100. de Sylla. Multi dubitavere, fortior, an felicior esset. Cic. l. 3. de Orat. c. 8. Impetus animi fortissimus. Id. pro Sext. c. 20. Vir fortis, & acris animi, magnique. Id. pro Mil. c. 34. Gladiator fortis & animosus. Id. pro Font. c. 05. Vir ad labores impiger, ad pericula fortis. Id. pro Rosc. Amer. c. 30. Vir contra audaciam fortissimus. Senec. in Herc. Fur. v. 1283. Fortis in pueros modo. Cic. in fragm. apud Non. c. 12. n. 34. In dolore podagræ Possidonium nihilo, quam hospitem meum, fortiorem. Id. Verr. 3. c. 1. Si fortes fueritis in eo, quem, &c. h. e. contra eum. Id. Phil. 12. c. 3. Acerrima & fortissima libertatis recuperandæ cupiditas. Id. 3. Catil. c. 6. Dictæ sunt a principibus acerrimæ ac fortissimæ sententiæ. Id. Fam. 6. ep. 13. in f. Fortissimo & maximo animo ferre omnia. ¶ Cum infinito Stat. 10. Theb. v. 905. pavidas tonitru turbare puellas fortior. ¶ Fortia facta, h. e. fortiter patrata. Virg. 1. Æn. v. 645. Fortia facta patrum. Cic. 8. Attic. ep. 22. Quod enim unquam eorum in republica forte factum exstitit? ¶ Interdum & de corporis robore usurpatur, robusto, gagliardo. Sic Colum. l. 1. c. 8. villicum fortem appellat. Virg. 12. Æn. v. 705. Si femina forti fidis equo. h. e. cursu præstanti. Id. 1. Georg. v. 65. Tauri fortes. Plin. l. 4. ep. 1. extr. Contingat modo te, filiamque tuam fortes invenire. h. e. bene valentes. (Adde epist. 21. & l. 6. epist. 4.) Plin. alter l. 11. c. 38. Animalia fortiora, quibus sanguis crassior. Id. l. 32. c. 7. a med. Fortioribus stomachis ex jure ranas mandendas dare. ¶ Habet etiam alias his affines notiones. Terent. Andr. 2. 6. 13. Cavit, ne unquam infamiæ ea res sibi esset, ut virum fortem decet. h. e. honestum, uomo d' onore. Plaut. Trin. 5. 2. 9. Sororem despondisse suam in tam fortem familiam. h. e. divitem, & bene audientem. Id. Mil. 4. 3. 13. de quadam muliere. Ecquid fortis visa est? h. e. formosa V. dicta in Formose. ¶ Usurpatur etiam pro munito, firmo, valido. Plin. l. 14. c. 2. Ex vites minus

fer-

fertiles vino, aciníe, & fæce omnia, contra pruinae fortissimæ sunt. *Cæs. B. Civ. l. 2. c. 2.* Fortissima ligna. *Senec. in Hippol. v. 34.* Fortia vincula. *& in Herc. Fur. v. 1168.* & *Valer. Flacc. l. 1. v. 434.* Fortes humeri. *Senec. ibid. v. 1126.* Fortis arundo. *Pallad. in Februar. tit. 24.* Plantæ licet serius comprehendant, fortiores fient. *Plin. l. 8. c. 36.* Invalidissimum urso caput, quod leoni fortissimum. ¶ *Fortes cibus* dicitur, qui valde alit alibilis, valens, firmus, *di gran nutrimento.* *Plin. l. 18. c. 7.* Fortiora ad hiemes frumenta, legumina in cibo. ¶ *Fortes oculi*, acres ad intuendum, & imperterritum animum significantes. *Cic. Attic. l. 15. ep. 11.* Hoc loco, fortibus sane oculis, Cassius (Martem spirare diceres) se in Siciliam non iturum. ¶ *Sol fortis*, calorem habens, *sole che ha della forza.* *Senec. in Med. v. 588.* Aut ubi in rivos nivibus solutis Sole jam forti, medioque vere Tabuit Æmus. ¶ Translate *Cic. 1. de Orat. c. 54.* Illam orationem disertam sibi, & oratoriam videri; fortem & virilem non videri. *h. e.* viro forti gravique dignam. *& lib. 3. c. 9.* Genus dicendi forte, vehemens, commotum in agendo. *h. e.* acre, vi præditum. *& lib. 2. c. 43.* Non semper fortis oratio quæritur, sed sæpe placida, submissa, lenis. *Corn. Sev. in Ætna, v. 2.* Et quæ tam fortes volvant incendia causæ. *h. e.* tantis viribus præditæ. *Gell. l. 5. c. 3. extr.* Quanam verborum industria causa infirmior fieret fortior. *h. e.* melior, probabilior, verior. *Justin. l. 44. c. 2.* Sæpe tormentis pro silentio rerum creditarum immortui: adeo illis fortior taciturnitatis cura, quam vitæ. *h. e.* diligentior, intentior. *Propert. l. 1. el. 5. v. 14.* Fortia dicta. *h. e.* plena jactationis, ac superbiæ. ¶ *Fortes fortuna adjuvat*, proverb. apud *Terent. Phorm. 1. 4. 26.* & *Cic. 2. Tuscul. c. 4.* quo significatur, audendum, conandumque esse prius, deinde exspectandum a Fortuna auxilium: *il coraggio è favorito dalla fortuna.* *Id. 3. de Fin. c. 4. extr.* In ceteris subvenies, si me hærentem videbis. Sedulo, inquam, faciam: sed Fortuna fortes: quare conare quæso. ¶ *Fortes creantur fortibus*, aliud proverb. apud *Horat. l. 4. od. 4. v. 29.* *la scheggia viene dal ceppo.* ¶ Olim *forctes* scripsere: significabant autem frugi & bonum, teste *Festo.*

FORTITER, *con forza, vigorosamente, fortemente*, magnis viribus, valide, ἰσχυρῶς. *Nep. in Alcib. in fi.* Fortiter venari. *Plaut. Bacch. 4. 7. 25.* Hunc adstringite ad columnam fortiter. *Horat. l. 1. od. 14. v. 2.* fortiter occupare portum. *Petron. in Satyr. c. 9.* Sublatis fortius manibus. *Ovid. de remed. amor. v. 377.* Fortius attrahere lora. *Id. Metam. 6. v. 708.* arserunt agitati fortius ignes. *Plin. l. 16. c. 40.* Rigorem fortissime servat ulmus. *Id. l. 9. c. 8. ad fin.* Includi retibus se, fortissime urgentes gaudent. *Id. l. 17. c. 14.* Fortius durant. *Pallad. in Octobr. tit. 18.* Defrutum, ubi ad spissitudinem fortiter despumaverit. *h. e.* valde, bene. *Sic. tit. 19.* Fortiter verberare virgis uvas. ¶ Sæpe est animose, acriter, constanter, strenue, ἀνδρείως. *Cic. 14. Attic. ep. 13.* Quidquid acciderit, fortiter & sapienter feramus. *Id. Phil. 11. c. 3.* Fortiter & patienter ferre dolorem. *Id. Attic. l. 15. ep. 20.* Fortiter hoc velim accipias, ut ego scribo. *Id. pro Quint. c. 8.* Dolabella injuriam facere fortissime perseverat. *Id. pro Flacc. c. 30.* Cum fugitivis fortiter bellum gesserat. *Id. de Provinc. Consul. c. 27.* Constanter & fortiter repudiare aliquid. *Id. 4. Phil. c. 2.* Animose & fortiter quippiam facere. (*Fortiter facere* sæpe est strenue se in bello gerere, forte aliquod facinus militare edere. *Quintil. l. 9. c. 2. & in declamationib. sæpissime.*) *Colum. l. 9. c. 14.* Apes fortius operibus inserviunt. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 11.* Fortiter impetum hostium sustinere. *& cap. 26.* Fortius pugnare. *& lib. 4. c. 12.* Fortissime resistere. *Pompon. Dig. lib. 31. leg. 83.* Fortiter aliquid defendere. *Quintil. l. 2. c. 4. extr.* Fortissime affirmare. *& cap. 12.* Fortius dicere. *h. e.* acrius, vehementius. *Justin. l. 28. c. 2. extr.* Fortius loqui. *h. e.* audacius, confidentius. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 42.* fortiter perire. *Factte Id. l. 1. ep. 15. v. 26.* rebus maternis atque paternis Fortiter absumptis. *bravamente.* impigre, & strenue.

FORTITUDO, inis, f. *fortezza*, ἀνδρεία, est virtus animi, qua labores considerate suscipiuntur, & dolores constanter perferuntur. *Cic. 2. de Invent. c. 54.* Fortitudo est considerata periculorum susceptio, & laborum perpessio. *Id. 3. Offic. c. ult.* Fortitudo quæ est dolorum, laborumque contemptio. *Et paulo inferius.* Fortitudinem quoque aliquo modo expediunt, cum tradunt rationem negligendæ mortis, perpetiendique doloris. *Id. 5. Tuscul. c. 14.* Fortitudo est animi affectio cum in adeundo periculo, & in labore ac dolore patiens, tum procul ab omni metu. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 2.* Fortitudo est rerum magnarum appetitio, & rerum humilium contemptio, & laboris cum utilitatis ratione perpessio. *Gell. l. 12. c. 5. extr.* Ea vera & proba fortitudo est, quam majores nostri scientiam esse dixerunt rerum tolerandarum, & non tolerandarum. V. alias definitiones *4. Tuscul. c. 24.* ¶ In plur. numero *Vitruv. l. 10. c. 22.* Differentes sunt nationum fortitudines. *Cic. l. 1. Offic. c. 22. extr.* Sunt ergo domesticæ fortitudines non inferiores militaribus. *h. e.* res fortiter gestæ. ¶ Refertur aliquando ad robur corporis, ut Fortitudo hircorum, apud *Phædr. l. 4. fab. 15.*

FORTUITO, *a caso, per sorte*, τυχὸν, κατὰ τύχην, casu, forte. Ablativus casus adjectivi *Fortuitus*, adverbii more positus. *Cic. in Orat. c. 55.* Temere ac fortuito. *& lib. 1. de Orat. c. 24.* Fortuito in sermonem incidere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 20.* Non hæc omnia fortuito, aut sine consilio accidere potuisse. ¶ Jungitur & cum *casu*. *Cic. ibid.* Ne in deum quidem cadere videtur, ut sciat, quid casu & fortuito futurum sit. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 11.* Casu & fortuito navis in portum incolumis delata est. Al. utroque loco leg. *fortuitu*. Putant enim, cum *fortuito* dicimus, *casu* subaudiri, cum sit adjectivum: si cum *casu* jungatur, *fortuitu* esse dicendum, quod re vera adverbium est.

FORTUITU, adverb. *a caso, per avventura, per sorte*, τυχὸν, forte, fortuito. *Plaut. Aulul. 2. 2. 41.* Si eam senex prægnantem fortuitu fecerit. *Hirt. de B. Afric. c. 3. extr.* Occasio fortuitu oblata. *Juvenal. sat. 13. v. 225.* Non quasi fortuitu, nec ventorum rabie, sed, &c. *Cic. 1. Offic. c. 29.* Ne quid temere ac fortuitu, inconsiderate, negligenterque agamus. *Id. Phil. 10. c. 2.* Quod verbum tibi non excidit fortuitu: scriptum, meditatum, cogitatum attulisti. Al. leg. *fortuito*. V. dicta in voce præced. ¶ Pro temere, *Plin. l. 8. c. 16. sub fin.* Dum fortuito fidens non est contra feram.

FORTUITUS, a, um, *accidentale, casuale, avvenuto a sorte*, τυχηρός, forte & casu accidens, in fortuna positus. *Cic. 4. de nat. Deor. c. 36.* Si quippiam nacti sumus fortuiti boni. & *l. 1. c. 24.* Concursus atomorum fortuitus. *Id. in Top. c. 19.* Concursio rerum fortuitarum. *Petron. in Satyr. c. 135.* At paries circa paleo satiatus inani, Fortuitoque luto. *h. e.* temere, & sine cura inducto. ¶ Absolute *Tacit. 14. Ann. c. 3.* Nihil tam capax fortuitorum, quam mare. *di accidenti, di casi.* ¶ Penultima producitur ab *Horat. l. 2. od. 15. v. 17.* Nec fortuitum spernere cespitem Leges sinebant. Sic *Phædr. l. 2. fab. 4. v. 4.* & *Auson. in VII. Sap. de Solone, v. 3.* At *Manil. l. 1. v. 182.* *Petron. in Satyr. c. 135.* *Juvenal. sat. 13. v. 225.* & alii corripiunt: nisi malis ad synæresim recurrere, & trisyllabam vocem facere: quod tamen durius esse videtur.

FORTUNA, æ, f. *fortuna, sorte*, τύχη, subitus & inopinatus eventus rerum accidentium, (ut ait *Lactant. l. 3. c. 29.*) fors, casus. *Cic. 2. de Divin. c. 6.* Quid est enim aliud fors, quid fortuna, quid casus, quid eventus, nisi cum sic aliquid cecidit, sic evenit, ut vel non cadere atque evenire, vel aliter cadere atque evenire potuerit? ¶ Pro dea habita fuit, & humanarum rerum domina: habuit templum Præneste præcipue, & Antii: Romæ etiam fana non una, variisque cognominibus colebatur. *Fors, Fortuna, respiciens, primigenia, hujusque diei*, h. e. in omnes dies, ut docet *Cic. 2. de Legib. c. 1. in fi.* item *sancta, regina, conservatrix, obsequens*, &c. ut videre est apud *Gruter. pag. 74. & sequentib.* V. suis loc. & in *Hoc.* Pingebatur rotæ, aut globo insidens, ad volubilitatem inconstantiamque significandam: (unde ab *Ovid.* dicitur *l. 2. ex Pont. ep. 3. v. 56.* dea in orbe stans) cui tribuebant facultatem distribuendi omnibus bona aut mala in vita, non pro cujusque merito, sed temere, inconsiderate, nullo discrimine. *Pacuv. apud Auct. ad Herenn. l. 2. c. 23.* Fortunam insanam esse & cæcam perhibent philosophi, Saxoque illam instare globoso prædicant volubilem, &c. *Cic. in Pison. c. 10.* Fortunæ totam pertimescere. *Id. Phil. 14. c. 2.* Vim fortunæ contemnere. *Id. pro Sext. c. 7.* Fuit profecto quædam illa reipubl. fortuna fatalis. *Id. post redit. ad Quirit. c. 1.* Homini nihil magis optandum, quam prospera, æquabilis, perpetuaque fortuna. *Id. pro Cluent. c. 3.* Fortuna misera multumque jactata. *Id. in Pison. c. 16.* Meam spoliatam fortunam conferam cum florente fortuna imperatoris. *Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 5. sub fin.* Ferre pulcherrime secundam adversamque fortunam. *Cic. Fam. 1. ep. 9. ante med.* Afflicta fortuna. *Id. ad Brut. ep. 10.* Belli fortuna, ut in secundis, fluxa, ut in adversis, bona. *& ep. 1.* Fortuna optima esse. *Id. Attic. l. 10. ep. 4.* Fortuna duriore conflictatus. & *lib. 9. ep. 6.* Timidius committere se fortunæ. *Id. 5. Tuscul. c. 9.* Bona corporis, & extra corpus in casu sunt atque fortuna. ¶ *Fortes Fortuna adjuvat*, proverb. V. *Fortis.* ¶ Interdum sine addito de prospero eventu dicitur. *Cic. 1. de Divin. c. 20.* Eum clarissimum Græciæ, diuturna cum fortuna fore. *Id. 3. de nat. Deor. c. 36.* Fortunam a deo petendam, a se ipso sumendam esse sapientiam. *Virg. 3. Æn. v. 15.* Hospitium antiquum Trojæ, sociique Penates, Dum fortuna fuit. *Propert. l. 1. eleg. 17. v. 7.* Nullane placatæ veniet fortuna procellæ? Adde *Horat. in ar. poet. v. 200.* ¶ Interdum de tristi & malo. *Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 5. ad fin.* In eam fortunam devenimus, ut etiam huic rei nobis serviendum sit. *Quintil. l. 7. c. 9.* *Gallum* utrum avem, an gentem, an nomen, an fortunam corporis significet, incertum est. *h. e.* defectum esse. ¶ Sumitur & pro statu & conditione rerum, aut hominum. *Nep. in Attic. c. 11.* Sui cuique mores fingunt fortunam. *Cic. de Amic. c. 16.* Amplificare fortunam. *Id. 1. Offic. c. 13.* Est autem infima conditio & fortuna servorum. *Id. 5. de Fin. c. 9.* Homines infima fortuna. ¶ Fortuna populi R. Fortuna imperii, apud *Tacit. 3. Hist. c. 47.* & *lib. 4. c. 57.* est non solum status & spes, sed etiam auspicium & majestas. ¶ In plur. numero. *Terent. Andr. 1. 1. 69.* Omnes omnia bona dicere, laudare fortunas meas, qui gnatum haberem tali ingenio præditum. *Id. Phorm. 1. 4. 24.* Si eo meæ fortunæ redeunt, Phanium, abs te ut distrahar, nulla est mihi vita expetenda. *Cic. pro Sull. c. 23. extr.* Et secundas fortunas amittere coactus est, & in adversis sine ullo remedio permanere. ¶ Sæpe *fortunæ* ponuntur pro facultatibus, re familiari, divitiis, *averi, facoltà, beni.* *Cic. pro Rosc. Amer. c. 3.* A Chrysogono peto, ut pecunia fortunisque nostris contentus sit. *Id. Verr. 3. c. 44.* Iis prætor adimere bona fortunasque poterit. Ubi *Ascon.* Bona in ipsis possessionibus, fortunæ in fructibus earum. *Id. pro Dom. c. 10.* Imminebat furor tuus omnium fortunis & bonis. ¶ In singulari num. *Scævola Dig. lib. 4. tit. 7. leg. 40. ad fin.* Argentarius coactor totam fortunam in nominibus habebat. *Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 55.* vitamque dedisti: Nec mihi jus civis, nec mihi nomen abest: Nec mea concessa est aliis fortuna. ¶ *Per fortunas*, adjurandi, obsecrandique formula: *Cic. Attic. l. 5. ep. 11.* Ne provincia nobis prorogetur, per fortunas, dum ades, quidquid provideri potest, provide. Adde *epist. 13.* & *lib. 3. ep. 20. pro usu tuo.* ¶ *Fortunæ filius*, proverb. felix, fortunatus. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 49.* ¶ *Fortunas* pro *fortunæ*, ut *familias, escas, vias, Monetas, Latonas*, in genit. sing. *Nævius* apud Pri-

Priscian. l. 6. pag. 679. Putsch. Ei venit in mentem hominum fortunas.

FORTUNATE, adverb. *felicemente, fortunatamente*, εὐτυχῶς, feliciter, prospere. Cic. 3. Fin. c. 7. Necessario sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunam vivere. Colum. in proœm. l. 1. ante med. Fortunatius a catenato repulsum janitore.

FORTUNATIM, adverb. idem quod fortunate. Enn. apud Non. c. 2. n. 334. Fortunatim, feliciter, ac bene vortat.

FORTUNATUS, a, um, *fortunato, avventuroso, felice*, εὐτυχής, cui fortuna favet, felix. Cic. 2. Catil. c. 4. O fortunatam rempubl. si quidem hanc sentinam hujus urbis ejecerit! Id. 2. Q. Fr. ep. 14. sub fin. Nihil nobis expeditis, si valebimus, fore fortunatius. Id. de Senect. c. 9. Mihi vero Cn. & P. Scipiones comitatu nobilium juvenum fortunati videbantur. Vellej. l. 2. c. 12. Fortunatissimum prœlio decertavere. Varr. l. 5. de L. L. c. 9. Quod bonum, fortunatum, felixque, salutareque siet populo R. Quiritium. Similes alias formulas bene ominandi V. in Faustus, & Felix. ¶ Item dives, ricco. Cic. 2. de Orat. c. 86. Cum cœnaret Simonides apud Scopam, fortunatum hominem & nobilem. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34. Quid hanc miseram & tenuem sectamini prædam, quibus jam licet esse fortunatissimis? Adde Cicer. l. 2. Offic. c. 20. ¶ Fortunatæ insulæ, le Canarie, in Oceano Atlantico sunt, ad Africam pertinentes, quas Plaut. Fortunatorum insulas appellat, Trin. 2. 4. 148. Nomen habent a cœli temperie, & soli fertilitate: olim creditæ Elysium, & beatarum animarum sedes: quo allusit Virg. 6. Æn. v. 638. Devenere locos lætos, & amœna vireta Fortunatorum nemorum. V. Plin. l. 6. c. 32.

FORTUNO, as, a. 1. *felicitare, prosperare*, εὐδαιμονίζω, prospero, secundo. Cic. l. 2. Fam. ep. 2. Tibi patrimonium dii fortunent. Id. l. 15. ep. 7. Eumque honorem deos tibi fortunare volo. Horat. l. 1. ep. 11. v. 22. Tu quamcumque deus tibi fortunaverit horam, Grata sume manu. Afran. Non. c. 2. n. 315. Deos ego omnes, ut fortunassint, precor. h. e. ut fortunent. Adde Plaut. Trin. 2. 4. 175. & Pers. sat. 2. v. 45. ubique autem diis tribuitur, quorum in manu Fortunæ vis esse dicitur.

FORULI, orum, m. *armarj, scansie*, loculi, plutei, quibus libri asservantur: a foris Circensibus, ut Festus docet. Sueton. in Aug. c. 31. Libros Sibyllinos condidit duobus forulis auratis sub Palatini Apollinis basi. Juvenal. sat. 3. v. 219. Hic libros dabit, & forulos, mediamque Minervam. ¶ Est & nomen oppidi, seu vici in Sabinis apud Marsorum confinia. Virg. 7. Æn. v. 714.

FORUM, i, n. *piazza*, ἀγορά, locus spatiosus in urbe, in quo res venduntur, & negotia fiunt: a foro, ut vult Varr. l. 4. de L. L. c. 32. vel potius a ferre. Varr. ibid. Forum boarium, olitorium, cupedinis, piscarium. Id. l. 1. R. R. c. 54. vinarium. Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 12. leg. 1. a med. suarium. Sallust. in Jug. c. 51. Oppidum Vacca, forum rerum venalium totius regni maxime celebratum. città di gran traffico. ¶ Varro cit. l. 4. de L. L. tradit, omnia fora rerum venalium, quæ Romæ erant, contracta postea fuisse in unum locum, quod macellum dictum fuit, ubi omnia, quæ ad victum pertinent, vendebantur. ¶ Item locus, in quo jurisdictio exercetur, conciones habentur ad populum, causæ aguntur, foro, palazzo: qui sæpe idem est locus cum foro negotiorum, quæ occasione convenientium civium fiunt, ut in Foro Romano. Cic. 5. Verr. c. 15. Ne extra suum forum vadimonium promittere cogantur. Id. Fam. 5. ep. 8. Ut primum forum attigi. h. e. cœpi versari in publico, civilia studia exercere, reipubl. operam dare, causas agere. Sueton. in Ner. c. 7. Deducere in forum. h. e. in publicum, & ad reipublicæ studia & officia admovere. Senec. in proœm. l. 2. controv. Parare se foro & honoribus. Tacit. in Agric. c. 39. Frustra studia fori, & civilium artium decus in silentium acta, si militarem gloriam alius occuparet. Nep. in Cat. c. 1. Hortatu L. Valerii Romam demigravit, in foroque esse cœpit. Id. in Attic. c. 10. Ad adventum imperatorum foro decesserat, timens proscriptionem. h. e. publico abstinuerat. Senec. l. 4. de Benef. c. 39. Cedere foro. fallire. V. Cedo. Cic. 6. Verr. c. 54. extr. Pacem cum bello, leges cum vi, forum & jurisdictionem cum ferro & armis conferatis. Virg. 2. Georg. v. 502. ferrea jura, insanumque forum. Ovid. 4. Fast. v. 188. Et fora Marte suo litigiosa vacent. ¶ Forum agere est jurisdictionem exercere, tener tribunale, ascoltar cause: & dicitur fere de magistratibus in provinciis. Cic. 5. Attic. ep. 16. ad fin. Appius in ultimam provinciam se conjecit, Tarsum usque: ibi forum agit. Sic Virg. 5. Æn. v. 757. gaudet regno Trojanus Acestes, Indicitque forum, & patribus dat jura vocatis. ¶ Ipsa oppida, aut vici in provinciis, in quæ conveniebant provinciales negotiorum, seu nundinarum, vel jurisdictionis, & litium causa, fora appellantur, ut Forum Aurelium in Etruria, Forum Livii in Æmilia, Cornelii, Julii, Sempronii, &c. de quibus V. Geographos. Cic. 12. Fam. ep. 5. Erat Claternæ Hirtius, ad Forum Cornelium Cæsar. ¶ Fora plurima Romæ fuere, sed judicialia tria maxime, Romanum, Julii Cæsaris, & Augusti; quibus alia postea adjecta sunt. Primum quod absolute & κατ' ἐξοχὴν Forum dicitur, fuit omnium ornatissimum propter ædificia, & frequentissimum propter judicia, inter Colles Capitolinum, & Palatinum: ibi Curia, Rostra, Comitium, tabernæ argentariæ, porticus circa columnis nixæ, Basilicæ, templa magnifica, &c. Martial. l. 3. epigr. 38. Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso: Atque erit in triplici par mihi nemo foro. Senec. l. 2. de Ira, c. 9. Circumscriptiones, furta, fraudes, quibus trina non sufficiunt fora. Adde Stat. l. 4. silv. 9. v. 15. De foro Augusti Sueton. in Aug. c. 29. Forum exstruxit cum æde Martis ultoris, &c. Fori exstruendi causa fuit hominum & judiciorum multitudo, quæ videbatur, non sufficientibus duobus, etiam tertio indigere. Ovid. 4. ex Pont. ep. 15. v. 16. domus Augusto continuata foro. De Foro Jul. Cæsaris Sueton. in Cæs. c. 26. Forum de manubiis inchoavit, cujus area super HS millies constitit. ¶ Scisti uti foro proverbium est apud Terent. in Phorm. 1. 2. 29. h. e. scisti servire tempori, hai saputo pigliare il panno pel verso: ductum a negotiatoribus, qui ante locum commercii non præscribunt, quanti vendant, quæ advehunt, sed secundum annonam fori, quam deprehenderint, consilium de vendendis aut non vendendis mercibus sumunt. Donatus. ¶ Res in meo foro vertitur, aliud proverb. apud Plaut. Mostell. 5. 1. 10. h. e. res est mihi cum iis, quos vitare non possum, quemadmodum in suo foro recusare nemo potest quin judicium subeat: vel versor in periculo, quod non possum effugere. ¶ In alieno foro litigare apud Martial. in epist. præfixa lib. 12. est perplexum & turbatum esse, ut ii, qui in alieno foro litigant, quorum neque morem judiciorum, neque rationem agendi, aut loquendi plane sciunt. ¶ Forum aleatorium per similitudinem dicitur cubiculum, in quo lusuri conveniunt. August. apud Sueton. in ejus vita, c. 71. ubi alii intelligunt alveolum lusorium. nam hac notione videtur certo usurpari a Senec. de consol. ad Polyb. 1. parvulo. Tesseris ac foro acerbissimi funeris levabat mala. tavoliere, scacchiero. ¶ Forum coquinum fuit Romæ locus, ubi coqui conveniebant, parati suam locare operam conducentibus. Plaut. Pseud. 3. 2. 1. Forum coquinum qui vocant, stulte vocant. nam non coquinum est, verum furinum est forum. ¶ Foro mersi apud eund. Epid. 1. 2. 16. dicuntur, qui ære alieno obruti sunt. In foro enim erant argentariorum tabernæ, ubi pecunia dabatur cuivis fœnori. ¶ Forum est etiam vasis vinarii genus, nempe pars torcularis, in quo ponuntur uvæ, vel oleæ prelo calcandæ. Colum. l. 11. c. 2. a med. Torcularia & fora diligenter emundata loteque, & si res ita exegerit, picata. Adde lib. 12. c. 18. ¶ Adde ex Festo, id forum antiquos appellasse, quod nunc vestibulum sepulcri dici solet. Cic. 2. de Legib. c. 24. Quod autem lex forum, id est vestibulum sepulcri, bustumve usucapi vetat, tuetur jus sepulcrorum.

FORUS, i, m. idem quod forum, idest locus rebus venalibus, negotiis, judiciis, destinatus. Lucil. apud Charis. l. 1. pag. 55. Putsch. & apud Non. c. 3. n. 96. Romanis ludis forus olim ornatu' lucernis. Pompon. ibid. Balnea, forus, macellus, fana, portus. Adde Sallust. in fragm. ibid. ¶ De foris navium, &c. V. Fori.

FORVUS, formus, h. e. calidus, apud Veteres. Serv. ad Æn. 8. v. 453.

FOSSA, æ, f. *fosso*, τάφρος, locus, unde effossa est terra: a fossum sup. verbi fodio. Cic. 5. Tuscul. c. 20. Ejusque fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxisset. Plin. l. 6. c. 26. a med. Fluvius fossa perductus. Id. lib. 33. c. 4. Fossam cavare. Id. l. 6. c. 29. ducere. Id. l. 36. c. 9. perducere. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 69. producere. Plin. l. 18. c. 26. purgare, aut novam facere. Plin. alter l. 10. epist. 50. percutere. h. e. ducere, facere. Tertull. advers. Hæret. c. 10. Hanc tibi fossam determinavit ipse, qui te non vult aliud credere, quam quod instituit. h. e. hos tibi fines præscripsit. ¶ Spectatim sumitur pro receptaculo aquæ manufacto ad urbes, oppida, castra, aut alia hujusmodi munienda. Cic. Attic. l. 9. ep. 12. Populi R. exercitus Cn. Pompejum circumsidet, fossa & vallo septum tenet. V. Porta. Festus in Quiritium, & Liv. l. 1. c. 33. Quiritium fossæ dicuntur, quibus Ancus Martius circumdedit Urbem, quam secundum ostium Tiberis posuit: ex qua etiam Ostiam. Et quia populi opera usa fecerat, appellavit Quiritium.

FOSSATUM, i, n. *fosso, fossato*, posterioris latinitatis vox est, & significat vel fossam, vel munimentum fossa factum. Pallad. in Septemb. tit. 13. de hortis. Circumveniente fossato, vel luto structis parietibus. Capitolin. in Gord. c. 28. Castra omnia fossato circuibat. Adde Veget. l. 4. de re milit. c. 16. ¶ Sunt qui afferunt etiam verba Plin. l. 17. c. 21. ubi ait: Fossatum purgari, & extendi, ne crudum relinquatur. At Harduin. legit fossum. ¶ Est etiam fossatus, i, m. terminus in agris in ipsa fossa positus, apud Scriptores rei agrariæ, Goes. pag. 254. & 267.

FOSSILIS, le, *che si cava dalla terra, fossile*, ὀρυκτός, qui e terra effoditur. Varr. l. 2. R. R. c. 11. Sal melior fossilis, quam marinum. Plin. l. 36. c. 18. Fossile ebur. & cap. 26. Fossiles arenæ. Ammian. l. 24. c. 6. (al. 21.) Fossile flumen. fosse a mano.

FOSSIO, onis, f. *zappamento*, ὄρυξις, actus fodiendi. Cic. de Senect. c. 15. a med. Fossiones agri & repastinationes. Plin. l. 17. c. 26. Amygdalæ si colantur fossione, florem amittunt. Colum. l. 11. c. 2. ante med. Omnibus mensibus non solum seminariis, sed etiam novellis vineis danda fossio est.

FOSSITIUS, & Fossicius, a, um, ὀρυκτός, idem quod fossilis. Plin. l. 36. c. 23. Arenæ tria genera, fossitia, fluviatilis, & marina. Pallad. l. 1. c. 10. Arenæ fossitiæ tria sunt genera, nigra, cana, rufa.

FOSSO, as, a. 1. idem ac fodio. Enn. apud Varron. l. 6. de L. L. c. 5. a med. decretum est fossare corpora telis.

FOSSOR, oris, m. *zappatore*, ὀρυκτήρ, qui fodit. Virg. 2. Georg. v. 264. Et labefacta movens robustus jugera fossor. ¶ Translate dicitur de homine agresti, & imperito. Pers. sat. 5. v. 122. Cum sis cetera fossor. Adde Catull. carm. 22. ad Varr. v. 10. ¶ Spectatim dicitur de eo, qui cuniculos agit, ut obsessæ urbis muros eruat. Stat. l. 2. Theb. v. 418. ceu septa novus jam mœnia laxet Fossor.

FOSSULA, æ, f. *fossetta*, ὀρυγμάτιον, diminut. a fossa. Cato de R. R. c. 161. Deinde fossulas facito, quo radices asparagi demittas. Colum. l. 11. c. 3. ad fin. Locum circumdare fossula. Et l. 12. c. 44. fossulæ tripedaneæ.

FOSSURA, æ, f. *zappamento, cavatura*, ὄρυγμα, fossio. Colum. l. 4. 1. 14. Hanc planam fossuram maxime nos probamus. Sueton. in Calig.

lig. c. 37. Complanata fossuris montium juga. *Vitruv. l.* 8. *c.* 2. Summa fossura operiatur arundinibus. *h. e.* summa fossæ pars.

FOSSUS, a, um, *zappata, cavata*, ὀρυκτός. *Plin. l.* 19. *c.* 6. Capitata fosso solo seri jubent. *Martial. l.* 14. *epigr.* 49. Exercet melius vinea fossa viros. *Pallad. in Novembr. tit.* 6. Terra fossa & subacta.

FOSTIAM pro hostia, &

FOSTIM pro hoste, antiqui dicebant teste *Festo* in *Fedum*. V. initium litteræ F.

FOTUS, a, um, adject. a foveo, *riscaldato, fomentato*, θαλφθείς. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. Pulli a matribus inclusi, fotique. *Plin. l.* 31. *c.* 9. *sub fin.* Sal dentium dolori cum aceto fotus, & illitus cum resina prodest. *h. e.* fovendo admotus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 699. Ascanium fotum gremio dea tollit in altos Idaliæ lucos. *h. e.* complexum quasi fovendi causa: ut *vers.* 712. Interdum gremio fovet.

FOTUS, us, m. fovendi actus, fomentum, *riscaldamento, fomenta, fomentazione*. In sexto casu sing. *Plin. l.* 23. *c.* 9. Utilis est igni sacro, fotu. & *cap.* 2. *ejusd. lib.* Decoctum eorum cœliacos juvat & potione & fotu. ¶ In aliis & translate *Prudent.* 2. *contra Symmach. v.* 583. queis gloria fotibus aucta Sic cluat. ¶ Propris *Id. in Hamartig. v.* 304. tactus Palpamur tenerum blandis e fotibus ambit.

FOVEA, æ, f. *fossa, cava, buca, caverna*, βόθυνος, fossa brevis, profunda, & in summo tantum patens: quales sunt, quibus fronde obtectis feras decipiunt, & quibus sepeliuntur cadavera, &c. scrobs, caverna. *Cic.* 4. *Phil. c.* 5. Res est vobis cum immani tetraque bellua: quæ quoniam in foveam incidit, obruatur. *Plin. l.* 10. *c.* 38. Foveis feras venari. *Virg.* 3. *Georg. v.* 558. cadavera humo tegere, & foveis abscondere discunt. Ubi *Serv.* docet in antiquissimo codice *fossis* legi: esse autem discrimen, quia *fossæ* sunt ampliores, & ad vallos murosque urbis pertinent: *foveæ* angustiores brevioresque, atque ad eos usus, qui modo dicti sunt, aut iis similes. In loco *Virgilii* si *fossis* legatur, indicari multitudinem cadaverum, quibus sepeliendis foveæ non satis essent, sed fossæ postularentur. ¶ Translate pro dolo & insidiis ponitur. *Plaut. Pœn.* 1. 1. 59. Ita decipiemus fovea lenonem Lycum. *Id. Pers.* 4. 4. 45. Vide sis: ego ille doctus leno pæne in foveam incidi.

FOVEO, es, fovi, fotum, 2. a. *riscaldare, tener caldo*, θάλπω, calorem vigoremque nativum procurans ac tueri, calefacere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 52. Gallinæ ex ovis pullos cum excluserint, ita tuentur, ut & pennis foveant, ne frigore lædantur. *Plaut. Capt.* 4. 2. 67. Laridum atque epulas foveri foculis ferventibus. *Curt. l.* 5. *c.* 4. Mare modico tepore terras fovet. *Plin. l.* 9. *c.* 10. Quidam oculis spectandoque ova foveri ab iis putant. *covare*. *Id. l.* 8. *c.* 36. Ursi fetus rigentes apprimendo pectori fovent. ¶ Sæpe est medicorum verbum, & significat membrum affectum aspergendo quidpiam, aut applicando tepefacere, mollire, mitigare, refrigerare, unde dolor leniatur, *applicar fomenti, fomentare*. *Colum. l.* 6. *c.* 12. Si genua intumuerint, calido aceto fovenda sunt. *Cels. l.* 6. *c.* 8. Nares exulceratas fovere vapore aquæ calidæ. *Virg.* 12. *Æn. v.* 420. Fovit ea vulnus lympha longævus Iapyx. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Cortice & foliis in vino decoctis foveri nervos. *Id. l.* 32. *c.* 9. Panos fovere ex scorpione in vino decocto. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 210. Ventrem fovere ex molito hordeo, uti cataplasmo. *Plin. l.* 28. *c.* 12. & *Cels. l.* 1. *c.* 5. & *lib.* 4. *c.* 2. *sect.* 4. Aqua frigida fovere. *Plin. ibid.* Lacte asinino fovere cutem. *lavare, lisciare*. Translate *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 18. Fovere dolores suos. *Gell. in fi. præfat. a med.* Oblectare & fovere animum. ¶ Apud *Verg.* 1. *Æn. v.* 722. fovere gremio: & *l.* 4. *v.* 686. fovere sinu: & *l.* 8. *v.* 387. lacertis amplexu molli fovere, est *abbracciare, stringere al seno*, ut faciunt matres infantes suos. Apud *eund.* 10. *Æn. v.* 838. ipse æger anhelans fovet. Colla *h. e.* collum caputque defatigatum manu sustinens, aut nixus trunco recreat. Alio sensu *Id.* 9. *Æn. v.* 56. Non æquo dare se campo, non obvia ferre Arma viros, sed castra fovere. *h. e.* sedere inclusos castris, more gallinarum ova foventium. Simile est illud *Æn.* 4. *v.* 193. Nunc hiemem inter se luxu, quam longa, fovere. Ubi *Servius*: Veteres *fovere* pro diu incolere & inhabitare dixerunt, ut ipse alibi (3. *Georg. v.* 420.) coluber fovit humum. ¶ Sæpe est alere, nutrire, favere, provehere, tueri, *fomentare, nodrire, mantenere, favorire*. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Scribis de Cæsaris summo in nos amore: hunc tu fovebis. *Virg.* 10. *Æn. v.* 93. Fovere bella. *Id.* 4. *Æn. v.* 218. famam inanem. *Sueton. in Vespas. c.* 18. ingenia & artes. *Tacit.* 1. *Histor. c.* 8. partes alicujus. *Martial. l.* 9. *epigr.* 49. spem. *Valer. Max. in prol.* virtutes. *Liv. l.* 3. *c.* 65. voluntatem alicujus. *secondare*. *Id. l.* 38. *c.* 6. Fovere aliquem certa spe. *Tibull. l.* 2. *el.* 7. *v.* 6. Credula spes vitam fovet. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 633. animo fovere vota. *Plaut. Bacch.* 4. 10. 1. aliquid fovere in pectore. *h. e.* cogitare. *Plin. l.* 1. *ep.* 14. Fovere adhortationibus alicujus adolescentiam. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 53. Ratione, consilio, præceptis pueritiam alicujus fovere. *Id.* 3. *Hist. c.* 83. Spectator populus hos, rursus illos clamore & plausu fovebat. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 41. colere & fovere poetas. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 9. *ante med.* Inimicum meum sic amplexabantur, sic in manibus habebant, sic fovebant, sic me præsente osculabantur, ut, &c. *Id. pro Mur. c.* 35. Fovere sensus hominum, delinire animos, adhibere voluptates. *accarezzare, solleticare*. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) *circa med.* Magister eum, in quo studium ingeniumque perspexerit, in suam quoque gloriam peculiariter fovebit. *coltiverà, nodrirà, alleverà, in maniera particolare, anche per acquistare a se gloria*.

FOVII, nunc Fabii dicuntur: dicti, quod princeps gentis ejus ex ea natus sit, cum qua Hercules in fovea concubuit. Alii putant, eum primum ostendisse, quemadmodum ursi & lupi foveis caperentur. *Festus*.

F R

FRACEO. V. *Fracesco*.

FRACES, um, f. *carne dell' olive, feccia d' olio*, τρύγες, στέμφυλα, carnes oleæ trapeto contusæ & comminutæ, oleo expresso, & fæx inde in oleo subsidens, ut *Plin. l.* 15. *c.* 6. docet. *Id. ibid.* Oleum e cortinis in labra fundendum, ut fraces & amurca linquantur. *Cato R. R. c.* 64. Oleum quam diutissime in amurca & in fracibus erit, tam deterrimum fiet. *Gratius in Cyneg. v.* 474. Subsiduasque fraces diffusaque Massica prisco Sparge cado. Adde *Colum. l.* 6. *c.* 13. & *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. ¶ *Frax* in recto singulari legitur in *Gloss.* ¶ *Fragor* etiam pro *fraces* in quibusdam codd. scriptum est: unde ab antiquo *frage* pro *franga* quidam ducunt. *Voss. in Etymol.*

FRACESCO, is, cui, n. 3. *infracidirsi, guastarsi*, σήπομαι, ὠθέομαι, fracidus fio, putresco. *Cato R. R. c.* 128. Terram cretosam fumito, eo amurcam infundito, paleas indito: finito quatriduum fracescat: ubi bene fracuerit, &c. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 55. Olea, de qua fit oleum, congeri solet acervatim per dies singulos in tabulata, uti ibi mediocriter fracescat. *appassisca*. & mox. Olea si nimium diu fuit in acervis, caldore fracescit, & oleum fœtidum fit. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *a med.* Oleum, si congelatur, fracescet. ¶ Etiam *fraceo* olim usurpatum fuit: unde translata *Festus*: Fracebunt, displicebunt.

FRACIDUS, a, um, *fracido, marcio, guasto*, σαπρός, plusquam maturus, putrescens. *Cato R. R. c.* 64. Factores (*volunt*) ut (*olea*) in tabulato diu sit, ut fracida sit, quo facilius (*oleum*) efficiant.

FRACTIO, onis, f. actus frangendi, κλάσις. *Hieron. epist.* 27. *ad Eustoch. c.* 3. & *Augustin. de cons. Evangelist. l.* 4. *c.* 25. Fractio panis. *spezzamento*.

FRACTOR, oris, m. *rompitore, spezzatore*, qui frangit, κλάστης. *Sidon. l.* 3. *ep.* 13. Vesicarum ruptor, fractorque ferularum.

FRACTURA, æ, f. κλάσις, locus ruptus. *Cels. l.* 8. *c.* 10. Quo propior fractura capiti (*ossis*) vel superiori, vel inferiori est, eo pejor est. *frattura*. *Plin. sub fin. l.* 29. Cochleæ fracturis aurium illinuntur. *crepature* (Adde *l.* 22. *c.* 8. & *sub fin. l.* 32.) *Id. l.* 36. *c.* 4. Fracturæ silicum. *pezzi, frammenti*.

FRACTUS, a, um, *rotto, spezzato*, ruptus, infractus, κατεκλασμένος. *Cic. Phil.* 12. *c.* 6. Fractum crus. *Id.* 6. *Verr. c.* 25. Anulus fractus & comminutus. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 3. Domus fracta conjectu lapidum. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 29. & *Horat. de ar. poet. v.* 20. fractæ naves. *Id. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 81. fracta lagena. *Id. Epod.* 10. *v.* 6. fracti remi. *Id. l.* 2. *od.* 14. *v.* 14. fracti fluctus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 161. fractæ glebæ. *Plin. lib.* 18. *cap.* 12. & 17. Fracta faba. *franta*. & *cap.* 24. Fractum dentibus granum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 556. fractæ ad litora voces. *h. e.* repercussæ. *Id.* 4. *Georg. v.* 72. vox Auditur fractos sonitus imitata tubarum. *h. e.* qui similes sunt his, quos edunt res, dum franguntur. ¶ *Fractus* pro inflexo, V. in *Lego, onis*. ¶ Translate *Cic. pro Dom. c.* 36. Animo fracto esse & afflicto. *mortificato, fiaccato*. *Id. ibid. c.* 10. Civitatem fractam malis, mutam, debilitatam, abjectam metu ad spem libertatis erexit. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 12. *a med.* Fractiorem animo esse. *Al. leg.* fractiore. *Id.* 1. *de Orat. c.* 26. Fractus ac debilitatus metu. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 31. Ædui prœliis calamitatibusque fracti. *fiaccati, spogliati di forze*. *Sil. l.* 7. *v.* 253. His dictis fractus furor, & rabida arma quierunt. *vinto, compresso*. *Senec. in Phœniss. v.* 186. Fractæ iræ, *placate*. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 52. fractus morboque fameque. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 5. Miles multo jam fractus membra labore. *spossato, infiacchito*. *Id. l.* 2. *od.* 7. *v.* 11. fracta virtus. *Cic. de Amic. c.* 16. Spes amplificandæ fortunæ fractior. *h. e.* debilior, magis languens. *Sil. l.* 17. *v.* 350. Fracta fœdera. *violate, rotte*. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 18. postquam omnis res mea Janum Ad medium fracta est. *Jam rovinate tutte le mie facoltà*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 240. res fractæ. & 3. *Æn. v.* 53. fractæ opes. *h. e.* afflictæ, accisæ, *in decadenza, in rovina*. *Vellej. l.* 2. *c.* 74. Fractæ Brutianæ partes. *vinta la fazione di Bruto*. *Lucan. l.* 7. *v.* 683. nec te videre superbum Prospera bellorum, nec fractum adversa videbunt. *avvilito*. *Lucret. l.* 2. *v.* 1149. fracta est ætas, effetaque tellus. *indebolita*. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 4. *sub fin.* Fracti æstus, & nondum orta frigora. *Plin. l.* 2. *ep.* 14. Fracta pronuntiatione dicere. *h. e.* effeminata, enervi: cui opponitur intenta, incitata, fortis. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. M. Tullium suorum homines temporum incessere audebant, ut in compositione fractum, exsultantem, ac pæne viro molliorem. *h. e.* mollem, delicatum, solutum, enervem, elumbem, ut est apud *Auctor. dial. de Oratorib. c.* 18. Alio sensu *Cic. de clar. Orat. c.* 83. Genus dicendi fractum & minutum. *h. e.* in quo franguntur numeri orationis, & volubili comprehensione neglecta, incisim omnia dicuntur. V. *eund. in Orat. c.* 67. Ceterum pro molli & effeminato ponitur *fractus* etiam in illo *Petron. c.* 119. fractique enervi corpore gressus. & *Juvenal. sat.* 2. *v.* 111. fracta voce loqui. & *Tacit. Ann.* 14. *c.* 20. fractos sonos & dulcedinem vocum perite audire. & *Claudian. l.* 2. *in Europ. v.* 262. verbisque sonat plorabile quiddam Ultra nequitiam fractis.

FRÆNUM, &c. V. *Frenum*.

FRAGA, orum, n. *fragole*, morum herbarum humi repentium, colore rubeo, gustu suavissimum. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 92. humi nascentia fraga. *Ovid. Metam.* 1. *v.* 104. Montanaque fraga legebant. *Plin. l.* 15. *c.* 24. Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud, &c. *Senec. in Hippol. v.* 516. fraga parvis vulsa dumetis. ¶ In singulari nu-

numero caret exemplis. ¶ Græce in Gloss. μεμαλακισμένον dicitur.

FRAGES. V. Fraces.

FRAGESCO, is, n. 3. frangor. Translate Accius apud Non. c. 2. n. 389. Neque fere hominum pectora fragescunt, donec vim persenserint imperii. h. e. vincuntur, molliuntur, domantur.

FRAGILIS, le, fragile, ψαθυρός, κατεαγής, εὔθραυστος, qui facile frangitur. Virg. Ecl. 8. v. 40. Fragiles rami. Horat. l. 3. od. 2. v. 28. Fragilis phaselus. Gell. l. 6. c. 2. extr. Caput ictibus parvis fragile. Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 26. Aquæ fragiles. h. e. glacies. Plin. l. 12. c. 8. Saccharon est mel in arundinibus collectum, candidum, dentibus fragile. Id. l. 34. c. 8. sub fin. Æs malleis fragile. Id. l. 11. c. 28. Tenuior fragiliorque penna. Ovid. 15. Metam. v. 169. Utque novis fragilis signatur cera figuris. h. e. quæ facile flectitur, & fingitur. Lucret. l. 6. v. 112. fragilis sonitus chartarum. h. e. similis sonitus, & crepitus rerum, quæ franguntur. Sic Virg. Ecl. 8. v. 82. fragiles lauri. h. e. qui ardendo fragorem & crepitum edunt. Et Propert. l. 4. el. 7. v. 20. Pollicibus fragiles increpuere manus. h. e. similem fragori sonum dederunt, & tanquam frangerentur. ¶ Translate Cic. de Fin. l. 2. c. 27. Quis enim confidit, semper sibi illud stabile & firmum permansurum, quod fragile & caducum sit? Id. de somn. Scip. c. penult. Fragile corpus animus sempiternus movet. Ovid. 4. Trist. el. 8. v. 3. Jam subeunt anni fragiles, & inertior ætas. h. e. senectus morbis & morti obnoxia. Plin. in Paneg. c. 78. Hominum ævum omne & breve, & fragile est. Sil. l. 3. v. 386. Sonipes ævi fragilis. di corta vita. Et Cic. de Amic. c. ult. Res humanæ fragiles caducæque sunt. Senec. in Hippol. v. 489. fragilis favor. h. e. inconstans. Sallust. in Catil. c. 1. Divitiarum & formæ gloria fluxa atque fragilis est: virtus clara æternaque habetur. Plin. in proœm. l. 7. de homine. Nulli vita fragilior. & ibid. c. 24. de memoria. Nec aliud est æque fragile in homine. ¶ In illo Horat. l. 1. sat. 8. v. 39. fragilis Pediatia, furque Voranus, fragilem interpretantur mollem, impudicum: ut frangere in obscenis simile sit τῷ dividere. Certe fractus pro molli, soluto, effeminato ponitur. V. Fractus. ¶ Superlat. fragilissimus est apud Hieron. in cap. 4. Ezech. nam quod affertur a Prisciano. l. 6. pag. 718. Putsch. ex Actio in Annal. Ut quam fragilissimus alvus, Nonius c. 3. n. 22. habet frigidissimus.

FRAGILITAS, atis, f. fragilezza, fragilità, ψαθυρότης, frangendi facilitas. Plin. l. 34 c. 14. a med. Tenuiora ferramenta oleo restingui mos est, ne aqua in fragilitatem durentur. Id. l. 16. c. 14. extr. Tus probatur candore, amplitudine, fragilitate. ¶ Translate Cic. 5. Tuscul. c. 1. Humani generis imbecillitatem fragilitatemque extimescere. Plin. l. 4. ep. 24. Tantas conversiones aut fragilitas mortalitatis, aut fortunæ mobilitas facit. Apul. l. 9. Metam. Fragilitas fidei humanæ.

FRAGITIS. V. Sphragitis.

FRAGIUM, ii, n. frattura, fractura. Apul. l. 9. Metam. Crurum ei fragiure ominata.

FRAGMEN, inis, n. pezzo, frammento, κλάσμα, pars rei fractæ. Virg. 10. Æn. v. 306. Fragmina remorum. Valer. Flacc. l. 6. v. 250. teli. Ovid. Metam. 11. v. 562. navigii. Sueton. in Claud. c. 28. panis. Colum. l. 9. c. 15. extr. favorum. ¶ Item fractio, fractura. Valer. Flacc. l. 3. v. 477. Percussit fabitin deceptum fragmine pectus.

FRAGMENTUM, ti, n. frammento, idem quod fragmen. Cic. pro Sext. c. 37. Inermem tribunum alii gladiis adoriuntur, alii fragmentis septorum, & fustibus. Id. 2. de nat. Deor. c. 32. Fragmentum lapidis. Curt. l. 9. c. 9. Avulsarum tabularum, remorumque fragmenta. Plin. l. 9. c. 8. panis. Id. l. 36. c. 23. silicis. Virg. 4. Georg. v. 304. remea. Plin. l. 37. c. 2. a med. Fragmenta crystalli farciri nullo modo queunt. Lucan. l. 9. v. 33. mille carinis Abstulit Emathiæ secum fragmenta ruinæ. h. e. reliquias Pompejani exercitus cæsi.

FRAGOR, oris, m. frangimento, frattura, fractura, fractio, κλάσις. Lucret. l. 1. v. 747. Deinde quod omnino finem non esse secandis Corporibus faciunt, neque pausam stare fragori. ¶ Metonymice, quia frangendo fit sonus, sæpius est fracasso, fragore, scroscio, stroscio, κτύπος, strepitus, crepitusque rerum, quæ franguntur: omnisque sonus illi similis. Liv. l. 1. c. 29. Fragor tectorum, quæ diruebantur, ultimis urbis partibus audiebatur. Ovid. Metam. 8. v. 340. Sternitur incursu nemus, & propulsa fragorem Silva dat. Valer. Flacc. l. 6. v. 504. virum, lituumque fragores. Virg. 1. Georg. v. 306. Continuo ventis surgentibus aridus altis Montibus audiri fragor. & lib. 1. Æn. v. 158. fragor pelagi. & lib. 2. v. 692. subitoque fragore Intonuit lævum. suono. Valer. Flacc. l. 3. v. 218. Armorum fragor. & lib. 6. v. 753. belli. & lib. 2. v. 502. fulmineus. Plin. l. 6. c. 29. a med. Nilus præcipitans se, fragore auditum accolis aufert. Quintil. l. 8. c. 3. Fragor plaudentium & acclamantium. Plin. l. 6. ep. 32. sub fin. & Senec. in Troad. v. 174. Vastus fragor. Lucret. l. 5. v. 110. horrisonus. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 163. raucus. Ovid. 3. Fast. v. 368. gravis. Valer. Flacc. l. 1. v. 819. & Ovid. 1. Metam. v. 269. Fit fragor. Id. 1. Trist. el. 2. v. 46. personat. ¶ De rumore. Valer. Flacc. l. 1. v. 753. regemque fragor per mœnia differt Mille ciens manus.

FRAGOSE, adverb. con fracasso, sonore, cum strepitu. Plin. l. 16. c. 10. Quippe secures respuuntur, & fragosius findunt, ægrius revelluntur.

FRAGOSUS, a, um, pien di fracasso, strepitoso, fragoris plenus. Virg. 7. Æn. v. 566. medioque fragosus Dat sonitum saxis, & torto vertice torrens. Claudian. in II. Consul. Stilich. v. 337. Murmura fragosa leonum. Valer. Flacc. l. 2. v. 622. fragosa vada. & vers. 198. nimbisque, & luce fragosa Prosequitur polus, & tonitru pater auges honoro. & lib. 4. v. 262. Maleæ arx fragosa. ¶ Item fragilis, fragile, ut videtur, in illo Lucret. l. 2. v. 859. Mollis, lenta, fragosa, putricava, corpore raro. Al. leg. Molli lenta, fragosa putri, cava corpora raro. ¶ Item asper, præruptus, & quasi fractus: unde confragosus. Ovid. 4. Metam. v. 777. silvis horrentia saxa fragosis. Grat. in Cyneg. v. 527. fragosus mons. ¶ Hinc translata Quintil. l. 9. c. 4. Quanto vehementior fluminum cursus est prono alveo, ac nullas moras objicienti, quam inter obstantia saxa fractis aquis ac reluctantibus; tanto quæ connexa est, & totis viribus fluit, fragosa & interrupta melior oratio. & ibid. post med. Optime de compositione judicant aures, quæ & plena sentiunt, & parum expleta desiderant, & fragosis offenduntur, & lenibus mulcentur, &c. Diomed. Grammat. l. 3. pag. 499. Fragosi versus sunt, qui illevigato sono & incondito variantur.

FRAGRANS, antis, odorosa, fragrante, εὐώδης, valde olens, odorus. Virg. 4. Georg. v. 169. redolentque thymo fragrantia mella. (Diomed. l. 1. pag. 304. Putsch. ait, thymo non ad redolent, sed ad fragrantia referri.) Sil. l. 15. v. 117. fragrans amomum. Sueton. in Vespas. c. 8. Adolescens fragrans unguento. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 144. Domus Assyrio odore fragrans. Apul. l. 6. Metam. fragrans balsama Venus. & lib. 10. Tota suave fragrans cavum. & ibid. Fragrantissimum unguentum.

FRAGRANTER, con fragranza, fragrando. Solin. c. 38. (al. 52.) Crocum Ciliciæ spirat fragrantius.

FRAGRANTIA, æ, f. fragranza, magni odoris exhalatio. Valer. Max. l. 9. c. 1. extern. 1. Unguentorum fragrantia.

FRAGRO, as, avi, atum, n. 1. render odore, olire, ὄζω, odorem emitto, oleo. Est verbum mediæ significationis, tam de bonis, quam de malis odoribus usurpatum, sæpius tamen de bonis. Martial. l. 6. epigr. 55. Fragrare casia, cinnamoque. & lib. 5. epigr. 38. Fragravit ore, quod rosarium Pæsti. & lib. 3. epigr. 58. Multa fragrat testa senibus autumnis. Solin. c. 37. (al. 50.) ad fin. Gemma vinum fragrat. V. alia in Fragrans. ¶ De malis. Valer. Flacc. l. 4. v. 493. Fragrat acerbus odor, patriique exspirat Averni Halitus. Martial. l. 1. epigr. 88. Ne gravis hesterno fragres, Fescennia, vino.

FRAGUM. V. Comaron.

FRAMEA, æ, f. lancia, vel hasta lingua Germanica. Juvenal. sat. 13. v. 78. Juret per Martis frameam. Tacit. de Germ. c. 6. Hastas, vel ipsorum vocabulo, frameas gerunt, angusto & brevi ferro: sed ita acri, & ad usum habili, ut eodem telo, prout ratio poscit, vel cominus, vel eminus pugnent. ¶ Augustin. ep. 120. c. 16. non hastam sed gladium esse contendit: fortasse quia tempore suo, vel saltem apud Afros, ea significatione usurpabatur.

FRANCIA, æ, f. Germaniæ regio, Sueviæ & Saxoniæ contermina: cujus populi Franci, transmisso Rheno, Gallias occuparunt, iisque nomen suum dederunt. Ejus meminit Auson. in Mosell. seu Edyll. 10. v. 434. & Edyll. 8. v. 29. & Claudian. l. 1. in I. Consul. Stilich. v. 237. Populorum autem Id. Claudian. ibid. v. 227. & alibi, & Vopisc. in Proculo, c. 13. &c. ¶ Hieronymus in vita Hilarionis Franciam pro Germania accipit, tanquam pro toto partem. Plura qui volet, Geographos adeat.

FRANCICUS, a, um, ad Francos pertinens. Francicus dictus est Probus Imp. a devictis Francis. Vopisc. in ejus vita, c. 11.

FRANCUS, a, um, ad Francos pertinens. Hieron. in vita Hilarion. Qui Francam tantum, & Latinam linguam noverat.

FRANGO, is, fregi, fractum, a. 3. spezzare, rompere, frangere, ἄγνυμι, rumpo, frango, comminuo. Horat. l. 2. sat. 8. v. 72. Frangere patinam. Id. epod. 3. v. 2. guttur parentis. strozzare, strangolare. Ovid. 12. Metam. v. 348. vultum minitantiaque ora Robore nodoso, præduraque tempore fregit. Virg. 3. Æn. v. 623. cum de numero cum corpore nostro Frangeret ad saxum. Valer. Flacc. l. 3. v. 589. frangere quidpiam sub dentibus. Plin. l. 8. c. 21. Crocottæ dentibus omnia frangentes. Id. l. 37. c. 4. Adamas in parvas frangitur crustas. Plaut. Capt. 2. 2. 21. Frangere aulas in caput alicui. Virg. 2. Georg. v. 400. glebas bidentibus. Cic. Fam. 9. ep. 16. a med. Fluctus a saxo frangitur. Lucan. l. 6. v. 265. cum se tollentibus Euris, Frangentem fluctus scopulum ferit. Valer. Flacc. l. 7. v. 354. valuti cum turbine se se Ipsius Æoliæ frangunt se in limine venti. Id. l. 1. v. 363. & Claudian. de III. Cons. Honor. v. 56. frangere æquora remis. Solin. c. 15. (al. 25.) Apud Albanos nati canes feris anteponuntur: frangunt tauros, leones premunt. h. e. morsu rumpunt, & interimunt. Valer. Flacc. l. 2. v. 458. implevit gemitu cum taurus acerbo Avia, frangentem morsu super alta leonem Terga ferens. Stat. 12. Theb. v. 27. indomitos ut cum Massyla per arva Armenti reges magno leo fregit hiatu. Adde Horat. l. 1. od. 23. v. 10. Plin. l. 8. cap. 40. a med. & Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 22. ¶ Sæpe frangere dicitur, qui fracturam in aliqua re sua patitur. Cic. 2. de Orat. c. 62. Excusavit, quod brachium fregisse diceret. Ovid. 5. Fast. v. 122. Capra fregit in arbore cornu. Plin. l. 2. ep. 1. Per lubricum pavimentum, fallente vestigio, cecidit, coxamque fregit. Terent. Andr. 1. 3. 17. Navem fregit apud Andrum insulam. naufragò. ¶ Significat etiam comminuere, pinsere, pistare, frangere, macinare. Plin. l. 18. c. 7. a med. Hordeum molis frangere. Valer. Flacc. l. 2. v. 448. farra saxo. ¶ Item inflectere. Quintil. l. 1. c. 6. (al. 11.) sub fin. Comam in gradus frangere. ¶ Item debilitare, infirmare. Plin. l. 11. c. 49. Testes homini injuria, aut sponte naturæ franguntur. Sil. l. 6. v. 474. tot bellis, atque annis fregimus ævum. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) Mollis educatio nervos omnes & mentis & corporis frangit.

git. ¶ Item mollire, macerare. *Valer. Flacc. l. 6. v. 358.* bovis exfuvias multo frangere olivo. ¶ Translate effeminare *Quintil. l. 11. c. 3.* Faucium vitio & frangitur, & obscuratur, & exasperatur, & scinditur vox. *Sil. l. 11. v. 484.* Sic tum Pierius bellis durata virorum Pectora Castalio frangebat carmine Teuthras. *Stat. l. 3. Silv. 4. v. 74.* nunc frangere sexum, Atque hominem mutare, nefas. *Petron. in Satyr. c. 119.* exsectaque viscera ferro In Venerem fregere viros. & *cap. 128.* Risus frangit vultus. *h. e.* reddit lasciviores, molliores, & amabiliores. ¶ Sæpissime transfertur ad incorporea, & significat multo cum vi infringere, domare, vincere, retundere, infirmare, contundere, *abbattere, vincere, domare, fiaccare, reprimere. Cic. de Provin. Consul. c. 13.* Ortum repente bellum prœliis fregit. *Ovid. 3. Trist. el. ult. v. 33.* Ingenium fregere meum mala. *Cic. de Provin. Consul. c. 13.* Nationes frangere, & domare. *Cic. 2. Offic. c. 11.* Hostem frangere & comminuere. *Id. Phil. 13. c. 13.* Contundere & frangere exsultantis prædonis audaciam. *Poeta quidam apud eund. pro Rabir. Post. c. 10. extr.* Vis summas frangit infirmatque opes. *Quintil. in proœm. l. 1. ad fin.* Nudæ illæ artes, nimiæ subtilitatis affectatione, frangunt atque concidunt quidquid est in oratione generosius. *Cic. pro Marcell. c. 3.* Debilitare ac frangere aliquid. *Id. pro Dom. c. 21.* Vim furiosam vesani tribuni superare & frangere. *Id. Catil. 1. c. 9.* Te ut ulla res frangat? tu ut unquam te corrigas? *ti mortifichi. Sil. l. 1. v. 161.* Obstinacem ad prœlia frenis Frangere equum. *domare, maneggiare. Plin. l. 1. ep. 12.* Morbum abstinentia vincere & frangere. *Quintil. declam. c. c. 16.* Frangere & rumpere somnos. *Id. l. 9. c. 4. a med.* cursum. & *lib. 10. c. 3. ad fin.* impetum. *Petron. c. 111.* alicujus pertinaciam. *Cic. in fragm. apud Non. c. c. n. 375.* avaritiam. *Valer. Flacc. l. 2. v. 315.* iras. *Cic. in Pison. c. 14.* alicujus furorem & petulantiam. *Id. 3. de Legib. c. 13. extr.* libidines. *Id. 2. de Orat. c. 19.* cupiditates. *Id. Fam. 4. ep. 4.* consilium alicujus. *rompere, disfare il disegno.* & *lib. 1. ep. 4.* alicujus sententiam. *ributtare il parere. Id. de clar. Orat. c. 25.* Qui injuria accepta, fregit Ti. Gracchum patientia. *Lucret. l. 4. v. 1077.* Sed leviter pœnas frangit Venus inter amorem. *h. e.* minuit, leviores reddit. *Virg. 4. Georg. v. 400.* doli circum hæc demum frangentur inanes. ¶ Passive *Cic. 1. Offic. c. 20.* Non est consentaneum, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate. *h. e.* propter vitæ cupiditatem. *Id. c. Tuscul. c. 21.* Frangi pudore. *Id. c. de Fin. c. 29. extr.* dolore. *Id. c. Phil. c. 15.* Frangi animo. *Id. Attic. l. 7. ep. 12.* misericordia alicujus. & *Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 1.* Animos frangi & debilitari molestiis non oportet. *Id. pro Sull. c. 6.* Quibus ego rebus, judices, ita flectebar animo, atque frangebar, ut, &c. *Senec. in Thyest. v. 199.* novi ego ingenium viri indocile: flecti non potest, frangi potest. *Nepos in Dion. c. 7.* Frangi cura rerum. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 63.* Cum video quam sint mea fata tenacia, frangor. ¶ Est etiam rumpere, violare. *Cic. in Pison. c. 10.* Frangere fœdus. *Id. pro Rosc. Com. c. 6.* fidem. *Horat. l. 1. ep. 13. extr.* mandata. *Grat. in Cyneg. v. 451.* fas. *Cic. Fam. 9. ep. 16. a med.* Ut neque offendam animum cujusquam, nec frangam dignitatem meam. *avvilisca. Ovid. 1. Fast. v. 301.* Venus & vinum sublimia pectora frangit. *h. e.* corrumpit, labefactat, de statu dejicit. ¶ *Frangere se* est debilitare, enervare, *snervarsi. Cic. pro Arch. c. penult.* Nec animus tantis se laboribus frangeret, neque tot curis vigiliisque angeretur. ¶ Item se ipsum vincere, *superar se stesso. Id. Fam. 4. ep. 6.* Cum frangerem jam ipse me, cogeremque illa ferre tolerenter. ¶ *Calor se frangit*, h. e. remittit. *Cic. 1. de Orat. in fin.* Scævola paulum quiescet, dum se calor frangat. *Varr. l. 2. R. R. cap. c. ad fin.* Ante quam calores aut frigora se fregerunt. Sic *Martial. l. 1. epigr. 50. v. 15.* Æstus serenos aureo franges Tago. *h. e.* refrigerabis, mitigabis. ¶ *Frangere iter*, deflectere ab itinere instituto, alio diverti: vel iter, seu gradum minuere. *Stat. 10. Theb. v. 231.* nec caligantibus arvis Terretur, nec frangit iter. ¶ *Frangere clivum*, V. Clivus. ¶ *Frangere fluvium* de natante, & adversi fluminis impetum vi superante. *Sil. l. 8. v. 555.* undosum frangere nando, Indutus thoraca, vadum. *Lucan. l. 8. v. 374.* Nec franget nando violenti vorticis amnem. Adde *Sil. l. 3. v. 457.* ¶ *Frangere diem mero* apud *Horat. l. c. od. 7. v. 6.* est actiones curasque intermittendo, diem veluti rumpere, & genio poculisque indulgere. *partem solido demere de die* dixit *Id. l. 1. od. 1. v. 20.* ¶ *Frangere vina* apud *Martial. l. 14. epigram. 103.* & *c11.* & *Plin. l. 14. c. cc.* est eorum vim austeritatemque mitigare, ac leniorem reddere, quod vel nive refrigerando, vel saccis percolando fit. Hoc sensu etiam *castrare vina* dicitur. ¶ *Frangere torum* est toris discumbere, eosque alte exstructos & molles pondere corporis deprimere & calcare. *Martial. l. c. epigr. 59.* & *l. 4. epigr. 8.* ¶ Consonans una alteram *frangere* dicitur, apud *Quintil. l. 1. c. 4.* (*al. 6.*) cum prior posterioris sonum ac vim veluti comprimit, ac imminuit, ut muta liquidam.

FRATER, tris, m. *fratello, frate*, ἀδελφός, qui iisdem parentibus genitus est: ab Æolico φράτηρ pro φρήτηρ, sodalis, inquit *Fest.* vel quod sit *fere alter*: quod posterius etymon etiam *Nigid.* apud *Gell. l. 13. c. 10.* & *Non. c. 1. n. 156.* posuit. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Mi frater, mi frater, mi frater, tu ne id veritus es, ne, &c. *Virg. 4. Æn. v. 325.* Quid moror? an mea Pygmalion dum mœnia frater Destruat? *Plaut. Pœn. 5. 4. 25.* Quid est, fratris mei gnate? *a mio nipote? Plin. l. 8. ep. 11.* Cum affectum tuum erga fratris filiam cogito. *tua nezza.* ¶ De fratribus arvalibus. V. *Arvales.* ¶ *Divi fratres* qui sint, V. in *Divus.* ¶ *Dii Fratres* apud *Propert. l. 3. eleg. 10. v. 20.* sunt Castor & Pollux. *Sueton. in Calig. c. 22.* Consistens sæpe inter fratres deos medium se adorandum adeuntibus exhibebat. ¶ *Fratres gemini* sunt duo eodem partu editi, *gemelli. Cic. pro Cluent. c. 16.* C. & L. Fabricii fratres gemini fuerunt ex municipio Aletrinate. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 77.* Flebat avus, Phœbeque soror, fratresque gemelli. *Quintil. l. 9. c. 4.* minus recte dici ait *gemini fratres*, quia si præcesserint *gemini, fratres* addere non est necesse. *V. Ancilla.* Id tamen Poetæ non curant. *Virg. 7. Æn. v. 670.* Tum gemini fratres Tiburtia mœnia linquunt. *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 250.* Et geminos fratres, Tyndareumque putes. *h. e.* Castorem & Pollucem, quos *fratres deos* appellant (ut dictum est) etiam *Id. l. 1. Fast. v. 707.* & *Albinov. ad Liv. el. 1. v. 290.* Sic *Plaut. Mil. c. 2. 103.* Gemina soror. Neque historici. *Sueton. in Cæs. c. 10.* Geminis fratribus ædes in foro constitutam. *Liv. l. 1. c. 5.* Cum audisset, geminos esse fratres, &c. Neque oratores. *Cic. 2. de Divin. c. 43.* Procles, & Eurysthenes gemini fratres fuerunt. ¶ *Fratres germani* dicuntur, qui ex eodem patre, eademque matre nati sunt, *fratelli carnali. Cic. pro Dom. c. 45.* Cum se fratrem uxoris tuæ fratri tuo germano antelatum videbat. ¶ *Fratres uterini*, qui nati sunt ex eadem matre, sed non ex eodem patre, *uterini. Impp. Diocler. & Maxim. l. 5. Cod. tit. 62. leg. 21.* ¶ His opponuntur *consanguinei*, qui ex eodem patre sunt, sed non ex eadem matre. *V. Consanguineus.* ¶ *Fratres patrueles*, qui ex duobus fratribus progeniti sunt, *cugini, fratelli cugini. Cic. pro Planc. c. 27.* Hic illius frater patruelis, & socer. ¶ Hi aliquando *fratres* absolute dicuntur, ut & *Augustin. l. 15. de Civ. Dei, c. 16. a med.* docet. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 27.* Quid, quod avus nobis idem Pelopeius Atreus? Et si non esses vir mihi, frater eras. Sic Ajax apud *eund. Metam. 13. v. 31.* fratrem dicit Achillem, qui erat filius Pelei patrui sui. ¶ Etiam consobrini. *Cic. enim post redit. in Sen. c. 10.* Q. Metellum Nepotem *fratrem* dicit P. Clodii Pulcri, cum essent duarum sororum filii. ¶ Fratrum nomine veniunt etiam sorores, cum simul enumerantur. *Paul. Dig. lib. 10. tit. c. leg. 38.* Lucius, & Titia fratres emancipati a patre. *Modestin. lib. c. tit. 14. leg. 35.* Tres fratres, Titius, Mævius, & Seja communem hereditatem inter se diviserunt. ¶ Sæpe *frater* est blanda amici appellatio. *Juvenal. sat. 5. v. 135.* Da Trebio, pone ad Trebium: vis, frater, ab istis Ilibus? o nummi, vobis hunc præstat honorem: Vos estis fratres. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 54.* frater, pater, adde: Ut cuique est ætas, ita quemque facetus adopta. *Quintil. declam. 321.* Quoties blandiri volumus his, qui esse amici videntur, nulla adulatio procedere ultra hoc nomen potest, quam ut fratres vocemus. ¶ Hinc aliquando *fratres* appellati sunt socii populi, conjunctionis & benevolentiæ causa. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 3.* Ut ne Suessones quidem, fratres consanguineosque suos, qui eodem jure, iisdem legibus utantur, unum imperium, unumque magistratum cum ipsis habeant, deterrere potuerint, quin, &c. & *lib. 1. c. 33.* & *Cic. Fam. 7. ep. 10.* & *l. 1. Attic. ep. 19.* Ædui, fratres consanguineique sæpenumero ab Senatu appellati. *Tacit. Ann. 11. c. 25.* Ædui soli Gallorum fraternitatis nomen cum populo R. usurpant. Adde *Eumen. in Paneg. ad Constantin. August. c. c.* & *3. in Orat. pro restaurand. schol. c. 4.* & *Lucan. l. 1. v. 427.* Sic in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 490. n. 13.* Gens Batavorum amici & fratres Rom. Imp. ¶ Speciatim vero *fratres*, & *sorores*, turpes amicos, & amices dicebant. *Martial. l. 2. epigr. 4.* Fratrem te vocat, & soror vocatur. Cur vos nomina nequiora tangunt? Adde *lib. 10. epigr. 65.* & frequenter *Petron. in Satyr.* & *Cic. pro Cœl. c. 13.* ¶ Translate *Plaut. Mil. 2. 2. 5.* Ego hanc macchæram mihi consolari volo, ne lamentetur, quia se jampridem feriatam gestitem, quæ misera gestit fratrem facere ex hostibus. *h. e.* hostium sanguini se immiscere, & veluti consanguineam fieri. Al. leg. *fartum facere.* V. *Fartum.* Alii qui *fratrem* retinent, interpretantur insicium ex carne concisa, afferuntque illud *Arnob. l. 7. pag. 231.* Cupientes addiscere, quid cum pultibus deo sit, quid cum libis, quid cum diversis fratribus. Sed hic quoque al. leg. *fartis.* ¶ *Fratres* etiam dicuntur, & *sorores*, quæ similia sunt. *Plin. l. 5. c. c. Mela l. 1. cap. 5.* & *Solin. c. 25.* (*al. 38.*) Exsurgit montibus septem, qui a similitudine fratres appellantur. Ἀδελφοί. *Plaut. Pœn. 1. 3. 8.* Obsecro te, Milphio, per hanc dexteram, perque hanc sororem lævam. ¶ De libris ab uno eodemque auctore editis, *Ovid. l. 1. Trist. el. 1. v. 107.* Aspicies illic positos ex ordine fratres. *Martial. l. 10. epigr. 3.* nec jam potes advena dici, Cujus habet fratres tot domus alta Remi.

FRATERCULO, as, n. 1. idem ac fratro: a *fraterculus. Plaut. in Frivolar.* citante *Festo* in *Sororiare.* Tunc papillæ primitus fraterculabant: illud volui dicere, Sororiabant. Ita hos versus emendat *Scalig.*

FRATERCULUS, li, m. *fratellino, fraticello*, ἀδελφίδιον, parvus frater. *Juvenal. sat. 4. v. 98.* Unde fit, ut malim fraterculus esse Gigantum. *idest* homo obscurus, cujus majores sint incogniti, tanquam e terra subito enatus, ut de Gigantibus poetæ fabulantur. ¶ Adhibetur & in blanditiis. *Timarchides* quidam in epist. ad *Apron.* apud *Cicer. Verr. 5. c. 66. extr.* Volo, mihi fraterculo tuo credas.

FRATERNE, adverb. *fraternamente, da fratello*, φιλαδέλφως, amore fraterno, ad similitudinem fratrum. *Cic. l. c. ad Q. Fr. ep. 15.* Quare facis tu quidem fraterne, quod me hortaris. *Id. Attic. l. 2. ep. 5. extr.* Tibi persuadeas, te a me fraterne amari.

FRATERNITAS, atis, f. *fraternità*, ἀδελφότης, fraterni amoris conjunctio. *Quintil. declam. 16. c. c.* Habet aliquem fraternitatis affectum. *Tacit. Ann. 11. c. 25.* Hedui soli Gallorum fraternitatis nomen cum populo R. usurpant.

FRATERNUS, a, um, *fraterno*, ἀδελφικός, ad fratrem pertinens. *Horat. l. 1. od. 21. v. 12.* Fraterna Apollinis lyra. *h. e.* quam a Mercurio fratre accepit. *Id. Epod. 7. v. 18.* Scelus fraternæ necis

h. e.

h. e. quo Romulus fratrem Remum necidit. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 1. c. 3. Propter amorem in nos fraternum. Id. pro Quint. c. 4. Pro fraterna necessitudine. Id. pro Cluent. c. 11. Fraterna hereditas. h. e. qua bona fratris acquirimus. Horat. ep. 10. l. 1. v. 4. Fraternis animis, quidquid negat alter, & alter: Annuimus pariter. Stat. init. 1. Theb. Fraternæ acies. h. e. bella inter fratres gesta. Ovid. Metam. 7. v. 366. quorum oculos Jupiter exosus, fraternis subdidit undis. h. e. mari, ubi suus frater Neptunus regnat. & lib. 13. v. 31. fraterna peto. h. e. res fratris mei. ¶ De iis qui juncti sanguine sunt, licet non fratres, Valer. Flacc. l. 1. v. 163. amplexus fraternaque pectora jungens. & vers. 178. fraternæ si dira accrescere famæ. Sermo est de Acasto, & Jasone, qui Peliæ, & Æsonis fratrum filii erant. ¶ De brutis animalibus, Virg. 3. Georg. v. 518. Mœrentem abjungens fraterna morte juvencum.

FRATILLI, villi sordidi in tapetis. Fest.

FRATRARE puerarum mammæ dicuntur, cum primum tumescunt, quod veluti fratres, pares oriuntur: quod etiam in frumento spica facere dicitur. Fest.

FRATRIA, æ, f. moglie del fratello, ἀνάτηρ, uxor fratris. Fratrum uxores ita se invicem appellant. Non. c. 19. n. 6. & Fest. ¶ Item pars hominum, apud Græcos, ut sodalitium, collegium, tribus. Varr. l. 4. L. L. c. 15. Sic Athenis φρατρία dicta est aliquando tertia pars Tribus, teste Poll. l. 8. c. 9. Alias est ipsa Tribus. Id. l. 3. c. 4. & Serv. ad Æn. 7. v. 286.

FRATRUELES, sunt duorum fratrum filii. Hieron. epist. 22. ad Eustoch. de custod. Virginit. c. 11. a med. in Cantic. 5. e. ubi Vulgata habet dilecti. ipse autem legit: Vox fratruelis mei, &c. Adde in proœm. l. 1. in Isai. in Cant. 7. 23. & vet. lapid. apud Murator. pag. 703. n. 1.

FRAUDATIO, onis, f. truffería, frode, inganno, furberia, πλεονέκτημα, ἀπάτη, actus fraudandi, fraus. Cic. Catil. 2. c. 11. Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia, hinc fides, illinc fraudatio. In formula edicti apud eund. pro Quint. c. 19. Qui fraudationis causa latitaret. In alia l. 3. Offic. c. 17. Ut inter bonos bene agier oportet, & sine fraudatione. Plaut. Asin. 1. 1. 9. Servi ad heri fraudationem callidum ingenium gerunt.

FRAUDATOR, oris, m. frodatore, truffatore, barattiere, πλεονέκτης, qui fraudat. Cic. Phil. 13. c. 12. Fraudator creditorum Trebellius. Id. pro Flacc. c. 20. Unam & eandem omnibus in locis esse fraudatorum & inficiatorum impudentiam. Senec. l. 4. de benef. c. 26. Ingratus, qui beneficiorum fraudator est.

FRAUDATORIUS, a, um, ad fraudandum pertinens. Fraudatorium interdictum est, quo rescinduntur ea, quæ in fraudem creditorum gesta sunt. Papinian. Dig. lib. 46. tit. 3. leg. 96. & Valens lib. 36. tit. 1. leg. 67.

FRAUDATRIX, icis, f. quæ fraudat. Tertull. de Resurr. carn. c. 22. Mira ratio; de fraudatrice servatrix.

FRAUDATUS, a, um, truffato, spogliato, ingannato, privato, per fraudem spoliatus, privatus, deceptus. In veteri formula apud Cicer. 3. Offic. c. 17. Uti ne propter te, fidemve tuam captus fraudatusve siem. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 60. Satisfacere, & fraudata restituere. Papinian. Dig. lib. 39. tit. 4. leg. 8. Fraudati vectigalis crimen. ¶ Translate Ovid. Heroid. ep. 6. extr. Fraudata conjugio. Id. 10. Metam. v. 196. Laberis, Oebalide, prima fraudate juventa. Sueton. in Calig. c. 48. Fraudatus triumpho. Horat. l. 2. sat. 6. v. 123. unctus olivo, Non qui fraudatis immundus Natta lucernis. Valer. Flacc. l. 2. v. 376. Vota patrum fraudata. Plin. l. 9. c. 36. Fraudatam profecto se luxuria credat. & cap. 39. de purpura. Sic gignitur laudatus ille pallor, saturitate fraudata. h. e. imminuta, ut color non satur sit, sed dilutior.

FRAUDIGER, a, um, fraudes gerens, fraudulentus. Tertull. in Genesi, c. 3. Femina fraudigeris misere decepta loquelis.

FRAUDO, as, avi, atum, a. 1. gabbare, truffare, defraudare, ἀποστερέω, πλεονεκτέω, est rem debitam, aut exspectatam non reddendo decipere, fallere, ludificare, per fraudem privare, fraudem facere. Cic. pro Flacc. c. 20. Cum multos minutis mercationibus fraudavisset. Id. Attic. l. 1. ep. 1. Cum Cæcilius a Vario magna pecunia fraudaretur. Id. 5. Verr. c. 8. Ut neque in segetibus, neque in areis, neque in horreis grano uno posset arator fraudare decumanum. Id. pro Rosc. Com. c. 6. Socium fraudare & fallere. Id. pro Cæcin. c. 3. Per tutelam aut societatem fraudare quempiam. Id. pro Quint. c. 24. Aliquem in hereditaria societate fraudare. Id. Phil. 6. c. 4. Fraudare creditores. Justin. l. 6. c. 2. milites stipendio. Sueton. in Ner. c. 5. aurigarios mercede. Liv. l. 2. c. 42. milites præda. ¶ Cum accus. rei, Cæs. l. 3. B. Civ. c. 59. Stipendium equitum fraudabant, & prædam omnem domum avertebant. Marcian. Dig. lib. 48. tit. 12. leg. 1. Annonam publicam fraudare. ¶ Fraudare legem est aliquid in fraudem legis committere. Terent. Dig. lib. 35. tit. 1. leg. 62. Ipso jure rescindi, quod fraudandæ legis causa esset adscriptum. ¶ Transfertur & ad alia, & ponitur pro spoliare, privare, adimere. Cic. 5. de Fin. c. 30. Audebo cetera, quæ secundum naturam sunt, bona appellare, nec fraudare suo veteri nomine. Colum. l. 3. c. 9. Benignissima parens natura quasque gentes atque terras ita muneribus propriis ditavit, ut tamen ceteras non in universum similibus dotibus fraudaret. Ovid. 14. Metam. v. 715. spe quoque fraudat amantem. Id. 1. Amor. el. 13. v. 17. Aurora pueros somno fraudat. & lib. 2. el. 14. v. 23. Quid plenam fraudas vitem crescentibus uvis? Id. 7. Metam. v. 250. artus anima fraudare senilis. Quintil. l. 2. c. 14. & Curt. sub fin. l. 4. aliquem laude sua. Plin. l. 30. c. 6. quempiam sua gloria. Vellej. l. 2. c. 92. Præclarum excellentis viri factum ne fraudetur memoria. Phædr. l. 4. fab. 19. v. 19. fraudare superos ture. Lucan. l. 2. v. 305. sanguine bellum. Liv. l. 2. c. 10. extr. In magna inopia pro domesticis copiis, unusquisque ei aliquid, fraudans se ipse victu suo, contulit. toglierdosi di bocca. Adde lib. 5. c. 47. & V. Defraudo. Fraudare quempiam ab aliquo re Prudent. dixit peristeph. 4. de S. Hippol. v. 146. ¶ Fraudassis pro fraudaveris est Plaut. Rud. 5. 2. 58. ¶ Fraudor, aris, dep. V. in Fraudor.

FRAUDULENTER, fraudolentemente, furbescamente, dolose, cum fraude, δολερῶς. Colum. l. 1. c. 8. Crudeliter, aut fraudulenter infestare. Plin. l. 30. c. 10. Nullum animal fraudulentius invidere homini, tradunt.

FRAUDULENTIA, æ, f. frode, furberia, inganno, δολιότης, fraus, fallacia, dolus. Plaut. Mil. 2. 1. 33. Os habet, linguam, perfidiam, malitiam, atque audaciam, confidentiam, confirmitatem, fraudulentiam. Id. Pseud. 1. 1. 7. Fretus mea industria, malitia, fraudulentia.

FRAUDULENTUS, a, um, frodolente, truffatore, furbo, pien di frode, δόλιος, fraudis plenus, fallax, dolosus. Cic. pro Quint. c. 18. Num malitiosum? negas. fraudulentum? jam id quidem arrogas tibi, & præclarum putas. Id. 2. Agrar. c. 35. Carthaginienses fraudulenti & mendaces. Id. 3. Offic. c. 21. Fraudulentæ venditiones. Gell. l. 7. c. 18. Fraudulenta calliditas. Quintil. l. 11. c. 3. circa med. Humerorum raro decens contractio est. breviatur enim cervix, & gestum quendam humilem, atque servilem, & quasi fraudulentum facit. Plaut. Capt. 2. 1. 38. Ex bonis pessimi & fraudulentissimi sunt. Plin. initio l. 30. Magice fraudulentissima artium. Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 28. Tanto fraudulentior deus vester, qui &c.

FRAUDULOSUS, a, um, fraudulentus. Paul. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 1. Furtum est contrectatio fraudulosa, lucri faciendi gratia, &c.

FRAUS, udis, f. frode, furberia, truffa, baratteria, gabbo, inganno, δόλος, ἀπάτη, ἀπατήματα, fallacia, circumscriptio, deceptio, qua quippiam alteri debitum non redditur, aut aufertur, & injuste acquiritur ac retinetur. Differt a dolo, qui tum in verbis, tum in rebus locum habet: fraus præcipue & proprie in rebus. Hoc tamen discrimen & raro servatur, & fere fraus de quocumque dolo, fallacia, ac deceptione dicitur. Plaut. Rud. 3. 2. 42. Fraudis, sceleris, parricidii, perjurii plenus. Cic. 1. Offic. c. 13. Cum duobus modis, idest aut vi, aut fraude, fiat injuria; fraus quasi vulpeculæ, vis leonis videtur: utrumque homine alienissimum, sed fraus odio digna majore. Id. Phil. 12. c. 5. extr. Sestertium septies millies avertisse Antonium judicavistis: num fraude poterit carere peculatus? Id. pro Quint. c. 18. Ista causa abs te tota per summam fraudem & malitiam ficta est. Phædr. l. 4. fab. 8. v. 7. Fraudem moliri. Sil. l. 6. v. 326. nectere. Senec. in Herc. Oet. v. 718. struere. Plin. l. 33. c. 3. extr. excogitare. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 14. Occasionem fraudis ac doli quærere. Senec. in Agam. v. 207. Fraude & furto aggredi aliquem. Tacit. 2. Hist. c. 60. Pleraque fortuita fraudi suæ assignantes. ascrivendo non sua furberia, ed astuzia, quello era avvenuto a caso. Plaut. Pseud. 2. 4. 25. Fraude parare aliquid. Horat. l. 1. od. 3. v. 28. Fraude mala quippiam facere. Justin. l. 24. c. 1. Fraude concordiæ pervenire ad aliquid. h. e. simulatæ concordiæ fallacia. ¶ Sine fraude, sine dolo, cum fide, vere, ex animo, fedelmente, sinceramente. Liv. l. 24. c. 47. Nihil præterea cum consule pacti, quam ut sine fraude Punicum emitteretur præsidium. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 22. Auxiliis provinciarum desperatis, se se dedere sine fraude constituunt. ¶ Fraus legum est, inquit Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 3. leg. 30. ubi id fit, quod lex fieri noluit, fieri autem non vetuit: & quod distat ῥητὸν ἀπὸ διανοίας, hoc distat fraus ab eo, quod contra legem fit. Plaut. Mil. 2. 2. 9. & Liv. l. 7. c. 16. extr. & Cic. 4. Attic. ep. 16. Fraudem legi facere. Plin. l. 10. c. 50. Inventumque diverticulum est, in fraudem legum, gallinaceos quoque pascendi. Paul. Dig. loc. cit. leg. 29. In fraudem legis facit, qui salvis verbis legis, sententiam ejus circumvenit. ¶ In fraudem alicujus quippiam facere est fraudandi ejus causa. Ulpian. Paul. Papinian. &c. tota titulo 9. qui inscribitur. Quæ in fraudem creditorum, &c. lib. 42. Dig. & alibi. ¶ Sumitur etiam fraus passive pro deceptione, dolo, periculo, quod quis subit. Cic. Attic. l. 11. ep. 16. Incidere in fraudem. Id. 3. de Orat. c. 60. deduci. Id. in Pison. c. 1. impellere. Plancus ad Cicer. Fam. 10. ep. 23. induci. Plaut. Mil. 2. 5. v. 42. illicere. Lucret. l. 4. v. 815. inducere se. Virg. 10. Æn. v. 72. agere. Lucret. l. 6. v. 186. Nec tibi sit fraudi, quod nos inferne videmus, Quam sint lata magis, &c. h. e. ne te in errorem inducat, decipiat. Id. l. c. v. 187. dare alicui fraudem. h. e. occasionem errandi. ¶ Item pro quocumque scelere, & noxa, scelleraggine, peccato, reità. Cic. l. 2. de Divin. c. 4. Neglectis rebus divinis, impia fraude obligari. Horat. l. 1. od. 28. v. 30. Negligis immeritis nocituram Postmodo te natis fraudem committere? Cic. 1. Tuscul. c. 30. Republ. violanda fraudem inexpiabilem concipere. Id. pro Rabir. perduell. c. 9. Fraudem capitalem admittere. Id. 1. de Orat. c. 46. Scelus ac fraudem nocentis supplicio constringere. Id. in Pison. c. 18. extr. Fraudem suscipere. ¶ Et pro pœna, detrimento, pena, danno, pregiudizio. Aliud tamen est fraus, inquit Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 131. aliud pœna. Fraus enim sine pœna esse potest (cum scilicet noxa quidem committitur, sed quam nulla pœna consequitur) pœna sine fraude esse non potest (quia omnis pœna damnum affert.) Pœna est noxæ vindicta: fraus & ipsa noxa dicitur, & quasi pœnæ quædam præparatio. In veteri formula fœderis apud Liv. l. 1. c. 24. Fecialis regem ita rogavit: Rex, facis ne me tu nuntium populi R. Quiritium? Rex respondit: quod sine fraude mea, populique R. Quiritium fiat, facio. Cic. 7. Attic. ep. ult. Quod rectius fuit, id mihi frau-

fraudem talit. ¶ *Fraudi esse* est detrimento esse, *esser di pregiudizio*. *Cic. pro Mur. c.* 35. Non igitur, si L. Natta in equitum centuriis voluit esse, id erit ejus vitrico fraudi, aut crimini. *Id. pro Cluent. c.* 33. Multam petivit: qua lege? quod in legem non juratiet: quæ res nemini unquam fraudi fuit. *Id.* 5. *Attic. ep. ult. med.* Fit gratia Bruti senatusconsultum: ut neve Salaminius, neve qui eis dedisset, fraudi esset. *Id. Phil.* 5. *c.* 12. Censeo, ut iis, qui in exercitu Antonii sunt, ne sit ea res fraudi, si ante calendas Februar. ab eo discesserint. ¶ *Sine fraude*, sine noxa, aut sine damno, impune. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 24. & *Plin. l.* 21. *c.* 3. Coronam virtute partam, & ei, qui peperisset, & ejus parenti sine fraude esse lex impositam jubet. *Sallust. in Catil. c.* 37. Senatus ceteræ multitudini diem statuit, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere. *Horat. l.* 2. *od.* 19. *v.* 19. nodo coerces viperino Bistonidum sine fraude crines. *senza nocumento*. ¶ *Fraus loci* est error ex ignoratione loci. *Virg.* 9. *Æn. v.* 397. ¶ *Fraus* interdum est convicium in fraudulentum hominem, ut *scelus* in sceleftum. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 130. Legirupa, pernicies adolescentum, fur, fugitive, fraus populi. *Terent. Heaut.* 5. 4. 10. Gerro, iners, fraus, heluo, ganeo. ¶ Apud *Marcian. Capell. l.* 1. *pag.* 16. dea est, quæ crebro Cyllenio obsequitur. ¶ In genitivo plurali & *fraudium* habet, & *fraudum*. *Gell. l.* 14. *c.* 2. Homo plenus perfidiarum & fraudum. *Cic.* 3. *Offic. c.* 18. *extr.* Qui fons est fraudium, maleficiorum, scelerum omnium. Est qui legit *fraudum*, sed contra plerasque libb. vet. & MSS. *fraudum* habet etiam *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 214.

FRAUSUS, a, um, particip. activæ significationis, qui fraudem commisit. *Festus*: Frausus erit, fraudem commiserit. *Plaut. Asin.* 2. 2. 80. Metuo, in commune ne quam fraudem frausus sit. *Liv. l.* 23. *c.* 14. Qui capitalem fraudem frausi. *Plerique omnes leg.* ausi.

FRAX. V. *Fraces*.

FRAXARE, vigiliam circumire. *Fest.* unde *fraxatores*, qui vigilias obeunt. V. Etymologus.

FRAXINEUS, a, um, *di frassino*, *μελίνος*, qui est ex fraxino. *Virg.* 6. *Æn. v.* 181. Fraxineæque trabes. *Id.* 2. *Georg. v.* 359. Fraxineasque sudes. *Colum. l.* 6. *c.* 3. Fraxineam frondem. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 369. Fraxinea hasta.

FRAXINUS, i, f. *frassino*, *μελία*, arbor procera, & teres, pinnata folio, materie ad plurima utili, hastis præcipue; umbræ inimica serpentibus. Ejus duo sunt genera, longa & enodis una, altera brevior, durior, fuscior, laureis foliis. Alii situ divisere, in campestrem crispam, & montanam spissam. Hæc, & alia *Plin. l.* 16. *c.* 13. Hinc *Virg. ecl.* 7. *v.* 65. Fraxinus in silvis pulcherrima, pinus in hortis. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 102. & infandos belli potura cruores Fraxinus. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 141. Nam Clytii per utrumque graci librata lacerto Fraxinus acta femur. *h. e.* fraxinea hasta. synecdoche. Sic *lib.* 12. *v.* 324. serrataque collo Fraxinus adacta est. ¶ Adjective *Ovid. Heroid. ep.* 21. *v.* 76. Ut quatitur tepido fraxina virga noto.

FREGELLÆ, arum, urbs, & colonia Latii ad Lirim fluvium. *Sil. l.* 8. *v.* 477. obsessæ campo squalente Fregellæ. *Id. l.* 12. *v.* 529. Et quæ fumantem texere giganta Fregellæ. V. *Typhoeus*. ¶ Item locus Romæ ubi habitabant frequentes urbis illius hospites. *Festus*.

FREGELLANUS, a, um, ad Fregellas pertinens, ut Fregellanus ager, *Liv. l.* 26. *c.* 9. Fregellanum bellum, *Cic.* 2. *Agrar. c.* 33. Fregellana vitis, *Colum. l.* 3. *c.* 2. ¶ *Fregellani*, *orum*, ejus urbis incolæ. *Liv. l.* 27. *c.* 10.

FREMEBUNDUS, a, um, *fremente*, valde fremens. *Sil. l.* 3. *v.* 463. *de elephantes*. At gregis illapsu fremebundo territus, acres Expavit moles Rhodanus. *Accius* apud *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 35. *de navi Argo*. tanta moles labitur Fremebunda ex alto, ingenti sonitu, & spiritu. ¶ Item indignabundus, furens, *furibondo*, *frementer*. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 188. *de Polyphemo*. Illa quidem totam fremebundus obambulat Ætnam. Adde *lib.* 12. *v.* 128. Sed utroque loco al. aliter leg.

FREMENDUS, a, um, fremens, fremebundus. *Stat.* 12. *Theb. v.* 752. Sed solum votis, solum clamore fremendo, Omnibus in turmis, optatque, vocatque Creonta.

FREMENS, entis, *fremente*. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 627. lupos audit circum stabula alta frementes. *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 24. Equus fremens. *Valer. Flacc. lib.* 2. *v.* 594. Venti frementes. & *lib.* 2. *v.* 645. Mare fremens. & *vers.* 119. fremens Fama. & *lib.* 6. *v.* 182. frementia agmina telis. *Senec. in Troad. v.* 171. cæco mugitu terra fremens. *Virg.* 7. *Æn. v.* 787. Chimære fremens. & *lib.* 12. *v.* 398. Stabat acerba fremens Æneas. & *vers.* 371. Turnus animis fremens. *Id. Æn.* 4. *v.* 229. bello fremens Italia. *Apul. l.* 8. *Metam.* Aper frementis oris. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Bruti epistolæ frementes, fibulas Tribunitias ex auro geri. *h. e.* plenæ indignationis.

FREMIDUS, a, um, fremens, fremebundus. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 2. fremida regalia turba Atria complentur. Ita *Heins.* alii *fremitu regalia turba*, &c.

FREMITUS, us, m. *fremito*, *rumore*, *strepito*, fremor, strepitus, murmur: a *fremo*. Est autem proprie mutus quidam, fractus, & asper sonus, non plene emissus, sed latens, & reconditus, fragori longius ducti similis: qualis est irati maris, leonis rugientis, canis hirrientis, obstrepentis multitudinis, tonantis cæli, & hujusmodi. *In responso Haruspicum apud Cicer. de Harusp. resp. c.* 10. Quod in agro Latiniensi auditus est strepitus cum fremitu. & *mox*. Strepitus quidam reconditus, & horribilis fremitus armorum. *Id.* 1. *de Divin. c.* 18. Cum terræ sæpe fremitus, sæpe mugitus, sæpe motus, multa nostræ reipubl. gravia & vera prædixerint. *Id.* 5. *de Fin. c.* 2. Ad fluctum ajunt declamare solitum Demosthenem, ut fremitum assuesceret voce vincere. (Adde *Enn.* apud *Serv. loc. cit. in* Fremo.) *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 159. & *Colum. l.* 7. *c.* 12. *de cane villæ custode*. Ut ne visus quidem, horribili fremitu suo fuget insidiantem. *h. e.* hirritu, quem ante latratum canes emittere solent. *Virg.* 11. *Æn. v.* 607. & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 38. Fremitus equorum. *nitrito*. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 237. fremitus iræque leonum. *Plin. l.* 8. *c.* 18. tigris. *Id. l.* 9. *c.* 13. inconditos vituli marini. *Virg. Georg.* 4. *v.* 216. apum. *Lucret. l.* 6. *v.* 269. fremitus & fulgura fiunt. *tuoni*. *Senec. in Octav. v.* 400. truces fremitus tubæ. *h. e.* clangores. ¶ Tribuitur & hominibus (V. *Fremo*) *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 637. At pius ingenti Telamon jam fluctuat ira, Cum fremitu, sævisque fureus in jurgia dictis. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 24. Simul eorum, qui cum impedimentis veniebant, clamor fremitusque oriebatur. *schiamazzo*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 148. plausu fremituque virum consonat omne nemus. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 53. Ipse sono plausuque simul, fremituque canentum Quadrijugos cernes sæpe resistere equos. *Cic. pro Flacc. c.* 10. *ad fin.* Nego, esse ista testimonia, quæ tu psephismata appellas, sed fremitum egentium, & motum quendam temerarium Græculæ concionis. *Senec. in Hippol. v.* 850. Flebilis fremitus. *h. e.* luctus, querela, clamor. *Tacit. de Germ. c.* 11. Si displicuit sententia, fremitu aspernantur.

FREMO, is, mui, n. 3. *fremere*, *far romore*, *o strepito*, *βρέμω*, murmur, crepitum, sonitum edo validum quidem, sed obscurum, & asperum, & infractum: a voce Græca allata, quæ a vocis & sonitus similitudine ficta est. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 5. *ad fin.* a leonis voce dictum docet, afferens illud *Ennii* pausam fecere fremendi. *ruggire*. Sic *Martial. l.* 8. *epigr.* 55. Tantus in Ausonia fremuit modo terror arena. & *Virg.* 9. *Æn. v.* 341. leo fremit ore cruento. Adde *Plin. l.* 8. *c.* 16. ¶ Ceterum de aliis quoque sonis dicitur. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 260. fremunt tigres. *Virg.* 12. *Æn. v.* 921. murali concita nunquam Tormento sic saxa fremunt, *fischiano*. Sic *Ovid.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 25. fremunt immani turbine venti. *Stat.* 12. *Theb. v.* 654. ventosaque sibilat Arctos; Tunc montes undæque fremunt. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 70. & *Virg. Æn.* 11. *v.* 496. & 599. fremit acer equus. *nitrisce*. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 329. tumida fremit litter aqua. (de aqua usurpant etiam *Virg.* 11. *Æn. v.* 299. & *Enn.* apud *Serv. ad* 1. *Georg. v.* 12. Sic fremitus ab *eod. ibid.*) *Virg.* 9. *Æn. v.* 59. lupus insidiatus ovili Cum fremit ad caulas. V. alia in *Fremens*. ¶ Sæpe tribuitur hominibus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 96. cunctique fremebant Cælicolæ assensu vario. *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 30. rumor de tibicine Fremit in theatro: quidam affirmant mortuum &c. ¶ In luctu, *Virg.* 6. *Æn. v.* 175. omnes magno circum ore fremebant. ¶ In plausu, *Id.* 5. *Æn. v.* 555. quos omnis euntes Trinacriæ mirata fremit, Trojæque juventus. & *lib.* 8. *v.* 717. lætitiaque viæ plausuque fremebant. *h. e.* personabant. Sic *Ovid.* 3. *Metam. v.* 528. festisque fremunt ululatibus agri. ¶ In precibus, *Virg.* 1. *Æn. v.* 563. cuncti simul ore fremebant Dardanidæ. ¶ Frequenter in indignatione, questu, comminatione. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 44. Fremant omnes, licet, dicam quod sentio. *Id.* 2. *Attic. ep.* 7. Arrius consulatum sibi ereptum fremit. *Liv. l.* 8. *c.* 13. Pedum expugnandum ac delendum, Senatus fremit. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 44. Prætorianus miles, non virtute se, sed proditione victum, fremebat. & *lib.* 4. *c.* 35. Palam fremebant, non se ultra famem toleraturos. ¶ Cum accusativo; sed ellipsis est. *Virg.* 11. *Æn. v.* 132. unoque omnes eadem ore fremebant. *Cato* apud *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 59. Si plebs fremere imperia cœpisset. *h. e.* recusare. *Virg. Æn. l.* 7. *v.* 460. Arma amens fremit, arma toro, tectisque requirit. ¶ Translate *Calpurn. ecl.* 4. *in f.* jam fremit æstas. *h. e.* sævit.

FREMOR, oris, m. *fremito*, *strepito*, fremitus, strepitus, clamor. *Vetus Scriptor* apud *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. Arma sonant, fremor oritur. *Virg.* 11. *Æn. v.* 296. variusque per ora cucurrit Ausonidum turbata fremor. *Arnob. l.* 1. *pag.* 32. Quidquid virium continet fremor ille verborum (*magicorum*) atque adjunctæ carminum necessitates. *h. e.* sonus, murmur. *Apul. in Florid. n.* 17. (*al. l.* 3.) Leonum indignati fremores. *ruggiti*.

FRENATOR, oris, m. *domatore*, qui frenat. *Stat.* 1. *Theb. v.* 27. ignipedum frenator equorum. *h. e.* Sol. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c.* 55. Infinitæ potestatis domitor ac frenator animus. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 162. ingentis frenator Sarmata conti. *h. e.* moderator & jaculator hastæ amentatæ.

FRENATUS, a, um, *infrenato*, *imbrigliato*, *χαλινωτός*, frenum habens. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 15. Equites frenatis equis in stationibus disponit. *Virg.* 5. *Æn. v.* 554. Frenatis lucent in equis. *Sil. l.* 12. *v.* 166. frenata acies. *cavalleria*. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c.* 66. Obsepta diutina servitute ora reseramus, frenatamque tot malis linguam resolvimus.

FRENDEO, es, n. 2. & Frendo, is, n. 3. *fremere co' denti*, *βρύχω*, *πρίω*, dentes collidendo & constringendo strideo, infrendeo: quod est irati signum. Verbum est a sono fictum. *Plaut. Capt.* 4. 4. 5. Nimis hercle ego illam male formidabam: ita frendebat dentibus. *Id. Truculent.* 2. 7. 42. Hoc vide: dentibus frendit, icit femur. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 46. Frendens aper. *Cic.* vertens carmina *Sophocl. l.* 2. *Tuscul. c.* 9. Frendens Nemeæus leo. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 437. tumida frendens Mavortius ira. *Stat.* 6. *Theb. v.* 767. ruit omnis, & ambas Consumit sine lege manus, atque irrita frendit Insurgens. *Curt. l.* 4. *c.* 16. Frendente Alexandro, eripi sibi victoriam e manibus. *Liv. l.* 30. *c.* 20. Frendens gemensque, ac vix lacrimis temperans. *Virg.* 4. *Georg. v.* 452. graviter frendens. *Sen. in Herc. Fur. v.* 693. frendens dolor. *Prudent. Cathemer.* 9. *v.* 50. Suetus antro bustuali sub catenis frendere. ¶ Translate, & cum accusativo, per ellipsim. *Pacuv.* apud *Non. c.* 5. *n.* 103. Frendere noctes, misera,

fere, quæ perpessa sum. h. e. indignari, queri. Plaut. in frag. ibid. Nec, machæra, audes dentes frendere. h. e. irasci. ¶ Significat etiam dentibus, aut alia re frangere, comporre, frangere. Varr. l. 2. R. R. c. 4. a med. Porci dicuntur nefrendes ab eo, quod nondum fabam frendere possunt, idest frangere. Accius apud Non. loc. cit. Saxo fruges frendas. ¶ Præteritum quidam faciunt frendui: sed adhuc sine auctoritate, aut exemplo: nisi placeat Psalm. 34. v. 16. ¶ Supinum est fresum, seu fressum, teste Festo. V. suo loco.

FRENDOR, oris, m. frendendi actus. Tertull. de resurr. carn. c. 35. sub fin. Dentium frendor in gehenna. Veget. mulomed. l. 3. c. 31. Equus tremorem frendoremque patietur.

FRENIGER, a, um, infrenare, frenum gerens. Stat. l. 5. silv. 2. v. 98. Quisnam frenigeræ signum dare dignior alæ. alla cavalleria.

FRENO, vel Fræno, as, avi, atum, a. 1. por il freno, imbrigliare, χαλινόω, frenum impono. Ovid. 10. Metam. v. 125. Frenare cervi ora capistris. Id. 3. Trist. el. 8. v. 3. Medeæ vellem frenare dracones. Prudent. in Psychomach. v. 191. Impatiens sonipes frenarier ore lupatis. paragoge. ¶ Translate est cohibere, coercere, reprimere, raffrenare, trattenere, moderare. Cic. pro Mil. c. 28. Clodii furores nullis legibus frenare poteramus. Liv. l. 30. c. 14. Voluptates temperantia frenare ac domare. Senec. in Med. v. 866. Frenare iras. Sil. l. 10. v. 340. spes avidas. Virg. Æn. 1. v. 527. justitia gentes superbas. & vers. 58. Æolus ventos vinclis & carcere frenat. Id. 4. Georg. v. 136. hiems glacie cursus frenat aquarum. Valer. Flacc. l. 1. v. 22. Æmoniam primis Pelias frenabat ab annis. h. e. regebat, regnabat. Phædr. l. 4. fab. 24. v. 12. Exigua materia impetum scribendi frenat. Seren. Sammon. c. 17. extr. Frenare tussim medicamine. & cap. 29. Alvum frenat brassica. h. e. sistit.

FRENUM, & Frænum, i, n. & in accus. plurali etiam Frenos, m. freno, morso, briglia, χαλινός, instrumentum, quo equorum ora coercentur. Cic. pro Mil. c. 24. Scutorum, gladiorum, frenorum multitudo. Horat. l. 1. od. 8. v. 7. Ora equi temperare frenis. Ovid. 5. Metam. v. 643. coercere. Valer. Flacc. l. 1. v. 424. contundere freno. & lib. 6. v. 377. tendere frena. & lib. 5. v. 134. & Ovid. 2. Metam. v. 185. remittere. Liv. l. 1. c. 48. Inhibere frenos. trattenere, tirare. Eodem sensu Ovid. 15. Metam. v. 518. ducere frena. Virg. 5. Æn. v. 817. addere frena equis. imbrigliare. Sic Ovid. 2. Fast. v. 736. frenis impedire equos. Tibull. l. 1. el. 3. v. 42. frenos ore momordit equus. Virg. 4. Æn. v. 135. frena sonipes spumantia mandit. Lucan. l. 7. v. 531. frena convertere. voltare il cavallo. & lib. 1. v. 425. in gyrum flectere. Valer. Flacc. l. 1. v. 455. contorquere. ¶ Pro habenis Ovid. 3. amor. el. 4. v. 15. ut primum concessas sensit habenas, Frenaque in effusa laxa jacere juba. ¶ Translate Cic. de clar. Orat. c. 56. Alteri calcaria adhibere, alteri frenos. h. e. alterum incitare, alterum retinere ac retrahere. Id. Phil. 13. c. 9. Mutinamque illi exsultanti tanquam frenos furoris injecit. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 23. & ipse Cic. ep. 24. Si frenum momorderis. h. e. si te ferocem & recusantem ostenderis. Adde Senec. de Tranquill. in fi. Alio sensu Stat. l. 1. silv. 2. v. 28. subiit leges, & frena momordit Ille solutus amor. h. e. recepit vel invitus, & subactus est. Liv. l. 34. c. 2. ad fin. Dare frenos impotenti naturæ. rallentare il freno. Sic Lucan. l. 7. v. 124. laxare frenos furentibus iræ. Horat. l. 4. od. 15. v. 10. frena licentiæ injecta. metter freno, raffrenare. Sic Juvenal. sat. 8. v. 88. pone iræ frena modumque. Curt. l. 7. c. 8. a med. Imponere frenos felicitati. Senec. in Troad. v. 279. regere frenis iram. Horat. l. 1. ep. 2. v. 63. animum frenis compescere. Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v. 23. remittere frena studiis. rallentare, lasciare. & Senec. ep. 23. Voluptates tenere sub freno. Virg. 12. Æn. v. 568. accipere frenum. soggettarsi. (Adde Liv. l. 37. c. 36.) Senec. in Hippol. v. 574. Sæpe obstinatis induit frenos amor. mettere il freno. Ovid. 2. ex Pont. ep. 9. v. 33. imperii frena moderari. il governo. & 2. Trist. v. 42. moderate frena imperii tenere. & 4. ex Pont. ep. 13. v. 27. capere. Sil. l. 1. v. 240 Dare alicui rerum frenos. h. e. imperium. Prudent. in præfat. Cathemer. v. 17. frenos urbium regere. ¶ Frenum pro ipso equo, poetice, Stat. 11. Theb. v. 243. frater muris circum omnibus instat, Portarumque moras frenis adsultat & hastis. scorre con la cavalleria fin sulle porte. ¶ Pro quocumque vinculo, & compage, Id. 10. Theb. v. 879. absiliunt pontes, tectique trementis Saxea frena labant. ¶ Frenum etiam dicitur vinculum, quo præputium ab inferiori parte penis glandi adnectitur. Cels. l. 7. c. 25. sect. 2. Subter cutis inciditur usque ad frenum. & mox. Ut vertex ejus ad frenum, basis in tergo extremo sit. ¶ Ad scriptionem quod attinet, diphthongus videtur placere Donfquio, tum ex satis recepto usu, tum ex origine, qua dictum putat quasi fere aneum. Sed & infulsa est etymologia, & vetera monumenta, gravioresque Manutii, ac Cellarii auctoritas frenum adstruunt.

FREQUENS, entis, frequente, spesso, συχνός, creber, assiduus. Cic. in Orat. c. 4. Demosthenes frequens fuit Platonis auditor. Id. pro Rosc. Amer. c. 6. Erat tum Romæ frequens, atque in foro quotidie versabatur. Id. 2. Offic. c. 13. a med. Frequentem esse cum aliquo. Id. 3. de Orat. c. 47. Jambum & trochæum frequentem segregat ab oratore Aristoteles. Tacit. 4. Hist. c. 69. extr. Haud perinde instruendo bello intentus, quam frequens concionibus. Id. 4. Ann. c. 3. Sumitur in conscientiam Eudemus medicus, specie artis frequens secretis. Plin. l. 8. c. 45. extr. Est frequens in prodigiis priscorum, bovem locutum. Id. l. 20. c. 7. extr. Lactucæ frequentiores in cibo. Ovid. 2. ex Pont. ep. 6. v. 33. Crede mihi, nostrum si non mortale futurum Carmen, in ora frequens posteritatis eris. Martial. l. 9. epigr. 99. Frequens conviva. ¶ Cum infinito Stat. 7. Theb. v. 705. Hic hominum casus levire, & demere fatis Jura frequens. ¶ Item multus, copiosus, numeroso. Cic. 2. Verr. c. 3. Videt multos equites R. frequentes præterea cives atque socios. Id. 10. Fam. ep. 12. Senatus est continuo convocatus, frequensque convenit. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. Est numerus veteranorum satis frequens cum Ventidio. Cic. 2. Q. Fr. ep. 1. Sane frequentes fuimus: omnino ad ducentos. Id. 7. Phil. c. 8. Equites R. qui frequentissimi in gradibus Concordiæ steterunt. Plin. l. 9. c. 59. Frequens ibi hic piscis, & celeriter capitur. Ovid. 1. de ar. am. v. 147. Frequens pompa. Plin. l. 2. ep. 18. & Sueton. in Claud. c. 41. Frequens auditorium. piena udienza. Id. in Cæs. c. 31. convivium. ¶ Dicitur & de re, quæ crebro & sæpe fit. Varr. l. 6. L. L. c. 5. Apud eundem (Plautum Cist. 1. 1. 7.) Mihi frequentem operam dedistis, valet assiduam. Asin. Poll. ad Cicer. 10. Fam. ep. 31. Saltus Castulonensis frequentioribus latrociniis infestior factus est. Nepos in Phoc. c. 1. Frequentes delati honores. Id. in Attic. c. 10. extr. Frequentior familiaritas. Cic. de Senect. c. 13. Frequentia pocula. Plin. l. 33. c. 1. Frequentior usus anulorum. Id. l. 37. c. 7. sub fin. Nec fuit alia gemma apud antiquos usu frequentior. Gell. l. 1. c. 8. Frequens apud Græcos adagium. Paul. Dig. lib. 44. tit. 2. leg. 6. Patere ergo exceptionem rei judicatæ, frequens est. h. e. usitatum est. ¶ Frequens sententia est, quæ a multis comprobatur. Plin. l. 2. ep. 11. Quæ sententia non prævaluit modo, sed omnino post tantas dissensiones fuit sola frequens. ¶ Item de loco, ubi multi sunt, frequentato, pieno. Cic. 1. de Divin. c. 28. extr. Idque frequentissimo theatro, incredibili plausu comprobatum est. Id. 2. Phil. c. 41. Frequens municipium. popolato. Ovid. 1. de ar. am. v. 585. Frequens via. Plin. l. 5. c. 9. Nilus feris & beluis frequens. & paulla post. Ægyptus multis urbibus frequens. Liv. l. 31. c. 23. Frequentia ædificiis loca. Colum. l. 8. c. 16. Piscibus frequens vivarium. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 54. locus piceis ilicibusque frequens. Id. 9. Metam. v. 106. Vorticibus frequens amnis. Tacit. 4. Ann. c. 65. Montem eum antiquitus Querquetulanum cognomento fuisse, quod talis silvæ frequens fecundusque erat. Senec. in Herc. Fur. v. 1233. Frequens telis Lernæis pharetra. piena.

FREQUENTAMENTUM, i, n. frequentatio. Gell. l. 1. c. 11. Si Graccho concionanti numeros, & modos, & frequentamenta quædam varia tibicen incineret. h. e. frequentes vocis mutationes, discrimina, modulationes. Sic l. 5. c. 1. Si vocum ejus festivitatibus, si modulis verborum, si quibusdam quasi frequentamentis orationis moventur.

FREQUENTARIUM, frequentem. Festus.

FREQUENTATIO, onis, f. frequenza, πυκνότης, σύνοδος, crebritas, coacervatio. Cic. in Partit. c. 35. extr. Frequentatio argumentorum. Id. ibid. c. 16. consequentium. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 19. verborum densa & continens. Gell. l. 1. c. 6. ad fin. Civitatem salvam esse sine matrimoniorum frequentatione non posse. ¶ Inter figuras sententiarum Frequentatio est, ut ait Auct. ad Herenn. l. 4. c. 40. cum res in tota causa dispersæ coguntur in unum, quo gravior, aut acrior, aut criminosior oratio sit, &c.

FREQUENTATIVUS, a, um, frequentativo, assiduitatem & frequentiam significans: ut Frequentativa verba, apud Grammaticos. Gell. l. 9. c. 6. Ab ago, quod est ago, & ego, verba sunt, quæ appellant Grammatici frequentativa, actito, & actitavi.

FREQUENTATOR, oris, m. frequentatore, qui frequentat. Tertull. de monogam. c. 8. sub fin. Prandiorum & cœnarum cum publicanis frequentator.

FREQUENTATUS, a, um, frequentata, usitato, fatto frequentemente. Sallust. in Jug. c. 19. Quæ loca & nationes ob calorem, aut asperitatem, item solitudines, minus frequentata sunt. Plin. l. 37. c. 10. Aromatites, gemma reginis frequentata. Id. l. 36. c. 25. Frequentata pavimenta. Cic. 3. de Orat. c. 38. Verbi translatio instituta est inopiæ causa, frequentata delectationis. Id. de clar. Orat. c. 95. Aliud genus est non tam sententiis frequentatum, quam verbis volucre atque incitatum. h. e. non tam sententiosum.

FREQUENTER, frequentemente, συχνῶς, πολλάκις, crebre, sæpe. Auct. ad Herenn. l. 4. c. ult. Ut frequenter & assidue consequamur artis rationem studio & exercitatione. Cic. in Orat. c. 24. Translatione frequentissime sermo omnis utitur. Ovid. 3. Fast. v. 287. Non alias missi cecidere frequentius ignes. Quintil. l. 1. c. 10. (al. 16.) Quod Cicero frequentius testatur. ¶ Frequenter usiam fieri dicitur, quod a multis fit. Liv. l. 1. c. 11. Romam inde frequenter migratum est, a parentibus maxime ac propinquis raptarum. Cic. Attic. l. 1. ep. 19. Herennium quendam, tribunum plebis, sæpe de Clodio ad plebem traducendo agere cœpisse: huic frequenter intercedit.

FREQUENTIA, æ, f. frequenza, concorso, moltitudine, crebritas, multitudo, πυκνότης, πλῆθος. Cic. 4. Attic. ep. 16. De epistularum frequentia nihil te accuso. Id. 2. de Orat. c. 13. Thucydides ita creber est rerum frequentia, ut verborum prope numerum sententiarum numero consequatur. Plin. l. 27. c. 12. Polygonon alii polygonaton vocant, a frequentia geniculorum. dalla spessezza de' nodi. Vitruv. l. 9. c. ult. Frequentia cæli. h. e. densitas aeris. V. Crebesco. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) scholarum. Sallust. in Jug. c. 51. negotiatorum. Nepos in Attic. in fi. Elatus est maxima vulgi frequentia. Cic. 2. Verr. c. 7. Hortensius consul designatus domum reducebatur e campo, cum maxima frequentia, a multitudine. dal popolo in gran numero. Q. Cic. de petit. consul. c. 1. Quotidiana amicorum assiduitas & frequentia. Cic. in Pison. c. 13. extr. Frequentia egressum alicujus ornare atque celebrare. Id. pro Planc. c. 8. extr. Solidam, & robustam, & assiduam frequentiam alicui præbere. Id. pro Mil. c. 2. Stipati frequentia.

FREQUENTO, as, avi, atum, a. 1. frequentare, accenio, frequenter adeo, ventito, visito, sæpius cum aliquo sum. Cic. 5. Fam. ep. ult. Ser-

sermones eorum, qui frequentant domum meam. *Tacit.* 2. *Hist.* c. 16. Digressis, qui Pacarium frequentabant, nudus & auxilii inops interficitur. ¶ Item frequentem facere, implere, *popolare*, *riempire*, *far numerosa*. *Cic.* 2. *Offic.* c. 4. Frequentare urbes. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 871. Templa frequentari Collinæ proxima portæ Nunc decet. *Hirt. de B. Afric.* c. 20. Sagittariis ex omnibus navibus ductis in castra compluribus, frequentabat suas copias. *Colum.* l. 4. c. ult. Frequentare arbores. & *lib.* 10. v. 224. nova prole mundum. & *lib.* 4. c. 15. vineam. *Cic.* 3. *de Or.* c. 52. *extr.* Tum est quasi luminibus distinguenda & frequentanda omnis oratio sententiarum atque verborum. ¶ Item coacervare. *Id. in Orat.* c. 25. Nec acervatim multa frequentans, una complexione devinciet. *Gell.* l. 13. c. 24. Quæ a Poetis, celebrandæ & ornandæ rei gratia, duobus eadem pluribusve nominibus frequentantur. ¶ Item frequentia & multitudine celebro, *celebrare*. *Cic.* 2. *de Invent.* c. 27. Publicum est, quod civitas universa aliqua de causa frequentat, ut ludi, dies festus, bellum. *Ovid.* 4. *Metam.* v. 37. Frequentare sacra. *Anth. Priap. carm.* 76. Ennææ Cererem nurus frequentant. ¶ Item frequentem facio, h. e. congrego. *Cic.* 4. *Catil.* c. 7. Scribæ universi, quos casu hic dies ad ærarium frequentavit. *Id. pro Dom.* c. 33. Quem tu tamen populum, nisi tabernis clausis, frequentare non poteras. ¶ Item frequenter facio, repeto, ingemino. *Ovid. Heroid. ep.* 12. v. 143. Turba ruunt, & Hymen clamant, Hymenæe frequentant. Al. leg. *Hymenæa frequentant*, h. e. Hymenæa sacra. *Senec. de consol. ad Marc.* c. 3. Frequentare memoriam alicujus. h. e. frequenter meminisse. *Sulpicia in Sat.* Musa, quibus numeris heroas & arma frequentas. h. e. frequenter memoras celebrasque. *Pallad.* l. 1. tit. 15. Prima trullis frequentetur inductio. *scil.* calcis. & *tit.* 24. Columbæ fetus frequentant, si, &c. ¶ *Frequentare alicui operam*, apud *Plaut. Cist.* 1. 1. 10. est frequentem operam dare.

FRESSUS, & Fresus, a, um, *pesto*, *franto*, particip. a *frendeo*, quod frangere significat. *Colum.* l. 6. c. 3. Fresi & aqua macerati ervi sextarius. *Id.* l. 2. c. 11. *sub fin.* Cicera bubus ervi loco fresa datur. & *cap.* 12. *a med.* & *Cels.* l. 5. c. 18. *sect.* 21. Faba fressa.

FRETALIS, le, adject. ad fretum pertinens. *Ammian.* l. 28. c. 2. (*al.* 14.) A Rhætiarum exordio adusque fretalem Oceanum. h. e. fretum Britannicum. ¶ *Fretale*, is, n. substant. genus est sartaginis ad frigendum aptæ. *Apic.* l. 7. c. 5. Infunditur in fretali piper, &c.

FRETENSIS, se, adject. fretalis, ut Fretensis legio, quæ scil. vel scripta est ex freti Siculi accolis, ut aspon. *Turneb.* l. 18. *Advers.* c. 10. vel ad fretum stativa habuit. Ejus sæpe mentio fit in *Inscript.* apud *Gruter.* v. gr. *pag.* 457. n. 6. C. Popilio C. F. Quir. Caro Pedoni Cos. VII. &c. Legato legionis X. Fretensis, &c. Et *pag.* 354. n. 5. L. Aurio Fabiano III. Viro Capitali, &c. Leg. Leg. X. Fretensis, &c. Adde *pag.* 394. n. 2. & alibi. ¶ Mare Fretense est mare, vel fretum Siculum. *Cic. Attic.* l. 10. *ep.* 7. Adriano mari Dolabella, Fretensi Curio. *Al. aliter leg.*

FRETUM, ti, n. *stretto di mare*, πορθμός, maris angustiæ: a fervendo, quasi *ferventum*, quod ibi semper concurrant æstus & effervescant, ut ait *Varr.* l. 6. *L. L.* c. 3. *Cic.* l. 3. *de nat. Deor.* c. 10. Fretum Siciliense. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. v. 28. Seston Abydena separat urbe fretum. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 7. Fretorum angustiæ. *Id.* 2. *de Divin.* c. 14. *extr.* Quid de fretis & marinis æstibus dicam? ¶ Interdum absolute dicitur de freto Siculo, quod primum omnium fuit Romanis cognitum, & maxime frequentatum. *Cic. Attic.* l. 2. *ep.* 1. Cum se ille septimo die venisse a Freto dixisset. *Flor.* l. 2. c. 2. Cum a terra Fretum usque venisset. ¶ Ponitur & pro ipso mari. *Virg.* 1. *Æn.* v. 611. In freta dum fluvii current. *Horat.* l. 2. *od.* 7. v. 15. Fretum æstuosum. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 568. Libycum. *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 2. v. 2. Euxinum. ¶ Translate ponitur pro fervore, & impetu. *Flor.* l. 2. c. *ult.* Talia pace belloque populus Rom. fretum illud Adolescentiæ, idest secundam imperii ætatem habuit. *Lucret.* l. 4. v. 1024. Tum quibus ætatis freta primitus insinuantur. *Gell.* l. 20. c. 3. Invidiæ, atque acerbitatis fretum effervescit. ¶ Reperitur & *fretus*, *us*, m. *Lucret.* l. 6. v. 363. Nam fretus ipse anni permiscet frigus & æstus. h. e. tempus anni, quod inter frigus caloremque intercedit, ut ver. *Cic.* 7. *Verr.* c. 66. perangusto fretu. Ita enim *Gell.* l. 13. c. 20. legit. *Id. Cic.* apud *Charis.* l. 1. *pag.* 103. *Putsch.* A Gaditano fretu. *Porc. Licin. ibid.* Salsi fretus. *Messala ibid.* Angustiæ fretus. *Novius*, vel *Næv.* apud *Non.* c. 3. n. 92. faventem per fretum introcurrimus. *Varr. ibid.* Qui est fretus inter Rhegium & Messanam. *Lucil. ibid.* Salis fretus. ¶ *Enn. ibid. amnium cæli fretum*, & apud *Varron.* l. 6. *L. L.* c. 3. *fretum cæruleum* dixit ea ratione, qua *Lucret.* l. 5. v. 277. aeris mare. ¶ *Fretum* est etiam nomen Comœdiæ Plautinæ deperditæ, teste *Gell.* l. 3. c. 3.

FRETUS, us, V. in dictione præced. ¶ Pro fiducia in sexto casu singulari, *Symmach.* l. 2. *ep.* 82. (*al.* 83.) Ut sancti animi tui fretu nubem invidiæ superioris abstergeat.

FRETUS, a, um, *confidato*, *affidato*, πεποιθώς, confisus, nixus, fultus. *Terent. Phorm.* 2. 1. 43. Malitia fretus sua insidias fecit. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 7. *in f.* Hæc scripsi ad te liberius, fretus conscientia officii mei. *Id.* 1. *de nat. Deor.* c. 18. Fretus intelligentia vestra dissero brevius, quam, &c. *Id.* 2. *de Orat.* c. 24. Plerique ingenio freti. *Id. pro Planc. in f.* Quod vobis fretus huic sæpe promisi. *Q. Cic. de petit. consul.* c. 7. Amicitiis fretum ac munitum esse. *Virg. Æn.* 5. v. 430. Ille pedum melior motu, fretusque juventa. & *lib.* 4. v. 245. Illa fretus agit ventos, & nubila tranat. *Plaut. Men.* 5. 2. 16. Quæ viros subservire sibi postulant, dote fretæ. *Id. Cas.* 2. 5. 38. Dis sum fretus: deos sperabimus. ¶ Cum infinito *Stat.* 5. *Theb.* v. 23. tum pontum irrumpere fretæ (*naves*) ereptasque oculis non quærere terras.

h. e. ausæ. ¶ De origine non constat. Est qui a *fruor* deducit: & qui a *fertus* per metathesim a *fero*.

FRIABILIS, le, com. *che facilmente si può sminuzzare*, *a tritare*, ψαθυρός, qui facile friatur, & minutim teri potest. *Plin.* l. 17. c. 4. Tofus natura friabilis. *Id.* l. 34. c. *ult.* Sandaracha pura, friabilisque.

FRIATUS, a, um, *sminuzzato*, *stritolato*, tritus, comminutus. *Lucret.* l. 2. v. 886. Scilicet & glebis terrarum sæpe friatis. *Plin.* l. 12. c. 13. Friatum amomum.

FRIBUSCULUM, i, n. jurgium & levis offensa inter conjuges. *Ulpian. Dig. lib.* 24. *tit.* 1. *leg.* 32. *ante med.* Quid si divortium non intercesserit, sed fribusculum? profecto valebit donatio, si fribusculum quievit. *Brisson.* putat legendum *frivusculum*, quasi diminutivum a *frivolum*, ut sit frivolum ac breve jurgium. Sæpe notem in Pandectis Florentinis b pro v poni, ut hoc ipsum in loco *quiebit* pro *quievit*. Hinc *Isidor.* l. 9. *Orig.* c. *ult.* Fribolum est, cum eo animo conjuges separantur, ut rursum ad se invicem revertantur. Alii mutias leg. *frigusculum* a *frigus*: atque ita edidit *Haloander*: quia in jurgio friget conjugalis affectus, rei familiaris cura, &c. & præterea *frigus* eleganter de amissa gratia dicitur.

FRICÆ quid sint apud *Sever. in Ætna*, *vers.* 529. incertum est admodum: incerta etiam ipsa vox, aliis aliter legentibus.

FRICAMENTUM, i, n. fricatio. *Cæl. Aurel. Acut.* l. 2. c. 6. Blando articulorum fricamento uti. Adde *Tard.* l. 3. c. 2.

FRICATIO, onis, f. *fregagione*, actus fricandi. *Colum.* l. 6. c. 12. Fricatione assidua discutitur. *Plin.* l. 28. c. 4. *a med.* Vehemens fricatio spissat, lenis mollit, multa adimit corpus, auget modica. *Cels.* l. 4. c. 3. Fricatio omnibus vertebris utilis est. ¶ In politionibus parietum. *Vitruv.* l. 7. c. 6. Quibus inductis, & diligenti tectoriorum fricatione lævigatis.

FRICATOR, oris, m. qui fricat. *Cæl. Aurel. Tard.* l. 3. c. 7. de eo, qui frictionem adhibet ægris.

FRICATURA, æ, f. fricatio. *Vitruv.* l. 7. c. 1. Super fricaturam incernatur marmor. Et *paulo supra*. Non erit exacta fricatura.

FRICATUS, us, m. idem ac fricatio. In sexto casu sing. *Plin.* l. 23. c. 7. Emendat dentium vitia crebro fricatu.

FRICATUS, a, um, *fregato*, frictus. *Plin.* l. 13. c. 25. *extr.* Splendescunt mensæ manu sicca fricatæ. *Seren. Sammon.* c. 6. v. 76. Et latum prodest membris adhibere fricatis.

FRICO, as, cui, ctum, a. 1. *fregare*, θρύπτω, ψήχω, scabo, destringo. *Virg.* 3. *Georg.* v. 256. Sus pede prosubigit terram, fricat arbore costas. *Vetus Poeta* apud *Gell.* l. 15. c. 4. Nam mulos qui fricabat, consul factus est. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 9. Ex industria ambæ nunquam concessavimus lavari, aut fricari, aut tergeri, aut ornari. *Martial.* l. 4. *epigr. penult.* Oleo fricant corpus. *Plin.* l. 22. c. 25. Lacrimæ probatio, ut sit pinguis, & in fricando odorata. *Id.* l. 20. c. 5. *ad fin.* Alopecias fricuere tusis cæpis. *Scribon. Larg. compos.* 253. Fricatur locus diutius & pressius. & *compos.* 58. Hoc medicamento si quis dentes fricuerit. *Plin.* l. 36. c. 22. *a med.* Tofus exercetur halitu maris, fricatur vento, & verberatur imbri. *Vitruv.* l. 7. c. 1. Cum pavimenta extructa fuerint, ita fricentur, ut nulli gradus in scutulis, aut trigonis essent. ¶ *Fricare genua* est supplicantium. V. *Confrico*. ¶ Habet etiam obscenum sensum apud *Petron.* & *Martial.*

FRICTILIS, le, qui frigitur, apud *Apic.* l. 4. c. 2. ubi alii aliter leg. V. etiam *Frixilis*.

FRICTIO, onis, f. *fregagione*, fricatio. *Cels.* l. 2. c. 14. Frictione, si vehemens fit, durari corpus; si lenis, molliri; si multa, minui; si modica, impleri. & *ibid.* Frictione uti. & *ibid.* Frictionem adhibere. & *lib.* 3. c. 18. lenem admovere.

FRICTRIX, icis, f. τριβάς, tribas. *Tertull. de Pall.* c. 4. *ad fin.* & *de resurr. carn.* c. 16. V. *Tribades*.

FRICTUS, us, m. idem ac frictio, seu fricatio. *Juvenal. sat.* 6. v. 322. Frictum crissantis adorat.

FRICTUS, a, um, *fregato*, fricatus: a *frico*. *Juvenal. sat.* 6. v. 577. si prurit frictus ocelli Angulus. ¶ Item *fritto*, in sartagine coctus: a *frigo*. *Varr. R. R.* l. 2. c. 4. *ad fin.* Porcis lactentibus triticum frictum dari oportet: crudum enim solvit alvum. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 113. Frictæ nuces. *Plin.* l. 29. c. 3. Ova fricta ex oleo. *Id.* l. 22. c. *ult.* Fricta faba. Adde *Cels.* l. 2. c. 30. ¶ Festive *Plaut. Bacch.* 4. 5. 6. Versabo ego illum hodie, si vivo, probe: tam frictum ego illum reddam, quam frictum est cicer. ¶ A *frigo* est etiam *frixus* pro *frictus*. *Cels.* l. 2. c. 18. *a med.* Res eadem magis alit jurulenta, quam assa; magis assa, quam frixa. *Sidon.* l. 8. *ep.* 14. Simila frixa in sartagine.

FRIGEDO, inis, f. frigus, apud vet. *Varr.* apud *Non.* c. 2. n. 344. & *cap.* 3. n. 97. Aquiloniam intus servat frigedinem.

FRIGEFACTO, as, a. 1. frequentativum, *raffreddare*, ψύχω, frigidum facio. *Plaut. Pœn.* 3. 5. 14. Calidum prandisti prandium hodie, quia os nunc frigefactas?

FRIGEO, es, xi, n. 2. *esser freddo*, ῥιγόω, frigidus sum, algeo. *Terent. Phorm.* 5. 8. 5. Tange: si non totus friget, me eneca. *Virg.* 6. *Æn.* v. 219. corpusque lavant frigentis, & ungunt. h. e. mortui. *Pers. sat.* 3. v. 108. summosque pedes attinge, manusque: Non frigent. *Sever. in Ætna*, v. 332. Quamvis cæruleo siccus Jove frigeat æther. ¶ Translate est languere, cessare, segnem, otiosum esse. *Cæl. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 6. *ad fin.* Quod tibi supra scripsi Curionem valde frigere, jam calet. *supra ibid. dixerat*, Curioni nostro tribunatus conglaciat. h. e. iners, otiosus est. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 14. Mihi crede, plane jam, Brute, frigeo. Ὄργανον enim erat meum Senatus: id est jam dissolutum. *Id.* 4. *Verr.* c. 25. Cum omnia judicia frigerent. *Id.* 6. *Phil.* c. 5. Jacent beneficia Nuculæ, friget patronus

mus Antonius. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. Memmius in adventu Cæsaris habet spem: in quo illum puto errare: hic quidem friget. *h. e.* languet in petitione consulatus. (V. *ep.* 2. *sub fin.*) Sic *Virg.* 5. *Æn. v.* 396. frigent effetæ in corpore vires. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* s. 23. Ex quo illud Terentii (*Eun.* 4. 5. 6.) Sine Cerere & Baccho friget Venus. *Terent. ibid.* 3. 3. 9. Ipsa accumbere mecum, mihi se se dare, sermonem quærere. Ubi friget, huc evasit, quampridem pater, &c. *h. e.* ubi, deficiente materia, cessat, vel hæret in sermone instituto. *Sil. l.* 16. *v.* 597. frigens animis, nec bello prospera turba. *h. e.* segnis, timida: cui *fervens* opponitur. *Gell. l.* 2. *c.* 23. Quantum stupere atque frigere, quantumque mutare a Menandro Cæcilius visus est! *h. e.* hebes ac frigidus esse. ¶ Præteritum *frixi* agnoscitur a *Diomed. l.* 1. *pag.* 369. & *Priscian. l.* 9. *pag.* 870. & probatur etiam ex compositis *refrixi*, *perfrixi*, &c. *Cic. Attic. l.* & *ep.* 1. Cum Romæ a judiciis forum refrixerit.

FRIGERO, as, a. 1. *rinfrescare*, frigus affero. *Catull. carm.* 60. *epithal. Jul. & Manl. v.* 27. Perge linquere Thespiæ Rupis Aonios specus, Lympha quos super irrigat Frigerans Aganippe. *Cæl. Aurel. Acut.* 3. *c.* 21. *sect.* 208. Frigerandi cholerici.

FRIGESCO, is, n. 3. *divenir freddo*, *raffreddarsi*, ἀποψύχομαι, frigidus fio. *Cato R. R. c.* 156. Eodem addito oleum, postea fervefacito: infundito in catinum, uti frigescat. *Lucret. l.* 6. *v.* 865. subtus frigescit terra, coitque. *Quintil. l.* 11. *s.* 3. *ante med.* Sanguis abit omnis, & pallore frigescit. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 70. Ubi frigescere pedes manusque, intelligit. ¶ Translatum est languescere, cessare. *Cæl. ad Cicer. Fam. l.* 8. *ep.* 6. *a med.* Si Parthi vos nihil calfaciunt, nos hic frigore frigescimus. *Quintil. loc. cit. a med.* Vis illa dicendi solvitur, & frigescit affectus. *Id. declam. c.* 0. 6. Frigescunt impetus mentium, quos non explicant ministeria membrorum. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 368. patria ex oculis, acerque laborum Pulsus amor, seguique juvat frigescere luctu. *Pers. sat.* 1. *v.* 108. vide, sis, ne majorum tibi forte Limina frigescant. *h. e.* ne gratiam potentiorum amittas, & eorum ædibus excludaris. Sic *frigere* de gratia amissa, & interrupta amicitia dicitur.

FRIGIDARIUS, a, um, ad frigus inducendum pertinens. *Vitruv. l.* 5. *s.* 10. Ahena super hypocaustum tria sunt componenda, unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium; & ita collocanda, uti ex tepidario in caldarium, quantum aquæ caldæ exierit, influat; de frigidario in tepidarium ad eundem modum. *h. e.* ahenum aquam frigidam continens. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *ante med.* Balnei cella frigidaria. *h. e.* ubi frigida lavabant. *Pallad. l.* 1. *tit.* 41. Frigidaria maltha. V. *Caldarius.* *Id. ibid. tit.* 40. Frigidaria fistula. *h. e.* unde aqua frigida effluit. ¶ *Frigidarium*, locus frigidus seponendis cibis, ut serventur, *ghiacciaja*. *Lucil.* apud *Priscian. sub fin. l.* 10. Sallere murænas, mercem in frigdaria ferre. *syncop.*

FRIGIDE, *freddamente*, ψυχρῶς, cum frigore. Translate est languide, remisse, sine vi, & efficacia. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Hæc Tiro in Catonem non minus frigide sane, quam inaniter. *Id. l.* 13. *c.* 24. Duobus verbis, idem significantibus, inepte & frigide uti. *Id. l.* 19. *c.* 3. Turpius est exigue atque frigide laudari, quam insectanter & graviter vituperari. *Quintil. l.* 6. *s.* 3. Cicero multa dixit facete: & illa ipsa, quæ sunt in Verrem dicta frigidius, aliis assignavit. & *cap.* 1. *a med.* Transtulit patronus aliquando puellam, quæ soror esse adversarii dicebatur, in adversa subsellia, tanquam in gremio fratris relicturus. at is a nobis præmonitus, aufugerat. Tum ille, alioqui vir facundus, inopinatæ rei casu obmutuit, & infantem suam frigidissime reportavit.

FRIGIDEFACTO, as, a. 1. frigefacto. *Plaut. Rud.* 5. 2. 39. Os calet tibimum gith frigidefactas? Al. leg. *frigefactas*. V. *Gith*, & *Frigefacto*.

FRIGIDIUSCULUS, a, um, *freddiccio*, subfrigidus. Translate *Gell. l.* 3. *c.* 10. *sub fin.* Sed alia quoque ibidem congerit frigidiuscula: veluti septem opere esse in orbe terrarum miranda, & sapientes item veteres septem, &c. *h. e.* leviora, languidiora, parvi momenti.

FRIGIDO, as, a. 1. *raffreddare*, frigus induco. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 3. *s.* 17. *a med.* Plumbum tactu frigidat. Adde *cap.* 21. & *lib.* 1. *s.* 17.

FRIGIDULUS, a, um, *freddiccio*, aliquantum frigidus, ὑπόψυχρος. *Virg. in Ciri*, *v.* 251. Frigidulam injecta circumdat veste puellam. *Et vers.* 348. frigiduli ocelli. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 130. Atque hæc extremis mœstam dixisse querelis, Frigidulos udo singultus ore cientem. *h. e.* languidulos, & semimortuos.

FRIGIDUS, a, um, *freddo*, ψυχρός, frigus habens, gelidus, algidus. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 25. Manet sub Jove frigido venator. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 3. Nec ullum hoc frigidius flumen attigi. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 1. Frigidissima loca. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Cœlum est hieme frigidum & gelidum. *h. e.* frigus & gelu inducens. *Virg. ecl.* 8. *v.* 71. Frigidus anguis. & *vers.* 14. Frigida noctis umbra. *Vitruv. l.* 10. *c.* 21. Laminæ ferreæ ex frigido ductæ. *tirate a ferro freddo*. *Plin. l.* 26. *c.* 11. Frigida febris. *Virg.* 2. *Georg. v.* 469. Frigida Tempe. *fresche*. Sic *l.* 3. *v.* 324. frigida rure carpamus. & *v.* 336. frigidus aera vesper temperat. & *Ovid.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 36. frigidaque arboreas mulceat aura comas. ¶ *Frigida* absolute est aqua frigida, *acqua fredda*, *o fresca*. *Cels. l.* 1. *s.* 3. *ante med.* Ne ex hac quidem causa sudanti frigidam bibendam esse. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. frigida lavari. *Sueton. in Claud. cap.* 40. frigidam ægro dare. ¶ *Aquam frigidam suffundere* proverb. apud *Plaut.* V. *Aqua*. ¶ Dicitur *frigidus* de mortuis, & morientibus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 506. *de Eurydice*. Illa quidem Stygia nabat jam frigida cymba. & *vers.* 525. Eurydicen vox ipsa, & frigida lingua, Ah, miseram Eurydicen anima fugiente vocabat. *Id.* 4. *Æn. v.* 385. & *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 26. Frigida mors. ¶ Item de metu perculsis. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 529. Quis fragor hic? quænam tantæ, dic virgo, ruinæ? Exclamat, stricto Æsonides stans frigidus ense. *Sil. l.* 2. *v.* 338. formidine turpi Frigida corda tremunt. *Virg.* 3. *Æn. v.* 29. mihi frigidus horror Membra quatit. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 166. Frigida mens criminibus. ¶ Translate *Ovid.* 2. *Amor. el.* 1. *v.* 5. Me legat in sponsi facie non frigida virgo. *h. e.* amore fervens. ¶ Sæpe est lentus, languens, remissus, iners, sine vi & efficacia. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 3. *a med.* Frigidissimis accusatoribus uti. *Id. de clar. Orat. s.* 48. Nimis ille quidem lentus in dicendo & pæne frigidus. *Id. pro Cæcin. s.* 21. Frigida & jejuna calumnia. *Ovid.* 4. *ex Ponto*, *ep.* 2. *v.* 45. Quid nisi Pierides, solatia frigida, restat? *Lucan. l.* 5. *v.* 245. & *lib.* 7. *v.* 502. Frigidus ensis. *h. e.* nulla cæde calens, otiosus. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 324. Frigidus ævo Laomedontiades. *Virg.* 3. *Georg. v.* 97. equus senior, frigidus in Venerem. *Id. Æn.* 7. *v.* 338. frigida bello dextera. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 585. clypeoque illiditur ignis Frigidus, & viso pallescit flamma veneno. ¶ Item insulsus, ineptus, inanis, absurdus, quasi frugis expers & sententiæ. *Cic. de clar. Orat. c.* 66. Acumen sæpe stomachosum, nonnunquam frigidum, interdum etiam facetum. *Id. c. de Orat. c.* 63. Verba frigidiora vitare. & *cap.* 64. Hæc aut frigida sunt, aut tum salsa, cum, &c. *Plin. l.* 1. *ep.* 9. Subit recordatio, quot dies quam frigidis rebus absumpsi! *Quintil. l.* 9. *c.* 3. Frigida & inanis affectatio. *Senec. l.* 2. *de Ira*, *c.* 11. Quid enim est iracundia in supervacuum tumultuante frigidius? ¶ Dicitur etiam *frigidum*, quod inertes ac segnes facit. *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 26. Frigida curarum fomenta relinquere. *Lucret. l.* 4. *v.* 1053. Frigida cura. ¶ *Frigida negotia*. h. e. levia, nullius momenti. *Plin. l.* 9. *ep.* 2. Multum distringebar, pleraque frigidis negotiis, quæ simul & evocant animum, & comminuunt. ¶ Frigidæ, & inconstantes litteræ, *Cic. Fam.* 10. *ep.* 16. h. e. ineptæ, frivolæ, & levissimis rebus refertæ. ¶ Frigida tecta apum, apud *Virg.* 4. *Georg. v.* 104. sunt alvearia vacua melle, & in quibus nullum apum fervet opus, ut ait *Id. ibid. v.* 169.

FRIGILLA. V. *Fringilla*.

FRIGO, is, xi, ctum, a. 3. *friggere*, φρύγω, in sartagine torreo. *Cato R. R. c.* 106. Sesquilibram solis frigito. *Ovid. de medic. fac. v.* 70. inflantes corpora frige fabas. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Frigunt hordeum, deinde molis frangunt. ¶ *Non. cap.* 4. *n.* 200. exponit etiam, frigutire. *Afran. ibid.* Mulier involat in collum, orat, plorat: occurrit nepos pusillus: neptis porro de lectu frigit. *gagnola*, *pigola*: ductum fortasse a sono eorum, quæ friguntur. ¶ *Id. ibid.* & *cap.* 1. *n.* 21. interpretatur etiam subsilire, erigi, excitari, quod quæ friguntur, cum sono sursum subsiliunt: correptamque ait habere hoc sensu primam syllabam. *Varro*: Sæpe totius theatri tibiis, crebro flectendo, commutari mentes, frigi animos eorum. Addit *Accii* duo loca, de quibus ipse viderit. ¶ Præteritum *frixi* agnoscitur a *Diomed. l.* 1. *pag.* 369. *Putsch.*

FRIGORIFICUS, a, um, *frigido*, ψυχροποιητικός, frigus inducens. *Gell. l.* 17. *c.* 8. *e med.* Acetum omnium maxime frigorificum est: atque id nunquam tamen concrescit.

FRIGULO, as, n. 1. verbum exprimens vocem graculi. *Auct. carm. de Philom. v.* 28. Graculus at frigulat.

FRIGUS, oris, n. *freddo*, ψῦχος, qualitas calori contraria. Videtur esse a ῥῖγος, quod idem fere significat. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 8. Vix in ipsis tectis frigus vitatur. *Id.* 2. *Offic. c.* 4. Tecta quibus frigorum vis pellitur. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 19. Pellibus arcere frigora. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 6. defendere a frigore. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Infestari frigore. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 31. mori frigore. *morir di freddo*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. Cum esset vinctus nudus in ære, in imbri, in frigore. *Id pro Rosc. Amer. c.* 45. Aut nimio calore, aut intolerabili frigore hominibus nocuit. *Lucret. l.* 4. *v.* 260. Acre ferit frigus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 93. penetrabile frigus adurit. *Curt. l.* 8. *c.* 4. Imbrem vis frigoris gelu adstringit. *Colum. l.* 1. *c.* 4. *a med.* Loca, quæ frigoribus hiemis intolerabiliter horrent. *Cic. in Arat. c.* 68. tremulo quatietur frigore corpus. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 48. ne te frigora lædant. *Horat. l.* 1. *ep.* 11. *v.* 13. colligere frigus. *contrarre freddo*. *Lucret. l.* 3. *v.* 906. rigere frigore. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 45. Matutina parum cautos jam frigora mordent. *Virg.* 1. *Georg. v.* 300. Frigoribus parto agricolæ plerumque fruuntur. *nell' inverno*. Sic *Id. Ecl.* 2. *v.* 22. æstate, & frigore. (Adde *Tibull. l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 39.) *Cels. l. c. s.* 1. Fere matutinis temporibus frigus est. *fa freddo*. ¶ Dicitur etiam de mitigatione caloris, *frescura*, *fresco*. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 8. pecudes umbras & frigora captant. & *Ecl.* 1. *v.* 53. frigus captabis opacum. *Horat. l.* 3. *od.* 13. *v.* 10. Fons præbet tauris fessis frigus amabile. *Ovid. Metam.* 10. *v.* 129. arborea ducebat frigus ab umbra. *Martial. l.* 4. *epigr.* 64. *v.* 13. Albanos quoque, Tusculosque colles, Et quodcumque jacet sub Urbe frigus. *h. e.* locus viridis, amœnus, & æstati frangendæ aptus. ¶ Item de morte. *Lucret. l.* 3. *v.* 402. Et gelidos artus in leti frigore linquit. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 611. letale frigus. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 19. Animæ supremum frigus. *Virg.* 12. *Æn. in f.* illi solvuntur frigore membra. ¶ Translate dicitur de metu. *Id.* 1. *Æn. v.* 96. Extemplo Æneæ solvuntur frigore membra. ¶ Item de languore, tarditate, impedimento. *Plin. l.* 6. *ep.* 15. Interim Paulo aliena deliratio aliquantum frigoris attulit, *lo raffreddò*, *lo sbigottì*. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* Imperitia & rusticitas, & deformitas afferunt frigus, *h. e.* vim, caloremque orationis extinguunt. Adde *Cicer. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 12. ¶ Item de amissa gratia, & abrupta amicitia. *Senec. ep.* 120. *a med.* Montanus Julius & amicitia Tiberii notus, & frigore. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 60. O puer, metuo, majorum ne quis amicus Frigore te feriat. Adde *Sueton. in Aug. c.* 66. ut leg. *Lips.* & *Muret.* & V. *Frigesco* & *Refrigeratur*.

¶ Item

¶ Item de re inepta, insulse, absurda, frugis experte. *Quintil. l. 8. c. 12.* Illud quæstionum & argumentorum apud corrupta judicia frigus evitant.

FRIGUSCULUM, i, n. *picciol freddo*, parvum frigus. *Tertull. de anim. c. 25. a med.* ¶ Translate est jurgium, offensa. V. *Tribusculum*.

FRIGUTIO, Fringutio, Friguttio, Frigultio, Fringultio (*sic enim modis scriptum legitur, sed primus & secundus videntur tutiores*) is, n. 4. verbum exprimens vocem fringillæ, ut *Fest.* & *Varr. l. 6. L. L. c. 5.* docent. item aliarum avium. *Apul. in Florid. n. 17.* (*al. l. 3. sub fin.*) Merulæ in remotis tesquis fringultiunt. ¶ Tribuitur & homini, & significat subtiliter garrire, gannire, singultire, & veluti fracto gutture loqui, *gagnolare*, *balbettare*. *Plaut. Casin. 2. 3. 49.* Quid friguttis? quid istuc tam cupide cupis? *Enn. apud Fulgent. Planciad. de prisco serm.* Hæc anus admodum frigutit: nimirum sauciavit se flore Liberi. *Apul. in Apolog.* Audisti prinignum meum via singulas syllabas fringultientem. *h. e.* male pronuntiantem, balbutientem. *& ibid.* Ego illi justius exprobraverim, quod qui eloquentiæ patrocinium vulgo profitetur, etiam honesta dictu sordide blateret, ac sæpe in rebus nequaquam difficilibus fringultiat, vel omnino obmutescat.

FRINGILLA, Frigilla, *vel* Fringuilla, æ, f. avis (fortasse *fringuello*) dicta, quod frigore cantet & vigeat, inquit *Fest.* Alii dictam putant a sono, quem edit. Est parvæ molis, parvique pretii in cibis. Ejus meminere *Varro lib. 6. de L. L. c. 5.* & *Martial. lib. 9. epigr. 55.*

FRIO, as, a. 1. *sminuzzare*, *stritolare*, *sfarinare*, θραύω, θρύπτω, tero, comminuo. *Varr. l. 1. R. R. c. 9. ad fin.* Terra, quæ cum foditur, facile friatur. *Plin. l. 21. c. 19.* Ut inter se tritum tarde friatur. *& cap. 14. extr.* Friari in micas. *Id. l. 34. c. 12.* Chalcitis friat se statim.

FRIT, indecl. θρίξ, dicitur illud in summa spica jam matura, quod est minus quam granum: a frio, quia facile friatur. *Varr. l. 1. de R. R. c. 48.* sed credibile est legendum *frix* a Græco φρίξ, quæ vox horrorem significat, quia summa pars spicæ horret aristis.

FRITILIS. V. in voce sequenti.

FRITILLA, æ, f. pultis genus, quod in sacrificiis adhibebatur. *Plin. l. 18. c. 8.* Et hodie sacra prisca, atque natalium pulte fritilla conficiuntur. *Senec. de benef. l. 1. c. 6. extr.* Itaque boni etiam farre ac fritilla religiosi sunt, mali rursus non effugiunt impietatem, quamvis aras sanguine multo cruentaverint. Adde *Arnob. l. 2. pag. 58.* & *lib. 7. pag. 230.* ubi al. leg. *frilla*. Sunt etiam qui putant legendum *frictilla* a *frigo*. Alii *fritillam* retinentes, derivant a *frit*: de quo supra: & quemadmodum *frit* Græce θρίξ dicitur, ita fritillam θρίκιον vocari. Alii ducunt a veteri voce *fritinnire* (unde *...*) motus subsilientis: ex quo *fritinnire*, subsilire cum sonitu: quod faciunt tali in fritillo jactati. Eadem ratione *fritillam* ita appellari, quod inter coquendum in sartagine subsiliret. Hinc esse *ollam fritilem*, apud *Fest.* in *Muries*, & *Varr.* apud *Non. c. 3. n. 297.* quia in ea sal coquendo subsiliret. Corrupisse autem, qui ibi *frictilem* pro *fritilem* reposuerint. Verum hæc omnia obsoleta sunt, incerta quoque, & parvi momenti.

FRITILLUS, i, m. πύργος, idem ac pyrgus, idest turricula rotunda, per quam tali mittuntur, ne digitis ita a quoquam componi possint, ut cadant ad jacentis voluntatem: qui fritillus intus trochleatim erat effictus, certosque habebat incisos gradus, quibus tali impingentes subsilirent cum sonitu. V. vocem præced. Alii interpretantur ipsam lusoriam tabulam, in qua jacti tali subsiliunt, *tavoliere*. Alii pyxidem ligneam, in quam conjecti tali manu agitantur, deinde in lusoriam tabulam effunduntur. Quæ interpretatio valde congruit cum illo *Martial. l. 14. epigr. 1.* Nec timet ædilem moto spectare fritillo, Cum videat gelidos jam prope verna lacus. *Juvenal. sat. 14. v. 5.* Parvoque eadem movet arma fritillo. *Martial. l. 4. epigr. 14.* Incertis sonat hinc & hinc fritillis. *Seneca in ludo de Morte Claudii, sub fin.* Nam quoties missurus erat resonante fritillo, Utraque subducto fugiebat tessera fundo.

FRITINNIO, is, n. 4. est cantare proprium hirundinum, aliarumque minutarum avicularum: a sono. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 21.* Et pullos peperit fritinnientes. Adde *lib. 6. de L. L. cap. 5. sub fin.* ¶ *Auctor carm. de Philom.* cicadis tribuit, *v. 35.* Fritinnit rauca cicada. ¶ Translate dicitur de infantibus loqui incipientibus, & garrientibus. *In veteri epigram.* (quod *Senecæ* tribuunt) apud *Scalig. in opuscul. Virgil. pag. 217.* Sic dulci Marcus qui nunc sermone fritinnit, Facundo patruos provocet ore duos.

FRIVOLARIA, & Fribularia, nomen est Plautinæ comœdiæ deperditæ. Pauca aliquot ejus fragmenta servarunt *Fest. Priscian. Charis.* &c.

FRIVOLUS, a, um, *frivolo*, *da nulla*, λῆρος, φλύαρος, nullius momenti, aut pretii, futilis, nugatorius, inanis, levis, fragilis. Videtur esse a *frio*, comminuo. *Plin. l. 11. c. 29.* Tam frivola ratione morientes. *Id. l. 7. c. 7.* Pudet æstimantem, quam sit frivola animalium superbissimi origo, cum plerumque abortus causa fiat odor a lucernarum exstinctu. *h. e.* quam fragilis & imbecilla. *Quintil. l. 7. c. 2.* Convicia levia, aut frivola. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 11.* Frivolus & illiberalis sermo. *Gell. l. 18. c. 7.* Colligitis lexidia, res tetras, & inanes, & frivolas. *Id. l. 2. c. 7.* Argutiola frivola & inanis. *Id. l. 16. c. 12.* Quædam dicit futilia & frivola. *Id. l. 15. c. 30.* Fiunt in litterarum ostentatione inepti & frivoli. *Plin. l. 22. c. 6.* Frivolum opus. *Senec. ep. 31.* Labor frivolus & supervacuus. *Sueton. in Ner. c. 42.* Frivolum auspicium. *Phædr. l. 5. fab. 7. v. 1.* Vanus animus aura captus frivola. *Plin. l. 25. c. 3.* Frivola cura. *Id. l. 28. c. 19. sub fin.* Frivolus jocus. *Id. l. 7. c. 53. sub fin.* Frivolum dictu. *Quintil. l. 10. c. 7.* Frivolum & scenicum est. *Sueton. in Claud. c. 15.* Frivolus & amenti similis. *che dà in sciocchezze*. ¶ *Frivola verba* dicuntur, quæ minus sunt fide subnixa. *Festus*. ¶ Absolute *frivola* dicuntur reculæ parvi pretii, pauper supellex, *masserizuole*, *stracci*, *robe di poco prezzo*. *Juvenal. sat. 3. v. 198.* jam poscit aquam, jam frivola transfert Ucalegon. *Id. sat. 5. v. 58.* Romanorum omnia regum frivola. *Senec. de Tranquill. c. 1.* Nec inter frivola mea tam altus incedo. *Sueton. in Calig. c. 39.* Huic sedenti in auctione misit, qui nescio quid frivoli ducentis millibus traderet. Adde *Ulpian. Dig. lib. 13. tit. 7. leg. 11.* *Festus* dicit, frivola proprie esse fictilia quassa. Patavini dicunt *crepe*.

FRIX. V. *Frit*.

FRIXORIUM, *vel* Frictorium, n. *padella*, τήγανον, sartago, in qua quidpiam frigitur: a supino *frixum*, vel *frictum*. *Vet. Gloss.* Frixorium, τήγανον. Habet etiam *Plin. Valer. l. 2. c. 7.*

FRIXUS, a, um. V. in *Frictus*.

FRONDARIUS, a, um, *di frondi*, φυλλικός, ad frondes pertinens. *Plin. l. 18. c. 31.* Unus frondator quatuor frondarias fiscinas complere in die, justum habet.

FRONDATIO, onis, f. *sfrondamento*, ἀποφύλλισις, frondium & ramorum redundantium refectio. *Colum. l. 5. c. 6. ante med.* In frondatione cavendum, ne prolixiores pollices fiant.

FRONDATOR, oris, m. *sfrondatore*, ἀποφυλλίζων, qui arborum ramos supervacuos amputat, & qui e frondibus manipulos facit ad pabulum armentorum, & qui manibus folia citium vellit, quo ardor Solis uvam maturiorem reddat, uti docet *Serv.* ad illud *Virg. Ecl. 1. v. 57.* Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras. *Ovid. Metam. 14. v. 649.* Falce data frondator erat, vitisque putator. Adde *Plin. l. 18. c. 31.* ¶ Dicitur etiam de ave, quæ in frondibus habitet, vel nidificat. *Serv. ibid.*

FRONDEO, es, n. 2. *frondeggiare*, *aver frondi*, φυλλέω, frondes emitto, vel habeo. *Virg. Ecl. 3. v. 57.* Nunc frondent silvæ. *Ovid. 2. Amor. el. 6. v. 49.* nigra nemus ilice frondens. *Lucan. l. 10. v. 305.* quæ quamvis arbore multa Frondeat, æstatem nulla sibi mitigat umbra. *Colum. l. 3. c. 2.* Vitis multa materia frondens. *Pallad. in Mart. tit. 9. extr.* Serpyllum lætius frondebit, si, &c. *Lucan. l. 6. v. 83.* Frondens campus. *h. e.* herbis & arboribus consitus. *Virg. 7. Æn. v. 67.* Examen subitum ramo frondente pependit. *frondoso*. & *vers. 135.* frondenti tempora ramo Implicat. *Id. 3. Georg. v. 300.* frondentia ribute. *Varr. l. 6. L. L. c. 3.* Velatæ frondentes comæ. *h. e.* fronde coronatæ. ¶ Præteritum *frondui* agnoscitur a *Prisciano lib. 9. pag. 768. Putsch.*

FRONDESCO, is, n. 3. *frondeggiare*, φυλλόω, frondes emittere incipio, in frondes abeo, frondeo. *Cic. 5. Tuscul. c. 13.* Alia hieme nudata, verno tempore tepefacta frondescunt.

FRONDEUS, a, um, *di frondi*, *frondoso*, φύλλινος, qui est ex frondibus. *Virg. 4. Georg. v. 61.* apes aquas dulces, & frondea semper Tecta petunt. *h. e.* arbores frondentes. *Id. 1. Æn. v. 195.* Nemora frondea. *Ovid. 3. Fast. v. 528.* Frondea casa. *h. e.* frondibus contecta. *Plin. l. 16. c. 4.* Frondea corona. *Martial. l. 14. epigr. 22. dentiscalpium.* Lentiscum melius: sed si tibi frondea cuspis Defuerit, dentes penna levare potest.

FRONDICOMUS, a, um, adiect. frondes habens quasi comas. *Prudent. 3. Cathem. v. 102.* Frondicomis habitare lucis.

FRONDIFER, a, um, *frondoso*, *fronzuto*, φυλλοφόρος, frondes ferens, frondosus. *Nov.* apud *Non. c. 4. n. 235.* Ite in frondiferos lucos. *Lucret. l. 1. v. 18. & 256.* Frondiferasque domos avium. *Senec. in Oedip. v. 276.* Frondifera sanctæ nemora Castaliæ. ¶ Apud *Lucret.* legitur & *frundifer*. V. *Frons*, dis.

FRONDIFLUUS, a, um, adiect. cujus causa frondes cadunt. *Boet. l. 1. metr. 5.* Frondifluæ frigore brumæ.

FRONDOSUS, a, um, *frondoso*, *fronzuto*, εὐφυλλος, πολύφυλλος, frondibus abundans. *Varr. l. 2. R. R. c. 5.* Frondosi montes. *Virg. 8. Æn. v. 351.* Collis frondoso vertice. *Id. Ecl. 2. v. 70.* Frondosa vitis. *Id. 3. Georg. v. 296.* Frondosa æstas. *Sil. l. 13. v. 596.* Taxus frondosior. ¶ Olim *frundosus* dicere, vel *frondosus*. *Enn.* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 2.* omne sonabat Arbustum fremitu silvai frundosai.

FRONS, dis, f. *fronde*, *fronda*, *foglie*, θαλλός, φύλλον, germen tenerius plantarum cum foliis. *Varr. l. 2. R. R. c. 5.* In nemoribus, ubi virgulta, & frons multa. *Virg. 2. Georg. v. 372. de vitib.* dum frons tenera, imprudensque laborum. *Varr.* apud *Non. c. 8. n. 20.* Caditur lucus, alta frons decidit. *Gell. l. 19. c. 12. a med.* Ligni & frondium cædem facere. *Ovid. 4. Fast. v. 754.* data est ægræ fiscina frondis ovi. *Plin. l. 18. c. 31.* Frondis præparandæ tempus hoc est. *h. e.* in pabulum pecudum decerpendæ. *Virg. Georg. 2. v. 365.* uncis carpendæ manibus frondes. *Ovid. 2. Amor. el. ult. v. 31.* arbore frondes carpere. *Id. 3. Trist. el. 10. v. 75.* Aspiceres nudos sine fronde, sine arbore campos. *Valer. Flacc. l. 2. v. 188.* delubraque festa Fronde tegunt. *Plin. l. 19. c. 6. a med.* Ne caules allii in frondem luxurient. *Curt. l. 5. c. 4.* Frondibus læti colles. *prati & alberi*. *Cic. pro Cæl. c. 18.* Via interclusa frondibus & virgultis. ¶ De corona ex frondibus *Ovid. 1. de ar. am. v. 108.* Qualibet hirsutas fronde tegente comas. *Id. l. 1. Metam. v. 565.* perpetuos semper gere frondis honores. *Id. Fast. 1. v. 711.* Frondibus Actiacis comptos redimita capillos Pax ades. *& lib. 3. v. 481.* cingere tempora frondibus. *Horat. l. 4. od. 2. v. 35.* fronde merita decorus. *& lib. 1. ep. 18. v. 64.* fronde coronare. ¶ Olim nominativus fuit *frondis*, teste *Servio ad 2. Georg. v. 372.* Quin etiam *frunt*, *frundis* dicere. *Enn.* apud *Charis. l. 1. pag. 105. Putsch.* rarescunt frundes. *Id.* apud *Auson. in Technopægn. in Grammaticomast. v. 19.* populea fruns. Et in recto casu singulari *frus*, & *fros* dictum fuit,

fuit, sine n, teste Charis. ibid. ubi Varro: Ulmos & populos, unde est fros. Verum hæc, tanquam rustico more dicta, postea repudiata sunt, ut est apud Priscian. lib. 1. pag. 554.

FRONS, ontis, f. fronte, [illegible], pars faciei a superciliis usque ad capillorum radices, hinc inde temporibus terminata: quam Genii sacram fuisse, Servius ad Ecl. 6. v. 3. & ad Æn. 3. v. 607. tradit: unde morem esse, ut deos venerantes frontem tangant. Varro apud Lactant. de opif. Dei, c. 8. a foratu dictam putat, nempe a foraminibus oculorum. Volunt alii esse a [illegible], pro [illegible], intelligentis: vel a [illegible], cogitatio. Dicitur tam de homine, tam de brutis, ut Plin. l. 11. c. 37. sect. 51. docet. Horat. l. 1. od. 33. v. 5. Insignem tenui fronte Lycorida. Plin. l. 8. c. 45. Tauri torva fronte. Horat. l. 3. od. 13. v. 3. hædus, cui frons turgida cornibus primis. Ovid. 4. Fast. v. 102. frons ovis. Id. 5. Trist. el. 9. v. 30. equi. Senec. in Oedip. v. 920. minax leonis. ¶ Frons angusta & brevis erat in laude pulcritudinis femineæ. Horat. loc. cit. & lib. 1. ep. 7. v. 26. Petron. in Satyr. c. 126. Martial. l. 4. epigr. 42. Arnob. l. 2. pag. 72. ¶ Frons est animi janua, ut est apud Q. Cic. de petit. consul. c. 11. tristitiæ, hilaritatis, clementiæ, severitatis index, ut Plin. cit. l. 11. loquitur: & sæpe accipitur pro vultu, & pro animi affectu, quem vultu præferimus. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 5. Frons, oculi, vultus persæpe mentiuntur. Id. 4. Attic. ep. 14. a med. Pompejus Scauro studet: sed utrum fronte, an mente, dubitatur. in apparenza. Sic l. 5. ep. 10. Hæc ipsa fero equidem fronte, ut puto, & volo bellissime; sed angor intimis sensibus. & 2. de Fin. c. 24. Ut in fronte ostentatio sit, intus veritas occultetur. Id. pro Rabir. Post. c. 12. ad fin. Verissima fronte aliquid dicere. con volto sincero. Id. ad Autor. post epist. 13. l. 14. ad Attic. Non solum ex oratione, sed etiam ex vultu, & oculis, & fronte, ut ajunt, meum erga te amorem perspicere potuisses. Id. 1. Fam. ep. 9. a med. Fronte atque vultu simulatio facillime sustinetur. Q. Cic. de petit. consul. c. 12. Homines fronte & oratione magis, quam ipso beneficio reque capiuntur. Plaut. Anful. 4. 1. 13. Herile imperium ediscat, ut quod frons velit, oculi sciant. Cic. de provinc. Consul. c. 4. Libidines fronte & supercilio, non pudore & temperantia tegebat. & pro Cluent. c. 26. Frontem contrahere. Senec. l. 1. de Benef. c. 1. adducere. & l. 6. c. 7. attrahere. Plin. l. 2. ep. 5. remittere. Terent. Adelph. 5. 3. 53. exporrigere. Horat. l. 3. od. 29. v. 16. explicare. Martial. l. 14. epigr. 183. solvere. h. e. exhilarare. Senec. in præfat. l. 4. quæst. nat. ante med. perfricare. Plin. in Paneg. c. 73. ad fin. abstergere. h. e. abstergere lacrimas. Plaut. Epid. 5. 1. 3. Quid est, quod illi ceperat frons severitudine? Cic. 9. Fam. ep. 10. Adeo mihi excussam severitatem veterem putas, ut ne in foro quidem reliquiæ pristinæ frontis appareant? h. e. gravitatis, severitatis. Virg. 6. Æn. v. 863. Frons læta. Senec. in Oedip. v. 7. blanda. Senec. alter l. 2. de Benef. c. 13. Humana, leni, placida fronte aliquid tribuere. Stat. l. 2. silv. 1. v. 43. Et castigatæ collecta modestia frontis. Horat. l. 2. od. 5. v. 16. proterva. Juvenal. sat. 13. v. 242. Ejectum semel attrita de fronte pudorem. Quintil. l. 2. c. 4. inverecunda. Tibull. l. 2. el. 6. v. 15. tristis. h. e severa. Plin. in Paneg. c. 41. gravis. Senec. in Hippol. v. 432. turbida. Horat. epod. 13. v. 5. obducta. Petron. in Satyr. c. 132. constricta. Martial. l. 11. epigr. 40. adstricta. Plaut. Cas. 2. 4. 3. porrectiore fronte loqui. Senec. in Herc. Fur. v. 471. ferox. & vers. 579. tetrica. Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 657. mitis. Cic. 3. Tuscul. c. 15. tranquilla & serena. Horat. l. 3. od. 29. v. 16. sollicita. Martial. l. 2. epigr. 11. nubila. Id. l. 4. epigr. 6. & Senec. ep. 11. tenera. h. e. quæ facile erubescat. Plin. in Paneg. c. 35. exsanguis & ferrea. h. e. impudens quæque nullum sentit pudorem. & cap. 41. Fronte gravi, & tristi supercilio esse. Papinian. Dig. l. 22. tit. 5. leg. 13. extr. Integræ frontis homo. h. e. verecundus, prudens, probus. ¶ Periisse frontem de rebus, apud Pers. sat. 5. v. 103. est, quod ait Horat. l. 2. ep. 1. v. 80. periisse pudorem, sublatum esse pudorem ex rerum natura, & commerciis: quia frons pudoris est sedes. ¶ Frontem ferire, percutere solemus in vehementiori affectu, v. gr. indignationis. Cic. Attic. l. 1. ep. 1. & de clar. Orat. c. 80. ¶ Frons occipitio prior proverb. quo significatur, rectius geri negotia, ubi præsens est is, cujus interest, quam cum absente ea alteri mandantur: l' occhio del padron ingrassa il cavallo: & chi vuole, vada; chi non vuole, mandi. Cato R. R. c. 4. Ruri si recte habitaveris, libentius & sæpius venies: fundus melius erit, minus peccabitur, fructi plus capies. frons occipitio prior. Plin. l. 18. c. 5. extr. Frontem domini plus prodesse, quam occipitium. ¶ In prima fronte, proverb. a prima vista. Arnob. l. 7. pag. 245. ¶ Translate dicitur de anteriore parte cujusque rei. Ovid. 1. Fast. v. 135. Omnis habet geminas hinc atque hinc janua frontes: E quibus hæc populum spectat, at illa Larem. due faccie. Virg. 3. Georg. v. 24. Vel scena ut versis discedat frontibus. Id. 5. Æn. v. 157. naves una ambæ, junctisque feruntur Frontibus. di pari fronte. Vitruv. l. 2. c. 8. Frontes parietum. Id. l. 3. c. 2. frons ædium. facciata. Frontin. de aquæduct. artic. 22. In campo Martio, secundum frontem Septorum. in faccia. Plin. l. 12. c. 7. Frons Caucasi solibus opposita. Id. l. 3. c. 10. Italiæ. Id. l. 6. c. 17. litorum. Curt. l. 8. c. 14. aciei. le prime file. Sallust. in Catil. c. 60. Octo cohortes in fronte constituit. Liv. l. 36. c. 44. Æquo fronte ad pugnandum procedebat. Tacit. in Agric. c. 35. Veritus, ne simul in frontem, simul & latere suorum pugnaretur. per fronte insieme, e per fianco. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 37. Frons castrorum. Tacit. 2. Hist. c. 89. Quatuor legionum aquilæ per frontem. per fronte. Justin. l. 1. c. 6. Non minus post terga, quam a frontibus. Plin. l. 17. c. 13. Intervallum justum arborum quadrageni pedes in terga frontemque, in latera viceni. In terminus sepulcrorum apud Horat. l. 1. sat. 8. v. 12. & passim apud Gruter. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum, &c. Cic. 3. Phil. c. 13. A fronte, a tergo, a lateribus. ¶ Frons libri, il frontispizio, prior libri pars, ubi libri titulus. In voluminibus duæ erant frontes: altera exterior, complicato volumine, ubi titulus: altera interior, eodem evoluto, ubi libri principium. Ovid. 1. Trist. el. 1. v. 11. Nec fragili geminæ poliantur pumice frontes. Adde Tibull. l. 3. el. 1. v. 13. Alii frontes intelligunt extremas partes complicati voluminis, quibus cornua apponebantur. ¶ Item de principio, aut primo cujusque rei aspectu. Quintil. l. 4. c. 1. circa med. Ubi frons causæ non satis honesta est. Gell. l. 19. c. 1. sub fin. Visa, fronte falsa, & formidine inani territantia. Tacit. in Agric. c. 33. Ut superasse tantum itineris, silvas evasisse, transisse æstuaria, pulcrum ac decorum in frontem, ita, &c. h. e. in speciem. Phædr. l. 4. fab. 1. v. 4. Non semper ea sunt, quæ videntur: decipit Frons prima multos. Quintil. l. 7. c. 1. post med. Dura prima fronte quæstio. a prima vista. Juvenal. sat. 2. v. 8. Frontis nulla fides. viso, ciera. ¶ Masculino genere Cæcil. apud Gell. l. 15. c. 9. Fronte hilaro. Cato ibid. & apud Fest. in Recto. Recto fronte sequi. Plaut. apud Non. c. 3. n. 89. coloratum frontem habere. Vitruv. l. 10. c. 17. Frons transversarius.

FRONTALE, lis, n. frontale, [illegible], est ornamentum frontis, præcipue in equis, & elephantis. Liv. l. 37. c. 40. Ingentes ipsi erant, addebant speciem frontalia, & cristæ, & tergo impositæ turres. Plin. l. & cap. ult. Equis jugum frontalia, &c. Ammian. l. 23. c. 4. (al. 9.) Constituuntur testudines frontalibus trisulcæ cuspides. nella fronte.

FRONTATUS, a, um, di fronte. Frontati lapides sunt lateres ceteris majores, qui parietum frontem constituunt. Hi sunt duplicis generis: alii, qui utramque; alii qui alterutram solummodo frontem conficiunt. Vitruv. l. 2. c. 8. Græci non media farciunt, sed e suis frontatis perpetuum parietem consolidant: & præter cetera interponunt singulos perpetua crassitudine, utraque parte frontatos, quos [illegible] appellant, qui maxime religando confirmant parietum soliditatem. Plin. l. 35. c. 12. Ad tecta costilibus laterculis, frontatisque.

FRONTINUS. Sex. Julius Frontinus, Romanus, Patricius floruit sub Domitiano, Nerva, & Trajano, cujus postremi in consulatu tertio collega fuisse creditur: consul certe fuit. Sub Nerva autem Curatoris aquarum munus exercuit circa A. U. C. DCCXL. quo tempore scripsit de Aquæductibus Commentarium suis parum, castigatum, & Latinum, qui hodieque exstat: nostrisque temporibus a Joanne Poleno tanta cura illustratus, ut restitutus videri possit. Sunt etiam libri stratagematum, qui eundem auctorem habere creduntur, tametsi ejusdem non sunt elegantiæ ac nitoris, & identidem quaedam labentis jam tum Latinitatis sapiunt. V. ejusdem Polenus in Frontin. prolegom. cap. 2. ¶ Alius ab hoc est Jul. Frontinus, qui de Agrorum qualitate, ac limitibus, item de Coloniis scripsit, inter Agrariæ rei Scriptores a Goesio editus. Et ille tamen stilo decurrit satis expedito & aptido, & si quædam vocabula excipias artis propria, nihil fere offendas, quod aures Latinæ consuetudini assuetæ valde fastidiant.

FRONTO, onis, m. chi ha gran fronte, [illegible], latam habens frontem. Cic. 3. de nat. Deor. c. 29. Equos nævum habere, equos silos, flaccos, frontones, capitones? ¶ Fronto Cornelius præceptor fuit M. Antonini philosophi in eloquentia, adeo ab eo dilectus, ut & ad consulatum provectus sit, & statua insignitus, ut narrat Capitolin. in Ant. Philos. c. 2. Fuit etiam magister Veri Imperatoris, ut in ejus vita Id. scribit cap. 2. Eum laudat etiam Gell. l. 19. c. 8. & Auson. in gratiar. act. c. 14. ubi ejus consulatum bimestrem tantummodo fuisse dicit. ¶ Alius fuit is, qui de differentiis verborum libellum conscripsit, inter Putschii Grammaticos.

FRONTONIANUS, a, um, ad Frontonem pertinens, ut Frontoniana decreta, Pompon. Digest. lib. 29. tit. 2. leg. ult.

FRONTOSUS, a, um, multas habens frontes. Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 4. extr. de Jano. Ut quanto iste innocentior esset, tanto frontosior appareret. ¶ Translatum Id. serm. c. in Psal. 68. a med. Frontosus esto, quando audis opprobrium de Christo: prorsus esto frontosus. h. e. non erubescens.

FROS. V. Frons, dis, in fine.

FRUCTETUM, i, n. Servius ad illud Virg. ecl. 1. v. 40. ipsa hæc arbusta vocabant; fructeta, inquit, scholastici vocabant. V. Frutetum, quod rectum est. Est enim a frutex, non a fructus.

FRUCTIFER, a, um, fruttifero, [illegible], fructum ferens. Colum. l. 4. c. 22. Ex quo cum processere fructifera materiæ, quidquid est supra, amputatur. Id. l. 11. c. 2. ante med. & Quintil. l. 8. c. 3. Plin. l. 12. c. 25. Arbor intra tertium annum fructifera.

FRUCTIFICATIO, onis, f. actus fructificandi. Tertull. advers. Marcion. l. 4. c. 39. ad fin. Fructificationes signa sunt æstatis.

FRUCTIFICO, as, n. t. fruttificare, [illegible], fructum fero. Calpurn. ecl. 4. v. 92. Laurus fructificat. Adde Tertull. de resurr. carn. cap. 52.

FRUCTUARIUS, a, um, fruttuoso, fruttifero, [illegible], fructum ferens. Varr. l. 2. R. R. c. 4. a med. Scrofam parere oportet porcos, quot mammas habeat: si minus pariat, fructuariam idoneam non esse. Plin. l. 17. c. 22. & Colum. l. 5. c. 6. a med. Palmes fructuarius. h. e. qui protinus fructum creat. Colum. lib. 3. c. 18. fructuarii oculi vitis. Id. l. 5. c. 9. ad fin. fructuarii rami oleæ. Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 9. ad fin. fructuarii agri. h. e. qui vectigal alicui pendunt. ¶ Item ad fructus pertinens, ut fructuaria cella, in qua fructus reponuntur. Colum. l. 1. c. 6. Villa dividitur in tres partes, urbanam, rusticam, & fructuariam. & post. Pars fructuaria dividitur in cellam oleariam, torculariam, cellam vina-

vinariam, defrutariam, fœnilia paleariaque, & apothecas, & horrea. ¶ *Fructuarius servus* est, cujus quis usum habet solummodo, proprietatem alius. *Tryphonin. Dig. lib. 41. tit. 1. leg. 63.* Adde *Julian. ibid. leg. 37.* &c. ¶ *Fructuarius* item dicitur, qui jus utendi fruendi habet, *h. e.* uti potest re aliqua, atque ex ea fructum percipere, *usufruttuario. Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 12. & 23.* & *Paul. ibid. leg 24.* &c. Sic fructuaria, *Scævola ibid. leg. 58.* ¶ Fructuaria stipulatio, *Paul. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 4. ad fin.* quæ ususfructus nomine interponitur.

FRUCTUOSE, *fruttuosamente*, cum fructu, utiliter. *Augustin. ep. 77.* Hoc nec dici brevius, nec agi fructuosius potest.

FRUCTUOSUS, a, um, *fruttuoso, utile, lucroso*, κεκαρπωμένος, fecundus, utilis, fructum afferens. *Cic. 2. Tusc. c. 5.* Ager quamvis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al.* 10.) Vult se hominem frugi probare, quia utilis multis, idest fructuosus. *Senec. ep. 9.* Fructuosior est adolescentia liberorum, sed infantia dulcior. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 30.* Locus opportunissimus, & fructuosissimus. *Cic. pro Rosc. Com. c. 12.* Fructuosissimum fundum abstulit. *Colum. l. 5. c. 5. a med.* fructuosi palmites. *Varr. l. 1. R. R. c. 65.* Falerna quanto plures annos condita habuerunt, tanto, cum prompta, sunt fructuosiora. *h. e.* majori lucro sunt, quia carius venduntur. *Cic. 2. de Orat. c. 85.* Ea denique virtus esse videtur præstantis viri, quæ est fructuosa aliis, ipsi autem laboriosa. *Id. pro Leg. Manil. c. 6. extr.* Putatis ne, vos illis rebus frui posse, nisi eos, qui vobis fructuosi sunt, conservaveritis? *Id. 2. Offic. c. 18. a med.* Est enim non modo liberale, paulum nonnunquam de suo jure decedere, sed interdum etiam fructuosum.

FRUCTUS, us, m. *frutto*, καρπός, omne id, quod e terra percipimus, item fœtus animalium: & universim quidquid undelibet habemus, quod nos ditat ac juvat: a *fruor. Cic. 2. Offic. c. 3. ad fin.* Frugum fructuumque reliquorum perceptio & conservatio. *Id. Attic. l. 11. ep. 2.* In quos enim sumptus abeunt fructus prædiorum? *Id. 1. de Legib. c. 8. extr.* Pecudes partim esse ad usum hominum, partim ad fructum, partim ad vescendum procreatas. *Senec. ep. 9.* Artifex fructu artis suæ fruitur. *Liv. l. 45. c. 40.* Pecunia ex fructu metallorum coacervata. *Cic. 2. Offic. c. 18. a med.* Posse liberalitate uti, nimirum is est pecuniæ fructus maximus. *& lib. 1. c. 8.* Alere exercitum suis fructibus. *vel suo. Id. 2. Agrar. c. 32.* Comparare, & condere fructus. *Plin. l. 18. c. 28.* convehere. *Varr. l. 4. de L. L. c. 31.* comportare. *Cic. de Senect. c. 7.* serere, percipere, condere. *& cap. 19.* tempestive demetere. *Id. 2. Offic. c. 4.* capere ex aliqua re. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 79.* decerpere. *& lib. 1. ep. 12. v. 1.* colligere. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 63.* edere. *Quintil. l. 5. c. 11. circa med.* creare. *Plin. l. 10. c. 6.* mittere. *& lib. 16. c. 34.* gignere. *Terent. Phorm. 4. 3. 75.* reddere. *Ovid. 4. Fast. v. 641.* fructu non respondente labori, irrita decepti vota colentis erant. *Cic. 1. de Fin. c. 4.* An partus ancillæ in fructu sit habendus. *Liv. l. 34. c. 36.* Fuerat ei magno fructui mare. ¶ Speciatim dicitur de fœtibus arborum. *Quintil. l. 8. c. 3.* Graves fructu vites. *Colum. l. 5. c. 6. a med.* Palmes fructu induitur. *Plin. initio l. 17.* Fructus caduci & pendentes. *Id. l. 18. c. 27.* æstivi. *& cap. 29.* hiberni & præcoces. *Petron. in Satyr. c. 137.* Nuces graves, & plenæ integro fructu. ¶ De vindemia unius anni, *Plaut. Pseud. 5. 1. 10.* Credo equidem, potesse te, scelus, Massici montis uberrimos quatuor fructus ebibere in hora una. ¶ *In fructu esse* est fructum afferre, utilitatem habere. *Plin. l. 16. c. 12.* Nec corpori ipsi (*piceæ*) parcitur, quoniam assula in fructu est. *& cap. 8.* Suberi glans pessima: cortex tantum in fructu. *Javolen. Dig. lib. 33. tit. 2. leg. 42.* In fructu id esse intelligitur, quod ad usum hominis inductum est. ¶ Translate est quodcumque commodum, & utilitas. *Cic. 2. Agrar. c. 30.* Asia multos annos vobis fructum Mithridatico bello non tulit. *Id. ad Brut. ep. 3.* Quo quidem die meorum laborum & vigiliarum fructum cepi maximum: si modo est aliquis fructus ex solida veraque gloria. *Id. de Senect. c. 18.* Honeste acta superior ætas fructus capit auctoritatis extremos. *Id. de clar. Orat. c. 60.* Fusius ex accusatione Aquillii diligentiæ fructum ceperat. *Id. pro Planc. c. 38.* Ego fructus ex republ. non lætos & uberes, sed magna acerbitate permistos tuli. *Id. pro Cæl. in f.* Fructus uberes & diuturnos capere. *Id. in Pison. c. 14.* Fructum immortalem cepi vestri in me amoris & judicii. *Id. pro Sext. c. 31. extr.* Cui fructum pietatis suæ neque ex me, neque a populo R. ferre licuit. *Id. pro Sull. in princ.* Modestiæ fructum aliquem percipere. *Id. in Pison. c. 24.* Justam gloriam, qui est fructus veræ virtutis honestissimus, repudiare. *Id. 2. Catil. c. 4.* Polliceri alicui fructum libidinum. *Id. 2. Agrar. c. 1.* Hoc vestrum beneficium ad animi mei fructum atque lætitiam duco esse permagnum. *Id. de Amic. c. 23.* Aufert fructum voluptatum omnium solitudo. *Id. pro Mur. c. 19.* Honestissimo ordini fructus jucunditatis est restitutus. *Nep. in Eumen. c. 11.* Qui propter odium fructum oculis ex ejus casu capere vellent. *h. e.* delectationem. *Juvenal. sat. 8. v. 6.* Quis fructus generis, tabula jactare capaci Corvinum? ¶ In illo *Plauti Cas. 4. 4. 16.* Sed meus est fructus prior: *fructus* est ususfructus. Adde *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 8. leg. 14.* ¶ In secunda declinatione. *Terent. Adelph. 5. 4. 16.* Hoc fructi pro labore ab his fero. *Turpill. apud Non. c. 8. n. 62.* Satis fructi reddunt. *Cato R. R. c. 4.* Fructi plus capies. ¶ Item *fructuis* pro *fructus*. *Varr. apud Non. c. 8. n. 72.* Utrum fructuis, an delectationis causa. *Id. l. 1. R. R. c. 2. a med.* Capræ salivam esse fructuis venenum. Sic dixere *Senatuis, fluctuis, ritMuis, victuis*, &c.

FRUCTUS, }
FRUENDUS, } particip. V. in *Fruor*.
FRUENS, }

FRUGALIS, le, *sobrio, temperato, frugale*, χρήσιμος, moderatus, prudens, abstinens, temperans: a *frugi*. *Terent. Heaut. 4. 3. 3.* Dedo me patri nunc jam, ut frugalior sim, quam vult. *Cic. pro Flacc. c. 29.* Homines sunt tota ex Asia frugalissimi. *Id. 2. de Orat. c. 71.* Optimus colonus, parcissimus, frugalissimus. *Varr. l. 3. R. R. c. 2.* Hæc villa frugalior, ac melior est, quam tua illa perpolita. *fatta con più risparmio, e moderazione*. ¶ Positivi gradus rarus apud optimos scriptores, & fortasse nullus est usus: nam hi pro *frugali homine, frugi* dicunt. Habet *Apul. de Mundo*, sed alio sensu: *frugalis maturitas*, h. e. frugum.

FRUGALITAS, atis, f. *temperanza, moderazione*, σωφροσύνη: a *frugi*. De vi hujus vocis ita *Cic. 3. Tuscul. c. 8.* Temperans, quem Græci σώφρονα appellant, eamque virtutem σωφροσύνην vocant: quam soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquam etiam modestiam: sed haud scio, an recte ea virtus frugalitas appellari possit, &c. *& mox.* reliquas etiam virtutes frugalitas continet. *& mox.* Tres virtutes fortitudinem, justitiam, prudentiam frugalitas est complexa, *&c.* reliqua igitur, & quarta virtus ut sit ipsa frugalitas, &c. V. integr. locum, & *4. Tuscul. c. 16.* & infra in *Frugi*. ¶ Speciatim est abstinentia, parsimonia, modestia, temperantia, *frugalità, parsimonia*. *Cic. pro Dejot. c. 9.* Omnes sunt in illo regiæ virtutes: sed præcipue singularis & admiranda frugalitas: etsi hoc verbo scio laudari reges non solere. *& mox.* Ego tamen frugalitatem, idest modestiam & temperantiam virtutem esse maximam judico. *Plin. l. 2. ep. 4. ad fin.* Quod cessat ex reditu, frugalitate suppletur. *Petron. in Satyr. c. 125.* Cibus avidum strangulavit, abstinentem frugalitas. *Cels. in præfat. a med.* Vitæ genus laboriosum, aut quietum, cum luxu, aut cum frugalitate. ¶ Pro frugibus, *Apul. l. 9. Metam.* Hostili modo vicini tenuis incursabat paupertatem, pecua trucidando, boves abigendo, fruges adhuc immaturas obterendo. jamque totum frugalitate spoliatum, ipsis etiam glebulis exterminare gestiebat.

FRUGALITER, *con moderazione, con sobrietà, con onesto risparmio*, σωφρόνως, moderate, temperanter, abstinenter, sobrie. *Cic. pro Dom. c. 43.* ἠρωικῶς. Omnia signa, tabulas tota e Græcia, sane frugaliter domum suam deportavit. *Plaut. Epid. 4. 2. 38. & Pers. 4. 1. 1.* Aliquam rem sobrie & frugaliter accuravit. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 107.* Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque Viverem uti contentus eo, quod mi ipse parasset. *Cic. 2. de Fin. c. 8.* Cur non bene? quia quod bene, id recte, frugaliter, honeste: ille porro male, prave, nequiter, turpiter cœnabat. *& cap. 9.* Semovenda est igitur voluptas, non solum ut recta sequamini, sed etiam ut loqui deceat frugaliter. *Quintil. declam. 260. extr. & Lactant. de ira Dei c. 20.* Frugalius vivere. *Plaut. Pers. 4. 1. 5.* Si restius, aut nequam est, male res vertunt, quas agit: sin autem frugi est, eveniunt frugaliter. *h. e.* feliciter, commode.

FRUGAMENTA, inquit *Fest.* a frugibus sunt appellata. Porro *frugamenta* quid sint, adhuc est incompertum: & sunt qui *frumenta* legendum putent.

FRUGES, fructus terræ. V. *Frux*. ¶ Fruges etiam dicti sunt ab *Ennio* Phryges, mutatis in Latinum morem litteris, teste *Cicer. in Orat. cap. 48.* ubi alii leg. *Bruges* cum *Quintil. cap. 4.* (*al.* 5.) *lib. 1.*

FRUGESCO, is, n. 3. in fruges abeo, fruges fero. *Prudent. l. 2. adversus Symmach. v. 913.* & steriles frugescere pergere agros. *Tertull. de resurr. carn. c. 12.* florescere, atque frugescere.

FRUGI, indecl. *moderato, temperante, da bene*, moderatus, temperans, continens, prudens: cui opponitur *nequam*, & *nihili*. *Cic. 3. Tuscul. c. 8.* docet, hominem frugi non eum solum intelligi, qui utilis sit (quod Græci faciunt, qui χρήσιμον appellant) sed eum, qui sit temperans, modestus, abstinens, atque innocens: frugalitatem enim tres virtutes, fortitudinem, justitiam, prudentiam complecti: ejus esse proprium, motus animi appetentis regere & sedare, semperque adversantem libidini, moderatam in omni re servare constantiam: cui contrarium vitium, nequitiam appellari. dictam videri a *fruge*, qua nihil melius e terra. Quod si *frugi* tantummodo diceretur, qui utilis esset, non fuisse *L.* Pisoni cognomen in tanta laude ponendum. *Id. pro Font. c. 13.* *L.* Piso tanta virtute atque integritate fuit, ut etiam illis optimis temporibus, cum hominem invenire nequam neminem posses, solus tamen Frugi nominaretur. *Id. 4. Tuscul. c. 16.* Jam proverbii locum obtinet, hominem frugi omnia recte facere. *Cic. fil. ad Tiron. Fam. 16. ep. 21.* Frugi & severe vita. *Brut. ad Cicer. ep. 6.* Modestus homo & frugi. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 77.* mulier tam frugi, tamque pudica. *Cic. Phil. 2. c. 28.* Antonius frugi factus est: illam suam suas res sibi habere jussit. *Terent. Heaut. 3. 3. 19.* Hominis frugi & temperantis functus officium. *Plaut. Asin. 5. 2. 9.* hominis *frugi* opponit hominem *nihili*, quod fere idem est ac *nequam*. ¶ Sæpe refertur ad laudem servorum. Servum enim *frugi* dicebant, tamquam sobrium, utilem, & necessarium, & qui rem domini diligenter curaret: eo fere sensu accipientes, quo Græci, ut dictum est. *Cic. pro Cluent. c. 16.* Servus non incallidus, sed, ut ipsa res declaravit, frugi atque integer, sermonem Fabricii non est aspernatus, rem ad dominum detulit. *Plin. in Paneg. c. 88.* Abunde sufficere libertis tuis credis, si probi & frugi existimentur. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 2.* Davus, amicum mancipium domino, & frugi. ¶ Sæpe etiam *frugi* dicitur quilibet in rem suam attentus & diligens, quique studiose ac sedulo suas rationes curat. *Cic. 5. Verr. c. 27.* Homines & satis fortes, & satis plane frugi ac sobrii. *Id. pro Dejot. c. 9.* Frugi hominem dici, non multum habet laudis in rege. *Terent. Eun. 3. 5. 59.* *Ant.* sed interim de symbolis quid actum est? *Chæ.* paratum est. *Ant.* frugi es. Ubi *Donat.* utilis & necessarius, ut fruges humano generi. *Frugi* est ergo, in quo est aliquid, quo fruamur, idest utamur. *Id. Heaut. 3. 3. 35.* *Chr.* reperi-

perifti, tibi quod placeat, en nondum etiam? Sy. de fallacia dicis? R', inveni quandam nuper. Chre. frugi es. *Plaut. Asin.* 1. 3. 23. Frugi lena. *h. e.* quæ suis rationibus bene consulit. ¶ Dicitur & de iis rebus, quæ moderata & modica impensa fiunt. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Atrium frugi, nec tamen fordidum. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. Frugi victus. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 167. & *Plin. l.* 3. *ep.* 1. Cœna frugi. *Martial. l.* 14. *distich.* 31. jentacula sumere frugi. ¶ Est obliquus casus nominis *frux*, *gis*: idcirco adjectivum etiam admittit. *Cic.* 4. *Attic. ep.* 8. *ad fin.* & *Plaut. Trin.* 2. 2. 39. Fabius Luscus fatis notus, & permodestus, & frugi bonæ. *Plaut. Asin.* 3. 3. 12. & *Pun.* 4. 2. 27. Bonæ frugi esse. ¶ Alii volunt esse dativum, ut cum dicimus *homo frugi*, per ellipsim intelligatur *idoneus*: alii genitivum pro *frugis* ea ratione, qua *fami* pro *famis* dictum fuit: vel ut simile sit *nauci*, *nihili*, *mancipi*.

FRUGIFER, a, um, *fruttifero*, *frugifero*, καρποφόρος, fruges ferens. *Cic. Tuscul.* 2. *c.* 5. Agri non omnes frugiferi sunt, qui coluntur. *Plin. l.* 13. *c.* 5. Cedrus frugifera non floret. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 656. frugiferæ messes. *Lucret. initio l.* 6. frugiferi fœtus. *Ovid. de nuce*, *v.* 19. frugiferæ nuces. *Id.* 2. *ex Ponto*, *ep.* 1. *v.* 15. frugiferum numen. *h. e.* Ceres. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 26. *n.* 8. Cereri frugif. sacr. L. Vajanius, &c. Adde similem apud *Reinef. class.* 1. *n.* 35. ¶ *Frugifer* dictus est etiam Bacchus, quem leonis effigie colebant Ægyptii (ut est apud *Arnob. l.* 6. *pag.* 196.) & eundem esse dicebant, ac Osirim, quo nomine significabant solem, qui frugum omnium parens est. ¶ *Enn.* apud *Charif. l.* 1. *pag.* 7. *Putsch.* *terrai frugiferai* dixit pro *terræ frugiferæ* per diæresim diphthongi, quemodo prisci locuti sunt. Hinc *Martial. l.* 11. *epigr.* 91. Attonitusque legis, terrai frugiferai, Accius & quidquid, Pacuviusque vomunt.

FRUGIFERENS, entis, frugifer. *Lucret. l.* 1. *v.* 3. alma Venus, quæ terras frugiferentes Concelebras.

FRUGILEGUS, a, um, qui fruges legit, h. e. colligit. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 624. frugilegæ formicæ.

FRUGIPARENS, entis, adject. frugifer. *Fortunat. l.* 3. *carm.* 13. frugiparasque manet.

FRUGIPARUS, a, um, adject. qui fructus parit. *Avien. Phænom. Arat. v.* 1054. Singula frugiparos attollunt tempora vultus.

FRUGIPERDA, arbor, quæ facile fruges amittit. *Plin. l.* 16. *c.* 26. Ocyssime salix amittit semen, antequam omnino maturitatem sentiat, ob id dicta ab Homero frugiperda. ὠλεσίκαρπος.

FRUISCOR. V. *Fruniscor*.

FRUITURUS, } V. *Fruor*.
FRUITUS. }

FRUMEN, inis, n. *laringe*, *fauci*, λάρυγξ, summa gulæ pars, per quam cibum lingua demittit in ventrem, ut *Donat. ad Terent. Adelph.* 5. 8. 27. definit. Vel tractus gulæ, qua cibus in alvum demittitur, ut *Id.* ait *ad Terent. Phorm.* 2. 2. 18. Vel gulæ prominens pars: seu eminens sub mento gutturis pars, ut *Servius ad l.* 1. *Georg. v.* 74. & *ad* 1. *Æn. v.* 181. Uterque autem videtur idem velle significare. ¶ Item genus pultis in sacris adhibitæ, uti docet *Arnob. l.* 7. *pag.* 230. De qua nihil præterea scitur.

FRUMENTACEUS, a, um, *di formento*, σιτικός, qui ex frumento est. *Veget. rei veterin. l.* 2. *c.* 57. Farina frumentacea.

FRUMENTARIUS, a, um, *di formento*, σιτικός, ad frumentum pertinens. *Cic. de clar. Orat. c.* 62. frumentaria lex. *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 9. frumentariæ provinciæ. *h. e.* unde petuntur frumenta. *Id.* 5. *Verr. c.* 37. frumentaria loca. *& cap.* 5. Omnem utilitatem provinciæ Siciliæ consistere in re frumentaria maxime. *h. e.* in copia frumenti. *& ibid.* frumentaria causa. *h. e.* ubi agitur de administratione frumenti habita a Verre in Sicilia. (unde illa oratio *frumentaria* appellatur a *Priscian. l.* 6. *pag.* 679. *Putsch.* & *Serv. ad Æn.* 10. *v.* 481. &c.) *P. Victor. de regionib. U. R.* in Regione IX. ponit *porticum Minuciam frumentariam*, h. e. in qua tesseræ frumentariæ publice populo distribuebantur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 37. Rem frumentariam comparare. *far provvisione di viveri*. *& cap.* 23. Rei frumentariæ prospicere. *& cap.* 39. Rem frumentariam supportare. & *l.* 6. *c.* 9. providere. & *l.* 3. *B. Civ. c.* 16. Profectus erat ad rem frumentariam expediendam, qua anguste utebatur. & *lib.* 7. *B. Gall. c.* 10. Ab re frumentaria laborare. & *l.* 1. *c.* 9. Loca maxime frumentaria. *h. e.* frumenti fertilia. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *a med.* & *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 7. *ad fin.* & *cap.* 11. Frumentarius ager. *da formento*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 96. Navis frumentaria. *da grano*, *da carico*. *Plin. l.* 11. *c.* 26. frumentaria cicada. *h. e.* quæ apparet simul cum frumentis. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 20. *pro Sext. c.* 48. *& in Bruto*, *c.* 62. Lex frumentaria. *h. e.* quæ jubebat frumentum populo viliori pretio distribui. Adde *Epit. Livii lib.* 60. *&* 71. Sic *Cic.* 2. *Offic. c.* 21. C. Gracchi frumentaria magna largitio. *Paul. Digest. lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 26. Mensores frumentarii. V. *Portuensis*. ¶ *Frumentarius*, *ii*, (supple *negotiator*) *mercante da biade*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 13. *&* 16. & *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 66. ¶ Item qui quacumque ratione frumenta comparat, *frumentiere*, *vivandiere*, *commissario de' viveri*. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 35. ¶ Sub Imperatoribus *frumentarii* fuere iidem qui *Agentes in rebus*, & *Curiosi*, qui inter cetera, etiam delatorum & speculatorum officio fungebantur. *Spartian. in Adriano*, *c.* 11. Et erat curiosus non solum domus suæ, sed etiam amicorum: ita ut per frumentarios occulte omnia exploraret. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 39. *ad fin.* Remoto pestilenti frumentariorum genere, quorum nunc Agentes rerum simillimi sunt. Multa de his *Salmas. ad citat. loc. Spartiani*.

FRUMENTATIO, onis, f. *raccolta di grani*, *foraggio*, σιτολογία, frumenti collectio: & in re militari egressio militum ad frumentum in castra congerendum. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 64. Frumentationibus, pabulationibusque Romanos prohibere. & *lib.* 6. *c.* 38. Frumentationem conficere. ¶ Item largitio frumenti, quæ fiebat populo ab Imperatoribus R. *Sueton. in Aug. c.* 40. *&* 41. Sic *in monum. Ancyr.* apud *Gruter. pag.* 231. *lin.* 14. Consul undecimum duodecim frumentationes, frumento privatim coempto, emensus sum.

FRUMENTATOR, oris, m. *frumentiere*, *foraggiere*, σιτολόγος, qui frumenta colligit: & in re militari miles, qui frumentatum egreditur, frumentarius. *Liv. l.* 2. *c.* 34. In Volscis ne emi quidem potuit: periculum quoque ab impetu hominum ipsis frumentatoribus fuit. *Id. l.* 31. *c.* 36. Divisis copiis, partim ad consectandos vagos frumentatores emisit.

FRUMENTOR, aris, dep. 1. *raccogliere grani*, *foraggiare*, σιτολογέω, frumenta colligo: & fere dicitur de militibus frumenti comparandi causa egredientibus. *Pompei. ad Domit. post epist.* 12. *l.* 8. *ad Attic.* frumentatum ire. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 31. Legionem frumentatum mittere. *& cap.* 9. Prædandi frumentandique causa. & *lib.* 7. *c.* 73. Et materiari, & frumentari. *Liv. l.* 31. *c.* 36. Cum in propinquo agro frumentarentur.

FRUMENTUM, ti, n. *biada*, *grano*, *formento*, σῖτος, in segetibus est quod culmos extulit, inquit *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 48. Docet etiam *Ulpian. Dig. lib. ult. tit.* 16. *leg.* 77. frumentum id esse, quod aristam in se teneat: lupinum vero, & fabas fruges potius dici, quia siliqua continentur. Paulo distinctius *Plin. l.* 18. *c.* 7. fruges dividit in frumenta, & legumina: frumenta enumerat, hiberna, quæ terra per hiemem nutriuntur, triticum, far, hordeum; æstiva, quæ æstate seruntur, milium, panicum, sesamum, hormionum, irionem. *& cap.* 8. addit siliginem, quæ tritici genus est, & alia externis terris peculiaria, arincam Galliæ, zeam, olyram, tipham Græciæ, & Asiæ, &c. Adde *Colum. c.* 6. *&* 9. *ad fin.* Etymologi partim a *frumen* derivant, partim a *fruor*, quasi *fruimentum*. *Varr.* autem *l.* 4. *L. L. c.* 21. *extr.* a *fero*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 315. Frumenta in viridi stipula lactentia turgent. *Cic.* 5. *Attic. ep.* 18. *a med.* Frumentum ex agris in loca tuta comportant. *Id. in Orat. c.* 24. Lætas segetes, luxuriosa frumenta. ¶ Apud *Martial. in lemmate epigr.* 12. *l.* 13. *frumentum erviceum* est ipsum triticum. ¶ Translate *Plin. l.* 15. *c.* 19. & *lib.* 17. *c.* 27. vocat *frumenta* minuta grana in ficis, quoniam milii similia sunt. ¶ Aliquando sumitur pro genere frumenti peculiari, nempe pro tritico, ut videtur, *formento*. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Et fortunatam Italiam frumento canem candido. *Martial. l.* 12. *epigr.* 73. Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque. ¶ *Servus a frumento* fuit inter officia domus Augustæ, cui metiendi & dispensandi frumenti cura demandata erat. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 192. *n.* 8. *&* 9. & *pag.* 193. *n.* 1. *&* 2. Sic apud *Murator. To.* 1. *pag.* 78. *n.* 4. Chrysantus Aug. disp. a frumento.

FRUNDOSUS. V. *Frondosus*.

FRUNISCOR, eris, itus sum, dep. 3. *fruire*, *godere*, idem quod fruor. Verbum est antiquum, & pæne obsoletum. *Plaut. Rud.* 4. 3. 73. Hinc tu, nisi malum, frunisci nihil potes. Al. leg. *fruisci*. Et sane a *fruor* veri similius est *fruiscor* fieri, quam *fruniscor*. Tamen constanter legitur apud *Gell.* qui de eo sic habet *l.* 17. *c.* 2. *Fruniscor* rarius fuit in ætate M. Tullii, ac deinceps infra rarissimum: dubitatumque est ab imperitis Latinitatis, an Latinum foret: non modo autem Latinum, sed jucundius amœniusque etiam verbum est *fruniscor*, quam *fruor*. Deinde subdit exemplum *Q. Metelli Numidici*, qui caste pureque lingua usus Latina videtur; & *Novii in Atellana*. Adde *Lucil.* & *Cæl.* apud *Non. c.* 2. *n.* 343. ubi al. *fruiscor* reponunt. *Festus* quoque hæc habet: *Fruniscor* & *Frunitum* dixit Cato: nosque cum adhuc dicimus *infrunitum*, certum est neutiquam dixisse *frunitum*. *Inscript.* apud *Reinef. class.* 15. *n.* 122. & *Fabrett. pag.* 237. filiis suis infelicissimis, qui ætate sua fruniti non sunt. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 43. *Barm.* Frunitus est, quamdiu vixit. *& cap.* 44. Ita meos fruniscar.

FRUNITUS. V. vocem præced.

FRUNS, ondis, f. antiquum pro *frons*, *ondis*, quod Vide.

FRUOR, eris, itus, & ctus sum, dep. 3. *fruire*, *godere*, ἀπολαύω, fructum percipio, potior. *Donat. ad Terent. Eun.* 4. 7. *extr.* docet *frui* proprie esse vesci, a frumine, quæ est summa gulæ pars: per catachresim autem dici de iis etiam, quibus non vescimur. Alii a Græco φρύω, quod a φύω, notationem trahunt. *Cic. de Senect. c.* 14. Satietatis & expletis jucundius est carere, quam frui. *Id. Attic.* 2. *ep.* 1. *ante med.* Neque re fruimur, & tu nobis cares. *h. e.* convictu & consuetudine tua. Sic *Nepos in Attic. c.* 20. Cum propter suas occupationes minus sæpe, quam vellet, Attico frueretur. *Gell. l.* 19. *c.* 8. Sermonibus alicujus frui. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 79. Illa (nec invideo) fruitur meliore marito. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 45. Commoda quibus utimur, lucem qua fruimur, spiritum quem ducimus, a deo nobis dari. *& cap.* 15. Certis fundis, patre vivo, frui solitum esse. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 1. Frui lætitia voluptate. *Id. pro Cluent. c.* 61. vita. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *ante med.* beneficiis atque honoribus. *Cic. pro Dom. c.* 30. civitate. *Nep. in Epam. c.* 5. pace diutina. *Plin. l.* 7. *ep.* 7. otio. *Cæs. l.* 3. *c.* 22. *B. Gall.* omnibus commodis. *Terent. Hecyr.* 5. 4. 2. gaudio. *Horat. l.* 1. *ep.* 12. *v.* 1. fructibus. *Sueton. in Aug. c.* 98. libertate & fortunis. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *v.* 75. votis. *h. e.* iis, quæ voto petieras. *Plin. l.* 2. *ep.* 2. Ipse ad villam partim studiis, partim desidia fruor. *Senec. ep.* 93. *a med.* Omnium rerum cognitione fruiti sumus. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 4. *leg.* 19. Non meo nomine, sed suo fruitus est emptor. *Vellej. l.* 2. *c.* 104. Illi spectaculo, quo fructus sum. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 204. *ad fin.* Prata, quæ proxima ætates habuerunt, fructique sunt. Et *in Tab. an. ibid. pag.* 500. *sub fin.* & apud *Murator. pag.* 582. Quodque earum rerum ii antea habuerunt, possederunt, usi, fructive sunt. (Adde *pag.* 986. *n.* 7.) *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 17. *ad fin.*

fin. Qui præsentibus voluptatibus frueretur, consideretque, se fruiturum in omni parte vitæ. Id. post redit. ad Quirit. c. 1. Ludi quid haberent voluptatis, carendo magis intellexi, quam fruendo. Horat. lib. 1. epist. 4. v. 7. Dj tibi divitias dederunt, artemque fruendi. ¶ Cum accusativo Lucret. l. 3. v. 954. ea, quæ fructus cumque es. Terent. Heaut. 2. 4. 21. Hoccine me miserum non licere meo modo ingenium frui. far a mio talento, seguir il mio genio. Cato R. R. c. 149. Frui pabulum occipito ex calend. Septembr. Plaut. Asin. 5. 2. 68. Ut sinat se se alternas cum illo noctes hanc frui. Al. leg. hac. ¶ Hinc particip. passiv. fruendus. Ovid. Heroid. ep. 20. v. 119. Servetur facies ista fruenda mihi. Cic. 1. de Fin. c. 1. ad fin. Non paranda nobis solum ea, sed fruenda etiam sapientia est. Id. de Senect. c. 16. Agro bene culto nil potest esse uberius, nec ornatius: ad quem fruendum non modo non retardat, verum etiam invitat senectus. ¶ Inter fruor & utor hoc interest (quamquam non perpetuo) quod uti dicitur, qui rem aliquam usurpat, ut aliud quidpiam inde acquirat: frui, qui ita re quapiam delectatur atque utitur, ut in ea animo conquiescat. Flor. l. 2. c. 6. de Annib. Cum victoria posset uti, frui maluit; relictaque Roma, Campaniam peragrare. (V. Liv. l. 22. c. 51.) Senec. de vita beata, c. 10. sub fin. Tu voluptate frueris, ego utor: tu illam summum bonum putas, ego nec bonum. ¶ Interdum hæc duo junguntur ad significandam plenam possessionem ac dominium rei alicujus. Cic. Fam. 7. ep. 30. Id cujusque est proprium, quo quisque fruitur atque utitur. Liv. l. 2. c. 34. ad fin. Fruantur, utantur annona, quam furore suo fecere. ¶ Fruor nonnunquam significat delectari, dilettarsi, prender piacere. Plin. in Paneg. c. 34. Agnoscebamus, & fruebamur, cum veluti piaculares victimæ ad supplicia ducerentur. Sil. l. 12. v. 566. fruiturque timore paventum. Martial. l. 8. epigr. 30. de Scævola. Aspicis, ut teneat flammas, pœnaque fruatur! Claudian. de Consul. Mall. v. 224. Qui fruitur pœna, ferus est. Valer. Flacc. l. 5. v. 380. pace fruens. & lib. 4. v. 38. Visu fruens. ¶ Apud JCtos est re aliqua ita potiri, ut ejus fructum tantummodo percipias, re salva & integra domino suo manente. Quo sensu Liv. l. 27. c. 11. & l. 32. c. 7. Agrum Campanum fruendum locare. dare a godere. Paul. Dig. lib. 6. tit. ult. leg. 1. Qui in perpetuum fundum fruendum conduxerunt a municipibus.

FRUS. V. in Frons, ndis.

FRUSINAS, atis, com. gen. ad Frusinonem oppidum pertinens, ut Frusinas ager, Liv. l. 26. c. 9. ¶ Frusinates, um, ejus oppidi cives. Plin. l. 3. c. 5. ¶ Fuit autem Frusino, onis oppidum Campaniæ, seu Latii novi in Hernicis ad Cosam fluvium, qui in Lirim incurrit. Juvenal. sat. 3. v. 224. Aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur. Sil. l. 12. v. 531. duris qua rupibus hæret Bellator Frusino.

FRUSINO. V. vocem præced.

FRUSTATIM, a pezzo a pezzo, κατὰ μέρη, per frusta. Plin. l. 20. c. 9. a med. Coquitur in olla, aut frustatim in patinis. Adde Pompon. apud Non. c. 2. n. 335.

FRUSTILLATIM, adverb. κατὰ λεπτὰ μέρη, per frustilla. Plaut. Curc. 4. 4. 20. Ut hic formicæ te frustillatim differant.

FRUSTILLUM, i, n. diminut. a Frustum, pezzetto. Arnob. l. 2. pag. 84. Frustilla ignea. & l. 7. pag. 231. Frustilla parvula.

FRUSTO, as, avi, atum, a. 1. fare in pezzi, in frusta concidere. Flor. l. 2. c. 2. ad fin. Cum Punicæ prædæ omnibus promontoriis insulisque frustarentur, & fluitarent. Ita Salmas. & Græv. Alii leg. frustrarentur. h. e. portum nullum tenere possent.

FRUSTRA, in vano, in darno, μάτην, nequidquam, incassum: a frudo pro fraudo. Cic. pro Rosc. Com. c. 14. Frustra tempus contero. Id. de Univ. c. 10. Frustra laborem suscipere. Id. 2. de Orat. c. 33. Frustra auxilium implorare. Id. 2. de Divin. c. 60. Frustra ac sine causa quippiam facere. Plaut. Pseud. 1. 3. 144. Sed sine argento frustra est, quod me tui misereri postulas. ¶ Item gratis. Id. Men. 4. 3. 20. Nisi feres argentum, frustra me ductare non potes. ¶ Frustra habere est frustrari, ludificari, decipere. Auct. argum. 2. Amphitr. Plautini. Is advenientes servum & dominum frustra habet. tiene a bada, e burla. Ammian. l. 18. c. 6. (al. 12.) Si Persæ frustra habiti redissent ad sua. ¶ Item negligere. Tacit. 13. Ann. c. 51. Aliaque admodum æqua, quæ brevi servata, dein frustra habita sunt. ¶ Frustra esse est frustrari, falli, spe deceptum esse. Sallust. in Jug. c. 87. Quo mihi acrius adnitendum est, uti neque vos capiamini, & illi frustra sint. Plaut. Pers. 1. 3. 60. Nunquam hercle hodie hic prius edis, ne frustra sies, quam te hoc facturum affirmas mihi. Id. Bacch. 4. 7. 41. Chry. Quid illam, meretricem ne esse censes? Ni. quippini! Chry. frustra es. ¶ Significat etiam exitum speratum non habere, aliter evenire, atque sperabatur. Sallust. in Jug. c. 7. extr. Cujus neque consilium, neque inceptum ullum frustra erat. gli andava fallito. & cap. 74. Primo indicem persequi conatus; postquam id frustra fuit, Jugurtham placandi gratia accedit. Id. in Orat. Licin. trib. ad pleb. Nam spem frustra fuisse, intellexistis. Ennius in Satyris, apud Gell. l. 18. c. 2. Nam qui lepide postulat alterum frustrari, Quem frustratur, frustra eum dicit frustra esse. Nam qui se se frustrari quem frustra, sentit, Qui frustratur, is frustra est: si non, ille est frustra. Muretus sic explicabat: qui vult alium lepide fallere, dicere non debet, errare ac falli eum, quem ipse fallere cogitat. nam ubi quis sentit, frustra alium operam dare, ut se fallat, tum nisi is, cui dolus tenditur, fallitur, is ipse fallitur, qui fallere volebat.

FRUSTRABILIS, le, adject. vanus, inanis. Arnob. l. 2. pag. 58. Res frustrabili exspectatione præsumpta. & lib. 6. pag. 206. Res vacua imaginatione frustrabiles.

FRUSTRATIO, onis, f. inganno, delusione, ἀπάτη, deceptio, fraus, eventus contra exspectationem. Planc. Cicer. 10. Fam. ep. 23. a med. Tanto majorem his frustratio dolorem attulit. Plaut. Amph. 3. 1. 15. In horum familiam frustrationem hodie injiciam maximam. Quintil. l. 2. c. 20. Grana ciceris, ex spatio distante missa, in acum continuo, & sine frustratione inserebat. senza dar in fallo. Varr. l. 1. R. R. c. 1. Sine successu frustratio est, non cultura. Liv. l. 3. c. 24. Clamant, fraude fieri, quod foris teneatur exercitus: frustrationem eam legis tollendæ esse. Id. lib. & cap. 25. Cum longo sermone habito dilatus per frustrationem esset. Justin. l. 9. c. 6. Cum variis frustrationibus differretur. Liv. l. 38. c. 25. Frustratio Gallorum eo spectabat, ut tererent tempus, donec, &c. Colum. l. 11. c. 1. ante med. Frustratio cupiditatis.

FRUSTRATOR, oris, m. qui frustratur, & decipit. Symmach. l. 10. ep. 44. (al. 51.) extr. Frustrator judicum. h. e. qui judicium subterfugit. Triphonin. Dig. lib. 43. tit. 15. leg. penult. Frustrator debitor constitutus est. h. e. qui in mora fuit, & tergiversatus est.

FRUSTRATORIUS, a, um, adject. vanus, fallax. Tertull. de Anim. c. 47. Frustratoria somnia. Arnob. l. 7. pag. 219. Fortasse aliquid dicant magnum, nec quod auribus debeat frustratoriis, levibus, & contemnentibus fumi. h. e. frustrantibus, frustra excipientibus. Modestin. Dig. lib. 22. tit. 1. leg. 41. Frustratoriam morandi causa appellationem interponere.

FRUSTRATUS, us, m. Plaut. Men. 4. 3. 21. Aliam posthac invenito, quam tu habeas frustratui. h. e. quam frustra habeas, decipias.

FRUSTRATUS, a, um, particip. qui decepit, & elusit. Liv. l. 2. c. 13. Clœlia frustrata custodes. Solin. c. 1. (al. 2.) Frustratus vincula. ¶ Et passiva significatione. Vellej. l. 2. c. 43. Intellexit frustratum esse visum suum. Fenestella apud Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch. Frustratus a spe. Vellej. l. 2. c. 21. Frustratus spe continuandi consulatus. Justin. l. 8. c. 3. Variis dilationibus frustratus. ¶ Cum genitivo, Gell. in fi. cap. 10. l. 5. Captionis versute excogitatæ frustratus.

FRUSTRO, as, avi, atum, a. 1. idem quod frustror. Cæs. in fragm. apud Diomed. l. 1. pag. 395. Putsch. Non frustrabo vos milites. Plaut. Mil. 3. 3. 9. Ego me frustro. Pompon. apud Non. c. 7. n. 44. Qui ventrem frustrarent suum. Prudent. in Apoth. v. 708. frustrantia dona dare. h. e. quæ in cassum feruntur. ¶ Passive Sallust. in orat. Licin. trib. pl. ad pleb. a med. Ignavissimi quique tenuissima spe frustrantur. Laber. apud Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch. Frustramur, irridemur. V. Frustratus, a, um.

FRUSTROR, aris, atus sum, dep. 1. deludere, ingannare, ψεύδομαι, ἐξαπατάω, quippiam exspectantem decipio, fallo, frustra habeo. Cic. Attic. l. 12. ep. 18. Coccejus, vide, ne frustretur. Lentul. ad Cicer. Fam. 12. ep. 14. Si Syriæ spes eum frustrata esset. Liv. l. 2. c. 15. ad fin. Nec Tarquinios spe auxilii, quod nullum est in me, frustrabor. Plin. l. 2. ep. 10. Frustrari & differre exspectationem alicujus. & lib. 8. ep. 18. spes hominum improbas. Terent. Andr. 2. 2. extr. Hospes jam me frustrata est. Id. in prol. Eun. v. 14. & Cic. 4. Acad. c. 20. Frustrari se ipsum. Plaut. Amph. 2. 2. 200. Nescio quis præstigiator hanc frustratur mulierem. ammalia, fascinat. ¶ Translate Colum. l. 1. c. 1. Imprudenter facta opera frustrantur impensas. rendono vane. & in præfat. a med. Ne imbribus imminentibus opera inchoet, laboremque frustretur. Curt. l. 6. c. 5. In se implicati arborum rami lento vimine frustrabantur ictus. rendean vani. ¶ Passiva significatione V. vocem præced.

FRUSTULENTUS, a, um, frustis plenus, ut Frustulenta aqua, Plaut. Curc. 2. 3. 34. h. e. frustis esculentis immixta.

FRUSTULUM, i, n. pezzolino, tozzolo, parvum frustum, ψωμίον, Apul. l. 1. Metam. Ut mihi, præ metu, frustulum panis, quod primum sumpseram, mediis faucibus inhæreret.

FRUSTUM, sti, n. pezzo, particella, τεμάχιον, rei cujusque particula. Cic. 1. de Divin. c. 15. Necesse est, offa objecta, cadere frustum ex pulli ore, cum pascitur. Virg. 1. Æn. v. 216. Pars in frusta secant. Cic. Phil. 2. c. 25. Frustis esculentis vinum redolentibus totum tribunal implevit. Marc. Cato apud Gell. l. 1. c. 15. Frusto panis conduci potest, vel uti taceat, vel uti loquatur. h. e. vili pretio. Senec. ep. 89. Philosophiam in partes, non in frusta dividam. dividi enim illam, non concidi, utile est. ¶ Frustum pueri convicium est. Plaut. Pers. 5. 2. 67. Loquere tu etiam, frustum pueri? ragazzino!

FRUTECTOSUS, a, um, fruticibus abundans, θαμνώδης. Colum. l. 2. c. 2. Nemorosi frutectosique tractus. Plin. l. 18. c. 17. ad. fin. Frutectosus & rubricosus locus. ¶ Item fruticosus, h. e. ramulis copiosus: & dicitur de plantis. Plin. l. 16. c. 35. Smilax spinosis frutectosa ramis. & cap. 37. a med. Frutectosi generis sunt rubi. ¶ Legitur & frutetosus.

FRUTECTUM, i, n. luogo pieno di frutici, boscaglia, cespuglio, θάμνος, locus fruticibus abundans: factum per syncop. a fruticetum, ut a salicetum salictum, a caricetum carectum. Colum. l. 3. c. 11. Ager frutectis, aut arboribus obsessus. Plin. l. 25. c. 2. ad fin. Rosa silvestris in frutecto. Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 872. tenebrosis tecta frutectis semita. & in Psychom. v. 443. attritis pedibus per acuta frutecta. ¶ Pro frutice, Solin. c. 30. (al. 43.) a med. de cinnamo. Id frutectum situ brevi nascitur, ramo humili, & depresso. ¶ Dicitur & frutetum, nam promiscue in libris legitur. Plin. l. 18. c. 6. sub fin. Fruteta igni optime tolluntur.

FRUTEX, icis, m. frutice, θάμνος, planta, quæ ad arboris magnitudinem non assurgit, & statura multis herbis similis est: lignosior tamen, & stolonibus, & surculis numerosior, & non demoritur, neque arescit ut herba. Talis est arundo, rubus, rosa, cinnamum, &c. Colum. de arborib. c. 1. Ex surculo vel arbor procedit, ut olea, ficus; vel frutex, ut rosæ, arundines; vel tertium quiddam, quod

neque

neque arborem, neque fruticem proprie dixerimus, sicuti est vitis. *Plin. l. 16. c. 36.* Arundo circa terram fruticis modo se spargens. *Colum. l. 8. c. 15. a med.* Interfitis buxeis, aut myrteis fruticibus. ¶ Dicitur & de caule, vel ramulo cujuscumque plantæ. *Id. sub fin. l. 11.* Matutinis temporibus frutices ulerum concutere. *Id. l. 2. c. 15.* Frutex lupini succisus. *Plin. l. 23. c. 3. de oleo.* Succus fruticis recentis accensi distillans sanat lichenas. *Id. l. 18. c. 24.* Pinguia arva ex uno semine fruticem numerosum fundunt. ¶ Item per synecdochen de quacumque arbore. *Ovid. 3. de ar. am. v. 249.* turpe est sine gramine campus, Et sine fronde frutex. *Petron. in Satyr. c. 135.* Idæos frutices in gurgite sistam, Et rursus fluvius in summa vertice ponam. ¶ Item de stirpe arboris. *Sueton. in Vespas. c. 5.* Quercus antiqua, per tres Vespasiæ partus, singulos repente ramos a frutice dedit. ¶ Præterea est proprium & peculiare nomen cujusdam arboris in Phrygia. *Plin. in fin. c. 5. l. 13.* ¶ De fruteto, *cespuglio*. *Phædr. l. 1. fab. 11. v. 2.* Venari asello comite cum vellet leo, Contexit illum frutice. ¶ Denique est convicium hominis stupidi, ut caudex, stipes. *Plaut. Mostell. 1. 3. 12.* Nec veri simile loquere, nec verum, frutex, comesse quemquam ut quisquam absentem possiet. *balordo, stolido.*

FRUTI, V. *Frutinal.*

FRUTICATIO, onis, f. *germogliamento*, in arboribus dicitur, cum multos ramos fruticantes producunt. *Plin. l. 17. c. 2.* Ita enim appellatur in ipsis arboribus fruticatio inutilis.

FRUTICESCO, is, n. 3. *germogliare*, θαμνίζομαι, est frutices emittere. *Plin. l. 17. c. 27.* Quia celeriter fruticescunt.

FRUTICETUM, ti, n. *macchia*, *cespuglio*, *boscaglia*, locus fruticibus plenus, arbusculis se se implicantibus impeditus. *Horat. l. 3. od. 12. extr.* Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum. *Sueton. in Ner. c. 48.* Inter fruticeta ac vepres.

FRUTICO, as, n. 1. & Fruticor, aris, dep. 1. *germogliare*, θαμνίζω, frutices emitto, pullulo. *Colum. l. 2. c. 9.* Ubi ex uno semine pluribus culmis fruticavit. *Cic. Attic. 15. ep. 4.* Excisa est arbor, non evulsa; itaque, quam fruticetur, vides. *Plin. l. 19. c. 8.* Sub omnibus pene foliis fruticat cauliculis peculiaribus. *& cap. 5. ad fin.* Inula spatiose fruticat. *& lib. 17. c. 10.* Semina fruticantia supputare. *Sil. l. 9. v. 205.* centum Cereri fruticantia culmis rura. ¶ Translate *Juvenal. sat. 9. v. 15.* Sed fruticante pilo neglecta & squalida crura. *Calpurn. Ecl. 6. v. 37. de cervo.* Aspicis, ut fruticat late caput?

FRUTICOSUS, a, um, *che germoglia assai*, θαμνώδης, stolonibus & ramulis abundans, longe lateque fruticans. *Ovid. Metam. 6. v. 344.* illic fruticosa legebant Vimina cum juncis. *Plin. l. 25. c. ult.* Aizoum fruticosum a radice. *Id. l. 13. c. 6.* Terebinthus arbor fruticosa. *Id. l. 20. c. 13.* Rutæ rami fruticosiores. *Id. l. 16. c. 36.* Calamus fruticosissimus. ¶ Item fruticibus abundans, fruteclosus. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 121.* Mœsta tamen scopulos, fruticosaque litora calco. *Plin. l. 6. c. 22.* Mare fruticosum.

FRUTINAL, templum Veneris fruti. *Fest.* ubi al. leg. *frutis*. *Solin. c. 2. (al. 8.) ante med.* Simulacrum dedicat Veneri matri, quæ Frutis dicitur. Adde *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 21.* ubi tamen alii aliter leg. Sunt qui putant *Frutis* corruptum esse ex ἀφροδίτη. Alii censent, legendum *Frucinal* (pro *Frugenal*) templum *Veneris frugi*. Alii denique, *Festum* in mendosos codices incidisse: veram autem lectionem esse, *Erucinal*, *tempio di Venere Erycina*, vel *Erycina*: quam a Sicilia Romam advectam ab Ænea, *Solin.* tradit *loc. cit.*

FRUX, gis, f. *frutto della terra*, *biade*, καρπός. vox aliis a *fruendo*, aliis a φρύγω, *torreo*, derivata, & sæpissime usurpata numero multitudinis, quæ significat omnes terræ fructus, quibus ad alimentum utimur, frumenta, legumina, poma, nuces, &c. tametsi de fetibus arborum *Ulpian.* dici negat *Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 77.* affirmat tamen, id quod in vino, silvis cæduis, cretifodinis, lapidicinis capitur, *fruges* nomine contineri. *Frugem salis* dixit *Colum. l. 10. v. 353.* ¶ Primo dicitur de frumentis, & leguminibus. *Plin. l. 18. c. 7.* Natura nunc indicabitur frugum: sunt autem duo prima earum genera, frumenta, ut triticum, hordeum, & legumina, ut faba, cicer. ¶ Deinde de fetibus arborum, *Cic. in prognost. l. 1. de Divin. c. 9.* Lentiscus triplici solita grandescere fetu, Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 9.* quercus & ilex multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra. *Liv. l. 5. c. 33.* Dulcedine frugum, maximeque vini voluptate captam. *Cornific. apud Serv. ad 2. Georg. v. 55.* Fruges arboreæ. *Colum. l. 9. c. 1.* eburneæ. *Id. l. 3. c. 17.* Superior pars vitis idonea frugibus. Adde *lib. 10. v. 39.* ¶ Aliquando fruges ita usurpantur, ut fructus arborum excludant. *Cic. 2. de Divin. c. 51. & de Senect. c. 2.* Nec fruges terræ, baccasve arborum natura dedisset, &c. *Id. 3. de nat. Deor. c. 36. & lib. 2. Offic. c. 3. ad fin.* Ubertas frugum, & fructuum. ¶ Aliquando ut etiam legumina. *Id. l. 2. de nat. Deor. c. 62.* Terra feta frugibus, & vario leguminum genere. ¶ Aliquando ut significent reliquos terræ fructus, frumento excepto. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 8. leg. 12.* Neque foliis, neque oleo, neque frumento, neque frugibus usurum. ¶ Fere tamen frumenta, & legumina comprehendunt. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 27.* Non omnem frugem in omni agro reperire possis. *Id. 1. Offic. c. 18.* Fruges percipere. *Id. 2. de nat. Deor. c. 60. extr.* ferere. *Id. de Senect. c. 15.* Viriditas herbescens fundit frugem. *Curt. l. 7. c. 4.* Squalida siccitate regio non hominem, non frugem alit. *Cic. post redit. ad Quirit. c. 8.* Frugum ubertas, copia, vilitas. *Horat. l. 3. od. 23. v. 3.* horna fruge placare Lares. *Lucret. l. 4. v. 1086.* laticum frugumque cupido. *h. e.* cibi, & potus. ¶ *Minutæ fruges* apud *Cicer. 5. Verr. c. 7.* sunt legumina, si fides *Servio*, qui ita interpretatur ad *l. 1. Æn. v. 182.* Sed, opinor, fallitur, & intelligenda sunt frumenta minutioris grani, triticum, far, milium: nam ubicumque decumarum Siciliensium mentio fit, *frumentorum* a *Cicer.* nominatur. Nisi malis dicere, omnia ibi grana intelligi, quæ e terra nascuntur, quia si cum arborum fetibus comparentur, minuta sunt. Porro *Cicer. loc. cit.* verba sunt L. Octavio, C. Cottæ coss. Senatus permisit, ut vini, & olei decumas, & frugum minutarum, quas ante ea quæstores in Sicilia vendere consuessent, Romæ venderent. Sic *Ammian. l. 23. c. 6. (al. 23.)* Persis habitatur antiqua, minutis frugibus dives, & palmite. ¶ Translate *Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.)* Illud ingeniorum velut præcox genus, non temere unquam pervenit ad frugem. *a maturezza*, *a far frutto*. *Cic. pro Cæl. c. 31. ad fin.* Quæ in adolescentia, tanquam in herbis, significant, quanta virtutis maturitas, & quantæ fruges industriæ sint futuræ. *Sever. in Ætna, v. 272.* Implendus sibi quisque bonis est artibus: illæ Sunt animi fruges. ¶ Quia *fruges* sunt optimum, quod terra creat, ut ait *Cic. 3. Tuscul. c. 8.* ideo sæpe de re optima dicuntur. *Pers. sat. 5. v. 64.* Cultor enim juvenum purgatas inseris aures Fruge Cleanthea. *h. e.* optimis præceptis moralis philosophiæ ex disciplina Cleanthis. *Horat. in ar. Poet. v. 341.* Centuriæ seniorum agitant expertia frugis. *h. e.* carmina vacua, & inania moralis institutionis, rerumque seriarum. ¶ Sæpe refertur ad rectam honestamque vivendi rationem. *Cic. pro Cæl. c. 12.* Emersisse aliquando, & se ad frugem bonam, ut dicitur, recepisse. *Plaut. Trin. 1. 2. 81.* Quin adolescentem, quem esse corruptum vides, restituis? quin ad frugem corrigis? *& Bacch. 4. 10. 10.* ad frugem compellere. *& Trin. 2. 1. 34.* Ad frugem applicare animum. *Id. Pœn. 4. 2. 70.* frugem facere. *far bene*. *Gell. l. 13. c. 27.* Multa ad bonam frugem ducentia, in eo libro scripta sunt. ¶ Item ad ingenium, facultatem, artem, scientiam. *Apul. l. 6. Metam.* Videris mihi tantum sedulo ministerio amatores tuos promereri; jam ego & ipsa frugem tuam periclitabor. *la tua abilità*. ¶ Hinc est *homo frugi*, de quo V. *Frugi*. ¶ In recto singulari rarum est, & antiquum. *Enn.* apud *Priscian. l. 6. pag. 714. Putsch.* Si jam data sit frux. *Id. ibid.* Dictum factumque facit frux. *h. e.* homo frugi. *Auson. in monosyllab. de cibis.* Spicea frux. ¶ *Varr. l. 8. de L. L. c. 46.* docet, ut *hæc ovis*, *ovis*, sic *hæc fruges* secundum consuetudinem dici. Nullum tamen præterea hujus rei exemplum vidimus.

F U

FU, V. *Phu.*

FUAM, as, at, pro *sim*, vel *fuerim*, poeticum est, & fere Comicum. Docent Grammatici, esse ab antiquo *fuo* pro *sum*, a φύω: unde præteritum *fui*. *Lucret. l. 4. v. 638.* aliis fuat acre venenum. *Virg. 10. Æn. v. 108.* Tros, Rutulusve fuat, nullo discrimine habebo. *Terent. Hecyr. 4. 3. 4.* Fors fuat pol. *Plaut. Mil. 2. 6. in f.* Ibo intro, ne, dum absum, illis fortiter fuam. *Id. Capt. 2. 3. 71.* Caveto, mihi iratus fuas. *Id. Pseud. 4. 3. 12.* Ne capti prædones fuant. *In veteri plebiscito* apud *Censorin. c. 24.* Prætor urbanus, qui nunc est, quique posthac fuat. Adde *Pacuv. Titinn.* &c. apud *Non. c. 1. n. 330.* ¶ Legitur & *fueret* pro *esset*. *Lucret. l. 3. v. 849.* In dubio fueret, utrorum, &c. ¶ Pro *fui* in præter. *fuvi* dixit *Enn.* matris causa, opinor, apud *Cicer. 3. de Orat. c. 42.* Nos sumus Romani, qui fuvimus ante Rudini. *Id.* apud *Gell. l. 12. c. 4.* magnam cum lassus diei Partem fuvisset. *Plaut. Pœn. prol. v. 110.* Quo genere nata, qui parentes fuverint. Al. leg. *fuerint*.

FUCÆ, arum, f. *Colum. l. 10. v. 125.* Ponitur & lactis gustum quæ condiat herba, Dejectura quidem fronti data signa fucarum: Vimque suam idcirco profitetur nomine Graio. Ita quidam Lexicographi, & interpretantur maculas in facie. Sed legendum est *fugarum*: & est metonymia. Loquitur enim *Colum.* de herba *lepidio*, quæ vim habet tollendi stigmata inusta in frontibus servorum fugitivorum: ut *Plin.* docet *lib. 20. c. 17.* unde & nomen habet. nam λεπίς, squamam, & ulcus cutis significat. *Fugarum* in plurali dixit etiam *Sil. l. 17. v. 148.* V. *Fuga*.

FUCATE, adverb. cum fuco. *Auson.* in prosa post *Edyl. 3. ad Hesper. fil.* Fucatius concinnata carmina.

FUCATUS, a, um, *tinto*, *dipinto*, *imbellettato*, fuco illitus, φυκωθείς. *Virg. 4. Georg. v. 334.* Milesia vellera Nymphæ Carpebant, hyali saturo fucata colore. *Tacit. 2. Ann. c. 14.* Non loricam Germano, nec galeam, sed tenues & fucatas colore tabulas. *Quintil. l. 8. in proœm. a med.* Corpora vulsa & fucata muliebriter. *Horat. Epod. 12. v. 11.* Color stercore fucatus crocodili. ¶ Translate est simulatus, fictus, fallax, *finto*, *artifizioso*, *affettato*: cui opponitur simplex, sincerus, verus. *Cic. de Amic. c. 25.* Secernere fucata & simulata a sinceris & veris. *Id. de clar. Orat. c. 9.* Succus ille & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem oratorum fuit, in qua naturalis inesset, non fucatus nitor. *Id. in Orat. c. 23.* Fucati medicamenta candoris & ruboris omnia repellentur: elegantia modo & munditia remanebit. *Id. pro Planc. c. 12.* Hæc sunt signa probitatis, non fucata forensi specie, sed domesticis inusta notis veritatis. *& cap. 9.* fucatus & fallax. *Id. pro Mur. c. 12.* Iisdem ineptiis fucata sunt illa omnia: quando te in jure conspicio, &c. *Plin. l. 34. c. 8. a med.* Puer subdolæ ac fucatæ vernilitatis. *Gell. l. 13. c. 26.* Versus Homeri simplicior & sincerior, Virgilii, quodam quasi ferrumine immisso, fucatior.

FUCILIS, falsa: dicta quasi fucata. *Festus.*

FUCINUS, i, m. *Lago di Celano*, *de Marsi*, *di Tagliacozzo*, lacus Latii, in finibus Marsorum. *Virg. 7. Æn. v. 759.* Te nemus Angitiæ, vitrea te Fucinus unda, Te liquidi flevere lacus.

FUCO, as, avi, atum, a. 1. *tingere*, *pingere*, φυκόω, fuco inficio, tingo, pingo, factitium colorem induco. *Virg. 2. Georg. v. 465.* Alba

ba nec Affyrio fucatur lana veneno. *Ovid. 2. Trist. v. 487.* Compofita eft aliis fucandi cura coloris. *d' imbellettare.* Al. leg. *fufcandi.* *Nemefian. in Cyneg. v. 309.* pinnas vario fucare veneno. ¶ Translate *Gell. l. 7. c. 14.* Unumquodque genus (*dicendi*) cum cafte pudiceque ornatur, fit illuftrius: cum fucatur atque prælinitur, fit præftigiofum. *è imbelletta troppo.*

FUCOSUS, a, um, *finto, artefiziofo, alterato,* φυκώδης, fucatus, fictus, non fincerus, adulteratus: quafi fuco abundans. *Cic. pro Rabir. Poft. c. 13.* Merces fallaces & fucofæ, chartis, & linteis, & vitro delatæ. *Id. Attic. l. 1. ep. 18.* Illæ ambitiofæ noftræ fucofæque amicitiæ funt in quodam fplendore forenfi, fructum domefticum non habent. *di apparenza.*

FUCUS, ci, m. *fuco,* φῦκος, frutex marinus triplicis generis, ut defcribit *Plin. l. 13. c. ult.* quo circa Cretam nafcente purpuras quoque inficiunt. *Id. l. 26. c. 10. ad fin.* docet, in facienda purpura moris fuiffe, ut antequam conchylii color induceretur, hujus fruticis tinctura lana imbueretur. ¶ Hinc factum eft aliquando nomen ipfi purpuræ. *Valer. Flacc. l. 1. v. 427.* Illis Tænario pariter tremit ignea fuco Purpura. *Ovid. 6. Metam. v. 222.* Tyrio rubentia fuco terga. *Tibull. l. 4. el. 2. v. 15.* cui mollia caris Vellere det fucis bis madefacta Tyros. ¶ Sæpius colori purpuram imitanti. *Plin. l. 22. c. 2.* Infici veftes fcimus admirabili fuco. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 27.* qui Sidonio contendere callidus oftro Nefcit Aquinatem potantia vellera fucum. ¶ Item generatim cuicumque colori non fincero & naturali, fed factitio & arte inducto ad verum imitandum, qualis eft v. gr. quo mulieres faciem tingunt ad augendam pulcritudinem, &c. *belletto, color falfo.* *Propert. l. 2. el. 14. v. 27.* An, fi cæruleo quædam fua tempora fuco Tinxerit, idcirco cærula forma bona eft? *Quintil. l. 2. c. 15.* Mangones, qui colorem fuco mentiuntur. *Plaut. Moftell. 1. 3. 118.* Vetulæ, edentulæ, quæ vitia corporis fuco occulunt. *Plin. l. 31. c. 7. a med.* Adulteratur, tingiturque rubrica, aut plerumque tefta trita: qui fucus aqua deprehenditur diluente factitium colorem. ¶ Invenitur etiam fimpliciter pofitum pro colore, *colore.* *Lucret. l. 2. v. 740.* Nam cum cæcigeni cognofcant corpora tactu, Ex ineunte ævo nullo contincta colore; Scire licet, menti quoque noftræ corpora poffe Verti in notitiam nullo circumlita fuco. ¶ Translate dicitur de quovis ornamento extrinfeco, levi, fimulato, & in fpeciem quidem pulcro, fed quod facile deprehendatur. *Cic. 3. de Orat. c. 51.* His tribus figuris infidere quidam venuftatis non fuco illitus, fed fanguine diffufus debet color. & *lib. 2. c. 45.* Sententiæ tam veræ, tam novæ, tam fine pigmentis fucoque puerili. *Quintil. l. 8. c. 3.* Sed hic ornatus (*orationis*) non fuco eminentem colorem amet; fanguine & viribus niteat. *Horat. l. 1. fat. 2. v. 83.* mercem fine fucis geftat; aperte, Quod venale habet, oftendit. ¶ Item pro fimulatione, & fallacia. *Cic. Attic. l. 1. ep. 1.* Prenfat unus P. Galba fine fuco ac fallaciis, more majorum. *Q. Cic. de petit. Conful. c. 9.* Si eum qui tibi promiferit, fucum, ut dicitur, facere audieris. *ti dà da intendere, e' inganna.* (Adde *Terent. Eun. 3. 5. 41.*) *Plaut. Capt. 3. 3. 6.* Nec fycophantiis, nec fucis ullum mantellum obviam eft. ¶ Eft etiam *fucus* genus infecti, apis fimilitudine, *pecchione, fuco.* *Plin. l. 11. c. 11.* Sunt autem fuci fine aculeo, velut imperfectæ apes, noviffimæque, a feffis & jam emeritis inchoatæ, ferotinus fetus, & quafi fervitia verarum apium. quamobrem imperant iis, *&c.* cum mella cœperunt maturefcere, abigunt eos, *&c.* nec id genus, nifi vere confpicitur. *Virg. 4. Georg. v. 244.* Immunifque fedens aliena ad pabula fucus. *& verf. 167.* agmine facto, Ignavum, fucos, pecus a præfepibus arcent. Adde *Colum. l. 9. c. 15.* ¶ Denique fic dicitur genus glutinis, quo apes alvearia circumlinunt: fortaffe quia ceram colore imitatur. *Virg. 4. Georg. v. 38.* tenuia ceræ Spiramenta linunt, fucoque & floribus oras Explent. *Servius* ait, effe genus herbæ, unde tinguntur veftes.

FUE, interjectio ructum emittentis. *Plaut. Moftell. 1. 1. 37.* Quam confidenter loquitur! fue. *Tr.* At te Jupiter, diique omnes perdant! oboluifti allium.

FUFREM. V. in *Faam.*

FUFIDIANUS, a, um, ad Fufidium (nomen civis R.) pertinens, ut Fufidiani coheredes, *Cic. Attic. l. 11. epift. 13.*

FUGA, æ, f. *fuga, fcampo,* φυγή, fugiendi actus: a voce Græca allata. *Cic. Attic. l. 7. ep. 21.* Mitto illam fugam ab urbe turpiffimam. *& ep. 20.* Hortari ad fugam. *& ibid.* Fugam intercludere. *Nep. in Datam. c. 3.* Fuga periculum evitare. *Id. in Annib. c. 11.* Fuga falutem petere. *Id. in Agefil. c. 4.* Ex fuga conjicere fe in templum. *Caf. l. 1. B. Gall. c. 11.* Fuga fe ad aliquem recipere. *& cap. 52.* Hoftium acies in fugam convertitur. *& lib. 2. c. 23.* Hoftes in fugam dare. & *Juftin. l. 16. c. 2.* agere. & *Liv. l. 7. c. 34.* movere. *mettere in fuga.* *Virg. Æn. 12. v. 367.* fugam dant nubila cælo. *fuggono.* *Caf. l. 2. B. Gall. c. 24.* Aliam in partem fugam petere. *& cap. 11.* In fuga fibi fubfidium ponere. *& cap. 12.* Ex terrore & fuga fe recipere. & *lib. 7. c. 26.* Fugam capere. *Hirt. de B. African. c. 34.* Commendare fe fugæ. *Vellej. l. 2. c. 72.* Fugæ fe committere. *Cic. Attic. l. 7. ep. 23.* Dare fe incertæ & periculofæ fugæ. *Id. 6. Verr. c. 43. ad fin.* Dare fe in fugam. *Id. pro Cæl. c. 16. ad fin.* In fugam fe conjicere. & *pro Cæcin. c. 8.* fe conferre. *Id. 7. Attic. ep. 23. & 24.* Effe in fuga. *fuggire.* *Id. pro Rabir. perduell. c. 8.* In fugam impellere. & *pro Dom. c. 25.* Facere fugam. *far fuggire.* Contra *Salluft. in Jug. c. 57.* Numidæ fugam faciunt. *fuggono.* *Virg. 1. Æn. v. 141.* fugam maturare. & *lib. 9. v. 378.* celerare in filvas. & *lib. 2. v. 109.* moliri. *Cic. Attic. l. 7. ep. ult.* parare. *Virg. 2. Æn. v. 640.* agitare. & *lib. 9. v. 719.* immittere alicui fugam. *h. e.* fugiendi cupiditatem, *fcompiglio.* *Liv. l. 7. c. 37. ad fin.* & *Cæf. l. 5. c. 12.* intendere, *Valer. Flacc. l. 5. v. 271.* rapere. *h. e.* celeriter capere. & *l. 8. v. 144.* fiftere. *Ovid. 1. Metam. v. 511.* inhibere. *Cic. Attic. l. 7. ep. ult.* reprimere. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 8.* terga præbere fugæ. *Liv. l. 10. c. 44.* Confternari in fugam. ¶ In plurali num. *Sil. l. 17. v. 148.* notufque fugarum Vertit terga citus damnatis Afdrubal aufis. *h. e.* notus quia non femel fugerat. ¶ Sumitur & pro difceffu a patria, & exfilio, *bando.* *Cic. 3. de Orat. c. 3.* Cum fibi non incolumem fortunam, fed exfilium & fugam deprecaretur. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 8. v. 68.* Vos eritis noftræ portus & ara fugæ. *Tacit. 14. Ann. c. 64.* Quoties fugas & cædes juffit Princeps. Hinc *lata fuga,* de qua V. in *Exfilium.* ¶ Item pro curfu, *corfa.* *Virg. 1. Æn. v. 321.* volucremque fuga prævertitur Hebrum. *Valer. Flacc. l. 3. v. 584.* tali fe concitat ardens In juga fenta fuga. *Horat. l. 3. od. ult. v. 5.* Annorum feries, & fuga temporum. *Virg. 4. Æn. v. 430.* Exfpectet facilemque fugam, ventofque ferentes. *h. e.* navigationem. *Id. 7. Æn. v. 23.* Neptunus ventis implevit vela fecundis, Atque fugam dedit. *fpinfe, fè correre.* Adde *Sil. l. 3. v. 308.* ¶ Item pro evitatione, declinatione, *fchivamento, fcampo.* *Liv. l. 3. c. 67.* Hanc ignominiam vel exfilio, vel morte, fi alia fuga honoris non effet, vitaffem. *Cic. pro Mur. c. 4.* Fuga laboris defidiam coarguit. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 29.* morbi. *Id. in ar. Poet. v. 31.* culpæ. *Virg. 4. Georg. v. 443.* ubi nulla fugam reperit pellacia. *Cic. in Orat. c. 45.* Axilla Ala factus eft, fuga litteræ vaftioris. ¶ Fuga, arum, V. in *Fuca.*

FUGACITER, *fugacemente,* fæpe & facile fugiendo. *Liv. l. 28. c. 8.* Vix rationem iniri poffe, utrum ab fe audacius, an fugacius ab hoftibus geratur bellum.

FUGALIA, um, φύγια, fefta, quæ Romæ celebrabantur fub finem Februarii poft Terminalia, in memoriam fugatorum regum, effufa omni licentia turpitudinis, ut ait *Auguftin. l. 2. de Civ. Dei, c. 6.* ¶ Alii cenfent, fuiffe facra, quæ exfules in Jovis honorem faciebant, quia Ζεὺς φύγιος præfes exfulum habebatur, qui φυγάδες appellantur a φύγω, fugio.

FUGATOR, oris, qui fugat. *Tertull. in carm. adverf. Marcion. l. 5. c. 10.* Mundator carnis feræ, mortifque fugator.

FUGATRIX, icis, f. quæ fugat. *Tertull. adverf. Gnoft. c. 12.* Dilectio fugatrix timoris.

FUGATUS, a, um, *fugato, pofto in fuga.* *Cic. 3. Offic. c. 31. extr.* Latini fufi, & fugati. *Caf. l. 7. B. Gall. c. 68.* Fugato equitatu. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 59.* & *Val. Flacc. l. 5. v. 634.* Fugatus patria fede. *sbandito.* *Lucret. l. 3. v. 48.* longe fugatus ex hominum confpectu.

FUGAX, acis, *fugace,* φυγαδικός, qui facile fugit. *Virg. 10. Æn. v. 725.* Fugax caprea. *& lib. 9. v. 591.* feras terrere fugaces. *Liv. l. 5. c. 28.* Ignaviffimus & fugaciffimus hoftis. ¶ Item fimpliciter fugiens. *Horat. l. 3. od. 2. v. 14.* Mors & fugacem confequitur virum. *& od. 3. v. 12.* Lympha fugax. *acqua corrente.* ¶ Eft etiam convicium fervi fugitivi. *Plaut. Perf. 3. 3. 16.* Perenniferve, lurco, edax, furax, fugax. ¶ Item velox, celer, *veloce.* *Ovid. 13. Metam. v. 807.* ventis volucrique fugacior aura. ¶ Translate eft cito præteriens, cito finem habens. *Horat. l. 2. od. 14. v. 1.* Fugaces labuntur anni. *Plin. l. 15. c. 12. de perficis.* Non aliud pomum fugacius. *Cic. Fam. 10. ep. 12. ad fin.* Hæc omnia, quæ habent fpeciem gloriæ, brevia, fugacia, caduca exiftima. *Al. leg.* fucata. *Plin. in carm. l. 7. ep. 4.* Fugaces blanditiæ. *Senec. ep. 74. circa med.* Fugaciffima bona. ¶ Item devitans, declinans. *Id. 4. de benef. c. 32.* Fugaciffimus gloriæ. *Ovid. 4. Trift. el. 10. v. 38.* Sollicitæque fugax ambitionis eram. & *lib. 3. el. 2. v. 9.* fugax rerum, fecuraque in otia natus.

FUGELA, æ, f. *fuga,* φυγή, idem quod fuga, curfus, vel potius ftudium fugiendi: ea forma, qua *tutela, cautela,* & fimilia. *Cato* apud *Prifcian. l. 3. pag. 602. Putfch.* Ab optimis artibus fugit quam maxima fugela, perpetuiffima curriculo. *Apul. in Apolog.* Ab iis nunc magna fugela in ganeum fugit.

FUGIENS, entis, *fuggente, fchivante,* φεύγων, qui fugit, & declinat. *Caf. l. 1. B. Civ. c. 69.* Nemo erat adeo tardus, & fugiens laboris, *fuggifatica.* *Terent. Andr. 5. 4. 33.* Fugiens bellum. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 46.* pauperiem. *Id. l. 3. od. 29. v. 47.* Fugiens hora. *h. e.* cito præteriens, *fugace.* Sic *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 43.* Fugiens ætas. *Horat. l. 1. fat. 2. v. 108.* meus amor Transvolat in medio pofita & fugientia captat. h. e. res fugaces, & capi difficiles. ¶ *Menfis fugiens, h. e.* ad finem properans, *la fine del mefe.* *Ovid. 5. Faft. v. 186.* ¶ *Dies fugiens,* h. e. vefper, *la fera.* *Senec. in Thyeft. v. 614.* & Dies veniens, *la mattina,* *Id. ibid.* ¶ Oculi fugientes. V. *Labens.* ¶ *Propert. l. 4. eleg. 6. v. 15.* Eft Phœbi fugiens Athamana ad litora portus. *h. e.* recedens, fecedens: fimile illi *Maronis Æn. 1. v. 163.* Eft in feceffu longo locus: infula portum Efficit objectu laterum. ¶ *Vinum fugiens* eft quod non fert ætatem, fed cito corrumpitur, *vino che non fi conferva.* *Cic. 3. Offic. c. 23.* ¶ Ut Græci φεύγοντα reum vocant, ut φεύγοντα φόνου, reum cædis; ὕβρεως, injuriæ (ubi videtur fubaudiri δίκην) quia qui revera funt rei, judicium declinant; ita *fugientem* pro reo pofuit *Juftinian. lib. 2. Cod. tit. 59. leg. 2.*

FUGIO, is, gi, a. 3. *fuggire, fcampare,* φεύγω, curfu & celeriter difcedo: a Græca voce allata, extrita priori vocali diphthongi. *Caf. l. 1. B. Gall. c. 53.* Nec prius fugere deftiterunt, quam ad Rhenum pervenerunt. & *l. 7. c. 66.* Fugere in provinciam Romanos. & *l. 3. B. Civ. c. 29.* Otacilius oppido fugit, & ad Pompejum pervenit. *Petron. in Satyr. c. 7.* Per medium lupanar fugere cœpi in aliam partem. *Terent. Hecyr. 1. 2. 107.* Fugere e confpectu. *Petron. in Satyr. c. 136.* Fugere ad cælum. *Cic. Fam. 10. ep. 14.* ex prœlio. *Martial. l. 9. epigr. 99.* Aper fugit de cavea. *Ovid. 2. Trift.*

1. Trist. el. 5. v. 66. Fugere a patria. Plaut. Pers. 3. 3. 30. Extemplo a fore fugiunt. Plin. l. 35. c. 3. Fugiens a Corintho injuriam tyranni. Horat. l. 1. od. 7. v. 22. Teucer Salamina, patremque Cum fugeret. Id. l. 1. sat. 4. v. 34. Fœnum habet in cornu: longe fuge. Curt. l. 8. c. 14. a med. Fugere acrius cœpit. Id. l. 7. c. 1. Miser, quo, aut unde fugiebas? Terent. Adelph. 4. 1. 22. Fugere intro. Valer. Flacc. l. 1. v. 147. Fugere equo. a cavallo. Id. l. 8. v. 426. rata. ¶ Ponitur & pro simplici curro, celeriter prætereo, feror. Virg. 3. Georg. v. 284. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus. Senec. epist. 108. a med. Nunquam Virgilius diem dicit ire, sed fugere, quod currendi genus concitatissimum est. Senec. in Herc. Fur. v. 994. medio spiculum collo fugit, vulnere relicto. Valer. Flacc. l. 3. v. 135. & pectus arundo Per medium contenta fugit. Stat. Theb. 9. v. 770. nullum sine vulnere fugit Missile. Valer. Flacc. l. 5. v. 103. ratis fugit omne Crobiali latus. h. e. prænavigat. Adde Horat. l. 2. sat. 7. v. 35. ¶ Significat etiam devitare, declinare, recusare, schivare, sfuggire. Cic. 5. Verr. c. 43. Sentio, judices, moderandum mihi esse jam orationi meæ, fugiendamque vestram satietatem. Id. in Orat. c. 56. Vitiosum genus longa animi nretione fugiendum. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 19. Fugere concilia conventusque hominum. Liv. l. 8. c. 33. judicium Senatus. Id. l. 9. c. 1. aliquem judicem. Terent. Heaut. 1. 2. 114. laborem. Id. Andr. 4. 4. 27. nuptias. Ovid. 14. Metam. v. 287. data pocula. ricusare. ¶ Item cavere, omittere, lasciare, omettere, cum infinito. Horat. l. 1. od. 9. v. 13. Quid sit futurum cras, fuge quærere. Tibull. l. 1. el. 4. v. 69. O fuge te teneræ puerorum credere turbæ. Ovid. Her. ep. 9. v. 75. Non fugis, Alcide, victricem mille laborum Rasilibus calathis imposuisse manum? h. e. non aspernaris? non abhorres? ¶ Pro confugere, ricorrere, Petron. in Satyr. c. 132. Ad verba, magis quæ poterant nocere, fugi. ¶ Pro evanescere, abire, perire, Valer. Flacc. l. 3. v. 179. jam candor, & anni Deficiunt, vitaque fugit decus omne soluta. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 27. Fugerat ore color: macies adduxerat artus. Id. 1. de ar. am. v. 556. fugit ab ore pudor. ¶ Hoc me fugit est, me latet, memoria excidit, ignoro. Cic. 7. Attic. ep. 18. De Dionysio fugit me ad te antea scribere. mi scordai, mi uscì di mente. & l. 11. ep. 42. Illud alterum quam sit difficile, te non fugit. tu ben sai. & l. 1. de Orat. c. 59. extr. Non fugisset hoc Græcos homines, si ita necesse esse arbitrati essent. Id. pro Leg. Manil. c. 10. extr. Nullam rem esse in usu militari positam, quæ hujus viri scientiam fugere possit. Gell. l. 1. c. 18. extr. Ea res fugit Varronis memoriam. ¶ Fugere aciem, visum dicuntur, quæ cerni non possunt. Cic. 1. Tuscul. c. 22. Tanta est animi tenuitas, ut fugiat aciem. Ovid. 2. Fast. v. 80. Delphin fugiet visus nocte sequente tuos. ¶ Particip. fugiturus. Petron. in Satyr. c. 117. Se aut projecturum sarcinas, aut cum onere fugiturum. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 47. Remigiumque dedi, quo me fugiturus abires. Adde Plin. l. 9. c. 59. & Stat. in fin. silv. 3. l. 2. ¶ Pænultima præteriti corripitur ab Albinov. el. 2. v. 23. Sic illi vixere, quibus fuit aurea virgo, Quæ bene præcinctos postmodo pulsa fugit. Nisi dicas esse tempus pro tempore. ¶ Passive impersonaliter, Lucan. l. 2. v. 504. sic urbe relicta In bellum fugitur. Stat. 1. Achill. v. 424. Nunc caput aerii scandentem prendere montis, Qua fugitur per plana gradu. h. e. curritur, properatur. ¶ Personaliter Stat. 7. Theb. v. 139. sic litora vento Incipiente fremunt, fugitur cum portus ubique. Cic. 1. de Legib. c. 11. Mors fugitur, vita appetitur. Adde Auctor. ad Herenn. l. 4. c. 38. extr. Stat. Theb. 4. v. 285. Lucan. l. 1. v. 166.

FUGITANS, antis, adject. chi fugge. Terent. Phorm. 4. 3. 18. Herus meus liberalis est, & fugitans litium.

FUGITIVARIUS, ii, m. Fugitivarii apud antiquos fugitivorum servorum conquisitores erant, qui eam operam profitebantur, ut fugitivos investigatos reducerent. Flor. l. 3. c. 19. Qui per fugitivarios retrahi debuissent. ¶ Translate dicitur de quocumque, qui rem fugientem cohibet, & persequitur. Varr. l. 3. R. R. c. 14. de cochleis. Aqua, inquam, claudendæ, ne fugitivarius sit parandus. idest, ne si locus fugæ pateat cochleis, cogaris postea, tanquam fugitivos servos, sic cochleas fugitivas persequi, & uti ministerio fugitivariorum.

FUGITIVUS, a, um, fuggitivo, fuggiasco, fugace, δραπέτης, qui fugit. Terent. Heaut. 4. 2. 11. Retraham me ad illud fugitivum argentum. Cic. 6. Verr. c. 50. Neque tam fugitivi illi a dominis, quam tu a jure & legibus. Flor. l. 3. c. 1. Jugurtha finium suorum regnique fugitivus. Horat. l. 2. sat. 7. v. 113. teque ipsum vitas fugitivus & erro. Plin. l. 9. ep. 28. Pollicetis, futurum te fugitivum rei familiaris, statimque ad nos evolaturum. che abbandoneresti gl' interessi di casa. Ovid. de remed. amor. v. 643. fugitivus amor. Al. leg. finitus. Martial. l. 7. epigr. 46. Fugitiva gaudia. Plin. l. 18. c. 16. In tantum columbis grata, ut pastas ea negent illius loci fugitivas fieri. ¶ Fugitivus servus dicitur, qui a domino ea mente recedit, ne ad eum redeat, etiamsi, mutato postea consilio, ad eum revertatur, ut ex Cælio docet Ulpian. Digest. lib. 21. tit. 1. leg. 17. qua in lege multa hac de re. Cic. 5. Tusc. c. 22. Vivebat cum fugitivis, cum facinorosis, cum barbaris. Liv. l. 38. c. 38. Servos seu fugitivos, seu bello captos reddito Romanis. ¶ Dicitur aliquando de milite fugiente, qui fere aut perfuga, aut transfuga appellatur. Claud. Saturnin. lib. 48. Dig. tit. 19. leg. 16. Tempus discernit emansorem a fugitivo. Adde Liv. l. 30. c. 43. extr.

FUGITO, as, avi, atum, n. c. fuggire qua e là, δραπετεύω, frequentativum a fugio. Terent. Eun. 5. 2. 7. Ita miserrimus fui fugitando, ne quis me cognosceret. ¶ Item declino, devito, scansare, schivare, sfuggire. Phædr. l. 1. fab. 2. v. 25. Fugitare necem. Plaut. Capt. 2. 2. 53. Fugitant omnes hanc provinciam. Cic. pro Rosc. Amer. c. 28. Qui quæstionem fugitant, bona possident. ¶ Est etiam frequentativum a fugo: rarum tamen. Auct. prol. Pseud. Plaut. v. 7. Semper odistis malos, & lege & legionibus hos fugitastis, Quirites, successis bonis.

FUGITOR, oris, m. qui fugit. Plaut. Trin. 3. 2. 97. Credo, acrem fugitorem fore.

FUGO, as, avi, atum, a. 1. fugare, mettere in fuga, cacciare, τρέπω εἰς φυγήν, in fugam aliquem converto, & fugientem insequor, expello, ejicio. Cic. de Harusp. resp. c. 4. Armatum civem, qui lapidibus, qui ferro alios fugaret. Id. pro Cæcin. c. 12. Qui homines inermes armis, viris, terrore repulerit, fugarit, averterit. Sallust. in Jug. c. 61. Numidas maxuma vi cædere, fundere atque fugare. & cap. 24. Hostes semisomnos fugare & fundere. Velles. in fin. cap. 46. l. 2. Ut Parthos in Syriam transgressos fugaret ac funderet. Horat. l. 3. od. 21. extr. Dum rediens fugat astra Phœbus. Id. in art. Poet. in fin. Indoctum doctumque fugat recitator acerbus. Propert. l. 3. el. 2. v. 11. Annibalemque Lares Romana sede fugantes. Lucan. l. 8. v. 93. cunctosque fugavi A causa meliore deos. Ovid. 13. Metam. v. 8. Fugare flammas a classe. Id. 3. de ar. am. v. 637. fugat a templis oculos Bona diva virorum. Id. in Ibin, v. 175. In loca ab Elysiis diversa fugabere campis. Id. 9. Metam. v. 501. noster vetitus de corde fugabitur ardor. Id. de medic. fac. v. 78. Fugare maculas ore. h. e. ab ore. Id. 3. ex Ponto, ep. 5. v. 21. nisi me mea Musa fugasset. h. e. in exsilium pepulisset. Id. 2. Metam. v. 469. Fugare amorem. ¶ Pro jacere, jaculari, lanciare, gettare. Sil. l. 2. v. 90. celsis senior Gortynia muris Tela sonantis fugat nervo, liquidasque per auras Dirigit aligero letalia vulnera ferro.

FULCIMEN, inis, n. idem quod fulcimentum. Ovid. 6. Fast. v. 269. Terra pilæ similis, nullo fulcimine nixa.

FULCIMENTUM, ti, n. sostegno, sostenimento, ἔρεισμα, quod aliquid fulcit & sustinet. Solin. c. 20. (al. 33.) Ut dum fera assuetis fulcimentis innititur, faciat ruinam. Al. leg. fulmentis. Cels. l. 2. c. 15. Uur pedi lecti fulcimentum subjicere. Al. leg. funiculum. Macrob. l. 7. Saturn. c. 9. Destitutum fulcimentis suis labitur in ruinam. Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 12. circa med. Fulcimenta, si quæ habebat huic rei necessaria.

FULCIO, is, lsi, ltum, a. 4. puntellare, sorreggere, sostentare, ἐρείδω, ὑποστηρίζω, sustento, fiemo. Cic. 4. Acad. c. 24. Fulcire porticum. Virgil. 4. Æn. v. 247. Atlas, cælum qui vertice fulcit. Plin. l. 36. c. 13. Fulcire aliquid trabibus. Id. l. 11. c. 10. Ruentes ceras fulciunt pilarum intergerinis a solo fornicatis. Martial. l. 2. epigr. 43. Fulcitur testa fagina mensa mihi. Apud Plaut. Cas. 5. 2. 10. fulcire pertinet ad componendum in lecto corpus, supponendo v. gr. pulvinaria, quibus fultum apte jaceat. ¶ Translate Cic. de Harusp. resp. c. 27. extr. Vix hæc, si undique fulciamus, jam labefacta, vix, inquam, innixa omnium nostrum humeris cohærebunt. Id. post redit. in Sen. c. 8. Horum consulum ruinas vos consules vestra virtute fulsistis. Liv. l. 40. c. 12. Ficto argumento vanam criminationem fulcire. Cic. pro Rab. Post. c. 16. Veterem amicum suum labentem excepit, corruere non sivit, fulsit & sustinuit re, fortuna, fide. Id. Attic. l. 5. ep. 8. Thermum, ut rogas, creberrimis litteris fulcio. Propert. l. 4. el. 11. v. 94. serie fulcire genus. h. e. prole sustentare familiam. mantener la famiglia. Sic Plin. l. 4. ep. 21. Unus ex tribus liberis superest, domumque pluribus adminiculis ante fundatam, fulcit, ac sustinet. Lucret. l. 3. v. 125. non æquas omnia partes Corpore habere, neque ex æquo fulcire salutem. ¶ Eleganter de cibis dicitur, qui vires reparant, & corpus sustentant. Lucret. l. 1. v. 1146. & l. 4. v. 865. & Colum. l. 6. c. 24. a med. Sic Senec. ep. 68. ante med. Fulcire stomachum cibo. Id. ep. 95. ante med. Vino fulcire venas cadentes. ¶ V. alia in Fultus. ¶ Præterit. fulcivi est cadentis Latinitatis. Vet. Inscript. sub Honor. & Theodos. apud Murator. pag. 466. n. 3. Cellam tepidariam.... arcuum duplici munitione fulcivit.

FULCIPEDIA, æ, f. quid sit apud Petron. in fragm. Tragur. c. 75. non constat inter Criticos: & ipsa quoque lectio varia est. nam alii falcipedia, quasi pedes habens in modum fornariæ falcis curvatos.

FULCITUS, a, um, sostentato, fultus. Semibarbara vox. Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 1. Et tunc fulciti ex utroque alarum latere, ministrorum officio, deambulationem tentent.

FULCRUM, cri, n. sostegno, piede, ἔρεισμα, ἐρμίς, fulcimentum & speciatim illud, quo lectus sustinetur: a fultum sup. verbi fulcio. Sueton. in Claud. c. 32. Qui more veteri ad fulcra lectorum sedentes vescerentur. Adde Virg. Plin. Martial. Propert. Juvenal. Gell. Porro ex illo Juvenal. sat. 6. v. 22. sacri Genium contemnere fulcri, colligi potest, morem fuisse, ut quemadmodum in puppi navis signum Tutelæ sculpebatur, ita in fulcro conjugalis thori Genius. Vel fulcrum intellige ipsum lectum, ut apud Propert. l. 4. eleg. 7. v. 3. Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro. ¶ Pro baculo, bastone. Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 13. Stabat Amor vultu, non quo prius esse solebat, Fulcra tenens læva tristis acerna manu. Al. leg. sceptra.

FULCTURA. V. Fultura.

FULGENS, entis, risplendente, rilucente, splendens, ἀστράπτων. Virg. Æn. 6. v. 490. fulgentiaque arma per umbras. & lib. 8. v. 593. fulgentes ære catervas. Sil. l. 11. v. 154. consul fulgentior ostro. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 121. fulgens Tyrio subtemine vestis. Cic. Parad. 1. c. 4. Marmorea tecta, ebore & auro fulgentia. Tibull. l. 1. el. 2. v. 36. fulgens fax. Horat. l. 2. od. 12. v. 14. lucidum ful-

fulgentes oculi. & *lib.* 3. *od.* 3. *v.* 42. fulgens Capitolium. ¶ Translate est clarus, illustris, *illustre*, *chiaro*, *nobile*. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 31. Fulgens imperio fertilis Africæ. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 42. Fulgens sacerdotio. *Vopisc. in Probo*, c. 2. Pompejus tribus fulgens triumphis. *Vellej. l.* 2. *c.* 72. Fulgentissimus juvenis. & *cap.* 64. M. Tullius fulgentissimo & cælesti um. ¶ Est etiam fulgurans. V. *Fulgeo*.

FULGENTER, *risplendentemente*, fulgendo, λαμπρῶς. *Plin. l.* 10. *c.* 20. Gemmantes pavo expandit colores, adverso sole maxime, quia sic fulgentius radiant. ¶ Translate *Id. l.* 22. *c.* 8. Fulgentius instrui poterat luxuria.

FULGENTIUS Placiades, *seu* Planciades, natione Afer floruit circa sæculum VI. Ejus sunt de Mythologia tres libri: item de Continentia Virgilii liber unus, & de expositione prisci sermonis: sed omnia duriore stilo scripta sunt, semibarbaro, nec ulli imitando: non tamen inerudito.

FULGEO, es, lsi, n. 2. *risplendere*, στίλβω, fulgorem emitto, splendeo: a φλέγω, ut vult *Voss.* A *splendeo* quid differat, V. in eo verbo. *Cic.* 2. *Catil. c.* 3. Qui nitent unguentis, qui fulgent purpura. *Horat. epod.* 15. *v.* 1. cælo fulgebat luna sereno. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 10. puro fulget in orbe dies. *Id.* 1. *Fast. v.* 81. nova purpura fulget. *Id.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 27. Is, qui Sidonio fulget sublimis in ostro, Dux fuerat belli. ¶ Translate *Nepos in Eumen. c.* 1. Fulgebat jam in adolescentulo indoles virtutis. *Horat. l.* 3. *od.* 2. *v.* 18. Virtus intaminatis fulget honoribus. *Senec. in Med. v.* 209. quondam nobili fulsi patre. ¶ Significat etiam fulgurare, *lampeggiare*, cum subita lux e nubibus erumpit. *Cic.* 2. *de Divin. c. ult.* Si fulserit, si tonuerit, si tactum aliquid erit de cælo. *Id. in Vatin. c.* 8. & *lib.* 2. *de nat. Deor. c.* 25. *ad fin.* Jove fulgente, cum populo agi nefas esse. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 622. picei fulsere poli. ¶ Hoc sensu antiqui *fulgĕre* dicebant, correpta penultima, uti docet *Sen. l.* 2. *quæst. natur. c.* 56. quod Poetæ etiam alio sensu retinuerunt. *Virg.* 6. *Æn. v.* 827. paribus quem fulgere cernis in armis. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 284. tot fulgere tædas. Adde *Lucret. l.* 5. *v.* 1094. & *Pacuv. Acc. Lucil.* apud *Non. c.* 10. *n.* 12. ¶ Etiam *fulgit* pro *fulget* dixere. *Lucret. l.* 6. *v.* 159. Fulgit item, nubes ignis cum semina multa Excussere. Adde *Lucil.* & *Pompon.* apud *Non. ibid.* ¶ Item *fulgo* in prima persona, teste *Priscian. l.* 8. *pag.* 838. *Putsch.* & *lib.* 9. *pag.* 866. ¶ Priscis *fulgere* significavit etiam ferire: unde *fulgus* dictum est. Ita *Festus*, qui hoc videtur dicere, de fulgurum ictu *fulgeo* fuisse usurpatum. ¶ Etiam *fulceo* pro *fulgeo* agnoscit *Diomed. l.* 1. *pag.* 369.

FULGERATOR. V. *Fulgurator*.

FULGESCO, is, n. 3. fulgeo. *Jul. Firmic. l.* 1. *c.* 4. *ad fin.* Solis radiatione fulgescere. & *in fragm. Halieut. quod dedit Hesselius ad novam Ennii edition. pag.* 154. crebris nubes fulgescere flammis.

FULGĔTRA, æ, f. idem quod fulgetrum. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *a med.* Fulgetras poppysmis adorare consensus gentium est.

FULGĔTRUM, tri, n. *lampo*, idem ac fulgur: a *fulgeo*. *Plin. l.* 2. *c.* 54. Fulgetrum prius cerni, quam tonitruum audiri, cum simul fiant, certum est. & *cap.* 43. Si in nube luctetur vapor, tonitrua edi; si erumpat ardens, fulmina; si longiore tractu nitatur, fulgetra. Adde *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 56. ubi tradit, antiquam vocem esse; & pro ea *fulgurationem* magis esse in usu, innuere videtur.

FULGĬDUS, a, um, *risplendente*, *rilucente*, στιλπνός, fulgens, splendens, micans. *Lucret. l.* 3. *v.* 364. Fulgida præsertim cum cernere sæpe nequimus Lumina, luminibus quia nobis præpediuntur. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 351. acies ornato fulgida Martis. *h. c.* fulgentes ære catervæ. *Venant. Fortun. l.* 8. *carm.* 5. *sub fin.* Fulgidior radio.

FULGINAS, atis, m. & f. qui est e Fulginia oppido. *Cicer. in fragm.* apud *Priscian. l.* 7. *pag.* 768. *Putsch.* C. Ancharius fuit a municipio Fulginate. & *ibid.* in præfectura Fulginate. ¶ *Fulginatas*, *um*, sunt ejus oppidi cives. *Plin. l.* 3. *c.* 14.

FULGINĬA, æ, f. *Fuligno*, oppidum Umbriæ, inter Perusiam & Spoletium ad radices Appennini. *Sil. l.* 8. *v.* 461. patulisque jacens sine mœnibus arvo Fulginia. Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 347. *n.* 2.

FULGO, is. V. in *Fulgeo*.

FULGOR, oris, m. *splendore*, *fulgore*, αἴγλη, fulgens & micans lux, splendor. *Cic.* 6. *Verr. c.* 32. Candelabrum e gemmis auroque perfectum, cujus fulgore collucere atque illustrari Jovis templum oportebat. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 19. Fulgor armorum. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 617. vestis. *Id.* 2. *de ar. am. v.* 721. oculorum. *Plin. l.* 7. *c.* 15. speculorum. & *l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. solis. & *lib.* 37. *c.* 7. carbunculi. ¶ Translate *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 12. *v.* 39. Nominis & famæ quondam fulgore trahebar. *Plin. l.* 7. *c.* 26. Pompejus æquavit Alexandri M. rerum fulgorem. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 13. Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes Infra se positas. *Vellej. l.* 2. *c.* 4. avitus fulgor. *h. e.* avorum dignitas. *Valer. Max. l.* 8. *cap.* 1. *n.* 11. Fulgor gloriæ. ¶ Est etiam fulgur, *lampo*. *Cic.* vertens *Homeri* versiculum *l.* 2. *de Divin. c.* 39. Prospera Jupiter his dextris fulgoribus edit. *Lucret. l.* 6. *v.* 169. fulgorem cernimus ante, Quam tonitrum accipimus.

FULGŎRA, æ, f. dea fulguris, ut videtur, apud *Augustin. l.* 6. *de Civ. Dei*, *cap.* 10.

FULGUR, uris, n. *lampo*, *baleno*, *folgore*, σέλας, flamma inter nubes coruscans, quæ tonitru præcedere solet: a *fulgeo*. Differt a fulmine, quod fulmen est ignita exhalatio, fulgur est splendor fulminis. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 19. Placet Stoicis, eos anhelitus terræ, qui frigidi sint, cum se in nubem induerint, ejusque tenuissimam quamque partem cœperint dividere atque disrumpere, idque crebrius facere & vehementius, tum fulgura & tonitrua existere; si autem nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse fulmen. ¶ Sed discrimen harum vocum non observatur, & fulgur interdum pro fulmine sumitur. *Sueton. in Domit. c.* 15. Continuis octo mensibus tot fulgura facta nuntiataque sunt, ut exclamaverit, feriat jam quem volet. *Virg.* 1. *Georg. v.* 488. Non alias cælo ceciderunt plura sereno Fulgura. ¶ *Fulgur condere* dicebatur Pontifex, cum ea, quæ fulmine icta essent, sub terra defoderet, quod certa precum formula fiebat. *Lucan. l.* 1. *v.* 606. Arruns dispersos fulminis ignes Colligit, & terræ mœsto cum murmure condit, Datque locis numen. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 586. aliquis senior, qui publica fulgura condit. ¶ Aliquando *fulgur* est fulgor. *Claudian. de* 3. *consul. Honor. v.* 31. galeæ nec triste timentem fulgur. *Lucret. l.* 2. *v.* 163. Tempore quo solis pervolgant fulgura cælum. *h. e.* cum sol cælum lumine complet.

FULGURALIS, le, ad fulgura spectans, ut Libri fulgurales, qui tractant de fulmine condendo, & aliis ritibus. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 33. Quod Hetruscorum declarant & haruspicini, & fulgurales, & rituales libri, nostri etiam augurales.

FULGURAT, abat, impers. 1. *folgorare*, *lampeggiare*, *balenare*, ἀστράπτει, est fulgur emittere. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 18. In nostris commentariis scriptum habemus; Jove tonante, fulgurante, comitia populi habere nefas. *Plin. l.* 2. *c.* 54. Noctu sine tonitribus fulgurat. ¶ Et translate *Cic. in Orat. c.* 9. Qui si tenui genere uteretur, nunquam ab Aristophane Poeta fulgurare, tonare, permiscere Græciam dictus esset. *Al. leg.* fulgere. *Quintil.* tamen eadem verba referens *in fi. c.* 16. *l.* 2. *fulgurare* habet. Sic *Plin. in præfat. hist. nat.* Fulgurat in nullo verius vis eloquentiæ. ¶ Pro fulgere, *risplendere*, *Stat.* 4. *Theb. v.* 191. vetitoque domus jam fulgurat auro. *Sil. l.* 12. *v.* 723. cernis, oculis qui fulguret ignis!

FULGURATIO, onis, f. *lampeggiamento*, ἀστραπή, actus fulgurandi, fulgor. *Senec. l.* 2. *c.* 1. Nubes mediocriter collisæ fulgurationes faciunt; efficiunt, majore impetu pulsæ, fulmina. *Id. l.* 2. *c.* 16. Quid inter fulgurationem, & fulmen interest? dicam. Fulguratio est late ignis explicitus: fulmen est coactus ignis, & impetu jactus. & *cap.* 12. Fulguratio ostendit ignem, fulminatio emittit. & *cap.* 21. Fulguratio nihil aliud est, quam flamma futura fulmen, si plus virium habuisset.

FULGURATOR, oris, m. qui fulgura mittit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 21. *n.* 5. Deo fulguratori aræ. *Ibid. n.* 3. & 4. legitur *fulgeratar*: ut & apud *Gud. pag.* 4. *inscript.* 7. 8. 9. 10. &c. & *pag.* 5. *n.* 2. & apud *Donium class.* 1. *n.* 2. Hoc idem discrimen habetur etiam in nummis Diocletiani apud *Mediobarb.* ¶ Item fulgura, seu fulmina inspiciens, & condens. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 53. Haruspices, & fulguratores, & interpretes ostentorum, & augures, & sortilegos, & Chaldæos. Adde *Caton.* apud *Non. c.* 1. *n.* 319. In vet. Inscript. apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 171. habetur *haruspex fulgurator*.

FULGURATŪRA, æ, f. fulguratio. *Serv. ad Æn.* 2. *v.* 46. Ut testantur Etrusci libri de Fulguratura.

FULGURATUS. V. in *Fulguritus*.

FULGURĔUS, a, um, adject. ad fulgur spectans, ut Fulgurea nubes, apud *Martian. Capell. in princip. l.* 5.

FULGURIO, is, a. 4. *lampeggiare*, *folgoreggiare*, ἀστράπτω, fulgur emitto. *Nav.* apud *Non. c.* 2. *n.* 324. Sane suo tonitru claro fulguricivit Jupiter.

FULGURITAS, atis, f. fulguris ictus. Nititur illo *Lucilii* loco apud *Non. c.* 2. *n.* 324. Luporum exauctorem malvanum, & fulguritatem arborum. *Sed al. leg.* Luporum exactorem Silvanum, & fulguritarum arborum.

FULGURITUS, a, um, *tocco dal folgore*, ἐμβρόντητος, fulmine ictus: particip. a *fulgurio*, ut Arbor fulgurita, *Plaut. Trin.* 2. 4. 138. ¶ *Fulguritum*, locus fulgure percussus, qui statim fieri religiosus putabatur, quod eum deus sibi dicasse videretur. *Fest.* Aliter vocabatur *bidental*. ¶ Dicitur etiam *fulguratus*. *Varr. l.* 4. *L. L. cap.* 32. Scribunt eum locum esse fulguratum, & ex S. C. septum esse.

FULGŪRO. V. *Fulgurat*.

FULICA, æ, & Fulix, icis, f. *folica*, avis aquatica anate paulo minor, sed corporis forma consimilis. *Cic. in prognost. l.* 1. *Divin. c.* 8. Cana fulix itidem fugiens e gurgite ponti Nuntiat horribiles clamans instare procellas. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Natura cristam per medium caput a rostro residentem & fulicarum generi dedit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 363. marinæ In sicco ludunt fulicæ. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 625. Nunc celebres mergis, fulicisque palustribus undæ.

FULIGINĀTUS, a, um, fuligine aspersus. *Hieronym. ep.* 10. *ad Furiam*. Orbes (*oculorum*) stibio fuliginati.

FULIGINĔUS, a, um, adject. fuliginosus. *Petron. in Satyr. c.* 108. Omnia lineamenta fuliginea nube confundere. *Arnob. l.* 7. *pag.* 254. fuligineus color.

FULIGINŌSUS, a, um, λιγνυώδης, plenus fuliginis. *Prudent. Rom. v.* 261. Fuliginosi ture placantur Lares.

FULIGO, inis, f. *fuliggine*, ἄσβολος, λιγνύς, nigrum illud, quod ex pingui rerum ustarum fumo condensatur, & caminis, vel parietibus adhæret. *Festus* deducit a *furvus* niger. *Cic.* 2. *Phil. c.* 36. Idem tamen quasi fuligine abstersa, reliquis diebus in Capitolio præclara Senatusconsulta fecisti. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 49. Assidua postes fuligine nigri. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ad fin.* Fuligo, quæ supra focos tectis inhæret. *Cels. lib.* 5. *cap.* 18. *sect.* 28. Fuliginis turis acetabulum. ¶ Translate *Gell. l.* 1. *c.* 2. Verborum & argutiarum fuliginem ob

ocu-

neulos audientium jacere. *Quintil. l. 11. c. 3.* Fuligo lucubrationum oratori bibenda, vigilandæ noctes, &c.

FULIX. V. *Fulica*.

FULLO, nis, m. *purgatore*, *tintore*, *lavapanni*, γναφεὺς, qui vestes pedum insultu cogit, & densat, easdemque purgat, maculis liberat, polit, & creta candefacit. *Plin. l. 28. c. 6.* Urinæ virilis podagris medetur, argumento fullonum, quos ideo tentari eo morbo negant. *Martial. l. 14. epigr. 51.* Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. *Id. l. 6. epigr. 93.* Tam male Thais olet, quam non fullonis avari Testa vetus. ¶ *Fullonem comprimere* turpi sententia dixisse putant *Novium* apud *Priscian. l. 10. pag. 879. Putsch.* ¶ Est etiam nomen Mimi Laberiani apud *Gell. l. 16. c. 7.* ¶ Item scarabæi quoddam genus, albis guttis distinctum. *Plin. l. 30. c. 11. circa med.* & *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 226.* V. *Ulula*. ¶ *Fullo* cognomen R. in gente Apustia, ut L. Apustius Fullo, apud *Liv. lib. 33. c. 24.*

FULLONICA, *vel* Fullonia, æ, f. γναφικὴ, ars fullonum. *Plaut. Asin. 5. 2. 57.* Si non didicisti fullonicam, non mirandum est. *Est qui legit* fulloniam. ¶ Item officina fullonis, *purgo*. *Ulpian. Dig. lib. 39. tit. 3. leg. 3.* Eum, qui fullonicas circa fontem instituisset.

FULLONIUM, ii, n. officina fullonis. *Ammian. sub fin. l. 14.* Fortuna Adramyttenum Andriscum in fullonio natum evexit.

FULLONIUS, & Fullonicus, a, um, ad fullonem pertinens, γναφευτικός. *Plin. l. 7. c. 56.* Fulloniam artem invenit Nicias Megarensis. *Cato R. R. c. 10. & 14.* Fullonica pila. *Senec. ep. 15.* Fullonius saltus. *h. e.* quo fullones subsultant in pannis cogendis, & purgandis. (V. *Argutor*, & *Concilia*.) *Plin. l. 17. c. 8.* Fullonia creta. *Id. l. 24. c. 13.* Fulloniæ cortinæ. *Plaut. Pseud. 3. 1. 15.* Nisi lenoni munus hodie misero, cras mihi potandus fructus est fullonius. *h. e.* ut calces patiar & colaphos. ¶ *Fullonica*, *orum*, neutr. plur. apud *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 13. ad fin.* sunt officinæ fullonum.

FULMEN, nis, n. *fulmine*, *saetta*, κεραυνὸς, ignis, seu ignita exhalatio, quæ abruptis nubibus in terram decidit: a *fulgeo*. *Cic. de Divin. l. 2. c. 19.* Non puto te esse eum, qui Jovi fulmen fabricatos esse Cyclopas in Ætna putes. *& cap. 21.* Romulus lactens fulmine ictus fuit. *Id. 3. Offic. c. 25.* Phaethon ictu fulminis deflagravit. *Id. 2. de Divin. c. 20.* Vi fulminis icti conciderunt. *Valer. Flacc. l. 6. v. 169.* quatit ut sævo cum fulmine Phlegram Jupiter. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 35.* Jupiter hunc fulmine percussit. *Id. 2. de Divin. c. 19.* Jacit fulmina Jupiter. *& ibid.* emittit. & *Virg. 1. Georg. v. 328.* Ipse pater, media nimborum in nocte, corusca Fulmina molitur dextra. *Id. 4. Æn. v. 208.* torquet. *Ovid. Fast. 5. v. 41.* jaculatur. *Id. 1. Metam. v. 253.* spargit in terras. *Virg. 1. Georg. v. 283.* exstructos disjecit fulmine montes. *& 4. Æn. v. 25.* pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras. *& lib. 5. v. 691.* infesto fulmine morti, si mereor, demitte. *Id. l. 6. v. 580.* Titania pubes fulmine dejecti. *& lib. 7. v. 773.* Fulmine Phœbigenam Stygias detrusit in undas. *Ovid. 1. Trist. el. 9. v. 21.* afflari ignibus fulminis. ¶ Miros fulminis effectus recensent *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 31.* *Lucret. l. 6. v. 227. & sequentib.* & *Plin. l. 2. c. 51.* ¶ Varia sunt fulminum genera. Quatuor facit *Serv. ad Æn. 1. v. 47.* quod disjicit, quod transfigit, quod corripit, quod infigit. Tria *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 40.* quod terebrat, quod discutit, quod urit. hoc autem postremum vel urendo afflat, vel comburit, vel accendit. Rursus *Id. Serv. ad Æn. 8. v. 524.* & *Cæcin.* apud *Senec. ibid. c. 39.* ex haruspicum disciplina, alia dicunt esse fulmina consiliaria, alia auctoritatis, alia status: priora esse, quæ ante rem gestam accidunt, & aut vetant, aut hortantur: altera, quæ re gesta, & aut probant, aut improbant: tertia, quæ nihil nobis agentibus aut cogitantibus, aut minantur aliquid, aut promittunt, aut monent. Rursus *Serv. ad 1. Æn. v. 234.* aliud esse ait fulmen, quod terret, aliud quod afflat, aliud quod punit. V. alia hujus disciplinæ effata apud *Senec. ibid. c. 41. & sequentib.* ¶ Triplex ars circa fulmina ab Etruscis tradita fuit, quomodo exploranda essent, quomodo interpretanda, quomodo exoranda, ut *Id. ibid. c. 33.* docet. Quibus adde quartam, quomodo elicienda: de qua *Plin. l. 2. c. 53.* & *Ovid. 3. Fast. a vers. 287.* V. *Elicius*. ¶ Antiqui soli Jovi fulmina tribuere: & quidem in tres manubias divisa. V. *Senec. cit. c. 41.* Sed & aliis diis undecim, Junoni, Minervæ, &c. sua sunt assignata fulmina, ut *Serv.* tradit *ad Æn. 1. v. 46.* ¶ Translate *fulmina* dicuntur gravia infortunia, quæ ex improviso accidunt, & affligunt. *Liv. l. 45. c. 41.* Duo fulmina domum meam per hos dies perculerunt. *Cic. sub fin. 2. Tuscul.* Fulmina fortunæ contemnere. *Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 53.* Parce, precor, minimamque tuo de fulmine partem Deme: satis pœnæ, quod superabit, erit. *Juvenal. sat. 8. v. 92.* quam fulmine justo Et Capito, & Numitor ruerint, damnante Senatu. ¶ Dicitur & de vi, atque impetu cujusque rei. *Ovid. 10. Metam. v. 550.* Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri. *Stat. l. 2. Theb. v. 70.* aper Erectus setis, & aduncæ fulmine malæ. *Cic. 9. Fam. ep. 21.* Insanire tibi videris, quod imitere verborum meorum, ut scribis, fulmina. *Id. in Orat. c. 6.* Stilus quidam interjectus, nec acumine posteriorum, nec fulmine utens superiorum. ¶ Strenui duces, quod instar fulminis omnia pervadant sternantque, *fulmina* dicuntur. *Cic. pro Balb. c. 15.* (*Virg. 6. Æn. v. 842.* & *Sil. 7. v. 106.*) Cum duo fulmina nostri imperii in Hispania, Cn. & P. Scipiones exstincti concidissent. ¶ In illo *Silii l. 11. v. 341.* Tu ne illa viri, quæ vertice fundit, Fulmina pertuleris? *fulmina* sunt majestas oris, ac terror, quem intuentibus Annibal injiciebat, velut si fulmina haberet in oculis. ¶ Denique *fulmen* pro fulmento, a *fulcio*, poni vult *Scalig.* in illo *Manil. l. 2. v. 891.* Imaque submersi contingens fulmina Mundi. Sed al. leg. *fulmina*.

FULMENTA, æ, f. *suolo*, *pedule*, solea, quæ calceo suppingitur, κάττυμα: a fulcio. *Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 98.* Fulmentas clavis æneis subcudere. *Plaut. Trinum. 3. 2. 94.* Fulmentas jubeam suppingi soccis. ¶ Apud *Caton. c. 14. R. R.* fulmentæ sunt quælibet fulcimenta in ædibus.

FULMENTUM, i, n. fulcrum: a *fultum*. Vetus proverb. apud *Varron.* apud *Non. c. 3. n. 98.* *Fulmenta lectum scandunt*, de re præpostera, cum præesse vult, in quem imperium habemus. *Sidon. l. 2. ep. 10. in carm.* Porticus fulmentis Aquitanicis superba. *h. e.* columnis. *Vitruv. l. 5. c. 1. ad fin.* Supra trabes contra capitula ex fulmentis dispositæ pilæ sunt collocatæ.

FULMINATIO, onis, f. fulminis emissio. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 12.* Fulguratio ostendit ignem, fulminatio emittit.

FULMINATOR, oris, m. *fulminatore*, qui fulminat. *Arnob. l. 6. pag. 207.* Ubinam fulminator (*Jupiter*) tempore illo fuit?

FULMINATRIX, icis, f. *fulminatrice*, quæ fulminat. In *Inscript. antiq.* apud *Gruter. pag. 547. n. 6.* & *pag. 567. n. 10.* *Leg.* XII. Fulminat. Ubi nihil aliud quam *fulminatrix* legi posse videtur. Adde alias apud *Murator. pag. 869. n. 1. & pag. 874. n. 4.*

FULMINATUS, a, um, *fulminato*, κεραυνόβλητος, fulmine ictus. *Plin. l. 2. c. 54.* Vulnera fulminatorum frigidiora reliquo corpore sunt. ¶ Translate *Petron. in Satyr. c. 80.* Fulminatus hac pronuntiatione in lectulum decidi.

FULMINEUS, a, um, *di fulmine*, *fulmineo*, κεραύνιος, ad fulmen pertinens. *Horat. l. 3. od. 16. v. 10.* Fulmineus ictus. *Ovid. 2. ex Ponto, ep. 2. v. 118.* ignis. *Valer. Flacc. l. 2. v. 501.* fragor. ¶ Translate vehemens, rapidus, more fulminis agens. *Virg. Æn. 9. v. 811.* ingeminant hastis & Troes, & ipse fulmineus Mnestheus. *& vers. 441.* rotat ensem fulmineum. *Valer. Flacc. l. 4. v. 167.* Fulminea dextra. *Ovid. 11. Metam. v. 367.* Fulminei rictus lupi. *Id. 2. de ar. am. v. 374.* Aper fulmineo cum rotat ore canes. *Sil. l. 11. epigr. 99.* Fulminea ira. *Claudian. in I. consul. Stilich. v. 200.* Fulmineum iter.

FULMINO, as, avi, atum, a. 1. *fulminare*, *percuoter con fulmine*, κεραυνόω, fulmen jacio, fulmine percutio. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 23.* Minore vi ad fulgurandum opus est, quam ad fulminandum. *Plin. l. 2. c. 7.* Fulminantem pejerant Jovem. *Claudian. ep. 1. ad Adrian. præf. prætor. v. 40.* cælestis flamma Ingentes quercus, annosas fulminat ornos. *Eumen. pro restaur. schol. c. ult.* Maximianus perculsa Maurorum agmina fulminans. *Lactant. l. 1. c. 10.* Æsculapius mortem habuit clariorem, quod a Deo meruit fulminari. *Senec. in Herc. Oet. v. 6.* fregimus, quidquid fuit tibi fulminandum. ¶ Impersonaliter, *Virg. 1. Georg. v. 370.* Aut Boreæ de parte trucis cum fulminat. ¶ Translate, *Id. 4. Georg. v. 560.* Cæsar dum magnus ad altum Fulminat Euphratem bello. *Propert. l. 4. el. 8. v. 55.* Fulminat illa oculis. ¶ *Fulminare ignes* est ignes jacere more fulminis. *Sever. in Ætna, v. 342.* spiritus ille, Qui rupes, terramque vorat, qui fulminat ignes.

FULTOR, oris, m. *sostenitore*. *Venant. Fortun. l. 2. carm. 12.* Ecclesiæ fultor, laus regni, pastor egentum.

FULTURA, æ, f. *sostegno*, *puntello*, στήριγμα, fulcimentum. *Liv. l. 38. c. 7.* Suspenso fulturis ab hostibus muro. *Al. leg.* furculis. *Vitruv. l. & cap. ult. ad fin.* Vehemens aquæ vis supplantavit fulturas. *Colum. l. 1. c. 5. ad fin.* Fundamenta pro fultura, & substructione fungentur. ¶ Translate *Horat. l. 2. sat. 3. v. 153.* Deficient inopem venæ te, ni cibus, atque Ingens accedit stomacho fultura ruenti. (V. *Fulcio* in fine.) *Plin. l. 1. ep. 9.* Corpori vaco, cujus fulturis animus sustinetur. ¶ Legitur & *fulcitura*.

FULTUS, a, um, *sostentato*, *sollevato*, *sostenuto*, στηριχθεὶς, subnixus, adminiculatus. *Cic. de Senect. c. 15.* Vitis nisi fulta sit, ad terram fertur. *Ovid. 1. Trist. el. 6. v. 5.* Te mea, supposita veluti trabe, fulta ruina est. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 48.* pravis fultus male talis. *Propert. l. 3. el. 1. v. 49.* domus fulta columnis. *Sil. l. 13. v. 814.* torus fultus e stramine culmi. *Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 167. de Eridano.* Fultaque sub gremio cælatis nobilis astris Ætherium probat urna decus. ¶ Fultus aliqua re dicitur, qui super eam compositus, nixusque jacet. *Ovid. in Ibin, v. 237.* Et ne non fultum nuda tellure jaceret, Molle super silices imposuere caput. *appoggiato e sollevato*. *Virg. Ecl. 6. v. 53.* juvencus latus niveum molli fultus hyacintho. Ubi *Servius:* Apud Veteres unusquisque eo, super quod jacebat, fultus dicebatur. Lucilius in tertio: Et pulvino fultus. Virgilius (*7. Æn. v. 94.*) Atque harum effultus tergo, stratisque jacebat Velleribus. *Id. 11. Æn. v. 39.* caput nivei fultum Pallantis. *Pers. sat. 5. v. 146.* tibi torta cannabe fulto Cœna sit in transtro? *Claudian. l. 1. de rap. Proserp. v. 79.* fultus solio. *h. e.* sedens. ¶ Est etiam implicitus, innexus. *Stat. 6. Theb. de luctantib. v. 862.* Interdumque diu pendent per mutua fulti Brachia, nunc sævi digitorum vincula frangunt. *Id. l. 3. v. 326.* stant fulti pulvere crines. ¶ Item firmatus, munitus, *fortificato*, *munito*. *Virg. 8. Æn. v. 227.* fultosque emuniit objice postes. *Ovid. 2. de ar. am. v. 244.* apposita janua fulta sera. ¶ Translate *Cic. Fam. 12. ep. 5.* Magnis subsidiis fulta est respublica. *Id. 3. Offic. c. 22.* Imperium, quod gloria fultum esse debet, & benevolentia sociorum. *Id. pro Balb. c. 15. extr.* Causa Gaditanorum gravissimis & plurimis rebus est fulta. *Plin. l. 9. ep. 13. circa med.* Homo gratia & amicitiis fultus. *Gell. l. 6. c. 2. a med.* Ingenia rudia, nullisque bonarum artium adminiculis fulta. *Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 11.* valido mihi pectus robore fultum. *Colum. l. 6. c. 24. a med.* Bos cum partum edidit, nisi cibis fulta est, labore fatigata, &c. *sostentata*. ¶ In malam partem *Pers. sat. 1. v. 78.* ex *Pacuvio*. Antiopa ærumnis

mnis cor ludificabile falte? *h. e.* obfeffe, circumdata. durior metaphora, & quæ a *Perfio* ipfo reprehenditur.

FULVASTER, a, um, adject. ad fulvum colorem accedens, ut Fulvaftre radix, *Apul. de herb. c.* 109.

FULVIANUS, a, um, adject. gentil. a Fulvio, quod eft nomen propr. Romani civis, ut Fulviana ftola. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 5. *n.* 3. Clodius Pulcher adhærens Fulvianæ ftolæ pugio, militare decus muliebri imperio fubjectum habuit. ¶ Fulviana herba, vim urinas ciendi habens, ab inventore Fulvio nomen habet. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ad fin.* ¶ *Fulvianus* agnomen fuit L. Manlii Acidini filii Q. Fulvii Flacci, qui conful Capuam ceperat. Hic L. Manlius adoptione transiret in familiam Acidini, ut *Vellej.* tradit *l.* 2. *c.* 8. & in agnomine *Fulvianus* patris naturalis nomen retinebat. Ita enim vocatur in Faftis Capitolinis apud *Gruter. pag.* 293. V. fimile in *Æmilianus*.

FULVINIASTER, Fulvium imitans. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 44. Solet omnino effe Fulviniafter. Al. leg. *Fulviafter*: alii aliter.

FULVUS, a, um, *di color di leone, biondo*, ..., colorem habens, qui in leonino pilo effe folet, ex viridi & rufo tortum, flavus. Ducunt a *furvus*, quia furvo eft proximus. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 14. fulvæ matris ab ubere Jam lacte depulfum leonem. *Virg.* 1. *Æn. v.* 279. lupæ fulvum tegmen. *& lib.* 10. *v.* 741. arena. *& lib.* 11. *v.* 642. cæfaries. *& lib.* 7. *v.* 279. Fulvum aurum. *Tiball. l.* 2. *el.* 1. *v.* 88. Fulvæ fidera. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 158. Fulvus Olympus. *fcil.* propter fidera. *Plin. l.* 22. *c.* 5. Fulvi boves. *& lib.* 21. *c.* 14. Fulva cera. *Id. l.* 14. *c.* 9. Colores vinis quatuor, albus, fulvus, fanguineus, niger. *Sil. l.* 7. *v.* 80. fubtemine fulvo. *h. e.* filo aureo. *Martial. l.* 14. *epigr.* 16. fulva moneta. *d' oro*. In illo *Virg.* 12. *Æn. v.* 792. Junonem fulva pugnas de nube tuentem. *fulvo* intellige, quafi aurei coloris, *rosseggiante, luminoso*. talem enim effe decet, in qua dea fedet. Alioqui fulva nubes *Lucretio l.* 6. *v.* 460. eft obfcura & nigrans. Nifi forte hic legendum eft *furvo*: quam commutationem in multis Poetarum locis accidiffe, notant Critici. ¶ Ceterum pro fumido & nigricanti *fulvus* non raro accipitur. *Virg.* 11. *Æn. v.* 751. & *lib.* 12. *v.* 247. fulva aquila. *Id.* 7. *Æn. v.* 76. tum fumida lumine fulvo Involvi, & toto Vulcanum fpargere tectis. *fumato*. ¶ Item pro viridi, fed fubfufco, *verde carico*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 309. fulvaque caput nectentur oliva. Ita legit *Servius* ad illud *Æn.* 4. *v.* 261. ftellatus iafpide fulva Enfis. Al. *flava*.

FUMANS. V. in *Fumo*, *as*.

FUMARIOLUM, li, n. diminut. parvum fumarium, locus ubi ignis affervatur, & accenditur. *Tertull. de pænit. cap. ult.*

FUMARIUM, ii, n. ..., locus, ubi vina fumo condiebantur. *Martial. epigr.* 36. *l.* 10. Improba Maffiliæ quicquid fumaria cogunt, Accipit ætatem quifquis ab igne cadus. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *a med.* Fumarium quoque, quo materia, fi non fit jampridem cæfa, feftinato ficcetur, in parte rufticæ villæ fieri poteft. *& mox*: Apothecæ recte fuperponentur his locis, unde plerumque fumus (*balnearum*) exoritur: quoniam vina celerius vetufcunt, quæ fumi quodam tenore præcocem maturitatem trahunt. Hæc *Colum.*

FUMEUS, a, um, *di fumo, fumante*, ..., fumidus, fumans. *Virg.* 6. *Æn. v.* 593. fumea tædis lumina. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 10. Fumeus flatus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 595. Acheron exfudat fumeus. *Martial. l.* 13. *epigr.* 123. Fumea Maffiliæ ponere vina potes. *h. e.* fumo condita. V. *Fumarium*.

FUMIDUS, a, um, *di fumo, fumante*, ..., fumeus, fumans. *Virg.* 7. *Æn. v.* 465. Fumidus atque alte fpumis exuberat amnis. *& lib.* 9. *v.* 75. piceum fert fumida lumen Tæda. *Plin. l.* 2. *c.* 25. Fumida lux. *& cap.* 42. Fumida caligo exhalatur. *& cap.* 43. Fumidus vortex. ¶ Item fumo illitus, fumeum colorem referens, *affumicato*. *Plin. l.* 5. *c.* 9. *a med.* Fumidæ cautes. *Id. l.* 37. *c.* 8. Fumida topazius. *& cap.* 7. Fumidus chryfolithus. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 405. Fumida tecta. ¶ Item fumi odorem referens. *Plin. l.* 14. *c.* 20. Vitia refinæ, acor, aut fumidum virus.

FUMIFER, a, um, *fumoso*, afferens fumum, fumofus. *Virg.* 9. *Æn. v.* 521. Pinum, & fumiferos infert Mezentius ignes. *Id. l.* 8. *v.* 255. *de Caco*. glomeratque fub antro Fumiferam noctem, commixtis igne tenebris. *Lucan. l.* 7. *v.* 193. Aponus terris ubi fumifer exit.

FUMIFICO, as, *far profumi*, idem quod fumigo, vel fuffio. *Plaut. Mil.* 2. 5. 2. Dianæ ut Arabico fumificem odore.

FUMIFICUS, a, um, *fumoso*, fumum emittens. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 114. Fumificifque locum mugitibus implevere. *Prudent. perifteph.* 9. *de S. Emlel. v.* 118. fumificæ faces. *Plaut. in fragm.* apud *Varron. l.* 6. *L. L. c.* 7. Cocus fumificus. *h. e.* qui in fumo verfatur.

FUMIGATUS, a, um, *affumicato*, fumo afperfus, ut Fumigati parietes, *Apul. in Apolog.*

FUMIGIUM, ii, n. fuffitus. *Theod. Prifcian. l.* 3. *c.* 5. Fumigia vaporatis partibus fupponere.

FUMIGO, as, a. 1. *profumare*, ..., fuffio. *Varr. l.* 3. *de R. R. c.* 16. *ante med.* Verno tempore, & æftivo ter in menfe mellarius infpicere debet, fumigans leniter. *Colum. l.* 9. *c.* 14. *ante med.* Verno tempore alvi aperiendæ funt, & fumigendæ. *Id. l.* 8. *c.* 5. *a med.* Pulli pulegii furculis fumigentur. ¶ Item fimpliciter fumum emitto. *Gell. l.* 19. *c.* 1. Turbines crebriores, & cælum atrum, & fumigantes globi. *fumicanti*.

FUMO, as, n. 1. *far fumo, fumare*, ..., fumum emitto. *Cæf. l.* 7. *B. Gall. c.* 24. Animadverfum eft, fumare aggerem, quem cuniculo hoftes fuccenderant. *Virg.* 2. *Æn. v.* 698. late circum loca fulphure fumant. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 273. Tura fumant. *Virg. Æn. l.* 3. *v.* 3. omnis humo fumat Neptunia Troja. *& lib.* 8. *v.* 106. tepidufque cruor fumabat ad aras. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 256. aqua calido de fulphure fumat. *Horat. l.* 3. *od.* 18. *v.* 7. vetus ara multo Fumat odore. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 233. It cruor in thalamis, & anhela in pectora fumant Vulnera. *Id. l.* 4. *v.* 285. fumant crebro præcordia pulfu. *de anhelantibus, & feffis in pugna*. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 10. Ita domus ipfa fumabat, ut multa ejus fermonis indicia redoleret. V. loc. *Senecæ in Fumus*. ¶ Particip. *Fumans* eft in ufu frequenti. *Virg.* 10. *Æn. v.* 45. per everfæ fumantia Trojæ Excidia obteftor. *Id. l.* 12. *v.* 569. Eruam, & æqua folo fumantia culmina ponam. *& verf.* 338. Equi fudore fumantes. *Id.* 7. *Æn. v.* 457. fumantes tædæ. *Cic. de Harufp. refp. c.* 21. *extr.* Cum in me illa flamma conjiciebatur. Excepi, & pro patria folus exarfi: me primum ictum pro vobis, & fumantem vidiftis. *Virg.* 12. *Æn. v.* 909. fumantes pulvere campos. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 816. nigro fumantia pocula tabo. *Id. l.* 7. *v.* 283. vifu fumantes hofpite tauri. *sbuffanti*. Proverbium eft illud *Martial. l.* 6. *epigr.* 64. *ad fin.* rabido nec perditus ore Fumantem nafum vivi tentaveris urfi.

FUMOSUS, a, um, *fumante, fumoso*, ..., fumum emittens. *Cato R. R. c.* 130. Ligna amurca perfpargito, & in fole ponito: perbibant bene: ita neque fumofa erunt, & ardebunt bene. *& cap.* 38. *ad fin.* Flamma rectius fumofa exibit. *Petron. in Satyr. c.* 97. Facem fumofam magis, quam lucidam quaffans. *Martial. l.* 5. *epigr.* 31. fumofus decembre. *h. e.* fumo abundans, quum foci frequentantur. ¶ Item fumi odorem habens. *Plin. l.* 18. *c.* 31. *ad fin.* Defrutum non nifi foliis defpumandum, quia fi ligno contingatur vas, aduftum ac fumofum fieri putant. ¶ Item fumo tinctus, *affumicato*. *Ovid.* 5. *Faft. v.* 518. fumofo condita vina cado. V. *Fumarium*. *Petron. in Satyr. c.* 135. Fumofus paries. *Cic. in Pifon. c.* 1. Fumofæ imagines. *h. e.* majorum affervatæ in ædibus, & jam ob vetuftatem denigratæ. Sic *Juvenal. fat.* 8. *v.* 8. Fumofos equitum cum dictatore magiftros. ¶ Item fumo ficcatus. *Horat. l.* 2. *fat.* 2. *v.* 117. fumofo cum pede pernæ.

FUMUS, i, m. *fumo*, ..., vapor niger ex igne. Ducunt a ... Æolice pro ..., vapor, aer. *Cic.* 3. *Verr. c.* 17. Hominem ingenuum fumo excruciatum, femivivum reliquit. *Id. in Pifon. c.* 6. Paulifper ftetiffes in illa ganearum tuarum nidore atque fumo. *Cæf. l.* 5. *B. Gall. c.* 46. *in fi.* Fumi incendiorum procul videbantur. *Senec. ep.* 64. Intervenerant quidam amici, propter quos major fumus fieret: non hic, qui erumpere ex lautorum culinis, & terrere vigiles folet; fed hic modicus, qui, hofpites veniffe, fignificaret. *Cato R. R. c.* 162. Pernas in fumo fufpendito. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Cucurbitas fumo ficcare. *Id. l.* 23. *c.* 1. *circa med.* Fumo inveteratum vinum. *& lib.* 14. *c.* 6. *a med.* Fumo vinum tingere. (*Maffiliæ fumos* dixit *Martial. l.* 14. *epigr.* 118. intelligens vinum Maffiliæ in fumo inveteratum. V. *Fumarium*.) *Terent. Adelph.* 5. 3. 60. Pfaltria favillæ plena & fumi. *affumicata*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 581. intremere omnem Murmure Trinacriam, & cælum fubtexere fumo. *& lib.* 12. *v.* 592. vacuas it fumus ad auras. *Curt. l.* 8. *c.* 4. Evolutus e tuguriis fumus. *Virg. Æn.* 9. *v.* 239. atque ad fidera fumus Erigitur. *& lib.* 8. *v.* 257. plurimus undam fumus agit. *& lib.* 5. *v.* 740. tenues fugit, ceu fumus in auras. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 39. Vertere omnia in fumum & cinerem. *h. e.* bona fua omnia abligurire. ¶ *Fumum vendere* dicuntur amici Principum, qui eorum gratiam pretio vendunt, caritura tamen effectu. *Martial. l.* 4. *epigr.* 5. Vendere nec vanos circa palatia fumos. *Capitolin. in Pio*, *c.* 11. Amici ejus nunquam de eo cum libertis fuis per fumum aliquid vendiderunt. *Lamprid. in Heliogab. c.* 10. Familiaritatis nomine abutens, omnia Heliogabali dicta & facta venderet fumis. *Id. in Alex. Sev. c.* 36. narrat Turinum quendam ab eo deprehenfum quod fumos vendidiffet, ftipiti alligatum fumoque necatum, præcone dicente, *fumo punitur, qui vendidit fumum*. Ufurpat *Apul. in Apolog.* de eo, qui fucum fecit alteri, & vana re quacumque decepit. ¶ *Flamma fumo eft proxima*, proverb. apud *Plaut. Curcul.* 1. 1. 53. quo fignificatur, admiffo leviori peccato, facile tranfiri ad gravius, v. gr. ab ofculis ad adulterium. ¶ *Tendere de fumo ad flammam*, aliud proverbium apud *Ammian. l.* 14. *c.* 11. (*al.* 36.) & *lib.* 28. 1. 1. (*al.* 6.) ex leviori malo in gravius ultro incurrere. *cader dalla padella nella brage*. & *fuggir l' acqua fotto le grondaje*. ... ¶ Interdum *fumus* refertur ad colorem. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Jafpis veluti fumo infecta, quæ capnias vocatur.

FUNALE, lis, n. *fune, corda*, ..., funis. *Liv. l.* 42. *c.* 65. Funda media duo funalia imparia habebat. ¶ Item fæpius candelabrum mobile, in quo funis pice, febo, vel cera illitus infigitur, *candeliere*: alii intelligunt ipfum funem feu cereum, *candela, torcia, doppiere*. Utraque interpretatio habetur apud *Ifidor. l.* 20. *Orig. c.* 10. & *Servium ad Æn.* 1. *v.* 731. In veteribus Gloffis legitur: ..., funalia: item: ..., facula, funale: quo voces magis cereum, quam candelabrum fignificare videntur. Prior interpretatio ponitur etiam a *Donato ad Terent. Andr.* 1. 1. 88. *Cic. de Senect. c.* 13. C. Duillius delectabatur crebro funali, & tibicine, quæ fibi nullo exemplo privatus fumpferat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 731. & noctem flammis funalia vincunt. *Horat. l.* 3. *od.* 26. *v.* 6. Lucida funalia. *Sil. l.* 6. *v.* 667. clara. ¶ Ad priorem fignificationem aptius referri videntur illa *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 206. alii funalibus ordine ductis, Plurima venturæ fufpendite lumina nocti. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 246. primus ab æde Lampadibus denfum rapuit funale corufcis. *una chiocca* Lombardi vocant. ¶ Dicitur etiam *funalis cereus*. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 6. *n.* 4. C. Duillius ad funalem cereum a cœna domum reverti folitus eft. Etiam apud *Cicer. loc. cit.* quidam leg. *cereo funali*. *Serv. ad Æn.* 12. *v.* 143. Funalis candela.

FU-

FUNALIS, le, ad funem pertinens. *Funales equi* sub curru dicuntur, qui non ad jugum, sed vel ante, vel ad latera junguntur, duobus jugalibus mediis: quia non jugo, sed fune, loreve alligantur. *Stat. Theb. 6. v. 461.* Nomminibusque cient pholoe Admetus, & irin, Funalemque thoen. *Sueton. in Tiber. c. 6.* Actiaco triumpho currum Augusti comitatus est, sinisteriore funali equo, cum Marcellus Octaviæ filius dexteriore veheretur. ¶ De *cereo funali* V. vocem præced.

FUNAMBULUS, a, um, *chi cammina a ballo sulla corda*, σχοινοβάτης, per funem ambulans. *Terent. in prol. 1. Hecyr. v. 4.* Ita populus studio stupidus, in funambulo animum occuparat. *Sueton. in Galb. c. 6.* Novum spectaculi genus, elephantos funambulos edidit. V. *Catadromus.* ¶ Apud *Augustin. in Psalm. 39. sect. 9.* legitur *funambulus.*

FUNARIUS, a, um, ad funem pertinens. Gratianus Valentiniani Imp. pater *funarius* appellatus est, eo quod venalitium funem portanti quinque milites nequirent extorquere, uti narrant *Aurel. Vict. in epit. c. 45.* & *Ammian. l. 30. c. 7. (al. 14)* ¶ Apud *Isidor. l. 18. Orig. c. 35.* *funarii equi* iidem sunt qui *funales.*

FUNCTIO, onis, f. *esercizio, operazione, funzione*, ἐνέργεια, actus fungendi, actio. *Cic. 2. Tuscul. c. 15.* Labor est functio quædam vel animi, vel corporis, gravioris operis & muneris. *Id. 5. Verr. c. 6.* Ut iis jucundior esset muneris illius functio. *L' adempimento di quell' obbligo.* ¶ *Functione recipere* dicuntur a JCtis res illæ, quæ numero, pondere, & mensura constant, & aliarum vice fungi possunt, & cum sint ejusdem pretii & naturæ, in solutionem dari: v. gr. pecunia pro pecunia, & ea omnia, quæ mutuo dantur. *Paul. Dig. lib. 12. tit. 1. leg. 2.* ¶ Sæpe in *Cod. Justin.* dicitur *functio* tributorum pensitatio, *pagamento di gravezze*, ut *lib. 8. tit. 54. leg. 4. Imp. Probus: lib. 10. tit. 22. leg. 3. Imp. Marcian. lib. 4. tit. 49. leg. 9. & 13. Impp. Diocles. & Maximian.* &c. Adde *Sidon. in conc. post epist. 9. l. 7. a med.*

FUNCTUS, a, um, τελέσας, particip. a fungor. *Horat. l. 2. od. 18. extrem.* Functus laboribus. *h. e.* qui exantlavit. *Id. l. 4. od. 15. v. 29.* Functi virtute duces. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 8.* Legio functa stipendio. *Nep. in Themist. c. 7.* Functi summis honoribus. *Ovid. 11. Metam. v. 583.* Functus morte. *defonto.* Et absolute *Stat. l. 2. silv. 2. v. 209.* Omnia functa (*h. e. mortua*) aut moritura vides. Sic *Auson. epitaph. 33.* Sed neque functorum socius miscebere vulgo. Et *Albinov. ad Liv. el. 1. v. 393.* Adde, quod est absens functus. Et *Senec. in Thyest. v. 749.* Ne tegat functos humus. Adde *Stat. 2. Theb. v. 15.* & *lib. 4. v. 483.* & *511.* & *lib. 8. v. 11.* ¶ Corpora functa sepulcris, *h. e.* quæ sepulta fuere. *Ovid. 2. Fast. v. 565.* & *10. Metam. v. 14.* ¶ *Functum monumentum* apud *Paul. Dig. lib. 6. tit. 1. leg. 43.* est in quod cadaver illatum est. Ita legitur in opt. edit. *Torrentius.* nam al. aliter.

FUNDA, æ, f. *fionda, fromba, frombola*, σφενδόνη, instrumentum a duobus funiculis, latiore sinu in medio, in quo lapis, vel plumbea glans imponitur, circumactisque circum caput funiculis, & altero eorum remisso, magna vi longissime jacitur: a *fundendo*, vel a voce Græca allata. *Plin.* tradit *l. 7. c. 56.* esse Phœnicum inventum. *Serv. ad 1. Georg. v. 309.* Balearium. *Cic.* apud *Quintil. l. 8. c. 6.* Fundum Varro vocat, quod possim mittere funda: Ni tamen exciderit, qua cava funda patet. *Virg. 1. Georg. v. 308.* tum figere damas, Stuppea torquentem Balearis verbera fundæ (V. *Baleares.*) *Id. Æn. 9. v. 586.* stridentem fundam Ipse ter adducta circum caput egit habena. *Valer. Flacc. l. 3. v. 96.* tortæ pondera fundæ. *Ovid. 4. Metam. v. 515.* parvu Learchum Brachia tendentem rapit, & bis terque per auras More rotat fundæ. ¶ Item genus retis piscatorii, quod Græco ἀμφίβληστρον, & Latine etiam *retiaculum*, aut *retejaculum* dicitur, ut *Serv.* docet ad illud *Virg. 1. Georg. v. 141.* Atque alius latum funda jam verberat amnem. ¶ Item pera, sacculus, in quo pecuniæ & alia geruntur: a similitudine fundæ: videturque esse hominum pauperiorum, ut zona divitum. *Macrob. 2. Satur. c. 4. extr.* Demissa in pauperem fundam manu, paucos denarios protulit. ¶ Denique *funda* dicitur sinus anuli, quo gemma includitur, ita excavatus, ut circulo ambiente solus gemmæ margo circumdetur, reliquis ejus partibus in totum patentibus. Sic autem vocatur ob similitudinem: unde & Græci σφενδόνην vocant. *Plin. l. 37. c. 8. ad fin.* Præstantiores jaspides funda clauduntur patentes, nec præterquam margines auro amplectente. & *cap. 9.* Chrysolithi perspicuæ funda includuntur: ceteris subjicitur aurichalcum.

FUNDALIS, le, adject. ad fundam pertinens. *Prudent. Psychom. v. 293.* Dextera fundali torsit stridore lapillos. Loquitur de Davide adversus Goliath pugnante.

FUNDAMEN, inis, n. idem ac fundamentum. Vox Poetica. *Virg. 4. Georg. v. 160.* Et lentum de cortice gluten Prima favis ponunt fundamina. *Ovid. 4. Fast. v. 835.* Augurio læti jaciunt fundamina cives. *Id. 14. Metam. v. 808.* quoniam fundamine magno Res Romana valet.

FUNDAMENTALITER, *fin dai fondamenti*, a fundamentis. *Sidonii* est *l. 3. ep. 8.* nec imitandi.

FUNDAMENTUM, ti, n. *fondamento*, θεμέλιον, id quo quippiam fundatur ac nititur. *Cic. pro Mil. c. 27.* Agere fundamenta. *tirare. Plin. l. 36. c. 14.* locare in lubrico atque instabili. *Id. l. 28. c. 2.* fodere delubro. *Sueton. in Calig. c. 21.* jacere domus novæ. *Tacit. Ann. 4. c. 62.* per solidum subdere. *Plaut. Mostell. 1. 2. 40.* fundamentum substruere. *Nepos in Timol. c. 3.* Arcem a fundamentis disjecit. *Sueton. in Cæs. c. 46.* Villa a fundamentis inchoata. *Virg. 2. Æn. v. 610.* Neptunus muros, magnoque emota tridenti Fundamenta quatit. *Plaut. Mostell. 1. 2. 68.* Ædes totæ cum fundamento pereunt. *Id. Rud. 2. 6. 55.* Movere mare usque a fundamento. *fin dal fondo.* ¶ Translate *Cic. pro Planc. c. 12.* Pietas fundamentum est omnium virtutum. *Id. pro Balb. c. 13.* Hæc sunt fundamenta firmissima nostræ libertatis. *Id. in Partit. c. 9.* Narratio est quædam quasi sedes & fundamentum constituendæ fidei. *Id. 2. de Fin. c. 22.* Virtutum fundamenta in voluptate ponere. *Id. pro Cluent. c. 11.* Hoc utor initio ac fundamento defensionis. *Id. 1. Phil. c. 1.* Jacere fundamenta pacis. *Id. pro Sext. c. 2. extr.* Quibus initiis ac fundamentis hæ tantæ summis in rebus laudes excitatæ sunt. *Id. de Senect. c. 18.* Senectus, quæ fundamentis adolescentiæ constituta est. *Plin. l. 5. c. 18. extr.* Sidentia fundamenta imperii. *Gell. l. 14. c. 2. circa med.* Disciplina nixa fundamento veritatis. *Id. l. 17. c. 8.* Cœnæ fundus ac fundamentum omne erat aula lentis.

FUNDANIANUS, a, um, ad Fundanium pertinens, quod est nomen civis R. Fundaniana dicta est oratio Ciceronis pro M. Fundanio, cujus pauca tantummodo fragmenta supersunt. *Serv. ad lib. 1. Georg. v. 341.*

FUNDANUS, a, um, ad Fundos pertinens, quod est oppidum Latii, nunc *Fondi*, parum a mari distans, Cajetam versus. *Cic. 2. Agrar. c. 25.* Fundanus ager. *Plin. l. 3. c. 5.* lacus. *Id. l. 14. c. 6.* Fundana vina. *Ovid. in fi. l. 2. ex Pont.* Fundanum solum. ¶ In pervetusta Tab. æn. Heracleensi apud *Mazoch. pag. 465. n. 85. 86. 89.* Municipium Fundanum, & Fundani Municipes non pertinent ad oppidum Fundos, sed dicuntur de his, qui in leges R. fundi facti sunt. V. *Fundus.*

FUNDATIO, onis, f. *il fondare, a porre i fondamenti*, θεμελίωσις, actus fundandi, & fundamenta jaciendi. *Vitruv. l. 5. c. 3.* Fundationes ædium. & *lib. 3. c. 3.* Substructionis fundationes fodere.

FUNDATOR, oris, m. qui fundat, *fondatore*, θεμελιωτής. *Virg. 7. Æn. v. 678.* Prænestinæ fundator urbis. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 56. n. 5. & 6.* Fundator imperii Rom. *h. e.* qui nutans & labans confirmavit. & *in num. Severi* apud *Mediobarb. pag. 274.* Fundator pacis. & in veter. lap. apud *Gruter. pag. 58. n. 1.* Augustus D. Julii F. felix fundator pacis.

FUNDATUS, a, um, *fondato, appoggiato su i fondamenti*, θεμελιωθείς, fundamento subnixus. *Virg. 8. Æn. v. 478.* saxo incolitur fundata vetusto Urbis Agyllinæ sedes. *Lucret. l. 4. v. 825.* vestigia posse Surarum ac feminum pedibus fundata plicari. ¶ Item firmatus, tenaciter, & arcte adhærens. *Vitruv. l. 7. c. 3. ante med.* Quo fundatior erit ex arenato directore, eo firmior erit ad vetustatem soliditas tectarii. ¶ Translate *Cic.* item *pro Rab. Post.* Fundatæ atque optime constitutæ opes. *Id. pro Dom. c. 36.* Deflevi fundatas fundatissimæ familiæ ruinas. *Id. Attic. l. 1. ep. 16. ante med.* Statum illum reipubl. qui bonorum conjunctione fixus & fundatus videbatur, elapsum scito esse de manibus. *Id. initio l. 4. de Fin.* Accuratam non modo fundata, verum etiam exstructa disciplina. *Q. Cic. de petit. Consul. c. 7.* Partis & fundatis amicitiis fretum ac munitum esse oportet. *Horat. l. 1. ep. 15. extr.* nitidis fundata pecunia villis. *ben impiegato, ben investito. Justin. l. 3. c. 4.* Possessio Tarentina Parthenis in æternum fundata. *Id. l. 43. c. 5.* Parta pax, & fundata securitas. ¶ *Fundata navis*, quæ fundum & carinam habet. *Plaut. Mil. 3. 3. 43.* Facile esse navem facere, ubi fundata & constituta est. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 3. v. 5.* Dum mea puppis erat valida fundata carina.

FUNDI. V. *Fundanus.*

FUNDIBALATOR. V. *Fustibalator.*

FUNDITO, as, a. 1. *spargere spesso*, σπερμολογέω, crebro fundo. *Plaut. Pœn. 1. 2. 61.* Tantula (*mulier*) tanta verba funditat. ¶ Item funda peto, jaculor, percutio. *Plaut. Pœn. 2. 2. v. 35.* In fundas indebant grandiculos globos; eo illos volantes jussi funditarier.

FUNDITOR, oris, m. *frombatore, frombolere*, σφενδονήτης, qui funda dimicat. *Sallust. in Jug. c. 99.* Hostem sagittariis & funditoribus terrere. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 7.* Funditores Baleares subsidio oppidanis mittit.

FUNDITUS, adverb. *fin dal fondo, da' fondamenti*, ἐκ θεμελίων, ἄρδην, ab ipso fundo, a fundamentis, radicitus. *Cic. 6. Verr. c. 36.* Non obstrusit aliqua ex parte monumenta P. Scipionis, sed funditus sustulit ac delevit. *Sueton. in Vespas. c. 9.* Templum funditus destructum. *Phædr. l. 2. fab. 2. extr.* Capillos funditus evellere. *Horat. l. 1. od. 16. v. 20.* Urbes funditus periere. *Senec. in Troad. v. 663.* Funditus busta eruere. ¶ Translate *Cic. 2. de Fin. c. 25.* Funditus evertere amicitiam. *Id. Fam. 6. ep. 2.* Rempubl. funditus interire. *Sallust. in orat. 2. ad Cæs. de republ. ordin. ante med.* Omnia funditus misceri. *Tacit. 3. Ann. c. 36.* Abolitæ leges, & versæ funditus. & *cap. 54.* Funditus trahere rempubl. *Lucret. l. 5. v. 434.* Et belli magnos commovit funditus æstus. ¶ Est etiam prorsus, penitus, omnino, *affatto, del tutto. Plaut. Bacch. 3. 6. 31.* Perdidisti me sodalem funditus. *Cic. 3. de Orat. c. 50. ad fin.* Neque earum rerum quemquam funditus natura voluit esse expertem. *Id. in Orat. c. 64.* Ne spondeus quidem funditus est repudiandus. & *cap. 62.* Tollit funditus veritatem & fidem. *Id. 1. de Invent. c. 33.* Lacedæmonios funditus vicit. *Lucret. l. 1. v. 478.* Res gestas funditus perspicere. & *vers. 673.* ne res redeant ad nihilum funditus omnes. *Justin. l. 25. c. 3.* Funditus victus. ¶ Pro in fundo, in imo. *Spartian. in Adrian. c. 12. ad fin.* Stipitibus magnis in modum muralis sepis funditus jactis.

FUNDO, as, avi, atum, a. 1. *fondare, porre il fondamento*, fundamenta pono, constituo, θεμελιόω. *Virg. Æn. 5. v. 760.* Erycino in vertice sedes Fundatur Veneri Idaliæ. & *lib. 4. v. 260.* Fundare arces. ¶ Item firmo, confirmo, stabilem reddo. *Virg. 6. Æn. v. 3.* dente tenaci Ancora fundabat naves. ¶ Translate *Id. ibid. v. 811.* Fundare urbem legibus. *Cic. pro Balb. c. 13.* Illud maxime nostrum fundavit imperium. *Plin. in Paneg. c. 8.* Libertatem, sa-

litem, securitatem fundare. *Pompon. Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *a med.* Post hos fuerunt P. Mutius, & Brutus, & Manilius, qui fundaverunt jus civile. *Stat. l.* 4. *silv.* 7. *v.* 30. Prole fundare vacuos Penates. *fondar la famiglia, piantar la casa.* Ita *Sil. l.* 2. *v.* 65. fundarat thalamos Tritonide nympha. *Curt. l. & cap.* 10. Fundare opes. ¶ *Fundare navem* alio sensu, V. in *Fundatus*.

FUNDO, is, fudi, fusum, a. 3. *fondere, liquefare*, χέειν, χύειν, liquefacio: a *fundus*, vel a posteriore voce Græca allata. *Plin. l.* 34. *c.* 2. & 7. *sub fin.* Fundere æs. & *cap.* 14. *sub fin.* Lapis fundendo vitro utilis. ¶ Item conflare, *far di getto.* *Id. ibid. c.* 8. *a med.* Ipse se ex ære fudit. ¶ Item solvere, laxare, fluentem reddere. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 391. Fundere habenas. *Cels. in præfat. a med.* Si compresserit aliquem morbus, aut fuderit. ¶ Item spargere, quia quæ liquefacta sunt, facile dilatantur & diffunduntur, *spargere, diffondere.* *Senec. in Med. v.* 793. Fundere lucem per auras. *Id. in Oedip. v.* 154. Silva sua decorata coma Fundit opacis montibus umbras. *Plin. l.* 4. *c.* 10. *a med.* Strymon in septem lacus funditur, priusquam dirigat cursum. ¶ Item dissipare, dispergere, *sbaragliare.* *Vellej. l.* 2. *c.* 46. *extr.* Parthos fugare ac fundere. *Sallust. in Jug. c.* 62. Fundere & fugare hostes. *Cic. pro Mur. c.* 9. magnas hostium copias. ¶ Item dilatare, extendere, *stendere, allargare, dilatare.* *Plin. l.* 18. *c.* 13. Rapa in latitudinem funditur. *Senec. in Oedip. v.* 440. Fundere comam. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 679. vela. *Plin. l.* 13. *c.* 12. *ad fin.* Littera fundens se in charta. *Cic. de Senect. c.* 15. Ne vitis in omnes partes nimia fundatur. *Id.* 5. *de Fin. c.* 29. Latissime fundi. & *lib.* 3. *c.* 15. Virtutes & vitia fundi quodammodo, & quasi dilatari. *Id. in Orat. c.* 36. Tum se latius fundet orator: tum reget & flectet animos. ¶ Item sæpissime emittere, effundere, *mandar fuori, versare.* *Virg.* 5. *Æn. v.* 78. Fundere humi merum. & *lib.* 4. *v.* 61. pateram vaccæ media inter cornua fundit. & *lib.* 3. *v.* 348. Et multum lacrimas verba inter singula fundit. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 167. Fulminea frontem dextra, disjectaque fudit Lumina. *fracassò e sparse.* *Virg.* 2. *Æn. v.* 532. multo vitam cum sanguine fudit. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 23. Sanguinem e patera fundere. *Curt. l.* 10. *c.* 5. sanguinem de regno. *h. e.* propter regnum. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 626. Fundere odores. *Liv. l.* 2. *c.* 5. Segetem fundere in Tiberim. *Ovid. l.* 9. *Metam. v.* 160. vina in aras. *Id.* 1. *de ar. am. v.* 287. Myrrha lacrimas arbore fundit odora. *Horat. l.* 1. *od.* 31. *v.* 2. de patera novum fundens liquorem. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 498. ipse citis Gradivus habenis Fundit equos. *h. e.* incitat, immittit. ¶ *Fundere se* est se proripere, erumpere. *Id. l.* 2. *v.* 610. fundunt se carcere læti Thraces equi. & *l.* 2. *v.* 662. Cunctaque se ratibus fundat manus. ¶ Sæpe ponitur pro gignere, *produrre*: & copiam fere significat. *Plin. l.* 8. *c.* 30. Africa asinorum silvestrium multitudinem fundit. *Id. l.* 18. *c.* 10. Cum centesimo Leontini campi fundunt. *Id. l.* 17. *c.* 22. *a med.* Quo maturius vites putantur, eo plus materiæ fundunt. *Cic. l.* 5. *Tuscul. c.* 13. Semen aut flores, aut fruges fundit, aut baccas. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 62. Terra fruges maxima largitate fundit. ¶ Et pro edere, parere, *partorire.* *Virg.* 8. *Æn. v.* 138. quem candida Maja Cyllenæ gelido conceptum vertice fudit. ¶ Sæpe refertur ad loquendum. *Id.* 6. *Æn. v.* 55. funditque preces rex pectore ab imo. & *lib.* 5. *v.* 842. fuditque has ore loquelas. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 26. inanes sonos. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 24. oracula Physicorum. *Id. in Orat. c.* 62. orationem numerose & volubiliter. *Id.* 3. *de Orat. c.* 50. versus ex tempore. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 697. iras inanes. *sfogarsi in maledizioni.* *Plaut. Pseud.* 4. 1. 33. mera mendacia. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 306. convicia in aliquem. *Plaut. in fragment.* apud *Non. c.* 4. *n.* 213. Næ ille exactor funerato fundit. ¶ Etiam pro amplificare, dilatare dicendo. *Quintil. l.* 10. *c.* 5. *circa med.* Fundere quæ natura contracta sunt, augere parva. ¶ Et pro sternere, *prostrare, atterrare.* *Virg.* 1. *Æn. v.* 196. Nec prius absistit, quam septem ingentia victor Corpora (*cervorum*) fundat humi. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 85. hunc successu cædis ovantem Comminus ingenti resupinum pondere fudi. Adde *Sil. l.* 4. *v.* 533. Sic *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 446. Fundere aliquem arcu. ¶ Hinc *fundi* est abjicere se, *coricarsi, porsi a giacere.* *Id. l.* 1. *v.* 252. molli juvenes funduntur in alga. ¶ Item pro dejicere, depellere. *Liv. l.* 9. *c.* 43. *a med.* Hostes & de jugis, quæ ceperant, funduntur. ¶ Item pro jacere, jaculari, *gettare, lanciare.* *Sil. l.* 7. *v.* 646. Ludificatus equo, volucrem post terga sagittam Fundit. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 243. Talia magnanimi diverso turbine fundunt Tela viri. ¶ Et pro extendere, porrigere. *Stat.* 1. *Achill. v.* 368. quantum cervice comisque Emineat, quantumque humeros & pectora fundat. ¶ Et pro trahere, ducere. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 22. Circuli, quod mixta farina caseo & aqua, circuitum æquabiliter fundebant.

FUNDULÆ in oppidis dicuntur, ubi exitus non habetur, & pervium non est iter: a *fundo*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32.

FUNDULUS, i, m. A *Vitruv. l.* 10. *c.* 13. *funduli ambulatiles* vocantur in machinis hydraulicis emboli, qui per modioli cavitatem sursum deorsum moventur, similes illis lignis lanceis, quas Itali dicunt *taglieri*. *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Item intestinum cœcum fartum. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 22. *ad fin.* Fundulum (*dicunt*) a fundo, quod non ut reliquæ partes, sed ex una parte sola apertum. Ab hoc Græcos puto τυφλὸν ἔντερον appellasse. Loquitur *Varro* de variis insiciorum & farciminum generibus. Fortasse ex hoc *fundulo* factum est nostrum *boudalo*. ¶ Fuit cognomen R. in Gente Fundania, ut C. Fundanius Fundulus. *Fasti Capitol.* apud *Gruter. pag.* 292. *col.* 1.

FUNDUS, i, m. *fondo*, πυθμήν, βυθός, ima cujusque rei pars, ut vasis, fluminis, vallis, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 64. Armarii fundum exsecuit, & auri quinque pondo abstulit. *Plin. l.* 15. *c.* 17. Cotonea obrui terra in ollis fundo effracto. *Id. l.* 3. *c.* 16. *extr.* Amnis fundo carens. *Virg.* 2. *Æn. v.* 419. imo Nereus ciet æquora fundo. & *l.* 3. *v.* 577. *de Ætna.* fundoque exæstuat imo. ¶ Translate *Cic.* 2. *Offic. c.* 15. *extr.* Jam in proverbii consuetudinem venit, largitionem fundum non habere. *h. e.* finem & modum, cum nunquam homines expleantur. *Virg. Æn.* 10. *v.* 88. fluxas Phrygiæ res vertere fundo. *h. e.* funditus evertere. ¶ Quidam hoc sensu ponunt *fundum, i*, n. g. sed nullo confirmant Latino exemplo. Masculinum certe est apud *Paul. Dig. lib.* 41. *tit.* 1. *leg.* 26. Si quid additum esset, toti cedere, ut statuæ pes, scypho fundus, aut ansa. Adde *Serv. ad* 2. *Æn. v.* 758. ¶ *Fundus* absolute pro vase, *Martial. l.* 8. *epigr.* 6. Hi duo longævo censentur Nestore fundi. *h. e.* hæc duo pocula. ¶ Est etiam sæpissime *podere, possessione, fondo*, χωρίον, ἀγρός, ager cum villa, prædium, rus. *Florentin. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 211. Fundi appellatione omne ædificium, & omnis ager continetur: sed in usu urbana ædificia, ædes; rustica, villæ dicuntur: locus sine ædificio in urbe, area; ruri autem ager appellatur: idemque ager cum ædificio, fundus dicitur. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4. *a med.* ex eo dictum docet, quod sit pecudum ac pecuniæ fundamentum, aut quod fundat quotquot annis multa. *Festus* dici ait, quod ager planus sit ad similitudinem fundi vasorum. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 58. Cui nostrum non licet fundos nostros obire, aut res rusticas vel fructus causa, vel delectationis invisere? *Crassus ibid. l.* 2. *c.* 55. Testificatur pater, se tibi Privernatem fundum reliquisse. *Terent. Heaut.* 1. 1. 16. In fundo fodere, arare. *Id. Eun.* 1. 1. 34. Nostri fundi calamitas. *Plaut. Asin.* 5. 2. 24. Fundum alienum arare, incultum familiarem deserere. *Trucul.* 1. 2. 83. Euge funde, & ædes! Per tempus subvenistis mihi. *Id. Epid.* 2. 2. 42. Fundis exornatæ multæ incedunt per vias. *h. e.* pretium fundi in mundo muliebri habentes. ¶ Translate *fundus esse*, aut *fieri* dicitur, qui rei cujuspiam auctor est & approbator, quasique solum ac fundamentum totius negotii: sive ducas a fundo vasis, quo liquor continetur, eoque dempto, effluit: sive a prædio, quo res familiaris nititur: *autore, mallevadore.* *Paul.* ex *Festo*: Fundus dicitur populus esse rei, quam alienat, hoc est auctor. *Plaut. Trin.* 5. 1. 6. Nunc mihi is propere conveniendus est, ut quæ cum ejus filio egi, ei rei fundus pater sit potior. *Gell. l.* 16. *c.* 13. Municipes sunt cives R. ex municipiis.... nulla populi R. lege adstricti, ni in quam populus eorum fundus factus est. *Id. l.* 19. *c.* 8. *ad fin.* Non ut hujus sententiæ legisque fundus subscriptorque fierem. *Cic. pro Balb. c.* 8. Negat ex fœderato populo quemquam potuisse, nisi is populus fundus factus esset, in hanc civitatem venire. *h. e.* nisi populus ejus rei auctor factus esset, & jus illud civitatis admisisset, approbassetque. Ita *Balbi* accusator *fundum fieri* intelligebat. At *Cicero*, ut caussæ suæ inserviat, paulo aliter *ibid.* rem interpretatur. V. *Mazoch. in Tab. Heracleens. pag.* 468. ¶ Apud *Gell. l.* 17. *c.* 8. *fundus cœnæ* dicitur ferculum, quod in cœna est potissimum, & quo tota fere cœna constat.

FUNEBRIS, bre, *funebre*, ἐπιτάφιος, ad funus pertinens. *Festus*: Funebres tibiæ dicuntur, cum quibus in funere canitur: quam Flamini audire, putabant illicitum. *Cic. in Vatin. c.* 12. *extr.* Epulum funebre. *Id.* 2. *de Legib. c.* 23. *ad fin.* Funebre vestimentum. *Id.* 2. *de Orat. c.* 84. Funebris concio. *Quintil. l.* 3. *c.* 7. laudatio. *Tacit.* 3. *Histor. c.* 67. pompa. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. *extr.* Justa funebria. *e funerali.* *Petron. in Satyr. c.* 114. Funebris lectus. *Horat. epod.* 5. *v.* 18. Funebres cupressi. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Comparare funebria. *l' apparato del funerale.* ¶ Item funestus, *funesto.* *Ovid.* 4. *Trist. el.* 4. *sub fin.* Funebria sacra. *h. e.* in quibus victima humana faciebant. *Id.* 1. *Amor. el.* 12. *v.* 7. difficiles, funebria ligna, tabellæ. *Horat. in fi. ep.* 19. *l.* 1. Funebre bellum. *Plin. l.* 26. *c.* 1. Elephantiasis, funebre populis malum. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 84. Vulva funebris est, quoties versa spiritum inclusit. *h. e.* mortifera, letalis.

FUNERA, æ, f. *Servius* ad illud *Æn.* 9. *v.* 486. *nec te tua funera mater produxi*: Apud majores funeras dicebant eas, ad quas funus pertinet, ut sororem, matrem. nam præficæ sunt planctus principes, non doloris. *Funeras* autem dicebant, quasi *funereas*. Hæc *Serv.* Huc trahunt alii illud *Ennii* apud *Cicer. de Senect. c.* 20. Nemo me lacrimis decoret, neque funera fletum faxit. Ita enim leg. *Scalig.* & alii. Quæ si vera est lectio, aptius hoc loco præficam intelligeres: quam tamen *Serv.* distinguit a *funera*. Verum hæc omnia incerta sunt, aut obsoleta.

FUNERARIUS, a, um, *di funerale*, ad funerationem pertinens, ut *actio funeraria*, quæ de funeris impensis instituitur, apud *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 7. *leg.* 14. 16. & 20. & *Paul. ibid. leg.* 21. &c. ¶ *Funerarius, ii*, qui funus administrat. *Firmic. lib.* 3. *c.* 6. *circa med.* Facient pollinctores, aut funerarios, vel quibus sepulcrorum cura mandetur.

FUNERATICUM, i, n. pecunia funeribus impensa. *Inscript.* apud *Spon. Miscell. erud. ant. pag.* 52. Inferat arcæ partem dimidiam funeratici.

FUNERATIO, onis, f. κηδεία, funus. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 224. ubi al. leg. *funeratio*.

FUNERATITIUS, *vel* Funeraticius, a, um, idem quod funerarius, ut Funeratitia actio, *Pompon. Dig. lib.* 11. *tit.* 7. *leg.* 30. ut quidem edidit *Torrentius*. nam *Haloander* habet *funeraria*, ut est in aliis legibus multis ejusdem tituli.

FUNERATUS, a, um, *seppellito con esequie, esequiato*, funere elatus. *Suet. in Calig. c.* 15. Pro concione laudatus, & funeratus amplissime. ¶ Item necatus, *uccisa.* *Horat. l.* 3. *od.* 8. *v.* 7. prope funeratus arboris ictu.

FUNEREPUS. V. *Funirepus*.

FUNEREUS, a, um, *funebre*, funebris. *Virg.* 4. *Æn.* v. 505. pyram fronde coronet funerea. & *ib.* 11. v. 143. Funereæ faces. ¶ Item funestus, *funesto*. *Valer. Flacc. l.* 7. v. 466. galeamque resume, Quam modo funerea tenuit Discordia dextra. *Ovid. in Ibin*, v. 225. Sedit in adverso nocturnus culmine bubo, Funereoque graves edidit ore sonos. *Quintil. declam.* 10. c. 16. Quando domum tuam funereus & squalidus, quando te terruit?

FUNERO, as, a. 1. *seppellire*, *far il funerale*, θάπτω, sepelio, justa mortuo persolvo, pompam funebrem duco. *Plin. l.* 33. c. 10. Qui funerari se jussit sestertiis undecim millibus. *Id. l.* 11. c. 16. *de apib.* Defunctas progerunt, funerantiumque more comitantur exsequias. *Sueton. in Domit.* c. 17. Per vespillones exportatum nutrix in suburbano funeravit. ¶ Deponentis forma *Capitolin. in Pertin.* c. 14. Corpus ejus quantum potuit honore funeratus est.

FUNESTO, as, a. 1. *funestare*, *contaminare*, *macchiare*, cæde polluo, funere inquino, contamino. *Cic. pro Font.* c. 10. Qui etiam si quando aliquo metu adducti deos placandos esse arbitrantur, humanis hostiis eorum aras ac templa funestant. *Id. pro Mil.* c. 33. Curiam inflammari, incendi, funestari. *Id. pro Rabir. perduell.* c. 4. Funestari concionem contagione carnificis. *Juvenal. sat.* 8. v. 17. emptorque veneni Frangenda miseram funestat imagine gentem.

FUNESTUS, a, um, *mortale*, *funesto*, ὀλέθριος, funus seu mortem afferens, letalis, exitialis, perniciosus. *Cic.* 1. *Catil.* c. 9. Perniciosus & funestus. *Id. Attic. l.* 9 *ep.* 5. Majores nostri funestiorem diem esse voluerunt Alliensis pugnæ, quam urbis captæ, quod hoc malum ex illo. *Id. Verr.* 7. c. 47. Qui ad C. Verris nefandam immanitatem, & ad ejus securem funestam servati sunt. *Id. pro Dom.* c. 3. Funesta reipubl. pestis. *Id. pro Flacc.* c. 41. O nox illa funesta nobis! *Id. pro Dom.* c. 1. Pestifer & funestus tribunatus. & *cap.* 5. Funesta latrocinia. & *ibid. in fi.* Funesta fata. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 11. Victoria funesta orbi terrarum. *Ovid.* 3. *Metam.* v. 49. Funestum venenum. & *ib.* 11. v. 373. Funestum lupi morsus. *Id.* 2. *Fast.* v. 521. Funesta arma. *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. v. 50. Funestum scelus. *Eutrop. l.* 7. c. 12. Caligula sceleratissimus ac funestissimus. ¶ Item funere pollutus. *Lucret. l.* 6. v. 1136. mortifer æstus Finibu' Cecropiis funestos reddidit agros. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 493. funestus ut erat laniata capillos. *Liv. l.* 2. c. 47. *ad fin.* & *Cic.* 2. *de Legib.* c. 12. Funesta familia. *h. e.* quæ in luctu est, *in duolo*. Sic *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. *in fi.* funesta domus. ¶ Item ominosus, tristia portendens, *di mal augurio*. *Propert. l.* 2. *el.* 16. v. 5. nocturna volucris funesta querela. & *eleg.* 21. v. 36. Nigraque funestum concinit omen avis. *Vellej. l.* 2. c. 117. Funestæ epistolæ. *h. e.* cladem nuntiantes. *Claudian. l.* 2. in *Eutrop.* v. 474. funestior advolat alter nuntius.

FUNETUM, i, n. arcus ex vitibus, cum breviores palmites sarmento junguntur inter se funium modo. *Plin. l.* 17. c. 22.

FUNGINUS, a, um, adject. *di fungo*. *Plaut. Trin.* 4. 2. 9. Fungino genere est; capite se totum tegit.

FUNGOR, eris, functus sum, dep. 3. *adempiere*, *fare*, *esercitare*, ἀποπλεῖν, exercere, obire, præstare, efficere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* c. 25. Hunc ex proximis unus jacentem transgressus, eodem illo munere fungebatur. *Cic. de Amic.* c. 6. *ad fin.* Valetudo opportuna est, ut muneribus fungare corporis. *Ovid. Heroid. ep.* 14. v. 19. Fungi cæde aliorum. & *ep.* 8. v. 109. Pro somno lacrimis oculi funguntur. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 791. Functus erat dapibus: poscunt sua tempora somni. *h. e.* cœnaverat. *Cic.* 2. *Offic.* c. 13. Qui adipisci veram gloriam volet, justitiæ fungatur officiis. *Id. ibid.* c. 16. *ad fin.* Functus est ædilitio maximo munere. *Sueton. de Grammat.* c. 7. Fungi pratura. *Id. in Domit.* c. 4. magisterio. *Justin. l.* 7. c. 4. Functus periculis. *h. e.* qui pericula evasit. *Id. l.* 2. c. 4 imperiis. *h. e.* qui imperata fecit. *Id. l.* 9. c. 2. Fungi voto. *h. e.* solvere. *Vellej. l.* 2. c. 95. Oppugnationibus, & acie feliciter functus. *h. e.* qui expugnavit oppida, & acie vicit. *Sueton. in Aug.* c. 35. Quo religiosius senatorio munera fungerentur. *Plaut. Men.* 1. 4. 4. Parasitus octo hominum munus facile fungitur. *nel mangiare fa per otto*. (Adde *Trin. prol.* v. 1. *Lucil.* & *al.* apud *Non.* c. 9. n. 4.) *Suet. in Aug. cap.* 45. Commendetis, qui suam vicem præsidendo fungerentur. *facessero le sue veci*. *Id. in Claud.* c. 35. Neque convivia inire ausus est, nisi ut milites vice ministrorum fungerentur. *Horat. in ar. Poet.* v. 304. Fungar vice cotis. *farò da cote*. *Tacit.* 2. *Hist.* c. 55. *extr.* Missa legatio, quæ gaudio fungeretur. *facesse l' ufizio di congratularsene*. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. Fungar judicis partibus. *farò le parti d' un giudice*. *Terent. Heaut.* 1. 1. 14. Fungi officia servorum. & 3. 3. 19. officium hominis frugi & temperantis. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 44. Tu tibi istos habeas turtures, pisces, aves: sine me alliato fungi fortunas meas. *h. e.* frui meis fortunis. *Colum. l.* 1. c. 5. *ad fin.* Fundamenta & pro fultura & substructione fungentur. *serviranno e di sostegno*, &c. ¶ *Functus ævo*, *vita* est, qui vixit. *Horat. l.* 2. *od.* 9. v. 13. Ter ævo functus senex. *che visse tre secoli*, h. e. Nestor. ¶ *Fungi vita*, & *Functus vita* de mortuis dicitur. *Papinian. Digest. lib.* 49. *tit.* 17. *leg.* 14. Filius familias miles si captus apud hostes vita fungatur. *morisse*. & *lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 11. *ad fin.* Cum audisset absentem virum vita functum esse. *esser morto*. ¶ *Functus fato* idem significat. *Valer. Max. l.* 1. c. *ult.* n. 5. *extern.* Altera jam fato functa parit. Adde *Ovid.* 11. *Metam.* v. 559. ¶ *Diem fungi* eandem habet sententiam. *Justin. éinsio l.* 19. Mago, cum imperium Pœnorum condidisset, diem fungitur. *Fungi morte* idem valet. *Vellej. l.* 1. c. 49. Quieta, aut certe non præcipitata morte functi sunt. ¶ Functus longissima statione mortali, *h. e.* qui diu vixit, *Id. in fi. l. c.* ¶ *Functus*, absolute, h. e. vita functus, V. suo loco. ¶ *Functus virtute* dicitur ab *Horat. l.* 4. *od. ult.* v. 29. qui virtutis munere functus est, ut *Cic. Tuscul.* 1. c. 45. loquitur. *chi ha operato virtuosamente*. Sic *Quintil. in procem. l.* 6. Omni virtute, quæ in feminas cadit, functa, insanabilem attulit marito dolorem. ¶ Sumitur interdum pro pati. *Lucret. l.* 1. v. 440. quodcumque erit, aut faciet quid, Aut aliis fungi debebit agentibus ipsum. & *mox*. At facere, & fungi sine corpore nulla potest res. *Id. l.* 5. v. 359. inane manet intactum, nec ab ictu fungitur hilum. *Id. l.* 3. v. 735. Et mala multa animus contage fungitur ejus. ¶ Refertur aliquando ad pensitationem tributorum, & præstationem eorum, quæ publice imperantur. *Cic.* 5. *Verr.* c. 56. Hoc vobis statuendum est, quid aratorem ipsum, arationis nomine, muneris in republ. fungi ac sustinere velitis. *Vellej. l.* 2. c. 15. Duplici numero militum equitumque fungi. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 1. *leg.* 21. *extr.* Fungi intributionibus. ¶ Translate *Ovid.* 4. *Fast.* 2. 814. Et novus accenso fungitur igne focus. *h. e.* habet, servat novum ignem: quod est foci munus, & officium. *Ulpian. in lib. regular. tit.* 7. Dos, quæ semel functa est, amplius fungi non potest, nisi aliud matrimonium sit. *roba, che servì per dote una volta*. ¶ Præter *functus* (de quo V. etiam suo loco) participia sunt *fungens*, *functurus*, *fungendus*. *Nep. in Datam.* c. 1. Militare munus fungens. *Flor. l.* 1. c. 23. Omnibus opera fungentibus, solus venter immunis ageret. *Apul. l.* 6. *Metam.* Non obsequium quidem illa functura, sed, &c. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 1. In omni munere candidatorio fungendo. *Id.* 3. *Tuscul.* c. 7. Oculus probe affectus ad suum munus fungendum. ¶ Passive *Sex. Pedius* apud *Paul. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 33. & *lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 63. Pretia rerum non ex affectione, nec utilitate singulorum, sed communiter fungi. *h. e.* taxari, statui, definiri. Est qui legit *fingi*. ¶ In illo *ejusdem Pauli lib.* 6. *tit.* 1. *leg.* 43. Si alieni lapides sine voluntate domini inædificati fuerint, & nondum functo monumento, disjecti erunt, &c. alii reponunt *finito*. Si *functo* retineas, Italice verti potest, *non per anco avendo servito per sepolcro*.

FUNGOSITAS, atis, f. *leggerezza*, raritas, & levitas, qualis in fungis, & in spongiis apparet. *Plin.* Tota fungositas derasa. Ita quidam Lexicographi; sed nihil ejusmodi in *Plinio* adhuc invenimus.

FUNGOSUS, a, um, *fungosa*, *spugnoso*, μυκητώδης, rarus & levis ad similitudinem fungi. *Plin. l.* 16. c. 36. Arundo fungosior. *Colum. l.* 4. c. 29. Fungosa medulla. *Plin. l.* 16 c. 6. *sub fin.* Fungosam carnem fieri suum esculea glande. *Id. l.* 23. c. 1. *a med.* Fungosa lingua. *Id. lib* 19. c. 5. *a med.* Fungosum nplianum.

FUNGULUS, i, m. parvus fungus. *Apicius l.* 5. c. 2.

FUNGUS, i, m. *fungo*, μύκης, excrementum terræ, vel arborum, varia forma ac figura. *Plin. l.* 22. c. 23. Fungorum lentior natura, & numerosa genera: sed origo non nisi ex pituita arborum. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. v. 20. pratensibus optima fungis Natura est. ¶ *Fungus* etiam dicitur exusta papyri pars in lucerna. *Virg.* 1. *Georg.* v. 392. Scintillare oleum, & putres concrescere fungos. ¶ *Plaut. Bacch.* 5. 1. 2. *fungum* vocat hominem stupidum, stolidumque. ¶ Dicitur & *fungus* morbi quoddam genus in arboribus. *Plin. l.* 17. c. 24. Olea clavum etiam patitur, sive fungum placet dici, vel patellam. Hæc est solis exustio. ¶ Item in hominibus tuber, aut excrescens caro præter naturam. *Cels. l.* 6. c. 18. *sect. ult.* Fungo simile ulcus in eadem sede nasci solet. *Tertull. de spectac.* c. 23. Cicatrices cæstuum, & callos pugnorum, & aurium fungos.

FUNICULUS, li, m. *cordicella*, *funicella*, καλώδιον, σχοινίον, diminut. a fune. *Cic.* 2. *de Invent.* c. 51. Funiculo, qui e puppi religatus scapham annexam trahebat. *Gell. l.* 5. c. 3. Caudices ligni plurimos funiculo brevi circumdatos portabat. *Plin. l.* 17. c. 21. funiculum appellat, quod *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 8. restem e junco.

FUNIREPUS, pi, m. funambulus, qui per funes repit. *Apul. in Florid.* n. 18. (*al. l.* 4.) Funirepus periclitatur. Adde n. 5. (*al. l.* 1.) Utrobique al. leg. *funerepus*.

FUNIS, is, m. *corda*, *fune*, σχοῖνος, κάλως, restis e cannabe, aliave materia contorta. *Cato R. R.* c. 135. Funem exordiri oportet longum pedes LXXII. toros tres habeat: lora in toros singulos novem. *Virg.* 2. *Æn.* v. 262. demissum lapsi per funem. *Cæs. l.* 3. *B. Gall.* c. 14. Funes, qui antennas ad malos destinabant. *le sarte*. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. v. 20. Qui jam contento, jam laxo fune laborat. *Plin. l.* 16. c. 1. Ulva & palustri junco funes nectere ad prætexenda piscibus retia. *far corde*. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 9. v. 13. solvitur aggere funis. *si salpa*. (Adde *Juvenal. sat.* 14. v. 291.) *Id.* 4. *Fast.* v. 325. funem trahere. *Id.* 8. *Metam.* v. 775. adductaque funibus arbor Corruit. *Martial. l.* 5. *epigr.* 23. multo fune trahere marmora. ¶ *Pers. sat.* 5. v. 118. funem reducere. *h. e.* rursus adducere & intendere: & translate consilium, opinionem mutare. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. v. 47. Imperat, aut servit collecta pecunia cuique, Tortum digna sequi potius, quam ducere funem. *h. e.* servire potius, quam imperare. *Funem ducere* simile ac *ducere familiam*: unde autem ductum sit, incertum est. Nam alii alia. Simile est & illud *Terent. Adelph.* 4. 7. 34. Tu inter eas restim ductans saltabis. *guidando la danza*, *capo di ballo*. Apud *Tertull. de Pudic.* c. 2. funem contentiosum alterno ductu in diversa distendere: *h. e.* disputare, dissidere, contendere: tractum a puerili genere ludi, funem in diversa trahentium. Adde *l.* 4. *advers. Marcion.* c. 4. ¶ *Funem ex arena efficere*, proverb. de re impossibili, significatur a *Colum. in fi. præfat. l.* 10. ἐξ ἄμμου σχοινίον πλέκειν. ¶ Reperitur etiam in genere feminino, ut Funis aurea, apud *Lucret. l.* 2. v. 1153. Confirmant *Non.* c. 3. n. 91. & *Gell. l.* 13. c. 20. *ad fin.*

FUNUS, eris, n. *funerale*, *pompa funebre*, κηδεία, pompa, quæ fit in exsequiis mortuorum: a φόνος, cædes: vel a *funalibus*, sive *funibus* ac-

accenſæ, quia cadavera noctu efferebantur cum facula, propter ſacrorum celebrationem diurnam. *Cic. de Amic. c.* 3. Quam civitati charus fuerit, mœrore funeris indicatum eſt. *Id. pro Cluent. c.* 9. Funus alicui facere. *& cap. ult.* Exſequias funeris proſequi. *Id. pro Quint. c.* 15. Funus alicui ducere. *Id. pro Roſc. Amer. c.* 8. Paterno funeri juſta ſolvere. *Id.* 15. *Attic. ep.* 1. *a med.* Venire in funus. *& ibid.* Funeri operam dare. *Terent. Andr.* 1. 1. 88. & *Varr. l.* 1. R. R. *c. ult.* Prodire alicui in funus. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 72. *Burm.* Rogare in funus. *invitare al funerale. Nep. in Eumen. c. ult.* Honeſto funere humare. *Plin. l.* 10. *c.* 2. Juſta funera alicui reddere. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 55. Funere efferri. *Id. pro Dom. c.* 16. Funus indicere. *Sueton. in Aug. c.* 100. ornare. *Id. in Tiber. c.* 37. mittere in foro. *laſciar paſſare. Liv. l.* 8. *c.* 10. celebrare. *Propert.* funeris pompam, & ritus breviter tangit *l.* 2. *el.* 10. *a verſ.* 19. ¶ Jlocaliter *Plaut. Men.* 3. 2. 27. Feciſti funus, abſente me, prandio. *h. e.* totum prandium in ventrem condidiſti. ¶ Aliquando dicitur de rogo, qui eſt funeris pars. *Sueton. in Domit. c.* 15. *ſub fin.* Evenit, ut repentina tempeſtate dejecto funere, ſemiuſtum cadaver diſcerperent canes. ¶ Interdum de morte. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 20. Extinctum Nymphæ crudeli funere Daphnim Flebant. *Id.* 6. *Æn. v.* 430. & funere merſit acerbo. ¶ Et tranſlate de extinctione, & interitu cujuſque rei. *Lucan. l.* 4. *v.* 231. pro diri pudoris funera! *Cic. de provinc. Conſul. c.* 19. Diſceſſum meum funus dici reipublicæ. ¶ Interdum de nece, cæde. *Virg.* 2. *Æn. v.* 539. patrios fœdaſti funere vultus. *Id.* 9. *Æn. v.* 527. quæ funera Turnus ediderit. Adde *lib.* 10. *v.* 602. ¶ *Inhumatum funus* apud *Lucan. l.* 7. *v.* 820. ſimile eſt atque *inſepulta ſepultura* apud *Cicer. Phil.* 1. *c.* 2. ¶ *Funus* de ipſo corpore vita functo. *Propert. l.* 1. *el.* 17. *v.* 8. Hæccine parva meum funus arena teget? *Virg.* 9. *Æn. v.* 490. quæ nunc artus, avulſaque membra, Et lacerum funus tellus habet! ¶ Et de ipſis Manibus & umbra mortuorum. *Propert. l.* 4. *el.* 11. *v.* 5. Cum ſemel infernas intrarunt funera leges.

FUO. V. *Fuam*.

FUR, furis, com. gen. *ladro, rubatore*, φώρ, qui aliena clam aufert: a Græca voce allata, ut eſt apud *Gell. l.* 1. *c.* 18. *a med.* nam *Varro* a *furvo* ducebat, quod fures per noctem, quæ furva ſeu atra eſt, facilius furentur. *Cic. pro Mil. c.* 3. Nocturnum furem quoquo modo, diurnum autem, ſi ſe telo defenderit, interfici impune voluerunt. *Id. Fam.* 9. *ep.* 21. *ad fin.* M. Carbo condemnatus, fur magnus ex Sicilia. *h. e.* repetundarum reus. *Plaut. Pœn.* 5. 4. 67. *de duab. meretrib.* Fures eſtis ambæ. *Sueton. de clar. Grammat. c.* 15. Fur priſcorum verborum. ¶ De ſervis etiam uſurpabant per convicium. Nam furta ſpecialiter ſervorum ſunt, inquit *Serv.* ad illud *Virg. ecl.* 3. *v.* 16. Quid domini facient, audent cum talia fures? *Plaut. Aulul.* 2. 4. *in f.* Tun' trium litterarum homo me vituperas? fur, etiam fur, triſurcifer. ¶ Illud quoque *Terentii* hac ratione intelligendum videtur, *Eun.* 4. 7. 6. Ubi eſt centurio Sanga, & manipulus furum? *h. e.* ſervorum. ¶ *Fur* etiam dicitur fucus, qui inter apes degit. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *circa med.* Fur, qui vocatur ab aliis fucus, alter eſt lato ventre. ¶ *Fur* longa eſt. *Martial. l.* 1. *epigr.* 54. Stat contra dicitque tibi tua pagina fur es. ¶ In genit. plur. habet *furum*, non *furium*. *Terent. Eun.* 4. 7. 6. & *Feſtus*.

FURA, æ, dea quædam apud *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 40. ubi *Grotius* mavult legi *Furia*.

FURACITAS, atis, f. *inclinazione al rubare*, κλεπτοσύνη, proclivitas, ſeu inclinatio ad furandum. *Plin. l.* 10. *c.* 29. *de monedula.* Cui ſoli avi furacitas auri argentique præcipue mira eſt.

FURACITER, adverb. *da ladro*, κλεπτικῶς, more furum. *Cic. in Vatin. c.* 5. Cumque omnium domos, apothecas, naves furaciſſime ſcrutarere.

FURATOR, oris, m. qui furatur, *ladro*. *Tertull. in Apolog. c.* 46. *extr.* Furatur veritatis Philoſophus.

FURATRINA, æ, f. furandi actus, furtum. *Apul. l.* 6. *Metam.* Furatrina facili. *& lib.* 10. Et pulcherrime mihi furatrinæ procedebat artificium.

FURAX, acis, *furace, dato al rubare*, κλεπτικός, qui proclivis eſt ad furandum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 61. Ridiculum eſt illud Neronianum vetus in furace ſervo, ſolum eſſe, cui domi nihil ſit nec obſignatum, nec occluſum. *Id. in Piſon. c.* 30. Nam furaciſſimis manibus detractam a cruentis faſcibus lauream abjeciſti. *Martial. l.* 8. *epigr.* 59. Nihil eſt furacius illo.

FURCA, æ, f. *forca, forcella*, δίκρανον, inſtrumentum, quo ſtramenta moventur, vel feruntur: a *ferendo*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 359. & *lib.* 1. *v.* 264. Exacuunt alii vallos, furcaſque bicornes. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 24. Naturam expellas furca, tamen uſque recurret. *h. e.* omni ſtudio, conatuque. ¶ Generatim etiam *furca* dicitur omne id, quo quid ſuſtentatur, in modum furcæ factum. *Plin. l.* 9. *c.* 8. Tunc piſcatores circumdant retia, furciſque ſublevant. *Id. l.* 14. *c.* 2. *ad fin.* Furcas ſubdere vitibus. *Liv. l.* 1. *c.* 35. *ad fin.* Spectavere furcis duodenos ab terra ſpectacula alta ſuſtinentibus pedes. ¶ Eſt etiam inſtrumentum e duobus lignis compactis, ruſticam furcam, ſeu figuram V referentibus: quo ſervi (aliquando & ingenui) cervici inſerto, & manibus diſpeſſis, & ad cornua adalligatis, per urbem ducebantur, & flagris cædebantur: idque ob admiſſa domi furta, aliudve quod ſcelus, ut ignominia ſimul eſſet, & pœna. Eſt & alia furcæ figura, in modum jugi & Græcæ litteræ Π, duobus ſcilicet rectis lignis, tertio tranſverſo ſimul junctis: quæ vel portanda reo in collum imponebatur, brachiis hinc inde ad recta ligna diſtentis: vel terræ infixa ipſum affixum ſuſtinebat: patibulis, quæ hodieque in uſu ſunt, valde ſimilis. *Plaut. Caſ.* 2. 6. 37. Tu ut quidem hodie canem & furcam feras. *Id. Rud.* 5. 2. 73. *Da.* Fateor: manus vobis do. *Tr.* & poſt dabis ſub furcis. *Liv. l.* 1. *c.* 26. Quem modo decoratum victoria vidiſtis, eum ſub furca vinctum inter verbera & cruciatus videre poteſtis? *Horat. l.* 2. *ſat.* 7. *v.* 66. Ire ſub furcam. *Sueton. in Ner. c.* 49. Nudi hominis cervicem inſeri furcæ, corpus virgis ad necem cædi. *Prudent. in Roman. v.* 851. Et jam retortis brachiis furca eminus, Romanus actus ingerebatur rogo. *Calliſtrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 28. *ſub fin.* Famoſos latrones in his locis, ubi graſſati ſunt, furca figendos quampluribus placuit. *Ulpian. ibid. leg.* 9. *a med.* Furcæ ſubjicere. *Paul. ibid. leg.* 38. In furcam tollere. *Ulpian. ibid. tit.* 13. *leg.* 6. In furcam ſuſpendere. *Modeſtin. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 3. In furcam damnare. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Canes vivi in furca, ſambucea arbore figi. Plura de furca *Lipſ. l.* 3. *de Cruce.* ¶ *Cancrorum furcæ* apud *Apul. in Apolog.* ſunt, quas *denticulatas forcipes* appellat *Plin. l.* 9. *c.* 31. ¶ De furcis Caudinis V. *Furcula*.

FURCIFER, i, m. & Furcifera, æ, f. *briccone, furfante, ceffo d'appiccare*, ſervus furcam ferens, ut in voce præced. dictum: eſtque frequens convicium tum ſervi, tum liberi hominis improbi. *Plaut. Amph.* 1. 1. 129. Ego pol te iſtis tuis pro dictis, & malefactis, furcifer, accipiam. *Terent. Eun.* 5. 2. 22. Debeam, credo, iſti quidquam furcifero, ſi id fecero. *Cic. in Vatin. c.* 6. Id tu tibi, furcifer, ſumes? *ferro*. Apud *Petron. in Satyr. c.* 132. *in carm.* convicium εἰς τὸ αἰδοῖον ἐπιστρέφεται.

FURCILLA, æ, f. *forchetta, forcina*, parva furca, diminut. a furcula. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 49. Herba ſubſecari falcibus debet, & quoad perareſcat, furcillis verſari. *Id. ibid. c.* 8. *ad fin.* Ubi neſcitur uva ſubjiciuntur circiter bipedales a furculis furcillæ, ne vindemia pereat. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *circa med.* Faſciculos fabæ baculis, furcilliſve contundere. *Catull. carm.* 103. *in ment.* Furcillis ejicere aliquem.

FURCILLATUS, a, um, *fatto a forcella*. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 24. Vallum, quod ſingula ibi extrema bacilla furcillata habent figuram litteræ V.

FURCILLES, ſive furcillæ, quibus homines ſuſpendebant. *Feſt.* ubi *Scalig.* putat, illa verba, *quibus homines ſuſpendebant* eſſe inutile additamentum *Pauli Diac.* *Dacerius* credit, vocem addendam, *quibus homines onera ſuſpendebant*: vel *Feſtum* loqui de patibulis. Hinc autem doceri nos, & *furcilles*, & *furcilla* dici, ut *canles*, & *caula*. Putat enim legendum *furcilla*, non *furcilla*

FURCILLO, *vel* Forcillo, as, avi, atum, a. 1. *Plaut. Pſeud.* 2. 2. 36. Væ tibi! tu inventus vero, qui meam furcilles fidem. Quaſi mihi non ſexcenta tanta ſoli ſoleant credier? Qui quidem locus valde eſt obſcurus. *Pareus in Lex. crit.* ex *Paſſerat.* furcillare fidem exponit infirmam judicare, ideoque quaſi furcillis ſtabilire, & ſuſtentare. Alii interpretantur, fidem in dubium revocare, & quaſi furcillis abigere, & rejicere. Al. aliter leg.

FURCULA, æ, f. *forchetta, forcella*, parva furca, furcilla. V. *Fulturа*. ¶ *Furculæ Caudinæ* apud *Liv. l.* 9. *c.* 2. dictæ ſunt duo juga montium anguſte coeuntium inter ſe, & longe ſpectantibus furcæ figuram, ſeu litteræ V referentium. *Liv. l.* 9. *c.* 2. 3. & 14. & *Flor. l.* 1. *c.* 16. ¶ *Valer. Max. l.* 5. *c.* 1. *extern. n.* 5. & *ſub fin. cap.* 2. *l.* 7. *furcas* appellat.

FURENS, entis, *infuriato, furibondo, furioſo*, qui furit, & impetu fertur, temere, præcipitanter. *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. *v.* 25. Iræ furentis impetum non ſuſtinens. *Cic.* 2. *Catil. c.* 1. Catilinam furens audacia, ſcelus anhelans. *Id. de Haruſp. reſp. c.* 1. Hominem furentem exſultantemque continere. *& cap.* 22. Furens & violentus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 495. Pentheſilea furens. *h. e.* bellico ſpiritu incitata: vel quia inquit *Servius*, majora viribus audebat, vel quia ſororem ſuam in venatione confixit, ſimulans ſe cervam ferire. *Id.* 8. *Æn. v.* 228. furens animis aderat Tirynthius. *Claudian. in Feſcenn. v.* 26. Quis belluarum corde furentior? ¶ Cum genitivo, *Virg. Æn.* 5. *v.* 202. Furens animi. ¶ Cum infinito, *Stat. Theb.* 11. *v.* 356. volat Ogygii faſtigia muri Exſuperare furens. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Virg.* 2. *Æn. v.* 496. aggeribus ruptis cum ſpumeus amnis Fertur in arva furens cumulo. *& verſ.* 304. In ſegetem veluti cum flamma furentibus auſtris Incidit. *Id.* 4. *Æn. v.* 670. Furentes flammæ. *Lucan. l.* 3. *v.* 195. pelagi furentes undæ. *Sil. l.* 7. *v.* 571. venti cum bella furentia torquent. ¶ De vaticinante *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 121. Dixerat: in curſu famulæ rapuere furentem.

FURENTER, adverb. *furioſamente*, μανικῶς, more furioſi. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* Pueri ajunt, eum furenter iraſci.

FURFUR, uris, m. *ſemola, cruſca*, πίτυρον, purgamentum farinæ. *Plaut. Capt.* 4. 2. 27. Qui alunt furfure ſues. Al. leg. *furfuri*. hanc enim quoque poſitionem in ſexto caſu habere dicitur, ut *fuſti, veſti, igni*, & alia. *Plin. lib.* 22. *cap.* 25. Per cribrum effuſo furfure. *Id. l.* 18. *c.* 30. Triticum furfure craſſo veſtitur. ¶ Furfures item, πιτυρίασις, eſt porrigo, vitium capitis, vel faciei, cum excrementa ſicca, & alba ſuper poros colliguntur, in capillo, barba, ſuperciliis, quæ quaſi furfuraceæ ſquamulæ in pectendo, aut ſcalpendo, ſine ulceratione a cute reſolvuntur, & decidunt. *forfora, forforaggine*. *Plin. l.* 26. *c.* 1. Mentagra deſcendens in colla pectuſque, ac manus, fœdo cutis furfure. *Id. l.* 20. *c.* 9. *a med.* Furfures capitis, & ulcera manantia. *Id. l.* 22. *c.* 21. Furfures in facie diſcutere. ¶ *Diomed. l.* 1. *pag.* 314. *Putſch.* & *Chariſ. l.* 1. *pag.* 19. qui *furfures* ajunt ſemper plurali num. afferri, ſatis convincuntur allatis exemplis: quibus addi poſſet *Gell. lib.* 11. *cap.* 7.

FURFURACEUS, a, um, furfureus. *Fulgent. l.* 2. *Mythol. c. ult.* Furfuracea tinearum terebramine.

FURFURACULUM, i, n. terebra apud *Arnob. l.* 6. *pag.* 200. ut legit *Salmaſ. in Solin.* & ſic dictum putat, quod furfures, ſeu ſcobem furfuribus ſimilem in ligno perforando faciat.

FURFURARIUS, a, um, ad furfurem pertinens. *Inſcript.* apud *Gruter.* pag.

pag. 128. *n.* 5. Ædiculam vetustate corruptam adampliavit ex pecunia furfuracia. Al. aliter leg.

FURFUREUS, a, um, adject. qui est ex furfure, ut Furfureum panem assitare, *pan di crusca*. *Gell. l.* 11 *c.* 7.

FURFURICULÆ, arum, f. minuti furfures. *Marcell. Empir. cap.* 5. *ad fin.*

FURFUROSUS, a, um, *fermolosa*, πιτυρώδης, furfures habens admistos, aut quandam furfurum similitudinem referens. *Plin. l.* 11. *c.* 25. *ad fin.* Color in quacumque natione præfertur rufus, & pinguitas lentis: deterior furfurosus.

FURIÆ, arum, f. *Furie*, Ἐριννύες, Εὐμενίδες, deæ furoris, Acherontis & Noctis filiæ, quæ tres numerantur, Alecto, Tisiphone, Megæra, uno partu editæ, cerastis crinem implexum habentes, armatamque manum face, & flagellis: a *furo*. Poetæ fabulantur, Furiarum numen circa scelerum cognitionem ultionemque, & in animorum male sibi consciorum exagitatione versari. Sapientes interpretantur, Furiarum nomine a Poetis nihil aliud significari, quam animum sibi male conscium, & scelerum quibusdam quasi stimulis assidue exagitatum. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. Sin hæc dea est, cur non Eumenides? quæ si deæ sunt, quarum & Athenis fanum est, & apud nos, ut ego interpretor, lucus Furinæ: Furiæ deæ sunt speculatrices, credo, & vindices facinorum & scelerum. *Id. l.* 1. *de Legib. c.* 14. Ut eos agitent insectenturque Furiæ, non ardentibus tædis, sicut in fabulis, sed angore conscientiæ, fraudisque cruciatu. Adde *pro Rosc. Amer. c.* 24. ¶ *Serv. in* 4. *Æn. v.* 609. causam affert, cur tres sint, quia & in cælo reperiuntur, ubi Diræ vocantur, & in terris, ubi Furiæ, & apud inferos, ubi Eumenides. Aliis tres Furiæ significant tres animi affectus, iram, cupiditatem, libidinem, qui homines in omnia facinore præcipites agunt, ex quibus ira ultionem desiderat, cupiditas opes, libido voluptates. *Lactant. l.* 6. *c.* 19. Hinc, Furiis scelerum agitatus, *Virg.* 3. *Æn. v.* 331. Malis furiis actus, *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 135. Concipere furias, *Virg.* 4. *Æn. v.* 474. Furiis accensus, *Id.* 12. *Æn. v.* 945. ¶ *Furiæ honestæ* dicuntur a *Statio* impetus animi servitutem, & infamiam abhorrentes. Sic enim habet *l.* 4. *silv.* 6. *v.* 83. Immeritasque domos ac templa Sagunti Polluit, & populis furias immisit honestas. *scil.* Saguntini maluerunt se ipsos perdere, & fidem Romanis servare, quam in Annibalis potestatem fœde venire. Simile est illud *Virg.* 8. *Æn. v.* 494. Ergo omnis furiis surrexit Etruria justis. *h. e.* justa ira. ¶ In singul. num. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 4. Uti ullum ad illam Furiam (*Clodium*) verbum inscriberet. *Id. pro Sext. c.* 14. Furia ac pestis patriæ. ¶ *Furiæ auri*, h. e. furens insanaque auri cupiditas. *Sil. l.* 2. *v.* 500. ¶ De rabie canum *Grat. in Cyneg. v.* 391. Scilicet hoc motu, stimulisque potentibus acti, In furias vertere canes. ¶ De stimulis amoris *Virg.* 3. *Georg. v.* 241. Omne adeo genus in terris hominumque ferarumque, Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres In furias ignemque ruunt. ¶ De furibundo impetu, ira, furore, *Martial. l.* 2. *epigr.* 43. quæ passa est furias & cornua tauri. ¶ De impetu aquarum *Claudian. de III. Cons. Honor. v.* 45. tranare sonoras Torrentum furias.

FURIALIS, le, *da Furia*, *furiose*, μανιώδης, ad Furias pertinens, item ad furentes & insanos. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 139. furialis Erichtho. *Horat. l.* 3. *od.* 11. *v.* 17. Cerberi caput furiale centum muniunt angues. *Liv. l.* 7. *c.* 17. Sacerdotes facibus ardentibus anguibusque prælatis, incessu furiali militem Romanum insueta turbaverunt specie. *Ovid. Metam.* 6. *v.* 591. Furialia arma. *h. e.* Bacchantum. *Cic. pro Planc. c.* 35. Furialis illa vox nefariis stupris effeminata. *Id.* vertens carmina *Sophocl. l.* 2. *Tuscul. c.* 8. Furialis vestis. *h. e.* Nessi, qua indutus Hercules in furorem actus est. Sic apud *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 670. Aurum furiale. *h. e.* furorem inducens. & *lib.* 7. *v.* 254. furialia figit Oscula, permistumque odiis inspirat amorem. & *lib.* 2. *v.* 102. struit illa nefas, Lemnoque merenti Exitium furiale movet. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 657. Furialis cædes. *h. e.* a furente facta. & *vers.* 84. furialia nusa. *Id.* 3. *Amor. el.* 12. *v.* 39. Mensæ furiales Atrei. *Martial. l.* 2. *epigr.* 75. Leo furiali dente duo corpora peremit. *h. e.* furibundo, *infuriato*. ¶ *Furiale* adverbii ritu pro *furialiter*. *Stat.* 6. *Theb. v.* 420. aurigæ furiale minatur. *Claudian. de B. Get. v.* 326. leo tactus per altas Incedit furiale nives.

FURIALITER, adverb. δαιμονίως, furiose. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 637. Non habet exactum quid agat: furialiter odit, Et parat insidias, & cupit ulta mori.

FURIANUS, a, um, ad Furium pertinens, quod est nomen propr. R. hominis, ut *Furiana poemata* apud *Gell. l.* 18. *c.* 11. h. e. Furii Antiatis, antiqui Poetæ. *Furiani milites*, sub Furio Camillo militantes. *Liv. lib.* 6. *c.* 9. *sub fin.*

FURIATILIS, le, adject. furiosus, efferus. *Fortunat. l.* 3. *de vita Martin. a med.* Furiatile smou. *h. e.* vaccæ furentis.

FURIATUS, a, um, *infuriato*, *furiosa*, μεμηνυῖα, furore concitatus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 407. Non tulit hanc speciem furiata mente Corœbus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 761. Furiatos ignes concipere. *h. e.* insanum amorem. *Sil. l.* 13. *v.* 209. Concitat intortam furiatis viribus hastam. *Id. l.* 7. *v.* 617. exemplo laudis furiata juventus.

FURIBUNDUS, a, um, *furibondo*, *infuriato*, μανιώδης, qui vehementer furit. *Cic. pro Sex. c.* 7. Furibundus homo ac perditus. *Id. Phil.* 13. *c.* 9. Latronis impetus crudeles ac furibundos retardare. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 871. ut taurus vacca furibundus adempta Stare nequit. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 2. Hariolorum & vatum furibundæ prædictiones. *h. e.* mente alienata, divinoque furore correpta factæ. *Stat.* 10. *Theb. v.* 896. Junonem tacitam furibunda Gloria torquent.

FURINA, æ, f. dea apud Romanos, eadem quæ Furia, ut *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. opinatur. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. Furinalia a Furina, quod ei deæ feriæ publicæ dies is: cujus deæ honos apud antiquos. nam ei sacra instituta annua, & flamen attributus. nunc vix nomen notum paucis. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Ponticulus, qui est ad Furinæ, Satricum versus. ¶ In vet. lap. apud *Gruter. pag.* 9. *n.* 5. & *pag.* 333. *n.* 1. legitur *Forina*.

FURINALIS, le, ad Furinam pertinens, ut Furinalis flamen, Furinales feriæ, apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 15. & *l.* 6. *c.* 3. *a med.* ¶ *Furinalia*, ium, sacra, & feriæ deæ Furinæ. *Festus*: Furinalia, sacra Furinæ, quam deam dicebant. Adde *Varron. l.* 5. *L. L. c.* 3.

FURINUS, a, um, *da ladro*, ad furem pertinens. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 2. Nam non coquinum est, verum furinum est forum.

FURIO, as, a. 1. *infuriare*, ἐκμαίνω, furore concito, in furorem ago. *Horat. l.* 1. *od.* 25. *v.* 14. Quæ solet matres furiare equorum. *Stat.* 11. *Theb. v.* 487. cum bella cieret Bacchus, & armatas furiarent orgia matres. *Sil. l.* 14. *v.* 179. Ductores facilem impelli, lætamque tumultus Vaniloquum plebem furiabant insuper ore. & *lib.* 17. *v.* 294. ignifero mentes furiabat in iram hortatu.

FURIO, is, n. 4. *infuriarsi*, *impazzire*, idem quod furo. *Sidon. carm.* 22. *v.* 94. Ipsa autem nato occiso Pentheia mater Amplius ut furiat, numquid vesana futura est? *Ulpian. Dig. lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 9. Si pater furiat, avus sapiat, sufficit avi voluntas. Ita *Haloand.* at *Taurentin.* furit, *alii* furet.

FURIOSE, adverb. *furiosamente*, μανικῶς, dementer, insane. *Cic. ad Attic. l.* 8. *ep.* 5. Etsi soleat eum, cum aliquid furiose fecit, pœnitere. *Spartian. in Adrian. c.* 12. Servo in se cum gladio furiosius irruente.

FURIOSUS, a, um, *furioso*, μανιώδης, furens, furibundus, furore percitus. *Cic. pro Cluent. c.* 65. Mulier jam non morbo, sed scelere furiosa. *Id.* 4. *Acad. c.* 27. Dormientium, & vinolentorum, & furiosorum visa imbecilliora esse, quam vigilantium, siccorum, sanorum. *Id.* 1. *Catil. c.* 10. Cupiditas effrenata, ac furiosa. *Ovid. Metam.* 10. *v.* 370. furiosa vota. *h. e.* quibus aliquid illicitum, absurdumve insane cupitur. *Liv. l.* 36. *c.* 34. A furioso incepto deterrere. *Cic. in Pison. c.* 20. Ego te non vecordem, non furiosum, non mente captum, non tragico illo Oreste, aut Athamante dementiorem putem? *Id. pro Dom. c.* 2. Homo vesanus ac furiosus. *Id. de clar. Orat. c.* 68. *extr.* Fervidum, & petulans, & furiosum genus dicendi. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 3. Turbulentæ, temerariæ, furiosissimæ conciones. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 83. quanto hoc furiosius, atque Majus peccatum est? *Ovid.* 9. *Metam. v.* 736. Amor furiosior. *Id.* 4. *Fast. v.* 341. Exululant comites, furiosaque tibia flatur. *h. e.* tibia magnæ deum matris furorem inspirans.

FURIPPUS, i, m. magnus fur, si a *fure* derivetur: vel valde furens, si a *furo*, *ir.* ἵππος enim Græce interdum in composit. intensiva est. *Auson. epigr.* 115. Pars te Furippum vocitat, pars vero Furippum: Altera producens, altera corripiens. Elige, utrum malis: aut tende aut corripe nomen: Conveniet quodvis, fur, furiose, tibi.

FURIUS (& Fourius in num. apud *Patin. de Fam. Rom. pag.* 117.) a, um, ad Furium pertinens, quod est nomen proprium Romani hominis, ut C. Furius Aculeo, L. Furius Camillus, &c. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 641. Furius (antiquum) populi superator Hetrusci. *Liv. l.* 31. *c.* 48. *extr.* Data fato quodam Furiæ Genti Gallica bella. *Cicer. Verr.* 3. *c.* 42. Cedo mihi leges Atinias, Furias, Fusias. *Lex Furia* est, cujus lator aliquis Furius fuit: cujusmodi meminit *Cic. pro Balb. c.* 8. lata a C. Furio trib. pl. qua præscribebatur summa pecuniæ, quæ ex tota hereditate legari, aut mortis causa donari poterat. Fuit etiam *Furia Caninia* de manumissionibus, ut in testamento ex tribus servis non plures, quam duos manumittere liceret; ex decem dimidiam partem; a decem usque ad triginta tertiam partem; usque ad centum quartam; usque ad quingentos quintam, &c. *Caius Institut. lib.* 5. *tit.* 2. *Paul. senteat. l.* 4. *tit.* 14. Plerique omnes non *Furiam*, sed *Fusiam Caniniam* legunt: estque de ea *titulus* 3. *lib.* 3. *Cod. Justin.* Verum *Furii* qui dicebantur, olim *Fusii* fuere, ut *Quintil.* docet *l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.)

FURNACEUS, a, um, *di forno*, ἰπνιαῖος, ἰπνίτης, ad furnum spectans, ut Furnacei panes, qui in furno coquuntur. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Panis varia genera, ut furnacei, a coquendi ratione, &c.

FURNARIUS, a, um, *di forno*, ἰπνευτικός, ad furnum pertinens. *Furnarius* est, qui ex furno quæstum facit, ἰπνευτής, ἰπνοπώλης, *fornaio*. *Ulpian. Dig. lib.* 39. *tit.* 2. *leg.* 24. *a med.* Si furni nomine damni infecti fuerit cautum, deinde furnarii culpa damnum datum fuerit. ¶ *Furnaria*, æ, furnarii ars & negotiatio, ἀρτοποιΐα. *Sueton. in Vitell. c.* 2. Mulier vulgaris, Antiochi cujusdam furnariam exercentis filia.

FURNIANUS. V. *Firmianus*.

FURNUS, ni, m. *forno*, ἰπνός, κλίβανος, locus, in quo panis coquitur. Differt a *clibano*, quia clibanus minor est, & quasi parvus furnus, mobilis, fere ex metallo, interdum etiam ex lapide, inservit non tam pani, quam aliis dapibus coquendis. V. *Clibanus*. Alii derivant a *furvus*: alii a φούρνος, foculus: alii a *fornus*, quod a *formus*, calidus. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Cortices lini decussi clibanis & furnis præbent usum. *Id. l.* 20. *c.* 9. *a med.* Olla quæ conjiciatur in clibanum, aut furnum. *Plaut. Cas.* 2. 5. 1. In furnum calidum condito, atque ibi torreto me pro pane rubido, hera. *Plin. l.* 13. *c.* 4. *ad fin.* Fructus marcescit non retostus furnis. *Id. l.* 28. *c.* 8. *a med.* Torrere aliquid in furno. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 313. Furnis torrere farra. *Plin. l.* 32. *c.* 7. *ad fin.* In furno arefacere. *Id. sub fin. l.* 21. cremare. *Id. in proœm. l.* 23. *sub fin.* urere.

FURO, is, ui, n. 3. *esser furioso*, *infuriare*, *impazzire*, μελαγχολάω, μαίνομαι, furore corripior, furiosus sum: item vehementiore aliquo affectu, ut ira, cupiditate, lætitia, timore agitor, efferor, insanio. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 37. Qui valetudinis vitio furunt, & melancholici dicuntur. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 5. *a med.* Quo genere Athamantem,

tem, Alcmæonem, Ajacem, Orestem furere dicimus. *Id. 6. Verr. c.* 18. Usque eo est commutus, ut sine ulla dubitatione insanire omnibus ac furere videretur. *Id. de clar. Orat. c.* 80. Furere & bacchari. *Id. 2. de Orat. c.* 46. Telamon iratus, furere luctu filii videbatur. *Id. 2. Q. Fr. ep. 1. ad fin.* Clodius furebat, a Racilio se contumaciter vexatum. *Senec. in Med. v.* 597. Sed furit vinci dominus profundi. *Cic. in Pison. c. 21. ad fin.* Acerrime furere. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 254. Qui tum alacres passim lymphata mente furebant. *Horat. l. 2. od. 7. extr.* recepto Dulce mihi furere est amico. *Id. epod.* 11. *v.* 6. Hic tertius December, ex quo destiti Inachia furere. *h. e.* propter amorem Inachiæ. *Ovid. Metam.* 14. *v.* 451. pactaque furit pro conjuge Turnus. *Quintil. declam.* 289. Furere in aliqua. *h. e.* amore alicujus insanire. *Valer. Flacc. l. 5. v.* 427. Furere amore. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 478. dolore. *Curt. l.* 8. *c.* 2. *a med.* linguæ intemperantia. *& cap.* 14. Belluæ in suos acrius furunt. *Lucan. l. 5. v.* 319. miles in absentem vultu dextraque furebas. *Virg. 9. Æn. v.* 552. fera contra tela furit. *& l. 7. v.* 624. pars arduus altis Pulverulentus equis furit. *h. e.* sævit, fremit, ad arma ruens, & prælia poscens. *Valer. Flacc. l. 1. v.* 144. hic optimus hasta, hic ense furens. *h. e.* acriter dimicans. ¶ Transfertur ad inanima. *Curt. l. 4. c. 2. a med.* Fretum quo arctius volutatur, hoc acrius furit. *Virg. 1. Æn. v.* 111. furit æstus arenis. *Id. 3. Georg. v.* 100. in stipulis magnus sine viribus ignis Incassum furit. *& vers.* 150. furit mugitibus æther Concussus. *& vers.* 457. dolor furit. *incrudelisce. Id. 5. Æn. v.* 693. effusis imbribus atra Tempestas sine more furit. *Lucan. l. 1. v.* 155. fulmen in sua templa furit. *Ovid. 8. Metam. v.* 828. furit ardor edendi. *la fame diventa arrabbiata.* ¶ Cum accusativo, Græca ratione. *Stat. 9. Theb. v.* 5. Præcipuum tunc cædis opus, Gradive, furebas. *h. e.* furens edebas. *Virgil. Æneid. 12. v.* 680. hunc, sine, me furere ante furorem. ¶ Prima singularis indicativi præsentis *furo* (pro qua *furio* ponit *Priscian. l. 8. pag.* 817. *Putsch.*) raro invenitur, inquit *Diomed. l.* 1. *pag.* 375. nullum tamen affert exemplum. Raræ sunt etiam *furerit*, & futuri pæne omnes, & imperativi. *Furimus*, & *furunt* habet *Senec. ep.* 95. Præteritum *furui* pæne incertum est. *Plin. l. 33. c. 11. a med.* Nec copia tantum argenti furuit vita, sed validius pæne manipretii. Ita *Harduin.* ex MSS. *Al. leg.* fuerit. *Sedul. l. 1. v.* 196. Durii furuerunt jussa tyranni. *Al. leg.* ferverunt. *Serv. ad Æn. 1. v.* 45. Duo Ajaces fuerunt, & ambo furuerunt. Adde *ad Æn. 4. v.* 471. ¶ Frequentissimum est particip. *furens*, quod V. suo loco.

FŪROR, aris, atus sum, dep. 1. *rubare*, κλέπτω, clam alienum aufero. *Cic. Verr. 3. c. 22. sub fin.* Solet hæc, quæ rapuit & furatus est, dicere se emisse. *& Verr. 6. c.* 15. Ut iste in furando manibus suis, oculis illorum uteretur. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 61. Ad furandum venire. *Tacit. Ann. 3. c.* 74. Robore exercitus impar, furando melior. *h. e.* aptior insidiis, & ad furta belli. *Plin. l. 11. c.* 10. Ne promptum sit, quod invitet furantem. *Cic. 2. Offic. c.* 11. Furari cuipiam aliquid, aut eripere. *Id. 2. Attic. ep.* 1. Quippiam furari ab aliquo. *Ovid. 2. Amor. el. 19. v.* 45. Vacuo furari litore arenas. *Quintil. l. 3. c. 6.* pecuniam ex templo. *Sueton. in Cæs. c.* 54. aurum e Capitolio. ¶ Activa forma *Plaut. Rud.* 1. 2. 23. & *Trin.* 4. 2. 22. An quo furatum venias meo, vestigas loca? ¶ Translate est subtrahere, *sottrarre*, *Virg. 5. Æn. v.* 845. Pone caput, fessosque oculos furare labori. ¶ Item tegere, *coprire*, *nascondere*. *Senec. in Agamemn. v.* 914. vultus veste furabor tuos. ¶ Item furtim obtinere. *Cic. pro Balb. c.* 2. Non enim furatus esse civitatem dicitur. *Propert. l. 4. el. 2. v. 31. de Vertumno.* Cinge caput mitra: speciem furabor Iacchi. Furabor Phœbi, si modo plectra dabis. *h. e.* videbor esse Iacchus: vincam & obtinebo, ut credar Iacchus.

FŬROR, oris, m. *furore*, *pazzia*, μελαγχολία, μανία, gravior mentis alienatio. Differt ab insania, ut majus a minori, ut *Cic.* docet 3. *Tuscul. c.* 5. nihilominus in sapientem cadere potest, insania non potest: quia furor intermittitur aliquando, insania perpetua est. *Id. de Harusp. resp. c.* 18. A diis quidem immortalibus quæ potest homini major esse pœna furore atque dementia? ¶ Sumitur aliquando pro mentis concitatione, quæ divinitus fit, qualis est poetarum & vaticinantium. *Cic. 1. de Divin. c.* 31. Inest igitur in animis præsagitio extrinsecus injecta atque inclusa divinitus. Ea si exarsit acrius, furor appellatur, cum a corpore animus abstractus divino instinctu concitatur. *& cap.* 37. Negat enim, sine furore Democritus quemquam poetam magnum esse posse. *Ovid. 2. Metam. v.* 640. fatidicos concepit mente furores. ¶ Item pro brevi aliquo, sed vehementiori affectu, ac perturbatione, qua effrenate fertur animus, ac temere, cæcoque impetu agit. *Cic. 4. Catil. c.* 6. Versatur mihi ante oculos aspectus Cethegi, & furor, in vestra cæde bacchantis. *Id. in Pison. c. 21. e med.* Nisi pœnas patriæ furore atque insania penderet. *Cæs. l. 1. B. Gall. c.* 4. Furore atque amentia impulsus. *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. Effrenatus & præceps furor. *Id. pro Dom. c. 55. extr.* Inflammatus atque ignitus furor. *Catull. carm. 62. de Aty, v.* 38. rabidus. *Valer. Flacc. l. 6. v.* 516. ferus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 991. cæcus. *Id. in Med. v.* 851. impotens. *Liv. l. 28. c. 22. ad fin.* Cum cæci furore in vulnus ac ferrum vecordi audacia ruerent. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v.* 197. amenti cæca furore. *rabbia.* & *vers.* 53. Thesea cedentem celeri cum classe tuetur, Indomitos in corde gerens Ariadna furores. *dolore inconsolabile*, vel *implacabile sdegno.* & *carm. 50. ad Licin. v.* 11. toto indomitus furore lecto Versarer. *pieno d' impazienza.* *Sueton. in Ner. c.* 31. Impendiorum furor. *Ovid. Heroid. ep. 9. v.* 145. quo tum furor egit amantem. *Virg. 4. Æn. v.* 101. Ardet amans Dido, traxitque per ossa furorem. *Id. 12. Æn. v.* 680. hunc, sine, me furere ante furorem. *h. e.* furorem bellicum, pugnam inire. *Senec. in Hippol. v.* 540. Impius lucri furor.

cupidigia. *Plin. l. 2. c.* 2. Furor est, profecto furor, egredi ex eo, &c. *è pazzia.* *Ovid. 3. de ar. am. v.* 172. Quis furor est, census corpore ferre suo? *qual pazzia?* ¶ De seditione & tumultu, *Liv. l. 28. c.* 25. Nec jam erat aut civis, aut externus, cum quo furorem suum consociarent. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 11. a med.* Si decima legio ad eundem furorem redierit. *Vellej. l. 2. c.* 60. Antonii & Dolabellæ ad nefandam dominationem erupit furor. *& cap.* 89. Sopitus ubique armorum furor. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Catull. carm. 46. ad se ipsum.* Jam cæli furor æquinoctialis Jucundis Zephyri silescit auris. ¶ Videtur aliquando in bonam partem sumi posse. *Sil. l. 2. v.* 324. Vidi animos, mortisque virum, decorisque furorem. *h. e.* vehementem cupidinem gloriæ, & laudis. Sic *lib. 3. v.* 146. incautos laudum exhorresce furores. ¶ Cum infinito, *Stat. 8. Theb. v.* 594. innumeris leo furit potitus Cædibus, imbelles vitulos, mollesque juvencas Transmittit: magno furor est in sanguine mergi. *h. e.* ardor, impetus, vis, libido est. ¶ Apud Poetas unus est ex comitibus Martis. *Stat. 3. Theb. v.* 424. & *l. 7. v.* 52. *Sil. l. 4. v.* 327.

FURTIFICUS, a, um, *furace*, *ladro*, κλεπτικός, furax. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 97. Furtificæ manus. *Id. Epid.* 1. 1. 10. Minus jam furtificus sum, quam antea: rapio propalam.

FURTIM, adverb. *nascosamente*, *furtivamente*, *di furto*, λαθραίως, latenter. *Cic. Agrar. 2. c.* 16. Ut occulte latas, ut recondita est, ut furtim tota Decemviris traditur! *Q. Cic. ad Tiron. Fam. ult. ep. penult.* Lagenæ furtim exsiccatæ. *Plaut. Pœn.* 3. 3. 49. Hic clam furtimque esse vult, ne qui sciant. *Ovid. Metam. 14. v.* 275. Furtim latere. *Id. 3. Fast. v.* 19. Blanda quies victis furtim subrepit ocellis. *Id. 3. Trist. el. 1. v.* 21. Hæc ubi sum lingua furtim titubante locutus. *con bassa voce.* Sic 2. *Amor. el. 19. v.* 39. furtim pulsare limina. *Tacit. 4. Hist. c.* 56. Furtim magis, quam bello Musacos incursabat.

FURTIVE, *furtivamente*, furtim, κλεπτικῶς. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 62. Ne quid clam furtive accepisse censeas. *Ovid. 2. Amor. el. 5. v.* 6. Furtive data munera. *Senec. l. 2. de benef. c.* 23. Furtive gratias agere, & in angulo, & ad aurem.

FURTIVUS, a, um, *furtivo*, *rubato*, κλοπιμαῖος, furto ablatus. *Plaut. Curc.* 5. 2. 22. Mercari furtivas, atque ingenuas virgines. *Horat. l. 1. ep. 13. v.* 14. Furtivæ lanæ glomus. *& ep. 3. v.* 19. moveat cornicula risum Furtivis nudata coloribus. ¶ Item clandestinus, occultus, *occulto*, *nascosto*. *Cic. in Pison. c.* 40. Occultus adventus, furtivum iter per Italiam. *Justin. l. 11. c.* 6. Furtiva victoria. *h. e.* quæ furto & per insidias parta est. *Sil. l. 9. v.* 95. furtiva corpus componere terra. *h. e.* clam sepelire. *Virg. 4. Æn. v.* 171. Furtivus amor. *& l. 7. v.* 660. Furtivus partu. *h. e.* clam & illicite conceptus. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v.* 56. furtivos viros habere. *adulteri.* & *l. 3. de ar. am. v.* 640. Celent furtivos balnea tuta viros. *appiattati.* *Id. Heroid. ep. 17. sub fin.* Furtivæ conscia mentis litera. *de' secreti del cuore.* *Id. 2. Amor. el. 2. v.* 15. Furtiva libertas. *h. e.* clam data. *& l. 1. el. 11. v.* 3. Furtiva nox. *h. e.* furtivis amoribus apta. *Gell. l. 17. c. 9. ad fin.* Furtivo scripto cuipiam res occultas nuntiare. *in cifra.*

FURTUM, i, n. *furto*, κλοπή, occulta ablatio rei alienæ. *Cic. pro Cluent. c.* 64. Strato ille medicus domi furtum fecit, & cædem. *Id. in fragm. contra C. Anton.* apud *Ascon.* Furti aliquem arguere. *& ibid.* deferre. *Terent. Eun.* 4. 7. 39. se alligare. *Plaut. Rud.* 4. 7. 34. adstringere. *Cels. Dig. lib. 47. tit. 2. leg.* 69. Furtum alicui facere. *Sabin. ibid. leg.* 73. Alicujus rei furtum admittere. *Pompon. ibid. leg.* 78. Furti teneri. *& ibid.* Furti agere. *Gell. in fi. l.* 11. condemnare. *Horat. l. 1. ep. 7. v.* 86. Oves furto perierunt. *Id. l. 1. od.* 10. *v.* 7. jocoso furto aliquid condere. *Plin. l. 8. c.* 51. Furto abactæ sues. *Id. in proœm. a med.* Deprehendi in furto. *& Cæs. l. 6. B. Gall. c.* 15. Furto comprehensus. *colto in furto.* *Plin. l. 36. c.* 23. Ruinarum ea maxime causa, quod furto calcis, sine ferrumine suo cæmenta componuntur. *sotterando la necessaria calcina.* ¶ Item ipsa res furto ablata. *Horat. l. 2. sat. 4. v.* 78. seu puer unctis Tractavit manibus calicem, dum furta ligurit. ¶ Translate *Q. Cic. ad Tiron. l. ult. Fam. ep. penult.* Etiam si quod scribas, non habebis, scribito tamen, ne furtum cessationis quæsivisse videaris. *h. e.* furtivam causam, prætextum. ¶ Est etiam fraus occulta & insidiæ. *Ovid. Metam. 13. v.* 104. furtis incautum decipit hostem. *Liv. l.* 43. *c.* 10. furto & fraude rem agere. *Curt. l. 4. c.* 13. Furto, non prælio opus esse: intempesta nocte opprimi hostes posse. *Virg. 10. Æn. v.* 735. haud furto melior, sed fortibus armis. *& l. 11. v.* 515. & *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ibid.* & *Non. c. 4. n.* 203. Furta belli. *stratagemmi.* *Sil. l. 17. v.* 91. furtum armorum tutantibus umbris. ¶ Dicitur sæpe de furtivis amoribus. *Virg. 4. Georg. v.* 346. Vulcani, Martisque dolos, & dulcia furta. *Tibull. l. 1. el. 2. v.* 34. celari vult sua furta Venus. *Sil. l. 7. v.* 487. e furto genitus. Adde *Ovid.* sæpe. ¶ Et de qualibet latebra atque occultatione. *Virg. Æn. 6. v.* 568. Quæ quis apud superos furto lætatus inani, Distulit in seram commissa piacula mortem. *Martial. l. 5. epigr.* 52. Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit? *h. e.* cœnare clanculum. *Virg. 4. Æn. v.* 337. neque ego hanc abscondere furto Speravi, ne finge, fugam. ¶ *Furto* pro adverb. *furtim*, *Id. 6. Æn. v.* 24. suppostaque furto Pasiphae. *Valer. Flacc. l. 8. v.* 228. Qualis sanguineo victor Gradivus ab Hæmo Idalium furto subit, aut dilecta Cythera. *Plin. l. 8. c.* 30. Parere furto cupiunt. *Vellej. l. 2. c.* 63. Furto creatus pontifex. *per vie indirette, di furto.*

FURVESCENS, tis, qui furvus fit. *Martian. Capell. l. 1. pag.* 2. Tartareæ noctis obscuritate furvescens.

FURUNCULUS, i, m. *ladroncello*, diminut. a fur. *Cic. in Pison. c.* 27. Olim furunculus, nunc etiam rapax. ¶ Est etiam tuberculum in cute,

cute, & ulcus *Plin. l.* 20. *c.* 23. & alibi: de quo & *Celsus l.* 5. *c.* 28. *sect.* 8. Furunculus, inquit, est tuberculum acutum, cum inflammatione & dolore, maximeque ubi jam in pus vergit: qui ubi adapertus est, & exiit pus, subter apparet pars carnis in pus versa, pars corrupta subalbida, subrubra, quem ventriculum quidam furunculi nominant. ¶ In vitibus etiam *furunculus* dicitur palmes juxta alium palmitem enatus, quod veluti succum vicinis partibus furetur: vel exuberatio quædam in modum verrucæ. *Colum. l.* 4. *c.* 22. & 24. & *Plin. l.* 17. *c.* 22.

FURVUS, a, um, *oscuro, nero, bruno*, μέλας, ἀμαυρὸς, σκοτεινός, niger, ater, obscurus. *Festus*: Furvum, nigrum, vel atrum. hinc dicta furnus, furiæ, fuligo, fumus. *Gell. l.* 1. *c.* 18. Veteres Romani furvum atrum appellaverunt. *Senec. l.* 1. *controv.* 1. *ad fin.* Audivimus fratrum fabulosa certamina, impias epulas, detestabili parricidio furvum diem. ¶ De inferis. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 21. furvæ Proserpinæ. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 541. Ex Acheronte suo furvis peperisse sub antris. Adde *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 155. & *Theb.* 8. *v.* 10. ¶ Hinc hostiæ furvæ dicebantur, quæ nigri erant coloris, quod hostiarum genus diis inferis gratissimum putabatur. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 4. *n.* 5. & *Fest.* ¶ Translate *Prudent. Cathemer.* 2. *v.* 74. Culpa furva. ¶ *Furvus*, pullis vestibus indutus, atratus. *Propert. l.* 4. *el.* 7. *v.* 27. Denique quis nostro furvum te funere vidit? *Al. leg.* curvum.

FUSCATOR, oris, m. *offuscatore*, qui fuscat. *Lucan. l.* 4. *v.* 66. Quicquid cæli fuscator Eoi Intulerat Corus.

FUSCATUS, a, um, adject. *fosco, offuscato*. *Alcim. Avit. l.* 4. *v.* 430. Fuscati lumina solis.

FUSCINA, æ, f. *tridente, fiòcina, ruscello*, δίκροτον, τρίαινα, telum tridens, sive trisulcum, aut bisulcum, quo piscatores figunt anguillas, & ea, quæ in imo aquæ fundo natant. Erat autem hoc insigne, & veluti sceptrum Neptuni. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 36. Dant etiam deo arcum, hastam, clypeum, fuscinam, fulmen. ¶ Fuscina etiam utebantur retiarii in gladiatoriis pugnis. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 143. Vicit & hoc monstrum tunicati fuscina Gracchi.

FUSCINUS, a, um, adject. ad Fuscum pertinens, quod est nomen, vel cognomen propr. Rom. *Senec. in fi. suasor.* 4. Ingeram vobis Fuscinas explicationes.

FUSCITAS, atis, f. fuscus color. *Apul. de Mundo ad fin.* Ab omni fuscitate liberum cælum.

FUSCO, as, a. 1. *far fosco, annerire*, ὑπομελαίνω, fuscum, hoc est, subnigrum facio. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 513. Fuscentur corpora campo. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 576. pinguique cutem fuscatur olivo. *Id.* 1. *Achill. v.* 307. Massagetæ pocula fuscant sanguine puniceo. *Lucan. l.* 10. *v.* 135. fuscante lanugine malas. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 396. longa fuscat nube diem. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 197. ne fuscet inertia dentes. ¶ Neutrorum more *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 65. ne prima genas lanugo nitentes Carperet, & pulcræ fuscaret gratia formæ. Alii mallant *gaudia formæ*: alii *fuscetur*. ¶ Translate *Symmach. l.* 2. *ep.* 34. (*al.* 40.) Quem ad hoc ævi nulla actuum culpa fuscavit. *Sidon. carm.* 7. *v.* 505. quem fuscat id unum, Quod te, Roma, capit.

FUSCUS, a, um, *fosco, nericcio, oscuro, bruno*, φαιὸς, λευκόφαιος, ad nigrum accedens, subniger, furvus, ater, obscurus. *Cic. pro Sext. c.* 8. Purpura plebeja, ac pæne fusca. *Id. in prognost. l.* 1. *de Divin. c.* 14. Fusca cornix. *Virg.* 8. *Æn. v.* 369. Nox ruit, & fuscis tellurem amplectitur alis. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 55. cum te fusco Somnus velavit amictu. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 494. fuscis Notus immisit alis. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 286. Fusca repurgato fugiebant nubila cælo. *Id. Heroid. ep.* 15. *v.* 35. Candida si non sum, placuit Cepheia Perseo Andromede, patriæ fusca colore suæ. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 6. *v.* 37. Illi sint comites fusci, quos India torret, Solis & admotis inficit ignis equis. *mori. Martial. l.* 9. *epigr.* 36. Fusca Syene. *h. e.* cujus incolæ fusco sunt colore. *Id. l.* 2. *epigr.* 40. Fusca Falerna. *Id. l.* 14. *epigr.* 127. Fusca vestis. *h. e.* ut ipse ait, turbato simillima mulso. *Plin. l.* 31. *c.* 2. *circa med.* Nigra aut fusca pecora. *Id. l.* 16. *c.* 13. Fraxini duo genera: longa, enodis; altera brevis, durior, fusciorque. *Martial. l.* 14. *epigr.* 62. Laterna fuscior. *h. e.* minus pellucida. ¶ Translate *fusca vox* dicitur, quæ minus clara est, atque ad turbatam, obscuram, raucamque accedit, *fosca*: cui opponitur *canora* & *candida* apud *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 58. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. & *Plin. l.* 28. *c.* 6. Hanc in M. Antonio fuisse, & actioni ejus gratiam addidisse, notat ex Cicerone (*in Bruto c.* 38.) *Quintil. ibid. sub fin.* Cicero autem eo loco non *fuscam*, sed (quod idem est) *subraucam* appellat. ¶ Fuscæ aves sunt mali ominis. *Apul. l.* 2. *Metam.* Fuscis avibus Larissam accessi. ¶ Est cognomen Romanum e colore cutis, ut C. Allius C. F. Fuscus, C. Cæcilius C. F. Quir. Fuscus. Inscript. apud *Gruter. pag.* 226. *col.* 2. *extr.* & *pag.* 379. *n.* 6.

FUSE, adverb. *copiosamente, diffusamente*, χύδην, late, abundanter, copiose. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 26. De cujus excellentia multa quidem dici quamvis fuse lateque possint. *Id.* 2. de *nat. Deor. c.* 7. Cum uberius disputantur & fusius. *Id.* 3. *de Fin. c.* 8. Fuse & copiose augere & ornare quidpiam.

FUSILIS, e, qui fundi & liquefieri potest: item fusus, liquefactus. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 126. Fusile per rictus aurum fluitare videres. *strutto, liquefatto*. & *Prudent. Cathemer.* 4. *v.* 40. fusile numen. *h. e.* signum dei ex fusili metallo factum.

FUSIO, onis, f. *diffusione*, χύσις, diffusio, extensio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 15. Ipsumque mundum deum dicit esse, & ejus animi fusionem universam. *Vitruv. l.* 9. *c.* 7. Tenuis fusio stellarum. *stelle sparse*. ¶ Item *liquefazione*. *Imp. Constantin. lib.* 9. *Cod. Theodos. tit.* 22. *leg.* 3. Si quis nummum falsa fusione formaverit. ¶ Item *esborso, pagamento*. *Gloss.* Fusio, ἀπόδοσις ἐκφορίου. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 27. *a med.* Solent possessores fisco fusiones præstare. Ita *Torrentius*. Alii *functiones*.

FUSIUS, a, um. De lege Fusia V. supra in *Furius*.

FUSOR, oris, m. *fonditore*, qui metalla fundit. *Imp. Constantin. lib.* 10. *Cod. tit.* 64. *leg.* 1. & *Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 630. *n.* 9. Domitius Abascantus fusor ollarius.

FUSORIUM, ii, n. *condotto*, locus, ubi aliquid funditur. *Pallad. l.* 1. *tit.* 37. *ad fin.* Longe ab apium castris sint omnia odoris horrendi, balneæ, stabula, culinæ, fusoria. *h. e.* quo funduntur sordes culinæ. *Id. ibid. tit.* 17. Solum alto rudere solidatum, relicto fusoriis loco, testacei pavimenti superfusione solidetur. *h. e.* canalibus, per quos aqua infunditur, vel effunditur. loquitur enim de piscina.

FUSTERNA, *parte dell' abete, che ha nodi*, postquam cæsa est abies in usum operum, pars ejus superior nodosa duriorque *fusterna* vocatur, quia crebros habet nodos, ut solet esse in fustibus, & baculis: inferior vero terræ proxima, enodis ac teorrine, fluvio macerata, decorticata, & quatuor in partes scissa, *sapinus* & *sapinea* dicitur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. & *Plin. l.* 16. *c.* 39. *a med.* V. *Sapinus*.

FUSTIARIUS, ii, m. qui fuste verberat, ξυλοκόπος, ὁ τύπτων τῷ ξύλῳ, *vet. Gloss.* Adjectiva in *Inscript. Fabrett. pag.* 519. & *Gruter. pag.* 1114. *n.* 6. Fustiario supplicio se noverit esse subdendum. *Gruter.* habet *fustuario*.

FUSTIBALATOR, oris, m. qui Fustibalo jaculatur. Ita legitur in MSS. *Veget. l.* 3. *c.* 14. ut notat *Stewech.* Vulgo legitur *Fundibalator* vel *Fundibulator*: quod idem esset ac funditor.

FUSTIBALUS, i, m. fustis est longus pedibus quatuor, cui per medium ligatur funda de corio, & utraque manu impulsus, prope ad instar onagri dirigit saxa. Ita describit *Veget. de re milit. l.* 3. *c.* 14.

FUSTICULUS, li, m. parvus fustis. *Pallad. l.* 2. *tit.* 35. *ante med.* Fusticulos allii sine capitibus comburere. *Apul. l.* 6. *Metam.* Decidentes sarcina fusticulos porrigas ei.

FUSTIM, adverb. *col bastone*, cum fuste. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. *n.* 9. Uxorem fustim interemit. Adde *sub fin. cap.* e. *l.* 8. & *Vellej. l.* 2. *c.* 78. *extr.* Ubique autem al. leg. *fuste*, vel *fusti*: & priore loco etiam *fustem*.

FUSTIS, is, m. *bastone, palo*, βάκτρον, lignum teres, ut vectis, clava, contus. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 38. masculæ proles Sabellis docta ligonibus Versare glebas, & severæ Matris ad arbitrium recisos Portare fustes. *Plaut. Asin.* 2. 4. 31. Tanquam si claudus sim, cum fusti est ambulandum. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 31. Alligare fasces, incisos fustes, faculas. ¶ Fustium usus frequens est in cædendo. *Plaut. Amph.* 1. 2. 202. Auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. *Cic.* 6. *Verr. c.* 43. Male mulcati clavis & fustibus. *Id. in Pison. c.* 30. Quid nunc te, asine, litteras doceam? non opus est verbis, sed fustibus. *Cal. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 8. *ad fin.* Fustem alicui impingere. *Plaut. Aulul.* 3. 2. 4. Fustibus aliquem male contundere. & 3. 3. 6. Implere fustibus caput alicujus. & *Mil.* 2. 5. *v.* 8. verberare. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 8. caput affligere. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 98. fuste aperire caput. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 22. mulæ, nautæque caput, lumbosque saligno Fuste dolat. & *sat.* 3. *v.* 134. fuste pueros coercere. *Auct. de B. Hispan. cap.* 27. percutere. *Sueton. in Calig. c.* 26. abigere. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 8. animadvertere. *Paul. lib.* 1. *tit.* 15. *leg.* 3. castigare. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 101. Unguibus, & pugnis, & fustibus pugnare. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Prœlium Afri contra Ægyptios primi fecere fustibus, quos vocant phalangas. ¶ In sexto casu etiam in *i* desinit. *Plaut. Capt.* 4. 2. 115. Nisi mantiscinatus ero probe, fusti pectito. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad* 2. *Æn. v.* 202. Sorte ductus fusti necat.

FUSTITUDINAS insulas jlocaliter vocat *Plaut.* ergastula ubi servi fustibus cæduntur, *Asin.* 1. 1. 21. Apud fustitudinas ferricrepinas insulas, ubi vivos homines mortui incursant boves.

FUSTUARIUM, ii, n. *castigo di bastone*, ξυλοκοπία, pœna, quæ fustibus infligitur. Ex *Cicer.* & *Livio* mox afferendis constat, fuisse pœnam militarem, & quidem capitalem, cum deberi dicant militibus capitale delictum admittentibus. Quare differt ab animadversione fustium, qua liberi homines, neque ii omnes, sed tenuiores, plectebantur: quæ minor erat flagellatione, leviorque. nam hæc servorum fuit, ut *Callistrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 28. & *Marcell. ibid. leg.* 10. & *Hermogenian. lib.* 47. *tit.* 10. *leg. ult.* docent. Hanc *fustigationem* quidam appellant, nullo tamen, quod sciam, Latino auctore. *Fustuarium* vero auctores habet, ut diximus, *Cic.* 3. *Phil. c.* 6. Fustuarium meruerunt legiones, quæ consulem reliquerunt. & *Liv. l.* 5. *c.* 6. *ad fin.* Fustuarium meretur, qui signa relinquit, aut præsidio decedit. *Id.* apud *Servium ad Æn.* 6. *v.* 825. fustuario necare aliquem.

FUSURA, æ, f. *liquefazione*, χύσις, fusio, sive liquefactio. *Plin. l.* 33. *c.* 6. *a med.* Molybditis, plumbi ipsius fusura, quæ fit Puteolis, & inde habet nomen.

FUSUS, a, um, *sparso*, χυθεὶς, effusus: a *fundo, is*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 77. Fusus sanguis in corporibus. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 243. Fulgor fusus ab auro. & *lib.* 7. *v.* 610. fusus elangue. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 247. vinum super æquora fusum. ¶ Item dissipatus, dispersus, *sbaragliato, disperso*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 44. Copiæ prœlio fusæ. *Cic. Phil.* 14. *c.* 1. Exercitus hostium cæsus fususque. *Id.* 3. *Offic. c.* 32. *extr.* Hostes fusi & fugati. *Id. pro Sext. c.* 42. Ut homines fusi per agros & dispersi vagarentur. ¶ Item stratus, jacens, *coricato, sdrajato, prostese*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 218. Fusi per herbam. *Id.* 6. *Æn. v.* 423. Fusus humi. *Stat.* 8. *Theb. v.* 407.

fusus humo gelida. Ovid. l. 3. ex Pont. ep. 3. v. 8. Fusa membra toro. Id. 15. Metam. v. 319. Fusus in Ossææ villosis pellibus ursæ. ¶ Item prostratus, afflictus, atterrato, abbattuto. Sil. l. 4. v. 233. multa vix fusum vulnere Breucum. & lib. 7. v. 31. Fusus vulnere equi. ¶ Item liquefactus, solutus, fluens, strutto, liquefatto, sciolto. Plin. l. 34. c. 11. Fusum æs. Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. ad fin. Aer tum fusus & extenuatus sublime fertur, tum concretus in nubes cogitur. Cels. l. 1. c. 3. a med. Melior est in juvene fusior alvus, in sene adstrictior. ¶ Item diffusus, expansus, diffuso, sparso, largo. Virg. 10. Æn. v. 137. Fusi crines. Ovid. 2. Fast. v. 739. fusa per colla coronæ. Plin. l. 12. c. 17. a med. Fusa cupressus. Id. l. 8. c. 54. Fusa lata cauda. Valer. Flacc. l. 8. v. 93. fusis circum projecta lacertis. collo braccia aperte. Lucan. l. 4. v. 670. non fusior ulli Terra fuit domino. h. e. non latius regnum. Virg. 6. Æn. v. 440. partem fusi monstrantur in omnem Lugentes campi. & lib. 10. v. 838. fusus propexam in pectore barbam. h. e. barbam habens fusam in pectus. Liv. l. 38. c. 21. Gallorum fusa & candida corpora. h. e. minime rugosa, sed extensa, & lævia. ¶ Translate Cic. l. 1. Offic. c. 28. Ut illud, quod ad omnem honestatem pertinet, decorum, quam late fusum sit, apparet. Id. 2. de Orat. c. 54. Genus facetiarum æquabiliter in omni sermone fusum. & cap. 38. Genus sermonis non liquidum, non fusum ac profluens, sed exile, aridum, concisum, ac minutum. scorrente, andante. & cap. 15. Genus orationis fusum atque tractum, & cum lenitate quadam æquabili profluens. Quintil. l. 9. c. 4. ad fin. In locis, ac descriptionibus fusi ac fluentes, in epilogis plerumque dejecti, & infracti. diffusi. & ibid. paulo ante. Demonstrativum genus fusiores habet liberioresque numeros. Id. l. 10. c. 1. Dulcis, & candidus, & fusus Herodotus. h. e. copiosus, & bene fluens. & mox. Plenior Demosthene Æschines, & magis fusus. Id. l. 11. c. 1. Quamquam sit fusus locus, tractetturque a philosophis latius. h. e. abundans rerum, & copiosus. Sic Gell. l. 2. c. 26. Lingua Græca prolixior, fusiorque, quam nostra. Quintil. l. 11. c. 3. post init. Fusa vox. & post multa. Vox in egressionibus fusa, & securæ claritatis. diffusa: cui opponitur contracta, ristretta. ¶ Virg. 7. Æn. v. 421. Turne, tot incassum fusos patiere labores? sparsi, gettati indarno.

FUSUS, us, m. fundendi actio, fusio, ut Fusus aquæ, Varr. l. 4. de L. L. cap. 26.

FUSUS, i, m. fuso, ἀτρακτος, instrumentum, quod mulieres nendo digitis volvunt: a fundendo, quia per ipsum funduntur fila. Plin. l. 8. c. 48. Colus compta, & fusus cum stamine. Id. l. 11. c. 28. Lanam tenuari in fila junceo fuso. Virg. 4. Georg. v. 348. fusis mollia pensa devolvere. Ovid. 6. Metam. v. 22. levi teretem versabat pollice fusum. Hieronym. epist. 7. (al. 107.) ad Lætam, a med. & Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Romano, v. 139. rotare fusos. ¶ A Poetis tribuitur Parcis, quæ nere dicuntur humanæ vitæ stamina. Virg. Ecl. 4. v. 46. Talia sæcla, suis dixerunt, currite, fusis Concordes stabili fatorum numine Parcæ. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 3. Tunc, quæ dispensant mortalia fila, Sorores, Debuerant fusos evoluisse meos. ¶ Pagana lege in plerisque Italiæ prædiis cautum erat, ne per itinera ambulantes feminæ torquerent fusos, aut omnino detectos ferrent, quoniam credebatur adversari id omnium spei, præcipueque frugum. Risu digna superstitio, quam refert Plin. l. 28. c. 2. sub fin. ¶ A similitudine machina est volvendis oneribus apta. Vitruv. l. 10. c. 6. ad fin. Circa lapidem fusos sextantales ad circinum compegit: deinde circa fusos funem involvit, & bubus junctis funem ducebat, &c.

FUTATIM, adverb. profusim. Plaut. Truculent. 4. 4. 29. Id quoque interim futatim nomen commemorabitur. h. e. sæpe. Alii aliter interpretantur, aut legunt. V. Interduatim.

FUTILE, is, n. vas quoddam lato ore, fundo angusto, & acuto, quo utebantur in sacris deæ Vestæ: a fundendo, quod illud ministri sacrorum non deponerent, sed instabile esset, &, si positum esset, statim aqua funderetur. Aqua enim ad sacra Vestæ in terra non ponebatur, quod si fieret, piaculum erat. Igitur excogitatum est vas, quod stare non posset. Lactant. Plac. in l. 8. Theb. Stat. v. 297. & Donat. in Terent. Andr. 3. 5. 3. & Phorm. 5. 1. 19.

FUTILE, adverb. idem quod futiliter. Plaut. Stich. 2. 2. 73. Enimvero, Gelasime, opinor, provenisti futile. Ennius apud Non. c. 11. n. 39. Ut quod factum est futile, amici, nos feremus fortiter.

FUTILIS, le, χαῦνος, qui facile fundit, & liquorem infusum non continet, sed protinus emittit. Hinc de canibus metu concacantibus Phædr. l. 4. fab. 17. v. 33. Illi autem, qui miserunt vos tam futiles, &c. ¶ Item qui facile funditur, & frangitur. Virg. 12. Æn. v. 740. Mortalis mucro, glacies ceu futilis, ictu Dissiluit. frale, fragile. ¶ Translate dicitur de homine vano, & levi, qui continere tacenda non potest, quique facile loquitur, & nihil præstat, ciarlone, vano, leggero, da nulla. Festus: Futiles dicuntur, qui silere tacenda nequeunt, sed ea effundunt: sic & vasa futilia a fundendo vocata. (V. Futile, is.) Terent. Andr. 3. 5. 3. Servon' fortunas meas me commisisse futili? Virg. 11. Æn. v. 339. consiliis habitus non futilis auctor. Cic. 1. de Divin. c. 19. Irrideamus haruspices: vanos, futiles esse dicamus. Id. 1. de nat. Deor. c. 8. Futiles commentitiæque sententiæ. Id. 3. de Fin. c. 11. Quis non odit sordidos, vanos, leves, futiles? Id. 4. Tuscul. c. 17. Nec alacritate futili gestiens deliquescat. Gell. l. 13. c. 24. a med. Est hoc inane admodum & futile. Id. l. 4. c. 8. Competitores imbelles & futiles. & lib. 1. c. 15. Leves, & futiles, & importuni locutores. Enn. apud Non. c. 11. n. 16. Severitas suspectionem ferre falsam, futilium est. da nonniente leggeri. ¶ Ponitur & pro inutili, supervacuo, & nullius pretii, ac momenti. Phædr. l. 5. fab. 2. v. 8. Nunc conde ferrum, & linguam pariter futilem. Gell. l. 16. c. 12. Res futiles & frivolæ. Plin. l. 33. c. 2. Futili pæne de causa. ¶ Item pro vano, irrito. Sil. l. 5. v. 797. Hæc Nero, & intorquet jaculum: nec futilis ictus. Nam latere extremo cuspis librata resedit.

FUTILITAS, atis, f. leggerezza, vanità, φλυαρία, vanitas, levitas, inutilitas. Cic. 2. de nat. Deor. c. 28. Et plena sunt futilitatis, summæque levitatis.

FUTILITER, adverb. vane, inutiliter, frustra. Apul. in Apolog. post princip. Futiliter blaterata. Adde Non. c. 11. n. 39.

FUTIO, is, a quo effusio, agnoscitur a Priscian. l. 4. pag. 631. Putsch. sed nullo firmatur auctore.

FUTO, as, a. 1. Festus: Futare, arguere est: unde & confutare. Sed Cato hoc pro sæpius fuisse, posuit.

FUTUM, i, n. vas aquarium, quo in triclinio allatam aquam infundebant. V. Nanus.

FUTUO, is, tui, utum, a. 3. βινέω, est Veneri operam dare: a φυτεύω, planto: vel ab obsoleto futo pro fundo, is. Horat. & Martial. sæpe.

FUTURUS, a, um, futuro, che sarà, ἐσόμενος, qui erit, qui eventurus est: particip. verbi sum, ab antiquo fuo. Cic. 2. de nat. Deor. c. 4. ad fin. Signa ostenduntur a diis rerum futurarum. Id. 2. Offic. c. 9. Futura prospicere. Virg. Æn. 4. v. 508. Haud ignara futuri. Colum. l. 11. c. 1. Docendus, & multis prius experimentis inspiciendus erit, futurus villicus. h. e. qui debebit, aut volet esse villicus. Liv. l. 6. c. 12. a med. Si quid dii, vatesque in futurum vident. nell' avvenire.

FUTUTIO, onis, f. actus futuendi, Martial. & Catull.

FUTUTOR, oris, m. qui futuit. Martial. sæpe, & Auct. Priap.

FUTUTRIX, icis, f. Martial.

FUTUTUS, a, um, particip. passiv. signif. Martial. sæpe.

FUVI pro fui, V. in Fuam.

DE LITTERA G.

G Septima Latinorum littera, una ex mutis, cognata est litteræ C, a qua originem habet. Nova consonans dicitur a Diomed. l. 2. pag. 417. Putsch. quia multo tempore Latini ea caruerunt, C litteram ejus loco adhibentes, sed duplici potestate, scilicet in quibusdam vocibus, ut C nunc habet, in aliis ut G. Tandem post quingentos fere annos ab U. C. Spurius quidam Carvilius, ut est apud Plutarch. de quæst. Rom. n. 54. parvo apice inferius litteræ C adjecto in iis vocibus, quæ G sonum habebant, eam in Latium invexit. Remansit tamen in quibusdam vocibus, ut in Caius, Cneus, licet per G efferantur, ut suo loco dictum est. Plura hac de re Noris. in Cenotaph. Pis. dissertat. 4. c. 5. ¶ Aliquando pro N scripta fuit, ut agguilar, aggens, agguilla, iggerunt, ut ex Varrone docet Priscian. l. 1. pag. 556. Putsch.

G A

GABALIUM, ii, n. genus plantæ aromaticæ apud Arabes. Plin. l. 12. cap. 21.

GABALUS, i, m. patibolo, forca, σταυρός, crux, sive patibulum. Varr. apud Non. c. 2. n. 373. Nos barbari, quod nocentes in gabalum suffigimus homines, vos non barbari, quod noxios absolvitis? ¶ Gabalus etiam dicitur homo sceleratus, & cruce dignus. Macrinus Imp. in quodam epigr. apud Capitolin. in ejus vita, c. 11. Qualis Latinus gabalus iste fuit. ¶ Videtur hæc vox externæ originis esse.

GABAONITICUS, a, um, ad Gabaonitas pertinens, qui fuere incolæ Gabaon, urbis Palestinæ in Tribu Beniamin. Sidon. l. 9. ep. 8. Ut agminibus vestris famulatui, vel sub Gabaoniticæ servitutis occasione jungamur. V. Biblia Jos. 9.

GABATÆ, arum, f. γάβαθα, vasa concava, eduliis, pulmentariisque apta: a cavus, quasi cavatæ, non a voce Græca allata, quia hanc posteriores Græci a Romanis acceperunt, uti censet Voss. in Etym. Martial. l. 7. epigr. 47. Transcurrunt gabatæ, volantque lances. Id. l. 11. epigr. 32. Sic implet gabatas, paropsidasque.

GABBARÆ, vel Gabbares, cadavera apud Ægyptios pollinctorum arte delibuta, arefacta, & a corruptione immunia, mummie, teste Augustino serm. 120. de divers. c. 12. Sed vox exotica est, & minime Latina: & præterea in MSS. Augustini eo loco deest. ¶ Gabbarus in Gloss. Isid. exponitur infulsus, barbarus. Sed hoc item barbarum est.

GABIENSIS, e, adject. ad Gabios pertinens, ut Gabiensis ager, Plin. l. 1. c. 94.

GABII, orum, m. Col. & urbs olim Latii, in via Prænestina, media inter Romam ad Occ. & Præneste ad Or. ad 12. M. P. ubi nunc Campo Gabio. Conditi fuere a Siculis, idest a Galacto, & Bio fratribus, ut Solin. tradit cap. 2. (al. 8.) Qua arte eos Tarquinius Superbus subegerit, narrat Liv. l. 1. c. 53. & 54.

GABINIANUS, a, um, adject. ad Gabinium pertinens, quod est nomen propr. civis R. ut Gabiniani milites, Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 15.

GABINIUS, a, um, adject. Gabinianus, ut Gabinia lex, Cic. de Legib. l. 3. c. 16. & alibi. Hæc lata fuit ab A. Gabinio Trib. pleb. Pisone & Popilio Coss. circa A. U. DCXIV. ut comitiis, quibus magistratus creabantur, populus non voce, sed tabella suffragium ferret. Aliæ fuerunt Gabiniæ leges de nocturnis cœtibus, de bello piratarum, &c. V. Hotoman. de Legib. Rom. & Pitisc. in Lex.

GA-

GABINUS, & Gabinſoc, a, um, ad Gabios pertinens; ut Gabina urbs, *Ovid.* 2. *Faſt. v.* 709. Gabina Jeno, *h. e.* quæ Gabiis colebatur, *Virg.* 7. *Æn. v.* 682. Hæc *Gabinia* dicitur in vet. lap. apud *Gruter. pag.* 1060. *n.* 1. Gabina vicinitas, *Cic. pro Planc. c.* 9. Gabina res, *Liv. l.* 1. *c.* 54. ¶ *Gabini*, *orum*, ejus urbis incolæ, *Id. ibid.* ¶ De Gabino cinctu V. *Cinctus*, *us*. ¶ *Via Gabina* Roma Gabios ferebat, incipiens a Gabina porta. Memoratur a *Liv. l.* 2. *c.* 11. *l.* 3. *c.* 6. & *l.* 5. *c.* 49. Vet. lap. apud *Gruter. pag.* 550. *n.* 8. P. Scaptius P. F. Gabinam viam oecari ac refici sua impensa curavit.

GADES, dium, f. n. pl. *Cadice*, insula parva Hispaniæ Bæticæ, in mari Oceano, proxima continenti cum urbe cogn. olim Col. R. parva, sed munita, in parte Occ. insulæ, condita a Tyriis, cum arce & portu capacissimo, ubi emporium celebre. Usurpatur in plur. numero, quia ut *Plin.* tradit *l.* 4. *c. penult.* duæ insulæ fuere, major Erythia etiam dicta, distans freto DCC. pedum a continente, minor huic adjacens, unius tantum stadii euripo interlabente. *Horat. l.* 2. *od.* 2. *v.* 9. Latius regnes avidum domando Spiritum, quam si Libyam remotis Gadibus jungas. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 1. Omnibus in terris, quæ sunt a Gadibus usque Auroram & Gangem. *Stat. l.* 3. *silv.* 5. *v.* 183. Gades vocat *cubilia Solis*, quia in parte extrema occidentali Europæ sitæ sunt. *Martial. l.* 1. *epigr.* 62. jocosas appellat, & *l.* 5. *epigr.* 79. improbas, quia frequentes inde Romam venitabant meretriculæ, lascivis modis saltare & canere peritæ. Sic *Id. l.* 6. *epigr.* 71. Edere lascivos ad Bætica crusmata gestus, Et Gaditanis ludere docta modis. & *lib.* 3. *epigr.* 63. Gaditana cantica. Adde *Juvenal. sat.* 11. *v.* 162. & *Stat. l.* 1. *silv. ult. v.* 71. qui *tremulas Gades* dixit, quia & cantu peritæ erant puellæ Gaditanæ, & crispum latus doctæ movere sub crotalo. In singulari num. *Plin.* de majori loquens *c. penult. l.* 4. *ad fin.* In ipso capite Bæticæ, ab ostio freti pass. XXV. mill. Gadis. ¶ Pœni, & Tyrii *Gadir*, vel *Gaddir* dicunt pro *Gades*: quod nomen apud eos sepem significat. *Plin. loc. cit.* & *Salluſt. in fragm.* apud *Priscian l.* 5. *pag* 648. & 698. *Putsch.* Est autem neutrum indeclinabile. *Priscian. ibid.* ¶ Latini etiam Tartesson appellaverunt. *Plin. ibid.* & *Salluſt. in fragm.* apud *Donat. ad Terent. Eun.* 3. 5. 11.

GADIR. V. in voce præced.

GADITANUS, a, um, *di Cadice*, Γαδειρικός, ad Gades pertinens. *Cic. pro Balb. c.* 18. Gaditanus populus. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Gaditanus oceanus. *Id. in proœm. l.* 3. Gaditanum fretum. *lo stretto*. ¶ *Gaditani*, *orum*, Gadium incolæ. *Cic. pro Balb.* sæpe. ¶ De Gaditana lascivia in *Gades* dictum est. *Plin. l.* 1. *ep.* 15. At tu apud nescio quem ostrea, vulvas, echinos, Gaditanas maluisti. *h. e.* delicias Gaditanas. Al. aliter leg.

GÆSATUS. V. in *Gæsum*.

GÆSI, viri fortes a Gallis dicuntur: *a gæsum*. *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 660.

GÆSUM, i, n. γαισὸς, γαισὸς, jaculum grande longe feriens, proprium Gallorum Alpes incolentium, sed ab aliis quoque gentibus usurpatum. *Festus grave* jaculum interpretatur. *Hesych.* & *Poll. l.* 7. *c.* 33. ὅλον σιδηροῦν, hastam totam ferream. *Liv. l.* 8. *c.* 8. gæsa ab hastis distinguit: & sane inter jacula potius, quam inter hastas referenda videntur. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 4. Gæsa in vallum conjicere. *Virg.* 8. *Æn. v.* 662. Alpina gæsa. *Liv. l.* 26. *c.* 6. Cui suos ante prima signa adhortanti summum pectus gæso ictum est. ¶ Hinc Gæsatorum exercitum memorat *Oros. lib.* 4. *c.* 13. (*h. e.* gæsis armatorum) nomenque esse ait non gentis, sed mercenariorum Gallorum. ¶ *Stat. Theb.* 4. *v.* 64. gæsa Græcis, *Sil. l.* 2. *v.* 444. etiam Afris tribuit. Observandum est autem, ubicumque hoc telo quis armatus describitur, bina ei gæsa assignari. *Varr.* apud *Non. c.* 18. *n.* 19. *Virg. loc. cit.* &c. ¶ Scribitur & *gesum*: atque ita habent *Festus*, *Non. loc. cit.* & alii.

GÆTULIA, æ, f. *Plin. l.* 5. *c.* 4. *extr.* V. *Gætulus*.

GÆTULICUS, a, um, adject. Gætulus. *Plin. l.* 6. *c.* 31. Juba Gætulicam purpuram tingere instituerat. *Id. l.* 35. *c.* 6. *a med.* Gætulicum purpurissum. V. vocem sequent. ¶ *Gætulicus* cognominatus est Cossus Cornelius Lentulus (qui consul fuit una cum L. Pisone Augure circa annum U. C. DCCLIII.) ob devictos auspiciis Augusti Gætulos Syrtium accolas, ut narrat *Flor. l.* 4. *c. ult.* Adde *Juvenal. sat.* 8. *v.* 26. ¶ Scribitur & *Getulicus*.

GÆTULUS, a, um, ad Gætuliam pertinens, quæ regio est Africæ: cujus populi Gætuli. Hi varias ibi sedes obtinuerunt. Nam & in Mauritania Cæsariensi, Massæsylis contermini, ponuntur a *Plin. l.* 21. *c.* 13. & prope Ægyptum, atque Æthiopes, atque adeo sub sole magis, haud procul ab ardoribus, ut loquitur *Salluſt. in Jug. c.* 25. hoc est prope zonam torridam a *Pompon. Mela*, *l.* 1. *c.* 4. & *Plin. l.* 5. *c.* 4. *extr.* & *cap.* 8. & ad Syrtes a *Floro l.* 4. *c. ult.* & in Massæsylia ipsa a *Plin. l.* 5. *c.* 2. & aliis in locis alibi. Feri admodum habiti sunt, fugaces, raptoque victitantes. *Salluſt. loc. cit.* Africam initio habuere Gætuli, & Libyes, asperi incultique: quibus cibus erat caro ferina, atque humi pabulum, uti pecoribus. *Lucan. l.* 4. *v.* 677. Autololes, Numidæque vagi, semperque paratus Inculto Gætulus equo. *Martial. l.* 10. *epigr.* 20. Gætula mapalia. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Gætulus pastor. *Virg.* 5. *Æn. v.* 192. & 351. Gætulæ Syrtes. *Horat. l.* 3. *od.* 20. *v.* 2. Leæna Gætula. ¶ Secundum Gætula litora, *h. e.* circa oceanum, qui extremam Mauritaniam alluit, optimi capiebantur murices, ex quibus pretiosus color purpuræ fiebat tingendis lanis, ut *Plin. l.* 9. *c.* 36. docet. Hinc *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 181. & *Ovid.* 2. *Faſt. v.* 319. vestes Gætulo murice tinctas. *Sil. l.* 16. *v.* 177. Gætulisque magis fucaret vellus ahenis. ¶ Aliquando *Gætulus* pro Afro universim ponitur. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Prof. v.* 148. Gætula Thetis. *h. e.* mare Libycum. *Id. de B. Gild. v.* 57. Pensabam Pharium Gætulis messibus annum. ¶ Scribitur & *Getulus*.

GAGATES, æ, m. γαγάτης λίθος, lapis nomen habens loci, & amnis Gagis Lyciæ: niger est, planus, pumicosus, non multum a ligno differens, levis, fragilis, odore, si teratur, gravis: fictilia ex eo inscripta non delentur: cum uritur, odorem sulphureum reddit: mirumque, accenditur aqua, oleo restinguitur: fugat serpentes ita, recreatque vulvæ strangulationes: deprehendit sonticum morbum, & virginitatem, suffitus, &c. Hæc fabularum similia *Plin. l.* 36. *c.* 19.

GAJUS, Gaja. V. *Cajus*.

GALACTITIS, itidis, f. γαλακτίτης λίθος, gemma colore lactis, quæ trita lactis succum ac saporem habet. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

GALANTHIS, idis, Γαλανθίς, puella fuit, ministra Alcmenes matris Herculis, quæ cum Lucinam mendacio decepisset, deceptamque risisset, ab ea in mustelam conversa est. *Ovid.* 9. *Metam. fab.* 5. *fro verſ.* 306. & *ſequentib.*

GALATA, æ, Γαλάτης, qui est ex Galatia, regione Asiæ minoris, inter Bithyniam, Cappadociam, & Phrygiam, a Gallis dicta, qui Γαλάται Græcis (a γάλα, lac, ob candorem corporis, teste *Liv. l.* 35. *c.* 21. & *Virg.* 8. *Æn. v.* 660.) qui ex Gallia in ea loca transmigrarent: quæ Gallogræcia, & Galatia nominata est. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 59. Hinc fora venalis, Galata ductore, frequentat. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 5. Galatarum, Pisidarum, Lyciorum maxilla.

GALATEA, æ, f. Γαλάτεια, Nympha marina, Nerei & Doridos filia: *a* γάλα, lac, propter candorem. In fabulis est, amasse Acin, & ipsam a Polyphemo fuisse adamatam. V. *Acis*. ¶ Apud *Virg. Ecl.* 1. 3. 7. & 9. nomen est puellæ rusticæ.

GALATIA, & Galatia, æ, f. Γαλατία, & Γαλάτεια, regio Asiæ minoris, ubi Galatæ populi. V. *Galata*. *Stat. l.* 5. *silv.* 4. *v.* 76. Hunc Galatia vigens ausa est incessere bello.

GALATICOR, aris, dep. 1. Galatarum more Judaicas cæremonias Christianis ritibus admiscere. Verbum fictum a *Tertull. adverſ. Psych. c.* 14. quemadmodum Latini *græcari* dixerunt.

GALATICUS, a, um, ad Galatiam pertinens. *Plin. l.* 29. *c.* 2. Galatica lana. *Id. l.* 20. *c.* 13. Galatica ruta. *Id. l.* 21. *c.* 21. *ad fin.* Galaticum abrotonum. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *a med.* Alterum genus hordei est, quod alii distichum, galaticum nonnulli vocant, ponderis & candoris eximii, adeo ut tritico mixtum egregia cibaria familiæ præbeat. *scandella*. *Tertull. de Pall. c.* 4. *ad fin.* Galaticus rubor. *h. e.* color rubens ex tinctura cocci, quod est granum in Galatia nascens tingendis purpura lanis maxime laudatum, ut *Plin.* docet *l.* 9. *c.* 41. & alibi.

GALAXIAS, æ, m. γαλαξίας, lapis Ægyptius, al. galactites lactei coloris, intercurrentibus sanguineis, aut candidis venis. *Plin. l.* 37. *c.* 10. ¶ Item via lactea in cælo. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 4. *sub fin.* & *cap.* 9.

GALBA, æ, f. vermiculus miræ exilitatis, qui nascitur in esculis: a colore galbo. *Sueton. in Galba*, *c.* 3. qui ibidem addit, galbas a Gallis appellari etiam homines præpingues. Hinc nomen inditum Sergio Galbæ septimo R. Imperatori.

GALBANATUS, a, um, galbano indutus. *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. *v.* 5. Jacet occupato galbanatus in lecto: Cubitis trudit hinc, & inde convivas. Al. leg. *galbinatus*. V. in *Galbanum*.

GALBANEUS, a, um, *di galbano*, ex galbano. *Virg.* 4. *Georg. v.* 264. Hinc jam galbaneos suadebo incendere odores. & *l.* 3. *v.* 415. Galbaneoque agitare graves nidore chelydros.

GALBANUM, i, n. χαλβάνη, χαλβάνη, succus, seu lacrima ex arbore ferulacea cognomine destillans resinæ modo, in Amano Syriæ monte. Quod maxime laudant cartilaginosum, purum, ad similitudinem hammoniaci, minimeque lignosum. Sincerum si uratur, fugat nidore serpentes. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *extr.* qui *sub fin. c.* 5. *l.* 24. varios ejus recenset usus in medicina. *Lucan. l.* 9. *v.* 916. Hic ebulum stridet, peregrinaque galbana sudant. Adde *Calpurn. ecl.* 5. *v.* 89. ¶ In Vulgata *Eccli.* 24. 21. dicitur *galbanus*. ¶ Item genus vestimenti delicatioris fortasse a colore galbani, vel a *galbus*, quod in *vet. Glossar.* exponitur χλωρὸς, viridis, seu herbacei coloris, uti docet *Lipſ. Elector. l.* 1. *c.* 13. *sub fin.* Porro cum virilium togarum color esset albus, h. e. nativi coloris lana; alter ille viridis & herbaceus feminarum fuisse videtur, virorumque effeminato vestitu utentium. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 95. vitreo bibit ille Priapo, Reticulumque comis auratum ingentibus implet, Cærulea indutus scutulata, aut galbana rasa. Hinc *galbanus* adjective pro effeminato, *Martial. l.* 1. *epigr.* 97. habeat & licet semper Fuscos colores, galbanos habet mores. *Salmaſ. ad Lamprid. in Alex. Sev. c.* 41. legit *galbinum*, quo vestem coloremve significat. nihil enim commune habere cum *galbana* lacrima: sed esse a *galbus*, seu *galbinus*, & ut est in *veterib. Gloſſ. galvus*, & *galvinus*, χλωρὸς, viridis, glaucus: item flavus, aut luteus. χλωρὸν enim tum viridem significat, tum colorem eum, qui in herbis arescentibus, & flaccescentibus, pallore ad flavum, seu aureum accedente, apparet. Eadem ratione *galbinatus* legi vult apud *Martial.* pro *galbanatus*: & *galbinos mores* pro *galbanos* apud *eund. loc. cit.* Porro *tunicam galbinam* apud *Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 34. idem *Salmaſ.* vult esse non viridis, sed aurei coloris, quia ibi de Imperatoris ornatu sermo est. In illo *Petronii in fragm. Tragur. c.* 67. *Burm.* galbino succincta cingillo: galbinum de alterutro colore intelligere licet, seu viridi, seu luteo.

GALBEI, orum, m. Galbeos (*galbeos* habet *Festus*) armillas dicebant, quibus triumphantes utebantur, & quibus ob virtutem milites donabantur. V. *Galbea*. Idem *Festus* in littera G habet: *Galbeum*, *ornamenti genus*. *Cato* apud *eund.* in *Rufinum*: Mulieres oper-

tas auro purpuraque, &c. coronas aureas, russeas fascias, galbeos, lineas, pelles, &c. ¶ Alia notio hujus nominis colligitur ex illo Sueton. in Galb. c. 3. ubi ejus appellationis originem quærens, *alii*, inquit, *putant*, *quod in diuturna valetudine galbeo*, *idest remediis lana involuto assidue uteretur*. Videtur enim significare fasciam in armillæ modum brachiis circumdatam, in qua remedia, seu amuleta involuta essent.

GALBINA } V. in *Galbanum*.
GALBINATUS }

GALBINEUS, a, um, idem ac galbus: de quo in *Galbanum* dictum est. *Veget. de re veterin. l. 3. c. 2.* ubi eryngium herbam in litore nascentem ait florem habere coloris galbinei, quem *Turnebus l. 27. c. 8.* scribit, ab eruditissimo herbario se accepisse, coloris esse cærulei dilutioris, & pallescentis: & *Salmasius ad Vopiscum in Aurel. c. 34.* observat ex *Dioscoride*, colorem ejus fuisse aureum: qui fere cum cæruleo dilutiore, & pallescente convenit.

GALBINUS. V. *Galbanum*.

GALBULA, æ, f. *rigogolo*, ἴκτερος, avicula, quæ uvis maturescentibus, calamis & retibus capitur: a *galbulus*, quia galbi, hoc est, viridis coloris est. *Plin. l. 30. c. 11.* *galgulum* videtur appellare, quem eundem facit, ac ἴκτερον. Sed *Plinii* locus corruptus videtur aliis, & *galbulus* reponendum esse, eodem tamen sensu. *Martial. l. 13. epigr. 68.* Galbula decipitur calamis & retibus ales, Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

GALBULUS, i, m. pilula cupressi arboris, in qua semen reconditur. *Varr. l. 1. de R. R. c. 40.* Non enim galbuli, qui nascuntur, &c. ¶ Item avis. V. *Galbula*.

GALBULUS, a, um, adject. diminut. a galbus, ut Galbula avis, apud *Martial.* V. *Galbula*.

GALBUS, a, um, qui coloris est viridis, vel flavi. V. in *Galbanum*. ¶ De galbis nucibus apud *Plin. l. 15. c. 22.* V. dicta in *Calvus*.

GALEA, æ, f. *celata*, *elmo*, *barbuta*, κράνος, cassis, tegumentum capitis ad munimentum in bellis contra ictus ac tela. *Plin. l. 7. c. 56.* Galeam, gladium, hastam Lacedæmonii invenere. *Cic. 6. Verr. c. 44.* Loricæ, galeæque æneæ, cælatæ opere Corinthio. *Virg. 1. Georg. v. 142.* galeis, densisque virum seges horruit hastis. *Id. 8. Æn. v. 620.* Terribilem cristis galeam, flammasque vomentem. *& l. 9. v. 365.* (& *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 21.*) galeam habilem, cristisque decoram Induere. *Ovid. 5. Trist. el. 10. v. 25.* Sub galea pastor junctis pice cantat avenis. *con l' elmo in testa.* *Virg. Æn. 12. v. 537.* Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro. *Senec. in Phœniss. v. 481.* Galeam adstringere. *allacciare*. *Valer. Flacc. l. 7. v. 626.* Et galeæ nexus ac vincula dissipat imæ. *& l. 6. v. 365.* molles galeæ habenæ. *& vers. 329.* Galea ferina. *h. e.* ex feræ corio facta, vel feræ pelle contecta. ¶ Per similitudinem dicitur de apice in capitibus gallinarum Africanarum. *Colum. l. 8. c. 2.* Africana rutilam galeam & cristam capite gerit: quæ utraque sunt in meleagride cærulea. ¶ Quid differant *galea*, & *cassis*, V. *Cassis*. ¶ In sortitionibus militaribus galea pro urna utebantur. Testis *Virg. 5. Æn. v. 490. & 498.* ¶ Poculi quoque usum præbet militibus. *Propert. l. 3. el. 10. v. 8.* Potabis galea fessus Araxis aquam. *Tibull. l. 2. el. 6. v. 7.* erit hic quoque miles Ipse, levi galea qui sibi portet aquam. ¶ Fuisse Veteribus galeas, quæ faciem quoque tegerent, quæ pars *visiera* dicitur, satis colligitur ex illo *Silii l. 14. v. 636.* galeis abscondunt ora, minusque, Ne sit spes hosti, velatur casside pallor. & *Statii l. 4. Theb. v. 20.* galeis juvat oscula clausis Inserere. *Et Quintil. declam. 3. c. 12.* Clausam galea faciem, & ad terrorem belli cristas nutantes. ¶ In Inscript. apud *Gruter. pag. 1018. n. 2.* Calpurnia L. & Ↄ L. Galeæ ornatrix, intelligitur ab Eruditis, quæ dominæ capillos in modum galeæ, vel galeri compositos ornabat.

GALEARIA, a galearum similitudine dicta. *Festus*: ubi alii leg. *Galerita*.

GALEARIS, re, ad galeam pertinens, ut Galearia craticula, *Claud. Quadrigar.* apud *Non. c. 3. n. 188.*

GALEARII, orum, m. inter calones ponuntur a *Veget. de re milit. l. 3. c. 6. a med.* fortasse quia galeas & cetera arma suggerebant militibus: vel intelligit duces calonum, & ob id galea armatos.

GALEATUS, a, um, *armato di celata*, κορυθαιόλος, galea indutus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 36.* Et barbati quidem Jovis, galeatæ Minervæ. ¶ *Galeatus* prologus dicitur per metaphoram, in quo ea dicuntur, quæ faciunt ad tuendam auctoritatem libri, cui præponitur. Ita prologum suum inscripsit *D. Hieronymus*, quem S. Scripturæ præfixit. Alii aliter explicant. V. *Voss. l. 3. Instit. Orator. cap. 2. sect. 21. sub fin.*

GALENA, æ, f. μολύβδαινα, plumbi & argenti vena communis, ut *Plin. l. 34. c. 18. & l. 33. c. 6.* docet. ¶ Paulo aliter *Id. l. 34. c. 16.* Plumbi nigri origo duplex est. Aut enim sua provenit vena, nec quidquam aliud ex se parit: aut cum argento nascitur, mistisque venis conflatur. Ejus, qui primus fluit in fornacibus, liquor stannum appellatur, qui secundus, argentum, quod remansit in fornacibus galena.

GALEO, as, a. 1. *porre la celata*, est galea tegere, induere. *Hirt. de B. Afr. c. 12.* Milites in campo jubet galeari, & ad pugnam parari. *Cinna in epigrammate* apud *Non. c. 2. n. 145.* miseras audet galeare puellas.

GALEOLA, æ, f. *vaso*, vas sinuosum: a galeæ similitudine. *Varr. de vita P. R.* apud *Non. c. 15. n. 34.* Ubi erat vinum in mensa positum aut galeola, aut sinu?

GALEOPSIS, is, f. quæ & Galeobdolon, & Galion, γαλίοψις, γαλεόβδολον, herba est, quæ caulem, & folia habet urticæ læviora, & quæ gravem odorem trita reddant, flore purpureo: nascitur circa sepes, & semitas ubique. *Plin. l. 27. c. 9. ad fin.*

GALEOS, i, m. γαλεός, piscis genus, al. mustela, & canicula marina, quod a Rhodiis olim in maximo pretio habitum est. *Plin. l. 32. c. 2. extr.* Nihil venenatius, quam in mari pastinaca: hanc tamen persequitur galeos.

GALEOTÆ, arum, m. γαλεῶται, vates quidam in Sicilia, & Attica, a Galeote Apollinis filio, qui frater Telmessi ejus fuisse traditur, qui Telmessum urbem in Caria condidit, oraculo ex Dodona accepto. *Cic. 1. de Divin. c. 10.* Huic interpretes portentorum, qui Galeotæ (al. *Galleotæ*, al. *Galleotæ*) tum in Sicilia nominabantur, responderunt, &c.

GALEOTES, æ, m. γαλεώτης, species est stellionis, al. colotes, & ascalabotes, qui *Plinii* ætate in Italia non nascebatur. *Plin. l. 29. c. 4. a med.*

GALERA. V. *Galerus* in fine.

GALERIA Tribus Romana, una ex Rusticis, unde dicta sit, incertum est. Sunt, qui putant, prius vocatam *Galesiam*, sumpto nomine a Galeso fluvio. *Liv. l. 27. c. 6.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 406. n. 9. pag. 418. n. 7. pag. 431. n. 2.* &c. ¶ *Galeria* pro *galeis* plur. num. dixit *Varr.* apud *Charis. l. 1. pag. 61. Putsch.*

GALERICULUM, i, n. *parruchina*, πιλίδιον, diminut. a galerus. *Suet. in Oth. c. 12.* Galericulo capiti, propter raritatem capillorum, adaptato, & annexo, ut nemo dignosceret. *Martial. l. 14. epigr. 50.* cujus lemma est *Galericulum*. Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos, Hac poteris madidas condere pelle comas.

GALERITA. V. *Galeritus*.

GALERITUS, a, um, galero tectus. *Propert. l. 4. el. 2. v. 29.* Prima galeritus posuit prætoria Lucmo. ¶ *Galerita avis* est alauda, *lodola*, apicem galeri similem in capite habens, κορυδαλός. V. *Alauda*. *Plin. l. 11. c. 37.* Apex parvæ avi, quæ ab illo galerita appellata quondam, postea Gallico vocabulo etiam legioni nomen dederat alaudæ. *Id. l. 30. c. 7.* Avis galerita assa in cibo sumpta. ¶ Dicitur & *Galeritus*, m. *Varr. l. 4. de L. L. c. 11.* Galeritus, & motacilla: alter, quod in capite habet plumam elatam, altera, &c.

GALERUS, i, m. *raro* Galerum, i, n. *cuffia*, *beretta*, *berettone*, κυνῆ, πῖλος, rotundum tegumentum capitis, pileolus: a *galea* dictus, ut videtur. *Servius ad Virg. 2. Æn. v. 683.* Suetonius tria genera pileorum dixit, quibus sacerdotes utuntur, apicem, tutulum, galerum: apicem, pileum sutile, circa medium virga eminente: tutulum, pileum lanatum metæ figura: galerum, pileum ex pelle hostiæ cæsæ. Hæc *Servius*, ex quibus colligitur, galerum proprie esse sacerdotum, & ex pelle. *Apul. in Apolog.* Hoc Diogeni pera, quod regibus diadema, quod pontificibus galerum. *Varr.* apud *Gell. l. 10. c. 15. extr.* Flamen Dialis solus album habet galerum. ¶ Verum & alii galero usi. *Virg. 7. Æn. v. 688.* fulvosque lupi de pelle galeros Tegmen habent capiti. (*Fronto* quoque apud *Serv. hic* neutro genere dixit) *Auct. Moreti, sub fin. de aratore*. Ambit crura ocreis paribus, tectusque galero, &c. *Sueton. in Ner. c. 26.* Post crepusculum statim, arrepto pileo, vel galero, popinas inibat. *Grat. in Cyneg. v. 339.* Sit famulis vitulina tuis, aut tergore fulvo Mantica, curta chlamys, canaque e mæle (al. *mele*, aut *mele*) galeri. *Calpurn. ecl. 1. v. 6.* vicinis cur non succedimus umbris? Torrida cur solo defendimus ora galero? *Juvenal. sat. 8. v. 207. de gladiatore*. de faucibus aurea cum se Porrigat, & longo jactetur spira galero. *Id. sat. 6. v. 120. de Messalina*. nigrum flavo crinem abscondente galero, Intravit calidum veteri centone lupanar. *Stat. 1. Theb. v. 305. de Mercurio*. Obnubitque comas, & temperat astra galero. ¶ De galero histrionum V. in *Persona*. ¶ Galerum item vocarunt pellem habentem appositos crines humanos, tanto artificio, ut vera hominis cutis, verique crines viderentur, *perrucca*. V. locum *Sueton.* in *Galericulum*. ¶ Palæstritæ galerum adhibebant, ne capitis coma ceromate inquinaretur. V. locum *Martial.* ibidem. ¶ Translate *Auson. Edyll. 14. v. 25. de rosa*. Hæc viret angusto foliorum tecta galero. *h. e.* involucro, antequam expandatur. ¶ *Galera*, æ, f. antiquum est. *C. Gracch.* apud *Charis. l. 1. pag. 61. Putsch.* Cum galera visi sunt.

GALESUS, i, m. fluvius magnæ Græciæ, qui ex Apennino ortus, quinque millia prope Tarentum defluit, & in sinum Tarentinum incurrit. *Liv. l. 25. c. 11.* ¶ Omnis circa regio ferax est, & lanis celebris. *Virg. 4. Georg. v. 126.* niger humectat flaventia culta Galesus. *Horat. l. 2. od. 6. v. 10.* Dulce pellitis ovibus Galesi flumen. *Martial. l. 12. epigr. 64.* Albi quæ superas oves Galesi. *album* vocat *Martial.* propter lanæ candorem: *nigrum* vero *Virg.* propter umbram fortasse arborum in ejus ripis frequentium: unde *umbrosum* dixit *Propert. l. 2. el. 25. v. 67.*

GALGULUS. V. in *Galbula*.

GALILÆUS, a, um, *Galileo*, ad Galilæam pertinens, Γαλιλαῖος. Est autem Galilæa regio Palæstinæ. Secunda syllaba variæ est quantitatis. *Sedul. l. 4. v. 188.* Cœperat interea Dominus Galilæa per arva, &c. *Juvenc. l. 3. v. 195. in Matth. c. 15.* Inde Galilæas repedat Salvator in oras.

GALLA, æ, f. *galla*, *gallozza*, κηκίς, fructus arborum glandiferarum, globi fere figura, inæquali superficie, & sine semine intus: in quo differt a glande, quæ plerumque oblonga est, & semen habet arboris, ex qua nascitur. Volunt esse per syncop. ex κικίδος. *Plin. sub fin. c. 6. l. 16.* Quæ glandem ferunt, omnes & gallam, alternisque annis glandem. ¶ Nonnulli apud *Serv. ad 4. Georg. v. 267.* gallam pilas cupressi accipiunt: sed *Colum. l. 6. c. 7.* hanc ab illis distinguit. Cupressi, inquit, quindecim coni, totidemque gallæ. ¶ Usus ejus est coriis perficiendis, & tingendis nigro colore tum iis, tum lanis, tum capillis. *Plin. ibid.* & *lib. 24. c. 4.* Quare inter sutoria instrumenta enumeratur: ex quo jocus sutoris cujusdam, qui interrogatus a Planco, quo se artificio tueretur, respondit,

gal-

gallam subiges, ambiguitate vocis adulterium ei objiciens. Nam Plancus in Maevia Gallis male audiebat. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 2.* ¶ Vstionis ejus usus in medicina recenset *Plin. l. 24. c. 4.* ¶ In illo *Lucilii* apud *Non. c. 5. n. 97.* Quae gallam bibere, & rugas conducere ventri Farre aceroso, oleo decumano, pane coegit Cumano: *gallam* nonnulli intelligunt vinum deterius, acerbius, austeriusque. galla enim asperi gustus est. Praemonet autem, inquit *Fest.* parsimonia esse utendum, neque gulae indulgendum, ventremque coartandum. ¶ Carere plurali numero, monent *Charis. l. 1. pag. 19. Putsch.* & *Diomed. l. 1. pag. 314.* ¶ *Galla* denique est vir sacerdos Cybeles, ideo feminino vocabulo appellatus, quia se eviravit, effeminavitque. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 12.* Agite, ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul. *& vers. 34.* Rapidae ducem sequuntur Gallae pede propero. V. *Galli*.

GALLAECI, orum, m. Καλλαϊκοί, populi Gallaeciae, in Hispania Tarraconensi extrema. *Plin. l. 3. c. 3.* & *lib. 4. c. 20.*

GALLAECIA, ae, f. *Gallizia*, pars Hispaniae Tarraconensis, maxime in Occidentem extensa, Oceano Atlantico, Lusitania, & Asturibus interposita. *Plin. l. 4. c. 20.* & *Flor. l. 2. c. 17.* ¶ Divitem Gallaeciam *Sil.* appellat *l. 3. v. 345.* propter aurifodinas, ut in *Callaicus* dictum est. ¶ Scribitur & *Callaecia*.

GALLAECUS, a, um, Gallaicus. A. Brutus Gallaecis perdomitis, Gallaeci cognomen meruit, loquit *Velle. l. 2. c. 5.*

GALLAICUS, a, um, *di Gallizia*, Καλλαϊκός, ad Gallaeciam pertinens. *Martial. l. 4. epigr. 39.* Gallaicum aurum (V. *Callaicus*) *Plin. l. 8. c. 42.* Gallaica gens.

GALLEOTAE. V. *Galeotae*.

GALLI, orum, m. sacerdotes Berecynthiae, seu Cybeles, sive Matris Deorum, tum in Phrygia, tum in urbe Roma, quos more deae vetusto spadones esse oportebat, in memoriam Atys pueri: a Gallo primo sacerdote, vel a Gallo Phrygiae fluvio, qui templo hujus deae vicinus erat, unde aquam ad sacrificia hauriebant. *Ovidio 4. Fast. v. 363. Plin. l. 5. c. 32.* & *Festi* sententia dicti sunt a fluvio, non quod inde aquam acciperent sacrificii causa, sed quod castrari essent, quia qui ex eo bibissent, in hoc furere incipiebant, ut se privarent virilitatis parte. *Plin.* quoque *l. 31. c. 2.* scribit Galli fluminis eam vim esse, ut si immodice bibatur, lymphatos agat. *D. Hieron. in cap. 4. Osee* dicit, hos sacerdotes appellatos Gallos fuisse, quod Romani solerent homines gentis Gallicae deae Cybele mancipare, & effeminare, seu castrare in honorem Atys, quoniam vellent eam gentem ignominia afficere, quae olim urbem Romam cepisset. Sed Romani hoc ipsum, quod sacerdotes Cybeles vocabant Gallos, a Graecis acceperant, qui sic appellabant. Ex quo maxime fit simile veri, quod alii tradunt, Gallos dictos fuisse a Gallograecia, qui ex Gallia tum in Graeciam tum in Phrygiam, & loca conterminia transmigrarant. Praeter evirationem solebant etiam in ipsis sacris brachia sibi cultris incidere, furorem simulantes. cujus rei testis *Propert. l. 2. el. 18. v. 15.* & alii. Aliam causam, cur evirati essent sacerdotes Cybeles, tradit *Lucret. l. 2. v. 614.* V. ¶ Sunt etiam Galli, *Francesi*, Galliae populi. *Cic. de Harusp. resp. c. 9.* Nos numero Hispanos, nec robore Gallos, nec calliditate Poenos superavimus. ¶ *Gallum* pro *Gallorum* dixit *Varro* apud *Non. c. 8. n. 32.*

GALLIA, ae, f. *Francia*, Γαλλία, regio Europae habens ab Occ. Oceanum Aquitanicum, ab Or. Rhenum fluv. quo separatur a Germania, & Alpes, quibus ab Italia, a Septen. mare Britannicum, & partem Belgii, a Mer. mare Mediterraneum, & montes Pyrenaeos, quibus ab Hispania sejungitur. Dividitur in Belgicam, Aquitanicam, & Celticam. ¶ Etiam de parte Italiae usurpatur, quod olim variis temporibus varii Galliae populi in Italiam venerint, in eaque consederint. Igitur Gallia duplex est, Transalpina, & Cisalpina. Transalpina, quae hactenus descripta est, quae & proprie & vere Gallia est: Cisalpina est pars Italiae, inter Alpes, quibus a Transalpina discluditur, & mare Adriaticum, quod inter Anconam, & Timavum fluv. fluit, ac inter Apenninum M. & Alpes Rhaeticas, & Julias, seu Noricas. Dividitur in Cispadanam, & Transpadanam. ¶ Alia etiam Galliae universae divisio circumfertur, & est in Togatam, Braccatam, Comatam, de quibus V. suis loc. *Horat. l. 4. od. 14. extr.* Te non paventes funera Galliae, Duraeque tellus audit Hiberiae.

GALLIAMBUS. V. *Gallijambus*.

GALLICAE, arum, f. genus calceamenti, quo utebantur Galli, & paulatim Romani quoque adsuebuerant. *Cic. 2. Phil. c. 30.* Nam quod quaerebas, quomodo redissem, primum luce, non tenebris, deinde cum calceis & toga, nullis nec gallicis nec lacerna. *& mox.* Per municipia coloniasque Galliae cum gallicis & lacerna cucurristi. Al. leg. *caligis*: sed hunc ipsum locum *Gell. l. 13. c. 21.* referens, *gallicis* habet: docetque simul, verbum esse novum, non diu ante Ciceronis aetatem usurpari coeptum: esse autem ex eorum calceamentorum genere, quibus plantarum calces tantum infimae teguntur, cetera prope nuda, & teretibus habenis vincta sunt, quae Latino vocabulo *soleae*, Graeco *crepidae* & *crepidulae* dicuntur. Porro ex *Cicer.* discimus, probro fuisse, si Romanus civis, praesertim aliqua dignitate, aut honoribus externo hujusmodi cultu uteretur.

GALLICANUS, a, um, qui est in Gallia, quemadmodum *Hispaniensis*, qui in Hispania est. *Cic. 2. Catil. c. 3.* Itaque ego illum exercitum & Gallicanis legionibus, & hoc delectu, quem in agro Piceno, & Gallico Q. Metellus habuit, & his copiis, quae a nobis comparantur, magnopere contemno. *Id. pro Quint. c. 4.* Cum de societate inter se multa communicarent, & de tota illa ratione atque re Gallicana. *Id. in fragm. orat. in Pisonianae* apud *Ascon.* Hic cum ad Padum Placentiae forte consedisset, paucis post annis in eam civitatem ascendit. Prius enim Gallus, dein Gallicanus, extremo Semiplacentinus haberi coeptus est. *h. e.* in Gallis cisalpinis habitans. V. *Ascon.* ¶ Sumitur & pro Gallico. *Catull. carm. 42. in quandam.* Puella ridens catuli ore Gallicani. (Gallicos canes in venatu valde utiles, ut qui patulo rictu essent, & morsu capiendis feris apprime idonei, laudant *Ovid. 1. Metam. v. 533.* & *Martial. l. 3. epigr. 47.*) *Apul. l. 10. Metam.* Gallicana jumenta.

GALLICE, adverb. Gallorum more. *M. Varr.* apud *Gell. l. 2. c. 25.* A Gallo & Mauro Gallice & Maurice dicimus. *Gell. l. 11. c. 7.* Nescio quid Tusce, aut Gallice dicere.

GALLICINIUM, ii, n. *quella parte della notte, quando cantano i galli*, ἀλεκτοροφωνία, pars noctis, qua galli cantant, quae est quarta castrensis vigilia, ut *Plin. l. 10. c. 21.* docet. *Apul. initio l. 8. Metam.* Noctis gallicinio venit quidam juvenis ex proxima civitate. *Ammian. l. 22. c. 14.* (*al. 33.*) Secundis galliciniis videtur primo Solis exortus. ¶ In divisione diei civilis, qui a media nocte incipit, primum diei tempus dicitur mediae noctis inclinatio, deinde gallicinium, inde conticinium, cum & galli conticescunt, &c. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 3. a med.* & *Censorin. de die nat. cap. ult.*

GALLICRUS, uris, n. herba, cujus cacumen pedi galli simile est. *Apul. de herb. c. 44.*

GALLICUS, a, um, adject. ad Galliam pertinens. *Ovid. 4. Fast. v. 362.* Cum tanta Phrygia Gallica distet humus. *Martial. l. 1. epigr. 93.* Dimidiasque nates Gallica palla tegit. *Cic. pro Sull. c. 19.* In agro Camerti, Piceno, Gallico. *Id. 1. de Divin. c. 37.* Brennus, ejusque Gallicae copiae. *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) Gallica verba. *Plin. l. 4. c. 19.* Gallicus oceanus. *h. e.* qui est inter Sequanam, & Pyrenaeum. *Id. l. 31. c. 2. a med.* Gallicus sinus. *golfo di Leon.* *Horat. l. 1. od. 8. v. 6.* Gallica nec lupatis Temperet ora frenis. *h. e.* equos Gallicos, quos ab generositate *Apul. l. 10. Metam.* laudat. *Id. l. 3. od. 16. v. 35.* nec pinguia Gallicis Crescunt vellera pascuis. *h. e.* Galliae cisalpinae, & praecipue Altini, & circa Parmam, & Mutinam, quibus agris lanae celebres, teste *Colum. l. 7. c. 2.* & *Martial. l. 5. epigr. 13.* & *l. 14. epigr. 155.* ¶ Gallicus ventus apud *Vitruv. l. 1. c. 6.* est qui spirat ab oriente Aparctiae seu Septentrionis, & hodie dicitur *Tramontana verso Greco*: medius inter Aquilonem & Aparctiam. ¶ *Gallicus miles*. V. *Gallus*, *i*, in fi.

GALLIENIANUS, a, um, ad Gallienum Imp. R. pertinens. Vetus lapis apud *Grater. pag. 166. n. 2.* & *Mus. Veronens. pag. 197.* Colonia Augusta Verona nova Gallieniana.

GALLIJAMBUS, *& Poetice* Galliambus, i, genus carminis, quod a Gallis Cybeles sacerdotibus canebatur: constat autem iambico metro peculiari, ut *Super alta vectus Atys celeri rate maria*. *Martial. l. 2. epigr. 86.* Nec dictat mihi luculentus Atys Mollem debilitate Galliambon. *Diomed. l. 3. pag. 513. Putsch.* Gallijambum metrum apud Maecenatem tale est, *Ades, inquit, o Cybele, fera montium dea*. Superius comma, quod est, *Ades, inquit, o Cybele*, simile est illi, *voce vertis & Favoni*. Inferius comma superiori simile esset, nisi amisisset ultimam syllabam. Gallijambum aliud ex ipso factum, ei simillimum esset, nisi quod, ut enervatius fieret, & mollius, secunda aut tertia ab ultima syllaba in duas breves geminata est, & factum tale: *Latus horreat flagello, comitum chorus ululet*. Si esset sic: *comitum chorus volet*, esset illi simile, *fera montium dea*. Haec *Diomed.*

GALLINA, ae, f. *gallina*, ἀλεκτορίς, avis domestica. *Plaut. Pseud. 1. 1. 28.* Ao, obsecro hercle, habent quoque gallinae manus? nam has quidem (*tabellas*) gallina scripsit. *Cic. de Senect. c. 16.* Villa abundat porco, haedo, agno, gallina, &c. *de pollami*. *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* Sunt gallinae generum trium, villaticae, & rusticae, & Africanae, &c. V. *Colum. l. 8. c. 2.* ¶ *Gallinae* vox est etiam inter blanditias amantium apud *Plaut. Asin. 3. 3. 76.* Dic igitur me tuum passerculum, gallinam, coturnicem, &c. ¶ *Gallinae albae filius*. h. e. felix, fortunatus, nobilis, quia albae gallinae rariores sunt, & boni ominis. *Juvenal. sat. 13. v. 141.* Quia tu gallinae filius albae, Nos viles pulli nati infelicibus ovis. ¶ Gallina canens ex priscorum superstitione notabat, in illa domo uxorem marito superiorem (al. *superstitem*) fore. Ita *Donat.* ad illud *Terent. Phorm. 4. 4. 26.* Anguis per impluvium decidit de tegulis: gallina cecinit. ¶ Cur Aesculapio immolaretur gallina, V. *Aesculapius*. ¶ *Ad gallinas* villa fuit Romae suburbana ad nonum lapidem, Tiberi imposita, ita dicta, quod ibi Liviae Caesari Augusto pactae, gallinam eximii candoris sedenti in gremium aquila abjecit, laureum ramum rostro tenentem, in omen futurae magnitudinis: quae nutrita tanta pullorum soboles provenit, ut villae nomen fecerit. *Plin. in fi. l. 16.* & *Sueton. in Galb. c. 1.*

GALLINACEUS, a, um, *di gallina*, ἀλεκτορικός, qui ex gallinis est. *Varr. 3. de R. R. c. 9.* Gallinaceis enim pullis bis deni dies opus sunt. *Cic. pro Mur. c. 29.* Gallus gallinaceus. *gallo*. *Lucil.* apud *Non. c. 5. n. 24.* Gallinaceus cum victor se gallus honeste Sustulit in digitos, primoresque erigit ungues. Pro quo dicitur & *gallinaceus* absolute. *Plin. l. 37. c. 10.* Alectorias vocant in ventriculis gallinaceorum inventas. *Colum. l. 8. c. 2.* Gallinacei mares salacissimi. *& cap. 11.* Gallinacea salacitas. ¶ *Gallinaceum lac*, proverbium est, quo rerum omnium copia significatur. *Plin. in proem. Oper.* Ut vel lactis gallinacei sperare possis haustum. *latte di gallina*, γάλα ὀρνίθων.

GALLINARIUS, a, um, *di gallina*, ad gallinas pertinens. *Cels. l. 8. c. 15.* Gallinaria scala. *scala da mano*. scalae breviores, & leviores, cujusmodi sunt, quibus gallinae in tabulata & cubilia gallinarii scandunt. *Colum. l. 8. c. 8. & 10.* Gallinaria vasa. *h. e.* quibus potus praebetur gallinis. *Varr. R. R. l. 3. c. 9.* Gallinarius curator. *gallinajo*. qui & *gallinarius* absolute dicitur. *Cic. 4. Acad. c. 26. extr.*

curr. Quoniam gallinarium invenisti Deliacum illum, qui ova cognosceret. ¶ *Gallinarium*, *ii*, n. *pollajo*, ὀρνιθών, locus, in quo aluntur gallinæ. *Colum. l. 8. c. 3.* Gallinaria constitui debent parte villæ, quæ, &c. Adde *Plin. l. 17. c. 9.* ¶ *Gallinaria insula* est in mari Tusco, contra montes Liguſticos prope Albingaunum: a gallinarum copia dicta: nunc *Gallinara*, & *Isola d' Albenga*. *Varr. loc. cit.* & *Colum. l. 8. c. 2.* ¶ *Gallinaria silva*, cujus meminere *Cicer. Fam. 9. epist. 23.* & *Juvenal. sat. 3. v. 307.* fuit prope Cumas.

GALLINULA, æ, f. *gallinella*, ὀρνιθάριον, diminut. parva gallina. *Arnob. l. 7. pag. 225.* Gallinulam, vitulum concremare. *Avien. in prognost. Arat. v. 387.* (*al.* 1711.) Pectora cum corvo purgat gallinula rostro.

GALLO, as, a. 1. βακχεύω, bacchor, insanio: a Gallis Cybeles sacerdotibus. De participio solummodo exemplum est *Varron.* apud *Non. c. 2. n. 386.* Et deam gallantes vario retinebant studio.

GALLOGRÆCIA, æ, f. provincia Asiæ minoris, quæ & Galatia. V. *Galatia*. *Liv. l. 37. c. 8. Flor. l. 2. c. 11.* & *Velles. l. 2. c. 39.*

GALLOGRÆCUS, a, um, ad Gallogræciam pertinens. *Cic. de Harusp. resp. c. 13.* Brogiterus Gallogræcus. ¶ *Gallogræci* populi sunt Galliæ, qui inde migrantes, in Asiam minorem transierunt, eique regioni dedere nomen, quæ & *Gallogræcia*, & *Galatia* dicta est. Rem narrat pluribus *Liv. l. 38. c. 16.*

GALLULASCO, is, n. 3. dicitur de voce puerorum, quæ circa pubertatem crassior fit, similisque voci galli gallinacei. *Næv.* apud *Non. c. 2. n. 368.* Puer, cujus vox gallulascit.

GALLULUS, a, um, adject. diminut. a Gallus, h. e. Gallicus. *Auson. de Urbib. epigr. 8.* Gallula Roma, Arelas. *h. e.* parva Roma.

GALLUS, i, m. *gallo*, ἀλέκτωρ, avis domestica, quam vulgo *gallum gallinaceum* vocant, ut illum distinguant a Gallis populis, seu Francis, item a Gallis sacerdotibus. *Cic. 2. de Divin. c. 26.* causam explicat, cur ante lucem galli canant. *Martial. l. 9. epigr. 70.* Nondum cristati rupere silentia galli. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 10.* sub galli cantum. ¶ Gallus Marti sacer fuit, quia valde pugnax est, & vigilans, & quia cantu victoriam portendere solet: item Æsculapio, & Noctis deæ, & Laribus, ob vigilem domus custodiam. *Auson. Edyll. 11. v. 27.* ubi fabulam de puero in gallum a Marte converso a *Luciano* narratam designat. *Lactant. sub fin. c. 20. l. 3. Ovid. Fast. 1. v. 455.* & *Juvenal. sat. 13. v. 233.* ¶ *Gallus in sterquilinio suo plurimum potest*: proverb. de eo, qui domi prævalet. *Senec. in Apocolocynt.* ¶ Gallus, Cybeles sacerdos: item Gallus, *h. e.* Galliæ incola. V. *Galli*. ¶ Multa de gallis gallinaceis ac mira *Plin. l. 10. c. 21.* ¶ Est etiam hoc nomine fluvius Phrygiæ, qui in Sagarium influit. Ex eo qui biberint, in furorem ire dicuntur: unde datum nomen Gallis sacerdotibus Cybeles. *Ovid. Fast. 4. v. 364. Plin. l. 5. c. 32. l. 6. c. 1.* & *l. 31. c. 2.* & *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 263.* ¶ Ab hoc flumine dictus est *Gallicus miles* Nestor, qui ad ejus ripas castra habebat Trojam obsidentia. *Propert. l. 2. eleg. 10. v. 48.* Gallicus Iliacis miles in aggeribus. *Brouckhus.* Alii aliter.

GALLUS, a, um, Gallicus. *Martial. l. 5. epigr. 1.* Et tumidus Galla credulitate fruar. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 8. n. 76.* Duæ Gallæ mulieres conventum vitantes. *Nonius* leg. *Gallæ*, quod item fit adjectivum, ea ratione, qua *Libya* citrus pro *Libyca* dictum est a *Varr.* & *Iberia terra* a *Cat.* &c. qua de re V. in *Arabia*.

GALLUS. C. vel Cn. Cornelius Gallus Forojuliensis, orator, & poeta elegantissimus, Virgilii æqualis, cujus de eo est Ecloga decima; ab Augusto præfectus Ægypti creatus, in ea provincia adeo tum offendit, ut sua ipse manibus se coactus sit interficere. Scripsit amorum libros quatuor, & alia, de quibus V. *Fabric. Biblioth. Lat. l. 1. c. 14.* Circumferuntur sub ejus nomine elegiæ aliquot, quas jamdiu illi abjudicarunt viri docti, & cujusdam Maximiani esse dicunt, scriptoris barbari (inquit *Brouckhus. ad Propert. l. 2. el. 25. v. 92.*) lutulenti, ac tantum non stercorei. Unicum Galli fragmentum extat apud *Vib. Sequestr. de fluminib.* ubi ait: Hypanis Scythiæ, qui, ut ait Gallus, *Uno tellures dividit amne duas*. Asiam enim ab Europa separat.

GALUMNA, atis, n. *Martian. Capell. l. 1. pag. 18.* Ipsa vero, tecto capite lacteo quodam galumnate, prænitebat. *Grotius* monet legendum *calammate*, vel *calymmate*, a Græco κάλυμμα.

GAMBA, æ, f. dicitur in jumentis commissura pedis cum crure. *Veget. l. 3. c. 19.* Si laccæ in gambis enatæ fuerint. *Id. l. 1. c. 56. sub fin.* Post quod, admonitus injuria tollit altius crura, & inflexione geniculorum atque gambarum molliter vehit. *Salmas. ad Trebell. Poll. in Galien. c. 16.* docet esse a Græco καμπή, commissura, inflexio. Est autem vox cadentis Latinitatis.

GAMBOSUS, a, um, adject. qui gambam tumidam habet: vox semibarbara. *Veget. rei veterin. l. 3. c. 20.* Si gambosum factum fuerit animal.

GAMELION. onis, γαμηλιών, nomen est mensis apud Atticos, qui Januario respondere dicitur, & sacer esse Junoni, quæ nuptiis præest: a γαμήλιος, nuptialis. Alii volunt respondere Octobri. Latine scriptum legitur *l. 2. de Fin. c. 31.* ubi *Cic.* Epicuri testamentum e Græco interpretatur.

GAMMA, æ, f. γάμμα, nomen Græcum hujus litteræ quæ majori nota hanc figuram Γ habet. *Auson. in Technopægn.* seu *Edyll. 12. de litter. v. 21.* Prævaluit postquam gammæ vice functa prius C. ¶ Apud Agrimensores pro hujusmodi agri forma adhibetur. *Var. Auct. de limitib.* apud *Goes. pag. 278.* Ager in gamma jacet. & *pag. 309.* Termini si transversi positi fuerint, gammum faciunt. *Non usurpaverim*.

GAMMATUS, a, um, adject. gammæ figuram habens, ut Gammatus limes, *Auctor de limitib.* apud *Goes. pag. 228. 255. & 271.* Non usurpaverim.

GANEA, æ, f. & Ganeum, i, n. *nascondiglio sotterraneo*, Antiquis erat locus abditus, ut *Festus* docet, ac velut sub terra: quasi κατὰ τῆς γῆς pro γῆς, vel a γάνα pro γαῖα, terra. *Fest.* huc trahit illud *Terent. Adelph. 3. 3. 5.* Ubi ego illum quæram? credo, abductum in ganeum aliquo. Sed locus hic *Terent.* aptius intelligitur de taberna meretricum, quarum cubicula erant in terra plerumque, sicut cœnacula in superiori ædium parte, ut *ibid. Donat.* docet. Sic *Varr.* apud *Non. c. 3. n. 107.* Qui se in ganeum accensum conjecit amicæ. Est igitur *ganea* idem quod lupanar, & popina, ubi ventri, & Veneri operam dabant, & genio indulgebant, *luogo da tripudio*, *bordello*, *chiasso*, καπηλεῖον, πορνεῖον. Quare derivant alii a γάνος, lætitia, voluptas. *Plaut. Men. 5. 1. 3.* Immersit aliqua se se, credo, in ganeum. *Sueton. in Calig. c. 11.* Ganeas, atque adulteria, capillamento celatus obiret. *Gell. l. 9. c. 2.* Incola sordentium ganearum. ¶ Sæpe *ganea* significat ipsam voluptuosam vitam, quæ in ganeo agitur, luxum cœnarum, helluationem, gulæ studium. *gozzoviglia*, *tripudio*, *il pacchiare*, *spese eccessive*, *lusso in mangiare*. *Cic. in Pison. c. 13.* Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore atque fumo. *Sallust. in Catil. c. 13.* Lubido stupri, ganeæ, ceterique cultus non minor incesserat. *Plin. in Paneg. c. 49.* Rursus te ad clandestinam ganeam, occultumque luxum refers. *Tacit. 2. Hist. c. 95.* Prodigis epulis, & sumptu, ganeaque satiare inexplebiles Vitellii libidines. *Id. 3. Ann. c. 52.* Ventris & ganeæ paratus sermonibus vulgati. *Plin. l. 8. c. 51.* Neque alio ex animali (*porco*) numerosior materia ganeæ. *Sidon. carm. 5. v. 339* quem crapula vexat Et pallens pinguedo tenet, ganeaque perennis, &c. ubi prima syllaba corripitur, cum alias sit longa.

GANEARIUS, a, um, ad ganeam pertinens. *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* Africanæ in triclinium ganearium transeunt e culina. *h. e.* ubi exquisitioribus epulis gulæ studiosi operam dant.

GANEO, onis, m. *bordelliere*, *ghiottone*, *pacchione*, ἄσωτος, qui ganeas frequentat. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 387.* Ganeones nostri, quibus modulus est vitæ culina. *Cic. Catil. 2. c. 4.* Quis ganeo? quis adulter? quæ mulier infamis? quis corruptor juventutis? *Id. pro Sext. c. 52.* Plura dixi, quam dicendum fuit, in luxuriosissimum atque egentissimum ganeonem. *Id. post redit. in Sen. c. 5.* Quo vultu cincinnatus ganeo non solum civium lacrimas, verum etiam patriæ preces repudiavit. *Juvenal. sat. 11. v. 58.* Sed laudem siliquas occultus ganeo: pultes Coram aliis dictem puero, sed in aure placentas. *Terent. Heaut. 5. 4. 10.* Gerro, iners, fraus, helluo, ganeo, damnosus.

GANEUM. V. *Ganea*.

GANGABÆ, arum, m. *facchini*, bajuli, Persarum lingua. *Curt. ad fin. l. 3.* Gangabas Persæ vocant, humeris onera portantes.

GANGARIDES, um, & Gangaridæ, arum, m. Γαγγαρίδες, & Γαγγαρίδαι, populi Indiæ utramque ripam Gangis prope ejus ostia incolentes: quorum qui ad dextram ripam sunt, cognominantur Calingæ. *Plin. l. 6. c. 19.* & *Virg. 3. Georg. v. 27.*

GANGES, gis, m. *Gange*, *Ganga*, Γάγγης, fluv. maximus Indiæ ulterioris, qui illam a citeriore disterminat, ex quo India citerior intra Gangem, ulterior extra Gangem appellatur. Dictus est a Gange Æthiopum rege. Nascitur ex Emodis M. Scythiæ, al. ex Imao, al. ex M. *Dalanguer*, in confinio Tartariæ, & fluens in Mer. per ditiones Magni Mogolis, auctusque plurimis fluminibus in Oceanum Indicum, in sinum ab eo Gangeticum dictum se exoneret. *Virg. 2. Georg. v. 137.* Nec pulcher Ganges, atque auro turbidus Hermus. *Ovid. 5. Trist. el. 3. v. 23.* lato spatiantem flumina Gangen. *Grat. in Cyneg. v. 314.* nardiferumque metunt Gangen. V. *Plin. l. 6. c. 18.*

GANGETICUS, a, um, adject. ad Gangem pertinens. *Colum. l. 8. c. 8. ad fin.* Gangeticæ aves. *Senec. in Med. v. 865.* Gangeticum nemus. *Ovid. 6. Metam. v. 636.* Gangetica tigris. *Sil. l. 3. v. 612.* Gangetica pubes. *Martial. l. 8. epigr. 26.* Gangeticus raptor. *h. e.* venator tigrium circa Gangem. *Auson. Edyll. 11. v. 16.* & *epist. 20. v. 9.* Gangeticus ales. *h. e.* Phœnix.

GANGETIS, idos, f. patronym. *Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 47.* Talis erat domita Bacchus Gangetide terra.

GANGLION, ii, n. γάγγλιον, tumor in capite, vel in collo. *Cels. l. 7. c. 6.* sed Græce. Item nervi alicujus vel ex ictu, vel ex lassitudine contortio, multis quidem omnino partibus corporis, sed præcipue in illibus, et in extremitate manuum, atque pedum. *Veget. l. 2. c. 30. rei Veterin.*

GANGRÆNA, æ, f. *cancrena*, γάγγραινα, cancer, partis alicujus in corpore inflammatio vehemens, atque inde corruptio serpens, & paulatim, nisi succurratur, mortem inferens: a γράω, edo. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 375.* Serpere uti gangræna mala, atque herpes ita posset. *Varr. ibid.* præcidi oportere, si ob eam rem gangræna non sit ad brachium ventura. Adde *Cels. l. 5. c. 26. n. 34.* ¶ Translate *Varro ibid.* Per omnes articulos populi hanc mali gangrænam sanguinolentam permeasse. V. *Gerres*, *sum*.

GANNIO, is, n. *guaiolare*, κνυζάομαι. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5. ad fin.* refert inter ea verba, quæ ab animalium vocibus ficta sunt. *Festus* vero, & *Non. c. 6. n. 10.* docent, proprium esse canum querentium, aut gestientium. Græcum γαῦ - ζειν similem habet sententiam. *Non. ibid.* Varro asinos rudere, canes gannire, pullos pipare, dixit. *Hieronym.* vulpi tribuit, *in vita Hilarion. ante med.* Interdum orantem lupus ululans, vulpecula ganniens transilivit. Sic *Auct. carm. de Philom. v. 59.* fallax vulpecula gannit. V. *Gannitus*. ¶ Transfertur etiam ad homines. *Plaut. in fragm.* apud *Varron. ibid.* Gannit odiosus omni totæ familiæ. *Terent. Adelph. 4. 2. 17.* Quid ille

ille gannit ? quid vult ? Ubi *Donatus* : Gannitus est proprie veluti ploratus vapulantium. *Catull. carm.* 83. *de Lesb. marito*. Gannit & obloquitur. Adde *Juvenal. sat.* 6. *v.* 64. & *Afran.* apud *Non. loc. cit.*

GANNITIO, onis, f. *gagnolamento*, canum querula murmuratio. *Festus* hic, & in *Nictare*.

GANNITUS, us, m. *gagnolio*, gannitio, canum vox aut querula, aut gestiens. *Lucret. l.* 5. *v.* 1069. *de canib.* gannitu vocis adulant. *Martial. l.* 5. *epigr.* 61. *in detractorem*. Allatres licet usque nos, & usque, Et gannitibus improbis lacessas. ¶ Item avium. *Apul. l.* 6. *Metam.* Gannitu constrepenti lasciviunt passeres. ¶ Translate hominum. *Plin. l.* 9. *c.* 5. Nereidis morientis gannitum tristem accolæ audivere longe. Adde *Apul. l.* 2. & 10. *Metam.* ubi eo sensu usurpat, quo *gannio* adhibetur a *Juvenal. sat.* 6. *v.* 64.

GANYMEDES, is, m. Γανυμήδης, filius Trois regis Troadis, nepos Erichthonii, pronepos Dardani, frater Assaraci, & Ili, formosissimus puer, quem cum Jupiter deperiret, jussit in cælum ab aquila portari, & sibi a cyathis esse, repudiato ministerio Hebes, quæ ante illius raptum miscendo nectari præerat. Inter sidera translatus traditur conficere signum illud, quod Aquarium vocamus, quia stellæ illæ suo situ aquam fundentis imaginem videantur referre. *Hygin. fab.* 271. & *Poet. Astron. l.* 2. *c.* 16. & 29. *Ovid. Metam.* 10. *v.* 155. *Id. ibid. l.* 11. *v.* 756. Ilus, & Assaracus, raptusque Jovi Ganymedes.

GANYMEDEUS, a, um, Γανυμήδειος, ad Ganymedem pertinens. *Martial. l.* 8. *epigr.* 39. Et Ganimedea pocula mista manu. *Id. l.* 9. *epigr.* 17. Ganymedeæ comæ. *Id. l.* 7. *epigr.* 49. Et Ganymedeo luceat unda choro. *h. e.* niveis pulcrisque ministris.

GANTÆ, apud Germanos dicuntur anseres candidi, verum minores ceteris. *Plin. l.* 10. *c.* 22. ubi al. leg. *ganzæ*. Vet. Gloss. Ganta, χηναλώπηξ: quasi vulpanser.

GARAMANTES, um, m. pop. Libyæ interioris, qui circa fontes Cinyphi fluv. incolunt, & Syrtim parvam attingunt, quorum Metrop. *Garama* apud ortum fluv. prædicti, ab Hammonis Oraculo itinere 15. dierum. Dicti sunt a Garamante Apollinis filio, qui Garamam urbem condidit. Apud eos dipsades serpentes maximi reperiuntur. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 44. Aut extremi Garamantes. Et in sing. num. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1106. Quidquid sparsus Garamas tenet. Adde *Sil. l.* 6. *v.* 705. & *Plin. l.* 5. *c.* 5.

GARAMANTICUS, a, um, pertinens ad Garamantes, ut Garamantica signa, *Sil. l.* 2. *v.* 142. *h. e.* Africana arma. Garamanticus vates, *Id. l.* 14. *v.* 440.

GARAMANTIS, idis, f. patronym. *Virg.* 4. *Æn. v.* 198. Hic Ammone satus rapta Garamantide Nympha. *Sil. l.* 14. *v.* 498. Garamantide pinu. *h. e.* navi Africana. & *lib.* 15. *v.* 679. Ardebat gemma Garamantide cærula vestis. *h. e.* carbunculis, qui apud Garamantas frequentes. *Plin. l.* 37. *c.* 7.

GARGANUS, i, m. *Monte Gargano*, & *Monte di S. Angelo*, mons Apuliæ Dauniæ, inter Sipontum, & Hyrium. *Horat. l.* 2. *od.* 9. *v.* 7. Aquilonibus Querceta Gargani laborant. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 106. Garganum Alpinis, Apenninumque nivalem Permistis sociate jugis. ¶ Adjective *Sil. l.* 9. *v.* 33. cum spargere primis Inciperet radiis Gargana cacumina Phœbus.

GARGARA, orum, n. τὰ Γάργαρα, cacumen montis Idæ, in Troade, cum oppido cognomine, quod agrum circa habet feracissimum. *Virg.* 1. *Georg. v.* 103. ipsa suas mirantur Gargara messes. Adde *Plin. l.* 5. *c.* 30. *Macrob. Saturn. l.* 5. *c.* 20. & *Stat.* 1. *Theb. v.* 549.

GARGARICUS, a, um, adject. ad Gargaram montem pertinens, ut Gargaricus lucus, *Auson. epist.* 25. *v.* 16.

GARGARIDIO, as, est gutture eliquare, vel proferre aliquid sono, qualis solet esse fauces colluentium: a *gargarizo*, vel a γαργαρεών, gurgulio. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 371. Quinctiporis Clodiani forias, ac poemata ejus gargaridians, dicens, o fortuna, o fors fortuna. Alii leg. *garriditans*. Alii aliter. est enim locus admodum incertus, & corruptus.

GARGARISMA, atis, n. *gargarismo*, γαργάρισμα, illud, quod in gargarizatione adhibetur. *Theod. Priscian. l.* 1. *c.* 25.

GARGARISMATIUM, ii, n. γαργαρισμάτιον, gargarizatio. *Marcell. Empir. c.* 14. *ante med.* Aliqua re pro gargarismatio uti.

GARGARIZATIO, onis, f. *gargarizzamento*, γαργαρισμός, actus gargarizandi. *Cels. l.* 5. *c.* 22. *extr.* Gargarizationes facere. *Plin. l.* 23. *c.* 8. *sub fin.* Folia decocta uvam cohibent gargarizatione. *Id. l.* 30. *c.* 4. Gargarizatio lactis.

GARGARIZATUS, us, m. idem ac gargarizatio. *Plin. l.* 28. *c.* 12. in sexto casu singulari.

GARGARIZATUS, a, um, *gargarizzata*, particip. a gargarizo. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Sedat anginas gargarizatum. Adde *lib.* 30. *c.* 4.

GARGARIZO, as, a. 1. *gargarizzare*, γαργαρίζω, est liquorem ore haustum sæpe ad gurgulionem, idest guttur revocare: a γαργαρεών, gurgulio. *Cels. l.* 4. *c.* 2. *sect.* 1. In vetusto capitis dolore communia sunt sternutamenta excitare, inferiora vehementer refricare, gargarizare his, quæ salivam movent. *Id. ibid. c.* 4. Hyssopum, vel nepetam, aut ficus cum mulsa decoquere, eaque gargarizare. *Id. l.* & *cap.* 6. *sect.* 26. Gargarizare ex lenticula. & *sect.* 29. ex sinapi. *Plin. l.* 20. *c.* 22. Sinapi ad uvam gargarizatur cum aceto. & *cap.* 9. Succus gargarizandus, bibendusque.

GARGETTIUS, ii, gentile nomen, Γαργήττιος. Apud *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 94. & *l.* 2. *silv.* 2. *v.* 113. & *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 16. Epicurus vocatur *senex Gargettius*: a loco ubi natus. V. *Epicurus*.

GARGILIANUS, a, um, ad Gargilium pertinens, quod est nomen viri proprium, ut Gargilianus fundus, *Scævola Dig. lib.* 32. *leg.* 39.

GARGILIUS MARTIALIS de hortorum cultura scripsit, & si fides est *Servio*, designatur a *Virgilio* 4. *Georg.* ubi ait *vers.* 147. Verum hæc ipsa equidem spatiis exclusus iniquis Prætereo, atque aliis post me memoranda relinquo. Meminit ejus sæpe *Palladius*. ¶ Sub hoc nomine editum est etiam fragmentum *de cura boum*, barbarie ac solœcismis passim fœdatum, corruptisque lectionibus adeo scatens, ut nulli pæne usui Latine scribentibus esse possit.

GARRIDITANS. V. in *Gargaridio*.

GARRIO, is, ivi, itum, a. 4. *garrire*, *cianciare*, *stridere*, videtur esse ex iis verbis, quæ ab animalium vocibus ficta sunt, ut *gannio*, *pipio*, *rudo*, *balo*, & hujusmodi. Itaque dicitur de avibus cantillantibus. *Apul. in Florid. n.* 17. (*al. l.* 3.) Lusciniæ canticum adolescentiæ garriunt. ¶ Et de strepentibus ranis. *Martial. l.* 3. *epigr.* 93. Meliusque ranæ garriunt Ravennates. ¶ Ad homines transfertur sæpissime, & significat loquendo strepere, inepte loqui, plura verba facere, blaterare, ubloqui, *cicalare*, *ciarlare*, ἀδολεσχεῖν. *Petron. in Satyr. c.* 55. Et, quam in præcipiti res humanæ essent, vario sermone garrimus. *discorriamo*. *Cic.* 12. *Attic. ep.* 1. Cum coram sumus, & garrimus quidquid in buccam. & *l.* 6. *ep.* 2. *extr.* Cupiebam etiam nunc plura garrire: sed lucet, urget turba, festinat Philogenes. *Id.* 2. *de Orat. c.* 5. In gymnasiis philosophi garrire cœperunt. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 77. Garrire aniles fabellas. & *l.* 1. *sat.* 10. *v.* 41. Comis garrire libellos. *h. e.* faceto comœdias garrulas, & festivas. *Plaut. Aulul. a.* 5. *v.* 21. nugas. *Martial. l.* 5. *epigr.* 61. Garrire quippiam alicui in aurem. *susurrar all' orecchio*.

GARRITUS, us, m. *cicalamento*. *Sidon. l.* 8. *ep.* 6. *circa med.* Garritui frena stringere.

GARRULITAS, tis, f. *garrulità*, *cicalamento*, *loquacità*, ἀδολεσχία, actus ipse garriendi. Proprie dicitur de avibus: translate de hominibus. *Ovid. in fi. l.* 5. *Metam.* Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit, Raucaque garrulitas, studiumque immane loquendi. *Plin. l.* 10. *c.* 12. Cornix inauspicatæ garrulitatis. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Extemporalis garrulitas circulatoriæ jactationis est. *Plin. l.* 29. *c.* 1. Horum placita Chrysippus ingenti garrulitate mutavit. *h. e.* verborum farragine. *Martial. l.* 5. *epigr.* 53. Auctoris pereant garrulitate sui. ¶ In pueris festivitas est. *Sueton. in Aug. c.* 83. Pueros garrulitate amabiles. Adde *Senec. de consol. ad Helv. c.* 16. *a med.*

GARRULUS, a, um, *garrulo*, proprie de avibus dicitur, quæ canendo strepunt, ut *garrio*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 307. Garrula hirundo. *Phædr. l.* 3. *fab.* 16. *v.* 10. cicada. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 5. *v.* 12. cornix. *Plin. sub fin. l.* 18. in imbre noctua. *Id. l.* 10. *c.* 29. Garrulus cantus lusciniæ. ¶ Transfertur ad alia, quæ murmurant, strepuntve. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 316. Garrulus rivus. *Nemesian. ecl.* 1. *v.* 30. vento garrula pinus. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 30. fistula. *h. e.* sonans, arguta. & *lib.* 3. *el.* 4. *v.* 38. lyra. *Martial. l.* 14. *epigr.* 167. plectra. & *epigr.* 54. sistra. & 169. Garrulus anulus. ¶ Ad homines quoque verbosos, loquaces, blaterantes, *garrulo*, *ciarlone*. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 21. *extr.* Ut hujus infantiæ garrulam disciplinam contemneremus. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 18. verbosi garrula bella fori. *Id.* 1. *Amor. el.* 12. *v.* 23. Garrula vadimonia. & *l.* 2. *el.* 2. *v.* 44. lingua. *Senec. in Herc. Fur. v.* 193. fama. *Propert. l.* 3. *el.* 22. *v.* 18. hora. *h. e.* quæ garriendo ducitur. ¶ *Garruli pueri* sunt in deliciis. *Tibull. l.* 1. *el.* 5. *v.* 25. consuescet amantis Garrulus in dominæ ludere verna sinu. ¶ Speciatim sic dicitur, qui arcana continere nescit. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 69. Percontatorem fugito. nam garrulus idem est, Nec retinent patulæ commissa fideliter aures. *Terent. Adelph.* 4. 4. 14. Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem, ac fieret palam. ¶ Addit *Nonius c.* 4. *n.* 200. sumi etiam pro cordato, afferens illud *Varronis*: In hac civitate tum regnabat Dionysius, homo garrulus & acer.

GARUM, i, n. *sorta di concia*, *salsa*, *saporetto*, γάρος, liquamen ex intestinis piscium, sanguine, ceterisque, quæ abjicienda forent, sale maceratis: dictum a garo pisce, ex quo primum fieri cœpit: deinde nomen retinuit, quamvis ex aliis piscibus fieret, præcipue vero ex scombro laudatissimum in Carthaginis Spartariæ cetariis: *Sociorum* id appellabatur, singulis millibus nummum permutantibus congios fere binos. Nec liquor ullus, præter unguenta, majore in pretio esse cœpit. Hæc *Plin. l.* 31. *c.* 7. *extr.* & 8. ex cujus verbis satis colligi videtur, ideo *garum Sociorum* appellatum, quia ab Sociis populi R. Romam mittebatur. *Martial. l.* 13. *epigr.* 102. Exspirantis adhuc scombri de sanguine primo Accipe fastosum, munera cara, garum. *Id. l.* 7. *epigr.* 26. *de apro condiendo*. Sed coquus ingentem piperis consumet acervum, Addet & arcano mista Falerna garo. *Senec. ep.* 95. *ante med.* Illud Sociorum garum, pretiosam malorum piscium saniem, non credis urere salsa tabe præcordia? Adde *Horat. l.* 2. *sat. ult. v.* 46. & *Auson. ep.* 21. ubi significat, hoc liquamen Latino vocabulo carere (nam *garum* Græcum est) muriam autem minus apte dici. hæc enim a thynnis fiebat, & multo minoris emebatur. *Martial. l.* 13. *epigr.* 103. *de muria*. Antipolitani, fateor, sum filia thynni: Essem si scombri, non tibi missa forem.

GARUMNA, æ, *la Garonna*, fluvius Aquitaniæ, ex Pyrenæis montibus oriens, & in Oceanum latissimo ostio incurrens. *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 2. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 11. Testis Arar, Rhodanusque celer, magnusque Garumna.

GARUS, i, m. γάρος, piscis ex genere locustarum, ex cujus intestinis garum fiebat. *Plin. l.* 31. *c.* 8. & *l.* 32. *c. ult.*

GARYOPHYLLON, i, n. *garofano*, *gherofano*, καρυόφυλλον, genus aromatis in India nascentis, piperis grano simile, sed grandius & fragilius. Tradunt, in Indico luco id gigni. Advehitur odoris gratia. Ita *Plin. l.* 12. *c.* 7. ubi notat *Harduin.* quod eodem nomine ad

nos

nos affertur, & in condituris adhibetur, aliud omnino esse. Forlasse autem esse id, quod *cubebe* ab aliis nominatur. ¶ Flos ille, qui hoc nomine apud nos nascitur, a similitudine odoris appellationem traxit.

GASTER, eris, *&* stri, f. *ventre*, *γαστήρ*, venter. Græca vox. *Cœl. Aurel. Tard. l. 3. c.* 8. Rotunda atque exstans instar secundum gastera. ¶ Item genus vasis ventriosi. *Petron. in Satyr. c.* 79. Per omnes scrupos, gastrorumque eminentium fragmenta. Al. aliter leg.

GAU pro gaudium. V. *Cal*.

GAUDEBUNDUS, a, um, adject. gaudio gestiens. *Apul. l.* 8. *post init.* Futuræ soboli gaudebundus. Legitur & *gaudibundus*.

GAUDENS, entis, *godente*, *allegro*, qui gaudet. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 4. Cum Musis nos delectabimus animo æquo, imo vero etiam gaudenti, ac libenti. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 55. Sic mitis vultus, veluti de pectore gaudens Hortetur mensas. *Propert. l.* 3. *el.* 22. *v.* 9. Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 45. gaudentes rure Camenæ. *dilettantisi*. & *lib.* 1. *od.* 1. *v.* 11. Gaudens agros sarculo findere. *&* *lib.* 3. *od.* 14. *v.* 5. Unico gaudens mulier marito. *paga e contenta*.

GAUDEO, es, gavisus sum, n. a. *godere*, *esser allegro*, *sentir piacere*, *χαίρω*, lætus sum, animi voluptate perfundor, lætor: cui contrarium est *mæreo*. Est ἀπὸ τοῦ γαίρειν, ut *Festo* placet: vel a γαθέω pro γηθέω, idem significante, ut aliis. *Cæs. ad Cicer. post epist.* 16. *l.* 9. *Attic.* Meum factum probari abs te, triumpho & gaudeo. *Al. leg.* triumpho gaudio. *Cic.* 3. *Q. Fr. ep.* 1. *ante med.* Quod scribis, te a Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo. *Id.* 3. *de Legib. c.* 1. Sane gaudeo, quod te interpellavi. *Id.* 9. *Attic. ep.* 7. *ad fin.* Bonis viris probari, quæ adhuc fecerimus, valde gaudeo. *Lucret. l.* 3. *v.* 72. gaudent in tristi funere fratris. *Horat. l.* 1. *ep.* 8. Celso gaudere, & bene rem gerere Albinovano. *χαίρειν, καὶ εὖ πράττειν*, formula salutationis initio epistolarum, a Græcis sumpta. ¶ Cum dativo *Lucret. l.* 3. *v.* 146. & sibi gaudet. *h. e.* secum. ¶ Cum ablativo *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion. v.* 12. Salve, Sirmio, atque hero gaude. *h. e.* ob reditum heri. *Cic. pro Marcell. c.* 6. Gaude isto tuo tam excellenti bono. *Id.* 1. *de Fin. cap.* 11. Cum privamur dolore, ipsa liberatione & vacuitate omnis molestiæ gaudemus: omne autem id, quod gaudemus, voluptas est. ¶ Cum accusativo *Terent. Eun.* 5. 9. 11. Hoc aliud est, quod gaudeamus. *Id. Andr.* 2. 2. 25. Jam id gaudeo. *Stat.* 9. *Theb. v.* 714. Tu dulces lituos ululataque prœlia gaudes. *Cal. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 14. Nunc furit, tam gavisos homines suum dolorem. *Stat. Theb.* 4. *v.* 231. gaudent natorum fata parentes. *Cal. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 2. Ut suum gaudium gauderemus. *Terent. Andr.* 5. 5. *in fin.* Hunc scio mea solide gavisurum gaudia. ¶ *Gaudere in sinu* est secum taciteque gaudere. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 21. Quoniam hæc plausibilia non sunt, in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant. *Tibull. l.* 4. *el.* 13. *v.* 8. Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu. ¶ Differt a *lætor*, quod est ita gaudere, ut in vultu & gestibus lætitiæ signa prodantur: *gaudere* autem, est secum in animo voluptatem percipere. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 47. Quæ perfecta esse, gaudeo, judices, vehementerque lætor. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 31. Atque ut confidere decet, timere non decet; sic gaudere decet, lætari non decet. ¶ A *gratulor*, quod respicit alium, & significat alterius causa lætum esse. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 15. Tibi gratulor, mihi gaudeo. ¶ Aliquando significat delectari, *dilettarsi*. *Cic. in fin. l.* 3. *Offic.* Cum intellexero, te hue scientiæ genere gaudere. *Horat. in art. Poet. v.* 161. juvenis Gaudet equis, canibusque, & aprici gramine campi. *Id. l.* 4. *od.* 8. *v.* 11. Gaudere carminibus. *Id. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 62. Heu, Fortuna, ut semper gaudes illudere rebus humanis. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 235. sanguine. ¶ Transfertur ad inanima. *Martial. l.* 13. *epigr.* 16. brumali gaudentia frigore rapa. *Plin. l.* 12. *c.* 15. Myrrha gaudet rastris, atque ablaqueationibus. *&* *l.* 19. *c.* 8. Humore omnia hortensia gaudent. *&* *l.* 18. *c.* 17. *ad fin.* Solum gaudet aquari. *Stat. Theb.* 6. *v.* 847. Postquam oleo gavisa cutis. *Claudian. in Consul. Probi, & Olybr. v.* 115. dominum gavisa coronat Terra suum, surguntque toris majoribus herbæ. ¶ Particip. *gaudendus* passiva significatione. *Symmach. l.* 3. *ep.* 29. Ista pars gaudenda mihi potius, quam, &c. ¶ Olim præteritum habuit *gavisi*. *Liv. in Odyss.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 868. *Putsch.* Quoniam audivi paucis, gavisi. *L. Cass. Hemina ibid.* Idque admiratum esse, gavisi.

GAUDIALIS, le, adject. ad gaudium pertinens. *Apul. l.* 8. *Metam.* Gaudiales instruunt dapes. Adde *sub fin. l.* 2. & *l.* 11.

GAUDIBUNDUS. V. *Gaudebundus*.

GAUDIMONIUM, ii, n. gaudium. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 61. *Burm.* Jamdudum gaudimonio dissilio.

GAUDIUM, dii, n. *allegrezza*, *gaudio*, *χαρά*, *χάρμα*, est affectio animi alicujus præsentis boni opinione concepta, & proprie cum exhilaratus animus aliqua re, neque tamen ita ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Differt a *lætitia*, quia, ut ait *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 6. cum ratione animus movetur placide atque constanter, tum illud gaudium dicitur: cum autem inaniter & effuse animus exsultat, tum illa lætitia gestiens, vel nimia dici potest. Quare ut addit *Non. c.* 5. *n.* 91. gaudium in sapiente, & in rebus bonis semper est: lætitia etiam in malis rebus esse potest. Hoc tamen discrimen sæpe negligitur. *Sallust. in Catil. c.* 49. Plebes veluti ex servitute erepta, gaudium atque lætitiam agitabat. *Plaut. Pœn.* 5. 4. 105. Lætitia & gaudiis quem afficere. *Terent. Adelph.* 8. 4. 45. Lacrimare gaudio. *d' allegrezza*. *Id. Heaut.* 2. 3. 67. Præ gaudio, ubi sim, nescio. *Id. Andr.* 2. 2. 2. Alicujus animum gaudio explere. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 14. Cumulari gaudio. *Id.* 5. *Fin. c.* 24. Compleri gaudio. *Id. Catil.* 3. *c.* 10. Gaudiis exsultare. *Id. l.* 2. *Fam. ep.* 9. Nimio gaudio pæne desipere. *Id. pro Cluent. c.* 5. triumphare. *&* 10. *Fam. ep.* 12. efferri. *Q. Cic. ad Fratr. l.* 16. *ep.* 16. exsilire. *Cic. l.* 9. *ep.* 14. cumulari. *Id.* 5. *de Fin. c.* 24. Quempiam gaudio afficere. *Plaut. Pœn.* 5. 4. 88. oblectare. *&* *vers.* 47. Gaudio esse alicui. *Terent. Eun.* 5. 9. 5. Esse in gaudiis. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 698. Gaudium capere. *Plin. l.* 16. *c.* 25. sentire. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 60. & *Senec. ep.* 59. percipere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 506. pertentant gaudia pectus. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 55. Additæ erga Germanicos exercitus laudes, gratesque: & missa legatio, quæ gaudio fungeretur. *h. e.* gratularetur. ¶ Speciatim dicitur de turpi voluptate. *Sallust. in Jug. c.* 2. Dediti corporis gaudiis, per luxum & ignaviam ætatem agunt. Adde *Horat. Lucret. Catull. Ovid. Petron. Liv. Propert. Martial.* ¶ Translate *Plin. l.* 16. *c.* 25. Flos est gaudium arborum. *Id. in præfat. l.* 20. Adamas opum gaudium. *Id. l.* 16. *c.* 25. Gaudia annorum. *h. e.* tempore veris.

GAVIA, æ, f. *λάρος*, avis genus in petris nidificans. *Plin. l.* 10. *c.* 32. *&* 74. & *Apul. l.* 5. *Metam.*

GAVIANUS, a, um, ad Gavium pertinens; quod est nomen R. civis propr. *Lactant. l.* 4. *c.* 18. Non enim Gavianam crucem describimus, quam M. Tullius, &c. Vide, sis, *Cicer. Verr.* 7. *c.* 61. 62. *&* 63.

GAVISUS. V. *Gaudeo*.

GAULUS, i, m. *γαῦλος*, genus navigii pæne rotundum, inquit *Festus*. Ejus meminit etiam *Gell. l.* 10. *c.* 25. ubi navium appellationes varias recenset. ¶ Item genus poculi, a figuræ similitudine. *Plaut. Rud.* 5. 2. 32. Sinum, epichysis, cantharus, gaulus, cyathusque.

GAUNACE, es, f. *vel* Gaunacum, ci, n. stragulum, aut sagum altera parte villosum. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 35. ubi *Scalig.* legit Gaunacumma. Sed vox est peregrina, ipso *Varrone* teste. *Turneb.* quoque leg. *gaunacum*, & confirmat illo *Hesychii*: Γαυνάκαι στρώματα, ἢ ἀμφίβολον ἐπιδύματα. ¶ Quod in vet. Lap. apud *Donium class.* 8. *n.* 69. legitur: C. Pettius Celer gauncarius, *Gorius* censet legendum *gaunacarius*, h. e. gaunacarum artifex.

GAURANUS, a, um, ad Gaurum montem pertinens, qui est in Campania, inter Puteolos & Lucrinum lacum, vinis nobilis. *Plin. l.* 14. *c.* 3. Gauranæ vites. *&* *cap.* 6. Gauranum vinum. *Stat. l.* 8. *Theb. v.* 546. Gauranus mons.

GAURUS, i, m. mons Campaniæ. V. vocem præced. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 14.

GAUSAPA, æ, *&* Gausape, es, f. *&* Gausape, is, n. *&* Gausapum, i, n. ὁ γαυσάπης, genus panni crassioris, & altera parte villosi, ex quo fiebant stragula tum mensis, tum lectis idonea, itemque vestes, quarum usus in pluvia & frigore. Res erat peregrina, nec nisi sub Augusto Romæ cognita: ditioribusque ex delicatiore lana, & pretioso colore usurpata. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 10. puer alte cinctus acernam Gausape purpureo mensam pertersit. Imitatus *Lucil. l.* 20. apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 870. *Putsch.* Purpureo tersit tunc latas gausape mensas. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Gausapa patris mei memoria cœpere: amphimalla, nostra, sicut villosa etiam ventralia. nam tunica lati clavi in modum gausapæ texi nunc primum incipit. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 300. Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba. *Petron. in Satyr. c.* 28. Involutus coccina gausapa, lecticæ impositus est. *Pers. sat.* 6. *v.* 46. Jam chlamydas regum, jam lutea gausapa captas. *Augustus in testamento* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 80. Gausapes, lodices purpureas, & coloreas meas. *Cass. Sever. ibid.* & apud *Priscian. l.* 7. *pag.* 759. Gausapo purpureo salutatus. *Varro* quoque *ibid. gausapa*, *æ*, f. probat. Gausape quadratum *in lemmate epigr.* 152. *l.* 14. *Martial.* est stragulum sternendo lecto. ¶ *Balanatum gausape* apud *Pers. sat.* 4. *v.* 37. est barba in modum villi propexa, & unguento delibuta.

GAUSAPATUS, gausape indutus. *Senec. ep.* 53. Mitto me in mare, quomodo psychrolutam decet, gausapatus.

GAUSAPILA, læ, f. vestis e gausape. *Petron. in Satyr. c.* 21. Myrtea subornatus gausapila. Al. leg. *gausapina*.

GAUSAPINUS, a, um, qui est e gausape, villosus, ut *pænula gausapina* apud *Martial. in lemmate epigr.* 145. *l.* 14. quæ & gausapina absoluta dicitur. *Id. l.* 6. *epigr.* 59. Et dolet, & queritur, sibi non contingere frigus Propter sexcentas Baccara gausapinas.

GAZA, æ, f. *danaro regio*, *ricchezze*, *tesoro*, *γάζα*, vox Persica, qua regia pecunia significatur, uti docet *Curt. l.* 3. *c.* 13. Unde factum nomen urbi in Palæstina, quod in ea Cambyses rex Persarum, cum armis Ægyptum peteret, opes & pecuniam suam contulerat, ut *Pompon. Mela l.* 1. *c.* 11. & *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 123. narrant. *Nepos in Datam. c.* 5. Pandates gazæ custos regiæ. Adde *Liv. l.* 45. *c.* 41. ¶ Paulatim in Latium transmigravit ad significandam quamcumque pecuniam & copiam. *Virg.* 2. *Æn. v.* 763. huc undique Troia gaza Incensis erepta adytis, mensæque deorum, Crateresque auro solidi, captivaque vestis Congeritur. *Sueton. in Ner. c.* 31. Thesauros antiquissimæ gazæ specubus abditos. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 37. Gazam & paratus regios adjicit. *Martial. l.* 12. *epigr.* 53. incubasque gazæ, Ut magnus draco. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 562. nulla cælum reparabilis gaza. *Virg.* 5. *Æn. v.* 40. & gaza lætus agresti Excipit. ¶ *Serv. ad citat.* 2. *Æn.* singularis tantum numeri esse ait. Atqui in plurali bis usurpavit *Horat. l.* 1. *od.* 29. *v.* 2. & *l.* 2. *od.* 16. *v.* 9. ter *Senec. in Phœniss. v.* 504. *in Herc. Fur. v.* 167. & *in Med. v.* 485. semel *Lucret. l.* 2. *v.* 37. &c.

GAZETICUS, a, um, adject. ad Gazam Palæstinæ urbem pertinens, ut Gazetica vina, quæ optima circa illius urbis loca gignebantur. *Sidon. carm.* 17. *v.* 15. Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna.

G E

GEBENNICUS, a, um, ad Gebennam pertinens, qui mons est Galliæ, in Provincia trans Rhodanum. *Pompon. Mela l. 2. c. 5.* Gebennici montes. *Lucan. l. 1. v. 435.* Gens habitat cana pendentes rupe Gebennas. ¶ Legitur etiam *Cebenna*, & *Cebennicus*.

GEHENNA, *vel* Geenna, f. γέεννα, vallis apud Hierosolymam, ubi Baal colebatur, ubi ipsi Hebræi filios suos immolaverunt. Dicta est quasi Vallis filiorum Ennon. Translate sumitur pro loco futurorum suppliciorum & pœnarum perpetuarum, quibus improbi cruciandi sunt, quia Deus minatus fuerat, vallem illam impleturum cadaveribus mortuorum. *Hieron. Tertull. Prudent. Sedul. & Auson. in Ephemerid. in Orat. v. 65.*

GELA. } V. in *Gelous*.
GELAS. }

GELASCO, is, n. 3. *agghiacciarsi*, πήγνυμαι, gelu astringi. *Plin. l. 14. c. 21.* Vini natura non gelascit.

GELASIANUS, i, m. *buffone*, mimus: a γελάω, rideo. *Sidon. carm. 23. v. 301.* Mimos, schœnobatas, gelasianos.

GELASINUS, i, q. d. ridiculus: a γελάω, rideo. *Martial. l. 7. epigr. 24.* Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti: Nec grata est facies, cui gelasinus abest. *h. e.* cui deest alios irridendi, pungendique facultas. ¶ *Gelasinos* quidam esse dicunt dentes primores, qui in risu & scommate nudantur.

GELATIO, onis, f. *freddo*, *gelo*, ἔμπηξις, actus gelandi, gelu, & ipsa concretio aquæ. *Plin. l. 17. c. 24. a med.* Si protinus editis fructibus gelatio magna consecuta est. *Scribon. Larg. compos. 179.* Cicutam potam artuum gelatio insequitur. *intirizzimento*.

GELATUS, a, um, *gelato*, *congelato*, πηγείς, frigore astrictus. *Plin. l. 8. c. 28.* Amnes gelati lacusque. *Martial. l. 5. epigr. 9.* manus Aquilone gelatæ. *Colum. l. 10. v. 397.* Gelatum lac. *Id. l. 7. c. 8. sub fin.* Caseus paulum gelatus in mulctra. ¶ Translate *Stat. l. Theb. 4. v. 404.* sic fata gelatis Vultibus. *h. e.* pallore suffusis. *Lucan. l. 7. v. 339.* stat corde gelato Attonitus. *h. e.* timoris pleno. *Id. l. 6. v. 541.* gelatos orbes effodere. *h. e.* frigidos oculos, & emortuos.

GELENSIS, e, ad Gelam urbem pertinens, de qua V. in *Gelous*. ¶ *Gelenses*, *ium*, sunt ejus urbis incolæ. *Cic. Verr. 5. c. 43. & 6. c. 33.*

GELICIDIUM, ii, n. *agghiacciamento*, *ghiaccio*, *brinata*, πάχνη, αἴθριος, dicitur cum initio hiemis ros e cælo gelatus decidit. *Cato R. R. c. 65.* Si gelicidia erunt, cum oleam coges. *Colum. sub initio cap. 2. l. 11.* Pruinæ & gelicidia nocturna. *Id. ibid. sub fin. cap. 3.* Ne autumnalia satio hiemis gelicidiis peruratur. Adde *Vitruv. l. 2. c. 7.*

GELIDE, adverb. *freddamente*, ψυχρῶς, frigide. Translate *Horat. in ar. Poet. v. 171.* Vel quod res omnes timide gelideque ministrat.

GELIDUS, a, um, *freddo*, *gelato*, *fresco*, κρυερός, gelu obnoxius. Plus est quam *frigidus*. Frigida enim multa sine gelu esse possunt. Promiscue tamen nonnunquam adhibentur. *Plin. initio ep. 6. l. 5.* Cælum est hieme frigidum, & gelidum, & myrtos, oleas aspernatur, & respuit. *Cic. 2. de Legib. c. 3.* Fibrenus præcipitat in Lirem, & multo gelidiorem facit. *Id. 2. de nat. Deor. c. 39.* Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores perlucidos amnium. *Valer. Flacc. l. 6. v. 100.* gelidum flumen securi eruere. *agghiacciato*. *Virg. 1. Georg. v. 287.* Gelida nox. *& l. 2. v. 263.* gelidæ pruinæ. *& vers. 488.* valles. *& vers. 202.* gelidus ros. *& l. 8. Æn. v. 343.* gelida rupes. *& ibid. v. 597.* gelidus amnis. *& vers. 28.* gelidique sub ætheris axe. *Horat. l. & od. 1. v. 30.* gelidum nemus. *Virg. 4. Georg. v. 509.* gelida astra. *& l. 1. v. 43.* Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur. *Id. 3. Æn. v. 175.* Tum gelidus toto manabat corpore sudor. *Ovid. 4. Metam. v. 247.* gelidos artus in vivum revocare calorem. *Id. 1. Trist. el. 11. v. 3.* gelidus december. *Id. 3. de ar. am. v. 385.* & *Plin. l. 31. c. 2.* Gelidissimæ aquæ. *Liv. l. 38. c. 27. extr.* Loca gelida propinquitate Tauri montis. *Cic. 1. Catil. c. ult.* gelidam aquam bibere. *acqua fresca*: quæ & *gelida* absoluta dicitur. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 90.* foribusque repulsum Perfundit gelida. ¶ Translate *Ovid. 3. Metam. v. 100.* gelidoque comæ terrore rigebant. *& Heroid. ep. 11. v. 82.* gelidus metus. *& epist. 16. v. 67.* horror. *Virg. 2. Æn. v. 120.* tremor per ossa cucurrit. *Ovid. 1. Fast. v. 98.* gelidum subito frigore pectus erat. *Virg. 5. Æn. v. 395.* gelidus tardante senecta Sanguis hebet. *Horat. l. 2. od. 8. v. 11.* gelida mors. *Ovid. 1. Trist. el. 4. v. 11.* gelidus pallor. *Id. 6. Metam. v. 711.* gelidi conjux Actæa tyranni. *h. e.* Boreæ. ¶ *Gelidai* pro *gelidæ*, *Lucret. l. 3. v. 694.*

GELLIANUS, a, um, ad Gellium pertinens, quod est nomen viri proprium. *Ateius Capito* apud *Gell. l. 13. c. 12.* ubi *Gellianus* nomen est servi ab aliquo *Gellio* ingenuo denominati.

GELLIUS. Aulus Gellius (alii *Agellius*: qua de re V. *Fabric. in biblioth. Lat. l. 3. c. 1.*) Romanus, Grammaticus, vixit sæculo Christi II. sub Impp. Adriano, & Antonino Pio: vita cessit sub Antonino Philosopho. In patria rhetorem audivit Cornelium Frontonem, philosophos vero Athenis Phavorinum, Taurum, & alios. Scripsit *Noctium Atticarum libros viginti*, h. e. commentationes hibernis noctibus lucubrari cœptas, dum Athenis studiorum causa versaretur, continuatas vero etiam postquam Romam rediit: opus variis selectaque omnis antiquitatis eruditione tum Grammatica, tum Historica, tum Philosophica refertum: in quo legendo & delectationis, & utilitatis uberrimus fructus capi potest. Ab *Augustino l. 9. de Civ. Dei, c. 4.* dicitur *vir elegantissimi eloquii, & multæ ac facundæ scientiæ*.

Non est tamen ejus Latina loquendi ratio ubique imitanda. Est enim antiquæ dictionis nimis studiosus: & a priscis durisque Scriptoribus, quos assidue habebat in manibus, ejus nimium oratio colorem traxit. Catalogum quarumdam vocum a solo *Gellio* usurpatarum, quarum multæ barbarismi videri possint, habes apud *citat. Fabric. l. 3. c. 4.* ubi de Censorino agit. ¶ Alii sunt hoc nomine Latini Scriptores multo, quam iste, antiquiores, *Sex. & Cn. Gellius*, ambo historici: quorum pauca exstant fragmenta apud *Aurel. Vict. de Orig. gentis R. c. 16. Gell. Macrob. Charis. Priscian.* &c.

GELO, as, avi, atum, a. 1. *agghiacciare*, πήγνυμι, frigore astringo. *Plin. l. 15. c. 6.* Si gelent frigora, quarto die (*oleam*) premendam. *Colum. l. 9. c. 6.* Alvearia fictilia accenduntur æstatis vaporibus, & gelantur hiemis frigoribus. *Martial. l. 1. epigr. 50. v. 12.* Fluvius, qui ferrum gelat. ¶ Usurpatur & absolute neutrorum more. *Plin. l. 14. c. 3.* Non ante demetuntur, quam gelaverit. *h. e.* frigus & glacies inciderit. *Lucan. l. 9. v. 681.* vultusque gelassent Perseos adversi, si non Tritonia densos Sparsisset crines. *h. e.* in lapides conversi fuissent. ¶ Translate *Stat. Theb. 4. v. 497.* gelat ora pavor, gressusque tremiscunt. *Juvenal. sat. 6. v. 95.* timeat, pavidoque gelantur Pectore, nec tremulis possunt insistere plantis.

GELONI, orum, Γελωνοί, populi Scythiæ Europææ circa ortum Borysthenis, ut est apud *Plin. l. 4. c. 12. ad fin.* quos hostium cutibus equos, seque velare, illos reliqui corporis, se capitum, *Pompon. Mela sub fin. c. 1. l. 2.* tradit. Quibusdam placet esse Lithuanos. *Pictos* vocat *Virg. 2. Georg. v. 115.* scil. stigmata habentes, ut ait *Serv.* Alibi *sagittiferos*, alibi *acres*, 8. *Æn. v. 725.* & *l. 3. Georg. v. 461.* *volucres Lucan. l. 3. v. 283.* *Horat.* vero *ultimos l. 2. od. ult. v. 18.* quia ultimi tunc temporis, qui ab Romanis noscerentur. Dictos volunt a Gelono Herculis filio. ¶ In singulari num. *Virg. 3. Georg. cit.* ¶ Adjective *Grat. in Cyneg. v. 195.* Gelonæ canes.

GELOUS, a, um, ad Gelam pertinens. *Virg. 3. Æn. v. 701.* Apparet Camarina procul, campique Geloi. Est autem *Gela* urbs Siciliæ (cum fluvio cognominis, ut *Id. ibid.* habet) in parte meridionali, condita a Rhodiis. De fluvio *Ovid. 4. Fast. v. 470.* Et te, verticibus non adeunde, Gela. *Plinio l. 3. c. 8.* fluvius *Gelas* est in recto casu.

GELU, n. aut m. indeclin. *ghiaccio*, *gelo*, πάγετος, κρυμός, aqua frigoris concreta. Habet usum in solo sexto casu singulari, ut *tonitru*. *Virg. 2. Georg. v. 317.* Rura gelu tum claudit hiems. *& l. 3. v. 442.* horrida cano Bruma gelu. *& Æn. 9. v. 604.* sævoque gelu duramus & imbri. *Senec. in Thyest. v. 872.* Frigida duro Cynosura gelu. *& in Med. v. 716.* Bruma nivali cuncta constrinxit gelu. *Horat. l. 1. od. 9. v. 3.* geluque flumina constiterint acuto. *Plin. in Paneg. c. 12.* & *Flor. l. 4. c. 12. ante med.* Danubius ripas gelu jungit. *Phædr. l. 4. fab. 18.* Gelu rigens colubra. ¶ Reperitur & *gelus*, us, m. 4. *Cato R. R. c. 40. extr.* Stramentis circumdato, ne gelus noceat. *Plin. l. 8. c. 28. extr.* Aura ad glaciem apposita conjectare altitudinem gelus. Adde *Caton. Acc. Afran.* apud *Non. c. 3. n. 104.* ¶ Item *gelum*, *i*, n. *Lucret. l. 6. v. 155.* geli multus fragor. *& vers. 529.* Et vis magna geli. *& vers. 877.* gelum, quod continet in se, Mittit, & exsolvit glaciem. *Varr.* apud *Non. c. 8. n. 70.* Strata gelo putri montium saxa. *Id. 1. R. R. c. 45.* Vehemens enim gelum radicibus tenellis sub terra, & supra virgultis. ¶ De sola nive. *Stat. 5. Theb. v. 392.* messis amaro Strata gelu. ¶ Translate *Virg. 8. Æn. v. 508.* Sed mihi tarda gelu, sæclisque effœta senectus. *Senec. in Troad. v. 614.* Torpetque vinctus frigido sanguis gelu. *Lucan. l. 4. v. 652.* pectora pigro stricta gelu. *h. e.* frigore mortis.

GEMEBUNDUS, a, um, *gemebondo*, ἀναστένων, valde gemens. *Ovid. 14. Metam. v. 188.* Illa quidem totam gemebundus obambulat Ætnam. Al. leg. *fremebundus*.

GEMELLAR, aris, n. vasis olearii genus: fortasse quod geminam mensuram contineret. *Colum. l. 12. c. 50. circa med.* Rotundum labrum melius est, quam plumbeum quadratum, vel structile gemellar.

GEMELLARIA, æ, f. idem quod gemellar. *Augustin. in Psalm. 136. circa med.* Quam tam cæcus es, ut amurcam fluentem per plateas videas, oleum in gemellaria non videas?

GEMELLIPARA, æ, f. διδυμοτόκος, quæ uno partu duos edit in lucem. Dicitur de Latona, quæ Apollinem & Dianam uno partu edidit. *Ovid. 5. Fast. v. 542.* Curva gemelliparæ spicula ferre deæ.

GEMELLITICUS, a, um, idem quod gemellus, ut Gemelliticus fetus, *in supposit. Plauti Bacch. prol. v. 48.*

GEMELLUS, a, um, *gemello*, δίδυμος, diminut. a geminus. *Virg. Ecl. 1. v. 14.* modo namque gemellos, Spem gregis, ah! silice in nuda connixa reliquit. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 121.* gemella proles. *& epist. 8. v. 77.* gemelli fratres. *& ep. 6. v. 143.* gemellos fetus. *& Metam. 6. v. 712.* gemelli partus. *& lib. 11. v. 316.* gemellos eniti. *Catull. carm. 4. extr.* Gemelle Castor, & gemelle Castoris. ¶ Ponitur & pro valde simili. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 243.* Par nobile fratrum Nequitia & nugis pravorum & amore gemellum. *& l. 1. ep. 10. v. 3.* Ad cetera pæne gemelli. *Martial. l. 12. epigr. 49.* gemelli uniones. *& l. 10. epigr. 92.* gemellæ pinus. ¶ *Cæsar l. 3. B. Civ. c. 4.* vocat *Gemellam legionem*, quæ de duabus una facta est. ¶ *Gemellæ vites* dicuntur, quæ geminas uvas eodem pediculo junctas producunt. *Plin. l. 14. c. 2. Colum. lib. 3. cap. 2.* Sic *Plin. l. 15. c. 14.* Poma cohærentia & gemella, nunquam singula in fetu.

GEMIÆ. V. *Gumiæ*.

GEMINATIO, onis, f. *raddoppiamento*, *ripetizione*, ἀναδίπλωσις, actus geminandi, repetitio, duplicatio. *Cic. 3. de Orat. c. 54.* Geminatio

natio verborum habet interdum vim, leporem alias. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) Geminatione vocalium uti. *& cap.* 5. (*al.* 9.) Geminatio vitii. *Id. l.* 8. *c.* 5. *circa med.* Facit quaedam sententias sola geminatio: qualis est Senecae: salvum me esse, adhuc nec credo, nec gaudeo. *Gell. l.* 13. *c.* 24. An Tullius inani & illepida geminatione junxerit *manubias* & *praedam*.

GEMINATUS, a, um, *raddoppiato*, duplicatus. *Liv. l.* 1. *c.* 25. Geminata victoria. *Cic. l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 5. Geminato sole. *Id. in Partit. c.* 6. Verba geminata, atque duplicata, vel etiam saepius iterata ponantur. *geminato* per figuram repetitionis: *duplicata* conduplicationis. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 220. quam vino pectus tam virgine visa Ardet: & ebrietas geminata cupidine regnat. *& vers.* 258. geminatum vulnus. *Quintil. l.* 2. *c.* 3. onus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 509. geminatus plausus. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 3. Agrippam ignobilem loco, geminatis consulatibus extulit. *replicato: con più d'un consolato.* fuit enim ter consul, teste *Velleio l.* 2. *c.* 90. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 681. Verba sacerdotis referunt geminata. *ripetute.* *Plin. l.* 15. *c.* 13. Nec aliud pomum ingeniosius geminatum est. *moltiplicato, propagato per via d'innesti.* ¶ Poeticum est, & a Graeco ductum, illud *Silii l.* 10. *v.* 514. Quae postquam aspexit geminatus gaudia ductor Sidonius. *h. e.* geminatum gaudium percipiens.

GEMINITUDO, inis, f. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 366. Habeo ego istam, qui distinguam inter vos, geminitudinem. *h. e.* discrimen inter geminos.

GEMINO, as, avi, atum, a. 1. *raddoppiare*, διπλοῦν, duplico: a *geminus*. *Varr. l.* 3. *de R. R. c.* 16. *a med.* Cum plenas alvos habent, & cum illas geminaverint. *Terent. Adelph.* 2. 1. 29. Geminabit (*pugnum*) nisi caves. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 586. Labor geminaverat aestum. *Flor. l.* 1. *c.* 10. Geminare terrorem. *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 8. geminant Corybantes aera. *h. e.* geminatis ictibus pulsant. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 99. geminare honorem. *& l.* 1. *ep.* 2. *v.* 2. genus geminare nobilitate animi. *Id.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 31. decem vitae frater geminaverat annos. *h. e.* viginti expleverat. *Claudian. de B. Ger. v.* 387. Et Trebiam saevae geminassent funere Cannae. ¶ Interdum significat jungere, copulare. *Horat. in ar. Poet. v.* 13. Serpentes avibus geminentur, tigribus agni. *Sueton. in Domit. c.* 7. Gemini legionum castra prohibuit. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 239. dat Juno verenda Vincula, & insigni geminat Concordia taeda.

GEMINUS, a, um, *gemello*, *binato*, δίδυμος, qui una cum alio eodem partu editus est. *Virg.* 8. *Aen. v.* 631. geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. *Id.* 1. *Aen. v.* 178. gemina proles. *Liv. l.* 1. *c.* 6. Quoniam gemini essent, nec aetatis verecundia discrimen facere posset. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *extr.* me Tutum per Aegaeos tumultus Aura feret, geminusque Pollux. *h. e.* Pollux cum Castore, qui gemini sunt. Eadem ratione *geminus Castor* dicitur ob *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 746. Rursus *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 41. Gratia sic fratrum geminorum dissoluta. (V. *Frater.*) *Plaut. Men.* 2. 2. 7. Fratrem quaesitum geminum germanum meum. *Id. Pers.* 5. 2. 49. To. Hic ejus geminus est frater. *Do.* hiccine? *To.* ac geminissimus. ¶ *Gemini* sunt signum caeleste, qui putantur esse Castor & Pollux. V. *Castor*. Alii dicunt, esse Herculem & Apollinem, ut est apud *Varron. l.* 2. *R. R. c.* 1. *ante med.* Alii Triptolemum, & Iasiona, a Cerere dilectos, & ad sidera perlatos, ut ait *Hygin. l.* 2. *Poet. Astron. c.* 22. ¶ Item testiculi, qui & Graece δίδυμοι. *Solin. c.* 13 (*al.* 23.) Fiber ne captus prosit, ipse geminos suos devorat. ¶ Translate *geminus* est par, similis, *simile, eguale:* quia inter geminos similitudo est. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 52. Saepe gemina facie mala negamus esse similia, si sapore sunt alio. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 40. *extr.* Par est avaritia, similis improbitas, eadem impudentia, gemina audacia. *Id. pro Rosc. Com. c. ult.* Simillima enim, & maxime gemina societas hereditatis est. *Id.* 5. *Verr. c.* 66. *extr.* Consors in lucris atque furtis, geminus, & simillimus nequitia, improbitate, audacia. *Id. in Partit. c.* 7. *sub fin.* Memoria est gemina litteraturae quodammodo, & in dissimili genere persimilis. *Al. leg.* germana. *Id. in Pison. c.* 7. Illud vero geminum consilium Catilinae & Lentuli, quod me domo mea expulistis. *Hic quoque al.* germanum. ¶ Saepe est etiam duplex, duo, *doppio, due*. *Virg.* 6. *Aen. v.* 894. Sunt geminae somni portae, quarum altera, &c. *Stat. l.* 7. *Theb. v.* 50. geminumque tenens Discordia ferrum. *Terent. Andr.* 4. 1. 51. Ex una geminas nuptias conficere. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 58. *extr.* Geminum lucernae lumen. *Martial. l.* 1. *epigr.* 53. geminus assis. *h. e.* duo asses. *Virg.* 9. *Aen. v.* 265. Et tripodas geminos, auri duo magna talenta. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 104. maris gemini distinet Isthmos aquas. ¶ Pro *uterque*, vel *ambo*, *Stat. l.* 5. *Theb. v.* 516. *de ingenti angue.* Saepe super fluvios geminae jacet aggere ripae Continuus. *Martial. l.* 10. *epigr.* 20. Et pariter geminas tendis in ora manus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 371. Et gemina auratus taurino cornua vultu Eridanus. *& vers.* 300. geminas nares vitulo obstruere. *Id.* 5. *Aen. v.* 416. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. *& l.* 6. *v.* 789. Huc geminas nunc flecte acies. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 644. Mobilis in gemino cui pede penna fuit. *& l.* 2. *Fast. v.* 154. geminos auferuisse pedes. ¶ Interdum de iis dicitur, quae duplici natura constant. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 35. geminoque huic corpore Triton Praenatet. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 630. geminique tulit Chironis in antrum. *& vers.* 555. Virginibusque tribus gemino de Cecrope natis. διφυής, vel quia enormi fuit longitudine corporis, vel quia duas callebat linguas, Graecam, & Aegyptiam, inquit *Hieronym. in chron. Euseb.* ad ann. mundi CIↃ CIↃ CIↃ DCLX. ¶ Legio Gemina, quae saepe occurrit in antiqu. Inscriptionib. apud *Gruter.* & al. dicta videtur ex eo, quod ex duabus variis bello imminutis conflata sit. ¶ Item de crassis, amplis, obesis, *grasso, o grosso*: quasi duplicatum suae staturae, ac magnitudinis modum habentibus. *Lucret.*

l. 4. *v.* 1161. At gemina & mammosa, Ceres est ipsa ab Iaccho.

GEMISCO, is, n. 3. idem ac gemo. *Claudian. l.* 3. *de rap. Pros. v.* 130. Si buxus inflare velim, ferale gemiscunt.

GEMITUS, us, m. *gemito, sospiro*, στεναγμός, gemendi actus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 9. Ut urbe tota fletus gemitusque fieret. *Id. post redit. in Sen. c.* 7. Dum conticesceret illa lamentatio & gemitus urbis. *Id. de Harusp. resp. c.* 18. Ejulatus & gemitus Philoctetae. *Id. pro Sest. c.* 31. Tota obviam civitas cum lacrimis gemituque processerat. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 24. Gemitus elamentabilis, imbecillus, abjectus, flebilis. *Virg.* 3. *Aen. v.* 39. lacrimabilis. *& l.* 7. *v.* 15. exaudiri gemitus iraeque leonum. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 458. gemitu taurus acerbo implevit arva. *Virg.* 1. *Aen. v.* 489. ingentem gemitum dat pectore ab imo. *&* 10. *Aen. v.* 464. magnumque sub imo Corde premit gemitum. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 400. trahere gemitum. *Virg. Aen.* 11. *v.* 37. ingentem gemitum tollere. *& l.* 6. *v.* 873. quantos ille virum campus aget gemitus! *& l.* 2. *v.* 288. graviter gemitus imo de pectore ducens. *Id.* 3. *Georg. v.* 517. extremosque ciet gemitus. *Petron. in Satyr. c.* 81. Inter tot altissimos gemitus frequenter proclamabam. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 51. gemitur dolor edere cogit. *Id.* 2. *Metam. v.* 622. gemitus alto de corde petiti. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, sonitum gemitui similem edentibus. *Virg.* 2. *Aen. v.* 53. Insonuere cavae gemitumque dedere cavernae. *& l.* 3. *v.* 555. & gemitum ingentem pelagi. *& l.* 9. *v.* 709. collapsa ruunt immania membra: Dat tellus gemitum. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 487. Plaga facit gemitum ceu corpore marmoris icti. ¶ In secunda declinat. *Plaut. Aulul.* 4. 9. 11. Tantum gemiti hic dies mihi obtulit.

GEMMA, ae, f. *gemma, pietre preziose, gioja*, λίθος, lapillus pretiosus, & magis proprie de pellucidis dicitur: inde transfertur ad oculum vitis, quem primo emittit. Sed contra censent alii gemmam proprie de vitibus dici, translata de lapillis pretiosis. V. *Gemmo*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 335. Pampinus trudit gemmas, & frondes explicat omnes. *Cic. Verr.* 6. *c.* 27. Pocula ex auro gemmis distincta clarissimis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 506. Ut gemma bibat. *h. e.* poculo ex gemma facto. Sic *Senec. de Provid. c.* 3. *ad fin.* Gemma ministrare. *Propert. l.* 3. *eleg.* 3. *v.* 26. Nec bibit a gemma divite nostra sitis. ¶ Speciatim dicitur de lapillis, qui anulo includuntur, *pietra da anello*. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *ad fin.* Cylindros ex beryllis facere malunt, quam gemmas, quoniam est summa commendatio in longitudine. Adde *lib.* 31. *c.* 26. a med. & *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 1. & 7. ¶ Dicitur aliquando de margaritis. *Propert. l.* 1. *eleg.* 14. *v.* 12. Et legitur rubris gemma sub aequoribus. *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. Cedet Erythraeis eruta gemma vadis. ¶ Translate ponitur pro praecipuo ornamento. *Martial. l.* 5. *epigr.* 11. Multas in digitis, plures in carmine gemmas Invenies. *Sidon. l.* 4. *ep.* 22. Hesperius gemma amicorum.

GEMMANS, antis, particip. in modum gemmae splendescens. *Colum. l.* 8. *c.* 11. & *Martial. l.* 13. *epigr.* 70. *de pavone*. Miraris, quoties gemmantes explicat alas. *Lucret. l.* 2. *v.* 319. Invitant herbae gemmantes rore recenti. *Manil. l.* 5. *v.* 256. mediis gemmantem floribus hortum. ¶ Item gemmis abundans, vel ornatus. *Id. l.* 4. *v.* 652. in molles Arabes, terramque ferentem Delicias, &c. Leniter affundit gemmantia litora pontus. *Ovid. Metam.* 3. *v.* 264. gemmantia sceptra. ¶ Item gemmas effundens, cum de arboribus sermo est. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *e med.* Gemmantem vineam confodi vetant: decuti enim oculos. *Colum. l.* 4. *c.* 24. a med. Gemmantem oculum excaecare. *Pallad. in Februar. tit.* 32. Sarmenta gemmantia. *& in Novembr. tit.* 12. Surculi rosarum gemmantes. ¶ Item gemmae, seu lapilli naturam imitans. *Plin. l.* 36. *c.* 7. Memphites lapis gemmantis naturae. *h. e.* modum, ac nitorem gemmarum habens.

GEMMARIUS, ii, m. *gioielliere*, gemmarum politor, aut negotiator. Inscript. apud *Donium class.* 8. *n.* 24. M. Lollius Alexander gemmarius.

GEMMASCO, is, n. 3. est gemmas emittere, pullulare, *germogliare*, ἐνοφθαλμίζω. *Plin. l.* 27. *c.* 5. Ut gemmascere incipiens, legatur calamus. *Colum. l.* 5. *c.* 10. Nucem Graecam serito circa Cal. Februar. quae prima gemmascit.

GEMMATUS, a, um, *ornato di gemme, gioiellato*, gemmis instructus & ornatus. *Liv. l.* 1. *c.* 11. Gemmati annuli. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 113. Gemmata monilia. *Plin. l.* 37. *c.* 2. gemmata potoria. ¶ De arboribus *Pallad. in Mart. tit.* 10. *post init.* Melius proveniet, si ponendus ramus gemmata jam matre sumatur. V. *Gemmans*.

GEMMESCO, is, n. 3. gemma fio. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *de draconitide gemma*. Sed nisi viventibus abscissa nunquam gemmescit.

GEMMEUS, a, um, *di gemma*, διάλιθος, qui ex gemma est. *Cic.* 6. *Verr. c.* 17. *extr.* Mittit etiam trullam gemmeam rogatum. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Radix gemmeae rotunditatis. *id est* rotunda in modum gemmae. *Senec. ep.* 110. *a med.* Contemnere aureos lectos, & gemmeam supellectilem. ¶ Item gemmis ornatus, *gioiellato*. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 74. Gemmea purpureis cum juga demit equis. *Martial. l.* 3. *epigr.* 85. *v.* 23. Argutus anser, gemmeique pavones. ¶ Translate est in modum gemmae splendescens, floridus. *Plin. l.* 1. *ep.* 3. Quid illa porticus verna semper? quid πλατανὼν opacissimus? quid euripus viridis & gemmeus? *Id. l.* 5. *ep.* 6. Prata florida & gemmea. *Martial. l.* 10. *epigr.* 3. Quos rumor alba gemmeus vehit penna.

GEMMIFER, a, um, gemmas ferens. *Plin. l.* 37. *c.* 13. Gemmiferi amnes sunt Acesinus, & Ganges. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 2. Et freta gemmiferi findere classe maris. *h. e.* Erythraei. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 448. gemmifera corona. *h. e.* gemmata.

GEMMO, as, n. 1. *germogliare, far la gemma*, dicitur de vitibus gemmam emittentibus: non tamen proprie, sed translate. *Cicero* enim *in Orat. c.* 24. & *l.* 3. *de Orat. c.* 38. τὸ *gemmare vites*, enumerat

inter

inter translationes, quæ vulgo etiam a rusticis usurpantur: & *Quint.* *l.* 8. *c.* 6. necessitate, inquit, rustici dicunt gemmam in vitibus. Ex quo colligitur, vocem *gemma* proprie de lapillis, ex *Tullii*, & *Quintiliani* sententia, translate de vitibus dici: quod alii contra docuerunt, ut in *Gemma* dictum est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 40. Id fit, antequam gemmare, aut florere quid incipit. *Colum. l.* 4. *c.* 27. Ante quam gemment, per divortium veris atque hiemis, quam altissime fodiendæ vineæ sunt. Utroque loco est, qui *germinare* reponit. *Enn.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 81. Pascit purpureis gemmavit pampinus uvis. *h. e.* nituit, tamquam gemmis ornatus. V. *Gemmeus*. *Solin. in fragm.* apud *Pithœum pag. m.* 267. candidus æther Astrigeram faciem nitido gemmavit olympo.

GEMMOSUS, a, um, multis gemmis exornatus. *Apul. l.* 5. *Metam.* Auro facto, gemmosisque monilibus onustas.

GEMMULA, æ, f. diminut. a gemma. *Apul. l.* 10. *Metam.* Quod ver in ipso ortu jam gemmulis floridis cuncta depingeret. ¶ Est nomen Equi Circensis in *Tab. marm.* apud *Gruter. pag.* 341.

GEMO, is, ui, itum, a. 3. *gemere, dolersi*, στενάζω, est præ animi angustia in sonum prorumpere, & queri: a soni similitudine. *Cic. post redit. in Sen. c.* 5. *extr.* Malum suum occulte gemere. *Plaut. Amph.* 5. 1. 47. Uxorem tuam neque gementem, neque plorantem nostrum quisquam audivimus. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 19. Virtutem istam, veniet tempus, cum graviter gemes. *Horat. l.* 4. *od.* 12. *v.* 5. Ityn flebiliter gemens infelix avis. *Phædr. l.* 5. *fab.* 1. *v.* 6. Tacita gementes tristem fortunæ vicem. *& fab.* 7. *v.* 10. Multum gemens. *Claudian. de B. Get. v.* 182. gemit irrita Tempe Thessalus, & domitis irrisam cantibus Œten. *Virg.* 3. *Georg. v.* 226. Multa gemens ignominiam. *Stat.* 1. *Achill. v.* 181. *de equo.* dominoque gemit captivus inire imperia. *Martial. l.* 9. *epigr.* 94. qui servum te gemis esse diu. *Virg.* 11. *Æn. v.* 865. expirans atque extrema gemens. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 37. talia voce gemit. *h. e.* fatur, queritur. ¶ Passive *Cic.* 2. *Attic. ep.* 18. Hic status, qui una voce omnium gemitur, nec verbo cujusquam sublevatur. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 464. Non mea mors illi, verum sua vita gemenda est. ¶ Tribuitur variis animalibus, quorum vox gementi est similis. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 58. Nec tamen interea raucæ, tua cura, palumbes, Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 59. Sive in finitimo gemuit stans noctua tigno. ¶ Item rebus inanimis, quorum sonus veluti laborantium gemitus imitatur. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 10. agitatus inhorruit aer, Et gemuit parvo mota fenestra sono. *Claudian. de III. consul. Honor. v.* 196. Ignifluusque gemit Lipare fumosa cavernis. *Idem in consul. Mall. Theod. v.* 104. quidquid Tyrrhena tunditur unda, Vel gemit Ionia. *Virg.* 3. *Georg. v.* 183. tractuque gementem ferre rotam. *Id.* 6. *Æn. v.* 413. gemuit sub pondere cymba. *Plin. l.* 9. *ep.* 26. Stridunt funes, curvatur arbor, gubernacula gemunt. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 164. cuneisque gemit grave robur adactis. *Id. l.* 6. *v.* 168. rotis gemit intus ager, tremebundaque pulsu Nutat humus. *Horat. l.* 1. *od. ult. v.* 14. gementis litora Bosphori. ¶ Interdum videtur significare, simplicem sonum, aut vocem emittere. *Avian. fab.* 26. Illa (capra) gemens, desiste precor, &c. *h. e.* respondens. *Id. in præfat. extr.* Feras cum hominibus gemere fecimus. *h. e.* loqui. Huc trahi potest illud *Horat. Epod.* 16. *v.* 51. Nec vespertinus circumgemit ursus ovile.

GEMONII GRADUS, Gemoniæ scalæ, & *absolute* Gemoniæ, locus fuit præceps Romæ in Aventino, prope templum Junonis Argivæ, vel, ut alii volunt, in crepidine Capitolii, unde sontium in carcere necatorum cadavera unco impacto tracta præcipitabantur: *gradus* aut *scalæ* dictæ, quia is locus in declivi quosdam veluti gradus habebat, in quibus tamen projecti non consisterent, sed ex uno in alium impingentes desilirent gravius, fœdiusque frangerentur: vel quia quibusdem gradibus ascendebatur: unde ἀναβαθμοὶ Græce nomen habet. *Plin. l.* 8. *c.* 40. Canem nec a carcere abigi potuisse, nec a corpore recessisse abjecti in gradibus Gemoniis. *Harduin.* edidit *Gemitoriis*, quod ita constanter in MSS. legatur: unde colligi, dictum esse locum a gemitu & calamitate; non a quodam Gemonio auctore, ut nonnullis visum est. Sed hoc non placet. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. *n.* 3. Corpus contumelia carceris, & detestanda Gemoniarum scalarum nota fœdavit. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 74. Confossum, & abscisso capite truncum corpus Sabini in Gemonias trahunt. *Sueton. in Tiber. c.* 61. Nemo punitorum non & in Gemonias abjectus, uncoque tractus.

GEMULUS, a, um, adject. gemebundus, gemens. *Apul. in Florid. n.* 13. (*al. l.* 2.) Bubones occinunt gemulo carmine.

GEMURSA, æ, tuberculum sub minimo digito pedis: ita dictum, quod gemere faciat eum, qui id gerat, ut *Festus* tradit. *Plin. l.* 26. *c.* 1. *de elephantiasi.* Et hic quidem morbus celeriter in Italia restinctus est: sicut & ille, quem gemursam appellavere prisci, inter digitos pedum nascentem, etiam nomine obliterato.

GENÆ, arum, f. *palpebre*, βλέφαρα, membranæ tegentes oculos. *Enn.* apud *Fest.* Pandite, sulti, genas, & corde relinquite somnum. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 57. Nec genæ quidem omnibus: ideo neque nictationes, &c. *& mox.* Columbæ utraque gena connivent: crocodili inferiore tantum. Extremum ambitum genæ superioris antiqui cilium vocavere. ¶ Hinc Poetice dicuntur de loco oculorum, vel de ipsis oculis. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 16. Cornicum immeritas eruit ungue genas. *& l.* 3. *el.* 10. *v.* 26. Exustæque tuæ mox, Polypheme, genæ. *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 8. *v.* 66. Et patiar fossis lumen abire genis. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 205. Ut te conspecta, subito (si forte notasti) Restiterim fixis in tua membra genis. ¶ Sæpius sunt partes subjectæ oculis, supra malas: itemque ipsæ malæ (nam hæc, quæ *Festus*, & *Cic.* distinguunt, propter vicinitatem facile confunduntur) exterius, ubi barba nascitur, *gote, guancie, respeal.* Hanc quidam volunt esse primam, propriamque significationem, quod sit a γενειάς, lanugo, prima barba: vel a γένυς, maxilla. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Genæ oculos ab inferiore parte tutantur, subjectæ leviterque eminentes. *Pacuv.* apud *Fest.* Nunc primum opacat flore lanugo genas. *Plin. loc. cit. sect.* 58. Infra oculos malæ homini tantum, quas prisci genas vocabant: XII. Tabularum interdicto, radi a feminis eas vetantes. pudoris hæc sedes. ibi maxime ostenditur rubor. *Horat. l.* 4. *od.* 1. *v.* 34. Manat rara meas lacrima per genas. *Senec. in Oedip. v.* 953. fletu rigare genas. *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 11. succo splendente genas onerare, *imbellettare*. *& eleg.* 10. *v.* 38. lugentes genas tergere. *& eleg.* 11. *v.* 55. flet teneras subtusa genas. *& l.* 3. *el.* 4. *v.* 32. Inficitur teneras ore rubente genas. *Martial. l.* 1. *epigr.* 79. Siccis ipse genis flentes hortatus amicos. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 26. Vincet ubi crasas barba pudenda genas. *& l.* 2. *el.* 14. *v.* 7. Quid si jam canis ætas mea caneret annis, Et faceret scissas languida ruga genas? *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 452. petere ungue genas. *graffiarsi il viso*. & *Heroid. ep.* 14. *v.* 92. ire unguibus in genas. *& l.* 3. *Trist. el.* 3. *v.* 51. lacerare. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 309. conferre genas. *h. e.* osculari invicem. ¶ In singulari numero. *Enn.* apud *Isid. l. Orig.* 11. *c.* 1. atque genua comprimit arta gena. *Id.* apud *Serv. ad* 6. *Æn. v.* 686. imprimitque genæ genam. *h. e.* palpebram palpebræ committit, & connivet. De dormiente enim loquitur. *Sueton. in Claud. c.* 15. *extr.* Libellos jecisse in faciem ejus, ut genam non leviter perstrinxerit.

GENABENSIS, se, adject. ad Genabum pertinens, ut Genabensis cædes, *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 28. ¶ *Genabenses* Genabi incolæ. *Id. ibid. c.* 11.

GENABUM, i, Urbs Carnutum ad Ligerim in Gallia. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 3. &c. ¶ Aliis eadem est, ac Aurelia, *Orleans*: aliis Gyen oppidum. ¶ Dicitur & *Genabus*, *i*, si genuinus est *Lucani* versiculus *l.* 1. *v.* 440. Inclyta Cæsareis Genabus dissolvitur alis.

GENEALOGIA, æ, f. γενεαλογία, *genealogia*, sermo de origine, seu generatione. Vox Græca est, quam quidam Lexicographi perperam *Ciceroni* tribuunt *l.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. V. *Genealogus*. *Messala Corvin. de progen. Aug. c.* 22. Si majorum genealogiam recte complector.

GENEALOGUS, i, m. qui genealogiam enarrat, aut scribit. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. Qui a genealogis antiquis sic nominantur. *Fuit qui preve legeret* genealogiis. *Prudent. in Apotheos. v.* 383. Illud ait genealogus idem. *h. e.* Moyses, qui Genesim scripsit.

GENER, i, m. *genero*, γαμβρός, filiæ meæ maritus: a *genus*, quia ad augendum genus adhibetur: cui respondet socer. *Cic.* 1. *Offic. c.* 35. *extr.* Cum soceris generi non lavantur. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 201. Tum primum generis intulit arma socer. *Martial. l.* 9. *epigr.* 72. Cum gener, atque socer diris concurreret armis. ¶ Non solum autem maritus, sed etiam sponsus filiæ meæ, *gener* vocatur, uti docet *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 6. Atque ita *Virg.* 2. *Æn. v.* 342. Corœbus Mygdonides illis ad Trojam forte diebus Venerat, insano Cassandræ incensus amore, Et gener auxilium Priamo, Phrygibusque ferebat. Ubi *Servius*: Gener dicitur & qui est, & qui esse vult. ¶ Præterea non solum filiæ, sed etiam neptis, & proneptis maritus, tam ex filio quam ex filia editarum, gener est, teste *Ulpiano Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 136. ¶ Ad hæc vir sororis meæ *gener* dicitur a *Justino l.* 18. *c.* 4. & fortasse etiam a *Nepote in Pausan. c.* 1. ¶ Denique etiam nurus meæ maritus *gener* appellari creditur apud *Tacit. Ann. l.* 5. *c.* 6 & *l.* 6. *c.* 8. ubi de Sejano sermo est: tametsi alii aliam ejus appellationis causam afferunt. ¶ Ex his omnibus fit, *generum* dici posse quicumque ab altero uxorem accipit sive filiam sive sororem, sive neptem, nurum viduam, &c. Nam qui dat, patris quodammodo personam gerit. ¶ In dativo plurali *generibus* pro *generis* dixit *Accius* apud *Non. c.* 8. *n.* 33.

GENERABILIS, le, *generabile*, vel *generative*, γεννητικός, qui facile generatur: item qui generandi vim habet. *Plin. l.* 3. *c.* 45. Hic est ille generabilis rerum naturæ spiritus. *Manil. l.* 1. *v.* 141. sitque hæc discordia concors, Quæ nexus habiles, & opus generabile fingit.

GENERALIS, le, *generale*, *universale*, γενικός, καθολικός, universalis, ad omnes pertinens. *Cic.* 1. *Offic. c.* 17. Nam & generale quoddam decorum intelligimus, quod in omni honestate versatur, & aliud huic subjectum, quod pertinet ad singulas partes honestatis. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 5. *leg.* 4. Generalis definitio. *Papinian. lib.* 2. *tit.* 14. *leg.* 40. generale pactum. ¶ Item qui pertinet ad genus. *Cic. l.* 1. *Invent. c.* 8. Cum qualis sit res, quæritur, quia & de vi, & de genere negotii controversia est, constitutio generalis vocatur. *Senec. ep.* 58. *genus generale* appellat, quod Philosophi dicunt *genus generalissimum*. Ejus verba sunt: Quod est, aut corporale est, aut incorporale. Hoc ergo genus est primum, & antiquissimum, &, ut ita dicam, generale: cetera genera quidem sunt, sed specialia. ¶ Item ad cujusque rei genus, naturamque pertinens, genitivus, *naturale*. *Lucret. l.* 1. *v.* 582. variæ volucres, ut in ordine cunctæ Ostendant maculas generales corpori inesse.

GENERALITER, adverb. *generalmente*, *universalmente*, *in genere*, γενικῶς, universaliter, simul omnia sub genere amplectendo. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 26. Nam ipsum quidem generaliter definire difficile est. *Plin. l.* 1. *ep.* 8. Memini te jam quædam adnotasse, sed generaliter: ideo nunc rogo, ut non tantum universitati ejus attendas, verum etiam particulas, qua soles lima, persequaris. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *ante med.* Temporis duplex significatio est. generaliter enim, & specialiter accipitur.

GENERASCO, is, a. 3. *nascere*, γίγνομαι, nascor. *Lucret. l.* 3. *v.* 746. cur omnia membris Ex ineunte ævo generascunt, ingenioque? *Est qui legit* ingenerascunt.

GENERATIM, *per ogni genere*, κατὰ γένη, per singula genera. *Cic.* 4.

Acad. c. 15. Exponam igitur generatim argumenta eorum, quoniam ipsi etiam illa solent non confuse loqui. *Id.* 1. *de Orat.* c. 41. Nulli fuerunt, qui illa artificiose digesta generatim componerent. *Cæs.* l. 1. *B. Gall.* c. 51. Germani suas copias a castris eduxerunt, generatimque constituerunt, paribusque intervallis Harudes, Marcomanos, &c. *per nazioni*. *Virg.* 2. *Georg.* v. 35. proprios generatim discite cultus, Agricolæ. *Sueton.* *in Calig.* c. 22. Hostiæ erant phœnicopteri, pavones, meleagrides, &c. quæ generatim per singulos dies immolarentur. *un genere al giorno*. Adde *Colum.* l. 5. c. 10. & *Lucret.* l. 1. v. 128. ¶ Item per omnia genera, universim, generaliter. *in genere*. *Cic. Verr.* 7. c. 55. Nam quid ego de ceteris civium R. suppliciis singillatim potius, quam generatim atque universe loquar. *Id.* 2. *de Orat.* c. 10. Infinitum mihi videbatur id dicere, in quo aliquid generatim quæreretur, hoc modo: Expetenda ne esset eloquentia. *Id.* 2. *de Invent.* c. 5. Ut omnia generatim amplectamur. *Id.* 11. *Attic.* ep. 6. Non nominatim, sed generatim insuemeta proscriptio. *Colum.* l. 3. c. 9. *extr.* Hæc de cura malleoli generatim præcepimus; nunc illud proprie, &c.

GENERATIO, onis, f. *generazione*, γένεσις, actus generandi. *Plin.* l. 9. c. 50. Nec satis est generationi piscium, nisi editis ovis, &c. *Id.* l. 8. c. 48. Generatio pecoribus binis utrinque ad novenos annos. *Id.* l. 20. c. 13. Cibo rutæ generationis impediri.

GENERATOR, oris, m. *generatore*, *padre*, γεννητὴς, genitor, procreator. *Cic. de Univ.* c. 11. Nosse autem generatores suos optime poterant. *Virg.* 3. *Æn.* v. 704. Arduus Acragas magnanimum quondam generator equorum.

GENERATORIUS, a, um, adject. ad generationem, vel ad generatorem pertinens. *Tertull. advers. Valentin.* c. 17. Generatorio more.

GENERATRIX, icis, f. quæ generat. *Pompon. Mela*, l. 1. c. 9. Ægyptus hominum, aliorumque animalium perfecunda generatrix.

GENERATUS, us, m. V. vocem sequent.

GENERATUS, a, um, *generato*, genitus, productus, γεννητὸς. *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 24. Semina, unde essent omnia orta, generata, concreta. *Id.* 1. *Offic.* c. 29. Neque enim ita generati a natura sumus, ut ad ludum & jocum facti esse videamur. *Id. Phil.* 5. c. 5. Mars, a quo populum R. generatum accepimus. *Nepos initio vitæ Attici*. Ab origine ultima stirpis Romanæ generatus, perpetuo a majoribus acceptam equestrem dignitatem obtinuit. (*Al. leg.* generatu perpetuo a majoribus, &c. ut sit *generatus*, *us*, generatio. quod alicui fortasse rectius videri potest.) *Virg.* 5. *Æn.* v. 61. Troja generatus Acestes. *Ovid.* 15. *Metam.* v. 19. Argolico generatus Alemone quidam Myscelos. *Curt.* l. 9. c. 1. Arbor ex sua radice generata.

GENĔRO, as, avi, atum, a. 1. *generare*, *produrre*, γεννάω, gigno, procreo: a *genus*. *Cic.* 1. *de Leg.* c. 9. Hominem generavit & ornavit Deus. *Horat.* l. 1. od. 22. v. 13. quale portentum Nec Jubæ tellus generat leonum Arida nutrix. *Ovid.* 15. *Metam.* v. 375. Semina limus habet virides generantia ranas. *Justin.* l. 2. c. 1. *ad fin.* Terram tantu prius animalia generare cœpisse. *Virg.* 7. *Æn.* v. 734. nec tu indictus abibis Oebale, quem generasse Telon Sebethide nympha fertur. *Id.* 3. *Georg.* v. 65. Atque aliam ex alia generando suffice prolem. ¶ Ponitur & pro parere, vel concipere, *concepire*, *e partorire*. *Plin.* l. 8. c. 44. Sterilis intelligitur, quæ non primo initu generare cœperit. ¶ Item pro facere. *Virg.* 4. *Georg.* v. 205. Tantus amor florum, & generandi gloria mellis. ¶ Dicitur & de rebus aliis. *Justin.* l. 4. c. 1. Ignibus generandis, nutriendisque soli ipsius naturalis materia. *Gell.* l. 5. c. 6. E gramine, quod in eo loco generatum esset, &c. ¶ Translate *Quintil.* l. 7. c. 3. Verba, quæ litem generant. *Modestin. Dig. lib.* 25. *tit.* 3. *leg.* 7. Nihil ei ex hoc præjudicii generari, respondi. ¶ Interdum est animo invenire, & parere, *inventare*, *partorire*. *Quintil.* l. 10. c. 5. An illi rudes sola mentis natura ducti sunt in hoc, ut tam multa generarent? *Id.* l. 1. c. 1. (*al.* 2.) *sub fin.* In iis ætatibus, quæ nihil dum ipsæ ex se generare queunt.

GENEROSE, adverb. *generosamente*, γενναίως, fortiter, magno animo. *Horat.* l. 1. od. 37. v. 21. Generosius perire.

GENEROSITAS, atis, f. *generosità*, εὐγένεια, magnanimitas, animi magnitudo, quæ vel a genere, vel a virtute habetur. *Plin.* l. 8. c. 45. Tauris generositas est in aspectu. ¶ Item fecunditas, *fecondità*. *Id. ibid.* c. 49. In ipsa ove satis generositatis ostenditur brevitate crurum, ventris vestitu. & *cap.* 50. *de capris*. Feminarum generositatis insigne, laciniæ corporibus a cervice binæ dependentes. *Colum. de arborib.* c. 1. Vitis pretio parata certam generositatis fidem non habet. *Pallad. in Octobr. tit.* 3. Asserit Columella (*de arborib.* c. 1.) explorari fecunditatem uno anno non posse, sed quatuor: quo numero cognoscitur vera generositas surculorum. ¶ Aliquando significat bonitatem, v. gr. vini: ex qua commendatio, & pretium, & fama vini consequitur. *Plin.* l. 14. c. 6. Antea Cæcubo erat generositas celeberrima. V. *Generosus*.

GENEROSUS, a, um, *nobile*, εὐγενὴς, γενναῖος, nobili & præclaro genere ortus. *Cic. Parad.* 3. c. 1. Generosa ac nobilis virgo. *Id. de clar. Orat.* c. 58. *extr.* Generosa stirps. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 4. v. 1. nominibus generose avitis. *Id. Metam.* 14. v. 698. Viderat a veteris generosam sanguine Teucri Iphis Anaxareten, humili de stirpe creatus. *Horat.* l. 1. *sat.* 6. v. 1. Non, quia, Mæcenas, nemo generosior est te, naso suspendis adunco ignotos. *Sallust. in Jug. cap.* 88. Naturam unam & communem omnium existimo, sed fortissimum quemque generosissimum esse. ¶ Translate *Cic. de Amic.* c. 9. Humilem sane relinquunt, & minime generosum, ut ita dicam, ortum amicitiæ. ¶ Inter *nobilem*, & *generosum* hoc interest, quod *nobilis* etiam in malam partem sumi potest: *generosus* non item. Præterea *nobilis* dicitur, qui est notus claritate familiæ: *generosus*, qui claritate rerum gestarum, & virtute. Ita ex *Aristot. Voss.* l. 2. *instant. Oratorias.* c. 14. *sect.* 7. *Juvenal. sat.* 7. v. 191. Felix, & sapiens, & nobilis, & generosus. ¶ Est etiam magnanimus, animosus, fortis, *generoso*, *coraggioso*, *magnanimo*. *Cic.* 3. *Offic.* c. 32. Cum de imperio certamen esset cum rege generoso ac potente. *Id.* 2. *Tuscul.* c. 65. Quod natura ipsa, & quædam generosa virtus statim respuit. *Plin.* l. 8. c. 40. Alexander generosi spiritus imperante. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 199. generosus miles. *Virg.* 3. *Georg.* v. 75. pecoris generosi pullus in arvis Altius ingreditur. *Sen. in Phœniss.* v. 334. generosa indoles. *Plin. lib.* 10. *cap.* 21. Leones ferarum generosissimi. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat.* c. 75. Forma dicendi magnifica, & generosa quodammodo. ¶ Est item ferax, fecundus, quasi multum generans, *ferace*, *fecondo*, πολύγονος. *Propert.* l. 4. *el.* 11. v. 61. emerui generosos vestis honores: Nec mea de sterili facta rapina domo. *Virg.* 10. *Æn.* v. 174. Insula inexhaustis Chalybum generosa metallis. *Plin.* l. 11. c. 40. Sues generosæ duodenas mammas habent, vulgares binis minus. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 211. implere hortum flore generoso. *h. e.* multo, abundanti. ¶ Dicitur etiam de vitibus, quæ vinum ferunt fama & pretio commendatum: quæ duæ res non a feracitate, sed a bonitate proveniunt: itemque de pomis, & hujusmodi. *Colum.* l. 3. c. 2. *sub fin.* Ut nobilem vitem conseramus, generosam requiremus: ubi nihil erit, quod prosit, feracitatem potius sequemur, quæ non eadem portione vincitur pretio, quam vincit abundantia. *Horat.* l. 1. *ep.* 15. v. 18. Vinum generosum & lene. *Plin.* l. 15. c. 17. generosissima mala. & *cap.* 21. sorba. *Id.* l. 31. c. 6. ostrea. *Id.* l. 15. c. 29. generosum obsonium. ¶ Sunt etiam *generosæ vites*, quæ vini feraces sunt. *Colum.* l. 3. c. 2. *circa med.* Magnis etiam dotibus tres apianæ commendantur, omnes feraces: generosior tamen una, quæ, &c.

GENĔSIS, sis, *vel* seos, f. *generazione*, *natività*, γένεσις, generatio, nativitas. Græca vox. In basi Minervæ Phidiæ cælata erat *Pandoræ genesis*, teste *Plin.* l. 36. c. 4. Πανδώρας γένεσις. ¶ Accipitur a Latinis pro sidere natalitio, sub quo scilicet quis natus est, ex quo futuræ vitæ sortem portendi credebant. *Juvenal. sat.* 6. v. 578. si pruris frictus ocelli Angulus, inspecta genesi collyria poscit. & *sat.* 14. v. 248. Nota Mathematicis genesis tua. *Sueton. in Vespas.* c. 14. Monentibus amicis, cavendum esse Metium Pomposianum, quod vulgo crederetur genesim habere imperatoriam.

GENESTA. V. *Genista*.

GENETÆUS JUPITER, Γενηταῖος, dictus est a Genete fluvio, promontorio, & portu apud Chalybas populos circa Pontum. *Valer. Flacc.* l. 5. v. 148. & *Plin. lib.* 6. *cap.* 4. ubi Genetas populos memorat.

GENETHLIACUS, a, um, *attenente a pronostico di natività*, γενεθλιακὸς, ad genesim, seu natalitium sidus pertinens: a γενέθλη, origo, ortus. Hinc *genethliaci* dicuntur, qui ex observatione talium siderum sortem futuram hominum, eventusque prædicunt. *Gell. initio c.* 1. l. 14. Qui se se Chaldæos, seu genethliacos appellant. *astrologhi predictori*. ¶ Inscripsit etiam *Statius* carmen suum *lib.* 2. *silv. ult.* *genethliacon Lucani*, in quo natalem ejus diem, ipsumque poetam laudat. ¶ *Genethliace*, *es*, dicitur a *Martiano Capell.* l. 3. *pag.* 50. ars ipsa talia prædicendi.

GENETHLIOLOGIA, æ, f. γενεθλιολογία, ars Genethliacorum. *Vitruv.* l. 9. c. 7. *a med.* Propria est Chaldæorum genethliologiæ ratio, uti possint ante facta, & futura ex rationibus astrorum explicare.

GENĔTRIX, & Genitrix, icis, f. *genitrice*, *madre*, γενέτειρα, quæ genuit, mater. *Horat.* l. 2. *sat.* 3. v. 133. Nec ferro ut demens genetricem occidis Orestes. *Valer. Max.* l. 1. c. 8. n. 5. *extern.* Ex ipso genetricis rogo lucem & cunas assecutus. *Plin.* l. 10. c. 23. Genetricum senectam ciconiæ educant. ¶ Ut *mater*, ita *genetrix* per antonomasiam de Cybele, deum matre dicitur. *Virg.* 9. *Æn.* v. 117. & l. 10. v. 234. ¶ *Venus genetrix* hoc nomine templum Romæ habuit, exstructum a Julio Cæsare, qui se ab ea per Æneam oriundum prædicabat. *Sueton. in Cæs.* c. 61. 78. & 84. ¶ Translate *Sil.* l. 15. v. 615. Nox somni genetrix. *Ovid.* 5. *Metam.* v. 490. frugum genetrix. *h. e.* Ceres. *Senec. in Thyest.* v. 816. genetrix primæ roscida lucis. *h. e.* Aurora. *Plin.* l. 5. c. 29. Miletus super octoginta urbium per cuncta maria genetrix. *Id.* l. 36. c. 1. Ægyptus vitiorum genetrix. *Justin.* l. 20. c. 4. Genetrix virtutum frugalitas. ¶ *Genetrix*, & *mater* hoc differunt, quod illa semper, quæ genuerit dicitur; hæc aliquando pro nutrice ponitur. *Non.* c. 5. n. 9. V. *Mater*. ¶ Ad scriptionem quod attinet, si vetera monumenta, & MSS. Codices attendas, fere semper per *e* legitur, teste, præter alios, *Pierio ad Æn.* 1. v. 594. Si vero originem, per *i*. est enim a *genitum*, hoc a *genitum*. Placet igitur prior ratio *Dausquio*, aliisque multis: altera *Manutio*, qui & ipse antiquos duos lapides pro se affert. *Cellarius* litem componere conatur, ut quando est Veneris cognomen, per *e* scribatur, singulari quadam consuetudine, quia sic constanter legitur in nummis, & lapidibus: in ceteris per *i*, ut origo poscit.

GENEVENSIS, se, *di Ginevra*, ad Genevam pertinens, quæ est urbs Allobrogum ad egressum Rhodani ex lacu Lemano, ut Genevensis provincia, *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 477. n. 4.

GENIĀLIS, & le, ad genium naturæ & voluptatis deum pertinens: universim voluptarius, ut *Genialis dies*, lætus, & voluptarius: *Genialis torus*, sive lectus, qui in nuptiis sternitur in honorem Genii, & Junonis: item qui convivii causa. *Cic. pro Cluent.* c. 5. *extrem.* Lectum illum genialem, quem biennio ante filiæ suæ nubenti straverat. *Virg.* 6. *Æn.* v. 603. lucent genialibus altis Aurea fulcra toris. *Juvenal. sat.* 4. v. 66. genialis agitur ista dies: propera stomachum laxare saginis. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 523. Festum geniale. & l. 13. *Metam.* v. 929. genialia serta, *h. e.* coronæ, quæ voluptatis causa in conviviis,

viis, & festis diebus adhibentur. *Id. l.* 1. *de art. am. v.* 125. Ducuntur raptæ, genialis præda, puellæ. *h. e.* conjugii causa abductæ. *Al. leg.* genitalis. *Stat. l.* 2. *silv.* 3. *v.* 108. genialia jura. *h. e.* conjugalia. *Ovid. in fi.* 3. *Amor.* Imbelles elegi, genialis Musa, valete. *h. e.* carmina amorum & voluptatis. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 9. geniale rus. *h. e.* amœnum, & voluptarium. *Id.* 2. *Amor. el.* 13. *v.* 7. genialia urva Canopi. *h. e.* deliciis affluentia. *Stat. l.* 4. *silv.* 4. *v.* 51. geniale litus. *deliciosa. Ovid. Metam.* 10. *v.* 95. Platanus genialis. *h. e.* quæ amœnitatis gratia seri solet. *Id.* 3. *Trist. el.* 13. *v.* 17. geniale tempus. *h. e.* genio sacrum. *Al. leg.* genitale. *h. e.* natalis dies. *Virg.* 1. *Georg. v.* 302. genialis hiems. *h. e.* in qua celebrantur convivia. *Stat. l.* 1. *Achill. v.* 113. genialia bella. *h. e.* inter pocula & mensas nuptiales sponsæ rapiendæ causa inita, qualis fuit Centaurorum pugna cum Lapithis. *Sanrra* apud *Non. c.* 2. *n.* 374. Scio enim, geniales homines ab antiquis appellatos, qui ad invitandum, & largius apparandum cibum promptiores essent. ¶ Absolute *Arnob. l.* 4. *pag.* 144. genialibus alienis insultare. *h. e.* lectis conjugalibus. ¶ Videtur etiam sumi pro fecundo. *Plin. l.* 17. *c.* 9. In tantum abundans genialis copia pecudum. *Id. l.* 18. *c.* 24. Sors genialis atque fecunda. ¶ *Geniales divi* dicuntur a *Statio* Bacchus & Ceres, quia convivia, voluptas, deliciæ sine iis nullæ sunt, *lib.* 12. *Theb. v.* 618. genialibus hospita divis Icarii Celeique domus. V. *Celeus*, & *Icarius*. Similiter Bacchus dicitur ab *Ovid.* 4. *Metam. v.* 14. genialis consitor uvæ. ¶ *Festus* docet, geniales deos dictos esse aquam, terram, ignem, aerem. ea enim sunt semina rerum, duodecim quoque signa, lunam & solem inter hos deos computari solitos. Hac ratione *genialis* est a *Genius*, quo vim notat rerum gignendarum. Alii tamen. leg. *genitales*.

GENIALITAS, atis, f. festivitas, jucunditas. *Ammian. l.* 30. *c.* 1. *sub fin.* (*al. c.* 5.) Genialitas mensæ.

GENIALITER, adverb. *con piacere, allegramente*, τρυφηρῶς, opipare, & laute. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 95. Hospitis adventu festum genialiter egit.

GENIANA SALICTA quid sint in versu *Helvii Cinnæ* apud *Gell. in fi. cap.* 13. *l.* 19. nondum quisquam expediit. ¶ De *geniana gemma* apud *Plin. l.* 37. *c.* 10. incerta admodum lectio est. ¶ *Genianum* quoque *triclinium* apud *Varron. l.* 3. *R. R. c.* 9. *ad fin.* quod defendit *Scalig.* tanquam Genio sacrum, eaciam lectionem habet.

GENIATUS, a, um, adject. *Capitolin. in Vero, c.* 10. Fuit decorus corpore, vultu geniatus. *h. e.* amabilis, gratus aspectu. Ita *Salmas.* Alii aliter leg. *Stat. initio silvar.* moles geniata. *h. e.* Genio sacra. *Al. leg.* geminata: *al.* gemmata. *Cassiodor.* quoque non semel usurpat, gratiosum, amabilem, geniumque habentem significans *l.* 6. *form.* 3. 12. 20. 21. &c. sed non est facile imitandus.

GENICULATIM, *di nodo in nodo*, per genicula, κατὰ γόνυ. *Plin. l.* 21. *c.* 11. *ad fin.* Vincapervinca foliis geniculatim circumdata.

GENICULATIO, onis, f. *inginocchiazione*, actus geniculandi, genu flexio. *Tertull. ad Scapul. c.* 4. Quando non geniculationibus, & jejunationibus nostris etiam siccitates sunt depulsæ.

GENICULATUS, i, m. idem quod Ingeniculus, scil. sidus Herculis dextro genu flexo super Draconis caput innixi. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. V. *Engonasi*.

GENICULATUS, a, um, *di molti nodi*, πολυγόνατος, frequentibus geniculis constans. *Cic. de Senect. c.* 15. Culmoque erecta geniculato, vaginis jam quasi pubescens includitur. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Geniculata arundo. *Id. l.* 24. *c.* 16. Herba totidem geniculata nodis, quot habet annos. *Id. l.* 14. *c.* 1. Vites per ramos populi maritæ procacibus brachiis, geniculato cursu scandentes. *Id. l.* 17. *c.* 21. Vitium surculis geniculati scaporum nodi intersepiunt medullam.

GENICULO, as, genicula produco. *Plin. l.* 18. *c.* 16. Segete viridi defecta, antequam genicularet. *Harduin.* habet *gelaret* ex MSS.

GENICULUM, li, n. *ginocchio, ginocchietto*, γόνυ, diminut. a genu. *Varr. l.* 8. *L. L. c.* 5. Non sequitur ut stulte faciant, qui pueris in geniculis alligent serperastra, ut eorum depravata corrigant crura. *Tertull. de cor. Mil. c.* 3. De geniculis adorare. ¶ Translate *genicula* dicuntur stipulæ, vel caulis herbacei internodia, & veluti articuli ac nodi quidam. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Genicula autem tritico sunt quaterna, farri sena, hordeo octona. *Id. l.* 26. *c.* 11. *a med.* Verbenaca a tertio geniculo incisa.

GENICULUS, li, *ginocchio*, idem quod geniculum. Translate dicitur de curvatura in modum genu. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Quod si non venter in vallibus factus fuerit, nec substructum ad libram factum, sed geniculus erit, erumpet, & dissolvet fistularum commissuras.

GENISTA, æ, f. *ginestra*, σπάρτιον, arbuscula quædam humilis est, fronde minuta, flore luteo, apibusque gratissimo, semine lenticulis haud absimili, quod phaseolorum modo siliquis innascitur: forte a *genu*, quia facile flectitur, vel quia genibus medetur, ut *Plin. l.* 24. *c.* 9. docet: vel a *geno*, quia facile gignitur. *Id. l.* 21. *c.* 12. Genistas circumseri, alveariis gratissimum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 12. molle siler, lentæque genistæ. *Id. ibid. v.* 434. salices, humilesque genistæ, Aut illæ pecori frondem, aut pastoribus umbras Sufficiunt, sepemque satis, & pabula melli. *Pierius* hic observat, in antiquioribus exemplaribus *genesta* legi. *Calpurn. eclog.* 1. *v.* 5. vaccæ Molle sub hirsuta latus explicuere genista. Al. leg. *genesta*, ut & *in pervigil. Vener. v.* 81. ¶ Dubitat *Plin. cit. l.* 24. num eadem sit cum sparto Græcorum. Certum est, viminis quoque usum præbere, ut *Id. ibid.* & *lib.* 16. *c.* 37. docet. *Martial. l.* 1. *epigr.* 44. Non pera, quæ lenta pendeat religata genista. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Asia e genista facit lina ad retia præcipue, in piscando durantia, frutice madefacto denis diebus.

GENITA MANA, *Genita Mana*, dea, quæ feminarum mensibus præerat: cui res divina catulo fiebat, ut *Plin. l.* 29. *c.* 4. docet ubi tamen alii aliter legunt, contra MSS. cod. *Harduino* teste. *Plutarch. de quæst. Rom. n.* 52. [Greek] ; *Augustin. l.* 4. *de Civ. Dei, c.* 11. Menam vocat, quam præfecerunt, inquit, menstruis feminarum. *Plutarch. loc. cit.* dubitat, dicta ne sit a *manando*, [Greek], generatio fluens; an a *manus*, bonus, bona generatio, ut dictum est. In sacro hujus deæ votum concipiebant, ne quis domi nascentium bonus fieret: quod vel de canibus intelligebant, ut sævi nascerentur ac terribiles: vel precabantur, ne quis moreretur. nam *manus*, bonus, præcipue de mortuis dicebatur: unde *Manes*. *Plutarch. ibid.* Porro quod *Menam* appellat *Augustin.* a Græco μὴν, mensis, ductum est.

GENITABILIS, le, *generativo*, genitalis. *Lucret.* apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 3. Ætheris, & terræ genitabile quærere tempus. *Id. l.* 1. *v.* 11. Et reserata viget genitabilis aura Favonj. *Al. hic leg.* genitalis. *Arnob. l.* 4. *pag.* 146. Genitabiles partes. *h. e.* genitalia.

GENITALIS, le, *generativo*, γεννητικός, ad gignendum pertinens, vim gignendi habens. *Lucret. l.* 2. *v.* 61. & *Ovid.* 15. *Metam. v.* 239. Genitalia corpora. *h. e.* elementa, ex quibus omnia gignuntur. *Colum. l.* 3. *c.* 6. Partes trunci, quæ & genitales sunt, & maxime fertiles. *Id. l.* 7. *c.* 9. Feminis suum vulvæ ferro exulcerantur, ne genitales sint. *Virg.* 2. *Georg. v.* 324. Vere tument terræ, & genitalia semina poscunt. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Anni hora genitalis. *h. e.* tempus, quo cuncta gignuntur. *Id. ibid. c.* 2. Genitales causæ. *Id. l.* 2. *cap.* 8. *ad fin.* Genitali rore terram conspergere. *Id. l.* 7. *c.* 14. Genitale profluvium mulieris. *h. e.* menses: item γονὴ apud eund. *l.* 20. *c.* 13. *sub fin.* ¶ *Genitalis dies* est dies natalis. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 14. Sic *genitalis lux* apud *Stat. l.* 2. *silv.* 3. *v.* 62. ubi al. leg. *genialis*. ¶ *Genitalis sedes* est natale solum, patria. *Prudent. cathemer.* 10. *sub fin.* Sic *genitalis terra* apud *Ammian. l.* 27. *c.* 5. (*al.* 11.) *extr.* ¶ *Genitalia fœdera*, aut *jura* sunt conjugalia. *Stat.* 3. *Theb. v.* 300. & 689. ¶ *Genitales dii*, θεοὶ γενέται, aliis sunt, qui proprie generationum præsides, ut Saturnus, Jupiter, Venus, & respectu Romanorum Æneas, Mars, unde Romulus genitus est. Aliis sunt Aqua, Terra, Ignis, Aer, unde gignuntur omnia. Aliis sunt Indigetes, scil. ex hominibus in deos relati, ut Hercules, Castor, &c. *Bentleius ad carm. secul. Horatii* pluribus contendit, esse deos majorum gentium, genitos nempe, & naturales, non ascititios: quod verum puto, quia qui hujusmodi sunt dii, sunt etiam rerum generationis præsides: non vero quia vox *genitalis* id significet. *Enn.* apud *Serv. ad* 6. *Æn. v.* 764. Romulus in cœlo cum diis genitalibus ævum Degit. *Auson. in periocb. l.* 4. *Iliad.* Jupiter interea cum diis genitalibus una Concilium cogit Superum de rebus Achivis. In nummo Crispinæ Augustæ uxoris Commodi, apud *Tristan. to.* 1. *pag.* 750. in aversa parte est ara, & circa scriptio: *Dis Genitalibus*. ¶ *Genitalia membra, genitales partes*, sunt τὰ αἰδοῖα. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 3. *v.* 3. & *Lucret. l.* 4. *v.* 1033. ¶ *Genitale*, is, & *Genitalia*, ium, absolute, idem significant. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Genitale utriusque sexus. Adde *lib.* 31. *c.* 49. & alibi sæpissime.

GENITALITER, adverb. γεννητικῶς, fecunde, fertiliter. *Lucret. l.* 4. *v.* 1250. ut semina possint Seminibus commisceri genitaliter apta.

GENITIVUS, a, um, *ingenito, naturale, innato*, ἐγγενής. Sumitur pro genitali, a natura ingenito, ut *Genitiva nota*, quæ sunt maculæ a natura ingenitæ. *Sueton. in Aug. c.* 80. Corpore traditur maculoso, dispersis per pectus atque alvum genitivis notis. *voglie*. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 331. Forma prior redit, genitivaque rursus imago. h. e. prima, quam habuerat, cum nasceretur. ¶ Item pro genitali, *h. e.* generante. *Cato*, (vel *Varro*) apud *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 6. Apollinis genitivi ara. *h. e.* Phœbi genitoris, ut est apud *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 404. ¶ Interdum pro gentilitio. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 107. Adjectique probent genitiva ad nomina Cottæ. ¶ *Genitivus casus*, & *genitivus* absolute unus est ex casibus apud Grammaticos, qui etiam *patrius* dicitur, & *interrogandi casus*, quod fiat in hoc casu interrogatio de patre, & de genere, ex. gr. Cujus filius es? Cujus familiæ? *Sueton. in Aug. c.* 87. Ponit *domos* genitivo casu singulari, pro *domus*. *Gell. l.* 4. *c.* 16. Genitivus singularis. Adde *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) &c.

GENITOR, oris, m. *genitore, padre*, γενέτης, pater, qui scil. genuit: a *geno* pro *gigno*. *Cic. de Univ. c.* 8. Qui nihil ab optimo, & præstantissimo genitore melius procreatum. *Id. ibid. c.* 13. Imitantes genitorem & effectorem sui. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 145. Matre Palæstina, dubio genitore creatus. *Id.* 1. *Amor. el.* 13. *v.* 45. deum genitor. *h. e.* Jupiter. *Id.* 11. *Metam. v.* 202. tridentiger genitor tumidi profundi. *h. e.* Neptunus. ¶ Translate *Auson. de clar. Urbib. carm.* 13. *v.* 7. Qua rapitur præceps Rhodanus, genitore Lemanno. *Plin. l.* 15. *c.* 4. Græci vitiorum omnium genitores. *Sil. l.* 13. *v.* 738. genitor fandum. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 119. Adsciscet nova, quæ genitor produxerit usus.

GENITRIX. V. *Genetrix*.

GENITURA, æ, f. *generazione*, γένεσις, generatio. *Plin. l.* 18. *c.* 24. In aliturum, quadrupedumque genitura esse quosdam ad conceptum impetus terræ. ¶ Accipitur etiam pro semine humano. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *a med.* Datur & contra profluvia genituræ viris. ¶ Item pro horoscopo, seu genesi, *natività*. *Sueton. in Aug. c.* 94. *ad fin.* Reticere ipse genituram suam perseverabat. *Ammian. l.* 29. *c.* 1. (*al.* 2.) Fatorum per genituram interpres.

GENITUS, a, um, *generato*, γεννηθείς, generatus, procreatus: a *geno*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 642. Diis genite, & geniture deos. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 117. Phryx erat & nostro genitus de sanguine. *Id.* 1. *Metam. v.* 615. vaccam Jupiter a terra genitam mentitur. *Lucan. l.* 6. *v.* 485. animal potens leti, genitumque nocere. *nato per nuocere*. ¶ Item natus, *nato*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 59. Se-

primo

ptimo mense genitis sæpenumero foramina aurium, & narium defuere.

GENITUS, us, m. generatio. *Apul. in Apolog.* Qui plurimos libros de animalium genitu reliquerunt.

GENIUS, ii, m. δαίμων, deus, cujus in tutela quicumque natus est, vivit. Hic, sive quod, ut genamur, curat; sive quod una genitur nobiscum; sive etiam quod nos genitos suscipit, ac tuetur; certe a genendo Genius appellatur. Eundem esse ac Larem, multi veterum memoriæ prodiderunt. Hunc in nos maximam, imo omnem habere potestatem, creditum est. Nonnulli binos Genios in iis duntaxat domibus, quæ essent maritæ, colendos putaverunt. Euclides autem Socraticus duplicem omnibus omnino nobis Genium dicit appositum. Genio igitur potissimum per omnem ætatem quotannis sacrificamus. Quamquam & alii sunt dii complures; hominum vitam pro sua quisque portione adminiculantes: sed hi omnes semel in unoquoque homine numinum suorum effectum repræsentant: quocirca non per omne vitæ spatium novis religionibus arcessuntur. Genius autem ita nobis assiduus observator appositus est, ut ne puncto quidem temporis longius abscedat, sed ab utero matris exceptos, ad extremum vitæ diem comitetur. Hæc ex *Censorin. de die natal. c.* 3. sumpta sunt. ¶ Putarunt autem Genium una cum homine & nasci, & mori. Hinc *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 187. Scit Genius, natale comes qui temperat astrum, Naturæ deus humanæ, mortalis in unum-Quodque caput, vultu mutabilis, albus, & ater. *& ep.* 1. *v.* 143. Tellurem porco, Silvanum lacte piabant, Floribus & vino Genium memorem brevis ævi. ¶ *Censorin. c.* 2. ad illud *Persii sat.* 2. *v.* 3. *Funde merum Genio:* Hic, inquit, forsitan quis quærat, quid causæ sit, ut merum fundendum Genio, non hostiam faciundam putaverit. quod scilicet, ut *Varro* testatur, id moris institutique majores nostri tenuerunt, ut cum die natali munus annale Genio solverent, manum a cæde ac sanguine abstinerent, ne die, qua ipsi lucem accepissent, aliis demerent. Aliquando tamen & hostias cæsas fuisse Genio die natali, colligitur ex *Horat. l.* 4. *od.* 11. *v.* 7. Quod si de Genio placando ageretur, semper puro hostia fuisse factum, ut apud *Liv. l.* 21. *c.* 62. *extr.* legitur. Ceterum plerumque Genii sacrum natale pulte, fritilla, libis, mero, odoribusque fiebat. *Plin. l.* 18. *c.* 8. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 94. & *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 50. & *l.* 2. *el.* 2. *v.* 3. ¶ Scribit *Senec. epist.* 110. Genios esse deos inferioris notæ, & ex eorum ordine, quos *Ovid.* vocat (5. *Fast. v.* 20.) de plebe deos. Contra *Varro* apud *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei, c.* 2. inter deos selectos majoresque reponit. ¶ Fuere item, qui suum cujusque animum Genium esse existimarunt, ut est apud *Augustin. ibid. c.* 13. item qui suam cujusque fortunam. Unde apud *Charis. l.* 1. *pag.* 19. legitur: hic genius, ἡ τύχη ἀνδρός. Et quod Latini jurare solebant *per Genium Cæsaris* (quod in more fuisse, colligitur ex *Sueton. in Calig. c.* 27. *Ulpian. Dig. lib.* 12. *tit.* 2. *leg.* 13. *ad fin.* & *Tertull. in Apolog. c.* 32.) ὀμνύναι τὴν τοῦ Καίσαρος τύχην Græci dicunt, ut *Dio Cass. lib.* 44. ¶ Mos fuit etiam jurare, & adjurare per Genium privatum. *Senec. ep.* 12. Jurat per Genium meum, se omnia facere. *Tibull. l.* 4. *el.* 5. *v.* 6. Per te dulcissima furta, Perque tuos oculos, per Geniumque rogo. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 37. *Burm.* Ignoscet mihi Genius tuus: noluisses de manu illius panem accipere. *& cap.* 62. *extr.* Si mentior Genios vestros iratos habeam. ¶ Neque singulis hominibus tantum, sed & urbibus, populis, regionibus, exercitibus, fontibus, horreis, uno verbo, quibuscumque locis suus Genius assignabatur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 8. *n.* 3. & *in numo Severi Imp.* apud *Mediobarb. pag.* 269. J. O. M. & Genio P. R. & apud *Gruter. ibid. n.* 4. & *Virg.* 7. *Æn. v.* 136. J. O. M. Genio loci, Fortunæ reduci. & *pag.* 9. *n.* 4. J. O. M. & Genio Coloniæ. *& pag.* 109. *n.* 3. Genio exercitus. *& n.* 6. *&* 7. horreorum. *& n.* 2. Centuriæ. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 22. sacri fulcri. *h. e.* tori conjugalis. *Prudent. l.* 2. *contra Symmach. v.* 444. cur Genium Romæ mihi fingitis unum, Cum portis, domibus, thermis, stabulis soleatis Assignare suos Genios, perque omnia membra Urbis, perque locos Geniorum millia multa Fingere, ne propria vacet angulus ullus ab Umbra? ¶ Genius loci per anguem plerumque ostendebatur, ut ait *Serv. ad Æn.* 5. *v.* 85. ¶ Et ipsis Diis Genius attributus legitur, ut Genius Priapi, apud *Petron. in Satyr. c.* 21. Plutonis, in *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1073. *n.* 8. Famæ, apud *Martial. l.* 7. *epigr.* 11. tametsi his locis videtur *Genius Priapi* esse ipsius Priapi numen, & potentia: & sic de aliis. ¶ *Serv. ad* 6. *Æn. v.* 743. non unum, sed binos singulis assignat, alterum, qui ad bona, alterum, qui ad mala incitet, impellatque: quibus assistentibus post mortem, aut asserantur in meliorem vitam, aut condemnentur in deteriorem. ¶ Virorum *Genii* mares fuerunt, feminarum *Junones* dictæ, ut Genii feminæ. *Plin. l.* 2. *c.* 7. *Senec. ep.* 110. & *Tibull. l.* 4. *el.* 6. *v.* 1. ¶ Hæc ex falsa Gentilium Theologia de Genio collegimus. Ceterum Christiana veritas *Genios* docet esse cacodæmonas, *h. e.* malos angelos, æternis suppliciis a Deo damnatos ob seditionem ac superbiam: quos cæca Gentilitas deos fecit, coluitque, nos exsecramur, & in Dei nomine fugamus vincimusque. V. *Tertull. in Apolog. c.* 32. & *de Anim. c.* 39. & *Lactant. l.* 2. *cap.* 15. ¶ Translate *Genius* dicitur appetitus epularum, & gula, *ghiottornia, golosità, gola:* fortasse ideo, quia diem natalem Genio sacrum amplioribus epulis celebrare mos erat. *Terent. Phorm.* 1. 1. 9. Quod ille unciatim vix de demenso suo, suum defraudans genium, comparsit miser. *togliendosi di bocca. Plaut. Pers.* 1. 3. 28. *Sa.* ecquid alecis? *To.* vah rogas? *Sa.* sapis multum ad genium. *h. e.* ad gulæ voluptatem. *Id. Stich.* 4. 2. 42. Nam hic quidem meliorem genium tuum non facies. *h. e.* non curabis: non melius cœnabis. *Id. Trucul.* 1. 2. 81. Isti qui cum geniis suis belligerant, parcipromi. *che fan guerra alla gola. Horat. l.* 3. *od.* 17. *extr.* cras genium mero Curabis, & porco bimestri Cum famulis operum solutis. ¶ Et universim quidquid animus, & voluptas appetit. *Pers. sat.* 5. *v.* 151. Indulge genio: carpamus dulcia. *datti bel tempo. Plaut. Pers.* 2. 3. 11. Genio meo multa bona faciam. ¶ Hinc parasiti *genium suum* vocant eum, a quo crebro ad cœnam invitantur. *Plaut. Capt.* 4. 2. 99. *Curcul.* 2. 3. 22. & *Men.* 1. 2. 29. ¶ Hinc etiam december mensis dicitur *acceptus Geniis* ab *Ovid.* 3. *Fast. v.* 58. quia tunc erant Saturnalia, & crebra convivia. ¶ Hinc denique *habere genium* dicitur is, qui laute vivit, & Genio indulget. Sic *Martial.* de eo, qui vili impensa domi cœnabat, amicis autem conquisitos cibos dono mittebat, *l.* 7. *epigr.* 77. habes nec cor, Papile, nec genium. ¶ Alio sensu *habere genium* dicuntur, qui auctoritatem, fidem, ac famam sibi conciliant, tanquam si ea, quæ agunt, Genio deo auctore & consiliario agant. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 561. Nemo mathematicus genium indemnatus habebit. *credito. Martial. l.* 6. *epigr.* 60. Victurus Genium debet habere liber. ¶ In vocativo est *Geni*. *Tibull. l.* 4. *el.* 5. *v.* 9. Magne Geni, cape tura libens, votisque faveto.

GENO, is, ui, itum, a. 3. *generare*, γεννάω, idem quod gigno, genero. *Varr.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 898. *Putsch.* Hæc loca aliquid genunt. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 40. Semen, quod est principium genendi. *& l.* 2. *c.* 6. Similes parentum genuntur. *Id.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 16. Si mihi filius unus pluresve in decem mensibus genuntur. *Lucret. l.* 3. *v.* 799. Totum posse extra corpus durare, genique. *Ulpian. Dig. lib.* 30. *leg.* 17. & *Julian. l.* 34. *tit.* 5. *leg.* 14. (*al.* 13.) *sub fin.* Si qua filia mihi genitur. Ita *Torrentin.* alii *gignitur*. Adde *Censorin. c.* 3. & *Arnob. l.* 4. *pag.* 141. ¶ Præteritum *genui* V. in *Gigno*. Particip. *Genitus* V. suo loco.

GENS, gentis, f. *gente, del medesimo ceppo*, ἔθνος, est multitudo hominum, quæ ex pluribus familiis constat, ex *genens* per syncop. vel ex *genus*, seu γένος. (*Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 9. Fabiæ lux, Maxime, gentis.) Differt a *familia*, quia *gens* est instar totius, *familia* instar partis, cum gens plures familias complectatur, quæ ab eodem progenitore descendunt. Deinde *gens* ad nomen, *familia* ad cognomen refertur. Ex. gr. omnes *Cornelii* unius esse gentis dicebantur, quia omnes uno appellabantur nomine, sed diversarum erant familiarum, quæ cognominum varietate distinguebantur. *Gens* enim *Cornelia* dividebatur in *Cinnas*, *Dolabellas*, *Lentulos*, *Scipiones*, *Syllas*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 39. Cum Marcelli ab liberti filio stirpe; Claudii patricii ejusdem nominis, hereditatem gente ad se rediisse dicerent. *per essere del medesimo ceppo. Id. l.* 2. *de Legib. c.* 7. *extr.* Ut homines deorum agnatione & gente teneantur. *Agnationis*, & *gentis* discrimen V. in *Gentilis*. ¶ In Republica Rom. duo gentium genera fuere Patritiorum, & Plebejorum. Initio tamen soli Patritii gentem habuerunt, quippe qui soli ingenui erant, cum Plebeji vel servi, vel filii servorum essent. Plebeji gentem habere cœperunt, cum patres indicare potuerunt, idest se ex ingenuis natos esse. Ille enim dicitur gentem habere, qui se se ex ingenuis esse natum potest ostendere. *Liv. l.* 10. *c.* 8. *a med.* Penes vos auspicia esse, vos solos gentem habere, vos solos auspicium, &c. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 15. perjurus sine gente, cruentus Sanguine fraterno, fugitivus. *h. e.* ignobilis, obscuro loco natus. ¶ *Gens* item late sumitur pro aliquo populo, idest pro universis civibus alicujus urbis, ut *Gens Larinatium*, *Gens Campanorum*, *Gens Faliscorum* (*Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 80.) & latius pro natione, idest pro pluribus populis alicujus provinciæ, ut *Gens Hetruscorum*, *Gens Umbrorum* (*Ovid.* 15. *Metam. v.* 558.) & latissime pro una ex nationibus majoribus orbis terrarum, seu pro populis universis alicujus regionis, ut *Gens Gallorum*, *Gens Germanorum*, *Gens Indorum*, &c. (*Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 31.) Nam conjugium in familiam dilatatum est, familia in gentem, gens in civitatem, civitas in provinciam, provincia in regionem. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 76. Mithridates rex Ponti duarum & viginti gentium ore loquebatur. ¶ *Gens*, & *natio* differre aliquibus videntur, quod *gens* latius, quam *natio* extendatur. Nam *gens* est tanquam genus, *natio* species. Gens enim Itala habet Hetruscos, Umbros, Picentes, & hujusmodi. *Cic.* 1. *Offic. c.* 17. Propior est societas ejusdem gentis, nationis, linguæ, qua maxime conjunguntur. *Id. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 39. Deum non curare singulos homines, nec civitates, nec nationes, nec gentes. *Tacit. de Germ. c.* 2. Ita nationis nomen, non gentis evaluisse paulatim. ¶ Aliquando tamen promiscue usurpantur. Nam *Id. in Agric. c.* 12. *gentes* dicit, quas paulo ante *nationes* appellaverat. ¶ *Gens* etiam dicitur de brutis, ut de apibus, de piscibus, &c. *Colum. l.* 9. *c.* 9. *de apib.* Intestino bello totæ gentes consumuntur. *Virg. Georg.* 3. *v.* 73. *de equis.* quos in spem statuis submittere gentis. Adde *Ovid. Fast.* 4. *v.* 711. ¶ Quandoque usurpatur de uno ex gente. *Virg.* 10. *Æn. v.* 228. Vigilasne, deum gens, Ænea? vigila. *Silius l.* 7. *v.* 35. *de Fabio.* Tirynthia gens est. ¶ Item de regione. *Nepos in Datam. c.* 4. Ut Aspim aggrederetur, qui Cataoniam tenebat; quæ gens jacet supra Ciliciam, confinis Cappadociæ. *Arnob. l.* 1. *pag.* 4. Gentes viduatas esse suis cultoribus & desolatas. ¶ *Majorum gentium Patricii* Romæ dicebantur, qui ex gente eorum erant, quos primum Romulus in Patres allegerat: *minorum gentium* vero, qui ab iis descenderent, quos postea ex plebe Tarquinius ad Senatum augendum conscripserat. *Liv. l.* 1. *c.* 35. *&* 47. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 21. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 25. V. *Conscriptus*. ¶ Hinc & ad deos translata est hæc loquendi formula. V. *Deus*. ¶ Genitivus plur. *gentium* eleganter jungitur aliquibus adverbiis loci. *Cic.* 7. *Verr. c.* 55. Ubicumque terrarum & gentium. *Id.* 1. *Catil. c.* 4. Ubinam gentium sumus? *Terent. Adelph.* 4. 2. 1. Nusquam gentium, &c. ¶ Interdum adhibetur ad vehementius negandum. *Terent. Adelph.* 3. 2. 44. Ah, minime gen-

gentium: non faciam. ¶ *Gentes* ab Ecclesiasticis Scriptoribus, & in vulgata Scripturæ versione passim pro Gentilibus, h. e. iis, qui extra Christianam religionem sunt, usurpantur. Hinc *Arnobii* libri *adversus Gentes* inscribuntur. ¶ A Latinis quoque positum reperitur pro iis, qui non sunt cives Romani. *Auct. de B. Hispan. c.* 17. Petimus, ut qualem te gentibus præstitisti, similem in civium deditione præstes. ¶ *Gentum* pro *gentium* habet *Paulin. Nolan. in Nat.* XII. *S. Fel. edit. Murator. v.* 73.

GENTIANA, æ, f. *genziana*, herba ab rege Illyriorum Gentio inventa, magnitudine lactucæ, caule tenero pollicis crassitudine, cavo & inani, ex intervallis, foliato, trium aliquando cubitorum, folio fraxini, radice lenta, subnigra, sine odore, aquosis montibus Subalpinis plurima. Usus ejus in medicinis radice, & succo. *Plin. l.* 25. *c.* 7.

GENTICUS, a, um, idem quod gentilis, *nazionale*. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 43. Quibus more gentico continuum ferri tegimen. Adde 6. *Ann. c.* 33.

GENTILIS, le, *chi è del medesimo ceppo, o legnaggio*, ἐθνικός, ex eodem genere ortus, seu qui ejusdem est gentis. Gentiles, inquit *Cic. in Top. c.* 6. ex *Scævola* sunt, qui inter se eodem sunt nomine, ab ingenuis oriundi, quorum majorum nemo servitutem servivit, & qui capite deminuti non sunt. *Id. de clar. Orat. c.* 28. Tuus etiam gentilis, Brute, M. Pennus. *Id. de Univ. c.* 11. Homines deorum immortalium quasi gentiles. *Ascon. in Divin. Verr. c.* 4. Et Marcellus, & Marcellinus inter se gentiles sunt. ¶ Differunt ab *agnatis*, ut *gens a familia*, quia quemadmodum familia nos propius attingit, quam gens; sic agnati arctiore nobiscum, quam gentiles necessitudine conjuncti sunt. Nam agnati consanguinitatis aut affinitatis, gentiles solius generis ac nominis conjunctione copulantur. Hinc lex XII. Tab. apud *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 13. & *Cicer.* 2. *de Invent. c.* 50. tum furiosorum tutelam, tum patrisfamilias intestato mortui pecuniam primum ad agnatos, postea ad gentiles voluit pervenire. ¶ *Gentilia* quoque dicuntur ea, quæ gentis unius propria sunt. *Sueton. in Tiber. c.* 68. Fuit capillo pone occipitium submissiore, ut cervicem etiam obtegeret: quod gentile in illo videbatur. *gentilizio*. & *in Ner. c.* 37. Gentile stemma. & *cap.* 41. nomen. & *cap.* 50. monumentum. & *in Vitell. c.* 1. Gentilis copia. *h. e.* exercitus ex una tantum gente conflatus. Sic *Ovid.* de CCC. Fabiis, 2. *Fast. v.* 198. Sumunt gentiles arma professa manus. *Sil. l.* 2. *v.* 277. olim Ductorem (*Annibalem*) infestans odiis gentilibus Hannon. *h. e.* paternis inimicitiis, ut est apud *Liv. l.* 21. *c.* 10. ¶ Interdum idem est ac cognominis. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 16. *ad fin.* Meo regnante gentili. *h. e.* Ser. Tullo. ¶ Hinc refertur etiam ad servos dominorum nomina habentes. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *ad fin.* Apud antiquos singuli Marcipores, Luciporesve, dominorum gentiles, omnem victum in promiscuo habebant. ¶ Interdum significat popularem, ejusdemque regionis, *del medesimo paese*, *paesano*. *Stat. Theb.* 9. *v.* 297. trahit unda timentes gurgite gentili. *Sil. l.* 4. *v.* 223. Indutosque simul gentilia lina Faliscos. *Id. l.* 16. *v.* 465. Quisque ferax jaculis, quæ det gentile metellum. *Gell. l.* 1. & *cap.* 17. Lingua & oratione ipsius, non minus scite, quam si gentilis ejus esset, locutus est. ¶ Sequiore ævo *gentiles* ab Romanis dicti sunt Barbari, & quicumque non lege civili Romanorum, sed inculto jure Gentium vivebant. *Auson. in gratiar. act. c.* 4. Vocarem Germanicum deditione gentilium, Alemanicum traductione captorum. *Impp. Valent. & Valens lib.* 3. *Cod. Theodos. tit.* 14. Nulli gentilium provincialis femina copuletur. Adde *Impp. Theodos. Arcad. & Honor. ibid. lib.* 11. *tit.* 30. *leg.* 62. & *Ammian. l.* 14. *c.* 7. (*al.* 2e.) ¶ Item a Judæis quicumque Judæi professione non essent: & a Christianis quicumque Christiani, aut Judæi religione non sunt. Nam in S. Biblia *gentes* vocantur, qui veram Dei colendi rationem, olim apud Judæos, nunc apud nos conservatam, aut ignorant, aut contemnunt. *Hieronym. ep.* 22. *ad Eustoch. c.* 13. *juxta fin.* Si gentilium litterarum libros aliquando legissem. *Prudent. in Rom. virg. vep.* 14. *v.* 464. Gentile vulgus. *Id. l.* 1. *in Symmach. v.* 576. Gentiles nugæ.

GENTILITAS, atis, f. *legnaggio*, *schiatta*, ἐθνικότης, γένεθλος, conjunctio gentilium. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 38. Jura gentilitatum, agnationum, &c. & *cap.* 39. De tota stirpis & gentilitatis jure. *Plin. in Paneg. c.* 37. Bona, quæ sanguine, gentilitate, sacrorum societate meruissent. ¶ Sumitur & pro ipsis gentilibus. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 192. Omnes Tarquinios ejicerent, ne quam reditionis per gentilitatem spem haberent. *Plin. in Paneg. c.* 39. Laceras gentilitates colligere atque connectere, & quasi renasci jubere. *Aurel. Vict. de Vir. Illustr. c.* 24. Manlius de saxo Tarpejo præcipitatus, domus diruta, bona publicata: gentilitas ejus Manlii cognomen ejuravit. ¶ Translate *Plin. l.* 13. *c.* 7. *a med.* Herba, quam Græci mineon vocant, reddende in hoc loco propter gentilitatem. *h. e.* communionem nominis. Nam supra de caprifico egerat, quæ Græce ἐρινεός dicitur. *Id. l.* 12. *c.* 13. *sub fin.* Cinnamomo proxima gentilitas erat. *h. e.* nominis similitudo cum cardamomo, de quo supra egerat. ¶ Apud Christianos Scriptores accipitur pro iis, qui Christiani non sunt, aut Hebræi. *Hieron. ad Ephes. c.* 5. *extr. Prudent. peristeph. ult. v.* 1086. ¶ Item pro ipsa religione Gentilium. *Lactant. l.* 2. *c.* 13. *extr.* Errant, qui contendunt, priorem esse gentilitatem, quam Dei religionem.

GENTILITER, ἐθνικῶς, secundum gentis consuetudinem, patrio & gentili sermone. *Solin. c.* 11. (*al.* 16.) Cretes Dianam Βριτόμαρτιν gentiliter nominant. Adde *cap.* 20. (*al.* 33.)

GENTILITIUS, a, um, *gentilizio*, ἐθνικός, ad gentem pertinens, gentilis. *Cic. de Harusp. resp. c.* 15. Qui sacrificia gentilitia illo ipso in sacello factitarunt. *Liv. l.* 6. *c.* 20. *ad fin.* Adjectæ mortuo notæ sunt: publica una, ne quis patritius in arce habitaret: gentilitia altera, ne quis deinde Manlius vocaretur. *Sueton. in Cas. c.* 1. Gentilitiæ hereditates. *Id. in Claud. c.* 25. Gentilitia nomina. *Plin. l.* 19. *c.* 1. In Serranorum familia gentilitium est, feminas linea veste non uti. *Plin. alter l.* 6. *ep.* 15. Passienus Paulus scribit elegos. Gentilitium hoc illi. est enim municeps Propertii, atque etiam inter majores suos Propertium numerat. ¶ Item ad populum nationemve pertinens, *nazionale*. *Gell. l.* 1. *c.* 9. Vulgus, quos gentilitio vocabulo Chaldæos dicere oportet, mathematicos dicit.

GENTILITUS, adverb. idem quod gentiliter. *Tertull. de Pall. c.* 3. *sub fin.* Varias indumentorum formas promulgavere: quarum pars gentilitus inhabitantur, ceteris incommunes: pars vero passivitus omnibus utiles.

GENU, n. indeclin. in singul. & in plur. genua, um, bus, *ginocchio*, γόνυ, curvatura, qua crus, & femur committuntur: a voce Græca ullata. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 24. Genu M. Antonium vidi, cum contente pro se diceret, terram tangere. *Plin. l.* 11. *c.* 45. genu utriusque commissura. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 807. genuum orbis. *la patella*. & *lib.* 4. *v.* 340. fruticumque recondita silva Delituit, flexumque genu submisit. *Id. Heroid. ep.* 13. *v.* 23. tenebris exsanguis obortis Succiduo dicor procubuisse genu. *Curt. l.* 9. *c.* 5. In genua procumbere. *Petron. in Satyr. c.* 133. Genu in limine posito, numina deprecatus sum. *posomi ginocchione*. *Curt. l.* 8. *c.* 7. *ad fin.* Genua alicui ponere. *inginocchiarsi dinanzi*. & *Ovid.* 11. *Metam. v.* 355. inclinare. *Plin. l.* 11. *c.* 45. flectere. *Senec. de Provid. c.* 2. Etiamsi ceciderit, de genu pugnat. *in ginocchio*. *Plaut. Cas.* 5. 2. 41. Adstans in genua. *stando ginocchioni*. *Senec. ep.* 66. *sub fin.* Qui succisis poplitibus, in genua se excepit, nec arma dimisit. *si reggè sulle ginocchia*. *Plin. l.* 11. *c.* 45. Hominis genibus quædam & religio inest, observatione gentium. Hæc supplices attingunt: ad hæc manus tendunt: hæc, ut aras adorant: fortassis quia inest iis vitalitas. Namque in ipsa genu utriusque commissura, dextra lævaque, a priore parte gemina quædam buccarum inanitas inest, qua perfossa, ceu jugulo, spiritus fugit. Hæc *Plin.* Hinc *Cic. post redit. in Sen. c.* 7. Tu affinem tuum, filiam meam, superbissimis verbis a genibus tuis repulisti. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 18. Provolvi genibus alicujus. & *l.* 1. *c.* 13. Genua cujuspiam advolvi. & *cap.* 11. Tendere manus ad genua. & *cap.* 21. Prensare genua. *Virg. Æn.* 3. *v.* 607. amplecti. *Hirt. de B. Afric. c.* 89. Ad genua se projicere. *Liv. l.* 44. *c.* 31. *ad fin.* Accidere genibus. *Senec. in Troad. v.* 691. Accidere ad genua. *prostrarsi*. & *in Med. v.* 247. Attingere genua. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 585. genibus Jovis procumbere. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 55. genua incerare deorum. *Plaut. Curcul.* 5. 2. 32. Per tua genua te obsecro. *Serv. ad Virg. ecl.* 6. *v.* 4. genua dicit Misericordiæ consecrata esse, *ut aures* Memoriæ, Genio frontem. ¶ Dativus pluralis est *genibus*, & *genubus*: tametsi illud frequentius. *Senec. in Hippol. v.* 667. Allapsa genubus regiæ proles domus. ¶ Rectus & quartus pluralis *genua* metri causa in chnreum contrahitur, ut *genua labant* apud *Virg.* 5. *Æn. v.* 432. & *l.* 12. *v.* 905. ¶ *Genuorum* pro *genuum* dixit *Varro. l.* 9. *c.* 6. Al. aliter leg. ex MS. ¶ Repetitur & *genus*, *us*, m. *Cic. in Arat. v.* 403. (& *alibi*) Hic genus, & suram cum Chele erigit alte. *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 203. ut nobis talu', genusque. Etiam in genitivo *genus* dixisse *Cicer. loc. cit.* testatur *Servius ad* 3. *Æn. v.* 2e.

GENUA, æ, f. *Genova*, urbs Liguriæ perampla, & primaria, in ora maris, cum portu celebri. *Liv. l.* 28. *c. ult.* & *l.* 30. *c.* 1. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 6. *n.* 7. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 4. *sub fin.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 204. de qua V. in *Genuas*.

GENUÆ. V. *Gumia*.

GENUALIA, ium, n. indumenta genuum. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 593. Poplitibus suberant picto genualia limbo.

GENUARIUS, ii, m. nummus excusus Genuæ. Affertur *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *ad fin.* qui locus valde incertæ lectionis est.

GENUAS, atis, *Genovese*, Genuæ incola *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 204. scripta L. Cæcilio Q. Mucio Coss. h. e. A. U. DCXXXVI. ante Christum CXVII.

GENUENSIS, se, *Genovese*, ad Genuam pertinens. *Gruter. loc. cit.*

GENUINE, *ingenuamente*, *schiettamente*. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep. penult. a med.* Genuine fraterneque rescribam. Al. leg. *germane*.

GENUINUS, a, um, *nativo*, *innato*, *naturale*, innatus, naturalis, nativus, verus, γνήσιος. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 28. *leg.* 3. Genuina pietas. *Gell. l.* 2. *c.* 2. Tum inter filium magistratum, & patrem privatum publicos honores cessare, genuinos ac naturales exoriri. *Id. l.* 3. *c.* 3. Genuina Plauti fabula. ¶ *Genuini dentes*, σωφρονιστῆρες, dentes posteriores, qui in extrema gingiva in homine gignuntur novissimi. Gignuntur enim teste *Plin. l.* 11. *c.* 37. circiter vigesimum annum, multis etiam circiter octogesimum. Dicti genuini a *gigno*, vel quod a *genis* dependeant. Sed interdum genuini cum molaribus confunduntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Eorum adversi acuti morsu dividunt escas, intimi autem conficiunt, qui genuini dicuntur. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 69. solidæ mucida frusta farinæ, Quæ genuinum agitent non admittentia morsum. ¶ Hinc translate *genuinum in aliquo frangere*, est alicui dicendo detrahere, dictis mordere. *Pers. sat.* 1. *v.* 115. secuit Lucilius urbem, Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis.

GENUS, eris, n. *genere*, *lignaggio*, *generazione*, *stirpe*, *razza*, γένος, proprie principium est uniuscujusque generationis, vel ab eo qui genuit, vel a loco, in quo quis genitus est, ut Orestes a Tantalo ducit genus, & Plato genere Atheniensis est. Patria enim generationis uniuscujusque principium est, quemadmodum & parentes: ab antiquo *geno*, vel a γένω, quod idem significat. *Cic.* 7. *Verr. c.* 70. Nobili genere natus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 6. Genere & nobilitate

sua

fui municipii facile primus. ¶ In plur. num. *Plaut. Mostell.* 5. 2. 20. Nati summis generibus. ¶ Sumitur etiam pro multitudine aliquorum, qui ad unum aliquod principium, unde nati sunt, & ad se invicem quadam cognatione referuntur, qua a ceteris rebus distinguuntur, ut *Genus humanum*, vel *Genus hominum*, *Genus Romanorum*, &c. *Cic. de Amic. c.* 5. *circ.* Quod ex infinita societate generis humani, quam conciliavit ipsa natura, ita contracta res est, &c. *Id. Phil.* 4. *c.* 5. Virtus est propria Romani generis, atque seminis. ¶ Item pro primo ex universalibus, quod plures species complectitur, ut sunt Animal, quod & hominem, & bestias complectitur; Virtus, quæ virtutes ingenii, & virtutes morum; Arbor, quæ platanum, cupressum, & alias, *genere*. *Cic. l.* 1. *Invent. c.* 28. Genus est, quod partes aliquas complectitur, ut cupiditas; pars est, quæ subest generi, ut cupiditati amor, avaritia. Adde *Senec. ep.* 58. ¶ Item pro specie etiam infima; & pro forma, aut qualitate, *specie*, *razza*, *sorta*. *Cic. de Amic. c.* 17. Sunt constantes eligendi amici, cujus generis magna penuria est. *Terent. Eun.* 2. 2. 17. Est genus hominum, qui se primos esse omnium rerum volunt. Sic dicimus *genus marmoris*, *coloris*, *vini*, *moris*, &c. ¶ Item pro sobole, prole, liberis. *Catull. carm.* 61. *epithal. Jul. & Mall. in princ.* Hymen Uraniæ genus. Hinc *genus facere*, sobolem procreare, *far razza*. *Justin. in f. c.* 2. *l.* 9. infra afferendus. ¶ Item pro natione, seu gente. *Sallust. in fragm. l.* 1. *Hist.* apud *Arusian. Mess.* Genus armis ferox, & servitii insolitum. *Flor. l.* 2. *c.* 3. Ligures durum ac velox genus. ¶ Dicitur & de animantibus. *Lucret. l.* 5. *v.* 860. Genus acre leonum. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 9. Piscium & summa genus hæsit ulmo. *Justin. in f. c.* 2. *l.* 9. Viginti millia nobilium equarum ad genus faciendum in Macedoniam missa. *per far razze*. Propagare genus *Lucret.* hoc sensu dixit *l.* 1. *v.* 195. ¶ Latina est illa loquendi ratio, qua *genus* quarto pro secundo, aut sexto casu effertur. *Cato de R. R. c.* 8. Sub urbe hortum omne genus, coronamenta omne genus. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 29. Seminaria omne genus ut serantur. *& lib.* 3. *c.* 5. *a med.* Porticus avibus omne genus oppletæ. *& l.* 2. *c.* 1. *a med.* Si hoc genus rebus non proficitur. *& cap.* 10. Quot, & quod genus pastores habendi. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 54. *ad fin.* Vitanda sunt illa, quæ propinqua videntur: quod genus, fidentiæ contrarium est diffidentia. *Id.* 13. *Attic. ep.* 12. Orationes, aut aliquid id genus scribere. *Varr. sub fin. l.* 9. *de L. L.* In verbis id genus, quæ non declinantur. *& l.* 7. *c.* 7. Id genus alia. ¶ Aliquando pro re ponitur, *cosa*, *roba*. *Cic.* 5. *Phil. c.* 4. *extr.* Quibus rebus tanta pecunia una in domo coacervata est, ut si hoc genus in unum redigatur, non sit pecunia populo R. defutura. *Id Attic.* 12. *ep.* 33. Tota domus in omni genere diligens. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 2. Qua de re, & de hoc genere toto pauca cognosce. ¶ Item pro natura, constitutione, ratione. *Cic. pro leg. Manil. cap.* 2. 8. *&* 10. Primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine, tum de imperatore deligendo esse dicendum. ¶ *In genus* est generatim, generaliter, indefinite. *Gell. l.* 4. *c.* 1. *ad fin.* Sermones in genus communes.

GENUSUS, i, m. *Vojussa*, fluv. Macedoniæ, qui in mare Jonium influit inter Apolloniam, & Dyrrhachium. *Lucan. l.* 5. *v.* 462.

GEODES, γεώδης λίθος, lapis intus terram habens: a γῆ terra. *Plin. l.* 36. *c.* 19.

GEOGRAPHIA, æ, f. *descrizione della terra*, *geografia*, γεωγραφία, terræ descriptio: a γῆ, terra, & γράφω, scribo. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 4. De Geographia dabo operam, ut tibi satisfaciam.

GEOGRAPHICUS, a, um, *geografico*, γεωγραφικός, ad geographiam pertinens. *Ammian. l.* 23. *c.* 6. (*al.* 18.) Ut geographici stili formarunt. *Id. l.* 31. *c.* 2. (*al.* 7.) Geographica perplexitas. Habet & *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 6. sed Græce.

GEOMETRA, & Geometres, æ, & Geometer, tri, m. *geometra*, γεωμέτρης; terræ mensor: a γῆ, terra, & μέτρον, mensura. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. *sub fin. & de Fato*, *c.* 8. Quomodo geometres cernere ea potest, quæ nulla sunt? *Senec. ep.* 88. *a med.* Illud tibi geometer potest dicere. *Al. leg.* geometres. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 76. Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes. *Sidon. l.* 4. *ep.* 11. *in carm.* Tractator, geometra, musicusque. In versu *Juvenalis* synæresis est. secunda enim syllaba corripi nequit, cum natura longa sit. Sic & apud *Auson. ep.* 18. *v.* 17. Vel quod juncturas geometrica forma favorum. At in *Sidonio* synæresis esse non potest, quia natura illius carminis & dactylum eo loco postulat, & undecim omnino syllabas requirit. Quare non est hic imitandus, quamvis & *carm.* 23. eodem modo dixerit *vers.* 113. Non hunc cum geometricas ad artes.

GEOMETRIA, æ, f. *geometria*, γεωμετρία, terræ mensoratio, vel ars ipsa terram dimetiendi: a γέα, & contracte γῆ, terra, & μετρέω, metior. Sed tamen ars hæc non tantum in terra dimetienda usum habet, sed & in aquis, in montanis distantiis, atque intervallis, ipsisque corporibus cælestibus. Causam nomini præbuit, quod a terræ mensuratione cœperit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 33. Quid Polyænus, qui magnus Mathematicus fuisse dicitur? is postea quam Epicuro assentiens totam geometriam esse falsam credidit, num illa etiam, quæ sciebat, oblitus est? ¶ *Serv. ad* 3. *Ecl. v.* 41. scribit, inventam fuisse quodam tempore, cum Nilus plus æquo crescens confudisset terminos possessionum, ad quos innovandos adhibiti sunt Philosophi, qui lineis agros diviserunt. ¶ Apud Græcos summo in honore fuit. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 2.

GEOMETRICUS, a, um, *geometrico*, γεωμετρικός, ad geometriam spectans. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 59. Si velim geometricum quiddam, aut Physicum, aut Dialecticum explicare. *Id.* 4. *Acad. c.* 36. Geometricis rationibus non est crediturus, quæ vim afferunt in docendo.

¶ *Geometrica*, *orum*, sunt res geometricæ, ipsa geometria. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 24. Pusionem quendam interrogat Socrates quædam geometrica de dimensione quadrati. *& mox.* Quasi geometrica didicisset. ¶ *Geometrice*, *es*, supple *ars*, est ipsa geometria. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Omnibus litteris eruditus, præcipue arithmetice, & geometrice, sine quibus negabat, &c.

GEORGICA, orum, n. V. vocem sequent.

GEORGICUS, a, um, *d' agricoltura*, γεωργικός, ad agrorum culturam pertinens. *Colum. l.* 7. *c.* 5. Georgicum carmen affirmat, nullam esse præstantiorem medicinam. *h. e.* carmen *Virgilii*, qui inscribitur *Georgica*, quatuor libris constans. *Gell. l.* 13. *c.* 20. In primo Georgicon, quem ego librum, &c. *Georgicon* Græca positio est genitivi pluralis, γεωργικῶν, pro *Georgicorum*. *Id. l.* 18. *c.* 5. Virgilius hunc Ennii versum secutus in Georgicis suis.

GERANION, ii, n. γεράνιον, herba cicutæ similis, foliis minutioribus, & caule brevior, rotunda, saporis & odoris jucundi. Nostri sic eam tradunt. Græci foliis candidioribus paulo, quam malvæ, caulibus tenuibus, pilosis, ramosum ex intervallis, binum palmorum, & in his, foliis, inter quæ in cacuminibus capitula sint gruum. Alterum genus foliis anemones, divisuris longioribus, radice mali modo rotunda, dulci, reficientibus se ab imbecillitate utilissima. Hæc *Plin. l.* 26. *c.* 11. Nomen habet a γέρανος, parva grus.

GERANITIS, idis, f. γερανῖτις, gemma gruis collo (quæ Græce γέρανος) colore similis. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

GERANOPEPA. *Hieronym. epist.* 22. *ad Eustoch. de custod. Virg. a med.* seu *edit.* 48. *sub fin.* Prandium oidoribus probat, & altili gerenopepa, quæ vulgo pippizo nominatur. Alii leg. γερανοπίπε, alii γέρων ὁ πέπων, alii γερανοπέπα, & γεροντοπέπων, &c. Vexatissimus enim est locus, & obscurissimus.

GERARIA, æ, f. quæ gerit. *Plaut. Mil.* 3. 1. 102. Jampridem quia nihil abstulerit, succenset geraria. Alii leg. *ceraria*, & intelligunt ancillam, quæ cereos ad sacrificia parat. Alii *cellaria*, h. e. cellæ custodem.

GERDIUS, ii, m. γέρδιος. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 379. curate, domi sint Gerdius, ancillæ, pueri, zonarius, textor. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 25. *a med.* Textores faciet, gerdiosque. *In Gloss. vet.* exponitur γέρδιος, ὑφαντής, textor: & γερδία, textrix: & γερδιακός, textrinum. *Hesych.* quoque γέρδιος, ὑφάντης. Sed quia utroque loco *textor* additur, dubitationem facit, ne aliud quippiam significare *Lucil.* & *Firmic.* velint: aut saltem discrimen sit aliquod textorem inter, & gerdium. Ipsa certe vox peregrina est.

GERENS, entis, qui gerit. *Cic. pro Quint. c.* 19. *extr.* Sui negotii bene gerens. *attento a' suoi interessi*, *che ben governa la sua casa*. Contra *Plaut. Truculent.* 1. 2. 43. Idem quod tu facis, faciunt rei male gerentes.

GERITIO. V. *Gestio*, *onis*.

GERMALUS. V. *Cermalus*.

GERMANE, adverb. ἀδελφικῶς, sincere, & in modum germani fratris. V. *Genuine*.

GERMANIA, æ, f. *Germania*, regio ampla Europæ, ad septemtrionem sita, Alpes a meridie, mare Balticum ad Boream, ab oriente Poloniam & Hungariam, ab occidente Rhenum, Galliam, & mare Germanicum pro terminis habens. Plura qui volet, *Plinium l.* 4. *c.* 13. 14. *&* 15. & *Tacitum de morib. Germanor.* & alios Geographos adeat. *Horat. epod.* 16. *v.* 7. Nec fera cærulea domuit Germania pube. ¶ In plur. num. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 73. Perculsas tot victoriis Germanias servitio premere. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Germaniæ ardentibus lignis aquam salsam infundunt. ¶ Olim Germaniæ nomine etiam Gallias venisse, colligimus ex *Senec. de consol. ad Helv. c.* 6. *ad fin.* & *Plin. in paneg. c.* 14.

GERMANICIANUS, a, um. Germaniciani dicuntur a *Suetonio* milites Romani in exercitu Germanico, h. e. in Germania militante: *in Tiber. c.* 25. *in Oth. c.* 8. & *in Vespas. c.* 6. Eadem ratione *Hispanienses* dicti sunt milites non Hispani, in Hispania militantes. ¶ In veteri Lap. apud *Gruter. pag.* 602. *n.* 9. habetur: Diocles Ti. Cæsaris minister Germanicianus. *& n.* 11. Macro Germaniciano Ti. Cæsaris. V. *Germanus*.

GERMANICUS, a, um, *Germanico*, ad Germaniam pertinens. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 16. Germanicum bellum. *Liv. l.* 9. *c.* 36. Germanici saltus. *Albinov. ad Liv. el.* 1. *v.* 335. Germanica signa. *Sueton. in Vespas. c.* 2. Victoria Germanica. *Sueton. in Calig. c.* 47. Germanicus sermo. *Martial. l.* 9. *epigr.* 2. Calenda Germanicæ. *h. e.* Septembris, qui mensis in honorem Domitiani Germanorum victoris, *Germanicus* dictus est, ut *Sueton. in ejus vita*, *c.* 13. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. narrant. Sed & Caligula ante illum, in memoriam patris, *Germanici* cognomine, hanc eidem mensi appellationem dederat. *Sueton. in Calig. c.* 15. ¶ Imperatores quoque, ob devictos Germanos, *Germanici* nomen adsumpsere non uni, ut præter Domitianum (quem adulatorie laudat *Quintil. l.* 10. *c.* 1. ut maximum poetarum) Claudius, Vitellius, & alii deinceps multi. ¶ Præterea in familia Cæsarum nonnulli *Germanici* cognomen habuere, quorum primus fuit Nero Claudius Drusus Germanicus, Liviæ Drusillæ Augusti uxoris ex Tiberio Nerone filius, cui Senatus, ob res maxima felicitate in Germania gestas, *Germanici* cognomen ipsi posterisque ejus decrevit. ut est apud *Sueton. in Claud. c.* 1. Alius fuit *Germanicus*, hujus filius, & a Tiberio adoptatus, cui *Ovidius* suos Fastos inscripsit, cuique tribuuntur Aratea Phænomena, carmine heroico descripta, quæ adhuc exstant: in quibus, ut de stilo, & poetico spiritu taceam, probabilis Latinitas in dubium revocari non potest. Sunt tamen, qui hæc Domitiani esse putant. ¶ *Germanicum mare* appellat *Plin. l.* 4. *c.* 16. quod nunc Balticum dicimus, qua parte Germaniam alluit.

GER-

GERMANITAS, atis, f. *fratellanza*, *ἀδελφότης*, conjunctio, & vinculum necessitudinis inter fratres, vel quale solet esse inter fratres. *Cic. pro Ligar. c.* 11. Moveant te horum lacrimæ, moveat pietas, moveat germanitas. *Liv. l.* 37. *c.* 56. Argis & illos, sicut sese, oriundos esse: ab ea germanitate fraternam sibi cum iis caritatem esse. ¶ Translate est similitudo, societas. *Plin. l.* 6. *c.* 1. Unde nomen ambobus (*Bosphoris*) & jam quædam in dissociatione germanitas concors. *Id. l.* 14. *c.* 6. Germanitas vini.

GERMANITUS, *da fratello*, *sinceramente*, *da vero*, fideliter, germane. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 381. Si quis est amico amicus, gaudet, si quid evenit boni, eus amicus est germanitus. Adde *Augustin. ep.* 100. *c.* 34.

GERMANUS, a, um, *fratello*, *fratello germano*, *sorella*, *αὐτάδελφος*, frater: quasi eodem germine profectus, ut *Festus* putat: vel de eadem genitrice manans, ut *Varr.* apud *Serv.* ad illud *Virg.* 5. *Æn.* v. 410. Hæc germanus Eryx quondam tuus arma gerebat. ¶ Dicitur tum de iis, qui eadem tantum matre, ut in loco *Virgilii* allato; tum de iis, qui eodem tantum patre; tum multo magis de iis, qui eodem patre & matre geniti sunt. Sæpe etiam jungitur cum ipsis vocibus *frater*, & *soror*, ad majorem quandam vim addendam. *Nepos in Cim. c.* 1. Habebat in matrimonio sororem suam germanam, non magis amore, quam more ductus. nam Atheniensibus licet eodem patre natas, uxores ducere. *Cic. pro Mil. c.* 27. Clodius cum sorore germana. *Id. Verr.* 3. *c.* 49. C. Fannius, frater germanus Q. Titinnii. *Id. pro Font. c. ult.* Cum virgo Vestalis germanum fratrem complexa teneat. *Plaut. Men.* 5. 9. 43. Fratres germani duo gemini, una matre nati, & patre uno. *Terent. Adelph.* 5. 8. 34. Nunc tu mihi es germanus pariter corpore & animo. *Cic. in princ. l.* 5. *de Fin.* Luc. Cicero frater noster, cognatione patruelis, amore germanus. *Ovid. Fast.* 3. *v.* 560. Germanæ justa dat ante suæ. *Terent. Andr.* 1. 5. 57. Si te in germani fratris dilexi loco. *Plaut. Cas.* 3. 4. 25. Nunc tute amicus mihi es germanum in modum. *da fratello*. ¶ De bestiis. *Accius* de duobus arietibus loquens, apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 22. pulcriorem alterum immolare .... deinde ejus germanum cornibus connitier, &c. ¶ Translate sumitur pro similis, *simile*, quia inter germanos similitudo plerumque est. *Cic.* 4. *Acad. c.* 43. Erat quidem, si perpauca mutasset, germanissimus Stoicis. *Al. leg.* Stoicus. *Id. in Orat. cap.* 10. *sub fin.* Cum mutila quædam & hiantia locuti sunt, germanos se putant esse Thucydidis. *Al. lea.* Thucydidas. Adde *in Pison.* & *in Partition.* ut in *Geminus* dictum est. *Justin. in fin. l.* 27. Sic fratres; quasi & germanis casibus, exsules ambo, scelerum suorum pœnas luerunt. ¶ Item verus, proprius, sincerus, non fucatus, merus, *γνήσιος*, *sincero*, *mero*, *proprio*. *Cicer.* 3. *Offic. c.* 17. Nos veri juris, germanæque justitiæ solidam, & expressam effigiem nullam tenemus. *Id.* 2. *de Leg. cap.* 2. Hæc est mea, & hujus fratris mei germana patria. *Id.* 1. *Agrar. c.* 35 *sub fin.* Illi veteres germanique Campani. *Id. de clar. Orat. cap.* 86. Hæc germana ironia est. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 5 *ad fin.* Scio, me asinum germanum fuisse. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 38 Dii te omnes perdant: oboluisti allium, germana illuvies. *Id. Capt.* 2. 2. 38. Ille Theodoromedes fuit germano nomine. *h. e.* proprio. ¶ Præterea *Germanus* est ad Germaniam pertinens, *Germano*, *Tedesco*, *Γερμανός*. *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 163. Femina canitiem Germanis inficit herbis. *Pers. sat.* 6. *v.* 44. Germana pubes. ¶ *Germani*, *orum*, Germaniæ populi, *Tedeschi*, *Germani*, *Γερμανοί*, Latino nomine ita dicti, quia ipsi se mutuo sua lingua *fratres* vocare consueverunt: vel quia cum primum ab Romanis post devictos Gallos visi sunt, corpore & ritu vivendi iis simillimi visi sunt, quasique fratres. Sunt qui dici velint, quasi *garman*, plane viri, eorum lingua. *Tacit.* quoque *de morib. German. c.* 2 nomine illos a se invento *Germanos* vocari, tradit. Luditur in ambiguo in illo versu apud *Vellej. l.* 2. *c.* 67. *De Germanis, non de Gallis, duo triumphant consules*. Sermo est de duobus consulibus triumphantibus, qui suos fratres proscripserant. Similis est jocus *Cicer.* apud *Quintil. l.* 8 *c.* 3. de quodam Cimbro, qui fratrem necaverat, *Germanum Cimber occidit*. ¶ *Germanus* & *Germanicianus* dictus putatur, qui persona ferum ac trucem Germanum referente utebatur, risus movendi gratia. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 602. *n.* 8 Bassus Ti. Germanici Germanus. & *pag.* 603. *n.* 1. Proculus Decurio Germanorum Ti. Germanici. De hac persona intelligendum putant illud *Martial. l.* 14. *epigr.* 176. cujus lemma, *Persona Germanica*. Sum figuli lusus rufi persona Batavi. Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

GERMEN, inis, n. *germoglio*, *germe*, *βλαστή*, quod e semine pullulat atque assurgit; item quod ex plantarum oculis enascitur, surculus: a *gerendo*, quasi *germen*; vel a *genendo*, quasi *genmen*. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Ex uno grano (vix credibile dictu) quadraginta paucis minus germina. *Rutil. in itin. l.* 1. *v.* 376. Excitet in fruges germina læta novas. *Virg.* 2. *Georg. v.* 76. huc aliena ex arbore germen includunt. ¶ Item semen, *seme*. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 280. impleratque uterum generoso germine. ¶ Item fructus, poma. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 465. autumni maturet germina Virgo. ¶ Translate *germen trahere* est originem ducere. *Prudent. apotheos.* 20. *v.* 30. Pars illa potentior exstet, Quæ germen ab æthere traxit. & *περὶ στεφ.* 9. *v.* 1. Germine nobilis Eulalia. *per nascita*. ¶ Aliquando est proles, *prole*. *Nemesian. in Cyneg. v.* 155. *de cane feta*. postquam conclusa videt sua germina flammis. *h. e.* suos catulos. *Claudian. l.* 2. *de rap. Pros. v.* 76. Nympharum cœtus, & celsa Tonantis germina. *h. e.* filius. *Justin. l.* 18. *c.* 3. *extr.* Exstirpato servili germine. *razza*, *stirpe*. ¶ Germina caræ maris, apud *Claudian. in epist. ad Seren. v.* 14. sunt uniones. Germina frontis, *l.* 2. *de rap. Pros. v.* 109. sunt cornua. Germen Lernæ *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 141. est apium, quo coronabantur victores in ludis Nemeæis. Est autem Nemea in eadem Argiæ regione, in qua Lerna.

GERMINATIO, onis, f. *germogliamento*, *βλάστησις*, actus germinandi. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Palmes, quem mox in germinatione citaverit, imbecillis ac minus fructuosus erit. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Surculi germinatione turgentes. & *cap.* 2. Cum præcoces excurrere germinationes, secutis frigoribus eruruntur. ¶ Sumitur & pro ipsa planta germinante, *germoglio*. *Id. l.* 17. *c.* 27. *extr.* Accumuletur germinatio terra, donec robur planta capiat.

GERMINATUS, us, m. idem ac germinatio. In sexto casu singulari *Plin. l.* 15. *c.* 8. Oleam, si capra depaverit primo germinatu, sterilescere, auctor est Marcus Varro. Adde *lib.* 16. *c.* 25. *a med.*

GERMINO, as, n. 1. *germogliare*, *βλαστάνω*, germen emitto, pullulo. *Plin. l.* 13. *c.* 14. Eodem die germinat, quo injectum est. *Id. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Asparagus altissime germinat. ¶ Sumitur etiam active pro emittere, effundere, *mandar fuori*. *Plin. l.* 30. *c.* 11. *a med.* Vermiculi pennas germinant. *Id. l.* 7. *c.* 6. Capillum germinans partus.

GERO, is, essi, estum, a. 3. *portare*, *avere*, *tenere*, *φέρω*, *κομίζω*, fero, porto, habeo. Cum *habere* significat, dicitur fere de iis, quæ ita habentur, ut ab aliis conspiciantur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 185. Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu conclusum geris? *Nepos in Datam. c.* 3. Gerens in capite galeam venatoriam, dextra manu clavam. *Id. ibid.* Veste, quam satrapæ regii gerere consueverant. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 110. capella gerit distentius uber. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 492. Nec tales humeros, pharetramque gerebat Apollo. *Virg.* 2. *Georg. v.* 122. quos Oceano propior gerit India lucos. *Id. Æn.* 1. *v.* 319. Virginis os habitumque gerens. *Curt. l.* 8 *cap.* 3. Duo simulacra, quorum alterum Nini, alterum Beli gerebat effigiem. *rappresentava*. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 4. *v.* 19. Centum fronte, oculos centum cervice gerebat Argus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 772. umbrata gerunt civili tempora quercu. *Id.* 2. *Æn. v.* 277. Squalentem barbam, & concretos sanguine crines, Vulneraque illa gerens, quæ, &c. *Plin. l.* 8. *c.* 47. Oves gerunt partum diebus centum quinquaginta. & *cap.* 40. *ad fin.* Canes gerunt uterum sexagenis diebus. ¶ Usu differt a *fero*, & *porto*, quia *fero*, *porto tibi*, aut *ad te quippiam*, aut *in aliquem locum* dicimus; *gero* hoc modo, quod sciam, non dicimus. ¶ Translate *Liv. l.* 32. *c.* 21. Mixtum gaudio ac metu animum gerere. *Justin. l.* 17. *c.* 2. *ad fin.* imperii cupiditatem insatiabilem. *Quintil. declam.* 10. *cap.* 10. desideria de unico filio. *Enn.* apud *Cicer.* 1. *Offic. c.* 18. animum muliebrem. *Sallust. in Jug. c.* 115. Suos hortatur, uti fortem animum gerarent. *Curt. l.* 4. *c.* 14. *sub fin.* In dextris vestris jam libertatem, opem, spem futuri temporis geritis. *Liv. l.* 28. *c.* 22. & *Plin. l.* 8. *c.* 18. odium in, & adversus aliquem. *portar odio*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 310. pulcher Iulus Ante annos animumque gerens, curamque virilem. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 655. mores, quos ante gerebant, Nunc quoque habent. *Virg.* 2. *Æn. v.* 89. & nos aliquod nomenque decusque Gessimus. ¶ *Præ se gerere* est præ se ferre, ostendere, exhibere. *Cic. de Invent. c.* 9. Affectionis ratio perspicuam solet præ se gerere conjecturam. & *cap.* 50. Præ se quandam gerere utilitatem. ¶ *Gerere personam alicujus* est præferre, sustinere, *rappresentare*, *far la figura*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 32. Ipsi gerere quam personam velimus, a nostra voluntate proficiscitur: itaque se alii ad philosophiam, alii ad jus civile, alii ad eloquentiam applicant. & *cap.* 34. Magistratus gerit personam civitatis. ¶ Similia horum sunt illa *Senec. in Troad. v.* 714. cecidit Hector: gere captivum, positoque genu, &c. *portati da schiavo*. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 293. Tu civem, patremque gere. ¶ *Gerere se* est agere, exhibere, *portarsi*, *procedere*. *Justin. l.* 32. *c.* 3. Gerere se regem. *Cic. pro Arch. c.* 5. *ad fin.* Gerere se pro cive. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 2. *circa med.* valde honeste. & *lib.* 9. *ep.* 2. *a med.* perdite. *Id. Offic.* 2. *cap.* 26. summissius. *Plin. l.* 2. *ep.* 12. turpiter in legatione. *Nepos in Cim. c.* 2. contumacius. *Cic.* 1. *Offic. c.* 28. Natura docet non negligere, quemadmodum nos adversus homines geramus. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 31. Gerere se sine crimine. ¶ Aliquando est gignere, producere, edere, *produrre*. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 230. Arboribus cæsis, quas ardua gesserat Œte. *Id.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 6. violam nullo terra ferente gerit. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 56. Quidquid & herbarum Thessala terra gerit. *Virg.* 2. *Georg. v.* 70. Et steriles platani malos gessere valentes. *Lucret. l.* 1. *v.* 716. Quorum Agrigentinus cum primis Empedocles est, Insula quem triquetris terrarum gessit in oris. Adde *lib.* 6. *v.* 790. ¶ Sæpe est facere, *fare*: non tamen de rebus materialibus, ut *domum*, *gladium facere* dicimus; sed de iis, quæ animi facultate, ingenio, consilio administrantur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 59. *a med.* Ut iis qui audiunt, tum geri illa fierique videantur. *Id. pro Quint. cap.* 6 *extr.* Hæc dum Romæ geruntur, Quintius interea, &c. & *cap.* 13. Quid negotii geritur? *Virg.* 9. *Æn. v.* 203. nec tecum talia gessi. *Id.* 4. *Georg.* etiam de iis, quæ manu fiunt, *vers.* 305. Hoc geritur, zephyris primum impellentibus undas. ¶ Itaque sæpissime est administrare, tractare, agere consilio & ratione aliquid, quasi ejus pondus gerendo & sustinendo, *amministrare*, *fare*, *governare*, *maneggiare*, *esercitare*, *πράττω*, *χειρίζω*. Qua de re *Varr. l.* 5. *L. L. c.* 8. Potest quis aliquid facere, & non agere, ut poeta facit fabulam, & non agit: contra actor agit, & non facit. Contra imperator, qui dicitur res gerere, in eo neque agit, neque facit, sed gerit, id est sustinet: translatum ab his, qui onera gerunt, quod sustinent. Hæc *Varro*. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 2. Omnia nostra, quoad eris Romæ, ita gerito, regito, gubernato, ut nihil a me exspectes. *Id.* 3. *de Fin. cap.* 20. Gerere & administrare rempublicam. *Id. Fam.* 2. *ep.* 7. Feliciter & ex mea senten-

tia rempubl. gessimus. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 45. Cum L. Sulla solus rempubl. gereret, orbemque terrarum gubernaret. *Id. Fam.* 13. *ep.* 5. Ut susceptum negotium pro tua fide & diligentia, ex voluntate Cæsaris, qui tibi rem magnam difficilemque commisit, gerere possis. *Id.* 4. *Verr.* 1. 55. Gerere potestatem. *h. e.* magistratum: ut *pro Sext. c.* 37. dicit. *Nepos in Attic. c.* 6. honores. *Id. in Catone, c.* 2. consulatum. *Id. in Epamin. c.* 7. imperium. *Cic. pro Dom. cap.* 35. Illud pulcherrimum factum, quod pro salute patriæ gessi. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 73. Rem mandatam gerere sedulo. *Id. Pseud.* 1. 2. 61. Tace, & hanc rem gere. ¶ *Res gerendæ* sunt negotia tum privata, tum publica, quæ ab hominibus fiunt, *affari, negozj, faccende*. *Cic. de Senect. c.* 6. A rebus gerendis senectus abstrahit. & *paulo post*. In re gerenda versari senectutem negant. *Id.* 5. *de Fin. c.* 19. Homines infima fortuna, nulla spe rerum gerendarum. *di far grandi imprese, di aver grandi maneggi*. & mox. Qui a spe gerendi absunt, confecti senectute. ¶ *Rem gerere* aliquando est rem suam curare, *fare i suoi interessi*. *Cic. de Senect. c.* 7. Male rem gerentibus, patriis bonis interdici solet. *Plaut. Pers.* 4. 3. 34. Et valeo recte, & rem gero, & facio lucrum. *Massur. Sabin.* apud *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 6. Instituit mercaturam, & bene re gesta, decimam Herculi profanavit. ¶ Interdum pertinet ad rem bellicam. *Nepos in Annib. c.* 3. Exercitui præfuit, resque magnas gessit. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 20. *ante med.* Cassius insecutus hostes, rem bene gessit. *Liv. l.* 28. *c.* 2. Pes cum pede collatus, & gladiis geri res cœpta est. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Alexandro magno ibi res gerente. Hinc quoties gravioris belli imminentis causa dictator crearetur, *rei gerundæ causa* factus dicebatur, ut videre est in *fragm. Capitolin.* apud *Gruter. pag.* 290. 291. & 292. & apud *Liv. l.* 8. *c.* 29. ¶ Ponitur & pro habere, exercere. *Terent. Hecyr.* 3. 1. 30. Pueri inter se quam pro levibus noxiis iras gerunt? *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 3. Gerere inimicitias cum aliquo. *Anton. ad Cicer. post epist.* 13. *l.* 14. *ad Attic.* simultatem cum aliquo pro republ. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 8. *a med.* & *Nepos in Datam. cap.* 10. amicitiam. ¶ *Gerere bellum cum aliquo*, apud *Cicer. pro Sext. c.* 2. & *lib.* 1. *de Divin. cap.* 46. est contra aliquem belligerare: apud *Nepot. in Chabr. c.* 3. est simul cum aliquo adversus alium. Alio sensu *Velles. l.* 2. *c.* 104. Bellum erat ab eo quibusdam in locis gestum, quibusdam sustentatum feliciter. *finito, compito*. ¶ *Gerere curam* pro aliquo est curare, *aver cura*, apud *Virg.* 12. *Æn. v.* 48. Sic gerere tutelam alicujus, *far da tutore*, *Tryphonin. Dig. lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 68. & *Scævola lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 22. Sic gerere tutelam corporis, *Senec. initio epist.* 14. ¶ *Gerere aliquem* tractare, accipere, habere, *trattare*. *Sallust. in Jug. c.* 90. *ad fin.* Egomet in agmine, in prœlio, consultor idem & socius periculi, vobiscum adero: meque vosque in omnibus rebus juxta geram. & *cap.* 61. Romæ gaudium ingens ortum, cognitis Metelli rebus, ut seque, & exercitum more majorum gereret. ¶ *Gerere alteri morem* est obsequi, obedire, *far a moda altrui*. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 9. Geram tibi morem, & ea quæ vis, ut potero, explicabo. *Terent. Adelph.* 2. 2. 6. Adolescenti morem gestum oportuit. *Id. Eun.* 1. 2. 108. Mos gerundus est Thaidi. *Id. Heaut.* 5. 1. 74. Sine, me in hac re gerere mihi morem. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 16. *a med.* Ut utrique a me mos gestus esse videatur. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 2. *v.* 13. gerat ille suo morem furiosus amori. ¶ *Gerere tempus* est transigere, agere, *passare*. *Sueton. in Domit. c.* 1. Primæ adolescentiæ tempora tanta inopia gessisse fertur, ut, &c. Sic *Petron. in fragm. Tragur. c.* 63. *Burm.* Gerere vitam. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 695. impubemque gerens, sterilemque juventam. *Sulpic. ad Cicer. Fam.* 4. *ep.* 5. Ætatem gerere cum aliquo. Hic al. leg. *agere*, ut & in illo *Sueton. in Vespas. c. penult.* Extinctus est annum gerens sexagesimum ac nonum. Sed *Grævius, Cellar.* & al. ex plurimis MSS. *gero* defendunt. Adde *Aurel. Victor. in Epitom. c.* 44.

GERO, onis. V. *Fasci-gerones*.

GERONTOCOMIUM, ii, n. *ospitale da vecchi*, γηροκομεῖον, locus, in quo senes pauperes aluntur, & curantur. Vox Græca, a γέρων, senex, & κομέω, curam gero. Legitur in *Cod. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 19. 22. & 23. ¶ Dicitur & *gerontotrophium* eadem significatione, sed alia radice, nempe a τρέφω, nutrio.

GERONTODIDASCALUS, i, m. *maestro de' vecchi*, senum præceptor. Vox Græca, a γέρων, senex, & διδάσκαλος, doctor: qua unam e suis Satyris *Varro* inscripsit.

GERRÆ, arum, f. *crates vimineæ*, scuta Persica e viminibus texta. *Fest.* V. *Cerrones*. *Non. c.* 2. *n.* 385. dicit, esse fascinos, qui sic in Naxo insula Veneris ab incolis appellantur. ¶ Translata dicuntur nugæ, nugamenta, res frivolæ, *ciancie, baje, pazzie*, λῆροι. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 9. Tuæ blanditiæ mihi sunt, quod dici solet, gerræ germanæ, atque edepol liræ liræ. *Id. Epid.* 2. 2. 45. Quid istæ, quæ vesti quotannis nova inveniunt nomina, tunicam rallam, tunicam spissam, linteolum cæsicium, *&c.* gerræ maximæ. *Auson. ad Symmach. initio Griphi*. Misi itaque ad te frivola, gerris Siculis vaniora. ¶ Adhibetur etiam loco interjectionis. *Plaut. Trin.* 3. 3. 32. Gerræ! næ tu illud verbum actutum inveneris. Adde *Asin.* 3. 3. 10.

GERRES, ium, m. pisces saliti, ac inveterati, & nullius pretii, *Plinio* teste *l.* 32. *c.* 11. *Martial. l.* 12. *epigr.* 32. Fuisse gerres, aut inutiles mænas, Odor impudicus urcei fatebatur. Adde *lib.* 3. *epigr.* 77. ¶ In singulari num. *addere garo gerrem*, provarb. rei pretiosæ aliquid vile addere & immiscere. *Arnob. sub fin. lib.* 5. Addidistis, ut dicitur, garo gerrem, cum deorum nominibus appellavistis res turpes, & vocabulis rursus deos rerum coinquinavistis infamium. V. *Garum*. ¶ In editione *Arnobii* 1542. & in *Adag. Manut.* legitur, *addidistis, ut dicitur, gangrænam*, quod applicat *Manut.* geminantis malum, aut veterem culpam novæ noxæ accessione gravantis. Hoc sane cum *Arnobii* sententia bella convenit: placet tamen magis prior lectio.

GERRO, onis, m. nugator apud *Fest.* V. *Cerrones*. *Terent. Hecyr.* 5. 4. 10. Gerro, iners, fraus, helluo.

GERULA, æ, f. gestatrix, nutrix puerorum. *Tertull. de Anim. c.* 19. *sub fin.* & *advers. Jud. c.* 9. *ante med.*

GERULIFIGULUS, i, m. vox ficta a *Plauto Bacch.* 3. 1. 14. Affines tuos tua infamia fecisti gerulifigulos flagitii. *h. e.* docentes, & patrantes flagitia. V. *Gerulus*, 1.

GERULO, onis, m. idem ac gerulus. V. *Gerulus*, *i*.

GERULUS, a, um, adject. portans. *Solin. c.* 1. (*al.* 7.) *extr.* Navis gerula sacrorum. *Id. cap.* 20. (*al.* 32.) Cornua potuum gerula.

GERULUS, li, m. *facchino, portatore*, φορεύς, qui fert aliquod onus, & fere pro bajulo accipitur, idest pro eo, qui mercedis gratia onera ferre consuevit. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 72. Festinat calidus mulis, gerulisque redemptor. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 79. Ne illa alium gerulum (*argenti*) quærat sibi. *altri che gli porti il danaro*. *Sueton. in Calig. cap.* 40. Ex gerulorum diurnis quæstibus pars octava exigebatur. *Colum. l.* 10. *v.* 310. Ære sinus gerulus plenos gravis urbe reportet. *Apul. l.* 3. *Metam. sub fin.* Gestaminum modus numerum gerulorum excedit. *Elmenhorst.* leg. *gerulonum*. ¶ *Gerulus* etiam dicitur, qui aliquid efficit, ut notat *Scalig. ad Fest.* Hinc *vet. Gloss.* Garulus, ὁ πράττων, ὁ ποιητής. Hinc *gerulifigulus flagitii*, apud *Plaut.* ¶ *Geruli decuriales* leguntur in vet. lap. apud *Gruter. pag.* 1085. *n.* 11. h. e. in decurias conscripti, & in corpus aliquod collecti, *la fraglia de' facchini*: ii præsertim, qui portandis mercibus e portu in urbem publice inserviebant.

GERUNDIUM, ii, n. modus verborum sub una voce activum, & passivum sensum habens, & infinitivi vices aliquando implens. *Charis. l.* 2. *pag.* 144. & 147. *Putsch.* vocat *supinum*: *Diomed. l.* 1. *pag.* 333. *participialem modum*. sed & *gerundium pag.* 350. ut & *Priscian. l.* 8. *pag.* 808. &c. At *Cledon. pag.* 1873. appellat hæc verba gerundi: (sic *Macrob. de different. & societ. Græci Lat. q. ferm. gerundi modos*) atque ideo dici ait, quia nos aliquid *gerere* significant, ut puta *legendi causa veni*, *legendo mihi contigit valetudo*, *legendum mihi erit*. Dicitur etiam *Gerundivus modus* a *Servio ibid. pag.* 1788. ubi quod tam agentis, quam patientis vim habeat, ostendit illo *Virg.* (*ecl.* 3. *v.* 25.) *Cantando tu illum*, ubi activam, & illo (*ecl.* 8. *v.* 71.) *cantando rumpitur anguis*, ubi passivam significationem habet.

GERUSIA, æ, f. *curia*, *sala del consiglio*, γερουσία, locus ubi Senatus habetur, curia. Græca vox a γέρων, senex. *Festus*, *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *Plin. l.* 35. *c.* 14. & *Plin. alter l.* 10. *ep.* 42.

GERYON, onis, & Geryones, æ, & Geryoneus, i, m. Γηρυών, Γηρυόνης, Γηρυονεύς, rex Hispaniæ: a γῆρυς, vox, quod eloquentia præstiterit. Fabulantur pastorem tricorporem fuisse. Origo fabulæ inde fuit, quod tres fratres tantæ concordiæ extitere, ut uno animo omnes regi viderentur. Alii dicunt, tricorporem fictum fuisse ob triplex regnum, quod præfuerit tribus insulis, quæ adjacent Hispaniæ, Balearicæ majori, & minori, & Ebusæ. Fingitur etiam bicipitem habuisse canem, quia & terrestri, & navali certamine plurimum potuit. In illis insulis, in quibus Geryon regnavit, tanta pabuli lætitia est, ut, nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur. Inde armenta Geryonis, quæ illis temporibus solæ opes habebantur, tantæ famæ fuere, ut Herculem ex Asia prædæ magnitudine illexerint. Non igitur Geryon, & fratres bellum Herculi sua sponte intulerunt, sed, cum armenta sua rapi vidissent, amissa bello repetierunt. Ab Hercule victi sunt. *Justin. l.* 44. *c.* 4. *Plin. l.* 4. *c.* 22. *extr.* & *Servius* ad illud *Virg. Æn.* 7. *v.* 662. postquam Laurentia victor, Geryone extincto, Tirynthius attigit arva. *Id.* 8. *Æn. v.* 202. Tergemini nece Geryonæ. *Lucr. l.* 5. *v.* 28. Quidve tripectora tergemini vis Geryonai? *Geryonai* antiquus genitivus primæ declinationis, per divisionem diphthongi factus, ut *terrai*, *pictai*. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *v.* 7. qui ter amplum Geryonem, Tityonque tristi Compescit unda. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 91. Prodigiumque triplex, armenti dives Iberi Geryones, quamvis in tribus unus erat. *Sil. l.* 13. *v.* 200. Qualis Atlantiaco memoratur litore quondam Monstrum Geryones immane tricorporis iræ, Cui tres in pugna dextræ varia arma gerebant: Una ignes sævos, at altera pone sagittas Fundebat, validam torquebat tertia cornum. ¶ *Sidon.* secundam producit *carm.* 23. *v.* 13. Nulla tamen fuso prior est Geryone pugna.

GERYONACEUS, a, um, Γηρυόνειος, ad Geryonem spectans. *Plaut. Aulul.* 3. 6. 18. Qui mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos cum senis manibus, genere Geryonaceo.

GERYONEUS, a, um, adject. idem quod Geryonaceus, Γηρυόνειος, ut Geryonea cædes, *Apul. l.* 2. *Metam. in fin.*

GESORETA, *vel* Gesoreta, æ, f. navigii speculatorii genus, quod quidam idem putant ac *profumia*. *Gell. l.* 10. *c.* 25. in cujus verbis grave mendum cubare quidam putant.

GESTABILIS, le, *portatile*, qui gestari potest. Est *Cassiod. l.* 1. *epist.* 45.

GESTAMEN, inis, n. *ciò che si porta*, φόρημα, quicquid geritur, ut vestes, arma, sceptrum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 286. Clypeum magni gestamen Abantis. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 671. sua virgo deæ gestamina reddit. *Plin. l.* 32. *c.* 2. *a med. de margaritis*. Religiosum id gestamen amoliendis periculis arbitrantur. *Sil. l.* 5. *v.* 349. pronus tectum gestamine præceps Ex acie repit. *h. e.* scuto. ¶ Item id, quo quippiam gestatur. *Valer. Flacc. ibid. v.* 71. cerva setis fulgens, & cornibus auratis Ante aciem celsi vehitur gestamine conti. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 4. Gestamine sellæ Bajas pervecta. & *l.* 2. *c.* 2.

Ge-

Gestamen lecticæ. *& lib.* 11. *c.* 33. In eadem gestamine sedem posuit. *h. e.* in eadem lectica posuit sellam ad sedendum. *Sedul. l.* 4. *v.* 197. lento gestamine vilis aselli.

GESTATIO, onis, f. *il portare*, actus gestandi, gestatus, latio, *ϕορά*. *Lactant. l.* 3. *c.* 22. *extr.* assignate lanam, & telam viris, & infantium gestationes. ¶ Item sæpius *il farsi portare*, *αἰώρησις*, fere passive sumitur pro exercitatione, qua quis equo, navi, curru vehitur, lecticave. *Senec. ep.* 55. A gestatione cum maxime venio, non minus fatigatus, quam si tantum ambulassem, quantum sedi. *Cels. l.* 2. *c.* 15. Genere gestationis plura sunt: lenissima est navi vel in portu, vel in flumine, vel lectica, aut scamno: acrior vehiculo: vehementior in alto mari, navi. *Sueton. in Vespas. c.* 21. Gestationi vacare. ¶ Item locus arboribus densis opacus, per quem a succollantibus servis valetudinis, aut voluptatis causa gestabantur, ea forma, qua *cenatio* dicta est locus, ubi cœna capiebatur, *ambulatio* locus, ubi deambulabatur, *passeggio*, *viale*, *stradone*. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Ab his gestatio in modum circi, quæ buxum multiformem, humilesque, ac retentas manu arbusculas circumit. Adde *lib.* 2. *ep.* 17.

GESTATOR, oris, m. qui gestat. *Plin. l.* 9. *ep.* 33. Delphinus gestator, & collusor puerorum. ¶ Quemadmodum *gestatio*, & *gestans* passive sumitur, ita *gestator* pro eo, qui curru, aut lectica vehitur, vel navi: qui & *vector* eadem ratione dicitur. *Martial. l.* 4. *epigr.* 64. *v.* 18. Illic Flaminiæ, Salariæque Gestator patet, essedo tacente.

GESTATORIUS, a, um, *gestatorio*, in quo aliquid gestatur. *Sueton. in Ner. c.* 26. Gestatoria sella delatus in theatrum. *in sedia da mano*. ¶ *Gestatorium*, absolute, est sella gestatoria, *ϕορεῖον*. *Id. in Claud. c.* 33. Solitus etiam in gestatorio ludere. Al. rectius leg. *in gestatione*.

GESTATRIX, icis, f. quæ gestat. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 605. Divaque Gorgonei gestatrix innuba monstri.

GESTATUS, us, m. idem ac gestatio. *Plin. l.* 15. *c.* 25. Adeo teneris cerasis, ut gestatum non tolerent.

GESTATUS, a, um, *portato*, latus. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 118. longosque sibi gestata per annos Phrixeæ monumenta fugæ vis reddidit arbor. *Plin. l.* 7. *c.* 15. Formicæ gestatas fruges abjiciunt. *Id. l.* 15. *c.* 29. Virgæ myrti gestatæ manu viatori prosunt. *Martial. l.* 1. *epigr.* 83. Tectis nam modo Regulus sub illis, Gestatus fuerat. *& epigr.* 13. Gestatus equis.

GESTICULARIA, æ, f. *giocolatrice*, *ὀρχήστρια*, mima, saltatrix, quæ corporis gesticulatione populum oblectat. *Gell. l.* 1. *c.* 5. Non jam histrionem eum esse diceret, sed gesticulariam, Dionysiamque eum notissimæ saltatriculæ nomine appellaret.

GESTICULARIUS, ii, m. gesticulator, saltator. *Ammian. l.* 14. *c.* 4. (*al.* 16.) Mutum puerum oblatum suscepit sibi gesticularium, multa quæ callebat, nutibus venustissimis explicantem.

GESTICULATIO, onis, f. *ὄρχησις*, *μίμησις*, gesticulandi actus. *Sueton. in Tiber. c.* 68. Nec sine molli quadam digitorum gesticulatione. Adde *Apul. l.* 10. *Metam.*

GESTICULATOR, oris, m. *giocolatore*, *μῖμος*, *χειρονόμος*, qui corporis gestu populum oblectat. *Colum. in præfat. l.* 1. Nec minus corporis gesticulatorem scrupulosissime requirant, saltationis, aut musicæ artis studiosi. *ballerino*.

GESTICULATUS, a, um, adject. mimicus. *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *sub fin.* Simiæ gesticulatis motibus inquietæ.

GESTICULOR, aris, dep. 1. *atteggiare*, *giocolare*, *χειρονομέω*, gestum facio. *Sueton. in Ner. c.* 42. Jocularia in defectionis duces carmina, lasciveque modulata etiam gesticulatus est. *idest* ad numerum saltavit. *Id. in Domit. c.* 8 Gesticulandi saltandique studio teneri. *Petron. in Satyr. c.* 36. Scissor ad symphoniam gesticulatus, laceravit obsonium.

GESTICULUS, i, m. gestus, gesticulatio. *Tertull. in Apolog. c.* 19. Cum digitorum supputariis gesticulis.

GESTIO, is, ivi, & ii, n. 4. *esultare*, *ringalluzzarsi*, *far festa*, *γαυριάω*, lætitiam præ se ferre, & aliquo corporis motu, oculis, manibus indicare: a *gestu*. *Festus*: Gestit, qui subita felicitate exhilaratus, nimio corporis motu præter consuetudinem exsultat. ¶ Proprie dicitur de brutis animalibus, ut *Donat. ad Terent. Eun.* 3. 5. 7. & *Serv. ad Virg.* 1. *Georg. v.* 386. docent. *Colum. l.* 8. *c.* 15. Ut cum apricitate diei gestiunt aves, undi velocitate concertent. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 634. tum gestit aper, cum se se Martia tigris abstulit. ¶ Sæpe transfertur ad homines. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 4. *sub fin.* Quorum alter lætitia gestiat, alter dolore crucietur. *Id.* 1. *Offic. c.* 29. Voluptate nimia gestire. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 6. Efferri ac gestire. *& ibid.* Cum inaniter & effuse animus exsultat, tum illa lætitia gestiens, vel nimia dici potest. *pazza allegrezza*. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 59. Deducere perterritos a timore, gestientes comprimere. *insolente*. *Liv. l.* 45. *c.* 19. Animus gestiens secundis rebus. *Id. l.* 6. *c.* 36. Gestientes otio. *Terent. loc. cit.* Quid gestiam, aut quid lætus sim, quo pergam, &c. Apud *Petron. in Satyr. c.* 87. animi ad patiendum gestientes dicuntur *παίδων ἐν ἀκμῇ τρυφώντων*, *καὶ σφριγώντων*. ¶ Translate *Quintil. l.* 10. *c.* 5. *a med.* Historiæ nonnunquam ubertas in aliqua exercendi stili parte ponenda, & dialogorum libertate gestiendum. *h. e.* efferri stilo oportet, & libere spatiari dialogis componendis. ¶ Significat etiam vehementer cupere, *desiderare*, *agognare*, & gestibus cupiditatem ostendere. *Virg. loc. cit. de cygnis*. studio gestire lavandi. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 11. Gestio scire omnia. *& l.* 2. *ep.* 7. Gestit animus aliquid agere in republica. *Terent. Phorm.* 2. 1. 30. Ipsum gestio dari mihi in conspectum. *Gell. l.* 16. *c.* 13. In jus coloniarum mutare gestiverint. *Vellej. l.* 2. *c.* 7. Quidquid tumultuando adipisci gestierunt, &c. *Cic. pro Marcell. c.* 3. *extr.* Parietes hujus Curiæ tibi gratias agere gestiunt. *Plaut. Amph.* 1. 1. 167. Gestiunt pugni mihi. *h. e.* tundere gestiunt. *Id. Asin.* 2. 2. 49. Dudum scapulæ gestibant mihi. *h. e.* pruriebant, quasi verbera exspectantes. *gestibant* antique dictum, ut *lenibant*, *audibant*, &c. V. *Prurio*.

GESTIO, onis, f. *amministrazione*, *maneggio*, *διοίκησις*, actus gerendi, curatio, cum voce *negotii*. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 26. & *l.* 1. *c.* 26. Negotii gestio. ¶ Alio sensu *Ulpian. Dig. l.* 11. *tit.* 7. *leg.* 14. *circa med.* Ex hoc neque pro herede gestio, neque aditio præsumitur. *h. e.* neque præsumitur se gessisse pro herede. *Torrentin.* habet *gestire*.

GESTITO, as, a. 1. *portar addosso*, *avere*, frequentativum a *gesto*. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 84. Hæc crepundia mea herilis gestitavit filia. *Id. Curcul.* 5. 2. 4. Pater istum anulum meus gestitavit. *Id. Pœn.* 1. 2. 186. Quasi ostreatum tergum ulceribus gestito.

GESTO, as, avi, atum, a. 1. *portare*, *avere*, *ϕέρω*, frequentativum a *gero*, sed ejusdem fere significationis. *Terent. Adelph.* 4. 2. 24. Quem ego puerum tantillum in manibus gestavi meis. *Cic. Phil.* 11. *c.* 2. *ad fin.* Cervicibus caput abscidit, idque fixum gestari jussit in pilo. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 214. Lectica gestare aliquem. *Plin. l.* 2. *c.* 63. *a med.* Gestare digito gemmam. *Curt. l.* 3. *c.* 3. Hastati spicula auro præfixa gestabant. *Id. l.* 4. *c.* 2. Dorso, sicut jumenta, onera gestare. *Plin. l.* 8. *c.* 10. Gestare in utero. *Sueton. in Tiber. c.* 69. Coronam lauream capite gestare. ¶ Pro vectare *Senec. in Thyest. v.* 765. Pavidosque manes squalidus gestat senex. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 62. Ex urbe atque Italia irritamenta gulæ gestabantur. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. sub fin.* Dedit ventos non ut legiones, equitemque gestarent. ¶ Translate *Terent. Adelph.* 4. 5. 75. Gestare aliquem in sinu. *h. e.* ferre in oculis, impense amare. *& Eun.* 3. 1. 12. Gestare aliquem in oculis. eod. sensu. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 32. tum me de tigride natam, Tum ferrum & scopulos gestare in corde, fatebor. *Senec. in Thyest. v.* 1007. Sustines tantum nefas gestare, tellus? ¶ Pro referre, deferre, *esferire*, *riportare*, *Plaut. Pseud.* 1. 5. 14. Homines, qui gestant, quique auscultant crimina, si meo arbitratu liceat, omnes pendeant. *Senec. ep.* 123. Pessimum genus hominum videbatur, qui verba gestarent: sunt qui vitia gestant. *h. e.* qui deferrent dicta aliorum: sed sunt qui vitia secum habent, ut in alios transferant. ¶ Passiva significatione pro vehi equo, curru, navi, lectica, unde *gestatio*, & *gestator*, *Sueton. in Galb. c.* 8. Ne ad gestandum quidem aliter unquam iter ingressus, quam ut, &c. *Id. in Domit. c.* 11. Simul gestanti, conspectu delatore ejus, vis, inquit, &c. ¶ Passiva voce eod. sensu *Martial. l.* 1. *epigr.* 13. Gestatus bijugis Regulus esset equis. *Id. l.* 12. *epigr.* 17. Gestatur tecum sella, pariterque lavatur. *& Senec. ep.* 122. *circa med.* Nunc exerceamur, nunc gestemur, nunc prandeamus.

GESTOR, oris, m. *portatore*, *riportatore*, qui gerit, delator. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 14. Homines, qui gestant, quique auscultant crimina, si meo arbitratu liceat, omnes pendeant, gestores linguis, auditores auribus. ¶ Item qui gerit, seu administrat, ut negotiorum gestor, apud *Scævol. Dig. lib.* 49. *tit.* 1. *leg.* 24.

GESTUOSUS, a, um, *tutto gesti*, *ὀρχηστικός*, qui multos gestus veluti mimus facit. *Gell. l.* 1. *c.* 5. Gestuosas Hortensii manus, & argutas. *Apul. l.* 10. *Metam.* Puelli, puellæque forma conspicui, veste nitidi, incessu gestuosi. *camminando in cadenza*. & *lib.* 11. Gestuosus gressus.

GESTURIO, is, n. 4. valde gestio, appeto. *Ammian. l.* 16. *c.* 12. (*al.* 30.) Gesturientes barritum ciere vel maximum. Plerique tamen leg. *gestu terrentes*.

GESTUS, a, um, *πεπραγμένος*, particip. a gero, *fatto*, *operato*. *Cic. pro leg. Man. c.* 2. Lucullum, magnis rebus gestis, ab eo bello discedere. *Id. pro Quint. c.* 3. Dabo operam, ut res quemadmodum gesta & contracta sit, cognoscatis. *Sueton. in Cæs. c.* 56. Quæ per alios erant gesta, temere credidit; & quæ per se, perperam edidit. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 27. *ad fin.* Malus paterfamilias habebitur, qui negotiorum gestorum damnato patrimonii sui curam mandaverit. *ad uno convinto di malaversazione*, qui negotia alterius sibi demandata mala fide gessit, & administravit: qua de re *titulus quintus lib.* 3. *Dig.* inscribitur. ¶ *Res gestæ* sunt facinora, & acta insigniora, *azioni*, *imprese*, *fatti illustri*, *πράγματα*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 19. *extr.* Vix invenitur, qui laboribus susceptis, periculisque aditis, non quasi mercedem rerum gestarum desideret gloriam. *Nepos in Epamin. c.* 1. *extr.* Res gestæ a plurimis omnium anteponuntur virtutibus. *Id. in Regib. c.* 2. Duo multo ceteros antecesserunt rerum gestarum gloria. ¶ Hæc dicuntur etiam absolute *gesta*, *orum*. *Id. in Dicom. cap.* 1. Obscuriora sunt ejus gesta pleraque. ¶ Sunt etiam *gesta* acta forensia, *atti*. *Impp. Theodos. Arcad. & Honor. lib.* 4. *Cod. tit.* 3. *leg.* 1. *a med.* Sequatur traditio corporalis, & rem fuisse completam gesta testentur.

GESTUS, us, m. *gesto*, *atteggiamento*, *ὑπόκρισις*, *σχῆμα*, motus, habitus, & moderatio corporis, & præcipue manuum in agendo, vel pedum in saltando, aut incedendo, qua indicatur, quid geratur, inquit *Festus*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 47. Hoc quidem Zeno gestu conficiebat. nam cum extensis digitis adversam manum ostenderat, visum, inquiebat, hujusmodi est: deinde cum paulum digitos constrinxerat, assensus hujusmodi. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 15. In gestu convenit nec venustatem conspicuam, nec turpitudinem esse, ne aut histriones, aut operarii videamur esse. *& paulo post*. Tardiore & considerationre gestu uti. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Gestum manu facere. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 7. *n.* 7. Roscius nullum unquam spectanti populo gestum, nisi quem domi meditatus fuerat, ponere ausus est. *Quintil. l.* 1. *c.* 11. (*al.* 19.) *extr.* Componere gestum ad simili-

tamen saltationis. *Cic. pro Quint. cap. 24. sub fin.* Ore durissimo esse, qui Roscio præsente gestum agere conaretur. *Id. pro Balb. c. 6.* Gestu gratificari alicui. *co' cenni.* *Ovid. 5. Trist. el. 10. v. 36.* gestu aliquid significare. *Cic. 3. de Orat. cap. 26.* Nunquam agit hunc versum Roscius eo gestu, quo potest. *& lib. 1. c. 17.* Qui semel in gestu peccavit, non continuo existimatur nescire gestum. *Plin. l. 8. ep. 14. ad fin.* Manu gestuque aliquid demonstrare. *Ovid. 4. Metam. v. 559.* Quo quæque in gestu deprenditur, hæsit in illo. (Adde *lib. 5. v. 183.*) *Quintil. l. 12. c. 3. post med.* Gestus modestissimus. *Col.* apud *eund. ibid. c. 3. a med.* jactantior. *Quintil. l. 6. c. 3.* distortus. *& ibid.* inurbanus. *& ibid.* ridiculus. ¶ In plur. num. *Id. ibid. a med.* Pantomimi duo, qui alternis gestibus contendebant. ¶ Est etiam curatio, administratio, *amministrazione, maneggio.* *Ulpian. Dig. lib. 26. tit. 10. leg. 3. circa med.* An possit suspectus postulari ex eo gestu, quem administravit. *Id. ibid. tit. 7. leg. 22.* An duret tutor, vel an gestus illi commissus sit.

GESUM. V. *Gæsum.*

GETÆ, arum, m. Γέται, populi Daciæ (fere ubi nunc *Moldavi*) in confinio Scythiæ Europææ, in aversa Hæmi parte, & supra Istrum fluvium. *Plin. l. 4. s. 11. & 12. a med.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 2.* ¶ Rectus casus singularis est *Geta*, & *Getes*, illud Latina, hoc Græca positione. *Senec. in Hippol. v. 167.* vagus campis Geta. *Ovid. 1. ex Ponto, ep. 8. v. 6.* Dura pharetrato bella movente Geta. *& lib. 2. ep. 1. v. 66.* Abstulerintque ferox hoc caput ense Getes. ¶ Adjective *Id. ibid. l. 4. ep. 13. v. 17.* Poeta Getes. *Senec. in Herc. Oet. v. 1041.* Hebrum Geten defecisse putant.

GETHSEMANEIDA RURA, hortus Gethsemani prope Hierosolymam, in quem Christus ante Passionem oraturus intravit. *Juvenc. l. 4. in Matthæi cap. 26. v. 476.* Nominis Hebræi sunt Gethsemaneida rura.

GETHYUM, yi, n. γήθυον, *scalogno*, cæpe condimentarium, pæne sine capite, cervicis tantum longæ, & ideo totum in fronde, sæpiusque resecatur, ut porrum. Latini pallacanam vocant. *Plin. l. 19. s. 6.*

GETICE, adverb. Getarum more. *Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 58.* Jam didici Getice, Sarmaticeque loqui.

GETICUS, a, um, ad Getas pertinens. *Ovid. 4. ex Ponto, ep. 13. v. 19.* Geticus sermo. *& lib. 2. ep. 8. v. 69.* Getica arma. *Id. 5. Trist. el. 7. v. 13.* Getica gens. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 53.* Geticus maritus Veneris. *h. e.* Mars, qui inter Getas perpetuo bella gerere fingitur. *Id. 12. Theb. v. 478.* Geticæ volucres. *h. e.* hirundines, quia in hirundinem versa est Progne uxor Terei, regis Thraciæ, quæ cum sit Getis finitima, Poetice Getica dicitur. Sic Getica lyra, apud *eund. l. 3. silv. 1. v. 17.* est Orphei, qui Thracius fuit. Et Geticum plectrum, *ibid. l. 2. silv. 2.* eod. sensu.

GETULUS. V. *Gætulus.*

GEUM, i, n. herba est radiculas habens tenues, nigras, bene olentes. Medetur pectoris doloribus, aut lateris, cruditatesque discutit, jucundo sapore. Ita *Plin. l. 26. c. 7.* Ab herbariis dicitur caryophyllata vulgaris.

G I

GIBBA, æ, f. *gobba*, ὕβωμα, tumor dorsi, aut pectoris: ab ὑβὸς, incurvus. *Sueton. in fin. vitæ Domitiani.* Ferunt somniasse, gibbam sibi, pone cervicem, auream enatam. ¶ Translate *Ammian. l. 23. s. 4.* (*al. 8.*) Axes duo quernei curvantur mediocriter, ut prominere videantur in gibbas. ¶ Fuit cognomen Romanum, ut M. Terentius Varro Gibba apud *Ascon. in fin. Milonianæ.*

GIBBER, i, & is, m. *gobba*, idem quod gibba, seu curvitas spinæ in quibusdam animalibus. *Varr. l. 2. R. R. c. 5. de forma boum.* Ut sint pilosis auribus, compressis malis, gibberi spina leniter remissa, &c. *Plin. l. 8. s. 45.* Bubus Syriacis non sunt palearia, sed gibber in dorso. *Apul. in Florid. n. 14.* (*al. l. 2.*) Cum interscapilium Crates retexisset, quod erat aucto gibbere.

GIBBER, a, um, *gobbo*, ὑβὸς, κυφὸς, dorsum habens tumore incurvum. *Plin. l. 34. c. 3.* Clesippus fullo, gibber præterea, & alio fœdus aspectu. (Est qui legit *gibbere præterea*, ut sit *gibber, eris*, idem quod gibba.) *Varr. l. 2. R. R. c. 9. ad fin.* Gallinæ Africanæ sunt grandes, variæ, gibberæ. *Plin. l. 10. c. 56.* Gallinarum genus gibberum, rectis sparsum plumis. ¶ *Gibberum* pro exstanti, eminenti. *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 24.* Iteus tragici prodeunt capite gibbero.

GIBBEROSUS, a, um, *gobbo*, idem quod gibber, gibbus. *Orbil. Grammatic.* apud *Sueton. de Grammatic. c. 9.* Gibberosos de sole in umbram transferre. *Paul. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 3.* Gibberosi, vel curvi, vel pruriginosi. Ita *Torrentiu.* & *Gothofred.* at *Haloand.* habet *gobbosi.*

GIBBOSUS. V. *in* voce præced.

GIBBUS, i, m. *gobba*, *tumore*, idem quod gibba, tumor. *Juvenal. sat. 10. v. 309.* Strumosum, atque utero pariter, gibboque tumentem. *& sat. 6. v. 109.* mediisque in naribus ingens Gibbus.

GIBBUS, a, um, *curvo*, *gobbo*, *convesso*, ὑβὸς, κυρτὸς, incurvus, inflexus, convexus: a Græcis vocibus allatis. *Cels. initio cap. 1. l. 8.* Calvaria ex interiore parte concava, extrinsecus gibba.

GIGANTEUS, a, um, γιγάντειος, ad gigantem spectans. *Horat. l. 3. od. 1. v. 7.* Giganteus triumphus. *Ovid. 2. Trist. v. 71.* Cumque gigantei memorantur prœlia belli. *Propert. l. 1. el. 20. v. 9.* Giganteа litoris ora. *h. e.* ora litoris prope Cumas, & Puteolos, ubi Phlegræi campi, teste *Plin. l. 3. c. 5.* quo loco Gigantes cum diis pugnasse dicuntur. V. *Phlegræus.*

GIGANTOMACHIA, æ, f. *battaglia de' Giganti*, γιγαντομαχία, Gigantum pugna cum diis. Græca vox a γίγας, gigas, & μάχη, pugna. Hoc nomine inscribitur carmen *Claudiani*, quod ad nos imperfectum pervenit.

GIGAS, antis, m. *Gigante*, Γίγας; homo excelsissimæ staturæ: quasi γηγενὴς, terrigena, a γείνομαι, fio, & Dorico γᾶ pro γῆ, terra, quod Gigantes a terra nati sint. In Fabulis enim est, Gigantes ex Titanum sanguine, & ex Terra genitos fuisse, excelsissimæ staturæ, draconum pedibus, in deorum perniciem, ut scilicet superis bellum inferrent, Jovemque de cæli possessione dejicerent: eos Olympo montisi Ossam, Ossæ Pelium imposuisse, & cum Jove certavisse: a Jove fulminibus et a Vulcano factis perculsos esse, & interfectos: ex his Typhœum omnium maximum fulmine dejectum sub Ætna Siciliæ monte jacere, ejusque partem superiorem, inferiore exstincta, adhuc vivere, ignemque illum perpetuum ex ira, & furore efflare. Fabulæ originem dedit, quod diluvii tempore cum multi cacumina montium conscendissent, ab aliis bello petiti, eos facile de loco superiore dejecerunt: unde fictum est, deos fuisse victores, Gigantes victos, qui serpentinis pedibus fuisse dicuntur, quia ad humilia terræ loca detrusi descendebant. ¶ Alii hoc bellum aliter narrant, Gigantes non ante bellum cum diis suscepisse, quam Ægle uxor Panis pulcherrima mulier in eorum specu a matre abdita esset, deos a Gigantibus in Ægyptum usque mutata specie esse fugatos, ab Oraculis Jovi responsum esse, victorem fore, si clypeum imagine Æglæ, caput forma Gorgonis Medusæ tegerat, id cum fecisset, coram Pallade Gigantes victos, & ad inferam terræ sedem detrusos fuisse. Sed id de uno Typhœo a Poetis fictum videtur, Typhœum ex imis terræ sedibus emissum, secundo fortasse bello, diis metum fecisse, adeo ut in Ægyptum usque fugerent, Gigantem eo quoque venisse, cum dii in convivio epularentur: deos se se mentitis figuris celavisse, Jovem forma arietis (*al.* aquilæ) Apollinem corvi, Bacchum capri, Dianam felis, Junonem vaccæ albæ, Venerem piscis (*al.* anguillæ) Mercurium ibidis, Cybelem merulæ, Panem se in fluvium projecisse, suique inferiorem partem in piscem, superiorem in caprum vertisse. *Ovid. 1. Fast.* & *5. Metam.* *Serv. ad Æn. 3. v. 578.* & *Hygin. in præfat. fabular.* ubi vigintiquatuor Gigantum nomina recenset. *Cic. de Senect. c. 2.* Numquid est aliud Gigantum more bellare cum diis, nisi naturæ repugnare? *Macrob. l. 1. Saturn. c. 20.* Gigantes quid aliud fuisse credendum est, quam hominum quandam impiam gentem deos negantem, & ideo existimatam, deos pellere de cælesti sede voluisse? V. *totum illud caput.* ¶ Differunt a Titanibus, quia Gigantes Terra produxit, postquam Jupiter Titanas in Tartarum depulerat: & Titanas genuit contra Saturnum, Gigantes contra Jovem, ut *Servius ad Æn. 6. v. 580.* docet. Sæpe tamen confunduntur. *Justin. l. 44. c. 4.* In quibus Titanas bellum adversus deos gessisse proditur. ¶ In accusativis sæpe habes *gigantea*, *gigantas*, Græca positione apud Poetas. *Martial. Ovid. Lucan. Senec. Trag.* &c.

GIGERIA, orum, n. *Nonio c. 2. n. 390.* sunt intestina gallinarum cum isiciis cocta. *Festus* interpretatur decerpta ex multis obsoniis. Affertur a *Nonio* locus *Lucilii* ubi alii leg. *gigeria*, ut sit femininum. *Petron. in fragm. Tragur. c. 66. Burm.* Gigeria optima facta. *Apic. l. 4. s. 2. a med.* Gigeria pullorum coques.

GIGNO, is, genui, genitum, a. 3. *generare*, *produrre*, γεννάω, genero, procreo: a *geno*, a quo etiam præterita & supina mutuatur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 16. extr.* Hercules ex Alcumena, quem Jupiter genuit. *& l. 2. c. 51. extr.* Pisces ova cum genuerunt, relinquunt. *& l. 1. c. 2.* Quæ terra gignit, maturata pubescunt. *Id. de Fin. c. 7.* Ad majora quædam natura nos genuit & conformavit. *Id. de Univ. c. 8.* Deus animum ex sua mente & divinitate genuit. *Curt. l. 8. c. 4. extr.* E captiva genitus, qui victoribus imperaret. *Id. l. 3. c. 4. ad fin.* Corycium nemus ubi crocum gignitur. *Id. l. 8. s. 10.* Multa hedera vitisque toto gignitur monte. *Plin. l. 33. c. 4.* Plurimum aurum Asturia gignit. *Id. l. 37. c. 5. ad fin.* Beryllos India gignit. ¶ *Gignentia* dicuntur, quæ oriuntur ex terra, & ex se alia gignunt, ut herbæ, arbores, τὰ φυτὰ; τὰ φυόμενα. *Sallust. in Jug. c. 81.* Loca nuda gignentium. *& cap. 98.* Ilex coaluerat inter saxa, paululum modo prona, dein flexa, atque aucta in altitudinem, quo cuncta gignentium natura fert. ¶ Aliquando *gignere* est parere, *partorire*: & *gigni* nasci, *nascere*. *Cels. l. 2. c. 1. a med.* Gravidæ, quibus tum adest partus, abortu periclitantur: hæ vero, quæ gignunt, imbecillos edunt. *Plin. l. 10. c. 64.* Quæcumque animal generant, in capita gignunt, circumacto sub enixum fetu. *Id. l. 7. c. 8. extr.* Ritu naturæ capite hominem gigni mos est, pedibus efferri. Adde *Tacit. 13. Ann. c. 45.* ¶ Translate *Cic. pro Cal. cap. 17. a med.* Multa nobis blandimenta natura ipsa genuit. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 3.* Artem tuam scribis: gignis nobis novas præceptiones. *& cap. 4.* Parere, gignere, proferre aliquid. *Cic. in Orat. c. 3.* Plato ideas gigni negat. *Id. 4. Tuscul. c. 9. extr.* Ægritudines, metus, & reliquæ perturbationes ex intemperantia gignuntur. *Horat. l. 1. ep. 19. v. extr.* Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram. *Gell. l. 13. c. 8.* De gignenda & comparanda sapientia. *Plin. l. 20. c. 6. extr.* Allium situm gignit. *& lib. 21. s. 13.* Mel gignit insaniam. *& cap. 19. ad fin.* Baccharis odor somnum gignit. ¶ Particip. *genitus*. V. supra suo loco.

GILVUS, a, um, *sinericio*, color melinus subalbidus, ut ait *Isidor. l. 12. Orig. c. 1.* h. e. medius inter album & rufum, & cineri similis, σποδιαῖος. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 87.* Equi colore dispares item nati, hic badius, iste gilvus, ille murinus. *Virg. 3. Georg. v. 81. de equis.* honesti Spadices, glaucique: color deterrimus albis, Et gilvo. ¶ Legitur & *gilbus* ob cognationem litterarum *b* & *v*, ut diximus initio litteræ B. *Pallad. in Mart. tit. 13.*

GIN-

GINDES. V. *Gyndes*.

GINGERIATOR. V. *Gingrinator*.

GINGIBER. V. *Zingiber*.

GINGIDION, ii, n. γιγγίδιον, herba est staphylino similis, tenuior tantum & amarior, ejusdemque effectus. Estur cocta, & cruda stomachi magna utilitate. *Plin. l.* 20. c. 5.

GINGIVA, æ, f. *gingiva*, *gengia*, οὖλον, caro malarum, cui dentes inhærent: a *gigno*, idest a gignendis dentibus, ut *Lactant. de opific. Dei c.* 10. putat. *Juvenal. sat.* 10. v. 200. Frangendus misero gingiva panis inermi. *h. e.* nuda, & sine dentibus. *Catull. carm.* 39. *in Egnat.* v. 19. russam defricare gingivam. & *carm.* 95. *de Æmil.* v. 5. dentes sesquipedalis, Gingivas vero ploxemi habet veteris. *Cels. l.* 7. c. 12. Gingivæ marcescentes. *Plin. l.* 29. c. 3. Gingivas confricare. *Id. l.* 30. c. 3. *sub fin.* scarificare.

GINGIVULA, æ, f. *gingivetta*, parva gingiva. *Apul. in Apolog. in carm. de dentifricio*. Misi, ut petisti, mundicinas dentium, Complanatorem tumidæ gingivulæ, Converritorem pridianæ reliquiæ.

GINGRINA, æ, f. genus quoddam tibiarum exiguarum: a gingritu anserum. *Fest. Solin. c.* 5. (*al.* 11.) a *med.* de Sicilia, in variis generibus tibiarum numerat *gingrinas*, *quæ breviores licet*, *subtilioribus tamen modis sufonant*. Ubi nonnulli *gingrinas* adjective accipiunt, ut subintelligatur *fistulas*.

GINGRINATOR, tibicen. *Festus*: ubi al. leg. *gingeriator*, alii *gingritor*, alii etiam aliter.

GINGRINUS, a, um, adject. stridulus. V. *Gingrina*.

GINGRIO, is, n. 4. *far la voce dell' oca*. Est vociferari proprium anserum. *Fest.*

GINGRITOR. V. *Gingrinator*.

GINGRITUS, us, m. cantus anserum. *Arnob. l.* 6. *pag.* 205. In anserum ponere & collocare gingritibus.

GINNUS, i, m. *mulo*, γίννος, animal ex equo & asina generatum, idest quod hinnus. *Martial. l.* 6. *epigr.* 77. Non aliter monstratur Atlas cum compare ginno. Al. aliter leg. ¶ Alius est ex mulo, & equa natum. *Plin. l.* 8. c. 44. In plurium Græcorum est monumentis, cum equa muli coitu natum, quem vocaverint ginnum, idest, parvum mulum. Ita legit *Harduin*. Alii *hinnum*.

GITH, & Git, n. *git*, *gittajone*, *gitterone*, nomen μελάνθιον, semen est cujusdam herbæ, alio nomine melanthion, & melanspermon, nempe a nigro colore: quoque nigrius est, hoc est melius. Varios ejus usus in medicina recenset *Plin. l.* 20. c. 17. Meminit etiam *Cels. sub fin. l.* 2. *Colum. l.* 6. c. 34. *Scribon. Larg. compos.* 131. & *Pallad. in Septembr. tit.* 13. Habet autem multum acrimoniæ & celonia, piperis modo. *Auson. in monosyllab. h. e. Edyll.* 12. *de cibis*, v. 8. Est inter fruges morsu piper æquiparans gith. ¶ Habet etiam usum condiendo pani, idsoque pistrinia nasci, ait *Plin. l.* 19. c. 8. *ad fin.* ¶ In illo *Plauti Rud.* 5. 2. 39. Os calet tibi: num git frigidefactas? proverbialis locutio inest de iis, qui trepide loquuntur, & parce timideque promittunt, ore contracto & lingua, non secus ac si calentem offam in ore refrigerarent, ne amburerentur palato & gutture. *Al. leg.* nunc id frigidefactas. ¶ *Charis. l.* 1. *pag.* 106. *Putsch.* docet, vulgo dici hoc *gith*, vel *githi*, confirmatque auctoritate *Plinii l.* 6. *dubii sermon.*

G L

GLABELLA, æ, f. μεσόφρυον, interstitium supercilia supra nasum discriminans, quia sine pilis esse consuevit. *Capella l.* 2. *pag.* 34. Ubi pubem ciliorum discriminat glabellæ medietas. Sed *Grotius* rectius legit *glabella*, ut sit adjectivum.

GLABELLUS, a, um, adject. diminut. a glaber, *lisciетto*. *Apul. l.* 5. *Metam.* corpus glabellum. & *in Florid. n.* 3. (*al. l.* 1.) Apollo intonsus, & genis gratus, & corpore glabellus.

GLABER, bra, brum, *pelato*, *liscio*, ψιλός, λεῖος, depilis, calvescens, lævis. Volunt esse a *glubo*, vel per syncopen a γλαφυρός, politus. *Varr. l.* 1. R. R. c. 2. *ad fin.* Si quem glabrum facere velis. & *l.* 2. c. 2. Oves ventre glabro. *Colum. l.* 6. c. 14. *extr.* Glabra colla boum. *Martial. l.* 12. *epigr.* 38. Ore tener, latus pectore, crure glaber. *Turranius* apud *Plin. l.* 18. c. 7. *a med.* Hordeum glabrum. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in Rienes. Glaber erat tanquam rien. *Id. Aulul.* 2. 9. 6. Tu istum gallum, si sapis, glabriorem reddes mihi, quam volsus ludius est. *proverb.* nam ludii tum propter ætatem (si pueri erant) tum ex cura, quo gratiores essent, se deglabrare solebant. *Apul. l.* 5. *Metam.* Patre meo seniorem maritum sortita sum, dein cucurbita glabriorem. *più pelato d'una zucca*. Et *Turpil.* apud *Non. c.* 14. *n.* 34. glabrum tapete. ¶ Est etiam *glaber* puer imberbis & delicatus, V. *Glabrarius*.

GLABRARIA, æ, f. *Martial.* loquens de fœmina, quæ omnia amasio suo donabat, *lib.* 4. *epigr.* 28. Væ glabraria, væ tibi, misella: Nudam te statuet tuus Lupercus. *h. e.* quæ deglabras te, ut pulcrior videaris: & præterea effuse prodigendo te ipsam spolias bonis amandi causa.

GLABRARIUS, ii, m. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 578. *n.* 8. Diopanthus Ti. Cæsaris ornator glabr. Vixit ann. XXV. *h. e.* ornator glabrarius, ut legit *Scalig. ad Manil. pag.* 400. scilicet qui pice & psilothro cutem deglabrabat, ἀποψιλωτής. Alii reputant in *galearius*, h. e. qui galeas ornat. Alii leg. *ornator glabrorum*, h. e. puerorum impuberum & delicatorum: quo sensu intelligunt aliud fragmentum lapidis his verbis . . . . . Iarus Antoniæ Drusi glaber ab cyatho. Hinc distincte legendum monet *Gudius* illud *Phædri l.* 4. *fab.* 4. v. 22. Lavationem argenteam, eunuchos, glabros. *eunuchi* enim castrati erant, *glabri* teneri pueri, & nondum puberes, vel si puberes, artificio deglabrati. *Senec. de brevit. vitæ*, c. 12. Quanta celeritate, signo dato, glabri ad ministeria discurrant. *Catull. carm.* 60. *epithal. Jul. & Manl.* v. 141. Diceris male te a tuis Unguentate glabris marite abstinere.

GLABRENS, entis, qui glaber est. Translate *Colum. l.* 2. c. 9. Loca glabrentia. *h. e.* satis, stirpibusque nuda.

GLABRESCO, is, n. 3. ψιλοῦμαι, glaber, hoc est, sine pilis, aut capillis, aut plumis fio. Translate Glabrescere dicitur area, cum herbis attritis, vel evulsis complanatur. *Colum. l.* 2. c. 20. Atque ita glabrescit, & fit idonea trituris area.

GLABRETA, orum, n. ψιλώματα, loca satis stirpibusque nuda, in quibus scilicet propter noxium aliquem humorem nihil gignitur. *Colum. l.* 2. c. 9. Ex glabreta signis adhibitis notari convenit.

GLABRIONES, um, m. Aciliorum familiæ R. cognomen fuit, ab habitu corporis uni alicui impositum, quod depilis esset, & ab eo ad posteros propagatum, ut M' Acilius Glabrio *in Fast. Capitol.* apud *Gruter. pag.* 293. & apud *Liv. l.* 33. c. 24. *Glabri* enim depiles dicuntur.

GLABRITAS, atis, f. lævitas cutis, vel alterius rei. *Arnob. l.* 3. *pag.* 108. Calvitiis & glabritatibus cassi.

GLABRO, as, a. 1. *pelare*, ψιλόω, pilos aufero. *Colum. l.* 12. c. 53. Et vel aqua candente, vel ex tenuibus lignis flammula facta (*sues occisi*) glabrantur.

GLACIALIS, le, *di ghiaccio*, κρυσταλλώδης, qui in glaciem astringi solet. *Juvenal. sat.* 2. v. 1. Ultra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem Oceanum. *Virg.* 3. *Æn.* v. 285. Et glacialis hiems aquilonibus asperat undas. *Ovid.* 9. *Metam.* v. 581. Et pavet obsessum glaciali frigore pectus. *h. e.* gelido timore. *Valer. Flacc. l.* 4. v. 722. Boreæ cedens glacialibus auris Pontus. *Al. leg.* glaciantibus. *Colum. l.* 3. c. 1. Regio glacialis, aut præfervida.

GLACIATUS, a, um, *agghiacciato*, particip. a glacior. *Plin. l.* 14. c. 21. Glaciatæ moles prodigii modo. *Id. l.* 2. c. 39. Humor glaciatus in grandines. ¶ *Caseus glaciatus* est coagulatus & concretus. *Colum. l.* 7. c. 8. Nec dubium, quin fici ramulis glaciatus caseus jucundissime sapiat.

GLACIES, ei, f. *ghiaccio*, κρύσταλλος, aqua gelu concreta: quasi *gelacies*. *Liv. l.* 21. c. 36. Lubrica glacies non recipiens vestigium. *Virg. Ecl.* 10. v. 49. Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. *Horat. l.* 2. *od.* 9. v. 5. glacies iners. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 7. v. 7. glacie concrescere Pontum. ¶ In plurali numero *Virg.* 4. *Georg.* v. 517. Hyperboreas glacies lustrare. *Sidon. l.* 4. *ep.* 6. *ad fin.* glacierum crustis. ¶ Translate *Lucret. l.* 1. v. 493. Tum glacies æris flamma devicta liquescit. *h. e.* durities, rigor.

GLACIO, as, a. 1. *agghiacciare*, πήγνυμι, in glaciem converto. *Horat. l.* 3. *od.* 10. v. 7. Et positas ut glaciet nives puro numine Jupiter. *Plin. l.* 8. c. 38. Humor glaciatur in gemmas. ¶ Translate *Stat.* 10. *Theb.* v. 621. stupet anxius, alto Corda metu glaciante, pater.

GLACITO, as, n. 1. idem ac gingrio, proprium vocis anserum. *Auctor. carm. de Philom.* v. 19. Hinc glacitat improbus anser. Alii aliter leg.

GLADIARIUS, a, um, adject. ad gladium pertinens, ut Gladiarius negotiator, *Inscript.* apud *Donium ult. class.* 3. Adde apud *Murator. pag.* 246. *n.* 4. & *pag.* 955. *n.* 3.

GLADIATOR, oris, m. *spadaio*, μαχαιροποιός, qui gladios facit. *Aurel. Arcad. Dig. lib.* 50. *tit.* 6. *leg. ult.* Carpentarii, scandularii, gladiatores, aquilices, tubarii, &c. ¶ Item sæpius *gladiatore*, *duellante*, μονομάχος, qui gladio pugnat. Gladiatores Romæ fuere homines, qui ludi causa gladio depugnabant, populo spectante. Eorum primus usus fuit in funeribus nobiliorum civium, quod eorum sanguine placari manes credebant: primique eos exhibuerunt M. & D. Bruti, funebri memoria patris cineres honorando, App. Claudio, M. Fulvio Coss. ut *Valer. Max. l.* 2. c. 4. *n.* 7. tradit. Deinde ad arenam transiere, & cœpere dari ludis publicis, ab omnibus fere Magistratibus, & præcipue ab Imperatoribus, populi gratificandi causa, qui hujusmodi sanguinis effusione plurimum delectabatur. Dabantur initio Magistratus, in victoria, & triumpho, in dedicatione publicorum operum, in ludis quinquennalibus, decennalibus, &c. in die natali Principum, Saturnalibus, & hujusmodi. Privatim quoque in conviviis exhibitos fuisse, legimus apud *Liv. l.* 9. c. 40. & *Sil. l.* 11. v. 51. ubi de Campanis uterque loquitur. Erant duplicis generis, vel coacti, ut damnati ob delicta (atque hi fere servi) aut captivi lanistis venditi; vel voluntarii, ut liberi, qui pretio, aut gloriæ cupiditate se addicebant: qui si strenue se sæpius gessissent, rude denique donabantur. Paulatimque eo ventum est, ut aliquando illustriores etiam cives, vel desperatione, vel ut Principibus gratum facerent, operam suam arenæ locarent. Imo etiam feminas interdum prodiisse gladio certantes, *Sueton. in Domit.* c. 4. & *Stat. l.* 1. *silv.* 6. v. 53. testantur. Erant eorum familiæ integræ, quæ vel domi a privatis alebantur, vel (quod frequentius) a lanistis, qui eos assidue in pugnandi arte exercebant, alebantque largius, quo valentiores, animosioresque essent in pugna. Inducebantur plerumque per paria: interdum & majore numero catervatim pugnantes. Eorum arma initio pugnæ erant hastæ puræ, rudes, & gladii hebetes, quibus præludebant: mox signo dato, veris armis, h. e. mutatis, priora abjiciendo, & vera acutaque sumendo, modo scutis protecti, galea, & lorica, modo nudi, & solis gladiis instructi: alii præter gladium massa plumbea, ut secutores; alii rete, & tridenti pro gladio, ut retiarii; cruentum certamen instituebant: in quo vel vulneribus tenus pugnabant, quod nos dicimus *al primo sangue*, vel sine missione, ut *Liv. l.* 41. c. 20. loquitur, h. e. usque ad necem alterutrius. Plura habes apud *Lips. in Saturnalibus*. V. etiam *Mirmillones*, *Retiarius*, *Secutor*, &c. De eorum fortitudine in pugna V. *Cicer.* 2. *Tuscul.* c. 17. ¶ Gladiatores omnes decreto sustulit

Con-

Constantinos, & cum iterum paulatim irrepsissent, Honorius. Quod vile atque infame eorum munus est, atque artificium, *gladiatur* convicium est crudelis hominis, ac sicarii. Cic. *Phil.* 7. c. 6. de *L. Antonio*. Gracchorum potentiam majorem fuisse arbitramini, quam hujus gladiatoris futura sit? quem gladiatorem non ita appellavi, ut interdum etiam M. Antonius gladiator appellari solet, sed ut appellant ii, qui plane & Latine loquuntur. Mirmillo in Asia depugnavit, &c. *Id. Catil.* 2. c. 4. Veneficus, gladiator, latro, sicarius, parricida. ¶ Ablativos *Gladiatoribus*, significat tempore, quo gladiatores exhibentur, ut *ludis*, *Saturnalibus*, &c. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. *circa med.* Quærit ex me, num consulerim Siculis locum Gladiatoribus dare. & *ep.* 19. Gladiatoribus qua dominus, qua advocati sibilis conscissi. Adde *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 738.

GLADIATORIE, adverb. gladiatorum more. *Lamprid. in Commod. c.* 15. Quæ gladiatorie, quæ lenonice fecerat.

GLADIATORIUS, a, um, *da gladiatore*, *da duellante*, μονομαχικός, ad gladiatorem pertinens. *Cic. Catil.* 2. c. 5. Gladiatorius ludus · *scuola di scherma*. *Id.* 2. *de Orat. c.* 78. Gladiatorium certamen. *Id.* 4. *Tuscul.* c. 22. gladiatoria iracundia. *Id. pro Sext. c.* 58. gladiatorius consessus. *h.* i. populi multitudo sedens ad spectaculum gladiatorum. *Id. pro Mur.* 1. 35. Locum suum gladiatorium cuipiam concedere. *h. e.* ex quo spectantur ludi gladiatorii. *Sueton. in Caes. c.* 10. Gladiatorium munus. *h. e.* spectaculum. *Sallust. in Catil. c.* 31. Gladiatoriæ familiæ. *h. e.* gladiatorum grex, qui ad ludos alitur. *Terent. Phorm.* 5. 7. 72. Hi gladiatorio animo ad me affectant viam. *h. e.* parato ad periculum, inquit *Donat.* ita perdito & temerario, ut non sibi caveant, dummodo vulnerent. *Cic.* 2. *Phil. c.* 25. gladiatoria totius corporis firmitas. ¶ *Gladiatorium*, ii, n. pretium quod gladiatori conducendo datur. *Liv. l.* 44. c. 13. *extr.* Via gladiatorio accepto decem talentis ab rege erat, ut in eam fortunam recideret.

GLADIATURA, æ, f. *scherma*, *duello*, μονομαχία, ars, vel congressus gladiatorum. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 43. Adduntur e servitiis gladiaturæ destinati.

GLADIOLUM, i, n. *coltellino*, gladiolus. Usurpatum fuit a *Messala*, teste *Quintil. l.* 1. c. 6. (*al.* 11.) sed neminem imitatorem habuit: tametsi Veteres etiam *gladium* dixere neutro genere.

GLADIOLUS, i, m. *coltellino*, ξιφίδιον, parvus gladius. *Gell. l.* 10. c. 25. Lingulam veteres dixere gladiolum oblongum, in speciem linguæ factum. *Apul. l.* 2. & 3. *Metam.* Gladiolo solito cinctus. ¶ Hoc etiam nomine duæ herbæ a Romanis appellantur, quarum altera Græcis est ξυρίς, & ἶρις ἀγρία, eadem ac iris, *ghiaggiuolo*: altera ξίφιον, vel φάσγανον, seu κάνωνις, φασγάνιον, μαχαιρώνιον, quæ folium habet gladii figuram referens, iridi persimilis, nisi quod folio minora est & angustiore, & gladii modo mucronato, nervosumque in caulem exeunte, in quo purpurei flores in ordinem digesti. *Plin. l.* 21. *c.* 22. & 17. & *lib.* 25 *c.* 11. & *Pallad. l.* 1. *tit.* 37. ¶ *Gladiolus* inscripta fuit una ex Comœdiis *Livii Andronici*, ex qua fragmentum affert *Festus in Pedibus*.

GLADIUS, ii, m. *coltello*, *pugnale*, *spada*, ξίφος, μάχαιρα, ferrum acie & mucrone instructum ad cædendum, & vulnerandum: a *clade*, ut *Varroni* placet *l.* 4. *L. L. c.* 24. quod fit ad hostium cladem. Qui putant ab ense differre in eo, quod *ensis* fere de militari dicatur, *gladius* de urbano & domestico, nihil dicunt. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 93. Pila miserunt, celeriterque gladios strinxerunt. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 693. Nudare gladios. *Cic.* 3. *Offic.* c. 31. Gladium distringere. *Id.* 4. *Attic. ep.* 3. educere. *Id.* 2. *Phil.* 1. 9. Gladio stricto quempiam insequi. *Phaedr. l.* 3. *fab.* 10. *v.* 27. Gladio pectus transfigere. *Caes. l.* 1. *B. Gall.* c. 52. Cominus gladiis pugnare. *Hirt. l.* 8. *c.* 23. Gladio caput percutere. *Caes. l.* 2. *B. Civ. c.* 35. Gladio humerum appetere. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 438. gladio ire per hostes. *Cic.* 2. *de Invent.* c. 4. Gladium in vaginam recondere. *Petron. in Satyr.* 1. 82. Gladio latus cingi. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *a med.* Tabulam eam Protogenes sub gladio pinxit. *h. e.* inter arma & gladios militum. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 6. *vers.* 41. gladio finire dolorem. *coll' uccidersi*. ¶ *Gladius vomeris* est ferrum acutum ante vomerem, quo herbæ & stirpes inciduntur, & falcis vestigium incisura præscribitur, qui & *culter* vocatur. *Plin. l.* 18. *c.* 18. ¶ *Gladii potestas* & *jus* est, quod alii dicunt, *jus sanguinis*, potestas gladio animadvertendi in facinorosos, *h. e.* occidendi. *Capitolin. in Gordian. c.* 9. Filius legatus patris, gladii potestate succinctus est. *Ulpian. Dig. l.* 1. *tit.* 18. *leg.* 6. *ad fin.* Qui universas provincias regunt, jus gladii habent. Adde *lib.* 2. *tit.* 1. *leg.* 3. ¶ *Damnare ad gladium* est ad gladiatorium certamen destinare. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 25. Servus ad gladium, vel ad bestias, vel in metallum damnatus. ¶ Est autem differentia inter eos, qui *ad gladium*, & qui *ad ludum gladiatorium* damnantur: quod illi si in pugna non moriantur, intra annum occiduntur: hi vero, si victores evadunt, possunt præmium & rudem accipere: quæ sunt verba *Ulpiani* relata *in lege Dei*, *tit.* 11. *de abigeatorib.* ¶ Similiter *locare ad gladium* est ad ludum gladiatorium addicere, apud *Senec. ep.* 87. *ante med.* Sic, ad gladium comparare homines, apud *Lactant. l.* 6. *c.* 22. *sub fin.* ¶ Translate *Terent. Adelph.* 5. 8. *in f.* Suo sibi hunc gladio jugulo. *Io vinco colle sue stesse armi*. proverbium. Sic *Cic. pro Caecin. c.* 29. Aut tuo, quemadmodum dicitur, gladio; aut nostro defensio tua conficiatur, necesse est. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 16. Plumbeo gladio jugulare aliquem. *h. e.* levi ictu, facili negotio. *Id. Fam.* 10. *ep.* 2. & *Phil.* 2. 1. 21. gladiorum impunitas. *h. e.* cædium. (metonymia.) *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 276. ignem gladio scrutari. πῦρ μαχαίρᾳ σκαλεύειν, *ignem gladio fodere*, proverb. de eo, qui stultitiæ furorem addit, & malum malo. ¶ Est etiam nomen piscis, ξιφίας, mucronato ore, *pesce spada*, vel *glave*, delphini magnitudinem aliquando excedens. *Plin. l.* 9. *c.* 2. & 15. & *lib.* 32. c. 11. ¶ Veteres *gladium* neutro genere usurparunt, teste *Varr. l.* 8. *de L. L.* c. 49. Hinc *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 106. Hærebat mucro, gladium in pectore totum. Adde *Plaut. Caes.* 5. 2. 25. & 27. ubi tamen aliter res accipi potest. Ceterum non placet hoc *Quintiliano*, qui *l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *Gladia*, inquit, qui dixerunt, genere exciderunt. *h. e.* genere peccarunt. Et sane est hoc obsoletum.

GLÆSUM. V. *Glessum*.

GLAMA. V. *Gramia*.

GLANDARIUS, a, um, ad glandem spectans, ut Glandaria silva, quæ servatur glandis ferendæ causa. *Cato de* R. R. 1. 1. Octavo arbustum, nono glandaria silva. Adde *Varron. l.* 1. *de* R. R. *c.* 7. *sub fin.*

GLANDIFER, a, um, *che produce ghiande*, *ghiandifero*, βαλανηφόρος, qui glandes producit. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 1. Glandifera illa quercus, ex qua olim evolavit nuntia fulva Jovis. ¶ Accipi etiam videtur pro fecundo & fertili fructuum, quia glandis appellatione interdum omnis fructus continetur, ut *Jabolen.* apud *Cajum Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 236. docet. *Cic.* 2. *Phil.* c. 39. *ad fin.* Quandoquidem hæ quondam arationes Campani, & Leontini agri in P. R. patrimonio glandiferæ & fructuosæ ferebantur. Al. aliter leg. V. *Salvanus*.

GLANDIONIDA, æ, f. caro suilla ex glandiis. *Plaut. Men.* 2. 3. 27. ubi videtur loqui per jocum. Al. autem aliter leg.

GLANDIUM, ii, n. *glandula*, ναστὸς ὕειος, ἀδήν, pars tuberosa in carne animalis, ceu callum in se convolutum: dictum non tam a duritie, quam a figura glandis, quam oblonga rotunditate refert. Significatur autem præcipue tuberosus callosusque globus in cervice & faucibus aprorum, & suum, qui in deliciis cœnarum habetur. *Plin. l.* 16. 1. 38. *de ligno arborum*. Quibusdam sunt tubera, sicut sunt in carne glandia. *Id. l.* 8. *c.* 51. & *lib.* 36. *c.* 2. *extr.* Exstant Censoriæ leges glandia in cœnis, gliresque apponi vetantes. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 44. Pernam, abdomen, sumen, suis glandium. *Id. Capt.* 4. 4. 7. Arripuit gladium, prætruncat tribus tergoribus glandia. ¶ *Priscian. in f. l.* 3. ait, *glandium* esse partem intestinorum: & fortasse lumbos suillos intelligit, qui delicati admodum in cibis sunt.

GLANDO, inis, f. idem ac glans. *Avien. in Orbis terræ descript. v.* 285. Cibus aspera glando. & *vers.* 1199. Pingui dependens subere glando.

GLANDULA, æ, f. *ghiandola*, *glandula*, βαλάνιον, parva glans. In animali glandulæ sunt corpora duo tuberosa in similitudinem glandis, dextra lævaque intus in ipsis faucibus sitæ, quæ & *tonsillæ* appellantur, si de homine sermo sit, ἀδένες. *Cels. l.* 4. *c.* 1. Atque in ipsis cervicibus glandulæ positæ sunt, quæ interdum cum dolore intumescunt. ¶ Aliquando significant ipsum morbum, seu tumorem præter naturam, *mal di gola*. *Id. l.* 2. *c.* 1. *ad fin.* At ubi ætas paulum processit, glandulæ & vertebrarum inclinationes, strumæ, & plura alia tubercula oriuntur. *Id. l.* 8. *c.* 4. Ulcus madet, neque alitur, & in cervicibus glandulæ oriuntur. ¶ In sue idem sunt, quod *glandia*, conquisita in cibis, ut ibi dictum est. *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. *v.* 20. Partitur apri glandulas palæstritis. & *lib.* 7. *epigr.* 19. Ter posuit apri glandulas, quater lumbum.

GLANDULOSUS, a, um, *glandulosa*, ἀδενώδης, plenus glandibus. *Columel. l.* 7. *c.* 9. *de sue*. Qui est amplæ & glandulosæ cervicis.

GLANIS, is, m. & Glanus, i, m. piscis genus tum marini tum fluviatilis. *Plin. l.* 9. *c.* 43. Cautius qui glanis vocatur, aversos mordet hamos, nec devorat, sed esca spoliat. *Id. l.* 32. *cap.* 10. Verrucas tollit glani jecur illitum.

GLANS, dis, f. *ghianda*, βάλανος, fructus quercus, roboris, esculi, cerri, ilicis, fagi, suberis, & si quæ sunt similes: per syncopen a Dorico γάλανος pro βάλανος. *Cic. in Orat. c.* 9. Quæ est in hominibus tanta perversitas, ut inventis frugibus glande vescantur? ¶ De glandium generibus, atque usu multa distincte ac fuse *Plin. l.* 16. *c.* 5. & 6. Quod innuitur in allatis *Ciceronis* verbis homines olim ante inventas fruges, glandibus vesci solitos; confirmatur a *Plin. in proœm. l.* 16. *Virg.* 1. *Georg. v.* 148. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 103. & *Fast.* 4. *v.* 399. *Lucret. l.* 5. *v.* 937. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 41. &c. Quia etiam post inventa frumenta, in Hispania suo quoque tempore glandes secundis mensis inferri solitas, testatur *Plin. cit. c.* 5. ¶ Per synecdochen, quia ex glandibus homines quondam vivebant, glandis appellatione omnes fructus continentur, ut ex *Jabolen.* docet *Cajus Dig. l.* 50. *tit.* 16. *leg.* 236. ¶ Translate *glans* dicitur plumbum, quod est in modum glandis formatum, quod antiqui loro alligatum in hostem torquebant. *Sallust. in Jug. c.* 62. Pars eminus glande, aut lapidibus pugnare. Adde *Liv. l.* 38. *c.* 20. 21. & 29. & *Virg.* 7. *Æn. v.* 686. Porro tanta vi jaci hujusmodi glandes solitas esse, ut calore accensæ in aere liquescerent, invenies apud *Lucan. l.* 7. *v.* 513. *Stat.* 10. *Theb. v.* 533. & *Ovid.* 14. *Metam. v.* 825. quæ Poetica hyperbole videri potest. ¶ *Glans* denique dicitur pars summa colis, quæ præputio tegitur: a similitudine, *la fava*. *Cels. l.* 7. *c.* 25. ¶ *Valer. Prob. in Cathol. pag.* 1444. & 1464. *Putsch.* docet, *hac glandis* dici etiam in recto singulari, addita *Virgilii* auctoritate: respexitque fortasse ad illud *Georg.* 4. *v.* 80. non densior aere grando, Nec de concussa tantum pluit ilice glandis. Verum eo loco dubia res est. Potest enim esse genitivus, τοσοῦτον βαλάνων, ut & *Priscian.* monet *sub fin. l.* 6.

GLAREA, æ, f. *ghiaja*, ψῆφις, minutissimi lapilli, quales in fluviorum ripis, vel maris litoribus esse solent. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Eo loci pulvis, non glarea est invecta. *Liv. l.* 41. *c.* 27. Vias sternendas silice in Urbe, glarea extra Urbem locaverunt. *Virg.* 2. *Georg. v.* 212. Nam jejuna quidem clivosi glarea ruris.

GLAREOSUS, a, um, *ghiarosa*, plenus glarea. *Varr.* R. R. *l.* 1. *c.* 9.

Gla-

Glareosa terra. *Colum. de arborib. c.* 21. Glareosa & saxosa amat ficus. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ad fin.* glareosi rivi. *Liv. l.* 21. *c.* 31. *sub fin.* Flumen saxa glareosa volvens.

GLASTUM, sti, n. *glastro, gaudo*, ἴσατις, herba similis plantagini, seu genus lactucæ agreste, & sponte nascens, al. *vitrum*, quo infectores lanarum utuntur, dum colore vitreo, seu hyalino, cæruleo, subnigro tingunt: quo item Britanni se inficiebant, inscribentes etiam corporibus puerorum animalium figuras, ut in bello aspectu horridiores essent, denique & eorum mulieres quibusdam in sacris. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 14. *Plin. l.* 22. *c.* 1. ubi al. leg. *guastum*.

GLAUCEUS, a, um. Glauceus succus apud *Scribon. Larg. compos.* 22. est succus herbæ cujusdam, qui & *Glaucion* dicitur: cujus usus est in collyrio, quod *diaglaucium* vocatur. *Rhodius* mavult legi *glaucius*. ¶ *Glaucēa* neutr. plur. & producta pænultima τὰ γλαύκεια, herbam eandem significant. V. *Glaucion*. *Colum. l.* 10. *v.* 103. Nunc medica panacen lacryma, succoque salubri Glaucea, & profugos vinctura papavera somnos Spargite.

GLAUCICOMANS, antis, adject. glaucam comam habens. *Juvenc. in Matth. c.* 21. *lib.* 3. *v.* 622. Ordinibus lucent quæ glaucicomantis olivæ.

GLAUCINUS, a, um, glaucum habens colorem. *Martial. l.* 9. *epigr.* 27. Pallia donavit glaucina, Cosme, tibi.

GLAUCION, ii, n. γλαύκιον, herba humilis, in Syria & Parthia nascens, densis foliis, fere papaveris, minoribus tamen sordidioribusque, odoris tetri, gustus amari cum adstrictione. Granum habet crocei coloris, quod in olla fictili luto circumlitum, in clibanis calefaciunt, deinde exempto succum exprimunt ejusdem nominis. Usus est & succi, & foliorum, si terantur, adversus epiphoras. Hinc temperatur collyrium, quod medici diaglaucion vocant. Hæc *Plin. l.* 27. *c.* 10.

GLAUCIS, idis, & idos, f. γλαυκὶς, quæ glaucos habet oculos. Apud *Propert. l.* 4. *eleg.* 3. *v.* 55. nomen est, aut adjunctum catellæ.

GLAUCISCUS, i, m. piscis aculeatus, dorso cæruleo, ventre candidissimo. *Plin. l.* 32. *c.* 10. & 11.

GLAUCITO, as, n. 1. est proprium vocis catulorum. *Auct. carm. de Philom. v.* 60. Glaucitat & catulus, at lepores vagiunt.

GLAUCOMA, atis, n. & Glaucoma, æ, f. γλαύκωμα, vitium, quo color naturalis in oculo, ac speciatim color humoris crystallini in præternaturalem & glaucum mutatur, quod provenit ab illius humoris nimia siccitate & concretione. Differt a *suffusione*, quia in *glaucomate* peccat humoris crystallini condensatio & siccatio, in *suffusione* concretio extranei humoris, & aliunde affluentis. *Plin. l.* 29. *c.* 6. Glaucomata dicunt Magi cerebro catuli septem dierum emendari. *Plaut. Mil.* 2. 1. 70. Ei nos facetis fabricis & doctis dolis glaucomam ob oculos objiciemus. *Prudent. in Hamartig. v.* 90. Est glaucoma, aciem quod tegmine velat aquoso.

GLAUCUS, a, um, *colore celeste, mischio tra 'l bianco e 'l verde*, γλαυκὸς, qui est colore cæsio, seu cæruleo, idest, subviridi, qui admixtum habet viriditati alborem, qualis apparet in oculis noctuarum, felium, leonum, quorundam equorum, & hominum: & sæpe maris ac fluviorum diis tribuitur. *Plin. l.* 8. *c.* 21. Oculis glaucis, colore sanguineo. *Virg.* 12. *Æn. v.* 885. Glaucus amictus. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 436. Glaucæ frondes. *Stat. Theb.* 9. *v.* 351. Glaucæ sorores. *h. e.* Nereides. ¶ Cum de equis sermo est, *glauci* intelliguntur, qui glaucos oculos habent, ut dictum est. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 53. Oculi equorum quibusdam glauci. & *paulo post*. Oculi divo Augusto equorum modo glauci fuere. *Virg.* 3. *Georg. v.* 82. honesti Spadices, glaucique, color deterrimus albis.

GLAUCUS, ci, m. genus piscis. *Plin. l.* 9. *c.* 16. Quidam rursus æstus impatientia mediis fervoribus sexagenis diebus latent, ut glaucus, aselli, auratæ. ¶ Fuit etiam Glaucus piscator Anthedonius, qui cum pisces captos in ripa explicuisset, & illi subito contacta quadam herba se colligentes in mare prosiliissent, admiratus herbæ illius vim & ipse degustavit, & pisces secutus in aquam insiluit, marisque Deus factus est: inferiori parte in piscem versus. *Serv. ad* 5. *Æn. v.* 823. Alii aliter referunt hanc fabulam, Glaucum insignem urinatorem fuisse, sæpius inspectantibus suis municipibus in fluvium se dejecisse, diutiusque sub aqua moratum semper emersisse, tandem quodam die illis exspectantibus non rediisse: creditum esse, deum maris factum fuisse. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 905. & *sequentib. Stat.* 7. *Theb. v.* 335. ¶ Glaucus item Hippolochi filius, qui Trojano bello Priamo suppetias tulit, homo tam stupidus, ut cum Diomede armorum permutatione facta, ænea acceperit pro aureis. Hinc etiam hodie *Glauci, & Diomedis permutatio* proverbio celebratur, cum permutatarum rerum inæqualitas significatur. *Plin. l.* 5. *ep.* 2. ¶ Item Sisyphi filius, qui cum equas suas humana carne pasceret, vel ut alii referunt, cum Veneris sacra sperneret, easque ab coitu prohiberet, quo velociores essent, ab illis ipse etiam devoratus est. *Virg.* 3. *Georg. v.* 267. & ibi *Servius*.

GLAUX, cis, f. γλαὺξ, herba folia habens cytiso & lenticulæ similia, aversa candidiora: ramos in terram serpentes quinos senosve, admodum tenues ab radice; flosculos purpureos: invenitur juxta mare. *Plin. l.* 27. *c.* 9. *extr.*

GLEBA, æ, f. *zolla*, βῶλος, frustum terræ. *Cic. pro Cæcin. c.* 21. Quid igitur, si glebis, aut saxis, aut fustibus aliquem de fundo præcipitem egeris? *Virg. Georg.* 1. *v.* 94. rastris glebas frangere inertes. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 38. ligonibus versare. *Virg.* 2. *Georg. v.* 261. supinatas Aquiloni ostendere. ¶ Per synecdochen dicitur de agris. *Virg. Æn.* 1. *v.* 525. Terra antiqua potens armis, atque ubere glebæ. ¶ Sæpe vero pro fundo & possessione accipitur in *Cod. Justin. & Theodos.* ¶ De terra, qua humatur cadaver, *Cic.* 2. *de Legib. c.* 22. Priusquam in eos injecta gleba est, locus ille, ubi crematum est corpus nihil habet religionis: injecta gleba, tum & illic humatus est, & gleba vocatur: ac tum denique multa religiosa jura complectitur. *Festus* in *Præcidanea*. Qui mortuo justa non fecisset, idest glebam non objecisset. In verbis *Ciceronis* pro *in eos injecta*, &c. *Lambin.* legit *in os*. Quo pertinet illud *Valer. Max. l.* 5. *c.* 3. *n.* 3. *extern.* Sed certe post obitum nullam Atticæ regionis, quæ ossibus ejus injiceretur, glebulam invenit. & *Horat. l.* 1. *od.* 28. *v.* 23. At tu, nauta, vagæ ne parce malignus arenæ Ossibus, & capiti inhumato particulam dare. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, ut gleba turis, *Lucret. l.* 3. *v.* 328. & *Stat.* 6. *Theb. v.* 60. glebæ niveæ lactis, *Nemesian. ecl.* 3. *extr.* h. e. massæ, casei formæ. Sic *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 25. Sevi, ac picis glebæ. *Plin. l.* 36. *c.* 6. Marmorei parietes, non facile dixerim sectos, an solidis glebis positos. *h. e.* integris crassisque molibus. *Id. l.* 31. *c.* 7. *de sale fossili*. Cæditur specularium lapidum modo: pondus magnum glebis, quas micas vulgus appellat. ¶ In *Cod. Theodos. l.* 6. *tit.* 2. *leg.* 12. & *tit.* 3. *leg.* 3. &c. legitur *gleva* propter affinitatem litterarum *b* & *v*. ¶ *Manut. in Orthograph.* vult scribi *glæba* ex antiquissimis libris, & Virgilio Carpensi.

GLEBALIS, le, adject. ad glebam pertinens, *di zolla*, ut Glebalis agger, *Ammian. l.* 23. *c.* 5. (*al.* 14.) h. e. congestis glebis factus. ¶ *Glebalis collatio*, præstatio, solutio, onus, multis in locis *Cod. Theodos.* significat vectigal, quod penditur ratione fundorum, & possessionum: quia *gleba* pro possessione & fundo ibi sæpissime ponitur, ut in voce præced. dictum est. ¶ In eodem *Cod.* legitur etiam non semel *glevalis* pro *glebalis*, ut *lib.* 6. *tit.* 2. *leg.* 3. 4. 8. 11. &c.

GLEBARII, dicuntur boves valentes, fortes, a glebis facile proscindendis. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 4.

GLEBATIM, adverb. per glebas, ut Agros glebatim metiri, *Lactant. de mortib. persecut. c.* 23.

GLEBATIO, onis, f. in *Cod. Theodos. lib.* 6. *tit.* 2. *leg.* 12. est glebalis collatio. V. *Glebalis*.

GLEBOSUS, a, um, *zolloso*, glebæ in morem convolutus, vel glebis abundans. *Plin. l.* 35. *c.* 16. Terra glebosior.

GLEBULA, æ, f. *zolletta*, diminut. a gleba. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Lapillisque carent, & glebulis. *Scribon. Larg. compos.* 199. Glebulæ nivis. *Plin. l.* 10. *ep.* 16. Glebula ex metallo. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Glebula myrrhæ. ¶ Per synecdochen est agellus. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 166. saturabat glebula talis Patrem ipsum, turbamque casæ.

GLEBULENTUS, a, um, glebis refertus. *Apul. de deo Socratis*. Glebulenta terra.

GLECHONITES, γληχωνίτης, vinum pulegio conditum, apud *Colum. l.* 12. *c.* 35. γλήχων enim pulegium significat. V. *Abrotonites*.

GLESSARIA, æ, al. Austravia, *Lesse*, insula apud Cimbricam Chersonesum, in sinu Codano: a *glessa*, idest succino, quo abundat. *Plin. l.* 37. *c.* 3. ¶ Scribitur & *Glesaria*.

GLESSUM, i, n. ἤλεκτρον, electrum, succinum, voce Germanica: fortasse a perspicuitate vitrea, quia Germanis *glas* vitrum est. *Plin. l.* 37. *c.* 3. Certum est gigni in insulis Septentrionalis Oceani, & a Germanis appellari glessum, itaque & a nostris unam insularum ob id appellatam Glessariam, Germanico Cæsare ibi res gerente, Austraviam a Barbaris dictam. *Tacit. de German. c.* 45. Soli omnium succinum, quod ipsi glessum vocant, legunt. ¶ Ex *Tacito* apparet, vocem esse Germanicam: ex *Plinio* vero discimus, ea usos etiam Romanos, sed milites, & in exercitu, præsertim in Germania. Scribit enim *l.* 4. *c.* 13. *sub fin.* Glessariam insulam ita dictam esse *a succino militiæ*: nempe quia succinum illi *glessum* appellant. ¶ Scribitur & *glæsum*.

GLEVA. V. *Gleba*.

GLEVALIS. V. *Glebalis*.

GLEUCINUM OLEUM, γλεύκινον, olei factitii genus, mustum & aromata admixta habens: a γλεῦκος, mustum. *Colum. l.* 12. *c.* 51. *Plin. l.* 15. *c.* 7. & *Pompon. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 22.

GLINON, n. aceris genus campestre, candidum, nec crispum. *Plin. l.* 16. *c.* 15.

GLIRARIUM, ii, n. ἐλειοὺς, locus in quo glires nutriuntur. *Varr. l.* 3. *de R. R. c.* 15. Glirarium dissimili ratione habetur, quod non aqua, sed maceria locus sepitur.

GLIS, gliris, m. *ghiro*, ἐλειὸς, animal muri simile, majus tamen, in arboribus degens, & totam fere hyemem aut dormiens, aut certe quiete fruens somno simili: quo tempore cum aut nullo, aut exiguo certe cibo utatur, pinguescit tamen ut cum maxime. *Martial l.* 13 *ep.* 59. & *Plin. l.* 8. *c.* 57. *extr. Varr.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 60. & 106. *Putsch.* In silva mea est glis nullus. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 391. Glirium examina. ¶ Fuit olim in deliciis cœnarum, adeo ut vivaria glirium habere mos fuerit quæ *gliraria* dicta: & saginandi causa in doliis, singulari ad id ratione factis includerent, ut apud nos capi in caveis: quæ docet *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 15. Itaque legibus sumptuariis constitutis, glires quoque, ut glandia, conchylia, & peregrinæ aves, interdicti, teste *Plin. loc. cit.* & *lib.* 36. *c.* 6. *extr.* Eorum condiendorum rationem docet *Apic. c. ult. l.* 8. Usus autem in conviviis testimonium præterea habes non solum apud *Petron. in Sat. c.* 31. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 36. sed & apud *Ammian. l.* 28. *c.* 4. (*al.* 21.) qui illis multo posterior est. ¶ Olim quidam *gliris* dici putabant in recto casu, teste *Catone* apud *Charis. loc. cit.*

GLISCERÆ MENSÆ, h. e. crescentes per instructionem epularum. *Festus*.

GLISCES, testiculi porcorum. *Nævius*, cujus verba refert *Turneb. l.* 15. *c.* 4. *Adversar.* item *Non. c.* 2. *n.* 633. ubi habetur *glires*: quæ lectio multo est veri similior.

GLISCO, is, n. 3. *crescere*, αὐξάνω, cresco, & dicitur de iis, quæ latenter & intus crescunt. Veteres autem, teste *Serv. ad Æn. 12. v. 9.* adhibebant præcipue de incremento ignis. *Lucret. l. 1. v. 474.* Ignis Alexandri Phrygio sub pectore gliscens. *Sil. l. 14. v. 307.* pascitur Vulcanus turbine venti, Gliscentemque trahens turris per viscera labem, &c. ¶ De iis, quæ tumescunt, *Stat. 1. Theb. v. 107.* suffusa veneno Tenditur, & sanie gliscit cutis. *si gonfia.* ¶ De iis, quæ pinguescunt, *Colum. l. 8. c. 9.* Asellus foliis spinisque alitur: paleis vero etiam gliscit. *s' ingrassa.* & *cap. 9.* Turdus per hiemem difficulter gliscit. *Id. l. 2. c. 5.* Exilem terram stercorare conveniet, nam eo quasi pabulo gliscit. *Festus in Reglescit* hinc glires dictos censet, quibus corpus pinguitudine accrescit. ¶ Illa vero generatim crescendi notionem habent *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 1. n. 83.* Neque jam sustineri poterat, immensum aucto mari, & vento gliscente. *Cic. in fragm. ibid.* Ad juvenilem libidinem copia voluptatum gliscit, ut ignis oleo. *Virg. 12. Æn. v. 9.* accensa gliscit violentia Turno. *Sil. l. 2. v. 239.* Gliscit ira tyranno. *Plaut. Asin. 5. 2. 61.* Gliscit prœlium. & *Capt. 3. 4. 26.* rabies. *Pacuv.* apud *Non. loc. cit.* gaudium. *Liv. l. 42. c. 2.* seditio. & *lib. 2. c. 23.* invidia. *Tacit. 4. Ann. c. 35.* auctoritas. & *lib. 6. c. 19.* sævitia. & *lib. 1. c. 1.* adulatio. & *lib. 14. c. 15.* flagitia & infamia. & *lib. 15. c. 23.* gloria & pericula. & *lib. 4. c. 5. rarr.* Gliscere numero, aut minui. & *cap. 27.* Multitudo gliscit immensum. *Id. 2. Ann. c. 33.* Postquam respublica ad magnificentiæ venerit, gliscere singulos. *h. e.* augeri divitiis. & *lib. 11. c. 22.* Gliscentibus negotiis, duo prætores additi. *Sil. l. 4. v. 6.* Fama gliscit gressu. *h. e.* crescit eundo. ¶ Aliquando est gestire, assultare. *Stat. 8. Theb. v. 756.* Spectat atrum hostile caput, gliscitque tepentis Lumina torva videns. *viene tutto festa.* *Turpil.* apud *Non. loc. cit.* Cum te salvum video, glisco gaudio. ¶ Aliquando est gestire, h. e. vehementer cupere, *desiderare.* *Stat. Theb. 3. v. 73.* Et consanguineo gliscis regnare superbus Exsule. & *lib. 12. v. 639.* Has ubi valle acies, & dulci gliscere ferro Dux videt. ¶ Passiva voce *Sempron.* apud *Non. c. 7. n. 107.* Ut major invidia Lepido gliscaretur.

GLITTUS. V. *Glutus.*

GLOBATIM, adverb. *a truppe*, ἰλαδόν, per globos. *Ammian. l. 27. c. 9. (al. 20.)* Globatim per vicina digressi prædones.

GLOBATUS, a, um, *rotondo*, in modum globi factus. *Plin. l. 2. c. 2.* Formam Mundi in speciem orbis absoluti globatam assr. *Solin. c. 11. a med. (al. c. 18.)* Coturnices globatæ vehementius properant. *unite in truppa di forma rotonda.*

GLOBO, as, avi, atum, a. 1. *aggomitolare*, σφαιρόω, est aliquid solidum in rotunditatem componere. *Plin. l. 2. c. 65.* Dependentes ubique guttæ parvis globantur orbibus. *Id. l. 18. c. 13.* Rapa aut in latitudinem fundi, aut in rotunditatem globari. & *cap. 35.* Si ante ortum solis nubes globabuntur, hiemem asperam denuntiabunt. *Id. l. 11. c. 17. de rege apum.* Cum procedit, una est totum examen, circaque eum globatur, cingit, protegit, cerni non patitur.

GLOBOSITAS, atis, f. *rotondità*, rotunditas. *Macrob. in somn. Scip. l. 1. c. 16.* Terræ globositas.

GLOBOSUS, a, um, *rotondo*, σφαιρικός, in globi modum conformatus, rotundus. *Cic. de Univ. c. 6.* Et globosus est fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci vocant, cujus omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur. *Liv. l. 38. c. 29.* Globosa saxa. ¶ Differt a rotundo, quia *rotunda* sunt etiam, quæ plana tantum, ut circulus: *globosa*, quæ rotunda simul & solida, ut lusoria pila. *Cic. in somn. Scip. c. 3.* Stellæ globosæ & rotundæ.

GLOBULUS, i, m. *globetto*, σφαιρίδιον, parvus globus. *Plin. l. 33. c. 5.* Globulis sudore resolutis. ¶ Accipitur & pro genere eduli in globi modum convoluti. *Cato de R. R. c. 79.* Globulos sic facito: caseum cum alica ad eundem modum misceto, &c. *Varr. l. 4. de L. L. c. 22.* In oleo cocti, dicti a globo globuli. ¶ Translate *Petron. in Satyr. c. 1.* Melliti verborum globuli. ¶ Apud *Ascon. in argum. orat. Cicer. pro C. Cornel.* nomen est civis Romani, P. Servilius Globulus.

GLOBUS, bi, m. *globo*, σφαῖρα, est corpus solidum, & unica superficie contentum, undequaque rotundum, cujus omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur, ut *Cic. de Univ. c. 6.* loquitur. *Id. 2. de nat. Deor. c. 18.* Cumque duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim σφαῖραν interpretari placet) ex planis circulus. ¶ Globos dierum & noctium dixit *Prudent.* solem & lunam, *περὶ στεφ. 14. v. 387. de S. Rom.* ¶ Dicitur non solum de sphæris cælestibus, & de terra, sed de omnibus rebus rotundis non concavis. *Plaut. Poen. 2. 2. v. 35.* In fundas visci indebant grandiculos globos. *pallottoline.* *Virg. 1. Georg. v. 473. de Ætna.* Flammarumque globos, liquefactaque volvere saxa. *Varr. l. 4. de L. L. c. 22.* Globus farinæ dilatatus. *focaccia.* *Ovid. 12. Metam. v. 238.* globos sanguinis vomere. *Valer. Flacc. l. 6. v. 381.* telorum immanis in unum It globus. *un denso nembo di strali.* *Lucan. l. 4. v. 74.* nubes densos involvere globos. *Senec. in Hippol. v. 1031.* undarum globus. ¶ Ponitur quandoque pro multitudine hominum, sive aliorum animalium, aut alterius cujuscunque rei similis in unum collecta, & quasi conglobata, *truppa, squadra*, σῶμα. *Liv. l. 8. c. 32.* Extrema concio, & circa Fabium globus increpabant inclementem Dictatorem. *Tacit. Ann. 12. c. 43.* Militum globo infensos perrupit. & *lib. 4. c. 50.* Firmatæ stationes densioribus globis. *Sil. l. 7. v. 53.* Sæpe globo densi, sæpe & per devia passim Dispersi subiere. *Cato* apud *Fest. in Serra.* Sive forte opus sit cuneo, aut globo, aut forcipe, aut turribus, aut serra, uti adoriare. ¶ Translate *Nepos in Attic. c. 8.* Sic ille consensionis globus unius dissensione disjectus est. *h. e.* turba, cohors, factio conspirantium. Sic *Vellej. l. 2. c. 58.* Hi una cum conjurationis globo, stipati gladiatorum manu, Capitolium occupavere.

GLOCIDO, as, n. 1. Idem quod glocio. *Festus:* Glocire, & glocidare gallinarum proprium est, cum ovis incubituræ sunt. Al. leg. *glocitare.*

GLOCIO, is, n. 4. *chiocciare*, κλώζω, proprium est vocis gallinarum, cum ovis incubituræ sunt, ut ait *Festus:* quod fit crebris singultibus, interjecta voce acuta a verbo Græco allato, quod a sono factum est. *Colum. l. 8. c. 5.* Ut ova quam recentissima supponantur glocientibus. Adde *Fest.* in voce præced. allatum.

GLOCITO. V. *Glocido.*

GLOCTORO, as, n. 1. verbum exprimens vocem Ciconiæ. *Auct. carm. de Philom. v. 29.* Glottorat immensa de turre ciconia rostro.

GLOMERABILIS, le, qui glomeratur, seu in globum formatur. *Manil. l. 4. v. 520.* Pleiadum glomerabile sidus. & *lib. 1. v. 261.* Tu testem dat luna sui glomerabilis orbis.

GLOMERAMEN, inis, n. *Lucret. l. 2. v. 685.* Dissimiles igitur formæ glomeramen in unum Conveniunt. *h. e.* in unum veluti globum, cœtum, corpus, glomeratam molem. *Id. l. 5. v. 725. de luna.* aufert Luciferam partem glomeraminis, atque pilai. *h. e.* globosi corporis. *Id. l. 2. v. 453. de fluidis corporibus.* Nec retinentur enim inter se glomeramina quæque. *h. e.* globosæ atomi, quibus constant. *Seren. Sammon. c. 55.* Dilue præterea glomeramina, quæ gerit intus Clausa aries, inter geminas coxendicis umbras. *h. e.* globulos, pilulas fimi conglobatas.

GLOMERARIUS, ii, m. *Senec. l. 3. controv. 8. ad fin.* Detrahere illum operibus suis glomerarium, sanguinarium. *h. e.* qui glomerare, seu globo militum stipatus pugnat, inquit *Andr. Schottus.* Al. leg. *suas gloriam temerarium, sanguinarium.*

GLOMERATIM, per globos, turmatim. *Macrob. l. 6. Saturn. c. 4.* Vomitoria in spectaculis dicimus, unde homines glomeratim ingredientes, in sedilia se fundunt. *in folla, a truppe.* & *Auson. in grat. action. c. 29.* Quis oratorum læta jucundius, facunda cultius, pugnantia densius, densata glomeratius aut dixit, aut cogitavit? *h. e.* magis convolvendo, conglobandoque orationem veluti glomere verborum: quod apud *Horat. l. 4. od. 2. v. 11.* est, verba devolvere.

GLOMERATIO, onis, f. actus glomerandi. *Plin. lib. 8. c. 42. extr.* Asturcones, quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio. *ambiadura, ambio.*

GLOMERATUS, a, um, conglobatus, convolutus, in globos aut volumina formatus. *Ovid. 13. Metam. v. 604.* Atra favilla volat, glomerataque corpus in unum Densatur. & *lib. 8. v. 401.* glomerataque sanguine multo Viscera, lapsa fluunt. *involte, avvolte.* & *lib. 14. v. 211.* frusta mero glomerata vomentem. *Lucret. l. 3. v. 498.* semina vocis Ejiciuntur, & ora foras glomerata feruntur. *Sil. l. 3. v. 513.* Glomeratæ turbine nives. *Lucan. lib. 6. v. 596.* Glomeratus pulvis. *Plin. l. 9. c. 22.* Anguillæ fluctibus glomeratæ volvuntur. *raggruppate, avvolte insieme.* *Virg. 9. Æn. v. 440.* Quem circum glomerati hostes, hinc comminus atque hinc Proturbant. *fattisigli attorno in folla.* ¶ Translate *Cic.* vertens carmina *Æschyli*, *2. Tuscul. c. 10.* Atque hæc vetusta seclis glomerata horridis, Luctifica clades nostro infixa est corpori. *h. e.* collecta, & veluti coacervata.

GLOMERO, as, avi, atum, a. 1. *aggomitolare, raggruppare, avvolgere*, ἀγείρω, εἴλω, in glomus, seu globum conformo, conglobo, convolvo. Dicitur proprie de filo, & lana: translate de aliis. *Ovid. 6. Metam. v. 19.* Sive rudem primos lanam glomerabat in orbes: Seu digitis subigebat opus. *Varr. l. 3. R. R. c. 5.* Cibatui offas positas: ex maxima glomerantur ex ficis, & farre mixto. *Cels. l. 7. c. 18.* Ubi venæ inter se implicatæ glomerantur. *Virg. 4. Æn. v. 155.* agmina cervi Pulverulenta fuga glomerant. *si fanno in truppa.* & *lib. 9. v. 539.* dum se glomerant, retroque residunt. *si ristringono.* & *l. 1. Georg. v. 323.* Et fœdam glomerant tempestatem imbribus atris Collectæ ex alto nubes. *Id. Æn. 8. v. 254. de Caco.* glomeratque sub antro Fumiferam noctem. *vomita globi di fumo.* & *lib. 3. v. 576.* liquefactaque saxa sub auras Cum gemitu glomerat. & *ibid. v. 117. de equo.* Insultare solo, & gressus glomerare superbos. *camminare in ambiatura:* celeri passu, & convoluto gradu incedere. ¶ Pro congregare, cogere, *Virg. 1. Æn. v. 315.* glomerare manum bello. *raccogliere uno squadrone.* *Tacit. 3. Hist. c. 31.* Legiones in testudinem glomerabantur. *Virg. 4. Georg. v. 79.* apes glomerantur in orbem. *Id. 6. Æn. v. 311.* ad terram gurgite ab alto Quam multæ glomerantur aves. *volano in folla verso terra.* Sic *Æn. 9. v. 689.* collecti Troes glomerantur eodem. *Plin. l. 11. c. 18. de apib.* Plebs tristi murmure glomeratur circa corpus regis. *Prudent. Cathem. 3. v. 134.* Glomerare simul fas & nefas.

GLOMEROSUS, a, um, *globoso*, globosus. *Colum. l. 9. c. 3.* Aristoteles apum genera complura demonstrat, earumque alias vastas, sed glomerosas: alias minores quidem, sed æque rotundas. Adde *Liv. l. 21. c. 31.* ubi tamen alii aliter leg.

GLOMUS, eris, n. & mi, m. *gomitolo*, τολύπη, fili aut lanæ massa in globi morem convoluta. *Horat. l. 1. ep. 13. v. 14.* ut rusticus agnum, Ut vinosa glomus furtivæ Pyrrhia lanæ. Ita *Bentlejus:* alii *glomos*, alii *globos* legunt. *Lucret. l. 1. v. 360.* Nam si tantundem est in lanæ glomere, quantum Corporis in plumbo est. *Plin. l. 36. c. 13. sub fin.* Labyrinthus inextricabilis, quo si quis improperet sine glomere lini, exitum invenire nequeat. *Scribon. Larg. compos. 142.* Penicillum intinctum proderit habere, vel eodem modo glomus staminis albi. Al. leg. *glomum.* ¶ Glomus in sacris crustulum cybii figura, & oleo coctum appellatur. *Paul. ex Festo.* ¶ In illo *Auctoris carm. de Philom. v. 23.* Grus gruit: inque glomis cycni prope flumina drensant. *glomi* videntur esse canneta, vepreta, & palustribus herbis glomerata densa loca in ripis fluminum.

GLO-

GLORIA, æ, f. *gloria*, κλέος, δόξα, claritas nominis, splendor, amplitudo. Cic. 2. *de Invent.* c. 55. Gloria est frequens de aliquo fama cum laude. *Id.* 3. *Tusc.* c. 2. Gloria est consentiens laus bonorum, incorrupta vox bene judicantium de excellente virtute. *Id. pro Marcell.* c. 8. *extr.* Gloria est illustris ac pervagata multorum & magnorum vel in suos, vel in patriam, vel in omne genus hominum fama meritorum. *Id. Offic.* 2. c. 9. Summa & perfecta gloria constat ex tribus his: si diligit multitudo, si fidem habet, si cum admiratione quadam honore dignos putat. *Id. pro Mil.* c. 35. Ex omnibus præmiis virtutis amplissimum esse gloriam. *Id.* 5. *Phil.* c. *paulo*. Vera, gravis, solida gloria. *Id. pro Arch.* c. 11. Optimus quisque maxime gloria ducitur. *Id.* 14. *Attic. ep.* 11. & 4. *Catil.* c. 10. Esse in sempiterna gloria. *Id. pro Planc.* c. 25. Excellere gloria. *Id.* 2. *de Orat.* c. 18. Nomen Annibalis magna erat apud omnes gloria. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. *a med.* Commendare aliquem sempiternæ gloriæ. *Id.* 2. *de Orat.* c. 40. Gloriam expetere. *Id. de clar. Orat.* c. 68. magnam dicendi habere. *Id. Phil.* 2. c. 44. consequi. *Id.* 3. *Fam. ep.* 7. *a med.* acquirere. *Id. de Amic.* c. 7. *extr.* maximam capere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* c. 1. veterem belli recuperare. *Vellej. l.* 2. c. 129. mereri. & *cap.* 44. augere. *Quintil. l.* 3. c. 7. benefactis parare. *Cic. pro Dom.* c. 35. *extr.* duplicare. *Id. de clar. Orat.* c. 8. alere. *Id. Fam.* 10. *ep.* 26. *ad fin.* sequi. *andar dietro*. *Id. in Pison.* c. 24. repudiare. *Liv. l.* 22. c. 39. *ad fin.* spernere. *Cic. pro Arch.* c. 11. contemnere. *Id. in Pison.* c. 26. immortalem alicui dare. *Curt. l.* 4. c. 24. *sub fin.* quam accepisti a majoribus, posteris relinquere. *Tacit.* 2. *Ann.* c. 46. alienam in se trahere. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 2. in summam venire. *h. e.* pervenire. *Plin. l.* 7. c. 25. Aliquid in gloria ponere. *ascrivere a gloria, stimare glorioso*. & *lib.* 31. c. 6. Plerique in gloria ducunt, plurimis horis calorem perpeti. ¶ Aliquando idem est quod gloriatio, *jattanza*, *vanto*. *Cic. pro Rabir. Post.* c. 14. Quod genus tandem est istud ostentationis & gloriæ? *Nep. in Agesil.* c. 5. Tantum abfuit ab insolentia gloriæ, ut, &c. *Hirt. de B. Afric.* c. 31. *extr.* Gloriam exsultationemque alicujus pati. *Horat. l.* 2. *ep.* 18. v. 22. Gloria quem supra vires & vestit, & ungit. *vanagloria*, *pompa*. ¶ In plur. numero *Cic. pro Planc.* c. 24. *extr.* Honorum gradus sunt pares, gloriæ dispares. *Tacit.* 3. *Ann.* c. 45. Memorare veteres Gallorum glorias. *Gell. l.* 2. c. 27. *extr.* Quæstus atque compendium gloriarum. *tacche e avanzi di glorie*. ¶ Et pro jactationibus, *jattanze*. *Plaut. Mil.* 1. 1. 22. Perjuriorem hoc hominem si quis viderit, aut gloriarum pleniorem, quam illic est, &c. *Gell. l.* 1. c. 2. Eare inanes glorias. *Lactant. l.* 7. c. *penult. post med.* Tu immortalibus gloriis frueris.

GLORIABUNDUS, a, um, μεγαλαυχούμενος, qui abunde gloriatur, *gloriantesi*. *Gell. l.* 5. c. 5. Contemplatione tanti & tam ornati exercitus gloriabundus Annibalem aspicit.

GLORIANDUS, a, um, *da gloriarsene*, gloria & prædicatione dignus. *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 17. Nec in misera vita quidquam est prædicabile, aut gloriandum. & *mox*. Quod si beata vita glorianda & prædicanda & præ se ferenda est.

GLORIATIO, onis, f. *il gloriarsi*, actus gloriandi, καύχησις. *Cic.* 3. *de Fin.* c. 8. Ex quo efficitur, gloriatione, ut ita dicam, dignam esse beatam vitam. & *lib.* 4. c. 18. Illud vero minime consectarium, illorum gloriatione dignam esse beatam vitam.

GLORIATOR, oris, m. qui gloriatur, *vantatore*. *Apul. in Florid.* n. 17. (*al. l.* 3.) Magis sum amicitiæ cupitor, quam gloriator.

GLORIFICATIO, onis, f. *glorificazione*, *gloria*, gloria. Est *Augustini* aliquot in locis.

GLORIFICO, as, avi, atum, a. 1. *glorificare*, *lodare*, gloriosum reddo, δοξάζω. *Coripp. l.* 4. v. 289. Glorificavit opus. *Tertull. de Idolol.* c. 22. Deus potius glorificetur. Adde *Prudent. in Hamartig. in fine*.

GLORIFICUS, a, um, *glorioso*, gloria plenus. *Imp. Justin. lib.* 2. *Cod. tit.* 8. *leg.* 6. Relicta observatione glorificæ tuæ sedis.

GLORIOLA, æ, f. *gloriuzza*, δοξάριον, diminut. a gloria. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 12. *sub fin.* Et nosmetipsi vivi gloriola nostra perfruamur. & *l.* 7. *ep.* 5. *sub fin.* Etiam hisce eum ornes gloriolæ insignibus. *h. e.* tribunatus, aut præfecturæ, aut ejusmodi.

GLORIOR, aris, atus sum, dep. 1. *gloriarsi*, *vantarsi*, μεγαλαυχέομαι, gloria & prædicatione efferre se, de se prædicare. *Cic. in Pison.* c. 1. Is mihi etiam gloriabitur, se omnes magistratus sine repulsa assecutum? *Id.* 1. *Offic.* c. 22. *ad fin.* Licet enim mihi apud te gloriari. *Id. in Orat.* c. 50. *a med.* Nominibus veterum gloriantur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* c. 14. Sua victoria insolenter gloriari. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* c. 36. Propter virtutem jure laudamur, & in virtute recte gloriamur. *Id. in Vatin.* c. 12. Pecunias aliorum despicis, de tuis divitiis intolerantissime gloriaris. *Id. de Senect.* c. 10. Equidem posse vellem idem gloriari, quod Cyrus. & *cap.* 23. Ut de me ipso aliquid more senum glorier. *Quintil. l.* 11. c. 2. *circa med.* Circa rem aliquam gloriari. *Cæs. l.* 3. *B. Civ.* c. 45. Dicitur glorians apud suos Pompejus dixisse. *Cic. pro Cal.* c. 19. Defendendi hæc causa, non gloriandi loquor. *Id. de clar. Orat.* c. 18. Ait ipse de se: nec mentitur in gloriando. *Sueton. in Aug.* c. 28. Ut jure sit gloriatus, se marmoream relinquere, quam lateritiam accepisset. *Id. in Domit.* c. 10. Haud negatam, immo etiam gloriatum. ¶ *Gloriandus*, passive, V. suo loco.

GLORIOSE, *gloriosamente*, cum gloria, ἐνδόξως, εὐκλεῶς. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 4. Quod per ipsos confici potuit, gloriosissime, & magnificentissime confecerunt. *Id. Fam.* 2. *ep.* 12. Gloriose triumphare. *Nævius* apud *Gell. l.* 6. c. 8. Res magnas manu sæpe gessit gloriose. *Vellej. l.* 2. c. 2. Vitam gloriosissime degere. *Sallust. in fragm.* apud *eund. l.* 2. c. 27. Quo ille dehonestamento corporis maxime lætabatur, quia reliqua gloriosius retinebat. ¶ Item gloriando, *con vanto*: tum in bonam, tum in malam partem. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 8. Exorsus es non gloriose magis a veritate, quam, &c. *Id. pro Dom.* c. 35. Hoc reprehendis, quod solere me dicas de me ipso gloriosius prædicare. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac.* Amicitiam alicujus gloriose ostentare. *Plaut. Pers.* 2. 5. 6. Subnitare alis me interam, atque amicibor gloriose. *pomposamente*.

GLORIOSUS, a, um, *glorioso*, ἔνδοξος, εὐκλεής, illustris, præclarus, gloriæ plenus, in quo gloriari licet. *Cic.* 1. *de Fin.* c. 11. Clarorum hominum facta illustria & gloriosa. *Id.* 2. *de Divin.* c. 2. Magnificum illud etiam, Romanisque hominibus gloriosum, ut Græcis de philosophia litteris non egeant. *Nepos in Milt.* c. 6. Nostri populi honores quondam fuerunt rari & tenues, ob eamque causam gloriosi: nunc autem effusi atque obsoleti. *Id. in Agesil.* c. 4. Multo gloriosius duxit, si institutis patriæ paruisset, quam si, &c. *Phædr. l.* 4. *fab.* 23. v. 10. Gloriosus convictus deorum. *Justin. l.* 12. c. 21. Gloriosa militia. *Id. in fr. l.* 41. senectus. *Id. l.* 42. c. 2. expeditio. *Cic.* 1. *de Divin.* c. 24. *extr.* mors. *Tacit.* 5. *Hist.* c. 27. Gloriosissimus dies. *Sueton. in Calig.* c. 8. Gloriosus princeps. *Id. in Tiber.* c. 52. Gloriosissimæ victoriæ. *Id. in Claud.* c. 2. Gloriosus animus. *h. e.* gloriæ cupidus, magnus, elatus. ¶ Item jactantiæ plenus, ἀλαζών. *Nep. in Timol.* c. 4. Nihil unquam neque insolens, neque gloriosum ex ore ejus exiit. *di vanto*, *di jattanza*. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. *ante med.* Epistolas jactantes & gloriosas Romam miserat. *Cic. de Amic.* c. 26. Milites gloriosi. *millantatori*. *Plin. l.* 10. c. 20. Pavo, gloriosum animal. *borioso*, *orgoglioso*, *superbo*. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 8. Gloriosum se facere. *millantarsi*. ¶ *Miles gloriosus* titulus est Comœdiæ Plautinæ.

GLOS, gloris, f. *cognata*, γάλως, ἀδελφὴ ἀνδρός, soror mariti mei: e voce Græca allata. *Festus*, *Charis. l.* 1. *pag.* 27. *Putsch.* & *Modestin. Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 4. *a med.* Hinc *Auson. in monosyll.* v. 13. Æacidæ ad tumulum mactata est Andromachæ glos. *h. e.* Polyxena soror Hectoris, qui Andromachæ maritus fuit. Addit *Non. c. ult. n.* 4. significare etiam uxorem fratris mei. Sed nullo id exemplo confirmat. ¶ In genitivo facit *gloris*, ut dictum est. *Charis. loc. cit.* & *Priscian. l.* 6. *pag.* 710.

GLOSSA, æ, f. *lingua*, γλῶσσα, Att. γλῶττα, lingua. Græca vox est, & Græcis litteris scribenda. ¶ Metonymice accipitur pro sermone. Sed proprie glossæ vocantur vocabula obscuriora, & minus usitata, quæ interpretatione indigent, cujusmodi sunt ea, quæ certæ sunt dialecti propria, eoque aliena a lingua communi, unde & ξενικά dicuntur, quasi peregrina. *Quintil. l.* 1. c. 1. (*al.* 2.) *ad fin.* Protinus enim potest interpretationem linguæ secretioris, quas Græci γλώσσας vocant, dum aliud agitur, ediscere. *Auson. epigr.* 127. Latine habet. ¶ Accipitur etiam pro interpretatione, seu explicatione eorum, quæ ab aliis obscure scripta fuere, quia vice linguæ, h. e. vice doctoris fungitur. Hinc *Glossæ Philoxeni*, *Isidori*. &c.

GLOSSARIUM, ii, n. *dizionario*, *vocabolario*, λεξικόν, liber, in quo glossæ, h. e. vocabula obscuriora explanantur. V. vocem præced. *Gell. l.* 18. c. 7. Vos, philosophi, mere estis, ut M. Cato ait, mortuaria glossaria: namque colligitis lexidia, &c.

GLOSSEMA, atis, n. γλώσσημα, est vox occultior, abstrusior, & minus usitata, quæ interpretatione eget, quales sunt voces aliquot in tragœdiis, heroicis versibus, & simili genere gravioris poematis. *Varr. l.* 6. *de L. L.* c. 3. *ante med.* exponens *Ennii* versum, *Cascum Camilla expectata advenit*, Camillam, qui glossemata interpretati, dixerunt administram. *Quintil. l.* 1. c. 8. (*al.* 14.) Circa glossemata etiam, idest voces minus usitatas, non ultima ejus professionis diligentia est. *Afro. Gall.* apud *Sueton. de Grammat.* c. 22. Qui caput ad lævam deicit, glossemata nobis Præcipit: os nullum, vel potius pugilis! *Festus in Occeno*. Ut Atheius philologus in libro Glossematorum refert.

GLOSSOPETRA, æ, f. gemmæ species linguæ humanæ similis, quam Magi credunt non nasci in terra, sed deficiente Luna cœlo decidere, ex Lunares motus excitari, ventos comprimi, illam memoriæ prodesse, &c. a γλῶσσα, lingua, & πέτρα, lapis. *Plin. l.* 37. c. 10. *Solin.* c. 37. (*al.* 50.) *a med.*

GLOSSULA, æ, f. brevis interpretatio. Legitur apud *Diomed. l.* 2. *pag.* 421. *Putsch.*

GLOTTIS, idis, f. apud *Plin. l.* 10. c. 23. *ad fin.* est avis e genere coturnicum, a lingua prælonga, quam exserit. Γλωττὶς Græce parvam linguam significat.

GLUBO, is, a. 3. *scorzare*, ἀποδέρω, proprie est corticem detrahere, arbores cortice denudare: vel a γλύφω, scalpo. *Cato de R. R.* c. 33. Salictum suo tempore cædito, glubito, arteque alligato, librum conservato. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 55. Melior est olea, quæ digitis nudis legitur, quam quæ cum digitalibus: durities enim eorum non solum stringit baccam, sed etiam ramos glubit, & relinquit ad gelicidium detectos. ¶ Absolute *Cato R. R.* c. 31. Quæ materies semen non habebit, cum glubet, tempestiva erit. *h. e.* cum glubet se, & corticem deponere videbitur. Eadem habet *cap.* 17. nisi quod pro *glubet* libri habent *glubebit*: tanquam a *glubeo* sit. ¶ Significat etiam pellem detrahere, teste *Festo* in *Gluma*. Hinc obsceno sensu usus *Catull. carm.* 58. *ad Cal.* ¶ Præteritum ex analogia est *glupsi*, supinum *gluptum*: unde *deglupta*.

GLUCIDATUS. V. *Glucidatus*.

GLUMA, æ, f. *pula*, *lolla*, *loppa*, ἄχυρον, folliculus, seu tunicula hordei, & aliorum frumentorum: a *glubo*. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 48. Granum dictum, quod est intimum solidum: gluma, qui est folliculus ejus: arista, quæ, ut acus tenuis longa eminet a gluma. & *mox*. Videtur etymon habere a glubendo, quod ex folliculo deglubitur granum. *Festus*: Gluma hordei tunicula: dictum, quod glubatur

batur id granum. ¶ Eodem vocabulo appellatur folliculus fici, quem edimus, teste *Varr. ibid.*

GLUS, glutinis, f. *colla*, idem quod gluten. *Auson. in monosyll. per interrog. v.* 10. Tergora dic clypeis accommoda quid faciat? glus. *Charis. l.* 1. *pag.* 27. *Putsch.* Feminini generis hæc ars, glos, glus, glutinis. Al. leg. *glus*, *glutis*. Hinc *Paulin. de vita S. Martini, l.* 4. *v.* 104. siccati glute palati. *h. e.* viscosa saliva.

GLUT glut, vox exprimens sonum liquoris ex angusti oris vase exeuntis. *Vetus Poeta in catalect. Pithœi l.* 4. *pag. m.* 151. glut glut murmurat unda sonans.

GLUTEN, inis, & Glutinum, i, n. *colla*, κόλλα, materia viscosa ac tenax, qua res conjunguntur. *Virg.* 4. *Georg. v.* 40. collectumque hæc ipsa ad munera gluten. & *vers.* 160. lento de cortice gluten. *Plin. l.* 16. *c.* 40. *a med.* Valvas in glutinis compage quadriennio fuisse. *Augustin. l.* 15. *de Civ. Dei, c. ult.* Gluten bituminis. *Varr.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 67. & 106. *Putsch.* Glutinum ferunt Dædalum invenisse. *Sallust. in fragm. ibid.* Quasi glutino adolescebant. *Plin. l.* 11. *c.* 39. *a med.* Boum coriis glutinum excoquitur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 10. Glutinum admiscere. ¶ Translate *Prudent. Cathemer.* 9. *v.* 102. Ossa, nervos, ac medullas glutino cutis tegi. ¶ *Serv. ad Georg.* 3. *v.* 281. *glutine* in recto casu dixisse videtur. ¶ *Martian. Capell. l.* 3. *pag.* 75. *gluten* masculini generis facit.

GLUTINAMENTUM, i, n. *incollamento*, κόλλησις, compactio, conjunctio: item locus ipse glutinatus. *Plin. l.* 13. *c.* 12. *de chartis*. Deprehenditur & lentigo oculis, sed mediis inserta glutinamentis tænia.

GLUTINATIO, onis, f. *incollatura*, κόλλησις, actus glutinandi. Translate *Cels. l.* 7. *c.* 27. *a med.* Neque desperari debet solida glutinatio vulneris. *rammarginamento*.

GLUTINATIVUS, a, um, glutinandi vim habens. *Apul. de herb. c.* 72. Folia sunt virtutis glutinativæ recentium vulnerum. Adde *cap.* 77.

GLUTINATOR, oris, m. *incollatore*, κολλητής, qui glutine conjungit. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 4. Mittas de tuis librariolis duos, quibus Tyrannio utatur glutinatoribus, ad cetera administris. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 594. *n.* 6. Mannio Stichio Tiberii Cæsaris glutinatori. Erant *glutinatores*, qui glutinandis chartis dabant operam in confectione librorum: tum ipsorum terga exornantes: tum chartas chartis attexentes in longitudinem, ut volvi possent, & volumen efficere: tum denique plures tabellas, aut paginas conglutinantes, unde codex exsisteret. Adde *Lucil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 68.

GLUTINATORIUS, a, um, glutinativus. *Theodor. Priscian. de Diæta, c.* 10. Glutinatoriæ virtutis esse.

GLUTINATUS, a, um, glutino conjunctus. *Cels. l.* 7. *c.* 28. Inter se glutinatis naturalium oris. *h. e.* conjunctis, constrictis.

GLUTINEUS, a, um, glutinosus. *Rutil. in Itiner. l.* 1. *v.* 610. *de Harpyiis*. Quæ pede glutineo, quod tetigere, trahunt.

GLUTINIUM, ii, n. glutinum. *Apul. ad Asclep. pag.* 100. *Elmenhorst.* Ἐνεχυρασία, & necessitas ambæ sibi invicem individuo connexæ sunt glutinio. Al. leg. *glutino*.

GLUTINO, as, a. 1. *incollare*, κολλάω, συνάπτω, conjungo, ferrumino. *Plin. l.* 22. *c.* 25. Farina, qua chartæ glutinantur. *Id. l.* 29. *c.* 3. Ovi candidum admixtum calci vivæ glutinat vitri fragmenta. ¶ Dicitur sæpe de vulneribus, quæ clauduntur, *rammarginare*. *Cels. l.* 7. *c.* 27. *ad fin.* Si oræ vulneris se glutinarunt. *Plin. l.* 25. *c.* 5. Glutinare præcisos nervos. & *lib.* 23. *c.* 6. *a med.* Scoria additur em. lastris, cicatricibus glutinandis.

GLUTINOSUS, a, um, *tenace*, κολλώδης, tenax. *Colum. in præfat. l.* 1. *a med.* In Asia, Mysiaque densa, etiam glutinosa terra maxime exuberat. *Id. l.* 3. *c.* 11. *a med.* Terra glutinosissima. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *n.* 20. Pus glutinosius & sanguine & sanie.

GLUTINUM. V. *Gluten*.

GLUTIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *inghiottire*, γλύζω, devoro: a verbo Græco allato, vel a *glutus*. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 28. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem? *Plin. l.* 10. *c.* 12. *de corvis*. Pessima eorum significatio, cum glutiunt vocem, velut strangulati. ¶ Scribitur & *glutto*.

GLUTO, onis, m. *ghiotto*, *ghiottone*, gulosus: a glutus, *Isidor. l.* 10. *Orig.* & *Festus* in *Ingluvies*. *Vetus Glossa*: Gluto, λαίμαργος. *Vetus Poeta in Catalect. Pithœi pag. m.* 152. Credit glutonem se rusticus inde vocari. ¶ Scribitur & *glutto*.

GLUTTUS. V. *Glutus*, *a*, *um*.

GLUTUS, i, m. pars colli, qua cibus glutitur: a sono ficta vox. *Vetus Glossa*: Glutus, βρόγχος. *Pers. sat.* 5. *v.* 112. glutto sorbere salivam. ¶ Scribitur & *gluttus*.

GLUTUS, a, um, unitus, bene subactus, cohærens, instar eorum, quæ glutino conjuncta sunt. *Cato c.* 45. Locus bipalio subactus, beneque glutus fiet. Eadem verba habet *Plin. l.* 17. *c.* 18. ¶ Pro *glutus*, quod & *gluttus* scribunt, dicitur etiam *glitus*, seu *glittus*. Hinc *Festus*: Glitis, subactis, lævibus, teneris.

GLUVIA, æ, m. V. *Gumia*.

GLYCONIUM, *seu* Glyconicum metrum, certum genus est carminis, tribus constans pedibus, quorum primus spondeus est, choreus, vel jambus; alter, & tertius dactylus, ut illud *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 2. *Non ebur, neque aureum*, quod affert exempli gratia *Diomed. l.* 3. *pag.* 510. *Putsch.* vel illud *l.* 1 *od.* 15. *v.* 8. *Et regnum Priami vetus*. Dictum est fortasse a nomine inventoris. *Sidon. in carm. lib.* 9. *ep.* 13. Dum metro quatitur chorda glyconio.

GLYCYMERIDES, um, f. concharum genus a sapore dulci & minus falso dictum: γλυκύς enim, dulcis. *Plin. l.* 32. *c. ult. Macrob.* 2. *Saturn. c.* 9. *a med.* Al. leg. *glycomerides*. V. *Chamæ*.

GLYCYRRHIZA, æ, f. *liquirizia*, *regolizia*, γλυκύρριζα, herba genus radice dulci: a γλυκύς, dulcis, & ῥίζα, radix. Multa de ea *Plin. l.* 22. *c.* 9. ubi & describit, ejusque usus in medicina enumerat. ¶ Dicitur & *Glycyrrhizon* ab eodem *lib.* 11. *c.* 54. a *Celso* vero *l.* 5. *c.* 23. Latina appellatione *radix dulcis*.

GLYCYSIDE, es, f. γλυκυσίδη, nomen pæoniæ herbæ acinos dulces habentis: a γλυκύς, dulcis, & σίδη, malum Punicum. *Plin. l.* 25. *c.* 4. & *lib.* 27. *cap.* 10.

G N

GNÆUS. V. *Cnæus*.

GNAPHALION, ii, n. γναφάλιον, herba, quam alii chamæzelon vocant, cujus foliis albis mollibusque pro tomento utuntur, inquit *Plin. l.* 27. *c.* 10.

GNARIGAVIT, significat apud Livium (*Andronicum* intellige, aut *Lævium*) narravit. *Festus*, ubi *Voss.* mallet *gnaruravit*.

GNARITAS, atis, f. *cognizione*, cognitio, notitia: a *gnarus*. *Sallust. in frag.* apud *Non. c.* 2. *n.* 367. Namque alii fiducia gnaritatis locorum in occultam fugam sparsi: alii globis eruptionem tentavere. *Ammian. l.* 16. *c.* 2. (*al.* 3.) Juvante locorum gnaritate.

GNARUISSE, narrasse. *Festus*.

GNARURIS, re, *chi sa*, *dotto*, *pratico*, idem quod *gnarus*: sed antiquum est. Cum accusativo, Græco more, *Plaut. Mostell.* 1. 2. 17. Simul gnarures vos volo esse hanc rem mecum. ¶ Cum ablativo & *in* præpositione, *Arnob. l.* 3. *pag.* 113. In aliis alios perceptionibus gnarures. Al. leg. *gnariores*. ¶ Penultimam corripit *Auson. epist.* 22. *v.* 19. Non cultor instans, non arator gnaruris. *Plaut.* quoque in *ignaruris Pæn. prol. v.* 46. Ad argumentum nunc vicissatim volo Remigrare, æque ut mecum sitis ignarures.

GNARUS, a, um, *pratico*, *dotto*, ἐπιστήμων, sciens, peritus. Volunt esse ab antiquo *gnaruris*, ut *Voss.* censet: vel a *narus*, ut *Cic. in Orat. c.* 47. significare videtur. *Id. ibid. c.* 4. Periclem uberem & facundum fuisse, gnarumque (quod est eloquentiæ maximum) quibus orationis modis quæque animorum partes pellerentur. *Id. de clar. Orat. c.* 64. Sisenna gnarus reipublicæ. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 700. *Putsch.* loci. *Colum. l.* 1. *in præfat.* armorum & militiæ. *Justin. l.* 11. *c.* 7. artis. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *a med.* temporis. & *cap.* 35. Concha comprimit se se, operitque opes suas, gnara, propter illas se peti. *Colum. l.* 4. *c.* 25. Gnarus vinitor. ¶ Passive cognitus, *conosciuto*. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 63. Trudebanturque in paludem gnaram vincentibus, iniquam nesciis. & *lib.* 15. *c.* 61. Id nulli magis gnarum, quam Neroni.

GNATHO, onis, m. nomen parasiti apud *Terent. in Eun.* a γνάθος, maxilla. Hinc de quovis parasito per antonomasiam dicitur. *Cic.* 2. *Phil. c.* 6. Dat natalitia in hortis: cui? putatote, eum Phormioni alicui, tum Gnathoni, tum Ballioni. Adde *de Amic. c.* 25. & *Sidon. l.* 3. *ep.* 13.

GNATHONICUS, a, um, adject. ad Gnathonem pertinens. *Terent. Eun.* 2. 2. 32. Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis vocabula, parasiti item ut Gnathonici vocentur.

GNATULA, æ, f. parva filia. *Accius* apud *Non. c.* 4. *n.* 218. Infando homine gnatula erat. *Mercer.* & *Voss.* hæc corrupta censent, & aliter legenda.

GNATUS, a, um, *nato*, γεννηθείς, natus, addito *g* per prothesim. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 187. Iterum mihi gnatus videor, quia te repperi. *Id. Truccul.* 2. 5. *v.* 70. Fiat, ut rem gnatam video. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 7. *c.* 11. Qui summo genere gnatus erat. ¶ Gnatus, i, *figliuolo*, υἱός, natus: Gnata, æ, *figliuola*, θυγάτηρ, nata: voces sunt frequentissimæ in usu familiari, quas sæpissime habent *Plautus*, *Terentiusque*: item ter, aut quater *Horatius in sat.* 2. 3. & 5. *lib.* 2. & *Ovid. l.* 7. & 13. *Metam.* Quidam tribuunt etiam *Ciceroni pro Planc. c.* 24. Quamquam ad præcepta ætas non est gnati, &c. sed ea lectio certa non est: & præterea illa verba Veteris cujuspiam Poetæ esse videntur.

GNAVE, naviter. Quidam legunt apud *Sallust. in Jug. c.* 79. *sub fin.* Imperata gnave fecerant. & apud *Vellej. l.* 2. *c.* 125. Ut pleraque gnave Germanicus.

GNAVITAS, atis, f. diligentia, studium. *Arnob. l.* 1. *pag.* 3. Gnavitas studiosa.

GNAVITER, naviter. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 24. quæ spem, Consiliumque morantur agendi gnaviter id, quod, &c.

GNAVO, as, pro navo, as, legitur in quibusd. libr. apud *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 7. & *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 145.

GNAVUS, a, um, navus, strenuus, promptus. V. *Navus*. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 89. Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi, Sedatum celeres, agilem gnavumque remissi. & *ep.* 6. *v.* 20. Gnavus mane forum, & vespertinus pete tectum. *Cic. pro leg. Manil. c.* 7. Homines gnavi, & industrii.

GNEPHOSUS, & Cnephosus, obscurus: a κνέφας, tenebræ. *Fest.*

GNETUM, i, n. herba, cujus semen coagulandi lactis vim habet, apud *Colum. l.* 7. *c.* 8. si modo eo loco verba mendo carent. Fortasse enim pro *seminibus gneti* legendum est *gnici*, aut *cnici*: quia κνῆκος eandem coagulandi virtutem *Dioscorides* tribuit *cap.* 182. *al.* 190. *l.* 4.

GNEUS. V. *Cnæus*.

GNIDIUS, a, um, Κνίδιος, ad Gnidum pertinens: quæ urbs est Doridis in Caria, in promontorio, quod nunc *Capo Crio* dicitur. *Horat. l.* 2. *od.* 5. *v.* 19. Ut pura nocturno renidet Luna mari, Gnidiusque Gyges. *Plin. l.* 13. *c.* 21. Gnidium granum. V. *Coccum*. *Auson. ep.* 4. *v.* 75. Cadmi nigellas filias, Melonis albam filiam, Notasque furvæ sepiæ, Gnidiosque nodos prodidit. *h. e.* scriptorios calamos, qui optimi ex Gnidiis arundinibus fiebant, ut *Plin. l.* 16. *c.* 36. docet. *Id. epist.* 7. *v.* 50. Nec jam fissipedis per calami vias Graf-

Graffetur Gnidiæ fulcus arundinis, Pingene aridulæ fubdita paginæ. *Plin. l. 36. c. 5.* Gaidia Venus. *h. e.* quam Gnidiis Prasiteles fecit e marmore: quo opere & ipfe, & Gnidos nobilitata eft. Ipfa quoque Venus ob id in ea urbe maxima culta fuit: unda *Horat. l. 1. od. 30.* O Venus regina Gnidi, Paphique. ¶ *Gnidii, orum,* funt ejus oppidi incolæ. *Plin. l. 36. c. 5.* ¶ Scribitur etiam *Cnidius,* & *Cnidus,* quia & Græca per K.

GNIDUS. V. vocem præced.

GNITUS, *&* Gnixus a genibus Prifci dixerunt. *Feft.*

GNOBILIS, le, *noto, conofciuto,* idem quod nobilis, apud Veteres. *Feftus*: Nobilem antiqui pro noto ponebant, & quidem per G litteram. *Attius ibidem.* Ego me Argoe referam. nam hic fum gnobilis. *Liv. ibid.* Ornamento incedunt gnobili.

GNOMON, onis, m. *faetta, raggio, moftro,* γνώμων, ftilus, ex cujus umbra horæ diei cognofcuntur in fole: a γινώσκω, cognofco. *Plin. l. 2. c. 70.* Umbilici, quem gnomonem appellant, umbra in Ægypto, meridiano tempore, æquinoctii die, paulo plus, quam dimidiam gnomonis menfuram efficit. *Vitruv. l. 9. c. 6.* Supra ejus loci centrum medium collocetur æneus gnomon, indagator umbræ, qui Græce σκιαθήρας dicitur. Adde *lib. 9. c. 8.* & *Marcian. Capell. l. 6. pag. 194.*

GNOMONICE, es, *&* Gnomonica, æ, f. *arte di far orologi da fole,* γνωμονική, pars Architecturæ, quæ in folis umbris indagandis, & horologiis folaribus conficiendis verfatur. *Vitruv. l. 1. c. 3.* Partes Architecturæ funt tres, Ædificatio, Gnomonice, Machinatio. *Gell. l. 1. c. 9.* Geometriam, & Gnomonicam, Muficam, ceterafque item difciplinas altiores, μαθήματα veteres Græci appellabant. *Plin. l. eo. c. 76.* Umbrarum hanc rationem, & quam vocant Gnomonicen, invenit Anaximenes Milefius.

GNOMONICUS, a, um, γνωμονικός, ad gnomonem, & gnomonicen pertinens. *Vitruv. l. 9. c. 3. extr.* In hoc volumine de gnomonicis rationibus, quemadmodum ex radiis folis in mundo funt per umbram gnomonis inventæ, explicabo. *Id. l. 1. c. 1. ad fin.* Qui multas res organicae, & gnomonicae pofteris reliquerunt. ¶ *Gnomonici, orum,* funt gnomonicæ periti. *Solin. c. 37. (al. 50.)* Quod Gnomonici fimilibus parallelis accidere contendunt.

GNOSCO, is, a. 3. nofco, cognofco: a γνόω. *Cæcil.* apud *Diomed. l. 1. pag. 378. Putfch.* & *Varro,* de quo V. fub finem verbi *Ignofco.* Hinc *gnotu,* cognitu.

GNOSIACUS, *&* Gnoffiacus, a, um, ad Gnofon pertinens, Cretenfis. *Ovid. 9. Metam. v. 668.* Gnofiacum regnum. *& l. 8. v. 52.* Gnofiacus rex. *h. e.* Minos rex Cretæ.

GNOSIAS, *&* Gnoffias, adis, f. Gnofia, Cretenfis. *Ovid. 1. de ar. am. v. 293.* Illum Gnofiadefque, Cydoneæque juvencæ Optarunt. *Id. ibid. v. 556.* Pone metum: Bacchi, Gnofias, uxor eris. *h. e.* Ariadna filia Minois regis Cretæ.

GNOSIS, *&* Gnoffis, idis, patronym. femin. a Gnoffo, h. e. Ariadna, quæ filia fuit Minois regis Cretæ. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 25.* Et Phœbus Daphnen, & Gnofida Bacchus amavit. *Id. 1. de ar. am. v. 527.* Gnofis in ignotis amens errabat arenis. *& l. 3. v. 157.* Talem te Bacchus, Satyris clamantibus Euoe, Suftulit in currus, Gnofi relicta, fuos. *Stat. 12. Theb. v. 657.* abfumpta pallentem Gnofida filo. Adde *lib. 5. filv. 2. v. 232.* ¶ Adjective *Ovid. Faft. 3. v. 459.* Protinus afpicies venienti nocte coronam Gnofida.

GNOSIUS, *&* Gnoffius, a, um, ad Gnofon, feu Gnoffon pertinens, quæ urbs eft Cretæ, apud Idam montem, in qua olim Minois regia fuit. *Plin. l. 7. c. 37.* Ctefiphon Gnofius. *Id. l. 7. c. 48.* Epimenides Gnofius. ¶ Latiore fenfu pro Cretenfi. *Virg. 3. Æn. v. 115.* Placemus ventos, & Gnoffia regna petamus. *Id. 1. Georg. v. 222.* Gnoffia ftella Coronæ. *h. e.* Ariadnæ Minois Cretenfium regis filiæ: quæ a *Colum.* dicitur *l. 10. v. 52.* Bacchi Gnofius ardor. ¶ Legitur & *Cnofius,* quia etiam Græca Κνώσιος, & Γνώσιος.

GNOSTICI, hæretici altero poft Chriftum fæculo, qui in rebus divinis πλείονα γνῶσιν, perfectam intelligentiam fibi arrogabant, dicere foliti (ut Origenes Celfo exprobrat) omnia novimus. *Auguftin. de Hærefib. n. 6.*

GNOSUS, a, um, adject. Gnofius. *Lucan. l. 3. v. 185.* Gnofafque agitare pharetras. Al. leg. *Gnofofque.* Nifi forte legendum eft *Gnofios,* contracta tamen fyllaba per fynærefim.

GNOTUS, a, um, adject. notus. *Prifcian. l. 2. pag. 569. Putfch.* Sic Gnotu, cognitu. *Feftus.*

G O

GOBIUS, ii, *&* Gobio, onis, m. *ghiozzo,* κωβιός, genus pifcis. *Ovid. in Halieut. v. 128.* Lubricus & fpina nocuus non gobius ulla. *Martial. l. 13. epigr. 88.* Principium cœnæ gobius effe folet. *Juvenal. fat. 11. v. 37.* cum fit tibi gobio tantum in loculis. *Plin. l. 9. c. 57.* Capita eorum effe ranæ fimilia, reliquas partes gobiorum. *& paulo poft.* Apprehendi glacie gobiones. *Aufon. in Mofell. v. 131.* Tu quoque flumineas inter memorande cohortes Gobio, non major geminis fine pollice palmis, Præpinguis, teres, ovipare congeftior alvo, Propexique jubas imitatus, gobio, barbi. ¶ Legitur & *cobio* apud *Plin. l. 32. cap. ult.*

GOLGI, orum, urbs Cypri, Veneri facra. *Catull. carm. 36. in Annales Volufi, v. 14. & carm. 63. de nupt. Pel. v. 96. & Plin. l. 5. c. 31.*

GOMORRHÆUS, a, um, ad Gomorrham pertinens, quæ urbs eft Judææ in ora lacus Afphaltitis, de cælo tacta una cum Sodomis, ac deleta. (*Gomorrhum* etiam dicitur. *Tertull. in Apolog. c. 40.* & *Solin. c. 35. al. 48.*) *Prudent. in Hamartig. v. 844.* Quique Gomorrhæas non refpexere ruinas.

GOMPHUS, i, m. γόμφος, vox Græca clavum, aliudve hujufmodi ligneum vinculum fignificans. *Tertull. in Apolog. c. 12.* Cervices ponimus ante plumbum, & glutinum, & gomphos. ¶ Simile quiddam notat in illo *Statii l. 4. filv. 3. v. 47.* Tunc umbonibus hinc & hinc coactis, Et crebris iter alligare gomphis. Significat enim colligationem, qua viæ agger continetur, ne dilabatur, & diffluat.

GONGYLIS, idis, f. *rapa,* γογγυλίς, rapum: a γογγύλος, rotundus. *Colum. l. 10. v. 420.* Gongylis, illuftri mittit quam Nurfia campo. ¶ Scribitur & *Congylis.*

GONORRHŒA, æ, f. *frolazione,* γονόῤῥοια, involuntaria, & vitiofa feminis profufio: a γονή, genitura, & ῥέω, fluo. *Jul. Firmic. l. 3. c. 7. fect. 8.*

GORDIANUS, i, nomen viri proprium, & præfertim trium R. Imperatorum, quorum vitas fcripfit *Julius Capitolinus.* ¶ Adjective Gordiana legio, apud *Gruter. pag. 433. n. 1.* ab aliquo ex Gordianis inftituta.

GORDIUS, Phrygiæ rex fuit, genere rufticus, & ignobilis. Cum Phryges de rege creando oracula confulerent, admoniti funt, eum regem obfervare, quem reverfi primum in templum Jovis euntem plauftro reperiffent. Obvius illis Gordius fuit, qui ad arandum conductis bobus mane properabat; ftatimque eum regem confalutant. Ille plauftrum, quod fibi ducenti, regnum delatum fuerat, in templo Jovis pofitum majeftati regiæ confecravit. In lorie illius plauftri erat nodus adeo perplexus, ut indiffolubilis putaretur. Oracula cecinerunt, fi quis nexum Gordium folviffet, eum tota Afia regnaturum. Aliquot poft fæculis Alexander Macedo, capta urbe, cum in templum Jovis veniffet, jugum plauftri requifivit, quo exhibito, cum capita loramentorum intra nodos abfcondita reperire non poffet, violentius oraculo ufus, gladio loramenta cædit, atque ita refolutis nexibus, latentia in nodis capita invenit. *Juftin. l. 11. c. 7. Curt. l. 3. c. 1.*

GORGONA, æ, f. eadem ac Gorgon, onis. *Prudent. in Rom. v. 278.* Tremant venenum fibilantis Gorgonæ.

GORGONES, um, f. Γόργονες, Phorci filiæ, *Medufa, Sthenyo,* & *Euryale.* (Alii quartam addunt *Scyllam*) quæ Gorgonas infulas in Oceano Atlantico fitas habitaffe dicuntur, contra Hefperidum hortos. Dictæ funt a γοργών, quod eft animal noxium in Africa. Poetæ fabulantur, omnes unum oculum habuiffe, quo invicem uterentur, & terribiles fuiffe oris deformitate, & crinibus ferpentinis, quas qui vidiffent, verterentur in lapidem. Aliqui interpretantur, puellas fuiffe unius pulchritudinis, quas cum afpicerent adolefcentes, ftupore torpebant: regnaviffe autem in infulis, quæ ferpentibus abundarent. Alii feminas fuiffe in Africa bellicofas, adverfus quas Perfeus bellum gefferit, & earum reginam Medufam debellaverit, ac interfecerit. *Cic. in Verr. 6. c. 56.* Gorgonis os pulcherrimum crinitum anguibus. ¶ In fingulari num. eft *Gorgon, onis.* *Martial. l. 9. epigr. 26.* avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon Porrigat. Adde *Valer. Flacc. l. 3. v. 54.* ubi al. leg. *Gorgo* in recto cafu. *Sidon.* quoque *carm. 15. v. 7.* Gorgo tenet pectus medium. ¶ Adjective *Ovid. 4. Trift. el. 7. v. 11.* ore Medufa Gorgonis anguineis cincta fuiffe comis. ¶ Gorgonis caput a Perfeo defectum in fcuto Pallas geftare dicitur, eoque terrere homines, atque in lapidem vertere. *Virg. Æn. 2. v. 616.* & *l. 8. v. 438.* *Valer. Flacc. l. 4. v. 605.* & *Ovid. in fin. l. 4. Metam.* quod fignificat, effe in ea Numine omnem prudentiam, quæ confundit alios, & imperitos ac faxeos comprobat, ut ait *Servius ad cit. 8. Æn.*

GORGONEUS, a, um, adject. ad Gorgones pertinens, Γοργόνειος, Γοργόνεος. *Ovid. de ar. am. l. 3. v. 504.* Lumina Gorgoneo fævius igne micant. *Id. 4. Metam. v. 800.* Gorgoneus crinis. *Virg. Æn. 7. v. 341.* Gorgoneis Alecto infecta venenis. *h. e.* peffimis, fævis, inquit *Servius.* *Propert. l. 3. el. 1. v. 32.* Gorgoneus lacus. *h. e.* lacus fontis Pegafei, quem Pegafus ictu pedis eliciuiffe dicitur: Pegafus, inquam, quo vectus Perfeus Gorgonas vicit: unde *Gorgoneus equus* ab *Ovid. 3. Faft. v. 450.* vocatur, itemque a *Statio 4. Theb. v. 61.*

GORGONIA, æ, f. γοργόνια, corallium, a gen. γόργονος, quod a fanguine Medufæ Gorgonis natum fit, vel quia ex aquis exemptum protinus in duritiem lapidis convertitur, quemadmodum illi, qui Gorgonas afpexerant. *Plin. l. 37. c. 10.*

GORGONIFER, a, um, Γοργονοφόρος, Gorgonem ferens. Eft epitheton Perfei in vet. Infcript. apud *Gud. pag. 56. n. 8.* Perfeo Gorgonifero invicto M. Aurelius Prifcillianus vir clariffimus D. D.

GORTYNA, æ, *&* Gortyne, es, f. Γορτύνη, urbs Cretæ mediterranea. *Senec. in Troad. v. 821.* & *Plin. l. 4. c. 12.* *Lucan. l. 3. v. 185.* Gnofofque agitare pharetras Docta, nec Eois pejor Gortyna fagittis. *Servius ad Virg. Ecl. 6. v. 60.* tradit, apud hanc urbem aliquando Solis armenta fuiffe. ¶ Item oppidum Arcadiæ in Græcia. *Plin. ibid. c. 6.* ¶ Reperitur etiam Gortyn, inis, Γορτύν, ut videtur in illo *Valer. Flacc. l. 1. v. 708.* vifu laffatur inani Omnis eques, plenifque redit Gortyna pharetris.

GORTYNIA, æ, f. eadem quæ Gortyna. *Varr. R. R. l. 1. c. 7.* ubi alii *Cortynia.*

GORTYNIACUS, a, um, Gortynius. *Ovid. Metam. 7. v. 778.* Gortyniaco calamus levis exit ab arcu.

GORTYNIS, idis, Γορτυνίς, adject. femininum, Gortynia. *Lucan. l. 6. v. 214.* Gortynis arundo. *h. e.* Cretenfis.

GORTYNIUS, a, um, Γορτύνιος, ad Gortynam urbem pertinens: & ponitur interdum univerfim pro Cretenfi. *Virg. Ecl. 6. v. 61.* Gortynia ftabula. V. *Gortyna.* *Id. Æn. 11. v. 773.* Gortynia fpicula. *Varius* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 2.* Gortynia canis. *Cic. Phil. 5. c. 5.* Gortynius judex. & *Virg. in Ciri, v. 114.* Gortynius heros.

& *Stat.* 4. *Theb.* v. 530. Gortynius arbiter. *h. e.* Minos Cretensis. *Auson. in Mosell.* v. 300. Gortynius aliger. *h. e.* Dædalus. ¶ *Gortynii, orum*, sunt Gortynæ incolæ. *Liv. l.* 37. *extr.* ¶ Legitur & *Cortynius*.

GOSSIMPINOS, *seu* Gossympinos, *seu* Gossampinos, tradit *Plin. l.* 12. c. 10. & 11. vocari ab incolis arbores quasdam in Tylo insula sinus Persici, ferentes cotonei mali amplitudine cucurbitas, quæ maturitate ruptæ ostendunt lanuginis pilas, ex quibus vestes pretioso linteo faciunt.

GOSSIPION, *cotone*, *bambagia*, genus est parvi fruticis, in superiore parte Ægypti Arabiam versus, qui similem barbatæ nucis defert fructum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur: nec ulla sunt eis linis candore, mollitiave præferenda. Vestes inde sacerdotibus Ægypti gratissimæ. Hæc ex *Plin. l.* 19. *c.* 1. unde illud præterea colligitur, vocem ipsam non esse Latinam.

GOTHI, orum, Γόθοι, & Γότθοι, immanissimi fuerunt populi, quorum antiquæ fuere sedes in Dania, Suecia, & Germaniæ parte septentrionali: inde egressi in Pannoniam, Mœsiam, & Daciam, & tandem in ipsam Italiam, Galliam Narbonensem, & Hispaniam, acerrimis bellis afflixere populos, plurimasque urbes clarissimas devastarunt. Prima syllaba communis est. *Auson. epigr.* 3. *extr.* Huc pussem victus inde referre Gothos. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 161. *n.* 2. *elegiaco versu scripta:* Qui potuit rigidas Gothorum subdere mentes.

GOTHIA, æ, f. Gothorum regio, aut natio. *Ammian. l.* 30. *c.* 2. (*al.* 7.) Rem Romanam alius circumsteterat metus totius Gothiæ.

GOTHICUS, a, um, adject. Aurelianus Imperator ob reportatam de Gothis victoriam, Gothicus cognominatus est. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 276. *n.* 4.

GOTHINI, orum, pop. Germaniæ, cujus eam partem incolunt, quæ nunc *Silesia* dicitur. *Tacit. de Germ. c.* 43. ubi alii *Gothones*, *Guttones*, &c. Sunt autem iidem, qui *Gothi*, & *Gothyni*, varias scilicet appellationes pro variis, quas insederunt, regionibus sortiti.

GOTHYNI, orum, pop. Sarmatiæ Europææ, ex Gothis & Hunnis commixti. *Claudian. de* IV. *Cons. Honor.* v. 622. Ausi Danubium quondam tranare Gothyni. *Id. l.* 2. *in Eutrop.* v. 153. Ostrogothis colitur, mistisque Gothynis Phryx ager. In quibusdam editionibus legitur *Grutbungi:* sed iidem sunt: item *Gotbuni:* sed hæc lectio est eorum, qui Latinorum morem secuti *y* in *u* vertunt.

G R

GRABATULUS, li, m. *lettuccino*, parvus grabatus. *Apul. l.* 1. *Metam.* Grabatulus alioqui breviculus, & uno pede mutilus, ac putris.

GRABATUS, i, m. *lettuccio*, *carriuola*, κράβατος, vox Græca, qua significatur lectus exiguus, humilis, vilisque (ut sunt pauperiorum lectuli) atque etiam mobilis. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 63. Deosne immortales, rerum omnium præstantia excellentes, concursare omnium mortalium non modo lectos, verum etiam grabatos, & cum stertentes aliquos viderint, &c? *Martial. l.* 6. *epigr.* 39. Sed in grabatis tegetibusque concepti, Materna produnt capitibus suis furta. *Id. l.* 12. *epigr.* 32. Ibat tripes grabatus, & bipes mensa. *Auctor Moreti*, v. 5. Membra levat sensim vili demissa grabato. Adde *Senec. ep.* 18. & 20. ¶ Non pauperiorum tamen, sed ditiorum est *grabatus argento inaurato tectus*, memoratus a *Scævola Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 20. *sub fin.* ¶ Hujusmodi lectos funibus, seu institis tentos fuisse, colligimus ex illo *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 868. Tres a Deucalione grabati restibu' tenti. Adde *Petron. in Satyr. c.* 97. & *Martial. l.* 5. *epigr.* 63. & V. *Instita*.

GRACCHĀNUS, a, um, adject. ad Gracchos pertinens. *Cic. de clar. Orat. c.* 24. Gracchani judices. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 1. Gracchanus tumultus. *Senec. de brevit. vitæ*, *c.* 6. Gracchana mala.

GRACCHI, Romanorum familia. In hac fuit Tib. Sempronius P. F. qui bis Consulatum gessit, deinde Censuram. Proconsul in Hispaniam missus Celtiberos in deditionem accepit. Ex Cornelia filia Africani superioris duos filios habuit, Tiberium, & Cajum, qui matris diligentia omnibus liberalibus artibus eruditi, præstantes Oratores extiterunt. Hi cum plebi studerent, & leges Reipubl. perniciosas, præcipue agrarias, in ejus gratiam ferrent, creatique Tribuni pleb. omnia perturbarent, gravi excitata seditione, tandem occisi sunt. *Cic. l.* 1. & 2. *Offic. Flor. l.* 3. *c.* 14. & 15. *Epit. Liv. l.* 58. & 60. & *Vellej. l.* 2. *c.* 2. 3. & 6. ¶ Olim *Graeci* scriptum fuit, teste *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.)

GRACCHŪRIS, urbs Iberiæ, a Sempronio Graccho ita appellata, postquam Celtiberos in deditionem accepisset. Antea Ilurcis dicebatur. *Festus.* ¶ Hinc *Graccuritanus*, *a*, *um*, apud *Plin. lib.* & *cap.* 3.

GRACCŬLUS. V. *Graculus*.

GRACEO. V. *Craceutes*.

GRACĬLENS, tis, idem quod gracilis. *Næv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 364.

GRACILENTUS, a, um, idem ac gracilis. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 364. Deducunt habiles gladios filo gracilento. *Gell. l.* 4. *c.* 12. Equus gracilentus.

GRACILESCO, *vel* Gracilisco, is, n. 3. *assottigliarsi*, *smagrirsi*, ἰσχναίνομαι, λεπτύνομαι, gracilis, & tenuis fio. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Cum alias festinatione pariendi gracilescat. Ita Editiones vet. aliquot: aliæ plures *gracilis*, *&c.* & cum iis *Harduin.*

GRACILĬPES, edis, adject. pedes graciles habens. *P. Syrus* apud *Petron.* in *Satyr. c.* 55. Ciconia gracilipes.

GRACĬLIS, le, *sottile*, *scarmo*, *gracile*, λεπτὸς, ἰσχνὸς, tenuis, exilis, subtilis. Minus est quam *macilentus* (cum de animali est sermo) quia *gracilis* est ille quidem tenuis, sed maciem excludit. *Ovid. de remed. Amor.* v. 327. Turgida, si plena est; si fusca, nigra vocetur: In gracili macies crimen habere potest. *Horat. l.* 1. *od.* 5. v. 1. & *Martial. l.* 11. *epigr.* 44. Gracilis puer. *scarmolino*. *Petron. in Satyr. c.* 126. Auri gracile vinculum. *cerchietto sottile*. *Plin. l.* 24. *c.* 6. Picea resinam pinguem, & turis modo succosam fundit: laria gracilem. *Id. l.* 17. *c.* 22. *a med.* Juga altiora, quo lætior ager: contra humiliora gracili & arido. *terreno leggero, e magro*. (Adde *Colum. l.* 2. *c.* 4. *ad fin.*) *Id. l.* 16. *c.* 10. Arbores graciles, succinctioresque, & enodes. & *cap.* 8. *l.* 19. *sub fin.* Gracile folium. & *l.* 16. *c.* 6. Glans brevior & gracilior. *Sueton. in Ner. c.* 51. Gracillima crura. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 14. v. 23. Comæ graciles, & lanuginis instar. *capello fino e sottile*. *Apul. l.* 4. *Metam.* Rima gracilis. *tenue, picciola*. *Plin. l.* 8. *ep.* 15. & *l.* 9. *ep.* 20. Vindemias graciles quidem, uberiores tamen, quam exspectaveram, colligo. *scarse*, *magre*. *Martial. l.* 2. *epigr.* 86. Vix graciles. *anguste*. *Id. l.* 8. *epigr.* 24. Gracilis libellus. *picciolo*. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. v. 86. Et gracilis structos effugit umbra rogos. *h. e.* Manes exiles tenuesque. *Apul. in Apolog.* Gracili lare vivere. *picciola, e povera casa*. *Senec. in Herc. Oet.* v. 589. Gracilis fluvius. *picciolo, scarso d'acque*. ¶ Reperitur etiam *gracilus*, *a*, *um*. *Lucil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 48. Quod gracila est, pede quod pernix, quod pectore puro, Quod puero similis. *Terent. Eun.* 2. 3. 22. Virgines gracilæ. Al. leg. *graciles*. ¶ Translate *Ovid.* 2. *ex Ponto*, *ep.* 5. v. 25. Dum tamen in rebus tentamus carmina parvis, Materiæ gracili sufficit ingenium. *h. e.* argumento levi, & tractatu facili. *Virg. initio Culic.* Lusimus, Octavi, gracili modulante Thalia. *Gell. l.* 7. *c.* 14. tres esse docet dicendi χαρακτῆρας, ἁδρὸν, ἰσχνὸν, μέσον, uberem, gracilem, mediocrem: Uberi dignitatem atque amplitudinem esse: gracili venustatem & subtilitatem: medium in confinio esse, utriusque modi participem. Intelligit *Gell.* stilum infimum seu tenuem, subtilem, & acutum. Sic *gracilis orator* dicitur a *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *circa med.* & *graciles præfationes* dicuntur a *Plin. l.* 2. *epist.* 3. in quibus nitor, & simplicitas, & diluciditas apparet. Sermo, inquit, Græcus, immo Atticus: præfationes tersæ, graciles, dulces: graves interdum, & erectæ.

GRACILĬTAS, atis, f. *sottigliezza*, *gracilità*, *magrezza*, ἰσχνότης, tenuitas, subtilitas. *Cic. de clar. Orat. c.* 91. Erat eo tempore in nobis summa gracilitas & infirmitas corporis. & *cap.* 16. *ad fin.* Non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates consectantur. *Sueton. in Calig. c.* 50. Gracilitas cervicis & crurum. *Plin. l.* 14. *c.* 3. Gracilitas digitalis. *grossezza d'un dito*. & *lib.* 13. *c.* 11. *a med.* Papyrum decem cubitorum longitudine in gracilitatem fastigatum. ¶ Translate est stilus infimus, acumen dicendi, subtilitas orationis, apud *Quintil. l.* 1. *c.* 9. (*al.* 15.) & *lib.* 12. *c.* 10. & *Gell. l.* 7. *c.* 14. & *lib.* 13. *cap.* 20. Sic ab eodem *Quintil. l.* 4. *c.* 3. dicitur *pressa narrationis gracilitas*, cum simplicibus verbis, & subtili, nativoque sermone, sine fuco & ornatu, quippiam narratur.

GRACILĬTER, *sottilmente*. *Apul. l.* 3. *Metam.* Vasculum graciliter fistulatum.

GRACILITŪDO, inis, f. idem quod gracilitas. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 364. Ista tua gracilitudo propemodum & luctus facit, ne dubitem.

GRACĬLLO, as, n. 1. idem ac glocio, proprium vocis gallinæ: a sono. *Auct. carm. de Philom.* v. 25. Cucurrire solet gallus, gallina gracillat.

GRACĬLUS. V. in *Gracilis*.

GRACŬLUS, i, m. *cornacchia*, *grola*, κορακίας, κολοιὸς, genus avis ex corvorum genere, patenti admodum gula, grandibus unguibus, ut *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 79. & *cap.* 47. docet: a vocis sono *gra gra* dictum. *Festus:* Graculi a sono oris vocati: sive a gerendo dicti (*quasi* geraculi) quod jacta segetum semina plurimum gerant: vel quod ex olivetis cubitum se recipientes, duas pedibus baccas, tertiam ore ferant. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) Cui non post Varronem sit venia? qui *agrum*, quod in eo *agatur* aliquid, & *graculos*, quia *gregatim* volent, dictos, Ciceroni persuadere voluit? cum alterum ex Græco sit manifestum duci; alterum ex vocibus avium. *Plin. l.* 8. *c.* 27. Graculi, merulæ, perdices lauri folio annuum fastidium purgant. *Al. hic leg.* graculæ. ¶ In Lemno insula hæc avis olim culta fuit, quia inimica locustis regionem infestantibus. *Id. l.* 11. *c.* 29. ¶ *Nihil cum fidibus graculo*, proverb. nihil stolido, indocto cum ingenuis artibus: graculi enim incondita vox a sonis musicis est maxime abhorrens. *Gell. in præfat.* ¶ *Graculus Æsopi* proverbio dicitur, qui alienis bonis, quasi furtivis pennis se jactat. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 12. V. *Phædr. l.* 1. *fab.* 3.

GRADĀLIS, e, adject. a gradibus. *Gradalis pugna* dicitur a *Diomed. l.* 3. *pag.* 473. *Putsch.* in qua pede collato miles gradatim sensim procedit, urgetque hostem.

GRADARĬUS, a, um, adject. *Gradarius equus* est, qui alternos pedes glomerando gradatim incedit, & sine succussatione sessorem molliter vehit, *che va di ambio, o portante*. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 60. Ipse equu' non formosu', gradarius, optimu' vector. ¶ *Gradaria pugna* apud *Diomed. l.* 3. *pag.* 473. *Putsch.* est gradalis. ¶ Translate *Senec. ep.* 40. *ad fin.* Cicero quoque noster gradarius fuit. *h. e.* non cursu, sed veluti gradu utebatur in dicendo, lente procedens, interpungens, & intermittens orationem.

GRADĀTIM, *di passo in passo*, *di grado in grado*, βάδην, per gradus. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Fossæ, per quas profluat, cavantur: eæ sternuntur gradatim ulice. *Cic. post redit. ad Quirit. c.* 2. Honores, quos eramus gradatim singulos assecuti. *Gell. l.* 14. *c.* 7. Singulos debere con-

consuli gradatim, incipique a consulari gradu. Cic. 1. de nat. Deor. c. 32. Gradatim pervenire aliquo. h. e. per figuram gradationem. Id. 4. Acad. c. 16. Cum aliquid minutatim & gradatim additur, aut demitur. a poco a poco. Id. Fam. 9. ep. 14. sub fin. Pedetentim & gradatim accessum ad causam facere. Plin. l. 2. ep. 6. Gradatim habere amicos. h. e. divisos veluti per gradus, alios majores, minores alios, alios infimos. Id. l. 8. ep. 2. ad fin. Quos non una, ut dicitur, pertica, sed distincte, gradatimque tractavi. uno meglio dell' altro.

GRADATIO, onis, f. scalinata, graduum dispositio, aut series, κλῖμαξ. Vitruv. l. 5. c. 3. Lapideis & marmoreis copiis gradationes (theatri) ab substructione fieri debent. ¶ Translate est apud Rhetores figura verborum, qua veluti per gradus ad quippiam dicendo pervenitur, & non ante ad consequens verbum descenditur, quam ad superius conscensum est, ut, Nam quæ reliqua spes manet libertatis, si illis & quod libet, licet; & quod licet, possunt; & quod possunt, audent; & quod audent, faciunt; & quod faciunt, vobis molestum non est? Ita Auct. ad Herenn. l. 4. c. 25. Legitur etiam ipsa vox apud Cic. 3. de Orat. c. 54. Monet autem Quintil. l. 9. c. 3. circa med. rariorem esse debere, quia apertiorem habet artem, & magis affectatam.

GRADATUS, a, um, fatto a gradi, κλιμακωτός, in modum graduum factus. Plin. l. 13. c. 4. Densis gradatisque corticum pollicibus. Plin. alter lib. 5. epist. 6. ante med. Maceriam gradata buxus operit, & subtrahit.

GRADILIS, e, adject. qui habet gradus, ut Gradile Genii templum, h. e. quod gradibus adibatur. Ammian. l. 23. c. 1. (al. 2.) ¶ Panis gradilis dicebatur qui distribuebatur populo pro gradibus vel Amphitheatri, ut quidam volunt, vel tribunalis, sive suggestus Principis congiarium veluti præbentis, vel etiam ipsius Palatii, ut alii censent, fortasse verius. Exstant in Cod. Theodos. leges 3. & 4. lib. 14. tit. 17. qui de annonis civic. & pane gradili inscribitur, in quibus prohibetur hujusmodi panis distributio aliunde, quam de gradibus fieri. Hunc eundem designat Prudent. l. 1. advers. Symmach. v. 584. Et quem panis alit gradibus dispensus ab altis. & lib. 2. v. 948. Quæ regio gradibus vacuis jejunia dira Sustinet? Huc pertinet etiam Inscript. apud Gruter. pag. 175. n. 8. ubi de pecunia populo per gradus divisa sermo est.

GRADIOR, eris, gressus sum, dep. 3. camminare, andare, βαίνω, gradum facio, incedo, ambulo, progredior. Cicer. de nat. Deor. lib. 2. c. 47. Animalia alia gradiendo, alia serpendo ad pastum accedunt. Plaut. Pseud. 4. 7. in fin. Si graderere tantum, quantum loquere, jam isses ad forum. Virg. 1. Æn. v. 316. ipse uno graditur comitatus Achate. Plaut. Truc. 1. 2. 25. Tu fer contra manum, & pariter gradere. vagli incontro. Id. Pseud. 3. 2. 7. Si quo hic gradietur, pariter progrediminor. Cic. Tuscul. 1. c. 46. Fidenti animo gradietur ad mortem. Auct. de B. Hispan. c. 39. Cum Cæsar gradiebatur Hispalim. Colum. l. 6. c. 37. extr. Mulus & recte viam graditur, & terram commode proscindit. Martial. l. 12. epigr. 3. prima gradiere Suburra. ¶ Participia sunt gradiens, & gressus. Cic. 5. Tuscul. c. 13. Alias bestias natura nantes esse voluit, alias volucres, serpentes quasdam, quasdam esse gradientes. Virg. 6. Æn. v. 633. gressi per opaca viarum. Adde Martial. l. 3. v. 352. ¶ De voce, Lucret. l. 1. v. 538. facitque Asperiora foras gradiens arteria clamor. ¶ Infinitum gradi vereor ut sit in usu, præterquam in compositis.

GRADIVICOLA, æ, m. qui colit Gradivum, h. e. Martem. Sil. l. 4. v. 222. Et Gradivicolam celso de colle Tudertem.

GRADIVUS, i, m. cognomen Martis, vel a gradiendo in bella ultro citroque, inquit Festus; sive a vibratione hastæ, quod Græci dicunt κραδαίνειν: vel ut alii dicunt, quia gramine sit ortus (unde ex flore quodam, ope deæ Floræ, genitum fuisse, Ovid. fabulatur Fast. 5. v. 229.) quod interpretatur, quia corona graminea in re militari maximæ est honorationis. Hæc Fest. seu potius Paul. ejus breviator. Serv. autem ad illud Æn. 3. v. 35. Gradivumque patrem, Geticis qui, &c. Gradivum, inquit, [illegible], idest exsilientem in prælia: aut gravem deum patrem. Alii Gradivum, quod gradum inferant, qui pugnant: aut quod impigre gradiantur: aut quia Mars nunquam eq[u]ester fuit, a gradu nempe. Hæc Servius: qui ad lib. 1. Æn. v. 296. tradit, Martem, cum sævit, Gradivum dici; cum tranquillus est, Quirinum: ideo Romæ duo ejus templa fuisse, alterum Quirini intra urbem, quasi custodis, sed tranquilli: alterum Gradivi extra urbem, via Appia, prope portam, quasi bellatoris. ¶ Adhibetur tum adjective, tum absolute: habetque communem priorem syllabam, sæpius tamen longam. Liv. l. 1. c. 20. Salios duodecim Marti Gradivo legit. Virg. 10. Æn. v. 542. tibi, rex Gradive, tropæum. Ovid. Metam. 6. v. 427. Et genus a magno ducentem forte Gradivo.

GRADUS, us, m. scaglione, gradino, scalinata, κλῖμαξ, βῆμα, scalarum pars, qua sursum deorsumve gradimur: & fere adhibetur in plurali numero, quia ut Varro docet l. 4. de L. L. c. 35. proprie gradus dicuntur de duplicatis scansionibus. Cic. 4. Attic. ep. 1. Gradus templorum ab infima plebe completi erant. Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 50. Perque quaterdenos itur in illa gradus. Cic. 5. de Fin. c. 14. extr. Multis gradibus ascendere. Virg. 1. Æn. v. 452. de templo. Ærea cui gradibus surgebant limina. & l. 2. v. 442. postesque sub ipsos Nituntur gradibus. ¶ In singulari numero Vitruv. l. 3. c. 3. Cum dextro pede primus gradus ascenditur. Horat. l. 1. sat. 6. v. 40. gradu post me sedet uno. ¶ In re rustica gradus est altitudo seu profunditas, quantum uno nisu fossor bipalium terræ imprimit, una zappata. Colum. l. 3. c. 13. a med. Non sulcum paulatim exaltare, & ita secundo, vel tertio gradu pervenire ad destinatam pastionis altitudinem, sed protinus, &c. Id. lib. 4. cap. 1. Nam semper in plano refusius egesta humus tumidior est, quam gradus soli crudi. Adde lib. 11. c. 3. sect. 10. ¶ Apud Veget. l. 1. c. 2. & 32. & l. 4. c. 2. de re Veterin. gradus sunt rugæ in palato equi numero duodecim. ¶ Translate dicitur de iis, quorum alterum supra, infrave alterum ordine dispositum est ut de cognationibus, honoribus, ætatis annis, &c. grado, condizione, posto. Ovid. 13. Metam. v. 141. sed enim quia rettulit Ajax, Esse Jovis pronepos, nostri quoque sanguinis auctor Juppiter est, totidemque gradus distamus ab illo. Sueton. in Galb. c. 2. Neroni Galba successit, nullo gradu contingens Cæsarum domum. Cic. in Partit. c. 4. Temporum servare gradus. l' ordine de' tempi. Id. de clar. Orat. c. 32. Oratorum ætates & gradus persequi. h. e. facultatem dicendi, qua unus est alio eloquentior. Id. in Orat. c. 18. Omnes sonorum gradus persequi. Mat. ad Cicer. Fam. 11. ep. 28. Fateor, me ad istum gradum sapientiæ non pervenisse. Horat. l. 1. od. 3. v. 17. Quem mortis timuit gradum, qui, &c? h. e. quod mortis genus? Cic. Fam. 3. ep. 11. In omni vel honoris, vel ætatis gradu. Id. Catil. 1. c. 11. Aliquem ad summum imperium per omnes honorum gradus efferre. Id. post redit. in Sen. c. 1. In altissimo dignitatis gradu collocati sumus. Id. sub fin. l. 1. Offic. Gradus officiorum, ut prima diis immortalibus, secunda patriæ, tertia parentibus debeantur. Nep. in Conone, c. 3. Secundum gradum imperii tenere. posto. Id. in Eumen. c. 1. Eodem gradu fuit apud Alexandrum. h. e. eodem loco amicitiæ. Cic. pro Rosc. Amer. c. 47. Suum cuique honorem & gradum redditum, gaudeo. Id. Phil. 6. c. ult. Quis est civis, præsertim hoc gradu, quo vos me esse voluistis. di questo grado e rango. ¶ Gradibus ire, venire, est per gradus, di grado in grado. Cic. 1. de nat. Deor. c. 32. A beatis ad virtutem, a virtute ad rationem video te venisse gradibus. ¶ Est etiam gradus idem quod gressus, passo. Cic. de Univ. c. 6. Ad hanc conversionem, quæ pedibus & gradu non egeret, ingrediendi membra non dedit. Phædr. l. 3. fab. 3. v. 11. Concito gradu properare. & lib. 2. fab. 7. v. 6. Quieto & placido gradu sequi. Cic. 2. de Orat. c. 61. Gradum facere. far un passo, avanzarsi. Liv. l. 35. c. 1. inferre. andar innanzi. Plaut. Pseud. 2. 4. 17. conferre alicui. appressarsi. Senec. 2. de Ira, c. 35. A cursu ad gradum reduci. dal corso al passo. Ovid. 14. Metam. v. 543. tremuloque gradu venit ægra senectus. Liv. l. 26. c. 9. Addere gradum. accelerare il passo. Sic Horat. l. 1. od. 3. v. 33. corripere. Virg. 4. Æn. v. 641. celerare. Id. 6. Æn. v. 465. gradum sistere. fermar il passo. Sic Ovid. 6. Fast. v. 398. sustinere. Virg. 6. Æn. v. 128. revocare. tornar indietro. & Ovid. 2. Fast. v. 502. referre. Stat. 8. Theb. v. 138. vertere. Petron. in Satyr. cap. 136. reducere. Ovid. 3. de ar. am. v. 304. ingentes ferre gradus. far passi grandi. & Plaut. Trin. 3. 1. 22. celeri gradu ire. & Epid. 1. 1. 11. esse grandibus gradibus. Trebon. ad Cicer. Fam. 12. ep. 16. Pleno gradu ingredi. camminar di buon passo. Liv. l. 4. c. 32. a med. Instructam aciem pleno gradu in hostem inducere. Plaut. Pœn. 3. 1. 19. modico gradu ire. Petron. in Satyr. c. 80. Gradum componere ad prœliandum. postarsi in atto di battaglia. Virg. 3. Georg. v. 191. de equo. Carpere mox gyrum incipiat, gradibusque sonare Compositis. Quintil. l. 9. c. 4. ad fin. Manibus invicem apprehensis gradum firmant. fermano bene il piede. Lucil. apud Fest. in Remeligines. Meo gradu remoram facit. pro gradui, ut aspectu pro aspectui. V. Aspectus. ¶ Dejicere de gradu de statu propellere, demovere de loco, ubi quis constitit: ductum a gladiatoribus pugnantibus. Cic. 1. Offic. c. 23. Constantis est non perturbari in rebus asperis: nec tumultuantem de gradu dejici, ut dicitur. Liv. l. 6. c. 32. Quantum Romana se invexit acies tantum hostes gradu moti. Al. leg. demoti. respinti. Nepos in Themist. c. 5. Interim ab eodem, gradu depulsus est. h. e. ab eo statu, in quo erat adhuc valens superare hostes. Senec. de constant. Sap. sub fin. Injurias vero, ut vulnera, alia armis, alia pectori infixa, non dejectus, ne motus quidem gradu, sustineat. Modestin. Dig. lib. 49. tit. 16. leg. 3. Pœnæ militum sunt castigatio, pecuniaria mulcta, militiæ mutatio, gradus dejectio. deposizione, privazion della carica. ¶ Stare in gradu, ibi consistere, ubi semel steteris, stare a piè fermo. Ovid. 9. Metam. v. 42. Digredimur paulum, rursumque ad bella coimus, Inque gradu stetimus, certi non cedere; eratque Cum pede pes junctus. ¶ Hinc de gradu pugnare, stantem in vestigio pugnare, combattere a piè fermo. Liv. l. 34. c. 39. Non modo ad emittenda cum procursu tela spatium habebant, sed ne ut de gradu quidem libero, & stabili conarentur. ¶ Translate Senec. ep. 29. Cum consuleretur, quid sentiret, non possum, inquit, tibi dicere: nescio enim quid de gradu faciat: tanquam de essedario interrogaretur. h. e. non est Peripateticus, qui deambulantes philosophabantur; sed velut mollis philosophus, in gestatione differit. ¶ Gradum facere translate est ab una re ad aliam transire, ita ut prior illa quasi gradus ad alteram sit. Cic. 4. Verr. c. 1. ad fin. Majoribus nostris in Africam ex hac provincia (Sicilia) gradus imperii factus est. Quintil. l. 3. c. 6. Interim ad ea, quæ sunt potentiora, gradum ex his fecisse contenti. ¶ Gradum jacere idem fere est, seu ingressum, aut accessum facere, ingresso, introduzione. Cic. Agrar. 2. c. 15. Sed attendite animos ad ea, quæ consequuntur: hunc quasi gradum quendam atque aditum ad cetera jactum intelligetis. Al. leg. factum. ¶ Huc & illa pertinent ejusd. Attic. l. 7. ep. 23. Quasi hunc gradum mei reditus esse, quod mulieres revertissent. il principio, il primo passo. & de Harusp. resp. c. 20. Atque hic P. Clodio gradus ad Rempubl. hic primus est aditus ad popularem jactationem, atque ascensus. Petron. in Satyr. c. 4. Laborum gradus facere. scorrere per tutti i gradi delle fatiche letterarie. ¶ A Mathematicis gradus dicuntur partes circuli in Sphæra, Græ-

ce

ce μοῖ... gradi della sfera. Manil. l. 1. v. 579. de Æquatore. Quatuor & gradibus sua fila reducit ab æstu. ¶ Olim habuit in genitivo singulari gradun. Probat hoc Nonius c. 8. n. 89. allato Varronis testimonio. ¶ A Grammaticis gradus dicuntur comparativum & superlativum. Hinc Ovid. Fast. 1. v. 605. Nec gradus est ultra Fabios cognominis ullus. scil. quia maximi cognominantur.

GRÆCANICE, Græce. Varr. l. 8. de L. L. c. 50. Itaque dicimus hic Argus, cum hominem dicimus: cum oppidum, Græcanice hoc Argos, Latine hi Argi.

GRÆCANICUS, a, um, Greco, qui apud Græcos in usu est. Plin. l. 18. c. 31. a med. Intra centum annos inventa torcula Græcanica, mali rugis per cochleas bullantibus, &c. Id. l. 36. c. 25. Pavimentum Græcanici generis. (V. Vitruv. sub fin. c. 4. l. 7.) Id. l. 34. c. 9. Græcanicus color. Sueton. in Domit. c. 4. Græcanica toga. h. e. pallium, inquit Salmas. Serv. ad 1. Georg. v. 43. & 218. Nigidius in Sphæra Græcanica. V. Sphæra. ¶ Græcanici milites in epist. apud Vulcat. in Avidio Cass. c. 5. sunt milites Romani Græcorum deliciis diffluentes. ¶ Apud Varron. l. 9. L. L. cap. 3. sub fin. Alia sunt Græca nomina, alia Græcanica: illa nempe tota Græca: hæc ex Græcis ad Latinam consuetudinem traducta: quæ & notha appellantur.

GRÆCATIM, adverb. Græcorum more. Tertull. de Pall. cap. 4. Græcatim depallari magis, quam amiciri. & sub fin. Crepidæ cretatæ Græcatim.

GRÆCATUS, a, um, adject. Græcos imitatus, unde Græcatior epistola, apud Apul. in Apolog.

GRÆCE, in Greco, Græca lingua, Ἑλληνιστί. Cic. 1. de Orat. c. 34. Cum ea, quæ legerem Græce, Latine redderem. Id. 3. Offic. c. 32. Acilius, qui Græce scripsit historiam. Id. 1. Tuscul. c. 8. Græce loqui. Id. 2. de Orat. c. 66. Græce scire. super Greco.

GRÆCI, orum, m. Greci, Γραικοί, Ἕλληνες, pop. Græciæ. Cic. de Harusp. resp. c. 9. Artibus Græci, Galli robore, Hispani numero, Pœni calliditate valent. V. Græcia.

GRÆCIA, æ, f. Grecia, Ἑλλάς, regio Europæ ampla, cujus regiones præcipuæ Achaja, & Peloponnesus: quæ in alias minores a Geographis dividuntur. Stricte sumpta significat eam partem, quæ ab Isthmo incipit, & Atticam continet, ut apud Cicer. pro Dom. c. 23. Latius accepta Thraciam quoque, & Macedoniam complectitur, insulasque multas tum Ægæi, tum Ionii maris, & ipsam Cretam aliquando. Dicta est a Græco Thessaliæ rege, ut Plin. l. 4. c. 7. tradit. Altrix olim fuit omnium artium ingenuarum, quas in Italiam, aliasque provincias deinde invexit. Horat. l. 2. ep. 1. v. 156. Græcia capta ferum victorem cepit, & artes Intulit agresti Latio. ¶ Adjective terram Græciam dixit Gell. l. & cap. 1. Vide similia in Arabia. ¶ Græcia magna seu major est pars Italiæ extrema, a Salentinis ad fretum usque Siculum (alii aliter ejus fines describunt. V. Geographos.) cognominata ab illis Græcis, qui post bellum Trojanum in ea loca transiere. Dicta est ab iis magna, quia ampliore ac feliciore solo cœloque consistere sibi visi sunt, quam patrium erat quod reliquerant. Plin. l. 3. c. 5. & 10. ¶ Aliquando tota Italia major Græcia dicta esse videtur. Ovid. Fast. 4. v. 63. Nec tibi sit mirum, Grajo rem nomine dici. Itala nam tellus Græcia major erat. Festus in Major. Major Græcia dicta est Italia, quod eam Siculi quondam obtinuerunt: vel quod in ea multæ, magnæque civitates fuerunt ex Græcis profectæ. ¶ Olim totum Italiæ latus, quod infero mari alluitur, major Græcia fuit, teste Senec. de consol. ad Helv. c. 6. a med. ¶ Eandem magnam Græciam ab Italis parvam Græciam dictam fuisse, quod ipsa Græcia revera minor esset, afferunt quidam allato Plauti testimonio Truculent. 2. 6. 55. quod tamen incertæ est lectionis: & ut certum sit, incertum est adhuc an rem conficiat.

GRÆCIENSIS, is, qui apud Græcos in usu est, Græcanicus. Plin. l. 4. c. 11. sub fin. Mare Græciense. Gell. l. 19. c. 10. Offendimus eum cubantem in scimpodio Græciensi.

GRÆCIGENA, æ, qui genere Græcus est. Augustin. l. 18. de Civ. Dei, cap. 18. sub fin. Blandiuntur Græcigenis, alienigenas persequuntur.

GRÆCISSO, as, n. 1. Græcus imitor. Plaut. Men. prol. v. 11. Hoc argumentum Græcissat, tamen non Atticissat.

GRÆCITAS, atis, f. literatura Græcorum, & præcipue Græcus sermo. Impp. Theodos. & Valentinian. lib. 14. tit. 9. leg. 3. Facundia Græcitatis pollere.

GRÆCOR, aris, atus sum, Græcos imitor. Horat. l. 2. sat. 2. v. 11. vel si Romana fatigat Militia assuetum Græcari. h. e. exercere se ludis, qui apud Græcos in usu sunt.

GRÆCOSTADIUM, ii, n. idem quod Græcostasis. Capitolin. in Pio, c. 8.

GRÆCOSTASIS, is, f. Γραικόστασις, Græcorum statio, locus Romæ, ad dexteram Comitii, ubi nationum Legati, qui ad Senatum erant missi, subsistebant. Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. 1. Deinde ejus operæ repente a Græcostasi, & gradibus clamorem satis magnum sustulerunt. Adde Varron. l. 4. de L. L. c. 32. a med.

GRÆCULUS, a, um, diminut. a Græcus, & fere in contemptu a Romanis ponitur, tum quia Græci natio devicta erat: tum quia Romam ventitantes, quamlibet artem lucelli causa professi, passim levitatis, mollitiei, assentationis, fallaciæque nomine despiciebantur. Juvenal. sat. 3. v. 76. Grammaticus, rethor, geometres, pictor, aliptes, Augur, schœnobates, medicus, magus: omnia novit. Græculus esuriens, in Cælum jusseris, ibit. Cic. 1. de Orat. c. 22. Quid mihi nunc vos, tanquam alicui Græculo otioso & loquaci, & fortasse docto atque erudito, quæstiunculam ponitis? Id. pro Flacc. c. 10. Motus quidam temerarius Græculæ concionis. Id. 1. Tuscul. c. 35. Ineptum sane negotium, & Græculum. Id. in Pison. c. 29. Reprehendere aliquem, ut Græculum, ut assentatorem. Flor. l. 2. c. 7. Vulnera non Græculo ferro, sed ingentibus pilis adacta. Id. l. 4. c. 2. Massilia Græcula civitas. ¶ Græcula mala, apud Plin. l. 15. c. 14. & Græcula vites, apud Colum. l. 3. c. 2. a med. a regione Græciæ denominatæ sunt. ¶ Græcula rosa foliis est ita convolutis, ut nisi manibus cogantur, apertam rosam non ostendant. Plin. l. 21. c. 4.

GRÆCUS, a, um, Greco, Γραικός, Ἑλληνικός, ad Græcos pertinens. Cic. Verr. 3. c. 26. Græco more bibere. h. e. ut Ascon. interpretatur ... , merum cyathis libare, salutando primum deos, deinde amicos suos nominatim. nam toties merum bibebant, quoties & deos, & caros suos nominatim vocabant. Id. de clar. Orat. c. 20. Studere Græcis litteris. Id. pro Arch. c. 10. Græca leguntur in omnibus fere gentibus. h. e. res Græce scriptæ. Plaut. Asin. 1. 3. 47. Græca fide mercari. h. e. præsenti pecunia juxta illud, δὸς, καὶ λαβέ, nihil nobis credentibus iis, qui vendunt, tanquam si Græci simus, qui fluxæ fidei habebantur. (De levitate Græcorum multa Cic. pro Flacc. c. 4. & 5.) Macrob. l. 2. Saturn. c. 14. Græca nux. h. e. amygdala, mandorla, ut Cloatius ibid. interpretatur. Cæl. ad Cicer. Fam. l. 8. ep. 6. in f. Pantheræ Græcæ. h. e. in Græcis Asiatica capræ. ¶ De scalis Græcis. V. Scala. ¶ Quænam fuerit via Græca memorata a Cic. Fam. 7. epist. 1. circa med. obscurum est. Est qui putat fuisse partem Appiæ viæ octo stadiorum, vel diverticulum ejus in Campania, quæ ab Hercule strata fuisse credita est. ¶ De Græcis calendis, V. Calendæ. ¶ Græcum pecus apud Plaut. Merc. 3. 1. 27. fortasse sunt oves Tarentinæ. ¶ Græca rosa species est rosæ, Græcis λυχνὶς dictæ, in humidis locis provenientis, violæ magnitudine, foliis quinque tantummodo, odore nullo. Plin. l. 21. c. 4. ¶ Enn. apud Fest. post Regium. ipsos Romanos Græcos appellat, non quod initio Romani Græce loquerentur, sed quia olim lingua Græcæ gentis fuerit eadem cum Latina, parum prolatione mutata. Hoc autem verum esse, indicat origo ejus, quæ videtur quasi Græcæ usurpatio. Hæc Fest. ex lectione Scalig.

GRAJUGENA, æ, m. & f. Greco, Grajus genere, Græcus, Pacuv. apud Cicer. 2. de nat. Deor. c. 36. Grajugena de isto aperit ipsa oratio. Virg. 3. Æn. v. 550. Grajugenumque domos, suspectaque linquimus arva. pro Grajugenarum. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 36. Grajugenasque domos. Stat. 6. Theb. v. 215. Grajugenæ reges.

GRAJUS, a, um, adject. idem quod Græcus, vel ad Græcos pertinens. Cic. Invent. l. 2. c. 23. Graji de Grajis æternum inimicitiarum monumentum statuerunt. Horat. l. 2. od. 16. v. 38. Graja Camena. Nepos in Annib. c. 3. Grajus Hercules. & ibid. Grajus saltus. h. e. Alpes Grajæ. (de quibus Plin. l. 3. c. 17.) Ovid. 13. Metam. v. 281. Grajum murus, Achilles, pro Grajorum. & vers. 241. de tot Grajorum millibus unum.

GRALLÆ, rum, f. trampoli, zanche, vel καλοβατικὰ ξύλα, ligneæ perticæ furculas habentes, quibus innituntur, qui iis incedunt: a gradiendo, unde grado, gradula, gralla. Inventæ sunt a Pantomimis ad Panas, sive Ægipanas repræsentandos, quorum exsucci pedes, ac crura non aliter melius repræsentari poterant, quam ligneis illis pedibus ac cruribus grallatorum. Ita Fest. in Grallatores. Varr. apud Non. c. 2. n. 361. Grallatores, qui gradiuntur grallis . . . . animi nostri sunt grallæ crura, ac pedes nostri, ex se immoti, sed ab animo moventur.

GRALLATOR, oris, m. καλοβάτης, qui grallis graditur. Speciatim grallatores Pantomimi appellabantur, qui ut Ægipanas in saltatione imitarentur, grallis incedebant. Plaut. Pœn. 3. 2. 27. Vinceretis cervum cursu, vel grallatorem gradu.

GRALLATORIUS, a, um, ad grallatorem pertinens, ut Grallatorius gradus, idest magnus, quales solent esse grallatorum. Plaut. in supposit. Amph. fr. Dii vostram, v. 52. Sive grallatorius, sive testudineus gradus fuerit.

GRAMEN, inis, n. erba, χόρτος, herbæ genus omne, & præsertim quod in animalium pabulum cedit. Volunt esse a γράω, comedo. Horat. l. 4. od. 7. v. 1. Diffugere nives: redeunt jam gramina campis, Arboribusque comæ. Id. Epod. 2. v. 24. Jacere in tenaci gramine. Id. l. 1. od. 15. v. 30. Cervus Graminis immemor. Virg. Ecl. 5. v. 25. nulla neque amnem Libavit quadrupes, nec graminis attigit herbam. ad toccò fila d' erba. & 4. Georg. v. 63. cerinthæ ignobile gramen. Liv. l. 1. c. 24. Fecialis ex arce graminis herbam puram attulit. V. Sagmina. ¶ Est etiam peculiaris herbæ nomen, geniculatis internodiis serpentis, crebroque ab his & ex cacumine novas radices spargentis, foliis fere in exilitatem fastigatis: qua non alia gratior jumentis, sive viridis, sive in fœno siccata sit, gramigna, ἄγρωστις. Plin. l. 24. c. ult. ¶ Apud Stat. l. 2. Silv. 1. v. 187. munera graminis Isthmi sunt costum. ¶ Gramen floreum apud Martial. l. 9. epigr. 92. sunt gramina sparsa floribus, ut in pratis verno tempore.

GRAMIÆ, oculorum sunt vitia: quas alii glamas vocant, inquit Festus. Nonius vero c. 2. n. 380. Gramia, inquit, pituita oculorum. Cæcilius: Gramiosis oculis ipsa, atratis dentibus. cispose. Plin. l. 25. c. 13. ante med. Crethmos agrios gramias oculorum tollit impositus. le cispose, τὰς γλήμας.

GRAMINEUS, a, um, erboso, χορτώδης, gramen habens, gramine obductus. Virg. 5. Æn. v. 287. Gramineus campus. & lib. 6. v. 642. Gramineæ palestræ. & lib. 8. v. 176. Gramineum sedile. & lib. 12. v. 119. Gramineæ aræ. h. e. herboso cæspite contectæ. Liv. l. 7. c. 37. Graminea corona obsidionalis. Plin. l. 22. c. 3. & 4. multa

de ea: itemque *Gell. l. 5. c. 6.* ¶ Gramineæ haſtæ apud *Cicer. Verr. 6. n. 56.* videntur *Verbenæ* fuiſſe ex gramine, ſeu herba, quæ in tantam magnitudinem creverit, atque induruerit, ut ex ea ſtimuli bobus agitandis facti ſint, ac deinde tanquam res mira, & monumentum fertilitatis ſoli Siculi, in Minervæ templo appenſi.

GRAMINOSUS, a, um, *pieno di gramigna, erboſo*, χορτώδης, plenus gramine, herboſus. *Colum. in præf. l. 1. a med. & libri 6.* Quid ſilveſter ager, quid humidus & graminoſus, quid ſiccus & ſpurcus recuſaret.

GRAMIOSUS. V. in *Gramia*.

GRAMMA, æ, f. *linea*, γραμμή, linea. *Macrob. in ſomn. Scip. l. 1. c. 5.* Superficies lineis terminatur, quas ſuo nomine grammas Græcia nominavit. ¶ *Gramma, atis, n.* γράμμα, Græce eſt littera: item pondus duorum obolorum: quod Latini veteres, *ſcriptulum*, & *ſcriptlum* dixere. γράμμα enim eſt a γράφω, ſcribo. *Fann. de ponderib. v. 8.* Semoboli duplum eſt obolus, quem pondere duplo Gramma vocant: ſcriptlum noſtri dixere priores. Alia hujus appellationis ratio *ibid. v. 25.* a *Fannio* adducitur, quia nimirum uncia ſit drachmis bis quatuor: drachmæ ſcriptlis ternis conſtant: uncia itaque vigintiquatuor grammata habet, quot ſcilicet ſunt Græcæ litteræ.

GRAMMATEUS, i, m. triſyllab. *notaro, cancelliere*, ſcriba, qui in tabulis res rationeſque publicas perſcribit, γραμματεύς. *Apul. l. 11. Metam.* Unus, quem cuncti Grammatea dicebant.

GRAMMATIAS, æ, m. γραμματίας, gemma ex jaſpidum genere, ſimilis ſmaragdo, per tranſverſum linea alba præcincta, quæ ab Orientalibus populis pro amuleto geſtari ſolet. *Plin. lib. 37. cap. 9.*

GRAMMATICA, æ, & Grammatice, es, f. *Grammatica, e Gramatica*, γραμματική, eſt ars emendate loquendi, & ſcribendi; ideſt ſine ſolœciſmis, barbariſmis, erroribus pronuntiationis, & orthographiæ, & aliis vitiis orationis barbaræ, obſcuræ, inornatæ: a γράμμα, littera, quia veteribus eo nomine cenſebatur γραμματιστική, hoc eſt ars legendi, ſcribendique. Sero enim præcepta recte loquendi obſervata, inque artem congeſta ſunt: tunc vero Grammaticæ fines latiſſime prolati, ut in *Grammaticus* dicamus, artique honos additus. *Cic. 3. Fin. c. 2.* Quanquam ea verba, quibus ex inſtituto veterum utimur pro Latinis, ut ipſa Philoſophia, ut Rhetorica, Dialectica, Grammatica, Geometria, Muſica, quanquam Latine ea dici poterant, tamen quoniam uſu percepta ſunt, noſtra ducamus. *Quintil. l. 2. c. 1.* Et Grammatice (quam in Latinum transferentes Litteraturam vocaverunt) fines ſuos norit, præſertim tantum ab hac appellationis ſuæ paupertate, intra quam primi illi conſtitere, provecta. nam tenuis a fonte, aſſumptis poetarum, hiſtoricorumque viribus, pleno jam ſatis alveo fluit: cum præter rationem recte loquendi, non parum alioqui copioſam, prope omnium maximarum artium ſcientiam ampleza ſit.

GRAMMATICALIS, le, adject. *gramaticale*, ad grammaticam ſpectans, ut Grammaticales figuræ, *Sidon. l. 7. ep. 9.*

GRAMMATICALITER, adverb. *gramaticalmente*, more Grammaticorum. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 10. de Regilliano.* Cœpit quaſi grammaticaliter declinare.

GRAMMATICE, adv. *gramaticalmente*, γραμματικῶς, more Grammaticorum, vel ex regulis Grammaticæ. Grammatica loqui, eſt, ubi cura ſermonis vitium non admittitur; Latine loqui, ubi Latina conſuetudo, urbanitaſque ſervatur. *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.)* Quare mihi non invenuſte dici videtur, aliud eſſe Latine, aliud Grammatice loqui.

GRAMMATICOMASTIX, igis, m. γραμματικομάστιξ, flagrum, ſeu flagellum Grammaticorum. Legitur inter titulos *Edyll. 12.* apud *Auſon.* In obliquis autem caſibus producit penultimam. *Sibylla* apud *Lactant. l. 1. c. 7.* Ἀσάμαντι δαμασθείς ὑπὸ μάστιγι Θεοῖο.

GRAMMATICUS, a, um, *Gramatico*, γραμματικός, ad Grammaticam pertinens, ut Figuræ Grammaticæ, Grammaticus ſtylus, Grammatica oratio, ars Grammatica. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 12.* Hæc qua ratione vitare poſſimus, in arte Grammatica dilucide diſcemus. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 40.* Grammaticæ tribus. *h. e.* multitudo Grammaticorum. ¶ *Grammaticus, ci, m.* γραμματικός, qui Grammaticam docet. *Cic. 2. Tuſcul. c. 4.* Ut ſi Grammaticum ſe profeſſus quiſpiam barbare loquatur. *Senec. epiſt. 95. poſt med.* Grammatici cuſtodes Latini ſermonis. ¶ *Grammatici* olim *Litterati*, vulgo appellantur (inquit *Cornel. Nep.* apud *Sueton. de Grammat. c. 4.*) qui aliquid diligenter & acute ſcribere poſſunt, aut dicere: ſed proprie dicti ſunt viri eruditiſſimi atque elegantiſſimi, non qui Grammaticam docerent, ſed qui Poetas, Hiſtoricos, Oratores interpretarentur, ut Donatus, Feſtus, Nonius, Aſconius, & alii, qui fabularum Græciæ, Antiquitatum Romanarum, legum, omnium denique rerum cognitione & ſcientia præſtiterunt. Iidem Critici vocabantur, quod de omni genere ſcriptorum judicarent. *Cic. 1. de Divin. c. 51.* Sunt enim harum rerum explanatores, ut Grammatici Poetarum. V. *Quintil. l. 2. c. 1.* cujus verba in *Grammatica* retulimus: *Senec. ep. 88.* & *Martian. Capell. l. 3. pag. 51.* ubi officium Grammaticæ perſequitur. ¶ Differunt a *Grammatiſtis*, ſeu *Litteratoribus*, etſi eos etiam *Litteratores* vocitatos fuiſſe *Meſſala Corvinus* auctor eſt. Nam *Grammatici*, ſeu *Litterati* abſolute & perfecte docti erant, *Grammatiſtæ*, ſeu *Litteratores* tenuiter eruditi erant, & in malam partem appellabantur. *Sueton. loc. cit.* ¶ *Grammatica, orum, n.* res grammaticæ, ſtudium litterarum. *Cic. 1. de Orat. c. 42.* In grammaticis poetarum pertractatio, hiſtoriarum cognitio, verborum interpretatio.

GRAMMATISTA, æ, m. γραμματιστής, qui mediocriter grammatica eſt eruditus. *Sueton. de illuſtr. Grammatic. c. 4.* Grammaticum abſolute, Grammatiſtam mediocriter doctum putant.

GRAMMATOPHYLACIUM, cii, n. *archivio, cancellaria*, γραμματοφυλάκιον, tabularium, locus, ubi tabulæ & inſtrumenta publica aſſervantur: a γράμματα, litteræ, & φυλάττω, cuſtodio. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 9.* Archio forte, vel Grammatophylacio.

GRAMMICUS, a, um, γραμμικός, linearis: a γραμμή, linea, ut Deformationes grammicæ, h.e. deſignationes, quæ per lineas fiunt, *Vitruv. in præfat. l. 3. ſub fin. Id. l. 9. c. 1.* Grammicis rationibus explicare.

GRANARIUM, ii, n. *granajo*, σιτοφυλάκιον, locus in horreis, in quo grana frugum reponuntur. *Varr. l. 1. de R. R. c. 57.* Triticum condi oportet in granaria ſublimia. *Perſ. ſat. 5. v. 110.* Jam nunc granaria laxes. Adde *Colum. l. 1. c. 6. Plin. l. 18. c. 30. Horat. l. 1. ſat. 1. v. 53.* & *Pallad. l. 1. tit. 19.* ubi granaria ab horreis ita diſtinguit, ut illa ſint cellæ in horreo, in quibus ſeparatim ſingulæ fruges condantur.

GRANATIM, adverb. *a grano per grano*, per grana. *Apul. l. 6. Metam.* Acervum granatim digerere.

GRANATUS, a, um, *granata, che ha molti grani*, κοκκώδης, abundans granis. *Colum. l. 12. c. 41.* Et integra mala dulcia granata, quæ Punica vocantur. *pomi granati*: quæ abſolute *granata* dicuntur a *Plin. l. 20. c. 14.* & *lib. 15. c. 28.*

GRANATUS, us, m. *Cato de R. R. c. 60.* Granatui videto uti ſatis viciæ ſeras. *h. e.* non modo ſeras, ut viride pabulum jumentorum ſecetur, ſed & ut ad granum & frugem perveniat. *Turneb. l. 6. Adverſ. c. 23.* Al. leg. *generatim videto.*

GRANDÆVITAS, atis, f. *età provetta*, πολυετία, ætas provectior. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 365.* Quin nec vos, nec illi impune irriderent meam grandævitatem. *Pacuv. ibid.* Ipſa orbitas grandævitaſque Pelei.

GRANDÆVUS, a, um, *di molta età*, πολυετής, qui eſt grandis ævi, ſeu provectioris ætatis. *Virg. 2. Æn. v. 125.* Grandævus Alethes. *Ovid. 7. Metam. v. 160.* Grandævi patres. *Valer. Flacc. l. 7. v. 348.* Grandæva conſilia. *h. e.* grandævi hominis: atque adeo plena auctoritatis. *Plin. l. 2. c. 7.* Deos alios eſſe grandævos, ſemperque canos; alios juvenes atque pueros. *Tacit. 3. Hiſt. c. 33.* Grandævi ſenes.

GRANDESCO, is, n. 3. *creſcere, divenir grande*, μεγαλύνομαι, creſco, grandis fio. *Cic. in Prognoſt. l. 1. de Divin. c. 9.* Lentiſcus triplici fulta grandeſcere fetu. *Lucret. l. 2. v. 1159.* Quæ nunc vix noſtro grandeſcunt aucta labore. *Plin. l. 15. c. 3.* Lignum intus grandeſcat. Adde *Colum. l. 2. c. 21.*

GRANDICULUS, a, um, adject. diminut. a grandis, *grandetto*. *Plaut. Pœn. 1. 2. v. 35.* Grandiculi globi.

GRANDIFER, a, um, adject. grandis, vel grandia ferens. *Nazar. in Paneg. Conſtant. c. 3.* Facta jam grandifera, maximorumque fructuum matura perceptio.

GRANDIFICUS, a, um, adject. grandifer. *Ammian. l. 18. c. 6. (al. 15.)* Grumbates rex, ætate quidem media, rugoſiſque membris, ſed mente quadam grandifica, multiſque victoriarum inſignibus nobilis.

GRANDILOQUUS, a, um, *chi parla in iſtile alto*, σεμνολόγος, qui cum quadam verborum magnificentia loquitur, grandi & ſublimi dicendi genere utitur. *Cic. in Orat. c. 5.* Nam & grandiloqui, ut ita dicam, fuerunt, cum ampla & ſententiarum gravitate, & majeſtate verborum. *Id. Tuſcul. 5. c. 31. ſub fin.* Quid tandem? iſti grandiloqui contra hæc duo (*mortem & dolorem*) quæ maxime angant, melius ſe habent, quam Epicurus?

GRANDINAT, abat, imperſ. 1. *grandinare, cadere grandine*, verb. imperſ. χαλαζοβολεῖ. *Senec. l. 4. Quæſt. natur. c. 4.* Quæritur, quare hieme ningat, non grandinet.

GRANDINEUS, a, um, adject. grandinoſus. *Alcim. l. 3. v. 329.* Grandineos pavidis ſuderunt nubila nimbos. *Id. l. 5. v. 190.* Grandineum frigus.

GRANDINOSUS, a, um, *tempeſtoſo, che abbonda di gragnuola*, χαλαζώδης, qui abundat grandine. *Colum. l. 3. c. 1.* Siccam, vel roſidam, grandinoſam, ventoſamque cæli qualitatem.

GRANDIO, onis, cognominatus eſt quidam Senecio declamator: de quo *Senec. Suaſor. 2. a med.* Senecio fuit ingenii confuſi ac turbulenti, qui cupiebat grandia dicere, adeo ut noviſſime hujus rei morbo & teneretur, & rideretur. Nam & ſervos nolebat habere, niſi grandes, & argentea vaſa non niſi grandia. Credatis mihi velim non jocanti: eo pervenit inſania ejus, ut calceos quoque majores ſumeret, ficus non eſſet, niſi mariſcas. Concubinam ingentis ſtaturæ habebat, omnia grandia probabat. Ei impoſitum eſt cognomen, vel ut Meſſala ait, cognomentum, & vocari cœpit Senecio Grandio.

GRANDIO, is, a. 4. *aggrandire*, αὐξάνω, grandem facio. *Plaut. Aulul. 1. 1. 10.* Teſtudineum iſtum tibi ego grandibo gradum. *ci farò ben io avanzar il paſſo.* ¶ Propria refertur ad fruges. V. vocem ſequent. *Cato R. R. c. 141.* Mars pater, te precor, ut fruges, frumenta, virgultaque grandire, beneque evenire ſiris. *ſubaudi accuſativum ſe. al. leg.* grandiri. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 358.* Nec grandiri frugum fetum poſſe, nec mitteſcere. *Varr. ibid.* Cum aut humus ſemina recipere non poſſit, aut recepta non edat, aut edita grandiri nequeat.

GRANDIS, e, *grande*, μέγας, magnus: & primo proprie de frugibus & oleribus dici videtur. Eſt enim proprie *grande*, quod incremento; *magnum*, quod amplitudine tale eſt. *Plaut. Caſ. 5. 2. 29.* Profecto non fuit quidquam olerum, niſi quidquid erat, calamitas attigerat nunquam: ita quidquid erat, grande erat. *Virg. 4. Æn. v. 405.*

415. grandia frumenta. & ecl. 5. v. 36. hordea. & ecl. 10. v. 25. lilia. Cic. de Orat. l. 2. c. 30. Ager iteratus, quo fetus possit grandiores edere. Plin. l. 18. c. 11. a med. Grandissimum alicæ genus. Varr. l. 1. R. R. c. 52. grandissima seges. Vetustissimus Poeta apud Macrob. l. 5. Saturn. c. 20. extr. grandia farra metere. ¶ Deinde trasfertur ad staturam & ætatem hominum, cresciuto, adulto, avanzato in età. Horat. Epod. 13. v. 11. Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno. Cic. in Pison. c. 36. Videras enim grandis jam puer, bello Italico, &c. Id. de Senect. c. 4. Bella gerebat, ut adolescens, cum plane grandis esset. Ovid. 6. Metam. v. 321. grandior ævo genitor. Cic. 5. Phil. c. 17. Legibus annalibus grandiorem ætatem ad consulatum constituebant. ¶ Aliquando additur ablativus natu, ad explicandum. Cic. de Senect. c. 4. Non admodum grandis natu, sed tamen jam ætate provectus. Id. 1. de Invent. c. 24. In ætate consideratur, puer, an adolescens; natu grandior, an senex. Sic Tacit. Annal. 15. c. 30. Grandis ævo parens. ¶ Denique ad alia omnia. Cic. Attic. 13. ep. 21. Ad Hirtium dederam epistolam sane grandem. Id. 6. Verr. c. 34. In basi grandibus litteris Africani nomen erat incisum. & cap. 21. ad fin. Grande vas. Quintil. l. 10. c. 1. cir a med. Grandes cœnæ. gran conviti. Virg. 4. Georg. v. 26. grandia saxa. Plin. l. 15. c. 3. a med. grandissimæ olivæ. grossissime. & lib. 29. c. 4. a med. Phalangia grandissimo capite. & lib. 11. c. 16. a med. grandiores apes. & lib. 9. c. 43. naves. Horat. in ar. Poet. v. 80. Grandes cothurni. alti. Justin. lib. 41. cap. 4. ad fin. Grandem exercitum parare. Cic. pro Cæcin. c. 4. extr. Grande pondus argenti alicui legare. Id. pro Rabir. Post. c. 2. Grandem pecuniam alicui credere. Id. pro Flacc. c. 21. ad fin. Pecuniam alicui grandi fenore occupare. Id. Agrar. 2. c. 34. Homo grandi macie torridus. Al. leg. vegrandi. Id. de clar. Orat. c. 84. Subsellia grandiorem & pleniorem vocem desiderant. più alta. Plin. l. 7. c. 38. Grande æs alienum. Id. l. 18. c. 24. extr. Grande vitæ emolumentum. Cic. l. 1. de Invent. c. 47. Perspicuo & grandi vitio præditum exemplum. Horat. l. 2. od. 17. v. 3. Mæcenas, mearum Grande decus columenque rerum. Id. l. 2. sat. 3. v. 145. lethargo grandi oppressus. grave. Cic. 3. de Fin. c. 5. ad fin. Dicere de rebus grandioribus. & 1. de Divin. c. 20. Exemplis uti grandioribus. Terent. Phorm. 2. 3. 92. Dicam tibi impingam grandem. ¶ De sublimi dicendi genere Cic. 2. de Orat. c. 82. ad fin. Genus dicendi grandius & illustrius. Id. in Bruto, c. 7. extr. Oratores grandes verbis, crebri sententiis. & in Orat. c. 9. Causidicus amplus atque grandis. & de clar. Orat. c. 83. Thucydides rerum gestarum pronuntiator sincerus & grandis. Id. 3. de Orat. c. 43. Oratio grandis. De hac metaphora ita Id. ibid. Abutimur sæpe verbo non tam eleganter, quam in transferendo: sed etiam si licentius, tamen interdum non impudenter, ut cum grandem orationem pro magna, minutum animum pro parvo dicimus. ¶ Neutrum grande interdum adverbii vim habet. Stat. 12. Theb. v. 683. sed bella ciet, bellumque minatur, Grande fremens. Gell. l. 9. c. 11. Grandia ingrediens. h. e. incessu grandi, lentis & proceris passibus, μακρὰ βιβάς. Sic Ammian. l. 22. c. 14. (al. 32.) Grandia incedens, tanquam Oti frater, & Ephialtis.

GRANDISCAPIUS, a, um, scapum grandem habens. Senec. ep. 86. extr. Arbores, ut ita dicam, grandiscapiæ. paulo ante dixerat. magnarum arborum truncos cum scapo suo transferri.

GRANDISONUS, a, um, adject. qui grandem sonum edit. Sedul. l. 1. v. 2. Figmenta grandisonis pompare modis.

GRANDITAS, atis, f. grandezza, magnitudo, μέγεθος. Sisenn. apud Non. c. 2. n. 359. Ætatis granditas. età avanzata, πολιότης. ¶ De stilo sublimi Cic. in Bruto, c. 31. sub fin. Lectitavisse Platonem studiose, audivisse etiam Demosthenem dicitur: idque apparet ex genere & granditate verborum. Plin. l. 6. ep. 21. Non illi vis, non granditas, non subtilitas defuit.

GRANDITER, adverb. grandemente, μεγάλως, valde. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 29. Nec plus Alcæus consors patriæque lyræque, Laudis habet, quamvis grandius ille sonet. h. e. sublimiore stilo versus faciat. Sidon. l. 7. epist. 2. Pater istius granditer frugi. & epist. 4. Illud mihi inter maxima granditer cordi est. Augustin. l. 1. Confession. c. 9. Granditer affectus.

GRANDIUSCULUS, a, um, grandetto, grandicello, diminut. a grandis. Terent. Andr. 4. 5. 19. Nam fere grandiuscula profecta est illinc.

GRANDO, inis, f. gragnuola, tempesta, grandine, χάλαζα, pluvia in aere congelata. Cic. 3. de Nat. Deor. c. 35. extr. Si uredo, aut grando quidpiam nocuit. & l. 2. c. 5. Terrere animos fulminibus, nimbis, nivibus, grandinibus, &c. Senec. epist. 45. a med. Grando incussa tectis crepitat, ac solvitur. Virg. 1. Georg. v. 449. in tectis crepitans salit horrida grando. Horat. l. 3. od. 1. v. 29. verberatæ grandine vineæ. Id. l. 1. ep. 8. v. 5. Grando vites contudit. Plin. l. 4. ep. 6. Agri grandine excussi. Plin. alter l. 2. c. 38. Grandines ruunt. Ovid. 6. Metam. v. 692. terras pulsare grandine. & lib. 5. v. 158. tela volant hiberna grandine plura. Liv. l. 28. c. 37. ad fin. Tanta vis lapidum, creberrimæ grandinis modo, in classem effusa est. ¶ Masculino gen. Varr. apud Non. c. 3. n. 105. Imber grandine implicatus albo. ¶ Metaphorice est copia verborum, facundia, eloquentia. Auson. epist. 16. v. 13. Qui grandines Ulisei, Mellifluentem Nestora, Concinnatorem & Tullium superat.

GRANE, es, Nymphæ nomen. Ovid. 6. Fast. v. 107. Inde fata est Nymphe: Granen dixere priores. V. Carna.

GRANEA, æ, f. apud Caton. R. R. c. 86. granea triticea fit ex tritico contuso in mortario, & a cortice purgato, postea in aula cocto ex aqua, dein addito lacte paulatim, donec cremor crassus factus sit. Similiter Hieronym. l. 1. c. 23. in Paralipom. graneam esse ait cibum e primitiis spicarum, quarum grana comedebantur.

GRANICUS, i, m. Granico, Γράνικος, fl. Troadis, seu Phrygiæ minoris, qui ex Ida monte in Propontidem influit. Clarus est pugna & victoria Alexandri contra Persas. Plin. l. 5. c. 32. & Pompon. Mela, l. 1. c. 19. ¶ Hoc nomen Ovidio restituit Heinsius l. 11. Metam. v. 763. Fertur Alexirhoe Granico nata bicorni.

GRANIFER, a, um, ferens granum. Ovid. 7. Metam. v. 638. de formicis. Graniferumque agmen subjectis spargere in arvis.

GRANNUS, epitheton Apollinis in novem lapidib. apud Gruter. pag. 37. & 38. & uno apud Murator. pag. 22. n. 11. videtur esse a loco sumptum, ubi colebatur: nec absurde a regione Pannoniæ superioris, ubi Granoni populi, & Granius fluvius, & Strigonium oppidum, quod etiam Gran nomen habet.

GRANOSUS, a, um, granoso, κοκκώδης, intus habens grana. Plin. l. 2. c. 31. Cui acini coccinei, granosi folliculi.

GRANUM, i, n. grano, granello, κόκκος, proprie semen frugum dicitur, ut tritici, hordei, & hujusmodi. Varr. l. 1. de R. R. c. 48. deducit a gerendo, quia seritur, ut spica gerat frumentum. Cic. 1. de Divin. c. 36. Midæ illi Phrygio, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congesserunt. ¶ Granum etiam generaliter dicitur pro omni eo, quod minutum est, & similitudinem aliquam habet cum grano frumenti. Unde & mali punici acinos grana, ipsumque malum granatum dicimus. Fructus quoque cocci, quo panni tinguntur, granum dicitur, Italice grana, quod quia copiosissime nascitur in Bætica provincia, factum est, ut ea regio ab eo Granata dicatur. Sane cocco abundare Hispanias, Plin. l. 9. c. 41. & lib. 16. c. 8. significat. Id. l. 22. c. 24. a med. Grana ceræ milii magnitudine. Id. l. 24. c. 5. Grana fici. Id. l. 23. c. 8. salis. Plaut. Pœn. a. 2. v. 3. turis. Ovid. 4. Trist. el. 6. v. 10. uvæ.

GRAPHIARIUM, rii, n. pennajuolo, γραφιοθήκη, theca, in qua styli scriptorii reponebantur: a γραφεῖον, stylus. Martial. lib. 14. ep. 21. Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro.

GRAPHIARIUS, a, um, adject. ut Graphiaria theca, pennajuolo, graphiarium. Sueton. in Claud. c. 35.

GRAPHICE, adverb. pulitamente, perfettamente, in pittura, γραφικῶς, polite, eleganter, expresse, ad amussim, venuste, perfecte, tanquam si res picta sit. Plaut. Pers. 2. 5. 5. Nunc ego huic graphice facetus fiam. & 4. 2. 3. Hanc hospitam crepidula graphice decet. & Trin. 3. 3. 38. Is homo exornetur graphice in peregrinum modum. In lemmate cap. 4. l. 14. Gell. Apte & graphice depingere.

GRAPHICE, es, f. arte di disegnare, γραφική, ars delineandi ac deformandi ad picturam. V. Diagraphice.

GRAPHICUS, a, um, perfetto, dipinto, γραφικός, elegans, perfectus, absolutus, ad unguem factus: a γράφω, quod pingere notat, quasi pictoris manu expolitus, quia picta sunt elegantiora nativis. Vitruv. extr. cap. 4. lib. 4. Eminentes expressiones graphicoteram efficient in aspectu delectationem. γραφικωτέραν, comparativus Græca forma. ¶ De homine dictum significat scitum, peritum, callidum, aptum. Plaut. Stich. 4. 1. 64. Graphicum mortalem Antiphonem! ut apologum fecit! quam fabre! Id. Trin. 4. 2. 91. Graphicus nugator. & 4. 3. 17. Graphicus fur.

GRAPHIS, idos, f. disegno, abbozzamento, γραφίς, delineatio, deformatio, quæ linearum ductibus fit. Plin. l. 35. c. 10. Alia multa graphidis vestigia exstant in tabulis ac membranis ejus, ex quibus proficere dicuntur artifices. ¶ Item ars ipsa lineis deformandi, arte del disegno. Vitruv. l. 1. c. 1. Architectum oportet graphidos scientiam habere, quo facilius exemplaribus pictis, quam velit, operis speciem deformare valeat. ¶ Item instrumentum, quo deformamus. Seren. apud Diomed. l. 3. pag. 516. Putsch. Pingere collibitum est: graphidem date.

GRAPHIUM, ii, n. stilo, γραφεῖον, stylus ferreus, quo veteres in ceratis tabulis solebant scribere: a γράφω. V. Stylus. Ovid. 1. Amor. el. 11. v. 23. Quid digitos opus est graphio lassare tenendo? Sueton. in Cæs. c. 82. Cassii brachium graphio trajecit.

GRASSATIO, onis, f. l'andar alla strada, λωποδυσία, actus grassandi. Plin. l. 13. c. 22. ad fin. Nocturnis grassationibus converberatam faciem illinens sibi cum ture ceraque.

GRASSATOR, oris, m. chi va alla strada, malandrino, assassino, λωποδύτης, qui vias vicosque obsidens, obvios quosque vi aggreditur, & vestibus aut pecunia spoliat. Cic. de Fato, c. 15. Hoc enim modo viator quoque bene vestitus, causa grassatori fuisse dicetur, cur ab eo spoliaretur. Sueton. in Aug. c. 32. Grassatorum plurimi palam se ferebant succincti ferro, &c. Igitur grassatores, dispositis per opportuna loca stationibus, inhibuit. Id. in Cæs. c. 72. Grassatores & sicarii. Gell. l. 20. c. 1. Nocturni grassatoris insidiosa violentia. ¶ Olim, cum poeticæ artis honos non erat, si qui in ea re studebat, aut sese ad convivia applicabat, grassator vocabatur, inquit Cato apud Gell. l. 11. c. 2. idque ob eam rationem, quia antiqui, Festo teste, grassari ponebant pro adulari, quod parasiti atque adulatores in foro deambulantes, in obvium quemque grassabantur, cibi quærendi gratia: faciebantque idem factores carminum huc illuc visentes convivia, & laudes versibus pro cibo & lucello donantes.

GRASSATURA, æ, f. idem ac grassatio. Sueton. in Tiber. c. 37. In primis tuendæ pacis a grassaturis, & latrociniis, seditionumque licentia curam habuit.

GRASSOR, aris, atus sum, dep. 1. camminar forte, andare, pleno gradu incedo, cum impetu eo: frequentativum a gradior: item simpliciter gradior, procedo. Plaut. Rud. 1. 4. 31. Siccine hic cum uvida veste grassabimur? Titinn. apud Non. c. 4. n. 219. Grassari pedibus. Novius ibid. Sæpe hac eadem grassatus via. ¶ Translate Liv. l. 3. c. 44. Jure grassari, non vi. procedere, agire per via di giustizia. & lib. 10. c. 14. Consilio grassandum, si nihil vires juvarent, catus. diversi procedere con istratagemma. Ovid. 3. de ar. am. v. 441.

v. 441. Sunt, qui mendaci specie grassentur amoris. *si fanno innanzi, e' introducono*. Sil. l. 1. v. 570. grassandum ad clara periclis. h. e. adeundo pericula ad gloriam eundum. Sallust. in Jug. c. 1. Ubi animus ad gloriam virtutis via grassatur. *va, corre*. In malam partem Liv. l. 2. c. 12. extr. Trecenti conjuravimus, ut in te hac via grassaremur. Sallust. in Jug. c. 68. Cupidine atque ira, pessumis consultoribus grassari. Tacit. 4. Hist. c. 16. Grassari dolo. & cap. 56. Mutua dissimulatione, & iisdem, quibus petebatur, artibus grassatur. Id. Ann. l. 1. c. 37. Avaritia atque licentia grassatas est. Id. Ann. 4. c. 66. Accusatorum major in dies, & infestior vis sine levamento grassabatur. Id. 3. Hist. c. 39. Grassari veneno. Justin. l. 16. c. 4. Adesse populo grassanti in Senatum. Id. l. 1. c. 9. Qui cum contemptu religionis grassatus etiam adversus deos fuerat. Id. l. 2. c. 12. Quoniam ferro in homines non poterat, in ædificia igne grassatur. Plin. l. 26. c. 11. Mala, quæ grassantur totis corporibus. Justin. l. 23. c. 2. Per omnes nervos articulosque humore pestifero grassante. h. e. discurrente, & cruciante. Plin. l. 26. c. 1. Hæc vitia in pueris grassari, illa in adultis. Prudent. in Psychom. v. 468. rabidorum more luporum Crimina persultant toto grassantia campo. ¶ Singularis est Statii locus, ubi cum accusativo usurpatur, lib. 8. Theb. v. 570. Ac primum faciles grassatus cuspide turmas, Arma refert sociis. h. e. cum sævisset cædendo. Sic Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 33. Simulque Romam pestilentia grassabatur. ¶ Speciatim dicitur de latronibus qui vias obsident, & viatores aggrediuntur & spoliant, *rubar alla strada, far l' assassino*, nam *gradi*, inquit Festus, est ambulare: unde tractum *grassari*, videlicet ab impetu gradiendi. Petron. in Satyr. c. 117. Quidquid Lycurgi villa grassantibus præbuisset. Plin. l. 9. c. 15. Silurus grassatur, ubicumque est, omne animal appetens. ¶ Olim etiam pro adulari usurpatum fuit, eodem Festo teste. Horat. l. 2. sat. 5. v. 93. Grassare obsequio: mone, si increbruit aura, &c. V. Grassator. ¶ *Grassarier* pro *grassari*, paragoge. Prudent. in Hamartig. v. 651.

GRATABUNDUS, a, um, gratulabundus. Tacit. l. 1. Hist. c. 18. Et proximi militum gratabundi respondent. Ita Lexicographi plerique. At pleræque Taciti editiones, atque optimæ habent *grata auditu*.

GRATANTER, adverb. lubenter, gratulando. Capitolin. in Macrin. c. 7. Senatus gratanter accepit. Id. in Maxim. c. 14. Misit litteras, quæ gratanter acceptæ sunt. Adde Ammian. l. 17. c. 12. (al. 26.) & Aurel. Vict. Epit. in Nerva, cap. 12.

GRATATORIUS, a, um, adject. gratulatorius. Sidon. l. 5. ep. 16. Ampliatos prosapiæ tuæ titulos ego festinus gratatoriis apicibus inscripsi.

GRATE, *gratamente, con piacere*, ἀσπασίως, jucunde. Cic. 1. de Fin. c. 19. Et præterita grate meminit, & præsentibus ita potitur, &c. Varr. c. 1. extr. l. 6. de L. L. Tamen hic docet plura, & satis facit grate. Justin. l. 12. c. 11. Munificentia gratius excepta. Macrob. l. 7. Saturn. c. 2. Pericula præterita, vel ærumnas penitus absolutas qui evasit, ut referat, gratissime provocatur. Ulpian. Dig. lib. 26. tit. 10. leg. 3. Liberti pupillorum grate facient, si tutores male gerentes rem patronorum suspectos fecerint. ¶ Item grato, & lubenti animo, *con animo grato, per gratitudine*. Cic. pro Planc. c. 41. Confiteare aliquando, quod faciam, me & grate & pie facere. Horat. l. 2. ep. 2. v. 210. Natales grate numeras. Plin. l. 7. c. ult. Gratissime accipere aliquid. Senec. l. 2. de benef. c. 31. Beneficium qui dat, vult excipi grate.

GRATES, f. *grazie*, χάρις, gratiæ, quæ pro accepto beneficio referuntur. Cic. in somn. Scip. c. 1. Grates tibi ago, summe sol. *ti ringrazio*. (Adde Liv. l. 28. c. 39. a med.) Curt. l. 9. c. 6. Vobis quidem, o fidissimi, grates ago, habeoque. *vi ringrazio, e vi sono obbligato*. & Liv. l. 26. c. 48. & Tacit. 1. Ann. c. 69. Laudes & grates alicui habere. *lodare, e ringraziare*. Ovid. 2. ex Ponto, ep. 11. v. 25. grates alicui referre. *contraccambiare*. & lib. 4. ep. 9. v. 49. superis decernere grates. h. e. supplicationes indicere. Virg. 2. Æn. v. 537. dignas cuipiam grates persolvere. *rimeritare, dar un degno guiderdone*. & lib. 11. v. 508. grates alicui dicere. *far un ringraziamento*. Stat. l. 3. silv. 3. v. 155. grates alicui rependere pro re aliqua. *rendere ringraziamenti*. ¶ Ironice Virg. 2. Æn. v. 535. At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis Dii, si qua est cælo pietas, quæ talia curet, Persolvant grates dignas, & præmia reddant Debita. ¶ In aliis casibus præter rectum & quartum pluralem, perrari est usus. Tacit. 12. Ann. c. 37. Agrippinam quoque iisdem, quibus principem, laudibus gratibusque venerati sunt.

GRATIA, æ, f. *grazia, favore*, χάρις. Gratia est, quæ gratos & amabiles facit. Frequentissime sumitur pro favore, amore, benevolentia, & quidem passive. Cic. pro Planc. c. 13. Summum in Præfectura florentissima gradum tenuerint & dignitatis, & gratiæ. Id. pro Sex. Rosc. c. 6. Gratia atque hospitiis hominum nobilissimorum florebat. Id. pro leg. Manil. c. ult. Neque quo Cn. Pompeji gratiam mihi per hanc causam conciliari putem. Id. pro Mur. c. 20. L. Murænæ provincia multas bonas gratias cum optima existimatione attulit. ¶ Sæpe etiam active accipitur pro benevolentia, qua quis diligit. Cic. 1. de nat. Deor. in fi. Deinde, si maxime talis est deus, ut nulla gratia, nulla hominum caritate teneatur. Id. Agrar. 2. c. 3. Non hominum potentium studio, non excellentibus gratiis paucorum, sed universi populi R. judicio consul factus. Tacit. Ann. 4. c. 18. extr. Pro gratia odium reddere. ¶ Hinc *recipere in gratiam* eum dicimus, qui vult nobis reconciliari, cum aliquando inimicus fuerit. Cic. pro Rab. Post. c. 8. Quem ex tantis inimicitiis receptum in gratiam summo studio defenderim. ¶ Sæpe pro mutua amicitia, benevolentia, concordia. Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 14. Nam mihi cum hominibus his & gratia, & necessitudo est. ¶ *Gratiam inire*, est amicitiam alicujus sibi conciliare, *metterſi in grazia d' alcuno*. Cic. Attic. l. 1. ep. 14. Crassum inire eam gratiam, quam ipse prætermisisset. Id. Verr. 4. c. 46. Ut idem Pompejus non ab homine solum, sed etiam a provincia tota se hujus absolutione inire gratiam arbitraretur. Id. Attic. l. 7. ep. 9. Jam eum bonis omnibus summam ineat gratiam. Al. pleriq. leg. *a bonis omnibus*. Liv. l. 36. c. 5. Apud regem gratiam initam volebant. Id. l. 33. c. 46. Quantam eo facto ad plebem inierat gratiam. ¶ *Redire in gratiam*, est reconciliari. Cic. Attic. l. 1. ep. 14. extr. Cum Luccejo in gratiam redi. ¶ *Gratiam alicujus sequi*, est alicujus amicitiam ambitiosius captare, vel ambire. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 1. Sin Cæsarem respiciant, atque ejus gratiam sequantur. ¶ Dicimus etiam *mala gratia*, pro offensione, acerbitate. Terent. Phorm. 4. 3. 17. Sic hæc potius cum bona ut componantur gratia, quam cum mala. ¶ *Ponere aliquem in gratia* est amicum facere, conciliare, *mettere in grazia*. Cic. Attic. 6. ep. 6. sub fin. & lib. 5. ep. 11. At te apud eum, dii boni! quanta in gratia posui! ¶ Dicimus etiam *ponere in gratiam*, si modo certa est lectio apud Cicer. Attic. l. 5. ep. 3. & Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 6. sub fin. ¶ *Esse in gratia*, gratum, amicum esse, *esser in grazia*. Cic. 2. Verr. c. 17. Ut Senatus cum populo R. & in laude & in gratia esse possit. Sic Id. 1. Fam. ep. 9. Cum mihi cum illo magna jam gratia esset. ¶ *Habere in gratia*, amare, amici loco habere, *aver in grazia*. Suet. in Domit. c. 11. Consularem virum condemnaturus, in eadem, vel etiam in majore gratia habuit, quoad, &c. ¶ Interdum *gratia* sumi videtur pro auctoritate & potentia, quæ favore & plausu acquisita est. Cicer. Fam. 13. ep. 29. a med. Omnia quæ potui in hac summa tua gratia ac potentia a te impetrare. Gell. l. 5. c. 6. post med. Senatusconsultum faciundum per gratiam curavit. *a forza di broglio*. Sueton. in Aug. c. 35. Senatores per gratiam & præmium adlecti. ¶ Etiam beneficium significat, quod alteri confertur, ex quo gratia nascitur, *grazia, servigio, benefizio*. Cic. 2. Fam. ep. 6. Nullam esse gratiam, quam non vel capere animus meus in accipiendo, vel in remunerando cumulandoque illustrare posset. Sallust. in Jug. c. 119. Quod polliceatur, populum R. quoniam armis amplius valuisset, non in gratia habiturum. *non lo terrebbe per servigio*. ¶ Item beneficium, quod redditur, vel memoriam accepti beneficii, animum gratum, & voluntatem remunerandi. Cic. pro Planc. c. 33. Meritam Diis immortalibus gratiam justis honoribus & memori mente persolvere. Id. 3. de Fin. c. penult. Quanta diis gratia debeatur. Terent. Andr. 2. 1. 31. Postulare, id gratiæ apponi tibi. *e' ascriva a merito*. ¶ *Agere gratias* est verbis ostendere, nobis aliquid fuisse gratum, vel beneficium verbis exornare, *rendere grazie*. *Referre gratiam*, vel *gratias* est facto aliquo beneficium remunerari, *ricompensare, rimeritare, rendere la pariglia*. Cic. Phil. 3. extr. Ut pro tantis eorum in rempublicam meritis honores eis habeantur, gratiæque referantur. *Repetere gratiam* est postulare, ut pro accepto beneficio aliud reponatur. Liv. l. 1. c. 47. Tarquinius prensare patres, admonere paterni beneficii, ac pro eo gratiam repetere. *Habere gratiam*, vel *gratias* pertinet ad animum, & significat memorem accepti beneficii animum habere, & remunerandi voluntatem, *dichiararsi obbligato*. Cic. Fam. 5. ep. 11. Nec enim tu mihi habuisti modo gratiam, verum etiam cumulatissime retulisti. Terent. Andr. 4. 4. 31. Dis pol habeo gratias. Id. Eun. 5. 9. 61. Bene fecisti: gratiam habeo maximam. Cic. 3. Phil. c. 10. Meritoque vestro maximas vobis gratias omnes & agere, & habere debemus. Id. 2. Offic. c. 20. Commode autem, quicumque dixit, pecuniam qui habeat, non reddidisse; qui reddiderit, non habere; gratiam autem & qui retulerit, habere; & qui habeat, retulisse. V. similem loc. post redit. ad Quirit. sub fin. & pro Planc. c. 28. ¶ Translate Colum. l. 2. c. 2. ante med. Nullum deterius habetur agri genus, quam quod est siccum pariter & densum, & macrum: quia cum difficulter tractetur, ne tractatum quidem gratiam refert. h. e. fructum reddit impensæ & labori æqualem. ¶ *Referre gratiam* aliquando per ironiam in malam partem sumitur, h. e. pro injuria injuriam rependere, ulcisci. Cic. de Amic. c. 15. Tarquinium dixisse ferunt tum exulantem, se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, quos infidos, cum jam neutris gratiam referre posset. Terent. Eun. 2. 3. 93. Nunc referam gratiam, atque eas itidem fallam, ut ab illis fallimur. Adde Cicer. pro Sull. c. 16. extr. & Attic. l. 2. ep. 9. ¶ *Reddere gratiam*, non dicimus. reddunt enim & qui repræsentantur, & qui inviti, & qui ubilibet, & qui per alium. Ita Senec. ep. 81. ante med. qui tamen ibid. paulo sup. dixerat: Hoc certe justitiæ convenit, suum cuique reddere, beneficio gratiam, injuriæ talionem, aut certe malam gratiam. ¶ *Est gratia* est, ago gratias. Terent. Adelph. 1. 2. 58. Unum vis curem: curo & est dis gratia, cum ita, ut volo, est. Plaut. Men. 2. 3. 36. Eamus intro, ut prandeamus. Me. bene vocas: tam gratia est. *tanto ti ringrazio*: verba sunt recusantis, & beneficium invitationis nihilominus agnoscentis. ¶ Et omisso verbo, Ovid. 3. ex Pont. ep. 5. v. 48. Gratia dis: menti quolibet ire licet. ¶ Nonnunquam *gratia* accipitur pro indulgentia, venia. Gell. l. 11. c. 8. Ideoque veniam gratiamque malæ existimationis, si quid esset erratum, postulavit. ¶ Hinc *facere gratiam* est remittere, condonare. Liv. l. 3. c. 56. Omnium tibi, quæ impie nefarieque per biennium es ausus, gratiam facio. *ti rimetto, ti perdono*. Plaut. Rud. 5. 3. 58. Jurisjurandi volo gratiam facias. *voglio che tu mi dispensi dal giuramento*. Sueton. in Aug. c. 17. Bononiensibus gratiam fecit conjurandi cum tota Italia pro partibus suis. *li disobbligò da*, &c. Id. Domit. c. 14. Edicti de excidendis vineis propositi gratiam fecit. ¶ Facere alicui malam gratiam cum aliquo, *metterla in disgrazia*. Senec. sub fin. controv. 5. l. 1. Volo tibi malam gratiam cum sponso tuo facere. habet amicam. ¶ Utimur etiam *gratia* pro causa. Cic. l. 1. de Fin. c. 10. extr. Majorum dolo-

dolorum effugiendorum gratia. *per togione di*, &c. *Terent. Andr.* 2. 6. 2. Ea me hic restitisse gratia. *per questo*. & 3. 4. 8. Ea gratia simulavi, ut, &c. *Id. Heaut.* 4. 5. 20. Ea gratia secum adduxit, ne, &c. *Sallust. in Jug. c.* 58. Id ea gratia eveniebat, quod, &c. *Terent. Eun.* 1. 2. 19. Huc qua gratia te arcessi jussi, ausculta. *a qual fine*. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 3. Num mea gratia pertimescit? *per riguardo di me?* & *Stich.* 5. 1. 5. Qui nihil ocius venit tamen hac gratia. *non per questo viene più presto*. & *Mil.* 3. 1. 60. Quid opus fuit hoc hospes sumptu tanto nostra gratia? *per cagion nostra?* & *Pseud.* 1. 5. 138. Non abire certum est istac gratia. *Plin. l.* 18. *c.* 25. *ante med.* Brevitatis gratia. *Id. l.* 2. *c.* 17. *a med.* Exempli gratia. *per esempio*. ¶ Huc pertinet *in gratiam*, quod est *causa* ablat. ut *in gratiam mei*, *tui*, mea, tua causa, ut mihi, aut tibi quis gratificetur, *in grazia*. *Velle.* l. 2. c. 41. Cum M. Piso Annium in Sullæ dimisisset gratiam. *Sueton. in Tib. c.* 49. Constat condemnatam Lepidam in gratiam Quirini consularis. ¶ Item pro venustate, pretio, quo quippiam commendatur, gratum est, & jucundum. *Plin. l.* 28. *c.* 19. *ad fin.* Lepore sumpto, gratiam corpori fieri in novem dies. *Quintil. in proœm. l.* 6. Gratia in vultu, jucunditas in sermone. *Id. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Virtutes etiam ipsæ tædium pariunt, nisi gratia varietatis adjutæ. *Id. l.* 6. *c.* 5. *a med.* & *lib.* 11. *c.* 1. *sub fin.* Perdere gratiam alicujus rei. *guastare*. *Id. in proœm. l.* 1. Nullam ingenii sperantes gratiam. *Cels. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Et lapidi Asio gratia est ad juvandum. *Plin. l.* 14. *c.* 1. *a med.* Uvis & vinis gratiam affert fumus fabrilis. *sapore*. & *lib.* 17. *c.* 9. Fœtora asperaque, temporis viribus, in quandam etiam gratiam mutato. ¶ De ablativo *gratia* V. infra suo loco.

GRATIÆ, arum, f. Χάριτες, deæ pulcritudinis, quas alii tradunt, filias fuisse Jovis, & Autonoes, alii Jovis & Eurynomes, alii Liberi Patris & Veneris. Dictæ sunt a *gratia*, idest ab ea gratiæ notione, qua pro venustate ac lepore accipitur. Græce dicuntur Χάριτες, a χαίρω, quod a χαρὰ, gaudium. Tres sunt, *Aglaia*, *Thalia*, *Euphrosyne*. Aliquando pro *Aglaia*, & *Thalia*, Ægiale, & Pasithea leguntur. Aliorum interpretatione Gratiæ deæ sunt, quæ beneficentiæ præsunt. Tres esse finguntur, quod una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat: seu quia & benefici esse in alios debemus, & aliorum beneficia suscipere, & iis, qui in nos liberales fuerunt, retribuere. *dare* autem, *accipere*, & *referre* tres actus sunt inter se distincti. Ea hic una *Aglaia* nominatur ab ἀγλαΐα, splendor, quia splendide, & magnifice præstandum est beneficium: altera *Thalia*, a θαλία, germen, ramus virens, quia beneficii memoria semper virere debet, & nunquam marcescere: tertia *Euphrosyne*, ab εὐφροσύνη, lætitia, quia & in accipiendo, & in dando beneficio lætari & delectari congruum est. Harum una aversa pingitur, duæ ad nos conversæ, quia pro accepta beneficio duplicem gratiam rependi oportet. Virgines sunt, quia pura beneficia esse debent, sine spe retributionis, seu quia nihil turpe rapere licet. Nudæ, quod beneficia inter amicos minime decet esse fucata. Juvenes, quia beneficii accepti memoria senescere non debet, sed perpetuo virere. Hilares & ridentes, quod hilariter beneficium dandum est. Connexæ, quia perpetuum debet esse benevolentiæ fœdus, & quia beneficium semper beneficium parit. In Acidalio Orchomeni fonte lavantur, qui dictus est ab ἀκηδὴς, nullam curam gerens, quod ab α, part. priv. & κῆδος, cura, quia conferens oblivisci beneficii dati debet, vel certe curam omnem abjicere de remuneratione. Hæc magnam partem ex *Senec. l.* 1. *de Benef. c.* 3. item ex *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 724. sumpta sunt. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 6. Junctæque Nymphis Gratiæ decentes Alterno terram quatiunt pede. & *lib.* 3. *od.* 21. *extr.* Segnesque nodum solvere Gratiæ. ¶ Perelegans de his epigramma habes apud *Murator.* in novo Thesauro Inscriptionum *pag.* 494. *n.* 3.

GRATIANUS, a, um, adject. ut Gratiana vasa apud *Martial. l.* 4. *epigr.* 39. & *Plin. l.* 33. *c.* 11. a Gratio, vel Gratiano artifice denominata.

GRATIFICATIO, onis, f. *servigio*, *piacere*, *grazia*, χάρισμα, actus gratificandi, gratia, beneficium. *Cic.* 3. *Agrar. c.* 2. Conjungitur impudens gratificatio cum acerba injuria. *Plin. l.* 21. *c.* 3. *a med.* Gratificationem ipsius reginæ Antonio timente. *h. e.* ne quis, ut reginæ gratificaretur, sibi venenum daret.

GRATIFICOR, aris, atus sum, dep. 1. *far servigio*, *far piacere*, χαρίζομαι, gratum facio, beneficium do. *Cic. de Fin. l.* 5. *c.* 15. De eo, quod ipsis superat, aliis gratificari volunt. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. in f.* Deus nihil cuiquam tribuens, nihil gratificans. *Id. pro Balb. c.* 6. Gratificatur mihi gestu accusator: inscientem Pompejum fecisse significat. *Id. in fragm. pro C. Cornel.* apud *Ascon.* Homo nimis in gratificando jure liber, L. Sisenna. *h. e.* gratiæ causa remittendo. *Liv. l.* 21. *c.* 9. *extr.* Nuntios ad principes factionis Barcinæ præmittit, ne quid altera pars gratificari pro Romanis posset. *Plin.* referens verba veterum Annalium *lib.* 34. *c.* 6. Quod campum Tiberinum gratificata esset ea populo. *h. e.* dono dedisset. *Sallust. orat.* 1. *ad Cæs. ad fin.* Perversam gratiam gratificari. *fare un cattivo servigio*, gratificari cupiam, quod illi obsit, ut *Cic.* 1. *Offic. c.* 14. loquitur. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 19. Gratificari odiis alicujus. *h. e.* inservire gratiæ causa.

GRATIIS, ablat. plur. a *gratia* sæpe adverbii more usurpatur, præsertim a *Plauto*, & *Terentio*, & significat idem quod *gratis*, sine mercede, aut præmio. *Plaut. Epid.* 3. 4. 36. Foras educito quam introduxisti fidicinam: atque etiam fides, ei quæ accessere, tibi addam dono gratiis. *Id. in fragm.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 180. *Putsch.* Videas, mercedis quid tibi æs æquum dari, ne ista ætate me sectere gratiis. *Terent. Phorm.* 3. 2. 55. Ut phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratiis. *senza paga*. *Id. Adelph.* 4. 7. 26. Aliquo abjicienda est, si non pretio, gratiis. *gratis*. Apud *Plaut. Asin. prol. v.* 5. Age, nunc reside: cave modo, ne gratiis. Al. leg. *gratis*, ut sit a *graos*, clamo, a Græco κράζω.

GRATILLA, æ, f. species libi, apud *Arnob. l.* 7. *pag.* 230. sed illud quale sit, ignotum est.

GRATIOLA, diminutivum a *gratia*, agnoscitur ut Latinum a *Diomed. l.* 1. *pag.* 313. *Putsch.*

GRATIOSE, *graziosamente*, per gratiam, gratificando, χαριέντως. *Ulpian. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 6. Competet adversus tutores tutelæ actio, si prædia non idonea comparaverunt per sordes, aut gratiam. Quid ergo, si neque sordide, neque gratiose? *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 4. *ad fin.* Hoc in Sicilia fecit gratiosius in decumanos.

GRATIOSITAS, atis, f. *grazia*, gratia. *Tertull. l.* 1. *advers. Marcion. c.* 9. Ipsam naturalem novitatis gratiositatem volui repercutere. *h. e.* gratiam novitatis, ut ait *Plin. l.* 1. *ep.* 2.

GRATIOSUS, a, um, *grato*, *amato*, *che ha molte amicizie*, χαρίεις, qui gratia apud omnes plurimum valet, vel qui omnium gratiam & favorem sibi facile conciliat. *Cic. pro Planc. c.* 19. Gratiosum esse tribulibus suis Plancium, quod multis benigne fecerit, pro multis spoponderit, denique omnibus officiis, &c. & *cap.* 18. Semper fuerunt viri boni, qui apud tribules suos gratiosi esse vellent. *Id. Verr.* 6. *c.* 20. Homini honesto, sed non gratiosiori, quam Cn. Calidius est. *Id. pro Quint. c.* 1. Cum adversario gratiosissimo contendere. ¶ Aliquando significat eum, qui proclivis est ad gratificandum. *Cic. in Brut. c.* 84. Scribæ gratiosi sint in dando & cedendo loco. ¶ *Gratiosa missio* dicitur, quæ per gratiam impetrata est. *Liv. l.* 43. *c.* 14. *ad fin.* Et quorum ante emerita stipendia gratiosa missio tibi visa esset, eos milites fieri jussuros. ¶ *Gratiosa sententia* est, quam quis sibi faventem per gratiam extorsit contra jus. *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 6. *leg.* 5. ¶ Docet *Gell. l.* 9. *c.* 12. *gratiosum* dici & qui adhibet, & qui admittit gratiam. Quo posteriore sensu *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 15. *leg.* 1. Berytiensis colonia est in eadem provincia, Augusti beneficiis gratiosa. *graziata*, *favorita*. ¶ Pro jucundo, & grato. *Plin. l.* 16. *c.* 33. Cupressus odore violenta, ac ne umbra quidem gratiosa.

GRATIS, adverb. *senza pagamento*, *a premio*, προῖκα, sine mercede, gratuito. *Cic.* 2. *Offic. c.* 23. *sub fin.* Habitare gratis in alieno. *Id. pro Rosc. Com. c.* 10. Communem factum esse gratis cum Roscio, qui pretio proprius fuisset Fannii. *Id. Verr.* 7. *c.* 19. Vel Capitolium publice gratis coactis fabris, operisque imperatis exædificari potuit. *senza spesa*. & *paulo post*. Navis tibi gratis constat. *Id. pro Cluent. c.* 26. Gratis servire Reipublicæ. *Suetan. de Grammat. c.* 13. Gratis & sine mercede aliquid facere. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 26. Ut virtutes per se ipsas gratis diligant. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Id me fuis antea gratis tibi esse pollicitum. quid nunc putas tanta abs te mihi mercede proposita? Adde *C. Gracchum* apud *Gell. l.* 11. *c.* 10.

GRATITO, as, n. 1. idem ac gingrio, quod proprium est anseris: a sono. *Auct. carm. de Philom. v.* 19. Cacabat hinc perdix, hinc gratitat improbus anser.

GRATITUDO, inis, f. pro grato animo, *gratitudine*, barbarum est. Perperam enim a quibusdam legitur in titulis *cap.* 2. & 3. *lib.* 5. *Valer. Max.* ubi optimi Cod. *de gratis*, & *ingratis* habent. ¶ *Gratitudo* pro grato sapore, habetur apud *Apic.* auctorem culinarium *l.* 3. *c.* 6. ut quidem legebat *Cellar. in Antibarb. c.* 1. Ast alii *gravitudo*: & ita videtur postulare sententia.

GRATIUS, patria Faliscus, Poeta Latinus, *Ovidii* æqualis, carmen epicum edidit, Græca nomine *Cynegeticon* inscriptum, κυνηγετικόν, in quo de venatione agit, seu de canum, & equorum, quibus in venando utimur, educatione, & cultu, de instrumento venatorio, de ratione venandi, &c. a κυνηγέω, venor, quod a κύων, canis, & ἄγω, ago. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep. ult. v.* 34. Aptaque venanti Gratius arma daret. Est qui putat *Gratii* esse & *Halieuticon* illud, quod inter *Ovidii* opera edi solet, sed *Ovidio* multo certius tribuitur. Poeta *Ovidius* unus ex Veteribus *Gratii* meminit: cujus carmina diu latuisse, vigente Latina lingua, vel id satis argumento est. Non sunt tamen ejusmodi, quorum auctorem se esse *Gratium* pudeat, quæque legisse, Latinitatis studiosum pœniteat. Quod vero *Paulus Manutius in epist. ad Antonium Meriam* adeo deprimit hunc Poetam, ut cum *Petri Bargæi* carmine ejusdem argumenti omnino putet non conferendum; plus eum gratiæ dedisse, quam veritati, non immerito existimat *Burmann. in præfat. ad Poet. Lat. min.*

GRATOR, aris, atus sum, dep. 1. idem quod gratulor. *Virg.* 4. *Æn. v.* 478. Inveni, germana, viam: gratare sorori. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 29. Versi in lætitiam laudantes, gratantesque. *Id. Ann.* 14. *c.* 8. Ad gratandum se se expedire. *Ovid. Metam.* 6. *v.* 434. gratata est scilicet illis Thracia. *Liv. l.* 7. *c.* 13. *extr.* Jovis templum gratantes ovantesque adire. *Virg.* 5. *Æn. v.* 40. Gratatur reduces. *h. e.* quod reduces sint. *Accius* apud *Serv. hic*. Nec tibi me in hac re gratari decet. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 21. Complexus eum Tiberius præscium futurorum, & incolumem fore gratatur. *h. e.* gratulatur, quod sit præscius, & spondet fore incolumem. ζῆθι. ¶ *Gratari sibi* est secum lætari, *rallegrarsi seco stesso*. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 244. totoque libens mihi pectore grator. *Id. Heroid. ep.* 21. *v.* 65. Quid tibi grataris? ¶ Interdum significat gratias agere. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 417. Quisquis ades, castæque colis penetralia Vestæ, Gratare, Iliacos turaque pone focis. Alii tamen leg. *cratera*.

GRATUITO, adverb. *senza premio*, ἀμισθί, gratis. *Cic.* 2. *Offic. c.* 19. Multorum causas & non gravate, & gratuito defendentis. *Senec. epist.* 105. Odium ex offensa sic vitabis neminem lacessendo gratuito. *h. e.* sine causa.

GRATUITUS, a, um, *gratuito*, *senza premio*, ἀμισθος, qui datur gratis, idest sine præmio, aut pretio. *Colum. l.* 9. *c.* 8. Examina apum vel ære parta, vel gratuita contingunt. *senza spesa*. *Plin. l.* 3.

l. 3 ep 12. Gratuitam pecuniam dare alicui. *fenz interesse*. Cic. 1. de Leg. c. 18. Quid liberalitas? gratuita ne est, an mercenaria? Si sine præmio benigna est, gratuita; si cum mercede, conducta. Plin. l. 35. c. 9. Hospitium gratuitum. Cic. pro Planc. c. 22. extr. Gratuita suffragia. h. e. libera, non pretio extorta. Sic Id. Q. Fr. l. 2. epist. 15. extr. Gratuita comitia. h. e. in quibus suffragia non emuntur. Senec. l. 6. de Benef. c. 19. Gratuita nave ferre per flumen. Liv. l. 11. c. 42. Gratuitus furor. h. e. qui nullo illectus præmio ultro excitatur. Cic. 2. de Fin. c. 31. Probitas gratuita, nec præmiorum mercedibus evocata. *spontaneo*. quo sensu *honorem gratuitum alicui decernere*. h. e. ultro, & non petenti, in veter. Inscript. apud Gruter. pag. 354. n. 7. & pag. 475. n. 3. dictum videtur. ¶ Pænultima syllaba brevis est. Stat. l. 1. silv. 6. v. 16. Quidquid nobile Ponticæ nucetis, Quod ramis pia germinet Damascus, Largis gratuitum cadit rapinis. ¶ Posse tamen produci quidam putant, exemplo τῶ *fortuitur* apud Horat. l. 2. od. 15. sub fin.

GRATULABUNDUS, a, um, valde gratulans. Liv. l. 7. c. 33. extr. Quo se omnis multitudo gratulabunda effudit. Justin. l. 6. c. 8. extr. Velut gratulabundus patriæ exspiravit.

GRATULATIO, onis, f. *congratulazione*, συγχαρμα, lætitia, quæ simul cum alio capitur; testatio gaudii ob felicem rei successum alicui facta. Cic. Verr. 2. c. 8. Tantam isti gratulationem esse factam, ut, &c. Id. pro Mil. c. 35. Omni in hominum cœtu gratiis agendis, & gratulationibus habendis, & omni sermone celebramur. Id. Attic. l. 1. ep. 17. circa med. Fuit mihi sæpe & laudis nostræ gratulatio tua jucunda, & timoris consolatio grata. Curt. l. 7. c. 2. Mutua gratulatione fungi. ¶ Item universim lætitia, quæ cum alio capitur. Cic. pro Mur. c. 5. Hic parenti suo magno adjumento in periculis, solatio in laboribus, gratulationi in victoria fuit. Id. pro Marcell. c. 4. Hunc tu igitur diem tuis maximis & innumerabilibus gratulationibus jure antepones. h. e. victoriis, ob quas lætitia & gratulatione affectus es. ¶ Hinc *gratulationes* dicuntur supplicationes diis habitæ ob rempubl. bene gestam, in quibus & gratiarum actiones iis habentur, & communis lætitia agitatur. Cic. Fam. 11. ep. 18. Recens gratulatio, quam tuo nomine ad omnia deorum templa fecimus. Id. Catil. 4. c. 10. Ceteris bene gestæ, mihi conservatæ reipubl. gratulationem decrevistis. Id. Phil. 14. c. 3. Gratæ nostræ diis immortalibus gratulationes, gratæ victimæ.

GRATULATOR, oris, m. *chi si congratula*. Cic. l. 2. Fin. c. 33. Fit, ut gratulator lætior sit, quam is, cui gratuletur.

GRATULATORIE, gratulantis more. Augustin. Confess. l. 8. c. 6. Gratulatorie mirari.

GRATULATORIUS, a, um, adject. ad gratulationem pertinens. Capitolin. in Max. & Balbin. c. 17. Gratulatoriam epistolam subdidi.

GRATULOR, aris, atus sum, dep. 1. *congratularsi*, *rallegrarsi*, συγχαίρω, est verbis ostendere, alterius sibi felicitatem gratam & jucundam esse: cum altero lætari. Quod cum facerent Latini, solebant civili quadam formula dicere *ex sententia*, ut Quintil. l. 8. c. 5. docet. Varia ejus constructio subjectis monstratur exemplis. Cic. Fam. 15. ep. 14. Tibi cum pro rerum magnitudine, quas gessisti, tum pro opportunitate temporis gratulor, quod te de provincia decedentem summa laus, & summa gratia prosecuta est. Id. Fam. 1. ep. 7. sub fin. Quod mihi de filia, & de Crassipede gratularis, agnosco humanitatem tuam. Ovid. 1. Trist. el. 9. v. 54. tota mihi mente, tibique Gratulor, ingenium non latuisse tuum. Cic. Attic. l. 5. ep. 20. Qui etiam mihi gratulatus es illius diei celebritatem. Est qui leg. celebritatem. Cal. ad Cicer. Fam. 8. ep. 13. Gratulor tibi affinitate viri optimi. Terent. Eun. 2. 2. 28. Ad cœnam vocant, adventum gratulantur. Sueton. in Claud. c. 6. Cum oppressum Sejanum apud eosdem gratularetur. Cic. 2. Phil. c. 12. Ei recuperatam libertatem est gratulatus. Id. Fam. 6. ep. 11. & pro Planc. c. 37. Tibi etiam in hoc gratulor. Id. in Pison. c. 22. Publica ad me venerunt gratulatum. Id. Attic. l. 8. ep. 9. Non modo frequentes, sed læto vultu gratulantes. ¶ *Gratulari sibi* est secum lætari. Cic. 3. Fam. ep. 11. Etiam ipse mihi gratulatus sum. V. etiam Grator. ¶ Est etiam grates agere, *ringraziare*: præsertim cum de diis sermo est. Ennius apud Non. c. 2. n. 369. Jupiter tibi summe, tandem male re gesta gratulor. Afran. ibid. & apud Priscian. lib. 8. pag. 804. Putsch. Quod salva venia, meliusque tibi est, gratulor divis. Terent. Heaut. 5. 1. 6. Jam desine deos, uxor, gratulando obtundere, tuam esse inventam gnatam. Scipio Africen. apud Gell. c. 18. lib. 4. Ne simus adversum deos ingrati: eamus Jovi maximo gratulatum.

GRATUS, a, um, *che piace*, *grato*, *accetto*, ἐπίχαρις, χαρίεις, acceptus, jucundus, placitus. Cic. Fam. 5. ep. 11. Grata tibi mea esse officia, non miror. & in Divin. Verr. c. 3. Quid est, quod populo R. gratius esse debeat? Liv. l. 2. c. 8. Gratæ in vulgus leges fuere. Terent. Adelph. 2. 4. 6. Habere aliquid gratum. *aggradire*. Id. Heaut. 2. 3. 117. Hoc est apud me quam gratissimum. Plin. l. 26. c. 2. Sedere in his scholis auditioni operatos, gratius est, quam, &c. Cic. 5. Tuscul. c. 15. Quod approbaris, id gratum acceptumque habendum. Id. Attic. l. 13. ep. 47. & Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44. extr. Gratum alicui facere. *far cosa grata*. & Cic. Fam. 13. ep. 44. Hoc mihi gratius facere nihil potes. & ibid. Gratissimum mihi feceris, si curaris, &c. Horat. l. 4. od. 5. v. 7. gratior it dies, Et soles melius nitent. Id. l. 2. sat. 2. v. 119. Gratus conviva. Id. l. 1. od. 32. extr. dapibus supremi Grata testudo Jovis. Virg. Æn. 5. v. 28. Gratior tellus. & vers. 344. Gratior in pulcro corpore virtus. Ovid. Metam. 14. v. 221. Gratissimus comitum. Id. 1. Fast. v. 585. Vates diis gratissima. Plin. l. 29. c. 3. extr. Radicula floret æstate, grata aspectu. Id. l. 26. c. 3. Multa dictu grata. Id. l. 30. c. 6. Cochleæ cibis gratæ. Id. l. 11. c. 29. Gratæ in cibis locustæ. Id. l. 12. c. 17. Gummi odore jucundo gratum. & lib. 10. c. 49. Gratæ sapore aves. & lib. 13. c. 4. Grato sapore dulcis. ¶ Differt a *jucundo*, quia *grata* sunt, quæ habere præstat, quam carere, licet aliquando jucunda non sint. Itaque omnia jucunda grata sunt: non omnia grata jucunda. Cic. 13. Fam. ep. 18. Tale tuum judicium non potest mihi non summe esse jucundum: quod cum ita sit, esse gratum necesse est. & lib. 5. ep. 15. Amor tuus gratus & optatus: dicerem, jucundus, nisi id verbum in omne tempus perdidissem. Adde l. 4. ep. 6. & ad Attic. l. 3. ep. 24. extr. ¶ Est etiam *gratus*, qui gratiam pro beneficio refert, vel saltem beneficii memor est. Cic. pro Planc. c. 38. Si bene de me meritis gratum me præbeo, non desino incurrere in crimen hominis nimium memoris, nimiumque grati. Id. 5. Fam. ep. 5. Quam gratus erga me fueris, ipse existimare potes. Brutus ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. Gratiorem me esse in te posse, quam isti perversi sunt in me, exploratum habeo. Terent. Andr. 1. 1. 15. Et id gratum fuisse adversum te habeo gratiam. h. e. gratum tibi fuisse, *che tu tu abbia aggradito*. Cic. ad Cæsar. post epist. 11. l. 9. ad Attic. Ut tuo beneficio bonus vir, gratus, pius denique esse in maximi beneficii memoria possim. Id. 2. Agrar. c. 8. Ut grati ac memores beneficii esse videantur. Id. Fam. 13. ep. 15. Hegesaretus magnis meis beneficiis ornatus, memor & gratus fuit. & lib. 10. ep. 19. Re ipsa atque animo gratissimus. Id. 4. Phil. c. 2. Gratissimo animo prosequi nomen alicujus. & Phil. 14. c. 11. Grata memoria virtutem cujuspiam prosequi. Id. ad Brut. ep. 4. Gratus animus & liberalis. ¶ Singularis est usus in illo Terent. Heaut. 2. 3. 21. Quod tamen nunc faciam: tum, cum gratum mihi esse potuit, nolui. h. e. potuit gratiam mihi parare apud patrem. Simile est illud Cicer. Phil. 2. c. 46. Satis esse fortibus viris didicisse, quam sit pulcrum, beneficio gratum, fama gloriosum, tyrannum occidere. h. e. quantam apud cives gratiam pariat.

GRAVABILIS, le, adject. gravis, molestus. Cæl. Aurel. Acut. l. 1. c. 15. Gravabilis odor. h. e. caput gravans.

GRAVAMEN, inis, n. molestia. Cassiod. l. 9. ep. 2. Si visceribus fessis gravamina nullius sentiat læsionis.

GRAVASTELLUS, senior. Plautus: Qui est gravastellus, qui advenit? Ut puto, gravastellus a gravitate dictus. Hæc Festus. Locus autem Plauti, quem designet, est Epid. 5. 1. 14. Sed quis est hæc muliercula, & ille gravastellus qui venit? Ubi al. leg. *ravistellus*, aut *ravistellus* : a ravo colore. Ipse idem Festus sic legisse videtur, in Ravi, ubi hæc habet: Ravi coloris appellantur, qui sunt inter flavos & cæsios, quos Plautus appellat ravistellos. Quis, inquit, hæc mulier, & ille ravistellus, qui venit?

GRAVATE, adverb. *gravosamente*, *difficilmente*, *di mala voglia*, ἀκόντως, δυσχερῶς, cum labore, cum molestia, invite, non libenter. Cic. pro Balbo, c. 16. Qui erranti comiter monstrant viam, benigne, non gravate. Id. 3. Offic. c. 14. Canios contendit a Pythio, ut venderet. Gravate ille primo. Quid multa? impetrat. Plaut. Bacch. 3. 6. 3. Sed veniam mihi quam gravate pater dedit! Id. Stich. 5. 6. 2. Dudum haud placuit potio: nunc minus gravate jam accipit. Sueton. in Aug. c. 24. Ne legatorum quidem cuiquam, nisi gravate, permisit uxorem intervisere.

GRAVATIM, idem quod gravate. Liv. l. 1. c. 2. Haud gravatim socia arma Rutulis junxit. Lucret. l. 3. v. 388. Qui nimia levitate cadunt plerumque gravatim. *difficilmente*.

GRAVATIO, onis, f. gravitas. Cæl. Aurelian. Acut. l. 2. c. 32. ad fin. Post cibum gravatio.

GRAVATUS, a, um, *aggravato*, βεβαρημένος, pondere pressus, gravedine, vel molestia affectus. Colum. l. 6. c. 9. Signa febricitantis, manantes lacrimæ, gravatum caput, oculi compressi. Liv. l. 30. c. 18. Gravatus vulneribus. Id. l. 25. c. 24. Gravati omnes vino somnoque. Justin. l. 20. c. 2. ad fin. Longinqua militia gravati. Ovid. 4. Metam. v. 145. Ad nomen Thisbes oculos jam morte gravatos Pyramus erexit. Claudian. l. 1. de rap. Pros. v. 161. de Ætna. Nunc vomit indigenas nimbos, piceaque gravatum Celat nube diem. & lib. 3. v. 351. Gravatus pondere. Petron. in Satyr. c. 22. Cum Ascyltos gravatus tot malis in somnum laberetur. Curt. l. 5. c. 7. Gravata ebrietate mens. ¶ *Gravatus* particip. V. in Gravo.

GRAVEDINOSUS, a, um, *soggetto a dolor di capo*, κορυζώδης, qui gravedine infestatur, & qui ad eum morbum est proclivis. Cic. 4. Tuscul. c. 12. Itaque dicimus quosdam gravedinosos, quosdam torminosos, non quia jam sint, sed quia sæpe sint. ¶ Metonymice ponitur pro eo, quod gravedinem facit. Plin. l. 18. c. 15. Ervum gravedinosum.

GRAVEDO, inis, f. *gravezza di testa*, *flussione*, *raffreddamento di capo*, *catarro*, κόρυζα, καρηβαρία, morbus capitis, quo humor distillat de capite, clauduntur nares, vox obtunditur, tussis sicca movetur: salsa est saliva, sonant aures, venæ moventur in capite, turbida urina est. Ita Cels. l. 4. c. 2. sect. 4. describit. Cic. Attic. l. 10. ep. 16. extr. Non modo morbum removisti, sed etiam gravedinem. Catull. carm. 44. ad Fundum, v. 13. Hic me gravedo frigida, & frequens tussis Quassavit. Cels. l. 1. c. 2. Cavere, ne modo frigus, modo calor moveat: quæ res maxime gravedines, destillationesque concitat. Cic. Attic. l. 16. ep. 14. sub fin. Gravedini omni ratione subveni. Plin. l. 23. c. 1. Recentes uvæ gravedinem capiti faciunt. Id. l. 25. c. 13. Gravedinem afferre. Id. l. 30. c. 4. Gravedinem invenio finiri, si quis nares mulinas osculetur. ¶ Item universim quidquid capiti gravitatem affert. Id. l. 20. c. 13. a med. Gravedines capitis. ¶ Item graviditas, *gravidanza*. Nemesian. in Cyneg. v. 132. Fecundos aperit partus matura gravedo.

GRAVEOLENS, entis, *puzzolente*, δυσώδης, male olens. Virg. 6. Æn. v. 201. fauces graveolentis Averni.

GRAVEOLENTIA, æ, f. *puzza*, δυσωδία, odor gravis, malus. Plin. l. 20. c. 9. Narium graveolentiam sanare. Id. l. 22. c. 22. a med. Gra-

Graveolentiam alarum emendare. & mox. Graveolentiam oris corrigere.

GRAVESCO, scis, n. 3. *farsi grave*, βαρύνομαι, gravis fio, oneror. *Virg. 2. Georg. v. 429.* Nec minus interea fetu nemus omne gravescit. *idest* oneratur. ¶ Pro gravidam fieri. *Plin. l. 11. c. 41.* Cameli lac habent, donec iterum gravescant. ¶ Item pen gravius fieri, seu augeri, ingravescere. *Tacit. l. 2. Ann. c. 5.* Gravescere valetudo Augusti. *aggravarsi il male.* *Lucret. l. 4. v. 1062.* Inque dies gliscit furor, atque ærumna gravescit. *Tacit. Ann. 14. c. 51.* Gravescentibus in dies publicis malis.

GRAVIDATUS, a, um, *ingravidato*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 33.* Terra gravidata seminibus omnia pariat & fundat ex se fr.

GRAVIDITAS, atis, f. *gravidanza*, κύησις, pragnatio, conceptio. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 46.* Ab eoque Luna illuminata graviditates & partus afferat, maturitatesque gignendi.

GRAVIDO, as, avi, atum, a. c. *ingravidare*, ἔγκυον ποιῶ, gravidam facio, impleo. Translate *Cæcil.* apud *Non. c. 2. n. 380.* Per mysteria hic inhoneste gravidavit probro. *h. e.* onoravit. Proprie *Aurel. Vict. in Epit. c. 14.* Elaborasse, ne ex eo ad humani generis perniciem gravidaretur.

GRAVIDUS, a, um, *gravido, pieno*, ἐγκύμων, ἔγκυος, plenus, onustus, gravis. *Plaut. Truc. 1. 2. 3.* Nam qui manus attulerit steriles intro ad nos, gravidas foras exportet. *Virg. 1. Georg. v. 111.* Gravidæ aristæ. *& lib. 3. v. 317.* Gravidum uber. *& lib. 2. v. 5.* Ager gravidus autumno. *Id. Æn. 7. v. 507.* Stipes gravidus nodis. *Horat. l. 1. od. 22. v. 3.* Pharetra gravida sagittis. *Ovid. 4. Fast. v. 633.* Gravidæ semine terræ. *Id. 1. Trist. el. 2. v. 107.* Gravidæ nubes. ¶ Cum genitivo *Sil. l. 2. v. 220.* Mellis apes gravidæ. *Ovid. Metam. 10. v. 531.* gravidamque Amathunta metalli. *Al. leg.* metallis. ¶ Speciatim *gravidæ* dicuntur animantes, quæ concepti fetus ventre onus portant. V. *Prægnans*. *Cic. pro Cluent. c. 11.* Cum esset gravida uxor, & jam appropinquare partus videretur. *Terent. Adelph. 3. 5. 29.* Aliquam gravidam facere. *Id. Hecyr. 3. 3. 32.* Gravidam esse ex aliquo. *Ovid. 3. Metam. v. 260.* De semine Jovis gravidam esse. *Id. 2. Amor. el. 14. v. 17.* Gravida alvus. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 43.* Muræna gravida. *Virg. 2. Georg. v. 155.* Gravidum pecus. *Plaut. Amph. 2. 2. 86.* Mulier puero gravida. ¶ *Gravida* absolute est mulier gravida. *Plin. l. 23. c. 6.* Expetitur gravidarum malaciæ. *& l. 28. c. 6.* Adsidere gravidis. ¶ Translate *Virg. Æn. 4. v. 229.* gravida imperiis Italia. *& lib. 10. v. 87.* Urbs bellis gravida. *Valer. Flacc. l. 5. v. 22.* Qualem præcipiti gravidum jam forte parentem Natorum flet parva manus. *h. e.* gravatum morte imminenti. *Id. l. 2. v. 56.* gravidum lunæ cornu. *h. e.* imbres ventosque portendens, ac ferens. *Id. l. 8. v. 98.* Quam gravida nunc mole jaces! quam segnis inertem Flatus habet! *h. e.* vasta, & somni plena. Loquitur de dracone aurei velleris custode, quem incantamentis Medea sopierat.

GRAVIS, e, *grave, pesante*, βαρύς, ponderosus, & qui suapte natura deorsum fertur: cui opponitur *levis*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 34.* Æstate grave esse aureum amiculum, hieme frigidum. *Virg. 1. Georg. v. 162.* inflexi grave robur aratri. *Id. Ecl. 1. v. 36.* gravis æra domum mihi dextra redibat. *piena, carica.* ¶ *Æs grave* dictum est a pondere librali, quo primum sub Ser. Tullo asses cusi sunt, circa A. U. CC. *Plin. l. 33. c. 3.* Populus R. ne argento quidem signato ante Pyrrhum regem devictum usus est. (*h. e. circa A. U.* CCCCLXXVII.) Librales appendebantur asses. Quare æris gravis pœna dicta. *Festus:* Grave æs dictum a pondere. *Liv. l. 4. c. penult. ad fin.* Et quia nondum argentum signatum erat, æs grave plaustris quidam (*ex Patribus*) ad ærarium convehentes, speciosam etiam collationem (*tributi*) faciebant. ¶ Postquam assis pondus ad sextantarium imminutum est, quod fieri cœpit bello Punico primo, teste *Plin. loc. cit.* (*Fest.* in *Sextantarii* dicit bello Punico secundo: sed major habenda videtur *Plinio* fides) *æs grave* significare cœpit non asses illos librales, qui in usu esse jam desierant; (illi enim proprie *graves* dicebantur, quia libræ pondo erant) sed vel summam pecuniæ, quæ illos non numero, sed pondere æquaret; vel æs ipsum rude, & in massis, ad assium libralium pondus appensum. Verum gratis, cum *Livius* narrat *l. 22. c. 33.* indici speculatoris Carthaginiensis (qui bello Punico altero per biennium Romæ fefellerat) data fuisse præmii loco æris gravis viginti millia; vel intelligendum est, tot asses illi datos, qui viginti millia pondo æquarent; vel viginti millia librarum æris non signati. Pro secunda hac interpretatione facit, quod tradit *Servius ad Æn. 6. v. 862.* Virgilium recitantem versus de Marcello Augusti filio, *donatum fuisse ære gravi*, *idest in massis*. *nam sic & Livius æs grave dicit*, *idest massas*. Nihilominus prior interpretatio magis placet: præsertim quia, quod ad *Servium* attinet, *Donat. in vita Virg.* scribit, Virgilium accepisse dena sestertia pro singulis versibus. non ergo æs in massis. Et quod de *Livio* additur, probari non posse videtur. Pecunia certe signata, & non in massis, intelligitur in illo ejusdem *Liv. l. 10. c. 46.* Æris gravis transvecta vicies centies millies, *&c.* id æs redactum ex captivis dicebatur. ¶ Qui *æs rude* intelligunt æream laminam libræ pondo impolitam ac rudem, signatam tamen, qualis fuit, cum primum as cusus est; idque ajunt *æs grave* appellari, nobiscum faciunt. ¶ *Gravis* interdum gravidum, plenumve signat, *gravido, pieno*. *Virg. 1. Æn. v. 277.* regina sacerdos Marte gravis. *Ovid. 9. Metam. v. 684.* gravis maturo pondere venter. *Plin. l. 9. c. 6.* Balænæ graves utero. *Liv. l. 28. c. 15.* Graves imbre nubes. ¶ Item oneratum, onustum, *carico*. *Liv. l. 29. c. 35.* Naves hostium spoliis graves. *Plin. l. 7. ep. 27. a med.* Gravia vincula. *carico di catene*. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 116.* Colus lana gravis. *Prudent. Cathemer. 3. v. 78.* Arbor gravis. *carica di frutti*. ¶ Item languentem, onere oppressum, tardum, *aggravato, languente, tardo, aggravata*. *Virg. 3. Georg. v. 95.* Gravis morbo. *Liv. l. 21. c. 48.* vulnere. *& lib. 2. c. 19.* Ætate & viribus gravior. *Valer. Flacc. l. 6. v. 65.* gravior de vulnere. *reso inabile per una ferita*. *Curt. l. 7. c. 5.* Graves deinde, avide hausto humore, non sustinere arma, non ingredi poterant. *Horat. Epod. 2. v. 57.* Grave corpus. *malato*. *Cic. post redit. in Sen. c. 6.* Graves oculi. *Liv. l. 29. c. 34.* Vino & somno graves. *Ovid. Metam. 7. v. 557.* auræque graves captantur hiatu. *h. e.* æger anhelitus. ¶ Item vehementem, seu vim habentem deprimendi, affligendique, veluti pondere superjecto. *Horat. l. 4. od. 9. v. 23.* Graves ictus excipere. *& lib. 1. od. 15. v. 16.* Graves hastas vitare. *Liv. l. 2. c. 17.* Gravi vulnere ex equo dejectus. *Ovid. de nuce, v. 173.* Gravem securim tollere. *Valer. Flacc. l. 4. v. 309.* vitalia donec Vincula, qua primo cervix committitur artu, Solvit dextra gravis. *che dà colpi pesanti*. *Horat. l. 2. od. 10. v. 10.* Graviore casu decidere. *& l. 1. od. 16. v. 17.* Exitio gravi aliquem sternere. *Lucret. l. 4. v. 953.* Sopor gravissimus. ¶ Item acrem, noxium. *Nepos in Annib. c. 23.* Gravis morbus. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 158.* Grave virus. ¶ Sic dicitur sæpe de aere, cæloque, & universim de iis, quæ valetudini infesta sunt. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. ult.* Anni tempus gravissimum, & calores maximi. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 2.* Gravis autumnus exercitum valetudine tentaverat. *Horat. l. 2. od. 5. v. 6.* Fluviis gravem æstum solari. *Cels. l. 1. c. 3.* Neque ex salubri loco in gravem, neque ex gravi in salubrem transitus satis tutus est. *d'aria grossa e cattiva*. *Tacit. 5. Hist. c. 7.* Solum cælumque juxta grave. *Virg. Ecl. 10. extr.* solet esse gravis cantantibus umbra. ¶ Cum de sonis est sermo, significat imum & crassiorem. *Cic. 3. de Orat. c. 59.* Vocem ab acutissimo sono usque ad gravissimum sonum recipere. Adde *Horat. in ar. Poet. v. 349.* ¶ Cum de odoribus, molestum & fœtentem. *Horat. epod. 12. v. 5.* an gravis hirsutis cubet hircus in alis. ¶ Aliquando *gravis odor* est vehemens quidem ac multus, sed non malus. *Plin. l. 21. c. 6.* Calthæ odor gravis est. *Id. l. 25. c. 9. extr.* Herba odore suaviter gravi. *& lib. 21. c. 10. extr.* Abrotonum odore jucunde gravi floret. ¶ Refertur & ad sapores. *Varr.* apud *Non. c. 3. n. 4. & cap. 4. n. 218.* Absinthium gravem bibere. ¶ Translate est molestus, difficilis, arduus. *Cic. 13. Fam. ep. 76.* Tantes estis nunquam me gravem vobis esse voluisse. *& ep. 73.* Velim, si tibi grave non erit, me certiorem facias. *& lib. 2. ep. 6.* Grave est homini pudenti petere aliquid magnum, *&c.* *& Attic. l. 1. ep. 5.* Non mihi grave duxissem scribere ad te. *Id. pro Balbo, c. 9.* Etenim in populum R. grave est, non posse uti sociis virtute præditis. *Plaut. Stich. 4. 2. 50.* Annona gravis. *carestia de' viveri*. ¶ Item infestus, acer, asper, præpotens. *Cic. 3. Off. c. 22.* Gravem adversarium imperii perfuga unus sustulisset. *Liv. l. 20. c. 18.* Gravior hostis. *Ascon. in enar. pro Mil. in fi.* Graves sententiæ. *voti contrarj*, quibus opponuntur *absolutoriæ*. ¶ Item vehemens, magnus, *grande*. *Horat. Epod. 11. v. 2.* amore percussus gravi. *Ovid. 2. de ar. am. v. 604.* gravis culpa. *Sallust.* apud *Non. c. 4. n. 218.* Grave pretium. *Varr. ibid.* Graves pavonum greges. *Titin. ibid.* gravique opsonio convivas excipere. ¶ Item gravis annis, grandævus, *vecchio*. *Virg. Æn. 5. v. 387.* gravis Entellum dictis castigat Acestes. Ita *Non. loc. cit.* sed & aliter exponi potest. *Terent. Heaut. 4. 2. 32.* Natu gravior. *Quintil. l. 12. c. 10.* Gravior ætas. ¶ Item severus, rigidus, *rigorosa*. *Liv. l. 29. c. 21.* Grave edictum. *Cic. de clar. Orat. c. 17.* Quis Catone gravior in laudando? acerbior in vituperando! ¶ Item serius, & auctoritatem habens, *serioso, autorevole*. *Cic. de clar. Orat. c. 81.* Gravis sine arrogantia, segnis sine verecundia. *Id. 2. Fam. ep. 2.* Gravis testis. *di credito*, cujus dicta pondus habent auctoritatis & fidei. *Id. 2. de Orat. c. 37.* Homo auctoritate gravis. *Plaut. Trin. 2. 2. 107.* Gravius erit tuum unum verbum ad eam rem, quam centum mea. *Cic. in Pison. c. 6.* Gravis auctor in medicina. *Plin. alter in Paneg. c. 41.* Fronte gravi, & tristi supercilio. ¶ Item solidus, firmus, magni momenti. *Cic. pro Rosc. Com. c. 2.* Quod apud omnes leve & infirmum est, id apud judicem grave & sanctum esse ducetur. *Terent. Adelph. 3. 5. 21.* Maxum: nondum audisti, Demea, quod est gravissimum. *quel ch' è più importante*. *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* Gravis causa. *Horat. de ar. Poet. v. 14.* Gravia incepta. ¶ Item acerbus, asper, mordax. *Cic. Verr. 5. c. 58.* Graviore verbo appellare aliquem. ¶ Item tristis, *Virg. 8. Æn. v. 582.* gravior ne nuntius aures Vulneret. ¶ *Gravis supellex* apud *Plin. l. 8. ep. 17.* est pretiosa ac dives. ¶ *Gravis accentus* dicitur a Grammaticis, qui acuto contrarius est, & syllabam deprimit: cujus nota est lineola infixa supra vocalem, a sinistra in dextram, hoc modo. Ea ipsa quoque syllaba, talem habens accentum, *gravis* appellatur. *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *Diomed. l. 2. pag. 425. Putsch.* ¶ *Grave* pro *graviter* *Stat. Theb. 4. v. 213.* Et grave Tisiphone risit. *& lib. 12. v. 448.* grave comminus æstuat ac Sordidus. (Adde *l. 6. v. 220.*) *Val. Flacc. l. 5. v. 170.* grave Titan vociferans.

GRAVISCANUS, a, um, ad Graviscas pertinens, quod oppidum fuit Etruriæ in Tarquiniensi agro, prope Centum cellas, colonia Romanorum, ut est apud *Liv. l. 40. c. 29.* Hinc Graviscanorum respublica, apud *Cels. Dig. lib. 31. leg. 30.*

GRAVITAS, atis, f. *gravezza, peso*, ponderitas, pondus, βαρύτης. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 45.* Terræ partibus omnibus in medium vergentibus, nihil interrumpit, quo labefactari possit tanta contentio gravitatis & ponderum. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 16.* Gravitas armorum. *& lib. 1. B. Civ. c. 58.* Gravitas & tarditas navium. *Ovid. 2. Metam. v. 821.* ignava nequeunt gravitate moveri. ¶ Item gravedo. *Ovid. 15. Metam. v. 21.* pressus gravitate soporis. *Plin. l. 27. c. 12. ad fin.* Gravitates capitis. *& lib. 28. c. 11. a med.* Gravitas

vitas audiendi. *durezza di orecchie*. Sic *l. 10. c. 11.* Gravitas aurium. *& lib. c. 3. c. 4.* auditus. ¶ Item densitas, & crassitudo, cum de aere sermo est. *Cic. Attic. l. 11. ep. 11.* Corpore vix sustineo gravitatem hujus cæli. ¶ Item graveolentia, cum de odoribus. *Plin. l. 20. c. 9.* Gravitatem animæ facit brassica. Sic *l. 18. c. 12.* Gravitas oris. *Id. l. 30. c. 6.* halitus. *Id. l. 22. c. 18.* odoris. ¶ Aliquando significat solam odorum vehementiam. *Id. l. 21. c. 7.* Quorundam odorum suavitati gravitas inest. *h. e.* acer odor. ¶ Est etiam graviditas, *gravidanza*. *Ovid. 9. Metam. v. 287.* Tendebat gravitas uterum mihi. ¶ Item tarditas, infirmitas, languor. *Cic. 4. de Fin. c. 12.* Gravitate membrorum levare aliquem. *Ovid. 11. Metam. v. 618. de Somno*. tardaque deus gravitate jacentes Vix oculos tollens. ¶ Item vis, vehementia. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 31.* Gravitas morbi. ¶ Translate est firmitas, constantia, & quædam severitas in vultu, verbis, moribus, ex qua fides & auctoritas oritur, *gravità*: cui *levitas* opponitur. *Cic. de Amic. c. 25.* Quanta illa, dii immortales, fuit gravitas! quanta in oratione majestas! *Id. Attic. l. 9. ep. ult. extr.* Gravitatem in congressu nostro tenui, quam debui. *Id. Fam. 5. ep. 16. ad fin.* Non est gravitatis ac sapientiæ tuæ, ferre immoderatius casum incommodorum tuorum. *& mox.* Tuenda tibi est gravitas, & constantiæ serviendum. *Id. Attic. l. 10. ep. 1. a med.* Tu cum Sexto servasti gravitatem eandem, quam mihi præcipis. *& lib. 9. ep. 9. circa med.* Præclare admones, ne nimis indulgenter, & ut cum gravitate potius loquar. *& Q. Fr. l. 3. ep. ult.* Cum summa gravitate quidpiam facere. *& ep. 8.* Adhibere virtutem & gravitatem in dolore. *Plin. l. 35. c. 10. extr.* Paucis diei horis pingebat: id quoque cum gravitate, quod semper togatus, quamquam in machinis. *Cic. de clar. Orat. c. 95.* Hæc genera dicendi in senibus gravitatem non habent. *Nepos in Attic. c. 25.* Ejus comitas non sine severitate erat, neque gravitas sine facilitate. *Vellej. l. 2. c. 116.* Gravitatem humanitate temperare. *Cic. de Senect. c. 4.* Erat in illo viro comitate condita gravitas. ¶ *fermezza, costanza, perseveranza*, fides, constantia, perseverantia, firmitas in promissis. *Propert. l. 2. el. 26. v. 14.* Tu modo ne dubita de gravitate mea. Ossa tibi juro per matris, &c. ¶ Refertur & ad orationem. *Cic. 2. de Orat. c. 17.* Sententiarum gravitate, verborum ponderibus est utendum. ¶ Est etiam soliditas, firmitas. *Cic. Tuscul. 5. c. 12.* Hujus sententiæ gravitas a Platonis auctoritate repetatur. ¶ Item fortitudo, vires, potentia: ex quibus firmitas nascitur. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 3.* Hos cum Suevi, multis sæpe bellis experti, propter amplitudinem gravitatemque civitatis, finibus expellere non potuissent. ¶ Item magnitudo, & acerbitas. *Sallust. in orat. Licin. Trib. pleb.* Gravitas injuriæ. ¶ Item caritas. *Tacit. Ann. 6. c. 13.* Gravitate annonæ juxta seditionem ventum est. *carestia de' viveri*. ¶ Item vis, molestia. *Liv. l. 31. c. 6.* Gravitas belli.

GRAVITER, *gravemente*, *βαρέως*, cum pondere. *Terent. Adelph. 5. 3. 2.* Pellere graviter fores. *con gran forza*. & *Heaut. 3. 3. 10 ft.* Graviter crepuerunt fores. *con grande strepito*. *Virg. 5. Æn. v. 447.* & *Ovid. 1. ex Pont. ep. 7. v. 49.* Graviter cadere. *con grave percossa*. *Virg. 12. Æn. v. 295.* Graviter ferire. *& Æn. 10. v. 347.* hasta sub mentum graviter pressa. *con forza*. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 31.* Naves gravissime afflictæ. *che anno patito assai*. ¶ Translate est vehementer, valde, acriter. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 30.* Gravissime terreri periculo mortis. *& cap. 52. extr.* Gravissime dolere. *& lib. 4. c. 16.* Graviter premi ab hostibus. *Plaut. Cist. 1. 1. 87.* Graviter amare. *Cic. Attic. l. 7. ep. 2.* Graviter se habere. *star assai male*. *Liv. l. 2. c. 17. extr.* Iræ graviter ultæ. *Cæcil. apud Non. c. 4. n. 218.* Placere hoc cœpit graviter, postquam est mortua. *assai*. *Virg. 7. Æn. v. 753.* Graviter spirantes hydri. *h. e.* afflatu gravi & noxio. *Id. 4. Georg. v. 31.* graviter spirantis copia thymbræ. *con molto buon odore*. *Cic. 1. Offic. c. 10.* Graviter ægrotare. *Id. 1. Catil. c. 7.* suspectum esse alicui. *Id. Phil. 12. c. 12.* Cives gravissime dissentientes. *Terent. Hec. 4. 4. 1.* Graviter iratum alicui esse. *& vers. 95.* Gravius accusare. *Curt. l. 4. c. 15.* Gravius instare territis. *sempre più incalzando*. *Plin. l. 17. c. 1.* Graviter increpare quempiam. *Terent. Heaut. 3. 3. 9.* Graviter advertere. *osservare attentamente e per minuto*. ¶ Pro ægre, moleste, iniquo animo. *Id. ibid. 1. 1. 61.* Adolescentulus, sæpe eadem & graviter audiendo, victus est. *con noja*. *Cic. de Haruspic. resp. c. 22.* Quippiam graviter ferre. *Id. 2. de Orat. c. 52.* Casus humanarum miseriarum graviter accipere. *con sentimento e compassione*. *Tacit. Ann. 13. c. 36.* Graviter accipere quidpiam. *con isdegno e dolore*. ¶ Severe, rigide, aspere, *con asprezza, e rigore*. *Cic. pro Cæl. c. 14.* Utrum me secum severe, & graviter, & prisce agere malit, an remisse, ac leniter, & urbane. *Terent. Adelph. 1. 2. 60.* Graviter dicere in aliquem. *con asprezza, con istrapazzo*. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 5.* De amplissimis viris gravissime acerbissimeque decernere. *& lib. 3. B. Gall. c. 16.* Gravius in aliquem vindicare. ¶ Serio, & ut gravem hominem decet, constanter, firme, *con gravità*. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 32.* Gravissime judicare de aliquo. *posatamente, e con onorevolezza*. *Cic. 4. de Fin. c. 2. extr.* Graviter & copiose aliquid tractare. *con sodezza, ed eloquenza*. *Tacit. Hist l. 2. c. 50.* Conquirere fabulosa, & fictis oblectare legentium animos, procul gravitate cœpti operis crediderim. ¶ De sonis, *Cic. in Somn. Scip. c. 5.* Natura fert, ut extrema ex altera parte graviter, ex altera acute sonent.

GRAVITŪDO, inis, f. idem quod gravedo, morbus capitis. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Vitia, quæ difficulter curantur, gravitudo, arthritis, tussis, pleuritis.

GRAVIUSCULUS, a, um, aliquantum gravis. *Gell. l. 1. c. 11. a med.* Qui fistula brevi sensim graviusculum sonum inspiraret.

GRAVO, as, avi, atum, a. t. *caricare*, *aggravare*, *βαρύνω*, onero, pondere premo, gravem reddo. *Tacit. Ann. 1. c. 20.* Præfectum castrorum sarcinis gravant, aguntque primo in agmine. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 38.* Egraque furtivum membra gravabat onus. *Id. 8. Metam. v. 205.* ne, si demissior ibis, Unda gravet pennas, si celsior, ignis adurat. *& lib. 13. v. 812.* sunt poma gravantia ramos. *Plin. l. 21. c. 19.* Stomacho inutilis, nervis inimicus, caput gravans. *Stat. 10. Theb. v. 257.* ferus Actora magno Ense gravat Capaneus. *h. e.* gestandum dat ensem gravem. *Capitolin. in Pio, c. 12.* Alia die febre commotus est: tertia cum se gravari videret, &c. ¶ Translate *Ovid. 4. Trist. el. 6. v. 27.* Nec tam nota mihi, quam sunt, mala nostra fuerunt: Sed magis hoc, quo sunt cognitiora, gravant. *mi pesano*. & *lib. 5. el. 11. extr.* tu fortunam parce gravare meam. *h. e.* miseriorem reddere. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 264.* Nil moror officium, quod me gravat. ¶ *Gravare syllabam* apud Grammaticos est gravi accentu notare. ¶ Sæpissime in passiva voce usurpatur. *Gravari* enim dicitur, qui quippiam ægre fert, atque invitus, gravate, aut cum fastidio facit. *Cic. pro Cluent. c. 25.* Sed primo gravari cœpit, quod invidiam atque offensionem timere dicebat. *Id. Fam. 7. ep. 14.* Valde jam lautus es, qui graveris litteras ad me dare. *ti aggravi di*, &c. *ti dà pena*, *ti pesa*. & *lib. 1. de Orat. c. 35. extr.* Rogo, ut ne graveris exædificare id opus, quod instituisti. *Tacit. Ann. 5. c. 8.* Crebris prolationibus spem ac metum justa, gravatus Vitellius, ictum venis intulit. *stento e annojato*. ¶ Etiam cum accusativo deponentium more. Itaque *gravari aliquid* est ægre ferre, recusare, detrectare. *Horat. l. 4. od. 11. v. 27.* Pegasus terrenum equitem gravatus Bellerophontem. *h. e.* indignatus, atque adeo excutiens. *Senec. in Thyest. v. 105.* Jam tuum mœstæ pedem terræ gravantur. *di mala voglia ti sostentano*. *Plaut. Mil. 4. 6. 25.* Benignus erga me siet: quod cupiam ne gravetur. *scil.* dare. *Senec. de clem. l. 1. c. 12. extr.* At illum acerbum & sanguinarium necesse est graventur stipatores sui. *si stanchino di sopportarlo*. *Sueton. in Ner. c. 34.* Matrem dicta factaque sua exquirentem, hactenus primo gravabatur, ut, &c. *non potea tollerare*. *Id. in Aug. c. 72.* Ampla & operosa prætoria gravabatur. *gli dispregiava*. & *in Vitell. c. 12.* Hunc ob nimiam contumaciam & ferocitatem gravatus, lanistæ vendidit. *annojatosi di costui*. In his, & similibus videtur aliquod infinitum verbum subaudiendum, *ferre*, *tolerare*, &c. aut præpositio *ob*, *propter*.

GRAXO. V. in Grasso.

GREGALIS, le, *d' uno stesso gregge*, *συναγελαῖος*, qui ejusdem est gregis. *Varr. l. 2. R. R. c. 7.* Equi boni futuri signa sunt, si cum gregalibus in pabulo contendit in currendo. *Plin. l. 10. c. 63. ad fin.* Gregales equæ. *h. e.* quæ adhuc in grege sunt, necdum domitæ. *Apul. l. 6. Metam.* Gregalia pecus. *h. e.* quæ gregatim pascuntur. ¶ Transfertur ad homines, & sæpe in deteriorem partem. *Cic. pro Dom. c. 28.* Gregales Catilinæ. *compagnoni*. & *de Haruspic. resp. c. 25.* Gregales Clodii. *Prudent. περὶ στεφ. 2. de S. Vincent. v. 391.* Gregalis plebs. *la plebaglia*. ¶ In bonam aliquando. *Id. Fam. 7. ep. 33.* Nos nihil sumus, gregalibus illis, quibus, te plaudente, vigebamus, amissis. *compagni, amici di confidenza*. Adde *2. de Orat. c. 62.* ¶ Item ad res vulgares, vilioresque, *dozzinale*, *ordinario*. *Senec. de benef. l. 1. c. 12. extr.* Gregalia quoque poma, etiam post paucos dies itura in fastidium, delectant, si provenere maturius. *Id. epist. 86.* Balnea obscura, & gregali tectorio inducta. *Stat. l. 1. silv. ult. v. 74.* comminutis Permutat vitreis gregale sulphur. *Plin. l. 18. c. 9.* Gregalis siligo. *Tacit. Ann. 1. c. 69.* Filium ducis gregali habitu circumferre. *h. e.* gregarii militis. Sic *Liv. l. 7. c. 34. extr.* Gregali sagulo amictus.

GREGARIUS, a, um, *di gregge*, *ἀγελαῖος*, ad gregem pertinens. *Colum. initio l. 6.* Pecoris gregariorumque pastorum curam obmittere. ¶ *Gregarius miles* est, qui in exercitu nullo est in dignitate constitutus, *h. e.* neque centurionis, neque præfecti, aut tribuni, aut primi pili, &c. sed e vulgo seu grege militum censetur, *soldato semplice*, *soldato ordinario*. *Cic. pro Planc. c. 30.* Id etiam gregarii milites faciunt inviti, ut coronam dent civicam, & se ab aliquo servatos fateantur. *Sallust. in Catil. c. 38.* Ex gregariis militibus alios senatores videbant, alios ita divites, ut, &c. *Curt. l. 7. c. 2. a med.* Septuaginta natus annos juvenis ducis, & sæpe etiam gregarii militis munia explevit. *Tacit. l. 5. Hist. c. 1.* Cæsar Titus plerumque in opere, in agmine, gregario militi mixtus, incorrupto ducis honore. *Id. 3. Hist. c. 51.* Ut gregarius eques, occisum a se fratrem professus, præmium a ducibus petierit. *Justin. l. 22. c. 1.* Gregariam militiam sortitus. ¶ Translate *Sidon. in carm. lib. 9. epist. 15.* Gregarius poeta. *dozzinale*. ¶ In *Veterib. Gloss.* gregarius exponitur *ἀγελάρχης*, h. e. gregis dux: quo sensu *Apul. l. 7. Metam.* quem *armentarium equisonem* dixerat, paulo post *gregarium* vocat.

GREGATIM, *a schiere*, *in truppe*, *ἀγεληδόν*, per greges. *Plin. l. 8. c. 5.* Elephanti gregatim semper ingrediuntur. *Colum. l. 6. c. 5. extr.* Hæc facienda, si gregatim pecora laborant: illa deinceps, si singula. *Quintil. l. 1. c. 6. a med.* (*al. c. 10.*) Graculos, quia gregatim volent, dictos, Ciceroni persuadere voluit. *Plin. l. 9. c. 15.* Thynni intrant Pontum verno tempore gregatim. *Id. l. 11. c. 5.* Apes rempubl. habent, consilia privatim, ac duces gregatim. ¶ Refertur & ad homines. *Cic. 7. Verr. c. 57.* Videris cives R. gregatim conjectos in lautumias. *Sueton. in Galig. c. 30.* Retiarii tunicati, quinque numero, gregatim dimicantes. *Plin. l. 4. c. 12. ad fin.* Domus iis nemora lucique, & deorum cultus viritim, gregatimque. *Justin. l. 13. c. 8.* Perdiccæ arrogantiam exosi, ad Antipatrum gregatim profugiebant. ¶ In illo *Plin. initio l. 26.* Accidit, ut nova contra genera morborum gregatim sentirentur. *gregatim* significat per gregem humilis plebis, & popelli, exclusis proceribus. *nella bassa plebe*.

GREGATUS, a, um, *fatto in truppa*, in gregem collectus, congregatus. *Stat. l. 2. Achill. v. 373.* Idaliæ volucres cæloque domoque gregatæ, &c. *Id. 8. Theb. v. 667.* solue qui cædibus hausi Quinquaginta animas: totidem totidemque gregati Ferte manus. *Al. leg.* gregatim.

GREGOR, aris, passiv. 1. *congregarsi*, congregor. *Paulin. Nolan. ad Nicet. v. 206.* Nunc oves facti, duce te, gregantur Pacis in aulam.

GREMIALIS. V. *Cremiales*.

GREMIUM, ii, n. *grembo*, *seno*, κόλπος, locus inter complexum ventris, & feminum, quem sedantes efficimus: quo loco matres, nutricesque excipiunt infantes. Differt a *sinu*, qui est inter pectus & brachia: & nihilominus alterum pro altero non raro ponitur. *Cic. 2. de Divin. c. 4.* Puer in gremio matris sedens, mammam appetens. *Virg. 1. Æn. v. 689.* gremio accipere. *& vers. 722.* fovere. *& lib. 4. v. 84.* detinere. *& lib. 5. v. 31.* complecti. *& lib. 7. v. 233.* excipere. *Ovid. 10. Metam. v. 406.* tollere. *Virg. 11. Æn. v. 743.* Dereptumque ab equo dextra complectitur hostem, Et gremium ante suum multa vi concitus aufert. *Flor. l. 2. c. 6.* Excusso in mediam curiam togæ gremio, quasi plane sinu bellum ferret, effudit. ¶ Translate elegantes habet usus. *Virg. 3. Æn. v. 509.* fterni gremio telluris. *corcarsi in terra*. *Cic. de Senect. c. 15.* Terra gremio mollito & subacto semen sparsum excipit. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 43.* Mox haustas aliter replere fossas, Et summo gremium parare dorso. *h. e.* sedem silici, qua sternenda via erat. *Plin. l. 3. c. 16.* Padus gremio Vesuli montis profluens. *Cic. pro Cæl. c. 24.* Cum Q. Metellus abstraheretur e sinu gremioque patriæ. *Id. in Pison. c. 5.* Hæc sunt, o carnifex, in gremio sepulta consulatus tui. *& cap. 37.* Ætolia medio fere Græciæ gremio continetur. *Sil. l. 3. v. 678.* In gremio Thebes. *h. e.* medius Thebis. *& lib. 12. v. 203.* a gremio Capuæ egredi. *Id. l. 8. v. 191.* Arenosum gremium fluminis. *alveo, letto. Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 595.* calidi scrutatus stagna profundi Tethyos invasit gremium. *il fondo*. *Cic. pro Cluent. c. 5.* Soror in amantissimi fratris manibus & gremio, mœrore & lacrimis consenescebat. *Virg. 7. Æn. v. 233.* Nec Trojam Ausoniæ gremio excepisse pigebit. *Id. Æn. 9. v. 261.* quæcumque mihi fortuna fidesque est, In vestris pono gremiis. *metto in vostra mano*, *in confido a voi*. ¶ *Nec mulieri*, *nec gremio credi oportet*, proverb. quod & illa incerti, & levis est animi, & plerumque in gremio posita, cum in oblivionem venerunt assurgentium, procidunt. *Festus in Nec.*

GRESSIO, onis, f. idem ac gressus. *Macrob. l. 6. Saturn. c. 5. ex Pacuvio.* Caprigeno pecori grandior gressio est.

GRESSUS, us, m. *l' andare*, *passo*, βάδισμα, incessus, ambulatio. *Cic. 1. Offic. c. 36.* Ne aut tarditatibus utamur in gressu mollioribus. *Virg. 3. Georg. v. 117. de equo.* gressus glomerare superbos. *& lib. 4. v. 360.* inferre gressus. *h. e.* incedere. *& lib. 1. Æn. v. 414.* tendere gressum ad mœnia. *& lib. 11. v. 29.* gressum recipere. *ritornare*. & *lib. 6. v. 389.* comprimere. *& Senec. in Med. v. 870.* efferre arvis. *uscire*. & *in Herc. Oet. v. 579.* ferre in penates. *entrare*. & *Valer. Flacc. l. 6. v. 348.* tenere. *fermare il passo*. & *lib. 3. v. 8.* agere ad litora. *andare*. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 333.* Quaque feres gressus. *dovunque camminerai*. *Valer. Flacc. l. 1. v. 383.* gressus avidos ad litora vertit. *Senec. in Herc. Oet. v. 1238.* gressibus feram vincere. *nel corso*. ¶ *Gressus* particip. V. in *Gradior*.

GREX, gregis, m. *gregge*, *greggia*, ἀγέλη, multitudo animalium una degentium, ut ovium, boum, avium, &c. *Cic. Attic. l. 7. ep. 7.* Pecudes dispulsæ sui generis sequuntur greges. *Id. 4. Verr. c. 7.* Greges nobilissimarum equarum abacti. *Id. Phil. 3. c. 12.* Greges armentorum, reliquique pecoris. *Varr. l. 2. R. R. c. 6.* Asinorum gregem qui facere vult bonum. *Virg. 3. Æn. v. 287.* greges lanigeri. *Id. Ecl. 7. v. 7.* Vir gregis ipse caper. *Juvenal. sat. 2. v. 80.* porcorum grex. *Plin. l. 8. c. 1.* elephantorum. *Ovid. 1. de ar. am. v. 326.* Dux gregis. *h. e.* taurus. *Varr. l. 3. R. R. c. 6.* Pavonum greges. *& cap. 10.* anserum. *& cap. 11.* anatum. *Horat. l. 1. ep. 3. v. 19.* avium. ¶ Aliquando dicitur de minori pecore, ut de majori armentum. *Ovid. 1. Metam. v. 513.* Non ego sum pastor: non hic armenta gregesve. *& lib. 4. v. 634.* Mille greges illi, totidemque armenta per herbas Errabant. Adde *Tibull. l. 2. el. 5. v. 28.* ¶ Dicitur etiam de hominibus. *Cic. pro Sull. c. 28.* Honestissimorum hominum greges. *Id. 1. de Orat. c. 10.* philosophorum. *Id. 1. Attic. ep. 18.* amicorum. *Horat. l. 1. ep. 9. in f.* Scribe tui gregis hunc. *h. e.* recipe inter amicos tuos. *Senec. in Herc. Fur. v. 1149.* Natorum grege animosa conjux. *& in Troad. v. 238.* Grex regum. *Sil. l. 7. v. 58.* Grex ille virorum. *h. e.* Fabiorum manus. ¶ Interdum contemptum adsignificat. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 32.* Ego forsitan propter multitudinem patronorum, in grege annumerer. *fra la turba*. *Horat. l. 1. ep. 4. extr.* Epicuri de grege porcum. *Id. l. 1. od. 37. v. 9.* Contaminatus grex turpium virorum. *Id. Epod. 16. v. 37.* Grex indocilis. *h. e.* vulgus. *Plaut. Cistell. 4. 2. 67.* Grex venalium. *Stat. 11. Theb. v. 284.* Hostia, nate, jaces ceu mutus, & e grege sanguis. ¶ Speciatim dicitur de mimis & histrionibus, *compagnia di commedianti*. *Petron. in Satyr. c. 80.* Grex agit in scena mimum: pater ille vocatur, Filius hic, nomen divitis ille tenet. *Inscript. apud Gruter. pag. 1024. n. 5.* Pyladi pantomimo ornamentis decurionalib. ornato Grex Romanus ob merita ejus. Adde *Terent. Heaut. prol. v. 45.* & *Phorm. prol. v. 32.* & *Plaut. Cas. prol. v. 22.* Hinc in fine aliquot priorum Plauti Comœdiarum, ut *Asinaria*, *Captiv. Cas. Epid.* & *Bacchid.* Grex adscriptus est, tanquam histrionum chorus, qui omnium histrionum nomine prodit, & spectatores paucis alloquitur. In quibusdam MSS. alicubi pro *grex* legitur *recitator*: in fine vero *Cistellariæ caterva* editum est. ¶ *Uno grege*, omnes simul. *Curt. l. 10. c. 2. a med.* Ne servi quidem non grege profugiunt dominos. *tutti in una volta*. ¶ *Grege facto*, agmine facto, manu facta. *Sallust. in Catil. c. 49. a med.* Cethegus familiam atque libertos suos, lectos & exercitatos in audaciam, orabat, uti, grege facto, cum telis ad se irrumperent. *radunatisi*, *ristrettisi insieme*. & *in Jug. c. 60.* Quadraginta, memores nominis Romani, grege facto, locum cepere, quam alii, aditiorem. ¶ Jocalariter *greges virgarum*, hoc est fasces, dixit *Plaut. Pseud. 1. 3. 99.* ¶ In genere feminino *Lucret. l. 2. v. 660.* equorum duellica proles, Buceræque (*al.* buceriæque) greges. *Lucil.* quoque apud *Charis. l. 1. pag. 72. Putsch.* has greges dixit. Adde veter. Inscript. apud *Maffejum in Mus. Veron. pag. 127. n. 4.*

GRICENEA, funis crassus. *Festus*.

GRIPHUS, i, m. *enimma*, γρῖφος, Græcis rete significat: translate dicitur de ænigmate, quæstione implicata, sermone ambiguo, quibus audientis animus quodammodo irretitur & capitur. *Gell. l. 1. c. 2.* Aliosque id genus griphos neminem posse dicens, nisi se, dissolvere. Adde *Apul. in Florid. n. 9.* (*al. l. 2.*) & *Auson.* qui Edyllium suum undecimum *Griphum* inscripsit.

GROMA, & Gruma, æ, f. γνῶμα, γρῶμα, genus machinulæ cujusdam, teste *Festo*, qua regiones agri cujusque cognosci possunt, vel, ut *Nonius* definit c. 1. n. 316. mensura quædam, qua flexæ viæ ad lineam diriguntur, ut est agrimensorum: a Græcis vocibus, quæ allatæ sunt. V. *Degrumor*. ¶ In castris quoque *groma* erat locus medius, ubi gromæ organum a metatore ponebatur, ut quatuor faceret angulos normales, & ita divideret castra in quatuor partes, quarum viæ in gromæ loco conveniebant. Erat prope Prætorium. *Non. loc. cit.* Grumæ sunt loca media, in quæ directæ quatuor congregantur & conveniunt viæ. *Hygin. de limitib. pag. 164. Goes.* In castris groma ponitur in tetrantem, qua velut ad forum conveniatur.

GROMATICA, æ, *vel* Gromatice, es, f. γρωματική, ars dimetiendi: a *groma*. Duplex est, altera circa agros, altera circa castra versatur, ut gromæ usus duplex est, in agris, & in castris. Hinc *Hyginus* tum *Gromaticum* scripsit de limitibus constituendis, tum *Gromaticum* de castrorum metatione.

GROMATICUS, a, um, γρωματικός, quod ad mensuram spectat, ut Disciplina gromatica, quæ agrorum mensuram docet. *Cassiod. l. 3. var. ep. 52. de eligendo agrimensore.* Hoc enim per Geometricas figuras, & Gromaticam disciplinam ita diligenter agnoscitur.

GROMPHÆNA, æ, f. herba est alternis viridibus, roseisque per caulem foliis, quæ in potu sanguinem rejicientibus medetur. *Plin. l. 26. c. 7. a med.*

GROMPHENA, æ, f. *Plin. l. 30. c. 15. sub fin.* Gromphenam avem in Sardinia narrant, grui similem, ignotam jam etiam Sardis, ut existimo.

GROSPHUS, i, m. γρόσφος, cuspis hastæ, telum, sagitta. Legunt quidam apud *Arnob. l. 6. pag. 200.* *grosphis vafa*: sed incerta admodum res est, & infirma conjectura.

GROSSULUS, li, m. parvus grossus. *Colum. l. 5. c. 10.* Si voles ficum, quamvis non naturæ, feram facere, tum grossulos, prioremve fructum decutito.

GROSSUS, i, m. & f. *fico crudo*, ὄλυνθος, ficus immaturus. *Cels. l. 5. c. 12.* Grossi in aqua cocti. *Plin. l. 23. c. 7.* Crudæ grossi verrucas tollunt. *Id. l. 17. c. 27.* Fici serotinæ fiunt, si primæ grossi, cum fabæ magnitudinem excessere, detrahuntur.

GRUIS. V. *Grus*.

GRUMA. V. *Groma*, & *Degrumor*.

GRUMULUS, li, m. *grumetto*, *mucchietto*, parvus grumus. *Plin. l. 19. c. 6. a med.* Allium in plano seri vetant, castellatimque grumulis imponi, distantibus inter se pedes ternos. *Apul. l. 6. Metam.* Accepto frumento, & hordeo, & milio, & cicere, commixtisque acervatim, confusisque in unum grumulum.

GRUMUS, i, m. *grumo*, *mucchio*, θρόμβος, acervus minor terræ, aut lapidum, aut hujusmodi. *Festus*: Grumus, terræ collectio minor tumulo. *Non. c. 1. n. 50.* Grumus dicitur agger, a congerie dictus. Accius: Quemcumque institeram grumum, aut præcisum jugum. *Columm. l. 2. c. 18.* Grumos, quos ad versuram plerumque tractæ faciunt crates, dissipabimus ita, ut necubi ferramentum fœnisecæ possit offendere. *Vitruv. l. 2. c. 1.* Exaggerant supra habitationes maximos grumos a terra. *Id. l. 8. c. 3.* Grumorum tumuli. ¶ Frustra *Charis. l. 1. pag. 19. Putsch.* inter illa recenset, quæ numero carent singulari. *Auct. de B. Hispan. c. 24.* Neque tamen æquo loco sui potestatem faciebat, sed ex grumo excelsum tumulum capiebat. *Plin. l. 33. c. 4. ad fin.* Torretur & cum salis grumo, pondere triplici misto. *Harduin.* legit *salis gemino pondere*, *triplici misto*. ¶ *Charis. loc. cit.* grumos interpretatur ὅρων λίθους, h. e. terminorum lapides, seu acervos lapidum pro termino positos. ¶ Scribitur & *grummus*.

GRUNDILES, *seu* Grundules Lares Romæ constitutos fuisse in honorem porcæ, quæ triginta fetus pepererat, tradunt *Non. c. 2. n. 357.* & *Diomed. l. 1. pag. 379. Putsch.* Hic vero affert in eam rem verba hæc *Cassii Heminæ*: Pastorum vulgus sine contentione consentiendo, præfecerant æqualiter imperio Remum & Romulum, ita ut de regno pares inter se essent. Monstrum fit: sus parit porcos triginta: cujus rei fanum fecerunt Laribus Grundulibus. Confirmat hæc, quod Laribus porco facere consueverant, ut ex *Horat. l. 2. sat. 3. v. 164.* constat. Alii tamen dictos putant a *suggrunda*, quod olim parentes, postea (vetitis in Urbe sepulcris) infantes, qui non ultra quadragesimum diem vixissent, in suggrunda sepelire mos fuerit: hinc *suggrundaria* dicta esse sepulcra infantum, ut *Fulgent. Planc. de prisco serm.* docet. Meminit Larium Grundulium etiam *Arnob. l. 1. pag. 15.*

GRUNNIO, & *olim etiam* Grundio, is, ivi, *vel* ii, itum, n. 4. *grugnire*, γρυλίζω, verbum exprimens vocem suis. *Varr. apud Non. c. 2. n. 356.* Grunnit tepido lacte satur. *Laber. ibid.* Grunnientem aspe-

xi

xi ferofum. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Maximum piscium esse porcum: grunnire eum, cum capiatur. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 22. Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis. *Nonius c.* 6. *n.* 96. allatum *Laberii* locum repetens, *grundientem* habet. *Claud. Quadrigar.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 379. *Putsch.* Grundibat graviter pecus suillum (pro *grunniebat*, ὠγχᾶτο) *Cæcil. ibid.* Cruento ita ore grundibat miser. *Non. loc. cit.* hæc verba *Cæcilii* ita refert, ut non de sue, sed de aliis per catachresim *grundire* usurpaverit. Sic *Claud. Quadrigar. ibid.* agni grundibant, dixit.

GRUNNITUS, us, m. *grugnito*, γρυλλισμός, vociferatio porci. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 40. Nec grunnitum audiunt, cum jugulatur sus.

GRUO, is, n. 3. *far la voce de gru*, γεράζω, κλαγγάζω, est vociferari proprium gruis. *Paul. ex Festo*: Gruere dicuntur grues, ut sues grunnire. unde tractum est congruere hoc est convenire: quia id genus volucrum minime solivagum est. *Auct. carm. de Philom. v.* 23. Grus gruit.

GRUS, & Gruis, is, f. & m. *grue*, *gru*, γέρανος, avis, quæ non se segregat, sive cum volat, sive cum pascitur: a sono vocis. Si generatim designetur, ac sine discrimine, fere est feminini generis: si marem designare opus sit, etiam masculino adjectivo jungi potest. Grues ducem seu regem e suo cœtu eligunt: mira sunt vigilantia, excubias nocte dividunt, capite subter alam condito dormiunt, alternis pedibus insistentes, quorum in altero, qui elevatus est, lapidem tenent, ut eo cadente expergiscantur. Hæc & alia mira de his *Plin. l.* 10. *c.* 23. narrat. Volantes ordine quodam Y, vel Δ litteram faciunt: quod cum Palamedes primus deprehendisse dicatur, eamque litteram invenisse, *Palamedis aves* appellantur. *Martial. l.* 13. *epigr.* 75. Turbabis versus, nec littera tota volabit, Unam perdideris si Palamedis avem. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Grues, cum loca calidiora petentes maria transmittant, trianguli efficere formam, &c. *Cels. l.* 2. *c.* 18. Omnem grandem avem, quales sunt anser, pavo, & grus. *Phædr. l.* 1. *fab.* 8. *v.* 7. Tandem persuasa est jurejurando grue. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sub init.* Cirros natura dedit gruis Balearicæ. *Lucret. l.* 4. *v.* 181. gruum clamor. *Horat. l.* 2. *sat. ult. v.* 87. Mazonomo pueri magno discerpta ferentes Membra gruis, sparsi sale multo non sine farre. *Laber.* apud *Non. c.* 3. *n.* 108. Utrum tu hunc gruem Balearicum, an hominem putas esse? ¶ Inter primas expetebatur in cibis, abrogata ciconia, quam olim magis placuisse, scripserat *Nepos* apud *Plin. loc. cit. Stat. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 8. quos nosse juvat, quid Phasidis ales Distet ab hiberna Rhodopes grue. Adde *Gell. l.* 7. *c.* 16. & *Horat. loc. cit.* ¶ Machina illa militaris, quam corvum demolitorem *Vitruv.* appellat *l.* 10. *c.* 19. etiam gruem appellari a nonnullis, testatur *Id. ibid.*

GRUTHUNGI. V. *Gothuni*.

GRYLLO, *vel* Grillo, as, n. 1. vocem grylli exprimens verbum. *Auct. carm. de Philom. v.* 62. Et gryllus gryllat.

GRYLLUS, i, m. *grillo*, γρύλλος, genus est locustæ, simile cicadæ, longiori tamen corpore: a sono, quem edit. Retro ambulat, terram terebrat, & noctu stridet, ut ait *Plin. l.* 29. *c. ult. ad fin.* & *ibid.* Auribus prodest gryllus cum sua terra effossus & illitus. *Val. Cato in Diris*, *v.* 74. argutus gryllus. ¶ *Grylli* etiam dicuntur picturæ quædam ridiculæ. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *sub fin.* Idem jocoso nomine gryllum ridiculi habitus pinxit: Unde genus hoc picturæ Grylli vocantur.

GRYNEUS, a, um, Γρύνειος, ad Grynium pertinens, quæ urbs est Æolidis, in ora sinus Smyrnæi, ubi nemus fuit sacrum Apollini, inde *Grynæo* cognominato. *Virg.* 4. *Æn. v.* 345. Gryneus Apollo. Ubi *Servius* (qui juxta Clazomenas id nemus collocat) idem sic appellatum esse, quod eo loci *Grynen* Amazonem violaverit. *Id. Ecl.* 6. *v.* 72. His tibi Grynæi nemoris dicatur origo, Ne quis sit lucus, quo se plus jactet Apollo. Ubi *Serv.* longe alia scribit, nempe *Grynum* quendam Eurypili filium urbem *Gryniam* condidisse ex Apollinis responso. Juxta fuisse nemus, in quo Calchanta, & Mopsum celebres vates de peritia divinandi inter se habuisse certamen, victumque Calchanta præ dolore interiisse. Aliam etiam ibidem de ejus morte fabulam commemorat, scilicet voluisse illum de vina gustare, quod ipse in eo nemore, vindemia facta, collegisset; idque contra deorum voluntatem, quam illi quidam augur prædixerat: sed eum manu poculum bibiturus teneret, repente nimio risu correptum, intercluso que spiritu, corruisse. Addit etiam, eodem loci, serpentem ab Apolline occisum, & a *Gryno* filio ipsum nemus parenti suo consecratum. Denique Gallum poetam (de quo in ea Ecloga *Virg.*) hæc omnia ex Græco Euphorionis carmine in Latinum sermonem transtulisse. ¶ *Gryneus*, dissyllabum, Γρυνεύς, apud *Ovid.* nomen est Centauri *Metam.* 12. *v.* 260.

GRYPS, gryphis, & Gryphus, i, m. *grifo*, γρύψ, avis fabulosa, animal quadrupes, & pennatum, omni ex parte leo, alis tantum & facie aquilæ simile, equis vehementer infestum: a γρυπός, incurvus, aduncus naso, propter rostri aduncitatem. Sed aliqui contra γρυπός a gryps derivant. *Plin. l.* 10. *c.* 49. Pegasos equino capite volucres, & gryphas auritos aduncitate rostri fabulosos reor, illos in Scythia, hos in Æthiopia. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 27. Jungentur jam gryphes equis. *proverb.* de re, quæ fieri nunquam potest. *Pompon. Mela*, *l.* 2. *c.* 1. Gryphi sævum & pertinax ferarum genus, aurum terra penitus egestum mire amant, mireque custodiunt, & sunt infesti attingentibus. *Plin. l.* 7. *c.* 2. narrat ex aliorum sententia, esse Arimaspos, homines uno oculo in fronte insignes, qui cum his bellum assidue gerant, eruentibus ex cuniculis aurum, & mira cupiditate custodientibus, Arimaspis vero rapientibus. Sed hæc pariter fabulæ. ¶ In singulari numero *Claudian.* de VI. *Consul. Honor. v.* 30. At si Phœbus adest, & frenis grypha jugalem Riphæo tripodas repetens detorsit ab axe, &c. Hinc colligimus Phœbo gryphes attribui, qui ejus currum trahant: quod & *Sidon.* facit *carm.* 22. *v.* 66. & 67. ubi eorum phaleras, ornatumque poetice describit: & *Servius ad Virgil. Ecl.* 8. *v.* 27. confirmat. *Porphyrius* apud *Serv. ad Ecl.* 5. *Virg. v.* 66. docet, triplicem esse Apollinem: in cælo Solem, Liberum Patrem in terris, Apollinem apud inferos. Hinc tria insignia ejus simulacro apponi: lyram, qua cælestem harmoniam significat; gryphum, qui eum terrenum numen ostendit; sagittas quibus infernalis deus, & noxius judicatur. ¶ Scribitur & sine aspiratione.

GRYPUS, i, m. γρυπός Græce dicitur, qui incurvum, seu aduncum nasum habet. *Justin. l.* 39. *c.* 1. *in f.* Alter, cui propter nasi magnitudinem, cognomen Grypo fuit.

GUASTUM. V. *Glastum*.

GUBERNA, orum, n. gubernacula, apud vet. *Lucil.* apud *Non. cap.* 8. *n.* 59. Proras despoliate, & detondete guberna. *Lucret. lib.* 2. *v.* 553. Disjectam solet magnum mare transtra, guberna.

GUBERNACULUM, i, n. *timone della nave*, πηδάλιον, clavus in puppi navis, quo illa regitur. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 51. Hic ille naufragus ad gubernaculum accessit, & navi, quoad potuit, est opitulatus. *Plin. l.* 11. *c.* 50. Caudæ piscium meatus gubernaculi modo regunt. ¶ Contrahitur poetice per syncopen. *Lucret. l.* 4. *v.* 902. gubernaclum contorquere. *Virg.* 5. *Æn. v.* 176. Ipse gubernaclo rector subit, ipse magister. Adde *vers.* 859. *lib.* 6. *v.* 349. ¶ Sæpissime transfertur ad administrationem reipublicæ, &c. & fere in plurali numero. *Cic. pro Sext. c.* 9. Clavum tanti imperii tenere, & gubernacula reipublicæ tractare. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 18. Sedere ad gubernacula reipublicæ. *Id. ad Brut. ep.* 1. *ex recentiorib.* Reipubl. gubernacula prendere. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 11. Repelli oratorem a gubernaculis civitatum. *Id. Fam. l.* 6 *ep. ult.* Recedere a gubernaculis. *Plin. l.* 10. *ep.* 1. Admovere virtutes alicujus ad gubernacula reipubl. *Plin. alter l.* 11. *c.* 37. *sect.* 88. Temperare gubernacula vitæ. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 6. *n.* 1. Imperii gubernacula abjicere. ¶ In singulari num. *Vellej. l.* 2. *c.* 113. Cum exercitum majorem, quam ut temperari posset, neque habilem gubernaculo cerneret, dimittere statuit. *h. e.* regi difficilem.

GUBERNATIO, onis, f. *governo*, *amministrazione*, κυβέρνησις, navis directio. *Cic.* 4. *Fin. c. penult.* Et, si in ipsa gubernatione neglegentia navis est eversa. ¶ Translata capitur pro quavis administratione. *Cic.* 3. *Catil. c.* 8. Via videtur humani consilii tantarum rerum gubernatio esse potuisse. *Id.* 2. *de Invent. c.* 54. Continentia est, per quam cupiditas consilii gubernatione regitur.

GUBERNATOR, oris, m. *piloto*, κυβερνήτης, rector navis. *Cic. de Senect. c.* 6. Gubernator clavum tenens, sedet in puppi quietus. *Ovid.* 2. *Trist. el.* 11. *v.* 21. Ipse gubernator tollens ad sidera palmas Exposcit votis, immemor artis, opem. ¶ Translate est quicumque rector ac moderator, *governatore*. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 9. Custodes gubernatoresque reipubl. *Senec. in Hippol. v.* 903. Gubernator poli. *h. e.* deus. ¶ De agitatore equorum, auriga, *cocchiere*, Vetus poeta apud *Quintil. lib.* 8. *cap.* 6. gubernator magna contorsit equum vi. ¶ *Tranquillo quilibet gubernator est*, proverb. apud *Senec. ep.* 85. *post med.* h. e. quivis extra periculum fortis, aut prudens esse potest.

GUBERNATRIX, icis, f. *governatrice*, κυβερνήτειρα, quæ gubernat. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 9. *extr.* Ista præclara gubernatrice civitatum eloquentia rempubl. dissipaverunt. *Terent. Eun.* 5. 9. 16. An fortunam collaudem, quæ gubernatrix fuit?

GUBERNATUS, a, um, *governato*. *Cic. ad Brut. ep.* 10. Cæsarem meis consiliis adhuc gubernatum quidam impulerunt, &c.

GUBERNIUM pro gubernatore posuit *Laberius* apud *Gell. l.* 16. *c.* 7. ubi aliquis fortasse *gubernium* pro *gubernatione* legere malit. Utcumque se res habeat, non est, ipso *Gellio* teste, imitandus.

GUBERNO, as, a. 1. *reggere*, *governare*, *dirizzare*, *regolare*, κυβερνάω, proprie est navim regere: a verbo Græco aliato. *Cic.* 1. *Offic. c.* 25. Ut si nautæ certarent, quis eorum potissimum gubernaret. ¶ Translate sumitur pro administrare in genere, regere, moderari. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 7. Teque hortor, ut omnia gubernes ac moderere prudentia tua. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 45. Rempubl. regem, & orbem terrarum gubernare. *Id. pro Mil. c.* 9. Gubernare petitionem. *Id.* 2. *Fam. ep.* 17. Iter meum reipubl. & rerum urbanarum ratio gubernabit. *Id.* 8. *Attic. ep.* 4. Fortunæ motum ratione gubernare. *Id. pro Sull. c.* 28. Tormenta gubernat dolor, moderatur natura cujusque, regit quæstor, &c. *Id.* 2. *de Fin. c.* 13. *extr.* Gubernare vitam. *Id. ad Brut. ep.* 10. consiliis aliquem. *Flor. l.* 1. *c.* 2. imperium religione atque justitia. *Plaut. Mil.* 4. 2. 99. rem docte. *condur bene un negozio*. *Martial. l.* 9. *epigr.* 23. virga gubernat equum. *Senec. in Hippol. v.* 1075. currus. *Petron. in Satyr. c.* 127. Digiti vocem gubernantes. *h. e.* mollis quædam digitorum gesticulatio. ¶ *Gubernare e terra*, proverbialis locutio apud *Liv. l.* 44. *c.* 22. *ad fin.* de iis, qui rebus gerendis, periculisque adeundis abstinent; sed domi, & in tuto remanentes monere tamen volunt & jactare prudentiam.

GUBERNUM. V. *Guberna*.

GULA, æ, f. *gola*, *esofago*, *gorgozzule*, *strozza*, οἰσοφάγος, fistula colli interior, qua cibus & potus devoratur, & in stomachum demittitur. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 66. Ex cartilagine & carne arteria, gula nervo & carne constat. & *sect.* 79. Gula patentiore utuntur graculi, corvi, cornices. *Id. l.* 24. *c.* 15. Pituita in gula cohærescens. ¶ Sæpe sumitur pro toto collo. *Cic. Verr.* 6. *c.* 10. Quem obtorta gula de convivio in vincula abripi jussit. *Sallust. in Catil. c.* 58. Laqueo gulam frangere. ¶ Sæpissime per metonymiam pro voracitate, & nimis delicatioris cibi appetitu. *Sallust. in Jug. c.* 94. Numidæ plerumque lacte, & ferina carne vescebantur, & neque salem,

lem, neque alia gulæ irritamenta quærebant. *Plin. l. 2. ep. 6.* Temperare gulæ. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 111.* Gulæ parere. *Martial. l. 6. epigr. 11.* Non minus ingenua est & tibi, Marce, gula. *gusto delicato.* *Sueton. in Vitell. c. 7.* Profundere alicujus gulam explere. *Id. ibid. c. 13.* Intempestivæ ac fordidæ gulæ homo. *Juvenal. sat. 1. v. 140.* quanta est gula, quæ sibi totos Ponit apros! *Plin. l. 9. c. 17. a med.* Mullum exspirantem versicolori quadam varietate spectari proceres gulæ narrant. ¶ De fistula follis, ob similitudinem. *Plaut. Aulul. 2. 4. 23.* Cum it dormitum, follem obstringit ob gulam, ne quid animæ forte amittat dormiens.

GULLIOCÆ, nucum juglandium summa & viridia putamina. *Paul. ex Festo.* In Glossis est *gulluca*, καρυοτόμα. Al. leg. *gulioca*, alii *gulliola*. V. *Cudiola*.

GULO, onis, *m.* gulosus, lurco, *ghiottone*, *golosa*, γαστρίμαργος. *Apul. in Apolog.* Gulones omnes, qui impenso pretio a piscatoribus mercantur. *Macrob. Saturn. 7. c. 12.* Proverbium, quo utuntur gulones. Adde *Fest.* in voce *Ingluvies*.

GULOSE, adverb. *golosamente*, γαστριμάργως, sapide ad voluptatem gulæ. *Colum. in præfat. l. 1.* Gulosius condiendi cibos, & luxuriosius fercula struendi. *Tertull. de resurr. carn. c. 1.* Gulosissime nutrit.

GULOSUS, a, um, *goloso*, γαστρίμαργος, qui est deditus gulæ vitio. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 18. extr.* Non sunt ad popinam dentibus, & ventre, & ore contenti: oculis quoque gulosi sunt. *Martial. l. 7. epigr. 19.* Nil est miserius, nec gulosius Sanctra. *Juvenal. sat. 11. v. 19.* Et quadringentis nummis condire gulosum Fictile. *h. e.* patinam gulæ causa exquisitis epulis refertare. ¶ Translate *Martial. l. 10. epigr. 59.* Non opus est nobis nimium lectore guloso.

GUMEN, inis, *n.* gummi. *Pallad. in Octobr. tit. 14. circa med.* Pini frugiferi gumen.

GUMIA, æ, *m.* & *f.* gulo, gulosus, lurco. *Lucil. apud Non. 2. n. 377.* Gumiæ illæ vetulæ, improbæ, ineptæ. Apud *Non.* ibi legitur *genua*: sed mendum esse *Scalig.* ait. *Id. Lucil.* apud *Cicer. 2. de Fin. c. 8.* compellans gumias ex ordine nostros. Adde *Fest.* in voce *Ingluvies*, & *Apulei. in Apolog.* Ubique autem *P. Merula ad fragm. Ennii pag. 255.* volebat legi *gluvias* eod. sensu: unde *ingluvies*.

GUMMATÆ arbores dicuntur, quæ gummi producunt. *Pallad. in Octobr. tit. 12.* In cerasis hoc servandum est, & in omnibus gummatis.

GUMMEUS, a, um, adject. gummosus. *Auson. Edyll. 6. v. 74.* Gummea stetiferi jaculatur succina trunci. *h. e.* instar gummi defluentia. Al. leg. *Gemmea*.

GUMMI, *n.* indeclin. & Gummis, is, *f.* *gomma*, κόμμι, gutta viscosa ex arboribus quibusdam per corticem diffluens. *Plin. l. 13. c. 11.* Gummi optimum esse ex Ægyptia spina, convenit. *Colum. l. 12. c. 50.* Nova dolia liquida gummi perluere. *Plin. l. 12. c. 8.* Gummium modo candidum. *Id. l. 13. c. 12. a med.* Gummis glutinum. *Martian. Capell.* in genit. sing. *gummeos* dixit Græca terminatione, *lib. 3. pag. 49.*

GUMMINO, as, *n.* 1. gummi emitto. *Pallad. in Januar. tit. 16. extr.* Prunus inserenda est, antequam gumminet, in se, & persico. *Al. leg.* germinet.

GUMMINOSUS. V. *Gummosus*.

GUMMITIO, onis, *f.* κόμμωσις, illitus quidam ex glutinoso arborum fucco, qui doliis fieri solebat. *Colum. l. 12. c. 50.* Multi, cum semel nova dolia, vel fictas crassa gummi liverunt, una in perpetuum gummitione contenti sunt.

GUMMOSUS, a, um, *gommoso*, multum gummi habens. *Plin. l. 12. c. 9.* Facilius hoc, & crustosius, amariusque: at Indicum humidius, ac gummosum. *Gumminosum* haberet in MSS. *Id. l. 21. c. 8.* Folia pinguia, tactuque gummosa. *Id. lib. 16. cap. 38.* Gummosus humor.

GURDONICUS, a, um, rusticus, imperitus, inurbanus, rudis. *Sulpic. Sever. dial. 1. c. 27.*

GURDUS, a, um, *balordo*, *stolido*, pinguis, & translate stolidus, voce Hispanica. *Quintil. l. 1. c. 9.* Gurdos, quos pro stolidis accipit vulgus, ex Hispania duxisse originem audivi. *Laber.* apud *Gell. l. 16. c. 7.* Hic est ille gurdus, quem ego, &c.

GURGES, itis, *m.* *gorgo*, δίνη, proprie locus est in flumine profundus, in quo aqua vertitur: sed generaliter de omni aquarum congerie dicitur, & de ipso etiam mari: a *vorare*. *Cic. in Pison. c. 33.* Non Rheni fossam gurgitibus illis redundantem. *Id. de Harusp. resp. c. 27.* Immensa Charybdis, quæ tantos exhaurire gurgites posset. *Ovid. Metam. 15. v. 714.* multamque trahens sub gurgite arenam Volturnus. *Virg. 11. Æn. v. 624.* alterno procurrens gurgite Pontus. & *lib. 6. v. 296.* Turbidus hic cœno, vastaque voragine gurges Æstuat. *Id. l. 9. in f.* fessos jam gurgite Phœbus Ibero Tingit equos. *Ovid. 9. Metam. v. 226.* Euboicus gurges. *Stat. 1. Achill. v. 223.* Atlanteus. *Virg. 4. Georg. v. 387.* Carpathius. *Stat. l. 4. silv. 5. v. 4.* Thusci gurgites. *Virg. 6. Æn. v. 310.* & *lib. 7. v. 704.* gurgite ab alto. *dall' alto mare.* In illo *Horatii l. 2. od. 1. v. 33.* Qui gurges, aut quæ flumina lugubris Ignara belli? quod mare, &c.? *gurges* de lacu, aut palude intelligi potest, quomodo *Avien. in Arat. v. 380.* Lernæi gurgitis hydra. ¶ Translate *Cic. Verr. 5. c. 9.* Qui, ut ipse non solum vita, sed etiam corpore atque ore significat, immensa aliqua vorago est, aut gurges vitiorum turpitudinumque omnium. *Id. pro Sext. c. 43.* Ut eorum divitias in profundissimum libidinum suarum gurgitem profundat. *Valer. Max. l. 3. c. 6.* Deformes umbras in imo gurgite turpitudinis suæ jacere patiar. *Prudent. in Hamartig. v. 255.* Sorbeat ut cumulos nummorum faucibus amplis Gurges avaritiæ. ¶ Nonnunquam est convicium hominis prodigi, lurconis, & omnia sua absumentis, *dissipatore*, *prodigo*, *mangione*. *Cic. pro Sext. c. 52.* Quid? tu meo periculo, gurges ac vorago patrimonii, helluabare! *Id. in Pison. c. 17. sub fin.* Ille gurges atque helluo, natus abdomini suo. *Id. pro Dom. cap. 47.* Ille gurges helluatus tecum simul reipubl. sanguinem. *Plin. l. 10. c. 48.* Apicius, nepotum omnium altissimus gurges. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* narrat, Q. Fabium Q. F. M. N. *gurgitis* cognomen habuisse, quod patrimonium suum devoraverit. At idem ab iisdem, a quibus ita cognominatus fuerat, bis consul creatus fuit, & princeps Senatus lectus, teste *Plin. l. 7. c. 41.* sed nimirum, quod in juventute peccaverat, *secutæ virtutis insignibus compensavit*, ut *Macrob.* loquitur. Ob eandem causam *gurges* cognominatus est quidam Publius Gallonius, qui memoratur a vetere Poeta apud *Cicer. l. 2. de Fin. c. 8.* & ab *Horat. lib. 2. sat. 2. v. 47.*

GURGULIO, onis, *m.* *canna della gola*, *gorgo*, γαργαρεών, gula, guttur: & præsertim fistula, qua aer ad pulmones defertur. *Varr. l. 2. R. R. c. 3.* Hircus cervice & collo brevi, gurgulione longiore. *Lactant. de opif. Dei, c. 11.* Spiritus accepit viam patentem, quæ vocatur gurgulio: is constat ex ossibus flexuosis, &c. *Arnob. l. 3. pag. 107.* Gurguliones, ventriculi, pulmones, &c. ¶ Item vermiculus, de quo V. *Curculio*: a cujus similitudine ita vocatur a *Pers. sat. 4. v. 38.* τὸ virorum αἰδοῖον.

GURGUSTIDONII campi, ficte, & joculariter dicuntur a *Plauto Mil. 1. 1. 13.* ut & alia ibi, ridendi causa Pyrgopolinicem gloriarum plenum, & vanissime de se jactantem: quasi in gurgustio, vili ac fœdo loco, virtutes suas exercuerit.

GURGUSTIOLUM, li, *n.* *casuccia*, *tuguriette*, diminut. a gurgustium. *Apul. lib. 1. Metam.* Brevitatem gurgustioli nostri ne spernas. Adde *lib. 4.*

GURGUSTIUM, ii, *n.* vilis ac teter locus, obscura & latens taberna, genus habitationis angustum, a *gurgulione* vermiculo dictum, ut *Fest.* docet. *Cic. in Pison. c. 6.* Meministi ne, cœnum, cum ad te cum C. Pisone venissem, nescio qua e gurgustio te prodire, involuto capite, soleatum? *da una sotterranea taverna.* & *lib. 1. de nat. Deor. c. 9.* Deus videlicet tempore infinito in tenebris, tanquam in gurgustio, habitaverat. *Sueton. de Grammat. c. 11.* Vixit in summa pauperie, & pæne inopia, abditus modico gurgustio.

GUSTATIO, onis, *f.* actus gustandi, & leviter quid cibi attingendi. Dicitur de initio cœnæ lautioris, quo gustabant leviter ejusmodi cibos, qui ad acuendam orexim facerent: ceterum fames ipsa justis deinde ferculis explebatur. Etiam extra cœnæ tempus gustatio quandoque sumi solita, virium modice reficiendarum causa, ut in *Gusto*, *as*, dicetur. *Petron. in Satyr. c. 21.* Jussi discubuimus, & gustatione mirifica initiati, vino etiam Falerno inundamur. Excepti etiam pluribus ferculis, &c. & *cap. 31.* Allata est tum gustatio valde lauta. *antipasti*.

GUSTATORIUM, ii, *n.* *antipasto*, *a colezione*, gustatio, cibus, qui gustationis causa apponitur, sive initium sit justæ cœnæ, sive alio tempore sumatur. *Petron. in Satyr. c. 34.* Subito signum symphonia datur, & gustatoria pariter a choro cantante rapiuntur. ¶ Item mensa, in qua hujusmodi gustatio imponitur. *Plin. lib. 5. ep. 6. a med.* Gustatorium, graviorque cœnatio margini (*fontis*) imponitur. ¶ Hujusmodi mensæ ornari solebant sectilibus laminis testudinum, invento cujusdam Carbilii Pollionis, qui teste *Plin. l. 9. c. 11.* testudinum putamina secare in laminas, lectosque & repositoria his vestire primus instituit. Hinc apud *Martial. l. 14. epigr. 88.* cujus lemma est *Gustatorium*: Femineam nobis cherson si credis inesse, Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

GUSTATUS, us, *m.* *gusto*, idem ac gustus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Gustatus, qui sentire eorum, quibus vescimur, genera debet. ¶ Item ipse actus gustandi. *Id. ibid. c. 63.* Varietas pomorum, eorumque jucundus non gustatus solum, sed odoratus etiam & aspectus.

GUSTATUS, a, um, *gustato*, gustu perceptus, leviter sumptus. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 31.* Sic nova Dulichio lotos gustata palato, Illo quo nocuit, grata sapore fuit. *Plin. l. 8. c. 16. a med.* Gustatus sanguis in remedio est.

GUSTO, as, avi, atum, a. 1. *gustare*, *assaggiare*, γεύομαι, gustu percipio, modice, & primoribus labris sumo, paulum comedo. *Cic. 7. Fam. ep. 26.* Cum biduum ita jejunus fuissem, ut ne aquam quidem gustarem. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 12.* Leporem, & gallinam, & anserem gustare fas non putant. *Sueton. in Tito, c. 2.* gustare de potione. *Plin. l. 21. c. 29.* Herba subsalsa gustanti. & *lib. 27. c. 4.* Alypon acre gustare, ac lentum. ¶ Aliquando sumitur pro jentare, parum cibi sumere extra cœnæ tempus ad reficiendas modice vires, *far colezione*, *a merenda*: quod sæpe post balneum fieri solebat: item ipsa cœnæ initia libare. V. *Gustatio*. *Senec. de consol. ad Marc. c. 22. a med.* Usus balneo, in cubiculum se, quasi gustaturus contulit. *Cic. pro Mur. c. 35. ad fin.* Cretes, quorum nemo gustavit unquam cubans. *Plin. l. 3. ep. 5.* Post solem plerumque frigida lavabatur, deinde gustabat, dormiebatque minimum. *Augustus* apud *Sueton. in ejus vita, c. 76.* Nos in essedo panem & palmulas gustavimus. ¶ Translate, *Cic. 2. Phil. c. 29.* Gustaras civilem sanguinem, vel potius exsorbueras. *Id. 1. de nat. Deor. c. 8.* Primis, ut dicitur, labris gustare physiologiam. *Id. 1. de Fin. c. 18.* Animus secum discordans, gustare partem ullam liquidæ voluptatis non potest. *Id. 1. de Orat. c. 32.* De actione, & memoria quædam brevia præcepta gustare. & *lib. 2. c. 36. extr.* rerum summatim causas & genera. & *Fam. 12. ep. 23.* partem aliquam reipubl. & *pro Arch. c. 7. extr.* Studia litterarum attingere, & sensu gustare. *Lucret. l. 5. v. 180.* amorem vitæ. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 81.* lucellum. *Plaut. Mostell. 5. 1. 15.* Herus meus hic quidem est: gustare, ego ejus sermonem volo. *h. e.* clam aucupari & percipere. *Cic. 3. de Orat. c. 20.* Sitiens istarum artium, gustavi, æqualem fere meum ex Academia

mia rhetorem nactus, Metrodorum illum, &c. *h. e.* aliquandiu audivi.

GUSTULUS, *vel* Gustulum, i, n. vel m. diminut. a gustus. *Apul. l.* 2. *Metam.* Dulcem amarum gustulum carpis. Alii leg. *dulce, & amarum.* ¶ *Id. l.* 9. *a med. gustulum* vocat ovum recens natum, quod matutino jentaculo sorberi hujusmodi ova soleant. *Gustus* autem pro jentaculo etiam usurpari videtur. V. *Gustatio*.

GUSTUM, i, n. idem quod gustatio, cibus delicatior, γεῦμα. *Apic. l.* 4. *c.* 5. Gustum versatila sic facies.

GUSTUS, us, m. *gusto*, γεῦσις, sensus linguæ, quo sapores dignoscimus. *Colum. l.* 1. *c.* 8. & *lib.* 2. *c.* 2. *a med.* Panis potionisque bonitatem gustu explorare. *Tacit. Ann.* 12. *cap.* 66. Minister inferre epulas, & explorare gustu solitus. *fare la credenza*. *Plin. l.* 31. *c.* 10. Nitrum adulteratum gustu deprehendere. *Tacit. Ann.* 13. *cap.* 16. Gustu libata potio. *Sueton. in Ner. c.* 33. Cum ille ad primum gustum concidisset. ¶ Item sapor, *sapore*. *Cels. l.* 6. *c.* 8. Attrahatur spiritu is succus, donec in ore gustus ejus sentiatur. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *a med.* Græculæ vites habent probabilem gustum. *& paulo ante*. Vites pretiosi gustus celeberrimæ. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *post med.* Folium pingue, & salso gustu. *Id. l.* 14. *c.* 2. Gustus vini austerior. *& lib.* 27. *c.* 12. *a med.* Herba gustu adstricto. *& cap.* 13. Radix gustu acri mordet. ¶ Item gustatus, *il gustare*. *Id. l.* 31. *c.* 6. Nec hoc fieri convenit sine crebro salis gustu. ¶ Translate *Cic.* 2. *Phil. c.* 45. Libidinosi, avari, facinorosi veræ laudis gustum non habent. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Urbanitas significat sermonem præ se ferentem in verbis, & sono, & usu proprium quendam gustum Urbis. ¶ Est etiam *gustus* cœnæ initium, gustatio, *gli antipasti*. *Martial. l.* 11. *epigr.* 32. Gustu protinus has edes in ipso: Has prima feret alteraque cœna. Adde *epigr.* 53. ¶ In illo *Petronii in fragm. Tragur. cap.* 77. *extr. Burm.* Profer & unguentum, & ex illa amphora gustum, ex qua jubeo lavari ossa mea: *gustus* est modica vini quantitas, ad explorandam ejus bonitatem. *dammene un sorso, un saggio*. Hinc translate *Senec. ep.* 114. Gustum tibi dare volui. *ho voluto dartene un saggio*. *Plin. l.* 4. *epist.* 27. Vides quam acuta omnia, quam apta, quam expressa! Ad hunc gustum totum librum repromitto. *conforme questo saggio*. *Petron. in Satyr. c.* 22. Tot malis fatigatus, minimum veluti gustum hauseram somni. Adde *Senec. epist.* 51. Sic *Colum. c.* 1. *l.* 11. Tibi expetenti versificationis nostræ gustum negare non sustinui. ¶ *Gusti* pro *gustui*. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 76. *Burm.* Non mehercules mi hæc jactura gusti fuit.

GUTTA, æ, f. *goccia, gocciola*, σταγών, minima pars aquæ, vel alterius materiæ liquidæ, fortasse a χυτός, fusus, fusilis. *Cicer.* 3. *de Orat. cap.* 48. Numerus, quem in cadentibus guttis, quod intervallis distinguitur, notare possumus. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 5. Guttæ imbrium quasi cruentæ. *Virg.* 3. *Æn. v.* 28. atro liquuntur sanguine guttæ. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 76. Guttam haud habeo sanguinis. *scil.* præ metu. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 5. Gutta cavat lapidem: consumitur annulus usu. *Lucret. l.* 6. *v.* 943. In speluncis saxa guttis manantibus stillant. *Plaut. Cas.* 2. 3. 30. Dii te infelicitent, si ego in os meum hodie vini guttam indidi. *Ovid. ex Pont. l.* 2. *ep.* 3. *v.* 90. Gutta per attonitas ibat oborta genas. *h. e.* lacrimæ. ¶ In illo *Sidon. carm.* 5. *v.* 43. Assyrius gemmas, Ser vellera, tum Sabæus (*vers.* 47.) Aurum Lydus, Arabs guttam, Panchaia myrrham: *gutta* videtur esse succinum, *ambra*, quod *Martial. l.* 4. *epigr.* 32. Phaetontida guttam, *& lib.* 6. *epigr.* 15. succinam guttam appellat. *Apul.* tamen *l.* 2. *Metam.* myrrham ipsam *Arabicas guttas* dixit: videturque non myrrham quamlibet, sed eam solummodo, quæ sponte profluit (quæ & *stacte* dicitur) significasse: qua ratione fortasse & *Sidon.* intelligendus est, nempe ut *myrrham* dicat, quæ ex vulnere defluit, *guttam*, quæ sponte. V. *Myrrha*. Adde *Eccli.* 24. 21. ¶ A similitudine *guttæ* sunt puncta, seu maculæ varii coloris sparsim alicubi dispositæ, ut in aquis, anguibus quibusdam, &c. *Virg.* 4. *Georg. v.* 99. *de apib.* paribus lita corpora guttis. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 461. *de lacerto*. variis stellatus corpora guttis. *& lib.* 4. *v.* 577. *de angue*. Nigraque cæruleis variari corpora guttis. *Plin. l.* 36. *cap.* 8. Lapis interstinctus aureis guttis. *Id. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Phalangium albis incursantibus respersum guttis. ¶ Translate est minima particula. *Plaut. Pseud.* 1. 4. 4. Cui neque parata gutta certi consilii, neque adeo argenti. *Lucret. l.* 4. *v.* 1053. gutta dulcedinis stillavit in cor. ¶ In architectura *guttæ* dicuntur ornamenta sub triglyphis in Dorico genere, instar guttarum pendentia, *gocciole, campanelle*. *Vitruv. l.* 4. *c.* 3. Epistylii altitudo unius moduli cum tænia & guttis. *& infra*. Dividendæ sunt in corona ima ad perpendiculum triglyphorum, & ad medias metopas viarum directiones, & guttarum distributiones, ita uti guttæ sex in longitudinem, tres in latitudinem pateant. Altero hoc loco *Vitruv.* designat eas guttas, quæ in corona ima scalpuntur ad priorum perpendiculum: illæ sex omnino sunt: hæ decem & octo: illæ metæ pendentis figuram habent, hæ ad circinum deformatæ sunt. ¶ *Guttai* pro *guttæ* dixit suo more *Lucret. l.* 6. *v.* 614.

GUTTANS, tis, σταλάζων, guttatim stillans. *Plin. l.* 20. *c.* 8. Hujus folia ambustis utilia, guttantia astringunt. *Harduin.* tamen ex MSS. legit: *gustantium os astringunt*.

GUTTATIM, adverb. *a goccia a goccia*, κατὰ σταγόνας, per singulas guttas. *Plaut. Merc.* 2. 2. 92. Cor ædepol miserum meum, quod guttatim contabescit, quasi in aquam indideris salem. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 363. Lacrimæ guttatim cadunt. ¶ *Arnob. l.* 2. *pag.* 84. Pluvia guttatim labitur.

GUTTATUS, a, um, *gocciolato, pomellato*, colorem habens maculis quibusdam in modum guttarum distinctum, ex. gr. quod album est nigris intervenientibus punctis, quia puncta illa guttarum instar sunt aspersa, ut equus guttatus, gallinæ guttatæ, &c. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 15. Et picta perdix, Numidicæque guttatæ. *Pallad. in Mart. tit.* 13. *de equis*. Colores hi præcipui, badius, gilvus, scutulatus, albus, guttatus.

GUTTULA, æ, f. *gocciolina*, ψεκάδιον, dimin. a gutta. *Plaut. Epid.* 4. 2. 27. Ah, guttula pectus mihi ardens aspersisti. *Paulin. Nolan. carm.* 21. (*al.* 13.) *v.* 427. favorum guttulæ.

GUTTUR, uris, n. raro m. *gola, canna della gola, strozza*, λάρυγξ, βρόγχος, pars illa, quæ a faucibus ad jugulum est, tum exterior, tum præcipue interior. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 68. Guttur homini tantum, & suibus intumescit, aquarum, quæ potantur, plerumque vitio. *Horat. epod.* 3. *v.* 2. Parentis olim si quis impia manu Senile guttur fregerit. *Plaut. Mil.* 3. 2. 22. Nimis calebat, amburebat gutturem. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 134. Laqueo ligare guttura. *& lib.* 7. *v.* 314. fodere guttura cultro. *Id.* 2. *Amor. el.* 13. *v.* 8. liquidum tenui gutture cantat avis. *Pers. sat.* 1. *v.* 17. liquido plasmate guttur colluere. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 162. Quis tumidum guttur miretur in Alpibus? *gozzo*. & *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *ad fin.* Genus aquæ, quam qui bibunt, efficiuntur tumidis gutturibus. ¶ Translate *Cic. pro Cæl. c.* 19. Vitium ventris & gutturis. *vizio della gola*. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 114. rarum ac memorabile magni Gutturis exemplum. *h. e.* ingentis voracitatis. ¶ Localiter *Plaut.* de avaro homine, *Aulul.* 2. 4. 25. Etiam ne obturat inferiorem gutturem tum, ne quid animæ forte amittat dormiens?

GUTTURNIUM, ii, n. *brocca*, πρόχοος, vas, ex quo aqua in manus datur: ab eo, quod propter angustias guttatim fluat. *Festus*.

GUTTUROSUS, a, um, *gozzuto*, ἐξιβρογχος, cujus guttur tanquam spongia intumescit: quod vitium potius, quam morbus, βρογχοκήλη Græce dicitur: eoque præcipue laborant Alpium accolæ, propter aquarum qualitatem, quibus utuntur. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 12. Si quis natura gutturosus sit, aut oculos præminentes habeat, sanus videtur.

GUTTUS, i, m. πρόχους, ἐπίχυσις, vasis genus, angusti colli: a gutta, quod vinum ex eo funderent guttatim, quod Græci dicunt ἐπιψεχάζειν, Latini irrorare. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 26. Quo vinum dabant, ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt. ¶ Speciatim hoc nomine fuit vas, quo in sacrificiis utebantur. *Plin. l.* 16. *c.* 38. Curius juravit, se ex præda nihil attigisse præter guttum faginum, quo sacrificaret. ¶ Item vas, in quo oleum afferebatur, *Gell. l.* 17. *c.* 8. Guttum Samium, ore tenus imprudens inanem, tanquam inesset oleum, affert. ¶ Utebantur etiam gutto in balneis ad conservanda unguenta. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 263. & *sat.* 11. *v.* 158. Guttum corneum memorat *Martial.* in *lemmate epigr.* 52. *lib.* 14.

G Y

GYĂROS, *&* us, i, *&* Gyara, æ, *&* Gyari, orum, Γύαρος, insula parva, inculta, ac deserta maris Ægæi, una Cycladum, ex qua incolas olim a muribus fugatos fuisse *Plin. l.* 8. *c.* 29. *&* 57. ex *Varrone*, & *Theophrasto* tradit. *Id. l.* 4. *c.* 12. Gyaros cum oppido, circuitu XII. mill. passuum. ¶ Una erat ex illis, in quas Roma deportabantur rei: ut videre est apud *Tacit. Ann.* 3. *c.* 68. *&* 69. & *lib.* 4. *c.* 30. Hinc *Juvenal. sat.* 1. *v.* 73. Aude aliquid brevibus Gyaris, & carcere dignum, Si vis esse aliquid. *Id. Sat.* 10. *v.* 170. Ut Gyaræ clausus scopulis, parvaque Seripho. Adde *Cicer. Attic. lib.* 5. *ep.* 12.

GYAS, & Gyes, æ, Γύης, nomen Gigantis. V. *Gyges*.

GYGÆUS, a, um, ad Gygem pertinens Lydorum regem: & ponitur pro Lydio. Gygæum stagnum, Γυγαία λίμνη, est in Lydia prope Sardes, circa quem regum Lydorum monumenta fuisse dicuntur. *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 18. Lydia Gygæo tincta puella lacu. Adde *Plin. l.* 5. *c.* 29.

GYGES, æ, m. 1. *&* is, m. 3. Γύγης, gigas maximus & centimanus, filius Cœli, & Terræ, frater Briarei. Sunt tamen, qui Briareum, Gygem, & Ægeona eosdem putent. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 7. *v.* 18. Centimanumque Gygem, semibovemque virum. *Id.* 4. *Fast. v.* 593. Quid gravius victore Gyge captiva tulissem? Priore loco al. leg. *Gyam*, altero *Gye*, ut sint a recto *Gyes*, vel *Gyas*, *æ*, Γύης, quod & ipsum gigantis nomen proprium est. Nam ceteroquin *Gyges* primam producit, ut videre est apud *Horat. l.* 2. *od.* 5. *v.* 20. & *lib.* 3. *od.* 7. *v.* 5. quibus locis formosi pueri nomen est: & *Virg.* 9. *Æn. v.* 762. ubi nomen est viri Trojani. Non desunt tamen, qui corripi etiam posse, Græcorum poetarum auctoritate contendunt. Pro altera declinatione est illud *Cicer.* 3. *Offic. c.* 19. *ad fin.* Neque Gygi illi posse veniam dari, &c. Adde *Justin. l.* 1. *c.* 7. ¶ Alius fuit Gyges pastor Candauli Lydorum regis, cui cum rex uxorem suam, de cujus pulcritudine gloriabatur, nudam ostendisset, illa adversus maritum indignata, Gygem ad cædem ejus impulit, seseque cum regno Lydiæ illi tradidit. Ab aliis ad regnum sic ascendisse dicitur. Cum magnis quibusdam imbribus terra hiatum fecisset in ea regione, ubi ille armenta pascebat, in hiatum descendit, conspexit equum æneum concavum, cujus in lateribus fenestræ erant: illis apertis hominis mortui vidit corpus magnitudine inusitata, quod nihil habebat aliud præter aureum in digito anulum: eum detraxit, abiit, ac tum in consilium pastorum se recepit, quod ea re haberi solebat, ut de rebus peculii ad regem per singulos menses referrent, juxtaque alios assedit. Accidit, ut, cum forte palam ejus anuli ad palmam convertisset, a nullo videretur, aliique de illo tanquam absente loquerentur. Admiratus ergo denuo contrectans anulum, palam in lucem convertit, quo facto rursus apparuit. Hoc ille animadvertens diligentius, periculum fecit, utrum hanc anulus vim haberet. Atque ita illi compertum fuit, quod

versa ad se gemma a nemine videretur, versa autem ad alios conspicuus fieret. Itaque curavit, ut legatus ad regem una cum aliis mitteretur, profectusque reginæ stuprum intulit, eaque adjutrice regem dominum interemit, sustulitque quos obstare arbitrabatur. Nec in his quisquam eum facinoribus potuit videre. Sic repente anuli beneficio rex exortus est Lydiæ. *Cic. 3. Offic. c. 9. Justin. loc. cit.*

GYMNAS, adis, f. *esercizio*, γυμνὰς, exercitium. *Stat. l. 4. silv. 2. v. 47.* Sic lubrica ponit Membra Therapnæa resolutus gymnade Pollux. *& lib. 3. silv. 1. v. 43.* hic tibi festa Gymnas, & insontes juvenum sine cæstibus iræ. *Id. Achill. 1. v. 357.* neve exercere protervas Gymnadas, aut lustris nemorum concede vagari. *Id. 4. Theb. v. 106.* Herculea turpatus gymnade vultum Amnis. *h. e.* Achelous cornu truncatus in lucta cum Hercule. de quo V. *Ovid. initio lib. 9. Metam.*

GYMNASIÆ INSULÆ, Baleares: a γυμνάζω, exerceo, quod earum incolæ præcipue se funda exercerent. *Plin. l. 3. c. 5. sub fin.*

GYMNASIARCHA, æ, *&* Gymnasiarchus, i, m. γυμνασίαρχης, præses gymnasii, id est loci, in quo gymnades, seu exercitia corporis, habentur. *Cic. Verr. 6. c. 42.* Demoliendum curavit Democritus gymnasiarchus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 465. n. 2.* C. Rutilio C. F. Cocliti, viro gymnasiarchæ Leg. Imp. Cæs. M. Aur. Antonini. *Valer. Maxim. l. 9. c. 12. n. 7. extern.* Gymnasiarcha claudere eum locum volenta.

GYMNASIUM, ii, n. *luogo da esercitarsi nella lotta, o altro, scuola*, γυμνάσιον, locus, ubi se lucta, disco, hasta, pila, saltu, tum athletæ, tum ingenui filiifamiliarum exercebant: institutum Græcorum, quorum in urbibus passim loca publica hisce destinata exercitiis exstructa visebantur: a γυμνάζω, exerceo, quod a γυμνός, nudus, quod nudos mos erat, oleoque unctos, & pulvere arenave conspersos exerceri. *Plaut. Epid. 2. 2. 13.* Per omnem urbem quem sum defessus quærere, per medicinas, per tonstrinas, in gymnasio, atque in foro, per myropolia, & lanienas, circumque argentarias. Quod *balneas* hic, ut & *Amph. 4. 1. 3.* ubi fere eandem locorum enumerationem habet, *Plautus* omittit, ideo factum videtur, quia ipsæ quoque *gymnasii* nomine significantur. nam in his pariter exercebant corpora. *Id. Bacch. 3. 3. 22.* Ante solem exorientem nisi in palæstram veneras, gymnasii præfecto haud mediocres pœnas penderes. *& vers. 24.* Ibi cursu, luctando, hasta, disco, pugilatu, pila, saliendo se exercebant magis, quam, &c. *Cels. l. 5. c. 11. & 15.* Sordes ex gymnasio. *h. e.* strigmenta, quæ ab athletis detergentur e corpore post luctam. ¶ Jlocaliter *Id. Aulul. 3. 1. 5.* Totus doleo: ita me iste habuit senex gymnasium. *h. e.* verberando me exercuit. Apud *eund. Asin. 2. 2. 31.* *gymnasium flagri* convicium est servi crebro vapulantis, quasi qui tergo suo sæpe flagra exerceat. ¶ Dicitur etiam de schola, seu ludo litterario, non tam metaphorice, quam quod Philosophi olim ea ad disputandum loca elegissent, in quæ juventus exercendi gratia convenire solebat. *Cic. 2. de Orat. c. 5.* Omnia ista, inquit Crassus, ego alio modo interpretor, qui primum palæstram, & sedes, & porticus, etiam ipsos Græcos exercitationis & delectationis causa, non disputationis invenisse arbitror. Nam & sæculis multis ante gymnasia inventa sunt, quam in his Philosophi garrire cœperunt: & hoc ipso tempore cum omnia gymnasia Philosophi teneant, tamen eorum auditores discum audire, quam philosophum malunt: qui simul ut increpuit, in media oratione de maximis rebus, & gravissimis disputantem philosophum omnes unctionis causa relinquunt. *Id. 1. de Divin. c. 5.* Cum ambulandi causa in Lyceum venissemus. id enim superiori gymnasio nomen est. *Id. 1. de Orat. c. 13.* Clamabunt, credo, omnia gymnasia, atque omnes philosophorum scholæ, sua hæc esse omnia propria. Adde *in proœm. Paradoxor. a med.* ¶ Ampliora gymnasia locum etiam habuere sepulturis clarorum virorum destinata, ut videre est apud *Nepot. in fine vitæ Timoleontis*, & *Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 12. sub fin.* unde etiam colligitur, Athenis gymnasia extra urbem fuisse. ¶ Differt interdum *gymnasium* a *palæstra*, ut apud *Plaut. Amph. 4. 1. 3.* Omnes plateas perreptavi, gymnasia, & myropolia: apud emporium, atque in macello, in palæstra, atque in foro, &c. & *Catull. carm. 62. de Aty, v. 60.* Abero foro, palæstra, stadio, & gymnasiis? & *Cic. Attic. l. 1. ep. 10.* Signa, quæ tibi palæstræ, gymnasiique videbuntur esse. Videtur autem his locis *gymnasium* latiore significatione, *palæstra* strictiore usurpari: scilicet illud scholam quoque philosophorum complecti; hæc tantummodo locum luctæ, athletisque destinatum.

GYMNASTICUS, a, um, *ginnastico*, ad exercitationem pertinens, γυμναστικός: a γυμνάζω, exerceo, ut *gymnasticum exercitium*, *gymnastica ars*, qua pueri corpore exercentur. *Plaut. Rud. 2. 1. 7.* Pro exercitu gymnastico, & palæstrico hoc habemus, echinos, ostreas captamus, &c. *Id. Mostell. 1. 2. 72.* Arte gymnastica, disco, hasta, pila.

GYMNICUS, a, um, *ginnico*, γυμνικός, idem quod gymnasticus: ut *gymnica certamina*, *gymnici ludi*, γυμνικοὶ ἀγῶνες, cursus, luctæ, gladiatura, &c. quæ populo oblectando publice fiebant. *Cicer. 2. Tuscul. c. 26.* Videmus ne, apud quos eorum ludorum, qui gymnici nominantur, magnus honos sit, nullum ab iis, qui in id certamen descendant, devitari dolorem? *Sueton. in Ner. c. 53.* Spectare certamina gymnica. *Plin. l. 7. c. 56. a med.* Ludos gymnicos in Arcadia Lycaon invenit.

GYMNOSOPHISTÆ, arum, m. Γυμνοσοφισταί, Indorum philosophi, sapientiam profitentes, & nudi in silvis agentes: a γυμνός, nudus, & σοφιστής, sapiens. *Prudent. Hamartig. v. 404.* Ostentatque suos vicatim Gymnosophistas. Adde *Apul. in Florid. n. 6. al. l. 1. a med.*

GYNÆCEUM, i, n. *appartamento delle donne*, γυναικεῖον, subaudi οἴκημα, apud Græcos est pars ædium interior secretiorque, ubi secretæ a viris mulieres degunt, conclave, in quod præter sanguine conjunctos, servosque domesticos, aditus patet nemini. *Terent. Phorm. 5. 6. 26.* Ubi in gynæceum ire occipio, puer ad me accurrit: ait, esse vetitum intro ad heram accedere. *Plaut. Mostell. 3. 2. 71.* Dare vult uxorem filio: ad eam rem facere vult gynæceum novum. ¶ Est præterea hoc nomine locus publicus, in quem conveniunt mercede conductæ mulieres, lanificii & textrini causa: & præsertim textrinum ad vestes principis conficiendas constitutum, ut ex *lib. 9. Cod. tit. 27. leg. 5.* & *lib. 11. tit. 7. leg. 5.* colligitur. *Veget. de re milit. l. 1. c. 7.* Linteones, omnesque, qui aliquid tractasse videbuntur ad gynæcea pertinens, longe arbitror pellendos a castris. ¶ Item locus, in quo libidinis causa puellæ selectæ detinentur: qualem Turcarum Imperatorem habere constat, *serraglio*. *Lactant. de mort. persecut. c. 21.* Matresfamilias ingenuæ ac nobiles in gynæceum rapiebantur. ¶ Scribitur & *gynæcium*.

GYNÆCIARIUS, ii, m. qui gynæcei, ubi mulieres lanam faciunt, & intexunt, curam habet. *Imp. Constantin. lib. 11. Cod. tit. 7. leg. 3.* ingenuæ mulieres, quæ se gynæciariis sociaverint.

GYNÆCOCRATUMĔNI, Γυναικοκρατούμενοι (a γυνὴ, femina, & κρατέω, dominor, impero) populi Sauromatæ, coacti servire Amazonibus, quæ eos bello vicerant. *Plin. l. 6. c. 7.*

GYNÆCONITIS, idis, f. γυναικωνῖτις, idem ac gynæceum. *Nepos in præfat.* In interiore parte ædium, quæ gynæconitis dicitur, quo nemo accedit, nisi propinqua cognatione conjunctus. *Vitruv. l. 6. c. 10.* Hæc pars ædificii gynæconitis appellatur. V. ibi reliqua.

GYNDES, is, m. *&* Gindes, fl. Mesopotamiæ, al. Armeniæ, post Euphratem maximus, qui ex Mantienis montibus in Armenia profluit, & in Tigrim per Opin urb. influit. Illum Cyrus multis fossis totum in alveos derivavit, quod exercitum contra Babylonios retardaret. Alii dicunt, quod equitem quendam illi in primis charum absumpsisset. *Senec. 3. de Ira, c. 21.* & *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 141.*

GYPSATUS, a, um, *ingessato, embiancato*, γυψωτός, gypso illitus, infectus, tectus. *Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 64.* Despice gypsati crimen inane pedis. *idest* servilis. Nam pedes venalium trans mare advectorum, gypso, seu creta notare mos erat. *Cic. 7. Fam. ep. 6. de Medea.* Quibus illa manibus gypsatissimis persuasit, ne sibi illæ vitio verterent, quod abesset a patria. *τὸ gypsatissimis* videtur *Cic.* ab illo eod. poeta (*Ennio* fortasse) sumpsisse, a quo & illa, quæ *ibid.* subdit *nam multi rem*, &c. Neque enim veri est simile, ipsum ea ratione fuisse locuturum: quod & *Manut.* advertit. Deinde dicitur Medea manus habuisse gypsatas, quia mos erat barbararum mulierum gypso manus linere, ad candorem conciliandum. *Valer. Flacc. l. 2. v. 150. de Threissa.* Picta manus, ustoque placet sed barbara mento. *picta manus* nonnullis est stigmatibus compuncta: sed stigmata in fronte præcipue locum habent. Postremo horum *Ciceronis* verborum sensus est, Medeam Corinthiis matronis sermone in speciem quidem honesto, doloso tamen & fraudis pleno persuasisse, &c.

GYPSEUS, a, um, γύψινος, qui ex gypso est, *di gesso*. *Spartian. in Sever. c. 22.* Tres Victoriæ gypseæ cum palmis. *h. e.* tria Victoriæ simulacra ex gypso.

GYPSO, as, avi, atum, a. 1. *ingessare*, γυψόω, gypso inficio, tego, claudo. *Colum. l. 12. c. 39.* Gypsare opercula. *& cap. 42.* Vas cum impleveris, statim gypsabis.

GYPSOPLASTES, æ, m. γυψοπλάστης, qui gypsum inducit. *Cassiod. l. 7. form. 5.*

GYPSUM, i, n. *gesso*, γύψος. *Plin. l. 36. c. 24.* Cognata calci res gypsum est. Plura ejus genera. nam e lapide coquitur, ut in Syria: & e terra foditur, ut in Cypro: e summa tellure & Tymphaicum est, &c. *& mox.* Gypso madido statim utendum est, quoniam celerrime coit ac siccatur: tamen rursus tundi, & in farinam resolvi patitur. Usus gypsi in albariis, sigillis ædificiorum, & coronis gratissimus. Exemplum illustre, C. Proculejum in maximo stomachi dolore, gypso poto, conscivisse sibi mortem. *Id. l. 14. c. 19.* Africa gypso mitigat vini asperitatem. *Id. l. 15. c. 17.* Mala generosissima crustare gypso vel cera. *Id. l. 20. c. 9. a med.* Gypso oblitus cadus. *Id. l. 35. c. 12.* Exemplar e gypso factum. *Colum. l. 12. c. 20. extr.* Gypsi quod flos appellatur, uncias singulas, item ad tertias decocti defruti sextarios binos singulis amphoris miscere oportebit: ea res si non in totum perennat, certe usque in alteram vindemiam plerumque vini saporem servat. ¶ Translate *Juvenal. sat. 2. v. 4.* Indocti primum: quamquam plena omnia gypso Chrysippi invenias. *h. e.* imaginibus Chrysippi, aliorumque philosophorum e gypso expressis.

GYRATUS, a, um, adject. *circondato*, in gyrum positus, vel factus. *Plin. l. 5. c. 10.* Chlamys orbe gyrato laciniosa.

GYRINUS, i, m. informis ranarum partus, γυρῖνος. *Plin. l. 9. c. 51.* Ranæ pariunt minimas carnes nigras, quas gyrinos vocant.

GYRUS, i, m. *giro, girata*, γῦρος, circumversio in orbem, ambitus, circuitus, circulus: Græca vox a γυρός, curvus, inflexus, usu Latina facta. *Virg. 5. Æn. v. 84.* adytis cum lubricus anguis ab imis Septem ingens gyros, septena volumina traxit. *Ovid. 2. Amor. el. 6. v. 33.* ducensque per aera gyros Miluus. *Plin. l. 10. c. 23.* Grues gyros quosdam indecoro cursu peragunt. *& lib. 11. c. 20.* Apes gyros volatu edunt. *Senec. in Agam. v. 451.* piscis exsultat freto, agitatque gyros. *Plin. l. 16. c. 13. in f.* Si fronde ea gyroque claudatur ignis, & serpens, in ignes potius, quam in fraxinum fugere serpentem. *circolo.* *Sueton. in Cæs. c. 39.* Spatio Circi producto, & in gyrum euripo addito. *all' intorno.* ¶ Aliquando dicitur de cursu diei, *giro de' giorni*. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 25.* seu bruma nivalem Interiore diem gyro trahit. *Senec. ep. 12.* Mensis arctiore (*quam annus*) præcingitur circulo: angustissimum habet dies gyrum. *Senec. alter in Hippol. v. 311. de cursu Lunæ.* nocturnas agitare bigas Discit, & gyro breviore flecti. ¶ Item de cursu equorum, cum

freno

freno parere discunt, quia non in liberum ducuntur campum, sed in spatium aliquod angustius, ubi sæpius sit flectendum: & ipse quoque locus *gyrus* dicitur. *Ovid. 3. de ar. am. v. 384.* in gyros ire coactus eque. *Virg. 3. Georg. v. 115.* Frena Pelethronii Lapithæ, gyrosque dedere Impositi dorso. *Lucan. l. 1. v. 425.* frenos in gyrum flectere. *Tacit. de Germ. cap. 6.* Nec equi variare gyros in morem nostrum docentur. *Id. 7. Æn. v. 379. de troche.* Quem pueri magno in gyro vacua atria circum Intenti ludo exercent. ¶ De ipso loco *Propert. l. 3. el. 12. v. 11.* Gyrum pulsat equis, niveum latus ensis revincit. ¶ Hinc translate *Cic. 3. de Orat. c. 19.* Ex ingenti quodam oratorem immensoque campo in exiguum sane gyrum compellitis. *Id. 1. Offic. c. 26.* Homines secundis rebus effrenatos tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportere. *Propert. l. 3. el. 2. v. 21.* Cur tua præscriptos evecta est pagina gyros? *Ovid. de remed. amor. v. 398.* attrahe vela Fortius, & gyro curre, poeta, tuo. *Colum. l. 10. v. 226.* Me mea Calliope cura leviore vagantem Jam revocat, parvoque jubet decurrere gyro. ¶ Illa quoque translata sunt. *Gell. l. 16. c. 8. extr.* Ne tu quoque in illis dialecticæ gyris, atque mæandris consenescas, *h. e.* ambagibus. *& Phædr. l. 4. fab. 25. v. 24.* Tuæ prius sunt partes; aliorum dein: Simili que gyro venient aliorum vices. *h. e.* ordine recurrente.

DE LITTERA H.

H sit ne littera, an aspirationis nota, inter Grammaticos controversum est. Utcunque sit, in versu non consideratur. Sed tamen interdum consonantis officio fungitur. *Cledonius pag. 1883. Putsch.* & alii dicunt, quoties ultimam vocalem dictionis antecedentis adjuvat, ut ex brevi fiat longa, esse consonantem, quoties non adjuvat, notam aspirationis esse. ¶ Finalis in syllaba esse non potest, præterquam in *ah*, & *vah*, interjectionibus, quæ vel per Apocopen dictæ sunt, cum completæ sint *aha*, & *vaha*, vel quia abscondita voce solent proferri interjectiones. ¶ Jungitur autem vocalibus omnibus, & quatuor consonantibus, *c*, *p*, *r*, *t*, & hoc, ut valentius sonet dictio. Ante *Ciceronis* tempora, ut ipse *in Orat. c. 48.* testatur, solis vocalibus addebatur aspiratio, non autem consonantibus, quemadmodum hodie, quorum etiam pronuntiationem ipse aliquandiu se fuisse sequutum fatetur. Quin ego ipse (inquit) cum scirem, ita majores locutos esse, ut nusquam, nisi in vocali, aspiratione uterentur, loquebar sic, ut *pulcros*, *Cetegos*, *triumpos*, *Cartaginem* dicerem: aliquando, idque sero, convicio aurium cum extorta mihi veritas esset, usum loquendi populo concessi, scientiam mihi reservavi. ¶ *Gell. l. 2. c. 3.* auctor est, in plerisque Latinis dictionibus præter etymologiæ rationem addi aspirationem, quod crederent, sonum firmiorem reddi, & vegetiorem: idque exemplo Atticorum, qui citra morem ceterarum Græciæ civitatum multas dictiones aspirant. ¶ Aspiratio autem (ut idem *Gellius ibid.* auctor est) non solebat litteris interesse, quemadmodum nos hodie facere consuevimus, sed more Græcorum supra litteras annotari, quod & ipsum se vidisse affirmat in quodam vetustissimo codice, quem *Virgilii* autographon fuisse putat, in quo *aena* scriptum erat, with *h* written above. ¶ In Vet. Inscriptionib. reperitur interdum H pro spiritu aspero Græcorum adscripta.

H A

HA, interjectio corripientis, admonentisve, ne quid fiat. *Plaut. Capt. 2. 2. 45.* Alienus ego? alienus illi? ha, Hegio! nunquam istuc dixis. *Id. Trin. 4. 3. 53.* Ha nimium, Stasima, sævitter! ¶ *Ha ha he* ridentis est. *Terent. Heaut. 5. 1. 13. Chr.* ha, ha, he! *Me.* quid risisti? ¶ Item irridentis. *Plaut. Pœn. 3. 5. 23.* Ha, ha, he! jam teneo, quid sit.

HABE, pro *ave* legitur in quibusdam antiquis Inscriptionib. ut apud *Gruter. pag. 331. n. 3.* &c. Sic in fine epistolæ Catilinæ ad Catulum, apud *Sallust. in Catil. c. 36. haveto*, ut in MSS. legit *Gruter.*

HABENA, æ, f. *briglia, redini, ἡνία*, lorum freno alligatum, quo equi reguntur. Ducunt ab *habendo*, vel quia habenæ habentur manibus, vel quia his inhibentur equi. *Virg. 1. Georg. in fin.* Fertur equis auriga, nec audit currus habenas. *Id. 5. Æn. v. 818.* omnes manibus effundere habenas. *Ovid. 2. Metam. v. 280.* immittere. *& lib. 5. v. 403.* per colla jubasque excutere. *Id. 1. Fast. v. 25.* regere. *Id. 3. de ar. am. v. 467.* supprimere. *Virg. 5. Æn. v. 63.* laxas dare. *& lib. 11. v. 670.* colligere. *& vers. 765.* detorquere. *& lib. 10. v. 576.* habenis equos flectere. *& lib. 12. v. 327.* habenas moliri manibus. *& vers. 471.* undantes flectere. *& vers. 622.* adductis subsistere habenis. *Valer. Flacc. l. 6. v. 303.* admissis habenis. *& l. 3. v. 498.* citis habenis fundit equos. *& lib. 5. v. 187.* immissis non segnior ibit habenis. *Virg. Æn. l. 11. v. 713.* conversisque fugax aufertur habenis. *& vers. 623.* penitusque datis referuntur habenis. *& vers. 600.* sonipes pressis pugnat habenis. *Lucan. l. 2. v. 500.* levis totas accepit habenas In campum sonipes. *Id. l. 7. v. 225. & Sil. l. 7. v. 696.* eques effusa largus habena. *& Lucan. l. 7. v. 225.* & largus habenæ Ponticus ibat eques. *h. e.* qui cursu equorum delectatur. ¶ Per synecdochen ponuntur pro equitibus, *cavalleria*. *Val. Flacc. l. 6. v. 95.* pedes æquat habenas. *hoc est* par est peditum equitumque numerus. ¶ Dicitur & de loris hastæ, jaculive. *Lucan. l. 6. v. 221.* Cum jaculum parva Libys amentavit habena. ¶ Et de funiculis fundæ *Id. l. 3. v. 710.* Balearis tortor habenæ. *Valer. Flacc. l. 5. v. 609.* saxiferæ imbre habenæ. ¶ Item de

scuticæ loris, *correggie della sferza*. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 15.* In scalis latuit metuens pendentis habenæ. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 81.* scuticæ tremefactus habenis. *Virg. 7. Æn. v. 380.* turbo actus habena. ¶ Item de aliis rebus. *Valer. Flacc. l. 6. v. 365.* molles galeæ habenæ. *i lacci dell' elmo*. *Ovid. Fast. 3. v. 593.* Vincitur ars venti, nec jam moderator habenis Utitur, at votis. Sic *Valer. Flacc. l. 4. v. 679.* permissis habenis fundere vela. *allungate le sarte*. *Gell. l. 14. c. 1.* Id negotium quasi habena quadam de cælo vinctum gubernari. *Id. l. 13. c. 21.* Plantarum calces tantum infimæ teguntur: cetera prope nuda, & teretibus habenis vincta sunt. *correggie, stringhe*. & *Cels. l. 7. c. 17. ad fin.* Si qua parte membrana veterem plagam habet, tenuis excidenda habena est, quæ tantum oras ejus exulceret. *striscia di carne*. V. *Habenula*. ¶ Translate a prima significatione, elegantes habet usus. *Virg. Æn. 7. v. 600.* rerumque reliquit habenas. *l' amministrazione, il governo*. Sic *Valer. Flacc. l. 5. v. 518.* Caucasus tuis mitescit habenis. *per la tua dolce maniera di governare*. & *Ovid. Metam. 15. v. 481.* accipere habenas populi. *Sil. l. 13. v. 34.* Latiæ diffisus habenæ. *h. e.* imperio Romanorum. *Auct. dial. de Oratorib. c. 31.* Animorum habenas tenere. *Virg. 12. Æn. v. 499.* irarumque omnes effundit habenas. *& lib. 5. v. 662.* furit immissis Vulcanus habenis. *Valer. Flacc. l. 6. v. 391.* omnes fluviorum fundere habenas. *Lucan. l. 9. v. 454. de Austro.* Æoliam rabiem totis exercet habenis. *a briglia sciolta, a tutta furia*. *Virg. initio l. 6. Æn.* classique immittit habenas. *h. e.* velorum funes extendit, & cursum navi permittit aperto mari. *Id. 2. Georg. v. 364.* Palmes laxis per purum immissus habenis. *lasciata crescere liberamente*. Illa quoque venustissima sunt *Cicer. de Amic. c. 13.* Commodissimum esse, quam laxissimas habenas habere amicitiæ, quas vel adducas, cum velis, vel remittas. *& veteris Poetæ apud eund. 3. de Orat. c. 41.* Exsultantem te, & præfidentem tibi repriment validæ legum habenæ.

HABENTIA, æ, f. *gli averi*, ipsum habere, divitiæ, facultates, ὄντα. *Claud. Quadriger. apud Non. c. 2. n. 393.* Animos eorum habentia inflarat. *Plaut. Truncul. prol. in f.* Ætas huic si superet mulieri, ea cum anima ad eam habentiam ἄγει everrerit.

HABENULA, æ, f. *picciola redine, o correggia*, parva habena, seu lorum. *Celso* est exigua caro in longum secta ex ore vulneris, *strisceta di carne*. V. G. *lib. 7. c. 28.* Si caro increvit, necessarium est recta linea patefacere: tum ab ora vel vulsella, vel hamo apprehensam tanquam habenulam excidere. *& cap. 7. sect. 8. ad fin.* Tenuis habenula ab ulteriore ora excidenda. *& cap. 20. extr.* Ab ora ejus vulneris demenda habenula paulo latior est.

HABEO pro aveo, cupio, ex affinitate litterarum *b*, & *v*. *Cic. 1. Tuscul. c. 8. ad fin.* Habeo tamen audire. Ita ex MSS. *Gebhard.* & alii.

HABEO, es, bui, bitum, a. 2. *avere, tenere, possedere*, ἔχω, verbum est latissimi usus, quod dicitur de iis omnibus, quæ quacumque ratione aut in nobis, aut circa, aut apud nos sunt, sive nostra sint, sive non; sive libenter teneamus, sive inviti; sive jure, sive injuria. Nam quod in Stipulationibus *habere*, *tenere*, *possidere*, tanquam tria differentia verba usurpantur, ut est apud *Florentin. Dig. lib. 46. tit. 4. leg. 18.* ad subtilitates JCtorum, forique pertinet. Dicitur præterea de rebus inanimatis, quæ aliis quocumque modo sunt conjuncta. *Cic. Fam. 10. ep. 3.* Habere necessitudinem cum aliquo, amorem erga quempiam, & familiaritatem. *& ibid.* habere quippiam commune cum aliquo. *Id. 2. de Divin. c. 45.* Uno & eodem temporis puncto nati dissimiles & naturas, & vitas, & casus habent. *Id. 2. de Orat. c. 70.* Habere invidiam. *& Q. Fr. l. 3. ep. ult.* Habere odium. *esser odiato*. At *pro Cluent. c. 55.* odium in aliquem. *odiare*. *Nepos in Timol. c. 3.* omnium amorem. *esser amato*. & *in Epamin. c. 5.* suspicionem adulterii. *esser in sospetto*. & *Petron. in fragm. Tragur. c. 66. Burm.* convicium. *h. e.* subire. *Cic. l. 1. de Divin. c. 32.* Animi ea pars, quæ motum, appetitum habet. *Id. de clar. Orat. c. 95.* Hæc genera dicendi in senibus gravitatem non habent. *Id. 4. Catil. c. 4.* Habet ista res iniquitatem, si imperare velis; difficultatem, si rogare. *Id. 2. de Orat. c. 27.* Illa excogitationem non habent difficilem. *h. e.* non sunt excogitatu difficilia. *Id. 2. de Legib. c. 22. sub fin.* Locus iste nihil habet religionis. *Id. pro Ligar. c. 2.* Profectio voluntatem habuit non turpem, remansio etiam necessitatem honestam. *Id. in fragm. apud Lactant. l. 7. c. 8. extr.* Utraque earum sententiarum doctissimos habuit auctores. *Cic. Attic. l. 6. ep. 2. ante med.* Phliasios autem dici sciebam: & ita fac ut habeas: nos quidem sic habemus. *h. e.* scribendum cures in tuo codice: nos quidem ita scriptum habemus in nostro. *& lib. 1. ep. 17. sub fin.* Habere in animo consulatum petere. *aver intenzione di* &c. *Liv. l. 44. c. 25.* Neque eum bello invadere animo habuit. (*Al. leg.* in animo: sed graves Critici præpositionem exterunt, addentes illud *Varron. l. 5. de L. Lat. c. 7.* Illum prolocutum dicimus, cum animo quod habuit, extulit loquendo. & *Lucil. apud Non. c. 4. n. 218.* (quamquam alio sensu) Habeasque animo, mihi admodum causam gravem fore, quæ me ab ullo commodo abducat tuo. & *Sallust. in Jug. c. 11. sub fin.* Ea modo animo habere, quibus Hiempsal per dolum caperetur. & *Pompeius apud Auct. B. Hispan. c. 26. in fin.* Cohortes animo habeo ad vos mittere.) *Cic. 2. Offic. c. 14.* Habere religioni nocentem defendere. *avere scrupolo di*, &c. *Id. 5. Fam. ep. 16.* Habere aliquid semper in ore, atque in animo. *in bocca, e in mente*. & *pro Dom. c. 29. a med.* Habere in aliquem vitæ necisque potestatem. *Id. Phil. 11. c. 10.* auctoritatem. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 82.* fiduciam alicui. *h. e.* in aliquo. *Nepos in Eumen. c. ult.* Talem habuit exitum vitæ. *Id. in Alcib. c. 3.* Habere timorem. *Cic. 7. Fam. ep. 26.* febrem. *Ovid. Metam. 1. v. 57.* aere permisit habendum. *h. e.* possidendum, tenendum. ¶ Te-

cum,

gum, vel tibi habe, abbiti, tienti per te, tagliti, Cic. Verr. 4. c. 19. extr. Clamare cœperunt, sibi ut haberet hereditatem. & cap. 31. sub fin. Habeatis sane vobiscum istum Senatorem. Id. 2. Phil. c. 28. Illam suam suas res sibi habere jussit. h. e. secum asportare, & abire domo: quod fiebat in divortiis, viro ita dicente uxori, quam dimittebat, res tuas tibi habe. ¶ Tecum habe est etiam contineto, silentio serva, tieni in petto. Cic. Fam. 7. ep. 25. Secreto hoc audi: tecum habeto: ne Apellæ quidem liberto tuo dixeris. Id. Attic. l. 4. ep. 25. circa med. Hæc tu tecum habeto. ¶ Junctum participiis passivis, eorum vim assumit. Id. 1. de Orat. c. 43. extr. Habere domitas libidines. Id. ad Brut. ep. 2. Clodii animum perspectum habeo, cognitum, judicatum. & ep. 4. sub fin. exploratum. Id. Verr. 7. c. 25. extr. persuasum. & Verr. 5. c. 14. Ut decumas ad aquam deportatas haberent. Plant. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24. Quantum in acie tironi sit committendum, nimium sæpe expertum habemus. Terent. Eun. 2. 3. 92. & Plaut. Cas. 2. 2. 15. Nostram adolescentiam habent despicatam. Cic. Attic. l. 6. ep. 2. a med. Senatum inclusum in Curia habuerunt. Id. Verr. 7. sub fin. Bellum habere indictum diis. Id. Q. Fr. l. 3. ep. ult. Quod me horteris, ut absolvam, habeo absolutum suave epos ad Cæsarem. Id. 5. Phil. c. penult. extr. De Cæsare satis dictum habeo. Id. Fam. 5. ep. 12. extr. Quæ habes instituta, perpolies. ¶ Item substantivis. Plaut. Men. 4. 3. 19. Habere aliquem despicatui. h. e. despicere. Gell. l. 4. c. 11. Derelictui habere. h. e. derelinquere. Plaut. Pseud. 2. 2. 39. Vobis hanc habeo edictionem. h. e. edico. Id. Merc. 5. 3. 4. Eam expurgationem habebo, ut ne succenseat. h. e. purgabo. ¶ Item adjectivis. Cic. 2. Fam. ep. 16. Hoc animum meum sollicitum habet. h. e. sollicitat. Id. pro Flacc. c. 29. Apollonidenses miseriores habes, quam Mithridates. h. e. miseriores reddis. Id. Attic. l. 9. ep. ult. Habere mare infestum. infestare. Id. Attic. l. 10. ep. 1. extr. Eo minus habeo necesse scribere, quid sim facturus. ¶ Jungitur & infinito. Id. in fin. l. 3. de nat. Deor. Hæc fere dicere habui de natura deorum. ebbi da dire. Id. pro Rosc. Amer. c. 35. Habeo etiam dicere, quem de ponte in Tiberim dejecerit. ho da dire, posso dire. Id. Fam. 1. ep. 5. De causa regia tantum habeo polliceri, me tibi absenti cumulate satisfacturum. questo solo posso promettere. Liv. l. 44. c. 22. Illud affirmare pro certo habeo, audeoque. h. e. possum. Sil. l. 16. v. 209. Quare age, lætus habe nostros intrare penates. h. e. accipe læto animo, quod tibi damus aditum ad penates nostros. Al. leg. ave, aut pro eo scriptum putant. Valer. Flacc. l. 1. v. 671. tollique vicissim pontus habet. h. e. debet: vel fatale habet, ut tollatur. Varr. l. 1. R. R. c. 1. Ut id mihi habeam curare. h. e. ut ejus colendi (de agro enim loquitur) curam habeam. Tertull. de habitu mulier. c. 1. Etiam Filius Dei mori habuit. h. e. debuit. Id. in Apolog. c. 37. Si inimicos jubemur diligere, quem habemus odisse? (Est autem in hisce locutionibus hellenismos. Nam & ἔχω Græci similiter adhibent.) ¶ Item particip. in dus, & videtur poni pro debeo. Colum. l. 5. c. 5. De spatiis ordinum eatenus præcipiendum habemus, ut intelligant agricolæ, &c. Tacit. 14. Ann. c. 44. Si nunc primum statuendum haberemus. h. e. statuendum nobis esset. Plin. l. 1. ep. 8. a med. Præsertim cum enitendum haberemus, ut quod parentibus dabatur, & orbis probaretur. Id. l. 10. ep. 95. Impetrandumque a bonitate tua per nos habet, quod illi fortunæ malignitas denegavit. Auct. dial. de Oratorib. c. 36. ad fin. Cum in invidiam, aut crimen vocati, sua voce respondendum haberent. ¶ Interdum ponitur pro facere. Cic. 2. Attic. ep. 9. Habere dialogum. Id. 2. de Orat. c. 47. verba. Id. Attic. 7. ep. 2. circa med. sermonem de re quapiam. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 1. querelam de aliquo apud quempiam. Terent. Eun. 5. 9. 35. Aliam quærebam: iter hac habui. son passato per di qua. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 24. Pompeius pridie ejus diei profectus, iter ad legiones habebat. facea viaggio verso, &c. Habere iter dicitur etiam, qui statuit iter facere, & jam jam est facturus, esser sulle mosse. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 6. Ille in Sardiniam iter habebat. & mox. Erat autem iturus, ut ajebat a. d. tert. id. Apr. ¶ Item pro cogere, vel celebrare, adunare, tenere. Id. loc. cit. Habere comitia. Id. 1. Fam. ep. 4. Senatum. ¶ Item pro reperire, provare. Id. ibid. Eo die acerbum habuimus Curionem, Bibulum multo justiorem, pæne etiam amicum. ¶ Item afferre. Cic. de Prov. Consul. c. 4. ad fin. Deinde adventus in Syriam primus, equitatus habuit interitum. portò seco. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 22. Latrocinia nullam habent infamiam, quæ extra fines cujusque civitatis fiunt. ¶ Item pro obtinere, occupare, possidere. Virg. 2. Æn. v. 290. Hostis habet muros. Sallust. in Jug. c. 2. Animus incorruptus agit atque habet cuncta, neque ipse habetur. ¶ Item pro servare, detinere, trattenere. Id. in Catil. c. 48. & 55. Lentulus, iteroque ceteri in liberis custodiis haberentur. & cap. 52. Habere in vinculis. Cels. l. 3. c. 18. Habere ægros in tenebris. Colum. l. 12. c. 12. Sub dio in sole habere. ¶ Item pro ferre, tollerare. Sallust. in Catil. c. 51. Neque cuiquam mortalium injuriæ suæ parvæ videntur: multi eas gravius æquo habuere. Liv. l. 7. c. 5. a med. Ita ægre habuit, filium id pro parente ausum. Al. leg. tulit. ¶ Item pro tractare, trattare. Plaut. Capt. 2. 2. 64. Is, uti tu me hic habueris, proinde illum illic curaverit. Cic. 7. Verr. c. 27. extr. Ut is victu, ceterisque rebus quam liberalissime, commodissimeque habeatur. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 63. Equitatu hostium agmen male habere, & carpere. infestare. & Cels. l. 3. c. 20. Lethargicos qui subinde excitant, fine usu male habent. travagliano, incomodano. & cap. 21. Quos aqua inter cutem male habet. ¶ Item pro agere, trattare, discorrere. Cic. Verr. 2. c. 12. Ex eo loco, ex quo me populus R. suum habere de republ. voluit. Al. leg. agere. ¶ Item agere, passare. Sallust. in Catil. c. 4. Mihi reliquam ætatem a republ. procul habendam decrevi. Plaut. Epid. c. 2. 55. Ut hunc hodie diem luculente habeamus. ¶ Item pro existimare, judicare. Cic. 1. de nat. Deor. c. 15. Eos esse habitos deos, a quibus magna utilitas esset inventa. Id. Q. Fr. l. 2. ep. 1. c. 10. extr. Ut te parentem Asiæ & dici, & haberi velis. Id. 3. de nat. Deor. c. 22. Quem Ægyptii nefas habent nominare. Curt. l. 6. c. 2. Habere aliquem pro hoste. Liv. l. 23. c. 22. Id obliviscendum, pro non dicto habendum. ¶ Item pro scire, sibi persuadere. Cic. Fam. 16. ep. 4. ad fin. Sic habeto, neminem esse, qui me amet, quin idem te amet. sappi, tieni per certo, persuaditi. Id. Fam. 3. ep. ult. Illud velim sic habeas, quod intelliges, &c. & lib. 2. ep. 8. Tantum habeto, civem egregium esse Pompejum. & ep. 10. Atqui sic habeto, &c. ¶ Et habere dicitur, qui quippiam audiit, intellexitque. Id. Attic. l. 5. ep. ult. a med. Habes nostra consilia: nunc cognosce de Bruto. hai inteso. & 2. de Orat. c. 88. Habetis sermonem bene longum hominis utinam non impudentis. Id. Fam. 15. ep. 17. Nos hic Sullam patrem mortuum habebamus. abbiamo inteso, che, &c. ¶ Praeterea usurpatur pro adhibere, uti, adoperare, usare. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 51. Æra nitent usu: vestis bona quærit haberi. Lucret. l. 1. v. 313. Anulus in digito subter tenuatur habendo. ¶ Item pro præbere, dare. Cic. Fam. 16. ep. 9. ad fin. Curio mandavi, ut medico honos haberetur. h. e. merces, præmium. Adde Cnet. l. 9. c. 2. Sed habere honorem pro honorare est apud Tacit. in fi. 15. Ann. ¶ Item pro habitare, abitare. Enn. apud Cicer. 7. Fam. ep. 6. Quæ Corinthum arcem altam habebant, matronæ opulentæ. Plaut. Bacch. 1. 2. 7. Quis istic habet? Idem Men. prol. v. 69. Ille geminus, qui Syracusis habet. Varr. l. 4. de L. L. c. 8. a med. Apud ædem dei Fidii in delubro, ubi æditumus habere solet. ¶ Bene, & belle, & male habere V. in iis adverbiis. ¶ Bene habet. V. Bene. ¶ Habere aliquem dicimur, cum reperimus, aut deprehendimus. Curt. l. 6. c. 7. Habeo te incolumem ex impiorum manibus ereptum. Terent. Eun. 4. 4. 7. Habes ne hominem? Pha. quid ni habeam? ¶ Habet, & hoc habet est gladiatorum, cum alter alterum percussit, uti docet Lips. l. 2. Saturn. c. 21. & Donat. ad Terent. Andr. 1. c. 56. Est enim vox propria in gladiatores vulneratos aut irretitos, vel insultantis adversarii, vel vulgi acclamantis. Prius enim interdum alii vident, quam ipsi sentiant, se percussos. Virg. 12. Æn. v. 295. Desuper altus equo graviter ferit, atque ita fatur: Hoc habet, &c. Adde Prudent. in Psychom. v. 53. ¶ Translate Terent. loc. cit. Certe captus est: habet. h. e. ictus est vulnere amoris. Plaut. Most. 3. 2. 26. Tempus nunc est senem hunc alloqui mihi. Hoc habet. repperi qui senem ducerem. Adde Rud. 4. 4. 09 ubi ironice adhiberer. ¶ Habere rationem, fidem, rem, gratiam, &c. V. Ratio, Fides, Res. ¶ Habere se est esse. Cic. 2. de Orat. c. 67. Sic profecto res se habet, nullum ut sit, &c. così è per certo. & Verr. 4. c. 50. Quæ cum res ita se haberet. stando così la cosa. & lib. c. de Orat. c. 25. Præclare se res habeat, si, &c. andrebbe bene, sarebbe una bella cosa. & lib. 2. Offic. c. 6. a med. Male se res habet, cum quod virtute effici debet, id tentatur pecunia. va male, è un disordine. & Attic. l. 7. ep. 2. Graviter se habere. esser gravemente ammalato. ¶ Sic habet, così è, così sta. Horat. l. 1. sat. ult. v. 52. magnum narras, vix credibile: atqui sic habet. ¶ Satis habere dicitur, cui satis est. Cic. 5. Fam. ep. 2. circa med. Satis habeas, nihil me tecum conqueri. ti basti, contentarti. & lib. 12. ep. 1. Satis habet respub. a vobis. è contenta di voi. & pro Rosc. Amer. c. penult. Si non satis habet avaritiam explere, nisi etiam, &c. se non gli basta. Contrarium est parum habere. Sallust. in Jug. c. 34. Hæc talia facinore impune suscepisse, parum habuere. non si contentarono; stimarono poca. ¶ Habere absolute interdum significat facultates habere. divitem esse. Cnæus ad Cicer. Fam. 7. ep. 29. Nos, quod simus, quod habeamus, quod homines existimemur, id omne abs te habere. Plaut. Rud. 5. 2. 34. Miserum istuc verbum est, habuisse, & nihil habere. Cic. in fragm. apud Priscian. l. 8. pag. 791. Putsch. Qui habet, ultro appetitur; qui est pauper, aspernatur. Phædr. in prol. l. 3. v. 21. Curam habendi penitus corde eradere. Virg. 8. Æn. v. 327. Et belli rabies, & amor successit habendi. l'avarizia. Adde Horat. l. 1. ep. 7. v. 85. & Juvenal. sat. 14. v. 208. ¶ Interdum habere refertur ad significandam propriam aliquam cujusque naturam, aut studium. Cic. 2. Phil. c. 32. Habebat hoc omnino Cæsar: quem plane perditum ære alieno egentemque, si eundem nequam hominem audacemque cognoverat, hunc in familiaritatem penitus recipiebat. avea questo di proprio. ¶ Habessit pro habeat. vel habuerit, antiquum est. Cic. 2. de Legib. c. 8. Separatim nemo habessit deos, neve novos. ¶ In illo Plaut. Asin. 4. 1. 62. Tot noctes reddat spurcas, quot puras habuerit: Quidam volunt scribi habuerit, ut secunda a principio syllaba producatur: quo modo plautus, flaudes, pro plaute, fraudes dictum ab aliis est.

HABESSIT. V. in fine vocis præced.

HABILIS, le, che si può facilmente portare, o maneggiare, acconcio, destro, qui haberi, seu teneri, tractari, gerive facile potest. Virg. 9. Æn. v. 304. de ense. mira quem fecerat arte Lycaon Gnosius, atque habilem vagina aptarat eburna. Id. 1. Æn. v. 322. humeris de more habilem suspenderat arcum. & lib. 12. v. 432. habilis lateri clypeus. Tacit. de Germ. c. 6. Frameas ita habiles, ut eodem telo vel comminus, vel eminus pugnent. Cic. 1. de Orat. c. 54. Calcei habiles, & apti ad pedem. Valer. Flacc. l. 3. v. 607. habilemque ad tela pharetram. Ovid. 2. Metam. v. 531. habili Saturnia curru Ingreditur liquidum pavonibus aera pictis. Pompon. Mela l. 1. c. 5. Parma ingens, & ob magnitudinem nulli nunc habilia. Tacit. Ann. 2. c. 6. Naves velis habiles, citæ remis. h. e. quæ facile velis irent. Tibull. l. 1. el. 10. v. 7. habilis tauros adjungit aratro. h. e.

h. e. levi. *Virg.* 4. *Georg.* v. 418. Atque habilis membris venit vigor. h. e. qui corpus agile reddit, & vegetum. *Id.* 11. *Æn.* v. 555. huic natam habilem mediæ circumligat hastæ. h. e. levem, & quæ facile simul cum ipsa hasta transmitti posset. *Cels.* l. 2. c. 1. Corpus habilissimum, quadratum est, neque gracile, neque obesum. h. e. cujus valetudo facile regi, & servari potest. ¶ Translate *Senec.* 3. *de Ira*, c. 7. Negotia expedita & habilia sequuntur actorem: ingentia & supra mensuram agentis nec dant se facile, &c. *Velles.* l. 2. c. 113. Cum exercitum majorem, quam ut temperari posset, neque habilem gubernaculo cerneret, dimittere statuit. *Valer. Flacc.* l. 7. v. 231. non habiles Colchi. *intrattabili*. ¶ Item aptus, idoneus, *atto*, *abile*. *Virg.* 3. *Georg.* v. 62. bos nec feturæ habilis, nec fortis aratris. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 9. v. 3. Ætas bello habilis. *Vellej.* l. 2. c. 110. Ducenta millia peditum, armis habilia. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 25. Sunt quidam aut ita lingua hæsitantes, aut ita voce absoni, ut etiamsi ingenio valeant, tamen in oratorum numerum venire non possint: sunt autem quidam ita naturæ muneribus in iisdem rebus habiles, ita ornati, ut, &c. *Id.* 1. *de Legib.* c. 9. Figura corporis habilis & apta humano ingenio. *Liv.* l. 21. c. 4. Nunquam ingenium idem ad res diversissimas, parendum & imperandum habilius fuit. *Quintil.* l. 6. c. 3. *post init.* Ut acutior quis, atque habilior sit ad inveniendum. *Colum.* l. 2. c. 2. *a med.* Terra frumentis habilis. *Senec.* l. 1. *quæst. nat.* c. 7. Materia lævis est, & ad hoc habilis. ¶ Cum infinito *Stat.* 4. *Theb.* v. 225. Plaudentique habiles Caryæ resonare Dianæ.

HABILITAS, atis, f. *abilità*, *attitudine*, *destrezza*, ἐπιτηδειότης, convenientia, aptitudo. *Cic.* 1. *de Legib.* c. 9. Omitto opportunitates habilitatesque reliqui corporis, moderationem vocis, orationis vim.

HABILITER, *facilmente*, faciliter. *In Epit. Livii lib.* 57. Scutum parvum habiliter ferens. *Pomp. Mela* l. 3. c. 7. Ut elephantis, sicut nos equis, facile atque habiliter utantur. *Paul. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 21. Si ut habiliter gemmæ geri possint, auro inclusæ sunt.

HABITABILIS, le, *abitabile*, οἰκήσιμος, qui habitari potest. *Cic.* 1. *Tuscul.* c. 20. Duas & habitabiles regiones, & rursum omni cultu propter vim frigoris, aut caloris vacantes. *Ovid.* 1. *Metam.* v. 49. non est habitabilis æstu. *Id.* 4. *Fast.* v. 611. nec nobis cælum est habitabile, dixit. *Id. Trist.* l. 3. el. 4. v. 51. non habitabile frigus. ¶ Item habitatus. *Sil.* l. 2. v. 541. Tarpejæ rupes, Superisque habitabile saxum.

HABITACULUM, i, n. *abitazione*, *abitacolo*, οἴκημα, locus in quo quis habitat. *Gell.* l. 5. c. 14. *a med.* Leo in habitaculum illud suum vidit me procul delitescentem. *Pallad.* l. 1. *tit.* 23. Habitacula avium. *Prudent. Cathemer.* 10. v. 48. Animataque sanguine vivo Habitacula pristina gestet. h. e. corpus resumat, quod est habitaculum animi.

HABITANS, antis, *abitatore*, incola. *Ovid.* 14. *Metam.* v. 89. sterilique locatas Colle Pithecusas, habitantum nomine dictas.

HABITATIO, onis, f. *l'abitare*, *abitazione*, *stanza*, οἴκησις, actus habitandi: item locus, ubi quis habitat. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 73. Scelestæ hæ sunt ædes, impia est habitatio. *Cæs.* l. 3. *B. Civ.* c. 21. Mercedes habitationum annuas conductoribus donavit. *Sueton. in Cæs.* c. 38. Annua Romæ habitatio. *Cato R. R. cap.* 128. Delutare habitationem. *Colum.* l. 1. c. 6. Villico juxta januam fiat habitatio. *Cic.* 13. *Fam. ep.* 2. Peto a te, ut ei de habitatione accommodes. *Id. pro Cœl.* c. 7. Sumptus habitationis.

HABITATIUNCULA, æ, f. ædicula. *Hieronym. in Abdiam*, *ante med.* Omnis australis regio Idumæorum in specubus habitatiunculas habet.

HABITATOR, oris, m. *abitatore*, οἰκήτωρ, incola. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 56. Sunt enim e terra homines non ut incolæ atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum atque cælestium. *Id. Q. Fr.* l. 2. *ep.* 3. *sub fin.* Domum tuam in Carinis mundi habitatores Lamiæ conduxerunt. *Pomp. Mela* l. 1. c. 16. Habitator Cariæ.

HABITATRIX, icis, f. *abitatrice*. *Auson. in Mosell.* v. 82. fluminea habitatrix Nais in oris.

HABITATUS, a, um, adject. *abitato*. *Virg.* 3. *Georg.* v. 340. raris habitata mapalia tectis. *Horat.* l. 1. *ep.* 14. v. 2. Agellus habitatus quinque focis. *Tacit.* 5. *Hist.* c. 7. Campi olim magnis urbibus habitati. *Ovid.* 13. *Metam.* v. 430. tellus Bistoniis habitata viris. *Sil.* l. 2. v. 654. *de Sagunto*. Urbs habitata diu Fidei. *Id.* l. 15. v. 337. calidoque habitata Gradivi pectora. h. e. viri bellicosi.

HABITIO, onis, f. actus habendi. *Gell.* l. 1. c. 4. Debitio gratiæ non habitio, cum pecunia confertur.

HABITO, as, avi, atum, a. 1. *avere*, *tenere*, ἔχω, frequentativum ab *habeo*. *Varr.* apud *Non.* c. 4. n. 227. Et epicrocum viri quoque habitarunt. *Id. ibid.* Habitare comas. ¶ Frequentissime est incolere, *abitare*, οἰκέω. *Cic.* 6. *Verr.* c. 18. Is Lilybæi multos annos jam habitat. & *Verr.* 5. c. 41. Omnes, qui habitarent in Sicilia. *Id.* 4. *Acad.* c. 36. Diodotus qui mecum vivit tot annos, qui habitat apud me. *Id. Verr.* 3. c. 25. Filia, quæ cum patre habitaret. *Id.* 2. *de nat. Deor.* c. 37. Qui sub terra semper habitavissent, bonis & illustribus domiciliis. *Virg.* 3. *Æn.* v. 110. habitabant vallibus imis. & *lib.* 6. v. 673. lucis habitamus opacis. *Propert.* l. 2. *eleg.* 13. v. 20. habitare casa stramineа. *Virg.* 3. *Æn.* v. 643. aurea hæc habitant ad litora vulgo Infandi Cyclopes. *Cic. pro Cœl.* c. 7. Habitare in ædiculis. *Id. pro Dom.* c. 37. *extr.* Demigrandum potius aliquo est, quam habitandum in ea urbe, in qua, &c. *Plin. sub fin.* l. 18. Aves, quæ habitant in arboribus. ¶ Cum accusativo *Virg. Æn.* 3. v. 106. Centum urbes habitant magnas. *Id. Ecl.* 6. v. 2. silvas. & *Ecl.* 2. v. 29. humiles casas. *Ovid. Heroid. ep.* 1. v. 66. terras. *Valer. Flacc.* l. 2. v. 177. pruinas. ¶ Absolute *Nepos in Themist.* c. 8. Argos habitatum concessit. *Id. in Attic.* c. 13. Neque tamen non in primis bene habitavit. h. e. bonas ædes habuit. *Cicer. pro Dom.* c. 40. Habitare laxe & magnifice voluit. *Id. pro Cœl.* c. 7. Triginta millibus dixistis eum habitare. h. e. ædes habitare, quæ triginta millibus valerent. ¶ Passive *Id. Verr.* 6. *cap.* 53. Colitur ea pars urbis, & habitatur frequentissime. *Id.* 4. *Acad.* c. 39. Habitari ait Xenophanes in luna. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 3. v. 21. Nec patria est habitata tibi. & *Ibi.* 2. el. 1. *in fin.* nobis habitabitur orbis ultimus. ¶ *Habitare*, & *commorari* differunt, quod illud in perpetuum, hoc ad tempus alicubi esse significat. *Cic. de Senect.* c. *ult.* Commorandi natura deversorium nobis, non habitandi dedit. ¶ Reperitur tamen *habitare* de brevi habitatione dictum. *Cæs.* l. 3. *B. Civ.* c. *ult.* Hoc tractu oppidi pars erat regiæ exigua, in quam ipse habitandi causa initio erat inductus. Adde *Petron.* c. 7. & 85. ¶ Translate est assidue esse, versarique aliquo in loco. *Cic.* 2. *de Fin.* c. 28. Qui potest igitur habitare in beata vita summi mali metus? *Id.* 5. *Tuscul.* c. 24. Animus cum his habitans pernoctansque curis. *Id. in Orat.* c. 15. Quonam modo ille in bonis hærebit & habitabit suis? h. e. dicendo morabitur. Sic l. 2. *de Orat.* c. 38. *ad fin.* Illi autem, qui hoc solum colendum dicebant, habitarunt in hac una ratione tractanda. *Id. de clar. Orat.* c. 89. Diserti Q. Varius, C. Carbo, Cn. Pomponius: & ii quidem habitabant in Rostris. *Id. pro Mur. cap.* 9. *a med.* Abfueris tamdiu, & cum iis, qui habitarunt in foro de dignitate contendas? *Id. Phil.* 12. c. 2. Fautores Antonii, quorum in vultu habitant oculi mei. *Id. pro Planc.* c. 27. Habitare in oculis. *farsi vedere continuamente*. *Plin.* l. 11. c. 37. *sect.* 54. Profecto animus habitat in oculis. & *sect.* 69. Mens in corde habitat. *Valer. Max.* l. 6. c. 9. n. 1. *extern.* Peregrinatus est hujus animus in nequitia, non habitavit. *Pers. in fin. sat.* 4. Tecum habita, & noris, quam sit tibi curta supellex. h. e. tecum ipse esto, te contemplare, atque excute.

HABITUDO, dinis, f. *corporatura*, ἕξις, κατάστασις, ipse corporis habitus, quam barbari vocant complexionem: ab *habeo*. *Auct. ad Herenn.* l. 4. c. 10. Nam ut corporis bonam habitudinem tumor imitatur sæpe. *Terent. Eun.* 2. 2. 11. Viden' me ex eodem ortum loco? qui color, nitor, vestitus, quæ habitudo est corporis? *Apul.* l. 9. *Metam.* Quidam procerus, & ut indicabat habitus atque habitudo, miles e legione. *habitus* hic externum corporis ornatum, σχῆμα: *habitudo* ipsius corporis externam formam significat, ἕξις. *Id. in Apolog.* Tot ætatis vices induit, tam varias habitudines corporis participat. ¶ Translate *de habitudine doctrinæ Platonicæ* inscriptum est *Apuleji* opus, in quo de ratione naturalis, moralis, & rationalis Platonicæ philosophiæ differit, ejusque naturam, qualitatem, & quasi habitudinem describit.

HABITURIO, is, a. 4. habere cupio: desiderativum ab *habeo*, as. *Plaut. Truculent.* 2. 2. 43. Si arationes habituris, ad pueros ire melius est.

HABITUS, us, m. *abito*, *qualità*, *forma*, *corporatura*, σχῆμα, corporis permanens affectio, forma, figura in hominibus, vel bestiis. *Cic. pro Cœl.* c. 24. Cum floreret integerrima ætate, optimo habitu, maximis viribus. *Id.* 1. *de nat. Deor.* c. 35. *extr.* Oris quidem habitus ad vitæ firmitatem nihil pertinet. *Senec. epist.* 123. *ad fin.* Diversus est ascendentium habitus, & descendentium. qui per pronum eunt, resupinant corpora: qui in arduum, incumbunt. ¶ Dicitur etiam de forma, & facie cujuscumque alterius rei corporeæ. *Virg.* 2. *Georg.* v. 52. cultusque habitusque locorum. *Colum.* l. 9. c. 15. *circa med.* Figura cerarum talis est, qualis & habitus domicilii. *Valer. Max.* l. 9. c. 3. n. 3. *extern.* Urbs in habitum pulveris redacta. *Liv.* l. 9. c. 17. *sub fin.* Longe alius Italiæ, quam Indiæ visus illi habitus esset. *Valer. Max.* l. 8. *cap.* 3. n. 4. *extern.* habitus maris. Est qui leg. *ambitus*, quod minus placet. ¶ A Philosophis fere de animo dicitur, & definitur constans & absoluta in aliqua re perfectio, quæ frequentibus actionibus comparata est, ut sunt virtutes omnes. *Cic.* 2. *de Invent.* c. 53. Justitia est habitus animi communi utilitate conservata, suam cuique tribuens dignitatem. ¶ Oratorie usurpatur etiam pro naturali facultate, seu potentia. *Cic. pro Arch.* c. 7. Ego multos homines excellenti animo ac virtute fuisse, & sine doctrina, naturæ ipsius habitu prope divino, per se ipsos & moderatos & graves extitisse fateor. *abilità*, *naturalezza*. ¶ *Habitus* item est cultus exterior corporis, ac præsertim vestimentum, & ornatus vestium. *Cic. Verr.* 6. *cap.* 3. Erant præterea duo signa non maxima, verum eximia venustate, virginali habitu atque vestitu. *Quintil.* l. 3. c. 7. Ut si in laude Herculis permutatum cum regina Lydiæ habitum orator excuset. ¶ Et translate pro ornamento in genere sumitur. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 52. Si habitum etiam orationis, & quasi colorem aliquem requiritis. ¶ Item pro affectibus, studiis, voluntatibus. *Tacit.* 1. *Hist.* c. 4. Qualis status urbis, quæ mens exercituum, quis habitus provinciarum. *Vellej.* l. 2. c. 99. Quis fuerit eo tempore civitatis habitus, qui singulorum animi, &c. ¶ Denique si vocis originem spectes, *habitus* idem est ac habitio, seu actus habendi, *l'avere*. *Liv.* l. 1. c. 42. Belli pacisque munia non viritim, sed pro habitu pecuniarum fiunt. *Phædr.* l. 1. *fab.* 3. Ne gloriari libeat alienis bonis, Suoque potius habitu vitam degere, &c.

HABITUS, a, um, *avuto*, *tenuto*, *giudicato*, *trattato*, particip. verbi *habeo*. *Plin.* l. 28. c. 4. Dens inclusus in armillam, & assidue in brachio habitus. *Tacit. Ann.* 15. c. 10. *ad fin.* Miles in uno habitus. *tenuto raccolto*. *Cæs.* l. 7. *B. Gall.* c. 77. Vir magnæ habitus auctoritatis. *Cic. de clar. Orat. cap.* 44. Nulla altercatio clamoribus un-

unquam habita majoribus. *&* *cap.* 20. Oratorem in numero habitus. *Plaut. Asin.* 2. 4. 52. Fidem non esse huic habitam. *Terent. Hecyr.* 4. 1. 11. Ludibrio habitus. *Tacit. Ann.* 13. c. 37. Frustra habitus. *h. e.* frustratus, deceptus. *Id.* 1. *Hist. c.* 58. Habitus in custodia. *Id.* 4. *Ann. cap.* 6. Habitus procul voluptatibus. *tenuto lontano*. & *lib.* 3. c. 13. Habita avare Hispania. ¶ Interdum in nomen transit, & ad corpus refertur. *Terent. Eun.* 2. 3. 23. Si qua est habitior paulo, pugilem esse ajunt: deducunt cibum. *h. e.* corpulentior. *Plaut. Epid.* 1. 1. 8. Corpulentior videre, atque habitior. *Sabin. Massur.* apud *Gell. l.* 4. *c.* 20. Equum nimis strigosum & male habitum, sed equitem ejus uberrimum & habitissimum viderunt. ¶ Translate *Terent. Heaut.* 2. 4. 22. Imo, ut patrem tuum vidi esse habitum, diu etiam duras dabit. *disposto, intenzionato*.

HAC, *per qua, per questo luogo*, ταύτῃ, per hunc locum, ubi ego sum, vel de quo ego loquor. *Nepos in Annib.* c. 3. Hac copias traduxit, in Italiamque pervenit. *Terent. Eun.* 4. 7. 46. Vos me hac sequimini. *Virg.* 2. *Æn. v.* 471. Hac fugerent Graji, premeret Trojana juventus, Hac Phryges. *Terent. Heaut.* 3. 2. 1. Hac illac circumcursa. *di qua e di là*. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 96. Sive hac, sive illac veniat gravis impetus hastæ. *Terent. Eun.* 1. 2. 25. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. *per ogni parte*.

HACPROPTER, propterea, ut *quapropter*. *Virg. in Culice*, *v.* 3. hacpropter Culicis sint carmina dicta. Ita *Scaliger*: additque hunc versum *Varronis*: Hacpropter omnes, qui laborant, invocant. Al. aliter leg.

HACTENUS, *sin qui, fino a qui*, μέχρι τούτου, hucusque, adhuc: ab *hac*, & *tenus*, quasi usque ad hunc terminum, vel locum, vel tempus. *Cic. de Amic. c.* 7. Hactenus mihi videor, de amicitia quid sentirem, potuisse dicere. Si qua præterea sunt, &c. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 10. Nunc autem hactenus admirabor eorum tarditatem, qui animantem, immortalem, & eundem beatum, rotundum esse velint. *sin qui, e per ora*. & *Attic. l.* 11. *ep.* 4. Hactenus fuit, quod caute a me scribi posset. *Liv. l.* 7. *c.* 26. Hactenus quietæ utrimque stationes fuere: postquam spoliare, &c. *Tacit. in Agric. c.* 10. Dispecta est & Thyle, quam hactenus nix, & hiems abdebat. *Cels. l.* 7. *c.* 18. Hactenus propria auxilia sunt: communia deinde, &c. *Plin. sub fin. l.* 18. Et hactenus hortensia dicta sint. *Id. initio l.* 14. Externæ arbores hactenus fere sunt: liceatque jam de communibus loqui. ¶ Habet interdum post se particulas *ut*, *quoad*, *quod*, *ne*, *si*, *quatenus*, & significat *eatenus*, *in tantum*, *adeo*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 27. Hæc artem & præcepta dumtaxat hactenus requirunt, ut certis dicendi luminibus ornentur. *Id. Fam.* 4. *ep.* 3. Hactenus existimo consolationem nostram recte adhibitam esse, quoad certior fieres, &c. *Plin. l.* 9. *ep.* 15. Patrem familiæ hactenus ago, quod aliquam partem prædiorum peragro. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 4. Etiam ne hoc mihi curandum est? curandus autem? hactenus, ne quid ad Senatum, &c. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 7. Hactenus adito discrimine, ne auctor dubitaretur. *sol tanto, quanto bastasse per non dubitare*, &c. *Senec. ep.* 88. Meritoria officia sunt, hactenus utilia, si præparant ingenium, non detinent. *Ulpian. Dig. lib.* 15. *tit.* 3. *leg.* 10. *a med.* Hactenus non vertit (*in rem*) quatenus domino debet: quod excedit, vertit. ¶ Sæpe ita solum ponitur, ut per ellipsim alia subaudiri oporteat. *Ovid. Fast.* 5. *v.* 661. Hactenus: ut vivo subiit, &c. *h. e.* hactenus Tiberis locutus est: postquam subiit, &c. *Sueton. in Domit. c.* 16. Dum exulceratam in fronte, verrucam vehementius scalpit, profluente sanguine, atque, inquit, hactenus! *h. e.* hunc solummodo sanguinem fuderim, neque insuper fundere habeam. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 24. Sed hactenus: nunc ad ostenta veniamus. *ma di ciò basti il detto fin qui*. Sic *Attic. l.* 5. *ep.* 13. Sed hactenus: præsertim cum, &c. *Plin. l.* 11. *c.* 52. *extr.* Hactenus Trogus. *supple* locutus est, *fin qui Trogo*. ¶ Aliquando vim habet τοῦ *solum*, dumtaxat, *solamente*. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 155. Ales Ityn, Sappho desertos cantat amores. Hactenus: ut media cetera nocte silent. *h. e.* duo illæ solæ cantant: ceteræ aves silent. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 51. Sciscitantique hactenus respondit: ego me bene habeo. *rispose questo solo*. ¶ Dividitur interdum per tmesim. *Virg.* 5. *Æn. v.* 603. Hac celebrata tenus sancto certamina patri. Adde *lib.* 6. *v.* 62. ¶ Inter *hactenus*, & *adhuc* advertit *Manut. ad ep.* 1. *l.* 2. *ad Fam.* hujusmodi discrimen, quamvis idem ambo significent; quod *hactenus* de re semper usurpetur, *adhuc* de tempore. Itaque male dici, *hactenus ita sensi*, & *de litteris adhuc*, sed *adhuc ita sensi*, & *de litteris hactenus*, ut hoc ipso loco *Cic.* loquitur. Præterea *hactenus* absolutæ rei continuationem semper indicare: *adhuc* interdum etiam non absolutæ, ut *Attic. l.* 2. *ep.* 10. Clodius adhuc mihi denuntiat periculum. Hactenus *Manut.* cujus doctrina, si de Cicerone tantummodo loquitur, vera fortasse potest videri. (Nam *Livius* quidem certe de tempore *hactenus* dixit, in allato exemplo) Post eum vero non desunt Scriptorum loca, quæ contra *Manut.* afferri possunt. Quamquam, si attente inspicias, in ipsis quoque Ciceronis allatis locis rationem aliquam temporis deprehendas.

HADRIA, æ, f. *Atri*, urbs & colonia Piceni, patria Hadriani Imp. *Plin. l.* 3. *c.* 13. ¶ Item Hadria, Adria, vel Atria, *Adria*, urbs Venetiæ, in ora maris, quod ab ea nomen accepit, inter Padi, & Athesis ostia. Hæc a *Plin. ibid. c.* 16. vocatur Atria, ipsumque mare olim Atriaticum dictum fuit, ut ibidem dicitur. ¶ *Hadria* quoque dicitur ipsum mare, & quidem masculino genere, *l'Adriatico*. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 5. Dux inquieti turbidus Hadriæ. *Lucan. l.* 5. *v.* 614. sonat Ionio vagus Hadria ponto. ¶ Hoc mare sæpe a Poetis procellosum dicitur, quia facile infestatur ventis, Noto præcipue, ut ex *Horat. loc. cit.* & *lib.* 2. *od.* 3. *v.* 15. colligitur, Adi *eund. l.* 1. *od.* 33. *v.* 15. & *lib.* 3. *od.* 9. & alibi.

¶ Scribitur & *Adria* sine aspiratione: atque ita placet *Dausquio*. Græci quoque leni semper spiritu scribunt. *Manut.* tamen ex lapidibus quamplurimis, & nummis, eumque secutus *Cellarius*, aspirationem retinent.

HADRIACUS, *&* Adriacus, a, um, *Adriatico*, Hadriaticus. *Propert. l.* 3. *el.* 21. *v.* 17. Adriacum æquor. *Ovid. in Halieut. v.* 125. Hadriacum litus. *Virg.* 11. *Æn. v.* 405. Hadriacæ undæ.

HADRIANALIS, *&* Adrianalis, le, ad Hadrianum Imp. pertinens: ut ab Augusto *Augustalis*, a Trajano *Trajanalis*: dicitur que de sodalibus, seu sacerdotibus in Hadriani honorem institutis, postquam is relatus est inter deos, *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 457. *n.* 6. & apud *Fabrett. cap.* 6. *n.* 71.

HADRIANUS, *&* Adrianus, a, um, *di Atri*, ad Hadriam Piceni urbem pertinens. *Liv. l.* 22. *c.* 9. & *Plin. l.* 3. *c.* 13. Hadrianus ager. ¶ In eo agro celebres quondam fuere gallinæ, *Hadrianæ* cognominatæ. *Plin. l.* 10. *c.* 53. ¶ *Hadrianus*, (ut in ejus nummis semper legitur) & *Adrianus*, i, Romanorum Imperator XV. cujus vitam scripsit *Ælius Spartianus*. Græce tamen fere Ἀδριανός leni spiritu legitur. ¶ *Hadrianum vinum* ab Hadria Venetiæ, laudantur a *Plin. l.* 14. *c.* 6. ¶ *Hadrianum mare* idem ac *Hadriaticum*. *Cic. in Pison. c.* 38. & *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 4.

HADRIATICUS, *&* Adriaticus, a, um, *Adriatico*, Ἀδριατικός, ad Hadriam Venetiæ pertinens, ut *Hadriaticum mare*, & *Hadriaticum* absolute, *mare Adriatico*, *golfo di Venezia*, Latinis etiam *superum* dictum. *Catull. carm.* 4. Et hoc negat minacis Adriatici Negare litus. *Liv. l.* 10. *c.* 2. Hadriaticus sinus. ¶ Olim *Atriaticum* dictum est. *Plin. l.* 3. *c.* 16.

HADROBOLON, i, n. cummi genus nigrum, & in offas convolutum, in Arabia, India, Media, Babylonia, quod in sacris vino perfundi solebat, ut esset odoratius. *Plin. l.* 12. *c.* 9.

HADROSPHÆRUM, ἁδρόσφαιρον, genus nardi, foliis amplioribus: ab ἁδρός, multus, magnus. Idem *mesosphærum* dicitur, si minore folio est: a μέσος, medius, mediocris: & microsphærum, si parvo: a μικρός, parvus. Porro illud *sphærum* est a σφαῖρα, globus, pilula, quales in spicis nardi sunt. *Plin. l.* 12. *c.* 12.

HÆBUDES, *&* Hebudes, um, f. Αἰβοῦδαι, & Ἐβοῦδαι, insulæ sunt a Calydoniæ promontorio Thylem petentibus, quinque numero: quarum incolæ nesciunt fruges, piscibus tantum & lacte vivunt. Ita *Solin. cap.* 22. (*al.* 35.) At *Plin.* triginta esse affirmat *l.* 4. *c.* 16. V. Geoptaphos.

HÆDILE, is, n. *stalla di capretti*, ἐριφοτροφεῖον, hædorum stabulum. *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 8. Nec viridis metuunt colubras, Nec Martiales hædilia lupos. *Bentley*, contendit *hædulea* legi oportere, h. e. parvi hædi, ut ab *equo equuleus*, ab *hinno hinnuleus*.

HÆDILLUS, i, m. *caprettino*, parvulus hædus. In blanditiis locum habet, ut in illo *Plaut. Asin.* 3. 3. 77. Hædillum me tuum dic esse, vel vitellum.

HÆDINUS, a, um, *di capretto*, ἐρίφειος, ex hædo. *Cic. pro Mur. c.* 36. Stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos. *Varr.* 2. *R. R. c.* 11. Hædinum coagulum.

HÆDULUS, i, m. ἐρίφιον, dimin. ab hædus. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 65. E Tiburtino veniet pinguissimus agro Hædulus.

HÆDUS, i, m. *capretto*, ἔριφος, fetus capræ. Per diphthongum *æ* scribi, diserte docet *Varro l.* 4. *L. L. c.* 19. Hircus, inquit, quod Sabini fircus: & quod illic fedus, in Latio rure hedus, quod in Urbe, ut in multis, a addito, hædus. Hoc ipsum probant *Manut.* & *Cellar. in Orthograph.* Attamen *Dausquius* eos defendit, qui per *e* scribunt. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) docet, antiquos *œdus*, & *irco* scripsisse. *Cic. de Senect. c.* 16. Villa abundat porco, hædo, agno, gallina, &c. *Martial. l.* 10. *epigr.* 87. Venatur leporem, corona hædum, Piscator ferat æquorum rapinas. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 466. vagitus similes puerilibus hædum edentem jugulare. *&* *lib.* 13. *v.* 791. tenero lascivior hædo. *Virg. Georg.* 4. *v.* 10. hædique petulci. ¶ Proverbii speciem habet illud *Lucr. l.* 3. *v.* 7. quid enim contendat hirundo Cygnis? aut quidnam tremulis facere artubus hædi Consimile in cursu possint, ac fortis equi vis? ¶ *Hædi* etiam a nonnullis dicti sunt ignes, quos aer in cælo transversos agit, quia hædorum more saltant, lasciviuntque. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. c.* 1. ¶ Sunt etiam *hædi* stellæ duæ in Signo Aurigæ prope aliam, quæ *capella* dicitur. V. *Amalthea*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 668. Quantus ab occasu veniens pluvialibus Hædis Verberat imber humum. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 11. *v.* 13. Hædi nimbosi. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 56. Purus & Orion, purus & Hædus erit.

HÆMA, atis, n. αἷμα, sanguis. Vox Græca, unde quibusdam herbis factum nomen, ut hæma athenas, αἷμα Ἀθηνᾶς, h. e. sanguis Minervæ, chamæpitys. hæma heracleos, αἷμα Ἡρακλέος, h. e. sanguis Herculis, centauria minor. hæma hammonos, αἷμα Ἄμμωνος, h. e. sanguis Hammonis, nepeta montana, &c. *Apul. de herb. c.* 26. 35. 93. Sed hæc pura puta Græca sunt.

HÆMACHATES, æ, m. αἱμαχάτης, achates gemma colore sanguineo: ab αἷμα, sanguis. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

HÆMATINON VITRUM, totum rubens, atque non translucens: ab αἷμα, sanguis, unde αἱμάτινος, sanguineus. *Plin. l.* 36. *c.* 26. *a med.*

HÆMATITES, æ, m. αἱματίτης, lapis ex genere magnetum, sanguinei coloris, sanguinemque reddens, si teratur; sed & crocum: ab αἷμα, sanguis. Vox est adjectiva, & *lapis* subintelligitur. *Plin. l.* 36. *c.* 16. Ibi & hæmatites magnes sanguinei coloris, &c. ¶ Alius item est, qui in metallis invenitur, ustusque minii colorem imitatur: habetque vim contra profluvia mulierum, & rejectiones sanguinis. *Id. ibid. c.* 20. ¶ Item gemma sanguineo colore, *amatita*, *matita*. *Id. l.* 37. *c.* 10.

HÆ-

HÆMATOPODES, um, *f.* αἱματόποδες, aves, quæ pedibus rubent: ab αἷμα, sanguis, & πούς, pes. *Plin. l.* 10. *c.* 47. ubi alii leg. *himantopodes*, h. e. pedes habentes in modum lori contortos: ab ἱμάς, ἄντος, lorum.

HÆMIMONS, tis, regio Thraciæ ad Hæmum montem. *Sex. Ruf. cap.* 9. & *Vopisc. in Aurel. cap.* 17. ubi al. leg. *Hæmimontus*. Hinc

HÆMIMONTANI, Thraces Hæmum incolentes. *Sex. Ruf. cap.* 9. & *Ammian. l.* 27. *c.* 4. (*al.* 7.)

HÆMON, ŏnis, m. Creontis Thebarum tyranni filius, qui cum amore incredibili Antigonem Oedipi, & Jocastæ filiam deperiret, ad ejus tumulum mortem sibi conscivit. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 83. *Ovid. in Ibin*, *v.* 563. ¶ Scribitur & *Æmon*.

HÆMONIA, æ, f. regio Græciæ, quæ postea Thessalia dicta est. V. *Æmonia*.

HÆMONIUS, a, um, Αἱμόνιος, ad Hæmum Thraciæ montem pertinens: & pro Thracio ponitur. *Sil. l.* 10. *v.* 10. velocius inde Hæmonio Borea, pennaque citatius ibat. ¶ Item Thessalus, ut Hæmonius Peleus, apud *Tibull. l.* 1. *el.* 6. *v.* 9. V. *Æmonius*.

HÆMOPHTHISICUS, a, um, αἱμοφθισικός, cui sanguis ea morbo corrumpitur: ab αἷμα, sanguis, & φθίω, corrumpo. *Æmil. Macer*, *cap. de Betonica*.

HÆMORRHAGIA, æ, f. *flusso di sangue*, αἱμοῤῥαγία, copiosus, & immoderatus sanguinis fluxus, & speciatim ille, qui per nares fit. *Plin. l.* 23. *c.* 6. *a med.* Folia ejus trita illita hæmorrhagiam sistunt.

HÆMORRHOICUS, a, um, adject. αἱμοῤῥοϊκός, qui hæmorrhoide laborat. *Firmic. l.* 3. *c.* 3. *n.* 7. & *cap.* 15. *n.* 2.

HÆMORRHOIS, idis, f. *morroide*, *morice*, αἱμοῤῥοΐς, profluvium sanguinis ex venis, quæ sunt in ano, vel tumor illarum venarum absque sanguinis eruptione: ab αἷμα, sanguis, & ῥόος, fluxus. V. *Cels. l.* 6. *c.* 18. *sect.* 9. ubi Græca: at Latine *Plin. l.* 22. *c.* 7. ¶ Item genus aspidis, vel serpens aspidi similis, sic dictus, quod mordens efficit αἵματος ῥοήν, sanguinis fluxum, seu sudorem. *Lucan. l.* 9. *v.* 806. Impressit dentes hæmorrhois aspera Tullo. Adde *Plin. l.* 23. *c.* 1.

HÆMUS, i, m. Αἷμος, mons altissimus Thraciæ, illam a Mœsia disterminans, e cujus jugis utrumque mare conspici dicitur, Euxinum, & Hadriaticum, & Ister amnis, & Alpes. (V. *Liv. l.* 40. *c.* 21. & 22.) Sex enim millibus passuum ascenditur, *Plin. l.* 4. *c.* 11. teste. ¶ In fabulis est, fuisse regem Thraciæ, fratremque Rhodopes, cujus amore cum captus esset, & ab illa amaretur, auderentque alter se Jovem, altera Junonem appellare, ab diis in pœnam versi sunt in montes cognomines. Tangit hanc fabulam *Ovid.* 6. *Metam. v.* 87. Ex Hæmo celebres fluvii, Hebrus, Strymon, & Nessus defluunt. A Poetis constituitur in eo domicilium Martis. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 6. Hæmus gelidus. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1180. Getico durior Hæmo. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v.* 119. Qualis lethifera populatus cæde Gelonos, Procubat horrendum Getico Gradivus in Hæmo. ¶ Scribitur & *Æmus*.

HÆREDITAS, &c. V. *Hereditas*.

HÆRENS, entis, qui hæret. *Cic. de Univ. c.* 9. In ejusdem naturæ motum incurrentia, in eoque hærentia atque impedita. *Cæcin. ad Cicer. Fam.* 6. *ep.* 7. Male hærentes scalarum gradus. *mal connessi*. & *Cic.* 3. *de Fin. c.* 4. *extr.* In ceteris subvenies, si me hærentem videbis. *che non so andar innanzi*. & *de Harusp. resp. c.* 26. *extr.* Vitia in aliquo penitus defixa atque hærentia.

HÆREO, es, si, sum, n. 2. *essere*, *o stare attaccato*, *unito*, ἐμφύομαι, διέχομαι, arcte alicui rei jungor, affixus, conjunctus sum. Videtur esse ab αἱρέω, capio, prehendo. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 31. & male laxus In pede calceus hæret. *Terent. Adelph.* 2. 1. 17. Ne mora sit, si innuerim, quin pugnus continuo in mala hæreat. *Phædr. l.* 1. *fab.* 8. *v.* 4. Os devoratum fauce cum hæreret lupi. *Cic.* 4. *Acad. c.* 39. Ut videamus, terra penitus ne defixa sit, & quasi radicibus suis hæreat, an media pendeat. *Virg.* 11. *Æn. v.* 751. raptum cum fulva draconem Fert aquila, implicuitque pedes, atque unguibus hæsit. & *vers.* 864. hæsitque in corpore ferrum. & *lib.* 12. *v.* 415. tergo volucres hæsere sagittæ. & *lib.* 10. *v.* 361. hæret pede pes, densusque viro vir. & *lib.* 9. *v.* 537. flamma postibus hæsit. & *lib.* 2. *v.* 442. hærent parietibus scalæ. & *lib.* 1. *v.* 499. stupet obtutuque hæret defixus in uno. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* Hærere in complexu alicujus. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 143. avidisque amplexibus hærent. *Virg. Æn. l.* 6 *v.* 284. foliisque sub omnibus hærent. ¶ Hærere equo, aut in equo, *star saldo e cavallo*, *Horat. l.* 3. *od.* 24. *v.* 54. & *Cic. pro Dejot. c.* 10. ¶ Hærere in eodem vestigio, *star immobile nel medesimo luogo*, *Curt. l.* 4. *c.* 14. ¶ *Hærere* etiam dicuntur, quæ in medio motu, cursuve retinentur, & sistunt. *Curt. l.* 8. *c.* 14. Graves currus illuvie & voraginibus hærebant. *Id. l.* 9. *c.* 19. Classis in vado hærebat. *Virg.* 12. *Æn. v.* 868. vox faucibus hæsit. *si fermò*: quod in stupore fit. Sic *Terent. Eun.* 5. 6. 7. perii! linguæ hæret metu. ¶ Translate *Quintil. l.* 1. *c.* 7. (*al.* 13.) *in f.* Non obstant hæ disciplinæ per illas euntibus, sed circa illas hærentibus. ¶ Translate est inesse, insidere. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 26. *extr.* Ut peccatum hæreat, non in eo, qui monuerit, sed in eo, qui non obtemperarit. *Id. pro Rosc. Com. c.* 6. Potest hoc homini huic hærere peccatum? *Terent. Hecyr.* 2. 1. 32. In te omnis hæret culpa. ¶ Et pro infixum esse. *Cic. Phil.* 2. *c.* 26. Infixus animo hæret dolor. & *Phil.* 1. *c.* 15. Hærere in medullis ac visceribus alicujus. *Id.* 4. *Acad. c.* 1. in memoria. & *Phil.* 13. *c.* 3. in oculis. *Curt. l.* 6. *c.* 2. in animo. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 47. & *Plin. l.* 2. *ep.* 5. animo. *Virg. Æn.* 4. *v.* 4. hærent infixi pectore vultus, Verbaque. *Cic.* 4. *Catil. c.* 10. Memoria tantorum periculorum non modo in hoc populo, sed etiam in omnium gentium sermonibus semper hærebit. *resterà*, *durerà*. & *Ovid.* 9. *Trist. el.* 4. *v.* 36. Hæsuraque mihi tempus in omne fide. *h. e.* cujus semper meminero. ¶ Item pro dubitare, pendere, nescire progredi. *Cic.* 2. *Phil. c.* 29. *ad fin.* Hærebat nebulo; quo se verteret, non habebat. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 24. In multis nominibus hærebitis. *non saprete che dire*. & *Attic.* 13. *ep.* 39. Valde in scribendo hæreo. *Ovid.* 2. *ex Ponto*, *ep.* 3. *v.* 87. Inter confessum dubie, dubieque negantem Hærebam. *Virg. Æn.* 11. *v.* 289. Hectoris, Æneæque manu victoria Grajum Hæsit. *pendè*, *si ritardò*. *Plaut. Amph.* 2. 2. 182. hæret hæc res. *è imbrogliata*. & *Pseud.* 1. 5. 8. hæret negotium. *è incagliato*. ¶ Item pro desidere, diutius immorari. *Quintil. l.* 2. *c.* 2. (*al.* 3.) Hærere singulis. *fermarsi su ogni minuzia*. *Curt. l.* 5. *c.* 3. An erubescerent hærere in obsidione castelli exigui. & *lib.* 4. *c.* 4. Circa muros unius urbis hærere. *Sueton. in Aug. c.* 71. Circa libidines hæsit. *Terent. Adelph.* 3. 3. 49. Metui, ne hæreret hic. *Cic. in Orat. c.* 40. In eadem hærere commorarique sententia. ¶ Item pro capi, deprehendi: ducta translatione ab avibus, quæ visco aut laqueo captæ detinentur. *Cic. pro Mil. c.* 21. In quos incensus ira, vitamque domini desperantes cum incidisset, hæsit in iis pœnis, quas, &c. ¶ Item pro cohærere, convenire, aptum esse. *Horat. in art. Poet. v.* 194. neu quid medios intercinat actus, Quod non proposito conducat, & hæreat apte. *Cic. pro Cæl. c.* 7. In quo non modo crimen non hærebat, sed vix diserti adolescentis cohærebat oratio. *non sussisteva l'accusa*. ¶ Pro simplici esse, aut inveniri, *Liv. l.* 5. *c.* 2. *e med.* Ne in turba quidem hærere plebejum quemquam, qui, &c. *trovarsi*, *essere*. ¶ *Hærere alicui* est individuum comitem & familiarem esse. *Plin. l.* 7. *ep.* 27. Obtinenti Africam comes hæserat. *Virg.* 10. *Æn. v.* 779. Antorem comitem, qui missus ab Argis, Hæserat Evandro. *Terent. Eun.* 5. 9. 25. Perfice, ut hæream in parte aliqua tandem apud Thaidem. *h. e.* aliquo amicitiæ gradu illi acceptus sim. ¶ *Hærere in terga*, *tergis*, *aut in tergis* est insequentem instare & urgere. *Liv. l.* 1. *c.* 14. *extr.* Hærens in terga Romanus, priusquam fores portarum objicerentur, irrumpit. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 19. Se cum exercitu tergis eorum hæsurum. *Curt. l.* 4. *c.* 15. *sub fin.* Hærebit in tergis fugientium victor. ¶ *Aqua hæret*. V. *Aqua*. ¶ *Hærere aliquo crimine* est implicari, atque expedire se non posse. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 19. Nec dubie repetundarum criminibus hærebant. ¶ Hærere in amorem apud fidicinam, *Plaut. Epid.* 2. 2. 7. h. e. amore fidicinæ implicatum esse. ¶ Perfectum tempus *hæsus* invenisse se ait *Diomed. l.* 1. *pag.* 363. *Putsch.*

HÆRES. V. *Heres*.

HÆRESCO, is, n. 3. ἐμφύομαι, hæreo, adhæreo, affixus maneo, *star attaccato*. *Lucret. l.* 2. *v.* 476. In terris hærescere. Adde *lib.* 4. *v.* 743.

HÆRESIARCHA, æ, m. *eresiarca*, αἱρεσιάρχης, hæresis auctor, hæreticorum princeps. *Augustin. ad Coret. ep.* 253. & *Sidon. l.* 7. *ep.* 6. *a med.*

HÆRESIS, is, & eos, f. *opinione*, *dogma*, *setta*, αἵρεσις, electio, dogma, quod quis sequendum elegit, secta. Græca vox, ab αἱρέω, eligo. *Cic. in proœm. Parad.* Cato in ea est hæresi, quæ nullum sequitur florem orationis. *Id. Fam.* 15. *ep.* 16. Postulabimusque, ex qua hæresi, vi, hominibus armatis, dejectus sis, in eam restituere. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 14. Joca tua plena facetiarum, de hæresi Vestoriana, &c. risisse me satis. *Vitruv. in præfat. l.* 5. Pythagoræ hæresim secuti. ¶ In *Cod. Theodos. lib.* 13. *tit.* 6. *leg.* 9. & 10. hæresis navalis est conditio, functio, & professio naviculariorum. ¶ Apud Ecclesiasticos Scriptores est dogma Christianæ Religionis principiis adversum, *eresia*. *Augustin. Tertull. Hieronym.* &c. ¶ Prima syllaba, extrita priore diphthongi vocali, corripitur a *Prudent. in Psychom. v.* 725. ruptis Heresis parit horrida membris.

HÆRETICUS, i, m. *eretico*, αἱρετικός, qui hæresim Catholicæ veritati contrariam sectatur. *Tertull. Hieronym. Augustin.* &c. ¶ Adjective *Arat. in Act. Apost. c.* 19. *l.* 1. *v.* 611. hæretica nigredine plenus Averni.

HÆSITABUNDUS, a, um, *esitante*, *dubbioso*, hæsitationis plenus, cunctabundus. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. *a med.* Hæsitabundus inquit: interrogavi non ut tibi nocerem, sed, &c.

HÆSITANS, antis, *esitante*, qui hæsitat & perplexus est. *Cic.* 1. *Acad. c.* 2. Itaque non hæsitans respondebo. *Id.* 1. *de Orat. cap.* 10. Carbo ignarus legum, hæsitans in majorum institutis, rudis in jure civili. *mal pratico*. & *cap.* 25. Sunt quidem aut ita lingua hæsitantes, aut ita voce absoni, ut &c. *Id. pro Dom. c.* 52. Dixit verbis hæsitantibus. *con parole stentate*. & *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 19. Hæsitantes milites opprimere. *h. e.* in palude hærentes. Sic *Liv. l.* 2. *c.* 5. Ita in vadis hæsitantis frumenti acervos sedisse illitos limo: insulam inde paulatim factam.

HÆSITANTIA, æ, f. hæsitatio. *Hæsitantia linguæ* est difficultas loquendi, *balbettamento*. *Cic. Phil.* 3. *c.* 6. Bambalio quidam, qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxit.

HÆSITATIO, onis, f. *esitanza*, *perplessità*, ἀπορία, actus hæsitandi, cunctatio, dubitatio, qua quis progredi aut nequit, aut nescit. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 12. Si facile inveneris, quod dicas, noli ignoscere hæsitationi meæ. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 39. Hæsitationem attulit tempus & locus. *Plin. l.* 10. *ep.* 54. Aliquem hæsitatione liberare. *Trajan. ad Plin. ibid. ep.* 78. Hæsitationem alicui facere. *h. e.* afferre. ¶ De hæsitantia in loquendo, *Cic.* 2. *de Orat. c.* 50. Qui timor! quæ dubitatio! quanta hæsitatio tractusque verborum!

HÆSITATOR, oris, m. *chi dubita*, *o titubа*, *tardo*, μελλητής, cunctator, vel dubitator. *Plin. in epist.* 11. *l.* 5. Sum ipse in edendo (*libros*) hæsitator, tu tamen meam quoque cunctationem tarditatemque vicisti.

HÆ-

HÆSITO, as, avi, atum, n. 1. *esitare esser perplesso, non saper andar innanzi*, ἐνίσχομαι, ἀπορέω, frequentativum ab *hæreo*, & ejusdem fere significationis, ut *hæsitare in luto* apud *Cæs.* V. Hæsitans. *hæsitare lingua* apud *Cicer.* V. ibidem. *Senec. in Phœniss. v.* 69. non hæsitabit gressus. ¶ Translate dicitur de iis, qui dubitant & cunctantur, & progredi nequeunt, aut nesciunt. *Cic.* 2. *Catil. c.* 6. Cum hæsitaret, cum teneretur, quæsivi, &c. *Id.* 4. *Acad. c.* 17. Dubitant, hæsitant, revocant se interdum. & *cap.* 5. Illi tum in novis rebus, quasi modo nascentes, hæsitaverunt. *Id.* 1. *de Orat. c.* 51. Hæsitavit ob eam causam, quod nesciret, &c. *Plin. l.* 10. *ep.* 40. Diu multumque hæsitavi, quid facere deberem. *Curt. l.* 4. *c.* 13. Interdum hæsitare, an potius in dextrum cornu torqueret agmen. & *cap.* 15. *sub fin.* Inter spem & desperationem hæsitare. *Sueton. in Claud. c.* 11. De mutando reipubl. statu hæsitatum erat. ¶ *Hæsitare in eodem luto*, proverb. *esser nel medesimo pericolo*, in eodem periculo versari, unde te non expedias: ductum a viatoribus, qui cum in lutum inciderint, dum alterum pedem extrahere nituntur, altero infiguntur altius. Aptissime vero convenit in eos, qui versuram faciunt. hi enim creditorem quidem mutant, sed ære alieno se non liberant. *Terent. Phorm.* 5. 2. 15. Quid fiet? in eodem luto hæsitas: versuram solves, Geta.

HAGIOGRAPHA, orum, n. *libri santi*, ἁγιόγραφα, sancta scripta, sacri libri: ab ἅγιος, sanctus, & γράφω, scribo. Quidam ita distinguunt S. Scripturæ veteris Testamenti libros, ut alii sint *legis*, scil. Pentateuchus: alii *prophetiæ*, ut Prophetarum: alii denique, qui neutrum continent, & peculiare nomen non habent, communi *hagiographa* appellentur. Ita *Hieronym. ep.* 106. quæ est præfatio in libros Regum, ubi fuse hac de re & *præfat. in Daniel.* & *epist* 210.

HAGNIADES, æ, m. Ἁγνιάδης, patronym. Apud *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 481. & *lib.* 2. *v.* 48. est Tiphys, gubernator navis Argo, filius Hagnii, ut est apud *Apollodor.* & *Apollonium*: quamquam *Hygin. fab.* 14. Phorbantem ei patrem assignat.

HALABARCHES. V. *Arabarches*.

HALÆSA, æ, f. Ἅλαισα, urbs excisa Siciliæ in ora occidentali, ubi nunc *Caronia*. *Sil. l.* 14. *v.* 218. Venit ab amne trahens nomen Gela, venit Halæsa. ¶ Scribitur & *Halesa*. & Græce Ἄλεσα.

HALÆSINUS, & Halesinus, a, um, ad Halesam pertinens, ut Halæsina civitas, *Cic. Fam.* 13. *ep.* 32. ¶ *Halæsini*, *orum*, ejus incolæ, *Plin. l.* 3. *c.* 8.

HALÆSUS, i, m. Ἅλαισος, mons, & fluvius Siciliæ, unde Halæsæ urbi nomen. *Colum. l.* 10. *v.* 268. Et quæ Sicanii flores legistis Halæsi. ¶ Scribitur & *Halesus*. ¶ Fuit etiam hoc nomine filius Agamemnonis ex Clytemnestra (alius ex Briseide) qui cum matre in necem patris consensit: postea patria pulsus, in Italiam venit, & apud Massicum montem sedem posuit, Turnoque favit adversus Æneam. *Virg.* 7. *Æn. v.* 723. & *Servius*. ¶ Hic demum Faliscos condidit. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 13.

HALAPANTA. V. *Halopanta*.

HALCEDO. V. *Alcedo*.

HALCYONE. V. *Alcyone*.

HALEC. V. *Alec*.

HALIACMON. V. *Aliacmon*.

HALIÆETUS, i, m. *aquila marina*, ἁλιαίετος, aquilæ genus, quæ in mari venari solet: ab ἅλς, mare, & ἀετός, aquila. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Superest haliæetos, clarissima oculorum acie, librans ex alto sese, visoque in mari pisce, præceps in eum ruens, & discussis pectore aquis rapiens. & *paulo post*. Haliæetus implumes etiamnum pullos suos percutiens, subinde cogit adversos intueri solis radios, & si conniventem, humectantemque animadvertit, præcipitat e nido, velut adulterinum atque degenerem: illum cujus acies firma contra stetit, educat. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 146. Et modo factus erat fulvis Haliæetos alis. De Niso Scyllæ patre loquitur in hanc avem verso, & cum Ciri perpetuas inimicitias gerente: de quo *Virg. in Ciri*, v. 536. Sic inter se se tristis Haliæetus iras Et Ciris memori servant ad sæcula fato.

HALICA, &c. V. *Alica*.

HALICACABUM, i, n. ἁλικάκαβον, herba, genus trychni, seu solani, acinis coccineis, granoso folliculo, Latinis vesicaria, vim habens soporiferam, atque etiam opio efficaciorem. *Plin. l.* 21. *c.* 31. *in f.* Aspidum naturæ halicacabum in tantum adversum, ut, &c. Femin. gen. *Plin.* facit ad *herbam* respiciens.

HALICARNASSENSIS, se, Halicarnasseus. *Halicarnassenses*, *ium*, cives Halicarnassi. *Liv. l.* 33. *c.* 20. *sub fin.*

HALICARNASSEUS, i, Ἁλικαρνασσεύς, quinque syllabar. Halicarnassensis, qui est ex Halicarnasso, Ἁλικαρνασσός, quod est oppidum Cariæ maritimum, ad sinum Ceramicum, patria Herodoti & Dionysii historicorum, celebre etiam Mausoleo Artemisiæ, ut *Pompon. Mela l.* 1. *c.* 16. tradit. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 42. Scylax Halicarnasseus. *Quintil. l.* 3. *c.* 1. Halicarnasseus Dionysius.

HALICARNASSIUS, a, um, Ἁλικαρνάσσιος (ut est apud *Stephan. de Urbib.*) Halicarnassensis. V. vocem præced. *Nep. in Themist. c.* 1. Uxorem Halicarnassiam civem duxit. ¶ *Halicarnassii*, *orum*, Halicarnassenses. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 55.

HALICASTRUM. V. *Alicastrum*.

HALICIENSES, vel Halicyenses, ium, Ἁλικυαῖοι, populi Siciliæ, quorum urbs Ἁλικύαι, inter Entellam & Lilybæum. *Plin. l.* 3. *c.* 8. & *Cic.* 4. *Verr. c.* 28.

HALIEUS, i, m. ἁλιεύς, piscator. Titulus est libri decimi *Apicii*, in quo de piscibus condiendis agitur.

HALIEUTICUS, a, um, ἁλιευτικός, ad pisces & piscaturam pertinens. *Gallien. in quadam epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Boletar halieuticum argenteum, librarum viginti. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Mihi videntur mira & quæ Ovidius prodidit piscium ingenia, in eo volumine, quod Halieuticon inscribitur. ἁλιευτικῶν, genitivus plur. Græcus.

HALIPHLŒOS, i, f. ἁλίφλοιος, arbor crassissimo cortice, & caudice, & plerumque cavo fungosoque, & quæ putrescit, etiam cum vivit, pessima ob id carboni, materiæque. Sæpissime fulmine icitur, quamvis altitudine non excellat: idem ligno ejus nec ad sacrificia uti fas habetur. Ei raro glans: & cum tulit, amara, quam præter sues nullum attingat animal. *Plin. l.* 16. *c.* 6.

HALIPLEUMON, onis, m. ἁλιπλεύμων, marinus pulmo, genus piscis. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

HALITANS, antis, *spirante*, ἀναπνέων, spirans: frequentativum ab *halans*. *Enn.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 336. *Putsch.* Sublime iter quadrupedantes, flammam halitantes.

HALITUS, us, m. *alito, fiato, vento*, ἀναπνοή, spiritus, ventus: ab *halo*. *Pers. sat.* 3. *v.* 88. ægris faucibus exsuperat gravis halitus. *Cic.* vertens *Sophoclis* versus, *Tuscul.* 2. *c.* 9. Nemeæus leo Frendens efflavit graviter extremum halitum. *Plin. l.* 12. *c.* 4. Commendandi halitus gratia. *per far buon fiato*. & *lib.* 28. *c.* 12. A pulmone halitus graveolentis. *puzza del fiato*. & *lib.* 21. *c.* 20. Iris halitus oris commanducata abolet. & *lib.* 28. *c.* 4. *extr.* Mero ante somnum colluere ora, propter halitus. *Rutil. l.* 1. *v.* 105. Frigidus æstivas hic temperat halitus auras. *venticello fresco*. *Plin. l.* 14. *c.* 22. *de ebriet.* Postera die ex ore halitus cadi, ac fere rerum omnium oblivio. *puzza da vino, tuffo*. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v.* 118. creberque recurrit halitus. *h. e.* anhelitus. ¶ Apud *Prudent.* est anima, spiritus, *Cathem.* 10. *v.* 11. Petit halitus æthera fervens: Humus excipit arida corpus. ¶ Item vapor, afflatus e terra, aliave re exiens, *vapore, esalazione*. *Plin. l.* 21. *c.* 12. Ros obvio terræ halitu infectus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 494. patriique exspirat Averni Halitus. *Plin. l.* 17. *c.* 4. Halitus maris. *Id. l.* 34. *c.* 18. Plumbi fornacium halitus noxius & pestilens. *Colum. l.* 2. *c.* 5. Halitus solis. *Id. l.* 12. *c.* 43. *a med.* Præcipimus, ne in eodem loco mala & uvæ componantur, neve in vicino, unde odor malorum possit ad eas pervenire. nam hujusmodi halitu celeriter acina corrumpuntur. *Prudent. peristeph.* 2. *v.* 219. multa carbonum strues Vivum vaporat halitum.

HALLUCINOR, &c. V. *Alucinor*.

HALLUS. V. *Allus*.

HALO, as, avi, atum, n. 1. *spirare, mandar fuori, esalare*, ἀναδίδωμι, spiro, spiritum, vel odorem emitto, exhalo: fortasse ab ἄω, spiro. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 809. repetebam frigus & umbras, Et, quæ de gelidis halabant vallibus, auras. *Virg.* 1. *Æn. v.* 421. Ture calent aræ, sertisque recentibus halant. *Id.* 4. *Georg. v.* 109. croceis halantes floribus horti. ¶ Cum accus. *Lucret. l.* 2. *v.* 847. Et nardi florem, nectar qui naribus halat. *Martial. l.* 10. *epigr.* 48. nimios prior hora vapores Halat. Adde *Lucret. l.* 6. *v.* 220.

HALO, onis, *alone, cinto*, ἅλως, ω, vox Græca fem. gen. qua significatur corona, seu circulus circa lunam, aut solem quandoque apparens. A Græca declinatione non discedit *Seneca*, cum ait *l.* 1. *quæst. nat. c.* 2. Circa solem visum coloris varii circulum, qualis esse in arcu solet. hunc Græci halo vocant: nos dicere coronam aptissime possumus. ¶ *Halonem* etiam dicunt hesterno vino languentem, quem ἕωλον vocitant Græci. *Fest.* in *Elucum*.

HALOPHANTA, æ, m. hominum genus nequam, idem fere, ac sycophanta: ab ἅλς, mare, & φαίνομαι, appareo, ob vestitum nauticum. *Fest.* halopanta dicit, hoc est, omnia mentiens: ab ἅλη, seu ἄλη, error, & ἅπαντα, omnia. *Non. c.* 2. *n.* 396. definit genus hominum, quod ob fienda mendacia miserrime mercede conducitur: ab ἄλη, error, & ὑφαίνω, texo. *Turneb. l.* 2. *c.* 5. holophantam vocat, hoc est ὁλοφάντην, quasi qui sit totus in ostentatione. *Plaut. Curcul.* 4. 1. 9. Halophantam, an sycophantam hunc magis esse dicam, nescio. *Scalig. ad Fest.* suspicatur, illum scripsisse *halopanta*, ut παρὰ τὸ ἅλς simile faceret, quemadmodum παρὰ τὸ σῦκον factum est *sycophanta*. *Halopantam* autem nihil significare: sed Comice & tempore lusisse *Plautum* propter habitum marinum ejus, de quo ibi loquitur. V. *Calophanta*.

HALOSIS, is, f. *presa, espugnazione*, ἅλωσις, captio, seu expugnatio. *Sueton. in Ner. c.* 38. Lætusque flammæ, ut ajebat, pulcritudine, halosin Ilii decantavit. Optimi tamen Codices habent ἅλωσιν, Græcis litteris. *Petron. in Satyr. c.* 89. Tabula, quæ Trojæ halosin ostendit.

HALTER, eris, m. Halteres erant massæ plumbeæ, non exigui ponderis, quas utraque manu tenentes athletæ, corpus librabant, saltusque edebant: ab ἅλλομαι, salio. *Martial. l.* 14. *epigr.* 49. cujus titulus est *Halteres*. Quid pereunt stulto fortes haltere lacerti? Exercet melius vinea fossa viros.

HALUS, i, m. Gallis herba est, quæ Venetis cotonea, similis cunilæ bubulæ, cacuminibus thymo, dulcis, & sitim sedans, radicis alibi albæ, alibi nigræ. *Plin. l.* 26. *c.* 7. item *lib.* 27. *c.* 6. ubi scribitur sine aspiratione.

HALYATTES. }
HALYATTICUS. } V. *Alyattes*.

HALYS, ys, m. Ἅλυς, fluvius ingens Asiæ minoris, qui ex monte Tauro oritur in Galatia, Paphlagoniam a Cappadocia dirimit, & in Euxinum influit. *Plin. l.* 6. *c.* 2. & 3. ¶ Alius est in Lydia, juxta quem Crœsus a Cyro victus & captus est, deceptus ambiguo Oraculi responso. *Crœsus Halyn penetrans magnam pervertet opum vim*, ut est apud *Cicer.* 2. *de Divin. c.* 56. Hostium enim vim se se perversurum putavit: pervertit autem suam. *Lucan. l.* 3. *v.* 272. Qua Crœso fatalis Halys.

HALYSIS, is, & eos, f. ἅλυσις, catena quædam luminis clarioris, per solis ambitum in se revertens. Inter hanc & Irida illud interest, quod Iris multicolor est, & semicirculo figurata procul a sole atque luna: catena clarior est, astrumque ambit orbe incolumi, corona non dissoluta. Ita *Apul. de Mundo*. Est autem ἅλυσις, catena.

HAMA, æ, f. *secchio*, ἅμη, vas, quo aquam hauriebant ad incendia restinguenda. *Plin. l. 10. ep. 42.* Nullus in publico sipho, nulla hama, nullum denique instrumentum ad incendia compescenda. *Juvenal. sat. 14. v. 305.* Dispositis prædives hamis vigilare cohortes Servorum noctu Licinus jubet. ¶ Hamis instructus & dolabris per urbem noctu itabat Præfectus Vigilum, quorum cohortes septem arcendis ignibus Augustus instituerat, uti docet *Paul. Dig. lib. 1. tit. 15. leg. 3.* Adde *Ulpian. lib. 33. tit. 7. leg. 12. ante med.* ubi *ama* legitur sine aspiratione tum apud *Torrentin.* tum apud *Haloandr.* ¶ Habuit usum etiam in cella vinaria, ut colligitur ex *Plaut. Mil. 3. 2. 41.*

HAMADRYAS, adis, f. *Ninfa delle selve*, Ἁμαδρυάς, Nympha silvarum incola, quasi simul cum quercubus nata, simulque cum iis moriens: credita enim sunt hujusmodi numina arborem aliquam pro domicilio habere, ejusque fato fortive obnoxia esse: ita ut si cæderetur arbor, ipsa quoque interficerentur, sanguine etiam manante, ut de Erisichthone *Ovid.* narrat *Metam.* 8. a *vers. 761.* Differunt ergo in hoc a Dryadibus, quarum vita ab arborum suarum vita non pendet. Dictæ sunt ab ἅμα, simul, & δρῦς, quercus, robur, arbor. *Virg. Ecl. 10. v. 62.* Nam neque Hamadryades rursum, nec carmina nobis Ipsa placent. *Propert. l. 2. el. 23. v. 93.* Hoc & Hamadryadum spectavit turba sororum. *Id. l. 1. el. 20. v. 32.* Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryasin. (V. *Dryades*) *Ovid. 2. Fast. v. 155.* Inter Hamadryadas, jaculatricemque Dianam. ¶ In singulari numero *Stat. l. 1. silv. 3. v. 63.* Vel non abruptos tibi reddet Hamadryas annos.

HAMARTIGENIA, æ, f. ἁμαρτιγένεια: titulus est carminis *Prudentii*, in quo de origine peccati agitur: ab ἁμαρτία, peccatum, & γίγνομαι, nascor.

HAMATILIS, le, ad hamum pertinens. *Plaut. Rud. 2. 1. 10.* Piscatum hamatilem, & saxatilem aggredimur. *pesca coll' amo.* & *Tertull. advers. Gnost. c. 1.* Scorpii hamatile spiculum. *fatto a guisa d' amo.*

HAMATUS, a, um, *formato d' ami*, *fatto a guisa d' amo*, ἀγκιστρωτός hamis instructus, vel instar hami factus, uncinatus, incurvus, aduncus. *Cic. 4. Acad. c. 38.* Hamatis uncinatisque corporibus concreta hæc esse dicit. *Ovid. 5. Metam. v. 384.* Inque cor hamata percussit arundine Ditem. & *l. 12. v. 563.* hamatis laceraverat unguibus ora. & *lib. 5. v. 8.* Hamatus ensis. *h. e.* harpe, falcatus ensis. & *lib. 2. v. 799.* Hamati sentes. *h. e.* cruces, quæ cor lacerant. ¶ *Hamatas regulas* vocare videtur *Vitruv. l. 7. c. 4.* quæ habent margines utrinque extantes, & incurvos, quibus inter se colligantur, ut sunt in nostris tectis imbrices incurvati, & alius alium continentes. Al. tamen ibi leg. *animatas*, & eas putant in modum tubi factas, in summo & imo spiramenta habentes, qua humor defluit. Ita *Salmas. ad Vopisc. in Probo c. 21.* en quibusdam MSS. Et fortasse hæc lectio & interpretatio magis facit ad rem, de qua ibi *Vitruv.* loquitur. ¶ Translate *hamata munera*, quæ mittuntur ideo, ut alia eliciant. *Martial. l. 6. epigr. 63.* Munera magna quidem misit, sed misit in hamo. *Plin. l. 9. ep. 30.* Has ego viscatis hamatisque muneribus non sua promere puto, sed aliena corripere.

HAMAXAGOGA. V. *Exagoga*.

HAMAXO, as, a. 1. currui jungo, sub jugum mitto: ab ἅμαξα, currus. *Plaut. Trucul. 2. 2. 21.* Ita me amabit tantulum, ut ego me eum hamaxari meum patalem bovem, cumque ea ita noctem in stramentis conclusam perpetem, quam, &c.

HAMAXOBII, orum, Ἁμαξόβιοι, populi Scytharum, ut est apud *Plin. l. 4. c. 12. post med.* nullam certam habentes sedem, sed in plaustris habitantes, quibus res suas circumducunt, pabuli causa locum subinde mutantes: ab ἅμαξα, currus, & βίος, vita. Hinc *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 1.* Hamaxobio instabilior, Massageta inhumanior. V. *Horat. l. 3. od. 24. v. 9.* & *Justin. l. 2. c. 2.*

HAMAXOPODES, ἁμαξόποδες. V. *Arbuscula*.

HAMIOTA, æ, m. *pescatore da amo*, qui hamo piscatur. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 97.* Cohortes cocorum, atque hamiotarum, aucupumque. *Plaut. Rud. 2. 2. 5.* Salvete fures maritimi, conchitæ, atque hamiotæ.

HAMMITIS, idis, f. gemma piscium ovis similis: ab ἄμμος, sabulum, quod instar sabuli minuta sit. *Plin. l. 37. c. 10.*

HAMMOCHRYSUS. } V. in littera A.
HAMMON.
HAMMONIACUS.

HAMO, as, avi, atum, a. 1. hamo utor, capto, *pescare coll' amo*, ἀγκιστρεύω. Item curvo in modum hami, ἀγκιστρόω. Utroque sensu caret Latino exemplo. Nam quod ex *Petronii Satyr. cap. 5.* quidam afferunt his verbis. Artis severæ si quis hamat effectus: plures sunt, qui legunt *amat* sine aspiratione. Quod autem addunt ex *Claudiano l. 2. in Rufin. v. 358.* Flexilis inductis hamatur lamina membris: meliores Codices habent *animatur*, & id videtur sensus ipse postulare. Pariter incerta est lectio in fragmento illo *Cicer.* quod affert *Non.* & supra in *Adhamo* retulimus.

HAMOTRAHONES, m. piscatores, vel qui cadavera hamo in Gemonias scalas trahebant. *Festus*.

HAMULA, æ, f. *piccolo secchio*, diminut. ab hama. *Colum. l. 10. v. 387.* Aut habilem lymphis hamulam, Bacchove lagenam.

HAMULUS, i, m. *ametto*, *parvus hamus*. *Plaut. Stich. 2. 1. 17.* Arundinem fert, sportulamque, & hamulum piscatium. ¶ Item instrumentum chirurgicum ad instar hami, quo quidpiam apprehenditur. *Cels. l. 7. c. 7. n. 4.* Hamulum acutum, paulum a mucrone tutius recurvatum, subjicere extremo unguli debet. & *n. 7.* Hamulo summum ejus foraminis excipiendum.

HAMUS, i, m. *amo*, ἄγκιστρον, parvus uncus ferreus, ex quo piscatores escam suspendunt, quam dum captat piscis ore capitur. Est enim ita factus, ut facile quidem infigatur; infixum autem evelli facile nequeat. *Cic. de Senect. c. 13.* Voluptate homines capiuntur, ut hamo pisces. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 74.* Occultum visus decurrere piscis ad hamum. *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 13.* Nunc volucrem laqueo, nunc piscem ducitis hamo. *Id. Metam. 15. v. 101.* piscem hamo suspendere. & *lib. 3. v. 586.* linoque solebat & hamis Decipere, & calamo salientes ducere pisces. *Id. 2. ex Ponto, ep. 7. v. 9.* Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo, Omnibus unca cibis æra subesse putat. ¶ Per similitudinem *Id. 11. Metam. v. 342. de accipitre.* Oraque adunca dedit, curvos dedit unguibus hamos. *h. e.* ungues aduncos. *Id. de nuce, v. 115.* Obvius hami rubi & sentium. *le punte*. *Id. Metam. 4. v. 719.* Inachides ferrum curvo tenus abdidit hamo. V. *Harpe*. *Cels. l. 7. c. 7. sect. 15.* Diductis per retusos hamos oris cutis. *h. e.* ferramento chirurgico ad instar hami adunco, quo aliquid apprehenditur. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73.* Taleæ pedem longæ, ferreis hamis infixis, in terram infodiebantur: quos stimulos nominabant. *h. e.* uncis ferreis hamatis. *Plin. l. 19. c. 1.* Stupa pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. *pettini*. *Virg. Æn. 3. v. 467.* Loricam consertam hamis, auroque trilicem. *h. e.* catenis vel circulis, inquit *Servius*. *catenelle, rosette, fermagli, ardiglioni*. *Apul. l. 10. Metam.* Panes, crustula, lucunculos, hamos, lacertulos, & complura scitamenta mellita. *h. e.* dulciarios panes hami figura. ¶ Translate est artificium captandi, fallendique. *Ovid. 3. de art. am. v. 425.* Casus ubique valet: semper tibi pendeat hamus. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 23.* captes astutus ubique Testamenta senum, neu si vafer unus & alter Insidiatorem præroso fugerit hamo, Aut spem deponas, aut artem illusus omittas. *Martial. l. 6. epigr. 63.* munera mittere in hamo. V. *Hamatus*. Lepide *Plaut. Curcul. 2. 3. v. 62.* Meus hic est: hamum vorat.

HANNIBAL. } V. in littera A.
HANNO.

HANULA, parva delubra, quasi fanula, *Fest.* Volunt esse a Græco ναΐς, transpositis litteris.

HAPALA. V. *Apala*.

HAPALARE. V. *Apalare*.

HAPHE, es, f. ἁφή, inspersio pulveris, quo athletæ membra perfundebant, postquam ceromate uncti essent, ut in lucta prehendere adversarium commodius possent. hoc modo illita corpora flavum colorem induebant. *Martial. l. 7. ep. 66.* Harpasto quoque subligata ludit, Et flavescit aphe. *Senec. ep. 57.* A ceromate nos aphe excepit. Respicit hic *Senec.* ad morem athletarum: sed significat immensam vim pulveris, qua conspersus fuit transeundo per cryptam Neapolitanam. ¶ Origo vocis est ab ἥψα præterit. verbi ἅπτομαι, tango. ¶ Scribitur & *Aphe*.

HAPPALOPSIS, idis, nomen condimenti fictum a joculari coquo, apud *Plaut. Pseud. 3. 2. 47.*

HAPSUS, i, m. ἅψος, vellus lanæ in modum vinculi, fasciæve conformatum, quo pars affecta velatur, cingitur, & fovetur: ab ἅπτω, necto, alligo. *Cels. l. 4. c. 6.* Circumdare oportet latus hapso lanæ sulphuratæ. & *lib. 7. c. 26. n. 5.* Inducendus hapsus lanæ mollis, tepido oleo repletus, qui pubem, & coxas, & inguina, & plagam ipsam protegat: isque subinde oleo tepido madefaciendus est.

HARA, æ, f. *stalla de porci*, porcorum stabulum. *Cic. in Pison. c. 16.* Ex hara producte, non ex schola. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 104.* Tertius immundæ cura fidelis haræ. ¶ *Hara suis* convicium est in sordidum & impurum hominem. *Plaut. Most. 1. 1. 39.* Quomodo a sue differat, V. in *Suile*. ¶ Dicitur etiam de septo, in quo includuntur anserum pulli. *Varr. l. 3. R. R. c. 10.* Iisque (*pullis anserum*) faciunt haras supra terram, &c. & *paulo post*. Cum autem sunt inclusi in haras, victui objiciunt his polentam hordeaceam. Adde *Colum. l. 8. c. 14. a med.*

HARENA. V. *Arena*.

HARIOLA, æ, f. *indovina*, mulier, quæ hariolatur. *Plaut. Mil. 3. 1. 98.* Quod dem hariolæ atque haruspicæ.

HARIOLATIO, onis, f. *indovinamento*, μαντεία, actus hariolandi. *Accius* apud *Cicer. 1. de Divin. c. 31.* Missa sum superstitiosis hariolationibus.

HARIOLOR, aris, dep. 1. *profetare*, *indovinare*, μαντεύομαι, divino, vaticinor: ab *hariolus*. *Cic. 1. de Divin. c. ult.* Neque eos, qui quæstus causa hariolantur. *Id. Attic. l. 8. ep. 11.* Non hariolans, ut illa, cui nemo credidit, sed conjectura prospiciens. ¶ Jculariter *Plaut. Asin. 2. 2. 50.* Dudum scapulæ gestibant mihi, hariolari quæ occeperunt, sibi esse in mundo malum. ¶ Aliquando subjicitur affirmandi causa. *Terent. Phorm. 3. 2. 7.* *Pha.* Non mihi credis? *Do.* hariolare. *tu la indovini*. Sic *Plaut. Asin. 3. 2. 33.* Argenti viginti minas habes ne? *Le.* hariolare. Adde *Gell. 4. 2. 80.* Apud *Terent.* alii exponunt deliras, insanis more vatum, *tu vaneggi*, propter ea, quæ dicuntur in sequentibus responsionibus, *fabulæ*, *logi*: ut simile sit illi *Cicer. Fam. 2. ep. 16. ad fin.* Sed ego fortassis vaticinor: & hæc omnia meliores habebunt exitus. & *pro Sext. c. 10.* Eos, qui dicerent, subeunda pro patria pericula, vulnera excipienda, mortem oppetendam, vaticinari atque insanire dicebat. Huc facit, quod etiam apud Græcos μάντις, hariolus, est a μαίνομαι, insanio. ¶ Scribitur & *Ariolor*. V. vocem sequent.

HARIOLUS, li, m. *profeta*, *indovino*, μάντις, futurorum divinator (& sæpe in contemptu ponitur) qui divina mente fatur, quæ ventura

tura sunt: ab antiqu. *fariolus*, quod a *fari*, ut *Voss.* docet, & *Donat.* ad illud *Terent. Phorm.* 4. 4. 27. Interdixit hariolus: haruspex vetuit ante brumam aliquid novi negotii incipere. *Cic. l. de nat. Deor. c.* 20. *ad fin.* Haruspices, augures, harioli, vates, & conjectores. *Id. l. de Divin. c.* 2. Hariolorum & vatum furibundæ prædictiones. *Plaut. Amph.* 5. 2. 2. Hariolos, haruspices mitte omnes. ¶ Scribitur & *Ariolus*: sed aspirationem retinent *Manut. Dausq. Cellar.*

HARMAMAXA. V. in littera A.

HARMOGE, es, f. ἁρμογή (ab ἁρμόζω, apto, vel convenio) est apta junctura, commissura, & transitus dissimilium colorum in pictura, ut paulatim minuantur, misceanturque sic, ut transire alter in alterum in confinio videatur, ut *Plin.* docet *l.* 35. *c.* 5. sic enim veteres appellavere pictores: *confine, contorno, accordo, union de' colori, lo sfumare un colore, dove es possa ad un altro.*

HARMONIA, æ, f. *armonia, consonanza*, ἁρμονία, compositio, concordia, convenientia rerum ceteroquin dissimilium: & præsertim concentus, & consonantia vocum acutarum & gravium, in cantu & fidibus: ab ἁρμόζω, apto. *Quintil. l. 1. c.* 10. (*al.* 16.) Nec ille mundo contenti dissimilium concordia, quam vocant harmoniam (*ἁρμονίαν habent multi libri.*) sonum quoque his motibus dederunt. *Lucret. l.* 3. *v.* 98. Quamvis multa quidem sapientum turba putarunt, Sensum animi certa non esse in parte locatum, Verum habitum quendam vitalem corporis esse, Harmoniam Graji quam dicunt, quod faciat nos Vivere cum sensu. *Cic. 1. Tuscul. c.* 10. hunc *Lucretii* locum explicat. *Id. ibid. c.* 18. Harmoniam ex intervallis sonorum nosse possumus, quorum varia compositio etiam harmonias efficit plures. & *lib.* 3. *de nat. Deor. c.* 11. Ad harmoniam canere mundum, ut Pythagoras existimat. De hac harmonia agit *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. ¶ De versibus & cantu. *Prudent. Cathemer.* 3. *v.* 90. te nostra, Deus, canit harmonia. ¶ In fabulis *Harmonia*, seu *Harmone*, (quidam *Hermionem* vocant) Ἁρμονία, fuit uxor Cadmi, filia vero Martis & Veneris, tum genita, cum a Vulcano occulto rete deprehensi sunt. Huic Minerva & Vulcanus vestem dono dederunt sceleribus imbutam, ob quam ipse, & Cadmi progenies scelerata extitit. Tandem in senecta una cum viro in draconem versa est. *Hygin. fab.* 6. & 148. Hinc *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 85. Ut Veneri, quem luget adhuc, donetur Adonis, Unde habet Æneas Harmoniamque suos? ¶ *Harmonias* pro *harmoniam* dixit more suo *Lucret. l.* 3. *v.* 132.

HARMONICE, es, f. ἁρμονική, harmoniæ ars. *Vitruv. in fi. cap.* 3. *l.* 5. Sic theatrorum per harmonicen, ad augendam vocem ratiocinationes ab antiquis sunt constitutæ.

HARMONICUS, a, um, *armonico*, ἁρμονικός, ad harmoniam pertinens, & convenientiam rerum. *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 3. *e med.* Ut ea, quæ observant in ædificiis, & signis faciendis artifices, a quibus vocantur illi harmonicæ, &c. *Plin. l.* 2. *c.* 109. Harmonica ratio, quæ cogit rerum naturam sibi ipsam congruere, addit huic mensuræ stadia XII. millia.

HARPA, æ, f. *arpa*, instrumentum musicum, lyræ simile: ab ἅρπη, falx, quia in modum falcis ex una parte incurvum est. *Venant. Fortun. l.* 7. *carm.* 8. *sub fin.* Romanusque lyra plaudet tibi, Barbarus harpa.

HARPACTICON, ἁρπακτικόν, dicitur genus quoddam sulpharis, a celeritate avellendi: avelli enim subinde debet, cum in aliqua parte corporis medicinæ causa imponitur: ab ἁρπάζω, rapio. *Plin. l.* 35. *c.* 15.

HARPAGA, æ, *seu* Harpage, es, f. *rampicone*, ἁρπάγη, instrumentum ferreum aduncum, ut ferrea manus, harpago, rastrum ferreum, aut hujusmodi, quo in murorum oppugnationibus utebantur: ab ἁρπάζω, rapio, quia illo quippiam apprehensum deripitur. *Sisenn.* apud *Non. c.* 18 *n.* 29. Falces injectas commovent: potius collocatis harpagis, dejiciunt. *harpagis* potest esse etiam ab *harpagum* neutr. & ita accipitur a *Nonio*.

HARPAGINETULUS, li, m. *Vitruv. l.* 7. *c.* 5. Pro columnis enim statuuntur calami, pro fastigiis harpaginetuli striati, cum crispis foliis, & volutis. *h. e.* parvæ harpagæ, seu opera in modum harpagonis recurva. Alii leg. *harpages*, & *mitulis*: alii alia comminiscuntur: alii denique locum pro desperato habent, & inexplicabili.

HARPAGO, onis, m. *uncino, rampicone*, ἅρπαξ, ἁρπάγη, instrumentum ferreum, in fine aduncum, quo aliquid apprehenditur, & deripitur, attrahiturve, ad varios usus, præsertim bellicos: ab ἁρπάζω, rapio. *Liv. l.* 30. *c.* 10. *a med.* Asseres ferreo unco præfixi (harpagones vocat miles) ex Punicis navibus injici in Romanas cœpti. *Curt. l.* 4. *c.* 2. Ferreæ quoque manus (harpagonas vocant) quas operibus hostium injicerent, corvique, & alia tuendis urbibus excogitata præparabantur. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *extr.* Harpagonas & manus invenit Pericles Atheniensis. *Auct. de B. Hispan. c.* 16. Secum extulerant harpagones ad casas, quæ stramentitiæ ædificatæ erant, diruendas. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 12. *circa med.* Canales autem & harpagones, & hamas instrumento contineri constat. *h. e.* unci, quibus quippiam ex puteis extrahitur. Adde *Cæsar. l.* 7. *B. Gall. c.* 81. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 57. qui priore loco idem significat, quod in *Curtii* allatis verbis: posteriore, quod in *Livii*. ¶ Ex vi originis rapacem, furacem significat: hinc *Plaut. Trin.* 2. 1. 13. Ab re consulit blandiloquentulus, harpago, mendax, cuppes, avarus.

HARPAGO, as, a. 1. *rapire, rubare*, aufero, rapio: ab ἁρπαγή, raptus, rapina, quod ab ἁρπάζω, rapio. *Plaut. Aul.* 2. 2. 14. Hei misero mihi! aurum mihi intus harpagatum est. *Id. Bacch.* 4. 4. 11. Improbus, cum improbus sit, harpaget: furibus furetur quod queat. *Id. Pseud.* 4. 2. 2. Nihil etiam dum harpagavit, præter cyathum. & 1. 2. 6. Ubi data occasio est, rape, clepe, tene, harpaga, bibe, es, fuge, hoc eorum est opus.

HARPAGUM, gi, n. V. *Harpaga*.

HARPALYCE, es, f. Ἁρπαλύκη, filia Harpalyci Amymnæorum, Thraciæ gentis, regis, quem senem a Getis, vel, ut alii volunt, a Myrmidonibus captum, collecta multitudine asseritur liberasse, celerius quam de femina credi potest: unde & flumina dicitur celeritate transire. Ita *Serv.* ad illud *Virg. Æn.* 1. *v.* 320. qualis equos Threissa fatigat Harpalyce, volucremque fuga prævertitur Hebrum. Additur ibi alia historia, nutritam scilicet fuisse a patre eo modo, quo ipse *Virg. Æn.* 11. *v.* 570. & *sequentib.* Camillam a Metabo facit. Patre vero ob ferociam a civibus pulso, ac postea occiso, fugisse in silvas, & venatu ac latrociniis ita efferatam, & ejus velocitatis factam esse, ut subito ad vicina stabula decurreret, & raptis pecoribus insequentes etiam equites celeritate vinceret. Sed aliquando in plagas cervis captandis accolarum cum incidisset, deprehensam ibi, atque occisam fuisse, magno tamen occidentium malo. Cum enim inter eos orta esset contentio, cujus fuisset hædus, quem Harpalyce rapuerat, gravi certamine non sine plurium cæde dimicatum ab his: ex quo ortam consuetudinem, ut ad ejus tumulum multi convenirent, & expiationis gratia per imaginem pugnæ concurrerent. Adde *Hygin. fab.* 193. 252. & 254. ¶ Alia fuit Clymeni Schænei filii, Arcadiæ regis filia, quæ ex ipso patre puellam peperit, patrique in epulis apposuit: qui re cognita matrem interfecit. *Id. fab.* 206. & 255.

HARPASTUM, i, n. *palla del calcio*, ἁρπαστόν, genus pilæ grandioris, quam pila paganica, minoris tamen, quam follis (ab ἁρπάζω, rapio) quod plures projectum harpastum conantur arripere, & extra ludi limites ejicere. Nam hoc pilæ genus non repercutitur, sed cum multi ludentes in duas partes divisi sunt, quisque annititur pilam arripere, & ad eos, qui post se sunt viciniores limitibus, transmittere: ejusque partis victoria est, quæ pilam extra limites adversariæ partis ejecerit. Laboriosum ludi genus est, grandioribusque tantum conveniens. Cum enim multi simul pilam arripere conentur, in terram se invicem prosternunt, pulvereque & sudore infecti flavescunt. *Martial. l.* 4. *epigr.* 19. Seu lentum ceroma teris, tepidumque trigona, Sive harpasta manu pulverulenta rapis. *Id. l.* 7. *epigr.* 66. Harpasto quoque subligata ludit.

HARPAX, gis, *vel* gos, f. ἅρπαξ, verticillus ex electro: ab ἁρπάζω, rapio, quod folia & festucas rapiat. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ad fin. de electro.* In Syria feminas verticillos inde facere, & vocare harpaga, quia folia & paleas, vestiumque fimbrias rapiat. ¶ Apud *Plaut. in Pseud.* est nomen servi caculæ: ubique 2. 2. *in fi.* eo vocativo Harpaga dicit, tanquam a recto *Harpagus*.

HARPE, es, f. *racco*, ἅρπη, ensis falcatus, & incurvus in anteriorem partem, quo Mercurius in Argum, & Perseus in Medusam usi feruntur, ut apud *Lucan. l.* 9. *v.* 660. & *sequentib.* & *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 388. legitur. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 69. Vertit in hunc harpen spectatam cæde Medusæ Acrisioniades, adigitque in pectus. & *vers.* 176. Brachia tendentem Cyllenide confodit harpe. *Id. ibid. l.* 1. *v.* 717. falcatum ensem, *lib.* 5. *v.* 8. hamatum, & *lib.* 4. *v.* 719. ferrum curvo hamo appellat. ¶ Item avis ex vulturum genere, quæ contra triorchem inimicitias gerit, teste *Plin. l.* 10. *c.* 74.

HARPOCRATES, æ, m. Ἁρποκράτης, Græcus Philosophus, cujus eruditio ac præcepta in id maxime tendebant, ut silentium præciperet, & omnibus rebus anteponeret. Habitus est deus silentii. Hujus simulacrum in sacris Isidis & Serapidis adhibebatur, quod digito labiis impresso admonere videbatur, ut silentium fieret. *Vetus Poeta* apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 10. Isis, & Harpocrates digito qui significat st. ¶ Hinc proverb. *reddere Harpocratem*, pro silentium imponere. *Catull. in Gell. carm.* 74. patrui perdespuit ipsam Uxorem, & patruum reddidit Harpocratem.

HARPYIÆ, arum, f. *Arpie*, Ἅρπυιαι, aves monstrosæ, atque obscenæ, filiæ Thaumantis, vel Typhonis & Electræ, vel Neptuni, vel Ponti & Terræ, aut Stygis; tres numero Aello, Ocypete, & Celæno, ut est apud *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 209. (alii duas faciunt) eædem habitæ, quæ Furiæ, & Canes apud Inferos; in Superis vero Diræ: Jovis canes dictæ, famis præsides, invulnerabiles propter plumarum levitatem, vultu virginum præditæ, pallentes ore præ fame, uncis pedibus armatæ, ingluvie insatiabili, alvo spurcissima, odore tetro. *Hygin. fab.* 14. appellat Aellopum, Acholoen, Ocypeten, & fuisse ait capitibus & pedibus gallinaceis, anguibus magnis, alas & brachia humana habentes, pectus album, femina item humana. Olim in Strophadibus insulis habitaverunt, Phineia postquam clausa domus (V. *Phineus*) ut ait *Virg.* 3. *Æn. v.* 210. & *sequent.* ubi eas describit. *Horat. lib.* 2. *sat.* 2. *v.* 40. Harpyiis gula digna rapacibus. *Valer. Flacc. lib.* 4. *v.* 428. Insuper Harpyiæ Typhonides, ira Tonantis, Depopulant. ¶ Ipsa vox trisyllaba est, cum pæ multima diphthongo improprie constet, quæ duobus modis Græce scribitur, similiter vel supposita lateri τῆς υ voceli ι, Ἅρπυιαι, & Ἁρπυῖαι, vel epposita Ἁρπυῖαι, *Charis.* tamen teste *Pierio ad Æn.* 3. *v.* 248. negat: pertinere ad υ, & esse diphthongam, sed ad sequentem a, & esse consonanticam, ut in *jam, major*, &c. Adhuc tamen *Harpyia* trisyllaba est. Sed per diæresim quadrisyllabam facit *Rutil. l. v.* 608. Circumsidentes repulit Harpyias. Ubi alii leg. *Harpuias*, ex consuetudine vertendi υ in *u* Latinum. ¶ In singulari numero *Virg. Æn.* 3. *v.* 365. Sola novum, dictuque nefas Harpyia Celæno Prodigium canit. Adde *Senec. in Med. v.* 781. ¶ Nomen est canis rapacissimæ in illo *Ovid.* 3. *Metam. v.* 215. & natis comitata Harpyia duobus. ¶ Translate dicitur de rapaci homine, & avaro. *Rutil. loc. cit.* & *Sidon. l.* 5. *ep.* 7.

HAROGA, &c.

HARVIGA. V. *Arviga*.

HARUNDO, &c. V. *Arundo*.

HARUSPEX, *&* Aruspex, icis, m. *pronosticatore, indovino, aruspice*, ἱεροσκόπος, θυτοσκόπος, ἡπατοσκόπος, qui exta victimarum inspicit, atque ex iis futura prædicit: & differt ab *auspice*, & *augure*, qui ab avibus inspiciendis dicti sunt. Haruspices Romam ex Etruria primum acciti fuere. Ibi enim eorum disciplina maxime viguit: ad quam ediscendam Romani aliquando principum civium filios eo mittere consueverant, ut *Cic. l. 1. de Divin. cap. 41. & Valer. Max. l. 1. c. 1. n. 1.* narrant. Præcipuum haruspicum munus erat sacrificantibus adesse, cæsaque victima, ejus exta diligenter inspicere, & quid iis portenderetur, significare. Stabant ad hoc officium cinctu Gabino incincti, barba rasa, cultrum manu tenentes, quo viscera victimæ secabant, & rimabantur: habebantque eorum prædictiones summam fidem, non secus ac augurum. Sed & alia observabant, præter victimas. Interpretabantur enim prodigia & monstra, quæcumque acciderent, fulmina, & alia hujusmodi piacularia, ut ex *Cicer. 3. Catil. c. 8.* & ex ejusdem oratione *de Haruspicum responsis* apparet. Crescente Romæ eorum numero, factum est Collegium, seu Ordo, ex quo sumebantur, qui Consulibus, Pontificibus, aliisque Magistratibus in Urbe, & Imperatoribus in exercitu, dum sacrificabant, præsto essent. *Cic. l. 2. de Divin. c. 39.* Quid enim habet haruspex, cur pulmo incisus etiam in bonis extis dirimat tempus, & proferat diem? quid augur, cur a dextra corvus, a sinistra cornix faciat ratum? *Sil. l. 5. v. 162.* dum vos augur, & extis Quæsita fibræ, vanosque moratur haruspex. *Virg. 11. Æn. v. 739.* dum sacra secundus haruspex Nunciet. *h. e.* nuntians prospera esse exta victimarum. ¶ Sumitur etiam universim pro eo, qui quacumque ratione futura prædicit. *Propert. l. 3. el. 11. v. 59.* Proloquar: atque utinam patriæ sim vanus haruspex: Frangitur ipsa suis Roma superba bonis. ¶ Scribitur & *Aruspex*: sed pro aspiratione stant *Manut. & Cellar.* ex auctoritate *Donati, ad Terent. Phorm. 4. 4. 28.* & quamplurium veterum Inscription.

HARUSPICA, *&* Aruspica, æ, f. mulier, quæ haruspicinam facit. *Plaut. Mil. 3. 1. 98.* Præcantatrici, conjectrici, hariolæ, atque haruspicæ. ¶ Item haruspicis ars. V. *Haruspicium*.

HARUSPICINUS, *&* Aruspicinus, a, um, ad haruspices pertinens. *Cic. l. 1. de Divin. c. 33.* Quod Etruscorum declarant & haruspicini, & fulgurales, & rituales libri. ¶ *Haruspicina, æ*, (subaudi *ars*, aut *disciplina*) est idem ac haruspicium. *Cic. l. 2. de Divin. c. 23.* Oratio, qua haruspicinæ disciplina continetur. *Id. 6. Fam. ep. 18.* Haruspicinam facere.

HARUSPICIUM, *&* Aruspicium, ii, n. disciplina & officium haruspicum. *Catull. carm. 89. in Gell.* & discat Persicum haruspicium. *Plin. l. 7. c. 56.* Haruspicinam invenit Delphus. Quidam Codd. MSS. habent *haruspicium* eodem sensu, teste *Harduino*.

HASTA, æ, f. *asta, lancia, picca*, λόγχη, δόρυ, telum missile, inventum Lacedæmoniorum, teste *Plin. l. 7. c. 56.* Est autem lignum teres ferrea cuspide præfixum, quo eminus pugnatur. Differt a pilo, quo legionarii utebantur: hasta vero auxiliares, ut ex *Tacito* constat *Ann. 12. c. 35.* A lancea, quæ peregrina est: hasta vero Romana. Porro hastarum triplex est genus: unum breviores continet, quæ manu emittuntur: alterum longiores, gravioresque, quas & manu retinere, & jaculari etiam possent: tertium gravissimas, quæ tormentis emittebantur. *Cic. de Senect. cap. 6. a med.* Eminus hastis, comminus gladiis uti. *Id. 2. de Fin. c. 30.* Evelli eam jussit, qua erat transfixus, hastam. (*Id. 5. Fam. ep. 12.* hoc idem narrans, *spiculum* vocat) *Id. 1. de Orat. c. 57.* Hastas torquere. *& lib. 2. c. 78.* jactare. *& cap. 80.* vibrare. *Flor. l. 2. c. 17.* quatere. *Virg. 12. Æn. v. 431.* coruscare. *Ovid. 8. Metam. v. 66.* dirigere in aliquem. *& lib. 10. v. 8.* mittere in os alicujus. *Valer. Flacc. l. 6. v. 270.* conjicere. *Virg. 10. Æn. v. 521.* infensam hastam extendere. *h. e.* jacere. *Tacit. 2. Ann. c. 21.* protendere, aut colligere. *h. e.* extendere, aut reducere, seu receptare, ut *Virg. 10. Æn. v. 383.* loquitur *& cap. 20.* mittere a tormentis. *& lib. 4. c. 49.* jacere. *& lib. 13. c. 39.* immittere. *& lib. 2. c. 81.* ingerere. *Id. 3. Hist. c. 17.* Hasta aliquem transverberare. *& l. 5. c. 18.* fodere. *Ovid. 5. Fast. v. 710.* perforare. *Plaut. Capt. 3. 4. 20.* insectari aliquem. *Curt. l. 4. c. 4.* transfigere. *Nepos in Chabr. c. 1.* Hastam projicere. *Virg. 11. Æn. v. 612.* adversis Tyrrheaus, & acer Aconteus Connixi incurrunt hastis. *& lib. 12. v. 923.* volat atri turbinis instar, Exitium dirum hasta ferens, orasque recludit Loricæ, & clypei extremos septemplicis orbes: Per medium stridens transit femur. ¶ *Abjicere hastas* translate est causæ diffidere, & de re desperare. *Cic. pro Mur. c. 21. ad fin. de candidato.* Vides ne tu illum tristem, demissum? jacet, diffidit, abjecit hastas. ¶ Alii quoque hastæ usus in bello. *Virg. Æn. 10. v. 398.* ingentem nixus in hastam Æneas. *& lib. 9. v. 229.* Stant longis adnixi hastis, & scuta tenentes. *& vers. 465.* Quin ipsa arrectis (visu mirabile) in hastis Præfigunt capita. *Tacit. Ann. 3. c. 21.* Donatusque est ab Apronio torquibus & hasta. *Sueton. in Claud. c. 28.* Quem etiam Britannico triumpho inter militares viros hasta pura donavit. *Plin. l. 7. c. 28.* Donatus hastis puris duodeviginti. *Hasta pura* est sine ferro, quæ dabatur ei, qui primus in prœlio vicisset, ut ex *Varrone* docet *Serv. ad Æn. 6. v. 760. & Fest.* Ideo autem pura dabatur, quia pacis erat insigne, non belli: pacis, inquam, quæ victoriam virtute partam sequi solet. Nam hasta cum ferro erat insigne belli: unde mos fuit hastam ferratam, aut sanguineam præustam in eorum fines emittere, quibus bellum per Feciales indicebatur, ut est apud *Liv. l. 1. c. 32.* & Carthaginienses, inquit *Fest.* cum bellum vellent, hastam Romam miserunt. (V. *Gell. l. 10. c. 27.*) Addit *Varro* apud *Serv. ad Æn. 9. v. 53.* ducas quoque, cum primum hostilem agrum introitum irent, ominis causa prius hastam in eum agrum misisse, ut castris locum caperent. ¶ Hastam inter gymnasticas exercitationes enumerat *Plaut. Bacch. 1. 2. 73. & 3. 3.*

24. & *Mostell. 1. 2. 73.* ¶ Hastæ usus etiam in nuptiis fuit. Sponsus enim sponsæ comam hastæ cuspide distinguebat. V. dicta in *Cælibaris*. ¶ Fuit olim hasta insigne regum, qui eam pro diademate gestabant, sceptrum a Græcis dictum. Nam & ab origine rerum, pro diis immortalibus Veteres hastas coluere: ob cujus religionis memoriam adhuc deorum simulacris hastæ adduntur. Hæc *Justin. l. 43. cap. 3.* ¶ Quia initio mos fuit, ut præda bello parta cum vendebatur, hasta posita venderetur, ad illud ipsum scilicet denotandum, quod bellica præda esset; inde ortus est mos, ut in auctionibus poneretur hasta, itemque in locationibus: quæ ideo & pro auctione ipsa ponitur, *incanto*. *Cic. 2. Offic. c. 8. de Sulla.* ait enim ausus dicere, hasta posita, cum bona in foro venderet & bonorum virorum, & locupletum, & certe civium, prædam suam se vendere. *Id. Phil. 4. c. 4.* Quos non bonorum damnatio, non agrorum assignatio, non illa infinita Pompeji hasta satiavit. *Id. 12. Attic. ep. 3.* Nomen illud quod a Cæsare, tres habet conditiones, aut emptionem ab hasta, aut delegationem a mancipe, &c. *Nepos in Attic. c. 6.* Ad hastam publicam nunquam accessit. *h. e.* ad auctionem, quæ publice a Magistratu fieret. nam & privatorum auctio erat, ut in proxime allato *Cicer.* loco. *Column. in præfat. l. 1. a med.* Ibi nunc ad hastam locamus, ut, &c. *Liv. l. 24. c. 18. a med.* Cum censores se jam locationibus abstinerent, convenere ad eos, qui hastæ hujus generis assueverant. *Id. l. 23. c. 38.* Comitibusque eorum sub hasta venditis. *Tacit. 13. Ann. c. 28.* Jus hastæ adversus inopes inclementer augere. ¶ Etiam centumviri, cum in foro sedebant judicaturi, hastam adhibuere. V. *Centumviri*. ¶ Translate *hastæ* sunt argumenta oratoria. *Cic. 1. de Orat. c. 57. & de clar. Orat. c. 78. & in Top. c. 17.* ¶ Denique *hastæ* est genus cometæ hastæ figura, Græcis quoque λογχίτης dictæ. *Plin. l. 2. c. 25.*

HASTARIUM, ii, n. auctio, quæ sub hasta fit, vel locus ubi fit auctio: vel liber, in quo auctiones perscribuntur. Totidem enim modis interpretantur illud *Tertull. in Apolog. c. 13.* Deos in hastario, vectigales habetis.

HASTARIUS, ii, m. miles hasta armatus. *Ammian. l. 27. c. 2. ad fin.* (*al. c. 3.*) Cum paucis captus ab hastariis. Al. aliter leg. Apud *Veget. l. 2. de re milit. c. 2.* hastarii iidem sunt qui hastati in R. militia.

HASTATUS, a, um, *armato d'asta*, λογχοφόρος, hasta armatus. *Curt. l. 3. c. 3. a med.* Currum decem millia hastatorum sequebantur: hastas argento exornatas, spicula auro præfixa gestabant. *Tacit. 2. Ann. c. 14.* Prima utcumque acies hastata: cetera præusta, aut brevia tela. *Stat. 2. Theb. v. 718.* Nec magis ardentes Mavors, hastataque pugnæ Impulerit Bellona tubas. ¶ Hastati milites apud Romanos erant unum e quatuor peditum generibus, quibus legio constabat (alii enim erant velites, alii hastati, alii principes, alii triarii) ita dicti, quod primo hastis pugnabant, uti docet *Varro l. 4. de L. L. c. 16.* Hinc *Enn.* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 1. a med.* Hastati spargunt hastas: fit ferreus imber. Postea vero pilis & gladiis usi sunt: hastæ apud velites remanserunt. Erant hi flos juvenum pubescentium, ut *Liv. l. & cap. 8.* loquitur: qui primi pugnam inibant, & si profligare hostem non possent, recipiebant se post principes, qui prœlium resumebant, &c. Atque hæc intellige, republica stante. nam sub Cæsaribus immutata res est, & principes hastatis in acie antepositi, ut ex *Veget. l. 1. de re milit. c. 20. & lib. 2. c. 2. 8. & 15.* & alibi colligitur. *Liv. l. 22. c. 5.* Pugna exorta est, non illa ordinaria per principes, hastatosque, & triarios. V. *cit. l. 8. c. 8.* ¶ Hastatorum decem erant ordines, ut est apud *Ovid. 3. Fast. v. 128.* quorum primus dicebatur *primus hastatus*, alter *secundus*, & sic deinceps reliqui. *Liv. l. 42. c. 34.* In eo exercitu miles gregarius fui: tertio anno virtutis causa mihi T. Quintius decimum ordinem hastatum assignavit. *h. e.* centurionem fecit in postremo hastatorum ordine. Hic enim primus fuit gradus ascendentium a gregaria militia. *Id. ibid. paulo post.* Hic me Imperator dignum judicavit, cui primum hastatum prioris centuriæ assignaret. *Cic. 1. de Divin. c. 35.* Cum signifer primi hastati signum non posset movere loco. Adde *Liv. l. 26. c. 5. ad fin.* ¶ *Primus & secundus hastatus* sunt etiam nomina ejus, qui primo & secundo hastato præest, si fides est *Vegetio*, qui *lib. 2. de re milit.* hæc de his habet *cap. 8.* Primus hastatus duas centurias, idest ducentos homines ducebat in acie secunda (*h. e. inter hastatos, quando, mutato ordine, post principes in acie locati sunt, ut dictum est.*) quem nunc ducenarium vocant. *& mox.* Item secundus hastatus centuriam semis, idest centumquinquaginta homines regebat. ¶ *Hastatus* etiam absolute de eo dici quidam putant, qui primum hastatum ducit, in illo *Flori l. 1. c. 18.* C. Minutius, quartæ legionis hastatus, unius proboscide abscissa, &c. Ita *Lips. de militia R. l. 2. dial. 8.* ubi plura de his.

HASTICUS. V. *Asticus*.

HASTIFER, a, um, hastam ferens, hastatus. *Inscript.* apud *Reines. class. 1. n. 163.* Mamerius magister astiferorum. *degli alabardieri*. Ubi nota omissam aspirationem. nam & *asta* alicubi legitur: quod tamen non est imitandum.

HASTILE, is, n. *legno dell' asta, bacchetta, bastone*, δόρυ, lignum hastæ, itemque ipsa hasta: & generatim quodvis lignum teres & oblongum, quale est in hasta. *Nepos in Epamin. c. 9.* Ferrum quod ex hastili in corpore remanserat. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 7.* Q. Scævola confectus senectute, & membris omnibus captus ac debilis, hastili nixus. *Virg. 3. Æn. v. 23.* densis hastilibus horrida myrtus. *Id. 2. Georg. v. 358.* Tum leves calamos, & rasæ hastilia virgæ, Fraxineasque aptare sudes. *Plin. l. 17. c. 23.* Gracilitatem vitium firmare circumligatis hastilibus. *Virg. 1. Æn. v. 317.* Bina manu lato crispans hastilia ferro. ¶ De ipsa hasta, aut telo *Ovid. 8. Metam. v. 28.* Torserat adductis hastilia lenta lacertis. *Senec. in Hippol.*

pol. v. 396. læva se pharetræ dabit: Hastile vibret dextra Thessalicum manus.

HASTULA, æ, f. *picciol' asta, o bacchetta*, parva hasta, vel virga. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 31. Omnium percussarum arborum contra fulmina hastulæ surgunt. *nisi malis* assulas *legere, aut intelligere.* ¶ *Hastula regia* a Latinis dicitur radix & bulbus asphodeli, ut *Plin. l.* 21. *c.* 17. *ad fin.* docet. Tota item herba sic appellatur, ut innuit *Apul. de herb. c.* 32. quam Latini fortasse sic appellarunt, quia florens regii sceptri (quod brevis velati hasta est) speciem affert: vel quia est herbarum clarissima: quam ob causam & heroion, ἡρώιον dicta est, ut *Plin. l.* 22. *c.* 22. scribit. Quare rectius *hastula*, quam *assula* scribitur. ¶ *Hastula* alio sensu V. in *Assula*.

HAU. V. *Au*.

HAUD, adverb. ne, *non*, οὐ, οὐκ, non, nequaquam: ab οὐδὲ, vel οὐ; seu οὔτι, vel αὖ. Veteres pro *haud* dicebant *haut*, & *aut*. Eodem enim modo & disjunctivam, & negantem particulam scribebant. In optimis libris etiam *haut* legitur, quod simile est ac *aput* pro *apud*, & *adque* pro *atque*. Sunt qui putant semper *haut* scribi oportere: sunt etiam qui ita distinguunt, ut *haut* ante consonantes, *haud* ante vocales. Sed hæc nimis acuta videntur. Nunc est consuetudo, ut *haud* solummodo scribatur: quæ optimis libris, & doctis viris defenditur. Habet quidem eandem vim, quam *non*: sed usu differt. neque enim ubique *non* poni potest, ubi *haud* adhibetur. Fere cum adverbiis jungitur. *Cic. de Senect. c.* 2. Rem haud sane difficilem admirari videmini. *Id. Fam.* 7. *ep.* 1. Ne tu haud paulo plus, quam quisquam nostrum, delectationis habuisti. *Liv. l.* 2. *c.* 60. Laudibus haud minus, quam præmio, gaudent militum animi. *Nep. in Pausan. c.* 1. Haud ita magna fugatus est. *Id. in Datam. c.* 4. Cognosce haud longe abesse. *Terent. Heaut.* 2. 3. 82. haud stulte sapis. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 15. Haud aliter dicetis. *Id. Curcul.* 2. 3. 26. Haud magis cupis. *Terent. Eun.* 2. 3. 67. haud diu est. *Id. Andr.* 3. 1. 2. haud ferme invenias. *Curt. l.* 3. *c.* 5. *sub fin.* Inaperta remedia haud injuria ipsis esse suspecta. *Id. l.* 4. *c.* 1. *a med.* Haud dubie debilior futurus fuit. *& lib.* 7. *c.* 5. Haud secus, quam continenti incendio. *& ibid.* Haud procul castris. *Sueton. in Galb. c.* 19. Haud multo post. *Id. in Vespas.* 2. 14. haud ultra verba. *Id. in Tito, c.* 6. haud cunctanter. *Sil. l.* 2. *v.* 331. & *Liv. l.* 33. *c.* 11. & *lib.* 10. *c.* 6. & 25. haud dum. *h. e.* nondum. ¶ Non ita sæpe adjectivis. *Liv. l.* 21. *c.* 1. Haud ignotæ belli artes, sed expertæ. *Terent. Andr.* 3. 2. 49. haud dubium est mihi, quin, &c. *Justin. l.* 6. *c.* 2. Haud mediocrem fructum tulit. *& lib.* 23. *c.* 2. Fraudi haud lætus eventus fuit. *& lib.* 44. *c.* 4. haud inferior velocitate. *Sueton. in Ner. c.* 5. haud ignarus. *Id. in Oth. c.* 5. haud dubie fiducie. ¶ Minus etiam sæpe verbis. *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. Haud potest gravioribus a me verbis vulnerari, quam, &c. *Phædr. l.* 3. *fab.* 1. *v.* 16. Damnum haud recusant. *Plaut. Mil.* 3. 1. 34. Haud sum annos natus præter quinquaginta & quatuor. *Id. Pœn.* 4. 2. 36. Quamquam haud otium est. *Id. Cistell.* 1. 1. 49. haud me pœnitet. *Id. Bacch.* 5. 2. 15. haud scio, quid eo opus sit. *Petron. in Satyr. c.* 99. haud mora. *subaudi* fit. ¶ *Haud vidi magis* formula est ironica, affirmantis quidem, & assentientis, sed cum ironia, & irrisione. *Plaut. Amph.* 2. 2. 47. Exspectatus ne advenio? *So.* haud vidi magis. *nullo meno.* *Id. Pœn.* 1. 1. 12. Amans per amorem si quid feci, Milphio, ignoscere id te mihi, æquum est. *Mil.* haud vidi magis. Et ego nunc amore pereo: sine, te verberem. Adde *Capt.* 3. 4. 29. Simile est illud *Cicer. pro Sext. c.* 51. Est enim homo iste populo R. deditus. Nihil vidi magis. ¶ *Haud* pro non tam. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 8. Ad Drusum pergit, quem haud fratris interitu trucem, quam remoto æmulo, æquiorem sibi sperabat. ¶ *Haud scio an* est dubitantis, ita tamen, ut in eam partem, quam dicit, propendeat: estque veluti temperatio alicujus sententiæ, quam aperte affirmare non audemus. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 15. Est id quidem magnum: atque haud scio an maximum. *e forse forse.* & *lib.* 2. *de nat. Deor. c.* 4. Vir sapientissimus, atque haud scio an omnium præstantissimus. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 52. Idque adeo haud scio, mirandum ne sit. *Cic. de Amic. c.* 14. Atque haud scio, an ne opus sit quidem, nihil unquam omnino deesse amicis. ¶ Aliquando ponitur pro dubito, non liquet. *Id. in Pison. c.* 27. Atque haud scio, an malim, te videri nullius pudoris fuisse, an amicos tuos plus habuisse pudoris, &c. ¶ *Haud erit ut*, non fiet, fieri non poterit, ut. *Lucret. l.* 3. *v.* 716. Haud erit, ut merito immortalis possit haberi. ¶ Reperitur etiam cum alia negatione junctum: & adhuc negans more Græcorum. *Plaut. Epid.* 5. 2. 57. Neque ille haud objiciet mihi. *Id. Aulul.* 2. 4. 7. haud non velles dividi. Adde illud *Sallust. in fragm.* apud *Donat. ad Terent. Andr.* 1. 2. *in fi.* haud impigre, neque inultus occiditur. ¶ Affirmat tamen in illo *Livii l.* 1. *c.* 3. haud nihil ambigam (quis enim rem tam veterem pro certo affirmet?) hiccine fuerit Ascanius, an, &c.

HAUDQUAQUAM, *in nessun modo*, οὐδαμῶς, οὐδενὶ τρόπῳ, nullo modo, nequaquam. *Terent. Heaut.* 1. 2. 1. Haudquaquam etiam cessat. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 9. *ad fin.* Homo prudens & gravis, haudquaquam eloquens. *Sallust. in Catil. c.* 3. Gloria haudquaquam par. *Liv. l.* 7. *c.* 26. haudquaquam certamine ambiguo. *Virg.* 4 *Georg. v.* 454. tibi has miserabilis Orpheus, Haudquaquam ob meritum, pœnas .... suscitat.

HAVE, & Haveo. V. in littera A.

HAURIO, ris, si, stum, & sum, *raro* rivi, *vel* ii, itum, a. 4. *cavare, a cavar fuori*, ἀρύω, educo, extraho, & fere de liquoribus dicitur: a voce Græca allata. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 333. Stringite, ait, gladios, veteremque haurite cruorem. *Cic.* 2. *Acad. c.* 2. haurire a fontibus. *Id.* 1. *Offic. c.* 2. *ad fin.* & *pro Arch. l.* 6. E fonte haurimus. *Id.* 6. *Fam. ep.* 6. *a med.* Eodem fonte hausturus. *Id. de clar. Orator. c.* 69. haurire de fæce. & *cap.* 83. de dolio. *Id. Agrar.* 2. *c.* 23. Sumptum haurire ex ærario. *Lucret. l.* 6. *v.* 142. *de vento.* Arbusta avolvens radicibus haurit ab imis. *svelle.* ¶ Est etiam exhaurire, vacuum reddere, *votare*. *Virg. Æn.* 1. *v.* 742. Ille impiger hausit Spumantem pateram. *tutta bebbe, tracannò.* *Ovid.* 14. *Metam. v.* 277. Pocula arenti sitientes hausimus ore. *Cic.* 11. *Phil. c.* 5. Quid eum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cujus sanguinem non bibere censetis? *Plin. l.* 8. *c.* 14. In India serpentes in tantam magnitudinem adolescere, ut solidos hauriant cervos, taurosque. *ingojano.* Sic *Colum. l.* 8. *c. ult. a med.* Quia dentibus carent, aut lambunt cibos, aut integros hauriunt. *Macrob. l.* 9. *epigr.* 84. Hausisti patrias luxuriosus opes. *hai divorato.* *Plin. l.* 36. *c.* 15. *a med.* Hauriri urbes terræ hiatibus. *restar ingojate.* *Ovid.* 3. *Fast. v.* 592. canas alveus haurit aquas. *h. e.* navis accipit in se insilientes turbati maris undas. ¶ Translate *Stat.* 1. *Theb. v.* 368. Incertusque viæ per nigra silentia vastum Haurit iter. *h. e.* celeri passu conficit, & quasi viam devorat. *Virg.* 4. *Georg. v.* 427. cælo & medium sol igneus orbem Hauserat. *avea trascorsa e finito.* ¶ Sæpe est percipere, sentire. *Virg.* 4. *Æn.* 2. 359. vocemque his auribus hausi. *sentii.* & *vers.* 661. Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus. *vegga, goda dello spettacolo.* *Liv. l.* 27. *c.* 51. Oculis auribusque haurire tantum gaudium cupientes. *Virg. Æn.* 12. *v.* 26. simul hoc animo hauri. *intendi, comprendi.* & *lib.* 10. *v.* 898. ut auras suspiciens hausit cælum. *respirò.* & 2. *Georg. v.* 340. Cum primæ lucem pecudes hausere. *principiarono a vedere.* ¶ Pro audire, absolute, *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 261. Super in ducibus, magnumque sonantem haurit. ¶ Translate est sumere, percipere. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 6. Quoque affluentius voluptates undique hauriat, eo gravius ardentiusque sitientem. *Curt. l.* 5. *c.* 5. *in fi.* Utinam Darius aliquid ex hac indole hausisset. *Horat. l.* 1. *fin.* 2. *v.* 78. unde laboris Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus. *Id. in fi. sat.* 4. *lib.* 2. haurire vitæ præcepta beatæ. *Cic. pro Sext. c.* 29. *extr.* luctum & dolorem animi. *Virg.* 10. *Æn. v.* 648. spem animo. *concepere.* Sic *Tacit.* 2. *Hist. c.* 51. Expugnationes urbium, populationes agrorum, raptus penatium hauserant animo. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 35. *extr.* Quot, quantas, quam incredibiles hausit calamitates. *patì*, exantlavit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 382. Spero equidem, in mediis, si quid pia numina possunt, Supplicia hausurum scopulis. *h. e.* passurum, luiturum, pœnas daturum. *Petron. in Satyr. c.* 22. Minimum veluti gustum hauserem somni. ¶ Præterea significat consumere, absumere. *Liv. l.* 5. *c.* 7. Horæque momento simul aggerem ac vineas, tam longi temporis opus, incendium hausit. *Id. l.* 30. *c.* 5. *extr.* Multos in ipsis cubilibus semisomnos hausit flamma. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 18. Haurire sua. *consumare, mangiar il suo.* ¶ Huc pertinet & illud *Stat. Theb.* 1. *v.* 537. pariter palloremque ruborque Purpureas hausere genas. *h. e.* abstulere purpureum colorem genarum. ¶ Ponitur & pro perfodere, confodere, *trafiggere, forare, ferire.* *Liv. l.* 7. *c.* 10. *a med.* Uno alteroque subinde ictu ventrem atque inguina hausit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 313. huic gladio perque ærea suta, Per tunicam squalentem auro latus haurit apertum. ¶ Absolute *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 554. peditem pedes haurit Amastrum. ¶ Huc pertinet illud *Virg.* 3. *Georg. v.* 105. exsultantiaque haurit Corda pavor pulsans. *h. e.* ferit, percellit. ¶ De altero præterito *haurivi*, hæc habe. *Varr.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 905. *Putsch.* Cum inde haurierint. *Apul. l.* 2. *Metam.* Lagena facilis haurita. *Juvenc. Presb. in cap.* 4. *Joann. lib.* 2. *de Evang. hist. v.* 253. Hauritura cavis putei penetralibus undas. *Apul. l.* 6. *Metam.* Indidem mihi de scaturigine rorem hauritum ista deferto urnula. ¶ *Hauribant* pro *hauriebant* (quod in 4. conjugat. frequens est) dixit *Lucret. l.* 5. *v.* 1323. ¶ *Hausus sum* deponentis forma pro *hausi*, *Solin. c.* 5. (*al.* 11.) *circa med.* Foramen, quo Ditem patrem, ad raptus Liberæ exeuntem, fama est lucem hausum.

HAUSTOR, oris, m. qui haurit, aut bibit. *Lucan. l.* 9. *v.* 591. Ultimus haustor aquæ. Adde *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 29.

HAUSTRUM, i, n. ἀντλία, machinæ genus est, teste *Badeo*, rotam habens, quæ calcata aquam e puteis, vel fluminibus haurimus: ab *haurire*. Sed *Nonius cap.* 1. *n.* 43. mavult, haustra esse ipsos cados, hoc est situlas, in hujusmodi machinis, quibus aqua hauritur. Alii dicunt haustra vocari, quæ *Vitruv. l.* 10. *c.* 9. sunt modioli rotæ additi ad aquam hauriendam: quod cum *Nonii* sententia fere convenit. *Lucret. l.* 5. *v.* 517. Ut fluvios versare rotas, atque haustra videmus.

HAUSTUS, a, um, *cavato fuori*, extractus, eductus. *Cic.* 1. *de Fin. c. ult.* Omnia hausta e fonte naturæ. *Id. l.* 1. *de Divin. c.* 50. hausta aqua de jugi puteo. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 294. palmis hausta duabus aqua. *Id.* 14. *Metam. vers.* 129. & suspiratibus haustis. *a tratto in sospiro.* ¶ Translate *Cic.* 2. *de Divin. c.* 11. Divinitas, unde omnes animos haustos, aut acceptos, aut libatos habemus. ¶ Item hauriendo absumptus. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 679. haustum cratera repleri sponte sua. *votato.* *Tacit.* 16. *Ann. c.* 16. *extr.* Haustum venenum. *preso, bevuto.* ¶ Item consumptus, *consumato.* *Tacit. Ann. c.* 58. Bononiensis colonia igni hausta. ¶ Item devoratus, absorptus, *devorato, ingojato, afferto.* *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 48. Domus hausta fluctu. *Plin. l.* 2. *c.* 80. Mœnia hiatu profundo hausta. *Ovid. Fast.* 3. *v.* 600. Puppis &, expositis omnibus, hausta perit. *Liv. l.* 33. *c.* 41. Naves haustæ mari. ¶ Translata *Stat.* 1. *Achill. v.* 303. totisque novum bibit ossibus ignem: Nec latet haustus amor.

HAUSTUS, us, m. *cavamento, estrazione*, ἄντλησις, eductio liquoris ex aliquo loco. *Colum. l.* 1. *c.* 5. Putealis quæratur aqua, quæ non sit haustus profundi. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 356. Haustus aquæ mihi nectar erit. *una bevuta.* & *l.* 3. *Fast. v.* 274. exiguis haustibus bibem. *a piccoli sorsi.* *Flor. l.* 3. *c.* 21. Catulus se ignis haustu ludibrio hostis exemit. *coll' ingojare del fuoco.* ¶ Est etiam jus hau- tienda

riendi aquam e puteo, aut fonte vicini. Hinc *haustus* mentio fit in lapidibus sepulcralibus, in quibus de *itu*, *aditu*, & *ambitu*. nam præter hæc tria jura aliquando jus haustus addebatur, propter usum aquæ in inferiis & sacrificiis mortuorum. *Cic. pro Cæcin. c.* 26. Aquæductus, haustus, iter, actus. Adde *Ulpian. Dig. lib.* 8. *tit.* 3. *leg.* 1. & V. *Ambitus*, *us*. ¶ Translate *Cæs. l.* 5. *c.* 5. Alium domi esse cæli haustum, alium lucis aspectum. *altra aria*, *altro clima*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 220. Esse apibus partem divinæ mentis, & haustus Æthereos dixere. *h. e.* divinos spiritus: haurire nempe eas a cælo spiritum. *Quintil. l.* 12. *c.* 2. *extr.* Justitiæ haustus bibere. *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 10. Pindarici fontis qui non expalluit haustus. *h. e.* ausus est Pindarum imitari.

H E

HEAUTONTIMORUMENOS, *il macerantesi*, ἑαυτὸν τιμωρούμενος, ipse se puniens, ut *Cic.* vertit *Tuscul.* 3. *c.* 27. Græca vox, qua inscribitur una ex Comœdiis *Terentii*, in qua senex Menedemus seipsum parce & duriter accipit, excruciatque, quod sævitia sua filium Cliniam in militiam proficisci compulerit. *Gell. l.* 4. *c.* 9. Idcirco ait Terentius in Heautontimorumeno, Tum quod dem ei, &c.

HEBDOMADA, æ, f. *settenario*, *settimana*, ἑβδομάς, idem quod hebdomas. *Gell. l.* 3. *c.* 10. *ad fin.* Eosque dies omnium maxime *natrens & operans* cuique videri, primam hebdomadam, & secundam, & tertiam. *Et in fi.* Se quoque jam duodecimam annorum hebdomadam ingressum esse (*h. e. annum quartum & octogesimum*) & ad eum diem septuaginta hebdomadas librorum conscripsisse. *h. e.* quadringentos & nonaginta. De *Varrone* loquitur.

HEBDOMADALIS, le, adject. ad hebdomadam pertinens. *Sidon. l.* 9. *ep.* 3. *a med.* Ecclesia dedicata festis hebdomadalibus.

HEBDOMAS, adis, f. *settimana*, *numero settenario*, ἑβδομάς. Non solum de diebus dicitur, sed etiam de annis, & quibuscumque rebus, quæ septenario numero comprehenduntur. *Varr.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 10. Septima autem fere hebdomade, idest nono & quadragesimo die, totus homo in utero absolvitur. *Gell. l.* 15. *c.* 2. In conviviis juvenum, quæ agitare Athenis, hebdomadibus lunæ, solemne fuit. *h. e.* septimo quoque lunæ die. *ogni quarto di luna*. ¶ Usurpatur etiam de critico Medicorum die, qui in morbis certa vel salutis, vel mortis signa afferre solet. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 9. Symphoniam Lysoniæ velim vitasses, ne in quartam hebdomada incideres. *Manut.* legit *hebdomadem*. Alii *hebdomadam*.

HEBDOMATICUS, a, um, adject. ad hebdomadam pertinens. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* 14. *a med.* Septeni & noveni anni a Græcis hebdomatici dicuntur.

HEBE, es, f. Ἥβη, Latine *Juventas*, dea juventutis, vigor ætatis: a voce Græca allata. Filia fuit Jovis & Junonis. Sed Poetæ afferunt, filiam fuisse Junonis absque patre. Apollo enim, cum Junoni novercæ convivium in patris sui domo parasset, inter alia lactucas agrestes ei apposuit, quas cum Juno avide comedisset, illico usque tunc sterilis, prægnans effecta est, peperitque Heben. Eam postea Jupiter ob formæ elegantiam ad officium pincernatus assumpsit, deamque juventutis effecit. Fingunt enim Poetæ, Heben diis pocula ministrare, quo innuunt, deos non senescere. Tandem cum Jupiter una cum ceteris diis apud Æthiopes comissaturus ivisset, contigit, ut Hebe administrans ei pocula, perque lubricum minus caute incedens caderet, revolutisque vestibus obscena superis monstraret. Quamobrem ab officio est amota, ejusque loco Ganymedes subrogatus. Alii dicunt Heben non omnino ab officio esse remotam, sed illam ceterorum deorum deinceps pincernam fuisse, Ganymedem solius Jovis. Postremo Herculi in deos relato uxor data est. *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 32. & *ad* 5. *Æn. v.* 134. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 400. Hoc illi dederat Junonia munere Hebe. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 116. Hebe nec longo virginitate foret. *Senec. in Octav. v.* 210. Deus Alcides possidet Heben, nec Junonis jam timet iras.

HEBENUS. V. *Ebenus*.

HEBEO, es, n. 2. *essere ottuso*, ἀμβλύνομαι, hebes sum. *Liv. l.* 23. *c.* 45. Num ferrum hebet, an dexteræ torpeat? ¶ Translate est tardum, pigrumque esse, torpere, non sentire. *Virg. Æn.* 5. *v.* 395. gelidus tardante senecta Sanguis hebet, frigentque effetæ in corpore vires. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 48. Temporis adversi sic mihi sensus hebet. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 53. Olim annis ille ardor hebet. *è snervato*. & *lib.* 4. *v.* 41. Corpus hebet somno. *è langutdo*. & *lib.* 5. *v.* 371. Stella hebet. *impallidisce*. *Stat.* 12. *Theb. v.* 386. hebent iræ. *Tacit. de Germ. cap.* 15. Delegata domus cura feminis senibusque, ipsi hebent. *h. e.* otio torpent, desidia agunt. *Auson. epigr.* 69. Quid stolidi ad speciem notæ novitatis hebetis? *h. e.* obstupescitis.

HEBES, etis, *ottuso*, *spuntato*, ἀμβλύς, obtusus, retusus, minime acutus: & proprie de ferro dicitur, cujus acies obtusa est. *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. *extr.* Tela leviora atque hebetiora. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 408. Lunæ alias hebetiora, alias acutiora videntur cornua. *Ovid.* 3. *de art. ant. v.* 589. Ponite jam gladios hebetes, pugnetur acutis. *Id.* 12. *Metam. v.* 85. hebeti pectus contudit ictu. *con colpo, che non fa piaga*. *Jul. Frontin. de form. agr. pag.* 32. *Goes.* Hebes angulus. *ottuso*. ¶ Dicitur & de aliis rebus, ut de coloribus, odoribus, sensibus ad percipiendum tardis, &c. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 365. hebes color. *non vivace*, *smorto*, *pallido*, splendorem non habens. Sic *Plin. l.* 37. *c.* 7. Hebetiores carbunculi. & *Stat.* 1. *Achill. v.* 288. hebes lampas. *Cic. pro Planc. c.* 27. hebetiores aures. *Plin. l.* 9. *c.* 15. Oculus natura hebes. *Sallust.* 2. *Orat. ad Cæs. a med.* hebes lingua. *Plin. l.* 7. *c.* 16. *ad fin.* Puer incessu tardus, sensu hebes. *Id. l.* 9. *c.* 30. Tanta solertia animalium hebetissimis quoque est. *Id. l.* 21. *c.* 11. *ad fin.* Croci genus unum hebes. alterum odoratum. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *a med.* Uva gustu hebes. *insipida*. *Cels. l.* 7. *c.* 6. Caro hebes. *morta*. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 64. Ne spondeus quidem funditus est repudiandus: etsi, quod est e duabus longis, hebetior videtur & tardior. *Id.* 1. *de Fin. c.* 6. Dicam, si potero rhetorice, sed hac rhetorica philosophorum, non nostra illa forensi, quam necesse est, cum populariter loquatur, esse interdum paulo hebetiorem. *più grossolana*. *Id. l.* 3. *Attic. ep.* 3. *circa med.* Dolor hebes. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 7. Os hebes est, positæque movent fastidia mensæ. *h. e.* cibi suavitatem non sentit. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 99. Quantum hebes ad sustinendum laborem miles, tanto ad discordias promptior. *h. e.* tardus, piger, deses. ¶ Sæpe refertur ad animum, estque idem quod stupidus, tardus ad intelligendum, acumine carens. *Cic.* 10. *Phil. c.* 8. Hoc Pansa aut non videt (hebeti enim ingenio est) aut negligit. *Id.* 2. *de Divin. c.* 50. Epicurus, quem hebetem & rudem dicere solent Stoici. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 13. Neque hebes ad id, quod melius est, intelligendum. *Tacit. Ann.* 14. *cap.* 11. Quis adeo hebes inveniretur, ut crederet? *tanto sciocco*, *o stupido*? *Plin. l.* 2. *c.* 47. hebes ratio. *h. e.* crassior, & minime ingeniosa. ¶ *Hebem* pro *hebetem* dixit *Cæcil.* apud *Charis. l.* 5. *pag.* 107. *Putsch.*

HEBESCO, is, n. 3. *divenir ottuso*, ἀμβλύνομαι, hebes fio. *Plin. l.* 7. *c.* 50. Hebescunt sensus, membra torpent, præmoritur visus, auditus, incessus. *Id. l.* 37. *c.* 5. *a med.* Berylli hebescunt, ni color surdus repercussu angulorum excitetur. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 30. Sidera hebescunt. *s' ecclissano*. ¶ Translate *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 30. Mentis acies seipsam intuens nonnunquam hebescit. *Id.* 1. *Catil. cap.* 2. Patimur hebescere aciem horum auctoritatis. *Id.* 4. *Acad. c.* 2. *ad fin.* Quis reprehendet nostrum otium, qui in eo non modo nosmetipsos hebescere & languere nolumus, sed etiam, ut pluribus prosimus, enitimur? *Sallust. in Catil. c.* 12. Postquam divitiæ honori esse cœperunt, & eas gloria, imperium, potentia sequebatur, hebescere virtus, paupertas probro haberi. *h. e.* nitorem ac vim amittere, obscurari, negligi, non tam acriter exerceri, ut antea. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 77. Hos ira, odium ad virtutem accendit: illi per fastidium & contumaciam hebescunt. *h. e.* languescunt, pigri fiunt.

HEBETATIO, onis, f. idem quod hebetudo. *Plin. l.* 28. *c.* 6. Medetur & lumborum dolori, oculorum hebetationi, mente captis, & melancholicis. *debolezza*, *caligine*.

HEBETATRIX, icis, f. quæ hebetat & obtundit. *Plin. l.* 2. *c.* 13. Umbra hebetatrix. *che ecclissa*.

HEBETATUS, a, um, *reso ottuso*, hebes factus. *Sil. l.* 16. *v.* 105. Jam campi vallesque madent, hebetataque tela. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Hebetata aspectu specula recipere nitorem. *appannati*. & *Lactant. l.* 6. *c.* 2. hebetati oculi. ¶ Translate *Sueton. in Claud. c.* 2. Animo simul & corpore hebetato. *Justin. l.* 6. *c.* 8. Reipubl. vires hebetatæ. *Plin. l.* 8. *ep.* 14. Hebetatum ingenium.

HEBETESCO, is, n. 3. hebesco. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *circa med.* Aciem in cultris tonsorum hebetescere. Adde *Cels. lib. & cap.* 6. *sect.* 37. ubi al. *hebesco*.

HEBETO, as, a. 1. *rendere ottuso*, ἀμβλύνω, hebetem reddo, obtundo. *Liv. l.* 8. *c.* 10. Cum hastas aut perfregissent, aut hebetassent. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Porrum oculorum aciem hebetat. *Id. l.* 2. *c.* 13. Lunam convenit umbra terræ hebetari. *ecclissarsi*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 604. nubem, quæ nunc obducta tuenti Mortales hebetat visus tibi. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Auster aures hebetat. *Plin. l.* 18. *c.* 12. Faba hebetare sensus existimata. *Id. l.* 37. *c.* 5. Smaragdos in sole hebetari, in umbra refulgere. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 210. Hebetare flammas. *ammorzare*. & *lib.* 5. *v.* 444. alma diem hebetarat sidere. *avea fatto impallidire*. *Sil. l.* 8. *v.* 409. Vipereumque herbis hebetare, & carmine dentem. *legare*, *aggbiacciare*. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *a med.* Gemmæ vitium frigore hebetari. *perder il vigore*. *Id. l.* 23. *c.* 4. Oleum venena omnia hebetat. *Id. l.* 24. *c.* 11. *sub fin.* Hebetare amaritudines. *h. e.* lenire, minuere. *Id. l.* 21. *c.* 7. Odor suavior e longinquo, propius admotus hebetatur. & *lib.* 23. *c.* 1. *a med.* Vino tristitia & cura hebetatur. *Id. l.* 7. *c.* 16. Primores dentes vocis sermonisque regimen tenent, mutilantes, mollientesve, aut hebetantes verba. *rendendole di fiacco suono*. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 17. Lethe hebetans pectora. *che toglie la memoria*.

HEBETUDO, inis, f. *ottusità*, ἀμβλύτης, hebetatio rei alicujus carentis acumine: & translate stupiditas, vel tarditas mentis, seu ingenii, visus, & similium. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 14. Hebetudo sensuum. *Est quæ malæ* habitudo. *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei*, *c.* 11. Propter superbam istorum hebetudinem.

HEBRÆI, orum, *Ebrei*, Ἑβραῖοι, Judæi, ab Hebere Semi pronepote, quia eo tempore, quando linguarum facta est varietas, in sola familia Heber lingua, quæ antea fuit, remansit. *Joseph. l.* 1. *Antiq. Jud. c.* 14. *Euseb. de præpar. Evang. l.* 2. *c.* 4. *Theophilus l.* 3. *contra Gentes*, & alii. Sed *Ambros. in cap.* 13. *ad Philip.* censet dici quasi Abræos ab Abrahamo auctore gentis. *Hieron. Theodoret.* & quidam alii Hebræos dici volunt ab עָבַר trans, citra, super, quasi transitores, quia Abraham, cum prius in Mesopotamia habitaret, divino jussu, patris domo relicta, trajecit Euphratem, &c. *Tertull. in Apolog. c.* 18. Hebræi retro, qui nunc Judæi. igitur & litteræ Hebrææ, & eloquium. *Lactant. l.* 4. *c.* 10. Postea vero cum in deserto, quadam parte Syriæ consedissent, amiserunt vetus nomen Hebræi, & Judæi sunt appellati.

HEBRÆUS, a, um, adject. ab Hebræis. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 112. præreptaque templis Tura, Palæstini simul, Hebræique liquores. *h. e.* balsamum, uni terrarum Judææ concessum, ut *Plin. l.* 12. *c.* 25. ait. *Tacit.* 5. *hist. c.* 2. Hebrææ terra. *Augustin. l.* 18. *de Civ.*

Dei

Dei, *c.* 30. & 42. Hebræa lingua, Hebrææ litteræ. & *cap.* 43. Hebræi codices.

HEBRAICE, adverb. Hebræorum lingua. *Lactant. l.* 4. *c.* 7. *sub fin.* Hebraice Messias dicitur.

HEBRAICUS, a, um, *Ebraico*, ad Hebræorum linguam pertinens. *Lactant. l.* 4. *c.* 7. *sub fin.* In quibusdam Græcis Scripturis, quæ male de Hebraicis interpretata sunt.

HEBRIA. V. *Bria*.

HEBRUS, i, m. *Mariza*, Ἕβρος, fluvius ingens Thraciæ, qui ex Hæmo (aliis ex Rhodope) monte oritur, & in Ægæum mare influit, juxta Ænum urbem. Fabulantur dictum esse ab Hebro, Hæmi & Rhodopes filio, Boreæ fratre, ut est apud *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 321. In eum Orphei caput projectum fuit, ac lyra, cum a Bacchantibus discerptus est. *Seneca* eius ita meminit, *in Herc. Oet. v.* 627. ut unius ex iis, qui auro fluere crediti sunt, ut Tagus, & Ganges. Hinc fortasse divitem vocat *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 463. tametsi hoc ad soli fertilitatem referri potest. Præterea arenosum appellat *Ovid.* 3. *Fast. v.* 737. sacrum *Id. Heroid. epist.* 2. *v.* 114. propter orgia Bacchi ibi celebrata, & Orpheum discerptum, ut dictum est. volucrem *Virg.* 1. *Æn. v.* 321. gelidum *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 515. sanguineum *l.* 8. *v.* 228. propter crebra bella, quæ in Thracia, Martis regno, fieri dicuntur.

HECALE, es, f. Ἑκάλη, anus paupercula, a *Callimacho* justo volumine decantata. Hæc Theseum adolescentem hospitio excepit. *Apul. l.* 1. *Metam. Plin. l.* 22. *c.* 22. Hinc *Ovid. de remed. Amor. v.* 747. Cur nemo est, Hecalen, nulla est, quæ ceperit Iron? Nempe quod alter egens, altera pauper erat. V. in fin. vocis sequent.

HECATE, es, f. Ἑκάτη, Jovis & Latonæ filia, soror Apollinis. Apud *Cicer.* 3. *de nat. Deor.* scriptum est, Hecaten fuisse filiam Asteriæ, sororem Latonæ, his verbis, *cap.* 18. Quomodo autem potes, si Latonam deam putes, Hecaten non putare, quæ matre Asteria est, sorore Latona? Sed aliqui legunt, *cuius matertera Asteria est*, *mater Latona*. Huic triplex numen, seu potestas attribuitur, in cælo, in terris, apud inferos. Idcirco a Poetis Tergemina, & Triformis vocatur. In cælo appellatur *Luna*, in terris *Diana*, & *Lucina*, apud inferos *Proserpina*. Triplicem autem dicitur habere potestatem, nascendi ut Lucina; valendi ut Diana; moriendi ut Proserpina. Alii ideo triplicem faciunt, quia Luna triplici figura apparet menstruo cursu, cava, dimidia, & rotunda. Dicta est Hecate ab ἑκάς, longe, quia procul a nobis abest, vel ab ἑκατὸν centum, propter plurimas virtutes, sive quod victimis centum placaretur, vel quod insepultorum animas cogeret centum annos errare: vel a nomine fratris, idest ab Ἑκατος, Apollo, sicut Phœbe a Phœbus, quod ab ἑκαθεν, procul, idest a jaculando procul: vel ab ἵω, mitto, ob radios, quos emittit. Triceps etiam, τρικέφαλος dicitur, quia tria habuit capita, dextrum equinum, sinistrum caninum, medium suis agrestis. *Serv.* ad illud 4. *Æn. v.* 511. Tergeminamque Hecaten, tria virginis ora Dianæ. Ubi addit, huic deæ in triviis sacrificia fieri consuevisse. *Virg.* 6. *Æn. v.* 247. Voce vocans Hecaten cæloque, Ereboque potentem. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 141. Ora vides Hecates in tres vergentia partes. & *lib.* 14. *Metam. v.* 405. Ingis Hecaten ululatibus orat. ¶ Alia etiam fuit Hecate, Medeæ soror patruelis, filia Persæ, qui fuit filius Solis, & frater Æetæ, a quo Perseis, & Perseja cognominatur. Regnavit in Taurica Chersoneso. Fuit peritissima herbarum, ac veneficiorum. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 495. V. duas voces sequentes. ¶ Dicitur etiam *Hecata*, *æ*, positione Latina. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 50. Si quidem ita eris, ut volo, nunquam Hecata fies. *h. e.* nunquam fies anus. Al. leg. *Hecale* (de qua in voce præced.) h. e. nunquam fies inops. *Inscript.* apud *Reines. class.* 1. *n.* 154. Cousn, Neptuno, atque Æcatæ. Quod prior hic syllaba per diphthongum scribitur, lapicidæ mendum puta.

HECATEIS, idos, adiect. patronym. femin. ad Hecaten pertinens, Ἑκατηΐς. *Ovid. Metam.* 6. *v.* 130. Post ea discedens succis Hecateidos herbæ Spargit. *h. e.* ab Hecate Persæ filia inventæ: & cicutam fortasse, aut aconitum intelligit.

HECATEIUS, & Hecatēus, a, um, ad Hecaten Persejam pertinens. *Ovid. Metam.* 14. *v.* 44. horrendis infamia gramina succis Conterit, & tritis Hecateia carmina miscet. *h. e.* magica. ¶ Item ad Dianam. *Stat.* 1. *Achill. v.* 447. Prima rates Danaas Hecateia congregat Aulis. *h. e.* Dianæ sacra. Nam Aulide celebre templum Dianæ fuit, sæculis aliquot ante Trojanum bellum exædificatum, teste *Plin. l.* 16. *c.* 40. *ad fin.* Rursus *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 60. Idus Hecateiæ. *h. e.* idus Augusti, quæ Dianæ sacræ erant. Al. leg. Hecateæ.

HECATOMBE, es, f. ἑκατόμβη, sacrificium centum boum, & generatim centuria quarumcumque victimarum, sed tamen unius generis, ut centum suum, centum ovium, &c. quæ ad centum aras uno loco constructas ex cæspite mactabantur: ab ἑκατὸν, centum, & βοῦς, bos. Aliqui dicunt centum pro multis poni. Aliorum opinio est, hecatomben dictam esse a numero sacrificantium, quod centum Peloponnesi urbes eam facerent, sive centum victimas, sive unam immolarent. Si Imperatorium sacrificium esset, centum leones, vel centum aquilæ, aut centum alia animalia præstantis generis feriebantur. Hecatombas vovere, Græcis & Romanis antiqui moris fuit, cum pestilentia affligerentur. *Capitolin. in Maxim. & Balbin. c.* 11. & *in Maximin. duob. c.* 24. & *Vopisc. in Tacit. c.* 12. Voce ipsa usus est & *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 482. Habes, cujus rei causa fecerim hecatomben. ¶ In plurali num. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 9. Confecto itinere, celebratisque hecatombis.

HECATOMBION, ii, n. idem quod hecatombe. *Sidon. carm.* 9. *v.* 205. post hecatombion litatum.

HECTA. V. *Hecto*.

HECTOR, oris, m. *Ettore*, Ἕκτωρ, filius Priami ex Hecuba, omnium Trojanorum fortissimus, universi Græci exercitus terror. Ejus nomen fictum est ab *Homero*, & derivatur ab ἔχω, defendo, auctore *Platone*: in ejus enim vita maxime Trojæ fatum positum erat. Itaque cum patriam decem annos strenue a Græcorum armis defendisset, tandem ab Achille occisus est, ejusque cadaver, ab eo ter circum mœnia Trojæ raptatum, Priamus pater auro redemptum sepelivit. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 441. Hectora donavit Priamo prece motus Achilles.

HECTORĒUS, a, um, ad Hectorem spectans. *Virg.* 3. *Æn. v.* 303. Manesque vocabat Hectoreum ad tumulum. ¶ Sumitur etiam pro Trojano. *Virg.* 1. *Æn. v.* 276. Hic jam tercentum totos regnabitur annos Gente sub Hectorea. ¶ Et pro Romano. *Sil. l.* 2. *v.* 343. spes & fiducia gentis Regulus Hectoreæ.

HECUBA, æ, & Hecube, es, f. Ἑκάβη, filia Dymantis, vel Cissei Regis Thraciæ, uxor Priami regis Troadis. Deformi facie fuisse fertur. Cum incensa Troja a Græcis captiva abduceretur, & in Bistonia, seu Pallene Thraciæ regione filii sui Polydori primi corpus in litore jacens agnovisset, quem Priamus cum ingenti auri vi belli initio Polymnestori genero alendum & servandum commiserat, hic autem propter auri cupiditatem post Ilii excidium gladio interfecerat, vel, ut alii scripsere, in litore ambulantem sagittis transfixerat; Polymnestorem adiit, colloquium petiit, dixit, se aurum relictum monstrare velle, deducta in ædem secretam, aliis feminis captivis invocatis, oculos Tyranno eruit: cum in eam servi lapides, & tela jacerent, in canem versa est. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 536. & *sequentib.* Aliqui dicunt, fabulam inde ortam, quod viso Polydori corpore, quoniam aliter injuriam ulcisci non posset, Græcos inanibus lacessiverit convieiis, quare propter animi acerbitatem & rabiem in canem esse conversam fingi, ut apud *Cicer.* 3. *Tuscul. c.* 26. legitur. *Id. de Fato*, *c.* 15. Hecubam causam interitus fuisse Trojanis, quod Alexandrum genuerit. *Ovid. loc. cit. v.* 549. Sic Hecube, postquam cum luctu miscuit iram.

HECYRA, æ, f. *suocera*, *madonna*, socrus, h. e. mater uxoris meæ, vel mariti mei, ἑκυρά, & Jonice ἑκυρή. Vox Græca, nomen quæ dedit Terentianæ Comœdiæ, quia per socrus Myrrhinam, & Sostratam multa ibi aguntur, ut ait *Donatus*. ¶ *Homer. sub fin. lib. ult. Iliad.* pænultimam corripit: Ἠ' ἑκυρή. ἑκυρὸς δὲ πατὴρ ὣς ἤπιος αἰεί. Sic *lib.* 22. *ad fin.* [illegible] &c.

HEDERA, æ, f. *edera*, *ellera*, κισσὸς, planta perpetuo virens, quæ cum per se stare non possit, arboribus, & parietibus adeo arcte adhæret, ut rumpat, & arbores necet. Dictam putat *Festus* vel ab *hærendo*: sive quod *edita* petat: vel quia id, cui adhæserit, *edat*. Quare & sine aspiratione quibusdam placet scribere: quod & apud ipsum *Festum* legitur in littera E, ubi & illud docet, Flamini Diali non licuisse hederam aut nominare, aut tangere, quia vincit, seu ligat quidquid apprehenderit: Flamen autem nullum habebat nodum neque in apice, neque in cinctu, neque in parte ulla alia. Ceterum aspirationem retinet *Dausq.* Nam *Manut.* & *Cellar.* ne in dubium quidem vocarunt, quin *h* adhibenda esset. ¶ Tria sunt ejus genera: alterum album, a baccarum albedine: alterum nigrum, quod eas subnigras ferat: tertium helix dictum, nullis baccis, folio minore, quam cetera, sed anguloso, & multo concinniore. Ita *Plin. l.* 16. *c.* 34. ubi plura de ea. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 38. Candidior cycnis, hedera formosior alba. ¶ Putatur esse, inquit *Fest.* in tutela Liberi, quia ut ille juvenis semper, ita hæc viret: vel quia ita omnia, sicut ille mentes hominum, illigat. Adde quod frigiditate sua vini calorem temperat, ut *Serv.* docet *ad Virg. Ecl.* 8. *v.* 12. Sunt & aliæ hujus rei causæ, quarum alteram tradit *Ovid.* 3. *Fast. v.* 767. hedera est gratissima Baccho. Hoc quoque cur ita sit, dicere nulla mora est. Nysiades Nymphæ, puerum quærente noverca, Hanc frondem cunis apposuere novis. Aliam causam V. in *Cissos*. Bacchus itaque hedera coronatus fingitur, & comites ejus, & thyrsi hedera ornantur, & currus, & alia ad eum pertinentia. ¶ Poetæ quod hedera coronantur, quasi Libero consecrati, quia &, ut Bacchæ, insaniunt: vel quia semper & vivunt, & virent hederæ, sicut carmina æternitatem merentur, inquit *Serv.* ad illud *Virg. loc. cit. v.* 25. Pastores hedera crescentem ornate poetam. *Varro* apud *eund. ad Ecl.* 8. *v.* 12. tradit, etiam Musas hedera coronari. Adde *Ovid.* 5. *Metam. v.* 338.

HEDERACĒUS, a, um, *di ellera*, κίσσινος, qui est ex hedera. *Cato R. R. c.* 111. Vasculum facito de materia hederacea. *Plin. l.* 16. *c.* 24. *extr.* Hederacea folia. *Vopisc. in Aureliano*, *c.* 49. Calceos mulleos, & cereos, & hederaceos viris omnibus tulit, mulieribus reliquit. *h. e.* coloris hederæ, viridis puta, aut prasini. ¶ Scribitur & *ederaceus*.

HEDERATUS, a, um. *Gallien. Imp. in quadam epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Misi patinam argenteam hederatam librarum viginti, & trium. *h. e.* in foliorum hederæ modum elaboratam & exsculptam. *Nemesian. Ecl.* 3. *v.* 18. hederata frons. *h. e.* hedera coronata. Adde *Paulin. Nolan. in Nat.* XI. *S. Fel. edit. Murator.*

HEDERĬGER, a, um, hederam gerens. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 23. Ubi capita Mænades vi jaciunt hederigeræ. V. *Hedera*.

HEDEROSUS, a, um, adiect. hedera abundans. *Propert. l.* 4. *el.* 4. *v.* 3. Lucus erat felix hederoso conditus antro.

HEDONE, es, f. ἡδονή, Græce voluptatem significat, estque unum ex Æonibus Valentiniani, apud *Tertull. advers. Valentin.* c. 8.

HEDUI. V. *Ædui*.

HEDYCHRUM, i, n. *unguento*, ἡδύχρουν, genus unguenti, & odoramenti, ab ἡδὺς, suavis, & χρόα, color, quod præter odorem, grato

to etiam colore fit, & cuti illitum nitidam reddat. *Diofcor. l. 1. c. 70.* Καὶ τὸ καλλιώτερον ἡδύχρουν, σκευαζόμενον δὲ ἐν Κῷ, τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεως τε, καὶ σκευασίας τῷ ἀμαρακίνῳ ἐνδεέστερον δὲ τυγχάνει. *Cic. 3. Tufcul. c. 19. ad fin.* Collocemus in culcita plumea; pfaltriam adducamus, hedychrum incendamus, demus fcutellam dulciculæ potionis. AL leg. *cedrum incendamur:* ii fcilicet, inquit *Victorius*, qui cuncta, in quæ non paffim incidunt, depravata effe cenfent. Fortaffe hinc corrigendum illud *Varron.* apud *Non. cap. 3. n. 234.* Hic narium Seplafiæ, hic hedycrum Neapolis. Al. leg. *hedyrum*, quod & ipfum ab ἡδὺς eft, & fimile quippiam fignificare poteft.

HEDYCUS. V. vocem præced.

HEDYOSMOS, i, m. ἡδύοσμος, fpecies menthæ, ab ἧδος, fuavitas, & ὀσμὴ, vel ὀσμὸν, odor, propter odoris fuavitatem. *Plin. l. 35. c. 15.*

HEDYPNOIS, idis, f. ἡδυπνοὶς, fpecies cichorii, folio latiore: ita dictum, quod in cibis jucundiorem halitum facit: ab ἡδὺς, dulcis, & πνοὴ, fpiritus. *Plin. l. 20. c. 8.*

HEDYSMA, atos, n. ἥδυσμα, condimentum: ab ἡδὺς, fuavis, jucundus. Ita appellatur fuccus, feu oleum, quod in unguentis adhibetur: ficut ftymma dicitur corpus ipfum unguenti, στύμμα, a στύφω, adftringo. *Plin. l. 13. c. 1.* Ratio faciendi unguenta duplex, fuccus, & corpus: ille olei generibus fere conftat, hoc odorum: hæc ftymmata vocant, illa hedyfmata.

HEHE. V. *Ehe.*

HEHEU. V. *Eheu.*

HEI, *ahi, ahimè, uh*, αἲ, αἴ μοι, interjectio dolentis, timentis, & ingemifcentis. *Terent. Phorm. 3. 2. 6.* Hei! metuo lenonem, ne quid fuo fuat capiti. *Id. Andr. 1. 1. 46.* Hei! vereor, ne, &c. *Plaut. Amph. 1. 1. 165.* Hei! numnam ego obolui? & *2. 2. 36.* Hei, perii mifer! ¶ Sæpe cum *mihi* jungitur. *Plaut. Bacch. 3. 3. 7.* Hei mihi, hei mihi! iftæc illum perdidit affentatio. *Id. Amph. 2. 2. 166.* Hei mihi! jam tu quoque hujus adjuvas infaniam. *Virg. 2. Æn. v. 274.* Hei mihi qualis erat! quantum mutatus ab illo! *Terent. Adelph. 2. 1. 19.* Hei mifero mihi!

HEJA. V. *Eja.*

HEJULO. V. *Ejulo.*

HELCIARIUS, ii, m. *tirante*, ἑλκεὺς, qui funibus cymbas adverfo flumine trahit: ab ἕλκω, traho, quod & ipfum de navibus dicitur. *Martial. l. 4. epigr. 64.* Quem nec rumpere nauticum celeuma, Nec clamor valet helciariorum. *Sidon. in carm. l. 2. ep. 10.* Curvorum hinc chorus helciariorum Ad Chriftum levat amoicum celeuma.

HELCIUM, ii, n. ἕλκιον, funis, quo equi, vel homines naves, currus, oneraque trahunt: ab ἕλκω, traho. Aliqui interpretantur inftrumentum ante pectus equorum, & id genus animalium, cui funes annectuntur. *Apul. l. 9. Metam.* Defectum alioqui me, helcio fparteo dimoto, nexu machinæ liberum applicant præfepio.

HELCYSMA, atis, n. ἕλκυσμα Græce fignificat argenti fcoriam, tefte *Plin. l. 33. c. 6. a med.* quia fcilicet adeo lentum eft, ut inftar vifci trahatur, cum e catinis eximitur: ab ἕλκω, traho.

HELENA, æ, & Helene, es, f. Ἑλένη, filia Jovis, feu Tyndari Regis Oechaliæ, & Ledæ, foror Caftoris, Pollucis, & Clytemneftræ. Fabulantur, Ledam duo ova peperiffe ex Jovis fatu cygni fpecie, ex altero Pollucem & Helenam immortalea, ex altero Caftorem & Clytemneftram mortales natos fuiffe. Hæc ob formæ elegantiam, qua ceteris præftabat, a multis amata eft. Igitur primum a Thefeo Athenienfium rege anno XVI. regni fui rapta fuit, adhuc virguncula, dum in palæftra cum aliis puellis luderet. Sed poftea abfente Thefeo, ab ejus matre Caftori & Polluci repetentibus citra injuriam reftituta eft. Mox adulta Menelao Lacedæmoniorum regi nupfit. Denique a Paride Priami Trojani filio iterum rapta, caufa fuit evertendæ Trojæ: qua excifa, cum marito in patriam reverfa eft. *Cic. 2. Phil. c. 22.* Ut Helena Trojanis, fic ifte huic reipubl. caufa belli, caufa peftis atque exitii fuit. *Horat. l. 4. od. 9. v. 15.* Mirata regalefque cultus, Et comites Helene Lacæna. *Ovid. 3. de ar. am. v. 11.* Si minor Atrides Helenen, Helenefque fororem, &c. V. *Hygin. fab. 77. 78. 79. 81. 92. & 118.* & *Serv. ad Æn. 2. v. 601.* & *ad Æn. 6. v. 121.* ¶ Eft etiam hoc nomine infula maris Ægæi, Eubœæ proxima, ubi cum Helena matrimonium Paris iniit. *Pompon. Mela, l. 2. cap. ult.* ¶ Nautæ in tempeftate, fi, ut fit fæpe, geminæ faces aliqua navis parte appareant, Caftorem & Pollucem vocant, invocantque, quod tranquillitatis prænuntiæ fint. Si una tantum, appellant Helenam, diramque & minacem deteftantur, ut quæ naufragium plerumque portendat. *Plin. l. 2. c. 37.* Hinc *Stat. 7 Theb. v. 791.* cæco nocturni turbine Cori Scit peritura ratis, cum jam damnata fororis Igne, Therapnæi fugerunt carbafa fratres. Similia habet *l. 3. fil. 2. v. 10.* *Scit peritura*, h. e. fcit, aut fentit fe perituram, τῷ θεῷ κατελήθεσα. Sic *Virg. Æn. 2. v. 377* fenfit medios delapfus in hoftes.

HELENIUM, ii, n. herba, quam e lacrimis Helenæ natam fabulantur, & ideo in Helene infula laudatiffima. *Plin. l. 21. c. 10. & 21.* & *lib. 14 cap. 16.*

HELEOSELINON, idem quod heliofelinon, & ab eadem radice. *Pallad. in April. tit. 3.*

HELEPOLIS, is, f. ἑλέπολις, militaris machina, qua admota urbium mœnia oppugnantur: ἀπὸ τοῦ ἑλεῖν τὰς πόλεις. Eam ita defcribit *Ammian. l. 23. c. 4. (al. 9.)* Teftudo compaginatur immanis, axibus roborata longiffimis, ferreifque clavis aptata, & contegitur coriis bubulis, virgarumque recenti textura, atque limo afperguntur ejus fuprema, ut flammeos detrectet & miffiles cafus. Conferuntur autem ejus frontalibus trifulcæ cufpides præacutæ, ponderibus ferreis graves, ut quidquid petierit, aculeis exfertis abrumpat. Hanc ita validam molem rotis & funibus regens numerofus intrinfecus miles, languidiori murorum parti viribus admovet concitis: & nifi defuper propugnantium valuerint vires, collifis parietibus, aditus patefacit ingentes. *Vitruv.* turrim potius, quam teftudinem intelligere videtur, cum ait *lib. & cap. ult.* Is autem comparavit helepolim fumptibus immanibus, cujus altitudo fuerat pedum CXXV. *&c.* Ita eam ciliciis & coriis crudis confirmavit, ut poffet pati plagam lapidis ballifta immiffi, &c. *& poft.* Poftero die helepolis accedens, antequam appropinquaret ad murum, in humida voragine acta confedit, &c.

HELIADES, dum, f. Ἡλιάδες, tres filiæ Solis & Clymenes, forores Phaethontis, quarum nomina funt, Phaethufa, Lampetufa, & Lampetie: a nomine patris, qui Græce ἥλιος dicitur. Eædem & Phaethontiades appellantur, a fratre Phaethonte. Hæ juxta Padum mortem Phaethontis fulmine dejecti flentes in arbores, quas populos feu alnos vocant, verfæ finguntur. Caufa fabulæ eft, quia hæ arbores humore quodam flavo electri fpecie affidue manant. *Hygin. fab. 154.* feptem facit, Meropen, Helieu, Æglen, Lampetien, Phœben, Ætherien, Dioxippen. *Ovid. 2. Metam. v. 340.* Nec minus Heliades fletus, & inania morti Munera, dant lacrimas, &c. & *lib. 10. v. 91.* nemus Heliadum. *h. e.* populi. & *verf. 263.* Heliadum lacrimæ. *h. e.* fuccina. Sic *Martial. l. 9. epigr. 14.* Heliadum gemma.

HELIANTHES, eos, n. ἡλιανθὲς, quafi flos folis: ab ἥλιος, fol, & ἄνθος, herba, folio myrthi. *Plin. l. 24. c. 17. a med.*

HELICAON, onis, m. filius Antenoris, Patavii conditoris. *Martial. l. 10. epigr. 93.* Si prior Euganeas, Clemens, Helicaonis oras Videria.

HELICAONIUS, a, um, ad Helicaonem pertinens. *Martial. l. 14. epigr. 152.* cujus lemma eft *Gaufape quadratum*. Lodices mittet docti tibi terra Catulli: Nos Helicaonia de regione fumus. *h. e.* de agro Patavino. V. vocem præced.

HELICE, es, f. Ἑλίκη, urbs maritima Achajæ, aquis abforpta. *Ovid. 15. Metam. v. 293.* & *Plin. l. 4. c. 5.* ¶ Item apud Græcos Urfa major, quæ & Cynofura, fignum cælefte. *Ovid. 3. Faft. v. 108.* Effe duas Arctos, quarum Cynofura petatur Sidoniis, Helicen Graja carina notet. *Valer. Flacc. l. 1. v. 17.* Grajis Helice fervanda magiftris. Adde *Cicer. 4. Acad. c. 20.* ¶ Item genus falicis breviffimæ, ita dictæ, quia plectilis eft, & ad viminum textus idonea: ab ἑλίσσω, volvo. *Plin. l. 16. c. 37.*

HELICES. V. *Helix.*

HELICON, ōnis, m. *Elicona*, Ἑλικὼν, mons Bœotiæ (quæ hinc *Heliconia* dicta eft) Thefpiis & Parnaffo vicinus, inter illum & Thebas, Mufis & Apollini facer: ita dictus ab Helicone, qui cum Cithærone fratre fingulari certamine pugnaffe fertur. *Serv. ad 3. Georg. v. 11.* qui *ad Æn. 7. v. 641.* & *ad Æn. 10. v. 163.* facit effe unum ex duobus jugis ipfius Parnaffi. *Virg. tit. 10. Æn.* Pandite nunc Helicona deæ, cantufque movete. *Ovid. 2. Metam. v. 219.* Virgineufque Helicon. *Id. 4. Faft. v. 193.* Heliconis alumnæ.

HELICONIADES, & Heliconides, dum, f. dicuntur Mufæ, quibus Helicon mons facer eft. *Lucret. l. 3. v. 1051.* Adde Heliconiadum comites, quorum unus Homerus. *Perf. in proœm. v. 4.* Heliconidafque, pallidamque Pyrenem.

HELICONIS, idis, adject. fem. ab Helicone. *Stat. l. 4. filv. 4. v. 90.* Parnaffique jugis, filvaque Heliconide feftis Tura dedit flammis. ¶ *Heliconides*, Mufæ. V. vocem præced.

HELICONIUS, a, um, ad Heliconem & Mufas pertinens. *Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. v. 1.* Collis Heliconii cultor. *Ovid. 1. Amor. el. 1. v. 15.* Heliconia Tempe. *h. e.* loca amœna circa, & in ipfo Helicone. *Claudian. de laudib. Serenæ, v. 10.* Heliconia mella. & *epigr. 5.* Heliconia Nais.

HELIOCALLIS, idis, f. ἡλιοκαλλὶς, herba eadem, quæ helianthes: ita dicta, quia hac perunctum corpus fit afpectu jucundum: ab ἥλιος, fol, & κάλλος, pulcritudo. *Plin. l. 24. c. 17. ad fin.*

HELIOCAMINUS, i, m. ἡλιοκάμινος, folaris fornax, vaporarium folare, hoc eft locus concameratus, & foli expofitus, ac hiberno tempore calorem ex illo concipiens: ab ἥλιος, fol, & κάμινος, fornax. *Plin. l. 2. ep. 17.* In hac (*cryptoporticu*) heliocaminus quidem alia xyftum, alia mare, utraque folem profpicit. Adde *Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 16.*

HELIOCHRYSOS, i, m. & Heliochryfon, i, n. ἡλιόχρυσος, & apud *Theocrit. Edyll. 1.* ἑλίχρυσος, herbæ nomen eft apud *Plin. l. 21. c. 11. & 25.* V. *Chryfanthemum.*

HELIOPOLITÆ, arum, m. cives Heliopolis, quæ urbs eft Ægypti in Arabiæ confinio. *Plin. l. 36. c. 26. ad fin.* Heliopolitarum ceremoniæ. ¶ Adjective Heliopolites nomos, Ἡλιοπολίτης νομὸς, præfectura regionis ejus. *Id. l. 5. c. 9.* ¶ Heliopoliten Dia, Ἡλιοπολίτην Δία, hoc eft Jovem Heliopoliten, vocant Affyrii Solem, quem maximis ceremoniis colunt in civitate, quæ Heliopolis appellatur. Ejus dei fimulacrum fumptum eft de oppido Ægypti, quod & ipfum Heliopolis appellatur, regnante apud Ægyptios Senemure. Hæc *Macrob. l. 1. Saturn. c. 23.*

HELIOPOLITANUS, a, um, ad Heliopolin pertinens (V. vocem præced.) ut Heliopolitana civitas, *Ammian. l. 17. c. 4. (al. 8.)*

HELIOSCOPIOS, ii, m. ἡλιοσκόπιος, genus tithymali, foliis porcilacæ, ramulis ftantibus a radice quatuor, aut quinque rubentibus, femipedali altitudine, fucci plenis, femine albo, columbis gratiffimo. Nomen habet, quia capita cum fole circumagit: ab ἥλιος, fol, & σκοπέω, afpicio. *Plin. l. 26. c. 8. a med.* ¶ *Helioscopion*, ii, n. ἡλιοσκόπιον, genus heliotropii ab ima radice ramofum, in pingui folo nafcens, femine in folliculis condito, quod meffibus colligitur. *Id. l. 22. c. 21.*

HELIOSELINUM, i, n. ἑλειοσέλινον, genus apii, quod sponte in humidis nascitur, uno folio, nec hirsutum: ab ἕλος, palustris, & σέλινον, apium. Aliud ejus genus, quod in montibus nascitur, cicutæ foliis, radice tenui, semine anethi, minutiore tantum, dicitur oreoselinum: ab ὄρος, mons. Aliud item in saxis proveniens, pluribus foliis, simile helioselino, hipposelinum vocatur, *levistico*: ab ἵππος, qua in compositione auget, quia ceteris majus est. *Plin. l.* 19. *c.* 8. & *Pallad. in April. tit.* 3.

HELIOTROPIUM, ii, n. *girasole*, ἡλιοτρόπιον, herba solaris: ab ἥλιος, sol, & τρέπω, verto, quia solem intuetur semper, cumque eo vertitur, etiam nubilo die. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 46. & *Plin. l.* 2. *c.* 41. & *lib.* 22. *c.* 21. ¶ Item gemma, dicta, quod solis naturam vertere, & immutare videtur, quia aliter eum exhibet vasi aquæ injecta, aliter extra aquam. Nam aquæ immissa auget solis fulgorem sanguineo repercussu, extra aquam radios sive fulgorem quasi avertit, solemque velut in speculo exhibet, deprehenditque defectus, subeuntem lunam ostendens, *Plin. l.* 37. *c.* 10.

HELIS. V. *Elis*.

HELIX, icis, f. ἕλιξ, & ἅλιξ, species hederæ sterilis, de qua V. in *Hedera*. ¶ Item ornamentum in capitulo Corinthio in modum cauliculi vitei intorti, qui scalpitur in frontibus ejusdem capituli, floribus subjectum: ab ἑλίσσω, circumago, involvo. *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. *ad fin.*

HELLADICUS, a, um, *Greco*, Ἑλλαδικός, Græcus, Græcanicus. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Picturæ duo genera fuere, Helladicum, & Asiaticum.

HELLAS, ados, f. *Grecia*, Ἑλλάς, Græcia, & præsertim ea Græciæ pars, quæ spatiosior est, & longius a mari recedit, Peloponneso exclusa. *Plin. l.* 4. *c.* 7. *Pompon. Mela*, *l.* 2. *c.* 3. ¶ Aliquando hoc nomine dicta est sola Thessalia. *Plin. ibid. a med.* ¶ Apud *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 278. est nomen mulieris proprium.

HELLE, es, f. Ἕλλη, Athamantis regis Thebanorum filia. V. *Phrixus*. *Colum. l.* 10. *v.* 156. Mox ubi nubigenæ Phrixi, nec portitor Helles. *Sidon. carm.* 9. *v.* 41. Hellis undæ. *h. e.* Hellespontus. *Hellis* pro *Helles* dixit.

HELLEBORINE, es, ἑλλεβορίνη, herba similis helleboro, parva, exiguis foliis, jocineris vitiis, & contra venena utilis. *Plin. l.* 13. *c.* 20. & *lib.* 27. *c.* 9.

HELLEBORITES, æ, m. ἑλλεβορίτης, vinum helleboro conditum. *Plin. l.* 14. *c.* 16. V. *Abrotanites*.

HELLEBOROSUS, a, um, adject. qui plus hellebori sumpsit, quam par est. hinc & pro insano ponitur. *Plaut. Rud.* 4. 3. 67. Homo helleborosus.

HELLEBORUS, i, m. & Helleborum, i, n. ἑλλέβορος, herbæ species, Latine veratrum. V. *Anticyra*. Præcipuus ejus usus est in educendis noxiis humoribus principis animæ facultatis sedem infestantibus, & melancholicis, furiosis, & comitiali morbo laborantibus dari solet. Hinc factum est, ut, qui haud sano sint animo, helleboro egere dicantur. Duo sunt ejus genera, album, quod vomitione causas morborum extrahit; & nigrum, quod per alvum, quicquid noxium est, dejicit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 451. Helleborosque graves, nigrumque bitumen. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Efficacius helleborum ad vomitiones, & ad bilem nigram extrahendam. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 89. Helleborum hisce hominibus opus est. Multa de eo *Plin. l.* 25. *c.* 5. & *Gell. l.* 17. *c.* 15. ¶ Scribitur & sine aspiratione, quoniam & Græci sæpe omittunt.

HELLEN, ēnis, m. Ἕλλην, filius Deucalionis, Thessaliæ rex, a quo Græci Hellenes, Ἕλληνες, dicti sunt. *Plin. l.* 4. *c.* 7. *sub fin.*

HELLENISMUS, i, m. ἑλληνισμός, a Grammaticis vocatur forma loquendi a Latina consuetudine recedens, & Græcorum leges servans, ut *certare alicui*, *certus salutis*, *desine querelarum*, *triste lupus stabulis*, *cetera Grajus*, & sexcenta hujusmodi, quibus Poetæ abundant. *Lucceius* quoque hellenismum fecit scribens ad *Cicer.* 5. *Fam. ep.* 24. V. *Consuesco*. ¶ Ipsa vox Græca est, & Græce adhibenda.

HELLESPONTIACUS, a, um, & Hellespontius, a, um, adject. ab Hellesponto mari, vel regione. *Virg. Georg.* 4. *v.* 111. Hellespontiaci servet tutela Priapi. *Catull. carm.* 18. *ad hortor. deum*. Nam te præcipue in suis urbibus colit ora Hellespontia. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 53. Si quid habebit cum aliquo Hellespontio controversiæ.

HELLESPONTĬAS, æ, m. Ἑλλησποντίας, a quibusdam vocatur Cæcias ventus, teste *Plin. l.* 2. *c.* 47.

HELLESPONTIUS. V. *Hellespontiacus*.

HELLESPONTUS, i, m. *Stretto di Gallipoli*, *Braccio di San Giorgio*, Ἑλλήσποντος, fretum seu angustiæ maris inter Thraciam & Asiam minorem. Extenditur a Sept. in Mer. per XLV. M. P. nempe a Propontide usque ad mare Ægæum. Maxime autem restringitur ad Aust. inter Sestum urbem Thraciæ in Europa, & Abydum urbem Phrygiæ in Asia, arces Turcarum, *li Dardanelli*, quæ VII. vel VIII. tantum stadiis inter se distant: ibique magis proprie Hellespontus dicitur. Nomen habet ab Helle filia Athamantis regis Thebarum, quæ ibi decidens submersa est. ¶ Hellespontus quoque, regio Asiæ, pars Mysiæ, mari prædicto exposita, inter Bithyniam, & Phrygiam, in qua urbes sunt Cyzicus, Parium, Lampsacus, Abydus, Dardanum. *Plin. l.* 4. *c.* 11. & *cap.* 12. *a med.* & *Pompon. Mela*, *l.* 1. *c.* 1.

HELLUOR, &c. V. *Heluor*.

HELOPS, opis, m. & Helope, es, f. piscis genus delicatissimi saporis, in mari Pamphylio. *Colum. l.* 8. *c.* 16. *Plin. l.* 9. *c.* 17. & *lib.* 32. *extr. Gell. l.* 7. *c.* 16. *Ovid.* etiam *in fragm. Halieut. v.* 96. Et pretiosus Helops nostris incognitus undis. ¶ Scribitur & Elops, & Ellops, a Græc. ἔλοψ, ἔλλοψ.

HELORUS, i, m. fluvius Siciliæ. *Virg.* 3. *Æn. v.* 698. Præpingue solum stagnantis Helori. Ubi *Servius*: fluvii, qui ad imitationem Nili effunditur campis. Sed Græci stagna ἕλη dicunt: unde ait *stagnantis*. V. *Elorus*.

HELVACEA, genus ornamenti Lydii, dictum a colore boum, qui est inter rufum & album, appellaturque helvus. *Festus*. ubi al. leg. *heluaca*.

HELUATIO, onis, f. *pazzoviglia*, *ghiottoneria*, λαιμαργία, voracitas, profusio in sumptibus ciborum. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. Cur in lustris & heluationibus hujus calamistrati saltatoris tam eximia virtus tamdiu cessavit? ¶ Scribitur & duplici *ll*. V. in *Heluo*.

HELŪCUS. V. *Elucus*.

HELVELA, *seu* Helvella, æ, f. λαχανάριον, olus minutum, ut *Fest.* definit: ab antiquo *helus* pro *holus*, seu *olus*. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 26. Fungos, helvellas, herbas omnes ita condiunt, ut nihil possit esse suavius.

HELVENACA VITIS, omnium fertilissima, duo habet genera: altera enim major est, quam quidam longam: altera minor, quam emarcum appellant, non tam fecundam, sed gratiorem haustu. Discernitur folio circinato: verum utraque gracilis. Furcas subdere his necessarium: alioquin ubertatem suam non tolerant: maritimo afflatu gaudent, roscido odore. Nulla vitium minus Italiam amat, rara, parva, putrescens in ea, vino quoque quod genuit, æstatem non exsuperans. Hæc *Plin. l.* 14. *c.* 12. *ad fin.* ¶ Adjective *Colum. l.* 5. *c.* 5. *a med.* Helvenaci generis palmites. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Helvenaco tamen nimio caput tentari convenit.

HELVENACIUS, a, um, ad helvenacam vitem pertinens, ut Helvenaciæ vites, *Colum. l.* 3. *c.* 2. *a med.* ¶ Dicitur & *helvenacus*. V. vocem præced.

HELVENACUS. V. in *Helvenaca*.

HELVEOLUS. V. in *Helvolus*.

HELVETII, orum, m. *Svizzeri*, pop. olim Galliæ Lugdunensis, nunc Germaniæ superioris, quorum regio Helvetia, lacubus & montibus plena. Habent ab Or. & Sept. lacum Brigantinum, & Rhenum fl. quo separantur a reliqua Germania, ab Occ. comitatum Burgundiæ, a Mer. Lemanum lacum, & Valesiam. Plura de his V. apud Geographos. *Cic. de Prov. Consul. c.* 13. Acerrimæ nationes, & maximæ Germanorum, & Helvetiorum. ¶ Adjective *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 2. Helvetius ager. & *cap.* 12. Helvetia civitas.

HELVIANUS, a, um. De Sodalibus Helvianis V. in fine vocis *Marcianus*.

HELVICUS, a, um, ad Albam Helvorum pertinens, quæ est urbs Galliæ Narbonensis mediterranea, teste *Plin. l.* 3. *c.* 4. Hinc *Helvicum vinum*, quod in ejus agro provenit, apud *eund. l.* 14. *c.* 1. *sub fin.*

HELVINUS. V. in *Helvolus*. ¶ Helvina Ceres. V. *Elvina*.

HELUO, onis, m. *mangione*, *ghiottone*, *dissipatore*, λαφύκτης, ἄσωτος, qui immoderate bona sua consumit: ab *eluendo*, inquit *Fest.* & aspiratio additur, ut aviditas magis exprobretur. sit enim vox incitatior. Item universim ganeo, gurges, & in ventre sumptuosus. *Cic. pro Sext. cap.* 11. Me ipsum ut contempsit heluo patriæ! nam quid ego patrimonii dicam, quod ille eum quasi quæstum faceret, amisit? *Id. Agrar.* 1. *c.* 1. Impurus heluo. *Id. post redit. in Sen. c.* 6. immanis. *Id. pro Dom. c.* 10. spurcissimus. *Id. in Pison. cap.* 17. *ad fin.* Ille gurges atque heluo, natus abdomini suo. *Terent. Heaut.* 5. 4. 10. Gerro, iners, fraus, heluo, ganeo, damnosus. *Gell. l.* 7. *c.* 16. Pleraque id genus, quæ heluones isti terra & mari conquirunt. ¶ Translate *heluo librorum*, qui legendo satiari non potest. V. in voce sequenti. ¶ Scribitur & *helluo*: sed *Festi* etymologia *Manutium* movit, ut unicam liquidam præferret: quod & *Dausquio* placet.

HELUOR, aris, atus sum, dep. 1. *divorare*, *consumare*, λαφύσσω, devoro, ventri absumo. *Cic. de Provinc. Consul. c.* 6. *extr.* Cum Græcis jam in exostra heluatur: antea post siparium solebat. *Id. pro Sext. c.* 52. Quid? tu meo periculo, gurges ac vorago patrimonii, heluabare? *Id. pro Dom. c.* 47. Ille gurges heluatus tecum simul reipubl. sanguinem. ¶ Translate *Id.* 3. *de Fin. c.* 2. *de Catone*. Quo magis tum in summo otio, maximaque copia, quasi heluari libris, si hoc verbo in tam clara re utendum est, videbatur. *Al. leg.* quasi heluo librorum. ¶ Scribitur & *helluor*. V. in fin. vocis præced.

HELVOLUS, a, um, *chiaretto*, dicitur de uvis, quæ colorem habent medium inter purpureum & nigrum: ab *helvus*. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *a med.* Sunt & helvolæ uvæ, quas nonnulli varias appellant, neque purpureæ, neque nigræ: ab helvo, nisi fallor, colore vocitatæ. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Insignes jam colore inter purpureas nigrasque medio helvolæ, sæpius varianti, & ob id varianæ a quibusdam appellatæ. ¶ Dicitur & *helveŏlus* eodem sensu. *Cato R. R. cap.* 6. Helveolum minutum conserito. & *cap.* 24. Si helveolum vinum facere voles, dimidium helveoli, dimidium apicii vini indito. *Plin. l.* 14. *c.* 4. referens verba modo allata ex *cap.* 6. *Catonis*, habet: *helvinum minusculum conserito*, ut sit etiam *helvinus*, *a*, *um*.

HELUS, & Helūsa (al. leg. *Helesa*) antiqui dicebant, quod nunc holus, & holera. *Festus*.

HELVUS, a, um, *color rosso pallido*, color medius inter album & rubrum. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. *ubi de vaccis*. Corium attactu non asperum, ac durum, colore potissimum nigro, dein rubeo, tertio helvo, quarto albo. mollissimus enim hic, ut durissimus primus. De mediis duobus prior, quam posterior, melior: utrique pluris, quam nigri, & albi. *h. e.* quam nigri & albi simul, h. e. varii maculosi.

HELXINE, es, f. ἑλξίνη, herba est a radice foliosa, ex qua media veluti malum extuberat, contectum sua fronde: folia habet & caules spinosæ lanuginis, æstate florens: vertex summus lacrimam continet

tinet jucundi saporis, acanthicen mastichen appellatam. Sed est sapa visu, usque in omnibus terris. *Plin. l.* 21. *c.* 16. ¶ Alia est, stiato perdicium dicta, quoniam perdices ea præcipue vescuntur: folia habens mixtæ similitudinis plantagini & marrubio: cauliculos densos, leviter rubentes, semina in capitibus lappaceis adhærentia vestibus: unde & halainen dictam volunt. (nempe ab ἕλκω, traho) Sed nos, qualis vera esset helxine, diximus priori libro. (*scil. loc. cit.*) Hæc *Plin. l.* 22. *c.* 17.

HEM, interjectio est familiaris, variis inserviens affectibus: ut vocantis, & admonentis, a *Id. Plaut. Pœn.* 3. 4. 16. Hem, istæc volo ergo vos commeminisse omnia. *Terent. Phorm.* 1. 4. 35. Hem, istuc serva. ¶ Et ostendentis, pro *En, ecce. Id. Andr.* 5. 2. 1. Hem Davum tibi. *Plaut. Trin.* 2. 4. 140. Oves scabræ sunt, tam glabræ, hem, quam hæc est manus. *vedi, come questo mano.* ¶ Dolentis, & ingemiscentis, *ah, ahimè. Terent. Andr.* 4. 5. 8. Itane Chrysis? hem! *My.* nos quidem pol miseras perdidit. *Id. Eun.* 5. 1. 10. Hem, misera occidi! ¶ Indignantis, irascentis. *Terent. Andr.* 4. 1. 42. Hem, quid ais, scelus? *&* 4. 4. 47. Audistin', obsecro? hem scelera. Adde *Eun.* 4. 7. 35. & V. *Hui. Sulpic. ad Cicer. Fam.* 4. *ep.* 5. Hem! nos homunculi indignamur, si, &c. ¶ Et verberantis. *Plaut. Curcul.* 1. 3. 30. Hem tibi pro maledictis istis. *Id. Pseud.* 1. 2. 22. Hem, sic datur, si quis herum servus spernit. Adde *Mil.* 2. 5. *v.* 12. & *Terent. Adelph.* 2. 1. 18. ¶ Item admirantis. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 86. Ego sum ipsus, quem tu quæris. *Po.* hem, quid ego audio! *Terent. Andr.* 3. 1. 4. Pamphilus firmavit fidem. *Si.* hem. ¶ Item exsultantis. *Id. ibid.* 4. 2. 3. Hem, Pamphile, optume te mihi offers. ¶ Et respondentis. *Id. Adelph.* 2. 4. 57. Heus heus Syre. *Sy.* hem, quid est? ¶ Et recordantis. *Plaut. Mil.* 2. 2. 36. Hem scio jam, quid vis dicere. ¶ Sollicitum etiam & laborantem significat. *Terent. Eun.* 4. 2. 8. Occepi mecum cogitare: hem, biduum hic manendum est soli sine illa. ¶ Interdum servit ironiæ *Id. Phorm.* 4. 4. 7. Hem, si quid velis, huic mandes, quod quidem recta curatum velis.

HEMERESIOS, ἡμερήσιος, *di un giorno*, unius diei: ab ἡμέρα, dies. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Absolvit uno die tabellam, quæ vocata est hemeresios, puero picto.

HEMERIS, idis, f. ἡμερίς, genus arboris glandiferæ, brevioris, & in orbem comosæ, sinusque ramorum crebro cavatæ: quæ maximam glandem fert, & gallam optimam. *Plin. l.* 16. *c.* 6.

HEMEROBIOS, ἡμερόβιος, unum tantum diem vitæ habens: ab ἡμέρα, dies, & βίος, vita. Nomen est cujusdam volucris quadrupedis circa solstitium nascentis, apud Hypanim fluvium in Ponto. *Plin. l.* 11. *c.* 36.

HEMEROCALLES, n. ἡμεροκαλλές, & ἡμεροκαλλὶς, species lilii, diem tantum durans: ab ἡμέρα, dies, & κάλλος, pulcritudo. Usum habuit in coronamentis. *Plin. l.* 21. *c.* 10. *&* 21.

HEMERODROMI, orum, m. ἡμεροδρόμοι, *corrieri, lacchè*, cursores, qui die uno ingens spatium cursu emetiuntur. *Liv. l.* 31. *c.* 24. Nisi speculator (hemerodromos vocant Græci) ingens die uno cursu emetiens spatium, contemplatus regium agmen e specula quadam, prægressus nocte media Athenas pervenisset. ¶ Inter hemerodromos clarissimus fuit Philonides, Alexandri Magni cursor, de quo *Plin. l.* 2. *c.* 71.

HEMICILLUS, i, dimidius asinus: vox convicii, quam quidam legunt apud *Cicer. Attic. l.* 13. *ep.* 52. ubi alii aliter.

HEMICRANIUM, *vel* Hemicranium, ii, n. *micrania*, ἡμικράνιον, morbus, quo dimidia tantum pars capitis laborat, illæsa altera: ab ἥμισυ, dimidium, & κράνιον, caput. *Plin. Valerian. l.* 1. *c.* 8. & *in lc* ... *cap.* 2. *Seren. Sammon.* & *Marcell. Empir. c.* 2.

HEMICYCLIUM, ii, n. *semicercolo*, ἡμικύκλιον, idem quod hemicyclus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 8. Describantur hemicyclia duo. ¶ Item horologii quædam species, forma semicirculari. *Id. l.* 9. *c.* 9. ¶ Item mensa semicircularis, aut etiam locus pluribus sellis dispositis in modum semicirculi, ubi sedere solebant confabulantes. *Sidon. Apol. l.* 2. *ep.* 2. Excepto solii capacis hemicyclio. V. vocem sequent.

HEMICYCLUS, i, m. *semicercolo*, ἡμίκυκλος, semicirculus: ab ἥμισυ, dimidium, & κύκλος, circulus. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *in med.* Rectus hippodromi limes in extrema parte hemicyclo frangitur, mutatque faciem. ¶ Item locus in conclavi, vel porticu, ubi sellæ disponuntur in semicirculi formam, ad colloquendum. *Cic. de Amic. c.* 1. Cum sæpe multa, tum memini domi in hemicyclo sedentem in eum sermonem incidere. Al. leg. *hemicyclio*.

HEMICYLINDRUS, i, m. ἡμικύλινδρος, dimidiatus cylindrus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 3.

HEMINA, æ, f. *foglietta*, ἡμίνα, mensuræ genus, dimidium sextarii habens, ut *Fest.* docet: item vas eam mensuram continens: ab ἥμισυ, dimidium. Dicitur etiam cotyla. *Rhemn. Fann. de ponderib. v.* 67. At cotylas, quas si placeat, dixisse licebit Heminas, recipit geminas sextarius unus. *Plaut. Mil.* 3. 2. 18. Heminas octo exprompsi in urceum. *Senec. de ira, l.* 2. *c.* 33. Propinare heminam alicui. *Pers. sat.* 1. *v.* 129. Se se aliquem credens, Italo quod honore supinus Fregerit heminas Arreti Ædilis iniquas. *h. e.* iniquas mensuras, quibus institores utuntur in vendendo: (quod erat Ædilium officium. Sic *Juvenal. sat.* 10. *v.* 102. vasa minora Frangere pannosus vacuis Ædilis Ulubris.) *Cels. in fin. c.* 15. *l.* 4. Hemina salis. *&* *sub fin. cap.* 19. Hemina tritici. ¶ Heminæ duodecim congium efficiebant. *Cato R. R. c.* 57.

HEMINARIUS, a, um, ἡμιναῖος, heminæ mensuram habens: & per translationem accipitur pro exiguo. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *circa med.* Fabius Maximus incusans Augusti congiariorum, quæ amicis dabantur, exiguitatem, heminaria esse dixit.

HEMIOLIUS, m. ἡμιόλιος, sesquialter, Arithmetica quædam proportio continens aliquem totum numerum, & ejus dimidium, ut se habent tria ad duo, & quindecim ad decem: ab ἥμισυ, dimidium, & ὅλος, totus. *Gell. l.* 18. *c.* 14. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. ¶ *Hemioliæ*, arum, apud *Gell. l.* 10. *c.* 25. sunt certum navium genus: fortasse ita dictæ a magnitudine. Sed alii leg. *medicæ*, alii *modicæ*, alii aliter.

HEMISPHÆRIUM, ii, n. *mezza sfera*, *emisfero*, ἡμισφαίριον, dimidia sphæra, ex. gr. dimidia pars cæli, aut terræ, aut rotæ. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. *ad fin.* Ita circumeunt ad infimum hemisphærium, ac moventur, ut indicent, quot sint horæ. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 15. Theophrastus lacteum circulum dixit esse compagem, qua de duobus hemisphæriis cæli sphæra solidata est. *&* *cap.* 20. Sol post occasum in inferiore hemisphærio currens. *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. *sub fin.* hemisphærium vocat camaratum cælum in membris balinei. *cupola*.

HEMISTICHIUM, ii, n. *mezzo verso*, ἡμιστίχιον, dimidiatus versus. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 18. Enniano hemistichio usus est, ex ea tragœdia, quæ Achilles inscribitur.

HEMITHEUS, i, m. *semideo*, ἡμίθεος, semideus, heros. *Bebius Macer* apud *Serv. ad Ecl.* 9. *v.* 47. Statuæ Cæsaris in Capitolio positæ subscriptum fuisse, Cæsari Hemitheo. *Mercian. Capell. l.* 2. *pag.* 40. A medietate aeris usque in montium terræque confinia Hemithei, Heroesque versantur.

HEMITONIUM, ii, n. *semituono*, semitonium, ἡμιτόνιον. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. Intervalla tonorum, & hemitoniorum.

HEMITRIGLYPHUS, i, m. dimidium triglyphi. *Vitruv. l.* 4. *c.* 3.

HEMITRITÆUS, i, m. *febbre terzana doppia*, ἡμιτριταῖος, febris tertianæ genus, multo perniciosius, quam tertiana simplex, cum febris tertio quidem die revertitur: ea octo autem & quadraginta horis fere sex & triginta per accessionem occupat (interdum etiam vel minus, vel plus) neque ex toto in remissione desistit, sed tantum levior est. Ita *Cels. l.* 3. *c.* 3. qui tamen ipsa voce Græce utitur. est enim ab ἡμισυς, dimidius, & τριταῖος, tertius, quasi semitertianus: & subintelligitur πυρετός, febris. *Martial. l.* 12. *epigr.* 91. Cui gravis & fervens hemitritæus erat. *&* *lib.* 2. *epigr.* 40. Uri Tongilius male dicitur hemitritæo. *Seren. Sammon. c.* 52. Mortiferum magis est, quod Græcis hemitritæum Vulgatur verbis: hoc nostra dicere lingua Non potuere ulli, puto, nec voluere parentes. ¶ *Hemitritæus* etiam dicitur, qui tali febre laborat. *Martial. l.* 4. *epigr.* 81. Declamas æger, declamas hemitritæus.

HEMITRITAICUS, a, um, idem quod hemitritæos, diphthongo soluta. *Marcell. Empir. c.* 30. *a med.* Febres acutas compescit, idest hemitritaicas. Adde *Cæl. Aurelian. l.* 2. *c.* 10. *circa med.* & *Tard. l.* 1. *c.* 4.

HEMONA, humana, & hemonem hominem dicebant. *Paul. ex Festo*. Hinc *Enn.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 683. *Putsch.* Vulturis in silvis miserum mandebat hemonem. *Priscian.* tamen legit *homonem*, docens, vetustissimos *homo*, *homonis*, declinasse. Eadem lectionis varietas est in illo *Nævii* apud *Merul. in commentar. fragment. Ennii pag.* 2. Qui terrai Latinæ homones tulerunt, &c.

HENDECASYLLABUS, i, *endecasillabo*, ἑνδεκασύλλαβος, species carminis undecim syllabis constans, h. e. spondæo, dactylo, & tribus choreis, ut illud *Catulli carm.* 1. *Cui dono lepidum novum libellum*. Dicitur & *Phalecium* ab inventore Phaleco. Alia est species, quæ *Sapphicum hendecasyllabum* dicitur, choreo, spondæo, dactylo, & duobus choreis constans, ut illud *Horat. l.* 1. *od.* 2. *Jam satis terris nivis, atque diræ*. *Plin. l.* 4. *ep.* 14. Accipies cum hac epistola hendecasyllabos nostros. *Catull. carm.* 12. *ad Asin. v.* 10. Quare aut hendecasyllabos trecentos Exspecta, aut mihi linteum remitte. ¶ Alias hendecasyllaborum species refert *Diomed. l.* 3. *pag.* 509. *Putsch.*

HENDIADYS. V. in littera E.

HENETI, orum, Ἐνετοί, populi Paphlagoniæ, a quibus in Italia ortos cognomines eorum Venetos, credi postulat Nepos Cornelius. *Plin. l.* 6. *c.* 2. V. *Veneti*.

HENIOCHI, orum, Ἡνίοχοι, feri populi Sarmatiæ Asiaticæ, quorum plura sunt genera, & aliquot enumerat *Plin. l.* 6. *c.* 4. *&* 5. Nomen autem & originem habere dicuntur ab Amphito, & Telchio aurigis Castoris ac Pollucis. Nam *heniochus* significat *habenas tenens* ab ἡνία, habena, & ἔχω, habeo. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 42. Miserat ardentes, mox ipse secutus, Alanos, Heniochosque truces, jampridem infensus Anausis. *Senec. in Thyest. v.* 1048. Quis inhospitalis Caucasi rupem asperam Heniochus habitans?

HENIOCHIUS, a, um, Ἡνιόχιος, ad Heniochos pertinens. *Plin. l.* 6. *c.* 9. Cyrus oritur ex Heniochiis montibus.

HENIOCHUS, a, um, adject. Heniochius. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 26. Heniochæ nautis plus nocuere rates. Al. aliter leg.

HENIOCHUS, i, Ἡνίοχος, nomen impositum Erichthonio curruum inventori, postquam factus est sidus, & in cælum translatus. Etymologiam V. in *Heniochi*. *Plin. l.* 18. *c.* 31. *Manil. l.* 5. *v.* 361. & *Hygin. l.* 3. *Poet. Astron. c.* 12. V. *Auriga*.

HENNEUS, *vel* Hennæus. V. *Ennæus*.

HENOSIS, eos, f. adunatio, unio, ἕνωσις: ab ἕν, unum: unus est ex æonibus Valentiniani, apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 8.

HENOTIS, ... f. ἑνότης, ... unitas. Unus ex æonibus Valentiniani, apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 37.

HEPAR, atis, piscis ex genere locustarum. *Plin. l.* 32. *c.* 11. ¶ Hepar autem pro jecore Græca vox est, ab ἧπαρ: neque est, quod sciam, in usu Latino. Usurpantur tamen Latine *hepaticus*, *hepaticus*, *hepatarius*, inde profecta.

HEPATARIUS, a, um, ἡπατικός, ad hepar pertinens. *Plaut. Curcul.* 2. 1. 24. Tum te igitur morbus agitat hepatarius.

HEPATIA, orum, n. *le interiora*, interanea: ab ἧπαρ, jecur. *Apul. in Apolog.* Si coctò pisce ventrem cuspares, hepatia suffoderem.

HEPATICUS, a, um, *fegatoso*, ἡπατικός, qui hepatis morbo laborat. *Cels. l. 4. c. 8.* eum morbum describit, ejusque curationem tradit. *Plin. l. 20. c. 14. a med.* Hepaticis cum melle & sale bibendum datur. Adde *lib. 27. c. 12. ad fin.* ¶ Scribitur & *epaticus*. V. in *Aloe*.

HEPATITIS, is, f. ἡπατῖτις, gemmæ nomen a figura jocinoris. *Plin. l. 37. c. 11.*

HEPATIZON, ἡπατίζον, jecoris (quod Græce ἧπαρ) colorem referens: cognomen est æris Corinthii, apud *Plin. l. 34. c. 2. ad fin.*

HEPHÆSTITIS, is, f. ἡφαιστῖτις, gemma est speculi naturam habens in reddendis imaginibus, quamquam rutilans. *Plin. l. 37. c. 10.*

HEPSEMA, atis, n. ἕψημα, sapa, mustum ad tertiam partem decoctum: ab ἕψω, coquo. *Plin. l. 14. c. 9.*

HEPTACHORDOS, i, ἑπτάχορδος, septem habens chordas: ab ἑπτά, septem, & χορδή, chorda. Fuit cognomen cujusdam L. Valerii, de quo *Valer. Max. l. 7. c. ult. n. 7.* fortasse quia vel ipse, vel ejus majorum aliquis musicæ amantissimus septem chordarum lyra usus fuit.

HEPTAMETRUM carmen heroicum dicitur a *Diomed. l. 3. pag. 512. Putsch.* si septem pedibus constet, ut *Clio tua dedit ingenium docile, atque libidine vinctum.* ἑπτάμετρον.

HEPTAPHONOS, i, f. porticus Olympiæ ea arte confecta, ut eadem vox in ea septies redderetur: ab ἑπτά, septem, & φωνή, vox. *Plin. l. 36. c. 15.*

HEPTAPLEUROS, ἑπτάπλευρος, dicta est plantago major, foliis laterum modo inclusa, quia hæc septena sunt: ab ἑπτά, septem, & πλευρά, latus. *Plin. l. 25. c. 8.*

HEPTAPHYLLON, i, n. ἑπτάφυλλον, septifolium, herbæ genus a foliorum numero appellata: ab ἑπτά, septem, & φύλλον, folium. *Apul. de herb. c. 116.*

HEPTAPYLOS, i, ἑπτάπυλος, septem habens portas: ab ἑπτά, septem, & πύλη, porta. *Apul. l. 4. Metam.* Vix enim Thebas heptapylos accessimus.

HEPTAS, adis, f. *numero settenario*, ἑπτάς, septenarius numerus. *Martian. Capell. l. 7. v. 241.* item *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6.* sed Græce. Uterque autem ibi multa de eo.

HEPTASEMUS numerus est septenarius (ab ἑπτά, septem) apud *Martian. Capell. l. 9. pag. 330.*

HEPTASTADIUM, ii, n. ἑπταστάδιον, agger septem stadiorum in mare procurrens, quo Pharos insula continenti septem dierum spatio juncta fuit: ab ἑπτά, septem, & στάδιον, stadium. *Ammian. l. 22. c. 16.* (*al.* 41.)

HEPTERES, is, f. ἑπτήρης, navis, quæ septem remorum ordines habet. *Liv. l. 37. c. 23.* Maxime exterruit hepteres regia, a minore Rhodia navi uno ictu demersa. Adde *cap. 24.* & *30.* V. dicta in *Decemremis*.

HEPTHEMIMERIS, is, f. quasi semiseptenaria, species cæsuræ in versibus heroicis, quæ continet tres pedes, & syllabam, quæ dictionem finiat, quæ interdum etiamsi natura brevis sit, licentia tamen Poetica producitur: ab ἑπτά, septem, ἥμισυ, semis, & μέρος, divisio, *vel* pars, quasi septima dimidia divisio, vel dimidium septem pedum: ut *Virg. 12. Æn. v. 13.* Congredior, fer sacra pater, & concipe fœdus. *Serv. in Centimetr. pag. 1817. Putsch.* & *Diomed. l. 3. pag. 496.*

HERA, æ, f. *padrona*, δέσποινα, κυρία, domina domus, materfamilias: & dicitur fere cum respectu ad servos, servasve. *Terent. Adelph. 3. 1. 8.* E te nata melius fieri haud potuit, quam factum est, hera. ¶ Græcis *Hera*, Ἥρα, est ipsa Juno, a qua Heræum oppidum cognominatum, tradit *Solin. c. 2.* (*al.* 8.) ¶ Item domina ea ratione, qua suas amicas amatores vocant. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 77. de Hercule.* Crassaque robusto deducis pollice fila: Æquaque famosæ pensa rependis heræ. Adde *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 136.* ¶ Et universim domina, potens, præses. *Valer. Flacc. l. 7. v. 313.* Noctis heram, Ditemque ciens. & *lib. 1. v. 780.* Tergeminam tunc placat heram. Sic in illo *Ennii* apud *Cicer. 1. Offic. c. 12.* Vos ne velit, an me regnare, hera quidve ferat fors, Virtute experiamur. *hera* dicta est eo sensu, quo *Cic.* dicit *in Pison. c. 2.* fors domina campi. Sic *Plaut. Merc. 3. 4. 12.* Divum atque hominum quæ spectatrix, atque hera eadem es hominibus, spem speratam cum obtulisti hanc mihi, tibi grates ago. ¶ *Heres* in patrio singulari pro *heræ*, est *Ausonii Edyll. 7. v. 5.* Matre carens, nutricis egens, nescivit herai Imperium.

HERACLEA, æ, f. Ἡράκλεια, nomen est quarundam urbium in Magna Græcia, in Ponto, in Syria, in Thracia, in ora Venetiæ, &c. V. Geographos. ¶ Heracleam Ponti ab Hercule Argivo nomen & originem habuisse, scribit *Mela l. 1. c. 19.* Ἡρακλῆς enim Herculis Græcum nomen est.

HERACLEOPOLITES, æ, Ἡρακλεοπολίτης, ad Heracleam pertinens, ut *Heracleopolites nomos*, præfectura regionis circa Heracleam oppidum in insula Nili fluvii, apud *Plin. l. 5. c. 9.* Ex *Heracleopolitæ*, ejus regionis incolæ, *Id. l. 36. c. 13.*

HERACLEOTES, æ, Ἡρακλεώτης, qui est ex Heraclea urbe. *Cic. 4. Acad. c. 22.* Dionysius ille Heracleotes. *Id. 2. de Invent. c. 2.* Heracleoten Zeuxin adhibuerunt. *Id. Fam. 13. ep. 56.* Heracleotæ, & Bargyletæ. *Plin. l. 5. c. 30.* Heracleotes tractus.

HERACLEOTICUS, a, um, Ἡρακλεωτικός, ad Heracleam pertinens. *Plin. l. 20. c. 16.* Cunila gallinacea, Græcis origanum Heracleoticum. *Oppius* apud *Macrob. l. 2. c. 14.* Heracleotica nux, quam quidam castaneam vocant.

HERACLEUS, a, um, Ἡράκλειος, ad Herculem pertinens. V. in *Heraclium*.

HERACLIENSIS, & Heracleensis, se, ad Heracleam pertinens. *Cic. pro Arch. c. 4.* Heraclienses legati. *Liv. l. 36. c. 22.* Heracleensis ager.

HERACLITEUS, a, um, Ἡρακλείτειος, ad Heraclitum pertinens, qui philosophus fuit Ephesius, celebris tum doctrina, quam sine magistro, sola natura ac diligentia acquisivisse dicitur; tum vero perpetuo fletu, quo res humanas prosequebatur. Hinc *Heraclitei* dicti fuere ejus discipuli, & sectatores. *Apul. l. 1. de doctrina Platon.* Naturalis philosophia ab Heracliteis, intellectualis a Pythagoreis, &c.

HERACLIUM, ii, n. Ἡράκλειον, herba quæ & origanum Heracleoticum dicitur, triplicis generis: alia nigra, latioribus foliis, glutinosa: alia exilioribus mollior, sampsucho non dissimilis: alia inter has media, & minus, quam ceteræ, efficax. Dicitur ab Hercule inventa. *Plin. l. 20. c. 16.* & *17.*

HERACLIUS, a, um, Ἡράκλειος, & Ἡράκλειος, ad Herculem pertinens, vel ad Heracleam, ut Heraclius lapis, qui & Lydius, quod apud Heracleam Lydiæ invenitur, *pietra del tocco*. *Plin. l. 33. c. 8.* ¶ Dicitur & *Heracleus*. Hinc *Cic. 6. Verr. c. 18.* Pocula duo quædam, quæ Heraclea nominantur, Mentoris manu. *Plin. l. 36. c. 16.* Heracleos lapis. *h. e.* magnes. *Juvenal. sat. 1. v. 52.* Heracleas fabulæ.

HERÆA, orum, n. τὰ Ἡραῖα, ludi, qui Argis solemniter celebrabantur in honorem τῆς Ἥρας, h. e. Junonis. *Liv. l. 27. c. 30.* Curatione Heræorum Nemæorumque ad eum delata. & *mox*. Heræis peractis, ab ipso ludicro extemplo Rhium profectus est.

HERBA, æ, f. *erba*, βοτάνη, germen terræ viride ac tenerum, quo vestitur humus, pascuntur animalia, fruges producuntur. *Cic. 2. de Orat. c. 71.* In herba recumbere. & *lib. 1. c. 7.* Abjicere se in herbam. *Virg. Ecl. 3. v. 55.* in molli consedimus herba. *Id. 2. Georg. v. 527.* fususque per herbam agricola. & *lib. 3. v. 436.* jacere per herbas. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 35.* prope rivum somnus in herba. *Ovid. 2. Metam. v. 864.* viridique exsultat in herba. & *lib. 3. v. 12.* & qua requieverit herba, Mœnia fac condas. & *lib. 7. v. 254.* stratis porrexit in herbis. *lo flesse*, *lo corico*. *Cic. 1. de Divin. c. 34.* Herbæ asperæ & agrestes. *Virg. Ecl. 4. v. 24.* fallax herba veneni. & *Ecl. 7. v. 45.* somno mollior herba. & *Ecl. 8. v. 15.* ros in tenera pecori gratissimus herba. & *lib. 1. Georg. v. 90.* novæ herbæ. & *lib. 3. v. 126.* pubentes. *Ovid. 5. Fast. v. 123.* recentes. *Plin. l. 2. c. 63.* medicas terra fundit. *Ovid. Metam. 7. v. 196.* pollentes. *di gran virtù*. *Virg. Ecl. 5. v. 26.* nec graminis attigit herbam. *Ovid. 4. Fast. v. 645.* Ceres dominum primis fallebat in herbis. *Virg. 1. Georg. v. 134.* frumenti quæreret herbam. & *lib. 3. v. 295.* ovis herbam carpit. *Horat. l. 1. ep. 12. v. 8.* vivere herbis. *Ovid. 4. ex Ponto, ep. 16. v. 33.* herbas pascere. *Id. 14. Metam. v. 350.* legere. *Plin. l. 18. c. 21.* inutiles evellere. ¶ De oleribus *Cic. Fam. 7. ep. 26.* Herbas omnes ita condiunt, ut nihil possit esse suavius. ¶ *In herba esse* dicuntur frumenta nondum ad maturitatem accedentia. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 48.* Neque frumenta in herbis erant, neque multum a maturitate aberant. Translate *Ovid. Heroid. ep. 17. sub fin.* Sed nimium properas, & adhuc tua messis in herba est. *h. e.* nondum potiundi tempus advenit. proverb. ¶ *Herbam dare*, aut *porrigere*, proverbialis dicendi forma de eo, qui se victum fatetur, & adversario cedit, victoremque agnoscit: ductum, inquit *Fest.* quod pastores in prato cursu & viribus contendentes, cum superati erant, ex eo solo, in quo certamen erat, decerptam herbam adversario tradebant. *Serv. ad Æn. 8. v. 128.* Cum de nomine Athenarum Neptunus & Minerva contenderent, & jussisset Jupiter, ut illius nomine diceretur civitas, qui munus melius obtulisset hominibus, equum Neptunus, Minerva olivam protulit, & statim vicit: unde cum ejus ramus alicui offertur, indicat eum esse meliorem. Hinc est illud proverbium *herbam do*, idest, cedo victoriam. *Varro ibid.* Cum in agonibus herbam in modum palmæ dat aliquis ei, cum quo contendere non conatur, & fatetur esse meliorem. *Plin. l. 22. c. 4.* Summum apud antiquos signum victoriæ erat, herbam porrigere victos, hoc est, terra & altrice ipsa humo, & humatione etiam cedere: quem morem etiam nunc durare apud Germanos scio. Adde *Accium*, & *Afran.* apud *Non. c. 4. n. 225.*

HERBACEUS, a, um, *di color d'erba*, βοτανώδης, qui herbæ colorem habet, herbeus. *Plin. l. 19. c. 6.* Porri sectivi duo genera: herbaceum, &c. alterum venus pallidioris folii. & *lib. 20. c. 23.* Folia herbacei coloris. & *l. 26. c. 8.* Flos hic herbaceus est, alterius thymi albus. & *lib. 21. c. 19.* Unum purpureo flore, alterum herbaceum. *Id. l. 23. c. 4. ad fin.* Herbaceum oleum. *Id. l. 33. c. 5.* Herbacea chrysocolla.

HERBARIUS, a, um, *di erba*, βοτανικός, ad herbas pertinens, ut *Herbaria ars*, quæ in cognoscendis herbis, earumque virtutibus versatur, *la botanica*. *Plin. l. 7. c. 56.* Herbariam, & medicamentariam a Chirone volunt repertam. ¶ *Herbarius*, *ii*, qui herbarum peritus est, *erbaiuolo*, *botanico*, *erbolaio*, *semplicista*. *Plin. l. 20. c. 17. a med.* Dalion herbarius parturientibus ex eo cataplasma imposuit. *Id. sub fin. l. 25.* Nostri herbarii strumeam vocant.

HERBASCO, is, n. 3. herba vestior, idem ac herbesco. *Plin. l. 19. c. 8. ex a med.* Quin & nullo fano nominatim uti, quoniam aliud herbasceret. *h. e.* herbas emitteret. *Harduin.* legit *herbas eveer.* ex MSS.

HERBATICUS, a, um, adject. ποηφάγος, a ποία herba, pabulum, & φάγω comedo: ut Herbatica animalia, quæ herbis pascuntur. *Vopisc. in Probo, c. 19.* Oves feræ, & cetera herbatica animalia.

HERBENS, entis, herbas producens, herbidus, ut Prata herbentia, apud *Apul. l. 7. Metam.*

HERBESCENS, entis, qui herbidus fit, vel herbam creans. *Cic. de Senect. c. 15.* Terra semen sparsum vapore & compressu suo diffundit, & elicit herbescentem ex eo viriditatem.

HER-

HERBEUS, a, um, *verde, di color d' erba*, βοτανώδης, herbæ colorem habens, viridis. *Plaut. Curcul.* 2. 1. 16. Cum collativo ventre, atque oculis herbeis.

HERBIDUS, a, um, *erboso*, planus herbis, herbosus, βοτανώδης, ποώδης. *Varr.* 2. *R. R. c.* 1. & *Liv. l.* 9. *c.* 2. Campus herbidus aquosusque. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 282 majores herbida tauros Non habet Epiros. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* Segetes herbidas reddere. *h. e.* herbis permistas, & infestatas. ¶ Item herbeus, herbaceus. *Plin. l.* 12. *c.* 14. Herbidus color. *Prudent. in Psychom. v.* 863. volvitque vagus lux herbida fluctus. ¶ Item ex herba factus. *Id. l.* 24. *c.* 6. Lactis potus herbidi per montium æstiva. *h. e.* lactis ex recentibus herbis geniti.

HERBIFER, a, um, *erboso*, ποώδης, herbas ferens, herbidus. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 9. Herbiferi colles. *Id.* 4. *Fast. v.* 468. & ripas, herbifer Aci, tuas. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Herbiferum esse & Pelium montem in Thessalia.

HERBIGRADUS, a, um, qui inter herbas graditur. *Pacuv.* apud *Cicer.* 2. *de Divin. c.* 64. terrigenam, herbigradam, domiportam, sanguine cassam. Al. leg. *tardigradam*.

HERBILIS ANSER, inquit *Fest.* herba pastus: qui gracilior est, quam frumento altus. *Lucil.* apud *Serv. P. Daniel.* anseris herbili' virus.

HERBIPOTENS, entis, qui scit potestatem herbarum. *Boeth. de consol. metr.* 3. *l.* 4. *v.* 8. *de Circe.* Quos ut in varios modos Vertit herbipotens manus, &c.

HERBITENSIS, se, ad Herbitam pertinens, quod est Siciliæ oppidum. Hinc Herbitensis ager, apud *Cicer. Verr.* 5. *c.* 18. & Herbitenses ejus oppidi cives *Id.* 4. *Verr. c.* 65. qui *Verr.* 5. *c.* 32. ipsam Herbitam nominat, & civitatem honestam & copiosam fuisse confirmat.

HERBOSUS, a, um, *erboso*, ποώδης, herbidus, herbis abundans. *Horat. l.* 3. *od.* 18. *v.* 9. Ludit herboso pecus omne campo. *Propert. l.* 2. *el.* 3. *v.* 6. Apidanus herbosus. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 25. pascebant herbosa palatia vaccæ. *Virg.* 2. *Georg. v.* 199. herbosum flumen. *h. e.* cujus ripæ, & loca circum herbida, aquis ejus irrigata. *Cato R. R. c.* 54. Herbosissima stramenta. *h. e.* quæ herbas multas permixtas habent. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 367. herbosum moretum. *h. e.* ex variis herbis compositum.

HERBULA, æ, f. *erbetta*, βοτάνιον, diminut. ab herba. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. Perpurgant se se quadam herbula, quæ seselis dicitur. Adde *Senec. de vita beata*, *c.* 9.

HERBUM, i, n. idem quod ervum, apud *Pallad. l.* 1. *tit.* 24.

HERCEUS, i, Ἑρκεῖος, cognomen Jovis, qui intra septum domus cujusque colebatur, quem etiam *Penetralem* vocabant, ut ait *Fest.* ab ἕρκος, septum. Hinc maceriem, quæ domum ambit, *Serv. ad Æn.* 2. *v.* 469. scribit Jovi Herceo sacratam fuisse. *Ovid. in Ibin*, *v.* 285. Nec tibi subsidio sit præsens numen, ut illi, Cui nihil Hercei profuit ara Jovis. *h. e.* Priamo, qui a Pyrrho ad aram Jovis domesticam mactatus fuit, ut est apud *Virg.* 2. *Æn. v.* 550. & *Ovid. Metam.* 13. *v.* 409. (V. *Senec. in Agamemn. v.* 793.) Sic *Lucan. l.* 9. *v.* 979. Herceæ aræ.

HERCISCO (vel Ercisco, ut est *in Pandect. Florent.*) a. 3. divido, *dividere, partire*, antiquum verbum juris, cujus tamen nulla vox, nisi gerundiva in usu est. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 56. Nec si parvi navigii, & magni eadem est in gubernando scientia, idcirco qui, quibus verbis herctum cieri oporteat, nesciat, idem herciscundæ familiæ causam agere non possit. *Id. pro Cæcin. c.* 7. Nomine heredis arbitrum familiæ herciscundæ postulavit. *Apul. sub fin. l.* 6. *Metam.* In causa finali de proprietate soli, immo vix herciscundæ contendentes. Adde *tit.* 2. *lib.* 10. *Dig.* Familiæ herciscundæ. ¶ Dictum est a voce *Herctum*, & *Cisco* pro Cio, divido: quod a σχίω, & σχίζω, scindo. *Gloss.* Cienda, διαιρουμένη. Ergo *Hercisco* est quasi *Herctum cisco*, h. e. patrimonium divido: & *familia*, seu *hereditas herciscunda*, est hereditas dividunda. V. *Herctum*. Sunt tamen, qui hoc *hercisco* nihili putant, & tanquam corruptam vocem ex *herctis citis*, ex Latio procul amandandam. Fuisse enim ajunt apud antiquos actionem hereditatis dividendæ his verbis conceptam: *familiæ, herctis ciundæ*: ex quibus factum esse a JCtis per imperitiam *familiæ herciscundæ*. Ita *Salmas. ad Solin. pag.* 1260. 1263. Sed obstant huic sententiæ tum loca *Cicer.* & *Apuleji* allata, quæ non vidisse, aut dissimulasse videtur *Salmas.* tum auctoritas Criticorum aliorum, qui retinendum omnino putant.

HERCLE, adverb. idem ac hercule, per syncopen. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 18. Et hercle sine dubio erit ignominia. Adde *Terent.* sæpe, & *Plaut.* quam sæpissime. ¶ Jungitur & aliis particulis affirmantibus. *Plaut. Trin.* 3. 3. 53. Scite hercle sane. *Id. Merc.* 1. 2. 74. Tam hercle certe, quam, &c. & 2. 1. 40. Hercle equidem. *Id. Mil.* 4. 2. 8. Nequeo hercle quidem. *Id. Stich.* 4. 1. 55. Hercle ille quidem certo varsutus fuit. *Id. Trin.* 3. 3. 23. Minime minime hercle vero. *Id. Men.* 5. 9. 33. Hercle quin tu me admonuisti recte, & habeo gratiam. *Id. Rud.* 3. 5. 41. Heu hercle næ istic fana mutantur cito! ¶ *Hercle* non dicebant feminæ. V. tamen *Hercule* infra. Sunt qui putant morem illum, ut per Herculem non jurarent feminæ (de quo & in *Ecastor* & *Mecastor* verba facimus) solis Romanis mulieribus proprium fuisse: illo autem *Plauti* loco Græcam ancillam loquentem induci.

HERCTUM, *sive* Erctum, *sive* Horctum, ut quidam dixere, *patrimonio, eredità*. *Festus.* Horctum, & Forctum pro bono dicebant. *Donat.* apud *Serv. in* 8. *Æn. v.* 642. & *Gell. l.* 1. *c.* 9. *extr.* Herctum non citum, hoc est patrimonium non divisum: Herctum ciendum hereditas dividenda. Qui modus dicendi habetur etiam apud *Fest.* Herctum citum fit inter consortes. (Ubi genus neutr. animadvertendum est.) *Gloss.* Herctus citus, διαίρεσις τῶν ὑπαρχόντων. Adde *Cicer. loc. cit.* in *Hercisco*, ubi illud *herctum cieri* a *Pet. Victor. var. lect. l.* 35. *c.* 2. satis defenditur contra eos, qui lectionem sollicitant.

HERCULANENSIS, se, ad Herculanum pertinens, quod fuit oppidum Campaniæ ad sinum Neapolitanum, inter Pompejos, & Neapolim, prope Vesuvium, Neronis tempore terræmotu semirutum, ut est apud *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 1. & 26. postea sub Tito, erumpentibus Vesuvii immani mole cineribus, prorsus obrutum. Herculanium dicitur a *Plin. l.* 3. *c.* 5. *a med.* Herculaneum a *Sisenn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 100. *Liv. l.* 10. *c.* 45. *ad fin. Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 26. *sub fin. Vellej. l.* 2. *c.* 26. *Pomp. Mela*, *l.* 2. *c.* 4. *ad fin.* & *Flor. l.* 1. *c.* 16. Herculanum a *Cicer. l.* 7. *Attic. ep.* 3. Græce est Ἡράκλειον. Hinc Herculanense litus, & oppidum, *Senec. loc. cit. cap.* 1. Herculanensis fundus, *Cic.* 9. *Fam. ep.* 25. & absolute, Herculanense, *Senec. l.* 3. *de Ira*, *c.* 21. ¶ *Herculanenses*, ejus oppidi cives. *Lap. vet.* his annis effossus eo ipso loco, ubi Herculaneum fuit: M. Nonio M. F. Balbo Pr. Pro. Cos. Herculanenses. Adde aliud apud *Gruter. pag.* 439. *n.* 6.

HERCULANEUM. V. vocem præced.

HERCULANEUS, &

HERCULANUS, a, um, adject. ad Herculem pertinens, *di Ercole*, herculeus, Ἡρακλεικός, ut Herculaneæ formicæ, h. e. maximæ. *Plin. l.* 30. *c.* 4. & Herculanea urtica, quæ mordax simul, & odora est, *Id. l.* 21. *c.* 15. *ad fin.* Sic Herculanus pes, *Gell. l.* 1. *c.* 1. ¶ *Herculanea pars*, h. e. pars decima, quam multi Herculi consecrabant. *Plaut. Truc.* 2. 7. 11. De una mina deminui modo quinque nummos; mihi detraxi partem Herculaneam. V. *Hercules*. ¶ *Herculanea machæra*, magnus ensis, cujusmodi solet Herculi tribui. *Capitolin. in Pertin. c.* 8. ¶ *Herculanea via*, quam memorat *Cic. Agrar.* 2. *c.* 14. fuit circa Herculanum oppidum, ab Hercule, ut ferunt, strata septem stadiorum spatio. ¶ *Herculanea*, & *Herculana ficus*, quam *Cloat.* apud *Macrob. l.* 2. *Sat. c.* 16. *Cato R. R. c.* 8. & *Plin. l.* 15. *c.* 18. memorant, fortasse ab eodem illo oppido, ubi nascitur, denominata est. ¶ *Herculaneus rivus* fuit via Sublacensi, qui in aquæductum Anienis novi influebat. *Frontin. de aquæduct. artic.* 15. Alius fuit prope aquam Virginem, quem ipsa refugiens, Virginis nomen accepit, inquit *Plin. l.* 31. *c.* 3. Unde autem hi nomen habuerint, ignotum est.

HERCULE, & Hercules, *certamente*, μὰ τὸν Ἡρακλέα, per Herculem, certe, profecto, adverb. jurandi. *Cic. pro Quint. c.* 3. Itaque hercule haud mediocriter de communi, quicquid poterat, ad se in privatam domum sevocabat. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 7. Hercule, verum ut loquamur, subcontumeliose tractatur. *Id. ad Caprion. post ep.* 16. *l.* 16. *ad Attic.* Sed hercule facile patior. *Id. de clar. Orat. c.* 16. Et hercules hæ quidem exstant. *Vellej. l.* 2. *c.* 52. Neque hercules quidquam salubrius fuit. ¶ Sæpius *hercle* dicebant, quod V. supra suo loco. ¶ Hæc jurandi formula virorum propria erat; quemadmodum mulieres jurabant per Junonem. Apud *Plaut.* tamen *Truc.* 2. 1. 1. ancilla quædam, Ha ha ha, inquit, hercle quievi &c.

HERCULES, is, m. Ἡρακλῆς, Heros Thebanus, filius Jovis tertii ex Alcmena uxore Amphitryonis, nepos Alcei, frater Iphicli. ¶ Non solus autem Alcmenæ filius ita appellatus est, sed plures Hercules exstitere. A *Cicer. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 16. sex numerantur. Primus Atheniensis, filius Jovis primi ex Lysito, ille, qui cum Apolline de tripode, idest de arte divinandi certavit. Secundus Ægyptius, filius Nili, quem dicunt Phrygiam characteres invenisse. Tertius indigena montis Idæ in Troade, cui inferiarum inventionem attribuunt. Quartus Phœnix, vel Libycus, filius Jovis secundi ex Asterie sorore Latonæ, qui a Tyriis colebatur, filiamque habuit nomine Carthaginem. Quintus indigena Indiæ, illa qui etiam Belus est appellatus. Sextus Argivus, vel Thebanus, filius Jovis Tertii ex Alcmena Amphitryonis uxore. *Varro* apud *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 564. quatuor & quadraginta Hercules nominat: veruntamen omnes, qui robore præstiterunt, hoc nomine ab Hercule Alcmenæ filio appellatos fuisse affirmat. V. *Cacus*. Ceterum etsi multi fuere Hercules, qui variis temporibus floruerunt, omnes heroica virtute, rerumque gestarum magnitudine insignes, tamen cum incertum sit, quibus temporibus singuli vixerint, & quas res quisque gesserit, hinc factum est, ut uni Thebano Herculi reliquorum omnium labores, & res gestæ tribuerentur. ¶ In fabulis est, Eurystheum Mycenarum regem Herculi imperitavisse, quod Junonis fraude Eurystheus ante Herculem natus fuisset. Hoc ideo fictum est, quia Hercules subditus fuit, & tamen regno erat dignior, quam Eurystheus. Juno etiam fertur Herculem odisse implacabili odio, quod ex Jovis conjugis adulterio natus esset, & illum perdere cupiens, novos semper labores Eurystheo suggessisse, quos ille Herculi imperaret, ut interiret: quæ res exspectationem ejus maxime fefellit. Hercules enim undique victoriam referens, immortale sibi decus peperit, adeo ut prius Juno jubendo, quam Hercules laborando, defatigaretur. ¶ Hercules fuit omnium gigantum maximus, quippe qui, *Solino* auctore *cap.* 1. (*al. c.* 5. *a med.*) ad septem pedum altitudinem pervenit. V. *Gell. l.* 1. *c.* 1. ¶ Res fortiter & præclare gestæ ab eo, quas labores Herculis vocant, plurimæ fuerunt, sed celebriores feruntur duodecim. Primo enim aprum in Erymantho Arcadiæ monte omnia devastantem, vivum cepit, & ad Eurystheum pertraxit. II. Eodem pacto taurum, cui Neptunus furorem immiserat, ut Cretam vastaret, edomuit & abduxit. III. Leonem inusitatæ magnitudinis in Nemea silva jugulavit, detractamque pellem tota vita pro insigni gestavit. IV. Hydram in Lerna palude, septem capita habentem, clava occidit. V. Cervam æripedem, & aureis cornibus in Mænalo (aliis in Parthenio) monte cursu defatigatam comprehendit. VI. Stymphalidas aves sagittis interfecit; vel ut alii volunt,

guet crepitaculi sonitu usque ad Aretiada insulam fugavit. VII. Ad inferos cum descendisset, ut Theseum amicum inde educeret, tum ipsum exsolvit, tum Cerberum canem, aditum prohibentem, temis catenis vinctum ad superos traxit. VIII. Augiæ stabulum tria millia boum capiens expurgavit. IX. Amazonas bellicosissimas feminas debellavit. X. Aurea mala in Hesperidum hortis, dracone custode interempto, abstulit. XI. Geryonem Hispaniæ regem tricorporem bello devicit. XII. Calpem & Abylam montes antea conjunctos, divisit, interjecto mari. (Hoc idem de Olympo & Ossa in Thessalia tangit Lucan. l. 6. v. 347.) Nec tamen cum orbem terrarum eo usque victor peragrasset, ulterius provehi est ausus: quare eo loci Columnæ Herculis esse dicuntur, quas is tanquam terminos vel laborum suorum, vel, ut tum late credebatur, totius orbis statuerit. Curt. l. III. c. 1. Cetera ejus facinora, ut angues dum adhuc vagiret in cunis, alisos, Prometheum a vinculis & vulture liberatum, Trojam una cum Neptuno & Apolline exædificatam, deinde eversam, Cacum peremptum, (V. Cacus) Busiridem devictum, Lacinium latronem interfectum, & alia variis in locis Serv. ad Virg. enarrat, & alii tum Mythologi, tum Poetæ Ovid. Virg. Æn. 8. Senec. Trag. Martial. Stat. Sidon. Apoll. carm. 9. v. 91. & 15. v. 140. Claudian. in præfat. l. 2. de rap. Proserp. Hygin. fab. 30. & sequentib. & Anonymus Poeta, qui cum Claudiano edi solet, de laudib. Herculis. ¶ Uxores habuit, in Græcia primum Megaram filiam Creontis regis Thebarum, deinde Dejaniram filiam Oenei Regis Ætoliæ, in Italia Pallantiam, seu Dynam, seu Laviniam filiam Euandri regis Arcadum. Ceterum se is cum multis aliis feminis commiscuit, in Græcia cum L. filiabus Thespii, dum in Italiam navigabat cum virgine Hyperborea, quam a patre obsidem acceperat, & secum caste usque ad id temporis duxerat: post bellum Italiæ, in Lydia cum Omphale, in Græcia cum Iole. ¶ Filios primum quinquaginta suscepit ex Thespii filiabus, deinde alios ex aliis. ¶ Herculis mors hoc modo accidit. Cum Dejanira rescivisset, maritum suum Ioles amore detineri, per Lycham servum misit illi, dum in Œta monte sacrificaturus erat, vestem Nessi Centauri sanguine infectam, futurum rata, quod Centaurus ab Hercula sagitta transfixus, & moriens illi per dolum persuaserat, ut ea ratione languentem viri amorem excitaret, eumque ab aliis avulsum ad se unam revocaret. Itaque Hercules vestem illam induit, &, ubi veneni vis in ejus viscera pervasit, in rabiem versus, se se in pyram accensam injecit. Ante tamen Philoctetem jurejurando adegit, se nemini unquam mortem & sepulcrum Herculis indicaturum, illique dono dedit pharetram & sagittas tinctas felle Hydræ Lernææ. ¶ Post mortem ob fortitudinem & gloriam militarem in deorum numerum relatus fuisse, a gentibus creditus est. Igitur in omnibus fere orbis regionibus ædificaverunt Herculi templa & aras, in urbibus, in pagis, in viis publicis. Imo & vivens sacrificiis cultus fuit. V. Liv. l. 1. c. 7. ¶ Herculi decimas offerebant. Causa fuit, quia is putabatur gaudere bonorum exuberantium imminutione, ut qui victu nec lauto, nec immodico usus esset. Varr. l. 5. de L. L. c. 7. & Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 36. Neque Herculi quisquam decumam vovit unquam, si sapiens factus esset. ¶ Herculem thesauris reconditis præesse credebant. Pers. sat. 2. v. 12. o si Sub rastro crepet argenti mihi seria, dextro Hercule! ¶ Herculis coturnos aptare infanti, proverb. dicitur de inepte applicatis, ut si quis rem humilem oratione tragica prosequatur. Quintil. l. 6. c. 1. ¶ Herculem lacessere est fortiorem irritare. Vet. Inscript. apud Gruter. pag. 603. n. 5. Nonne dixi tibi, Decebale, funestum est Herculem lacessere? ¶ Nec Hercules adversus duos: h. e. nemo tantis est viribus, ut contra plures per se possit. Ducitur proverb. ab eo, quod Hercules adversus Hydram simul & Cancrum pugnaturus, Jolai nepotis imploravit auxilium. Quo respexit Catull. in carm. nuptiali 61. v. 64. Noli pugnare duobus. ¶ Herculem nutricem invocabant parasiti, quod cum publice epulæ in Herculis honorem instruebantur, ii præsertim, tanquam peculiares ejus dei servi, convivio adhibebantur, & laute accipiebantur. Plaut. Curcul. 2. 3. 79. ¶ Hercules adverb. V. Hercule. ¶ Herculis quæstum conterere, h. e. valde prodigum esse, & vel decimas Herculi debitas prodigere. Plaut. Mostell. 4. 1. 68. ¶ Herculi, & Herculei in genit. pro Herculis, quidam leg. apud Cicer. 4. Acad. c. 34. ut Ulyssi, & Ulyssei, Achilli. Hinc Plin. l. 6. dub. serm. apud Charis. l. 1. pag. 107. Prisch Herculi pro Herculis, & Ulyxi pro Ulyxis dici cœptum est. Catull. carm. 55. ad Camer. v. 13. Sed te jam ferre, Herculei labos est.

HERCULEUS, a, um, di Ercole, Ἡράκλειος, ad Herculem pertinens. Horat. l. 1. od. 3. v. 36. Perrupit Acheronta Herculeus labor. & lib. 3. od. 14. v. 6. Herculea manu domitus. Valer. Flacc. l. 1. v. 263. Herculeus leo. h. e. leonis spolium ab Hercule gestatum. & vers. 218. Herculea auxilia. h. e. quæ fert Hercules. Ovid. 15. Metam. v. 8. Herculeus hospes. h. e. Croto, qui eo loci, ubi postea Croton urbs condita fuit, Herculem ab Oceano redeuntem hospitio excepit. Id. 2. Fast. v. 237. Herculea gens. h. e. Fabia. Sil. l. 7 v. 44. Herculei penates. h. e. gens Fabia. V. Fabia. Ovid. Metam. 11. v. 627. Herculea Trachin. h. e. ab Hercule condita. Lucan. l. 3. v. 178. Herculea Oete. h. e. in qua Hercules se igni cremavit. Ovid. de remed. amor. v. 47. Herculeus hostis. h. e. Telephus Herculis filius. Id. 15. Metam. v. 711. Herculea urbs. h. e. Herculaneum ab Hercule conditum. Propert. l. 1. eleg. 11. v. 2. Herculea litora. h. e. Herculaneo proxima. Colum. l. 10. v. 135. Herculeæ salinæ. h. e. quæ prope Herculaneum fuere. Virg. 2. Georg. v. 66. Herculeæque arbos umbrosa coronæ. h. e. populus, cujus fronde Hercules ad inferos descendens se coronasse fertur. Quo factum est, ut exterior foliorum pars ex ejus loci caligine nigrorem contraheret, interior vero sudorem ejus absterneret, & albescens remaneret. Ita Serv. ad illud ejusd. 8. Æn. v. 276. Hercules bicolor cum populus umbra. Id. ibid. v. 27. Herculeum sacrum. h. e. in honorem Herculis institutum ab Euandro. Justin. in præfat. Trogus Pompejus Herculea audacia orbem terrarum aggressus. ¶ Herculeo sacratus nomine portus, apud Lucan. l. 1. v. 405. est portus Monœci in Liguria, qui Herculi sacer est, & portus Herculis Monœci etiam vocatur. Serv. ad 6. Æn. v. 831. Eadem ratione Silius Herculeos colles l. 1. v. 585. dixit vicinos illi portui. Id. l. 4. v. 71. arx Herculea. h. e. Saguntus, cujus conditor fuit Hercules. unde ejus muros Herculeos vocat Id. l. 1. v. 273. Adde vers. 505. ¶ Herculea fauces, apud Lucan. initio l. 8. sunt angustiæ in confinio Thessaliæ, & Macedoniæ, inter Ossam & Olympum, qua Peneus amnis in sinum Thermaicum influit, qui locus etiam Tempe dicitur: quia fabulantur, hos montes antea conjunctos, Herculea manu discessisse, ut Id. l. 6. v. 347. loquitur. ¶ Claudian. autem hoc tribuit Neptuno l. 2. de rapt. Pros. v. 182. ¶ Herculeum astrum, apud Martial. l. 8. epigr. 55. est signum Leonis. V. Leo. ¶ Herculeæ metæ apud Lucan. l. 3. v. 278. sunt, quas Herculis columnas vocant Curt. l. 10. c. 1. & Plin. l. 2. c. 67. hunc inde in faucibus freti Gaditani. ¶ Herculeum Tibur vocat Martial. l. 1. epigr. 13. & lib. 4. epigr. 62. quia in eo oppido Hercules colebatur, cujus proinde muri Herculei dicuntur a Sil. l. 4. v. 224. & ipsi circa colles Herculei vocantur ab eod. Martial. l. 4. epigr. 57. & lib. 7. epigr. 12. Quin & ipse Hercules Tiburtinus cognominatur in vet. Inscript. apud Gruter. pag. 49. n. 6. ¶ Ternoctem Herculeam Stat. 12. Theb. v. 302. dixit noctem illam, qua Hercules genitus est, quam Jupiter dicitur ad terna noctis tempora produxisse. ¶ De nodo Herculeo V. in Nodus.

HERCYNIA SILVA, Hercynium nemus, silva est Germaniæ maxima, longa itinere LX. dierum, teste Mela l. 3. c. 3. lata IX. teste Cæsare l. 6. B. Gall. c. 24. Sed multis in locis excisa fuit, ubi urbes, & oppida, & pagi nunc sunt. Plura V. apud Geographos. Etiam Hercynium saltum appellat Plin. l. 4. c. 12. a med. & lib. 10. c. 47. & Tacit. de Germ. c. 30. & Hercynium jugum, Plin. in fi. cap. 24. l. 4. Græce Ἑρκύνιος δρυμὸς dicitur, & Ὀρκύνιος: quod & Cæsar doces loc. cit. c. 23.

HERE, jeri, adverb. idem quod heri, ἐχθές. Vox est fere Poetica. Plaut. Amph. 1. 3. 16 Here venisti media nocte, nunc abis. & Capt. 1. 2. 1. Captivos duos, here quos emi de præda. Id. Trucul. 2. 6. 28. Here nudius quintus natus ille est. jeri l'altro cinque di. Adde Mil. 1. 1. 59. & 60. ¶ Illi etiam qui utramque syllabam corripere volunt, here dicunt. Juvenal. sat. 3. v. 23. Res hodie minor est, here quam fuit: ac eadem cras, &c. Ovid. 3. Fast. v. 852. Hic here Phryxeæ vellera pressit ovis. Martial l. 1. epigr. 44. Et positum est nobis nil here præter aprum. Adde lib. 3. epigram. 12. lib. 4. epigr. 7. & alibi. A Priscian. l. 15. pag. 1021. Putsch. tribuitur etiam Horatio (quamvis extra necessitatem corripiendi ultimam) l. 2. sat. 8. v. 2. Nam mihi convivam quærenti, dictus here illic De medio potare die. Quintil. l. 2. c. 7. (al. 13.) testatur, sui tempore here dictum fuisse: at, inquit, in veterum Comicorum adhuc libris invenio (Terent. Phorm. 1. 1. 2.) heri ad me venit: quod idem in epistolis Augusti, quas sua manu scripsit, aut emendavit, deprehenditur. Ergo ex Quintil. colligitur, Augusti ævo, & antea quoque heri usitatius fuisse quam here.

HEREBUS. V. Erebus.

HEREDIOLUM, li, n. parvum heredium, ἀγρίδιον. Colum. in præfat. l. 1. ante med. de Cincinnato. Rursus depositis fascibus, ad eosdem juvencos, & quatuor jugerum avitam herediolum redierit. Gell. l. 19. c. 7. Herediolum tenue possidebat.

HEREDIPETA, æ, m. qui blanditiis, assentationibus, muneribus senum ac viduarum gratiam captat, ut ab iis heres scribatur. Petron. in Satyr. c. 114. Incidimus in turbam heredipetarum.

HEREDITARIUS, a, um, ereditario, κληρονομικός, ad hereditatem pertinens. Cic. pro Cæcin. c. 5. Cum esset hæc auctio hereditaria constituta. Id. ad Brut. ep. 6. ad fin. Habere cum aliquo controversiam hereditariam. ¶ Item qui ad nos hereditate pertinet. Plin. l. 7. ep. 11. Hereditarii agri. Flor. l. 3. c. 23. extr. Jure hereditario possidere aliquid. Curt. l. 10. c. 7. ad fin. Hereditarium imperium vindicare. Cic. in somn. Scipion. c. 2. Hereditarium cognomen. Justin. l. 36. c. 4. Attalicas gazas hereditarias populi R. Romam deportavit. ¶ Translate dicitur de iis omnibus, quæ utcumque a majoribus sumimus. Flor. l. 3. c. 17. Ut hereditarium in posteros suos bellum propagaret. Quintil. declam. 9. c. 14. Hereditaria odia subire. Valer. Max. l. 4. c. 3. n. 8. Vetus atque hereditaria Urbis nostræ paupertas.

HEREDITAS, atis, f. eredità, κληρονομία, successio in universum jus, quod defunctus habebat tempore mortis, ut Caius Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 24. definit. Cic. 2. de Invent. c. 45. Hereditate possidere aliquid. & ibid. Hoc mihi hereditate venit. Plin. l. 17. c. 1. Domus, quæ mihi hereditate obvenit. Nepos in Attic. c. 1. Hereditatem relictum quippiam. ¶ Item ipsa illa bona & jura, quæ hereditate acquirimus. Cic. in Top. c. 6. Hereditas est pecunia, quæ morte alicujus ad quempiam pervenit jure, nec ea aut legata testamento, aut possessione retenta. Id. pro Flacc. c. 36. Communem hereditatem, quæ æqualiter ad utrumque lege venisset, concessit adolescenti. Id. 2. Phil. c. 16. extr. Hereditatem adire. Id. 11. Attic. ep. 2. cernere ex testamento. & lib. 12. ep. 48. tenere. Id. pro Cæcin. 4. postmod. capere ab aliquo. Id. 1. Agrar. c. 3. obire. Id. 1. Offic. c. 33. extr. tradere alicui. Tacit. 2. Ann. c. 19. extr. usurpare. Plin. l. 8. ep. 18. alicui transmittere. Modestin. Dig. lib. 24. tit. 3. leg. 58 repudiare, omittere, acquirere, suscipere. Ulpian. lib. 28. tit. 3. leg. 4. obtinere. Plaut. Trucul. 1. 3. 23. Si qua mihi obtigerit hereditas magna & luculenta. Id. Curcul. 2. 2. 34. Haud sæpe eveniunt

veniunt tales hereditates. *Nepos in Attic. c.* 21. Multas hereditates consequi. *Plin. l. 7. ep.* 11. Hereditas mihi obvenit, in qua ista prædia sunt. *Plin. alter l. 2. c.* 109. Ad quas pertinebat hereditas. *& cap.* 26. Cælum in hereditate cunctis relictum. *Julian. Dig. lib. 29. tit. 2. leg.* 44 Hereditate se abstinere. *Terent. Clem. lib. 50. tit. 16. leg.* 151. Delata hereditas intelligitur, quam quis possit adeundo consequi. *Ulpian. lib. 36. tit. 4. leg. 5. a med.* Si jacuerit hereditas aliquo tempore. *h. e.* si nemo erit, qui eam adeat. ¶ *Sine sacris hereditas*, proverb. V. *Sacrum*. ¶ Translate *Cic. 1. Offic. c. 22. ad fin.* Licet mihi, Marce fili, apud te gloriari, ad quem hereditas hujus gloriæ pertinet. *Justin. l. 36. c.* 2. Paternæ scientiæ hereditas. ¶ Reperitur in genitivo plur. *hereditatium* pro *hereditatum*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 590. *n.* 10. T. Flavio Aug. L. Januario adjutori tabular. XX. hereditatium. Adde aliam apud *Donium class.* 5. *n.* 126. ¶ Scribitur & *hæreditas*. V. *Heres*.

HEREDIUM, ii, n. *piccol podere ereditario*, κτῆμα, prædium parvulum, ut ait *Fest.* quod hereditate quis possidet. *Varr. l. 1. R. R. c.* 10. Bina jugera, quod a Romulo primum divisa dicebantur viritim: quæ quod heredem sequerentur, heredium appellarunt. *Nep. in Cat. c.* 1. Cato adolescentulus versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. ¶ Olim hac voce hortus significabatur, *orto*. *Plin. l. 19. c.* 4. In XII. tabulis legum nostrarum nusquam nominatur villa, semper in significatione ea hortus: in horti vero heredium.

HEREM MARTEAM antiqui, accepta hereditate, colebant, quæ a nomine appellabatur heredum: & esse una ex Martis (*vel potius Nerienes uxoris ejus*) comitibus putabatur. *Festus*, ubi al. leg. *Moreiam*. ¶ Ceterum *herem* pro *heredem* in quarto casu olim dictum fuit. *Nævius* apud *Non. c. 8. n.* 25. Omnibus bonis ego te herem faciam.

HERENNIANUS, a, um, ad Herennium pertinens, quod est nomen proprium civis R. ut Herenniani coheredes, apud *Cicer. Attic. l. 13. ep.* 6.

HERES, & Hæres, edis, m. & f. *erede*, κληρονόμος, qui defuncto succedit in bona & jus, quod habebat. Alii ab *hæreo* deducunt, alii probabilius ab *herus*. *Cic. Fam. 13. ep.* 26. Mescinius heres est M. Mindio fratri suo. *& epist. 29. a med.* Heres ex parte dimidia & tertia est Capito: in sextante sunt ii, quorum, &c. *Id. pro Quint. c.* 4. Heredem ex testamento reliquit hunc P. Quintium. *Id. 3. Offic. c.* 18. scribere. *Modestin. Dig. lib. 28. tit. 6. leg.* 1. substituere alicui. *Cic. pro Cæcin. c.* 6. Facit heredem ex deunce & semuncia Cæcinam, ex duabus sextulis Fulcinium. *Id. 3. Verr.* 1. 43. Testamento facere heredem filiam. *Id. pro Cæcin. c. 4. ad fin.* Quem suis bonis heredem esse cupiebat. *Plin. l. 5. ep.* 5. Aliquem heredem ex asse instituere. *Cic. 2. Phil. c.* 25. Antonius nondum in Pompeji locum repentinus heres successerat. *Plin. l. 9. c. 35. sub fin.* Relictus ab eo in amplis opibus heres. *Id. l. 33. c.* 11. Libras trigintaduo argenti Africanus sequens heredi reliquit. ¶ *Heres*, quamvis de femina dicatur, tamen adjectivis semper jungitur masculinis, monente *Charis. l. 1. pag. 79. Putsch.* Nam, inquit, Marcus ait, *Heres ipsius secundus*, de muliere loquens. ¶ *Heres secundus* est, qui in primi locum substituitur, si is heres esse non possit. *Cic. 13. Fam. ep.* 61. Qui me cum tutorem, tum etiam secundum heredem instituerit. Apud *Modestin.* formulam habes secundi heredis substituendi, *loc. cit.* Filius mihi heres esto: si heres non erit; sive erit, & intra pubertatem decesserit, tunc Cajus heres esto. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. sub fin.* Illa vetus Academia, atque ejus heres Aristus. *Ovid. 3. de ar. aman. v.* 459. Criminis heres. *& Heroid. ep. 2. v.* 78. fraudis. *& ep. 9. v.* 110. laudis. *Id. Metam. 9. v. 70. de hydra*. nec ullum De centum numero caput est impune recisum, Quin gemino cervix herede valentior esset. *Plin. l. 36. c.* 4. Praxitelis filius Cephissodorus, & artis heres fuit. ¶ *Heredes* etiam dicuntur stolones, quia in locum succedunt arboris suæ. *Plin. l. 16. c.* 37. Alni cæsæ densius innumero herede prosunt. ¶ *Heres* apud antiquos, inquit *Festus* pro *domino* ponebatur. *Plaut. Men. 3. 2.* 22. Abstuli hanc, cujus heres nunquam erit post hunc diem. *Justinian. Institution. lib. 2. tit. 19. in f.* Pro herede gerere est pro domino gerere. Veteres enim heredes pro dominis appellabant. ¶ *Herem* in accusativo, V. *Herem*. ¶ Scribitur & *Hæres*: sed contra diphthongum stant *Manut. Dausqu. Cellar.* ex lib. veteribus, & lapidib. Veteres olim etiam sine aspiratione scripsere.

HERES, erinaceus. V. *Eres*.

HERI, *ieri*, χθὲς, hesterno die. *Festus* derivat ab ἐχθὲς, quod idem significat: quod ea ratione intelligi vult *Voss.* ut olim *hesi* dixerint: hoc esse ab χθεσὶ, unde χθὲς, & ἐχθὲς. Dictum est etiam *here* (sed rarius. V. supra suo loco) quod quidam apud *Charis. l. 2. pag.* 180. *Putsch.* Ita ab *heri* distinguunt, ut illud ad *quandiu* referatur, hoc ad *quando*: sed est hoc discrimen ineptum. *Ovid. Fast. 2. v.* 76. Dicet, ubi est hodie, quæ Lyra fulsit heri? *Cic. Fam. 11. ep. 1. & Attic. 13. ep.* 47. Heri vesperi apud me Hirtius fuit. ¶ Ponitur etiam pro paucis ante diebus, nuper, paulo ante. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 7. circa med.* Nec enim se is prætor debet heri servum, hodie libertum conquerentem, quod dominus ei convicium dixerit. *Tertull. in Apolog. c.* 4. Vanissimas Papias leges heri Severus, constantissimus principum exclusit.

HERICIUS. V. *Ericius*.

HERIE JUNONIS enumeratur a *Gell. l. 13. c.* 22. inter nomina deorum, qui in publicis comprecationibus populi R. invocabantur. Sed al. aliter leg.

HERIFUGA, com. gen. *chi fugge il padrone*, fugiens herum. *Catull. carm. 62. de Aty, v.* 51. domino ut herifugæ famuli solent.

HERILIS, le, *del padrone*, δεσποτικὸς, ad herum, heramve pertinens. *Terent. Andr. 3. 4.* 23 Herum fefelli, in nuptias conjeci herilem filium. *Virg. 7. Æn. v.* 490. mensæque assuetus herili. *& lib. 8. v.* 461. gressumque canes comitantur herilem. *Horat. l. 3. od. 27. v.* 63. nisi herile mavis Carpere pensum. *Id. l. 2. sat. 7. v.* 60. peccati conscia herilis. *Id. l. 2. ep. 2. v.* 6. Verna ministeriis ad nutus aptus heriles. *Plaut. Aulul. 4. 1.* 13. imperium. *Id. Mil. 2. 6.* 1. negotium curare. *Valer. Flacc. l. 4. v.* 363. arbitrium. *& lib. 6. v.* 706. vitamque effudit herilem. *& vers.* 107. turba canum pugnat capellis heriles. *h. e.* pugnat pro heris.

HERILLII philosophi dicti sunt ab Herillo Chalcedonio, qui fuit Zenonis auditor, & in cognitione & scientia summum bonum posuit, ut *Cic.* ait *4. Acad. c.* 42. & *5. de Fin. c.* 25. & alibi. *Id. 3. de Orat. c.* 17. Fuerunt etiam alia genera philosophorum, fere qui se omnes Socraticos esse dicebant, Eretricorum, Herilliorum, Megaricorum.

HERMA, & Hermes, æ, m. ἑρμῆς, statua, sive signum, tum ex marmore, tum ex trunco arboris, ita dictum ab Hermete, idest Mercurio, quod plerumque statuæ Mercurii efficerentur. Fiebant sæpe ex lapide quadrato sine manibus & pedibus. *Juvenal. sat. 8. v.* 53. truncoque simillimus Hermæ. *Macrob. l. 1. Saturn. c.* 19. Plerique simulacra Mercurii quadrato statu figurantur solo capite insignita, quæ figura significat, solem mundi esse caput, & rerum satorem, omnemque vim ejus non in quodam divisorum ministerio membrorum, sed in sola mente consistere. Quatuor latera significant vel totidem mundi plagas, vel quatuor vices temporum. Hæc *Macrob.* Alii putant, ea figura significari vim eloquentiæ, cujus Mercurius est præses, quæ sine viribus corporis potens est sola verborum facundia. *Serv. ad Æn. 8. v.* 138. causam, cur sine manibus figurentur, refert ad fabulam, de qua V. in *Cyllenius*. ¶ Hæ figuræ Athenis fere ad Alcibiadis vultum effingebantur, teste *Clem. Alex. ἐν λόγῳ προτρεπτ. πρὸς Ἕλλ.* quod is ætatis suæ multo formosissimus fuit, ut in ejus vita *cap.* 1. *Nepos* tradit. Mos autem erat has in vicis ad januas ædium habere, item circa sepulcra, in gymnasiis, xystis, & bibliothecis ad ornatum. *Cic. 1. Attic. ep.* 6. Hermæ tui Pentelici cum capitibus æneis me admodum delectant. *Nepos in Alcib. c.* 3. Accidit, ut una nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant Athenis, dejicerentur, præter unum, qui ante januam Andocidis erat, Andocidisque Hermes vocatus est. *Spon. in Miscell. erud. antiq. pag.* 9. figuras Hermarum aliquot exhibet. ¶ Præterea *Herma*, n. g. inquit *Festus*, a Græcis ponitur pro firmamento (ἕρμα, ab εἴρω, necto) Unde etiam Mercurii nomen, inventoris, ut putant, firmæ orationis dictum. Interdum etiam saburram significat, quia naves pondera firmat.

HERMAGOREUS, a, um, ad Hermagoram pertinens, Ἑρμαγόρειος. Fuit autem Hermagoras Græcus rhetor, cujus meminit *Quintil. l. 3. c. 1.* & alibi, item *Cic. de clar. Orat. c.* 78. & *lib. 1. de Invent. c.* 6. Hinc *Hermagorei*, qui ejus scholæ sunt. *Quintil. l. 7. c.* 4.

HERMAPHRODITUS, i, m. *Ermafrodito*, Ἑρμαφρόδιτος, Mercurii & Veneris filius: ab Ἑρμῆς, Mercurius, & Ἀφροδίτη, Venus. Hic cum vagabundus in Cariam ad limpidissimum fontem, quem Salmacis Nympha incolebat, pervenisset, illa subito ejus amore correpta, cum neque blanditiis, neque precibus flectere posset, simulato recessu post vepres latuit. Is autem Nympham abiisse ratus, fontem nudus intravit. Quod videns Salmacis, subito accurrens, & abjectis vestibus arctissime eum complexa est. Sed cum ne tunc quidem obstinatum exorare posset, a diis petiit, ut ex duobus corporibus in unum redigerentur. Cujus precibus exauditis, ambo in unum corpus coaluerunt, in quo sexus uterque remanebat integer. Quod cum vidisset Hermaphroditus, a superis petiisse dicitur, ut ea fonti natura maneret, ut, qui vir eum intraret, ἀνδρόγυνος, idest utrumque sexum adeptus exiret. Hinc omnes androgyni vocantur Hermaphroditi. *Ovid. 4. Metam. v.* 285. *& sequentib.* & *ibid. v.* 383. Hermaphroditus ait, nato date munera vestro. *Plin. l. 7. c.* 3. Gignuntur & utriusque sexus, quos hermaphroditos vocamus, olim androgynos vocatos, & in prodigiis habitos, nunc vero in deliciis. ¶ Adjective *Id. l. 11. c.* 49. Ostentabat Nero hermaphroditas subjunctas carpento suo equas.

HERMATHENA, æ, f. statua duplex, Mercurii, & Minervæ, ab Ἑρμῆς, Mercurius, & Ἀθηνᾶ, Minerva. Solebant enim Romani Mercurii ac Minervæ statuas conjungere in gymnasiis, dicareque. *Cic. Attic. l. 1. ep.* 4. Quod ad me de Hermathena scribis, per mihi gratum est ornamentum Academiæ proprium meæ, quod & Hermes commune omnium, & Minerva singulare est insigne ejus gymnasii.

HERMERACLES, is, m. statua Mercurii, & Herculis in eadem basi. *Cic. ad Attic. l. 1. ep.* 10. ab Ἑρμῆς, Mercurius, & Ἡρακλῆς, Hercules.

HERMES, æ, Ἑρμῆς, Mercurius. *Cic.* cujus verba V. in *Hermathena*. V. etiam *Herma*.

HERMIONE, es, f. Cadmi uxor, Martis & Veneris filia. V. *Harmonia*. ¶ Altera Menelai filia ex Helena, Pyrrhi primum sponsa, deinde Orestis. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 11. v.* 15. & *Hygin. fab.* 122. ¶ Est etiam hoc nomine oppidum Peloponnesi ad sinum Argolicum. *Plin. l. 4. c.* 5.

HERMIONICUS, & Hermionius, a, um, adject. possess. ab Hermione oppido, ut Hermionicus ager, *Liv. l. 31. c.* 44. & *Plin. l. 4. c.* 12.

HERMOGENIANUS, a, um, ad Hermogenem pertinens, quod est nomen viri proprium. *Hermogeniani equi* dicti sunt a quodam Hermogene, qui equos ad curulie certamen alebat multos & nobiles. Horum fit mentio in *Cod. Theodos. lib. 10. tit. 6. leg. 1.* & *lib. 15. tit. 10. leg.* 1. & conjunguntur cum *Palmatis*, qui itidem cognominati

ctas fuot a quodam Palmatio Cæfarienfi, valde locuplete, & fimiles equos multos alente. De his loquitur etiam *Reinef. in Inferipti. claff.* 1. n. 39. *pag.* 71. ¶ Eft etiam unus ex Prudentibus, quorum refponfa in Pandectis referuntur, qui Caracallæ temporibus floruiffe videtur, h. e. fub initio fæculi Chrifti III. Alii tardius ei tempus affignant, nempe fub imperio filiorum Conftantini M. circa dimidium fæc. IV.

HERMUPOA, Ἑρμοῦ πόα, h. e. Mercurii herba, nomen eft Græcum herbæ Mercurialis, quæ & linocoftis, & parthenion dicitur. *Plin. l.* 25. *c.* 5.

HERMUS, i, m. *Sarabat*, fluvius Afiæ, qui ex Phrygia Magna per Lydiam & Æolidem fluit, apud Docimæum, ac in Ægæum pelagus inter Phocæam, & Smyrnam una cum Pactolo labitur. Auro nobilis eft. *Virg.* 2. *Georg. v.* 137. Nec pulcher Ganges, atque auro turbidus Hermus.

HERNEUM. V. *Ermeum*.

HERNIA, æ, f. *ernia*, *crepatura*, *allentatura*, κήλη, ἐντεροκήλη, tumor præternaturalis umbilici, inguinum, fcroti, obortus ex relaxatione, aut fractione peritonæi, cujus caufa inteftina, vel omentum, vel humor aliquis in partes inferiores defcendit. *Martial. l.* 3. *epigr.* 24. Ingens imis apparuit hernia facris. *Celf. l.* 7. *c.* 18. Ἐντεροκήλην, & ἐπιπλοκήλην Græci vocant: apud nos indecorum, fed commune his, herniæ nomen eft. *Id. ibid.* varia hujus morbi genera defcribit, variis quoque nominibus Græce appellata, a Latinis vero, fcilicet nullis difcriminibus fatis cognitis, unum idemque *herniæ* nomen habentia.

HERNICI, orum, m. pop. Italiæ in Latio, verfus montes, ad fontes Liris, & Anienis, inter Volfcos, Æquos, & Marfos, quorum urbes Anagnia, Alatrium, Verulæ, Ferentinum. Dicti funt, inquit *Feft.* a faxis, quæ Marfi *herna* dicunt. *Juvenal. fat.* 14. *v.* 180. O pueri, Marfus dicebat, & Hernicus olim.

HERNICUS, a, um, adject. ad Hernicos populos, vel eorum regionem pertinens. *Virg.* 7. *Æn. v.* 683. & rofcida rivis Hernica faxa colunt. Adde *Stat. l.* 4. *filv.* 5. *v.* 56.

HERNIOSUS, a, um, *allentato*, κηλήτης, qui herniam patitur. *Lamprid. in Heliogab. c.* 25. Dum fermo effet ortus, quanti herniofi effent in urbe Roma. *allentati*.

HERO, us, f. puella formofiffima ex Sefto Thraciæ urbe ad Hellefpontum fita, & Veneris facerdos. Hanc adamabat Leander Abydenus, noctuque ejus caufa Hellefpontum folebat nando trajicere. Qui cum aliquando mari ventis agitato fe commififfet, fubmerfus eft: cujus morte cognita Hero quoque fe fe in mare præcipitem dedit. Exftat apud *Ovid.* epiftola Herus Leandri moras querentis, & ad fe invitantis, inter *Heroid.* 19. & Leandri ad ipfam, n. 18. *Id.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 31. Sæpe petens Hero, juvenis tranaverat undas. Al. leg. *Heron*. V. *Dida*.

HERO, onis. V. *Æra*.

HERODES, is, Ἡρώδης. Tres hoc nomine fuerunt Judææ reges; quorum primus infantes intra bimatum juffit interfici: de quo dictum Augufti *Macrob. l.* 2. *c.* 4. *Saturn.* refert. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 184. & ungi Præferat Herodis palmetis pinguibus.

HEROICE, *Eroicamente*, Ἡρωϊκῶς, Heroico modo. *Macrob.* de *Virgilio* verfus *Homeri* imitante, *l.* 5. *Saturn. c.* 14. Hos quoque, tamquam Heroice incompta, adamavit.

HEROICUS, a, um, *Eroico*, Ἡρωϊκός, ad Heroes pertinens, ut Heroica ætas, in qua Heroes vixere, *Cic. initio l.* 1. *de Divin.* Vetus opinio eft, jam ufque ab heroicis ducta temporibus. *Id.* 5. *Tufcul. cap.* 3. Etiam heroicis ætatibus Ulyffem & Neftorem accepimus & fuiffe, & habitos effe fapientes. (*Hefiod. in Oper. & dieb.* heroica tempora inter æneam ætatem, & ferream: & heroes definiffe ait poft Thebarum ac Trojæ excidium.) *& lib.* 3. *de nat. Deor. cap.* 28. Medea & Atreus, heroicæ perfonæ, nefaria fcelera meditantes. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 15. Quid quæris? heroica. *eroiche da Eroe*. ¶ *Heroicus verfus* dictus eft ex eo, quod heroum illo fortia facta canuntur, & fpondeis dactylifque conftat, qui *pedes heroici* nominantur. V. *Heroum*. *Servius ad init. l.* 1. *Æn.* Heroicum carmen effe dicit, quod conftat ex divinis humanifque perfonis, continens vera cum fictis. Sed hic heroicum poema defcribit, non heroicum verfum. *Auct. dial. de Orat. c.* 10. Nec folum cothurnum veftrum, aut heroici carminis fonum, fed lyricorum, &c. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Jambum non recipit verfus heroicus. ¶ Verfus præcipue hexameter, heroicus cenfetur: funt tamen alia non una verfuum genera, heroica dicta, quod heroicis pedibus & ipfa conftant, quæ *Diomed.* enumerat *l.* 3. *pag.* 511. & 512. *Putfch.*

HEROINA, æ, f. *Eroina*, Ἡρωΐνη, femina illuftris, ut funt heroum uxores, & filiæ. *Propert. l.* 2. *el.* 13. *v.* 31. Illa fit Inachiis & blandior heroinis. Adde *eleg.* 19. *v.* 13.

HEROION, ii, ἡρώϊον, nomen herbæ afphodeli, quæ clariffima inter herbas eft. *Plin. l.* & *cap.* 22.

HEROIS, idis, f. *eroina*, *donna illuftre*, ἡρωΐς, femina illuftrior, quales funt heroum uxores, & filiæ. *Sueton. in Ner. c.* 21. Heroidum ac dearum perfonis effictis. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 4. *v.* 33. Tu quia tam longa es, veteres heroidas æquas. τῶν ἡρωΐδων. *Id.* 5. *Trift. el.* 5. *v.* 43. Edidit hæc mores illis heroifin æquos. ταῖς ἡρωΐσιν, dativus plur. Græcus, ut *Hamadryafin*. V. *Dryades*. Al. tamen aliter leg. ¶ *Servius ad Æn.* 11. *v.* 74. notat, heroidas confueviffe fuis manibus veftes contexere. ¶ *Heroides* infcribuntur epiftolæ *Ovidii* aliquot, in quibus de Heroinarum amoribus agitatur. *Prifcian. prope fin. l.* 10.

HEROPHILE, es, Ἡροφίλη, mulier facerdos Apollinis Sminthei, & vates. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 68. Herophile Phœbo grata quod admonuit.

HEROS, ois, m. *Eroe*, Ἥρως, vir excellenti, ac fupra humanam conditionem fe efferente virtute præditus, ac veluti divinitatis particeps: quales fuere qui ex altero parente deo, altero homine nati funt, ut Caftor, Orpheus, Achilles, Hercules, Æneas, qui illuftribus geftis proxime ad deos accefferunt, & poft mortem dii facti funt. Ἥρως ἐστὶ, inquit *Lucian. in dial.* 3. *mortuor.* ὃ μήτε ἄνθρωπός ἐστι, μήτε θεὸς, καὶ συναμφότερόν ἐστι. *Ita tamen*, inquit *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 200. *ut plus ab homine habeat*: fcilicet quia laboribus, vulneribus, & morti obnoxius eft. Hi vocantur etiam *Semidei*, ut eft apud *Hefiod. in ἔργ. καὶ ἡμέρ. v.* 159. Ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται Ἡμίθεοι. *Stat.* 5. *Theb. v.* 372. nec robora profunt Semideum heroum. *h. e.* Argonautarum. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 15. Ille deum vitam accipiet, divifque videbit Permixtos heroas, & ipfe videbitur illis. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 1. Quem virum, aut heroa lyra, vel acri Tibia fumis celebrare Clio? *Plin. l.* 35. *c.* 10. Pinxit & heroa abfolutiffimi operis. *& ibid. paulo fupra*. Herois (*Ajacis*) nomine fe molefte ferre dicebat, &c. ¶ Quidam putarunt, *heroes* eofdem effe, atque δαίμονας: alii hoc nomine appellarunt animas hominum a corporibus disjunctas. ¶ Præterea *heroes* dicuntur illuftres homines, qui ob res præclare geftas, fingularefque virtutes diis proximi vifi funt, ac de humano genere optime meriti, immortalitatem apud pofteros confequuti. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 6. Antonii colloquium cum heroibus noftris pro re nata non incommodum. *h. e.* cum Bruto & Caffio, qui interfecto Cæfare, reipubl. libertatem reftitui curaverant. *& lib.* 2. *ep.* 17. *ad fin.* Heros ille nofter Cato. *& lib.* 4. *ep.* 3. *ad fin.* Ignari quantum in illo heroe effet animi, quantum etiam confilii. ¶ Dicti funt *heroes* vel ab ἔρα, vel ἔρα, terra, ut quidam volunt apud *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 40. & *Serv. ad Ecl. Virg.* 4. *v.* 35. quia altero parente mortali procreati funt: vel ab Ἥρα, Juno, hoc eft aer: quia in aere habitare finguntur poft mortem: vel ab ἔρως, amor, quia nati ex amore deorum & hominum: vel denique ab εἴρειν, dicere, quia fapientes fuerunt, & difertiffimi. Sunt etiam, qui, ut rationem nominis inveniant, ad Chaldæam linguam recurrunt. *Hefiod. loc. cit.* eos poft mortem habitare ait in Fortunatis infulis, ubi beata immortalique vita fruantur. *Martian. Capell. loc. cit.* verfari ait a medietate aeris ufque in montium terræque confinia. Alii locant in Elyfiis locorum, ut *Virg. Æn.* 6. *v.* 648. Hic genus antiquum Teucri, pulcherrima proles, Magnanimi heroes, nati melioribus annis, Ilufque, Affaracufque, & Trojæ Dardanus auctor. ¶ Adjective pro *Heroicus*, *Perf. fat.* 1. *v.* 69. Ecce modo heroas fenfus afferre videmus, Nugari folitos Græce.

HEROSTRATUS, i, Ἡρόστρατος, Ephefius, cupiditate incenfus fuum nomen aliquo infigni facinore propagandi, cum virtute non poffet, fcelere voti compos factus eft, incendium ipfe manibus fuis Dianæ Ephefiæ magnifico templo inferens, quo tot regum divitiæ, populorumque labores abfumpti funt. *Solin. c.* 40. (*al.* 53.)

HEROUM, i, n. ἡρῷον, monumentum heroi viro pofitum. *Plin. l.* 10. *c.* 5. Quam ob caufam incolæ, quod vocant heroum, in eo loco fecere, appellatum Jovis & virginis. *Cic.* 2. *de Legib. cap.* 24. Quod autem heroum, id eft veftibulum fepulcri, buftumve ufucapi vetat, &c. Utroque loco alii aliter leg. In veteri tamen Infcript. apud *Murator. pag.* 889. *n.* 8. habetur Heroum maceria cinctum.

HEROUS, a, um, *Eroico*, Ἡρῷος, ad heroes pertinens, heroicus. *Stat. l.* 1. *filv.* 3. *v.* 102. Sive chelyn tollas heroa ad robora. *& lib.* 4. *filv.* 7. *v.* 2. Fortis heroos, Erato, labores differ. ¶ *Heroi pedes* funt dactylus, fpondeus, anapæftus, unde *heroi verfus* conftant, de quibus in *Heroicus* dictum eft. *Cicer.* 3. *de Orat. cap.* 47. Quare primum ad heroum nos dactyli, & anapæfti, & fpondei pedem invitat. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Herous, qui eft idem dactylus. *Cic. l.* 2. *de Legib. fub fin.* Laus mortui incifa quatuor herois verfibus, quos longos appellat Ennius. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 17. *v.* 21. Carminis hoc ipfum genus impar: fed tamen apte Jungitur herous cum breviore modo. *Martial. l.* 3. *epigr.* 20. Lafcivus elegia, an feverus herois. ¶ Item ad Hero pertinens, Leandri amicam. *Lucan. l.* 9. *v.* 954. & amore natatum Æquor, & Heroas lacrimofo litore turres.

HERPES, etis, *erpete*, ἕρπης, ητος, ulcus ferpens & erodans carnem, ufque ad offa interdum: ab ἕρπω, ferpo, repo. Eum defcribit *Celf. l.* 5. *c.* 28. *fect.* 3. fed Græce appellat. *Lucil.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 375. Serpere uti gangræna mala, atque herpes ita poffet. *Plin. l.* 26. *c.* 14. Aizoum herpetas quoque, & nomas fanat. ¶ *Herpes* quoque animal a Græcis vocatur, quo præcipue fanantur quæcumque ferpunt. *Id. l.* 30. *c.* 12.

HERPESTICUS, a, um, *repens*, ferpens, ab *herpes*. *Lucil.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 375. Serpere uti gangræna malo ad quem herpeftica poffet. Al. rectius aliter leg. V. vocem præced.

HERSILIA, æ, f. mulier Sabina, quæ cum aliis rapta, fuit Romuli uxor, quæ poft mariti mortem & ipfa dea facta eft, & *Hora*, vel *Ora* appellata. Colebatur ut dea juventutis & pulcritudinis. *Ovid. in fin. l.* 14. *Metam. Macrob.* 2. *Saturn. c.* 6.

HERTHUS, *feu* Hertha, nomen, quo veteres Germani Terram, communem omnium matrem colebant, tefte *Tacit. de Germ. cap.* 40. quam vocem antiquæ infcriptioni, in qua *Herma* legitur, reftituere contendit *Reinef. ad claff.* 1. *n.* 39.

HERULI, orum, m. populi Scandinaviæ, qui inde egreffi ad Mæoticam paludem habitarunt, poftea que Longobardi appellati, in Pannonia, ac Norico, & demum in Italia confederunt. *Sidon. carm.* 7. *v.* 236. Curfu Herulus, Chunus jaculis, Francufque natatu.

HERUS, i, m. *padrone*, Δεσπότης, dominus domus, paterfamilias: & dicitur fere cum refpectu ad fervos. *Cic.* 2. *Offic. c.* 7. Iis, qui vi oppreffos imperio coercent, fit fane adhibenda fævitia, ut heris in famu-

famulos, si aliter teneri non possunt. Terent. Heaut. 3. 2. 26. Laudas, qui heros fallunt? Virg. 3. Æn. v. 324. Nec victoris heri tetigit captiva cubile. ¶ Major herus est paterfamilias, minor herilis filius. Plaut. Asin. 2. 2. 63. & Capt. 3. 5. 49. & 50. ¶ De quovis domino. Horat. l. 2. sat. 2. v. 129. Nam propriæ telluris herum natura neque illum, Nec me, nec quemquam statuit. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 75. nondum cum sanguine sacro Hostia cælestes pacificasset heros.

HESIODEUS, & Hesiodius, a, um, Ἡσιόδειος, ad Hesiodum pertinens, qui fuit vetus poeta, Homeri æqualis, vel ejus temporibus vicinus, (V. Gell. l. 3. c. 11. & lib. 17. c. 21. & Velles. l. 1. c. 7.) ex Ascra vico Bœotiæ, ubi habitavit, & rusticam ac pastoralem vitam duxit, (V. Ovid. 6. Fast. v. 13. & 4. ex Pont. ep. 14. v. 31.) Ascræus cognominatus, vir perelegantis ingenii, & mollissima dulcedine carminum memorabilis, otii quietisque cupidissimus, ut tempore Homero, ita operis auctoritate proximus. Cic. in Bruto, c. 4. Illud Hesiodium laudatur a doctis, quod eadem mensura reddere jubet, quæ acceperis, aut etiam cumulatiore, si possis. Sidon. carm. 9. v. 213. Non hic Hesiodea pinguis Ascræ Spectes carmine, Pindarique chordas. Manil. l. 2. v. 11. proximus illi (Homero) Hesiodus memorat divos, divumque parentes, &c. ¶ Hesiodeus idem, ut Hesiodium carmen, Serv. ad Georg. 2. v. 176.

HESIODUS. V. in voce præced.

HESIONE, es, Ἡσιόνη, & Hesiona, æ, Laomedontis Trojæ regis filia, quam Hercules a monstro marino, cui objecta erat liberavit, & Telamoni dedit uxorem. Ovid. Metam. 11. v. 211. Hygin. fab. 31. ¶ Hoc nomine inscripta fuit una ex Nævii tragœdiis. Gell. l. 10. c. 25.

HESPERIA, æ, f. Hispania: ab Hespero rege Atlantis fratre, vel ab Hespero stella Veneris. Horat. l. 1. od. 36. v. 4. Qui nunc Hesperia sospes ab ultima. ¶ Item Italia, quam Virgilius 1. Æn. v. 573. Magnam Hesperiam vocat. Ratio nominis eadem est. Nam vel dicta est ab Hespero, qui a fratre pulsus ex Hispania in Italiam venit: vel ita vocata est ab Hespero stella, quod occasui subjecta sit. Ut enim Itali Hispaniam appellant Hesperiam, quod sibi sit ad Occidentem, ita Græci eodem nomine ob eandem causam Italiam nominant. Virg. 1. Æn. v. 534. Est locus, Hesperiam Graji cognomine dicunt. Adde Lucan. l. 1. v. 224. & alibi sæpe.

HESPERIDES, idum, f. Ἑσπερίδες, tres filiæ Hesperi fratris Atlantis, Ægle, Arethusa, Hesperethusa. Cic. 3. de nat. Deor. c. 17. & Hygin. in præfat. harum parentes faciunt Erebum & Noctem. Hæ amœnissimos hortos possidere dicebantur in Africa, juxta Lixon coloniam a Claudio Cæsare deductam, in quibus erat auriferum nemus cum aureis malis, quæ a pervigili dracone custodiebantur. Hercules tamen eo penetravit, jussu Eurysthei, & interfecto dracone, aurea mala ad regem attulit. Serv. ad Æn. 4. v. 484. per mala aurea oves significari dicit, purpuream lanam ferentes, quas Hercules ex Africa in Græciam exportaverit. Nam μῆλα apud Græcos significat & pomum, & ovem. Quod ad draconem spectat, scribit, fuisse nomen servi Hesperi regis. Plin. l. 5. c. 1. & Solin. c. 24. (al. 37.) interpretantur, fuisse æstuarium maris meatu flexuoso instar draconis, quod hortos Hesperidum amplectebatur: iidem præter oleastrum, aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore exstare prodiderunt. ¶ Hoc nomine item dictæ sunt insulæ Africæ in Oceano Atlantico. Plin. l. 6. c. 31.

HESPERIS, idis, adject. femin. ab Hesperia. Virg. 8. Æn. v. 77. Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum. h. e. Italicarum. V. Hesperia. ¶ Est etiam Hesperis herba quædam apud Plin. l. 21. c. 7. sic dicta, quod vespere & noctu magis olet.

HESPERIUS, a, um, adject. ad Hesperiam pertinens. Ovid. Metam. 11. v. 257. Pronus erat Titan, inclinatoque tenebat Hesperium temone fretum. h. e. Oceanum occidentale. Virg. l. 2. Æn. v. 781. Hesperia terra. h. e. Italia. Sic l. 7. v. 601. Hesperium Latium. Valer. Flacc. l. 8. v. 91. Hesperius orbis. Horat. l. 1. od. 28. v. 25. Hesperii fluctus. Ovid. 4. Metam. v. 214. Hesperius axis. h. e. occidentalis. & l. 2. v. 258. Hesperios amnes, Rhenum, Rhodanumque, Padumque. h. e. Europæos. Id. in nuce, v. 111. Hesperius rex. h. e. Hesperus, vel Atlas. Lucan. l. 5. v. 703. Hesperii duces. h. e. in Italia bellum gerentes.

HESPERUGO, inis, f. idem quod Hesperus stella. Senec. in Med. v. 877. Mergat diem timendum Dux noctis Hesperugo.

HESPERUS, & Hesperos, i, m. Espero, Ἕσπερος, stella, quæ & vesper, & vesperugo dicitur, eadem, quæ Lucifer, & Venus. Hygin. tradit l. 2. poet. Astron. c. 42. hunc fuisse Auroræ, & Cephali filium, pulcritudine multis præstantem: eo que re dici cum Venere certasse, & Veneris stellam appellari. Cic. 2. de nat. Deor. cap. 20. Infima est quinque errantium, terræque proxima stella Veneris, quæ Φωσφόρος Græce, Latine Lucifer dicitur, cum antegreditur solem, cum subsequitur autem, Hesperos. Virg. Ecl. 10. in fin. Ite domum saturæ, venit Hesperus, ite capellæ. Ovid. 5. Metam. v. 440. Illam non rutilis veniens Aurora capillis Cessantem vidit, non Hesperus. Id. 2. Fast. v. 314. Hesperos & fusco roscidus ibat equo. Plin. l. 18. c. 25. ante med. Ad Hesperum jacentes terræ. a fere. ¶ Præterea in fabulis fuit hoc nomine filius Japeti & Asiæ, frater Atlantis, Epimethei, & Promethei. Diodorus scribit, hunc Hesperum conscendisse cacumen Atlantis montis ad cursus astrorum observandos, & nunquam deinde comparuisse: ei vulgus honores divinos exhibuisse, astrumque lucidissimum ejus nomine appellavisse: Sed ab aliis scriptum est, Hesperum una cum Atlante fratre in Mauritaniam migrasse, deinde in Hispaniam, tandem a fratre ex Hispania expulsum venisse in Italiam. Habuit tres filias, Æglen, Arethusam, Hesperethusam, quæ Hesperides vocatæ sunt. Serv. ad 1. Æn. v. 534. & lib. 4. v. 484.

HESSENI, Ἐσσηνοί, Palæstinæ populi sine ulla femina viventes, omnique prorsus Venere abstinentes. In diem enim convenarum turba renascitur, large frequentantibus, quos vita fessos ad mores eorum fortunæ fluctus agitat. Ita per sæculorum millia (incredibile dictu) gens æterna est, in qua nemo nascitur. Tam fecunda illis aliorum vitæ pœnitentia est. Hæc Plin. l. 5. c. 17.

HESTERNUS, a, um, di jeri, ἐχθεσινός, qui heri fuit, vel factus est. Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 29. Veluti a te ipso hesterno die dictum est. Ovid. Heroid. ep. 19. v. 72. Hesterna nocte. Cic. 2. Tuscul. c. 4. Hesternæ disputatio. Cels. l. 1. c. 3. ubi de vomitu. Hesternus panis. d'un di. Ovid. 5. Fast. v. 506. Ignis in hesterno stipite parvus erat. h. e. heri ad ignem in foco apposito. Virg. Ecl. 6. v. 25. Silenus inflatus hesterno Iaccho. h. e. vino, quod pridie biberat. Sic Justin. l. 24. c. 8. Hesterno mero saucii. Pers. sat. 3. v. 106. Hesterni Quirites. h. e. servi heri libertate donati. Propert. l. 2. el. 25. v. 59. Me juvet hesternis positum languere corollis. Id. l. 1. el. 15. v. 5. Et potes hesternos manibus componere crines. h. e. ab heri incompositos. Sic Ovid. 3. de ar. am. v. 153. Et neglecta decet multas coma: sæpe jacere Hesternam credas: illa repexa modo est. Virg. 8. Æn. v. 542. Herculeis sopitas ignibus aras Excitat, hesternumque Larem, parvosque Penates Lætus adit. ubi Serv. cui pridie sacrificaverat: & est iteratio. nam male quidam externum legunt, id est extraneum. Pier. tamen testatur in multis pervetustis Codicib. externum haberi. ¶ Hesterno absolute pro hesterno die, heri. Sisenn. apud Charis. l. 2. pag. 180. Putsch. Te istuc hesterno quoque hausisse oportuerat, Aristæ. Auson. epigr. 74. Alcon hesterno signum Jovis attigit.

HESUS. V. Esus.

HETÆRIA, æ, f. ἑταιρία, fodalitas, collegium, societas. Apud Plin. l. 10. ep. 43. & 97. in quibusdam Codicib. legitur Græce scripta, in quibusdam Latine.

HETÆRICE, es, f. ita vocabatur, honoris causa, ala equitum apud Macedones: ab amicitia, & quasi sodalitate regia: ab ἑταῖρος, sodalis. Nep. in Eumen. c. 1.

HETEROCLITUS, a, um, ἑτερόκλιτος, qui alieno & novo quodam modo declinatur: ab ἕτερος, alter, & κλίνω, inclino, flecto. Charis. l. 1. pag. 23. & Priscian. l. 17. pag. 1065. Putsch. qui Latine diversiclinium vertit.

HETEROCRANEA, & Heterocrania, æ, f. morbus capitis, cum inæqualiter dolet, tumetque, & inter capillos ulcuscula erumpunt, & pus mali odoris. Plin. l. 31. c. 9. Marcell. Empir. c. 2.

HETEROGENEUS, a, um, ἑτερογενής, qui est alterius generis. Itaque a Grammaticis heterogenea nomina dicuntur, quorum genus variat. Sed vox est Græca, vel potius semibarbara.

HETRURIA. } V. in littera E.
HETRUSCUS. }

HETTA, res minimi pretii, quasi bieta (al. bitta) idest hiatus hominis atque oscitatio. Aliqui dicunt esse pusulam, quæ in coquendo pane solet assurgere: a qua accipimus rem nullius pretii, cum dicimus, non hettæ te facio. Hæc Fest. ubi al. leg. betta.

HETTEMATICUS, a, um, adject. ἡττηματικός, inferior, deterior, & qui generis sui præstantiam non est assequutus: ab ἥττων, minor. Jul. Firmic. l. 3. c. 9.

HEU, oimè, ahi, hui, uh, αἶ, φεῦ, interjectio dolentis: a Græco φεῦ, vel a sono. Cledonius in Arte, pag. 1875. Putsch. putat esse adverbium, si verbum sequitur; interjectionem, si alteri orationis parti jungatur. Ennius apud Cicer. 1. Offic. c. 39. O domus Antiqua, heu quam dispari domino dominaris! Cic. Phil. 7. cap. 4. Heu me miserum! cur Senatum cogor, quem semper laudavi, reprehendere? Terent. Hecyr. 3. 1. 2. Heu me infelicem! hanccine ego vitam parsi perdere? Plin. l. 32. c. 1. Heu vanitas humana! Virg. 6. Æn. v. 879. Heu pietas, heu prisca fides, invictaque bello Dextera! Plin. in proœm. l. 7. Heu dementiam existimantium, &c! Plaut. Pœn. 3. 2. 26. Heu edepol mortales malos? Id. Mil. 4. 8. 32. Heu! nequeo quin fleam. Est qui legat heu mihi! nequeo, &c. (quod etiam Cleden. loc. cit. agnoscit. Sic in illo Horat. epod. 11. v. 7. Heu me! per Urbem, &c. quidam leg. heu mi: tametsi nihil mutandum censet Bentley.) Id. Pseud. 1. 3. 26. Heu, heu! quam, ego malis perdidi modis, quod tibi dedi! ¶ Aliquando est admirantis. Plaut. Rud. 2. 4. 2. Heu edepol specie lepida mulier! Id. Pœn. 5. 2. 147. Heu hercle mortalem catum!

HEURETES, æ, m. εὑρετής, inventor, auctor: ab εὑρίσκω, invenio. Vox Græca. Plaut. Pseud. 2. 4. 9. Heuretes mihi est.

HEUS, olà, e, ô, interjectio, seu adverbium vocandi. Sergius in Donat. pag. 1852. Putsch. docet, esse quidem interjectionem, si dolorem significat, ut in illo Virg. Æn. 7. v. 116. Heus? etiam mensas consumimus, inquit Iulus. Si vero verbum sequatur, esse adverbium, ut in illo Æn. 1. v. 325. heus, inquit, juvenes, monstrate, mearum Vidistis si quam hic errantem forte sororum. Hæc ille. Ceterum fere vocandi, admonendi, excitandi vim habet, ut dictum est. Terent. Andr. 1. 1. 57. Rogitabam: heus puer, dic sodes, quis heri Chrysidem habuit? Id Adelph. 4. 4. 24. Heus, heus: Æschinus ego sum: aperite aliquis actutum ostium. Id. Heaut. 2. 3. 107. Syre, Syre, inquam: heus heus, Syre. Id. Eun. 2. 3. 45. Heus heus, tibi dico, Chærea. Plaut. Merc. 5. 2. 69. Heus aliquis, heus actutum huc foras exite. Id. Pœn. 5. 2. 158. Heus ecquis hic est? Pers. sat. 2. v. 17. Heus age, responde. & sat. 3. v. 94. Heus bone, tu palles. Cic. Attic. l. 1. ep. 16. ad fin. Sed heus tu, videsne, consulatum illum nostrum futurum, &c? Id. 7. Fam. ep. 11. Sed heus tu quid agis? ecquid fit?

HEXACHORDOS, i, m. & f. di sei corde, ἑξάχορδος, sex chordas habens. Vitruv. l. 10. c. 13.

HE-

HEXACLINON, i, n. ἑξάκλινον, torus discubitorius sex capiens convivas: ab ἕξ, sex, & κλίνη, lectus. Martial. l. 9. epigr. 60. Et testudineum mensus quater hexaclinon, Ingemuit, citro non satis esse suo. Juvenal. habet aliquid sat. 11. v. 93. unde huic loco lux accedat.

HEXACONTALITHOS, I, ἑξηκοντάλιθος: lapis adeo diversis insignitur notis, ut sexaginta gemmarum colores referat: ab ἑξήκοντα, sexaginta, & λίθος, lapis. Solin. c. 31. (al. 44.) & Plin. l. 37. c. 10.

HEXAGONUS, a, um, di sei angoli, sessagono, ἑξάγωνος, sex habens angulos: ab ἕξ, sex, & γωνία, angulus. Græce habet Varr. R. R. l. 3. c. 16. Latine Colum. l. 5. c. 2. ad fin.

HEXAMETER, tra, um, esametro, di sei misure, di sei piedi, ἑξάμετρος, qui est sex mensurarum, sive pedum: ab ἕξ, sex, & μέτρον, mensum. Versus hexameter, al. heroicus, est qui sex constat pedibus, partim dactylis, partim spondeis, cujus generis omnes Virgiliani sunt. Cic. 3. de Orat. cap. 50. Solitus est versus hexametros, aliosque variis modis, atque numeris fundere ex tempore. Lucil. apud Porphyr. ad Horat. l. 1. sat. 5. v. 87. servorum est festa dies hic, Quem plane hexametro versu non dicere possis. Gell. c. ult. l. 18. In longis versibus, qui hexametri dicuntur. (longos appellat etiam Ennius apud Cicer. sub fin. l. 2. de Legib.) Stat. in epist. præfixa lib. 2. silvar. Epithalamium ducentos septuaginta septem hexametros habet. Terentian. de metr. pag. 2441. Putsch. Nam si quatuor his pedes duobus Addas, hexameter profecto fiet. ¶ Est etiam hexameter jambicus, qui ultimo loco jambum habet pro spondeo, ut Per varios semper currunt voto carminum modos. Diomed. l. 3. pag. 516. Putsch. ¶ Hexametrus in recto casu. Terentian. loc. cit. pag. 2430. Integer hexametrus stabit, nec fiet epodus.

HEXAPHORI, orum, sex homines lecticam, vel aliud quidpiam portantes: ab ἕξ, sex, & φέρω, fero. Vitruv. l. 10. c. 8. a med. Onerum maxima pondera cum feruntur a phalangariis, hexaphoris, & tetraphoris. tetraphori sunt quatuor: a τέτρα, quaternarius numerus.

HEXAPHORON, i, n. ἑξάφορον, lectica, quæ a sex servis ferebatur. Martial. l. 6. epigr. 77. Non debet ferri mortuus hexaphoro. Adde lib. 2. epigr. 81.

HEXAPTOTA NOMINA dicuntur a Grammaticis, quæ sex diversos casus habent in singulari numero, ut v. gr. masculina secundæ in us. ab ἕξ, sex, & πτῶσις, casus. Priscian. lib. 5. pag. 673. Putsch.

HEXAS, adis, f. ἑξάς, senarius numerus: ab ἕξ, sex. Martian. Capell. l. 7. pag. 240.

HEXASTICHUS, a, um, di sei ordini, ἑξάστιχος, sex ordines, seu series habens: ab ἕξ, sex, & στίχος, ordo. Plin. l. 15. c. 29. Hexasticha myrtus densissima, sex foliorum versibus. Ita Harduin. ex MSS. Alii exotica. Colum. l. 2. c. 9. a med. Hordeum, quod rustici hexastichum appellant. V. Distichus. ¶ Hexasticha dicuntur a Grammaticis sex versuum epigrammata.

HEXASTYLOS, i, gen. comm. sex columnas habens, ἑξάστυλος: ab ἕξ, sex, & στῦλος, columna. Vitruv. l. 3. c. 2. V. Amphiprostylos.

HEXERES, is, f. ἑξήρης, navis sex remorum ordines habens. Liv. l. 37. c. 23. Regia classis tres hepteres, & quatuor hexeres habebat. Adde cap. 24. & 30. & V. dicta in Decemremis. ¶ In singulari num. Id. l. 29. c. 9. Scipio post paucos dies Locros hexeri advectus.

H I

HIANS, antis, aperto, χαίνων, qui hiat, apertus. Virg. 2. Georg. v. 91. terræ venas adstringit hiantes. Gell. l. 15. c. 16. Hians patulis rimis quercus. Plaut. Merc. 2. 2. 72. & Plin. l. 11. c. 37. sect. 52. Hiantes oculi. Plin. l. 8. c. 25. Hiantes fauces. & ibid. Crocodili hiantes ad morsum. Virg. 10. Æn. v. 726. Leo immane hians. aprendo smisuratamente la bocca. Curt. l. 4. c. 16. Præfluentem aquam hianti ore captantes. colla bocca aperta e sitibonda. significat enim etiam cupiditatem ejus, qui hiat. ¶ Hinc pro cupido translate ponitur, & alicui rei inhiante, avido, voglioso, sitibondo. Cic. Verr. 4. c. 54. Verrem tantum avaritia semper hiante atque imminenti fuisse, ingenio & cogitatione nulla. Horat. l. 2. sat. 2. v. 88. emptorem ducat hiantem. & sat. 5. v. 56. corvum deludet hiantem. h. e. heredipetam. Tacit. 1. Hist. cap. 12. Hiantes in magna fortuna amicorum cupiditates ipsa Galbæ facilitas intendebat. Pers. sat. 5. v. 176. quem ducit hiantem Cretata ambitio. ¶ Hians oratio dicitur, in qua est vocalium concursus plurimus, qui hiatus dicitur. V. Hio. Quintil. l. 8. c. 6. post med. Fit enim aspera, & dura, & dissoluta, & hians oratio, si ad necessitatem ordinis sui verba redigantur. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 12. Crebræ vocalium concursiones, quæ vastam atque hiantem orationem reddunt. Auct. dial. de Orator. c. 21. Hians compositio. Cic. in Partit. c. 6. Concursus disjuncti atque hiantes. ¶ Alio sensu Id. in Orat. c. 9. Mutila quædam & hiantia loqui. h. e. inconnexa, inconsequentia, abrupta, & in quibus aliquid desideratur ad plenam orationem. Loquitur de pravis imitatoribus Thucydidis. ¶ De eo, qui stupet, & admiratur. Virg. 2. Georg. v. 508. hunc plausus hiantem Corripuit. ¶ Item de otioso ac deside. Sil. l. 11. v. 35. luxus & ignavia lacerabat hiantem Desidia populum.

HIANTEUS. V. Hyanteus.

HIANTIA, æ, f. hiatus, apertura. Tertull. de anim. c. 10. Tubam pariter, & hiantiam oris illius ostende.

HIASCO, is, n. 3. aprirsi, χαίνω, aperior, apud veter. pro hisco, ab hio. Cato de R. R. cap. 17. Ubi primum nuces incipiunt hiascere, tum legi oportet.

HIATO. V. Hieto.

HIATUS, us, m. apertura, aprimento, χάσμα, χάσμη, apertio. Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. Animalia cibum partim oris hiatu, & dentibus ipsis capessunt, partim unguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate rostrorum. Id. ibid. c. 5. Repentini terrarum hiatus. Id. 3. Offic. c. 9. Cum terra discessisset magnis quibusdam imbribus, in illum hiatum descendit. Plin. l. 36. c. 15. a med. Hauriri urbes terræ hiatibus. Id. l. 2. c. 26. extr. Fit & cæli ipsius hiatus, quod vocant chasma. Virg. 6. Æn. v. 576. Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra. bocche aperte. Sic Stat. l. 1. Theb. v. 352. imbres, sicco quos asper hiatu Persolidat Boreas. & Valer. Flacc. l. 1. v. 34. Cleonæo jam tempore clusae hiatu Alcides. h. e. rictu leonis Cleonæi. & Juvenal. sat. 3. v. 175. personæ pallentis hiatum formidat infans. la boccaccia della maschera da scena. Plin. l. 28. c. 4. Exspuere in hiatus serpentium. & lib. 16. c. 12. Aperitur picea non plaga, sed vulnere ablati corticis, cum plurimum bipedali hiatu. ¶ Urbane Juvenal. sat. 6. v. 635. Grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu. h. e. ore patentiore, & plenioribus buccis, ut fit, cum grandia proferuntur. Horat. in ar. Poet. v. 138. Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu? h. e. tam grandi promisso, tam plena voce prolato? ¶ Translate est cupiditas, aviditas, sitis. Tacit. 4. Hist. c. 42. Libidine sanguinis, & hiatu præmiorum, ignotum adhuc ingenium cæde nobili imbuisti. ¶ In oratione hiatus dicitur, cum plures vocales concurrunt, quas cum proferimus, labia diducta apertumque os diutius habemus. Cic. in Orat. c. 23. Habet enim ille tanquam hiatus, concursu vocalium molle quiddam, &c.

HIBER. } V. in littera I.
HIBERIA. }

HIBERNA, orum. V. Hibernus.

HIBERNACULA, orum, n. quartieri d' inverno, τὰ χειμάδια, loca, in quibus milites per hiemem habitant. Quomodo ab hibernis differant, in Hibernus dicetur. Nepos in Eumen. c. 8. Ad adversariorum hibernacula pervenire. Tacit. 2. Ann. c. 23. Legiones remittere in hibernacula. & lib. 14. cap. 38. Cohortes novis hibernaculis locatæ. ¶ Etiam membra ædium, in quibus per hiemem versantur hibernacula dicuntur, appartamenti da inverno. De Græcis certe ædibus usurpat Vitruv. l. 7. c. 4. ad fin. & universim de omnibus ædibus l. 2. c. 2. ad fin. ¶ Scribunt & hybernacula. V. Hibernus.

HIBERNIA, & Hybernia, æ, f. Ibernia, Irlanda, insula magna, & regnum ultra Britanniam. Plin. l. 4. c. 16. ¶ Hiberne pro Hibernia legitur a quibusdam apud Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 251. & de IV. Consul. Honor. v. 33. Sed alii Ierne.

HIBERNO, as, avi, atum, n. 1. passare l' inverno, svernare, παραχειμάζω, in hibernis sum, stationem habeo hiberno tempore, & de militibus sermo est. Cic. pro Leg. Manil. c. 13. ad fin. Jam vero quemadmodum milites hibernent, quotidie sermones ac litteræ perferuntur. Id. Fam. 7. in fin. ep. 17. Ubi sis hiberaturus, perscribas velim. ¶ De aliis rebus Plin. l. 9. c. 15. Thynni ubicumque deprehensi, ibi hibernant. Varr. l. 2. R. R. c. 8. ad fin. Furcillas reducit hibernatum in tecta, ut sine sumptu earum opera altero anno uti possit. Pers. sat. 6. v. 6. mihi nunc Ligus ora Intepet, hibernatque meum mare. h. e. cessat, otia agit, nullis navigiis discursantibus: quemadmodum miles hibernans ab armis cessat. ¶ Scribunt & hyberno. V. vocem sequent.

HIBERNUS, a, um, d' inverno, χειμερινός, χειμάδιος, ad hiemem pertinens, hiemalis. Cic. Verr. 7. c. 10. Hiberna tempora. & ibid. Hiberni menses. Id. Attic. 15. ep. 25. Hiberna navigatio. Id. de Senect. c. 14. Sol aut ignis hibernus. Horat. l. 4. od. 12. v. 3. fluvii hiberna nive turgidi. Id. epod. 2. v. 29. hibernus annus. h. e. hiems. & epod. 15. v. 8. hibernum mare. h. e. quod tempore hiemis procellosum est. Virg. 5. Æn. v. 126. hiberni venti. Id. l. 1. Georg. v. 101. hibernus pulvis. h. e. hiberna serenitas, quæ pulverem excitat. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1. Hibernum cubiculum, da inverno. Sic Plin. l. 16. c. 26. Hiberna pira. h. e. quæ per hiemem colliguntur. & cap. 8. Hibernus feminarum calceatus. Id. l. 8. c. 47. Hiberni agni. nati d' inverno. Id. l. 6. c. 17. Hibernus solis exortus. & lib. 5. c. 5. Hiberni occasus plaga. Valer. Flacc. l. 6. v. 612. hibernus Caucasus. h. e. semper gelidus. Sic Horat. l. 2. sat. 5. v. 41. hibernæ Alpes. & Propert. l. 2. eleg. 6. v. 18. hiberni Borysthenidæ. Virg. 4. Æn. v. 143. hiberna Lycia. h. e. apta hibernare volentibus, ut videtur Servius exponere. Id. 6. Æn. v. 355. hibernæ noctes. h. e. procellosæ, asperæ, quales hieme esse solent. ¶ Hiberna, orum, sunt loca, in quibus milites agunt hiberno tempore, quartieri d' inverno. Cic. Fam. 15. ep. 4. circa med. Exercitum in hiberna dimittere. Tacit. in Agric. c. 38. locare. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 33. circa med. Collocare legiones in hibernis. Liv. l. 37. c. 19. In hiberna copias reducere. Justin. sub fin. l. 38. Exercitum per civitates in hiberna dividere. Cæs. in fi. l. 1. B. Gall. Exercitum in Sequanos in hiberna deducere: & hibernis aliquem præficere. Liv. l. 26. c. 20. In hiberna concedere. ¶ Proprie differunt ab hibernaculis. Nam hæ sunt casæ ipsæ, & tentoria, in quibus miles degit hibernorum tempore: & aliquando in ipsa expeditione adhibentur, dum in conspectu hostium exercitus est. Liv. l. 5. c. 2. Hibernacula ædificare. Id. l. 30. c. 3. sub fin. Hibernacula Carthaginiensium, congesta temere ex agris materia exædificata, lignea ferme tota erant. Id. l. 20. c. 30. Hibernaculis mature communitis. tum enim autumni erat tempus. Id. l. 37. c. 39. sub pellibus militem habere dixit, quod est in hibernaculis, contra hostilem aser-

exercitum. ¶ *Hibernum* absolute pro tempestate. *Plaut. Rud. prol. v. 69.* Increpui hibernum. *h. e.* fluctus maritimos & procellam excitavi. ¶ Scribitur etiam *hybernus*, quod fit origine ab *hyems*, hoc ab ὕω, ut quidam volunt. Verum & in *hiems* Latinum i pluribus adhiberi placet, & similiter in *hibernus*, quod ut Græcæ originis sint, in Latinam tamen consuetudinem assiduo usu transierint. Adde auctoritatem librorum veterum, & lapidum cum *Manut. Dausq. & Cellar.*

HIBERUS. V. *Iberus*.

HIBISCUM, i, *n. malvavischio*, ἰβίσκος, herba est pastinacæ similis, & sola gracilitate ab ea distans, ab Herbariis dicta pastinaca latifolia silvestris Dodonæi. Refertur inter lignosiores herbas, & in cartilaginum genere. V. dicta in *Althæa*. *Plin. l.* 20. *c.* 4. *sub fin.* Pastinacæ similis hibiscum. & *lib.* 19. *c.* 5. *a med.* Hibiscum a pastinaca gracilitate distat, damnatum in cibis, sed medicinæ utile. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 71. gracili fiscellam texit hibisco. & *Ecl.* 2. *v.* 30. Hædorumque gregem viridi compellere hibisco. *h. e.* virga ex hibisco. *Serv.* male exponit, ad hibiscum, *scil.* ad pastum hibisci. ¶ Scribitur & *Ibiscum*.

HIBRIDA. V. *Hybrida*.

HIBUS. V. in *Hic*.

HIC, hæc, hoc, *questo*, οὗτος, pronomen demonstrativum, quo res præsentes, & quæ apud nos sunt, aut de quibus loquimur, ostendimus. *Cic. pro Dom. c.* 5. Fuit major adhibenda medicina, quæ & illud nativum, & hoc delatum malum sanare posset. *Virg. Æn.* 6. *v.* 791. Hic vir, hic est, tibi quem promitti sæpius audis. *Terent. Andr.* 1. 1. 99. Hinc illæ lacrimæ, hæc illa est misericordia. *Id. Eun.* 4. 6. 14. Hæc ea est, quam miles a me ereptum venit. *Id. Adelph.* 4. 5. 73. Hoc est patrem esse, aut hoc est filium esse? *Plaut. Curcul.* 1. 2. 35. Hoc vide, ut ingurgitat se in merum. (hic redundat.) *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 4. Hos eosdem motus, perturbationes diximus. ¶ Repetitur ad varie significanda. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Quid responsuri sint adversarii his & his. *a questo e questo. & mox.* Cum sciret hæc, & hæc. ¶ Differt ab *iste*, quo significatur aut persona, quacum loquimur, aut res ei proxime, *cotesto*. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 11. Putares ne unquam accidere posse, ut mihi verba deessent; neque solum ista vestra oratoria, sed hæc etiam levia nostratia? *Id.* 4. *Acad. c.* 33. Iisdem enim hic sapiens, de quo loquor, oculis, quibus iste vester, cælum, terram, mare intuebitur. *Id.* 2. *de Invent. c.* 41. Si hoc modo scripsisset, isto verbo usus non esset. *Id. pro Dom. cap.* 5. Hanc istum causam arrepturum fuisse, &c. ¶ Interdum hoc discrimen non servatur. *Stat. l.* 4. *silv.* 1. *v.* 20. de gaudia fastis Continua: hos humeros multo sinus ambiat ostro. *Terent. Andr.* 3. 2. 30. Prorsus a me opinionem hanc tuam esse amotam volo. *Cic.* quoque non semel *hic* pro *iste* posuit, quod ostendit *Manut. ad Fam.* 3. *ep.* 10. V. *Iste*. ¶ Jungitur & cum *ille* ad magis demonstrandum. *Virg.* 7. *Æn. v.* 255. Hunc illum, fatis externa ab sede profectum, Portendi generum. & *vers.* 272. hunc illum poscere fata, & reor, & opto. ¶ Et cum *talis*. *Cic. pro Flacc. c.* 22. Huic tali legato, huic publico testi, &c. *Cic. fil. ad Tiron. l.* 16. *Fam. ep.* 21. Quare da operam, ut hunc talem tam jucundum, tam excellentem virum videas quam primum. ¶ Et cum *ipse*. *Terent. Adelph.* 1. 1. 53. Est ne hic ipsus, de quo agebam? *Cic.* 2. *Phil. c.* 4. Cum hoc ipso tempore stent cum gladiis, &c. *Id. Acad.* 1. *c.* 1. Ad hunc enim ipsum quædam institui. ¶ Et cum *hujusmodi*. *Plaut. Mil.* 4. 2. 32. Tractari ita solere hasce hujusmodi merces. ¶ Et cum *iste*. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 9. Sed hujus istius facti stultitiam major jam superior stultitia defendit. Tribuunt & *Catullo carm.* 105. *de Lesbia*, *v.* 7. Quis me uno vivit felicior, aut magis hac ista Optandam vitam, &c. Sed al. aliter leg. *Sidon. l.* 2. *ep.* 10. Ista hæc epigrammata, quæ effingimus. ¶ In distributionibus nonnunquam pro *ille*, vel *alius* ponitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 621. Vendidit hic auro patriam, &c. Hic thalamum invasit natæ. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 16. Facile diceret, hic versus Plauti non est, hic est. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 8. Hi molium objectus, hi proximas scaphas scandere: alii vadere in mare: quidam manus protendere. ¶ Regit aliquando post se particulas *ut*, *qui*. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 1. *extr.* Hoc animo esse debebis, ut, &c. *Id. Offic.* 3. *c.* 5. Si sensum hunc haberet, ut, &c. *Id. in somn. Scip. c.* 3. Homines sunt hac lege generati, qui tuerentur illum globum, &c. ¶ Ponitur & pro *is*, & redditur Italice *quello*. *Vetus proverb. Græcor.* apud *Cicer.* 1. *Tuscul. c.* 18. Quam quisque norit artem, in hac se exerceat. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 40. *ad fin.* Memoria pronuntiabat Epicuri sententias his ipsis verbis, quibus erant scriptæ. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 7. Dies circiter viginti quinque in eo loco commoratus, quod corus ventus navigationem impediebat, qui magnam partem temporis in his locis flare consuevit. *Cels. lib.* 2. *cap.* 2. In his quæ superant, est quod morbus demat: in his quæ desunt, non est quod morbum ipsum ferat. *Nepos in Annib. cap.* 2. Omnium his temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. ¶ Item pro *talis*. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 33. Non his juventus orta parentibus Infecit æquor sanguine Punico. *Id. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 40. Ne fueris hic tu. *Id. in ar. Poet. v.* 35. hunc ego me, si quid componere curem, Non magis esse velim, quam, &c. *Virg.* 9. *Æn. v.* 481. Hunc ego te, Euryale, aspicio? *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *a med.* Nos hi sumus, de quorum salute unus homo rogandus videatur? ¶ Et pro *tantus*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 18. Quoniam vos his ingeniis homines, tantum operæ mihi ad audiendum detis. *di cotanto ingegno*. ¶ Reperitur etiam adhibitum ad ostendendam primam personam pro *ego*, δεικτικῶς, gestu scilicet ostendente se eo ipso, qui loquitur. *Terent. Andr.* 2. 1. 10. Tu si hic sis, aliter sentias. Ubi *Donat.* hic, seipsum ostendens, dicit. *Plaut. Curcul.* 2. 1. 33. Solus hic homo est, qui sciat divi-

Tom. II.

nitus. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 7. Quod si militibus parces, erit hic quoque miles. Adde *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 47. *Plaut. Epid.* 1. 2. 38. & *Terent. Heaut.* 2. 3. 115. ¶ Item pro *ille*. *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg.* 11. *circa med.* Si quis illicite ædificasset, id est hoc, quod dirui constitutiones jubent. ¶ *Hic*, & *ille* cum de pluribus sermo est ita ponuntur, ut *hic* ad proximum, *ille* ad remotiorem referatur. Interdum tamen res contra se habet. *Propert. l.* 3. *el.* 12. *v.* 17. Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis: Hic victor pugnis, ille futurus equis. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 2. Quid est, quod negligenter scribamus adversaria? quid est, quod diligenter conficiamus tabulas? quia hæc sunt menstrua, illæ sunt æternæ: hæc delentur statim, illæ servantur sancte: hæc parvi temporis memoriam, illæ perpetuæ existimationis fidem amplectuntur. Adde *lib.* 4. *de Fin. c.* 4. una cum *cap.* 2. *Topic. l.* 2. *de Orat. c.* 38. item *Liv. l.* 30. *c.* 30. *a med. Ovid. Metam.* 1. *v.* 696. & *l.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 23. *Plin. l.* 1. *ep.* 20. *a med. Colum. l.* 2. *c.* 2. *a med. Quintil. l.* 10. *c.* 2. *ante med.* & *lib.* 8. *c.* 3. *a med.* ubi de *repræsentatione*, & *Senec. l.* 6. *de Benef. c.* 38. ¶ Interdum *hic* repetitur pro *ille*. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 55. Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus: huic mater quamvis, atque huic pater adsit. *Stat. Theb.* 8. *v.* 454. Cultor Ion Pisæ cultorem Daphnea Cyrrhæ Turbatis prostravit equis, hunc laudat ab alto Jupiter, hunc tardus frustra miseratur Apollo. ¶ *Hoc* sæpe substantivi vim habet, & genitivum regit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. Hoc commodi est, quod, &c. *Terent. Eun.* 2. 1. 19. Quid hoc morbi est? & 3. 4. 8. Quid hoc hominis est? *Id. Adelph.* 5. 2. 11. Edormiscam hoc villi. *Plaut. Amph.* 1. 1. 1. Quis me alter est audacior, qui hoc noctis solus ambulem? *h. e.* nocte tam provecta. *Liv. l.* 41. *c.* 18. *extr.* hoc copiarum in Hispanias portatum est. ¶ Aliquando est ideo, propterea, *per questo*, τοῦτο. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 45. Millia frumenti tua triverit area centum: Non tuus hoc capiet venter plus ac meus. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 19. Atque hoc evenit, in labore, atque in dolore, ut mors obrepat interim. Adde 3. 2. 33. & *Mil.* 2. 3. 26. ¶ Hoc sensu dicimus etiam *hac re*. *Lucret. l.* 1. *v.* 172. Atque hac re nequeunt ex omnibus omnia gigni. *Varr.* apud *Non. c.* 11. *n.* 35. Hac re æger medicos exquisitim convocabas, ut convalesceres. ¶ Item *in hoc*. *Vellej. lib.* 2. *c.* 41. In hoc scilicet, ne, &c. Adde *Phædr. initio l.* 5. ¶ *Hoc est* ad explicandum ponitur, *cioè*, *cioè*. *Cic. in Divin. Verr. c.* 4. Dicam de eo prius, quod apud vos plurimum valere debet, hoc est, de voluntate eorum, quibus, &c. *Id. pro Mil. c.* 9. Ad præturam gerendam, hoc est, ad evertendam rempublicam. *Id. pro Cæcina*, *c.* 34. Solum vertunt, hoc est, sedem ac locum mutant. *Id.* 2. *Phil. c.* 28. At quam crebro usurpat, & consul, & Antonius? hoc est dicere & consul, & homo nequissimus. ¶ *Hoc est*, vel *erat*, formula est succensentis, aut expostulantis. *Petron. c.* 93. hoc est, inquam, quod promiseras, ne quem hodie versum faceres? *Virg.* 2. *Æn. v.* 664. Hoc erat, alma parens, quod me per tela, per ignes Eripis, ut, &c. ¶ *Hoc quo* est eo quo, vel tanto quanto, cum comparativis. *Cic.* 13. *Attic. ep.* 36. De Bruti amore hoc audio libentius, quo sæpius. ¶ *Hoc quod*, *hoc quia*, est eo quod, ideo quia. *Cæs. ad Opp. post ep.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Consilio vestro utar libenter, & hoc libentius, quod mea sponte facere constitueram. *a tanto più di buona voglia*, &c. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 3. Quod hoc etiam mirabilius debet videri, quia, &c. *Plaut. Rud.* 2. 3. 57. Hoc se se excruciat animi, quia, &c. ¶ *Hoc* pro *huc*, ἀρχαϊκῶς est. *In formula Censorum vocantium Quirites ad censum*, apud *Varron. l.* 5. *de L. L. c.* 9. Omnes Quirites voca inlicium hoc ad me. *Virg.* 8. *Æn. v.* 423. Hoc tunc ignipotens cælo descendit ab alto. *Varr. Flacc.* apud *Serv. hic*: In adverbiis pro *u*, *o* plerumque majores ponere consuevere. *Plaut. Amph.* 1. 1. 11. Nonne idem hoc luci me mittere potuit? *Id. Capt.* 2. 2. 79. Nunc hoc animum advortito. *Id. Merc.* 2. 2. 49. Hoc non voluntas me impulit. Adde *Capt.* 3. 1. 20. & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 816. *n.* 8. & apud *Murator. pag.* 297. *n.* 2. & etiam apud *Gud. pag.* 358. *n.* 7. & *in Mus. Veron. pag.* 108. *n.* 6. Hoc mansum veni. Sic *illoc* pro *illuc*, quod postea *illo* factum est. ¶ In illo *Terent. Heaut.* 3. 1. 1. & *Plauti Amph.* 1. 3. 45. Lucescit hoc jam. & *Mil.* 2. 2. 63. Lucet hoc, inquam. τὸ *hoc* cælum designat, δεικτικῶς prolatum, *h. e.* digito, aut vultu in cælum erecto. Sic *Curcul.* 1. 3. 26. Nam hoc quidem edepol haud multo post luce lucebit. & *Lucret. l.* 5. *v.* 319. Denique jam tuere hoc circum supraque, quod omnem Continet amplexu terram. Simile est illud *Terent. Adelph.* 5. 1. 8. Tu quod te posterius purges, hujus non faciam. *non lo stimerò un frullo*. dum *hujus* dicit, extremum unguis ostendit, aut aliquid hujusmodi. Eadem ratione Syrus servus apud *eund. Heaut.* 2. 3. 114. Si quid nobis adversi evenerit, tibi erunt parata verba, huic homini verbera. *huic* cum dicit, se ipsum manu ostendit. ¶ *Horunc* pro *horum* est *Plaut. Cistell.* 1. 1. 53. & *Pœn.* 3. 1. 48. quasi *horumce*. ¶ *Hujusque* pro *cujuscumque*. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Minerva, quam Romæ Æmilius Paulus ad ædem Fortunæ hujusque diei dedicavit. *Cic.* 2. *de Legib.* 1. 11. Recte a Calatino Spes consecrata est, Fortunaque vel hujusque diei, nam valet in omnes dies; vel Respiciens, ad opem ferendam; vel Fors, in quo incerti casus significantur. *P. Victor de regionib. Urb. R. in reg.* 10. *Palat.* Vicus hujusque diei Fort. ad. Adde fragment. Tab. marmoreæ apud *Gruter. pag.* 135. *extr.* qua maxime firmatur lectio locorum allatorum, in quibus alii aliter legendum putarunt. ¶ In recto plural. femininum est *hæ*: repetitur tamen & *hæc*. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 59. Hæc sunt atque aliæ multæ in magnis dotibus incommoditates. *Id. Mostell.* 1. 3. 9. Periere hæc oppido ædes. *Terent. Eun.* 3. 5. 34. Continuo hæc (*puellæ*) adornant, ut lavet. & *Phorm.* 5. 8. 23. Hæccine erant itiones crebræ. Al. leg. *has illas*: alii *hascine*. ¶ In dativo plur. *hibus* pro

bis

his dixit *Plaut. Curcul.* 4. 1. 20. ubi al. leg. *tibus*, pro *tic*. ¶ Dativus singul. *huic* interdum a Poetis per diæresim dissolvitur. *Stat. l.* 1. *silv.* 1, *in f.* Lætus huic dono videas dare tura nepotes. *& silv.* 2. *v.* 135. Falsus huic pennas, &c. *Sidon. carm.* 7. *v.* 145. Assurgeat huic. *Paulin. Nolan.* videtur utramque corripuisse *carm.* 16. (*al.* 20.) *v.* 64. Cum subito aut illis corda hostibus, aut huic ora Verteretur. Sed potest etiam esse versus spondaicus. ¶ *Hic* nonnunquam ab iisdem corripitur. *Virg. 6. Æn. v.* 792. *& lib.* 4. *v.* 22. & *Claudian. de Laudib. Hercul. v.* 64. ¶ Etiam *hoc*. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 580. Sed tamen hoc dicas, quid hoc est, si nemo molestum est? Ita *Scalig.* Alii aliter. *Voss. l.* 1. *de Grammat. c.* 24. affert illud *ex Prop. carm.* 51. *extr.* Et vos hoc ipsum, quod minatur, invitat.

HIC, *& antique* Heic, adverb. *qui*, ἐνταῦθα, ἐνθάδε, in hoc loco. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 20. *extr.* Hic tui omnes valent. *Terent. Eun.* 4. 6. 5. Ego jamdudum hic adsum. *Id. Adelph.* 2. 1. 15. Hic propter hunc adsiste. *Id. Eun.* 5. 6. 5. Quem præstolare hic ante ostium? *Cic.* 7. *Verr. c.* 55. Hic, ubi tribuni pleb. sunt. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 76. Fenus hic, fenus illic. *Id. Mil.* 2. 3. 2. Scio, me vidisse hic proximæ viciniæ Philocomasium. *h. e.* hic in proxima vicinia. ¶ Differt ab *istic* eo modo, quo *hic* ab *iste*. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 10. *ante med.* Cum hic tibi satisfecerimus, istic quoque nostram in te benevolentiam navare possumus. ¶ Adhibetur & in distributionibus. *Plin. l.* 10. *c.* 50. Hic clune, alibi pectore tantum (*gallinæ*) laudatæ. *Virg. Georg.* 1. *v.* 54. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. ¶ Ponitur & pro ibi, *quivi*, vel pro illic, aut istic, ut notat *Servius* ad illud *Virg.* 1. *Æneid. v.* 20. hic illius arma, Hic currus fuit. *Nep. in Attic. c.* 2. Idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis, Athenas se contulit: eodem magnam partem trajecit fortunarum suarum: hic ita vixit, ut universis esset carissimus. *Plaut. Mil.* 1. 1. 28. At diligenter hic eram. ¶ Aliquando significat in hac re, *in questo*. *Cic. Verr.* 2. *c.* 16. *extr.* Hic si quid erit offensum, &c. *Terent. Adel.* 4. 1. 14. Hic, ubi opus est, non verentur: illic, ubi nihil opus est, ibi verentur. ¶ Refertur etiam ad tempus, & pro *tunc* ponitur, ut & *Serv.* docet ad illud *Virg. Æn.* 1. *v.* 732. Hic regina gravem gemmis auroque poposcit, Implevitque mero pateram. *Terent. Andr.* 2. 3. 15. Hic reddes omnia, quæ nunc sunt certa ei consilia, incerta ut fiant. ¶ Sæpe etiam utrumque complectitur, & rem, qua de agitur, & tempus in quo agitur. *Cic. pro Arch. c.* 4. Hic tu tabulas desideras Heracliensium, quas, &c? *Possis hic etiam sic vertere*: cum ita se res habeat. *Sic Verr.* 4. *c.* 44. Hic vos dubitatis, judices, tantam istius audaciam vindicare? *& Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 38. Præcurrunt equites: quanto res sit in periculo, cognoscunt. Hic vero nulla munitio est, quæ perterritos recipiat. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 13. Hic miramur, hunc hominem tantum excellere ceteris, &c. ¶ Et junctum aliis particulis. *Id. ibid. c.* 9. Hic jam plura non dicam. Fuit enim, &c. *& pro Planc. c.* 41. Hic ego nunc de prætore Macedoniæ nihil dicam amplius. *& Verr.* 3. *c.* 26. Hic tum alius ex alia parte: enimvero ferendum hoc non est. ¶ *Hic illic* ita ponuntur, ut *hic* ad proximum, *illic* ad remotum referatur, ut de *hic* & *ille* dictum est in voce præced. Inveniuntur tamen inverso ordine posita. *Vellej. l.* 2. *c.* 49. Alterius ducis causa melior videbatur, alterius erat firmior: hic omnia speciosa, illic valentia.

HICCE, hæcce, hocce. V. *Ce*.

HICCINE, hæccine, hoccine, pro hic ne, hæc ne, hoc ne interrogativis. V. *Ce*.

HIEMALIS, le, *d' inverno*, χειμερινός, ad hiemem pertinens, hibernus. *Ovid. 9. Metam. v.* 105. amnis Ubertus solito nimbis hiemalibus auctus. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 27. Hiemalem vim perferre. *Id.* 6. *Fam. ep.* 20. Navigationis longæ, & hiemalis, & minime portuosæ periculum. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Hiemalis dies. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Hiemales provinciæ. *paesi freddi*. & *cap.* 23. Hiemalis faba. *h. e.* quæ sub hiemem seritur. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. Hiemalia loca. *stanze da inverno*. *Plin. l.* 18. *c.* 35. Si luna ante quartam non apparuerit, vento Favonio flante, hiemalis toto mense erit. *h. e.* hiemem, seu pluvias ventosque feret. *Hygin. c.* 26. *l.* 1. *Poet. Astron.* Hiemalis circulus. *il tropico del Capricorno*. ¶ *Hiemalia* absolute sunt hiberna, *quartieri d' inverno*. *Valerian. Imp. in epist. ad Aurelian.* apud *Vopisc. in hujus vita*, *c.* 11. Tuum est illic hiemalia atque æstiva disponere.

HIEMANS. V. in *Hiematus*.

HIEMATIO, onis, f. χειμασία, hiemis traductio, *invernata*. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *ad fin.* Ne plus tertia parte eximatur mellis, reliquum hiemationi relinquatur.

HIEMATUS, a, um, *agghiacciato*, hieme, seu gelu constrictus. *Plin. l.* 9. *c.* 21. Autumnali sidere, hiemato lacu. Al. leg. *hiemante*. Nam *hiemantes aquas* dixit etiam *Sallust.* apud *Senec. ep.* 114. *a med.* Sed hæc inter raras locutiones ab ipso *Seneca* refertur, nec passim imitandas.

HIEMO, as, avi, atum, n. 1. *svernare*, *passar l' inverno*, παραχειμάζω, hiemem traduco, hiberno: & fere de militibus dicitur. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 9. Cupio scire quid agas, & ubi sis hiematurus. *Nepos in Agesil. c.* 32. Ephesum hiematum exercitum reduxit. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 1. Uti in iis locis legionem hiemandi causa collocaret. *& cap.* 2. Alteram partem ejus vici cohortibus ad hiemandum attribuit. *& cap.* 6. *extr.* Legionem in Allobrogas perduxit, ibique hiemavit. ¶ Dicitur & de aliis. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 71. Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis. *Sueton. in Aug. c.* 72. Assidue in urbe hiemare. ¶ Significat etiam hiemem esse, frigus vigere: item procellosum tempus esse, ut hiems solet, etiam extra hiemem: & fere impersonaliter usurpatur. *Colum. l.* 11. 2. 2. Decimosexto cal. Febr. Cancer desinit occidere: hiemat. *& ibid.* Idib. Februar. Sagittarius occidit: vehementer hiemat. *& ibid.* Quarto cal. Novembr. Vergiliæ occidunt: hiemat cum frigore & gelicidiis. *Plin. l.* 18. *c.* 35. *de luna*. Si coronam circa se habebit, non ante plenam lunam hiematurum, ostendit. *& cap.* 26. Delphini vespertino occasu continui dies hiemant Italiæ. *Id. l.* 2. *c.* 47. Ante brumam septem diebus, totidemque postea sternitur mare halcyonum feturæ: reliquum tempus hiemat. Sic *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 17. atrum Defendens pisces hiemat mare. *Arruntius* apud *Senec. ep.* 114. *a med.* Repente hiemavit tempestas. Et alio loco, inquit *Seneca*, cum diceret vellet, frigidum annum fuisse, ait, totus hiemavit annus. Et alio loco: hiemante Aquilone. *Senec. ibid.* hanc loquendi rationem minus probat. ¶ Active est congelare, *agghiacciare*. *Plin. l.* 19. *c.* 4. *circa med.* Decoquunt alii aquas, mox & illas hiemant. *Id. lib.* 31. hoc ipsum explicat, cum ait *cap.* 3. Neronis principis inventum est, decoquere aquam, vitroque demissam in nives refrigerare. ¶ Sunt qui scribant *hyemo*. V. in voce sequenti.

HIEMS, (*olim & Hiemps*) hiemis, f. *inverno*, χειμών, pars anni frigidissima inter autumnum, & ver. *Varr.* ab imbre deducit, *l.* 5. *de L. L. c.* 1. Hujus temporis pars hiemps, quod tum multi imbres. Alii ab *hio*: alii a χειμών: alii ab ὕω, pluo. His placet per y scribi. Verum ut a Græco notatio ducenda sit, ipsa tamen vox adeo Latina facta est, ut & Latinas plane litteras, & pronuntiandi rationem adepta sit. Itaque *hiems* passim habetur in antiquis libris, & lapidibus, testib. *Manut. Cellar. Dausq.* &c. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 15. Hanc vim frigorum, hiememque, quam nos vix hujus urbis tectis sustinemus, excipere. *Id. Verr.* 6. *c.* 40. Erat hiems summa, tempestas perfrigida, imber maximus. *Id. pro Planc. cap.* 40. *extr.* Maritimos cursus præcludebat hiemis magnitudo. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 8. Gravissima hiems. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 5. Hiemis difficultate oppressi Carnutes. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. cap.* 32. Jam prope hieme confecta. *& l.* 3. *c.* 7. Inita hiems. *& l.* 6. *c.* 1. Ante exactam hiemem. *& l.* 3. *B. Civ. c.* 25. Hiems jam præcipitaverat. *& Curt. l.* 3. *c.* 8. Cum jam hiems instaret. *& lib.* 9. *c.* 10. Jam mitigata hieme. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 1. Solvitur acris hiems. *& lib.* 2. *od.* 10. *v.* 15. Informes hiemes. *Virg.* 2. *Georg. v.* 373. indignæ. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 31. iniquæ. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 186. Pigra hiems. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 26. iners. *Id.* 2. *Metam. v.* 30. Et glacialis hiems canos hirsuta capillos. *Liv. l.* 5. *c.* 13. gelida ac nivosa. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 212. senilis hiems tremulo venit horrida passu, Aut spoliata suos, aut quos habet, alba capillos. *Id.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 44. dura. *& l.* 11. *Metam. v.* 490. aspera. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 38. horrida. *Virg.* 1. *Georg. v.* 299. ignava colono. *& l.* 2. *v.* 317. rura gelu claudit. *& lib.* 4. *v.* 135. tristis frigore saxa rumpit. *&* 3. *Æn. v.* 285. aquilonibus asperat undas. *Tibull. l.* 3. *el.* 5. *v.* 4. hiems se remittit. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 43. hiemis modestia. *inverno moderato*. ¶ *Hiems anni* est hibernum anni tempus. *Sueton. in Cæs. c.* 35. Bellum difficillimum gessit, neque loco, neque tempore æquo, sed hieme anni, &c. Sic *æstate anni* dixit *Gell. l.* 19. *c.* 5. ¶ Secundum veteres Romanos agricolas hiems incipiebat Vergiliarum occasu, quod tempus in tert. Id. Novembr. incidere consuevit, uti docet *Plin. l.* 2. *c.* 47. *& l.* 18. *c.* 25. Adde *Varron. l.* 1 *R. R. c.* 28. & *Colum. l.* 11. *c.* 2. Desinebat autem sept. Id. Februar. ut *Varr. ibid.* tradit. ¶ *Hiems* pro frigore, quod quis patitur. *Martial. l.* 2. *epigr.* 46. Tu spectas hiemem succincti lentus amici. *Ovid. Metam.* 2. *v.* 827. lethalis hiems paulatim in pectora venit. *h. e.* frigus sævi. V. ¶ Dicitur & de vento, pluvia, & procellis, *tempesta*, *procella*: quam & Græci χειμῶνα dicunt. *Nepos in Attic. c.* 10. *sub fin.* Gubernator præcipua laude fertur, qui navem ex hieme, marique scopuloso servat. *Virg.* 5. *Æn. v.* 11. cæruleus supra caput adstitit imber Noctem hiememque ferens. *&* 3. *Georg. v.* 470. creber agens hiemem ruit æquore turbo. *&* 9. *Æn. v.* 671. Jupiter horridus austris Torquet aquosam hiemem. *&* 1. *Georg. v.* 320. turbine nigro Ferret hiems culmumque levem, stipulasque volantes. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 151. cæca profundo surrit hiems. *& l.* 2. *v.* 22. quatit ipse hiemes, & torquet ab alto Fulmina crebra pater. *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 36. Achilleis hiemes affrangere bustis. *h. e.* fluctus. ¶ Item de qualibet vi, atque impetu, procellæ modo ruentis. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 508. *de Vesuvio*. vix dum ignea montem Torsit hiems. *Stat. l.* 3. *silv.* 5. *v.* 72. Vesuvinus apex, & flammea diri montis hiems. *Id. l.* 5. *Theb. v.* 385. Instamus jactu telorum, & ferrea nimbis Certat hiems. ¶ Translate *Claudian. de B. Get. v.* 151. Hic celer effecit, bruma ne longior una Esset hiems rerum. *h. e.* procella belli, & armorum. *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 34. Illa dies fatum miseræ mihi dixit? ab illa Pessima mutati cœpit amoris hiems. *raffreddamento*. ¶ Hiemi, ut deæ, olim sacrificabant, placandi gratia, ut febri, ventis, &c. *Virg.* 3. *Æn. v.* 120. Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam. ¶ In genitivo plur. habet *hiemum*. *Priscian. l.* 7. *pag.* 770. *Putsch.*

HIERA, æ, ex Græco ἱερά, *sacer*; vox est non satis cognita, præsertim illo loco *Senecæ epist.* 83. ubi ait: Quomodo tamen hodiernum certamen nobis cesserit, quæris? quod raro cursoribus evenit, Hieram fecimus. *Muretus* hieram interpretatur lineam in medio stadio, sic appellatam, quod sacra esset. *Lipsius* morem fuisse suspicatur, ut in ambigua victoria, cum certantes pares essent, deo sacraretur corona; quod Græci ἱερὰ ποιεῖσθαι dicunt, h. e. *[illegible]* Senecam autem *hieram* dixisse, scil. *coronam*. ¶ *Hiera* nomen est antidoti, ita dictæ quasi sacræ, ut sub tanta specie nominis commendaretur medicamentum: vel ad verum ejus nomen occultandum, quod ejus inventor celari volebat. *Scribon. Larg. compos.* 99. Alia quæ vocatur *hiera* Pachii, ad paralyticos mire facere dicitur ab *eod. compos.* 156.

¶ Præ-

¶ Præterea hoc nomine est insula Siciliæ vicina, prope Liparam, quin Vulcano sacra est, & hodieque nomen retinet, *Vulcano*. *Plin.* *l.* 2. *c.* 106. & *l.* 3. *c.* 9.

HIERABOTANE, es, f. ἱερὰ βοτάνη, h. e. sacra herba, qua nulla plane Romanæ nobilitatis plus habet: Latini verbenacam vocant. Hæc est, quam legatos ferre ad hostes mos fuit in sacris legationibus. Hac Jovis mensa verrebatur, domus purgabantur, & lustrabantur. Est autem ramulis pluribus, tenuibus, cubitalibus, angulosis, folio minore, quam quercus, & angustiore, divisuris majoribus, flore glauco, radice longa, tenui. Nascitur ubique in planis aquosis. Duo ejus genera sunt: foliosa, quam feminam putant; mas autem rarioribus foliis. Hæc *Plin.* *l.* 25. *c.* 9. & *lib.* 22. *c.* 2.

HIERACIA, æ, f. genus lactucæ sponte nascentis rotundis foliis, & brevibus: a ἱέραξ, ακος, accipiter: quoniam eam accipitres scalpendo, succoque oculos tingendo, obscuritatem, cum sensere, discutiunt. *Plin.* *l.* 20. *c.* 5.

HIERACITIS, idis, f. ἱερακίτης λίθος, gemma milvinis nigrisque veluti plumis: a ἱέραξ, ακος, accipiter, milvus. *Plin.* *l.* 37. *c.* 11. ¶ Alia est ab oculo accipitris cognominata, quam refert. *Id. ibid.* *c.* 11. ubi alii leg. *hieracites*, *æ*, m.

HIERACIUM, collyrium est, cujus compositionem *Plin.* tradit *l.* 34. *c.* 11. *sub fin.* Constat autem hammoniaci unciis quatuor, æruginis Cypriæ duabus, atramenti sutorii totidem, misyos una, croci sex. Hæc omnia trita aceto Thasio, colliguntur in pilulas, excellentis remedii contra initia glaucomatum & suffusionum, &c. Dictum est a ἱέραξ, accipiter, quod ea avis quædam monstravit naturæ medicamina oculis adhibenda. V. *Hieracia*.

HIERAPOLIS, is, f. ἱερὰ πόλις, sacra urbs, est in Syria, emporium celebre, nunc *Aleppo*: etiam Bambyce appellata. *Plin.* *l.* 5. *c.* 23. ¶ Aliæ sunt hoc nomine in Phrygia, in Creta, &c. de quibus V. Geographos.

HIERAPOLITÆ, arum, Hierapolis incolæ. *Plin.* *l.* 5. *c.* 29.

HIERAPOLITANUS, a, um, ad Hierapolin pertinens. *Ulpian.* *Dig.* *lib.* 43. *tit.* 19. *leg.* 1. *ante med.* Constat, apud Hierapolitanos in Asia aqua agrum calida irrigari. *Macrob.* *l.* 1. *Saturn.* *c.* 17. Hierapolitani, qui sunt gentis Assyriorum, &c.

HIERATICA, æ, f. ἱερατικὴ, chartæ quoddam genus subtilius, religiosis tantum voluminibus dicatum: a ἱερὸς, sacer. *Plin.* *lib.* 13. *cap.* 12.

HIERAX, acis, m. ἱέραξ, accipiter. *Justin.* *l.* 27. *c.* 2. Antiochus, hierax est cognominatus, quia non hominis, sed accipitris ritu in alienis eripiendis vitam sectaretur.

HIEROCERYX, ycis, m. ἱεροκήρυξ, sacer præco (ut Græca vox sonat: a ἱερὸς, sacer, & κήρυξ, præco.) h. e. is, qui sacris silentium indicebat. Legitur in veter. Inscriptionib. apud *Donium* *class.* 1. *n.* 14. & apud *Gruter.* *pag.* 27. *n.* 4. V. tamen quæ in *Ceruticus* dicta sunt.

HIEROCORAICA SACRA. V. *Coracicus*.

HIERODULUS, i, ἱερόδουλος, minister sacrorum: a ἱερὸς, sacer, & δοῦλος, servus. *Firmic.* *l.* 8. *c.* 21.

HIEROGLYPHICUS, a, um, *geroglifico*, ἱερογλυφικὸς, a ἱερὸς, sacer, & γλύφω, sculpo. Hieroglyphicæ notæ, vel litteræ apud Ægyptios in usu fuerunt, qui primi, (ut ait *Tacit.* *Ann.* 11. *c.* 14.) ante litteras per figuras animalium, aliarumque rerum, saxis lignove insculptas, sensus mentis effingebant. Præcipue vero res sacras, & mysteria sua tali modo mandabant posteris. *Ammian.* *l.* 17. *cap.* 4. (*al.* 7.) *de obelisco Ægyptio*. Formarum innumeras notas, hieroglyphicas appellatas, quas ei undique videmus incisas, initialis sapientiæ vetus insignivit auctoritas. Volucrum enim, ferarumque, etiam alieni mundi, genera multa sculpentes, promissa, vel soluta regum vota monstrabant. Non enim, ut nunc, litterarum numerus præstitutus & facilis, exprimit, quidquid humana mens concipere potest, ita prisci quoque scriptitarunt Ægyptii; sed singulæ litteræ singulis nominibus serviebant, & verbis: nonnunquam significabant integros sensus. Per vulturem naturæ vocabulum pandunt: perque speciem apis mella conficientis, indicant regem, &c. *Macrob.* *l.* 1. *Saturn.* *c.* 21. Osirin Ægyptii, ut solem esse asserant, quoties hieroglyphicis litteris suis exprimere volunt, insculpunt sceptrum, inque eo speciem oculi exprimunt, significantes, &c.

HIEROGRAPHICUS, a, um, ἱερογραφικὸς, hieroglyphicus. *Ammian.* *l.* 22. *c.* 15. *sub fin.* (*al.* 30.) Volucrum ferarumque genera multa sculpserunt, quas hierographicas litteras appellarunt.

HIERONICÆ, arum, m. ἱερονῖκαι, victores in sacris certaminibus: a ἱερὸς, sacer, & νίκη, victoria. Sic appellabantur qui in Nemæis, Pythiis, Isthmiis, & Olympiis vicissent. Illa enim sacra certamina dicebantur. Hujusmodi victoribus publici honores habebantur, ut *Vitruv.* *in præfat.* *l.* 9. tradit. *Sueton.* *in Ner.* *c.* 25. Neapolim albis equis introiit, disjecta parte muri, ut mos Hieronicarum est. ¶ Dicitur etiam Latinus positione *hieronicus*, *i*. Vet. lap. apud *Murator.* *pag.* 659. *n.* 2. Aurelio Apolausto hieronico bis coronato, &c.

HIERONICUS, a, um, adject. possess. a Hierone rege Syracusarum, ut Hieronica lex, frumentaria, ab eo lata. *Cic.* *Verr.* 4. *c.* 13. & 60.

HIERONYMUS, m. philosophus Rhodius, qui summum bonum posuit in indolentia. *Cic.* *Fin.* *l.* 2. *c.* 3. ¶ Item unus ex Scriptoribus Ecclesiasticis, & Doctoribus S. Ecclesiæ, qui non solum eximia Scripturarum peritia fuit, sed etiam Latinitatis, humaniorumque litterarum studiosissimus: scripsitque, ut ea tempora ferebant (floruit enim sæculo Christi quarto) eleganter, erudite, & Latine. Laudatur a *Sulpic.* *Sever.* *dial.* 1. *c.* 8. & 9.

HIEROPHANTA, & Hierophantes, æ, m. ἱεροφάντης, a ἱερὸς, sacer, & φαίνω, in lucem profero, edo, ostendo: est antistes, atque interpres sacrorum apud Græcos, & Ægyptios (*Tertull.* *l.* 1. *adversus Marcion.* *c.* 13.) qui sacra & cæremonias docet: similisque fuit in multis pontifici maximo apud Romanos. Ejus officium erat initiandos docere, initiatos in interiora admittere, mysteria interpretari. *Nepos* *in Phoc.* *c.* 3. Allata est epistola Athenis ab Archia hierophante. *Arnob.* *l.* 5. *pag.* 174. Qui postea floruerunt, Caduceatores, Hierophantæ, atque Præcones. *Hieronym.* *in fine* *l.* 1. *contra Jovinian.* Hierophantas Atheniensium usque hodie cicutæ sorbitione castrari, & postquam in pontificatum fuerint evecti, viros esse desinere. *Impp.* *Arcad.* & *Honor.* *lib.* 16. *Cod.* *Theodos.* *tit.* 10. *leg.* 14. Hierophantæ agrorum. *h. e.* qui extra urbem per agros degunt. V. *Hierofanta*. *Macrob.* videtur hierophantam designare, cum ait *l.* 2. *Saturn.* *c.* 3. Ut ædituus responsa numinis sui prædicat.

HIEROPHANTRIA, æ, f. mulier sacerdos ea dignitate, ac munere, quo Hierophanta. *Inscript.* apud *Gruter.* *pag.* 309. *n.* 2. Fabiæ Aconiæ hierophantriæ deæ Hecatæ.

HIEROPHYLAX, acis, m. ἱεροφύλαξ, sacrorum custos, ædituus: a ἱερὸς, sacer, & φύλαξ, custos. Græce habet *Scævola* *Dig.* *l.* 33. *tit.* 1. *leg.* 20. ut quidem *Haloand.* edidit: at Latine, ut *Torrentin.*

HIEROSOLYMA, orum, n. *Gerusalemme*, Ἱεροσόλυμα, ων, urbs Judææ metropolis, totius Asiæ longe clarissima, teste *Plin.* *l.* 5. *c.* 14. imo totius Orbis, quoniam in ea Redemptor hominum JESUS CHRISTUS Dei filius, Deus & homo, pro nobis passus & mortuus est. Nomen habet a ἱερὸς, sacer, & *Solyma*, *orum*, quo nomine appellatur a *Martial.* *l.* 11. *epigr.* 95. & aliis: quia extructo celeberrimo Salomonis templo *Solyma sacra* esse cœperunt: vel a ἱερὸν, templum. *Tacit.* 5. *Hist.* *c.* 11. Ni statim Hierosolyma conciderent, &c. *Et cap.* 10. Omnes præter Hierosolyma urbes. & *cap.* 9. Muri Hierosolymorum diruti. *Joseph.* quoque *antiquit.* *Jud.* *l.* 7. *c.* 3. & alibi Græce neutro plurali usurpat. ¶ Dicitur etiam *Hierosolyma*, *æ*, f. *Cic.* *pro Flacc.* *c.* 28. *Flor.* *l.* 3. *c.* 5. *sub fin.* & *Tacit.* 5. *Histor.* *c.* 2. *extr.* ¶ Item *Hierusalem* indeclin. Ἱερουσαλὴμ, ex Hebraica origine. *Tertull.* *Augustin.* *Hieronym.* &c. Sed hanc sine aspiratione, scribi vult *Dausquius*. ¶ *Prudentius*, penultimam producit *in Psychom.* *v.* 812. Tunc Hierusalem templo illustrata, quietum, &c. Idem facit *Paulin.* *Nolan.* *carm.* 9. (*al.* 8.) *v.* 33. 38. & 41. Neuter imitandus.

HIEROSOLYMARIUS, ii, m. cognomen Pompeji Magni ab Hierosolyma expugnata. *Cic.* *Attic.* *l.* 2. *ep.* 9. Uti sciat hic noster Hierosolymarius, traductor ad plebem, &c.

HIETO, as, avi, atum, n. 1. *aprirsi*, frequentativum ab *hio*. Dicitur de oscitantibus, quia sæpe ore hiant. *Plaut.* *Men.* 3. 1. 3. In concionem mediam me immersi miser: ubi ego dum hieto, Menæchmus se subterduxit mihi. *mentre sbadiglio*. *Id.* *in fragm.* apud *Diomed.* *l.* 1. *pag.* 336. *Putsch.* Si qua forte concio est, ubi cum hietare nondum in mentem venit. *Cæcil.* *ibid.* Proh hercle tu, qui mihi oscitans hietansque restas. *Cn.* *Mat.* *ibid.* Ille hietans herbam moribundo tenuit ore. *aprendo la bocca*. Passive *Laber.* *ibid.* Hietantur fores. *e aprono*. ¶ Etiam *hiato* veteres dixere, teste *Diomed.* *ibid.*

HILARATUS, a, um, *esilarato*, hilaris factus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* *c.* 40. Sol binas in singulis annis reversiones ab extremo contrarias facit: quarum intervallo tum quasi tristitia quadam contrahit terram, tum vicissim lætificat, ut cum cælo hilarata videatur. *Id.* *de clar.* *Orat.* *c.* 11. *extr.* Periclis suavitate maxime hilaratæ sunt Athenæ. *Plin.* *l.* 36. *c.* 5. Hilaratus vultus.

HILARE, adverb. *allegramente*, *giocondamente*, *lietamente*, φαιδρῶς, læte, seu cum hilaritate. *Cic.* 5. *Fin.* *c.* 30. hilare vivere. *Id.* 3. *Tuscul.* *c.* 27. Hilarius loqui. *Id.* 3. *de Orat.* *c.* 8. Res tragicas pæne comice, tristes remisse, severas hilare tractare. *Id.* 2. *de Orat.* *c.* 71. hilare aliquem accipere. *Gell.* *l.* 18. *c.* 2. Saturnalia agitabamus hilare prorsum, & modeste. *Tacit.* *Ann.* 11. *c.* 3. hilare epulatus. Adde *Afran.* apud *Non.* *c.* 11. *n.* 36.

HILARESCO, is, n. 3. *farsi allegro*, *esilararsi*, ἱλαρύνομαι, hilaris fio. *Varr.* apud *Non.* *c.* 2. *n.* 404. Cum amicorum domus fumat, hilaresco.

HILARIA, ium, & iorum, n. ἱλάρια, dies æquinoctii verni, quem antiqui celebrabant in honorem matris deum, & Attinis, tanquam lætitiæ exordium, nempe octavus Kalendas Aprilis, quo fit æquinoctium vernum, quo primum tempore Sol diem longiorem nocte protendit: ab *hilaris*. *Vopisc.* *in Aureliano*, *in princip.* Hilaribus, quibus omnia festa, & fieri debere scimus, & dici, impletis solemnibus, &c. *Lamprid.* *in Alex.* *Sever.* *c.* 37. Calendis Jan. & Hilariis matris deum, & ludis Apollinaribus. *Macrob.* *l.* 1. *Saturn.* *c.* 21. Simulatione luctus peracta, celebratur lætitiæ exordium a. d. octavum cal. Apr. quem diem Hilaria appellant.

HILARICULUS, a, um, hilarulus. *Senec.* *epist.* 13. *ante med.* Soluto vultu, & ut isti delicati loquuntur, hilariculo mortem contemnere. Al. leg. *hilari oculo*.

HILARIS, e, & hilarus, a, um, *allegro*, *giulivo*, *ilare*, ἱλαρὸς, φαιδρὸς, lætus, jucundus. *Cic.* 5. *de Fin.* *c.* 30. Dicimus aliquem hilare vivere. Igitur si semel tristior effectus est, hilara vita amissa est? *Id.* 1. *Tuscul.* *c.* 42. Esse vultu hilari atque læto. *Id.* *Q. Fr.* *l.* 2. *ep.* 13. hilari animo esse & prompto ad jocandum. *Id.* *Attic.* *l.* 16. *ep.* 3. hunc lege arcano convivis tuis, sed, si me amas, hilaris & bene acceptis. *Id.* *in Pison.* *c.* 5. Hilarioribus oculis intueri. *Id.* *Attic.* *l.* 5. *ep.* 20. *circa med.* hilara sane Saturnalia. & *lib.* 7. *ep.* 25. Hilariores litteræ. *Cæcil.* apud *Gell.* *l.* 15. *c.* 9. Hi sunt inimici pessimi, fronte hilaro, corde tristi. *Terent.* *Adelph.* 4. 7. 38. Omitte tuam istam iracundiam: hilarum ac lubentem fac te in gnati nuptiis. *Plaut.* *Mostell.* 1. 2. 39. Homo lepidissime atque hilarissime. *Id.* *Stich.* 5. 4. 56. Fac nos hilaros hilariores adventu tuo. *Ovid.* 2. *ex Pon.*

ep. 1. *v.* 9. Dii quoque ut a cunctis hilari pietate colantur, Tristitiam poni per sua festa jubent. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Vox læta in rebus plena, simplex, & ipsa quodammodo hilaris fluit. *Id. l.* 11. *c. ex.* Nescio quomodo, velut hilaris renidet oratio. *Plin. l.* 23. *c.* 8. Cutem in facie corrigit, coloremque hilariorem facit. *Id. l.* 36. *c.* 7. Marmor Lacedæmonium viride, cunctisque hilarius. *Id. l.* 16. *c.* 10. *a med.* Abies femina prolixior, materie mollior, arbore rotundior, atque hilarior in totum. *di più bella vista.*

HILARITAS, atis, f. *gajezza, allegria,* ἱλαρότης, lætitia, jucunditas. *Quintil. l.* 12. *c.* 3. Tristitia deductis superciliis, hilaritas remissis ostenditur. *Cic.* 1. *Attic. l.* 12. *ep.* 40. hilaritatem illam, qua hanc tristitiam temporum condiebamus, in perpetuum amisi. *Id. Fam.* 9. *epist.* 11. hilaritas illa nostra & suavitas, quæ te præter ceteros delectabat, erepta mihi omnis est. *Id.* 2. *de Orat. c.* 57. Hilaritatis plenum judicium ac lætitiæ fuit. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 7. Profusa hilaritas. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *a med.* Verbis elevare quædam licebit: luxuria hilaritatis, avaritia parsimoniæ nomine lenietur. *Plin. l.* 5. *c.* 9. hilaritatem afferre. *Id. l.* 21. *c.* 3. *a med.* In potu atque hilaritate. *Id. ibid.* Hilaritate procedente. *Senec. ep.* 23. Ceteræ hilaritates non implent pectus, sed frontem remittunt, leves sunt. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 77. In præcordiis (h. e. septo transverso) præcipua hilaritatis sedes. ¶ Translate *Id. l.* 17. *c.* 16. Qua præcipua cernitur hilaritas arboris. *h. e.* ubi magis arbor viret vigetque. *Colum. l.* 9. *c.* 14. *ad fin.* Itaque post hoc tempus, cum diei permittit hilaritas, procedere audent in pascua. *h. e.* serenitas.

HILARITER, adverb. idem ac hilare. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 14. Modo acriter, tum clementer, mœste, hilariter, &c.

HILARITUDO, inis, f. idem quod hilaritas, *allegrezza.* *Plaut. Mil.* 3. 1. 83. Bibe, animo obsequere mecum, atque onera te hilaritudine. Ita leg. etiam *Non. c.* 2. *n.* 399. Al. perperam leg. onerato hilaritus me. *Id. Rud.* 2. 4. 8. Ut in ocellis hilaritudo est!

HILARITUS. V. *Hilaritudo.*

HILARO, as, a. 1. *rallegrare, esilarare,* εὐφραίνω, ἱλαρύνω, lætitiam jucunditatemque do, lætifico. *Cic.* 2. *Fin. c.* 3. Omnem jucundum motum, quo sensus hilaretur, voluptatem vocant. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 37. Hos ubi facundo tua vox hilaraverit ore. *Stat. lib.* & *silv.* 3. *v.* 24. Festaque pallentes hilarent altaria lucos. *Plin. l.* 10. *c.* 42. Picas mirum in modum hilarari.

HILARODOS, i, m. lascivi & delicati carminis cantor. (ab ἱλαρὸς, hilaris, & ᾠδὸς, cano.) *Festus.*

HILARULUS, a, um, diminut. ab hilarus. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 11. Atticæ, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des. *gajetta.*

HILARUS. V. *Hilaris.*

HILLÆ, arum, f. *intestino,* intestina animalium (præter ovis) prima & minutiora: diminutivum ab *hira.* *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 79. Ab hoc ventriculo lactes in homine & ove, per quas labitur cibus: in ceteris hillæ: a quibus capaciora intestina, &c. V. *Hira.* ¶ Dicitur & de intestinis universim. *Laber.* apud *Non. c.* 2. *n.* 410. Lambit item hillam cocus: si lumbum adussit, flagris cæditur. *Id. ibid.* Adulescenti nostro cædis hillas. τὰ πνεύματα. ¶ Et de intestinis fartis, vel salitis. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 60. perna magis, ac magis hillis Flagitat, &c. ¶ Scribitur & unica l.

HILLUS, pro *Hirrus*, per jocum & contemptum dicitur a *Cicer. Fam. ep.* 10. *l.* 2. De Hillo (balbus enim sum) quod non putaram. V. *Fam. l.* 8. *ep.* 4.

HILUM, inquit *Fest.* putant esse, quod grano fabæ adhæret: ex quo *nihil,* & *nihilum.* Hinc dicitur de re minima, & nullius pretii. *Enn.* apud *Varron. l.* 4. *L. L. c.* 22. neque dispendi facit hilum. *h. e.* neque dispendii facit quidquam, ut *Id. ibid. l.* 8. *c.* 37. exponit. *Vetus Poeta* apud *Cicer. Tuscul.* 1. *c.* 5. Sisyphu' versat Saxum sudans nitendo, neque proficit hilum. *Lucret. l.* 3. *v.* 221. nec defit ponderis hilum. & *vers.* 785. neque inter se contendant viribus hilum. & *vers.* 843. Nil igitur mors est, ad nos neque pertinet hilum. *Id. l.* 5. *v.* 1408. neque hilo Majore interea capiunt dulcedine fructum. *punto maggiore.*

HIMANTOPODES, um, *Iumantopodes*, homines monstrosi in Æthiopia, qui fluxis nisibus crurum repunt potius, quam incedunt, & pergendi usum lapsu magis destinant, quam ingressu: ab ἱμὰς, *ἱμάντος*, lorum, & πὸς, pes: quod crura lori modo flexilia habeant. Latine *loripedes* dici possent. *Solin. cap.* 31. (*al.* 44.) *sub fin.* & *Plin. l.* 5. *c.* 8.

HIMELLA, æ, f. fluvius parvus Sabinorum, qui in Tiberim labitur. *Virg.* 7. *Æn. v.* 714.

HIMERÆUS, a, um, Ἱμεραῖος, ad Himeram oppidum pertinens, ut Himeræus Demophilus apud *Plin. l.* 35. *c.* 9. Est autem id oppidum in Sicilia, in ora occidentali prope Panormum. *Id. l.* 3. *c.* 8. V. vocem sequent.

HIMERENSIS, se, adject. ad Himeram pertinens, qui fluvius est Siciliæ in ore occidentali: de quo *Sil. l.* 14. *v.* 233. qua mergitur Himera ponto Æolio. Hinc *Thermæ Himerenses,* oppidi nomen ad Himeram siti, qua mare intrat. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

HIMEROS, i, m. ἵμερος, desiderium amatorium: ab ἱμείρω, desidero. Hunc deum, & Cupidinis sectatorem facit *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 306.

HINC, adverb. *di qua, quinci,* ἔνθεν, ἐντεῦθεν, ex hoc loco. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 14. In ea via, quæ est hinc in Indiam. *Id. Agrar.* 2. *c.* 34. *extr.* Nos hinc Roma qui veneramus, non hospites, sed peregrini nominabamur. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 13. Dii hinc a nobis profecti in cælum. *Liv. l.* 7. *c.* 34. *sub fin.* Qua pateat hinc exitus. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 3. A se Scævolam hinc euntem esse conventum. *Terent. Phorm.* 3. 3. 16. Aufer te hinc. *Id. Andr.* 5. 1. 14. Illam hinc civem esse ajunt. *di questa parte.* ¶ Item ex hac parte, *da questa parte.* *Cic.* 2. *Catil. c.* 11. Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum: hinc fides, illinc, &c. *Id. de Univ. c. ult.* Cum speculorum levitas hinc illincque altitudinem assumpsit. *Liv. l.* 32. *c. ex.* Multis hinc atque illinc vulneribus acceptis. ¶ Item ex hac materia. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 23. Abuteris ad omnia atomorum regno & licentia. Hinc quodcumque in solum venit, ut dicitur, effingis atque efficis. *Plin. l.* 33. *c.* 12. Videret hinc dona fortium fieri. *h. e.* ex argento. ¶ Item ex hoc homine, *da questo.* *Terent. Adelph.* 3. 3. 7. Syrum ire video: hinc scibo jam, ubi siet. ¶ Item ex hac causa, ex hac re. *Cic.* 3. *Offic. c.* 8. Hinc sicæ, hinc venena, hinc falsa testamenta nascuntur: hinc furta, &c. *Terent. Andr.* 1. 1. 99. hinc illæ lacrimæ. ¶ Item ex hoc tempore, & ordinem significat. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 672. atque hinc, operum quæ maxima, posco. *fin da ora.* *Tacit. in Agric. c.* 14. Didium Veranius excepit, isque intra annum extinctus est. Suetonius hinc Paulinus biennio, &c. *dopo.* Sic *Plin. l.* 7. *c.* 52. Septem & quinquaginta dormisse annis: hinc pari numero dierum senio ingruente, &c. *Id. l.* 9. *in f.* Hinc volucrum naturæ dicentur. *h. e.* deinceps. ¶ Item pro illinc. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 39. Calones in proximum tumulum procurrunt: hinc celeriter dejecti, se in signa manipulosque conjiciunt. *di là.* ¶ *Hinc hinc, hinc atque hinc,* ex hac & illa parte, *quinci e quindi.* *Liv. l.* 44. *c.* 11. Cassandrea hinc Toronaico, hinc Macedonico septa mari. *Id. l.* 1. *c.* 13. Hinc patres, hinc viros orantes, ne se sanguine nefando soceri generique respergerent. *Virg.* 1. *Æn. v.* 166. Hinc atque hinc vastæ rupes. ¶ *Hinc inde* eod. sensu. *Plin. l.* 9. *ep.* 13. Longum est, quæ tunc hinc inde jactata sunt recensere. *Sueton. in Ner. c.* 27. Hinc inde hortantes, ut appelleret. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 70. Monstrabant pugnæ locos: hinc irrupisse legionum agmen, hinc equites coortos: inde circumfusas legionum manus. ¶ In illo *Terent. Adelph.* 4. 5. 38. An sedere oportuit domi virginem tam grandem, dum cognatus hinc illinc veniret, exspectantem! *Donat.* proverbialiter *hinc illinc* dictum docet. Alii leg. *huc illinc.* ¶ *Hinc* pro *ab hinc,* *Plaut. Truncul.* 2. 3. 19. Me nemo magis respiciet, ubi iste huc venerit, quam si hinc ducentos annos fuerim mortuus. *Plin. in f. cap.* 3. *l.* 14. Septimo hinc anno inventa est. Ita legit ex MSS. *Harduin.* Alii aliter.

HINNA, æ, femina hinni. *Non. c.* 2. *n.* 409.

HINNIBILIS, le, χρεμετιστικός, hinniens. *Apul. l.* 3. *de Doctr. Plat.* Quod hinnibile est, equus est. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 10. Exscreatus hinnibilis.

HINNIBUNDE, adverb. hinniendo. *Claud. Quadrigar.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 411. Equi hinnibunde inter se spargentes terram calcibus.

HINNIENTER, hinnibunde. Est *Nonii cap.* 2. *n.* 41e.

HINNILITO, as, n. 1. idem quod hinnio. *Lucil.* apud *Varron. l.* 6. *L. L. c.* 5. *ad fin.* Hæc, inquam, rudet e rostris, atque hinnilitabit. *Nonius cap.* 1. *n.* 78. habet *ejulitabit.*

HINNIO, is, n. 4. *nitrire, ringhiare,* χρεμετίζω, proprium est vocis equorum: a sono. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. *extr.* (*al. c.* 10.) Jam ut balare quidem, aut hinnire fortiter diceremus. *Id. l.* 7. *c.* 3. Ut si finias equum, genus est, animal; species, mortale; differentia, irrationale; proprium, hinniens. *Lucret. l.* 5. *v.* 1076. concussis artubus hinnit. ¶ *Hinnientes* absolute sunt equi apud *Apul. in Apolog.* & *de deo Socrat.*

HINNITUS, us, m. *nitrito, nitrito,* χρεμετισμός, verbum exprimens vocem equi. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 33. *sub fin.* Subito exaudivit hinnitum, respexitque, & equum alacrem lætus aspexit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 94. & altum Pelion hinnitu fugiens implevit acuto. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 34. Equa hinnitum tollit. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 154. hinnitibus auras implent. & *vers.* 669. Edere hinnitus. *Sueton. in Ner. c.* 46. Hinnitus canori.

HINNULA, æ, f. femina hinnuli, h. e. pulli cervini. *Arnob. l.* 5. *pag.* 185. Nebridarum familiam pellicula cohonestavit hinnulæ.

HINNULEUS, i, m. *cerbiatto,* νεβρός, cervus anniculus, cui necdum cornua sunt, quippe quæ secundo anno erumpere incipiunt: ab *hinnus.* *Horat. l.* 1. *od.* 23. *v.* 1. Vitas hinnuleo me similis, Chloe. *Plin. l.* 28. *c.* 9. *sub fin.* Summis remediis præfertur hinnulei coagulum.

HINNULUS, i, m. pullus ex equo & asina genitus. *Plin. l.* 8. *c.* 44. Equo & asina genitos mares, hinnulos antiqui vocabant; contraque mulos, quos asini & equæ generarent. *Harduin.* contendit legendum *hinnos.* *Vetus Glossar.* Hinnulus, ὁ ἐξ ἵππου, καὶ ὄνου. *Nonius* quoque ex *Varrone* refert *cap.* 2. *n.* 409. Ex equis & hinnulis qui nascantur, hinnos vocari. Sed fallitur. V. locum *Varron.* in voce sequenti. ¶ Est etiam *hinnulus* pullus cervinus. *Gloss.* Νεβροί, hinnuli. Hinc *hinnuleus.*

HINNUS, i, m. ἶννος, vel ἴννος, vel γίννος, animal, quod ex equo & asina nascitur: a prima voce Græca allata: vel ab *hinnio.* *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 8. Ex equo & asino fit mulus: contra ex equo & asina hinnus. & *ibid. sub fin.* Hinnus est ex equo & asina, minor quam mulus corpore, plerumque rubicundior, auribus ut equinis, jubam & caudam similem asini. *Colum. l.* 6. *c.* 37. Qui ex equo & asina concepti generantur, quamvis a patre nomen traxerint, quod hinni vocantur, matri per omnia magis similes sunt. ¶ *Hinno strigosior* proverbio dicitur de valde macilento. *Mæcenas* apud *Sueton. in vita Horatii.* Hinno me videas strigosiorem. Al. leg. *ginno,* alii aliter.

HIO, as, avi, atum, n. 1. *aprirsi,* χαίνω, hisco, aperior, pandor, scindor. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 228. Atque hiavit humus multa, vasta, & profunda. *Plin. l.* 34. *c.* 7. *de colosso Rhodi.* Vasti specus hiant defractis membris. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 45. Nec flos ullus hiat pratis. *Lucan. l.* 5. *v.* 641. tumentes hiant undæ. Co-

lum.

lum. l. 5. *c.* 9. Cum terra æstibus hiat. Adde *Horat. epod.* 8. *v.* 5. ¶ Sæpe dicitur de iis, qui ore aperto sunt. *Virg. Æn. 6. v.* 491. pars tollere vocem Exiguam: inceptus clamor frustratur hiantes. *Plin. l.* 8. *c.* 25. Trochilos crocodilum iuvitat ad hiandum. *& mox.* Fauces quam maxime hiantes. *Id. l.* 10. *c.* 33. *a med.* Perdices hiantes, exserta lingua æstuant. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 31. lupus hic Tiberinus, an alto Captus hiet. *boccheggi.* ¶ De oscitaotibus *Sil. l.* 11. *v.* 35. lacerabat hiantem Desidia populum, ac resolutam legibus urbem. ¶ Et quia os apertum habere est sitientis, cupientisque, *hiare* aliquando est inhiare, quippiam affectare vehementer. *Cic. Verr.* 5. *c.* 4. Huic homini si qua domus patet, utrum ea patere, an hiare ac poscere aliquid videtur? *Senec. ep.* 72. *a med.* Canis, quidquid excepit, protinus integrum devorat, & semper ad spem futuri hiat. V. alia in *Hians*. ¶ Præterea *hiare* dicitur, qui in scribendo crebras vocales usurpat, quas ut proferas, diducere labia necesse est, quæ non nisi in consonantibus committuntur. *Cic. in Orat. c.* 45. Poetæ, qui ut versum facerent, sæpe hiabant, ut Nævius: Vos qui accolitis Histrum fluvium, atque Algidam. ¶ Hinc *hians oratio*, in qua frequens est vocalium concursus. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Neque enim aut hiare semper vocalibus, aut destitui temporibus volunt sermo & oratio. *& post.* Vocalium concursus cum accidit, hiat, & intersistit, atque laborat oratio. ¶ Mutila & hiantia loqui *Ciceroni in Orat. c.* 9. *ad fin.* est inæqualia, incomposita, soluta, male cohærentia dicere. ¶ Et qui stupent aliquid, miranturque, *hiare* dicuntur, quia ore aperto mirantem esse mos est. V. *Hians* in fine. ¶ Reperitur & cum accusativo. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 705. subitos ex ore cruores Saucia tigris hiat. *h. e.* ore aperto evomit. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 6. *de statua Apollinis Palatini.* Hic equidem Phœbo visus mihi pulcrior ipso Marmoreus tacita carmen hiare lyra. *h. e.* ore aperto in speciem canentis. Sic *Pers. sat.* 5. *v.* 3. Fabula seu mœsto ponatur hianda Tragœdo. *h. e.* magno ore pronuntianda. V. *Hiatus*.

HIPPACARE est celeriter animam ducere: ab equi halitu, qui est supra modum acutus. *Festus*. In *Gloss. Isid.* legitur: hippicare, oscitare.

HIPPACE, es, f. ἱππάκη, equi coagulum a quibusdam dicitur. *Plin. l.* 28. *c.* 14. ¶ Item equinus caseus. *Id. ibid. c.* 9. ¶ Item herba, quam ore tenentes equi, famem sitimque non sentiant. *Id. l.* 25. *c.* 8. ubi al. leg. *hippice*.

HIPPAGINES, naves, quibus equi vehuntur: quas Græci ἱππαγωγὸς dicunt. *Festus*, & *Gell. l.* 10. *c.* 25. V. vocem sequent.

HIPPAGOGI, ἱππαγωγοί, *navi da trasportar la cavalleria*, naves eædem, quæ hippagines: ab ἵππος, equus, & ἄγω, duco. *Liv. l.* 44. *c.* 28. Quinque & triginta naves, quas hippagogos vocant, ab Elea profectæ, cum equitibus Gallis equisque.

HIPPAGUS, i, navis vehendis equis apta, hippagogos etiam dicta. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *sub fin.* Hippagum iovenere Samii, aut Pericles Atheniensis.

HIPPALUS, i, m. ventus idem qui Favonius, ita appellatus a navigantibus in mari Indico: vel a gubernatore ejusdem nominis, vel voce Arabica. *Plin. l.* 6. *c.* 23.

HIPPASIDES, æ, m. Ἱππασίδης, Socus Hippasi filius, ab Ulysse ad Trojam occisus. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 257. ¶ Item Naubolus Hippasi filius, Iphiti pater. *Stat. Theb.* 7. *v.* 355.

HIPPEUS, i, m. disyllab. ἱππεὺς, cometa equinæ jubæ similis, celerrimo motu: ad ἵππος, equus. *Plin. l.* 2. *c.* 25.

HIPPIADES, dum, f. ἱππιάδες, videntur esse statuæ equestres, apud *Plin. l.* 36. *c.* 5. *a med.*

HIPPICE. V. *Hippace*.

HIPPIUS, ἵππιος, idest equester (ab ἵππος, equus) cognomen Neptuni, vel quod Pegasus ex eo & Pegaside natus sit: vel quod equuleus, ut putant, loco ejus suppositus Saturno fuerit, quem pro Neptuno devoraret: vel quod tridentis ictu terra equum exierit: cui ob hoc io Illyrico quaternos equos jaciebant nono quoque anno in mare. Hæc *Festus*. ¶ Præterea est hoc nomine pes metricus, etiam *epitritus* dictus, equestri pugnæ conveniens, ut ait *Diomed. l.* 3. *pag.* 475. *Putsch.* De eo V. in *Epitritus*. ¶ Apud *Serv. ad Æn.* 10. *v.* 272. est *Hippius* cometa idem, qui *Hippeus*. De eo multa ibi *Servius*.

HIPPO, onis, m. Ἱππών, Africæ urbs Augustini episcopatu nobilis. *Sil. l.* 3. *v.* 259. Tum Vaga, & antiquis dilectus regibus Hippo. ¶ Duæ sunt in Africa hoc nomine; altera, quam diximus, quæ & *Hippo regius* appellatur; altera, quæ & *Diarrhytus* dicitur, h. e. irrigua, in palustri loco sita; quam & *Hipponem dirutum* vocant. *Plin. l.* 5. *c.* 3. *&* 4. & *lib.* 9. *c.* 8. ¶ Sunt aliæ præterea cognomines, de quibus V. Geographos.

HIPPOCAMELUS, i, m. ἱπποκάμηλος, animal fabulosum, ex equo & camelo compositum; vel magnus camelus. ἵππος enim in compositione auget. *Auson. epigr.* 70. Non taurus, non mulus erit, non hippocamelus.

HIPPOCAMPINUS, a, um, adject. ab hippocampo, ut Hippocampinus cinis, *Plin. l.* 32. *c.* 7. ubi *Harduin.* ex MSS. legit. *hippocampi cinis*.

HIPPOCAMPUS, i, m. ἱππόκαμπος, & ἱπποκάμπη, piscis marinus parvus, capite & juba instar equi, *cavallo marino*. *Plin. l.* 32. *c.* 11. ¶ Item marinum monstrum, equi simile, quo fabulantur ad currum juncto vehi maris numina. *Nævius* apud *Non. c.* 2. *n.* 397. ut quidem legit *Scalig.* Sireoes citis Delphino junctis vehiculis, hippocampisque asperis. V. *Campe*.

HIPPOCENTAURUS, i, m. ἱπποκένταυρος, fabulosum animal, ex equo & homine conflatum: inde ortum, quod Centauri, qui primi in equis sedisse dicuntur, longe conspecti a rudibus hominibus, unum cum equis ipsi esse visi sunt. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. Quis enim hippocentaurum fuisse, aut chimæram putat? ¶ Nihilominus *Plin. l.* 7. *c.* 3. credere videtur Claudio Cæsari scribenti, hippocentaurum in Thessalia natum, eodem die interiisse. Subditque statim, vidisse se in principatu ejus allatum alium illi ex Ægypto, in melle.

HIPPOCOMUS, i, m. ἱπποκόμος, equiso, equorum curator: ab ἵππος, equus, & κομέω, curam gero. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 37. Hippocomorum sagum usurpare.

HIPPOCOUM, i, n. vinum generosum ex Coo insula: dictum ab agro generoso, cui nomen est Hippo. *Fest.*

HIPPOCRATICUS, a, um, Ἱπποκρατικὸς, ad Hippocratem pertinens, qui fuit medicus celeberrimus ex insula Coo, ob artis peritiam Æsculapii filius creditus: diciturque vitam usque ad centesimum quartum annum produxisse. *Prudent. in Romano, v.* 407. Num mitiores sunt manus medeotium, Laniena quando sævit Hippocratica?

HIPPOCRENE, es, f. Fons Caballinus, Ἱπποκρήνη, fons in Bœotia, non procul a Thebis, apud Heliconem montem, quem Poetæ fabulantur factum esse ungula Pegasi equi alati: ab ἵππος, equus, & κρήνη, fons. Huic fabulæ occasionem videtur ministrasse Cadmus, qui cum in Bœotia locum urbi condendæ quæreret, huc illuc obequitans hunc fontem primus creditur invenisse, ut *Solin.* scribit *cap.* 7. (*al.* 12.) *a med.* Musis sacrum esse dixerunt. Nam Cadmus sapiens, & aliquot Græcarum litterarum inventor fuit. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 7. Dicite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes, Grata Medusæi signa tenetis equi.

HIPPOCRENÆUS, a, um, adject. ab Hippocrene. *Anonym. de laudib. Herculis, inter op. Claudiani, v.* 5. Hippocrenæos victorem insistere fontes.

HIPPOCRENIDES, dum, f. sunt Musæ, a fonte Hippocrenes. *Serv. ad Virg. Ecl.* 7. *v.* 21.

HIPPOCRENISATUS, a, um, adject. *Sidon. carm.* 22. *v.* 81. Hippocrenisatas jungebat Pegasus alas. Ita leg. *Smet.* & *Savar.* At *Sirmond.* & *VVouverus*, Hic & crinisatas. *alii* Hippocrene satas: quod est minus tolerabile.

HIPPODAMANTIUM VINUM, apud *Plin. l.* 14. *c.* 7. unde dictum sit, non constat: nisi forte (quod *Harduin.* conjicit) a δαμάζω, domo, & ἵππος, qua intendendi augendique vim habet: quod scilicet multarum sit virium, & quemlibet perdomans captansque, qui biberit.

HIPPODAME, es, & Hippodamia, æ, f. Ἱπποδάμη, Ἱπποδάμεια, filia Œnomai regis Elidis & Pisarum, qui cum ex Oraculo se a genero interemptum iri didicisset, & illa tamen a multis procis ob formæ præstaotiam expeteretur, curule certamen procis instituit (habebat enim equos velocissimos, qui ex ventorum flatu creati dicebaotur) ea lege, ut qui vinceret, filiam haberet, victus subiret mortem. Tredecim victis & occisis, Pelops Tantali filius visa puella ejus amore protinus exarsit: cujus nuptias ut assequeretur, Myrtilum ejus aurigam promissis corrupit, sic, ut ille axes cereos, idest infirmos, & fragiles subjunxerit, vel, ut alii volunt, objicem axi non objecerit. Atque hoc modo Pelops & puella & regno potitus est. *Propert. l.* 1. *el.* 2. *v.* 20. Avecta externis Hippodamia rotis. (*externis* dicit, quia Œnomaus procis concedebat, ut puellam suo quisque curru secum veherent a carceribus ad metam. Sic *Ovid. Heroid. ep.* 8. *v.* 70. Vecta peregrinis Hippodamia rotis.) *Virg.* 3. *Georg. v.* 7. Hippodameque, humeroque Pelops insignis eburno. Addit *Hygin. fab.* 243. seipsam interfecisse, quod cujusdam Chrysippi necis causa fuisset. V. *Hygin. fab.* 84. & *Serv. ad* 3. *Georg. v.* 7. ¶ Hippodame altera, filia Atracii, quæ oupsit Pirithoo Lapitharum regi. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 210. Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus. Adde *Heroid. ep.* 17. *v.* 248. Hanc *Plutarch. in Theseo* vocat Deidamiam: *Propert.* vero *l.* 2. *el.* 2. *v.* 61. Ischomachen. V. *Atracis, idis*. ¶ Hoc item nomine fuit filia Brisei, quæ vulgo patronymice Briseis appellatur, quam Achilles, Lyrnesso expugnata, captivam in castra abduxit: quam postea Agamemnon Achilli eripuit, ex quo celebre illud inter Agamemnonem & Achillem dissidium exarsit. V. *Briseis*.

HIPPODAMUS, i, ἱππόδαμος, equorum domitor (ab ἵππος, equus, & δαμάω, domo) & translate eques R. *Martial. l.* 7. *epigr.* 56. Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

HIPPODROMOS, i, m. *luogo, dove corrono i cavalli*, ἱππόδρομος, theatrum, ubi agitantur equi, equorum curriculum, hoc est ampla planities, in qua de pernicitate certatur citra pugnæ simulacrum: ab ἵππος, equus, & δρόμος, cursus. Nam stadium, in quo equites imaginario prœlio concurrere solent, *catadromus*, κατάδρομος, dicebatur. *Martial. l.* 12. *epigram.* 50. Pulvereumque fugax hippodromon ungula pulsat. Adde *Plaut. Bacch.* 3. 3. 27. De loco *Plin. l.* 5. *ep.* 6. V. *Hypodromus*.

HIPPOGLOSSA, æ, f. ἱππόγλωσσα, herba est folia habeos figura silvestris myrti, concava, spinosa, & in his ceu linguas, folio parvo exeuote de foliis: ab ἵππος, equus, & γλῶσσα, lingua. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

HIPPOGLOTTION, ii, n. herba, quam alii daphoitin, alii carpophyllon, & Alexandrinam laurum vocant. Ramos spargit a radice dodrantales, coronarii operis, folio acutiore, quam myrti, molliore, candidiore, & majore: semine inter folia rubro. *Plin. l.* 15. *c.* 30.

HIPPOLAPATHUM, i, n. ἱππολάπαθον, herba lapatho sativo major, candidiorque, ac spissior. *Plin. l.* 20. *c.* 21. *ad fin.*

HIPPOLYTE, es, & Hippolyta, æ, f. Martis & Otriræ filia, ut est apud *Hygin. fab.* 30. soror Antiopæ & Orithyiæ reginarum Amazonum, quæ bello, quod Græci cum Amazonibus duce Hercule gesserunt, simul cum Menalippa sorore capta est. Menalippe ab Hercule capta fuit, Hippolyte a Theseo. Hercules post victoriam Menalippen sorori Antiopæ reddidit, Orithyia tunc foris bellum gerente, & pretium arma reginæ accepit, sed Theseus obtenta in præmium captiva, eandem in matrimonium assumpsit, & ex ea genuit Hippolytum. *Justin. l.* 2. c. 4. & *Plaut. Men.* 1. 3. 17. ¶ Fuit etiam hoc nomine Acasti filii Peliæ, seu Pelei, Magnesiæ, seu Thessalorum regis uxor, quam quidam Cretheidem vocant, quæ cum Pelium amaret, neque ille hujus amori obsequi vellet, eum ultro de stupri appellatione apud virum accusavit. Itaque Acastus Pelium ceu venationis causa in saltum Pelii montis abductum, ibique omnibus armis spoliatum, feris lacerandum præbuit. Verum Chiron, sive is Mercurius fuit, interveniens, accepta Vulcani machæra, Pelium liberavit, qui postea domum reversus Acastum cum uxore interfecit. Hujus Acasti meminit *Hygin. fab.* 24. a *med.* Hippolytes vero *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 18. Fabulam narrat ibi *Acron*, quamvis paulo aliter.

HIPPOLYTUS, i, m. Ἱππόλυτος, Thesei & Hippolytæ Amazonis filius, nepos Ægei, pronepos Neptuni, frater Demophoontis, & Antigoni. A Phædra noverca apud patrem stupri accusatus, immissis a Neptuno marinis monstris (ut pater optaverat) cum currum veheretur, ab exterritis equis discerptus est, postea ab Æsculapio in vitam revocatus in Italiam profugit, & Virbius appellatus fuit, quasi bis vir: ubique a Diana in Aricino nemore collocatus, & occulte altus, ubi immortalis vivat. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 497. *& sequentib. Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 57. *Serv. ad Æn.* 7. *v.* 761. & *Hygin. fab.* 30.

HIPPOMANES, is, n. ἱππομανές, humor in inguine equarum ortus ex libidinis ardore, qui in humana viscera descendens furorem facit: ab ἵππος, equus, & μανία, furor. *Virg.* 3. *Georg. v.* 281. Hinc demum hippomanes, vero quod nomine dicunt Pastores, lentum distillat ab inguine virus: Hippomanes, quod sæpe malæ legere novercæ, Miscueruntque herbas, & non innoxia verba. ¶ Item herba, qua comesa equæ incipiunt furere. *Serv. in* 3. *Georg. citat. ex Theocrito.* ¶ Item caruncula in fronte pulli equini, caricæ magnitudine, colore nigro, quam statim edito partu mater dentibus avellit & devorat, quam si quis præripuerit, seu prius abstulerit, pullum ad ubera non admittit. Hæc caruncula amoris veneficium est, hac mulieres medicamenta componentes veterata homines feruntur in furorem. Sed generaliter hippomanes dicitur venenum omne amatorium, quod equinæ cupidini similem mortalibus amorem accendat. *Plin. l.* 8. *c.* 42. & *lib.* 28. *c.* 11. *sub fin.* & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 132. De hoc *Virg.* 4. *Æn. v.* 515. Quæritur & nascentis equi de fronte revulsus, Et matri præreptus amor.

HIPPOMARATHRUM, i, n. ἱππομάραθρον, herba foliis marathro majoribus, & gustu acriore, cujus succus auribus instillatur, vermiculosque in iis necat. *Plin. l.* 20. *c.* 23.

HIPPOMENEIS, idis, f. Ἱππομενηΐς, Limone filia Hippomenæ, quam pater ob probrum admissum una cum equo in stabulo inclusit, neutri cibum præbens: ibi equus præ fame eam discerpsit: vitiator vero virginis ad currum alligatus, & ipsa dilaceratus fuit. *Ovid. in Ibin, v.* 337. Utque novum passa genus Hippomeneide pœnæ, Tractus in Actæa fertur adulter humo. *& vers.* 461. Solaque Limone pœnam ne senserit illam: Et tua dente fero viscera carpat equus. Al. leg. *passa est genus Hippomeneia pœnæ.*

HIPPOMENEIUS, a, um, ad Hippomenen pertinens. V. vocem præced.

HIPPOMENES, æ, m. Ἱππομένης, Megarei filius ex progenie Neptuni, qui Atalantam cursu victam uxorem obtinuit. V. *Atalanta. Ovid.* 10. *Metam. v.* 651. Hippomenen adit, docuitque, quis usus in illis. *& vers.* 638. Ah miser Hippomene, nollem, tibi visa fuissem!

HIPPONA, æ, f. eadem quæ Epona. V.

HIPPONACTEUS, a, um, adject. ut Hipponacteum carmen: de quo V. in *Hipponax.* Hipponacteum præconium, h. e. convicium, seu carmen maledicum. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 24. ubi intelligit carmen Licinii Calvi, quo Tigellium Sardum designaverat, & quasi præco inter servos addiceret. Quod & in *Addictus* adnotavimus.

HIPPONAX, actis, m. Ἱππῶναξ, Poeta tanta deformitate & fœditate vultus, ut ejus effigies a pictoribus quibusdam publice proposita fuerit deridenda. Ille indignatus tam amare in illos est invectus, ut aliquos ex iis credatur compulisse ad suspendium. Dicitur invenisse versum iambicum scazontem, quem ab ejus nomine Hipponacteum dicunt. *Plin. l.* 36. *c.* 5. ¶ Porro id carmen duplicis est generis. Vel enim in Iambico senario ultimus pes spondeus est, ut in illo *Catulli carm.* 39. *in Egnat. v.* 16. *Nam risu inepto res ineptior nulla est.* Vel antibacchius ex brevi & duabus longis additur eidem senario, ut apud *eund. carm.* 25. *ad Thall. v.* 6. *Remitte pallium mihi meum, quod involasti.* V. *Terentian. Maur. de Metr. pag.* 2436. *Putsch.*

HIPPONENSIS, e, adject. ab Hippona Africæ urbe, ut Hipponensis colonia, *Plin. l.* 9. *ep.* 33. Hipponensis sinus, *Plin. alter l.* 5. *c.* 4.

HIPPOPERA, æ, f. *forchette, bisaccia, bolgia, valigia,* ἱπποπήρα, mantica, sacculus, quo eques necessaria itineri secum circumfert: ab ἵππος, equus, & πήρα, pera, saccus. *Senec. ep.* 87. M. Cato Censorius canterio vehebatur, & hippoperis quidam impositis, ut secum utensilia portaret.

HIPPOPHAES, & Hippophyes, ἱππόφαες, & ἱππόφυες, herba est in sabulosis maritimisque nascens, spinis albis, hederæ modo racemosa, candidis & ex parte rubentibus acinis. Radix succo madet, qui aut per se conditur, aut pastillis farinæ, ad bilem detrahendam. Est & altera hippophyes, sine caule, sine flore, foliis tantum minutis: cujus succus hydropicis prodest. Debent accommodatæ esse & equorum naturæ, neque ex alia causa nomen accepisse. Hæc *Plin. l.* 22. *c.* 22.

HIPPOPHESTON, i, ἱππόφαιστον, herba quæ nascitur in spinis, ex quibus fiunt æneæ fulloniæ, (*h. e.* implentur cortinæ æneæ fullonum) sine cauliculo, sine flore, capitulis tantum inanibus, & foliis parvis, multis, herbacei coloris, radiculas habens albas, molles. *Plin. l.* 27. *c.* 10. *extr.*

HIPPOPODES, m. pop. Septentrionales, in insula, apud Basiliam, sive Balthiam, sic dicti a pedibus equinis. *Plin. l.* 4. *c.* 13.

HIPPOPOTAMUS, i, m. equus fluvialis, seu aquatilis, in Nilo præcipue nascens, binis ungulis, quales sunt bobus, dorso equi, & juba, & hinnitu, cauda obtorta, dentibus aprorum aduncis, sed minus noxiis, rostro resimo, tergoris ad scuta galeasque impenetrabilis, præterquam si humore madeat. Depascitur segetes, & ex agro ferentibus vestigiis (*cum retro*) ne quæ revertenti insidiæ comparentur. *Plin. l.* 8. *c.* 25. *extr.* V. & *Ammian. l.* 22. *c.* 15. (*al.* 38.)

HIPPOSELINUM. V. *Holoselinum.*

HIPPOTADES, æ, m. dicitur Æolus ventorum rex, quia nepos Hippotæ Trojani ex Segesta filia. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 663. Clauserat Hippotades æterno carcere ventos.

HIPPOTOXOTÆ, arum, m. ἱπποτοξόται, sagittarii equestres, *arcieri a cavallo*: ab ἵππος, equus, & τόξον, arcus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 4. Ducenti ex Syria missi erant: in his plerique hippotoxotæ. *Hirt. de B. Afric. c.* 19. Sagittariis, ac funditoribus, hippotoxotisque compluribus.

HIPPURIS, idis, f. ἱππουρίς, herba eadem quæ equisetum, cauda equina: ab ἵππος, equus, & οὐρά, cauda. *Plin. l.* 26. *c.* 13. V. *Equisetum.*

HIPPURUS, i, ἵππουρος, piscis ex genere locustarum. *Plin. l.* 9. *c.* 16. & *lib.* 32. *c.* 11. item *Ovid. in Halieut. v.* 95. Hippuri celeres, & nigro tergore milvi.

HIPPUS, i, m. ἵππος, piscis genus, apud *Plin. l.* 32. *c. ult.*

HIR. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 8. Hir, siphon, ut ait Lucilius, cui nihil dempsit. *Scalig. in append. ad conjecton. Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 26. hæc verba ita interpretatur: Lucilius proponit vinum integerrimum, & nulla parte periclitans acescere: id quod siphone depletum non est, neque vola manus pitissatum. nam hir est vola manus: & qui vinum furtim deplent, ut gustent, solent id vola manus haurire. *Charis. l.* 1. *pag.* 18. *Putsch.* & *Priscian. l.* 5. *pag.* 647. *Hir* faciunt neutrum, & indeclinabile, & interpretantur θέναρ, quod & ipsum volam manus significat. *Voss. in etymol.* deducit a χείρ, manus, per synecdochen. Est qui *ir* scribit.

HIRA, quæ deminutive dicitur hilla, quam Græci dicunt νῆστιν, intestinum est, quod jejunum vocant. *Festus.* De ea sic *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scipion. c.* 6. *ad fin.* Intestina principalia tria: quorum unum dissiptum vocatur: alterum medium, quod Græci μεσέντερον dicunt: tertium quod veteres hiram vocarunt, habeturque præcipuum intestinorum omnium, & cibi retrimenta deducit. Hæc *Macrob.* qui intestinorum nomine omnia viscera intelligit: *hiras* vero ea solum, per quæ cibus a stomacho ad ima transfertur: *le budella*: quo sensu & *hilla* usurpantur. Hac eadem significatione *Plaut. Curcul.* 2. 1. 22. Pulmones distrahuntur, cruciatur jecur, radices cordis pereunt, hiræ omnes doleant.

HIRCINUS, a, um, *di becco*, τράγειος, ad hircum spectans. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 12. Heus tu, qui cum hircina stas barba. *Al. leg.* hirquina. *Plin. in f. proœm. l.* 20. Hircinus sanguis adamantem rumpens. *Id. l.* 12. *c.* 17. *extr.* Hircinæ pelles. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 19. Hircini folles. *Prudent. in Apotheos. v.* 689. Hircinum sidus. *h. e.* Capricornus.

HIRCIPES, edis, hircinos habens pedes. *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 307. Hircipes Silvanus.

HIRCIPILI, durorum pilorum homines. *Festus*, ubi alii aliter leg.

HIRCOSUS, a, um, *che sente di becco*, τραγομασχάλης, qui hircinum odorem olet, & speciatim qui olet virus alarum, seu cujus alæ fœtidum spirant odorem. *Pers. sat.* 3. *v.* 77. aliquis de gente hircosa Centurionum. *Plaut. Merc.* 3. 3. 14. Plenus ætatis, animaque fœtida, senex hircosus. *Senec. in fragm.* apud *Gell. l.* 12. *c.* 2. *a med.* Licet scripta sint inter hircosos, possunt tamen inter unguentatos placere. *Martial. l.* 10. *epigr.* 98. Hircosus subulcus. *& lib.* 12. *epigr.* 59. te pilosus Hircoso premit osculo colonus. *h. e.* fœtenti ex oris halitu.

HIRCULUS, i, m. τραγίσκος, parvus hircus. *Auct. carm. qui inscribitur* Hortorum deus, *inter op. Catulli carm.* 19. *v.* 15. aram Barbatus linit hirculus, cornipesque capella. ¶ Est etiam herba cum Gallico nardo nascens: a gravitate odoris & similitudine. Distat ab eo, quod sine cauliculo est, & quod minoribus foliis, quodque radicis neque amaræ, neque odoratæ. *Plin. l.* & *cap.* 12. *extr.*

HIRCUS, i, m. *becco, caprone, capro*, τράγος, caper, fœdissimum animalium, ut *Plin.* vocat *l.* 37. *c.* 4. vir gregis caprini, qui jam salire cœpit, & fœtere: dictus a Sabinis *fircus* (quemadmodum *fedus* ab iisdem pro *hædus*) ut *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 19. docet. Hujus sanguis duritiem adamantis rumpit, teste *Plin. loc. cit.* Dicitur & *hirquus*, præsertim cum de alarum fœtore usurpatur, aut de angulo oculi, ut mox dicetur. *Virg.* 3. *Georg. v.* 311. Nec minus interea barbas incanaque menta Cinyphii tondent hirci. *Horat.* de re impossibili, *epod.* 16. *v.* 34. Ametque salsa levis hircus æquora. Sic *Virg.* de re absurda, *Ecl.* 3. *v.* 91. Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos. ¶ Sæpe significat gravem odorem alarum, qui hircini fœtoris similis est. *Horat. epod.* 12. *v.* 5. Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis. *Id. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 27. Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum. ¶ Interdum est convicium hominis immundi

mundi & impuri. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 38. Oboluisti allium, germana illuvies, rusticus, hircus, ara suis. *Id. Cas.* 1. 3. 10. Propter operam illius hirqui, improbi, & edentuli. ¶ Denique *hirquus*, vel *hircus* est angulus oculi, *coda dell' occhio:* ductum ab oculis hircorum, qui ardore libidinis oblique aspiciunt, oculis in angulos retortis. *Virg. Ecl.* 3. v. 8. Novimus & qui te transversa tuentibus hirquis. *h. e.* oculis oblique hircorum more intuentibus te præciderint. Aptius tamen legas *& qui te, transversa*, &c. & de hircis animalibus intelligas, qui dum præciderentis, obliquis oculis, quasi invidendo, te aspexerint. ¶ Alia ad hircum pertinentia V. in *Caper*.

HIRNEA, æ, f. genus vasis vinarii, seu poculi. *Cato R. R. c.* 81. Indito in hirneam fictilem: eam demittito in aulam æneam, aquæ calidæ plenam: ita coquito ad ignem. *un boccale*. *Plaut. Amph.* 1. 1. 273. Cadus erat vini plenus: inde implevi hirneam. *& vers.* 276. Vini hirneam ebiberim meri. Al. scrib. *irnea*: ac putat *Scalig. in Catalect. Virg. pag.* 490. olim dictam esse *eruceam ἀπὸ τοῦ ἐρύω*, *u* in *e* mutato, quod evis figuram referret. *Non. cap.* 15. *n.* 10. legit *cirnea*, vel, ut est in quibusdam libris, *cyrnea*.

HIRNELLA, æ, f. parva hirnea, genus vasis in sacris. *Festus* scribit *irnella*.

HIRPEX. V. *Irpex*.

HIRPI, orum, m. pop. Sabinorum, qui in agro Felisco ad montem Soractem habitabant: ab *hirpus*, lupus, quasi lupi. *Serv. in* 11. *Æn. v.* 785. hæc scripsit: Soractis mons est Hirpinorum in Flaminia collocatus. In hoc autem monte cum aliquando Diti patri sacrum persolveretur (nam diis manibus consecratus est) subito venientes lupi exta de igni rapuerunt, quos cum diu pastores sequerentur, delati sunt ad quandam speluncem halitum ex se pestiferum emittentem, adeo ut juxta stantes necaret, & exinde orta est pestilentia, quia fuerant lupos secuti, de qua responsum est, posse eam sedari, si lupos imitarentur, idest, rapto viverent. Quod postquam factum est, dicti sunt ipsi populi Hirpini Sorani. Nam lupi Sabinorum lingua *hirpi* vocantur. *Servius* videtur Hirpos in agro Falisco cum Hirpinis Samnitium confundere. ¶ Hirpi etiam, seu Hirpini, seu Hirpiæ familiæ, fuere quædam familiæ ex Hirpis populis, in Faliscorum agro, quæ in sacrificio annuo, quod fiebat in monte Soracte, ambulantes super ambustam struem lignorum, non adurebantur. *Plin. l.* 7. *c.* 2.

HIRPINI, *seu* Irpini, m. *Principato ultra*, pop. & regio Italiæ, in Regno Neapolitano, inter Samnites, quorum caput & metropolis est Beneventum. Dicti sunt ab *hirpus*, lupus, quod lupum ducem secuti agros occupaverint, & luporum instar ex rapto viverent. Nempe primum id nomen acceperunt ab iis, quorum agros prædabantur. Vel fortasse dicti sunt ab Hirpis, quod ab iis originem traherent. V. *Hirpi*. *Festus*, & *Liv.* sæpe.

HIRPINUS, a, um, adject. ab Hirpis, seu Hirpinis populis, ut Hirpina pubes, apud *Silium l.* 8. *v.* 571. Hirpinus ager, *Cic. Agrar.* 3. *c.* 2.

HIRPUS, i, m. lupus, lingua Sabinorum, ut *Serv. in* 11. *Æn. v.* 785. scribit, vel Samnitum, ut *Festus* in *Irpini*: ab ἅρπος, seu ἅρπαξ, rapax, ita dictus ob rapacitatem.

HIRQUINUS, a, um, hircinus. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 51. Alæ hirquinæ volucres erunt. *h. e.* alæ brachiorum olentes hircum, pilosæ fient.

HIRQUITALLIO, is, n. 4. τραγίζω, est hircum lascivia, odore, voce imitari: ab *hirquus* pro *hircus*. *Censorin. c.* 14. In secunda hebdomade, vel incipiente tertia vocem crassiorem, & inæquabilem fieri: quod Aristoteles appellat τραγίζειν, antiqui nostri hirquitallire: & inde ipsos putant hirquitallos appellari, quod tum corpus hircum olere incipiat.

HIRQUITALLUS, puer, qui primum ad virilitatem accedit, seu virilitatem suam experitur: ab *hirquus*, quia pueri pubescentes hircum incipiunt olere, vocem edunt gravem, subraucam, hircinæ non dissimilem. *Censorin. c.* 14. & *Fest.* qui etiam sine aspiratione scribit.

HIRQUUS. V. *Hircus*.

HIRRIO, *seu* Irrio, n. 4. *ringhiare*, *digrignare*, proprium est vocis canum, cum provocantur, quia R multis sonant. *Sidon. l.* 7. *ep.* 3. Veluti est canibus innatum, ut etsi non latrant, tamen hirriant. *Festus:* Hirrire, garrire, quod genus est vocis canis rabiosæ. *Lucil.* de littera R, apud *Charis. l.* 1. *pag.* 100. *Putsch.* Irritate canes quod, homo quam, planiu' dicit.

HIRRITUS, us, m. vox canum, cum irritantur. *Sidon. l.* 9. *ep.* 16. *in carm.* Prodat hirritu rabiem canino.

HIRSUTIA, æ, f. forma hirsuta, *ispidezza*, δασύτης. *Solin. c.* 25. (*al.* 38.) Setarum hirsutiæ nullæ.

HIRSUTUS, a, um, *spinoso*, *peloso*, *irsuto*, ἀκανθώδης, δασύς, spinis, setis, vel pilis horridus, hispidus, hirtus, villosus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 47. Bestiæ aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 53. Stant & juniperi, & castaneæ hirsutæ. *Id.* 3. *Georg. v.* 231. Frondibus hirsutis, & carice pastus acuta. *& vers.* 444. hirsuti secuerunt corpora vepres. *Propert. l.* 4. *el.* 4. *v.* 26. hirsutis brachia secta rubis. *Colum. l.* 10. *v.* 373. hirsuta sepes nunc horrida rusco. *Plin. l.* 24. *c. ult.* Philanthropon herbam Græci appellant hirsutam, quoniam vestibus adhærescet. ¶ Cum de pilis capillisque dicitur, significat subrectos spinarum instar, atque adeo impexos, incomptos, horridos. *Curt. l.* 9. *c.* 10. Comæ hirsutæ & intonsæ. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 63. hirsuti capilli. *Id.* 2. *Metam. v.* 30. Et glacialis hiems canos hirsuta capillos. *Id.* 13. *Metam. v.* 766. hirsuta barba. *& lib.* 2. *Fast. v.* 339. fulvi setis hirsuta leonis vellera. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 34. hirsutum supercilium. *Propert. l.* 4. *el.* 10. *v.* 20. Et galea hirsuta compta lupina juba. *Virg.* 10. *Æn. v.* 869. Ære caput fulgens, cristaque hirsutus equina. *Colum. l.* 7. *c.* 2. *ad fin.* Duo genera sunt ovilli pecoris, molle, & hirsutum. *Plin. l.* 12. *c.* 12. Hirsutiora folia. *Propert. l.* 1. *el.* 1. *v.* 12. hirsutæ feræ. *& lib.* 4. *el.* 9. *v.* 49. Herculis hirsutum pectus. *Martial. epigr.* 65. *l.* 10. hirsuta crura genæque. *Sil. l.* 13. *v.* 812. hirsutos cum sperneret olim Gens vicina procos. *h. e.* primos illos Quirites sub Romulo, intonsos, impexos, incomptos, rusticos. *Martial. l.* 9. *epigr.* 48. hirsutæ imagines. *scil.* priscorum virorum. Sic, intonsus Cato, *Horat. l.* 1. *od.* 15. *v.* 11. &, incomptis Curius capillis, *Id. l.* 1. *od.* 12. *v.* 41. ¶ Translate *Ovid.* 2. *Trist. v.* 259. Sumpserit Annales: nihil est hirsutius illis. *h. e.* incomptum magis, horridumque, & severum, ac nullis deliciis aspersum.

HIRTIANUS, a, um, ad Hirtium aliquem pertinens, ut Hirtianum jus, apud *Cicer. Fam.* 9. *ep.* 18. *a med.* & Hirtianum prœlium, *Asin. Poll. ad Cicer. l.* 10. *Fam. ep.* 33. h. e. in quo Hirtius consul pugnavit, & periit. Al. hic leg. *Hirtinum*.

HIRTINUS, a, um, Hirtianus. V.

HIRTIUS, ii, Consul fuit Romæ cum Pansa, quocum ab Antonio cæsus est, cum ad Mutinam obsidione liberandam accessisset. Hic auctor est libri octavi de bello Cæsaris Gallico: item de Africano, & Alexandrino, quanquam *Sueton. in Cæs. cap.* 56. scribit, dubitatum esse, Hirtii ne, an Oppii cujusdam essent. Certe commentarius de Bello Alexandrino ejusdem est auctoris, qui librum octavum Belli Gallici conscripsit. De Bello autem Africano liber, judice *Lipsio l.* 2. *Elector. cap. penult.* & aliis, horum omnium est elegantissimus. De Bello Hispaniensi liber longe inferiore stilo est conscriptus. ¶ Opinionem eorum, qui *Hircium* per *c* scribendum putant, quasi ab *hirco* sit, rejicit *Manut. in Orthogr.* ex antiquis lapidibus.

HIRTUOSUS, a, um, hirtus, ut Hirtuosus deus, h. e. Pan. *Apul. l.* 5. *Metam.* sed al. leg. *hircosus*.

HIRTUS, a, um, *irsuto*, *spinoso*, *peloso*, *arricciato*, λάσιος, δασύς, idem quod hirsutus, hispidus, villosus. *Curt. l.* 5. *c.* 6. *ad fin.* Comæ prominent hirtæ. *Id. l.* 4. *c.* 13. Scythis hirta ora, & intonsas comas esse. *h. e.* impexis barbis obsita. *Sil. l.* 16. *v.* 221. Hirta frons. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 850. Barba viros, hirtæque decent in corpore setæ. *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult.* Hirtæ oves. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 70. Hirto corde quosdam homines nasci, proditur. *pelosa*. *Lucan. l.* 2. *v.* 386. Hirtam membra super, Romani more Quiritis, Induxisse togam. *Nepos in Datam. c.* 3. Duplici amiculo circumdatus, hirtaque tunica. *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 13. hirtaque dumis saxa. *Colum. l.* 10. *v.* 27. humus sepibus hirtis claudatur. *spinosa*. *Apul. de herb. c.* 71. Hirtiora folia. *Prudent.* περὶ στεφ. 10. *de S. Cass. v.* 53. æquor hirtum. *h. e.* planities non lævigata, scabra. *&* περὶ στεφ. 4. *de S. Hippol. v.* 120. spinigeris stirpibus hirtus ager. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 22. non tibi parvum est ingenium, non incultum est, & turpiter hirtum. *Vellej. l.* 2. *c.* 11. C. Marius hirtus atque horridus, vita sanctus.

HIRUDO, inis, f. *sanguisuga*, *mignatta*, βδέλλα, insectum palustre, *sanguisuga* etiam dictum, quoniam ejus est usus ad extrahendum sanguinem. Quippe eadem ratio earum, inquit *Plin. l.* 32. *c.* 10. quæ cucurbitularum, ad corpora levanda sanguine, spiramenta laxanda, judicatur. Admotæ venis, rostri telo perforant statim, suguntque avide, nec, nisi saturatæ, decidunt, & pondere ipso sanguinis detractæ, aut sale aspersæ. *Plaut. Epid.* 2. 2. 4. Jam ego me convortam in hirudinem, atque horum exsugebo sanguinem. ¶ Translate *Horat. in fin. de ar. Poet.* Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo, Non missura cutem, nisi plena cruoris hirudo. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. *a med.* Illa concionalis hirudo ærarii, misera ac jejuna plebecula.

HIRUNDINEUS, hirundininus. *Sidon. l.* 2. *ep. ult.* Usque ad adventum hirundineum, aut ciconinum. V. etiam *Arundineus*.

HIRUNDININUS, a, um, *di rondinella*, χελιδόνειος, ad hirundinem pertinens. *Plin. l.* 3. *c.* 13. *extr.* Hirundininum sanguis. *Martial. l.* 11. *epigram.* 19. & *Plaut. Rud.* 3. 1. 11. Hirundininus nidus.

HIRUNDO, inis, f. *rondine*, *rondinella*, χελιδών, avis initio veris ad nos transvolans, autumno ad calidiores plagas migrans, in tectis nidificans. De earum triplici genere, deque solertia in nidis ædificandis, V. *Plin. l.* 10. *c.* 33. item *cap.* 24. ubi alia mira de his. *Virg.* 1. *Georg. v.* 377. Aut arguta lacus circumvolitavit hirundo. *Id.* 12. *Æn. v.* 473. Nigra velut magnas domini cum divitis ædes Pervolat, & pennis alta atria lustrat hirundo Pabula parva legens, nidisque loquacibus escas. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 853. prænuntia veris hirundo. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 12. te, dulcis amice, reviset Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima. *Lucret. l.* 3. *v.* 6. quid contendat hirundo cygnis? *proverb.* cantu enim hirundo a cygnis longe vincitur. ¶ Adhibetur & in blanditiis amantum. *Plaut. Asin.* 3. 3. 104. Dic me anaticulam, hirundinem, monedulam, &c. ¶ De hirundine fabulam V. in *Progne*. ¶ Est etiam piscis marinus hoc nomine, perquam similis volucri, & volans aliquanto super undas spatio. *Plin. l.* 9. *c.* 27.

HISCO, is, n. 3. *aprirsi*, χαίνω, hio, aperior, findor. *Lucret. l.* 6. *v.* 1068. vitio venæ tabularum sæpius hiscunt. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 546. tellus aut hisce, vel istam, Quæ facit, ut lædar, mutando perde figuram. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *a med.* Rima hiscit. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 41. Tace: ædes hiscunt. *h. e.* patent, aperta janua. ¶ Sæpe dicitur de his, qui os aperiunt ad loquendum, *aprir bocca*. *Cic.* 2. *Phil. c.* 43. *extr.* Respondebis ne ad hæc? aut omnino hiscere audebis? *Liv. l.* 6. *c.* 16. Nec attollere oculos, aut hiscere audebant. *Gell. l.* 15. *c.* 9. Petebant omnes, ut vel unum statim diceret. Sed

cum

cum homo vultum intorqueret, & non hisceret, & colores mutaret; tum ego, &c. ¶ Est etiam loqui, *parlare*. *Virg. 3. Æn. v. 313.* vix pauca furenti Subjicio, & raris turbatus vocibus hisco. *h. e.* hæsitabundus loquor. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 400.* Hem vereor, plus quam fas est, captivum hiscere. *Ovid. 13. Metam. v. 231.* Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quidquam Ausit. *Propert. l. 3. el. 2. v. 4.* visus eram . . . . . Tantum operis nervis hiscere posse meis. *h. e.* canere. V. locum similem in *Hio*.

HISPALIENSIS, & Hispalensis, se, *di Seviglia*, ad Hispalim pertinens, quæ est urbs Hispaniæ Bæticæ, ad Bætim fluvium. *Tacit. l. 1. Hist. c. 78.* Hispaliensibus & Emeritensibus familiarum adjectiones dono dedit. *Plin. l. 3. c. 1.* Hispalensis conventus. ¶ *Hispaliensis* est a recto *Hispalis*, quo utitur *Plin. l. 3. c. 1.* & alii: *Hispalensis* a recto *Hispal*, quod habent *Sil. l. 3. v. 392.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 6.*

HISPANE, adverb. *alla Spagnuola*, more Hispano. *Ennius* apud *Charis. l. 2. pag. 180. Putsch.* Hispane, non Romane memoretis loqui me.

HISPANIA, æ, f. *Spagna*, regio ampla Europæ, Oceano, Pyrenæis montibus, mediterraneo mari, & Herculeo freto finita: dicta etiam *Iberia* ab Ibero flumine: item *Hesperia*, ut in illa voce dictum est. *Hispaniam* dici quidam volunt ab Hispali urbe, una immutata littera. *Plin. l. 3. c. 1.* docet dictam esse a quodam Pane, qui devictæ a Baccho regioni præfectus relictus fuerit. Ejus descriptionem habes apud *eund. l. 4. c. 20.* qui in fine *lib. ult.* unam ei Italiam amœnitate, fertilitate, divitiis præfert. Olim valde bellicosa habita est. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 137.* Non te vicino remorabitur obvia Marte Gallia, nec latis audax Hispania terris. ¶ Adhibetur & in plur. numero, tum quia duplex olim fuit, citerior, ulteriorque, ratione Iberi fluvii: item triplex, Tarraconensis, Bætica, & Lusitania: tum quia in plura regna divisa est. *Plin. l. 17. c. 26.* Hispaniarum vindemiæ. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 10.* Pompejum in Hispanias iturum. Adde *Sallust. in Catil. c. 18.* & *in Orat. Philippi contra Lepid.*

HISPANICUS, a, um, Hispanus. *Sueton. in Aug. c. 82.* Insidens ligneo solio, quod ipse Hispanico verbo duretam vocabat. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Spartum Hispanicum.

HISPANIENSIS, se, *di Spagna*, ad Hispaniam pertinens. *Martial. in epist. præfixa libro 12.* Ne Romam non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum. *Vellej. l. 2. c. 51.* Corn. Balbus non Hispaniensis natus, sed Hispanus. *h. e.* non Romano sanguine in Hispania natus, sed omnino Hispanus. Differunt enim hæc duo, quia *Hispanus* dicitur, qui in Hispania natus est: *Hispaniensis*, qui alibi ortus in ea versatur. Sic Hispaniensis legatus. *h. e.* civis Romanus in Hispaniam legatus, apud *Cicer. in Vatin. c. 5.* Bellum Hispaniense, *Id. pro leg. Manil. c. 10.* h. e. quod ab Romanis in Hispania fit. Hispaniensis pugiunculus, apud *eund. in fragm. contra C. Anton.* apud *Ascon.* h. e. quo in Hispania civis R. interfectus est. Hispanienses exercitus, apud *Tacit. 1. Annal. c. 3.* h. e. Romani, qui in Hispania militant. Hispaniensis triumphus, apud *Plin. l. 14. c. 15.* devictis Hispanis actus. Hispaniensis Oceanus, *lib. 37. c. 10.* h. e. qui ab occidente affluens, Hispaniam alluit. Hispaniensia naufragia, *Id. l. 2. c. 67.* h. e. quæ Romani fecere in Oceano Hispaniensi. Sic æstus maritimi Hispaniensis, apud *Cicer. 3. de nat. Deor. c. 10.* Denique spuma argenti Hispaniensis, apud *Plin. l. 33. c. 6.* est quæ cocta fit in Hispania ex argento aliunde invecto. V. *Corsarbenses*. ¶ Rhodani ostium Hispaniense apud *eund. l. 3. c. 4.* est alterum ejus ostium occidentale, Hispaniam versus.

HISPANUS, a, um, *Spagnuolo*, ad Hispaniam pertinens. *Cic. 4. Phil. c. 3.* Hispani milites. *Plin. l. 3. c. 5.* Hispanum mare. *h. e.* ea mediterranei pars, quæ Hispaniam alluit, quæ hodieque dicitur *mar di Spagna*. *Martial. l. 10. epigr. ult.* Hispana Tarraco. & *lib. 7. epigr. 87.* Hispanum aurum Tagi. *Lucan. l. 3. v. 454.* Hispanæ acies. *Liv. l. 7. c. 10.* Hispano gladio cingi. ¶ *Hispani*, *orum*, Hispaniæ populi, *Spagnuoli*. *Sueton. in Cæs. c. 86. Plin. l. 18. c. 11.* & *Cic. de Harusp. resp. c. 9.*

HISPIDO, as, a. 1. hispidum facio. *Solin. c. 46.* (*al. 59.*) Spinosis fastigiis hispidatur. *Salmas.* legit *hispida turgescit*.

HISPIDOSUS, a, um, pilosus, hispidus. *Catull. carm. 26. ad Aurel. & Fur. v. 10.* Non dico pueris, sed hispidosis. Al. leg. *his pilosis*.

HISPIDUS, a, um, *ispido*, *irsuto*, λάσιος, pilis densus & horridus, hirsutus, hirtus. *Horat. l. 4. od. 10. v. 5.* Facies hispida. *barbata*. *Virg. 10. Æn. v. 210.* Hispida frons. *Martial. l. 3. epigr. 58. v. 37.* Hispida mater. *h. e.* capella feta. *Plin. l. 9. c. 5.* Nereidum corpus squamis hispidum. *Id. l. 22. c. 6. sub fin.* Herbæ aspectu hispidæ, tactu truces. *h. e.* horridæ. *Valer. Flacc. l. 1. v. 612.* Eurus crinem procellis hispidus. *Horat. l. 2. od. 9.* Non semper imbres nubibus hispidos Manant in agros. *h. e.* squalidos & incultos, ut hiemis tempore, vel cum messis inhorruit campis, ut ait *Virg. 1. Georg. v. 314.* ¶ Translate *Gell. l. 10. c. 3. a med.* Si quis est tam agresti aure, ac tam hispida, quem lux ista & amœnitas orationis parum delectat. *h. e.* inerudita, indocta. ¶ Hypallages genus est in illo *Stat. 6. Theb. v. 867.* sic hispida turpes Prælia villosis ineunt complexibus ursi. *h. e.* ipsi hispidi.

HISTER, tri, m. idem ac histrio, idest ludio, Hetruscorum lingua. *Liv. l. 7. c. 2.* ¶ Item fluvius Germaniæ. V. *Ister*.

HISTONES, um, m. telæ, vel telarum textores: ab ἱστός, quod utrumque significat. Telas videntur significare, vel textrinas in illo *Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med.* Ut si habeas plures in fundo textores, atque institutos histonas. Nisi forte *histonas*, vel *histotonas* legendum sit: ab ἱστός, licium, & τείνω, extendo.

HISTORIA, æ, f. *istoria*, narratio & expositio rerum gestarum: ab ἵστωρ, sciens. *Cic. l. 2. de Orat. c. 36.* Historia testis temporum, lux veritatis, vita memoriæ, magistra vitæ, nuntia vetustatis, qua voce alia nisi Oratoris immortalitati commendatur? & *cap. 21.* Summi oratoris est, historiam scribere. *Id. 1. de Legib. c. 2.* Historiam tractare. & *cap. 3.* instituere, & absolvere. *Id. 2. de Divin. c. 32.* Mandare aliquid historiæ. *Justin. in præfat.* Res Romanas in historiam conferre. & *ibid.* & *Plin. l. 1. ep. 1.* Totius Orbis historias Latino sermone componere. *Ovid. in Ibin, v. 522.* Conditor historiæ. ¶ *Res historia digna* dicitur, quæ magni est momenti, & scitu digna. *Cic. Attic. l. 2. ep. 8.* Si quid in ea epistola fuit historia dignum, scribe quamprimum, ne ignoremus. ¶ Historiæ leges apud *Cicer.* hæ sunt *lib. 2. de Orat. c. 15.* prima, ne quid falsi dicere audeat: deinde, ne quid veri non audeat: ne qua suspicio gratiæ sit in scribendo, neque simultatis. V. *Tacit. 1. Hist. c. 2.* Apud *Plaut. Men. 2. 1. 23.* *historiam scribere* dicuntur ii, qui omnia suis oculis videre volunt, quo tuta plane sit fides. ¶ Apud Romanos ab initio rerum Romanarum usque ad P. Mutium Scævolam Pont. Max. historia nihil aliud fuit, nisi annalium confectio. Post Scævolam historia scribi cœpta est a M. Catone, a Fabio Pictore, ab Antistio Pisone. Sed hi veterem similitudinem scribendi secuti sine ullis ornamentis, monimenta solum temporum, hominum, locorum, gestarumque rerum reliquerunt. Primus, qui ornate historiam scriberet, Cœlius Antipater extitit, qui fuit familiaris L. Crassi Oratoris. Hæc ex *Cicer. l. 2. de Orat. c. 12.* V. etiam *lib. 1. de Legib. cap. 2.* & a nobis dicta in *Annales*. Notas quibus distinguuntur inter se historia, & oratio, apte enumerat *Plin. l. 5. ep. 8.* ¶ Accipitur etiam pro narratione fabulosa. *Propert. l. 1. eleg. 1. v. 16.* Maxima de nihilo nascitur historia. *Horat. l. 3. el. 7. v. 19.* Et peccare docentes fallax historias monet. *Ovid. 2. Amor. eleg. 4. v. 44.* Omnibus historiis se meus aptat amor. Adde *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 119.* ¶ Et pro quavis descriptione, interpretatione, seu expositione. Unde *Plinius* opus *de Historia naturali* inscribitur. *Quintil. l. 2. c. 4.* Grammaticis historias poeticas dedimus. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 89.* amaras Porrecto jugulo historias, captivus ut, audit. ¶ C. Julium Hyginum, propter antiquitatis notitiam, Polyhistorem multi, quidam Historiam vocabant, teste *Sueton. de Grammat. c. 20.* ¶ A *Propert. l. 1. el. 15. v. 24.* dicitur *historia* is ipse, qui historiæ materia & argumentum est. V. *Sermo*.

HISTORIALE OPUS dicitur in hortis varia arborum aut herbarum dispositio, qua venationes, animalia, ædificia, & hujusmodi aspectu grata repræsentantur. *Plin. l. 16. c. 33. de cupresso*. Trahiturque etiam in picturas operis historialis. *Harduin.* legit *topiarii*, neque tamen alteram lectionem damnat. *Sidon.* quoque hanc vocem usurpat, *lib. 6. ep. ult.* Venerabilis patriarchæ Joseph historialem diligentiam comparemus. *h. e.* quam sacra narrat historia.

HISTORICE, adverb. *istoricamente*, ἱστορικῶς, more historicorum. *Plin. l. 2. ep. 5.* Descriptiones locorum non historice tantum, sed prope poetice prosequi fas est.

HISTORICE, es, f. ἱστορική, pars Grammaticæ, de qua sic *Quintil. l. 1. c. 9.* (*al. 15.*) Et finitæ quidem sunt partes duæ, quas hæc professio pollicetur, idest ratio loquendi, & enarratio auctorum: quarum illam methodicen, hanc historicen vocant.

HISTORICUS, a, um, *istorico*, ad historiam pertinens, ἱστορικός. *Cic. de clar. Orat. c. 83.* Earum rerum historiam non tam historico, quam oratorio genere perscripsit. *Ovid. 3. Amor. el. 11. sub fin.* Exit in immensum fecunda licentia vatum, Obligat historica nec sua verba fide. ¶ *Historicus*, *i*, est historiarum scriptor. *Cic. in Top. c. 20.* Oratores, philosophi, poetæ, historici.

HISTORIOGRAPHUS, i, m. qui historias conscribit. *Capitolin. in Gordiano II. prope fin.* Ea debent in historia poni ab historiographis, quæ aut fugienda sint, aut sequenda.

HISTRIA. V. *Istria*.

HISTRICOSUS, a, um, spinosus. Translate *Hieronym. l. 1. in Rufin. c. 7.* Histricosæ & lividæ mentis homo. *h. e.* ad pungendum & obtrectandum paratæ.

HISTRICUS, a, um, ὑποκριτικός, ad histrum, hoc est, ad histrionem pertinens. *Plaut. prol. Pœn. v. 4.* Audire vos jubet imperator histricus. *idest* præfectus histrionum, vel histrio imperans. & *vers. 44.* Hæc, imperata quæ sunt pro imperio histrico.

HISTRIO, onis, m. *istrione*, *commediante*, ὑποκριτής, μῖμος, ludio, qui personatus in scenis fabulas agit: ab *hister*, quæ vox Thuscis significabat ὀρχηστήν, h. e. saltatorem, qui & ludio vocatur. A Thuscis enim rem & vocem Romani accepere, ut *Liv. l. 7. c. 2.* & *Valer. Max. l. 2. c. 4. n. 4.* tradunt: neque audiendus videtur *Festus*, qui inde dictos putat, quod primum ex Histria venerint. *Cic. 3. de Fin. c. 7.* Ut histrioni actio, saltatori motus, non quivis, sed certus quidam est datus. *Id. Parad. 3. cap. 2.* Histrio si paulum se movit extra numerum, aut si versus pronuntiatus est syllaba una brevior, aut longior, exsibilatur. *Id. 2. de Orat. c. 46.* Cum ex persona mihi ardere oculi hominis histrionis viderentur, spondalia illa dicentis, &c. & *paulo post*. Quæ si ille histrio, quotidie cum ageret, tamen recte agere sine dolore non poterat, &c. *Plin. l. 7. c. 53.* M. Ofilius Hilarus, comœdiarum histrio. *Id. lib. 35. c. 12. ad fin.* Æsopus tragœdiarum histrio. *Id. l. 37. c. 2.* Nero sceptra, & personas histrionum, & cubilia amatoria unionibus construebat. ¶ Urbane *histrio* dicitur de vano homine, & falsa jactante gloriæ causa, *cerretano*. *Cels. l. 5. c. 26. n. 1.* Ut hæc prudenti viro conveniunt; sic rursus histrionis est parvam rem attollere, quo plus præstitisse videatur.

HISTRIONALIS, le, *comico*, ad histriones pertinens. *Tacit. Ann. 1. c. 16.*

c. 16. Erat in castris Percennius quidam, dux olim theatralium operarum, dein gregarius miles, procax lingua, & miscere cœtus histrionali studio doctus. *Auct. dial. de Oratorib.* (quem *eund. Tacit.* quidam putant) *c.* 29. Histrionalis favor, & gladiatorum equorumque studia. *& cap.* 26. Histrionales modos exprimere.

HISTRIONIA, æ, f. *l' arte del commediante*, ὑποκριτική, histrionica ars. *Plaut. Amph. prol. v.* 80. Quasi novum nunc proferatur, Jovem facere histrioniam.

HISTRIONICUS, a, um, *comico*, histrionalis. *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg.* 73. Servi, quorum operas locabat vel pistorias, vel histrionicas.

HISTRIX. V. *Hystrix*.

HIULCATUS, a, um, adject. hiulcus, apertus. *Fortunat. l.* 6. *carm.* 12. *v.* 6. Et per hiulcatos fervor anhelat agros.

HIULCE, adverb. διακεχηνότως, aperte. *Cic. de Orat. l.* 3. *c.* 12. Ex quo sic locutum esse ejus patrem judico, sic majores, non aspere, non vaste, non rustice, non hiulce, sed presse, & æquabiliter, & leniter. *h. e.* frequenti & insubido vocalium concursu. V. *Hiatus*.

HIULCO, as, *a.* 1. *aprire, fendere*, σχίζω, διασχίζω, hiulcum facio, aperio, findo. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 62. Æstus hiulcat agros.

HIULCUS, a, um, *aperto, spaccato, fesso*, διακεχηνώς, hians, apertus, fissus, fatiscens. *Virg.* 2. *Georg. v.* 353. ubi hiulca siti findit Canis æstifer arva. *Stat.* 4. *Theb. v.* 708. Et patrio undosi sonitus exspectat hiulca Ægyptus. *Id. l.* 9. *Theb. v.* 450. hiulca venæ fluminis. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Proserp. v.* 230. hiulci nimbi. *h. e.* nubes dehiscentes. *Id. in præfat. ad* III. *Consul. Honor. v.* 4. Oraque maternus ropit hiulca tepor. *Solin. c.* 38. (*al.* 51.) *sub fin.* Mons Taurus ubi dehiscit hiulcis jugis, facit portas Armenias, Caspias, &c. *Prudent. in Rom. peristeph.* 14. *v.* 452. mucrone hiulca scindere latus viri. *h. e.* unguibus ferreis. Sic *peristeph.* 2. *de S. Vincent. v.* 223. hiulcis ictibus nudare custarum abdita. *Stat.* 1. *Theb. v.* 26. hiulcum fulmen. *h. e.* omnia findens, & hiare faciens. ¶ *Hiulca oratio* dicitur, in qua nimius est vocalium concursus. V. *Hio*, & *Hiatus*. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 43. Struere verba sic, ut neve asper eorum concursus, neve hiulcus sit, sed quodammodo coagmentatus & lævis. *Id. in Orat. c.* 44. Ne extremorum verborum cum insequentibus primis concursus aut hiulcas voces efficiat, aut asperas. ¶ Translate est cupidus, avarus, quasi hianti ore prædam captans. *Plaut. Trin.* 2. 2. 6. Novi ego hoc sæculum, moribus quibus sit: sacrum prophanum, publicum privatum habent, hiulca gens.

H O

HOC. V. *Hic*.

HODIDOCOS, *vel* Hodœdocos, i, m. *assassino*, ὁδοιδόκος, ab ὁδός, via, & δοκεύω, exspecto, ut latro & obsessor viarum. *Festus*.

HODIE, *oggi*, σήμερον, hoc die. *Terent. Andr.* 2. 1. 22. Si id facis, hodie postremum me vides. *Id. Eun.* 1. 2. 125. Is hodie venturum ad me constituit domum. *Cic.* 2. *Verr. c.* 10. Nonæ sunt hodie Sextiles. *Id.* 14. *Phil. c.* 5. Per idus Quintiles, qui dies hodie est. *Ovid.* 1. *de remed. Amor. v.* 94. Qui non est hodie, cras minus aptus erit. *Cic.* 13. *Attic. ep.* 9. Hodie mane. ¶ Significat etiam hac nocte. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 75. Illa nocte aliquis, tollens ad sidera vultus, Dicet, ubi est hodie, quæ Lyra fulsit heri? ¶ Item latiore significatione, nunc, hoc tempore, *oggidì*, *oggigiorno*. *Cic. pro Cæl. c.* 2. Dignitatem semper in M. Cœlio habitam esse summam, hodieque haberi. *Id.* 4. *Acad. c.* 1. *a med.* Hodie stat Asia Luculli institutis servandis. *Nepos in Annib. cap.* 3. Is hodie saltus Grajus appellatur. ¶ *Hodie* usque ad hanc diem. *Plaut. Pers.* 4. 3. 2. Ita ancilla mea, quæ fuit hodie, sua nunc est.

HODIEQUE, *anche al presente*, *anche al dì d' oggi*, etiam nunc. *Claudius Imp. in tab. ænea Lugdunensi in Gallia*, apud *Lips. in excurs. ad lib.* 11. *Ann. Taciti*, & *Gruter. pag.* 502. *a med.* Et hodieque in rebus meis detineo. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Prægrandes itaque fuere: & hodieque reliquiæ stirpium durant. *Id. l.* 30. *c.* 1. Magica in tantum fastigii adolevit, ut hodieque etiam in magna parte gentium prævaleat. Addunt *Quinctil. l.* 10. *c.* 1. *post med.* & *declam.* 17. *c. penult. Tacit. de morib. German. c.* 3. *Vellej. l.* 1. *c.* 4. item *Cicer.* 7. *Verr. c.* 25. *ad fin. Liv. l.* 1. *c.* 17. *&* 26. *sub fin.* & *lib.* 5. *c.* 4. *extr. & l.* 31. *c.* 7. *& lib.* 42. *c.* 34. & *Vitruv. l.* 10. *c.* 7. sed in his vel dubia lectio est, vel *hodieque* pro *& hodie*, non pro *hodie quoque* positum est.

HODIERNUS, a, um, *di oggi*, hujus diei, σημερινός. *Cic. Phil.* 4. *cap.* 3. Quod ex hodierno ejus edicto perspicere potestis. *Id.* 3. *de Orat. cap.* 21. *ad fin.* Disputatio hesterni & hodierni diei. *Id. pro Marcell. c.* 2. Hodierno die. *oggi*. & *Catil.* 3. *c.* 8. *extr.* Ante hodiernum diem. *& cap.* 9. Hodierno die mane. *Id. de clar. Orat. c.* 10. Multo diutius Athenæ jam erant, quam est Roma ad hodiernum diem. *h. e.* ad præsens tempus. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *extr.* Servatumque in hodiernum est, neque, &c. *fino al presente*. & *Minuc. Fel. in Octav. c.* 22. *sub fin.* Ut in hodiernum inopinato visos, cælo missos nominamus. *al presente*, hodieque.

HODŒPORICON, i, n. ὁδοιπορικόν, vox Græca, ab ὁδοιπόρος, viator, significat itinerarium, *viaggio*. *Hieronym. ep.* 27. *ad Eustoch. c.* 3. Hodœporicon alicujus scribere.

HŒDUS. V. *Hædus*.

HOI, *ohimè*, interjectio lugentis. *Terent. Phorm.* 4. 3. 58. Hoi, hui, nimium est. Adde *Eun.* 4. 4. 48. ¶ Scribitur & *oi* sine aspirat.

HOLCE, es, f. ὁλκή, Græce est inclinatio, pondus; & ponitur pro certo rerum pondere, de quo *Fann. de ponderib. v.* 29. Holceque a drachma una re, sed nomine differt.

HOLCUS, i, m. ὁλκός, herba est in saxis nascens, aristas habens in cacumine tenui calmo, quale hordeum restibile. Dicta est ab ἕλκω, traho, quia circa caput alligata, vel circa lacertum, educit a corpore aristas: quapropter quidam aristidam vocant. *Plin. l.* 27. *c.* 10. *a med.*

HOLOCAUSTOMA, atis, n. ὁλοκαύτωμα, holocaustum. *Tertull. advers. Jud. c.* 5. & *lib.* 5. *advers. Marcion. c.* 5. *ad fin.*

HOLOCAUSTUM, i, n. *olocausto*, ὁλόκαυστον, sacrificii genus, quo tota comburebatur victima, non sola exta: ab ὅλον, totum, & καίω, uro. *Prudent. in Apotheos. v.* 605. At tua congestæ tumulant holocausta ruinæ. & *in Psychom. v.* 784. holocaustis mactatis litare Deo.

HOLOCHRYSUS, i, ὁλόχρυσος, nomen floris a colore, quasi totus aureus, ab ὅλος, totus, & χρυσός, aurum. *Plin. l.* 21. *c.* 8.

HOLOGRAPHUS, a, um, ὁλόγραφος, totus scriptus: ab ὅλος, totus, & γράφω, scribo. *Holographa epistola*, apud *Hieronym. l.* 3. *advers. Rufin. c.* 5. & *holographa membrana*, apud *Sidon. l.* 9. *ep.* 11. *circa med.* est, quæ tota auctoris manu scripta est, quæ & *autographa* dicitur.

HOLOPHANTA. V. *Halophanta*.

HOLOSCHŒNUS, i, ὁλόσχοινος, junci quoddam genus crassum & carnosum. *Plin. l.* 21. *c.* 28.

HOLOSERICUS, a, um, *tutto di seta*, ὁλοσηρικός, qui totus est ex serico, nulla alia admixta materia: ab ὅλος, totum. *Varr.* apud *Non. c.* 14. *n.* 6. Mulieres cum stola holoserica. ¶ Usus vestis holosericæ apud veteres rarissimus fuit, & summa ejus caritas. *Vopisc. in Aurelian. c.* 45. Vestem holosericam neque ipse in vestiario suo habuit, neque alteri utendam permisit. ¶ Primus Romanorum holoserica veste Heliogabalus usus est, *Lampridio* teste in ejus vita, *c.* 26. cum jam subserica in usu essent. Tacitus Imperator holosericæ vestis usum viris omnibus interdixit. *Vopisc. in Tacit. c.* 10.

HOLOSIDERUS, a, um, adject. totus ferreus, ὁλοσίδηρος: ab ὅλος, totus, & σίδηρος ferrum: ut Holosidera spatula, *Theod. Priscian. l.* 1. *c.* 28.

HOLOSPHYRATUS, a, um. Græca vox, ὁλοσφύρατος, ab ὅλος, totus, & σφῦρα, malleus. *Holosphyrata statua* est solida, plena, non inanis, quæ scilicet non conflata est, sed malleo ducta. *Plin. l.* 33. *c.* 4. *a med.*

HOLOSTEON, i, n. ὁλόστεον, herbæ species, ab ὅλον, totum, & ὀστέον, os, ossis, per antiphrasin, cum careat omni duritie. Est autem tenuis usque in capillamenti speciem, longitudine quatuor digitorum, ceu gramen, foliis angustis, adstringens gustu: nascitur que in terrenis collibus. *Plin. l.* 27. *c.* 10. *ad fin.*

HOLOTHURIA, orum, n. ὁλοθούρια, enumerantur inter marinos pisces, qui non moventur, similes ob id spongiis. *Plin. l.* 9. *c.* 47.

HOLOVERA VESTIMENTA apud *Imp. Theodos. lib.* 11. *Cod. tit.* 8. *leg.* 4. sunt tota purpurea, Græce ὁλόβηρα dicta, ab Latino *verus*, & Græco ὅλος, totus, quod tota ex vero purpuræ colore tincta essent. Ita *Salmas. ad Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Nam alii exponunt, holoserica.

HOLUS, &c. V. *Olus*.

HOMELIUM, pilei genus. *Festus*.

HOMEREUS, a, um, Homericus, Ὁμήρειος. *Horat. de ar. Poet. v.* 120. Homereum si forte reponis Achillem. Ita *Bentlej.* Alii *honoratum*. *Auct. Priap. carm.* 68. Constiti, Homereas edidicique notas. Al. leg. *Homerocas*: Alii etiam aliter.

HOMERIACUS, Homericus. V. vocem præced.

HOMERICUS, a, um, Ὁμηρικός, ad Homerum pertinens. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 25. Homericus versus. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 26. Agamemno Homericus. *h. e.* ab Homero inductus. *Sueton. in Ner. c.* 47. Duos scyphos gratissimi usus, quos Homericos a cælatura carminum Homeri vocabat, solo illisit. *Plin. l.* 4. *ep.* 3. Homericus senex. *h. e.* Nestor. *Tertull. de Pall. c.* 2. Quod clausis vel in totum Homericis oculis liquet. *h. e.* etiam cæco apparet.

HOMERISTA, æ, m. Ὁμηριστής, qui Homeri carmina recitat, cujusmodi in solemni convivio inducit *Petron. in fragm. Tragur. c.* 59. *Burm.* Adde *Diomed. l.* 3. *pag.* 482. *Putsch.*

HOMEROCENTONES vocari solent, qui de carminibus Homeri propria opera ex multis hinc inde compositis in unum farciunt corpus. Hæc *Tertull. de præscriptionib. c.* 39. Adde *Hieronym. ep.* 103. *ad Paulin. c.* 7. qui & *Virgiliocentones* eadem forma dixit.

HOMEROMASTIX, igis, m. Ὁμηρομάστιξ, Homeri flagellum, cognomen Zoili cujusdam, qui Homerum libris adversus eum editis ausus est inscitiæ arguere. *Vitruv. in præfat. l.* 7. *ante med.* Zoilus, qui adoptavit cognomen, ut Homeromastix vocitaretur. V. *Zoilus*. ¶ Per synecdochen dicitur de omnibus detractoribus, qui insatiabili reprehendendi libidine optima quæque lacerant. *Plin. in proœm. operis*. Ut obiter caveam istos Homeromastigas.

HOMERONIDES, æ, patronym. quasi Homeri imitator. *Plaut. Truc.* 2. 6. 4.

HOMERUS, ri, m. Ὅμηρος, nomen Poetæ Græci excellentissimi, qui bellum Trojanum, & Ulyssis errores descripsit, quorum operum alterum *Ilias*, alterum *Odyssea* ab illo inscriptum fuit. De ejus patria nihil certi traditur. Multi Græciæ populi, Colophonii, Chii, Salaminii, Smyrnæi Homerum certatim sibi vindicabant. Smyrnæi etiam delubrum ejus in oppido dedicavere. (V. *Gell. l.* 3. *c.* 11.) *Stat.* quoque *l.* 4. *silv.* 2. *v.* 9. Smyrnæum facit. Aliqui dicunt, prius *Melesigenem* fuisse vocatum, quod ad Meletem fl. Joniæ natus esset.

effct . Cæcum natum fuisse ajunt , imo ob cæcitatem Homerum dictum esse , quod Cumæi, & Jones cæcos appellent Ὁμήρους. Velleius tamen l. 1. c. 5. eum omnibus sensibus orbum esse censet, qui Homerum cæcum natum esse crediderit . Heraclides scripsit , eum ex morbo in cæcitatem incidisse. Vixit ætate Lycurgi superioris , ante Hesiodum , & ante VII. Sapientes , annos circiter CLXVIII. post bellum Trojanum; & totidem fere ante Romam conditam. Pauperrimus fuit, & per urbes erravit; quin & fame tandem absumptum, scripsit Sotades apud Stobæum. Post mortem divini ei honores sunt habiti : obtinetque adhuc , & obtinebit in posterum doctrinæ & eruditionis principatum . Omnium enim rerum, omnium artium, omnis non prudentiæ solum, sed etiam sapientiæ vestigia aut expressa, aut recondita in ejus scriptis sunt. Laudes tanti viri persecuti sunt Vellej. loc. cit. Cic. 1. Tuscul. cap. 3e. & alibi , Plin. l. 7. c. 29. & lib. 27. c. 5. & lib. 25. c. 2. circa med. Quintil. l. 10. c. 1. Horat. in ar. Poet. v. 73. & 401. Ovid. 3. Amor. el. 9. v. 25. & Sil. l. 13. a vers. 778. &c.

HOMICIDA , æ , m. & fem. omicida, micidiale, ἀνδροφόνος, qui hominem necat, ab homo, & cædo , per syncop. pro hominicida . Cic. 2. Phil. c. 13. Fateor , eos plus , quam sicarios, plus quam homicidas , plus etiam , quam parricidas esse. Juvenal. sat. 2. v. 26. Si fur displiceat Verri, homicida Miloni. ¶ De femina Senec. controv. 2. Quid si tantum homicida? quid si tantum rea fuisses! ¶ Interdum cum laude dicitur de viro forti , qui in bello multos occiderit . Horat. Epod. 17. v. 12. Luxere matres Iliæ addictum feris , Alitibus, atque canibus homicidam Hectorem .

HOMICIDIARIUS , a , um , adject. micidiale , ut Homicidiarius sanguis , apud Auct. Panegyr. ad Constantin. c. 4. ubi alii leg. homicidarius .

HOMICIDIUM, ii, n. omicidio, ἀνδροφονία , hominis occisio . Cic. 2. Phil. c. 1e. extr. Homicidii rei sunt , en vindices libertatis? Al. leg. homicidæ sunt . Petron. in Satyr. c. 137. Homicidium facere . Plin. l. 18. c. 3. Convictus in homicidio .

HOMO, hominis, com. gener. uomo, ἄνθρωπος, animal rationale . Volunt alii esse ab humo , quod non placet Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.) alii ab ὁμοῦ, simul, quod sit societatis amans : alii ab [illegible] , peritus , sciens . Cic. 1. de Legib. c. 7. Animal hoc providum , sagax, multiplex, acutum, memor , plenum rationis & consilii, quem vocamus hominem . Terent. Phorm. 5. 8. 52. Homo adolescens . Id. Adelph. 4. 2. 23. senex . Id. Phorm. 2. 3. 15. jam grandior . Id. Adelph. 3. 4. 76. amicus . Id. Phorm. 2. 1. 62. servus . Varr. apud Non. c. 4. n. 45. homo masculus . Plaut. Pœn. 5. 5. 3e. mares homines . ¶ De homine multa Plin. in proœm. & cap. 1. lib. 7. ¶ De femina Sulpic. ad Cic. Fam. 4. ep. 5. a med. Quæ si hoc tempore non diem suum obiisset , paucis post annis tamen ei moriendum fuit, quoniam homo nata fuerat . Cic. pro Cluent. c. 70. Mater , cujus ea stultitia est , ut eam nemo hominem ; ea vis , ut nemo feminam ; ea crudelitas , ut nemo matrem appellare possit . Ovid. 5. Fast. v. 620. Quæ bos ex homine est , ex bove facta dea . Plin. l. 28. c. 9. Dulcissimum ad hominis camelinum lac . Juvenal. sat. 6. v. 282. clames licet, & mare cælo Confundas , homo sum . uxor loquitur . ¶ Monet Charis. l. 1. pag. 79. Putsch. tametsi de femina dicatur, masculinis semper jungi : neque malam hominem dici, sed malum . ¶ Adhibetur sæpe in laude, ut vir . Cic. 4. Acad. c. 24. Illustres homines . Id. 1. de Fin. c. 5. L. Torquatus , homo omni doctrina eruditus . Id. Fam. 3. ep. 7. a med. Homo summa prudentia , multa etiam doctrina . Plaut. Bacch. 5. 2. 25. & Cic. pro Dejot. c. 10. Homo optimus . Nepos in Pausan. c. 1. Pausanias Lacedæmonius , magnus homo fuit . ¶ Etiam absolute . Cic. Attic. l. 13. ep. ult. Quid multa? homines visi sumus . ho fatto comparsa d' uomo di garbo . Juvenal. sat. 2. v. 167. Hic fiunt homines . Cic. Attic. l. 4. ep. 15. Si vis homo esse, recipe te ad nos ad quod tempus confirmasti . & lib. 2. ep. 2. Si homo esset , eum potius legeret . h. e. si saperet . Terent. Adelph. 5. 8. 11. Si tu sis homo, hic faciat . h. e. si constans sis in petendo . Plaut. Epid. 3. 4. 57. Homo es , qui me emunxisti , &c. sei valente . Cic. 2. de Orat. c. 10. Nos te expolivit, & hominem reddidit . ci ho fatto un uomo . ¶ Interdum homo , & vir conjunguntur . Cic. Fam. 5. ep. 17. Ut te hortarer, rogaremque, ut & hominem, & virum esse meminisses, idest ut & communem incertumque casum sapienter ferres, & dolori fortiter , ac fortunæ resisteres . homo refertur ad conditionem mortalis vitæ , quæ casibus & calamitatibus obnoxii sumus : vir ad fortitudinem & constantiam in perferendis adversis . Id. Fam. 7. ep. 5. a med. Probiorem hominem , meliorem virum , pudentiorem esse neminem . hominem ad bonitatem naturæ , virum ad virtutem retulit. ¶ Ponitur & in vituperatione . Cicer. 3. Offic. c. 6. a med. Ut ab homine inerti atque inutili ad sapientem, bonum , fortemque virum transferantur res ad vivendum necessariæ . Id. Agrar. 2. c. 34. ad fin. Homo contemptus & abjectus . Id. de Amic. c. 25. Leves homines atque fallaces . Id. 1. Tuscul. cap. 8. Homo insulsus . Terent. Adelph. 2. 2. 10. Hominum homo stultissime. ¶ Illa quoque ad contemptum pertinent Plauti Amph. 2. 1. 26. Quid hoc hominis sit ? Terent. Eun. 5. 1. 17. Quid illuc hominis est? Ubi Donat. Per genitivum casum injuriose dicitur . Sic Cic. Verr. 3. c. 16. Quid hoc homine faciatis? di costui ? ¶ Et illa contumeliam habent, Terent. Eun. 4. 4. 29. Monstrum hominis, non dicturus ! Cicer. Fam. 12. ep. 2. Odium illud hominis impuri . ¶ Aliquando ita usurpatur, ut mulieri opponatur . Plaut. Cistell. 4. 2. 57. Mi homo, & mea mulier, vos saluto . Adde Lactant. l. 2. c. 12. & Paul. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 38. ¶ Refertur & ad humanitatem, & mores . Terent. Adelph. 1. 2. 27. Tu illum tuum , si esses homo, sineres nunc facere, dum per ætatem licet . Cic. 5. de Fin. c. 22. Fugere plane se ipsa, & hominem ex homine exuens, naturam odisse videatur. ¶ Item ad imbecillitatem , & peccandi facilitatem . Quintil. l. 10. c. 1. Demosthenes , Homerus summi sunt , homines tamen . h. e. labuntur aliquando , & oneri cedunt, & indulgent ingeniorum suorum voluptati , ut Id. ibid. ait . Adde Juvenal. cit. sat. 6. & Petron. in Satyr. c. 130. ¶ Aliquando de servo dicitur . Cic. pro Quint. c. 19. Hominem P. Quintii deprehendis in publico: conaris abducere: non patitur Alphenus. Adde Plaut. Men. 5. 5. 49. Caton. R. R. c. 57. Catull. carm. 10. v. 15. &c. ¶ Aliquando de libero , & ingenuo , quia servi quiddam infra homines habebantur . Sueton. in Ner. c. 31. Auream domum eam absolutam dedicaret, hactenus comprobavit, ut se diceret quasi hominem tandem habitare cœpisse . Petron. in fragm. Tragur. c. 39. Burm. Patrono meo ossa bene quiescant , qui me hominem inter homines voluit esse. ¶ In illo Cæs. l. 2. B. Civ. c. 39. Capti homines equitesque producebantur : homines sunt pedites , ut videtur : nisi malis intelligere eos, qui non erant milites , quos nos dicimus paesans, & in hostem victorem inciderant. ¶ Esse paucorum hominum dicitur is, qui paucorum familiaritate utitur, qui paucis se dat, sapientibus nempe , & bonis , qui utique pauci sunt : vel qui paucis placet, hoc est optimis. Terent. Eun. 3. 1. 18. Gn. Regem elegantem narras. Thr. imo sic homo est perpaucorum hominum . Gn. imo nullorum arbitror, si tecum vivit . Hinc jocus ille , quem refert Cic. in fragm. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 12. his verbis : Cum esset apud se ad Laverniam Scipio , unaque Pontius , allatus est forte Scipioni acipenser, qui admodum raro capitur , sed est piscis , ut ferunt, in primis nobilis . Cum autem Scipio unum & alterum ex his , qui eum salutatum venerant , invitasset , pluresque etiam invitaturus videretur ; in aurem Pontius , Scipio, inquit , vide , quid agas : acipenser iste paucorum hominum est. ¶ Inter homines esse est vivere : esse desinere est mori . Cic. 1. Tuscul. c. 14. Hercules nunquam abiisset ad deos , nisi , cum inter homines esset , eam sibi viam munivisset . Papinian. Dig. lib 31. leg. 59. Si Augustæ legaveris, & ea inter homines esse desierit . Sic Cajus ibid. leg. 58. Qui antequam dies legati cedat , ab hominibus ereptus est. Adde Tacit. in fin. l. 15. Ann. Hæc autem [illegible] causa dicuntur . Quo pertinet illud Solini , cap. 52. (al. 65.) Cum maritus homine decesserit . ¶ Elegans & frequens est usus , quo ponitur loco pronominis hic, vel ille, ut Cic. Fam. 4. ep. 4. Dixit , se Senatui rogatu de Marcello , ne hominis quidem causa negaturum . Nepos in Eumen. c. 2. Hunc sibi Perdiccas adjunxerat magno studio , quod in homine fidem & industriam magnam videbat . Plaut. Pseud. 4. 7. 67. Habes ne argentum ab homine? Terent. Eun. 2. 2. 30. Ibi homo cœpit me obsecrare , ut , &c. Id. Adelph. 2. 2. 63. Ita est homo . egli è così fatto, hujusmodi sunt ejus mores. ¶ Adhibetur etiam appellando , & parce increpando . Id. Heaut. 5. 3. 1. Profecto , nisi caves tu homo , aliquid gnato conficies mali . Id. Adelph. 1. 2. 31. Tu homo adigis me ad insaniam. ¶ Quot homines , tot sententiæ , proverb. apud Terent. Phorm. 2. 4. 14. quante teste, tante opinioni. ¶ Ut homo est, ita morem geras , aliud apud eund. Adelph. 3. 4. 67. lege l' asine, dove vuole il padrone. ¶ Homo homini deus , si suum officium sciat , γνώμη est Cæcilii Comici apud Symmach. l. 10. epist. 104. al. 114. ¶ Olim declinabant homo, homonis. V. Hemona.

HOMŒOMERIA , æ , f. ὁμοιομέρεια , similitudo partium . Lucret. l. 1. v. 829. Hinc & Anaxagoræ scrutemur homœomeriam . Serv. super illud 4. Æn. v. 625. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor : Secundum , inquit, Anaxagoram, qui dicit homœomeriam , idest omnium rerum similitudinem esse in rebus creandis . Est autem tota Græca, ex ὅμοιος , similis, & μέρος, pars.

HOMŒOPROPHERON, n. ὁμοιοπρόφερον, ab ὅμοιος , similis, & προφέρω , profero : est vitium dictionis , cum eadem littera incipientes multæ voces proferuntur : ut in illo Ennii : O Tite tute Tati tibi tanta Tyranne tulisti. Martian. Capell. l. 5. pag. 167.

HOMŒOPTOTON, n. ὁμοιόπτωτον, similiter cadens : ab ὅμοιος , similis, & πίπτω, cado. Martian. Capell. l. 5. pag. 174.

HOMŒOTELEUTON, n. ὁμοιοτέλευτον , similiter desinens : ab ὅμοιος , similis, & τελευτή, finis. Martian. Capell. l. 5. pag. 174.

HOMOLE , es , f. Ὁμόλη , mons Thessaliæ , excelsus , pars Pelii, Othry monti vicinus , sedes Centaurorum , ubi urbs ejusdem nominis . Virg. 7. Æn. v. 674. cum vertice montis ab alto Descendunt Centauri , Homolen, Othrynque nivalem Linquentes cursu rapido.

HOMOLOIDES , dum , f. Ὁμολωΐδες , portæ Thebarum Thessalicarum . Stat. l. 7. Theb. v. 252. per ingentes Homoloidas exeat Hæmon .

HOMONYMA , orum , n. ὁμώνυμα , quæ idem nomen habent , ut taurus animalis nomen est, & montis, & sideris, & radicis, & quandoque alicujus hominis . Quintil. l. 8. c. 2. a med.

HOMONYMIA , æ , f. ὁμωνυμία, dicitur cum pluribus rebus, aut nominibus eadem appellatio est : ab ὁμοῦ , simul , & ὄνομα, nomen . Quintil. l. 7. cap. 9. sed Græce.

HOMOTONA , orum , adject. ὁμότονα , ab ὁμοῦ, simul , & τείνω, extendo . Vox Græca , qua significantur ea , quæ æqualiter extensa sunt, ut nervi , & funes in catapultis , &c. Usurpat Vitruv. l. 1. c. 1. circa med.

HOMOUSIOS , adject. ὁμοούσιος , vox Græca ab ὁμοῦ , simul , & οὐσία, substantia , Latine a Scriptoribus Ecclesiasticis redditur consubstantialis . Hieronym. epist. 77. ad Damas. (al. 17.) Latinis litteris scripsit .

HOMULLUS , & Homullus , i , m. homunculus , omiciatto, diminut. Cic. in Pison. c. 25. Quid cessat hic homullus ex argilla, & luto fictus , &c. Lucret. l. 3. v. 928. brevis hic est fructus homullis . Ad-

de

de *Varron.* apud *Non. c. 2. n. 873.* Sed & in loc. cit. *Ciceronis* al. leg. *homullus*.

HOMUNCIO, onis, m. diminut. parvus aut vilis homo, *omicciattolo*. *Cic. 4. Acad. c. 43. a med.* Homuncio hic, qui multa putat præter virtutem homini cara esse. *Senec. ep. 116.* Nos homunciones sumus: omnia nobis negare non possumus. Horatium Flaccum a brevi statura Augustus appellabat (apud *Sueton.* in ejus vita) homuncionem lepidissimum.

HOMUNCULUS, i, m. idem ac homuncio. *Cic. 1. Tuscul. c. 9.* Ut homunculus a multis, probabilia conjectura sequens. *Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 5.* Hem! nos homunculi indignamur, si quis nostrum interiit, cum uno loco tot oppidum cadavera projecta jaceant. *Plaut. Capt. Prol. v. 51.* & *Rud. 1. 2. 66.* Hui! homunculi, quanti estis! *h. e.* eho misceri homines, quam nihili estis! *o poveri uomini!*

HONESTAMENTUM, i, n. ornatus, decus, *ornamento*. *Sallust. sub fin. orat. 2. ad Cæs.* Omnia honestamenta pacis, & præmia belli. *Senec. epist. 66.* Nullo honestamento eget virtus: ipsa magnum sui decus est. *Apul. in Apolog.* Gratiam corporis morum honestamentis ornare. *Gell. l. 10. c. 26. ad fin.* Translationes habitæ pro honestamentis orationis.

HONESTAS, atis, f. *onestà, decoro, convenevolezza*, τὸ καλόν, κόσμος, res honesta, & laude digna: qua quis honorem meretur, decus, dignitas, laus, honestum: cui *turpitudo* opponitur. *Cic.* definire videtur, tacito nomine, cum ait *de Senect. c. 13.* Esse aliquid natura pulcrum atque præclarum, quod sua sponte petatur, quodque, spreta & contempta voluptate, optimus quisque sequatur. *Lactant. l. 3. c. 8. sub fin.* Quid est honestas, nisi honos perpetuus ad aliquem secundo populi rumore delatus? *Cic. 7. Attic. ep. 11.* O hominem amentem & miserum, qui ne umbram quidem unquam τοῦ καλοῦ viderit! atque hæc ait omnia facere se dignitatis causa. ubi est autem dignitas, nisi ubi honestas? *Id. in Top. c. 24.* Judicii finis est jus: deliberandi utilitas: laudationis honestas. *Id. 1. Offic. cap. 2.* In officio colendo sita vitæ est honestas omnis, & in negligendo turpitudo. *& cap. 5. extr.* His rebus, quæ tractantur in vita, modum quendam & ordinem adhibentes, honestatem & decus conservabimus. *Id. pro Rabir. perduell. c. 8.* Virtus, & honestas, & pudor cum consulibus esse cogebat. *Id. pro Arch. c. 6.* Nihil esse in vita magnopere expetendum, nisi laudem atque honestatem. *Id. Phil. 7. c. 5.* Auctoritas Senatus decus, honestatem, laudem, dignitatem desiderat. *Id. pro Rosc. Amer. c. 39. a med.* Amittere honestatem omnem. *Id. pro Rabir. Post. c. 16.* Honestate spoliatus. *Q. Metell.* apud *Gell. l. 17. c. 2.* Omni jure atque honestate interdictus. *h. e.* patria, atque honoribus privatus. *Nepos in præfat.* Quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia, atque ab honestate remota ponuntur. *Liv. l. 1. c. 47. sub fin.* Fautorem infimi generis hominum, odio alienæ honestatis, ereptum primoribus agrum sordidissimo cuique divisisse. *del decoro, dignità, nobiltà altrui.* & *Cic. pro Rosc. Amer. c. 6.* Quas, ut æquum est, familias honestatis amplitudinisque gratia nomino. *per la nobiltà, e grandezza.* *Gell. l. 1. c. 3. a med.* Honestas famæ. *h. e.* bona existimatio. ¶ In plur. numero, *Cic. pro Mur. c. penult.* Nolite, judices, hac eum re, qua se honestiorem fore putavit, etiam ceteris ante partis honestatibus, atque omni dignitate, fortunaque privare. *onori.* & *pro Sext. c. 51.* Causa popularis, in qua omnes honestates civitatis, omnes ætates, omnes ordines una consentiunt. *h. e.* omnes honesti viri, seu qui honoribus functi sunt, vel funguntur. ¶ Videtur etiam sumi pro bonitate, humanitate, *bontà*. *Sueton. de Grammat. c. 23.* Tanta eum honestate præditum, ut temporibus Syllanis proscriptorum liberos gratis & sine mercede ulla in disciplinam receperit. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, ut honestas testudinis, apud *Cicer. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1.* h. e. pulcritudo, concinnitas, dignitas porticus cameratæ. *Manut.* aliter legi mallet.

HONESTATUS, a, um, *onorato, ornato*, honoratus, ornatus. *Cic. post redit. in Sen. c. 1.* A Senatu sæpe magnificentissimis decretis honestati. *Sallust. in Catil. c. 36.* Quod non dignos homines honore honestatos videbam.

HONESTE, *onestamente*, καλῶς, cum honestate. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. circa med.* Thermum, Silvium vere audis laudari: valde se honeste gerunt. *Id. de Amic. c. 16.* Quæ in nostris rebus non satis honeste, in amicorum fiunt honestissime. *Senec. l. 2. controv. 12. circa med.* Quem honestius subjecit mulier, quam peperit. *Hirt. de B. Afric. c. 31.* Si propius accederetur, quam honestissime se intra munitiones reciperent. *col maggior decoro, che fosse possibile.* *Plaut. Merc. 2. 3. 69.* Neque illa matrem satis honeste tuam sequi poterit comes. *con suo onore.* & *Rud. 2. 3. 77.* Honeste aliquem accipere. *accogliere con civiltà.* & *ibid. 2. 5. 8.* Honeste ferre aquam. *con garbo, leggiadramente*, decore. *Sueton. in Aug. c. 43.* Adolescentulus honeste natus. *civilmente.* & *in Cæs. c. 82.* Togæ sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata. *Plin. l. 7. ep. 33. extr.* Historia non debet egredi veritatem, & honeste factis veritas sufficit. *alle belle azioni.* & *Terent. Andr. 4. 5. 2.* Quæ se se inhoneste optavit parere hic divitias potius, quam in patria honeste pauper vivere. *pudicamente, onoratamente.* & *Eun. 4. 4. 49.* Honeste abire. *con riputazione.* ¶ Transfertur & ad inanima. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4.* Fastigium non honeste vergit in tectum inferioris porticus. *h. e.* non concinne, non apte, non cum dignitate. *Varr. l. 7. de L. L. c. 16.* Utilitas & elegantia: quod non solum vestiti esse volumus, ut vitemus frigus, sed etiam ut videamur vestiti esse honeste. *decentemente.* Sic *Lucil.* apud *Non. c. 5. n. 24.* Gallinaceu' cum victor se gallus honeste Sustulit in digitos, primoresque erigit ungues. *con maestà.*

HONESTITUDO, inis, f. honestas. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 401.* Tua honestitudo Danaos decepit diu.

HONESTO, as, avi, atum, a. 1. *onorare, onestare, ornare, abbellire*, ἐντιμοῦν, honestum reddo, honoro, decoro, orno. *Plaut. Capt. 2. 2. 106.* Cum me tanto honore honestas. *Cic. 2. Offic. c. 6.* Quæcumque homines homini tribuunt ad eum augendum atque honestandum. *& lib. 1. c. 39.* Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. *Id. 4. Catil. c. penult.* L. Paulli currum rex nobilissimus Perses honestavit. *& ibid.* Tanta laus, quanta vos me vestris decretis honestastis. *& 1. c. penult.* Summi viri Gracchorum & Flacci sanguine non modo se non contaminarunt, sed etiam honestarunt. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 26.* quem vultus honestat, Dedecorant mores. *Curt. l. 3. c. 6. sub fin.* Ætas quoque vix tantis matura rebus, omnia ejus opera honestabat. *Cic. pro Mur. c. 34.* A quibus si domus nostra celebratur; si interdum ad forum deducimur; si uno basilicæ spatio honestamur, &c. *h. e.* si una per basilicam deambulatione honoris causa comitamur. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 18.* Exornatio est, qua utimur rei honestandæ & collocupletandæ causa. *Plin. l. 10. c. 2.* Avis aquilæ magnitudine, cæruleam roseis caudam pennis distinguentibus, cristis fauces, caputque plumeo apice honestante. *Liv. l. 26. c. 5. sub fin.* & *Curt. l. 8. c. 13.* Arma auro & argento distincta corpus raræ magnitudinis honestabant. *Curt. l. 6. c. 2.* Formam pudor honestabat. *Plaut. Stich. 2. 1. 7.* Honestare dicta factis. *h. e.* comprobare, verba ad rem conferendo.

HONESTUS, a, um, *onesto, onorevole, onorato, civile*, honore & dignitate plenus, decorus, honoratus, nobilis, καλός, ἔντιμος. *Cic. in Brut. c. 81.* Cum honos sit præmium virtutis, judicio studioque civium delatum ad aliquem; qui eum sententiis, qui suffragiis adeptus est, is mihi & honestus, & honoratus videtur. *Id. pro Mur. c. 7.* Amplæ & honestæ familiæ. *Brut. & Cass. ad Anton. Fam. 11. ep. 3. a med.* Te cupimus in libera republ. magnum atque honestum esse. *& epist. praeced.* Qui nos salvos & honestos velit. *Cic. Fam. 16. ep. 9. sub fin.* Si poteris, cum Mescinio: caute is solet navigare: si minus, cum honesto aliquo homine, cujus auctoritate naviculrius moveatur. *Id. 5. Tuscul. c. 20.* Bonis parentibus & honesto loco natus. *Id. in fragm.* apud *Quintil. l. 11. c. 1. ad fin.* Honestis parentibus ac majoribus nati. *Id. Fam. 13. ep. 4.* Honestum municipium. *& lib. 1. ep. 2.* Is dico honestissimus nobis fuerat in Senatu. *Sallust. in Jug. c. 16.* Exsul patria, atque omnium honestarum rerum egens. *h. e.* quæ regem honestare debent. ¶ Sæpe hoc adjuncto *Cic.* appellat Equites R. ut *Fam. l. 13. ep. 14. 31. 62.* &c. ¶ Absolute *Plin. l. 35. c. 10.* Semper quidem honos picturæ fuit, ut ingenui exercerent: mox ut honesti: perpetuo interdicto, ne servitia docerentur. *Sueton. in Aug. c. 46.* Necubi aut honestorum deficeret copia, aut multitudinis subolis. *di persone civili.* ¶ De iis qui honores, seu Magistratus gessere in republ. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 96.* meis contentus, honestos Fascibus & sellis nollem mihi sumere. *Plin. l. 18. c. 3. a med.* Honestis manibus omnia lætius proveniunt. *h. e.* imperatoriis: & alludit ad Serranos & Cincinnatos, qui suos ipsi agros colebant. ¶ Dicitur & de iis omnibus, quæ honorem merentur, præcipue vero quæ cum virtute fiunt. Quare & ad morum probitatem, & ad moderationem sæpe refertur. *Cic. Attic. l. 8. ep. 11.* Ut civium vita opibus firma, copiis locuples, virtute honesta sit. *Id. pro Mur. c. 6.* Convivium moderatum atque honestum. *Id. 3. Verr. c. 49.* Hominum honestissimorum testimoniis & virorum bonorum tabulis non credere. ¶ Item de iis, quæ speciem boni habent, *speziosa*. *Cic. pro Cæcin. c. 25.* Nonnunquam honesto & probabili nomine bono viro error objici solet. *Lucret. l. 4. v. 1174.* causas abeundi quærat honestas. ¶ Ponitur & pro recto, convenienti, decenti, æquo. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 2.* Utilitas in duas partes in civili consultatione dividitur, tutam, & honestam. *& mox.* Honesta res dividitur in rectum, & laudabile. *Cic. Fam. 13. ep. 14.* Honestius est de amicorum pecunia laborare, quam de sua. *Id. pro Rosc. Amer. c. 2. sub fin.* Si vobis æqua & honesta postulatio videtur. *Nepos in præfat.* Non eadem omnibus esse honesta, atque turpia. *h. e.* decere omnes, aut dedecere. ¶ Pudicitiam notat in illo *Horat. l. 2. sat. 3. v. 57.* clamet amica Mater, honesta soror, cum cognatis pater, uxor. ¶ *Honestum*, *i*, est ipsa honestas, *onestà*. *Cic. 2. de Fin. c. 14.* Honestum id intelligimus, quod tale est, ut detracta omni utilitate, sine ullis præmiis fructibusve, possit jure laudari. *& lib. 5. c. 23.* Honestum aut ipsa virtus est, aut res gesta virtute. *Id. 1. Offic. c. 5.* Facies honesti si oculis cerneretur, mirabiles amores excitaret sapientiæ. *Lucan. l. 2. v. 389.* Justitiæ cultor, rigidi servator honesti. V. *Senec. epist. 118. a med.* ubi honesti & boni discrimen ostendit. ¶ *Honestus* refertur interdum ad pulcritudinem corporis, aliarumque rerum. *Nepos in Eumen. c. 11.* Dignitate honesta esse. *di bell' aspetto.* *Terent. Eun. 3. 2. 20.* Hem Eunuchum tibi, quam liberali facie, quam ætate integra! *Tha.* Ita me dii ament, honestus est. *& 4. 4. 15.* Ille erat honesta facie & liberali. *Virg. Æn. 10. v. 133.* Dardanius caput ecce puer detectus honestum. *Id. Georg. 3. v. 81. de equis.* honesti spadices, glaucique: color deterrimus albis. *Varr. l. 2. R. R. c. 6. de asinis.* Sumat firmos, omnibus partibus honestos, corpore amplo. *ben fatti.* *Stat. 2. Theb. v. 234.* tunc rura rigantur honestis imbribus. *rigò de belle lagrime le gote*, Tassus. *Varr. l. 1. R. R. c. 4.* Ager honestior. ¶ *Ascon. in Verr. 3. c. 47.* notat, *honestos* pro divitibus vetusto more dictos esse: nempe quia Curia pauperibus clausa est: dat census honores, ut ait *Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 55.* Hinc *Quintil. l. 1. c. 6.* Res, quæ fere ab honestis negligi solet, cura bene scribendi.

HONOR, & Honos, oris, m. *onore*, τιμή, reverentia, observantia, quam alicui exhibemus in testimonium virtutis, decus, ornamentum, amplitudo. Fortasse est ab αἶνος, laus. *Cic. de clar. Oratorib. c. 81.*

Honos est præmium virtutis, judicio studioque civium delatum ad aliquem. Id. 1. Tuscul. c. 2. Honos alit artes, omnesque incenduntur ad studia gloria. Id. 5. Fam. ep. 20. Honorem habere alicui. Id. 3. de Fin. c. pænult. tribuere. Ovid. 6. Fast. v. 57. præstare. & 13. Metam. v. 16. demere. Cic. pro Rosc. Amer. c. 47. reddere. & ad Brut. ep. 15. Decernere honores alicui. Id. Attic. l. 9. ep. 2. accipere ab aliquo. & pro Dejot. c. 5. Honore amplissimo quempiam afficere. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 43. Gratia, dignitate, honore quempiam augere. & lib. 5. c. 52. Præcipuo honore habere aliquem. & lib. 6. c. 12. Esse aliquo numero atque honore. Cic. Attic. l. 7. ep. 2. ad fin. Habere aliquem in honore. Id. pro Rosc. Amer. c. 28. Esse in honore & pretio apud aliquem. Id. 1. Tuscul. c. 2. Honorem Poetis non fuisse declarat oratio Catonis. Id. 2. Offic. c. 17. Honori summo nostro Miloni fuit, quod Clodii conatus compressit. Id. Fam. 7. ep. 26. Adducere aliquem in honorem. Id. 1. de Orat. c. 54. Amplissimis honoribus & præmiis decorari. Id. pro Dejot. c. 5. Honore amplissimo ornatus. Virg. Æn. 1. v. 339. Aliquem honore dignari. Phædr. in prol. l. 3. v. 30. Honori & meritis dedicans librum tuis. Vellej. l. 2. c. 23. Certamen ludicrum honori Augusti sacratum. Horat. l. 1. od. 7. v. 8. in Junonis honorem. Plin. l. 34. c. 6. a med. Obsides a Porsenna redditi in honorem Clœliæ. Sallust. in Jug. c. 11. Medium ex tribus sedere, apud Numidas honori ducitur. Cic. in Orat. c. 36. Ornatus ille admirabilis, propter quem ascendit in tantum honorem eloquentia. Ovid. 2. de ar. am. v. 277. plurimus auro venit honos. Id. 2. Metam. v. 387. acti sine honore labores. ¶ Honoris causa est honorandi causa. Cic. pro Quint. c. 2. Vir fortissimus & clarissimus L. Sulla, quem honoris causa nomino. & pro Rosc. Com. c. 6. Toties hunc & virum bonum esse dixisti, & honoris causa appellasti. Id. Verr. 2. c. 7. C. Curio, quem ego hominem honoris potius, quam contumeliæ causa nominatum volo. ¶ Honorem præfari est petere veniam, cum quid turpe dicturi sumus, ne offendantur ii, qui audiunt: quo ostendimus, omnem nos iis honorem habere. Cic. Fam. 9. ep. 22. a med. Si dicimus, ille patrem strangulavit, honorem non præfamur: sin de Aurelia aliquid, aut Lollia, honos præfandus est. Huc pertinent illa Quintil. declam. 3. in princ. Tuis honos sit habitus sanctissimis auribus. & Curt. l. 5. c. 1. a med. Honos auribus sit. sia detto salvo il rispetto, &c. & Plin. l. 28. c. 8. Hæc sunt, quæ retulisse fas sit, ac pleraque ex his non nisi honore dicto. ¶ Frequenter est pretium, & æstimatio, qua res aliqua magni fit, & quodammodo in honore habetur, pregio, stima. Plin. l. 9. c. 17. Apud antiquos nobilissimus habitus acipenser, nullo in honore est: quod quidem miror, cum sit rarus inventu. Id. l. 19. c. 6. Sunt in honore Creticæ cæpæ. Id. l. 36. c. 26. ad fin. Maximus honos vitris in candido translucentibus. Id. l. 14. c. 4. Vino Pramnio etiam nunc honos durat. ¶ Translate Horat. in ar. Poet. v. 70. Multa renascentur, quæ jam cecidere, cadentque, Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus. ¶ Sæpe dicitur de Magistratu & munere publico, dignità, posto, carica. Nepos in Attic. c. 6. Honores non petiit, cum ei paterent, quod neque peti more majorum, neque capi possent conservatis legibus, neque geri e republ. sine periculo. Cic. Verr. 7. c. 14. Ita quæstor sum factus, ut mihi honorem illum tum non solum datum, sed etiam creditum ac commissum putem. Nep. in Cat. c. 1. Honoribus operam dare. Cic. pro Sull. c. 29. extr. Neminem esse ex illo honoris gradu, qui, &c. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 77. Equites R. in Tribunitium honorem restituere. Horat. l. 1. sat. 6. v. 15. populus stultus honores sæpe dat indignis. Petron. in Satyr. c. 116. Ad summos honores pervenire. Cic. de clar. Orat. c. 68. Ad honores ascendere. Id. 6. Verr. c. 37. Mandare honores hominibus novis. Id. Fam. 1. ep. 8. Honoribus amplissimis perfunctus. Sallust. in Jug. c. 4. Furtim & per latrocinia potius, quam bonis artibus ad imperia, & honores niti. Id. in Orat. 2. ad Cæs. Ad honores quempiam extollere. Id. in Catil. c. 49. Catulus maxumis honoribus usus. V. Utor in fine. Sueton. in Aug. c. 26. Magistratus atque honores capere. Senec. sub fin. ep. 64. Honori honorem habere. far riverenza al Magistrato. Sueton. in Aug. c. 26. Abire honore. deporre il Magistrato. & in Cæs. c. 20. Inire honorem. ¶ Interdum de sacrificiis, aliisque rebus, quibus honos habetur diis. Virg. 3. Georg. v. 486. in honore deum medio stans hostia ad aras. Id. Æn. 3. v. 118. meritos aris mactavit honores, Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo. & lib. 1. v. 53. aris imponere honores. Ovid. 8. Metam. v. 740. nullos aris adoleret honores. Id. 4. Fast. v. 409. Farra deæ, micæque licet salientis honorem Detis. Virg. Æn. 1. v. 636. divum templis indicit honorem. Liv. l. 8. c. 33. ad fin. Aræ sacrificiis fument, honore, donis cumulentur. Sil. l. 3. v. 217. Martique sub omine fausto Instauratus honos. & lib. 7. v. 184. primum Vestæ decerpsit honorem Undique (h. e. ex omnibus cibis) & in mediam jecit libamina flammam. Valer. Flacc. l. 6. v. 152. in superos sævus honor. h. e. sacrificium humanæ victimæ. ¶ Interdum de laude. Virg. 2. Georg. v. 393. Ergo rite suum Baccho dicemus honorem Carminibus patriis. ¶ Interdum de sepulcro & exsequiis. Valer. Flacc. l. 3. v. 357. solutus honos cineri. Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 45. Sed sine funeribus caput hoc, sine honore sepulcri Indeploratum barbara terra teget? Virg. 6. Æn. v. 333. Cernit ibi mœstos, & mortis honore carentes Leucaspim, &c. ¶ Interdum de pulcritudine, & ornatu quolibet, unde alicui rei pretium & honos accedit. Virg. 1. Æn. v. 595. lætos oculis afflarat honores. Sil. l. 12. v. 243. niveosque per artus It Stygius color, & formæ populatur honorem. Virg. 2. Georg. v. 404. silvis Aquilo decussit honorem. Horat. l. 1. od. 17. v. 16. Ruris honores. h. e. poma & fruges. (Adde lib. 2. sat. 5. v. 13.) Stat. 10. Theb. v. 788. hi sertis, hi veris honore soluto Accumulant artus. h. e. apertis rosis, inquit Lactant. Sic Sil. l. 3. v. 487. æstatis honores. Ovid. 3. de ar. am. v. 392. navali cinctus honore caput. h. e. corona. Sic Valer. Flacc. l. 6. v. 296. Populeus cui frondis honor. Horat. epod. 17. v. 17. Volente Circa, mens & sonus Relatus, atque notus in vultus honor. h. e. forma, decor. Valer. Flacc. l. 8. v. 30. roseo talis per nubila ductor Implet honore nemus. Adde ibid. v. 237. & Stat. 2. Theb. v. 160. & lib. 7. v. 225. ¶ Nonnunquam donum, præmium, & mercedem significat, ricognizione, dono, mercede, premio: unde honorarium. Cic. Fam. 16. ep. 9. a med. Curio misi, ut medico honos haberetur, & tibi daret, quod opus esset. Ovid. 11. Metam. v. 216. nec Telamon sine honore recessit, Hesioneque data potitur. Virg. 5. Æn. v. 365. geminum pugnæ proponit honorem. Terent. Eun. 5. 7. 22. Hic pro munere illo tibi honos est habitus. Valer. Flacc. l. 5. v. 291. nullos Minyis exsolvet honores. Sil. l. 9. v. 199. nil victor honoris Ex opibus posco. Adde Cicer. pro Quint. c. 27. sub fin. & cap. 47. & Verr. 3. c. 15. Tibull. l. 3. el. 1. v. 5. & Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 13. leg. 1. Τιμὴ quoque apud Græcos tum pretium, tum honorem significat. ¶ Huc pertinet, quod honores dicuntur hereditates, & legata. Quintil. declam. 261. Divisurus cum his, qui non eundem honorem supremis defuncti tabulis habuerunt. Julian. Dig. lib. 37. tit. 5. leg. 3. Nec enim quærimus, cui acquiratur, sed cui honor habitus sit. Adde Ulpian. lib. 32. leg. 11. post med. honorem enim ducebant, heredes institui, & legata accipere: contra contumeliam præteriri, aut exheredari: quod esset illud testatoris extremum judicium eorum mores comprobantis. Cic. pro Quint. c. 4. Heredem testamento reliquit hunc P. Quintium: ut ad quem summus mœror morte sua veniebat, ad eundem summus honos morte perveniret. ¶ Honor exsilii dicitur a Tacit. 1. Histor. c. 21. cum specie honoris submovetur aliquis ab urbe. ¶ Malum honorem alicui habere, Q. Metell. Numid. apud Gell. l. 12. c. 9. dixit, pro contumelia & injuria afficere. Tanto, inquit, ille vobis, quam mihi pejorem honorem habuit. Sed hoc rarissimum est. ¶ In illo Virg. 12. Æn. v. 56. Turne, per has ego te lacrimas, per siquis Amatæ Tangit honos animum: Nonio cap. 4. n. 231. honos est dilectus amor. Rectius tamen Servius: si quem honorem habes Amatæ. ¶ Olim Honor deus habitus est, pater Majestatis, (V. Ovid. 5. Fast. v. 23.) cultusque ab Romanis, ut honorarentur, ut ait Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 21. templumque ei dicatum fuit una cum Virtute, horum simulacro separatis cellis posito. Valer. Max. l. 1. c. 1. n. 8. Cic. Verr. 6. c. 54. & pro Sext. cap. item 54.

HONORABILIS, le, onorevole, τίμιος, honorem afferens. Cic. de Senect. c. 18. Hæc ipsa sunt honorabilia, quæ videntur levia, atque communia, salutari, appeti, decedi, assurgi, &c. ¶ Item honore dignus, degno d' onore, ἀξιότιμος. Liv. l. 4. c. 10. extr. Quinque consulatus eodem tenore gesti, vitaque omnis consulariter acta, verendum pæne ipsum magis, quam honorabilem faciebant. Al. aliter leg.

HONORABILITER, adverb. onorevolmente, cum honore. Capitolin. in Macrin. c. 5. Honorabiliter sepelire. Ammian. l. 29. c. 2. (al. 13.) Honorabiliter colebatur. Adde Augustin. epist. 159.

HONORANDUS, a, um, onorando, honore dignus. Apul. sub fin. l. 2. Metam. Utinam aliquid de proprio lepore lætificum honorando deo communicaris. Augustin. ad Hieron. inter hujus epist. 90. Domino charissimo, & desideratissimo, honorando in Christo fratri, &c. Adde in fi. epist. 7. (al. 46.) Paulini Nolani.

HONORARIUM, ii, n. γέρας, pecunia, quæ erogatur ab eo, qui honorem aliquem, seu magistratum init, pro introitu. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 114. Honorarium decurionatus omnes, qui in quaque civitate Bithyniæ decuriones fiunt, inferre debeant, necne, in universum a me non potest statui. V. Plinii epist. præced. ¶ Item merces, præmium, quod datur Jurisconsultis, Medicis, aliisque liberalium artium professoribus, operæ ac laboris remunerandi causa. mercedem enim dicere, minus honorificum videtur. De quo Vitruv. l. 10. c. 22. Diognetus fuerat Rhodius architectus: & ei de publico quotannis certa merces pro arte tribuebatur, ad honorem. Ulpian. Dig. lib. 11. tit. 6. leg. 1. Non crediderunt veteres, inter tales personas (mensores agrorum) locationem esse, sed magis operam beneficii loco præberi: & id, quod datur, ei ad remunerandum dari: & inde honorarium appellari. Id. lib. 50. tit. 13. leg. 1. In honorariis advocatorum ita versari judex debet, ut pro modo litis, &c. Adde lib. 26. tit. 7. leg. 8. a med.

HONORARIUS, a, um, ad honorem pertinens. Honorarii ludi videntur fuisse, qui a Magistratibus in honore edebantur, ut ab Ædilibus, Prætoribus, Imperatoribus, &c. Sueton. in Aug. c. 32. Triginta amplius dies, qui honorariis ludis occupabantur, actui rerum accommodavit. Paul. ex Festo docet, honorarios ludos esse Liberalia, in honorem Bacchi. ¶ Honorarius tutor est, qui honoris solius causa sine onere administrationis, datur. qui tamen periculum pati solet, si male passus sit administrari tutelam, ut Paul. docet Dig. lib. 23. tit. 2. leg. 61. Adde Ulpian. lib. 26. tit. 7. leg. 3. ubi dari docet hujusmodi tutores, quasi observatores & custodes ejus, cui administratio commissa est. ¶ Honorarius tumulus, apud Sueton. in Claud. c. 1. est cenotaphium, in quo scilicet cadaver non est conditum, sed honoris & monumenti causa excitatum est. ¶ Honorarium munus apud Gell. l. 16. c. 13. est munus gerendi honores in republ. quo municipes utebantur, qui quamvis suis viverent legibus, poterant tamen ad Magistratus Romanos ascendere. ¶ Honorarii codicilli præturæ, vel consulatus, præfecturæ, &c. erant, qui absque administratione, solius honoris gratia, ab Imperatoribus concedebantur, patenti di onore. Imp. Zeno lib. 3. Cod. tit. 24. leg. ult. a med. Adde lib. 6. Cod. Theodos. tit. 22. qui de honorariis codicillis inscribitur. Hinc honorarius consul, honorarius prætor. V. novell. const. 70.

¶ Hono-

¶ *Honorarium frumentum* erat, quod a provincialibus dabatur Romanis Magistratibus honoris causa, & pro administratione provinciæ. *Cic. in Pison. c.* 35. Qui modus tibi fuit frumenti æstimandi? qui honorarii? si quidem potest vi & metu extortum honorarium nominari. Sic *Cato* apud *Isid. l.* 20. *Orig. c.* 3. Cum essem in provincia legatus, quamplures ad prætores & consules vinum honorarium dabant: nunquam accepi, ne privatus quidem. ¶ De honorariis mercedibus V. *Honorarium*. ¶ Dicitur sæpe de iis, quæ a Prætore proficiscuntur, quoniam *Prætor* nomen est summi Magistratus Romæ, quo olim & consul, & judex significabatur. (V. *Prætor.*) Magistratus autem *honor* dicitur. Hinc *honoratum* appellat Prætorem *Ovid.* 1. *Fast. v.* 53. Itaque *honorarium jus* sunt Prætorum edicta: *honoraria actio*, quæ *civili* opponitur, & Prætoris jure, non civilibus legibus nititur: sic *honoraria obligatio*, & *honorarius successor*, *curator*, & similia, quæ a Prætoris jurisdictione pendent. *Pompon. Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. §. 10. *Ulpian. lib.* 30. *leg.* 28. *Martian. l.* 20. *tit.* 3. *leg.* 5. *Ulpian. lib.* 46. *tit.* 4. *leg.* 13. *extr.* & *in lib. regular. tit.* 13. ¶ *Honorarius arbiter* est, qui honorariam operam, non pacta mercede, præstat in disceptandis privatis controversiis, quales sunt, qui ab utraque parte litigantium eliguntur. Et *honorarius* dicitur, quia honorabile est arbitrum assumi, & quia solius honoris causa hujusmodi arbitrium exercetur. *Cic. pro Cæcin. c.* 2. *ad fin.* Omnia judicia aut distrahendarum controversiarum, aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt: quorum alterum levius est, & persæpe disceptatore domestico dijudicatur: alterum est vehementissimum, & non honorariam operam amici, sed severitatem judicis ac vim requirit. *Id.* 5. *Tuscul. c. ult.* Quam controversiam solebat, tanquam honorarius arbiter, judicare Carneades. Adde *de Fato*, *cap.* 17. ¶ Erant etiam arbitri, qui non a partibus eligebantur, sed dabantur iis ab ipso Prætore, ut in *Arbiter* dictum est. Hi quoque *honorarii* dici possunt. ¶ *Honorarium est*, honorem parit, gratiam favoremque conciliat. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 1. *ad fin.* Docere debitum est: delectare honorarium: permovere necessarium.

HONORĀTE, adverb. *onoratamente*, ἐντίμως, cum honore, & dignitate. *Vellej. l.* 2. *c.* 119. *ad fin.* Quam illum & honorate, nec secure continet! *Justin. l.* 5. *c.* 4. Utrum contumeliosius expulerint, an revocaverint honoratius. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 10. *n.* 2. Honoratissime aliquem excipere. *Tacit.* 4. *Histor. c.* 63. Honorate aliquem custodire.

HONORATĬO, onis, f. actus honorandi, honor. *Fest.* (seu *Paul. Diac.*) in *Gradivus*. Corona graminea in re militari maximæ est honorationis. Adde *Arnob. l.* 7. *pag.* 221. & *Martian. Capell. l.* 1. *pag.* 4.

HONORĀTUS, a, um, *onorato*, *civile*, *onesto*, ἔντιμος, honore affectus, in honore habitus, honestus, illustris. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 12. Dionysius apud me honoratior fuit, quam apud Scipionem Panetius. *Plaut. Capt.* 2. 2. 27. Quo de genere natus est illic Philocrates? *Phi.* Polyplusio: quod genus illic unum est pollens atque honoratissimum. *Liv. l.* 32. *c.* 23. Navales socii, relictis nuper classibus, ad spem honoratioris militiæ transgressi. *Vellej. l.* 2. *c.* 76. Honoratissimo inter judices loco a Pompejo lectus. *Tacit. de Germ. c.* 11. Honoratissimum assensus genus est armis laudare. *Liv. l.* 27. *c.* 10. honoratissimum decretum. *onorevolissimo*. ¶ De iis, qui Magistratus gessere, geruntve, *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 1. Ite, leves elegi, doctas ad consulis aures, Verbaque honorato ferte legenda viro. & *lib.* 2. *ep.* 2. *v.* 92. per quem decreta merenti Venit honoratis laurea digna comis. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 11. Propter honestatis & gloriæ similitudinem, beati, qui honorati sunt, videntur; miseri autem, qui inglorii. *Vellej. l.* 2. *c.* 54. *extr.* Qui vir cum summum ei a militibus deferretur imperium, honoratiori parere maluit. *Sueton. in Tiber. c.* 3. Familia octo consulatibus, censuris duabus honorata. ¶ Speciatim *honoratus* dicitur Prætor. V. *Honorarius*. ¶ Est item honorabili præmio affectus, *premiato*. *Vellej. l.* 2. *c.* 61. Honoratus equestri statua. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 617. rus honoratum dicit, honoris ac præmii causa cuipiam donatum. Hinc in *Inscription. veterib.* ad milites sæpe refertur, qui militari præmio virtutis ergo affecti sunt. Apud *Gruter. pag.* 395. *n.* 4. P. Cornelius Aspee equo publico honoratus, item ornamentis Decurionatus. & *pag.* 414. *n.* 8. L. Furio L. F. Pal. Imperatorum omnium honorato & donato, &c. ¶ Cum genitivo rei. *Pacuv.* apud *Non. c.* 9. *n.* 6. Postquam est honoratus frugum, & fluris Liberi. *Al. rectius leg.* oneratus. ¶ Ornatus, decoratus, *ornato*. *Solin. cap.* 33. (*al.* 46.) Phœnix avis, aquilæ magnitudine, capite honorato in conum plumis exstantibus. *Honestus* simili notione sæpius legitur. V.

HONORIĀDES, æ, patronym. Ita vocatur a *Claudiano* filius Honorii Imperat. Rom. *in carm. de nupt. Honor. in fi.*

HONORIĀNUS, a, um, ad Honorium Imp. pertinens, ut Honorianæ thermæ, *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 50.

HONORĬAS, adis, f. patronym. filia Honorii Imperatoris R. *Claudian. de laudib. Serenæ*, *v.* 130. Tales sceptriferi visuræ tecta parentis, Limen Honoriades penetrant regale sorores.

HONORIFĬCE, adverb. *onorevolmente*, honorate. *Cic.* 6. *Verr. c.* 62. Itque in curiam venimus: honorifice sane consurgitur. *Id. l.* 6. *Fam. ep.* 6. *a med.* Nunquam nisi honorificentissime Pompejum appellat. *Id. in Pison. c.* 15. Nemini triumphus honorificentius, quam mihi, &c. *Id. Phil.* 7. *c.* 8. Respondere honorifice alicui. & 11. *cap.* 13. Quæ de illo viro Sulla, quæ Lucullus, quam ornate, quam honorifice, quam graviter sæpe in Senatu prædicaverunt! *Id. Fam.* 13. *ep.* 27. Nec liberalius, nec honorificentius se potuisse tractari. *Q. Cic. de petit. consul. cap.* 11. *a med.* Large atque honorifice promittere.

HONORIFICENTĬA, æ, f. *onore*, honor, decus. *Vopisc. in Aurel. c.* 25. Templum soli posuit, majore honorificentia consecratum. Adde *Symmach. l.* 6. *ep.* 36. (*al.* 35.)

HONORIFĬCO, as, a. 1. *onorare*, τιμάω, honore afficio. *Lactant. l.* 7. *c.* 24. *extr.* Ut adorent & honorificent Regem magnum. *Id. de ira Dei*, *c. ult.* Debemus Deum honorificare, quod beneficus. *Augustin. ep.* 119. Salvatorem honorificantes.

HONORIFĬCUS, a, um, *onorevole*, *onorifico*, τίμιος, qui honorem affert. *Cic. Phil.* 2. *c.* 15. *sub fin.* Nunquam ab eo mentio de me, nisi honorifica. *Id. Fam.* 5. *ep.* 2. Cum tu a me rebus amplissimis atque honorificentissimis ornatus esses. & *ibid.* Orationem meam in te honorificam fuisse. *Id. ad Brut. ep.* 15. *circa med.* Imperium illi ætati honorificum. *Nepos in Eumen. c.* 1. Eum habuit ad manum scribæ loco: quod multo apud Grajos honorificentius est, quam apud Romanos. *Vellej. l.* 2. *c.* 45. Sub honorificentissimo ministerii titulo M. Catonem a republ. relegavit. *Martial. l.* 10. *epigr.* 45. Si quid honorificum pagina blanda sonat.

HONORĬGER, a, um, honoratus, honorificus. *Tertull. de Virgin. veland. c.* 10. Honorigeram notam virginitatis præ se ferre.

HONORĬNUS, i, m. deus Honoris, ut quidam legunt apud *Augustin. de Civ. Dei*, *l.* 4. *c.* 21.

HONORIPĔTA, æ, m. φιλότιμος, qui honores & dignitates captat. *Apul. l.* 2. *de dogm. Platon.* Culpabilium virorum quatuor formæ sunt, quarum prima est honoripetarum, &c.

HONŌRO, as, avi, atum, a. 1. *onorare*, *rispettare*, τιμάω, honore afficio, colo. *Cic.* 9. *Phil. c.* 2. Nemo virtutem non honorabat. & *cap.* 3. Alicujus mortem non monumentis, sed luctu publico honorare. *Id.* 1. *de Divin. c.* 40. Amphiaraum sic honoravit fama Græciæ, deus ut haberetur. *Petron. in Satyr. c.* 83. Apollo lyram modo nato flore honorabat. *h. e.* ornabat. ¶ Significat etiam donare, præmio afficere, *regalare*, *premiare*. *Curt. l.* 7. *c.* 1. *a med.* Cum donis honoramur, cum præmiis onusti revertimur. *Vellej. l.* 2. *c.* 129. Quoties populum congiariis honoravit? *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 1. *leg.* 1. *a med.* Nisi in arena passi sunt se honorari. ¶ Et cum genitivo. V. *Honoratus*. ¶ Huc pertinet, quod *honorari* dicuntur & hi, qui legato, aut hereditate afficiuntur. *Callistrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 10. *leg.* 15. Qui per servum, vel filium, dictante testatore, legato honoratur. Vet. lap. apud *Gruter. pag.* 817. *n.* 12 honorare aliquem testamento. V. *Honor*.

HONŌRUS, a, um, *onorevole*, τίμιος, decorus, honorificus. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 5. Quæ in Drusum patrem Germanici honora & magnifica Augustus fecisset. *Stat. Theb.* 2. *v.* 619. Vos quoque, Thespiadæ, cur inficiatus honora Arcuerim fama? & *lib.* 4. *v.* 230. honora mors. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 342. Lætus ovat nunc laude virum, nunc vatis honoro Carmine. ¶ Item decorus, & honore dignus. *Stat. l.* 5. *Theb. v.* 40. Advertere animos: majorque, & honora videri, Parque operi tanto. *maestosa*.

HOPLĬTĬDES. V. in voce sequenti.

HOPLITĪTES, æ, m. ὁπλιτίτης, armatus: ab ὅπλον, arma. *Plin. l.* 35. *c.* 10. hoplitites alter, in certamine ita decurrens, ut sudare videatur: alter arma deponens, &c. De tabula Parrhasii loquitur. Ita legit *Harduin.* Alii *Hoplitides*: *alter*, &c. Porro *hoplitides* essent a feminino *hoplitis*, ὁπλῖτις, femina armata.

HOPLOMĂCHUS, i, m. ὁπλομάχος, armis pugnans: ab ὅπλον, arma, & μάχη, pugna. Gladiatorem significat in illo *Martial. l.* 8. *epigr.* 74. Hoplomachus nunc es: fueras ophthalmicus ante. Fecisti medicus, quod facis hoplomachus. Adde *Sueton. in Calig. c.* 35. Porro *hoplomachi* gladiatores ab iis distinguebantur, qui nullo tecti munimento pugnabant: de quibus *Senec. ep.* 7. Nihil habent, quo tegantur: ad ictum totis corporibus expositi, nunquam frustra manum mittunt: non galea, non scuto repellitur ferrum, &c.

HORA, æ, f. *ora*, ὥρα, pars diei vigesimaquarta. Is enim in vigintiquatuor spatia æqualia dividitur: quarum duodecim noctem absumunt, totidem diem. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 21. docet Solem lingua Ægyptia *Horum* vocari: inde *horæ* nomen esse. Sed verius est, a voce Græca allata deduci. Olim Romani cum horologia non haberent, noctem quadrifariam, h. e. in primam, secundam, tertiam, quartam vigiliam dividebant, petito more a re militari: diem vero bifariam, ante, & post meridiem; vel ortum, & occasum: deinde additus est meridies. Solario vero primum, postea aquario horologio in foro positis, invecta est horarum distributio, ut dictum est. V. *Plin. c. ult. lib.* 7. & *Censorin. de die nat. c.* 23. Porro ipsæ horæ diurnæ nocturnæve ita distribuebantur, ut longiores essent æstate diu, breviores noctu, contrariaque ratione per hiemem, quo totum illud spatium duodenis æquarent partibus. Unde *Plaut. Pseud.* 5. 2. 10. Credo equidem, potesse te, scelus, Massici montis uberrimos quatuor fructus ebibere in hora una. *Pseud.* hiberna, addito. & *Martial. l.* 12. *epigr.* 1. Otia, Prisce, brevi poteris donare libello: Hora nec æstiva est, nec tibi tota perit. & *Veget. l.* 1. *de re milit. c.* 9. Viginti millia passuum horis quinque dumtaxat æstivis conficienda sunt. ¶ De usu vocis hæc sunto. *Cic. de clar. Orat. c.* 54. Videt oscitantem judicem loquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem, mittentem ad horas. *h. e.* mittentem in forum, qui visant, nuntientque, quota sit hora. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 71. *Burm.* horas inspicere. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 44. hora quota est? *che ora è?* *Plin. l.* 7. *c.* 53. Cum a puero quæsisset horas. *Sueton. in Aug. c.* 78. Non amplius, quam septem horas dormiebat, ac ne eas quidem continuas. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 13. *a med.* hora ante Pollentiam venit, quam, &c. *un' ora prima*. *Cicer.* 6. *Verr. cap.* 43. *a med.* hora amplius jam in demoliendo signo moliebantur. *più d' un' ora*. *Horat. lib.* 1. *ep.* 1. *v.* 82. Durare horam. *un' ora*. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 11. Accubueram hora nona, cum, &c. *Id. pro Quint. c.* 6. Ut ad tabu-

tabulam Sextium sibi adfuit hora secunda postridie. *Id. pro Mil. c.* 10. Fit obviam Clodio hora fere undecima. *Id. 4. Attic. ep.* 2. Cum horas tres fere dixisset, odio & strepitu coactus est aliquando perorare. & *lib.* 12. *ep.* 13. Dormit ad horas tres. [illegible] *Fam.* 15. *ep.* 16. Si haberem, cui darem, vel ternas epistolas in hora darem. [illegible] & *Phil.* 5. *c.* 9. In horam vivere. *h. e.* nulla cogitatione & cura futuri, quod *in diem vivere*, *Id.* 2. *de Orat. c.* 40. dixit. *Senec. l.* 2. *quæst. natur. c.* 16. Quartana ad horam venit. *sempre all' istessa ora.* & *Fam. l.* 3. *ep.* 17. Respectare in horas. *d' ora in ora.* *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 10. In horas mutare clavum. *ogni ora.* Sic *de ar. Poet. v.* 160. mutatur in horas. & *lib.* 2. *od.* 13. *v.* 13. Quid quisque vitet, nunquam homini satis Cautum est in horas. *h. e.* fugacis horis. [illegible] *Id. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 189. Quattuor, aut plures aulæa premuntur in horas, Dum fugiunt, &c. *per quattro, o più ore.* *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 79. Domitius viam quatuor horarum spatio antecedens. *h. e.* spatio, seu itinere, quod quatuor horis confici potest. *Plin. l.* 17. *c.* 11. *a med.* In horam diei quintam, vel octavam spectare. *h. e.* in eam cæli plagam, in qua sol hora quinta, vel octava esse solet. Sic *l.* 6. *c.* 32. Fortunatas esse contra lævam Mauritaniæ, in octavam horam solis. ¶ Omnium horarum homo dicitur, qui seriis pariter, ac jocis est accommodatus, & quicum licet ubique convivere, *uomo da [illegible]*. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *sub fin.* Illa potius urbana esse dixerim, quæ ridicula excitant, & tamen ridicula non sunt, ut de Pollione Asinio, seriis jocisque pariter accommodato, dictum est, esse eum omnium horarum. *Sueton. in Tiber. c.* 42. Jucundissimos & omnium horarum amicos professus. ¶ Singulæ diei horæ quibus officiis occuparentur, habes in illo *Martial. l.* 4. *epigr.* 8. Prima salutantes, atque altera continet hora: Exercet raucos tertia causidicos, &c. ¶ In illo *Cicer. Verr.* 3. *c.* 9. Ne quam ego horam de meis legitimis horis remittam: *horæ* sunt, quas præstituebant causis agentibus, quas ad clepsydram metiri mos erat. V. *Clepsydra.* ¶ Aliquando *hora* dicitur de illa, qua nati sumus, *oroscopo.* *Senec. in Apocoloc. post init.* Non est mirum, si mathematici errant: horam ejus nemo novit. *Horat. lib.* 2. *od.* 17. *v.* 18. pars violentior natalis horæ. ¶ [illegible] Græce proprie tempus significat, qua ratione Latini quoque usurpant, *tempo.* *Horat. l.* 1. *ep.* 11. *v.* 22. Tu, quamcunque deus tibi fortunaverit horam, Grata sume manu. *Id. l.* 2. *od.* 31. *v.* 31. Et mihi forsan, tibi quod negarit, Porriget hora. *Id. l.* 3. *od.* 13. *v.* 9. Te flagrantis atrox hora Caniculæ Nescit tangere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 425. nunquam te crastina fallet hora. *Sil. l.* 3. *v.* 141. brevitasque vetat mutabilis horæ Prolatare diem. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 249. Nocte latent mendæ, vitioque ignoscitur omni: Horaque formosam quamlibet illa facit. *quel tempo.* ¶ Dicitur & de tempore anni, Græco item more, *stagione.* *Plin. l.* 12. *c.* 3. Arbor ipsa omnibus horis pomifera est. *Id. l.* 9. *c.* 54. Genitalis anni hora. *h. e.* ver. *Horat. in ar. Poet. v.* 302. sub verni temporis horam. *Id. l.* 1. *od.* 12. *v.* 15. variisque mundum temperat horis. ¶ Metonymice *horæ* sunt horologium, *orologio.* *Cic.* 2. *de nat. deor. c.* 38. Cum machinatione quadam moveri aliquid videmus, ut sphæram, ut horas, ut alia permulta, non dubitamus, quin illa opera sint rationis. ¶ In fabulis *Horæ* sunt deæ, filiæ Jovis & Themidis. Novem alii faciunt: decem alii, ut videre est apud *Hygin. fab.* 183. ubi & earum nomina recitat. Dicuntur autem esse Solis ministræ. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 118. Jungere equos Titan velocibus imperat Horis: Jussa deæ celeres peragunt. Adde *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 92. & *Stat.* 3. *Theb. v.* 410. ¶ Dicuntur etiam custodes esse cæli aditus. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 125. *de Jano.* Præsideo foribus cæli cum mitibus horis. ¶ Quia [illegible] Græce etiam pulcritudinem significat, *Horam*, vel *Oram* dixere juventutis deam. Ita *Non. cap.* 2. *n.* 394. ubi affert illud *Ennii:* Te, Quirine pater, veneror, Horamque Quirini. V. *Hersilia.* Poetica licentia primam corripit *Ovid. in fi. lib.* 14. *Metam.* Mutat, horamque vocat, quæ nunc dea juncta Quirino est.

HORÆUM, i, n. [illegible], genus salsamenti, ex pelamide pisce: ab [illegible], ver, quod veris tempore condiri soleat. *Plaut. Capt.* 4. 2. 71. Horæum, scombrum, & trigonum, &c. ¶ Quod autem addunt quidam Lexicographi ex *Plin. l.* 11. *c.* 14. de horæo melle, hanc vocem ibi *Plin.* Græcis litteris scribit.

HORALIS, le, horarius, ut *horale spatium*, h. e. horæ unius apud *Venant. Fortunat. l.* 4. *de vita S. Martini*, *v.* 364.

HORARIUS, a, um, *di un' ora*, qui est unius horæ. *Sueton. in Domit. c.* 3. Inter initia principatus quotidie secretum sibi horarium sumere solebat. Al. aliter leg. Certior est lectio in illo *ejusd. in Ner. c.* 37. Mori jussis non amplius quam horarium spatium dabat. ¶ *Horarium*, ii, est horologium, *orologio.* *Censorin. cap.* 23. *a med.* P. Cornelius Nasica Censor ex aqua fecit horarium: quod & ipsum, ex consuetudine noscendi a sole horas, solarium coeptum vocari.

HORATIANUS, a, um, ad Horatium pertinens. *Gell. l.* 2. *c.* 22. *a med.* Sunt alii venti, suæ quisque regionis indigenæ: ut est Horatianus quoque ille Atabulus. V. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 78.

HORATIUS, ii, m. nomen Romani civis. Celebris fuit virtute militari Horatius Cocles. V. *Cocles.* Celebres & illi tres fratres Horatii, qui contra totidem Curiatios sub Tullo Hostilio pugnantes, libertatem, imperiumque Romanum insigni victoria asseruerunt: de quibus V. *Liv. l.* 1. *c.* 24. 25. & 26. Celeberrimus vero poetica facultate, quæ sibi immortalitatem peperit, Q. Horatius Flaccus, Venusinus, Lyricorum Latinorum princeps, libertini hominis filius, statura quidem brevis, sed ingenio excellentissimus, qui sub Augusto floruit: scripsitque præter odas, satyras quoque, & epistolas: ubique Latinissimus, lepidissimus, elegantissimus: charus ob id Augusto ipsi, & Mæcenati, æqualibusque litteratis viris, post mortem in litteraria republica magnum sibi nomen jure ac merito adeptus: quem solum legi dignum inter Lyricos, *Quintil. l.* 10. *c.* 1. testatur. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 49. Et tenuit nostras numerosus Horatius aures, Dum ferit Ausonia carmina culta lyra.

HORATIUS, a, um, ad Horatium aliquem pertinens, ut Horatia pila, *Liv. l.* 1. *c.* 26. Horatia gens. *Id. ibid.* Horatia proles, *Manil. l.* 1. *v.* 776. Horatia facta, *Id. l.* 5. *v.* 107. Horatia virtus, *Virg. in Cul. v.* 360. ¶ Horatia lex, *h. e.* quam tulit M. Horatius Consul circa A. U. CCCVI. ut qui tribunis pleb. ædilibus, judicibus nocuisset, ejus caput Jovi sacrum esset, familia ad ædem Cereris, liberi, liberæque venum iret. *Livius l.* 3. *c.* 55. Alterius Horatiæ legis meminit *Gell. cap.* 7. *l.* 6. V. ¶ Horatia tribus memoratur in vet. lapidib. apud *Grut. pag.* 308. *n.* 1. & alibi.

HORCTUM, & Forctum pro bono dicebant. *Festus.* V. *Herctum.*

HORDA, æ, f. prægnans, idem ac forda. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 5. Quæ sterilis est vacca, taura appellatur: quæ prægnans horda. Ab eo in Fastis dies Hordicalia nominantur, quod tunc hordæ boves immolantur. *Festus:* Horda prægnans: unde dies, qua gravidæ hostiæ immolabantur, hordicidia. V. *Fordicidium.*

HORDEACEUS, a, um, *di orzo*, qui est ex hordeo, [illegible], ut Panis hordeaceus, *Plin. l.* 18. *c.* 11. Hordeacea farina, *Id. l.* 20. *c.* 13. *a med.* Hordeacea messis, *Id. l.* 18. *c.* 29. *extr.* Hordeacea farrago, *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* Hordeacea pyra, *Id. l.* 5. *c.* 10. *a med.* ubi inter generosissima reponit. V. *Hordearius.*

HORDEARIUS, a, um, [illegible], qui hordeo vivit. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Et gladiatorum cognomine, qui hordearii vocabantur. ¶ Æs hordearium, quod pro hordeo Equiti Romano dabatur. *Fest.* (ubi al. leg. *hordiarium.*) ¶ Hordearia pruna, *Plin. l.* 15. *c.* 13. Hordearia appellata a comitatu frugis ejus. Sic Hordearia pyra, *Id. ibid. c.* 15. quod scilicet cum hordeo maturescunt: quæ *hordeacea* dicuntur a *Colum. l.* 5. *c.* 10. ¶ *M. Cælius* apud *Senec. de illustr. Rhet. c.* 2. L. Plotium, qui accusatori suo Atracino actionem dictaverat, per contemptum appellabat *rhetorem hordearium*, deridens ut inflatum, ac levem, & sordidum. Videtur autem alludi ad hordeaceum panem, qui sordidus est, ac levis, inflandique vim habet: vel ad ignominiam militum, qui ob ignaviam hordeo pascebantur. ¶ Scribitur & *Ordearius.* V. *Hordeum.*

HORDEIUS, a, um, adject. pro hordeaceus, legitur apud *Plaut. Cas.* 2. 8. 60. Varia tamen est ejus loci & lectio & interpretatio.

HORDEOLUS, i, m. [illegible], apostema nascens in extremitate palpebræ. *Marcell. Emp. c.* 8. Hordeolis oculis infestis. *Theod. Priscian. l.* 1. *c.* 10. *sub fin.* Si hordeoli in palpebris nascantur.

HORDEUM, i, n. *orzo*, [illegible], genus frumenti, de quo multa *Plin. l.* 18. *c.* 7. *post med.* ubi frugum omnium mollissimum esse ait, antiquissimum in cibis, & ex omni frumento minime calamitosum, quia ante tollitur, quam triticum occupet rubigo. *Virg.* 3. *Georg. v.* 317. & fragili jam stringeret hordea culmo. *Id. Ecl.* 5. *v.* 36. Grandia sæpe quibus mandavimus hordea sulcis, Infelix lolium, & steriles nascuntur avenæ. *hordea* hic per synecdochen quævis frumenta significare videntur. Ceterum in prosa oratione *hordea* in plurali num. non recte dixeris, monente *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) tametsi si quis dicat, defendi possit *Ciceronis* auctoritate, qui *vina* dixit *de Amic. c.* 19. & alibi. Sed & in carmine *Bavius*, & *Mævius* (teste *Servio ad* 1. *Georg. v.* 210.) reprehenderunt *Virgilium* illo versu: Hordea qui dixit, superest ut tritica dicat. ¶ Fuit aliquando Romanis jumentorum pabulum. Hinc *æs hordearium*, scil. pecunia, quæ pro hordeo dabatur equitibus ad equos alendos. Hinc etiam aliquando militibus ipsis, qui peccassent aliquid, ignominiæ causa pro tritico datum legimus, quasi jumentis compararentur. *Liv. lib.* 27. *c.* 13. *de M. Claudio Marcello.* Cohortibus, quæ signa amiserant, hordeum dari jussit. *Sueton. in Aug. c.* 24. Cohortes si quæ cessissent loco, decimatas hordeo pavit. *Veget. l.* 1. *de re milit. c.* 13. Tironibus quoque datum tradit, si minus in armorum exercitio profecerint. ¶ Sunt qui scribant *ordeum:* sed aspiratio omnino est adhibenda, inquit *Pier. ad Virg. ecl.* 5. tum ex antiquis plerisque codicibus, tum ex historia: nam *fordeum* prius dicebatur. Confirmant *Dausqu.* & *Cellar. in Orthograph.*

HORDICALIA,) V. *Horda*, & *Fordicidium.*
HORDICIDIA.)

HORIA, æ, f. *barca pescherecccia*, navicula piscatoria, ut *Non. c.* 13. *n.* 3. definit. *Plaut. Rud.* 4. 2. 1. Neptuno ago gratias, cum me ex suis salsis ornatum expedivit templis reducem, præda plurima onustum, salute horiæ, quæ in mari fluctuoso, piscatu novo me uberi compotivit. Adde 4. 3. 81. & *Gell. l.* 10. *c.* 25. ¶ Scribitur & *Oria.*

HORIOLA, æ, f. diminut. ab horia. *Plaut. Trin.* 4. 2. 100. Horiola advecti sumus per amnem. Adde *Gell. l.* 10. *c.* 25. ¶ Legitur & *Oriola.*

HORISTICE, es, f [illegible], vox Græca. Apud *Diomed. l.* 2. *pag.* 421. est pars Grammaticæ, finitiva, quæ præcepta demonstrat: cujus species sunt partes orationis, vitia, & virtutes.

HORITUR, pro hortatur bis dixit *Ennius in Annalibus*, teste, atque interprete *Diomed. l.* 1. *pag.* 378. *Putsch.*

HORIZON, ontis, *orizzonte*, [illegible], ab [illegible], terminus, finis, unde [illegible], finio, termino. Vox est Græca adjectiva, & *circulus*, vel *linea* subintelligitur. Latine aliis *finiens* dicitur (ut *Cic.* 2. *de Divin. c.* 44.) aliis *finitor*, teste *Senec. l.* 5. *quæst. natur. c.* 17. Dupliciter autem intelligi potest, vel circulus terram dividens in duas æquales partes, quarum una supra sit, infra altera: vel eam partem tantummodo circumscribens, quæ aspectui nostro patet, quæ multo minor dimidia est. Posteriore hac ratione accipitur a *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 15. *ad fin.* & *lib.* 7. *Saturn. cap.* 14. *ad fin.* item a *Manil.*

Manil. l. 2. ubi ait, vers. 622. Et medium plano præcingit limite gyrus, Atque a fine trahens titulum, memoratur Horizon. Similiter Hygin. l. 1. Poet. Astron. c. 4. Horizon appellatur is, qui terminat ea, quæ perspici, aut non videri possunt. ¶ Apud Vitruv. l. 9. c. 8. dicitur horizon linea secans circulum bifariam per centrum, in descriptione horologii solaris.

HORMESĬON, ii, n. gemma, quæ ex igneo colore radiat auro, portaute secum in extremitate candidam lucem. Plin l. 37. cap. 10.

HORMINODES, m. ὁρμινώδης, gemma vehementis viriditatis, ambiente circulo aurei coloris, ab hormino, cui est viriditate similis. Plin. l. 37. c. 10.

HORMĬNUM, i, n. ὅρμινον, & ὅρμινος, herba hortensis, vulgo salvia transmarina, dodrantali altitudine, folio marrubii, semine cymino similis, cetera porro odoris optimi. Plin. l. 22. c. ult. ad fin. & lib. 18. c. 10.

HORNO, adverb. V. Hornus.

HORNOTĬNUS, a, um, idem ac hornus: ab horno, ut diutinus a diu. Cic. 5. Verr. c. 18. Hæ litteræ L. Metelli, hoc, quantum est ex Sicilia frumenti hornotini, exaraverunt. Cato R. R. c. 17. hornotinæ nuces. Colum. l. 5. c. 6. ad fin. Palmites de hornotinis virgis enati.

HORNUS, a, um, di quest' anno, αὐτοετής, qui est hujus anni. Horat. epod. 2. v. 47. horna dulci vina promens dolio. Id. lib. 3. od. 23. v. 3. horna fruge Lares placare. Id. l. 2. sat. 6. v. 88. palea porrectus in horna. Propert. l. 4. eleg. 3. v. 61. horni agni. ¶ Ablativus horno adverbii more ponitur, quest' anno, τῆτες. Plaut. Mostell. 1. 3. 3. horno messis magna fuit. Lucil. apud Non. c. 2. n. 403. Utrum anno, an horno te abstuleris a viro. Adde Varron. ibid.

HOROFANTÆ, seu Horophantæ, arum, m. sunt ὁρισταί, seu finitores, qui limitum, agrorumque confinia statuunt, & lites de finibus disceptant: ab ὅρος, terminus. Hinc horofantæ agrorum leguntur in Cod. Theodos. l. 16. tit. 10. leg. 14. ut quidem Reines. putat ad suarum inscription. class. 1. n. 157. Nam alii ibi legunt hierophantæ, & sacerdotes intelligunt, de quibus in Hierophanta dictum est. Quæ lectio, atque interpretatio magis profecto congruit & cum lemmate ejus tituli, qui est de paganis sacrificiis, & templis, & cum ipsa re, de qua in ea lege agitur.

HOROLOGĬCUS, a, um, ad horologium pertinens, ut Horologica vasa, Martian. Capell. l. 6. pag. 194.

HOROLOGĬUM, ii, n. orologio, oriuolo, ὡρολόγιον, horarium, instrumentum indicans horas: ab ὥρα, hora, & λέγω, dico. Cic. Fam. 16. ep. 18. Horologium mittam, & libros, si erit sudum. Varr. l. 3. R. R. c. 5. ad fin. In eodem hemisphærio medio, circum cardinem, est orbis ventorum octo, ut Athenis in horologio, quod fecit Cyrestes. ¶ Primus horologium, quod appellant sciotericon, da sole, Lacedæmone ostendit Anaximenes Milesius, ut Plin. l. 2. c. 76. Romanis vero, multo post tempore, primum proposuisse ejusdem generis horologium, ad ædem Quirini, undecim annos ante bellum cum Pyrrho, h. e. circa A. U. CCCCLX. L. Papirium Cursorem, Fabius Vestalis: statutum in publico secundum Rostra, in columna, bello Punico primo, a M. Valerio Messala Cos. Catina capta in Sicilia, deportatum inde, M. Varro narrat, post triginta annos, quam de Papiriano traditur. Usque ad ea tempora Romani horologio caruerant. Sed neque alterum illud a Messala propositum recti usus fuit, non congruentibus ad horas lineis ejus, quia ad clima Siciliæ descriptæ fuerant. Usi sunt tamen eo annis undecentum: donec Q. Marcius Philippus Censor aliud diligentius ordinatum juxta posuit. Verum quia nubilo die incertæ erant horæ, proximo lustro Scipio Nasica primus aqua divisit horas, idque horologium sub tecto dicavit, A. U. DLXXXXV. Tamdiu populo R. indiscreta lux fuit. Hæc Plin. in fi. l. 7. cui similia habet Censorin. de die nat. c. 23. ubi illud addit, ipsum quoque horarum nomen, credibile esse, ante ea tempora ignoratum Romæ fuisse, cum in XII. Tab. nusquam nominatæ inveniantur. Vetus lap. boni ævi, apud Murator. pag. 2012. n. 3. Horologium cum suo ædificio ..... C. Blæsius, C. F. Voltinia Gratus ex H-S. N. ..... & eo amplius ad id horolog. administrandum, &c. ¶ De solarii, & aquarii horologii faciendi rationibus agit Vitruv. l. 9. c. 8. & 9. ita tamen, ut cum figuræ perierint, quas ille in suo libro descripserat, plane intelligi quidquam vix possit. ¶ In Inscript. apud Gruter. pag. 237. n. 6. Claudii ævo insculptum legitur horilogium.

HOROSCOPĬUM, ii, n. ὡροσκοπεῖον, ab ὥρα, hora, & σκοπέω, specto, instrumentum est ad perquirenda horoscopa accommodatum. Sidon. l. 4. ep. 3. Tenere cum Archimede radium, cum Euphrate horoscopium, cum Vitruvio perpendiculum.

HOROSCŎPO, as, n. 1. horoscopum facio, horoscopum præbeo. Manil. l. 3. v. 295. Jam facile est, si quod quandoque horoscopat astrum, Noscere.

HOROSCŎPUS, a, um, adject. V. Horoscopus, i.

HOROSCŎPUS, i, m. oroscopo, ascendente, ὡροσκόπος, Cæli pars, quæ nativitatis tempore ab Oriente emergit, ex cujus observatione natalitiæ divinationes fiunt, ab ὥρα, quo nomine non intelligitur particula diei, sed absolute tempus, nempe tempus illud, quo quis primum exit in lucem, & a σκοπέω, speculor, nempe a consideranda cæli parte, quæ tempore nativitatis surgit. Aliqui horoscopon definiunt eam cæli partem, quæ hora qualibet ab inferiore hemisphærio surgit ab Oriente: deinde addunt, horoscopo item id temporis momentum significari, quo quisque nascitur, quasi horæ inspectionem & notationem. Alii ipsum sidus intelligunt. Pers. sat. 6. v. 18. Geminos horoscope varo producis genio. Adde Manil. sæpe. ¶ Interdum adjective sumitur, ut Instrumenta horoscopa, & Vasa horoscopa, in quibus horæ dignoscuntur. Plin. lib. 2. cap. 72. Vasa horoscopa non ubique eidem sunt usui.

HORREARĬUS, ii, m. horrei custos. Inscript. apud Gruter. pag. 109. n. 7. Genio horreorum Saturninus, & Successus horrearii donum dederunt. Labeo Dig. lib. 20. tit. 2. leg. 60. in f. Rerum custodiam, quam horrearius conductoribus præstare deberet, locatorem totorum horreorum horreario præstare non debere, puto. Celsus apud Ulpian. lib. 10. tit. 4. leg. 5. Si quis merces, quas exvehendas conduxit, in horreo posuit, cum conductore ad exibendum agi posse. Item, si, mortuo conductore, heres exsistat, cum herede agendum. Sed si nemo heres sit, cum horreario agendum. Nam si a nullo possidentur, verum est aut horrearium possidere, aut certe ille est, qui possit exhibere. Hæc Cels. Adde Ulpian. lib. 9. tit. 3. leg. 5. Italice dici posset, custode del magazzino.

HORREATĬCUS, a, um, adject. ad horreum pertinens, ut Horreaticæ species, h. e. fruges, quæ in horreo asservantur. Impp. Arcad. & Honor. lib. Cod. Theodos. 11. tit. 14. leg. 3.

HORRENDUS, a, um, orrendo, terribile, φοβερός, horrificus, horribilis, timendus. Liv. l. 1. c. 26. Lex erat horrendi carminis. Plin. in Paneg. c. 52. Truces horrendæque imagines. Virg. 3. Æn. v. 26. Horrendum, & dictu video mirabile monstrum. Horat. l. 4. od. 14. v. 27. horrendamque cultis Diluviem minitatur agris. Id. l. 1. sat. 8. v. 25. pallor utrasque Fecerat horrendas aspectu. Valer. Flacc. l. 1. v. 220. reddita tandem Vox horrenda viris. Virg. 4. Æn. v. 435. Vidit, turicremis cum dona imponeret aris (Horrendum dictu!) latices nigrescere sacros. Ovid. 15. Metam. v. 298. res horrenda relatu. Id. 6. Fast. v. 140. horrenda nox. Seren. Samman. cap. 7. & Pallad. l. 1. c. 18. & 37. horrendi odores. cattivi. ¶ Horrendum adverbii more. Virg. 6. Æn. v. 288. belua Lernæ horrendum stridens. & lib. 9. v. 732. arma horrendum sonuere. & lib. 12. v. 700. horrendumque intonat armis. Senec. in Herc. Fur. v. 981. sævit horrendum Mimas. ¶ Est etiam verendus, venerandus. Virg. 7. Æn. v. 172. tectum augustum, ingens, Horrendum silvis, & religione parentum. & lib. 6. v. 10. horrendæque procul secreta Sibyllæ. ¶ Item admirabilis. Virg. 11. Æn. v. 507. de Camilla. Virgo horrenda.

HORRENS, entis, arricciato, rabbuffato, φρίσσων, qui horret, h. e. asper, horridus est erectis setis, comis, aculeis, aut ejusmodi, hirtus, hispidus. Vox fere poetica. Plin. l. 8. c. 40. a med. de cane. Horrentibus per totum corpus villis, ingenti latratu intonuit. (Adde Stat. 2. Theb. v. 30.) Virg. 9. Æn. v. 306. horrentisque leonis exsuvias. & lib. 3. Georg. v. 315. horrentes rubi. Ovid. 8. Metam. v. 428. rigidis horrentia setis terga apri. Senec. in Herc. Oet. v. 789. Cana revinctum populo horrentem comam. Id. in Hippol. v. 916. horrens habitus. Petron. in Satyr. c. 99. horrentes barbæ. ¶ Per similitudinem dicitur de aliis rebus. Sil. l. 16. v. 453. cristis horrens Sidonia cassis. Senec. in Agam. v. 221. classibus horrens fretum. Horat. l. 2. sat. 1. v. 13. horrentia pilis agmina. Virg. Æn. 10. v. 178. densos acie, atque horrentibus hastis. ¶ Hinc est etiam orribile, terribile, orrido, φοβερός, φρικτός, horridus, horribilis, terribilis. Virg. 1. Æn. v. 4. at nunc horrentia Martis Arma virumque cano. & lib. 10. v. 237. Tela inter media, atque horrentes Marte Latinos. Lucan. l. 1. v. 445. horrensque feris altaribus Esus. Virg. 1. Æn. v. 169. horrenti atrum nemus imminet umbra.

HORRENTĬA, æ, f. horror. Est Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 24. a med.

HORRĔO, es, rui, n. 2. arricciarsi, rabbuffarsi, φρίσσω, cum de inanimis dicitur, significat erectum esse, asperum, rigentem, ut de spinis, setis, capillis, & hujusmodi, quæ densa & subrecta stant. Varr. l. 5. de L. L. c. 6. Cum valde timetur, in corpore pili, ut arista in spica hordei, horrent. Tibull. l. 2. el. 3. v. 23. Sæpe horrere sacros doluit Latona capillos. Senec. in Herc. Oet. v. 707. Erectus horret crinis. Ovid. 2. Fast. v. 502. Rettulit ille gradus, horrueruntque comæ. & vers. 348. Horrebant densis aspera crura pilis. Id. Metam. 13. v. 846. rigidis horrent densissima setis corpora. Id. Heroid. ep. 12. v. 101. draco squamis crepitantibus horrens. Sil. l. 4. v. 560. horret thorax Samnitis pellibus ursæ. Senec. in Herc. Fur. v. 786. viperis horrent jubæ. Ovid. 15. Metam. v. 516. adrectisque auribus horrent quadrupedes. Stat. 2. Theb. v. 128. Qualis ubi, audito venantum murmure, tigris Horruit in maculas. h. e. irascitur in retia. Accius apud Non. c. 5. n. 7. Mare cum horret fluctibus. s' increspa, si turba. V. alia in Horrens. ¶ Huc spectant & illa Virg. 11. Æn. v. 601. late ferreus hastis Horret ager. Id. 8. Æn. v. 654. Rumuleoque recens horrebat regia culmo. Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 23. Tristia per vacuos horrent absinthia campos. Stat. 12. Theb. v. 405. de templo Clementiæ deæ. Semper habet trepidos, semper locus horret egenis Cœtibus: ignotæ tantum felicibus aræ. Ovid. metaphorice de remed. amor. v. 664. Horrebant sævis omnia verba minis. h. e. aspera & acerba erant. Id. 1. Fast. v. 495. Nec fera tempestas toto tamen horret in anno. h. e. horrida est, & sævit: & præcipue intelligitur de tempore hiemis, quo rigent cuncta, squalent, aspera, atque horrida fiunt. Cic. 2. de nat. Deor. c. 7. Posset ne uno tempore florere, deinde vicissim horrere terra? Germanic. in prognost. fragm. 2. v. 106. Frigidus at rapidis horrebit Aquarius Euris. Colum. l. 1. c. 4. ad fin. Quædam loca hieme intolerabiliter horrent. Stat. initio l. 4. Theb. Tertius horrentem Zephyris laxaverat annum Phœbus. ¶ Hinc horrere dicuntur, qui frigore tremunt, tremar di freddo. Ovid. 2. de ar. am. v. 213. Sæpe etiam dominæ, quamvis horrebis & ipse, Algentis manus est calfacienda sinu. tremerai di freddo. Juvenal. sat. 1. v. 93. horrenti tunicam non reddere servo. Propert. l. 4. el. 5. v. 68. Horruit algenti tegula curta foco. Petron. in Satyr. c. 83. Sola pruinosis horret facundia pannis. probitas laudatur, & alget, inquit Juvenal. sat. 1. v. 74.

74. Adde Terent. Eun. 1. 2. 4. ¶ Pro tremere simpliciter, *Valer. Flacc. l. 8. v. 81.* ac primi percussus nube soporis Horruit, & dulces excussit ab arbore somnos. *tremò, si scosse.* ¶ Sæpe significat tremere, & timere vehementer, sive ex eo, quod in timore horrent pili in corpore, ut *Varr.* vult *l. 5. de L. L. c. 6.* sive ex eo, quod timor æque ac frigus horrorem incutit, *temere, aver orrore, raccapricciarsi, tremar di paura.* *Terent. Eun. 2. 1. 3.* Totus tremo horreoque, postquam aspexi hanc. *Pa.* bono animo es: accede ad ignem hunc: jam calesces plus satis. *Cic. pro Dom. c. 55.* Nemo unquam tam barbarus, tam inhumanus fuit, qui non horreret animo, cum, &c. *Plaut. Cist. 2. 3. 9.* Horret corpus, cor salit. *Cic. 2. Attic. ep. 21.* Dominatio tanto in odio est omnibus, ut quorsum eruptura sit, horreamus. *et viene orrore a pensarci.* & *Phil. 7. c. 3.* Periculose dico, quemadmodum accepturi sitis, horreo. *Id. de Harusp. resp. c. 27.* Quod sacrificium nemo vir aspicere non horruit. *ebbe in orrore.* & *Agrar. 2. c. ult.* Non horrui in hunc locum progredi. *non ebbi paura.* ¶ Cum accusativo. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 32.* Absentis Ariovisti crudelitatem, velut si coram adesset, horrerent. *Cic. Attic. l. 9. ep. 2. a med.* Ingrati animi crimen horreo. *Id. 5. Tuscul. c. 30.* Imbecillius horrent dolorem, & reformidant. *Id. 7. Verr. c. 29.* Horrere judicium & crimen. *Horat. l. 3. ep. 18. v. 12.* nutum divitis. *temere el cenno.* *Plin. in Paneg. c. 27.* Nemo jam parens filio, nisi fragilitatis humanæ vices horret. *Ovid. 2. ex Ponto, epist. 3. v. 16.* Horruit admotis vulnera cruda manus. ¶ Refertur etiam ad eos, qui obstupescunt, mirantur que vehementer. nam & ex ingenti admiratione horror nascitur. (*Virg. 2. Æn. v. 774.* Obstupui, steteruntque comæ, &c.) *Cic. 2. de Orat. c. 45.* Quæ mehercule ego, Crasse, cum a te tractantur in causis, horrere soleo. tanta vis animi, tantus impetus, tantus dolor oculis, vultu, gestu, digito denique isto tuo significari solet. ¶ Passiva voce qui adhibuerit, inveni adhuc neminem.

HORREOLUM, i, n. *picciol granajo.* *Valer. Max. l. 7. c. 1. extr.* Usus necessarii horreolum.

HORRESCO, is, n. 3. *arricciarsi, rabbuffarsi,* φρίττω, horrere incipio, asper, horridus fio: ea ratione, qua in *Horreo* dictum est. *Senec. in Apoc. v. 712.* mollis horrescit coma. *Ovid. 14. Metam. v. 579.* horrescere fenis. & *lib. 2. v. 478.* Brachia cœperunt nigris horrescere villis. *Enn.* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 4.* Horrescit telis exercitus asper utrinque. *Virg. 7. Æn. v. 526.* Horrescit strictis seges ensibus. *Id. 3. Georg. v. 198.* tum segetes altæ, campique natantes Lenibus horrescunt flabris. *Cic.* & *Varro in fragm.* apud *Non. cap. 5. n. 7.* Cum subito mare cœpit horrescere. *incresparsi, turbarsi.* *Sil. lib. 1. v. 134.* subitis horrescit turbida nimbis tempestas. ¶ Item tremere ac timere incipio, expavesco, horrore corripior, *raccapricciarsi, inorridire, tremar di paura.* *Cic. 5. de Fin. c. 12.* Quin etiam feræ, sibi injecto terrore mortis, horrescunt. *Terent. Adelph. 4. 4. 23.* Horresco semper, ubi pultare hasce incipiunt fores. *Virg. 6. Æn. v. 710.* Horrescit visu subito. & *lib. 12. v. 453.* miseris, heu, præscia longe Horrescunt corda agricolis. *Id. 2. Æn. v. 204.* horresco referens. ¶ Et cum accusativo, subaudita præpositione. *Id. 3. Æn. v. 394.* Nec tu mensarum morsus horresce futuros. *Valer. Flacc. l. 6. v. 453.* nullos horrescere visus. *Stat. 3. Theb. v. 70.* Pectora & extremam nil horrescentia mortem.

HORREUM, i, n. *granajo,* σιτοφυλακεῖον, ἀποθήκη, locus, in quo fruges post messem reponuntur: fortasse ab *hordeum*, quod propria fuerit locus hordeo asservando accommodatus, ut *farreum*, in quo reponeretur far: sed postea dici cœperit de quarumlibet frugum repositorio. *Virg. 2. Georg. v. 49.* Illius immensæ ruperunt horrea messes. *Cic. 2. Agrar. c. 33.* Illi Capuam cellam atque horreum agri Campani esse voluerunt. ¶ Apud Romanos *horrea* non ad solum usum condendarum frugum, sed ad alia quoque inserviebant. *Plin. sub fin. ep. 18. l. 18.* Amplissimos hortos instruxit plurimis & antiquissimis statuis. Tantum illi pulcherrimorum operum in horreis, quæ negligebantur. *Paul. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 33.* Argentum, quod in domo, vel intra horreum usibus ejus fuit. *Ulpian. l. 20. tit. 4. leg. 5.* Si quis merces, quas evehendas conduxit, in horreo posuit. *magazzino.* *Modestin. lib. 35. leg. 85.* Cui quæ Romæ essent, legata sunt; ei etiam, quæ custodiæ causa in horreis extra urbem reposita sunt, debentur. *Ulpian. in fi. leges 3. tit. 9. lib. 33.* Penuarium horreum. *Paul. lib. 18. tit. 1. leg. 76.* Dolia in horreis defossa. *h. e.* in cellis vinariis. Porro in horreis vina condita fuisse, etiam in *Apotheca* dictum est. Libros etiam quandoque ibi reponebant, ut colligitur ex illis *Senecæ* verbis *epist. 45.* Quoscumque habeo libros, mittere paratus sum, & totum horreum excutere. *Colum.* quoque *l. 12. c. 50.* si quando immodica multitudo olearum torculariorum vincit laborem, esse oportere ait pensile horreum, quo imponantur fructus. Porro *horrea pensilia* dicuntur, quæ non in plano posita sunt, sed tignis suspensa, quo siccıora sint. V. etiam *lib. 1. c. 6.* ubi & instrumento rustico locum in horreo dat. ¶ Per similitudinem *horrea* vocat *Virg. 4. Georg. v. 250.* apum alvearia, tum quia variis cellulis horreorum more divisa sunt, tum quia in iis conduntur mella, quæ fruges & annona apum dici possunt. ¶ Quæ multa horrea *P. Vict. de Regionib. Urbis R.* in singulis regionibus enumerat, dici possunt Italice *fondachi.* In illis servabantur frumenta ad publicam annonam. ¶ Terrena horrea, apud *Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 39.* sunt cava sub terra, in quibus formicæ grana condunt. ¶ *Non. c. 3. v. 210.* putat *horrea, æ, f.* usurpatum fuisse a *Claudio*: sed quæ ex eo affert verba, id non evincunt.

HORRIBILIS, le, *orribile, ὀκνηρὸς, φοβερὸς,* horrendus, horrificus, formidabilis. *Cic. pro Quint. c. ult.* Horribile est causam capitis dicere, horribilius priore loco dicere. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 14.* Britanni se vitro inficiunt: atque hoc horribiliore sunt in pugna aspectu. & *l. 7. c. 36.* Horribilem speciem præbere. *Solin. in fing. c. 108.* Horribile spectaculum. & *cap. 124.* Ignotus atque horribilis sonitus. *Cic. 1. de Fin. c. 19.* Non conturbamur ignoratione rerum, e qua ipsa horribiles existunt sæpe formidines. *che fanno tremare.* & *in somn. Scip. c. 4.* Mars rutilus & horribilis terris. *Id. in fin. ep. 9. l. 8. ad Attic. de Cæsare.* Sed hoc τέρας horribili vigilantia, celeritate, diligentia est. *Catull. carm. 14. ad Calv. Licin. v. 12.* Dii magni, horribilem & sacrum libellum? *h. e.* abominandum & exsecrandum. ¶ Interdum, ut *horrendus,* significat sacrum, verendum. *Petron. in Satyr. c. 21.* Uterque juravit, inter nos periturum esse tam horribile secretum.

HORRICOMIS, e, adject. qui horridos pilos, vel comam habet, ut Horricomes canes, apud *Apul. l. 4. Metam.* & Horricomia hircus, *lib. 7.*

HORRIDE, adverb. *rozzamente, aspramente,* σκαιῶς, aspere, & inculte. *Cic. in Orat. c. 9.* Putant enim, qui horride inculteque dicat, modo id eleganter enucleateque faciat, eum solum Attice dicere. & *cap. 25. sub fin.* Iisdem ornamentis utatur horridius. *Tacit. 1. Hist. c. 82.* Allocuti sunt præfecti ex suo quisque ingenio, mitius aut horridius. *h. e.* asperius, tristius, severius.

HORRIDITAS, atis, f. idem ac horror. *Nævius.* Omnia mihi horriditati erant maxime. Ita refert *Perottus in Cornucop.* quem penes sit fides.

HORRIDULUS, a, um, *orridetto,* subhorridus, aliquantum rigens, exstans, asper, incultus, incomptus. *Plaut. Pseud. 1. 1. 66.* Horridulæ papillæ. *Lucil.* apud *Non. c. 5. n. 7.* Caput ornatum horridulum. *Martial. l. 10. epigr. 98.* Tonsus puer, horridulus, rudis, pusillus. ¶ Translate *Cic. Attic. l. 2. ep. 1.* Quamquam tua illa (legi enim libenter) horridula mihi atque incompta visa sunt: sed tamen erant ornata hoc ipso, quod ornamenta neglexerant. *Id. in Orat. c. 45.* Horridulæ Catonis orationes. ¶ Est etiam frigore tremens. *Pers. sat. 1. v. 54.* Scis comitem horridulum trita donare lacerna.

HORRIDUS, a, um, *arricciato, rabbuffato, aspro, orrido,* φρικώδης, densus & subrectus, hirtus, hispidus, asper, exstans, impexus: diciturque proprie de pilis, comis, spinis, setis, & hujusmodi. *Cic. pro Cæl. c. 14.* Non hac barbula, qua ista delectatur, sed illa horrida, quam in statuis antiquis videmus. *Virg. Ecl. 7. v. 42.* horridior rusco. *Id. 4. Georg. v. 407.* sus horridus. *Ovid. 10. Metam. v. 139.* horrida cæsaries. *Id. 2. Amor. el. 6. v. 5.* pluma. *Plin. l. 12. c. 15.* horrida spinis arbor. *Id. lib. 22. c. 18.* Apes horridæ aspectu. *h. e.* hirsutæ. *Virg. 3. Æn. v. 23.* densis hastilibus horrida myrtus. *Valer. Flacc. l. 5. v. 588.* horrida signis chlamys. *aspera signis pocula* dixit *Virg. 9. Æn. v. 263.* ¶ Dicitur & de loco inculto, squalido. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 3. v. 83.* nulli datus omnibus ævis Tam procul a patria, horridiorve locus. *Virg. Æn. 9. v. 381.* silva fuit late dumis atque ilice nigra Horrida. ¶ Item de iis, quæ horrorem incutiunt, terribilia atque horrenda sunt. *Virg. 1. Georg. v. 449.* horrida grando. *Id. Æn. 10. v. 480.* horrida acies. & *Ecl. 10. v. 23.* castra. & *2. Georg. v. 282.* prœlia. & *4. Æn. v. 378.* jussa. & *lib. 11. v. 96.* fata. *Martial. l. 10. epigr. 62.* loris. *Ovid. 6. Metam. v. 685.* Boreas horridus ira. *Plin. l. 13. c. 4.* Aquilæ & signa custodibus horrida. *h. e.* metuenda propter militem eorum custodes. ¶ Refertur sæpe ad hiemem, & procellas. *Virg. 3. Georg. v. 442.* horrida cano Bruma gelu. & *vers. 366.* Riria. *Ovid. 15. Metam. v. 212.* senilis hiems tremulo venit horrida passu. *Martial. l. 7. epigr. 35.* horridus december. *Ovid. 2. Amor. el. 16. v. 19.* si premerem ventosas horridus Alpes. *rabbuffato e intirizzito.* *Horat. epod. 10. v. 3.* horridi fluctus. *Virg. 9. Æn. v. 670.* cum Jupiter horridus austris Torquet aquosam hiemem. *Plin. l. 18. c. 35.* Horrida tempestas. ¶ Item ad cultum, vestitumque hominum. *Virg. 5. Æn. v. 37.* Horridus in jaculis, & pelle Libystidis ursæ. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 47.* Ilis cui placuit, quamvis erat horrida cultu. *Cic. post redit. in Sen. c. 6.* Quem præteriens, cum incultum, horridum, mœstumque vidisses, etiam si agrestem & inhumanum existimares, tamen libidinosum & perditum non putares. *Lucret. l. 6. v. 1267.* Corpora pædore horrida. *brutto, orrido.* ¶ Item ad mores duros, asperos, severos, & ad orationem incultam & rudem. *Cic. de clar. Orat. c. 31.* Q. Ælius Tubero et vita & oratione durus, incultus, horridus. *Id. pro Quint. c. 30.* Vita horrida atque arida. *Horat. l. 3. od. 21. v. 9.* Non ille, quamvis Socraticis madet Sermonibus te negliget horridus. *Plin. l. 3. ep. 3.* Vir est emendatus & gravis: paulo etiam horridior & durior, ut in hac licentia temporum. *Virg. 7. Æn. v. 746.* horrida gens. *Cic. in Orat. c. 5.* Aspera, tristis, horrida oratio. & *de clar. Orat. cap. 7.* Antiquior Catonis sermo, & quædam horridiora verba. *Sil. l. 11. v. 205.* horrida virtus, Armatumque fide pectus, rectique cupido. *h. e.* severa, incorrupta, & duris rebus exercita. Eodem fere modo locutus est *Stat. l. 5. Theb. v. 172.* ¶ Aliquando ad sapores. *Plin. l. 34. c. 13.* Spodos si tangatur lingua, saporem horridum præstat. *lazzo, aspro, astringente,* qui horrorem, tremoremque aliquem inducit. ¶ Pro acri ac vehementi. *Id. l. 20. c. 13.* Ruta silvestris horrida ad effectum est, & ad omnia acrior.

HORRIFER, a, um, *orribile, orrido,* φρικώδης, horrorem tremoremque ferens, horrificus, horribilis, horridus. Vox Poetica. De frigore *Ovid. 1. Metam. v. 65.* Scythiam, Septemque trionem Horrifer invasit Boreas. & *Vetus Poeta* apud *Cicer. Tuscul. l. 2. c. 18.* Horrifer Aquilonis stridor gelidas molitur nives. & *Valer. Flacc. l. 5. v. 518.* quem te horrifero sortitus in axe Caucasus. & *vers. 307.* Horrifera nix. ¶ De aliis rebus *Lucret. l. 5. v. 994.* horriferas voces. *Id. l. 3. v. 1026.* horriferi æstus Tartari. & *lib. 5. v. 219.* genus

genus horriferum, natura ferarum. *Ovid. 1. Metam. v. 725.* horriferamque oculis objecit Erinnyn. *Pacuv.* apud *Cicer. in Orat. c. 46.* prodigium horriferum pavoe. *pro* horriferorum.

HORRIFICALIS, le, horrificus. *Accius* apud *Non. c. 3. n. 231.* Operta squalitate est, luctuqua horrificali.

HORRIFICE, adverb. *con orrore*, horrorem incutiendo. *Lucret. l. 2. v. 609.* Horrifice fertur divinæ Matris imago. *h. e.* cum religione & metu. *Id. l. 4. v. 39.* simulacra luce carentum, Quæ nos horrifice languentes sæpe sopore Exciurunt.

HORRIFICO, as, a. 1. *spaventare*, horrorem incutio, terrifico. *Virg. Æn. 4. v. 464.* Multaque præterea vatum prædicta priorum Terribili monitu horrificant. ¶ Item *rendere orribile e spaventoso*, horridum atque horribilem facio. *Sil. l. 3. v. 388.* ore ferarum, Et rictu horrificant galeae. *Flor. l. 3. c. 21.* Carcer, catenæ, fuga, exsilium horrificaverant dignitatem. ¶ Item horridum, seu turbatum reddo. De mari. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 269.* qualis flatu placidum mare matutino Horrificans Zephirus, proclives incitat undas. *increspando.*

HORRIFICUS, a, um, *orribile, che fa tremare*, φρικώδης, horrorem faciens, horribilis. *Cic. pro Dom. c. 23.* Qui parietibus, qui tectis, qui columnis ac postibus meis horrificum quoddam, & nefarium, omni imbutum odio bellum intulistis. Quidam MSS. habent *hostificum*. *Gell. l. 20. c. 1. ad fin.* Horrifica pœna. *Lucret. l. 3. v. 920.* At nos horrifico cinefactum te prope busto Insatiabiliter deflebimus. *Virg. 12. Æn. v. 851.* Letum horrificum. *& lib. 3. v. 571.* horrificis tonat Ætna ruinis. *Valer. Flacc. l. 2. v. 97.* Horrificum fulmen. *Id. l. 3. v. 423.* seque horrificis accommodat actis. *h. e.* sacris, quæ horrore religioso venerari mos est. *Lucan. l. 2. v. 372.* Horrifica cæsaries. *rabbuffata, scarmigliata.*

HORRIPILO, as, n. 1. est horridiore asperioreque pilo fruticare. *Apul. Metam. l. 3.* Aures immodicis horripilant auctibus.

HORRISONUS, a, um, *di orribil suono*, φρικόφωνος, horribilem sonum edens, horrendum sonans. *Virg. 6. Æn. v. 573.* horrisono stridentes cardine sacræ Panduntur portæ. *& lib. 9. v. 54.* Clamore excipiunt socii, fremituque sequuntur Horrisono. *Cic.* vertens carmen *Æschyli 2. Tuscul. c. 10.* horrisonum fretum. *che mugge.* *Lucret. l. 5. v. 110.* horrisonus fragor. *Valer. Flacc. l. 7. v. 149.* horrisonum flagellum. *& lib. 2. v. 582.* horrisona buxus. *Lucan. l. 2. v. 454.* cum mare possidet auster Flatibus horrisonis.

HORROR, oris, m. *arricciamento, rabbuffamento*, φρίκη, dicitur de pilis, setis, quæ densa subriguntur & horrent: quod tum frigore, tum metu fit: item de squalore, atque horrida facie rerum, quæ inde nascitur. *Valer. Flacc. l. 1. v. 229. & Lucan. l. 5. v. 154.* Non pallore viris, non ullo horrore comarum Terribilis. *Lucan. ibid. v. 446.* Pontus non horrore tremit. *non s' increspa.* ¶ Item tremor, *tremore*. *Ovid. 9. Metam. v. 345.* tremulo ramos horrore moveri. *Flor. l. 2. c. 6. ante med.* Commissam aciem sequutus ingens terræ tremor: sive illum horrorem soli equitum virorumque discursus fecerent. ¶ De tremore febrili *Cels. l. 3. c. 3. de febre*. Frigus voco, ubi extremæ partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum corpus intremit. Sic *Cic. Attic. l. 12. ep. 6. in fin.* Atticam doleo tam diu: sed quoniam jam sine horrore est, spero esse, ut volumus. *Lucret. l. 3. v. 292.* horrorem ciere in membris. ¶ Metonymice, qui horrere, ac tremere facit. *Lucret. l. 6. v. 1009.* ferri frigidus horror. *& lib. 2. v. 410.* serræ stridentis acerbus horror. *ribrezzo.* *Valer. Flacc. l. 4. v. 662.* multifidus ruptis e nubibus horror effugit. ¶ Præcipue vero frigus. *Id. l. 7. v. 563.* Nix & cærulei Boreæ ferus abstulit horror. *Virg. 3. Æn. v. 29.* mihi frigidus horror Membra quatit. ¶ Item pavor, formido vehemens, quæ tremoris causa est, *paura, orrore, raccapriccio*. *Cic. Attic. l. 8. ep. 6.* Dii Immortales, qui me horror perfudit! quam sum sollicitus, &c. *Ovid. 14. Metam. v. 198.* me luridus occupat horror, Spectantem vultus etiamnum cæde madentes. *Plaut. Amph. 5. 1. 16.* Ea res me horrore afficit. *Plin. l. 28. c. 2.* Horror est spectare in arena feras. *fa orrore.* ¶ Item terror, *terrore*. *Lucret. l. 3. v. 1048.* Scipiades belli fulmen, Carthaginis horror. ¶ De metu religioso. *Valer. Flacc. l. 2. v. 433.* hic numinis ingens horror. ¶ Et de admiratione vehementi. *Lucret. l. 3. v. 28.* His ubi me rebus quædam divina voluptas Percipit, atque horror, quod sic natura, &c. ¶ Et de incompta horrideque oratione. *Quintil. sub fin. c. 5. l. 8.* Veterem illum horrorem dicendi malim, quam istam novam licentiam. ¶ Lætus horror. V. in *Pavor*.

HORSUM, adverb. δεῦρο, *verso qua*, versus hunc locum, ab *hoc*, & *versum*, quasi hoc versum. *Terent. Heaut. 3. 4. 36.* At ut, eccum Phidippum, & patrem video: horsum pergunt. *Plaut. Rud. 1. 2. 83.* Horsum se capessit. *Id. Mil. 2. 3. 33.* Horsum ad stabulum recipiat se a pabulo.

HORTAMEN, inis, n. idem ac hortamentum. *Liv. l. 10. c. 29.* Ubi auditur P. Decii eventus, ingens hortamen ad omnia pro republ. audenda. *Ovid. 1. Metam. v. 277.* non est hortamine longo Nunc ait utendum. *Valer. Flacc. l. 6. v. 93.* prisca suorum Facta canunt, veterumque viris hortamina, laudes. *Tacit. de German. c. 7.* Cibos, & hortamina pugnantibus gestant. *Pallad. in Mart. tit. 12.* Boves sint mansueti, timentes hortamen clamoris & verberis.

HORTAMENTUM, ti, n. *esortazione*, παράγγελμα, excitamentum. *Liv. l. 7. c. 11.* In conspectu parentum, conjugumque, ac liberorum, quæ magna etiam absentibus hortamenta animi, &c. *Sallust. in Jug. c. 103. extr.* Ea cuncta Romanis magno hortamento erant. *Tacit. Histor. 4. c. 18.* Conjuges parvosque liberos consistere a tergo jubet, hortamenta victoriæ, vel pulsis pudorem. *Justin. l. 3. c. 5.* Hortamenta virtutis. *Sil. l. 5. v. 53.* aspera quisque Hortamenta sibi referet: meus, heu! meus oris Ticini frater ripis jacet, &c. Adde *Gell. l. 13. c. 24.*

HORTATIO, onis, f. *esortazione, eccitamento*, προτροπή, hortandi actus. *Cic. 5. Fin. c. 2.* Tamen mihi grata est hortatio tua. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 14.* Non hortatione, sed precibus tecum fraterne ago. Adde *Sallust. in Jug. c. 64.* Narrat *Sueton. de Augusto, cap. 85.* scripsisse eum multa varii generis, prosa oratione: inter alia *hortationes ad philosophiam*.

HORTATIVUS, a, um, προτρεπτικός, ad hortationem spectans. *Quintil. l. 5. c. 10. a med.* Hæc ad hortativum genus maxime pertinent. *h. e.* deliberativum & suasorium. ¶ *Hortativa adverbia* sunt, quæ ad hortandum inserviunt, ut eja, age. *Priscian. l. 15. pag. 1021. Putsch.*

HORTATOR, oris, m. *esortatore*, προτρεπτής, qui hortatur & suadet, ut aliquid fiat. *Cic. l. 1. de Orat. c. 55.* Cum ejus studii tibi & hortator & magister esset domi. *Id. ad Quirit. post redit. c. 4.* Auctores hortatoresque ad me restituendum multi fuerunt. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 32.* Hortator pugnæ consiliumque fuit. *Virg. 6. Æn. v. 529.* Hortator scelerum. *Valer. Flacc. l. 8. v. 232.* hortatorque Cupido Suscitat affixam mœstis Æetida curis. ¶ *Hortator remigum* est portisculus, *comito*. *Plautus Merc. 4. 2. 5.* Quasi in mari solet hortator remiges hortarier. *Ovid. 3. Metam. v. 618.* & qui requiemque modumque Voce dabat remis, animorum hortator Epopeus. *Serv.* ad illud *Æn. 5. v. 176.* Ipse gubernaclo rector subit, ipse magister Hortaturque viros, &c. Aut ipse dicit celeusma, (nam hortatores dicuntur) aut *hortatur* ideo, quia consternati fuerant, perdito gubernatore. *Inscript. vetus in To. c. 29. Opuscular. Venetor. pag. 55.* & apud *Murator. pag. 211. n. 1.* D. M. Menandro Hortatori fecit Mercurius fratri suo B. M. ¶ Fuit cognomen Romanorum in gente Claudia, ut C. Claudius Hortator, apud *Liv. l. 8. c. 15.* ubi est qui leg. *Orator*.

HORTATRIX, icis, f. quæ hortatur, *esortatrice*. *Stat. l. 9. Theb. v. 717.* Gloria hortatrix animosi lethi.

HORTATUS, us, m. adhortatio, monitio. *Cic. pro Arch. c. 1.* Hæc vox hujus hortatu præceptisque confirmata, nonnullis aliquando saluti fuit. *Ovid. in fin. l. 5. Trist.* Qui monet, ut facias, quod jam facis, ille monendo Laudat, & hortatu comprobat acta suo. *Id. 3. Metam. v. 242.* At comites rapidum solitis hortatibus agmen Ignari instigant. *Valer. Flacc. l. 3. v. 550.* Urgere hortatibus. *& lib. 4. v. 81.* alacrem lætis hortatibus implet. ¶ *Hortatus* particip. V. in *Hortor*.

HORTENSIANUS, a, um, ad Hortensium pertinens, quod est nomen proprium civis R. *Cic. 4. Attic. ep. 6.* Quod me admones, ut scribam illa Hortensiana, &c. *h. e.* libros de philosophia, qui inscribuntur *Hortensius*. *Sueton. in Aug. c. 72.* Habitavit in ædibus modicis Hortensianis. *Valer. Max. l. 8. c. 3. n. 3.* Hortensiana eloquentia.

HORTENSIS, se, idem quod hortensius. *Colum. l. 9. c. 4.* At in hortensi lira condita nitent lilia candida. *Plin. l. 26. c. 8. a med.* Crethmus species est betis hortensis. *Harduin.* legit *hortensiæ* ex MSS.

HORTENSIUS, a, um, *di orto*, κηπαῖος, κήπειος, ad hortum pertinens. *Hortensia* dicuntur ea, quæ in hortis feruntur, præsertim cibi gratia. *Plin. l. 19. c. 6.* Hortensiis omnibus fere singulæ radices, ut raphano, betæ, apio, malvæ. *& cap. 8.* Omnium hortensiorum lautissima cura asparagis. *Id. l. 26. c. 4. sub fin.* Hortensiis abstinere. *Id. l. 20. c. 9. sub fin.* Hortensii bulbi. ¶ Item ad Hortensium pertinens, ut *Hortensia lex*, cujus fit mentio a *Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2.* lata a Q. Hortensio Dictatore circa A. U. CCCCLXVI. ut plebiscita vim legis haberent. ¶ Alia fuit de nundinis, ut quæ olim feriæ fuerant, fastæ essent, quo possent rustici, qui nundinandi causa in urbem veniebant, suas lites peragere. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16. a med.*

HORTENSIUS, ii, prænomine Quintus, Orator nobilissimus Romæ fuit, Ciceroni ætate & eloquentia fere æqualis, quem ipse *Cicero* testatur, in omnibus Oratoris laudibus floruisse, laudatque impense in omnibus scriptis suis, ac præsertim *in Bruto, sub fin. cap. 64.* item *cap. 92. & sequentib.* Scriptorum ejus nihil ad nos pervenit. *Quintil. l. 12. c. 10. post init. & sub fin.* eum cum L. Crasso conjungit & comparat. *& post init. cap. 3. l. 11.* tradit, plurimum actione valuisse: cujus, inquit, rei fides est, quod ejus scripta tantum intra famam sunt. Laudat hunc & *Gell. l. 1. c. 5.* ut omnibus ferme ætatis suæ, nisi M. Tullio, clariorem: sed quædam subdit, quibus ejus actio, ut nimia, reprehenditur. ¶ Filiam habuit nomine Hortensiam, & ipsam eloquentiæ laude claram: quæ cum matronarum ordo a Triumviris Octavio, Antonio, & Lepido gravi tributi onere premeretur, ipsa communem causam constanter egit, obtinuitque dicendo, ut major illius pecuniæ pars illis remitteretur. *Valer. Max. l. 8. c. 3. n. 3. & Quintil. l. 1. c. 1.*

HORTINUS, a, um, ad Hortam, seu Hortanum Tusciæ oppidum pertinens, ut Hortinæ classes, *Virg. 7. Æn. v. 716.*

HORTOR, aris, atus sum, dep. 1. *esortare, eccitare, confortare*, προτρέπομαι, verbis quempiam ad aliquid faciendum impello, excito, suadeo. *Terent. Hec. 1. 1. 6.* Propterea sedulo & moneo, & hortor, ne cujusquam misereat. Ubi *Donat.* monemus consilio: hortamur impulsu. *Cic. Fam. 13. ep. 4.* Hæc eo spectant, ut te horter & suadeam: reliqua sunt, quæ pertinent ad rogandum. *& lib. 4. ep. 9.* Iisdem te rebus etiam atque etiam hortor, quibus superioribus litteris hortatus sum. *Ovid. Metam. 10. v. 466.* hortari timentem. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 19.* Petere atque hortari. *Cic. Fam. 1. ep. 1.* Hortari & orare. *Sallust. in Catil. c. 62.* Appellare, hortari, rogare. *Cic. 1. Offic. c. 1.* Magnopere te hortor, ut legas. *Ovid. 8. Metam.*

tom. v. 215. Hortaturque sequi. *Nep. in Phoc. c. 1.* Cum munera repudiaret, legatique hortarentur accipere. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 69* fortunæ responsare superbæ hortetur. *Petron. in Satyr. c. 111.* Cœpit hortari lugentem, ne perseveraret in dolore. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 37.* Hortatur, ne occasionem dimittant. *& lib. 1. B. Civ. c. 19.* Hortatur, ne animo deficiant. *& lib. 6. B. Gall. c. 31.* Hortatur, ad eam diem revertantur. *& lib. 1. B. Civ. c. 21.* Hortatur, ab eruptionibus caveant. *Liv. l. 6. cap. 15. a med.* Quid ego vos, de vestro impendatis, hortor? *Cic. pro Arch. c. penult.* Hortari aliquem ad perficiendum. *Id. de Provin. Consul. c. 4. extr.* milites ad laudem. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 26.* Mandat, ut Libonem de concilianda pace hortetur. *Nep. in Milt. c. 4.* Hortantibus amicis, ut, &c. *Sallust. in orat. Macri Licin. a med.* Neque ego vos ultum injurias hortor, *h. e.* ad ulciscendum impello. ¶ Cum accusatione rei, *Cic. Attic. l. 7. ep. 14. extr.* Equidem pacem hortari non desino. *Al. leg.* ad pacem. *Vetus Poeta apud Charis. sub fin. l. 4.* Ego tunc pudendam trepidus hortabar fugam. *Justin. l. 14. c. 1.* Ut ultro bellum omnes hortarentur. Al. plerique leg. *illum. Stat. l. 3 silv. 5. v. 11.* si gelidas irem mansurus ad arces, Hortarere viae. ¶ Cum accusatione communi, *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 187.* Me miseram! capio non persuadere, quod hortor. *Cic. 1. Catil. c. 5.* Sin tu (quod te jamdiu hortor) exieris, &c. ¶ *Hortari milites* est eos oratione ad prælium firmare, *incoraggire*. *Nep. in Milt. c. 6.* Sic *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 94.* Ut ipse in hortandis militibus pronuntiaverat. *& Sallust. in Jug. c. 53. extr.* Pauca pro tempore milites hortatus. *& cap. 25.* Suos hortando ad virtutem erigere. *& Ovid. 1. de ar. am. v. 607.* hortari aciem verbis. ¶ Hortari equos, canes, &c. est incitare, impellere. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 42.* Hortari celeres per juga summa canes. *Id. 5. Metam. v. 401.* Terribiles hortatus equos. *Virg. 3. Georg. v. 163.* Tu quos ad studium, atque usum formabis agrestem, Jam vitulos hortare, viamque insiste domandi. ¶ De portisculo, qui remiges excitat & remigandi modum dat. V. *Hortator*. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 33.* Multæ res eum hortabantur, quare sibi eam rem suscipiendam putaret. *& lib. 3. c. 18.* Multæ res ad hoc consilium Gallos hortabantur. *Cic. pro Sext. c. 3. a med.* Reipubl. dignitas me hæc minora relinquere hortatur. ¶ Passiva etiam significatione usurpatur, teste *Gell. l. 15. c. 13.* Hinc *Varr.* apud *Priscian. l. 8. pag. 793. Putsch.* Ab amicis hortaretur. *Tacit. Ann. 12. c. 9.* Sententiam expromere, qua hortaretur Claudius despondere Octaviam Domitio. *Al. leg.* oraretur. *Auct. de B. Hispan. cap. 1.* Ita paucis commodis hoste hortato, majores augebantur copiæ. ¶ Etiam *horto, as,* antiqui dixerunt, teste *Priscian. loc. cit. pag. 797.* Hinc quidam tribuunt *Plauto Amph. 3. 4. 10. & Asin. 3. 1. 9. & Sallust. l. 4. Histor. in fin. epist. Mithrid. ad Arsac.* sed ubique lectio variat. ¶ *Hortarier* paragoge pro *hortari* legitur apud *Plaut. Merc. 4. 1. 5.*

HORTUALIS, le, hortensis. *Apul. de herb. c. 74. 80. & 99.*

HORTULANUS, i, m. *ortolano*, κηπουρός, horti cultor, olitor. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 3. a med.* Tharsius Amphias, cum ex hortulano potens esset. Adde *Apul. l. 4. 9. & 10. Metam.* ¶ Adjective est hortensis. *Tertull. de Pœnit. c. penult.* Hortulanus maritimusque secessus. *Apic. l. 8. c. 7. a med.* Hortulanus porcellus. *h. e.* coctus & olerum condimentis fartus.

HORTULUS, li, m. *orticello*, *giardinetto*, κηπίον, parvus hortus. *Plin. l. 35. c. 10.* Hortulus suburbanus. *Juvenal. sat. 3. v. 226.* Hortulus hic, puteusque brevis. *Catull. carm. 61. epithal. Jul. & Manl. v. 91.* Talis in vario solet Divitis domini hortulo Stare flos hyacinthinus. ¶ Translate *Cic. 1. de nat. Deor. c. 43.* Cujus fontibus Epicurus hortulos suos irrigavit. ¶ Est etiam pars vineæ, ubi vites ordine dispositæ feruntur venustatis simul, & utilitatis causa. *Colum. l. 4. c. 18.* Quin etiam ipsa hortulorum descriptio, quanto est minoribus modulis consita, fatigationem veluti minuit.

HORTUS, i, m. *orto*, *giardino*, *brolo*, κῆπος, locus maceria, aut sepe clausus, in quo olera cibi causa coluntur: item in quo arbores, pomi, flores, & viriditas voluptatis causa. Alii ab *orior* deducunt, quod in eo semper aliquid oriatur: unde & sine aspiratione scribi posse: alii ab *hortor*: alii e Græco originem petendam censent. De horti cultura scripsit præter alios *Colum.* carmine quidem toto *lib. 10.* prosa vero *l. 11. c. 3.* item *Plin. l. 19. c. 4.* & deinceps. *Cic. de Senect. cap. 16.* Hortum agricolæ succidiam alteram appellant. *Plin. l. 19. c. 4.* Ex horto plebi macellum. *Cic. Fam. 16. ep. 18.* Nullo aprico horto, nullo emissario, nulla maceria. *& ibid.* hortum conducere. *Colum. l. 11. c. 3.* ab incursu hominum pecudumque munire. *Varr. l. 1. R. R. c. 16.* Hortos sub urbe late colere. ¶ Per metonymiam dicitur de ipsis oleribus, *erbaggi*, *ortaggi*. *Cato R. R. c. 8.* Sub urbe hortum omne genus, coronamenta omne genus: hæc facito uti serantur. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 16.* irriguo nihil est elutius horto. ¶ Interdum dicitur de parte vineæ, eo modo, quo in *Hortulus* dictum est. *Colum. l. 4. c. 18.* Quando vineta placuerit ordinare, centenæ stirpes per singulos hortos semitis distinguantur. Adde *lib. 3. c. 20.* ¶ In plurali num. sæpe (non tamen semper) dicuntur de iis, qui deliciarum causa parantur, *giardino*. Hi instruebantur arboribus, ambulationibus, statuis, diætis, atque id genus deliciis. Hujusmodi Romæ fuere Mæcenatiani, Sallustiani, Serviliani, Cæsaris ad Tiberim, &c. *Cic. Phil. 2. c. 6.* Hodie non descendit Antonius. cur? dat natalitia in hortis. *Id. 3. Offic. cap. 14.* Dictitabat, se hortulos aliquos velle emere, quo invitare amicos, & ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. *& mox.* Ad cœnam hominum in hortos invitavit in posterum diem. *& paulo post.* Emere hortos instructos. *Plin. l. 8. ep. 18. sub fin.* Amplissimos hortos, eodem, quo emerat, die, instruxit plurimis & antiquissimis statuis. ¶ De hortis non instructis. V. *Martial. l. 5. epigr. 63.* ¶ Ex illo *Plin. l. 2. ep. 17. ante med.* Hortus cingitur diætis duabus. *a due casini.* & mox: *hortus alius pinguior & rusticus*: apparet priorem esse deliciarum causa, posteriorem olerum. Adde *Colum.* & *Plin.* locis jam citatis. ¶ Apud veteres *hortus* villam significabat, & in XII. Tab. semper villa sic appellabatur, teste *Plin. cit. c. 4. l. 19.* Sic *Cicer. 3. Offic. cap. 14.* quos *hortos* dixerat, mox *villam* vocat. ¶ *Epicuri hortos*, & *hortum* aliquoties memorat *Id. 12. Attic. ep. 23. lib. 5. de Fin. c. 1. l. 1. de nat. Deor. c. 33.* & alibi, quia is Athenis in hortis, quos conduxerat, colebatque, philosophiæ ludum aperuit: quod primum eum fecisse, cum antea mos non fuisset hortos in oppidis colere, notat *Plin. l. 19. c. 4.* ¶ Habet etiam obscœnum sensum τὸ αἰδοῖον γυναικεῖον, ut & κῆπος Græce. *Plaut. Mil. 2. 5. 39.* & *in Priapeiis*. Hinc & *olera*, & *olitor* eadem ambiguitate dicta, & Priapi Venerisque tutelæ horti assignati, & Satyrica signa in his statui solita, testibus *Varr. l. 5. de L. L. c. 3.* & *lib. 1. R. R. cap. 1. Festo in Rustica*, & *Plin. loc. cit.* tametsi hoc potius ob eam causam, quod in hortis mundicies, elegantia, & amœnitas maxime quæritur, vel quod ea numina rerum fecunditati præerant.

HORUS, i, m. Ὧρος, nomen Solis apud Ægyptios: ex quo & horæ vigintiquatuor, quibus dies noxque conficitur, nomen acceperunt: & quatuor anni tempora, quibus annuus orbis completur, horæ vocantur. Hæc *Macrob. l. 1. Saturn. c. 21.*

HOSPES, itis, m. & f. *forastiere*, *ospite*, ξένος, advena, peregrinus, qui brevi apud nos diversatur. *Cic. 2. de Orat. c. 19.* Is, qui nuper Romæ fuit, Menedemus hospes meus. *& cap. 50. extr.* Oratorem nulla in re tironem ac rudem, nec peregrinum atque hospitem in agendo esse debere. *Id. pro Rabir. perduell. c. 10.* Adeo ne hospes hujusce urbis, adeo ne ignarus es disciplinæ, ut hæc nescias? *Id. 1. Acad. c. 3.* Nos in nostra urbe peregrinantes errantesque, tanquam hospites, tui libri quasi domum deduxerunt. *Id. 1. Offic. c. 39.* Hospites multos recipere. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 17.* Si vespertinus subito te oppresserit hospes. *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 50.* Ille meæ domui protinus hospes erit. *Cic. in fin. l. 9. Fam.* Non multi cibi hospitem accipies, multi joci. *& epist. 20.* Habuisses non hospitem, sed contubernalem. *h. e.* non brevi discessurum, sed diu remansurum. *& pro Cluent. cap. 59. ad fin.* Copo multorum hospitum. *& Fam. l. 6. ep. 6.* Ex multis hospitibus, qui ad me ex Asia venerant. *Ovid. 6. Fast. v. 510.* Non venit hæc nostris hospes amica choris. *Lucanus l. 5. v. 11.* Hospes curia. ¶ *Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes* proverbii locum habet, & est *Ovidii 5. Trist. el. 6. v. 13.* ¶ Differt ab advena, & peregrino, qui non sunt nobis amici, aut cogniti, nec a nobis eo titulo excipiuntur. *Cic. Agrar. 2. c. 34. extr.* Nos autem, hinc Roma qui veneramus, jam non hospites, sed peregrini atque advenæ nominabamur. ¶ Est etiam qui peregrinum domo excipit, notitiæ & amicitiæ causa, *albergatore*. *Cic. pro Dejot. c. 3.* Per dexteram te istam oro, quam regi Dejotaro, hospes hospiti porrexisti. *Ovid. 1. Metam. v. 144.* non hospes ab hospite tutus. *Cic. 1. de Divinat. c. 27.* Cum duo Arcades Megaram venissent, alterum ad cauponem divertisse, ad hospitem alterum. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 107.* succinctus cursitat hospes, Continuatque dapes. *& lib. 1. sat. 5. v. 71.* sedulus hospes. ¶ Interdum est appellatio blanda hominis ignoti, licet hospes non sit. *Cic. de clar. Orat. c. 46. ad fin.* Hospes, non pote minoris. *Propert. initio l. 4.* Hoc quodcumque vides, hospes, qua maxima Roma est, &c. *Varr. apud Non. c. 7. n. 105.* Hospes, quid miras nummum curare Serapin? Hæc ex *Passerat. in Propert.* ¶ Adjective, & translate *Pallad. de insit. sub init.* Cur non arbor inops pinguescat ab hospite gemma, Et decus externi floris adepta micet? *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 650.* quam non aliena per arva Induit hospes honor. *Stat. Theb. 12. v. 479.* non plura querantur Hospitibus tectis, &c. *Id. de Charonte lib. 5. silv. 1. v. 252.* manes placidos locat hospite cymba. ¶ In genitivo plurali ut *civitatium*, *hereditatium* reperitur pro *civitatum*, &c. ita *hospitium* pro *hospitum*. *Sever. in Ætna, v. 117.* Quod si diversas emittit terra canales Hospitium fluviorum, &c. Alii tamen volunt, esse accusativum singularem, quem vocant continuatum, ut canales sint veluti fluviorum hospitium.

HOSPITA, æ, f. *forastiera*, *ospite*, ξένη, peregrina, hospes, aliunde adveniens. *Terent. Andr. 2. 6. 7.* Illi molestæ hæ sunt nuptiæ propter hujusce hospitæ consuetudinem. *Cic. Attic. l. 5. ep. 1.* At illa, audientibus nobis, ego sum, inquit, hic hospita. ¶ Item quæ alium hospitio excipit. *Cic. Verr. 4. c. 36. in fin.* Eum multo magis figura & lineamenta hospitæ delectabant. *& cap. 8. sub fin.* Servilia, femina primaria, vetus Diomis hospita. ¶ Adjective, V. *Hospitus*.

HOSPITACULUM, i, n. *ospizio*, locus, ubi hospites diversantur, hospitium. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 3. leg. 5.* apud *Taurellum*. At apud *Haloandr.* & alios aliter.

HOSPITALIS, le, *ospitale*, ξενικός, ad hospitem pertinens. *Cic. in Rull. 2. c. 17.* Illam ipsam sedem hospitalem, in quam erit deductus, publicam populi R. esse dicet. *Liv. l. 25. c. 18.* Hospitalis cædes. *h. e.* qua hospes occiditur. *Plin. l. 33. c. 4. ad fin.* Hospitalis cœna Augusti. *h. e.* qua Augustus exceptus est. *Liv. l. 2. c. 14. sub fin.* Hospitalia beneficia. *Varr. l. 3. R. R. c. 2.* Hospitales aves, *h. e.* hospiti in cœna appositæ. ¶ *Hospitalis tessera*, quam hospes hospiti dabat. Fuit enim antiqui moris, tesseram dari hospitibus dimidiatam, quam quicumque attulisset ad hospitem, continuo agnosci posset, & hospitio accipi tanquam amicus, & vetus hospes. Hoc jus necessitudinis ad posteros transibat. Propterea tesseram hospitalem diligenter observabant. Qui jus hospitii violabat, is tesse-

ram

vam hospitalem fregisse dicebatur. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 25. Deum hospitalem & tesseram mecum fero. Adde 5. 2. 87. ¶ Accipitur item pro liberali & facili ad suscipiendum hospites. *Cic.* 2. *Offic. c.* 18. *extr.* Quendam Cimonem Athenis etiam in suos curiales Laciades hospitalem fuisse. *Id.* 3. *Verr. c.* 26. Hospitalissimus & amicissimus. ¶ Item pro eo, qui hospitii præses & vindex est, ut Jupiter hospitalis, quod in ejus tutela hospites esse credebantur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 12. Non faciam, ut illum offendam, ne imploret fidem Jovis hospitalis. ¶ *Hospitalis locus* est, in quo commode hospitari licet, ubi clemens cælum & salubre, & copia rerum. *Senec. in Oedip. v.* 259. Non hospitalis exsulem tellus ferat. *Flor. l.* 1. *c.* 16. *de Campania*. Nihil mollius cælo: denique bis floribus vernat. Nihil uberius solo: ideo Liberi, Cererisque certamen dicitur. Nihil hospitalius mari: hinc illi nobiles portus, Cajeta, Misenus, &c. *Plin. l.* 2. *c.* 46. Hospitalis litorum appulsus. *facile da sbarco*. & *lib.* 17. *c.* 10. *a med.* Sit solum siccum, succosumque, advenis hospitale. *h. e.* facile excipiens nutriensque plantas aliunde translatas. ¶ *Hospitalia fulmina* sunt, quæ sacrificiis ad nos Jovem arcessunt, & invitant. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 49. ¶ *Hospitalia*, absolute, *foresteria*, ξενῶνες, loca in ædibus destinata hospitibus recipiendis. *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. *de Græcorum ædificiis*. Dextra ac sinistra domunculæ constituuntur, habentes proprias januas, triclinia, & cubicula commoda, uti hospites advenientes non in peristylia, sed in ea hospitalia recipiantur. ¶ Præterea cum in scenis tres essent januæ, media, utpote nobilior, erat aulæ regiæ: utrinque vero *hospitalia*, h. e. fores repræsentantes domus hospitibus, & peregre advenientibus in scenam destinatæ. *Id. l.* 5. *c.* 7. *sub fin.* ¶ *Hospitalis alicujus* est, qui aliquem hospitio excipit. *Plin. l.* 9. *c.* 8. Injuriæ Potestatum in hospitales ad visendum venientium, Hipponenses in necem ejus (*delphini*) compulerunt. V. *Plin. alterum sub fin. epist.* 33. *l.* 9. Al. leg. *inhospitales*: alii *in hospites*. ¶ *Hospitales aquas* dixit *Plin. l.* 2. *c.* 103. alicujus fluminis, qui per lacum impermixtis suis aquis transeat: quasi illæ aquæ hospites lacus sint, neque ibi morentur diutius, quam ad percurrendum spatium lacus opus est.

HOSPITALITAS, atis, f. *ospitalità*, ξενία, φιλοξενία, benignitas & facilitas in excipiendis hospitibus. *Cic.* 2. *Offic. c.* 18. Recte etiam a Theophrasto laudata est hospitalitas. Est enim valde decorum, patere domos hominum illustrium illustribus hospitibus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 64. *v.* 25. Hoc rus, seu potius domus vocanda est, Commendat dominus: tuam putabis: Tam non invida, tamque liberalis, Tam comi patet hospitalitate. ¶ Item conditio ejus, qui extra patriam hospitatur. *Macrob. sub fin. c.* 21. *l.* 1. *in Somn. Scip.* Animorum origo cælestis est: sed lege temporalis hospitalitatis hic exsulat.

HOSPITALITER, adverb. *ospitalmente*, ξενίως, benigne, liberaliter. *Liv. l.* 1. *c.* 9. Invitati hospitaliter per domos. *Id. l.* 6. *c.* 26. Hospitaliter magis, quam hostiliter vocare. *Justin. l.* 8. *c.* 3. Ingredi hospitalitas ad deos penates. *de amico*. *Curt. l.* 7. *c.* 6. *a med.* Hospitaliter aliquem excipere.

HOSPITATOR, oris, m. qui hospites excipit. *Apul. l.* 4. *Metam.* Fidelissimi mei hospitatores. Al. leg. *sospitatores*.

HOSPITATURA, æ, f. negotiatio ejus, qui hospitibus diversorium mercede præbet. *Arcad. Dig. lib.* 50. V. *Elæmporia*. Al. aliter leg.

HOSPITIOLUM, li, n. *ospizietto*, parvum hospitium. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 3. *leg.* 5. Si quis amicis suis modica hospitiola distribuerit. *Hieron. ep.* 47. *ad matr. & fil. sub fin.* Vos ad ejus hospitiolum pergite: quamvis arctum sit, &c. Adde *epist.* 27. *ad Eustochium, ante med.*

HOSPITIUM, ii, n. *ospizio*, *alloggio*, *trattamento*, *albergo*, *foresteria*, ξενία, actus excipiendi hospites: item locus ipse, ubi hospites accepti diversantur. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 16. *extr.* Te in Arpinati videbimus, & hospitio agresti accipiemus. *Id.* 2. *de Divin. c.* 37. Cum ab eo magnificentissimo hospitio acceptus esset. *Id. Phil.* 12. *cap.* 9. *extr.* Tota familia occurret: hospitio invitabit. *Id. de Senect. c. ult.* Ex vita ita discedo, tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo. Commorandi enim natura diversorium nobis, non habitandi dedit. *Id.* 14. *Attic. ep.* 2. *extr.* Piliæ paratum est hospitium. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Deductus a Magistratibus in nemorosum hospitium. *Liv. l.* 5. *c.* 58. Adducere aliquem in publicum hospitium. *Plin. l.* 10. *c.* 33. *de coturnicib.* Iter est his per hospitia certa. *& paulo post, de glottide avi.* Nec unquam plus uno die pergit: in proximo hospitio deserit. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 93. Hospitium præbere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 544. hospitio prohibemur arenæ. *h. e.* vetamur appellere, & in litore pedem ponere. *Id.* 3. *Georg. v.* 343. itque pecus longa in deserta sine ullis Hospitiis. *h. e.* stationibus, stabulis. *Id. ibid. l.* 4. *v.* 24. vocat *hospitia* loca, ubi apes ut considant, invitantur. Adde *Pallad. l.* 5. *tit.* 8. ¶ Item amicitia, necessitudo, familiaritas, quæ inter hospites intercedit, jus se invicem suscipiendi. Quæ necessitudo non modo inter privatos erat, sed etiam inter populos, ea lege, ut alter alterum in sua terra exciperet, & quibuscumque rebus posset, coleret, ac tueretur. Dabatur ob id *hospitalis tessera* (V. *Hospitalis*) & præses hospitii Jupiter habebatur, idcirco *hospitalis* cognominatus. ¶ Si quem contracti hospitii pœnituisset, renuntiare solebat, ne jus illud sacrum & Jovem præsidem violaret: cujus rei exemplum *Liv. l.* 25. *c.* 18. præbet. *Cic. Verr.* 4. *c.* 8. Pro hospitio, quod sibi cum eo esset. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 5. Optimum quemque hospitio amicitiaque conjungere. *Id. pro Balb. c.* 18. Gaditani hospitium cum L. Cornelio publice fecerant. *Id. Verr.* 6. *c.* 65. Decernunt, ut L. fratri hospitium publice fieret. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 6. Gratia & hospitiis florens hominum nobilissimorum. *Id.* 4. *Catil. c. ult.* Clientelæ hospitiaque provincialia. *Liv. l.* 37. *c.* 54. Cum quo uno maxime regum, & privatim singulis, & publicum civitati nostræ hospitium est. *Id. l.* 25. *c.* 18. Hospitium renuntiare. *Auct. de B. Hispan. cap.* 16. scelere contaminare. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 94. repudiare. *Ovid. Heroid. ep.* 17. *v.* 3. sacra hospitii temerare. *Nep. in Lysandr. cap.* 1. *extr.* Hospitio alicujus contineri. *& in Cim. c.* 3. alicujus uti. *Cic. pro Deiot. c.* 3. Vetus hospitium renovare. *& cap.* 14. conjungere cum aliquo. *Liv. l.* 1. *c.* 45. Publice privatimque hospitia jungere. *Virg.* 3. *Æn. v.* 83. Jungere hospitio dextras. *& lib.* 4. *v.* 51. indulgere hospitio. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 25. Intercedit mihi paternum hospitium cum aliquo. *paternum* dixit, quia jus hospitii ad filios cum hereditate transibat. V. *Plaut. Pœn.* 5. 1. 22. & 5. 2. 90. Item *veter. lapid.* apud *Gruter. pag.* 470. *n.* 1. *&* 2. & apud *Maffei. in Mus. Veron. pag.* 470. *&* 473. ubi faciendi hospitii, patroni cooptandi, & in clientelam recipiendi formula continetur. ¶ Facete, & jocülariter *Plaut. Amph.* 1. 1. 3. Quid faciam, si tresviri me in carcerem compegerint? *&c.* ita peregre adveniens hospitio publicitus accipiar. *& vers.* 140. Certe advenientem me hic hospitio pugneo accepturus est. *Id. Capt.* 3. 3. 8. Nec confidentiæ usquam hospitium est, nec diverticulum dolis.

HOSPITOR, aris, atus sum, dep. *ε*. *alloggiare appresso qualcuno*, ξενίζομαι, hospes sum apud aliquem, diversor, hospitii jura utor, paulum alicubi interquiesco. Translate *Senec. de vita beata*, *c.* 23. Sapiens magnas opes, munus fortunæ suæ repudiabit, nec excludet. quid enim est, quare illis bonum locum invideat? veniant, hospitentur. *Id. epist.* 31. *a med.* Quid aliud voces animum, quam deum in humano corpore hospitantem? *Plin. l.* 17. *c.* 20. *a med.* Castanea translata nescit hospitari, pavetque novitatem. *Id. l.* 6. *c.* 18. Gangem in quodam lacu hospitari: inde lenem fluere. *fermarsi alquanto*.

HOSPITUS, a, um, *forestiero*, peregrinus, hospes. Hujus adjectivi alia genera & casus, præter eos, quos subjicimus, non facile invenies. *Ovid. Fast.* 1. *v.* 393. Nondum pertulerat lacrimatas cortice myrrhas Acta per æquoreas hospita navis aquas. *Virg.* 3. *Æn. v.* 377. quo tutior hospita lustres æquora. ¶ Item hospitalis, qui hospitio excipit. *Virg. Æn.* 3. *v.* 539. bellum, o terra hospita, portas. *Horat. l.* 1. *od.* 15. Pastor cum traheret per freta navibus Idæis Helenen perfidus hospitam. *Stat. in fin. l.* 4. *Theb.* fessisque libens iterum hospita pandas Flumina. *h. e.* benignas hospitalesque hospitibus undas tuas. *Id. l.* 3. *silv. ult. v.* 75. Dicarchei portus, & litora mundi hospita. *h. e.* quo ex omnibus terræ partibus navigantes appellunt. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 650. hospita pandi Tecta jubet. *& lib.* 1. *v.* 44. hunc hospita vina Inter, & attonitæ mactat solemnia mensæ. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c.* 8. Urbes hospitas populant. ¶ Translate de unda fluminis gelu concreti *Virg.* 3. *Georg. v.* 362. Puppibus illa prius patulis, nunc hospita plaustris.

HOSTIA, æ, f. *vittima*, *ostia*, θῦμα, vivum animal, quod in sacris mactatur in honorem deorum. Dicta est ab *hostire*, ferire, ut placet *Festo*; vel ab eodem, qua significat æquum & propitium reddere, ut *Servio* ad illud 2. *Æn. v.* 155. testor vos aræ, ensesque nefandi, vittæque deum, quas hostia gessi. Vel ab hostibus, quod primo dicta sit, quæ in devictis mactabatur: quæ si ipsa victoris manu cæderetur, *victima* vocata est. Utrumque *Ovid.* docet 1. *Fast. v.* 335. Victima, quæ dextra cecidit victrice, vocatur: Hostibus amotis (*al.* a domitis) hostia nomen habet. *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 338. ita distinguit, ut *hostia* sit, quæ cæditur ab his, qui ad hostes pergunt: *victima*, quæ a victoribus: sed hæc tamen licenter confundi. Alii ita discriminant, ut *victima* de majoribus dicatur, ut tauris, vitulisque, *hostia* de minoribus, ut agnis, capris, & hujusmodi. Sed hoc quoque discrimen vanum est. Rursus *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 56. duo facit hostiarum genera: alterum, in quo voluntas dei per exta exquiritur: alterum, in quo sola anima deo sacratur. V. *Animalis*. Porro universim quæcumque victima *hostia* dicitur. *Virg. Æn.* 1. *v.* 338. Multa tibi ante aras nostra cadet hostia dextra. *Id.* 1. *Georg. v.* 345. Terque novas circum felix eat hostia fruges. *& lib.* 3. *v.* 486. in honore deum medio stans hostia ad aras. *Id. ibid. v.* 489. mactare hostiam. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 56. ferire. *Nep. in Annib. c.* 2. immolare Jovi. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 12. Quibus hostiis immolandum cuique deo, cui majoribus, cui lactentibus, cui maribus, cui feminis. *Liv. l.* 22. *c.* 1. *a med.* Ea prodigia partim majoribus hostiis, partim lactentibus procurarentur. (*Majores hostiæ* fere intelliguntur, quæ sunt bovilli generis, quas tantum auratis cornibus immolari solitas, *Plin.* tradit *lib.* 33. *c.* 1. Ceteræ coronatæ solum ducebantur. Ceterum *majores* proprie dicuntur ab ætate, & lactentibus opponuntur, ut hic ex *Cicer.* & *Livio* apparet.) *Liv. l.* 31. *c.* 5. Majoribus hostiis rem divinam facere. *& lib.* 41. *c.* 19. Quadraginta hostiis sacrificare. *Gell. l.* 4. *c.* 6. Si primis hostiis litatum non est. *Sueton. in Cæs. c.* 81. *ad fin.* Pluribus hostiis cæsis, cum litare non posset, introiit curiam. *Plin. l.* 8. *c.* 45. *extr.* Aliena hostia deos non placari. *Tacit.* 5. *Histor. cap.* 13. Hostiis piare prodigia. ¶ *Maxima hostia* dicta est ovilli pecoris, non ab amplitudine corporis, sed ab animo placidiore. *Festus*. ¶ *Puræ hostiæ* dicuntur, quæ ad sacrificium idoneæ. *Plin. cit. l.* 8. *c.* 51. ¶ *Humana hostia* non unis barbaris nationibus olim sacrificare mos fuit, ut Arcadibus Jovi Lycæo, teste *Plin. ibid. c.* 22. & Germanis Marti, teste *Tacit. de morib. German. cap.* 9. Quin & a Romanis, initio belli Punici alterius, Gallus & Galla, Græcus & Græca in foro Boario sub terra vivi demissi sunt, sacro minime Romano, inquit *Liv. l.* 22. *c.* 57. Quamquam hæ proprie hostiæ non fuerunt, quod sanguis ex iis fusus non est. ¶ Est etiam *Hostia* signum in Cælo, seu potius pars signi Centauri. Fingitur enim is manu teno-

tenere hostiam, quæ est animal quadrupes, quod numo certo donavit nomine Grajum, ut ait *Cicer. in Arat. v. 211.* Constat autem stellis decem, teste *Hygin. l. 3. Poet. Astronom. c. 37.* ¶ De *Hostia* urbe, V. *Ostia*.

HOSTIATUS, a, um, adject. hostiis instructus. *Plaut. Rud. 1. 5. 11.* Æquius vos erat candidatas venire, hostiatasque ad hoc fanum.

HOSTICAPAX, hostium captor. *Festus.*

HOSTICUS, a, um, *ostile, nemico*, idem ac hostilis. *Horat. l. 3. od. 2. v. 6.* Hostica mœnia. *Ovid. 1. ex Ponto, ep. 3. v. 65.* Hostica tellus. *& 4. Fast. v. 893.* vindemia. *Plaut. Capt. 2. 1. 49.* manus. *Senec. in Oedip. v. 737* Hosticus clamor. *Colum. in præfat. l. 1.* Quamquam inter ferrum & ignes hosticis incursionibus vastatæ fruges. ¶ *Hosticum*, absolute, pro agro, seu loco hostium. *Liv. l. 8. c. 38.* Castra in hostico incuriose posita. *Plin. in Paneg. c. 29.* Raptæ ex hostico messes. *Eumen. in Paneg. ad Constantin. cap. 13.* Transire in hosticum. ¶ *Hosticum canere* est tuba canere, vel ad aciem movendam in hostem, vel ad reum capitalem citandum. *Varr. sub fin. l. 5. de L. L.* In arce classicus canat, & ante privati hujus T. Quintii Trogi, scelerosi hominis, hosticum canat. *Scalig.* tamen legit *hostium*, h. e. ostium. qua ratione aptius constructio procedit. ¶ *Hosticum spirare*, hostilem animum habere. *Tertull. in Apolog. c. 35.*

HOSTIFER, a, um, adject. hostilis. *Manil. l. 1. v. 410.* Hostiferum necdum sibi quemquam numina norant.

HOSTIFICE, *ostilmente*, hostiliter. *Accius apud Non. c. 3. n. 203.* Hostifice miscere sanguen.

HOSTIFICUS, a, um, *ostile*, hostilis. *Accius apud Non. c. 8. n. 25.* O dirum hostificumque diem! V. etiam *Horrifice*.

HOSTILIS, le, *nemico, ostile*, πολέμιος, ad hostes pertinens, inimicus, infestus. *Cic. 1. de Invent. c. penult.* Hostili in terra jacuit insepultus. *Id. 3. Offic. c. 29 sub fin.* Regulus non debuit conditiones pactionesque hostiles perturbare perjurio. *Stat. 1. Achill. v. 618. de Baccho.* thyrsumque virentem Armat, & hostiles invisit fortior Indos. *h. e.* quos hostes sibi domandos elegerat. *Vellei. l. 2. c. 101. extr.* Prior Parthus apud Caium in nostra ripa, posterior hic apud regem in hostili epulatus est. *Plaut. Truccul. 1. 2. 68.* Hostile oppidum. *Horat. epod. 9. v. 19.* Hostiles naves. *Id. l. 1. od. 16. v. 20.* imprimeretque muris Hostile aratrum exercitus insolens. *Sallust. in Jug. cap. 45.* Metus hostilis in bonis artibus civitatem retinebat. *Plaut. Pseud. 4. 4. 10.* Hostiles insidiæ. *Tacit. 13. Ann. c. 57.* Hostiles minæ in ipsos vertebant. ¶ Item inimicus, infestus, noxius, damnosus, qualia sunt, quæ ab hostibus proficiscuntur. *Brut. ad Cicer. ep. 4.* Inique facis, qui hostilis animi in rempubl. homines, cives appelles. *Cic. pro Cluent. c. 5.* Hostili odio esse in aliquem. *Id. de Provin. Consul. c. 3.* Hostilem in modum vexata urbs. *Id. pro Rabir. perduell. cap. 9.* Homo hostilem in modum seditiosus. *Tacit. Histor. l. 4. c. 57.* Hostiles spiritus induere. *Sallust. in Jug. c. 93. ad fin.* Ne quid ab se hostile timeret. *& cap. 3.* Rerum mutationes, cædem, fugam, aliaque hostilia portendere. *Liv. l. 21. c. 16.* Legati, qui redierant a Carthagine, Romam retulerunt, omnia hostilia esse. *Tacit. Hist. 4. cap. 15.* Multa hostilia audere. *& lib. 3. c. 70.* Invicem hostilia cœpisse. *Sallust. in Jug. c. 115.* facere. *Tacit. Ann. 11. c. 40.* induere adversus aliquem. *Id. 2. Hist. c. 66.* loqui. *Plin. l. 11. c. 19.* Apibus inimica est nebula: aranei quoque vel maxime hostiles. *h. e.* infesti. ¶ *Hostilis pars* in extis quæ sit, V. in *Familiaris*.

HOSTILITAS, atis, f. *ostilità*. *Senec. de otio sap. sub fin.* Adversus hostes inhumana crudelitas, etiam adversus sanos hostilitas. Al. leg. *hostilis*.

HOSTILITER, adverb. *ostilmente, da nimico*, πολεμικῶς, πολεμιστικῶς, ad modum hostium. *Cic. 5. Phil. c. 9.* Quid ille fecit hostiliter, quod hic aut non fecerit, aut non faciat, aut non moliatur, & cogitet? *Liv. l. 9. c. 38.* Castella hostiliter deleta. *Id. l. 2. c. 14.* Bona hostiliter vendere. *Tacit. 2. Histor. 1. 85.* agere. *Gell. l. 4. c. 8.* odisse. *Sueton. in Aug. c. 26.* legiones ad urbem admovere. *& in Cæs. c. 54.* urbes diripere. *Ovid. 11. Metam. v. 372. de lupo.* Vulnerat armentum sternitque hostiliter omne.

HOSTILIUS, a, um, adject. ab *hostibus* ductum. *Festus:* Hostiliis laribus immolabant, quod ab his hostes arceri putabant. Quo pertinet illud *Propert. l. 3. el. 2. v. 10.* Annibalemque lares Romana sede fugantes. ¶ *Hostilia* gens Romæ fuit, ex qua Hostus Hostilius tum strenue gessit adversus Sabinos, teste *Liv. l. 1. c. 12.* Cujus nepos Tullus Hostilius tertius fuit rex, a quo Hostilia Curia dicta est, ubi Senatus habebatur, ab ipso exstructa. *Id. ibid. c. 22. & 30. & Varr. l. 4. de L. L. c. 32.* ¶ Ea Curia mansit usque ad extrema reipubl. tempora, quibus cum vetustate dilapsa fuisset, in ejus locum Curia Julia exstructa est a Triumviris in honorem C. Julii Cæsaris, & ab Augusto dedicata. *Dion. lib. 47. & 51.* Ejus meminit etiam *Sueton. in Calig. in fin.* ¶ *Hostilia lex* regia an fuerit, an consularis, aut tribunitia, incertum est. Ea permissum fuit furti agere eorum nomine, qui apud hostes essent, aut abessent reipubl. causa, quive in eorum cujus tutela essent. *Justinian. Institution. lib. 4. tit. 10.*

HOSTIMENTUM, ti, n. *pariglia, contracambio, ricompensa*, ἀντίδοσις, compensatio, æquamentum. *Non. c. 1. n. 11.* Hostimentum est æquamentum: unde & hostes dicti sunt, qui ex æqua causa pugnam ineunt. *Festus:* Hostimentum, beneficii pensatio. *Plaut. Asin. 1. 3. 20.* Par pari datum hostimentum est, opera pro pecunia. *Enn. apud Fest. in Redhostire.* Audi, atque auditis hostimentum adjungito.

HOSTIO, is, c. 4. *corrispondere, contracambiare, rendere la pariglia*, ἀμείβομαι, ἀμύνω, æqua reddo, paria facio, tantundem reddo: fortasse ab *hostus*, genus mensuræ in re olearia. *Plaut. Asin. 2. 2. 109.* Quin promitto hostire contra, ut mereris. *Fest. in Statua:* Hostire ponebatur pro æquare. *Pacuv. apud eund. in Redhostire.* Nisi coercero protervitates, atque hostio ferociam. *h. e.* ferociæ respondeo æquali ferocia. *Non. c. 2. n. 405.* interpretatur, comprimo, retundo: quod videtur eodem redire. ¶ Pro ferire, offendere, lædere, *Enn. apud Fest. ibid.* Quem mea comminus machæra atque hasta hostivit a manu. *h. e.* machæra comminus, hasta eminus icit. Ita enim *Scalig.* legit. *Pacuv. apud Non. loc. cit.* Meum admissum hostit voluptatem tuam. Al. hic aliter leg. *Fest. in Hostia.* Hostia dicta est ab eo, quod est hostire, ferire.

HOSTIS, is, m. & f. *nemico*, πολέμιος, ἐχθρός, is, cum quo publica bellum habemus (quamquam etiam de quocumque adversario dicitur) in quo ab *inimico* differt, qui est is, quocum habemus privata odia. Distingui etiam sic possunt, ut *inimicus* sit qui nos odit: *hostis* qui oppugnat. *Cic. Phil. 11. c. 1.* Omnes nos statuit ille non inimicos, sed hostes. *Id. pro leg. Manil. c. 10.* Qui sæpius cum hoste conflixit, quam quisquam cum inimico concertavit. *Curt. l. 7. c. 10.* Illi, nunquam se inimicos ei, sed bello lacessitos, hostes fuisse, respondent. ¶ Hinc quando hæc duo junguntur, *hostis* supra inimicum multum addit. *Cic. 5. de Fin. c. 10. ad fin.* Sibi inimicum esse, atque hostem. *Id. 4. Verr. c. 34.* Inimicus, hostis esset, tanta contumelia accepta. *Id. l. 2. de Invent. cap. 54. extr.* Inimicis quoque, & hostibus ea indigus videri. ¶ Apud majores nostros, inquit *Cic. 1. Offic. c. 12.* is dicebatur, quem nunc peregrinum dicimus. Indicant XII. Tabulæ: aut status dies cum hoste. Itemque: adversus hostem æterna auctoritas. *Plaut. Curcul. 1. 1. 5.* Si status condictus cum hoste intercedit dies, tamen est eundum, quo imperant ingratiis. (Adde *Varr. sub init. l. 4. de L. L. Fest. & Plaut. Trin. 1. 2. 65.*) *Virg. 4. Æn. v. 424.* I soror, atque hostem supplex affare superbum. Ubi *Servius:* Nonnulli juxta Veteres hostem pro hospite dictum accipiunt. ¶ *Cic. loc. cit.* Id nomen durius jam fecit vetustas, a peregrino enim jam recessit, & proprie in eo, qui arma contra ferret, remansit. *Id. 4. Verr. c. 6.* Horum omnium communis hostis prædoque fuit. *Id. 2. Phil. c. 26.* Diis hominibusque hostis. *Id. Phil. 14. c. 10.* Hostes nefarios prostravit, fudit, occidit. ¶ In feminino genere *Plaut. Stich. 1. 2. 83.* Hostis est uxor, invita quæ ad virum nuptum datur. *Terent. Hec. 5. 2. 23.* Nupta meretrici hostis est. *Liv. l. 30. c. 14.* Quo die captam hostem vidit, eodem matrimonio junctam accepit. *Ovid. 2. de ar. am. v. 461.* cum certa videbitur hostis. *Id. Heroid. ep. 6. v. 82.* Non exspectata vulnus ab hoste tuli. *Senec. in Herc. Oet. v. 21.* Thermodontia hostis. ¶ *Hostibus eveniat hoc*, formula quippiam abominandi & avertendi. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 217.* Hostibus eveniant convivia talia nostris. Adde *lib. 2. Amor. el. 10. v. 16. lib. 3. Fast. v. 494. & lib. 4. ex Ponto, ep. 6. v. 35. Propert. l. 3. el. 6. v. 20. Virg. 3. Georg. v. 513. & Albinov. ad Liv. el. 1. v. 182. & 450.* ¶ *Hostis* aliquando brutis tribuitur, & rebus inanimis. *Ovid. 2. Fast. v. 359. de capro.* noxæ tibi deditus hostis, Spargitur adfuso cornua, Bacche, mero. *Plin. l. 8. c. 20.* Rhinoceros hostis genitus elephanto. *Quintil. l. 2. c. 2. a med.* Licentia qualiacunque laudandi, studiosum perniciosissima hostis. ¶ De ludo latrunculorum, in quo imago pugnæ fit, *Ovid. 2. de ar. am. v. 208.* Fac, pereat vitreo miles ab hoste tuus. *& lib. 3. v. 358.* Unus cum gemino calculus hoste perit. ¶ Adjective *Stat. l. 11. Theb. v. 32.* Nec jam hostes turmæ, aut ferrum mortale timetur. Al. aliter leg.

HOSTORIUM, ii, n. *rasiera*, ἀποψήκτρον, ἐπίψηκτρον, lignum, regula, qua modius æquatur, & cumulus deteritur, rutellum. *Priscian. l. 6. pag. 688. Putsch.* ubi agnoscit quidem, ut Latinam vocem, nullo tamen auctore apposito. Est autem vel ab *hostio*, æquo, vel a sequenti *hostus*.

HOSTUS, i, m. χυτρίς, certum mensuræ genus in re olearia. *Varr. l. 1. R. R. c. 24.* Oleam si in loco crasso, aut calido posueris, hostum aequam fieri. Hostum vocant, quod ex uno facto olei reficitur: factum dicunt, quod uno tempore conficiunt. *h. e.* quod ex uno facto redigitur. nam *reficere* etiam redigere, *ricavare*, significat. *Hostus nequam* est mensura deficiens, non plena. *Cato R. R. c. 6.* Si in loco crasso, aut calido oleam severis, hostus aequam erit.

H U

HU, ῦ, interjectio exprimens sonum, quem quis olfaciendo edit, spiritum naribus attrahendo: vel qua quis significat, se odorem deprehendere, ac sentire. *Plaut. Mil. 4. 6. 43.* Nescio, ubi hic prope adest, quam expeto videre. hu! hu! olet profecto, olet. *Pyrgop.* Naso pol jam hæc quidem videt plus, quam oculis.

HUBER, &c. V. in littera U.

HUC, *qua, qui*, ἐνθάδε, ad hunc locum, in hunc locum, in quo ego sum. *Virg. Ecl. 2. v. 45.* Huc ades. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 80.* Huc propius me edita. *Petron. in Satyr. c. 23.* Huc huc convenite. *Terent. Phorm. 1. 2. in f.* Puer heus, nemon' huc prodit? *Id. Eun. 5. 2. 19.* Huc qua gratia te arcessi jussi, ausculta. *Id. Eun. 5. 6. 26.* Huc intro. *Plaut. Aulul. 2. 1. 14.* Huc foras. *Terent. Eun. 4. 7. 4.* Huc in medium agmen. *Id. Andr. 1. 1. 41.* Mulier ex Andro commigravit huc viciniæ. *in questo vicinato. Id. Hec. 1. 2. 100.* Huc raro in urbem commeat. *Plaut. Rud. 3. 4. 21.* Tu senex si istas amas, huc arido argento opus est. *h. e.* huc afferatur argentum. *Id. Pæn. 5. 2. 87.* Ostende huc. *mostra qua:* affer huc, & ostende. ¶ Item in eum locum, de quo loquor, *quivi, colà, là*. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 19.* Locus erat castrorum editus, & paulatim ab imo acclivis. Huc magno cursu contenderunt. *Liv. l. 35. c. 19.* Ubicumque vires, ubi arma esse sciam, huc veniam, toto orbe terrarum quærens

rem aliquam Romanis hostes. Adde *Horat. l. 3. od. 3. v. 24.* ¶ Significat etiam ad hanc rem, ad hunc statum, *a questo, a ciò*. *Cic. Fam. 2. ep. 7. post med.* Ut hæc multo ante meditare, huc te pares, hæc cogites, ad hæc te exerceas. *Id. 2. de nat. Deor. c. 39.* Adde huc fontium perennitates, &c. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 83.* Adde huc, quod mercem sine fucis gestat. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 56.* Massilienses naves longas expediunt numero decem & septem. Multa huc minora navigia addunt. *Cic. de Amic. c. 18. ad fin.* Accedat huc suavitas quædam, oportet, sermonis. *Cels. l. 5. c. 19. n. 21.* Rubrum quoque emplastrum, quod Ephesium vocatur, huc aptum est. *h. e.* ad hæc vulnera. *Terent. Eun. 3. 3. 22.* Ubi fciget, huc evasit. *V. Evado. Plin. l. 7. c. 52.* Huc pertinet nobile apud Græcos volumen Heraclidis. *Id. lib. 26. c. 4.* Huc usque provecta credulitas antiquorum. *fino a questo segno*. *Cic. pro Cæl. c. 20.* Huc unius mulieris libidinem esse prolapsam, ut, &c. *a tal segno, che*, &c. *Id. 2. Catil. c. 2.* Rem huc deduxi, ut tum palam pugnare possetis, cum hostem aperte videretis. *a questo termine*. *Tacit. 3. Ann. c. 73.* Huc arrogantiæ venerat, ut legatos ad Tiberium mitteret. *a tanto di arroganza*. & *lib. 4. c. 41.* Huc flexit, ut Tiberium od vitam procul Roma degendam impelleret. *s' applicò, o piegò a questo, di esortare Tiberio a vivere lontano da Roma*. ¶ Huc illuc, *qua e là, di qua e di là*, ad hanc & illam partem, ad hunc & illum locum: & significat sæpe iter, vel locum incertum: translate vero varietatem & inconstantiam. *Cic. Attic. l. 9. ep. 9. circa med.* Ne earsem huc illuc via deterrima. *Id. 1. de Orat. c. 40.* Erectum & celsum, alacri & prompto ore ac vultu, huc atque illuc intuentem, vagari magna cum caterva toto foro. *Id. 2. de Divin. c. 53.* Tum huc, tum illuc volent alites. *Cels. l. 2. c. 15.* Uni pedi lecti fulcimentum subjiciendum est, atque ita lectus huc & illuc manu impellendus. ¶ Translate *Cic. pro Cæl. c. 6.* Versare suam naturam, & regere ad tempus, atque huc & illuc torquere & flectere. *Id. l. 5. de Fin. c. 28. ad fin.* In quo utrum respondebo, verses te huc atque illuc necesse est. *h. e.* dubites, hæreas, æstues. ¶ *Huc illucve*, & *hac illacque* duriuscula videntur. Prius est *Cels. l. 6. c. 6. n. 36.* & *lib. 7. c. 3.* & alibi: posterius *Plinii l. 37. c. 6.* ¶ *Huc & huc* est huc & illuc. *Horat. epod. 4. v. 9.* Ut ora vertat huc & huc euntium Liberrima indignatio. ¶ *Huc & illuc*, huc & illuc. *Senec. de benef. l. 5. c. 6. a med.* Sed jam ista sidera huc & illuc diducat velocitas sua.

HUCCINE, adverb. idem quod huc, sed interrogativum: ab *huc*, & *ne*, interposita syllaba *ci*. *Cic. 7. Verr. c. 63.* Huccine tandem omnia reciderunt, ut civis R. virgis cæderetur? *qua, a questo segno, a questa miseria?* Sic *Pers. sat. 3. v. 15.* O miser, inque dies ultra miser! huccine rerum Venimus?

HUCUSQUE, *vel* Huc usque, *fino a qui*, μέχρι, δεῦρο, usque ad hunc locum, vel usque ad hanc eam, tempus, terminum. *Plin. l. 6. c. 29. ante med.* Huc usque Sesostris exercitum duxit. *Id. l. 26. c. 4.* Huc usque provecta credulitas.

HUI, *ah, hui, ah*, ὦ, οἴω, interjectio familiaris admirantis. *Plaut. Pers. 5. 2. 25.* Hui! babæ! basilice te intulisti, & facete. *Terent. Phorm. 2. 1. 72.* Hui! dixti pulcre. & *3. 3. 25.* Triginta? hui! percara est. & *Heaut. 4. 5. 28.* Prorsum nihil intelligo. *Sy.* hui! tardus es. ¶ Item miserantis, ut ait *Donat.* ad illud *ibid. 1. 1. 40.* Hui! tam graves hos, quæso? ¶ Item exclamantis cum dolore. *Id. ibid. 3. 2. 72.* Hui! quantam fenestram ad nequitiam patefeceris! *Plaut. Rud. 2. 2. 65.* Hui! homunculi, quanti estis! ¶ Item irascentis. *Terent. Eun. 4. 7. 35.* *Chre.* Principio eam esse dico liberam. *Thra.* Hem! *Chre.* civem Atticam. *Thra.* hui! Ubi *Donat.* hui, hem, & cetera hujusmodi genecia, sannæ sunt adversus eos, quibus irascimur. *Cic. Attic. l. 6. ep. 6.* Videbam sermones: hui! fratrem relinquere. num est hoc, non plus annum, retinere provinciam? *ve' che vergogna!* & *lib. 5. ep. 11.* Hui! toties ne me litteras dedisse Romam, cum ad te nullas darem? & *lib. 13. ep. 21. ad fin.* Hui quam diu de nugis! de te enim nihil habeo, quod loquar.

HUJUSCEMODI, hujusmodi, hujusce modi. *Sallust. in Jug. c. 9. extr.* Dicitur hujuscemodi verba cum Jugurtha habuisse. *Q. Metell. Numid.* apud *Gell. l. 6. c. 11.* Si in eo tempore hujuscemodi homunculum nomines. *T. Castric. rhetor* apud *eund. l. 13. c. 21.* Hic vester hujuscemodi vestitus. Ipse *Gell. l. 4. c. 1. ante med.* Vinum, triticum, oleum, lentem, fabam, atque hujuscemodi cetera.

HUJUSMODI, *di questa guisa, di tal sorta, simile*, τοιοῦτος, hujus modi, hujus generis: similia *vū ejusmodi*. *Cæs. l. 2. B. C. c. 22.* Hordeum ad hujusmodi casus antiquitus paratum. *Cic. Verr. 5. c. 82.* Ex hujusmodi principio consuetudo introducta est. *Nep. in Agesil. c. ult.* Ille præter vitulina, & hujusmodi genera obsonii, nihil accepit. *Terent. Eun. 4. 6. 8.* Hæc, atque hujusmodi sum multa passa. *Id. Heaut. 2. 3. 98.* Hujusmodi, obsecro, aliquid reperi. *Id. Phorm. 3. 2. 43.* Hic me hujusmodi esse, sciebat: ego hunc aliter esse credidi. *sapea, ch' io son fatto così*. ¶ Ex sequente *ut* particula. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 3.* Nonnullæ hujusmodi sententiæ dicebantur, ut, &c. *Id. in fragm.* apud *Cicer. l. 2. ad Q. Fr. ep. 12.* Id erat hujusmodi, ut magis optandum, quam sperandum putarem.

HULCUS, &c. V. in littera U.

HUMANE, adverb. *umanamente*, ἀνθρωπίνως, pro conditione & sorte humanæ naturæ, more humano. *Terent. Adelph. 1. 2. 65.* Vix humane patitur. *Cic. 3. Tuscul. c. 27.* Si qui forte aliquid fecerunt humanius, aut hilarius locuti sunt. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 70.* Intervalle vides humane commoda. *h. e.* satis commoda, ἀρμοστῶς. ¶ Item humaniter, benigne, comiter. *Cic. Attic. 12. ep. 44.* Hirtium aliquid ad te συμπαθῶς de me scripsisse, facile patior: fecit enim humane. *Petron. in Satyr. c. 8.* Ducem se itineris humanissime promisit.

HUMANITAS, atis, f. *umanità*, ἀνθρωπότης, natura humana, seu natura hominis. Sumitur pro illo affectu, qui proprie hominis est erga hominem, & Græce φιλανθρωπία appellatur, quemadmodum *civilitas* erga cives est. Potest autem definiri necessitudo quædam nobiscum simul genita, per universum diffusa genus humanum, qua vicissim se homines tuentur, opemque ferunt, hoc dumtaxat nomine, quod homines sunt, eademque corporis forma, eodem rationis lumine præditi. *Cic. pro Quint. c. 31.* Obsecravit per fratris sui mortui cinerem, per nomen propinquitatis, &c. ut aliquando misericordiam caperet aliquam, si non propinquitatis, at ætatis suæ; si non hominis, at humanitatis rationem haberet. *Id. pro Rosc. Amer. c. 22.* Magna est vis humanitatis, multum valet communio sanguinis, natura ipsa. ¶ Ex hac humanitate communi oritur illa virtus, quæ & ipsa humanitas dicitur, qua benigni sumus, comes, & faciles in eos, quibuscum agimus, *benignità, bontà*. *Cic. pro leg. Manil. c. 14.* Humanitate tanta est, ut difficile dictu sit, utrum hostes magis virtutem ejus pugnantes timuerint, an mansuetudinem victi dilexerint. *Plin. l. 9. ep. 5.* Humanitatis præcipua pars est, honestissimum quemque complecti, atque ita a minoribus amari, ut simul a principibus diligare. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 1. leg. 1. ante med.* Humanitatem exhibere alicui. *usar cortesia*. *Senec. ep. 88. a med.* Humanitas vetat superbum esse adversus socios, vetat avarum: verbis, rebus, affectibus comem se, facilemque omnibus præstat: nullum alienum malum putat, bonum autem suum id maxime, quod alicui bono futurum est, amat. ¶ Et quia ad hanc virtutem præcipue facit animi cultura, litterarum studiis acquisita, ideo ea ipsa studia & eruditio *humanitas* appellatur, *studio, erudizione*. *Cic. 2. de Orat. c. 17.* Homo non hebes neque inexercitatus, neque communium litterarum & politioris humanitatis expers. *Id. 1. de Orat. c. 60.* In omni recto studio atque humanitate versari. *V. Gell. l. 13. c. 16.* ¶ Interdum de illa cultura animi dicitur, quæ ad urbanitatem, & decentiam, & civilitatem pertinet, *civiltà, creanza*. *Cic. 1. Offic. c. 40. ad fin.* Ea, quæ multum ab humanitate discrepant, ut si quis in foro cantet, aut si quæ est alia magna perversitas, facile apparent. *Id. 2. de Orat. c. 56. ad fin.* Humanitatis est responsio. ¶ Pro ipso hominum genere. *Minuc. Fel. in Octav. c. 8.* Timorem omnem, quo humanitas regitur, sustulerunt. *Senec. ep. 65.* Homines quidem pereunt; ipsa humanitas, ad quam homo effingitur, permanet. Agit autem ibi *Seneca* de Ideis.

HUMANITER, adverb. *umanamente*, φιλανθρώπως, more hominum. *Cic. Attic. l. 1. ep. 2.* Sin aliter acciderit, humaniter feremus. *idest* æquo animo, honeste, decenter, convenienter naturæ humanæ. ¶ Item honeste, jucunde, suaviter, tranquille, more hominis liberi. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1. ad fin.* Docebo profecto, quid sit humaniter vivere. ¶ Item civiliter, moderate, comiter, facile. *Cic.* apud *Non. c. 11. n. 1.* Invitus litteras tuas scinderem: ita sunt humaniter scriptæ.

HUMANITUS, adverb. *da uomo*, ἀνθρωπίνως, more humano, secundum humanam conditionem, & sortem. *Afran.* apud *Non. c. 11. n. 40.* Ferre humana humanitus. *Cic. 1. Phil. c. 4.* Si quid mihi humanitus accidisset. *idest* si mortuus essem. *Plin. l. 10. c. 63.* Ursi autem coeunt humanitus strati. *h. e.* ut homines solent. ¶ Item humaniter, benigne. *Terent. Heaut. 1. 1. 47.* Ubi rem rescivi, cœpi non humanitus, neque ut animum decuit ægrotum adolescentuli, tractare.

HUMANUS, a, um, *umano, da uomo*, ἀνθρώπινος, ad hominem pertinens. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 22. sub fin.* Esse aliquem humana specie & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, ut, &c. *Id. 4. de Fin. c. 2.* Societas & communitas generis humani. *Id. de Somn. Scip. c. 5.* Humana vita. *Id. 1. de Orat. c. 8.* A fera agrestique vita ad humanum cultum civilemque deducere. *Id. Tuscul. 5. c. 6.* Qui vita fortunæ, qui omnia humana, quæ cuique accidere possunt, tolerabilia ducat. *Plin. l. 22. c. 5.* Qua claritate nihil in rebus humanis sublimius duco. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 91.* Ad fratrem mandata dabat, cuique ille dabantur (Humanos casus aspice) frater erat. *Paul. Dig. lib. 26. tit. 3. leg. 26.* Si quid mihi humanum contigerit. *h. e.* si moriar. *Flor. l. 3. c. 5.* Athenas obsidione ac fame ad humanos cibos compulit. *h. e.* humanæ carnis. Sic *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 68.* humana qui dape pavit equos. *Plin. l. 2. c. 107.* Humani ignes. *h. e.* nostri ignes, qui ad vitæ humanæ usum pertinent. *Id. lib. 17. c. 9.* Humanæ dapes. *h. e.* hominum excrementa. *Paul. ex Festo.* Humanum sacrificium dicebant, quod mortui causa fiebat. ¶ Dicitur & de iis, quæ ab hominis natura non abhorrent. *Cic. 7. Verr. c. 44. sub fin.* Merum virgarum navarchus pretia redemit: humanum. alius, ne condemnaretur, pecuniam dedit: usitatum est. *Terent. Adelph. 3. 5. 25.* Persuasit nox, amor, vinum, adolescentia: humanum est. ¶ Est etiam lenis, mitis, facilis, benignus. *Cic. de Senect. c. 17.* Ceteris in rebus comem erga Lysandrum atque humanum fuisse. *Terent. Andr. 1. 1. 87.* Humani ingenii, mansuetique animi officia. *Cic. ad Capiton. 2. post ep. 16. l. 16. ad Attic.* Homo facillimus atque humanissimus. *Plin. l. 18. c. 6. ad fin.* Catonis humanissimum præceptum. *scilicet*, Vicinis bonus esto, apud *Caton. R. R. c. 4.* ¶ Item cultus, sciens rerum humanarum, eruditus, *civile, erudito*. *Cic. 1. de Divin. c. 1.* Gens humana atque docta. *Id. Verr. 7. c. 28.* Syracusani, homines periti & humani, qui non modo ea, quæ perspicua sunt, videre, verum etiam occulta suspicari possunt. *Varr.* apud *Gell. l. 13. c. 16.* Praxiteles, qui propter artificium egregium nemini est, paulo modo humaniori, ignotus. *h. e.* eruditiori, doctiori, ut ipse *Gell.* explicat. *Cic. Verr. 6. c. 44. a med.* Tu videlicet solus Corinthiis delectaris? tu illius æris temperationem, tu operum lineamenta solertissime perspicis? hæc Scipio ille non intelligebat, homo doctissimus atque humanissimus? tu sine ulla bona arte, sine humanitate, sine ingenio, sine litteris intelligis

gis & judicas? ¶ *Humani* interdum sunt ipsi homines. *Lucret. l.* 3 *v.* 79. Et sæpe usque adeo, mortis formidine, vitæ Percipit humanos odium, lucisque videndæ, Ut sibi consciscant mœrenti pectore lethum. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 98. Natura humanis omnia sunt paria. Al. leg. in *humanis*.

HUMATIO, onis, f. *sotterramento*, *sepoltura*, ταφή, actus humandi, sepultura. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 43. Ut aliquid etiam de humatione & sepultura dicendum existimem. *& ibid.* Humatio ad corpus pertinet, sive occiderit animus, sive vigeat.

HUMATOR, oris, m. *sotterratore*, qui humat, & sepelit, ταφεύς. *Lucan. l.* 7. *v.* 799. non illum Pœnus humator Consulis, &c.

HUMATUS, a, um, *sotterrato*, *sepolto*, ταφείς, humo contectus, sepultus. Olim proprie de iis tantum dicebatur, quos humus injecta contegeret, ut *Cic.* docet 2. *de Legib. c.* 22. & *Plin. l.* 7. *c.* 54. Postea communiter de omnibus sepultis dici cœptum. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Is fulmine percussus, dicitur humatus esse Cynosuris. *Martial. l.* 6. *epigr.* 28. Hoc sub marmore Glaucias humatus Juncto Flaminiæ jacet sepulcro.

HUMECTATUS, a, um, nom. ex particip. *umettato*, *bagnato*. *Sil. l.* 8. *v.* 438. statque humectata Vomano Adria.

HUMECTO, as, a. 1. *bagnare*, *far umido*, βρέχω, humidum facio, irrigo. *Virg.* 4. *Georg. v.* 126. Qua niger humectat flaventia culta Galæsus. *Sil. l.* 13. *v.* 85. Et facer humectat fluvialia rura Capenas. ¶ De flentibus. *Lucret. l.* 1. *v.* 918. Et lacrimis salsis humectent ora genasque. Adde *Virg.* 1. *Æn. v.* 469. *& lib.* 11. *v.* 90. & *Ovid. Metam.* 9. *v.* 655. Absolute *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. *de oculis*. Ardent, intenduntur, humectant, connivent. *& lib.* 10. *c.* 3. Cogit adversos intueri solis radios, & si conniventem humectantemque animadvertit, præcipitat e nido. ¶ De rore, *Claudian. l.* 2. *de rapt. Proserp. v.* 121. Dum meus humectat flaventes Lucifer agros, Roranti prævectus equo.

HUMECTUS, a, um, *bagnato*, *umido*, *molle*, ὑγρός, humens, humidus. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 24. & *Cato R. R. c.* 6. Si locus humectus sit, ibi cacumina populorum serunda & arundinetum. *Lucret. l.* 4. *v.* 633. & stomachi humectum servare tenorem. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 15. *circa med.* Qui sensim trahunt potum, ventres habent humectiores. *& cap.* 6. *e med.* Mulier humectissimo est corpore.

HUMEFACTUS, a, um, *bagnato*, madefactus. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *ad fin.* Spongia crebro humefacta.

HUMENS, entis, *umido*, *molle*, ὑγρὸς, ἔνυγρος, humidus, humectus. *Ovid. Metam.* 1. *v.* 19. Frigida pugnabant calidis, humentia siccis. *Plin. in Paneg. c.* 30. Necdum satis humentes terræ. *scil.* Nili inundatione. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 604. nebulas humenti tellure remitti. *Sueton. in Claud. c.* 30. Risus indecens: ira turpior, spumante rictu, humentibus naribus. *Id. in Vespas. c.* 16. Spongias humentes exprimere. *Flor. l.* 2. *c.* 4. Humens cælum. *aria umida*. ¶ De nocte, *Virg.* 3. *Æn. v.* 589. Humentemque aurora polo dimoverat umbram. *& Sil. l.* 2. *v.* 469. Humentis rores noctis, terramque madentem. *& Stat.* 3. *Theb. v.* 1. Nocte sub ancipiti quamvis humentibus astris. ¶ De lacrimis, *Ovid. Metam.* 11. *v.* 464. humentes oculi. *lagrimosi*. Sic *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 38. humentes genas tergere. *& Sil. l.* 9. *v.* 30. quorum oculos atque ora humentia vidi. ¶ *Humens flavius* dicitur, ut *humida vina*. V. Humidus. *Sil. l.* 13. *v.* 123. humenti flavo revocare colorem.

HUMEO, es, n. 2. *esser umido*, *bagnato*, νοτίζω, νοτίζει, humidus sum, madeo. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 146. calida qua locus humet aqua. *&* 15. *Metam. v.* 269. stagnare paludibus hument. *Id. Heroid. ep.* 8. *v.* 64. Humens incultæ fonte perenne genæ.

HUMERALE, is, n. tegumentum humerorum, ut tibiale crurum. *Paul. Dig. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 14. Si miles tibiala, vel humerale alienavit, castigari verberibus debet. *cappotto*, *mantello*.

HUMEROSUS, a, um. *Colum. l.* 3. *c.* 10. Itaque custodiemus, ut in prædictis locis, quos humerosos rustici vocant, semina legamus. Loquitur *Colum.* de iis surculis, qui e media vite exeunt. nam extremam vitis partem *caput vitis* appellant: imam prope radices, *crus*: quare media & capiti proxima humerorum locum habent. Hinc *Id. de arborib. c.* 3. Optima semina (*vitium*) habentur a lumbis: secunda ab humeris: tertia summa in vite lecta. *& Plin. l.* 17. *c.* 14. Certumque est, ab humeris arborum surculos petendos.

HUMERUS, ri, m. *osso superiore del braccio*, os brachii superius a scapula ad cubitum, quod diligenter describit *Cels. l.* 8. *c.* 2. V. dicta in *Brachium*. Dicitur & *lacertus*. Hoc sensu *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 43. *de Hyla*. Tandem haurire parat demissis flumina palmis Nixus, & exserto plena trahens humero. *& Stat.* 5. *Theb. v.* 439. Ambo hastile gerunt: humeros exsertus uterque. *sbracciati*. Adde *lib.* 4. *v.* 235. ¶ Item sæpius pars illa corporis, a qua brachia dependent, quæ in homine ad portandum apta est, quæ & *scapulæ* dicuntur, *omero*, *spalle*, ὦμος. *Cic. Verr.* 6. 1. 34. Sagittæ pendebant ab humero. *Id. de Senect. c.* 10. Cum Milo humeris sustineret bovem vivum. *Id.* 1. *de Orat. c.* 53. Quod pupillum filium ipse pæne in humeros suos extulisset. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 126. Humeris aptare leonem. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 47. reticulum panis onusto humero vehere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 844. nostras humero gessisse pharetras. *Plin. l.* 28. *c.* 3. Supremo die populi humeris portatus in rogum est. *Plin. alter in Paneg. c.* 24. Illos humeri cervicesque servorum super ora nostra vehunt. *Plin. senior l.* 33. *c.* 4. Humeris aliquid egerere. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 281. Attollere in humeros limen revulsum. *Id.* 5. *Fast. v.* 565. humeris ferre arma. *Id.* 2. *Trist. v.* 222. in humeris fertur onus. *Id.* 1. *Fast. v.* 565. niti humeris. *fare sforzo colle spalle*. & 5. *Trist. el.* 13. *v.* 8. humeris fulcire ruinam. *Id.* 5. *Fast. v.* 169. Atlas humeros oneratus Olympo. ¶ Humeri sunt sedes amictuum, *h. e.* vestium superiorum. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 13. *v.* 14. vestis pendet ex humeris. *& lib.* 4. *el.* 10. *v.* 29. humeris induitur purpura. *&* 4. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 101. injicere humeris victoribus ostrum. *& lib.* 6. *Metam. v.* 567. ex humeris deripere velamina. *& Heroid. ep.* 5. *v.* 108. Deciderint humero pallia lapsa meo. *Id.* 3. *de ar. am. v.* 288. ex humeris laxus amictus erit. ¶ Translate *Cic. pro Mil. c.* 9. Tota ut comitia suis, ut dictitabat, humeris sustineret. *Id. pro Flacc. c.* 37. *extr.* Rempubl. vos universam vestris humeris, vestris, inquam, humeris, judices, sustinetis. *Plin. in Paneg. c.* 10. Cum expertus esset, quam bene humeris tuis sederet imperium. *& cap.* 57. *extr.* Consulatus ipse sibi tuis humeris attolli & augescere videtur. ¶ Proprie *humeri* de homine dicuntur, ut *armi* de bestiis, ut in *Armus* dictum est. Hinc *Ovid.* de homine in leonem verso, *l.* 10. *Metam. v.* 700. digiti curvantur in ungues: Ex humeris armi fiunt. *& lib.* 12. *v.* 396. *de centauro*. Ex humeris medios coma descendebat in armos. ¶ Nihilominus etiam bestiis tribuuntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. *de bob.* Tum vires humerorum, & latitudines ad aratra extrahenda. *Colum. l.* 8. *c.* 2. *circa med. de maribus gallinaceis*. Jubæ variæ, vel ex auro flavæ, per colla cervicesque in humeros diffusæ. ¶ Interdum & arboribus. V. vocem præced. ¶ Interdum & de montibus, aut collibus, de illa scilicet parte, quæ prope cacumen est. *Stat.* 6. *Theb. v.* 714. longe super æmula signa Consedit, viridesque humeros, & opaca theatri Culmine. *Plin. l.* 2. *c.* 44. Montium flexus, crebrique vertices, & conflexa cubito, aut confracta in humeros juga. ¶ Similia sunt illa *ejusd. l.* 3. *c.* 5. Rhegium oppidum in humero Italiæ situm, a quo veluti cervicis incipit flexus. *& lib.* 4. *c.* 7. Duo hæc oppida (*Megara*, *& Pagæum*) excurrente Peloponneso sita sunt, utraque ex parte velut in humeris Helladis.

HUMESCO, is, n. 3. *inumidirsi*, *bagnarsi*, ὑγραίνομαι, humidus fio, humeo. *Virg. Georg.* 3. *v.* 111. humescunt spumis flatuque sequentum. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Calamos aridos inseri non oportet, quia cortex non humescit, neque concorporatur. *Id. l.* 18. *c.* 34. *extr.* Terra humescens rore occulto. *Plin. alter in Paneg. c.* 73. Vidimus humescentes oculos tuos, demissumque gaudio vultum.

HUMI. V. *Humus*.

HUMIDE, *umidamente*, cum humore, ὑγρῶς. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 66. Hæc tigna humide putrent. Al. leg. *humida putent*.

HUMIDO, as, avi, atum, a. 1. humidum reddo. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *a med.* humidant autem corpus labor minor, quam ex consuetudine, frequens balneum, cibus plenior, &c. Ita leg. quidam: alii ex optim. editionib. multis, *humidum autem corpus reddit labor*, &c. Sane illud *humidant* ætate & stilo *Cels.* indignum est.

HUMIDULUS, a, um, *umidetto*, aliquantum humidus. Lectio valde incerta est in illo *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 629. Fallit & humiduli quæ fiet acumine lini, &c. Certa autem in illo *Auson. epigr.* 106. humidulas spumas stringit utraque (*manu*) comis.

HUMIDUS, a, um, *umido*, *bagnato*, *molle*, ὑγρὸς, humorem habens. Quid ab *udus* differat, V. in *Udus*. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 17. Terrena & humida suo pondere in terram & in mare feruntur. *Cæs. lib.* 1. *B. Civ. c.* 58. Naves ex humida materia factæ. *Curt. l.* 4. *c.* 12. Humidi montes effundunt caliginem. *Colum. l.* 4. *c.* 19. Quanto humidius est solum & cælum, humidioresque venti. *Plin. lib.* 11. *c.* 37. *sect.* 49. humidissimum cerebrum. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 5. Ager uliginosus humidissimus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 8. humida nox. *& vers.* 698. nubes. *Id.* 1. *Georg. v.* 100. solstitia. *piovosi*. Sic *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *post init.* humidus dies. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 535. humida lumina. *occhi lagrimosi*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 362. humida regna. *h. e.* Arethusæ fluvii. ¶ Quod *Id.* 4. *Æn. v.* 486. mella. *&* 5. *Æn. v.* 594. maria humida. *&* 3. *Georg. v.* 364. vina humida dixit; est qui putat τὸ *humida* otiosum esse. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *e med.* in poetis hæc non reprehendi, ait. conveniunt enim rebus perpetuo. Sic *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 23. uda vina. *& Enn.* apud *Gell. l.* 4. *c.* 17. humidus imber. At *Servius* humida vina, aquæ mixta intelligit, quod gelata esse, & securibus cædi, ibi dicuntur. ¶ *Humida verba*. *Gell. l.* 1. *c.* 15. Qui sunt leves, & futiles, & importuni locutores, quique nullo rerum pondere innixi, verbis humidis & lapsantibus diffluunt. *h. e.* fluidis, & facile ore excidentibus. ¶ *Humidum* absolute, est locus humidus. *Curt. l.* 8. *c.* 4. Cetera in humido locare. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 61. Pontes & aggeres humido paludum imponere. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *ad fin.* herba in humidis nascens. ¶ *Humida* neutr. plurale pro mari, *Avien. in Arat. v.* 754. Cum Lepus occiduum se se inclinavit in æquor, More latebrarum repetens freta, Sirius alto Defluit ab cælo, mersumque per humida quærit.

HUMIFER, a, um, *umido*, νοτώδης, humorem afferens. *Cic. in prognost.* 2. *de Divin. c.* 9. Naribus humiferum duxere ex aere succum.

HUMIFICO, as, a. 1. humecto, *far umido*. *Auson. Edyll.* 8. *v.* 12. Sæcreatem Notus humificet, sit bruma nivalis.

HUMIFICUS, a, um, adject. humectans. *Plin. l.* 2. *c.* 101. Spiritus Lunæ humificus.

HUMIGATUS, a, um, *bagnato*, βεβρεγμένος, humore perfusus. *Apul. sub initio Floridor.* Vel cæspes libamine humigatus.

HUMILIATIO, onis, f. *umiliazione*, *abbassamento*, ταπείνωσις, demissio, actus humiliandi. *Tertull. de Virg. veland. c.* 13. *advers. Hermog. c.* 7. & *de Pœnit. c.* 23.

HUMILIATUS, a, um, *abbassato*, *umiliato*, demissus. *Tertull. de Oratione, c.* 23. Publicanus non tantum prece, sed & vultu humiliatus atque dejectus. *Sidon. l.* 5. *ep.* 14. *ad fin.* humiliatæ cervices. ¶ Qui *Ciceroni* tribuunt, *l.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. frustra sunt.

HUMILIFICO, as, a. 1. idem quod humilio. *Tertull. de Pœnit. c.* 9. Exomologesis prosternendi & humilificandi disciplina est.

HUMI-

HUMILIO, as, a. 1. *umiliare, abbassare, ταπεινόω*, humilem facio, abjectum ac vilem. *Tertull. advers. Marcion. l. 5. c. 10. sub fin.* Resurget corpus nostrum, quod humiliatur in passionibus. *Ammian. l. 30. c. 4. (al. 10.)* Ad humiliandum celsitudinem potestatis. *Hieronym. advers. Jovinian. l. 1. c. 18.* Frustra nos hic humiliamus, ut ibi possimus esse majores.

HUMILIS, le, *basso, ταπεινός, πρόσγειος*, humo propior, humi declivis, ab humo non alte se extollens, atque adeo demissus, brevis. *Cic. 5. Tuscul. c. 13.* Arbores, & vites, & ea, quæ sunt humiliora, neque se tollere a terra altius possunt. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 63.* Vallus humiliore munitione. *Valer. Flacc. l. 3. v. 426.* humiles aræ. *Horat. l. 3. od. 4. v. 15.* arvum Pingue tenent humilis Ferenti. *Virg. 3. Æn. v. 522.* procul obscuros colles, humilemque videmus Italiam. *h. e.* quæ procul ex alto mari cernentibus humilis videtur. *Id. Ecl. 2. v. 29.* humiles habitare casas. *Id. 4. Æn. v. 254.* avi similis, quæ circum litora, circum Piscosos scopulos humilis volat, æquora juxta. *radendo l' acque. Justin. l. 2. c. 1. a med.* Humillimo solo aqua diutissime immorata. *Curt. l. 7. c. 4.* Quorum neminem adeo humilem esse, ut humeri ejus non possent Macedonis militis verticem æquare. *come basso di statura.* Sic *Gell. l. 19. c. 13.* Brevi atque humili corpore homines. *& Senec. epist. 66.* Potest ex deformi humilique corpusculo exire formosus animus ac magnus. ¶ *Humilis fossa* apud *Vergil. 7. Æn. v. 157. & Tacit. Ann. 1. c. 61.* est tenuis sulcus, fossa parum alta depressa. Alter enim de fossa loquitur, qua Urbs condenda designatur, quam alte deprimere, nihil est opus: alter de munitione ex tempore facta. Sic *humilis vadis*, apud *Plin. l. 8. ep. 20.* est, quæ parum alte descendit. ¶ Translate refertur ad stilum, & sublimi ac magnifico opponitur. *Cic. in Orat. c. 58.* Iambus frequentissimus est in iis, quæ demisso atque humili sermone dicuntur. *Id. de clar. Orat. c. 79.* Verbum durum, aut insolens, aut humile. *Id. in Orat. c. 57.* Neque humilem, nec abjectam orationem, nec nimis altam, & exaggeratam probat. *Petron. in Satyr. c. 83.* Ego poeta sum, & ut spero non humillimi spiritus. ¶ Item ad conditionem generis, aut fortunæ: & opponitur nobili, potenti, opulento, *di bassa condizione, di basse fortune. Nep. in Milt. in fi.* In Miltiade erat mira comitas, ut nemo tam humilis esset, cui non ad eum aditus pateret. *Phædr. l. 1. fab. 27. v. 2.* Qui humiles nati dici locupletes student. *Cæs. B. Gall. l. 6. c. 22.* Potentioresque humiliores possessionibus expellant. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 51.* Tanta erat magnificentia apud opulentiores, cupiditas apud humiliores. *Nep. in Attic. c. 19.* Vir dignitate pari, fortuna humiliore. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 39.* Ea humili loco ad summam dignitatem perducere. *Plin. l. 7. c. 36.* Mulier humilis in plebe, & ideo ignobilis. *Liv. l. 3. c. 19. a med.* humillimus homo de plebe. *Cic. 1. de Divin. c. 40.* humiles & obscuri homines. *Id. de Amic. c. 19. ad fin.* humilibus parentibus natus. *& cap. 9.* humilem sane relinquunt, & minime generosum, ut ita dicam, ortum amicitiæ. *Ovid. 2. de ar. am. v. 254.* humiles manus. *scil.* servorum. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 28.* Civitas ignobilis atque humilis. *h. e.* exiguarum virium ac potentiæ. Sic *l. 4. c. 3.* Vectigales sibi fecerunt, ac multo humiliores infirmioresque reddiderunt. *Liv. l. 3. c. 53. sub fin.* Satis superque humilis est, qui æquo jure in civitate vivit, nec inferendo injuriam, nec patiendo. *h. e.* depressus, & ex alto honorum gradu detractus. Loquitur enim *Liv.* de Decemviris, quibus seditione plebs imperium detraxerat. ¶ Dicitur & de iis, qui nullas res magnas gessere, vel qui magnum animum & ingenium non habent ad res magnas suscipiendas, *Balb. & Opp. ad Cic. post ep. 8. l. 9. ad Attic.* Nedum hominum humilium, ut nos sumus, sed etiam amplissimorum virorum consilia ex eventu, non ex voluntate, a plerisque probari solent. ¶ Refertur item ad animum, & significat abjectum, vilem, parvum, civilem, fractum, demissum: cui opponitur magnus, magnanimus, altus, erectus. *Lucret. l. 6. v. 52.* Efficiunt animos humiles formidine divum. *Cic. post redit. in Sen. c. 4.* Fuerant duo consules, quorum mentes angustæ, humiles, pravæ, oppletæ tenebris ac sordibus, &c. *Id. 1. de Fin. c. 15.* Succumbere doloribus, eosque humili animo imbecilloque ferre. *Id. 2. Phil. c. 32. extr.* Quis unquam apparitor tam humilis, tam abjectus? omnia rogabat: caput in adversam lecticam inferens, beneficia, quæ venderet a collega petebat. *Id. in Brut. c. 6.* Cetera, quæ sunt quondam habita in civitate pulcherrima, nemo est tam humilis, qui se non aut posse adipisci, aut adeptum putet. *Terent. Hecyr. 3. 3. 20.* Omnibus nobis ut res dant se se, ita magni atque humiles sumus. ¶ Dicitur & de iis, qui se demittunt data opera, & inferiores fatentur, & ponunt animos, vel metu, vel quippiam obtinendi causa. *Virg. 12. Æn. v. 930.* Ille humilis supplexque oculos dextramque precantem Protendens. *Velle. l. 2. c. 83.* humillimus assentator. *vilissimo. Cic. 1. de Invent. c. 16.* Prece & obsecratione humili ac supplici uti. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 149.* Non ego dedignor supplex humilisque vocari. ¶ Hoc sensu aliquando & in bonam partem accipitur. *Propert. l. 3. el. 15. v. 1.* Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris. Addi possunt & alia Scriptorum loca, de quibus maxæ fuere lites inter Criticos, præsertim *Cellar. & Burmann.* &c. ¶ De eo qui demisse, abjecte, & more vulgi de aliqua re sentit. *Quintil. l. 11. c. 1.* Neque nos simus tam humiles, ut quæ laudamus, inutilia credamus. ¶ De rebus vilioribus, infimis, parvi pretii, contemptibilibus. *Cic. 5. de Fin. c. 20.* Quo studio cum satiari non possunt, omnium ceterarum rerum obliti, nihil abjectum, nihil humile cogitant. *Id. pro Arch. c. 5.* Mediocres homines, & aut nulla, aut humili aliqua arte præditi. *Id. de Amic. c. 9.* Qui cogitationes suas abjecerunt in rem tam humilem atque contemptam. *Plin. l. 1. ep. 3.* Humiles & sordidæ curæ. *Nepos in præfat. ad fin.* Quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia, atque ab honestate remota ponuntur. *Id. in Agesil. c. 8.* Vestitus humilis atque obsoletus. *Plin. sub fin. cap. 10. l. 35.* humilis rei pictor. ¶ *Humilis galea* apud *Stat. Theb. 12. v. 701.* est cui cristæ & pennæ detractæ sunt. ¶ *Humilis pavor* dicitur, quia humiles & abjectos facit. *Virg. Georg. 1. v. 330.* humilis pavor stravit mortalia corda. *Valer. Flacc. l. 3. v. 304.* In lacrimas, humilesque metus. ¶ Proverbii speciem habet illud *Justini l. 21. c. 5.* Humillima quæque tutissima existimans, in sordidissimum vitæ genus descendit. (De Dionysio loquitur Corinthi exsulante.) ¶ Docet *Charis. l. 1. pag. 107. Putsch.* in ablativo casu in *e* terminari, si de homine sermo sit; in *i*, si de re. *Pompon. ibid.* Ex humile rege. Sed hoc a Scriptoribus non servatur.

HUMILITAS, atis, f. *bassezza, ταπεινότης*, situs terræ humo vicinus, brevitas: cui contraria est altitudo, & proceritas. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Aliorum animalium ea est humilitas, ut cibum terrestrem rostris facile contingant. Quæ autem altiora sunt, &c. *Id. 5. Tuscul. c. 24.* Sidera multum inter se aut altitudine, aut humilitate distantia. *Sallust. in Jug. c. 53.* Neque plane occultati humilitate arborum. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 1.* Naves omnes actuarias imperat fieri: quam ad rem humilitas multum adjuvat. ¶ Translate est ignobilitas generis, conditio ejus qui ad honores non ascendit, angustia fortunarum, inopia potentiæ, *bassa condizione, bassa stato, debolezza, povertà.* Nam quæ his contraria sunt homines extollunt. *Cic. 5. Tuscul. c. 10.* Malorum turba quædam, paupertas, ignobilitas, humilitas, solitudo, &c. *Id. 2. Offic. c. 13.* Quorum prima ætas, propter humilitatem, & obscuritatem in hominum ignoratione versatur. *Id. pro Rosc. Amer. c. 47.* Humilitatem cum dignitate de amplitudine contendere. *Id. Phil. 13. c. 10. extr.* Alicujus humilitatem despicere. *Liv. l. 26. c. 31.* Objicere alicui humilitatem. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 27.* Id se facile ex humilitate sua probare posse, quod non adeo sit imperitus rerum, ut suis copiis populum R. se superare posse confidat. *Plin. l. 18. c. 6.* Humilitas infima natalium. *Sallust. in Jug. c. 76.* Humilitas generis. ¶ Item abjectio, aut demissio animi, *abjezione, viltà, sommissione. Cic. 3. Tuscul. c. 13.* Habet levitatem lætitia gestiens, humilitatem metus. *Id. 1. de Orat. c. 53.* Huic humilitati dicebat vel exilium fuisse, vel mortem anteponendam. *Liv. l. 38. c. 52.* Summittere se in humilitatem causam dicentium. *Cic. in fi. l. 1. de Invent.* Sæpe virtus & magnificentia, in qua gravitas & auctoritas est, plus proficit ad misericordiam commovendam, quam humilitas & obsecratio. Adde *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 85.* ¶ Item vilitas, & leve pretium rerum humilium & leviorum. *Plin. in præfat. l. 14. ad fin.* Obliterata quoque scrutabimur: nec deterrebit quarundam rerum humilitas. ¶ Item pusillus animus, superbiæ contrarius, & magnis spiritibus. *Plin. l. 10. c. 63. a med.* Equarum jubas tondere præcipiunt, ut asinorum patiantur humilitatem: comantes enim gloria superbire. ¶ De virtute animi, quæ superbiæ vitio opponitur, usurpatur a *Lactant. l. 5. c. 15. Sulpic. Sever. de vita Martini, c. 2. ad fin.* aliisque Ecclesiæ Scriptorib.

HUMILITER, *bassamente, ταπεινῶς*, demisse. *Pallad. l. 3. tit. 13.* In loco clivoso humilius rami arborum servandi sunt: in plano altius. *Plin. l. 6. ep. 24.* Eadem facta claritate, vel obscuritate facientium vel tolluntur altissime, aut humillime deprimuntur. ¶ Translate est abjecte, *vilmente, sommessamente. Liv. l. 24. c. 25. & lib. 45. c. 32.* Hæc natura multitudinis est: aut servit humiliter, aut superbe dominatur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 20. ad fin.* Audacter territas, humiliter placas. *Cic. Tuscul. 5. c. 8. extr.* Non est ausus elate & ample loqui, cum humiliter demisseque sentiret. *Senec. ep. 120. ante med.* Animose paupertatem ferre, humiliter infamiam.

HUMO, as, avi, atum, a. 1. *sotterrare, seppellire, θάπτω*, humo tego sepeliendi causa. Proprie de iis tantum dicitur, qui mortui humo injecta conduntur, ut in *Humanus* dictum est. *Cic. 1. de Divin. c. 27.* Cum ignotum quendam projectum mortuum vidisset, eumque humavisset. *Propert. l. 3. el. 14. in fi.* Me tegat arborea devia terra coma. Aut humet ignotæ tumulus vallatus arenæ. *Plin. l. 30. c. 7. extr.* Muci, & humari debere eos obrutus terra. ¶ Universim significat quocumque modo sepelire, exsequiis prosequi, funus facere. *Nep. in fi. vitæ Eumen.* Militari honestoque funere humaverunt, ossaque ejus in Cappadociam deportanda curarunt. ¶ De aliis rebus, quæ terra obruuntur. *Colum. l. 5. c. 9.* Taleæ ex utraque parte humantur.

HUMOR, oris, m. *umore, umidità, liquore, acqua, χυμός, ὑγρότης, ὕδωρ*, aqua, liquor, & quidquid madefacit: ab *humus*, ut *Varroni l. 4. de L. L. c. 5.* placet. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 16.* Sidera marinis terrenisque humoribus extenuatis aluntur. *& lib. 2. de Divin. c. 27.* Et humor allapsus extrinsecus ut in tectoriis videmus austro, sudorem imitari potest. *Id. 2. de natur. Deor. cap. 57.* Nares humorem semper habent, ad pulverem multaque alia depellenda non inutilem. *& cap. 10.* Aquilonibus reliquisque frigoribus adjectis, durescit humor. *& cap. 6. ad fin.* Humor & calor, qui est fusus in corpore. *Virg. 2. Georg. v. 143.* Bacchi Massicus humor. *& lib. 2. v. 295.* dulcis musti humor. *Ovid. 2. Amor. el. 6. v. 32.* Pellebatque sitim simplicis humor aquæ. *Virg. Ecl. 3. vers. 82.* Dulce satis humor. *Id. 1. Georg. v. 43.* gelidus canis cum montibus humor Liquitur. *& vers. 114.* paludis collectus humor. *Ovid. 1. Metam. v. 30.* circumfluus humor Ultima possedit. *il mare. & lib. 15. v. 79.* lacteus humor. *latte. & lib. 6. v. 354.* caret os humore loquentis. *saliva. Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. v. 22.* humor roscidus. *rugiada. Horat. l. 1. od. 13. v. 6.* humor in genas furtim labitur. *lagrime. & Plin. l. 7. c. 52.* Præfandi humoris a corpore effluvium. *urina.* Sic *l. 8. c. 38.* Lyncum humor ita redditus glaciatur. *& Lucret. l. 4. v. 1022.* humorem saccatum corporis fundere.

Plin.

Plin. l. 8. *c.* 31. Ranarum & in terra, & in humore vita. *in acque.* ¶ Festive *Plaut. Mil.* 3. 1. 45. Et ego amoris aliquantum habeo, humorisque meo etiam in corpore, neque dum exaruit ex amoenis rebus & voluptariis. *Id. Rud.* 4. 3. 69. Ego jam hic te, itidem quasi peniculus novus exurgeri solet, ni hinc amittis exsugebo quidquid humoris est tibi.

HUMUS, i, f. *terra, terreno*, γῆ, terra, solum. Caret plurali numero. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 22. Quos humus injecta contegeret. *Virg.* 9. *Æn. v.* 214. mandare humo corpus. *sotterrare*. *Cic. de Senect. c.* 17. Humus subacta atque pura. *Colum. in præfat.* Humi natura, quasi quodam morbo, sterilitate affecta. *Id. l.* 4. *c.* 24. Humi atque stirpis lætitia. *Sallust. in Jug. c.* 21. Quis cibus erat caro ferina, atque humi pabulum. *& cap.* 57. Rati, humum aridam vento agitari. *& cap.* 81. ventus coortus arenam humo excitavit. *& cap.* 108. Humus infecta sanguine. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 19. humum florentibus herbis spargere. *& vers.* 41. Fundit humus flores. *Horat. l.* 4. *od.* 1. *v.* 27. pede humum quatere. *danzare, ballare*. Sic *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 112. Ludius æquatam ter pede pulsat humum. *Virg.* 11. *Æn. v.* 418. Procubuit moriens, & humum semel ore momordit. *Id.* 5. *Æn. v.* 452. ab humo attollere aliquem. *& lib.* 3. *v.* 3. omnis humo fumat Neptunia Troja. *atterrata, rovinata*. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 620. ense sequaci Æquat humo truncos. *getta a terra*. Sic *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 79 Affigere (*al.* affligere) humo. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 442. humo exire. *& lib.* 4. *v.* 261. sedere humo nuda. *sulla nuda terra*. *& vers.* 264. humo se movere. *alzarsi da terra*. Sic 6. *Fast. v.* 735. surgere humo. *Virg.* 4. *Georg. v.* 115. figere humo plantas. *piantare*. *& lib.* 2. *v.* 460. Fundit humo facilem victum justissima tellus. *tellus* numinis hic personam agit. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 251. Per humum repere. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 607. Dejectus in humum vultus. *a terra*. Sic 4. *Trist. el.* 2. *v.* 29. in humo lumen figere. *Id. de nuce*, *v.* 170. sub humo. *sotterra*. *Id.* 8. *Metam. v.* 258. propter humum volitare. *basso, terra terra*. ¶ De regione, *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 90. Ita dii mitis non me misisset in istam, Si satis hæc illi nota fuisset, humum. *Id. de medicam. faciei*, *v.* 74. Illyrica quæ venit iris humo. *Id.* 1. *Fast. v.* 490. Aonia. *& Heroid. ep.* 7. *v.* 140. Punica. *&* 3. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 56. Pontica. ¶ Genitivus *humi* fere semper adverbii more ponitur, χαμαί, *in terra*, *a terra*: neque solum cum verbis quietis, sed & motus interdum jungitur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 6. Humi stratus. *Id.* 1. *Catil.* 1. 10. Humi jacere. *Sallust. in Catil. c.* 68. Locus circiter duodecim pedes humi depressus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 558. condere humi. *sotterrare*. & 5. *Æn. v.* 481. humi procumbere. *& lib.* 2. *v.* 380. anguem premere humi. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 197. Et prosternite humi juvenem magica arma moventem. *& lib.* 3. *v.* 105. Spargere humi dentes. *per terra*. & *Virg.* 12. *Æn. v.* 665. quot humi morientis corpora fundis? *Senec. epist. ult.* Sublimia ac divina humi projicere. *Curt. l.* 10. *c.* 5. Humi corpus abjicere. ¶ *Humus* pro *Inferis*. V. *Terra* sub fin. ¶ Olim fuit masculini, vel neutrius generis, teste *Priscian. l.* 6. *pag.* 718. *Putsch.* Unde *Liv.* vel *Lav. ibid. pag.* 719 Humum humidum pedibus fodit. *& Gracchus ibid.* Messis sequestis humidum plantis humum. Al. leg. *sequentes humidum plantas humum*, ut necessario neutrum sit. Addunt quidam illud *Sallust. in Jug. c.* 52. Genera arborum, quæ humo arido atque arenoso gignuntur. Sed alii leg. *humi arido atque arenoso*, ut *Priscian. in fi. lib. ult.* ut sit illis simile *occulta saltuum*, *lubrica paludum*, quæ sunt *Taciti* 1. *Ann. c.* 61. *&* 65. Alii *humo arido*, &c. ¶ In sexto casu olim *humu* pro *humo* dictum est. Probat id *Non. c.* 8. *n.* 36. duobus allatis *Varronis* locis: quorum alterum recitat etiam *cap.* 1. *n.* 238.

HUNNI, orum, m. Pop. Sarmatiæ, circa Mæotidem, qui inde egressi in Pannoniam migrarunt, unde nomen Hungariæ. Eorum pars, Attila duce, in Italiam, & in Galliam venit, sed cum ibi grandi clade affecti fuissent in Catalaunicis campis a Meroveo Francorum rege, & Ætio Romanorum duce, in Pannonias redire coacti sunt. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 321. & *lib.* 2. *v.* 270.

HURPEX. V. *Irpex*.

H Y

HYACINTHEUS, a, um, hyacinthinus. *Venant. Fortun. l.* 8. *carm.* 6. *v.* 20. Et hyacintheus circuit ordo domum. *h. e.* hyacinthorum longa series domum ambit, & ornat. Adde *carm.* 4. *v.* 270.

HYACINTHIA, orum, n. sacra in honorem Hyacinthi pueri, a Laconibus trium dierum spatio celebrata. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 219.

HYACINTHINUS, a, um, *di giacinto*, ὑακίνθινος, ad hyacinthum pertinens, ut Hyacinthinus flos, *Catul. carm.* 60. *Epithal. Jul. & Manl. v.* 93. ¶ Item qui est colore hyacinthi. *Pers. sat.* 1. *v.* 32. cui circum humeros hyacinthina læna est.

HYACINTHIZONTES, m. ὑακινθίζοντες, dicuntur berylli, qui hyacinthi colorem imitantur. *Plin. l.* 37. *c.* 6. *ad fin.*

HYACINTHUS, & Hyacinthos, i, m. *giacinto*, ὑάκινθος, genus violæ vernæ colore rubenti, sed ad obscurum nigrumque inclinante. *Serv. ad Ecl.* 3. *v.* 106. lilium rubrum esse ait designans litteram Y, quæ in ὑάκινθος est prima. Multi volunt, esse illud, quod Latine vaccinium dicitur. Describitur a *Dioscor. l.* 4. *c.* 63. foliis bulbi, caule dodrantali, lævi, minimo digito graciliore, & herbacei coloris, cui incumbit coma incurva, florum purpurascentium plena, radice bulbacea. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 63. suave rubens hyacinthus. *Id. Ecl.* 6. *v.* 53. mollis. *Id. Ecl.* 4. *v.* 183. ferrugineus. *Id. Æn.* 11. *v.* 69. languens. ¶ Sunt & aliorum colorum hyacinthi. *Colum. l.* 10. *v.* 101. Nec non vel niveos, vel cæruleos hyacinthos. ¶ Habet autem in flore ita discurrentes venas, ut Græcarum litterarum figura AI legatur inscripta, ut *Plin.* ait *l.* 21. *c.* 11. Qua de causa duplex eum comitatur fabula de Hyacintho puero, & de Ajace, utroque in hunc florem converso. De illo enim fabulantur fuisse Spartanum, filium Amyclæ (ejus, qui Amyclas urbem in Laconia condidit) vel Eurotæ, vel Œbali, puerum formosissimum, a Borea (al. ab Zephyro) & ab Apolline adamatum, quocum aliquando disco ludens, projectumque illum nimis propere excipiens, ab resiliente graviter percussus; vel ut alii volunt, ab ipso Borea zelotypiæ causa disco ictus, interiit, & in florem cognominem mutatus est. *Ovid. Metam.* 10. *v.* 162. *& sequentib. Hygin. fab.* 271. & *Servi. ad ecl.* 3. *Virg. v.* 63. & *ad Æn.* 11. *v.* 69. Hinc *Ovid. loc. cit. v.* 211. Tyrioque nitentior ostro Flos oritur, formamque capit, quam lilia: si non Purpureus color huic, argenteus esset in illis. Non satis hoc Phœbo est (is enim fuit auctor honoris) Ipse suos gemitus foliis inscribit, & αἶ αἶ Flos habet inscriptum, funestaque littera ducta est. ¶ De Ajace fingunt, cum se ipse interemisset, quod in certamine de armis Achillis victus esset ab Ulysse, ex ejus cruore eundem extitisse florem, qui primas duas nominis Αἴας haberet inscriptas. Itaque ut ait *Ovid.* 13. *Metam. v.* 397. Littera communis mediis pueroque viroque Inscripta est foliis: hæc nominis, illa querelæ. ¶ Est item hoc nomine gemma ejusdem coloris, ex Æthiopia veniens, amethysto non absimilis, nisi quod in illa emicans fulgor violaceus est: in hoc dilutus. Primo quoque aspectu gratus (inquit *Plin. l.* 37. *c.* 9.) evanescit antequam satiet: adeoque non implet oculos, ut pæne non attingat, marcescens celerius nominis sui flore (qui maxime durat, ut dixeras *l.* 21. *c.* 11.) ¶ In illo *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 88. trabibusque smaragdis Supposuit cæsas hyacinthi rupe columnas. *hyacinthus* videtur dici de marmore. Nisi dicas, hyperbolice loqui Poetam, ut cetera eo loco.

HYADES, dum, f. Ὑάδες, septem filiæ Atlantis, ex Æthra uxore, sorores Hyantis, de quibus V. in *Atlantides*. Hæ, cum fratrem a leone interemptum lugerent, magnitudine doloris extabuerunt. Jupiter miseratione motus in stellas convertit, & in capite Tauri collocavit. Ut autem perpetuum maneret tantæ pietatis testimonium, a fratris nomine Hyades sunt appellatæ. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 165. *& sequent.* Alii dicunt, has stellas olim fuisse Nymphas Dodonidas, ex Dodona urbe Epiri, Bacchi nutrices, quæ cum Junonis iram vererentur, fugerentque Lycurgi sævitiam, a Jove in cælum translatæ sunt. Denique multis dictæ creduntur ab ὕειν, pluere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 43. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 266. *Plin. l.* 2. *c.* 39. & *lib.* 18. *c.* 26. ¶ Nempe sidus hoc vehemens est, & terra marique turbidum, tamque in ortu suo, quam occasu tempestates largosque imbres concitat. A Latinis *Suculæ* appellantur. V. *Sucula*. Diversæ sunt a Plejadibus. Nam Plejades fuere filiæ Atlantis ex Plejone Nympha, & earum nomina sunt Electra, Halcyone, Celæno, Maja, Asterope, Taygete, Merope. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 14. Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti. ¶ In singulari num. V. *Hyas*.

HYÆNA, æ, f. ὕαινα, animal in genere luporum, quod colore lupi est, sed magis hirtum, jubamque habet toto tergo perpetuam instar equi, sed duriore seta, qua porcum refert: ab ὕαινα, porca. Narrant utriusque esse naturæ, & alternis annis marem, alternis feminam fieri. Parere sine mare vulgus credit, *Aristoteles* negat. Fera est & crudelis, sermonem humanum inter pastorum stabula assimilat, nomenque alicujus addiscit, quem evocatum foras laceret. Item vomitionem hominis imitatur ad sollicitandos canes, quos invadat. Hæc fere ex *Plin. l.* 8. *c.* 30. ubi & alia mira de ea. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 409. & quæ modo femina tergo Passa marem est, nunc esse marem miremur hyænam. ¶ Est & *hyæna* piscis vasto corpore, sic dictus, quia hyænæ terrestri similis est. *Plin. l.* 32. *in fi.*

HYÆNIÆ GEMMÆ ex oculis hyænæ, & ob id invasæ, inveniri dicuntur. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

HYALE, es, Ὑάλη, una ex Nymphis Dianæ: quasi viridis, vel pellucida instar vitri. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 171.

HYALINUS, a, um, *di vetro*, ὑάλινος, vitreus. *Fulgent. l.* 1. *Mythol. sub init. proæm.* Hyalinæ cavitatem sphæræ osseo fastigans tigillo versabat. ¶ Item coloris viridis, *verde*. *Martian. Capell. l.* 8. *pag.* 273. Alæ cum pennis hyalinis.

HYALUS, li, m. ὕαλος, vox Græca vitrum significans: inde & colorem viridem, quia vitra præsertim crassiora, viridia apparent. Mos etiam fuit eo colore tingi: unde & iaspides adulterari eo, *Plin. l.* 37. *c.* 8. *extr.* tradit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 334. Milesia vellera Nymphæ Carpebant, hyali saturo fucata colore. *Prudent. περὶ στεφ.* 6. *v.* 53. camurus hyalo insignis varie cucurrit arcus.

HYAMPOLIS, is, f. *Jampoli*, Ὑάμπολις, urbs Phocidis prope Bœotiam. *Stat.* 7. *Theb. v.* 345. Et valles, Lebadea, tuas, & Hyampolin acri Subnixam scopulo. Adde *Plin. l.* 4. *c.* 7.

HYANTES, tum, m. Ὕαντες. V. *Hyantius*.

HYANTEUS, &

HYANTIUS, a, um, Ὑάντειος, & Ὑάντιος, Bœotus, quia Bœotii olim & *Hyantes* dicti sunt, ut *Plin. l.* 4. *c.* 7. docet, ab Hyante eorum rege. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 310. Cumque Pheretiade, & Hyanteo Iolao. *& lib.* 3. *v.* 147. Participes operum compellat Hyantius ore. *h. e.* Actæon nepos Cadmi Bœotiæ regis. *Stat. l.* 2. *silv.* 7. *v.* 8. Hyantiæ sorores. *h. e.* Musæ, quæ Parnassum incolunt Bœotiæ montem. *Martial. l.* 12. *epigr.* 3. Hyantea aqua. *h. e.* Castalia. *Sidon. in carm. l.* 8. *epist.* 9. Hyantiæ camenæ.

HYAS, ădis, f. Ὑάς, ἄδος, una ex Hyadibus. V. *Hyades*. *Stat. l.* 1. *silv. ult. v.* 22. Non tantis Hyas inserena nimbis Terras obruit, aut soluta Plias. ¶ *Hyas*, *antis*, m. Ὕας, αντος, filius Atlantis ex Æthra, vel Plejone, sive Oceanitide uxore, ab apro, vel leone occisus. *Hygin. fab.* 192. & *Ovid.* 5. *Fast. v.* 172. V. *Hyades*. ¶ Sidus Hyantis apud eund. *in fi. ejus lib.* est ipsarum Hyadum.

HYBER-

HYBERNIA. V. *Hibernia*.

HYBERNUS, &c. V. *Hibernus*.

HYBLA, æ, & Hyble, es, f. Ὕβλη, mons Siciliæ cum oppido cognomine, thymo & floribus aliis abundans, atque ob id apibus accommodatissimum. Unde mellis, quod ibi provenit, magna gratia est. *Ovid. in Ibin v.* 201. Nam neque quot flores Sicula nascantur in Hyble, Quotve ferat, dicam, terra Cilissa crocos. *Id.* 5. *Trist. el.* 13. *v.* 22. Et careat dulci Trinacria Hybla thymo. *Id.* 3. *de ar. am. v.* 150. Nec quot apes Hyble, nec quot in Alpe feræ. Al. leg. *Hyblæ*, al. *Hyble*. *Sil. lib.* 14. *v.* 199. nectareis vocat ad certamen Hymetton Audax Hybla favis.

HYBLÆUS, a, um, Ὑβλαῖος, ad Hyblam pertinens, ut Hyblææ apes, *Virg. Ecl.* 1. *v.* 55. Hyblæa mella, *Martial. l.* 11. *epigr.* 43. Hyblæa avena, *Calpurn. in bucol. ecl.* 4. *v.* 63. h. e. carmina Theocriti Syracusani.

HYBLENSIS, e, ad Hyblam pertinens. Hinc *Hiblenses*, ium, sunt ejus oppidi incolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 8. & *Cic. Verr.* 5. *c.* 43.

HYBRIDA, *vel* Ibrida, æ, m. & f. ὕβρις, animal ex dissimilibus parentibus natum, ut sus ex porco & apro, h. e. ex domestico, & fero: ab ὕβρις, injuria, quia est adulterium, & quædam injuria naturæ. *Plin. l.* 8. *c.* 53. *de suibus*. In nullo genere æque facilis mixtura cum fero, qualiter natos antiqui hybridas vocabant, ceu semiferos. ¶ Transfertur ad homines & de iis dicitur, qui altero parente servo, libero altero nascuntur, vel altero Romano, altero peregrino, aut hujusmodi. *Plin. ibid.* Hinc *Martial. l.* 6. *epigr.* 49. *in f.* Jam hybridarum grex tibi foret plenus, Si spado Coriculus, Didymusque non esset. *Id. l.* 8. *epigr.* 22. Invitas ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum. Hibrida sum, si das, Gallice, verba mihi. *Hirt. de B. Afric. c.* 19. Quos ex hybridis, libertinis, servisque conscripserat. *Horat. l.* 1. *sat.* 7. *v.* 2. Persius hybrida. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 6. *n.* 4. Q. Varius, propter obscurum jus civitatis, hybrida cognominatus. Adde *Sueton. in Aug. c.* 19. ¶ C. Antonius, qui cum M. Tullio Cicerone consul fuit, hybridæ cognomen habuit, ut est apud *Mediobarb. p. m.* 3. ¶ Quidam Grammatici *hybridas* vocant eas voces, quæ ex duarum linguarum verbis constantur, ut *monoculus*, *epirhedium*. ¶ Sunt qui scribunt *hibrida*: sunt, qui *ibrida*: atque hi ab *iber* pro *imber*, & hoc ab *umber*, quod *umbros* dicant appellari arietes ex caprino, & ovillo genere ortos.

HYDASPES, is, m. fluvius Indiæ in regno Pori, inter Indum & Acesinem medius, qui postea cum aliis in Indum se exonerat. *Plin. l.* 6. *c.* 20. Hinc *Lucan. l.* 8. *v.* 227. vocat Hydaspen Nysæum, quia Nysam urbem alluit. *Horat. l.* 1. *od.* 22. *v.* 7. fabulosum appellat, quod multa de eo fabulosa dicebantur. ¶ Est etiam hoc nomine fluvius Persiæ, seu Mediæ, si *Virgilio* 4. *Georg. v.* 211. fides habenda est. Fortasse cum fabulosum Hydaspen dixit *Horatius*, eo respexit, quod nihil certi de hoc fluvio illis temporibus esset. Geographi putant Choaspen esse, de quo hi Auctores loquuntur, eosque falsa similitudine nominis unum pro alio usurpasse.

HYDASPEUS, a, um, adject. ad Hydaspen pertinens, Indicus. *Claudian. de III. Cons. Honor. v.* 4. Dives Hydaspeis augescat purpura gemmis. *Sidon. carm.* 2. *v.* 447. Frangat Hydaspeas aries impactus Erythras.

HYDATIS, idis, f. ὑδατίς, apud *Martian. Capell. l.* 1. *pag.* 20. gemma est colore aqueo: ab ὕδωρ, ὕδατος, aqua.

HYDRA, æ, f. *idra*, ὕδρα, serpens aquaticus, ab ὕδωρ, aqua. *Hydra Lernæa* apud Poetas serpens fuit, filia Typhonis & Echidnæ, septem capitibus in Lerna palude, cum qua Hercules pugnavit, quæ, cum Hercules ei unum caput abscidisset, continuo aliis septem augebatur, tandem ferro & igne victa & interfecta est, adhibito Iolao, qui incisam cervicem ardente face e vestigio inureret. Alio nomine *Excetra* dicta est. V. *Excetra*. Alii quinquaginta ei capita tribuunt, centum alii: alii tria, alii octo, alii novem. Sed secundum Historicos constat, Hydram paludem fuisse in Lerna Argivorum regione aquas evomentem, quæ vastabant agros vicinarum urbium, & qua uno meatu clauso, multi erumpebant. Hercules igitur avertit in alias partes flumina, quæ in paludem excurrebant, atque ita paludem exsiccavit. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 69. Pars quota Lernææ serpens eris unus Echidnæ? Vulneribus fecunda suis erat illa, nec ullum De centum numero caput est impune recisum, Quin gemino cervix herede valentior esset. Adde *Hygin. in præfat.* & *fab.* 30. 34. & 151. & *Serv. ad* 6. *Æn. v.* 576. ubi *Virgil.* aliam fingit esse intra mœnia Ditis, quinquaginta capitibus instructam, quæ interius limen custodiat, ut Cerberus exterius. ¶ In cælo est sidus, de quo in *Anguis* dictum est. *Cic. in Arat. v.* 292. ¶ Allegoria est in illo *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 17. Sed videto, ne in istis duobus generibus hydra sit tibi, & pellis; Hercules autem, & alia opera majora ne in illis rebus, quas prætermittis, relinquantur. *h. e.* vide, ne de Oratoris officio disserens, leviora tantum attigeris & faciliora, ea vero quæ majoris momenti sunt, & difficiliora, omiseris: quemadmodum si quis facturus Herculis statuam, de hydra, & pelle leonis cogitaverit: ipsum vero Herculem, aliaque plura & majora ejus opera neglexerit. V. *in f. cap. præced.*

HYDRAGOGIA, æ, f. aquæ ductio, canalis, ὑδραγωγία, vox Græca: ab ὕδωρ, aqua, & ἄγω, duco. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 124. Sensim poetæ, venæ hydragogiæ, cloaca intestini. *h. e.* sensus esse naturæ veluti portas: venas veluti canales: intestinos cloacas.

HYDRARGYRUS, i, m. *argento vivo*, ὑδράργυρος, species argenti vivi, quod ex minio fit secundario, æreis mortariis trito ex aceto, aut ferrea concha, argilla super illita, excocto: quod argenti vivi vicem præstat, guttis dividi facile, & lubrico humore confluere. Ita *Plin. l.* 33. *c.* 8. Dicitur *hydrargyrus*, quia argenti colorem habet, liquorem aquæ: ab ὕδωρ, aqua, & ἄργυρος, argentum. Differt ab ar-

Tom. II.

gento vivo, quod fit ex lapide in argentariis venis reperto, ut in *Argentum* dictum est. *Plin. loc. cit.* Hydrargyro argentum inauratur. *Id. ibid. sub fin. cap.* 3. Æs inaurari argento vivo, aut certe hydrargyro, legitimum erat. ¶ Masculini generis esse diximus, quia eodem genere apud Græcos est. Nam ex *Plinii* locis nihil certi colligitur.

HYDRAULA, & Hydraules, æ, m. *organista*, ὑδραύλης, qui peritus est organi hydraulici pulsandi. *Sueton. in Ner. c.* 54. Voverat proditurum se, partæ victoriæ ludis, etiam hydraulam, & choraulam, & utricularium, ac novissimo die histrionem. *Petron. in Satyr. c.* 36. Ut putares essedarium hydraule cantante pugnare. ¶ *Hydraula*, æ, f. ὑδραυλίς, est machina, quæ vi aquæ versatur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 10. ubi *de rotis ad molendam farinam*. Eadem ratione versantur hydraulæ. *Philand. Turneb. Salmas.* leg. *hydromylæ*, h. e. molæ, quæ aqua versantur: ab ὕδωρ, aqua, & μύλη, mola: atque ita poscere videtur res, de qua ibi agitur.

HYDRAULICUS, a, um, ad hydraulum spectans. *Plin. l.* 7. *c.* 37. Laudatus Ctesibius pneumatica ratione, & hydraulicis organis repertis. Adde *Sueton. in Ner. c.* 41. ¶ Hydraulicæ machinæ dicuntur, quibus aqua per fistulas exprimitur, & in sublime pellitur: hæ partim fiunt ad aquarum ludos faciendos, partim ad hydromylas versandas, partim ad excitandas in musicis organis harmonias, ad horologiorum motus, &c. De his V. *Vitruv. l.* 9. *c.* 9. & *lib.* 10. *c.* 13. Meminit & *Plin. l.* 7. *c.* 37.

HYDRAULUS, i, m. ὕδραυλος, ὑδραυλίς, *organo*, instrumentum musicum aquæ decursu sonum reddens: ab ὕδωρ, aqua, & αὐλός, tibia. Simile est ei, quod nunc appellatur organum, nisi quod hujus fistulæ ventis solum inflantur, in hydraulicis aquæ decursu sonus redditur. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *de delphino*. Mulcetur symphoniæ cantu, & præcipue hydrauli sono.

HYDRELATANUS, a, um, ad Hydrelam pertinens, quæ regio est Cariæ, ut Hydrelatanus ager, *Liv. l.* 37. *c.* 56.

HYDRELITÆ, arum, populi Hydrelæ, apud *Plin. l.* 5. *c.* 29. V. vocem præced.

HYDREUM, i, n. idem ac hydreuma, apud *Plin. l.* 6. *cap.* 23. V. vocem sequent.

HYDREUMA, atis, n. ὕδρευμα, aquationum ratione disposita mansio. *Plin. l.* 6. *c.* 23. A Copto camelis itur aquationum ratione mansionibus dispositis: prima appellatur hydreum XXXII. M. secunda in monte diei itinere: tertia in altero hydreumata, &c. ubi *Harduin.* recte distinguit, ut hydreum, ὑδρεῖον, sit locus aquationis: hydreuma, ὕδρευμα, ipsa aquatio, ab ὑδρεύειν, aquari.

HYDRIA, æ, f. *urna*, *secchia*, ὑδρία, aqualis, idest, vas aquarium, urna: ab ὕδωρ, aqua. *Cic.* 4. *Verr. c.* 19. Dicebant, scyphorum paria complura, hydrias argenteas, pretiosam vestem stragulam, multa mancipia pretiosa Verri data esse. *Id. ibid. c.* 51. Conjicere sortes in hydriam. *Sulpic. Sever. l.* 1. *sacræ hist. c.* 43. Hydria farris.

HYDRINUS, a, um, adject. ab hydra, vel hydro, ut Hydrina vulnera. *Prudent. in Romano*, seu *peristeph.* 14. *v.* 884. ipse præsto tunc erit Hercules, Hydrina suetus ustum ire vulnera.

HYDRIUS, ii, m. aquarius. Hydrius puer est Aquarius cæleste sidus. *Prudent. in Apotheosi. v.* 690. Labitur hinc pulsus puer Hydrius, inde Sagitta.

HIDROCELE, es, f. ὑδροκήλη, hernia aquosa, cum scilicet aqua in scroto colligitur, seu ut alii definiunt, cum in alterum e testibus humor confluit: ab ὕδωρ, aqua, & κήλη, quod speciatim scroti tumorem significat. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 85. Decentem tumidas in hydroceles.

HYDROCELICUS, a, um, ὑδροκηλικός, qui hydrocele laborat. *Plin. l.* 30. *c.* 8. *ad fin.* Hydrocelicis stelliones mire prodesse tradunt.

HIDROCHOUS, i, m. ὑδροχόος, hoc est aquam fundens: ab ὕδωρ, aqua, & χέω, fundo. Græce Aquarii signum significat. *Catull. carm.* 65 *de coma Beren. in f.* Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion. Al. aliter leg.

HYDROGARATUS, a, um, adject. hydrogaro conditus. *Apic. l.* 2. *c.* 2. Isicia hydrogarata sic facies: Teres piper, ligusticum, pyretrum minimum: suffundes liquamen, temperans aqua cisterna, &c.

HYDROGARUM, i, n. genus liquaminis aqua cisterna temperatum: ab ὕδωρ, aqua, & γάρον, garum. *Lamprid. in Heliogab. c.* 29. Hydrogarum Romanorum ducum primus publice exhibuit.

HYDROLAPATHUM, i, n. ὑδρολάπαθον, lapathi genus, quod in aqua nascitur. *Plin. l.* 20. *c.* 21. *ad fin.*

HYDROMANTIA, æ, f. ὑδρομαντεία, divinatio, quæ fit per aquam. *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei*, *c. ult.* scribit, Numam Pompilium hydromantiam fecisse, ut videret imagines deorum, vel ludificationes Dæmonum, a quibus audiret, quid in sacris constituere, atque observare deberet. Quod genus divinationis *Varro* a Persis dixit illatum, e quo & ipsum Numam, & Pythagoram philosophum fuisse usum commemorat. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Anancitide in hydromantia dicunt evocari imagines deorum. *Isidorus* legit *necromantia*, *lib.* 16. *Orig. c.* 14. sed illud alterum tuetur *Harduin.* ex MSS. Est autem hæc vox ab ὕδωρ, aqua, & μάντις, hariolus.

HYDROMELI, elitis, n. *acqua melata*, ὑδρόμελι, aquæ mulsæ genus, ex imbre purissimo, & melle temperatum, & jam vetustate vini saporem referens: ab ὕδωρ, aqua, & μέλι, mel. *Plin. l.* 14. *c.* 17. & *lib.* 31. *c.* 6. *ad fin.* *Pallad. in Jul. tit.* 7. & *Colum. l.* 12. *c.* 11. qui, tacito nomine, ejus conficiendi rationem, docet, & aquam mulsam appellat. *Plin. l.* 22. *c.* 13. Intestinorum animalia pelli cum hydromelite, & sale. *Id. l.* 27. *c.* 5. *a med.* Cum hydromelitis sextario.

HYDROMYLA, æ, f. V. *Hydraula*.

HYDROPHOBIA, æ, f. ὑδροφοβία, aquæ fuga, miserrimum genus mor-

bi,

bi, in quo simul æger & siti, & aquæ metu cruciatur, quod solet accidere iis, qui a rabido cane fuerint morsi: ab ὕδωρ, aqua, & φόβος, timor. *Cels. l. 5. c. 27. n. 2.* sed Græce; at Latine *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 9.* ¶ Hidrophobiam signat *Ovid. ex Pont. l. 1. ep. 3. v. 23.* Tollere nodosam nescit medicina podagram, Nec formidatis auxiliatur aquis.

HYDROPHOBI, orum, m. ὑδροφόβοι, ægri, quos canis rabidus momorderit, qui aquam expavescunt: a φοβέομαι, timeo, & ὕδωρ, aqua. *Plin. l. 29. c. 5.* est limus salivæ sub lingua rabiosi canis, qui datus in potu fieri hydrophobos non patitur.

HYDROPHOBICUS, a, um, adject. ut Hydrophobica passio, apud *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 9. V. Hydrophobia.*

HYDROPHYLAX, acis, m. *soprastante all' acque*, ὑδροφύλαξ, aquarum custos: ab ὕδωρ, aqua, & φυλάττω, custodio. *Imp. Zeno lib. 11. Cod. tit. 42. leg. penult.* Universos aquarios, vel aquarum custodes, quos hydrophylacas nominant, &c.

HYDROPICUS, a, um, *idropico*, ὑδρωπικός, qui hydrope laborat. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 34.* Si nolis sanus, cures hydropicus. ¶ Secundam syllabam corripit *Æmil. Macer cap. de Allio*. Hydropicis, sic humores desiccat aquosos. (Sed non est imitandus.)

HYDROPISIS, is, f. *idropisia*, idem ac hydrops. *Plin. l. 20. c. 1. extr.* Sic & contra phthiriasim bibitur, & hydropises.

HYDROPS, opis, m. *idropisia*, ὕδρωψ, ωπος, genus morbi, quo aqua præter naturam sub cute nascitur, qua corpus turgescit: ab ὕδωρ, aqua, & ὤψ, facies. *Horat. l. 2. od. 2. v. 13.* Crescit indulgens sibi dirus hydrops, Nec sitim pellit, nisi causa morbi Fugerit venis. *Cels. l. 3. c. 21.* Ex quartana in hydropa decidere.

HYDRUS, & Hydros, i, m. *biscia acquatica*, ὕδρος, certum anguium genus, quod & in aquis degit: ab ὕδωρ, aqua. Et universim de quibuscumque serpentibus dicitur. *Plin. l. 29. c. 4. circa med.* In orbe terrarum pulcherrimum anguium genus est, quod & in aqua vivit: hydri vocantur, nullis serpentium inferiores veneno. *Id. l. 6. c. 23.* Hydri marini vicenum cubitorum. *Virg. 4. Georg. v. 458.* immanis hydrus. *Id. 7. Æn. v. 753.* graviter spirantes hydri. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 85. de Hercule*. immanes elisis faucibus hydros infantem, &c. ¶ A Poetis tribuuntur capitibus Furiarum, & Medusæ pro comis, vel immixti capillis. *Virg. 7. Æn. v. 447.* tot Erinnys sibilat hydris. *Valer. Flacc. l. 4. v. 413. de Tisiphone.* excussi crinibus hydri. *& lib. 2. v. 195.* & nigris amplectitur hydris. *& lib. 6. v. 397.* squalens hydris Medusa. Sic *Ovid. in fin. l. 4. Metam.* Gorgoneum turpes crinem mutavit in hydros. ¶ Translate *Juvenal. sat. 7. v. 70.* Nam si Virgilio puer, & tolerabile deesset Hospitium, caderent omnes a crinibus hydri. *h. e.* vis carminis, & poeticus furor: alluditque ad descriptionem Erinnyos *lib. 7. Æn. v. 415. & 447.* ¶ Metonymice ponitur pro veneno. *Sil. l. 2. v. 322.* Aut hydro imbutas, bis noxia tela, sagittas. ¶ Est & signum cæleste, de quo in *Anguis* dictum est. *German. in Arat. v. 429.* Et spatio triplicis formatus sideris Hydros.

HYEMS, &c. V. *Hieme*.

HYGEA, & Hygia, æ, f. Ὑγεία, filia Æsculapii, sanitatis dea. *Plin. l. 34. c. 8. a med. & lib. 35. c. 11. Martial. l. 12. epigr. 61.* Quod sanare Criton, non quod Hygea potest. ¶ Scribitur & *Hygeia*, servatis omnibus Græcis litteris. Vetus lapis apud *Gruter. pag. 32. n. 10.* Solis Æsculapio, & Hygejæ, &c. Adde alium apud *Murator. pag. 169. n. 8.*

HYGINUS, i, (C. Julius) libertus Augusti, a quo advectus Romam præfuit Bibliothecæ Palatinæ. Multa scripsit, e quibus supersunt Fabulæ, & Poetica Astronomica. Sunt tamen, qui multo saniori judicio Augusti ætate indigna ea scripta putant propter styli inelegantiam, ideoque altari tribuunt Hygino, qui circa Antoninorum ætatem floruerit, vel etiam infra. ¶ Alter Hyginus scripsit de Limitibus constituendis sub Trajani imperio. Sed ne hic quidem styli ratione est adamandus.

HYGREMPLASTRUM, i, n. ὑγρέμπλαστρον, emplastrum liquidum ac fluens: ab ὑγρός, humidus. *Plin. l. 34. c. 15. sub fin.* Præcipua commendatio ejus in hygremplastro, ad purganda vulnera.

HYGROPHOBIA, æ, f. ὑγροφοβία, idem fere, quod hydrophobia: nisi quod hæc solius aquæ, illa omnium humorum, liquorumque timorem habet: ab ὑγρὸς, humidus. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 9.*

HYLACTOR, oris, nomen canis latratu valentis: ab ὑλάω, latro. *Ovid. 3. Metam. v. 224.* & acutæ vocis hylactor.

HYLÆUS, i, Ὑλαῖος, unus e Centauris (ab ὕλη, silva) qui Atalantæ vim inferre aggressus, ab ipsa sagittis occisus est, (*Serv. ad Æn. 8. v. 294.* ait, occisum esse a Theseo) opem ferente etiam Milanione, (cujus postea illa uxor fuit) qui in ea rixa vulnus retulit: de quo *Ovid. 2. de ar. am. v. 191.* Sensit & Hylæi contentum saucius arcum. De eodem adjective *Propert. l. 1. el. 1. v. 13.* Ille etiam Hylæi percussus vulnere rami, &c. ¶ Apud *Ovid.* est etiam nomen canis: ab ὑλάω, latro: *3. Metam. v. 213.*

HYLAS, æ, m. Ὕλας, filius Thiodamantis & Menodices Nymphæ Orionis filiæ, ex Oechalia (al. Argivus) puer formosus, comes fuit Herculis in expeditione Argonautarum. Cum illi ad litus Mysiæ appulissent, & venatum Hercules, aquatum Hylas cum urna ad Ascanium fluvium accessisset, a Nymphis ejus fluminis una cum urna sua vi e ripa detractus, raptusque est: quem frustra diu conquirens Hercules adeo aberravit, ut ab sociis vela facientibus desereretur. *Juvenal. sat. 1. v. 164.* Aut multum quæsitus Hylas, urnamque secutus. *Propert. l. 1. el. 20. v. 6.* Thiodamanteo proximus ardor Hylæ. V. ibi multa hac de re. *Valer. Flacc. l. 3. v. 596.* Rursus Hylan, & rursus Hylan per longa reclamat Avia. V. ibi quoque multa a *vers. 522.* & *Hygin. fab. 14.* & *Serv. ad Ecl. 6. v. 43.* ¶ In memoriam ejus diu & frustra quæsiti, Hercules instituit annua sacra, in quibus crebro clamaretur. Quo alludit *Virg. Ecl. 6. v. 43.* His adjungit, Hylan nautæ quo fonte relictum Clamassent, ut litus, Hyla, Hyla omne sonaret. Secunda in hac vocativo syllaba primo producitur, secundo corripitur, Græca licentia, illius simili, de qua *Martial. l. 9. epigr. 12.* Et quos ἆρες, ἄρες decet sonare.

HYLAX, acis, nomen canis, quæ multum latratu valet: ab ὑλάω, latro. *Virg. Ecl. 8. v. 107.*

HYLE, es, f. *selva*, *materia*, ὕλη, Græce est silva: & translata materia, de qua agitur in libris alicujus facultatis, præsertim in iis, qui variæ eruditionis sunt. *Ateejus Philologus* apud *Sueton. de Gramm. c. 10.* Hylen nostram aliis memento commendare: quam omnis generis coegimus, uti scis, octingentos in libros. ¶ Apud *Plin. l. 4. c. 7.* est oppidi nomen in Bœotia.

HYLES, æ, m. Ὕλης, nomen Centauri (ab ὕλη, silva. nam Centauri in silvis degunt) apud *Ovid. 12. Metam. v. 378.*

HYLLUS, vel Hylus, i, Ὕλλος, filius Herculis ex Dejanira (al. ex Omphale) qui Iolen patre mortuo uxorem duxit. His postea cum ceteris fratribus, qui ex Hercule superstites fuerunt, ab Eurystheo pulsus, Athenas confugit, ibique Misericordiæ, vel Clementiæ templum condidit, quod & accepti ab Atheniensibus beneficii testimonium, & miseris in posterum asylum esset & perfugium. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 44. & in fin. & Stat. l. 8. Theb. v. 508.*

HYMEN, enis, & Hymenæus, vel Hymenæos, i, m. Ὑμὴν, Ὑμέναιος, carmen nuptiale, hymnus virginalium nuptiarum. *Stat. l. 2. silv. olr. v. 87.* Et vestros Hymenæon ante postes Festis cantibus ipsa personabo. *Terent. Adelph. 5. 7. 6.* Hoc mihi moræ est, tibicina, & hymenæum qui canat. ¶ Item apud Græcos, membrana, qua fetus involvitur, sed specistim illa, quæ claustrum virginitatis est. Aliqui volunt, hanc esse primam hujus vocis notionem, & inde carmen nuptiale, & deum nuptiarum præsidem appellatum a veteribus fuisse. *Serv. ad 4. Æn. v. 99. & Donat. ad Terent. Adelph. 5. 7. 6.* ¶ Item *Hymen*, vel *Hymenæus*, vel conjunctim *Hymen Hymenæus*, deus nuptiarum præses habitus fuit, ut dictum est. Hunc aliqui Liberi & Veneris filium fuisse volunt, alii Apollinis & Calliopes, alii Uraniæ, alii Clius; primum certas instituisse nuptias, eoque hunc in honorem habitum, ut in virginalibus nuptiis memoria ejus celebraretur. Alii Magnetis filium, musicæ artis peritum, pulcritudine muliebri: dum nuptias Liberi Patris & Altheæ, seu Ariadnes religiosis cantibus celebrat, exspirasse. Alii virum fortem Atticum dicunt fuisse, qui raptas a prædonibus virgines, oppressis latronibus, parentibus intactas restituit. Vel qui inter bella lææssima virgines liberaverit. Hanc ob causam in nuptiis tradunt a Græcis, eorumque imitatione a Latinis ejus numen solitum fuisse invocari, quasi liberatoris virginitatis, ut Romani in nuptiis virginalibus invocabant Talassum, seu Talassium, seu Talassionem. Sed ut alii referunt, apud Romanos cum sponsa duceretur, omnes respondentibus vicissim pueris puellisque clara voce conciebant, *Hymen, o Hymenæe*, ingrediente vero sponsa mariti ædium limen, *Talassio* magna voce clamabatur, quod in raptu Sabinarum ea vox celebrata virginem præstantissima forma ab impetu aliorum defendisset. *Catull. carm. nuptial. 62. v. 5.* Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe. Ubi prior syllaba in *Hymen* communis est, primo producta, deinde correpta: at in *Hymenæus* semper est brevis. *Id. in carm. praced. v. 4.* O Hymenæe Hymen, o Hymen Hymenæe. *Ovid. Heroid. ep. 14. v. 27.* Vulgus Hymen Hymenæe, vocant: fugit ille vocantes. *& epist. 6. v. 44.* pronuba Juno Adfuit, & sertis tempora vinctus Hymen. *& epist. 12. v. 137.* Ut subito nostras Hymen cantatus ad aures Venit, &c. *Id. 12. Metam. v. 215.* Ecce canunt Hymenæon, & ignibus atria fumant. ¶ Metonymice sunt ipsæ nuptiæ, *nozze*, *matrimonio*. *Virg. 1. Æn. v. 655. de Helena*. Pergama cum peteret, inconcessosque Hymenæos. *& lib. 3. v. 328.* qui deinde secutus Ledæam Hermionem, Lacedæmoniosque Hymenæos. *& lib. 4. v. 99.* pactos Hymenæos exercere. *& vers. 127.* Connubio jungam stabili, propriamque dicabo. Hic Hymenæus erit. *Stat. 3. Theb. v. 283.* Hymenæi infausti. *Senec. in Troadib. v. 861.* Quicumque Hymen funestus, illætabilis Lamenta, cædes, sanguinem, gemitus habet, Est auspice Helena dignus. ¶ De bestiis, *Virg. 3. Georg. v. 60.* Ætas Lucinam, justosque pati hymenæos, Desinit ante decem, post quatuor incipit annos. Ubi ὕστερον πρότερον notat *Servius*, quia prius est concubitus, deinde partus. ¶ Auctores, unde fabulas de Hymenæo sumpsimus, sunt *Serv. ad Ecl. 8. v. 30. & ad Æn. 4. v. 99. & 127. Donat. ad Terent. Adelph. 5. 7. 6. & Lactant. ad Stat. Theb. 3. v. 283.*

HYMENEIUS, a, um, ad Hymenæum pertinens. *Martian. Capell. initio l. 7.* Nec mea mella rapis: quænam hæc hymenæia lex est? *Adde lib. 1. pag. 34.*

HYMETTIUS, a, um, ὑμήττιος, ex Hymetto monte. *Plin. l. 36. c. 3.* L. Crassus Orator primus peregrini marmoris columnas habuit Hymettias. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 15.* Hymettia mella. *Ovid. 10. Metam. v. 284.* ut Hymettia sole Cera remollescit.

HYMETTUS, & Hymettos, i, m. *Imetto*, Ὑμηττός, mons Atticæ, Athenis proximus, tum marmore, tum vero præcipue thymo floribusque abundans, atque ideo apibus & melle. *Valer. Flacc. l. 1. v. 396.* dum plenus nectare cellas Pandit, & in dulcem reges dimittit Hymetton. *Martial. l. 7. epigr. 87.* Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes. *Horat. l. 2. od. 6. v. 14.* ubi non Hymetto mella decedunt. *Ovid. 3. de ar. am. v. 687.* purpureos colles florentis Hymetti. *Colum. l. 10. v. 385.* Actæus Hymettus. ¶ *Apul. in princ. l. 1. Metam.* Hymettos Attica, fem. gen. dixit: videturque ad regionem, quæ est circa Hymettum, respexisse. V. *Isthmus in fin.*

HYMNIFER, a, um, qui hymnos componit, seu cantat. *Ovid. 12. Me-*

Metam. de Orpheo, v. 58. hymniferos inhiat divellere vultus. *Heinsius*, & alii hunc versum tanquam spurium, rejiciunt.

HYMNIO, is, hymnos cano. *Prudent. peristeph.* 2. *de pass. Martyr. Calagurritan. sub fin.* Hymnite matres pro receptis parvulis. ὑμνεῖτε.

HYMNISONUS, a, um, hymnos sonans, laudes canens. *Paulin. Nolan. in Nat. XIII. S. Fel. edit. Murator. v.* 230. hymnisoni chori. Adde *carm.* 22. (*al.* 14.) *v.* 200.

HYMNODICUS, i, qui hymnos canit. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 25.

HYMNOLOGUS, i, m. laudator, hymnis celebrans. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 6. Sive templorum conditores, aut hymnologos. Adde *cap.* 12. & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 645. *n.* 4. & *Donium class.* 13. *n. ult.*

HYMNUS, i, m. *inno*, *lode*, ὕμνος, proprie est canticum in deum, sed simpliciter pro cantico & laude accipitur: ab ὕδω, cano, celebro. *Prudent. præfat. Cathemer. v.* 37. Hymnis continuet dies, Nec nox ulla vacet, quin Dominum canat. Adde *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 262. ¶ Apud *Martial. l.* 12. *epigr.* 76. *Hymnus* est nomen proprium pueri cujusdam.

HYOSCYAMINUS, a, um, qui est ex hyoscyamo, ut Oleum hyoscyaminum, quod ex hyoscyamo decoquitur. *Plin. l.* 23. *c.* 4. *a med.*

HYOSCYAMUS, i, m. *jusquiamo*, ὑοσκύαμος, herba est, quæ & Apollinaris, & altercum dicitur, plurium generum, quorum primum nigro semine, floribus pæne purpureis, spinosum: alterum vulgare, candidius, & fruticosius, altius papavere: tertium semine simile seminii irionis: quartum molle, lanuginosum, pinguius ceteris: quod unum a Medicis receptum est: cetera venenum sunt, insaniam gignentia, capitisque vertigines. Ipsa vox fabam suis significat, ab ὗς, sus, & κύαμος, faba. *Plin. l.* 25. *c.* 4. *sub fin. Cels. l.* 5. *c.* 27. *sect.* 24. Si hyoscyamum aliquis ebibit, fervens mustum bibendum est. ¶ *Jusquiamus* dicitur a *Pallad. lib.* 1. *tit.* 35. *ante med.* & *Veget. de re Veterin. l.* 2. *c.* 12.

HYOSIRIS, f. ὑόσιρις, herba intubo similis, sed minor & tactu asperior, quæ contusa vulneribus præclare medetur. *Plin. l.* 27. *c.* 10. *ad fin.*

HYPÆTHRUS, & Hypætros, a, um, *scoperto*, ὕπαιθρος, sub dio positus: ab ὑπὸ, sub, & αἰθὴρ, aer. *Vitruv. l.* 5. *c.* 9. *a med.* Hypæthræ ambulationes habent magnam salubritatem. *Id. l.* 1. *c.* 2. Jovi, & Cælo ædificia sub divo, hypæthraque constituuntur. *h. e.* tecto perforato, atque aperto. *Id. l.* 5. *c.* 9. *a med.* In apertis hypæthrisque locis.

HYPALLAGE, es, f. ὑπαλλαγὴ, h. e. immutatio, est figura dictionis, qua aliquid præpostere effertur, ita tamen ut facile, quod rectum est intelligatur, ea pro figura vitium fit: ut in illo *Virg.* 3. *Æn. v.* 61. dare classibus Austros. Ubi *Servius*: hypallage est. nam classes Austris damus. ¶ Ipsa quoque metonymia *hypallage* dicitur a Rhetoribus, teste *Cicer.* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 6. Græca tamen.

HYPANIS, is, m. fluvius Poloniæ, qui a Podolia in Borysthenem, & mox in Euxinum Pontum influit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 370. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 39.

HYPATE, es, f. ὑπάτη, summa chorda in fidibus, quæ acutum sonum reddit. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. & *lib.* 6. *c.* 1. *circa med.*

HYPELATES, æ, m. lauri species, al. daphne, carpophyllum, laurus Alexandrina. *Plin. l.* 15. *c. ult.*

HYPENEMIA OVA, ὠὰ ὑπηνέμια, ova irrita & ventosa, ex quibus nihil gignitur: ab ὑπὸ, sub, subter, & ἄνεμος, ventus. *Plin. l.* 10. *c.* 58. & 60.

HYPERBASIS, is, f. ὑπέρβασις, transgressio: ab ὑπὲρ, supra, trans, & βαίνω, gradior. Figura est eadem, quæ hyperbaton: & ad eam reducitur etiam *hysteron proteron*, de quo infra. Sed Græce tantummodo usum habet.

HYPERBATON, i, n. ὑπέρβατον. Figura Grammaticalis, & Rhetorica, per quam partes orationis, neglecta simplici & vulgari dispositione, varie & artificiose inter se commutantur, aliis in locum aliarum abeuntibus: ab ὑπερβαίνω, transgredior. Oratio enim est aspera & dura, vel saltem dissoluta & hians, si ad necessitatem ordinis sui verba redigantur. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *ad fin.* & *lib.* 9. *c.* 4. ¶ Latine *transgressio* appellatur ab *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 32. ¶ Ejus quinque sunt species, *Anastrophe*, cum duorum verborum ordo mutatur, nullo alio interposito, ut illud *Virg.* 5. *Æn. v.* 663. Transtra per & remos. *Diacope*, cum dividitur verbum, interposito alio, ut *Cic. in fin. l.* 1. *ad Attic.* Per mihi, per, inquam, mihi gratum feceris. *Dialysis*, seu *Parenchesis*, cum ordo orationis diducitur, interposita sententia, ut *Plin. l.* 7. *ep.* 7. Neque ut magistro magister, neque ut discipulo discipulus (sic enim scribis) sed ut discipulo magister (nam tu magister, ego contra: atque ideo tu in scholam revocas, ego adhuc Saturnalia extendo) librum misisti. *Synchysis*, cum transpositio est obscura, ut *Virg.* 1. *Æn. v.* 113. Saxa vocant Itali mediis quæ in fluctibus aras. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 18. Non, ita me divi, vera gemunt, juverint. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 49. Namque pila lippis inimicum, & ludere crudis. *Charis. l.* 4. *pag.* 246. *Putsch.* ¶ Hæ tamen ipsæ species *hyperbati* nomine appellantur. Unde, quod ad dialysim attinet, *Plin.* post allata verba, subdit statim: Non potui longius hyperbaton facere, atque hoc ipso probare, eum me esse, &c. Quod ad anastropham, & diacopen, *Quintil. sub fin. l.* 9. Sed neque longioribus quam oportet hyperbatis compositioni serviamus, &c. *Idem* vero *l.* 8. *c.* 6. docet, cum decoris gratia trahitur longius verbum proprie hyperbati nomen tenere, ut in illo *Cicer. initio Cluentianæ*. Animadverti, judices, omnem accusatoris orationem in duas divisam esse partes. ¶ Est etiam *hyperbaton* apud nonnullos, quod ad apostrophen pertinet, cum scilicet sensus non mutatur, verum forma eloquendi, ut in illo *Virg.* 2. *Georg. v.* 169. Extulit hæc Decios, Marios, magnosque Camillos, Scipiadas duros bello, & te maxime Cæsar. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *ante med.*

HYPERBOLA, æ, & Hyperbole, es, f. *iperbole*, ὑπερβολὴ, superlatio a *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. superjectio ementiens a *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *ad fin.* appellata, tropus est, in quo res aliqua ultra modum, & præter veritatem augetur, aut minuitur, ut *fulminis ocyor alis*, apud *Virg.* 5. *Æn. v.* 319. & *vix ossibus hærent*, *Ecl.* 3. *v.* 102. Fit autem pluribus modis, quos *Quintil. ibid.* enumerat, & confirmat exemplis. *Cic. in Top. cap.* 10. *ad fin.* In hoc genere oratoribus & philosophis concessum est, ut aliquid, quod fieri nullo modo possit, augendæ rei causa dicatur, aut minuendæ, quæ hyperbole dicitur. *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 23. In hoc omnis hyperbole extenditur, ut ad verum mendacio veniat. & *mox*. Nunquam tantum sperat hyperbole, quantum audet: sed incredibilia affirmat, ut ad credibilia perveniat. *Quintil. loc. cit.* Hujus quoque rei servetur mensura quædam. Quamvis enim est omnis hyperbole ultra fidem, non tamen debet esse ultra modum, nec alia via magis in κακοζηλίαν itur.

HYPERBOLÆOS, a, um, ὑπερβόλαιος, superlatus. Adhibetur aliquoties a *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. & 5. ubi agit de sonis musicis: & *hyperbolæon* genitivus est pluralis, ὑπερβολαίων.

HYPERBOLICUS, a, um, ὑπερβολικὸς, ad hyperbolen pertinens. Hyperbolica instrumenta apud *Sidon. l.* 7. *ep.* 2. *a med.* sunt documenta, seu chirographa, in quibus aliquis ea donat, assignatve, quæ non habet, vel aliquid supra dotem sponsæ largitur, quod nos dicimus *contradote*. Al. legi volunt *hypobolica*.

HYPERBOREUS, a, um, *settentrionale*, ὑπερβόρεος, quasi supra Boream, dicitur de regionibus ac populis ad Septemtrionem positis: ab ὑπὲρ, supra, & βορέας: atque per hyperbolen dictum. Hinc *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 7. *extr.* tradit, antiquis dictos esse Hyperboreos, qui loca incolerent super Scythiam, & ad Tanaim, Istrumque, quasi originem Boreæ introrsus recedendo transissent. *Plin.* quoque *l.* 4. *c.* 12. *ad fin.* Hyperboreos locat pone Riphæos montes, ultraque Aquilonem, *gens*, inquit, *felix*, *si credimus*, *annosa degit ævo*, *fabulosis celebrata miraculis*. *Ibi creduntur esse cardines mundi*, &c. *Paul. ex Festo* docet, Hyperboreos vocari populos, qui humanæ vitæ modum excedant, vivendo ultra centesimum annum, idest ὑπερβαίνοντες ὅρον sæculi humani. Sed hæc notatio inepta est. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. Apollo, quem ex Hyperboreis Delphos ferunt advenisse. *Virg.* 4. *Georg. v.* 517. Hyperboreas glacies. & *lib.* 3. *v.* 196. Qualis Hyperboreis Aquilo cum densus ab oris Incubuit. & *vers.* 381. Hyperboreo septem subjecta trioni Gens effrena virum Riphæo tunditur Euro. *Lucan. l.* 5. *v.* 23. Hyperboreæ plaustrum glaciale sub Ursæ. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 210. Hyperborea pruinæ. *Martial. l.* 8. *epigr.* 78. Hyperborei celebrator Stella triumphi. *h. e.* quem Domitianus de Cattis, Dacisque egit.

HYPERCATALECTICUS, & Hypercatalectus versus, ὑπερκαταληκτικὸν μέτρον, est in quo syllaba, vel pes redundat, ut in illo *Virg. Æn.* 5. *v.* 422. Et magnos membrorum artus, magna ossa, lacertosque Exuit. *Ascon. in Verr.* 2. *c.* 10. Antiquum Nævii est: *Fato Metelli Romæ fiunt consules*. Cui tunc Metellus consul iratus, versu responderat senario hypercatalecto, qui & Saturnius dicitur: *Dabunt malum Metelli Nævio poetæ*. *Serv. in Centimetr. pag.* 1817. *Putsch.* Hypercatalecticum metrum est, ubi supra legitimos pedes syllaba crescit. *Priscian. super* 12. *vers. l.* 1. *Æn. pag.* 1216. Dicuntur hypercatalectici, quibus abundat una, vel duæ syllabæ. V. *Catalecticus*.

HYPERICON, i, n. ὑπερικὸν, herba, quæ & chamæpitys, & corion dicitur, oleraceo frutice, tenui, cubitali, rubente, folio rutæ, odore acri, semine in siliqua nigro, maturescente cum hordeo. Aliud est, quod & corio appellant, folio tamaricis, & sub ea nascens, sed pinguioribus foliis, & minus rubentibus, odoratum, palmo altius, suave, leniter acutum. Hæc ex *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ad fin.*

HYPERION, onis, & onos, m. Ὑπερίων, ονος, filius Titani & Terræ, nepos Cæli, pater Solis, Lunæ, & Auroræ. Alii fratrem Saturni faciunt, & Cæli filium. *Hygin. in præfat.* ¶ Revera fuisse dicitur vir præstantissimus, qui solis, lunæ, astrorum motus, horasque primum summa cura a se percepta, ceteris noscenda tradidit: ideoque horum parens habitus est, & supra eos quasi gradiens: ab ὑπὲρ, supra, & ἰὼν, incedens. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 192. quid nunc, Hyperione nate, Forma calorque tibi, radiataque lumina prosunt? ¶ Sæpe de ipso Sole dicitur, quia supra nos graditur. *Festus*: Hyperionem alii patrem solis, alii ipsum, quod eat super terras, ita appellatum putabant. *Ovid. Metam.* 8. *v.* 564. Jamque duas lucis partes Hyperione menso. *Id. Fast. l.* 1. *v.* 385. Placat equo Persis radiis Hyperiona cinctum. *Laber.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 17. contra exortum Hyperionis. *Stat. lib.* 4. *silv.* 4. *v.* 27. nimio possessa Hyperione flagrat Torva Cleonæi juba sideris.

HYPERIONIUS, a, um, adject. ad Hyperionem, seu Solem pertinens. *Sil. l.* 15. *v.* 214. Jamque Hyperionia lux septima lampade surgens. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 34. Hyperionius currus.

HYPERMETER, & Hypermetrus versus, ὑπέρμετρος, hypercatalecticus, abundans una syllaba, quæ plerunque a prima syllaba subsequentis versus absumitur, ut in illo *Virg.* 1. *Georg. v.* 295. Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem, Et foliis undam, &c. *Grammatici*.

HYPERMNESTRA, æ, & Hypermnestra, es, f. Ὑπερμνήστρα, una ex quinquaginta Danai filiis, quæ sororibus suis prima nuptiarum nocte maritos suos occidentibus, una Lynceo sponso suo pepercit. V. *Danaus*, & *Ovid. Heroid. ep.* 14. Hinc *Propert. l.* 4. *el.* 7. *v.* 63. Andromedeque, & Hypermnestre sine fraude maritæ.

HYPEROCHA, æ, f. ὑπεροχὴ, exsuperantia, excessus. *Triphonin. Dig. lib.*

lib. 20. *tit.* 4. *leg.* 20. Si post contractum tuum eidem credidisset quinquaginta, & hyperocham hujus rei, quæ tibi pignori datur. *& mox*. An tibi in quadraginta cederet pignoris hyperocha. Ita *Torrentin.* at *Haloand.* & alii *hypotheca*.

HYPERTHYRIS, idis, f. ὑπέρθυρις, &

HYPERTHYRUM, i, n. ὑπέρθυρον, ornamentum portæ, quod supra limen ejus superius ponitur sub corona, & zophori vicem præstat: ab ὑπὲρ, supra, & θύρα, janua. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. Supra cymatium, quod erit in supercilio, collocandum est hyperthyrum crassitudine supercilii, & in eo scalpendum est, &c. *& infra*. Quemadmodum in Doricis hyperthyridibus.

HYPHĔAR, atos, n. ὕφεαρ, visci genus in abiete, larice, & quercu nascens. *Plin. l.* 16. *c. ult.* Adde *cap.* 30. ubi & buxo tribuit.

HYPHEN, ὑφ', ἕν, ὑφὲν, ab ὑπὸ, sub, & ἕν, unum, dicitur a Grammaticis, cum duæ dictiones ita pronuntiatione junguntur, ut sub unum accentum cadant: & solet notari aliquando lineola, quæ utramque dictionem copulet. ut *ante-malorum*, *ante-volant*, *simul-ac*, quæ *Virgilii* sunt, & exempli loco ponuntur a *Diomed. l.* 2. *pag.* 430. *Putsch.* Adde *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 201. Tale est & illud *Terent. Andr. c.* 2. 4. & heri semper-lenitas, verebar, quorsum evaderet. Alii tamen volunt τὸ *semper* referri ad *verebar*.

HYPNALE, es, f. ὑπναλὶς, species aspidis, quæ morsu somnum & mortem inducit: ab ὕπνος, somnus. *Solin. cap.* 27. (*al.* 40.) *a med.*

HYPOBĂSIS, is, f. ὑπόβασις, *piedestallo*, *bassamento*, fulcimentum, quod sub basi ponitur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 48. *n.* 1. Sanctissimo Herculi invicto crateram argyrocorinthiam, cum basi sua, & hypobasi marmorea, sua pecunia donum dederunt. Adde *pag.* 10. *n.* 2. & apud *Donium class.* 1. *n.* 5.

HYPOBOLIMÆUS, ὑποβολιμαῖος, qui in alterius locum succedit, suppositus, subdititius: ab ὑποβάλλω, suppono, subjicio: cui opponitur γνήσιος, legitimus. *Hypobolimæus Æschinus* apud *Gell. l.* 15. *c.* 14. & *Hypobolimæus Chæresiratus*, apud *Fest.* in *Noxia*, tituli sunt Comœdiarum *Cæcilii*: item *Menandri* apud *Quinctil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 16.)

HYPOBRYCHIUM, ii, n. ὑποβρύχιον, vorago in aqua devorans & exsorbens homines & navigia: a βρύχω, devoro. *Tertull. de Idolol. cap. ult.* Inextricabile impactis naufragium est; irrespirabile devoratis hypobrychium in idololatria.

HYPOCAUSIS, is, f. ὑπόκαυσις, idem ac hypocaustum. *Vitruv. l.* 5. *cap.* 10. Testudines alveolorum ex communi hypocausi calefaciuntur.

HYPOCAUSTUM, & Hypocauston, i, n. ὑπόκαυστον, *stufa*, *fornello*, vaporarium, locus in thermis concameratus & fornicatus, qui igne calefit: quasi subaccensum: ab ὑπὸ, sub, & καίω, sive κάω, accendo. Inventum fuit præcipue ad sudandum. *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. *de balneis*. Est animadvertendum, uti caldaria muliebria, viriliaque conjuncta, & in iisdem regionibus sint collocata. Sic enim efficietur, ut in vasaria ex hypocausto communis sit usus eorum utrisque. Ahena super hypocaustum tria sunt componenda, &c. *Cicer. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. *vaporarium* appellare videtur. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *a med.* Applicitum est cubiculo hypocaustum perexiguum, quod angusta fenestra suppositum calorem, ut ratio exigit, aut effundit, aut retinet. *Stat. l.* 1. *silv.* 5. *v.* 59. tenuem volvunt hypocausta vaporem. ¶ *Unctuarium hypocauston* apud *Plin. cit. l.* 2. *ep.* 17. *ante med.* est cubiculum in balneis ubi lavaturi ungebantur. ¶ Adjective *diæta hypocaustæ* quid sint V. in *Diæta*.

HYPOCHYMA, atos, n. ὑπόχυμα, idem quod hypochysis, suffusio. *Marcell. Empir. c.* 8. *ante med.*

HYPOCHYSIS, is, f. *suffusione*, ὑπόχυσις, Latine *suffusio*: ab ὑπὸ, sub, & χέω, fundo: est morbus oculorum, quo visus amittitur. *Plin. l.* 25. *c.* 12. Ad hypochysim & caliginem cyclaminon in pastillos diluunt.

HYPOCISTHIS, idis, f. ὑποκιστὶς, herba est sub cistho nascens (unde & nomen) duorum generum, candida, & rufa, malo granato immaturo similis. *Plin. l.* 24. *c.* 10. *ad fin.* & *lib.* 26. *cap.* 8. item *l.* 28. *c.* 16. ubi in quarto casu *hypocisthida* habet, & *cap.* 11. *a med.* ubi *hypocisthidem*.

HYPOCORISMA, atis, n. ὑποκόρισμα, forma, quam habent nomina, quæ diminutiva appellantur. *Charis. l.* 1. *pag.* 24. Monoptota hypocorismata non recipiunt.

HYPOCRĬSIS, is, & iseos, f. ὑπόκρισις, simulatio, imitatio, pronuntiatio, qua aliquam rem aut personam voce, gestu repræsentamus: ab ὑποκρίνομαι, simulo, fingo. *Donat. in vita Virg. ante med.* Julium Montanum poetam solitum dicere, involaturum se quædam Virgilio, si vocem posset, & os, & hypocrisim. *Ascon.* quoque habet, sed Græce *ad Verr.* 3. *cap.* 33. & 42.

HYPOCRITES, & Hypocrita, æ, m. ὑποκριτὴς, histrio, qui alienam personam voce, gestu simulat, & repræsentat: ab ὑποκρίνομαι, fingo. Dicitur proprie de histrione secundarum partium, qui primi actionem observat & imitatur. *Sueton. in Ner. cap.* 24. In quodam tragico actu, cum elapsum baculum cito resumsisset, pavidus & metuens, ne ob delictum certamine submoveretur, non aliter confirmatus est, quam adjurante hypocrita, non animadversum, &c. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. *ante med.* Demadem remigem, & Æschinem hypocritem oratores fuisse.

HYPODIACŌNUS, i, m. *suddiacono*, ὑποδιάκονος, qui sub diacono minister est. *Hieronym. ep.* 60. *cap.* 1. *sub fin.* Miserunt ad nos diaconos & hypodiaconos. *Imp. Constantin. lib.* 16. *Cod. Theodos. tit.* 2. *leg.* 7. Lectores divinorum apicum, & hypodiaconi, ceterique clerici.

HYPODIDASCALUS, li, m. *sottomaestro*, *repetitore*, ὑποδιδάσκαλος, qui in ludo litterario secundas agit, & magistri vicem præstat, secundariam operam præbendo: ab ὑπὸ, sub, & διδάσκαλος, magister. *Cic. in fi. ep.* 18. *l.* 9. *Fam.* Sella tibi erit in ludo, tanquam hypodidascalo.

HYPODRŎMUS, i, m. *luogo coperto da passeggio*, ὑπόδρομος, locus tectus deambulationi aptus. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ante med.* Hac latus xysti, & quod prosilit villæ, hac adjacentis hypodromi nemus comasque prospectat. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *ante med.* A parte vestibuli longitudo tecta interius patet: quæ quia nihil ipsa prospectat, etsi non hypodromus, saltem cryptoporticus meo mihi jure vocitabitur. Al. utroque loco leg. *hippodromus*: quæ mutatio persacilis est: videtur tamen hisce locis *hippodromus* non apte convenire, in quibus de villæ membris sermo est.

HYPOGESON, n. ὑπόγεισον, adjunctum est aizoi majoris, quoniam in subgrundiis fere nascitur: ab ὑπὸ, sub, & γεῖσον, subgrundium. *Plin. l.* 25. *c. ult.*

HYPOGEUM, i, n. *luogo sotterraneo*, ὑπόγεων, & ὑπόγειον, locus subterraneus: ab ὑπὸ, sub, & γαῖα, terra. *Vitruv. l.* 6. *c.* 11. Ædificia quæ plano pede instituuntur, &c. Sin autem hypogea, concamerationesque instituentur, fundationes fieri debent crassiores. ¶ De sepulcro, *Petron. in Satyr. c.* 11. In conditorium prosequuta est defunctum, positumque in hypogeo corpus custodire ac flere cœpit. ¶ Scribitur & *hypogæum* (ut Græce ὑπόγαιον) *in vet. Inscript.* apud *Donium class.* 8. *n.* 14. & *Gruter. pag.* 1114. *n.* 3. & *Murator. pag.* 691. *n.* 9.

HYPOGLOSSA, æ, f. ὑπόγλωττον, herba est folia habens figura silvestris myrti, concava, spinosa, & in his ceu linguas, folio parvo exeunte de foliis. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

HYPOGRĂPHUM, i, n. ὑπόγραφον, *copia*, exemplum, res ab alio dictata & descripta: ab ὑπογράφω, describo. *Augustus* apud *Donat. in vita Virg. ante med.* Vel prima carminis hypographa, vel quodlibet colon mitteret.

HYPOMELIS, idis, f. ὑπομηλὶς, est pomum sorbo simile, mediocri arbore nascens, & flore candidulo, dulcedine cum acuto sapore commixta. ipsa arbor inseri non potest: exigua durat ætate. Hæc & alia *Pallad. in Decembr. tit.* 4.

HYPOMNEMA, atis, n. *libro di memorie*, *trattato*, ὑπόμνημα, commentarius, in quo res perscribuntur memoriæ causa, ut fusius postea describantur ac plenius: ab ὑπομιμνήσκω, reminisci facio. Item quilibet commentarius, aut liber. Græce *Cicer. Attic. l.* 2. *ep.* 1. Nostrum illud ὑπόμνημα cum legeret, quod ego ad eum, ut ornatius de iisdem rebus scriberet, miseram. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *a med.* Auctor memorabilis, Dolus Mendesius, cujus commenta, quæ appellantur Græce ὑπομνήματα, sub nomine Democriti falso produntur. Latine *Cic. fil. ad Tiron. l.* 16. *Fam. ep.* 21. *extr.* Peto, ut mihi librarius mittatur. multum mihi enim eripitur operæ in exscribendis hypomnematis. De hoc dativo plurali V. *Emblema*.

HYPOMNEMATOGRĂPHUS, i, m. ὑπομνηματογράφος, qui hypomnemata scribit, commentariensis. *Impp. Theodos. & Valentinian. lib.* 10. *Cod. Justinian. tit.* 31. *leg.* 59. & *lib.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg. ult.* Si quos spontaneos hypomnematographi munificos suis exhortationibus ad publicas nominaverint functiones, &c.

HYPOMOCHLION, ii, n. *sottoleva*, *sollalza*, ὑπομόχλιον, id quod vecti subjicitur ad levanda onera: ab ὑπὸ sub, & μοχλὸς vectis. Adhibetur a *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. semel Græcis, semel Latinis litteris. V. *Pressio*.

HYPOSTASIS, is, & eos, f. *ipostasi*, ὑπόστασις, subsistens persona: ab ὑπὸ, sub, & ἵστημι, sto. *Imp. Justinian. l.* 1. *Cod. tit.* 1. *leg.* 6. Unam essentiam divinam in tribus hypostasibus, sive subsistentibus personis, &c. Adde *Hieronym. ep.* 57. *ad Damas.* ubi de hac voce multa.

HYPOTHECA, æ, f. *ipoteca*, *pegno*, ὑποθήκη, res, quæ pignori datur: ab ὑποτίθημι, suppono, quia supponitur pro pecunia, aliave re, quæ debetur. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 56. Philotes Alabandensis ὑποθήκας Cluvio dedit. Hæ commissæ sunt. Cures velim, ut aut de hypothecis decedat, easque procuratoribus Cluvii tradat; aut pecuniam solvat. *Martian. Dig. lib.* 20. *tit.* 1. *leg.* 16. Fundum hypothecæ dare. *Id. ibid. leg.* 5. Hypothecam dare pro re aliqua. *Cajus ibid. tit.* 4. *leg.* 11. *a med.* Hæc res est hypothecæ. *Martian. ibid. leg.* 12. Res est in hypotheca. *& ibid. in f.* Hypothecam alicui obligare. *Idem ibid. tit.* 6. *leg.* 5. Hypothecam liberare. ¶ Inter hanc, & pignus tantum nominis sonus differt, ut ait *Martian. Dig. lib.* 20. *tit.* 1. *qui est* de pignoribus & hypothecis, *leg.* 5. cum illa Græca vox sit, hoc Latinum. Interdum tamen in usu loquendi ita distinguuntur, ut *pignus* de iis rebus dicatur, quæ simul etiam creditori traduntur, maxime si mobiles sint: *hypotheca* de iis, quæ sine traditione, sola conventione obligantur, uti docent *Ulpian. Dig. l.* 13. *tit.* 7. *leg.* 9. & *Justinian. lib.* 4. *Institution. tit.* 6. §. *Item*. Hinc *Papinian. l.* 20. *tit.* 1. *leg.* 2. Pignora, vel hypothecas suscipere. *Id. ibid. tit.* 4. *leg.* 1. Pignus sive hypothecam accipere. ¶ Apud *Martian. ibid. tit.* 6. *leg.* 8. pignori hypothecam accipere, est rem pignori accipere.

HYPOTHECARIUS, a, um, *ipotecaria*, ad hypothecam pertinens: ut *hypothecaria actio*, quæ datur creditori hypothecæ persequendæ causa. *Cajus Dig. lib.* 20. *tit.* 4. *leg.* 1. *extr.* Videndum an competat ei hypothecaria actio. *Ulpian. lib.* 41. *tit.* 7. *leg.* 1. Hypothecarius creditor. *h. e.* qui sub hypotheca rem, vel pecuniam alteri credidit.

HYPOTHĔSIS, is, f. *questione particolare*, ὑπόθεσις: ab ὑποτίθημι. A Rhetoribus dicitur quæstio definita & certa, quæ versatur circa particulares actiones, aut personas: quod si infinita sit, *thesis* dicitur. V. gr. si quæratur, Num omnino uxor ducenda sit, thesis dicitur; sin

sin hoc in controversiam veniat, an Catoni Marcia ducenda sit, hypothesis vocatur. *Cic. in Top. cap.* 21. Quæstionum duo sunt genera, alterum infinitum, alterum definitum: definitum est, quod ὑπόθεσιν Græci, nos causam; infinitum, quod θέσιν illi appellant, nos propositum possumus nominare. Adde *Quintil. l.* 3. *c.* 5. & *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 140. sed & ipsos Græce usurpantes.

HYPOTHETICUS, a, um, ὑποθετικός, ad hypothesin pertinens. Habes *Apul. de syllog. categorem.* seu *lib.* 3. *de doctr. Platon.*

HYPOTHYRUM, i, n. ὑπόθυρον, ipsum vacuum ostii, *lo spazio, o lume della porta*: ab ὑπὸ, sub, & θύρα, janua. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6.

HYPOTRACHELIUM, ii, n. ὑποτραχήλιον, pars colli ad dorsum, infra cervicem, ab ὑπὸ, sub, & τράχηλος, collum. Translate dicitur ea columnæ pars, quæ sub astragalo leniter contrahitur, *collarino*: & sic usurpatur a *Vitruvio l.* 3. *cap.* 2. & 3. & *lib.* 4. *cap.* 3. & 7.

HYPOTRIMMA, atis, n. ὑπότριμμα, genus condimenti ex pipere, dactylis, melle, uva passa, caseo, aceto, & aliis, quæ *Apic.* recenset *l. e. c.* 33. in cujus lemmate hæc vox legitur. Est a τρίβω, tero: & Latine *tritorium* dici patet.

HYPOTYPOSIS, is, f. ὑποτύπωσις, figura oratoria, est rei alicujus narratio ad vivum expressa. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 53. vocat subjectionem sub aspectum: *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *ante med.* formam rerum verbis expressam: *Celsus* apud *Quintil. ibid.* evidentiam.

HYPOZEUXIS, is, f. ὑπόζευξις, figura locutionis, cum diversæ clausulæ singulis verbis redduntur, ut *Virg.* 10. *Æn. v.* 149. Regem adit, & Regi memorat nomenque genusque; Quidve petat, quidve ipse ferat; Mezentius arma Quæ sibi conciliet, violentaque pectore Turni Edocet; humanis quæ sit fiducia rebus, Admonet, admiscetque preces. Haud fit mora: Tarchon Jungit opes, fœdusque ferit. *Charis. l.* 4. *pag.* 250. *Putsch.* & *Diomed. l.* 2. *pag.* 439.

HYPSIPYLE, es, f. Ὑψιπύλη, filia Thoantis, Regina Lemni, quæ cum reliquæ mulieres ejus insulæ omnes viros ex communi sententia occidissent, ut suis legibus libere viverent, sola patrem servavit, & navi impositum noctu in Chium insulam misit, & accenso rogo simulavit se cadaver comburere. Jasonem principem Argonautarum, qui in Colchidem navigantes Lemnum capere, vel ob negatum hospitium, vel ad ulciscendam cædem virorum, regiis ædibus excepit, ex quo duos filios suscepit, Thoantem, & Euneum. Aliquanto post regno expulsa est, cum reliquæ mulieres illius pietatem erga patrem detexissent. In litore jacens capta fuit a piratis, & Nemeo seu Lycurgo Thraciæ regi vendita, qui eam liberaliter habuit, eique Opheltem, seu Archemorum filium nutriendum tradidit. Eo bello, quod Adrastus rex Argivorum cum Thebanis gessit, cum esset in silva Nemea, ut Argivis siti laborantibus fontem Langiam ostenderet, puerum regium in prato reliquit. Aderant ejus filii Thoas & Euneus, imo etiam pater, ut aliqui narrant, a quibus, dum casus suos enarrat, agnita est. Illa absente, Opheltes inter herbas & flores ludens morsu serpentis interiit. A Lycurgi sævitia ob Adrasto & filiis defensa est. *Stat. l.* 4. *Theb. v.* 739. *& sequentib.* & *tota lib.* 5. *Valer. Flacc. l.* 2. *a vers.* 90. & *Ovid. Heroid. ep.* 6. Hinc *Propert. l.* 1. *el.* 15. *v.* 18. Hypsipyle vacuo constitit in thalamo: Hypsipyle nullos, post illos, sensit amores.

HYPSIPYLÆUS, a, um, Ὑψιπυλαῖος, ad Hypsipylen pertinens. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 82. Vulcanum tellus Hypsipylæa colit. *h. e.* Lemnos insula.

HYPSOMA, atis, n. ὕψωμα, exaltatio, altitudo: ab ὕψος, altitudo. *Tertull. ad Scapul. c.* 3. Sol positus in suo hypsomate & domicilio.

HYRCANIA, æ, f. *Ircania*, Ὑρκανία, regio Asiæ, sub Caspio mari, & supra Parthiam. Abundat tigridibus, pantheris, & hujusmodi feris: item canibus venatoriis strenuissimis, ut ex *Lucret. l.* 3. *v.* 751. colligitur. *Lucan. l.* 3. *v.* 268. vastisque Hircania silvis.

HYRCANIUS, a, um, Hyrcanus, ut *Hyrcanium mare* apud *Plin. l.* 6. *c.* 13. & 16. & *lib.* 5. *c.* 27. *h. e.* Caspium.

HYRCANUS, a, um, ad Hyrcaniam pertinens. *Virg.* 4. *Æn. v.* 367. Hyrcanæ tigres. Ubi *Serv.* male *Arabicas* interpretatur, quod Hyrcania Arabiæ silva sit. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 66. Hyrcanum mare. *h. e.* Caspium. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 114. Hyrcani luci. *Plin. l.* 31. *c.* 3. Hyrcani montes. ¶ *Hyrcani*, *orum*, sunt ejus regionis homines: apud quos erat mos regum cadavera objicere canibus, teste *Sil. l.* 13. *v.* 473.

HYRIE, es, f. Ὑρίη, Bœotiæ regio prope Aulidem cum oppido & lacu cognomine. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 372. Inde lacus Hyries videt, & Cycneia Tempe. ¶ Dicta est ab Hyrie Cycni matre, quæ filio in olorem verso, flendo Deliquit, stagnumque suo de nomine fecit, ut *Id. ibid. v.* 381. fabulatur.

HYRIEUS, i, m. Ὑριεύς, trisyllab. rusticus Bœotius, pater Orionis. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 499. Forte senex Hyrieus, angusti cultor agelli, &c. V. ibi reliqua ejus fabulæ. Adde *vers.* 535. Al. leg. *Ireus*, alii *Hyreus*, alii aliter.

HYRIEUS, a, um, Ὑριεῖος, ad Hyrieum pertinens, ut Hyriea proles, *h. e.* Orion. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 719. Tollet humo validos proles Hyriea lacertos.

HYRTACIDES, æ, Ὑρτακίδης, Nisus, vir Trojanus, Hyrtaci filius, qui una cum Euryalo noctu Rutulorum castra perrumpens, post magnam editam cædem, ab ipsis cum comite deprehensus, & occisus fuit. Rem totam persequitur luculenter *Virg.* 9. *Æn. a vers.* 176. Hinc *Ovid.* in *Ibin*, *v.* 631. Nec tu, quam Rhesus, somno meliore fruaris, Quam comites Rhesi tum necis, ante viæ: Quam quos cum Rutulo morti Rhamnete dederunt Impiger Hyrtacides, Hyrtacidæque comes.

HYSGINUS COLOR, & Hysginum, i, n. color est, de quo non satis constat. Quidam eum putant, qui nunc Italice *guado*: alii hyacinthinum, qui non multum distat: alii flavum: alii (quod verius esse videtur) e coccino purpureoque mixtum. Est ab ὕσγη, quæ *Suida* herba est, tingendis apta lanis. *Plin. l.* 9. *c.* 41. Cocco tinctum Tyrio tingere, ut fieret hysginum. *Id. l.* 21. *c.* 26. Hyacinthus in Gallia maxime provenit. Hoc ibi fuco hysginum tingunt. Adde *lib.* 35. *c.* 6. *ad fin.* & *Vitruv. l.* 7. *c. ult.*

HYSSOPITES, æ, m. ὑσσωπίτης οἶνος, vinum hyssopo conditum. *Colum. l.* 12. *c.* 35. Vinum absinthiten, & hyssopiten, & abrotoniten sic condire oportet. *Plin. l.* 14. *c.* 16. *a med.* Vinum hyssopites fit e Cilicio hyssopo, unciis tribus in duos congios musti conjectis, aut tusis in unum. V. *Abrotonites*.

HYSSOPUM, i, n. *issopo*, *isopo*, ὕσσωπον, herba est, quæ cum nostro hyssopo nomen tantum habere commune creditur, baccas producens, corymborum specie: optima proveniens in Tauro Ciliciæ, in Pamphylia, & Smyrnæo agro. *Plin. l.* 25. *c.* 11. & *lib.* 26. *c.* 11. *a med.* & 12. *Dioscorid.* nulli non cognitam herbam esse ait *l.* 3. *c.* 30. & duo ejus genera facit, montanum, & hortense: neutrum tamen describit. *Cels.* inter ea, quæ male facili sunt, enumerat, *l.* 2. *c.* 21. ¶ Reperitur etiam *hyssopus*, i, f. Græce quoque ὕσσωπος, ἡ. *Columel. l.* 7. *c.* 5. *ad fin.* Remedio sunt hyssopus, & sal æquis ponderibus contrita. ¶ Et unica *s* scripsit, & penultimam corripuit neutrum in re imitandus *Æmil. Macer*, *cap. de Hyssopo*. Est hysopum siccum, calidum quoque: tertius illi Est in utroque gradus.

HYSTERICUS, a, um, ut Hystericæ feminæ, ὑστερικαὶ γυναῖκες, obnoxiæ uteri suffocationi: ab ὑστέρα, matrix. *Martial. l.* 11. *epigr.* 72. Hystericam vetulo se dixerat esse marito Leda. *Id. ibid. epigr.* 8. Dicet & hystericam se forsitan. Utroque loco al. leg. *historicam*, sed minus recte.

HYSTEROLOGIA, æ, f. ὑστερολογία, locutio præpostera. Figura, cum sententia ordine commutatur, scil. cum id, quod priore loco dicendum erat, posteriore dicitur, ut *Æn.* 3. *v.* 662. Postquam altos tetigit fluctus, & ad æquora venit. Nam prius est *ad æquora venit*. *Servius* hic *hysteron proteron* dicit. *h. e.* posterius prius, ὕστερον πρότερον: ut & ad illud 3. *Georg. v.* 60. Lucinam, justosque pati hymenæos: hysterologiam vero ad illud *Æn.* 9. *v. antepenult.* ille suo cum gurgite flavo, &c. Adde *Diomed. l.* 2. *pag.* 457. *Putsch.* item *Cicer. l.* 1. *Attic. ep.* 16. sed Græca.

HYSTERON PROTERON. V. in voce præced.

HYSTRICOSUS, a, um, spinosus, aculeatus, hispidus. Translate *Hieron. l.* 1. *advers. Rufin. post med.* Hystricosæ & lividæ mentis homo. *Est qui aliter legit.*

HYSTRICULUS, i, pilis vestitus, ut Hystriculus puer, apud *Tertull. de Pal. c.* 4. ut legit *Salmas.* Pro *hystriculus* quidam leg. *striculus* apud *Arnob. l.* 5. *pag.* 174. In speciem nondum duri atque striculi pusionis.

HYSTRIX, icis, f. *porco spinoso*, ὕστριξ, ὕσθριξ, animal spinis contectum ex herinaceorum genere: e vocibus Græcis allatis, quæ e ὗς, sus, & θρίξ, pilus. *Plin. l.* 8. *c.* 35. Hystrices generat India, & Africa spina contectas ex herinaceorum genere, sed hystrici longiores aculei, & cum intendit cutem missiles. Ora urgentium figit canum, & paulo longius jaculatur. Hybernis autem se mensibus condit, &c. *Calpurn. Ecl.* 6. *v.* 14. Venit & hirsuta spinosior hystrice barba. ¶ Scribitur & *hystria*, ὕστριξ.

DE LITTERA I.

I, tertia Latinorum vocalium, tum figura, tum sono ceterarum gracillima, duplicem vim habet. Nam quando aliis vocalibus præponitur, & cum illis in eandem syllabam cohæret, fit consonans, tum initio, tum medio dictionis, ut *janua*, *jecur*, *jocus*, *juvenis*, & *conjicio*, *conjuro*, *conjungo*. Id intellige in Latinis vocibus. nam in Græcis semper vocalis est, ut *iambus*, *iaspis*. In Hebræis modo vocalis est, ut in *Iacobus*, apud *Claudian. epigr.* 27. modo consona ut in *Judæus*, apud *Horat. Ovid. Juvenal.* Consonans fit etiam, cum inter duas vocales sita est: & præcedentem vocalem extendit, ut *ejicio*, *major*, *aio*: excipe *bijugus*, *quadrijugus*, in quibus prior syllaba brevis est. ¶ In quibusdam vocibus mutatur in *u* more Veterum, ut *optumus*, *decumus*: item in *o*, ut *olli*. ¶ Mos fuit etiam *i* longum pro duplici *ii* aliquando scribere, ut *deicio*, *proicio*, *inferis* in veterib. Inscriptionib. apud *Pier. ad* 10. *Æn. v.* 67. & *Cellar. in Orthograph.* Illa vero mutatio, qua *I i* vocalis, *J j* vero consona a nonnullis scribitur, recentior est, & prorsus ignota Veteribus. ¶ In verbis est imperativus singularis ab *eo*, *is*. ¶ In notis numeralibus unum significat: sed præposita majori numero, unum demit, ut IV. quatuor, IIC. nonaginta octo.

I A

IA, n. plur. *viole*, τὰ ἴα, genus violarum sponte nascentium in apricis & macris locis, purpureum, latiore folio, statimque ab radice carnoso: e quibus ianthina vestis dicta est. *Plin. l.* 21. *c.* 6. V. *Ion*.

JABOLENUS, *seu* Javolenus Priscus, Jurisconsultus fuit, cujus opera Antoninus Pius Imp. usus esse dicitur a *Capitolin.* in *Pio*, *c.* 12. exstantque multa ejus responsa in Digestor. libris. Floruit etiam sub Trajano, & Hadriano.

IACCHUS, i, m. *Bacco*, Ἴακχος, unus ex Bacchi nominibus: ab ἴα, vox,

gua, clamor, vel ab ἰαύχω, vociferor, quia clamosus est, & tumultue ciens. Virg. Ecl. 7. v. 61. Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho. Ovid. 4. Metam. v. 15. Nyctelíusque, Eleleusque parens, & Iacchus, & Euan. ¶ Metonymica est vinum, vino. Virg. Ecl. 6. v. 15. de Sileno. Inflatum hesterno venas, ut sempet, Iaccho. Colum. l. 10. v. 309. Et titubante gradu multo madefactus Iaccho.

JACENS, entis, giacente, prostrato, abbattuto, κείμενος, cubans, prostratus. Horat. l. 2. od. 11. v. 13. Cur non sub alta vel platano, vel hac Pinu jacentes sic temere, &c. potamus? sdrajato. Senec. in Thyest. v. 450. capere dapes humi jacentem. coricato. Ovid. Metam. 6. v. 100. Jacens saxo, Id. Heroid. ep. 12. v. 63. Jacens in aversa ora. boccone. & ep. 15. v. 140. Crinis in collo jacens. Hirt. de B. Alex. c. 52. extr. Jacentem plagis sauciare. Ovid. 2. Metam. v. 201. Lora jacentia. h. e. remissa, & equorum tergis sedentia. Petron. in Satyr. c. 129. Somno jacens. ¶ Item æger, ammalato. Cic. in fin. ep. 20. l. 9. Fam. Cura, ut valeas, ne ego, te jacente, bona tua comedim. Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 5. Quid mihi nunc animi dira regione jacenti, Inter Sauromatas esse, Getasque putes? ¶ Item mortuus, morto. Valer. Flacc. l. 2. v. 216. fata jacentum. ¶ Item situs, positus, situato, posto. Plin. l. 18. c. 25. Ad Hesperum jacentes terræ. Ovid. 4. Metam. v. 773. locus gelido sub Atlante jacens. & lib. 15. v. 830. gentes ab utroque jacentes Oceano. Colum. l. 8. c. ult. Aqua jacens infra libram maris. ¶ Item humilis, depressus, imus, basso. Cic. pro Scauro in Orat. cap. 67. Depressam, cæcam, jacentem domum pluris, quam te, quam fortunas tuas æstimasti. Tacit. 1. Hist. c. 86. Subita inundatione Tiberis non modo jacentia & plana urbis loca, sed secura hujusmodi casuum implevit. Ovid. 2. Metam. v. 178. summo despexit ab æthere terras Infelix Phaeton, penitus penitusque jacentes. ¶ Item demissus, dejectus, abbassato. Ovid. 4. Metam. v. 144. vultusque attolle jacentes. Senec. in Agam. v. 238. Jacensque vultus languido obtutu stupet. Ovid. 11. Metam. v. 618. de Somno. tardaque deus gravitate jacentes Vix oculos tollens. ¶ Item fusus, diffluens, demissus. Senec. in Hippol. v. 804. Coma nulla lege jacens. h. e. nescia colligi, perfundens humeros, ut vers. 801. loquitur. Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 24. Præverrunt latas veste jacente vias. ¶ Pontus jacens apud Valer. Flacc. l. 4. v. 712. est mare, æquor planum extensum, fluctibus minime asperum, tranquillum. Sic stagna jacentia apud Sil. l. 5. v. 583. V. Jaceo. ¶ Jacentes pisces, apud Colum. l. 8. c. ult. a med. sunt, quos ibidem prostratos, cubantesque vocat, & Plin. l. 9. c. 20. planos: quos saxatilibus, & longis, & erectis opponunt, qui rotundiore, crassiore, ac longiore sunt corpore. Sunt itaque jacentes pisces, qui corpus habent latum, planum, & gracile, ut rhombi, soleæ, ac passeres, ut est apud Plin. ibid. ¶ Translate jacens est afflictus, oppressus, abjectus, perculsus. Cic. Phil. 12. c. 2. Si jacens vobiscum aliquid ageret, audirem fortasse: stanti resistendum est. Id. de Harusp. resp. c. 24. Homo afflictus ac jacens. Id. de Amic. c. 16. Amici jacentem animum excitare. Ovid. 1. ex Ponto, ep. 3. v. 7. mentis jacens, & acerbo saucius ictu. & lib. 4. ep. 3. v. 27. insultare jacenti. & lib. 1. Trist. el. 8. v. 13. jacentem solari. ¶ Jacentia verba apud Cic. 3. de Orat. sunt vulgaria, omnibus nota, & usurpata, Inquit enim cap. 45. Non enim sunt alia sermonis, alia contentionis verba: neque ex alio genere ad usum quotidianum, alio ad scenam pompamque sumuntur: sed ea nos cum jacentia sustulimus e medio, sicut mollissimam ceram, ad nostrum arbitrium formamus & fingimus. Gell. l. 2. c. 7. sub fin. Surda & jacenti aure esse. h. e. non erecta, non attenta. & cap. 11. ad fin. Demissam jacentemque orationem erigere. languida, bassa.

JACEO, es, cui, citum, n. 2. giacere, star coricato, e prostesa, κεῖμαι, cubo, procumbo, prostratus sum. Valer. Flacc. l. 5. v. 210. pater aurato jacet Inachus antro. Cic. Catil. 2. c. 10. Jacere humi. Id. 7. Verr. c. 45. in limine. Id. pro Quint. c. 31. stratum ad pedes alicujus. Id. Phil. 2. c. 28. in lecto. Ovid. Heroid. ep. 1. v. 7. lecto. Id. 7. Metam. v. 547. silvisque, agrisque, viisque Corpora fœda jacent. Id. in Ibin, v. 306. Nec tua, quam Pyrrhi, felicius ossa quiescant, Sparsa per Ambracias quæ jacuere vias. Id. 2. Fast. v. 836. jacere super corpus alicujus. Virg. Ecl. 7. v. 54. Strata jacent passim sua quæque sub arbore poma. & Ecl. 6. v. 16. serta procul capiti delapsa jacebant. ¶ De mensæ accumbentibus, Sil. l. 11. v. 349. Quid? tanto in casu comitum justaque jacentum Torpebunt dextræ? ¶ De iis, qui vomitant, quod & nos giacere dicimus. Petron. in Satyr. c. 112. ¶ De cubantibus in lecto quietis & somni causa, Horat. l. 1. Sat. 6. v. 122. Ad quartam jaceo: post hanc vagor. Petron. in Satyr. c. 85. Forte cum in triclinio jaceremus. ¶ De ægris, esser ammalato. Tibull. l. 1. el. 5. v. 9. cum tristi morbo defessa jaceres. Id. l. 2. el. 5. v. 109. Saucius jaceo. Plin. l. 5. ep. 9. Julius Valens graviter jacet. ¶ Item de mortuis ac sepultis. Ovid. Heroid. ep. 3. v. 106. Qui bene pro patria, cum patriaque jacent. & ep. 14. v. 2. Cetera nuptarum crimine turba jacet. Id. 3. Fast. v. 705. Quicumque nefas ausi, morte jacent merita. Phædr. l. 1. fab. 24. Rupto jacuit corpore. Stat. 7. Theb. v. 777. vetito nudus jaciture sepulcro. ¶ Item universim de iis, quæ diu alicubi sunt. Plaut. Pseud. 1. 2. 33. Pernam, callum, glandium sumen, facito, in aqua jaceant. ¶ Nonnunquam significat situm esse, positum esse, stare, esser situato. Ovid. 4. Fast. v. 491. Alta jacet vasti super ore Typhoeos Ætne. Nepos in Agesil. in f. Portus jacens inter Cyrenas & Ægyptum. Id. in Datam. c. 4. Quæ gens jacet supra Ciliciam, confinis Cappadociæ. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 13. Qui locus jacet inter Apenninum & Alpes. Justin. l. 22. c. 5. Urbes non in montibus positæ sunt, sed in planis campis jacent. Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 63. tristior illa Terra sub ambobus non jacet ulla polis. ¶ Præterea jacere dicuntur capilli, qui collecti non sunt in nodum, sed lapsi sparguntur per humeros: item vestes, quæ humi trahuntur. Ovid. 2. Metam. v. 673. vagi crines per colla jacebant. Propert. l. 3. el. 7. v. 22. sparsas cæde jacere comas. Ovid. 3. de ar. am. v. 236. capilli Ut jaceant fusi per tua terga. Id. 3. Amor. el. 2. v. 25. Sed nimium demissa jacent tua pallia terræ: Collige. ¶ Item quæ ima, humilia, aut plana sunt. Ovid. 2. Fast. v. 392. Quaque jacent valles, maxime Circe, tuæ. Virg. 3. Georg. v. 341. itque pecus longa in deserta sine ullis Hospitiis: tantum campi jacet. h. e. late extenditur. Lucan. l. 2. v. 416. per plana jacens Ægyptus. ¶ Mare quoque planum ac tranquillum, nullisque ventis se attollens, jacere dicitur. Stat. l. 2. silv. 2. v. 29. nulloque tumultu Stagna modesta jacent, dominique imitantia mores. Lucan. l. 3. v. 523. Et positis Borea, pacemque tenentibus Austris, Servatum bello jacuit mare. Juvenal. sat. 12. v. 62. postquam jacuit planum mare. ¶ Translate est vilescere. Cic. pro Rosc. Com. c. 12. Accepit agrum temporibus iis, cum jacerent pretia prædiorum. Ovid. 1. Fast. v. 217. In pretio pretium nunc est: dat census honores, Census amicitias: pauper ubique jacet. Id. 3. de art. am. v. 412. Nunc hederæ sine honore jacent: operataque doctis Cura vigil Musis nomen inertis habet. Id. de remed. amor. v. 139. Otia si tollas, periere Cupidinis arcus, Contemptæque jacent, & sine luce faces. ¶ Item desidere, otiosum esse, nihil posse. Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 77. Ars tua, Tiphy, jacet, si non sit in æquore fluctus: Si valeant homines, ars tua, Phœbe, jacet. ¶ Sic de his dicitur, qui neglecti in republica nullo munere funguntur, aut auctoritatem amiserunt: cui contrarium est florere, vigere. Cic. Phil. 10. c. 7. In pace jacere, quam in bello vigere maluit. Quamquam ille quidem nunquam jacuit: nec hoc cadere verbum in tantam virtutis præstantiam potest. Erat enim in desiderio civitatis, in ore, in sermone omnium. Id. 3. Offic. c. 20. C. Marius cum a spe consulatus longe abesset, & jam septimum annum post præturam jaceret. Id. Verr. 3. c. 39. a med. Jacere in oblivione. ¶ Item de his, qui perculsi animo sunt, abjecti, de mentis statu dejecti: cui opponitur erecto animo esse. Id. 7. Attic. ep. 21. Cnæus autem noster (o rem miseram, & incredibilem!) ut totus jacet! non animus est, non consilium, non copiæ, non diligentia. Id. in Pison. c. 36. Quid, quod tu toties diffidens ac desperans rebus tuis, in sordibus, lamentis, luctuque jacuisti? Id. Attic. l. 12. ep. 40. Ne doleam? qui potest? Ne jaceam? quis unquam minus? h. e. dolori non succumbam. & lib. 10. ep. 4. ante med. Jacet in mœrore meus frater: neque tam de sua vita, quam de mea metuit. ¶ Item de iis, quæ inferiora sunt, & ab alio superantur, opprimuntur. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 161. Nobilitas sub amore jacet. Plin. l. 8. ep. 6. Africani, Marii, Sullæ, Pompeji infra Pallantis laudes jacebunt. Ovid. 1. Metam. v. 149. Victa jacet pietas. Virg. 3. Georg. v. 354. Sed jacet aggeribus niveis informis, & alto Terra gelu late. h. e. oppleta, onerata stat tellus. ¶ Item de iis, quæ vim amisere, quæ exerceri desierunt, quæ negliguntur. Cic. Parad. 4. c. 1. Non erat illa tum civitas, cum leges in ea nihil valebant, cum judicia jacebant. Id. 2. de Orat. c. 25. In eodem silentio multa alia oratorum officia jacuerunt. Id. 7. Attic. ep. 12. Tota Capua & omnis hic delectus jacet. Id. 2. Tuscul. c. 2. Jacent ea semper, quæ apud quosque improbantur. Id. 4. Fam. ep. 4. Perculsa & prostrata fœdissimo bello jacent omnia. Id. 2. de Fin. c. ult. Maximas virtutes jacere omnes necesse est, voluptate dominante. Id. 2. de Divin. c. 51. extr. Ex falsis verum effici non potest: jacet igitur tota conclusio. Quintil. l. 9. c. 2. de figuris sententiar. Motus est in his orationis atque actus: quibus detractis jacet, & velut agitante corpus spiritu caret. h. e. languet, non assurgit, cadit, quasi exanimis. ¶ Item de iis, quæ non proferuntur. Cic. pro Rosc. Com. c. 3. Cur tamdiu jacet hoc nomen in adversariis? & cap. 1. sub fin. Quomodo tibi tanta pecunia extraordinaria jacet? Plin. l. 1. ep. 1. Ita fiet, ut eas (epistolas) quæ neglectæ jacent, requiram, & si quas addidero, non supprimam. ¶ Jacere etiam pecunia dicitur, quæ non collocatur, ut usuras pariat: quam nos dicimus danaro morto. Plin. l. 10. ep. 62. Pecuniæ publicæ exactæ sunt, & exiguntur: quæ vereor, ne otiosæ jaceant. ¶ Jacent rationes, quid dicam non habeo, rationes nullæ sunt. In Suppos. Amph. scena, Quis tam: in f. ¶ Jacent bona, quæ possessore carent. Papinian. Dig. lib. 37. tit. 3. leg. 1. Nonne justius erit proximo cuique bonorum possessionem dari, ne bona jaceant?

JACIO, is, jeci, jactum, a. 3. tirare, gettare, scagliare, lanciare, βάλλω, ῥίπτω, mitto, emitto, jaculor, conjicio. Cic. Verr. 6. c. 31. sub fin. In quem scyphum de manu jacere conatus est. Virg. Æn. 10. v. 264. Tela manu jaciunt. Id. 5. Æn. v. 643. Jacere ignem. Cic. pro Mil. 1. 25. lapides. Id. 2. de Divin. c. 19. fulmen in medium mare. Virg. 4. Æn. v. 79. flores. spargere. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 41. tela tormentis ad aliquem locum. Ovid. 2. Metam. v. 727. cum balearica plumbum Funda jacit, volat illud, & incandescit eundo. Virg. Æn. 10. v. 683. ensere jacere mediis fluctibus. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 24. aridam materiem de muro in aggerem. Ovid. Fast. l. 4. v. 821. fruges jaciuntur in ima, Et de vicino terra petita solo. Virg. 7. Æn. v. 712. saxeam pilam ponto. Liv. l. 1. c. 12. Hic prima urbi fundamenta jeci. Plin. l. 8. c. 36. Ursi præcipitaturi se ex aliqua rupe, manibus capite operto jaciuntur. si gettano. Ovid. 3. Fast. v. 643. humili super arva fenestra Se jacit. Cic. pro Sext. c. 20. Jecissem me potius in profundum. Lucan. l. 7. v. 166. taurus præceps se jecit in agros. h. e. prorupit, diffugit. Virg. in f. l. 6. Æn. Ancora de prora jacitur. Tacit. 4. Ann. c. 22. Plautius incertis causis Aproniam conjugem in præceps jecit. butto giù da un precipizio. Plaut. Capt. 4. 2. 17. Jacere genu ad aliquem, h. e.

h. e. genu aliquem percutere. *Plin. l.* 10. *c.* 38. Aves aliquæ ante se pedes jaciunt, ut ciconiæ, grues. *h. e.* celeriter promovent. *Id. l.* 2. *c.* 11. Sol arborum umbras jecit paribus intervallis. *Lucret. l.* 2. *v.* 845. Nec jaciunt ullum proprio de corpore odorem. *h. e.* fundunt, emittunt. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 747. jacturas poma myricas. *h. e.* producturas. *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 36. Nec deerat Otho protendens manus, adorare vulgum, jacere oscula. *h. e.* digitos ori admovens & exosculans, deinde in vulgum extendens, *φιλήματα διὰ τῶν δακτύλων ἐκπέμπων*, inquit *Xiphilin.* Sic jactare basia, *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 28. & *Juvenal. sat.* 4. *v.* 118. ¶ Est nonnunquam verbum aleatorum, cum talos mittunt. *Plaut. Asin.* 4. 1. 35. Talos cum jaciet, ei, ne dicat: nomen nominet. & 5. 2. 54. Jace, pater, talos, ut porro nos jaciamus. *Dr.* maxime. Te, Philenium, mihi, atque uxori mortem. hoc Venerium est. Adde *Cic.* 3. *de Fin. c.* 16. ¶ Item militare. Nam *jacere vallum, aggerem* est materiam congerendo, aggerem, vallum struere. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 243. & *Liv. l.* 30. *c.* 10. Cum maxime vallum Romani jacerent, conspecta classis hostium est. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 12. Aggere jacto turribusque constitutis. Similis est *molem jacere*, h. e. congesta materia excitare, *Cæs.* apud *Cicer.* 9. *Attic. ep.* 14. Sic *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 33. Contracta pisces æquora sentiunt, Jactis in altum molibus. *Virg. Æn.* 5. *v.* 631. Muros jacere. *h. e.* exstruere. ¶ Aliquando *jacere* est abjicere, projicere, *gettar via*. *Plaut. Trin.* 4. 3. 27. Scuta jacere, fugereque hostes. ¶ Translate *Cic. pro Sull. c.* 7. *extr.* Jacere contumeliam in aliquem. *Id. Parad.* 4. *c.* 1. Jacere & immittere injuriam in quampiam. *Id. pro Planc. c.* 12. adulteria. *rinfacciare*. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 13. probra in feminas illustres. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 9. *ante med.* Jecit quidam casus caput meum, quasi certaminis causa, in mediam contentionem dissensionemque civilem. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 23. Non mediocres terrores jacere atque denuntiare. *h. e.* spargere, objicere. *Id. in Orat. c.* 26. Salsum duo sunt genera, unum facetiarum, alterum dicacitatis. utetur utroque: sed altero in narrando aliquid venuste, altero in jaciendo mittendoque ridiculo. *h. e.* subito & paucis ridiculum quippiam proferendo. *Id. in Partition. c.* 13. Illa argumentatio prius sumit, quæ vult, eaque confirmat: deinde id, quod proponendum fuit, permotis animis, jacit ad extremum. *Id. Agrar.* 2. *c.* 15. Hunc quasi gradum quendam atque aditum ad cetera jactum intelligetis. *Al. leg.* factum. *Id. pro Flacc. c.* 2. Causæ fundamenta jacere. *τὸ causæ* est dativus. *Id. Phil.* 1. *c.* 1. Jacere fundamenta pacis. *Virg.* 4. *Georg. v.* 294. Omnis in hac certam regio jacit arte salutem. *pone, fonda*. ¶ Aliquando significat enuntiare & spargere in vulgus, *disseminare, pubblicare*. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 73. Edicta in populum pro Vespasiano magnifica, probrosa adversus Vitellium jeceret. *Id.* 3. *Ann. c.* 8. Si vera forent, quæ jacerentur. & *lib.* 1. *c.* 11. Quædam de habitu cultuque, & institutis ejus jeceret. *avea toccato*. Sic *Liv. l.* 5. *c.* 15. Quisnam esset is, qui per ambages de lacu Albano jaceret. *Id. l.* 6. *c.* 14. *ad fin.* Omisso discrimine vera an vana jaceret. *se dicesse il vero e 'l falso*. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 68. Fortuitos jacere sermones. *entrar in discorsi*. & *lib.* 6. *c.* 31. Seque invasurum possessa Cyro, & post Alexandro, per vaniloquentiam ac minas jaciebat. *pubblicava con jattanza e minaccie*. *Cic. pro Flacc. c.* 3. Jacere suspicionem. *dar un moto di sospetto*. *Sueton. in Ner. c.* 37. Multas nec dubias significationes sæpe jecit, ne reliquis quidem se parsurum Senatoribus. *Sallust. in Jug. c.* 11. Cum multa de administrando imperio dissererent, Jugurtha inter alias res jacit, oportere, &c. *muove parola, dice, propone*. *Propert. in fi. el.* 1. *l.* 2. Talisque illacrimans mutæ jace verba favillæ. *Cic. in prognost. l.* 1. *de Divin. c.* 8. Assiduas jacit ore querelas. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 69. *extr.* Jacere odia. *seminare*. *Vellej. l.* 2. *c.* 65. mentionem conditionum.

JACTABUNDUS, a, um, *agitato, fluttuante*, jactationis plenus. *Gell. initio l.* 19. Mare Ionium violentum, & vastum, & jactabundum. ¶ Item jactantiæ plenus, *pieno di jattanza*. *Id. l.* 15. *c.* 2. Homo in Græcæ facundiæ gloria jactabundus.

JACTANS, antis, *che agita e scuote*, jactationem faciens. *Liv. l.* 21. *c.* 48. Nec vexationem vulneris in via jactanti ultra patiens. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 6. Austri jactantes navem. *M. Cælius* apud *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Vox immoderatior, aut jactantior gestus. *Al. leg. jactatior*. ¶ Item qui jactat & gloriatur, *pieno di jattanza, millantatore*, *ἀλαζών*. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 234. Insolens, arrogans, jactans. *Quintil. ibid.* Tumidus, ac sui jactans, & ambitiosus institor eloquentiæ. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. *ante med.* Miserat epistolas jactantes & gloriosas. *Id. in fi. ep.* 23. *l.* 9. Neque vereor, ne jactantior videar, cum de me aliorum judicium profero. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 49. ineptus, Et jactantior hic paulo est. *Spartian. in Adriano, c.* 17. Plebis jactantissimus amator. ¶ In bonam partem, ut *superbus*, de eo qui juste se jactat. *Claudian. initio* IV. *Consul. Honor.* Auspiciis iterum sese regalibus annus Induit, & nota fruitur jactantior aula. *Stat. l.* 4. *silv.* 1. *v.* 6. Et septemgemino jactantior æthere pulset Roma jugo.

JACTANTER, *con jattanza e ostentazione*, *ἀλαζονικῶς*, cum jactantia, seu ostentatione, superbe, gloriose. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 77. *extr.* Perisse Germanicum, nulli jactantius mœrent, quam qui maxime lætantur. *Id.* 3. *Histor. c.* 53. Litteras ad Vespasianum composuit, jactantius, quam ad principem. *Ammian. l.* 27. *c.* 2. Minæ jactanter sonantes. Adde *Prudent. Hamartig. v.* 170.

JACTANTIA, æ, f. *jattanza, ostentazione, millanteria, vanto*, *ἀλαζονεία*, jactatio, ostentatio. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 46. Neque Maroboduus jactantia sui, aut probris se hostem abstinebat. *Id. in Agric. c.* 25. Militari jactantia. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) *ante med.* Abolita atque abrogata retinere, insolentiæ cujusdam est, & frivolæ in parvis jactantiæ. & *cap.* 8. (*al.* 14.) *sub fin.* Persequi quod quisque unquam vel contemptissimorum hominum dixerit, aut nimiæ miseriæ, aut inanis jactantiæ est. & *lib.* 9. *c.* 2. Opinionem jactantiæ vereri. *Plin. l.* 1. *ep.* 8. *a med.* Privatæ jactantiæ studere. *Sidon. l.* 1. *ep.* 11. *post versus.* Nisi quod dixi, jactantia est.

JACTANTICULUS, jactantior. *Augustin. l.* 3. *cont. Academ. c.* 8. Cum se ille Academicum jactanticulus quasi discipulum singulis dederit.

JACTATIO, onis, f. *scotimento, agitazione, scrollo*, agitatio, concussio. *Cic. pro Mur. c.* 2. *ad fin.* Quo tandem me animo esse oportet, prope jam ex magna jactatione terram videntem? *Id. in Orat. c.* 25. *extr.* Actio non tragica, nec scenæ, sed modica jactatione corporis. *Quintil. l.* 10. *c. ult. ad fin.* Jactatio manus, pedis supplosio. *Curt. l.* 4. *c.* 15. Equi crebra jactatione cervicum jugum excusserant. *Liv. l.* 29. *c.* 32. *a med.* Ubi primum ducta cicatrix, patique posse visa jactationem, pergit ire, &c. ¶ Item jaculatio, *scagliamento*, *βολή*. *Hygin. l.* 2. *Poet. Astron. c.* 28. Quod maritimis conchyliis hostes sit jaculatus pro lapidum jactatione. *Al. leg. jactione*. ¶ Translate est voluptas gestiens, & se efferens insolentius, ut *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 9. definit, *vana e smoderata esultanza*. Ea enim non solum animus, sed etiam corpus jactatur. Hinc est jactantia, ostentatio, *ostentazione, vana mostra, pompa, jattanza*. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 20. Jactatione verborum & denuntiatione periculi pertimefactus. *Tacit. de Germ. c.* 6. Nudi aut sagulo leves: nulla cultus jactatio. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Quidam in jactationem eruditionis sumere illa ex Poetis solent. *Id. l.* 2. *c.* 4. Extemporalis garrulitas circulatoriæ jactationis est. *Id. l.* 4. *c.* 1. Inde illa veterum circa occultandam eloquentiam simulatio, multum ab hac nostrorum temporum jactatione diversa. *Cæl. ad Cicer. post ep.* 9. *l.* 10. *ad Attic. sub fin.* Nonnullorum hominum jactationem & insolentiam ferre non potes. *Curt. l.* 4. *c.* 10. In unius hominis jactationem tot millium sanguinem impendi. *per la vanità ed ambizione*. ¶ *Jactatio popularis* est, quæ quis se dat populo, ejusque auram captat, ostentando ingenium industriamque suam: unde favor & gratia nascitur: sumpta metaphora a mari, & fluctibus. nam qui populo student, variis veluti fluctibus agitantur. *Cic. de Provinc. Consul. c.* 16. Ab hujus ordinis conjunctione depulsi, sæpe ex hoc portu se in illos fluctus prope necessario contulerunt: qui si ex illa jactatione cursuque populari, bene gesta republ. referunt aspectum in curiam, &c. *Id. pro Cluent. c.* 35. Cum homines se non jactatione populari, sed dignitate atque innocentia tuebantur. *Id. de Harusp. resp. c.* 20. Atque hic primus est aditus ad popularem jactationem atque ascensus. *Id. in Orat. c.* 3. *ad fin.* Eloquentia forensis spreta a philosophis, tamen ornata verbis atque sententiis, jactationem habuit in populo, nec paucorum judicium, reprehensionemque pertimuit.

JACTATOR, oris, m. *ostentatore, millantatore*, *ἀλαζονικός*, qui se jactat, atque ostentat. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *de Cicerone*. Is quidem rerum a se gestarum major, quam eloquentiæ fuit, in orationibus utique, jactator. *Sueton. in Claud. c.* 35. Jactator civilitatis. *Stat.* 6. *Theb. v.* 837. Cleonææ stirpis jactator Agylleus. *Gell. l.* 18. *c.* 4. Jactator & venditator Sallustianæ lectionis. ¶ Sequente infinito, Græcorum more, *Sil. l.* 11. *v.* 405. Ille sub hiberno somnos educere cælo Jactator. *h. e.* qui jactat, se sub dio somnos ducere hiberno tempore. Sunt qui aliter leg.

JACTATUS, a, um, *gettato, scagliato*, jactus, emissus. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 748. Semina jactata per undas. *Id.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 50. Undique jactato flore tegente vias. ¶ Item agitatus, *dibattuto, dimenato*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Diu jactatum brachium. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 45. Boreas jactatis insonat alis. *Id.* 4. *Fast. v.* 244. Jactatæ comæ. *Id.* 1. *de ar. am. v.* 22. jactatas faces excutere. ¶ Item tractatus, *maneggiato*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 249. Pinguis tellus haud unquam manibus jactata fatiscit. ¶ Item vexatus, huc illuc impulsus, *agitato, vessato, travagliato*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 7. multum ille & terris jactatus & alto, Vi superum. *Plaut. Rud.* 2. 3. 39. Ventis fluctibusque jactatæ, exemplis plurimis, miseræ perpetuam noctem. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 31. Unde datum sentis, lupus hic Tiberinus, an alto Captus hiet? pontesne inter jactatus, an amnis Ostia sub Tusci? *Cic. pro Quint. c.* 3. Ut multis injuriis jactatam atque agitatam æquitatem, in hoc tandem loco consistere atque confirmari patiamini. & *cap. ult.* Multis vexatus contumeliis, plurimis jactatus injuriis. *Justin. l.* 3. *c.* 4. Diu & per varios casus jactati. ¶ Item agitatus, *h. e.* sæpe tractatus consultatione, & sermonibus. *Liv. l.* 22. *c.* 23. Sæpius jactata in Senatu res. *Cic. pro Mur. c.* 12. Quæ dum erant occulta necessario ab eis, qui ea tenebant, petebantur: postea vero pervulgata, atque in manibus jactata & excussa, inanissima prudentiæ reperta sunt. ¶ Item cum jactantia dictus, *vantato, millantato*. *Curt. l.* 3. *c.* 8. Hæc magnificentius jactata, quam verius. *Id. l.* 9. *c.* 2. Multa, quæ terrere vos possent, de industria esse jactata.

JACTATUS, us, m. idem ac jactatio. *Ovid. Metam.* 6. *v.* 703. Excussit pennas, quarum jactatibus omnis Afflata est tellus. *Plin. l.* 14. *c.* 18. Jactatus maris vetustatem vinis adjicit.

JACTITABUNDUS, a, um, adject. jactabundus. *Sidon. l.* 3. *ep.* 13. *in fi.* Citra auctorem honestatis jactitabundus.

JACTITO, as, a. 1. *θρυλέω*, freq. a jacto. *Liv. l.* 7. *c.* 2. *a med.* Ipsa inter se more antiquo ridicula intexta versibus jactitare cœpit.

JACTO, as, avi, atum, a. 1. *gettare, scagliare*, *βάλλω*, sæpe jacio, emitto, conjicio. *Cic. de Harusp. resp. c.* 18. *a med.* Ardentes faces in vicinorum tecta jactare. *Id.* 2. *de Orat. c.* 78. hastas. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 308. fulmina. & *lib.* 1. *v.* 383. ossa post tergum. *Curt. l.* 5. *c.* 6. se e muris in præceps. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 47. vestem argentumque de muro. *Virg.* 2. *Georg. v.* 62. lapides in aliquem locum.

æum. & vers. 81. cinerem per agros. fragere. & lib. 2. v. 135. late odorem. Ovid. 3. Metam. v. 21. lumina in vultum. gettare lo sguardo. & lib. 2. de ar. am. v. 203. numerosque manu jactabit eburnos. h. e. talos. Sic Plaut. Curcul. 2. 3. 79. Talos arripio, invoco Herculem: jacto basilicum. Varr. l. 1. R. R. c. 42. semen. seminare. Cels. Dig. lib 29. tit. 1. leg. 16. etiam. ¶ Item projicare, abjicare, jacturam facere. Senec. de clem. l. 1. 1. 3. Consensus est populis sic protegendi undique reges, & se fuaque jactandi, quocunque desideraverit imperantis salus. Paul. Dig. lib. 22. tit. 3. leg. 25. Jactare suas pecunias & effundere. Plaut. Rud. 1. 3. 43. Si quæ improbæ sunt merces, jactat omnes. ¶ Item edere, mandar fuori. Virg. Æn. 2. v. 768. voces jactare per umbram. Lucret. l. 5. v. 576. suam proprio jactat de corpore lucem. ¶ Item frequenter movere, dimenare, dibattere, scuotere. Cic. Verr. 5. c. 29. Jactare cerviculam. Lucret. l. 4. v. 989. crura. & lib. 4. v. 770. brachia in numerum. Ovid. 3. Trist. el. 8. v. 5. pennas. Id. 10. Metam. v. 721. corpus in suo sanguine. Id. 1. ex Ponto, ep. 1. v. 38. manu sistra tionolo. Virg 2. Georg. v. 355. duros bidentes, menar la zappa. Cic. de clar. Orat. c. 60. Nisi se suo more jactavisset, hodie te istic muscæ comedissent. Id. 1. de Divin. c. 29. Exsultare immoderateque jactari. Juvenal. sat. 3. v. 106. a facie jactare manus. h. e. oscula jacere. V. Jacio. Id. sat. 13. v. 22. Jactare jugum. scuotere il giogo. ¶ Item huc illuc impellere, agitare, agitare, shatere, spingere qua e là. Nepos in Attic. c. 6. Maritimis fluctibus jactari. Cic. 1. de Invent. c. 31. Cum nautæ adversa tempestate in alto jactarentur. Ovid. Trist. l. 3. el. 2. v. 15. ventis dubiis jactabar, & undis. Virg. Æn. 1. v. 671. jactari pelago circum omnia litora. Cic. pro Planc. c. 7. Si quando, ut fit, jactor in turba, non illum accuso, qui est in summa sacra via, cum ego ad Fabinum fornicem impellor; sed, &c. Id. 3. Verr. c. 26. a med. Jactetur domi suæ homo honestissimus: pro se quisque manus affert. Id. Catil. 1. c. ult. Ælia febrique jactari. ¶ Translate est vexare, agitare, malmenare, travagliare: & fere passive. Plaut. Cistell. 2. 1. 4. Jactor, crucior, agitur, stimulor. Lucret. l. 3. v. 508. Jactari morbis. Cic. l. 1. ep. 5. a med. Jactatus est clamore & convicio. Curt. l. 4. c. 14. a med. Jactari varietate fortunæ. Justin. l. 41. c. ult. Jactari per varia bella. Cic. in Divin. Verr. c. 14. de Hortensio. Te vero, Cæcili, quemadmodum sit elusurus, quam omni ratione jactaturus, videre jam videor. Lactant. l. 5. c. 5. a med. Patrem regno expulit, bello persecutus est, exsulem toto orbe jactavit. ¶ Jactari pecunia dicitur, quæ certum pretium non habet, sed subitis, frequentibusque incrementis aut decrementis varium & inconstans. Cic. 3. Offic. 2. 20. Jactabatur temporibus illis nummus sic, ut nemo posset scire, quid haberet. ¶ Item considerare, animo agitare, versare sermonibus, aut cogitando, trattare, ventilare, rivolgere, discorrere. Virg. 1. Æn. v. 231. tales jactantem pectore curas Tristior alloquitur Venus. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 18. Pluribus præsentibus eas res jactari nolebat. Ovid. 3. Amor. el. 1. v. 21. Fabula (nec sentis) tota jactaris in urbe. sei divenuto la favola del volgo. Liv. l. 10. c. 46. extr. Magis jactari, quam peregi accusatio ejus potuit. si potè ben discorrerne, ma non si potè finire. ¶ Item sæpe dicere, rammemorare, annunziare. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 1. a med. Neque hæc incerta tamen vulgo jactantur, sed inter paucos palam secreto narrantur. Horat. l. 1. ep. 16. v. 18. Jactamus jampridem omnis te Roma beatum. h. e. prædicamus. Virg. 1. Æn. v. 106. Talia jactanti. h. e. nequicquam vociferanti. Liv. l. 38. c. 18. a med. & lib. 8. c. 29. Rem jactare sermonibus. Id. l. 7. c. 9. querimonias ultro citroque. Virg. 10. Æn. v. 95. jurgia. ¶ Item intentare, jacere in aliquem. Liv. l. 29. c. 9. Jactare probra in quempiam. Cic. pro Quint. c. 14. a med. minas. Id. pro Sext. c. 13. & opponere terrorem. Propert. l. 3. el. 6. v. 11. convicia ebrida lingua. ¶ Item cum ostentatione dicere, millantare, vantare, spacciare, ostentare. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 83. Ostentare honorem ætatis, jactare urbanam gratiam & dignitatem, affinitate alicujus confidere. Quintil. l. 3. c. 1. Admiscere tentavimus aliquid nitoris, non jactandi ingenii gratia, sed, &c. Curt. l. 8. 1. 1. a med. Superbe jactare aliquid. Horat. l. 1. od. 14. v. 13. genus & nomen jactare. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 81. regna & virtutem. ¶ Jactare se est vantarsi, gloriarsi. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 17. Jactare se alicui. h. e. apud aliquem. Horat. l. 1. od. 8. v. 27. Illæ dum se nimium querenti Jactas ultorem. Cic. 2. de Orat. c. 52. Intolerantia se jactare, & æquabilitatem communis juris transire. Virg. Æn. 1. v. 144. illa se jactet in aula Æolus, & clauso ventorum carcere regnet. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 41. Se magnifice jactare atque ostentare. ¶ Sic jactare se ex aliqua, aut in, aut de re aliqua dicimus, vantarsi, gloriarsi, tenersi di qualcosa. Virg. Ecl. 6. v. 74. Nequis sit lucus, quo se plus jactet Apollo. Cic. Attic. l. 2. ep 1. Cum in eo se in concione jactavisset. ¶ Et cum infinito Id. 6. Verr. c. 21. Jactat se jamdudum de Calidio: narrat omnibus, se emisse. Curt. l. 8. c. 1. circa med. Nobilem apud Chæroneam victoriam sui operis fuisse, jactavit. ¶ In illa Cicer. Attic. l. 2. ep. 21. Vidi de edictis Bibuli concionantem, qui antea solitus esset jactare se magnificentissime in illo loco, summo cum amore populi, cunctis faventibus: jactare se est fidenter, libere, & cum auctoritate agere. ¶ Interdum jactare se est satagere, cum labore exercari, totis viribus incumbere, affaticarsi, affaticarsi, impiegarsi tutto. Cic. 1. de Orat. c. 38. Jactare se in causis centumviralibus. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 5. a med. Nostrum hoc tempus ætatis forensi labore jactari. Id. Fam. 2. ep. 15. Republica nihil mihi est carius: in qua tu non valde te jactas. Liv. l. 3. c. 1. Jactare se actionibus tribuniciis. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 10. a med. Curionem video se dupliciter jactaturum: primum ut aliquid Cæsari adimat, inde, ut aliquid Pompejo tribuat. h. e. adnisurum, omni ope tentaturum. ¶ Jactare se in pecuniis est in his insumendis nihil parcere, allargarsi troppo nello spendere. Cic. Catil. 2. c. 9. a med. Hi sunt coloni, qui se insperatis repentinisque pecuniis sumptuosius insolentiusque jactarunt. ¶ Quidam putant deponentis forma adhiberi in illo Severi in Ætna, v. 23. Quidquid in antiquum jactata est fabula crimen.

JACTUOSUS, a, um, jactans, jactabundus. Affert Non. c. 2. n. 273. & 489. locum Cicer. in Orat. c. 36. ubi plerique omnes leg. actuosa.

JACTURA, æ, f. getto, [illegible], quod ex navi in mare jacitur in tempestate, ejus exonerandæ caussa. Cic. 3. Offic. c. 23. Si in mari jactura facienda sit, equi ne pretiosi potius jacturam faciat, an servuli vilis? Sallust. in orat. 2. ad Cæs. a med. De istis potissimum jactura fit, quia pretii minimi sunt. ¶ Item rei damnum, amissio, perdita, danno, scapito. Itaque jacturam facere est subire, & quidpiam amittere. scapitare, perdere. Cic. Attic. l. 11. ep. 29. Si qua etiam jactura facienda sit in repræsentando. Id. 2. de Fin. c. 24. ad fin. Jacturæ rei familiaris erunt faciendæ, labores suscipiendi, adeundum vitæ periculum. Colum. l. 1. c. 1. ad fin. In agriculturam voluntas facultasque citra scientiam, sæpe magnas dominis afferunt jacturas. Hist. de B. Afr. c. 49. Jacturæ & detrimenta rei familiaris. V. Damnum. ¶ De impensis & largitionibus, spese. Cæs. l. 3. B. Civ. c. ult. Magnis jacturis sibi quorundam animos conciliare. & lib. 6. B. Gall. c. 11. Aliquem magnis jacturis & pollicitationibus ad se perducere. Cic. 6. Attic. ep. 1. Provincia sumptibus & jacturis exhausta. Id. pro Cluent. c. 8. Ipsum Aurium, non magna jactura facta, interficiendum curavit. ¶ Jacturam pati est jacturam facere. Colum. in præfat. l. 1. ante med. Cujus præcepta si antiquo more administrarentur, minus jacturæ paterentur res rusticæ. ¶ Transfertur ad alia. Cic. 2. de Divin. c. 15. Concedam hoc ipsum, si vis: etsi magnam jacturam causæ fecero. Id. pro Planc. c. 2. ad fin. Dignitatis jacturam facere. & cap. 22. ad fin. suarum tribuum. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 32. honoris & dignitatis. Liv. l. 39. c. 4. temporis. Id. l. 4. c. 32. parva jactura accepta. h. e. levi clade. Virg. Æn. 2. v. 646. facilis jactura sepulcri. Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. epist. 5. In unius mulierculæ animula jactura facta est. Justin. l. 2. c. 5. ad fin. Amissis octoginta millibus hominum: quæ jactura abundante multitudine, inter damna numerata non est. Martial. l. 5. epigr. 81. Durum est perdere ferias: rogamus, Jacturam patiaris hanc, ferasque. Ovid. Amor. l. 2. el. 14. v. 31. Jactura socii sanguinis ulta virum. h. e. natos suos occidendo. & lib. 1. el. 15. v. 15. Nulla Sophocleo veniet jactura cothurno. h. e. nulla temporis injuria. Id. 2. de ar. am. v. 253. Nomine quemque suo (nulla est jactura) saluta. Cic. Verr. 3. c. 12. Jacturam criminum facere. h. e. crimina in accusatione omittere.

JACTUS, a, um, gettato, scagliato, emissus, conjectus, [illegible]. Virg. 6. Ecl. v. 41. Jacti lapides. Horat. l. 3. od. 1. v. 34. Moles jactæ in altum. fondate in mare. Plin. l. 32. c. 1. Jactæ ancoræ. Id. l. 9. c. 25. a med. Tridens jactus in thymnos. Id. l. 3. c. 11. Jacti pontes. & cap. 16. Tanarus ex Apennini latere jactus. h. e. effusus. Virg. 1. Georg. v. 57. jacta semina. la semenza sparsa. ¶ Translate Cic. pro Flacc. cap. 3. Jacta vox aut suspicio. Vellej. l. 2. c. 65. Jacta mentio. Stat. 1. Theb. v. 411. jactis sermonibus iræ Intumuere satis. h. e. dictis mordacibus ultro citroque conjectis.

JACTUS, us, m. getto, tiro, [illegible], actus jaciendi, conjectus. Cic. 3. Catil. c. 8. Jactus fulminum. Virg. 11. Æn. v. 608. intra teli jactum progressus. a tiro. Contra Curt. l. 3. c. 10. Extra teli jactum utile. & cap. 11. Jam ad teli jactum pervenerant. Virg. 2. Georg. v. 153. ubi aera vincere summum Arboris haud ullæ jactu potuere sagittæ. Liv. l. 4. c. 17. In prospero tesserarum jactu. Ovid. 3. de ar. am. v. 353. talorum ducere jactus. Plin. l. 11. c. 2. Jactus truces in sublime. Id. l. 2. c. 45. Jactus cediorum. Virg. 4. Georg. v. 87. pulveris exigui. Valer. Max. l. 1. c. 5. n. 9. Fortuitus vocis jactus. Paul. Dig. lib. 14. tit. 2. leg. 2. Jactum mercium facere levandæ navis gratia. Senec. in Troad. v. 1037. Facere jactum in medio ponto. far getto. Virg. 4. Georg. v. 528. se jactu dedit æquor in altum. da lancio si gettò. Lucret. l. 3. v. 1030. horribilis de saxo jactu' deorsum. ¶ Jactus retis, & jactus absoluta est quidquid uno retis jactu capi potest. Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 7. extern. A piscatoribus verriculum trahentibus quidam jactum emerat. Cels. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 12. sub fin. Cum futurum jactum retis a piscatore emimus.

JACULABILIS, le, che si può lanciare, [illegible], quem jaculari possumus. Ovid. Metam. l. 7. v. 679. sed non formosius isto Viderunt oculi telum jaculabile nostri. Stat. 6. Theb. v. 658. est illud, cui non jaculabile dextræ Pondus? chi è, che non possa lanciarlo?

JACULATIO, onis, f. scagliamento, lanciamento, [illegible], actus jaculandi, jactus, conjectus. Senec. l. 2. quæst. nat. c. 12. Fulminatio est jaculatio cum ictu. Plin. l. 8. c. 42. a med. Diximus in libro de jaculatione equestri condito. (Plin. alter l. 3. ep. 5. narrat, hunc librum ab avunculo compositum fuisse, cum præfectus alæ militaret.) Apul. de Mundo. Jaculatio fulgoris. Id. 1. Metam. Jaculationes saxorum. ¶ Translate Quintil. l. 6. c. 3. ante med. Genus illud facetiarum, positum non in hac veluti jaculatione verborum, & inclusa breviter urbanitate, sed in quodam longiore actu.

JACULATOR, oris, m. lanciatore, tragittore, [illegible]. Liv. l. 36. c. 18. Jaculatorum, sagittariorumque, & funditorum manum sub ipsis radicibus montis posuit. h. e. qui hastas, seu jacula conjiciunt. Hi erant milites levis armaturæ. Id. l. 21. c. 21. Supplementum ex Africa, maxime jaculatorum, petiit. ¶ Item universim qui

jacu-

jaculetur, *Horat. l. 3. od. 4. v. 55.* evulsisque truncis Enceladus jaculator audax. *Stat. 12. Theb. v. 562.* Jaculator fulminis. ¶ Item qui rete jaculo piscatur. *Plaut. apud Isid. l. 19. Orig. c. 5.* Probus quidem antea jaculator erat.

JACULATORIUS, a, um, adject. ad jaculandum inserviens, ut jaculatorius campus, *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 9. extr.* h. e. in quo jaculandi exercitatio habetur.

JACULATRIX, icis, f. *saettatrice*, ἀκοντίστρια, mulier, quæ jaculatur. *Ovid. 5. Metam. v. 375.* Pallada nonne vides jaculatricemque Dianam Abscessisse mihi?

JACULATUS, us, m. jaculatio, jactus. *Tertull. de Spectac. c. 18.* Non probabis usquam vanos cursus, & jaculatus, & saltus vaniores.

JACULO, as, pro jaculor, aris, afferunt plerique Lexicographi, confirmantque exemplo *Claudiani*, Late jaculabat in arvis. Sed nos exemplum hoc invenire non potuimus. Compositum *ejaculo* certiori auctoritate nititur.

JACULOR, aris, atus sum, dep. 1. *lanciare, tirare, gettare*, βάλλω, ἀκοντίζω, jaculum, vel aliud telum emitto, conjicio, jacio. *Cic. 2. Offic. c. 13.* Magnam laudem consequebare equitando, jaculando, omni militari labore toleranda. *col giocar le picca.* & *2. de Divin. c. 59.* Quis est enim, qui totum diem jaculans, non aliquando collineet? *Virg. 2. Æn. v. 276.* Hector Danaum Phrygios jaculatus puppibus ignes. *Tacit. 2. Hist. cap. 21.* Missilem ignem in obsessos jaculantur. *Ovid. Metam. 7. v. 139.* medios silicem jaculatus in hostes. & *lib. 14. v. 184.* Giganteo jaculari saxa lacerto. ¶ Item jaculando ferire, *colpire, ferire*. *Horat. l. 3. od. 12. v. 12.* Jaculari cervos. *Id. l. 1. od. 2. v. 2.* rubente dextera sacras jaculatus arces. *Ovid. in Ibin, v. 49.* Ferro ucata jaculari aliquem. & *vers. 589.* Jaculari aera disco. ¶ Est etiam universim emittere, *vibrare*. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 55.* Oculi lupo splendent, lucemque jaculantur. *Id. l. 26. c. 11.* Jaculari umbram. *Colum. l. 10. v. 329.* duros jaculatur Jupiter imbres. *Plin. l. 8. c. 27.* Panthere jaculando se deficit. *lanciandosi di salto*. Sic *Flor. l. 1. c. 14.* In confertissima se hostium tela jaculatus. *Plin. l. 2. c. 25.* In quas partes sa jaculetur cometes. *h. e.* feratur. ¶ Translate *Horat. l. 2. od. 16. v. 17.* Quid brevi fortes jaculamur ævo Multa? *h. e.* concupiscimus, quasique jaculo, quæ procul sunt, petimus? *Quintil. l. 9. c. 2. e med.* Jaculari in uxorem obliquis sententiis. *h. e.* dicta dicere, verbo perstringere. Sic *Petron. in Satyr. c. 109.* Jaculari dicta in calvos. Et *Liv. l. 42. c. 54.* Probris procacibus jaculari in aliquem. Al. leg. *joculari*, al. *jocari*. Rursus *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Sententias vibratis digitis jaculari. ¶ *Jaculatus* passive, *Lucan. l. 3. v. 568.* Nec longinquo cedunt jaculato vulnere ferro. *Tertull. de Spectac. c. ult.* Xystici in igne jaculati. *Arnob. l. 5. pag. 163.* Jaculatam combibisse sementem.

JACULUM, i, n. *dardo*, ἀκόντιον, quidquid jaci in longum potest: speciatim telum sive hastile, quod manu jaculari possumus. *Cic. 1. Tuscul. c. 42. sub fin.* Solem præ jaculorum multitudine, & sagittarum non videbitis. *Liv. l. 26. c. 4.* Eis parmæ breviores, quam equestres, & septena jacula, quaternos longa pedes, data, præfixa ferro, quale hastis velitaribus inest. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 44.* Persuadet, ut litteras ad Cæsarem deferat: has ille in jaculo illigatas affert. & *cap. 41.* Fervefacta jacula in casas, quæ stramentis erant tectæ, jacere cœperunt. *Sallust. in Jug. c. 61. extr.* Plerosque jacula, tormentis aut manu emissa, vulnerabant. *Cic. 4. de Fin. c. 9.* Si Annibal ad portas venisset, murumque jaculo trajecisset. ¶ Jaculum cum amento Ætolus Martis filius invenisse dicitur a *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ *Jaculum* etiam vocat *Minuc. Fel. in Octav. c. 3.* testam teretem & planam, quam super undas maris pueri ludentes intorquent. ¶ Est etiam genus retis, quo gladiator retiarius utebatur, ut adversarii caput, subito jaciendo implicaret. *Isidor. l. 18. Orig. c. 54.* ¶ Item genus retis piscatorii, quod contra pisces jacitur, *giacchio*: alio nomine est *funda*. *Ovid. 1. de ar. am. v. 763.* Hi jaculo pisces, illi capiuntur ab hamis. Adde *Auson. epist. 4. v. 56.* ¶ Hoc *Plautus Asin. 1. 1. 86.* appellat *rete jaculum*, vel conjuncte *retejaculum*. Ex quo non absurde dici posse videtur hanc vocem adjectivam esse: ita ut cum *jaculum* absolute dicitur, *telum* subaudiatur, vel *rete*. Hinc *Id. Trucul. 1. 1. 14.* Quasi in piscinam rete qui jaculum parat. ¶ Hinc etiam *jaculus*, subintellige *serpens*, est anguis genus, ita dicti, quod in arbores repens, inde se in obvios jaculatur, *jaculo*. *Lucan. l. 9. v. 822.* Ecce procul sævus sterilis se robore trunci Torsit, & immisit (jaculum vocat Africa) serpens, Perque caput Pauli, transfactaque tempora fugit. *Id. ibid. v. 720.* Et natrix violator aquæ, jaculique volucres. Adde *Plin. l. 8. c. 23.* ¶ Denique *jaculi*, subaudi *nodi*, sunt nodi ex fune, qui cornibus boum injiciuntur, *lacci, nodi*. *Colum. l. 6. c. 2.* Cannabinis funibus cornua juvencorum ligata: sed jaculi, quibus copulantur, lanatis pellibus involuti sint, ne tenera fronte sub cornua lædantur. In vet. libris tum MSS. tum excusis leg. *laquei*, teste *Ponted. ep. 60.*

JALYSIUS, a, um, Ἰαλύσιος, ad Ialysum pertinens, quod Rhodi insulæ quondam oppidum fuit, *Plin. l. 5. c. 31.* teste. *Ovid. Metam. 7. v. 365.* Phœbeamque Rhodon, & Ialysios Telchinas. *Ialysios* quinque syllabarum est.

IALYSUS, i, Ἰάλυσος, & Ἰήλυσσος, & Ἰάλυσος, oppidum Rhodi insulæ, ut dictum est in voce præced. ¶ Item nomen tabulæ a Protogene pictæ: de qua ita *Plin. l. 35. c. 10. e med.* Palmam habet tabularum ejus Ialysus, qui est Romæ, dicatus in templo Pacis: quem cum pingeret, traditur madidis lupinis vixisse, quoniam simul famem sustinerent & sitim, ne sensus nimia dulcedine obstrueret. Huic picturæ quater colorem induxit, &c. Persequitur inde, canem in ea fuisse mire factum, cujus in ore spuma as impacta spongia egregie expressa casu fuerit, irato Protogene, quod eas non luceferet: item Demetrium regem incendio urbis Rhodi abstinuisse, ne Ialysum absumeret, quod & *Gell.* narrat *l. 15. c. ult.* Meminit etiam *Cic. Attic. l. 2. ep. 21.* & *Verr. 6. c. 60.* & in *Orat. cap. 2.* Septem ipsos annos in hac tabula conficienda auctorem insumpsisse auctor est *Ælian. l. 12. var. hist. c. 41.* ¶ Unde nomen id habuerit, non satis constat. Alii inde putant, quod in oppido Ialysi depicta fuerit: alii veri similius, quod Ialysi Phœbi nepotis, conditoris ejus imaginem retulerit.

JAM, *già, ormai, ora*, ἤδη, adverb. multiplicis significationis, ususque plurimi: quod tum ad præteritum, tum ad præsens, tum ad futurum tempus refertur. Ad præteritum. *Cic. pro Rosc. Com. c. 3.* Quam pridem hoc nomen in adversaria retulisti? sunt duo menses jam, dices. *Terent. Andr. 1. 2. 10.* Sperantes, jam amoto metu. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 11.* Jam per fines Sequanorum copias transduxerant. & *lib. 6. c. 6.* Jamque ab eo non longius bidui aberant, cum, duas venisse legiones, cognoscunt. ¶ *Jam ut*: est statim ut, tantum quod. *Plaut. Curc. 5. 2. 46.* Postquam illo ventum est, jam ut me collocaverat, exoritur ventus, turbo, &c. ¶ Sæpe idem valet, quod usque, *fino*. *Cic. 1. de Orat. c. 10.* Urgerent philosophorum greges, jam ab illo fonte & capite Socrate. *Id. Fam. 2. ep. 16.* Sententiam meam perspicere potuisti, jam ab illo tempore, cum, &c. & *lib. 1. ep. 9.* Etsi jam primis temporibus illis, multis rebus offendebatur animus. & *ibid. ad fin.* Jam a prima adolescentia. *Nepos in Eumen. c. 11.* Se mirari, quare jam tertium diem sic teneretur. ¶ Pro antea, *Tibull. l. 1. el. 4. v. 29.* Vidi ego jam juvenem, premeret cum serior ætas, Mœrentem stultos præteriisse dies. ¶ Ad præsens. *Terent. Adelph. 4. 5. 65.* *Mi.* Abi, ut uxorem accersas. *Æsch.* quid? jam uxorem? *Mi.* jam. *Æsch.* jam? *Mi.* jam quantum potest. *adesso adesso?* & *Andr. 1. 2. 19.* Postulo, ut redeat jam in viam. *ormai*. *Plaut. Epid. 1. 1. 23.* Jam tu autem nobis præturam geris? *Id. Mil. 1. 1. 36.* Scio jam, quid vis dicere. *Id. Aulul. 2. 5. v. 11.* Jamne autem, ut soles, deludis? *mi beffi tu ora?* ¶ Ad futurum. *Terent. Eun. 2. 2. 5.* Accede ad ignem hunc: jam calesces plus satis. *Cic. in Bruto, c. 25.* De quibus jam dicendi locus erit, cum de senioribus pauca dixero. *allora*. & *cap. 46.* Id tu Brute jam intelliges, cum in Galliam veneris. ¶ Utrumque tempus est in illa *Plauti Epid. 2. 2. 72.* Ille quidem aut jam hic aderit, aut jam adest. ¶ Pro *tunc*, vel pro *eo ro tempore*, vel *statim*, *mox*, sunt etiam illa *ejusdem ibid. cap. 17. sub fin.* Ipsa verba compone, & quasi coagmenta: jam neminem antepones Catoni. & *4. Tuscul. cap. 24.* Remove perturbationes: jam videbuntur monstra dicere. & *lib. 4. de Fin. cap. 23. extr.* Catuli, qui jam dispecturi sunt, cæci æque, & ii, qui modo nati. & *de Harusp. resp. c. 25. extr.* Tollatur hæc e civitate discordia: jam omnes isti, qui portenduntur metus, exstinguentur. ¶ Huc pertinet illud *Plin. l. 2. ep. 11. circa med.* Stabat modo consularis, modo septemvir epulonum, jam neutrum. *poco fa consolare*, &c. *ora all'improvvisa nè l'uno, nè l'altro*. ¶ Nonnunquam celeritatem significat, & moræ increpationem, hortandique vim habet. *Terent. Eun. 4. 6. 27.* Omitte: jam adero. & *ibid. 3. 2. 39.* Jamne imus? *Id. Adelph. 4. 6. 18.* Bono animo es: jam argentum ad eum deferes. ¶ *Jam non* pro nondum. *Nepos in Eumen. c. 12.* Cum admirarentur, non jam de eo sumptum esse supplicium. ¶ *Jam non* pro amplius non. *Phædr. l. 1. fab. 8. v. 3.* Impune abire quia jam non potest. ¶ Interdum ponitur pro *modo*. *Virg. 4. Æn. v. 246.* acri Gaudet equo, jamque hos cursu, jam præterit illos. *Flor. l. 2. c. 17.* Itaque per partes jam huc, jam illac missi duces, qui ferocissimas gentes servire docuerunt. Adde *Horat. l. 2. sat. 7. v. 20.* ¶ Sæpissime conjungendi orationem vim habet, & transitionibus inservit, pro *præterea*, vel *nunc*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 34.* Dionysius aureum Jovi detraxit amiculum grandi pondere, &c. Jam mensas argenteas de omnibus delubris jussit auferri. *Id. Phil. 2. cap. 8.* Jam illud cujus est, non dico audaciæ, sed stultitiæ? *Id. pro leg. Man. c. 14.* Jam quantum consilio, quantum dicendi gravitate valeat, sæpe cognostis. ¶ Interdum abundat. *Terent. Heaut. 4. 3. 1.* Nulla mihi res posthac potest jam intervenire tanta, quæ mihi ægritudinem afferat. *Tacit. de Germ. c. 45.* Ergo jam dextro Suevici maris litore Æstyorum gentes alluuntur. ¶ Interdum geminatur: sæpe etiam variis particulis jungitur: quæ deinceps omnia ordine subtexam.

JAM ANTE, Jam antea, *già per l'avanti*. *Cic. Attic. l. 7. ep. 4.* Quod mihi jam ante erat notum. *Id. 2. Offic. cap. 8.* Sensim hanc consuetudinem jam antea minuebamus.

IAMBEUS, a, um, adject. idem quod Iambicus. *Horat. de art. Poet. v. 252.* Trimetris accrescere jussit Nomen Iambeis.

IAMBICINUS, a, um, iambicus, ut Iambicinus numerus, *Martian. Capell. l. 9. pag. 335.*

IAMBICUS, a, um, ad iambum pertinens, ut Iambicus pes, *Diomed. l. 3. pag. 473. Putsch.* Iambicus versus *ibid. pag. 516. & 517.*

IAMBUS, i, m. *giambo*, ἴαμβος, pes metricus constans ex priore brevi, & posteriore longa, ut *viri*, *roget*, &c. Quidam derivant ab Iamba Celei famula, quæ cum vidisset Cererem ob amissam filiam dolere, saltans, & versus iambico metro canens deam consolata est: alii ab Iambe puella quadam, quæ turpiter contumelia affecta suspendio vitam finierit: alii ab Iamba anu, quæ cum Hipponax lavanti sibi molestiam facesseret, versu hoc eum amolita sit, Ἄνθρωπ' ἀπελθε, τὴν σκάφην ἀνατρέπεις, *Vir secede, scapham subvertis*, quo postea Poeta delectatus est. *Horat. de art. Poet. v. 251.* Syllaba longa brevi subjecta vocatur iambus Pes citus. *Id. l. 1. od. 16. v. 2.* Iambi criminosi. *Criminosos* vocat, quia hic pes versibus maledicis conficiendis est aptissimus. *Id. de art. Poet. v. 79.* Archilochum proprio rabies armavit Iambo. *Ovid. in Ibin, v. 523.* Utque repertori no-

ěuit pugnacis Iambi, Sic fit in exitium lingua proterva tuum. V. Archilochus, Catull. carm. 36. in annal. Volus. v. 5. truces vibrare Iambos. ¶ De Iambi origine multa Diomed. l. 3. pag. 473. Putsch. ¶ Addit Festus: Iambi vocabantur, qui singuli ex proscenio loquebantur: triambi, qui terni. Martinius in Lex. conjicit, respici ad Græcam originem ἴος, solus, & βάζω, loquor. Sed, opinor, hæc fortasse a Paulo interpolata sunt, vel corrupta ad nos pervenerunt.

JAMDIU. V. Diu.

JAMDUDUM. V. Dudum.

JAM JAM, or ora, grasso adesso, già già, παραυτίκα, nunc, statim, sine mora: & respicit quidem rem futuram sed imminentem. Terent. Adelph. 5. 3. 67. Mi. Pergis ne? De. jam jam desino. Cic. 3. de Orat. c. 24. Jam jam intelligo, Crasse, quid dicas. Horat. Epod. 2. sub fin. fenerator Alphius Jam jam futurus rusticus. Ovid. 1. Trist. el. 2. v. 19. quanti montes volvuntur aquarum! Jam jam tacturos sidera summa, putes. Plaut. Mostell. 2. 1. 72. Jam jam optime præceptis paruisti! Id. Curcul. 5. 3. 29. Jam jam faciam, ut jusseris. Cic. de clar. Orat. c. 14. Senatum jam jam inclinatum, a Pyrrhi pace revocavit. ¶ Aliquando figurate indignationem habet. Virg. Æn. 4. v. 371. jam jam nec maxima Juno, Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis. ¶ Et miserationem. Sallust. in Jug. cap. 17. Jam jam, frater animo meo carissime, lætandum magis, quam dolendum puto casum tuum. ¶ Et exhortationem. Quintil. declam. 3. c. 17. Jam jam, commilito, quicumque casus manet, etiam si te imperator damnaturus est, habes solatium. ¶ Jam jamque est celeriter, quamprimum, presto, quanto prima. Cic. Tuscul. 1. c. 7. extr. Cum dies & noctes cogitandum sit, jam jamque esse moriendum. Id. 14. Attic. ep. ult. Quamquam ipse jam jamque adero.

JAM INDE, fin da, usque ab, inde usque, jam ab hoc, vel illo tempore. Cic. de Provinc. Consul. c. 13. ad fin. Jam inde a principio hujus imperii. Id. 2. de nat. Deor. c. 48. Jam inde ab ortu naturæ. Id. in Orat. cap. 36. ad fin. Exercitatio jam inde ab Aristotele constituta. Terent. Adelph. 3. 4. 76. Homo amicus nobis jam inde a puero. Liv. l. 27. c. 47. a med. In destinatis jam inde ante animo latebris subsedit. Id. l. 9. c. 29. Jam inde antiquitus. Sueton. in Tiber. c. 11. Salubritate insulæ jam inde captus, cum ad eam ab Armenia rediens appulisset. fin da quando avea approdato, &c. ¶ Absolute Liv. sub fin. lib. 27. Ut jam inde, haud secus quam in pace, &c. fin d' allora. & Cic. in Vatin. c. 5. ad fin. Ac tibi jam inde præscribo, ne tuas sordes cum clarissimorum virorum splendore permisceas. fin da ora. ¶ Additur & usque. Terent. Heaut. 1. 2. 9. Nam mihi magna cum eo, jam inde usque a pueritia, fuit semper familiaritas.

JAM NUNC, fin da ora, jam ex hoc tempore. Cic. in divin. Verr. cap. 13. Jam nunc mente & cogitatione prospicio, quæ tum studia hominum, qui concursus futuri sint. & mox. Quæ cum cogito, jam nunc timeo, quidnam, &c. Adde lib. 1. ad Attic. ep. 8. Phædr. l. 4. fab. 20. v. 6. & Virg. 1. Georg. v. 42.

JAM OLIM, già gran tempo fa, jam a longo tempore. Terent. Eun. 3. 5. 39. de Jove. Quia consimilem luserat jam olim ille lusum. Virg. 2. Georg. v. 403. Ac jam olim seras posuit cum vinea frondes, Jam tum acer curas venientem extendit in annum. e fin da quando.

JAM PORRO. V. Jam vero.

JAM-PRIDEM, & Jam pridem, già da gran tempo, πάλαι, fere de longiore tempore dicitur, quam pridem, atque etiam quam jamdudum: diciturque de re incepta, ac nondum desita. Cic. Attic. l. 2. ep. 5. Jam pridem cupio Alexandream visere. è gran tempo, che desidero, &c. Id. de Provinc. Consul. c. 14. Cum ille jampridem gloriæ suæ, reipublicæ nondum satisfecerit. Id. Fam. 3. ep. 11. circa med. Brutus princeps jampridem juventutis; celeriter, ut spero, civitatis. Id. Attic. 12. ep. 23. Occidimus, occidimus, Attice, jam pridem nos quidem; sed nunc fatemur, postquam unum, quo tenebamur, amisimus. Terent. Hecyr. 2. 1. 28. Jampridem equidem audivi, cepisse odium tui Philumenam.

JAM PRIMUM, primieramente, idem ac primum. Terent. Adelph. 3. 2. 40. Jam primum illum alieno animo a nobis esse, res ipsa indicat. Liv. l. 1. 1. 1. Jam primum omnium satis constat, &c.

JAM TANDEM, pur una volta, finalmente, tandem aliquando. Cic. in f. Agrar. 2. Polliceor, me esse perfecturum, ut jam tandem illi fateantur, &c. Virg. 6. Æn. v. 61. Jam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. Liv. l. 21. 1. 12. a med. Assuefaciebant militem, minus jam tandem fortunæ pœnitere suæ.

JAM TUM, & Jam tunc, fin d' allora, jam inde, jam ex eo tempore. Cic. pro Arch. c. 4. Census indicat, eum, qui sit census, ita se jam tum gessisse pro cive. Id. Attic. l. 1. ep. 9. Quæ jam tum, cum aderas, offendere ejus animum, intelligebam. Liv. l. 45. 1. 6. Jam tum, dum pecunia deferretur, primis tenebris solverat navem. Id. l. 29. c. 1. Malle, eos sibi jam tum fateri, quam postmodum querentes, &c. Al. leg. tunc. Nepos in Timoth. c. 3. Philippus jam tunc valens, multa moliebatur. Al. leg. tum. Justin. l. 13. c. 5. Palam jam tunc multæ civitates, libertatem bello vindicandam, fremebant. Nepos in Thrasyb. cap. 1. Jam tum illis temporibus fortius boni pro libertate loquebantur, quam pugnabant.

JAM VERO, ora poi, già poi, transitionibus inservit. Cicer. 3. Catil. 1. 9. Jam vero illa Allobrogum sollicitatio, sic, &c. Id. pro Leg. Manil. c. 21. Jam vero virtuti Cn. Pompeji quæ potest par oratio inveniri? ¶ Jam porro eundem usum ac vim habet. Cic. pro Rosc. Amer. c. 40. Videte jam porro cetera. ¶ Jam vero pro nunc vero, vel nunc vero, correctioni servit. Cic. de clar. Orat. 1. 76. C. Sicinius probabilis orator: jam vero etiam probatus, ex hac inopi Hermagoræ disciplina. ¶ Jam tandem, ormai. Terent. Adelph. 4. 7. 36. Jam vero omitte, Demea, tuam istanc iracundiam.

JAM USQUE, fino da, usque, jam inde, μέχρι. Cic. initio l. 1. de Divin. Vetus opinio est, jam usque ab heroicis ducta temporibus.

JANA, æ, f. eadem quæ Diana, & Luna. Janam lunam (quamquam illud lunam glossema additum quidam putant, & in textum irrepsisse) bis legere est apud Varron. l. 1. R. R. c. 37. ubi etiam colligimus priscos Romanos, qui agricolæ omnes erant, sic ruri locutos fuisse. Nigidius quoque apud Macrob. l. 2. Saturn. 1. 9. ut Apollinem Janum, sic Dianam Janam esse, tradit, apposita d littera, quæ sæpe i litteræ causa decoris adjicitur, ut reditur, redhibetur, redintegratur, & similia. Verum de hac notatione plura Voss. in Etymol. cui Nigidius satis non placet.

JANALIS, le, ad Janum pertinens. Ovid. 6. Fast. v. 165. Virgaque Janalis de spina sumitur alba. h. e. a Jano accepta. V. supra vers. 129. Sunt tamen qui aliter legi mallent. ¶ De Janali porta. V. Janualis.

JANEUS, janitor. Festus.

JANICULA, æ, f. sic quondam dicta est Italia ab Jano, qui post diluvium primus in ea regnavit: & sunt qui hunc Janum putent fuisse Noe. Ita quidam Lexicographi.

JANICULARIS, re, ad Janiculum pertinens, ut Janicularis mons, Serv. ad 6. Æn. v. 784.

JANICULENSIS PORTA Romæ, quæ ferret in Janiculum, memoratur ab Eruditis, qui de Urbe Roma scripsere.

JANICULUM, li, n. Montorio, unus ex septem urbis Romæ collibus trans Tiberim, usque ad pontem Milvium extra porrectus, ubi olim fuit Janiculum oppidum a Jano, qui ibi regnavit. Aliqui oppidum dictum scribunt a janua, quod tanquam janua esset Romanis in Etruriam proficiscentibus. Hunc montem Ancus muro cinxit, & ponte sublicio junxit. Fest. & Liv. l. 1. c. 33. Hinc Ovid. 1. Fast. v. 245. Arx mea collis erat, quem cultrix nomine nostro Nuncupat hæc ætas, Janiculumque vocat.

JANIGĔNA, æ, m. & f. a Jano genitus. Ovid. 14. Metam. v. 381. Dum mihi Janigenam ferebant fata Canentem. V. Cănens.

JANITOR, oris, m. portinajo, usciere, θυρωρός, januæ custos. Cic. Verr. 5. cap. 4. Hunc vestri janitores, hunc cubicularii diligunt. Plaut. Men. 4. 2. in f. Heus, ecquis hic est janitor? aperite. Cic. Verr. 7. c. 45. Janitor carceris. carceriere. ¶ Romani quos habebant servos ad januam, catenatos prope ipsam habere solebant: unde janitores inter vilissima mancipia habebantur. Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 1. Janitor (indignum!) dura religate catena. ¶ Cæli janitor est Janus. Id. 1. Fast. v. 125. & 139. ¶ Inferorum Cerberus. Virg. 6. Æn. v. 400. & lib. 8. v. 296. ¶ Olim janitor dictum fuit, teste Varron. l. 6. de L. L. 1. 3.

JANĬTRIX, icis, f. portinaja, θυρωρός, mulier, cui januæ custodia est commissa. Plaut. Curcul. 1. 1. 76. Anus hic solet cubitare, janitrix. ¶ Janitrices etiam dicebantur duorum fratrum uxores, non quod eandem januam pulsarent, sed quod pariter adversum lectum januæ sibi sternerent, inque eo tanquam custodiæ causa cubare solerent. Nam apud Romanos ea consuetudo fuit, ut quæ uxor primum in manum viri convenisset, ea sibi in atrio domus, ante ipsam januam lectum sterneret, qui idcirco adversus dictus est, ut apud Propert. l. 4. el. ult. v. 85. habetur. Modestin. Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 4. a med. ubi tamen alii aliter leg. ¶ Translate Plin. l. 15. c. 30. Laurus triumphis proprie dicatur, vel gratissima domibus, janitrix Cæsarum, Pontificumque. idest quæ solet piantari ante domos Cæsarum, & Pontificum. Tertull. de Anim. c. 55. Rhomphæa Paradisi janitrix.

IANTHE, es, virgo Cretensis, laudatissima forma. Ovid. 9. Metam. v. 714.

IANTHINUS, a, um, violato, ἰάνθινος, violaceus, colorem floris violæ referens, purpurei coloris, ab ἴανθος, flos quidam, & color purpureus: ab ἴον, viola, & ἄνθος, flos. Plin. l. 21. c. 6. Ab his ianthina vestis. & cap. 8. Ianthinus color. V. Io. ¶ Ianthina absolute, sunt vestes violacei coloris. Martial. l. 2. epigr. 39. Coccina formosæ donas, & Ianthina mœchæ.

IANTHIS, idis, f. ἰανθίς, herba, vel flos purpurei coloris. Marcell. Empir. c. 27.

JANUA, æ, f. porta, θύρα, primus ingressus ad interiora domus: a Jano, qui januis præesse creditus est. Cic. 2. de nat. Deor. cap. 27. Principem in sacrificando Janum esse voluerunt: quod ab eundo nomen est ductum: ex quo transitiones perviæ, jani; foresque in liminibus profanarum ædium, januæ nominantur. Varr. sub fin. l. 5. de L. L. Mittere cornicinem ad januam privati. Phædr. l. 4. fab. 24. v. 30. Nec ulli juvenes reperti sunt ad januam. Ovid. 2. de ar. am. v. 244. Atque erit apposita janua fulta sera. Id. 1. Amor. el. 6. v. 28. Roboribus duris janua fulta riget. Id. Heroid. ep. 4. v. 141. Reserare januam. Plaut. Aulul. 1. 2. 21. occludere. Id. Pers. 3. 4. 30. pultare. batter alla porta. Id. Asin. 2. 2. 7. indiligenter observare. Petron. in Satyr. c. 139. intrare. Horat. l. 1. sat. 2. v. 128. frangere. Ovid. 3. Trist. el. 2. v. 23. pulsare sepulcri. Scævol. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. ult. aperire. far una porta, aperto pariete januam facere. ¶ Ab ostio differre quidam arbitrantur, quod hoc sit interiorum domi cubiculorum. Sed confunduntur. Cic. enim l. 2. de Orat. c. 68. primo dicit aliquem ab ostio quærere: & mox quærere aliquem a janua, quæ significant dimandar di qualcuno, stando alla porta. Plaut. quoque Pers. 5. 1. 6. ubi utrumque conjunxit, duo synonyma conjunxit, Hic volo, inquit, ante ostium & ja-

januam meos participes bene accipere. ¶ A *porta* vero certe differt, quæ est castrorum, mœnium, & urbis. Tametsi ea hoc quidem est perpetuum. ¶ Dicitur & de quocumque aditu, *ingresso, entrata*. *Virg. 6. Æn. v. 106.* quando hic inferni janua regis, &c. *& vers. 127.* Noctes atque dies patet atri janua Ditis. ¶ Translate *Cic. pro Planc. c. 3.* Qua nolui janua sum ingressus in causam. *Id. 1. de Orat. cap. 47.* Si in hæc, quæ patefecit oratione sua Crassus, intrare volueritis, facillime vos ad ea, quæ cupitis, perventuros, ab hoc adito januaque patefacta. *Plin. l. 1. ep. 18.* Illa actio mihi januam famæ patefecit. *Valer. Flacc. l. 4. v. 231.* reclusaque janua leti. *Q. Cic. de petit. consul. c. 11. a med.* Janua animi frons est.

JANUAL, libi genus, quod Jano tantummodo libatur. *Festus.*

JANUALIS, le, ad Janum pertinens, *Janale*. *Fest.* in *Axamenta*: Versus in deos singulos facti a nominibus eorum appellabantur, ut Januales (al. leg. *Janualii*) Junonii, Minervii. ¶ *Janualis porta* fuit Romæ sub radicibus collis Viminalis, antea *Viminalis* dicta: quia ferunt, bello Sabino ex æde Jani per hanc portam magnam vim aquarum erupisse, quibus hostium plurimi oppressi sunt. *Ovid. Fast. 1. v. 269.* & *Macrob. l. 1. Saturn. c. 9. in fi.* Sed hæc fabulosa sunt. *Varro* autem *l. 4. de L. L. cap. 34.* hæc habet: Janualis porta, dicta ab Jano: & ideo ibi positum Jani signum, & jus institutum a Numa Pompilio, ut scribit in annalibus L. Piso, ut sit clausa semper, nisi cum bellum sit. Nusquam traditum est memoriæ Pompilio rege fuisse apertam, &c. Hæc *Varro*, quæ ab aliis de ipso Jani templo traduntur. Unde non ab re colligitur, eodem loci, ubi hæc porta primum fuit, templum Jani extructum fuisse, in quo idem ritus belli ac pacis tempore servaretur. ¶ Pro *Janualis* est qui legit *Janalis*.

JANUARIUS, a, um, Janualis. *Januarius mensis*, & *Januarius* absolute, *Gennaro, Gennajo*, olim undecimus, deinde primus anni mensis, Jano sacer: additus anno Romano ab Numa Pompilio, cum antea decem tantummodo mensibus constaret. V. *Ovid. l. 1. Fast. v. 64.* & *sequentib. Cic. 2. Agrar. cap. 2.* Auctio constituta in mensem Januarium. *Id. Attic. l. 1. ep. 2.* Januario mense cure, ut Romæ sis. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 5.* A. d. VII. Id. Januarii. ¶ Primus dies hujus mensis Romanis lætissimus celeberrimusque fuit. Illo enim die, qui designati fuerant, Magistratum inibant, & quidem qui Curuli fuerant ornati Magistratu, curribus, in quibus sellæ erant ebore tectæ, in Tarpejam arcem, seu in Capitolium, universo populo sequente, novis indutus vestibus, vehebantur, ad sacrificium in Jani honorem peragendum. Illo die ab amicis felicitatis auguria dabantur, & accipiebantur. Prima enim in omnibus rebus maximam vim habere censebant. Ceterum hoc ipso die mos fuit singulos aliquid attingere in ea arte, quam exercebant. *Ovid. loc. cit. v. 169. & c. & Colum. sub init. cap. 2. l. 11.*

JANUS, i, m. *Giano*, Ἰανος, Apollo, sive Sol. Nam etiam Luna primo Jana, deinde Diana appellata est. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 9. ex Nigidio.* Dictus est ab eundo, quasi Eanus, quia semper movetur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Aliqui Mundum, idest Cælum, seu Mentem Cæli præsidem Jani nomine intelligunt, dictumque volunt & ipsum ab eundo, quod Cælum semper eat, dum in orbem volvitur, & ex se initium faciens in se refertur. Sunt etiam qui Jani nomine annum significari velint. Ratio nominis similiter fuerit a verbo eo. Nam tempus in perpetuo motu versatur: Aliqui interpretantur antiquum chaos rerum. *Ovid. 1. Fast. v. 103.* ¶ Historici scripsere, Janum regem antiquissimum Italiæ fuisse. Regnavit in Latio, & in agro Romano, condita arce, quam de suo nomine Janiculum nuncupavit, in eo monte, quem posteri eod. nomine appellavere, nunc *Montorio* trans Tiberim. *Ovid. 1. Fast. v. 245. Virg. 8. Æn. v. 358.* Sed in aliquibus libris reperitur, eum in Hetruria regnavisse, in aliquibus in Umbria. Primus in Italia diis templa fecit, ritusque sacrorum instituit. Idcirco in sacrificiis præfationem meruit perpetuam. *Macrob. l. 1. c. 7. 8. 9.* Saturnum a Jove filio ex Creta expulsum, classeque in Italiam advectum suscepit hospitio, &, quoniam ab eo ruris agriculturam edoctus est, regni partem illi concessit. Saturnus urbem condidit, quam Saturniam appellavit, in monte Tarpejo, seu Capitolino. *Ovid. & Virg. locis citatis.* ¶ Quidquid veteres Jani nomine intelligerent, sive Solem, sive Mundum, vel Cælum, vel Mentem Cæli præsidem, sive annum, sive chaos, &c. Romani & omnes Itali Janum deum quendam esse credebant totius mundi custodem, illum Cæli januis præsidere, idest parti orientali, atque occidentali: præesse etiam omnium ædium foribus, item viis omnibus tum in urbibus, tum extra urbes: illum Cælum, aerem, aquam, terram, res omnes hujus universitatis claudere & aperire, pacem & bellum in sua potestate habere. *Ovid. loc. cit.* ¶ Duas illi facies tribuebant, alteram anteriorem, alteram a tergo. Unde geminus, bifrons, & biceps dicebatur. Causam *Ovid. ibid. v. 135.* affert, quia Cælo præsideret, & utramque partem, orientalem & occidentalem respiceret, item ædium januis præesset, quæ quidem januæ duas facies habent, quarum altera ad ædium partem internam versa est, altera ad externam. Qui Solem intelligunt, rationem reddunt, vel quia potentiam habet in utramque Cæli januam, idest in partem orientalem & in occidentalem, & dum oritur, mundum aperit; dum occidit, claudit; vel quia superorum atque inferorum janitor existit, idest, utrumque hemisphærium illustrat. Qui Janum pro anno accipiunt, illud hujus fictionis causam fuisse ajunt, quod annus ex se initium faciens fini occurrit. Qui regem Italiæ Janum censent fuisse, faciem geminam ad Jani prudentiam solertiamque referunt, qui & præterita nosceret, atque prospiceret futura. Ejus figura admodum confusa erat. Causa ab *Ovid. ibid. v. 103.* allata est, quod Janus fuerit antiquum chaos, in quo omnia elementa, terra, aqua, aer, ignis permixta erant. Solebant etiam Janum quadrigeminum, seu quadrifrontem fingere. Cæli enim quatuor facies, idest cardines sunt, Oriens, Occidens, Septentrio, Auster. Vel respiciebant ad quatuor anni tempora, vel ad quatuor elementa, ut *Servius ad Æn. 7. v. 607.* & *Isidor. l. 8. Orig. c. 11.* tradunt. Etiam *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 4.* quadrifrontem Janum memorat, ejusque figuræ causam ex conjectura aliunde ducit. Cum clave & virga figurabatur, quasi omnium & portarum custos, & rector viarum. ¶ In Jani nummis in altera parte facies gemina, in altera figura navis imprimebatur. Navis figura nummi signabantur in Saturni memoriam, qui regnante Jano cum classe in Italiam venit, eumque & omnes Italos docuit agriculturam. *Ovid. ibid. v. 233.* & *Macrob. cit. cap. 7.* ¶ Jani templum erat ad infimum Argiletum, juxta Palatium, vel, ut alii scripsere, juxta Capitolium seu Tarpejum montem, a Numa Pompilio positum, vel a Romulo & Tatio. Loci causa fuit, quia cum Sabini Capitolium Tarpejæ virginis proditione occupaturi essent, calida aqua repente ex eo loco erupit, quæ fugavit exercitum Sabinorum. Hoc templum pacis tempore clausum asservabatur. Constat autem ter fuisse clausum, primum regnante Numa, iterum post bellum Punicum secundum, tertio post bellum Actiacum ab Augusto. *Liv. l. 1. c. 19. Ovid. loc. cit. v. 281. Vellej. l. 2. c. 38.* ¶ Romani Jano ante omnes alios deos rem divinam faciebant. In omnibus enim rebus prima & extrema vim habent maximam. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* *Ovidius* hanc causam attulit, *1. Fast. v. 171.* quod Janus esset mediator deorum & hominum. Sacrificabant ture, melle, ficubus, farre sale mixto, vino, & aliis hujusmodi. Causa rerum dulcium erat, ut annus feliciter cœptum cursum perageret. Causa farris & vini fuit, ut illo anno frugum copia esset. Stipem præterea offerebant, idest nummum æreum, in memoriam ejus pecuniæ, qua veteres usi fuerant. Sacra etiam Jano faciebant die nono Januarii, quæ Agonalia appellabantur. *Ovid. 1. Fast. v. 185. & 317.* ¶ Janus item fuit Romæ vicus (*Thuscus* alio nomine, ut quidam putant. nam de loco ejus admodum incerta res est) ita dictus vel a Jani templo, vel signo, vel a tribus Janis perviis, de quibus mox dicetur. In eo mercatores, & feneratores frequentissimi habitabant. *Ovid. de remed. amor. v. 561.* Qui puteal, Janumque timet, celeresque calendas. Prima hujus vici pars, ubi pecuniæ fenori dabatur, *summus Janus*, ultima *imus*, media *medius Janus* dicebatur. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 54.* Hæc Janus summus ab imo Perdocet. *Id. l. 2. sat. 3. v. 18.* Postquam omnis res mea Janum Ad medium fracta est. Adde *Cicer. Phil. 7. c. 6.* & *Phil. 6. c. 5.* ¶ *Ad Janum geminum* locus fuit Romæ in foro, ubi Jani gemina facie instructi templum fuit. Ibi olim porta Janualis fuerat. *Varr. l. 4. de L. L. c. 32.* ¶ *Jani* denique dicebantur omnes transitiones perviæ, sive ædificia fornicata & pervia, aut arcus, cujusmodi plures per omnes urbis regiones Domitianum extruxisse, scribit *Sueton. in ejus vita, c. 13.* *volte, a portici fatti a volta.* Ita autem appellabantur, quia Janus omnibus januis & viis præesse credebatur, ut dictum est. *Id. in Aug. cap. 31.* Pompeji statuam contra theatri ejus regiam, marmoreo Jano supposuit. *Liv. l. 41. c. 27. extr.* Forum porticibus tabernisque claudendum, & Janos tres faciendos locavit. *Id. l. 2. c. 49.* Infelici via dextro Jano portæ Carmentalis profecti. Adde *Cicer. de nat. Deor. c. 27.* ¶ *Servus a Jano, & e Jano medio* legitur in *vet. Inscript.* apud *Gruter. pag. 576. n. 9. & 577. n. 2.* & fortasse est, qui fenebrem domini pecuniam curabat, fenori dando, & usuras exigendo. ¶ *Mensis Jani* est Januarius, qui & Janus poetice dicitur. *Ovid. Fast. 2. v. 1.* Janus habet finem: cum carmine crescit & annus. *& vers. 48.* Primus ut est, Jani mensis, & ante fuit. ¶ In illo *Ausonii epist.* an. *extr.* Vive, vale, & totidem venturos congere Janos, Quot, &c. *Janos* intellige calendas Januarii, quæ Jano sacræ: & per synecdochen annos.

JANUSPATER, olim conjuncte dictus est, teste *Gell. l. 5. c. 12.* ut Marspiter, Jupiter.

JAPETIDES, æ, m. idem quod Japetionides. *Ovid. 5. Metam. v. 111.* Tu quoque Japetide, non hos adhibendus in usus. Alii aliter leg.

JAPETIONIDES, æ, m. patron. pro Japetides, Atlas, vel alius ex filiis Japeti. *Ovid. 4. Metam. v. 630.* Japetionides Atlas fuit, ultima tellus. Al. leg. *Japetioniades*.

IAPETUS, i, m. Ἰαπετός, filius Terræ, & Tartari, unus gigantum. Ex Clymene uxore filios habuit Atlantem, Epimetheum, Prometheum. *Hygin. in præfat. & fab. 142.* & *Serv. ad Ecl. 6. v. 42* & *ad Æn. 1. v. 745.* De Promethео *Horat. l. 1. od. 3. v. 27.* Audax Iapeti genus Ignem fraude mala gentibus intulit. ubi *Iapeti* quadrisyllabum est: ut & in illo *Ovid. 1. Metam. v. 82.* Quam satus Iapeto mixtam fluvialibus undis; & in illo *Virg. 1. Georg. v. 279.* Cœumque, Iapetumque creat, sævumque Typhœa.

IAPIDIA. V. *Iapes*.

IAPIS, idis, m. trisyllab. ab ἰᾶσθαι, mederi, dictus est medicus, qui Æneam sagitta ictum curavit. *Virg. Æn. 12. v. 391.* ubi al. leg. *Iapyx*. ¶ Ille ad Timavum fluvium in Italia oppidum condidit, cujus regio Iapidia dicta est. *Tibull. l. 4. el. 1. v. 109.* Fortis Iapidiæ miles. *Virg. Georg. 3. v. 475.* Norica si quis Castella in tumulis, & Iapidis arva Timavi, &c. Ubi *Servius*: id est Venetiam. nam Iapidia pars est Venetiæ, dicta ab Iapidio oppido. Sallustius: *primum modo Iapidiam ingressus*. Hujus fluvius est Timavus. Unde male quidam *Iapygis* legunt, cum *Iapygia* sit Apulia. Hæc *Servius*. Iapidiam nominat etiam *Plin. l. 3. c. 19. & 21.* intelligitque eam Venetiæ partem, quæ est Istriæ contermina, aitque a nonnullis extendi a tergo Istriæ usque ad Flanaticum sinum. Sed de his Geographi. ¶ Scribitur & *Iappdia*.

IAPYGIA, vel Iapigia, æ, f. Ἰαπυγία, regio Italiæ, quæ & Apulia,

feu Apuliæ pars, quæ Messapia dicitur, nomen habens ab Iapyge Dædali filio, qui in ea regnavit. *Plin. l. 3. c. 11. a med. Serv. ad 3. Georg. v. 475.* & *Ovid. 15. Metam. v. 703.* Linquit Iapygiam, levesque Amphissia remis Saxa fugit.

IAPYGIUS, a, um, ad Iapygem, vel Iapygiam pertinens. Iapygium promontorium, *capo S. Maria di Leuca. Plin. l. 3. c. 11. a med.*

IAPYX, ygis, m. trisyllab. Ἰάπυξ, Dædali filius, a quo Iapygia, ubi regnasse fertur, nomen habet. Item fluvius Iapygiæ. *Plin. l. 3. c. 11. a med.* & *Ovid. 15. Metam. v. 52.* ¶ Item ventus ejus regionis ab occidente spirans orientem versus, commodissimus idcirco ab Italia in Græciam transvehentibus. Zephyrus ab aliis, ut a *Veget. de re milit. l. 4. c. 38.* ab aliis Caurus, ut a *Favorino* apud *Gell. l. 2. c. 22.* creditur. A Zephyro certe *Lucan. l. 6. v. 339.* distinguit. *Horat. l. 1. od. 3. v. 1.* Sic te diva potens Cypri, Ventorumque regat pater, Obstrictis aliis, præter Iapyga, Navis, quæ, &c. *Virg. 8. Æn. v. 710.* undis & Iapyge ferri. ¶ Adjective est Iapygius, Apulus. *Ovid. 14. Metam. v. 510.* & Iapygis arida Dauni Arva gener teneo. *Virg. 12. Æn. v. 678.* & equo venator Iapyge fertur. & *vers. 247.* Gargani Iapygis arva. *Sil. l. 1. v. 51.* & *l. 3. v. 707.* Invade Ætoli ductoris Iapyga campum.

IARBAS, æ, m. filius Jovis & Garamantidis Nymphæ, rex Getulorum, vel Maxitanorum. V. *Dido. Virg. 4. Æn. v. 36.* Non ante Tyro despectus Iarbas. ¶ Dicitur etiam *Iarba*, *æ*, eliso *s*. *Ovid. 3. Fast. v. 552.* Et potitur capta Maurus Iarba domo.

IARDANIS, idis, patronym. femin. Omphale filia Iardani. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 103.* Se quoque Nympha tuis ornavit Iardanis armis.

IASIDES, æ, m. patronym. ab Iasio. *Virg. 5. Æn. v. 843.* Iaside Palinure ferunt ipsa æquora classem. *Stat. 2. Theb. v. 541.* Iasides pateram famulos ex more poposcit. *h. e.* Adrastus, qui Argis regnavit, ubi olim & Iasius.

IASION. V. *Iasius*.

IASIONE, es, f. Ἰασιώνη, herba est unius tantum folii, sed ita implicati, ut plura videantur, in terra repens, cum lacte multo, flore candido: Latine concilium vocant. *Plin. l. 21. c. 17.* & *lib. 22. c. 22.*

IASIS, idis, f. Atalanta filia Iasii, vel Iasionis Jovis & Electræ filii. *Propert. l. 1. el. 1. v. 10.* Sævitiam duræ contudit Iasidos.

IASIUS, ii, quadrisyllab. Ἰάσιος, rex Argivorum, Atalantæ pater. *Hygin. fab. 70.* ¶ Item filius Jovis & Electræ, frater Dardani, Samothraciæ rex. Alii filium Corythi faciunt Jovis filii, Etruriæ regis. *Serv.* ad illud *Virg. 3. Æn. v. 167* hinc Dardanus ortus, Iasiusque pater. Adde *ad Æn. 7. v. 207.* ¶ Hunc Ceres adamasse dicitur, quia peritissimus fuit agriculturæ. Sed alii diversum faciunt a priori, Ilithii filium, Cretensem. *Ovid. Amor. l. 3. el. 10. v. 25.* Viderat Iasion Cretæa diva sub Ida. Adde *2. Trist. v. 300.* & *Hygin. fab. 270.* ¶ Dicitur & *Iasion*, *onis*, Ἰασίων, ωνος. *Ovid. Metam. 9. v. 421.* queritur canescere mitis Iasiona Ceres.

IASIUS, a, um, Argivus, ab Iasio Argivorum rege. Hinc *Iasia virgo* apud *Valer. Flacc. l. 4. v. 353.* est Io filia Inachi Argivi regis. ¶ Iasius, vel Iassius sinus est prope Iasum, seu Iassum urbem Cariæ in Asia minori. *Plin. l. 5. c. 29.* & *l. 9. c. 8. extr.*

IASON, ŏnis, m. trisyllab. Ἰάσων, ονος, filius Æsonis regis Thessaliæ ex Alcimede, seu ex Polymila, nepos Erithei, seu Crithei, pronepos Æoli, quem pater moriens Peliæ fratri in tutelam commendavit, tradito etiam regno, ea tamen lege, ut illud adulto Iasoni restitueret. Sed mater Alcimede suspectum habens Peliam, Iasonem Chironi alendum dedit. Iason adultus ad repetendum paternum regnum venit. Pelias commentus fraudem, Iasonem Colchos ad auferendum aureum vellus navigare jussit. Quæ res licet primo fieri non posse videretur, tamen præparata Argo navi, cum omnibus fere adolescentibus Græciæ principibus Colchos profectus est. Inter navigandum primum ad Lemnum insulam appulit, ubi ab Hypsipyle & hospitio & thalamo susceptus est. Deinde appulit ad Phyneum regem Thraciæ, al. Paphlagoniæ, quem ab Harpyiis liberavit, missis Calai & Zethe fratribus alatis, qui eas usque ad Strophades insulas fugarunt: a quo muneris loco edoctus est, quomodo per Cyaneas petras inter se concurrentes ad Colchos usque tuto navigare posset. Quo cum pervenisset, Medea Colchorum regis filia, forma ejus capta, a certissimo eum eripuit exitio, ostensa ratione, qua æripedes tauros posset perdomare, & draconem pervigilem sopire. Ejus itaque consilia secutus aureum vellus sustulit, & inde clam cum sociis, & Medea fugam arripiens, ad Istri ostium pervenit, adversoque flumine subiens, cum eum tandem in locum pervenisset, ubi Danubius Liburniæ montibus proximus est, navim, qua vectus erat, suis sociorumque humeris, superatis montibus, in mare Hadriaticum deportavit, tandemque sospes in patriam revectus est. Duos ex Medea filios suscepit. Sed cum postea Creusæ Corinthiorum regis filiæ amore flagrans eam uxorem duxisset, Medea ægre ferens divortium, Creusam cum regis exussit. Sunt qui tradant, Medeæ postea reconciliatum Iasonem, Æetem socerum a fratre Persa pulsum in regnum restituisse, multaque alia præclara gessisse, adeo ut divinos in Asia honores promeritus fuerit. Hæc fabula describitur ab *Apollonio Rhodio*, & *Valerio Flacco*. *Ovid. 7. Metam. v. 5.* Multaque perpessi claro sub Iasone tandem, &c. ¶ Fuit hoc nomine inscriptum poema *Varronis Atacini*, quo Argonautarum expeditionem persecutus est. *Propert. l. 2. el. 25. v. 85.* Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro.

IASONIDES, æ, m. quinque syllabarum, Ἰασονίδης, patronymicum a Iasone. *Stat. 6. Theb. v. 340.* Ecce & Iasonidæ juvenes, nova gloria matris. *h. e.* Thoas & Euneus Iasonis filii ex Hypsipyle.

IASONIUS, a, um, Ἰασόνιος, quinque syllabar. ad Iasonem pertinens. *Ovid. initio l. 3. ex Ponto.* Æquor Iasonio pulsatum remige primum. *h. e.* ab Argonautis sub Iasone duce. *Propert. l. 2. el. 19. v. 31.* Iasonia carina. *h. e.* ipsa navis Argo.

IASPIDEUS, a, um, ad iaspidem pertinens. *Plin. l. 37. c. 10. ante med.* Ceponides gemmæ, multis coloribus translucentes, alias vitreæ, alias crystallinæ, alias iaspideæ.

IASPIS, idis, f. *diaspro*, ἴασπις, gemma viridis & translucens, multorum generum. nam & smaragdi similis, & aerei coloris, & cærulei, & purpurei reperitur, &c. V. *Plin. l. 37. c. 8. & 9.* ubi de ea plura. *Virg. 4. Æn. v. 261.* atque illi stellatus iaspide fulva Ensis erat. *Martial. l. 5. epigr. 11.* Sardonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas uno Portat in articulo. *& lib. 9. epigram. 60. sub fin.* Et pretium magnis fecit iaspidibus. *August.* jocans in Mæcenatem apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 4.* Vale, mel gentium, Cilniorum smaragde, iaspi figulorum, berylle Porsenæ.

IASPONYX, ychis, f. ἰασπόνυξ, gemma ex iaspidum genere, onychis modo distincta punctis: unde & conflatum habet nomen. *Plin. l. 37. c. 9.*

IATRALIPTA, *vel* Iatraliptes, *vel* Iatroaliptes, æ, m. ἰατραλείπτης, medicus, qui unctione & perfrictione corporum morbos curat: ab ἰατρὸς, medicus, & ἀλείφω, ungo. reunctorem medicorum *Plin.* vertit *l. 29. c. 1.* Primo enim iatroaliptæ medicorum servi fuere: postea in medicorum classem transierunt. *Cels. l. 1. c. 1.* Sanus homo nullis obligare se legibus debet, ac neque medico, neque iatroalipta egere. *Plin. l. 10. ep. 4.* Gravissima valetudine usque ad periculum vitæ vexatus, iatralipten assumpsi. ¶ Horum opera utebantur etiam in balneis: eoque munere servi quoque fungebantur. *Petron. in Satyr. c. 28.* Tres interim iatraliptæ in conspectu ejus falernum potabant. ¶ Dicitur & *Iatroleptes*: item *Iatrolipta* in vet. Inscript. apud *Murator. pag. 884. n. 4.*

IATRALIPTICE, & Iatraleptica, es, f. ἰατραλειπτική, medicina, quæ unctionibus & perfrictionibus curat. *Plin. l. 29. c. 1.* Prodicus instituens, quam vocant Iatralepticen, reunctoribus quoque medicorum, & mediastinis vectigal invenit.

IATROMÆA, *vel* Iatromēa, æ, f. mulier medica, & obstetrix: ab ἰατρὸς, medicus. Habetur in Inscriptione inferioris notæ, apud *Gruter. pag. 311. n. 1.*

IATRONICES, æ, m. ἰατρονίκης, medicorum victor: ab ἰατρὸς, medicus, & νίκη, victoria. *Plin. l. 29. c. 1.* Thessalus rabie quadam in omnia ævi medicos perorans, *&c.* monumento suo, quod est Appia via, Iatronicen se inscripsit.

IAXAMATÆ, arum, m. populi Sarmatiæ, ad paludem Mæotiden, apud ostia Tanais. *Valer. Flacc. l. 6. v. 146.* ubi alii aliter leg.

IAZYGES, gum, m. ἰάζυγες, Sarmatica gens Danubii accola, inter Marcomanos, & Getas. Sarmatas Iazyges *Tacit.* vocat *l. 12. Ann. c. 29. Ovid. 2. Trist. v. 191.* Iazyges, & Colchi, Metereaque turba, Getæque. Et in singulari num. *Id. 4. ex Ponto, ep. 7. v. 9.* ferox ut ducat Iazyx Per medias Istri plaustra bubulcus aquas.

IBER, eris, m. Ἴβηρ, ηρος, idem ac Iberus, seu Hispanus. *Lucan. l. 6. v. 258.* Si tibi durus Iber, aut si tibi terga dedisset Cantaber. *Catul. carm. 9. ad Veranu. v. 6.* Visam te incolumem, audiamque Iberum Narrantem loca, facta, nationes. ¶ Item *Georgianus*. *Valer. Flacc. l. 5. v. 166.* Armeniæ prætentus Iber. *Id. l. 6. v. 750.* Forte ubi ferus Iber, Essedoniæque phalanges, &c. *Pompon. Mela l. 3. c. 5.* Fluvii per Iberas, & Hircanos multum distantibus alveis defluunt. ¶ Scribitur etiam cum aspiratione.

IBERIA, æ, f. *Spagna*, Ἰβηρία, Hispania, ab Ibero maximo ejus amne dicta, vel ab Ibero rege. *Plin. l. 3. c. 3.* Iberus amnis navigabili commercio dives, quem propter universam Hispaniam Græci appellavere Iberiam. *Horat. l. 4. od. 5. v. 27.* Incolumi Cæsare, quis feræ Bellum curet Iberiæ? ¶ Item regio Asiæ inter Albaniam, Colchidem, Armeniam maj. & montes Caucaseos. Hoc sensu scribitur etiam *Hiberia*, nunc *Georgia*. *Plin. l. 6. c. 4. & 13.* & *lib. 7. cap. 17. Valer. Flacc. l. 6. v. 120.* Discolor hastatas effudit Iberia turmas. Adde *Horat. Epod. 5. v. 21.* ¶ Ex hac in Hispaniam migrasse populos, atque dedisse nomen, auctor est *Varro* apud *Plin. l. 3. c. 1.* Contra alii censent ex Hispania in Asiam transiisse.

IBERIACUS, a, um, adject. Iberus, Hispanicus. *Sil. l. 13. v. 510.* Omen Iberiacis victa Carthagine terris.

IBERICUS, a, um, adject. Hispanicus. *Sidon. carm. 23. v. 164.* Terrarum indigenas Ibericarum. *Horat. Epod. 4. v. 3.* Ibericis peruste funibus latus. *h. e.* sparteis. nam sparti copia in Hispania. Unde quidam orator *Ibericas herbas*, spartum dicere reformidans, in actione, se solo intelligente, dicebat, irrisus ob hanc vanitatem a Cassio Severo, ut refert *Quintil. initio cap. 2. l. 8.* ¶ Ibericum mare, *mar di Spagna*, Hispaniam alluens ab orientali latere. *Plin. l. 4. c. 20. Colum. l. 8. c. 16. sub fin.*

IBERIS, idis, f. ἰβηρίς, herba est nascens maxime circa vetera monumenta, parietinasque, & inculta itinerum, semper floreas, folia nasturtii, caule cubitali, semine tam parvo, ut vix aspici possit. *Plin. l. 25. c. 8. ante med.*

IBERUS, i, f. *Ebro*, Ἴβηρ, fluvius maximus Hispaniæ, qui oritur in Cantabris, Asturum confinio, & orientem versus decurrens, in mare mediterraneum influit prope Dertosam. *Plin. l. 3. c. 3.* & *lib. 4. c. 20. Lucan. l. 4. v. 23.* nam gurgite mixto, Qui præstat terris, aufert tibi nomen Iberus. ¶ Alius est in Iberia Asiæ, ex Caucaso monte in Cyrum defluens. *Plin. l. 6. c. 10.* ¶ Scribitur & *Hiberus*.

IBERUS, a, um, *Spagnuolo*, Hispanus. *Virg. in fin. l. 11. Æn.* Ni roseus fessos jam gurgite Phœbus Ibero Tingat equos. *h. e.* Oceano occidentali. *Ovid. 6. Fast. v. 519.* Appulerat ripæ vaccas Oetæus

Ibe-

Iberas. *Id. Metam. 9. v.* 184. forma triplex pastoris Iberi. *h. e.* Geryonis. *Propert. l. 2. el. 2. v.* 21. Iberum minium. V. *Minium*. *Stat. l. 4. Theb. v.* 265. Undantemque sinum nudis irrigat Iberis. *h. e.* ut Hispani solent. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 46.* garum de succis piscis Iberi. *h. e.* scombri, ex quo, ut ait *Plin. l. 31. c. 8.* laudatissimum garum fit in Carthaginis spartariæ (*Cartagene*) cetariis. ¶ Iberas nenias *Hieronym.* memorat *in præfat. ad Pentateuch. circa med.* Apocryphorum deliramenta sectantur, & Iberas nenias libris authenticis præferunt. *Iberas* dixit propter quosdam Hæreticos, qui in Hispania errores suos vulgabant. ¶ Iberi, orum, *Spagnuoli*, Hispaniæ populi. *Virg. Georg. 3. v.* 408. Aut impacatos a tergo horrebis Iberos. ¶ Item *Giorgiano*, ad Iberiam Asiæ pertinens: quo sensu etiam *Hiberus* scribitur. *Valer. Flacc. l. 7. v.* 235. cui vadis Ibero, Hei mihi! vel sævo conjux non una Geloni?

IBEX, ibicis, m. *stambecco*, ἴβηξ, genus capræ silvestris, celeritatis eximiæ. *Plin. l. 8. c.* 53. Sunt capreæ, sunt rupicapræ, sunt ibices pernicitatis mirandæ, quamquam onerato capite vastis cornibus, gladiorumque vaginis (*h. e. ipsis cornibus gladiorum vaginas referentibus*) in hæc se librant, ut tormento aliquo rotati in petras, potissimum e monte aliquo in alium transilire quærentes: atque recussu pernicius, quo libuerit exsultant. ¶ *Hieronym. in Job, c.* 39. putat ibices esse, quos Græci τραγελάφους dicunt, hirci & cervi simul simile quippiam habentes.

IBI, *in quel luogo, ivi*, ἐκεῖ, in eo loco. *Varr. l. 5. L. L. c.* 3. Ad sepulcrum Accæ, quod ibi prope faciunt diis manibus sacerdotes. *Cic. Fam. ep.* 9. Nemo est, quin ubivis, quam ibi ubi est, esse malit. *Id. 5. Tuscul. c. 37. extr.* Demaratus fugit Tarquinios Corintho, & ibi suas fortunas constituit. *Ovid. 1. Metam. v.* 316. Mons ibi verticibus petit arduus astra duobus. *Ulpian. Digest. lib. 47. tit. 8. leg. 4. circa med.* Erit hæc differentia inter hoc edictum, & superius, quod ibi de eo damno prætor loquitur, &c. ¶ Additur & genitivus *loci*. *Plin. l. 6. c.* 21. Ibi loci terrarum orbe portis disclauso, &c. ¶ Aliquando significat in iis rebus, in eo, *in ciò, in questo*. *Sallust. in Catil. c.* 5. Huic ab adolescentia bella intestina, cædes, rapinæ, discordia civilis grata fuere, ibique juventutem suam exercuit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 29. extr.* Si quid est quod ad testes reservet, ibi nos quoque paratiores reperiet. ¶ *Ibi esse* est in ea re, aut cogitatione esse. *Terent. Heaut.* 5. 2. 29. Irrides in re tanta, neque me quidquam consilio adjuvas. *Sy.* imo & ibi nunc sum, & usque id egi dudum. *&* 3. 1. 63. Subsensi, illos ibi esse, & id agere inter se clanculum. ¶ Aliquando refertur ad tempus, ac *tum* significat, *allora*. *Terent. Andr.* 2. 3. 4. Si tu negaris ducere, ibi culpam in te transferet. *Id. Eun.* 2. 2. 29. Ille ubi miser famelicus videt, me tam facile victum quærere, ibi homo cœpit me obsecrare. *Liv. l. 3. c.* 71. Tribuni dedere cupidæ audiendi plebi, ut quæ velles, Scaptius diceres. Ibi infit, annum se tertium, &c. *Virg. 2. Æn. v.* 792. Ter conatus ibi collo dare brachia circum. Adde *Plaut. Mostell. in fi.* ¶ Junctum cum verbis motus ad locum rarum est. *Cajus Dig. lib. 2. tit. 2. leg. 2. extr.* Et cum ibi venerimus, &c.

IBIDEM, *nel medesimo luogo*, αὐτόθι, in eodem loco. *Cato R. R. c.* 37. Vitis si macra erit, sarmenta sua concidito minute, & ibidem inarato. *Nep. in Milt. c.* 2. Ipse ibidem manere decrevit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 5. Ne heic ibidem ante oculos vestros trucidetur. *Id. 2. de Invent. c.* 51. Ille cujus merces erant, in gladium in navi ibidem incubuit. *Justin. l. 2. c.* 2. Ibidem divitiarum cupido est, ubi & usus. ¶ Additur & genitivus *loci*. *Plaut. Cistell.* 2. 1. 52. Si redierit illa ad hunc, ibidem loci res erit. ¶ Significat etiam in eadem re. *Cic. pro Cæcin. c.* 9. Læsit in eo Cæcinam, sublevavit ibidem. *Virg. Georg. 3. v.* 500. pede terram Crebra ferit: demissæ aures, incertus ibidem Sudor. ¶ Cum verbis motus rarum est. *Plaut. Trin.* 2. 4. 10. Quid quod dedisti scortis? *Lesb.* ibidem una traho. ¶ *Ibidem* pænult. correpta, *Juvenc. l. 3. v.* 80. Ille jubet cunctis ibidem convivia poni. *Claud. Mamerc. in carm. contra Poetas vanos, v.* 48. vel potius *Paulin. Nolan. carm. 29. v.* 48. Cognosces ibidem, ne pergas tradere fatis, &c.

IBIS, idis, & ibis, f. ἶβις, avis Ægypti, quæ serpentibus vescitur. *Cic. 1. de nat. Deor. c.* 36. Ibes, maximam vim serpentium conficiunt, cum sint aves excelsæ, rigidis cruribus, corneo, proceroque rostro: avertunt pestem ab Ægypto, cum volucres angues ex vastitate Libyæ vento Africo invectas interficiunt atque consumunt, ex quo fit, ut illæ nec morsu vivæ noceant, nec odore mortuæ. *Æmil. Macer apud Charis. l. 1. pag.* 108. *Putsch.* Auxilium facias veniunt cultoribus ibes. Adde *Pompon. Mel. l. 3. c. 8. ad fin.* ¶ Traditur autem ibes clysteris usum primæ commonstrasse, quod consuetudinem habet se purgandi, rostri aduncitate eam perluens partem, qua ciborum onera redduntur. *Plin. l. 8. c.* 27. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 50. ¶ *Ibin* maledico suo carmine *Callimachus* vocat *Apollonium Rhodium*, discipulum ingratum, teste *Suida*. Hunc imitatus *Ovidius* nominis *Ibis* perstringit Elegiaco carmine adversarium suum, quem nonnulli *Hyginum* suspicantur. *Id. ibid. v.* 59. Illius ambages imitatus in Ibide, dicar. &c. *& vers.* 100. Et fletu madidis Ibin adite genis.

IBISCUM } V. in littera H.
IBRIDA }

IBUS. V. *Ic.*

IBYCIUS, a, um, adject. Ibycium carmen dactylicum (fortasse ab Ibyco poeta denominatum) constat hexametro acatalecto, ut *Sidera pallida diffugiunt face territa luminum*. Aliud constat heptametro hypercatalecto, ut *Vesticulum tibi dactylicum cecini, puer optime, quod facimus*. Hæc *Servius in centimetr. pag.* 1821. *Putsch.*

IBYCUS, i, m. Ἴβυκος, poeta Græcus lyricus, patria Rheginus, cujus meminit *Cicer. Tuscul. 4. c.* 33. Narrant, cum in silva a latronibus deprehensus, vulneraretur ad necem, prætervolantes forte grues suæ mortis testes obtestatum esse, & vindices fore, comminatum. Paulo post, cum latrones in urbe media versarentur, supervolantibus forte gruibus, per jocum insusurrare sibi in aurem cœperunt, *ad Ibyci vindices venerunt* (Ἰβύκου ἔκδικοι πάρεισι). Qua voce arrepta a circumstantibus, & ad Magistratum delata, comprehensi latrones, confessique homicidium, pœnas dederunt. *Auson. in Technopægn. de histor. v.* 22. Ibycus ut periit, vindex fuit altivolans grus. *Stat. l. 5. silv. 3. v.* 152. volucrumque precator Ibycus.

I C

ICADES, dum, f. εἰκάδες, vigesimus quisque Lunæ dies, quo ferias quidam agebant in honorem Epicuri: ab εἴκοσι, viginti. *Plin. c. 2. l.* 35.

ICADION, nomen est sævissimi piratæ, *Festo* teste. *Id. in Rhonde*: Rhondes Icadionque, cum dixit Lucilius, nomina piratarum posuit, tam infestum sibi corpus & valetudinem referens, quam illi essent saluti navigantium. Versus *Lucilii* sunt apud *eund. in Querqueram*. Querquera consequitur febris, capitisque dolores, Infesti mihi, tanquam Rhondes, Icadionque.

ICADIUS, ii, Ἰκάδιος, filius Apollinis & Lyciæ Nymphæ, cum in adultam ætatem venisset, primo regionem, in qua natus erat, a matre Lyciam nominavit: deinde in ea urbem quoque Apollini condidit, sortes & cortinam dicavit; & ut illum patrem esse testaretur, *Patera*, (πατέρα) cognominavit. Inde cum Italiam peteret, naufragio vexatus, delphini tergo exceptus dicitur, ac prope Parnassum montem delatus, patri Apollini templum constituisse, & e delphino locum Delphos appellasse: aras deinde Apollini consecrasse, quas ferunt vulgo *patrias* dictas. Hæc *Serv. ad Virg. 3. Æn. v.* 332.

ICARIA, æ, f. *Nicaria*, insula parva maris Ægæi inter Samum ad Or. & Naxum ad Occ. Chium ad Bor. & Pathmum ad Austr. Sic dicta ab Icaro, quem volantem ibi decidisse, amissis alis, fabulantur. *Pompon. Mela l. 2. c. 7.* ¶ *Icaros* dicitur a *Plin. l. 4. c. 12. ante med.* ubi Sporadas enumerat, *& lib. 5. c.* 31.

ICARIOTIS, idis, f. Ἰκαριῶτις, Penelope Icarii filia. *Propert. l. 3. el. 12. v.* 10. Quæque terunt fastus, Icarioti, tuos. Adde *Virg. in Culice, v.* 264. ¶ Adjective *Ovid. 3. ex Ponto, ep. 1. v.* 113. Morte nihil opus est, nil Icariotide tela.

ICARIS, idis, f. Ἰκαρίς, Penelope Icarii filia. *Ovid. in Ibin, v.* 393. Sex bis ut Icaridos famulæ periere, procique.

ICARIUS, ii, m. Ἰκάριος, filius Œbali Laconum regis, pater Erigonæ & Penelopes. *Ovid. Heroid. ep. 1. v.* 81. & *Hygin. fab.* 130. & *Poet. Astron. l. 2. c.* 4. At idem *Hygin. fab.* 224. 243. & 254. *Icarum* vocat: quod faciunt etiam *Serv. ad 1. Georg. v.* 67. *Ovid. in Ibin, v.* 613. & *lib. 10. Metam. v.* 450. *Tibull. l. 4. carm. 1. v.* 10. & *Propert. l. 2. el. 24. v.* 29. ¶ Utcumque sit, fabulantur, hunc socium vel hospitem Liberi patris fuisse, ab eoque vitium colendarum rationem, & vinum accepisse mortalibus distribuendum: quod cum pastoribus, aut agricolis suis divisisset, illique ex nimio potu ebrii facti essent, ab iis interfectum fuisse, quod sibi venenum datum arbitrarentur: (*Propert. lib. 2. eleg. 24. vers.* 29.) canem Icarii diu ad cadaveris custodiam remansisse: tandem fame impellente, domum revertisse, acceptoque pene iterum ad custodiam heri se contulisse: Erigonam canis vestigia secutam, patris cadavere conspecto, adeo doluisse, ut suspendio vitam finierit. Ob eam pietatem omnes in cælum esse translatos, Erigonem sidus Virginis factam; canem, Sirium; Icarium Bootem, seu Arcturum. *Hygin. loc. cit.* ¶ Sunt, qui Icarium patrem Erigones diversum faciunt a patre Penelopes: de quo *Ovid. Heroid. ep. 1. Penelopes ad Ulyss. v.* 81. Me pater Icarius viduo discedere lecto Cogit, & immensas increpat usque moras. ¶ Est etiam hoc nomine mons Atticæ regionis. *Plin. l. 4. c.* 7.

ICARIUS, a, um, ad Icarium pertinens, de quo dictum est in voce præced. *Propert. l. 2. el. & vers.* 24. cum jam Flectant Icarii sidera tarda boves. *h. e.* signum Bootes. *Ovid. 2. Amor. el. 16. v.* 4. Icarii stella proterva canis. *h. e.* Sirius, de quo & *Stat. l. 4. Theb. v.* 777. Icarii quamvis juba fulguret astri. & *l. 4. Silv. 4. v.* 13. Icariis cælum latratibus urit. *Id. l. 3. silv. 1. v.* 147. Icario nemorosus palmite Gaurus. *h. e.* cujus colendi rationem Bacchus Icarium docuit. *Id. Theb. 4. v.* 655. & Icaria Rhodopen adsueverat umbra. *h. e.* vitibus consitam, & umbrosam fecerat. ¶ Item ad Icarum pertinens Dædali filium. *Icarium mare* est, in quod decidit Icarus, pennis nimium fidens. *Ovid. 1. Trist. el. 1. v.* 89. Dum petit infirmis nimium sublimia pennis Icarus, Icariis nomina fecit aquis. *Id. 4. Fast. v.* 283. Transit & Icarium, lapsas ubi perdidit alas Icarus, & vastæ nomina fecit aquæ. *Id. Heroid. ep. 18. v.* 50. Icarium litus. *h. e.* ora maritima Asiæ minoris, quæ Icario mari alluitur. ¶ Hæc ex fabula. Re autem vera *Icarium mare* est, quod Icariam insulam alluit (nam ab ea nomen habet) & aliquot alias circa insulas: pertinetque ad oram litoralem Asiæ minoris. *mare di Nicaria*. *Plin. lib. 4. c. 12. a med.* Cyclades & Sporades ab oriente litoribus Icariis Asiæ, ab occidente Myrtois Atticæ inclusæ. & *in fi. cap.* 11. Icarium mare, quod est inter Samum & Myconum.

ICAROS, *seu* Icarus, insula, Ἴκαρος. V. *Icaria*.

ICARUS, i, m. Ἴκαρος, Dædali filius fuit, qui una cum patre e Creta fugiens alarum artificio, cum earum fiducia fretus ultra patris jussa altius evolasset, solisque ardore cera, qua pennæ continebantur, liquefacta esset, ita ut ab alis deflueret, decidit in mare, quod est inter Samum & Myconum, quod ab ejus nomine Icarium di-

ctum

ctum est, ut Poetæ fabulantur. V. in *Icarius, a, um*. ¶ Item pater Erigones & Penelopes. V. *Icarius, ii*. ¶ Item fluvius Scythiæ, in Oxum influens. *Plin. l. 6. c. 17.*

ICELOS. V. *Morpheus*.

ICHNEUMON, ŏnis, m. *sorice d' India*, ἰχνεύμων, animal est magnitudine felis, specie muris, vulgo mus Indicus, quod nascitur in Ægypto, & cum aspide pugnat: ab ἰχνεύω, investigo, sive quod instar canis venatici investiget crocodilum, & aspidem, ovaque eorum observet, sive potius quod rostro suo, quod est simile rostro suillo, cibum rospetur & investiget. Eum Ægyptii adorant, quoniam ova crocodilorum conterat, & luto convolutus, cum os aperiunt, ita in ventres eorum insilire soleat, ut exesis intestinis eos interimat. Hæc *Plin. l. 8. c. 24. & 25.* narrat. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 36.* Possum de ichneumonum utilitate, de crocodilorum, de felium dicere. *Martial. l. 7. epigr. 86.* Delectat Marium si perniciosus ichneumon. (prima syllaba corripitur more Græco, a littera liquescente.) *Nemesian. in Cyneg. v. 54.* Malumus & placidis ichneumona quærere ripis. ¶ Est vesparum genus, quæ ichneumones cognominantur, minores ceteris, & phalangiis araneis infestissimæ. *Plin. l. 10. c. 74. & l. 11. c. 21.*

ICHNOBATES, æ, m. ἰχνοβάτης, nomen canis venatici Actæonis, acer & sagax in sequendis feræ vestigiis: ab ἴχνος, vestigium, & βαίνω, gradior. *Ovid. 3. Metam. vers. 207.* Ichnobatesque sagax. Adde *Hygin. fab. 181.*

ICHNOGRAPHIA, æ, f. ἰχνογραφία, vestigii, areæ, seu plani descriptio, *descrizione della pianta d' un edifizio*: ab ἴχνος, planta, vel plantæ vestigium. *Vitruv. l. 1. c. 2.* Ichnographia est circini regulæque modice continens usus, ex qua capiuntur formarum in solis arearum descriptiones.

ICHNUSA, æ, ἰχνοῦσα, nomen alterum Sardiniæ insulæ, a similitudine humani vestigii, ut *Plin. l. 3. c. 7.* docet: ἴχνος enim vestigium significat. *Sil. l. 12. v. 358.* Inde Ichnusa prius Grajis memorata colonis.

ICHTHYOCOLLA, æ, f. ἰχθυοκόλλα, piscis quidam, cui glutinosum est corium: idemque nomen est glutini ejus: quod tamen non ex corio, sed ex ventre, quidam fieri dicunt: ab ἰχθύς, piscis, & κόλλα, gluten. Dicitur esse inventum Dædali. *Plin. l. 32. c. 7. & lib. 7. c. 56.* & *Cels. l. 5. c. 2.*

ICHTHYOESSA, ἰχθυόεσσα, nomen Icariæ insulæ, a copia piscium: nam ἰχθύς piscem significat. *Plin. l. 4. c. 12.*

ICHTHYOPHAGI, orum, m. Ἰχθυοφάγοι, populi in Arabia & India piscatu maxime viventes: ab ἰχθύς, piscis, & φάγω, comedo. *Plin. l. 6. c. 23. & 28.*

ICO, is, ici, ictum, a. 3. *percuotere, ferire, colpire*, πλήττω, percutio, ferio. *Lucret. l. 3. v. 161.* enim corpus propellit, & icit. & *lib. 4. v. 1045.* Emicat in partem sanguis, unde icimur ictu. *Catull. carm. ult.* neu conarere Telis infesto mi icere, musca, caput. *Plin. l. 15. c. ult.* Fulminis laurus sola non icitur. & *lib. 2. c. 55.* Fulmen lauri fruticem non icit. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 414.* Ibi ut piscabar, fuscina ici vidulum. *Turpil. ibid.* Si iceris me posthac. ¶ Maxime usum habet in passivi præterito *ictus sum*, adeo ut exempla afferre, supervacaneum sit. ¶ *Icere femur*, apud *Plaut. Truc. 2. 7. 42.* est indignantis dolentisque. V. *Femur*. ¶ *Icere fœdus*, est ferire. *Cic. pro Balb. c. 15.* Cum Gaditanis fœdus icisse dicitur. *Id. in Pison. c. 12.* Fœdus, quod meo sanguine in pactione provinciarum iceras. *Cæl.* apud *Priscian. l. 10. pag. 886. Putsch.* Qui cum iis ita fœdus icisse. V. *Fœdus*. ¶ Icere colaphum, *dar un pugno*. *Plaut. Perf. 5. 2. 65.* Quæ hæc res est? heu! colaphum icit. ¶ Translate *Senec. de const. Sap. c. 3. a med.* Si existunt, qui magnitudinem multum ultra se positam, non icturi appetant. ¶ Præter ea tempora & modos, qui sunt in allatis exemplis, non facile usurpaveris. ¶ *Caper* apud *Priscian. loc. cit.* docet, primam syllabam in præsenti corripi. Sed contra est *Lucretii* auctoritas, & *Catulli*.

ICON, ŏnis, f. *immagine, effigie*, εἰκών, ἰκών, effigies, imago, statua ex membris ipsis a pictoribus seu statuariis expressa: ab εἴκω, similis sum. *Plin. l. 8. c. 54.* Mucianus tradit, simias & latrunculis lusisse, fictas cera icones usu distinguentes. Ita *Salmas. & Harduin.* leg. *Id. l. 34. c. 4.* Ex membris eorum similitudine expressa, quas iconas vocant. Pleraque omnes leg. *iconicas*, subaudi *effigies*. ¶ Est etiam rhetorica figura, quæ & *ethopœia*, & Latine *imago* a *Cicer.* dicitur, *l. 1. de Invent. c. 30.* definiturque oratio demonstrans corporum aut naturarum similitudinem. *Diomed. l. 2. pag. 459.* Etiam est expressa figuræ alicujus descriptio, vel personarum inter se, eorumque quæ personis accidunt comparatio, ut (*Virg. Æn. 1. v. 591.*) *Os, humerosque deo similis.* Et (*Id. 3. Georg. v. 89.*) *Talis Amyclæi domitus Pollucis habenis Cyllarus.* Eadem fere habet *Charis. lib. 4. pag. 247.*

ICONICUS, a, um, *dipinto o ritratto al vivo*, εἰκονικός, ita pictus aut sculptus, ut vivam alicujus imaginem referat: ab εἰκών, effigies. *Plin. l. 35. c. 8. extr.* Adeo ars perfecta erat, ut in eo prœlio iconicos duces pinxisse tradatur, Miltiadem, Callimachum, &c. *Sueton. in Calig. c. 22.* In templo simulacrum stabat aureum, iconicum.

ICONISMUS, m. εἰκονισμός, figura Rhetorum, quando ad vivum alicujus rei formam sub oculos ponimus. Vox Græca ab εἰκονίζω, assimulo, exprimo. *Senec. ep. 95. ad fin.* Descriptiones has, & (ut publicanorum utar verbo) εἰκονισμούς ex usu esse confiteor. V. *Icon*.

ICOSAPROTI. V. *Decaproti*.

ICTERIAS, adis, f. ἰκτερίας, gemma aliti ictero similis colore, & quæ ideo existimatur salubris contra regios morbos. *Plin. lib. 37. cap. 10.*

ICTERICUS, a, um, adject. *itterico*, ἰκτερικός, qui icteri morbo laborat. *Juvenal. sat. 6. v. 564.* Consulit ictericæ lento de funere matris. Adde *Martial. l. 11. epigr. 8.* & *Plin. l. 20. c. 9.*

ICTERUS, i, m. ἴκτερος, avicula flavi coloris, quam Latini galgulum, vel galbulum, vel galbulam vocant, solo aspectu ictericum seu regium morbum sanans. *Plin. l. 30. c. 11.* Avis icterus vocatur a colore, quæ si spectetur, sanari id malum tradunt, & avem mori.

ICTIS, idis, m. *martora, martorella*, ἴκτις, mustela silvestris genus, magnitudine Melitensis catelli, sed pilo, facie, albedine partis inferioris, & morum astutia mustelæ simile. *Martem* speciali vocabulo vocant. *Plin. l. 29. c. 4.* Mustelarum duo genera: alterum silvestre, distans magnitudine: Græci vocant ictidas.

ICTUS, us, m. *colpo, percossa*, πληγή, percussio, petitio: ab *ico*, *is*. *Cic. 3. Offic. c. 25.* Phaethon ictu fulminis deflagravit. *Id. pro Mil. c. 24.* Vulnus in latere, quod acu punctum videretur, pro ictu gladiatorio probari. *Id. pro Cæcin. c. 15.* Ictus & conjectio telorum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 25.* Scuta uno ictu pilorum transfixa. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12.* Acutas vocis exclamationes vitare oportet. ictus enim fit, & vulnerantur arteriæ. *Tacit. 3. Hist. cap. 31.* Intentare ictus. *Curt. l. 7. c. 5. sub fin.* Ictu certo destinata ferire. *Plin. l. 28. c. 2. a med.* Vibrare ictus. & *cap. 4.* eminus cominusque inferre. *Cic.* vertens *Sophoclis* versus *l. 2. Tuscul. c. 8.* infligere, vel infigere. *Vellej. l. 2. c. 69.* Dare cervicem ad ictum servi sui. *Ovid. 12. Metam. v. 375.* ictus excipere galea & scuto. & *l. 3. v. 64.* validos contra repellere. & *lib. 4. v. 498.* diros sentire. *Id. 1. ex Ponto ep. 7. v. 52.* graves ferre. *h. e.* inferre, infligere. & *lib. 4. ep. 7. v. 39.* contos feliciter effugere. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 11.* sustinere. *fiar' saldo ai colpi*. & *cap. 9.* defendere, ac repellere. *riparare*. *Ovid. Metam. l. 5. v. 389.* Phœbeos submovere frondibus. *h. e.* ut ait *Horat. l. 2. od. 15. v. 9.* fervidos excludere spissa laurea. *Id. l. 1. od. 25. v. 1.* ictibus crebris fenestras quatere. *Virg. 5. Æn. v. 459.* pulsare aliquem. & *lib. 12. v. 713.* crebros congeminare. *Id. 3. Georg. v. 233.* Taurus ventos ictibus lacessit. *col cozzo*. & *lib. 7. Æn. v. 756.* medicari ictum hastæ. *la ferita*. & *lib. 12. vers. 907.* lapis non pertulit ictum. *non giunse a colpire*. & *Plin. l. 29. c. 1. a med.* Ictibus cædere arborem. *Ovid. 4. Metam. v. 124.* fistula tenues Ejaculatur aquas, atque ictibus aera rumpit. *coglie sprazzi*. & *lib. 8. v. 362.* Ictus apri. *morso*. Sic *Plin. l. 23. c. 1.* serpentium. *morsicature*. *Cic. c. 6. l. 2. Offic.* A bestiis ictus, morsus, impetus. *urto, calcio*. *Horat. l. 4. od. 6. v. 36.* ictus pollicis. *scil.* quo lyra pulsatur. *Sic Plin. l. 34. c. 8. a med.* Ad ictus citharæ tinnitu resonant. *Id. l. 10. c. 3.* Ictus alæ. *batter di ala*. Sic *lib. 6. c. 22.* pennarum. *Id. l. 8. c. 43.* pedum. *batter di piedi*. & *l. 2. c. 95.* Ictus modulantium pedum. *battuta*. & *lib. 35. c. 10. a med.* murorum. *barreria*. & *lib. 11. c. 37. sect. 88.* Ictus creber aut languidus. *polso*. & *Aurel. Vict. in epist. c. 16.* Ictu sanguinis extinctus est. *d' un colpo d' apoplessia*. & *Plin. l. 37. c. 8.* Ictu primo. *al primo colpo*. *Tacit. 2. Hist. c. 38.* Singulis veluti ictibus bella transigere. *ad un sol colpo, con una sola giornata*. *Hirt. de B. Afric. c. 18.* Uno ictu contendere, neque remittere, donec ultra ultimos colles hostes repulissent. *con uno impeto, spinta, assalto*. *Gell. l. 14. c. 1. a med.* Eodem ictu temporis, vel momento modesime. *Sil. l. 4. v. 41.* sub ictu esse. *esser esposto a' colpi*. Sic *Senec. ep. 72. ad fin.* Sub ictu habere aliquid. *avanti a sè*. *Tacit. Ann. 13. c. 39. extr.* Sub ictum dari. *esporsi a' tiri de' nemici*. ¶ In re metrica, aut rhythmica ictus dicitur percussio pedum aut digitorum, qua pedes metricos dimetiebantur: quo modo nunc musici notas suas. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* Inania quoque tempora rhythmi facilius accipient: quamquam hæc & in metris accidunt: major tamen illic licentia est, ubi tempora etiam animo metiuntur, & pedum, & digitorum ictu intervalla signant, &c. *Plin. l. 2. c. 95.* In symphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum moventur. *battute*. & *Horat. in ar. poet. v. 252.* unde etiam trimetris adcrescere jussit Nomen iambeis, cum senos redderet ictus Primus ad extremum similis sibi. *h. e.* sex pedes omnes iambus. Huc pertinet illud *ejusd. l. 1. sat. 10. v. 42.* Pollio regum Facta canit pede ter percusso. *h. e.* trimetris versibus iambicis, qui pedes senos habent, dimensiones tres: unde & *trimeter* habet nomen. (De Pollionis carminibus V. *lib. 2. od. 1.*) Hinc discimus, *ictum* duo significare, & pedes singulos, ut in priore loco *Horatii*, & binos simul in trimetro versu, qui sex pedes, tres percussiones habet, ut ait *Quintil. loc. cit. circa med.* Sic Musici nunc vel singulas notas singulis ictibus metiuntur, ut in cantu graviore & firmo, ut appellant; vel plures simul, ut in celeriore & theatrali. ¶ Translate *Cic. 2. Agrar. c. 3. sub fin.* Sublata erat de foro fides, non ictu aliquo novæ calamitatis, sed suspicione, &c. *Id. post redit. in Sen. c. 7. a med.* Cum ego non republ. non tribunitio, sed consulari ictu concidissem. *Id. 2. de Fin. c. 12.* Neque enim hæc movere potest appetitum animi, nec ullum habet ictum, quo pellat animum, &c. *Senec. l. 2. de Benef. c. 29.* Cogita, quam nihil sit mortale non sub ictu nostro positum. *h. e.* sub nostra potestate. *Id. de Consol. ad Marc. c. 9. sub fin.* Ille damnatus est, & tua innocentia sub ictu est. *è esposta, è in pericolo*. Contra *Id. l. 1. de benef. c. 7.* Deum extra ictum sua divinitas posuit. ¶ Olim fuit *ictus, i*, secundæ declin. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 9. c. 13. ad fin.* Ei sub gladium successit, ne Gallus impetum icti haberet.

ICTUS, a, um, *percosso, colpito, ferito*, βεβλημένος, percussus: ab *ico, is*. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 22.* Lapide ictus periit. *Horat. l. 4. od. 6. v. 9.* mordaci ferro icta pinus. *Liv. l. 1. c. 7.* Ibi in turba ictus Remus cecidit. *Cic. 1. de Divin. c. 10.* E cœlo ictus. *fulminare*. & *de Harusp. resp. c. 22. extr.* Me primum ictum fumantem vidistis. *Stat. l. 1. Theb. v. 516.* vario strepit icta tumultu Regia. ¶ Translata *Liv. l. 34. c. 17.* Consul rebellione Bergistanorum ictus. *colpito*

capito nell' animo. & *lib.* 27. *cap.* 9. *a med.* Nova re consules icti. *h. e.* animo perculsi, *sorpresi, abbattuti d' animo*. Cic. *pro Sext.* c. 10. *sub fin.* Fœdus ictum meo sanguine. V. *Ico*. *Horat. l.* 4. *od.* 5. *v.* 15. desideriis icta fidelibus Quærit patria Cæsarem. *tocca, spinta*. & *lib.* 2. *sat.* 1. *v.* 24. ut semel icto Accessit fervor capiti, numerusque lucernis. *tocco dal vino; quando il vino ha dato nel capo*.

ICUNCULA, æ, f. *immaginetta*, parva icon, imaguncula, *εἰκόνιον*. *Sueton. in Ner. c. penult.* Icuncula puellaris.

I D

ID, *ciò, questo*, τοῦτο, hoc, istud, neutrum genus *is* pronominis. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 2. Diem consumi volebant: id quod fecerunt. *Id.* 1. *de Orat. c.* 20. Sive ille hoc ingenio potuit, sive, id quod constat, Platonis studiosus audiendi fuit. *Id. Phil.* 11. c. 6. *ad fin.* Quæstionem habuit pecuniæ publicæ: idque per biduum. *Id.* 1. *de Divin. c.* 16. *extr.* Illa obnuntiatio si valuit, id valuit, ut, &c. *Terent. Adelph.* 2. 2. 50. Cogito id, quod res est. *h. e.* quod verum est. ¶ Jungitur cum *ipsum*. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 2. Multi rogabantur: atque id ipsum consulibus invitis. *Id. Attic.* 4. *ep.* 16. *a med.* Id ne igitur, inquies, facile fers? id ipsum. *questo appunto*. ¶ Post se habet aliquando genitivum. *Cic. l.* 13. *Attic. ep.* 33. Venit ad me, & quidem id temporis, ut retinendus esset. *a un' ora tale*. & *lib.* 1. *de Orat.* c. 47. *extr.* Quoniam id nobis, hominibus id ætatis, oneris imponitur. *Liv. l.* 43. c. 5. Nec se ad id locorum scire, propter quam causam consuli pro hostibus fuerint. *fino allora*. & *lib.* 22. *c.* 4. Id tantum hostium, quod ex adverso erat, aspexit. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 18. Id auctoritatis. & *lib.* 13. *c.* 54. honoris. & *cap.* 41. virium. *Gell. l.* 17. c. 8. Accipiebat nos cœna plerumque ad id diei, ubi jam advesperaverat. *a un' ora tale del dì*. ¶ Aliquando est ideo, propter id, *per ciò, per questo*. *Terent. Eun.* 5. 7. 4. Nunc id prodeo, ut conveniam Parmenonem. *Plaut. Rud.* 2. 3. 66. Id misera mœsta est sibi eorum evenisse inopiam. ¶ Jungitur & verbis, quæ alioquin accusativum non regunt. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. c. 3. Id ego ex parte gaudeo. *Plaut. Asin.* 1. 1. 61. Et id ego percupio obsequi gnato meo. *pro* in eo. *Varr. l.* 2. *R. R.* c. 9. *sub fin. de canib.* Villatico generi satis esse duo, & id marem & feminam. *pro* cosque. ¶ Interdum abundat. *Cic. in Orat.* c. 34. Nescire, quid antea quam natus sis, acciderit, id est semper esse puerum. *Plaut. Capt.* 2. 1. 3. Si dii immortales id voluere, vos hanc ærumnam exsequi. *Id. Men.* 1. 2. 50. Id enim quod tu vis, id ajo, atque id nego. *Id. Rud.* 2. 3. 1. Nunc id est, cum omnium copiarum viduitas nos tenet. *h. e.* nunc est, cum, &c. *Cic.* 4. *Acad. c.* 25. Quod ne id facere posses, idcirco heri, non necessario loco contra sensus tam multa dixeram. *Terent. Eun.* 1. 2. 70. Id amabo adjuta me, quo id fiat facilius. ¶ *Id quod* ponitur pro *quod*. *Nep. in Timol.* c. 1. Non simplici fortuna conflictatus est: &, id quod difficilius putatur, sapientius tulit secundam, quam adversam. ¶ *Id est* explicandi vim habet, *cioè, vale a dire*, hoc est. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *circa med.* Senatus hodie fuerat futurus, id est Cal. Octobr. & *lib.* 7. *ep.* 7. *extr.* Assentior Cn. Pompejo, id est T. Pomponio. *Id. Agrar.* 2. c. 28. Maximam multitudinem, id est totam Italiam, suis opibus obsidebunt. ¶ *Idque*, id quoque, ut *hodieque*, hodie quoque. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 74. Donec idque vetitum. Al. aliter leg. ¶ *Id genus*. V. *Genus*.

IDA, æ, & Ide, es, f. *Ida*, Ἴδη, mons Phrygiæ, seu Troadis altissimus, non longe ab Ilio: in quo Cybele præcipue colebatur, inde *Mater Idæa* dicta. *Plin. l.* 5. c. 30. & *Pompon. Mela l.* 1. c. 18. *Virg. Æn.* 10. *v.* 158. Imminet Ida super, profugis gratissima Teucris. *Senec. in Troad. v.* 73. Decore nivibus canuit Ide, Ide nostris nudata rogis. *Ovid.* appellat 4. *Fast. v.* 249. amœnam fontibus. & *Metam.* 10. *v.* 71. humidam. & *Horat. l.* 3. *od.* 20. *in fi.* aquosam: quia non fontibus solum, sed magnis fluminibus abundat. ¶ Apud *Virg.* 9. *Æn. v.* 177. nomen est mulieris Trojanæ, Nisi matris, Hyrtaci uxoris. ¶ Alia est Ida in Creta, quam *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 112. illi alteri nomen dedisse putat, nec absurde; cum Trojanam gentem in Creta prius cunabula habuisse, dicat *Virg. ibid. v.* 105. atque inde in Phrygiam locorum nomina transtulisse. Hæc apud Poetas celebris est Jove puero, quem a voracitate Saturni patris in ejus vallibus abditum, & Corybantum ope custoditum fuisse, fabulantur. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 25. Cretæa Ida. Adde *l.* 1. *de ar. am. v.* 289.

IDÆUS, a, um, Ἰδαῖος, ad Idam utramque pertinens. Ad Phrygiam, *Virg.* 2. *Æn. v.* 696. Idæa silva. *Id.* 3. *Georg. v.* 450. Idææ pices. *Id.* 10. *Æn. v.* 252. Alma parens Idæa deum. & *lib.* 9. *v.* 112. Idæi chori. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 319. Idæa buxus. *h. e.* tibia Berecynthia. *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 66. Idæi vertices. *Senec. in Œdip. v.* 457. Idæus leo. *h. e.* ingens, horribilis, quales in Ide sunt, ubi & Berecynthiæ currum trahere dicuntur. *Virg. Æn.* 11. *v.* 285. Idæa terra. & *lib.* 10. *v.* 230. Idææ pinus. & *lib.* 7. *v.* 207. Idææ urbes. *h. e.* Phrygiæ. *Horat. l.* 1. *od.* 15. Idææ naves. *h. e.* Trojanæ. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 73. Idæus hospes. *h. e.* Paris. & 6. *Fast. v.* 44. Idæus judex. *idem*. & *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 18. Idæus pastor. *idem*. *Martial. l.* 10. *epigr.* 98. Idæus puer. *h. e.* Ganymedes Trojanus in Ida raptus. *Sil. l.* 1. *v.* 106. Idæus sanguis. *h. e.* Romanorum, qui a Trojanis per Æneam oriundi. ¶ Ad Cretensem, *Virg.* 3. *Æn. v.* 105. Idæus mons. & *lib.* 7. *v.* 139. Idæus Jupiter. *Plin. l.* 37. c. 10. *a med.* Idæi Dactyli in Creta. *Martial. l.* 9. *epigr.* 35. Idæum bustum. *h. e.* sepulcrum, quod Cretenses in oppido Gnosso Jovi exstruxisse dicuntur, quem mortuum crediderant: ideoque inferiæ ei afferebant, ut est apud *Cicer.* 3. *de nat. Deor. c.* 16. *sub fin.* De ejus morte multa *Lactant. l.* 1. c. 11. *a med.* ex Ennio & Cicer.

¶ Confundit Idam Cretensem cum Phrygia *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 27. Idæum Simoenta, Jovis cunabula parvi. *scilicet*, quia & ipsi, qui de Jovis incunabulis fabulantur, non constant inter se, aliis in Ida Creta, aliis in Phrygiæ nutritum affirmantibus. Hoc vero ideo, quia Phrygiis, & Cretensibus communes ritus cæremoniæque fuerunt, ut qui eandem utrique haberent originem, ut in *Ida* dictum est.

IDALIA, æ, f. idem quod Idalium, Cypri oppidum, Veneris sedes. *Virg.* 1. *Æn. v.* 696. dea tollit in altos Idaliæ lucos.

IDALIE, es, f. Venus. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 693. & pectora dura perosam Idalien.

IDALIS, idis, f. ut Idalis tellus apud *Lucan. l.* 3. *v.* 204. quam Caico perfusam dicit. Caicus autem Mysiæ fluvius est, qui non longe ab Ida monte, de quo Mysiam spectat, decurrit.

IDALIUM, ii, n. Ἰδάλιον, mons, & oppidum Cypri, sacrum Veneri. *Plin. l.* 5. c. 31. *Virg.* 1. *Æn. v.* 683. super alta Cythera, Aut super Idalium sacrata sede recondam.

IDALIUS, a, um, ad *Idalium* oppidum, & Venerem ibi præcipue cultam pertinens. *Virg. Æn.* 5. *v.* 760. Idalia Venus. *Id.* 10. *Æn. v.* 51. Est Amathus, est celsa mihi Paphos, atque Cythera, Idaliæque domus. *Stat.* 1. *Achill. v.* 372. Idaliæ volucres. *h. e.* columbæ. *Id. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 10. Idalii succi. *h. e.* unguenta Cypria. *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 54. Idalio vertice venari. *h. e.* in Idalio, monte Cypri. *Id. l.* 4. *el.* 6. *v.* 59. Idalium astrum. *h. e.* sidus Veneris. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 16. Idalia acus. *h. e.* qua ornari solet Venus a Gratiis ejus capillos comentibus in Idalio oppido. *Sil. l.* 5. *v.* 19. Idalia incaluisse sagitta. *h. e.* amoris telo.

IDCIRCO, & Iccirco, *per ciò, per questo*, τούτου, διὰ τοῦτο, ideo, propterea. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 40. Non, si Opimium defendisti, idcirco te isti bonum civem putabunt. *Id.* 1. *de Invent.* c. 8. *ad fin.* Aliud alii videtur esse: & idcirco alius alio nomine id appellat. & *cap.* 48. *a med.* Idcirco, judices, quia veram causam habebam, brevi peroravi. *Cæs. l.* 5. *B. Gall.* c. 3. Se se idcirco a suis discedere, quo facilius civitatem in officio contineret. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 7. Idcirco capite & superciliis semper est rasis, ne ullum pilum viri boni habere dicatur. *Id.* 6. *Verr.* c. 4. Idcirco nemo superiorum attigit, ut iste tolleret. *Id. Fam.* 9. *ep.* 1. Non idcirco eorum usum dimiseram, quod iis succenserem, sed quod, &c. *Celsus l.* 7. c. 5. *circa med.* Idcirco enumerabimus, non quia cunctis uti necesse sit, sed quoniam, &c.

IDEA, æ, f. *idea, immagine, spezie*, εἶδος, & ἰδέα, species, forma, exemplar alicujus rei faciendæ, vel factæ: ab ἰδῶ, video: quasi id, quod mente intuemur, & in faciendo imitamur ac sequimur. Vox Græca, quæ Latine tum *species*, tum *forma*, tum *exemplar* (ut apud *Cicer. de Univ.* c. 2.) dici potest. *Cic. in Top.* c. 7. Formæ sunt, quas Græci ἰδέας vocant: nostri, si qui hæc forte tractant, species appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. Nolim enim, ne si Latine quidem dici possit, *specierum*, & *speciebus* dicere; & sæpe his casibus utendum est: at *formis*, & *formarum* velim. Cum autem utroque verbo idem significetur, commoditatem in dicendo non arbitror negligendam. Hæc *Cic.* de Latina appellatione. De significatione vero *Senec. ep.* 58. *ante med.* Plato ideas vocat, ex quibus omnia, quæcumque videmus, fiunt, & ad quas cuncta formantur. Hæ immortales, immutabiles, inviolabiles sunt. Quid sit idea, id est, quid Platoni esse videatur, audi. *Idea est eorum, quæ natura fiunt, exemplar æternum.* Adjiciam definitioni interpretationem, quo tibi res apertior fiat. Volo imaginem tuam facere: exemplar picturæ te habeo, ex quo capit aliquem habitum mens, quem operi suo imponat. Ita illa, quæ me docet, & instruit, facies, a qua petitur imitatio, idea est. Talia ergo exemplaria infinita habet natura rerum, hominum, piscium, arborum, ad quæ quodcumque fieri ab illa debet, exprimitur. Hactenus *Seneca*. Etiam *Cic.* videtur Latinis usurpasse, ubi ait *in Orat.* c. 3. Has rerum formas appellat ideas ille non intelligendi solum, sed etiam dicendi gravissimus auctor, Plato. Sed fortasse ἰδέας *Cic.* scripsit Græcis litteris: quamquam & *l.* 1. *Acad. cap.* 8. & 1. *Tuscul.* c. 24. Latine legitur. ¶ Qui Philosophi animam ideam esse dixerunt, ut *Possidonius* apud *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip.* c. 14. *a med.* Significasse videntur mentem intelligentem, quæ ideas in se formare possit; & pro causa effectum posuisse.

IDEALIS, le, ad ideam pertinens. Est *Martiani Capell. l.* 7. *pag.* 239. & *l.* 8. *pag.* 275.

IDEM, eadem, idem, *il medesimo, lo stesso*, ὁ αὐτὸς, ἡ αὐτὴ, τὸ αὐτό, ipse: pronomen ab *is, ea, id* factum, & *dem* syllabica adjectione auctum. *Priscian. l.* 12. *pag.* 945. *Putsch.* & *l.* 17. *pag.* 1049. ab *is* & *demum* conflatum putat. *Cic. de Amic.* c. 21. Ejusdem generis animantes. *Id. in Bruto*, c. 94. Ad causas simillimas inter se, vel potius easdem. *Id.* 4. *Acad.* c. 44. Sed ubi Xenocratem, ubi Aristotelem ista tetigit? hos enim quasi eosdem esse vultis. *Id.* 1. *Offic.* c. 19. Viros fortes, magnanimos, eosdem bonos & simplices esse volumus. *Id.* 4. *Acad.* c. 10. *sub fin.* Cum idem negares, quidquam certi posse reperiri, idem comperisse te, dixisti. *tu stesso*. *Id. de Univ.* c. 10. Dedit divinis duo genera motus: unum, quod semper esset in eodem æque, & idem in omnibus, atque uno modo celebraret. *Id. Fam.* 9. *ep.* 6. Caninius tuus idem noster. *Id. de Amic.* c. 21. *a med.* Amicus est tanquam alter idem. *Id. initio l.* 2. *de nat. Deor.* Cum Academico & eodem rhetore congredi conatus sum. *Id. in Bruto*, c. 79. Oratio splendida, & grandis, & eadem in primis faceta. ¶ Post se sæpe habet relativum *qui, quæ, quod*: item particulas *&, ac, atque, ut, quam*, quoties nimirum collatio duorum fit, quæ inter se nihil distare, significemus. *Cic. de Harusp. resp.* c. 11. Tu es eadem virtute fuit, qua in privato quondam tuo proavo. *Id.* 4. *de Fin.* c. 3. *extr.* Nihil commutantur animo, & iidem abeunt, qui venerant.

gessit. *Id. pro Cæc. c.* 20. Non idem est servulus, quod familia. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 23. Jurat, se eundem casum subiturum, quemcunque ei fortuna tribuisset. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 12. Eandem constituit potestatem, quam, si, &c. *Id. in Top. c.* 23. Si quæratur, idem ne sit pertinacia & perseverantia. *Id. de Provinc. Consul. c.* 13. *extr.* Imperii nostri, terrarumque idem est extremum. *Id. pro Sull. c.* 18. Idem valere debet, ac si pater indicaret. *Id. pro Dom. c.* 20. Unum & idem videtur esse, atque id quod, &c. *Id. Tuscul.* 2. *c.* 3. *extr.* Disputationem habitam non quasi narrantes exponimus, sed eisdem fere verbis, ut actum disputatumque est. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *extr.* Feracitatem potius sequamur, quæ non eadem portione vincitur pretio, quam vincit abundantia. ¶ Cum *quasi*, *Cic.* 2. *de Legib. c.* 21. Eodem loco res est, quasi ea pecunia legata non esset. *Id. de Amic. c.* 4. Sensu enim amisso, fit idem, quasi natus non esset omnino. ¶ Sequente cum præposit. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 2. Hunc ego eodem mecum patre genitum, &c. *Gell. l.* 18. *c.* 21. Non hercle idem sentio cum Cæsellio grammatico. *Curt. l.* 5. *c.* 9. Nabarzanes, qui in eodem consilio erat cum Besso. (In *Gell.* & *Curt.* verbis, cum locum haberet, quamvis *idem* non esset: quare non videntur ejusdem rationis esse, ac *Taciti* locus.) ¶ Cum dativo poeticum esse videtur. *Horat. de ar. poet. v.* 467. Invitum qui servat, idem facit occidenti. Adde *Lucret. l.* 3. *v.* 1051. & *l.* 4. *v.* 1167. ¶ Jungitur sæpe cum aliis pronominibus. *Cic. pro leg. Manil. c.* 7. Idem iste Mithridates. *Id. pro Sex. c.* 60. Quod idem tu una lege tulisti. *Id. pro Sext. c.* 50. Ejusdem illius inimici mei concio. *Id. post redit. in Sen. c.* 13. Nec mihi ipse ille animus idem meus, vobis non incognitus, defuit. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 16. *circa med.* Idem ego ille (non enim mihi videor insolenter gloriari) idem, inquam, ego recreavi, &c. *& lib.* 4. *ep.* 1. Cognoram enim te in custodia salutis meæ diligentem: eundemque te acerbissime discidium nostrum tulisse. ¶ Elegantem locum habet post *qui*, *quæ*, *quod*: habetque & ipsum vim relativi. *Cic. in Orat. c.* 7. Videmus fuisse quosdam, qui iidem ornate & graviter, iidem versute & subtiliter dicerent. *Id.* 3. *de Orat. c.* 44. Musici, qui erant quondam iidem poetæ. *Id.* 2. *Offic. c.* 7. Beneficentia, quam eandem benignitatem appellari licet. *Id.* 3. *de Fin. c.* 7. *a med.* Quod idem in ceteris artibus non contingit. ¶ Et post adjectiva. *Id.* 1. *Offic. c.* 19. Viros fortes, magnanimos, eosdem bonos, & simplices esse volumus. *Id. pro Mur. c.* 9. Asiam istam refertam, & eandem delicatam, sic obiit, ut, &c. *Id. Phil.* 10. *c.* 8. Certissimi, iidemque acerrimi Cæsaris actorum patroni. ¶ Et post *ego*, *tu*, *ille*. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 15. Neque ego aliter accepi: intellexi tamen idem, non existimasse te, &c. *Id.* 3. *Attic. ep.* 12. Tu quidem sedulo argumentaris, quid sit sperandum: idemque caput rogationis proponi scribis. *& lib.* 8. *ep.* 3. *ante med.* Ille Galliæ ulterioris adjunctor: ille restituendi mei studiosior: ille absentia in omnibus adjutor: idem etiam tertio consulatu contendit, &c. ¶ Ponitur & pro *unus*. *Id. de clar. Orat. c.* 16. *a med.* Est mos hominum, ut nolint eundem pluribus rebus excellere. *Id. in Top. c.* 22. Comparationum duo sunt genera: unum de eodem & alio; alterum de majore & minore. Adde *Liv. l.* 1. *c.* 58. ¶ Et cum unus aliquando jungitur, ad significationem augendam. *Cic. in Orat. c.* 3. Nec diutius esse uno & eodem statu. *Id. Verr.* 6. *c.* 43. Uno eodem tempore. ¶ Pertinet commode ad æquabilitatem & constantiam. *Cic.* 1. *Offic. c.* 26. Præclara est æquabilitas in omni vita, & idem semper vultus, eademque frons. *Id. in Orat. c.* 31. Perpetuum & eundem spiritum sine commutatione obtinere. ¶ Ablativus *eadem* per ellipsim ponitur pro *eadem via*, aut *opera*. *Liv. l.* 5. *c.* 46. Per medias hostium stationes egressus, in Quirinalem collem pervenit: ibique omnibus solemniter peractis, eadem revertens, &c. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 66. Stabile est, me patri aurum reddere: eadem exorabo, Chrysalo causa mea pater ne noceat. Adde *Pæn.* 3. 3. 3. *Capt.* 2. 2. 43. & alibi. ¶ Quemadmodum in dativo, & ablativo pluralis & *iisdem*, & *eisdem* dicimus, sic in recto itidem plurali & *eidem*, & *eidem* Latinum agnoscit *Priscian. l.* 12. *pag.* 946. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 100. *n.* 8. *&* 128. *n.* 7. M. Manlius M. F. L. Turpius L. F. de Senatus sententia ædem faciendam curaverunt, eidemque probaverunt. Adde aliam apud *Donium class.* 1. *n.* 68. ¶ Rectus singularis *idem* masculinum primam producit: neutrum corripit. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 44. & *Horat. loc. sup. cit.* ¶ *Iidem* rectus pluralis in dissyllabum contrahitur. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 239. Idem oculi lucent. ¶ *Eodem*, *eosdem*, & similia interdum Poetæ per crasin dissyllaba faciunt. *Virg.* 12. *Æn. v.* 846. Quas & Tartaream Nox intempesta Megæram Uno eodemque tulit partu. *Propert. l.* 4. *el.* 7. *v.* 7. Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos, Eosdem oculos. Al. leg. *hosdem*, addita syllaba *dem* ad *hic*, *hæc*, *hoc*, quomodo ad *is*, *ea*, *id*. *Lucil.* apud *Lactant. lib.* 5. *cap.* 9. Uni se atque eidem studio omnes dedere & arti.

IDENTIDEM, *di quando in quando*, ἑκάστοτε, subinde, frequenter, sæpe, per intervalla. *Priscian. l.* 22. *pag.* 945. *Putsch.* ex *idem &* *idem* factum docet. *Cic. pro Dom. c.* 55. Identidem se ipse revocans, *Id. pro Rabir. Post. c.* 12. Recitabatur identidem Pompeji testimonium. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 26. Revolvor identidem in Tusculanum.

IDEO, *per ciò*, *per questo*, διὰ τοῦτο, propterea, idcirco. *Cic. pro Cæl. c.* 9. Non, si justa causa est viris fortibus oppugnandi M. Cœlium, ideo vobis, quoque, &c. *Id. Verr.* 6. *c.* 4. Idcirco nemo superiorum attigit, ut iste tolleret? ideo C. Claudius retulit, ut C. Verres posset auferre? *& Verr.* 3. *c.* 41. An ideo aliquid fecit, ut, &c.? *Id.* 2. *Fam. ep.* 8. *ad fin.* Ideo mihi non satisfacio, quod nullam partem meritorum tuorum referenda gratia consequi possum. *Id.* 2. *Attic. ep.* 1. Mulieres ideo bene olere, quia nihil olebant, videbantur. *Cels. l.* 2. *c.* 19. Quæ omnia ideo noscenda sunt, quoniam aliud alii convenit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 11. Necessarium esse existimavit, Pompejum fieri certiorem: atque ideo continuato itinere, &c. *Nep. in Alcib. c.* 9. Videbat id sine rege Persarum non posse fieri: ideoque eum amicum sibi cupiebat adjungi. *Cels. l.* 1. *c.* 2. *sub fin.* Considerandum est, num cui sæpius horum aliquid eveniat, neque ideo corporis ulla difficultas subsequatur. *Id. l.* 7. *c.* 26. *sect.* 2. Et ideo dixi, ne curandam quidem.

IDEST. V. in *Id.*

IDIOGRAPHUS, a, um, *scritto di propria mano*, ἰδιόγραφος, propria ipsius auctoris manu scriptus: ab ἴδιος, proprius, & γράφω, scribo. *Gell. l.* 9. *c.* 14. Qui scripserunt, idiographum librum Virgilii se inspexisse, in quo ita scriptum est.

IDIOTA, æ, m. *idiota*, *ignorante*, ἰδιώτης, proprie notat hominem privatum, seu nullo munere publico fungentem: ab ἴδιος, privatus. Sed quia qui e vulgo sunt, fere imperiti indoctique esse consueverunt, accipitur fere pro illiterato, indocto, imperito. *Cic.* 6. *Verr. cap.* 2. Quæ non modo istum hominem ingeniosum atque intelligentem, verum etiam quemvis nostrum, quos iste idiotas appellat, delectare possent. *nulla intendenti di scultura.* & *pro Sext. c.* 51. Rem paternam ab idiotarum divitiis ad philosophorum regulam perduxit, Græculum se, & otiosum putari voluit. *h. e.* ab iis divitiis, quas vulgus imperitum divitias appellat. Stoici autem, qui sapientes haberi volebant, divitias appellabant, cum quis cælo & terra frui posset. *Gell. l.* 1. *c.* 2. Quoniam respondere nos tibi non quimus, quos idiotas & rudes vocas. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 177. Quidni & tu idem illitteratum me atque idiotam diceres? *Nonius* exponit inutilem, sibi tantum, non pluribus utilem. Adde *Vitruv. sub fin. l.* 6. ubi usurpat de eo, qui architecturæ est ignarus.

IDIOTICUS, a, um, adject. idem ac idiota, ignarus, rudis. *Tertull. de testim. anim. c.* 1. Rudem, impolitam, & idioticam compellare.

IDIOTISMUS, i, m. ἰδιωτισμός, dicendi genus e vulgo sumptum & familiare, ita tamen, ut sordes absint, & vulgaria verba, quibus utitur, ita locentur apte, ut ornamento sint, neque illa quæsivisse, sed ut necessaria adscivisse videatur. *Senec. in præfat. l.* 3. *controv. a med.* Idiotismus est inter oratorias virtutes res, quæ raro procedit. Magno enim temperamento opus est & occasione quadam. Hac virtute varie usus est (*Albutius*). Sæpe illi bene cessit, sæpe decidit, nec tamen mirum est, si difficulter apprehenditur vitio tam vicina virtus. *Id. l.* 2. *controv.* 11. *ad fin.* Hispo Romanus bello idiotismo usus est: Vultis, inquit, amici, eamus ad raptæ patrem? occurremus: ille domi est. Al. leg. *doctismo.* ¶ Idiotismi species est figura communicatio, ἀνακοίνωσις, quia in ea orator cum adversariis ipsis colloquens ac deliberans, familiarem sermonem instituit. *Voss. institut. l.* 5. *c.* 7. *extr.*

IDMONIUS, a, um, ad Idmonem pertinens, qui vates Argivus fuit, Apollinis & Cyrenes Nymphæ filius, atque ex Argonautis unus: qui in expeditione apud Mariandinos ab apro occisus fuit. *Ovid. in Ibin, v.* 506. *Hygin. fab.* 14. ¶ Alius fuit Colophonius, pater Arachnes. *Ovid. Metam.* 6. *v.* 133. Ter quater Idmoniæ frontem percussit Arachnes. Adde *vers.* 8.

IDOLEUM, & Idolium, ii, n. εἰδωλεῖον, delubrum, sacellum, locus, in quo idolum colitur. *Hieronym. ep.* 22. *ad Eustoch. c.* 13. Si frater te viderit in idoleo recumbentem. *Tertull. de cor. Milit. c.* 10. *a med.* Si in idolio recumbere alienum est a fide, quid in idoli habitu videri? ¶ *Idolium* pænult. brevi, abjecta scil. prima diphthongi vocali, dixit *Prudent. in Apoth. v.* 454. Ecquis in idolio recumbans, inter sacra mille. *& peristeph.* 4. *de S. Hippol. v.* 52. Idolii ardebat dedere perfidia. Adde *lib.* 1. *adversf. Symmach. v.* 612. Sed quod secundam quoque syllabam corripit, non est imitandus.

IDOLICUS, a, um, ad idola pertinens. *Tertull. de Idololatr. c.* 13. Communicantes nationibus in idolicis rebus. *Paulin. Nolan. carm.* 22. (*al.* 14.) *v.* 61. Absit, ut idolici videatur filia templi.

IDOLIUM. V. *Idoleum.*

IDOLOLATRES, & Idololatre, æ, m. *idolatra*, εἰδωλολάτρης, idolorum cultor. *Tertull. de Idolol. c.* 14. Numquid idololatris idololatres, numquid sæcularibus sæcularis? Adde *cap.* 1. &c.

IDOLOLATRIA, æ, f. *idolatria*, εἰδωλολατρεία, idolorum cultus: ab εἴδωλον, idolum, & λατρεύω, colo, servio. *Tertull. de Idololatr. c.* 1. *& alibi.*

IDOLOLATRIS, idis, f. quæ idola colit. *Prudent. Hamartig. v.* 405. Incaret lapides fumosos idololatris Religio. Ita leg. *Gronov.* & *Heins.* Vulgo hab. *idololatria*. Quod vero secundam corripit, contra ejus syllabæ naturam facit. est enim εἰδωλολατρίς. Sed V. *Idolum.*

IDOLOTHYTUM, i, n. εἰδωλόθυτον, quod idolis immolatum est: ab εἴδωλον, idolum, & θύω, sacrifico. *Tertull. de Idolol. c.* 13. Quid participat idolothyta solemnia? ¶ Et adjective *Id. de Spectac. c.* 13. Oculos & aures ab idolothytis voluptatibus abstinere.

IDOLUM, & Idolon, i, n. *spettro*, *simulacro*, *immagine*, εἴδωλον, alicujus rei species, seu imago, quæ oculis obversatur, aut menti: ab εἴδω, video. *Lucil.* apud *Non. c.* 7. *n.* 88. Idola, atque atomos vincere Epicuri volam. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 6. *sub fin.* Atomi, inane, imagines, quæ idola nominant, quorum incursione non solum videmus, sed etiam cogitamus. Adde *Fam.* 15. *ep.* 16. ubi quidem bis legitur, sed Græce tamen: & fortasse etiam priore loco Græce scripsit. *Plin. l.* 7. *ep.* 27. Mox apparebat idolon, senex macie & squalore confectus, &c. *uno spettro.* ¶ Ab Ecclesiasticis Scriptoribus dicitur signum, simulacrum inanium deorum, *idolo*. *Tertull. de Idolol. sæpe*, &c. ¶ Pænultimam, quæ natura longa est, licenter corripit *Sedul. l.* 5. *v.* 146. & *Prudent. l.* 2. *contra Symmach. v.* 48. & alibi: neuter imitandus.

IDOMENEUS, i, quadrisyll. Ἰδομενεύς, filius Deucalionis, nepos Minois, Cretensium rex, una cum Græcis ad Trojam pugnavit: qua eversa, demum revertens, adversaque tempestate vexatus, votum

Ne-

Neptuno fecit, si patriam incolumis attigisset; quidquid primo occurrisset, ei se immolaturum. Occurrit primus filius, quem cum immolasset, vel, ut alii volunt, immolare voluisset, orta post pestilentia, & a civibus regno pulsus, in Italiam aufugit, ibique in Calabria Sallentinum condidit. Alii dicunt ad Trojam cum proficisceretur, regnumque cuidam commendasset, ab eo pulsum fuisse. *Serv. ad Æn. l. 3. v. 264.* & *ad Æn. 3. v. 121. Virg. ibid. v. 400.*

IDONEE, adverb. *convenevolmente, acconciamente, ἱκανῶς*, apte, commode. *Cic. 1. de Invent. c. 15.* Exordium est oratio, auditoris animum idonee comparans ad reliquam dictionem. ¶ Item satis. *Cajus Dig. lib. 5. tit. 3. leg. 41.* Idonee cavere, *dar sicurtà sufficiente.* & *Ulpian. lib. 40. tit. 5. leg. 4. circa med.* Ergo cavendum est idonee. quid est idonee? Satisdato utique, aut pignoribus datis. *Pompon. lib. 39. tit. 2. leg. 41.* Magis idonee reficere parietem. ¶ Comparativum *idonius* est *Tertull. de Pall. c. 3. a med.*

IDONEITAS, atis, f. Est *Augustini serm. 106. de divers. c. 3.* Idoneitatem servi in passione sanguinis quærit.

IDONEUS, a, um, *atto, acconcio, convenevole, idoneo, ἐπιτήδειος*, aptus, commodus, conveniens, sufficiens. *Cic. 1. de Orat. c. 34.* Minus idoneis verbis uti. *Id. ad Brut. ep. 7. inter recentior.* Rem quampiam idonea laude afficere. & mox. Legiones idoneas per te brevi tempore comparasti. *Nepos in Themist. c. 6.* Idoneam causam nactus. *Petron. in Satyr. c. 139. extr.* Idoneam excusationem præparare. *Nepos in Attic. c. 2.* Tempus idoneum ratus studiis obsequendi suis. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 8.* Locus ad aciem instruendam opportunus atque idoneus. *Cic. Fam. 6. ep. 19.* Falernum mihi semper idoneum visum est diversorio. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 7.* Litterulis Græcis imbutus, idoneus arti Cuilibet. *d'ogni abilità*. quo sensu absolute *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 42.* idoneum hominem dixit. *Quintil. l. 2. c. 3.* Idoneus rhetori puer. *h. e.* qui rhetori erudiendus committatur. *Cic. Attic. l. 5. ep. 6.* Consilia idonea ad hoc nostrum negotium. *Id. 2. de Legib. c. 4.* Lex est ratio ad jubendum & deterrendum idonea. *Id. pro Cluent. c. 6.* Non essem ad ullam causam idoneus, judices, si hoc non viderem. *Quintil. l. 6. c. 3.* Componere materias in hoc idoneas, ut controversiæ permixtis salibus fingantur. *Senec. lib. 5. controv. 33. a med.* Infirmi & in nullam spem idonei. ¶ Substantivi more, *Tacit. Ann. 4. c. 5.* Apud idonea provinciarum. *h. e.* locis provinciarum opportunis. ¶ Cum infinito, *Horat. l. 1. ep. 16. v. 12.* Fons etiam rivo dare nomen idoneus. ¶ Sæpe est bonus, dignus, *buono, degno, meritevole*. *Cic. pro Balb. c. 3.* Qui si adductus gratia, minus idoneum hominem præmio affecisset; qui, etiamsi virum bonum, sed non ita meritum; tamen, &c. *Id. pro leg. Manil. c. 19.* Pompeius idoneus non est, qui impetret. *Id. 4. Acad. c. 6. a med.* Res idonea, de qua quæratur. *Terent. 4. 4. 18.* Adeon' videmur vobis idonei, in quibus sic illudatis? *Cic. pro Dom. c. 51. extr.* Nemo ne horum tibi idoneus visus est, ut cum eo dedicationem communicares? ¶ Huc pertinet illud ejusd. *2. Offic. c. 15.* Sæpe idoneis hominibus indigentibus, de re familiari impertiendum. *bisognosi e meritevoli di soccorso*. Fallitur *Lambin.* qui *l. 6. c. 11.* idoneis interpretatur, iis, qui restituere, ac referre gratias possint: & ob id acriter *Ciceronem* reprehendit. ¶ Item sufficiens, & cui fidere possis. *Cic. de clar. Orat. c. 15.* Cujus eloquentiæ est auctor, & idoneus quidem mea sententia, Q. Ennius. *Liv. l. 8. c. 4. ad fin.* Idoneos habeo auctores, ita responsum ab Senatu esse. *Papinian. Dig. lib. 40. tit. 4. leg. 50.* Idoneam cautionem offerre. *Marcian. lib. 26. tit. 1. leg. 9.* Non idoneus tutor. *Cajus lib. & tit. 4. leg. 27. ad fin.* Si ab idoneo debitore ad inopem transtulerit obligationem. *h. e.* ab eo debitore, qui est solvendo. Sic apud *Ulpian. lib. 27. tit. 8. leg. 1. a med.* tutores & fidejussores idonei *opponuntur his*, qui lapsi sunt facultatibus. Sic *Id. lib. 25. tit. 3. leg. 1. extr.* Idoneum esse facultatibus ad alendum aliquem. (Ad hanc rationem respexit *Lactant.* Ciceronis citata verba exponens.) *Marcian. lib. 35. tit. 2. leg. 88.* Idoneis hominibus collocare pecuniam. *Al. leg.* nominibus. *a buone paghe*. *Senec. 4. de benef. c. 39.* Cum quingentos denarios mutuos cuidam promisisset, & illum parum idoneum comperisset. *Javolen. lib. 43. tit. 5. leg. ult.* & *Ulpian. lib. 50. tit. 16. leg. 42.* Idoneus homo. *h. e.* qui integræ existimationis & fidei esse putatur. ¶ Dicitur & de rebus ipsis, quibus fidere possumus. *Paul. lib. 39. tit. 2. leg. 36.* Idoneum parietem esse dixerunt, si onera, quæ modo jure imponantur, sustinere possit. *Ulpian. lib. 19. tit. 2. leg. 13.* Minus idonea navis. *Id. lib. 42. tit. 1. leg. 33.* Idonea pignora. *h. e.* quæ sufficiunt in quantitatem debiti, ut *Cajus* loquitur *lib. 12. tit. 1. leg. 28.* ¶ Gradibus caret, quorum vim supplere licet per particulas *magis*, *maxime*. Reperitur tamen *idoneior*. *Ulpian. Dig. lib. 18. tit. 2. leg. 4. sub fin.* Si persona idoneior accedat ad emptionem. *Paul. lib. 47. tit. ult. leg. 2.* Si plures simul agant, prætor eligat idoneiorem. Adde *Callistrat. lib. 5. tit. 6. leg. 5. ad fin.* & *Tertull. advers. Hermog. c. 18.* & *de Anim. c. 18.* Ubique autem al. leg. *idonior*.

IDOS n. εἶδος, vox Græca ab εἴδω, video. Apud *Senec. epist. 58. circa med.* modo Græce, modo Latine scripta legitur. Est autem species, forma ab exemplari, h. e. ab idea, sumpta, & operi imposita, ut ait *Senec. loc. cit.* Habet aliquam faciem statua: hæc est idos. habet aliquam faciem exemplar ipsum, quod intuens opifex statuam figuravit: hæc idea est. *Id. ibid.*

IDUARIUS, a, um, ad idus pertinens. *Iduaria* putantur fuisse feneratorum tabulæ, in quibus perscribebant pecunias fenori locatas, & Idibus receptas: (V. *Idus.*) & *iduarii*, *orum*, qui eas tabulas conficiebant, *in vet. Inscript.* apud *Gruter. pag. 478. n. 9.* quam V. in *Calendaris*.

IDULIS, le, ad idus pertinens. *Festus:* Idulis ovis dicebatur, quæ omnibus idibus Jovi mactabatur. *Id. in Sacram viam:* Sacram viam quidam appellatam esse existimant, quod eo itinere utantur sacerdotes, idulium sacrorum conficiendorum causa. De his *Ovid. 1. Fast. v. 56.* Idibus alba Jovi grandior agna cadit. Adde *Macrob. l. 1. Saturn. c. 15. a med.*

IDUMÆUS, a, um, ad Idumen pertinens, quæ regio est Palæstinæ vicina Judææ ad meridiem: & aliquando accipitur pro ipsa Palæstina. Palmetis abundans est: unde *Virg. 3. Georg. v. 12.* Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas. *Martial. l. 2. epigr. 2.* Frater Idumæos meruit cum patre triumphos. *h. e.* domita Judæa, captisque Hierosolymis relatos. ¶ Dicitur etiam *Idumæa*, *æ*. *Plin. l. 5. c. 13.* Mox Idumæa incipit, & Palæstina. & *cap. 14.* Supra Idumæam & Samariam Judæa funditur. ¶ De Idume *Valer. Flacc. l. 1. v. 12.* versam proles tua pandet Idumen. *Lucan. l. 3. v. 216.* arbusto palmarum dives Idume.

IDUME, es, f. Ἰδουμαία. V. vocem præced.

IDUO, ae, a. 1. lingua Etrusca dividere significat: unde dictæ *Idus*, quæ mensem ferme dividunt. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 15. a med.*

IDUS, uum, ibus, f. *idi*, εἰδοί, dies decimus quintus in mensibus Martio, Majo, Julio, & Octobri; decimus tertius in reliquis: ab *iduare*, dividere, quia mensem ferme dividit. Hinc *Horat. l. 4. od. 11. v. 14.* Idus tibi sunt agendæ, Qui dies mensem Veneris marinæ Findit Aprilem. ¶ Alias hujus vocis notationes apud *Macrob. l. 1. Saturn. c. 15.* habes. *Cic. 2. Fam. ep. 1.* Res ante idus acta sic est, nam hæc idibus mane scripsi. *Id. Attic. l. 15. ep. 17.* Duas epistolas accepi postridie idus. *Al. leg.* iduum. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 5.* Hæc S. C. perscribuntur a. d. VII. id. Januar. *h. e.* ante diem septimum idus Januarii, vel Januarias. *Tacit. l. 1. Hist. c. 26.* Postero iduum die. *Cic. Attic. l. 15. ep. 4.* Stulta jam iduum Martiarum est consolatio. *Tacit. 2. Ann. c. 32.* Iduum septembr. dies. ¶ Ut calendæ Junoni sacræ erant, sic idus cujusque mensis Jovi. Unde *Idulis ovis*. V. *Idulis*. Adde *Varron.* apud *Macrob. 1. Saturn. c. 14.* ¶ Exigendarum usurarum duo maxime fuere tempora, calendæ, & idus, prout in contractu convenisset. De calendis in ea voce, & in *Calendarium* dictum est. De idibus *Horat. epod. 2. in fi.* fenerator Alphius, Jam jam futurus rusticus Omnem relegit idibus pecuniam: Quærit calendis ponere. *Cic. Attic. l. 24. ep. 20.* Jam vel sibi habeat nummos, modo numeret idibus. *Id. Catil. 1. c. 6.* Prætermitto ruinas fortunarum tuarum, quas omnes impendere tibi proximis idibus senties.

IDYLLIUM. V. *Edyllium*.

J E

JEBUSIACUS, a, um, ad Jebusæos pertinens, qui sunt populi Palæstinæ, in Judæa, dicti a Jebus filio Chanaam, a quo Jerusalem condita fuit, ut *Isid. l. 9. Orig. c. 2.* tradit. *Prudent. in Hamartig. v. 417.* Ecce Jebusiacæ fervent ad prœlia turmæ. V. *Judic. 1. 21.* & *2. Reg. 5. 6. & 8.*

JECOROSUS, a, um, qui jecinoris vitio laborat. Est *Sidonii l. 5. ep. 14.*

JECUR, jecoris, & jecinoris, *seu* jocinoris, n. *fegato*, ἧπαρ, viscus maximum in dextra parte, sub præcordiis situm: cujus inspiciendi plurimus fuit in haruspicina usus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 35. extr.* Cerebrum, cor, pulmones, jecur. hæc enim sunt domicilia vitæ. & *l. 2. c. 55.* Ex intestinis & alvo secretus a reliquo cibo succus is, quo alimur, permanat ad jecur, per quasdam a medio intestino usque ad portas jecoris (sic enim appellant) ductas & directas vias, quæ pertinent ad jecur, eique adhærent. *Id. l. 1. de Divin. c. 52.* Non placet Stoicis, singulis jecorum fissis interesse deum. V. *Fissus*. *Liv. l. 8. c. 9.* Decio caput jecinoris a familiari parte cæsum haruspex dicitur ostendisse. *Cels. l. 2. c. 8.* Alterius quoque visceris morbus, idest jocinoris, &c. ¶ In deliciis ciborum fuit jecur anseris. *Plin. l. 10. c. 22. Martial. l. 13. epigr. 58.* & *Juvenal. sat. 5. v. 114.* V. *Anser*. Item suum, *Plin. l. 8. c. 51.* ¶ De capite jecoris, V. in *Caput*. ¶ Creditum est olim esse principium omnium venarum, & sanguinis officina. Hinc in eo posuerunt sedem animi & affectuum, quia per eorum varietatem sanguis movetur. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 72.* Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve. *Senec. in Herc. Oet. v. 574.* Jecur alicujus merendo flectere. *h. e.* cor vincere, & amorem captare. *Horat. l. 1. od. 13. v. 4.* Fervens difficili bile tumet jecur. *Juvenal. sat. 1. v. 45.* quanta siccum jecur ardeat ira. & *sat. 6. v. 647.* rabie jecur incendente feruntur. *Pers. sat. 5. v. 129.* intus & in jecore ægro Nascuntur domini. *Senec. in Herc. Oet. v. 708.* en attonitum salit, Pavidumque trepidis palpitat venis jecur. & *vers. 1677.* Contine infirmum jecur mater. *h. e.* dolorem frena. *Bibaculus* apud *Sueton. de Grammat. c. 11.* En cos Zenodoti, en jecur Cratetis. *h. e.* prudentia, sapientia. Huc pertinet illud *Pers. sat. 1. v. 47.* neque enim mihi cornea fibra est. V. *Fibra*. ¶ Rumpere tensum jecur, apud *Juvenal. sat. 7. v. 117.* ad immane vociferantis. ¶ Olim in recto dictum fuisse *jocinor*, seu *jecinor* a nonnullis, testatur *Charis. l. c. pag. 34.*

JECUSCULUM, li, n. *fegatello*, ἡπάτιον, parvum jecur. *Cic. 2. de Divin. c. 14.* Musculorum jecuscula bruma dicuntur augeri.

JEJUNATIO, onis, f. jejunium, actus jejunandi, *digiuno*. *Tertull. de jejun. c. 13.* Jejunationibus operari.

JEJUNATOR, oris, m. *digiunatore*, qui jejunat. *Augustin. ep. 86. ad Casulan. ante med.* Qui ventriculos tanquam magnos jejunator accusat. Adde *Hieronym. l. 2. in Jovinian. sect. 16.*

JEJUNE, adverb. *a stomaco digiuno*, νήστει, cum jejunio. Translate ponitur pro tenuiter, exiliter, arido, languide admodum. *Cic. 2. de Orat. c. 21.* Iisdem de rebus jejune quosdam & exiliter disputavisse. *Id. de Fin. l. 3. c. 5.* Hæc dicuntur fortasse jejunius. *Gell. l. 19. c. 3.* Infecunde atque jejune laudare. *Plin. l. 1. ep. 20.*

20. *a med.* Ut illud immodice & redundanter, ita hoc jejune & infirme.

JEJUNIOSUS, a, um, *digiuno*, adject. jejunus. *Plaut. Capt.* 3. 2. 6. Neque jejuniosiorem, neque magis effertum fame vidi.

JEJUNITAS, atis, f. *fame*, inanitas, vacuitas, venter jejunus, *νηστεία*. *Plaut. Merc.* 3. 3. 13. Jejunitatis plenus, anima foetida. Ita leg. *Non. c.* 4. *n.* 2. Alii aliter. *Vitruv. l.* 2. *c.* 6. Calida humoris jejunitas aqua repente satiata confervescit. *Id. l.* 7. *c.* 4. Jejunitas, quæ est a fornacibus excocta. *secchezza, aridità.* ¶ Transfertur ad orationem, & significat tenuitatem, exilitatem, inopiam: cui contraria est ubertas & copia. *Cic. de clar. Orat. c.* 55. Sed cavenda est presso illi oratori inopia & jejunitas: amplo autem inflatum & corruptum orationis genus. *& cap.* 82. Si jejunitatem, & siccitatem, & inopiam, dummodo sit polita, dum urbana, dum elegans, in Attico genere ponit, hoc recte dumtaxat. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 1. Qui cum obruerentur copia sententiarum atque verborum, jejunitatem & famem se malle, quam ubertatem & copiam dicerent. *Id.* 2. *de Orat. c.* 3. Jejunitas bonarum artium.

JEJUNIUM, ii, n. *digiuno*, *νηστεία*, abstinentia a cibo. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 312. Illos longa domant inopi jejunia victu. *& l.* 5. *v.* 534. solvere. *&* 4. *Fast. v.* 535. ponere. *Cels. l.* 3. *c.* 18. *a med.* Jejunio ægrum vexare. *colla dieta.* *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 291. indicere jejunia. *Liv. l.* 36. *c.* 37. Jejunium Cereri instituere. *Augustus* apud *Sueton. in ejus vita, c.* 76. Ne Judæus quidem tam diligenter sabbatis jejunium servat, quam ego hodie servavi. ¶ Metonymice est ipsa fames. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 820. fauceſque, & pectus, & ora Afflat, & in vacuis spargit jejunia venis. *& l.* 4. *v.* 263. pascere jejunia. *& l.* 11. *v.* 371. satiare. *& l.* 5. *v.* 534. solvere. *& l.* 15. *v.* 83. sedare. *& vers.* 95. placare voracis jejunia ventris. ¶ Item macies, aut infirmitas, quæ ex jejunio sequitur. *Virg.* 3. *Georg. v.* 127. ne blando nequeat superesse labori, Invalidique patrum referant jejunia nati. ¶ Per catachresim *jejunia nodo* apud *Lucan. l.* 4. *v.* 331. sunt ipsa sitis. ¶ Transfertur etiam ad alia. *Colum. l.* 3. *c.* 12. Macram ac tenuem terram jejunio laborare. *h. e.* sterilitate.

JEJUNO, as, n. 1. *digiunare*, *νηστεύω*, cibo me abstineo. *Tertull. Hieron. Augustin.* &c. neque extra hujusmodi Ecclesiasticos Scriptores facile inveneris. Cum dativo jungit *Tertull. de jejun. c.* 3. Adam manducavit, & periit, salvus alioquin, si uni arbusculæ jejunare maluisset.

JEJUNUS, a, um, *digiuno*, *νῆστις*, *ἄσιτος*, qui cibum a nocturno somno nondum gustavit, a cibo vacuus. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 26. Cum quidem biduum ita jejunus fuissem, ut ne aquam quidem gustarem. *Lucret. l.* 4. *v.* 874. sic expletur jejuna cupido. *h. e.* fames. Sic *Plin. l.* 10. *c.* 3. Jejuna aviditas. *Id. l.* 28. *c.* 4. Jejuna saliva. *h. e.* hominis jejuni. *& l.* 22. *c.* 25. *circa med.* Faba jejuno ore commanducata. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 39. lupus jejunis dentibus acer. *Plin. l.* 21. *c.* 25. Scorpiones jejunum medicamentum egerunt. *h. e.* jejuno ore emissum. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 4. Cerberus jejuno sono. *h. e.* latratu famelico. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 790. Tremorque, Pallorque, & jejuna Fames. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. *a med.* Misera ac jejuna plebecula. *affamata.* ¶ Videtur etiam dici de sitiente. *Propert. l.* 3. *el.* 13. *v.* 18. Vilem jejunæ sæpe negavit aquam. Sic *Lucan. de siti* dixit *jejunia*. ¶ Translate est inanis, vacuus, *vuoto*, *privo*. Hinc intestinum jejunum dicitur a *Cels. l.* 4. *c.* 1. quod semper est inane, acceptumque cibum non continet, sed protinus transmittit: estque inter intestina hominis ordine tertium. *Lucret. l.* 2. *v.* 844. corpora succo jejuna. ¶ Cum genitivo, *Cic. in Orat. c.* 42. Jejunas igitur hujus multiplicis orationis aures civitatis accepimus. ¶ Item siccus, humore carens, sterilis, cum de terra sermo est. *Virg.* 2. *Georg. v.* 212. jejuna glarea. *Colum. l.* 2. *c.* 4. Omnis humus, quamvis lætissima, tamen interiorem partem jejuniorem habet. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 6. Quid tam nudum inveniri potest, quam hoc saxum? quid ad copias respicienti jejunius? quid ad homines immansuetius? ¶ Item exiguus, tenuis, *scarso*, *poco*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 493. Summaque jejuna sanie infuscatur arena. ¶ Refertur ad animum. *Cic. Phil.* 14. *c.* 6. Ut quosdam nimis jejuno animo & angusto monerem, uti excellentium civium virtutem imitatione dignam, non invidia putarent. *h. e.* exili, tenui, minuto, magnum nihil sentiente. *Id. Fam.* 2. *ep.* 17. *sub fin.* Pusillus animus, atque ipsa malevolentia jejunus atque inanis. ¶ Item ad orationem: & copiosæ plenæque opponitur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 4. Si quis aut Antonium jejuniorem, aut Crassum fuisse pleniorem putet. *& lib.* 2. *c.* 16. Jejuna concertatio verborum. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 5.) Artem eloquentiæ, ut tenuem ac jejunam, cavillari. *& lib.* 10. *c.* 5. Neque adeo jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit, ut una de re bene dici, nisi semel, non possit. ¶ Item ad res alias, & per contemptum dicitur de re misera, vili, humili. *Cic.* 1. *Offic. c. penult.* Solivaga cognitio & jejuna. *h. e.* sterilis, infructuosa. *Id. pro Cæc. c.* 21. Frigida & jejuna calumnia. *h. e.* infirma, & nullis viribus. *Id. Fam.* 15. *ep.* 17. *a med.* Si non jejunum hoc nescio quid, quod ego gessi, & contemnendum videbitur, sed tale ac tantum, ut multi, nequaquam paribus rebus, summos honores a Senatu consecuti sint. *& lib.* 3. *ep.* 10. *a med.* Nihil in me, non modo perfidiosum, & insidiosum, & fallax in amicitia, sed ne humile quidem, aut jejunum debes agnoscere. ¶ *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 22. Consurgimus jejunis oculis. *h. e.* qui nihil, aut parum admodum viderunt.

IENS, euntis, particip. V. in fine verbi Eo, is.

JENTACULUM, i, n. *colezione*, *ἀκράτισμα*, gustatio, comestio, quæ jejunis ante prandium fit, ut a pueris, & intemperantibus: item ipse cibus, qui eo tempore sumitur. *Sueton. in Vitell. c.* 13. Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat: in jentacula, & prandia, & cœnas, comissationesque: facile omnibus sufficiens vomitandi consuetudine. *Martial. l.* 14. *epigr. ult.* Surgite: jam vendit pueris jentacula pistor. *Apul. l.* 1. *Metam.* En paratam tibi jentaculum, & eum dicto caseum cum pane ei porrigo. ¶ Jentaculum diis offerre, mos fuit. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 72. Me inferre Veneri vovi jam jentaculum.

JENTATIO, onis, f. actus jentandi, jentaculum. *Jul. Firmic. l.* 2. *c.* 10. Significat etiam convivia, jentationes, dulciaque tragemata.

JENTO, as, n. 1. *far colezione*, *ἀκρατίζομαι*, aliquid ante prandium pasco. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 440. Quod pulli jentent. *Afran. ibid.* Jentare nulla invitat. *Sueton. in Vitell. c.* 7. *extr.* Ut mane singulos, jam ne jentassent, sciscitaretur; seque fecisse, ructu quoque ostenderet.

JERNE, V. *Juberna*.

JESUS, u, m. GESU', ΙΗΣΟΥΣ, sospitator, servator: nomen sacrosanctum Filii Dei, & Salvatoris nostri: a ישוע JESUS, quod a

ישע salus, quia salvos fecit homines a peccatis ipsorum. In

genit. & dat. desinit in *u*, non in *us*, & *ui*, ut cetera nomina quartæ declinationis. Est autem vox trisyllaba, prima brevi. *Juvenc. presb. l.* 2. *de Evang. Hist. in cap.* 1. *Joann. v.* 106. Nazara cui felix patria est, & nomen JESUS. ¶ Videtur esse etiam disyllaba. *Sedul. l.* 1. *v.* 253. venturum præmisso nomine JESUM. Adde *Arat. l.* 1. *in Act. Apost. v.* 274. ¶ Non imitandus *Prudent.* qui disyllabam quidem facit, sed ita, prima ut vocalis in consonam non transeat, ut *in Apotheos. v.* 838. Esse Deum solum, qui me sibi præcipit, IESUM. *& in Psychom. v.* 764. Utque homini atque Deo medius intervenit IESUS.

IETÆ, arum, Ἰῆται, populi Ius insulæ. Est autem Ios insula maris Ægæi, una ex Sporadibus, nunc Nio, Homeri sepulcro veneranda, inquit *Plin. l.* 4. *c.* 12. Hinc *Varro* apud *Gell. l.* 3. *c.* 11. Capella Homeri candida hæc tumulum indicat, Quod hac Ietæ mortuo faciunt sacra.

I G

IGGERUNT, ingerunt. *Varr.* V. initium litteræ G.

IGITUR, *adunque*, *dunque*, *δή*, *ἄρα γε*, *τοιγαροῦν*, collectiva, vel rationalis conjunctio, ex præcedentibus conclusionem inferens. Fere uni, aut duabus vocibus subjicitur. *Cic. pro Ligar. c.* 1. Habes igitur, Tubero, confitentem reum. *Id. Catil.* 4. *c. ult.* Pro his igitur omnibus rebus postulo, &c. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 18. Qui modum igitur vitio quærit, similiter facit, ut, &c. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 63. Quali igitur victu sapiens utetur? ¶ Post plures. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. Si Nymphæ deæ sunt, Panisci etiam, & Satyri. Hi autem non sunt: ne Nymphæ quidem deæ igitur. ¶ Aliquando priore loco ponitur. *Nep. in Attic. c.* 3. Igitur primum illud munus fortunæ, quod in ea urbe, &c. *Plaut. Merc.* 2. 3. 20. Igitur hoccine est amare? ¶ Interdum declarat ingressum in disputationem. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 5. Ut igitur ante meridiem discesserunt, paululumque requierunt, &c. ¶ Habet etiam locum in anteoccupationibus. *Cic. pro Cæl. c.* 17. Dicet aliquis: hæc igitur est tua disciplina? *Id.* 8. *Attic. ep.* 14. *a med.* Toties ne igitur sententiam mutas? ego tecum, tanquam mecum loquor. ¶ Et post parenthesim, aut suspensionem, præsertim longiorem: & vim habet τὸ *inquam*. qua ratione etiam *ergo* & *sed* usurpantur. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 36. Hoc premendum etiam atque etiam est argumentum, confirmato illo, de quo, si mortales animi sunt, dubitare non possumus, quin tantus interitus in morte sit, ut ne minima quidem suspicio sensus relinquatur. Hoc igitur probe stabilito, &c. *Id.* 2. *de Fin. c.* 22. *ad fin.* Quid enim mereri velis jam, cum magistratum inieris, & in concionem ascenderis (est enim tibi edicendum, quæ sis observaturus in jure dicendo; & fortasse etiam, si tibi erit visum, aliquid de majoribus tuis, & de te ipso dices more majorum) quid merearis igitur, ut te dicas in eo magistratu omnia voluptatis causa facturum esse? Adde *lib.* 3. *c.* 14. *l.* 4. *c.* 14. *a med. & cap.* 20. *Catil.* 4. *c. ult.* & *Famil.* 1. *ep.* 9. *ad fin.* ¶ Reperitur etiam pro tum, inde, postea, ut & *Festus*, & *Non. c.* 2. *n.* 456. docent: quo sensu etiam *ergo* adhibetur. *Plaut. Mostell.* 2. 1. 32. Miserum est opus, igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. *Id. Casin.* 2. 2. 39. Mox magis cum otium mihi & tibi erit, igitur tecum loquar. *Id. Mil.* 3. 1. 177. Quando habebo, igitur rationem mearum fabricarum dabo. *Id. Amph.* 1. 1. 54. Sin aliter sient animati, neque dent, quæ petit; se se igitur summa vi virisque eorum oppidum expugnassere. ¶ Pleonasmus est in illis, *ibid.* 3. 1. 16. Frustrationem hodie hic injiciam maximam: post igitur demum faciam, res fiat palam. *& Stich.* 1. 2. 29. Prius id agam: igitur deinde, ut animus erit meus, faciam palam. *h. e.* tum deinde, tum postea. *& Mostell.* 1. 2. 51. Unum ubi emeritum est stipendium, igitur tum specimen cernitur. ¶ Pro tandem *Sallust. in Catil. c.* 47. At illum ingens cura atque lætitia simul occupavere. Lætabatur intelligens, conjuratione patefacta, &c. porro autem anxius erat, &c. Igitur confirmato animo, vocari ad se jubet Lentulum. ¶ Pro enim. *Plaut. Mostell.* 5. 1. 53. Surge dum huc. est consulere igitur quiddam quod tecum volo. ¶ Et pro ideo. *Id. Asin.* 2. 1. 4. Jamdiu factum est, cum abiisti ad forum, igitur inveniendo argento ut fingeres fallaciam. ¶ *Ergo igitur* V. in *Ergo*.

IGNARIUS LAPIS apud *Marcell. Empir. c.* 33. est silex, unde ignis elicitur. Fortasse autem *igniarius* legendum est.

IGNARURIS, re, idem quod ignarus. *Plaut. Poen. prol. v.* 47. æque ut

ut mecum sitis ignarures. V. Gnararis. *Gloss. Vet.* Ἀγνοοῦντες, ignarures.

IGNARUS, a, um, *ignorante, ignaro*, ἀγνώς, ἀιδνώς, inscius, ignorans: ab *in* privative, & *gnarus*. *Cic. pro Planc. c. 16. a med.* Tu me ignaro, nec opinante, inscio, notes & tuos, &c. *Id. in Orat. c.* 34. Oratorem ne physicorum quidem esse ignarum volo. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 14. *extr.* Ignarus faciendæ ac poliendæ orationis. *Cæs. l. 6. B. Gall. c.* 42. Eventus belli non ignarus. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 114. Navem agere ignarus navis timet. *& vers.* 132. puella ignara mariti. *h. e.* innupta. *Plin. l.* 11. *c.* 30. Alter alterius ignarus. *non sapendo l' un dell' altro*. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 50. Magna pars Pisonis ignari. *h. e.* Pisonem non noverant. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 35. Formica haud ignara, ac non incauta futuri. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 193. ignarus, fixas jam numina rupes Stare. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 1. Non sumus ignari, multos contra esse dicturos. *Id. de Hams. resp. c.* 2. Ignarus ille, qui consules essent. *Id. post redit. in Sen. c.* 7. Ignaro populo R. quid ageretur. *Id. in Top. c.* 20. Nam & pueri sæpe indicaverunt aliquid, ad quod pertinuerat, ignari. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 62. An nescis quæ sit hæc res? *Si.* juxta cum ignarissimis. ¶ Non sum mihi ignarus, posse, &c. *h. e.* non sum nescius, *so benissimo, che*, &c. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 8. ¶ Item imprudens. *Virg.* 3. *Æn. v.* 338. Aut quisnam ignarum nostris deus appulit oris? ¶ Item immemor. *Id.* 1. *Æn. v.* 202. O socii (neque enim ignari sumus ante malorum) O passi graviora. ¶ Item expers. *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 149. & in vultu curarum ignara voluptas. ¶ Passive quoque sumitur, & ignotum significat, *non conosciuto*: quod & *Gell. l.* 9. *c.* 12. *extr.* adnotavit. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 404. Jamque aderat Theseus, proles ignara parenti. *Senec.* 3. *de Ira, c.* 2. Quibus agrestis vita est, circumscriptio ignara est & fraus. *Sallust. in Jug. c.* 56. Plerosque velocitas, & regio hostibus ignara, tutata sunt. *& cap.* 98. Mora humanæ cupidinis, ignara visundi. *& cap.* 21. Mare magnum & ignara lingua commercia prohibebant. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 13. Per occulta & vigilibus ignara. *& lib.* 3. *c.* 69. Non quidem sibi ignara, quæ vulgabantur. *Virg.* 10. *Æn. v.* 706. ignarum Laurens habet ora Mimanta. ¶ Ad illud *Terentii Eun.* 1. 2. 56. Imprudens harum rerum, ignarusque omnium: *Donat.* adnotat, *prudentiam* naturalem esse, *gnaritatem* extrinsecus venire: *imprudentem* per se, *ignarum* per alios. Hoc itaque dicere *Terentium*: qui nec suspicatus sit, neque ex aliquo audiverit.

IGNAVE, adverb. *pigramente, lentamente*, ῥαθύμως, lente & segniter. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 23. Ne quid abjecte, ne quid timide, ne quid ignave, ne quid serviliter muliebriterve faciamus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 465. Carpentem ignavius herbas. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 66. Si quædam nimis antique, si pleraque dure Dicere credit eos, ignave multa fatetur, &c. *h. e.* nullo acumine, aut elegantia, *senza spirito*.

IGNAVESCO, is, n. 4. ignavus fio. *Tertull. de Anim. c.* 43. *ad fin.* Anima nec quiescit, nec ignavescit.

IGNAVIA, æ, f. *pigrizia, dappocaggine, codardia, lentezza*, ῥαθυμία, tenuitas animi, segnities, pigritia, inertia: vitium contrarium fortitudini, & alacritati, cum quod ratio aggredi fortiter suadet, id nos formido aggredi dissuadet, & ab audendo retinet. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 7. Atque ignaviam suam tenebrarum ac parietum custodiis tegere. *Id.* 2. *de Invent. c.* 54. Contraria sunt fortitudini ignavia, justitiæ injustitia. *Id. Catil.* 2. *c.* 11. Æquitas, temperantia, fortitudo certant cum iniquitate, luxuria, ignavia. *Id. Tuscul.* 3. *c.* 7. Timiditatem & ignaviam recipere. *Sallust. in Catil. c.* 56. Socordiæ se sæ, atque ignaviæ tradere. *Id. in Jug. c.* 2. Per luxum atque ignaviam ætatem agere. *Plin. l.* 11. *c.* 16. Ignaviam alicujus ad opera excitare. *& cap.* 14. Copia cibi ignaviam affert. *Virg.* 11. *Æn. v.* 733. quæ tanta animis ignavia venit? ¶ Differre videntur hæc, quæ simul enumerat *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 5. Adversariorum inertiam, ignaviam, desidiam proferre. *Inertia* enim est in eo, qui nihil habet ingenii industriæve, ut strenue agat: *ignavia* in eo, qui potest, sed lentitudine animi non vult strenue agere: *desidia*, præter animi, corporis etiam pigritiam significat. V. *Desidia*. Huc pertinet illud *Lactant. l.* 3. *c.* 17. Epicurus desidiosum vetat litteras discere; ignavum prohibet accedere ad rempublicam; pigrum exercere; timidum militare. ¶ Interdum pro desidia atque otio ponitur. *Cels. l.* 1. *c.* 1. Sanum hominem oportet quiescere interdum, sed frequenter se exercere: siquidem ignavia corpus hebetat, labor firmat. ¶ Translate tribuitur rebus inanimis, quæ vi & efficacia carent. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *circa med.* Ignavia odoris.

IGNAVIO, is, n. 4. ignavum reddo. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 441. Sæpe ignavit fortem in spe exspectatio. (Obsoletum est.)

IGNAVIO, onis, m. ignavus homo. *Gell. l.* 16. *c.* 14. *in Ver. Flacc.* Isti ignaviones, qui nihil perficere possunt. Ita leg. *Lips.* at alii *ignaviores*.

IGNAVITAS, atis, f. idem ac ignavia. *Justin. l.* 43. *c.* 3. Ignavitate & macie terræ. Sed alii leg. *exignitate*.

IGNAVITER, adverb. idem ac ignave. *Hirt. ad Cicer. post epist.* 6. *l.* 15. *ad Attic.* An ego, cum omnes caleant, ignaviter aliquid faciam? Adde *Lucil.* & *Claud. Quadrigar.* apud *Non. c.* 11. *n.* 29. & *Priscian. l.* 15. *pag.* 1010. *Putsch.*

IGNAVUS, a, um, *vile, dappoco, codardo, poltrone*, ῥᾴθυμος, ἄεργος, remissus, lentus, piger, vilis & minuti animi, qui cum possit strenue agere & fortiter, desidia vanove metu periculi aut laboris recusat: ab *in* privativa, & *navus*. Huic opponitur fortis, alacer, strenuus. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 24. Ipsus hercle ignaviorem potis est facere Ignaviam. *Id. Bacch.* 3. 6. 27. Si non fecero ei male aliquo pacto, me esse dicito ignavissimum. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 23. Ignavus miles ac timidus. *Id. de Senect. c.* 11. Iners, ignava, somniculosa senectus. *Liv. l.* 26. *c.* 2. *a med.* Feroces & inquieti inter socios; ignavi & imbelles inter hostes. *Id. l.* 5. *c.* 28. Ignavissimus & fugacissimus hostis. *Horat. epod.* 6. *v.* 1. Canis ignavus adversum lupos. *Virg.* 4. *Georg. v.* 258. *de apib.* Aut intus clausæ cunctantur in ædibus omnes, Ignavæque fame, & contracto frigore pigræ. *Id.* 1. *Æn. v.* 439. Ignavum fucos pecus a præsepibus arcent. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 15. *v.* 1. Ignavi anni. *h. e.* per ignaviam traducti. *Id.* 1. *Trist. el.* 7. *v.* 25. Ignava otia. *Lucan. l.* 2. *v.* 492. ignavum est redituræ parcere vitæ. ¶ Cum genitivo. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 18. Legiones operum & laboris ignavas, populationibus lætantes, veterem ad morem reduxit. Est qui legit *ignaras*, sed minus recte. ¶ Translate tribuitur rebus inanimis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 208. Et nemora evertit multos ignava per annos. *h. e.* quæ sterilia & infructuosa nullas dedere segetes. *Plin. l.* 2. *c.* 8. Ne convolutus aer ignavo globo torpeat, sed findatur. *h. e.* se non commovente ac dividente. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 821. ignava nequeunt gravitate moveri. *h. e.* tarda, immobili. *Id.* 1. *de ev. am. v.* 186. Ignave mora. *Id.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 47. ignavo stupuerunt verba palato. *h. e.* nihil loquente. *Lucan. l.* 5. *v.* 443. Ignava stagna jacentis aquæ. *Plin. l.* 21. *c.* 7. Quorundam flos tantum jucundus, reliquæ partes ignavæ, ut violæ ac rosæ. *h. e.* sine ulla vi, aut odore. *Id. l.* 11. *c.* 28. Aliis insectis cornicula ante oculos prætenduntur ignava, ut papilionibus. *h. e.* nullum ad usum neque pungendi, neque sugendi. *Id. l.* 20. *c.* 18. *ad fin.* Succus meconium vocatur, multum opio ignavior. *h. e.* infirmioris virtutis & efficaciæ. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 105. lux ignava. *h. e.* dies, in quo nihil agitur, cujusmodi est Sabbatum apud Judæos. ¶ Ignavum stipendium confert apud *Vellei. l.* 2. *c.* 39. dicitur provincia, quæ tributi nomine pecuniam solvit, non viros & arma. Talis erat sub Romanis Gallia. At Batavis, utpote virtute bellica præstantibus, arma virique indicebantur, teste *Tacit.* 4. *Hist. c.* 12. & *lib.* 5. *c.* 25. ¶ Metonymice ignavus est, qui ignavos facit. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 763. Ignavum frigus. *& lib.* 7. *v.* 529. ignavi æstus. *Plin. l.* 11. *c.* 18. *de apib.* Rege consumpto, mœret plebs ignavo dolore, non cibos convehens, non procedens. ¶ Hinc *ignava ratio*, de qua sic *Cic. de Fato, c.* 12. & 13. Nec nos impediet illa ignava ratio quæ dicitur. Appellatur enim quidam a philosophis ἀργὸς λόγος, cui si pareamus, nihil omnino agamus in vita. Sic enim interrogant: si fatum tibi est, ex hoc morbo convalescere; sive medicum adhibueris sive non, convalesces. Item: si fatum tibi est, ex hoc morbo non convalescere; sive tu medicum adhibueris sive non, non convalesces. & alterutrum fatum est. medicum ergo adhibere nihil attinet. Recte genus hoc interrogationis ignavum atque iners nominatum est, quod eadem ratione omnis e vita tolletur actio. Hæc *Cicero*.

IGNEFACTUS, a, um, adject. *infocato*. *Theod. Priscian. lib.* 2. *par.* 2. *c.* 15. Lapides ignefacti aceto extinguuntur. Addunt alii & locum *Plin. l.* 20. *c.* 9. *sub fin.* ubi *igne factus* divisim legendum est.

IGNEOLUS, a, um, adject. diminut. ab *igneus*. *Prudent. Cathemer.* 3. *v.* 186. Oris opus, vigor igneolus non moritur.

IGNESCO, scis, n. 3. *divenir di fuoco, ardere*, πυρόομαι, ignitus fio, in ignem convertor. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 46. Ex quo eventurum nostri putant, ut ad extremum omnis mundus ignesceret. ¶ Translate *Virg.* 9. *Æn. v.* 66. Rutulo muros & castra tuenti Ignescunt iræ. *h. e.* vehementer accenduntur. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 520. Talibus orantem vultu gravis ille minaci Jamdudum fremit, & furiis ignescit opertis. *Colum. l.* 10. *v.* 212. Atque amor ignescit menti, sævitque medullis. *Stat.* 11. *Theb. v.* 525. Odia ignescentia. *Sil. l.* 9. *v.* 460. *de Pallade.* Tum virgo ignescens penitus, violenta repente Sustulit flammis uaa;. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 545. Utque tuis primum sonipes calcaribus arsit, Ignescunt patulæ nares. *& lib.* 2. *in Rufin. v.* 175. spumis ignescunt frena. *& lib.* 2. *in Eutrop. v.* 45. Tum vates sine more rapi, lymphataque passim Pectora terrifici stimulis ignescere Phœbi. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 13. *v.* 179. Hinc ardore pari, nisuque incurrere muris Ignescunt animi, penetrataque tecta subire. *h. e.* ardent, cupiunt. ¶ De colore, *Plin. l.* 37. *c.* 2. Purpura, & candor, & tertium ex utroque ignescens. ¶ Passiva voce *Laber.* apud *Non. c.* 7. *n.* 108. Figura humana inimici ardore ignescitur.

IGNEUS, a, um, *di fuoco, infocato*, πύρινος, ad ignem pertinens, ignitus, accensus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 15. Sidera tota esse ignea. *Virg.* 4. *Georg. v.* 426. Sol igneus. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 33. Igneus ardor. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 10. Igneæ arces. *h. e.* æther, cælum. *Id. l.* 1. *od.* 17. *v.* 2. ignea æstas. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 340. Ignea Ætna. *Plin. l.* 8. *c.* 38. Gemmæ igneo colore fulgentes. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 427. Ignea purpura. *h. e.* ignis modo splendens. Sic *Stat.* 12. *Theb. v.* 527. ignea gemmis cingula. ¶ Translate *Ovid. l.* 9. *Metam. v.* 540. Igneus furor. *Lucan. l.* 9. *v.* 7. Ignea virtus. *h. e.* vivida, ardens. *Virg.* 6. *Æn. v.* 730. Igneus vigor. *& lib.* 11. *v.* 746. volat igneus æquore Tarchon. *h. e.* celeritate igni similis. Sic *Sil. l.* 3. *v.* 306. Autololes, levibus gens ignea plantis. *Stat.* 2. *Theb. v.* 411. Ignea corda fremunt. *h. e.* ira ardentia. *Sil. l.* 6. *v.* 108. Igneus in pugnas, & Martem, & prælia, & hostem. *voglioso, pronto*, ardenter cupidus pugnæ, &c. *Claudian. in Fescenn. v.* 5. Quæ digna formæ laus erit igneæ? *h. e.* claræ, nitentis, illustris.

IGNIA, vitia vasorum fictilium. *Festus.* ubi quidam intelligunt partes duriores, & magis excoctas, quæ facile dissiliunt.

IGNIARIUM, ii, n. *esca*, πυρεῖον, materies arida ad ignem accendendum & servandum. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Calidæ morus, laurus, hedera, & omnes, e quibus igniaria fiunt. Exploratorum hoc usus invenit in castris, pastorumque reperit, quoniam ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. Teritur ergo lignum ligno, ignemque con-

concipit attritu. Hæc Plin. Adde Senec. l. 2. quæst. nat. c. 22. ubi eandem rem docet, igniarei tamen voce omissa.

IGNICOLORUS, a, um, adject. di color di fuoco. Juvenc. lib. 4. in Matth. 26. v. 557. Sub nubibus ignicoloris.

IGNICOMANS, antis, &

IGNICOMUS, a, um, adject. igneas comas habens. Auson. epist. 7. v. 9. Ignicomus sol. Nemesian. in Cyneg. v. 114. ignicomi candentia terga leonis. Avien. in Prognost. Arat. v. 8. calor ignicomantum Hausit stellarum.

IGNICULUS, li, m. picciol fuoco, fochercello, πυρίδιον, parvus ignis. Quintil. sub fin. cap. 10. l. 12. Quædam exigua animalia igniculi videntur in tenebris. Plin. l. 35. c. 15. e med. Alumen limpidum lacteumque, cum igniculo quodam caloris. Juvenal. sat. 3. v. 102. igniculum brumæ si tempore poscas, Accipit endromidem. ¶ Item exiguus fulgor. Plin. l. 37. c. 6. sub fin. Onyx Indica igniculos habet. & cap. 7. Carbunculi, quorum extremus igniculus in amethysti violam exit. ¶ Translate Cic. 15. Fam. ep. 20. Quo tolerabilius feramus igniculum desiderii tui, crebris nos litteris appellato. h. e. dolorem, quo veluti urimur, te absente. ¶ Est etiam ingenita vis, & veluti stimulus, quo excitamur ad expetendum honestum: item principia quædam & veluti semina, unde paulatim virtutum ardor excitetur & exsudat. Cic. 3. Tuscul. cap. 1. Natura parvulos nobis dedit igniculos, quos celeriter, malis moribus opinionibusque depravati sic restinguimus, ut nusquam naturæ lumen appareat. Id. 5. de Fin. c. 7. Quorum similia sunt prima in animis quasi virtutum igniculi & semina. Id. Attic. l. 15. ep. 26. Reliqua pars epistolæ est illa quidem in utramque partem: sed tamen nonnullos interdum jacit igniculos viriles. Quintil. in proœm. l. 6. Igniculos ingenii ostendere, in ætate puerili.

IGNIFER, a, um, che porta fuoco, πυροφόρος, ferens ignem. Lucret. l. 5. v. 459. inde æther ignifer ipse. Ovid. 2. Metam. v. 59. Non tamen ignifero quisquam consistere in axe Me valet excepto. Val. Flacc. l. 8. v. 342. Igniferi tauri. Prudent. 2. in Symmach. v. 1027. igniferi sideris æstus. Adde Lucan. l. 3. v. 41. ¶ Translate Sil. l. 17. v. 294. ignifero mentes furiabat in eros hortatu.

IGNIFLUUS, a, um, che scorre fuoco, igne fluens, ignem emittens. Claudian. de III. consul. Honor. v. 196. Ignifluisque gemit Lipare fumosa cavernis.

IGNIGENA, æ, m. in igne genitus. Epithetum est Bacchi, quia fulminis ictu genitus est. Ovid. Metam. 4. v. 12. Ignigenamque, satumque iterum, solumque bimatrem.

IGNIGENUS, a, um, che produce fuoco, ignem gignens. Apul. l. 7. Metam. Quousque frustra pascemus ignigenum istum?

IGNIO, is, a. 4. infocarsi, ignitus fio. Prudent. in Romano, v. 1077. Acus minutas ingerunt fornacibus: His membra pergunt urere, ut igniverint.

IGNIPES, edis, che ha piede di fuoco, πυρόπους, igneos pedes habens. Ovid. Metam. l. 2. v. 392. & Stat. 1. Theb. v. 27. ignipedum vires expertus equorum. Martial. de Spectac. epigr. 27. Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros.

IGNIPOTENS, tis, m. Vulcano, πυρισθενής, dictus est Vulcanus, quod ignis potestatem habeat. Virg. 8. Æn. v. 709. Illam inter cædes pallentem morte futura Fecerat Ignipotens, &c. Adde lib. 12. v. 90.

IGNIS, is, m. fuoco, πῦρ, unum e quatuor elementis, calorem ac lucem habens. Duplicem habet positionem in sexto casu, in e, & in i. Cic. 2. de nat. Deor. c. 9. Lapidum conflictu atque tritu elici ignem videmus. & cap. 10. Sublitis ignibus aquæ fervescunt. Id. c. de Orat. cap. 45. ad fin. Nulla materies, nisi admoto igni, ignem concipere potest. Id. 1. Offic. c. 16. a med. Pati, ab igne ignem capere, si quis velit. Id. pro Resc. Com. c. 6. Ignis in aquam conjectus continuo restinguitur & refrigeratur. Horat. l. 1. od. 34. v. 6. Diespiter igni corusco nubila dividens. h. e. fulmine. Virg. 4. Æn. v. 167. fulsere ignes, & conscius æther. h. e. fulgura. Terent. Andr. 1. 1. 102. In ignem posita est. h. e. in rogum. & 113. in ignem se se injicere. Id. Eun. 2. 2. 5. ad ignem accedere. Horat. l. 1. sat. 5. v. 72. turdos versare in igne. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18. In ignem inferre quippiam. & lib. 1. c. 4. Igni cremare. & cap. 53. Igni necare. abbruciar vivo. Val. Flacc. l. 2. v. 89. Dare igni aliquid. Cic. 3. Verr. c. 67. Ligna & sarmenta circumdare, ignemque subjicere. attaccare il fuoco. Sic Cæs. l. 2. B. Civ. c. 14. Ignem operibus inferre. Id. l. 5. B. Gall. c. 42. Celeriter ignem comprehendere. & lib. 3. B. Civ. c. 30. facere. far fuoco. Virg. 5. Æn. v. 4. accendere. ¶ Ignes dicuntur sol, luna, & cetera sidera. Horat. l. 1. od. 12. v. 46. micat inter omnes Julium sidus, velut inter ignes Luna minores. ¶ Ignis aliquando est splendor, fulgor. Horat. l. 3. od. 29. v. 17. Jam clarus occultum Andromedæ pater Ostendit ignem. Stat. 2. Theb. v. 276. arcano florentes igne smaragdi. Martial. l. 14. epigr. 109. Gemmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum. h. e. poculum aureum smaragdis Scythicis splendeat. Claudian. l. 2. in I. consul. Stilich. v. 91. & vario lapidum distinctus igne corona. Id. de VI. consul. Honor. v. 51. acies stupet igne metalli. Ovid. 15. Metam. v. 674. oculi igne micantes. sfolgoreggianti. ¶ Item calor. Sil. l. 16. v. 99. Aut cum letiferos accendens Sirius ignes, Turret anhelantem sævis ardoribus orbem. ¶ Item rubor, rossore. Cic. de Divin. 1. paull. Ignis oculorum cum eo igne, qui est ob os suffusus. Stat. 1. Achill. v. 316. igne genas & sanguine torquent. ¶ Sacer ignis morbi serpentis genus est, cujus descriptionem Cels. l. 5. c. 28. n. 4. tradit, duo ejus genera faciendo: alterum subrubicundum, aut mixtum rubore atque pallore, exasperatumque per pustulas continuas, in quibus pus fere est, & sæpe rubor cum calore: alterum in summa cutis exasperatione, sed

sine altitudine, latum, sublividum, inæqualiter tamen. Serpit autem utrumque, & ignis modo exulcerat, & absumit, & difficillime tollitur. Vulgo vocant fuoco di Sant' Antonio. Aliud vero esse videtur, de quo Virg. in fin. l. 3. Georg. contactus artus sacer ignis edebat. Ibi enim de contagiosa lue sermo est, graviore malo, & nimirum letali. ¶ Translate est furor, interna vis agitans. Stat. 1. Achill. v. 509. Laurigerosque ignes, si quando, avidissimus hauri. h. e. furorem œstrumque Apollinis. ¶ Item sæpe amor, fuoco d'amore. Virg. Æn. 4. v. 2. Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. Ovid. Metam. 9. v. 515. Littera celatos arcana fatebitur ignes. & vers. 519. Hei mihi! quo labor? quem mens mea concipit ignem? Horat. l. 1. od. 13. v. 8. Quam lentis penitus macerer ignibus. & l. 3. od. 7. v. 10. & misteram tuis Dicens ignibus uri. Prudent. περὶ στεφ. de S. Laurent. v. 504. Amor is fecundi nescius. h. e. fecundarum nuptiarum. ¶ Item is ipse, quem quis amat. Virg. Ecl. 3. v. 66. At mihi sese offert ultro meus ignis, Amyntas. ¶ Item ardor & cupiditas animi. Virg. Æn. 2. v. 575. Exarsere ignes animo: subit ira, cadentem Ulcisci patriam. ¶ Translata sunt illa quoque Cic. pro Rabir. Post. c. 6. Cum odium non restingueretis, huc ordini ignem novum subjici non sivistis. h. e. novam invidiæ flammam. & Val. Flacc. l. 6. v. 748. & sævos irarum concipit ignes. ¶ Secunda syllaba interdum a Poetis producitur. Horat. in fin. ed. 15. l. 1. Post certas hiemes uret Achaicus ignis Iliacas domos. V. Sengens.

IGNISPICIUM, ii, n. arte dell' indovinare dal fuoco, πυρομαντεία, πυρομαντία, divinationis genus, quod ab ignis inspectione sumebatur. Plin. l. 7. c. 56. Haruspicium Delphus, ignispicia Amphiaraus, auspicia avium Tiresias Thebanus invenit.

IGNITABULUM, i, n. πυρεῖον, igniarium, ignis receptaculum, lignum quod altero ligno atteritur, ut ignem concipiat. Fest. ¶ Ignitabula in Delo insula inventa sunt: quæ idcirco inter alia nomina etiam Pyrpole dicta est. Solin. c. 11. (al. 18.)

IGNITULUS, a, um, adject. diminut. ab ignitus. Tertull. l. 1. ad Nation. c. 10. Mercurius in calvitio pennatulus, in caduceo ignitulus.

IGNITUS, a, um, infocato, caldo, πυρώδης, accensus, igneus, calidus, Gell. l. 17. c. 8. Vinum idcirco minus cito coalescere, quod semina quædam caldoris in se haberet, essetque natura ignitius. Prudent. in Hamartig. v. 546. di animo. ignitum quoniam deus indidit olli Ingenium. Sid. n. l. 2. ep. 11. Cui satyricus ille morsum dentis igniti avidius impresserat.

IGNIVAGUS, a, am, ignis modo vagus. Martian. Capell. l. 9. pag. 304.

IGNIVOMUS, a, um, che vomita fuoco, πυρέμπνους, ignem vomens. Lactant. in carm. de resurrect. Dom. v. 3. Altius ignivomum Solem cæli orbita ducit. Alii hoc carmen non Lactantio, sed Venantio tribuunt.

IGNOBILIS, e, sconosciuto, incognito, ἄγνωστος, ignotus, incognitus, cui contrarium est nobilis. Cic. 3. Tuscul. c. 24. Quod inglorius sit atque ignobilis ad supremum diem perventurus. Plin. l. 7. c. 36. Humilis in plebe, & ideo ignobilis puerpera. Id. l. 23. c. 2. ante med. Vinum innocentius est, quodcumque ignobilius. Id. l. 35. c. 4. sub fin. Ignobilissimi artifices. Plaut. Pseud. 4. 2. 9. Peregrina facies utque ignobilis. Apul. l. 5. Metam. sub enim. Jamque aderat ignobilis maritus. ¶ Item vilis, objectus, in contemptum. Cic. in Bruto, c. 91. Apud Demetrium Syrum, veterem, & non ignobilem dicendi magistrum. ¶ Item obscuris ortus parentibus, infimo loco natus, πενιχρός, δυσγενής, ἀγενής. Cic. 7. Verr. c. 11. Quo in oppido non sibi ex aliqua familia non ignobili delecta ad libidinem mulier esset. ¶ Hoc cosvicii loco ponitur. Plaut. Amph. 1. 1. 284 Vapulabis, ni hinc abis, ignobilis. ¶ Apud Romanos ignobiles erant, qui omnino imaginibus carebant, idest qui in ea familia nati erant, in qua Curules Magistratus nunquam exstiterant, nec ipsi aliquem hujus generis Magistratum gesserant. Talis fuit gens Flavia apud Sueton. in Vespas. c. 1. Alii ignobiles erant, quia Magistratus Curules obtinere non poterant, ut libertini, & filii libertinorum: alii, quia non petebant, ut patet de T. Pomponio Attico, de majoribus Servii Sulpicii, Ciceronis, Octaviani Augusti, & aliis. Non iidem erant, ac plebeji. Nam etiam patritii aliqui erant ignobiles, & multi plebeji nobiles erant. Nobilitas enim non a claritate sanguinis, sed ab imaginibus posita fuit, sive in Magistratibus Curulibus, qui etiam Plebejo Ordini patebant. Hæc fere ex Sigon. de antiqu. jur. Civ. Rom. l. 2. c. 20.

IGNOBILITAS, atis, f. ignobiltà, δυσγένεια, humilitas, obscuritas, conditio atque fortuna hominum infimorum. Cic. 5. Tuscul. c. 36. Num igitur ignobilitas, aut humilitas, aut etiam popularis offensio sapientem beatum esse prohibebit? Id. pro Mur. c. 8. Multis viris fortibus ne ignobilitas generis objiceretur. Plin. l. 34. c. 8. ante med. Ignobilitas artificis. l' esser sconosciuto.

IGNOBILITER, adverb. ignobilmente. Solin. cap. ult. Ædes ignobiliter fastigiata.

IGNOMINIA, æ, f. ignominia, vergogna, biasimo, scorno, smacco, ἀτιμία, dedecus, probrum, nota, infamia: ab in privativa & nomen, quasi boni nominis privatio. Cic. in fragm. apud Non. c. 1. n. 93. Censoris judicium nihil fere damnato affert, nisi ruborem. Itaque quia omnis ea judicatio versatur tantummodo in nomine, animadversio illa ignominia dicta est. Hæc Cic. De nota Censoria est etiam illud ejusd. pro Cluent. c. 47. Ut videremur per hominum idoneorum ignominiam illa judicia reprehendisse. & cap. 46. Paucos ea multis ad ignominiam fortiri. ¶ Differt ab infamia, quia ignominia ab eo imponitur, qui animadversione notare potest: infamia vero ea multorum sermone nascitur. Præterea ignominia minus est,

est, minusque late patet, quam infamia; neque ignominiosi sunt omnes infames. Interdum tamen promiscue ponuntur, ut in illo *Pomponii lib.* 50. *Dig. tit.* 2. *leg.* 5. Ordine moti ex crimine, quod ignominiam importat. ubi *ignominia* infamiam significare videtur. ¶ Sæpe ad militarem notam refertur. *Cic. Phil.* 7. *c.* 9. Ignominia notare eos, qui militiam subterfugerunt. *Liv. l.* 3. *c.* 5. *extr.* Mille milites, qui serum auxilium post prœlium venerant, prope cum ignominia dimissi. *Hirt. de B. Afric. c.* 54. Ob eas res ignominiæ causa ab exercitu meo te removeo, hodieque ex Africa abesse, & quantum potest, proficisci jubeo. *Formula exauctorandi.* *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 85. Ut rebus feliciter gestis, aut cum honore aliquo, aut certe sine ignominia domum revertantur. ¶ Dicitur etiam de amissa victoria, & de clade accepta, quia deficientem in militibus virtutem arguit. *Id. l.* 7. *B. Gall. c.* 17. Sic se, illo imperante, meruisse, ut nullam ignominiam acciperent. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 101. Milites ignominiam non tulerunt, sed, &c. *& lib.* 7. *B. Gall. c.* 17. Hoc se ignominiæ laturos loco, si inceptam oppugnationem reliquissent. *Justin. l.* 30. *c.* 3. *extr.* Ignominiam bello acceptam virtute delere. Sic *Virg.* 3. *Georg. v.* 226. *de tauro victo ab rivali.* Multa gemens ignominiam plagasque superbi Victoris. ¶ Et universim de quocunque dedecore. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 9. Cum ignominia & dedecore. *Id. pro Quint. c.* 20. Alicui omnia vitæ ornamenta, per summum dedecus & ignominiam diripere. *& cap.* 31. Ignominiis omnibus appetitus. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 20. Ut homines castigationibus, reprehensionibus, ignominiis affici se in delicto dolerent. *Id. Verr.* 5. *c. penult.* Calamitas ad miseros aratores per summam injuriam ignominiamque pervenit. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 10. Labes & ignominia mortis. *Id. de Provinc. consul. c.* 7. Insignem ignominiam alicui inurere. *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* maculam atque ignominiam imponere alicui. *Nep. in Timoth. cap.* 4. Cum summa ignominia familiæ. *Plin. l.* 18. *c.* 3. In urbanas tribus transferri, ignominiæ est. *Cic. Phil.* 12. *c.* 5. Ignominiis concisus. *Quinctil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Ignominiam depellere.

IGNOMINIATUS, a, um, ignominia affectus. Legitur in lemmate *cap.* 15. *lib.* 8. *Gellii:* cujus libri sola lemmata supersunt, quæ neque certum est, ab ipso *Gellio* esse.

IGNOMINIOSE, *ignominiosamente, con vergogna, a scorno*, cum ignominia, *ἀτίμως*. *Eutrop. l.* 4. *c.* 24. *&* 26. Ignominiose pugnare. *Arnob. l.* 4. *pag.* 147. Ignominiosius tractare aliquem. *Oros. l.* 7. *c.* 7. *extr.* Ignominiosissime fugere.

IGNOMINIOSUS, a, um, *ignominioso, svergognato, infame*, ἄτιμος, ignominia affectus, ignominiæ plenus, turpis. *Cic. Phil.* 3. *cap.* 14. Ignominiosa & flagitiosa dominatio. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. Exsul erat & ignominiosus. *Liv. l.* 3. *c.* 23. Ignominiosa fuga domum se recipientes. *Horat. in ar. Poet. v.* 247. Immunda & ignominiosa dicta. *Modestin. Dig. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 3. Pœnæ militum sunt castigatio, gradus dejectio, ignominiosa missio. *h. e.* cum is qui mittit, addit nominatim, ignominiæ causa se mittere, ut *Ulpian. lib.* 3. *tit.* 2. *leg.* 2. exponit. *Macer lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 24. Ignominiosa filia. *Tertull. in Apolog. c.* 25. Ignominiosissimum caput.

IGNORABILIS, le, *incognito*, ἀγνωστος, qui ignoratur. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 32. Non ignorabile, non fortuitum, non necessarium. *Plaut. Pseud.* 2. 1. 18. Quis hic est, qui oculis meis obviam ignorabilis objicitur? *Gell. l.* 9. *c.* 12. Alterum illud ignorabilius obscuriusque est. *Apul. l.* 11. *Metam.* Libri litteris ignorabilibus prænotati.

IGNORABILITER, adverb. cum ignoratione. *Apul. l.* 3. *Metam.* Laminæ ignorabiliter litteratæ. *h. e.* ignotis characteribus insculptæ.

IGNORANS, antis, *chi non sa*, ignarus, inscius, ἀγνοῶν. *Plaut. Capt. prol. v.* 50. Ita nunc ignorans suo sibi servit patri. *Virg.* 12. *Æn. v.* 421. Fovit ea vulnus lympha longævus Iapyx Ignorans: subitoque omnis de corpore fugit Quippe dolor. *Plin. l.* 30. *c.* 6. *ad fin.* Catuli, vel herinacei lienem ex aceto dant ignoranti. *che non s'accorga.*

IGNORANTER, *ignorantemente*, per ignorantiam, ἀγνώς. *Cyprian. epist.* 63. Ignoranter vel simpliciter non faciunt, quod, &c.

IGNORANTIA, æ, f. *ignoranza*, ἄγνοια, ignoratio, inscitia. *Cic. pro Flacc. cap.* 20. Ubi adolescentes nihil possent discere, nisi ignorantiam litterarum. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 68. Ignorantia loci. *Nep. in Agesil. sub fin.* bonarum rerum. *il non aver buon gusto.* & in *Pelop. c.* 1. Mederi tum satietati, tum ignorantiæ lectorum. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 92. Quid faciam video: nec me ignorantia veri Decipiat, sed amor. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 187. Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ. *Tacit. in Agric. c.* 1. Ignorantia recti. *Id.* 2. *Histor. c.* 75. Mutua ignorantia fallentes. *per non conoscersi l'un l'altro.* & *de morib. Germ. cap.* 40. Sancta ignorantia, quid sit illud, quod, &c.

IGNORATIO, onis, f. *ignoranza*, ἄγνοια, actus ignorandi, ignorantia, inscitia. *Cicer.* 2. *de Divin. cap.* 22. Causarum enim ignoratio in re nova mirationem facit: eadem ignoratio si in rebus usitatis sit, non miramur. *Id. pro Cluent. c.* 39. Quod erat odium, dii immortales? quæ superbia? quanta ignoratio sui? *Id. l.* 2. *de Divin. c.* 1. *extr.* In summo errore, atque in maximarum rerum ignoratione versari. *Id.* 3. *de Fin. c.* 12. Consuetudo dicendi non satis acuta, propter ignorationem dialecticæ. *Curt. l.* 3. *c.* 12. Ignorationem nunquam antea visi ægre excusans. *Papinian. Dig. lib.* 26. *tit.* 2. *leg.* 7. Facti ignorationem prætendere.

IGNORATUS, a, um, *non saputo, ignorato*, ἀγνοηθείς, non cognitus. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 23. Archimedis ignoratum a Syracusanis indagavi sepulcrum. *Horat. in ar. Poet. v.* 262. Ignoratæ artis turpe crimen. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 11. Clementiam ac justitiam, quanto ignoratiora barbaris, tanto toleratiora capesseret. Al. leg. *ignota.* ¶ Item ignotus, *non conosciuto, non scoperto, incognito.* *Sallust. in Jug. c.* 58. Cum delectis equitibus Metellum sequitur nocturnis & aviis itineribus: ignoratus Romanos palantes repente aggreditur. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 36. Servili habitu per tenebras ignoratus evasit.

IGNORO, as, avi, atum, a. 1. *non sapere, non conoscere*, ἀγνοεῖν, nescio, non cognosco, non cognitum habeo: ab *ignarus*. *Cic. pro Mil. c.* 12. An vero tu solus ignoras? tu hospes in hac urbe versaris? tuæ peregrinantur aures? *Ovid.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 18. Ignoraretur forsitan ista fides. *Terent. Heaut.* 1. 1. 52. Erras, si id credis; & me ignoras, Clinia. *Id. Phorm.* 2. 3. 20. Quia egens relicta est misera, ignoretur parens. *h. e.* non agnoscitur, ignorarique fingitur. *Sueton. in Vitell. c.* 17. Sciscitantes quisnam esset. nam ignorabatur. *non era da loro conosciuto.* *Cic.* 8. *Attic. ep.* 14. *sub fin.* Domitius ignoras de filio. *Id. de Amic. c.* 7. Ignorante rege, uter eorum esset Orestes. *Brutus ad Cicer. ep.* 16. Magnifica loqui decet adversus ignorantes, quid a quoque petendum sit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 8. Ipsa vero sapientia, si se ignorabit, sapientia sit, nec ne, &c. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 913. monstrumne, deusne Ille sit, ignorans. *Lucan. l.* 8. *v.* 626. Ignorant populi, si non in morte probaris, An scieris adversa pati. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 6. Qua ferar, ignoro. ¶ Præcedente negativa dicitur de iis, qui optime sciunt. *Nep. in Datam. c.* 5. Non ignorabat, ea vere scripta. *sapeva benissimo.* *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 25. Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 32. *extr.* Non enim ignoro, quanti ejus nomen putetis. *Id. in Orat. c.* 68. Quod tu quidem minime omnium ignoras. ¶ Aliquando est, ignorare me simulo, non agnosco, negligo, aspernor. *Plaut. Asin.* 1. 2. 18. Eadem nunc, cum est melius, me, cujus opera est, ignoras, mala. *Id. Capt.* 2. 3. 74. Ne tu me ignores, cum extemplo meo e conspectu abscesseris. *Cic. Phil.* 8. *c.* 2. *extr.* De proximo bello civili non libet dicere: ignoro causam, detestor exitum. ¶ Cum infinito, *Claudian. de nupt. Honor. v.* 186. Lætitiæ causas ignorat dicere miles, Lætaturque tamen.

IGNOSCENS, entis, *chi facilmente perdona*, qui facile condonat & ignoscit. *Terent. Heaut.* 4. 1. 32. Te obsecro, quanto tuus est animus natu gravior, ignoscentior, ut meæ stultitiæ in justitia tua sit aliquid præsidi.

IGNOSCENTIA, æ, f. *perdono*, συγγνώμη, condonatio peccati. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *post med.* Ignoscentias utiles esse rebus humanis docet.

IGNOSCIBILIS, le, *perdonabile, scusabile*, συγγνωστός, cui facile ignosci potest. *T. Castricius* apud *Gell. l.* 13. *c.* 21. Si hic vester hujuscemodi vestitus multo jam usu ignoscibilis est.

IGNOSCO, is, ovi, otum, a. 3. *perdonare, dissimulare*, συγγινώσκειν, veniam do, remitto, excusatum habeo, condono: ab *in*, & *nosco*, quasi nolis de peccato cognoscere, sed ipsum ignorare, ac remittere. Raro accusativum regit: qui si exprimendus sit, ad *condono*, aut *remitto* confugere solemus. *Cic. ad Brut. ep.* 15. *a med.* Sed scelerum pœnam prætermittere (id enim est quod vocatur ignoscere) in hoc bello perniciosum puto. *Senec. sub fin. l.* 2. *de Clement.* Ignoscere est, quæ judicas punienda, non punire. *Terent. Phorm.* 5. 8. 46. Ignosce: orat, confitetur, purgat: quid vis amplius? *Cic. in Pison. a. med.* Cui non apud Senatum, non apud ullum ordinem maximorum scelerum venia ulla ad ignoscendum dari possit. *Id. in Partit. c.* 37. Ad quæ facti deprecationem, ignoscendi petenda venia est. *Id.* 7. *Attic. ep.* 12. Velim mihi ignoscas, quod ad te scribo tam multa toties. *Id. Agrar.* 2. *c.* 18. Mihi, quæso, ignoscite, si appello talem virum sæpius. *Idem de Harusp. resp. c.* 17. *extr.* Quam iste idcirco Bonam dicit, quod in tanto sibi scelera ignoverit. *Id. Fam. l.* 5. *ep.* 12. Ignosces velim huic festinationi meæ. *Plaut. Mil.* 2. 6. 62. Inscitiæ meæ & stultitiæ ignoscas. *Id. Merc.* 5. 4. 37. Ignoscere delictis, & adolescentiæ. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 131. vitiis ignoscere. *Cic. Phil.* 1. *c.* 6. Hoc ignoscant dii immortales, velim, & populo R. & huic ordini. ¶ Cum accusativo *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 56. Jupiter ignosco pristina furta tua. *Al. leg.* ignoro. *Virg. in Cul. v.* 293. Dignus amor venia, parvum si Tartara nossent Peccatum ignovisse. *Terent. Heaut.* 4. 1. 34. Equidem istuc factum ignoscam. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 68. Ut eis delicta ignoscas. *Id. Amph.* 3. 1. 101. Orent, ignoscamus peccatum suum. *Quintil. declam.* 2. *a.* 6. Ignoscite malorum periculorum metus, ignoscite humana discrimina. ¶ Passive impersonaliter *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 14. & *Verr.* 6. *c.* 63. Deprecatores, quibus non erat ignotum. *Terent. Hecyr.* 5. 1. 12. Jam ætate ea sum, ut non sit peccato mihi ignosci æquum. *Id. Adelph.* 3. 5. 58. Ignotum est, tacitum est, creditum est. *Sueton. in Aug. c.* 33. Tabellam dedit, qua ignosceretur iis, quos, &c. ¶ *Ignoscere sibi* est sibi parcere, & indulgere, *aversi riguardo, risparmiarsi.* *Quintil. l.* 10. *c.* 3. *post med.* Non est indulgendum causis desidiæ. nam si non nisi refecti, non nisi hilares, studendum existimaverimus, semper erit, propter quod nobis ignoscamus. *Contra* est illud *Velles. l.* 2. *c.* 30. Familiare est hominibus omnia sibi ignoscere, nihil aliis remittere. *h. e.* indulgere: omnia sibi convenire credere. ¶ Particip. *ignoturus*. *Cic. in fragm.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 886. *Putsch.* Ignoturus alteri, quod patrem, alteri, quod tutorem secutus esset. *Cato ibid.* Quod eorum nemo quisquam quidquam mihi ignoturus est. ¶ Et *ignosciturus*: sed hoc est antiquius. *Piso Frugi ibid. pag.* 887. Quodcumque deliquisset, ignosciturum affirmabat. ¶ Et *ignoscendus* passive. *Virg.* 4. *Georg. v.* 488. incautum dementia cepit amantem, Ignoscenda quidem, scirent si ignoscere manes. *degna di perdono.* *Terent. Phorm.* 5. 8. 25. In hac re culpam meritam, non nego; sed eam, quæ sit ignoscenda. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *post med.* Causa aut æqua judicaretur, aut quidem certe ignoscenda. ¶ *Ignoscere* pro noscere, discere, ut *in* sit ἐπιτατικὸν, confirmat *Non. cap.* 4. *n.* 243. illo *Varronis*: Vosque, in theatro qui voluptatem auribus Huc aucupatum concurristis domo, Adeste, adeste, quæ feramus, ignoscite, Domum ut feratis e thea-

theatro litteras. Voss. tamen in Etymol. vult legi gnoscito. ¶ Pro ignorare, nescire, afferri solet locus Lactant. l. 5. c. 3. a med. ubi lectio dubia est, & plerique ignoro reponunt. ¶ Ignosset syncope pro ignovisset est Silii l. 8. v. 619.

IGNOTITIA, æ, f. ignorantia. Gell. l. 16. c. 13. extr. Jura, quibus uti per ignotitiam non queunt. Ita legit ex MSS. Pareus in Lex. Crit. Vulgo legitur ignorantiam. Gronovius mallet innotitiam.

IGNOTUS, a, um, incognito, ignoto, ἀγνωστος, minime notus, incognitus. Nep. in Themist. c. 8. In navim omnibus ignotus ascendit. Cic. pro Flacc. cap. 17. Dubitatis, judices, quin ab hoc ignotissimo Phryge nobilissimum civem vindicetis! Paulo ante dixerat, is, quem nemo vestrum vidit unquam, nemo, qui mortalis esset, audivit. Id. 9. Attic. ep. 5. Res ignota in vulgus. Id. 1. de Orat. c. 39. Jus applicationis obscurum sane & ignotum, patefactum atque illustratum est. Liv. l. 5. c. 32. Et quod longinqua, eoque ignotior, gens erat. Quintil. l. 7. c. 3. Obscuriora & ignotiora verba. ¶ Præcedente negativa particula, probe notum significat. Cic. Attic. l. 5. ep. 15. Satis habet magnum campum Ille tibi non ignotus cursus animi mei. ¶ Est etiam ignobilis, obscuro loco natus. Horat. l. 1. sat. 6. v. 6. naso suspendis adunco Ignotos. & vers. 24. Non minus ignotos generosis. ¶ Item qui non novit, inscius, ignarus, chi non conosce. Cic. Fam. 5. ep. 12. a med. Illi artifices corporis simulacra ignotis nota faciebant. Phædr. l. 1. fab. 11. v. 1. Virtutis expers, verbis jactans gloriam, Ignotos fallit, notis est derisui. Nep. in Agesil. c. 8. Ignoti, faciem ejus cum intuerentur, contemnebant: qui autem virtutem noverant, non poterant admirari satis. Næv. apud Non. c. 2. n. 428. Ignotæ iteris sumus. Callistrat. Dig. lib. 49. tit. 14. leg. 2. sub fin. Ignotus juris sui. Ita Torrentin. at Haloander edidit ignarus. Adde Curt. l. 5. c. 12. in fin. & Quintil. declam. 6. c. 2. ¶ Ignotus particip. passiv. ab ignosco, condonatus, perdonato. Hirt. de B. Afric. c. 31. Sæpe a se fugatis, pulsis & concessam vitam, & ignota peccata. ¶ Diomed. l. 2. pag. 423. Putsch. ex Varrone docens, syllabas alias esse asperas, alias lenes, duras alias, aut molles; duræ sunt, inquit, ut ignotus. V. integr. locum.

ILE, is, n. V. Ilia.

ILEOS, vel Ileus, i, m. εἰλεὸς, dolor acerbissimus intestini ilei, seu subtilis, vel etiam secundum nonnullos cæci, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tenti, subsequente etiam rejectione fæcum per os aliisque gravissimis symptomatibus. Plin. l. 30. c. 7. Gravissimum vitium ileos appellatur. Id. l. 20. c. 6. a med. Contra ileum allium in oleo, & pulte. & lib. 30. c. 7. Sevum ovium ileo medetur. & lib. 32. cap. 9. Ileos, & inflationes castorea sanant. Cels. quoque de hoc morbo verba facit, sed εἰλεός Græce scribit l. 4. c. 13.

ILEOSUS. V. Iliosus.

ILERDA, æ, f. Lerida, urbs Hispaniæ in Catalaunia ad Sicorim fluvium. Horat. l. 1. ep. 20. v. 13. aut vinctus mitteris Ilerdam. Adde Lucan. l. 4. v. 144. & 261. ubi celsam, & altam appellat.

ILERDENSIS, se, ad Ilerdam pertinens. Ilerdenses ejus urbis cives. Plin. l. 3. c. 3.

ILEX, ilicis, f. elce, leccio, πρῖνος, arbor glandifera, folio aculeato & non deciduo, non florens, fructum novum ferens cum annotino pendentem, materie tota ossea, & sine medulla, quæque in laminas secari apta est. Fructus ejus est glans, & coccum, de quo V. suo loco. Ejus duo sunt genera: unum aculeato folio, ut dictum est: alterum oleæ non absimili. Est etiam mascula & femina: illa glandem negatur ferre. Hæc ex Plin. l. 16. c. 6. 8. 21. 24. 25. 26. 38. & 43. V. etiam dicta in Aquifolius. Virg. Ecl. 7. v. 1. Forte sub arguta consederat ilice Daphnis. Id. 12. Æn. v. 701. coruscis ilicibus fremit Apenninus. Lucan. l. 3. v. 440. nodosa ilex. Martial. l. 6. epigr. 64. hirsuta. Horat. epod. 15. v. 5. procera. Ovid. 3. de ar. am. v. 149. ramosa. Id. 2. Amor. el. 6. v. 49. nigra nemus ilice frondens. Id. 2. Fast. v. 165. densa niger ilice lucus. Id. Heroid. ep. 16. v. 54. locus piceis ilicibusque frequens. Martial. l. 14. epigr. 70. Porcus ilice pastus. h. e. iligna glande.

ILIA, um, ibus, n. fianchi, λαγόνες, κοῖλα, cavitates alvi utrinque ad latera, ab imis costis, & præcordiis usque ad imum ventrem & pubem: quæ in respiratione attolluntur & contrahuntur, in cursu vero & anhelitu maxime concutiuntur. Fest. ducit ab ima: quod Vide. Ovid. 3. Metam. v. 216. de cane venatico. Et substricta gerens Sicyonius ilia Ladon. Virg. 3. Georg. v. 506. imaque longo Ilia singultu tendunt. Lucan. l. 4. v. 626. terga viri cedentia victor Alligat, & medium compressis ilibus arctat. Horat. l. 1. ep. 1. v. 8. Solve senescentem mature sanus equum, ne Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat. batta il fianco, quod fit, cum præ lassitudine fit respiratio difficilis, & progredi amplius non potest. Sic Plin. l. 26. c. 6. Jumentis non tussientibus modo, sed ilia quoque trahentibus verbascum auxiliatur. Id. l. 20. c. 5. Contra jocinoris ac lienis, ilium, lumborum, & renum vitia. Virg. 7. Æn. v. 499. actaque multo Perque uterum sonitu, perque ilia venit arundo. Senec. in Herc. Fur. v. 543. Aurato religans ilia baltheo. ¶ Rumpi ilia dicuntur, cui spiritus deficit. Virg. Ecl. 7. v. 25. Pastores, hedera crescentem ornate poetam Arcades, invidia rumpantur ut ilia Codro. acciocchè crepi di rabbia. ¶ Ilia dicuntur etiam intestina quædam delicatiora in cibis, ut lumbi, sumen, renes, omentum, hillæ, & hujusmodi. Horat. l. 2. sat. 8. v. 30. Ingustata mihi porrexerat ilia rhombi. Martial. l. 10. epigr. 45. Ilia Laurentis cum tibi demus apri. Juvenal. sat. 5. v. 136. Da Trebio: pone ad Trebium: vis, frater, ab istis ilibus. ¶ Et universim viscera, & venter. Horat. epod. 3. v. 4. O dura messorum ilia! Ovid. in Ibin, v. 171. Unguibus & rostro tardus trahet ilia vultur. Virg. 10. Æn. v. 778. Egregium Antorem latus inter & ilia figit. Ovid. 4. Metam. v. 119. demisit in ilia ferrum. ¶ Plin. l. 11. c. 37. sect. 83. tradit, ilia dici venas inter vesicam & alvum ad pubem tendentes. Et fortasse ibi esse creditum est sedem libidinis, ut eo pertineat illud Catulli carm. 11. ad Fur. & Aurel. v. 19. Nullum amans vere, sed identidem omnium Ilia rumpens. ¶ In secunda declin. Cels. sub fin. cap. 1. l. 4. Vulva super rectum intestinum progressa, iliis feminæ latera sua innectit. Ubi Celsus intelligit ossa illa, quæ hinc inde, inter coxas & pubem, in imo ventre posita sunt. ¶ In singulari num. est ile, ilis, si Servio est fides, ad Æn. 7. v. 499. ubi refert frigidum dictum Marulli mimographi de guloso homine: Tu Hectorem imitaris: ab ilio nunquam recedis. monetque ab ili debuisse dicere. sed ille ad Ilium Phrygiæ alludebat. Ceterum ile, is, non est in usu Latino, docente etiam Charis. l. 1. pag. 72. Putsch. carere hanc vocem singulari numero.

ILIA, æ, alio nomine Rhea, Numitoris Albanorum regis filia, Romuli & Remi mater. Virg. 1. Æn. v. 278. Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem. Ovid. 2. Fast. v. 598. Quaque colunt thalamos, Ilia diva, tuos.

ILIACUS, a, um, ad Ilium & Trojam pertinens. Virg. Æn. 5. v. 607. Iliaca classis. & l. 2. v. 117. Iliacæ oræ. & vers. 431. Iliaci cineres. & l. 3. v. 182. Iliaca fata. & vers. 603. Iliaci Penates. Martial. l. 12. epigr. 52. Iliaci amores. h. e. Paridis. Sil. l. 8. v. 50. Iliacus hospes Didus. h. e. Æneas. Stat. l. 4. silv. 2. v. 27. Mons Libys, Iliacusque nitent. h. e. Numidicum, & Phrygium marmor. & ibid. v. 11. Iliaca porrectum sumere dextra Immortale merum. h. e. Ganymedis Trojani. Id. l. 3. silv. ult. v. 98. Iliacoque jugum memorabile remo. h. e. promontorium Miseni, ubi classis Æneæ Misenum amisit. Ovid. 6. Fast. v. 227. Iliaca Vesta. h. e. quæ prius Trojæ culta fuit. Et putatur eadem esse cum Cybele. Sic Lucan. l. 5. v. 400. Iliacæ numen quod præsidet Albæ. h. e. Vesta, quæ Albæ colebatur. Horat. de ar. Poet. v. 129. Iliacum carmen. h. e. in quo de Trojano bello agitur, ut in Iliade Homeri. Ovid. 4. ex Pont. ep. ult. v. 6. Iliacus Macer. h. e. poeta, qui versu res Iliacas conscripsit. V. eund. ibid. l. 2. ep. 10. v. 13. & 2. Amor. el. 18. v. 1. ¶ Apud Sil. l. 10. v. 387. Iliaci muri. h. e. Romæ, cujus conditor ab Trojano Ænea est. & l. 5. v. 595. Iliaca cuspis. h. e. hasta Flaminii R. consulis.

ILIADES, æ, m. patronym. filius Iliæ. Ovid. 3. Amor. el. 4. v. 40. Romulus Iliades, Iliadesque Remus. Id. 4. Fast. v. 23. Pater Iliades. h. e. Romulus. & lib. 3. v. 62. Iliadæ fratres. h. e. Romulus & Remus. ¶ Item Trojanus, ab Ilio. Id. 10. Metam. v. 160. Abripit Iliaden, qui nunc quoque pocula miscet. h. e. Ganymedem.

ILIAS, adis, f. Ἰλιάς, ad Ilium ac Trojam pertinens, mulier Trojana. Ovid. 2. Trist. v. 371. Ilias ipsa quid est, nisi turpis adultera! h. e. Helena. Virg. 3. Æn. v. 65. Et circum Iliades, crinem de more solutæ. & lib. 2. v. 580. Iliadum turba, & Phrygiis comitata ministris. ¶ Est etiam Ilias celeberrimum Homeri opus de Bello decennali Græcorum cum Trojanis, Helenæ repetendæ causa, cujus finis Trojæ eversio fuit. Ovid. 3. de ar. am. v. 413. quis nosset Homerum, Ilias æternum si latuisset opus? ¶ Poema est valde longum, vigintiquatuor libris constans: in quo nullum non malorum genus memoratur: unde sunt illa proverbii modo dicta, Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 33. Quæ (mala) tibi si memori coner perscribere versu, Ilias est satis longa futura meis. & Propert. l. 2. el. 1. v. 14. Tunc vero longas condimus Iliadas. & Cic. Attico, l. 8. ep. 11. Non multo secus possum vaticinari: tanta malorum impendet Ἰλιάς.

ILICET, adverb. subito, in pochissimo tempo, παραυτίκα, statim, confestim, ex ire licet, per syncop. ut scilicet ex scire licet; videlicet, ex videre licet. Nam apud Romanos præco hanc vocem usurpabat, ad finem rei significandum, ut Actum est, in sacrificiis, in dimittendo Senatu, in dimittendis judicibus de consilio, & hujusmodi. Donat. in Phorm. a. 1. sc. 4. v. 31. & Serv. in 2. Æn. v. 424. Hac etiam voce præfica in funeribus, cadavere ustulato, ceterisque rite peractis, utebatur. Serv. in 6. Æn. v. 216. ¶ Quin igitur hac voce pronuntiata cito discedebatur, inde usurpari cœpta est pro cito, celeriter, statim, confestim. Male autem quidam illicet scribunt geminato l. Nam quod ajunt e vocis ire extrito, relinqui irlicet, sed r sequente l, mutari in l, ut fit in pellicio, pellego, intelligo, & aliis, id nihil ad rem facit, quia in ilicet non est mutatio, sed totius syllabæ syncope, ut fit in scilicet, & videlicet, ubi eadem syllaba re eliditur. Virg. 2. Æn. v. 758. Ilicet ignis edax summa ad fastigia tecti Volvitur. & vers. 424. Ilicet obruimur numero. Sallust. in Jug. c. 45. Ubi formido illa mentibus decessit, ilicet lascivia atque superbia incessere. ¶ Peiorem significationem, ire licet, vel actum est, retinet in locis, quæ subjicio, in quibus exclamationem quandam notat in re desperata. Plaut. Capt. 3. 1. 8. Itaque venter gutturque resident esuriales ferias. Ilicet parasiticæ arti in maximam malam crucem! & Amph. 1. 1. 181. Neque miser me commovere possum præ formidine. Ilicet, mandata heri perierunt, una & Sosia. Terent. Eun. 1. 1. 9. Actum est, ilicet, peristi. eludet, ubi te victum senserit. & 2. 3. 55. Ipsa est: ilicet, desine, jam conclamatum est. & Phorm. 1. 4. 31. Hoc nihil est, Phædria: ilicet. quid hic conterimus operam frustra? & Heaut. 5. 2. 21. Ilicet, ne te admiser: nemo accusat, Syre, te. vattene, vel la cosa è fatta, vel non c'è altro. semper enim, ut ait Donat. hic quoque, finem rei significat, ut actum est. ¶ Festus exponit ilicet, sine dubio: quem sensum habere posset, inquit Dacerius, locus Terentii Eun. 1. 1. 9. allatus: quem ipsum locum referens Charis.

vis. l. 2. *pag.* 181. *Putsch.* putat, *ilicet* pro *bene* poni, ut sit *bene prosit?*

ILICETUM, ti, n. *lecceto*, πρινών, locus ilicibus consitus. *Martial. l.* 12. *epigr.* 18. Surgentem focus excipit superba Vicini strue cultus iliceti.

ILICEUS, a, um, *di elce*, πρίνινος, qui est ex ilice. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 102. Ornique, iliceæque trabes. Adde *Sicul. Flacc. de condit. agror. pag.* 4. *Goes.*

ILIENSIS, se, ad Ilium spectans, Trojanus. *Sueton. in Tiber. c.* 52. Iliensibus legatis paulo serius consolantibus, se quoque respondit, vicem eorum dolere, quod egregium civem Hectorem amisissent.

ILIGNEUS, a, um, *di elce*, πρίνινος, idem quod iliceus. *Colum. l.* 6. *c.* 3. *ad fin.* Ilignea, quernea, laurea frons. & *lib.* 7. *c.* 6. Ilignei querneique frutices.

ILIGNUS, a, um, idem ac iligneus. *Terent. Adelph.* 4. 2. 46. Lectulos ilignis pedibus faciundos. *Priscian. l.* 2. *pag.* 587. legit *iligneis*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 330. Currentem ilignis potare canalibus undam.

ILION, ii, n. Ilium, Troja, Ἴλιον, positione Græca. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 53. Ilion, & Tenedos, Simoisque, & Xanthus, & Ide. *Id.* 6. *Metam. v.* 95. Nec profuit Ilion illi. ¶ Etiam feminino genere hac positione inveniri putant. *Id. Heroid. ep.* 1. *v.* 47. vestris disjecta lacertis Ilion. & *Metam.* 14. *v.* 466. postquam alta cremata est Ilion. *Ilios* tamen alii utroque loco legunt. Nisi malis subaudire *urbs*, ut dicatur ea ratione, qua *Terent. Eun. prol. v.* 32. *in Eunuchum suam*, & *Virg.* 5. *Æn. v.* 121. *Centauro magna*.

ILIONA, æ, & Ilione, es, f. Ἰλιόνη, maxima natarum Priami, ut est apud *Virg.* 1. *Æn. v.* 657. Hæc a patre nuptui data fuit Polymnestori regi Thraciæ, ex quo filium suscepit Deiphilum. Priamus interea Polydorum ejus fratrem etiam educandum dederat: quem illa pro filio habuit, Deiphilumque pro fratre: maritum facile decipiens, qui unum ab altero, cum essent ambo infantuli, non dignoscebat. Troja capta, cum Græci a Polymnestore magnis præmiis peterent, ut Priami filium occideret, filium is suum pro Polydoro obtruncavit. Polydorus ab Ilione matre rem totam edoctus cum ea adversus Polymnestorem conjuravit, eumque oculis primo, deinde vita privavit. Hæc *Hygin. fab.* 109. & 240. qui addit *fab.* 243. sibi postea, propter casus parentum suorum, manus intulisse. Aliter *Servius ad Æn.* 1. *v.* 658. ubi narrat Ilionam post Trojam captam, a marito ejectam, ipsam sibi manus intulisse. ¶ De Ilionæ velo, V. in *Auctile* sub fin.

ILIOS, ii, f. *Troja*, idem quod Ilium. *Horat. l.* 4. *od.* 9. *v.* 18. non semel Ilios vexata. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 363. Tum, cum tristis erat, defensa est Ilios armis. *Al. leg.* Ilion. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 42. Arsuram Paridis vates canit Ilion igni. *Al. leg. arsurum*. V. *Ilion* in fin.

ILIOSUS, a, um, qui ex ilibus laborat. *Plin. l.* 20. *c.* 4. ¶ Sunt qui legunt *ileosus*, & ducunt ab *ileos*.

ILITHYIA, æ, f. Diana, Juno Lucina, dea, quæ parientibus adsistere putabatur. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 283. Præpositam timidis parientibus Ilithyiam. *Horat. in carm. sæcul. v.* 14. Lenis Ilithyia tuere matres. Græce scribitur Εἰλείθυια; ex quo colligitur esse vocem quadrisyllabam, & versum *Ovidii* allatum esse spondaicum: ut & illum *l.* 2. *Amor. el.* 13. *v.* 21. Lenis ades, precibusque meis fave, Ilithyia. Nec juvat, si dicas, diphthongum illam υι dissolvi, & priorem ejus vocalem corripi. Obstat enim & altera ab initio diphthongus, quam similiter solvi opus esset, ut inde dactylus existeret. Porro ipsam vocem ducunt ab ἐλεύθω, venio, quod Diana invocata veniat in subsidium parientium, & ut fetus facile veniat in lucem.

ILIUM, & Ilion, ii, n. urbs Troadis, *Troja*, a Dardano condita, ab Ilo rege & augmentum, & nomen accepit: proprieque dicitur ipsa Trojana civitas. nam Troja regionem significat, licet & pro illa sæpe usurpetur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 3. ceciditque superbum Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troja. *Id.* 1. *Æn. v.* 72. Ilium in Italiam portans. *h. e.* Ilii reliquias, & cives superstites. & *lib.* 5. *v.* 261. Victor apud rapidum Simoenta sub Ilio alto. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 408. Ilion ardebat, neque adhuc consederat ignis. ¶ Si quando feminino genere effertur, ellipsis est, & urbs subintelligitur. V. *Ilion* in fin. ¶ Dicitur & *Ilios*, f. V. supra suo loco.

ILIUS, a, um, idem ac Iliacus, seu Trojanus. *Virg.* 9. *Æn. v.* 285. Quam miseram tenuit non Ilia tellus. & *lib.* 1. *v.* 272. dum res stetit Ilia regno. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 27. Dum sibi exquirit fata Iliorum.

ILLA, vel Ila, æ, f. diminut. ab *ima*, quo pars chartæ est tenuissima. *Festus*.

ILLA, adverb. pro illac, *per quel luogo*. *Plaut. Mil.* 2. 3. 16. Forte per impluvium huc despexi in proximum: atque ego illa aspicio Philocomasium, &c. *Tacit. Hist. l.* 3. *c.* 8. Ne pervium illa Germanicis exercitibus foret. *Id. Ann.* 2. *c.* 17. Inculcueratque sagittariis, illa rupturis.

ILLABEFACTUS, & Inlabefactus, a, um, adject. non labefactus, *incorrotto, non guasto, non distrutto*, ἀδιάφθαρτος. *Ovid. ex Pont. l.* 4. *ep.* 8. *v.* 9. Jus aliquod faciunt affinia vincula nobis: Quæ semper maneant illabefacta precor. & *epist.* 14. *v.* 29. hæc viridi concordia cœpta juventa Venit ad albentes illabefacta comas.

ILLABOR, & Inlabor, eris, apsus sum, dep. 3. *cadere, scorrere dentro, entrare*, εἰσπίπτω, παραῤῥέω, incido, influo. *Plin. l.* 5. *c.* 29. Ad decimum a Mileto stadium lenis illabitur mari. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. In stomachum primo illabuntur ea, quæ accepta sunt ore. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 7. Si fractus illabatur orbis. *gli cada sopra*. *Stat.* 1. *Achill. v.* 138. tepet illabentibus astris Pontus. ¶ Translate *Cic.* 1. *Fin. c.* 11. Si ea sola voluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, ut ita dicam, & ad eos cum suavitate afflueret & illaberetur. *s'insinuasse*. & *lib.* 2. *de Legib. c.* 15. *ad fin.* Sensim pernicies illapsa civium animos. *Virg.* 3. *Æn. v.* 89. Da, pater, augurium, atque animis illabere nostris.

ILLABORATUS, & Inlaboratus, a, um, *non lavorato*, ἀνεπιτήδευτος, incultus, sine labore confectus, inelaboratus. *Senec. ep.* 90. *ad fin.* Terra ipsa fertilior erat illaborata, & in usus populorum non diripientium larga. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *ad fin. de Cicerone*. Cum interim hæc omnia, quæ vix singula quisquam intentissima cura consequi potest, fluunt illaborata. & *lib.* 12. *c.* 2. Virtus obvia & illaborata. *acquistata senza fatica*. & *in fin. cap.* 10. Fructus illaborati offerunt se se.

ILLABORO, & Inlaboro, as, avi, atum, n. 1. in re laborare, ut præposit. *in* ἐπιτατικὴ sit, non privativa, ἐνεργάζομαι. *Tacit. de Germ. in f.* Venari beatius arbitrantur, quam ingemere agris, illaborare domibus.

ILLAC, *per quel luogo*, ἐκεῖ, ἐκεῖσε, adverb. motus per locum. *Plaut. Rud.* 2. 3. 30. Hac, an illac eam, incerta consilii sum. *Terent. Eun.* 1. 2. 25. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *circa med.* Omnes damnatos, omnes ignominia affectos illac facere. *h. e.* illi parti favere. Est qui legit *illuc*. ¶ Est etiam *illac* pro *illa* recto, vel sexto casu pronominis. *Plaut. Amph.* 1. 1. 275. Nisi latuit intus illic in illac hirnea. *Id. Merc.* 2. 2. *v.* 25. Ut occœpi dicere de illac pugna.

ILLACERABILIS, & Inlacerabilis, le, adject. qui lacerari non potest, vel non laceratus. *Sil. l.* 5. *v.* 137. spolium, quod rege superbus Bojorum cæso capiti illacerabile victor Aptarat.

ILLACESSITUS, & Inlacessitus, adject. non lacessitus, *non provocato*. *Tacit. in Agric. cap.* 20. Ut nulla Britanniæ nova pars illacessita transierit. *Id. de Germ. c.* 36. Marcentem diu pacem illacessiti nutrierunt.

ILLACRIMABILIS, & Inlacrimabilis, le, *che non si muove a pietà, crudele*, ἀδάκρυτος, inexorabilis, qui tam durus est, ut ad lacrimas, aut ad misericordiam commoveri non possit. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *v.* 5. Non si tricenis, quotquot eunt dies, Amice, places illacrimabilem Plutona tauris. ¶ Item lacrimis non decoratus, *non compianto*. *Id. l.* 4. *od.* 9. *v.* 26. sed omnes illacrimabiles Urgentur, ignotique longa Nocte, carent quia vate sacro.

ILLACRIMO, & Inlacrimo, as, & Illacrimor, aris, dep. 2. *lagrimare, piangere*, ἐπιδακρύω, idem quod lacrimo, fleo. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 103. si paulum potes illacrimare, est Gaudia prodentem vultum celare. *Cels. l.* 2. *c.* 6. Oculi lumen refugiunt, & illacrimant. *Liv. l.* 25. *c.* 24. *a med.* Illacrimasse dicitur partim gaudio, partim vetusta gloria urbis. ¶ *Illacrimare alicui rei* est propter rem quampiam lacrimas fundere. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Quid dicam de Socrate? cujus morti illacrimari soleo, Platonem legens. *Liv. l.* 40. *c.* 56. Qui meo infelici errori unus illacrimasti. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 8. *v.* 6. illacrimare malis. *Sueton. in Vespas. cap.* 15. etiam justis suppliciis. ¶ Cum accusat. *Justin. l.* 11. *c.* 12. Ejusque mortem illacrimatum Alexandrum. ¶ Translate *Virg.* 1. *Georg. v.* 480. Et mœstum illacrimat templis ebur, æraque sudant. *Colum. l.* 10. *v.* 25. Aut fons illacrimet putei non sede profunda. *h. e.* modicas fundat aquas.

ILLACTENUS, adverb. *fino a quel segno, e luogo*. *Gell. l.* 16. *c.* 19. Precum ejus commiseratum illactenus, ut ei necem afferre temperarent. Alii leg. *illatenus*: quod habet etiam *Apul. in Apolog.* Ipsius mulieris litteras illatenus, qua dixi, legendas præbebat.

ILLÆC, illa hæc. *Terent. Adelph.* 3. 5. 63. Nimia illæc licentia profecto evadet in aliquod magnum malum. *Plaut. Amph.* 2. 2. 260. Egomet mihi non credo, cum illæc autumare illum audio. *Id. Merc.* 2. 1. 26. Ut una illæc capra uxoris simiæ dotem ambadederit. Adde *Cistell.* 2. 2. 2. & alibi.

ILLÆSIBILIS, le, adject. qui lædi non potest. *Lactant. de Ira Dei, c.* 17. *a med.* Ira in Deo esse non potest, quia illæsibilis est. Adde *Tertull. advers. Valentinian. c.* 27.

ILLÆSUS, & Inlæsus, a, um, *illeso, non offeso*, ἀβλαβής, non læsus: ab *in*, & *læsus*. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Gallinam conspicui candoris sedenti aquila ex alto abjecit in gremium illæsam. *Ovid. Heroid. ep.* 25. *v.* 168. illæsa corpore pressit aquas. *Senec. ep.* 9. *ad fin.* Qui per ferrum, & ruinas, & ignes illæsus & indemnis evasit. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 99. brumisque illæsa cupressus. Al. leg. *brumæque*. Adde *Plin. l.* 23. *c.* 1. *sub fin.* ¶ Idem ac læsus, *offeso*. *Lactant. l.* 4. *c.* 26. *ante med.* Quæ illæsis affectisque corporibus adhibebat, ea spiritualium figuram gerebant. Al. leg. *læsis*, alii *in læsis*.

ILLÆTABILIS, & Inlætabilis, le, *triste, malinconioso*, ἄτερπης, non lætus, injucundus, tristis. *Virg.* 3. *Æn. v.* 707. Hinc Drepani me portus, & illætabilis ora Accipit. & *lib.* 12. *v.* 619. Confusæ sonus urbis, & illætabile murmur. *Stat.* 5. *Theb. v.* 633. onus illætabile. *h. e.* infans mortuus. & *lib.* 3. *v.* 706. grave & illætabile munus. *Senec. in Troadib. v.* 861. Hymen funestus illætabilis.

ILLÆVIGATUS, & Inlævigatus, a, um, adject. non lævigatus, ut illævigatus sonus, *h. e.* asper. *Diomed. l.* 3. *pag.* 499. *Putsch.* Fesposi versus sunt, qui illævigata sono & incomta variantur.

ILLANC pro *illam*, sequente vocali, sæpe dixit *Plautus*, ut *Cas.* 2. 1. *v.* 45. *Cistell.* 2. 2. 4. *Mostell.* 5. 2. 36. &c.

ILLAPSUS, & Inlapsus, us, m. actus illabendi, influxus, εἴσροια. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Ne præcludatur humoris illapsu, atque exitu.

ILLAPSUS, & Inlapsus, a, um, particip. V. *Illabor*.

ILLAQUEATUS, & Inlaqueatus, a, um, adject. *allacciato, preso ne' lac-*

lacts. *Cic. de Harusp. resp. c.* 4. Illaqueatus jam omnium legum periculis, irretitus odio bonorum omnium. ¶ Habet etiam contrariam significationem, h. e. laqueis solutus. *Festus*: Inlaqueatum alii pro vincto utuntur, alii pro soluto.

ILLAQUEO, & Inlaqueo, as, a. 1. *allacciare*, παγιδεύω, laqueo constringo. Metaphorice *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 55. munera navium Sævos illaqueant duces. Proprie *Prudent. sathemer.* 3. *v.* 41. Callidus illaqueare volucres Aut pedicis dolus, aut maculis.

ILLARGIO. V. *Inlargio*.

ILLATABILIS, le, *chi non ha larghezza*, latitudine carens. *Gell. l.* 1. *c.* 20. *mir.* Euclides γραμμὴ, inquit, est μῆκος ἀπλατές. quod exprimere uno Latino verbo non queas, nisi audeas dicere, illatabile.

ILLATENUS. V. *Illactenus*.

ILLATEBRA, & Inlatebra, æ, f. locus, ubi latere nihil potest. *Plaut.* apud *Macrob. Saturn. l.* 2. *c.* 12. Cujus ego latus illatebras reddam meis dentibus & manibus. *h. e.* discerpam, & comedam. Al. leg. *in latebras*. De accipensere loquitur.

ILLATEBRO, & Inlatebro, as, a. 1. *ascondor dentro*, ἐγκαταδύομαι, in latebris abscondo, intus abscondo. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 2. & *Non. cap.* 2. *n.* 466. Arma plerique abjiciunt, atque inermes illatebrant se sa. Ubi *Gell. illatebrant* verbum poeticum visum est, sed non absurdum neque asperum.

ILLATIO, & Inlatio, onis, f. *il portar dentro*, εἰσφορά, actus inferendi, invectio. *Ulp. in. Dig. lib.* 11. *tit.* 7. *leg.* 2. & 4. Illatio mortui, sepulturæ causa. *Paul. lib.* 5. *sentent. tit.* 4. Injuriam patimur in corpus, verberibus, & illatione stupri. ¶ Item tributorum solutio. *Cassiod. l.* 2. *ep.* 16. Sensimus auctas illationes : vos addita tributa nescitis. ¶ Item apud Philosophos conclusio argumenti, *illazione*. *Apul. l.* 3. *de Dogm. Plat.* seu *de syllog. categor.* Dicunt illationem, vel illativum rogamentum, quod acceptionibus colligitur, & infertur. Adde *ibid.* sæpe.

ILLATIVUS, & Inlativus, a, um, adject. inferens, aut concludens, ut Illativum rogamentum. V. in *Illatio*. Illativæ particulæ, ut quanquam, quamvis, etsi, tametsi. *Plin.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 410. *Putsch.*

ILLATRO, vel Inlatro, as, n. 1. latro, vel intus latro. *Sil. l.* 13. *v.* 845. Illatrat jejunis faucibus Orcus. *Lucan. l.* 6. *v.* 729. Manibus illatrat, regnique silentia rumpit.

ILLATUS, & Inlatus, a, um, adject. ex particip. ab infero, ers, *portato dentro*, εἰσφερόμενος. *Curt. l.* 8. *c.* 2. Interiora, nisi lumine illato, obscura sunt. & *cap.* 1. Parmenionis cum honore mentio illata. *fatta*. & *lib.* 4. *c.* 52. Temere illati præsidiis hostium. *entrato*. *Justin. l.* 2. *c.* 8. Illatum Atheniensibus bellum. *portato contra*. *Cic.* apud *Colum. l.* 12. *c.* 1. Res illatas custodire. *portare in casa*. *Plin. l.* 13. *c.* 21. Arbor in domum illata. *Id. l.* 14. *c.* 14. Citum vinum domum suam illatum dicebat tum primum. & *l.* 7. *c.* 4. A quatuor filiis illatus rogo. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 39. Alius alia causa illata. *addotto chi una, chi un altro pretesto*. & *cap.* 50. Multis & illatis & acceptis vulneribus, & *lib.* 6. *c.* 14. Illatas injurias propulsare. *Paul. Dig. lib.* 40. *tit.* 4. *leg.* 53. Illata pecunia. *h. e.* soluta, *danaro contato, pagato, sborsato*.

ILLAUDABILIS, & Inlaudabilis, le, *indegno di lode, biasimevole*, ἀνεγκωμίαστος, qui laudari non potest, laude indignus. *Stat. l.* 5. *silv.* 5. *v.* 33. juvat illaudabile carmen Fundere, & incompta misenure laudare dolorem. Adde *Gell. l.* 2. *c.* 6. V. *Illaudatus*.

ILLAUDANDUS, a, um, non laudandus, illaudabilis. *Cyprian.* vel *Tertull. carm.* 3. *advers. Marcion. c.* 6. plebis facta illaudanda revolvit.

ILLAUDATUS, & Inlaudatus, a, um, *non lodato*, laude carens. *Plin. l.* 9. *epist.* 26. Gubernator cum placido mari vehitur, admirante nullo, illaudatus, inglorius subit portum. *Stat.* 11. *Theb. v.* 50. memorandaque facta relinquens Gentibus, atque ipsi non illaudata Tonanti. *Sil. l.* 14. *v.* 630. qui forte pudenda In morem pecudum effudere cubilibus atris Illaudatam animam. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 255. magno certatur amore, Alternamque fidem non illaudata lacessit Seditio. *non indegno di lode*. Notum est illud *Virg.* 3. *Georg. v.* 4. quis aut Eurysthea durum, Aut illaudati nescit Busiridis aras? Ubi *Servius*: Busiridis laudes scripsit Isocrates: unde *illaudati* participium est pro nomine: ut sit illaudabilis, non qui laudatus non sit, sed qui laudari non meruerit, ut est illud *in* 7. *Æn.* (*v.* 11.) *Dives inaccessos ubi Solis filia lucos*, pro *inaccessibiles*: non ad quos nullus accessit, sed ad quos nullus accedere debeat. Hæc *Servius*. Non desuere, qui Virgilium reprehenderent, quasi otiosum epitheton Busiridi, qui immanissimus tyrannus fuit, adjunxerit. Quibus duo respondet *Gell. l.* 2. *c.* 6. Primum est ejusmodi. Nemo quisquam tam effictis est moribus, quin faciat, aut dicat nonnunquam aliquid, quod laudari queat. Sed enim qui omni in re laude omni vacat, is illaudatus est, isque omnium pessimus deterrimusque est. Omnis culpæ privatio inculpatum facit: inculpatus autem instar est absolutæ virtutis: illaudatus igitur finis est extremæ malitiæ. Simili ratione *inamabilem undam* Stygis dixit *Id. l.* 6. *Æn. v.* 438. & *inamabile regnum* Plutonis *Ovid.* 10. *Metam. v.* 15. Nempe detractione laudis omnem vituperationem, amoris omne odium, amœnitatis omnem horrorem significare voluerunt. ¶ Altero modo *illaudatus* ita defenditur. *Laudare* significat prisca lingua nominare, appellareque. *Illaudatus* itaque, quasi illaudabilis, qui neque mentione, aut memoria ulla dignus, neque unquam nominandus est. Hoc secundum ponit etiam *Nonius c.* 4. *n.* 276. Ex *Gellio* descripsit more suo *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 7. Sunt etiam, qui ideo *illaudatum* Busirim dici putant, quia cum ab Isocrate laudatus fuerit, ut dictum est, ipsæ illæ laudes effecerint, ut vituperabilior, minusque magis dignus videretur.

ILLAUTUS, & Inlautus, a, um, non lotus, sordidus. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 28. Nam quæ elauta est, nisi perculta est, meo quidem animo quasi illauta est. Al. leg. *illuta*, quod idem est. Porro *illauta*, seu *illuta* hoc loco sordidam, illuvie fœdatam significat. *Arnob. l.* 5. *pag.* 26. Qui per altissimos gurgites pedem ferebat illutum. *h. e.* non madefactum.

ILLE, illa, illud, illius, &c. *quello, quegli, colui*, ἐκεῖνος, pronomen demonstrativum tertiam personam designans, tam a loquente, quam ab audiente remotam. *Cic.* 3. *Offic. c.* 9. Philosophi quidam, minime mali illi quidem, sed non satis acuti. *Id. de Orat. l.* 3. *c.* 50. Antipater ille Sidonius. *Id.* 2. *Fam. ep.* 9. Quid quæris? dum illum rideo, pæne sum factus ille. *un altro lui*. & *lib.* 1. *de Orat. c.* 11. Vigebat auditor Panætii illius tui Mnesarchus. *Id. pro Mil. cap.* 34. Ubi sunt equites R. illi, illi inquam, tui? *ii, que' cotanto tuoi*. & *de clar. Orat. c.* 26. A C. Persio litterato homine orationem scriptam ajebant, illo, quem significat valde doctum esse Lucilius. *Nep. in Attic. cap.* 8. Secutum est illud, occiso Cæsare, cum respubl. penes Brutos videretur esse. ¶ Jungitur & cum aliis pronominibus. *Cic.* 1. *de Orat. cap.* 15. Qui cum illic una ipsum illum Carneadem diligenter audierat. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *circa med.* Ille quoque ipse confessus est. *Cic. pro Marcell. c.* 2. Quin etiam illa ipsa rerum humanarum domina fortuna, &c. *Id. Fam.* 2. *ep.* 9. Itaque cum primum audivi, ego ille ipse factus sum: scis, quem dicam. *mi son fatto in piede di lui*. *Plaut. Men. prol. v.* 56. Imponit alterum in navem pater: illum reliquit alterum apud matrem domi. *Nep. in Regib. c.* 3. Ab illo eodem vita privatus dicitur. *Id. in Milt. cap.* 6. Idem ille populus. ¶ Aliquando absolute ponitur, cum de persona sermo est satis nota ei, quicum loquimur. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 17. *a med.* Illum ab Alexandrea discessisse, nemo nuntiat. *h. e.* Cæsarem. & *ep.* 18. De illius ab Alexandrea discessu nihil adhuc rumoris. Adde *lib.* 6. *Fam. ep.* 19. & 20. Eodem modo & *ipse* adhibetur. ¶ Interdum redundat. *Virg.* 11. *Æn. v.* 809. Ac velut ille, prius quam tela inimica sequantur, Continuo in montes se se avius abdidit altos, Occiso pastore, lupus. *Terent. Adelph.* 3. 2. 8. Quem neque fides, neque jusjurandum, neque illum misericordia repressit. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 55. Quidquid illud & qualecumque tribuitur. ¶ In distributionibus aliquando repetitur. *Martial. l.* 7. *epigr.* 9. quid ad te, De cute quid faciat ille, vel ille sua. *Terent. Phorm.* 2. 2. 18. In illis fructus est, in illis opera luditur. Primum *illus* est pro *hic*. ¶ Sæpius jungitur cum *hic*, ita ut *ille* ad prius & remotius, *hic* ad propius & secundo loco positum referatur. Sæpe tamen aliare res contra se habet. V. *Hic*. ¶ *Hi*, *illi* pro *alii*, *alii*. *Plin. l.* 20. *c.* 13. Nobilius Athamanticum vocant, illi sanquam ab Athamanta inventum, hi quoniam laudatissimum in Athamante reperiatur. ¶ In illo *Plauti Mostell.* 2. 1. 51. Ita ille faxit Jupiter: τὸ ille δεικτικῶς pronuntiatur, h. e. oculis, aut digito cælum ostendendo. Similis est usus τοῦ *Hic*. V. ¶ *Ille* aliquando redditur Italice, *questo*. *Cic. pro Quint. c.* 22. Unum illud dico, si propter, &c. *dico sol questo*. *Terent. Eun.* 4. 7. 22. Illuc est sapere! *questo è esser savio*. Illuc pro illud. *Plaut. Trucul.* 2. 3. 16. Nescio quem præstolata est: credo militem: illud est. *Id. Mil.* 3. 2. 7. *Pa.* Quid, sorbet? *Lu.* illud, stertit, volui dicere. *Senec.* dixit: hoc voluit dicere, *epist.* 19. *a med.* ¶ Aliquando emphasim habet, & ponitur ad ostendendam insignem aliquam personam, aut rem. *Cic. pro leg. Manil. cap.* 9. Ut ex eodem Ponto Medea illa quondam profugisse dicitur. *Nep. in Thrasyb. cap.* 4. Pittacus ille, qui, &c. *Vellej. l.* 2. *c.* 45. Magno illi Alexandro simillimus. ¶ Hac ratione jungitur cum *ego*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 1. Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena, &c. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 757. ille ego liber, Ille feros tacui. ¶ Item cum verbis secundæ personæ. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 608. ille igitur tantorum victor, Achille, Vinceris a timido Graiæ raptore maritæ? *tu che sei quel vincitore*, &c. *Senec. in Hippol. v.* 953. Ille efferatus, castus, intactus, rudis, Mihi te referens? *Stat. l.* 2. *silv.* 4. *v.* 8. at nunc æterna silentia Lethes Ille canorus habes. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 485. tuque Ille ades auguriis promisse, & sorte deorum. ¶ *Ex illo*, ex illo tempore. *Virg.* 2. *Æn. v.* 169. Ex illo fluere, & retro sublapsa referri Spes Danaum. *Propert. l.* 2. *el.* 22. *extr.* Ex illo felix nox mihi nulla fuit. Adde *Ovid.* 3. *Metam. v.* 394. Sic *in illo*, *quo* apud *eund. Heroid. epist.* 14. *v.* 85. Scilicet ex illo Junonia permanet ira, Quo bos ex homine est, ex bove facta dea. ¶ In genitivo pro *illius* feminino reperitur etiam *illæ*. *Lucret. l.* 4. *v.* 1076. rabies unde illæ hæc germina surgunt. *h. e.* rabiei illius. Alii aliter leg. ¶ Item *illi* pro masculino *illius*. *Cato* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 694. *Putsch.* Et quis illi modi esse vult? ¶ *Illi* pro *illic* V. suo loco. suo item loco *illic*, *illunc*, *illanc*.

ILLECEBRÆ, & Inlecebræ, arum, f. *attrattive, allettamenti, incitamenti, solletico*, θέλγητρον, id, a quo ad aliquid faciendum illicimur, lenocinium, incitamentum, invitamentum: ab *illicio*. Sumitur fere in malam partem, raro in bonam. *Cic. in Somn. Scip. c.* 7. Suis te oportet illecebris ipsa virtus trahat ad verum decus. *Id. in fragm.* apud *Augustin. l.* 4. *contra Julian. Pelag. cap.* 14. Voluptatem corporis vere & graviter a Platone dictæ sunt illecebræ atque escæ malorum. *Id. Catil.* 1. *c.* 6. Irretire aliquem corruptelarum illecebris. *Id.* 15. *Fam. ep.* 16. Delinitus illecebris voluptatis. *Id. de Senect. cap.* 12. Stupra & adulteria, & omne tale flagitium nullis aliis illecebris excitari, nisi voluptatis. *Id. pro Sext. c.* 66. Duci voluptatibus, & dedere se vitiorum illecebris, & lenociniis cupiditatum. *Horat. de ar. Poet. v.* 252. Incolumi gravitate, jocum tentavit, eo quod Illecebris erat, & grata novitate morandus Spectator. *Justin. l.* 2. *c.* 13. *extr.* Illecebras avium vocat cadavera in viis exposita. ¶ In singulari numero. *Cic.* 2. *Catil. cap.* 4. Quæ tanta

in

in ullo homine juventutis illecebra fuit, quanta in illo? Id. pro Mil. c. 16. Maxima est illecebra peccandi, impunitatis spes. Id. 1. de Legib. c. 11. Voluptas est illecebra turpitudinis. Liv. l. 10. c. 4. & lib. 2. cap. 51. Pecus in conspectum præsidii Romani propulsum: ad quam illecebram cum commoveretur nemo, &c. Plaut. Men. 2. 3. 4. Munditia illecebra animo est amantum. Gell. l. 10. c. 12. Fallax illecebra admirationum, qua pleraque capiuntur ingenia. Id. l. 12. c. 5. Delectatus illecebra quæstionis. & lib. 18. cap. 6. Ei libro titulus est ingentis cujusdam illecebræ ad legendum scriptus. ¶ Est etiam hoc nomine herba, Græce andrachne agria dicta, similis aizoo minori, pusillis foliis, in petris nascens, & usum habens in cibis. Plin. l. 25. c. 13. a med. & lib. 26. c. 12.

ILLECĔBRO, as, a. 1. illecebris capio. Augustin. serm. 113. de divers. Istam processit in lucem, quæ oculos carnis illecebrat.

ILLECEBROSE, adverb. cum illecebris. Plaut. Mil. 3. 2. 36. Hui! illecebrose. h. e. festive, lepide. Sed locus est valde dubius. Ammian. l. 30. c. 5. (al. 19.) Hæc ita illecebrosius atque inhumanius agi, loquebatur rumor.

ILLECEBROSUS, & Inlecebrosus, a, um, allettativo, θελκτήριος, illecebræ plenus. Plaut. Bacch. 1. 1. 55. Hoc illecebrosius fieri nihil potest, nox, mulier, vinum homini adolescentulo. Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 194. Illecebrosus enim sapor est, & pestifer horum. Ammian. l. 30. c. 1. (al. 4.) Illecebrosis regem insidiis ambiens.

ILLECTAMENTUM, i, n. allettamento, illecebra. Apul. in Apolog. Lenoniis patris illectamentis captus. & ibid. Animus magicis illectamentis adornatus.

ILLECTATIO, onis, f. illectamentum. Gell. l. 18. c. 2. Demulcentes animum jucundis sermonum illectationibus.

ILLECTO, as, a. 1. frequentativum ab illicio. Tertull. seu Cyprian. carm. 2. cap. 3. Promissum Patribus, quos illectaverat ante.

ILLECTUS, & Inlectus, a, um, allettato, invitato, tirato, δελεασθείς, invitatus, incitatus: ab illicio. Sallust. in Jug. cap. 51. Illectus ad proditionem. & cap. 102. Illectus præmio. Tacit. 13. Ann. c. 37. Tunc primum illecti Insochi, gens ante alias socia Romanis. Id. 4. Hist. c. 56. extr. Vocula Gallorum fraude illectus. ¶ Est etiam non lectus, non letto: ab in privativa, & lego, is. Ovid. 1. de ar. am. v. 469. Si non accipiet scriptum, illectumque remittet; Lecturam spera. Est qui legit intactus, sed minus recte. Adde Apul. in Florid. n. 18. (al. lib. 4.) ¶ Item non collectus, non raccolto. Paul. Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 30. Stipula illecta sunt spicæ in messem dejectæ, necdum lectæ.

ILLECTUS, us, m. allettamento, carezze, δέλεαρ, blanditiæ, illectamentum. Plaut. Bacch. 1. 1. 21. Magis illectum tuum, quam lectum metuo.

ILLEGITIMUS, a, um, adject. legi repugnans, nullum jus habens. Affertur exemplum ex Valer. Max. l. 2. c. 1. n. 3. his verbis: Multorum matrimoniorum experientiam quasi illegitimæ cujusdam intemperantiæ signum esse credentes. Sed al. leg. legitimæ, & opinor, rectius.

ILLENTESCO, & Inlentesco, is, n. 3. idem quod lentesco. Colum. sub fin. c. 11. l. 2. Paulum aqua maceratur, dum illentescat. Al. leg. lentescat.

ILLEPIDE, & Inlepide, sgraziatamente, ἀχαρίτως, sine lepore, inficete, invenuste. Plaut. Bacch. 5. 2. 50. Qui istoc pacto tam lepidam illepide appelles. Plin. l. 8. c. 51. Animam sui pro sale datam, non illepide existimatur. Gell. l. 18. c. 13. Non satis scite, ac pæne etiam illepide exponuntur. Horat. l. 2. ep. 1. v. 76. Poema crasse inlepideve compositum.

ILLEPIDUS, & Inlepidus, a, um, senza grazia, sgraziato, sgarbato, ἄχαρις, ἀπρόσκοπος, sine lepore, invenustus, inelegans, inconcinnus. Catull. carm. 6. ad Flav. Deliciæ illepidæ atque inelegantes. & carm. 36. in annal. Volus. v. 16. Votum non illepidum, neque invenustum. Gell. l. 11. c. 7. Verba duræ & illepidæ novitatis. ¶ Transfertur ad mores ingratos, difficiles, tristes, inurbanos, agrestes. Attius apud Cicer. l. 3. de nat. Deor. c. 29. Parentem habere avarum, illepidum, in liberos difficilem. Plaut. Bacch. 4. 3. 3. Impos animi, inamabilis, illepidus vivo. Gell. l. 18. c. 3. sub fin. Stulidos vocari non tam stultos & excordes, quam tetros, & molestos, & illepidos, quos Græci μοχθηρούς, καὶ φορτικοὺς dicunt.

ILLEX, & Inlex, illēgis, senza legge, ἄνομος, exlex, qui sine lege vivit, qui legi non paret: ab in privativa, & lex. Plaut. Pers. 3. 3. 4. Impure, inhoneste, injure, illex, labes populi. Cæcil. apud Non. c. 1. n. 33. Quid narras, barbare, cum indomitis moribus illiterate? illex es. ¶ Nonius c. 5. n. 101. ponit illix, icis, ab illicio deductum, sed sine auctore.

ILLEX, & Inlex, icis, m. παλεύτρια, avis in aucupiis, quæ ceteras illicit. Ea solet esse accipiter. Plaut. Asin. 1. 3. 67. Ædis nobis area est, auceps sum ego, esca est meretrix, lectus illex est, amatores aves. Non. c. 5. n. 101. legit illix, ut distinguatur ab illex, quod a lege: sed hoc nihil est. ¶ Præterea teste Festo, Inlices sunt canales, in quos aqua confluit in viis lapide stratis. ¶ Translate accipitur pro illicio, incitamento, illecebra, ut Illex animi Venus, apud Apul. in Apolog. Sic Plaut. Pæn. 3. 4. in f. Ne nos leno noverit, qui illi malæ rei tantæ fuimus illices. h. e. qui eum in fraudem malam illeximus. ¶ Interdum adjective sumitur, ut idem sit ac illiciendi vim habens, ut Oculi illices apud Apul. loc. cit. Sic Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 6. Quo mage sancta ducum corda inlice flecteret arte. Adde in Psychom. v. 328.

ILLI, adverb. ivi, in quel luogo, ἐκεῖ, ibi, vel illic. Multa afferuntur exempla ex Terentio, plurima ex Plauto, unum etiam ex Virgilio; in quibus omnibus alii Codices habent illi, alii illic. Donatus tamen in Terentii Adelph. 1. 2. 36. & in Virg. 2. Æn. vers. 548. illi defendit.

ILLIBABĬLIS, e, adject. qui libari, seu minui non potest. Lactant. l. 2. c. 7. Illibabilis est tanquam lux.

ILLIBĀTUS, & Inlibatus, a, um, intatto, intiero, non sminuito, ἀθικτος, ἄψαυστος, non libatus, non deminutus, intactus, integer. Cic. pro Sext. c. 43. Ut eorum veteres illibatasque divitias in profundissimum libidinum suarum gurgitem profundat. Ulpian. Dig. lib. 10. tit. 2. leg. 20. Ut quadrantem illibatum habeat. Colum. lib. 12. c. 1. Villica debet esse integræ valetudinis. nam illibatum robur & vigiliis, & aliis sufficiet laboribus. Id. l. 3. c. 10. Stirpes ex proximo terræ integro atque illibato succo aluntur. Liv. l. 3. c. 61. Illibatum imperium. Vellej. l. 2. c. 48. de Pompejo. Et quam apud superos habuerat magnitudinem, illibatam detulisset ad inferos. h. e. gloriam, felicitatem, culmen honorum. ¶ Illibati versus apud Diomed. l. 3. sunt, qui non aucti, vel minuta, aut amputata syllaba, vel littera vitiantur, sed integra & plenissima dictione formantur, ut (Virg. Georg. 1. v. 45.) Depresso incipiat jam tum mihi taurus aratro. ¶ Est etiam inviolatus, incorruptus, illibato, puro. Lucan. l. 2. v. 341. fœdera prisci Illibata tori. Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 4. Illibata virginitas. Justin. l. 28. c. 4. Illibata libertas. Tacit. 2. Ann. c. 46. Illibatam gloriam servare.

ILLIBERĀLIS, & Inliberalis, le, incivile, basso, vile, ἀνελεύθερος, ignobilis, sordidus, qui contra agit, ac liberum hominem decet, homine libero indignus. Terent. Adelph. 3. 5. 3. Ex illa familia tam illiberale facinus esse ortum. Cic. 1. Offic. c. 29. Duplex omnino est jocandi genus, unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscenum; alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum. Plin. l. 19. c. 5. Raphano vis mira laxandi ructum: ob id cibus illiberalis. Terent. Adelph. 5. 5. 5. Servum haud illiberalem præbes te. Cic. 1. Offic. c. 42. Illiberales ac sordidi quæstus mercenariorum. Id. 1. de Orat. c. 32. Res ad cognoscendum non illiberalis. Id. 1. de Fin. c. 1. extr. illiberalis labor. Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.) Si cui tam est mens illiberalis, ut objurgatione non corrigatur, is etiam ad plagas durabitur. ¶ Illiberalem esse in aliquem est durum esse, nec precibus flecti. Cic. Fam. 13. ep. 1. sub fin. Si audierit, me a te non impetrasse, non te in me illiberalem, sed me in se negligentem putabit. scortese.

ILLIBERĀLĬTAS, atis, f. tenacità, spilorceria, ἀνελευθερία, vitium hominis illiberalis: & præsertim tenacitas nimiusque amor rei familiaris, qui libero homine est maxime indignus. Cic. 2. Offic. c. 18. ad fin. Habenda est ratio rei familiaris, sed ita ut illiberalitatis avaritiæque absit suspicio. Adde lib. 8. ad Attic. ep. 6. extr.

ILLIBERĀLĬTER, incivilmente, villanamente, ἀνελευθέρως, minime liberaliter, aliter ac hominem liberum decet. Terent. Phorm. 2. 3. 24. Vestram familiam is aspernatur nunc tam illiberaliter. Id. Adelph. 4. 5. 29. Factum a vobis duriter, immisericorditerque: atque etiam si est, pater, dicendum magis aperte, illiberaliter. h. e. male, inhoneste, ut & Donat. exponit. ¶ Item sordide, tenaciter, parce, scarsamente, da spilorcio. Cic. Attic. l. 6. ep. 3 Nihil ab eo arbitror neque indiligenter, neque illiberaliter. scil. factum esse. & l. 4. ep. 2. a med. Superficiem ædium consules æstimaverunt H-S vicies: cetera valde illiberaliter.

ILLIBĔRIS, & Inliberis, re, senza figliuoli, ἄτεκνος, qui est sine liberis. Tertull. lib. 4. advers. Marcion. cap. 34. Si frater illiberis decesserit.

ILLIC, là, in quel luogo, ἐκεῖ, adverb. status in loco, in illo loco. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 102. Cives R. qui illic negotiarentur. Terent. Hec. 2. 1. 20. Multo melius hic, quæ fiunt, quam illic, ubi sum assidue, scio. ¶ Item in ea re. Id. Andr. 4. 1. 13. Hic, ubi opus est, non verentur: illic, ubi nihil opus est, ibi verentur. ¶ Item illo tempore, tunc. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43. Illic vero occursat ocius gladio, comminusque rem gerit Varenus. ¶ Illic pro ille pluribus locis usurpant Comici, Terent. Andr. 3. 5. 1. & 4. 4. 3. &c. & Plaut. Amph. 1. 1. 107. 167. 171. Asin. 2. 2. 6. & alibi sæpissime. Est autem dictum per apocopen pro illice, quo Veteres sunt usi, teste Priscian. l. 12. pag. 498. Putsch. Hinc Terent. Heaut. 4. 5. 3. Illanccine mulierem alere cum illa familia? & Plaut. Pseud. 4. 1. 54. Illiccine est? Pseud. illic est.

ILLICCINE. V. in fi. vocis præced.

ILLICENTIOSUS, & Inlicentiosus, a, um, adject. Illicitus, licenzioso. Apul. lib. 2. Metam. Per convivium illicentiosus cachinnus effunditur.

ILLICET. V. Ilicet.

ILLICIBILIS, & Inlicibilis, le, allettativo, attrattivo, qui illicit, illecebrosus. Lactant. l. 7. c. ult. Omittendæ sunt hujus præsentis vitæ illicibiles voluptates, quæ animas hominum perniciosissima suavitate deliniunt.

ILLICIO, & Inlicio, is, illexi, ectum, allettare, adescare, indurre, tirare con lusinghe, θέλγω, δελεάζω, ἐπάγω, attraho, invito, allicio, pellicio: ex in, & lacio. Cic. de Amic. c. 14. Nihil est quod ad se rem ullam tam illiciat, & tam attrahat, quam ad amicitiam similitudo. Al. leg. alliciat. Id. 3. de nat. Deor. c. 27. Qui non sat habuit conjugem illexe in stuprum. syncope pro illexisse. Plaut. quoque Merc. 1. 1. 53. Amorem multos illexe in dispendium. Id. Aulul. 4. 10. 7. Deus mihi impulsor fuit: is me ad illam illexit. Id. Truc. 2. 2. 43. & Mil. 5. 4. 2. & Terent. Andr. 5. 4. 8. Illicere quempiam in malam fraudem. Sallust. in Catil. cap. 59. Quos ad bellum spes rapinarum illexerat. Plin. l. 28. c. 8. Vim, qua illiciat ad se homines mente alienatos. Vellej. lib. 2. cap. 13. Inescare & illicere multitudinem. Varr. sub fin. l. 5. L. L. Cum circum muros itur, ut populus illiciatur ad magistratus conspectum. h. e. vocetur, citetur.

V. *insinuo*. *Lucret. l. 4. v. 1138.* ceveraque ne illiciaris. *che tu non resti preso.* & *lib. 5. v. 170.* illicere aliquem, ut cupiat, &c. *sorgli disiderare di* &c. ¶ Pro illaqueare, irretire, *Nev.* apud *Non. c. 1. n. 18.* Saltus illicere. *h. e.* laqueis instruere, unde aves capiuntur.

ILLICITE, & Inlicite, adverb. illiciendo, invitando, vocando: ab *illicio*. Ita intelligi debere videtur in illo *Varron. sub fin. l. 5. de L. L. seu c. 9. init.* Illicite allexit. ¶ Item *illecitamente*, ἀθεμίτως, non licite, contra jus fasque. *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 11. circa med.* Si quis illicite ædificasset, id est hoc, quod divi constitutiones jubent. *Papinian. lib. 48. tit. 5. leg. 38.* Illicite matrimonium contrahere. *Macer lib. 49. tit. 16. leg. 9.* Fisco vindicatur peculium illicite comparatum. Adde *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 34.*

ILLICITATOR, & Inlicitator, oris, m. emptor. *Festus.*

ILLICITUS, & Inlicitus, a, um, *illecito*, *non permesso*, ἀθέμιτος, qui per leges non licet, non permissus, vetitus. *Cic. pro Cluent. c. 47.* Multitudinem illicitum est contra decem. Al. aliter leg. *Tacit. 11. Ann. c. 5.* Illicitus amor. & *lib. 13. c. 51.* illicitæ exactiones. & *lib. 15. c. 37.* Per licita atque illicita fœdatus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 627.* illicitas temerate rudentibus undas. *h. e.* per quas ire non licuit. & *vers. 197.* illicitas tentem vias. *Stat. 1. Theb. v. 223.* Ire per illicitum pelago, germane, dovili. *Augustin. ep. 202. a med.* Res illicitissima atque indignissima. ¶ Lampas illicita cæli *Statio l. 10. Theb. v. 470.* est fulmen, quo tacta loca tangere non licet. Est enim bidental evitandum, ut ait *Pers. sat. 2. v. 27.*

ILLICIUM, & Inlicium, ii, n. *allettamento*, *incitamento*, *attrattivo*, δέλεαρ, illecebra, invitamentum: ab *illicio*. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. a med.* Si transituræ sunt apes, alvearia apiastro perfricanda, quod illicium hoc illis. Adde *cap. 7. circa med.* ¶ Præterea *inlicium* dicitur, inquit *Festus*, cum populus ad concionem elicitur, idest vocatur. Hinc eodem teste, *inlicium vocare* antiqui dicebant, ad concionem vocare. *Varr. l. 5. de L. L. sub fin. cap. 9.* Cum hoc inlicium sit, cum circum muros itur, ut populus inliciatur ad magistratus conspectum. *Et paulo supra referens formulam Censorum vetustam ad Censurum.* Omnes Quirites pedites armatos, privatosque voca inlicium huc ad me. & *mox*. Qui exercitum imperaturus erit, accenso dicit hoc: Calpurni, voca inlicium omnes Quirites huc ad me. Accensus dicit sic: Omnes Quirites inlicium visite huc ad judices.

ILLICO, *quivi*, *in quel luogo*, αὐτόθι, in eo loco: ab *in*, & *locus*. *Cass. Hemina* apud *Non. c. 4. n. 242.* His persuadent, ut illico maneant: pars illico manent. *Accius ibid.* Illico habitato. *Nævius ibid.* Septimumdecimum annum illico sedent. Adde *Cæcil. ibid.* Huc pertinet & illud *Terentii Adelph. 2. 1. 2.* Otiose nunc jam illico hic consiste. Ubi *Donatus*: modo locum, non tempus significat. & *Phorm. 1. 4. 18.* Sta illico. *fermati lì.* ¶ Item *là*, in illum locum, illuc. *Turpil.* apud *Non. loc. cit.* Sed quid longe est, cum isti illico? ¶ Sæpius adhibetur pro statim, mox, *tosto*, *subito*, *incontanente*, αὐτίκα; quasi in eo loco, ubi res agitata est, statim fiat. *Cic. pro Mur. c. 10.* Simul atque increpuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. *Id. de Fato, c. 11.* Nec, si omne enuntiatum aut verum, aut falsum est, sequitur illico, esse causas immutabiles. *Id. pro Quint. c. 15.* Ad vadimonium non venerat, &c. illico ne ad prætorem ire convenit? continuo ne verum fuit postulare, ut, &c.! ¶ Sequente *ubi*. *Plaut. Stich. 4. 1. 51.* Qui illico, ubi ille poscit, denegavit se dare granum tritici. *Id. Cas. 4. 4. 6.* Malo maximo suo hercle illico, ubi tantulum peccassit.

ILLIDO, & Inlido, is, si, isum, a. 3. *urtare*, *sbattere*, προσκρούω, ἐναράττω, in aliquid impello, impingo, injicio, frangendi causa: ab *in*, & *lædo*. *Virg. 1. Æn. v. 115.* naves in brevia & Syrtes urget, illiditque vadis *spinge*, *e fa urtare*. & *lib. 5. v. 480.* cæstus effracto illisit in osse cerebro. *Sueton. in Aug. c. 23.* Illidere caput foribus. *dar del capo*. *Cic. vertens carmen Æschyli 3. Tuscul. 1. 31. extr.* Non ad gravescens vulnus illidat manus. *perenoto tolle manu sullo piage*. *Quintil. l. 10. c. 3. ad fin.* In litus se maximo cum sono fluctus illidit. *Phædr. l. 2. fab. 6. v. 11.* scopulum super Altis ab astris duram illidere corticem. *far cadere*. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 77.* fragili quærens illidere dentem, Offendet solido. *dar de' denti*, *ficcare il dente in cosa fragile*. *Lucret. l. 4. v. 1073.* dentes illidunt sæpe labellis. *Valer. Flacc. l. 7. v. 52.* & quos Rex suus illisit pelago, vetuitque reverti. *gli cacciò e forzò sul mare*, coegit navigare. *Stat. 11. Theb. v. 517.* avidos illidit in ægrum Cornipedem cursus. *urto correndo*. dirigit cursum in equum urgendi & prosternendi causa. ¶ Passive est *urtare*, *e spezzarsi*. *Valer. Flacc. l. 7. v. 585.* clypeoque illiditur ignis. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 255.* credas illidi cautibus algam. *Val. Max. l. 1. c. 1. n. 1. extra.* Vi tempestatis tota cum classe vicinis litoribus illisus est. *si ruppe a' lidi vicini*.

ILLIGATIO, onis, f. *legamento*, ἔνδεσις, actus illigandi. *Arnob. l. 5. pag. 156.* Manus, quæ contingi laqueis, & nodorum possent illigationibus coerceri. *Martian. Capell. l. 2. pag. 45.* Circulorum alterna illigatione texturas.

ILLIGATUS, & Inligatus, a, um, *legato*, ἐνδεδεμένος, vinctus, colligatus. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 44.* Literæ in jaculo illigatæ. *Liv. l. 5. c. 27.* Manibus post tergum illigatis. *Horat. epod. 1. v. 25.* Non ut juvencis illigata pluribus Aratra nitantur mea. *Paul. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 31.* Cymbie argentea crustis aureis illigata. *incastrate*. *Javolen. lib. 33. tit. 7. leg. 17.* Dolia ita illigata ædibus, ut ibi perpetuo posita sint. ¶ Item implicatus, impeditus, irretitus, *impegliato*. *Virg. 10. Æn. v. 794.* Ille pedem referens & inutilis, inque ligatus Cedebat, clypeoque inimicum hastile gerebat *inserto*. *Petron. in Satyr. c. 109.* Volucres viscatis illigatæ viminibus deferebantur ad manus. *Tacit. 3. Ann. c. 21.* Illigatus præda. ¶ Translate *Cic. 1. de Orat. c. 14. ad fin.* Angustis & concisis disputationibus illigati. *h. e.* involuti, obscurique. *Horat. l. 1. od. 27. extr.* Vix illigatum te triformi Pegasus expediet Chimæra. *h. e.* irretitum. *Liv. l. 32. c. 22. sub fin.* Familiari amicitia illigati Philippo erant. *h. e.* juncti.

ILLIGO, & Inligo, as, avi, atum, a. 1. *legare*, ἐνδέω, vincio, ligo. *Liv. l. 1. c. 28. sub fin.* In currus distentum illigat Metium. *Plin. l. 33. c. 7. extr.* Faciem lotis vesicis illigant. *Cic. 6. Verr. cap. 24. sub f.* Emblemata ita scite in aureis poculis illigabat, ita apte in scyphis includebat, ut ea ad illam rem nata esse diceres. ¶ Translate *Cic. 3. de Orat. c. 44.* Illigare sententiam verbis. *Liv. in f. cap. 12. l. 33.* Non iis conditionibus illigabitur pax, ut movere bellum possit. *Cic. in Orat. c. 64.* Pæon quam commodissime putatur in solutam orationem illigari. *h. e.* innecti, includi. & *cap. 27. ad fin.* Orationis genus, in quo omnes verborum, omnes sententiarum illigantur lepores. ¶ Pro involvere, implicare, irretire. *Liv. l. 32. c. 21.* Neque velle illigari Romano bello. *Tacit. 13. Ann. c. 40.* Metu, ne impeditis locis seque & equestres copias illigarent. & *lib. 6. c. 32.* Ut specie amicitiæ vocatum ad epulas lento veneno illigaret. (*ea ratione*, *qua dicimus* implicare morbo) & *lib. 15. c. 51.* Primores classiariorum labefacere, & conscientia illigare connixa est. *h. e.* obligare ad conjurationem ineundam, cum ios gnaros consciosque fecisset.

ILLIM, pro illic, aut illinc habent *Lucret. l. 5. v. 573.* & *Pompon.* apud *Non. c. 1. n. 66.* Tribuitur etiam *Plauto Pœn. 5. 2. 27. Mil. 4. 6. 64.* & *Merc. 3. 1. 13.* item *Cicer. ad Attic. l. 9. ep. 14.* Ubique tamen dubia est lectio: quæ quamvis certa esset, non tamen inde fieret, non absoletam hanc vocem esse. ¶ Idem esto judicium de *illinc* pro *illuc*, quod *Ciceroni* multis in locis tribuunt *Pareus in Lex. Crit.* & alii.

ILLIMINATUS, a, um, quasi in ipso limine positus, insitus, innatus. *Cic. in Bruto, c. 58. extr.* O generosam stirpem, & tanquam in unam arborem plura genera, sic in istam domum multorum insitam, atque illiminatam sapientiam! Plerique al. leg. *illuminatam*.

ILLIMIS, & Inlimis, e, *senza fango*, ἄθολος, sine limo. *Ovid. Metam. 3. v. 407.* Fons erat illimis, nitidis argenteus undis.

ILLINC, *da quel luogo*, *di là*, ἐκεῖθεν, ex eo loco. *Cic. de Haruspresp. c. 20.* Post, exercitu sollicitato, fugit illinc. *Terent. Eun. 4. 1. in f.* Ubi primum poterit, se illinc subducet. *Id. Adelph. 4. 7. 13.* Illinc huc transfertur virgo. ¶ Item ab ea parte, vel persona. *Cic. Attic. 9. ep. 7. circa med.* Cum eadem metuam ab hac parte, si illinc beneficium non sit. *Id. 2. Phil. cap. 31.* Omnem se amorem abjecisse illinc, atque in hanc transfudisse. *Terent. Adelph. 4. 5. 38.* An sedere oportuit domi virginem tam grandem, dum cognatus hinc illinc veniret? Ubi *Donatus*: hinc illinc, proverbialiter. Al. leg. *huc illuc*.

ILLINIMENTUM, i, n. idem ac illitus, us. *Cal. Aurel. Tard. l. 3. c. 8. a med.* Illinimenta medicamentorum.

ILLINIO, & Inlinio, is, ivi, a. 4. *ungere*, idem quod illino, ἐγχρίω. *Colum. l. 12. c. 44. a med.* Creta figulari recentia mala crasse illinire. *Plin. l. 30. c. 8.* Murinus fimo contra calculos illinire ventrem prodest. *Id. l. 20. c. 17. a med.* Phreneticis illinivit anisum recens. *Id. l. 32. c. 10. ad fin.* Donec illiniri possit. Adde *Cels. inter. cap. 22. lib. 5.*

ILLINITUS, a, um, adject. inunctus, alicui rei inductus. *Cels. l. 5. c. 26. n. 3.* Solani folia illinita linteolo superinjicienda. *Plin. l. 25. c. 12.* Psyllion illinitum fronti. Al. leg. *illitum*.

ILLINO, & Inlino, is, levi, litum, a. 3. *ungere*, *impiastrare*, ἐπιχρίω, inungo, liquidi quippiam alicui rei induco. *Horat. l. 1. sat. 5. n. 30.* Hic oculis ego nigra meis collyria lippus Illinere. *Curt. l. 8. c. 9.* Demptis soleis, odoribus illinuntur pedes. *Ovid. de medic. fac. in f.* Conterens, teneris illineretque genis. *Justin. l. 36. c. 3.* Mare mortuum materiam nullam sustinet, nisi quæ alumine illinatur. *Plin. l. 28. c. 14.* Ventrem illinere sanguine. *Prudent. Hamartig. v.* flob. laqueos ubi callidus auceps Prætendit, lentoque inlevit vimina visco. ¶ Et universim, inducere. *Senec. ep. 119. ad fin.* Si multum auri tecto quoque ejus illinitur. *Plin. l. 33. c. 3. sub fin.* Aurum marmori ovi candido illinere. *Id. l. 18. c. 30. extr.* Illinere aliquid gypso. ¶ Translate *Horat. l. 1. ep. 7. v. 10.* Bruma nives Albanis illinet agris. *Id. l. 1. sat. 4. v. 36.* quodcumque semel chartis illeverit. *h. c.* atramento induxerit, conscripserit. ¶ Item intexere. V. *Illitus*.

ILLIQUEFACTUS, a, um, adject. idem quod liquefactus, *liquefatto*. *Cic. Tuscul. 4. c. 9.* Quæ sunt omnes unius generis ad perfundendum animum tanquam illiquefactæ voluptates. Non desunt tamen qui *liquefactæ* legunt.

ILLIQUOR, & Inliquor, eris, dep. 3. idem quod liquor, liquefio, dissolvor. *Symmach. l. 1. ep. 27.* (*al. 33.*) Aiunt, cochleas, cum illis de cælo nihil illiquitur, succo proprio victitare. Al. leg. *liquatur*.

ILLISIO, & Inlisio, onis, f. actus illidendi. *Hieronym. ep. 18. ad Marcellam, ante med.* Navis nostra scopulorum illisionibus perturbata est.

ILLISUS, & Inlisus, a, um, προσβληθείς, elisus, in aliquid impactus frangendi causa. *Virg. 3. Georg. v. 261.* scopulis illisa reclamant æquora. *Stat. 5. Theb. v. 592.* mulier terra illisa nocenti. *Virg. 5. Æn. v. 205.* acuto in murice remi Obnixi crepuere, illisaque prora pependit. & *lib. 9. v. 713.* Saxea pila penitus vadis illisa recumbit. *Tacit. 3. Hist. c. 23.* Tela arbustis, sine hostium nece, illisa. *Senec. in Thyest. v. 1045.* pectore illiso sonent Contusa planctu. *Plin. l. 19. c. 1. a med.* Linum in filo politur, illisum crebro in silice ex aqua. *sbattuto*. & *lib. 37. c. 10.* Calchophonos (*gemma*) illisa æris tinni-

tinqitum reddit. ¶ Item elifus. *Coc. de Harusp. resp. c.* 25. *extr.* Its serpens compresse atque illisa morietur. *schiacciato*.

ILLISUS, & Inlisus, us, m. illisio. In sexto casu singulari, *Sil. l.* 17. *v.* 246. illisu scopulus tremit omnis aquarum. *Plin. l.* 2. *c.* 48. Illisu repercussus ventus.

ILLITTERATUS, & Inlitteratus, a, um, *indotto*, *senza lettere*, *ἀγράμματος*, *ἄμουσος*, sine litteris, indoctus. *Senec. l.* 5. *de Benef. c.* 13. Illitteratum (*aliquando*) dicimus, non ex toto rudem, sed ad litteras altiores non perdoctum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. *ad fin.* Quem cognovimus virum bonum, & non illitteratum. *Id. Fam.* 9. *ep.* 16. *circa med.* Incidunt in sermone varia multa, quæ fortasse illis cum dixi, nec illitterata, nec insulsa esse videantur. *Plin. l.* 1. *ep.* 10. *a med.* Scribo plurimas, sed illitteratissimas litteras. *Id. l.* 2. *ep.* 3. Ἀφιλόκαλον, illitteratum, iners, ac pæne etiam turpe est, non putare tanti cognitionem, qua nulla est jucundior. *è da ignorante*. ¶ Inlitterata pars est, quæ litteris comprehensa non est. *Festus*. Al. leg. *Inlitterata pax*. Huc pertinet illud *Gell. l.* 11. *c.* 18. Ejus leges, quoniam videbantur impendio acerbiores, non decreto jussoque, sed tacito illitteratoque Atheniensium consensu oblitteratæ sunt. ¶ *Illitteratus* est etiam, qui litteras nescit, *che non sa nè leggere, nè scrivere*. *Colum. l.* 1. *c.* 8. Possit etiam illitteratus, dummodo tenacissimæ sit memoriæ, rem satis commode administrare.

ILLITUS, & Inlitus, a, um, *unto*, *impiastrato*, *tinto*, ὑπεγχρισθείς, inunctus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 52. Color quidam venustatis non fuco illitus, sed sanguine diffusus. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 670. pocula illita ceris. *Id.* 3. *de ar. am. v.* 314. Cera illita sociis Ulyssis. *Id. Heroid. ep.* 9. *v.* 163. Illita Nesseo misi tibi testa veneno. *Curt. l.* 4. *c.* 3. Navis bitumine ac sulphure illita. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1049. Stipes cæde monstrorum illitus. *Lucan. l.* 8. *v.* 381. Illita tela dolis. *saette avvelenate*. *Pers. sat.* 3. *v.* 53. braccatis illita Medis porticus. *h. e.* illitis coloribus depicta. ¶ Item intentus. *Horat. l.* 4. *od.* 9. *v.* 14. Aurum vestibus illitum. *Senec. in Hippol. v.* 783. Purpura atque auro illitæ vestes. ¶ Translate *Liv. lib.* 5. *c.* 2. Id donum inimicorum veneno illitum fore. *Senec. in med. v.* 576. Dona diris illita ac tincta artibus. *h. e.* veneficiis imbuta. *Sil. l.* 11. *v.* 43. Vita illita macula.

ILLITUS, & Inlitus, us, m. actus illinendi. In sexto casu singulari, *Plin. l.* 26. *c.* 15. Nec potu tantum, sed & illitu, & suffitu valet. *Id. l.* 28. *c.* 15. *a med.* Ut possint esse illitu faciles.

ILLIUSMODI, *di quella sorta*, *tale*, talis: duo genitivi conjuncti per modum adverbii. *Cic. in Divin. Verr. c. ult.* Non imperitos adolescentulos, aut illiusmodi quadruplatores.

ILLIX. V. *Illex*.

ILLO, *là*, *in quel luogo*, ἐκεῖ, ἐκεῖσε, adverb. motus ad locum. *Terent. Andr.* 2. 2. 25. Cum illo advenio, solitudo ante ostium. *Plaut. Pers.* 4. 4. 26. Ego illo accessero. *Cic. Verr.* 3. *c.* 56. Nam illo non frumentum, non materies advecta est. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 20. Neque temere præter mercatores, illo adit quisquam. *Plin. l.* 6. *c.* 23. Achæmenidas usque illo tenuisse. ¶ Item ad eam rem. *Cæs. loc. cit. c.* 11. Hæc omnia Cæsar eodem illo pertinere arbitrabatur, ut, &c. ¶ In allato *Terentii* loco al. leg. *illoc* eodem sensu: quod habetur etiam *in fragm. orat. Claudii Imp.* apud *Gruter. pag.* 502. *col.* 1. *lin. ult.*

ILLOC, pro *illo*, & *illuc* adverb. V. vocem præced. ¶ Pro illo ablativo *Plaut. Bacch.* 2. 3. 77. Si me illoc auro tanto circumduxerit. *Id. Men.* 2. 1. 26. Illoc verbo esse me servum scio. & 4. 2. 10. Quid nunc cum illoc agam? *Terent. Eun.* 5. 6. 53. Illoc homine opus est. ¶ Et pro *illud* *Plaut. Bacch.* 4. 8. 69. Hem illoc, pacifcere, si potes.

ILLOCABILIS, & Inlocabilis, le, *che non si può allogare*, δυσέκδοτος, qui locari non potest, ut Virgo illocabilis, quæ ob deformitatem aut inopiam virum invenire non potest. *Plaut. in Aulul.* 1. 2. 14. apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 2. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilem: neque eam queo locare cuiquam. ἀνέκδοτος, δυσέκδοτος.

ILLORSUM, *verso quel luogo*, versus illum locum. *Cato* apud *Festum* in *Altorsum*.

ILLOTUS, & Inlotus, a, um, *non lavato*, *immondo*, ἄλουτος, non lotus, immundus, sordidus. *Plaut. Pan.* 1. 2. 103. Ut tu quidem hujus oculos illotis manibus tractes ne teras? *Plin. l.* 23. *c.* 2. Fæx vini illota miscetur medicamentis. *Id. l.* 30. *c.* 6. Illotæ cochleæ. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 52. illotos echinos. Al. leg. *illutos*, vel *inlutos*, quod idem est. & *sat.* 4. *v.* 84. Illota toralia. Al. hic quoque leg. *illuta*. *Cato R. R. c.* 147. Vinaceos illutos & fæcem relinquito. *Arnob. l.* 1. *pag.* 26. Qui per altissimos gurgites pedem ferebat inlutum. *h. e.* non madefactum. ¶ *Illotis manibus* aut *pedibus* aliquid facere dicitur is, qui imparatus, temere imperiteque quippiam aggreditur: tractum, ut videtur, a sacris, ubi omnia pura mundaque esse convenit. *Gell. l.* 1. *c.* 9. Nunc isti, qui repente pedibus illotis ad philosophos devertunt, non est hoc satis, quod sunt omnino ἀθεώρητοι, sed, &c. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c. ult. ante med.* Nec his Virgilii verbis copia rerum dissonat, quam plerique omnes litteratores pedibus illotis prætereunt, tanquam nihil ultra verborum explanationem liceat nosse grammatico. *Cajus Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 1. Si in foro causas dicentibus nefas videtur esse, nulla præfatione facta, judici rem exponere, quanto magis interpretationem promittentibus inconveniens erit, omissis initiis, atque origine non repetita, atque illotis, ut ita dixerim, manibus, protinus materiam interpretationis tractare? ¶ Translate *illotus sermo*, apud *Auctor. declam. in Sallust. in princip.* est spurcus, obscœnus. & *illotus versus* apud *Rutil. in itiner. l.* 1. *v.* 422. ut quidem legi volunt *Græv.* & *Heins.* est rudis, incomptus.

ILLUBRICANS, entis, lubrice movens. *Apul. l.* 2. Simul membra sua leniter illubricans.

ILLUC, *là*, *colà*, *a quel luogo*, ἐκεῖ, illo, in illum locum. *Nep. in Eumen. c.* 9. Adversarios illuc suas contraxisse copias. *Plaut. Merc.* 3. 4. 64. Cum illuc, quo ire paritas, veneris. *Terent. Andr.* 1. 1. 54. Filium perduxere illuc mecum. *Sallust. in Jug. c.* 64. Huc & illuc, quasi vitabundi, agitare. *quà*, *e là*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 40. *ad fin.* Huc atque illuc intuens. *Terent. Andr.* 1. 5. 31. In dubio est animus, paulo momento huc vel illuc impellitur. ¶ Item ad eam rem. *Nep. in Agesil. c.* 4. Sed illuc redeamus. *Plaut. Men.* 4. 2. 53. Credit jam tibi de istis: illuc redi. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 23. quo res hæc pertinet? illuc: Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. ¶ Apud Comicos sæpe legitur pro *illud*. *Terent. Eun.* 4. 7. 14. Illuc est sapere? *Plaut. Aulul.* 3. 5. 11. In maximam illuc populi partem est optimum. *Id. Asin.* 2. 1. 27. Sed quid illuc, quod exanimatus curris huc Leonida? *Id. Mil.* 3. 1. 65. Illuc ætatis qui sit, non invenies alterum.

ILLUCEO, & Inluceo, es, uxi, n. 2. *lucere*, *risplendere*, ἐπιλάμπω, lucidus sum, in aliqua re luceo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 65. Atra pix agitet te apud carnificem, atque tuo capiti illuceat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 38. Cum tertio die sol illuxisset. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 47. Quibus Apollo se id daturum ostendit post ejus diei diem tertium: qui ut illuxit, mortui sunt reperti. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 23. & *Liv. l.* 2. *c. ult.* Ubi illuxit, Romanus productos in aciem. *si fe giorno*. *Sueton. in Cæs. c.* 81. Ea nocte, cui illuxit dies cædis, ipse sibi visus est, &c. ¶ Active cum accusativo, vi tacitæ præposit. est illustrare, *illuminare*: pro lucem in aliquem, *Plaut. Bacch.* 2. 3. 25. Vulcanus, Sol, Luna, Dies, dei quatuor, scelestiorem nullum hominem illuxere alterum. V. vocem sequent. ¶ Translate *Cic.* 4. *de Fin. c.* 2. Eaque in maximis ingeniis maxime illucere. *Al. leg.* elucere. *Id.* 1. *Agrar. c.* 8. Cum populo R. vox & auctoritas consulis repente in tantis tenebris illuxerit. *Vellej. l.* 1. *c.* 5. Clarissimum Homeri illuxit ingenium. *Imp. Dioclet. & Maximian. lib.* 5. *Cod. tit.* 71. *leg.* 20. Apud quem si illuxerit, non universe pretia in patrimonium tuum processisse, &c. *h. e.* si apparuerit, probatum fuerit.

ILLUCESCO, is, n. 3. *farsi lucido*, illucere incipio. *Cic. pro Mil. c.* 26. Illucescet aliquando ille dies, cum tu, &c. ¶ Active cum accusativo est illuminare. *Plaut. Amph.* 1. 3. 48. Nunc te, nox, mitto, ut concedas diei, ut mortales illucescat luce clara & candida. (*illucescas* antiquo scribendi more) Nisi velis intelligere, *ut lucescas in mortales*. Al. etiam leg. *mortalibus*.

ILLUCTANS, antis, in aliqua re luctans. *Stat.* 4. *Theb. v.* 790. Et teneris meditans verba illuctantia labris. *h. e.* quæ infantis in ore veluti luctantur, ægreque exprimuntur.

ILLUCUBRATUS, & Inlucubratus, a, um, *non studiato*, non lucubratus. *Sulpic. Sever. epist.* 3. *ad Bassul.* Scripta negligenter emissa, inlucubrata, atque impolite.

ILLUDIA, & Inludia, orum, n. *illusioni*, visa, quibus alicui per somnium illuditur. *Tertull. de resurr. carn. c.* 16. Præsumens, nihil aliud se, quam illudia animarum somniaturum, urgentium, & inquietantium, &c.

ILLUDIO, & Inludio, as, idem quod illudo, in aliqua re ludo, *scherzare*: quemadmodum *Plaut. alludio* pro *alludo* dixit. *Gell. l.* 1. *c.* 7. Ne ut in Plauti comœdia mœchus (sic enim mendæ suæ illudiabant) ita in Ciceronis oratione solœcismus esset manifestarius. Al. leg. *illudebant*.

ILLUDO, & Inludo, is, usi, usum, a. 3. *scherzare in qualche cosa*, *divertirsi*, ἐμπαίζω, in aliqua re ludo. *Horat. l.* 1. *Sat.* 4. *v.* 138. ubi quid datur otî, Illudo chartis. & *lib.* 2. *sat.* 8. *v.* 62. Heu, Fortuna, ut semper gaudes rebus humanis! *prendersi giuoco*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 43. In Albutium illudens Lucilius, ne a me quidem abstinuit. ¶ Item *dileggiare*, *deridere*, *farsi beffe*, *burlare*, in aliquid ludo, deludo, irrideo, ludificor, ludibrio habeo. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 22. Illuseras heri inter scyphos, quod dixeram, &c. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 19. Alicujus miseri fortunis, & virorum talium dignitati illudere. *Id. pro Dom. c.* 39. Illudere auctoritati summorum virorum. *Id.* 2. *de Orat. c.* 19. Ipsa vero præcepta sic illudere solebat, ut, &c. & *lib.* 2. *c.* 58. *sub fin.* Miseros illudi nolunt, nisi se forte jactant. *Terent. Phorm.* 5. 7. 22. Satis superbe illuditis me. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 52. Illudere vocem Neronis, quoties caneret. *Virg.* 9. *Æn. v.* 634. verbis virtutem illude superbis. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 66. illudens nostras Tirynthius artes. *Nep. in Annib. c.* 20. Sic conservatis suis rebus Pœnus, illusis Cretensibus omnibus, ad Prusiam in Pontum pervenit. *burlati e ingannati*. *Terent. Andr.* 4. 4. 18. Adeon' videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis? *Id. Eun.* 5. 4. *in fi.* Ego pol te pro istis dictis & factis, scelus, ulciscar, ut ne impune in nos illuseris. ¶ Aliquando est quasi ludendo perdere. *Terent. Andr.* 5. 1. 3. Dum studeo obsequi tibi, pæne illusi vitam filiæ. *Tacit.* 2. *Hist. cap.* 94. *extr.* Tanquam in summa abundantia pecuniæ illudere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 374. Silvestres uri assidue, capreæque sequaces Vitibus illudunt. *h. e.* insiliunt, prærodunt que, & corrumpunt. & *lib.* 1. *v.* 181. Tum variæ illudunt pestes. ¶ Item vim turpem inferre, crudeliter, vel obscene tractare, polluere, violare, *strapazzare*, *violare*, *insultare*. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 71. Venia data cunctantius filio, quia Quintilii Vari corpus illusisse dicebatur. & *lib.* 13. *c.* 17. Tradunt, illusum esse pueritiæ Britannici Neronem. *Sueton. in Tiber. c.* 45. Illudere illustrium feminarum capitibus. ¶ Illudere auro vestes, *Avien. in perieg. v.* 1058. V. *illusus*.

ILLUMINATE, *splendidamente*, *luminosamente*, λαμπρῶς, splendide, & quasi lumine adhibito. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 14. Qui distincte,

ste, qui explicate, qui abundanter, qui illuminate & rebus, & verbis dicunt.

ILLUMINATIO, & Inluminatio, onis, f. *illuminazione*, φωτισμός, actus illuminandi. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 18.* Orpheus φάνητα dixit solem a lumine atque illuminatione. *Tertull. advers. Hermog. c. 15.* Mala necessaria fuisse ad illuminationem bonorum.

ILLUMINATOR, & Inluminator, oris, m. *illuminatore*, λαμπτὴρ, qui illuminat. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 17. extr.* Illuminator religionis. *Lactant. l. 6. c. 18.* Illuminator noster Deus.

ILLUMINATUS, & Inluminatus, a, um, *illuminata*, λαμπρὸς, lumine perfusus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 46.* Luna illuminata a Sole. ¶ Translate est ornatus, *ornata*. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 47.* Corona aurea fulgentibus gemmis illuminata. *Lamprid. in Commodo, c. 17.* Capillus semper fucatus, & auri ramentis illuminatus. *Cic. de clar. Orat. c. 58. extr.* Illuminata sapientia.

ILLUMINO, & Inlumino, as, avi, atum, *illuminare*, *illustrare*, φωτίζω, lumine perfundo, lucidum reddo, illustro. *Plin. l. 2. c. 73.* Solstitii die medio nullam umbram jaci, puteumque ejus experimenti gratia factum, totum illuminari. *Colum. l. 8. c. 3.* Tabulata inlumiatum parvis fenestellis illuminantur. *Stat. 12. Theb. v. 275.* rupesque vias illuminat igni. ¶ Translate *Cic. 3. de Orat. c. 54. extr.* Orationem sententiis verborumque conformationibus illuminare. *Id. in Orat. c. 25.* Concinnitas, quæ verborum collocationem illuminat his luminibus, quæ Græci σχήματα appellant. *Vellej. l. 2. c. 18.* Hocum sidem Mitylenæorum perfidia illuminavit. *se comparare.* & *cap. 35.* Ille dies virtutem M. Catonis, jam multis in rebus conspicuam atque prænitentem, altissime illuminavit. & *cap. 66.* Cicero hoc rerum naturæ corpus eloquentia illuminavit. *Plin. l. 9. c. 36.* Purpura omnem vestem illuminat.

ILLUMINUS, & Inluminus, a, um, *senza lume*, qui est sine lumine. *Apul. 6. Metam. sub init.* Et illuminarum Proserpinæ nuptiarum demeacula. & *lib. 3.* Servatu noctis illumino tempore. Al. leg. *illumi.*

ILLUNC, pro *illum*, sequente vocali, sæpe usurpatur a *Plauto*, ut *Curcul. 4. 4. extr. Mil. 4. 9. 2. Pers. 4. 9. 1.* & *Rud. 4. 4. 140.* &c. & sequente consonante, *Pan. 5. 3. 2.*

ILLUNIS, & Inlunis, e, & illunus, a, um, *senza luna*, ἀσέληνος, sine luna, lunæ splendore carens. *Plin. l. 6. ep. 20. a med.* Nox non quasi illunis, aut nubila, sed qualis in locis clausis, lumine extincto. *Sil. l. 15. v. 619.* Illunem nacti per rura tacentia noctem. *Apul. l. 9. Metam.* Tenebris illunæ caliginis inpeditus.

ILLUO, & Inluo, is, a. 3. *bagnare*, ἐπικλύζω, κατακλύζω, influendo alluo. *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* Mare Hispanum nuncupatur, quatenus Hispanias illuit. *Ulpian. Dig. lib. 30. tit. 2. leg. 16.* Id, quod amnis fundo, post litem contestatam, illuit, *h. e.* fluendo intulit. Ita *Torrentius*. Alii *aliter*.

ILLURICUS. V. *Illyricus.*

ILLURIS. V. *Illyrius.*

ILLUSIO, onis, f. actus illudendi. A *Cic. 3. de Orat. c. 53.* enumeratur inter figuras sententiarum: quam quidem *Quintil. l. 8. c. 6. post med.* ironiam esse docet: intellige eam, quæ cum irrisione conjuncta est. Nam quæ sine risu est, de ea *Cic.* eodem loco paulo post verba facit, *dissimulationem* appellans. Porro *illusionem* ait *a præceptis Cæsaris non abhorrere:* Cæsar autem *cap. 58. l. 2. de Orat.* multa de risu tradit: unde fit, ut *Cicero* illusionis nomine vel sarcasmum, quæ ironiæ species est, vel μυκτηρισμὸν, h. e. simulatum quidem, sed non latentem derisum, vel aliam hujusmodi, qua per risum aliquis illuditur, intellexisse videatur. Hanc ipsam illusionem *Id. in Orat.* designat his verbis, *cap. 40.* Sæpe ut extenuet aliquid, sæpe ut irrideat. & *Quintil. loc. cit.* Aliquando cum risu quodam contraria dicuntur iis, quæ intelligi volunt: quemadmodum in Clodium: *Integritas tua te purgavit, mihi crede; pudor eripuit, vita anteacta servavit.*

ILLUSOR, & Inlusor, oris, m. *beffatore*, ἐμπαίκτης, qui illudit. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 35. ante med.* Illusor legis. *Augustin. epist. 253. priore, sub fin.* Illusor potius, quam veritatis doctor. Adde *Paulin. Nolan. carm. 20. Nat. 7. S. Fel. v. 77.*

ILLUSTRAMENTUM, i, n. *illustramento*, *ornamento*, illustratio, ornamentum, φωταγωγικὸς. *Quintil. l. 11. c. 3. post med.* Hæc sunt vel illustramenta pronuntiationis, vel vitia.

ILLUSTRATIO, & Inlustratio, onis, f. *illustramento*, φωταγωγικὸς, actus illustrandi. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 31.* Solis illustrationem ejusdem incensa radiis menstruo spatio luna complet. ¶ Translate *Quintil. l. 6. c. 2. ad fin.* Ἐνάργεια, quæ a Cicerone illustratio & evidentia nominatur, quæ non tam dicere videtur, quam ostendere.

ILLUSTRATOR, & Inlustrator, oris, m. qui illustrat. *Lactant. l. 2. c. 9.* Deus luminis fons & illustrator rerum. *Inscript.* apud *Reines. class. 6 n. 109.* Inlustratori prosapiæ suæ.

ILLUSTRATUS, & Inlustratus, a, um, *illuminato*, *illustrato*, φωταγωγηθεὶς, lumine perfusus, illuminatus. *Colum. l. 1. c. 6.* Ergastulum angustis illustratum fenestris. ¶ Translate, *posto in chiaro*. *Cic. Catil. 3. c. 2.* & *9.* Omnia illustrata, patefacta, comperta sunt per me. *Id. de clar. Orat. c. 64.* Genus scriptionis nondum satis Latinis litteris illustratum. ¶ Item *resa illustre, famosa*. *Plin. l. 3. c. 16.* Padus prena Phaethontis illustratus. *Id. l. 14. c. 6. a med.* Vina maxime illustrata Messalæ potu & salute. *Id. l. 35. c. 10. circa med.* Opus versibus Græcis illustratum.

ILLUSTRIS, & Inlustris, e, *luminoso*, *chiaro*, φανὸς, lucidus, clarus, illustratus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 37.* Qui sub terra semper habitavissent, bonis & illustribus domiciliis. *Colum. l. 1. c. 6.* Balnearia occidenti æstivo advertantur, ut sint usque in vesperum illustria. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 19.* Nec nimis illustres, nec vehementer obscuros locos haberi oportet. *Plin. l. 9. c. 16.* Pisces noctibus illustribus æque quam die, cernunt. *sereno*. *Id. l. 18. c. 35.* Solis radii non illustres. *Valer. Flacc. l. 6. v. 528.* Illustre cælum. ¶ Translate est manifestus, patens, *manifesta*, *chiara*, *nota*. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 5. extr.* Habere visum quendam insignem & illustrem. *Id. Verr. 7. c. 13.* Factum illustre notumque omnibus. *Id. Fam. 11. ep. 27. a med.* Præter hæc, quæ sunt testata & illustria, habeo multa occultiora, quæ, &c. *Id. 4. Acad. c. 29.* A certis & illustrioribus cohibes assensum. *Senec. ep. 83.* Instruenda est vita exemplis illustribus: non semper confugiamus ad vetera. *Cic. in Partit. c. 6.* Illustris oratio est, si & verba gravitate delecta ponuntur, & translata, & superlata, & ad nomen adjuncta, & idem significantia, atque ab ipsa actione, atque imitatione rerum non abhorrentia. *h. e.* figuris ornata. & *mox.* Est plus aliquanto illustre, quam dilucidum. altero fit, ut intelligamus, altero ut videre videamur. ¶ Item celebris, clarus, nobilis, *illustre*, *celebre*, *insigne*. *Cic. de Senect. c. 11.* Causas illustres defendere. *Varr. l. 2. R. R. c. 1.* De antiquis illustrissimus quisque pastor erat. *Cic. Fam. 1. ep. 7. ad fin.* Hæc vides quanto expeditiora, quantoque illustriora futura sint, cum aliquantum ex provincia laudis accesserit. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18.* Patefamilias illustriore loco natus. *Nepos in Dion. c. 2.* Legationes, quæ essent illustriores, per Dionem administrabentur. *Id. in Pausan. c. 1.* Hujus illustrissimum est prœlium apud Platæas. *Id. in Repub. c. 1.* Xerxi maxime est illustre, quod maximis post hominum memoriam exercitibus terra marique bellum intulit Græciæ. *Cic. 1. Offic. c. 22.* Themistoclis nomen est, quam Solonis, illustrius. *Id. pro Dom. c. 46.* Vita remota ab honore populari, & ab hac illustri gratia. & *cap. 32.* Ejus in omni vita nihil est ad laudem illustrius, quam calamitas ipsa. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 3.* Ubi major, atque illustrior incidit res, clamore per agros regionesque significant. *Gell. l. 18. c. 7.* Vos quoque philosophorum illustrissimi. ¶ Posteriori ævo *illustres* dicebantur supremi ordinis Senatores, medii *spectabiles*, infimi *clarissimi*, ut *Isid.* docet *lib. 9. Orig. c. 4.* ¶ *Servius ad Æn. 6. v. 758.* *illustrem* docet aliquando in malam partem usurpari, ut *nobilis*, & ideo meretricibus etiam tribui. ¶ *Illuster*, in recto singulari legitur apud *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 5.* & *cap. 3. n. 11.* in multis MSS. Item in titulo proœmii præfixi libro *Marcelli de medicam.* Marcellus vir illuster ex magno officio Theodosii sen. filiis suis salutem dicit.

ILLUSTRIUS, ILLUSTRISSIME, adverb. a positivo *illustre*, cujus nondum vidi exemplum. *Cic. Fam. 10. ep. 19.* Sic vidi, quasi ea, quæ oculis cernuntur, me a te amari. Dices, quid antea? semper equidem, sed nunquam illustrius. *più chiaramente*. *Gell. l. 9. c. 13.* Q. Claudius purissime atque illustrissime, simplicique atque incompta orationis antiquæ suavitate descripsit. *Arnob. l. 2. pag. 44.* Hæc omnia illustrius commemorabuntur & planius.

ILLUSTRO, & Inlustro, as, avi, atum, a. 1. *illustrare*, *illuminare*, λαμπρύνω, φωτίζω, rem aliquam lucidam & splendidam facio, lucem & splendorem alicui rei affero. *Cic. in Somn. Scip. c. 4.* Sol cuncta sua luce illustrat & complet. ¶ Translate est res occultas patefacere. *Cic. Catil. 3. c. 8.* Ut ea consilia quæ clam essent inita contra salutem urbis, illustrentur. *Id. Catil. 1. c. 3.* Illustrantur, erumpunt omnia. *Id. de Amic. c. 97.* Patefacere & illustrare veritatem. ¶ Item explicare, declarare rem aliquam difficilem & obscuram. *Cic. 1. Acad. c. 1.* Philosophiamque veterem illam a Socrate ortam Latinis litteris illustrare. *Id. 1. de Orat. c. 39.* Jus obscurum & ignotum patefacere & illustrare. ¶ Item nobilitare, celebrem reddere. *Cic. 2. Fam. ep. 6.* Illustrabit, mihi crede, tuam amplitudinem hominum injuria. *Nep. in Themist. c. 1.* Quo factum est, ut brevi tempore illustraretur. *Cic. pro Arch. c. 9.* Qui libri non modo Lucullum, verum etiam populi R. nomen illustrant. *Lucces. ad Cicer. Fam. 5. ep. 14.* Illustrare aliquem laudibus. *Plin. l. 4. c. 11. a med.* Illustrant duæ urbes utrinque litora. *Id. l. 34. c. 8.* Quem Brutus cognomine suo illustravit. *Stat. l. 2. Achill. v. 65.* nunc hospitio mea tecta piumque illustrate larem. *ornata*. ¶ Illustrare orationem est figuris, quasi luminibus ornare. *Cic. 3. de Orat. c. 36.* & *in Orat. c. 27.* Illustrant orationem quasi stellæ quædam, translata verba atque immutata. *Id. 2. de Invent. c. 15.* Distinguere atque illustrare orationem.

ILLUSUS, & Inlusus, a, um, *beffato*, *burlato*, ἐμπαιχθεὶς, irrisus, ludibrio habitus, frustratus. *Tacit. 15. Ann. c. 68.* Sæpe asperas facetias illusus. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 26.* Aut spem deponas, aut artem illusus omittas. *Ovid. l. 1. Amor. el. 8. v. 85.* Nec, si quem falles, tu perjurare timeto: Commodat illusis numina surda Venus. *Cic. pro Quint. c. 16.* Timide & pedetentim istuc descendant, inviti, multis vadimoniis desertis, sæpe illusi ac destituti. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 108.* Illusique pedes vitiosum ferre recusant Corpus. *h. e.* crapula gravatum vacillantes ferre recusant. Quo pertinet illud *Plauti Pseud. 5. 1. 5.* Magnum hoc vitium vino est: pedes captat primum: luctator dolosus est. ¶ Alio sensu *Virg. 2. Georg. v. 464.* *illusas auro vestes* dixit, in quibus scil. artifex acu veluti ludens, aliquid auro pinxit, atque intexuit. Ita *Servius* recte improbans eos, qui *inclusas* legebant. Sic *Prudent. Peristeph. H. de S. Agnete, v. 104.* Splendore multo structa habitacula, Illusa pictæ vestis inania. Sic *Avien. in perieg. v. 1258. de Persis.* Illudunt auro vestes. Al. leg. *illidunt*.

ILLUTIBARBUS, qui barba fordida est: ab *illutus*, & *barba*. *Apul. in Florid. n. 3. (al. l. 1.)* Vultu ferino trux, hispidus, illutibarbus, spinis & pilis obsitus. Al. leg. *multibarbus*.

ILLUTIBILIS, & Inlutibilis, le, *che non si può lavare*, qui elui non potest: ab *illutus*. *Plaut. Men. 1. 2. 57.* Nam ex isthoc loco spurcatur nasum odore illutibili.

ILLUTUS, & Inlutus. V. *Illotus*, & *Illotus*.

ILLU-

ILLUVIES, & Inluvies, ei, f. *sordidezza*, *bruttura*, *muffa* (*vuffa* apud nostrates) ἄλουσία, ῥύπος, sordes non lotæ in corpore animalis, immunditia : ab *in* privativa, & *luo*, lavo, unde *eluo*. Vetus Poeta apud *Cicer.* 3. *Tuscul.* c. 12. Barba intonsa infuscat pectus illuvie scabrum. *Tacit.* 4. *Ann.* c. 28. Illuvie ac squalore obsitus. *Id.* 4. *Hist.* c. 46. Illuvie deformis. *Terent. Heaut.* a. 3. 53. Ancillula pannis obsita, neglecta, immunda illuvie. *Virg.* 3. *Georg.* v. 561. Vellera tondere morbo illuvieque peresa. *Colum.* l. 7. c. 10. a *med.* Suillum genus non est contentum potione aquæ, nisi obesam illuviem atque distentam pabulis alvum demerserit, ac refrigeraverit. *h. e.* corpus sordibus oblitum. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 12. Trebatius ait, non esse morbosum, os alicui olere. hoc enim ex illuvie oris accidere solet. Adde *Lucil.* & *Varron.* apud *Non.* c. 2. n. 437. ¶ Est convicium in hominem sordidum & misere viventem. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 38. Te Jupiter, dique omnes perdant! oboluisti allium, germana illuvies, rusticus, hircus, hara suis. ¶ Est etiam inundatio aquarum sordes convehentium, *inondazione*. *Justin.* l. 2. c. 1. Illuvies aquarum principio rerum terras obrutas tenuit. & *cap.* 6. Aquarum illuvies majorem partem populorum Græciæ absumpsit. ¶ Apud *Tacit.* 12. *Ann.* c. 51. Interim Zenobiam placida illuvie, spirantem ac vitæ manifestam advertere pastores : *illuvies* est cursus fluminis ad riparum latera placide in stagni morem inundantis.

ILLUVIOSUS, a, um, illuvie plenus. Est *Nonii* c. 4. n. 466.

ILLYRIA, æ, f. Ἰλλυρία, *Schiavonia*, regio ampla post sinum Adriaticum inter Tergestum in confinio Italiæ & Macedoniam, Liburniam & Dalmatiam complectens. Alii ampliores ei terminos statuunt. V. Geograph. *Propert.* l. 1. *el.* 8. v. 2. An tibi sum gelida vilior Illyria? & *lib.* 2. *el.* 13. v. 10. alias iterum naviget Illyrias.

ILLYRICIANUS, a, um, Illyricus. *Valerian. in epist. ad Zosimion.* apud *Treb. Pollion. in Claud.* c. 14. Claudium Illyricianæ gentis virum. *h. e.* qui ex Dalmatarum provincia originem ducebat, ut *ibid.* c. 11. dicitur. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 10. *Cod. Theodos. tit.* 10. *leg.* 26. Illyricianos omnes, quos patria complectitur, &c. In numo Decii *in Mus. Theup. pag.* 251. Exercitus Illyricianus. *h. e.* militans in Illyrico.

ILLYRICUS, a, um, Ἰλλυρικός, ad Illyriam pertinens. *Virg.* 1. *Æn.* v. 246. Illyricos penetrare sinus. *h. e.* maria Adriatici, qua Illyriam alluit. *Ovid.* 4. *ex Ponto*, *ep.* 14. v. 45. Illyrica si jam pice nuprior essem. *Plin.* l. 16. c. 11. Macedonicam picem laudat. Porro Macedonia est Illyriæ conterminа, & secundum aliquos, vel in totum, vel ex parte in ea continetur. ¶ *Illyricum*, ci, n. idem est quod Illyria. *Cic. Attic. lib.* 10. *ep.* 6. *Liv.* l. 43. c. 9. *Varr.* l. 2. R. R. c. 10. & *Plin.* sæpe. ¶ Legitur & *Illuricus*, & *Inluricus* ex consuetudine Latinorum Græcam υ in u vertendi. *Plaut. Trin.* 4. 2. 10. Illurica facies videtur hominis : eo ornatu advenit. *apparenza da Schiavone*. Adde *Enn.* apud *Fest.* in *Sibina*, & *Fragm. Capitol.* apud *Gruter. pag.* 297. *col.* 3. & in numo Trajani Decii apud *Mediobarb. pag.* 353. Sic *Sulla* dixere pro *Sylla*, *Phruges* pro *Phryges*, *Purrhus* pro *Pyrrhus*, & nomina in υς, *fus* ab ὗς, *Cumeus* a Κυμαῖος, &c.

ILLYRIS, idis, adject. femin. Illyrica. *Ovid.* 2. *Trist.* v. 225. & *Sil.* l. 8. v. 292. Illyris ora perdomita. *Lucan.* l. 2. v. 624. Illyris Epidamnos. ¶ Absolute idem est, quod Illyria. *Pompon. Mela*, l. 1. c. 3. Adriatici latus Illyris occupat. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. v. 79. Nec dedignata est abjectis Illyris armis Cæsareum famulo vertice ferre pedem.

ILLYRIUS, a, um, Ἰλλύριος, Illyricus. *Cato* apud *Gell.* l. 11. c. 3. Illyrius ager. ¶ *Illyrii*, orum, sunt populi Illyriæ. *Liv.* l. 10. c. 2. Illyrii, Liburnique, & Istri, gentes feræ, & magna ex parte latrociniis maritimis infames. ¶ Legitur & *Illurii*, ut in *Illyricus* dictum est. *Plaut. Men.* 2. 1. 10. Istros, Hispanos, Massilienses, Illurios.

ILVA, æ, f. *Elva*, o *Elba*, o *Lelba*, Insula Italiæ, in mari Tusco contra Senarum oram maritimam, ferri metallis abundans. *Plin.* l. 3. c. 6. & *lib.* 34. c. 14. & *Virg.* 10. *Æn.* v. 173.

ILUS, i, m. Ἶλος, filius Trois regis Trojanorum, frater Ganymedis & Assaraci, pater Laomedontis. Urbem Ilium vel condidit, vel auxit. *Virg.* 6. *Æn.* v. 650. Ilusque, Assaracusque, & Trojæ Dardanus auctor. ¶ Hoc etiam nomine Ascanius Æneæ filius, regno Trojanorum florente, appellatus est. *Virg.* 1. *Æn.* v. 271. puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo Additur : Ilus erat, dum res stetit Ilia regno.

I M

IM, inquit *Festus*, ponebant pro *eum* a nominativo *is*. *Lex XII. Tab.* apud *Macrob.* l. 1. *Saturn.* c. 4. Si im occisit, jure cæsus esto. *Lucret.* l. 3. v. 877. quoniam mors eximit im, prohibetque.

IMAGINABUNDUS, a, um, adject. qui imaginatur. *Apul.* l. 3. *Metam. in princ.* Uberrim flebam, jam forum & judicia, jam sententiam, ipsum denique carnificem imaginabundus. *rappresentandomi*.

IMAGINALITER, per imaginem, vel in imagine. *Augustin. de Gen. ad litt.* l. 12. c. 5. & 6.

IMAGINARIE, adverb. *Sidon.* l. 2. *ep.* 10. Epigrammata, quæ imaginarie tantum, & quodammodo umbratiliter effingimus. *h. e.* sine studio, prout quæque poetica imago se se obtulit.

IMAGINARIUS, a, um, adject. *finto*, *immaginario*, φανταστικός, qui verus non est, sed ita concipitur ac si talis esset. *Liv.* l. 3. c. 41. Imaginariis fascibus cedere. *Sueton. in Claud.* c. 25. Imaginariæ militiæ genus, quo absentes & titulo tenus fungerentur. *Ulpian. Dig. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 55. Imaginaria venditio.

IMAGINARIUS, ii, m. pictor, vel statuarius, qui imagines facit, in *Inscript.* apud *Reines. class.* 1. n. 2. Quidam putant *Imaginarios* fuisse signiferos, qui Imperatoris imaginem in castra ferebant : qui & *imaginiferi* dicti sunt.

IMAGINATIO, onis, f. *immaginazione*, *pensiero*, conceptus rei alicujus. *Plin.* l. 20. c. 7. Imaginationes libidinum in somnis compescere. *Tacit. Ann.* 15. c. 36. Provincias Orientis, maxime Ægyptum, secretis imaginationibus agitans. *con secreti pensieri*.

IMAGINATUS, a, um, particip. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 69. Pavorem eorum & imaginatus, & irridens Nero. ¶ Passive ἀπεικονισθείς, *Lactant.* l. 5. c. 13. *in f.* Qui nec audiant divina, nec sentiant, sed terram digitis suis imaginatam metuant, & adorent. *h. e.* in imaginem & idolum suis manibus conformatam.

IMAGINEUS, a, um, adject. ad imaginem pertinens. *Sedul.* l. 1. v. 187. Imagineæ vincunt incendia pœnæ. *h. e.* imaginariæ. *Venant. Fortun.* l. 2. *de vita Mart.* v. 276. Imagineæ figuræ. *h. e.* imaginem alicujus referentes.

IMAGINIFER, i, m. signifer. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1107. n. 1. Aurelius Secundianus imaginifer Leg. SS. Alia *ibid. pag.* 562. n. 1. Solemnio Fido mil. Leg. Minerviæ, imaginifero.

IMAGINO, as, a. 1. *rappresentare*, εἰκονίζω, imagines facio, repræsento. *Gell.* l. 16. c. 18. Ut speculum in loco certo positum nihil imaginat, aliorsum translatum facit imagines.

IMAGINOR, aris, dep. 1. *immaginarsi*, *figurarsi*, φαντάζομαι, est rei alicujus, quæ facta sit, vel fieri possit, vel etiam quæ fieri non possit, similitudinem mente concipere. *Plin.* l. 2. *ep.* 10. Imaginor, qui concursus, quæ admiratio te maneat. *Plin. alter* l. 9. c. 35. a *med.* Imaginari fercula triumphi. ¶ Item somniare, *sognare*. *Sueton. in Cæs.* c. 81. Calpurnia uxor imaginata est, collabi fastigium domus. *Plin.* l. 20. c. 13. Venerem crebro per somnia imaginantes.

IMAGINOSUS, a, um, εἰκονώδης, in quo sunt plures imagines : ut Morbus imaginosus, quo turbata phantasmata multa occurrunt, & mentem de statu dejiciunt. De eo est illud *Catulli carm.* 41. *de Acme.* Non est sana puella, ne rogate, Qualis sit : solet hæc imaginosum. *h. e.* solet hæc efficere morbus ille imaginosus, quo ista laborat, & formosissimam se esse putat. De quo morbo V. *Horat.* l. 2. *ep.* 2. a *vers.* 128.

IMAGO, inis, f. *immagine*, *figura*, *simulacro*, *ritratto*, εἰκών, simulacrum, species, exemplar, cujusvis rei repræsentatio : ab *imitor*, quasi *imitago* : quia imitatur ac repræsentat suo modo id, quod exprimit : vel ab ἄγω, quod ab εἴκω, similis sum. *Cic. in Orat.* c. 31. Demosthenes quidem, cujus nuper inter imagines tuas ac tuorum, imaginem ex ære vidi. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. a *med.* Spartiates Agesilaus neque pictam neque fictam imaginem suam passus est esse. & *mox*. Unus Xenophontis libellus in eo rege laudando facile omnes imagines omnium, statuasque superavit. *Id.* 5. *de Fin.* c. 1. *extr.* Epicuri imaginem non modo in tabulis nostri familiares, sed etiam in poculis, & in anulis habent. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 11. v. 43. Munere in hoc, Rex, est alius, sed imagine major. *maggiore di quel che si vede*. ¶ Translate *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 16. Hæc conficta arbitror a Poetis, ut effictos nostros mores in alienis personis, expressamque imaginem nostræ vitæ quotidianæ videremus. *Id. pro Sext.* c. 13. Si imaginem judiciorum, aut simulacrum aliquod futurum in civitate reliquum credidisset. ¶ Sæpe refertur ad nobilitatem. Nam apud Romanos qui majorum suorum habuerunt imagines, ii nobiles, qui suas tantum, ii novi, qui nec majorum, nec suas, illi demum ignobiles appellati sunt. *Cic. in Pison.* c. 1. Obrepsisti ad honores errore hominum, commendatione fumosarum imaginum, quarum simile nihil habes præter colorem. *Fumosas imagines* dicit propter antiquitatem. *Id. Agrar.* 2. c. 36. *extr.* Si quid deliquero, nullæ sunt imagines, quæ me a vobis deprecentur. *idest* novus homo sum, nulla generis nobilitas me vobis commendabit. Imaginem porro sui ponere non temere omnibus licuit, sed iis tantum, qui Magistratus Curules gessissent. Has imagines primi Patricii posuerunt, quod iis primis Curules Magistratus patuerunt, unde jus imaginis fuit. Post autem, ubi plebs eosdem Curules Magistratus est nacta, tum & ipsa imagines ponere, easque relinquere cum nobilitate posteris suis cœpit. *Cic. Verr.* 7. c. 14. *de Ædilitate sua.* Mihi ludos antiquissimos esse faciundos : mihi factatum ædium procurationem : mihi totam urbem tuendam esse commissam : ob earum rerum laborem fructus illos datos, togam prætextam, sellam curulem, jus imaginis ad memoriam posteritatemque prodendæ. *Id. Agrar.* 2. c. 1. Qui beneficio vestro imagines familiæ suæ consecuti sunt. *Liv.* l. 3. c. 58. Vir honoratissimæ imaginis futurus ad posteros. V. *Sigon.* l. 2. *de antiq. jur. civ. R.* c. 20. ¶ Hujusmodi imaginibus ornabant atria ædium, uti docet *Plin.* l. 35. c. 2. easque in funebribus pompis proferebant, circumferebantque. *Horat. epod.* 8. v. 11. Esto beata : funus atque imagines Ducant triumphales tuum. ¶ Præterea *imago* est species rei, quæ mente & cogitatione percipitur. *Cic.* 4. *Acad.* c. 40. Imagines extrinsecus in animos nostros per corpus irrumpere. *Id.* 1. *de Fin.* c. 6. *sub fin.* Imagines, quæ idola nominant, quorum incursione non solum videmus, sed etiam cogitamus. *Virg. Æn.* 1. v. 411. Quid natum toties, crudelis, tu quoque falsis Ludis imaginibus? *apparizioni*, *spettri*. & *lib.* 2. v. 772. Infelix simulacrum, atque ipsius umbra Creusæ Visa mihi ante oculos, & nota major imago. & *lib.* 4. v. 654. Et nunc magna mei sub terras ibit imago. *ombra*, *spettro*. V. *Simulacrum*. *Tibull.* l. 3. *el.* 4. v. 56. Et cum te fusco Somnus velavit amictu, Vanum nocturnis fallit imaginibus. *sogni*. *Plin.* l. 7. *ep.* 5. Magnam partem noctium in imagine tua vigil exigo. *nel rappresentarmeti al pensiero*. ¶ Item adumbrata veritas, & similitudo. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 6. Facile me consolatur recordatio meorum temporum, quorum ima-

imaginem video in rebus tuis. *Ulpian. Dig. lib. 38. tit. 2. leg. 1.* Imago societatis. *Callistrat. lib. 50. tit. 6. leg. 5. a med.* An effugiendorum munerum causa imaginem navicularii induat. ¶ Etiam Echo *imago* dicitur, *Ecca*, quia vocis imago est quædam. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. ante med. de loco apibus idoneo.* Secundum villam, potissimum ubi non resonant imagines: his enim sonus harum fugæ causa existimatur esse. *Horat. l. 1. od. 12. v. 3.* cujus recinet jocosa Nomen imago. *Valer. Flacc. l. 3. v. 596.* Rursus Hylan, & rursus Hylan per longa reclamat Avia: responsant silvæ, & vaga certat imago. Adde *Sil. l. 14. v. 365.* ¶ Apud Rhetores *imago* est oratio demonstrans corporum aut naturarum similitudinem, ut *Cic. l. 2. de Invent. c. 30.* definit. Item, imago est formæ cum forma cum quadam similitudine collatio, ut est apud *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 49.* Pertinet autem ad hypotyposim, aut ethopœiam. Hinc *imagines* dicuntur descriptiones rerum, & comparationes, & similitudines animo conceptæ, & verbis explicatæ, *immagini, idee.* *Senec. epist. 59.* Invenio translationes verborum: invenio imagines, quibus si quis nos uti vetat, & poetis illas solis judicat esse concessas, neminem videtur, &c. & *mox.* Movit me imago ab illo posita: ire quadrato agmine exercitum, &c. & *epist. 92. circa med.* Volo hanc contra nos positam imaginem excutere. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 320.* hæc a te non multum abludit imago.

IMAGUNCULA, æ, f. *immaginetta, idoletto,* [illegible], parva imago. *Sueton. in Aug. c. 7.* Imaguncula ærea puerilis.

IMBALNITIES, ei, f. sordes, squalor, illuvies, q. d. balnei seu lotionis privatio. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 437.* Hic cruciatur fame, frigore, illuvie, imbalnitie.

IMBARBESCERE, barbatum fieri. *Festus.*

IMBECILLIS, & Inbecillis, e, & *sæpius* Imbecillus, a, um, *debole, di poche forze,* [illegible], debilis, languidus, infirmus: a *bacillus,* quasi baculo innititur, qui infirmis est pedibus. vel potius ab *in,* & *vacillo.* *Cic. de Senect. c. 11.* Quam fuit imbecillus P. Africani filius is, qui te adoptavit? *Id. 7. Fam. ep. 2.* Cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 85.* tractari mollius ætas Imbecilla volet. *Plin. l. 3. ep. 19.* Felicitas terræ imbecillis cultoribus fatigatur. *Cic. de Senect. c. 11.* Multi sunt imbecilles senes. *Al. leg.* imbecilli. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 10. a med.* Marius & valetudine, & natura imbecillior. *Cels. l. 3. c. 19.* Exigui imbecillique venarum pulsus. *Senec. l. 4. de benef. c. 28.* Imbecillissimus ac lassissimus sanguis. *Vellej. l. 2. c. 124.* Nemo e nobis imbecillus fuit, cujus salus ac valetudo non sustentaretur Cæsaris cura. *malato.* quo sensu adhibetur etiam a *Colum. l. 12. c. 3. a med.* ¶ Transfertur ad animum. *Cic. 2. de Divin. c. 60.* Superstitio imbecilli animi atque anilis. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 6. a med.* Ab imbecillis accusatoribus accusari. *Id. de Amic. c. 13. a med.* Rebus injustis justos maxime dolere, imbecillibus fortes, flagitiosis modestos. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 278.* Imbecillis est pudoris magister timor. *Al. leg.* imbecillus. *Senec. ep. 85.* Quantulum sapienti demus, si imbecillimis fortior est? ¶ Et ad alia. *Sallust. in Jug. c. 10.* Regnum vobis trado firmum, si boni eritis: si mali, imbecillum. *Cels. l. 2. c. 18.* Imbecillissimam materiam esse omne olus. *h. e.* parvi alimenti. & *ibid. a med.* Ovum durum valentissimæ materiæ est: molle, vel sorbile, imbecillissimæ. *h. e.* parum stomacho resistens, & concoqui facile. *Plin. l. 14. c. 21.* Imbecilla vina demissis in terram doliis servanda, valida exposita. *Id. l. 17. c. 5.* Annus terra, & ideo infecunda ad omnia, atque imbecilla. *Cic. Attic. l. 10. ep. 14.* Sed nescio quomodo, imbecillior est medicina, quam morbus. *Plin. in Paneg. c. 79.* Imbecilla ingenio esse. *Quintil. l. 11. c. 3.* Bona voce, firmaque, ut volumus, uti licet: mala vel imbecilla inhibet multa. & *lib. 12. c. 5.* Imbecilla frons. *h. e.* quæ non facile pudoris resistit. *Tacit. 2. Ann. c. 76.* Imbecillæ suspiciones. *Id. in Agric. in f.* Simulacra vultus imbecilla, ac mortalia sunt: forma mentis æterna.

IMBECILLITAS, & Inbecillitas, atis, f. *debolezza,* [illegible], [illegible], debilitas, infirmitas. *Cic. 5. Tuscul. c. 2.* Interdum etiam humani generis imbecillitatem fragilitatemque extimescere. *Id. de clar. Orat. c. 55.* Ut infirmitas laterum, & virium imbecillitas. *Id. Attic. l. 11. ep. 6. a med.* Tulliæ meæ morbus & imbecillitas corporis me exanimat. *Id. Fam. 7. ep. 1. ad fin.* Imbecillitatem valetudinis sustentare & tueri. *Sueton. in Tib. c. 11.* Imbecillitate Augusti nuntiata. *la malattia.* ¶ Translate *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 15.* Ubi imbecillitas materiæ postulare videretur, pilæ interponuntur. *Id. 7. B. Gall. c. 77.* Imbecillitas animi. *Plin. l. 4. ep. 18.* ingenii. *Cic. 1. Offic. c. 32.* consilii. *Id. ad Brut. ep. 10. a med.* ætatis. & *in f. ep. 4. l. 1. ad Fam.* magistratuum. *Tacit. 4. Ann. c. 8.* Damnare aliquem imbecillitatis. *di pusillanimità.* *Justin. l. 2. c. 15.* Non virtute, sed imbecillitate sociorum potentiam quærere.

IMBECILLITER, *debolmente,* [illegible], infirme, remisse, languide. *Cic. 4. Acad. c. 17.* Iis, quæ videntur, imbecillius assentiuntur. *Id. 5. Tuscul. c. 30.* Imbecillius horrent dolorem.

IMBELLIA, & Inbellia, æ, f. *inettitudine alla guerra,* privatim subsidium ad bellum & pugnam, quæ sunt arma eorumque tractandorum peritia, & virtus animique robur. *Senec. l. 4. c. 18.* Quæcumque animalia vaga nascuntur, armata sunt: hominem imbellia cingit: non unguium vis, non dentium terribilem ceteris fecit. *Gell. l. 5. c. 5.* Pœnus eludens ignaviam imbelliamque ejus pretiose armatorum. Hæc *Macrob. l. 2. Saturn. c. 2.* suo more descripsit. *Festus* imbelliam interpretatur belli inscientiam.

IMBELLIS, & Inbellis, le, *contrario, a non atto alla guerra,* [illegible], contrarius, aut non aptus bello. *Horat. l. 1. od. 6. v. 10.* Imbellisque lyræ Musa potens vetat. & *od. 15. v. 24.* grataque feminis imbelli cithara carmina divides. *Stat. 10. Theb. v. 874.* carmenque imbelle freuti Thebarum muri. *h. e.* Arionis lyra canentis carmen molle & pacificum. *Valer. Flacc. l. 5. v. 362.* vittas, frondemque imbellis olivæ. *h. e.* pacem portantis. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 45.* Imbelle Tarentum. *h. e.* otio ac deliciis diffluens & a bellicis studiis alienissimum. *Ovid. 2. Amor. el. 10. v. 20.* Imbelles dei. *h. e.* Venus & Cupido. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Imbellis fulgor auri argentique. *h. e.* ad muniendum ac defendendum ineptus. *Virg. Georg. 3. v. 265.* Imbelles cervi. *Valer. Flacc. l. 1. v. 760.* ferrum ut capessat Imbelle, atque ævi senior gestamina primi. *h. e.* ensem jamdiu bello desuetum. ¶ Item sine bello. *Claudian. de III. Cons. Honor. v. 80.* Jam negat imbelles epulas. *h. e.* sine bello ac pugna paratas. *Liv. l. 9. c. 45.* Ut qui suo nomine per multos annos imbelles egissent. & *lib. 10. c. 1.* Ne prorsus imbellem annum agerent, parva expeditio in Umbria facta est. ¶ Cum refertur ad homines, ignavum, timidumque, & horrentem arma significat, *imbelle, timido, poltrone,* [illegible]. *Cic. 1. Offic. c. 24.* Nunquam periculi fuga committendum est, ut imbelles timidique videamur. *Liv. l. 26. c. 2.* Ignavi & imbelles. *Tacit. 4. Hist. c. 33. extr.* Cæsorum eo die in partibus nostris major numerus & imbellior; e Germanis ipsa robora. ¶ Translate *Stat. l. 3. silv. 5. v. 84.* Quas imbelle fretum torpentibus alluit undis. *h. e.* tranquillum & minime procellosum. Sic *l. 3. Theb. v. 255.* Non secus ac longa ventorum pace solutum Æquor & imbelli recubant ubi litore somno.

IMBER, bris, m. *pioggia,* [illegible], proprie est pluvia vehementius cadens, seu (ut *Apul. de mundo* definit) agmen aquarum largius ex concretis nubibus effusum: a voce Græca allata: sed & de quavis pluvia usurpatur. In ablativo duplicem positionem habet, in *e,* & in *i,* ut *ignis.* *Cic. pro Dom. c. 44.* Qui tectum, quo imbris vitandi causa succederet, nullum haberet. *Cato R. R. c. 2.* Quæ opera per imbrem fieri potuerint. *in tempo di pioggia.* *Cic. Verr. 6. c. 40.* Erat hieme summa, tempestas perfrigida, imber maximus. & *paulo post.* Nudus vinctus in aere, in imbri, in frigore. *sotto la pioggia.* & *lib. 13. Attic. ep. 16.* Pedem e villa adhuc egressi non sumus: ita magnos & assiduos imbres habebamus. *Ovid. 11. Metam. v. 516.* cadunt largi resolutis nubibus imbres. *Virg. 1. Georg. v. 333.* ingeminant austri, & densissimus imber. *Id. 5. Æn. v. 695.* ruit æthere toto Turbidus imber aquam. & *vers. 693.* effusæ imbribus atra Tempestas sine more furit. *Valer. Flacc. l. 6. v. 610.* magnoque incanuit imbre Caucasus. *h. e.* nive. ¶ *Hoc tam est in proclivi, quam imber, quando pluit,* proverbium est translatitium, apud *Plaut. Capt. 2. 2. 86.* de re facillima. ¶ In illo *Virg. Æn. 3. v. 194.* & *5. v. 10.* cæruleus supra caput astitit imber Noctem hiememque ferens: *imber* non solam pluviam, sed nimbo & procella mixtam significat, densisque & atris nubibus expressam. ¶ De aqua pluvia, *Tacit. 5. Hist. c. 12.* Piscinæ cisternæque servandis imbribus. *l'acqua piovana.* ¶ Poetice de quavis aqua dicitur. *Virg. 1. Æn. v. 126.* laxis laterum compagibus omnes Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiscunt. *Enn.* apud *Serv. ibid.* ratibusque fremebat Imber Neptuni. *Valer. Flacc. l. 4. v. 665.* effluit imber Spumeus, & magno puppim procul æquore vestit. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 104.* Coma imbre æquoris madida. *Id. 2. Amor. el. 15. v. 23.* cum calidis perfundens imbribus artus. *Virg. 4. Georg. v. 115.* & amicos irriget imbres. *Lucret. l. 1. v. 715.* Ex igni, terra, atque anima procrescere, & imbri. ¶ Imbrem in cribrum gerere, *portar l'acqua nel vaglio,* proverb. est apud *Plaut. Pseud. 1. 1. 100.* de irrito conatu & opera perdita. ¶ Dicitur item de quovis humore, aut alia re, pluviæ modo incidente. *Cic. 1. de Divin. c. 43. ad fin.* Quid, cum sæpe lapidum, sanguinis nonnunquam, terræ interdum, quondam etiam lactis imber effluxit? *Lucret. l. 6. v. 106.* grandinis imbres. *Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 18.* Imbre per indignas usque cadente genas. *una pioggia di lagrime.* *Virg. Æn. 12. v. 284.* it toto turbida cælo Tempestas telorum, ac ferreus ingruit imber. *Stat. 1. Theb. v. 437.* lacera ora, putresque Sanguineo imbre genas. *Sever. in Ætna, v. 89.* Jupiter ut Danaæ pretiosus fluxerit imber. *Seren. Sammon. c. 3. in f.* Cessabitque gravis crebræ porriginis imber. *h. e.* quæ, pectendo caput, in morem pluviæ, aut potius nivis depluit. Supra dixerat *vers. 2.* Cum caput immensa pexum porrigine ningit. *Claudian. in nupt. Honor. v. 101.* largos hæc nectaris imbres irrigat. *Id. in consul. Probi, & Olybr. v. 43.* sed largior imbre Sueverat innumeras hominum ditare catervas. *h. e.* magis liberalis in congiariis, quam imber. ¶ *Imber,* mulus. V. *Umber* in fi.

IMBERBIS, & Inberbis, be, & Imberbus, a, um, *sbarbato,* [illegible], [illegible], qui est sine barba. *Cic. de nat. Deor. l. 3. c. 34.* Non convenire barbatum esse filium (*Æsculapium*) cum pater (*Apollo*) imberbis esset. *Id. pro Dom. c. 14.* Venire imberbum adolescentulum, &c. Ita legit *Charis. l. 1. pag. 74.* *Prisch. al.* imberbem. *Varr. ibid.* & apud *Non. c. 8. n. 84.* Imberbi juvenes. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 84.* turpe putant parere minoribus, & quæ Imberbes didicere, &c. *Bentlej.* ex MSS. legit *imberbi.* & *in ar. Poet. v. 161.* Imberbus juvenis. ubi al. vulgo *imberbis.*

IMBIBO, & Inbibo, is, bi, a. 3. *bere, imbevere,* [illegible], humorem attraho, & in me recipio, haurio, bibo. *Plin. l. 24. c. 15.* Radix imponitur carbonibus cupressi, atque is nidor per infundibulum imbibitur in vetere tussi. ¶ Transfertur ad alia. *Nazar. in Paneg. ad Constantin. c. 23.* Oculi imbibunt tenebras. *h. e.* obscurantur, obcæcantur. ¶ Sæpe ad animum & significat haurire, percipere, concipere, imbui re aliqua, *imbeversi, concepire.* *Cic. Verr. 2. c. 14.* An iste unquam de se bonam spem habuisset, nisi de vobis malam opinionem animo imbibisset? *Liv. l. 2. c. 58.* Tantum certamen animis imbiberant. *Auson. in parentalib. n. 23.* Ingenio imbibere artes paternas. ¶ Est etiam in animum inducere, constitutum habere

bere in animo. *Cic. pro Quint. c. 6. sub fin.* Quod si facere noluerit, atque imbiberit ejusmodi rationibus illum ad suas conditiones perducere. Al. aliter leg. *Liv. l. 2. c. 47. sub fin.* Neque immemor ejus, quod initio consulatus imbiberat, reconciliandi animus plebis, &c. *Lucret. l. 6. v. 71.* ut ex ira pœnas petere imbibat acres. *Id. l. 3. v. 1010.* Qui petere a populo fasces sævasque secures Imbibit.

IMBITO, is, n. 3. ineo, ingredior: ab antiquo *bito*, *is*. *Plaut. Epid. 1. 2. 41.* Meam domum ne imbitas.

IMBONITAS, atis, f. *disagio*, incommodum, mala res. *Tertull. ad Martyr. c. 3.* Nemo miles ad bellum cum deliciis venit, nec de cubiculo ad aciem procedit, sed de papilionibus expeditis, & substrictis, ubi omnis duritia, & imbonitas, & insuavitas consistit.

IMBRACTEATUS, a, um, bractea obductus. *Ammian. l. 17. c. 4. (al. 8.)* Æreum opus auro imbracteatum.

IMBRACTEO, as, a. 1. bractea obduco. *Ammian. l. 14. c. 6. (al. 15.)* Statuas auro imbracteari.

IMBRASIDES, æ, m. Ἰμβρασίδης, Imbrasi filius. *Virg. 10. Æn. v. 123.* Asius Imbrasides. Adde *lib. 12. v. 343.*

IMBRASUS, i, Ἴμβρασος, fluvius Sami insulæ. *Plin. l. 5. c. 31. a med.*

IMBREX, icis, m. & f. *embrice*, *coppo*, *tegola*, σωλήν, καλυπτήρ, ὑδρορρόη, tegula cavata, & semirotunda, per quam e tectis imber decidit. Differt a *tegula*, quæ generalius est nomen, ac tum cavatas, tum alia ratione factas complectitur. Sunt, qui *imbricem* intelligunt canalem, qui conceptam e tegulis aquam deferat. *Plin. l. 35. c. 12.* Primus personas tegularum extremis imbricibus imposuit. *Plaut. Mil. 2. 6. 24.* Meas confregisti imbrices & tegulas. *Id. Most. 1. 2. 28.* Tempestas venit: confringit tegulas, imbricesque. *Sisen.* apud *Non. c. 2. n. 433.* Dissipatis imbricum fragminibus, ac tectis tegularum. ¶ In illo *Virg. 4. Georg. v. 295.* locum angusti imbrice tecti, Parietibusque premunt arctis: *imbrex tecti* est tectum imbricis modo curvatum, *una volta*. ¶ Alios etiam habet usus. *Colum. l. 9. c. 13. ante med. de apib. morbo laborantib.* Rorem marinum aqua mulsa decoctum, imbricibus infusum præbent libandum. *Plin. l. 17. c. 14. in fi.* Pomorum calamos servari inter duos imbrices, juxta rivos, vel piscinas, utrimque terra obstructos. *Cato R. R. c. 21.* *imbrices ferreos* nominat in descriptione trapeti. ¶ Translate *Martial. l. 2. epigr. 37.* Quidquid ponitur hinc & inde verris: Mammas suminis, imbricemque porci. *h. e.* auriculam, quæ imbricis modo convoluta est. Alii vulvam, aut vertebram, aut costas interpretantur. *Sueton. in Ner. c. 20.* Quinque amplius millia elegit, qui divisi in factiones plausuum genera condiscerent (bombos, & imbrices, & testas vocabant) operamque navarent cantanti sibi. V. *Bombus*. ¶ *Imbrex narium* est cavum interius membrana divisum. *Arnob. l. 3. pag. 107.* Suspensum imbricem narium, munctionibus mucculentis, & spiritali commeabilem tractui.

IMBRICATIM, adverb. καλυπτηδόν, imbricum modo. *Plin. l. 9. c. 33.* Jam distinctione virgulata, crinita, crispa, cuniculatim, pectinatim, imbricatim undata.

IMBRICATUS, a, um, *disposto a guisa di embrici*, imbricum figuram referens. *Vitruv. l. 2. c. 8.* Incerta vero cæmenta alia super alia sedentia inter se imbricata non speciosam, sed firmiorem, quam reticulata, præstant structuram. *Plin. l. 15. c. 30.* Laurus folio per margines imbricato. *Id. l. 11. c. 1.* Superne tantum imbricatis vertebris. *h. e.* alia super aliam insidente. *Id. ibid. c. 45.* Ungues simiæ imbricati.

IMBRICITOR, oris, m. imbres ciens. *Enn.* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 2.* Cum spiritus Austri imbricitor, &c. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. a med.* Apollo deus imbricitor. τὶς ὄμβριος θεὸς.

IMBRICO, as, a. 1. κεραμόω, imbricibus tego, in modum imbricis facio. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Tegulis interjacentibus imbricarentur.

IMBRICUS, a, um, *piovoso*, ὀμβροφόρος, imbres ferens, pluvius. *Plaut. Merc. 5. 2. 35.* Hic Favonius serenus est, hic Auster imbricus. *Festus*: Imbrica tempestas pluviam videtur significare. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 20. ad fin.* Ut hiems serena sit, solstitium vero imbricum.

IMBRIDUS, a, um, adject. idem quod imbricus. *Solin. cap. 4. (al. 10.)* Cælum imbridum. *Pallad. Januar. tit. 13.* Solum siccum potius, quam nimis imbridum.

IMBRIFER, era, rum, *che apporta pioggia*, ὀμβροφόρος, imbres ferens. *Colum. l. 5. c. 5.* Ubi aut uliginosa regio est, aut cæli sunt imbriferi. *Virg. Georg. 1. v. 313.* Ver imbriferum. *Martial. l. 1. epigr. 62.* Imbrifer Nilus. *h. e.* qui aquis exundantibus imbrium vices præstat.

IMBRIFICO, as, a. 1. imbre madefacio, irrigo. *Martian. Capell. l. 6. pag. 191.* terram Aer complectens imbrificabat aquis.

IMBRIUS, a, um, ad Imbrum pertinens, quæ est insula in Ægæo mari, Thraciæ Chersoneso adjacens, *Lembro*, *Imbro*. *Ovid. 1. Trist. el. 10. v. 18.* Venimus ad portus, Imbria terra, tuos.

IMBUBINO, as, a. 1. inquino, fœdo. *Lucil.* apud *Fest.* in *Bubinare*. Hæc te imbubinat.

IMBULBITO, as, a. 1. stercore inquino: a βόλβιτον, stercus. *Lucil.* te imbulbitat ille. *Fest.* in *Bubinare* interpretatur: stercore puerili inquinat: quæ interpretatio in eum cadit *Lucilii* locum. Ceterum infimum verbum, stercore fœdare, universim significat.

IMBUO, & Inbuo, is, ui, utum, a. 3. *bagnare*, *tingere*, *inzuppare*, ἐμβάπτω, ἐμβρέχω, liquore perfundo, tingo, madefacio, ita ut liquor ebibatur, & maneat. *Festus*: Imbutum est, quod cujuspiam rei succum bibit. *Voss.* ducit a βύω, impleo: unde *buo*, & *exbuo*. *Colum. l. 9. c. 14. a med.* Quibus liquoribus mundam lanam imbuere oportebit, ut insistentes apes succum evocent. *Cn. Matius* apud *Gell. l. 20. c. 9.* Tapetes, quos conchā purpura imbuens venenavit. *Horat. l. 1. od. 13. v. 16.* Nectare aliquid imbuere. *Plin. l. 15. c. 8.* Cados amurca imbuere. *Virg. Ecl. 1. v. 7.* illius aram Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. *h. e.* mactatus tinget sanguine. *Ovid. in Ibin, v. 131.* Gutturaque imbuerunt infantia lacte canino. *Virg. 7. Æn. v. 554.* Quæ sors prima dedit, sanguis novus imbuit arma. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 1. v. 65.* Imbuero Scythicas si non prius ipse sagittas. *h. e.* vulneratus meo inficiam sanguine. *Vellej. l. 1. c. 20.* Hoc primum anno sanguine consulis Romani militis imbutæ manus sunt. ¶ Translate *Cic. 5. Phil. c. 7.* Cum autem semel gladium scelere imbuisset, nulla res ei finem cædendi attulisset. *Acc.* apud *Non. c. 12. n. 13.* Credite, amici morte me imbuturum manus. *Curt. l. 4. c. 10.* Non esse talibus promissis imbuendas aures militum. *h. e.* implendas. ¶ Est etiam eadem, &, ut ita dicam, recentem animum implere doctrina, opinione, institutione, quæ alte insideat, & permaneat: idque in utramque partem. *Cic. pro Dejot. c. 10.* Quibus ille studiis ab ineunte ætate se imbuerat. *Id. ad Anton. post ep. 13. l. 14. ad Attic.* Pueri animum tenerum bonis opinionibus imbuere. *Liv. l. 1. c. 21.* Ea pietate omnium pectora imbuerat, ut, &c. *Id. l. 26. c. 2. a med.* Honeste genitos, liberaliter educatos servilibus vitiis imbuisse. *Flor. l. 2. c. 3.* Quotidiani hostes tirocinia militum imbuebant. *Plin. l. 8. ep. 14.* Adolescentuli castrensibus stipendiis imbuebantur, ut imperare parendo assuescerent. *Nepos in Dione c. 4.* Filium ejus sic educari jussit, ut indulgendo turpissimis imbueretur cupiditatibus. *Cic. Tuscul. 1. c. 13.* Nemo est tam immanis, cujus mentem non imbuerit deorum opinio. *Tacit. 4. Hist. c. 7.* Honestis sermonibus alicujus aures imbuere. *Id. 12. Ann. c. 32.* Imbuere socios ad officia legum. *Auct. dial. de Oratorib. c. 31.* Imbui Grammatica, Musica, & Geometria. *Tacit. 4. Hist. c. 71.* Militem licentia sævitiaque imbuere. *Liv. l. 9. c. 43.* Malo tirocinio hostem imbuere. V. alia in *Imbutus*. ¶ Cum accusat. communi, *Tacit. 5. Hist. c. 5.* Nec quidquam prius imbuuntur, quam contemnere deos. ¶ *Imbuere bovem* est domare, & jugum pati consuefacere. *Plin. l. 8. c. 45.* Optime cum domito juvencus imbuitur. ¶ *Imbuere ministerio*, exsequi ministeria condocefacere. *Curt. l. 6. c. 6.* Paulatimque servilibus ministeriis tot victores gentium imbuere, & captivis pares facere expetebat. ¶ Item re intacta adhuc, & nullo usu trita uti incipere. *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 51.* & *1. de ar. am. v. 654.* at Phalaris, pœnæ mirande repertor Ipse tuum præsens imbue, dixit, opus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 69.* ignaras Cereris qui vomere terras Imbuit. *h. e.* primus aravit. *Catull. carm. 63. de Nupt. Pel. & Thet. v. 11.* Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten. *h. e.* prima navigavit. *Martial. l. 8. epigr. 51. v. 17.* Imbuere phialam nectare. *empiere per la prima volta*. *Propert. l. 4. el. 10. v. 5.* Imbuis exemplum primæ tu, Romule, palmæ. *h. e.* inchoas, instituis, primus exemplum præbes. ¶ *Charis. in fi. l. 5.* docet, Latine dici *imbuo puerum rubrica*, & *rubricam*: quod posterius adhibuisse videtur *Martial.* si accusativum *se* subintelligas, *l. 7. epigr. 25.* hoc siccum carmen imbuant aures.

IMBURUM, vasis genus, quod sursum versus redit, inquit *Varr. l. 4. de L. L. c. 27.* Sed ibi *Scalig.* mendum agnoscit. V. *eund. in Conject. ad Varron. pag. m. 98.*

IMBUTAMENTUM, ti, n. doctrina, eruditio, instructio. *Fulgent. Mythol. l. 1. in proœmio*. Variis dogmatum imbutamentis lasciva præstruens corda. *Cave usurpes*.

IMBUTUS, & Inbutus, a, um, *bagnato*, *tinto*, *inzuppato*, *imbevuto*, βαπτός, madefactus, tinctus, perfusus: & dicitur fere de his, quæ primum liquore continguntur. *Horat. in fin. ep. 2. l. 1.* Quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu. *Ovid. 9. Metam. v. 153.* Vestis imbuta sanguine. *Id. 4. Trist. el. 1. v. 77.* Tela imbuta veneno. *Id. 4. Metam. v. 252.* Imbutum cælesti nectare corpus. ¶ Minus est, quam *madefactus*. *Cic. Phil. 14. c. 3.* Imbuti sanguine gladii legionum, vel madefacti potius. ¶ Translate *Ovid. 2. de ar. am. v. 714.* Imbutæ cæde manus. *Cic. pro Font. cap. 14.* Sociale bellum macula sceleris imbutum. & *pro Dom. cap. 23.* Bellum omni odio imbutum. *Id. Phil. 3. cap. 2.* Imbutus crudelitate. *Id. 1. de Divin. c. 42.* religione. *Id. 1. de Fin. c. 18.* superstitione. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 4.* formidine nulla. *Tacit. 1. Ann. c. 36.* Imbutas præda manus in direptionem Galliarum erupturas. *avendo gustata la preda*. & *lib. 13. c. 4.* Juventa armis civilibus, aut domesticis discordiis imbuta. *Id. 2. Hist. c. 85.* Legiones imbutæ favore Othonis. *h. e.* jam antea Othoni faventes. & *lib. 1. c. 5.* Miles urbanus longo Cæsarum sacramento imbutus. *allevato*, *assuefatto*. *Stat. 11. Theb. v. 661.* sævis imbutus amoribus aulæ. *Liv. l. 21. c. 39. a med.* Imbutus admiratione. *pieno*, *imbevuto*. ¶ Sæpe refertur ad institutionem, & doctrinam: diciturque de iis, quæ primum animo hauriuntur & infiguntur. *Cic. pro Mil. cap. 4.* Est hæc non scripta, sed nata lex: ad quam non docti, sed facti; non instituti, sed imbuti sumus. *imbevuti sin da fanciulli*. & *2. de Fin. c. 5.* Extorquere ex animis cognitiones verborum, quibus imbuti sumus. *Id. Phil. 10. c. 10.* Nos ita a majoribus instituti atque imbuti sumus, ut, &c. & *1. Offic. cap. 32. sub fin.* Parentum præceptis imbuti. *Id. 2. de Orat. cap. 39.* Qui & doctrina liberaliter institutus, & aliquo jam imbutus usu, & satis acri ingenio esse videatur. ¶ Dicitur & de iis, qui leviter sunt re aliqua instituti. *Sueton. de Grammat. c. 4.* Cum familia alicujus venalis produceretur, non temere quem litteratum, in titulo, sed litteratorem inscribi solitum esse: quasi non perfectum litteris, sed imbutum. *tinto*, *infarinato*. & *Cic. 1. Tuscul. cap. 7.* An tu dialecticis ne imbutus quidem es? *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) circa med.* Litteris leviter imbutus. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 7.* Verna litterulis Græcis imbutus. *Plin. l. 6. c. 22.* Sex mensium tempore imbutus alloquio. *avendo alquanto appreso la lingua*.

IMITABILIS, le, *che si può imitare, imitabile*, μιμητὸς, quem quis potest imitari. *Cic. in Orat. c.* 23. Nam orationis subtilitas imitabilis quidem illa videtur esse existimanti, sed nihil est experienti minus. *Plin. l. 7. ep.* 20. Tu mihi maxime imitabilis, maxime imitandus videbaris. *Virg. 6. Æn. v.* 590. non imitabile fulmen. *Ovid. 4. ex Pont. ep.* 10. *v.* 77. Est tamen ex illo nobis imitabile quiddam: Inque fide Theseus quilibet esse potest. *Plin. l. 37. c.* 8. Neque est gemma alia imitabilior mendacio vitri. *più facile ad esser contraffatta*.

IMITAMEN, inis, n. idem ac imitatio. *Ovid. 4. Fast. v.* 211. Priscique imitamina facti. *Id. 4. Metam. v.* 445. Pars alias artes (*celebrant*) antiquæ imitamina vitæ. *& lib.* 11. *v.* 627. Somnia, quæ veras æquent imitamine formas. *& lib.* 15. *v.* 199. Quid? non in species succedere quatuor annum Aspicis, ætatis peragentem imitamina nostræ?

IMITAMENTUM, i, n. *imitazione, somiglianza, simulazione*. Imitamen, simulatio. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 57. Plautum magnis opibus, ne fingere quidem cupidinem otii, sed veterum Romanorum imitamenta præferre. *& lib.* 13. *c.* 4. Peractis tristitiæ imitamentis, curiam ingressus, &c. *Gell. l. 7. c. 5. de Polo histrione*. Opplevit omnia non simulacris, neque imitamentis, sed luctu atque lamentis veris & spirantibus. *Ammian. l.* 22. *c.* 13. (*al.* 32.) Simulacrum Olympiaci Jovis imitamenti æquiparans magnitudinem. *detta statua, o ritratto*.

IMITATIO, onis, f. *imitazione, contraffacimento*, μίμησις, actus imitandi, simulatio, æmulatio. *Cic.* 14. *Phil. c.* 6. Ubi excellentium civium virtutem imitatione dignam, non invidia putarent. *Id. 3. Offic. c.* 1. Si minus imitatione tantam ingenii præstantiam consequi possumus, voluntate certe proxime accedimus. *Id. 3. de Orat. c.* 57. In omni re vincit imitationem veritas. *& cap.* 12. Sono ipso vocis ita recto & simplici est, ut nihil ostentationis, aut imitationis afferre videatur. *& lib. 2. c.* 43. Si in ejusmodi genere orationis nihil esset nisi falsum, & imitatione simulatum. *& cap.* 59. Ridiculum, quod ex quadam depravata imitatione sumi solet. *Id. pro Flacc. c.* 11. Prodere reliquis in posterum periculosam exempli imitationem. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 18. Vitiorum imitatio. *Plin. l. 4. ep.* 28. Cum est arduum similitudinem effingere ex vero, (*far un ritratto*) tum longe difficillima est imitationis imitatio. *far la copia d'un ritratto*. ¶ De imitatione oratoria fuse *Quintil. l.* 10. *c.* 2. & *Cic. 2. de Orat. c.* 22. & 23. Eam sic definit *Auct. ad Herenn. l. 1. c.* 2. Imitatio est, qua impellimur cum diligenti ratione, ut aliquorum similes in dicendo velimus esse. ¶ Inter hanc & æmulationem discrimen est, quod *imitatio* studium, & diligentiam, & similitudinis amorem fere significat: *æmulatio* sæpe habet conjunctam contentionem, & invidiam, & superandi cupiditatem. Similia habet *Non. c. 5. n.* 59. Ea tamen perpetua non sunt. ¶ Apud *Auct. ad Herenn. l. 4. c.* 31. imitatio est ὀνοματοποιΐα, ut vagire, rudere, mugire, &c.

IMITATOR, oris, m. *imitatore, contraffacitore, simulatore*, μιμητὴς, qui imitatur. *Cic. 3. de Legib. c.* 14. Nec enim tantum mali est, peccare Principes, quantum illud, quod permulti imitatores Principum existunt. *Id. 2. de Orat. c.* 54. Imitator & narrator facetus. *Id. pro Marcell. c.* 1. Æmulus atque imitator studiorum meorum. (*æmulus* est qui cupit, & contendit similia facere: *imitator*, qui imitando assequitur.) *Nepos in Attic. c.* 18. Moris majorum summus imitator fuit. *Cic. in Vatin. c.* 9. Quæro num quis ante te fuerit tam nefarius, qui id fecerit? ut sciamus, utrum veterum facinorum sis imitator, an inventor novorum. *Ovid. 2. Fast. v.* 717. Brutus erat stulti sapiens imitator, ut esset Tutus ab insidiis, dire Superbe, tuis. ¶ De iis, qui nihil aliud, quam aliorum vestigiis insistere sciunt, *Horat. l. 1. ep.* 19. *v.* 19. O imitatores, servum pecus.

IMITATRIX, cis, f. *imitatrice*, quæ imitatur. *Cic. l. 1. de Legib. c.* 17. Imitatrix boni voluntas. *Id. 3. Tuscul. c.* 2. Fama popularis, quæ se gloriæ imitatricem esse vult. *Plin. l.* 10. *c.* 23. Imitatrix alias avis, ac parasita, & quodam genere saltatrix.

IMITATUS, a, um. particip. V. *Imitor*. ¶ Passive *Cic. de Univ. c.* 3. Imitata & efficta simulacra. *fatti ad imitazione*.

IMITO, as, a. 1. idem quod imitor. *Varr.* apud *Non. cap. 7. n.* 46. Tuum opus nemo imitare potest. *Liv.* vel *Lev. ibid.* Si malos imitabo.

IMITOR, aris, atus sum, dep. 1. *imitare, contraffare, somigliare, simulare*, μιμέομαι, simile facio, imitatione exprimo, alterius vestigia sequor, simulo: a voce Græca allata, omissa priore littera. *Cic. 2. de Orat. c.* 22. Accedat exercitatio, qua illum, quem ante delegerit, imitando effingat, atque exprimat. *Id. Phil.* 2. *c.* 44. Factum præclarum expositum ad imitandum. *Cæsar ad Oppium post ep.* 8. *l. 9. ad Attic.* Præter L. Sullam, quem imitaturus non sum. *Plin. l.* 15. *c.* 11. Quem postea imitati sunt multi, æquavit nemo. *Cic. 2. de Divin. c.* 27. Humor allapsus potest sudorem imitari. *Id. de clar. Orat. c.* 18. Canachi signa rigidiora esse, quam ut imitentur veritatem. *poco naturali*. & *cap.* 36. De industria, tum verbis tum etiam ipso sono quasi subrustico prosequebatur atque imitabatur antiquitatem. *Id. 3. de nat. Deor. c.* 30. Imitari chirographum alicujus. *Id. in Orat. c.* 19. Imitari atque exprimere aliquem. *Virg.* 11. *Æn. v.* 893. robore duro, Stipitibus ferrum, sudibusque imitantur obustis. *h. e.* robora, & sudibus pro ferro utuntur, eandemque iis edunt pugnam, non secus ac si ferrum haberent. *Id. 3. Georg. v.* 379. & pocula læti Fermento atque acidis imitantur vitea sorbis. *h. e.* pro vino, quod non habent, his utuntur. *Tibull. l. 3. el. 6. v.* 33. difficile est imitari gaudia falsa. *fingere, simulare*. Sic *Tacit. Ann. 3. cap.* 14. Vultu, quanquam mœstitiem imitarentur, contumaciæ propiores. & *Ovid. 1. de ar. am. v.* 617. faciles imitantibus estis puellæ. *a chi finge de amare*. *Tacit. 1. Hist. c.* 33. Imitari principium. *far da principe*. *Virg. 4. Georg. v.* 72. vox sonitus imitata tubarum. *Ovid. 5. Metam. v.* 299. imitantes omnia picæ. & *lib. 2. v.* 2. pyropus imitans flammas. & *lib. 1. ex Pont. ep. 2. v.* 45. omnia veros imitantia casus. & *lib. 2. Trist. v.* 515. scribere mimos imitantes turpia. *rappresentanti*. *Cic. in Orat. c.* 22. *ad fin.* Imitari penicillo aliquid. *ritrarre, esprimere*. Sic *Stat. l. & silv. 3. v.* 201. Nunc ebur, & fulvum vultus imitabitur aurum. *Horat. in ar. Poet. v.* 33. faber ungues Exprimet, & molles imitabitur ære capillos. *Virg. 2. Georg. v.* 204. putre solum arando imitari. *h. e.* colendo efficere, ut putre reddatur. nam aratione & subactione terra resolvitur. ¶ Imitandus, a, um. *Cic. 2. de Orat. c.* 18. Quis actor in imitanda, quam orator in suscipienda veritate jucundior? *Id. 3. Offic. c. 2. extr.* Oris pulcritudo reliqui corporis imitandi spem auferebat. ¶ Passive *Id. 1. Offic. c.* 24. In adeundis periculis consuetudo imitanda medicorum est. *Plin. l. 7. ep.* 20. Tu mihi maxime imitandus videbaris. *Horat. l. 2. sat.* 10. *v.* 17. Hoc stabant, hoc sunt imitandi. *Gell. l. & cap.* 9. Quando ex poematis Græcis vertendæ, imitandæque sunt insignes sententiæ. ¶ Supinum *imitatu* item passive, *da imitarsi*. *Valer. Max. l. 4. c.* 6. Opera ardua imitatu, ceterum cognosci utilia. ¶ *Imitarier* paragoge pro *imitari* est apud *Plaut. Capt.* 3. 1. 25.

IMITUS, adverb. *fin dal fondo*, ex imo, funditus, ex profundo: ab *imus*. *Gell. l.* 17. *c.* 10. Fontes imitus ignes eructare. *Apul. l. 9. Metam.* Terra dehiscente imitus. Adde *Arnob. l. 5. pag.* 163.

IMMACULABILIS, le, adject. qui maculari non potest. *Auson. in gratiar. act. ad Gratian. Imp. c.* 27. Mente pura, immaculabili conscientia, cogitatione sincera.

IMMACULATUS, & Inmaculatus, a, um, *immacolato*, ἀμίαντος, non maculatus, non pollutus. *Lucan. l. 2. extr.* Abscondat Fortuna nefas, Romanaque tellus Immaculata sui servetur sanguine Magni.

IMMACULO, as, a. 1. idem quod maculo, polluo. *Jul. Firmic. l. 4. c.* 16. Nullus invidiæ livor immaculet.

IMMADEO, & Inmadeo, es, ui, n. 2. *farsi molle, esser bagnato*, ἐμβρέχομαι, idem quod madeo, madidus sum. Extra præteritum nullum adhuc usum vidimus. *Ovid. 1. Trist. el. 9. v.* 34. Credibile est, lacrimis immaduisse genas. *Plin. l.* 17. *c.* 5. Cum terra a siccitate continua immaduit imbre. Adde *Stat. l. 3. silv. 1. v.* 73.

IMMANE, immaniter: neutrum genus pro adverbio. *Virg. 3. Georg. v.* 239. Fluctus immane sonat per saxa. *Id. 7. Æn. v.* 510. rapta spirans immane securi. & *lib.* 10. *v.* 726. Leo hians immane. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 237. Torrentes immane fremant. ¶ *Immane quantum* est mirum quantum, *non si può dir quanto*, θαυμαστὸν ὅσον: ellipsis. *Horat. l. 1. od. 27. v.* 6. Vino & lucernis Medus acinaces Immane quantum discrepat. *Tacit. 4. Hist. c. 34. extr.* Civilis lapsu equi prostratus, immane quantum suis pavoris, & hostibus alacritatis indidit. *Apul. in Apolog.* Quod matrimonium Æmiliano huic immane quanto angori, quantæque invidiæ fuit. ¶ Simile est illud *Sallust. in orat. ad Cæs. 1. ante med.* Immane dictu est, quanti & quam multi ad Pompejum discesserint.

IMMANEO, es, n. 2. idem quod maneo, in aliqua re maneo, immoror. *Augustin. l. 2. de Gen. ad litt. cap. 4. extr.* Si potest aqua ad tantas guttarum minutias pervenire, ut super istum aerem vaporaliter feratur, qui natura levior est aquis, cur non possit & super illud levius cælum minutioribus guttis & levioribus immanere vaporibus? Est qui leg. *immanere*, sed minus recte.

IMMANIFESTUS, a, um, non manifestus, obscurus. *Rufinus Grammaticus pag.* 2710. *Putsch.* Immanifesta vocant hæc carmina voce Latini.

IMMANIS, & Inmanis, ne, *nocivo, fero, crudele*, ἄγριος, Σκυθικός, nocens, ferus, crudelis, importunus. V. *Immanitas*. Quidam ducunt ab ἐμμανής, furens. *Macrob. l. 1. Saturn. c.* 4. ab in privativa, & *manus*, seu *manis*, bonus. *Cic. 4. Verr. c.* 51. Hostis ferus & immanis. & *3. cap.* 3. Istius immanis atque importuna natura. *Id. 4. Tuscul. c.* 20. Tetra & immanis belua. *Plaut. Trin.* 4. 1. 7. Sputificus, immanis, intolerandus, vesanus. *Virg. 1. Æn. v.* 151. scelere ante alios immanior omnes. *Cic. 4. Acad. c.* 34. Fera & immanis belua. *Id. pro Font. cap.* 10. Immanis ac barbara consuetudo hominum immolandorum. *Id. in Partition. c.* 25. Voluptatem immanissimus quisque acerrime sequitur. *Id. de Harusp. resp. c.* 3. Scelus tam importunum, audacia tam immanis. *Id. in Partition. c.* 23. Patientiam duritia immanis imitatur. *h. e.* agrestis, effera. *Virg. 1. Æn. v.* 620 quæ vis immanibus applicat oris? *Id. 4. Æn. v.* 642. cœptis immanibus effera Dido. *h. e.* sibi inferendi manus. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 24. extr.* Tantum facinus, tam immane. *h. e.* patris occidendi. *Ovid. 2. Trist. v.* 135. Edictum immane minaxque. *h. e.* severum, triste. ¶ Item ingens, enormis, modum excedens, *smisurato, enorme*. *Lucret. l. 4. v.* 1156. Magna atque immanis, cataplexis plenaque honoris. *Cæs. l. 6. B. Gall. c.* 15. Simulacra immani magnitudine. *Cic. 5. Verr. c.* 46. Ingens immanisque præda. *Id. pro Rosc. Com. c.* 8. Illa fuit pecunia immanis, hæc parvula. *Phædr. l. 4. fab.* 22. gemitus immanes ciens. *Cic. Phil. 2. c.* 25. Inter cœnam, in ipsis tuis immanibus illis poculis. *Virg. 6. Æn. v.* 11. Antrum immane. & *lib. 7. v.* 666. tegumen immane leonis. & *lib. 8. v.* 245. immane baratrum. & *lib. 11. v.* 552. telum. & *lib. 9. v.* 751. vulnus. & *lib. 6. v.* 237. spelunca vasto immanis hiatu. & *lib. 5. v.* 822. immania cete. & *vers.* 401. geminos immani pondere cæstus. *Valer. Flacc. l. 6. v.* 666. immania auster. *h. e.* vehemens, violentus. *Varr. l. 3. R. R. c.* 1. Immani numero anno-

annorum urbanos agricolæ præstant. *Virg. 9. Æn. v. 604.* immani concitus im. *Gell. l. 15. c. 9.* Tam immanem solœcismum nihil veritus est. *Quintil. l. 11. c. 3.* Immanis vox. *Velles. l. 2. c. 51.* Immanem exercitum conficere. *& cap. 2.* dissensionem movere. *Sallust. in Jug. c. 34.* Immanis avaritia. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 15. sub fin.* Ambitus redit immanis: nunquam fuit par. *Ovid. in fi. 5. Metam.* studium immane loquendi. *voglia stemminata.* ¶ Utraque significatio jungitur in illo *Ovid. 8. Metam.* ubi Achelous loquitur *vers.* 583. pariterque animis immanis & undis A silvis silvas, & ab arvis arva revelli. ¶ *Immanis visu* aspectu terribilis, verendus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 207.* Ecce sacer, totusque dei, per littora Mopsus, Immanis visu, vitreamque, comamque per auras Surgentem, laurusque rotat. *feilicet* quia *majorque videri, nec mortale sonans*, ut est apud *Virg. 6. Æn. v. 49.* cujus similis est locus *ibid. v. 77.* At Phœbi nondum patiens, immanis in antro Bacchatur vates. ¶ *Immane dictu*, immane quantum, V. *Immane.* ¶ Est etiam *immanis*, fœdus, si *Nonio c. 4. n. 236.* credimus. *Accius ibid.* Immane te habeat templum, obvallatum ossibus. ¶ Aliquando refertur ad laudem, & ponitur pro mirabili, θαυμαστὸς. *Virg. 4. Æn. v. 199.* Templa Jovi centum latis immania regnis, Centum aras posuit. *Ovid. 9. Metam. v. 247.* ipsius (*Herculis*) datur hoc immanibus actis. *Vellei. l. 2. c. 46.* Cum deinde immanes res, vix multis voluminibus explicandas, C. Cæsar in Gallia ageret. *& cap. 105.* Anni ejus æstiva immanis emolumentum fecere victoriæ. *Grat. in Cyneg. v. 565. de canib.* Pecus immane. *h. e.* ingentis animi. *Senec. in Thyest. v. 470.* Immane regnum est posse sine regno pati.

IMMANITAS, *&* Inmanitas, atis, f. *fierezza*, *selvatichezza*, *crudeltà*, ἀγριότης, feritas, diritas, agrestes efferique mores, sævitia, crudelitas. Est autem proprie carentia sensus humanitatis, & quidam veluti stupor animi, vel a natura profectus, vel a genere vitæ agrestis & incultæ, unde oritur crudelitas, & sævitia, & odium hominum. *Cic. Tuscul. 3. c. 6.* Istuc nihil dolere, non sine magna mercede contingit, immanitatis in animo, stuporis in corpore. *Id. in Partit. cap. 23.* Prudentiam malitia, temperantiam immanitas in voluptatibus aspernandis imitatur. *Id. 1. de Divin. cap. 29.* Feritas atque agrestis immanitas. *Id. de Amic. c. 23.* Asperitas & immanitas naturæ. *& lib. 2. de nat. Deor. c. 23.* Multas esse gentes sic immanitate efferatas, ut apud eas nulla suspicio deorum sit. *Id. pro Marcell. c. 3.* Domuisti gentes immanitate barbaras. *Id. Fam. 10. ep. 1.* M. Antonii tanta est, non insolentia (nam id quidem vulgare vitium est) sed immanitas, non modo ut vocem, sed ne vultum quidem liberum possit ferre cujusquam. *Id. in Vatin. c. 3. extr.* Omni diritate atque immanitate tetercimus. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 9. c. 13.* Nemo audebat (*prodire*) propter magnitudinem & immanitatem facies. (pro *faciei*) *vista fiera.* *Plin. in Paneg. c. 47.* Priorum temporum immanitas studia exsiliis puniebat. ¶ Item magnitudo immodica, *grandezza smisurata*, *eccessiva*, *enormità*. *Cic. pro Cæl. c. 6.* Tot vitiorum tanta immanitas. *Justin. l. 2. c. 1.* Immanitas frigoris. *Gell. l. 6. c. 3.* Serpens inusitatæ immanitatis. *Tacit. Ann. 14. c. 2.* Seu conceperit animo tantum immanitatis Agrippina, &c. *una sì grande scelleraggine*, scil. incesti cum filio patrandi.

IMMANITER, *&* Inmaniter, *feramente*, *crudelmente*, ἀγρίως, ferarum ritu, sæve, crudeliter. *Augustin. l. 10. Confession. c. 37.* Perdite & immaniter vivere. *Ammian. l. 28. c. 7.* (*al.* 17.) Leones per ea loca sævientes immaniter. *& paulo post.* Immanius efferascunt. ¶ Item immodice, vehementer, *sproporzionatamente*, σφόδρα. *Gell. l. 1. c. 26. a med.* Immaniter clamare. *Id. l. 9. c. 11.* Tam immaniter arrogans.

IMMANO. V. *Inmaneo.*

IMMANSUETUS, *&* Inmansuetus, a, um, *non mansueto*, *intrattabile*, *barbaro*, ἄγριος, indomitus, barbarus, ferus. *Senec. l. 2. de Ira, c. 15.* Rabidos affligimus canes, trucem atque immansuetum bovem cædimus. *Ovid. 15. Metam. v. 85.* At quibus ingenium est immansuetumque ferumque, &c. *Cic. 1. de Legib. c. 8.* Ipsisque in hominibus nulla gens est neque tam immansueta, neque tam fera, quæ, &c. *Senec. de consol. ad Helv. c. 6.* Quid immansuetius? *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 37.* At tu de rapidis immansuetissime ventis. *Id. Metam. 14. v. 549.* Immansuetus Cyclops.

IMMARCESCIBILIS, le, adject. incorruptibilis. *Tertull. de Cor. Milit. c. ult.* Flos incorruptus, immarcescibilis, sempiternus. *Paulin. Nolan. carm. 15. Natal. 4. S. Felicis, in f.* Immarcescibilis redimiant honore coronæ.

IMMATURE, *&* Inmature, *innanzi il tempo*, πρὸ ὥρας, ante tempus. *Cuman. sub init. cap. 2. l. 11.* Neque præfestinatum opus nimium immature videri possit. *Senec. Suasor. 1. ad fin.* Numquid immature ab Oceano? *Velles. l. 2. cap. 116.* Filius præreptus immature. *Apul. l. 6. Metam.* Sed haud immaturus reditu.

IMMATURITAS, atis, f. *immaturità*, ἀωρία, acerbitas. *Sueton. in Aug. c. 34.* Immaturitas sponsarum. ¶ Pro anticipatione, celeritate. *Cic. pro Quint. c. 26.* Quid hæc festinatio, quid hæc immaturitas tanta significat?

IMMATURUS, *&* Inmaturus, a, um, *non maturo*, *acerbo*, *immaturo*, *fuor di tempo*, ἄωρος, non maturus, acerbus: & proprie de fructibus & frugibus dicitur, cum ante tempus colliguntur. *Cels. l. 2. c. 30.* Pyra immatura. *Plin. l. 12. c. 13.* Quo apparet, aut aliud esse, aut colligi immaturum. *Plaut. Pers. 2. 5. 14.* Vomicam immaturam secare. ¶ Translate dicitur de eo, quod est intempestivum, ut *mors immatura*, qua quis ante constitutum ætæ tempus, & confectam ætatem moritur. *Cicer. 2. Phil. cap. ult.* Etenim si abhinc annos prope viginti hoc ipso in templo negavi posse mortem immaturam esse Consulari. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 59.* Filius immaturus obit. *Liv. l. 22. c. 38. ad fin.* Immaturum consilium ante

tempus præcipere. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 25.* Immatura virgo. *h. e.* nondum nubilis.

IMMEDIATE. V. *Immeditate.*

IMMEDICABILIS, *&* Inmedicabilis, le, *incurabile*, ἀθεράπευτος, qui medicaminibus sanari non potest. *Ovid. 1. Metam. v. 190. & lib. 10. v. 189.* Immedicabile vulnus. *Virg. 12. Æn. v. 858.* telum immedicabile. *h. e.* armatum felle veneni, atque adeo insanabile vulnus inferens. ¶ Translate *Sil. l. 14. v. 292.* postquam immedicabile visum seditio. *& lib. 1. v. 147.* Immedicabilis ira.

IMMEDICATUS, a, um, medicamentis illitus, inunctus. *Apul. in Apolog.* Immedicatum os, & purpurissatæ genæ.

IMMEDITATE, adverb. sine meditatione, *senza premeditare*, ἀπροσκέπτως. *Gell. in præfat. ante med.* Nos ut captus noster est, incuriose & immeditate, ac prope etiam subrustice ex ipso loco ac tempore hibernarum vigiliarum Atticas noctes inscripsimus. Quidam minus recte leg. *immediate*, quæ vox barbara est.

IMMEDITATUS, a, um, adject. passivæ signif. non meditatus, *non pensato*, ἀμελέτητος. *Apul. l. 2. Metam. sub init.* Immeditatus incessus. *h. e.* non affectatus ad mollitiem. *Id. in Florid. n. 17.* (*al. l. 3. sub fin.*) Animalium immeditati sonores.

IMMEJO, *&* Inmejo, is, a. 3. intus mejo. *Pers. sat. 6. v. 73.* Patriciæ immejat vulvæ.

IMMEMOR, *&* Inmemor, oris, *smemorato*, *scordevole*, *immemore*, ἀμνήμων, qui non meminit. *Cic. Attic. l. 5. ep. 16.* Ne me immemorem mandati tui putares. *Id. pro Sull. cap. 30.* Adeo ne vobis oblitus constantiæ meæ, adeo immemor rerum a me gestarum esse videor? *Id. 2. Phil. c. 22.* Hujus rei ne posteritatem quidem omnium sæculorum unquam immemorem fore. *Id. de clar. Orat. c. 60.* Magna hæc immemoris ingenii signa. *Catull. carm. 30. ad Alphen.* Alphene immemor, atque unanimis false sodalibus. *ingrato.* *Cic. in Bruto, c. 47.* Nec enim erat indoctus, nec tardus ad excogitandum, nec Romanarum rerum immemor. *h. e.* ignarus. *Tacit. 14. Ann. c. 36.* Gladiis stragem cædemque continuarent, prædæ immemores. *senza pensare alla preda.* Sic *Horat. l. 2. od. 18. v. 18.* sepulcri immemor struis domos. *Curt. l. 7. c. 9.* In hostem, salutis immemores, ruere cœperunt. *Sueton. in Calig. c. 57.* Immemor, Chæream Cassium nominari. *Plaut. Pseud. 4. 7. 3.* Qui suum officium facere immemor est. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 123.* immemori discedens pectore conjux. *& vers. 248.* mente immemori. ¶ Passive *Terent. Andr. 1. 1. 17.* Isthæc commemoratio quasi exprobratio est immemoris beneficii. *h. e.* cujus quis est oblitus. Al. ita accipiunt: exprobratio est facta immemori beneficii. Al. mallent legere *immemori*. ¶ Metonymice est oblivionem inducens *Sil. l. 16. v. 477.* Lethe immemori perstringens gurgite ripas. *Senec. in Herc. Oet. v. 936.* Stabo ante ripas, immemor Lethe, tuas. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 96.* immemor amnis. *h. e.* Lethe.

IMMEMORABILIS, *&* Inmemorabilis, le, *che non si può ricordare, a dire*, *immemorabile*, ἀμνημόνευτος, cujus nulla est memoria, qui commemorari non debet, aut potest. *Plaut. Capt. prol. v. 56.* Neque spurcidici insunt versus immemorabiles. *Lucret. l. 6. v. 487.* Immemorabile per spatium transita. *h. e.* immensum, nullis terminis circumscriptum. ¶ Active *Plaut. Cist. 2. 2. 3.* Anus sibi moderatrix, atque immemorabilis. *h. e.* quæ recordari non vult, aut se non meminisse simulat: vel quæ memorare & dicere recusat.

IMMEMORATUS, a, um, adject. ἀνιστόρητος, non memoratus. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 33.* Juvat immemorata ferentem Ingenuis, oculisque legi, manibusque teneri. *h. e.* nova, non prius audita. *Auson. in Parentol. epigr. 50.* Nec tu jam metra, spes unica, ephebe Tallisi Consobrine, mors immemoratus eris.

IMMEMORIA, *&* Inmemoria, æ, f. *obblivione*, memoriæ privatio, oblivio. *Papinian. Dig. lib. 41. tit. 2. leg. 44.* Peregre profecturus pecuniam in terram condiderat: cum reversus locum thesauri immemoria non reperiret, &c. Ita *Torrentin. & Pareus in Lex.* Al. habent *in memoria*.

IMMEMORIS, re, immemor. *Cæcil.* apud *Priscian. l. 6. pag. 699. Putsch. & lib. 7. pag. 775.* Itane, Antipho, juventus est immemoris? itan' est madida memoria?

IMMENSITAS, *&* Inmensitas, atis, f. *immensità*, *vastità*, infinitas. *Cic. de nat. Deor. l. 1. c. 20.* In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. *Id. ibid. l. 2. c. 39.* Immensitates camporum.

IMMENSUS, *&* Inmensus, a, um, *immenso*, *sterminato*, *smisurato*, ἀμέτρητος, qui mensurari non potest, infinitus, interminatus, profundus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 20.* Si immensam & interminatam in omnes partes magnitudinem regionum videretis. *& cap. 10.* Aera deum statuit, eumque gigni, esseque immensum & infinitum. *Id. 1. Tuscul. c. 30.* In mari immenso vehi. *Ovid. 6. Fast. v. 640.* immensa domus. *vastissima.* *Horat. l. 2. sat. 1. v. 41.* immensum argenti pondus & auri. *Plin. l. 4. c. 13. a med.* Immensus mons. *Cic. 3. de Orat. cap. 19.* Ex ingenti immensoque campo. *& lib. 2. c. 20.* Tanta hæc in re tamque immensa. *& l. 1. c. 49.* Ingenii fines pæne immensi. *Id. 1. de Divin. c. 7.* Observata sunt hæc tempore immenso. *per lunghissimo tempo.* *Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 78.* Immensæ viæ. *h. e.* longissimum iter. *Id. Heroid. ep. 2. v. 82.* moræ. *& epist. 9. v. 5.* series immensa laborum. *& 10. Metam. v. 836.* immensi status. *senza fine.* *& 4. Trist. el. 3. v. 25.* nox immensa videtur. *pare, che mai non finisca.* *& lib. 4. Metam. v. 650.* per immensum ventis discordibus actus. *per l'aria, pel vasto cielo.* *Tacit. Ann. 15. c. 40.* Proruta per immensum ædificia. *per grandissimo spazio.* *Plin. l. 9. c. 40.* Immenso mercari. *a prezzo eccessivo.*

¶ Trans-

¶ Translate *Cic. 5. Verr. c. 9.* Immensa vorago ac gurges vitiorum. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 22.* Immensæ, infinitæ, immoderatæ cupiditates. *Spartian. in Adrian. c. 19.* Immensissimæ voluptates. *Ovid. 13. Metam. v. 768.* sitis immensa cruoris. *Id. 4. ex Pont. ep. 2. v. 36.* immensum gloria calcar habet. *Horat. l. 4. od. 2. v. 7.* immensusque ruit profundo Pindarus ore. *h. e.* mira verborum taromque copia. *Plin. l. 28. c. 1.* Immensa difficultas. *& lib. 36. c. 5.* differentia. ¶ *Immensum*, *in & ad immensum* adverbii vicem præstant, *smisuratamente. Ovid. 5. Fast. v. 537.* Creverat immensum: comitem sibi Delia sumpsit. *Tacit. Ann. 4. c. 40.* Immensum attolli. *& lib. 3. cap. 30.* Opes, queis domus illa immensum viguit. *& cap. 52.* Luxus immensum proruperat. (Adde *Sallust. in Jug. c. 97.*) *Ovid. 2. Metam. v. 220.* Ardet in immensum geminatis ignibus Ætne. *Liv. l. 29. c. 25.* Ad immensum multitudinis speciem auget. ¶ *Immensum est*, finem, modum non habet. *Ovid. 4. Fast. v. 573.* immensum est erratas dicere terras. *non si finirebbe mai. Plin. l. 8. c. 27.* Quod persequi, immensum est. ¶ *Immensum quantum*, immane quantum, *non si può dir quanto. Plin. l. 4. c. 20.* Immensum quantum hinc oceano, illinc Iberico mari comprimentibus. Adde *lib. 16. c. 36. sub fin.* ¶ *Immensa plus*, plus quam in immensum: hyperbole. *Plin. l. 20. c. 9. a med.* Brassicæ silvestria immenso plus effectus laudat Cato. ¶ Substantive *Lucret. l. 1. v. 72.* Ergo vivida vis animi pervicit, & extra Processit longe flammantia mœnia mundi, Atque omne immensum peragravit mente animoque. *Liv. l. 21. c. 30.* Immensum altitudinis. *Id. l. 5. c. 37.* loci.

IMMEO, & Inmeo, as, n. 1. *entro meo*, ingredior. *Pallad. l. 1. cit. 17.* Salutare erit, aquas illuc per tubos fictiles duci, & operteis immeare cisternis. *Plin. l. 8. c. 25.* Delphini immeantes Nilo. *& lib. 11. cap. 39.* Setas suum obstare tenuitati immeantis spiritus.

IMMERENS, & Inmerens, entis, *immeritevole*, *innocente*, *ἀναίτιος*, *ἀνάξιος*, qui nihil commeruit, immeritus, innocens. *Nep. in Dion. c. ult.* Hi falsa suspicione ducti, immerentes et sceleratos occidunt. *Horat. l. 2. od. 13. v. 11.* Triste lignum, caducum In domini caput immerentis. *Sueton. in Tit. c. 10.* Multum conquestus, eripi sibi vitam immerenti. *Valer. Flacc. l. 9. c. 11. n. 8.* Interdum quædam immerentia supremi fati titulum occupant. *h. e.* quæ nihil nocuerunt. *Lucret. l. 2. v. 1102.* exanimat indignos, inque merentes.

IMMERENTER, adverb. *immeritevolmente*, *a torto*, *ἀναξίως*, immerito. *Valer. Max. l. 6. c. 2. n. 1. extern.* A Philippo rege temulento immerenter damnata.

IMMERGO, & Inmergo, is, ersi, ersum, a. 3. *immergere*, *affondare*, *attuffare*, *ἐμβάπτω*, *καταδύω*, intus mergo, demergo, immitto, obruo. *Plaut. Bacch. 4. 4. 26.* Extrasti, cum patum immersti ampliter. *scil.* manum in pecuniam. *immersti* syncope pro *immersisti*. *Plin. l. 28. c. 6.* Immergere manus in aquam ferventem. *Id. l. 34. c. 14. a med.* ferrum candens aquæ. *Id. l. 11. c. 25.* se in aquas. *Colum. l. 5. c. 6. a med.* partem arboris deflexum terræ. *Curt. l. 4. c. 4.* Belua alto se immersit. *Plin. l. 15. c. 17.* Immergi melle cotonea. *Virg. 6. Æn. v. 174.* Unda aliquem immergere. *Plin. l. 4. c. 10.* Ubi ister amnis immergitur. *entra in mare. & lib. 18. c. 28. a med.* Regia in pectore leonis stella matutino immergitur. *si nasconde.* ¶ *Immergere se aliquo* est se conjicere, abdere, *cacciarsi. Plaut. Men. 3. 1. 3.* In concionem mediam] immersi me miser. *&* 5. *c. 3.* Immersit aliquo se se, credo, in ganeum. *Justin. l. 33. c. 2.* Inter mucrones se hostium immersit. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c. 13.* Se blanditiis & assentationibus in Asinii consuetudinem penitus immersit. *Liv. l. 23. c. 18. a med.* Immergere se in voluptates. *Al. leg.* mergere. *Senec. de consol. ad Polyb. c. ult.* Immergere se studiis. *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 1. extern.* Architas se Pythagoræ præceptis penitus immerserat. ¶ In secunda conjugatione *Colum. l. 5. c. 9.* Taleas ita immergeri, ut putris terra quatuor digitis alta superveniat.

IMMERITO, & Inmerito, *immeritamente*, *a torto*, immerenter, indigne. *Cic. 2. de Orat. c. 79.* Si res crudelis, si infanda, si immerito, si misera, &c. *Terent. Phorm. 2. 1. 59.* Jamdudum te omnes nos accusare audio immerito, & me omnium horunc immeritissimo. *Senec. ep. 11. ad fin.* Custodem nobis, & pædagogum dedit: nec immerito. *e con ragione.* Sic *Lucan. l. 8. v. 824.* Haud equidem immerito Cumanæ carmine Vatis Cautum, ne, &c.

IMMERITUS, & Inmeritus, a, um, *chi non merita*, *innocente*, *ἀνάξιος*, qui non meretur, immerens, innocens. *Virg. 3. Æn. v. 2.* Postquam res Asiæ, Priamique evertere gentem Immeritam visum Superis. *Horat. l. 3. od. 6. v. 1.* Delicta majorum immeritus lues, Romane. *& od. 2. v. 21.* Virtus recludens immeritis mori Cælum. *Ovid. 2. Trist. v. 274.* Protegit hæc sontes, immeritosque premit. ¶ Eleganter tribuitur rebus inanimis. *Horat. l. 1. od. 17. in f.* Vestem immeritam scindere. *Propert. l. 2. el. 2. v. 3.* Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues. *& l. 4. el. 4. v. 21.* Sæpe illa immeritæ causata est omina Junæ. *& el. 3. v. 19.* Occidat, immerita qui carpsit ab arbore vallum. ¶ *Immeritum*, absolute, *Plaut. Asin. 3. 3. 18.* Cur tu, obsecro, immerito meo me morti dedere optas? *h. e.* nullo meo merito, nulla culpa? ¶ Passive *non meritato. Liv. l. 4. c. 13. sub fin.* Laudibus haud immeritis onerare aliquem. *Ovid. 2. Fast. v. 42.* Credulus immerita Phasida juvit ope. *Martial. l. 7. epigr. 31.* Et rapit immeritas sordidus auctor opes. *Valer. Flacc. l. 8. v. 158.* Sed quid ego quemquam immeritis incuso querelis? *h. e.* injustis, indebitis.

IMMERSABILIS, & Inmersabilis, le, *insommergibile*, *ἀβάπτιστος*, qui mergi non potest. Translate firmus, fortis, quique adversis rebus non opprimitur. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 22. de Ulysse.* aspera multa Pertulit, adversis rerum immersabilis undis.

IMMERSIO, onis, f. actus immergendi, *immersione. Arnob. l. 2. pag. 47.* Oleum respuit immersionem in se pati.

IMMERSUS, a, um, *immerso*. *Cic. de Univ. c. 13.* Immersus in flumen. *Plin. l. 2. c. 103.* Immersa in fonte. *Ovid. 4. Fast. v. 200.* prolem Devorat, immersam visceribusque tenet.

IMMETATUS, & Inmetatus, a, um, *non misurato*, non metatus. *Horat. l. 3. od. 24. v. 9.* Scythæ, & Getæ, Immetata quibus jugera liberas Fruges, & Cererem ferunt.

IMMIGRO, & Inmigro, as, n. 1. *entrare ad abitare*, in aliquem locum migro. *Cic. Phil. 13. c. 17.* Paucis diebus & in domum, & in paternos hortos immigrabit. *Id. pro Dom. c. 55.* Ex suis templis in ejus ædes immigrare nolebant. *Plaut. Mostell. 1. 2. 23.* Ubi ille immigrat nequam homo, indiligensque, ædibus vitium additur. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c. 79.* Pleraque verba translata, sic tamen, ut ea non irruisse in alienum locum, sed immigrasse in suum diceres. *Liv. in proœm. ad fin.* Nulla respublica fuit, in quam tam seræ avaritia luxuriaque immigraverint. *Plaut. Mostell. 1. 2. 55.* Immigrare in ingenium suum. *h. e.* abire e cura pædagogi, & vivere arbitratu suo.

IMMINENS, & Inminens, entis, *imminente*, *che sovrasta*, *ἐπικείμενος*, qui imminet, proximus, proxime futurus, impendens. *Liv. l. 29. c. 35.* Imminens prope ipsis mœnibus tumulus. *Horat. l. 3. od. 22. v. 5.* Imminens villæ pinus. *Id. l. 1. od. 4. v. 5.* choros ducit Venus imminente luna. *h. e.* in cælo supra caput fulgente. *& lib. 3. od. 27. v. 10.* Imbrium divina avis imminentum. *Tacit. Ann. 15. c. 10.* Pætus imminentium nescius. ¶ *Gestus imminens* dicitur, quo orator velut imminet adversario, instat urgetque, tanquam vi & contentione ipsa manum propulsurus. *Cic. 1. de Orat. c. 55.* Quæ fuit illa, quanta vis! cum conjectis oculis, gestu omni imminenti, summa gravitate, &c. ¶ Translate est promptus, paratus, intentus. *Cic. 4. Verr. c. 54.* Verres avaritia semper hiante atque imminenti fuit. *Id. pro Dom. c. 6.* Homo ad cædem imminens. *Curt. l. 3. c. 1.* Imminens Dario, quem nondum Euphratem superasse cognoverat, copias contrahit. *Horat. l. 1. od. 12. sub fin.* Parthi Latio imminentes. *h. e.* graves R. imperio, & jam jam bellum illaturi.

IMMINENTIA, æ, f. *vicinanza*, instantia, vicinitas. *Nigid.* apud *Gell. l. 9. c. 12.* Is uterque infestus dicitur, ab instantia atque imminentia fraudis, quam facturus est.

IMMINEO, & Inmineo, es, n. 2. *soprastare*, *ἐπίκειμαι*, supra maneo, impendeo: ab *in*, & *maneo*. *Virg. Ecl. 9. v. 41.* candida populus antro imminet. *& Æn. 1. v. 169.* nemus desuper imminet. *& vers. 423.* collis plurimus urbi imminet. *& lib. 6. v. 602.* Quos super atra silex jam jam lapsura cadentique Imminet assimilis. *Valer. Flacc. l. 6. v. 681.* Imminet e celsis audentius improba muris Virgo. *sta ritta sopra l'alte mura.* ¶ Item vicinus sum, insto, *esser imminente. Cic. 1. Catil. c. penult.* Sunt, qui ea, quæ quotidie imminent, non videant. *Id. 1. Tuscul. c. 38.* Mors, quæ propter incertos casus quotidie imminet. *Virg. 11. Æn. v. 26.* muris imminet hostis. *Hirt. de B. Alexand. c. 7.* Hostes imminentes atque insequentes. ¶ Translate refertur ad cupiditatem. *Cic. 5. Phil. cap. 7.* Hujus mendicitas aviditate conjuncta in nostras fortunas imminebat. *Id. pro Dom. c. 18.* Qui imminere jam cupiditate videntur in tribunitiam potestatem. *Senec. in fin. ep. 2.* Alieno imminere, & non acquisita, sed acquirenda computare. *ansare. Liv. l. 30. c. 28. a med.* Ii quoque, quibus ingens erat in Scipione fiducia, & victoriæ spes, quo magis in propinquam eam imminebant animis, eo curæ intentioris erant. ¶ Et ad facilitatem inferendæ injuriæ. *Nepos in Eumen. cap. 10.* Imminebant enim Seleucus, Lysimachus, Ptolemæus, opibus jam valentes, cum quibus erat dimicandum. *Cic. pro leg. Manil. c. 5.* Imminent duo reges toti Asiæ. *Id. pro Dom. c. 10.* Imminebat tuus furor omnium fortunis & bonis. *Ovid. v. 146. l. 1. Metam.* Imminet exitio vir conjugis, illa mariti. ¶ Et ad cogitationem, & intentionem rei gerendæ, & ad captandam opportunitatem. *Liv. l. 25. c. 20.* In alterius ducis exercitusque opprimendi occasionem imminebat. (Adde *lib. 23. c. 16.*) *Curt. l. 5. c. 11.* Occasioni imminens alloquendi regem. *Tacit. 16. Ann. c. 14.* Quippe Antejum & Ostorium imminere rebus. *h. e.* observare opportunitatem imperii occupandi. Sic *Curt. l. 6. c. 10. a med.* Imminere regno. *Virg. in Cul. v. 89.* huc imminet: omnes Dirigit huc sensus: hæc cura est subdita cordi. *Senec. in Hippol. v. 854.* Tenet obstinatum Phædra consilium necis, Fletusque nostros spernit, ac morti imminet. *sta per darsi la morte.*

IMMINUO, & Inminuo, is, ui, utum, a. 3. *sminuire*, *ἐλαττόω*, idem quod minuo, diminuo. *Cic. 3. Fam. ep. 3. ad fin.* Si istas exiguas copias quam minime imminueris. *Sallust. in Jug. c. 48.* Æstivorum tempus comitiorum mora imminuerat. *Nepos in Eumen. c. 5.* Exiles res animi magnitudinem etsi non frangebant, tamen imminuebant. *Cic. 1. de Orat. c. 61.* Imminuere aliquid de voluptate. *Sueton. in Ner. c. 42.* Nihil imminuit ex consuetudine luxus. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 113.* se dolor imminuit. *Al. leg.* invenit. *Tacit. Ann. 2. c. 86.* Agrippa dissidio domum imminuerat. *h. e.* abdicata per divortium conjuge. *Lucret. l. 5. v. 615.* Imminuere vires. *Petron. in Satyr. c. 141.* liberalitatem. *Plin. l. 37. c. 1.* pretium. *Cic. Attic. l. 1. ep. 18. a med.* auctoritatem. *Id. ad Dolabell. post epist. 17. l. 14. ad Attic.* laudem alicujus. *Id. 2. de Orat. cap. 25.* majestatem. *Id. pro Cæcin. c. 12. extr.* libertatem. V. *Libertas*. *Id. Verr. 3. c. 33.* jus legationis. Ubi *Ascon.* Qui potestatem suam in administrando non defenderit, imminuti magistratus, veluti majestatis læsæ reus est. Huc pertinet illud *Tacit. Ann. 2. cap. 34.* Quamquam Augusta, se

vio-

violari & imminui quereretur. *h. e.* velut in ordinem cogi: *che gli si perdeva il rispetto.* ¶ Pro debilitare, infirmum reddere, *Id. c. Hist. c.* 93. Milites per illecebras urbis, & inhonesta dictu, corpus otio, animum libidinibus imminuebant. ¶ Pro infringere, violare, *rompere, violare*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. Nullum esse jus tam sanctum atque integrum, quod non ejus scelus atque perfidia violarit & imminuerit. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 90. Neque pudicitiam meam mihi alius quisquam imminuit. (Adde *Lactant. l.* 1. *c.* 10. *ad fin.* & V. *Imminutio.*) *Sallust. in Jug. c.* 83. Callidus id modo festinabat, Bocchi pacem imminuere. *h. e.* interrumpere: efficere, ne Bocchi pax cum Romanis agitata jungeretur. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 57. Perculso Seneca, promptum fuit Rufum Fenium imminuere, Agrippinæ amicitiam in eo criminantibus. *h. e.* evertere. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 209. Imminuere imperium alicujus. ¶ *Imminuere alicui caput*, pro confringere, comminuere, quidam leg. apud *Plaut. Mostell.* 2. 3. 109. sed alii *diminuere.* ¶ *Imminuere mentem*, de statu rationis deturbare. *Gell. l.* 15. *c.* 2. Ebrietas, quæ labefacere & imminuere hominum mentes solet.

IMMINUTIO, & Inminutio, onis, f. *diminuzione*, ἐλάττωσις, diminutio, actus imminuendi. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. Ut sumptus egentissimarum civitatum minuerem, sine ulla imminutione dignitatis suæ. *Id.* 5. *de Fin. c.* 17. Si pravitatem imminutionemque corporis propter se fugiendam putamus. *h. e.* debilitatem, aut abscissionem alicujus membri. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. A patre ejus, qui causam dicit, aut defensio est criminis, aut imminutio, aut excusatio. *Auson. in centone nupt.* seu *Edyll.* 13. vocat *imminutionem* primum viri congressum cum sponsa, quo tunc virginitas imminuitur. ¶ *Imminutio* apud *Cicer. in l.* 3. *de Orat. cap.* 53. (ubi ait, *augendi minuendive causa veritatis superlatio*) scite *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *ad fin.* inter sententiarum figuras enumeratur: sed in Oratore postea scripto (*cap.* 40.) transeundo videtur ipse damnasse.

IMMINUTUS, & Inminutus, a, um, *diminuito*, ἠλαττωμένος, diminutus. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Imminutum pretium. *Id. l.* 33. *c.* 3. Imminutum pondus. *Solin. c.* 1. *ante med.* (*al. c.* 3.) Cum modus intercalandi interdum cumulatior, interdum fieret imminutior. *Cic.* 6. *Verr. c.* 67. Existimatio atque auctoritas nominis populi R. imminuta. *Id. pro leg. Manil. c.* 11. Bellum exspectatione Pompeji attenuatum atque imminutum. *Id. Phil.* 11. *cap.* 3. Cupiditas imminuta ac debilitata. *Sallust. in Catil. c.* 40. Plebis opes imminutæ. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 63. Imminuta claritas. *fama screditata.* & *lib.* 6. *c.* 46. & *Sallust. in Jug. c.* 69. Imminuta mens. *h. e.* de recto rationis statu dejecta. *testa debole, poco sano.* ¶ *Imminuta libertas* quid sit, V. in *Libertas.* ¶ Item non diminutus. *Julian. Dig. lib.* 24. *tit.* 2. *leg.* 6. Ita tamen, ut bona gratia dissolutum videatur pristinum matrimonium, & unusquisque jus suum habeat imminutum. *Paul. lib.* 38. *tit.* 2. *leg.* 44. Ut undique patronus suum jus habeat imminutum.

IMMISCEO, & Inmisceo, es, scui, xtum, *vel* stum, a. 2. *frammischiare*, ἀναμιγνύναι, ἐμμιγνύναι, idem quod misceo, vel in aliqua re misceo. *Plin. l.* 25. *c.* 8. *ad fin.* Radicem contusam, immixta calce, in mam spargere. *Curt. l.* 10. *c.* 3. Vos meorum militum corpori immiscui. *Virg.* 5. *Æn. v.* 429. Immiscentque manus manibus, pugnamque lacessunt. *h. e.* manus conserunt. *Senec. in Herc. Oet. v.* 830. Corporis palla horridi pars est, & ipsam veste immiscet cutem. *h. e.* adeo cuti inhæret, ut ipsam sibi immisceat. *Horat. l.* 1. *ser.* 2. *v.* 75. immiscere fugienda petendis. *Virg. Georg.* 2. *v.* 454. maculæ incipient rutilo immiscerier igni. *paragoge* pro immisceri. ¶ *Immiscere se*, insinuare se, se immittere, *mettersi, frammischiarsi.* *Phædr. l.* 1. *fab.* 3. *v.* 7. Graculus se pavonum immiscuit gregi. *Virg.* 11. *Æn. v.* 815. mediis se immiscuit armis. & *lib.* 10. *v.* 664. sublime volans nubi se immiscuit atræ. ¶ Translate *Liv. l.* 21. *c.* 32. *a med.* Cum se immiscuissent colloquiis montanorum. *Id. l.* 45. *c.* 14. Qui sortem omnem fortunæ regnique sui cum Romanis immiscuisset. *Id. l.* 5. *c.* 8. Falisci Fidenati bello se jam ante immiscuerant. *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 3. *ad fin.* Immiscere se negotiis alienis. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 40. *extr.* Quibus adhuc necessitudinibus immiscere te mihi parem, omittam ad præsens referre. *h. e.* te mihi adjungere, & penitus meum intimum facere.

IMMISERABILIS, & Inmiserabilis, le, *non compassionato*, cujus miseret neminem. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 17. Si non periret immiserabilis Captiva pubes.

IMMISERICORDIA, æ, f. *durezza di cuore*, misericordiæ privatio, duritia animi. *Tertull. de Spectac. c.* 20. Numquid & extra limites Circi furoris sudemus, & insolentiæ extra stadium, & immisericordiæ extra amphitheatrum?

IMMISERICORDITER, adverb. *senza misericordia*, ἀνηλεημόνως, absque misericordia. *Terent. Adelph.* 4. 5. 28. Factum a vobis duriter, immisericorditerque.

IMMISERICORS, & Inmisericors, cordis, *duro, spietato, inumano*, ἀνελεήμων, non misericors, immitis. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 36. Ipsum immisericordem, superbum fuisse. *Gell. l.* 14. *c.* 4. Judicem oportere esse contra improbos nocentesque immisericordem atque inexorabilem.

IMMISEROR, aris, dep. 1. idem quod miseror. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 541. Boni immiserantur, irrident mali. Al. leg. *immiserantur*: alii aliter.

IMMISSARIUM, ii, n. locus, quo aqua immittitur. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Efficiatur castellum, & castello conjunctum, ad recipiendam aquam, triplex immissarium. Al. leg. *emissarium.*

IMMISSIO, & Inmissio, onis, f. actus immittendi. *Ulpian. Dig. lib.* 8. *tit.* 5. *leg.* 8. *a med.* Fumi aut aquæ immissio. ¶ *Immissio sarmentorum* in putandis vitibus fit, cum ea relinquuntur ad fructum, & crescere sinuntur. *Cic. de Senect. c.* 15. Sarmentorum ea, quam dixi, aliorum amputatio, aliorum immissio.

IMMISSULUS, Immisculus, Immustulus, Immusculus, Immussulus, Immustulus (totidem enim modis legitur) ales est ex genere aquilarum, sed minorum virium, quam aquilæ: quæ volucris raro, & non fere, præterquam vere, apparet, quia æstum algoremque metuit. appellatur autem ita, quod subito & inexspectata se immittat. Hæc *Festus*: qui sæpe dixerat: Immusculus, avis genus, quam alii regulum, alii ossifragam dicunt. *Id.* in *Alites.* Alites volatu auspicia facere istæ putabantur: buteo, sanqualis, immusculus, aquila, vulturius. *Plin.* quoque de ea verba facit, *l.* 10. *c.* 7. Sanqualem avem atque immussulum Augures Romani in magna quæstione habent. Immussulum aliqui vulturis pullum arbitrantur esse, & sanqualem ossifragæ. Massurius sanqualem ossifragam esse dicit, immussulum autem pullum aquilæ, priusquam albicet cauda. Hactenus *Plin.* Sed hæc omnia incerta sunt, & ut nomina, ita ipsa avis admodum ignota.

IMMISSUS, & Inmissus, a, um, *mandato, spinto, posto dentro*, ἐμβεβλημένος, intro missus. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 10. Servi in tecta nostra cum facibus immissi. *Id. de Harusp. resp. c.* 22. Vis innumerabilis servorum ab hoc repente fornicibus, ostiisque omnibus in scenam, signo dato, immissa irrupit. *Id. pro Dom. cap.* 15. Tela in meum corpus immissa. *Virg.* 10. *Æn. v.* 40. superis immissa repente Alecto. & *lib.* 10. *v.* 525. Immissi ignes arentem in silvam. *Id.* 3. *Georg. v.* 371. cervos immissis canibus agitare. *molestati.* & *Æn.* 8. *v.* 246. trepident immisso lumine Manes. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 10. Ne canalibus aqua immissa lateres dilui posset. *Curt. l.* 8. *c.* 14. Per lubrica atque invia immissi currus excutiebant eos, a quibus regebantur. *Sallust. in Catil. c.* 49. Alii Tarquinium a Cicerone immissum ajebant, ne Crassus rempubl. conturbaret. *subornato, o introdotto.* *Virg.* 12. *Æn. v.* 889. immissis pars cæca, & concitus frenis Arietat in portas. *h. e.* remissis. Sic *l.* 5. *v.* 662. furit immissis Vulcanus habenis. Possis etiam *immissis frenis* intelligere, ipsis equis immissis. Sic *ibid. v.* 146. Nec sic immissis aurigæ undantia lora Concussere jugis. ¶ *Immissum tignum* est aliquo injectum, projectum, infixumque. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Hæc tigna bipedalibus trabibus immissis distinebantur. *Cajus Dig. lib.* 43. *tit.* 25. *leg.* 3. Tignum in parietem immissum habere. *Javolen. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 242. Inter projectum, & immissum hoc interesse, ait Labeo, quod projectum esset id, quod ita proveheretur, ut & nusquam requiesceret, qualia mœniana & subgrundæ essent: immissum autem, quod ita fieret, ut aliquo loco requiesceret, veluti tigna, trabes, quæ immitterentur. ¶ *Immissa barba* est permissa, *lasciata crescere.* *Virg.* 3. *Æn. v.* 593. dira illuvies, immissaque barba. Adde *Ovid.* 10. *Metam. v.* 351. *Sisenn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 471. & Græca constructione *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 412. Phileas immissus patrios de vertice crines.

IMMISSUS, us, m. immissio. In sexto casu singulari, *Macrob. l.* 1. *Somn. c.* 18. Sol cuncta vertice summo lustras lucis immissu.

IMMITIGABILIS, le, qui mitigari non potest, ut Immitigabilis ardor, *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 3. *sect.* 33.

IMMITIS, & Inmitis, te, *immaturo, acerbo, selvaggio*, ἄωρος, immaturus, acerbus, crudus, silvestris, asper. *Horat. l.* 2. *od.* 5. *v.* 10. Immitis uva. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Palmæ in maritimis Hispaniæ fructum ferunt, verum immitem: dulcem in Africa, sed statim evanescentem. *Id. l.* 19. *c.* 5. *a med.* Immites raphani. *h. e.* silvestres. *Id. l.* 17. *c.* 26. Eaque immitibus tantum, & desertis locis proveniunt. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 69. Insulam Gyarum immitem & sine cultu hominum esse. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 55. Hic jacet immiti consumptus morte Tibullus. *h. e.* immatura. ¶ Item immanis, ferus, crudelis, asper, *fiero, crudele, inumano, severo.* *Virg.* 4. *Georg. v.* 492. Immitis tyrannus. *h. e.* Pluto. *Liv. l.* 23. *c.* 5. *a med.* Natura & moribus immitis ferusque. *Ovid.* 3. *ex Ponto, ep.* 2. *v.* 71. Immitis ara. *h. e.* in qua mactantur homines. *Id.* 1. *Fast. v.* 625. ausæ immitis nuptae. *h. e.* abortus facere. *Virg.* 4. *Georg. v.* 17. Ore ferunt dulcem nidis immitibus escam. *h. e.* pullis hirundininis, qui apibus infestissimi sunt, easque avidissime devorent. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 160. Immitis fata. & *l.* 6. *v.* 621. Immitibus oculis tueri. & *lib.* 13. *v.* 804. calcato immitior hydro. *Plin. l.* 10. *c.* 74. *ad fin.* Serpentes, immitissimum animalium genus. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 20. Antiquam duramque militiam revocabat, vetus operis ac laboris, & eo immitior, quia toleraverat. *più severo.* & *lib.* 6. *c.* 9. Immite rescriptum. & *lib.* 15. *c.* 27. Immitia mandata. *Propert. l.* 4. *el.* 11. *v.* 13. Immites Parcæ. ¶ Transfertur ad inanima. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 39. Quam juvat immites ventos audire cubantem! *Ovid. l.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 17. immitia claustra. *Id. de nuce, v.* 69. vulnera. *Plin. l.* 8. *ep.* 17. Immite & turbidum cælum. *cattivo, piovoso, tempestoso.* & *Sil. l.* 8. *v.* 380. immite mustum. *h. e.* valde austerum. ¶ *Immite* adverbii ritu. *Sil. l.* 17. *v.* 257. Stridorque immite rudentum Sibilat.

IMMITTO, & Inmitto, is, si, ssum, a. 3. *mandar dentro, spingere, cacciare, lanciare*, εἰσβάλλω, intus mitto, induco, injicio. *Cic.* 6. *Verr. c.* 45. Eo ne tu servos ad spoliandum fanum immittere ausus es, quo, &c.? *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 101. Completas naves tæda & pice in Pomponianam classem immisit. *Ulpian. Dig. lib.* 39. *tit.* 3. *leg.* 3. Ex fullonicis immittere aquam in fundum vicini. *Id. lib.* 43. *tit.* 23. *leg.* 1. *a med.* Immittere cloacam privatam in publicum. *Justin. l.* 3. *c.* 6. Lacedæmonii Peloponnenses immisere, qui bellum Atheniensibus facerent. *Sil. l.* 17. *v.* 353. juvenemque ferocem Immisti Latio. *h. e.* misisti contra Latium. syncope pro *immisisti.* *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 133. corpus immittere in undas. *Id.* 6. *Metam. v.* 615.

v. 615. aliquem immittere flammis. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 614. Immititque metam, mediasque intervolat urbes. *Cic. pro Dom. c.* 15. Immittere tela in aliquem. *Alfen. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 52. *circa med.* Telum ex manu immittere. *Galba ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 30. Repente equum immisi ad eam legionem. *spinsi verso*. *Plaut. Epid.* 3. 1. 14. Neque ego id immitto in aures meas. *non ci bado, non ascolto*. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 2. *leg.* 24. Corpus ejus in aliquam valetudinem immisisset. *h. e.* in morbum incidere fecisset. *Plin. l.* 28. *c.* 14. Caseus recens immittitur ad utrumque vitium, *h. e.* injicitur, infunditur. ¶ Cum infinito *Apul. l.* 8. *Metam.* Canes generosæ invadare bestias immittuntur. ¶ *Immittere se*, se conjicere, *cacciarsi*. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 48. Codrus in medios se immisit hostes. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 35. Ista timore gravi mediare se immisit. ¶ Pro remittere, laxare, *allentare*. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 280. Immittere habenas. *Plin. l.* 8. *ep.* 4. *a med.* Immittere rudentes, pandere vela. ¶ *Immittere arborem* est crescere finere, *lasciar crescere*. *Plin. alter l.* 16. *c.* 33. Cupressus immittitur in perticas, afferesve. *Varr. l.* 1. R. R. *c.* 31. Ea vitis immittitur ad uvas pariendas. *Virg.* 2. *Georg. v.* 363. dum se lætus ad auras Palmes agit, laxis per purum immissus habenis. Sic *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 260. neque barbam immiseris istam. ¶ *Immittere tignum in parietem* apud JCtos est ita extendere ac projicere, ut in pariete communi, vel alieno requiescat. *Ulpian. Dig. lib.* 8. *tit.* 5. *leg.* 8. & *Caius ibid. tit.* 2. *leg.* 1. Quid inter *projicere* & *immittere* intersit, V. in *Immissus*. ¶ Pro inferere, intexere, *intessere*. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 68. lentum filis immittitur aurum, Et vetus in tela deducitur argumentum. ¶ Pro dimittere, *mandare qua, e là*. *Nep. in Annib. c.* 5. Obducta nocte, sarmenta in cornibus jumentorum deligata incendit, ejusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. ¶ Pro subornare, *subornare*. *Justin. l.* 9. *c.* 7. Creditum est etiam, immissum ab Olympiade fuisse. ¶ Et pro circumdare, cingere. *Petron. in Satyr. cap.* 32. Circa oneratas veste cervices laticlaviam immiserat mappam. ¶ Et pro infundere, indere. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 353. Immittere alicui vires. *Senec. in Herc. Oet. v.* 554. amorem. *Virg.* 9. *Æn. v.* 710. Immisitque fugam Teucris, atrumque timorem. ¶ Et pro intentare. *Cic. Parad.* 4. *c.* 1. Jactam & immissam a te nefariam in me injuriam semper duxi: pervenisse ad me nunquam putavi.

IMMIXTIM, & Immistim, adverb. immiscendo. *Plaut. Aulul.* a. 3. *extr.* Malum mœrorem metuo, ne immixtim bibam. Al. leg. *mixtum*.

IMMIXTUS, *aut* Immistus, & Inmixtus, a, um, *mescolato*, mixtus. *Liv. l.* 3. *c.* 50. Immixti turbæ militum togati. *Virg.* 2. *Æn. v.* 396. Vadimus immixti Danais. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *v.* 73. immixtaque vota timori. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 85. Nec parvis periculis immixtus, & majoribus non defuturus. ¶ Item non mixtus. *Auson. epigr.* 20. *in f.* Potare immixtum sueta, merumque merum.

IMMO, & Imo, adverb. *anzi*, *μᾶλλον δὲ*, *ἀλλά*, quin potius: modo sola adhibetur, modo alia juncta particula, & vim habet affirmandi, augendi, eligendi, & corrigendi. *Plaut. Cistell.* a. 3. 22. An, amabo, meretrix illa est, quæ illam sustulit? *Le.* immo meretrix fuit. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 7. Causa igitur non bona est? immo optima: sed agetur fœdissime. *Petron. in Satyr. c.* 16. Nec accusat errorem vestrum: immo potius miratur, &c. *Terent. Andr.* 1. 2. 30. Quid? hoc intelligitin'? an nondum etiam ne hoc quidem? *Da.* immo callide. *Id. Hecyr.* a. 1. 31. Non mea opera, neque pol culpa evenit. *La.* immo vero maxime. *Id. Andr.* 5. 2. 2. Orandi jam finem face. *Si.* immo enim nunc quam maxime abs te postulo atque oro, ut, &c. *Id. Phorm.* 3. 2. 43. Siccine hunc decipis? *Do.* immo enimvero, Antipho, hic me decipit. *Cic.* 3. *Offic. cap.* 23. Si patriam prodere conabitur pater, silebit ne filius? immo vero obsecrabit patrem, ne id faciat. *ma, che anzi*, &c. & *paulo supra*. Non igitur patria præstat omnibus officiis? immo vero. *anzi sì*. *Plaut. Epid.* 3. 4. 80. Eum ne ego sinam impune? immo etiamsi alterum tantum perdundum est, perdam potius, quam, &c. & 5. 2. 2. Immo edepol tu quidem miserum me habes miseris modis. *Id. Mostell.* 3. 2. 79. Immo edepol vero. *Id. Bacch.* 2. 2. 33. Immo hercle abiero potius. & 4. 8. 51. Immo est quoque. *anzi sì ch'egli vi è di certo*. *Terent. Eun.* 4. 7. 42. Credin'? *Gna.* imo certe. *Id. Andr.* 4. 2. 25. Verum vis dicam? *Da.* immo etiam. ¶ *Immo ut* eleganter ponitur, cum rem inopinatam dicturi sumus. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 59. Immo ut illum censes? ut quæque illi occasio est surripere, &c. *anzi che stimi tu di lei?* & *Bacch.* 2. 2. 30. Immo ut eum credis? reiferia amans desiderat. Similia sunt illa *Terent. Heaut.* 3. 3. 38. Pessima hæc est meretrix. *Sy.* immo si scias hoc, quod inceptat facinus. & *Andr.* 5. 2. 12. Quid illum censes? cum illa litigat. *Da.* immo vero indignum, Chremes, jam facinus faxo ex me audias. ¶ Interdum *immo* locum habet, etiam si minus aliquid dicturi simus. *Plaut. Amphit.* 1. 2. 232. Obsecro, ut per pacem liceat te alloqui, ut ne vapulem. *Merc.* Immo induciæ parumper fiant, si quid vis loqui. *Virg.* 9. *Æn. v.* 98. Immo ubi defunctæ finem, portusque tenebunt, &c. V. integr. locum. ¶ Raro verbis postponitur. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 34. Negas? *Ly.* pernego immo. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 6. Statueretur immo documentum. ¶ Ad scriptionem quod attinet, duplicem *mm* probant *Manut.* & *Cellar.* unicam *Dausq.* sed stare ab illis præstat.

IMMOBILIS, & Inmobilis, le, *immobile*, *ἀκίνητος*, qui non movetur, vel moveri non potest. *Cic. in somn. Scip. cap.* 5. Terra immobilis manens, una sede semper hæret. *Curt. l.* 8. *c.* 14. Elephas tardum & pæne immobile animal. *Plin. l.* 9. *c.* 6. Balænæ ad flexum immobiles, ad repugnandum inertes. *Lucan. l.* 9. *v.* 484. immobilis Austro. *h. e.* ad Austri flatus. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 801. His immobilior scopulis, violentior amne. ¶ *Immobiles res* immobilia bona, *beni stabili*, res & bona, quæ solo continentur, & moveri loco non queunt, ut prædia, ædes, *τὰ ἀκίνητα*. *Javolen. Dig. lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 23. & *Macer lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 15. ¶ Translate *Tacit. Ann.* 16. *c.* 10. *extr.* Principis immobilem se precibus, & invidiæ juxta ostendit. *Id.* 4. *Hist. cap.* 2. Tristes, & truces, & adversus plausum ac lasciviam insultantis vulgi immobiles. *Virg.* 7. *Æn. v.* 623. Ardet inexcita Ausonia, atque immobilis ante. *Lactant. l.* 6. *c.* 17. *a med.* Hominem ad immobilem stuporem mentis perducere. *h. e.* ut nullo affectu moveatur. *Gell. l.* 19. *c.* 12. *extr.* Isti apathiæ sectatores, qui videri se esse tranquillos, & intrepidos, & immobiles volunt. *Frontin. de aquæduct. artic.* 34. Omnia, quæ mensura continentur, certa & immobilia congruere sibi debent. *h. e.* immutabilia. ¶ Constans, perpetuus. *Sueton. in Vitell. cap.* 3. Statua pro Rostris cum hac inscriptione: Pietatis immobilis erga Principem.

IMMOBILITAS, atis, f. *immobilità*, firmitas, stabilitas, *ἀκινησία*. *Justin. l.* 36. *c.* 3. Lacus qui propter magnitudinem, & aquæ immobilitatem, mare mortuum dicitur. *Lactant. l.* 6. *c.* 17. *a med.* Qui immobilitatem animi afferunt *h. e.* ut sine affectibus sit animus. Adde *Tertull. adversf. Hermog. cap.* 36. *extr.* & in plurali num. *Arnob. l.* 1. *pag.* 26.

IMMODERANTIA, æ, f. immoderatio. *Tertull. de Baptism. in fin.* Tentationes plenitudini, & immoderantiæ ventris appositas abstinentia elidere. *intemperanza*.

IMMODERATE, *senza regole, e modo*, sine modo, sine certa ratione. *Cic. de Univ. cap.* 13. Totum animal movebatur illud quidem, sed immoderate & fortuito. *Id.* 2. *de nat. Deor. cap.* 59. *sub fin.* Lingua vocem immoderate profusam fingit & terminat. ¶ Translate *senza moderazione*, *smoderatamente*, *ἀμέτρως*, sine moderatione, immodice. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 1. *sub fin.* Immoderate quidam & ingrate nostra facilitate abutuntur. *Id.* 1. *de Divin. cap.* 29. Exsultare immoderateque jactari. *Id. de Univ. c.* 12. Immoderate & intemperate vivere. *Id. Fam.* 5. *ep* 16. *a med.* Non est gravitatis ac sapientiæ tuæ ferre immoderatius casum incommodorum tuorum. *Quintil. l.* 11. *c.* 13. *ante med.* Non potest esse longus spiritus, cum immoderate effunditur. *Spartian. in Severo*, *c.* 20. Immoderatissime lætari.

IMMODERATIO, onis, f. *eccesso*, *smoderatezza*, immoderantia, excessus, *ἀμετρία*, *ἀσωτία*. *Cic. pro Sull. c.* 10. Interdum effertur immoderatione verborum.

IMMODERATUS, & Inmoderatus, a, um, *smoderato*, *eccessivo*, *ἄμετρος*, qui modum non servat, sed excedit, immodicus, nimius. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 29. Immoderato poto & pastu pare animi obstupefacta. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 45. Venti vehementiores, immoderatæ tempestates. *Id. in Orat. c.* 58. Ne immoderata, aut angusta, aut dissoluta, aut fluens sit oratio. *h. e.* sine modo, & numero. ¶ Item immensus, infinitus, *sterminato*, *immenso*. *Id.* vertens *Euripid.* locum, 2. *de nat. Deor. c.* 25. Vides sublime, fusum, immoderatum æthera. *Lucret. l.* 1. *v.* 1011. Simplice natura pateat tamen immoderatum. *Arnob. l.* 2. *pag.* 97. Immoderata continuatio sæculorum. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 28. Ipsum illum Aristotelis discipulum, summo ingenio, summa modestia, posteaquam rex appellatus sit, superbum, crudelem, immoderatum fuisse. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 22. Immensæ cupiditates, infinitæ, & immoderatæ sunt. *Cic.* 1. *Acad. cap.* 10. *extr.* Omnium perturbationum esse matrem immoderatam quandam intemperantiam. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 15. *v.* 31. res immoderata cupido est. *Gell. l.* 19. *c.* 12. Motus animi cum immoderatiores sunt, vitia fiunt. *Sueton. in Ner. c.* 51. Immoderatissimæ luxuriæ esse.

IMMODESTE, *smoderatamente*, *eccessivamente*, immoderate, supra modum, immodice, *ἀμέτρως*. *Plaut. Pæn.* 1. 1. 25. Immodeste amare. *Liv. l.* 22. *c.* 27. Immodice immodesteque gloriari. *Sueton. in Aug. cap.* 24. Legiones immodeste missionem postulantes exauctoravit. *con petulanza*. *Quintil. l.* 12. *c.* 1. Immodeste proponere, sine pudore affirmare. *sfacciatamente*. *Senec. in fin. l.* 2. *nat. quæst.* Processit immodestius, paulatim opibus ipsis invitante luxuria. *Plaut. Rud.* 1. 3. 10. Hoc mihi indecore, inique, immodeste datis, dii. *h. e.* injuria, injuste, non servantes modum, cum detis immerenti.

IMMODESTIA, æ, f. *smoderatezza*, *eccesso*, *immodestia*, *ἀμετρία*, immoderatio, intemperantia. *Plaut. Merc. prol. v.* 27. Amori accedunt hæc: incogitantia, excors immodestia, petulantia, cupiditas. *Id. Amph.* 1. 1. 9. Hæc heri immodestia coegit, qui me hoc noctis a portu ingratis excitavit. *indiscretezza*. *Nep. in Alcib. c.* 8. Ne immodestia militum nostrorum occasio detur hosti opprimendi exercitus. *contumacia*, *disobbedienza*, *indisciplinatezza*. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 50. Crebræ populi flagitationes, immodestiam publicanorum arguentis. *insolenza*, *sfacciataggine*. & *lib.* 4. *c.* 14. De immodestia histrionum retulit: multa ab iis in publicum seditiose, fœda per domos tentari. *petulanza*, *insolenza*.

IMMODESTUS, & Inmodestus, a, um, *smoderato*, *sregolato*, *immodesto*, *ἄκοσμος*, immodicus, immoderatus, intemperans, nimius. *Terent. Heaut.* 3. 3. 7. Vel heri in vino quam immodestus fuisti! *Cic.* 1. *Offic. c.* 29. Ipsum genus jocandi non profusum nec immodestum, sed ingenuum & facetum esse debet. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 28. Immodesti fautores histrionum a prætore in vincula ducti. *Plaut. Curcul.* 1. 3. 44. Immodesti mores. *Senec. l.* 1. *controv.* 1. Immodesta largitione effundere.

IMMODICE, *smoderatamente*, *smisuratamente*, *all' eccesso*, *ἀμέτρως*, sine modo, ultra modum. *Colum. l.* 2. *c.* 16 Frequenter id potius, quam immodice facere. *h. e.* nimium stercorare. *Plin. l.* 30. *c.* 12. Si sanguis ex vulnere immodice fluat. *Lucan. l.* 10. *v.* 137. Cleopatra immodice formam fucata nocentem. *Pallad. l.* 1. *tit.* 5. Situs terrarum

rum arduus tempestates immodice sentit, & calores.' Gell. l. 19. c. 2. Immodice capere voluptatem ex re aliqua. Id. l. 1. c. 11. Immodice ferocire. Quintil. l. 11. c. 1. Eloquentiam sibi immodice arrogare. Cic. 4. Tuscul. c. 27. sub fin. Quid, si, cum id ferret immodice, more liberorum accessisset? Plerique al. leg. modice. Liv. l. 25. c. 27. Immodice immodesteque gloriari.

IMMODICUS, & Inmodicus, a, um, smoderato, fuor di misura, eccessivo, ἄμετρος, qui modum excedit, immoderatus, nimius. Horat. l. 1. od. 13. v. 10. Immodicæ mero rixæ. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 137. Fluctibus immodicis Athamantidos æquora canent. Id. 6. Metam. v. 673. Prominet immodicum pro longa cuspide rostrum. & lib. 8. v. 808. immodico prodibant tubere tali. Id. 3. ex Pont. ep. 1. v. 14. Immodicum frigus. & lib. 1. ep. 4. v. 22. Immodicus labor. Id. 3. de ar. am. v. 511. Immodici fastus. Colum. l. 1. c. 3. ad fin. Immodica possidendi libido. Plin. l. 9. ep. 4. Immodica oratio. h. e. nimie longa. Vellej. l. 2. c. 33. Immodicus in appetendis honoribus. Sueton. in Domit. cap. 12. Tum verbis, tum rebus immodicus. Liv. l. 38. c. 23. a med. Valerius Antias, qui magis immodicus in numero augendo esse solet. Lucan. l. 6. v. 796. Gracchi immodici legibus. h. e. qui in legibus ferendis sibi non temperarunt. Martial. l. 10. epigr. 48. immodico sceta Nerone calet. h. e. thermis Neronianis immodice calentibus. ¶ Cum genitivo, Græcorum more. Vellej. l. 2. c. 11. Immodicus gloriæ. h. e. in appetenda gloria. Stat. 1. Theb. v. 41. iræ. Colum. l. 7. c. 6. libidinis. Tacit. 15. Ann. c. 23. lætitiæ & mœroris. Id. 1. Hist. c. 53. Cæcina corpore ingens, animi immodicus. Sil. l. 12. v. 268. immodicus fugæ.

IMMODULATUS, & Inmodulatus, a, um, non modulatus, inconditus. Horat. in ar. Poet. v. 263. Non quivis videt immodulata poemata judex.

IMMŒNIS. V. Immunis.

IMMOLATIO, onis, f. sacrifizio, θυσία, sacrificatio. Cic. 2. de Divin. c. 52. extrem. In ipso immolationis tempore eas partes, quæ absint, interisse. Adde lib. 2. c. 16. Et in plurali numero Tacit. Ann. 3. c. 13. Sacra & immolationes nefandæ.

IMMOLATITIUS, vel Immolaticius, a, um, qui immolatus est, ut Immolatitia caro, apud Augustin. epist. 154 a med.

IMMOLATOR, oris, m. chi sacrifica, qui immolat & sacrificat. Cic. de Divin. l. 2. c. 15. Ut se ecta ad immolatoris fortunam accommodent. Prudent. Cathemer. 12. v. 48. Primus sator credentium, Nati immolator unici.

IMMOLATUS, & Inmolatus, a, um, mola aspersus, sacri faciendi causa. Cato apud Serv. ad Æn. 10. v. 541. Boves immolatos, priusquam cæderentur, profugisse in Siciliam. ¶ Item mactatus, sacrificato. Horat. l. 4. od. 11. v. 7. Ara avet immolato spargier agno. Plin. l. 8. c. 22. Immolati pueri exta degustasse. ¶ Urbane Phædr. l. 4. fab. 5. v. 9. Quos immolatos victor avidis dentibus, Capacis alvi mersit tartareo speco.

IMMOLITUS, & Inmolitus, a, um, adject. ædificatus, constructus: ab in, & molior. Liv. l. 39. c. 44. Quæ in loca publica inædificata immolitave privati habebant, intra dies triginta demolita sunt. Inædificata dicuntur privata ædificia publicis imposita: immolita vero, in publico a fundamentis exstructa. In vet. Tab. ær. apud Muratori. pag. 582. sub fin. Ne quis in iis locis quid inædificatum, immolitumve habeto. In edicto Prætor. apud Ulpian. aliis verb. hoc idem significatur, Digest. lib. 43. tit. 8. leg. 2. Ne quid in loco publico facias, inve eum locum immittas, &c.

IMMOLO, & Inmolo, as, avi, atum, a. 1. immolare, sacrificare, θύω, mola, hoc est farre tosto, molito, & sale mixto victimam aspergo: (V. Mola) & generatim rei divinæ causa macto, sacrifico. Cic. 3. de nat. Deor. c. 36. Pythagoras, cum in geometria quiddam novi invenisset, Musis bovem immolasse dicitur. Id. pro Fonte. c. 10. Barbara consuetudo hominum immolandorum. Id. 2. de Legib. c. 12. Quibus hostiis immolandum cuique deo, cui majoribus, cui lactentibus, &c. Id. 2. de Divin. c. 27. Cum pluribus diis immolatur, qui tandem evenit, ut litetur aliis, aliis non litetur? Cassius ad Cicer. Fam. 6. ep. 7. Nemo nostrum est, quin, etiam cum de alia re immolaret, tamen eo quidem ipso tempore, ut quamprimum Cæsar superaretur, optaret. ¶ Urbane Virg. 12. Æn. sub fin. Pallas te hoc vulnere, Pallas Immolat, & pœnas scelerato ex sanguine sumit. & lib. 10. v. 519. inferias quos immolet umbris.

IMMORIOR, & Inmorior, eris, ortuus sum, dep. 3. morire in qualche luogo, ἐναποθνήσκω, in aliquo loco morior. Ovid. in fin. ep. 7. l. 3. ex Ponto. Fortiter Euxinis immoriemur aquis. Id. 6. Metam. v. 295. illa sorori immoritur. morendo cade sopra la morta sorella. Senec. in Hippol. v. 712. Ut manibus immoriar tuis. ti muoja in braccio. & in Herc. Oet. v. 869. Immori ferro. morir cadendo sopra la spada. Sic Valer. Flacc. l. 6. v. 570. immoritur hastæ. Quintil. l. 9. c. 3. post med. Pater meus contra eum, qui se legationi immoriturum dixerat, deinde ex paucis diebus infumatis, re infecta, redieret: non exigo, ut immoriaris legationi: immorare. ¶ Immori studiis alicujus rei per hyperbolen dicitur de eo, qui ita deditus est, tamque pertinaciter incumbit, ut in eo mori velle videatur, lasciar la vita. Horat. l. 1. ep. 7. v. 85. Immoritur studiis, & amore senescit habendi. ¶ Translate Stat. l. 1. Theb. v. 479. ventis ut decertata residunt Æquora, laxatisque diu tamen aura superstes Immoritur velis. h. e. definit vela impellere, & in ipsis quasi moritur.

IMMOROR, & Inmoror, aris, dep. 1. trattenersi, fermarsi, ἐμμένω, moram traho in aliqua re. Colum. l. 8. c. 5. circa med. Ut fœturæ studiosius nidis immorentur. Plin. l. 1. ep. 8. ante med. Immorari honestis cogitationibus. Quintil. l. 11. c. 2. Non arbitror, mihi in hoc immorandum, quid sit, quod memoriam faciat. trattenermi a spiegare. Plin. l. 9. c. 8. Cum (puer) meridiano immorans, fragmentis panis (Delphinum) allexisset.

IMMORSUS, & Inmorsus, a, um, morsicato, morso prehensus. Propert. l. 3. el. 6. v. 11. Immorso æquales videant mea vulnera collo. Al. leg. In morso. Stat. de eo, qui in os inimici telum receperat, l. 2. Theb. v. 628. donec transmissa morte per artus Labitur, immorsaque cadens obmutuit hasta.

IMMORSUS, us, m. morsicatura, morsus. Vellej. l. 2. c. 87. Cleopatra, illata aspide immorsu ejus spiritum reddidit. Plerique al. leg. morsu.

IMMORTALIS, & Inmortalis, le, immortale, ἀθάνατος, qui nunquam moritur. Cic. de Senect. c. 21. Dii immortales. & cap. 23. Animi sunt immortales. & ibid. Ad immortalem gloriam niti. Nep. in Attic. c. 11. Præcepta, beneficia immortali memoria retinere. Cic. 2. de Orat. c. 2. Alicujus memoriam immortalem reddere. Id. in Pison. c. 14. Fructum immortalem cepi vestri in me amoris, & judicii. Plancus ad Cicer. Fam. 10. ep. 21. Immortales gratias agere alicui. Tacit. l. 4. Hist. c. 32. Immortalia tributa. Justin. l. 29. c. 1. ad fin. Quibus velut immortale odium cum Macedonibus regibus erat. Liv. l. 1. c. 16. Immortalia opera edere. Martial. l. 9. epigr. 95. Immortale falernum. h. e. quod diu ætatem fert, vel cujus pretium & fama semper stabit. Sallust. in Jug. c. 90. in f. Nemo ignavia immortalis factus est. Horat. l. 4. od. 7. v. 7. Immortalia ne speres, monet annus, & almum Quæ rapit hora diem. ¶ Immortales absolute sunt ipsi dii. Varr. l. 4. de L. L. c. 11. Dictum est quod ad immortales attinet: deinceps quod ad mortales, &c. ¶ Immortale adverbii loco. Val. Flacc. l. 7. v. 362. Immortale virens. ¶ Immortalis, felix, beatus, instar deorum. Propert. l. 2. el. 11. v. 9. Immortalis ero, si altera talis erit. Adde eleg. 12. v. 39.

IMMORTALITAS, & Inmortalitas, atis, f. immortalità, ἀθανασία, sempiterna vita, perpetuitas. Cic. de Senect. c. 21. Quæ Socrates supremo vitæ die de immortalitate animorum disseruisset. Id. in Pison. c. 7. Mihi populus R. non unius diei gratulationem, sed æternitatem immortalitatemque donavit. Id. 2. Phil. c. 13. Quæ tam ingratæ litteræ reperientur, quæ eorum gloriam non immortalitatis memoria prosequantur? Id. 2. de Orat. c. 9. Historia qua voce alia nisi oratoris, immortalitati commendatur? & lib. 3. c. 26. Socratis ingenium immortalitati scriptis suis Plato tradidit. Terent. Andr. 5. 5. 4. Immortalitatem sibi parere. Plin. l. 13. c. 16. de cedro. Referens quandam immortalitatem materiæ in tectis, contra vitia omnia incorrupta. ¶ In plur. numero, Cicero 3. de nat. Deor. c. 18. Vide igitur, ne virtutibus hominum isti honores habeantur, non immortalitatibus. h. e. deorum naturis immortalibus.

IMMORTALITER, immortalmente, ἀθανάτως, perpetuo: item maximopere, incredibiliter. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 3. Quod scribis, te a Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

IMMORTALITUS, adverb. ut divinitus. Turpil. apud Non. c. 11. n. 43. Immortalitus se obtulit mihi hoc facultas. h. e. ab diis immortalibus.

IMMORTUUS, & Inmortuus, a, um, morto in qualche luogo, in aliquo loco mortuus. Plin. l. 29. c. 4. ante med. Stellio immortuus vino. & cap. 6. a med. Apes immortuæ in melle. Lucan. l. 3. v. 612. de manu recisa. Illa tamen nisu, quo prenderat, hæsit, Diriguitque tenens strictis immortua nervis. Justin. l. 44. c. 2. Sæpe tormentis pro silentio rerum creditarum immortui. Cic. Attic. l. 8. ep. 14. De immortuis reliquiis conjurationis. h. e. exstinctis. Hoc differunt, inquit Casaubon. hic, mortuus, & immortuus, quod mortuus tantum dicit ὅτι ἔθανε: immortuus, qui dum molitur aliquid, in ipso conatu, priusquam rem perficeret, mortuus est.

IMMOTUS, & Inmotus, a, um, immoto, immobile, saldo, stabile, ἀκίνητος, qui non movetur, immobilis. Virg. 2. Georg. v. 293. de æsculo. non hiemes illam, non flabra, neque imbres Convellunt: immota manet. Ovid. 4. Fast. v. 505. Sub Jove duravit multis immota diebus. Id. 3. Trist. el. 10. v. 38. Immotæ aquæ. frel. quæ gelu constitere. Tacit. 1. Hist. c. 86. Serenus & immotus dies. h. e. quo nulli spirant venti. ¶ Translate Virg. 4. Æn. v. 448. magno persentit pectore curas: Mens immota manet. Id. ibid. v. 15. Si mihi non animo fixum immotumque sederet, &c. Tacit. 1. Ann. c. 47. Immotum adversus eos sermones, fixumque Tiberio fuit, non omittere, &c. Virg. 1. Æn. v. 261. manent immota tuorum Fata tibi. & lib. 7. v. 314. immota manet fatis Lavinia conjux. Val. Flacc. l. 5. v. 212. Nympha cælicolis immota procis. & lib. 3. v. 598. At sociis immota fides. Tacit. 4. Ann. cap. 32. Immota, aut modice lacessita pax. & cap. 23. l. 25. Immoto animo contumeliam excipere. & cap. 59. Immotus iis. h. e. iis rationibus nihil motus. Senec. in Agamemn. v. 175. Immotus prece. h. e. qui prece non flectitur.

IMMUGIO, & Inmugio, is, ii, n. 4. muggire, risonare, rimbombare, μυκάομαι, idem quod mugio, vel in loco mugio: & translate reboo, resono. Virg. 3. Æn. v. 674. curvisque immugiit Ætna cavernis. & lib. 11. v. 38. mœstoque immugit regia luctu. Sil. l. 17. v. 256. veniensque a rupe procella Aatennæ immugit.

IMMULGEO, & Inmulgeo, es, a. 2. mungere, spremere, ἀμέλγω, Idem quod mulgeo, mulgendo exprimo. Virg. 11. Æn. v. 571. equæ mammis & lacte ferino Nutribat, teneris immulgens ubera labris. Plin. l. 28. c. 7. In dolore & epiphoris si lac immulgeatur, plurimum prodest.

IMMUNDABILIS, le, qui mundari non potest, ut Immundabile vitium, Tertull. de pudic. c. 20.

IMMUNDE, sordidamente, sparce. Jul. Obseq. de prodig. c. 115. Ju-

nonem

norem profugientem, quod immunde sua templa fœdarentur.

IMMUNDITIÆ, arum, f. *immondezze*, ἀκαθαρσία, fordes, spurcitia. *Cato R. R. c. 2.* Ex piscina immunditias efferri, munditias fieri. *Al.* ommutium ex piscina immunditias efferri. *Colum. l. 1. c. 6. ante med.* Vinaria cella summota procul ab immunditiis tetrum odorem spirantibus. *Id. l. 12. c. 3. a med.* Valetudinaria identidem aperire, & immunditiis liberam. ¶ In singulari num. *Plaut. Stich. 5. 5. 5.* Nimio sibi meretrix repperit odium ocius sua immunditia, quam, &c.

IMMUNDITIES, ei, f. *Tertull. de monogam. c. 7.* ubi alii *immunditia*.

IMMUNDUS, & Inmundus, a, um, *immondo, lordo, sporco*, ἀκάθαρτος, inquinatus, spurcus, sordidus. *Cic. in fragm. apud Quintil. l. 8. c. 3.* Humus erat immunda, lutulenta vino. *Virg. 3. Æn. v. 228.* Harpyiæ contactu immundo omnia fœdant. *Senec. ep. 86. a med.* Liquet, illos immundissimos fuisse. quid putas illos oluisse? militiam, laborem, virum. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 63.* Immundæ popinæ. *Id. in ar. Poet. v. 247.* Dicta immunda & ignominiosa. *Plin. l. 14. c. 19.* Superæ decidua immundiora ipsis aliquo polluta. *Plin. alter l. 10. ep. 99.* Cloaca turpis & immundissima aspectu. *Plaut. Mostell. 1. 2. 14.* Homo intelligens, immundus, infrenatus. *Id. Cistell. 1. 1. 115.* Siccine, immunda, obsecro, ibis? (h. e. *illota, impexa capillo, inculta*) *Sc.* Immundas fortunas æquum est squalorem sequi. *h. e.* miseras, adversas, inopiam rei familiaris. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 199.* Pauperies immunda procul absit. *Pallad. in Ianuar. tit. 10.* Immundus ager. *h. e.* silva, sentibus, lapidibus oblitus.

IMMUNIFICUS, & Inmunificus, a, um, *non liberale, avaro*, ἀνελεύθερος, illiberalis, avarus, sordidus, tenax. *Plaut. Trin. 2. 2. 69* Civi immunifico, scis, quid cantari solet? Quod habes, ne habeas, & illud, quod nunc non habes, habeas malum.

IMMUNIO, is, a. 4. idem quod munio. *Tacit. Ann. 11. cap. 19.* Ne jussa exuerent, præsidium immunivit. *Al. leg.* inde munivit.

IMMUNIS, & Inmunis, ne, *esente, immune, libero*, ἀτελής, ἀπραγμων, qui vacat a muneribus, quæ alii præstare debent: ab *in* privativa, & *munus*. Domi immunis dicitur, qui e tributis, vectigalibus, &c. est liber: militiæ, qui a valli gestatione, pabuli lignorumque aggestione, obeundis vigiliis, & similibus. *Quintil. l. 1. c. 7.* (*al. 13.*) In *immunis* illud *n* quod veritas exigit, sequentis syllabæ sono victum, *m* gemina commutatur. *Cic. pro Font. c. 4.* Falsum est, ob vacationem pretium datum, eum immunis nemo fuerit. *Id. 4. Verr. c. 69.* Qui agros immunes liberosque arant. *Id. Agrar. 3. c. 2.* Immunia commodiore conditione sunt, quam illa, quæ pensitant. *Liv. l. 1. c. 43.* Inde una centuria facta est immunis militia. *Sueton. in Claud. c. 25.* Iliensibus ab omni noem immunes præstitit. *Tacit. 1. Ann. c. 36.* Retineri sub vexillo, ceterorum immunes, nisi propulsandi hostis. ¶ Translate *Cic. de Amic. c. 14.* Non est enim inhumana virtus, neque immunis, neque superba, quæ etiam populos universos tueri, eisque optime consulere soleat. *che si sottragga dall' operare. Horat. l. 4. od. 12. v. 23.* non ego te meis Immunem meditor tingere poculis. *h. e.* asymbolum. *Id. l. 1. ep. 14. v. 33.* Quem scis immunem Cinaræ placuisse rapaci. *h. e.* nulla ei munera mittentem. *Virg. 4. Georg. v. 244.* Immunisque sedens aliena ad pabula fucus. *h. e.* ignavus. ¶ Est etiam expers, vacuus, liber. *Virg. 12. Æn. v. 558.* aspicit urbem Immunem tanti belli, atque impune quietam. *Ovid 4 Trist. el 2. v. 62.* Immunes tanti nec sinit esse boni. *Id. Metam. 8. v. 690.* vobis immunibus hujus Esse mali dabitur. & *lib. 13. v. 293.* immunemque æquoris Arcton. *Senec. ep. 87.* Animum immunem esse tristitia. *Senec. alter in Hippol. v. 1055.* Solus immunis metu. & *in Thyest. v. 48.* non sit a vestris malis Immune cælum. *Plin. lib. 32. c. 4.* Dentes immunes a dolore fiunt. *Velle. l. 2. c. 35.* Cato omnibus humanis vitiis immunis. & *c. 120.* Exercitum immunem tanta calamitate servavit. & *cap. 14.* Ita se eam domum ædificaturum, ut libera a conspectu, immunis ab omnibus arbitris esset. ¶ Item purus innoxius. *Ovid. Heroid. ep. 14. v. 8.* Non piget immunes cædis habere manus. *Velle. l. 2. c. 7.* Immunis delictorum paternorum. ¶ In illo *Plauti Trin. 1. 1. 1.* Amicum castigare ob meritam noxiam immune est facinus, verum in ætate utile: *immune* pro *immane* exhibeat quidam MSS. Porro *immune facinus* videtur esse ingratum, inofficiosum, odiosum, & minime amici hominis. *Munis* enim Veteribus fuit officiosus, amicus, beneficus. Alii exponunt, quod omittere possumus, quod præstare non tenemur. *Festus* interpretatur, improbum. *Cic. 1. de Invent. c. 50.* hunc *Plauti* locum referens, infirmam rationem his verbis contineri, docet. Apud *Plaut.* est qui legit *immane*.

IMMUNITAS, atis, f. *esenzione, franchigia*, ἀτέλεια, vacatio ab oneribus & tributis. *Cic. Fam. 12. ep. 1.* Tabulæ figuntur, immunitates dantur. *Id. pro Font. c. 8.* Immunitas & libertas provinciæ. *Cæs l. 6. B. Gall. c. 13.* Militiæ vacationem & omnium rerum immunitatem habere. *Sueton. in Aug. c. 4.* Immunitatem alicui offerre. *Id. in Tiber. c. 49.* adimere. *Id. in Galb. c. 15.* donare. *Tacit. 12. Ann. c. 61.* tribuere. & *lib. 13. c. 51.* servare militibus. *Curt. l. 5. c. 3.* Immunitate donare aliquem. *Tacit. 3. Hist. c. 55.* Alios immunitatibus juvare. ¶ Translate *Cic. 4. Acad. c. 38.* Ecce tibi e transversa Lampsacenus Strato, qui det isti deo immunitatem. *Lamprid. in Commodo, c. 14.* Vendidit etiam suppliciorum diversitates, & sepulturas, & immunitates malorum.

IMMUNITUS, & Inmunitus, a, um, *non fornito, non fortificato*, ἀτείχιστος, non munitus. *Liv. l. 22. c. 11.* Ut quibus oppida castellaque immunita essent, hi in loca tuta commigrarent. ¶ Contrario sensu *via immunita* est, quæ aperta est, complanata, aut strata: uno verbo, per quam iri potest. *Cic. pro Cæcin. c. 19.* V. *Munio*.

IMMURMURO, & Inmurmuro, as, n. 1. idem ac murmuro. *Ovid. 3. Metam. v. 636.* Increpor a cunctis, totumque immurmurat agmen. *Virg. 4. Georg. v. 261.* silvis immurmurat Auster. *Stat. Theb. 1. v. 532.* Acestea Imperat accieri, tacitaque immurmurat aure. *Ovid. Metam. 11. v. 187.* domini quales aspexerit aures, Voce parva refert, terræque immurmurat haustæ. *Pers. sat. 2. v. 9.* Illa sibi introrsus, & sub lingua immurmurat. *fra' denti.* & *Macrob. l. 6. Saturn. c. 7.* Ipse publicam nobis, quod immurmurat. *h. e.* quod tibi in aurem dicit.

IMMUSICUS, a, um, non musicus. *Tertull. in Apolog. c. 2.* Immusici judicantes de musicis.

IMMUSCULUS, &

IMMUSSULUS. V. *Immussulus*.

IMMUTABILIS, & Inmutabilis, le, *immutabile*, ἀμετάβλητος, qui mutari non potest, immobilis, perpetuus, stabilis, constans. *Cic. de Fato, c. 12.* Esse causas immutabiles, easque æternas, quæ, &c. & *c. 9.* Hoc est immutabile ex vero in falsum. *Id. de Univ. c. 3.* Res stabilis & immutabilis. *Stat. l. 1. Theb. v. 212.* grava & immutabile sanctis Pondus adest verbis. ¶ Item mutatus, *mutato, diverso*: ita ut *in* augendi vim habeat, ut in *immutatus*. *Plaut. Epid. 4. 2. 8.* Scio quid erres; quia vestitum atque ornatum habet immutabilem.

IMMUTABILITAS, atis, f. *immutabilità*, stabilitas, constantia, perpetuitas, æternitas. *Cic. de Fato, c. 9.* Sed in factis immutabilitatem apparere, in futuris non item.

IMMUTABILITER, adverb. *immutabilmente*. *Cels. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 99.* Immutabiliter verum fuit. *Apul. de Mundo.* Speculatur ad omnia rector mundi, atque immutabiliter incumbit.

IMMUTATIO, onis, f. *mutazione*, ἐναλλαγή, mutatio. *Cic. 4. Acad. c. 6.* Nihil novi reperiens, sed emendans superiores immutatione verborum. *Id. 3. de Orat. c. 44.* Immutatio ordinis. *Id. in Orat. c. 27.* Quamquam translatio est apud Phalereum multa, tamen immutationes nusquam crebriores. *h. e.* hypallagæ, seu metonymiæ. nam ὑπαλλαγή immutationem significat. ¶ Apud Grammaticos *immutatio* ad solœcismum pertinet, cum aliud pro alio ponitur, ut casus pro casu, genus pro genere, tempus pro tempore, &c. *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *a med.*

IMMUTATOR, oris, qui mutat. *Oros. l. 7. c. ult.*

IMMUTATUS, & Inmutatus, a, um, *mutato*, ἐνηλλαγμένος, mutatus. *Cic. 1. Fam ep 9. a med.* Conversis rebus ac bonorum voluntatibus immutatis. *Plaut. Amph. 1. 1. 300.* Ubi ego perii? ubi immutatus sum? ubi formam perdidi? ¶ *Immutata verba* dicuntur a *Cic. in Orat. c. 27.* quæ per metonymiam in oratione ponuntur. ¶ *Immutata mens* est de statu dejecta, *giù di cervello*. *Sallust. in Jug. c. 69.* Morbis confectus, & ob eam causam mente paulum immutata. *Al. leg.* imminuta. ¶ Item non mutatus, immutabilis, immotus, *immutabile, costante*. *Cic. 2. de Invent. c. 54.* Veritas est, per quam immutata ea, quæ sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. *Terent. Andr. 1. 5. 7.* Id mutavit, quia me immutatum videt.

IMMUTESCO, & Inmutesco, is, tui, n. 3. *ammutolire, tacere, ammutire*, mutus fio, obmutesco. *Quintil. l. 10. c. 3. circa med.* Immutescamus alioqui, si nihil dicendum videatur, nisi quod non invenimus. *Stat. 5. Theb. v. 542.* ruptis immutuit ora querelis.

IMMUTILATUS, & Inmutilatus, a, um, *tronco, mutilato*, idem quod mutilatus. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 355.* Notissimus quisque aut malo dependens verberabatur, aut immutilato corpore improbo patibulo eminens affigebatur. ¶ Item non mutilatus, integer. *Imp. Constantin. l. 4. Cod. Theodos. tit. 22. leg. 1.* Omnia, quæ supererunt ad disceptationem litigii immutilata permaneant.

IMMUTO, & Inmuto, as, avi, atum, a. 1. *mutare*, ἀναμείβω, idem quod muto. *Cic. pro Flacc. c. 14.* Cum successor aliquid immutat de institutis priorum. *Id. in Orat. c. 63.* Immutare verborum ordinem. *Plaut. Trin. 1. 2. 35.* Immutare ingenium moribus. *Id. Men. prol. v. 40.* Immutare alicui nomen. *Nepos in Dione in f.* Hujus de morte cum palam factum est, mirabiliter vulgi immutata est voluntas. *Cic. Fam. 5. ep. 8.* Quædam pestes hominum & te nonnunquam a me alienarunt, & me aliquando immutarunt tibi. *mi ei fecero comparire un altro.* & *in Orat. c. 27.* Ennius, *horridam Africam terribili tremere tumultu* cum dicit, pro Afris immutat Africam. *h. e.* per metonymiam *Africam* ponit pro *Afris*. V. Immutatio, & Immutatus. *Terent. Phorm. 1. 4. 19.* Non possum immutarier. *non posso mutar il mio naturale.*

IMO. V. *Immo*.

IMPACATUS, & Inpacatus, a, um, *inquieto, che non si stava in pace*, non pacatus, pacis inimicus. *Virg. 3. Georg. v. 408.* Aut impacatos a tergo horrebis Iberos. *Senec. l. 3. de Ira, c. 27. ante.* Vides, quam impacatam tibi denunties vitam. qualis enim erit semper tumentis? *Stat. l. 5. silv. 1. v. 137.* impacata consanguinitate ligavit Fortunam, Invidiamque deus. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 212.* impacatis odiis urgere rebelles. & *lib. 1. in Rufin. v. 70.* murmurat alti Impacata quies pelagi.

IMPACTIO, & Inpactio, onis, f. *urto, incontro, collisione*, actus impingendi, illisio. *Senec. natur. quæst. l. 2. c. 12. ad fin.* Dissimilis autem crepitus fit ob dissimilem impactionem nubium.

IMPACTUS, & Inpactus, a, um, illisus, conjectus. *Liv. lib. 8. cap. 6.* Impactus saxo. *h. e.* qui in saxum impegit. *Senec. lib. 2. quæst. natur. c. 12.* Nubes vehementer impactæ. *Plin. l. 6. ep. 31. ad fin.* Saxeum dorsum impactos fluctus in immensum elidit & tollit. *Plin. alter lib. 8. c. 3.* Elephanti impactos arbori dentes frangunt. & *lib. 14. c. 22. a med.* Agrippæ a temulento scyphus impactus. *gettato in faccia. Tacit. Ann. 15. c. 46.* Gubernatores Cumanis litoribus impacti, triremium plerasque amisere. *avendo urtato. Ulpian. Dig. lib. 48.*

lib. 48. *tit.* 3. *leg.* 13. Impactus in carcerem. *cacciato*. *Val. Max. l.* 9. *c.* 14. *v.* 3. In fervilem Serapionis appellationem vulgi fermone impactus est. *h. e.* vulgo eft ei appellatio Serapionis impofita, *cadde nel fopranome*.

IMPAGES, um, f. *chiodi*, *chiavelli*, dicuntur, quæ a fabris in tabulis figuntur, quo firmius cohæreant: a pangendo, idest figere. *Festus*. ¶ Apud *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. *a med.* impages funt in valvis ornamenta ex regulis circa tympanum infixis, *riquadratura*, *riquadri*, *traverfe*. In fingulari nom. ufurpat eodem fenfu *Id. ibid.* Latitudo impagis fiat tympani media parte cymatium fexta parte impagis. Scaporum latitudines impagis dimidia parte.

IMPALLESCO, & Inpallefco, is, ui, n. 3. pallorem contraho, pallidus fio, *impallidire*, ὠχριάω. *Perf. fat.* 5. *v.* 62. At te nocturnis juvat impallefcere chartis. *Stat.* 6. *Theb. v.* 805. Eventu impalluit ipfe fecundo.

IMPANCRARE, eft invadere: verbum a Græco tractum, quafi πᾶν ἁρπάζ, confumere. *Varro*: Ecclefiam in regiam arcam impancrarunt. Hæc *Non. c.* 1. *n.* 193. ubi al. leg. in *Varronis* verbis: *Varro Eccle-fio*: ut Ecclafia nomen fit Comœdiæ: Alii *Varro*: *e culina*. Alii pro *arcam*, *aream*. In ceteris quoque dubitare poffis, an verba *Nonii* fana fint.

IMPANNIS, ne, pannis, feu veftibus carens. *Plaut. Afin.* 1. 2. 16. Sordido vitam obiectabas pane, impannis inopia. Ita leg. *Lipfius l.* 5. *antiq. lect. c.* 13. Al. aliter.

IMPAR, & Inpar, aris, *difpari*, *impari*, *difuguale*, ἄνισος, ἀνάρτιος, non par, inæqualis. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 96. fi toga diffidet impar. ¶ *Impares tibiæ*, numero foraminum difcretæ. *Festus*. ¶ *Impar numerus* eft, qui in duas partes æquales dividi non poteft, ut tres, novem. *Paul. ex Festo*: Imparem numerum antiqui profperiorem hominibus effe crediderunt. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 75. numero deus impare gaudet. V. *Servium* multa ibi de impari numero difputantem. *Cic. Acad.* 4. *c.* 10. *fub fin.* Stellarum numerus par, an impar fit, nefcitur. *Horat. l.* 2. *fat.* 3. *v.* 248. Ludere par impar. *giuocare a pari o caffo*. *Ovid.* 2. *Trift. v.* 220. imparibus carmina facta modis. *h. e.* hexametro, & pentametro. ¶ Sæpe de iis dicitur, quæ inæqualibus funt viribus ad refiftendum; & quæ male cum aliis comparantur. *Horat. l.* 1. *od.* 33. *v.* 10. Impares formæ atque animi. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 610. Sed tolerare diu curfus ego viribus impar Non poteram. *Virg.* 12. *Æn. v.* 216. At vero Rutulis impar ea pugna videri. & *lib.* 1. *v.* 479. Infelix puer atque impar congreffus Achilli. *Horat. l.* 4. *od.* 6. *v.* 5. Ceteris major, tibi miles impar. *Sueton. in Domit. c.* 10. Thrax murmillo impar. *che non può ftar a fronte*. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 8. *a med.* Quos quidem ego ambo unica diligo: fed in Marco benevolentia impari. *Tacit.* 4. *Hift. c.* 20. Batavi impares numero. *inferiori*. & *lib.* 2. *c.* 50. Pater confularis, avus prætorius: maternum genus impar. *inferiore di nobiltà*. ¶ Item de eo, qui alicui rei non fufficit, non idoneus, ineptus, *inabile*, *infufficiente*. *Sueton. in Tiber. c.* 67. Ne mox majore dedecore impar tantis honoribus inveniretur. *Tacit.* 1. *Hift. c.* 74. Impares bello. & *lib.* 14. *Ann. c.* 54. Senex, & leviffimis quoque curis impar. & *lib.* 15. *c.* 57. Muliebre corpus impar dolori. & *lib.* 6. *c.* 2. Impar motibus patriis. *non potendo affuefarfi*. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 400. Ille trahens gemitum, tantis ac vocibus impar, Cunctatur. *non potendo*, *o fapendo refiftere*, *e rifpondere*. *Sueton. in Oth. c.* 9. Impar militum ardori, pugnam depofcentium. *non potendo raffrenare*. *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 9. Impar fumptui. *che non puote fare la fpefa*. ¶ Cum ablativo pro dativo, *Ovid. Faft.* 4. *v.* 306. Nec facies impar nobilitate fuit. ¶ Cum Infinito *Grat. in Cyneget. v.* 61. Magnum opus, & tangi, nifi cura vincitur, impar. ¶ Corripitur altera fyllaba ab *Anfon. Edyll.* 11. *v.* 54. Tres primus par impar habet. & a *Prudent. l.* 2. *contr. Symmach. v.* 168. fuit impar utrique.

IMPARATUS, & Inparatus, a, um, *non preparato*, *non all' ordine*, ἀπαράσκευος, non paratus. *Caf. l.* 6. *B. Gall. c.* 29. Ut in ipfum incautum atque imparatum incideret. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 2. Imparati disjectique. *Nep. in Agefil. c.* 2. Imparati imprudentefque. *Cic. pro Sext. c.* 37. Inermem atque imparatum adoriri. *Id. pro Mil. c.* 21. Paratus in imparatum Clodius inciderat. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 15. Sumus enim flagitiofe imparati cum a militibus, tum a pecunia. *fprovvifti*. *Caf. l.* 1. *B. Civ. c.* 30. Omnibus rebus imparatiffimus. *Senec. in Hippol. v.* 994. Non imparatum pectus ærumnis gero. *Eumen. in gratiar. act. ad Conftantin.* Nec mihi verba, quamvis imparata, defuiffent.

IMPARCO. V. *Imperco*.

IMPARENS, non parens, non obediens. *Festus*.

IMPARIENTIA, æ, f. *difobbedienza*, inobedientia. *Gell. l.* 1. *c.* 13. Ne, fi fpes fefelliffet, culpa imparientiæ, & pœna indeprecabilis fubeunda effet. Al. leg. *imparentiæ*. al. *impatientiæ*.

IMPARILIS, le, *difuguale*, impar. *Aurel. Vict. de Cæfarib. c.* 14. *de Hadriano*. Sufpectam æftimantes focietatem ævi longe imparilis.

IMPARILITAS, atis, f. *difuguaglianza*, difparilitas, inæqualitas, ἀνισότης. *Gell. l.* 5. *c.* 20. Solœcifmus Latino vocabulo a Sinnio Capitone, ejufdemque ætatis aliis imparilitas appellatus. *h. e.* impar & inconveniens compofitura partium orationis, ut mox *ibid.* fubditur. ¶ Item diverfitas, varietas, *varietà*. *Id. l.* 14. *c.* 1. *circa med.* Imparilitas hæc turbat obfervationem.

IMPARITER, adverb. *difugualmente*, ἀνίσως, inæqualiter. *Horat. in art. Poet. v.* 75. Verfibus impariter junctis querimonia primum, &c.

IMPARTIO. V. *Impertio*.

IMPASCOR, eris, dep. vel paffiv. 3. *pafcerfi*, in loco aliquo pafco. *Colum. l.* 6. *c.* 5. In ea loca perducendi funt, quibus nullum impafcitur pecus. Adde *lib.* 2. *c.* 18.

IMPASSIBILIS, le, adiect. qui pati non poteft. *Lactant. l.* 2. *c.* 3. Deus incorruptibilis effe debet, perfectus, impaffibilis. Adde *Tertull. in Apolog. c. ult.* & *Prudent. in Apotheofi*, *v.* 152.

IMPASSIBILITAS, atis, f. *Hieron. in epift. ad Ctefiphont. adverf. Pelag. c.* 2. (*al. fect.* 3.) Edidit librum περὶ ἀπαθείας, quam nos impaffibilitatem, vel imperturbationem poffumus dicere.

IMPASTUS, & Inpaftus, a, um, *digiuno*, non paftus, jejunus, ἄπαστος. *Virg.* 9. *Æn. v.* 339. Impaftus ceu plena leo per ovilia turbans, &c. *Lucan. l.* 6. *v.* 628. fugere revulfis Unguibus impaftæ volucres.

IMPATIBILIS, & Inpatibilis, le, *infopportabile*, ἀφόρητος, quem quis pati non poteft, intolerabilis. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 17. *extr.* Dolorem vos, cum improbis pœnam proponitis, impatibilem facitis: cum fapientem femper boni plus habere vultis, tolerabilem. *Plin. l.* 20. *c.* 18. Cum valetudo impatibilis odium vitæ feciffet. ¶ Item impaffibilis, *impaffibile*. *Lactant. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Senfu præditum ex infenfibili, fapiens ex bruto, impatibile de patibili nunquam poteft fieri.

IMPATIENS, & Inpatiens, entis, *impaziente*, *intollerante*, δυσανάσχετος, qui pati ac ferre non poteft. *Ovid.* 5. *Trift. el.* 2. *v.* 3. Corpus laborum impatiens. *Virg.* 11. *Æn. v.* 639. vulneris impatiens. *Colum. l.* 7. *c.* 11. Sues ex omnibus pecudibus impatientiffimæ famis funt. *Vellej. l.* 2. *c.* 23. Marius quietis impatientiffimus. *Sil. l.* 8. *v.* 4. Impatienfque moræ fremit. *Tacit.* 2. *Hift. c.* 99. Miles impatiens folis, pulveris, tempeftatum. *Gell. l.* 12. *c.* 1. *fub fin.* Impatientiffima follicitudo. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 322. grandior ævo Impatienfque viæ. & *lib.* 1. *v.* 479. Impatiens experfque viri. *h. e.* nuptiae averfata. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 106. Impatiens fomni ductae manet. *h. e.* non paffus fe fomno corripi. *Curt. l.* 3. *c.* 1. Veritatis impatiens. *che non può fentire a dirfi la verità*. ¶ Tranflate *Plin. l.* 21. *c.* 16. Caulis impatiens vetuftatis. *che non dura*. Sic *l.* 16. *c.* 40. *fub fin.* Æfculus impatiens humoris. & *lib.* 18. *c.* 12. *ad fin.* Pifum impatientiffimum frigorum. *che non refifte*. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 60. Cera impatiens caloris. *Plin. l.* 23. *c.* 2. *ad fin.* Mammæ impatientes lactis. *h. e.* quæ lac ex nimia abundentia continere non poffunt. *Curt. l.* 9. *c.* 4. Verticibus intorta navis, obliqua & gubernaculi impatiens agebatur. *impoffibile a reggerfi col timone*. ¶ Item impotens *Ovid.* 13. *Metam. v.* 3. Impatiens iræ. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 11. *v.* 98. Impatiens ultra gemitu cohibere furorem. *Claudian. lib.* 1. *de rapt. Profer. v.* 35. Impatiens nefcire torum. ¶ Item qui nihil fentit, aut patitur. *Senec. ep.* 9. Epicurus, & hi, quibus fummum bonum vifum eft animus impatiens. *Lactant. l.* 5. *c. penult.* Qui in rebus profperis agit, impatiens eft, & virtute maxime caret. impatientem dico, quia nihil patitur.

IMPATIENTER, *con impazienza*, *anfiofamente*, cum impatientia, iniquo animo, ægre, molefte. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 17. Æquari adolefcentes fenectæ fuæ, impatienter indoluit. *Plin. l.* 2. *ep.* 7. Amavi juvenem tam ardenter, quam nunc impatienter requiro. *Id. l.* 6. *ep.* 1. Quo propius acceffcris ad fpem fruendi, hoc impatientius careas. & *lib.* 9. *ep.* 22. Dolet, ut qui impatientiffime: laudat, ut qui benigniffime. *Juftin. l.* 12. *c.* 15. Quofdam impatientius dolentes confolari. *Quintil. declam.* 5. *c.* 12. Impatientius diligere.

IMPATIENTIA, æ, f. *impazienza*, ἀτλησία, intolerantia, impotentia, animus impatiens. *Plin. l.* 11. *c.* 23. Bombicas fieri primo papiliones parvos, nudofque: mox frigorum impatientia villis inhorrefcere. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 63. Ne ipfe, vifendo ejus tormenta, ad impatientiam dilaberetur. *Sueton. in Calig. c.* 23. *ad fin.* Vitare impatientiam naufeæ, & moleftiam navigandi. ¶ Affectio animi, qua nihil fentimus, aut patimur, *impaffibilità*. *Senec. ep.* 9. In ambiguitatem incidendum eft, fi exprimere ἀπάθειαν uno verbo fcite voluerimus, & impatientiam dicere. Poterit enim contrarium ei, quod fignificare volumus, intelligi. ¶ Obfcenum fenfum habet apud *Arnob. l.* 4. *pag.* 141. *extr.*

IMPAVIDE, adverb. *arditamente*, *fenza paura*, ἀφόβως, intrepide, audacter. *Liv. l.* 39. *c.* 50. Et poculo impavide exhaufto haud ita multo poft exfpiravit.

IMPAVIDUS, & Inpavidus, a, um, *intrepido*, *fenza paura*, ἄφοβος, qui non pavet, intrepidus. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 7. Si fractus illabatur orbis, Impavidum ferient ruinæ. *Plin. l.* 28. *c.* 19. *a med.* Pellis afini injecta impavidos infantes facit. *Liv. l.* 21. *c.* 30. Quinam pectora femper impavida repens terror invaferit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 8. Leo impavidus frangit telum, & fremit ore cruento. *Ovid.* 2. *Faft. v.* 840. Edidit impavidus ore minante fonos. *Senec. in Herc. Oet. v.* 645. impavidos ducere fomnos.

IMPECCABILIS, le, *impeccabile*, ἀναμάρτητος, expers peccati. *Gell. l.* 17. *c.* 19. Is erit impeccabilis, vitamque vivet tranquilliffimam.

IMPECCANTIA, æ, f. *impeccabilità*, ἀναμαρτησία. *Hieron. l.* 3. *adverf. Pelag. c.* 4. Perpetuitas impeccantiæ foli refervatur Deo. Adde *cap.* 1. & *in præfat. l.* 4. *commentar. in Jerem.*

IMPECTENS, entis, verberans, pulfans. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *de apib.* Itaque impectentes, a fe ejiciunt fucos. *Al. leg.* impetentes: *alii vectius* infectantes.

IMPEDICO, as, avi, atum, a. 1. *allacciare*, *inceppare*, pedica conftringo, ἐμποδίζω. *Ammian. l.* 30. *c.* 4. (*al.* 15.) Si quem femel intra retia ceperint, caffibus mille impedicant.

IMPEDIMENTUM, & Inpedimentum, i, n. *impedimento*, ἐμπόδισμα, id, quo quis impeditur, quo minus perficiat, quod cupit, impeditio, mora, obftaculum. Proprie *Senec. de tranquill. c.* 10. Compeditos primo ægra ferre onera & impedimenta crurum. ¶ Tranflate *Cic.* 2. *Agrar. c.* 9. Excipitur hac lege impedimentum legitimum. *Id. de Orat. l.* 1. *c.* 61. Demofthenes impedimenta naturæ diligentia induftriaque fuperavit. *Id.* 2. *de Invent. c.* 9. Moram atque impe-

impedimentum alicui rei inferre. *Cæs. lib* 3. *B. Civ. c.* 17. Hæc res non est impedimenti loco. *Plin. l.* 2. *ep.* 12. *extr.* Epistolem jam recepisse te, colligo. nam festinanti tabellario dedi: nisi quid impedimenti in via passus est. *Cic pro Rosc. Amer. c.* 51. Ad dicendum impedimento est ætas & pudor. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Gallis magno ad pugnam erat impedimento, quod, &c. *Hirt. de B. Alex. c.* 23. Nullius periculi timorem multitudini fore impedimento, quominus, &c. *Paul. Dig. lib* 40. *tit.* 5. *leg.* 33. Amittit libertum heres, si conditioni impedimentum fecerit. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 9. Afferre impedimentum alicui rei. *Quintil. sub fin. c.* 8. (*al.* 14.) *l.* 1. impedimenta vocat Grammaticorum ineptias & futiles interpretationes, quod studiis impedimento sint. ¶ Dicitur sæpissime de sarcinis viatorum, & præcipue exercitus, *bagaglio, salmerie*. quo sensu primus usurpavit Cæs, ut *Senec. ep.* 87. *ante med.* docere videtur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 26. Alteri se in montem receperunt, alteri ad impedimenta & carros suos se contulerunt. & *mox*. Ad multam noctem etiam ad impedimenta pugnatum est. & *lib.* 3. *c. ult.* Cum jam pecus atque extrema impedimenta ab nostris tenerentur. & *lib.* 5. *c.* 42. Cum sua omnia impedimenta, atque omnes fortunas conflagrare intelligerent. & *lib.* 2. *c.* 26. Impedimentis potiri. & *lib.* 2. *c.* 17. Impedimenta diripere. *Nepos in Thrasyb. c.* 2. amittere. ¶ Neque solum sarcinæ, sed homines quoque & jumenta impedimentorum nomine veniunt, quatenus iter impediunt, aut ad pugnam non pertinent. *Cic. pro Mil. c.* 10. Clodius expeditus in equo, nulla rheda, nullis impedimentis, nullis Græcis comitibus. & *mox*. Cum hic veheretur in rheda, vulgi magno impedimento, ac muliebri comitatu. *Frontin. de Strategem. l.* 2. *c.* 1. Interfectis omnibus impedimentis, ad pugnam descendit. *Veget. l.* 3. *de re milit. c.* 6. Et ideo ad exemplum militum, etiam impedimenta sub quibusdam signis ordinanda duxerunt.

IMPEDIO, & Inpedio, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *allacciare, impastoiare*, ἐμποδίζω, impedico, implico, involvo, irretio. Proprie de *pedibus* dicitur, cum aliqua re implicantur. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 410. Impediunt teneros vincula nulla pedes. *Id.* 12. *Metam. v.* 302. & illa Crura quoque impediit. *Plaut. Mil.* 4. 9. 11. Ipsus illic se se jam impedivit in plagas. ¶ Translate *Id. Rud. prol. v.* 37. Sed dum alios servat, se impedivit interim: Rem bene paratam comitate perdidit. *Cic. Verr.* 4. *c.* 18. Sin illud dices, te Heraclii voluntate ab lege recessisse, ipsa te impedies, ipse tua defensione implicabere. *ti imbarazzerai*. *Terent. Phorm.* 2. 4. 2. Quanta me sollicitudine afficit gnatus, qui me, & se hisce impedivit nuptiis. *lo intrigate*. *Id. Andr.* 1. 5. 25. Tot me impediunt curæ, quæ meum animum divorse trahunt. *imbrogliano*. *Cic. de Harusp. resp. cap.* 1. Alicujus causam stultissimis interrogationibus impedire. *imbrogliare*. *Id. pro Cal. c.* 24. *extr.* Mentem dolore impedita. ¶ Ponitur & pro cingere, alligare, *legare, cingere*. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 433. Impedire aliquem amplexu. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 56. & *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 74. Vitta nec evinctas impedit alba comas. *Horat. l.* 1. *od* 4. *v.* 9. viridi nitidum caput impedire myrto. *Id. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 27. nigris medium impediit crus Pellibus. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 664. Impediunt hederæ remos. *Id.* 2. *Fast. v.* 736. frenis impediuntur equi. *s imbrigliano*. *Plaut. Truculent.* 2. 2. 17. Pisces reti impedire. ¶ Item intricare, obstruere. *Curt. l.* 6. *c.* 5. Juga montium præaltæ silvæ sepiunt: ea, quæ plana sunt, novo munimenti genere impedierant barbari. ¶ Item Poetice involvere, innectere. *Virg.* 8. *Æn. v.* 447. Ingentem clypeum informant, &c. septenosque orbibus orbes Impediunt. & *lib.* 5. *v.* 583. Inde alios ineunt cursus, aliosque recursus Adversis spatiis, alternisque orbibus orbes Impediunt. *intrecciano volteggiando, a caracollando*. ¶ Transfertur ad alia, & universim retardare, obstare, impedimento esse, significat, *impedire, arrestare, sturbare, intrigare*. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 400. Sacraque Oresteæ gemitu questuque Dianæ Impedit. & *lib.* 13. *v.* 745. lacrimæ vocem impediere loquentis. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 19. Me quotidie aliud ex alio impedit: sed si me expediero, &c. *Id. Acad. l.* 4. *c.* 7. Omnia removentur, quæ obstant & impediunt. *Id. Fam.* 7. *ec ?* 5. Impedire aut tardare profectionem. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 678 Impedire cursum gravitate oneris. *Cicer. de Fato c.* 2. Id casus quidam, ne facerem impedivit. *Id. de Senect. c* 17 & *lib.* 2. *de Fin. c.* 10. Nec ætas impedit, quominus agri colendi studia teneamus. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 2. *ad fin.* Ut nulla se impediret, quin, si vellem, mihi esset integrum petere, &c. Al. leg. *impediret, quod me, si vellem*. Alii aliter. *Id. pro Balbo, c.* 20. Impedire a republ. bene gerenda. *Id. pro Arch. c.* 29. Nos, qui ab delectatione omni negotiis impedimur. *Sallust. in Jug. c.* 32. Eos potentia Scauri a vero bonoque impediebat. *Plin. l.* 10. *c.* 63. *ad fin.* Ab opere expedire aliquem. & *Terent.* 2. *Ann. c.* 39. Impedire aliquem fuga. *h. e.* a fuga. *Cic.* 1. *Offic. c.* 1. Utere tuo judicio: nihil enim impedio. *Id. l.* 1. *de Fin. c.* 1. impediri pudore. & *lib.* 1. *c.* 18. morbis. *Sulpic. ad Cicer. Fam.* 4. *ep.* 12. religione. *Cic.* 1. *Offic. c.* 9. negligentia, pigritia, inertia, studiis, occupationibus. ¶ Cum infinito *Virg.* 11. *Æn. v.* 20. Ne qua mora ignaros pubemque educere castris Impediat. *Ovid.* 1. *ex Ponto, ep.* 1. *v.* 21. nihil impedit ortos exsule Urbe frui. ¶ Cum dativo *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 14. In vestimentis, ædificiis, supellectili novitati non impedit vetus consuetudo. ¶ *Impedire impudicitia mulierem*, quidam leg. cum *Non. cap.* 4. *n.* 167. apud *Plaut. in Supposit. Ampl.* Quis tam vasto, &c. *v.* 12. quasi obstringere & involvere impudicitiæ scelere. Sed rectius leg. alii *impetere*. ¶ Divisit per tmesim *Lucret. l.* 3. *v.* 485. At quæcumque queunt conturbari, inque pediri.

IMPEDITIO, & Inpeditio, onis, f. *impedimento, imbarazzo*, implicatio, impedimentum. *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Ut obviam venientes, alius alium sine impeditione præterire possint. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 51. Viget enim animus in somniis, liberque sensibus ab omni impeditione curarum, &c. *Arnob. l.* 2. *pag.* 52. Obstacula impeditionis opponere.

IMPEDITO, as, a. 1. frequentativum ab *impedio*, & ejusdem fere significationis. *Stat. l.* 2. *Theb. v.* 590. Impeditant numero, seque ipsa vicissim Arma premunt.

IMPEDITOR, oris, m. qui impedit. *Augustin. l.* 10. *de Civ. Dei, c.* 10. Plus utique valeret beneficus purgator animæ, quam malevolus impeditor.

IMPEDITUS, & Inpeditus, a, um, *impastojato, allacciato, intrigato, imbarazzato, impedito*, ἐμποδιζόμενος, implicatus, irretitus, involutus, distentus, retardatus. *Phædr. l.* 1. *fab.* 12. *v.* 9. *de cervo*. silva tum excepit ferum, In qua retentis impeditus cornibus, Lacerari cœpit morsibus sævis canum. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 28. Aut impeditam cassibus refert damam. *Veget. de re Veterin. l.* 2. *c.* 10. Caput religabis ad pedes, sensimque jumentum impeditum compelles incedere. ¶ Translate *Terent. Andr.* 3. 5. 11. Viden' me tuis consiliis miserum impeditum esse? *Cic. de Harusp. resp. c.* 21. Cum illa servorum multitudini Senatum vinctum ipso consessu, & constrictum spectaculis, atque impeditum turba & angustiis tradidisset. *Id. pro Cal. c.* 19. Animus libidini deditus, amore, desiderio, cupiditate, sæpe nimia copia, inopia etiam nonnunquam impeditus. *Id. pro Sext. c.* 45. Impeditus malis domesticis. *Id. Fam.* 10. *ep.* 28. *c med.* maximis occupationibus. *Id.* 5. *Verr. c.* 25. *e med.* ætate & morbo. *Hirt. de B. Alex. c.* 14. *extr.* Impeditiores ad receptum fore videbantur. ¶ De rebus *Tacit.* 2. *Hist. c.* 25. Vineæ nexu traducum impeditæ. *intralciate*. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 3. Locus impeditissimus ad iter faciendum. *Liv. l.* 9. *c.* 2. Saltus arctior & impeditior. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 18. Silvæ undique impeditissimæ. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 77. Impeditissima itinera. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 46. Bellum impeditum, arduum, cruentum. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *circa med.* Longa & impedita oratio. *imbarazzata, imbrogliata*, cum multis appositis, seu epithetis abundat. *Liv. l.* 37. *c.* 54. Impedita disceptatio. *Id. l.* 7. *c.* 21. *a med.* Tarda nomina & impeditiora inertia debitorum, quam facultatibus, ærarium dissolvit. *più difficili da riscuotersi*. *Gell. l.* 4. *c.* 9. Dies tristi omine infames & impediti, in quibus & res divinas facere, & rem quampiam novam exordiri temperandum est. *Cic. in Pison. c.* 1. Impedito reipubl. tempore. *Id. pro Mil. c.* 20. Quid horum non impeditissimum? vestitus, an vehiculum, an comes? *h. e.* plurimum impedimenti afferens. ¶ *Inque peditur* tmesis est *Lucretio l.* 4. *v.* 563. & *vers.* 1142.

IMPEDO, & Inpedo, as, a. 1. *metter pali alle viti*, ἐμπεδόω, pedaminibus fulcio. *Colum. l.* 4. *c.* 16. Vehementioribus statuminibus vinea statim impedanda est.

IMPEGI. V. *Impingo*.

IMPELIMENTUM, idem ac impedimentum, apud vet. *Fest.*

IMPELLO, & Inpello, is, puli, pulsum, a. 3. *spingere*, ὠθέω, propello, urgeo, ante, vel in aliquam partem pello. *Cic. pro Cluent. c.* 26. Præcipitantem impellamus, & perditum prosternamus. *Vellei. l.* 2. *c.* 70. Cum mucronem gladii admovisset mamillæ, impellens se in vulnus, uno ictu transfixus exspiravit. *Id. ibid.* Impulsis hostibus, castra cepit. *fare piegare*. *Horat. l.* 4. *od.* 12. *v.* 2. Impellunt animæ lintea Thraciæ. *Virg.* 4. *Æn. v.* 594. date vela, impellite remos. *Id.* 1. *Georg. v.* 254. infidum remis impellere marmor. & 5. *Æn. v.* 119. Navem remis impellere. *Id.* 1. *Æn. v.* 85. cavum conversa cuspide montem Impulit in latus. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 697. Impulerat levis aura ratem. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 6. Impellere currum. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 8. quempiam in fugam. *Hirt. de B. Afric. c.* 16. in periculum. ¶ Pro intro agere, inducere, *Plin. l. & cap.* 28. Mox sues impellere vestigiis semina deprimentes. ¶ Pro expellere, *Id. l.* 24. *c. ult.* Semen calculos vehementius impellit. ¶ Pro commovere *Virg.* 4. *Georg. v.* 305 zephyris primum impellentibus undas. *Petron. in Satyr. c.* 114. Fluctus ventis impelleret. *Lucan. l.* 3. *v.* 440. Procumbunt orni, nodosa impellitur ilex. *h. e.* sternitur, *si spinge a terra*. *Virg.* 8. *Æn. v.* 3. Utque acres concussit equos, utque impulit arma. ¶ Pro urgere, *Senec. in Herc. Oet. v.* 942. Sisyphia cervix cesset, & nostrus lapis impellat humeros. ¶ Pro percellere, ferire, *Virg.* 4. *Georg. v.* 349. maternas impulit aures Luctus Aristæi. *Lucret. l.* 2. *v.* 303. impellere sensus. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 21. mugitibus impulit auras. *Claudian. initio l.* 2. *de rapt. Pros.* Impulit Ionios præmisso lumine fluctus Nondum pura dies. ¶ Pro mittere, jaculari, *Ovid.* 11. *Metam. v.* 325. curvavit cornu, nervoque sagittam impulit. & *lib.* 12. *v.* 552. inque meos ferrum flammasque penates Impulit. ¶ Translata est conjicere, inducere. *Cic. in Pison. c.* 1. Hic in fraudem homines impulit. *Id. ad Brut. ep.* 10. Cæsarem impulerunt in spem certissimam consulatus. *Sueton. in Ner. c.* 35. Ad spem imperii impellere. *Cic. pro Mil. c.* 33. Nisi eum Dii immortales in eam mentem impulissent, ut, &c. *Id.* 2. *de Orat. c. penult.* Si cognossemus, quæ te causa in sermonem impulisset. ¶ Item incitare, adducere, incendere, vi quadam urgere ad quippiam præstandum, *spingere, incitare, indurre, costringere*. *Cic. pro Flacc. c.* 9. Qui præsentem, nullo impellente, fallebant. *Justin. l.* 4. *c.* 5. Impellante fato. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 8. Voluntates impellere, quo velit; unde autem velit, deducere. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. Initio movendus est judex, & summo impellendus. *Cic. de clar. Orat. c.* 5. Impelli atque incendi ad aliquid faciendum. *Id.* 1. *de Orat. c.* 28. Impellere & hortari ad aliquam artem. *Id. pro Flacc. c.* 34. ad injuriam faciendam. *Nep. in Datam. c.* 5. ad perniciem alicujus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 14. ad scelus. *Id. pro Sull. c.* 13. barbaros homines ad bellum. *Justin. l.* 13. *c.* 5. & *lib.* 28. *c.* 2. in bellum. *Id. l.* 2. *c.* 9. in cædem. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 16. Germanos tam facile impelli,

ut

ut in Galliam venirent. *Cic. 1. de nat. Deor.* 2. 4. Quæ causa nos impulerit, ut hæc tam sero litteris mandaremus. ¶ Cum infinito *Virg.* 2. *Æn. v.* 520. quæ mens tam dira impulit his cingi telis? *Justin. l.* 3. *c.* 2. Impellit Artaxersem, parricidium parricidio vindicare. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 60. Quendam ex ministris Octaviæ impulit, servilem ei amorem objicere. *Stat. l.* 10. *Theb. v.* 737. impellunt credere Parcæ. Absolute *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 486. omnes impulit, & duræ commovit imagine pœnæ. ¶ Pro labefactare, avertere, labare facere. *Plin. l.* 33. *c.* 11. *sub fin.* Immenso Achaicæ victoriæ momento ad impellendos mores. *a dar la spinta.* *Virg.* 4. *Æn. v.* 22. animumque labantem impulit. ¶ Pro interpellare. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 64. ut forte legentem, Aut tacitum impellat quovis sermone molestus. *Al. leg.* appellat: *alii* impediat. ¶ *Impellier* pro *impelli* paragoge est. *Lucret. l.* 6. *v.* 1058. nequeunt impellier unquam. ¶ *Impellerim* pro *impulerim* quidam leg. apud *Terent. Heaut.* 2. 2. 123.

IMPENDEO, *&* Inpendeo, es, n. 2. *pendere sopra, soprastare, esser imminente*, ἐπικρέμαμαι, ἐπαιωρέομαι, supra aliquid pendeo, immineo, insto. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Impendentium montium altitudines. *Virg.* 1. *Georg. v.* 365. stellas vento impendente, videbis Præcipites cælo labi. *& lib.* 4. *v.* 191. Nec vero a stabulis, pluvia impendente, recedunt. *Plaut. in fragm.* apud *Macrob. l.* 2. *c.* 14. Nucem impendere super tegulas. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 26. *leg.* 1. Arbor, quæ ex ædibus tuis in ædes illius impendet. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 21. Gladium a lacunari, seta equina aptum, demitti jussit, ut impenderet illius beati cervicibus. *& lib.* 4. *c.* 16. Poetæ impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt. ¶ Translate *Cic. pro Mil. c.* 18. Quæ vero aderant jam, & impendebant, quonam modo ea depellere potuissetis? *Id.* 4. *Fam. ep.* 14. Ut ea, quæ partim jam adsunt, partim impendent, moderate feramus. *Id. pro Dom. c.* 10. Impendebat fames, incendia, cædes, direptio: imminebat tuus furor omnium fortunis. *Id. pro Rosc. Amer.* 1. 11. Licet undique omnes in me terrores, periculaque impendeant omnia. *Plaut. Epid.* 1. 1. 77. Tantæ in te impendent ruinæ. *&* 1. 2. 32. Nunc alia jam cura impendet pectori. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 16. Omnibus semper aliquis talis terror impendet. *Id. Verr.* 7. *c.* 60. Parum ne multa mercatoribus sunt necessario pericula subeunda fortunæ, nisi etiam hæ formidines ab nostris magistratibus impendebunt? *Id. de Provinc. consul. c.* 17. *extr.* Tantum reipubl. sceleris impendere a consulibus, non suspicabar. ¶ Cum accusativo sine præpositione, quæ inest in ipso verbo, *Terent. Phorm.* 1. 4. 2. Ita nunc imparatum subito tanta te impendent mala. *Lucil.* apud *Fest.* in *Mr.* ut quæ res me impendet, agatur. *Fest.* tamen illud *me* pro *mihi* antique dictum putat. ¶ In præteritis non est, quod sciam, in usu.

IMPENDIA, æ, f. idem quod impendium, impensa. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 871. *n.* 8. D. M. Flavii Eleuterii Secundiani Asius Soterichus de sua impendia. *& pag.* 1070. *n.* 6. Herculi sanctissimo, voto suscepto, C. Herodes de sua impendia D. D. Eid. April. L. Antistio, & Claudio Ner. Coss. Adde *pag.* 62. *n.* 8.

IMPENDIO, *&* Inpendio, *molto, assai*, πολὺ, ἐπιπλέον, valde, impense, multo: ablativus casus adverbii more positus: quasi de re loquamur, quæ impendio constet. Jungitur fere comparativis. *Terent. Eun.* 3. 5. 39. Impendio magis animus gaudebat mihi. *Plaut. Aulul. prol. v.* 18. Ille vero minus minusque impendio curare. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 4. *a med.* At illa impendio nunc magis odit Senatum. *Gell. l.* 18. *c.* 12. Nonne hoc impendio venustius gratiusque est, quam si diceret, &c? *& lib.* 19. *c.* 13. Impendio probabilius. *& lib.* 11. *c.* 18. Leges impendio acerbiores. ¶ Extra comparationem cum verbis jungitur. *Apul. l.* 2. *Metam.* Cum impendio excusarem, negavit veniam. *& lib.* 10. Impendio suadere. *& in Apolog.* Impendio commoveri. Adde *Lævium* apud *Gell. l.* 19. *c.* 7.

IMPENDIOSUS, a, um, *che fa molta spesa*, δαπανηρός, qui plus æquo impendit, & plus consumit, quam par est. *Plaut. Bacch.* 3. 2. 12. Nimio præstat, impendiosum te, quam ingratum diciar.

IMPENDIUM, *&* Inpendium, ii, n. *spesa, sborso*, δαπάνη, sumptus, impensa: ab *impendo*. *Cic. pro Quint. c.* 3. Qui quæstum sibi instituisset sine impendio, posteaquam nescio quid impendit, mediocri quæstu contentus esse non poterat. *Plin. l.* 10. *ep.* 52. Impendia maxima facere. *Quintil. l.* 2. *c.* 10. (*al.* 16.) Reposcere rationem impendiorum, quæ in educationem contulerat. *Sueton. in Cæs. c.* 54. Evidentissimis rapinis & onera bellorum civilium, & munerum sustinuit impendia. *Plin. l.* 17. *c.* 23. Impendio fossuram munire vineam. *colla spesa di vanar fossi*. *Id. l.* 18. *c.* 14. Nullo impendio constat. *Id. l.* 16. *c.* 37. Nullius tutior est reditus, minorisve impendii. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 7. Impendia pro curatione oculi vitiati. *Paul. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 20. Unusquisque quod spopondit, suo impendio dare debet. *a sue spese*. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Messes colligere non expedit, si computetur impendium operæ. ¶ Item fenus, usura, *h. e.* pecunia, quæ in fenore sorti accedit: quia impenditur ab eo, qui fenori accepit. *Varr. sub fin. l.* 4. *de L. L.* Usura quod in sortem accedebat, impendium appellatum. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. Itaque aut tutela cogito me abdicare, aut, ut pro Glabrione Scævola, fenus & impendium recusare. *il capitale e gl' interessi*. & translate *Id. de clar. Orat. c.* 4. Solum ita diligenter colemus, ut impendiis etiam augere possimus largitatem tui muneris. *ai frutti*. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 87. partaque per omnes Divitiæ populos, magnique impendia mundi. *h. e.* pecunia, vectigales, & tributa, quæ impenduntur ab omnibus R. imperio subjectis. ¶ Item quodvis damnum, jactura, *danno, perdita, scapito*. *Curt. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Regi suo, parvo impendio, immortalitatem famæ daturos. *Id. l.* 3. *c.* 11. *extr.* Triginta omnino ex peditibus desiderati sunt: tantulo impendio ingens victoria stetit. *Plin. l.* 18. *c.* 3. Multatio non nisi ovium boumque impendio dicebatur. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Nimium risus pretium est, si probitatis impendio constat. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Impendio miserorum aperiri commentaria. *a danno, a rischio*. ¶ *Impendium* & *jactura* differunt, quod omnis jactura impendium est, non contra. Nam potest esse impendium sine damno, & amissione, ut cum fiunt sumptus in res utiles, vel alieno periculo. *Liv. l.* 7. *c.* 21. *ad fin.* Rem difficillimam tractatu, cum alia moderatione, tum impendio magis publico, quam jactura sustinuerunt.

IMPENDO, *&* Inpendo, is, ndi, nsum, a. 3. *spendere, sborsare*, δαπανάω, ἀναλίσκω, pecuniam in aliquam rem erogo: a *pendo*, quia olim ante cusos nummos æs pendere, non numerare mos fuit, ut in *Expendo*, *Dependo*, & in *Æs* dictum est. *Cic.* 6. *Verr. c.* 30. Impendere pecuniam in eas res, quas, &c. *Id. pro Quint. c.* 3. Posteaquam nescio quid impendit, & in commune contulit. *Id. Verr.* 5. *c. ult.* Certus sumptus impenditur. *Plin. l.* 10. *ep.* 46. In aquæductum Nicomedenses impenderunt H-S XXX. *Juvenal. sat.* 12. *v.* 95. Tres habet heredes. libet exspectare, quis ægram, Et claudentem oculos gallinam impendat amico Tam sterili. *Cic. Verr.* 7. *c.* 19. Ubi tandem istuc latet, quod tu de tua pecunia dicis impensum? ¶ Cum ablat. & præposit. *in* rarum est. *Paul. Dig. lib.* 24. *tit.* 1. *leg.* 31. *extr.* In opsonio, aut in unguentis, aut cibariis familiæ pecuniam impendere. ¶ Translate est insumere, ponere, conferre, *porre, impiegare, spendere*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 20. Quid censetis in hoc fœdere faciendo voluisse Mamertinos impendere laboris, operæ, pecuniæ, ne hæc biremis adscriberetur? *& Verr.* 6. *c.* 30. Operam, curam in aliquid impendere. *Quintil. in proœm. l.* 1. studia erudiendis juvenibus. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 65. vitam usui alicujus. *Vellej. l.* 2. *c.* 89. omne ævi sui spatium in aliquod opus. *Sueton. in Aug. c.* 98. Caprearum secessui quatriduum impendit. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *ante med.* Quamquam tota volumina in hanc disputationem impendisse multos sciam. *Petron. in Satyr. c.* 1. Hæc vulnera pro libertate publica excepi: hunc oculum pro vobis impendi. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 582. impendere preces. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 266. At nihil impendit per tot Telamonius annos Sanguinis in socios. *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 63. vitamque impendere famæ. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 13. Nihil impendunt, ut requirant. *Virg.* 3. *Georg. v.* 123. instant sub tempus, & omnes Impendunt curas denso distendere pingui, Quem legere ducem. *Stat. Theb.* 7. *v.* 115. Ast ego non proprio diros impendo dolori Oedipodionidas. *non sacrifico al mio dolore*.

IMPENETRABILIS, *&* Inpenetrabilis, le, *impenetrabile*, ἀδιάδυτος, qui penetrari non potest. *Liv. l.* 36. *c.* 25. Silex sæpe impenetrabilis ferro occurrebat. *Senec. l.* 4. *quæstion. nat. c.* 2. *ante med.* Crocodilis superior pars corporis dura & impenetrabilis est, etiam majorum animalium dentibus. *Plin. l.* 8. *c.* 36. Specus imbribus impenetrabiles. *& cap.* 25. Tergus hippopotami ad scuta galeasque impenetrabile, præterquam si humore madeat. ¶ Translate *Sil. l.* 6. *v.* 413. patet impenetrabilis ille Luctibus, & nunquam submissus colla dolori. *& l.* 7. *v.* 561. pacata fuissent Ni consulta viro, mensque impenetrabilis iræ. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 12. Pudicitia Agrippinæ impenetrabilis. *inespugnabile*. *Senec. in præfat. l.* 4. *quæst. natur.* Impenetrabilis blanditiis. *inflessibile*.

IMPENETRALE, cujus ultimum penetrale intrare non licet. *Festus*.

IMPENNATUS. V. *Pennatus*.

IMPENSA, *&* Inpensa, æ, f. *spesa, sborsa*, δαπάνη, ἀνάλωμα, expensa, sumptus, pecunia in rem aliquam insumpta: ab *impendo*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ante med.* Impensam ac sumptum facere in culturam. (*impensa* hic est materies, seu res, quæ in colendo impenditur: *sumptus* pecunia. Hoc sensu alia mox afferemus.) *Cic.* 13. *Attic. ep.* 25. *a med.* Quoniam impensam fecimus in macrocola. *Id. Verr.* 3. *c.* 55. Omnes illæ columnæ nulla impensa dejectæ. *& Verr.* 5. *c.* 21. Arationes magna impensa, magno instrumento tueri. *Nep. in Phoc. c.* 1. *extr.* Nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam. *a mie spese*. & *Sueton. in Tiber. c.* 7. Dedit & ludos impensa matris ac vitrici. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *sub fin.* Impensa sua construere aliquid. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 188. Instruis impensa nostra sepulcra brevi. *Colum. l.* 6. *cap.* 2. *ad fin.* Reformidans impensam, quæ largior est in amplioribus juvencis. *Id. sub fin. l. ult.* Majorem impensam vitare. *Id. l.* 3. *c.* 3. *circa med.* Amplissimas impensas vineæ poscunt. *Plin. l.* 12. *c.* 14. *ad fin.* Inde impensæ publicæ tolerantur. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 37. Non ego ventosæ venor suffragia plebis Impensis cœnarum, & tritæ munere vestis. *Liv. l.* 35. *c.* 44. Nec impensæ, nec labori, nec periculo parsurum. *Hirt. de B. Alex. c.* 50. Maximis impensis onerare provinciam. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 4. Facere modum impensis publicis. ¶ Translate *Ovid.* 8. *Metam. v.* 63. melius sine cæde, moraque, Impensaque sui poterit superare cruoris. *senza costo del suo sangue*. ¶ De iis rebus, quæ impenduntur ad farcimen faciendum condiendumque, *ingredienti*. *Arnob. l.* 7. *pag.* 231. Farta confectionis jure multiplici, atque impensarum varietate condita. *Apic. l.* 8. *c.* 7. Mittes impensam Tarentinam in vesicam bubulam. *& ibid.* Teres piperis unciam, mel, vinum: has impensa porcellum imples. ¶ Similiter *impensa sacrificii* apud *Petron. in Satyr. c.* 137. sunt res ad sacrificium necessariæ. *Impensam* quoque *Frontin. de aquæd. artic.* 124. vocat materiem reficiendis aquæductibus aptam, terram, lapides, ligna, &c. *Impensam pumiceam Pallad. l.* 1. *tit.* 13. & *testaceam tit.* 40. appellat pumicem, aut testam tusam, & calce mixtam, vel aceratam, quæ inducitur cameræ e canna, vel bipedis lactæ, ut pervia non sit: quod hodieque in hujusmodi fornicibus fieri solet. Nostri structores appellant *grisolo*. ¶ Denique *impensa* olim, teste *Festo*, dicta est Stipes, seu æs sacrum, quod nondum erat pensum, sed tantum in cella dei stipatum ac repositum. Verba *Festi* sunt: *impensam, stipem, æs sacrum, quod nondum*

erat pensum. Alii primam distinctionis notam tollunt, leguntque impensam stipem, ac sacrum, &c. Quod fere rectius est: atque hac ratione impensam est adjectivum, non pesata, vel non misurata.

IMPENSE, & Inpense, con molta spesa, per multam impensam & sumptum, sumptuose, δαπανηρῶς. Pers. sat. 6. v. 68. nunc nunc impensius unge, Unge, puer, caules. Sueton. in Domit. c. 20. Bibliothecas incendio absumptas impensissime reparari curavit. ¶ Translata est multa opera, studiose, cupide, valde, multum, vehementer. Cic. Fam. 13. ep. 64. Nunc eo facio id impensius, quod ejus causam Nero suscepit. Liv. l. 40. c. 35. a med. Milites in perniciosem, si quis impense retineret, seditionem exarsuri. Id. l. 37. c. 56. sub fin. Impensius gratias agere. Sueton. in Claud. c. 21. Impense petere. istantemente. Virg. Æn. 12. v. 20. tanto me impensius æquum est Consulere. con più studio. Catull. carm. 72. ad Lesb. v. 5. impensius uror. Terent. Adelph. sub fin. Quæ vos propter adolescentem minus videtis, magis impense cupitis. Id. Eun. 3. 1. 22. Illi invidere misere: verum unus tamen impense. Gell. l. 9. c. 4. Impensius laudare. & cap. 9. Impense demirari. Ovid. l. 7. Metam. v. 314. impensius venerari numina. & lib. 7. v. 323. tum vero impensius instant. Plaut. Epid. 4. 1. 39. Impense improbus. Gell. l. 13. c. 10. doctus.

IMPENSIBILIS, le, che non si può considerare, ἀνεπινόητος, ἀνεξέταστος, qui satis expendi non potest, inconsiderabilis. Gell. l. 11. c. 5. Omniumque rerum fidem veritatemque, mistis confusisque signis veri atque falsi, ita impensibilem videri ajunt, ut quisquis homo est, &c. Al. leg. incomprehensibilem: alii aliter.

IMPENSUS, us, m. idem quod impensa, spesa. In sexto casu singulari Symmach. l. 1. ep. 5. (al. 11.) Majore impensu.

IMPENSUS, & Inpensus, a, um, spesa, sborsato, insumptus. Cic. Verr. 7. c. 19. Ubi tandem istuc latet, quod tu de tua pecunia dicis impensum? ¶ Translate Lucan. l. 2. v. 569. Ætas impensa labori. Grat. in Cyneg. v. 234. Impensus labor. Justin. l. 16. c. 3. ante. Bene agrorum fructum populationem impensam existimantes, si quos hostes habuerant, amicos reddidissent. Senec. in Troad. v. 298. Quæ iste mos est? quando in inferias homo est impensus hominis? ¶ Impenso pretio emere, aut venire apud Cicer. Attic. l. 14. ep. 13. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 2. & Liv. l. 2. c. 9. est permagno, a caro prezzo. Absolute Horat. l. 2. sat. 3. v. 245. Luscinias soliti impenso prandere coemptas. ¶ Hinc sumitur impensus pro magno, vehementi, molto, grande, immenso. Tacit. 1. Hist. c. 31. & Ovid. 2. Metam. v. 405. Arcadiæ tamen est impensior illi Cura suæ. Sueton. in Tiber. c. 13. Impensissimæ preces. Gell. l. 20. c. 1. a med. Impensius damnum. Lucret. l. 5. v. 962. impense libido. Gell. l. 9. c. 14. Impensa opera conquisitos veteres libros. h. e. magna diligentia. Liv. l. 35. c. 44. Impensa voluntas erga aliquem. h. e. magnum studium, favor, amor, propensa voluntas. Valer. Max. l. 4. c. 3. n. 1. extern. Impensioribus verbis laudare. ¶ Animadversione dignum est illud Lucret. l. 6. v. 489. parvo tempore sæpe Tam magnos montes tempestas, atque tenebræ Cooperiant maria ac terras, impensa, superne. h. e. soluta, profusa, effusa. Et illud Plauti Bacch. 3. 2. 20. Ingrato homine nihil impensius est. h. e. impendiosius, seu quod carius constet, quia beneficia in ingratum collata, impensæ sunt & jacturæ. Alii aliter interpretantur. Et illud Senec. in Herc. Oet. v. 1590. nulla dominetur aula, Qui putet solum decus esse regni, Semper impensum tenuisse ferrum. h. e. occupatum, evaginatum, nunquam otiosum, sicut pecunia otiosa non est, quæ impenditur. ¶ Impensus pro fartus, impletus (unde impensa) Plaut. Capt. 4. 2. 26. Væ misero illi, cujus cibo iste factus est impensior. Al. leg. impetiosior. ¶ Impensa stipes est stipata, & nondum pensa. V. Impensa in fi.

IMPERABILITER. V. Imperabiliter.

IMPERANS, antis, nom. ex particip. chi comanda. Aurel. Vict. Epit. c. 12. de Nerva. Conditio imperantium. Tacit. Ann. 16. c. 28. Imperantis lenitas. Al. leg. imperitantis. V. Imperator in fi.

IMPERATIVE, adverb. cum imperio, imperando. Ulpian. JCtus tit. 24. Regular. Legatum est, quod legis modo, idest imperative, testamento relinquitur.

IMPERATIVUS, a, um, adject. ut Imperativæ feriæ apud Macrob. l. 1. Saturn. c. 16. quas Prætores, aut Consules pro arbitrio extra ordinem indicebant. ¶ Imperativus modus in verbis, quo imperamus. Charis. Diomed. Priscian. &c.

IMPERATOR, & Inperator, oris, m. Capitan generale, Imperatore, Στρατηγὸς, Ἡγεμών, Αὐτοκράτωρ, is, cui commissa est belli administratio, ad quem rei militaris summa refertur, supremus belli dux. Varro l. 4. de L. L. c. 16. scripsit, Imperatorem dictum esse ab imperio populi, non militum. Cic. 1. de Orat. c. 48. Nam si forte quæreretur, quæ esset ars Imperatoris, constituendum putarem principio, quis esset Imperator: qui cum esset constitutus administrator quidem belli gerendi, &c. ¶ Antiquorum consuetudine, proprie Imperator is dici solebat, qui, cum suis auspiciis bellum gereret, aliquot hostium millia in acie cecidisset. Tunc enim & militum acclamatione in castris, & sententia Senatus in urbe Imperator appellabatur. Hinc Appianus l. 2. bell. Civ. scribit, id antiquitus observatum fuisse, ut quis non nisi magnis rebus gestis Imperator vocaretur. Sed id paulatim immutatum est. Nam Dio l. 37. scribit, C. Antonium, Catilina victo occisoque, Imperatorem esse dictum, quanquam cæsorum numerus minor esset constituto. Præterea antiquitus non nisi semel bello uno Imperator quispiam appellari poterat. Quare præter veterum consuetudinem fuit, ut Claudius uno bello aliquoties Imperator diceretur. V. Dion. l. 40. Ceterum etsi Imperatoris nomen nemo consequebatur, nisi re bene gesta, atque aliquot millibus externorum hostium cæsis, tamen re vera, quisquis bello præficiebatur, Imperator & erat & habebatur. Cic. pro Leg. Manil. c. 2. Unum ab omnibus sociis & civibus ad id bellum imperatorem deposci. ¶ Postquam Respubl. Romana in Monarchiam versa est, institutum est, ut perpetuum Imperatoris nomen summo Principi Romani Imperii assignaretur. Id a C. Julio Cæsare originem traxit, quem Suetonius c. 76. tradit prænomen id perpetuum a Senatu accepisse. In quo immutata fuit veterum consuetudo. Nam cum apud veteres Imperatoris nomen sequi soleret, e. g. M. T. Cicero Imperator, Cæsar id tanquam prænomen usurpabat, hoc pacto, Imperator C. Julius Cæsar. A Julio autem Imperatoris appellatio ad successores derivata est. Nec tamen omnino sub Cæsaribus sublata fuit vetus consuetudo. Quippe sub his quoque qui res præclare gessissent, Imperatores salutabantur. Sed minor tum Imperatorii nominis honor fuit. Cæsar enim l. 2. B. Civ. c. 25. & 26. narrat Curionem Imperatorem appellatum esse, cum vix CXX hostes cecidisset. Appianus tradit l. 2. bell. Civ. sua ætate, h. e. Hadriani ævo, nemini privato duci concessum fuisse, ut Imperator appellaretur, nisi cæsis hostium decem millibus. V. Tacit. 3. Ann. c. 74. ¶ Generaliter Imperator ponitur pro eo, qui imperat, quocunque id modo fiat. Cic. pro Dom. c. 33. Ille ille populus est dominus regum, victor, atque imperator omnium gentium. Sallust. in Catil. c. 6. Immutato more annua imperia, binos imperatores sibi fecere. h. e. consules. ¶ Imperatores, & imperantes vocabant Medici ægrotos suos, a quibus pecunia conducebantur, ut quandocunque opus foret, præsto essent. Aliquot in hanc rem exempla congerit Parrus in Lex. Crit. ex Pandect. & Senec. quæ tamen non usque adeo certa sunt, ut eodem modo ab Interpretibus & legantur, & explicentur. ¶ Translate Sallust. in Jug. c. 1. Dux, & imperator vitæ mortalium animus est. Plin. l. 29. c. 1. ante med. de Medicis. Ut quisque inter istos loquendo polleat, imperatorem illico vitæ nostræ necisque fieri.

IMPERATORIE, ut imperatorem decet. Trebell. Poll. in Claud. c. 6. Dum se ad id bellum imperatorie instruit.

IMPERATORIUS, a, um, Imperiale, Imperatorio, Αὐτοκρατορικός, ad Imperatorem pertinens. Cic. 3. Verr. c. 21. Quæ signa atque ornamenta ex urbe hostium virtute capta belli lege atque imperatorio jure sustulit. Id. 4. Acad. c. 1. Imperatoria laus. Velles. l. 2. c. 125. Imperatoria appellatio. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 51. Imperatorias partes sibi sumere. Nep. in Iphicr. c. 3. Fuit & animo magno & corpore, imperatoriaque forma. Cic. 3. de Orat. c. 3. Imperatoriæ mucubiæ. Plin. l. 19. c. 1. ad fin. Imperatoria navis. la capitana. Sueton. in Domit. c. 10. Imperatoria genesis. h. e. quæ imperatorium fastigium pollicetur.

IMPERATRIX, icis, f. imperatrice, quæ imperat. Cic. pro Cœl. c. 28. Deinde fortes viros ab imperatrice in insidiis, atque in præsidio balnearum locatos. Plin. l. 26. c. 3. Imperatrix Italia.

IMPERATUS, & Inperatus, a, um, comandato, imposto, jussus, præceptus. Liv. l. 40. c. 34. Nulla unquam arma, nisi imperata a populo R. sumere. Cic. in Pison. c. 37. Mitto æstimationem exacti imperatique frumenti. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 32. Acerbissime imperatæ pecuniæ tota provincia exigebantur. Id. l. 6. B. Gall. c. 2. Senones ad imperatum non venire. h. e. ad constitutam diem, ut imperatum fuerat. & lib. 5. c. 36. Jussus arma abjicere, imperatum facit. eseguisce il comando. Solemne est illud, imperata facere, de iis, qui se dedunt, & imperanti se subjiciunt. Id. l. 2. B. Gall. c. 3. Paratos esse & obsides dare, & imperata facere, & oppidis recipere, & frumento ceterisque rebus juvare. & lib. 5. c. 20. Pollicentur, se se ei dedituros, & imperata facturos. & lib. 3. B. Civ. c. 81. Nulla fuit civitas, quin Cæsari pareret, & imperata faceret. Suet. in Cæs. c. 54. Quamquam nec imperata detrectarent, & advenienti portas patefacerent. Nep. in Eumen. c. 9. de militib. duci parentib. Si vellent imperata facere, quod ante non fecerint, se rem expediturum. Plin. l. 10. c. 42. Minimæ avium carduelis imperata faciunt, nec voce tantum, sed pedibus, & ore pro manibus.

IMPERATUS, us, m. idem quod imperatum. In sexto casu sing. Ammian. l. 31. c. 7. (al. 19.) Imperatu Gratiani.

IMPERCEPTUS, a, um, non capito, o inteso, ἀκατάληπτος, non perceptus. Ovid. 9. Metam. v. 710. Imperceptа pia mendacia fraude latebant. Gell. l. 14. c. 1. a med. Minora majoribus imperceptiora sunt.

IMPERCITUS. V. Imperditus.

IMPERCO, is, si, a. 3. idem quod parco. Plaut. Amph. 1. 3. 2. Imperce, quæso: menses jam tibi esse actos vides. abbiti riguardo. & Cas. 4. 4. 11. Amabo, integræ atque imperitæ huic imperсito. Est qui leg. imperce.

IMPERCUSSUS, a, um, non percussus. Ovid. 3. Amor. el. 1. v. 51. Atque impercussos nocte movere pedes. h. e. non offendentes, ac strepitum non cientes.

IMPERDITUS, & Inperditus, a, um, non mandato a male, non perditus. Virg. 10. Æn. v. 430. Et vos, o Grajis imperdita corpora, Teucri. h. e. quos Graji non occiderunt. Sil. l. 9. v. 161. ego Sidonis imperditus. Stat. 3. Theb. v. 84. imperdita Tydeo pectore.

IMPERFECTE, adverb. imperfettamente. Gell. l. 2. cap. 8. Imperfecte atque præpostere syllogismo uti.

IMPERFECTIO, onis, f. imperfezione, ἀτέλεια, defectus. Augustin. de Genesi ad litt. l. 1. c. 4. Formam Verbi semper Patri cohærentis non imitatur imperfectio.

IMPERFECTUS, & Inperfectus, a, um, imperfetto, ἀτελής, nondum absolutus. Virg. 8. Æn. v. 428. Pars imperfecta manebat. Gell. l. 1. c. 7. Insuavius hoc, imperfectiusque est. Quintil. l. 11. c. 3. a med. Obambulare sermone imperfecto. Plin. l. 23. c. 1. a med. & Stat. 10. Theb. v. 734. imperfecta loqui. Stat. 11. Theb. v. 582.

Im-

Imperfecta redes. h. e. cæcitas. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 232. Plurimus hic æger moritur vigilando: sed illum Languorem peperit cibus imperfectus & hærens Ardenti stomacho. *mal digerito*. ¶ Transfertur ad animum in illo *Senecæ de Tranquill. c.* 11. Ad imperfectos, & mediocres, & male sanos hic meus sermo pertinet, non ad sapientem. *Est qui leg.* imperitos.

IMPERFOSSUS, a, um, ἄτρωτος, non perfossus. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 496. manet imperfossus ab omni; Inque cruentatus Ceneus Elateius ictu.

IMPERFUNDIES, ei, f. illuvies, squalor. *Lucil.* apud *Non.* 1. 2. *n.* 437. Hic cruciatur fame, frigore, illuvie, imbalnitie, imperfundie, incuria. Al. leg. *improfundie*, minus recte.

IMPERIABILITER, adverb. imperiose & dure. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 181. *Putsch.* ubi alii leg. *imperabiliter*.

IMPERIALIS, le, adject. ad imperium & imperatorem pertinens. *Aurel. Vict. in epitom. c.* 2. *de Tiberio*. Imperialis molestiæ magnitudinem declinare. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 12. *leg.* 3. *a med.* Imperialia statuta. *Capitolin. in Anton. Philos. c.* 17. Imperialia ornamenta. *Ammian. l.* 21. *c.* 16. (*al.* 32.) Imperiale culmen. *Capitolin. in Pertin. c.* 13. Imperium & omnia imperialia sic horruit, ut, &c.

IMPERIALITER, pro imperii, seu imperatoris munere. *Imp. Justinian. sub fin. leg.* 1. *Cod. lib* 6. *tit.* 51. Nostrum esse proprium subjectorum commodum, imperialiter existimantes.

IMPERIOSE, adverb. *imperiosamente*, *severamente*, ἐπιτακτικῶς, severe, imperiosi domini more, cum ostentatione imperii. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 338. Sufetium interemit pæne imperiosius, quam humanius. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Non severe, non imperiose præcepit.

IMPERIOSUS, & Inperiosus, a, um, *che fa, e può comandare*, *potente*, imperandi peritus, aut potens, late imperans. *Cic. in Orat. c.* 34. Cognoscat rerum gestarum, & memoriæ veteris ordinem, maxime scilicet nostræ civitatis, sed & imperiosorum populorum & regum illustrium. *Liv. l.* 7. *c.* 40. Eodem tenore duo insequentes consulatus gessi: eodem hæc imperiosa dictatura geretur. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 31. Virga imperiosa. *h. e.* fasces magistratuum. *Claudian. in Fescenn. v.* 2. Parthis sagittas tendere certior, Eques Gelonis imperiosior. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 83. Quisnam igitur liber? sapiens, sibi qui imperiosus. *h. e.* qui sibi imperare novit. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *ante med.* Non quivit temperare sibi in eo, quamquam imperiosus sui inter initia principatus. *Id. l.* 30. *c.* 1. Imperiosissimæ humanæ mentis artes. *h. e.* religio, astrologia, medicina, quæ in homines magnum exercent imperium. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Risus habet vim nescio an imperiosissimam, & cui repugnari minime potest. ¶ Item qui imperio nimis utitur, qui impotenter, dure, severe imperat, superbus, arrogans, *imperioso*, *superbo*, *severo*. *Cic. parad.* 5. *c.* 3. Cupiditas honoris quam dura est domina, quam imperiosa, quam vehemens! *Id.* 2. *de Fin. c.* 32. Nimis imperiosi philosophi est vetare meminisse. *Liv. l.* 9. *c.* 34. *a med.* Familia imperiosissima & superbissima. *Senec.* 3. *de benef. c.* 18. *sub fin.* Imperiosus atque impotens. *Id. in præfat. l.* 4. *quæst. nat.* Imperiosi nobis ipsis, & molesti sumus. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *e med.* Imperiosa inedia. *Horat. l.* 1. *od.* 14. *v.* 8. imperiosius æquor. *h. e.* violentius. ¶ *Imperiosi* cognomen fuit Manlio Torquato Dictatori tum ob acerbitatem in delectu habendo, tum ob sævitiam, qua filium T. Manlium ab Urbe rus relegaverat, quod infacundior esset, & lingua impromptus. Ita *Liv. l.* 7. *c.* 3. & 4. & *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 37. Sed & ipse Titus filius, qui consul filium suum T. Manlium, quod extra ordinem, contra edictum pugnasset, securi percussit, idem cognomen habuit, ut est apud *Cicer.* 2. *de Fin. c.* 19. *Plin. l.* 22. *c.* 5. & *Liv. l.* 4. *c.* 29. Hinc *Manliana imperia* proverbio dicta de tristibus, severis, ac sævis. *Liv. ibid.* & *lib.* 8. *c.* 7. *extr.* ¶ In marmor. Capitol. apud *Gruter. pag.* 291. & 297. *col.* 1. *imperiossus* scriptum est: sic *verrucossus ead. pag. col.* 2.

IMPERITE, adverb. *ignorantemente*, *imperitamente*, ἀπείρως, indocte. *Cic. in Bruto*, *c.* 47. Dicebat Scipio non imperite. *Id. pro Balbo*, *c.* 8. Quid potuit dici imperitius? *Id. ibid. c.* 11. Quam illud est imperitissime dictum. *Id.* 2. *Phil. c.* 32. Imperite factum.

IMPERITIA, æ, f. *imperizia*, *ignoranza*, ἀπειρία, inscitia. *Sallust. in Jug. c.* 42. At Jugurtha, cognita vanitate atque imperitia legati, subdolus ejus augere amentiam. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 42. Studiis inertibus & juvenum imperitiæ suetus. & *cap.* 36. Pugnam imperitia poscere. *Plin. l.* 17. *c.* 2. *extr.* Contra Circium serere, imperitia existimatur. *Gell. in præfat. circa med.* Homines a turpi agrestique rerum atque verborum imperitia vindicare. & *in lemmate cap.* 17. *l.* 7. *ejusd. Gell.* Grammaticus insolentiarum & imperitiarum plenus.

IMPERITO, & Inperito, as, avi, atum, n. 1. *esercitare il comando*, *comandare*, frequentat. ab *impero*, & ejusdem fere significationis atque usus. *Plaut. Capt.* 2. 1. 47. Quod antehac pro jure imperitabam meo, nunc te oro per precem. *Liv. l.* 1. *c.* 2. Cære, opulento tum oppido, imperitans. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 4. Olim qui magnis legionibus imperitarint. *Id. l.* 1. *od.* 15. *v.* 25. sive opus est imperitare equis, Non auriga piger. *Plin. l.* 10. *c.* 21. Galli gallinacei imperitant suo generi, & regnum, in quacumque sunt domo, exercent. Sic *Virg.* 12. *Æn. v.* 718. mussantque juvencæ, Quis nemori imperitet, quem tota armenta sequantur.

IMPERITUS, & Inperitus, a, um, *imperito*, *ignorante*, ἄπειρος, ἀδαής, non peritus, ignarus, inscitus. *Cic. pro Flacc. c.* 7. Imperiti homines, rerum omnium rudes, ignarique. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 22. Homines barbari & nostræ consuetudinis imperiti. & *lib.* 1. *c.* 44. Non se tam barbarum neque tam imperitum esse rerum, ut non sciret, &c. *Nepos in Epamin. c.* 7. Dux imperitus belli. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 44. Imperitus dicendi ignarusque. *Id. pro Balb. c.* 20. Imperitus fœderis, rudis exemplorum, ignarus belli. *Sueton. in Aug. c.* 89. Poematum quoque non imperitus, delectabatur etiam comœdia veteri. *Cic. in Partit. c.* 26. Apud indoctos imperitosque dicere. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *a med.* Imperiti expertesque linguæ. *Quintil. l.* 12. *c.* 3. In festinationibus faciendis imperitum esse. *Vitruv. l.* 1. & *cap.* 1. *a med.* Nec in ceteris doctrinis singulariter excellens, sed in his non imperitus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. Ne quis imperitior existimet, me causam nobilitatis voluisse lædere. *Id. de Amic. c.* 25. Concio, quæ ex imperitissimis constat, tamen judicare solet, quid, &c. *Plaut. Trin.* 3. 2. 39. Imperitum ingenium. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *post med.* Poema imperito quodam initio fusum. *Terent. Adelph.* 1. 2. 18. Homine imperito nunquam quidquam injustius: qui nisi quod ipse facit, nihil rectum putat. *Sallust. in Jug. c.* 53. Uti prudentes cum imperitis minime conferrent. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 7. Probus improbum, perjurum castus, callidum imperitus fraudasse dicitur.

IMPERIUM, & Inperium, ii, n. *comandamento*, *comando*, *precetto*, *autorità*, ἐπίταγμα, jussum, præceptum, auctoritas, quam habent dominus in servos, pater in filios, maritus in uxorem, & hujusmodi: ab *impero*. *Cic. pro Cæcin. c.* 18. Denique imperium domesticum nullum erit, si servulis hoc nostris concesserimus, ut ad verba nobis obediant, non ad id, quod ex verbis intelligi possit, obtemperent. *Terent. Adelph.* 2. 1. 2. Imperium alicujus revereri. *Id. Heaut.* 4. 1. 22. exsequi. *Liv. l.* 25. *c.* 9. accipere. *Plaut. Amph.* 2. 2. 75. somniculose persequi. *Id. Asin.* 2. 4. 10. contemnere. *Id. Aulul.* 4. 1. 13. herile ediscere. *Id. Trin.* 2. 2. 19. capessere. *Id. Cas.* 2. 6. 57. exhibere. *h. e.* exercere. Et eodem sensu *Id. Bacch.* 3. 3. 44. inhibere. *Terent. Eun.* 3. 1. 25. habere in aliquem. *Plaut. Men.* 5. 7. 1. curæ habere. *Id. Pseud.* 4. 7. 1. nihili facere. *Id. Pers.* 3. 1. 15. Meum imperium in te, non in me tibi est. *Id. Men.* 5. 7. 41. Jubeo hercle, si quid imperii est in te mihi. *Id. Bacch.* 3. 3. 55. Obsequentem & obedientem esse imperiis patris. *Id. Trin.* 2. 2. 21. Tuis servivi imperiis & præceptis, pater. *Id. Asin.* 1. 2. 21. imperio parere. *Id. Capt.* 2. 2. 56. obsequi. *Terent. Heaut.* 2. 2. 4. Esse sub imperio matris. *sotto obbedienza*. & *Phorm.* 1. 4. 18. Ant. sta illico. Ge. hem: satis pro imperio, quisquis es. *h. e.* satis imperiose. *Cic. de Senect. c.* 11. Appius & senex & cæcus tenebat non modo auctoritatem, sed etiam imperium in suos. *Plin. l.* 8. *c.* 2. Elephantis inest imperiorum obedientia. ¶ Sæpe dicitur de publica potestate, & auctoritate, & administratione magistratuum civilium, & præcipue militarium, *comando*, *governo*. *Cic. in Pison. cap.* 16. Ex Macedonia aliquot prætorio imperio, consulari quidem nemo rediit, qui non triumpharit. *Id.* 1. *Offic. cap.* 20. Nec vero imperia expetenda, ac potius aut non accipienda interdum, aut deponenda nonnunquam. *Id.* 3. *Fam. ep.* 7. *a med.* Ita cepi & gessi maxima imperia, ut mihi nihil neque ad honorem, neque ad gloriam acquirendum putarem. & *lib.* 1. *ep.* 1. Tres legatos decernit ex iis, qui cum imperio sunt. *Festus* in *Cum*. Cum imperio esse dicebatur apud antiquos, cui nominatim a populo dabatur imperium. (De militari imperio loquitur.) *Cic.* 2. *de Fin. c.* 20. *extr.* App. Claudius, qui tum erat summo in imperio. *h. e.* in Decemviratu. Al. leg. *summo imperio*. & *de Harusp. resp. cap.* 17. Sacrificium, quod fit in ea domo, quæ est in imperio. *h. e.* in domo Pontificis Maximi, vel consulis, vel prætoris. *Plaut. Amph.* 1. 1. 41. Ut gesserit rempubl. ductu, imperio, auspicio suo. *Nep. in Datam. c.* 3. Pari eum atque illos imperio esse jussit. & *ibid.* Summam imperii tradere alicui. *il generale comando*. & *in Agesil. c.* 2. Summum imperium inter præfectos habere. *Cic. Phil.* 11. *c.* 20. Privato viro imperium extra ordinem dare. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 3. Obtinere imperium suæ civitatis. & *cap.* 2. Totius Galliæ imperio potiri. *Velle. l.* 2. *c.* 125. Imperio obtinere provinciam. *governare*. *Cæs. B. Gall. l.* 5. *c.* 52. Populi R. imperia perferre. & *lib.* 2. *c.* 22. Neque ab uno omnia imperia administrari poterant. & *lib.* 3. *B. Civ. c.* 32. Erat plena lictorum & imperiorum provincia, differta præfectis atque exactoribus. *Justin. l.* 3. *c.* 2. Populum in obsequia principum, principes ad justitiam imperiorum formavit. *Cic. pro Font. c.* 1. Galli sub populi R. imperium ditionemque ceciderunt. ¶ *Imperia* pro *imperatoribus*, ut *servitia* pro *servis*. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 3. *a med.* Imperia, potestates, legationes, cum senatus creverit, urbe exeunto. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 9. Quapropter non dubitaverunt sacris imperia servire. ¶ Sumitur & pro dominio, ditione, republica, regno, *impero*, *stato*. *Virg. Æn.* 1. *v.* 291. Imperium Oceano, famam qui terminet astris. *Cic. de Amic. c.* 8. Cum duobus ducibus de imperio in Italia decertatum est, Pyrrho & Annibale. *Id. de provinc. consul. c.* 12. Imperii finium propagatio. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 3. adjectis Britannis imperio, gravibusque Persis. *Tacit. l.* 1. *Hist. cap.* 16. Immensum imperii corpus stare ac librari sine rectore non posset. ¶ Etiam medicorum præscripta *imperia* vocantur, *ordini*. *Plin. in Paneg. c.* 22. Ægri quoque, neglecto medentium imperio, ad conspectum tui prorepere. V. *Impero*. ¶ Translate *Cic. de Senect. cap.* 15. Agricolæ habent rationem cum terra, quæ nunquam recusat imperium. V. *Impero*.

IMPERJURATUS, a, um, adject. *Ovid. in Ibin*, *v.* 78. Quique per infernas horrendo murmure valles Imperjuratæ laberis amnis aquæ. De Styge loquitur, Dii cujus jurare timent, & fallere numen, ut ait *Virg.* 6. *Æn. v.* 324.

IMPERMISSUS, a, um, *non permesso*, *illecito*, non permissus, illicitus. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 27. Cui donet impermissa raptim gaudia.

IMPERMIXTUS, a, um, *non mescolato*, non permixtus. *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 129. Impermixtum lyrephorem.

IMPERO, & Impero, as, avi, atum, a. 2. *comandare, imporre, ordinare*, ἐπιτάττω, præcipio, mando, jubeo, præscribo: ab *in*, & *paro*, ut proprie sit, *ut alter paret*, *manda*, inquit *Voss. in Etymol.* Hinc *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 21. Nonnunquam etiam puerum vocaret; credo, cui cœnam imperaret. *h. e.* parari juberet. *Terent. Heaut.* 4. 3. 26. Bonam atque justam rem oppido imperas, & factu facilem. & 5. 5. 11. Patet omnia faciam: impera. *Id. Eun.* 2. 1. 7. Numquid aliud imperas? In vet. S. C. apud *Frontin. de aquæd. artic.* 104. Quibus negotium a senatu est imperatum, ut inspicerent aquas publicas. *Id. Andr.* 3. 2. 10. Imperabat coram, quid opus facto esset puerperæ. *Id. Phorm.* 1. 4. 46. Quin tu, quod faciam, impera. *Id. Andr.* 5. 2. 1. Animo otioso esse impero. *voglio, che io sia*, &c. *Virg.* 7. *Æn. v.* 168. ille intra tecta vocari imperat. *Terent. Eun.* 2. 2. 21. Imperavi egomet mihi, omnia assentari. *me son proposto, ho stabilito*. & 3. 5. 30. Mihi, ne abscedam, imperat. *Petron. in Satyr. cap.* 1. Imperant filiis, ut patrum suorum capita præcidant. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 659. alaatque, Imperat, Argolicam cælesti munere classem. & *lib.* 1. *v.* 670. letoque det, imperat, Argum. *Terent. Adelph.* 1. 1. 52. Fateatur, nescire imperare liberis. *regolare, ammaestrare, reggere*. & *Eun.* 2. 3. *in fin.* jubesne? *Chæ.* jubeo, cogo, atque impero. ¶ Ex postremo hoc *Terentii* loco recte colligit *Donatus*, plus esse *imperare*, quam *jubere*. Est enim maxime proprium magistratuum tum civilium, tum præcipue militarium, ἄρχω, ἡγεμονεύω. *Nep. in Con. c.* 3. Civitas, quæ cæteris gentibus imperare consuevit. *Id. in Datam. c.* 5. Si quid, illo imperante, adversi accidisset. *h. e.* habente eo imperium exercitus. *Plin. in Paneg. c.* 5. Recusabas enim imperare. *h. e.* imperator esse. *Senec. in Phœniss. v.* 584. durum geris, Sævumque in iras pectus & nondum imperas. *h. e.* rex es. ¶ *Imperare naves, pecuniam, obsides*, &c. est jubere parari, atque exhiberi, *imporre*. *Nep. in Attic. c.* 7. Cum privatis pecunias per epistolas imperaret. *Id. in Con. c.* 4. Imperare maritimis civitatibus naves longas. *Cic. Verr.* 4. *c.* 55. denarios trecenos singulis ad statuam prætoris. *Id. in divin. Verr. c.* 10. frumentum sibi in cellam. *Id. pro leg. Manil. c.* 12. obsides. *Plaut. Epid.* 2. 2. 43. tributum. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 6. arma. & *l.* 6. *B. Gall. c.* 4. equites civitatibus. ¶ *Imperare exercitum* apud *Varr. sub fin. l.* 5. *de L. L.* est Quirites convocare ad comitia. Jocatur autem *Plaut.* ubi ait in *Capt.* 1. 2. 49. Hunc illud dolet, quia nunc remissus est edendi exercitus. Nullumne interea nactus, qui posset tibi, remissum quem dixti, imperare exercitum? V. *Gronov. l.* 1. *observation. c.* 1. ubi multa in hanc rem. ¶ Sæpe refertur ad animum, & pro continere, moderari ponitur. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 28. accensæ non fortiter imperat iræ. *Plin. l.* 8. *ep.* 19. Imperare dolori, ut scriberem, potui. *Cic. Tuscul.* 2. *c.* 21. Cum præcipitur, ut nobismet ipsis imperemus, hoc præcipitur, ut ratio coerceat temeritatem. *Senec. ep.* 113. *sub fin.* Imperare sibi, maximum imperium est. *Cic. de Amic. c.* 22. Imperare cupiditatibus. *Sil. l.* 2. *v.* 651. lacrimis. *Senec. in Thyest. v.* 919. menti non satis. *h. e.* extra se esse, insanire. *Petron. in Satyr. c.* 83. amori suo. *Senec. in præfat. l.* 1. *controv. circa med.* Nemo plus ingenio suo imperavit: nemo plus indulsit. *Liv. l.* 34. *c.* 31. Imperare animo nequivi, quin priusquam perirem, cur periturus essem, scirem. ¶ *Imperare agris* est eos impensa colere, & quasi cogere, ut fructum reddant. *Virg. Georg.* 1. *v.* 99. Exercetque frequens tellurem, atque imperat arvis. Ubi *Servius*: idest, ut tantum ferant, quantum ipse desiderat. Alii, ne liberius ferant, quæ volunt, sed quod fuerit satum, reddant. Adde *Tacit. de Germ. c.* 26. Significat autem sæpe, nimiam curam impendere. *Colum. l.* 3. *c.* 3. *circa med.* Sic imperant vitibus, & eas multis palmitibus onerant, ut posteritati non consulant. *Senec. de tranquill. c.* 15. Ut fertilibus agris non est imperandum: cito enim exhauriet illos non intermissa fecunditas; ita animorum impetus assiduus labor franget. *Plin. l.* 5. *ep.* 19. Dum per continuos dies nimis imperat voci, rursus sanguinem reddidit. ¶ Translate *Senec. ep.* 29. *ad fin.* Nunquam volui populo placere. nam quæ ego scio, non probat populus: quæ probat populus, ego nescio. Quis hoc, inquis? Tanquam nescias, cui imperem. Epicurus. *h. e.* quem excolam, & fructum ab eo, velut agro, exigam, scilicet præcepta sapientiæ. *Id. de tranquill. c.* 4. Alius patrimonio suo plus imperavit, quam ferre possit. ¶ *Imperare* dicuntur & Medici præcipientes, quæ ad curationem pertinent. *Senec. l.* 1. *de Ira, c.* 16. Si intrassem valetudinarium exercitatus & sciens, aut domum divitis, non idem imperassem omnibus per diversa ægrotantibus. *Plin. in fin. cap.* 1. *l.* 24. Medici una artium Imperatoribus quoque imperaverunt. ¶ Passive *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 2. Hæc ego procurare & idoneus imperor, & non invitus. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ad fin.* Ex lubidine leges imperantur. *h. e.* feruntur, promulgantur, imponuntur. ¶ *Ad imperandum* olim erat ad parendum, ad imperata faciendum. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 25. Nunc ades ad imperandum, vel ad parendum potius. sic enim antiqui loquebantur. (Illa *vel ad parendum potius* addititia esse videntur nonnullis, & interpretationis gratia inserta.) *Sallust. in Jug. c.* 66. Cum ipse ad Imperandum Tisidium vocaretur. ¶ *Imperandi declinatur* apud Grammaticos est declinatio imperativi modi. *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 1. *sub fin.*

IMPERPETUUS, a, um, adject. qui perpetuus non est. *Senec. ep.* 72. *a med.* Cui quid abscedere potest, id imperpetuum est.

IMPERSONALIS, le, adject. qui persona caret, & dicitur de verbis quibusdam, quæ impersonalia dicuntur a Grammaticis, quia tertiis tantum personis usurpantur. *Diomed. l.* 1. *Charis. l.* 2. & 3. *Priscian. l.* 8. &c.

IMPERSONALITER, adverb. sine persona. *Florentin. Dig. lib.* 45. *tit.* 3. *leg.* 25. Sive mihi, sive sibi, sive conservo suo, sive impersonaliter dari servus meus stipuletur, mihi acquiret. *h. e.* non pronunciata persona. ¶ Apud Grammaticos verbum impersonaliter construi dicitur, cum in tertiis tantum personis usurpatur.

IMPERSONATIVUS dicitur a nonnullis Grammaticis infinitivus verborum modus, quia personis caret. *Diomed. l.* 1. *pag.* 331. *Putsch.*

IMPERSPICUUS, a, um, adject. obscurus, *non chiaro*. *Plin. l.* 2. *ep.* 20. *extr.* Non minus imperspicua sunt judicum ingenia.

IMPERTERRITUS, a, um, *che non ha paura*, *ἀκατάπληκτος*, *ἄφοβος*, qui nulla re terretur. Vox est ex pugnantibus conflata, ut notat *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ad fin.* Nam *in* negat, *per* auget. *Virg.* 10. *Æn. v.* 770. Manet imperterritus ille. *Sil. l.* 14. *v.* 187. quin contra intentur ipse Invigilat cautis, frontem imperterritus, armis.

IMPERTILIS, le, sine parte, individuus. *Augustin. l.* 6. *de Mus. c. ult.* Impertilia nota.

IMPERTIO, & Impertio, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *far partecipe, dare, far parte*, *μεταδίδωμι*, partem do, participem facio, communico, præbeo, tribuo. *Horat. in fin. ep.* 6. *l.* 1. si quid novisti rectius istis, Candidus imperti: si non, his utere mecum. *Cic. pro Sull. c.* 3. Ceteris mei partem nemini impertio, gloriæ bonis omnibus. *Id.* 2. *Offic. c.* 15. Indigentibus de re familiari impertiendum. *Id. ad Cæs. post ep.* 11. *l.* 9. *ad Attic.* A te peto, ut aliquid impertias temporis huic quoque cogitationi. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 21. Aures studiis honestis impertire. *applicare*. & *Cic.* 4. *Verr. c.* 21. Tu Syracusanos unum diem festum Marcellis impertire noluisti. *che impiegassero un giorno festivo in onore de' Marcelli*. & *pro Mur. cap.* 4. Meum laborem hominum periculis sublevandis impertio. *impiego parte delle mie fatiche*, &c. & *Fam.* 5. *ep.* 2. *a med.* Si aliquid impertivit tibi sui consilii. *ti ha comunicato*. & *lib.* 2. *Att. ep.* 23. Dolorem suum impertire alicui. *communicare*. & *pro Rosc. Amer. c.* 4. Te quæso, ut qualem te jam antea populo R. præbuisti, talem te & nobis hoc tempore impertias. *ti dia, ti mostri*. & *lib.* 3. *Attic. ep.* 15. *ad fin.* Nihil impertisti tuæ prudentiæ ad salutem meam. & *lib.* 2. *ep.* 12. *extr.* Terentia impertit tibi multam salutem. *ti saluta*. Adde *Lucil.* apud *Non. cap.* 7. *n.* 34. ¶ Cum accus. personæ, & ablat. rei, *Terent. Eun.* 2. 2. 40. & *Plaut. Epid.* 1. 2. 23. Plurima salute Parmenonem impertit Gnatho. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 40. Herum saluto primum, ut æquum est: postea si quid superest, vicinos impertio. *Sueton. in Ner. cap.* 37. Neque adveniens, neque proficiscens, quemquam osculo impertivit, ac ne resalutatione quidem. *Plaut. Stich.* 2. 1. 27. Obsecro, sa ut nuntio hoc impertiam. *gli dia parte, gli faccia sapere*. ¶ Passive *Cic. Catil.* 3. *cap.* 6. Viso forti collegæ meo laus impertitur. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 18. Huic signa benevolentiæ permulta a bonis impertiuntur. *Nep. in Attic. c.* 1. Omnibus doctrinis, quibus ætas puerilis impertiri debet, filium erudivit. *dee impiegarsi*. ¶ Deponentis forma *Cic. pro Arch. cap.* 5. Multis gratuito civitatem in Græcia homines impertiebantur. *Terent. Adelph.* 3. 2. 22. Sed cesso heram hoc malo impertiri propere? *dar parte, far sapere alla padrona questa disgrazia*. ¶ Legitur etiam *impartio*, & *impartior*.

IMPERTITIO, onis, f. actus impertiendi. *Arnob. l.* 2. *pag.* 43. Honoris impertitione viduari.

IMPERTITUS, a, um, *dato, partecipato, donato*, datus, communicatus. *Liv. l.* 21. *c.* 41. *a med.* Veniam dedimus precantibus, emisimus ex obsidione, &c. Pro his impertitis oppugnatum patriam nostram veniunt. *h. e.* pro his beneficiis collatis. ¶ Item donatus, *h. e.* munere affectus. *Sueton. in Claud. cap.* 4. Reliquit eum nullo, præter auguralis sacerdotii, honore impertitum.

IMPERTURBABILIS, le, imperturbatus. *Augustin. l.* 4. *Confession. c.* 11. Locus quietis imperturbabilis. Adde *lib.* 2. *c.* 10.

IMPERTURBATIO, onis. V. *Impassibilitas*.

IMPERTURBATUS, a, um, adject. non turbatus, *non perturbato*, ἀτάραχος. *Ovid. in Ibin*, *v.* 562. Imperturbato quod bibit ore reus. *Senec. ep.* 73. *a med.* Imperturbata publicis occupationibus quies.

IMPERVIUS, a, um, *che non si può passare*, ἀδιάβατος, non pervius. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 106. Vorticibusque frequens erat, atque impervius amnis. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 643. tellus populis impervia lucis Eoæ. *h. e.* quæ adiri non potest. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 31. Itinera interrupta & impervia. & *Ann.* 15. *c.* 43. Lapis ignibus impervius. *h. e.* qui ignes non sentit.

IMPES, etis, m. *impeto*, idem quod impetus. Vox Poetica, quæ nullum habet usum, quod sciam, in rectis casibus: frequentem in sexto singulari. *Lucret. l.* 6. *v.* 326. Inde ubi non potuit nubes capere impetis auctum, Exprimitur vis, atque ideo volat impete miro. & *lib.* 1. *v.* 292. trudunt res ante ruuntque Impetibus crebris. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 79. Impete nunc vasto, ceu concitus imbribus amnis, Fertur. *Sil. l.* 13. *v.* 247. ipsa secutus Corruit ulterior procursus impete truncus. Adde *Lev.* apud *Gell. l.* 19. *c.* 7. ¶ Est etiam amplitudo, vastitas, ut *impetus*. *Lucret. l.* 5. *v.* 911. Aut hominem tanto membrorum esse impete natum, ut, &c.

IMPESCERE, in lætam segetem pascendi gratia immittere. *Festus*.

IMPETE. V. *Impes*.

IMPETIBILIS, & Inpetibilis, le, adject. qui peti non debet, aut potest, ἀνεπιχείρητος, ut exponit *Gloss.* Hinc usurpatur pro turpi & reprehensibili, ut impetibile scelus, apud *Apul. in Apol.* turpe, & impetibile est, apud *Symmach. l.* 9. *ep.* 103. (*al.* 113.) Sic *Plin. l.* 20. *c.* 18. Impetibilis valetudo. *h. e.* non ferenda, vel quæ medicamentis peti & curari non potest. *Al. leg.* impatibilis. & *l.* 25. *c.* 5. *a med.* Impetibiles cruciatus. Alii tamen leg. *impatibiles*. ¶ Item qui peti potest, seu in quem impetum facere possumus.

Solin.

Solin. cap. 40. (*al.* 53.) *sub fin. de chamæleonte* . Impetibilis est coreci .

IMPETIGINOSUS , a , um , adject. impetigine affectus , λειχηνώδης . *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 6. Trebatius ait , impetiginosum morbosum non esse , si eo membro , ubi impetigo est , æque recte utatur .

IMPETIGO , inis , f. *volatica* , *serpigine* , λειχήν , ἀλφός , summæ cutis asperitas cum multa prurigine , squamis , & furfuribus : ab *impeto* , quod corpus impetat , & infestet scabiei instar . *Plin. l.* 23. *c.* 7. Hiberna caprificus in aceto cocta & trita impetigines tollit . *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 17. quatuor impetiginis species enumerat . ¶ Impetigines quoque vel lichenes vocantur squamulæ arborum crurum in aquis sub armorum partibus natæ , [quas etiam hirundines , callos , verrucas [vocant . *Colum. l.* 6. *c.* 31. Impetigines , & scabies aceto , & alumine desiccantur . ¶ Est etiam vitium quarundam arborum , v. g. ficorum , cum cortici scabities advenit ex imbre , aut rore putrescente . *Plin. l.* 17. *c.* 24. *ante med.*

IMPĔTIX , impetigo . *Festus* .

IMPETO , *&* Inpeto , is , a. 3. *assaltare* , προσβάλλω , invado , adorior : a *peto* , quia est violenter aliquem petere , seu invadere . *Festus* : Impetite , impetum facite . *Stat.* 8. *Theb. v.* 513. cedentem Acheloius heros impetit . *Lucan. l.* 6. *v.* 393. Tequo , senex Chiron , gelida qui sidere fulgens , Impetis Hæmonio majorem Scorpion arcu . *&* *vers.* 222. *de urso* . Se rotat in vulnus , telumque irata receptum Impetit . *Sil. l.* 5. *v.* 274. Impetit os hasta . ¶ Translate *Sidon. l.* 7. *ep.* 9. *in concione* . Impetere aliquem edacitatis . *h. e.* stimulare .

IMPETRABILIS , le , *impetrabile* , *ottenibile* , ἐξαιτητός , qui facile impetrari potest . *Liv. l.* 25. *c.* 29. Omnia impetrabilia & tuta erant apud Romanos . *Id. l.* 36. *c.* 33. Spem impetrabilis veniæ ostendebant . *Id. l.* 39. *c.* 29. Cui postulanti triumphum , rerum gestarum magnitudo impetrabilem faciebat . *Id. in fi. c.* 16. *l.* 30. Quo impetrabilior pax esset . *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 97. Junoni votum facite impetrabile , dixi . ¶ Item qui facile impetrat . *Plaut. Mostell.* 5. 2. 40. Non potuit venire orator magis ad me impetrabilis . ¶ Item qui res facile ad exitum perducit , qui quidquid conatur , assequitur . *Plaut. Merc.* 3. 4. 18. Salvus sum : immortalitas mihi data est : hic emit illam : pulcre os sublevit patri : impetrabilior qui vivat , nullus est . *Ammian. l.* 14. *c.* 8. (*al.* 26.) Nicator Seleucus efficaciæ impetrabilis rex . *Plaut. Epid.* 3. 2. 6. Diem fecisem utque impetrabilem . *h. e.* quo consecutus sum quidquid optabam . Al. legunt *impetralem* eodem sensu .

IMPETRALIS . V. in voce præced.

IMPETRASSO . V. *Impetro* .

IMPETRATIO , onis , f. *impetrazione* , *ottenimento* , κατόρθωσις , actus impetrandi . *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 22. Illud molestius , istas impetrationes nostras nihil valere .

IMPETRATIVUS , a , um , adject. ut Impetrativum augurium , quod optatum evenit , & secundum vota . *Serv.* in illud *Virg.* 6. *Æn. v.* 190. Vix ea fatus erat , geminæ cum forte columbæ , &c.

IMPETRATOR , oris , m. qui impetrat . *Impp. Constantius* , *&* *Constans lib.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 6. *leg.* 3. Nihil impetratoribus beneficii per rescriptum , adversus ordinem constitutionis possint prodesse commenta .

IMPETRATUS , a , um , *impetrato* , ottenuto . *Plaut. Aulul.* 4. 7. 14. Quidpiam ab aliquo impetratum auferre . *h. e.* impetrare . *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 42. super impetrato fortis Augusti reditu . *Sallust. in Jug. c.* 79. Amicitia & societas impetrata . *Sueton. in Cæs. c.* 7. Post impetratam veniam rebellaverunt . *Plaut. Epid.* 1. 1. 45. Ipsa mandavit mihi , ab lenone quædam ut fidicina emeretur sibi : id ei impetratum reddidi . *h. e.* perfectum , effectum , ad exitum perductum . V. *Impetro* .

IMPETRITUM . V. vocem sequent.

IMPETRIO , is , a. 4. idem quod impetro . Est augurale verbum idem valens in auguriis , quod in sacrificiis *litare* , nempe cum aves admittunt , & ostendunt , impetratum esse quod petebatur . *Cic.* 1. *de Divin. c.* 16. Ut nunc extis , sic tum avibus magnæ res impetriri solebant . Est qui legit *impertiri* . *Plaut. Asin.* 2. 1. 11. Impetritum , inauguratum est : quovis admittunt aves . ¶ Hinc *impetritum* est ipsa augurii captio . *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 1. Prisco instituto rebus divinis opera datur , cum aliquid commendandum est , precatione ; cum exposcendum , voto ; cum solvendum , gratulatione ; cum exquirendum vel extis , vel sortibus , impetrito ; cum solemni ritu peragendum , sacrificio .

IMPETRO , *&* Inpetro , as , avi , atum , a. 1. *impetrare* , *ottenere* , τυγχάνω : ab *in* , & *patro* : & proprie significat perficere , ut docet *Donat.* ad illud *Terentii Hecyr.* 5. 2. 3. Videndum est , ne minus propter iram hanc impetrem , quam possiem . Sic *Plaut. Pan.* 5. 2. 14. Incipere multo est , quam impetrare facilius . *&* *Epid.* 1. 1. 46. Reddere aliquid impetratum alicui . ¶ Hinc fere ponitur pro exorare , precibus obtinere , petendo inducere : quia qui exorat , jam quod volebat , perfecit . *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 2. Impetrabis , inquis , a Cæsare , ut tibi abesse liceat . *Hirt. ad Cicer. post ep.* 6. *l.* 15. *ad Attic.* Utinam , quam facile a te de me impetrare possunt , ita per te exorentur , &c. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 36. Sperare se , ab eo de sua ac militum salute impetrari posse . *Cic.* 4. *Acad. cap.* 30. A me istam exceptionem nunquam impetrabunt . *Epit. Livii l.* 51. Quæ de marito impetrare non potuerat , ut ad victorem transfugeret . *Brut. ad Cicer. ep.* 16. Precibus salutem impetrare . *Cic. Fam.* 13. *ep.* 36. civitatem alicui . *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 137. pacem . *Tacit. Ann.* 12. *c.* 8. veniam exsilii pro aliquo . *Quintil. l.* 11. *c.* 3. aures alicui . *h. e.* ut audiatur . *Petron. in fragm. Tragur. c.* 52. *Burm.* Suadeo , a te impetres , ne sis nugax . *Plaut. Rud.* 3. 3. 40. Decet a te id impetrarier . *potenza* pro *impetrari* . *Valer. Max. l.* 4. *c.* 3. *n.* 7. Nunc quo ventum est ? a servis vix impetrari potest , ne eam supellectilem fastidiant , qua tunc consul uti non erubuit . *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 1. Ægre ab iis impetratum est , summa tribunorum pleb. contentione , ut , &c. *Liv. l.* 9. *c.* 30. *sub fin.* Impetrato , ut manerent . (Adde *Vellej. l.* 2. *c.* 107.) *Plin. l.* 16. *c.* 32. Illud maxime mirum , ipsas arbores plerumque exorari , ut vivant , atque transmigrent : aliquando & a solo impetrari , ut alienas alat : cælum nullo modo flecti . Adde similem locum *l.* 27. *c.* 13. *a med.* ¶ *Impetrassere* futurum est infiniti antiquum , pro *impetraturum esse* . *Plaut. Aulul.* 4. 7. 6. Et istuc confido a fratre me impetrassere . Adde *Cas. c.* 3. 53. & alibi .

IMPETULANS , antis , valde petulans . *Martian. Capell. sub init. l.* 8. Impetulantis proraptionis sonitum provocare . Al. aliter leg.

IMPETUOSE , cum impetu . *Messala Corvin.* scriptor incertæ auctoritatis , *de progen. Aug. cap.* 5. Et in litore expositis armis , ad mœnia impetuose contendit .

IMPETUOSUS , a , um , *impetuoso* , ὁρμητικός , qui magno fertur impetu . *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ad fin.* Impetuosus animus . Ita vulgo affertur : sed *Harduin. sect.* 36. *n.* 23. hanc vocem rejicit . nihil enim tale in MSS. reperiri .

IMPĔTUS , *&* Inpetus , us , m. *impeto* , *moto impetuoso* , *assalto violento* , ὁρμή , motus , quo aliquid impetimus , & irruimus , incursio , aggressio , vis , conatus . *Cic. pro Cæcin. c.* 15. *extr.* Incursio atque impetus armatorum . *Id. pro Dom. c.* 55. Infrectus furor tuus inanes faciebat impetus . *Id. de Harusp. respons. c.* 1. Gladiatoris impetum ferociamque comprimere . *Id. Attic. l.* 2. *ep. penult.* Facere impetum in aliquem . *Liv. l.* 2. *c.* 5. in agros . *&* *ibid.* ad aliquem . *Cic. ad Brut. ep.* 7. *in recentiorib.* Impetum alicujus reprimere . *&* 1. *Fam. ep.* 5. frangere . *Liv. l.* 7. *c.* 37. *a med.* continere . *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 10. contundere . *Cic. in Divin. Verr. c.* 12. retardare . *Id. pro Mur. cap.* 1. *extr.* propulsare . *Senec. in Med. v.* 413. inhibere . *Plin. l.* 17. *c.* 22. coercere . *Id. l.* 31. *c.* 6. aquarum domare . *Id. l.* 21. *c.* 20. sistere . *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 52. excipere . *&* *cap.* 26. sustinere . *Liv. l.* 4. *c.* 28. & *lib.* 2. *cap.* 19. Dare impetum in hostem . *h. e.* facere . *Plin. l.* 9. *c.* 30. capere in aliquem . *eod. sensu* . & *lib.* 5. *c.* 32. Impetum sumit Hellespontus . *si mette in corso* . & *lib.* 10. *c.* 23. Impetu ferri . *andare con impeto* . *Cic. pro Dom. c.* 40. Impetu aliquem percellere . *Id.* 1. *de Fin. c.* 13. In alios cæco impetu incurrere . *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 6. Magno impetu oppugnare oppidum . *&* *cap.* 24. Primo impetu hostium pulsi . *&* *l.* 4. *c.* 12. Hostes impetu facto , celeriter nostros perturbaverunt . *Plin. l.* 14. *c.* 22. Tribus congiis epotis uno impetu . *in un fiato* , *in una tirata* , *in un colpo* . ¶ *Impetus famæ* est , quando maxime fama crebrescit , & diffunditur . *Tacit. in Agric. c.* 39. *extr.* ¶ *Impetus maris* apud *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 8. est spatium & latitudo maris , ubi libere fertur impetu suo , atque agitatur . Similiter *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 23. effusæque impetus aulæ liberior . *h. e.* amplitudo Palatinæ Cæsarum domus , late & late se extendentis . Similiter *Lucret. l.* 5. *v.* 201. quantum cæli tegit impetus ingens . *h. e.* vastus cæli ambitus , qui celerrime in gyrum vertitur . ¶ In malis *impetus* dicitur , cum vis morbi maxime intenditur , & veluti impetu quodam celeriter aggreditur , & sævit . *Cels. l.* 2. *c.* 15. Impetum febris sustinere . *il colmo* . *Plin. l.* 22. *c.* 25. Farina ex hordeo collectiones impetusque discutit . *&* *lib.* 21. *c.* 21. Thymum a vino tumores & impetus tollit . *flussioni cagionate all' improvviso* . & *lib.* 28. *c.* 12. Impetus pituitæ in facie butyro illito tolluntur . *&* *lib.* 20. *c.* 14. Menta cum amylo inhibet cœliacorum impetus . *dolori* . & *cap.* 3. Oculorum impetus . φλεγμοναί , *infiammazioni* , ut est apud *Dioscor. l.* 2. *c.* 162. Similiter impetus vulnerum , *Plin. cit. l.* 20. *c.* 21. & impetus sanguinis , *Aurel. Vict. in Epit. c.* 45. *apoplessie* . & impetus podagræ , *gli assalti della gotta* , *Plin. l.* 28. *c.* 4. & *Scribon. Larg. compos.* 160. ¶ Apud *Vitruv.* est nisus & pressus rei incumbentis , quod est onus , *pressione* , *peso* , *carico* . Sic enim habet *l.* 6. *c.* 3. Tetrastyla sunt , quæ subjectis sub trabibus angularibus columnis , & utilitatem trabibus , & firmitatem præstant , quod neque ipsæ magnum impetum coguntur habere , neque ab interpensivis onerantur . ¶ Aliquando significat simpliciter motum ad rem aliquam , *moto* . *Cic.* 2. *de Divin. c.* 38. Impetum cæli admirabili cum celeritate moveri vertique videmus , constantissime conficientem vicissitudines anniversarias . *corso* . & *lib.* 2. *Offic. c.* 3. Quæ ad vitam hominum tuendam pertinent , partim sunt inanima , ut aurum , argentum : partim animalia , quæ habent suos impetus & rerum appetitus . *Senec. epist.* 58. *ante med.* Animantia quædam impetum habent , incedunt , transeunt : quædam solo affixa , radicibus aluntur & crescunt . ¶ De cursu navis . *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *c.* 1. *a med.* Labitur uncta carina , volat super impetus undas . *Catull. carm.* 4. *de phaselo* , *v.* 3. neque ullius natantis impetum trabis Nequisse præterire . ¶ Sæpe refertur ad animum , & significat effervescentem animi commotionem , vim , calorem , cupiditatem , *impeto* , *calore* , *voglia* . *Cic.* 4. *Tuscul. cap.* 22. An fortitudo , nisi insanire cœperit , impetus suos non habebit ? *Plin. l.* 7. *ep.* 9. *de lucubrando* . Recalescere ex integro , & resumere impetum fractum omissumque . *Cic. in Orat. cap.* 68. *extr.* Aliter in oratione nec impetus ullus , nec vis esse potest . *Plin. l.* 2. *ep.* 19. Actiones , quæ recitantur , impetum omnem caloremque perdunt . *la forza* . & *Cic.* 11. *Attic. ep.* 5. Impetu magis quodam animi uti , quam cogitatione . *Id.* 1. *Offic. c.* 25. *ad fin.* Repentino quodam , quasi vento impetu animi incitati . *Id. Fam.* 10. *ep.* 5. Tota mente omnique animi impetu in rempubl. incumbere . *Vellej. l.* 2. *c.* 55. Adolescens impetus ad bella maximi . *Cic. Fam.* 8. *ep.* 2. Marcelli impetus resederunt ,

non

non inertia, sed consilio. *Id. pro Cæl. c. 6.* Delendi hujus imperii consceleratus impetus extitit. *Id. 1. de Divin. c. 49.* Horum sunt auguria, non divini impetus, sed rationis humanæ. *h. e.* instinctus. *Plin. l. 37. c. 10.* Impetus hominum & iracundiae domare. *Sen. 10. Theb. v. 704.* Da spatium tenuemque moram: male cuncta ministrat Impetus. *h. e.* temeritas, nimia celeritas. *Senec. in Agam. v. 127.* Feroces impetus animo gerere. *Plin. l. 1. ep. 8.* Ad munificentiam non impetu quodam, sed consilio trahebamur. *h. e.* inconsiderantia. *Ovid. 5. Fast. v. 523.* si quid fert impetus, opta: Omne feres. *h. e.* si quid cupis. *Id. 4. ex Ponto ep. 2. v. 26.* Impetus ille sacer, qui vatum pectora nutrit. *estro.* & *Tacit. 14. Ann. c. 16.* Carmen non impetu & instinctu, nec uno ore fluens. *Ovid. 2. Metam. v. 662.* jam latis currere campis Impetus est. *mi viene voglia all' improvviso.* Sic *2. Amor. el. 5. v. 46.* laniare capillos, Et fuit in teneras impetus ire genas. Adde *Heroid. ep. 5. v. 64.* ¶ Impetum cepi, *m'è venuta gran voglia*, vehementem appetitum, ὁρμήν. *Senec. initio consol. ad Helv.* Sæpe impetum cepi consolandi te. Adde *Suet. in Aug. c. 42.* & *in Calig. cap. 43.* ¶ Apud *Stat. 7. Theb. v. 47.* Impetus amens unus est e ministris, sive satellitibus Martis. ¶ In aliis casibus, præter eos, qui sunt in allatis exemplis, non est, quod sciam, in usu. ¶ *Impetu* in dativo pro *impetui*, ut *aspectu*, *concubitu*. *Cicero:* quibus subito impetu ac latrocinio parricidarum resistat. Ita refert *Pierius* ad illud *Virg. 4. Georg. v. 298.* V. *Aspectus.* ¶ De ablativo *impete*. V. *Impes.*

IMPEXUS, & Inpexus, a, um, *non pettinato*, *scarmigliato*, ἀκτένιστος, non pexus. *Virg. 3. Georg. v. 366.* Stiriaque impexis induruit horrida barbis. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 125.* Caput impexa porrigine fœdum. *Ovid. 2. Met. v. 559.* Et levis impexos cetra dabat aura capillos. *Virg. 7. Æn. v. 666.* tegumen immane leonis Terribili impexum seta. ¶ Translate pro inculto ponitur. *Tacit. in Dial. de Orator. c. 20.* Antiquitas tristis & impexa.

IMPIAMENTUM, ti, n. *contaminazione*, *empietà*, impia contaminatio, scelus. *Cyprian. ep. 63.* Ne tales ad altaris impiamenta & contagia fratrum denuo redeant.

IMPIATUS, & Inpiatus, a, um, *reso empio*, *contaminato*, sceleratus, ut *Fest.* exponit, h. e. scelere pollutus, impius factus, μιανθείς. *Senec. in Hippol. v. 1185.* conjugis thalamos petam Tanto impiatus facinore? *Apul. l. 2. Metam.* Cruore humano aspersus atque impiatus. & *lib. 3.* Reus tot cædibus impiatus.

IMPICO, as, a. 1. *impegolare*, *impeciare*, πισσόω, pice illino. *Colum. l. 12. c. 29.* Eamque oblinito & impicato diligenter. & *cap. 43.* Pediculus uvarum impicatus dura pice.

IMPICTUS, a, um, nom ex particip. varie pictus. *Apul. l. 2. Metam.* Hic vitrum affabre sigillatum, ibi crystallum impictum. Multa MSS. habent *impunctum*, h. e. punctis, & vario artificio distinctum. Hujus generis fortasse sunt calices allassontes versicolores, de quibus *Vopisc. in Saturn. c. 8.*

IMPIE, adverb. *empiamente*, *sacrilegamente*, ἀσεβῶς, ἀνοσίως, scelerate, nefarie: & proprie, quando quis de deo, patria, aut de parentibus mala meretur, aut de iis, qui parentum loco sunt. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 16.* Quæ qui videat, non solum indocte, sed etiam impie faciat, si deos esse neget. *Id. 5. Tuscul. cap. 2.* Impie ingratum esse. *Sueton. in Domit. c. 20.* Impie loqui. *Plin. in Paneg. c. 37.* Ratus, improbe, & insolenter, ac pæne impie hic nocentibus inferi publicanum. *Curt. l. 5. c. 12.* Impie deserere regem.

IMPIETAS, atis, f. *impietà*, *empietà*, ἀσέβεια, sceleratus inhumanusque affectus adversus deum, patriam, parentes, eosve, qui parentum loco sunt: & generatim scelus, fraus, peccatum. *Cic. Fin. l. 4. c. 24.* Nihil est, quod tam miseros faciat, quam impietas & scelus. *Ovid. Met. 8. v. 476.* Et consanguineas ut sanguine leniat umbras, Impietate pia est. *Tacit. Ann. 6. cap. 47.* Albucilla defertur impietatis in Principem. *h. e.* criminis læsæ majestatis.

IMPIGER, & Inpiger, gra, grum, *diligente*, *sollecito*, *pronto*, ἄοκνος, non piger, sed strenuus, & diligens. *Cic. Fam. 2. ep. 1.* Quis est tam impiger in scribendo, quam ego? *Id. pro Font. cap. 15.* Virum ad labores belli impigrum. *Virg. 1. Æn. v. 742.* Ille impiger hausit Spumantem pateram. *Sallust. in Jug. cap. 7.* Impigro atque acri ingenio esse. *Id. in orat. Macri Licin. ad pleb. circa med.* Impigræ linguæ, ignavi animi. *Liv. l. 3. c. 5. extr.* Cohortes Latinæ, gratiis ob impigram militiam actis, domos. *Cic. 7. Verr. c. 10.* In itineribus præbere se patientem atque impigrum. *Nep. in Timoth. cap. 1.* Fuit enim disertus, impiger, laboriosus. *Tacit. 3. Ann. cap. 20.* Impiger manu, exercitus militia. *Horat. l. 4. od. 3. v. 4.* Impiger equus. ¶ Cum infinito Græcorum more, *Horat. l. 4. od. 14. v. 22.* impiger hostium vexare turmas. ¶ Cum genitivo, *Tacit. 3. Ann. c. 48.* Impiger militiæ. ¶ Alio modo *Flor. l. 3. c. 2.* Impiger fluminum Rhodanus. *h. e.* omnium fluviorum velocissimus.

IMPIGRE, *sollecitamente*, *prontamente*, *presto*, ἀόκνως, sine mora, diligenter, strenue. *Plaut. Rud. 4. 2. 10.* De nocte multa impigreque exsurrexi. *Sallust. in Jug. c. 93.* Marius impigre prudenterque suorum & hostium res pariter attendere. *Liv. l. 1. c. 10.* Ne Crustumini quidem, pro ardore iraque Cæninensium, satis impigre se movent. *Id. l. 2. c. 47.* Consulem impigre milites secuti sunt. *Curt. l. 3. c. 21.* Quod is imperasset, impigre exsequi. & *cap. 22.* Functae supremo in regem officio se impigre morituras. & *lib. 10. c. 3.* Impigre militiam tolerare. *Liv. l. 3. c. 8.* Impigre promissum auxilium.

IMPIGRITAS, atis, f. *sollecitudine*, *prontezza*, *destrezza*, diligentia. *Cic. l. 3. de Republ.* ut citat *Nonius cap. 2. n. 434.* Nunquam vici fortissimi, fortitudinis, impigritatis, patientiæ.

IMPILIA, & Inpilia, lium, n. *peduli*, πῖλοι, vel πιλία, socculi, pedum tegumenta e lana coacta, non quasi sine pilis, sed a Græco ἐμπίλια, coactilia, quæ ita dicuntur, quia πιλωτά, coacta, stipata. *Plin. l. 19. c. 2.* Ex qua impilia vestesque quædam conficiuntur. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 26.* Fasciæ crurales, pedulesque, & inpilia, vestis loco sunt. Ita *Torrentius.* at *Haloander* & item pilea.

IMPINGO, & Inpingo, is, pegi, pactum, a. 3. *spingere*, *gettare contro*, *urtare*, ἐνάγω, impello: quasi in aliquem locum pango, illido, jacio alicui in os, objicio, obtrudo. *Virg. 5. Æn. v. 804.* cum Troia Achilles Exanimata sequens impingeret agmina muris. *spingesse in fuga fin sotto le mura.* *Tacit. 2. Hist. c. 41.* Hostes in vallum impingere. & *lib. 3. c. 22.* Vitellianus exercitus, indigus rectoris, paratis jam Flavianis impingitur. *urtò*, *diede ne' Fiamani.* *Stat. 7. Theb. v. 28.* impingit Tyriis Danaa agmina muris. *spinge all' assalto.* *Sil. l. 4. v. 299.* Fluctu Tyrrhena ad litora saxo Pila immane sonans, impingitur arduus ponto. & *lib. 12. v. 187.* Propulsum Borea scopulis impingitur æquor. *Quintil. l. 4. c. 1. a med.* Qui navem, dum portum ingreditur, impegit. *diede in uno scoglio.* *Plin. l. 3. ep. 16.* Parieti caput ingenti impetu impingere. *dar del capo.* *Lactant. l. 2. c. 3.* Impingere in lapidem. *Phædr. l. 3. fab. 5. v. 2.* Æsopo quidam petulans lapidem impegerat. *Afran.* apud *Fest. in Muscricola.* Muscricolam in dentes impingam tibi. *Plaut. Rud. 3. 4. 5.* Pugnum in os impinge. *Id. Pers. 4. 4. 24.* & *Capt. 3. 5. 76.* Impingere alicui compedes. *h. e.* indere, invitum compedibus vincire. Sic *Senec. de Tranquill. c. 10.* laqueum alicui. *Plaut. in Supposit. Amph.* Quis tam vasto, *sub fin.* vulnus. *Senec. ep. 119.* venenum. *Cæl. ad Cicer. Fam. l. 8. ep. 8. ad fin.* fustem. *Cic. 3. Tuscul. c. 29.* Huic calix mulsi impingendus est, ut plorare desinat. *Plaut. Cas. 5. 2. 38.* Impingere alicui suavium. *h. e.* quasi nolenti, aut nil tale exspectanti. ¶ *Impingere se* est ire impactum, *andar a urtare*, præcipitem ferri in aliquid. *Senec. l. 1. de Ira, c. 16. a med.* Impingere se in columnas. ¶ Translate *Id. 2. de Ira, c. 8.* Quocunque visum est, libido se impingit. *Id. epist. 95. circa med.* Illum libido in contraria impinget. & *epist. 117.* Impingere aliquem in litem ac molestiam. *Senec. alter in Herc. Fur. v. 991.* Quo se cæcus impegit furor? *Val. Flacc. lib. 7. v. 400.* Obvius ut fera cum se sub nocte magistris Impingit, pecorique pavor. *h. e.* occurrit, incurrit in oculos. ¶ *Impingere aliquid* translate est invito quippiam objicere, offerre, inferre. *Terent. Phorm. 2. 3. in fin.* Si tu illam attigeris, dicam tibi impingam grandem. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. ante med.* & *Senec. ep. 95.* Impingere alicui ingentem epistolam. *Id. de provid. sub fin.* Renuntiare naturæ, & munus suum illi impingere. *gettarle in faccia il suo dono.* *Id. de benef. l. 2. c. 1.* Impingere beneficium. *far per dispetto un benefizio.* *Plaut. Mil. 3. 3. 51.* Impingere culpam omnem in aliquem. *addossare*, *gettare.* Plerique al. leg. *imponere.* ¶ Impingere populos in arma, apud *Lucan. l. 6. v. 406.* est compellere, inducere. ¶ *Flor. l. 3. c. 12.* Egestas Catilinam patriæ suæ impegit. *h. e.* compulit patriam impetere. ¶ *Impingere calcem* proverbialis locutio est eodem sensu, quo nos quoque dicimus *dar un calcio.* *Petron. in fragm. Tragur. c. 46. Burm.* Jam Græculis calcem impingit, & Latinas cœpit non male appetere. *h. e.* Græcarum litterarum studium abjecit, deposuit, dimisit. ¶ Impingere oculum, *tirar gli occhi addosso*, dixit *Tertull. de Idolol. c. 2.*

IMPINGUATUS, a, um, *ingrassato*, pinguis factus. *Tertull. de jejun. c. 6.* Cor impinguatum.

IMPIO, as, avi, atum, *contaminare con empietà*, impium facio, polluo, contamino. *Pacat. in Paneg. Theodos. cap. 43.* Ne oculus istos omnibus salutares homo funebris impiaret. *Prudent. hymn. ante somnum. v. 53.* At qui coinquinatum Vitiis cor impiavit, &c. ¶ *Impiare se* est se scelere obstringere, impie agere. *Plaut. Rud. 1. 3. 8.* Si erga parentem aut deos me impiavi. ¶ *Impiatum est* impersonaliter. *Minuc. Fel. in Octav. cap. 25.* Toties Romanis impiatum est, quoties triumphatum.

IMPITE, impetum facite. *Paul. ex Festo.* Legunt Critici *impetite*, vel *impete*, impetum fac.

IMPIUS, & Inpius, a, um, *empio*, *scellerato*, ἀσεβής, ἀνόσιος, ἄθεος, sceleratus, nefarius: & præcipue qui de Deo, patriave, aut parentibus male meretur. *Cic. in Pison. cap. 20.* Me fugerat, deorum immortalium has esse in impios & consceleratos pœnas certissimas constitutas. *Id. pro Quint. c. 6.* Si pietate propinquitas colitur, necesse est, iste, qui affinem fortunis spoliare conatus est, impium se esse fateatur. *Sueton. de clar. Rhetorib. c. 6.* Impius erga parentes. *Tacit. Ann. 16. c. 31.* Impios deos invocare. *h. e.* rebus magicis dare operam. *Virg. 1. Georg. v. 468.* Impia sæcula. & *lib. 2. v. 537.* Impia gens. *Id. Ecl. 1. v. 71.* Impius miles. *Id. 1. Æn. v. 298.* Impius furor. *Id. 5. Æn. v. 733.* Impia Tartara. *Horat. Epod. 3. v. 2.* Impia manu parentis guttur frangere. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 52.* dicta in sanctos impia verba deos. *Ovid. 14. Met. v. 802.* generique cruorem Sanguine cum soceri permiscuit impius ensis. *Id. Heroid. ep. 10. v. 100.* Impia facta. & *epist. 14. v. 26.* Dantur in invitus impia tura focos. *Auson. in gratiar. act. c. 17.* Quæ ne infantissimus quidem, nisi idem impiissimus, suppremeret. *Martian. Dig. lib. 28. tit. 5. leg. 46.* Impiissimus filius. ¶ Item ferus, inhumanus, crudelis. *Horat. epod. 5. v. 13.* Impube corpus, quale posset impia Mollire Thracum pectora. *Ovid. l. 1. Amor. el. 8. v. 104.* Impia sub dulci melle venena latent. ¶ Item universim malus. *Virg. 4. Æn. v. 298.* Impia fama. ¶ Cum de poetis, aut carminibus sermo est, *impius* interdum est *malus*, indoctus: quia fa-

sacros se esse jactant poetæ, & sacra studia sequi. Impius ergo qui indigna Musis & Apolline carmina facit. *Catull. carm. 14. ad Calvum, v. 6.* Isti dii mala multa dent clienti, Qui tantum tibi misit impiorum. Contra *pius* bonus, & doctus poeta. *Virg. 6. Æn. v. 662.* Quique pii vates, & Phœbo digna locuti. Quamquam hoc *Servius* ad veracitatem vaticinantium refert. ¶ De *impia herba* hæc habet *Plin. l. 24. cap. 19.* Impia herba vocatur incana, rorismarini aspectu, thyrsi modo vestita atque capitata: inde alii ramuli assurgunt, sua capitula gerentes. Ob id impiam appellavere, quoniam liberi super parentem excellant. Alii potius ita appellatam, quod nullum animal eam attingat, existimavere. Hæc *Plin.*

IMPLACABILIS, & Inplacabilis, le, *implacabile*, ἀπαραίτητος, qui placari non potest. *Cic. in Pison. c. 33.* Seque mihi implacabilem, inexpiabilemque præberet. *Id. 1. Q. Fr. ep. 1. c. 13.* Implacabiles iracundiæ. *Id. Fam. 3. ep. 10. a med.* Implacabilem esse in aliquem. *Liv. l. 8. c. 35. extr.* Implacabilem esse alicui. *Nep. in Datam. c. 9.* Implacabile odium suscipere in aliquem. *Virg. 12. Æn. vers. 816.* Adjuro Stygii caput implacabile fontis. *h. e.* quod nulla expiatione a perjuris placari potest. *Sil. l. 17. v. 252.* crebra micare Fulmina, & in classem ruere implacabile cælum.

IMPLACABILITAS, atis, f. *implacabilità, ostinazione*, obstinatus animus, qui se placari non sinit. *Ammian. l. 14. c. 1. (al. 2. extr.)* & *lib. 26. c. 10. (al. 30.)*

IMPLACABILITER, adverb. *implacabilmente*, ἀπαραιτήτως, sine placatione. *Tacit. lib. 1. Ann. cap. 13.* Cui implacabilius irascebatur.

IMPLACATUS, a, um, *non placato*, non placatus. *Ovid. 8. Metam. v. 845.* implacatæque vigebat Flamma gulæ.

IMPLACIDUS, & Inplacidus, a, um, *inquieto*, δυσήρεστος, non placidus, inquietus: item implacabilis, inhumanus, immitis, sævus, importunus, *fiero, crudele*. *Horat. l. 4. od. 14. v. 10.* Genaunos implacidum genus. *Stat. 9. Theb. in princ.* Mars divum implacidissimus. *Id. 5. Theb. v. 198.* Rore madens Stygio morituram amplectitur urbem Somnus, & implacido fundit gravia otia cornu. *Id. l. 2. silv. 1. v. 216.* implacido letalis Sirius igni. Adde *Propert. l. 4. el. 9. v. 14.*

IMPLAGO, as, a. 1. in plagas seu retia conjicio, irretio. *Sidonii* exemplum vide in *Implicatura*.

IMPLANUS, a, um, *non piano*, non planus. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 27.* Inter implana urbis.

IMPLECTO, is, a. 3. innecto, implico. *Apul. in Apolog.* Crocodilus, quod est ore amplo, sed elingui, & plerumque in aqua recluso, multæ hirudines dentibus implectuntur.

IMPLEO, & Inpleo, es, evi, etum, *empire*, πληρόω, plenum reddo, expleo compleo. *Cic. 2. Phil. c. 25.* Frustis esculentis gremium suum, & totum tribunal implevit. *Id. Fam. 9. ep. 18.* Ollam denariorum implere. *Colum. l. 12. c. 36.* Implere amphoram ad summum. *Virg. Æn. 1. v. 733.* Implevitque mero pateram. *& lib. 7. v. 23.* Neptunus ventis implevit vela secundis. *gonfiò*. & *lib. 11. v. 274.* scopulos lacrimosis vocibus implent. *Cic. 4. Acad. c. 27.* De quibus volumina impleta sunt non a nostris solum, sed etiam a Chrysippo. *Virg. Æn. 9. v. 72.* manum pinu flagranti fervidus implet. *h. e.* sumit pinum implentem manum. *Val. Flacc. l. 6. v. 526.* Barbarica chlamys ardet acu, tremefactaque vento Implet equum. *copre tutto*. *Plin. l. 16. c. 40.* Arboris crassitudo quatuor ulnas implebat. *& lib. 28. c. 10.* Modius grani sexdecim libras implet. *pesa*. ¶ Illa notanda sunt. *Plaut. Aulul. 3. 3. 6.* Postquam implevisti fustibus istorum caput. *Id. Cas. 2. 1. 35.* Dolia nisi erunt semper plena, ego te implebo flagris. *Cels. lib. 4. c. 2. sect. 1. a med.* Caput calido oleo implere. *h. e.* totum perfundere. Sic *lib. 3. c. 18. ante med.* herbarum succo expresso caput impleatur. ¶ Refertur aliquando ad tempus ætatis. *Quintil. l. 3. c. 1.* & *Plin. l. 1. ep. 12.* Implevit annum septimum & sexagesimum. *ha compito*. *Horat. l. 1. ep. ult. in fi.* Me quater undenos sciat implevisse decembres. *Plin. l. 7. c. 16. ad fin.* Implere cursum vitæ. *finire*. Sic *Tacit. 2. Ann. c. 42. ad fin.* Finem vitæ, sponte, an fato, implevit. *finì di vivere*. ¶ Item ad cibum capiendum. *Virg. 1. Æn. v. 219.* Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ. *Petron. in Satyr. c. 16.* Præparata nos implevimus cœna. *Cels. l. 1. c. 2. extr.* Si quis interdiu se implevit, post cibum neque frigori, neque æstui se debet committere. *ha ben mangiato*. Et translate *Val. Flacc. l. 7. v. 121.* comitum visu fruitur miseranda suarum, Implerique nequit. *non può saziarsi*. ¶ *Implere se*, onerare. *Colum. l. 3. c. 2. ante med.* Nomentanæ vites se frequenter implent, & id, quod ediderunt, optime tuentur. *si caricano d' uve*. ¶ Hinc ponitur & pro nutrire, & pinguem facere, *nutrire, ingrassare*. *Cels. l. 1. c. 3. ante med.* Implet corpus modica exercitatio, frequentior quies, unctio, &c. ¶ Item carnem inducere in vulneribus curandis, *far carne*, cui contrarium est erodere. *Id. l. 5. c. 28. n. 1.* Purusque jam sinus curari potest implentibus. ¶ Item pro inflare, distendere, *gonfiare*. *Cels. l. 2. c. 8. a med.* Si aqua inter cutem quem implevit. *Plin. l. 19. c. 1. ad fin.* Flatus implet vela. ¶ Et pro gravidare, *ingravidare*. *Colum. l. 7. c. 6.* Caper quinquennis parum idoneus habetur feminis implendis. *Plin. l. 9. c. 23.* Murænas vulgus coitu serpentium impleri putat. *Ovid. Metam. 11. v. 265.* ingentique implet Achille. Adde *Lucan. l. 8. v. 409.* ¶ Translate *Cic. in Orat. c. 29. extr.* Demosthenes quamquam unus eminet inter omnes, tamen non semper implet aures meas: ita sunt avidæ & capaces. *Plin. l. 1. ep. 10.* Utinam quam spem ille de me concepit, impleverim. *Senec. in proœm. l. 3. controv.* Implere controversiam, quæstionem. *h. e.* totam persequi dicendo. *Tacit. Ann. 1. c. 22.* Osculis ac lacrimis dolorem suum implere. *sfogare a pieno*. *Val. Flacc. lib. 2. v. 167.* tum voce deos, tum questibus implet. *stordisce*. & *lib. 4. v. 81.* Implere aliquem hortatibus. *Ovid. 7. Met. v. 428.* muneribus. *Liv. l. 1. c. 46. sub fin.* Celeriter adolescentem suæ temeritatis implet. *& lib. 7. c. 7.* Implere aliquem spei animorumque. *Id. l. 5. c. 28.* aliquem religionis. *Id. l. 10. c. 14.* hostes fugæ & formidinis. *Id. lib. 35. c. 29.* multitudinem exspectatione vana. *Id. l. 26. c. 50. sub fin.* Implevit populares laudibus meritis Scipionis. ¶ Absolute *Stat. l. 3. Theb. v. 618.* assensuque furentem Implet Achea manus. *h. e.* turba assentiendo furenti addit ei animos, & quadam armorum insania implet. ¶ Illa quoque poetica sunt, *Statii l. 8. Theb. v. 292.* visusque sibi nec sceptra capaci Sustentare manu, nec adhuc implere tiaram. *h. e.* oneri regiminis impar esse. Loquitur de regio puero in patris regnum succedente. *& lib. 9. v. 721.* Nondum tela procax, arcumque implere valebas. *h. e.* tela manu tenere, & arcum sagitta imposita tendere. *Id. l. 10. v. 435.* & toto præcordia protinus Arcas Implevit capulo. *h. e.* ensem capulo tenus immersit in præcordia. *Id. in fi. silv. 2. lib. 2.* dulcibus alloquiis implere noctem. *passar la notte intiera*. ¶ Pro complere. *Pallad. in Jun. tit. 2. in fi.* Ita per paucos itus ac reditus, brevi horarum spatio, tota messis impletur. *si finisce, si fa*. ¶ Pro præstare, perficere, adimplere. *Cic. pro Cluent. c. 18.* Ne id profiteri videar, quod non possim implere. *mantenere*. *Plin. l. 2. ep. 12.* Implere promissum, & fidem exsolvere. *Id. l. 10. ep. 56.* Vereor, ne non implesse officii mei partes videar. *di non aver soddisfatto alle parti del mio dovere*. *Tacit. Ann. 3. c. 53.* Implere munia sua. *adempiere le sue incombenze*. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 1. leg. 5.* Inchoatas delationes implere. *condurr' a fine*. *Vellej. l. 2. c. 95.* Cum Paulus vix posset implere censorem. *h. e.* vim auctoritatemque habere censoris. *Plin. l. 7. ep. ult.* Non advocati fidem, sed inimici amaritudinem implesse. *non aver soddisfatto alla puntualità d' avvocato, ma sfogato l' amarezza di nemico*. *Tacit. 1. Hist. c. 16.* Implere consilium. *mettere in esecuzione il disegno*. & *4. Ann. c. 38.* locum principem. *h. e.* ita tenere, ut plene, quæ sunt principis, exsequare. *Id. in Agric. c. 44.* Vera bona, quæ in virtutibus sita sunt, impleverat, *avea compito, adempito*. *Plin. in fi. c. 18. l. 10.* Nec multo post prodigium implevit. *comprovò col successo*. Sic *Liv. l. 1. c. 7. ad fin.* Implere fata. *h. e.* quod portendebant, præstare. *Plin. l. 8. ep. 13.* Implere vestigia alicujus. *h. e.* sequi, assequi, imitari, æquare. *& lib. 6. ep. 6.* alicujus vices. *supplire*. & *Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 432.* Ut nostras tibi, Roma, vices pro principe consul Impleret. ¶ Pro assimilare, *Solin. c. 1. a med. (al. c. 5.)* Oratorem L. Plancum Rubrius histrio sic implevit, ut & ipse Plancus a populo vocaretur. ¶ Pro plane explicare, plene exprimere, *Tertull. in fi. cap. 19. de Spectac.* ¶ Sæpe syncopen admittit, *implesti, implerunt, implerint, implessem, implesse*, &c. *Cic. Virg. Horat. Pers.* &c.

IMPLETUS, a, um, *empito, pieno*, πληρωθείς, plenus factus. *Justin. l. 29. sub fin.* Ut spe impletos in societatis jure retineret. *& lib. 24. c. 6.* Mentes vatum deo impletæ.

IMPLEXIO, onis, f. implexus. *Martian. Capell. l. 2. pag. 42.* Serpentis gemini implexio.

IMPLEXUS, & Inplexus, a, um, *involto, aggruppato, intricato*, ἐμπεπλεγμένος, involutus, implicatus, innexus. *Virg. 4. Georg. v. 482.* cæruleos implexæ crinibus angues Eumenides. *Albinov. ad Liv. v. 243.* salice implexus, muscoque, & arundine crinis. *Plin. l. 8. c. 13.* Dracones quaternos quinosque inter se cratium modo implexos. *& lib. 2. c. 70.* Tres circuli zonis implexi. *incrocicchiati*. *Apul. in Apolog.* Capillus horrore implexus atque impeditus. *Id. 3. Metam.* Implexa manibus collo meo, paveo, inquit, &c. *attaccata*. & *ibid.* implexi columnis.

IMPLEXUS, us, m. implicatio, amplexus, ἐμπλοκή. In sexto casu singulari *Plin. l. 9. c. 52. ad fin.* Polypus cavernam cancellato brachiorum implexu claudit. *Id. l. 2. c. 65. ad fin.* Ut terra & aqua mutuo implexu jungerentur.

IMPLICAMENTUM, ti, n. implicatio. *Augustin. l. 1. de serm. Dom. in monte, c. 3. a med.* Miseriarum implicamentis se expedire.

IMPLICATIO, onis, f. *ravvoglimento, intrecciamento, incrocicchiamento*, περιπλοκή, ἐμπλοκή, implexus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. extr.* Nervorum implicatio toto corpore pertinens. *Id. 2. de Invent. c. 32.* Oportebit per locorum communium implicationem ostendere, &c. *h. e.* complexum argumentorum. *Id. pro Sext. cap. 46.* Qui propter implicationem rei familiaris, communi incendio malint, quam suo deflagrare. *h. e.* turbatas, implicatasque rationes, atque æs alienum.

IMPLICATURA, æ, f. implicatio. *Sidon. l. 9. ep. 9. ad fin.* Vernaculis implicaturis in retia sua præcipites implagabuntur.

IMPLICATUS, & Inplicatus, a, um, *intrecciato, attortigliato, inviluppato, involto*, ἐμπλεχθείς, involutus, innexus, implicitus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73.* Quini ordines stipitum conjuncti inter se atque implicati, quo qui intraverant, se ipsi acutissimis vallis induebant. *Horat. epod. 5. v. 15.* Canidia brevibus implicata viperis Crines. *Plin. l. 21. c. 17.* Iasione unum folium habet, sed ita implicatum, ut plura videantur. *Id. l. 11. c. 4.* Insectis nihil intus, nisi admodum paucis intestinum implicatum. *Tacit. Ann. 4. c. 53.* Implicatus morbo. V. *Implicitus*. ¶ Translate *Sallust. orat. 2. ad Cæs. de republ. ordin. a med.* Alii judiciis publicis, alii privatis suis negotiis implicati. *Cic. 1. de Leg. c. 17.* Voluptas penitus in omni sensu implicata insidet. *Id. Tuscul. 5. c. 1.* Animi angoribus & molestiis implicati. *Id. de Harusp. resp. c. 4.* Illaqueatus omnium legum periculis, irretitus odio bonorum omnium, exspectatione supplicii implicatus. *Id. 2. Phil. c. 32. ad fin.* Implicata inscitia impudentia est, si, &c. *Gell. l. 19. c. 12.* Innexus & implicatus. *& cap. 9.* Implicata carmina facere. *& lib. 6. c. 2. extr.* Obscurissima & im-

& implicatissima quæstio. Ammian. lib. 26. 1. 6. ad fin. (al. cap. 17.) Per artus tremore diffuso, implicatior ad loquendum. Senec. in Apocoloc. ante med. Vox nullius terrestris animalis, sed qualis esse marinis belluis solet, rauca & implicata. ¶ Refertur & ad conjunctionem necessitudinis & familiaritatis. Nep. in Dione in princip. Utraque implicatus tyrannide Dionysiorum. Nam ille superior sororem Dionis habuit in matrimonio, &c. Cic. 6. Fam. ep. 12. Omnes Cæsaris familiares satis opportune habeo implicatos consuetudine & benevolentia. Id. Attic. l. 1. ep. 19. a med. Novis amicitiis implicati. Id. in Pison. c. 29. Revocare se non poterat familiaritate implicatus. Id. de Amic. c. 22. extr. Implicati ultro & citro, vel usu diuturno, vel etiam officiis. ¶ Item ad texturam orationis. Cic. in Orat. c. 56. Intervallorum longorum & brevium varietas, quibus implicata atque permixta oratio. intrecciata, intessuta. Gell. l. 18. c. 8. Versus Ennii uno multifariam verbo concinnatos implicati.

IMPLICISCOR, eris, dep. 3. Plaut. Amph. 2. 2. 97. Ubi primum tibi sensisti, mulier, impliciscier? (paragoge pro impliciscí) h. e. implicari tibi mentem atra bile insurgente: imbrogliarti la mente.

IMPLICITE, inviluppatamente, implicitamente, involute, abscondite. Cic. de Invent. l. 2. c. 23. Absoluta constitutio est, quæ ipsa in se, non ut negotialis, implicite & abscondite, sed patentius & expeditius recti & non recti quæstionem continet.

IMPLICITO, as, a. 1. frequent. ab implico. Plin. l. 9. ep. 33. Varios orbes implicitat, expeditque. h. e. involvit, & evolvit. Al. leg. implicat.

IMPLICITUS, & Inplicitus, a, um, adject. idem quod implicatus. Horat. de ar. Poet. v. 423. Litibus implicitum eripere. Nep. in Agesil. in fin. & Liv. l. 23. c. 34. In morbum implicitus decessit. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 18. & Liv. l. 23. c. 40. Prætor gravi morbo implicitus. (Et absoluta Martial. l. 1. epigr. 106. Ureret implicitum cum scelerata lues.) Liv. l. 6. c. 22. Ni privato, ut fit, periculo publicum implicitum esset. Martial. de Spectac. epigr. 11. Implicita visco fuga. Stat. 10. Theb. v. 718. fic colla manusque tenebat Implicitus. strettamente abbracciato. Ovid. 2. de ar. am. v. 580. Impliciti laqueis. Id. Heroid. ep. 9. v. 94. Comæ angue implicitæ. intrecciate. & lib. 1. de art. am. v. 562. Implicitam sinu abstulit. stretta al seno. ¶ Translate Plaut. Merc. 1. 1. 14. Implicitus muliere. intricato in amor di donna. Lucan. l. 3. v. 431. terrore, vel torpore. Plin. l. 7. ep. 16. Calestrium familiarissime diligo, & privatis mihi, & publicis necessitudinibus implicitum. legato unito. & l. 3. ep. 9. Implicitus suspicionibus. Cic. pro Leg. Manil. cap. 7. Implicitum esse, & cohærere cum aliqua re.

IMPLICO, & Inplico, as, cui, & cavi, citum, & catum, a. 1. inviluppare, intrecciare, avvolgere, raggruppare, intricare, ἐμπλέκω, innecto, involvo, impedio, irretio. Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. v. 34. Hedera huc & illuc arborem implicat errans. Pompej. ad Domit. 3. post ep. 12. l. 8. ad Attic. Ut te implicet, ne ad me iter expeditum tibi sit. Virg. 11. Æn. v. 751. volans alte raptum cum fulva draconem Fert aquila, implicuitque pedes, atque unguibus hæsit. & lib. 10. v. 895. calcibus auras Verberat, effusumque equitem, super ipse secutus, Implicat. Id. l. 2. v. 552. Implicuitque comam læva. prese. & vers. 78. dextræ se parvus Iulus Implicuit. s' attaccò. & Ovid. 1. Metam. vers. 762. Implicuit materno brachia collo. & 2. Amor. el. 18. v. 9. Implicuitque suos circum mea colla lacertos. Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. v. 108. Implicari in complexum alicujus. Virg. 11. Æn. v. 632. rotas implicuere inter se acies. h. e. miscuere in pugnam. Sallust. in Jug. c. 63. Implicare ac perturbare aciem. intricare, o disordinare. Martial. l. 6. epigr. 15. de formica. Implicuit tenuem succina gutta feram. Virg. 4. Æn. v. 149. Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro. annoda. & lib. 7. v. 135. frondenti tempora ramo implicat. cinge. Ovid. 5. Fast. v. 220. Sertaque cælestes implicitura comas. (Implicare caput, pro ornare, comam religando, affert ex Afranio Non. c. 2. n. 420.) Virg. 12. Æn. v. 743. Et nunc huc, inde huc incertos implicat orbes. fa giri e rigiri. ¶ Pro penitus immittere, immiscere. Cic. 1. de Divin. c. 36. Dii cum vim suam terræ cavernis includunt, tum hominum naturis implicant. Virg. 7. Æn. v. 355. atque ossibus implicat ignem. Val. Flacc. l. 7. v. 598. propinquanti noctem implicat. ¶ Implicari morbo. V. Implicitus. ¶ Translate Cic. pro Dom. c. 40. Nisi etiam muliebribus religionibus te implicuisses. ti fossi impacciato o intricato. & 2. Offic. c. 11. Contrahendis negotiis implicari. occuparsi. & Tuscul. 4. c. 27. Bene adhibita ratio cernit quid optimum sit: neglecta multis implicatur erroribus. s' inviluppa, s' imbroglia. & Verr. 4. c. 18. Ipse te impedies: ipse tua defensione implicabere. Virg. 11. Æn. v. 108. Quænam vos tanto Fortuna indigna, Latini, implicuit bello? h. e. immiscuit, & irretivit. Liv. l. 40. c. 46. Nisi forte implacabiles iræ vestræ implicaverint animos vestros. h. e. in errorem induxerint, confuderint: abbino imbrogliato e confuse le vostre menti. Al. aliter legunt. Cic. 1. de Invent. c. 22. Paucitas in partitione servatur, si genera ipsa rerum ponuntur, neque permixte cum partibus implicantur. h. e. confunduntur, miscentur. Liv. l. 2. c. 21. Tanti errores implicant temporum ut nec qui consules, nec quid quoque anno actum sit, digerere possis. imbrogliano la storia. & lib. 27. c. 43. Implicare aliquem incertis responsis. intricare, imbrogliare. ¶ Refertur interdum ad conjunctionem amicitiæ & propinquitatis. Cic. pro Balb. c. 27. Æqua lex & nobis, atque omnibus, qui nostris familiaritatibus implicantur. Id. 2. de Fin. c. 14. Se implicet primum civium, deinde omnium mortalium societate. V. Implicatus. Non absimile est illud Cicer. in Bruto, cap. 47. Ita diu vixit, ut multarum ætatum oratoribus implicaretur. h. e. versaretur, consuetudinem haberet. ¶ Implicatus, & Implicitus. V. suo loco.

IMPLORABILIS, le, qui implorari potest, aut debet. Val. Flacc. l. 1. v. 572. de apice Castorum. lumenque innoxia fudit Purpureum miseris olim implorabile nautis.

IMPLORATIO, onis, f. invocazione, ἐπίκλησις, invocatio, auxilii petitio in rebus afflictis. Cic. 7. Verr. c. 63. Si te illinc acerba imploratio & vox miserabilis non inhibebat. Id. 2. de Orat. c. 47. Omniumque deorum, & hominum, & civium, & sociorum imploratio.

IMPLORATUS, & Inploratus, a, um, implorato, invocato, plorando invocatus. Justin. l. 22. c. 2. Ad cujus auxilium Hamilcar imploratus, præsidia militum mittit. & lib. 23. c. 3. Imploratus a Siculis in auxilium. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 65. Jam prece Pollucis, jam Castoris implorata. ¶ Pro deploratus. In epit. Liv. l. 54. Ab exercitu suo multum imploratus, ac nobilissime tumulatur. Al. leg. comploratus.

IMPLORO, & Inploro, as, avi, atum, a. 1. chiedere, o pregare piangendo, implorare, invocare, ὀνομάζω, plorando voco, invoco ad auxilium, appello, testor, exposco, peto. Festus in Endoplora. Implorare est cum fletu rogare, quod est proprie vapulantis. Servius ad Æn. 10. v. 19. Implorare est auxilium cum miseratione deposcere. Cic. pro Flacc. c. 2. Quem enim alium appellem? quem obtester? quem implorem? Id. sub fin. Verr. 7. Vos etiam atque etiam imploro & appello, sanctissimæ deæ. & mox. Deos deasque omnes imploro atque obtestor. Id. in fi. 2. Catil. Deos precari, venerari, implorare debetis, ut, &c. Id. pro Mil. c. 34. Misericordiam implorare & exposcere. Id. pro Rabir. perduell. c. 3. Consulis auxilium implorare & flagitare. Id. pro Sull. c. 23. Implorarem sensus vestros, uniuscujusque indulgentiam in suos testarer, peterem errato veniam. Id. pro Mur. c. 40. Vestram fidem obtestatur, misericordiam implorat. Id. Verr. 5. c. 62. ad fin. Vestram fidem, dignitatem, religionem in judicando non imploro. & Verr. 3. 1. 3. Implorantes jura libertatis & civitatis in crucem sustulit. Idem post redit. in Sen. in fin. Cum me vestra auctoritas arcessierit, populus R. revocarit, respubl. implorarit. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 51. Milites, ne se in servitutem Romanis traderent, mulieres flentes implorabant. & cap. 31. Implorare auxilium a Romanis. Cic. Verr. 7. c. 49. Mater me suam salutem appellans, te suum carnificem nominans, filii nomen implorans. ripetendo con lagrime. Id. 4. Acad. c. 4. Ille Heracliti memoriam implorans, quærere ex eo, num ea e Philone audivisset aliquando. h. e. petens ab Heraclito, ut memoriam ipse suam consuleret, num, &c. Horat. l. 2. ep. 1. v. 135. Cælestes aquas prece implorare. Virg. Æn. 10. v. 18. O pater, o hominum divumque æterna potestas (Namque aliud quid sit, quod jam implorare queamus?) Cernis, ut insultent Rutuli?

IMPLUMBO, as, a. 1. impiombare, plumbo ferrumino. Vitruv. l. 10. c. 6. Ferreos subscudes in capitibus scaporum implumbavit.

IMPLUMIS, e, senza piume, ἄπτερος, sine plumis, involucris. Horat. epod. 1. v. 19. Assidens implumibus pullis avis. Plin. l. 11. c. 37. sect. 64. Columbarum fetus implumes. Sil. l. 8. v. 421. implumes dicit conos galearum, pennarum & cristæ ornatu carentes. ¶ Per catachresim est sine pilis, senza pelo. Id. l. 8. c. 55. Lepus aliud educans, aliud in utero pilis vestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter. Ita legit Harduin. ex MSS. Suspicatur Salmas. in Solin. pag. 283. legendum impile.

IMPLUO, & Inpluo, is, ui, imperf. 3. piovere dentro, o sopra, supra, vel intus pluo, ἐμβρέχω. Varr. l. 4. de L. L. c. 33. Deorsum, quo impluebat, impluvium dictum. Colum. l. 2. c. 8. Prius quam impluerit, ab avibus aut formicis sata edi. Al. leg. impluverit. Plin. l. 2. c. 96. Fanum Veneris, in cujus aram (al. aream) non impluit. ¶ Pro simplici pluo, Senec. l. 1. nat. quæst. c. 6. Si arcus circa occasum refulsit, rorabit, & leviter impluet. ¶ Active Ovid. Metam. 1. v. 572. Peneus spumosis volvitur undis, &c. summasque aspergine silvas Impluit. Al. aliter leg. ¶ Translate Plaut. Mostell. 4. 1. 15. Malum cum impluit ceteros, non impluet mihi.

IMPLUVIA, æ, f. idem videtur esse ac vestis impluviata. Quidam censent, genus hoc vestis dictum esse a colore fusco, vel pullo: alii definiunt vestem, qua sacerdotes per imbrem utebantur. Varro: Salium quoque sereno tempore impluvia amictum fuisse criminabantur. Ita Nicol. Perottus, quem penes sit fides.

IMPLUVIATUS, a, um. Impluviatus color, quasi fumato stillicidio implutus, qui est, Mutinensis quem nunc dicimus. Ita Non. c. 16. n. 3. afferens illud Plauti Epid. 2. 2. 39. Quid erat induta? an regillam induculam, an mendiculam, an impluviatam? ut istæ faciunt vestimentis nomina. Ep. utin' impluvium induta erat? &c. Ex postremis his Plauti verbis Turneb. l. 24. adversar. c. 29. conjicit, aliter hoc interpretandum esse: nempe ut vites, inquit, impluviatæ, sic & vestis impluviata de similitudine impluviorum dicetur, quæ ea figura est, ut quaterna, id est quatuor quadrata lateribus undique corpus ambiat: quæ forma est impluviorum in cavædiis.

IMPLUVIUM, & Inpluvium, ii, n. cortile interno della casa, locus in mediis ædibus sine tecto relictus: de quo satis in Compluvium dictum est. Cic. Verr. 3. c. 23. Duo signa pulcherrima, quæ nunc ad impluvium tuum stant. & cap. 56. Columnæ ad impluvium locatæ. Liv. l. 43. c. 13. Palmam enatam in impluvio suo nuntiabat. Terent. Eun. 3. 5. 40. Per alienas tegulas venisse clanculum per impluvium. Vitruv. l. 6. 1. 4. ad fin. Impluvii lumen latum latitudinis atrii ne minus quarta, ne plus tertia parte relinquatur.

IMPŒNITENDUS, a, um, adject. non pœnitendus, da non pentirsi. Apul. l. 11. Metam. Impœnitendæ se pauperiei committere.

IMPŒNITENS, entis, quem non pœnitet. In declam. quæ inscribitur

bitur *Teiburnus Marianus* (quæ perperam olim *Quintiliana* tributa fuit) *cap.* 6. ita legitur.

IMPŒNITUS, a, um, *impunito*, impunitus: a pœna. *Gell. l.* 12. *c.* 7. Veneficium non admittendum impœnitum videbatur. *& lib.* 11. *c. ult.* Furta omnia fuisse licita & impœnita.

IMPOLITE, *senza ornamento, alla buona*, ἀκόσμως, sine politione & ornatu. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 49. Cum tibi Senatus breviter impoliteque dicenti maximis sit de rebus assensus.

IMPOLITIA, æ, f. *non curanza, sordidezza*, ἀκοσμία. *Gell. l.* 4. *c.* 12. Si quis eques R. equum habere gracilentum, aut parum nitidum visus erat, impolitiæ notabatur (a *Censoribus*.) Id verbum significat, quasi si tu dicas, incuriæ. *Festus*: Impolitias Censores facere dicebantur, cum equiti æs abnegabant ob equum male curatum.

IMPOLITUS, & Inpolitus, a, um, *rozzo*, ἄξεστος, ἀπαράλειος, non politus, rudis. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *post med.* Structuræ lapidum impolitiorum. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c.* 85. Orationes Catonis valde laudo. significant enim quandam formam ingenii, sed admodum impolitam, & plane rudem. *Id.* 2. *de Orat. c.* 31. Quem sit genus hoc eorum, qui sibi eruditi videntur, hebes atque impolitum. *& cap.* 14. Timæus ipsa compositione verborum non impolitus. *Id. de Provinc. consul. c.* 14. Impolitæ vero res, & acerbæ si erunt relictæ, efferent se aliquando, &c. *h. e.* non perfectæ.

IMPOLLUTUS, a, um, *non macchiato, non violato*, ἀμόλυντος, non pollutus. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 35. Virginitas impolluta. *& lib.* 16. *cap.* 26. Intemeratus, impollutus.

IMPOMENTA, quasi imponimenta, quæ post cœnam mensis imponebant. *Festus*.

IMPONO, & Inpono, is, sui, situm, a. 3. *soprapporre, imporre*, ἐπιτιθέναι, superpono. *Virg.* 1. *Æn. v.* 65. molemque, & montes insuper altos Imposuit. *Cic. pro Flacc. c.* 31. Imponere coronam alicui. *Id.* 3. *Offic. c.* 7. Operi absoluto fastigium. *Liv. l.* 45. *c.* 19. frenos animo alicujus. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 56. onus alicui. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 15. clitellas bovi. *Liv. l.* 7. *c.* 24. claves portis. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 317. laticem igni. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 61. pontes paludibus. *Julian. Dig. l.* 6. *tit.* 1. *leg.* 59. fenestras & ostia in aliena ædificia. *Curt. l.* 9. *c.* 7. *ad fin.* pedem super cervicem jacentis. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 4. pedem in undam. *in acqua*. & *Pers.* 4. 6. in. aliquid in callum. *Liv. l. & cap.* 35. aliquem in equum. *& lib.* 5. *c.* 40. *extr.* in plaustrum. *Stat.* 6. *Theb. v.* 321. cum natum imponeret axi. *h. e.* in currum. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 35. in rogum. *Gell. l.* 20. *c.* 1. jumento. *Ovid.* 2. *Fast. vers.* 473. & *lib.* 1. *Metam. v.* 230. mensis. *metter in tavola*. *Plaut. Rud.* 2. 6. 6. pedem in navem. *Lentul. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 14. exercitum in naves. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 511. imposita est pictæ Philomela carinæ. *Sueton. in Cæs. c.* 66. Vetustissima nave imponere. ¶ Absoluta, pro in navem imponere, *imbarcare*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 40. Cum M. Crassus exercitum Brundusii imponeret. Adde *Attic. l.* 1. *ep.* 10. & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 6. ¶ Pro immittere, inferre. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *sub fin.* Sparsa, precor, nati collige membra tui: Et refer ad matrem, socioque impone sepulcro. ¶ Pertinet etiam ad sacra. *Virg.* 4. *Æn. v.* 453. turicremis cum dona imponeret aris. *Plaut. Aulul.* 2. 8. 15. Tusculum emi, & hasce coronas floreas: hæc imponentur in foco nostro Lari. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 127. Libum Jano imponere. *Juvenal. sat.* 12. *v.* 84. Sertaque delubris & farra imponite cultris. ¶ Item ad medicos. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Porrum imponitur & vulneribus. *& cap.* 4. Raphanos imponi super umbilicum contra tormenta vulvæ. *& rursus cap.* 6. Allium imponitur in vulnera. *& lib.* 23. *c.* 7. *sub fin.* Imponuntur & per se folia. ¶ Item ad admissuram animalium ad sobolem. *Colum. l.* 6. *c.* 36. *extr.* & *lib.* 7. *c.* 2. *ad fin.* ¶ Imponere præsidium oppido, *mettere guarnigione*. *Liv. l.* 24. *c.* 7. *Curt. l.* 3. *c.* 7. & *lib.* 9. *c.* 8. & *Justin. l.* 6. *c.* 6. ¶ Imponere nomen, vocabulum, *imporre, metter nome*. *Cic.* 5. *Verr. c.* 85. *a med.* Huic prædæ ac direptioni cellæ nomen imponis. *Liv. l.* 35. *c.* 47. Filiis duobus Philippum, atque Alexandrum, & filiæ Apamiam, nomina imposuerat. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 280. imponens cognata vocabula rebus. ¶ Significat etiam indicere, imperare. *Cic.* 1. *Agrar. c.* 4. Agris prægrande vectigal imponere. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. cap.* 32. tributum in capita. *& lib.* 1. *B. Gall. c.* 44. stipendium victis. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 49. nova onera civitatibus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 74. Sibi quisque pœnæ loco graviores imponeret labores. ¶ Item inferre. *Cic.* 6. *Verr. cap.* 9. Quibus tu privatim injurias plurimas contumeliasque imposuisti. *& Verr.* 4. *c.* 60. Mihi impone istam vim, ut omnino mihi non liceat polliceri. *Sallust. orat.* 2. *ad Cæs.* servitutem civibus. *Cic. pro Sext. c.* 19. plagam alicui. *Id.* 4. *de Fin. c.* 24. & *Attic. lib.* 1. *ep.* 16. *circa med.* vulnera reipublicæ. ¶ Item *addossare*. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 5. Mihi necessitatem volui imponere hujus novæ conjunctionis. *Sallust. in Catil. c.* 44. Belli invidiam consuli imponere. ¶ Item ponere, statuere. *Liv. l.* 5. *c.* 4. Imponere finem spei. *Id. l.* 4. *c.* 24. modum alicui. *Plin. l.* 9. *ep.* 13. *a med.* modum dolori. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 76. manum calathis. *metter la mano sulle cestelle*: vel *prender per mano*. & *l.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 28. manum sacris Pieridum. *metter mano, trattare*. Sic *ex Ponto*, *ep.* 8. *v. fin.* manum studiis. *Id. de remed. amor. v.* 114. manum supremam bellis. *dar l'ultima mano, por fine*. Sic *Plin. l.* 36. *c.* 5. summam manum operi. *& Virg.* 7. *Æn. v.* 572. extremam manum alicui rei. *Colum. l.* 3. *c.* 19. clausulam disputationi. *Quintil. l.* 12. *c.* 7. *sub fin.* pretium alicui rei. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 131. pœnam delicto. ¶ Item injungere. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 26. Si mihi imposuisset aliquid, animo iniquo tulissem. *Anton. ad Cicer. lib.* 10. *ad Attic. ep.* 10. Partes mihi Cæsar has imposuit, ne paterer, &c. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 18. Vos mihi personam hanc imposuistis. *Ulpian. Dig. lib.* 22. *tit.* 3. *leg.* 18. Imponere probationem actori. ¶ Plus est aliquando quam committere, nempe de iis dicitur, quæ commissa oneri sunt, & molestiæ. *Cic. pro Sext. c.* 28. Nec illis committendum illud negotium, sed imponendum putaverunt. ¶ Item præficere. *Id. pro Planc. c.* 25. Si emimus quem villicum imponeremus. *Liv. l.* 40. *c.* 12. *a med.* Ut quem vellent, imponerent Macedoniæ regem. *Id. l.* 37. *c.* 25. Romanos Masinissam in Syphacis regnum imposuisse. *Cic.* 1. *de nat. Deor. cap.* 20. Imponere dominum in cervicibus alicujus. ¶ Item injicere, conjicere. *Cæl. ad Cicer. ep. ult. l.* 8. *Fam.* Curio, cujus amicitia me paulatim in hanc perditam causam imposuit. ¶ Item adjicere, adjungere. *Nep. in Cim. c.* 4. Imponere custodem hortis. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. *cap.* 2. imponere fundo servitutem. ¶ Item decipere, *ingannare, dar ad intendere*, cum dativo: & subaudiendus videtur accusativus *fraudem, fallaciam*, aut ejusmodi. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 6. Catoni egregie imposuit Milo noster. *gliel' ha fatta bella*. & *Nep. in Eumen. c.* 5. *extr.* Simulata deditione, dum de conditionibus tractat, præfectis Antigoni imposuit. *Petron. in Satyr. c.* 102. Utcumque imponi vel dormienti posset. ¶ Imponere leges, *dare, a metter leggi*. *Cic. Phil.* 2. *c.* 1. De imponendis, non de accipiendis legibus cogitare. *Id.* 1. *de Orat. cap.* 60. Nimis duras leges imponere visus es huic ætati. ¶ Imponere aliquem periculo apud *Petron. in Satyr. c.* 102. est exponere, objicere, in periculo ponere. ¶ Imponere vadimonium. *V. Vadimonium*. ¶ *Imposisse* quidam leg. apud *Plaut. Mostell.* 2. 2. 4. pro *imposivisse*, quod est antiquum præteritum non infrequens in verbo *pono*, & ejus composita. *Id. Rud.* 2. 3. 27. Quidquid domi fuit, in navem imposuit.

IMPORCATUS, a, um, in porcas redactus, *coperto ne' solchi*. *Colum. l.* 2. *c.* 10. Cum semen crudo solo ingesserimus, inarabimus, imporcatumque occabimus.

IMPORCITOR, oris, m. qui porcas facit in agro arando. *Fest.* Docet *Serv. ad* 1. *Georg. v.* 21. *Fabio Pictore*, hos deos invocari a Flamina, sacrum Cereale faciente Telluri, & Cereri: Vervactorem, Reparatorem, (*al.* Redaratorem) Imporcitorem, Insitorem, Obaratorem, Occatorem, Sarritorem, Subruncinatorem, (*al.* Subruncatorem) Messorem, Convectorem, Conditorem, Promitorem: nempe a diversis officiis, quæ præstant in rusticis rebus. *Vervactor* enim præeat primæ agrorum arationi, quæ vere fiebat: *Reparator* alteri, tertiæ *Imporcitor*. nam post tertiam arationem, porcas facere mos erat. Reliqua nomina facilem intellectum habent.

IMPORTABILIS, le, qui portari non potest. *Tertull. l.* 4. *adversus Marcion. c.* 27. *a med.* Excusandos censuitat, si importabilia portare non possent.

IMPORTATITIUS, & Importaticius, a, um, adject. qui importatur, advectitius. *Hirt. de B. Afric. c.* 20. Frumento se in Africa, nisi importatitio, uti non posse.

IMPORTATUS, a, um, *portato dentro, venuto altronde*, illatus, aliunde invectus. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 12. Ferri exigua copia est: ære utuntur importato. *& lib.* 4. *c.* 2. Germani jumentis importatis non utuntur. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 9. Plura detrimenta publicis rebus, quam adjumenta per homines eloquentissimos importata.

IMPORTO, & Inporto, as, avi, atum, a. 1. *portar dentro, introdurre*, εἰσάγω, infero, inveho. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 1. Minime ad eos mercatores commeant, atque ea, quæ ad effeminandos animos pertinent, important. *& lib.* 4. *c.* 2. Vinum ad se omnino importari non sinunt. *& lib.* 3. *B. Civ. c.* 40. Commeatus importare in oppidum. *Plin. l.* 7. *c.* 30. Importare Græcam linguam. ¶ Sæpe est afferre, *apportare*: cum dativo: *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 4. Ne studio nostri pecces, odiumque libellis Sedulus importes. *Cic.* 2. *Offic. c.* 5. *extr.* Si quid importetur nobis incommodi, propulsemus. *Id. pro Sext. sub fin.* Importare alicui calamitatem. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 15. ægritudines anxias. *Id. pro Dejot. in fi.* pestem alicui, aut incolumem famam. *Phædr. l.* 1. *fab.* 28. *v.* 6. luctum alicui. *Cic. fil. ad Tiron. l.* 16. *ep.* 21. *a med.* suspicionem. *Liv. l.* 39. *c.* 14. fraudem aut periculum. *Papinian. Dig. lib.* 50 *tit.* 2. *leg.* 5. Crimen, quod ignominiam importat. *Plin. l.* 14. *c.* 18. Vinum in Arcadia fieri, quod fecunditatem feminis importet, viris rabiem. *Id. l.* 2. *c.* 47. Grandines Septentrio importat & Corus.

IMPORTUNE, & Inportune, *importunamente, malamente*, ἀκαίρως, præter loci, aut temporis, aut personarum rationem: atque adeo perperam, aut moleste. *Paul. Dig. lib.* 13. *tit.* 6. *leg.* 17. Si pugillares mihi commodasti, non recte facies importune repetendo. *Plin. l.* 7. *c.* 12. Perquam importune fortuitum hoc quoque fuit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 25. Confidere suis testibus, & importune insistere. *Gell. in fi. cap.* 16. *l.* 10. Potest medius eximi versus, qui de Pyrrho importune immissus est. *Id. l.* 20. *c.* 6. *sub fin.* Importunissime fecerunt, qui scripturam istam sincerissimam corruperunt. *Lactant. l.* 5. *c.* 2. Importunius veritati insultare. *Justin. cap.* 1. *l.* 42. Tyrannica crudelitate multas civitates importune vexavit.

IMPORTUNITAS, & Inportunitas, atis, f. *importunità, noja*, ἀκαιρία, intempestivitas, quæ neque loci, ut ait *Donatus*, neque temporis observat commoditatem. *Terent. Adel.* 2. 4. 4. Importunitatem spectate aniculæ. ¶ Accipitur non raro pro immanitate, feritate, impotentia, nimia licentia, audacia. *Cic. pro Cluent. c.* 69. Importunitatem matris a filii capite depellite. *Id. ibid. c.* 61. Quem propter animi importunitatem nemo recipere tecto vellet. *Id. in Pison. c.* 9. *extr.* Animal ex omnium scelerum importunitate, & omnium flagitiorum impunitate concretum. *Id. Verr.* 4. *c.* 30. Homo incredibili importunitate atque audacia. *Id.* 5. *Verr. c.* 26. Vide inter importunitatem tuam, senatusque bonitatem quid intersit. *Id. de Senect. c.* 3. Moderati, & nec difficiles, nec inhumani senes tolerabi-

lens agunt senectutem : importunitas autem, & inhumanitas omni ætati molesta est. *indiscretezza*, morosa, ac molesta natura. *Plaut. Trin.* 3. 3. 6. Tanta importunitas, tantaque injuria facta in nos est ab hero nostro. *insolenza*. *Cic. Verr.* 5. c. 54. Ex tuo scelere, importunitate, avaritia, crudelitate. *Hirt. de B. Afric.* 1. 87. Sedandæ eorum importunitatis gratia, singulis HS centum divisit. ¶ Loci importunitas, *svantaggio del sito*, apud *Gell. l.* 3. c. 7.

IMPORTŪNUS, & Importunus, a, um, *senza porto*, *pericoloso*, portu carens, atque adeo periculosus, infestus. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 481. Quos communis hiems, importunusque Caphareus Mersit aquis. *Al. leg.* importunisque. *Festus*: Importunum, in quo nullum est auxilium, velut esse solet portus navigantibus. ¶ Item intempestivus, incommodus, *importuno*, *fuor di tempo*, ἄκαιρος. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 5. Num aut locus hic non idoneus videtur, aut importunum tempus in tanto otio? *Lambin.* mallet *inopportunum*. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 12. *in f.* Armeniam petunt, id temporis inopportunam, quia hiems occipiebat. *Gell. l.* 1. c. 15. Leves, & futiles, & importuni locutores. *Virg.* 1. *Georg. v.* 470. Obscenæque canes, importunæque volucres. ¶ Hinc pro molesto, gravique ponitur. *Cels. l.* 4. c. 3. Neque alius importunior, ocutiusque morbus est, quam, &c. *Horat. l.* 3. *Od.* 16. *v.* 37. Importuna tamen pauperies abest. ¶ Homo *importunus* dicitur, qui modum non habet, ac sine ullo discrimine loci, temporis, rerum, aut personarum, incommodus moribus, durus, iniquus, difficilis est, neque alios quiescere patitur, ut maria, quæ portu carent, *indiscreto*, *importuno*, *fastidioso*, *crudo*, *noioso*. *Terent. Heaut.* 1. 2. 23. Immo ille fuit senex importunus semper. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 96. Importunus amat laudari? &c. Crescentem tumidis tolle sermonibus utrem. *Id. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 185. alter Dives, & importunus, ad umbram lucis ab ortu Silvestrem flammis & ferro mitiget agrum. *Id. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 53. Cui libet, is fasces dabit, eripietque curule Importunus ebur. *Plaut. Asin.* 1. 1. 47. Uxor importuna atque incommoda. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. *extr.* Ut omnes suas libidines latere posse arbitraretur, si modo vultum importunum in forum detulisset. *h. e.* durum, & severitatem præ se ferentem. *Id.* 6. *Verr. c.* 50. Importunissimæ libidines. *h. e.* quæ nullo non loco, aut tempore, & contra omnis generis homines insolescunt. *Horat. l.* 4. *Od.* 13. *v.* 9. Cupido importunus transvolat aridas quercus, &c. ¶ Item immanis, sævus, crudelis, ut qui nullo non tempore furit, nocetque sine discrimine. *Liv. l.* 29. *c.* 17. *in f.* Crudelissimus atque importunissimus tyrannus. *Cic. pro Cluent. c.* 63. Crudelis atque importuna mulier. *Id.* 3. *Verr. c.* 3. Singularem quandam pœnam istius immanis atque importuna natura desiderat. & *Verr.* 5. c. 54. Importunissima pestis. & 2. *Catil. c.* 6. Importunissimus hostis. *Liv. l.* 5. *c.* 2. Importuni decemviri. *prepotenti*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 40. Importunus atque amens tyrannus. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 480. Nec mora: Tisiphone madefactam sanguine sumit Importuna facem. *Id.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 19. omne sacrum mors importuna profanat. ¶ Item nequam, malus, improbus. *Cic. in fin. ep.* 21. *l.* 9. Quare ad patres censeo revertare: plebeji quam fuerint importuni, vides. *Lege totam epistolam*. ¶ Est etiam non idoneus, ineptus. *Sallust.* in *Jug. c.* 97. Aggeribus, turribusque, & aliis machinationibus locus importunus. *Sil. l.* 3. *v.* 540. importuna locorum. *h. e.* non apta situ. *luoghi disadatti*. *Gell. l.* 3. c. 1. Nunquam tam importuna atque audaci argutia fuit noster Probus, ut Sallustium, vel subtilissimum brevitatis artificem, periphrasin poetarum facere diceret.

IMPORTUOSUS, & Importuosus, a, um, *senza porto*, ἀλίμενος, qui est sine portu. *Sallust. in Jug. c.* 20. Mare sævum, importuosum, & ager frugum fertilis. *Plin. l.* 4. *c.* 1c. *a med.* Importuosissima insula. *Plin. alter in f. ep.* 31. *l.* 6. Litus importuosum.

IMPOS, & Impos, ŏtis, adject. ἀδύνατος, ab *in* privativa, & *potis*, idem est quod impotens, h. e. qui rem aliquam in sua potestate non habet: cui contrarium est *compos*. Hinc *impos animi*, aut *sui* est, qui ægritudine aliqua extra se est, cui mens sana non est, *fuor di se*. *Plaut. Trin.* 1. 2. 93. Quid interest, dare te in manus argentum amanti homini adolescenti, animi impoti? *Id. Casin.* 3. 5. 7. Eripite isti gladium, quæ sui est impos animi. *Senec. in Agam. v.* 117. Impos sui amore cæco. ¶ *Impos veritatis*, qui veritatem assequi non valet. *Apul. de deo Socrat. post init.* ¶ *Impos damni* apud *Auson. in Mosell. v.* 274. est impatiens jacturæ. ¶ Absolute *impos* est, inquit *Festus*, qui animi sui potens non est, qui animum suum in potestate non habet. *Apul. l.* 2. *de dogm. Platon.* Impotem ipsum aliorum addici potestati.

IMPOSITIO, onis, f. *imposizione*, ἐπίθεσις, actus imponendi. *Plin. l.* 27. *c. ult.* Succus vel semen impositione spicula e corpore ejicit. ¶ Apud *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 1. & *lib.* 9. *c.* 3. *impositio verborum*, & *nominum* est eorum inventio, & usus ad significanda ea, quibus imponuntur.

IMPOSITITIUS, & Impositicius, a, um, ἐπίθετικός, qui imponitur, ut *impositicia nomina* apud *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 2. de quibus V. in *Declinatus*, *a*, *um*. ¶ *Impositicia res* dicitur, quæ cum alia conjuncta non est tanquam pars ejus, sed extrinsecus est imposita, *posticcia*. *Paul. Dig. lib.* 30. *leg.* 41. *ad fin.* Canthari per quos aquæ saliunt, poterunt legari, maxime si impositicii sint. ¶ *Impositia causa* distinguitur a naturali, & a publica a *Sexto Pedio* apud *Ulpian. lib.* 39. *tit.* 1. *leg.* 5. *ante med.* V. JCtos.

IMPOSITIVUS, a, um, idem quod impositicius, ut *impositiva nomina* apud *Varron. l.* 9. *de L. L. c.* 3. *a med. Plin. l.* 28. *c.* 4. h. e. quæ imponuntur rebus significandis.

IMPOSITOR, oris, m. qui imponit. *Varr. l.* 6. *de L. L. circa princip.* Cum hæc admiocula addas ad eruendam voluntatem impositoris. *h. e.* eum qui rei nomen imposuit.

IMPOSITUS, & Impositus, a, um, *sopraposto*, *imposto*, ἐπιτεθείς, supra positus. *Cic.* 5. *Attic. ep.* 15. Clitellæ bovi impositæ. *Virg.* 4. *Georg. v.* 477. Impositique rogis juvenes ante ora parentum. *Stat. l.* 2. *silv.* 1. *v.* 63. Impositus stratis. *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 12. Arces impositæ alpibus. *Id. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 77. Impositus mannis. *Petron. in Satyr. c.* 114. Impositi scaphæ. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 800. Ferre onus impositum. *Id.* 2. *Amor. el.* 2. *v.* 24. Imposita gremio sterrere fronte potes. *Lucret. l.* 6. *v.* 741. Nomen ab re impositum. *Sallust. in Catil. c.* 40. Contumelia imposita alicui. *Ovid. Heroid. epist.* 19. *v.* 28. impositas servet arena notas. *h. e.* impressas. *Sueton. in Cas. c.* 73. Imposita stigmata. *h. e.* inusta. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Consul impositus nobis. *h. e.* præpositus, præfectus. *Id. pro Font. c.* 5. Vectigal impositum frugibus. *Id. pro Balb. c.* 18. Impositæ leges. ¶ *Impostus* per syncop. est Poeticum. *Virg.* 9. *Æn. v.* 716. Inarime imposta Typhœo. *Lucret. lib.* 5. *vers.* 544. Imposta pondera. *Propert. lib.* 4. *el.* 2. *vers.* 29. Imposta corona. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 186. arma imposta aris. *Stat.* 1. *Theb. v.* 287. Mens cunctis imposta manet. *i superiore*, *sta al di sopra*.

IMPOSITUS, us, m. idem ac impositio. In sexto casu singul. *Plin. l.* 24. *c.* 4. Ulcera commanducato impositusque efficacissime sanari. Al. leg. *commanducata impositaque*.

IMPOSSIBILIS, & Impossibilis, le, *impossibile*, ἀδύνατος, qui fieri non potest. *Quintil. l.* 5. c. 10. Non longum tantum, sed etiam impossibile, ac potius infinitum est. & *cap.* 13. *circa med.* Impossibilia aggredi. *Justin. l.* 2. *c.* 4. Imperare aliquid quasi impossibile. *Apul. l.* 1. *Metam.* Nihil impossibile arbitror. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 11. *leg.* 1. *circa med.* Impossibile est, ut alveus fluminis publici non sit publicus. *Apul. de syllog. categorem.* Sectus modus per impossibile tertium approbatur. Adde *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 3. *ante med.*

IMPOSSIBILITAS, atis, f. *impossibilità*, ἀδυναμία. *Apul. l.* 6. *Metam.* Impossibilitate ipsa mutata in lapidem Psyche. Adde *Tertull. in f. cap.* 2. *de Baptism.*

IMPOSTOR, oris, m. *impostore*, πλάνος, ἐπιθέτης, qui imponit, seu decipit. *Ulpian. Dig. l.* 21. *tit.* 1. *leg.* 4. Nec gulosos, nec impostores, aut mendaces, aut litigiosos. (Impostoris lepide puniti historiam V. apud *Trebell. Poll. loc. cit. in voce sequenti.*) *Hieronym. in fin. ep.* 23. *ad Marcell.* Si tunica non canduerit, statim illud e trivio: impostor & Græcus est. *Id. ep.* 10. *ad Furiam* hoc idem Græce habet, ὁ Γραικὸς, ὁ ἐπιθέτης: ex quo apparet proverbiale quoddam dictum fuisse: & maxime in Christianos illorum temporum. Adde *Paulin. Nolan. carm.* 21. *v.* 338.

IMPOSTURA, æ, f. *impostura*, ἐπίθεσις, fraus, deceptio. *Ulpian. Dig. l.* 47. *tit.* 20. *leg.* 3. Si quis imposturam fecerit, vel collusionem in necem alterius, stellionatus poterit postulari. (Fortasse *impostura* hoc loco veneficium, incantamentum significat.) *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 12. Imposturam fecit, & passus est.

IMPOTENS, & Impotens, entis, *impotente*, *debole*, ἀδύνατος, non potens, infirmus. *Cic. pro Mur. c.* 28. *ad fin.* Nolo accusator in judicium potentiam afferat, non auctoritatem excellentem, non nimiam gratiam: valeant hæc omnia ad salutem innocentium, ad opem impotentium, ad auxilium calamitosorum. *Id.* 1. *de Fin. c.* 16. Neque homini infanti atque impotenti injuste facta conducunt. *Sallust. in orat. Macri Licin.* Neque me præterit, quanto opes nobilitatis, solus, impotens, pellere dominationem incipiam. ¶ Sæpissime est incontinens, insolens, effrenatus, vehemens, impatiens, qui in sua potestate non est, qui affectus suos regere non potest, sed ab iis vincitur & aufertur. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 9. Victoria etiamsi ad meliores venit, tamen eos ipsos ferociores impotentioresque reddit. *più sfrenati*. & 5. *Phil. c.* 9. Impotens, iracundus, contumeliosus, superbus, semper poscens, semper rapiens, semper ebrius. & *cap.* 16. Homo impotentissimus, ardens odio, animo hostili in omnes bonos. *trasportatissimo*. *Vellej. l.* 2. *c.* 11. Marius immodicus gloriæ, insatiabilis, impotens, semperque inquietus. *incapace di soggezione*. *Cic. Phil.* 11. *c.* 7. Ipse est confidens, impotens, &c. *Id. de Harusp. resp. c.* 2. Nihil feci iratus, nihil impotenti animo. *con animo appassionato*. *Curt. l.* 4. *c.* 7. Quidam ob sitim impotentes sui. *non potendosi trattenere*. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 7. Impotenti lætitia efferri. *smoderata*. & 10. *Fam. ep.* 27. Ista pax perditum hominem in possessionem impotentissimi dominatus restitutura est. *prepotenza*. (Adde *Nep. in Lysand. c.* 1.) *Liv. l.* 29. *c.* 9. In multo impotentiorem furorem rabiem accensi. *Catull. carm.* 35. *ad Libell. v.* 12. Illum deperit impotente amore. *smoderato*. (*Plin.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 108. *Putsch.* antique dictum ait *impotente* pro *impotenti*. Contra *Id. Plin. ibid. pag.* 101. statuit ex *Varr. Flacco* (qui fuit Augusti æqualis) nominum, quæ in *is* finiuntur, ablativum in *e* ecire: addique auctoritatem *C. Cæsaris in epist. ad Cicer.* Confirmat *Bentlej. ad Horat. l.* 1. *od.* 25. *v.* 17. afferens loca plus quam 60. ejusdem & alior. in *e* desinentia.) *Quintil. l.* 12. *c.* 1. Impotentissimæ cogitationes cupiditatis, avaritiæ, invidiæ. *Curt. l.* 4. *c.* 10. Superstitio impotens, sæva, mutabilis. *che non si può reggere*. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 33. Pervicacia & impotentia mulierum jussi. *Liv. l.* 7. *c.* 40. *extr.* Impotens postulatum. *esmanda sproposidata*. & *lib.* 38. *c.* 56. *ad fin.* Impotens injuria. *insolente violenza*. *Senec. in Med. v.* 143. Sceptro impotens. *h. e.* qui propter regiam potentiam insolescit. *Id. in Hippol. v.* 276. Cupido impotens flammis simul, & sagittis. *h. e.* sæviens in omnes sine discrimine, aut modo. *Id. in Herc. Oet. v.* 715. Quis tam impotens, o misera, te casus rotat? *h. e.* sævus, immanis, nimis potens, cujus violentiæ resisti nequit. *Catull. carm.* 4. *v.* 18. *di phaselo*. Et inde tot per impotentia freta Herum tulisse. *h. e.* procellosa, & quæ regi nequeant. ¶ *Impotentem esse alicui* est impotenter, insolenter, superbe agere. *Justin. sub fin. lib.* 36. Statim a principio superbus, regiæ familiæ militibusque impotens

tens erat. *era intollerabile.* ¶ Cum genitivo *Liv. l.* 29. *c.* 9. Impotens iræ. *& lib.* 30. *c.* 42. lætitiæ. *Curt. l.* 8. *c.* 1. *sub fin.* animi. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 44. amoris. *Senec. in Agam. v.* 126. consilii. *h. e.* prudentiæ & moderationis impatiens aut inopsa. *Liv. l.* 9. *c.* 14. Gens impotens rerum suarum præ domesticis seditionibus. *h. e.* quæ res suas regere nescit, aut nequit. *Id. l.* 35. *c.* 11. Equi impotentes regendi. *h. e.* qui regi nequeunt. ¶ Cum infinito, *Horat. l.* 1. *od.* 37. *v.* 10. quidlibet impotens sperare. *Liv. l.* 27. *c.* 48. Elephanti impotentes regi, & inter duas acies versari. Al. leg. *impotentius.*

IMPOTENTER, *sregolatamente, senza ritegno, con insolenza*, ἀκρατῶς, impotenti animo, effrenate, intemperanter, immodice. *Hirt. de B. Alex. c.* 33. Impotenter regnare. *Justin. l.* 16. *c.* 4. Cum plebs novas tabulas & divisionem agrorum divitum impotenter flagitaret. *con istanza insolente. Quint. l.* 6. *c.* 3. *post med.* Impotenter dicere aliquid. *con troppo passione. & lib.* 1. *c.* 3. (*al.* 4.) Ne quid cupide, ne quid improbe, ne quid impotenter faciat, monendus est puer. *Senec. ep.* 42. Subita & magna potentia impotenter uti. *& lib.* 4. *de benef. c.* 17. Quis est, qui non ipsis, quæ impotentissime fecit, speciem aliquam induat recti? ¶ Comparat. *impotentius* V. in fi. vocis præced.

IMPOTENTIA, æ, f. *impotenza, debolezza*, ἀδυναμία, imbecillitas, infirmitas. *Terent. Adelph.* 4. 3. 16. Magis propter suam impotentiam se semper credunt negligi. ¶ Sæpe sumitur pro animi effrenatione, qua se quis continere non potest, ut in *Impotens* dictum est. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 15. Inflammant appetitione nimia, quam tum cupiditatem, tum libidinem dicimus, impotentiam quandam animi, a temperantia & moderatione plurimum dissidentem. *& l.* 5. *c.* 7. Impotentia efferri. *Velles. l.* 2. *c.* 19. Numquam potentia sua ad impotentiam usus. *alla prepotenza, all' abuso.* Sic *Tacit.* 1. *Ann. c.* 4. Muliebris impotentia. *Plin. l.* 34. *c.* 3. Impotentia libidinis. *sfrenatezza. Suet. in Cæs. c.* 77. Nec minoris impotentiæ voces propalam edebat. *di non minore trasporto. Tacit.* 14. *Ann. c.* 31. Fovere militum impotentiam. *l'insolenza.* Adde *Sisen.* apud *Non. c.* 11. *n.* 31. ¶ Caret plurali numero.

IMPRÆPEDITE, &

IMPRÆPEDITO, adverb. sine impedimento, nullo impediente. *Ammian. l.* 27. *c.* 10. (*al.* 21.) Impræpedite abduxit. *Id. l.* 26. *c.* 6. (*al.* 16.) Ut impræpedito ipse pergeret, quo tendebat.

IMPRÆPEDITUS, a, um, non præpeditus. *Ammian. l.* 21. *c.* 5. (*al.* 9.) Impræpedito cursu tendentes, Daciarum fines occupemus.

IMPRÆPUTIATUS, a, um, adject. idem quod præputiatus, habens præputium. *Tertull. de Monogam. c.* 11. *ad fin. ex* 1. *Cor.* 7. 18. Impræputiatus vocatus es, ne circumcidaris.

IMPRÆSCIENTIA, æ, f. præscientiæ carentia. *Tertull. l.* 2. *advers. Marcion. c.* 7. Deceptas ex impræscientia futuri.

IMPRÆSENTIARUM, Inpræsentiarum, & In præsentiarum, ἐν τῷ παρόντι, dictio conflata ex *in præsentia rerum*, ut putat *Voss. in Etymol.* idem significat, quod *in præsens, in præsentia, in præsenti*: neque solum dicitur de eo, quod præsens nunc est, sed & de eo, quod præsens fuit, aut erit. *Cato R. R. c.* 144. Extra quem siquem socium impræsentiarum dixerit. *Nepos in Annib. c.* 6. Exhaustis jam patriæ facultatibus cupivit in præsentiarum bellum componere, quo valentior congrederetur. *per allora. Fannius l.* 1. *Annal.* (V. *Fannianus*) apud *Priscian. l.* 13. *pag.* 960. *Putsch.* Cum in vita agenda didicimus multa, quæ impræsentiarum bona videntur: post inventa, &c. *sul fatto & temporale. Tacit.* 4. *Annal. c.* 59. Plerumque tamen, quid in præsentiarum conduceret, oblitus. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 5. *leg.* 1. Tempus ei dandum est, si non potest in præsentiarum exhibere. *Apul. in Apolog.* Quamquam sedulo in præsentiarum a laudibus tuis tempero. *Id. in Florid. n.* 16. (*al. l.* 3.) Nam nunc impræsentiarum lætitia facundiæ obstrepit.

IMPRÆSTABILIS, le, adject. qui nihil præstat. *Firmic. l.* 8. *c.* 29. *a med.* Longævi & impræstabiles.

IMPRANSUS, & Inpransus, a, um, *che non ha ancora desinato*, ἀνάριστος, qui nondum pransus est. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 7. Verum hic impransi mecum disquirite. *Plaut. Amph.* 1. 1. 98. Hoc adeo hoc commemini magis, quia illo die impransus fui.

IMPRECATIO, & Inprecatio, onis, f. *maledizione, imprecazione*, ἀρά, exsecratio, devotio, diræ. *Senec. l.* 6. *de benef. c.* 35. Exsecraris enim illum, & caput sanctum tibi, dira imprecatione defigis. *Plin. l.* 5. *c.* 8. Solem orientem occidentemque dira imprecatione contuentur.

IMPRECOR, & Inprecor, aris, atus sum, d. 1. *maledire, pregar male*, καταρῶμαι, mali quippiam precor. *Virg.* 4. *Æn. v.* 628. Litora litoribus contraria, fluctibus undas Imprecor. *Plin. l.* 8. *c.* 7. Diras Pompejo imprecari. *Quintil. declam.* 15. *in fi.* Imprecari debilitates, naufragia, morbos. *Martial. l.* 7. *epigr.* 23. Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis, ut, &c. ¶ In bonam partem quandoque accipitur. *Apul. l.* 9. *Metam.* Solito sermone salutem ei fuerat imprecatus. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 78. *Burm.* Ut totus mihi populus bene imprecetur. *Hieronym. ep.* 78. *ad Pammach. & Marcell. in fi.* Cui multos imprecamur annos. ¶ Pro simplici *precor*, *Apul. l.* 2. *Metam.* Tunc orientem obversus, & incrementa solis augusti tacitus imprecatus, &c.

IMPRENSIBILIS, & Inprensibilis, le, incomprehensibilis. *Gell. l.* 11. *c.* 5. Omniumque rerum fidem veritatemque ita imprensibilem videri ajunt, &c. *Alii aliter leg.*

IMPRESSE, adverb. efficaciter, attente, graviter. *Tertull. de exhort. Cast. c.* 3. Alte & impresse recogitare. *Id. de carn. Christi, c.* 12. Ut impressius dixerim. *Cœl. Aurelian. Tard. lib.* 3. *cap.* 6. *a med.* Dehinc rursus defricandus, tenacius quidem, sed non impressius.

IMPRESSIO, & Inpressio, onis, f. *impressione, urto*, ἐπίθεσις, actus imprimendi, seu premendi in aliquid. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Cum visa in animos imprimuntur, non vos id dicere, inter ipsas impressiones nihil interesse, sed inter species, & quasdam formas eorum. *Id. Fam.* 5. *ep.* 2. *a med.* Vi atque impressione avertere aliquem. *Augustin. l.* 2. *de Doctr. Christ. c.* 25. Impressiones nummorum. *Apul. l.* 1. *de doctr. Plat.* Initium omnium corporum materiam esse: hanc signari impressione formarum. ¶ Sæpe dicitur de impetu atque aggressione militari, cum hostis in hostem incurrit, eumque aggreditur, premit, instatque ut loco depellat, *assalto, urto, incalzamento, il dar addosso. Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Hostes arbitrati occasionem se habere victoriæ, impressionem facere cœperunt in castra. *Liv. l.* 8. *c.* 9. Hastati non ferentes impressionem Latinorum, se ad principes recepere. *Id. l.* 4. *c.* 28. *ad fin.* Dant impressionem, qua Albinus cohortes objecerat. *Id. l.* 25. *c.* 37. Dein valida impressione pulsi, terga vertunt. *Id. l.* 2. *c.* 70. Impressione una totum equitatum fudere. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 6. Impressionem facere in fines hostium. *una irruzione.* ¶ Est item expressio. *Cic.* 1. *Acad. c.* 5. In pedibus celeritatem, vim in manibus, claritatem in voce, in lingua explanatam vocum impressionem. *Est qui mallet expressionem.* ¶ In sonis & vocibus *impressio* est, ubi altius quodammodo vox imprimitur, & insistit, & percussio quædam intervallorum fit, *cadenza, posa. Cic.* 3. *de Orat. c.* 48. Si numerosum est id in omnibus sonis & vocibus, quod habet quasdam impressiones, & quod metiri possumus intervallis æqualibus.

IMPRESSUS, us, m. idem ac impressio. *Prudent. in Psychom. v.* 273. Sub pectoris impressu.

IMPRESSUS, & Inpressus, a, um, *impresso, improntato, scolpito*, ἐντυπωθείς, signatus, inustus, expressus. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 21. Ut vix sonitum audire, vix impressam orbitam videre possemus. *Id.* 4. *Acad. c.* 27. Signo anulis impressa. *Virg.* 5. *Æn. v.* 536. Cratera impressum signis. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 14. Impressus dens. *Cic. in Orat. c.* 3. Vestigia in aliquo loco impressa. *Id. Fam.* 5. *ep.* 20. *a med.* Locus tot vestigiis impressus. *Petron. in Satyr. c.* 105. Stigmata captivorum frontibus impressa. *Lucan. l.* 9. *v.* 176. & impressas auro, quas gesserat olim, exuvias. *h. e.* inteatas, aurum impressum habentes. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 13. Sulcus altius impressus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 659. Dido os impressa toro. *colla faccia sul letto.* ¶ Translate *Cic.* 4. *Acad. c.* 11. Verum impressum in animo atque mente. *Id.* 2. *de Orat. c.* 45. Motus in ipso oratore impressi atque inusti. *Id. pro Mil. c.* 27. Memoria tabulis publicis impressa. ¶ Item premendo impositus. *Virg.* 11. *Æn. v.* 303. Impressoque genu nitens, terræ applicat ipsum. *& vers.* 357. Pes collo impressus. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 453. Impresso pollice nere stamina. ¶ Non pressus. *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v.* 70. Missus & impressis hædus ab uberibus. Ita *Scalig. Passerat. Broukus.* qui & illud *Statii* affert *l.* 5. *Theb. v.* 403. At levis, & miseræ nondum mihi notus Iason, Transtra per & remos, impressaque terga virorum, &c. Uterque tamen locus intelligi aliter potest.

IMPRIMIS. V. In *Primus.*

IMPRIMO, & Inprimo, is, essi, essum, a. 3. *premere, calcare, imprimere, segnare*, ἐντυπόω, premendo immitto, ita premo quippiam, ut nota aut vestigium assistat, signo, inscribo, exprimo. *Cels. l.* 2. *c.* 11. Os cucurbitulæ sic corpori aptatur imprimiturque, donec inhæreat. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 13. Sus rostro si humi A literam imprimeret. *Id.* 4. *Acad. c.* 26. *extr.* Annulo sigilla in cera imprimere. *Petron. in Satyr. c.* 80. Nudo ecce jugulum: convertite huc manus, imprimite mucrones. *conficcate. Cic. Phil.* 13. *c.* 15. Non sentis, te, extra munitiones tuas, vestigium ubi imprimas non habere? *Horat. l.* 1. *od.* 13. *v.* 13. Imprimere dente notam labris. *Plin. l.* 8. *c.* 25. & *Colum. l.* 6. *c.* 17. morsum. *& lib.* 7. *c.* 11. vulnus. *Lucan. l.* 9. *v.* 806. dentes alicui. *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 20. aratrum muris. *Virg.* 1. *Georg. v.* 263. pecori signum, aut numeros acervis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 42. oscula. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 111. gressus dorso alicujus. *camminar sulla schiena.* ¶ Passive *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 25. An imprimi, quasi ceram, animum putamus? ¶ Pro simplici premo. *Pers. sat.* 1. *v.* 37. num levior cippus non imprimit ossa? ¶ Pro effodere, infodere, *scavare. Pallad. l.* 1. *tit.* 34. Si fons desit, imprimendus est puteus. ¶ Est etiam inserere, immittere. *Plin. l.* 17. *c.* 16. Exempta scutula cortici, imprimitur ex alia cortex par, cum sui germinis mamma. *Id. sub fin. l.* 25. Radix ephemeri cavis & exesis dentibus imprimitur. ¶ Item affigere. *Id. l.* 35. *c.* 4. *ad fin.* Idem in Curia quoque duas tabulas impressit parieti. ¶ Item adprimere. *Propert. l.* 3. *el.* 4. *v.* 17. Humidaque impressa siccabat lumina lana. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Ubi acutissimum videt stirpem, imprimens corpus. ¶ Translate est introducere, inserere, infigere. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 16. In omnium animis deorum notionem impressit ipsa natura. *Id.* 4. *de Fato, c.* 19. Visum objectum imprimet, & quasi signabit in animo suam speciem. *Id.* 4. *Acad. c.* 18. Cum visa in animos imprimuntur. *& cap.* 7. Quo e genere nobis notitiæ rerum imprimuntur. *Id.* 5. *Phil. c.* 6. Ut hos judices legere auderet, quorum lectione duplex imprimeretur reipubl. dedecus. *& Phil.* 2. *c.* 14. Horum flagitiorum iste vestigiis totam Italiam impressit.

IMPROBABILIS, & Inprobabilis, le, *che non si può provare*, ἀδοκίμαστος, qui probari non potest. *Cic.* 4. *Acad. c.* 11. Quamobrem sive tu probabilem visionem, sive improbabilem, & quæ non impediatur, sive aliud quid præferres. *Cels. in præfat. ante med.* Rationes sequi non improbabiles. *Senec. ep.* 75. *a med.* Affectus sunt motus animi improbabiles, subiti, & concitati. *disapprovati dalla ragione.*

prono. *Plin. l. 4. c. 13.* Haud improbabili argumento. *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 14. leg. 3.* Non improbabilis mos.

IMPROBABILITER, *improbabilmente*. *Sidon. l. 1. ep. ult. a med.* Si objecta non improbabiliter cassaverimus.

IMPROBATIO, nis, f. *riprovazione*, *ἀδοκιμασία*, actus improbandi. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 6.* Hæc & ad improbationem & approbationem testium pertinebunt. *Cic. Verr. 5. c. 74.* Siciliæ omne frumentum improbas, *&c.* ista omnis improbatio cogendæ pecuniæ causa nata est.

IMPROBATOR, oris, m. *disapprovatore*, qui improbat. *Apul. de deo Socr.* Malorum improbator, bonorum probator. Adde *Tertull. de pœnitent. c. 5.*

IMPROBATUS, a, um, *disapprovato*, rejectus, improbus. *Cic. pro Font. c. 4.* Si coacti sunt munire omnes, & multorum opera improbata sunt. *In lemmate cap. 13. l. 18. Gellii.* Sententia probatissimo, quam improbatissimus homo dixisset. *Ulpian. Dig. lib. 10. tit. 2. leg. 4.* Libri improbatæ lectionis. *proibiti*. & *lib. 12. tit. 2. leg. 5.* Illicitum jusjurandum improbatæ religionis. *Id. lib. 23. tit. 7. leg. 24. in fin.* Si prostituit ancillam, vel aliud improbatum facere coegit.

IMPROBE, *malvagiamente*, *vergognosamente*, non probe, nequiter, male, inique. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 36.* Multa scelerata, multa audaciter, multa improbe fecisti. *Id. 5. Verr. c. 60.* Est aliquid, quod improbius fieri potest. *Id. 16. Attic. ep. 15.* Improbissime tractare aliquem. *Id. pro Syll. c. 20.* Quid ego miror, si quid ab improbis de me improbe dicitur? *Id. 1. de Fin. c. 16.* Præda improbe parta. *Id. in Pison. c. 6.* Improbissime respondere. *sfacciatissimamente*: ut qui aperte mentitur. Eodem sensu *Plaut. Amph. 2. 2. 21.* Improbe rogam. *Publ. in mimis* apud *Gell. l. 17. c. 14.* Improbe Neptunum accusat, qui iterum naufragium facit. *h. e.* injuste. *Quintil. l. 12. c. 7.* Improbe litigare. ¶ Est etiam injuste, duriter, quasi improbando. *Plin. l. 6. ep. 28.* Tantum mihi copiarum tuo nomine oblatum est, quas nunnes improbe quidem, accepi tamen. *con mal garbo*, *de mal creato*. ¶ Item perperam, minus recte, *malamente*. *Gell. l. 15. c. 5.* Ignorantia & inscitia improbe dicentium, quæ non intelligunt. *&* *cap. 9.* Improbe indoctequs. Adde *Plin. l. 16. cap. 19.* ¶ Item enormiter, prave, modum excedendo, *enormemente*. *Sueton. in Vespas. c. 23.* De quodam proceræ staturæ, improbiusque nato. *Charis. l. 1. pag. 78. Putsch.* Chilones improbius labrati. *Marcell. Empir. c. 31. e med.* Ad eos, quibus intestinum improbe prominet. ¶ Pertinet etiam ad obscenitatem & nequitiam. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 126.* & *Petron. in Satyr. c. 26.*

IMPROBITAS, atis, f. *malizia*, *cattiverza*, *improbità*, *malvagità*, *πονηρία*, malitia, pravitas morum, perversitas animi. *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. circa med.* Non ita, ut sperarunt mali, alacris exsultat improbitas in victoria. *Id. pro Mur. c. 4.* Amicorum neglectio improbitatem coarguit. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13.* Cum te alicujus improbitas perversitasque commoverit. ¶ Item audacia, temeritas, imprudentia, *sfacciataggine*. *Quintil. e med. cap. 4. l. 6.* Improbitas licet adversario molesta sit, judici invisa est. *Ovid. 1. de art. am. vers. 676.* improbitas muneris instar habet. *Plin. lib. 2. cap. 23.* Mirum, quo procedat improbitas cordis humani, parvulo aliquando invitata successu. ¶ Item aviditas, insatiabilitas cum audacia conjuncta. *Id. l. 29. c. 6. sub fin.* Adversus improbitatem alitum semina depascentium. *Id. l. 29. c. 1. sub fin.* Homero fastidio non fuit inter prœlia deorum improbitatem muscæ describere. ¶ *Ab eod. l. 15. c. 14. extr.* tribuitur improbitas & acerbitas quibusdam malis silvestribus, h. e. mala natura, malus sapor.

IMPROBITER, improbe. *Petron. in fragm. Tragur. c. 66. Burman.*

IMPROBO, *&* Inprobo, as, avi, atum, a. 1. *disapprovare*, *rigettare*, *ἀποδοκιμάζω*, non probo, rejicio, damno. *Cic. 4. Acad. c. 30.* Hoc negas te posse nec approbare, nec improbare. *& ibid.* Ex his sequendas esse alias, alias improbandas. *Id. 2. de Orat. c. 37.* Ego ista studia non improbo, moderata modo sint. *Id. 1. de Divin. c. 72.* Hæc improbantur a Peripateticis, a Stoicis defenduntur. *Plin. l. 17. c. 4.* Virgilius terram, quæ filicem ferat, non improbat eitibus. *Id. l. 37. c. 6. e med.* Sardonyches melleæ & fæculentæ improbantur. *Id. l. 9. c. 39.* Dibapha Tyria Lentulus primus in prætexta usus improbabatur. ¶ Est etiam contemnere, deridere. *Ovid. Metam. 14. v. 520.* Nymphæ Ad numerum motis pedibus duxere choreas. Improbat has pastor, saltuque imitatus agresti, *&c.* ¶ Item irritum reddere, rescindere. *Cic. 4. Verr. c. 28.* Quod C. Sacerdotis judicium improbem illum ausurum, non arbitrabatur. ¶ Item improbum facio, corrumpo. *Plaut. Merc. 5. 4. 9.* Improbam ingenium. *Est tamen hic locus varie vexatus.*

IMPROBRO, *&* Inprobro, as, a. 1. pro exprobrare, tribuitur *Plauto Truc. 2. 2. 25.* Rus tu mihi improbras? ut nacta es hominem, quem pudeat probri! *Plerique alii leg.* opprobras.

IMPROBULUS, a, um, *sfacciatello*, *ardimentosetto*, audaculus ex avidiata. *Juvenal. sat. 5. v. 71.* dextram cohibere memento: Salva sit artoptæ reverentia. finge tamen te Improbulum: superest illic, qui ponere cogat.

IMPROBUS, *&* Inprobus, a, um, *cattivo*, *malvagio*, *tristo*, *πονηρός*, *κακός*, minime probus, malus, nequam, sceleratus. *Cic. 2. de Orat. c. 73.* Improbus homo & perfidiosus. *Plaut. Mil. 3. 1. 137.* Improbi & scelesti. *Id. Truc. 2. 3. 22.* Improbe nihilique homo. *Brutus ad Cicer. ep. 11.* Homo nequissimus atque improbissimus. *Cic. Attic. l. 9. ep. 15. sub fin.* Te ipsum quodam modo hic violavit, suos in me tam improbus fuit. *Plaut. Bacch. 4. 4. 11.* Improbis improbum esse. *Cic. l. 2. de Orat. c. 46.* Populum inflammare in improbos, aut incitatum in bonos mitigare. *Plaut. Pseud. 1. 3. 16.* Vos estis perditi, negligentes, ingenio improbo. *Id. Truc. 4. 3. 59.* Improbum esse ab ingenio. *Id. Epid. 4. 1. 39.* Eam rem adeo sobrie & frugaliter accuravit, ut alias res est impense improbus. *alias res* Græcus accusativus. *Cic. Fam. 14. ep. 4.* Improbissima lex. *iniquissima*. *Quintil. l. 12. c. 7.* Improba causa. *Senec. in Herc. Fur. v. 406.* Improba cupidine acti. *Plaut. Truc. 2. 7. 4.* Improba facta facere. *Id. Rud. 2. 3. 43.* Improbæ merces. *Id. Mostell. 3. 2. 139.* Postes improbiores, quia ab infimo tarmes secat. *Cic. 3. Verr. c. 42.* Improbum testamentum. *h. e.* contra leges, ut *Ascon.* exponit. *Ovid. sub fin. l. 1. Trist.* Improba hiems. *Id. 5. Fast. v. 686.* Improba verba. *h. e.* perjura. *Martial. l. 10. epigr. 5.* Panis improbus. ¶ Aliquando est improbatus, neglectus, abjectus, vilis, infamis, nullo loco, pretiove habitus, *ἄτιμος*, *vile*, *de nullo*, *infame*. *Plaut. Cas. 2. 1. v. 31.* Postilla ut semper improbus, nihilque sis. *In leg. XII. Tab.* apud *Gell. l. 15. c. 13.* Ni testimonium fariatur, improbus intestabilisque esto. ¶ Item protervus, petulans. *Juvenal. sat. 3. v. 282.* improbus annis, Atque mero fervens. ¶ Item lascivus, obscœnus, impudicus, *osceno*, *lascivo*. *Ovid. 3. de ar. am. v. 796.* Improba verba. *Id. 2. Trist. v. 441.* carmina. *Martial. l. 5. epigr. 79.* Improbæ Gades. *Id. l. 3. epigr. 86.* Non sunt hæc mimis improbiora. *Id. l. 3. epigr. 75.* improba satureja. *h. e.* salacia, & Venerem excitantia. ¶ Item turpis, deformis, *brutto*. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 250.* Omnes formosi fortes: ergo improbus es tu. Alii aliter leg. ¶ Item dolosus, *furbo*. *Stat. l. 2. Silv. 2. v. 74.* Hunc egomet tota quondam (tibi dulce) pharetra Improbus, & densa trepidantem cuspide fixi. *Martial. l. 14. epigr. 16.* Quærit compositos manus improba mittere talos. ¶ Item audax, inverecundus, impudens, *audace*, *sfacciato*. *Plin. l. 7. ep. 9.* Audax hæc, non tamen improba, quia secreta contentio. *Stat. 6. Theb. v. 804.* assurgentem alio puer improbus ictu Perculit, eventuque impelluit ipse secundo. (Hoc loco in bonam partem positum videri potest. In illo *Virgilii Æn. 11.* pro callide & fraudulento ponitur, *vers. 512.* Æneas equitum levia improbus arma Præmisit; quaterent campos.) *Senec. in præfat. l. 4. quæst. natur. circa med.* Quo apertior adulatio, quo improbior, hoc citius expugnat. *Quintil. l. 11. c. 3. post med.* Perfricare faciem, & quasi improbum facere. *Martial. l. 8. epigr. 24.* Improba non fuerit si mea charta, dato. *h. e.* libellus supplex si inverecundus non fuerit. *Sueton. de Grammat. c. 15.* Oris improbi homo. *Quintil. l. 12. c. 1. ante med.* Improbæ spes. *temerarie*. *Cic. Verr. 4. c. 42.* Mala & improba defensione uti. *Plin. l. 2. c. 108. extr.* Improbum ausum. ¶ Item avidus, insatiabilis, & ob id audax, & perstans, *insaziabile*, *audace*. *Virg. 3. Georg. v. 430. de angue.* Stagna colit, ripisque habitans, hic piscibus atram Improbus ingluviem, ranisque loquacibus explet. *& lib. 10. Æn. v. 727. de leone prædam tenente.* hæret Visceribus superincumbens: lavit improba teter Ora cruor. *& l. 2. v. 356.* lupi, quos improba ventris Exegit cæcos rabies. ¶ Cum genit. *Stat. 7. Theb. v. 298.* Dircetis expertem thalami crudumque maritis Ignibus, ante diem cupido ejulaeit amore, Improba connubii. ¶ Item obstinatus, perstans, continuus, *lungo*, *ostinato*, *continuo*. *Virg. 1. Georg. v. 145.* labor improbus omnia vincit. *Martial. l. 12. epigr. 18.* Ingenti fruor improboque somno, Quem nec tertia sæpe rumpit hora. ¶ Item nimius, immodicus, modum excedens. (Ad hanc notionem reduci potest non una ex prædictis.) *Senec. ep. 94. ante med.* Non est, quod imbecillam aciem committas improbo lumini. *Virg. 12. Æn. v. 687.* Fertur in abruptum magno mons improbus actu. *Senec. lib. 4. quæst. nat. cap. 4. extr.* Aquilone flante, minutæ pluviæ sunt: Austro, imber improbior est, & guttæ pleniores. *Stat. 6. Theb. v. 818.* sic grandibus alte Insurgens humeris, hominem super improbus exit. *Valer. Flacc. l. 6. v. 702.* Improba barbaricæ procurrunt tegmina plantæ. *h. e.* modum pedum longe excedentia. *Plin. l. 12. c. 17.* Improbus barbarum villus in capris. *h. e.* prælongus. *Id. l. 14. c. 1.* Vites improbo repetitu pampinorumque superfluitate atria media complentes. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 355.* Immutilato corpore improbe patibulo eminens affigebatur. *h. e.* altissimo. *Charis. l. 1. pag. 78. Putsch.* Chilones ex Græco, a labris improbioribus. *Colum. l. 6. c. 1. ad fin.* Parandi sunt boves cornibus proceris, cervica longa, *&c.* cruribus compactis, nec genibus improbis. ¶ *Improbus color* dicitur de purpureo valde saturo, & excellenti, quasi superbus ille sit, & colores ceteros tum venustate, tum pretio longe excedens: vel quod initio, cum adhiberi cœpit, civilem vestiendi modum excedere visus sit. *Senec. ep. 114. a med.* Qui lacernas coloris improbi sumunt, qui perlucentem togam. *assai carico*, *di troppo lusso*. Hinc *Martial. l. 10. epigr. 26.* Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit aheno.

IMPROCERUS, a, um, *non alto*, *basso*, *μικρός*, *βραχύς*, non procerus, humilis. *Gell. l. 4. c. 19.* Corpora eorum improcera fieri. *Tacit. de Germ. c. 5.* Improcera pecora.

IMPROCREABILIS, le, adject. qui procreari non potest. *Apul. l. 1. de dogmat. Plat.* Materia improcreabilis & incorrupta.

IMPROFESSUS, a, um, *che non s'è dato in nota*, qui conditionem suam professus non est. *Sueton. in Domit. cap. 12.* Deferebantur qui vel improfessi Judaicam intra urbem viverent vitam. *Al. aliter leg.* *Martian. Dig. lib. 39. tit. 14. leg. ult.* Si quis improfessus servus fuerit, & probetur in commissum cecidisse. ¶ Passive *ἀνεπίγραφος*. *In lemmate declam. 341.* earum, quæ tribuuntur *Quintiliano*. Quod quis per publicanos improfessum transtulerit, commissum sit.

IMPROFUNDIES. V. *Imperfundies*.

IMPROLIS, vel Improlus, qui nondum est ascriptus in civitate. *Fest.* In *Glossis* exponitur, *ἄγονος*, sine prole.

IMPROMISCUUS, & Inpromiscuus, a, um, non promiscuus, non admixtus, sincerus, purus. *Gell. l.* 12. *c.* 4. In his versibus suavitas tam impromiscua, tamque a fuco omni remota est, ut, &c. *Id. l.* 1. *c.* 7. Verbum neque numeris, neque generibus præserviens, sed liberum undique, & impromiscuum. *h. e.* separatum, neque cum alio concordans. Utroque loco leg. al. *impromiscuus*. nam & *promiscus* legitur.

IMPROMPTUS, Inpromptus, & Impromtus, a, um, *non pronto*, *ἄτολμος*, tardus. *Liv. l.* 7. *c.* 4. Quia infacundior sit, & lingua impromptus. *Auson. Edyll.* 2. *v.* 9. Sermone impromptus Latio.

IMPROPE, adverb. prope. *Tertull. Exhort. ad Cast. c.* 10. Si orationem facit ad Dominum, imprope est cælo.

IMPROPERANTER, adverb. pedetentim, sensim. *Auson. epitaph.* 35. Improperanter agens primos e carcere cursus.

IMPROPERATUS, a, um, *non affrettato*, non festinatus. *Virg.* 9. *Æn. v.* 798. Haud aliter retro dubius vestigia Turnus Improperata refert.

IMPROPERIUM, ii, n. *improperio*. Legitur in declam. quæ inscribitur *Tribunus Marianus*, perperam olim *Quintiliano* attributa, *cap.* 2. Sempiternum incussit improperium paludatis. Al. leg. *opprobrium*.

IMPROPERO, & Inpropero, as, n. 1. intro propero, hoc est festinanter & properanter ingredior. *Varr.* apud *Plin. l.* 36. *c.* 13. *ad fin.* Quo siquis improperet, sine glomere lini, &c. exitum invenire nequeat. ¶ Active pro crimen, aut aliquid aliud alicui objicere, *rimproverare*, *ὀνειδίζειν*. *Plaut. Rud.* 3. 4. 28. Etiam vim improperas, flagitii flagrantis? Melius tamen legitur *opprobras*. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 38. *Burm.* Non impropero illi.

IMPROPERUS, a, um, adject. *tardo*, tardus, non properus. *Sil. l.* 3. *v.* 96. Improperæ cui ducant fila sorores.

IMPROPRIE, adverb. *impropriamente*, *ἀκύρως*, non proprie. *Plin. l.* 8. *c.* 10. *de elephantis*. Spirant, & bibunt, odorantur que haud improprie appellata manu. *Gell. l.* 17. *c.* 1. Ut scribere ausi sint, M. Ciceronem parum integre, atque improprie, atque inconsiderate locutum. *Id. l.* 6. *c.* 6. In his Virgilii versibus reprehendit Hyginus *præpetibus* pennis, quasi improprie & inscite dictum.

IMPROPRIETAS, atis, f. *improprietà*. *Gell. l.* 1. *c.* 22. *extr.* Cavenda est improprietas verbi.

IMPROPRIUS, & Inproprius, a, um, *improprio*, *ἄκυρος*, non proprius, non conveniens. *Plin. l.* 37. *c.* 8. *sub fin.* Iaspis terebinthizusa, impropria, ut arbitror, cognomine dicta. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *a med.* Falsa & impropria rerum. ¶ *Improprium* absolute, *improprietà*, *ἀκυρολογία*, vitium orationis, de quo V. in *Acyrologia*. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. Proprietati contrarium est vitium id, quod apud nos improprium, *ἄκυρον* apud Græcos vocatur: quale sit (*Virg. Æn.* 4. *v.* 419.) tantum sperare dolorem, &c.

IMPROPUGNATUS, a, um, adject. *non difeso*. *Ammian. l.* 29. *c.* 6. (*al.* 37.) Impropugnata civitas. Adde *lib.* 26. *cap.* 5. (*al. c.* 11.)

IMPROSPECTE, improvide, incaute. *Tertull. de Anim. c.* 24. Satis improspecte.

IMPROSPECTUS, a, um, *non veduto*, non prospectus, non visus. *Sever. in Ætna*, *v.* 339. vel qua libertimus Ætna Improspectus hiat.

IMPROSPER, & Inprosper, a, um, *ἀτυχής*, infelix. *Tacit. l.* 4. *Ann. in fin.* Orta insidiarum magna moles, sed improspera. & *lib.* 4. *c.* 44. Multa claritudine generis, sed improspera.

IMPROSPERE, adverb. *infelicemente*, *δυστυχῶς*, non prospere, infeliciter. *Colum. l.* 1. *c.* 2. *post med.* Ubi quid perperam administratum cesserit improspere. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 8. Libertas improspere repetita. *Gell. l.* 9. *c.* 9. Nihil quicquam tam improspere Virgilium ex Homero vertisse, quam, &c.

IMPROTECTUS, a, um, *senza difesa*, *ἀνυπεράσπιστος*, non protectus, defensore destitutus, indefensus. *Gell. l.* 13. *c.* 27. *extr.* Neque in se adversa & repentina incassum imparatis improtectisque nobis obruantur. *Id. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Sed Cato non nudam, neque solitariam, nec improtectam hanc epagogen facit, sed multis eam modis præfulcit. *Ammian. l.* 21. *c.* 13. (*al.* 25.) Ne mox partes petiturus Arctoas, improtectum Mesopotamiæ relinqueret latus. Adde *lib.* 31. *c.* 13. (*al.* 36.)

IMPROVIDE, adverb. *incautamente*, *improvvidamente*, *ἀπρονοήτως*, incaute. *Liv. l.* 27. *c.* 27. *ad fin.* Neque pro veteris prudentia ducis tam improvide se collegamque in præceps dederat. *Colum. l.* 6. *c.* 17. Et cæcilia sæpe, cum bos improvide supercubuit, lacessita onere morsum imprimit.

IMPROVIDENTIA, æ, f. providentiæ carentia. *Tertull. l.* 2. *adversus Marcion. c.* 23. Improvidentia sententias vertere.

IMPROVIDUS, & Inprovidus, a, um, *improvvido*, *incauto*, *malaccorto*, *inconsiderato*, *ἀπρονόητος*, qui non prævidet, incautus. *Cic. pro Lig. c.* 6. Fatalis quædam calamitas incidisse videtur, & improvidas hominum mentes occupavisse. *Id.* 7. *Attic. ep.* 20. Improvidi & negligentes duces. *Id. de Amic. c.* 26. *sub fin.* Stultissima persona improvidorum & credulorum senum. *Liv. l.* 22. *c.* 19. Improvidos incautosque hostes opprimere. *Virg.* 2. *Æn. v.* 200. Objicitur magis, atque improvida pectora turbat. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 20. Iis enim se adolescens improvida ætate irretierat erratis, ut, &c. ¶ Cum genitivo *Liv. l.* 26. *c.* 39. Velis tum forte, improvidus futuri certaminis, Romanus veniebat. *Plin. l.* 36. *c.* 3. Rudis & improvida luxus mali civitas. *Tacit. Hist. l.* 3. *c.* 56. Sed præcipuum ipse Vitellius ostentum erat, ignarus militiæ, improvidus consilii. *h. e.* consilio & consultationis nihil providens. ¶ Passive (ut videtur) qui non prævidetur, *improvviso*. *Plin. l.* 4. *ep.* 22. *a med.* Vela, quæ cæca & improvida feruntur. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 4. *v.* 186. *de hasta*. Ac nimio jactu servasse improvida campi Distantis spatium, propinquum transvolat hostem.

IMPROVISE, *improvvisamente*, improviso. *Tertull. in carm. advers. Marcion. l.* 2. *v.* 12. Improvise necans incautos morte suprema. Addunt & *Plauti* locum *Truncul.* 2. 7. 3. Atque improvise partibus exspoliet. *Sed legendum*, atque improbis se se artibus exspoliet.

IMPROVISO, & Inproviso, *improvvisamente*, *all' improvviso*, *ἀπροσδοκήτως*, *ἐξαίφνης*, subito, repente, ita ut prævideri non potuerit. *Cic.* 4. *Verr. c.* 74. Sane homini præter opinionem improviso incidi. *Id.* 1. *de Divin. c.* 24. Improviso eos in castra irrupisse. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 13. Quod improviso unum pagum adortus esset. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 54. Collem improviso occupat. *Virg.* 12. *Æn. v.* 576. Scalæ improviso, subitusque apparuit ignis. *Plaut. Asin.* 2. 2. 44. Tantum adest boni improviso. ¶ Revera est ablativus casus adjectivi *improvisus*: quare nonnunquam præpositionem recipit. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 6. Nostris de improviso, imprudentibus atque impeditis vulnera inferebant. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 52. De improviso in militem incidere. *Id.* 3. *Verr. c.* 43. *sub fin.* Ex improviso si quæ res natæ essent. Adde *Terent. Andr.* 2. 2. 23.

IMPROVISUS, & Inprovisus, a, um, *improvviso*, *non preveduto*, *αἰφνίδιος*, *ἀπρονόητος*, non provisus, subitus, repentinus, inopinatus. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 14. Omnia quæ mala putantur, sunt improvisa graviora. *Id.* 2. *Agrar. cap.* 22. Unde iste amor tam improvisus ac tam repentinus? *Id.* 4. *Verr. c.* 28. Cum hoc illi improvisum atque inopinatum accidisset. *Id. pro Font. cap.* 15. Cum tot bella subito atque improvisa nascantur. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 17. Sapienti nihil improvisum accidere potest, nihil inopinatum, nihil omnino novum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 182. pelagoque remenso, Improvisi aderunt. & *lib.* 1. *v.* 598. cunctisque repente Improvisus ait. & *lib.* 8. *v.* 524. Namque improviso vibratus ab æthere fulgor Cum sonitu venit. *ἀνάγκη*. *Tacit.* 2. *Ann. cap.* 47. Quo improvisior graviorque pestis fuit. *Id.* 5. *Hist. c.* 16. Dux sibi delectos retinuerat ad improvisa. *per gli accidenti*.

IMPRUDENS, & Inprudens, entis, *chi non sa*, *ignaro*, *ἀγνώς*, non prudens. *h. e.* ignarus, inscius. *Cic. de clar. Orat. cap.* 77. *extr.* Imprudens M. Servilium prætermisisse videris. *Terent. Phorm.* 2. 1. 38. Probe horum facta imprudens depinxit senex. *senza saperlo*. & *in fi. Hecyr.* Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam. *Nepot in Agesil. cap.* 2. Omnes imparatos imprudentesque offendit. *Terent. Heaut.* 4. 1. 20. Scio, te inscientem atque imprudentem dicere ac facere omnia. *Cæs. de B. Civ. l.* 2. *c.* 38. Imprudentes atque inopinantes hostes aggrediuntur. *Hirt. de B. Afric. c.* 11. Ne imprudentes suæ naves in classem adversariorum inciderent. ¶ Eleganter adhibetur in sexto casu. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 8. Hæc omnia imprudente L. Sulla facta esse, certe scio. *senza saputa di L. Silla*. & *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c. ult.* Ne quis inermibus imprudentibusque militibus, ab latere impetus fieri posset. ¶ Cum genitivo *Terent. Eun.* 2. 2. 56. Imprudens harum rerum ignarusque omnium. Ubi *Donatus*: Prudentia naturalis est: gnaritas extrinsecus venit. *imprudens* per se, *ignarus* per alios. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 31. Imprudentes legis. *Liv. l.* 31. *c.* 14. religionis. & *lib.* 34. *cap.* 9. maris. *mal pratici*. *Colum. l.* 3. *c.* 18. Antiquitatis imprudens consuetudo. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 372. *de vite*. Præcipue dum frons tenera, imprudensque laborum. *h. e.* nondum cæli injuriis experta. ¶ Cum infinito *Curt. l.* 8. *c.* 8. Non imprudens, cum permisissem huic latroni dicere, usurum eum rubie, qua, &c. ¶ Est etiam improvidus, *imprudente*. *Petron. in Satyr. cap.* 102. Non imprudens consilium, si aditum haberet. *Senec. de constant. Sap. cap. ult.* Quidquid horum ab imprudentioribus fiet (fieri autem nisi ab imprudentibus non potest) negligendum. ¶ Opponitur *sapiens*, in illo *Senecæ ep.* 90. *post med.* Illa sapiens licet invenerit, non qua sapiens erat, invenit. multa enim facit, quæ ab imprudentissimis aut æque fieri videmus, aut peritius, aut exercitatius. ¶ Pro valde prudenti quidam accipiendum putant in illo *Virg.* 2. *Georg. v.* 373. nunquam imprudentibus imber Obfuit. Sed contra stat *Serv.* quem consule. Item in illo *Æn.* 9. *v.* 386. jamque imprudens evaserat hostes. Verum ille locus eam interpretationem non recipit.

IMPRUDENTER, *ignorantemente*, *δι' ἄγνοιαν*, per ignorantiam, inscienter. *Cic.* 4. *Acad. c.* 6. Illud imprudenter, si alios esse Academicos, alios Peripateticos arbitrantur. *Velle. l.* 1. *c.* 2. Pastoralem cultum induit, immixtusque castris hostium, de industria, imprudenter, rixam ciens, interemptus est. *per ignoranza*, *non essendo conosciuto*. Tò *imprudenter* ad *interemptus est* refertur. ¶ Item incaute, improvide, *imprudentemente*, *incautamente*. *Terent. Andr.* 1. 1. 103. Ad flammam accessit imprudentius, satis cum periclo. *Nep. in Annib. c.* 2. *extr.* Si quid amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celaris. *Cæs. ad Cicer. post epist.* 8. *l.* 10. *ad Attic.* Etsi te nihil temere, nihil imprudenter facturum judicaram.

IMPRUDENTIA, æ, f. *ignoranza*, *errore*, *ἄγνοια*, inscitia, ignorantia, error. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 31. Imprudentia est, cum scisse aliquid is, qui arguitur, negat. *Id. de Harusp. resp. c.* 17. Quod sacrificium tam occultum, quam id, quod non solum curiosos oculos excludit, sed etiam errantes? quo non modo improbitas, sed ne imprudentia quidem possit intrare? *Terent. Eun. prol. v.* 27. Peccatum imprudentiæ est Poetæ. *Petron. in Satyr. cap.* 79. Imprudentia locorum. ¶ *Per imprudentiam* est imprudenter, *per ignoranza*. *Cic.* 4. *Verr. c.* 23. *extr.* Perperam judicare: quod sæpe per imprudentiam fit. ¶ Excludit etiam interdum voluntatem & libertatem. *Id. l.* 1. *de Invent. c.* 27. Imprudentiæ partes sunt, inscientia, casus, necessitas. *Id. in Orat. c.* 56. Inculcamus per imprudentia

tia n

enim sæpe etiam minus usitatos (versus in oratione) sed tamen versus. inavvertentemente. & lib. 3. de Orat. cap. 39. Imprudentia teli emissi. h. e. si telum manu fugit, ut Enn. ait ¶ Est etiam improvidentia, consilii carentia, imprudenza. Nepos in Epamin. c. 7. Totum exercitum propter prætorum imprudentiam inscitiamque belli periturum. Id. in Dion. c. 8. Se armat imprudentia Dionis. Gell. l. 6. c. 1. Quo modo prudentia esset, nisi foret contra imprudentia?

IMPUBES, & Inpubes, vel Impubis, is, & eris, adject. giovinetto senza peli in viso, ἄνηβος, qui pube & barba caret: diciturque de pueris, qui annum quartumdecimum, & puellis, quæ duodecimum nondum attigerunt, ut Justinian. lib. 1. institutian. tit. 22. docet. Ovid. 2. Fast. v. 239. Nam puer impubes, & adhuc non utilis armis. Virg. 5. Æn. v. 546. comitemque impubis Iuli. Plin. l. 28. c. 4. ante med. Capillus impubium impositus. & lib. 13. cap. 7. a med. Corticem puer impubis si detrahat dentibus. Horat. epod. 5. v. 13. Impube corpus. Id. l. c. od. 9. v. 15. nec impubem parentes Troilon flevere. Virg. 9. Æn. v. 751. Impubes malæ. Ovid. Metam. 9. v. 416. impubibus annis. Cic. Catil. 4. c. 6. Filium impuberem in carcere necatum esse dicit. Sueton. in Claud. c. 43. Impubi teneroque togam dare. ¶ Cum accusativo more Græco, Sil. l. 2. v. 112. Impubem malas Lyæum. ¶ Item cælebs, castus, celibe. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 21. Qui diutissime impuberes permanserunt, maximam inter suos ferunt laudem. ¶ Qui rectum casum impuber ponunt, nullo probant exemplo.

IMPUBESCENS, entis, qui nondum lanuginem emisit. Plin. l. 23. c. 7. a med. Corticem ejus impubescentem puer impubis si detrahit. Harduin. mallet consenescentem.

IMPUDENS, & Inpudens, entis, sfacciato, sfrontato, quem non pudet, inverecundus, petulans, perfrictæ frontis, ἀναιδής. Terent. Eun. 5. 1. 22. Vide, amabo, si non, cum aspicias, os impudens videtur? Cic. Fam. 5. ep. 12. Qui semel verecundiæ fines transierit, eum bene & naviter oportet esse impudentem. Id. sub fin. Verr. 4. Ut cum impudens fuisset in facto, tum impudentior videretur, si negaret. Id. in fragm. apud Non. n. 4. n. 250. Dixit odisse improbitatem ejus, quia impudentissimum nomen delegerit. Id. Attic. lib. 7. ep. 2. a med. Impudentissimæ litteræ. Terent. Andr. 4. 1. 10. Impudentissima oratio. Id. Heaut. 2. 3. 72. O hominis impudentem audaciam? Cic. pro Cluent. c. 60. Magnum & impudens mendacium. Terent. Phorm. 3. 2. 24. Incogitans atque impudens. Gell. l. 6. c. 11. Impudentes & improbi homines.

IMPUDENTER, sfacciatamente, sfrontatamente, inverecunde, petulanter, ἀναιδῶς. Cic. Fam. 5. ep. 12. Neque tamen ignoro, quam impudenter faciam, qui, &c. Id. 4. Verr. c. 54. Callide, audacter, impudenter. & Verr. 6. c. 7. Impudentissime mentiri. Id. 9. Fam. ep. 22. a med. Batuit, impudenter: depsit, multo impudentius.

IMPUDENTIA, æ, f. sfacciataggine, impudenza, sfrontatezza, ἀναίδεια, inverecundia, audacia, petulantia. Cic. in Orat. in fin. Verecundia rispondi scribendi impudentiam suscepi. Id. pro Flacc. c. 15. Impudentia atque audacia fretus. Id. de Harusp. resp. cap. 1. Reprimere alicujus impudicam impudentiam. Id. pro Dom. c. 38. An ego tantam aut animi duritiem habere, aut oculorum impudentiam possim, ut possim intueri, &c?

IMPUDENTIUSCULUS, a, um, sfacciatello, aliquantum impudens. Cic. Fam. 7. ep. 5. in fin. Simus enim impudentiusculi, quam per te vix licet, verum, &c. Plerique Cod. habent putidiusculi.

IMPUDICATUS, a, um, stupratus, impudicus factus. Festus.

IMPUDICE, impudicamente, ἀσελγῶς. Tertull. de Idolol. c. 2. Si quis animam commoverit impudice. Eutrop. l. 8. c. 22. Impudicissime & obscenissime vixit.

IMPUDICITIA, æ, f. impudicizia, disonestà, ἀσέλγεια, impuritas: & præcipue τὸ πάσχειν. Plaut. Amph. 2. 2. 189. Tu si me impudicitiæ captas, non potes capere. Id. Pers. c. c. 11. Impudicitiam opprobare alicui. Tacit. 5. Ann. c. 3. objectare. Gell. l. 18. c. 3. Aliquem de impudicitia accusare. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 6. leg. 1. Ad impudicitiam compellere.

IMPUDICUS, & Inpudicus, a, um, impudico, disonesto, ἄναγνος, ἀσελγής, impurus, lascivus, & præsertim qui est pudicitiæ suæ prodigus, κίναιδος. Cic. Catil. 2. c. 10. In his gregibus omnes aleatores, omnes adulteri, omnes impuri impudicique versantur. Id. Phil. 2. c. 28. Et consul, & impudicissimus. Id. de Harusp. resp. c. 1. Impudica impudentia. Plaut. Curcul. 1. 2. 52. Si est quippiam impudicius. Martial. l. 6. epigr. 70. Digitus impudicus. h. e. medius, ὁ καταπύγων τῶν δακτύλων. ¶ Item impudicatus, violatus. Auct. Priap. carm. 59. Si fur veneris, impudicus ibis. V. Pudens. ¶ Item impudens, temerarius. Plaut. Rud. 2. 3. 62. O facinus impudicum! quam liberam esse oporteat, servire postulare. ¶ Impudicus odor est teter, fœdus. Martial. l. 12. epigr. 32. Odor impudicus urcei.

IMPUGNATIO, onis, f. oppugnazione, προσβολή, oppugnatio. Cicero Attic. l. 4. ep. 3. Ipse domum P. Syllæ pro castris sibi ad eam impugnationem sumpserat.

IMPUGNATOR, oris, m. assediante, qui impugnat. Liv. l. 27. c. 15. Caulonis impugnatores. Ita legit Gronov. Alii oppugnatores.

IMPUGNATUS, a, um, oppugnatus, victus. Plin. l. 5. c. 24. Primo hunc illi impugnatus cursum Taurus aufert. Hard. ex MSS. leg. in pugna. ¶ Item non oppugnatus, sine certamine relictus. Gell. l. 1. c. 6. Turpe est rhetori, si quid in mala causa destitutum atque impugnatum relinquat.

IMPUGNO, & Inpugno, as, avi, atum, a. 1. assalire, attaccare, combattere, impugnare, προσβάλλω, contra aliquem pugno, oppugno, aggredior. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 26. Nostri, redintegratis viribus, acrius impugnare cœperunt. Justin. lib. 22. c. 4. Et qui sua tueri non poterat, impugnaret aliena. & cap. 2. Syracusæ a cive hostili odio impugnatæ sunt. Liv. l. 3. c. 70. Impugnare terga hostium. Cic. ad Brut. ep. 15. post med. Sceleratos cives timore ab impugnanda patria deterrere. Plin. l. 26. c. 12. Morbus regius impugnatur centaurio majore poto. Sueton. in Calig. c. 3. Veneficiis & devotionibus impugnari se comperit. ¶ Translate est adversari, contra dicere, contrastare. Cic. Fam. 3. ep. 12. Nullam ne in tabellæ quidem latebra fuisse absconditam malivolentiam, quæ te impugnare auderet. Id. in fragm. apud Non. c. 5. n. 68. & Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 53. dignitatem alicujus. Tacit. 4. Hist. c. 8. sententiam. Ovid. 5. Metam. v. 152. meritum & fidem. Quintil. l. 7. c. 3. finitionem. Id. l. c. c. 17. ad fin. Sæpe quæ in aliis litibus impugnaverunt actores causarum, eadem in aliis defendunt. Sallust. in Jug. c. 31. Acerrime impugnare aliquem. ¶ Passive impersonaliter, & cum dativo. Inscript. vet. sub Hadriano, apud Fabrett. c. 6. n. 13. pag. 450. cum commodis eorum impugnaretur. Pugno quoque, & certo similiter a Poetis Græcos imitatis usurpantur.

IMPULSIO, onis, f. urto, spinta, ὤθησις, ἔφεσις, actus impellendi, impulsus. Cic. de Univ. c. 5. Omnis coagmentatio corporis vel calore, vel frigore, vel aliqua impulsione vehementi labefactatur & frangitur. ¶ Translate Id. 2. de Invent. cap. 5. Impulsio est, quæ sine cogitatione, per quandam affectionem animi facere aliquid hortatur, ut amor, iracundia, ægritudo. trasporto, passione. & mox. Cum aliquid impulsione factum esse dicet, illum impetum & quandam commotionem animi, affectionemque verbis amplificare debebit. & lib. 3. de Orat. c. 53. Ad hilaritatem impulsio. h. e. χαριεντισμός, figura sententiarum. V. Charientismus.

IMPULSOR, oris, m. impulsore, instigatore, qui impellit & incitat ad aliquid faciendum. Cic. Attic. l. 16. ep. 7. Quamvis non fueris suasor & impulsor profectionis meæ, approbator certe fuisti. Id. de Provinc. Consul. cap. 8. Impulsor atque adjutor. Terent. Adelph. 4. 2. 21. Me impulsore hanc esse emptam ait. Tacit. 4. Hist. c. 68. Ne ferocia ætatis & pravis impulsoribus, pacis belloque male consuleret.

IMPULSUS, us, m. spinto, urto, ὤθησις, idem quod impulsio. Cic. de Somn. Scip. c. 12. Sonus, qui impulsu & motu ipsorum orbium conficitur. Id. 2. de nat. Deor. cap. 12. Is ardor non alieno impulsu, sed sua sponte movetur. Id. pro Cæcin. c. 15. Impulsu scutorum, conflictu corporum, conjectione telorum. Apul. de Mundo. Ventus, qui inferiora repentinis impulsibus quatit. Senec. in Herc. Oet. v. 1414. Dolor impulsu gravi anhelum pectus quatit. ¶ Translate est suggerimento, instigazione. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 25. Ne civitas eorum impulsu deficeret. Cic. pro Rosc. Amer. c. 37. Ipsos non negare, ad hæc bona Chrysogonum accessisse impulsu suo. Gell. l. c. c. 11. ad fin. Impulsu & instinctu extraneo indigere. ¶ Pertinet etiam ad affectus, & impetus animi, impeto, stimolo, trasporto. Cic. in fin. de Somn. Scip. Impulsu libidinum voluptatibus obedientium, deorum & hominum jura violaverunt. Id. 2. de Invent. n. 5. sub fin. Qui simili impulsu aliquid commiserint. Valer. Max. l. 9. c. 8. Temeritatis etiam & subiti & vehementes sunt impulsus, quorum ictibus mentes concussæ, &c. V. Impulsio.

IMPULSUS, & Inpulsus, a, um, spinto, respinto, cacciato, ἐνσεισθείς, pulsus, propulsus, protrusus. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 40. Biremes, subjectis scutulis, impulsas vectibus in interiorem partem transduxit. Virg. 12. Æn. v. 856. nervo per nubem impulsa sagitta. Id. 2. Georg. v. 211. rudis enituit impulso vomere campus. Lucan. l. 3. v. 527. impulsæ tonsis tremuere carinæ. Horat. l. 4. od. 6. v. 11. impulsa cupressus Euro procidit. Tacit. Ann. 4. c. 22. Tiberius visit cubiculum, in quo reluctantis & impulsæ vestigia cernebantur. Velleg. l. 2. c. 51. Prœlium, quo graviter impulsi sunt Cæsaris milites. Lucan. l. 5. v. 330. Impulsum bellum. h. e. profligatum. ¶ Item ictus, pulsus, percossa, battuto. Ovid. 10. Met. v. 145. impulsas tentavit pollice chordas. Claudian. de Consul. Prob. & Olybr. v. 175. colles que canoris Plausibus impulsi. ¶ Translate Cæs. l. 1. B. Gall. c. 40. Furore atque amentia impulsus. & lib. 7. c. 1. Hac impulsi occasione. & l. 1. c. 14. Impulsos a suis principibus ab Æduis defecisse. Virg. 10. Æn. v. 68. Cassandræ impulsus furiis. Terent. Hecyr. 3. 5. 34. Impulsus ira. Nepos in Milc. c. 5. Ejus auctoritate impulsi. Justin. l. 1. c. 9. In cædem regis impulsos.

IMPULVEREUS, a, um, adject. qui est sine pulvere, hoc est sine labore. Gell. l. 5. c. 6. Impulverea incruentaque victoria. V. Acoviti.

IMPUNCTUS. V. Impictus.

IMPUNE, & Inpune, impunemente, senza castigo, ἀζημίως, sine pœna, seu punitione, absque periculo aut damno, tuto, impunite. Cic. 2. de Fin. cap. 17. Id Sextilius factum negabat. poterat autem impune. quis enim redargueret? Id. Fam. 13. ep. 77. Cum multos libros surripuisset, nec se impune laturum putaret, aufugit. Id. 1. de Legib. c. 15. Ut dictator quem vellet civium, indicta causa, impune posset occidere. Id. Attic. l. 1. ep. 16. ad fin. Qui nummos in tribu pronuntiarit, si non dederit, impune sit. Virg. 9. Æn. v. 653. Sit satis, Æneide, telis impune Numanum Oppetiisse tuis. h. e. te illæso. Sallust. in Jug. c. 35. Impune injuriam accipere. senza vendicarsi. Sic Phædr. l. 4. fab. 3. extr. Impune lædi. h. e. nullam pœnam expetendo. Terent. Adelph. 5. 3. 38. Hoc licet impune facere huic, illi non licet. Sallust. in Jug. c. 36. Impune quælibet facere, id est regem esse. Cic. pro Quint. c. 3. Libertate usus est, quo impunius dicax esset. più liberamente. & lib. 2. de Divin. n. 27. Cum creduntur facilius, tum finguntur impunius. Terent. Eun. 5. 2. 13. Credin' te impune abiturum? di portarla fuori senza castigo. & 5.

7. 18,

7. 18. Siquidem istuc impune habueris. *h. e.* si consequeris, ut illud tibi impune sit. *Tacit. Ann.* 3. *cap.* 70. Neque tantum maleficium impune habendum. *h. e.* impunitum relinquendum. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 4. Majorum nostrorum labore factum est, ut impune in otio esse possemus. *senza pericolo*. Sic *Horat. l.* 1. *od.* 31. *v.* 14. Mercator, & quater anno revisens æquor Atlanticum impune. *Juvenal. sat.* 4. *sub fin.* impune ac vindice nullo. *Senec. l.* 2. *controv.* 13. *a med.* Aliquod tempus impune a legibus. *Plaut. Pœn.* 1. 3. 2. Impunissime tibi vendere hasce ædes licet. *liberissimamente*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 134. Per silvas Teucri, mixtique impune Latini Erravere jugis. *h. e.* altero alterum nihil lædente per inducias. (Similem locum habes *Aurelii Opilii* apud *Gell. l.* 1. *c.* 25.) *Horat. in art. Poet. v.* 381. Ne spissæ risum tollant impune coronæ. *liberamente*, *e senza timore a riguardo*. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 3. Impune ergo mihi recitaverit ille Togatas, Hic elegos? impune diem consumpserit ingens Telephus? *h. e.* ut non tantundem audiat. *Virg.* 2. *Georg. v.* 32. Et sæpe alterius ramos impune videmus Vertere in alterius. *senza danno*, de insitione loquitur. *Plin. l.* 18. *c.* 14. Lupinum impune jacet, vel derelictum etiam, ab omnibus animalibus amaritudine sua tutum. ¶ Vult *Nonius cap.* 1. *n.* 468. significare, impudenter, *sfacciatamente*, in illo *Lucilii*: Homo impuratus, & impune est ruminator.

IMPUNIS, e, *senza castigo*, *impunito*, [illegible], [illegible], impunitus, illæsus. *Solin. cap.* 27. (*al.* 40.) *ante med.* Multis obtestata occursantes feras, impunis redit. Al. leg. *immanis*. Huc referri possunt illa (nisi malis esse adverb.) *Ovid. Metam.* 11. *v.* 67. Haud impune tamen scelus hoc sinit esse Lyæus. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 70. Neque tantum maleficium impune habendum.

IMPUNITAS, & Inpunitas, atis, *f. impunità*, *libertà*, *sicurezza*, [illegible], pœnæ remissio, licentia, libertas, securitas a pœna, venia. *Liv. l.* 8. *c.* 7. *ad fin.* Cum aut morte tua sanciendà sint consulum imperia, aut impunitate in perpetuum abroganda. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 10. Quorum impunitas fuit non modo a judicio, sed etiam a sermone. *h. e.* impune tulerunt non solum apud judices in loco, sed etiam apud populum in sermonibus. *Id. pro Mil. cap.* 16. Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi impunitatis spem? *& cap.* 32. Quem si vicisset, habiturus esset impunitatem & licentiam sempiternam. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 20. Impunitas peccatorum data videtur eis, qui & ignominiam & infamiam ferunt sine dolore. *Id.* 1. *Phil. cap.* 11. Cum præsertim tanta gladiorum sit impunitas. *Id. in Pison. c.* 9. *extr.* Funestum animal, ex omnium scelerum importunitate, & flagitiorum impunitate concretum. *Id. sub fin. Phil.* 8. Ceteris, si errorem suum deposuerint, veniam & impunitatem dandam puto. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 60. Crebrescebat licentia atque impunitas asyla statuendi. *& lib.* 15. *cap.* 56. Promittere impunitatem. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c.* 91. *sub fin.* Is dedit operam, ut nimis redundantes nos, & superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate & licentia reprimeret.

IMPUNITE, *impunemente*, impune. *Matius ad Cicer. Fam.* 11. *ep. penult.* O superbiam inauditam! alios in facinore gloriari, aliis ne dolere quidem impunite licere. *Al. leg.* impune. *Fest. in Non.* Quo impunitius uxor ejus mœcharetur.

IMPUNITUS, & Inpunitus, a, um, *impunito*, [illegible], non punitus, liber a pœna. *Cic. Verr.* 7. *cap.* 58. Possemus hanc injuriam, ignominiamque nominis R. inultam impunitamque dimittere. *& in Divin. Verr. c.* 16. Ceterorum quoque injuriæ sunt impunitæ atque inultæ. *& Verr.* 6. *c.* 30. Si istius hæc tanta injuria impunita discesserit. *Id.* 2. *Offic. c.* 8. Nisi multorum impunita scelera tulissemus. *Id. Catil.* 1. *c.* 7. Tibi vexatio direptioque sociorum impunita fuit ac libera. *Liv. l.* 3. *c.* 50. Libidinem Appii, quo impunitior sit, eo effrenatiorem fore.

IMPUNO, qui impunitatis spe est impudens, legitur a quibusdam in verbis *Lucilii*, quæ habet *Non. c.* 2. *n.* 468. Sed ea lectio est valde dubia.

IMPURATUS, a, um, impudicatus, violatus, impurus. *Terent. Phorm.* 4. 3. 64. Impuratus me ille ut etiam irrideat? *Plaut. Rud.* 3. 4. 46. Scio probiorem hanc esse, quam te, impuratissime. *&* 2. 6. 59. Jam postulabas te, impurata bellua, totam Siciliam devoraturum insulam. *conviciatur*.

IMPURE, adverb. *lordamente*, *impuramente*, *sozzamente*, [illegible], [illegible], spurce, fœde. Translate ponitur pro impudice, turpiter, flagitiose. *Cic.* 3. *Fin. cap.* 11. Quis animo æquo videt eum, quem impure atque flagitiose putet vivere? *Id.* 9. *Attic. ep.* 12. Impurissime ab aliquo despici. *Id.* 1. *de Divin. c.* 29. Multa facere impure atque tetre. *Id.* 2. *Phil. c.* 21. Ea, quæ ipse in se, atque in domesticum dedecus impure atque intemperanter fecerit.

IMPURGABILIS, le, adject. inexcusabilis. *Ammian. l.* 22. *c.* 3. (*al.* 4.) Impurgabile crimen.

IMPURITAS, atis, f. *lordura*, *impurità*, [illegible], spurcities, fœditas. Translate impudicitia, improbitas, scelus. *Cic.* 2. *Phil. c.* 3. Cum omnes impuritates pudica in domo quotidie susciperes, vino lustrisque confectus.

IMPURITIA, æ, f. idem ac impuritas. *Plaut. Pers.* 3. 3. 7. Trecentis versibus tuas impuritias traloqui nemo potest.

IMPURO, as, a. 1. impurum reddo, conspurco, fœdo. *Senec. ep.* 87. *circa med.* Utrum illum pecunia purum efficit, an ipse pecuniam impuravit? quæ sic in quosdam homines, quomodo denarius in cloacam, cadit.

IMPURUS, & Inpurus, a, um, *immondo*, *sporco*, *impuro*, [illegible], non purus, fœdus, spurcus, contaminatus. *Ovid. in Ibin, v.* 223. Impuræ matris prolapsus ab alvo. *Flor. l.* 2. *c.* 20. Impura medicamina. *h. e.* venena. ¶ Translate est impudicus, impuritus, obscenæ libidine contaminatus. *Petron. in Sat. c.* 81. Impurus omni libidine. *Cic. post redit. in Sen. c.* 5. Impurus intemperantia. *Id. Catil.* 2. *c.* 10. In his gregibus omnes aleatores, omnes adulteri, omnes impuri impudicique versantur. *Id. pro Rosc. Com. c.* 7. Persona illa lutulenta, impura, invisa. *Plaut. Rud.* 3. 2. 38. Impudens, impurus, inverecundissimus. *Cic. pro Dom. c.* 18. Omnium non bipedum solum, sed etiam quadrupedum impurissimus. *& Phil.* 3. *c.* 6. Quis illo maledico impurior! *Ovid.* 2. *Trist. v.* 416. Eubius impuræ conditor historiæ. *Catull. carm.* 106. *in Comin.* Impuri mores. *& carm.* 65. *de coma Beren. v.* 84. Impurum adulterium. *Senec. epist.* 87. *circa med.* Homo tam improbæ linguæ, quam impuræ. Adde *Martial. l.* 11. *epigr.* 62. ¶ Item universim sceleratus, improbus, *scellerato*, *malvagio*. *Sallust. in Catil. cap.* 15. Namque animus impurus neque vigiliis, neque quietibus sedari poterat. *Terent. Adelph.* 2. 1. 28. *Æsch.* usque ad necem operiere loris. *Sa.* loris liber? *Æsch.* sic erit. *Sa.* o hominem impurum! *Cic. de Amic. c.* 16. *a med.* Nec se adduci posse, ut hoc a Biante dictum crederet; sed impuri cujusdam aut ambitiosi esse sententiam. *Terent. Eun.* 2. 2. 3. Conveni hodie quendam mei loci hinc atque ordinis, hominem haud impurum, itidem qui patria abligurierat bona. *h. e.* non avarum, non improbum, inquit *Donat.* Et sic laudamus eos, in quibus nihil est, quod magnopere efferamus. Sic *Heaut.* 4. 1. 16. Erat hic Corinthia anus haud impura: ei dedi exponendam.

IMPUTATIO, onis, f. actus imputandi. *Callistrat. Dig. lib.* 35. *tit.* 1. *leg.* 80. Legendas offerre rationes, deinde computare, ut exploreri possit, imputationes probe an improbe referantur, recte relata accepta, an non recta. *le partite di credito*, expensilationes.

IMPUTATIVUS, a, um, adject. qui imputari potest, accusatorius. *Tertull. advers. Marcion. l.* 2. *c.* 25. Non simplici modo, idest interrogatorio sono legendum est, Ubi es Adam? sed impresso, & incusso, & imputativo.

IMPUTATOR, oris, m. *chi mette a conto*, qui imputat, & expensum fert. Translate *Senec. l.* 2. *de Benef. c.* 17. *a med.* Multi sunt tam pravæ naturæ, ut malint perdere quæ præstiterunt, quam videri recepisse, superbi & imputatores.

IMPUTATUS, & Inputatus, a, um, *non potato*, *non recise*, [illegible], non putatus, h. e. non amputatus: ex *in* privativa, & *puto*, *as*. *Horat. epod.* 16. *v.* 43. Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis, Et imputata floret usque vinea. *Plin. l.* 17. *c.* 21. *a med.* Imputata buxus. ¶ *Festus*: Imputatum, nondum purgatum. putum enim est purum.

IMPUTO, & Inputo, as, avi, atum, a. 1. *mettere a conto*, *o in conto*, *computare*, [illegible], [illegible]. Verbum est rationum, & significat inferre in rationes, adscribere, expensum ferre, in computationem adducere. *Colum. l.* 1. *c.* 3. *ad fin.* Villici longe plus imputant seminis jacti, quam quod severint. *Ulpian. Dig. lib.* 17. *tit.* 2. *leg.* 52. *a med.* Si quis ex sociis propter societatem profectus sit, eos dumtaxat sumptus societati imputabit, qui in eam rem impensi sunt. Viatica igitur & vecturas recte imputabit. *Marcian. lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 90. In quartam hereditatis, quam per legem Falcidiam heres habere debet, imputantur res, quas jure hereditario capit. *Cejus ibid. leg.* 75. Si a statulibero peculiares nummos acceperit, pro sua parte quadranti eos imputare debet. *Paul. lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 61. Nec in numerum trium tutelarum hæc imputantur. Addunt quidam *Catonis* fragmentum, *ne reipublicæ imputaret nauluum*: sed ea verba translata sunt e Græco ex *Plutarcho in Cat. maj.* ¶ Translate *Senec. l.* 3. *de Ira, c. penult.* Stat super caput fatum, & pereuntes dies imputat. *mette a conto della vita*. Simile est illud *Martial. l.* 5. *epigr.* 21. Nunc vivit sibi neuter, heu! bonosque Soles effugere atque abire sentit, Qui nobis pereunt, & imputantur. *Senec. in fin. ep.* 8. Hoc non imputo in solutum: de tuo tibi. *ad computo in pagamento*. ¶ Hinc sæpe est collati beneficii loco ponere, objicere, vel jactare tanquam beneficium: quod *Terent. Andr.* 2. 1. 31. dixit, postulare, quippiam gratiæ apponi sibi. *Phædr. l.* 2. *fab.* 22. *v.* 8. Noli imputare vanum beneficium mihi. *Senec. de Tranquill. c.* 6. Quidam ultro officia nostra nobis imputant. *Tacit. de Germ. cap.* 21. Gaudent muneribus: sed nec data imputant, nec acceptis obligantur. *Id. sub fin. l.* 3. *Hist.* Imputare perfidiam non possunt, qui Vitellium Vespasiano prodidere. *& lib.* 5. *c.* 24. Dolo a se flexos, imputavit Civilis. *Plin. l.* 8. *ep.* 21. Alii transeunt quædam, imputantque, quod transeant. *Martial. l.* 4. *epigr.* 83. Hos quoque commenda Venulejo, Rufe, libellos: Imputet & nobis otia parva roga. *h. e.* concedat: & sic tanquam beneficium agnoscemus, patiemurque imputari nobis. *Id. l.* 12. *epigr.* 48. Imputet ipse deus nectar mihi, fiet acetum. *h. e.* largiatur pro magno munere. ¶ Et absolute *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 38. Hoc solum erit certamen, quis mihi plurimum imputet. *h. e.* quis majus mihi beneficium contulisse se dicat, & magis me sibi obnoxium esse ostendat. *Plin. in Paneg. c.* 24. Copiam tui, non ut imputes, facis. *Quintil. declam.* 1. *cap.* 2. Ut heredem filium scriberet, non est res, quæ imputetur. *Plin. in Paneg. cap.* 39. Ipsum sibi eripere tot beneficiorum occasiones, tam numerosam obligandi imputandique materiam. ¶ Item assignare, adscribere, *ascrivere*, *imputare*: & fere in malam partem. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 400. Sævis enim, natumque objectat, & imputat illis. *& lib.* 15. *v.* 470. mortem senioribus imputet annis. *Tacit. in Agric. cap.* 34. Approbate reipubl. nunquam exercitui imputari potuisse aut moras belli, aut causas rebellandi. *& cap.* 27. Prospera omnes sibi vindicant: adversa uni imputantur. *Id.* 4. *Hist. c.* 31. Imputare alicui initium belli. *& lib.* 4. *c.* 14. ambiguam fortunam. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *a med.* cædem. *Plin. l.* 18. *c.* 1. culpam. *Id. in præfat. Hist. nat.* Hanc igitur audaciam tibi imputabis, & in nostra culpa tibi ignosces.

Ulpian. Dig. lib. 42. tit. 7. leg. 1. a med. Sibi imputent, cur minus idoneum fidejussorem acceperint. Id. l. 4. tit. 8. leg. 27. Stari debet sententiæ arbitri, sive æqua, sive iniqua sit: & sibi imputet, qui compromisit. Plin. in fin. ep. 20. l. 6. Et tibi scilicet, qui requisisti, imputabis, si digna ne epistola quidem videbuntur. Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 4. leg. 3. a med. Si non postulavit, sibi imputet. *suo danno*. ¶ In bonam partem Justin. l. 38. c. 6. Huic imputari victum Annibalem, huic captum Syphacem, huic Carthaginem deletam.

IMPUTRESCO, is, utrui, n. 3. *marcirsi*, κατασήπομαι, intus putresco. Colum. l. 6. c. 17. Et cum imputruit, conteritur.

IMPUTRIBILIS, le, *incorruttibile*, qui non putrescit. Hieron. ep. 128. ad Fabiol. de vest. sacerd. Ligna imputribilia. Adde Augustin. in Psalm. 95. & lib. 21. de civ. Dei, c. 7.

IMPUTRIBILITER, *incorrottibilmente*. Augustin. ep. 32. ad Paulin. Cedri Libani Mundi hujus fluctus imputribiliter secant.

IMULUS, a, um, diminut. ab imus, & ejusdem significationis. Catull. carm. 25. ad Thall. mollior cuniculi capillo, Vel anseris medullula, vel imula oricilla. h. e. auricula infima mollior, ut ait Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 15. Alii tamen aliter, atque aliter legunt.

IMUS, a, um, *imo, basso, infimo*, κατώτατος, ὕστατος, infimus, infimo loco vel in fundo positus: ab infimus per syncop. Cic. pro Rosc. Com. c. 7. Ab imis unguibus usque ad verticem summum. Id. de somn. Scip. c. 5. Terra immobilis manens, ima sede semper hæret. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 18. Nihil interfit, utrum a summo, an ab imo dicere incipiamus. Virg. 6. Æn. v. 581. fundo volvuntur in imo. Horat. l. 2. sat. 3. v. 308. ab imo Ad summum totus moduli bipedalis. Ovid. 5. Fast. v. 665. superis imisque deorum. Phædr. l. 2. fab. 4. v. 3. ad imam quercum. *alle radici*. Plin. l. 11. c. 45. Est in ima aure memoriæ locus. h. e. in ima auris parte. Horat. l. 1. sat. 3. v. 8. voce modo summa, modo ima. *bassa, grave*. Martial. l. 10. epigr. 80. Et gemitus imo promit de pectore. *dal fondo del cuore*. Sic Ovid. 3. de ar. am. v. 675. suspirare ab imo. Virg. 10. Æn. v. 464. magnumque sub imo Corde premit gemitum. Id. 3. Georg. v. 457. ima ossa. *le midolle*. Sic Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 9. imis infixa medullis. ¶ Substantivi more Plin. l. 4. c. 11. Amnis ambiens ima montis. *le radici, il piede*. & lib. 32. c. 6. a med. Ima maris. *il fondo*. Horat. l. 2. sat. 4. v. 57. ima petere. *andare a fondo*. ¶ Ima summis mutare, Horat. l. 1. od. 34. v. 12. & miscere, Vellejo l. 2. c. 2. est vertere omnia, permiscere, turbare. Ovid. Metam. 5. v. 588. aquas perspicuas imo. *in fondo*. ¶ Refertur etiam ad ordinem, & ultimum significat. Horat. de ar. Poet. v. 126. servetur ad imum, Qualis ab incepto processerit. h. e. ad finem. Ovid. Fast. 2. v. 52. imus mensis. h. e. Februarius, ultimus anni. Hinc in convivio imus, qui imo lecto accumbit, vel ima lecti parte. V. Accumbo. Horat. l. 2. sat. 8. v. 40. secutis omnibus imis. Al. aliter leg. Martial. l. 6. epigr. 74. Medio recumbit imus ille qui lecto. ¶ Ad imum, ad extremum, denique, *finalmente, alla fine*, Horat. l. 1. ep. 18. v. 33. Cum pulcris tunicis sumet nova consilia, & spes: Dormiet in lucem: scorto postponet honestum Officium: nummos alienos pascet: ad imum Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.

I N

IN, *in, dentro*, ἐν, εἰς, præpositio accusativo serviens, cum motum adsignificat: quum vero quietem, ablativo: a Græca priore voce allata. Ad motum hæc pertinent. Cic. Catil. 1. c. 8. Abire in aliquas terras. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 6. In fines Eburonum pervenerant. Nepos in Milt. c. 3. Ex Asia in Europam exercitum trajicere. & cap. 4. In Asiam mittere. ¶ Ad quietem Cic. pro Cluent. c. 28. In occulto stare. Id. 2. de Divin. c. 54. In Senatu dicere. & lib. 1. c. 28. Manere in villa. Id. 2. de Fin. c. 21. In solio sedens. Id. 6. Fam. ep. 8. Esse in Sicilia. ¶ Non raro tamen hæc fallunt. Nam & cum verbis motus ablativum regit. Plaut. Amph. 4. 3. 14. Introrumpam in ædibus. Phædr. l. 5. fab. 1. v. 15. In conspectu meo audet venire. Manil. l. 5. v. 385. Cum venit in regione tuæ, Capricorne, figuræ. Ascon. ad illud Cicer. Verr. 3. c. 1. Si fortes fueritis in eo, &c. Ideo in eo dixit, & non in eum, quia hoc in utrumque casum profertur, sicut Virgilius (Æn. 2. v. 541.) Talis in hoste fuit Priamo: cum in hostem Priamum dicere debuit. ¶ Et sæpius cum verbis quietis accusativum, Græcorum more, qui εἰς cum accusativo efferunt, quietem significantes. Cato R. R. c. 52. Eum qualum in arborem relinquito. & cap. 156. Brassicam in aquam macerare oportet. Plaut. Amph. 1. 1. 25. Nunc mihi in mentem fuit diis gratias agere. (V. Gell. l. 1. c. 7.) Id. Casin. 2. 3. 26. Ubi in lustra jacuisti? Id. Aulul. 4. 8. 6. Me collocavi in arborem. Cic. in Divin. Verr. c. 21. Ab exteris nationibus, quæ in amicitiam populi R. ditionemque essent, injurias propulsare. Id. pro Leg. Manil. c. 12. Vestros portus in prædonum fuisse potestatem, sciatis. V. Gell. loc. cit. & lib. 17. c. 2. Plura in hanc rem congessere Voss. de Grammat. l. 7. c. 65. Gifan. in Lucret. Parcus in Lex. Crit. Sciopp. & al. ¶ Eandem vim status ac motus habet ratione personæ, aut rei. Cic. in Orat. c. 64. Pæon commodissime putatur in solutam orationem illigari. Id. pro Quint. c. 30. Ea res nunc in discrimen versatur, utrum, &c. Id. Verr. 3. c. 21. In publicas tabulas ad ærarium perscribenda curavit. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 4. In custodiam, vel in pistrinum tradere aliquem. Id. 2. de nat. Deor. c. 49. Aves, quæ se in mari mergunt. Id. 1. Attic. ep. 13. ad fin. In illam orationem Metellinam addidi quædam. Id. 2. de Orat. c. 1. Patris studium in filiis erudiendis. ¶ Interdum vacat. Propert. l. 2. eleg. 7. v. 52. Maximaque in parva sustulit ossa manu. & eleg. 10. v. 33. Et sit in exiguo laurus superaddita busto. Adde eleg. 18. v. 44. ¶ Sæpe pro erga ponitur, *verso*. Cic. 1. de Orat. c. 44. Inflammati amore in patriam. & lib. 2. c. 40. Indulgentia in liberos. Id. 1. de Legib. c. 15. Obsequia in homines, religiones in deos. Id. in Orat. c. 38. Facta, consilia, merita in rempublicam. ¶ Cum ablativo. Id. Fam. 3. ep. 8. Studia eorum mihi placere, qui in te benemerito grati essent. ¶ Item pro contra, *contro*. Cic. 1. de Orat. c. 46. Populum inflammare in improbos, aut incitatum in bonos mitigare. Id. 3. de nat. Deor. c. 34. Ita ad impietatem in deos, in homines adjunxit injuriam. Id. 2. Attic. ep. 22. Impetum facere in aliquem. Id. pro Rabir. perduell. c. 6. Quod in hunc majus crimen exspectas? ¶ Et cum ablativo, Nep. in Timol. in fi. In hoc tantum fuit odium multitudinis, ut, &c. ¶ Est etiam super, vel de. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 6. In eam tabulam magni risus consequebantur. Id. 2. Attic. ep. 22. In eam sententiam cum multa dixisset. Id. 2. de Orat. c. 61. Ridiculum est illud vetus in furace servo, &c. quod idem in bono servo dici potest. ¶ Item versus. Plaut. Cistell. 2. 3. 78. Quid nunc supina sursum in cælum conspicis? ¶ Item apud, vel circa. Propert. l. 1. el. 3. v. 6. Qualis in herboso concidit Apidano. & el. 2. v. 11. Surgat & in solis formosius arbutus antris. ¶ Et inter. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 61. Cæsaris autem in barbaris erat nomen obscurius. Anton. ad Cicer. post epist. 8. l. 10. ad Attic. Reponere aliquem in suis. Cic. pro Flacc. c. 19. Esse in clarissimis civibus. Id. 2. de nat. Deor. c. 27. Luna in septem numeratur tanquam vagantibus. Id. 1. Offic. c. 19. ad fin. Hic in magnis viris non est habendus. ¶ Et apud. Id. in proœm. Parad. Cato ea sentit, quæ non sane probantur in vulgus. ¶ Et ad. Plaut. Cas. 5. 8. 47. Vocare aliquem ad se in nuptias. Cic. 2. de Divin. c. 54. Ut iidem versus alias in aliam rem posse accommodari videantur. Sisenn. apud Non. c. 2. n. 470. Servulum in populum perduxit armatum. ¶ Et sub. Cic. 2. de Orat. c. 14. Ambulare in sole. ¶ Et supra. Id. 1. de Orat. c. 53. Pupillum filium pæne in humeros extulisset. Nepos in Milt. c. 3. Pontem fecit in Istro flumine. Plaut. Curcul. 5. 2. 13. Ludere in chlamydem. ¶ Et cum. Plaut. Aulul. 3. 5. 12. In pauciores avidos altercatio est. Ovid. 2. de ar. am. v. 297. Sive erit in Tyriis, Tyrios laudabis amictus. Sueton. in Calig. c. 52. Processit aliquando cycladatus: ac modo in crepidis, vel cothurnis, modo in speculatoria caliga. Valer. Flacc. l. 1. v. 641. trifida Neptunus in hasta. & lib. 5. v. 349. Colchis in vittis. Cic. 2. de Invent. c. 37. Partes aliam in aliam implicatam videbit. Virg. 5. Æn. v. 37. Horridus in jaculis. Adde Tacit. 4. Hist. c. 3. ¶ Et ad, juxta, *secundum*. Cic. 7. Verr. c. 28. extr. Hostilem in modum. Id. pro Quint. c. 20. Judicium quin acciperet in ea ipsa verba, quæ Nævius edebat, non recusasse. ¶ Et usque ad. Plin. l. 18. c. 34. ad fin. Vulturnus si a serena c[illegible]li parte cœperit flare, non durabit in noctem: at Subsolanus in majorem partem noctis extenditur. Varr. R. R. c. 5. l. 2. Boves pariunt in decem annos. Colum. l. 12. c. 24. In partem dimidiam decoquere aquam. ¶ Et per. Cic. pro Flacc. c. 26. Leges in omnes terras distributæ. Id. 2. de Orat. cap. 79. Est id quidem in totam orationem confundendum, nec minime in extremam. ¶ Et ob, *propter*. Nepos in Attic. c. 25. extr. Cavit, ne qua in re jure plecteretur. & in Timol. c. 4. Se in ea re maximas diis gratias agere. & in Pausan. c. 2. In quo facto domum revocatus, &c. ¶ Sæpe notat causam finalem. Plaut. Aulul. 2. 6. 2. Hos ut accipias coquos, tibicinamque, obsoniumque in nuptias. *per le nozze*. Vellej. l. 2. c. 41. Qui semper & somno & cibo in vitam non in voluptatem uteretur. & ibid. In hoc scilicet, ne suspectus his foret. *a fine di non rendersi sospetto*. & Senec. de Benef. l. 7. c. 23. In hoc omnis hyperbole extenditur, ut ad verum mendacio veniat. Cic. pro Cluent. c. 66. a med. In familiæ luctum, atque in privignorum funus nupsit. Id. pro Rab. Post. c. 12. Nullam pecuniam Gabinio, nisi in rem militarem datam. Id. Attic. l. 16. ep. 1. ad fin. Hæc scripsi in eam partem, ne me motum putares. ¶ Finalem causam notant & illa Petron. in Satyr. c. 89. scissaque in molem cadunt robora. h. e. cæsa cadunt robora, ut equus ligneus fiat. Sic Lucan. l. 1. v. 306. In classem cadit omne nemus. Sueton. in Cæs. c. 8. Conscriptæ in Ciliciam legiones. h. e. ut in Ciliciam ducerentur. ¶ Refertur etiam ad tempus. Cic. 2. Phil. c. 30. Qui in proximum annum consulatum peteres. *per l'anno prossimo*. & lib. 6. Attic. ep. 3. Renovato in singulos annos fenore. h. e. singulis annis. & ibid. Pompejo talenta ducenta in sex mensibus promissa. *dentro sei mesi*. Sic in Top. c. 10. Si filius natus esset in decem mensibus. Id. Attic. l. 14. ep. 20. ad fin. Consilia temporum sunt, quæ in horas commutari vides. *d'ora in ora*. & l. 5. Tuscul. c. 11. Vivere in diem. V. Dies. & lib. 3. Offic. c. 14. Ad cœnam invitavit in posterum diem. *pel dì venturo*. & lib. 1. Tuscul. c. 38. Non deterret sapientem mors, quo minus in omne tempus reipublicæ consulat. ¶ Aliquando ad tempus in additur, licet abesse recte possit. Id. de clar. Orat. c. 93. In hoc spatio, & in iis post ædilitatem annis. Terent. Andr. 4. 5. in fi. Nolo, me in tempore hoc videat senex. Cic. pro Quint. c. 1. Hæ contra nos faciunt in hoc tempore. In fragm. 2. epist. Cornel. matr. Gracchor. inter fragm. Nepot. In eo tempore. ¶ Quod idem & in propriis locorum nominibus reperitur interdum. Plaut. Curcul. 4. 4. 6. Salvus cum advenis in Epidaurum. Id. Mil. 2. 1. 35. Iovitam mulierem in Ephesum advehit. ¶ Illa quoque ad tempus referri possunt. Nepos in Attic. c. 1. In pueritia. h. e. dum puer fuit. Id. in Cim. c. 4. In bello, in pace. h. e. tempore belli & pacis. Id. in Pausan. c. 5. Cum jam in eo esset, ut comprehenderetur. *sul punto d'esser presa*. & Plaut. Trin. 1. 1. 2. In ætate est utile. *alle volte*, in vita, seu aliquo vitæ tempore. Plin. l. 12. c. 25. Lacrima

in

in fricando odorata. h. e. dum fricatur. Id. l. 8. c. 42. ad fin. In bibendo profundius nares mergit. ¶ Nonnunquam suo casui postponitur. Nepos in Milt. c. 5. Hoc in tempore. Avien. in Arat. v. 402. longis hoc tempore in anni Otia sunt remis. ¶ In distributionibus, ac divisionibus sæpe usum habet cum accusativo. Cæs. initio de B. Gall. Gallia est omnis divisa in partes tres. Liv. l. 2. c. 33. extr. Sextantibus collatis in capita. ¶ In pro intra. V. locum Gellii in Uls. ¶ In compositione multiplicem vim habet. modo enim intendit, augetque, ut increpo, insono, infrallus: modo (idque sæpius) negat, privatque, ut insanus, ineptus: (Cic. in Top. c. 11. Præpositio in privat verbum ea vi, quam haberet, si in præpositum non fuisset, ut dignitas indignitas, humanitas inhumanitas.) modo contra significat, ut insulto: modo intro, ut ingredior: modo intus, ut inædifico, inambulo: modo supra, ut imminco. Ante b, m, p mutat n in m, ut imbuo, immitto, impono: ante l, & r in easdem vertit, ut illigo, irretio: ante gn amittit, ut ignarus: ante alias consonantes integram servat. Sunt qui ante omnes integram servari volunt, ex veterib. MSS. & lapidib. ut est apud Noris. in cenotaph. Pisan. differtat. 4. c. 6. Pier. ad 8. Æn. v. 3. & Cellar. in Orthogr. itaque scribunt inmitto, inpono, inligo, inrita. Nos in hoc opere utramque scribendi rationem posuimus.

INA, æ, f. vena, seu pars chartæ tenuissima. Fest. in Ilia, & Exilis. Affert Voss. in Etymol. v. Inane, exempla ex Plin. l. 13. c. 12. & ex Varrone l. 3. R. R. c. 9. Ibi tamen in optimis codicib. vena legitur. V. tamen Scalig. in loc. Varron. cit. Est autem ina ab ἴς, ἰνὸς, vena: cujusmodi sunt in chartis, & in ovorum vitellis, in quibus fecunditatis vis inesse putatur.

INABRUPTUS, a, um, non rotto, ἄῤῥηκτος, non abruptus. Stat. l. 5. silv. 1. v. 43. Nec mirum, si vos collato pectore mixtos Junxit inabrupta concordia longa catena.

INABSOLUTUS, a, um, non finito, non absolutus, imperfectus. Apul. l. 1. de dogmat. Plat. Quas ἰδέας idem vocat, inabsolutas, informes.

INACCENSUS, a, um, adject. non accensus. Sil. l. 1. v. 96. inaccensi flagrant altaribus ignes. h. e. non ab aliquo accensi, sed sponte ardentes. Claudian. de rapt. Proserp. l. 1. v. 225. Pectus inaccensum Veneri. Utrumque ita restituit Heins. ex veterib. libris. Nam priore loco alii leg. in accensis: posteriore inaccessum.

INACCESSIBILIS, le, inaccessibile, ἀπρόσιτος, inaccessus. Tertull. advers. Prax. c. 15. ex 1. Timoth. 6. 16. & Mamertin. in Genethl. Maximiani, c. 9.

INACCESSUS, a, um, inaccessibile, dove non si può andare, ἀπροσβατος, ἄβατος, quo non acceditur, vel accedi non potest. Plin. l. 12. c. 14. Mare scopulis inaccessum. & lib. 6. c. 28. Oppidum circumdatum montibus inaccessis. Senec. in Herc. Fur. v. 606. Loca inaccessa omnibus. Sil. l. 3. v. 516. Rumpit inaccessos aditus. Virg. 7. Æn. v. 11. Dives inaccessos ubi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu. h. e. ad quos nemo debet accedere. V. Illaudatus. Macrob. l. 5. Saturn. c. 17. ante med. Pindarus, quem Flaccus (lib. 4. od. 2. v. 1.) imitationi inaccessum fatetur.

INACCRESCO, is, n. 3. accresco, cresco. Tertull. in Scorpiac. advers. Gnost. c. 1. a med. Nausea nominis inaccrescit. Al. leg. inacrescit, h. e. inacescit.

INACCUSATUS, a, um, adject. non accusato. Tertull. in Apolog. c. 40. Inaccusati & impuniti.

INACESCO, is, cui, n. 3. inacetire, inforzare, ὀξύνεσθαι, idem quod acesco. Plin. l. 28. c. 9. ante med. Acido lacte addito in receus, quod velis inacescere. Scribon. Larg. compos. 104. Quibus frequenter inacescit cibus. ¶ Translate Ovid. de remed. amor. v. 307. Hæc tibi per totos inacescant omnia sensus: Hæc refer: hinc odii semina quære tui. h. e. acria fiant, pungant, displiceant. Sic Plaut. Bacch. 5. 1. 13. Hoc, hoc est, quod peracescit: hoc est demum, quod percrucior. Al. in Ovid. leg. marcescant, sed minus recte. Apul. l. 5. Metam. Si tibi etiam, ut par est, inacuit nostra contumelia.

INACHIDES, æ, m. Ἰναχίδης, patronym. filius, vel nepos Inachi. Ovid. 1. Metam. v. 753. Non tulit Inachides. h. e. Epaphus filius Ius, quæ Inachum patrem habuit. Id. l. 4. v. 719. Inachides ferrum curvo tenus abdidit hamo. h. e. Perseus filius Danaes, Acrisii Argivorum regis filiæ. Ipsi enim Argivi Inachidæ dicti sunt, tum ab Inacho fluvio, qui Argos oppidum præterfluit; tum ab Inacho eorum rege. Stat. 3. Theb. v. 365. trepidi de sedibus adstant Inachidæ.

INACHIS, idos, & idis, f. Ἰναχίς, Io, seu Isis Inachi filia. Propert. l. 2. el. 24. v. 3. Atque utinam Nilo pereat quæ sacra tepente Misit matronis Inachis Ausoniis. Ovid. 1. Fast. v. 454. quo minus aufer Det jecur in lances, Inachi lauta, tuas. Id. 1. Metam. v. 610. inque nitentem Inachidos vultus mutaverat ille juvencam. ¶ Inachides, um, sunt Mulieres Argivæ. Claudian. de B. Gild. v. 407. ¶ Adjective Ovid. 1. Metam. v. 640. Venit ad Inachidas ripas. h. e. Inachi fluvii.

INACHIUS, a, um, Ἰνάχιος, ad Inachum pertinens. Virg. 3. Georg. v. 153. Inachiæ Juno pestem meditata juvencæ. h. e. Ius Inachi filiæ in vaccam conversæ. Id. 7. Æn. v. 286. Inachii Argi. h. e. quos Inachus fluvius alluit, & ubi Inachus regnavit. Virg. Æn. 11. v. 286. Inachiæ urbes. h. e. Argivæ, Græcæ. Sic Val. Flacc. l. 8. v. 148. Inachiæ natæ. h. e. Græcæ puellæ: eo modo, quo Argivi de omnibus Græcis dicuntur. Senec. in Apocolocynt. ante med. Inachia urbs. h. e. Cumæ Campaniæ oppidum a Græcis conditum, quo appulisse dicitur Hercules cum bobus ex Hispania rediens. Propert. l. 2. el. 10. v. 8. Inachius Linus. h. e. filius Psammathis filiæ Crotopi regis Argivorum. Valer. Flacc. l. 4. v. 397. Inachiæ undæ. h. e. Inachi fluvii. At Lucano Inachiæ undæ l. 4. v. 634. sunt paludes Lernææ, ubi Hercules Hydram contudit. Lerna autem est apud Argos oppidum. Val. Flacc. l. 8. v. 125. Inachia antra. h. e. Nemeææ silvæ in eadem regione. Ovid. 5. Fast. v. 656. Inachium litus. h. e. sinus Argolici. Stat. 2. Theb. v. 145. Inachius rex. h. e. Adrastus rex Argivorum. Petron. in Satyr. c. 139. Inachia Tirynthius ira exagitatus. h. e. ea, qua Juno agitavit Io Inachi filiam. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 278. Inachius Perseus. V. Inachides.

INACHUS, i, m. Ἴναχος, fluvius Argolicæ regionis in Peloponneso, qui Argos oppidum alluit: de quo Stat. 4. Theb. v. 118. fluviorum ductor Achivum, Inache. Adde Plin. l. 4. c. 5. ¶ Item primus Argivorum rex Ius pater, qui vel fluvio nomen dedit, vel ab eo accepit. Horat. l. 3. od. 19. Quantum distet ab Inacho Codrus, &c. ¶ In fabulis idem est fluvius, & rex, nempe Oceani filius (apud Hygin. in præfat. Ponti, & Maris) Ius, seu Isidis pater. ¶ Adjective Stat. 8. Theb. v. 363. Inacha pubes. h. e. Argiva, Græca juventus.

INACRESCO. V. Inaccresco.

INACTUOSUS, a, um, segnis, deses. Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 16. Faceret hominem, ut ait Pomponius, murcidum. idest nimis desidiosum & inactuosum. Adde Serv. ad Æn. 3. v. 587.

INACTUS. V. Inigo.

INADIBILIS, le, qui adiri non potest, inaccessus. Est Sidonii l. 2. ep. 2. post med.

INADULABILIS, le, non soggetto alle adulazioni, ἀκολάκευτος, non obnoxius adulationi. Gell. l. 14. c. 4. Judicem oportere esse gravem, sanctum, severum, incorruptum, inadulabilem.

INADUSTUS, a, um, non adustus. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 93. Jungis & æripedes, inadusto corpore, tauros. Prudent. in Apotheos. v. 109. Inadustis fratribus. h. e. tribus pueris in fornace Babyl.

INÆDIFICATIO, onis, f. ædificatio. Plaut. Mil. 2. 2. 54. Ecce autem ædificat: columnam mento suffulsit suo. Apage: non placet profecto mihi illa inædificatio.

INÆDIFICATUS, a, um, fabbricato, ædificatus in aliquo loco. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 16. Cum pæne inædificata in muris ab exercitu nostro mœnia viderentur. Cic. de Harusp. resp. c. 14. In domo tua ita est inædificatum sacellum, ut alius fecerit, tibi tantummodo sit demoliendum. Liv. l. 39. c. 44. Et quæ in loca publica inædificata, immolitave privati habebant, intra dies triginta demoliti sunt. Adde Colum. l. 6. c. 37. & Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 5. ¶ Translate Lucret. l. 6. v. 264. Multa nubila multis inædificata. h. e. alia super alia exstructa. nuvole ammontate. ¶ Item aliquo ædificio occupatus, impeditus, occupato con fabbriche. Cic. de Harusp. resp. c. 15. A Sex. Serrano sanctissima sacella suffossa, incensa, inædificata, oppressa, summa denique turpitudine esse fœdata nescimus? Liv. l. 44. c. 45. Nec clausæ modo portæ, sed etiam inædificatæ erant. murate.

INÆDIFICO, as, avi, atum, a. 1. occupare con fabbriche, ἐνοικοδομέω, ædificando occupo, obstruo, impedio. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 27. Portas obstruit, vicos plateasque inædificat, fossas transversas viis præducit. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 9. Castra imperat vallo muniri, coronisque pro ratione ejus altitudinis inædificari. Scævola Dig. lib. 13. tit. & leg. ult. Inædificare locum aliquem. ¶ Item in aliquo loco ædificare. Plin. l. 10. c. 3. a med. Quanto aquilarum generi inædificatur nido lapis aetites. h. e. inseritur, immittitur. Al. leg. innidificatur. Pompon. Dig. lib. 41. tit. 1. leg. 30. extr. Inædificare supra pilas. Ita Torrentin. alii ædificare. ¶ Translate Senec. de consol. ad Marc. c. 2. Adolescens patiens laboris: quantum umque imponere avunculus, & ut ita dicam, inædificare voluisset, laturus.

INÆQUABILIS, le, disuguale, ἄνισος, inæqualis. Varr. R. R. l. 1. c. 6. extr. Campester locus inæquabilis. Plin. l. 7. c. 51. Venarum inæquabili, aut formicante percussu. Cic. in Partit. c. 4. Inæquabili varietate distinguere.

INÆQUABILITAS, atis, f. disuguaglianza, inæqualitas. Arnob. l. 2. pag. 81. Inæquabilitas elementorum.

INÆQUABILITER, inegualmente, inæqualiter. Varr. l. 3. R. R. c. 9. ante med. Ova inæquabiliter maturescunt. Sueton. in Galb. c. 9. Varie & inæquabiliter provinciam rexit.

INÆQUALIS, le, disuguale, ineguale, ἀνώμαλος, non æqualis, dispar. Martial. l. 1. epigr. 56. v. 11. Pinguis inæquales onerat cui villica mensas. Plin. l. 9. ep. 5. Nihil est ipsa æqualitate inæqualius. Sueton. in Aug. c. 75. Inæqualissimarum rerum sortes. disparatissime, dissimilissime. Ovid. l. 1. Metam. v. 117. Inæquales autumni. h. e. varii, ac modo sereni, modo pluvii: modo frigidi, modo calidi. Horat. l. 2. od. 9. v. 2. mare Caspium Vexant inæquales procellæ. h. e. quæ æquor inæquale & asperum faciunt. Id. l. 1. ep. 1. v. 94. Inæqualis tonsor. h. e. qui inæqualiter tondet. Id. l. 2. sat. 6. v. 68. Siccat inæquales calices conviva, solutus Legibus insanis. h. e. modo plenos, modo dimidios, ut libet. Alii interpretantur, modum excedentes, & numerum. Id. l. 2. sat. 7. v. 10. Vixit inæqualis, clavum ut mutaret in horas. h. e. varius, inconstans, mutabilis. Senec. de vita beata c. 12. Illi ipsi stulti, & inæquales, & sub ictu pœnitentiæ positi, &c.

INÆQUALITAS, atis, f. disuguaglianza, inegualità, dissomiglianza, ἀνισότης, disparilitas. Varr. l. 7. de L. L. c. 13. Cum dissimillima sit virilis toga tunicæ muliebri, tamen inæqualitatem hanc sequimur. Colum. l. 3. c. 12. Opus est inter has inæqualitates magno temperamento. Quintil. l. 12. c. 9. ad fin. Inæqualitas coloris. Plin. l. 2. c. 70. Inæqualitates temporum. ¶ Apud Varron. initio l. 8. de L. L. est anomalia. Sic Gell. l. 2. c. 25. Ἀνωμαλία est inæqualitas declinationum, consuetudinem sequens.

INÆQUALITER, adverb. inegualmente, ἀνίσως, cum inæqualitate.

Colum. de arborib. c. 7. a med. Sicubi inæqualiter findi videbitur. Liv. l. 37. c. 53. Inæqualiter alios deprimere, alios extullere. Celf. l. 2. c. 6. Brachia inæqualiter dispergere.

INÆQUATUS, a, um, *uguagliato*, *aguale*, idem quod æquatus, æqualis. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 43. Qualis (libra) inæquatum si quando onus urget utrinque, Instabilis natat alterno depressior orbe.

INÆQUO, as, a. 1. *uguagliare*, *spianare*, ἰσόω, adæquo, complano, planum & æquum facio. Cæs. 1. B. Civ. c. 27. Hæc levibus cratibus terraque inæquat.

INÆSTIMABILIS, le, *di niun prezzo*, *di niun conto*, ἀτίμητος, qui æstimari non potest, quia nullius est pretii. Cic. 3. de Fin. c. 6. Æstimabile appellamus id, quod aut ipsum secundum naturam sit, aut tale quid efficiat, ut selectione dignum propterea sit: contraque inæstimabile, quod sit superiori contrarium. ¶ Item pretium omne excedens, *inestimabile*. Liv. l. 29. c. 32. Id vero inæstimabile gaudium fore. Valer. Max. l. 4. c. 8. n. 1. Accedit pretio rei inæstimabile monumentum occasionis. ¶ Utramque significationem habere potest illud Livii l. 35. c. 14. extr. Perplexum Punico astu responsum, & improvisum assentationis genus Scipionem movisse, quod a grege se imperatorum, velut inæstimabilem, secrevisset. ¶ Item de quo judicium fieri non potest. Id. l. 31. c. 34. Nihil tam incertum, nec tam inæstimabile est, quam animi multitudinis.

INÆSTIMATUS, a, um, *non istimato*, non æstimatus. Ulpian. Dig. lib. 25. tit. 3. leg. 10. Si pretiis inæstimatis aliquid accesserit. Tryphonin. ibid. leg. 75. Si in dotem fundum inæstimatum dedit.

INÆSTUO, as, n. 1. in aliqua re æstuo. Horat. epod. 11. v. 15. si meis inæstuat præcordiis Libera bilis. *s'accende e bolle*.

INAFFECTATUS, a, um, *non affettato*, non affectatus. Quintil. l. 12. c. 2. extr. Quia simplicitas illa, & securitas inaffectatæ orationis mira tenues causas decet. Plin. in Paneg. c. 67. Inaffectata veritas verborum.

INAGGERATUS, a, um, in aliquo loco aggeratus. Sidon. l. 3. ep. 12. in carm. Ne fore tempore postumo, viator, Ignorans reverentiam sepulti, Tellurem tereres inaggeratam.

INAGITABILIS, le, qui agitari non potest. Senec. l. 5. quæst. nat. c. 5. An existimas, aerem inertem, inagitabilem relictum esse?

INAGITATUS, a, um, *non agitato*. Senec. ep. 75. ad fin. Inagitati terroribus, incorrupti voluptatibus, nec mortem horrebimus, nec deos. Id. Suasor. 1. Inagitata remigio vastitas. h. e. mare nullis remis pulsatum.

INALBEO, es, n. 2. *imbianchirsi*, albus fio. Apul. initio l. 7. Metam. Ut primum tenebris abjectis dies inalbebat. Sunt qui leg. *inalbebat*, & putant esse sumptum ex Annal. 6. Ennii.

INALBESCO, is, n. 3. *imbianchirsi*, albus fio. Celf. l. 2. c. 7. sub fin. Venæ sub lingua inalbescunt.

INALBO, as, avi, atum, a. 1. album facio, *imbiancare*. Apul. l. 10. Metam. Cerei nocturnas tenebras inalbabant. V. Inalbeo.

INALGESCO, is, n. 3. *divenir freddo*, idem ac algesco. Celf. l. 3. c. 3. ubi extremæ partes membrorum inalgescunt.

INALIENATUS, a, um, non alienatus, incorruptus. Scribon. Larg. compos. 214. Adjicitur propolis inalienatæ, sinceræ, bonæ selibra.

INALPINUS, a, um, *dell' Alpi*, *Alpino*, qui est in Alpibus. Sueton. in Aug. c. 21. Domuit Vindelicos, ac Salassos, gentes inalpinas. Plin. l. 3. c. 5. Inalpini populi.

INALTATUS, a, um, in altum sublatus. Apul. in Trismegist. Inaltata est cava Mundi rotunditas in modum sphæræ.

INALTERO, as, a. 1. Tertull. de Virg. veland. c. 4. Quos non divisit, tacendo inalteravit. h. e. alteram in altera complexus est.

INALTO, as, a. 1. exalto, attollo. Paulin. est carm. 21. ad Cyther. v. 738. Quia qui superbos deprimit, Humiles inaltat.

INAMABILIS, le, *disamabile*, ἀνέραστος, non amabilis. Plin. l. 9. ep. 10. Genus operis inamabile, inamœnum, magisque laboribus rusticis, quam voluptatibus simile. ¶ Item odio dignus, invisus, *odioso*. Virg. 6. Æn. v. 438. tristisque palus inamabilis unda. V. Illaudatus. Ovid. Metam. 14. v. 590. Inamabile regnum. scil. Inferorum. Id. 1. ex Pont. ep. 6. v. 5. Non cadit in mores feritas inamabilis istos. Id. 3. de ar. am. v. 189. Illa sonat raucum, quiddamque inamabile stridet. Plaut. Bacch. 4. 3. 3. Inaredibilis, impos, animi, inamabilis, illepidus vivo. Senec. l. 3. controv. 20. a med. Nihil est inamabilius, quam diligens stultitia.

INAMARESCO, is, n. 3. idem ac amaresco. Horat. l. 2. sat. 7. v. 107. Nempe inamarescunt epulæ sine fine petitæ.

INAMATUS, a, um, *non amato*, *odiato*, non amatus, invisus. Sil. l. 12. v. 526. hinc Allifanus Iaccho Non inamatus ager.

INAMBITIOSUS, a, um, *senza ambizione*, non ambitiosus. Ovid. 11. Metam. v. 765. Secretos montes & inambitiosa colebat Rura.

INAMBULATIO, onis, f. *passeggio*, *passeggiamento*, ambulatio, deambulatio. Cic. in Brut. c. 43. & Auct. ad Herenn. l. 3. c. 15. Si contentio fiet, celeri porrectione brachii, inambulatione, pedis dextri rare supplosione uti oportebit. ¶ Item locus ipse, ubi inambulatur. Plin. l. 14. c. 1. Una vitis subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacat. Adde Vitruv. l. 1. c. 3.

INAMBULO, as, n. 1. *passeggiare*, περιπατέω, spatior, spatia ambulando conficio. Cic. Attic. l. 6. ep. 2. circa med. Ante lucem inambulabam domi. Liv. l. 23. c. 43. Per muros inambulare. Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 32. Cum quidem pransus, nudis pedibus, tunica soluta, manibus ad tergum rejectis, inambulares. Cic. 1. de Leg. c. 5. In viridi opacaque ripa inambulantes.

INAMISSIBILIS, le, qui amitti non potest. Augustin. l. 22. de Civ. Dei, c. ult. circa med.

INAMŒNUS, a, um, *non ameno*, *orrido*, ἀτερπής, non amœnus, asper, horridus, tristis. Ovid. Metam. 10. v. 15. Persephonen adiit, inamœnaque regna tenentem Umbrarum dominum. Stat. l. 2. silv. 2. v. 32. Quæ prius obscuro permixti pulvere soles, Et feritas inamœna viæ, nunc ire voluptas. V. Illaudatus.

INANEFACTUS, a, um, inanis, atque irritus factus. Ulpian. Dig. lib. 20. tit. 4. leg. 18. Solutione chirographo inanefacto, & pignoribus liberatis. Al. rectius leg. *inani facto*.

INANESCO, is, n. 3. inanis fio, κενοῦμαι. Ammian. l. 23. sub fin. Conchulæ concussæ metu fulgurum inanescunt. Adde Augustin. l. 6. de Music. c. 13.

INANIA, æ, f. inanitas, ut Non. c. 2. n. 421. docet. Plaut. Aulul. 1. 2. 5. Hic apud nos nihil est aliud quæsti furibus. Ita inaniis sunt oppletæ (ædes) atque araneis.

INANILOQUUS, a, um, κενολόγος, qui inania loquitur. Plaut. Pseud. 1. 3. 24. Surdus sum: profecto inaniloquus es. Al. leg. *inanilogus*, alii *inanilogista*, quæ idem significant, sed voces hybridæ sunt.

INANIMALIS, le, *inanimato*, inanimatus, non animalis. Apul. in Trismeg. Animalia omnia & inanimalia. Macrob. l. Sat. 4. c. 6. Sermo dirigitur ad inanimalia. Adde Tertull. in Apolog. c. 48.

INANIMANS, antis, inanimalis. Senec. ep. 58. Corpus quomodo dividit? ut dicam, aut animantia sunt, aut inanimantia. Al. leg. *inanimata*.

INANIMATUS, a, um, *inanimato*, ἄψυχος, anima carens. Cic. 3. de nat. Deor. c. 16. Singulas stellas numeras deos, eosque aut belluarum nomine appelles, ut Capram, &c. aut rerum inanimatarum, ut Argo, &c. Id. de Amic. c. 19. In iis etiam, quæ sunt inanimata, consuetudo valet. Id. in Top. c. 18. Ut anteponantur animata inanimatis. Lambin. qui vocem hanc minus Latinam putet, ubique *inanimus* reponit. Voss. de vitiis sermo. rejicere non audet, sed certius esse *inanimus*, vere affirmet. Sed omnino retinent ac tuentur Manut.Celler. in Cur. poster. Borrich. in Voss. & alii, a quibus standum profecto est, ita evincentibus libris melioribus & analogia.

INANIMENTUM, i, n. inane, res inanis. Plaut. Stich. 2. 3. 19. Inanimentis explementum quærito.

INANIMIS, e, sine anima. Apul. l. 1. Metam. Mare pigrum colligari, ventos inanimes exspirare. h. e. sine flatu, quæ anima dicitur. & ibid. Humi projectus, inanimis, nudus, & frigidus. h. e. exanimis. & lib. 2. Inanimis & indigens alio custode.

INANIMUS, a, um, *inanimato*, ἄψυχος, sine anima. Cic. 4. Acad. c. 12. Cum inter inanimum, & animal hoc maxime intersit quod inanimum nihil agit, animal agit aliquid. Id. 1. Tuscul. c. 23. Inanimum est enim omne, quod pulsu agitatur externo. Liv. l. 41. c. 18. Satiati cæde animantium, quæ inanime erant parietibus affigunt. Tacit. Ann. 4. c. 69. extr. Etiam muta atque inanima, tectum & parietes circumspectabantur. Adde Quintil. l. 8. c. 6.

INANIO, is, ivi, itum, a. 4. *votare*, ἰσόω, κενόω, vacuo. Plin. l. 20. c. 3. Herbacea arefacta per se inanit alvum. Id. l. 21. c. 20. Polium vesicas inanit. Id. l. 2. c. 99. Sidus Lunæ accedens corpora impleat, abscedens inaniat. Lucret. l. 6. v. 1003. Hoc ubi inanitur spatium, multusque vacefit In medio locus, &c.

INANIS, ne, *voto*, κενός, vacuus, cassus, vanus: ab ἰνάω, vacuo, ut videtur. Cic. de Fato, c. 12. Cum vas inane dicimus, non ita loquimur, ut physici, quibus inane esse nihil placet; sed ita ut, verbi causa, sine aqua, sine vino, sine oleo vas esse dicamus. Id. l. 14. Attic. ep. 3. Structores ad frumentum profecti, inanes redierunt. *colle mani vuote*. & 4. Verr. c. 34. Domum ejus exornatam atque instructam, fere jam iste reddiderat nudam atque inanem. Plin. l. 18. c. 17. a med. Granum inane cassumque. Plin. alter in Paneg. c. 31. Inde navigia inania & vacua, hinc plena & onusta mittantur. Cic. Attic. l. 2. ep. 8. Permoleste tuli. nulla enim abs te per hos dies epistola inanis aliqua re utili & suavi venerat. & 5. Verr. c. 50. Agyrinensis ager centum septuaginta aratoribus inanior est. Ovid. Heroid. ep. 3. v. 60. Sanguinis atque animi pectus inane fuit. Cic. 1. de Orat. c. 9. Omnia plena consiliorum, inania verborum. Id. pro Mur. c. 12. Quæ inanissima prudentiæ reperta sunt. Virg. 3. Georg. v. 134. Surgentem ad Zephyrum paleæ jactantur inanes. h. e. leves. & vers. 196. l. 4. Inania nubila. & lib. 6. Æn. v. 740. Inanes venti. & lib. 3. Georg. v. 170. rotæ inanes. h. e. sine pondere. *carro voto*. Sic Plaut. Amph. 1. 1. 174. & Asin. 3. 3. 70. Vix incedo inanis, ne ire posse cum onere existimes. & Propert. l. 4. el. 5. v. 47. Janitor ad dantes vigilet: si pulset inanis, Surdus, &c. h. e. nihil muneris afferens. Prudent. περὶ στεφ. 3. de S. Laurent. v. 104. Inanis a marsupio. h. e. crumenam inanem denariorum habens. Plaut. Most. 3. 1. 44. Hic homo est inanis. *non ne ha un soldo*. Cic. 4. Verr. c. 66. Equus inanis. h. e. nullo sessore. Horat. l. 1. sat. 6. v. 127. Inani ventre diem durare. ¶ Inania tempora in rhythmis sunt, quæ nostri Musici *sospiri*, & *pause* appellant. Quintil. l. 9. c. 4. ante med. Inania quoque tempora rhythmi facilius accipient: quanquam hæc & in metris accidunt: major tamen illic licentia est, ubi tempora etiam animo metiuntur, & pedum & digitorum ictu intervalla signant. ¶ Inane vulgus apud Stat. 1. Theb. v. 93. sunt manes, quia vita carent & corpore. Sic inanis imago apud Ovid. 5. Fast. v. 463. est umbra defuncti. & inanis umbra, l. 3. Trist. el. 11. v. 25. Hinc inania regna Ditis, ubi sunt manes, Virg. Æn. 6. v. 269. & inania Tartara, Ovid. Metam. 11. v. 670. & inane absolute, Stat. Theb. 4. v. 477. ¶ Inane corpus est mortuum, & inane animæ. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 116. & lib. 3. Amor. el. 9. v. 6. & in Ibin, v. 154. & Cic. 2. de legib. c. 18. ubi quidam minus recte leg. *inanime*. ¶ Inanes vultus appellat Senec. in Phœniss. v. 43. hominis cæci, cui oculi effossi sunt. ¶ Inanem leonem vocat Stat. l. 1. Theb. v. 483. leonis pellem avulsam a corpore. Sic tigrin inanem, Id. l. 6. v. 722. ¶ Inane absolute est locus inanis,

Lus

Lucret. l. 1. *v.* 439. Scilicet hoc id erit, vacuum quod inane vocamus. *Virg. Æn.* 12. *v.* 906. lapis vacuum per inane volutus. *per aria.* & *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 23. *extr.* Corporibus omnis obsidetur locus: Ita nullum inane. *Plin. l.* 8. *s.* 43. Pes per inane emicat. *Id. l.* 9. *c.* 35. Species inflata inani. *di aria.* & *lib.* 30. *c.* 1. *sub fin.* Ara Oceanum quoque transgressa, & ad Naturæ inane pervecta. *Virg. ecl.* 6. *v.* 32. magnam per inane coacta Semina terrarum. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 310. sublimes raptim per inana volatus Carpit. *per l' aria.* Sic *Ovid.* 2. *Metam. v.* 506. celeri raptos per inania vento Imposuit cælo. Adde *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 130. ¶ Translate inanis est otiosus, ut *inane tempus*, in quo nihil agitur. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 657. moras, & inania tempora. *Virg.* 4. *Æn. v.* 433. Tempus inane peto, requiem spatiumque labori. ¶ Item vanus, supervacuus, sine vi, aut effectu. *Virg. Æn.* 9. *v.* 219. causas nequicquam nectis inanes. *ragioni frivole. Horat. epod.* 6. *v.* 3. Inanes minæ. & *epod.* 5. *v.* 7. Inane decus purpuræ. *Id. de ar. Poet. v.* 443. Inanem operam insumere. *Sallust. in orat. Macri Licinii.* Inanis species magistratus. *Virg. Georg.* 4. *v.* 345. Cura inanis. & *vers.* 400. Doli inanes. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 2. O inanes nostras contentiones, quæ in medio cursu sæpe franguntur & corruunt! *Virg.* 10. *Æn. v.* 627. Spes inanes pascere. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 707. visu lassatus inani. *h. e.* frustra lassatur intenta oculorum acie, cum nihil cernas. *Id. l.* 3. *v.* 651. vacuos cur lassans æquora visus? ¶ Item vanus, hoc est superbus, & ea ostentans, quæ re vera non habet, *vano, glorioso. Cic. ad Brut. ep.* 3. Nihil est in me inane: neque enim debet: sed tamen omnium ordinum consensus, gratiarum actio, gratulatioque me commovet. *Liv. l.* 45. *c.* 23. *ad fin.* Non negaverim, & totam Asiæ regionem inaniora parere ingenia, & nostrorum tumidiorem sermonem esse. *Sallust. in Jug. c.* 68. Homo inanis & regiæ superbiæ. ¶ Item futilis, levis: cui opponitur *gravis. Lucret. l.* 1. *v.* 639. *de Heraclito.* Clarus ob obscuram linguam, magis inter inanes, Quamde graves inter Grajos, qui vera requirunt. ¶ *Inanis fama* sunt rumores, qui sparguntur in vulgus incerto auctore. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 76. Neque suspiciones imbecillas, aut inania famæ pertimescenda. ¶ *Inanis* pro falso, *falso. Virg.* 10. *Æn. v.* 639. dat inania verba, Dat sine mente sonum, gressusque effingit euntis. Ubi *Serv.* nec a membris, nec a mente venientia. ¶ *Inane*, inanitas. *Pers. sat.* 1. *v.* 2. O curas hominum! o quantum est in rebus inane!

INANITAS, atis, f. *vacuità*, κενότης, vacuitas. *Cic. de Fato, c.* 9. Cum duo individua per inanitatem ferantur. *Plaut. Cas.* 4. 3. 5. Mihi inanitate jamdudum intestina murmurant. ¶ Item cavitas, *cavità*, *Quintil. l.* 1. *c.* 11. (*al.* 19.) Nec verba in faucibus patietur audiri, nec oris inanitate resonare. ¶ Pro vanitate. *Cic.* 1. *Fin. c.* 13. Ut sapiens solum, amputata circumcisaque inanitate omni & errore, naturæ finibus contentus sine ægritudine possit, & sine metu vivere. *Gell. l.* 13. *c.* 8. Inanitates verborum & imaginum.

INANITER, adverb. *vanamente*, κενῶς, vane. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 6. Cum tamen inaniter & effuse animus exsultat. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. mire laudat poetam illum, qui *vers.* 211. pectus inaniter angit, Irritat, mulcet. *h. e.* rebus inanibus quidem & fictis, moventibus tamen. ¶ Item frustra, *in vano. Ovid.* 2. *Metam. v.* 618. Et medicas exercet inaniter artes.

INANITUS, a, um, *vuotato*, vacuatus, inanis. *Lucret. l.* 6. *v.* 1022. tarior aer Factus, inanitusque locus magis, ac vacuatus.

INANTE. V. *Ante.*

INANTESTATUS. V. *Inattestatus.*

INAPERTUS, a, um, non patens, non expositus. *Sil. l.* 7. *v.* 26. Fraudique inaperta senectus.

INAPPARATIO, onis, f. *negligenza*, incuria, negligentia apparationi contraria. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 4. Ea altera parte imbecillitas, inopia, stultitia, imprudentia, inapparatio demonstrabitur fuisse.

INAPPREHENSIBILIS, le, adject. *che non si può comprendere. Tertull. advers. Valent. c.* 11. & *advers. Hermog. c.* 43.

INAQUOSUS, a, um, adject. siccus, aridus. *Tertull. de baptism. c.* 1. Serpentes arida & inaquosa sectantur.

INARATUS, a, um, *non arato, inculto*, ἀνήροτος, non aratus, incultus. *Virg.* 11. *Georg. v.* 81. Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ. *Stat.* 10. *Theb. v.* 512. quanta paritas cervice gementes Profringunt inarata diu Pangæa juvenci.

INARCULUM virgula erat ex malo Punico incurvata, quam regina sacrificans in capite gestabat. *Festus.* V. *Arculum.*

INARDEO, es, arsi, n. 2. idem quod ardeo, aut valde ardeo. *Enn.* apud *Cicer. l.* 2. *de Orat. c.* 54. Flammam a sapiente facilius ore inardente opprimi, quam bona dicta teneat. Al. leg. divisim *in ardente. Horat. epod.* 3. *v.* 17. Nec munus humeris efficacis Herculis Inarsit æstuosius.

INARDESCO, is, n. 3. *accendersi*, flammam concipio, accendor, ignesco. *Virg. Æn.* 8. *v.* 622. cum cærula nubes Solis inardescit radiis, longeque refulget. *Plin. l.* 23. *c. ult.* Arbusculas in igne, ut ferrum inardascentes. ¶ Translate *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Affectus omnes languescant, necesse est, nisi voce, vultu, totius prope habitu corporis inardescant. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 32. Cupidine vindictæ inardescere. ¶ Est etiam rubore suffundi, *arrossire. Senec. in Herc. Oet. v.* 251. Nunc inardescunt genæ.

INAREFACTUS, a, um, *seccato, inaridito*, aridus factus, siccatus. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *ante med.* Ad sanguinem sistendum ranarum illinunt sanguinem inarefactum.

INARESCO, is, arui, n. 3. *inaridirsi, seccarsi*, κατα ξηραίνομαι, idem quod aresco, vel in aliqua re, aut penitus aresco. *Colum. l.* 4. *c.* 24. Nec patiuntur ante maturitatem fructum inarescere. & *lib.* 2. *c.* 6. *circa med.* Cum tectorium inaruerit. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Non patiatur non tenere apud inarescere. *Cels. l.* 5. *c.* 17. *sub fin.* Medicamenta inarescunt. *Plin. l.* 31. *c.* 6. Cœnum illitum sole inarescit. *Id. l.* 26. *s.* 8. inarescere in sole. *Id. l.* 18. *s.* 11. Ut paulum capiti inarescant. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Nihil facilius, quam lacrimas, inarescere. *Plin. ep.* 4. *l.* 2. Liberalitas e frugalitate, velut a fonte decurrit: quæ tamen ita temperanda est, ne nimia profusione inarescat.

INARGENTATUS, a, um, *inargentato*, ὑπάργυρος, argento obductus, illitus. *Plin. l.* 21. *c.* 2. Lamina ærea tenuis inaurata, aut inargentata. *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 10. *leg.* 3. Lecti inargentati vel inaurati.

INARGUTE, adverb. *non argutamente*, non acute. *Gell. l.* 21. *c.* 13. *a med.* Non mehercule inargute, inquit, nec incallide opposuisti hoc Tullianum.

INARGUTUS, a, um, *non arguto*, ut sententia non inarguta, *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 5. *leg.* 5.

INARIME, es, f. insula maris inferi in ora Campaniæ, & sinu Puteolano. V. *Ænaria.* Hoc nomen conflatum est ex duabus Græcis vocibus, apud *Homer. sub fin. Iliad.* 2. ubi Græcorum naves enumerat, Εἰν Ἀρίμοις ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς. Quem versum in mente habuit *Virg.* cum ait *Æn.* 9. *v.* 715. durumque cubile Inarime, Jovis imperiis imposta Typhœo. Quam illum reprehendunt alii, quod ex *in* Ἀρίμοις *Inarimen* fecerit: defendunt alii. V. si places *Erythræi* Indicem, *Salmas. in Solin. cap.* 3. (*al.* 9.) *la Cerda* ad Ina. *Virg.* &c. Secuti sunt *Virgilium Ovidius Metam.* 14. *v.* 89. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 208. *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 76. *Sil. l.* 12. *v.* 148. *Lucan. l.* 5. *v.* 101. & alii.

INARO, as, avi, atum, a. 1. *arare*, idem quod aro, vel in aliquo loco aro. *Plin. l.* 18. *c.* 14. *extr.* Inarari protinus solum opus est. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 23. *leg.* 9. Si quis vi aut clam agrum inaraverit, vel fossam fecerit. ¶ Item arando obruo, *coprire arando. Cato R. R. c.* 37. Vitis si macra erit, sarmenta sua concidito minute, & ibidem inarato, aut infodito. *Colum. l.* 2. *c.* 5. Disjectum fimum inarari, & obrui convenit. *Plin. l.* & *cap.* 18. Inarato semina abjecta.

INARTICULATUS, a, um, *non articolato*, ἄναρθρος, non expressus, & nihil significans, ut *coax*, *cra*, (quod affert exemplum *Priscian. instit. l.* 1.) quæ a nullo affectu mentis proficiscuntur. *Arnob. l.* 2. *pag.* 59. Nonne vocem si fuerit coactus emittere, ut solemne est mutis, inarticulatum nescio quid ore hiante clamabit?

INARTIFICIALIS, le, adject. *non artifiziosa. Quintil. lib.* 5. *cap.* 1. Illas (*probationes*) ἀτέχνους, idest inartificiales vocaverunt. Adde *caput* 5. & 10.

INARTIFICIALITER, adverb. *senz' artifizio*, ἀτέχνως, sine artificio. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. *ad fin.* Qua in re alius se inartificialiter, alius artificialiter gerat.

INASCENSUS, a, um, adject. non ascensus, inaccessus. *Plin. in Paneg. c.* 65. Procedere in rostra, inascensumque illum superbiæ principum locum terere.

INASPECTUS, & Inadspectus, a, um, *non visto*, non visus, non conspectus. *Stat.* 1. *Theb. v.* 50. imaque recessu Sedis inaspectos cælo, radiisque Penates Servantem.

INASPICUUS, & Inadspicuus, a, um, *non veduto*, inaspectus. *Auson. ep.* 23. *v.* 22. Lacte incide notas: arescens charta tenebit Semper inaspicuas: prodentur scripta favillis.

INASSATUS, a, um, *arrostito*, ὀπτός, idem ac assatus. *Plin. l.* 30. *c.* 8. *a med.* Verendorum formicationibus, verrucisque medetur arietini pulmonis inassati sanies.

INASSERO, as, avi, atum, a. 1. contabulo, *intavolare. Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 207. *col.* 2. Ferroque fixo, inasserato asseribus abjegnis sectilibus.

INASSUETUS, & Inadsuetus, a, um, *non assuefatto, non avvezzo*, non assuetus. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 449. Panditur interea Diti via: jamque diurnum Lumen inassueti vix patiuntur equi. *Id. de ar. am. v.* 299. Ipse novas frondes, & prata tenerrima tauro Fertur inassueta subsecuisse manu. *Sil. l.* 3. *v.* 235. at vestigia nuda sinusque Cingere, inassuetum. *h. e.* inusitatum est, non est in more positum.

INATTAMINATUS, a, um, *non contaminato. Tertull. de coron. Mil. cap. ult.* Serva Deo rem suam inattaminatam. *Scioppe leg. intaminatam.*

INATTENTE, *senz' attenzione, senza badare. Ammian. lib.* 30. *c.* 8. *ad fin.* (*al. cap.* 29.) Ad pavores irritos aliquoties abjectus pallens, & quod nusquam erat, inattente formidans. *Al. leg.* ima mente.

INATTENUATUS, a, um, *non estenuato. Ovid.* 8. *Metam. vers.* 843. Attenuarat opes, sed inattenuata manebat Tum quoque dira fames.

INATTESTATUS, a, um, particip. qui testatus non est, qui in jus non est vocatus. *Plaut. Curc.* 5. 3. 17. Hoccine pacto indemnatum atque inattestatum me arripi? Al. leg. *intestatum*, alii *inantestatum.*

INATTRITUS, a, um, non attritus. *Paulin. Nolan. carm.* 20. *vers.* 254. *de trabes.* Fulget inattrito longum venerabilis auro.

INAUDAX, acis, *timido*, δειλός, timidus. *Horat. lib.* 3. *od.* 20. *v.* 3. Dura post paulo fugies inaudax prœlia raptor.

INAUDIBILIS, le, qui nequit audiri. *Censorin. c.* 13. Ut dulcissimam concinant melodiam, sed nobis inaudibilem.

INAUDIENTIA, æ, f. inobedientia. *Cyprian. ep.* 28. ubi tamen alii leg. *inobedientia.*

INAUDIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *udire, intendere, rilevare*, ἀκούω, idem quod audio, intelligo. *Plaut. Mil.* 2. 2. 56. Nam os columnatum Poetæ esse inaudivi barbaro. ¶ Fere de rebus non-

dam vulgatis dicitur. *Cic. Fam. 9. ep. 24.* Fabrateriæ consilia sunt inito de me: quæ te video inaudisse. *Id. 6. Attic. ep. 1. a med.* Num quid de quo inaudisti? *Id. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 441.* Quorum erupit illa vox, de qua ego ex te primum inaudieram. *Plaut. Aulul. 2. 2. 88.* Credo, jam illum inaudisse, mihi esse thesaurum domi. *Id. Mostell. 3. 1. 11.* Metuo, ne de hac re quippiam hic inaudiverit. Adde *Nev. Pacuv. Afran.* apud *Non. cap. 2. n. 442.*

INAUDITIUNCULA, æ, f. *dottrinella*, ἀκρόαμάτιον, auditiuncula. *Gell. l. 5. c. 21.* Habebatque nonnullas disciplinæ Grammaticæ inauditiunculas partim rudes inchoatasque, partim non probas.

INAUDITUS, a, um, *inaudito, nuovo*, ἀνήκοος, non auditus, novus, inusitatus. *Cic. 1. de Orat. c. 31.* Nihil dicam reconditum, nihil exspectatione vestra dignum, nihil aut inauditum vobis, aut cuiquam novum. *Id. pro Balb. c. 5. in f.* Incredibili quadam atque inaudita gravitate, virtute, constantia præditus. *Id. pro Sext. c. 39. in f.* Insignis quædam, inaudita, nova magnitudo animi. *Id. in Catil. c. 14.* Quod in hac republ. non modo factum ante nunquam est, sed in omni memoria est omnino inauditum. *Id. pro Cæcin. c. 13.* Novum est, non dico inusitatum, verum omnino inauditum. *Id. de Harusp. resp. c. 57.* Sacra maribus non invisa solum, sed etiam inaudita. ¶ Item *non ascoltato*. *Senec. in Med. v. 199.* Qui statuit aliquid parte inaudita altera, Æquum licet statuerit, haud æquus fuit. *Tacit. 2. Ann. c. 77.* Ut ea inauditum & indefensum primo rumore rapiant. *Justin. l. 22. c. 3. ad fin.* Inauditum per injuriam damnare. Adde *Senec. in Med. v. 199.* & *Sueton. in Vitell. c. 14.* ¶ Item non audiens. *Gell. l. 7. c. 6.* Quædam animalium aut cæca natura gignuntur, aut inodora, inauditave. Ita legit *Non. cap. c. n. 463.* Alii *inora*, *inauritave*. h. e. sine ore & auribus. Sed prior lectio magis placet. ¶ Item auditus. *Cic. pro Balb. cap. 18.* Re denique multo ante Gadibus inaudita, fore, &c. ab inaudio.

INAVERSABILIS, le adject. *inevolgevole*, qui averti & evitari non potest. *Apul. in Trismegist. prope fin.* Æternitas inaversabilis, immobilis, insolubilis est. Al. leg. *inaversibilis* eod. sensu.

INAUGURATIO, onis, f. *Tertull. advers. Valentin. c. 11.* Inauguratio quædam dividendæ doctrinæ Velentini. *h. e.* augurium, principium.

INAUGURATO, adverb. οἰωνισάμενος, idem ac augurato, idest, captato augurio, præcedente augurio, & addicentibus avibus. *Liv. l. 1. c. 36.* Id quia inaugurato Romulus fecerat. *& cap. 44.* Locum inaugurato consecrare.

INAUGURATUS, a, um, adject. auguriis captis electus, dedicatus. *Cic. pro Dom. c. 53.* Simulacrum in templo inaugurato dedicare.

INAUGURO, as, a. 1. *prender gli augurj*, οἰωνίζομαι, augurium capto. *Plaut. Asin. 2. 1. 11.* Impetritum, inauguratum est. *Liv. l. 1. cap. 7.* Palatinum Romulus, Aventinum Remus ad inaugurandum, templa capiunt. ¶ Inaugurare aliquem Flaminem, *Livio l. 27. c. 8.* est Flaminem creare & consecrare. ¶ Inaugurare locum est, capto augurio, locum rei gerendæ auspicatum deligere. *Liv. l. 3. c. 20.* Augures jussos adesse ad Regillum lacum; locumque inaugurari, ubi auspicato cum populo agi posset. ¶ Transfertur etiam ad homines, cum munus aliquod publicum suscipiunt. nefas enim erat veteribus Magistratum aliquem, aut Sacerdotium assumere, aut ædem Diis sacrare, nisi captis prius auguriis. *Cic. Phil. 2. cap. 43.* Quid igitur cessas? cur non inaugurare? Sume diem; vide qui te inauguret. *Liv. lib. 30. cap. 26.* Augur in locum ejus inauguratus est filius. ¶ Interdum est divinare, *indovinare*. *Liv. l. 1. c. 36.* Agedum divine, inaugura, fieri ne possit, quod nunc ego mente concipio.

INAURATOR, oris, m. *indoratore*, χρυσωτής. *Inscript.* apud *Murator. pag. 971. n. 1.* Philomusus Tert. L. Inaur. Vide in *Bractearius*.

INAURATUS, a, um, *indorato*, χρυσωθείς, auro illitus, obductus. *Cic. 4. Verr. c. 21.* Inauratam statuam alicui ponere. *Id. 1. de Divin. c. 24.* Columna extrinsecus inaurata. *Ovid. de medic. fac. v. 18.* Vultis inaurata corpora veste tegi. *h. e.* auro tecta. Sic *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 47.* Citharœdus palla inaurata indutus. ¶ Item non auratus, auro carens. *Titinn.* apud *Charis. l. 2. pag. 181.* Putidæ inauratæ atque inlautæ mulieris.

INAURES, ium, m. *orecchini, pendenti*, ἐνώτια, ἐλλόβια, ornamenta ex auro, margaritis, aut gemmis, ab auribus pendentia. *Plaut. Men. 3. 3. 17.* Inaures da mihi faciundas, pondo duum nummum stalagmia. *Plin. l. 9. c. 55.* Murænæ, quam diligebat, inaures addidit. *Id. l. 31. c. 2.* Anguillæ inaures additas gerunt. ¶ In sing. numero *Plaut. Epid. 5. c. 33.* Non meministi, me inaurem ad te afferre natali die?

INAURITUS, a, um, *chi non ha orecchie*, ἄωτος, carens auribus. Vide in *Inauditus*.

INAURO, as, avi, atum, a. 1. *indorare, dorare*, χρυσόω, auro oblaco, aurum illino. *Plin. l. 33. cap. 3. ad fin.* Laquearia primo inaurata sunt in Capitolio, Censura L. Mummii. Inde transiere in cameras quoque & parietes, qui jam & ipsi, tanquam vasa inaurantur: cum sua ætas varia de Catulo existimaverit, quod tegulas æreas Capitolii inaurasset primus. Adde *Vitruv. l. 7. c. 8.* ¶ Translate est divitiis cumulare. *Horat. l. 1. ep. 12. v. 9.* ut in Confestim liquidus fortunæ rivus inauret. *Cic. Fam. 7. ep. 13.* Morias, ni (quæ tua gloria est) puto, te malle a Cæsare consuli, quam inaurari.

INAUSPICATO, adverb. *senza auspizj, con auspizj contrarj*, ἀνοιωνίστως, non captatis, vel perperam captatis auspiciis. *Cic. 1. de Divin. c. 17.* Quod inauspicato pomœrium transgressus esset.

INAUSPICATUS, a, um, non auspicatus, infelix, sine auspicio. *Senec. in Oedip. v. 713.* Inauspicata bos. *Plin. l. 28. c. 2. a med.* Bibente conviva mensam tolli, inauspicatissimum judicatur. *Id. lib. 38. c. 1.* inauspicatarum animantium vice.

INAUSUS, a, um, *non tentato, non impreso con audacia*, audacter non susceptus, intentatus. *Virg. 8. Æn. v. 205.* ne quid inausum, Aut intentatum sceleris ve dolive fuisset. *Val. Flacc. l. 1. v. 807.* si quod inausum Arcanumque nefas superest. *Senec. epist. 91. a med.* Sciat animus, nihil inausum esse fortunæ. *Id. in Thyest. v. 20.* Audere inausa. *Id. in Troad. v. 669.* Fuerat hoc prorsus nefas Danais inausum. *Tacit. 1. Ann. c. 42.* Quid enim per hosce dies inausum intemeratumve vobis?

INCÆDUUS, a, um, *che non si taglia*, ἄτμητος, qui non cæditur e ex in, & *cæduus*, ut *incædua silva*, quæ non cæditur, *incædui montes*, intonsi, silvosi, in quibus arbores non cæduntur. *Ovid. 2. Fast. v. 435.* Multis incæduus annis Junonis magnæ nomine lucus erat. *Id. initio lib. 3. Amor.* Stat vetus, & multos incædua silva per annos.

INCALATIONES, invocationes. *Festus*.

INCALATIVE, vocative. *Idem*.

INCALCATUS, a, um, non calcatus. *Paulin. Nolan. carm. 26. vers. 119.* Monstrat inaccessos humus incalcata recessus.

INCALESCO, is, lui, n. 3. *scaldarsi, divenir caldo*, ἐκθερμαίνομαι, valde calidus fio. *Colum. l. 2. c. 4.* Proscindendi sunt anni tempore jam incalescente. *Liv. l. 1. c. 57.* Incaluerant vino. ¶ Translate *Ovid. l. 2. Metam. v. 87. de equis*, acres Incaluere animi, cervicque repugnat habenis. *& vers. 640.* fatidicos concepit mente furores, Incaluitque deo. *Id. 3. ex Pont. ep. 4. v. 29.* Plausibus ex ipsis populi, lætoque favore Ingenium quodvis incaluisse potest. *Id. Heroid. epist. 11. vers. 25.* Ipsa quoque incalui. *h. e.* amorem concepi.

INCALFACIO, facis, a. 3. *scaldare*, calefacio. *Ovid. Metam. 15. v. 735.* Ictaque conjectos incalfacit hostia cultros. *Id. 4. Fast. v. 919.* si culmos Titan incalfacit udos.

INCALLIDE, adverb. *senza astuzia, semplicemente*, ἁπλῶς, non callide, simpliciter. *Cic. 3. Offic. c. ult.* In his tribus generibus non incallide tergiversantur. *h. e.* non sine industria.

INCALLIDUS, a, um, *semplice, non astuto*, ἀδόλος, ἁπλοῦς, non callidus, simplex. *Cic. de Invent. c. 3.* Arbitror, alios fuisse non incallidos homines. *Id. pro Cluent. c. 16.* Servus non incallidus. *Tacit. 3. Ann. c. 8.* Incallidus alioqui, & facilis juventa. *semplicetto*. Et *Capitolin. in Macrin. c. 13.* Fuit in jure non incallidus. *h. e.* non imperitus.

INCALO, as, n. 1. invoco. *Festus*: incalanto, invocanto.

INCANDESCO, is, incandui, n. 3. *divenir infocato*, ἐκπυρόομαι, candens & ignitus fio, vehementer incendor. *Ovid. Metam. 2. v. 729.* Volat illud, & incandescit eundo. *& lib. 12. v. 12.* vetus accensis incanduit ignibus ara. *Virg. 3. Georg. v. 478.* morbo cæli miseranda coorta est Tempestas, totoque autumni incanduit æstu. *h. e.* exarsit, increvit.

INCANDIDO, as, avi, atum, a. 1. candidum facio. *Firmic. de error. relig. c. 28.* Maculas Christi sanguis incandidat.

INCANEO, es, n. 2. vel Incanesco, is, nui, n. 3. *farsi bianco, o canuto*, πολιόομαι, albus, vel canus fio. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 13.* Tortaque remigio spumis incanuit unda. *Virg. 2. Georg. v. 71.* ornusque incanuit albo Flore pyri. *Valer. Flacc. l. 6. v. 611.* gelu, magnoque incanuit imbre Caucasus. *Sil. l. 3. v. 328.* cum pigra incanuit ætas.

INCANTAMENTUM, ti, n. *incantesimo*, ἐπῳδή, incantatio. *Plin. l. 28. c. 2.* Valeant ne aliquid verba, & incantamenta carminum.

INCANTATIO, onis, f. ἐπῳδή, incantamentum. *Firmic. l. 5. Astrolog. c. 5.* Magicas insequentur incantationes. *Tertull. de habit. mul. cap. 2.* Incantationum vires.

INCANTATOR, oris, m. *incantatore, stregone*. *Tertull. de Idolol. c. 9.* Aut incantatores, aut conjectores, aut magos.

INCANTATUS, a, um, ab Incanto. *Horat. in fi. sat. 8. l. 1.* Canidiæ dentes, altum Saganæ caliendrum Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis Vincula. *Apul. in Apolog.* Cum illi incantatam mulierem dicerent.

INCANTO, as, a. 1. *cantare*, ἐπᾴδω, idem quod canto, aut in aliquo loco canto. *Apul. l. 8. Metam.* Dum forte passerem incantantem sepiculæ consectatur arripere. *In leg. XII. Tab.* apud *Plin. l. 28. c. 2.* Qui malum carmen incantasset. *h. e.* magico carmine quippiam supra naturam nocendi causa molitus esset. Quo sensu absolute *Apul. in Apolog.* Quæsisti, quod mihi emolumentum fuerit incantandi. responderunt, ut mulier rueret.

INCANUS, a, um, *canuto*, πολιός, idem quod canus, aut valde canus. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thetid. v. 346.* Cum cinere incanos solvent a vertice crines. *Colum. l. 8. c. 2. a med.* Gallinaceorum paleæ ex rutilo albicantes, quæ velut incanæ barbæ dependent. *Virg. 3. Georg. v. 311.* barbas incanaque menta Cinyphii tondent hirci. *Catull. carm. 93. de Smyrna Cinnæ.* Smyrnam incana diu sæcula pervolvent. *h. e.* antiqua, multorum annorum sæcula.

INCAPABILIS, le, qui capi non potest, incomprehensibilis. *Arriani* apud *Augustin. epist. 174.* dicebant, credere se Deum patrem invisibilem, ingenitum, incapabilem. *Glossæ vet.* Ἀχώρητος, incapabilis.

INCAPAX, acis, adject. non capax, *incapace*. *Prudent. in Rom. seu peristeph. 14. v. 588.* Scin, incapacem te sacramenti, impie. *& vers. 348.* Æles incapax solvi.

INCAPISTRO, as, avi, atum, a. 1. capistro vincio: & translate irretio. *Apul. l. 11. Metam.* Cum me malis incapistrasset erroribus.

INCASSUM. V. in *Cassus*.

INCASTE, inceste. Legitur apud *Senec. initio controv. 13. l. 2.*

INCASTIGATUS, a, um, *impunito*, ἀκολάστευτος, non castigatus. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 45.* Nec me dimittes incastigatum.

INCAVILLATIO, per despectum irrisio. *Festus.*

INCAVO, as, a. 1. *cavare*, *incavare*, κοιλόω, idem quod cavo, excavo, effodio. *Colum. l. 4. c. 25.* Cum allevare quid debet, scalpro; cum incavare, rostro falcis utitur.

INCAUTE, adverb. *incautamente*, *inconsideratamente*, ἀπροοίτως, improvide, imprudenter. *Cic. Attic. l. 7. ep. 10.* Stulte omnia & incaute. *Liv. l. 21. c. 7.* Sed dum murum incautius subit, femur tragula ictus secidit. *Augustin. de morib. Manich. c. ult.* Ut se ipsos incautissime proderent. *Liv. l. 7. c. 25. ad fi.* Incaute atque inconsulte pugnare. *Plin. l. 2. ep. 15. extr.* Potes apparatius cœnare apud multos: nusquam hilarius, simplicius, incautius. *h. e.* securius, ita ut cauto minus sit opus, liberius & minori sollicitudine.

INCAUTUS, a, um, *incauto*, *mal avvedute*, ἀπρόοπτος, qui sibi cavere nescit. *Cic. pro Planc. c. 22.* Qui te incautum fortasse nunc tuo loco dimovere potuerunt. *Liv. l. 30. c. 13.* Juventa incautior. *Id. l. 5. c. 44. sub fin.* Ab secundis rebus incauti. *Sidon. l. 8. ep. 11.* Incautissimus, quia credulus. ¶ Cum ablat. & præposit. *a*, vel *ab*. *Liv. l. 40. c. 5.* Incautus a fraude fraterna juvenis. ¶ Cum genitivo. *Stat. 6. Theb. v. 766.* at illa nocendi Prodigus, incautusque sui, ruit omnis, &c. ¶ Est etiam qui non cavetur, passive. *Tacit. 1. Ann. c. 50.* Iter impeditius, & intentatum, eoque hostibus incautum. *non guardato da' nemici*. *Sil. l. 2. v. 98.* everetque inopina sub ictu Ante fera incauto, quam sibila poneret arcus. *Liv. l. 25. c. 38. a med.* Quod neglexeris, incautum atque apertum habes. *Lucan. l. 5. v. 500.* Sponte per incautas audet tentare tenebras, Quod jussi timuere, fretum. *h. e.* in quibus nihil cavere possumus. *Propert. l. 2. eleg. 1. vers. 80.* Sic est incautum quidquid habetur Amor.

INCEDO, is, essi, essum, n. 3. *camminare*, *andare*, βαδίζω, ingredior, eo, ambulo: ab *in*, & *cedo*, quod ire significat. *Cic. 2. de Divin. c. 24.* Belluam quacumque incederet, omnia arbusta, virgulta, tecta pervertere. *Liv. l. 8. c. 36. a med.* Incessit deinde, qua duxit prædæ spes, victor exercitus. *Id. l. 28. c. 9. ad fin.* Etiam si pedes incedat, memorabilem fore. *vada a piede*. *Justin. l. 41. c. 3.* Servi pedibus, liberi non nisi equis incedunt. *Ovid. 6. Fast. v. 653.* vagus incedit tota tibicen in urbe. *Plaut. Curcul. 1. 1. 32.* Caute incedere via. *Id. Merc. 2. 3. 71.* per vias. *Id. Mostell. 4. 3. 6.* a foro domum. *Id. Pæn. prol. v. 10.* Nimia est stultitia, sessum impransum incedere. *Id. Rud. 3. 3. 31.* Malitiæ lenonis contra incedam. *mi farò incontro*, *mi opporrò*. *Virg. Æn. 5. v. 188.* media socios incedens nave per ipsos. *Lucan. l. 2. v. 675.* Incedere super fretum. ¶ Pro venire, advenire, *venire*, *capitare*. *Plaut. Mostell. 2. 3. 152.* Est ne hic meus sodalis, qui huc incedit cum amica sua? *Tacit. 11. Ann. c. 32.* Undique nuntii incedunt, qui afferrent, &c. ¶ Pro accedere, progredi, *accostarsi*, *marchiare*, *avanzarsi*. *Cic. 2. de Invent. c. 14.* Facilius ad inventionem animus incedet, si, &c. *Sallust. in Catil. c. 61.* Tuba signum dat: cohortes paulatim incedere jubet. *Id. in Jug. cap. 50.* Pariter ac si hostes adessent, munito agmine incedere. *Tacit. Ann. 2. c. 50.* Incessit itinere, & prœlio. *h. e.* viæ pariter, & pugnæ compositus. *Sallust. in Jug. c. 107.* Barbari in perculsos Romanos acrius incedere. ¶ Pro intrare, *entrare*. *Justin. l. 34. c. 3.* Mittitur legatus Popilius ad Antiochum, qui abstinere illum Ægypto, aut si jam incessisset, excedere juberet. ¶ Pertinet etiam ad gravitatem, ac tarditatem gressus. *Senec. l. 7. quæst. nat. c. penult.* Tenero & molli ingressu suspendimus gradum: non ambulamus, sed incedimus. Al. leg. *repimus*. Huc illa pertinent *Sallust. in Jug. c. 34.* Incedunt per ora vestra magnifica. *Cic. 2. Fam. ep. 9.* Repente vero incessi omnibus lætitiis. *mi posi a camminare tronfio ed esultante*. *Virg. 1. Æn. v. 500.* Regina ad templum forma pulcherrima Dido Incessit, magna juvenum stipante caterva. *Horat. Epod. 15. v. 18.* quicumque es felicior, & meo Superbus incedis malo. ¶ Item illa, in quibus pompa apparet, aut esse ponitur, simulque gravitatem incessus significat. *Virg. 1. Æn. v. 50.* Ast ego quæ divum incedo regina, Jovisque Et soror, & conjux. *Propert. l. 2. el. 2. v. 57.* Fulva coma est, longæque manus, & maxima toto Corpore: & incedit vel Jove digna soror. *& lib. 3. el. 11. v. 50.* Matrona incedit census induta nepotum. *Plaut. Bacch. 4. 9. 146.* Ut ovans præda onustus incederem. ¶ Cum accusativo vi præpositionis, quæ inest in ipso verbo, *Tacit. 1. Ann. c. 61.* Incedunt mœstos locos, visuque ac memoria deformes. ¶ Sæpe est advenire, irruere, ingruere, invadere, occupare: & fere in præteritis usurpatur, *venir addosso*, *sopravvenire*. *Column. l. 2. c. 10.* Si sterilitas annonæ incessit hominibus. *Id. l. 11. c. 1. a med.* Ubi crepusculum incesserit. *Id. l. 12. c. 50.* Cum majora frigora incesserunt. *& sub fin. l. 11.* Ubi noxia incesserunt animalia. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac.* Inopia ambos incessit. *Id. in orat. 1. ad Cæs. circa med.* Is incessit mos, ut adolescentuli sua atque aliena consumere, pulcherrimum putent. *s' è introdotto*. & *in Jug. c. 13.* Ubi Romam legati venere, tanta commutatio incessit, ut, &c. *Liv. l. 29. c. 10.* Tanta incessit in ea castra vis morbi, ut, &c. *Sallust. in Jug. c. 45.* Ubi formido illa mentibus decessit, licet ea, quæ secundæ res amant, lascivia atque superbia incessere. *Liv. l. 4. c. 57. a med.* Gravior cura patribus incessit. *Id. l. 9. c. 27.* Timor patres incessit, ne, &c. *Id. l. 8. c. 27.* Religio deinde incessit, vitio eos creatos. *Id. l. 24. c. 13.* Ipsum ingens cupido incesserat Tarenti potiundi. *& lib. 3. c. 60.* Indignatio hostes incessit. *Terent. Andr. 4. 3. 15.* Nova nunc religio in te istæc incessit. *Justin. l. 22. c. 6.* Stupor omnes & admiratio incessit. ¶ Non desunt Grammatici, qui verbum impersonale faciunt, vel ab *incesso* ducunt. Apparet tamen, duci ab *incedo* ex sequentibus. *Liv. l. 29. c. 24.* Periculum erat, ne timor in exercitu incederet. *Al. leg.* in exercitum incideret. *Tacit. Ann. 3. c. 26.* Ubi pro modestia ac pudore ambitio & vis incedebat, provenere dominationes. *& cap. 36.* Incedebat deterrimo cuique licentia, impune probra in bonos excitandi. *& lib. 15. c. 37.* Postquam tenebræ incedebant. *& 2. Ann. c. 55. extr.* Haud invito imperatore ea fieri, occultus rumor incedebat. *si spargeva*.

INCELEBRATUS, a, um, adject. *non pubblicato*. *Tacit. Ann 6. c. 7. extr.* Nobis pleraque digna cognitu obvenere, quamquam ab aliis incelebrata.

INCELEBRIS, bre, *non celebre*, ἀκλεής, non salubris. *Sil. l. 8. v. 379.* Incelebri valle. *Gell. l. 5. c. 14.* Non incelebres libri. *Id. l. 1. c. 22.* Non incelebris advocatus.

INCENDEFACIO, is, a. 3. incendo. *Trebel. Poll. in Claud. c. 8.* Qui carraginem tantam nunc incendefecit. Ita legit *Salmas.* Alii *incendi fecit*, alii *incendio affecit*.

INCENDIARIUS, a, um, ad incendium spectans. *Ammian. l. 20. c. 11.* (*al. 29.*) Malleolos atque incendiaria tela torquentes. ¶ De incendiaria ave ita *Plin. l. 10. c. 13.* Inauspicata est incendiaria avis, propter quam sæpenumero lustratam Urbem, in Annalibus invenimus, sicut L. Cassio, C. Mario Coss. quo anno & bubone viso lustrata est. Quæ sit avis ea, nec reperitur, nec traditur. Quidam ita interpretantur, incendiariam esse, quæcumque apparuerit carbonem ferens ex aris, vel altaribus. Alii spinturnicem eam vocant. Sed hæc ipsa quæ esset inter aves, qui se scire diceret, non inveni. Hæc *Plinius*. ¶ Absolute *Incendiarius*, ii, m. *incendiario*, ἐμπρηστής, qui ædificiis ignem injicit. *Quintil. Declam. 9. c. 21.* Morabar inter sacrilegos, incendiarios, & (quæ gladiatoribus una laus est) homicidas inclusos turpiore custodia. *Tacit. Ann. 15. c. 67.* Auriga, & histrio, & incendiarius extitisti. Adde *Sueton. in Vitell. c. 17.*

INCENDIOSUS, a, um, adject. incendio, seu calore plenus. *Apul. de herb. c. 58.* Folia gustu remordentia, & incendiosa. *Fulgent. l. 1. Mythol. c. 15.* Solis fervor incendiosior.

INCENDIUM, ii, n. *accensione*, *infiammamento*, ἐμπρησμός, inflammatio, ignis dilatatio & augmentum. *Plin. l. 2. c. 68.* Incendium siderum. *Id. l. 18. c. 33.* Auster Africæ incendia cum serenitate affert. *Id. l. 3. c. 8.* Ætna noctibus miris incendiis. ¶ Item sæpius *incendio*, *abbruciamento*, combustio. *Cic. pro Dom. c. 24.* Domus ardebat non fortuito, sed oblato incendio. *Id. 2. Catil. c. 5.* Eructant sermonibus suis cædem bonorum atque urbis incendia. *Id. Parad. 4. ad fin.* Incendium facere. *Id. pro Mur. c. 25. extr.* excitare & restinguere. *Ovid. de remed. amor. v. 117.* sedare. *Plin. l. 10. ep. 42.* compescere. *Sueton. in Ner. c. 16.* arcere. *Curt. l. 3. c. 4. extr.* inhibere. *Petron. in Satyr. c. 124.* portare terris. *Virg. 10. Æn. v. 406.* immittere silvis. *Ovid. 14. Metam. v. 539.* jactare incendia dextra. *h. e.* faces, flammas. Sic *Virg. 2. Æn. v. 329.* incendia miscere. *& 2. Georg. v. 310.* glomeratque ferens incendia ventus. *Nepos in Themist. c. 4.* Oppidum incendio delere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 55.* Incendio frumentum corrumpere. *Tacit. 4. Hist. c. 60. extr.* Cunctos, qui prœlio superfuerant, incendium hausit. *Plin. l. 36. c. 9.* Incendio consumi. *Cic. 1. Catil. c. 11. extr.* conflagrare. *Justin. l. 1. c. 3.* Se & divitias suas in incendium mittere. *nel fuoco*. *Virg. 5. Æn. v. 680.* Sed non idcirco flammæ atque incendia vires Indomitas posuere. ¶ De igne, aut facibus, *Id. 9. Æn. v. 71.* socius incendia poscit ovantes. ¶ De nimio calore stomachi, *Lucret. l. 4. v. 869.* glomerataque multa vaporis Corpora, quæ stomacho præbent incendia nostro, Dissipat adveniens liquor. ¶ Translata est calamitas, exitium, periculum. *Cic. pro Mur. c. 25. extr.* Si quod esset in suas fortunas incendium excitatum, id se non aqua sed ruina restincturum. *Id. 4. Tuscul. c. 32.* Amor Medeæ quanta miseriarum excitavit incendia? *Justin. l. 9. c. 3.* Ne, victis Atheniensibus, bellum, veluti vicinum incendium ad se transiret. *Cic. pro Marcell. c. 9.* Belli civilis incendium salute patriæ restinguere. *Id. 1. Catil. c. 11. extr.* Invidiæ incendio conflagrare. *Liv. l. 22. c. 40.* Se populare incendium priore consulatu semiustum effugisse. ¶ Item vehemens animi commotio ex cupiditate, amore, & hujusmodi. *Cic. 5. de Fin. c. 24.* Cupiditatum incendiis inflammatus. *Plautus Merc. 3. 4. 3.* Ita mihi in pectore atque in corde facit amor incendium: ni oculos lacrimæ defendant, jam ardeat, credo, caput. *Ovid. 1. Fast. v. 410.* aliæ Satyris incendia mitia præbent. *Id. 2. de ar. am. v. 301.* movere incendia. *h. e.* excitare amorem. *Cic. in Orat. c. 8.* Restinctis jam animorum incendiis. *Id. 2. de Orat. c. 47.* Qui accusando quæstore meo tantum incendium non oratione solum, sed multo etiam magis vi & dolore, & ardore animi concitaras, ut ego ad id restinguendum vix conarer accedere. *Velley. sub fin. l. 2.* Abstruso pectus ejus flagravit incendio. *h. e.* dolore. *& cap. 125.* Plurimo igne emicans incendium militaris tumultus. *h. e.* seditionis vis. *Apul. l. 8. Metam.* Aper incendio feritatis ardescens. ¶ Fæcinus est illud *Flori l. 3. c. 5.* Exstincta parum fideliter incendia majore flamma reviviscunt. ¶ *Incendium annonæ* est ejus pretii incrementum, *l' incarire de' viveri*, *rincaro*. *Quintil. declam. 12. c. 4.* Si quid residui erat, ut carius venderent, ad annonæ incendium suppressum est. *Manil. l. 4. v. 168.* Et gravia annonæ speculantem incendia, ventis Credere opes. V. *Incendo.*

INCENDO, is, ndi, nsum, a. 3. *accendere*, *infiammare*, *abbruciare*, ἐμπίμπρημι, accendo, inflammo, comburo: ab *in* ἐπιτατικῷ, & inusitato *cando*, unde *candeo*. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 11.* Cupas tæda ac pice refertas incendunt, easque de muro in musculum devolvunt. *Id. l. 1. B. Gall. c. 5.* Oppida, vicos, ædificia incendere. *Cic. Attic. l. 9. ep. 6.* Naves omnes aut præcidisse, aut incendisse. *Id. 6. Verr. c. 35.* Tus & odores incendere. *& Verr. 7. c. 35.* Classem inflammare & incendere. *Virg. 1. Georg. v. 85.* agros. *& vers. 271.* vepres,

pres. Id. 3. Æn. v. 279. aras votis. h. e. votivas victimas aris cremare. Lucan. l. 4. v. 68. Incendere diem nubes orientis remotæ. h. e. efficere, ut sol esset ardentior, & diem calore accenderet. ¶ Item calefacere, riscaldare. Colum. l. 12. c. 19. Levi igne, & tenuibus lignis fornacem incendemus. ¶ Item illuminare, igneum colorem inducere. Virg. 5. Æn. v. 87. maculosus & auro Squamam incendebat fulgor. Ovid. 4. ex Pont. ep. 1. v. 41. Deque triumphato, quod sol incenderit, auro, &c. Stat. l. 2. silv. 1. v. 134. vivis digitos incendere gemmis. h. e. ornare ita ut splendeant. ¶ Translate est affectum aliquem vehementer commovere, concitare. Cic. Fam. 15. ep. 21. Cum incendisses cupiditatem meam consuetudinis augendæ nostræ. Id. Attic. l. 9. ep. 1. Ne odia improborum rursus in nos, quæ jam extincta erant, incendamus. Terent. Hecyr. 4. 1. 47. Incendor ira, esse ausam facere hæc te injussu meo. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 5. Incendi amore. Id. in Orat. c. 10. desiderio. Id. 1. Tuscul. c. 2. gloria ad studia. Terent. Andr. 2. 1. 8. Lubidinem alicujus incendere. Senec. de brevit. vitæ, cap. 16. Quid est aliud vitia nostra incendere, quam auctores illis inscribere deos? Sueton. in Calig. c. 15. studia hominum omni genere popularitatis. Virg. 4. Æn. v. 147. animum dictis. & lib. 6. v. 890. animum famæ venientis amore. Valer. Flacc. l. 6. v. 92. prœlia cornu. quod Virg. Æn. 6 v. 165. Martemque accendere cantu. Juvenal. sat. 6. v. 647. Rabies jecur incendit. ¶ Cum infinito Enn. apud Non. c. 2. n. 696. Deum me incendit facere pietas, civium porcet pudor. ¶ Incendere aliquem, commovere, irritare, irritare. Virg. 4. Æn. v. 360. Desine meque tuis incendere, teque querelis. Sallust. in Jug. c. 27. Ne amplius morando, Scaurum, quem plurimum metuebat, incenderet. (Adde Terent. Phorm. 1. 4. 9.) Horat. l. 2. sat. 6. v. 47. acris ubi me Natura incendit. Valer. Flacc. l. 6. v. 207. Tyndariden incendit amor. Quintil. l. 4. c. 2. a med. Incendere aliquem, & plenum iræ relinquere. Sallust. in Catil. c. 13. juventutem ad facinora. & cap. 30. plebem largiundo atque pollicitando. ¶ Pro implere per catachresim, ut Servius notat in illo Virg. 10. Æn. v. 895. clamore incendunt cælum. Adde lib. 11. v. 147. Sic Justin. l. 38. c. 8. sub fin. Ut regia omnis repentino luctu incenderetur. Simile est illud Silii lib. 14. v. 209. atque hinnitibus aera flammat. ¶ Pro amore accendere, innamorare, Ovid. 3. Metam. v. 426. pariterque incendit, & ardet. Adde Virg. 1. Æn. v. 664. ¶ Pro augere Virg. 5. Æn. v. 455. pudor incendit vires. & lib. 9. v. 500. incendere luctus. Varr. 3. R. R. c. 2. ad fin. annonam. esaltare, incarire i viveri. quod paulo sup. dixerat excandefacere. ¶ Incendere genus suum est perdere, & quasi incendio consumere, apud Plaut. Trin. 3. 2. 42. rovinar la casa. ¶ Opus artificem incendit apud Sever. in Ætna, v. 187. h. e. accendit cupiditate intelligendi, acuit, stimulat. ¶ In illo Stat. Theb. 1. v. 630. de Phœbo. Pestifera arma jacit, camposque, & celsa Cyclopum Tecta superjecto nebularum incendit amictu. incendit est corrumpit, absumit, velut incendio, nebulis, æstuque pestilenti. ¶ Rogum incendere, apud Plaut. Men. 1. 2. 44. proverbialis locutio est opipare vivere, genio indulgere, vino & epulis diem consumere. Versu præcedenti dixerat diem comburere. Simile est quodammodo quod nos dicimus, dar fuoco alla casa. ¶ Incensit, pro incenderit, olim dictum est, Festo teste.

INCENSE, vehementer, ardenter. Gell. l. 10. c. 3. circa med. Odium in Verrem incense, atque acriter, atque inflammanter facit.

INCENSIO, onis, f. accendimento, incendio, ἔμπρησις, incendium, combustio. Cic. 3. Catil. c. 4. Annus post Capitolii incensionem vicesimus. Id. pro Sull. c. 11. Incensione urbem, internecione cives liberavi. Arnob. l. 7. pag. 234. Incensio turis.

INCENSOR, oris, m. incendiario, ἐμπρηστής, qui incendit. Claud. Saturnin. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 16. sub fin. Messium incensores. Ita Taurellus. at Holoand. edidit messores. Sed incensores messium habetur etiam apud Paul. l. 5. Sentent. tit. 20. ¶ Incensores specularum Apuleio de Mundo sunt qui in speculis ignes accendunt significandi gratia. Al. aliter leg. ¶ Translate est concitator. Ammian. lib. 31. cap. 9. (al. 25.) Metuendus antehac incensor turbarum.

INCENSUS, a, um, acceso, infiammato, accensus. Virg. 1. Æn. v. 730. dependent lychni laquearibus aureis incensi. Id. 3. Georg. v. 450. Profuit incensos æstus avertere. Id. 8. Æn. v. 285. incensa altaria. ¶ Item abbruciato, κατακεκαυμένος, combustus. Sallust. in Catil. c. 48. Vigesimus annus ab incenso Capitolio. Nepos in Milt. c. 7. Lucus nocturno tempore incensus. Plin. l. 35. c. 9. Aiax fulmine incensus. ¶ Translate est aliqua animi perturbatione commotus, concitatus, inflammatus. Sallust. in Catil. c. 49. Incensus odio. Nepos in Lysand. cap. 2. dolore. Id. in Pelop. sub fin. ira. Virg. 4. Æn. v. 376. Furiis. & lib. 3. v. 298. magnoque incensum pectus amore, Compellare virum, &c. & lib. 5. v. 719. Talibus incensus dictis. Cic. pro Rosc. Amer. c. 16. Incensus studio, quod ad agrum colendum pertinet. innamorato, dilettantissimo. & de opt. gen. Orat. sub fin. Inimicitiis incensa contentio. ¶ Absoluta Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 48. Equus incensus calcaribus. Nepos in Eumen. c. 11. Adeo erat incensus, ut leniri non posset. adirato, irritato. Sic Cic. 4. Verr. c. 36. Vehementer Sthenio incensus. Al. leg. infensus. Phædr. l. 3. fab. 10. v. 18. Incensus ille falso uxoris crimine. Virg. 4. Æn. v. 300. totamque incensa per urbem Bacchatur. Cic. de Provinc. consul. c. 14. Nec imperatorem incensum ad rempubl. bene gerendam revocare debemus. portato, desideroso, voglioso. Justin. l. 18. c. 4. Incensus pecuniæ. h. e. pecuniæ cupiditate. Cic. l. 1. Fam. epist. 9. Cæsar a Crasso in me incensus. incitato contro di me. Plin. in Paneg. c. 73. Hoc magis incensi sumus, ut precaremur. ¶ Est etiam non censu, in censu non descriptus, non dato, o posto in nota, Cic. pro Cæcin. c. 34. Hominem incensum vendere. Liv. l. 1. c. 44. Lex de incensis lata. Id. l. 4. c. 8. Populus per multos annos incensus.

INCENTIO, onis, f. ἐνδόσιμον, cantio, sonus: ab incento, as, quod a cano. Gell. l. 4. c. 13. Democritus docet, plurimis hominum morbis medicinam fuisse incentiones tibiarum. ¶ Speciatim sumitur pro incantamento, quod vocis modulatione fiebat. Gell. l. 16. c. 11. Et incentionibus herbarumque succis faciunt medelarum miracula.

INCENTIVUS, a, um, ἐνδοσιμικός, qui ad canendum inservit. Tibia incentiva, quæ a dextra canit, sicut succentiva, quæ a sinistra succinit. Varr. de R. R. l. 1. c. 2. circa med. Et ut dextra tibia alia, quam sinistra, ita, ut tamen sit quodammodo conjuncta, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva. ¶ Item ad incitandum aptus: quia incentione tubarum solent milites ad pugnam incitari. Prudent. in Hamartig. v. 250. terras lues incentiva fatigat. ¶ Incentivum absolute est invitamentum, stimulus, incentivo. Hieronym. ep. 2. ad Nepotian. & 22. ad Eustoch. Incentiva vitiorum, & carnis titillationes. Incertus Auct. Paneg. ad Constantin. c. 1. Non tubæ solum, sed etiam Spartanæ tibiæ incentivum aliquod feruntur habuisse. Prudent. in Apotheosi, v. 997. Est incentivum peccaminis.

INCENTOR, oris, m. qui incinit. V. Accentor. Paulin. Nolan. carm. 15. v. 32. Carminis incentor Christus. ¶ Translate est concitator, stimulator. Ammian. l. 15. c. 3. Apodemius quoad vixerat, igneus turbarum incentor. Oros. l. 7. c. 28. Persecutionis Christianorum incentor.

INCEPS pro deinceps, apud Vet. Festus.

INCEPTIO, onis, f. cominciamento, principio, ἀρχή, inceptum, principium, actus incipiendi. Cic. 4. Acad. c. 38. Tum præclari operis inceptio intermitti non debet. Terent. Andr. 1. 3. 12. Audire eorum est operæ pretium audaciam. nam inceptio est amentium, non amantium. Quidquid peperisset, decreverunt tollere. attentato, assoluzione.

INCEPTO, as, avi, atum, a. c. cominciare, mettersi a fare, ἐγχειρέω, frequentativum ab incipio, & ejusdem fere significationis, aggredior, ordior. Plaut. Curcul. 1. 1. 23. Numquid tu, quod te, aut genere indignum sit tuo, facis, aut inceptas facinus facere? Id. Trucul. 2. 2. 48. Quo iter inceptas. Id. Trin. 4. 3. 23. Basilica hic facinora inceptat loqui. Terent. Eun. 5. 8. 1. Qua spe, aut quo consilio huc imus? quid inceptas, Thraso? Gell. l. 1. c. 11. Tibicines canere inceptabant. ¶ Sunt qui scribunt incepto tanquam sit a capi: sed ab inceptum ducere, & diphthongum omittere, magis videtur esse ex analogia.

INCEPTOR, oris, m. cominciatore, ἔξαρχος, qui incipit. Terent. Eun. 5. 9. 4. O mearum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfector!

INCEPTUM, ti, n. cominciamento, tentativo, ἐγχείρημα, principium, institutum. Cic. Catil. 2. c. 12. Si cujus ego non modo factum, sed inceptum ullum, conatumve contra patriam deprehendero. Vellej. l. 2. c. 68. Incepto pari similis fortuna Milonis fuit. Lucej. ad Ciceron. 5. Fam. ep. 14. extr. Cupio deterrere, ne permaneas in incepto. Ovid. 6. Metam. v. 50. perstat in incepto. Liv. l. 31. c. 26. Absistere incepto. Virg. 1. Æn. v. 41. me ne incepto desistere victam? Sallust. in Catil. c. 4. Detinere ab incepto aliquem. Nepos in Dion. c. 8. extr. deterrere. Sallust. in Catil. cap. 7. extr. Ea res longius nos ab incepto trahit. & in Jug. c. 4. extr. Nunc ad inceptum redeo. h. e. ad rem redeo. Virg. 5. Æn. v. 678. Piget incepti. & lib. 9. v. 259. dii nostra incepta secundent. & lib. 11. v. 469. magna incepta deserere. & lib. 2. v. 654. hærere in incepto. & lib. 4. v. 452. inceptum peragere. Sallust. in Jug. c. 73. patrare. Id. in Catil. c. 17. Favere inceptis alicujus. Nep. in Milt. c. 1. Incepta prospera. Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 56. inceptis annue, diva, meis. Horat. in ar. Poet. v. 127. ab incepto. dal cominciamento.

INCEPTUS, us, m. inceptum. Nepos in Iphicr. c. 2. Epaminondæ retardavit inceptus. Al. leg. impetus. Valer. Flacc. l. 6. v. 224. inceptus jam lancea temnit herilem.

INCEPTUS, a, um, nomen ex particip. principiato, intrappreso. Terent. Andr. 3. 3. 7. Amicitia, quæ incepta a parvis, cum ætate accrevit. Virg. 2. Georg. v. 39 inceptumque una decurre laborem. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 17. Inceptam oppugnationem relinquere. Virg. 8. Æn. v. 90. iter inceptum celerare. & lib. 12. v. 832. inceptum frustra submitte furorem. ¶ Pro non ceptus, initium non habens. Apul. de Mundo sub fin. Saturnum illi appellant Κρόνον, quasi χρόνον, idest quendam inceptum ab origine, interminum ad finem.

INCERAMENTUM. V. Interamentum.

INCERATUS, a, um, adject. incerato, cera obductus. Cels. l. 8. c. 8. Ex ferula facto canaliculo, eoque intus incerato.

INCERNICULUM, li, n. Plin. l. 8. c. 44. extr. Decretum fecere, ne frumentarii negotiatores ab incerniculis eum arcerent. h. e. frumentorum purgamentis, quæ cribro secernuntur, stacciature, crivellature. ¶ Est etiam genus cribri. Lucil. apud Non. c. 2. n. 353. Cribrum, incerniculum, lucernam, licium. ramata.

INCERNO, is, crevi, etum, a. c. crivellare, stacciare, διαλέγω, ἀποκρίνω, cribro: a cerno, quod est dirimere, sejungere, separare, & speciatim cribrare. Cato de R. R. c. 48. Et eo terram cribro incernito. Vitruv. l. 7. c. 1. Super fistucaturam incernatur marmor. Adde Colum. l. 5. c. 6. ¶ Incernendo spargere. Varr. apud Non. c. 2. n. 355. Liba cum sunt facta, incerni solent farris semine.

INCERO, as, a. c. incerare, κηρόω, aliquid cera tego. Genua deorum incerare, erat tabellis sua vota inscribere, eaque deorum genubus affigere. Juvenal. sat. 10. v. 55. Propter quæ fas est genua incerare deo-

dicorum. Ita *Rutgers. l. 5. variar. lect. c. 5.* ubi multa congerit in hanc rem. Idem sentire videtur *Turneb. l. 1. adversar. c. 27.* Alii tamen *incerare* interpretantur, sæpe repetitis osculis & amplexibus, unguen ac sordes, veluti ceram, inducere. *Prudent. l. 1. contra Symmach. v. 203.* saxa illita ceris Videras, unguentoque lares humescere nigros. *Id. Hamartig. v. 405.* Incerat lapides fumosos idololatris Religio.

INCERTE, adverb. *incertamente*. *Ennius* apud *Gell. l. 19. c. 10.* Incerte meus errat animus. *Pacuv.* apud *Non. c. 7. n. 2.* Incerte errans vagat.

INCERTO, adverb. idem ac incerte. *Plaut. Pseud. 4. 2. 7.* Quotumas ædes dixerit, id ego admodum incerto scio. Adde *Epid. 3. 4. 68.* Sic *4. 1. 18.* incerto autumo.

INCERTO, as, a. 1. *far dubbio, render incerto*, ἀδηλόω, incertum, seu dubium reddo. *Plaut. Epid. 4. 1. 18.* Longa dies meum incertat animum. *Apul. l. 11. Metam.* Cursus spatii prospectum suum nobis incertat. *& lib. 5.* Singultu lacrimoso sermonem incertans. Adde *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 423.*

INCERTUS, a, um, *incerto, dubbioso*, ἄγνωος, ἄδηλος, non certus, dubius: & tum de rebus dicitur, obscurus, non plane cognitus. *Cic. Agrar. 2. c. 25.* Nolo suspensam & incertam plebem Romanam obscura spe, & cæca exspectatione pendere. *Id. in Orat. c. 28.* Ancipites discendi, incertique casus. *Id. Verr. 7. c. 52.* Ætas puerilis maxime lubrica atque incerta. *Plin. l. 27. c. 1.* Incerta atque dubia tractare. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 36.* Incertis itineribus per silvas in hiberna perveniunt. *& lib. 7. c. 16.* Incertis temporibus diversisque itineribus ire. *Senec. in Agamemn. v. 748.* Incertos vultus gerere. *che non si ravvisano*. & *Ovid. 2. Amor. el. 11. v. 1.* Colligere incertos, & in ordine ponere crines. *h. e.* turbatos, incompositos. *Martial. l. 2. epigr. 66.* comarum Annulus incerta non bene fixus acu. *h. e.* non stabili. *Virg. 6. Æn. v. 270.* per incertam lunam sub luce maligna. *h. e.* quæ non plene apparet nubibus involuta. Sic *l. 3. v. 203.* Incertos soles. *h. e.* obscuri. *Id. l. 2. v. 223.* fugit cum saucius aram Taurus, & incertam excussit cervice securim. *h. e.* quæ certum ictum non fecit. *Cic. pro Mur. cap. 17.* Nihil est incertius vulgo. *Id. pro Sext. cap. 22. a med.* Vitam suam ad incertissimam spem reservare. ¶ Habet post se particulas dubitandi vim habentes. *Cic. Attic. l. 11. ep. 9.* Cum incertus essem, ubi esses. *Virg. 3. Æn. v. 7.* Incerti, quo fata ferant. *& lib. 5. v. 95.* Incertus, Geniumne loci, famulumne parentis Esse putet. *Terent. Heaut. 1. 1. 43.* Habeam, necne, incertum ast. *Id. Hecyr. 3. 4. extr.* Quid dicam hisce, incertus sum. *Id. Phorm. 4. 3. 54.* Incertus sum, utrum, &c. *Liv. l. 3. c. 17.* Quid quæque nox aut dies ferat, incertum esse. *Sallust. in Jug. c. 71.* Incerti ignarique, quid potissimum facerent. *& cap. 106.* Incertus, quonam modo aciem instrueret. *Plin. l. 4. ep. 11.* Confessus est quidem, sed incertum, utrum quia verum erat, an quia, &c. *ma non si sa, se*, &c. ¶ Passive *Sallust. in Jug. cap. 53.* Neque plane occultati humilitate arborum, & tamen incerti, quidnam esset. *h. e.* non bene cogniti. ¶ *In incerto esse* est incertum esse: *incerto*, vel *in incertum habere*, pro incerto habere. *Hirt. de B. Afric. c. 26.* Omnia victoribus erant futura in incerto. *Sallust. in Jug. c. 42.* Postremo, fugere, an manere, tutius foret, in incerto erat. *& cap. 50.* Absens an præsens perniciosior esset, in incerto habebatur. *& in Catil. c. 40.* Allobroges diu in incertum habuere, quidnam consilii caperent. *Tacit. Hist. 2. 1. 33.* In incerto relinquere. ¶ *In incertum* est in incertum tempus, vel in incertum casum, *sull' incerto, a tempo indeterminato*. *Liv. l. 4. c. 13.* Minucius præfectus annonæ in incertum creatus. ¶ *Ad*, vel *in incertum revocare*, est incertum reddere. *Cicer. pro Cæcin. c. 13.* Ad incertum revocari possessiones omnium. *& cap. 27.* In dubium incertumque revocare. ¶ *Incertum* absolute est res incerta, *incertezza*. *Liv. l. 4. c. 13.* Ne cujus incerti vanique auctor esset. *Plaut. Pseud. 2. 4. 69* Quidquid incerti mihi in animo prius, aut ambiguum fuit, nunc liquet. *Tacit. 3. Ann. cap. 54.* Incerta maris & tempestatum. *Plin. l. 3. ep. 19.* Incerta fortunæ experiri. *Liv. l. 30. c. 2.* Duas legiones scripserunt ad incerta belli. ¶ *Incerti agere*, de re incerta & indeterminata actionem instituere. *JCti in Dig.* sæpe: sic *incerti stipulatio, incerti condictio*, &c. ¶ Cum genitivo Historicorum est ac Poetarum. *Liv. l. 24. c. 30.* Soliciti incertique rerum suarum Megaram referri signa jubent. *& lib. 4. c. 23.* Tubero incertus veri est. *& cap. 57.* Incertus sententiæ. *Tacit. 2. Ann. c. 75.* ultionis. *& lib. 6. c. 46.* animi. *Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 4.* salutis. *Stat. 5. Theb. v. 524.* sui. *Senec. in Oedip. v. 322.* viæ. *Id. in Troad. v. 898.* voti. *Hirt. de B. Afric. c. 7. 21. & alt.* Naves incertæ locorum. ¶ *Incertus* absolute, *Plaut. Epid. 3. 4. 1.* Cave; præterbitas ullas ædes, quin roges: incertus tuum cave ad me retuleris pedem. *senza saper qualche cosa di certo.* ¶ *Incerto me*, insciente me. *Plaut. Asin. 2. 4. 60.* Ego certe, me incerto, scio hoc daturum nemini homini. ¶ Sententia est illud *Ennii* apud *Cicer. de Amic. c. 17. extr.* Amicus certus in re incerta cernitur. *h. e.* in dubiis & adversis rebus. ¶ *Incertum* pro *incertorum* dixit *Pacuv.* apud *Non. cap. 9. n. 3.* ¶ *Incertus ager* apud Augures qui sit, V. in *Peregrinus*.

INCESSABILIS, le, *incessante*, ἀκατάπαυστος, qui non cessat. Est *Orosii sub fin. proœm. lib. 7. Cæl. Aurel. Tard. l. 4. c. 6. Hieronymi epist. 58. circa med.* & *Martiani Capell. l. 1. pag. 14.*

INCESSABILITER, incessanter. *Hieronym. epist. 118 ad Fabiol. a med.* Incessabiliter velut rotam in suo axe torqueri. Adde *Martian. Capell. l. 9 pag. 303.* & *Fulgent. sub initio l. 1. Mythol.*

INCESSANTER, *incessantemente*, ἀπαύστως, indesinenter. *Imp. Zeno lib. 11. Cod. tit. 42. leg. 10. extr.* Excubiis aquæ custodiendæ incessanter inhæreant. Adde *Sidon. l. 8. ep. 14. a med.*

INCESSIO, onis, f. actus incessendi. Affertur locus ex *Cicer. 12. Attic. ep. 5 sub fin.* *Incessionum* ἀρχέτυπα *fugiendo*. Sed valde dubia ea lectio est, varieque vexata.

INCESSIT. V. *Incedo*.

INCESSO, is, ivi, & essi, a. 3. *assalire, molestare*, καταγίνομαι, invado, appeto, impeto, aggredior, molestus sum, lacesso: frequentativum ab *incedo*. *Liv. l. 8. c. 14. ad fin.* Cum jaculis saxisque procul incesseretur. *Colum. l. 8. c. 10. a med.* Cum tot unum incesserent manus. *Sil. l. 1. v. 473.* cuncta e muris unum incessentia tela. *Plin. l. 33. c. 3. a med.* Ferus noxii incessivere. *Sueton. de clar. Rhetorib. c. 6.* Aliquem, ut impium, incessere. *Id. in Calig. c. 25. extr.* Infestis digitis ora & oculos infantium incessare. *Ovid. 14. Metam. v. 402.* sævisque parant incessere telis. *Stat. l. 1. silv. 4. v. 76.* Bello quempiam incessere. *Ovid. 13. Metam. v. 232.* dictis protervis. *Sueton. in Claud. c. 13.* exsecrationibus. *Id. in Tiber. cap. 11.* convicio. *Sil. l. 11. v. 209.* verbis amaris. *Stat. 1. Theb. v. 245.* pœnis. *Tacit. 2. Hist. c. 23.* criminibus. *h. e.* accusare. Sic *lib. 3. c. 65.* occultis suspicionibus. *& cap. 77.* Fuere, qui uxorem Vitellii incesserint, tanquam superbe & sævere egisset. *h. e.* arguerint, criminati sint. *Gell. l. 1. c. 2.* Juvenes objurgatione justa incessivit. *Stat. 11. Theb. v. 390.* Incessere moras. *riprendere gl' indugi*. *Quintil. Declam. 5. c. 2.* Famam alicujus incessere. *Symmach. l. 1. ep. 2.* (*al. 5.*) Nequicquam taciturnitatis incessimur. ¶ In illo *Stat. Theb. 11. v. 360.* Tecta incessentem, *Eutyches Grammaticus de discern. conjugat. l. 2. pag. 2184.* *Priscibi* legi ait *incessantem*, ut a priora conjugatione. Sed depravato Codice videtur usus. ¶ *Incessi* ab *Incedo* V. in eo Verbo.

INCESSUS, us, m. *passo, il camminare, andatura*, βάδισις, gressus, ambulatio, actus, & modus incedendi: & dicitur tum de hominibus, tum de aliis animalibus. *Cic. 1. Offic. c. 35. a med.* Status, incessus, sessio, accubitio teneant illud decorum. *Id. 2. de Fin. c. 24.* Incessum fingere, quo gravior videatur. *contraffare il passo, il portamento della persona*. *Sallust. in Catil. c. 15.* Citus modo, modo tardus incessus. *Ovid. 3. de ar. am. v. 306.* In incessu mollior esse. *Quintil. l. 5. c. 9. sub fin.* Incessus fractus. *Tacit. 1. Histor. c. 53.* Cæcina decora juventa, cito sermone, erecto incessu. *& lib. 4. c. 11.* Apparatu, incessu, excubiis vim principis complecti. *Ovid. 11. Metam. v. 636.* Exprimere incessus, vultumque, sonumque. *Virg. 1. Æn. v. 409.* Et vera incessu patuit dea. *al passo*. *Plin. l. 11. c. 38.* Omnibus animalibus certus & uniusmodi incessus est. *Cic. in Orat. c. 18.* Rarus incessus, nec ita longus. *il passeggio del pulpito*: quem *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* ambulationem vocat. ¶ Item ingressus, invasio, *ingresso, invasione*. *Tacit. 12. Ann. c. 50.* Incessu Parthorum sine acie pulsi Iberi. *& lib. 4. c. 24.* Primo incessu solvit obsidium. *al primo accostarsi*. ¶ Item aditus, *entrata, passo*. *Id. 6. Ann. c. 33.* Cum ultra incessus hostis clausisset, unum reliquum, mare inter & montes, æstas impediret.

INCESTE, *impuramente*, μιαρῶς, non caste, inquinate, impure, turpiter. *Cic. pro Cæl. c. 14. extr.* Ideo aquam adduxi, ut ea tu inceste uterere? *Liv. l. 1. c. 45. sub fin.* Inceste sacrificium Dianæ facere. *Lucret. l. 1. v. 99.* Inceste nubere. *Arnob. l. 5. pag. 170.* Agit incestius res suas.

INCESTIFICUS, a, um, *incestuoso*, μιαρός, incestuosus. *Senec. in Phœniss. v. 223.* Nefandus, incestificus, exsecrabilis.

INCESTO, as, avi, atum, a. 1. *macchiare, violare*, μιαίνω, incestum reddo, polluo, contamino. *Virg. 6. Æn. v. 150.* totamque incestat funere classem. *Stat. l. 11. Theb. v. 120.* de *Furiis*. Incestare diem, trepidumque Hyperionis orbem Suffundi maculis. *Id. l. & silv. 5. v. 4.* quas incestavimus aras. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 267.* Turpia non Latios incestant nomina fastos. ¶ Refertur ad impudicitiam, illicitosque concubitus. *Sueton. in Tiber. c. 43.* *Tacit. 6. Ann. c. 19.* ¶ Simpliciter pro violare, corrumpere, *Plaut. Pæn. 5. 2. 136.*

INCESTUM, ti, n. *incesto*, ἀσέβεια, *fornicazione*, flagitium impudicum, illicitus cum aliqua congressus lege aut moribus prohibitus. *Cic. Tuscul. 4. c. 35.* Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta denique. (Duo priora ἀντίθετα sunt, reliqua ἐναντιότητα.) *Id. 1. de Invent. c. 40.* Si peperit, cum viro concubuit: peperit autem. Fecit igitur incestum. *fornicazione*. *Paul. Dig. lib. 23. tit. 2. leg. 39.* committere. *Quintil. l. 7. c. 8.* Incesti damnata.

INCESTUOSUS, a, um, *incestuoso*, qui incestum committit, incestificus, incestus. *Valer. Max. l. 6. c. 3. n. 7.* Quæ sacris Bacchanalium incestuosæ fuerant. Al. rectius leg. *incesto usæ*.

INCESTUS, us, m. incestum. *Cic. in Brute, c. 32.* Sunt enim & aliæ, & pro Ser. Fulvio de incestu nobilis oratio. *Id. pro Mil. c. 21.* De servis nulla quæstio est in dominum, nisi de incestu, ut fuit in Clodium.

INCESTUS, a, um, *incestuoso, impuro, macchiato*, ἀσελγής, μιαρός, non castus, impurus, contaminatus, pollutus: ab *in* privativa, & *castus*. A Græco ἀνέκεστος, inexpiabile, incurabile, *Festus* ducit. *Senec. in Hippol. vers. 1184.* Morere, si casta es, viro: si incesta, amori. *& vers. 1195.* Juvenisque castus crimine incestæ jacet. *Cic. pro Dom. c. 40.* Incesto flagitio & stupro polluit cæremonias. *Stat. 1. Achill. v. 45.* Incestus prædo. *h. e.* Paris adulter. *Cic. Phil. 11. cap. 2.* Verborum contumeliis optimum virum incesto ore lacerare. *Ovid. 2. Trist. v. 503.* incestis temerari vocibus aures. *osceno*. Sic *Liv. l. 8. c. 18.* Pellicere aliquem incesto sermone. *Tacit. 12. Ann. c. 4.* Incestus amor. *& lib. 11. c. 25. extr.* Incestæ nuptiæ. *Id. 5. Hist. c. 4.* Profana illic omnia, quæ apud nos sacra: rursum concessa apud illos, quæ apud nos incesta. *Stat. 9. Theb. v. 27.* subterant astra catervæ Incestarum avium. *h. e.* corvorum, & hujusmodi, quæ humani sanguinis & cadaverum pastu polluuntur.

IN-

INCHOATIVUS, a, um, *cominciativo*, ut Inchoativa verba, quæ rem inchoatam, & futuram significant, ut *horresco*, idest incipio horrere; *torpesco*, incipio torpere. *Charis. l. 3. pag. 223. Putsch. Diomed. l. 1. pag. 333. Priscian. l. 8. pag. 824. & Martian. Capell. l. 3. pag. 84.*

INCHOATOR, oris, m. *cominciatore*, inceptor. *Prudent. in præfat. Hamartig. v. 27.* ille mortis inchoator. *h. e.* Cain, qui primus occidit hominem.

INCHOATUS, a, um, *cominciato, imperfetto*, inceptus, ac nondum perfectus. *Cic. 1. de Orat. c. 2.* Quæ adolescentulis nobis ex commentariolis nostris inchoata ac rudia exciderunt. *Id. 1. Offic. c. 43. a med.* Cognitio manca atque inchoata. *Id. de clar. Orat. c. 33.* Præclare inchoata multa, perfecta non plane. *Id. 1. de nat. Deor. c. 20. extr.* Erat autem difficilis, rem tantam tamque præclaram inchoatam relinquere. *Plaut. Trin. 1. 2. 95.* Qui exædificaret suam inchoatam ignaviam. *Colum. l. 4. c. 3.* Ab inchoato domos exstruere. *da' fondamenti. Vet. Lapis apud Gruter. pag. 170. n. 3.* Scholam ab inchoato refecerunt, marmoribus ornaverunt, &c. & *pag. 169. n. 6.* Schola ab inchoato exstructa, solo dato ab T. Furio, &c. ¶ Item confectus, perfectus, *perfezionato, ridotto a fine*. Sic enim multi intelligunt illud *Catulli carm. 35. ad Caecil. v. 13.* Nam quo tempore legit inchoatam Dindymi dominam, &c. & *vers. ult.* est enim venuste Magna Cæcilio inchoata Mater. *h. e.* poema de Cybele. V. *Inchoo*.

INCHOO, as, avi, atum, a. 1. *cominciare, dar principio*, incipio, exordior, attingo. Inchoare, inquit *Festus*, videtur ex Græco originem trahere, quod Hesiodus omnium rerum initium esse dixerit chaos. *Scaurus* quoque *de Orthogr. pag. 2251. Putsch.* & *Julius Modestin.* apud *Diomed. l. 1. pag. 361.* a *chaos* deducunt. Sed *Verrius Flacc.* & *Tranquill. ibid.* a *cohum*, quod apud Veteres mundum significat: unde & *incoho* scribi volunt: quod a majoribus factitatum fuisse, *Servius ad 3. Georg. v. 223.* testatur. Sed scribendi usus *inchoo* obtinuit: & ex veterib. lapidib. probatur a *Cellar. in Orthogr.* a quo stant *Manut. Dausq.* & alii. *Cic. pro Arch. c. 11.* Quas res nos in consulatu nostro gessimus, attigit hic versibus, atque inchoavit. *Id. in Orat. c. 9. extr.* Referamus nos igitur ad eum, quem volumus, inchoandum, & eadem eloquentia informandum, quam in nullo cognovit Antonius. *Id. pro Dom. c. 51. a med.* Novum delubrum inchoare. *Plin. l. 11. c. 14.* Inchoandæ vindemiæ dies. & *lib. 16. c. 25.* Favonius ver inchoans. *Pallad. l. 3. tit. 25. sub fin.* Inchoante mense. ¶ Passive *Plin. l. 11. c. 16. sub fin. de apib.* Reges plures inchoantur, ne desint. ¶ Neutrorum more *Symmach. l. 7. ep. 75.* Moris est, ut munus hujusmodi a proficiscentibus inchoet. ¶ Pro facere, perficere, dedicare, ulus tradere. *Virg. 6. Æn. v. 252.* Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. *Servius* hic monet esse verbum sacrorum. Sed fortasse pro simplici incipio positum est. ¶ Cum infinito *Pallad. l. ult. tit. 2.* Post idus pastina inchoemus effodere. *Lucan. l. 10. v. 173.* longis Cæsar producere noctem Inchoat alloquiis. ¶ Absolute *Stat. 8. Theb. v. 623.* post longa silentia rursus Inchoat Ismene. *h. e.* infit, fari incipit.

INCICUR, uris, *vel* oris, non cicur, immansuetus, ferus. *Pacuv.* apud *Fest.* Reprime inciorem iracundiam.

INCIDO, is, idi, casum, n. 3. *cadere*, in, vel supra aliquid cado. *Cic. Phil. 4. cap. 5.* Incidere in foveam. *Id. de Fato, c. 3.* Ex spelunca saxum in crura ejus incidit. *Ovid. Metam. 5. v. 104.* Demetit ensis caput, quod protinus incidit aræ. *Liv. l. 21. c. 10. a med.* Sagunti ruinæ capitibus vestris incident. *Virg. 2. Æn. v. 466.* turris Danaum super agmina late Incidit. *Cic. Fam. 13. ep. 29. circa med.* Ille in morbum continuo incidit, ex quo non convaluit. *Stat. Theb. 5. v. 233.* Sic illa jacenti incidit. *cade addosso. Virg. 12. Æn. v. 926.* incidit ictus Ingens ad terram duplicato poplite Turnus. ¶ Item accido, *accadere*. *Plin. l. 2. c. 27.* Ea accidisse, non quia hæc facta sunt, arbitror; verum hæc ideo facta, quia incasura erant illa. *Liv. l. 1. c. 46.* Forte ita inciderat, ne, &c. *Id. l. 26. c. 23.* Forte ita incidit, ut, &c. *Cels. l. 5. c. 27. n. 3.* Si cucurbitula non sit (quod tamen vix incidere potest) tum, &c. *Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 21.* Si casus inciderit. ¶ Item casu incurro, *incorrere, incappare, abbattersi*. *Cic. pro Mil. cap. 1.* Quocunque oculi inciderint. *Id. pro Rosc. Amer. c. penult.* In eo loco, qua fugam hostium fore arbitrantur, milites collocant, in quo, si qui ex acie fugerint, de improviso incidant. *Liv. l. 25. c. 39.* Incidunt inermes inter catervas armatorum. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 13. n. 8.* Incidit forte per noctem in lenunculum piscantis. *Cic. pro Cluent. c. 7.* Adolescentulus bello captus in Q. Sergii manus incidit. *Id. Fam. 7. ep. 3.* Incidere in insidias. & *ibid.* Si quando in vituperatores meos incidisses. *Id. Fam. 2. ep. 7.* Quod in rempubl. tempus non incideris, sed veneris (judicio enim tuo, non casu in ipsum discrimen rerum contulisti tribunatum tuum) profecto vides, &c. *Id. Fam. 5. ep. 8.* Non me fortuito ad tuam amplitudinem amplectendam incidisse. ¶ Item advenio, supervenio, insto, *venir addosso, sopravvenire*. *Liv. l. 28. c. 13. sub fin.* Acrius ultimis incidebat Romanus, neque sustineri impetus poterat. *Cic. 4. Verr. cap. 74.* Sane homini improvisus incidi. *Virg. 11. Æn. v. 600.* Incidit huic, subitoque adspectu territus hæsit Apenninicolæ bellator filius Auni. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 13.* Tantus terror incidit exercitui, ut, &c. *Virg. 2. Georg. v. 107.* navigiis violentior incidit Eurus. *Id. 2. Æn. v. 304.* Flamma in segetem incidit. *Ovid. de remed. amor. v. 662.* nulla simultas incidit. *Terent. Heaut. 2. 4. 15.* Incidit amori vestro calamitas. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 14.* Cum aliquod bellum incidit. *Liv. l. 27. c. 24.* Pestilentia gravis incidit par urbem agrosque. *Plerique al. leg.* in urbem. *Id. l. 5. c. 12. sub fin.* Cum fuga trepidum, plenum vulnerum ac pavore, incidentem portis exercitum viderint. *h. e.* accedentem, & præ lassitudine veluti in portis cadentem. Adde *lib. 3. cap. 3.* & *lib. 27. cap. 13.* ¶ Cum accus. vi præpositionis, quæ inest in Verbo, *Nep. in Attic. cap. 10.* Ne quod periculum incideret, præsidium ei misit. *Virg. 9. Æn. v. 721.* Bellatorque animos deus incidit. *Al. leg.* animo. *Lucret. l. 4. v. 569.* pars vocum non aures incidit ipsas. *Al. leg.* accidit. *Solin. c. 11. (al. 18.)* Coturnices vela incidunt. ¶ Translate est casu venire. *Cic. in Divin. Verr. c. 15. ad fin.* Quoniam non consulto, sed casu in eorum mentionem incidi. *son venuto a far menzione di loro*. *Liv. l. 1. c. 57.* Potantibus his apud Sex. Tarquinium, incidit de uxoribus mentio. *Cic. 1. de Orat. cap. 24.* Fortuito in aliorum sermonem incidere. *sopravvenire per accidente, mentre altri discorrono*. & *de Amic. c. 1.* Memini in eum sermonem illum incidere, qui, &c. *che egli venne a discorrere di ciò, che*, &c. *Id. de clar. Orat. c. 2. extr.* Cum in eam memoriam & recordationem nuper ex sermone quodam incidissemus. *essendo venuti a ricordarci*, &c. *Terent. Phorm. 1. 3. 5.* Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset. *fosse venuto in mente*. & *Heaut. 3. 3. 37.* Aliud ex alio incidit. *da una cosa me ne viene in mente un' altra*. ¶ Dicitur & de iis, quæ in idem tempus congruunt. *Cic. in Pison. c. 4.* Cum tert. Cal. Jan. Compitaliorum dies incidisset. *essendo caduto*. & *Attic. 6. ep. 1. in fin.* Facias me, in quam diem Romana incidant mysteria, certiorem. *Id. in Orat. c. 12.* Quorum ætas in eorum tempora, quos nominavi, incidit.

INCIDO, is, idi, isum, a. 3. *tagliare, troncare*, cædo, præcido, amputo: ab *in*, & *cædo*. *Cic. Attic. l. 4. ep. 2. a med.* Qui mihi pinnas inciderant, nolunt easdem renasci. *Quintil. l. 2. c. 13. sub fin.* Si rectum limitem rupti torrentibus pontes inciderint. *Cels. l. 5. c. 27. n. 3.* Scalpello circa vulnus incidere. *Id. in præfat. l. 1.* Nocentes homines vivos incidere. *far la notomia*. & *ibid.* Incidere vivorum corpora. *Plin. l. 14. c. 9.* Palmes inciditur in medullam. *Id. l. 29. c. ult. circa med.* Incidere venam. *salassare*. *Virg. Ecl. 8. v. 29.* novas incide faces. & *Ecl. 3. v. 11.* vites incidere falce. *potare*. & *Æn. 3. v. 667.* funem. ¶ Item *scolpire, incidere, intagliare*. *Ovid. 8. Metam. v. 245.* ferroque incidit acuto Perpetuos dentes, & serræ reperit usum. *Virg. Ecl. 10. v. 53.* tenerisque meos incidere amores Arboribus. *Ovid. 9. Metam. v. 528.* verba ceris. *Cic. Phil. 1. c. 10.* leges in æs. *Id. Fam. 13. ep. 36.* nomina in tabula. *Plin. in Paneg. c. 54. extr.* Non trabibus, aut saxis nomen tuum, sed monumentis æternis laudis inciditur. Eodem sensu *incidi* pro inscribi in tabulis publicis, dixit *Id. ibid. cap. 26. & 28.* ¶ Translate est abrumpere. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4.* Poema ad Cæsarem, quod composueram, incidi. *Horat. lib. 1. ep. 14. v. 36.* Non lusisse pudet, sed non incidere ludum. *Liv. l. 44. c. 6. a med.* & *lib. 3. c. 58.* Incidere spem. *Id. l. 32. c. 37. ad fin.* Longiorem exorsis orationem, brevis interrogatio sermonem incidit. *Albinov. eleg. 3. v. 7.* non omnia dixit: Inciditque pudor, quæ prope dixit amor. *Stat. Theb. 9. v. 884.* Tandem hæc singultu verba incidente profatur. *Sil. l. 3. v. 78.* Si quis forte deum tantos inciderit actus. ¶ Item auferre, tollere, delere. *Senec. ep. 101.* Ipsam, quam premimus, horam casus incidit. *Cic. 2. de Orat. cap. 83.* Inciditur omnis jam deliberatio, si intelligitur non posse fieri. *Marcell. Dig. lib. 28. tit. 4. leg. 3.* Incidere testamentum. ¶ Item decidere, dirimere. *Virg. Ecl. 9. v. 14.* Incidere lites.

INCIDUUS pro *Inciduus* quidam leg. apud *Ovid.* locis in *Inciduus* allatis, & apud *Stat. Theb. 6. v. 90.*

INCIENS, entis, *gravida vicina al parto*, femina prægnans, propinqua partui: ita dicta, inquit *Fest.* in *Gravida*, quod incitatus sit fetus ejus: vel ut alii, quod cieat, & invocet alias ad auxilium: vel quod se ciat, seu incitat, ac movet ad pariendum: vel denique ab ἐγκύω, prægnans sum. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 84.* Incientes sues occidere.

INCIEO. V. *Incio*.

INCILE, lis, n. *fossa da condur acqua, rigagnolo*, locus depressus ad latus fluminum, aquæ derivandæ causa. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 21. leg. 1.* deducit ab *incidendo*, quia inciditur lapis, vel terra, unde aqua ex flumine agi possit: Alii ab *incieo*. *Festus*: Incilia, fossæ, quæ in viis fiunt ad deducendam aquam, sive derivationes de rivo communi factæ. Al. *leg.* *incilla*, eod. sensu. *Colum. l. 5. c. 9.* A superiore parte, si olea in clivo sit, incilia excitentur, quæ limosam aquam ad codicem deducant. *Cato R. R. c. 155.* Cum pluere incipiet, familiam cum sarculis exire oportet, incilia aperire, aquam diducere. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 12. leg. 1.* Incile ducere. ¶ Adjective *Cato loc. cit.* In monte fossas inciles putas habere oportet.

INCILO, as, avi, atum, a. 1. increpo, objurgo, improbo, dictis asperis mordeo. *Fest.* vellet esse ab *incieo*, commoveo. Alii ab *incido*, concido. *Lucret. l. 3. v. 977.* Jure, ut opinor, agat, jure increpet, inciletque. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 430.* Spernere, incilare probris. *Id. ibid.* Incilare factum alicujus. *Pacuv. ibid.* Si quis hac me oratione incilet, quid respondeam? *Lucil. ibid.* Incilans nos lædis vicissim. ¶ Pro incilia facere, *Pallad. l. 12. tit. 3.* Vinea vetus viridissima parte corticis ferratur, & fossa frequentius incilletur. *Al. aliter leg.*

INCINARIUM. V. *Incinerarium*.

INCINCTUS, a, um, *cinto, circondato, vestito*, idem quod cinctus, amictus, circumdatus. *Cic.* vertens *Euripidis* versus *4. Acad. c. 28.* Furiæ incinctæ igni incedunt. *Liv. l. 8. c. 9.* Incinctus cinctu Gabino. *Petron. in Satyr. c. 135.* Anus incincta quadrato pallio. *Virg. 4. Georg. v. 342. de Nymphis.* Ambæ auro, pictis incinctæ pellibus am-

ambæ. *h. e.* succinctæ. Sic *Ovid.* 2. *Fast.* v. 634. Nutriat incinctos missa patella Lares. (V. *Succinctus*.) & *lib.* 5. *v.* 675. incinctus tunicas mercator. *Al. leg.* tunica. & *verf.* 337. capilli incincti philyra. *Solin. cap.* 15. (*al.* 25.) *ante med.* Capitum ossa auro incincta. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 6. Hispania pelago undique incincta est. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 162. *de fonte*. Margine gramineo patulos incinctus hiatus. *Scribon. Larg. compos.* 163. & 164. Habere aliquid incinctum. *h. e.* in zona habere, *in saccoccia*. Suspicatur *Rhodius*, legendum esse *in cinctu*. ¶ Item non cinctus, discinctus, *scinto*, *discinto*. *Tibull. l.* 3. *el.* 2. *v.* 18. ossa Incinctæ nigra candida veste legant. Sic *Sueton. in Aug. c.* 100. Reliquias legerunt primores equestris ordinis, tunicati, & discincti, pedibusque nudis. Potest tamen intelligi apud *Tibull. incinctæ nigra veste*, amictæ, indutæ, ut apud *Petron. incincto pallio*.

INCINERARIUM, ii, n. *Charis. lib.* 1. *pag.* 78. Muliebre ministerium, incinerarium dicitur. nam Cato in Originib. mulieres, inquit, nostræ capillum cinere inungitabant, ut rutilus esset crinis. Hæc *Charis.* Porro hoc ministerium erat eorum, qui cinerarii, & ciniflones dicebantur. V. *Cinerarius*. Apud *Charis.* al. leg. *incinacium*: quod corruptum videtur.

INCINGO, is, inxi, inctum, a. 3. *cingere*, *circondare*, κατάζωννύω, idem quod cingo, circumdo. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 8. *v.* 47. turritis incingere mœnibus urbes. *Id. Metam.* 7. *v.* 242. aras verbenis, silvaque incinxit agresti. & *lib.* 14. *v.* 720. nitidaque incingere lauro. *incoronati*. & *Heroid. ep.* 9. *v.* 66. incingi zona. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 3. *ante med.* Arcadiam Peloponnesiacæ gentes undique incingunt. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* & *Thet. v.* 258. Pars se se tortis serpentibus incingebant.

INCINGULUM, li, n. idem quod cingulum. *Non. c.* 1. *n.* 234. Cingulum a cingendo, quod incingulum plerumque dicitur.

INCINO, is, a. 3. *cantare*, *o sonare*, ἐνᾴδω, cano, accino, insono: ab *in*, & *cano*. *Propert. l.* 2. *el.* 18. *v.* 6. varios incinit ore modos. *Gell. l.* 1. *c.* 11. *a med.* Si ut planipedi saltanti, ita Graccho concionanti, numeros, & modos, & frequentamenta quædam varia tibicen incineret. *Id. l.* 4. *c.* 13. Si modulis lenibus tibicen incinat, minui dolores.

INCIO, is, 2. 4. *vel* Incieo, es, a. 2. *smuovere*, moveo. *Lucret. l.* 5. *v.* 960. Et Venus in silvis incibat corpora amantum. Al. leg. *inciebat*, ut sit synæresis. sed & *incibat* ab *incio* esse potest, ut *lenibant* a *lenio*, & *servibat* a *servio*, & *nutribant* a *nutrio*, &c. Al. *jungebat*.

INCIPERA, pro impera, quidam legunt apud *Plaut. Trucul.* 3. 2. 8. V. *Incisega*.

INCIPESSO. V. *Incipisso*.

INCIPIO, is, epi, eptum, *cominciare*, *principiare*, ἄρχω, inchoo, cœpi, initium facio: ab *in*, & *capio*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 37. *extr.* Ut incipiendi ratio fuerit, ita sit desinendi modus. *Id.* 7. *Attic. ep.* 8. Epistola, quam incipiente febricula scripseras. *Sallust. in Jug. c.* 117. Statim rex sic incipit: Numquam ego sum ratus, &c. *Justin. l.* 13. *c.* 6. Quibusdam placebat, bellum in Macedoniam transferri: sed in rem visum est, ab Ægypto incipere. *Curt. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Unde nexus inciperet, quove se conderet, perspici non poterat. *Plaut. Capt.* 5. 3. 3. Quam diu id factum est? *Stal.* hic annus incipit vicesimus. *Virg.* 3. *Ecl. v.* 58. Incipe, Damœta, tu deinde sequere Menalca. *Id.* 2. *Æn. v.* 268. Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris Incipit. *Plin. l.* 5. *c.* 13. Mox Idumæa incipit & Palæstina. *Id. l.* 27. *c.* 13. Incipiente æstate. *Id. l.* 8. *c.* 5. Menander Syracusanus incipientis juventæ. *Id. l.* 24. *c.* 15. Trixago incipientibus hydropicis efficax. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Incipientibus & teneris jucundior. *a' principianti*. *Sallust. in Catil. cap.* 21. Tantummodo incepto opus est. *bisogna sol principiare*. ¶ Cum accus. *Plaut. Cas.* 4. 4. 2. Sospes iter incipe hoc. *Liv. l.* 7. *c.* 34. *sub fin.* Opus incipit nemo. *Virg.* 8. *Ecl. v.* 21. Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus. *Id.* 1. *Georg. v.* 230. Incipere sementem. ¶ Sæpissime infinito jungitur: quod & in præcedentibus subintelligi facile potest. *Plaut. Trucul.* 2. 5. 14. Si bene facere incepit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 5. Hinc canere incipiam. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 2. Cum pabuli copia esse inciperet. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 80. Iter facere incipere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 3. bella gerere. *Id.* 1. *Tuscul. c. ult.* mortem optare. & *lib.* 5. *c.* 1. diffidere. ¶ Passive *Tacit.* 5. *Hist. cap.* 17. & *Sallust. in Jug. cap.* 61. & 77. Dein prœlium incipitur. *Lactant. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Nec incipi, aut fieri, aut consummari quidquam potest, nisi, &c. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 570. A tantis Princeps incipiendus erat. *Terent. Phorm.* 1. 4. 48. In re incipiunda. ¶ Impersonaliter *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Optime incipitur a longis: recte aliquando a brevibus. ¶ Interdum ponitur pro suscipio, aggredior, *intraprendere*. *Terent. Eun.* 5. 5. 25. Quid igitur faciam miser, quidve incipiam? *Id. Adelph.* 2. 2. 19. Hoccine incipere Æschinum, ut hanc mihi eripere postulet? *Sallust. in Catil. c.* 20. Ausus est pulcherrimum facinus incipere. *Id. in orat. Cottæ ad Coss.* Quare indigna vobis, nobisque, & republ. incipitis? ¶ Præteritum *incepi* habent præter *Plaut. loc. cit.* & alibi, etiam *Virg. Æn.* 3. *v.* 8. *Terent. Andr.* 5. 1. 13. & *Adelph.* 2. 2. 19. Ceterum prosæ scriptores, *Cicero* præsertim, *Cæsar*, *Nepos*, & hujusmodi, *cœpi* libentius usurpant. Ex quo quidam non *incepi*, sed *incœpi* scribendum putarunt tanquam non a *capio*, aut *incipio*, sed vel a *cœpi*, vel a *cœpio* sit. ¶ *Incepsit* pro *inceperit* olim dictum est. *Fest.* in *Incensit*.

INCIPISSO, is, antique idem est, quod incipio. *Plaut. Capt.* 3. 3. *in fin.* Maximas nugas ineptiasque incipisso. & 4. 2. 22. Quid hic incipissit facere cum tantis minis? *Id. Mil.* 2. 2. 73. Magnam rem incipissis. & *vers.* 82. Sic rationem incipissam. *Id. Capt.* 2. 1. 19. Brevem orationem incipisse. ¶ In quibusdam lib. leg. *incipesso*.

INCIRCUMCISUS, a, um, non circumcisus. *Tertull. advers. Jud. c.* 2. *ad fin.* & *Prudent. in Psychom. v.* 390.

INCIRCUMSCRIPTUS, a, um, non circumscriptus. *Prudent. in Apotheos. v.* 931. Incircumscriptus Dominus.

INCISE, & Incisim, *a membretti*, κατὰ κόμματα, per incisa, incisis, seu minutis particulis. *Cic. in Orat. c.* 63. Quo pacto debeat incise, membratimve dici, jam videbimus. & *paulo post*. Hæc quidem duo binis pedibus incisim: dein membratim. Adde *cap.* 67.

INCISIO, onis, f. *taglio*, *incisione*, διακοπή, actus incidendi, incisura. *Colum. de arborib. cap.* 8. Infra incisionem & alligaturam vitem vulnerato. ¶ In re oratoria est brevissima periodi pars. V. *Incisum*. *Cic. in Orat. c.* 61. De eorum particulis, & tanquam incisionibus disserendum est. & *cap.* 64. In incisionibus & in membris. ¶ Apud Grammaticos *incisiones* sunt, quæ alias *cæsuræ* appellantur. V. *Cæsura*. *Diomed. l.* 3. *pag.* 496. *Putsch.*

INCISUM, i, n. κόμμα, pars periodi brevior apud Rhetores. nam longior membrum est. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *post med.* Incisum, quantum mea fert opinio, erit sensus non expleto numero conclusus: plerisque pars membri. Tale est enim quo Cicero utitur (*in Orat. c.* 67.) *Domus tibi deerat? at habebas. pecunia superabat? at egebas.* Fiunt autem etiam singulis verbis incisa, ut *Diximus*, *testes dare volumus*. Incisum est *diximus*. *Cic. ibid. cap.* 62. Nescio, cur, cum Græci κόμματα, & κῶλα nominent, nos non recte incisa, & membra dicamus.

INCISURA, æ, f. idem ac incisio. *Plin. l.* 11. *c.* 39. Pili recisi, non, ut herbæ, ab ipsa incisura augentur, sed ab radice exeunt. Adde *Colum. l.* 12. *c.* 54. ¶ Incisuræ etiam dicuntur in manibus, quæ vulgo lineæ vocantur. *Plin. l.* 11. *c.* 52. Et in manu duas incisuras longas habentes. ¶ Item in foliis plantarum, in insectis, &c. quæ & divisuræ appellantur. *Id. l.* 26. *c.* 8. Astragalus folia habet longa incisuris multis. *Id. l.* 11. *c.* 1. Insecta appellata ab incisuris, quæ nunc cervicum loco, nunc pectorum, atque alvi, præcincta separant membra. *Id. l.* 15. *c.* 11. Chrysomela incisuris distincta. ¶ Denique in pictura incisuræ dicuntur divisiones umbrarum ab lumine, ut *Id.* docet *sub fin. lib.* 33. V. *Harmoge*.

INCISUS, a, um, *tagliato*, *troncato*, ἐντετμημένος, cæsus, abscissus. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 19. Incisæ venæ. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 17. Teneræ arbores incisæ atque inflexæ. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sub fin.* Incisi nervi non solidantur. *Id. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Incisus surculis. *Stat.* 5. *Theb. v.* 517. squamisque incisus adæstuat amnis. ¶ Translate *Liv. l.* 2. *c.* 16. & *lib.* 3. *c.* 58. Incisa spes. *troncata*, *tolta*. ¶ Item incisuris divisus, *diviso*. *Cic.* 1. *de Divin. cap.* 39. Cur pulmo incisus in bonis extis proferat diem. *Plin. l.* 25. *c.* 6. Eupatoria foliis per ambitum incisis. ¶ Item insculptus, inscriptus, *intagliato*, *inciso*. *Cic.* 4. *Verr. c.* 63. Videmus in basi statuarum maximis litteris incisum, A communi Siciliæ datas. *Id. pro Balb. c.* 23. Fœdus in columna incisum & perscriptum. *Id. pro Font. c.* 14. Incisus ac notatus in monumentis rerum gestarum. *Liv. l.* 3. *c.* 57. *sub fin.* Leges in æs incisas in publico proponere. *Horat. l.* 4. *od.* 8. *v.* 13. incisa notis marmora publicis. *Sueton. de Grammat. cap.* 17. Fasti marmoreo parieti incisi.

INCISUS, us, m. idem ac incisio. *Plin. l.* 16. *c.* 12. Fructum quædam proximo anno ab incisu largiuntur.

INCITA. V. *Incitus*.

INCITABULUM, li, n. idem ac incitamentum. *Gell. l.* 15. *c.* 2. Fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenii virtutisque, si mens & corpus hominis vino flagraret.

INCITAMENTUM, ti, n. *incitamento*, *stimolo*, κέντρον, stimulus, invitamentum. *Cic. pro Arch. c.* 10. Hoc maximum & periculorum incitamentum est, & laborum. *Curt. l.* 9. *c.* 5. Desperatio magnum ad honeste moriendum incitamentum. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 55. Incitamenta irarum.

INCITATE, adverb. *incitatamente*, ὁρμητικῶς, cum incitatione. *Cic. in Orat. c.* 20. Locutio, quod incitatius feratur, &c. & *cap.* 63. Tum incitatius, tum tardius.

INCITATIO, onis, f. *incitamento*, actus incitandi, ὁρμησις, ὁρμή. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 9. Languentis populi incitatio, & effrenati moderatio. & *cap.* 43. Inflammatur animus judicis acri & vehementi quadam incitatione. ¶ Item *veemenza*, *celerità*, motus incitatus, impetus, celeritas. *Cic.* 4. *Acad. cap.* 26. Sol tanta incitatione fertur, ut celeritas ejus quanta sit, ne cogitari quidem possit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 35. Sic evolavit oratio, ut ejus vim atque incitationem aspexerim, vestigia ingressumque vix viderim. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 92. Est quædam animi incitatio atque alacritas innata omnibus, quæ studio pugnæ incenditur. *Cic.* 1. *de Divin. cap.* 40. Helenus & Cassandra divinantes, alter auguriis, altera mentis incitatione divina. *h. e.* furore. V. *Incitatus*.

INCITATOR, oris, m. *incitatore*, ὀτρυντήρ, qui incitat. *Prudent. in Rom. v.* 67. Incitator & fax omnium. *Ammian. l.* 28. *c.* 1. *ad fin.* (*al. cap.* 12.) Male sanus incitator.

INCITATRIX, icis, f. *incitatrice*, quæ incitat. *Arnob. l.* 2. *pag.* 64. Incitatrix ad vitia. *Lactant. de Ira Dei*, *c. ult.* Opulentia libidinum incitatrix. *Nazar. in Paneg. ad Constantin. c.* 34. Incitatrix licentiæ.

INCITATUS, a, um, *incitato*, *commosso*, *spinto con veemenza*, παρορμηθείς, citatus, impulsus, vehementer motus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 6. Equo incitato se in hostes immittens. *Id. in Orat. c.* 59. Incitatior cursus. *Senec. in Troad. v.* 999. Incitato gradu accurrere. *Id. in Hippol. v.* 1236. Incitati turbines. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 60. Lintres magno sonitu remorum incitatæ. *Cic. in somn. Scip. cap.* 5.

Mundi incitatissima conversio. ¶ Translate *Id. 1. Fam. ep. 7. a med.* Cum beneficiis tuis, tum amore incitatus meo. *Id. de Senect. c. 12.* Incitatus voluptate. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 78.* celeritate & studio. *Cic. 2. de Legib. c. 21.* acerbiore odio. *Id. 5. Tuscul. cap. 24.* Esse studio incitato ad investigandam veritatem. *Id. 1. de Orat. c. 46.* Populum incitatum in bonos, mitigare. *Liv. l. 44. c. 30.* Incitatus ad Romanum bellum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 4.* Cum civitas, ob eam rem incitata, armis suum jus exsequi conaretur. *irritata.* Sic *lib. 4. B. Gall. c. 14.* Milites pristini diei perfidia incitati. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 35.* Acrius incitati contra armatos. ¶ Refertur & ad vim, impetumque dicendi. *Cic. in Orat. c. 12.* Herodotus sine ullis salebris, quasi sedatus amnis fluit: Thucydides incitatior fertur, & de bellicis rebus canit quodammodo bellicum. ¶ Item ad furorem divinum. *Cic. 4. Acad. c. 5.* Exclamant quasi mente incitati. *Catull. carm. 62. de Aty, in fin.* Alios age incitatos, alios age rabidos. ¶ *Incitatus* apud *Sueton. in Calig. c. 55.* nomen est equi, cui Caligula consulatum destinasse traditur. Apud *Martial.* vero *lib. 10. epigr. 76. & lib. 11. epigr. 1.* videtur esse celebris aurigæ Circensis.

INCITATUS, us, m. idem ac incitatio. *Plin. l. 2. c. 45.* Venti sive assiduo mundi incitatu, & contrario siderum occursu nascuntur, &c. Alii leg. *iactatu.*

INCITEGA, æ, f. machinula, in qua constituebatur in convivio amphora, de qua subinde deferrentur vina. *Fest.* Usus ejus erat, ne amphora fundo suo maculam mensæ imprimeret. Nomen ex eo, quod tegeret mensæ partem: ab *intitego*, pro *intego*, interjecta syllaba *ti* per Epenthesin, quod veteres in multis faciebant, ut *compila* pro *compila*, *recipero*, sive, ut nunc dicimus, *recupero* pro *repero*, *reciprocus* pro *reprocus*. *Scalig.*

INCITO, as, avi, atum, a. 1. *movere con veemenza*, *spingere*, *incitare*, *commuovere*, παρορμάω, vehementer impello, concito, commoveo: ab *in*, & *cito* frequentat. a *cieo*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Stellarum motus tum incitantur, tum retardantur: sæpe etiam insistunt. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 18. n. 16.* Incitare saxa per pronum. *Lucret. l. 3. n. 744.* pavor incitat artus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 409.* incitare hastas. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 41.* Vehementius equos incitare. *& lib. 3. c. 24.* Scaphæ se in hostes incitaverunt. *Id. l. 3. B. Gall. c. 12.* Cum ex alto se æstus incitavisset. *Id. l. 2. B. Civ. c. 14.* Nostri ex castris se incitant. *h. e.* se proripiunt. ¶ Translate est excitare. *Cic. 2. de Orat. c. 35.* Ipsum ingenium diligentia etiam ex tarditate incitat. *Id. in Bruto, c. 92.* Dum tum excellebant oratores, qui me imitandi cupiditate incitarent. *Id. 1. de Orat. c. 20.* Consuetudo exercitatioque & intelligendi prudentiam acuit, & eloquendi celeritatem incitat. *Id. 2. de Divin. c. 2.* Quorum studio legendi meum scribendi studium in dies incitatur. *Plin. l. 20. c. 7.* Incitare aviditatem. *eccitar l'appetito.* *Ovid. de remed. amor. v. 632.* Et multam saliens incitat unda sitim. ¶ Item divino afflatu concitare. *Cic. 1. de Divin. c. 36. a med.* Nam terræ vis Pythiam Delphis incitabat, naturæ Sibyllam. V. *Incitatus.* ¶ Item irritare, provocare. *Cic. pro Flacc. c. 28.* Neque enim desunt, qui istos in me atque in optimum quemque incitent. *Id. 4. Acad. c. 47.* Opifices si undique omnes convenerint, facile contra vos incitabuntur. *Quintil. l. 6. c. 4.* Iracundis nonnunquam judices incitat. ¶ Item hortari, impellere, stimulos admovere. *Cic. 1. de Orat. c. penult.* Cohortationibus ad studium & ad laborem incitare juvenes. *Id. 3. de Fin. c. 20.* Natum incitari ad servandum genus hominum. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 10.* Multa Cæsarem ad id bellum incitabant. *Id. l. 1. B. Civ. c. 56.* Incitare aliquem præmiis & pollicitationibus. *Sueton. in Cæs. c. 7.* Incitare ad amplissimam spem. ¶ Item vexare, agitare. *Sueton. in Calig. c. 50.* Incitabatur insomnia maxime. ¶ Item augere, intendere. *Tacit. Ann. 3. c. 25.* Relatum de moderanda Papia Poppæa, quam Augustus post Julias rogationes, incitandis cælibum pœnis, sanxerat. ¶ *Incitare arborem* est cultu promovere, ut libere crescat. *Colum. l. 4. c. 22.* Frequentibus fossuris terra permiscetur, ut incitari vitis possit. *& in fin. cap. ult.* Castaneo ferro repetenda est, ut incitetur ejus proceritas. *& cap. ult. l. 3.* Interest, plures ne, an pauciores vehementer materias vinitor submittat, prolixisve flagellis incitet, an, &c. Cicero hoc sensu verbo *excitare* usus est *2. de Orat. c. 21.* Nova sarmenta cultura excitare. *Colum. l. 4. c. 28.* eadem ratione *concitare* adhibuit. ¶ *Incitare currentem* proverb. V. *in fin.* verbi *Curro.*

INCITTUS, us. V. *Incitatus, us.*

INCITUS, a, um, *spinto con veemenza*, *incitato*, *veloce*, incitatus, concitatus, vehementer impulsus, velox. *Lucret. l. 1. v. 271.* venti vis verberet incita portus. *Virg. 12. Æn. v. 492.* apicem tamen incita summum Hasta tulit. *Valer. Flacc. l. 1. v. 728.* talem incita longis Porticibus conjuxque fugit, natique Lycurgum. *Sil. l. 2. v. 491.* pronoque silex ruit incitus ictu. ¶ *Ad incitas* (subaudi *lineas*, vel *calces*, h. e. calculos) vel *ad incita* (subaudi *loca*) *redigi*, est eo redigi, ut via ullare evadendi spem habere possis, *vedersi in angustie*, *vedersi tra l'uscio e 'l muro*: præsertim si de egestate atque inopia sermo fit. *Plaut. Trinum. 2. 4. 136.* Ut ad incitas redactus est? *Lucil.* apud *Non. cap. 2. n. 422.* Illud ad incita cum redit, atque internecionem. *Id. ibid.* Villicum Aristocrates, mediastinum, atque bubulcum Commanducatus corrupit, ad incita adegit. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 9.* Epirotæ ad incitas, intolerandi tributi mole, depressi. *Apul. sub fin. l. 3.* Ad extremas incitas deducti. *Scalig. in append. ad conjectan. in Varr. l. 6. de L. L. c. 2.* docet, ab Antiquis fines, seu terminos, quos amplius promovere non esset, *incitos* vocatos esse. Hinc, qui eo redacti sint, ut nullum certum rerum suarum consilium capere possint, ad *incitas* (scil. *lineas*) *redactos* dici; metaphora ducta a ludo calculorum, qui cum ad ultimam lineam promoti sunt, neque progredi ulterius possunt, *inciti* appellantur, (*scacchi inravolati*) ut *Isidor. l. 18. Orig. c. 67.* tradit: atque is quoque, cujus ii sunt calculi, *incitus* vocatur, *inravolato*. Quod confirmatur ex illo *Plauti Pœn. 4. 2. 85.* Profecto ad incitas lenonem rediget, si eas abduxerit. *Mi.* quin prius disperibit, faxo, quam unam calcem civerit. Ubi *calcem* calculum significat, ut in fine vocis *Calx* secundæ dictum est. Itaque *incitus* in hac loquendi ratione immobilem, stabilem significat: ab *in* privativa, & *citus*. *Varr. loc. cit.* (ut quidem leg. *Scalig.*) Templa tescaque incita sunto, quoad ego caste lingua nuncupavero. ¶ *Charis. l. 2. pag. 73. Putsch.* docet *incitas* unius tantum casus esse, ut *inficias*, *suppetias*, *adfatim*, &c.

INCIVILIS, le, *superbo*, *crudele*, *ingiusto*, *improprio*, ἄπολις, immoderatus, superbus, inhumanus, inter cives inusitatus, iniquus, rationi æquitatique non consentaneus. *Gell. l. 20. c. 6.* Ob hæc mulieris verba tam improba ac tam incivilia. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 22.* Horum nihil, præter sævos atque inciviles animos, interim reperimus. *Ulpian. Dig. l. 48. tit. 19. leg. 9.* Sunt quidem hæ pœnæ inciviles, invitum hominem jubere facere, quod facere non potest. *Paul. lib. 23. tit. 2. leg. 67.* Libertum eam pupillam, cujus patronus res administrat, uxorem ducere, satis incivile est. *Ulpian. lib. 50. tit. 13. leg. 3.* Incivile factum coerceat prætor. *Eutrop. l. 9. c. 27.* Homo ferus & incivilis ingenii.

INCIVILITAS, atis, f. *crudeltà*, *insolenza*, *soperchieria*, inhumanitas, sævitia, vis. *Ammian. l. 18. c. 2.* (*al. 3.*) Ut sæpe contigit per incivilitatem militis occurrentia vastantis.

INCIVILITER, *superbamente*, *ingiustamente*, *con soperchieria*, incivili modo, injuste, inhumaniter, inusitate. *Sueton. in Tito, c. 6.* Præfecturam egit aliquanto incivilius & violentius. *Flor. l. 1. in fin.* Manlius altius se & incivilius efferens. *Apul. l. 7. Metam.* An te non tractamus inciviliter, qui nostrum asinum furatus abducis? *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 13. leg. 2.* Novi rivi inciviliter instituti. *Id. in fi. leg. ult. tit. 2. lib. 4.* Judex inciviliter extorta restitui jubeat. Adde *Ammian. l. 29. c. 5.* (*al. 23.*)

INCLAMATIO, onis, f. exclamatio. *Tertull. advers. Marcion. l. 4. c. 41.* Inclamatio imprecationis.

INCLAMATUS, a, um, *chiamato*, clamando vocatus. *Plin. l. 9. c. 8.* Delphinus quocumque diei tempore inclamatus a puero, ex imo advolabat. *& ibid. sub fin.* Ultro, neque inclamati, præsto sunt.

INCLAMITO, as, avi, atum, a. 1. frequentat. ab inclamo. *Plaut. Epid. sc. ult. v. 46.* Etiam inclamitor quasi servus. *vengo sgridato.*

INCLAMO, as, avi, atum, a. 1. *chiamare ad alta voce*, ἐμβοάω, clamore voco. *Cic. Attic. l. 2. ep. 18. extr.* Ita te para, ut si inclamaro, advoles. *Id. 2. de Invent. c. 4.* Comitem illum suum inclamavit semel ac sæpius. *Liv. l. 26. c. 15. a med.* Inclamare aliquem nomine. *Cal.* apud *Quintil. l. 4. c. 2.* Alicujus nomen inclamare. *Gell. l. 17. c. 19.* Inclamabat deum atque hominum fidem. ¶ Item exclamo, clamo, *gridare*. *Cic. 1. de Orat. c. 53. extr.* Nemo ingemuit, nemo inclamavit patronorum, nihil cuiquam doluit. *Gell. in fi. cap. 9. l. 5.* Repente in eam, qui id faciebat, se ita videre, quid faceret, magnum inclamavit. *Aurel. Vict. in Epitom. c. 12. sub fin.* Voce quam maxima inclamare contra aliquem. ¶ Item clamando objurgo, alta voce increpo, *sgridare*. *Plaut. Stich. 2. 2. 4.* Tuos inclama: tui delinquunt. *Id. Cistell. 1. 1. 110.* Nolito acriter eum inclamare. (Adde, *Mil. 4. 2. 45. & Truc. 3. 2. 4.*) *Ovid. 1. Amor. el. 7. v. 45.* Nonne satis fuerat timidæ inclamasse puellæ? *Liv. l. 1. c. 25.* Inclamat Curiatiis, ut opem ferant fratri. *Festus:* Inclamare, conviciis & maledictis insectari.

INCLARESCO, is, *vel* Inclareo, es, ui, n. *esser chiaro*, *famoso*, ἐπισημαίνομαι, clarus sum, manifestus, notus. *Plin. l. 35. c. 22.* Inclaruit maxime discipulo Nicia Atheniensi, qui diligentissime mulieres pinxit. *Sueton. de Illustr. Grammat. c. 17.* Docendi genere inclaruit. *Plin. l. 33. c. 12.* In auro cælando inclaruisse nominem. *Id. l. 7. c. 37. extr.* Quæ artes pluribus inclaruere exemplis.

INCLARUS, a, um, *oscuro*, non clarus, obscurus. *Symmach. l. 3. ep. 4.* An ita vel mei animi fides inclara est, vel meriti tui angusta monumenta sunt, ut, &c?

INCLEMENS, tis, *crudele*, *aspro*, ἀπηνής, durus, asper. *Liv. l. 8. c. 32. a med.* Increpabant inclementem Dictatorem. *Id. l. 9. c. 34. sub fin.* Inclementiori verbo appellare. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 10.* Dionysius aulæ Siculæ inclementissimus incubator. Adde *Sil. l. 8. v. 440.*

INCLEMENTER, *crudelmente*, *aspramente*, ἀπηνῶς, dure, aspere. *Plaut. Amph. 2. 2. 110.* Iterum hic jam in me inclementer dicit. *Id. Pseud. 1. 1. 25.* Inclementer dicere alicui. *& Pœn. 5. 5. 44.* Alicui inclementer loqui. *Liv. l. 3. c. 48.* Si quid inclementius in te sum invectus. *Plin. l. 18. c. 6.* Inclementer censuit. *troppo rigorosamente.*

INCLEMENTIA, æ, f. *crudeltà*, *asprezza*, ἀπήνεια, crudelitas, asperitas. *Virg. 2. Æn. v. 602.* inclementia divum Has evertit opes. *Id. 3. Georg. v. 68.* duræ inclementia mortis. *Stat. l. 2. Silv. 4. v. 50.* gravis inclementia fati. ¶ Translate *Claudian. de B. Get. v. 210.* maris inclementia. *Justin. l. 9. c. 2.* Inclementia cæli. *aria cattiva.* *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 82. de Plutone.* diræ riget inclementia formæ.

INCLINABILIS, le, adject. qui facile inclinat & propendet. *Senec. ep. 94. circa med.* Dubios & in pravum inclinabiles animos revocat ad rectum bonorum virorum conversatio.

INCLINAMENTUM, ti, n. *terminazione*, declinatio & positio verborum. *Nigid.* apud *Gell. l. 4. c. 9.* Inclinamentum hujuscemodi verborum,

borum, ut vinosus, mulierosus, nummosus, signat copiam quandam immodicam rei, super qua dicitur.

INCLINANS, antis, qui inclinat, & propendet. *Cic. 2. de Orat. c. 44. extr.* Tantam vim habet oratio, ut non modo inclinantem erigere, aut stantem inclinare, sed, &c. *chi piega per cadere.* & *Tuscul. 4. c. 23.* Danais inclinantibus, prœlium restituit. *che piegavano alla fuga. Tacit. Ann. 13. c. 34. extr.* Libertate ignota magis ad servitium inclinantes. *inclinati.* & *lib. 4. Hist. c. 68.* Suopte ingenio ad mitiora inclinantes. *Plin. l. 27. c. 12. a med.* Color ad crocum inclinans. *h. e.* accedens, proximus, similis: *che tira al zafferano.*

INCLINATIO, onis, f. *piegamento, inchinamento*, ἔγκλισις, actus inclinandi. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 34.* Ingressus, cursus, accubitio, inclinatio, sessio. *Plin. l. 16. c. 43.* Alterna inclinatione egerunt scrobem. *Id. l. 8. c. 52.* Merso navigio inclinatione lateris unius. *Tacit. 2. Hist. c. 35.* Cum variis trepidantium inclinationibus mixti remiges, propugnatoresque turbarentur. *Plin. l. 37. c. 10.* Cristalis gemma, cum sit candida, ad inclinationes rubescere videtur. *al piegarsi. Quintil. l. 11. c. 3. ad fin.* Inclinationes vocis. *inflessioni. Cic. in Orat. c. 18.* vocat *flexiones.* ¶ Inclinatio cæli est clima, *clima. Vitr. l. 1. c. 1.* Propter inclinationes cæli, quæ Græci κλίματα dicunt. *Gell. l. 14. c. 1. ante med.* Sub ea inclinatione cæli, sub qua Chaldæi fuerunt. *Vitruv. l. 6. c. 1.* Inclinationes mundi. ¶ Translate est conversio, & mutatio, cum quippiam in aliam rationem inclinatur & vertitur. *Cic. pro Balb. c. 26.* Fuit hoc sive meum, sive reipubl. fatum, ut in me unum omnis illa inclinatio communium temporum incumberet. *Id. 2. Agrar. c. 29.* An ignoratis illa magnifica populi R. vectigalia perlevi sæpe momento fortunæ, inclinatione temporis pendere? *Id. pro Sext. c. 31.* Fieri quædam ad meliorem spem inclinatio visa est. *Id. pro Mur. c. 26.* Magna est autem comitiis consularibus repentina voluntatum inclinatio, præsertim cum incubuit ad virum bonum, &c. *Id. 2. de Orat. c. 29.* Necesse est ut is, qui nobis causam adjudicaturus est, inclinatione voluntatis propendeat in nos. *Senec. de Clem. c. 4. l. 2. a med.* Crudelitas est inclinatio animi ad asperiora. *Tacit. 4. Ann. c. 20.* Principum inclinatio in hos, offensio in illos. *inclinazione, propensione.* & *lib. 1. c. 28.* Utendum ea inclinatione Cæsar ratus. *di quella inclinazione d'animi. Quintil. l. 5. c. 13. sub fin.* Inclinatio causæ. *il piegar della causa a favore d'una delle parti.* ¶ *Inclinationes* verborum sunt eorum derivationes ab uno ad aliud, ut a *vino vinosus. Varr. l. 8. de L. L. in princ. & fin.* V. *Declinatio*, & *Inclino*.

INCLINATUS, us, m. idem ac Inclinatio. *Gell. l. 3. c. 12.* Neque aliud est, quod simili inclinatu dicatur. *ossia derivatione.* V. *Declinatio*.

INCLINATUS, a, um, adject. *inclinato, piegato*, ἐγκεκλιμένος. *Cic. Tuscul. 3. c. 3.* Inclinato in postmeridianum tempus die. *Plin. l. 15. c. 1.* Cotonea colore ad aurum inclinato. *che tira all' oro.* Sic *lib. 24. c. 15.* Herba coloris in luteum inclinati. ¶ *Inclinata domus*, quæ ruinam minatur. Allegorice *Virg. 12. Æn. v. 59.* in te omnis domus inclinata recumbit. ¶ *Inclinata vox* est demissa, simulque plena, quam βαρύτονον Græci dicunt, *voce bassa e piena:* opponiturque altiori & arectæ, quæ acutiore sono funditur. *Cic. in Orat. c. 8. extr.* Inclinata ululantique voce, more Asiatico, canere. *& cap. 17. sub fin.* Volet igitur ille, qui eloquentiæ principatum petet, & contenta voce atrociter dicere, & summissa leniter; & inclinata videri gravis, & inflexa miserabilis. ¶ Item proclivis, propensus. *Liv. l. 23. c. 46.* Plebs ante inclinatior ad Pœnos fuerat. *Tacit. 1. Hist. c. 81.* Inclinatæ ad suspicionem mentes. ¶ *Inclinatus* etiam dicitur, qui optimum statum, seu tenorem non amplius servat, *chi ha presa cattiva piega. Cic. Fam. 2. ep. 16.* Inclinata fortuna & prope jacens. *Liv. l. 42. c. 59.* Inclinata res. Sic inclinatæ copiæ, *h. e.* ad fugam versæ, *Nepot in Pelop. in fin.* Sic *Cic. ad Brut. ep. 18.* Ferre præsidium labenti & inclinatæ reipublicæ. ¶ Inclinatus morbus, *malattia in declinazione. Cels. l. 3. c. 2. & Plin. l. 23. c. 4.* ¶ Inclinati mores, in pejus mutati, *deteriorati. Plin. l. 35. c. 12. ad fin.* ¶ *Inclinata* rerum sunt res inclinatæ & adversæ. *Sil. l. 6. v. 119.* Quidquid adest duri, & rerum inclinata feramus.

INCLINIS, ne, adject. qui inclinatur & flectitur. *Valer. Flacc. l. 4. v. 307.* sonat omnis vulnere cervix Inclinis, ceditque malis. *Minuc. Fel. in Octav. cap. 3. ad fin.* Inclinis atque humilis. ¶ Item non inclinans, ἀκλινής. *Manil. l. 1. v. 596.* His eadem est via, quæ mundo, pariterque rotantur Inclines.

INCLINO, as, avi, atum, a. 1. *inchinare, piegare*, ἐγκλίνω, torqueo, flecto, inflecto, declino. Usurpatur tum active cum accusativo, tum neutrorum more, accusativo omisso, ac subaudito. *Ovid. 11. Metam. v. 355.* Parsque boum fulvis genua inclinarat arenis. *& vers. 208.* omnes Inclinavit aquas ad avaræ litora Trojæ. *& lib. 2. v. 720.* super Actæas agilis Cyllenius arces Inclinat cursus. *Martial. l. 1. epigr. 77.* arbor Inclinat varias pondere nigra comas. *Lucret. l. 6. v. 572.* terra inclinatur, retroque recellit. ¶ *Inclinari*, & *inclinare acies* dicitur, cum retro cedit, & ad fugam spectat. *Liv. l. 1. c. 12.* Ut Hostus cecidit, confestim Romana inclinatur acies. *Id. l. 7. c. 33.* Ita conflixerunt, ut aliquamdiu in neutram partem inclinarent acies. *& ibid.* Tum primum referri pedem, atque inclinari rem in fugam apparet. *Id. l. 34. c. 28. ad fin.* Tandem Nabidis milites in fugam inclinarunt. ¶ dies, sol, cum ad vesperam vergit. *Horat. l. 3. od. 28. v. 5.* Inclinare meridiem sentis. *Liv. l. 9. c. 32.* Prius sol meridie se inclinavit, quam, &c. Adde *Juvenal. sat. 3. v. 316.* ¶ fortuna, aut respubl. aut quid simile, cum in melius, aut deterius mutatur. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 52.* Magna erat rerum facta commutatio, ac se fortuna inclinaverat: ut nostri inopia rerum conflictarentur, illi omnibus abundarent rebus. *Lucan. l. 3. v. 752.* Inclinant jam fata ducum. *h. e.* Pompeji in deterius, in melius Cæsaris. *Liv. l. 1. c. 18.* Quamquam inclinari opes ad Sabinos, rege inde sumpto, videbantur. Simile est illud *Justini lib. 5. c. 1. extr.* Quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat. ¶ Sæpe refertur ad animum, & significat flecti, propendere, proclivem esse. *Cic. 2. de Orat. c. 44.* Si se dant, & sua sponte quo impellimus, inclinant & propendent, &c. *Curt. l. 10. c. 7.* In stirpem regiam inclinavere studiis. *piegarono col favore. Liv. in f. cap. 16. l. 4.* Ita dubii quoque inclinant ad nomina danda. *Cic. de Senect. c. 6.* Cum sententia Senatus inclinaret ad pacem, & fœdus faciendum cum Pyrrho. *Liv. l. 27. c. 46. a med.* Multorum eo inclinabant sententiæ, ut tempus pugnæ differretur. *Id. l. 32. c. 13.* Inclinavit sententia, suum in Thessaliam agmen dimittere. *Al. leg.* demittere. *Cic. 3. de Fin. c. 3.* Inclinare se ad Stoicos. *Liv. l. 7. c. 9.* Ut belli causa Dictatorem creatum arbitrer, inclinat animus. *Id. l. 10. c. 33. extr.* Hæc animum inclinant, ut credam, &c. ¶ Cum dativo *Horat. l. 1. sat. 3. v. 69.* amicus dulcis, ut æquum est, Cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce (Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari Si volet. *h. e.* his faveat; hæc magis spectet, quam vitia. ¶ Aliquando significat imminuere, in deterius vertere. *Quintil. l. 10. c. 1. a med.* Quin etiam Phalereum illum Demetrium (quamquam is primus inclinasse eloquentiam dicitur) multum ingenii habuisse & facundiæ fateor. ¶ Item transferre. *Liv. l. 5. c. 8. ad fin.* Cum omnem culpam in collegam inclinaret. ¶ *Inclinari*, mutari, demitti. *Cic. Attic. l. 3. ep. 13.* Ut me paulum inclinari timore viderunt, sic impulerunt, ut, &c. ¶ Habet etiam obscenum sensum. *Plaut. Pers. 4. 8. & Juvenal. sat. 9. & 10.* ¶ Apud Grammaticos *inclinare* est ab una voce aliam formare, inclinatione postremæ syllabæ (quod & *declinare* dicitur) ut *ingeniosus, formosus, officiosus*, quæ ab *ingenio*, & *forma*, & *officio* inclinata sunt, inquit *Gell. l. 4. c. 9. a med.* Adde *l. 3. c. 22. & lib. 18. c. 5. a med.* ¶ Item in casus, aut personas variare. *Id. l. 10. c. 13.* Nam *partim* hoc in loco adverbium est, neque in casus inclinatur.

INCLITUS. V. *Inclytus*.

INCLOCTORES, um, m. vox ficta de lorariis, qui crebris ictibus servorum terga cædentes κλαγγήν, seu strepitum edebant. Quidam tribuunt *Planto, Asin. 3. 2. 6.* ubi alii alia.

INCLŪDO, is, si, sum, a. 3. *rinchiudere, serrare dentro, inchiudere*, κατακλείω, intus claudo. *Cic. de Senect. c. 21.* Nam dum sumus inclusi in his compagibus corporis. *Id. de Univ. c. 10.* Sed quia nondum omne animal in mundo intus incluserat. *Id. Verr. 7. c. 55.* Includere in custodias. *Id. Phil. 3. c. 12.* Armatos in cella Concordiæ inclusit. *Id. Attic. l. 2. ep. 13. ad fin.* Τοποθεσίαν, quam postulas, includam orationi meæ. *Virg. 2. Æn. v. 19.* corpora furtim includunt cæco lateri. *Lucret. l. 4. v. 1119.* grandes viridi cum luce smaragdi Auro includuntur. *si legano in oro. Cic. Verr. 6. c. 24. sub fin.* Illa ex patellis & turibulis quæ vellerat, ita apte in scyphis aureis includebat, ut, &c. *incastrava.* & *lib. 13. ad Attic. ep. 19.* Constituebam, neminem includere in dialogos eorum, qui viverent. *introdur a parlare.* & *lib. 3. de Orat. c. 48.* Includere verba versu. *metter in verso.* ¶ Est etiam claudere, finire. *Propert. in f. el. 12. l. 2.* Forsitan includet crastina fata dies. *Plin. l. 11. c. 16.* Mellatio idib. Novembr. fere includitur. *Sil. l. 13. v. 685.* peracta est illa suprema dies, & laude inclusimus ævum. *Cels. l. 1. c. 8. ad fin.* Omnes potiones aqua frigida includere. ¶ Item præcludere, impedire. *Liv. l. 27. c. 26.* Circuiere, qui a tergo includerent viam. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 84.* Includere spiritum. *Cic. pro Rabir. Post. in f.* Me dolor debilitat, includitque vocem. *Stat. 12. Theb. v. 318.* Inclusitque dolor lacrimas. ¶ Item inserere. *Virg. 2. Georg. v. 76.* huc aliena ex arbore germen Includunt, udoque docent adolescere libro. ¶ Pro induere, aut circumdare, *Virg. 11. Æn. v. 488.* suras que incluserat auro. *h. e.* ocreis aureis. Adde *l. 12. v. 430.* ¶ Pro definire, terminare, *Plin. l. 5. c. 27. ad f.* Asiam in duas partes Agrippa divisit: unam inclusit ab oriente Phrygia, &c. ¶ Pro simplici *claudo*. *Horat. l. 4. od. 13. v. 14.* tempora, quæ notis condita fastis Inclusit volucris dies. *Senec. l. 3. de Ira, c. 19. a med.* Os alicui inserta spongia includere.

INCLUSIO, onis, f. *rinchiudimento*, actus includendi. *Cic. in Vatin. c. 10.* Bibulum cujus inclusione contentus non eras, interficere volueras.

INCLŪSUS, a, um, *rinchiuso*, clausus, conclusus. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 7. sub fin.* Inclusum atque abditum latere in occulto. *Id. de Harusp. resp. c. 22.* Populus R. septus atque inclusus. *Id. 2. de Divin. c. 35.* Avis inclusa in cavea. *Ovid. in Ibin, v. 521.* Inclusus cavea. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 66. & 67.* Minora castra inclusa majoribus. *Cic. 2. Catil. c. 5.* Intus inclusum periculum est. & *1. c. 2.* Senatusconsultum inclusum in tabulis, tanquam in vagina reconditum. *Id. 2. de nat. Deor. c. 24.* Physica ratio inclusa est in impias fabulas. *Id. Attic. l. 15. ep. 4.* Illa, quæ mihi sunt inclusa medullis. *Liv. l. 24. c. 8.* Nullis neque temporis, neque juris inclusus angustiis. *ristretto. Cic. Fam. 1. ep. 9. a med.* Inclusum odium effundere. *Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 63.* Strangulat inclusus dolor, atque exæstuat intus. *trattenuta, e non sfogata.* & *eleg. 9. v. 31.* lege data vincta atque inclusa Thalia. *legata, e ristretta. Stat. l. 4. silv. 4. v. 21.* Verba inclusa modis. *versi.* & *Horat. de ar. Poet. v. 76.* sententia inclusa versibus. *messa, spiegata in versi.*

INCLYTUS, a, um, *inclito, glorioso, illustre, famoso, celebre*, διώνυμος, qui valde cluet, illustris, clarus, nobilis: a κλυτός, quod idem significat, & *in*, ἐπιτατικῷ. Veteres dixere *inclutus*, more Latinis usitato Græcam υ in u vertendi: quod & in *clueo*, & *cluo* a κλύω

derivatis factum est, & hodieque a nonnullis usurpatur. Sunt etiam qui *inclitus* scribunt, quod verba, quamvis Græcæ originis, paolatim usu longo in Latinam scriptionem transeunt, ut *fama*, *silva*, &c. *Vetus Poeta* apud *Cicer. 1. de Divin. c.* 50. judicavit inclytum judicium inter deas tres aliquis. *Liv. l.* 1. *c.* 18. Inclyta justitia religioque ea tempestate Numæ Pompilii erat. *Cato* apud *Gell. l.* 3. *c.* 7. Inclutissima claritudo. *Colum. l.* 1. *c.* 4. Duæ inclytissimus. *Plaut. Pseud.* 2. 5. 41. Inclytæ amicæ. *Id. Pers.* 2. 3. 1. Jovi opulento, inclyto. *Virg.* 2. *Æn. v.* 241. inclyta bello mœnia Dardanidum. *& vers.* 82. Gloria inclyta fama. *& lib.* 6. *v.* 479. inclytus armis Parthenopæus. *Sil. l.* 13. *v.* 821. inclyta leti Lucretia. *Plin. l.* 6. *c.* 1. Saparia fluvius ex inclytis. ¶ Quid sit apud *Cicer. in Orat. c.* 48. inclytus prima brevi, &c. diximus in fi. τῷ *Brevis*.

INCOACTUS, a, um, *non isforzato*, *spontaneo*, ἄκων, non coactus, voluntarius. *Senec. ep.* 66. *ante med.* Omne honestum injussum, incoactumque est.

INCOCTILIA, um, n. *vasi di metallo stagnati*, vasa ærea, quibus plumbum incoctum est, ne quid ex ære ingrati saporis accedat. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Album plumbum incoquitur æreis operibus, Gallorum invento, ita ut vix discerni queat ab argento, eaque incoctilia vocant.

INCOCTIO, onis, f. actus coquendi. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 3. *post med.* Incoctio aquosi liquoris.

INCOCTUS, a, um, *incotto*, ἐμψυχωθείς, in aliquo coctus. *Plin. l.* 18. *c.* 11. *extr.* Candorem autem ei pro creta lactis incocti mistura confert. *Horat. epod.* 3. *v.* 7. Cruor incoctus herbis. *Plin. l.* 20. *c.* 6. *sub fin.* Allium fractæ incoctum fabæ. *Id. l.* 37. *c.* 3. Glessum incoctum adipe suis lactentis. *Cels. l.* 3. *c.* 22. *sub fin.* Plantaginis succus cum melle incoctus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 307. vellera Tyrios incocta rubores. *h. e.* tincta purpuraeum sanguine cum iis cocta. *Sil. l.* 15. *v.* 684. spicula incocta cerastis. *h. e.* cocto cerastarum sanguine venenato imbuta. *Gell. l.* 2. *c.* 26. Fructus non admodum sole incocti. ¶ Translate *Pers. in fi. sat.* 2. incoctum generoso pectus honesto. *h. e.* imbutum. ¶ Item valde coctus. *Sil. l.* 17. *v.* 633. incocti corpora Mauri. *h. e.* nimio sole adusti. Hinc *incoctæ mulieres* apud *Festum* dicuntur, quæ plus æquo calamistris utuntur. ¶ Significat etiam non coctus. *Plaut. Mil.* 2. 2. 53. Incoctum non expromit, bene coctum dabit. *Fab. Pict.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. Incocta caro.

INCŒNATUS, *che non ha cenato*, ἄδειπνος, non cœnatus, particip. ab *in*, & *cœnatus*. *Cato de R. R. c.* 156. Bibat aquam mulsam, cubet incœnatus. *Plaut. Cas.* 4. 2. 39. Incœnatum senem foras extrudere.

INCŒNIS, e, *senza cena*, ἄδειπνος, sine cœna, qui non cœnavit. *Plaut. Cas.* 4. 1. 18. Illæ autem senem incœnem extrudere cupiunt ex ædibus.

INCŒNO, as, n. 1. idem ac cœno. *Sueton. in Tiber. cap.* 39. Incœnante eo, complura & ingentia saxa fortuito superne delapsa sunt.

INCŒPTO, } V. Incepto.
INCŒPTUM, &c. }

INCOGITABILIS, le, *sconsiderato*, *spensierato*, qui non solet cogitare, cum quid rerum gerit, ἀλόγιστος. *Plaut. Mil.* 2. 6. 63. Nunc demum scio, me fuisse excordem, cæcum, incogitabilem. *Lactant. l.* 1. *c.* 8. Tam cæci, tam incogitabiles, tam excordes.

INCOGITANS, tis, *sconsiderato*, ἀλόγιστος, non cogitans, inconsideratus. *Terent. Phorm.* 1. 3. 3. Quod nisi fuissem incogitans, ita eum exspectarem, ut par fuit. *&* 3. 2. 14. Adeon' te esse incogitantem atque impudentem, ut, &c?

INCOGITANTIA, æ, f. *inconsiderazione*, *sconsideratezza*, ἀλογία, inconsiderantia. *Plaut. Merc.* 1. 1. 27. Amori accedunt temeritas, incogitantia, excors immodestia.

INCOGITATUS, a, um, *non pensato*, non cogitatus. *Senec. l.* 6. *de Benef. c.* 23. *a med.* Scias non esse hominem tumultuarium, & incogitatum opus. *Id. epist.* 57. Ad primum conspectum redditæ lucis alacritas incogitata redit, & injussa. ¶ Item incogitans, *sconsiderato*. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 1. iracundo animo, indomito, incogitato, sine modo & modestia sum. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 16. Dato spatio ad disquirendum, ne incogitati dicere cogerentur.

INCOGITO, as, avi, atum, a. 1. idem quod cogito, vel valde cogito. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 122. Non fraudem socio, puerove incogitat ullam.

INCOGNITUS, a, um, *incognito*, ἄγνωστος, non cognitus. *Cic. pro Cæc. c.* 10. *a med.* Dum incognita re judicare voluisset. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 29. Ceteros causa incognita condemnarat. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 2. Parentes mihi fratrem, incognitum, qualis futurus esset, dederunt. *Id.* 1. *Offic. c.* 6. Ne incognita pro cognitis habeamus. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 46. Dis juranda palus, oculis incognita nostris. *Sueton. in Aug. c.* 94. Habere aliquem incognitum. *non conoscere*.

INCOGNOSCO, is, a. 3. idem quod cognosco. *Apul. in Florid. n.* 19. (*al. l.* 4.) Propius accessit, ut etiam incognosceret, quisnam esset.

INCOHIBESCO, is, n. 3. nullo modo cohibeo, impotens sum ad cohibendum. *Lucret. l.* 3. *v.* 445. Aere qui credas posse cohiberier ullo, Corpore qui nostro rarus magis incohibescit? Al. aliter leg.

INCOHIBILIS, le, adject. qui cohiberi non potest. *Ammian. l.* 24. *c.* 1. (*al.* 2.) Incohibili cursu evasit. V. sequent. diction.

INCOIBILIS, le, qui coire & conjungi non potest. *Gell. l.* 5. *c.* 13. Eo genere oneris tam impedito, ac tam incoibili. *Alii leg.* incohibili.

INCOLA, æ, m. *abitatore*, *abitante*, ἔνοικος, πάροικος, qui in alieno loco colit, seu habitat. Differt a cive, & municipe, quos vel origo, vel manumissio, vel adoptio; incolam vero solum domicilium facit, ut *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 1. *leg.* 1. docet. *Cic. Verr.* 6. *c.* 11. *extr.* Quam crucem incolis vestris, civibus R. ostendere soletis, quo minus, &c. *Pompon. lib. ult. tit. penult. leg.* 239. Incola est, qui in aliquam regionem domicilium suum contulit, quem Græci πάροικον appellant. Nec tantum hi, qui in oppido morantur, incolæ sunt; sed etiam qui in alicujus oppidi finibus ita agrum habent, ut in eum se, quasi in aliquam sedem, recipiant. *Cajus lib.* 50. *tit.* 1. *leg.* 29. Incola & his magistratibus parere debet, apud quos incola est, & illis apud quos civis est. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Sunt enim e terra homines, non ut incolæ atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum. *Id.* 1. *Offic. c.* 34. *ad fin.* Peregrini & incolæ officium est, nihil præter suum negotium agere, minimeque in aliena esse republica curiosum. ¶ Dicitur & universim de omnibus alicubi habitantibus. *Nep. in Milt. c.* 1. Cum accessisset Lemnum, & incolas ejus insulæ sub potestatem redigere vellet Atheniensium. *& l.* 8. *c.* 5. Salubritas loci non semper incolarum colore legitur. ¶ Item de animalibus. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 13. Bestiae natres aquarum incolas esse voluit. *Plin. l.* 9 *c.* 17. Novum incolam (*pescem*) mari dedit. *Phædr. l* 1. *fab.* 6 *v.* 6. Rana stagni incola. ¶ Adjective *Ovid.* 3. *Fast. v.* 581. Camerena incola turba vocat. ¶ Translate *Plin. l.* 12. *c.* 3. Quæ (*arbores*) incolarum numero esse cœpere, dicentur inter frugiferas. *Id. l.* 3. *c.* 19. Adduam, Ticinum, Mincium, omnes Padi incolae. *h. e.* in Padum influentes. *Horat. l.* 3. *od.* 10. *v.* 3. Projectum ante fores objicere incolis Aquilonibus.

INCOLATUS, us, m. *abitazione*, habitatio in aliena patria: item tempus, quo quis alicubi incola est. *Inscript.* apud *Reines. class.* 7. *n.* 32. *sub Hadriano Imp.* Omnia per oppida incolatum evitant. *Modestin. Dig. lib.* 50. *tit.* 1. *leg* 34. Incola jam muneribus publicis destinatus, nisi perfecto munere, incolatui renuntiare non potest.

INCOLO, is, lui, a. 3. *abitare*, ἐνοικεῖν, κατοικεῖν, in aliquo loco habito. *Cic. Verr.* 3. *c.* 17. Qui Delum incolebant. *&* 6. *c.* 10. Incolere urbem. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 6. aliquem locum. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 16. terras. *Tibull. l.* 1. *el.* 11. *v.* 18. Sic veteris sedes incoluistis avi. *Plaut. Rud.* 4. 2. 2. Neptuno, qui salsis locis incolit. ¶ In illo *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *in fin.* Justisne de causis eum tibi videor incolere, inhabitare, diligere secessum? *incolere* videtur referri ad animum, & ad curam cultumque villæ, quæ domino valde placet: *inhabitare* ad corpus & mansionem. Simile est illud *Silii lib.* 14. *vers.* 672. indulgens templa vetustis Incolere atque habitare deis.

INCOLONATUS, us, m. incolatus. *Imp. Julian. lib.* 12. *Cod. tit.* 1. *leg.* 52. si sana est lectio. nem eodem loco & *incolatus* habetur.

INCOLORATE, adverb. *Ulpian. Dig. lib. & tit.* 4. *leg.* 18. Denique Clabrinum Atilium Severus & Antoninus non audiverunt, incolorate restitui desiderantem. *h. e.* nulla colore, seu causa allegata.

INCOLUMIS, e, *sano e salvo*, *intero*, ἀσινής, ὑγιής, salvus, sanus, integer: ab *in* ἐπιτατικὸ, & *columis*: quod a *columen*, quo stante fulcitur domus. *Cic. pro Mil. c.* 34. Valeant cives mei: sint incolumes, sint florentes, sint beati. *Id. pro Planc. c.* 5. Equestrem splendorem incolumem a calamitate retinere. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 118. vitam famamque tueri incolumem. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 47. Se ad eos jungere, quibus incolumibus dignitas retineretur. *Id. sub fin. Divin. in Verr.* Ut hæc quæ dixi, retinere per populum R. incolumia ac salva possimus. *Id.* 4. *de Fin. c.* 8. Se & salvum & incolumem velle. *Id. Catil.* 3. *c.* 10. *extr.* Urbem & cives integros incolumesque servavi. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 64. Transducto incolumi exercitu, copias instruit. *& lib.* 3. *c.* 6. Omnibus navibus ad unam incolumibus. *Horat. de Art. Poet. v.* 222. Incolumi gravitate jocum tentavit. *salvo*. *Id. l.* 4. *od.* 10. *v. ult.* incolumes non redeunt genæ. *h. e.* integræ & florentes, quales in puero fuerunt. *Id. l.* 3. *od.* 24. *v.* 31. Virtutem incolumem odimus, Sublatam ex oculis quærimus invidi. *h. e.* virtutem eorum, qui vivi & incolumes sunt. *Plin. l.* 16. *c.* 34. *sub fin. de hedera*. Totidem initia radicum habet, quot brachia, quibus incolumis & solida arbores sugit, & strangulat. *Ulpian. Dig. lib.* 39. *tit.* 2. *leg.* 13. Non vitio incolumium ædium hoc factum, si aliæ in eas incidentes damnum mihi dent. *Plaut. Trin.* 3. 3. 14. Dotem incolumem sistere alicui. *presentare tutta intera*. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 2. *a med.* Deteriores sunt incolumiores. ¶ In sexto singulari, fere in *i* desinit: interdum & in *e*. *Cic. in fragm. Charis. l.* 1. *pag.* 108. *Putsch.* Quo stante & incolume. *Pompon. ibid.* Incolume illo. *Liv. l.* 5. *c.* 14. *in fin.* Nulla incolumi relicta re, cui ferro aut igni noceri posset.

INCOLUMITAS, atis, f. *salvezza*, *salute*, *conservazione*, ἀσφάλεια, σωτηρία, salus. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 56. Incolumitas est salutis tuta atque integra conservatio. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 46 Quasi consentiens ad mundi incolumitatem coagmentatio naturæ. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *ante med.* Habere precariam incolumitatem ab aliquo. *Nep. in Attic. c.* 10. *extr.* Qui ex tot procellis civilibus ad incolumitatem pervenit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 28. Incolumitatem deditis polliceri. *Hirt. de B. Afric. c.* 95. concedere. *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 66. Salutem & incolumitatem alicujus commendare, *& lib.* 3. *c.* 60. alicui quærere. ¶ In plur. numero *Cic. post redit. ad Quirit. c.* 1. Reliquæ meæ fortunæ recuperatæ plus mihi nunc voluptatis afferunt, quam tunc incolumitates afferebant. Al. aliter leg. *Arnob. lib.* 2. *pag.* 52. Non omnes pro illarum geritis incolumitatibus curas?

INCOMES, mitis, adject. sine comite. *Festus.*

INCOMIS, e, adject. *disadorno*, ἄχαρις, incultus. *Macrob. Saturn.* 1. *c.* 7.

r. 7. a med. Ab incomi & tenebrosa vita quasi ad lucem & bonarum artium scientiam editi sumus.

INCOMITATUS, a, um, *scompagnato*, ἀσυνόδευτος, non comitatus, comite destitutus. *Cic. 1. de Or. c. 55.* Cujus artem cum indotatam esse atque incomitatam videres, &c. *Varr. l. 2. R. R. c. 10. a med.* Virginibus incomitatis vagari licet. *sole.* *Ovid. 2. ex Pont. ep. 3. v. 35.* per seque petenda est Externis virtus incomitata bonis. *Sil. l. 9. v. 101.* Incomitata vestigia ferre. *h. e.* solum ire, sine comite. *Lucret. l. 6. v. 1223.* Incomitata funera. *h. e.* sine pompa exsequiarum.

INCOMITIO, as, a. 1. Incomitiare, inquit *Festus*, significat tale convicium facere, pro quo necesse sit in comitium, hoc est in conventum venire. Plautus: (*Curc. 2. 3. v. 30.*) quæso ne me incomities. Hæc *Festus*. Ceterum verbum est nove a *Plauto* fictum ex persona Curculionis parasiti: neque facile usurpandum.

INCOMMA, *vel* Incoma, æ, f. in *Gloss. Isid.* exponitur mensura militum. Videtur autem fuisse palus defixus in castris, ad cujus altitudinem statura exigeretur eorum, qui ad militandum accedebant, ut *Salmas.* putat, ad *Lamprid. in Alex. Severo, c. 4.* Hinc *Veget. l. 1. de re milit. c. 5.* Proceritatem tironum ad incommam scio semper exactam. Al. aliter leg. Ἐγκόπτειν πάτταλον Græce est clavum impingere: unde ἔγκομμα, quid infixum significare potest. *Salmas. ibid.* ubi plura hac de re.

INCOMMEABILIS, le, adject. *che non si può passare*, non commeabilis. *Ammian. l. 16. c. 11. (al. 20.)* Via clivosa & incommeabilis. Al. aliter leg.

INCOMMENDATUS, a, um, adject. *non raccomandato*, non commendatus. *Ovid. 12. Metam. v. 434.* Nil illis (*ventis*) vetitum, incommendataque tellus Omnis, & omne fretum.

INCOMMISCIBILIS, le, adject. qui misceri non potest. *Tertull. de Anim. c. 12.* Simplex & incommiscibilis animus.

INCOMMOBILITAS, atis. *Apul. l. 2. de doctr. Plat.* Incommobilitas dicta Græce ἀοργησία, ita enim dixerim, quæ non exstinguit incitamenta irarum, sed ea stupore defigit immobili.

INCOMMODATIO, onis, f. *incomodità*, incommoditas. *Cic. Attic. l. 1. ep. 17.* Atque in ista incommodatione alienati animi & offensi, illud inest tamen commodi. Ita referunt cum *Nizolio* plerique Lexicographi: at libri habent *incommoditate*.

INCOMMODE, adverb. *con incomodo, scomodamente, fuor di tempo, o di proposito*, ἀχρήστως, moleste, intempestive, sine modo. *Cic. Attic. l. 7. ep. 8.* Posse pro re nata te non incommode ad me in Albanum venire. *Id. de Amic. c. 4.* Quamobrem cum illo quidem actum optime est, mecum autem incommodius. *Id. Attic. l. 5. ep. 9.* Incommodissime navigare. *Terent. Eun. 2. 3. 37.* Incommode fieri obviam alicui. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 33.* Quod consilium etsi in hujusmodi casu reprehendendum non est, tamen incommode accidit. *ebbe cattiva riuscita.* *Plaut. Trin. 5. 1. 8.* Fores hæ sonitu suo mihi moram objiciunt incommode. *Liv. l. 40. c. 51.* Ab his columnis, quæ incommode opposita videbantur, signa amovit. *senz' ordine, disacconciamente.* *Gell. l. 9. c. 15.* Quod genus Græci ἄπορον vocant, Latine non nimis incommode inexplicabile dici potest. & *lib. 11. c. 4.* Hos versus Q. Ennius non sane incommode æmulatus est. *Colum. l. 1. c. 8. a med.* Ut rusticos qui modo non incommode se gessissent, sæpius, quam urbanos, familiariusque alloquerer. *avessero fatto il debito loro mediocremente.* & *Varr. l. 1. R. R. c. 7.* Non incommode Cato videtur dicere, cum scribit, optimum esse agrum, qui sub radice montis situs sit, & spectet ad meridianam cæli partem. *h. e.* non absurde.

INCOMMODISTICUS, vox a parasito efficta apud *Plaut. Capt. 1. 1. 19.* h. e. incommodus. Al. leg. *incommodesticus*, vel *incomedesticus*, ab edendo.

INCOMMODITAS, atis, f. *danno, disordine, incommodo, disturbo*, incommodum, damnum, res intempestiva, & noxia. *Terent. Andr. 3. 3. 35.* Nempe incommoditas denique huc omnis redit, si eveniat, quod dii prohibeant, discessio: at si corrigitur, quot commoditates, vide. *Liv. l. 10. c. 11.* Romæ tum desiderio viri, tum incommoditate temporis, tristis nuntius fuit. *h. e.* quia maxime inopportuno tempore acciderat. *Plaut. Mil. 3. 1. 49.* Incommoditate abstinere me apud convivas commode commemini. *importunità, molestia.* Habet etiam *Cicero*. V. *Incommodatio*. ¶ In plurali num. *Plaut. Aulul. 3. 5. 58.* Hæ sunt in magnis dotibus incommoditates. *Arnob. l. 2. pag. 54.* & *l. 3. pag. 125.* Morborum incommoditatibus frangi.

INCOMMODO, as, avi, atum, *recare noja, disturbo, danno, scomodo, incomodare*, βλάπτω, incommodum affero, officio, molestus sum. *Cic. pro Quint. c. 16.* Cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint, nihil ipsis jure incommodi cadere possit. *Terent. Andr. 1. 1. 135.* Magis id adeo, mihi ut incommodet, quam ut obsequatur gnato. *Gell. l. 7. c. 17.* Obnoxium eum dici, cui quid ab eo, cui esse obnoxius dicitur, incommodari & noceri potest. *Apul. l. 8. Metam.* Et puellæ, si vellet, furatrinæ conjugalis incommodaret rudimentum. *h. e.* imperitia obstaret. ¶ Cum accusativo *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 12. (Torrentius 12.) leg. 1. a med.* Si quid aliud fiat, quod navigationem incommodet, difficiliorem faciat, vel prorsus impediat. *Haloander* habet *incommodiorem difficilioremve faciat*. ¶ Passive *Id. lib. 21. tit. 1. leg. 14.* Si incommodatur ad usum manus. *h. e.* impeditur, inepta redditur.

INCOMMODUM, i, n. *danno, disturbo, disordine, disgrazia, incommodo*, βλάβη, calamitas, detrimentum, clades, damnum, molestia. *Cic. 1. Offic. c. 7. sub fin.* Cum is, qui nocere alteri cogitat, timet, ne nisi id fecerit, ipse aliquo afficiatur incommodo. *Id. 7. Attic. ep. 7.* Te commoveri incommodo valetudinis tuæ nolo. *con pregiudizio della tua salute.* & *lib. 12. ep. 46.* Nec id incommodo tuo feceris. *con tuo incomodo.* *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 12. leg. 1.* Ripas cum incommodo accolentium munire. *Cic. de clar. Orat. c. 1. ad fin.* Nostro incommodo detrimentoque dolemus. *Id. in Divin. Verr. c. 3.* Multis incommodis difficultatibusque affectum esse. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 3.* Ferre incommodum alicui. *Id. 5. de Fin. c. 19.* dare. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 63.* afferre. *Cic. 2. Offic. c. 5.* importare. *Lucret. l. 3. v. 878.* conciliare alicui. *Cic. Verr. 5. c. 46.* capere. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 10.* accipere. *Id. l. 3. B. Civ. c. 9.* sustinere. & *cap. 73.* sarcire. *Cic. 2. de Invent. c. 5.* rejicere, deminuere, devitare. *Cæs. l. 5. B. Civ. c. 48.* Accidit repentinum incommodum. tanta enim tempestas cooritur, &c. *Nepos in Attic. c. 12.* In deprecandis amicorum aut periculis aut incommodis. *Plin. l. 24. c. 17.* Incommoda corporum. *h. e.* morbi. Sic *lib. 28. c. 7.* pulmonum. & *lib. 27. c. 12. a med.* vesicæ.

INCOMMODUS, a, um, *incomodo, scomodo, molesto, dannoso*, βλαβερός, ἄχρηστος, damnum, molestiam afferens, adversus, inutilis, alienus, intempestivus. *Cic. de clar. Orat. c. 34.* Valetudine incommoda Calvinus fuit. *Id. pro Cluent. c. 59.* Hujus illum opes in rebus ejus incommodis sublevarunt. *nelle sue disgrazie.* *Terent. Hec. 4. 2. 27.* Rem incommodam pati. & *3. 4. 1.* Incommodum iter. *Plin. l. 8. c. 32.* pondus. & *lib. 35. c. 15. ante med.* Incommodi oculorum pili. *Plaut. Asin. 1. 1. 47.* Uxor importuna atque incommoda. *Id. Pœn. 1. 2. 189.* Incommodum esse alicui. *Liv. l. 3. c. 14. sub fin.* Nec voce quidem incommoda, nedum ut ulla vis fieret, paulatim permulcendo mansuefecerant plebem. *detto improprio, parola aspra o spiacevole.* & *lib. 27. c. 31.* Periculosum & viris, & parentibus erat, morum incommoda severitate libidini regiæ fecisse. *h. e.* in re præsenti sibi importuna. *Cic. 14. Attic. ep. 6.* Colloquium pro re nata non incommodum. *Ulpian. Dig. lib. 10. tit. 4. leg. 11. a med.* Ut actori incommodior esset exhibitio.

INCOMMOTE, *immobilmente*, firmiter. *Justinian. in epist. ad Joann. Papam, post leg. 7. tit. 1. lib. 1. Cod.* Statum Ecclesiarum custodire, qui hactenus obtinet, & incommote permanet.

INCOMMUNIS, e, adject. non communis. *Tertull. de Pall. cap. 3. ad fin.* Quarum pars gentilitus inhabitantur, ceteris incommunes.

INCOMMUTABILIS, le, ἀμετάβλητος, immutabilis. *Varr. l. 8. de L. L. c. 56.* Omnia verbi principia incommutabilia viderentur. *Augustin. l. 1. Retract. c. 9.* Incommutabile bonum.

INCOMMUTABILITAS, atis, f. immutabilitas, ἀμεταβλησία. *Augustin. lib. 12. Confession. c. 12.* Æternitas & incommutabilitas.

INCOMMUTABILITER, immutabiliter, ἀμεταβλήτως. *Augustin. ep. 3. c. 3.* Incommutabiliter immortalis. Adde *lib. 7. de Trin. c. 1.*

INCOMPARABILIS, le, *incomparabile*, ἀσύγκριτος, cui nihil potest comparari. *Plin. l. 7. c. 25.* Illa fuit vera & incomparabilis invicti animi sublimitas. *Quintil. l. 1. cap. 2. (al. 3.)* Incomparabilis magister.

INCOMPARABILITER, *senza paragone*, ἀσυγκρίτως, sine comparatione. *Augustin. l. 21. de Civ. Dei, c. 9. a med.* Incomparabiliter plura. *Id. ad Hieronym. ep. 87. inter epist. Hieron.* Incomparabiliter pulcrior est veritas Christianorum, quam Helena Græcorum.

INCOMPARATUS, a, um, incomparabilis. *Inscript.* apud *Fabrett. c. 5. n. 386.* Conjux conjugi incomparatissimo.

INCOMPASSIBILIS, le, adject. qui simul pati non potest. *Tertull. advers. Prax. cap. 29.*

INCOMPERTUS, a, um, *non trovato, incognito*, ἀγνώριστος, incognitus, & de quo nullam certitudinem habemus. *Plin. l. 34. c. 13. sub fin.* Origo atque natura ejus incomperta est mihi. *Liv. l. 4. c. 23.* Cetera vetustate incomperta. *Plin. l. 12. c. 8.* Qualis sit ea, incompertum habeo. *non trovo.*

INCOMPETENTER, *inconvenientemente*, inconvenienter. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 1. Cod. tit. 3. leg. 19.* & *Cassiod. l. 5. ep. 14.*

INCOMPLETUS, a, um, adject. *non compito, imperfetto.* *Jul. Firmic. l. 5. c. 2.* Et qui semper imperfecta incompletaque sua consilia derelinquant.

INCOMPOSITE, adverb. *senza ordine*, ἀτάκτως, inordinate. *Liv. l. 25. c. 37.* Et in hostem negligenter & incomposite venientem incurrunt. *Quintil. l. 10. c. 2.* Qui horride atque incomposite quidlibet frigidum extulerunt, antiquis se pares credunt. *h. e.* aspera verborum compositione.

INCOMPOSITUS, a, um, *disordinato, mal unito*, male compositus, inordinatus, ἄτακτος. *Liv. l. 5. c. 28.* Incomposito agmine negligentius ab re bene gesta euntem adorti Æqui, terrore injecto, in proximos perpulere tumulos. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 1.* Nempe incomposito dixi pede currere versus Lucili. *h. e.* duris pedibus fluere: *durus componere versus*, supra dixerat *sat. 4. v. 8.* *Quintil. l. 9. c. 4. post. init.* Si ordo vitiosus est, licet & juncta sit, & apte cadens oratio, tamen merito incomposita dicatur. *h. e.* si nimis longas transgressiones habeat, & asperam compositionem. *Id. ibid. sub init.* opponit *incompositum* in oratione *juncta & bene collocata*. Apud *eund. l. 4. c. 5.* *incompositus moribus* dicitur, qui moderatus ac patiens non est, sed facile ira, aliove affectu turbatur.

INCOMPREHENSIBILIS, le, ἀκατάληπτος, qui comprehendi, seu capi non potest. *Sol. c. 20. (al. 33.)* Alces incomprehensibili fuga pollet. *Senec. ep. 94.* Si præcepta singulis damus, incomprehensibile opus est. *Cels. in præfat. ante med.* Cum igitur illa incerta incomprehensibilisque sit, a certis potius & exploratis petendum esse præsidium. *Colum. in fin. præfat. l. 10.* Ex incomprehensibili parvitate arenæ funis effici non potest. (*proverb.*) *Plin. l. 1. ep. 20.* Ut est in disputando incomprehensibilis & lubricus, ita eludit, ut, &c. *Senec. de consol. ad Helv. cap. 11.* Vitiosæ consuetudinis immensum & incomprehensibile arbitrium est. h. e. quod coerceri, & intra certos fines contineri non potest.

INCOM-

INCOMPREHENSUS, a, um, *non compreso*, ἀκατάληπτος, non comprehensus. *Cic. in Acad. l. 4. c. 29. extr.* Quæ nos incomprehensa & non percepta dicimus. Et per syncopen *Prudent. in Apotheosi, v.* 880. Incomprensa manet virtus.

INCOMPTE, *&* Incomte, inornate, ἀκαλλώπιστως. *Stat. l. 5. silv. v.* 33. juvet illaudabile carmen Fundere, & incompte miserum laudare dolorem. *Ammian. l. 31. c. 2.* Effigiati stipites dolantur incompte.

INCOMPTUS, *&* Incomtus, a, um, *rabbuffato, disadorno, inculto*, ἄκομψος, non comptus, incompositus, inornatus. *Horat. epod. 5. v.* 16. Incomptum caput. *Sueton. in Aug. c. 69.* Incomptiore capillo. *Cic. in Orat. c. 23.* Ut mulieres esse dicuntur nonnullæ inornatæ, quas id ipsum deceat; sic hæc subtilis oratio, quasi incompta, delectat.

INCONCESSIBILIS, le, adject. qui concedi non potest. *Tertull. de Pudic. c. 9. sub fin.*

INCONCESSUS, a, um, *non concessa, illecita*, ἀσυγχώρητος, non concessus, negatus, prohibitus, illicitus. *Virg. 1. Æn. v.* 655. Pergama cum peteret, inconcessosque hymenæos. *Quintil. l. 10. c. 2. ad fin.* Cum totum exprimere, quem elegeris, pæne sit homini inconcessum.

INCONCILIO, as, avi, atum, a. 1. contrariam significationem habet τῷ *concilio*, & significat improbare, inimicum facere, irritare, alienare. *Plaut. Mostell. 3. 1. 84.* Ne inconciliare quid nos porro postules. *Id. Pers. 5. 2. 53.* Eo credo, quia non inconciliavit, cum te emo. *Id. Trin. 1. 2. 99.* Inconciliastin' eum, qui mandatu'st tibi? ¶ *Festus* docet, valere etiam, comparare, commendare, idem scilicet, quod conciliare: additque apud antiquos fuisse, per dolum decipere. Quæ postrema interpretatio in postremo allatum *Plauti* locum cadere potest.

INCONCINNE, inconcinniter, incomposite. *Apul. l. 1. Metam.* Perspiciens malum istum verberonem blaterantem, atque inconcinne causificantem. *h. e.* futiles ineptasque causas afferentem.

INCONCINNITAS, atis, f. *disacconcezza*, ἀρρυθμία, incomposita & præpostera rerum coagmentatio, incongruentia, ineptiæ. *Sueton. in Aug. c. 86.* Genus eloquendi secutus est elegans & temperatum, vitatis sententiarum ineptiis atque inconcinnitate. *Apul. l. 2. de dogm. Plat.* Quæ a semetipsa tot modis discrepet, & non solum disparilitatem, sed etiam inconcinnitatem præ se gerat.

INCONCINNITER, *disacconciamente*, ἀρρύθμως, incomposite, incongruenter, inornate, inepte. *Gell. l. 10. c. 17.* Vertitque in eam rem, quam tum agebat, non inconcinniter.

INCONCINNUS, a, um, *scomposto, malacconcio, rozzo*, ἀρρυθμος, incompositus, incongruens, ineptus, rudis, inelegans. *Cicer. 2. de Orat. c. 4.* Qui in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est, is ineptus esse dicitur. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 6.* Asperitas agrestis, & inconcinna, gravisque.

INCONCITUS, a, um, non concitus, non concitatus. *Ammian. l. 24. c. 6. (al. 23.)* Leni & inconcito gradu. Al. aliter leg.

INCONCRETUS, a, um, non concretus. *Nazar. in Paneg. Constantini, c. 14.* Quamvis cælestia sub oculos hominum venire non soleant, quod crassam & caligantem aciem, simplex & inconcreta substantia naturæ tenuis eludat. *h. e.* materia & corpore carens.

INCONCUPISCENDUS, a, um, valde concupiscendus. *Apul. in Florid. n. 17. (al. lib. 3.)* Mihi vestra amicitia inconcupiscenda.

INCONCUSSE, *fermamente*, constanter, firmiter, ἀσείστως. *Augustin. l. 1. Retract. c. 11.* Hoc sano inconcusse retinendum esse, non dubito. *Impp. Gratian. Valent & Theodos. lib. 11. Cod. tit. 61. leg. 6.* Inconcusse possidere aliquid.

INCONCUSSUS, a, um, *inconcusso, stabile, fermo, immobile, costante*, ἄσειστος, non concussus, immobilis, constans, firmus. *Senec. l. 3. de Ira, c. 25.* Qui non irascitur, inconcussus injuria perstitit: qui irascitur, motus est. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 142.* Florebant hilares inconcussique penates. *Lucan. l. 2. v. 267.* cælestia semper Inconcussa suo volvuntur sidera lapsu. *Plin. in Paneg. c. 82.* Inconcussus & immotus.

INCONDITE, *confusamente, senz' ordine, scarbatamente*, ἀτάκτως, confuse, inordinate, incomposite. *Cic. 2. de Divin. c. 71.* Nihil tam præpostere, tam incondite, tam monstruose cogitari potest, quod non possimus somniare. *Id. 3. de Orat. c. 44.* Ille rudis incondite fundit, quantum potest; & id quod dicit, spiritu, non arte determinat: orator autem sic illigat sententiam verbis, ut eam numero quodam complectatur & adstricto, & soluto. *Gell. in præfat.* Indigeste & incondite. *& lib. 12. c. 14.* Temere & incondite. *Spartian. in Carac. c. 2. sub fin.* Involute, & incondite questus est.

INCONDITUS, a, um, *non riposto*, non conditus. *Colum. l. 3. c. 2.* Inconditum fructum mercantibus vendere. *& lib. 1. c. 5.* Situs inconditos conditosque fructus corrumpit. ¶ Item insepultus, *insepolto*. *Lucan. l. 6. v. 101.* dum mixta jacent incondita vivis Corpora. ¶ Item sæpius *confuso, disordinato, incondito, mal composto, sgarbato*, ἄτακτος, ἄκοσμος, incompositus, inordinatus, inconcinnus, agrestis. *Festus:* Inconditum, inordinate compositum. *Cic. 3. de Orat. c. 44.* Incondita antiquorum dicendi consuetudo. *& l. 1. c. 44.* Incredibile est, quam sit omne jus civile, præter hoc nostrum, inconditum, ac pæne ridiculum. *Id. in Orat. c. 70.* Si alicujus inconditi arripias dissipatam aliquam sententiam. *Id. ibid. c. 44.* Quamvis suaves gravesque sententiæ, tamen si inconditis verbis efferuntur, offendent aures. *h. e.* hiulca, aut aspera junctura compositis. *Liv. l. 44. c. 39.* Acies incondita & inordinata. *Id. l. 4. c. 20.* Incondita carmina canere in aliquem. *& lib. 24. c. 24.* Dum turbata omnia nova atque incondita libertate essent. *Plin. l. 16. c. 30.* Inconditus ramorum ordo. *Id. l. 8. c. 2. de elephantis.* Inconditos motus edidere saltantium modo. *& lib. 9. c. 13.* Vituli marini incondito fremitu, nomine vocati, respondent. *Plin. alter l. 9. ep. 13.* Inconditus turbidusque clamor. *Sever. in Ætna, v. 233.* Incondita sidera. *stelle erranti*. *Liv. l. 30. c. 28.* Syphax inconditæ barbariæ rex. *Id. l. 24. c. 29.* Multitudo incondita ac tumultuosa. *& lib. 26. c. 40.* Syracusis nova pace inconditas componere res. ¶ *Inconditus* non factus, non creatus, est *Tertulliani advers. Hermog. c. 18.*

INCONFECTUS, a, um, adject. non confectus, non concoctus. *Cels. l. 4. c. 16.* Intestinorum lævitas, qua continere nihil possunt, & quidquid assumptum est, inconfectum protinus reddunt. Plures libri hab. *imperfectum*.

INCOFESSUS, non confessus. *Ovid. 2. Metam. v. 557.* Servandum dederat, sed enim inconfessa quid esset. *Heinsius* hunc versum spurium esse pronuntiat.

INCONFUSUS, a, um, adject. non confusus. *Senec. l. 3. quæst. nat. in proœm. ad fin.* Animus, qui sciat fortunam non exspectare, sed facere; & adversus utramque intrepidus inconfususque prodire. *& lib. 1. de Ira, c. 12.* Officia sua vir bonus exsequitur inconfusus, intrepidus. ¶ Proprie *Id. l. 2. quæst. nat. c. 45.* Dei consilio huic mundo providetur, ut inconfusus eat, & actus suos explicet. *Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 622.* Armatos hic sæpe choros certaque vagandi Textas lege fugas, inconfusosque recursus, &c. *giri e raggiri spediti*.

INCONGELABILIS, le, *che non si può congelare*, ἀκρυστάλλωτος, qui non potest congelari. *Gell. l. 17. c. 8. sub fin.* Mare omne incongelabile sit. Alii leg. *ingelabile*.

INCONGRESSIBILIS, le, quem alloqui non possumus, cum quo congredi non licet. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 27.*

INCONGRUE, incongruenter. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 13. a med.* Hoc idem Maro de fama dixit, sed incongrue. *Augustin. ad Hieronym. epist. 87.* Nec mendaciter nec incongrue faceret. Adde *Martian. Capell. l. 9. sub init.*

INCONGRUENS, entis, *disconvenevole*, ἀνάρμοστος, qui non congruit rei, de qua agitur. *Plin. in epist. 9. l. 4. a med.* Illam alteram dissolutam atque etiam incongruentem vocant. *Gell. l. 12. c. 5. ante med.* Stoica disciplina pleraque est & sibi & nobis incongruens.

INCONGRUENTER, *sconvenientemente*, inconvenienter. *Tertull. de Baptism. c. penult.* Nec incongruenter quis ad figuram interpretabitur.

INCONGRUENTIA, æ, f. *sconvenienza*. *Tertull. de Anim. c. 6.* Incongruentia definitionis. *Id. l. 2. advers. Marcion. c. 25.* Ad incongruentias interpretandas.

INCONGRUUS, a, um, adject. incongruens, inconveniens. *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 12.* Quam incongruo ambitu amplectar. *Al. leg.* quam angusto. *Apul. l. 3. de Dogm. Plat.* Incongruæ inter se propositiones. Adde *Veget. de re milit. l. 2. c. 19.* & *Symmach. l. 4. ep. 8.*

INCONJUGA PRONOMINA quænam dicantur a Grammaticis, V. apud *Priscian. l. 17. pag. 1065. Putsch.*

INCONNEXUS, a, um, non connexus. *Auson. Edyll. 12. ad Paulin.* Cura exigua est, & fastiditur; inconnexa, & implicatur.

INCONNIVENS, entis, *che non muove le palpebre*, ἀσκαρδάμυκτος, qui palpebras non movet. *Gell. l. 2. c. 1.* A summo lucis ortu ad solem alterum orientem inconnivens. ¶ Translate *Ammian. l. 29. c. 2. (al. 16.)* Inconnivens justitiæ oculus.

INCONNIVUS, a, um, idem ac inconnivens, ut Inconnivi oculi, Inconnivæ vigiliæ, apud *Apul. l. 2. & 6. Metam.*

INCONSCIUS, a, um, *non consapevole*, ἀσυνείδητος, non conscius. *Liv. l. 21. c. 12.* Alcon inconsciis Saguntinis cum ad Annibalem noctu transiisset. Meliores libri hab. *insciis*.

INCONSCRIPTUS, a, um, adject. non conscriptus, *non scritto*. *Servii* est *ad eclog. Virg. 2. v. 3.*

INCONSENTANEUS, a, um, adject. non consentaneus. *Martian. Capell. l. 5 post init.* Nihil magis inconsentaneum atque indecens.

INCONSEQUENS, entis, qui non consequitur, ἀνακόλουθος. *Ascon. in 2. Verr. c. 9.* Inconsequens locutio, similisque solœcismi. Adde *cap. ult.* ¶ Hujus decomposito *perinconsequens* usus est *Gell. lib. 14. cap. 1.*

INCONSEQUENTIA, æ, f. ἀνακόλουθον, vitium orationis, cum aut res, aut verba prætermittuntur, quæ ad superiora subsequi deberent. *Quintil. l. 8. cap. 6. a med.* Quæ est inconsequentia rerum fœdissima.

INCONSIDERANS, antis, inconsideratus. *Cic. 2. de Divin. c. 27.* Nos ita leves atque inconsiderantes sumus. *Al. leg.* inconsiderati. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. in fin.* Inconsiderantissime Marcion.

INCONSIDERANTER, inconsiderate. *Ulp. Dig. lib. 26. tit. 10. leg. 3. sub fin.* Tutor, qui inconsideranter pupillum, vel dolo abstinuit hereditate. *inavvertentemente*. Ita *Torrentin.* at *Haloander* edidit *inconsiderate*. *Hieronym. epist. 27. epitaph. Paulæ cap. 10.* Inconsideranter sumpta onera.

INCONSIDERANTIA, æ, f. *inavvertenza, inconsideratezza*, ἀβλεψία, ἀλογιστία, inconsulta ratio. *Sueton. in Claud. c. 39.* In eo mirati sunt homines & oblivionem & inconsiderantiam. Est qui legit *inconsiderationem*. Quidam etiam *Ciceroni* tribuunt *lib. 3. Q. Fr. ep. ult.* Verum plerique omnes habent *considerantiam*.

INCONSIDERATE, adverb. *sconsideratamente*, ἀσκέπτως, inconsulte, temere. *Cic. Offic. l. 1. c. 29.* Temere & fortuito, inconsiderate, negligenterque agere. *Valer. Max. l. 1. c. 5. n. 9.* Inconsideratius prœliando.

INCONSIDERATIO, onis, f. V. *Inconsiderantia*.

INCONSIDERATUS, a, um, qui non considerat, *sconsiderato, temerario*, ἀπερίσκεπτος. *Cic. pro Quint. c. 25.* O rem incredibilem, o cupiditatem inconsideratam! *Id. de Harusp. resp. c. 26.* Plenus inconsi-

considerattissimæ ac dementissimæ temeritatis. *Nep. in Conon. c.* 5. Inconsideratior in secunda, quam in adversa fortuna.

INCONSITUS, a, um, *non seminato, incolto*, incultus, ut Inconsitus ager, *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4.

INCONSOLABILIS, le, *inconsolabile*, ἀπαραμύθητος, cui consolatio nulla mederi potest. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 426. inconsolabile vulnus Mente gerit tacita.

INCONSPECTUS, a, um, inconsideratus. *Gell. l.* 17. *c.* 21. Ne in sermonibus inconspectum aliquid temere diceremus.

INCONSPICUUS, a, um, non conspicuus, incelebris. *Flor. l.* 4. *c.* 2. *a med.* Non inconspicua tamen morte.

INCONSPRETUS, non improbatus. *Festus*.

INCONSTANS, antis, *incostante, instabile*, ἀβέβαιος, ἄστατος, qui sibi non constat, levis, mobilis, volubilis, varius. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 6. Mihi ridiculus es visus esse inconstans, qui eundem & læderes, & laudares. *Id. Fam.* 10. *ep.* 16. Cum in frigidas sane & inconstantes recitasset literas Lepidi. *Id.* 2. *de Divin. c.* 61. Si ea quoque divina, quid inconstantius deo? *Senec. ep.* 99. *circa med.* Populus in omnibus inconstantissimus. *Gell. cap. ult. l.* 13. Accepit librum inconstantissimo vultu & mœstissimo. *Plin. l.* 18. *c. ult.* Inconstantes venti. *Id. l.* 29. *c.* 1. Medendi arte nulla inconstantior.

INCONSTANTER, *incostantemente*, ἀβεβαίως, leviter, nulla constantia. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 10. Jactantibus se opinionibus inconstanter & turbide. *Id.* 4. *Acad. c.* 17. Inconstanter loqui. *Id.* 2. *de Fin. c.* 27. Hæc dicuntur inconstantissime. *Hirt. de B. Afric. c.* 82. Inconstanter immoderateque prodire.

INCONSTANTIA, æ, f. *leggerezza, incostanza, instabilità*, ἀστασία, levitas, mutabilitas. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 24. Fortunam nemo ab inconstantia & temeritate sejunget. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 35. Inconstantia mutabilitasque mentis. *Id. pro Dom. c.* 2. Varietas, & inconstantia, & crebra, tanquam tempestatum, sic sententiarum commutatio. *Id. Phil.* 7. *c.* 3. Quid est inconstantia, mobilitate, levitate, cum singulis hominibus, tum vero universo Senatui turpius? *Id. in Vatin. c.* 1. Inconstantia levitate implicata. *Id. Fam.* 2. *ep.* 9. *ante med.* Famam inconstantiæ pertimescere. *Plin. l.* 11. *c.* 52. Inconstantiæ notam habere. *Cic. Attic.* 16. *ep.* 7. Nemo doctus unquam mutationem consilii inconstantiam dixit esse. *Quintil. sub fin. cap.* 3. *l.* 9. Frontis ac luminum inconstantia trepidare. *Plin. l. & cap. ult.* fulgoris. *Id. l.* 7. *c.* 49. artis. *Id. l.* 6. *c.* 26. *ad fin.* mensuræ.

INCONSUETUS, a, um, *insolito, insolito*, non consuetus, inusitatus, ἀήθης. *Vitruv. in præfat. lib.* 5. Inconsueto sermone objiciunt sensibus obscuritatem. *& lib.* 5. *c.* 4. *ad fin.* Inconsueta falsitudo. ¶ Et non assuetus, *non assuefatto*. Cum genitivo *Sil. l.* 11. *v.* 282. Stupet inconsuetus opimæ Sidonius mensæ miles.

INCONSULTE, adverb. *inconsideratamente, sconsigliatamente*, ἀβούλως, inconsiderate, stulte, temere, nullo consilio. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 56. Hæc, qui consideret, quam inconsulte ac temere dicantur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 45. Incitati studio inconsultius processerant. *Liv. l.* 4. *c.* 37. *a med.* Prælium incaute inconsulteque commissum. *Senec. initio l.* 5. *de Benef.* Temere inconsulteque vivere.

INCONSULTO, adverb. idem ac inconsulte. *Auctor ad Herenn. l.* 3. *c.* 5. Inconsulto se in periculum mittere. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 4. *leg.* 1. Quæ in testamento legi possunt, ea inconsulto deleta & inducta, nihilominus valent; consulto non valent.

INCONSULTUS, a, um, *non consultato*, is, a quo consilium non est petitum. Afferunt Lexicographi hæc verba ex *Varr. l.* 1. *R. R.* Etenim inscio atque inconsulto domino, servi sæpe ex agro discedunt. ¶ Item is, cui non datum est consilium. *Virg. Æn.* 3. *v.* 452. Inconsulti abeunt, sedemque odere Sibyllæ. ¶ Item qui consilio non utitur, temere agens, imprudens, ἄβουλος, *sconsigliato, imprudente, sconsiderato, temerario*. *Cic. pro Deiot. c.* 6. Hæc homo inconsultus & temerarius non videbat. *Id. pro Rabir. Post. c.* 1. Qui illam Postumi sive inanem spem, sive inconsultam rationem, sive temeritatem vituperandam putat. *Liv. l.* 3. *c.* 21. Turbam inconsultam imitari. *Plaut. Mil.* 3. 1. 6. Bene consultum inconsultum est, si inimicis sit usui. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 305. vacuas agit inconsulta per muros brachia. *Senec. ep.* 40. Inconsultæ aures turbæ. *Liv. l.* 5. *c.* 20. Largitionem novam, prodigam, inconsultam arguens. *Nazar. in Paneg. Constant. c.* 13. Confessus est se inconsultior dolor, nec timuit deprehendi. *Tryphonin. Dig. lib.* 23. *tit.* 2. *leg. penult. sub fin.* Si inconsultus hoc fecerit. cui opponitur *ibid.* si optimo consilio usus sit. *Gell. l.* 19. *c.* 1. *a med.* Motus rapidi & inconsulti, officium mentis atque rationis prævertentes. *indeliberati*. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 8. *v.* 546. Capua rebus servare serenis Inconsulta modum. ¶ Ex *inconsulto*, ex temerario & inconsulto decreto Senatus, in illo *Sil. l.* 8. *v.* 257. jam bellum atque arma Senatus Ex inconsulto posuit Tirynthius heros.

INCONSULTUS, us. *Inconsultu meo*, me inconsulto. *Plaut. Trin.* 1. 2. 130. Me absente atque insciente, inconsultu meo ædes venales inscribit.

INCONSUMMATIO, onis, f. imperfectio, ut Inconsummatio generationis, apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 10.

INCONSUMMATUS, a, um, adject. non perfectus. *Ammian. l.* 31. *c.* 14. (*al.* 42.) Ut erat inconsummatus & rudis. *& lib.* 21. *c.* 10. *extr.* (*al.* 18.) Inconsummatus & subagrestis.

INCONSUMPTUS, a, um, *non consumato*, non consumptus. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 595. Inque manu turis pars inconsumpta reperta est. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 41. Tityi jecur inconsumptum semperque renascens.

INCONTAMINABILIS, le, adject. qui contaminari non potest. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 9.

INCONTAMINATUS, a, um, *non contaminato, puro*, ἀμίαντος, impollutus, purus. *Liv. l.* 4. *c.* 2. Ne quid sinceri, ne quid incontaminati sit.

INCONTANTER. Vide *Incunctanter*.

INCONTEMPLABILIS, le, quem contueri & contemplari non licet. *Tertull. de resurrect. carn. c.* 55. Incontemplabilis claritas. Ita legit *Junius*. *Id.* 5. *advers. Marcion. c.* 11. Facies Moysi incontemplabilis filiis Israel.

INCONTEMPTIBILIS, le, non contemptibilis. *Tertull. in Apolog. c.* 45. ubi alii leg. *intemptibilis* eodem sensu.

INCONTENTUS, a, um, adject. non tensus, *non tirato, lento*. *Cic. l.* 4. *Fin. c.* 27. Ut in fidibus, si nulla earum ita contenta numeris sit, ut concentum servare possit, omnes æque incontentæ sint, &c.

INCONTIGUUS, a, um, adject. non contiguus, qui non tangitur. *Arnob. l.* 7. *post init.* Deus omni est incontiguus tactu.

INCONTINENS, entis, *chi non ritiene*, qui non continet, seu retinet, quod infusum est. *Plin. l.* 8. *c.* 43. Incontinens uterus urinam reddit. ¶ Item intemperans, qui se non continet a fœdissimis præsertim voluptatibus gustus & tactus, ut *Gell. l.* 19. *c.* 2. docet, *intemperante, incontinente*, ἀκόλαστος, ἀκρατής. *Plaut. Asin.* 5. 2. 9. Madidus, nihili, incontinens. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *sub fin.* Incontinens Tityus. *& lib.* 1. *od.* 17. *sub fin.* Incontinentes manus injicere. ¶ Translate *Senec. sub fin. l.* 3. *quæst. nat.* Nihil est tam violentum & incontinens sui, tam contumax infestumque retinentibus, quam magna vis undæ.

INCONTINENTER, adverb. *incontinentemente, intemperantemente*, ἀκρατῶς, intemperanter, sine continentia. *Cic.* 3. *Offic. c.* 8. *extr.* Nihil tam avare, nihil injuste, nihil libidinose, nihil incontinenter esse faciendum. *Cels. l.* 1. *c.* 3. Periclitatur & qui semel, & qui bis die cibum incontinenter contra consuetudinem assumit.

INCONTINENTI. V. *Continens*.

INCONTINENTIA, æ, f. *debolezza*, imbecillitas, qua infusum quippiam contineri, seu retineri non potest. *Plin. l.* 20. *c.* 15. Cuminum urinæ incontinentiam cohibere. Adde *lib.* 28. *c.* 8. *circa med.* ¶ Item intemperantia & effusa libido gustus, aut tactus, *incontinenza, intemperanza*, ἀκρασία. *Cic. pro Cœl. c.* 11. Multa de incontinentia intemperantiaque disseruit. ¶ Refertur etiam ad nimiam cupiditatem habendi: cui abstinentia opponitur. *Cic. Verr.* 6. *c.* 15. Est boni judicis, parvis ex rebus conjecturam facere uniuscujusque & cupiditatis & incontinentiæ: qui reus, re & opinione hominum pæne damnatus, temperare non potuerit maximo conventu, quin L. Sisennæ argentum tractaret & consideraret, &c.

INCONTINGIBILIS, le, qui contingi non potest. *Apul. de Mundo*. Mundi cardo robustus & incontingibilis. *Al. leg.* immobilis.

INCONTRADICIBILIS, le, adject. cui contradici non potest. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 39. Quid incontradicibilius confessione simplici?

INCONTROVERSUS, a, um, adject. qui in dubium vocari non potest. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 57. Licet impune oratori omnem hanc partem juris incontroversi ignorare. Ita legit *Lambinus*. Sed MSS. & antiqu. edit. *in controversi*.

INCONVENIENS, entis, *discordante, ripugnante*, ἀνάρμοστος, qui cum alio non convenit, dissentaneus, disconveniens, incongruens. *Cass. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 13. Nostra facta, non subita, nec inconvenientia, sed similia illis cogitationibus, quarum, &c. *Senec. de vita beata, c.* 12. Desinent ergo inconvenientia jungere, & virtuti voluptatem implicare. ¶ Item indecorus, *sconveniente, disconvenevole*. *Apul. de Mundo*. Si regi indecorum est, per semetipsum procurare omnia; multo magis Deo inconveniens erit. ¶ Item dissimilis, *dissimile*. *Phædr. l.* 3. *fab.* 13. *v.* 6. *de fucie, & apib.* Non inconveniens est corpus, & par est color.

INCONVENIENTER, *inconvenientemente*, incongrue. *Augustin. de Gen. ad lit. l.* 11. *c.* 15. Cui testimonio non inconvenienter aptatur illud, &c. Adde *lib.* 2. *de Trin. c.* 9.

INCONVENIENTIA, æ, f. incongruentia. *Tertull. l.* 4. *contra Marcion. c.* 16. *a med.* Inconvenientia voluntatis & facti.

INCONVERTIBILIS, le, adject. qui converti & immutari non potest. *Tertull. advers. Hermog. c.* 12. Deus inconvertibilis & indemutabilis. Adde *de Anim. c.* 21.

INCONVOLUTUS, a, um, adject. convolutus, involutus. *Ammian. l.* 29. *c.* 2. (*al.* 16.) Post inconvolutos multiplices casus.

INCOPIOSUS, a, um, adject. non copiosus, ut Solitudo incopiosa, apud *Tertull. de jejun. c.* 5.

INCOQUO, is, oxi, octum, a. 3. *cuocere in qualche cosa*, ἐνέψω, in aliqua re coquo. *Virg.* 4. *Georg. v.* 279. Hujus odorato radices incoque Baccho. *Plin. l.* 15. *c.* 17. Cotonea incoqui melle oportet. *Id. l.* 12. *c.* 17. Succum incoqui sole. ¶ Apud *eund. l.* 34. *c.* 17. incoquere stannum æreis operibus. *h. e.* coquendo illinere, *stagnare*. *& ibid.* incoquere argentum. *inargentare*.

INCORAM. V. *Coram*.

INCORONATUS, a, um, adject. corona privatus. *Apul. l.* 4. *Metam.* Simulacra incoronata, & aræ viduæ frigido cinere fœdatæ.

INCORPORABILIS, le, adject. incorporalis. *Tertull. l.* 3. *advers. Marcion. c.* 17.

INCORPORALIS, le, *incorporeo*, ἀσώματος, qui non habet corpus. *Senec. ep.* 90. *a med.* Deinde a corporibus se ad incorporalia transtulit. (Adde *de brevit. vitæ, c.* 8.) *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *ad fin.* Jus, quod sit incorporale, apprehendi manu non posse. ¶ *Incorporalia nomina* apud *Priscian. l.* 2. *pag.* 579. *Putsch.* sunt, quæ rem incorporalem significant, ut *virtus*: & *corporalia*, quæ corporalem, ut *homo*.

INCORPORALITAS, atis, f. corporis carentia. *Macrob. l.* 1. *de somn. Scip. c.* 5. *&* 21. *& Tertull. de Anim. c.* 7.

INCOR-

INCORPORALITER, adverb. fine corpore. *Claud. Mamert. l. 3. de statu anim. c. 14.* Memoria incorporaliter etiam corporalium reminiscitur.

INCORPORATIO, onis, f. *corporatura*, corporis constitutio, σωματοποίησις. *Colum. l. 6. c. 2. ad fin. de bobus domandis.* Custodiendum est, ne incorporatione, vel statura, vel viribus impar cum valentiore jungatur. Est qui legit *in corporatione* divisim: & ita habetur in editione *Jenson.* 1472. Nihilominus *incorporatio* rectius se habet.

INCORPORATUS, a, um, *incorporato*, *incarnato*. *Prudent. Cathemer.* 11. v. 80. Ducem salutis cælitus incorporatum gignere.

INCORPOREUS, a, um, *senza corpo*, *incorporeo*, ἀσώματος, corpore carens. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 15.* De incorporeis disputat. *Gell. Macrobio* antiquior *l. 5. c. 15.* testatur, fictam esse hanc vocem a quibusdam ad explicandam Græcam ἀσώματος. Quare prudenter dubitari potest, an ea usus fuerit *Cicero*, cujus hæc verba afferuntur ex *lib. 3. Fin. c. 14.* Omnis ista rerum incorporearum æstimatio, &c. Alii enim leg. *in corpore sitarum*: alii *corporearum*, &c.

INCORPORO, as, a. 1. *incorporare*, ἐνσωματίζω, unio, conjungo in uno corpore. *Solin. c. 22.* (*al. 35.*) *extr.* Variæ animalium effigies incorporantur. Adde *Augustin. l. 2. de Doctr. Christ. c. 6.*

INCORRECTUS, a, um, *incorretto*, *scorretto*, ἀνεπανόρθωτος, non correctus. *Ovid. 3. Trist. el. 14. v. 23.* Nunc incorrectum populi pervenit ad ora.

INCORRUPTE, adverb. *puramente*, *incorrottamente*, ἀπαθῶς, pure, sincere. *Cic. pro Marcell. c. 9.* Qui multis post sæcula de te judicabunt, & quidem haud scio an incorruptius, quam nos. *Id. Fin. l. 1. c. 9.* Incorrupte atque integre natura judicante. *Gell. l. 13. c. 21.* Scite atque incorrupte loqui.

INCORRUPTELA, æ, f. incorruptio. *Tertull. de carne Christi, cap. 15. & de resurr. carn. c. 51.* item *Augustin. epist. 146.* (*al. 105.*) *ad Consent. sect. 15.* ex 1. *Cor.* 15. 53.

INCORRUPTIBILIS, le, adject. *incorruttibile*. *Lactant. l. 1. c. 3.* & *Tertull. de Anim. c. 50.*

INCORRUPTIBILITAS, atis, f. *incorruttibilità*. *Tertull. in Apolog. c. 48. sub fin.* & *lib. 2. advers. Marcion. c. 16.* & alibi.

INCORRUPTIBILITER, *incorruttibilmente*, incorrupte. *Augustin. l. 3. Confession. c. 2. de Deo.* Qui pure & incorruptibilius misereris, quia nullo dolore sauciaris.

INCORRUPTIO, onis, f. *incorruzione*, integritas, conservatio, ἀφθαρσία. *Tertull. de Resurr. carn. c. 52.* ex 1. *Cor.* 15. 53. *Augustin. l. 13. de Trin. c. 7.* & *Hieronym. ep. 151. ad Minerv. & Alex.*

INCORRUPTIVUS, a, um, incorruptibilis. *Hieronym. ep. 151. ad Minerv. & Alex. circa med.* Corruptivum hoc incorruptivum efficitur.

INCORRUPTORIUS, a, um, adject. incorruptus. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. cap. 16.*

INCORRUPTUS, a, um, *incorrotto*, *incorruttibile*, *intiero*, ἄφθαρτος, non corruptus, integer. *Cic. de clar. Orat. c. 9.* Succus & sanguis incorruptus. *Plin. l. 13. c. 16.* Immortalitas materiæ contra omnia vitia incorruptæ. *Id. l. 2. c. 103.* Incorruptæ aquæ. *Id. l. 16. c. 6.* Fortius lignum quercus habet, & incorruptius. *Liv. l. 32. c. 33.* Nicephorium, Venerisque templum, quæ spoliasset evastassetque, pro incorruptis restitui. ¶ Item sincerus, non adulterinus. *Plin. l. 10. c. 3.* Quintum aquilarum genus γνήσιος vocatur, velut verum solumque incorruptæ originis. ¶ Translate nullo affectu, aut cupiditate labefactatus, inviolatus, integer, purus, fidus, certus, sincerus. *Cic. 1. de Fin. c. ult.* Incorrupti atque integri testes. *Id. 4. Acad. c. 7.* Integri incorruptique sensus. *Id. 1. Tuscul. c. 19.* Animus incorruptus suique similis. *Liv. l. 4. c. 6.* Incorruptum judicium. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 81.* Custos incorruptissimus. *Tacit. 1. Hist. c. 35.* Adversus blandientes incorruptus. *Id. 2. Ann. c. 12.* Explorandos militum animos ratus, quonam id modo incorruptum foret, agitabat. *h. e.* quonam modo ea exploratio sincera & tuta esset. & *lib. 12. c. 41.* Libertus incorrupta fide. *Cic. in Orat. c. 19.* Virgo incorrupta. *Id. de clar. Orat. c. 35.* Incorrupta quædam Latini sermonis integritas. ¶ Cum accusativo, Græco more, *Stat. l. 2. silv. 3. v. 68.* Incorruptus fidem, nullosque experte tumultus.

INCOXO, as, a. 1. *Incoxare nates* est inflectere, demittere, ut qui sedendi gratia subsident. *Pompon. apud Non. c. 1. n. 180.* Neque interim cacandi causa umquam incoxavi natis. ¶ Absolute *Pacuv.* Adeo incoxanti mihi pes obstupuerat. *Ita referunt plerique Lexicographi.* Etiam in verbis *Pomponii* al. leg. *incoxavi nate.*

INCRASSATUS, a, um, *ingrossato*, crassus factus. *Tertull. l. 3. advers. Marcion. c. 6.* ex *Isai. 6.* & *de jejun. c. 6.* ex *Deuter.* 31.

INCREBRESCO, is, ui, n. 3. *crescere*, *aumentarsi*, διαδίδομαι, creber fio, crebresco, augeor, invalesco. *Cic. Fam. 7. ep. 20. extr.* Ventus increbrescit. *Virg. 1. Georg. v. 359.* Litora misceri, & nemorum increbrescere murmur. *Plaut. Merc. 5. 1. 9.* Ubi mores deteriores increbrescunt in dies. *Liv. l. 7. c. 12.* Gallici belli fama increbrescebat. *Cic. in Orat. c. 20.* Ipse numerus increbruit. *Id. Phil. 14. c. 5.* Hæc consuetudo, quæ increbruit. *Id. de opt. gen. Orat. c. 4.* Nonnullorum sermo increbruit, partim seipsos Attice dicere, partim neminem. *Liv. l. 8. c. 8. a med.* Inde rem ad triarios redisse, proverbio increbruit. *è passato in proverbio.* ¶ Quidam malent r litteram expungere, *increbesco*, *bui*. V. dicta in *Crebresco*.

INCREBRO. V. *Crebro*, *as*.

INCREDENDUS, a, um, particip. incredibilis. *Apul. l. 2. Metam.* Incredenda fabula. & *in Florid. n. 15.* (*al. l. 2.*) Incredendæ potentiæ. *Id. in Apolog.* habet *incredundus*.

INCREDIBILIS, le, *incredibile*, ἀπίθανος, ἄπιστος, qui credi non potest, fidem superans, improbabilis. *Cic. 2. de Invent. c. 13.* Quæ rem credibilem aut incredibilem facere possunt. *Id. in Partit. c. 4.* Incredibilia probabilibus intexere. *Id. Phil. 7. c. 3.* Si erit vel acerbum auditu vel incredibile. & *2. c. 17.* Incredibile ac simile portenti est quonam modo illa effuderit. *Id. Fam. 13. ep. 54.* Singularis & prope incredibilis fides. *Id. 1. de Orat. c. 38.* Incredibilia quædam, & prope singularia, & divina ait ingenii. *Id. pro Sull. c. 17.* Incredibilis ac singularis furor. *Vellei. l. 1. c. 99.* Mira & incredibilis, atque inenarrabilis pietas. *Cic. fil. ad Tiron. Fam. l.* & *cap. ult.* Incredibile est, quæ ego illuc scio in æstivis fecisse. *Terent. Phorm. 2. 1. 9.* Præter spem, atque incredibile hoc mihi obtigit. *Cic. Attic. 13. ep. 23.* Incredibile est, quam ego ista non curem. *non si può credere, quanto*, &c. & *lib. 15. ep. 1.* Incredibile est quanta me molestia affecerit. & *lib. 5. ep. 16.* Incredibilem in modum concursus fiunt ex agris. *Sallust. in Catil. c. 6.* & *7.* Incredibile memoratu est, quam facile coaluerint. *Nep. in Annib. c. 6.* & *Justin. l. 12. c. 9.* Incredibile dictu est, ut eum non multitudo hominum, non vis magna telorum terruerit. & *lib. 1. c. ult.* Incredibile prorsus, tanta patientia cessisse eo, quod, &c. & *lib. 36. c. 2. extr.* Quorum justitia religione permixta, incredibile quantum coaluere. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 17.* Quanto incredibiliora sunt opera luxuriæ, quoties, &c.! ¶ Item is cui non creditur. *Plaut. Bacch. 4. 3. 3.* Incredibilis imposque animi, inamabilis, illepidus vivo. ¶ Item incredulus. *Apul. ad Asclep. pag. 93. Elmenhorst.* Incredibiles enim post delicta coguntur credere non verbis, sed exemplis.

INCREDIBILITAS, atis, f. *incredibilità*, ἀπιστία. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 5. leg. 29.* Adumbrata patientium prætextu incredibilitatis. *Apul. in Trismeg. ad Asclep. pag. 93. Elmenhorst.* Mors, quam ignoratio, aut incredibilitas contemnit humana.

INCREDIBILITER, *incredibilmente*, ἀπίστως, supra fidem, incredibilem in modum. *Cic. de Senect. c. 15.* Quibus ego incredibiliter delector. *Id. 2. Phil. c. 15.* Incredibiliter consentiens populi R. voluntas. *Id. 8. Attic. ep. 7.* Incredibiliter pertimuit.

INCREDITUS, a, um, *non creduto*, ἄπιστος, cui non creditur. *Senec. l. 5. controv. 30.* Increditam adhuc inertiam miratus est. *Apul. de deo Socrat.* Incredita vaticinia Cassandræ.

INCREDULITAS, atis, f. ἀπιστία, *incredulità*. *Apul. l. 1. Metam.* Obstinata incredulitate sermonem ejus respuebat. *Paulin. Nolan. carm. 6. v. 95.* pœnas incredulitate meretur.

INCREDULUS, a, um, *incredulo*, ἄπιστος, qui non credit. *Horat. in ar. Poet. v. 188.* Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi. ¶ Incredibilis. *Gell. l. 9. c. 4.* Res inauditæ incredulæ.

INCREDUNDUS, a, um, incredibilis. *Apul. in Apolog.* Propter incredundas frugum illecebras.

INCREMATUS, a, um, *abbruciato*, crematus. *Flor. l. 4. c. ult. circa med.* Viginti centurionibus incrematis.

INCREMENTULUM, i, n. parvum incrementum. *Apul. l. 5. Metam.* Miratur de brevi punctulo tantum incrementulum locupletis uteri.

INCREMENTUM, i, n. *aumento*, *accrescimento*, αὔξησις, augmentum: ab *incresco*. *Cic. de Senect. c. 15.* Quid ego vitium satus, ortus, incrementa commemorem? *Id. 2. de Fin. c. 27.* Negat summo bono afferre incrementum diem. *Curt. l. 9. c. 3.* Virtus tua semper in incremento erit: nostra vis in fine jam est. *Id. l. 5. c. 1. a med.* Incremento novare exercitum. *rimettere con reclute*. *Colum. l. 8. c. 15. a med.* Parari incrementi animalia. *Id. sub fin. l. 9.* Incrementi minuti pisces. ¶ De augmento dignitatis, & ascensu honorum, *Vellej. l. 2. c. 51.* Illis incrementis fecit viam, quibus in triumphum & pontificatum assurgeret. *Sueton. in Vitell. c. 3.* Existimatus initium & causa incrementorum patri fuisse. ¶ De alumnis *Virg. Ecl. 4. v. 49.* Cara deum soboles, magnum Jovis incrementum. διοτρεφής. Heroes enim ac reges a Jove nutriri dicebantur. *Curt. l. 5. c. 1. a med.* Magnorum præfectorum, & ducum hæc incrementa sunt, & rudimenta. *h. e.* hi aluntur, & erudiuntur, ut sint aliquando præfecti, & duces. ¶ De semine, unde increscit soboles. *Ovid. 3. Metam. v. 102.* motæque jubet supponere terræ Vipereos dentes, populi incrementa futuri. ¶ Pars est etiam amplificationis rhetoricæ. *Quintil. l. 8. c. 4.* Quatuor maxime generibus video constare amplificationem, incremento, comparatione, ratiocinatione, congerie. Incrementum est potentissimum, cum magna videntur, etiam quæ inferiora sunt. Id aut uno gradu fit, aut pluribus. Per id venitur non modo ad summum, sed interim quodammodo supra summum. Omnibus his sufficit vel unum Ciceronis exemplum. (*Verr. 7. c. 66.*) Facinus est vincire civem R. scelus, verberare; prope parricidium, necare; quid dicam in crucem tollere? Hæc, & plura *ibid. Quintil.*

INCREPATIO, onis, f. objurgatio. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 7. sub fin.* & *lib. 5. c. penult.*

INCREPATIVE, adverb. increpando. *Sidon. l. 6. ep. 9.* Non increpative, sed consolatorie aliquem compellare.

INCREPATORIUS, a, um, adject. *riprensivo*, ad increpandum inserviens. *Sidon. l. 9. ep. 7.* Nostra judicia nil minantur increpatorium.

INCREPATUS, a, um, increpitus. *Prudent. Cathemer. 7. v. 195.* Sed increpata fraude, post tergum ruit. *Lactant. l. 4. c. 12.* Judæi a Prophetis increpati. V. *Increpitus*.

INCREPITO, as, avi, atum, a. 1. *riprendere*, *insultare*, *rimbrottare*, *sgridare*, ἐπιπλήττω, frequentativum ab *increpo*, sed ejusdem fere significationis. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 15.* Increpitare atque accusare reliquos Belgas, qui se populo R. dedidissent. & *cap. 30.* Irridere ex muro atque increpitare vocibus. *Liv. l. 1. c. 7.* Cum verbis quoque increpitans, adjecisset, sic deinde quicumque alius transiliet mœnia mea. *Virg. 10. Æn. v. 900.* Hostis amare, quid increpitas, mortemque minaris? *Id. 4. Georg. v. 138.* Æstatem increpitans seram, zephy-

zephyrosque morantes. *h. e.* incusans. *Sil. l. 9. v. 6.* Increpitare aliquem segnitiæ. *Valer. Max. l. 8. cap. 3. n. 1. extern.* increpitare ignaviam alicui. ¶ Cum dativo *Propert. l. 2. el. 22. v. 15.* Et tibi præ invidia Nereides increpitarent. ¶ Pro objicere, *rinfacciare*, *Id. l. 3. el. 13. v. 34.* Et speculo rugas increpitante tibi. ¶ Pro ferire ut *increpo*. *Festus:* increpitatu, ferito. *Stat. 10. Theb. v. 132.* increpitans languentia pectora dextra.

INCREPITUS, a, um, *ripreso*, *sgridato*, increpatus. *Liv. l. 23. c. 26.* Præfecti, post classem per pavorem desertam, graviter increpiti. *& lib. 24. c. 27. ad fin.* Graviter ab consule increpitus. *Est qui legit* increpatus. (Adde *l. 42. c. 9. ad fin.*) *Apul. in Apolog.* Levitatis & inconstantiæ increpitus.

INCREPITUS, us, m. increpatio. In sexto casu singulari *Apul. de deo Socrat.* Increpitu indignatum Amorem recinendo placare. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 8.* Jussu & increpitu dæmonia expellens.

INCREPO, as, ui, itum, *raro* avi, atum, a. 1. *sonare*, *risonare*, *fare strepito*, ψοφεῖν, crepo, crepitum edo, sono, insono. *Cic. 2. de Orat. c. 5.* Simul ut discus increpuit. *Virg. 1. Georg. v. 382.* Corvorum increpuit densis exercitus alis. *Id. 12. Æn. v. 753.* vividus Umber Increpuit malis, morsuque elusus inani est. *Propert. l. 4. el. 7. v. 12.* at illi Pollicibus fragiles increpuere manus. *Minuc. Fel. in Octav. c. 5.* flare ventos, grandines increpare, tonitrua mugire. Adde *Propert. l. 3. eleg. 12. v. 6.* ubi de trocho agit. ¶ Translate *Cic. Catil. 1. c. 7.* Quidquid increpuerit, Catilinam timeri. *Id. pro Mur. c. 10.* Simul atque increpuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. *Liv. l. 4. c. 40. ad fin.* Si quid increpet terroris. *Senec. in Troadib. v. 302.* Timide cum increpuit metus. ¶ Cum accusativo, *Propert. l. 1. el. 17. v. 6.* sævas increpat aura minas. *h. e.* magno strepitu ventus minatur. *Sil. l. 5. v. 188.* Increpuere simul feralia classica signum. *Sever. in Ætna, v. 62.* validos tum Jupiter ignes Increpat. *Virg. 9. Æn. v. 503.* At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit. ¶ Est etiam percutere, ferire, quia percutiendo crepitus, aut sonitus fit, *battere*, *percuotere*. *Ovid. 1. Trist. el. 4. v. 24.* Increpuit quantis viribus unda latus! *Id. 14. Metam. v. 820.* conscendit equos Gradivus, & ictu Verberis increpuit. *Id. Metam. 12. v. 51.* Jupiter atras increpuit nubes. *Id. in Ibin, v. 230.* Tergus cruentatae increpuere manus. *h. e.* manibus plausere. *Id. Heroid. ep. 3. v. 118. & 2. Amor. el. 11. v. 32.* Threiciam digitis increpuisse lyram. ¶ Increpare hibernam. V. *Hibernus*. ¶ Item insono, persono. *Enn.* apud *Non. c. 4. n. 63.* Sonitus aures meas pedum pulsu increpat. *Calpurn. ecl. 5. v. 56.* simul argutæ ramis increpuere cicadæ. ¶ Item dictito, jacto, in ore habeo, canto, intono. *Propert. l. 3. el. 8. v. 9.* Alcyonum positis requiescant ora querelis: Increpet absumptum nec sua mater Ityn. *Id. l. 4. el. 11. v. 59.* Ille sua nata dignam vixisse sororem, Increpat. *Turpil.* apud *Non. loc. cit.* Age tu, hymenæum increpa. ¶ Translate est reprehendere, incusare, objurgare, *riprendere*, *accusare*, *rimbrottare*: quasi crepare, & altius loqui in aliquem. *Plaut. Mostell. 3. 2. 63.* Numquid increpavit filium? *Sallust. in Catil. c. 22.* Maledictis increpare omnes bonos. *Liv. l. 23. c. 45.* Gravibus probris increpare. *Sueton. in Calig. c. 39.* Modo avaritiæ singulos increpans. *Id. in Galb. c. 15.* Sævitiæ populum increpuit. *Liv. l. 4. c. 50.* Saxo ictus turba excedit: insuper increpante, qui vulneraverat, habere quæstorem, quod imperator esset militibus minatus. *Id. l. 23. c. 47.* Increpare ignaviam alicujus. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 3.* perfidiam. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 82.* moras. *Cic. 4. Acad. c. 23.* arrogantiam. *Ovid. Metam. 3. v. 646.* Increpat a cunctis. ¶ *Increpare aliquid* est quippiam dicere objurgandi atque accusandi causa. *Liv. l. 1. c. 51.* Hæc Aricinus in regem increpans, ex concilio abiit. *& lib. 6. c. 37.* Hæc indigna miserandaque auditu, cum apud timentes sibimetipsos, increpuissent, &c. *Sallust. in orat. 1. ad Cæs. de republ. ordin. circ. med.* Illa quæ in Cn. Pompejum, victoriamque Sullanam increpabantur. ¶ Ponitur & pro stimulare, acuere, hortari. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 30.* Aut stimulo tardos increpuisse boves. *Virg. 9. Æn. v. 127. & lib. 10. v. 278.* Ultro animos tollit dictis, atque increpat ultro. ¶ Et pro mordere, carpere, pungere, arguere. *Flor. l. 1. c. 1.* Cujus dum irridet angustias Remus, idque increpat saltu, &c. ¶ Sabella carmina increpant pectus, apud *Horat. epod. 17. v. 28.* *h. e.* quasi vehementi sonitu penetrant in pectus, percelluntque animum, ac de statu dejiciunt.

INCRESCO, is, evi, n. 3. *crescere*, αὐξάνομαι, idem quod cresco. *Cels. l. 1. c. 3. ad fin.* Maxime cibo eget, qui increscit. *Id. l. 3. c. 2.* Videndum est, morbus an increscat, an consistat, an minuatur. *Colum. in fin. l. 3.* Cum increverint arbores. *Ovid. 4. Metam. v. 576.* cuti squamas increscere sentit. *Id. 1. Trist. el. 4. v. 5.* increscunt æquora ventis. *Plin. l. 28. c. 11.* Tædia animalium capillis non increscunt. *h. e.* in capillis non crescunt. (V. *Tædium*.) *Virg. 9. Æn. v. 688.* increscunt animis discordibus iræ. *Pers. sat. 3. v. 32.* fibris increvit opimum pingue. *Senec. in Med. v. 951.* Increscit dolor. *Liv. l. 1. c. 33. sub fin.* Increscens audacia. *Quintil. l. 8. c. 4.* Hoc genus increscit, & fit manifestius. De *incremento* amplificationis loquitur. *Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 12. circa med.* Quam sententiam quotidie increscere & invalescere videmus.

INCRETO, as, a. 1. *ingessare*, γυψόω, creta illino. *Petron. in Satyr. c. 102.* Pertondere aures, incretare facies.

INCRETUS, a, um, *non crivellato*, non cretus, non purgatus: ab *incerno*, sed contraria significatione. *Apul. l. 7. Metam.* Mihi vero furfures apponebat incretos ac sordidos. ¶ Item indivisus, confusus, admixtus. *Festus:* Increta, indivisa. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 74.* piper album cum sale nigro incretum. *Plin. l. 37. c. 6. a med.* Minium incretum candido pingui.

INCRIMINATIO, onis, f. q. d. criminatio, vel criminis, vel accusationis cautio. *Tertull. de Resurr. carn. c. 23.*

INCRISPATIO, onis, f. *increspamento*. *Augustin. ep. 112. ad Paulin. c. 22. ex 1. Petri, 3. 3.* Ornatus capillorum incrispationibus.

INCRISPO, as, avi, atum, a. 1. *increspare*. *Tertull. de Idolol. c. 8.* Incrispare ornamenta parietibus. Ita legit *Junius*, alii *incrustare*.

INCRUDESCO, is, dui, n. 3. crudesco. *Incrudescit*, & *incruduit* habentur in Notis *Tiron. & Senec. pag. 9. Gruteri, col. 5.*

INCRUENTATUS, a, um, non maculatus cruore. *Ovid. Metam. 12. v. 496.* manet imperfossus ab omni Inque cruentatus Cæneus Elateius ictu.

INCRUENTE, adverb. *senza sangue*, ἀναιμί. *Prudent. in Roman. v. 1094.* Si vos sinatis, incruente vivimus.

INCRUENTUS, a, um, *senza sangue*, *incruento*, ἀναίμακτος, sine sanguine, sine cæde: ut Incruenta victoria, in qua nullus cruor effusus est ab iis, qui vicere: in qua nulli, aut pauci ex victoribus cæsi sunt. *Liv. l. 2. c. 56. ad fin.* Certatum haud incruento prœlio foret, ni, &c. *& lib. 7. c. 8. extr.* Nec Romanis incruenta victoria fuit. *& lib. 8. c. 29. ad fin.* Uno prœlio cecidit Vestinorum res, haudquaquam tamen incruento milite suo. *& lib. 9. c. 17. ad fin.* Alexander Darium incruentus devicit. *Sallust. in Jug. c. 97.* Multis locis potitus, ac plerisque exercitu incruento.

INCRUSTATIO, onis, f. *incrostatura*, affixio crustæ, marmoris, aut laminæ ad parietem, pavimentum, aut vas. *Procul. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 12. extr.* Incrustatio parietis. *Paul. lib. ult. tit. penult. leg. 79.* Voluptariæ impensæ sunt viridaria, incrustationes, picturæ.

INCRUSTATUS. V. *Crustatus*.

INCRUSTO, as, avi, atum, *incrostare*, πλακόω, crusta marmoris, aliusve rei operio, obduco. *Varr. l. 3. R. R. c. 14. in fin.* Ollam incrustare sapa & farre. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 56.* sincerum vas. *Procul. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 12.* parietem.

INCUBATIO, onis, f. *covatura*, *covazione*, ἐγκοίμησις, actus incubandi, cum aves ova excludunt. *Plin. l. 10. c. 54.* Incubationi datur initium post novam lunam. *Est qui legit* incubitioni. *& cap. 56.* Incubatio ovis noxia. *& cap. 60.* Incubationem derelinquere. ¶ Translate *Impp. Arcad. & Honor. lib. 7. Cod. tit. 38. leg. 3.* Diuturna incubatio. *h. e.* occupatio & detentio alicujus rei.

INCUBATOR, oris, m. qui alicubi incubat. *Tertull. de Anim. c. 49.* Incubatores fani. V. *Incubo*. ¶ Item possessor anxius aut iniquus alicujus rei. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 10. ad fin.* Dionysius aulæ Siculæ inclementissimus incubator. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 16. Cod. tit. 10. leg. 20.* Omnia loca, quæ sacris error veterum deputavit, nostræ rei jubemus sociari, ita ut fructus ab incubatoribus exigantur. *Serv. ad Æn. 7. v. 266.* Apud nos incubator imperii, tyrannus dicitur. V. *Incubo*.

INCUBATUS, us, m. idem ac incubatio. *Plin. l. 10. c. 54.* Si incubatu tonuerit, ova pereunt. Al. leg. *incubitu*.

INCUBITATUS, a, um, de eo dicitur, super quo incubitans quis dormivit. Hinc intelliges illud *Plaut. Pers. 2. 4. 13.* Video ego te: jam incubitatus es.

INCUBITIO. V. *Incubatio*.

INCUBITO, as, n. 1. frequent. ab incubo. *Colum. l. 8. c. 14. ad fin.* Cellas, in quibus incubitant, siccissimas esse oportet, substratasque habere paleas. *h. e.* incubant ovis excludendis. *Plin. l. 8. c. 43. a med.* Asini non nisi spatiosa incubitant laxitate. *h. e.* decumbunt dormiendi causa.

INCUBITUS, a, um, nom. ex particip. *covato*. *Plin. l. 29. c. 3.* Cum ova triduo incubita tollantur.

INCUBITUS, us, m. idem ac incubatio. *Plin. l. 10. c. 54.* Quædam autem citra incubitum sponte naturæ gignunt. ¶ Incubitus dextri lateris est, dum aliquis supra dextrum latus cubat. *Plin. l. 28. c. 4. sub fin.* Celerius concoqui dextri lateris incubitu, difficilius a supinis.

INCUBO, onis, m. qui incubat alicui rei custodiæ causa. *Petron. in fragm. Tragur. c. 38. Burm.* Cum modo incuboni pileum rapuisset, thesaurum invenit. ¶ Item qui cubantibus insilire videtur, & præfocare, ἐφιάλτης, ut in *Incubus* dicetur. *Scribon. Larg. compos. 100.* Hæc compositio facit ad eos, qui sæpius existimantur ab incubone deludi. *Tertull. de Anim. c. 44.* Genus fuerat gravioris aliquanto soporis, ut de incubone præsumptio est. Adde *Cæl. Aurelian. tote cap. 3. l. 1. Chronicor.*

INCUBO, as, bui, bitum, & (*cum refertur ad aves ova foventes*) avi, atum, a. 1. *posare*, *giacere su qual cosa*, ἐγκοιμάω, ἐπῳάζω, super aliqua re cubo, incumbo, quiesco. Differt ab *incumbo*, quod fere ad actionem refertur: *incubo* autem fere ad quietem. *Virg. 7. Æn. v. 88.* Pellibus incubuit stratis, somnosque petivit. *Justin. l. 13. c. 1.* Sine veste, quam induerent, vel cui incubarent. *Senec. in Thyest. v. 909.* Resupinus ipse purpura atque auro incubat. *Plin. l. 11. c. 45.* Omnia animalia a dextris partibus incedunt, sinistris incubant. *Senec. de vita beata, c. 25.* Super tomentum incubabo. ¶ Cum accusativo *Stat. l. 6. Theb. v. 575.* tunc Palladios non inscius haustus Incubuit. *Apul. l. 7. Metam.* Taberulam quandam litori proximam incubabat. ¶ *Servius ad Virgil. 7. Æn. v. 88.* *incubare*, inquit, dicuntur proprie hi, qui dormiunt ad accipienda responsa. Unde est, *ille incubat Jovi*, id est dormit in Capitolio, ut responsa possit accipere. Hæc *Servius*. Solebant id facere, & qui opem a diis petebant. *Plaut. Curcul. 1. 2. 61.* Hic leno ægrotus incubat in Æsculapii fano. *& ibid. 2. 2. 16.* Incubare satius te fuerat Jovi, tibi qui auxilium in jurejurando tulit. *Cic.* Siquidem incubare velint, qui pejeraverint, locus non præberi potis est in Capitolio. ¶ Sæpe dicitur de avibus, quæ insidendo fovent ova, & excludunt, *covare*. *Varr. l. 3. R. R. c. 9. circa med.* Quæ

velis, incubent, negant, plus vigintiquinque oportere ova incubare. *& paulo post.* Ova, quæ incubantur. *Colum. l. 8. c. 5. ante med.* Gallinas incubare fetibus alienigenis patiemur. *Plin. l. 10. c. 59.* Ova gallinis incubanda subjicere. ¶ Metonymice est soboli operam dare. *Plin. l. 11. c. 16. de apib.* Nam nisi incubavere, favos lividos faciunt. ¶ Est etiam incumbere, inclinari, inniti, *piegare, posare, appoggiarsi.* *Plin. l. 2. c. 54.* Omnia contrariis incubant in partes: homo, nisi convertatur in percussas, non exspirat. *Id. l. 6. c. 17.* Jugum incubans mari. ¶ Item supra extendi, superjacere, premere, contegere. *Val. Flacc. l. 2. v. 494.* calumque, quod incubat urbi. *Plin. l. 3. c. 1. extr.* Incubuere maria tam longo ævo: alibi processere litora. *si stesero dentro terra, formando seni.* ¶ Et translate *Horat. l. 1. od. 3. v. 30.* macies, & nova febrium Terris incubuit cohors. *Senec. in Hippol. v. 99.* Sed major alius incubat mœstæ dolor. *sta addosso, le pesa, e la opprime.* & *vers. 268.* Incubat menti furor. ¶ De iis, qui nituntur in gladium, ut sibi necem inferant, *Senec. ibid. v. 259.* Laqueo ne vitam finiam, an ferro incubem? ¶ Et qui moriendo procumbunt. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 87.* Ut Tegeæus aper cupressifero Erymantho Incubet, & vasto pondere lædat humum. ¶ Pro inhabitare, morari, *Apul. l. 4. Metam.* Hoc genus bestiæ lucos consitos & calles amœnos semper incubant. ¶ Pro sedere, hærere, stare. *Ovid. Metam. 6. v. 592.* Vite caput tegitur: lateri cervina sinistro Vellera dependent: humero levis incubat hasta. ¶ De iis, qui vigilant, *Senec. in Thyest. v. 370.* Pavidusque pinnis (*manerum*) anxiæ noctis vigil incubabat. ¶ Et translate de iis, qui mala fide possident, & alienam rem injuste detinent: quasi ei rei assidue immineant, vigilentque, ne elabatur. *Ascon. in Verr. 3. c. 45.* Quasi jam probaverit, possessorem esse eum, qui incubavit. *& mox.* Nec adimere tibi licet possessionem incubanti, nec dare jura poscenti. *Servius* ad illud *Æn. 1. v. 93.* ponto nox incubat atra: *incubat* dixit, quod alienum tempus invasit. nam *incubare* proprie dicitur per vim rem alienam velle tenere. Sic *Flor. l. 2. c. 6. sub fin.* Ut inhærentem atque incubantem Italiæ detorqueret Annibalem. ¶ Et universim de iis, qui aliquid nimis cupiunt, & cupide adhærent, arcteque custodiunt. *Cic. pro Cluent. c. 26. ad fin.* Planus improbissimus, quæstu judiciario pastus, qui illi pecuniæ, quam condiderat, spe jam atque animo incubaret. *Virg. 2. Georg. v. 507.* Condit opes alius, defossoque incubat auro. *Id. 6. Æn. v. 610.* Aut qui divitiis soli incubuere repertis. *Apul. l. 4. Metam.* Pannosus ac sordidus aureos folles incubabat.

INCUBUS, i, m. *incubo*, ἐφιάλτης, ἐπιβολή, πνιγαλίων, morbus noctu quiescentes infestans, cum externa quædam vis dormientes videtur invadere, & veluti suo pondere pressos gravare. Vana est autem opinio illorum, qui aut dæmonem, aut Cupidinem, aut vetulam quandam pectus supine cubantis comprimentem esse putaverunt. V. *Incubo*, onis. ¶ Præterea *Incubos* vulgo vocant Silvanos, & Faunos, qui feruntur improbi sæpe exstitisse mulieribus, ut *Augustin. l. 15. de Civ. Dei, c. 23.* Adde *Hieronym. in vita Hilarion.* & *Serv. ad Æn. 6. v. 776.* ubi *Incubones* appellat.

INCULCATIO, onis, f. *l'inculcare.* *Tertull. in Apolog. c. 39.* Disciplinam præceptorum inculcationibus densamus.

INCULCATOR, oris, m. qui pedibus calcat. *Tertull. advers. Gnost. c. 6.* Deus hominem diaboli inculcatorem voluit efficere.

INCULCATUS, a, um, *calcato*, calcatus, infartus, calcando impressus. *Plin. l. 29. c. 6.* Lana succida canis rabiosi morsibus inculcata. *Colum. l. 8. c. 15.* Solum stagni lapidibus inculcatis ac testorio munire. *Gell. l. 2. c. 6. sub fin.* Quidquid minus inculcatum obsitumque aliqua re erat, ut incuteret visentibus facie nova horrorem, id squalere dicebatur. ¶ Translate *Cic. in Orat. cap. 69.* Apud alios autem, & Asiaticos maxime, numero servientes, inculcata reperias inania quædam verba, quasi complementa numerorum. *Id. Attic. l. 16. ep. 3.* Idem σύνταγμα misi ad te retractatius, & quidem ἀρχέτυπον ipsum, crebris locis inculcatum & refectum. *rimpinzato, arricchito,* additis quibusdam, ubi quid inane esse videbatur. *Brut. ad Cicer. ep. 16. a med.* Traditam atque inculcatam libertatem recipere. *h. e.* impressam, ac veluti impactam, infixamque, *inculcata*. Sic *Lucan. l. 9. v. 292.* sic voce Catonis Inculcata viris justi patientia Martis. *impressa la necessità della tolleranza.*

INCULCO, as, avi, atum, a. 1. *calcare*, ἐνσάττω, ἐντυπόω, idem quod calco, calcando immitto. *Colum. l. 2. c. 20.* Area molari lapide condensetur, & rursus subjectis paleis inculcetur. *Id. l. 11. c. 3. circa med.* Semen obrutum inculcare pavicula. ¶ Translate est obtrudere, ingerere, ac veluti infarcire. *Cic. 1. Offic. c. 31.* Sermone eo debemus uti, qui nobis notus est, ne, ut quidam, Græca verba inculcantes, jure optimo irrideamur. *Id. de Orat. cap. 15. extr.* De firmissimis alia prima ponet, alia postrema; inculcabitque leviora. *Senec. de vita beata, c. 24.* Quibusdam non dabo, quamvis desit: quibusdam offeram, quibusdam etiam inculcabo. *Cic. 2. de Orat. c. 5.* Græci, qui se inculcant auribus nostris. *h. e.* obtrudunt se, ut audiantur. ¶ Item dicendo instare, urgere, *inculcare*. *Cic. in Vatin. c. 11.* Inculcaris ne, ut C. Pisonem, generum meum nominares? *Id. 1. de nat. Deor. c. 39.* Vos autem non modo oculis imagines, sed etiam animis inculcatis. *Id. 2. de Orat. c. 28.* Et id quod traditur, vel etiam inculcatur, posse percipere animo. *Quintil. l. 6. c. 4.* Firmissima quæque memoriæ judicis inculcanda sunt.

INCULPABILIS, le, *incolpabile*, qui culpari non potest. *Prudent. in Apotheos. v. 1015.* solum inculpabile Numen. *Avien. in Arat. v. 28.* Inculpabiles mores. ¶ Translate *Solin. c. 30.* (*al. 43.*) *sub fin.* Hyacinthus, lapis pretiosus, siquidem inculpabilis invenatur. *h. e.* sine vitio aut macula.

INCULPATIM, adverb. sine culpa. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 6. Cod. Theodos. tit. 30. leg. 20.* Qui inculpatim ad calcem terminumque militiæ pervenerint.

INCULPATUS, a, um, *senza colpa, incolpabile*, ἀνέγκλητος, qui culpa caret. *Ovid. 9. Metam. v. 671.* sed vita fidesque Inculpata fuit. *Gell. l. 14. c. 2.* Vita inculpatissima.

INCULTE, *senz' agi, senza coltura, alla buona*, ἀγρίως, ἀκόσμως, sine cultu & vitæ commodis. *Cic. pro Quint. c. 18.* Vixit enim semper inculte atque horride. *Sallust. in Jug. c. 22. & 94.* Getulos accepimus partim in tuguriis, alios incultius vagos agitare. ¶ Item inornate, *senza ornamenti, rozzamente.* *Cic. in Orat. cap. 9.* & *de clar. Orat. c. 28.* Horride inculteque dicere.

INCULTUS, us, m. *incoltura, negligenza, squallidezza, orridezza*, ἀγεωργησία, omissio cultus. *Sallust. in Catil. c. 58. de carcere Tulliano.* Incultu, tenebris, odore fœda atque terribilis ejus facies. Al. leg. *incultu tenebris.* & *in Jug. c. 2.* Ingenium incultu atque socordia torpescere sinunt. *Liv. l. 42. c. 12. ad fin.* Suos honores partim desertos per incultum ac negligentiam, partim hostiliter sublatos esse.

INCULTUS, a, um, *incolto, negletto, orrido, rozzo*, ἀγεώργητος, ἀκόσμητος, non cultus, neglectus, incomptus, inornatus, rudis, horridus. *Cic. pro Rosc. Com. c. 12.* Tunc erat ager incultus, sine tecto: nunc est cultissimus cum optima villa. *Plin. l. 19. c. 8.* Genus incultius asparago, mitius corruda. *Id. l. 25. c. 8.* Inculta itinerum. *Cic. in Brut. c. 74.* Inculta & silvestris via. *Id. de Provinc. Consul. c. 12.* Quid illis terris asperius? quid incultius oppidis! *Id. 2. de nat. Deor. cap. 10.* Regiones inhabitabiles atque incultæ. *Id. de clar. Orat. cap. 4.* Incultum & derelictum solum. *Id. post redit. in Sen. c. 6.* Quem prætereuns, cum incultum, horridum, mœstumque vidisses, &c. *mal in ordine.* *Horat. l. 1. sat. 3. v. 34.* Incultum corpus. *mal vestito, disadorno.* *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 64.* Hument incultæ fonte perenne genæ. *squallide.* & *3. Fast. v. 470.* Incultæ comæ. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c. 31.* Homo, ut vita sic oratione durus, incultus, horridus. *Id. pro Quint. c. 30.* Rusticana atque inculta parsimonia. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 233.* Inculti versus. *& lib. 1. ep. 3. v. 22.* Ingenium incultum & turpiter hirtum. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 59.* Inculti Læstrigones. *h. e.* nullo cultu mitigati, feri, sævi, crudeles.

INCUMBA, æ, f. membrum est in architectura, projectum instar mutuli, cui fornix incumbit. *Vitruv. l. 6. c. 11.* Cum cunei ab oneribus parietum pressi, per coagmenta ad centrum se prementes, extruderint incumbas. V. *Bald. in Lexic. Vitruv.*

INCUMBO, is, ubui, n. 3. *appoggiarsi, posare, andar addosso, piegarsi a qualcosa*, ἐπικλίνομαι, in aliquid inclinor, innitor, incubo. A postremo hoc verbo quid differat, V. ibi. *Virg. Ecl. 8. v. 16.* Incumbens tereti Damon sic cœpit olivæ. *Ulpian. Dig. lib. 39. tit. 2. leg. 28.* Onera, quæ in parietem incumbunt. *Virg. 4. Æn. v. 650.* Incubuitque toro, dixitque novissima verba. *Petron. in Satyr. c. 80.* Super prædam incumbere. *Curt. l. 6. c. 9. ad fin.* Linquente animo, in eum, a quo tenebatur, incubuit. *Ovid. Metam. 9. v. 385.* Et quoniam mihi fas ad vos incumbere non est, Erigite huc artus. (*Est qui aliter leg.*) *Senec. in Herc. Oet. v. 1764.* Herculi totus æther pondus incubuit leve. *Plin. l. 2. c. 64. de cælo.* Cava in se convexitas vergit, & cardini suo, hoc est terræ, undique incumbit. *Id. l. 5. c. 32.* Impetum deinde sumit Hellespontus, & mari incumbit. *h. e.* vi influit in mare Ægæum, & veluti pondere aquarum premit. Præpositio omittitur, quæ inest in ipso verbo. Sic *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 9. v. 229.* Fessi arma sua quisque stantes incumbere. ¶ Translate *Cic. pro Balbo, c. 26.* Fuit hoc fatum, ut in me unum omnis illa inclinatio communium temporum incumberet. *h. e.* in me caderet, me opprimeret. ¶ De iis, quæ vergunt, propendent, imminent, *Virg. Æn. 8. v. 236.* Silex prona jugo lævum incumbebat ad amnem. *& l. 2. v. 514.* Laurus incumbens aræ. ¶ Et quæ procumbunt. *Virg. 10. Æn. v. 894.* ejectoque incumbit cernuus armo. *Val. Flacc. l. 5. v. 162.* summo pariter cum monte secutæ Incubuere trabes. *Senec. in Troad. v. 14.* Pergamum incubuit sibi. *h. e.* in se ruit, subsidit in ignem, & in cinerem versum est. ¶ Et qui pectore gladium premunt, sui occidendi causa, *Cic. de Invent. cap. 51.* Incumbere in gladium. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 12.* gladio. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 33.* ferro. *Plaut. Cas. 2. 4. in fin.* & *Lucil.* apud *Non. c. 9. n. 19.* gladium. ¶ Et qui cursu, vel fuga inclinantur aliquo. *Valer. Flacc. l. 6. v. 722.* Tempestate pari versis incumbere turmis. ¶ Et qui imminent, instant, insequuntur, urgent, impellunt. *Virg. 11. Æn. v. 674.* incumbens eminus hasta. *Liv. l. 30. c. 34.* Pugna Romana stabilis & suo, & armorum pondere incumbentium in hostem. *Virg. 2. Georg. v. 311.* tempestas a vertice silvis incubuit. *Valer. Flacc. l. 1. v. 59.* venti veloque marique incumbunt. ¶ Et translate *Cic. 2. de Orat. c. 79.* Impelli primo judicem leviter, oportebit, ut jam inclinato reliqua incumbat oratio. ¶ Pro supervenire, ingruere. *Juvenal. sat. 6. v. 291.* sævior armis Luxuria incubuit, victumque ulciscitur orbem. *Horat. l. 1. od. 3. v. 30.* macies & nova febrium Terris incubuit cohors. *Frontin. de aquæduct. artic. 117.* Necessitas incubuit in aliquam regionem. ¶ Pro accedere, vel sequi. *Virg. 2. Æn. v. 653.* ne vertere secum Cuncta pater, fatoque urgenti incumbere vellet. ¶ Pro reclinare se, & velut accingi ad aliquid faciendum. *Virg. 12. Æn. v. 774.* Incubuit, voluitque manu convellere ferrum Dardanides. ¶ Hinc sæpe est enixe operam dare, insistere, intendere in aliquid, *attendere, mettersi a far qualcosa.* *Virg. 1. Georg. v. 213.* incumbere aratris. *& 10. Æn. v. 294.* remis. *Quintil. l. 6. c. 2.* Huc igitur incumbat orator: hoc opus ejus, hic labor est. *Flor. l. 3. c. 16.* Rogandis legibus ita vehementer incubuit, ut, &c. *Plin. l. 7. ep. 27. a med.* Ceris & stilo incumbere.

Sil.

Sil. l. 4. v. 820. labori. *Auct. dial. de Orat. c.* 3. toto pectore novæ cogitationi. *Cæs. l. 7. B. Gall. c.* 76. & animo & opibus in bellum. *Hirt. de B. Alex. c.* 12. *extr.* omni studio ad parandam classem. *Cic. l. 2. de Orat. c.* 8. in aliquod studium. *& Phil. 4. c.* 5. in causam. *& 6. c.* 1. acrius graviusque ad ulciscendas reipublicæ injurias. *Id. Fam.* 10. *ep.* 3. & *Attic. l.* 16. *ep.* 10. tota mente in aliquam curam & cogitationem. *& Fam.* 10. *ep.* 10. toto pectore ad laudem. *& ep.* 1. omni cogitatione curaque in rempublicam. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v.* 64. Et vitæ pars nulla perit. quodcumque recedit Litibus, incumbit studiis. ¶ Cum conjunct. & *ut* particula. *Liv. l.* 10. *c.* 15. Appius cum suis, tum totius nobilitatis viribus incubuit, ut se consulem dicerent. ¶ Cum infinito *Virg. 4. Georg. v.* 249. hoc acrius omnes Incumbunt generis lapsi sarcire ruinas. ¶ Absolute *Ovid.* 10. *Metam. v.* 657. nunc nunc incumbere tempus, Hippomene. *ora è tempo di maneggiarsi, di attendere di proposito.* ¶ Cum accusativo *Stat. Theb. 6. v.* 575. tunc Palladios non inscius haustus Incubuit. *h. e.* oleo & palæstræ adjecit animum. *Avien. in Perieg. v.* 849. Asiam incumbit Taurus. ¶ Est etiam propendere, inclinari, voluntate, oratione, &c. studere, velle, curare. *Cic. 3. de Orat. cap.* 14. *in fin.* Ut eos, qui audiunt, quocumque incubuerit, possit impellere. *Id. cap. ult. Phil.* 6. Idem volunt omnes ordines, eodem incumbunt municipia, coloniæ, cuncta Italia. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 19. *ante med.* Pompejus ad voluntatem perferendæ legis incubuerat. *Id. pro Mur. c.* 26. Magna est comitiis consularibus repentina voluntatum inclinatio, præsertim cum incubuit ad virum bonum. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 11. In quam (*causam*) incubuisse cum Senatu Pompejus videtur, ut Cæsar id. Novembr. decedat. ¶ Incumbere in cupiditatem, iram, &c. est se incitare ad cupiditatem. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 13. Cujus in cupiditatem, te auctore, incubui, nec me piget. *Senec. in Med. v.* 902. Incumbe in iras, teque jacentem excita. ¶ *Hæc mihi incumbit*, mei officii est, *tocca a me, è mio debito*, apud JCtos. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 2. *leg.* 5. Accusandi necessitas incumbet domino. *Paul. l.* 22. *tit.* 3. *leg.* 2. Ei incumbit probatio, qui dicit, non qui negat. *Ulpian. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 25. *a med.* Judici omnium rerum officium incumbit. ¶ *Incumbere ova* pro *incubare* quidam leg. apud *Petron. in Satyr. c.* 33. sed dubia est lectio. ¶ Monet *Quintil. initio cap. 3. lib.* 9. Veterem libentius dixisse *incumbere in illum*, quam *illi*. ¶ *Incubuverim* pro *incubuerim*, quod ita postulet metri ratio, quidam legunt apud *Phædrum in prol. l. 3. v.* 22. ut *fuvi* pro *fui*, &c. ¶ Nonnulla, quæ hic adscripta sunt, ad verbum *Incubo* referri possunt.

INCUNABULA, orum, n. *le fasce*, *σπάργανα*, ea, quæ cunis insunt, quæ ad cunas muniendas & ornandas pertinent, idest lectulus, & fasciæ lineæ, laneæque, quibus infantes involvuntur. *Plaut. Truc.* a. 5. v. 13. Fasciis opus est, pulvinis, cunis, incunabulis. *Incunabula* hic sunt lora, aut vincula, quibus in cunis illigantur infantes, ne excidant. ¶ Translate sumitur pro loco, unde orti sumus, vel pro natalibus & origine generis. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 15. Ego vero ad montes patrios, & ad incunabula nostra pergam. ¶ Denique generatim pro principio & origine. *Liv. l.* 4. *c.* 36. Ab incunabulis imbutum odio Tribunorum. *Cic. in Orat. cap.* 13. *extr.* Non alienum fuit de Oratoris quasi incunabulis dicere. *Id. l. 1. de Orat. c.* 6. Ab incunabulis nostræ veteris puerilisque doctrinæ. *Quintil. in proœm. l.* 1. Ab ipsis dicendi velut incunabulis.

INCUNCTABILIS, le, adject. qui moram, vel dubium non patitur. *Arcad. Dig. lib.* 22. *tit.* 5. *leg.* 21.

INCUNCTANTER, *vel* Incontanter, adverb. non cunctando. *Lactant. l. 6. c.* 12. Incunctanter ac fortiter mortem subire. (Adde *lib. 1. c.* 15. *ad fin.*) *Apul. l.* 11. *Metam.* Incunctanter continuare pompam. *Ulpian. Dig. lib.* 40. *tit.* 2. *leg.* 10. Incunctanter debet ei permitti. Adde *Aurel. Vict. de orig. gentis R. c.* 13.

INCUNCTATUS, *&* Incontatus, a, um, particip. qui omnem cunctationem sustulit, qui sine mora facit. *Apul. l.* 5. *Metam.* At illæ incontatæ, statim conferto vestigio domum penetrant. *Al. leg.* incontanter.

INCUPIDUS, a, um, non cupidus. *Afran.* apud *Non. c.* 9. *n.* 1. Majores nostri incupidiores liberum fuere. Al. interpret. valde cupidi, ut *in* sit *ἐπιτατικόν*.

INCURATUS, a, um, non curatus. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 24. Stultorum incurata pudor malus ulcera celat. *Vopisc. in Aurelian. c.* 28. Neque quidquam vir fortis reliquit, quod aut imperfectum videretur, aut incuratum.

INCURIA, æ, f. *negligenza, poca cura, trascuraggine*, *ἀμέλεια*, negligentia: ab *in*, & *cura*. *Cic. de Amic. c.* 23. Vituperanda est rei maxime necessariæ tanta incuria. *Id. de Provinc. Consul. c.* 3. Milites populi R. incuria, fame, morbo, vastitate consumpti. *Horat. de ar. Poet. v.* 351. non ego paucis Offendar maculis, quas aut incuria fudit, &c. *Cato* apud *Ammian. l. 16. c.* 5. Magna cura cibi, magna virtutis incuria. ¶ De negligentia in capillis comendis. *Apul. in Apolog.* Capillus prorsus inenodabilis diutina incuria. *Tertull. de Pœnit. sub fin.* Capilli incuria horrorem leoninum præferens. ¶ Incuria Dei, apud *eund. l. 4. adversus Marcion. cap.* 15. *circa med.* neglectus, impietas.

INCURIOSE, adverb. *negligentemente*, *ἀμελῶς*, sine cura, negligenter. *Liv. l. 8. c.* 38. Castra in hostico incuriose posita. *Tacit. 4. Hist. c.* 28. Cæsæ cohortes incuriosius agentes. *& lib. 1. Hist. c.* 13. Otho pueritiam incuriose egerat. *h. e.* sine cura pudoris, & custodia sui. *Gell. in præfat. ante med.* Incuriose & immeditate. *Id. l.* 19. *c.* 9. Homines amœni, & nostras quoque litteras haud incuriose docti.

INCURIOSUS, a, um, *trascurato, non curante, negligente*, *ἀμελής*, negligens, socors, curam non habens. *Tacit. 5. Hist. cap.* 22. Remeabat disjecto agmine, incuriosis vigiliis. *Id. 4. Ann. c.* 23. Ptolemæus Jubæ filius, juventa incuriosus. *& lib.* 14. *c.* 38. Sed nihil æque, quam fames affligebat serendis frugibus incuriosos. *Sueton. in Aug. c.* 79. In capite comendo tam incuriosus, ut, &c. *Id. in Galb. c.* 3. Multiplicem nec incuriosam historiam edidit. *Tacit. 6. Ann. c.* 17. *extr.* Acribus, ut ferme talia, initiis, incurioso fine. *h. e.* neglecto, remisso. ¶ Cum genitivo, *Plin. l. 8. ep.* 10. Ita natura comparatum, ut proximorum incuriosi, longinqua sectemur. *Tacit. in fi. l. 2. Ann.* Vetera extollimus, recentium incuriosi. *Id. 2. Hist. c.* 49. Incuriosus famæ. *& 4. Ann. c.* 32. imperii proferendi. *Gell. l. 6. c.* 5. Alfenus rerum antiquarum non incuriosus. ¶ Eo sensu, quo nos dicimus, *non curioso*, qui scire non curat, *Gell. l. 2. c.* 28. *sub fin.* M. Cato incerta & incuriosa super ea re opinatus est. V. integrum loc. Proximum est illud *Solin. in præfat.* (*al. c.* 1.) Nonnulla etiam digna memoratu, quæ prætermittere incuriosum videbatur. ¶ *Agnum incuriosum* intelligit *Apul. in Florid. n. 8. extr.* (*al. l.* 2.) pinguem, quasi qui nulla cura maceat: respiciens locum *Plauti*, quem V. in fine vocis *Curiosus*.

INCURRO, is, incurri, *&* incucurri, ursum, a. 3. *correre contro, o addosso alcuno, a dentro*, *ἐντρέχω*, in aliquem curro, intus curro. *Cic. in Orat. cap.* 67. Incurristi amens in columnas. *Id. pro Planc. c.* 17. Incurrere atque insidere in aliquem .... Amnia per fana incurrit. ¶ Cum dativo, *Ovid. Metam. 7. v.* 545. Non aper irasci meminit, nec fidere cursu Cerva, nec armentis incurrere fortibus ursi. *Tacit. Ann. 2. c.* 16. Ut prœliantibus Romanis desuper incurrerent. *Liv. l. 28. c.* 15. Peditum signa cornibus incucurrerunt. Al. aliter leg. *Sil. l. 13. v.* 179. ardore pari cursuque incurrere muris. ¶ Cum accusativo sine præposit. *Sallust. in fragm.* apud *Rufinian.* Atque eos a tergo incurrerunt. *Id. in Jug. c.* 107. Redeens ab latere Mauros incurrit. *Al. leg.* Mauris. *Tacit. Ann. 1. c.* 51. Tota vi novissimos incurrunt. *& lib. 2. c.* 17. Validissimos equitum incurrere latus jubet. ¶ In re militari est incursionem facere, *fare un' irruzione, o scorreria*. *Liv. l. 26. c.* 25. Incurrere ea gens Macedoniam solita erat. *Al. leg.* in Macedoniam. *Brut. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 10. Ut decursionibus per equites, quos habet multos, vastet ea loca, in quæ incurrerit. ¶ Translate est invehi, insectari, *inveire*. *Trebon. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 16. *ad fin.* In quos tanta libertate verborum incurreret. ¶ Item protendi, dilatari, *stendersi*. *Cic. Agrar. 2. c.* 30. Ut privatos agros, qui in publicum Campanum incurrebant, coemeret. ¶ Item objici, occurrere. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 21. *a med.* In oculos incurrentibus iis, quos æquo animo videre non possum. *Senec. de Benef. l. 2. c.* 5. Id quod oculis incurrit, solum notant. *Cic. 2. Fam. ep.* 16. Incurrit hæc nostra laurus non solum in oculos, sed etiam in voculas malevolorum. ¶ Item incidere, *incorrere, cadere*. *Cic. 3. Offic. c.* 23. Per errorem in maximam fraudem incurrere. *& lib. 1. c.* 41. Quæstus, qui in odia hominum incurrunt. *Id. 4. Fam. ep.* 2. *ad fin.* Nihil constitui potest, quod non incurrat in magnam aliquam difficultatem. *Id. 1. de Fin. c.* 1. Ut hic noster labor in varias reprehensiones incurreret. *& cap.* 14. Incurrere in morbos, in damna, in dedecora. *Id. Fam. 9. ep.* 2. Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nusquam incurrat? *non urti? non inciampi?* *Ulpian. Dig. lib.* 24. *tit.* 1. *leg.* 13. Nihil vitii mulier incurrit. *Paul. lib. 1. Sentent. tit.* 15. Incurrere periculum plus petendi, & causam perdere. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 12. In milites gravissime animadvertit, qui forte incurrerunt aliquid, quod videretur injustum. *h. e.* commiserunt. ¶ Item obtingere, accidere, incidere, *accadere, cadere, venire*. *Cic. 5. Tuscul. cap.* 20. Casus, qui in sapientem potest incurrere. *Id. 15. Fam. ep.* 11. *extr.* Si me navigatio non morabitur, quæ incurrebat in ipsos Etesias. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 7. Tua λῆψις in quem diem incurrat, nescio. *Sueton. in Tib. c.* 26. Natalem suum plebejis incurrentem Circensibus, vix unius bigæ adjectione honorari passus est. *Cic. in Top. c.* 21. Illud intelligendum, nec ullam esse disputationem, in quam non aliquis locus incurrat, nec fere omnes locos incidere in omnem quæstionem. *Papinian. Dig. lib. 39. tit. 6. leg.* 41. Quærebatur, an mulier, &c. incurrebat hæsitatio, &c. *nascevo un dubbio*, emergebat, interveniebat. ¶ Item venire, incidere dicendo. *Cic. pro Sext. c.* 6. Neque quemquam offendet oratio mea, nisi qui se ita obtulerit, ut in eum non invasisse, sed incurrisse videamur. *Id. de clar. Orat. c.* 69. Ordinem sequens, in memoriam notam & æqualem necessario incurro. *Quintil. l. 1. c.* 5. (*al.* 9.) *a med.* Neque enim artem grammaticam componere aggressi sumus: sed cum in ordinem incurreret, inhonoratam transire noluimus. *essendo venuta a proposito*: vel *a suo luogo*.

INCURSATIO, onis, f. incursio, ut Larvarum incursatione animo vexari, apud *Nonium c. 1. n.* 213.

INCURSATUS, a, um, particip. passiv. *infestato, assaltato*. *Liv. l.* 24. *c.* 41. Agmen Romanum impune incursatum ab equitibus hostium fuerat.

INCURSAX, acis, adject. qui incursiones crebro facit. *Sidon. l.* 8. *ep.* 12. Incursaces Massagetæ.

INCURSIM, adverb. incurrendo, celeriter. *Cæcil.* apud *Non. c. 2. n.* 448. Rem omnem incursim perdere.

INCURSIO, onis, f. *il correr addosso*, actus incurrendi, *ἐπιδρομή*, cursus, excursio. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 40. Cum sine ulla intermissione pulsetur, agiteturque incursione atomorum sempiterna. *Id. pro Cæcin. cap.* 15. *extr.* Incursio atque impetus armorum. *assaltamento*. ¶ Irruptio militaris, *irruzione, scorreria*. *Livi. l. 1. c.* 11. Antemnatium exercitus hostiliter in fines Romanos incursionem facit. *Cæs. l. 6. B. Gall. c.* 9. Prohibere hostem ab injuriis & incursionibus.

Hirt. de B. Gall. c. 11. Subitas hostium incursiones sustinere. *Plin. l. 6. c.* 28. Incursionem molientes Parthos inundatione arcere.

INCURSITO, as, n. 1. frequentativum ab *incurso*. *Senec. 2. de Ira, c.* 35. Incursitans, vastans, fugans. *Id. de vita beata, c.* 27. Alter in alterum incursitate. Adde *epist.* 110.

INCURSO, as, avi, atum, n. 1. *correr addosso, o contra, assaltare*, ἐπιτρέχω, curro adversus aliquem, incurro, invado, aggredior: frequentativum ab *incurro*. *Liv. l. 36. c. 14. a med.* Juventus omnis armata in agmen Romanum incursavit. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 29. Arietes truces nos erimus: jam in vos incursabimus. *Cels. l. 3. c.* 22. Febris incursat. *Plin. l. 11. c. 37. sect.* 54. Oculi lubrici propter incursantia. *h. e.* incidentia. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Plaut. Rud.* 3. 4. 16. Ego te follem pugilatorium faciam, & pendentem incursabo pugnis. *Id. Aulul.* 2. 2. 57. Asini me mordicus scindant, boves incursent cornibus. *Id. Asin.* 1. 1. 22. Ubi vivos homines mortui incursant boves. *h. e.* loca bubula incidunt & pulsant. *Liv. l. 5. c.* 31. Volsinienses superbia elati, ultro agros Rom. incursavere. *fecero un' irruzione, o scorreria*. *Tacit. 3. Hist. c.* 18. Nutantem aciem victor equitatus incursat. *Sever. in Ætna, v.* 351. Aura incursat corpora. ¶ Cum dativo *Ovid. l. 1. Metam. v.* 302. silvasque tenent delphines, & altis Incursant ramis. *& lib. 14. v.* 190. Prætentatque manu silvas, & luminis orbus Rupibus incursat. *h. e.* incidit, impingit, *inciampa, urta*. *Quintil. l. 10. c. 3. a med.* Nihil eorum, quæ oculis, vel auribus incursant, ad animum perveniet. *h. e.* occurrunt, objiciuntur. *Plin. l. 28. c. 8. a med.* Lana ovis nigræ, cui nullus alius color incursaverit. *h. e.* intercurrerit. Sic *l. 29. c. 4. a med.* Reliqua parte corporis nigra, albis incursantibus respersum guttis. ¶ Passive *Tacit. 15. Ann. c.* 1. Eo contemptionis descensum, ut ne duce quidem Romano incursarentur. *Liv. l. 24. c.* 41. Agmen Romanum impune incursatum ab equitibus hostium fuerat. *Arnob. l. 1. pag.* 3. Pestilentia, & bellis negotia incursantur humana. ¶ Translate *Cic. 12. Attic. ep.* 41. Quod nisi fieri videro (audebo hoc dicere, & tu, ut soles, accipies) incursabit in te dolor meus. *Auct. ad Herenn. l. 4. c.* 39. In omnes amicos atque inimicos, notos atque ignotos incursans.

INCURSUS, us, m. *impressione, assalto, irruzione*, ἐπιβολή, εἰσβολή, incursio, aggressio, invasio, impetus in aliquem. *Cic. pro Cæcin. c.* 8. Impetum armati, ceterorumque tela atque incursus effugit. *Cæs. l. 1. B. Civ. c.* 71. Vix equitum incursus sustinere. *& cap.* 72. Incursus atque impetus militum. *Liv. l. 2. c.* 25. Primo statim incursu pulsi hostes. ¶ Translate *Quintil. declam. 8. cap.* 9. Morborum incursibus mederi. *& declam. 9. c.* 4. Sævos tempestatis incursus perferre. ¶ *Incursus fluminis* est cursus atque impetus, quo aliquem locum impetit, & evertit, abraditve. *Plin. l. 10. ep.* 73. Simile est illud *Lucani l. 7. v.* 700. Respice turbatos incursu sanguinis amnes.

INCURVATIO, onis, f. *curvamento*, κύρτωσις, actus incurvandi. *Plin. l. 17. c.* 23. Flagello infra relicto, & nasci coacto incurvatione materiæ.

INCURVATUS, a, um, *incurvato*, ἐπικαμφθείς, curvatus. *Cic. 2. Fin. c.* 11. Incurvatum bacilium. *Ovid. Metam. 6. v.* 246. Incurvata dolore membra.

INCURVESCO, is, n. 3. *divenir curvo, torto*, κυρτοῦμαι, incurvus fio. *Vetus Poeta* apud *Cicer. 3. de Orat. c.* 38. Ramos baccarum ubertate incurvescere. Al. leg. *incurviscere*, ut *Non. c. 2. n.* 412.

INCURVICERVICUM PECUS, h. e. cervicem curvam habens. *Pacuv.* apud *Varron. l. 4. L. L. c.* 1. & *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al.* 9.) *ad fin.* Cum κυρταύχενα mirati sumus, incurvicervicum vix a risu defendimus.

INCURVO, as, a. 1. *incurvare, torcere*, κυρτόω, incurvum facio. *Virg. 5. Æn. v.* 500. Tum validis flexos incurvant viribus arcus. *Plin. l. 16. c.* 42. Robur & olea incurvantur, ceduntque oneri. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v.* 183. lentos incurvans gurgite remos. ¶ Translate *Senec. 3. de Ira, c. 5. extr.* Non est magnus animus, quem incurvat injuria. *h. e.* affligit, deprimit. (Adde *epist. 82. ante med.*) *Pers. sat. 1. v.* 90. verum, nec nocte paratum Plorabit, qui me volet incurvasse querela. *h. e.* flectere animum meum ad misericordiam. ¶ Ἀρχιπλαγγῶν usurpat *Martial. lib. 11. epigr.* 44.

INCURVUS, a, um, *curvo, torto*, κυρτός, idem quod curvus, aut valde curvus. *Cic. 1. de Divin. c.* 17. Lituus, idest incurvum, & leviter a summo inflexum bacillum. *Id. 4. Verr. c.* 35. Stesichori poetæ statua senilis, incurva. *Terent. Eun.* 2. 3. 44. Incurvus, tremulus, labiis demissis. *Plin. l. 11. c.* 52. Longæ vitæ esse incurvos humeris. *Virg. 1. Georg. v.* 494. Agricola incurvo terram molitus aratro. *Plin. l. 21. c.* 12. Herba incurvo folio. *Ovid. 14. Metam. v.* 534. Incurva carina. *& lib. 15. v.* 690. incurvo munitos aggere portus. *Id. 4. Trist. el. 6. v.* 2. Incurvum jugum. *Id. 1. Amor. el. 15. v.* 12. Incurva falx. *Lucret. l. 2. v.* 376. Incurvum litus.

INCUS, udis, f. *ancudine, incude*, ἄκμων, instrumentum e solido ferro, super quod fabri ferri massas cudunt & formant. *Virg. sub fin. l. 2. Georg.* Impositos duris crepitare incudibus enses. *Id. 7. Æn. v.* 629. Quinque adeo magnæ, positis incudibus, urbes, Tela novant. *h. e.* officinis ferrariis institutis. *Id. 8. Æn. v.* 419. Antra Ætnæa tonant, validique incudibus ictus Auditi referunt gemitum. *Lucan. l. 7. v.* 146. Martius incaluit Siculis incudibus ensis. *Horat. l. 1. od. 35. in f.* o utinam nova Incude defingas retusum in Massagetas Arabasque ferrum. *Ovid. 2. Amor. el. 17. v.* 19. incude relicta. *Plin. l. 7. c.* 56. Cinyra Agriopæ filius invenit forcipem, martulum, vectem, incudem. ¶ Translate *Horat. in ar. Poet. v.* 441. incudi reddere versus. *rifare*. *Auct. dial. de Orat. cap.* 20. Juvenes, & in ipsa studiorum incude positi. *h. e.* dum adhuc formantur in scholis. *Plaut. Pseud.* 2. 1. 20. Hic mihi incus est: procudam ego hodie hinc multos dolos. ¶ *Incudem tandem tundere* proverbio dicitur idem opus assidue urgere, in eodem labore perseverare. *Cic. 2. de Orat. c.* 39. Si quem plane eudem institui ad dicendum velim, his potius tradam assiduis, uno opere eandem incudem diem noctemque tundentibus.

INCUSABILIS, le, adject. accusabilis. *Tertull. l. 1. ad Nation. c.* 12. Hoc quidem vos incusabiliores, &c.

INCUSATIO, onis, f. *riprensione, accusa*, αἰτίασις, reprehensio, querela, actus incusandi. *Cic. 3. de Orat. cap.* 27. Quorum partim habent vitiorum, & peccatorum acrem quandam cum amplificatione incusationem, aut querelam.

INCUSATIVUS CASUS, apud Grammaticos est accusativus. *Diomed. l. 1. pag.* 296. *Putsch.*

INCUSATOR, oris, m. *accusatore*, accusator. *Imp. Anastas. lib. 12. Cod. tit. 36. leg. ult. ad fin.*

INCUSATUS, a, um, accusatus, reprehensus. *Colum. l. 3. c.* 17. Sterilitas cacuminis jure incusata. *Plin. l. 7. c.* 45. Augusto incusatæ liberorum mortes. *h. e.* adscriptæ, quasi is in causa fuerit, cur mortui sint. *Spartian. in Severo c.* 8. incusati proscriptionis.

INCUSO, as, avi, atum, a. 1. *accusare, riprendere, dar la colpa, lamentarsi*, αἰτιάομαι, ἐγκαλέω, accuso, arguo, quasi *causam*, seu culpam *in alium* transfero, reprehendo cum querela. In re forensi usurpari non solet: in quo ab *accuso* differt. Neque enim verum est alterum illud discrimen, quod tradit *Servius ad Æn. 1. v.* 414. *incusare* esse, superiorem arguere; *accusare*, parem, vel inferiorem: quod & *Valla l. 6. elegantiar. c.* 23. monuit. *Virg. 2. Æn. v.* 745. Quem non incusavi demens hominumque deorumque? *Plaut. Truculent.* 1. 2. 58. Qui alterum incusat probri, eum ipsum se intueri oportet. *Cæs. l. 1. B. Gall. c.* 40. Convocato concilio, vehementer eos incusavit, quod, &c. *Terent. Phorm.* 3. 1. 7. Nos jamdudum hic te absentem incusamus, qui abieris. *Curt. l. 7. c.* 7. Deos quoque incusans querebatur, se jacere segnem, &c. *Valer. Flacc. l. 8. v.* 158. Sed quid ego quemquam immeritis incuso querelis? *Ovid. de remed. amor. v.* 479. Incusare factum alicujus. *Virg. Æn. 11. v.* 471. Multaque se incusat, qui non acceperit ultro Dardanium Æneam. *Tacit. 2. Ann. cap.* 78. Incusare aliquem luxus & superbiæ. *& lib. 1. c.* 35. angustias stipendii, duritiam operum. *lamentarsi*. *& lib. 6. c.* 23. casum.

INCUSSOR, oris, m. qui incutit, & percutit. *Paulin. Petricord. de vita B. Martini, l. 5. v.* 285. Incussor laceri quatiebat corporis artus.

INCUSSUS, us, m. *urto, l'urtare*, actus incutiendi. In sexto casu singulari *Tacit. 4. Hist. c.* 23. Armorum incussu præcipitati. *Senec. de const. Sap. c.* 6. Munimenta incussu arietis labefieri.

INCUSSUS, a, um, immissus, impactus, illisus. *Val. Flacc. l. 2. v.* 339. & incussæ sonitum mirabere massæ. *Curt. l. 6. c.* 11. Flagellorum ictus nudis ossibus incussos ferre non poterat. *Senec. epist. 45. ad fin.* Grando incussa tectis crepitat. *Lucan. l. 3. v.* 490. aries Incussus densi compagem solvere muri Tentat. *spinto*. *Tacit. 4. Hist. c.* 30. Turrim promoti contra validi asseres, & incussæ trabes perfregere. *Plin. l. 16. c.* 38. Cortex in moro lapide incussus manat; altius fractus, siccus videtur. *ammaccato*. *& lib. 9. c. 30. de polypo*. Afflatu terribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos, nunc robustioribus brachiis clavarum modo incussos. *percossi*. ¶ *Incussi articuli*, & absolute *incussa* (subintellige *membra*) sunt, quæ alicubi incutiendo & impingendo quis læsit. *Plin. l. 30. c.* 9. Incussos articulos aranei telæ commodissime curant. *ammaccati*. & *lib. 29. c.* 2. Succidam lanam imponunt percussis, lividis, incussis, collisis, contritis, dejectis. *& lib. 20. c.* 14. Medetur contusis, incussisque. ¶ Translate *Vellej. l. 2. c.* 126. Recte faciendi omnibus aut incussa voluntas, aut imposita necessitas. *h. e.* injecta: *fatto venir voglia*.

INCUSTODITUS, a, um, *non guardato, non custodito*, ἀφύλακτος, non custoditus, non servatus. *Ovid. 1. Trist. el. 6. v.* 10. Incustoditum captat ovile lupus. *Martial. l. 1. epigr.* 35. Incustodita & aperta limina. *Sil. l. 15. v.* 245. Incustoditam sine milite liquerat urbem. *& vers.* 333. Incustodita penetravit mœnia nocte. *h. e.* qua vigiliæ habitæ non sunt. *Plin. l. 6. ep. 29. sub fin.* Julius Bassus, ut incustoditus nimis & incautus, ita minime malus. *che non istà sulla guardia*. *Tacit. Ann. 12. c.* 4. Incustoditus amor. *non celato*. & *lib. 15. c.* 50. Cum per noctem huc illuc cursaret incustoditus. *senz' accompagnamento di guardie*. & *lib. 2. c. 12. extr.* Cum secreti & incustoditi, inter militares cibos, spem aut metum proferrent. *non osservati*. & *lib. 15. c.* 55. Tabulas testamenti sæpius a se, & incustodita dierum observatione, signatas. *senz' osservazione di giorni*.

INCUSUS, a, um, particip. ab *incudo*, inusitato, significat cudendo impressus. *Virg. 1. Georg. v.* 275. lapidemque revertens Incusum, aut atræ massam picis urbe reportat. *h. e.* molam cudendo asperatam. *Al. leg.* incisum. *Pers. sat. 2. v.* 52. Si tibi crateras argenti, incusaque pingui Auro dona feram. *h. e.* cælata, aspera signis. Alii interpretantur, non cusa, non elaborata, sed ex cudi massa auri. Habet etiam *Auson. epigr.* 231.

INCUTIO, utis, ussi, ussum, a. 3. *infondere, ispirare, mettere*, ἐμβάλλω, injicio, immitto, objicio, infundo: ab *in*, & *quatio*: & dicitur fere de iis, quæ animum subito quatiunt, turbant, immutant. *Cic. 2. de Orat. c. 52. sub fin.* Timor incutitur aut ex ipsorum periculis, aut ex communibus. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep.* 4. Incutit multis magnum metum. *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. circa med.* Incutere alicui dolorem. *Al. leg.* inurere. *Id. de Univ. c.* 10. errorem. *Pers. sat. 5. v.* 187. alicui deos. *h. e.* objicere, & injicere deorum timorem.

Liv.

Liv. l. 22. c. 42. a med. religionem animo. Id. l. 2. c. 8. alicui fœdum nuntium. recare all' improvvisa trista novella. Cato. l. 4. c. 10. formidinam. & lib. 3. c. 6. iogentem sollicitudinem. Horat. l. 2. ep. 18. v. 77. pudorem. Ovid. 1. Trist. el. 11. in f. minus. Lucret. l. 6. v. 592. tremorem. & vers. 772. morbos. Justin. l. 38. c. 7. a med. Adeo illis odium Romanorum incussit repacitas proconsulum. Horat. l. 1. ep. 14. v. 22. forma, & uncta popius Incutiunt urbis desiderium. fanno venir voglia. & lib. 2. sat. 1. v. 80. ne forte negoti Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum. h. e. aliquod negotium facessat. Lucret. l. 1. v. 19. & 925. amorem per pectus, & in pectus. ¶ Pro indere, addere, Virg. Æn. 1. v. 73. Incute vim ventis. ¶ Pro concutere, percellere. Valer. Flacc. l. 5. v. 551. Crebrior incussit mentem pavor. ¶ Pro infligere Senec. in Herc. Fur. v. 88. Viperea sævæ verbere incutiant manus. Juvenal. sat. 9. v. 5. colaphum incutimus lambenti crustula servo. Liv. l. 5. c. 41. sub fin. Incutere scipionem in caput alicujus. Seren. Sammon. c. 47. v. 872. scorpius incussit vulnus atros. ¶ Pro impingere, Plin. l. 7. c. 53. Incutere pollicem limini cubiculi. urtare col pollice nel limitare. Quintil. l. 2. c. 12. a med. Terræ pedem incutere. batter col piede in terra. Curt. l. 9. c. 9. Incutiebantur puppibus proræ. ¶ Pro mittere, jacere, scagliare. Tacit. 13. Ann. c. 39. Tormentis faces & hastas incutere. Id. 3. Hist. c. 31. Tela saxaque incutere. Curt. l. 8. cap. 4. Repente imber grandinem incutiens, torrentis modo effunditur. ¶ Pro cudere, pulsare, Avien. in Perieg. v. 827. incute doctam, Phœbe, chelyn: totis Helicon adspiret ab antris.

INDAGABILIS, le, reus, in quem quæstio de crimine aliqua haberi potest. Varr. l. 4. de L. L. c. 5. Qui aliter facit, indagabilis ex ambitu causam dicit. Al. leg. indagabili: alii eam vocem omittunt.

INDAGANTER, adverb. seguendo la traccia diligentemente, cum indagatione. Colum. l. 5. c. 1. Boni venatoris est indaganter quamplurimas feras capere.

INDAGATIO, onis, f. investigazione, ricerca, θήρευσις, inquisitio ferarum: & translate omnis inquisitio, seu perscrutatio. Cic. 1. Offic. c. 5. Velut ex ea parte, quæ primo descripta est, inest indagatio, atque inventio veri. Gell. l. 18. c. 2. Inopinati rarioresque verbi indagatio. esame, interpretazione.

INDAGATOR, oris, m. investigatore, θηρευτής, venator: & translate inquisitor in genere. Colum. l. 9. c. 8. ad fin. Sed indagatorem convenit matutina tempora vestigandi eligere. Id. l. 1. c. 2. a med. Indagator aquarum. Plaut. Trin. 2. 1. 15. Celati indagator.

INDAGATRIX, cis, f. investigatrice, quæ indagat. Cic. 5. Tuscul. c. 2. O vitæ Philosophia dux, virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum.

INDAGATUS, us, m. indagatio. In sexto casu sing. Apul. l. 7. Metam. Tota factione militarium vexillationum indagatu confecta atque concisa.

INDAGATUS, a, um, investigato, ricercato, venando conquisitus. Translate Cic. 2. Attic. ep. 7. Eaque etiam velim, omnibus vestigiis indagata ad me afferas.

INDAGES, is, f. indagatio. Claud. Mamert. l. 2. c. 2. Quid dignum tanta indage sentirent. Prudent. 2. in Symmach. v. 845. Quæsitura Deum variata indage latentem.

INDAGO, as, avi, atum, a. 1. indagare, investigare, cercare, ἐξιχνιάζω, θηρεύω, propria est verbum venatorum, & canum feras investigantium: ab in, aut indu, & ago, vel agito. Cic. 2. de Fin. c. 23. Canis natus ad indagandum. ¶ Translate est diligenter inquirere, exquirere, investigare. Cic. 4. Verr. c. 54. Acutissime tota provincia, quid cuique esset necesse, indagare & odorari solebat. Id. pro Mil. c. penult. Cum illa indicia communis exitii indagavi, patefeci, protuli, extinxi. Id. in Orat. c. 3. Inusitatas vias indagare, tritas relinquere. Id. 2. Attic. ep. 4. a med. Tu quidquid indagaris de republica, & maxime quos consules futuros putes, facito ut sciam. ¶ Deponentis forma Varr. l. 4. de L. L. c. 18. Vestigator a vestigiis ferarum, quas indagatur.

INDAGO, ginis, f. venatorum vox est, significans inclusionem ferarum, quæ fit retibus seu plagis, vel etiam serie seu corona hominum itinera obsidentium, item formidine, fossa, aut sepibus, ita cingendo saltus & nemora, ut ibi latentes feræ qua evadant, non habeant, ἐξιχνίασμος. Virg. 4. Æn. v. 121. Dum trepidant alæ, saltusque indagine cingunt. Tibull. l. 4. el. 3. v. 7. densos indagine colles claudere. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 375. Sic ligat immensa virides indagine saltus Venator. Flor. l. 4. c. 2. ante med. Missæ quoque in auxilium ejus rates, nova arte, actis sub mare funibus, captæ quasi per indaginem. & cap. ult. a med. Partito exercitu totam amplexus Cantabriam, efferam gentem ritu ferarum quasi indagine debellabat. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 18. Campus patens, silvis undique impeditissimis, aut altissimo flumine, velut indagine munitur. ¶ Translate indago dici potest septum fossa, aggere, turribus longo spatio ductum, arcendis hostium incursibus, linea, cordone. Lucan. l. 6. v. 38 planumque per ardua Cæsar Ducit opus, pandit fossas, turritaque summis Disponit castella jugis; magnoque recessu Amplexus fines, saltus, nemorosaque tesqua, Et silvas, vastasque feras indagine claudit. Sic Arnob. sub fin. pag. 152. Hercules pestiferi terminis circumrectus indagine. h. e. veste tanquam rete. Plin. in Paneg. c. 35. Delatores in æternum repressisti, mille pœnarum indaginibus inclusos. Tacit. Ann. 13. c. 42. Testamenta, & orbos velut indagine capi. ¶ Universim est inquisitio, investigatio, ricerca. Plin. l. 9. c. 7. In qua sententia fuisse Aristotelem video, & multis persuasisse doctrinæ indaginibus. Gell. l. 7. c. 16. Has undiqueversum indagines cupediarum majori detestatione dignas censebimus. Imp. Justinian. lib. 4. Cod. tit. 31. leg. ult. Si invenerint, eos majorem & ampliorem exposcere indaginem. esame.

INDE, indi, da quel luogo, di là, ἐνθένδε, ex eo loco. Cic. Attic. l. 7. ep. 21. Eo die mansi Calibus: inde has literas dedi. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 33. Ut in Provinciam exirent, atque inde in Italiam contenderent. Cic. Attic. l. 13. ep. 39. Nec inde venis, unde mallem. Liv. l. 8. c. 22. Palæpolis fuit haud procul inde ubi nunc Neapolis sita est. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 45. Si legiones se se recepissent inde, quo temere essent progressæ. ¶ Refertur interdum ad res ipsas. Cic. pro Rosc. Amer. c. 27. Ex avaritia erumpat audacia, necesse est: inde omnia scelera gignuntur. Id. 1. de Invent. c. 20. Si unde necesse est, inde initium sumetur. Liv. in præfat. Inde tibi, quod imitere, capias. Plin. l. 7. ep. 5. Inde est, quod, &c. quindi è, che, &c. ¶ Interdum ad personas. Terent. Adelph. 1. 1. 21. Uxorem duxit: nati filii duo: inde ego hunc majorem adoptavi mihi. ¶ Sæpe ad tempus, & significat ex eo tempore, indi, da quel tempo, poscia. Nepos in Phoc. sub fin. Ne perorandi quidem ei data est facultas. Inde judicio damnatus, &c. Sueton. in Tiber. c. 9. Exhinc Rhæticum bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum gessit. Liv. l. 1. c. 3. Agrippa inde, post Agrippam Romulus Silvius regnat. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 9. Eodem impetu altera castra sunt adorti, inde tertia, deinceps reliqua. Cic. de Provinc. Consul. c. 13. Jam inde a principio hujus imperii. fin dal principio. Liv. l. 4. c. 36. Jam inde ab incunabulis. Cic. pro Arch. c. 1. Quoad longissime potest mens mea respicere spatium præteriti temporis: inde usque repetens, hunc video, &c. fin d' allora. & de clar. Orat. c. 90. extr. Prima causa pro Sex. Roscio dicta: deinceps inde multæ. e dopo quella susseguentemente molte. Terent. Heaut. 1. 1. Quanquam hæc inter nos nuper notitia admodum est: inde adeo, quod agrum in proximo hic mercatus es. h. e. omnino ea ex tempore, quo, &c. ¶ Hinc inde. V. in Hinc. ¶ Inde loci est ex eo loco: sed per catachresim ponitur pro ex eo tempore, vel deinde. Lucret. l. 5. v. 789. inde loci mortalia sæcla creavit. Enn. apud Fest. in Lituus. Inde loci lituus sonitus effudit acutos. Lucil. apud Non. c. 4. n. 205. Multis inde loci sermonibus concelebrarunt. Al. hic aliter leg.

INDEBITE, & Indebito, indebitamente, contra il dovere, ἀδίκως, ἀναξίως, immerito, injuria. Paul. Dig. lib. 20. tit. 3. leg. 25. sub fin. Si cautio indebite exposita esse dicatur. Ulpian. lib. 22. tit. 6. leg. 25. Tria indebito soluta sunt.

INDEBITUS, a, um, non dovuto, indebito, qui non debetur. Virg. 6. Æn. v. 66. & Ovid. Heroid. ep. 16. v. 19. Præmia magna quidem, sed non indebita posco. Valer. Flacc. l. 5. v. 509. Non aliena peto terrisve indebita nostris. ¶ Indebitum absolute est res vel pecunia indebita. Paul. Dig. lib. 12. tit. 6. qui inscribitur de condictione indebiti, leg. 65. in f. Indebitum est, non tantum quod omnino non debetur, sed & quod alii debetur, si alii solvatur, aut si id, quod alius debebat, alius, quasi ipse debeat, solvat.

INDECENS, entis, brutto, indecente, indecoroso, sconvenevole, ἀπρεπής, non decens, deformis, indecorus, turpis. Petron. in Satyr. c. 128. Numquid indecens sum? numquid incompta? Martial. lib. 5. epigr. 14. Oculoque ludos spectat indecens uno. & lib. 2. epigr. 21. Indecens nasus. Id. l. 11. epigr. 61. morbus. vergognoso. Sueton. in Claud. c. 30. risus. Quintil. l. 11. c. 3. post med. In hac cunctatione sunt quædam non indecentes, ut appellant scenici, moræ, caput mulcere, manum intueri, &c. Senec. l. 5. controv. in præfat. a med. Nihil indecentius, quam ubi scholasticus forum, quod non novit, imitatur. Vitruv. l. 7. c. 5. a med. Ita indecens inter locorum proprietates status signorum, publice civitatis vitium existimationis adjecit. V. Indecentia. Sidon. l. 9. ep. 1. Indecentissimum est materiæ unius simplex principium, triplices epilogos inveniri.

INDECENTER, adverb. indecentemente, sconvenevolmente, ἀπρεπῶς, non decenter, parum decenter. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) ad fin. Non indecenter efferri. & lib. 8. cap. 3. Intersistere indecentissime. Martial. l. 12. epigr. 22. Quam sit lusca Philænis indecenter, &c. quanto sia bruttamente losca.

INDECENTIA, æ, f. indecenza, sconvenienza. Vitruv. l. 7. c. 5. a med. Non magnum indecentiæ vitium. Loquitur Vitruv. de Alabandeis, quorum in gymnasio omnes statuæ erant causas agentes, in foro autem discos tenentes, aut currentes, seu pila ludentes: quod contra esse oportuerat.

INDECET, ebat, cuit, imp. 2. essere sconveniente, star male, ἀπρεπεῖ, dedecet. Plin. jun. in ep. 1. l. 3. Juvenes adhuc confusa quædam, & quasi turbata non indecent. non sconvengono.

INDECLINABILIS, le, costante, inflessibile, fermo, ἐγκρατής, ἀκλινής, qui nullam in partem declinat, rigidus, firmus, constans. Senec. ep. 66. Virtus animum rectum & indeclinabilem præstat. & epist. 74. a med. Exacta prudentia, indeclinabilis justitia. Gell. l. 6. c. 2. Fatum est sempiterna quædam & indeclinabilis series rerum. Ammian. l. 25. c. 4. Indeclinabilis judex. ¶ Indeclinabile nomen dicitur a Grammaticis, quod in casus non flectitur. Diomed. l. 1. pag. 288. 289. Putsch. Priscian. l. 5. pag. 668. &c.

INDECLINATUS, a, um, costante, fermo, indeclinabilis, firmus, constans. Ovid. 4. Trist. el. 5. v. 23. Teque, quod est rarum, præsta constanter ad omne Indeclinatæ munus amicitiæ. Id. 4. ex Ponto, ep. 10. in f. qui perstas indeclinatus amico.

INDECOR, oris, vel Indecōris, & re, indecoro, di disonore, ἄσχημος, ἀπρεπής, idem ac indecorus. Servius in 7. Æn. v. 231. putat compositum esse a nomine decor, & penultimam obliquorum naturaliter produci, sed a Poetis corripi per systolen, vel certe carere nominativo singulari. Etiam Priscian. l. 6. pag. 699. Putsch. ponit nominativum indecor. Sed Nonius asserit, apud antiquos fuisse in uso nomi-

nominativum *indecoris*, & *indecora*. Utcumque sit, *indecor* hodie non est in usu. *Accius* apud *Non. c.* 8. *n.* 43. Cujus sit vita indecoris, mortem fugere turpem haud convenit. *Virg. loc. cit.* non erimus regno indecores. *Id.* 12. *Æn. v.* 24. Sunt aliæ innuptæ Latio, & Laurentibus arvis, Nec genus indecores. ἀσχήμονες τὸ γένος, Græca loquendi ratio. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 810. pudibunda exitia, indecoresque obitus. *Claudian. l.* 2. *in I. Consul. Stilich. v.* 145. non indecores æraria lassant expensæ.

INDECORABILITER, adverb. indecore. *Accius* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 182. *Putsch.* Indecorabiliter alienos alunt.

INDECORE, adverb. *indecentemente*, ἀπρεπῶς, indecenter, turpiter. *Cic.* 1. *Offic. c.* 4. Ne quid indecore, effeminateque faciat. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 23. Captæ lintres sagulis versicoloribus haud indecore pro velis juvabantur.

INDECORIS, V. *Indecor.*

INDECORO, as, a. 1. *disonorare*, dedecus affero. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 430. Me spernens, incilans probris, sermone indecorans. Quidam tribuunt & *Horatio l.* 4 *od.* 4. *v.* 36. Indecorant bene nata culpæ. *Al. leg.* dedecorant.

INDECORUS, a, um, *indecoro*, *indecente*, *disonorevole*, ἀπρεπής, indecens, turpis. *Cic.* 1. *Offic. c.* 27. Quod animo magno fit, id dignum viro & decorum videtur: quod contra, id ut turpe, sic indecorum. *Id.* 3. *de Fin. c.* 4. Nihil malum, nisi quod turpe, inhonestum, indecorum, pravum, flagitiosum, fœdum. *Id. in Orat. c.* 21. *extr.* Quam indecorum est, de stillicidiis cum dicas, amplissimis verbis & locis uti communibus; de majestate populi R. summisse & subtiliter! *Plin. in Paneg. c.* 46. Effeminatæ artes & indecora sæculo studia. *Quintil. l.* 2. *c.* 10. (*al.* 18.) Indecorus gestus. *Plin. alter sub fin. l.* 18. Pecora exsultantia & indecora lascivia ludentia. *Id. l.* 14. *c.* 2. Uva indecora visu. *brutta a vedere*. & *lib.* 13. *c.* 12. Charta indecoro visu pertranslucida. *di brutto visto*.

INDEFATIGABILIS, le, *instancabile*, ἀκάματος, qui defatigari non potest. *Sen.* 2. *de Ira*, *c.* 12. Vigiliam indefatigabilem extendit.

INDEFATIGATUS, a, um, *instancabile*, non defatigatus, ἀκάματος. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 18. Intratura es urbem indefatigata cælestium officia volventem.

INDEFECTUS, a, um, adject. indeficiens, perpetuus, *indeficiente*. *Apul. de deo Socrat.* Vivacitas æterna & indefecta. *Tertull. de Pall. c.* 3. Chamæleon jejunus semper & indefectus.

INDEFENSE, adverb. sine defensione, & munimine juris, legum, consuetudinis, *Imp. Justinian. lib.* 4. *Cod. tit.* 18. *leg. penult. in f.* Quæ negotiatores indefense constituerint.

INDEFENSUS, a, um, *non difeso*, non defensus. *Liv. l.* 25. *c.* 15. Ut Capuam desertam indefensamque populo R. tradat. & *lib.* 4. *c.* 28. Hic præbituri vos telis hostium astis, indefensi, inulti? *Tacit. Ann.* 2. *c.* 77. Ut te inauditum & indefensum vulgus imperitum primo rumore rapiat. & *l.* 11. *c.* 34. Ne indefensa conjux exitio daretur.

INDEFESSE. *Spartian. in Æl. Vero*, *c.* 5. Cursores suos indefesse atque inhumaniter faciens cursitare. *indefessamente*, *continuamente*, quasi non fatigarentur. *Auson. in gratiar. act. c.* 35. Omnia agere indefesse & benigne. *instancabilmente*.

INDEFESSIM, indefesse. *Sidon. l.* 3. *ep.* 2. *sub fin.* Bonorum amicitias indefessim expetere.

INDEFESSUS, a, um, *indefesso*, *instancabile*, ἀκάματος, non fessus, indefatigatus. *Virg. Æn.* 12. *v.* 651. Nunc validam dextra rapit indefessa bipennem. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 198. defessa jubendo est Sæva Jovis conjux: ego sum indefessus agendo. *Tacit. Ann.* 16. *cap.* 22. Assiduus & indefessus.

INDEFICIENS, tis, *indeficiente*, qui non deficit. *Tertull. advers. Jud. c.* 14. Decus indeficiens.

INDEFICIENTER, indesinenter. *Augustin. l.* 12. *Confession. c.* 11.

INDEFINITE, adverb. non determinando. *Gell. l.* 2. *c.* 24. Promiscue atque indefinite largiri.

INDEFINITUS, a, um, *infinito*, ἀόριστος, nullis rationibus circumscriptus, obscurus, implexus. *Gell. l.* 16. *c.* 4. Indefinitus inexplicabilisque sermo fiet. *Id. l.* 1. *c.* 7. Plautus *occisurum*, Laberius *facturum* indefinito modo dixerunt. *h. e.* absolute, & nulla habita ratione numeri, personæ, generis.

INDEFLETUS, a, um, *non pianto*, ἄκλαυστος, non defletus, cujus mortem nemo lacrimis est prosecutus. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 611. indefletæque vagantur Natorum matrumque animæ.

INDEFLEXUS, a, um, *non piegato*, ἄκαμπτος, qui non flectitur, non inclinatur. *Plin. in Paneg. c.* 4. Ad hoc ætatis indeflexa maturitas. *h. e.* nondum deflexa in senii debilitatem. *Apul. de deo Socrat. post princip.* Indeflexo cursu. *diritto*.

INDEJECTUS, a, um, *non abbattuto*, non dejectus. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 288. Si qua domus mansit, potuitque resistere tanto Indejecta malo. Al. leg. *indisjecta*.

INDELASSATUS, a, um, *non istancato*. *Manil. l.* 5. *v.* 63. Indelassato properantia corda labore.

INDELEBILIS, le, *indelebile*, *sempiterno*, *perpetuo*, ἀνεξάλειπτος, qui deleri non potest. *Ovid.* 15. *Metam. in f.* Nomenque erit indelebile nostrum. Adde *l.* 2. *ex Pont. epist.* 8. *v.* 25.

INDELECTATUS, a, um, *non dilettato*, non delectatus. *Petron. in Satyr. c.* 87. At ille non indelectatus nequitia mea.

INDELIBATUS, a, um, *non tocco*, *intiero*, *puro*, ἄψαυστος, Illibatus, intactus. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 28. Indelibatas cuncta sequuntur opes. *Sil. l.* 15. *v.* 271. Indelibata virgo.

INDELICTUS, a, um, non malus, nihil delicti in se habens. *Accius* apud *Fest.* in *Probrum*. Qui nisi probrum, omnia alia indelicta æstimant. *Indelicta* alii substantive accipiunt, h. e. non delicta, ut *inquies*, non quies, *incultus* substant. non cultus, quæ V.

INDEMNATUS, a, um, *non condannato*, ἄκριτος, non damnatus. *Cic. de Leg. Agr.* 2. *c.* 21. Cum bona indemnatorum civium funesta illa auctione sua venderet. *Vellej. l.* 2. *c.* 45. Indemnatum civem interimere. *Plaut. Curcul.* 5. 3. 17. Hoccine pacto indemnatum atque intestatum me arripi?

INDEMNIS, ne, *senza danno*, ἀζήμιος, nullo affectus damno. *Senec. ep.* 9. *ad fin.* Illæsus & indemnis evasit. *Ulpian. Dig. lib.* 17. *tit.* 2. *leg.* 23. Socios præstare indemnes. *Non. c.* 4. *n.* 367. tribuit etiam *Ciceroni*, *Offic. l.* 3. *c.* 16. *a med.* ubi in editis aliter leg.

INDEMNITAS, atis, f. *indennità*, *sicurezza*, ἀζημία, ratio damni vitandi, securitas. *Papinian. Dig. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 31. Alicujus indemnitati consulere. *Ulpian. lib.* 12. *tit.* 4. *leg.* 5. Indemnitatem alicui præstare. *Ammian. l.* 21. *c.* 16. (*al.* 34.) Provinciarum indemnitati prospicere.

INDEMONSTRABILIS, le, qui demonstrari non potest. *Apul.* περὶ ἑρμηνείας, seu *de syllog. categor.* non semel.

INDEMUTABILIS, le, adject. qui mutari non potest. *Tertull. advers. Hermog. c.* 12. Deus inconvertibilis & indemutabilis.

INDENUNTIATUS, a, um, *non denunziato*. *Senec. Suasor.* 5. Arma indenuntiata. *Id. Suasor.* 2. Indenuntiata sorte capi.

INDEPISCI, adsequi, adipisci. *Festus*. V. *Indipisco*.

INDEPLORATUS, a, um, *non pianto*, ἄκλαυστος, indefletus. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *v.* 46. Indeploratum barbara terra teget.

INDEPRAVATUS, a, um, *non guasto*, ἀδιάφθορος, incorruptus. *Senec. ep.* 76. *circa med.* Si una indepravata virtus est, & sola permanet tenoris sui.

INDEPRECABILIS, le, ἀπαραίτητος, qui nullis precibus potest averti. *Gell. l.* 1. *c.* 13. Et pœna Indeprecabilis subeunda esset.

INDEPREHENSIBILIS, le, ἀκατάληπτος, qui deprehendi non potest. *Quintil. declam.* 8. *c.* 11. Inenarrabile indeprehensibile est.

INDEPREHENSUS, & *per syncop.* Indeprensus, a, um, non deprehensus, incognitus. *Virg.* 5. *Æn. v.* 591. *de labyrintho*. Falleret indeprensus & irremeabilis error. *Stat.* 6. *Theb. vers.* 563. quis Mænaliæ Atalantes Nesciat egregium decus, & vestigia cunctis Indeprensa procis?

INDEPTARE, consequi. *Festus*.

INDEPTUS, a, um, *chi ha conseguito*, particip. ab *Indipiscor*. ¶ Passiva significatione, *conseguito*. *Plin. in præfat. Hist. nat.* Cato repulsis tanquam honoribus indeptis gaudens. *Al. leg.* ineptis. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 12. *Cod. tit.* 24. *in f.* Indeptæ dignitatis honore potiantur.

INDESCRIPTUS, a, um, non descriptus. *Colum. l.* 3. *c. ult. ante med.* Quod indescriptis vitibus contingere potest. *Male qui separatim leg.* in descriptis. *Sidon. carm.* 2. *v.* 412. Halant rura rosis, indescriptosque per agros Fragrat odor. *h. e.* nullis privatorum terminis definitos.

INDESERTUS, a, um, *non abbandonato*, qui non deseritur. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 9. *in f.* Indeserta meo pectore regna tene.

INDESES, idis, *non pigro*, non deses, strenuus, diligens, ἄοκνος. *Gell. l.* 7. *c. ult.* Non omnino inculpatum, neque indesidem visum esse.

INDESINENTER, adverb. *incessantemente*, *continuamente*, ἀδιαλείπτως, semper, sine intermissione. *Varr. de R. R. c.* 9. *extr. l.* 2. Et, si alter indesinenter æger est. Quæ tamen lectio *Scaligero*, *P. Victorio*, *Borrich.* & aliis mendosa videtur. *Veget. l.* 1. *de re Milit. c.* 26. Ut assiduo exercitio milites in acie dispositos ordines indesinenter observent. *Al. amittunt* indesinenter. *Cyprian. epist.* 69. *ad fin.* Sacrificia indesinenter offero. *Hieronym. ep.* 117. seu *præfat. in translat. Esai.* Obtrectatio, qua me indesinenter æmuli laniant. *Augustin. lib.* 12. *Confession. c.* 11. Indesinenter & indeficienter cohærere.

INDESPECTUS, a, um, adject. qui despici, seu aspici non potest. *Lucan. lib.* 6. *v.* 748. Indespecta tenet vobis qui Tartara. *Al. leg.* inspectata.

INDESTRICTUS, a, um, *non ferito*, *illeso*, non destrictus, illæsus. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 91. removebitur omne Tegminis officium, tamen indestrictus abibo. *Al. leg.* indistrictus.

INDETERMINABILIS, le, qui terminari, seu definiri non potest, ut Indeterminabiles quæstiones, *Tertullian. advers. Hæret. c.* 7.

INDETERMINATUS, a, um, non determinatus. *Tertullian. advers. Hæret. c.* 33. Indeterminatæ genealogiæ.

INDETONSUS, a, um, *non tosato*, ἄκαρτος, non tonsus, intonsus. *Ovid.* 4. *Metam. vers.* 13. Additur his Nyseus, indetonsusque Thyoneus.

INDETRITUS, a, um, adject. *non logorato*, ut Indetrita vestimenta, *Tertullian. de Resurrect. carn. c.* 58.

INDEVITATUS, a, um, adject. *non ischivato*. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 605. Indevitato trajecit pectora telo.

INDEVORATUS, a, um, tribuitur a quibusdam *Martiali l.* 7. *epigr.* 19. *v.* 15. Indevorato capite turturem truncum. *h. e.* devorato, comeso. Sed rectius leges *inde vorato*: vel & *devorato*.

INDEVOTE. V. in *Indevotio*.

INDEVOTIO, onis, f. devotionis, seu pietatis, & obedientiæ legibus debitæ carentia. *Imp. Justinian. lib.* 7. *Cod. tit.* 2. *leg.* 15. & *tit.* 4. *leg. ult.* & *lib.* 8. *tit.* 54. *leg.* 35. *ad fin.* Addunt etiam *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 9. *leg.* 1. *extr.* Sed ea verba alii *Triboniani* esse putant, qui *Ulpiano* recentior est, & *Justiniani* æqualis. *Justinian. Novella* 1. *c.* 3. indevotionem appellat repugnantiam heredis solvendi legata. & *ibid. in præfat.* eos, qui adeunt hereditates, & legata non implent, *indevote eos percipere* dicit.

INDEVOTUS, a, um, devotionis, pietatis, & obedientiæ legibus ac Principi debitæ expers. *Imp. Justinian. lib.* 8. *Cod. tit.* 55. *leg.* 35. *sub fin.* Donator non solum indevotus, sed etiam impius.

IN-

INDEX, indicis, m. & f. *discovritore*, *delatore*, *manifestatore*, *spia*, ἐνδείκτης, μηνυτής, qui aliquid indicat, manifestat, defert, ostendit. In re forensi is est, qui facinoris, cujus ipse est conscius, latebras indicat impunitate proposita, ut *Ascon. in Divin. Verr. c.* 11. docet: ubi etiam tradit, certas esse personas, quæ indices fieri possunt: itaque neque repetundarum causas per indices agi solere; neque senatoriam personam posse indicium profiteri, salvis legibus. Universim autem de eo dicitur, qui occultum quippiam patefacit ei, cujus interest sciri. *Cic.* 4. *Catil. c.* 3. Hæc omnia indices detulerunt, rei confessi sunt. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 3. *a med.* Sestius ab indice Cn. Nerio de ambitu est postulatus. *Id. pro Cluent. c.* 7. Venit index ad Dinæam, neque obscurus, neque incertus, qui nuntiaret ei, filium ejus vivere. *Justin. l.* 31. *c.* 2. *extr.* Ad cujus rei probationem immittit indices, testes subornat. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 28. Strectas principi insidias, index idem & testis, dicebat. ¶ De Hercule indice V. *Cicer.* 1. *de Divin. c.* 25. *extr.* ¶ Translate est quidquid rem quampiam indicat. *Cic. Phil.* 11. *cap.* 2. Complexus summæ benevolentiæ falsi indices exstiterunt in amore simulato. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 6. Quin continetis vocem, indicem stultitiæ vestræ, testem paucitatis? *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 3. auctoris annulus index. *Id.* 4. *Fast. v.* 303. non est opus indice causa. *Plin. l.* 18. *c.* 27. Herbæ horarum indices, heliotropium ac lupinum. *Cic. in Orat. c.* 18. Imago animi vultus, indices oculi. *Stat. in S. l.* 1. *Achill.* partus index Lucina resolvit. ¶ *Lapis index* est, qui tactu indicat auri & aliorum metallorum bonitatem, *paragone*. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 706. In durum lapidem, qui nunc quoque dicitur index. V. *Basanus*. ¶ *Digitus index* est primus a pollice, quo res indicare solemus, *indice*. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 25. qui, si quid forte lateret, Indice monstraret digito. Adde *Plin. l.* 28. *c.* 2. *ad fin.* & *Cicer. Attic.* 13. *ep.* 46. ¶ In libris est summa, seu elenchus, quo res, quæ in iis continentur, summatim indicantur, *indice*, *tavola*. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 4. Membranulas, ex qua indices fiunt, quos vos Græci, ut opinor, σιλλύβους appellatis. *Varro l.* 1. *R. R. c.* 1. Scribam tibi tres libros indices, ad quos revertare, si qua in re quæres, quemadmodum quidque te in colendo oporteat facere. *Senec. ep.* 39. Sume in manus indicem philosophorum: hæc ipsa res expergisci coget, si videris, quam multi tibi laboraverint. *el catalogo*. (Adde *Plin. initio epist.* 5. *lib.* 3.) Sic *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *circa med.* Indicem poetarum ex bibliotheca sumptum transferre in libros suos. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 9. Referam vobis pontificis vetustissimam cœnam, quæ scripta est in indice quarto Metelli pontificis. *sommario*, *compendio*, *ristretto*. ¶ Hinc *per sommi capi esponere*, apud *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 9. est summatim exponere, indicando summa capita, *in ristretto*. ¶ Item titulus & frons prima, quæ indicat, qua de re in libro agatur, *titolo*, *frontispizio*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 14. In philosophos vestros si quando incidi, deceptus indicibus librorum, quod sunt fere inscripti de rebus notis & illustribus, &c. *Sueton. in Calig. c.* 49. Reperti sunt duo libelli diverso titulo: alteri Gladius, alteri Pugio index erat. *Liv. l.* 38. *c.* 56. Index orationis P. Scipionis, nomen M. Nævii trib. pleb. habet. *Gell. in præfat.* Neque desunt qui indices libris suis fecerint, aut *Epistolarum moralium*, aut *Epistolicarum quæstionum*. ¶ In statuis, & similibus est inscriptio, titulus, *iscrizione*, *titolo*. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 30. Nec quæris, quid quaque index sub imagine dicat. *Liv. l.* 41. *c. ult.* Tabula in æde Matris Matutæ cum indice hoc posita est: Tib. Sempronii Gracchi consulis imperio auspicioque legio populi R. Sardiniam subegit, &c.

INDI, orum. V. *Indus*, *a*, *um*.

INDIA, æ, f. *India*, regio Asiæ Orientalis ab Indo fluvio sic dicta, ab eo usque ad Sinarum regnum se extendens. Duplex est, citerior, quæ intra Gangem fluvium, & ulterior, quæ ultra jacet. Eam accurate describunt *Plin. l.* 6. *c.* 17. *& sequentib. Pompon. Mela l.* 3. *c.* 7. & *Curt. l.* 8. *c.* 9. *Virg. l.* 1. *Georg. v.* 57. India mittit ebur. ¶ Notat *Turneb. lib.* 20. *adversar. cap.* 9. latissime Indiæ nomine usos Veteres, et qui Æthiopiam interdum eo significarent. V. *Indus*, *a*, *um*.

INDIANUS, a, um. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 519. *n.* 7. Albeno Vitali eq. alæ Indianæ Treviro an. XXX. stip. X. H. ex T. F. C. Fortasse alam designat, quæ cum Trajano Imp. in expeditione fuit, cum ad Indos prope accessit, qua Oceanus rubro mari infunditur.

INDICABILIS, le, adject. qui indicat. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 3. Signum facere indicabile lethargi.

INDICATIO, onis, f. *stima*, *e proposta del prezzo di qualche cosa*, τίμησις, æstimatio, taxatio, & propositio pretii alicujus rei a venditore facta. *Plin. l.* 22. *c.* 24. Mellis causas atque differentias, nationesque, & indicationem in apium, ac deinde florum natura diximus. *Plaut. Pers.* 4. 4. 37. *Sa.* Indica, fac pretium. *Do.* Tua merx est, tua indicatio est.

INDICATIVUS, a, um, ὁριστικός, id quo aliquid indicatur. Indicativus modus est unum ex attributis verborum. Dictus est, quia eo præsentem actionem indicamus. *Diomed. l.* 1. *pag.* 329. *Putsch. Priscian. lib.* 8. *pag.* 819. &c.

INDICATOR, oris, m. qui indicat. *Solin. c.* 40. (*al.* 53.) Anxagoreas naturæ indicator. Al. aliter leg.

INDICATURA, æ, f. *stima*, *prezzo*, *tassa*, idem ac indicatio. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Neque est hodie murrhini alterius præstantior indicatura. *Id. l.* 29. *c.* 1. *a med. de medicis*. Dolorem indicaturam, & mortis arrham, aut arcana præcepta. *h. e.* pretium a medicis constitutum pro morbis sanandis.

INDICATUS, a, um, *palesato*, *scoperto*, *denunziato*, μηνυθείς, indicio delatus, manifestatus, delatus. *Cæl. in S. l.* 3. *B. Civ.* Indicati deprehensique interierunt. *Cic. pro Cluent. cap.* 65. A puero conscio indicatus. ¶ Item paucis monstratus, ostensus, *mostrato brevemente*, *indicato*. *Plin. l.* 31. *c.* 8. Hæc obiter indicata sint desiderantis vitæ. *Id. l.* 6. *c.* 32. *extr.* Abunde orbis terrarum extra intra indicatus. ¶ Item æstimatus, taxatus vendendi causa, *stimato*, *tassato*, *proposto in vendita col suo prezzo*. *Plin. l.* 37. *c.* 1. Indicatus sex aureis denariis smaragdus. *Id. l.* 28. *c.* 13. *sub fin.* Emi lienem vituli, quanti indicatus sit, jubent.

INDICINA, æ, f. indicium, delatio. *Apul. l.* 7. *Metam.* Ob indicinæ præmium. *Id. ibid. l.* 6. Accipere aliquid indicinæ nomine.

INDICIUM, ii, n. *denunzia*, *accusa*, *manifestazione*, μήνυσις, delatio, manifestatio, detectio rei occultæ, præsertim criminis: & quidem proprie, quæ ab eo fit, qui delicti est conscius. V. *Index*. *Sallust. in Catil. c.* 49. Frequens Senatus decernit, Tarquinii indicium falsum videri. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 20. Eo ipso tempore, quo fieret indicium conjurationis in Senatu. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 9. Facite indicium, si quis vidit. *Terent. Adelph.* 4. 4. 7. Id anus mihi indicium fecit. *mi ha palesato*. *Cic. pro Dom. c.* 52. Afferre ad aliquem indicium rei alicujus. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 28. Deferre indicium ad aliquem. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. Ea res est Helvetiis per indicium enuntiata. *Auct. de B. Hispan. c.* 18. Indicium glande scriptum misit, per quod certior fieret Cæsar, &c. *Sallust. in Catil. c.* 57. Convictus indicio alicujus. *Id. in Jug. c.* 39. Sed ipse deprehensus, multis hortantibus indicium profitetur. *h. e.* palam fatetur & indicat. Sic *Tacit. Ann.* 11. *c.* 35. Indicium offerre. *Profitere*, & *offerre indicium* est proprie ejus, qui, cum sit sceleris particeps, ultro indicat, & manifestat socios, aut auctores sceleris, ut impunitatem obtineat, *pigliare l' impunità*. Simile est *indicium postulare*, de quo *Cic. ad Attic. l.* 2. *ep.* 24. Vettius reus cum esset damnatus, erat indicium postulaturus: quod si impetrasset, judicia fore videbantur. Ubi male alii leg. *judicium*. Adde *in Divin. Verr. c.* 11. ¶ Item universim signum, argumentum, *indizio*, *contrassegno*. *Cic. pro Cluent. c.* 10. *extr.* Indicia & vestigia veneni. *Id.* 3. *Catil. c.* 5. Certissima argumenta atque indicia sceleris. *Id. de Harusp. resp. c.* 12. Scelerum indicia ostendere, & periculorum signa patefacere. *Id. pro Sull. c.* 27. Notæ scelerum, indicia parricidiorum. *Id. post redit. in Sen. c.* 4. Hoc specimen virtutis, hoc indicium animi sui fore putavit. *Id. Fam.* 7. *ep.* 6. Insigne indicium meæ erga te benevolentiæ. *Terent. Hecyr.* 4. 1. 31. Res indicium hæc facit, quo pacto factum volueris. *dimostra*. ¶ *Indicium dare* est ostendere, indicare. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 13. Sic indicium edere. *Lucret. l.* 2. *v.* 556. indicium mortalibus edant, Infidi maris insidias, viresque, dolumque Ut vitare velint. ¶ *Indicio esse*, argumento esse. *Cic. pro Dom. c.* 42. Quæ domus erat ipsa indicio tui crudelissimi dominatus. *Terent. in prol. Adelph. v.* 4. Indicio de se ipse erit. *Nep. in Attic. c.* 16. Ei rei indicio sunt sexdecim volumina epistolarum. *Id. in Lysand. c.* 3. Quam vere de eo foret judicatum, oratio indicio fuit. *Id. in Timol. c.* 2. Quem non odio tyrannidis dissensisse, sed cupiditate, indicio fuit, quod, &c. *Terent. Heaut.* 2. 4. 4. Mihi, quale ingenium haberes, indicio fuit oratio. ¶ *Indicium* pro præmio indicii. *Ulpian. Dig. lib.* 22. *tit.* 5. *leg.* 4. Si tibi indicium dedero, ut fugitivum meum indices, vel furem rerum mearum. *Petron. in Satyr. c.* 97. In lance argentea indicium & fidem præferebat. *Cic.* 3. *Offic. c.* 20. Conscripserunt communiter edictum cum pœna atque indicio. *h. e.* pœna proposita, & præmio promisso indicanti eos, qui contra fecissent. Ita leg. *Facciolat.* ex conjectura. quid enim est *judicio*, quod vulgo libri habent? ¶ In illo *Vitruv. l.* 9. *c.* 3. Postquam indicium est factum, dempto auro, tantundem argenti in id coronarium opus admixtum esse. *indicium* videtur esse ab indice lapide, quo de auri argentique bonitate experimentum capitur.

INDICO, as, avi, atum, a. 1. *palesare*, *denunciare*, *rivelare*, μηνύω, ἐνδείκνυμι, manifesto, detego, patefacio: & dicitur præsertim de iis, qui crimen deferunt, cujus sunt ipsi conscii, ut in *Index*, & *Indicium* diximus. *Donat. ad Terent. Adelph. prol. v.* 4. *Indicat* is, qui de se volens aliquid, & de aliis etiam prodit: sed *confitetur*, qui de se tantum, & qui invitus. *Cic. pro Cluent. c.* 64. Puer ille conscius pertimuit: rem omnem dominæ indicavit. *Id. pro Mur. c.* 25. Catilina, ut semper fuit apertissimus, non se purgavit, sed indicavit atque induit. *Sallust. in Catil. c.* 49. Nisi de eo indicasset, cujus consilio, &c. *& cap.* 30. indicare de conjuratione. *Cic.* 2. *Tuscul. cap.* 22. Conscios delendæ tyrannidis indicare. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit. penult. leg.* 197. Indicasse est detulisse, arguisse, accusasse, & convicisse. ¶ Est etiam universim ostendere, monstrare, indicare. *Cic. de Univ. c.* 2. indicare aliquid in vulgus. *ad vulgus* *dicere*. *Id.* 1. *de Legib. c.* 9. Vultus indicat mores. *Id. de clar. Orat. c.* 94. Dicendi genus, quod fuerit in utroque, orationes utriusque etiam posteris indicabunt. *Id. pro Flacc. c.* 37. Quis tibi, Læli, de epistolis istis indicavit? *Nep. Attic. c.* 4. *extr.* Lacrimis indicare dolorem. *Terent. Eun.* 4. 3. 16. Hoc, quod fecit, res ipsa indicat. *Id. Adelph.* 4. 4. 19. Non me hanc rem patri, Ut ut erat gesta, indicasse? *Liv. l.* 8. *c.* 24. *a med.* indicare iter. Al. aliter leg. *Hirt. de B. Alex. c.* 54. Ne ea ex quid sensisset, indicaretur. *Phædr. l.* 1. *fab.* 15. Id esse verum parva hæc fabella indicat. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 51. Supercilia maxime indicant fastum. *Id. ibid. sect.* 64. Ætas veterinorum indicatur dentibus. *Id. l.* 34. *c.* 7. indicare se deum. ¶ Aliquando est brevi, & paucis verbis, & quasi per indicem, ut *Ascon.* loquitur *in Verr.* 3. *c.* 9. dicendo aliquid attingere, *mostrar brevemente*, *toccare*. *Plin. l.* 6. *c.* 23. Prinsquam hæc generatim persequamur, indicare convenit, quæ prodit Onesicritus. *Id. l.* 33. *c.* 1. Indicare aliquid obiter. *Id. l.* 15. *c.* 24. Indicare nominatim. *Id. l.* 36. *c.* 15. *a med.* Signa ærea, ut indicavimus, fuerunt tria millia. ¶ Præterea *indicare* est vendentium, cum rem venalem proponunt, & pre-

& pretium statuant, & quanti venditori sint, indicant, stimare, tassare. Cic. 3. Offic. c. 15. Cum postulasset, ut sibi fundus, cujus emptor erat, semel indicaretur. Plaut. Pers. 4. 4. 15. Hanc ame. Do. modo ut sciam, quanti indicet. & vers. 37. indica, fac pretium. ¶ Indicassis, is, pro indicavero, is, est Plauti Pœn. 4. 2. 65. & Rud. 4. 3. 89.

INDICO, is, ixi, ictum. a. 3. denunziare, intimare, pubblicare, προαγγέλλω, dicendo significo, denuntio. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 63. Totius Galliæ concilium Bibracte indicitur. & in f. ejus lib. Romæ dierum viginti supplicatio indicitur. Liv. l. 31. c. 49. sub fin. Comitiis diem indixit. Id. l. 6. c. 22. indicere exercitum in aliquem locum. h. e. ut conveniat. Cic. Catil. 2. c. 6. extr. Bellum populo R. suo nomine indixit. Id. Phil. 5. c. 12. Justitium indici, saga sumi dico oportere. Liv. l. 1. c. 9. Indici finitimis spectaculum jubet. Sueton. in Claud. c. 22. Ut ferias, advocata concione, prætor indiceret. Id. in Calig. c. 55. Viciniæ silentium per milites indicere solebat. Id. in Ner. c. 27. Indicebat & familiaribus cœnas. h. e. jubebat, eos sibi cœnam apparare. Virg. 7. Æn. v. 467. indicere iter. & lib. 1. v. 636. honorem templis divum. & lib. 5. v. 758. forum. Liv. l. 1. c. 50. concilium. Sueton. in Cæs. c. 84. funus. h. e. vocare ad exsequias. Cic. Verr. 4. c. 53. mercatum. Tacit. 3. Ann. c. 49. ultimum supplicium alicui. Virg. Æn. 11. v. 737. choros indixit tibia Bacchi. ¶ Pro imponere, imporre, comandare. Cic. 5. Verr. c. 2. Legem sibi ipsi indicunt innocentiæ, qui ab altero rationem vitæ reposcunt. Al. leg. dicunt. Plin. l. 18. c. 3. indicere multam. Liv. l. 4. c. 60. tributum. Tacit. 3. Hist. c. 58. servorum numerum & pondus argenti Senatoribus. ¶ Indicens pro non dicens, Liv. l. 22. c. 39. Nam & duo boni consules, etiam me indicente, omnia e republica facerent. Al. leg. tacente, invitis senioribus Criticis. Terent. Adelph. 3. 5. 62. Non me indicente hæc fiunt. h. e. ita ut non ego aliquando hæc dixerim, seu prædixerim. Cic. 2. de Fin. c. 3. ad fin. Etiam indicente te, intelligo. Al. aliter leg. ¶ Indice pro indic antiquum est. Plaut. Pseud. 1. 5. 133. Indice ludos nunc jam, quando lubet.

INDICTIO, onis, f. imposizione, genus tributi, quod non in pecunia, sed in frugibus impositum agris, seu possessionibus, ut pro modo reditium solvatur. Hoc significatur illis verbis Cic. Verr. 4. c. 2. Quando ille frumentum, quod deberet, non ad diem dedit? quando id, quod opus esse putaret, non ultro pollicita est? quando id, quod imperaretur, recusavit? Ubi Ascon. Omne genus pensitationis in hoc capite positum est, canonis, oblationis, indictionis. Plin. in Paneg. c. 29. Nec novis indictionibus pressi, ad vetera tributa deficimus. Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 13. ante med. Si qua tributorum, aut vectigalis, indictionisve nomine præstare oporteret. Paul. lib. 33. tit. 2. leg. 28. Si fundo indictiones temporariæ indictæ sunt. Adde Lactant. de mortib. persecut. c. 7. qui ibid. c. 31. auri, argentique indictiones memorat. Ex quibus omnibus satis colligi videtur, indictionem esse, cum quippiam extra ordinem, ac de novo solvendum, publice indicitur.

INDICTIONALIS, le, adject. ad indictionem pertinens, h. e. ad tributum. Ammian. l. 17. c. 3. (al. 5.) Indictionale augmentum oblatum sibi humi projecit.

INDICTITIUS, a, um, adject. indictivus. Cassiod. l. 5. var. ep. 14. Indictitio onere.

INDICTIVUS, a, um, indictus. Indictivum funus erat, ad quod per præconem evocabantur. Fest. & Varr. l. 3. L. L. c. 33. & lib. 6. c. 3. ¶ Formulam, qua usi, docebit Terent. Phorm. 5. 8. 37. Exsequias Chremeti, quibus est commodum ire, jam tempus est. Huc adde ex Varr. loc. cit. Ollus letho datus est. & ex Festo in Quirites. Ollus Quiris letho datus.

INDICTUS, a, um, non detto, non dictus: ab in privativa, & dictus. Terent. Phorm. 5. 9. 58. Quod dictum, indictum est: quod modo erat ratum, irritum est. Liv. l. 5. c. 15. Quæ tum cecinerit, ea se nec, ut indicta sint, revocare posse, &c. Virg. 7. Æn. v. 733. Nec tu carminibus nostris indictus abibis, Œbale. Gell. l. 1. c. 22. Nescio quid aliud indictum insitumque dicit. h. e. non dictum a Veteribus, non usurpatum, insolitum. Horat. l. 3. od. 25. v. 7. Dicam insigne, recens, adhuc Indictum ore alio. Apul. l. 1. de dogm. Platon. Deum cælestem, indictum, innominabilem. h. e. qui dici non potest, ἄῤῥητον. ¶ Indicta causa est non audita defensione, senza ascoltar le difese, senza lasciar, che uom si discolpi. Cic. 3. de Legib. c. 15. Ut dictator, quem vellet civium, indicta causa, impune posset occidere. Id. 5. Fam. ep. 2. a med. In aliquem animadvertere, indicta causa. Id. pro Rabir. perduell. c. 4. Indicta causa civem R. capitis condemnare. Id. Verr. 4. c. 17. extr. Indicta causa fortunis omnibus everti. Id. Phil. 2. c. 23. Res judicata indicta causa. ¶ Item denuntiatus, significatus, intimato, pubblicato, fatto sapere: ab indico, is. Cic. 1. Offic. c. 11. Bellum denuntiatum ante, & indictum. Id. pro Dom. c. 16. indictum funus. Id. 7. Verr. c. 71. Tacitæ magis & occultæ inimicitiæ timendæ sunt, quam indictæ & apertæ. Ovid. Fast. 4. v. 354. indictas concelebrare dapes. conviti accordati. Tacit. Ann. 2. c. 60. indicta gentibus tributa. imposti. & lib. 12. c. 65. indicta mors. intimare. ¶ Senatus indictus opponitur legitimo. Est legitimus, qui habetur certis anni diebus lege vel more constitutis. Sueton. in Aug. c. 35. Sanxit, ne plus, quam bis in mense legitimus Senatus haberetur. Indictus autem qui aliis diebus vocabatur, prout respublica postulabat: quare hic extraordinarius erat, ille ordinarius. Capitolin. in Gordian. c. 11. Non legitimo, sed indicto Senatus die consul domi conventus, &c.

INDICULUM, vel Indiculus, li, m. vel n. brevis epistola vel scriptum, in quo res breviter, & per indicem conscriptæ sunt. Symmach. l. 6. ep. 49. (al. 48.) Quæ ad urbem pertinent, indiculi cohærentis lectione noscetis. Id. l. 7. ep. 82. (al. 82.) Capita rerum subjecto indiculo strictim notavi.

INDICUS, a, um, Indiano, Ἰνδικός, ad Indiam, vel Indos pertinens, Indus. Terent. Eun. 3. 1. 23. Elephanti Indici. quos Martial. appellat l. 5. epigr. 38. Indicas pecudes. Id. l. 1. epigr. 73. Indicum cornu. h. e. dens elephanti. & lib. 10. epigr. 97. Indici dentes. Ovid. 1. ex Pont. ep. 5. v. 80. Taprobanen Indica cingit aqua. il mar d' India. Petron. in Satyr. c. 55. Margarita Indica. ¶ Indicum milium species est milii, de quo hæc habet Plin. l. 18. c. 7. Milium intra hos decem annos ex India in Italiam invectum est, nigrum colore, amplum grano, arundineum culmo. Adolescit ad pedes altitudine septem, prægrandibus culmis: lobas vocant: omnium frugum fertilissimum. Hæc Plin. In quibusdam Italiæ regionibus dicitur sorgo, & sorgo rosso, & saggina. ¶ Indicum, ci, absolute, indaco, Ἰνδικόν, genus est coloris cærulei, non pridem, inquit Plin. sub fin. l. 33. ex India apportari cœptum, cujus usus in pictura ad incisuras, hoc est umbras dividendas ab lumine. Aliud est Indicum antiquius, Romanisque magis cognitum & pretiosius, indidem veniens, arundinum spumæ adhærescente limo: cum teritur, nigrum; at in diluendo mixturam purpuræ cæruleique mirabilem reddens. Alterum genus ejus est in purpurariis officinis innatans cortinis, & est purpuræ spuma. Qui adulterant, vero Indico tingunt stercore columbino, aut cretam Selinusiam: vel anulariam vitro inficiunt. Probatur carbone. Reddit enim, quod sincerum est, flammam excellentis purpuræ, & dum fumat, odorem maris. Hæc Id. l. 35. c. 6. ad fin.

INDIDEM, adverb. da quell' istessa luogo, ὁμόθεν, αὐτόθεν, ex eodem loco: ab inde, & idem. Cic. pro Rosc. Amer. c. 27. Indidemne Ameria, an hosce ex urbe sicarios? Nep. in Epamin. c. 5. Habuit obtrectatorem Meneclidem indidem Thebis. h. e. ipsum quoque Thebanum, ut erat Epaminondas. Liv. l. 39. c. 18. Indidem ex Aventino. ¶ Item ex eadem re. Cic. 3. de Orat. c. 40. Unde simile duci potest (potest autem ex omnibus) indidem verbum unum, quod, &c. Liv. l. 39. c. 8. Falsi testes, falsa signa ex eadem officina exibant: venena indidem, intestinæque cædes. Cato R. R. c. 65. Indidem, si voles, lavito.

INDIFFERENS, tis, indifferente, qui non differt, qui nec bonus, nec malus est, ἀδιάφορος. Cic. 3. de Fin. c. 16. Quod illi ἀδιάφορον dicunt, id mihi ita occurrit, ut indifferens dicerem. Adde Senec. epist. 82. circa med. ¶ Indifferens homo, qui non est difficilis aut morosus in re aliqua. Sueton. in Cæs. c. 53. Nam circa victum C. Oppius adeo indifferentem suisse docet, ut ab hospite conditum oleum pro viridi appositum, aspernantibus ceteris, solum etiam largius dicat appetisse. ¶ Indifferens syllaba, quam nihil refert longa, an brevis sit. Quintil. lib. 9. cap. 4. a med. Clausula a longis firmissima est: sed cludent & breves, quamvis habeatur indifferens ultima.

INDIFFERENTER, adverb. indifferentemente, senza differenza, ἀμφοτέρως, ἀδιαφόρως, indiscriminatim, promiscue. Quintil. l. 11. c. 3. Utraque appellatione indifferenter uti licet. Gell. l. 10. c. 24. Consuetum Veteribus litteris his uti indifferenter, sicuti præfiscine, & præfiscini, &c. Paul. Dig. lib. 48. tit. 3. leg. 10. Cum scierint, sibi quoque molestiæ futurum magistratum, si facile solverint vinctos, non indifferenter de cetero facient. h. e. passim, promiscue, & quacumque de causa. ¶ Indifferenter ferre est æquo animo ferre, neque dolendo, neque gaudendo. Sueton. in Domit. cap. ult. Occisum eum populus indifferenter, miles gravissime tulit. ¶ Indifferenter vivere apud Scribon. Larg. compos. 112. est quocumque cibo uti, more eorum, qui sani sunt, & nullis medicorum legibus subjici volunt.

INDIFFERENTIA, æ, f. indifferenza, similitudine, ἀδιαφορία, similitudo, affinitas, convenientia. Gell. l. 13. c. 3. Hoc ego scripsi de utriusque vocabuli indifferentia.

INDIGENA, æ, comm. gen. nativo del paese, αὐτόχθων, genitus in eo loco, ubi degit: ab indu, pro in, & geno pro gigno. Omnes terræ habitatores aut indigenæ sunt, aut advenæ. Indigenæ sunt inde geniti, quos vocant Aborigenes Latini, Græci αὐτόχθονας, ut de Faunis Virgilius dixit 8. Æn. v. 314. Advenæ de uno loco venientes, ut Saturnus. Convenæ de diversis, ut Ausones, & Sicani. Virg. 12. Æn. v. 823. Ne vetus indigenas nomen mutare Latinos, Neu Troas fieri jubeas. Colum. l. 1. c. 7. Felicissimum fundum esse, qui colonos indigenas haberet. Liv. l. 21. c. 30. Ne majores quidem eorum indigenas, sed advenas Italiæ cultores, &c. Prudent. 2. in Symmach. v. 500. Perfidia ne Deum indigenum cecidere tot urbes? ¶ Tribuitur & aliis rebus. Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 4. & Colum. l. 6. c. 2. a med. Longe omnis bos indigena melior est, quam peregrinus. Ovid. 14. Metam. v. 343. Apri indigenæ. Plin. l. 14. c. 6. extr. Indigena vinum. Flor. l. 2. c. 18. a med. Cum se sic implevissent carnis semicrudæ & cæliæ: sic vocant indigenam ex frumento potionem. Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 161. de Ætna. Nunc vomit indigenas nimbos. Id. in Consul. Probi, & Olybr. v. 254. indigenæ fluvii. Id. de VI. Consul. Honor. v. 8. Indigenas habitus nativa Palatia sumunt. h. e. vere Romanos. Prudent. loc. cit. v. 341. indigena pietas. h. e. orta inter nos. Rutil. l. 2. v. 65. Indigenis saxis.

INDIGENS, entis, bisognoso, ἐνδεής, qui indiget, pauper, egens, indigus. Cic. 2. Offic. cap. 15. Indigentibus benigne facere. Id. de Amic. c. 9. Quid enim? Africanus indigens mei? minime hercle: at ne ego quidem illius. Nep. in Regib. sub fin. Alienarum opum indigens. Auct. de B. Hispan. c. 17. Cives R. indigentes præsidii. Val. Max. l. 2. cap. 4. n. 5. Nullo vocis ministerio indigens. Gell. l. 14. c. 2. circa med. Disceptatio multa cura indigens. Plin. l. 36. c. 22. a med. Cotes oleo indigentes.

IN-

INDIGENTIA, æ, f. *bisogno*, ἔνδεια, inopia, egestas, penuria. *Cic. de Amic. c. 8.* A natura mihi videtur potius, quam ab indigentia orta amicitia. *Id. 4. Tuscul. cap. 9.* Indigentia est libido inexplebilis.

INDIGEO, es, gui, n. 2. *aver bisogno*, δέομαι, egeo: ab in, & egeo, d euphoniæ gratia interjecto. *Cic. 2. de Orat. c. 34.* Jam illa non tam artis indigent, quam laboris. *Id. Fam. 6. ep. 4.* Quæ ad consolandum majoris ingenii, & ad ferendum singularis virtutis indigent. *Id. 12. Attic. ep. 35.* Indigeo tui consilii. *Id. de Amic. c. 14.* Qui minime alterius indigeant. *Id. Quint. Fr. l. 1. ep. 3.* Ut, vivo me, aliis indigeres. *Id. pro Rosc. Com. c. 15.* Indigere bona existimatione. *Nep. in Agesil. c. 7.* pecunia. *Id. in Attic. c. 21.* medicina. *Cæs. 3. B. Civ. c. 35.* iis rebus, quæ ad oppugnationem castrorum sunt usui. *Cass. ad Cicer. Fam. 12. ep. 13.* cohortatione. *Sulpic. ad Cicer. 4. Fam. ep. 5.* consolatione. *Varr. l. 1. R. R. c. 31. extr.* Quod indigent potui, poma dicta esse possunt. Ita leg. *Non. c. 9. n. 20. al. pom.* ¶ Cum infinito. *Gell. l. 4. c. 1.* Hoc plane indigeo addiscere. ¶ Cum accusativo. *Afran. apud Non. c. 9. n. 19.* Male merentur de nobis heri, qui nos tantopere indigent in pueritia. *Varr. l. 4. de L. L. c. 17.* Dives, qui ut deus, nihil indigere videtur. ¶ Passive impersonaliter *Plin. l. 20. c. 27.* Cum præsidio earum indigetur. Adde *Pallad. in Jun. tit. 4.* ¶ Pro cupere aut sectari, metonymica. *Cic. pro Sull. cap. 8.* Contemnere omnes libidines: non auri, non argenti, non ceterarum rerum indigere.

INDIGES, is, adject. indigens. *Pacuv. apud Cicer. 2. de Orat. c. 46.* Quem ætate exacta, indigem liberum lacerasti, orbasti, extinxisti.

INDIGES, etis, m. V. *Indigetes*.

INDIGESTE, adverb. *disordinatamente*, ἀτάκτως, inordinate, incomposite. *Gell. in præfat.* Quas breviter, & indigeste, & incondite annotationibus, tractationibus, lectionibusque variis feceramus.

INDIGESTIBILIS, le, adject. *indigestibile*, qui concoqui in ventriculo non potest. *Theod. Priscian. de diæta, c. 6.*

INDIGESTIO, onis, f. *indigestione*, cruditas. *Hieron. ep. 22. ad Eustoch. de custod. Virg. c. 6. a med.* Ad orationem tibi nocte surgenti non indigestio ructum faciat, sed inanitas.

INDIGESTUS, a, um, *mal composto*, *disordinato*, *confuso*, ἄπεπτος, non digestus, confusus, perturbatus, sine ordine. *Ovid. 1. Metam. v. 7.* Chaos, rudis indigestaque moles. *Plin. l. 13. c. 15.* Indigesta simplicitas. *Id. l. 27. c. 10.* Turba indigesta.

INDIGETES, um, m. *Santi*, Ἀνθρωποδαίμονες, qui ex hominibus dii facti sunt: ab in, & dico, hoc est dedico, consecro, unde indices, & c in g converso indiges, inter deos consecratus: vel ab indigeto invoco, quod ab indu pro in, & cito, voco, quia una cum ceteris diis invocantur: vel a deus, & ago, quasi in diis agentes. Aliqui censent, deos Indigetes esse deos patrios, seu deos Topicos, qui Græcia Θεοὶ πατρῷοι, & ἐγχώριοι, & τοπικοί, vel πατρῷοι vocantur, & dici ab indu pro in, & ago, habito, ut Indiges sit, qui locum aliquem incolit. *Serv. in 12. Æn. v. 794.* Sed hac acceptione dicti potius fuerunt ab inde, & geno, quod in eo loco geniti sint, in quo coluntur. Ceterum *Servius* aliorum opinionem hic recitat. Nam *in 1. Georg. v. 498.* deos patrios ab Indigetibus distinguit, his verbis: Patrii dii sunt, qui præsunt singulis civitatibus, ut Minerva Athenis, Juno Carthagini: Indigetes autem proprie sunt dii ex hominibus facti, quasi in diis agentes. ¶ Sunt qui stricte intelligunt Semideos Curetes. *Gloss. vet.* Indigetes, ἡμίθεοι Κούρητες. *Arnob. l. 3. pag. 125.* Aut si Curetes pro Laribus invocaro, quos Indigetes Samothracios pars vestrorum adseverat auctorum. Al. leg. *Dignos*. ¶ Universe dicebantur Indigetes, qui dii ex hominibus facti essent. Aliqui Indigetes dicunt esse deos tutelares, quorum nomina vulgari non licet. Aliqui omnes deos Indigetes appellari volunt ab indigeo, quod nullius rei indigeant, vel quod nos eorum indigeamus. Sed verius esse videtur, Indigetes esse deos ex hominibus factos, & ibi maxime cultos, ubi nati sunt. *Hesiod.* apud *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 9.* & *Serv. ad cit. 12. Æn.* &c. *Liv. l. 8. c. 9.* Lares, dii Novensiles, dii Indigetes, Divi quorum est potestas nostrum hostiumque. *Virg. 1. Georg. v. 498.* Dii patrii, Indigetes, & Romule, Vestaque mater. ¶ In singulari num. est Indiges, etis. *Virg. Æn. 12. v. 794.* Indigetem Æneam scis ipsa, & scire fateris, Deberi cælo. Adde *Gell. lib. 2. cap. 16. sub fin.* & *Fest.*

INDIGETO, vel Indigito, as, avi, atum, a. 1. proprie significat invocare, *invocare*: ab in, vel indu pro in & cito. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.* Namque Virgines Vestales ita indigetant, Apollo Medice, Apollo Pæan. *Festus*: Indigitanto, imprecanto, *h. e.* invocanto. ¶ *Indigitare precem* apud *Tertull. de Jejun. c. 16.* est precari. ¶ Quia deos invocans, nomine eos appellare solet, *indigitare* & pro nominare ponitur. *Arnob. l. 4. pag. 144.* Qui Patrocles Thurios scriptorum in titulis indigitatur. *Al. leg.* indicatur.

INDIGITAMENTA, orum, n. appellantur libri Pontificales, qui deorum nomina & eorum invocandorum rationem ritusque continent, ἱερατικὰ βιβλία. *Arnob. l. 2. pag. 95.* Apollinis nomen Pompiliana indigitamenta nescire. Adde *Serv. ad 1. Georg. v. 21.* ¶ Apud *Festum* legitur: *Indigitamenta*, *incantamenta*, vel *indicia*. Sed eam interpretationem notant Critici, non *Festi*, sed *Pauli Diac.* esse.

INDIGITO. V. *Indigeto*.

INDIGNABUNDUS, a, um, *pieno di sdegno*, δυσχεραίνων, θύμωμος, indignationis plenus. *Liv. l. 38. c. 57.* Illa muliebriter indignabunda, nihil de communi filia secum consultatum. *Sueton. in Aug. c. 40.* Indignabundus & clamitans. *Gell. l. 19. c. 9.* Animo irritato indignabundus.

INDIGNANS, antis, *che si sdegna*, *sdegnosa*, *irato*, θυμούμενος, qui indignatur & detrectat, impatiens. *Colum. l. 8. c. ult. circa med.* Mulorum genus mollissimum est, & indignantissimum servitutis. *Ovid. Metam. 6. v. 583.* dolor ora repressit, Verbaque quærenti satis indignantia linguæ Defuerunt. *Id. 4. Fast. v. 895.* cadit Mezentius ingens, Atque indignanti pectore plangit humum. *Id. 12. Metam. v. 353.* qui prensos montibus ursos Ferre domum vivos, indignantesque solebat. ¶ Translate *Id. Metam. 11. v. 491.* Bella gerunt venti, fretaque indignantia miscent.

INDIGNANTER, adverb. *sdegnosamente*. *Arnob. l. 3. pag. 103.* Mussitare indignanter. *Ammian. l. 15. c. 1.* Indignanter ferre.

INDIGNATIO, onis, f. *indignazione*, *disdegno*, *stizza*, ἀγανάκτησις, ira, stomachus, dolor ob rem indignam, quam ferre quis non potest. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 44.* Drappes sive indignatione & dolore vinculorum, sive timore gravioris supplicii, paucis diebus se a cibo abstinuit, atque ita interiit. *Horat. epod. 4. v. 9.* Ut ora vertat huc & huc euntium Liberrima indignatio. *Vellej. l. 2. c. 66.* Cogit excedere propositi formam operis erumpens animo ac pectore indignatio. *Justin. l. 12. c. 4.* Indignatio omnium totis castris erat, a Philippo illum patre tantum degeneravisse. *Plin. l. 33. c. 1. a med.* Tanta Senatus indignatio exarsit, ut, &c. *Id. l. 8. c. 42.* Equus indignatione accensus. *Id. l. 9. c. 30.* Alicujus indignationem in se convertere. *Liv. l. 4. c. 50.* Indignationem movere. *Id. l. 3. c. 48.* Publicæ indignationes. ¶ Apud *Cicer. l. 1. de Invent. c. 53.* *indignatio* est oratio, per quam conficitur, ut in aliquem hominem magnum odium, aut in rem gravis offensio concitetur. & *mox*. Ex iis rebus, quæ personis atque negotiis attributæ sunt, quævis amplificationes & indignationes nasci possunt. ¶ Pro indignitate, *Quintil. declam. 5. c. 1.* Nec intelligit, majorem se factis meis auctoritatem hac indignatione conferre. ¶ A *Vegetio de re Veterin.* sæpe usurpatur de læsione alicujus membri, ex qua veluti indignatur, irritatur, & dolet. v. gr. *lib. 1. c. 63. lib. 2. in prologo, & cap. 13. & 16. lib. 3. c. 15.* &c. Sic *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 3.* Potum dabimus paulatim, ne tumentia indignentur.

INDIGNATIUNCULA, æ, f. parva indignatio. *Plin. l. 6. ep. 17.* Indignatiunculam, quam in cujusdam amici auditorio cepi, non possum mihi temperare, quo minus apud te per epistolam effundam.

INDIGNATIVUS, a, um, adject. qui indignatur. *Tertull. de anim. c. 16.* Indignativum, quod appellant θυμικόν. *I'irascibile*.

INDIGNATUS, a, um, *sdegnato*, particip. V. *Indignor*.

INDIGNE, *indegnamente*, *ignominiosamente*, *ingiustamente*, *miseramente*, ἀναξίως, ἀτίμως, contra dignitatem, contra jus fasque, inhoneste, ignominiose. *Terent. Adelph. 3. 2. 10.* Cui miseræ, indigne per vim vitium obtulerat. *Id. Phorm. 5. 1. 3.* Indigne aliquem injuria afficere. *Cic. 7. Verr. c. 57.* Cervices in carcere frangebantur indignissime civium R. *Terent. Phorm. 5. 8. 20.* An quidquam est hodie factum indignius? *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 38.* Persequamur eorum mortem, qui indignissime interierunt. *Plaut. Cistell. 2. 3. 21.* Tute tibi indigne dotem quæras corpore. *Id. Bacch. 3. 3. 66.* Meretricem indigne deperit. ¶ Item cum indignatione, ægre, moleste. *Nep. in Eumen. c. 1.* Macedones, eum sibi antepositum, indigne ferebant. *Cic. Verr. 7. c. 12.* Cum indigne pateretur uxor Cleomenis, in conventum suum mimi filiam venisse. *Phædr. l. 3. fab. 18.* Pavo ad Junonem venit, indigne ferens, Cantus luscinii quod sibi non tribuerit.

INDIGNITAS, atis, f. *indegnità*, *viltà*, ἀναξιότης, contrarium dignitatis, turpitudo, dedecus. *Cic. Fam. 6. ep. 14.* Cum venissem mane ad Cæsarem, atque omnem adeundi & conveniendi illius indignitatem & molestiam pertulissem. *Id. in Pison. c. 6.* Ne qua ex tua summa indignitate labes illius dignitati aspersa videatur. *Id. 2. de Orat. c. 32.* Si quid affert præterea hominis aut dignitas aut indignitas, extra quæstionem sit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 56.* Infamia atque indignitas rei. ¶ Item res indigna, indignum factum, iniquitas, atrocitas, ἀδικία. *Cic. pro Mur. c. 25.* Neque tamen satis severe pro rei indignitate decrevit. *Id. Verr. 7. c. 46. extr.* Indignitas calamitatis. & *Verr. 3. c. 55.* injuriæ. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 14.* Omnes indignitates contumeliasque perferre. *Liv. l. 40. c. 52.* Omnibus indignitatibus compulsus ad rebellandum. *Id. l. 5. c. 48. extr.* Rei fœdissimæ per se adjecta indignitas est: pondera ab Gallis allata iniqua, & adjectus ab insolente Gallo ponderi gladius. ¶ Est etiam indignatio, *indignazione*. *Liv. l. 5. c. 45.* Inde primum miseratio sui, deinde indignitas, atque ex ea ira animos cepit. *Justin. l. 3. c. 5.* Cum hinc injuria, inde indignitas animos acuerit.

INDIGNITER, adverb. indigne. *Vetus monumentum* apud *Ferrar. in Mus. lap. pag. 261.* Parcæ vitæ finem statuerunt indigniter.

INDIGNOR, aris, atus sum, dep. 1. *non poter sopportare*, *sdegnarsi*, *corrucciarsi*, ἀγανακτεῖν, rem indignam esse ajo, ferre non possum, stomachor, cum ira detrecto, graviter fero. *Cic. 1. de Invent. c. 17.* Ea, quæ indignantur adversarii, tibi quoque indigna videri. *Nep. in Dion. c. 4.* Id cum factum multi indignarentur. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 19.* Indignantes milites, quod conspectum suum hostes ferre possent. *Horat. de ar. Poet. v. 359.* Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus. *Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 5.* Nos homunculi indignamur, si quis nostrum interiit. *Virg. 2. Æn. v. 93.* Et casum insontis mecum indignabar amici. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 557.* Ipse tibi famulas præberet Pegasus alas, Portaretque libens, melioraque pondera passus Bellerophonteas indignaretur habenas. *Senec. de Tranquill. c. 10.* Ubi non indignari illa, sed pati proposuerunt, necessitas fortiter ferre docet. *Quintil. l. 1. c. 3.* (*al. 4.*) Sunt quidam, nisi institeris, remissi: quidam imperia indignantur. ¶ Cum infinito. *Id. ibid. c. 2.* Celere pueris indignantur. *Ovid. 10. Metam. v. 604.* a tanto non indignabere vinci. *Sallust. in Jug. c. 34.*

Taciti indignabamini, ærarium expilari. *Lucan. l.* 10. *verf.* 444. Et timet incestus, indignaturque timere. *Caf. l.* 3. *B. Civ. c.* 108. Queri atque indignari cœpit, regem ad dicendam causam evocari. *Stat. in fin.* 1. *Theb.* Indignate sequi. *Quintil. l.* 1. *c.* 11. (*al.* 19.) *ad fin.* Quod facere oportet, non indignandum est discere. ¶ Cum dativo. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 1. Quique contaminationi non indignatur. Ita *Taurentius.* et *Haloander*, contaminatione. ¶ Particip. *indignandus* passiv. *Ovid. Metam.* 8. *v.* 658. sed & hæc vilisque vetusque Vestis erat, lecto non indignanda saligno. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 547. nec vellera tantum Indignande: manet propior de virgine rapta Ille dolor. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 18. *e med.* Communes loci, qui aut calumniæ accusatorum demonstrandæ, aut misericordiæ captandæ, aut facti indignandi, aut a misericordia deterrendi causa sumantur. ¶ Eleganter tribuitur rebus inanimis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 59. Venti indignantes circum claustra fremunt. & *lib.* 8. *v.* 728. pontem indignatus Araxes. *Id.* 2. *Georg. v.* 162. indignatum magnis stridoribus æquor. *Sil. l.* 5. *v.* 606. Clausus ubi exsudo liquor indignatus aheno. V. alium locum *Cælii Aurelian.* huc pertinentem in fine verbi *Indignatio.* ¶ *Indignarier* pro *indignari* paragoge est apud *Lucret. l.* 3. *v.* 884.

INDIGNUS, a, um, *indegno*, ἀνάξιος, non dignus, qui non meretur, qui non convenit, alienus: tum in bonam, tum in malam partem. In malam. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 16. Divitias quivis, quamvis indignus, habere potest. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 41. Ii ne, qui postulabant, indigni erant, qui impetrarent? *Id. in Vatin. c.* 16. Te omni honore indignissimum judicat. *Terent. Adelph.* 3. 4. 44. hæc te admittere indigna genere nostro? *Caf. l.* 7. *B. Gall. c.* 17. Nulla vox est audita populi R. majestate, & superioribus victoriis indigna. & *lib.* 5. *c.* 35. Nihil, quod ipsis esset indignum, committebant. ¶ Cum genitivo *Virg.* 12. *Æn. v.* 649. magnorum haud unquam indignus avorum. ¶ Cum infinito *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 681. Fabula nota quidem, sed non indigna referri. ¶ Cum de rebus dicitur, iniquum, fœdum, crudelem, turpem significat. *Liv. l.* 29. *c.* 9. Lictoribus indignum in modum mulcatis. *Terent. Adelph.* 2. 1. 12. Indignis cum egomet sim acceptus modis. *Id. Andr.* 1. 2. 118. Indignum facinus. *Id. Eun.* 5. 5. 4. indigna exemple. *Virg. Æn.* 6. *v.* 162. Misenum indigna morte peremptum. *Liv. l.* 1. *c.* 40. Antea semper pro indignissimo habuerant, se patrio regno tutoris fraude pulsos. *Cic.* 2. *Offic. c.* 8. *circa med.* Hoc uno sol quidquam non vidit indignius. *Virg.* 9. *Æn. v.* 595. digna atque indigna relatu vociferans. & *lib.* 12. *v.* 811. Digna, indigna pati. *d'ogni forta.* ¶ *Indignæ hiemes* sunt asperæ, sævæ, horridæ. *Virg.* 2. *Georg. v.* 373. ¶ *Indignum est*, res est indigna, aliena. *Cic. pro Quint. c.* 31. Indignum est a pari vinci, aut superiore: indignius ab inferiore. *Lucan. l.* 12. *v.* 122. Sat fuit indignum, Cæsar, mundoque tibique, Pompeium fuisse, &c. *Sallust. in Jug. c.* 81. Sed quoniam in has regiones venimus, non indignum videtur, egregium facinus duorum Carthaginiensium memorare. ¶ *Indignum* aliquando interjectio est indignantis, ut *infandum*, *nefas*. *Ovid. Metam.* 5. *v.* 36. nisi post altaria Phineus Isset: & (indignum!) scelerato profuit ara. *Id.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 1. Janitor (indignum!) dura religate catena. ¶ In bonam partem dicitur de eo, qui malum non meretur, immerito, immerenti. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 20. Ad calamitates hominum indignorum sublevandas. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 103. Cur eget indignus quisquam, te divite? *Plaut. Curc.* 4. 2. 27. Indignus si male dicitur, maledictum id esse dico. *Lucret. l.* 2. *v.* 1102. sæpe nocentes Præterit, exanimatque indignos atque merentes. *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 8. Quæ venit indignæ pœna, dolenda venit. *Terent. Adelph.* 2. 1. 12. Indignus injuria. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 3. *v.* 14. Forma indigna perire situ. *Id.* 1. *Metam. v.* 508. Crura indigna lædi. *Sil. l.* 2. *v.* 111. indignumque sagittæ Impubem malas tam certæ occurrere Lyxum. ¶ Item quem non decet, qui non debet. *Cic. in Pison. c.* 23. L. Flaccus, vir tua legatione indignissimus. *Terent. Eun.* 5. 2. 26. Nam si ego digna hac contumelia sum maxime; at tu indignus qui faceres tamen. ¶ Pro magno, ingenti, vult *Servius* poni in illo *Virg. Ecl.* 10. *v.* 10. indigno cum Gallus amore periret. Additque *Ennium* dixisse *indignas turres*, idest magnas. Sed *Scaliger* *indignus* his locis est ἄφατος, ineffabilis, inenarrabilis, quique æstimari non potest. Nam *dignum*, inquit, quod æstimari ac monstrari potest. Sic Attici τὸ ἄξιον vocabant, quod facile æstimari poterat, παρὰ τὸ δεικνύειν. Hæc ille ad illud *Virg. in Ciri*, *v.* 310. Verum hæc tum nobis gravia atque indigna fuere.

INDIGUS, a, um, *bisognoso*, ἐνδεής, ἄπορος, indigens, egenus. Vox fere Poetica. *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 102. mihi pauper & indigus uni. *Lucret. l.* 1. *v.* 60. Ipsa suis pollens opibus, nihil indiga nostri. *Virg.* 2. *Georg. v.* 428. Vi propria nituntur, opisque haud indiga nostræ. *Plin. l.* 8. *c.* 40. Canes fidelissima auxilia, nec stipendiorum indiga. *Id. l.* 4. *c.* 7. Civitas non indiga ullius præconii. ¶ Cum ablativo *Lucret. l.* 5. *v.* 224. indigus omni vitai auxilio. *Apul. l.* 9. *Metam.* Refectione virium vehementer indigus. ¶ Item cupidus. *Lucan. l.* 9. *v.* 254. & omnis Indiga servitii servebat litore plebes.

INDIGUUS, a, um, indigus. *Paulin. Nolan. in Nat.* XII. *S. Fel. edit. Muratorii*, *v.* 4. Quos magis indiguos opis, & virtute carentes . . . videat. Adde *carm.* 16. *Nat. S. Felic. v.* 195.

INDILIGENS, entis, *negligente*, *non curante*, *trascurare*, non diligens, negligens, ἀμελής. *Terent. Adelph.* 4. 5. 50. Vereor, ne indiligens nimium sies. *Plaut. Bacch.* 2. 2. 23. Vide, quæso, ne quis tractet illam indiligens: scis tu, ut confringi vas cito Samium solet. *Caf. l.* 7. *B. Gall. c.* 71. Si indiligentiores fuerint. *Gell. l.* 15. *c.* 28. Cornelius Nepos rerum memoriæ non indiligens. ¶ Passive *Plin. l.* 19. *c.* 4. *a med.* Nequam esse in domo matremfamilias, ubi indiligens esset hortus. *h. e.* non diligenter cultus, neglectus.

INDILIGENTER, *negligentemente*, *spensieratamente*, *trascuratamente*, ἀμελῶς, ὀλιγώρως, negligenter, remisse. *Cic.* 16. *Attic. ep.* 3. Nihil ab eo arbitror neque indiligenter neque illiberaliter factum. *Caf. l.* 2. *B. Gall. c.* 33. Nostros præsidia deducturos, aut denique indiligentius servaturos crediderant. *Gell. l.* 4. *c.* 12. Agrum suum indiligenter curare. *Plaut. Mil.* 2. 1. 28. At indiligenter hic eram. *sopra pensiero.*

INDILIGENTIA, æ, f. *negligenza*, *trascuraggine*, ἀμέλεια, negligentia. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 2. Litterarum missarum indiligentiam reprehendere. *Caf. l.* 7. *B. Gall. c.* 17. Summa difficultate rei frumentariæ affecto exercitu, indiligentia Æduorum. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Prædia per indiligentiam neglecta. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 49. Gaudio clamoribusque cuncta miscebant, indiligentia veri, & adulandi libidine. *per trascuraggine di rintracciare il vero.*

INDIMISSUS, a, um, non dimissus. *Tertull. l.* 4. *adverf. Marcian. c.* 34. Illicite dimissam uxorem pro indimissa ducens, adulter est.

INDIPISCO, is, activa forma, idem ac indipiscor. *Plaut. Asin.* 2. 2. 13. Nunquam edepol quadrigis albis indipiscet postea. Adde *Aulul.* 4. 10. 45. ut quidem legit *Non. c.* 2. *n.* 460. nam alii aliter.

INDIPISCOR, eris, eptus sum, dep. 3. *conseguire*, *trovare*, ἐπιτυγχάνειν, adipiscor, assequor, nanciscor, invenio. *Plaut. Rud.* 5. 2. 28. Magna hercle præda est: largiter mercedis indipiscar. *Id. Epid.* 3. 4. 15. Divitias magnas indeptus. *Lucret. l.* 3. *v.* 212. simul atque hominem leti secura quies est indepta. *h. e.* mors hominem occupavit. *Liv. l.* 26. *c.* 39. *circa med.* Quam quis indeptus navem erat ferrea injecta manu, &c. *Plaut. Trin.* 2. 1. 2. Indipisci multum dolorem. *Gell. l.* 17. *c.* 2. Indipisci animo. *h. e.* mandare memoriæ. *Apul. l.* 6. *Metam.* Nec indipisci jam maritum volatilem quiens. *ritrovare.* ¶ Pro incipere. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Achæos pugnam indipisci, non tibiarum concentu, sed mentium animorumque conspiratu. ¶ Dicebant etiam *indepiscor*, ut *Festus* docet: atque ita quidam leg. in priore loco *Plauti*, quem in *Indipisco* attulimus, item *Rud.* 5. 2. 28.

INDIRECTUS, a, um, non directus. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. Cum accusatori fere sit plerumque, verum id esse, quod objecerit: patronus neget, defendat, transferat, excuset, deprecetur, molliat, minuat, avertat, despiciat, derideat: quare indirecta fere, atque, ut sic dixerim, clamosa est actio. hinc mille flexus, & artes desiderantur.

INDIREPTUS, a, um, non direptus. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 71. *extr.* Sic Capitolium clausis foribus indefensum & indireptum conflagravit.

INDISCIPLINATIO, onis, f. carentia disciplinæ. Est *Cassiod. l.* 7. *num.* 3.

INDISCIPLINATUS, a, um, *indisciplinato*, disciplina carens. *Cyprian. ep.* 62. *ad fin.* & *Augustin. ep.* 269.

INDISCISSUS, a, um, non discissus. *Hieron. ep.* 57. (*al.* 15.) *ad Damas.* Indiscissa Domini tunica.

INDISCRETE, adverb. indifferenter, indiscriminatim, *indifferentemente*, *alla rinfusa*, ἀδιακρίτως. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 65. Avium & animalium vocis indiscrete editur imitatio. *Spartian. in Nigro*, *c.* 3. Cum indiscrete subsellia Circi repleta essent.

INDISCRETIM, indiscrete. *Solin. c.* 30. (*al.* 43.) Locus opiparis epulis semper refertus, quibus indiscretim omnes vescuntur.

INDISCRETUS, a, um, *che non si può discernere*, *indistinto*, ἀδιάκριτος, qui discerni non potest, maxime similis. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Imagines adeo similitudinis indiscretæ pinxit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 392. Simillima proles indiscreta suis. *Claudian. l.* 3. *de rap. Pros. v.* 44. Hæccine vita juvat silvestribus abdita lustris, Indiscreta feris? ¶ Item indivisus, conjunctus, *indiviso*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 46. Quibusdam indiscretum caput est, ut cancris. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 52. Suum cuique sanguinem indiscretum, sed maxime principibus. ¶ Item par. *Impp. Valentinian. Valens*, & *Gratian. lib.* 6. *Cod. Theodos. tit.* 7. *leg.* 1. Præfectum urbi, præfectum prætorio, magistros equitum ac peditum indiscretæ ducimus dignitatis.

INDISCRIMINABILIS, le, indiscretus. *Claud. Mamert. de statu anim. l.* 2. *c.* 10.

INDISCRIMINATIM, adverb. *indifferentemente*, ἀκρίτως, ἀδιαφόρως, indifferenter, & sine discrimine. *Varr. de L. L.* apud *Non. c.* 2. *n.* 440. Quibus nos in hoc libro utemur indiscriminatim & promiscue.

INDISCUSSUS, a, um, non examinatus, ἀνεξέταστος. *Claud. Mamert. l.* 3. *de statu anim. c.* 11. Illud indiscussum restat.

INDISERTE, adverb. non diserte, *senz' eloquenza*. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. Orationem meam non indiserte collaudavit.

INDISERTUS, a, um, *senz' eloquenza*, ἀφωνής, non disertus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 1. Neque indisertum Academicum pertimuissem. *Id.* 3. *de Orat. c.* 35. Malim equidem indisertam prudentiam, quam stultitiam loquacem.

INDISJECTUS. V. *Indejectus.*

INDISPENSATUS, a, um, non dispensatus, immoderatus. *Sil. l.* 16. *v.* 340. at queis prudentia Circi Altior, effusos primo certamine vires Damnare, & cassis longe increpitare querelis Indispensato lassantem corpora nisu. *Seneca* dixit eodem sensu *in præfat. l.* 1. *controverf. a med.* Nesciebat dispensare vires suas, sed immoderati adversum se imperii fuit.

INDISPOSITE, incomposite, *senza ordine*. *Senec. ep. ult. a med.* Quid ergo, inquis, muta animalia perturbate & indisposite moventur?

INDISPOSITUS, a, um, *disordinato*, *confuso*, incompositus. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 68. Apud Vitellium omnia indisposita, temulenta pervigiliis ac bacchanalibus, &c.

INDISSIMILIS, le, non dissimilis. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 29. Formæ vocum indissimiles.

INDIS-

INDISSIMULABILIS, le, non dissimulatus, *che non si può dissimulare*. *Gell. l.* 10. *c.* 22. Cum quadam indissimulabili veritate disseruit.

INDISSOCIABILIS, le, *che non si può disgiungere*. *Lactant. de Opif. Dei*, *c.* 10. Indissociabilem prætendunt unitatem.

INDISSOLUBILIS, le, *che non si può slegare*, *indissolubile*, ἄλυτος, qui dissolvi non potest, insolubilis. *Plin. l.* 11. *c.* 14. Maculasque paribus intervallis, indissolubili nodo implicat. ¶ Translate *Cic. de Univ. c.* 11. Sed quoniam orti estis, immortales vos quidem esse & indissolubiles non potestis.

INDISSOLUBILITER, adverb. ita ut non possit dissolvi. *Claud. Mamert. l.* 2. *c.* 2. Indissolubiliter nexum.

INDISSOLUTUS, a, um, *legato*, non dissolutus, non solutus, colligatus. *Cic. de Univ. c.* 11. Hæc sunt indissoluta, me invito. Plerique al. leg. *non sunt dissoluta*.

INDISTINCTE, *indistintamente*, *confusamente*, ἀδιακρίτως, indiscriminatim. *Gell. in præfat.* Ita quæ libitum erat, cujus generis cumque erant, indistincte atque promiscue adnotabam. *Ulpian. Dig. lib.* 31. *leg.* 73. Nummis indistincte legatis, hoc receptum est, ut exiguiores legati videantur. *h. e.* generaliter. *Paul. l.* 4. *tit.* 8. *leg.* 32. Julianus indistincte scribit, si per errorem, &c. *h. e.* absolute, omnino, sine ulla distinctione.

INDISTINCTUS, a, um, *non distinto*, *confuso*, *indistinto*, ἀδιάκριτος, inordinatus, confusus. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. *ad fin.* Neque inordinata, neque indistincta. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 283. Indistinctæ corollæ. ¶ *Indistinctus orator*, qui indistincte & obscure loquitur. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *circa med.* An non in privatis & acutus, & non asper, & non indistinctus, & non supra modum elatus M. Tullius!

INDISTRICTUS. V. *Indestrictus*.

INDITUS, a, um, nom. particip. ab *indo*, *is*, datus, impositus, immissus, *imposto*, *dato*, ἐντεθειμένος. *Senec. de otio sap. c.* 31. Utrum Deus extrinsecus *operi suo* circumfusus sit, an toti inditus. *internato*. Et *Curt. l.* 10. *c.* 10. Venenum potioni inditum. *Flor. l.* 3. *c.* 1. *ad fin.* Indita monti urbs. *h. e.* imposita. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 2. Vinclisque inditis in urbem raptus. *& lib.* 12. *c.* 57. Inditi pontes. *& lib.* 3. *c.* 28. Inditi custodes. *h. e.* additi, appositi. *& cap.* 14. Inditus lecticæ. *h. e.* impositus. *Plaut. Men.* 2. 1. 38. Huic urbi nomen Epidamno inditum est. *Senec. in Troadib. v.* 584. Ferrum inditum visceribus. *cacciato*.

INDIVIDUITAS, atis, f. *indivisibilità*. *Tertull. de Monog. c.* 5. Individuitas matrimonii. *Id. de Anima*, *c.* 51. animæ.

INDIVIDUUS, a, um, *individuo*, *che non si può separare*, *indivisibile*, ἄτομος, qui non potest dividi, vel qui non separatur. *Cic.* 1. *Fin. c.* 6. Ille atomos, quas appellat, id est, corpora individua. *Id. in Acad. l.* 4. *c.* 17. Ex illis individuis, unde omnia Democritus gigni affirmat. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 10. E vetustissimis familiarium Rhodum secuti, & apud Capreas individui. *compagni indivisibili*.

INDIVISE, sine divisione. *Ascon. in* 3. *Verr. c.* 55. *Particeps*, qui certam habet partem, & non indivise agit, ut *socius*.

INDIVISIBILIS, le, *indivisibile*, individuus, ut Indivisibilis materia, apud *Diomed. l.* 2. *pag.* 415. *Putsch.* Indivisibilis anima, apud *Tertull. de Anim. cap.* 51.

INDIVISIBILITER, adverb. *indivisibilmente*, ἀδιαιρέτως. *Tertull. de Anim. c.* 51. Mors indivisibili animæ indivisibiliter accidens.

INDIVISUS, a, um, *indivisa*, ἄσχιστος, non divisus. *Varr.* 2. *de R. R. c.* 7. Equorum, qui ungulas indivisas habent. *Stat.* 8. *Theb. v.* 312. O rerum media, indivisaque magnis Fratribus. *h. c.* tellus communis Jovi, Neptuno, Plutoni. *Cato R. R. c.* 137. Vineam curandam partiario: partiario fœnum & pabulum: cetera omnia pro indiviso. *in comune*, pariter, & ex æquo communia. Sic *Plin. initio l.* 17. Pro indiviso possessa a feris. *h. c.* pari jure simul cum homine. *Id. l.* 9. *cap.* 39. Jus temperatur aqua, & pro indiviso humani potus excremento. *h. c.* æquis portionibus. *Id. lib.* 16. *c.* 31. *a med.* Mutari naturam in iisdem (*arboribus*) & pro indiviso valere. *h. e.* æque, perinde, similiter. Adde *Senec. de consol. ad Helv. c. ult.* & *Frontin. de limitib. pag.* 41. *Goesii*.

INDIVULSUS, a, um, non divulsus. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. *circa med.* Gracchum servus indivulsus comes tutatus est.

INDO, is, didi, ditum, a. 3. *mettere*, *metter dentro*, *imporre*, ἐντίθημι, immitto, injicio, impono: ab *in*, & *do*. *Plaut. Mil.* 2. 5. 1. Inde ignem in aram. *Id. Men.* 1. 1. 3. Fugitivis servis indunt compedes. *Id. Merc.* 1. 2. 92. Quasi in aquam indideris salem. *Id. Cas.* 2. 3. 31. Si in os meum vini guttam indidi. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 57. Vinclo fasciæ indidit cervicem. *Cato R. R. c.* 21. Uti cupam in columella indere possis. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Puero ab inopia Egerio inditum nomen. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 56. Indere alicui vocabulum. *Plaut. Rud.* 1. 1. 6. fenestras. *porre*. & *Asin.* 3. 2. 7. cicatrices in scapulas. *imprimere*, *fare*. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 13. *leg.* 1. aliquid in aurum argentumve. *frammischiare*. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 4. novos ritus. *introdurre*. & *lib.* 4. *c.* 34. pavorem suis, alacritatem hostibus. *Gell. in præfat.* titulos libris. *Id. l.* 1. *c.* 23. Catonis verba huic commentario indidissem, si, &c. *averi posto*, *inserito*. Alia V. in *Inditus*.

INDOCIBILITAS, atis, f. *durezza d'ingegno*, *mente indocile*. *Apul. l.* 2. *de dogm. Platon.* Prudentiam indocibilitas impugnat, quæ non abolitionem infert scientiæ, sed contraria est disciplinæ discendi.

INDOCILIS, le, *indocile*, *incapace d'imparare*, ἀδίδακτος, δυσμαθής, qui doceri non potest: & ad eum refertur, qui docetur. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 5. Quia nimis indociles quidam tardique sunt. *Plin. l.* 10. *c.* 45. E volucribus hirundines esse indociles, e terrestribus mures. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 12. *v.* 716. vir indocilis pacisque modique. ¶ Cum dativo *Id. l.* 11. *v.* 11. gens vana, indocilisque quieti. (Sic *Juvenal. sat.* 14. *v.* 40. dociles imitandis turpibus.) Al. leg. *quietem* Græco more. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 18. Mercator indocilis pauperiem pati. *Lucan. l.* 5. *v.* 538. quamquam plebejo tectus amictu, Indocilis privata loqui. *Stat.* 6. *Theb. v.* 313. equus ferus, indocilisque teneri. ¶ Aliquando ad rem, quæ docetur, *che non si può insegnare*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 1. Sed incredibilis quædam ingenii magnitudo non desideravit indocilem usus disciplinam. ¶ Est etiam indoctus, *ignorante*. *Virg.* 8. *Æn. v.* 321. Is genus indocile, & dispersum montibus altis Composuit, legesque dedit. *Plin. l.* 18. *c.* 25. *a med.* Indocilis cæli agricola. *Senec. in Troad. v.* 82. Non indociles lugere sumus. ¶ Translate est rudis, ineruditus. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 5. Hoc est cur cantet vinctus quoque compede fossor, Indocili numero cum grave mollit opus. *& lib.* 3. *el.* 12. *v.* 8. Indocilique loquax gutture vernat avis. ¶ Item culturam non recipiens. *Sil. l.* 1. *v.* 237. Nec Cereri terra indocilis, nec inhospita Baccho. *Plin. initio lib.* 14. Arbores indociles nasci alibi, quam ubi cœpere. ¶ Item non doctus, non monstratus, nulla arte paratus. *Propert. l.* 1. *el.* 2. *v.* 12. Et sciat indociles currere lympha vias.

INDOCTE, *indottamente*, *da ignorante*, ἀμαθῶς, imperite, inscite. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 16. Quæ qui videat, non indocte solum, verum etiam impie faciat, si deos esse neget. *Plaut. Pers.* 4. 4. 14. Verba haud indocte fecit. *Gell. l.* 12. *c.* 5. Dicam ego indoctius, ut ajunt, & apertius, quæ fuisse dicturum puto sinuosius atque solertius, si quis nunc adesset Stoicorum. Nosti enim credo, verbum illud vetus & pervulgatum, ἀμαθέστερον πως εἰπέ, καὶ σαφέστερον λέγε. Hæc *Gell.* unde colligitur *indoctius* & *apertius* proverbium esse.

INDOCTOR, oris, m. pro servorum castigatore usurpatur a *Plaut. Asin.* 3. 2. 6. quemadmodum doctores puerorum virgis eos castigare solent. Est tamen ibi lectionis mira varietas. V. *Incloctores*, & *Inductor*.

INDOCTUS, a, um, *non addottrinato*, *ignorante*, *indotto*, ἀπαίδευτος, non doctus, imperitus, inscitus, ineruditus, rudis, ignarus. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 3. Omnes longe anteeo stultitia, & moribus indoctis. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 46. Homo indoctus, quamvis sit ingeniosus, ad virtutem non potest pervenire. *Cic. de clar. Orat. c.* 48. T. Juventius nec indoctus, & magna cum juris civilis intelligentia. *Id. in Partit. c.* 25. Hominum duo esse genera: alterum indoctum & agreste, alterum humanum & politum. *Id.* 1. *de Fin. in f.* Non ergo Epicurus ineruditus, sed ii indocti, qui, &c. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 2. Themistocles cum in epulis recusaret lyram, habitus est indoctior. *Id.* 2. *de Divin. c.* 63. Hominum levissimum & indoctissimum genus. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 2. *od.* 6. *v.* 2. Cantabrum indoctum juga ferre nostra. ¶ Cum genitivo *Id. de ar. Poet. v.* 380. Indoctusque pilæ, discive, trochive quiescit. ¶ Cum accusativo *Gell. l.* 9. *c.* 10. Homo pleraque alia non indoctus. ¶ Dicitur & de ipsis rebus imperite factis. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 48. Rudis & indocta loquacitas. *Al. leg.* impolita. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 9. Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti. *Senec. in Herc. Oet. v.* 119. Pastor indocta referens carmina fistula. *Quintil. l.* 1. *c.* 11. (*al.* 19.) *ad fin.* Ut recta sint brachia, ne indoctæ rusticæve manus, ne status indecorus.

INDOLATILIS, le, qui dolari nequit. Translate *Sidon. l.* 5. *ep.* 5. Corporibus ac sensibus rigidi, indolatilesque. Al. leg. *indociles*.

INDOLATUS, a, um, non dolatus. *Arnob. l.* 7. *pag.* 253. Lapis indolatus & asper. *& lib.* 6. *pag.* 196. Indolatum lignum.

INDOLENTIA, æ, f. *privazione di dolore*, ἀναλγησία, vacuitas doloris. *Cic.* 2. *Fin. c.* 4. Num propterea idem voluptas est, quod, ut ita dicam, indolentia? Adde 3. *Offic. c.* 3. & *Senec. ep.* 66. *post med.* & *ep.* 87. & *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 9. ¶ *Cicero* libentius usurpat *doloris vacuitas*. V. *Indoloria*.

INDOLES, lis, f. *natura*, *indole*, *il naturale*, φύσις, vis innata, & ingenita: & per metaphoram egregia spes in pueris, seu significatio quædam futuræ probitatis, & in viris signum præsentis virtutis: & generatim præstantia, seu generositas quædam virtutis atque animi. *Cic. de Senect. c.* 8. Ut enim adolescentibus bona indole præditis sapientes senes delectantur, &c. *Id.* 3. *Offic. c.* 4. Homines, in quibus est virtutis indoles, commoventur. *Id. pro Cœl. c.* 17. Si qui hac indole virtutis ac continentiæ fuit, ut respueret omnes voluptates. *Id. in Orat. c.* 13. Ad virtutem major indoles. *Id. ad Brut. ep.* 18. Videtur in eo esse indoles: sed flexibilis ætas, multique ad depravandum parati. *buona inclinazione*. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 26. Segnis indoles. *ingegno tardo*, *poco spirito*. & *l.* 1. *Hist. c.* 15. Præclara indoles. *Gell. l.* 19. *c.* 9. Adolescens lætæ indolis. *spiritoso*. *Liv. l.* 21. *c.* 4. *de Annibale adolescente*. Cum hac indole virtutum ac vitiorum sub Asdrubale meruit. *& cap.* 2. gener ob altam indolem adscitus. *Id. l.* 1. *c.* 3. Tantisper tutela muliebri (tanta indoles in Lavinia erat) res Latina stetit. *tanta abilità*. ¶ Transfertur ad muta atque inanima. *Liv. l.* 38. *c.* 17. In frugibus pecudibusque non tantum semina ad servandam indolem valent, quantum terræ proprietas cælique, sub quo aluntur, mutat. *Gell. l.* 12. *c.* 1. Arborum indolem vel deterere, vel augere. *Plaut. Rud.* 1. 4. 10. quæ indoles in savio est! *quanta grazia!* ¶ In plurali numero rarum est. *Gell. l.* 19. *c.* 12. Ne bonas quoque & utiles animi indoles amittamus. ¶ Extra eos casus, qui sunt in allatis exemplis, non facile usurpaverim. ¶ Etymologi ducunt ab *in*, & *olesco*, cresco, inserto *d* euphoniæ causa. Hinc *Festus* indolem, *incrementum* interpretatur & *industriam*, qua crescit vis innata in pueris, & in virtutem roboratur. *Gell. l.* 20. *c.* 6. In plures libros mendæ istius indoles manavit.

INDOLESCO, is, olui, n. 3. *dolersi*, *lamentarsi*, ἀναλγέω, idem quod do-

doleo, aut queror. Senec. de Ira, l. 2. c. ult. a med. Mihi videtur veternosi & infelicis animi, imbecillitatis sibi conscii, sæpe indolescere. Cels. l. 8. c. 9. Tactu is locus leviter indoluit. Plin. l. 31. c. 3. a med. Tanta intentione oculorum opus est, ut indolescant. Cic. 2. Phil. c. 25. Quis fuit, qui non indoluerit, tam fere se, quem hominem secutus esset, cognoscere? Ovid. sub fin. l. 2. Trist. Non igitur nostris ullum gaudere Quiritem, Auguror, at multos indoluisse malis. & lib. 5. el. 11. v. 3. Indolui, non tam quod, &c. quam quia, &c. ¶ Cum accusativo Græco more Id. 2. Metam. v. 468. id ipsum Indoluit Juno. Justin. l. 12. c. 13. sub fin. Tanto dolore cruciatus est, ut ferrum in remedia posceret, tactumque hominum, velut vulnera indolesceret. ¶ Cum genitivo Ovid. 2. Metam. v. 788. successuumque Minervæ indoluit. Al. aliter leg. ¶ Particip. indolescendus passiva significatione. Sidon. l. 2. ep. 12. Mœroris retia amicis & exteris indolescenda. Minuc. Fel. in Octav. cap. 5. Indignandum omnibus, indolescendumque, audere quosdam, &c.

INDOLORIA MEDICAMENTA, dolorem auferentia. V. Anodyna.

INDOLORIA, æ, f. idem ac indolentia. Sidon. in epist. præfixa carmini 14. scribit, Ciceronem ipsum hac voce usum, scil. lib. 2. Fin. c. 4. ubi tamen viri docti indolentia substituunt: ipsum etiam Sidonium eodem modo corrigendum censent, quamquam Savarondus eam lectionem tueri videtur.

INDOMABILIS, le, indomabile, insoggettabile, [illegible], qui domari non potest. Plaut. Cas. 4. 3. 12. Ædepol næ tu, si esses equus, esses indomabilis.

INDOMITUS, a, um, indomito, indomabile, disobbediente, contumace, sfrenato, [illegible], qui domari & mitescere non potest: & qui nondum domitus est, ferus, ferox, pervicax, contumax. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 57. Pastores indomiti, spe libertatis excitati. Liv. l. 21. c. 20. Ferocia atque indomita ingenia Gallorum. Tacit. 15. Ann. c. 27. Indomitæ & præferoces nationes. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 46. Equus indomitus, quamvis natura bene compositus, idoneus non potest esse ad eas utilitates, quæ desiderantur ab equo. Varr. l. 2. R. R. c. 5. a med. Boves indomitos emere. Plin. l. 8. c. 44. Mula efferus & indomitæ tarditatis. h. e. quæ compelli non potest, ut gradum celeret. Id. l. 33. c. 3. ad fin. Aurum igni indomitum. & lib. 37. c. 4. Adamantis indomita vis. & lib. 17. c. 10. ad fin. Indomita ponderibus immensis prela. ¶ Translate Cic. pro Rosc. Amer. c. 14. Indomitæ animi cupiditates. Id. pro Cluent. c. 6. O libidinem effrenatam & indomitam! Id. de Harusp. resp. c. 24. Indomiti atque effrenati furores. Plaut. Men. 1. 2. 1. Mulier indomita imposque animi. Id. Trin. 3. 3. 21. Adolescens indomitus, plenus amoris ac lasciviæ. Virg. 2. Æn. v. 594. Indomitæ iræ. & v. 440. Mars indomitus. h. e. pugna ac vis hostium crescens, & cui resisti non potest. Plin. in Paneg. c. 14. extr. Hercules indomitus semper indefessusque, invitto. Ovid. Metam. 13. v. 355. Dextra indomita. h. e. fortis, insuperabilis. Id. Heroid. ep. 15. v. 9. Euri indomiti. Stat. l. 5. silv. 3. v. 192. indomitus alumnus. h. e. Achilles. Virg. Æn. 5. v. 880. Sed non idcirco flammæ atque incendia vires Indomitas posuere. Plaut. Bacch. 4. 9. 92. Animo cupido atque oculis indomitis fui. che non si seppero trattenere. Tibull. l. 2. el. 6. v. 47. Indomitum mare. Pers. sat. 3. v. 3. falernum. h. e. quod vix concoqui potest, atque edormiri: vel quod austerissimum est, & difficile frangitur. Juvenal. sat. 14. v. 175. sæva cupido Indomiti census. h. e. magnarum opum, quibus homines indomiti fiunt ac superbi. Horat. l. 2. od. 14. v. 4. Indomita mors. Id. epod. 12. v. 9. Indomitam rabiem sedare. Id. l. 3. od. 24. v. 28. licentiam refrenare. Ovid. 2. Fast. v. 585. indomito captus amore. Quintil. l. 10. c. 2. a med. Forte quidem sed indomitum ingenium. h. e. quod nulla arte mollitur, aut flectitur. Sever. in Ætna, v. 184. Rupes igni indomitæ. ¶ Indomitum argentum apud Arnob. l. 6. pag. 200. est infectum.

INDONATUS, a, um, non regalato, non donatus, [illegible]. Lamprid. in Heliogab. c. 28. Nec quemquam fucile indonatum relinquebat.

INDORMIO, is, n. 4. dormire sopra qualche cosa, [illegible], est in re aliqua, vel super rem aliquam dormire. Horat. l. 1. sat. 1. v. 71. Congestis undique saccis indormis. ¶ Per metaphoram accipitur pro cessare, & tardum esse. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 15. Qui in illo homine colendo tam indormivi diu. ¶ Indormire causæ est remissius & segnius tractare negotium. Cic. 2. Phil. c. 12. An faces admovendæ sunt, quæ te excitent tantæ causæ indormientem? Senec. de vita beata, c. 10. Desidiam dissolutionemque segnis animi indormientis sibi. h. e. sibi uni vacantis & securi. Plin. l. 1. ep. 2. Longæ desidiæ indormiens. Curt. l. 6. c. 10. ante med. Cum me malis indormientem mei inimici vinciendo excitarunt. h. e. securum malorum imminentium dormientem. ¶ Apud Veget. de re Veterin. l. 3. c. 24. & 47. indormire dicitur membrum, quod torpescit, induratur: eodemque sensu utitur verbo obdormio, eod. cap. 47.

INDOSTRIUS, V. Industrius.

INDOTATUS, a, um, senza dote, indotato, [illegible], dote carens. Terent. Phorm. 5. 7. 45. Vos me indotatis modo patrocinari fortasse arbitramini: etiam dotatis soleo. Horat. l. 1. ep. 17. v. 46. Indotata mihi soror est, paupercula mater. ¶ Translate Cicero 1. de Orat. c. 55. Cujus artem cum indotatam esse, atque incomitatam, & incomptam videres, verborum eam dote locupletasti & ornasti. Ovid. 7. Metam. v. 608. corpora missa neci Aut inhumata premunt terras, aut dantur in altos Indotata rogos. h. e. nullis ductis exsequiis, nullis ornamentis ac muneribus, quæ alias in rogum una cum cadavere conjicere mos erat. ¶ Varie a variis exponitur illud ejusdem Metam. 4. v. 756. de Perseo. Protinus Andromeden, & tanti præmia facti Indotata rapit. V. Interpretes.

INDU, præp. apud vet. pro in, a Syracusano [illegible], sive [illegible], pro [illegible], intus. Nam ab [illegible], fit endo, & converso e in u fit indu, quomodo a pœna est impune, a Pœnus est Punicus. Gifanius negat, invenire se indu a veteribus dictum pro in, sed endo, unde Endo procinctu, endoperator, endogredi, endoitium, endoploratu, &c. Sed dubium non est, quin indu quoque dixerint, quia in veteribus libris Lucretii, aliisque non tantum endo, sed & indu, & corrupte interdum inde legitur, quod Gifanius ipse agnoscit: & quia in compositis indu non minus reperitur, quam endo, ut induperator, indigena, induciæ, indigeo, industrium, &c. Enn. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 2. Indu mari magno fluctus extollere certant. Hæc Voss. in Etymol. Sic Lucil. apud Lactant. l. 5. c. 9. Jactare indu foro se omnes, decedere nusquam.

INDUBITABILIS, le, certo, indubitato, certus, de quo dubitari non potest. Quintil. l. 4. c. 5. Illo sequenti (si modo indubitabile sit) utendum solo. Adde cap. 1. a med. & Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 5. leg. 9. circa med.

INDUBITABILITER, adverb. indubitanter. Arnob. l. 5. pag. 183. Cunctis indubitabiliter notum est.

INDUBITANDUS, a, um, nom. particip. indubitatus. Augustin. ep. 19. c. 2. Ut veritas indubitanda persistat.

INDUBITANTER, adverb. certamente, indubitatamente, [illegible], certo. Plin. l. 18. c. 11. Quæ palma frugum indubitanter Italiam contingit. Harduin. legit indubitate ex MSS. Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 11. leg. 2. a med. Indubitanter probatur. Augustin. de vera relig. c. 46. Indubitanter invictus. Venant. Fortun. lib. 9. carm. 14. v. 20. Et fidei tribuis indubitanter opem.

INDUBITATE, indubitatamente, indubitanter, sine dubio, haud dubie. Liv. l. 33. c. 40. Quædam ex proxima Thracia, quæ indubitate Lysimachi fuerint. Velles. l. 2. c. 60. Falsi indubitateque correpti commentarii. Oros. l. 3. sub fin. Indubitatissime probatur.

INDUBITATO, indubitate. Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 9. Major indubitato eo, quem abscondit.

INDUBITATUS, a, um, certo, sicuro, indubitato, [illegible], certus, de quo dubitari non potest. Quintil. l. 9. c. 4. In iis ero, quæ indubitata sunt, brevior. Plin. l. 31. c. 3. Indubitata spes. Stat. 2. Achill. v. 72. cubilia prædæ Indubitata tenens, multo legit arva molosso Venator. Plin. l. 13. c. 1. circa med. Alvo citæ Signinum (vinum) maxime conducere, indubitatum est. Paul. Dig. lib. 42. tit. 1. leg. 49. Indubitati juris est.

INDUBITO, as, n. 1. dubitare, diffidare, [illegible], dubito, diffido Virg. 8. Æn. v. 404. absiste precando Viribus indubitare tuis. Stat. l. 3. silv. ult. extr. sed ingratus, qui plura adnecto, tuisque Moribus indubitem. Servius notat, ante Virgil. usum hoc verbo fuisse neminem.

INDUBIUS, a, um, indubitato. Tacit. Ann. 14. c. 45. Plurimorum indubia innocentia.

INDUCIÆ, V. Indutiæ.

INDUCO, is, uxi, uctum, a. 3. condur dentro, introdurre, [illegible], in aliquem locum duco, introduco, infero, adduco. Varr. l. 1. R. R. c. 2. ante med. Oves & armenta inducere in rura. Stat. 11. Theb. v. 316. age, mœnibus induc, Et patrios ostende lares. Sueton. in Ner. c. 16. Fossa mare urbi inducere. Hirt. de B. Alex. c. 5. aquam in privatas domos. Plin. l. 2. ep. 11. aliquem in Senatum. Plin. alter l. 7. c. 35. aliquem Romam. Varr. l. 3. R. R. c. 2. extr. aliquem in viam. metter in strada. Liv. l. 31. c. 28. exercitum in Macedoniam. Sueton. in Aug. c. 43. Parthorum obsides per arenam mediam ad spectaculum induxit. Virg. 1. Georg. v. 316. messorem arvis inducere. Sallust. in Catil. c. penult. cohortem prætoriam in medios hostes. spingere. Liv. l. 30. c. 34. ad fin. principes triariosque in cornua. Cæs. sub fin. l. 3. de B. Civ. Pars erat regiæ, in quam ipse habitandi causa initio erat inductus. Horat. l. 1. sat. 5. v. 9. Nox terris umbras inducit. Plin. l. 2. ep. 17. Inducunt venti nubilum. ¶ Inducere alicui novercam dicitur pater, qui filios habens ex priore conjuge, post ejus mortem aliam ducit uxorem. Plin. l. 6. ep. 33. Sic inducere pellicem, qui viva uxore, cum alia vivit. Valer. Flacc. l. 2. v. 131. charasque toris inducere Thressas. ¶ Interdum ponitur pro induere, vestire, mettere. Sueton. in Aug. c. 92. Si sibi calceus perperam, ac sinister pro dextero induceretur. Cic. 2. de Invent. c. 50. Ligureæ soleæ in pedes inductæ sunt. Stat. l. 5. silv. 2. v. 67. albentique humeros induxit amictu. ¶ Item pro illinere, allinere, obducere. Vitruv. in fi. c. 3. l. 7. Inducere arenarum, & marmor, & omne tectorium. Plin. l. 35. c. 10. a med. Inducere colorem picturæ. & cap. 6. ad fin. purpurissum. & ibid. aurum ligno. & lib. 33. c. 7. parieti ceram liquefactam. & lib. 24. c. 8. cuti nitorem. Justin. sub fin. l. 21. cœnum desuper. Horat. de ar. Poet. v. 1. Humano capiti cervicem pictor equinam Jungere si velit, & varias inducere plumas. h. e. appingere capiti humano plumas. Ovid. 7. Metam. v. 642. humanam membris inducere formam. h. e. apponere, dare. ¶ Inducere pontem apud Curt. l. 5. c. 5. est supra flumen ducere. ¶ Inducere cicatricem, curare ut vulnus cicatricem ducat. Plin. in fi. ep. 5. l. 8. ¶ Pro obtegere, Cæs. l. 2. B. Gall. c. 33. Scuta ex cortice facta pellibus inducere. & lib. 2. B. Civ. c. 10. coria supra lateres. Plaut. Mostell. 3. 2. 142. Postes pice. impeciare. Ovid. Metam. 4. v. 408. inducere brachia penna. ¶ Et æquare, complanare, quod fit inducenda in rimas materia, qua impleantur. Plin. l. 2. c. 80. Ita inducto solo, ut nulla vestigia exstent. ¶ Hinc delere significat, cancellare, cassare, verso stilo ceram complanando, ut litterarum ductus tollantur: & translate abrogare, tollere, abolere. Cic. 13. Attic. ep. 14. Nomina jam facta sunt: sed vel induci, vel mutari possunt. Liv. l. 39. c. 44. Quas locationes cum Senatus, precibus & lacrimis publicanorum

victus,

victua, induci, & de integro locari jussisset, &c. Cic. Attic. l. 1. ep. ult. Inducendi Senatus consulti maturitas nondum est. Adde Ulpian. & Marcell. Dig. lib. 28. tit. 4. qui de his quæ in testamento delentur, inducuntur, vel inscribuntur, inscribitur. Ubi delere est inverso stilo litteras omnino tollere; inducere, per ipsas litteras lineam ducere, ut appareat voluisse tollere, quod & perducere dicitur. ¶ Præterea est aliquem loquentem facere, introdurre a parlare: ducta metaphora ab actoribus fabularum, a gladiatoribus, a ceteris spectaculis, quæ proprie induci dicuntur, cum ad agendum scenam aut arenam ingrediuntur. Cic. 3. Offic. c. 9. Hinc ille Gyges inducitur a Platone. Id. pro Cæl. c. 15. Sed quid ego, judices, ita gravem personam induxi? Id. 5. Tuscul. c. 39. Augurem Tiresiam, quem sapientem fingunt Poetæ, nunquam inducunt deplorantem cæcitatem suam. Sic Attic. l. 13. ep. 19. Puero me, hic sermo inducitur. ¶ De spectaculis scenæ, & arenæ, Cic. de opt. gen. Orat. c. 6. A me autem gladiatorum par nobilissimum inducitur. Plin. l. 8. c. 6. Elephantos in Circum inducere. Sueton. in Ner. c. 11. Inducta ast & Afranii togata, quæ Incendium inscribitur. si rappresentò. ¶ Est etiam producere, sistere. Sueton. in Claud. c. 40. Teste inducta in Senatu, &c. Id. in Domit. c. 12. Quosdam majestatis reos in Curiam induxerat, & facile perfecerat, ut condemnarentur. ¶ Interdum emittere, proferre, produrre, mandar fuori. Colum. l. 5. c. 9. ad fin. Arbores musco infestantur, quem nisi ferramento resecueris, nec fructum nec lætam frondem olea inducet. ¶ Translata multiplices elegantesque habet usus. Cic. 2. de Orat. c. 28. Qui hoc primum in nostros mores induxit. Id. pro Rabir. Post. c. 4. Inducere morem novorum judiciorum in rempubl. Id. Phil. 13. c. 19. novum verbum in linguam Latinam. Id. 1. Offic. c. 25. seditionem atque discordiam in civitatem. Id. de Amic. c. 16. Amici jacentem animum excitare, & inducere spem cogitationemque meliorem. i. introdurre. & sub fin. ep. 3. l. 3. ad Q. Fr. Si nobiscum eum cus aliquo eduxerimus, in hanc nostram rationem, consuetudinemque inducemus. lo ridurremo, lo avvezzeremo. & 2. Offic. c. 15. Inducere aliquem in spem. mettere in isperanza. & de clar. Orat. c. 85. & 3. Offic. c. 13. in errorem. far fallare. & Catull. carm. 30. ad Alphen. v. 8. in amorem. far innamorare. Terent. Hecyr. 4. 4. 67. animum ad aliquid. applicare. Plaut. Pers. 4. 4. 91. aliquem in memoriam. far sovvenire. & Cic. 3. Verr. c. 41. pecuniam in rationem. metter in conto, in partita. & Agrar. 2. c. 26. agrum alicui pecunia ingenti. h. e. adscribere alicui, emptum alicui referre, tanquam si ingenti pecunia coemptus sit. ¶ Sæpe est adducere, impellere, cogere, indurre. Cic. pro Rosc. Amer. c. 28. Pretio, gratia, spe, promissis aliquem inducere. Id. pro Rosc. Com. c. 16. Quem ego, ut mentiatur, inducere possum. Id. de clar. Orat. c. 50. Induci ad misericordiam, ad pudendum, ad pigendum. Nep. in Annib. c. 8. Si forte Carthaginienses ad bellum posset inducere. Id. in Con. c. 3. Induci ad credendum. Terent. Andr. 2. 3. 25. Vide, quo me inducas. che m' induci a fare. & Heaut. 4. 4. 1. Me Syri promissa huc induxerant. ¶ Inducere animum (quasi ducere in animum) sequente fere infinito, est sibi persuadere, adduci, indursi, persuadersi a far qualcosa. Cic. Attic. l. 7. ep. 3. a med. Id quod animum induxerat, paulisper non tenuit. & lib. 14. ep. 12. extr. Etenim ille, quoniam semel induxit animum, sibi licere quod vellet, fecisset nihilominus, me invito. Id. 1. de Divin. c. 13. Tu igitur animum poteris inducere, de divinatione dicere, qui, &c? Id. 5. Tuscul. c. 20. Inducant animum opes contemnere. Terent. Hecyr. 1. 2. 14. Quod nunquam credidi fore, ut, illa viva, posset animum inducere, uxorem habere. ¶ Sequente conjunctivo, & ut, aut ne particula. Cic. pro Rosc. Amer. c. 29. Vitia filii, quibus incensus parum potuerit animum inducere, ut patrem esse se se, oblivisceretur. Plaut. Asin. 5. 2. 5. Possum inducere animum, ne ægre patiar. ¶ Inducere in animum eodem sensu dicitur. Cic. pro Sull. c. 30. In animum inducam, ejus vitam defendere. Terent. Hecyr. 4. 2. 27. Non tute incommodam rem in animum inducas, pati? Id. Heaut. 5. 4. 5. Ne istuc in animum inducas tuum, alienum esse te. Plin. l. 9. ep. 13. ante med. Non sustinui inducere in animum, quo minus illi indicarem. Liv. l. 27. c. 9. Quod consules in Senatu ut pronuntiarent, in animum inducere non possent. ¶ Sæpe etiam est decipere, dar ad intendere, far credere quel che non è, ingannare. Cic. in Pison. c. 1. Hic eos, quibus erat ignotus, decepit, fefellit, induxit. Id. pro Rosc. Amer. c. 40. Socios induxit, decepit, destituit. Tibull. l. 1. el. 7. v. 1. Semper ut inducas, blandos offers mihi vultus. Al. leg. inducar. ¶ Nonnunquam in medium afferre, adducere, proponere, addurre. Cic. de Fato, c. 10. sub fin. Hanc rationem Epicurus induxit ob eam rem, quod, &c. Id. pro Cæl. c. 23. extr. Si ei tanta consuetudo, quanta a vobis inducitur, non erat, quæ cum servis potest familiaritas esse tanta? ¶ Inducere injuriam, inferre. Cajus Dig. lib. 5. tit. 2. leg. 4. Non est consentiendum parentibus, qui injuriam adversus liberos suos testamento inducunt. ¶ Cum accusativo finis præposit. quæ inest in ipso verbo, Tertull. advers. Valentinian. c. 11. extr. Et veram inducerentur quietem. h. e. in quietem ducerentur. ¶ Induco pro induo, antique, est Varron. l. 3. R. R. c. 2. extr. & Pomponii apud Non. c. 14. n. 3. ¶ Induxti syncope est pro induxisti apud Terent. Andr. 5. 3. 12. & Hecyr. 4. 4. 67.

INDUCTIBILIS, le, qui potest induci, & illini. Cæl. Aurelian. Acut. l. 2. c. 37. Coagulata, inductibiliaque, & digitis convoluta.

INDUCTIO, onis, f. introducimento, introduzione, ἐπαγωγή, actus inducendi, immissio, introductio. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. extr. Nos aquarum inductionibus terris fecunditatem damus. Liv. l. 44. c. 9. Horum (juvenum) inductio (in Circum) in parte simulacrum decurrentis exercitus erat. Cic. 3. de Orat. c. 53. ad fin. Personarum ficta inductio. h. e. prosopopœia. & ibid. Inductio erroris. h. e. apoplanesis. V. ¶ Inductiones velorum in Circo, & theatris, il tirar le tende, cum vela expanduntur soli arcendo. Vitruv. in præfat. l. 10. ¶ Inductio animi est persuasio, cum quis in animum induxit, aliquid facere, persuasione. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 11. Nam esse abstinentem, continere omnes cupiditates, facilem se præbere, præclarum magis est, quam difficile. non enim est positum in labore aliquo, sed in quadam inductione animi atque voluntate. Id. 1. Fam. ep. 8. Tantum enim animi inductio, & mehercule amor erga Pompejum apud me valet, ut, &c. ¶ Est etiam genus argumentationis oratoriæ, ἐπαγωγή, quæ rebus dubiis captetur assensio ejus, quicum instituta est: quibus assensionibus facit, ut illi dubiæ quædam res, propter similitudinem earum rerum, quibus assensit, probetur. Ita describit Cic. l. 1. de Invent. c. 31. & exemplum subjicit. Quintil. l. 5. c. 11. Inductio, qua plurimum Socrates est usus, hanc habuit viam: cum plura interrogasset, quæ fateri adversario necesse esset, novissime id, de quo quærebatur, inferebat, cui simile concessisset. ¶ Item tectorii, aut coloris appositio: & ipsa calx, quæ inducitur, tectorium, intonacatura, intonaco. Pallad. l. 1. tit. 15. Prima trullis frequentetur inductio: cum siccari cœperit, iterum inducatur. & ibid. Quæ inductio tamdiu subigenda est, ut rutrum, quo calx subigitur, mundum levemus. ¶ Item rei scriptæ deletio, cancellazione, abrogatio, annullazione. Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 4. leg. 1. Lituras, inductiones, superductiones ipse feci. Adde leg. 2. & V. in Induco.

INDUCTIVE, indulgendo, obsequendo, quasi inductione, & persuasione. Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 5. sect. 157. Sed inductive nunc indulgeant consentientes, nunc insinuando corrigant, &c.

INDUCTOR, oris, m. idem ac ductor. Inductores appellantur a Plauto, qui servos cædunt, quod exercitum ulmorum in eorum terga inducunt, Asin. 3. 2. 6. Al. elites legunt, & explicant.

INDUCTRIX, icis, f. quæ inducit. Apul. sub fin. Florid. Corvus crocire adortus, prædæ, quam ore gestabat, inductricem compotivit. h. e. vulpem, quæ fraude illum ad canendum induxerat, ac deceperat.

INDUCTUS, us, m. indotta, persuasione, ἐπαγωγή, inductio, persuasio, impulsus. In sexto casu singulari Cic. in fragm. apud Quintil. l. 5. c. 10. Utrum velitis, casu illo itinere Varenum usum esse, an hujus persuasu & inductu. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 17. Num concedi reo conveniat, quod alieno inductu fecerit.

INDUCTUS, a, um, introdotto, εἰσαχθείς, intro ductus. Plin. l. 2. ep. 12. Firminus inductus in Senatum respondit crimini. ¶ Item perductus, adductus. Nep. in Annib. c. 5. Sempronium in insidias inductum sustulit. Plin. alter l. 7. c. 35. Inducta Romam deum mater. Propert. l. 4. el. 10. v. 34. Vineaque inductum longa tegebat opus. h. e. perductum usque intra muros urbis. ¶ Item impulsus, persuasus, indotto, persuaso, ἐπαχθείς. Cic. pro Quint. c. 3. Inductus familiaritate fecit societatem. Id. pro Planc. c. 42. falsa spe. Id. Fam. 5. ep. 6. odio. Id. pro Mur. c. 30. auctoribus eruditissimis. Id. pro Cæl. c. 16. cupiditate. Phædr. l. 2. fab. 6. v. 14. verbis. Plin. l. 7. c. 43. argumentis. ¶ Item deceptus, ingannato, gabbato. Cic. 2. Phil. c. 32. Dolabella impulsus, inductus, elusus. Id. Attic. l. 3. ep. 15. ad fin. Proditus, inductus, conjectus in fraudem. ¶ Item ad loquendum adductus, introdotto a parlare. Cic. pro Cæl. c. 11. Verebar, ne illa subtiliter ad criminandum inducta oratio, ad animos vestros sensim accideret. ¶ Item illitus, appositus, impositus. Cic. 3. Verr. c. 55. sub fin. Tectorium vetus delitum, & novum inductum. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 23. inducto ceratæ sulphura tædæ. ¶ Et translate adscititius, aliunde arcessitus. Plin. l. 4. ep. 3. extr. Neque enim conjectura eget, quid sermone patrio exprimere possis, cum hoc insititio & inducto tam præclara opera perfeceris. Id. sub fin. ep. 6. l. 5. Si nihil inductum, & quasi devium loquimur, non epistola quæ describit, sed villa, quæ describitur, magna est. ¶ Item obductus. Ovid. Metam. 10. v. 272. pandis inductæ cornibus aurum. Pallad. l. 1. tit. 38. Podia inducta testaceo. ¶ Item deletus, cancellato. Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 4. leg. 1. Quæ in testamento legi possunt, ea inconsulto deleta & inducta nihilominus valent. Sueton. in Ner. c. 52. extr. Multa (in libellis) & deleta, & inducta, & superscripta inerant. V. Induco. ¶ Item indutus, immissus, circumdatus. Auctor ad Herenn. l. 2. c. 13. Soleæ ligneæ pedibus inductæ. Plin. sub fin. l. 28. Pellicula collo inducta. Ovid. 2. de ar. am. v. 495. laurus sacris inducta capillis. ¶ Item illatus, adductus. Ovid. 1. Metam. v. 99. inducta latas caligine terras Occuluit. & lib. 10. v. 532. inductum æquor arenis.

INDUCULA, æ, f. sottana, giustacore, vestis interioris genus, ab induendo dicta. De vestitu femineo usurpat Plaut. sed quæ ejus forma fuerit, incompertum est. Epid. 2. 2. 39. Quid erat induta? an regillam induculam, an mendiculam, an impluviatam? ut istæ faciunt vestimentis nomina? Videtur Non. c. 14. n. 23. legere tunicula. Certe in tunicarum genere inducula ponenda videtur.

INDUGREDIOR. V. Endogredior, & Indu.

INDULCITAS, atis, f. non dulcitas, apud Non. c. 2. n. 215. ubi Cæcilius: Tanta huic invasit in corda indulcitas.

INDULCO, as, a. 1. addolcire, γλυκαίνω, dulce facio. Tertull. advers. Jud. c. 13. Hoc lignum, quo Moyses aquam amaram indulcavit.

INDULGENS, entis, indulgente, condiscendente, cortese, benigno, συγχωρῶν, εὐπειθής, qui indulget & obsequitur, facilis, clemens. Cic. de Amic. c. 24. Molesta veritas: sed obsequium multo molestius, quod peccatis indulgens præcipitem amicum ferri sinit. Liv. l. 22. c. 61. Civitas minime in captivos, jam inde antiquitus, indulgens. Cic. pro Cluent. c. 5. Quo ipsum nomen amantius, indulgen-

gentiusque maternum, hoc illius matris singulare scelus, &c. *Sueton. in Vespas. c.* 21. Nec ullo tempore facilior, aut indulgentior creditur. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 2. *a med.* Avunculus indulgentissimus. *Velles. l.* 2. *c.* 127. Indulgens alicui in re aliqua. *Quintil. declam.* 18. 2. 10. Si filio obtigerit indulgentior facies, vultus erectior. *h. e.* cui plus natura indulserit decoris: vel quia decori aspecta mites & indulgentiores esse videntur: vel quia pulcris indulgere facile solamus. ¶ Apud *Nepot. in Attic. c.* 1. *indulgens pater* in laude ponitur: & de eo dicitur, qui ex naturali caritate nihil omittit eorum, quæ ad honestam filii educationem pertinent. eodemque modo *indulgentia* usurpatur. ¶ Est etiam deditus, proclivis. *Sueton. in Aug. c.* 70. Notatus est & ut aleæ indulgens. ¶ Passiva significatione de eo, cui quis indulget, usurpari videtur a *Quintil. declam.* 10. *c.* 13. Fili, indulgentissime adolescens, vidi te, nec semel vidi.

INDULGENTER, *teneramente, benignamente, con piacevolezza, condiscendendo*, ..., ..., indulgendo, obsequenter, blande, facile, ad gratiam. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 9. *circa med.* Illud me præclare admones, cum illum videro, ne nimis indulgenter, & ut cum gravitate potius loquar. *Liv. l.* 36. *c.* 14. Athamanum captivis indulgenter habitis. *Senec.* 4. *de benef. c.* 32. Dii alios indulgentius tractant. *Id. de consol. ad Helv. c.* 5. Omnia illa, quæ fortuna in me indulgentissime conferebat. *Plin. l.* 7. *c.* 40. Abunde atque indulgenter fortuna decidit cum eo, qui jure dici non infelix potest. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 33. Bestiæ multa faciunt indulgenter vel cum labore. *h. e.* in gratiam aliorum. *Solin. c.* 9. (*al.* 14.) Voluptati aurium indulgentissime deditus.

INDULGENTIA, æ, f. *indulgenza, condiscendenza, compiacenza, cortesia, clemenza*, ..., ..., ..., facilitas & remissio animi, lenitas, obsequentia, qua faciles sumus ad concedendum, remittendum, gratificandum, connivendum: idque fere in deteriorem partem, cum scilicet plus gratiæ amorique tribuitur, quam par est. (In bonam usurpavit *Tacit. in Agric. c.* 4. Mater Julia Procilla fuit, raræ castitatis. In hujus sinu indulgentiaque educatus, per omnem honestarum artium cultum pueritiam adolescentiamque transegit. *amorosa attenzione.*) *Cic. de Legib. c.* 23. Cum animus, cognitis perceptisque virtutibus, a corporis obsequio indulgentiaque discesserit. *& cap.* 13. Homines inter se naturali quadam indulgentia & benevolentia contineri. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 23. Ejus nimia indulgentia in Lepidum, ad hæc pericula perspicienda facit eum minus sagacem. *Balb. & Opp. ad Cicer. (in f.) post epist.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Et hoc Cæsarem, pro sua indulgentia in suos, probaturum putamus. *Liv. l.* 37. *c.* 51. *ad fin.* Cum aliquamdiu, hinc indulgentia, hinc modestia, inter permittentes invicem, certatum esset. *Velles. l.* 2. *c.* 80. Vir omnium vanissimus, neque ulla virtute tam longam fortunæ indulgentiam meritus. *Plin. l.* 10. *ep.* 3. Expetiti alicujus pientissimam indulgentiam. *h. e.* benignitatem, liberalitatem. *grazia, benignità.* *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 1. *leg.* 1. Nerva plenissimam indulgentiam in milites contulit. *h. e.* amplam facultatem condendi testamenta sine solemnitatibus legum. *Plin. l.* 10. *ep.* 107. Rogatus a P. Accio, ut mitterem tibi libellum, per quem indulgentiam pro statu filiæ suæ implorat. *h. e.* ut civis Romana fiat. ¶ Præcipue vero dicitur de caritate, & facilitate in liberos, parentes, agnatos. *Cic. post redit. ad Quirit. c.* 1. *Verr.* 3. *c.* 44. & *lib.* 2. *de Orat. c.* 40. *& alibi*, *Nepos in Attic. c.* 17. & *Quintil. l. c. c.* 2. (*al.* 3.) ¶ Pro remissione pœnæ, *Capitolin. in Anton. Pio, c.* 6. His, quos Adrianus damnaverat, in Senatu indulgentias petiit. ¶ In plur. numero usurpavit etiam *Auson. in gratiar. act. ad Gratian. c.* 31. ¶ Pro remissione tributi, *rilascio*, *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c.* 8. *&* 10. & *Ammian. l.* 16. *c.* 5. *ad fin.* (*al. c.* 8.) ¶ *Indulgentia cœli* apud *Virg.* 2. *Georg. v.* 345. & *Plin. l.* 17. *c.* 2. & *lib.* 28. *c.* 21. est temperatus aer, tepidum cœlum, bonitas climatis, qua fruges facile proveniunt.

INDULGEO, es, lsi, ltum, n. 2. *condiscendere, compiacere, permettere, secondare, esser indulgente*, ..., ..., indulgens sum, facile concedo, plus æquo permitto, conniveo, gratificor, inservio. Volunt esse ab *in* privativa, & *urgeo*. nam qui indulgens est, non urget, aut severe exigit, sed remittit facile, & condonat. *Cæs. l.* 1. *&* 7. *B. Gall. c.* 40. Huic legioni Cæsar præcipue indulserat. *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 21. Dominum servo indulsit, liberalius educavit. *Justin. sub fin. l.* 32. Annibal cœnans nunquam plus, quam sextario vini indulsit. *non si allargò a bere più di due foglietta.* *Nep. in Lysand. c.* 1. Sic sibi indulsit, ut ejus opera in odium Græciæ Lacedæmonii pervenerint. *h. e.* tantum licentiæ sibi sumpsit. *Id. in Chabr. c.* 3. Indulgebat sibi liberalius, quam ut invidiam vulgi posset effugere. *si trattava*, &c. *Terent. Adelph.* 1. 1. 36. Cur perdis adolescentem nobis? cur amat? cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? vestitu nimio indulges. *Liv. l.* 3. *c.* 53. *ad fin.* Iræ vestræ magis ignoscendum, quam indulgendum est. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 546. Tu quid iræ indulges nimis? manus a muliere abstinere melius est. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 18. Ipsa sibi imbecillitas indulget, in altumque provehitur imprudens. *Liv. l.* 9. *c.* 43. Indulgent consules legionum ardori. *secondano*. *Nepos in Regib. c.* 1. Indulgere dolori. *Plin. l.* 1. *ep.* 14. *extr.* amori. *& lib.* 4. *ep.* 15. precibus. *& lib.* 5. *ep.* 15. gaudio. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 371. lacrymis. *Plin. l.* 10. *ep.* 34. desiderio alicujus. *Pers. sat.* 5. *v.* 151. Genio. V. *Genius*. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 597. & 1. *Trist. el.* 3. *v.* 57. animo. *secondare la voglia*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 276. Sin tumulis acclive solum, collesque supinos, Indulge ordinibus. *h. e.* vitium ordines laxa, majus eis da spatium atque intervallum. ¶ Cum accusativo personæ. *Afran.* apud *Non. c.* 9. *n.* 19. Male merentur de nobis heri, qui nos tantopere indulgent in pueritia. *Terent. Heaut.* 5. 2. 34. Dum istis fuisti solus, te indulgebant, tibi dabant. *Id. Eun.* 2. 1. 16. Ejicienda est mollities animi: nimis me indulges. Al. leguat *mi*. ¶ Est etiam libenter inservire, enixam operam, etiam plus aliquanto, quam par est, dare, *attendere*, *andar dietro vogliosamente*. *Cic. de Amic. c.* 15. Veteres amicitias spernere, indulgere novis. *Id. Fam.* 16. *ep.* 18. Ut ut est, indulge valetudini tuæ: cui quidem tu adhuc, dum mihi deservis, servisti non satis. *Id. Verr.* 5. *c.* 24. Cives R. coluit, his indulsit, eorum voluntati & gratiæ deditus fuit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 135. Indulgere labori. *& lib.* 9. *v.* 615. choreis. *& vers.* 165. vino, *& lib.* 4. *v.* 51. hospitio. *Ovid. de remed. amor. v.* 751. theatris. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *in med.* eloquentiæ. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 49. Gymnasio indulgent Græculi. *sono dilettanti*. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 19. Indulgere somno. ¶ Passiva impersonaliter *Colum. l.* 5. *c.* 7. *a med.* Si segetibus indulgetur. ¶ Cum accusativo rei, & dativo personæ significat permittere, concedere, largiri, *concedere, permettere*. *Sueton. in Aug. c.* 41. Usum ejus pecuniæ iis, qui cavere in duplum possent, ad certum tempus indulsit. *Id. in Claud. c.* 24. Ornamenta consularia etiam procuratoribus indulsit. *Id. in Domit. c.* 11. Indulgere damnatis arbitrium mortis. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 356. moras & spatium amoris. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. *a med.* omnem Oratoria malis moribus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 105. impotentesque tigres Indulgent patientiam flagello. *h. e.* præbent, præstent: *portano con pazienza le sferzate*. ¶ *Indulgere se alicui*, facilem se præbere. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 36. deus, ille deus, seque videndum indulsit Lysippe tibi. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 165. ardenti se se indulsisse tribuno. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 14. *v.* 672. Jussit stare domus, indulgens templa vetustis Incolere atque habitare deis. *Stat.* 1. *Theb. v.* 500. Indulgens reparare animum. Adde *lib.* 9. *v.* 317. ¶ Passive *Gell. in præfat.* Animus, interstitione aliqua negotiorum data, laxari indulgerique potuisset. *h. e.* recreari. *Modestin. Dig. lib.* 48. *tit.* 16. *leg.* 17. Abolitio reorum, quæ publice indulgetur. *h. e.* conceditur. *Ulpian. lib.* 4. *tit.* 3. *leg.* 9. *extr.* Neque enim passim hæc actio indulgenda est. ¶ Inter *indulgere*, & *ignoscere* hoc interest, quod illud ad peccata futura refertur, hoc ad præterita. Videtur tamen pro hoc illud poni a *Quintil. declam.* 10. *c.* 11. Indulge sum vanæ rei, ignosce: libenter se orbitas decipit.

INDULGITAS, atis, f. indulgentia (vetus verbum.) *Cælius* apud *Serv. ad* 2. *Georg. v.* 345. Consuetudine uxoris, indulgitate liberum. *Sisenn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 439. Bassus assiduitate, indulgitate victum.

INDULTOR, oris, m. qui indulget. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 9. *ad fin.* Malus jam, quando legis eversor; si bonus, cum legis indultor.

INDULTUM, ti, n. *concessione, indulto*, concessio, permissio. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 4. *Cod. Theodos. tit.* 15. Juxta Constantinianæ legis indultum. *Iidem ibid. lib.* 3. *tit.* 10. Indultum Principis.

INDULTUS, a, um, *concessa*, concessus. *Callistrat. Dig. lib.* 50. *tit.* 5. *leg.* 6. *circa med.* Non potest privilegiis navicolariis indultis uti. *Ammian. l.* 14. *c.* 1. (*al. c.* 2.) Licentia crudelitati indulta. *Sidon. l.* 4. *ep.* 24. Indultis tantisper indutiis. *Ovid.* (seu quicumque alius auctor est) *de nuce*, *v.* 39. Non odium facit hoc, sed spes indulta rapinæ. *Al. leg.* inducta: *al.* indicta. *Pallad. insitio lib. de insit.* Habes aliud indultæ fidei testimonium. *h. e.* datæ fidei.

INDULTUS, us, m. *concessione*, concessio, venia. In sexto casu singul. *Sidon. l.* 1. *ep. ult. a med.* Oro, ut indultu clementiæ tuæ in accusatorem meum, quæ volo, scribam.

INDUMENTUM, ti, n. *veste, vestimento*, ..., vestis. *Gell. l.* 16. *c.* 19. *de Arione.* Oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi omnia indumenta. *Gabius Bassus* apud *eund. l.* 5. *c.* 7. *de persona*. Indumentum illud oris clarescere & resonare vocem facit. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 21. Indumenta in talos demissa.

INDUO, is, ui, utum, a. 3. *vestire*, corpori circumdo, induco, vestio: ab ..., quod idem significat: & dicitur tam de eo, qui ipse se, quam qui alium vestit: item tam de vestibus, quam de aliis, quæ corpori circumdantur, seu inducuntur. Quid ab *amicio* differat, V. in *Amictus* adject. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 8. Cum Dejanira Herculi sanguine Centauri tinctam tunicam induisset. *Id.* 2. *de Fin. c.* 22. Ex ejus spoliis sibi torquem induit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 21. Induere galeam. *Terent. Eun.* 4. 4. 34. vestem. *Curt. l.* 4. *c.* 6. loricam. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 399. vincula. *Plin. l.* 28. *c.* 4. calceamentum. *Virg.* 7. *Æn. v.* 417. albos cum vitta crines. *Plin. l.* 37. *c.* 5. smaragdos & sardonychas. *& cap.* 11. *lib.* 33. Induere soleas jumentis. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 15. *v.* 4. & *Cic.* 3. *Offic. c.* 9. anulum articulis. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 197. & *Liv. l.* 30. *c.* 31. arma alicui. *Ovid. Heroid. ep.* 21. *v.* 90. vestes humeris. *Id. Metam.* 6. *v.* 598. alicui insignia Bacchi. *Virg.* 11. *Æn. v.* 76. vestem juveni. *& vers.* 5. Ingentem quercum, decisis undique ramis, Constituit tumulo, fulgentiaque induit arma. *h. e.* trophæum erigit. ¶ Passive *Terent. Eun.* 4. 4. 40. Indui veste. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 29. Induiturque humeris cum lato purpura clavo. ¶ Et cum accusativo rei Græco more, *Virg.* 2. *Æn. v.* 393. Androgei galeam, clypeique insigne decorum Induitur. *& lib.* 7. *v.* 639. clypeumque, auroque trilicem Loricam induitur. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 568. Induiturque atras vestes. ¶ *Induere aliquem* pro munire, armare, *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 19. *de gigantibus*. Quos scopulis trabibusque parens miserata, jugisque Induit, & versos extruxit in æthera montes. *Id. l.* 7. *v.* 371. Talibus infelix contra sua regna venenis Induitur. ¶ *Induere scalas* est ferre humeris, quia sæpe fit, ut scalas qui ferunt, caput collumque gradibus inserant. *Ovid. Metam.* 14. *v.* 649. Induerat scalas: lecturum poma putares. Huc facit illud *Stat.* 10. *Theb. v.* 841. Innumerosque gradus, gemina latus arbore

bore

bore elusus, Aerium sibi portat iter. ¶ Translate est sumere, assumere, inire, capere. Cic. Tuscul. 1. c. 38. extr. Habes somnum imaginem mortis, eamque quotidie induis. Virg. 1. Æn. v. 688. notos pueri puer indue vultus. prendi la sembianza. Cic. 3. Offic. c. 10. a med. Ponit enim personam amici, cum induit judicis. Liv. l. 1. c. 56. Juvenis longe alius ingenio, quam cujus simulationem induerat. & l. 3. c. 33. Induere sibi novum ingenium. Cic. 2. de Fin. c. 22. sibi cognomen. Martial. l. 2. epigr. 41. vultus severos. Petron. in Satyr. c. 113. supercilium domini. Tacit. Ann. 11. cap. 7. magnum animum. Claudian. de III. Consul. Honor. v. 157. Indue mente patrem. Curt. l. 6. c. 6. mores Persarum. Tacit. 15. Ann. c. 45. animum bonis artibus. & lib. 1. c. 69. munia ducis. Id. 4. Hist. c. 38. falsos pavores. Stat. 8. Theb. v. 392. & Sil. l. 1. v. 38. iras. Tacit. l. 4. Hist. c. 57. hostiles spiritus. Id. 4. Ann. cap. 12. habitus ac voces dolentum, simulatione magis, quam libenter. Id. 2. Ann. c. 15. seditionem. & lib. 12. c. 13. societatem. & lib. 16. c. 28. palam proditorem & hostem. h. e. personam proditoris. Id. 6. Ann. cap. 33. Sceptuchi, utrimque donis acceptis, more gentico diversa induere. h. e. alii aliis partibus adhærere. Quintil. l. 1. c. 1. Induere sibi falsam persuasionem scientiæ. Plin. l. 23. c. 1. circa med. Vino fumi amaritudine vetustas induitur. s'acquista. ¶ Item indere, injicere, immittere. Senec. in Phœnis. v. 180. Nunc manum cerebro indue. Petron. in Satyr. c. 4. Eloquentiam pueris induunt adhuc nascentibus. Gell. l. 12. c. 5. Induere alicui amorem sui. & lib. 2. c. 29. Induere aliquid in mentes hominum. Sil. l. 15. v. 739. cunctis pavorem. & lib. 4. v. 13. splendorem ferro. Senec. in Hippol. v. 574. frenos alicui. Stat. l. 1. silv. 4. v. 17. Nec tantum induerint Fatis nova sæcula crimen. ¶ Item affingere, attribuere. Quintil. l. 4. c. 1. ante med. Fictam orationem induere personis. ¶ Induere se est se immittere, implicare. Cic. 2. de Divin. cap. 19. Cum venti se in nubem induerint. Plaut. Cas. a. 1. v. 25. Mea præda est illa: proin tu te in laqueum induas. vatti appicca. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. & 82. Quo qui intraverant, se ipsi acutissimis vallis induebant. Virg. 10. Æn. v. 681. Induere se mucrone. trafiggersi. & Liv. l. 44. c. 41. extr. Induere se hastis. Sic Ovid. 12. Metam. v. 339. Decidit in præceps, & pondere corporis ornum Ingentem fregit, suaque induit ilia fractæ. Gronov. mallet fracta. ¶ Singulare est illud Statii Theb. v. 281. Induit a tergo Mucalesia cuspis Agyrten. h. e. transfigit. ¶ Translate Cic. 7. Verr. c. 64. Sua confessione induatur ac juguletur, necesse est. s'imbrogli, s'intrichi, si stuopra reo. & Verr. 4. c. 42. Videte, in quot se laqueos induerit, quorum ex nullo se unquam expediret. & 2. de Divin. c. 17. Induere se in captiones. Lucret. l. 4. v. 815. in fraudem. Quintil. l. 12. c. 1. Qui in gravissimas frequenter legum, semper vero malæ conscientiæ pœnas a semetipsis, improviso rerum exitu, induantur. Sen. de clem. l. 1. c. 4. extr. Ita se induit reipublicæ Cæsar, ut seduci alterum non possit sine utriusque pernicie. h. e. junxit, immiscuit, inseruit. ¶ Illa quoque translata sunt. Virg. l. 1. Georg. v. 187. cum nux se plurima silvis Induet in florem. metterà i fiori, vel si metterà in fiori. & lib. 4. v. 143. pomis se induit arbos. Id. 7. Æn. v. 19. Quos hominum ex facie dea sæva potentibus herbis Induerat Circe in vultus ac terga ferarum. h. e. verterat, & sub specie ferarum occuluerat. Colum. l. 4. c. 24. circa med. Vites se induunt uvis. Plin. in Paneg. c. 30. Ægyptus tantis segetibus induebatur, ut, &c. Lucan. l. 7. v. 834. Nunquam tanto se vulture cælum Induit, aut plures presserunt aera pennæ. fu ingombrato da tanti avoltoi. Valer. Flacc. l. 4. v. 509. cinis induit urbes. h. e. obtegit.

INDUPEDIO. V. Endopedio.

INDUPEDITUS, a, um, impeditus. V. Endopedio.

INDUPĔRANS, imperans. Enn. apud Fest. in Novur. Sic enim legendum ibi, monet Scaliger, non insuperantum.

INDUPERĀTOR. V. Endoperator. V. etiam Indu, & Endo.

INDURĀTUS, a, um, adject. indurato. Stat. 4. Theb. v. 64. Robora indurata flammis. ¶ Translate Liv. l. 30. c. 18. Induratus præter spem resistendo hostium timor. Senec. l. 1. de Ira, cap. 11. Germanis quid induratius ad omnem patientiam?

INDURESCO, is, rui, n. 3. indurarsi, σκληρύνομαι, durus fio. Cels. l. 6. c. 18. n. 8. Si vetus condyloma jam induruit. Colum. l. 2. c. 21. Antequam ex toto grana indurescant. Virg. 3. Georg. v. 366. Stiriaque impexis induruit horrida barbis. ¶ Translate Tacit. 3. Hist. c. 61. Gregarius miles induruerat pro Vitellio. h. e. constantiam induerat. Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.) Frangas citius, quam corrigas, quæ in pravum induruerunt. Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 5. corpus ipso vexatum induruit usu. s'è fatto vigoroso. ¶ Cum accusativo Græco more. Lucan. l. 4. v. 631. totosque induruit artus.

INDŪRO, as, avi, atum, a. 1. indurare, σκληρύνω, durum reddo. Plin. l. 31. c. 2. Cicero in admirandis posuit, Reatinis tantum paludibus ungulas jumentorum indurari. Ovid. 3. Trist. el. 9. v. 14. nivem Indurat Boreas, perpetuamque facit. ¶ Translate Tacit. l. 2. Hist. c. 46 Quas inter voces, ut flexerat vultum, aut induraverat Otho, &c. h. e. ad constantiam composuerat. Senec. ep. 51. Indurandus est animus, & a blandimentis voluptatum procul abstrahendus. Id. epist. 4. circa med. Adversus omnia, quæ accidere possunt, adhortare te, & indura. Id. 7. de benef. c. 28. ad fin. indurare frontem. h. e. pudorem exuere.

INDŪRUS pro valde durus, legitur a quibusdam apud Ovid. 12. Metam. v. 131. & induro lædi quoque corpore ferrum. Sed alii divisim in duro, rectius.

INDUS, i, m. Indo, Ἰνδός, fluvius Asiæ ingens in India, quæ ab eo nomen accipit, & a Persia disterminatur. Oritur ex Paropamiso monte, Caucasi parte excelsissima, longoque decursu in meridiem decurrens, atque undeviginti amnes recipiens, duobus ostiis longe distantibus Oceano Indico infunditur. V. Plin. l. 6. c. 20. & Pompon. Melam, l. 3. c. 7. & alios Geographos. Cic. 2. de nat. Deor. c. 52. Indus vero, qui est omnium fluminum maximus, non aqua solum agros lætificat, & mitigat, sed eos etiam conserit. magnam enim vim seminum secum, frumenti similium, dicitur deportare. Ovid. 5. Trist. el. 3. v. 23. lato spatiantem flumine Gangen, Et quascunque bibit decolor Indus aquas. ¶ Est hujus nominis fluvius etiam in Caria. Liv. l. 38. c. 14. Plin. l. 5. c. 28.

INDUS, a, um, Indiano, Ἰνδός, ad Indiam pertinens, Indicus. Virg. 12. Æn. v. 67. Indum ebur. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 48. Indus dens. h. e. ebur. Propert. l. 1. el. 8. v. 39. Indæ conchæ. h. e. margarita. Lucan. l. 8. v. 343. Indum litus. & lib. 10. v. 120. Inda testudo. ¶ Indi, orum, Indi fluminis accolæ, Indiæ populi, Indiani, Ἰνδοί. Catull. carm. 11. ad Fur. & Aurel. extremi. Propert. l. 2. el. 7. v. 67. longinqui. Id. l. 3. el. 3. v. 1. dites. Virg. 2. Georg. v. 172. imbellis Indus. Tibull. l. 2. el. 2. v. 15. gemmarum quidquid felicibus Indis nascitur. Ovid. 3. de ar. am. v. 130. aures onerate lapillis, Quos legit in viridi decolor Indus aqua. Id. 3. Fast. v. 720. Et domitas gentes, turifer Inde, tuas. ¶ Indorum nomine aliquando veniunt & Arabes & Persæ Indis contermini, itemque Æthiopes: quod & Turneb. l. 21. Adversar. c. 9. adnotavit. Hinc Virg. 4. Georg. v. 293. (si modo ille locus mendo caret) Nili fontes apud Indos posuit, cum in Æthiopia sint. Hygin. fab. 275. Thebas in India nominat, quæ in superiori Ægypto sunt. Fortasse etiam Ovid. loc. cit. turiferos Indos vocans, Arabas intelligit, cum tus præcipue in Arabia nascatur.

INDUSIARIUS, ii, m. chi fa camicie, qui conficit indusia. Plaut. Aulul. 3. 5. 35. Patagiarii, indusiarii, flammearii, violarii.

INDUSIATUS, a, um, indusio vestitus. Apul. l. 2. Metam. Pueri calamistrati, pulcre indusiati. & lib. 8. Variis coloribus indusiati. ¶ Indusiatam vestem nominat Plaut. Epid. 2. 2. 47. inter varia feminearum vestium nomina: ab indusio certe denominatam, quod interioris vestimenti genus est. Videtur autem vox esse adjectiva. Varr. l. 4. de L. L. c. 30. hunc eundem Plauti locum referens intusiatam legit. V. Indusium.

INDUSIO, as, a. 1. vestio, induo. Martian. Capell. l. 1. pag. 17. Cum ipsum Tonantem exsuviis indusiari publice cernerent. & lib. 2. pag. 28. Ex illa herbarum felicium lana, qua indusiari perhibent Indicæ prudentiæ Vates.

INDUSIUM, ii, n. genus vestis interioris & adstrictæ membris, corpori adhærens intra plurimas vestes, ut Non. c. 14. n. 18. definit. Est ab induo: vel ab intus, ut Varroni placet l. 4. de L. L. cap. 30. qui proinde intusium scribit. Ejus verba sunt: Alterius generis (h. e. earum vestium, quæ corpus amiciunt) unum quod foris, & palam, palla: alterum quod intus, a quo intusium: id quod Plautus (Epid. 2. 2. 47.) dicit: intusiatam, patagiatam, caltulam, aut crocotulam. Adde de vita pop. Rom. apud Non. loc. cit. n. 36. ¶ Fuisse videtur propria mulierum, ut subucula virorum. Plaut. enim indusiarios ponit inter eos, qui matronarum cultui operantur. Varr. loc. cit. cum palla conjungit, quæ muliebris est. Similiter in allatis Plauti verbis patagiata, caltula, crocotula femineæ vestes sunt. Non tamen ausim hoc perpetuum dicere. Nam Apul. non semel de viris usurpat. V. Indusiatus.

INDUSTRIA, æ, f. industria, diligenza ingegnosa, studio, σπουδή, φιλοπονία, solertia, diligentia, sedulitas, vis ingenii, qua quippiam excogitamus, & adipiscimur. Itaque supra naturam & ingenium addit studium, & artem, & laborem. Cic. ad Brut. ep. 15. Messala tanta industria est, tantumque evigilat in studio, ut non maxima ingenio, quod in eo summum est, gratia habenda videatur. Id. pro Cæl. c. 19. Ingenium industria alitur. Id. pro leg. Manil. c. 11. Virtutes imperatoriæ, industria in agendo, celeritas in conficiendo, consilium in providendo. Id. ibid. c. 1. Nihil huc nisi perfectum ingenio, elaboratum industria afferri oportere. Id. post redit. ad Quir. c. ult. Hoc vobis repromitto, mihi in perferendo labore industriam non defuturam. Id. Fam. l. 3. ep. 9. a med. Qui in scribendo tantum industriæ ponam. Id. ad Pompei. post epist. 11. l. 8. ad Attic. Vibullii virtutem industriamque libenter agnovi. & lib. 15. ep. 13. Enitar, ne desideres aut industriam meam aut diligentiam. Nepos in Agesil. c. 3. Magna industria bellum apparavit. & ibid. Quorum egregia in ea re fuisset industria. Id. in Cat. c. 3. In omnibus rebus singulari fuit prudentia & industria. Cæs. in fragm. apud Gell. l. 13. c. 3. Mihi videor non labore, non opera, non industria defuisse. & lib. 11. c. 16. Res obire plurimas cum industria & celeritate. & in fi. c. 3. l. 5. Quanam verborum industria causa infirmior fieret fortior. Sueton. in Aug. c. 8. Industria itineris. h. e. in itinere faciendo. ¶ De, & ex industria est dedita opera, appostatamente, a bello studio, a bello posta. Liv. l. 1. c. 56. & sub fin. l. 26. Ex industria famam captæ Carthaginis compresserunt. (Adde Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) & lib. 10. c. 1. ad fin.) Terent. Andr. 4. 4. in fin. Paulum interesse censes, ex animo omnia, ut fert natura, facias, an de industria? Cic. in Orat. c. 44. Ubi etiam de industria id faciendum fuit. Id. 1. Offic. c. 7. sub fin. Injuriæ, quæ nocendi causa de industria inferuntur. ¶ Et industria absolute. Plin. l. 26. c. 1. extr. Velut industria fluctibus agerentur in proras. ¶ Ob industriam, idem est. Plaut. Cas. 4. 3. 6. Quid illæc nunc tam diu intus remoratur, quasi ob industriam? ¶ In plurali num. Plaut. Mostell. 2. 1. 1. Summis opibus atque industriis. ¶ De notatione V. Industrius. ¶ Est etiam hoc nomine oppidum Ligurum, nunc Casale di Monferrato. Plin. l. 3. c. 5. & 16. extr.

INDUSTRIE, industriosamente, diligentemente, σπουδαίως, cum industria, dili-

diligenter, solerter. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 181. *Putsch.* Rempublicam curare industrie, summum periculum esse. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 60. Ut ea, quæ imperasset, diligenter industrieque administrarent. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 95. Castra industrie defendere. *Cic. pro Dom. c.* 11. Quis apud populum R. de illius dignitate industrius, quis Senatui sæpius dixit? *Al. leg.* illustrius. *Sueton. in Galb. c.* 3. Causas industrie actitare. *Justin. l.* 43. *c.* 5. Auxiliis industrie socios juvare.

INDUSTRIENSIS, se, ad Industriam oppidum Liguriæ pertinens, ut Collegium Pastophororum Industriensium, *Tab. ænea* apud *Maffej. in Mus. Taurinensi pag.* 230.

INDUSTRIOSE, *industriosamente*, industrie, πραγματικῶς. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 181. *Putsch.* Duas res industriosissime persequitur, rem militarem, & argute loqui. *Auct. vitæ Juvenal.* (qui a nonnullis *Sueton.* creditur.) Genus scripturæ industriose excoluit.

INDUSTRIOSUS, a, um, *industrioso*, *ingegnoso*, *diligente*, σπουδαῖος, πραγματικός, industria præditus, industrius. *Senec. de Provid. c.* 2. Cui non industrioso otium pœna est? *Val. Max. l.* 3. *c.* 4. *n.* 2. Industriosum pro ignominioso, pro inviso gloriosum reddidit. Al. hic aliter leg.

INDUSTRIUS, a, um, *industrioso*, *ingegnoso*, *faticbevole*, *destro*, ἐργάτικος, σπουδαῖος, sedulus, promptus, solers, laboriosus, multum operis & operæ ponens in rebus agendis: ab *indu*, & *struo*: quia, ut docet *Festus*, Industrium antiqui dicebant *indostruum*, quasi qui quidquid ageret, intro strueret, & studeret domi. *Cic.* 5. *Verr. c.* 21. Homo navus & industrius, experientissimus ac diligentissimus arator. *Id. ad Pompej. post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic.* Vigilans homo, & industrius. *Justin. l.* 29. *c.* 3. *extr.* Quem promptum in bella, industriumque cognoverant. *& lib.* 1. *c.* 7. Gens industria. *Cic. pro Cæl. c.* 31. Quæ nisi vigilantes homines, nisi sobrii, nisi industrii, consequi non possunt. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 20. Vir acer & industrius in rebus gerendis. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 12. Industrios ac ignavos pax in æquo tenet. ¶ Comparat. *industrior*, vel *industriior*, antiquum est. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 71. Quo neque industrior de juventute erat arte gymnastica, disco, hastis, &c. *Cato* apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 601. *Putsch.* Imperator exercitum meliorem & industriiorem facit. *C. Gracch. ibid.* Ut in me industriior sis, quam in te.

INDUTIÆ, *&* Induciæ, arum, f. *tregua*, ἀνοχαί, belli cessatio ad tempus: differuntque a pace & fœdere, quæ in perpetuum dantur. *Varr.* apud *Gell. l.* 1. *c.* 25. definit, *Indutiæ sunt pax castrensis paucorum dierum*. Item *Indutiæ sunt belli feriæ*. Quas definitiones *Gell. ibid.* reprehendit. Originem autem vocis sumit ex *inde uti jam*: quod sit pactum, ut ante certam diem ne pugnetur; ex eo die postea uti jam omnia belli jure agantur. *Aurel. Opil. ibid.* ab *initus*, seu *introitus*, quasi *initiæ*, quod hostes inter se utrinque utroque alter ad alterum impune, & sine pugna ineant. Sed hæ Grammaticæ nugæ videntur. Aptius alii ab *in*, vel *indu*, & *otium*: vel quasi *inductæ*, ab *induco*, quod inter arma pax & quies inducatur. Hinc oritur scribendi varietas. *Manut. Cellar. & Dausq.* per *t* scribi volunt. *Cic.* 1. *Offic. c.* 10. Cum triginta dierum essent cum hoste pactæ indutiæ, noctu populabatur agros, quod dierum essent pactæ, non noctium indutiæ. *Liv. l.* 10. *c.* 5. *ad fin.* Pax negata: indutiæ biennii datæ. *& lib.* 1. *c.* 15. Agri parte multatis in centum annos indutiæ datæ. *& lib.* 4. *c.* 30. Indutias octo annorum impetraverunt. *Cic. Phil.* 8. *c.* 7. Indutias facere. *Plin. in Paneg. c.* 11. inire æquis conditionibus. *Nep. in Agesil. cap.* 2. petere. *& ibid.* conservare. *Liv. l.* 30. *c.* 4. tollere. *Sallust. in Jug. c.* 31. agitare. *Id. in Catil. c.* 50. & *Liv. l.* 30. *c.* 37. Per indutias, *h. e.* indutiarum tempore. ¶ Translate *Terent. Eun.* 1. 1. 15. In amore insunt injuriæ, suspiciones, inimicitiæ, indutiæ. *Plin. l.* 8. *ep.* 14. Postulabam, ut tribus sententiis constaret suus numerus, nec se brevibus indutiis duæ jungerent.

INDUTILIS, le, qui indui seu inseri potest. *Cato R. R. c.* 135. Vomis indutilis optimus erit. Al. leg. *in Rutulis*.

INDUTORIUS, a, um, ad induendum pertinens, ut Indutoria pellis, apud *Jul. Paul. lib.* 3. *Sententiar. tit.* 7. *a med.*

INDUTUS, a, um, *vestito*, περιβεβλημένος, vestitus, circumdatus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 364. vestesque rigescunt Indutæ. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 32. Pallium, quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse. V. *Amictus* adject. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 28. Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 47. Citharœdus palla inaurata indutus. *Curt. l.* 7. *c.* 5. Thoracem indutus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 275. Hector exsuvias indutus Achillis. *Id. Æn.* 5. *v.* 674. Indutus galea. *& vers.* 668. Indutus capiti. *pro* caput. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 262. pallamque induta nitentem. ¶ Item cinctus, circumdatus, *cinto*. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Vitilem sibi arborique induti circulum. *Cæl. Sabin.* apud *Gell. l.* 7. *c.* 4. Mancipia jure belli capta, coronis induta venibant. *Virg.* 11. *Æn. v.* 83. Trunci induti hostilibus armis. *trofei*. ¶ Translate *Cic.* 1. *Offic. cap.* 30. Duabus quasi nos indutos esse personis. *Id.* 2. *de nat. Deor. cap.* 24. Dii induti specie humana. *Petron. in Satyr. c.* 127. Terra vario gramine induta.

INDUTUS, us, m. *vestito*, vestitus. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 4. Ne sudorem, nisi ea, quam indutui gerebat, veste detergeret. *Ammian. l.* 30. *c.* 7. (*al.* 24.) Indutibus Imperatoriæ majestatis ornatus. V. *Amictus, a, um*.

INDUVIÆ, arum, f. *vestimenti*, ἐνδύματα, indumenta, quibus quis induitur: ab *induo*, sicut *exsuviæ* ab *exsuo*. *Plaut. Men.* 1. 3. 9. Induviæ tuæ, atque uxoris exsuviæ, rosa. *h. e.* quibus tu induaris, exsuatur uxor. *Prudent. in Psychom. v.* 578. omnibus ibat Nudata induviis.

INEBRÆ AVES, quæ in auguriis aliquid fieri prohibent: ab *inhibendo*. Nam generatim omnia *inebra* appellantur, quæ tardant vel morantur agentem. *Fest.* Antique etiam enebræ, seu enibræ, seu enubræ dicebantur. Nam ut *Menerva* dicebant pro *Minerva*, ita & *enubro* pro *inhibente*, eodem *Festo* teste.

INEBRIATOR, oris, m. qui inebriat. *Tertull. l.* 5. *advers. Marcion. c.* 18. Inebriatores increpantur.

INEBRIATUS, a, um, *inebbriato*. *Plin. l.* 8. *c.* 12. Dracones inebriati sanguine. *Id. l.* 35. *c.* 6. *a med.* Purpurissum fervente aheno rudibus medicamentis inebriatum. *Id. l.* 17. *c.* 26. Inebriatæ radices. *h. e.* nimis irrigatæ. *Sidon. l.* 1. *epist.* 5. *a med.* Spiritus aeris venenatis flatibus inebriatus. *pregno*.

INEBRIO, as, avi, atum, a. 1. *inebbriare*, μεθύσκω, ebrium reddo. *Plin. l.* 12. *c.* 22. Palma, quæ vocatur adipsos, vescentes inebriat. *Id. l.* 14. *c.* 1. Conduntur & musto uvæ, ipsæque vino suo inebriantur. *Id. l.* 9. *c.* 41. *de colorib.* Amethystum absolutum inebriatur Tyrio. *h. e.* saturatur. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 9. *v.* 113. Miseram vinosus inebriet aurem. *h. e.* impleat, garrulitate obtundat, ut ebrii solent.

INEDIA, æ, f. *dieta*, *digiuno*, *inedia*, ἀσιτία, abstinentia a cibo, & tempus, quo quis ab edendo abstinuit: ab *in*, & *edo*. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 27. *extr.* Vigiliis & inedia necatus. ¶ Differt a fame; nam fames semper est cum cupiditate edendi, inedia non item, ut in ægrotis, & in iis, qui voluntaria ciborum abstinentia sibi mortem inferunt. *Plin. l.* 3. *ep.* 7. Modo nuntiatus est Silius Italicus in Neapolitano suo inedia vitam finisse. *Id. in Paneg. c.* 13. Cum milites tecum inediam, tecum ferrent sitim. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *a med.* Inediam sustinere. *Gell. l.* 3. *c.* 10. Inedia mori. ¶ In plur. numero *Plin. l.* 11. *c. ult.* Septimo die inedias durasse.

INEDITUS, a, um, *non pubblicato*, *inedito*, non editus, non promulgatus, ἀνέκδοτος. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 16. *v.* 39. Essent & juvenes, quorum quod inedita cura est, Appellandorum nil mihi juris adest.

INEFFABILIS, le, *ineffabile*, *che non si può esprimere*, ἀνεκφώνητος, quem effari non possis, aut exprimere. *Plin. in præfat. l.* 5. Populorum ejus oppidorumque nomina vel maxime sunt ineffabilia, præterquam ipsorum linguis. *Id. l.* 28. *c.* 2. Ineffabilia verba.

INEFFABILITER, adverb. *ineffabilmente*, ἀῤῥήτως. *Augustin. in Enchir. c.* 89. Deus ineffabiliter artifex. *Id. epist.* 31. *ad Paulin.* Ineffabiliter gaudere.

INEFFICACITER, *senza effetto*, *indarno*, inutiliter, frustra. *Paul. Dig. lib.* 49. *tit.* 8. *leg.* 2. Eum, qui in rebus humanis non fuit sententiæ dictæ tempore, inefficaciter condemnatum videri. *Symmach. l.* 6. *ep.* 54. (*al.* 53.) Verecundiam creant inefficaciter postulata.

INEFFICAX, acis, *inefficace*, *inutile*, ἀνενέργητος, non efficax, inutilis. *Senec. l.* 1. *de Ira*, *c.* 3. Vox inefficax verborum. *h. e.* quæ verba non potest exprimere. *& cap.* 10. Ratio sine affectu inefficax est. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Fit & ex candido ære squama, longe Cypria inefficacior. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 425. *n.* 10. Parentes inefficacissimi. *h. e.* imbecillimi. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 4. Alloqui surda numina, & inefficaces deos. *h. e.* nihil agentes, & nihil boni hominibus facientes, ut deliravit Epicurus.

INEFFIGIABILIS, le, qui effingi non potest. *Tertull. de Anim. c.* 24. Anima invisibilis, ineffigiabilis.

INEFFIGIATUS, a, um, *senza forma*, *che non ha alcuna effigie*, ἄμορφος, effigie carens, informis. *Gell. l.* 17. *c.* 10. Ut illa bestia fetum ederet ineffigiatum informemque. *Tertull. de Anim. c.* 9. Anima indissolubilis & ineffigiata.

INEFFUGIBILIS, le, adject. *inevitabile*. *Apul. de Mundo*, *ad fin.* Ineffugibilis necessitas ultionis.

INELABORATUS, a, um, *non lavorato*, *rozzo*, ἀνέργαστος, artificio non satis excultus. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. *a med.* Sed sæpe simplici atque inelaboratæ similis. *Alii leg.* illaboratæ. *Senec. de Tranquill. c.* 1. Inelaborata oratio.

INELEGANS, tis, *rozzo*, *senza eleganza*, ἀκομψος, non elegans, sine elegantia. *Cic. in Bruto*, *c.* 82. Ineratque & ingenium satis acre, & orationis non inelegans copia. *Catull. carm.* 6. Deliciæ illepidæ atque inelegantes. *Plin. l.* 21. *c.* 25. Odor non inelegans.

INELEGANTER, *senz' eleganza*, ἀκόμψως, sine elegantia. *Cic. de clar. Orator. c.* 26. Historia non ineleganter scripta. *Gell. l.* 17. *c.* 2. *in fin.* Non hercle inscite nec ineleganter. ¶ Item sine delectu, judicio, ratione. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 9. Primum divisit ineleganter. Duo enim genera quæ erant, fecit tria. hoc est non dividere sed frangere rem.

INELOQUENS, tis, adject. non eloquens. *Lactant. de opif. Dei*, *c. ult.* Tullius eloquentiæ unicum exemplar, ab indoctis & ineloquentibus, qui tamen pro vero nitebantur, sæpe superatus est.

INELOQUIBILIS, le, *ineffabile*, ineffabilis. *Lactant. l.* 7. *c.* 11. Ineloquibilis & divinus fructus. *& cap.* 5. Æternæ vitæ ineloquibile præmium.

INELUCTABILIS, le, *inevitabile*, qui evitari non potest, ut ut eluctere, & exire coneris. *Stat.* 9. *Theb. v.* 502. Ineluctabile cœnum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 324. Venit summa dies & ineluctabile tempus Dardaniæ. *Id.* 8. *Æn. v.* 334. & *Vellej. l.* 2. *c.* 57. Ineluctabile fatum.

INELUIBILIS, le, qui elui & deleri non potest. *Lactant. l.* 7. *c.* 20. *a med.* Ineluibilem quendam fucum trahant, labemque terrenam. *Id. de Ira Dei*, *sub fin.* Ineluibiles sibi maculas inusserunt.

INEMENDABILIS, le, *incorreggibile*, ἀδιόρθωτος, qui emendari non potest. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. (*al. c.* 2.) *in fin.* Pravitas inemendabilis. *Senec. l.* 3. *de Ira*, *c.* 41. Inemendabilis affectus, cum ex ira in odium occalluit.

INE-

INEMERIBILIS, le, quem mereri, seu consequi non possumus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 18.

INEMORIOR, eris, tuus sum, dep. 3. *immorire*, in aliqua re morior, *ἐναποθνήσκω*. *Horat. Epod.* 5. *v.* 34. Inemori spectaculo.

INEMPTUS, & Inemtus, a, um, *non comprato*, *ἀνώνητος*, non emptos. *Virg.* 4. *Georg. v.* 133. Dapibus mensas onerabat inemptis.

INENARRABILIS, le, *che non si può narrare*, *indicibile*, *ἀνεκδιήγητος*, *ἀνεκλάλητος*, qui enarrari non potest. *Liv. l.* 44. *c.* 5. Inenarrabilis labor descendentibus cum ruina jumentorum sarcinarumque. *Senec. l.* 3. *quaest. nat. c.* 22. Flumina, quorum inenarrabilis natura est. *Plin. l.* 8. *c.* 7. *de elephantis*. Misericordiam vulgi inenarrabili habitu quaerentes, supplicavere.

INENARRABILITER, adverb. *indicibilmente*. *Liv. l.* 41. *c.* 15. Jecur omne inenarrabiliter absumptum.

INENARRATUS, a, um, *non spiegato*, inexplicatus. *Gell. l.* 12. *c.* 6. Quod reliquimus inenarratum, ut legentium conjecturas in requirendo acueremus. *Id. sub fin. l.* 19. Verba inenarrata.

INENATABILIS, le, qui enatari non potest, ut Inenatabile profundum, apud *Tertull. de Idolol. c. ult.*

INENODABILIS, le, *che non si può snodare, o sciogliere*, *ἀναπόλυτος*, qui enodari & dissolvi non potest, inextricabilis, perplexus. *Cic. de Fato, c.* 9. Et uno tempore suscipiat res duas inenodabiles. *Acc.* apud *Non. c.* 1. *n.* 49. Tam obscurum dicunt esse, tamque inenodabile. *Apul. in Apolog.* Capillus prorsus inenodabilis diutina incuria non modo comendi, sed saltem expediendi & discriminandi.

INENORMIS, e, adject. non enormis. *Apul. l.* 2. *Metam. sub init.* Inenormis proceritas, rubor temperatus.

INENUNTIABILIS, le, qui enuntiari non potest, inenarrabilis. *Censorin. de die Nat. c.* 19. Incomprehensibile quiddam, & inenuntiabile.

INEO, is, ivi, *vel* ii, itum, a. 4. *entrare*, *εἰσέρχομαι*, ingredior: ab *in*, & *eo*, *is*. *Cic. pro Dejot. c.* 3. Tu illius domum inire, tu vetus hospitium renovare voluisti. *Liv. l.* 24. *c.* 9. Quia in urbem non inieret. *Id. l.* 3. *c.* 24. Triumphantes victore cum exercitu urbem inierunt. *Aurelius Opilius* apud *Gell. l.* 1. *c.* 25. *in fin.* Induciae dicuntur cum utrinque utroque alter ad alterum impune & sine pugna ineunt. *venne a traverso l'un l'altro*. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 266. Immunis nullis illud initur equis. *Cic.* 1. *Offic. c.* 11. *extr.* Monet igitur, ut caveat, ne praelium ineat. *non entri in battaglia*. & 1. *de Divin. c.* 24. Inire audacius pericula praeliorum. *encontrare*, *mettersi ne' pericoli*. *Stat.* 8. *Theb. v.* 107. Argolicas acies non ignarus inii. *h. e.* inii. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 18. Convivia cum patre non inibat. *non andava a conviti*. *Sueton. in Tiber. c.* 54. Anno ineunte. *cominciante*, *entrante*. *Nep. in Alcib. c.* 2. Ineunte adolescentia. *sul principio della gioventù*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 21. Ab ineunte aetate. *sin da fanciullo*. ¶ Absolute pro incipere, *cominciare*. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 11. Teque adeo decus hoc aevi, te consule, inibit, Pollio. ¶ Est etiam *ὀχεύω*: & ad mares refertur, tum voce activa, tum passiva. *Cic. de Harusp. resp. c.* 18. *Varr. l.* 2. R. R. *c.* 7. *Plin. l.* 10. *c.* 63. & *M. Anton.* apud *Sueton. in Aug. c.* 69. ¶ Inire Magistratum, *entrare*, *prender possesso*, *cominciare*. *Cic.* 3. *Phil. c.* 1. Quod confido equidem, consules designatos, simulac Magistratum inierint, esse facturos. *Liv. l.* 24. *c.* 9. Consulatum ineuntes. *Sueton. in Calig. c.* 1. Inire honorem. *Id. in Tiber. c.* 67. imperium. ¶ Inire numerum, *annoverare*, *fare il computo*. *Liv. l.* 38. *c.* 23. Numerus interfectorum haud facile iniri potuit. *Caes. l.* 7. *B. Gall. c.* 76. Numerus inibatur, praefecti constituebantur. ¶ Inire rationem, *far il conto*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 29. Inire & subducere rationem. *Cato* R. R. *c.* 2. Rationem inire oportet operarum, dierum. ¶ Et translate considerare, videre, invenire cogitando, *pensare*, *trovar la via*, *il modo*. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 28. Rogo, ut adjuves, ineasque rationem, quemadmodum ea moliet Romam perducatur. *Id.* 5. *Verr. c.* 46. Mihi ineunda ratio, & via reperienda est, qua ad Apronii quaestum possim pervenire. *Id. Fam.* 5. *ep.* 20. Ut multa tam gravis ipsi T. Mario depelleretur, a me inita ratio est. *Id.* 5. *Phil. c. ult.* Ut inirent rationem de commodis militum veteranorum augendis. *Nepos in Annib.* 1. 10. Ad hunc interficiendum talem iniit rationem. *Liv. l.* 28. *c.* 8. Vix rationem iniri posse, utrum ab se audacius, an fugacius ab hostibus, geretur bellum. *poterse appena convisare*, *comprendere*. ¶ Inire aestimationem, *far la stima*. *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 8. *extr.* Horum quomodo judex inibit aestimationem? ¶ mensuram agrorum, *misurare*. *Colum. l.* 5. *c.* 3. ¶ societatem cum aliquo, *entrare in società*. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 8. Ut potius cum pluribus societatem defendendae libertatis iniremus. ¶ inducias. *Plin. in Paneg. c.* 11. *entrare in tregua*. ¶ consilium, *h. e.* capere. *prendere partito*. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 380. consilium multae calliditatis init. *Caes. l.* 7. *B. Gall. c.* 9. Si quid de sua salute ab Aeduis consilii iniretur. & alio sensu *cap.* 43. Consilia inibat, quemadmodum a Gergovia discederet. *deliberava*, *consultava*. *Nepos in Lysand. cap.* 3. Iniit consilia, reges Lacedaemoniorum tollere. *fece delle trame per*, &c. *Vellei. l.* 2. *c.* 88. Interficiendi Caesaris consilia inierat. *Cic. pro Dejot. c.* 2. Inire consilium facinoris contra vitam alicujus. ¶ gratiam, *entrare in grazia*, *farsi merito*: quasi *ire in gratiam*. *Cic. de clar. Orat. c.* 57. *extr.* Plures ineuntur gratiae, si uno tempore dicas pro pluribus. *Id. de Harusp. resp. c.* 23. & *alibi*, *Caes. l.* 6. *B. Gall. c. penult.* & *Nep. in Alcib. c.* 9. *extr.* Inire gratiam ab aliquo. *Liv. l.* 36. *c.* 5. Apud regem initam gratiam volebant. (Adde *Curt. l.* 5. *c.* 7.) *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 9. *a med.* Quod si ille faciat, jam cum bonis omnibus summam ineas gratiam. Ita *Aldus*: alii *jam jam a bonis*: alii & *a*, & *cum* omittunt, ut *P. Victor.* &c. ¶ imperia alicujus, *h. e.* subire, & iis parere, *obbedire*, *eseguire*. *Stat.* 1. *Achill. v.* 280. *de equo*. non aspera praebet Ora lupis, dominique gemit captivus inire Imperia. ¶ sortem, *sottoporsi*, *obbligare la persona per debiti*. *Liv. l.* 7. *c.* 19. Sorte ipsa obruebantur inopes, nexumque inibant. ¶ viam, iter, *entrar in cammino*, *mettersi in istrada*. *Cic. pro Mur. cap.* 12. *Curt. l.* 3. *c.* 4. *ad fin.* & *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 619. Et translate. *Liv. l.* 1. *c.* 23. *sub fin.* Ineamus viam aliquam, qua utri utris imperent, decerni possit. *trovare qualche via*, *qualche espiego*. ¶ somnum, *mettersi a dormire*. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 56. ¶ munus alicujus, *sottentrare*, *far le veci*. *Virg.* 5. *Aen. v.* 846. Ipse ego paulisper pro te tua munera inibo. ¶ formam vitae, *intraprendere una regola*, *un tenore di vita*. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 74. Formam vitae iniit, quam postea celebrem miseriae temporum fecerunt. ¶ suffragia, *entrar a ballottare*. *Liv. l.* 3. *c.* 17. & 25. ¶ *Initur* pro *inibitur*, & *init* pro *inibit*, V. in fi. verbi *Eo*.

Tom. II.

IN EOPTE, in eo ipso. *Festus*.

INEPTE, *inettamente*, *disadattamente*, *sconciamente*, *mal a proposito*, *scioccamente*, *ἀλόγως*, *ἀσυμμέτρως*, minus apte, inconvenienter, stulte, sine ratione. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 6. Inepte differere. *Id. de clar. Orat. c.* 82. Qui nec inepte dicunt, nec odiose, nec putide. *Horat. l.* 1. *Sat.* 10. *v.* 2. quis tam Lucili fautor inepte est, Ut non hoc fateatur? *Id. in art. Poet. v.* 140. nil molitur inepte. *Gell. l.* 13. *c.* 24. Inepte & frigide uti verbis. *Id. ibid. cap.* 30. Homo inepte gloriosus. *Id. l.* 18. *c.* 5. Inscite ineptque argutus. *Lactant. l.* 3. *c.* 17. *a med.* Quo sano nullus aeger ineptius delirevit. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Moneor, ineptissime fieri, cum inter mores laudationum in aurem alicujus loquuntur.

INEPTIAE, arum, f. *inezie*, *sciocherie*, *ἀπειροκαλία*, res absurdae, incongruae, nugae futiles. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 4. Omnium ineptiarum, quae sunt innumerabiles, haud scio an ulla sit major, quam ut illi solent, quocumque in loco, quoscumque inter homines arguissime disputare. & *lib.* 1. *c.* 24. Petamque a vobis, ut meas ineptias ferratis. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 16. Quid ad istas ineptias abis? *Id.* 1. *Tuscul. c.* 39. Pellantur istae ineptiae paene aniles. *Colum. l.* 1. *c.* 8. Socors & somniculosum genus mancipiorum, otiis, campo, circo, theatris, aleae, popinae, lupanaribus consuetum, nunquam non easdem ineptias somniat. *Terent. Eun.* 4. 6. 3. Ferre ineptias alicujus. *Sueton. in Aug. cap.* 86. Sententiarum ineptiae, atque inconcinnitas. ¶ In sing. numero *Plaut. Merc. prol. v.* 26. Ineptia, stultitiaq. adeo, & temeritas. *Terent. Adelph.* 4. 7. 31. Video ego tuam ineptiam.

INEPTIO, is, n. 4. *far inezie*, *o sciocchezze*, *esser pazzo*, *ματαιολογέω*, inepte ago, ineptias dico aut facio. *Terent. Adelph.* 5. 8. 10. *De.* Hanc te aequum est ducere. *Mi.* me? *De.* te. *Mi.* ineptis. *Catull. carm.* 8. Miser Catulle, desinas ineptire.

INEPTIOLA, ae, f. diminut. ab ineptia. *Auson. epist. Edyll.* 21. *praemissa*. Fuit ineptiolae hujus ista materia.

INEPTITUDO, inis, f. idem ac ineptia. *Caecil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 455. Homo ineptitudinis cumulatus.

INEPTUS, a, um, *sciocco*, *inetto*, *improprio*, *mal a proposito*, *ἀπειρόκαλος*, qui non est aptus, qui a quovis reprehendi potest, qui sui aliorumque, rei, loci, temporis, modi nec habet, nec callet rationem. *Cic.* 2. *de Orat.* 1 4. Quem enim nos ineptum vocamus, is mihi videtur ab hoc nomen habere ductum, quod non sit aptus. Idque in sermonis nostri consuetudine perlate patet. Nam qui aut tempus quid postulet, non videt, aut plura loquitur, aut se ostentat, aut eorum quibuscum est, vel dignitatis, vel commodi rationem non habet, aut denique in aliquo genere aut inconcinnus aut multus est, is ineptus esse dicitur. Hoc vitio cumulata est eruditissima illa Graecorum natio. Itaque quod vim hujus mali Graeci non vident, ne nomen quidem ei vitio imposuerunt. Ut enim quaeras omnia, quomodo Graeci ineptum appellent, non reperies. *Id.* 1. *de Legib. c.* 2. In orationibus multus, & ineptus ad summam impudentiam. *Catull. carm.* 39. *in Egnat.* Risu inepto res ineptior nulla est. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *de actione aversa*. Discursare, ineptissimum. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 32. Sine, vivat ineptus. *Cic. in Orat. c.* 9. Nihil insolens aut ineptum. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 35. Ineptum sane negotium, & Graeculum. *Terent. Andr.* 1. 5. 22. Causa inepta. *Gell. l.* 12. *c.* 2. Sententiae inepto inanique impetu. & *lib.* 14. *c.* 1. Ineptum absurdumque. *Horat. in fin. ep.* 1. *l.* 2. quidquid chartis amicitur ineptis. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 13. Longulum sane iter, & via inepta. *incomoda*, *disastrosa*. Al. leg. *amara*, al. *madida*, al. *molesta*, al. aliter. ¶ Adhibetur & in conviciis. *Terent. Eun.* 7. 6. Quid est, inepta? quid rides? *Ovid. de remed. amor. v.* 472. Officio natam laedis, inepte, tuo.

INEQUITABILIS, le, qui equo adiri non potest. *Curt. l.* 8. *c.* 14. Imber campos lubricos & inequitabiles fecerat.

INEQUITO, as, n. 1. *cavalcare*, *ἐνιππάζομαι*, in aliquo loco equito. *Apul. initio l.* 3. *Metam.* Commodum punicantibus phaleris Aurora caelum inequitabat. ¶ Translate *Macrob. l.* 7. *Saturn. cap.* 15. Medicina audet inequitare Philosophiae, de incorporeis & vere divinis tractanti. *h. e.* insultare. Sic *Arnob. l.* 7. *pag.* 235. Sed fastre, inquit, inequitas nobis. Simile est illud *Cicer.* 6. *Verr. c.* 2n. Jactabit se, & in his equitabit equuleis: emi, pecuniam solvi.

INERMAT, armis spoliat. *Festus*.

INERMIS, e, & Inermus, a, um, *disarmato*, *inerme*, *ἄνοπλος*, non armatus: ab *in* privativa, & *arma*. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 12. Cum paucis inermis, perterritis metu, fugisse Antonium. *Lepid. ad Cicer. l.* 10. *ep.* 34. Multitudo inermorum. *Caes. ap. ult. l.* 3. *B. Gall.* Ne quis inermibus militibus ab latere impetus fieri posset. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. Cum parvulam manum peditum haberet inermium. *Sallust. in Jugur. c.* 115. Nec decere quemquam, qui manus armaverit,

ecin, ub inermis pedibus auxilium petere. *Sifenn.* apud *Non.* c. 8. n. 75. Plerique inermi in castra perfugiunt. *Ovid.* 5. *Metam.* v. 175. trepidum Perseus, & inermis frustra Brachia tendentem confodit. *Cic. pro Dom.* c. 29. Ne eam civitatem, quam servassem inermis, armatus in discrimen adducerem. *Liv. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Prædas agens ex agro inermi ac nudo præsidiis. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Nilus fame tantum, inermi quæsitu cognitus, sine bellis, quæ ceteras omnes terras invenere. ¶ Translate *Ovid. in Ibin*, v. 2. Omne fuit musæ carmen inerme meæ. *h. e.* innoxium, & neminem lædens. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 7. In altera philosophiæ parte, quæ est quærendi ac differendi, inermis ac nudus est. *h. e.* minime instructus. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 32. Aut testudineæ carmen inerme lyræ. *h. e.* imbelle, armis minime aptum. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 80. illum parcentes inermi Straximus arcu. *h. e.* levem sagittam jaculante. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 200. Frangendus misero gingiva panis inermi. *h. e.* dentibus carenti. *Claudian. in Consul. Prob.* & *Olybr. v.* 27. jam caligantibus armis Debilis Orion dextram miratur inermem. *h. e.* exigua & maligna luce fulgentem. *Prudent. Cathemer.* 3. *v.* 154. inerme virus.

INERRABILIS, le, non errans. *Apul. l.* 1. *de dogm. Plat.* Globorum cælestium omnium supremum esse eum, qui inerrabili meatu censetur. Adde *de Mundo*.

INERRANS, antis, ἀπλανής, non errans. Unde inerrantes stellæ dicuntur, quæ & fixæ appellantur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 21. Nec vero eæ stellæ, quæ inerrantes vocantur, non significant eandem mentem atque prudentiam, quarum est quotidiana, conveniens constansque conversio. & *lib.* 3. *c.* 20. Si Luna dea est, ergo etiam Lucifer, ceteræque errantes numerum deorum obtinebunt. igitur etiam inerrantes.

INERRO, as, n. 1. ἐμπλανάομαι, idem ac erro, vel in loco quopiam erro. *Plin. l.* 1. *ep.* 6. Non magis Dianam montibus, quam Minervam inerrare. *Id. l.* 7. *ep.* 27. Memoria imaginis oculis inerrabat. *h. e.* obversabatur. *Stat. l.* 1. *silv.* 5. *v.* 58. ubi languidus ignis inerrat ædibus. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 31. Dum domi natos alienæ misericordiæ frequenter exponitis, necesse est in vestros recurrere, in filios inerrare.

INERS, ertis, *senz' arte*, ἄτεχνος, qui nullam exercet artem. *Cic.* 2. *de Fin.* c. 34. Ludimus animo has maximas artes, quibus qui carebant, inertes a majoribus nominabantur. *Lucil.* apud *Serv. ad* 4. *Æn. v.* 158. Ut perhibetur iners, ars in quo non erit ulla. ¶ Universim dicitur de nihil agente, nihil moliente, otioso, segne, ignavo, deside, pigro, ut sunt qui nullam artem exercent, *ozioso*, *pigro*, *da nulla*. *Cic. de senect.* c. 11. Quæ vitia sunt non senectutis, sed inertis, ignavæ, somniculosæ senectutis. *Id. Verr.* 4. *sub fin.* Homo inertior, ignavior proferri non potest. *Terent. Andr.* 3. 5. 2. Quandoquidem tam iners, tam nullius consilii sum. *Id. Heaut.* 5. 4. 10. Gerro, iners, fraus, helluo. *Cic.* 2. *Agrar. cap.* 33. Inertissimum & desidiosissimum otium. *Id.* 1. *de Fin. c.* 2. Rudem esse in nostris Poetis, inertissimæ segnitiæ est. *Plin. l.* 8. *c.* 21. Feru iners membris. *pigro*, *tardo*. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 13. Lingua factiosi, inertes opera. *Claudian. l.* 1. *de rap. Pros. v.* 20. vacui Averni vulgus iners. *h. e.* animæ mortuorum, quæ & vita carent & actione. *Colum. l.* 6. *c.* 27. Iners in aliquam rem. *Id. l.* 8. *c.* 2. *ad fin.* Gallinæ inertes ad incubandum. *Nævius* apud *Macrob.* 6. *Saturn. c.* 5. Silvicolæ homines, belliqua inertes. ¶ Translata refertur ad res inanimas. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 121. & *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 15. inertes aquæ. *stagnanti*, *morte*. & *lib.* 1. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 14. Iners stomachus. *h. e.* qui non concoquit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 94. Inertes glebæ. *h. e.* steriles & nihil gignentes. *Sil. l.* 5. *v.* 571. stipula crepitabat inani Ignis iners, cassamque dabat sine robore flammam. *Id. l.* 6. *v.* 146. Lucus iners. *h. e.* inutilis, nulli usui parens, inhabitabilis. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 45. Qui terram inertem, qui mare temperat ventosum. *h. e.* gravem, immobilem, brutam. *Id. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 61. somno & inertibus horis ducere vitam. *h. e.* quas inertes otiosique transigimus. *Grat. in Cyneg. v.* 44. *de lino.* Ipsa in materia damnosus candor inerti. *h. e.* inutili, venationi inepto. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 314. & *l.* 1. *ex Ponto*, *epist.* 15. *v.* 44. iners tempus. *h. e.* in quo nihil fit. ¶ ad cibos, qui insipidi, & sine acrimonia. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 41. Curvet aper lances carnem vitantis inertem. *Plin. l.* 20. *c.* 22. *sub fin.* Blitum iners videtur, ac sine sapore, aut acrimonia ulla. *Id. l.* 31. *c.* 7. Iners sal. ¶ Metaphorice *Horat. de art. Poet. v.* 445. inertes versus reprehendet. *senza spirito*, *insulsi*. ¶ Metonymice dicitur de iis, quæ pigros & inertes faciunt. *Cic. de Fato*, *c.* 13. Iners genus interrogationis. V. *Ignavus*. & *Ovid. Metam.* 8. *v.* 790. Frigus iners. & 2. *Amor. el.* 10. *v.* 19. inertes somni. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Viridia ligna serrarum dentes replent æqualitate inerti. *h. e.* quæ serram reddit secando ineptam. ¶ Ponitur & pro minime strenuo, imbelli, infirmo, *debole*, *imbelle*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 158. Spumantemque dari pecora inter inertia votis Optat aprum. ¶ Item pro minime vafro, incallido. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 70. Tendis iners docto retia nota mihi. ¶ *Inerr censoria nota* apud *Liv. l.* 24. *c.* 18. est quæ a Censoribus inuritur iis, qui militiam detrectarunt, & sine causa vacatione armorum usi sunt. ¶ *Iners victoria*, quæ nullo aut exiguo labore ac certamine, & fortuna potius, quam virtute parta est. *Claud. Quadrigar.* apud *Non. cap.* 4. *n.* 452. ¶ In bonam partem accipitur in illo *Tibulli l.* 1. *el.* 1. *v.* 5. Me mea paupertas vitæ traducat inerti. *h. e.* quietæ, sine curis ac negotiis, ἀπραγμόνι, καὶ ἀργῷ. ¶ In sexto casu Singulari fere in *i* desinit. Poetice autem etiam in *e*. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 8. estque minor factus inerte situ. & *epist.* 10. *v.* 14. Stabat & in stomacho pondus inerte diu,

INERTIA, æ, f. *ignoranza*, *il non saper far nulla*, ἀτεχνία, ignoratio omnis artis, imperitia. V. *Iners*. *Cic. in Partit. c.* 10. Animi spectantur, quomodo affecti sint, virtutibus, vitiis; artibus, inertiis. *Petron. in Satyr. cap.* 135. Illa inertiam meam accusans, &c. dentibus folliculos perite spoliat. ¶ Item artis carentia, cum scilicet artem aliquam exercere non licet, vel cum nihil agi potest. *Sallust. orat.* 2. *ad Cæs. ante med.* Ubi eos paulatim expulsos agris, inertia atque inopia incertas domos habere coegit. ¶ Item sæpissime pigritia, desidia, ignavia, *poltroneria*, *pigrizia*, *ozio*, ῥᾳθυμία. Ab ignavia, & desidia quomodo differat, in iis vocibus dictum est. *Cato* apud *Gell. l.* 11. *c.* 2. Inertia atque torpedo plus detrimenti facit, quam exercitatio. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 15. Duo illa relinquamus: atque largiamur inertiæ nostræ. *Id.* 1. *Catil. c.* 2. Jam me ipsum inertiæ nequitiæque condemno. *Id.* 1. *de Orat. c.* 41. Castigare segnitiam hominum, atque inertiam. *Sallust. in Catil. c.* 56. Inertia, & mollitia animi. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 8. Propter inertiam laboris. *h. e.* fugam. *Liv. l.* 33. *c.* 45. *sub fin.* Inertia operis. *il non far nulla*. *Horat. l.* 1. *ep.* 11. *v.* 28. Strenua nos exercet inertia. *Sallust. orat.* 2. *ad Cæs. a med.* Libertatem per inertiam amittere.

INERTICULUS, a, um, adject. diminutivum. *Inerticula* appellatur genus vitis, de qua ita *Colum. l.* 3. *c.* 2. *a med.* Inerticula tamen nigra, quam quidam Græci amethyston (ἀμέθυστον) appellant, potest in secunda quasi tribu esse, quod & boni vini est, & innoxia: unde etiam nomen traxit, quod iners habeatur in tentandis nervis, quamvis gustu non sit hebes. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.* Inerticulam a nigra appellavere, justius sobriam dicturi, inveterato præcipue commendabilem vino, sed viribus innoxiam: siquidem temulentiam sola non facit.

INERVO. V. *Enervo*, in fin.

INERUDITE, *ignorantemente*, *rozzamente*, ἀπαιδεύτως, non erudite. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. *a med.* (*al.* c. 17. *in fin.*) Non inerudita ad declamandum ficta materia. *Gell. l.* 7. *c.* 3. Inerudite, & ἀπειροκάλως principio nimis insolenti usus est.

INERUDITUS, a, um, *ignorante*, *indotto*, ἀπαίδευτος, non eruditus, indoctus, illiteratus. *Cic.* 1. *de Fin. in fin.* Non ergo Epicurus ineruditus, sed ii indocti, qui, &c. *Id.* 4. *Acad.* c. 43. Ne quis illud tam ineruditum absurdumque respondeat. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Ineruditus judex. *Sueton. de Grammat. c.* 15. Sallustius Catonis verborum ineruditissimus fur.

INESCATUS, a, um, *adescato*, *allettato*, δελεασθείς, esca captus & translate deceptus. *Liv. l.* 22. *c.* 41. Quin potius credere velut inescatam temeritatem ferocioris consulis. Adde *Flor. l.* 3. *c.* 5. ¶ Proprie est esca repletus. *Apul. l.* 9. *Metam.* Gravi odore sulphuris juvenis inescatus, atque obnubilatus. *pieno la gola*.

INESCO, as, a. 1. *adescare*, δελεάζω, proprie est pisces & aves esca captare. Translate sumitur pro decipere, allicere. *Terent. Adelph.* 2. 2. 12. Nescis inescare homines, Sannio. *Petron. in Satyr. c.* 140. Sicut muta animalia cibo inescantur, sic homines non caperentur spe, nisi aliquid conderent. *Liv. l.* 41. *c.* 23. Specie parvi beneficii inescamur. Adde *Senec. epist.* 74. *ante med.*

INEVECTUS, a, um, idem ac evectus. *Virg. in culice*, *v.* 340. Cur aliquis propriæ fortunæ munere dives Tendit inevectus cælum super? Adde *vers.* 100. ubi alii aliter leg.

INEVITABILIS, le, *inevitabile*, ἀδιάδραστος, qui vitari non potest. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 50. Mala inevitabilia. *Albinov. ad Liviam*, *v.* 443. Sed rigidum jus est, & inevitabile mortis. *Curt. l.* 4. *c.* 6. Inevitabile fatum. *Tacit.* 1. *Ann.* c. 74. Inevitabile crimen.

INEVITABILITER, adverb. *inevitabilmente*. *Augustin. in Enchir. c.* 23. Inevitabiliter nos compellit.

INEVOLUTUS, a, um, non evolutus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 1. *ad librum suum*. Vadas & redeas inevolutus.

INEVULSIBILIS, le, non evellendus, indissolubilis, indivulsus. *Augustin. l.* 3. *de Baptism. contra Donatist. cap.* 10. Universæ Ecclesiæ inevulsibile membrum esse gaudebat.

INEXAMINATUS, a, um, *non esaminato*. *Firmic. l.* 1. *c.* 2. Inexaminatæ partis allegationes. *Martian. Cap. l.* 9. *pag.* 303. Inexaminatas mulieres explodere.

INEXCITABILIS, le, qui excitari non potest. *Senec. ep.* 83. *circa med.* Oppressus inexcitabili somno.

INEXCITUS, a, um, non excitus, non excitatus. *Virg.* 7. *Æn. v.* 623. Ardet inexcita Ausonia, atque immobilis ante.

INEXCOCTUS, a, um, non excoctus. *Sidon. carm.* 7. *v.* 380. pando pronus aratro Vertit inexcoctam per pinguia jugera glebam.

INEXCOGITABILIS, le, *inescogitabile*, qui excogitari non potest. *Lactant. l.* 1. *c.* 8. Inexcogitabilis, & nulli alii satis notus. Adde *Tertull. advers. Valentin. c.* 37.

INEXCOGITATUS, a, um, *impensato*, qui excogitatus, & præmeditatus non est. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *ante med.* Novum & inexcogitatum antea posteaque remedium invenit ille rex.

INEXCULTUS, a, um, *incolto*, *rozzo*, ἀκαλλώπιστος, *ἀδιάγραπτος*, inornatus. *Gell. l.* 13. *c.* 21. Villas suas inexcultas & rudes, ne tectorio quidem prælitas fuisse dicit.

INEXCUSABILIS, le, *inescusabile*, ἀναπολόγητος, qui excusari non potest. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 58. ne te retrahas, & inexcusabilis absis. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 511. felix & inexcusabile tempus. *h. e.* in quo nulla excusatio afferri potest. *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 1. *leg.* 50. Inexcusabilia onera. *h. e.* quæ detrectare non licet.

INEXCUSSUS, a, um, non excussus. *Virg. in Cul. v.* 300. Assidet hac juvenis, sociat quem gloria, fortis, Acer, Inexcussus. ¶ Item inexaminatus. *Scævola leg.* 23. *Dig. de pecul. leg.* h. e. *Dig. lib.* 33. *tit.* 8. *leg.* 23. sed ibi est interpretatio Græcæ vocis ἀνεξέταστος.

INEXERCITATUS, a, um, *non esercitato*, ἀγύμναστος, non exercitatus. *Cic. de Senect. cap.* 18. Nec tanquam inexercitati histriones, in extremo actu corruisse. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 16. Rudis & inexercitatus miles. *Id.* 2. *de Orat. c.* 17. Homo non hebes neque inexercitatus. *& in Bruto*, *c.* 36. Promptus & non inexercitatus ad dicendum. *Auctor dial. de Oratorib. c.* 5. Inexercitata eloquentia.

INEXERCITUS, a, um, idem ac inexercitatus. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 8. Disarium nostrum inexercitum non relinquo. Affertur & locus *Ciceronis Tuscul.* 5. *c.* 39. Asclepiadem ferunt non ignobilem, nec inexercitum Philosophum. Sed mira hic lectionum varietas.

INEXESUS, a, um, non exesus. *Mamm. Felix in Octav. c.* 35. Penale illud incendium non damnis ardentium pascitur, sed inexesa corporum laceratione nutritur.

INEXHAUSTUS, a, um, *che non si può votare*, *inesausto*, ἀνεξάντλητος, qui exhauriri non potest, indeficiens, nunquam desinens. *Cic.* 3. *Fin. c.* 2. Erat enim in eo inexhausta aviditas legendi. *& Inexhausta metalla*, fodinæ, quæ exhauriri non possunt præ abundantia. *Virg. Æn.* 10. *v.* 174. Insula inexhaustis Chalybum generosa metallis.

INEXORABILIS, le, *che non si può placare*, *inesorabile*, ἀπαραίτητος, implacabilis, qui exorari non potest. *Cic. pro Sull. c.* 31. Ego ille, qui vehemens in alios, qui inexorabilis in ceteros esse visus sum. *Liv. l.* 34. *c.* 4. *sub fin.* Adversus te, & rem tuam, & liberos tuos inexorabiles. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 18. Inexorabilis delictis. *Gell. l.* 14. *c.* 4. Contra improbos nocentesque immisericors atque inexorabilis. *Id. l.* 1. *c.* 13. Ferus, durus, indomitus, inexorabilis. *Liv. l.* 2. *c.* 3. Leges rem surdam, inexorabilem esse. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 51. Inexorabilis disciplina. *h. e.* quæ nunquam remittitur. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 244. sed inexorabile durus Exerces odium. ¶ Item qui impetrari non potest, *non impetrabile*. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 321. Annuet ipse, reor: neque inexorabile certe, Quod petimus. ¶ Translate *Valer. Max. in fin. l.* 4. Arcæ inexorabilibus claustris obseratæ.

INEXORATUS, a, um, *non chiesto*, non rogatus. *Arnob. l.* 3. *pag.* 114. Hoc est proprium Dei, inexorata beneficia præbere.

INEXPECTATUS. V. *Inexspectatus*.

INEXPEDIBILIS, le, inexplicabilis. *Ammian. l.* 31. *c.* 13. *a med.* (*al. c.* 39.) Ne per moras inexpedibiles populandi amitterent copiam.

INEXPEDITUS, a, um, non expeditus, non promptus, impeditus. *Arnob. l.* 7. *pag.* 247. Inexpeditus in rebus obeundis. *Id. l.* 5. *pag.* 182. Quia cuncta, quæ scripta sunt, inexpeditissimum vobis est traducere, invertere, derivare.

INEXPERIENTIA, æ, f. *inesperienza*. *Tertull. de Anim. c.* 40. Obtundunt lascitiæ, inexperientiæ, otia, vitia.

INEXPERRECTUS, a, um, *non svegliato*, non experrectus. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 317. In tanto fremitu ductis sine fine jacebat Sopitus vinis, & inexperrectus Aphydnas.

INEXPERTUS, a, um, *non provato*, *non isperimentato*, passive, ἄπειρος, non expertus, intentatus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 415. Ne quid inexpertum frustra moritura relinquat. *Plin. l.* 8. *ep.* 14. *ante med.* Genus quæstionis inexpertum. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 75. Legiones civili bello inexpertæ. *Liv. l.* 28. *c.* 18. *ad fin.* Committere se in fidem inexpertam. *Id. l.* 23. *c.* 18. *a med.* Exercitum in tectis habuit, adversus omnia humana sæpe ac diu durantem, bonis inexpertum atque insuetum. *Id. l.* 6. *c.* 18. Animus ad contumeliam inexpertus. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 97. inexpertos tentare parentibus Austros Æsoniden. ¶ Active, qui expertus non est, qui periculum non fecit, *chi non ha provato*, *inesperto*. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 86. Dulcis inexpertis cultura potentis amici. Expertus metuit. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 23. Jussus inexpertam Colchos advertere puppim. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 5. Quique per longinquas provincias lasciviæ inexperti. ¶ *Inexpertum carmen* apud *Stat. l.* 4. *silv.* 5. *v.* 11. est adhuc contentum domi, necdum prolatum, recitatumve.

INEXPIABILIS, le, *inespiabile*, *che non si può purgare*, ἀκαθάρτος, qui expiari non potest. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 12. Nec violatas tam inexpiabili religione sanxissent. *Id. de Harusp. resp. c.* 27. Inexpiabile scelus. ¶ Translate sumitur pro implacabili. *Liv. l.* 39. *c.* 51. Inexpiabile odium Romanorum in Annibalem. *Id. l.* 4. *c.* 35. Inexpiabile bellum. *Cic. in Pison. c.* 3. Se se alicui implacabilem inexpiabilemque præbere.

INEXPIABILITER, modo inexpiabili. *Augustin. l.* 11. *de Gen. ad litt. c.* 13. Inexpiabiliter corruptus atque perversus. *senza rimedio*.

INEXPIATUS, a, um, non expiatus. *Augustin. ep.* 56. *ad Dioscor. post init.* Dedecus inexpiatum remanet.

INEXPLANABILIS, le, inexplicabilis. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 95. Nescio quid vulgo inexplanabile loquebatur.

INEXPLANATUS, a, um, *impedito*, non planus, impeditus, ut inexplanata lingua, h. e. impedita. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 65. Metellum Pontificem linguæ adeo inexplanatæ fuisse accepimus.

INEXPLEBILIS, le, *che non si può empire*, *insaziabile*, ἀπλήρωτος, qui expleri non potest, insatiabilis. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 6. Omnia rapide appetentem cum inexplebili cupiditate. *Liv. l.* 28. *c.* 17. Vir inexplebilis virtutis veræque laudis. *Plin. l.* 11. *c.* 25. Scorpionem aiunt fitiuunt inexplebiles potu. *Justin. l.* 31. *c.* 8. Inexplebile desiderium videndi. *Senec. ep.* 89. *extr.* Inexplebilis stomachus. *Id. de consol. ad Helv. c.* 15. Ubi colloquia, quorum inexplebilis eram?

INEXPLETUS, a, um, non expletus, inexplebilis. *Ovid. Metam.* 3. *v.* 439. *de Narcisso*. Spectat inexpleto mendacem lumine formam. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 8. inexpleto rumpentem pectora questu. *Id.* 3. *Theb. v.* 518. Inexpleta alvus. *Valer. Flacc. in fin. l.* 6. Semper

inexpletis agnoscit Iasona curis. *Stat.* 6. *Theb. v.* 703. Ardet inexpleto sævi Mavortis amore. *& lib.* 4. *v.* 473. & formidabile regnum Mortis inexpletæ. *& lib.* 8. *v.* 482. inexpleto rapitur per millia ferro. *che non si sazia di sangue*. Sic *vers.* 667. Inexpletas cædes. *h. e.* plurimas quidem, sed quæ nondum tamen crudelitatem explevere. Adde *lib.* 4. *v.* 474. ¶ *Inexpletum* adverbii more, *Virg.* 8. *Æn. v.* 559. Inexpletum lacrimans. *senza abilmente*.

INEXPLICABILIS, le, *inviluppato*, *imbrogliato*, *intricato*, ἄλυτος, involutus, impeditus, difficilis, unde se facile expedire quis nequit. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 3. *ad fin.* O rem, inquis, difficilem & inexplicabilem? atqui explicanda est. *Liv. l.* 40. *c.* 33. Inexplicabiles continuis imbribus viæ. *Id. l.* 37. *c.* 52. Cum aliquamdiu hinc indulgentia, hinc modestia, inter permittentes invicem, non magis mutua, quam inexplicabili facilitate certatum esset. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. *a med.* Laquei inexplicabiles. *Curt. l.* 3. *c.* 1. Inexplicabile vinculum. *Plin. l.* 36. *c.* 13. Inexplicabilis error viarum. *Tacit.* 3. *Ann. cap.* 73. Bellum inexplicabile. *Gell. l.* 14. *c.* 2. Inexplicabilis ambiguitas. ¶ Item inenarrabilis, *inesplicabile*, ἀνέκφραστος, ἄπορος. *Cic.* 4. *Acad. c.* 29. *extr.* Hæc inexplicabilia esse dicitis. (ἄπορα Græce hæc dici, *Gell. l.* 9. *c.* 15. docet: & ad Dialecticos pertinent.) *Plin. l.* 34. *c.* 7. Inexplicabilis multitudo. *Id. l.* 23. *c.* 1. *ante med.* De generibus singulis differere immensum & inexplicabile est.

INEXPLICABILITER, adverb. *inesplicabilmente*. *Apul. l.* 2. *Metam. sub fin.* Cetera corporis inexplicabiliter ad regulam congruentia. *h. e.* ita ut explicari verbis non possit. *Augustin. ep.* 255. *a med.* Inexplicabiliter implicare.

INEXPLICATUS, a, um, non explicatus. *Arnob. l.* 7. *pag.* 219. Quas tamen nos partes inexplicatas transcurrimus, atque intactas.

INEXPLICITUS, a, um, inexplicatus, inexplicabilis. *Stat. Theb.* 2. *v.* 510. *de Sphinge*. Conlustrat campos, si quis concurrere dictis Hospes inexplicitis, aut comminus ire viator Audeat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 48. Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas.

INEXPLORATE, adverb. ἀνεξετάστως, ἀπερισκέπτως, fine exploratione, & inquisitione. *Gell. l.* 5. *c.* 19. Sed arrogationes non temere, nec inexplorate committuntur.

INEXPLORATO, adverb. idem ac inexplorate. *Liv. l.* 21. *c.* 25. Ibi inexplorato profectus, in insidias præcipitatus, &c. *Id. l.* 22. *c.* 4. Inexplorato angustiis superatis. *h. e.* non explorato itinere per speculatores præmissos. *senza scoprire prima il paese*.

INEXPLORATUS, a, um, *non iscoperto*, *non conosciuto*, *incerto*, *oscuro*, ἀνεξέταστος, non exploratus, non investigatus, non ante cognitus, incompertus, obscurus. *Liv. l.* 26. *c.* 48. Inexplorata stagni vada. *Plin. l.* 35. *c.* 6. *a med.* Apportatur & Indicum ex India, inexploratæ adhuc inventionis mihi.

INEXPUGNABILIS, le, *inespugnabile*, ἀνάλωτος, qui expugnari non potest. *Liv. l.* 2. *c.* 7. Ibi alto & munito loco arcem inexpugnabilem fore. ¶ Et translate, *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 14. Volumus enim, eum, qui beatus sit, tutum esse, inexpugnabilem, septum atque munitum. *Senec. ep.* 57. Naturalis affectio inexpugnabilis rationi. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. Verborum finitio inexpugnabilis. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Terra prope inexpugnabilis. *h. e.* quæ perfringi & cavari non potest. *Ovid. Metam.* 5. *v.* 486. inexpugnabile gramen. *h. e.* inextirpabile. *Plin. l.* 35. *c.* 13. Lapis undis inexpugnabilis. *h. e.* qui ab undis non eroditur, consumiturve. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 767. Non agreste tamen, nec inexpugnabile amori Pectus habens. *Arnob. l.* 7. *pag.* 218. Inexpugnabilis necessitas.

INEXPUGNATUS, a, um, adject. non expugnatus, non victus. *Paulin. Nolan. ep.* 18. *ad Victric. n.* 5. Voluntas sanctis operibus, & pio ministratu inexpugnata.

INEXPUTABILIS, le, *innumerabile*, ἀναρίθμητος, cujus ratio & numerus iniri non potest. *Colum. l.* 9. *c.* 4. Nam inexputabilis erat numerus.

INEXSATURABILIS, & Inexsaturabilis, le, *insaziabile*, ἀπλήρωτος. *Virg.* 5. *Æn. v.* 781. Junonis gravis ira, & inexsaturabile pectus. *Al. leg.* nec exsaturabile. *Arnob. l.* 2. *pag.* 71. Inexsaturabilis appetitus.

INEXSPECTATUS, & Inexpectatus, a, um, *inaspettato*, ἀπροσδόκητος. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 55. Pro dii immortales, quæ fuit illa, quanta vis! quam inexspectata! *Senec. ep.* 107. Nihil insolitum, nihil inexspectatum est. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 65. inexspectatus in armis Hostis adest.

INEXSTINGUIBILIS, & Inextinguibilis, le, *inestinguibile*, qui exstingui non potest. *Lactant. l.* 7. *c.* 19. Flammas inexstinguibilis. ¶ Translate *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 479. Mala consuetudo diu importata est inexstinguibilis.

INEXSTINCTUS, & Inextinctus, a, um, *non estinto*. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 297. Ignis inexstinctus templo celatur in illo. ¶ Translate *Id. in Ibin*, *v.* 424. inexstincta conficiare fame. *insaziabile*. & *lib.* 5. *Trist. el.* 14. *v.* 35. Aspicis, ut longo maneat laudabilis ævo, Nomen inexstinctum, Penelopæa fides? *Id.* 1. *Fast. v.* 413. Inexstincta libido.

INEXSTIRPABILIS, & Inextirpabilis, le, *che non si può estirpare*. *Plin. l.* 15. *c.* 20. Radices multæ atque altæ, & ideo inexstirpabiles.

INEXSUPERABILIS, & Inexuperabilis, le, *insuperabile*, ἀνυπέρβλητος, qui superari non potest. *Liv. l.* 5. *c.* 34. *de Alpib.* Quas inexsuperabiles visas, haud equidem miror. *Id. l.* 44. *c.* 35. Natura & operibus inexsuperabilis ripa videbatur. *Id. l.* 8. *c.* 7. Inexsuperabilis vis fati. *Senec. ep.* 85. *circa med.* Beata vita bonum in se perfectum habet, inexsuperabile. *h. e.* quod a nullo alio bono vincitur.

INEXTERMINABILIS, le, qui exterminari non potest. *Claud. Mamert. l. 2. c. 10. ex Sap. 2. 23.*

INEXTRICABILIS, le, *d'onde non si può distrigarsi, e uscire*, unde se facile extricare atque expedire quis nequit. *Virg. 6. Æn. v. 27. de labyrintho.* Hic labor ille domus, & inextricabilis error. *Plin. l. 20. c. 21.* Stomachi inextricabilia vitia. ¶ Item qui avelli non potest. *Plin. l. 16. c. 39.* Cædi tempestivum, quæ decorticentur, cum germinant: alias cortice inextricabili. ¶ Translata est inexplicabilis, inenarrabilis. *Cic. 4. Acad. c. 29. extr.* Hæc inextricabilia esse dicitis. ἄπορα. Al. leg. *inexplicabilia.* & *Plin. l. 21. c. 2.* Inextricabilis perfectio.

INEXTRICABILITER, adverb. *inestrigabilmente.* *Apul. l. 11. Metam.* Inextricabiliter contorta fatorum licia.

INFABRE, adverb. *senza artifizio, rozzamente*, ἀτέχνως, ἀκόμψως, inartificiose, inornate, impolite. *Liv. l. 36. c. 40.* In Gallicis casis non infabre suo more factis. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 22.* infabre sculptum. ¶ *Non. cap. 1. n. 191.* exponit etiam fœde, ut affabre, pulcre: affertque illud *Pacuv. in Nypt.* (quem loc. habet etiam *cap. 4. n. 46.*) Barbaricam pestem navibus nostris obtulit, Nova figura factam, commissam infabre. *Sed al. leg.* vestem Sabinus nostris, &c.

INFABRICATUS, a, um, *rozzo*, ἀκατασκεύαστος, ἀείργαστος, non fabricatus, impolitus. *Virg. 4. Æn. v. 400.* Frondentesque ferunt ramos & robora silvis Infabricata fugæ studio.

INFACETE, & Inficete, *rozzamente, sgraziatamente, insulsamente*, ἀκόμψως, minime facete, rustice, ineleganter, insulse: & sæpe præcedente negativa particula ponitur. *Velle. l. 2. c. 33. extr.* Quem haud infacete Pompejus Xerxem togatum vocare assueverat. *Sueton. in Tito, c. 20.* Unde quidem urbanorum non infacete, Dicam, inquit, cum, &c. *Plin. l. 35. c. 4. a med.* Ostendens in tabula pictum inficetissime Gallum exserentem linguam. (*Cic. 2. de Orat. c. 66.* eandem rem narrat.)

INFACETIÆ, arum, f. *insipidezze, insulsaggini*, res, aut dicta infaceta, ineptiæ. *Catull. carm. 36. in Annal. Volus.* At vos interea venite in ignem Pleni ruris & infacetiarum, Annales Volusi. *Al. leg.* inficetiarum.

INFACETUS, & Inficetus, a, um, *insipido, insulso, sgraziato*, ἄκομψος, minime facetus, insipidus, insulsus, inurbanus, illepidus. Fere particulæ negativæ postponitur. *Cic. 3. Offic. c. 14.* Canius nec infacetus, & satis litteratus. *Id. pro Cæl. c. 29.* Non inficetum mendacium. *Sueton. in Grammat. c. ult.* Non infaceto dicto notatus. *Martial. l. 5. epigr. 79.* Sed quod grave sit, nec infacetum, Parvi tibiæ condyli sonabit. *spiacevole.* ¶ Item rudis, rusticus, fatuus, elegantiarum expers atque ignarus. *Catull. carm. 22. ad Var. v. 14.* Idem infaceto est inficetior rure. & *carm. 43. ad amic. Form.* Tecum Lesbia nostra comparatur? O sæclum insipiens & inficetum! *Plaut. Truc. a. 4. 4.* Qui tam inficetus Lemno adveniens, qui tuæ non des amicæ suavium? *mal creato.*

INFACTUS pro Infectus legitur a nonnullis apud *Tertull. in Apolog. cap. 21.*

INFACUNDIA, æ, f. *infacondia*, ἡ ἐν τῷ λόγῳ ἀπορία, imperitia loquendi, aut dicendi, infantia. *Gell. in pr. c. 16. l. 11.* Hujus tui erroris culpam esse intelligo in mea scilicet infacundia, qui ne pluribus quidem verbis potuerim non obscurissime dicere, quod a Græcis perfectissime uno verbo, & planissime dicitur.

INFACUNDUS, a, um, *infacondo, inesperto, o rozzo nel dire, e parlare*, ὁ ἐν τῷ λόγῳ ἄπορος, non facundus, infans, imperitus dicendi aut loquendi. *Liv. l. 4. c. 49. a med.* Tribunus plebis eis acer, nec infacundus. *Id. l. 7. c. 4. ad fin.* Quod filium juvenem in opus servile dederit, quia infacundior sit & lingua impromptus. *Gell. l. 18. c. 3.* Vir inopi lingua & infacundus.

INFÆCO, as, avi, atum, a. 1. *fæce polluo, maculo, conspurco.* *Tertull. de Anim. cap. 53. ad fin.* Animam concretione carnis infæcet.

INFALSATUS, a, um, *falsificato*, corruptus, ut Infalsati codices, *Augustin. l. 13. contra Faust. c. 4. sub fin.*

INFAMATUS, a, um, *infamato*, vituperatus. *Nep. in Alcib. c. 11.* Hunc infamatum a plerisque tres historici laudibus extulerunt. *Ovid. 14. Metam. v. 446.* infamataque relinquunt Tecta deæ.

INFAMIA, æ, f. *mala fama*, δυσφημία, malus sermo dissipatus, malus rumor, mala fama. *Ovid. 1. Metam. v. 211.* Contigerat nostras infamia temporis aures. & *vers. 215.* minor fuit ipsa infamia vero. ¶ Item *infamia, cattivo concetto*, ἀδοξία, nota ex mala fama, probrum, turpitudo nominis, macula. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 56.* Cum infamia atque indignitas rei impediebat. *Plaut. Pers. 3. 1. 27.* Hominum immortalis est infamia: etiam tum vivit, cum esse credas mortuam. *Terent. Andr. 1. 5. 23.* Hæc res est mihi infamiæ. *Cic. pro Cluent. cap. 22.* Illa judicia senatoria insigni turpitudine notata, atque operta dedecore & infamia. *Id. Catil. 1. c. 6.* Quæ nota domesticæ turpitudinis non inusta vitæ tuæ est? quod privatarum rerum dedecus non hæret infamiæ? *Id. 4. Tuscul. c. 20.* Ignominiam & infamiam ferre sine dolore. *Terent. Heaut. 2. 3. 18.* In summa infamia esse. *Cic. 4. Attic. ep. ult.* Flagrare infamia. *Julian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 1.* notari. *Ulpian. ibid. leg. 6.* laborare. *Nep. in Alcib. c. 3.* aspergi. *Cic. Verr. 2. c. 12.* urgeri. & *Verr. 5. c. 60. extr.* Ex infamia eripere. & *Verr. 2. c. 15.* liberare. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 30.* De re aliqua infamiam capere. *Justin. l. 3. c. 4.* colligere. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 22.* habere. *Ulpian. loc. cit. leg. 13.* alicui irrogare. *Cic. pro Cæl. c. 28.* inferre. *Liv. l. 44. c. 25. extr.* movere. *Tacit. 14. Ann. c. 22.* ferre alicui. & *cap. 56.* alicui parare. *Justin. l. 3. c. ult.* acquirere alicui. *tirar addosso.* *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 74.* sarcire. *Justin. l. 30. c. 3.* expiare. *Sueton. in Cæs. c. 79.* discutere. *Id. in Aug. cap. 71.* refutare. *Id. in Domit. c. 1.* Primæ adolescentiæ tempora tanta infamia gessisse fertur, ut, &c. *Id. in Aug. c. 55.* Libellos ad infamiam cujusquam edere. *Tacit. 12. Ann. c. 4.* Trahere aliquid ad infamiam. *h. e.* infamem reddere. *Sueton. in Aug. c. 68.* Variorum dedecorum infamiam subire. *Ovid. 1. Fast. v. 551.* Cacus Aventinæ timor atque infamia silvæ. *h. e.* qui silvam Aventinam infamem reddidit. Sic 8. *Metam. vers. 97.* Dii te submoveant, o nostri infamia sæcli, Orbe suo. ¶ In plur. numero *Plaut. Pers. 3. 1. 19.* Si ad paupertatem admigrant infamiæ, gravior paupertas fit. *Tacit. Ann. 4. c. 33.* Qui, Tiberio regente, pœnam, vel infamias subiere.

INFAMIS, e, adject. *infame, di mal concetto*, ἄτιμος, qui ob scelus, aut turpitudinem mala fama est, male audit, turpis, famosus, vitiis notus. *Cic. pro Font. c. 11.* Turpis adolescentia, vita infamis. *Tacit. de Germ. c. 14.* Infamis & probrosus. *Cic. pro Cluent. c. 47.* Homines ceteris vitiis, atque omni dedecore infames. *Id. 6. Verr. c. 9.* Multas familias in perpetuum infames tuis flagitiis fecisti. *svergognate, disonorate.* *Tacit. 2. Hist. c. 56.* Valens ob lucra & quæstus infamis. *Id. 1. Ann. c. 73.* Infamis corpore. *h. e.* flagitiis. & *lib. 6. c. 7.* Infamis per flagitia. ¶ Metonymice *Plin. l. 7. ep. 27.* Spatiosa & capax domus; sed infamis & pestilens. *Cic. in Divin. Verr. c. 7.* Ceratam unicuique tabellam dari ceræ legitima, non illa infami, & nefaria. *h. e.* quæ corruptis judicibus infamiam peperit. V. *Ascon. Impp. Gratian. Valent. & Theodos. lib. 10. Cod. tit. 31. leg. 34.* Infamissima utilitas. ¶ De infami digito, V. in *Digitus.* ¶ *Infamis in aliquem* dicitur, qui alicui infamiam creat, præsertim stupro oblato. Interdum enim *infamis* absolute dicitur, qui libidinum probro laborat. *Quintil. l. 9. c. 2. a med.* & *declam. 19.* Pater, qui infamem in matrem filium secreto occidisset. *Petron. in Satyr. c. 92.* Nescio quis eques Romanus, ut ajebant, infamis. *Quintil. l. 6. cap. 3. ante med.* Dicebantur infames feminæ ad eam convenire solitæ. ¶ Dicitur de rebus inanimis, & de locis, in quibus aut scelus aliquod commissum est, aut periculum inest ac perniciei. *Ovid. de remed. amor. v. 254.* Non anus infami carmine rumpet humum. *Liv. l. 8. c. 18.* Quorum mors infamem annum pestilentia fecit. *Id. l. 21. c. 31.* Infames frigoribus Alpes. *Id. l. 44. c. 24. extr.* Quæ colloquia occulta & legationes infames quidem erant, sed quid actum esset, ignorabatur. *piene di sospetto.* *Horat. l. 2. sat. 2. v. 47.* Galloni præconis erat acipensere mensa infamis. *h. e.* propter nimios sumptus. (De hac re exstant *Lucilii* versus apud *Cicer. 2. de Fin. c. 8.*) *Id. l. 1. od. 3. v. 20.* Infames scopulos Acroceraunia. *h. e.* propter crebra naufragia. *Stat. 1. Theb. v. 333.* Infames Scyrones petræ. *h. e.* propter latrocinia & cædes. ¶ *Infames materias* appellat *Gell. l. 17. c. 12.* quas Græci ἀδόξους ὑποθέσεις, *h. e.* ignobiles, viles, & de quibus male apud omnes opinio est, ut febris, Thersites, asinus, musca, quorum laudes non defuere qui animi causa, ostendendique ingenii luculentis scriptionibus persequerentur.

INFAMISSIME, adverb. superlat. ab infamiter (cujus tamen adhuc exempla non vidimus) *infamissimamente.* *Capitol. in Pertin. cap. 13. extr.* Cornificiæ infamissime dicitur adhæsisse.

INFAMO, as, avi, atum, a. 1. *infamare, svergognare*, ἀτιμάζω, infamia afficio, ignominiam vel notam inuro. *Cic. Dolab. 9. Fam. ep. 12.* Ut tua moderatio & gravitas aliorum infamet injuriam. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 6. v. 43.* Desine mitem animum vano infamare timore. *Alii leg.* inflammare. *Al.* informare. *Sil. l. 3. v. 273.* Ferrum infamare veneno. *h. e.* imbuere. *Al. leg.* inflammare. *Liv. lib. 40. c. 7.* Infamandæ rei causa januam obserare jubet. *per aggravare il fatto.* *Senec. ep. 22.* Non est, quod quisquam illos apud te temeritatis infamet. *Stat. 9. Theb. v. 96.* Funera infamantia bellum. *Petron. in Satyr. c. 6.* Sententias student, ordinemque totius dictionis infamant. *h. e.* carpunt, damnant, explodunt. *Stat. l. 7. Theb. v. 426.* Acheloon utroque Deformem cornu vagus infamabat Acarnan. *h. e.* vulgabat, diffamabat. *Claudian. de B. Gildon. v. 513.* infamat nacta montes. *h. e.* infami nomine infanos appellat. *Colum. l. 1. c. 7.* Ita fit, ut & actor & familia peccent, & ager sæpius infametur. *h. e.* agro imputetur peccatum familiæ, & domini damnum. *Id. l. 9. c. 8.* Non sunt degeneres apes intermiscendæ, quæ infament generosas.

INFANDUS, a, um, *da non dirsi, nefando*, ἄῤῥητος, inenarrabilis, nefandus, exsecrandus: is, de quo quis fari non debet, vel non potest. Fere in malam partem sumitur, scil. de rebus turpissimis, aut miserrimis. *Cic. 2. de Orat. c. 79.* Res crudelis, infanda, præter opinionem. *Id. pro Sext. c. 55.* Vix homines odium suum a corpore ejus impuro atque infando represserunt. *Virg. 2. Æn. v. 3.* Infandum Regina jubes renovare dolorem. *Id. 4. Æn. v. 85.* infandum si fallere possit amorem. & *lib. 1. v. 601.* infandos Trojæ miserata labores. & *lib. 4. v. 613.* Infandum caput. *h. e.* homo exsecrabilis. & *lib. 7. v. 583.* infandum contra omina bellum. & *lib. 8. v. 578.* infandum casum Fortuna minaris. & *lib. 10. v. 673.* infanda mors. *obbrobriosa.* & *lib. 2. v. 132.* infanda dies. & *lib. 3. v. 644.* infandi Cyclopes. & *lib. 8. v. 483.* infandæ cædes. ¶ Absolute *Id. 8. Æn. v. 489.* infanda furentem armati circumsistunt. *Lucan. l. 5. v. 107.* Passuraque infanda nurus. *Senec. in Oedip. v. 15.* infanda timeo. *Quintil.* Varius apud *Quintil. l. 3. c. 8. in med.* Jam fero infandissima, jam facere cogor. ¶ Ritu adverbii *Virg. 1. Æn. v. 255.* Navibus (Infandum!) amissis, unius ob iram, &c.

INFANS, antis, adject. *che non sa, o può parlare*, ἄλαλος, qui fari nescit, vel nequit: ab in privativa & *fari*. *Cic. 1. de Divin. c. 53.* Scribit Herodotus, Crœsi filium, cum infans esset, locutum. ¶ Item indisertus, infacundus, dicendi imperitus. *Id. de clar. Orat. c. 60. ad fin.* Quæ historia neque nimis est infans, neque perfecta diserta.

farta. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 4.* Gabinius absolutus est. Omnino nihil accusatore infantius. *Id. pro Cluent. c. 18. extr.* Ut timerem, si nihil dixissem, ne infantissimus; si multa, ne impudentissimus existimarer. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 11.* Dialectici dum caute & expedite loqui volunt, infantissimi reperiuntur. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 57.* Infans namque pudor prohibebat plura profari. *Varr. apud Non. c. 1. n. 275.* Infantior, quam meus est mulio. *proverb.* ¶ Sæpe dicitur de puero, qui nondum fari cœpit, *fanciullo, infante, bambino.* *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* Fatur is, qui primum homo significabilem ore emittit vocem: ab eo, antequam ita faciant pueri, dicuntur infantes. *Cic. pro Cluent. c. 9.* Cum haberet ex Nævia infantem filium. *Id. 2. de Orat. c. 39.* Omnia minima mansa, ut nutrices infantibus pueris, in os inserant. *Id. pro Rosc. Amer. c. ult.* Infantium puerorum incunabula. *& Verr. 3. cap. 58.* Iste infanti pupillæ fortunas patrias ademit. *Ovid. 6. Fast. v. 145.* Pectoraque exsorbent avidis infantia linguis. *h. e.* pectora puerorum. *& l. 4. v. 208.* Tutus ut infanti vagiat ore puer. *Id. Heroid. ep. 9. v. 86.* infans manus, *mano bambina.* & *epist. 11. v. 119.* Infantes umbræ. *h. e.* animæ puerorum. ¶ Absolute *Cic. de Fin. l. 2. c. 11.* Nec vero, ut voluptatem expetat, natura movet infantem. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 28.* Non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus pepercerunt. *Liv. l. 31. c. 12.* In Sabinis incertus infans natus, masculus, an femina esset. *Virg. 6. Æn. v. 427.* infantumque animæ flentes. ¶ Dicitur & de fetu in utero. *Liv. l. 24. c. 10.* Infantem in utero matris clamasse, &c. Adde *Cels. l. 7. c. 29.* & *lib. 5. c. 21.* ¶ *Ab infante* est a puero, *fin da fanciullo.* *Colum. l. 1. c. 8.* & *Senec. de Ira, l. 2. c. 5.* Eligendus est custos operibus ab infante duratus. *Cels. l. 7. c. 7. sect. 15.* In his, qui ab infantibus id vitium habent. ¶ In *Inscript.* apud *Gruter. pag. 682. n. 9.* dicitur *infans* puer annorum novem. ¶ Translate *Cic. Attic. l. 10. ep. ult.* Illa Hortensiana omnia fuere infantia. *h. e.* puerilia. non enim, quæ promiserat, præstitit. ¶ Per catachresim usurpatur de brutis animalibus. *Plin. l. 10. c. 33. de halcyonibus.* Nidum mollibus plumis consternunt, ne durus sit infantibus pullis. *& cap. 61. de vespertilione.* Mater geminos volitat amplexa infantes. *Id. l. 29. c. 5.* Infantes catuli, *cagnolini.* Adde *Martial. l. 13. epigr. 97.* ¶ Item de rebus inanimis. *Plin. l. 22. c. 22. sub fin.* Infans boletus. *h. e.* recens editus. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 39.* (*fortasse ex persona alterius poetæ*) rubra Canicula findet infantes statuas. *h. e.* e recenti & viridi ligno factas. ¶ *Infans*, infandus. *Accius* apud *Non. c. 1. n. 275. & cap. 4. n. 478.* Infans facinus.

INFANTARIUS, a, um, ab *infans.* Infantaria a *Martial. epigr. 88. l. 4.* dicitur mulier, quæ infantes amat, vel quæ infantem peperit. ¶ Infantarii olim dicebantur Christiani, quod crederentur in sacris suis infantem mactare, & comedere. V. *Tertull. l. 1. ad Nation. c. 2.*

INFANTIA, æ, f. *il non potere, o saper parlare,* ἀλαλία, ἀφωνία, inscitia, aut impotentia loquendi. *Lucret. l. 5. v. 1029.* Ipsa videtur Protrahere ad gestum pueros infantia linguæ. ¶ Item imperitia dicendi, jejunitas, orationis inopia, *mancanza d' eloquenza, difficoltà di spiegarsi.* *Cic. 4. Attic. ep. 16. circa med.* Accusatorum incredibilis infantia. *Id. 3. de Orat. c. 35.* Neque infantiam ejus, qui rem norit, sed eam explicare dicendo non queat, esse laudandam. *Sueton. de Grammat. c. 4.* Quæ quidem omitti jam video desidia quorundam, & infantia. ¶ Item ætas hominis, qua nondum fari cœpit, vel si loquatur, non rationabiliter tamen & congruenter, *infanzia, puerizia,* νηπιότης. Ea usque ad septimum annum fere producitur, ut colligitur ex *Ulpian. Dig. l. 26. tit. 7. leg. 1.* (V. *Ætas.*) *Quintil. l. 1. c. 1.* (*al. 2.*) Quantum in infantia præsumptum est temporis, adolescentiæ acquiritur. ¶ Pro ipsis infantibus. *Plin. l. 32. c. 2. ad fin.* Surculi curalii, infantiæ adalligati, tutelam habere creduntur. ¶ Per catachresim dicitur de prima brutorum ætate. *Plin. l. 8. c. 44.* Infantia asini. *Id. c. 48. l. 11.* Solidipedes in infantia scabunt aures posterioribus cruribus. ¶ Item de rebus inanimis recentibus. *Plin. l. 15. c. 19.* Culices lacteum humorem, hoc est infantiam pomi, absumunt. *Colum. l. 5. c. 5. ante med.* Positu seminis arundo adstituitur, quæ velut infantiam ejus tueatur. *Macrob. Saturn. 7. c. 7. a med.* Vinum cum in infantia est, dulce; cum pubescit, magis suave, quam dulce est. ¶ *Ab infantia*, a puero, *fin da fanciullo.* *Tacit. 1. Ann. cap. 4.* Prima ab infantia eductus in domo regnatrice. *Plin. l. 10. c. 63. ad f.* Cervi ab infantia educati.

INFANTICIDA, æ, m. qui infantem occidit. *Tertull. in Apolog. c. 4.*

INFANTICIDIUM, ii, n. cædes infantis. *Tertull. in Apolog. c. 2.*

INFANTILIS, le, ad infantem pertinens, *infantile, puerile.* *Justin. lib. 17. c. ult.* Parvulum infantilibus blandimentis inductus diu protexit. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 26.* Infantilis vestis.

INFANTO, as, a. 1. infantis instar nutrio. *Tertull. lib. 5. advers. Marcion. c. 14.* Lactis & mellis societatem, qua suos infantat.

INFANTULA, læ, f. *fanciullina*, diminut. *Apul. l. 10. Metam.* Habebat filiam parvulam de marito. huic infantulæ, &c.

INFANTULUS, i, m. *fanciullino*, diminut. ab infans. *Apul. l. 8. Metam.* Gerebamus infantulos & mulieres. Adde elegans carmen lapidi incisum, apud *Murator. pag. 1514. n. 3.*

INFARCIO, & Infercio, is, si, tum, a. 4. *empire, infarciare,* ἐμφλύττω, implendi causa immitto, conjicio. *Colum. l. 12. cap. 53.* Et maxime in eas partes, quibus ossa relicta sunt, largum salem infarcito. *Plin. l. 33. c. 3. ad fin.* Bracteas infarcire leviore materie. *Prudent. in Psychom. v. 450.* infercire crumenis turpe lucrum. ¶ *Infercire verba*, inculcare & sine ordine inserere. *Cic. in Orat. c. 69.* Neque inferciens verba, quasi rimas expleat.

INFARSUS, & Infersus, a, um, impletus. *Tertull. de Pall. cap. 4.* & *lib. 3. adversus Marcion. c. 10.*

INFASTIDITUS, a, um, *che non dà fastidio.* *Sidon. carm. 16. v. 124.* Infastiditum fers ipse ad busta cadaver.

INFATIGABILIS, le, *che non si stanca, infaticabile,* ἀκάματος, qui non defatigatur. *Plin. l. 28. cap. 19. a med.* Dentes quidem eorum maximi equis quoque alligati, infatigabilem cursum præstare dicuntur. *Senec. de vita beata, cap. 7.* Altum quiddam est virtus, regale, invictum, infatigabile. *& epist. 66. a med.* Animum servare infatigabilem.

INFATIGABILITER, *infaticabilmente*, sine fatigatione. *Augustin. ep. 32. ad Paulin.* Infaticabiliter gaudere.

INFATIGATUS, a, um, indefatigatus. *Martian. Capell. l. 6. pag. 190.* Crepidas permenso orbe contritas viatrix infatigata gestabat.

INFATUO, as, avi, atum, a. 1. *rendere balordo, far impazzire, ammattire*, fatuum atque stolidum facio. *Cic. Phil. 3. c. 9.* Ut hominem stultum magis etiam infatuet mercede publica. *Id. pro Flacc. c. 20.* Neminem quidem adeo infatuare potuit, ut ei nummum ullum crederet. *Senec. in f. Suasor. 2.* Sed ne vos diutius infatuem, finem fussoriæ faciam. Adde *epist. 59. a med.*

INFAVORABILIS, le, *da non favorirsi*, non favorabilis. *Cels. Dig. lib. 37. tit. 6. leg. 6.* Nec infavorabilis sententia est.

INFAVORABILITER, sine favore. *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 2. leg. 2. ad fin.* Non infavorabiliter quis medium tempus illi prodesse respondebit.

INFAUSTUS, a, um, *infausto, di cattivo augurio, sfortunato,* δυστυχής, non faustus, improsper, infelix, mali ominis. *Virg. 5. Æn. v. 635.* infaustas exurite puppes. *& lib. 7. v. 717.* Allia, nomen infaustum. *& lib. 11. v. 347.* auspicium. *Senec. in Agam. v. 416.* nuncium. *Tacit. 2. Hist. c. 91.* Infaustus dies. *& 1. Ann. c. 30.* Castra infausta temerataque. *& lib. 4. c. penult.* Infaustæ amicitiæ gravis exitus imminebat. *Id. 1. Hist. c. 6.* Infaustus omine. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 45.* sed tristis Erinnys Prætulit infaustas sanguinolenta faces. *Id. 3. Metam. vers. 36.* lucum infausto tetigere gradu. *Val. Flacc. l. 8. v. 315.* infausto se se occulit atro Certa mori. *Sueton. in Oth. c. 8.* Quod antiquitus infaustum haberetur. *Plin. l. 16. c. 36. a med.* Quod notatum apud Chæroniam infausto Atheniensium. *h. e.* infortunio. Ita legi vult *Harduin.* Alii aliter. *Tacit. Ann. 12. c. 10.* Socors domi, belli infaustus. *Plerique al. leg.* bellis.

INFECTIO, onis, f. ἀπραξία, *il non far niente.* Hoc sensu legitur apud *Eumen. in Panegy. ad Constantinum Cæs. cap. 18.* invitis tamen Criticis *Grutero, Acidalio, Livineio*, & aliis, qui substituunt *effectione*, vel *festinatione*, vel *confectione*. In *vet. Gloss.* exponitur βαφή, βάμμα, *tintura*. Neutro sensu, si certa non occurrant exempla Latino scriptori usurpanda.

INFECTIVUS, a, um, adject. ad inficiendum, seu tingendum pertinens, βαφικός. *Vitruv. l. 7. sub fin.* Hæc sunt infectiva.

INFECTOR, oris, m. *tintore*, βαφεύς, qui lanam colore aliquo inficit, idest tingit. *Cic. Fam. 2. ep. 16. sub fin.* Curtius dibaphum cogitat, sed eum infector moratur. Adde *Plaut. Aulul. 3. 5. 42.* ¶ Adjective *infector succus*, quo lanæ, vel quidpiam aliud tingitur, & inficitur. *Plin. lib. 11. cap. 3.* Purpurarum generi infector ille succus.

INFECTORIUS, a, um, adject. infectivus. *Marcell. Empir. c. 4.* Infectorium alumen.

INFECTUS, a, um, *non fatto*, ἄπρακτος, non factus: ab in privativa, & factus. *Cato R. R. c. 2.* Ubi cognovit, opera quæ facta, infectaque sient. *Plaut. Amph. 3. 2. 3.* Ea, quæ sunt facta, infecta refert. *Cic. 2. de Invent. c. 27.* Et id, quod judicatum non sit, pro infecto haberi oportere. *Liv. l. 9. cap. 11.* Si sponsionis facti pœnitet, restituat legiones: omnia pro infecto sint. *e' abbia il tutto per non fatto.* *Terent. Phorm. 5. 8. 45.* Quando accusando fieri infectum non potest, ignosce. *Id. Eun. 1. 1. 8.* Infecta pace ultro ad eam venies. *Horat. l. 3. od. 29. v. 47.* Diffingere aliquid, infectumque reddere. *Cic. in Top. c. 4.* Si quis in pariete communi demoliendo damni infecti promiserit. (V. *Damnum.*) *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 33.* Infectis iis, quæ agere destinaverat, ab urbe proficiscitur. *Id. l. 6. B. Gall. c. 12.* & *Liv. l. 9. c. 32.* Re infecta abire. *senz' aver fatto nulla.* & *ibid. c. 23. a med.* Infecta victoria. *non ottenuta.* & *lib. 34. c. 10.* Argentum infectum. *h. e.* non signatum, aut cælatum: *da lavorare*. Sic *Virg. 10. Æn. vers. 527.* sunt auri pondera facti Infectique mihi. *Plaut. Mostell. 1. 3. 27.* Infecta dona facere. *h. e.* dona promissa revocare. *Id. Mostell. 4. 3. 13.* Speras, dissimulando infectum hoc reddere. *h. e.* irritum. *Stat. 3. Theb. v. 430.* Facta, infecta loqui. *h. e.* vera & falsa. De Fama sermo est, de qua etiam *Virg. 4. Æn. v. 190.* pariter facta atque infecta canebat. *Petron. in Satyr. c. 114.* Rudis atque infecta materies. *h. e.* non dolatum, non politum lignum. ¶ Item non confectus, imperfectus. *Ovid. 4. Metam. v. 10.* Telasque, & calathos, infectaque pensa reponunt. *& lib. 6. v. 105.* & *Valer. Flacc. l. 3. v. 117.* infectaque sacra relinquunt. *Propert. l. 2. el. 19. v. 65.* infecto deposcit præmia cursu. ¶ Infecta verba dicuntur a *Varr. l. 8. de L. L. c. 55. & sequentib.* quæ rem non jam factam, sed quæ vel nunc fit, aut fiebat, aut facienda est, ostendunt: ut *pungebam, pungo, pungam*: contra *perfecta*, quæ rem jam factam significant, ut *pupugeram, pupugi, pupugero*. ¶ Est etiam tinctus: ab *inficio*, βεβαμμένος, *tinto, colorito*. *Propert. l. 2. el. 13. v. 58.* infectos imitare Britannos. *h. e.* fucatos. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 56.* Palpebræ infectæ mulieribus. *Id. l. 35. c. 7.* Infecta conchylio lana. *Propert. l. 2. el. 13. v. 58.* infectas sanguine habere manus. *macchiate, intrise.* *Plin. l. 6. c. 19.* Infecti sole populi. *imbruniti.* Sic *Stat. l. 3. silv. 2. v. 123.* conjux sole infecta Sabino. *Plin. l. 37. c. 9.* Infecta fumo iaspis. *Claudian. de B. Gild. v. 360.* juvenci Semineces, & ad-

& adhuc infecta mapalia tabo. *& lib.* 2. *in Rufin. v.* 131. Infectæ pallore genæ. ¶ Plus est, quam inquinatus. *Sen. epist.* 59. *circa med.* Vitia elui difficile est. non enim inquinati sumus, sed infecti. ¶ Item veneno imbutus, corruptus, *corrotto*, *infetto*. *Virg.* 7. *Æn. v.* 341. Gorgoneis Alecto infecta venenis. *Justin. l.* 21. *c.* 4. Pocula veneno infecta. *Claudian. l.* 2. *de rap. Pros. v.* 203. infectæ spumis vitiantur arenæ. ¶ Translate *Plin. l.* 30. *c.* 1. Magica arte infectus orbis. *Liv. l.* 40. *c.* 11. Imbuti & infecti delenimentis Romanis. *Lucan. l.* 4. *v.* 736. infectaque semper Punica bella dolis. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 85. Homines superstitione infecti. *Id. de Germ. c.* 24. Nullis aliarum nationum connubiis infecti. *Virg.* 6. *Æn. v.* 742. aliis sub gurgite vasto Infectum eluitur scelus. *h. e.* animus scelere infectus. hypallage. Vel *scelus infectum*, h. e. penitus immissum in animo: quasi intus factum. ¶ Absolute *Claudian. in nupt. Honor. & Mariæ, v.* 229. Infecti enses. *avvelenati*. & *l.* 1. *in Rufin. v.* 301. Infecto morbus crudescere cælo incipiens. *aria infetta*. ¶ Item simpliciter, imbutus. *Plin. l.* 9. *c.* 7. Odorem quidem non aliud, quam infectum aera, intelligi potest. *Id. l.* 11. *c.* 13. Mel optimum & minime fronde infectum. *Manil. l.* 2. *v.* 357. Aeraque infectum nostras dimittit ad auras. *h. e.* imbutum vi siderum. ¶ Ornatum significat in illo *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v.* 264. Ostroque infecta corusco Humida gemmiferis illuxit regia mensis. ¶ Non fictum, h. e. non ornatum, non politum, non fucatum, in illo *Plaut. Mil.* 5. 5. 3. Ita est ingenium mulierum: bene eum lauta est, tersa, ornata, ficta est, infecta est tamen.

INFECTUS, us, m. *tintura*, βαφὴ, tinctura. *Plin. l.* 8. *c.* 48. De reliquarum lanarum infectu suo loco dicemus.

INFECUNDE, *sterilmente*, ἀκάρπως, non fecunde. *Gell. l.* 19. *c.* 3. Infecunde atque jejune laudare. *h. e.* parce, frigide.

INFECUNDITAS, atis, f. *infecondità*, *sterilità*, ἀφορία, sterilitas. *Colum. in proœm. l.* 1. Culpantes agrorum infecunditatem. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 6. Infecunditas terrarum. *Plin. l.* 11. *c.* 16. *sub fin.* apum.

INFECUNDUS, a, um, *infecondo*, *sterile*, ἄφορος, non fecundus, sterilis. *Colum. l.* 2. *c.* 4. Ut infecundior materia mixta pinguiori segetem minus uberem reddat. *Virg.* 2. *Georg. v.* 48. Infecunda quidem, sed læta & fortia surgunt.

INFELICITAS, atis, f. *infelicità*, δυστυχία, adversa fortuna, calamitas. *Cic. de Fin. l.* 2. *c.* 27. Beate autem vivere alii in alio, vos in voluptate ponitis: item omnem infelicitatem in dolore. *Terent. Adelph.* 4. 2. 5. Quid hoc, malum, infelicitatis? ¶ Plurali num. *Apul. l.* 2. *de Dogm. Plat.* Miseriæ & infelicitates.

INFELICITER, adverb. *infelicemente*, *disgraziatamente*, δυστυχῶς, misere, incommode, improspere. *Terent. Eun.* 2. 3. 36. Fit mihi obviam infeliciter. *Liv. l.* 2. *c.* 45. Ob rem toties infeliciter tentatam in armis. ¶ Comparativum *infelicius* habent *Senec. l.* 5. *controv.* 33. & *Quintil. l.* 8. *c.* 6.

INFELICITO, as, a. 1. *fare infelice*, δυστυχῆ ποιῶ, infelicem & miserum facio. *Cæcil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 443. Ut te dii omnes infelicitent cum male monita memoria. *Plaut. Cas.* 2. 3. 30. Dii me & te infelicitent. Adde *Merc.* 2. 3. 99. & *Pœn.* 2. 1. 1. &c. quibus locis *Taubman.* & *Pareus in Lex. Crit.* contendunt, legendum esse *infelicare*, eodem sensu pro *infelicitare*. ita enim in MSS. esse.

INFELICO. V. vocem præced.

INFELIX, icis, *infelice*, *sfortunato*, *misero*, δυστυχὴς, infortunatus, calamitosus, miser, cui nihil succedit. *Cic. Verr.* 7. *c.* 62. *extr.* Crux infelici & ærumnoso comparabatur. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 41. Postulabant pro homine miserrimo atque infelicissimo. *Virg.* 12. *Æn. v.* 608. totam infelix vulgatur fama per urbem. *& lib.* 9. *v.* 786. Infelix patria. *Liv. l.* 5. *c.* 12. Ne infelicior domi, quam militiæ esset. *Quintil. declam.* 18. *c.* 1. Mulier infelicissimi pudoris. ¶ Cum genitivo. *Virg.* 4. *Æn. v.* 529. Infelix animi Phœnissa. *Sil. l.* 12. *v.* 432. fidei Petilia. *& l.* 9. *v.* 627. ausi. ¶ Per metonymiam dicitur de iis, quæ infelicem faciunt. *Cic. Phil.* 2. *c.* 26. Si quis reipublicæ sit infelix, felix esse non potest. *Propert. l. & el.* 3. *v.* 29. O prima infelix fingenti terra Prometheo. *Virg.* 6. *Æn. v.* 521. Infelix thalamus. *& lib.* 10. *v.* 850. exsilium. *& lib.* 12. *v.* 941. baltheus. *& lib.* 2. *v.* 245. monstrum. *& lib.* 3. *v.* 246. vates. *h. e.* quæ infelicia prædicit. ¶ Pro inauspicato, tristi, adverso, *Propert. l.* 3. *el.* 5. *v.* 29. Infelix Aquilo, raptæ timor Orithyiæ, Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi? *Claudian. in* IV. *Consul. Honor. v.* 496. infelices tabulæ. ¶ Aliquando est infecundus, sterilis, *sterile*. *Cic. pro Rabir. perduell. cap.* 13. Arbori infelici suspendito. *Virg.* 2. *Georg. v.* 239. Tellus infelix frugibus. *& v.* 314. oleaster. *& Ecl.* 5. *v.* 37. lolium. *Plin. l.* 16. *c.* 26. & *lib.* 24. *c.* 9. *ad fin.* Infelices arbores existimantur damnatæque religione, quæ neque seruntur unquam, neque fructum ferunt. V. *Felix*.

INFENSE, *da nemico*, ἐχθρωδῶς, infenso animo, inimice. *Cic. in Orat. c.* 51. Quis Isocrati est adversatus infensius? *Al. leg.* impensius. *Liv. l.* 34. *c.* 15. Infensius hostes pro vallo pugnabant. *Tacit.* 5. *Ann. cap.* 3. Tiberius etsi infense invectus, cetera ambigua reliquerat.

INFENSO, as, a. 1. *infestare*, *travagliare*, *molestare*, ἐνοχλέω, infesto, turbo, infector. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 37. Palam bello infensare Armeniam. *& lib.* 6. *cap.* 34. Adequitare castris, infensare pabula. *& lib.* 13. *cap.* 41. Ut quasi infensantibus diis, exitio tradi crederetur.

INFENSUS, a, um, *adirato*, *nemico*, ἐχθρός, iratus, qui ira in alium elatus est. Differt ab *infestus*, quia *infensus* est vehementer iratus, *infestus* vehementer molestus, & qui alicui malum infert: & plus est quam inimicus. *Cic. Verr.* 4. *c.* 61. Infenso atque inimico animo venire. *Virg.* 5. *Æn. v.* 641. prima infensum vi corripit ignem. *h. e.* ipsa infensa. hypallage. *Id.* 10. *Æn. v.* 521. procul infensam contenderat hastam. *& l.* 11. *v.* 122. Drances infensus Turno. *Claudian. lib.* 3. *de rapt. Pros. v.* 201. Phlegra nobis infensior æther. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 25. Infensior illic miles, culpam cladis in Hordeonium vertebat. *Id. Ann.* 11. *c.* 1. Opes principibus infensæ. *h. e.* inimicæ, noxiæ. *Id. in fi. l.* 1. Infensius servitium. *h. e.* magis obnoxium, gravius. *& lib.* 14. *c.* 56. Rarus per urbem, quasi valetudine infensa. *h. e.* adversa.

INFER, a, um, idem ac inferus apud vet. ut *citer*, *exter*. *Cato de R. R. c.* 149. Ubi super inferque vicinus permittet, tum decedito. *h. e.* qui pratum super te, quique infra te habet.

INFERAX, acis, adject. non ferax. *Hieronym. Homil.* 2. *translata ex Orig. ante med.* Silvæ inferaces existimantur.

INFERCIO. V. *Infarcio*.

INFERI, orum, m. *Inferno*, *Demoni infernali*, *i morti*, οἱ νέρτεροι, loci inferi terræ, vel Dæmones, & homines mortui, qui in centro terræ habitant. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 5. Num te illa terrent, triceps apud Inferos Cerberus, Cocyti fremitus, transvectio Acherontis, &c. *Liv. l.* 26. *c.* 32. Si ab Inferis exsistat rex Hiero. *Cic.* 2. *Catil. c.* 9. Si salvi esse velint, Sylla sit iis ab Inferis excitandus. *Id. in Vatin. c.* 6. Inferorum animas elicere. *Id.* 14. *Phil. c.* 12. Illi igitur impii, etiam ad Inferos pœnas parricidii luent: vos vero piorum estis sedem & locum consecuti. *h. e.* apud Inferos. ¶ *Inferum* pro *Inferorum*. *Senec. de Ira, l.* 2. *c.* 35. Teterrimæ Inferum exeunt Furiæ. Adde *Varron.* apud *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16.

INFERIÆ, arum, f. *esequie*, *funerali*, *sacrifizj de' morti*, ἐναγίσματα, sacrificia, quæ diis Manibus inferebant, ut *Festus* definit. Ea fiebant tum victimis mactandis, tum liquoribus libandis, aqua, vino, lacte, sanguine: neque diis solum, sed propinquis etiam, amicis, & viris illustribus: nec tantummodo eorum mortis tempore, sed aliis deinceps temporibus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 16. Tertius Hercules est ex Idæis Dactylis; cui inferias afferunt. *Virg.* 9. *Æn. v.* 215. Absenti ferat inferias, decoretque sepulcro. *In Cenotaph. Pisano L. Cæsaris*. Inferias alicui mittere. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 422. Inferias tacitis Manibus illa dabunt. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 95. Quod exstructis in campo Martio aris, inferias Neroni fecisset. *Sueton. in Calig. c.* 15. Inferias iis annua religione instituit. *Catull. carm.* 99. *Infer. ad fratr. tum. v.* 8. munera tradita ad inferias. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 490. magnoque paratas Accipite inferias uteri mala pignora nostri. *& lib.* 13. *v.* 615. alasque, adversaque pectora lassant, Inferiæque cadunt cineri cognata sepulcro. *Id. in Ibin, v.* 453. Vulnera totque feras, quot dicitur ille tulisse, Cujus ab inferiis culter abesse solet. ¶ Aliquando cum altero accusativo jungitur. *Virg.* 4. *Georg. v.* 545. Inferias Orphei Lethæa papavera mittes. *Id.* 10. *Æn. v.* 519. immolare aliquem inferias umbris. *& lib.* 11. *v.* 81. quos mitteret umbris Inferias. *Sil. l.* 4. *v.* 232. Mactare aliquem inferias alteri. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 27. victorum nepotes Rettulit inferias Jugurthæ. ¶ Caret singulari numero, monente etiam *Gell. l.* 19. *c.* 8.

INFERIALIS, le, adject. ad inferias pertinens, feralis. *Apul. l.* 8. *Metam.* Officiis inferialibus statim exactis.

INFERIOR. V. *Inferus*.

INFERIUS, a, um, adject. *Inferium vinum*, idem ac calpar, idest vinum novum, quod ex dolio demebant sacrificii causa, in honorem Jovis, antequam vina gustarent. Nisi enim id facerent, vinum omne in apothecis sacrum fiebat, usibusque humanis eripiebatur: vini parte libata, hac religione solvebantur. Dictum est *inferium*, quia solum inferretur, his verbis, *Macte hoc vino inferio esto*. Festum, quo id fiebat, *Vinalia* appellabatur. Hæc ex *Trebatio Arnobius lib.* 7. *pag.* 236. V. *Calpar*. Meminit & *Festus* his verbis: *Inferium vinum, id quod in sacrificando infra pateræ labrum ponebatur*. Quibus hoc fortasse significat, eo vino, cum Jovi libabatur, moris fuisse pateram infra labra tantummodo impleri. Ceterum etiam extra Vinalia Inferium vinum Jovi libare solitos fuisse Veteres, constat ex *Cat. R. R. c.* 132. *&* 134. unde colligas *inferium* universim dictum, quod Jovi inferretur. Etiam Minervæ hoc vinum libari potuit, ut est apud *Arnob. lib.* 4. *pag.* 138. ¶ De inferiis rebus V. *Inferiæ*.

INFERIUS. V. *Infra*.

INFERMENTATUS, a, um, *azimo*, ἄζυμος, non fermentatus, ut Infermentati panes, *Paulin. Nolan. carm.* 23. *natal.* 8. *S. Fel. vers.* 47.

INFERNALIS, le, *infernale*, καταχθόνιος, ad Inferos pertinens, infernus. *Alcim. Avit. l.* 2. *v.* 290. infernali jamdudum nocte sepultis. *Prudent. lib.* 1. *advers. Symmach. v.* 389. Hæc sunt deliciæ Jovis infernalis.

INFERNAS, atis, qui est ex regione infera. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1086. *n.* 6. Imp. Fl. Val. Constantino codicarii navicularii infernates devoti N. M. Q. ejus. *h. e.* qui infero mari navigant. ¶ *Infernas arbor* dicitur, quæ ex Apennino, qua parte mare inferum Etruriamque spectat, cæditur: sicut *supernas*, quæ aversa parte, & ad superum. *Plin. l.* 16. *c.* 39. *ad fin.* Ideo Romæ infernas abies supernati præfertur. *Vitruv. l.* 2. *cap. ult.* Ideo infernates, quæ ex apricis locis apportantur, meliores sunt, quam quæ ab opacis de supernatibus advehuntur.

INFERNE, *a basso*, *di sotto*, νέρθεν, ab inferiori parte. Ultima corripitur a *Lucret. l.* 6. *v.* 596. Tecta superne timent, metuunt inferne cavernas. *& vers.* 763. hinc animas Acherontis in oras Ducere forte deos manes inferne reamur. Adde *vers.* 186.

INFERNUS, a, um, *posto di sotto*, *inferiore*, *basso*, ὁ νέρτερος, in inferiore parte positus, & infra nos sicut *supernus*, qui supra. *Cic.* vertens *Arati* versus *l.* 2. *de nat. Deor. c.* 44. Huc se se infernis e partibus

tibus

tibus arigit Hydra. Liv. l. 24. c. 38. ad fin. Superi, inferique dii. Id. l. 8. c. 24. Amnis fusos in stagna inferna. Senec. l. 2. quæst. nat. s. 49. Inferna fulmina sunt, cum e terra exsiliunt ignes. Plin. l. 2. c. 47. Auster infernus ex imo maris spiret. Lucan. l. 2. v. 400. maer infernum. h. e. Tyrrhenum. ¶ Speciatim de iis dicitur, quæ ad Inferos pertinent, infernale. Virg. 6. Æn. v. 106. inferni janua regis. h. e. Plutonis. & vers. 138. Juno inferna. h. e. Proserpina. Id. Æn. 8. v. 244. Infernæ sedes. & lib. 3. v. 386. Inferni lacus. & lib. 7. v. 325. Infernæ tenebræ. Tacit. 2. Ann. c. 28. Infernas umbras carminibus elicaer. Ovid. 2. Fast. v. 610. Inferna palus. h. e. Styx. Propert. l. 3. el. 3. v. 36. Inferna retis. h. e. cymba Charontis. Id. lib. 1. el. 9. v. 20. Inferna rota. h. e. Ixionis. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 27. Infernæ sorores. h. e. Furiæ, & ceteræ pestes Inferorum. Tacit. de Germ. cap. 43. Nullo hostium sustinente novum ac velut infernum aspectum. vista, aspetto infernale. Sil. l. 2. v. 426. supplia infernis Annibal aris. h. e. quæ sacræ sunt diis infernis. ¶ Absolute Infernus dicitur de ipso loco Inferorum, l' inferno, ᾅδης: & frequenter usurpatur a Christianis Theologis. Dubium est tamen, utrum ab antiquioribus dictum sit unquam: tametsi contra Latinam consuetudinem non est, cum locus facile subintelligatur. Afferunt locum Varronis apud Non. c. 4. n. 116. Infernus tenebrosus [illegible] tenet. Verum is locus dubiæ est lectionis, varieque ac multum exagitatur a Criticis. ¶ Inferni, orum, sunt ipsi Inferi. Propert. l. 2. el. 1. v. 37. Theseus infernis, superis testatur Achilles. & el. 21. v. 49. sunt apud infernos tot millia formosarum. ¶ Inferna, orum, res infernæ, loca inferna. Tacit. 5. Histor. c. 5. Eadem de infernis persuasio: cælestium contra. Senec. in Herc. Fur. v. 423. Inferna tetigit, posset ut supera assequi. ¶ Item loca inferiora corporis, il secesso. Plin. l. 26. c. 8. Helioscopion trahit bilem per inferna. Id. l. 25. c. 11. Hyssopum cum fico sumptum purgat per inferna. & lib. 26. c. 13. Si sanguis per os redditus est, fluxitve ab infernis.

INFERO, fers, tuli, latum, a. anom. portar dentro, introdurre, arrecare, intro fero, importo, inveho. Colum. l. 12. c. 1. Quæ domum inferuntur, diligenter inspicere. Cic. pro Dom. cap. 39. Clodius, qui ex pontificis maximi domo religionem eripuit, is in meam intulit. Id. 3. Catil. c. 9. Tectis & templis ignes inferre conati sunt. appiccar fuoco. Horat. lib. 1. od. 3. v. 28. Iapeti genus Ignem fraude mala gentibus intulit. introdusse fra gli uomini. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18. Inferre aliquid in ignem. gettare. Tacit. 11. Ann. c. 13. Inferre fontes urbi. & lib. 13. c. 54. semina arvis. Plaut. Pœn. 1. 2. 106. ignem in aram. metter full' altare. Liv. l. 32. c. 24. scalas ad mœnia. Cic. 1. Offic. cap. 40. Turpe est in re severa delicatum aliquem inferre sermonem. introdurre. Liv. inter lib. 4. mentionem. far menzione, introdur discorso. ¶ Est tricliniare verbum, & significat portar in tavola. Habet passim Apicius, præsertim lib. 4. Sic Plin. l. 9. c. 35. a med. Inferri secundam mensam jussit. Id. l. 33. c. 11. a med. Lancem, quam multi conservi ejus inferrent. ¶ Item funebre, seppellire. Cic. 2. de Legib. c. 26. Ne quis sepulcra deleat, neve alienum inferat. Nep. in Pausan. sub fin. Mortui corpus cum eodem dicerent inferri oportere, quo, &c. Justin. in f. l. 11. Reliquias ejus majorum tumulis inferri jussit. ¶ Item tributi conferendi, pagare, sborsare. Colum. l. 1. c. 1. a med. Tributum alicui inferre. Plin. in Paneg. c. 39. Ne remotus quidem vigesimam inferre cogetur. Id. l. 2. ep. 11. a med. Septingenta millia ærario inferenda. ¶ Item rationum. Cic. pro Flacc. cap. 19. Cum pro frumento pecuniam accepisset, celavit suos cives, ultroque iis sumptum intulit. mise a loro carico, spesa, a conto. & cap. 9. Inferre rationes falsas. presentar conti falsi. Colum. l. 1. c. 7. extr. Nec frumentum conditum cum fide rationibus inferunt. mettono in partita. Julian. Dig. lib. 34. tit. 3. leg. 12. Inferre aliquid in rationes. ¶ Sæpe ponitur pro afferre, apportare, recare. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 8. Inferre hostibus terrorem maximum. & cap. 54. alicui injuriam. & l. 1. c. 12. calamitatem. Cic. 14. Phil. c. 3. sub fin. turpitudinem. Id. pro Sext. c. 1. periculum civibus. Id. pro Cæl. c. 18. probrum castis, labem integris, infamiam bonis. Id. 1. de Invent. c. 9. moram & impedimentum alicui rei. Id. de Harusp. respon. cap. 18. injuriam stupri in aliquem. Id. pro Sext. cap. 27. injurias in socios. Id. pro Mil. cap. 7. mortem alicui per scelus. Id. de Harusp. respon. cap. 2. excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem tectis atque agris. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 16. magna detrimenta. Cæs. lib. 2. B. Gall. cap. 25. spem alicui. dare speranza. Cic. pro Mil. c. 29. vim. usare, e far violenza. Velle. l. 2. c. 45. vim vitæ suæ. ammazzarsi da se. Sic Hirt. de B. Afric. c. 93. sibi manus. & Cic. 1. Catil. c. 8. ad fin. vim & manus cuipiam. metter le mani addosso. Ovid. in Ibin, v. 613. in aliquem. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 39. Inferre causam. addurre scusa, o motivo. & Auct. de B. Hispan c. 1. Aliqua ei inferebatur causa, ut, &c. se gli dava qualche occasione. ¶ Item pro infligere. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 6. Inferre vulnera hostibus. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 21. pœnam. ¶ Item pro interponere. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 75. Neque vero Pompejus, cognito consilio ejus, moram ullam ad insequendum intulit. ¶ Et pro imponere. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 29. extr. Illum in equum quidam ex suis intulit: fugientem silvæ texerunt. ¶ Et pro objicere. Cic. de Amic. c. 18. Delectari criminibus inferendis. in dar delle accuse. ¶ Et pro offerre, diis libare. Plaut. Curcul. 1. 2. 72. Me inferre Veneri jam vovi jentaculum. offerire, portare. Virg. 3. Æn. v. 66. Inferimus tepido spumantia cymbia lacte, Sanguinis & pateras. Hinc inferiæ. ¶ Item pro inducere, impellere. Terent. Phorm. 4. 4. 9. Qui te ad scopulum e tranquillo inferat. ti spinga, ti faccia urtare. Plaut. Trucul. 2. 7. 19. Meum herum miserum sua blanditia intulit in pauperiem. ¶ Et pro intentare. Cic. pro Cluent. cap. 41. ad fin. & pro Rabir. Post. c. 4. Inferre litem capitis in aliquem. Id. Verr. 7. c. 41. Inferre alicui crimen proditionis. ¶ Et pro concludere, colligere, conficere, inferire. Cic. de Invent. l. 1. c. 47. Cum concesseris propositionem, & assumptionem, complexio est infirmanda. aliud enim, quam cogebatur, illatum est. Adde Apul. l. 3. de Dogm. Plat. ¶ Inferre bellum, portare, o far la guerra. Cic. 9. Attic. ep. 1. Bellum Italiæ terra marique inferamus. Id. 2. Phil. c. 22. Inferre bellum contra patriam. Liv. l. 1. c. 30. Inferre arma. ¶ Pertinet enim sæpe ad rem militarem. Nam inferre signa est acie instructa milites in hostem movere, signa eodem promovendo. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 26. Ut paulatim se se legiones conjungerent, & conversa signa in hostes inferrent. Liv. l. 3. c. 18. a med. Trepidare tum hostes, nec ulli satis rei fidere: trepidantibus inferunt signa Romani. Id. l. 4. c. 18. Dictator dextro cornu adversus Faliscos, sinistro contra Vejentem Quintius intulit signa. Hirt. de B. Afric. c. 69. Legionarios jubet celeriter signa hostibus inferre. ¶ Inferre pedem est progredi, procedere, instare, avanzarsi, incalzare. Curt. l. 7. c. 9. Turbatia acriter pedem inferre cœperunt. Liv. l. 10. c. 33. Inferunt pedem, urgentque, & impulsos semel terrore eodem agunt. Id. l. 35. c. 1. Gradum acrius intulere Romani, cessitque Lusitanus. ¶ Extra rem militarem, inferre pedem est ingredi, entrare, metter piede in qualche luogo. Cic. pro Cæcin. c. 14. Pedem cum intulero, atque in possessionem vestigium fecero. Plaut. Men. 5. 2. 67. Inferre pedem in ædes. Virg. 4. Georg. v. 358. jubet discedere late Flumina, qua juvenis gressus inferret. ¶ Inferre se est intro ire, se conferre, entrare, mettersi, cacciarsi. Liv. l. 1. c. 21. Lucus erat, quo se Numa sine arbitris inferebat. Virg. Æn. 1. v. 443. infert se septus nebula per medios, miscetque viris. Id. 11. Æn. v. 36. Æneas foribus se se intulit altis. Vellej. l. 2. c. 74. extr. Transfixum se gladio flammæ intulit. Cic. pro Cæcin. c. 5. Atque etiam se ipse inferebat, & intrudebat. h. e. non vocatus aderat. Al. aliter leg. Id. pro Balb. c. 10. Inferre se in periculum capitis, atque in vitæ discrimen. ¶ Item se offerre. Gell. l. 19. c. 1. a med. Visa vi quadam sua inferunt se se hominibus noscitanda. ¶ Aliquando est cum fastu incedere. Plaut. Mil. 4. 2. 54. Viden' ignavum, ut se inferat! come si pavoneggia! & Pseud. 4. 1. 7. Ut magnifice infert se se! ¶ Interdum vi progredi, irruere, acriter pedem inferre. Liv. l. 2. c. 14. Adeo concitato impetu se intulerant Etrusci, ut funderent ipso incursu Aricinos. Id. l. 4. c. 33. Effreno equo in medios ignes infertur. Virg. 10. Æn. v. 66. Inferre se hostem alicui. ¶ Inferre oculos in Curiam, volgere, fissare, apud Cicer. pro Font. c. 15. ubi al. leg. inserere. ¶ Inferre judicium, judicare. Maxim. Dig. lib. 5. tit. 2. leg. 4. Parentes maligne circa sanguinem suum inferentes judicium, novercalibus delinimentis corrupti.

INFERSUS. V. Infarsus.

INFERTUS. V. Calceatus in fine.

INFERVEFACIO, is, a. 3. idem ac fervefacio, vel intus fervefacio. Cato R. R. c. 156. extr. Infervefacito bene. Colum. l. 12. c. 17. Ligustumque acetum infervefaciant.

INFERVEFACTUS, a, um, particip. ab infervefio. Colum. l. 9. c. 13. Omnia eadem æquis ponderibus in unum lævigata, & fictili vase cum Aminneo vino infervefacta.

INFERVEFIO, is, actus sum, pass. 3. fervens fio, infervesco. Scribon. Larg. compos. nlc. Tertio die cum infervefiunt.

INFERVEO, es, bui, n. 2. idem quod ferveo. Cato cap. 108. Facito, bis aut ter inferveat. Horat. l. 2. sat. 4. v. 67. Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis. Cels. l. 2. c. 30. Mulsum, quod inferbuit. Id. l. 5. c. 25. sect. 4. Cum eo humore passum misceatur, inferveatque.

INFERVESCO, is, n. 3. idem ac fervesco. Cato cap. 90. Et fabæ tertia pars ut infervescat. Sil. l. 13. v. 341. Ostendensque manum, solem infervescere fronti Arcet. Plin. l. 19. c. 12. Ne infervescat aqua sole.

INFERUS, a, um, inferiore, basso, di sotto, ἔνερος, qui infra est, inferior, ut superus, qui est supra. Liv. in Odyss. apud Priscian. l. 3. pag. 606. Putsch. Inferus, an superus deus, &c. Cic. 1. Tuscul. c. 26. Ut omnia supera, infera, prima, ultima, media videremus. Plaut. Merc. 5. 1. 1. Limen superum inferumque salve. Liv. l. 8. cap. 31. In deos superos inferosque. Plin. l. 2. c. 52. Cum sit illa ratio non inferi ictus, sed adversi. & cap. 78. Illis in supera successum evocari, his in inferas partes depelli. ¶ Inferum mare, mar di sotto, mar de Toscana, mare illud est, quod Etruriam alluit, & Tuscum, ac Tyrrhenum dicitur: sicut mare superum est Adriaticum & Ionium. Dictum est tum quia vergit ad meridiem, & occidentem Italiæ; superum vero ad Septemtriones, quæ pars cæli altior eis videtur: tum quia ex Urbe versus Adriaticum euntes fere semper ascendunt; contra ex Urbe ad mare Tuscum, descendunt: tum quia mare Adriaticum & Ionium revere altius est, cum per fretum Siculum assidue in Tuscum defluat. Plin. l. 3. c. 5. Inter duo maria, inferum & superum. Adde Cicer. 3. de Orat. c. 19. & Lucan. l. 2. v. 400. ¶ De inferis avibus V. in Praepes. ¶ De inferis diis V. Inferi. ¶ Nonius cap. 1. n. 221. docet, inferum dici posse quidquid desuper mittatur. Varr. ibid. Nubes aquam vomentes inferam mortalibus. ¶ Comparativum est inferior, ius: & refertur ad locum, inferiore, più basso. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 35. Iisdem sublicis, quarum pars inferior integra remanebat, pontem reficere cœpit. & l. 2. c. 25. Ex inferiore loco subeuntes. & lib. 7. c. 46. Inferiore omni spatio vacuo relicto. Stat. 4. Theb. v. 332. inferior vultu dea visa. h. e. demissa, humilis, atque adeo minime læta. Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 12. Si quid & inferius, quam Styga, mundus habet. Id. 15. Metam. v. 240. suoque Pondere in inferius

rius tellus atque unda feruntur. *al basso*. *Plin. l. 16. c. 24.* Foliorum pars inferior a terra herbido viret colore. *Tacit. l. 1. Hist. c. 61.* Inferior exercitus. *h. e.* Germaniæ inferioris. ¶ Item ad ordinem pro *posterior*. *Ovid. 1. Amor. el. 1. v. 1.* Arma gravi numero, violentaque bella parabam Edere, materia conveniente modis. Par erat inferior versus. *Varr. de L. L. l. 5. c. 3.* Inferiores quinque dies. ¶ Item ad tempus. *Cic. Q. Fratr. l. 3. ep. 5.* Maximos motus nostræ civitatis attingere non poteram, quod erant inferiores, quam illorum ætas, qui loquebantur. *Id. de clar. Orat. c. 64.* Inferioris ætatis erat proximus L. Sisenna. *& cap. 49.* Ætate inferiores paulo, quam Julius, sed æquales propemodum fuerunt Cotta, Sulpicius, &c. ¶ Ad numerum. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 57.* Erat multo inferior numero navium Brutus. ¶ Ad genus, & dignitatem. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 46.* Qui propter eximiam virtutem, ex inferioribus ordinibus in eum locum pervenerant. *Ovid. in f. l. 1. de ar. am.* Vilis in amplexus inferioris eat. *Cic. pro Quint. c. 31.* Indignum est a pari vinci aut superiore; indignius ab inferiore atque humiliore. ¶ Ad vires, & virtutem, fortunam, &c. *Nep. in Dam. c. 8.* Inferior copiis. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 3. a med.* Dignitate, auctoritate, existimatione, gratia non inferior, quam qui unquam fuerunt amplissimi. *Id. de clar. Orat. c. 48.* In jure civili non inferior, quam magister, fuit. *Sallust. in fragm.* apud *Arusian. Mess.* Nulla arte cuiquam inferior. *Propert. l. 2. el. 7. v. 27.* Inferior multo cum sim vel matre, vel armis. *Justin. l. 44. c. 4.* Inter cervorum greges, haud inferior velocitate, peragravit. *Cic. Fam. 13. ep. 5.* Gravissimum est, cum superior factus sit ordine, inferiorem esse fortuna. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 40.* In superiores contumax, in inferiores crudelis. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 24.* Romanos sub sarcinis inferiores animo adoriri cogitabant. ¶ Dicitur & de iis, qui vincuntur tum in acie, tum in judicio. *Propert. l. 1. el. 4. v. 9.* si levibus fuerit collata figuris, Inferior duro judice turpis eat. *Cic. de clar. Orat. c. 8.* Docere se profitebantur, quomodo causa inferior dicendo fieri superior posset. *Curt. l. 5. c. 1.* Alexandrum, quibus antea vicisset, inferiorem fore. ¶ Superlativum *infimus* est, *infimo*, *più basso*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 6.* Omnia supera esse meliora: terram autem esse infimam, quam crassissimus circumfundat aer. *Id. 1. de Divin. c. 33.* Ut ab infima ara subito anguis emergeret. *h. e.* ab infima parte aræ. (Sic *Plaut. Curc. 4. 1. 41.* In foro infimo. *& Cæs. l. 2. B. Gall. c. 18.* Infimus collis.) *Id. 3. Q. Fr. ep. 1. c. 6.* Cum scripsissem hæc infima, quæ sunt mea manu. *quest' ultime righe*. *Plaut. Mostell. 3. 2. 14.* Postes ambo ab infimo tarmes secat. *h. e.* ab infima parte. *Tacit. Ann. 13. c. 3.* Quod Italiam, velut infimam nationum, afflictavisset. ¶ Sæpe refertur ad conditionem, genus, fortunam. *Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 6. a med.* Infima fæx populi. *Id. 1. Offic. c. 13.* Est autem infima conditio & fortuna servorum. *& lib. 2. c. 12.* Summos cum infimis pari jure retinebat. *Id. pro Flacc. c. 11.* Infimo loco natus. *Plin. l. 18. c. 6.* L. Tarius Rufus infima natalium humilitate. *Liv. l. 8. c. 2. a med.* Precibus infimis petiere, ut, &c. *umilissime*. ¶ Pro recto *inferus*, cujus nondum exempla vidimus, *infer* a *Catone* dictum est. V. suo loco.

INFESTATIO, onis, f. *infestazione*, *molestia*, ἐνόχλησις, vexatio, molestia. *Tertull. in Apolog. c. 1.* Sectæ hujus infestatio obstruit defensioni.

INFESTATOR, oris, m. *infestatore*, qui molestiam affert. *Plin. l. 6. c. 28.* Nomadas, infestatoresque Chaldæorum Scenitæ claudunt.

INFESTATUS, a, um, *molestata*, *infestata*. *Vellej. l. 2. c. 73.* Latrociniis ac prædationibus infestatum mare. Superlat. *infestatissimus*, legitur apud *Orosium in præfat. ad Augustinum*, etsi al. legunt *infestissimus*.

INFESTE, adverb. *ostilmente*, *nimichevolmente*, ἐχθρικῶς, noxie, inimico animo. *Liv. l. 26. c. 13.* Age contra, quæ illi infeste in nos fecerint, repetite. *Id. l. 2. c. 55.* Quo ferocius clamitabat, eo infestius circumscindere & spoliare lictor. *Cic. pro Quint. c. 21.* Sin inimicissime atque infestissime contendere perseveret. *Quintil. l. 12. c. 8. a med.* Infestissime interrogare & premere.

INFESTIVITER, adverb. non festive, *spiacevolmente*. *Gell. l. 9. c. 9.* Cetera vertit non infestiviter.

INFESTIVUS, a, um, *spiacevole*, *non faceto*, ἀχαρίτελος, σκαιός, infacetus, injucundus. *Gell. l. 1. c. 5.* Homo subagresti ingenio & infestivo.

INFESTO, as, avi, atum, a. 1. *infestare*, *molestare*, *incomodare*, ἐνοχλεῖν, infestus sum, sæpe nocere aggredior, molestiam infero, vexo. *Hirt. de B. Alex. c. 3.* Unoque tempore & nostras munitiones infestabant, & suas defendebant. *Colum. l. 6. c. 14. ad fin.* Clavorum, qui fere cervicem (*boum*) infestant, minor molestia est. *Id. l. 1. c. 5. a med.* Assiduis divertentium hospitiis infestat rem familiarem. *Ovid. 13. Metam. v. 730.* Scylla latus dextrum, lævum irrequieta Charybdis Infestant. *Plin. l. 6. c. 32. extr.* Infestari eas insulas belluis. *Vellej. l. 2. c. 73.* Latrociniis ac prædationibus infestato mari. ¶ Item corrumpere, vitiare, *mandar a male*, *guastare*. *Plin. l. 2. c. 103.* Fons amaritudine infestatur. *Id. l. 27. c. 4.* Aloe non infestat stomachum. *Id. l. 15. c. 23.* Infestare saporem. *amareggiare*. *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* Materia sic cæsa judicatur carie non infestari. *Plin. l. 23. c. 1. circa med.* Vinum infestat nervos. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 165.* attonitus stabulo ceu pastor inani, Cui pecus aut rabies Pœnorum inopina leonum, Aut populatrices infestavere catervæ. *Colum. l. 11. c. 1. a med.* Haruspicem sagamque sua sponte non noverit, quia utraque genera vana superstitione rudes animos infestant.

INFESTUS, a, um, *nemico*, *insolente*, *infesto*, *molesto*, *odioso*, ἐχθρὸς, ὀχληρὸς, δάϊος, inimicus, adversus, molestus, hostilis, qui crebro malum infert: ab *in* privativa, & *festus*, ut volunt plerique Etymologi. *Nigid.* autem apud *Non. c. 2. n. 255.* & *Gell. l. 9. c. 12.* ducit a festinando. Nam qui instat alicui, eumque properans urget, & opprimere studet, festinatque, is infestus dicitur. Hæc ille. Sunt etiam qui ab *infero* utcumque derivant. Quid ab *infensus* differat, ibi est dictum. *Cic. pro Quint. c. 2. sub fin.* Cum ei summam per injuriam omnia inimica atque infesta fuerint. *Id. Phil. 10. c. 10.* Gallia, quam sibi armis animisque infestam inimicamque cognovit. *Id. 3. Verr. c. 5.* Clamore populi R. infesto atque inimico excitatus. *& Verr. 7. c. 55.* Qui nunc animo te iniquissimo infestissimoque intuetur. *& cap. 56.* Sic iste in omnia maria infestus ex omnibus Siciliæ partibus imminebat. *Nepos in Hamilc. c. 3.* Fidenti animo atque infesto Romanis. *Hirt. de B. Alex. c. 61.* In regionibus alienis, & sibi infestis. *Sallust. in Catil. c. 56.* Dii irati infestique sunt. *Catull. carm. 64. de coma Beren. v. 73.* Infestis quempiam dictis discerpere. *Tacit. in Agric. c. 1.* Sæva & infesta virtutibus tempora. *Cic. pro Lig. c. 8.* Veniebatis in provinciam, unam ex omnibus huic victoriæ maxime infestam. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 40.* Ingratus in amicos, infestus in cognatos. *Al. leg.* infestus cognatis. *Cic. pro Cluent. c. 66.* Infestum & immane scelus. ¶ *Infesta signa* sunt vexilla militaria, quæ in hostes pugnandi, cædendi, fugandique animo inferuntur. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 7.* Ubi præter spem, quos fugere credebant, infestis signis ad se ire viderunt. *& lib. 7. c. 51.* Legiones infestis contra hostes signis constiterunt. *& lib. 3. B. Civ. c. 93.* Infestisque signis tanta vi in equites impetum fecerunt, ut, &c. *Cic. pro Font. c. 16.* Infestis prope signis inferuntur Galli in Fontejum. *gli vanno contra armata mano*. Sic *Cæs. 3. B. Civ. c. 93.* Milites dato signo, cum infestis pilis procucurrissent. *& Tacit. 1. Ann. c. 69.* Infesto agmine Gallias petere. *Justin. c. 1. l. 37.* Infesta arma contra populum R. tulerant. ¶ Passive est is, cui sunt alii infesti, vexatus, impetitus, infestatus, plenus discriminis, *infestato*, uti docet *Gell. loc. cit.* affertque illud *Ciceron. pro Planc. c. 1.* Si hujus salus ob eam causam esset infestior, quod is meam salutem atque vitam sua custodia texisset. *Id. pro Rosc. Amer. c. 11.* Filii vita infesta, sæpe ferro & insidiis appetita. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 432.* & *Liv. l. 26. c. 24.* Uno myoparone mare infestum habere. *h. e.* infestare. Sic *Justin. in f. l. 40.* Syriam latrociniis infestam reddere. *Cic. de Provin. consul. c. 2.* Via Barbarorum incursionibus infesta. *Id. Phil. 12. c. 10.* Iter infestum & periculosum. *Id. 2. Fam. ep. 10. a med.* Infestissima Ciliciæ pars. *Sallust. in Catil. c. 94.* Alia omnia vasta, inculta, infesta serpentibus.

INFIBULA, æ, f. uncus fibulam iniens. *Tertull. de Pall. c. 1.* Pallii habitus infibulæ morsu humeris acquiescebat. Ita legit *Junius in Not.*

INFIBULATUS, a, um, *affibbiato*, fibula vinctus. *Festus*: Infibulati sacrificabant flamines, propter usum æris antiquissimum, æreis fibulis. *h. e.* fibulis vestes subnexi.

INFIBULO, as, a. 1. *affibbiare*, ἐμπερονάω, fibula necto. *Cels. l. 7. c. 25.* Infibulare quoque adolescentulos interdum valetudinis causa quidam consueverunt. V. ibi cetera, & quæ in *Fibula* diximus. ¶ *Infiblare* per syncopen legitur a nonnullis apud *Apic. l. 8. c. 7.*

INFICETUS, &c. V. *Infacetus*.

INFICIALIS. V. *Infitialis*.

INFICIAS. V. *Infitias*.

INFICIATIO, &c. V. *Infitiatio*.

INFICIENS, tis, nom. ex particip. non faciens, iners, nihil agens. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. de apib.* Neque ipsæ sunt inficientes; necnon oderunt inertes. *Id. l. 5. L. L. c. 8.* Dicimus, qui aliquid agit, non esse inficientem.

INFICIO, is, eci, ectum, a. 3. *tingere*, *colorire*, βάπτω, imbuo, tingo: ab *in*, & *facio*, quasi *intus facio*. color enim inditus, se immittit, & intro pervadit. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 14.* Omnes se Britanni vitro inficiunt, quod cæruleum efficit colorem. *Plin. l. 7. c. 56.* Textilia Ægyptii invenere: inficere lanas Sardibus Lydi. *Ovid. 6. Metam. v. 63.* Qualis ab imbre solet percussis solibus arcus Inficere ingenti longum curvamine cælum. *Senec. in Herc. Oet. v. 337.* Scythasque tepida Phœbus inficiet rota. *h. e.* illustrabit, & calefaciet. *Tibull. l. 3. eleg. 4. v. 32.* virgo Inficitur teneras ore rubente genas. ¶ Item leviter tingere. *Senec. ep. 71. ad fin.* Sapientia nisi alte descendit, & diu sedit, animum non coloravit, sed infecit. ¶ Item imbuere. *Plin. l. 15. c. 3. sub fin.* Dulcem succum olivas bibere, & alieno sapore infici. ¶ Pro immiscere, *Virg. Æn. 12. v. 417.* hoc fusum labris splendentibus amnem Inficit, occulte medicans. ¶ Translate est instituere. *Cic. 3. de Fin. c. 2. sub fin.* Infici debet iis artibus, quæ si, dum est tener, combiberit, ad majora veniet paratior. *Id. 1. de Legib. c. 17.* Teneros & rudes animos inficiunt, & flectunt, ut volunt. ¶ Est etiam vitiare, corrumpere, *guastare*, *avvelenare*. *Virg. 3. Georg. v. 481.* Corrupitque lacus, infecit pabula tabo. *Plin. c. 1. l. 18.* Inficere flumina. *Ovid. 13. Metam. v. 601.* nigrique volumina fumi Infecere diem. ¶ Et translate *Cic. 5. Tuscul. c. 27. a med.* Umbris, deliciis, otio, languore, desidia animum infecimus. *Id. 3. de Legib. c. 13.* Cupiditatibus principum, & vitiis infici solet tota civitas. *Id. 3. Tuscul. c. 2.* Inficimur opinionum pravitate.

INFICIOR. V. *Infitior*.

INFICTUS pro infixus. *Callistrat. Dig. lib. 47. tit. 9. leg. 7.* Navi vel infícta, vel fracta intra fines agri cujusque. Ita *Torrentin.* probante *Cujacio*, & aliis: *Haloander* edidit *infixa*.

INFIDELIS, le, *infedele*, *senza fede*, ἄπιστος, qui promissis non stat, nec fidem promissam exsolvit, quin potius violat. *Cic. 3. Offic. c. 29.* Nullam esse fidem, quæ infideli data sit. *Id. Fam. 15. ep. 4. ad fin.* Ut ex infidelissimis sociis firmissimos redderem. *Plaut. Capt. 2. 3. 83.*

2. 3. 83. Infidelior mihi ne fuas, quam ego fum tibi. *Horat. Epod.* 5. v. 49. o rebus meis Non infideles arbitræ, Nox & Diana. ¶ Translate *Plin. l.* 36. *c.* 11 *ad fin.* Silex ad structuram infidelis, nisi multa suffrenatione devinctus. *Plin.* in *Paneg. c.* 45 *extr.* Infidelis recti magister est metus. *h. e.* non diuturnus magister officii, ut est apud *Cicer.* 2. *Phil. c.* 36. [illegible]: cui simile est illud *ejusd.* 2. *Offic. c.* 7. Malus custos diuturnitatis metus.

INFIDELITAS, atis, f. *infedeltà*, [illegible], fides violata, perfidia. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 12. Quantopere vero amicitias desideraret, quarum infidelitatem extimescebat. *Id. pro Mil. c.* 26. Quantæ infidelitates in amicis. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 33. Infidelitatis suspicionem sustinere.

INFIDELITER, adverb. *infedelmente*, [illegible], sine fide. *Cic. ad Brut. epist.* 1. *in extremo*. Minus me putarim reprehendendum, si inutiliter aliquid senatui suaserim, quam si infideliter.

INFIDIBULUM. V. *Infundibulum*.

INFIDUS, a, um, *infido*, *infedele*, [illegible], non fidus, infidelis. *Cic. de Amic. c.* 15. Se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, quos infidos. *Liv. l.* 2. *c.* 14. Infida societas regni. *Sallust. in Catil. c.* 50. Rhodiorum civitas infida atque adversa nobis fuit. *Id. in Jug. c.* 96. *extr.* Genus hominum mobile infidum. *Justin. c.* 1. *l.* 11. Barbaræ gentes fidei dubiæ & mentis infidæ. *Liv. l.* 9. *c.* 45. Æqui sub specie infidæ pacis quieti. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 578. Promissa infida tyranni. *Liv. l.* 34. *c.* 28 *ad fin.* Fuga infida ac trepida. *h. e.* intuta. ¶ Translate *Plin. l.* 36. *c.* 15. *a med. de amphitheatro versatili Curionis*. Sedere ausi tam infida instabilique sede. *Lucret. l.* 2. *v.* 557. Infidi maris insidias, viresque, dolumque vitare.

INFIGO, is, ixi, ixum, a. 3. *figgere*, *ficcar dentro*, [illegible], intus figo, immitto. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 32. Timide signifer evellebat, quod fidenter infixerat. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 22. Gladium hosti in pectus infixit. *Virg.* 9. *Æn. v.* 746. portæque infigitur hasta. & *lib.* 5. *v.* 504. adversique infigitur arbore mali. *Nemesian. in Cyneg. v.* 211. Infigere morsus. *Sil. l.* 12. *v.* 738. natis infigunt oscula matres. ¶ Translate *Quintil. l.* 9. *c.* 1. Alia repetitione, alia commemoratione infigere. *imprimere*. & *cap.* 4. *ad fin.* Docere aliquid & infigere animis. *Plin. l.* 1. *ep.* 20. Inculcare, infigere, repetere.

INFIGURABILIS, le, adject. non figuratus, informis, deformis. *Ammian. l.* 14. *c.* 4. (*al.* 14.) Compage scutorum, velut testudine infigurabilium fornicum, operiebantur.

INFIMAS, atis, m. & f. *di infima condizione*, qui ex infima plebe est, ut *summas*, qui nobilis, ac summæ est nobilitatis. *Plaut. Stich.* 3. 2. 36. Ergo oratores populi, summates viri, summi accumbent: ego infimatis infimus. *Infimatis* pro *infimas* dictum est, quod & *Priscian.* adnotavit *lib.* 7. *pag.* 761. *Putsch.* & *lib.* 12. *pag.* 943.

INFIMATUS, a, um, adject. infimus factus, *abbassato*. *Apul. de deo Socrat.* Ingenia ad miserias infimata.

INFIMITAS, atis, f. *bassezza*. *Ammian. l.* 17. *c.* 13. (*al.* 30.) Ad infimitatem obsequiorum venire servilium. *Id. l.* 29. *c.* 2. (*al.* 11.) Ipsa fortis infimitate ad omnia præceps.

INFIMO, as, *a.* 1. *abbassare*, deprimo, infimum facio. *Apul. l.* 1. *Metam.* Manes sublimare, deos infimare.

INFIMUS. V. *Inferus*.

INFINDO, is, idi, issum, a. 3. *fendere*, *aprire*, *spaccare*, [illegible], idem quod findo, vel in aliqua re findo. *Virg.* 5. *Æn. v.* 141. Infindunt pariter sulcos. & *Ecl.* 4. *v.* 33. telluri infindere sulcos. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 687. volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum. ¶ Tribuunt & *Ciceroni in Bruto*, *c.* 16. sed dubia eo loco est lectio. ¶ *Paul. ex Festo*: Infindere, interserere, interponere. *h. e.* interjicere: ducta metaphora, a surculis, qui infissis truncis arborum inseruntur, inquit *Scaliger*.

INFINIBILIS, le, qui finem habere non potest. *Apul. de dogm. Plat. l.* 1. Cum viduata sit fine, infinibilis recte videri potest.

INFINITAS, atis, f. *infinità*, [illegible], immensitas. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 16. Infinitas locorum, innumerabilitasque mundorum. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 39. Infinitatem omnem peregrinabatur. *Ammian. l.* 15. *c.* 1. Infinitates mundorum.

INFINITE, adverb. *infinitamente*, [illegible], sine fine, immense. *Cic. in Parad.* 6. *c.* 3. Supellectilem & vestem infinite concupiscenti. *Id.* 2. *Acad. c.* 7. Infinite secare ac dividere aliquid. ¶ Item universim, *universalmente*. *Gell. l.* 14. *c.* 7. *a med.* Referri oportere (*ad Senatum*) aut infinite de republica, aut de singulis rebus finite.

INFINITIO, onis, f. idem ac infinitas. *Cic.* 2. *Fin. c.* 6. *ad fin.* Infinitio ipsa, quam [illegible] vocant, tota ab illo est.

INFINITIVUS MODUS, seu infinitus, [illegible], est unus ex modis verborum: quia nullum certum numerum, nec personam sibi aperta definit. Nam numeri & personæ in infinitivo sunt incerta, obscure latent, evolvenda sunt beneficio pronominum, ut me amare, illos amare, &c. *Diomed. l.* 1. *pag.* 331. *Putsch.* & *Priscian. l.* 8. *pag.* 808. & 822.

INFINITUS, a, um, *infinito*, *sterminato*, [illegible], qui finem, seu terminum non habet, immensus, interminatus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 50. Nihil, cum habeat extremum, infinitum sit, necesse est. & *cap.* 43. Intervalla infinita & immensa. *Id.* 1. *Offic. c.* 16. Infinita multitudo eorum, qui his egent. *Gell. l.* 14. *c.* 1. Infinitus prope & innumerabilis annorum numerus. *Cic. pro Dejot. c.* 5. A Pompejo discessit: spem infinitam persequi noluit. *Id. Verr.* 6. *c.* 48. Spelunca infinita altitudine. *senza fondo*. & 1. *de nat. Deor. c.* 9. Ab infinito tempore. *ab eterno*. & *pro Balb. c. paenult.* Si qui sunt, quibus infinitum sit odium. *Id.* 1. *de Orat.* 1. Infinitus rerum forensium labor. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Singultus infiniti, aut sternutamenta. *Id. l.* 25. *c.* 8. *a med.* Quidquid in Creta nascitur, infinito præstat ceteris alibi genitis. *è infinitamente migliore*. *Senec. in proœm. l.* 2. *excerpt. controvers. ante med.* Eo tempore coactus dicere, infinite se antecellebat. *Quintil. l.* 8. *c.* 4. *ad fin.* Infinito plus. Rursus *Plin. l.* 34. *c.* 1. & 7. Cum ad infinitum operum pretia creverint. *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 16. *leg.* 2. Deincepsque ceteri, si qui sunt, in infinitum. *Plin. l.* 7. *c.* 15. In infinitum ne abeamus. *Paul. Dig. lib.* 8 *tit.* 2. *leg.* 13. Cujus ædificium jure superius est, ei jus est, in infinita supra suum ædificium imponere. *h. e.* in infinitum. *Cels. ibid. tit.* 1. *leg.* 9. Si cui simpliciter via per fundum cujuspiam cedatur, in infinito, videlicet per quamlibet ejus partem, ire, agere licebit. *Plin. l.* 18. *c.* 18. *sub fin.* Infinitum quantum illo tempore cadentes pruinæ congelat. *non si può dir quanto*. Et absolute *Id. l.* 16. *c.* 39. Infinitum refert & lunaris ratio. *assai ecomente*, *assaissimo*. ¶ Item indefinitus, *indeterminato*, *universale*. Hinc *infinita quæstio* dicitur a Rhetoribus, in qua aliquid indefinite & universim quæritur, v. g. *expetenda ne sit eloquentia*: cui opponitur *finita*, in qua certum quippiam ac determinatum disputatur. V. *Finitus*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 31. Esse omnem orationem aut de infinitæ rei quæstione, sine designatione personarum & temporum; aut de re certis in personis ac temporibus locata. Adde *in Partit. c.* 18. ¶ Item amplus, multiplex, numerosus. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 25. Si cuipiam nimis infinitum videtur, quod ita posui. *Id. in Top. c.* 8. Formarum certus est numerus, quæ cuique generi subjiciantur: partium distributio sæpe est infinitior, tanquam rivorum a fonte deductio. ¶ Item immodicus. *Javolen. Dig. lib.* 35 *tit.* 2. *leg.* 61. Cum heres fundum emere, nisi infinito pretio non posset. *Liv. l.* 3. *c.* 9. Duos pro uno dominos acceptos, immoderata, infinita potestate. ¶ *Infinitus* verborum *modus* apud Grammaticos est, qui nullas designat personas, aut numerum. V. *Infinitivus*. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) Dummodo per eandem litteram in infinito exeant. ¶ *Infinitum verbum* est verbum infinitivi modi. *Id. l.* 9. *c.* 3. (ad illud *Pers. sat.* 1. *v.* 9. nostrum illud vivere triste.) Cum infinito verbo usus sit pro appellatione. ¶ *Infinitum nomen* est, quod rem indefinitam significat, ut *qualis*, *quantus*, *quot*, cum sine interrogatione ponuntur. *Priscian. l.* 2. *pag.* 580. *Putsch.* ¶ *Infinitum pronomen* est, quod personas non recipit, ut *quis*, *quæ*, *quod*: contra *finitum*, quod recipit, ut *ego*, *tu*, *ille*. *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 1. & *Donat. edit.* 1. *pag.* 1751. *Putsch.* ¶ *Infinitæ conjunctiones* apud *Cicer. de Fato*, *c.* 8. & *infinita connexa* sunt propositiones, quas vocant *particulares*. *h. e.* de re aliqua indefinita, ut Si quis natus est oriente Canicula, in mari non morietur.

INFIRMATIO, onis, f. *indebolimento*, *confutazione*, [illegible], actus infirmandi. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 3. Sed suspicione, ac perturbatione judiciorum, infirmatione rerum judicatarum. ¶ Speciatim sumitur pro argumento, quo ratio infirmatur. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 13. Judicatio est, quæ ex infirmatione & confirmatione rationis nascitur controversia. Adde *lib.* 2. *c.* 21.

INFIRMATUS, a, um, *indebolito*, [illegible], debilitatus, fractus. *Cic. in Pison. c.* 19. Infirmatus conscientia scelerum. *Ammian. l.* 27. *c.* 5. (*al.* 10.) Infirmato imperii robore. *Hermogenian. Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 46. Infirmatus contractus. *h. e.* rescissus.

INFIRME, adverb. *debolmente*, [illegible], debiliter. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 1. Etsi intelligebam socios infirme animatos esse. *Sueton. in Aug. c.* 29. Tonitrua & fulgura paulo infirmius expavescebat. *Plin. l.* 1. *ep.* 21. *ad fin.* Ut illud immodice & redundanter, ita hoc jejune & infirme.

INFIRMIS, e, adject. idem ac infirmus. *Ammian. l.* 2. *c.* 6. (*al.* 14.) Coagmenta lapidum recens structorum, madoreque etiamnum infirmium.

INFIRMITAS, atis, f. *debolezza*, [illegible], invaliditas, imbecillitas, debilitas illa, quæ vel ex ætate, vel ex morbo contingit. *Cic. de Senect. c.* 10. Infirmitas est puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas jam constantis ætatis. *Id. in Brut. c.* 91. Erat eo tempore in nobis summa gracilitas & infirmitas corporis. *Plin. l.* 18. *c.* 7 *ad fin.* Hordeo contra tempestates maxima infirmitas. *Alphen. Dig. lib.* 39. *tit.* 2. *leg.* 43. ædificii. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 1. valetudinis. *Plin. l.* 7. *ep.* 21. oculorum. ¶ De iis, qui infirmi sunt, *Liv. l.* 34. *c.* 7. *extr.* Patiendum huic infirmitati est, quodcumque vos censueritis. *h. e.* mulieribus. ¶ Translate *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 4. Impositum onus propter infirmitatem animi deponere. *Senec. ep.* 12. Infirmitas mentis. *Papinian. Dig. lib.* 41. *tit.* 2. *leg.* 44. memoriæ. ¶ Ponitur & pro levitate, & inconstantia, *incostanza*, *leggerezza*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 5. Infirmitatem Gallorum veritus, quod sunt in consiliis capiendis mobiles, & novis plerumque rebus student. Adde *Colum. l.* 3. *R. R. c.* 10. ¶ Item pro morbo, *infermità*. *Sueton. in Tiber. c.* 72 Ne quam suspicionem infirmitatis daret, castrensibus ludis interfuit. *Justin. l.* 18. *c.* 3 Infirmitate correptus in itinere decedit. (Adde *lib.* 11. *c.* 8. & *lib.* 16. *c.* 3.) *Plin. l.* 10. *ep.* 6. Proxima infirmitas mea obligavit me Marino medico. *Ulpian. Dig. l.* 4. *tit.* 6. *leg.* 38. Si infirmitate impeditus continuare iter non potuit. Adde *Auct. dial. de Oratorib. c.* 13. *a med.* ¶ *Infirmitas vini* est imbecillitas, qua ferre ætatem nequit. *Colum. l.* 12. *c.* 20. *sub fin.* Propter nimiam infirmitatem vini, quod vix triginta diebus integrum permanebat.

INFIRMITER, adverb. infirme. *Arnob. l.* 7. *pag.* 250. Quam infirmiter invalideque dicatur.

INFIRMO, as, avi, atum, *indebolire*, [illegible], infirmum reddo. *Cels. l.* 2. *c.* 12. Alvus si vehementius fluit, hominem infirmat. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 534. Ne ea latere nova munimenta madore infirmarentur. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 10. Legiones promiscuis militum commeatibus infirmaverat. ¶ Sæpius translate sumitur pro confutare, refellere, dissolvere, *confutare*, *frangere*, ulsn-

ostendendo scil. verbis, nullam in re, quæ objicitur, aut teste vim inesse ad probandum. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 15.* Ego res tam leves qua ratione infirmem ac diluam, reperire non possum. *Id. 2. de nat. Deor. c. 59.* Quanta vero illa sunt, quæ vos Academici infirmatis & tollitis? *Id. 2. de Orat. c. 31. extr.* Quæ pro adversariis sunt, infirmare & frangere. *Id. pro Rosc. Com. c. 15.* Infirmare fidem testis. *Id. Attic. l. 15. ep. 26.* Dubitans, utrum morem gerat Leptæ, an fidem infirmet Silio. ¶ Item pro rescindere, irritum reddere, *annullare, sciogliere*. *Hermogenian. Dig. lib. 49. tit. 14. leg. 46.* Infirmare contractum. *African. lib. 30. leg. 105. circa med.* legatum. *Ulpian. lib. 28. tit. 4. leg. 2.* testamentum. ¶ *Infirmare legem*, est vim ei, atque auctoritatem adimere. *Liv. l. 34. c. 3. & Quinctil. l. 7. c. 1. (al. 2.) ad fin.*

INFIRMUS, a, um, *debole, infermo*, [Greek illegible], non firmus, imbecillus, debilis. *Cic. 6. Verr. c. 43.* Nemo ætate tam affecta, neque viribus tam infirmis fuit, qui non surrexerit. *Id. de clar. Orat. c. 48. extr.* Infirma atque etiam ægra valetudine esse. *Id. 7. Verr. c. 33.* Classis inops & infirma. *Lucan. l. 5. v. 545.* Infirmum lumen solis. *poca luce*. *Cels. l. 2. c. 18.* Infirmior est panis ex polline: infirmissimus cibarius panis. *h. e.* minoris alimenti, *di minor sostanza*. *Colum. de arborib. c. 3. extr.* Infirmi saporis vinum, nec perenne. *di poca forza e durata, vino debole*. *Plin. l. 17. c. 24.* Infirmissimæ arbores. *Id. l. 23. c. 2.* Infirmi nervi. *Id. l. 36. c. 20.* Infirmior ad omnia hæc est, quem schiston appellant. *h. e.* minoris virtutis adversus hæc mala. *Ovid. in Ibin, v. 44.* Infirmum pecus. *h. e.* oves. *Curt. l. 4. c. 14. circa med.* Famam, infirmissimum adversus fortes viros telum, contemnite. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 17.* Alteri non magnis facultatibus, quod civitas erat exigua & infirma. *Id. l. 3. B. Civ. c. 9.* Cum essent infirmi ad resistendum. ¶ Substantivi more *Plin. l. 9. c. 43.* Glutiunt usque ad infirma lineæ. *fin dove la corda dell' amo è men salda*. ¶ De eo, qui æger est, *infermo*. *Plin. l. 7. ep. 26.* Nuper me cujusdam amici languor admonuit, optimos esse nos, dum infirmi sumus. ¶ Translate sæpe refertur ad animum. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 32.* Tenuis & infirmus animus. *& cap. 3.* Quorum vocibus & concursu terrentur infirmiores, dubii confirmantur. *coloro che anno minore spirito*. ¶ Speciatim de iis dicitur, qui inconstantes sunt, ac leves animo, aut fide: quo sensu & *infirmitor* a *Cæsare* adhibetur. *Colum. l. 3. c. 10.* Veniunt impudentissimi ad rem maxime necessariam: deinde etiam infirmissimi. ¶ Præterea refertur ad ea, quæ minus valent ad probandum, minusque habent auctoritatis ac ponderis. *Cic. pro Cæcin. c. 23.* Omnino ad probandum utraque res infirma & nugatoria est. *Id. pro Rosc. Com. c. 2.* Quod apud omnes leve & infirmum est, id apud judicem grave & sanctum esse ducetur? *Id. Fam. 7. ep. 18.* Vestræ cautiones infirmæ sunt.

INFIT, *comincia*, incipit, ἄρχεται: verbum defectivum, cujus hæc sola in usu est persona: de qua ita *Festus*: Infit, incipit, sed diversæ significationis est ab eo, quod est *fit*. nam *infit* agentis, *fit* autem patientis est. *Plaut. Aulul. 2. 4. 38.* Homo ad prætorem deplorabundus venit: infit ibi postulare, ut, &c. *Id. Asin. 2. 2. 76.* Me infit percontarier. *Id. Mercat. 2. 1. 25.* Infit mihi prædicare, sese abduxisse, &c. *Id. Rud. prol. v. 51.* Infit laudare. *Virg. 5. Æn. v. 708.* his Æneam solatur vocibus infit. *& lib. 11. v. 242.* ita farier infit. *Lucret. l. 3. v. 516.* Commutare animum quicumque adoritur, & infit. *& lib. 5. v. 1207.* caput erigere infit. ¶ Absolute est, Incipit dicere, *comincia a dire*. *Virg. 10. Æn. v. 860.* alloquitur mœrentem, & talibus infit. *& vers. 100.* Tum pater omnipotens, rerum cui summa potestas, Infit: eo dicente, &c. *Liv. l. 3. c. penult.* Ibi infit, annum se tertium & octogesimum agere, &c. *Ovid. Metam. 4. v. 475.* Atque ita, non longis opus est ambagibus, infit. ¶ *Infit*, loquitur, *parla*. *Prudent. in Apoth. v. 872. de anima*. Imperat, antevidet, perpendit, præcavet, infit. ¶ *Priscian. sub fin. l. 8.* docet *infe* apud *Varron.* inveniri. In *Glossis* quoque legitur *infe*, ἄρξαι, *h. e.* incipe. *Martian. Capell. in fin. l. 2.* dixit *infiunt*.

INFITERI, non fateri. *Festus*.

INFITIALIS, & Inficialis, le, *negativo*, negativus, ut Constitutio infitialis, qua negamus quod objicitur, vel quod petitur. *Cic. in Top. c. 24.* Itaque aut infitialis, aut conjecturalis prima appellatur. V. *Infitior*.

INFITIAS, & Inficias, nomen defectivum, in quarto plurali solummodo usurpatum, cum verbo *eo, is*. Itaque *infitias ire* est negare, *sconfessare*, ea ratione, qua *exsequias, suppetias ire* dicimus: omissa *ad* præpositione, quæ exprimitur in illo *Pauli Dig. lib. 10. tit. 2. leg. 44.* Non calumniæ causa ad infitias ire. Ita *Torrentius*. nam *Haloand.* τὸ *ad* omittit. Fere dicitur de iis, quæ vera sunt, & probe scimus, sed fateri nolumus. De ratione scribendi V. *Infitior*. *Terent. Adelph. 3. 2. 41.* Si hoc palam proferimus, ille infitias ibit. *Plaut. Cist. 4. 1. 9.* Omnia infitias ire ea, quæ dudum confessa est mihi. *Id. Bacch. 2. 3. 25.* Infitias ire cœpit filio. *Nepos in Epam. in f.* Hujus de virtutibus satis erit dictum, si hoc unum adjunxero, quod nemo ivit infitias. *Quintil. l. 3. c. 7.* Neque infitias eo, quasdam esse ex hoc genere materias. *Liv. l. 6. c. 40.* Quorum alterum neque ego, neque infitias eo, nos enim operam dedisse, &c. *Frontin. de aquæduct. artic. 72.* Nec eo infitias, quin, &c.

INFITIATIO, & Inficiatio, onis, f. *negazione*, [Greek illegible], negatio. *Cic. 2. de Orat. c. 25.* Ac nostræ fere causæ, quæ quidem sunt criminum, plerumque infitiatione defenduntur. ¶ Item negatio pecuniæ debitæ, aut depositi. *Senec. 3. de Ira, c. 9.* Circumscriptiones, furta, fraudes, infitiationes. *Cels. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 69.* Infitiatio depositi. *Terent. lib. 46. tit. 7. leg. 16.* Compellere ad infitiationem.

INFITIATOR, & Inficiator, oris, m. *negatore*, ἀποστερητής, qui infitiatur: & præsertim qui debitam pecuniam, aut depositum, aut hujusmodi neget fraudandi causa. *Cic. 1. de Orat. c. 37.* Si ille infitiator probasset judici, non petitam esse pecuniam, &c. *Id. 2. Catil. c. 10.* Hos non tam acres milites, quam infitiatores lentos esse arbitror. *Martial. l. 1. epigr. 104.* In jus, o fallax atque infitiator, eamus. *Senec. de benef. l. 3. c. 17. ad fin.* Tristis & sollicitus, qualis esse infitiator ac fraudulentus solet. De orthographia V. *Infitior*.

INFITIATRIX, & Inficiatrix, icis, f. quæ infitiatur. *Prudent. in Psychom. v. 630.* Fidei fraus infitiatrix.

INFITIOR, & Inficior, aris, atus sum, dep. *c. sconfessare, negare*, [Greek illegible], nego, pernego: & dicitur fere de iis, qui quæ vera sunt, & sibi nota optime, tamen negant. Quibusdam placet esse ab *in* privativa, & *facio*, quasi quis ajat, se non fecisse: itaque per *c* scribunt. Aliis ab *in*, & *fateor*: & scribunt per *t*. Hos inter sunt *Fest. Manut. Cellar.* inter alios *Dausquius*. In neutram partem *Voss.* inclinat: nos in priorem: ita tamen ut alteram non damnemus. *Cic. 3. Offic. c. 16.* Quæ qui infitiatus esset, dupli pœnam subiret. *Id. Catil. 3. c. 5.* Cum id posset infitiari, repente confessus est. *Id. pro Sext. c. 22.* Neque enim, in hoc me hominem esse, infitiabor unquam. *Varr. prope fin. l. 4. de L. L.* Infitiari de re aliqua. *Cic. 6. Verr. c. 47.* Earum rerum nullam sibi iste neque infitiandi, neque defendendi facultatem reliquit. *Id. in Partition. c. 29.* Is qui defendit, resistat oportet aliquo statu, aut infitiando, aut definiendo, &c. *Flor. l. 2. c. 22.* Posthumium infitiatum, quas promiserat, prædas, lapidavit. *Nep. in Annib. c. 1.* Non est infitiandum, Annibalem tanto præstitisse, &c. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 45.* cum magna meorum Notitiam pars est infitiata mei. *Id. Heroid. ep. 9. v. 4.* fama Decolor, & factis infitianda tuis. *Martial. l. 5. epigr. 31.* Varro, Sophocleo non infitiande cothurno. *h. e.* quem Tragica poesis nunquam infitiabitur suum maximum cultorem. ¶ De iis, qui pecuniam debitam, depositum, aliudve id genus negant, fraudandi causa. *Festus*: Infitiari, creditum fraudare. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 2. c. 3.* Quid, si infitiatur? quid, si omnino non debetur? *Juvenal. sat. 13. v. 60.* si depositum non infitietur amicus. V. *Infitiator*, & *Infitiatio*.

INFIXUS, a, um, *ficcato dentro, fitto*, [Greek illegible], intro fixus, immissus, injectus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73.* Taleæ pedem longæ, ferreis hamis infixis, totæ in terram infodiebantur. *Cic. 5. Tuscul. c. 24.* Sidera certis infixa sedibus. *Liv. l. 27. c. 14.* In quorum tergis infixa stetere pila. *Virg. 4. Æn. v. 689.* Infixum stridet sub pectore vulnus. *Id. 9. Æn. v. 699.* hasta Infixa stomacho sub altum pectus abit. *Pompon. Dig. l. 33. tit. 7. leg. 21.* Quæcumque infixa inædificataque sunt, fundo legato continentur. *Plin. l. 26. c. 12.* omnia infixa corpori extrahunt folia tussilaginis, daucum, &c. ¶ Translate *Cic. post redit. ad Quir. in fin.* Hæc cura erit infixa animo meo sempiterna. *Id. ad Brut. ep. 15.* Animus semper infixus est in patriæ caritate. *Id. pro Cluent. c. 6.* Si hoc, quod in communibus hominum sensibus, atque in ipsa natura positum atque infixum est, non viderem. *Liv. l. 3. c. penult.* Rem se vetustate obliteratam, ceterum suæ memoriæ infixam afferre. *Ovid. 5. Trist. el. 5. v. 9.* Hæc mihi semper erunt imis infixa medullis. *Virg. 4. Æn. v. 4.* hærent infixi pectore vultus. *scolpiti in cuore*. *Senec. ep. 11.* Quidquid infixum & ingenitum est, lenitur arte, non vincitur. *Tacit. Ann. 15. c. 5.* Vologesi vetus, & penitus infixum erat, arma Romana vitandi. ¶ *Infixum est*, decretum est, certum est. *Sil. l. 4. v. 331.* nec leti cura decori, Sed fugere infixum est. Adde *lib. 10. v. 644.*

INFLABELLATUS, a, um. *Tertull. advers. Valentinian. c. 23.* His omnibus elementis atque corporibus ignis inflabellatus est. *h. e.* flando immissus.

INFLABILIS, le, adject. qui inflari potest. *Lactant. de Opific. Dei, c. 11.* pulmonem vocat viscus inflabile, atque aeris capax.

INFLACCEO, es, n. 2. flaccidus, infirmus, inutilis fio. *Enn.* apud *Non. c. 2. n. 323.* Inflaccebunt conditiones.

INFLAGRO, as, intus flagro, vel accendo. *Solin. c. 5. (al. 11.) ad fin. de Sicilia*. Sarmenta, licet viridia, ignem sponte concipiunt, & nullo inflagrante halitu, ab ipso numine fit accendium.

INFLAMMANTER, adverb. *con ardore*. *Gell. l. 10. c. 3. circa med.* Acrites & inflammanter facit complorationem tam acerbæ rei.

INFLAMMATIO, onis, f. *infiammazione, accensione, incendio*, [Greek illegible], φλεγμονή, actus inflammandi. *Flor. l. 4. c. 2.* Cæsaris furor totum, qua patebat, imperium quodam quasi diluvio, & inflammatione corripuit. *Nazar. in Paneg. Constantini, c. 21.* Cum portarum inflammatio ignem late diffudisset. ¶ Apud Medicos sic dicitur, cum noxius humor collectus in aliqua parte corporis eum dolorosum facit, qui igneo ardore sentitur. *Cels. l. 6. c. 6. n. 1.* Oculos interdum inflammatio occupat. *Plin. l. 25. c. 25.* Inflammationum. *& ibid.* nervorum. *& lib. 28. c. 9.* ulcerum. *& cap. 4.* fedis. *Cels. l. 4. c. 5.* stomachi. *& cap. 6.* Laterum inflammatio se remittit. *Plin. l. 21. c. 20.* inflammationem discutere. *Id. l. 22. c. ult.* sedare. *Id. l. 24. c. 8.* refrigerare. *Id. in proœm. l. 23.* mitigare. *Cels. l. 7. c. 25.* reprimere. *Id. l. 6. c. 6. sect. ult.* lenire. *Id. l. 5. c. 26. n. 20. extr.* solvere. *& n. 21. & 23.* movere. *promuovere, cagionare*. *& n. 28.* excitare. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c. 46. extr.* Poetam bonum neminem sine inflammatione animorum existere posse, & sine quodam afflatu quasi furoris.

INFLAMMATRIX, icis, f. quæ inflammat, incitat, & accendit. *Ammian. l. 14. c. 1.* Megæra inflammatrix. *Mamertin. in Paneg. Juliano, c. 3.* Eædem odii causæ, quæ amoris inflammatrices.

INFLAMMATUS, a, um, *acceso, infiammato*, flamma correptus, accensus,

census, φλεγμαθεὶς, ἔμφλοξ. *Sueton. in Ner. c.* 38. Horrea labefacta, atque inflammata sunt. ¶ *Inflammatum membrum* est noxio humore, ardentique dolore laborans, ut in *Inflammatio* dictum est. *Plin. l.* 28. *c.* 16. Inflammata omnia sedat fimi vitulini cinis. ¶ Translate est aliqua vehementi animi ægritudine correptus. *Cic. pro Dom. c.* 23. *extr.* In quos propter eorum crudelitatem inflammatæ nostræ mentes fuerunt. *infiammati di sdegno*. & *lib.* 1. *Fam. ep.* 7. *a med.* A pueritia inflammatus ad gloriam. *Id.* 1. *de Fin. c.* 18. Voluptatum potiendi spe inflammati. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 6. Libidinibus inflammatus & furens. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 44. amore in patriam. *Id. Verr.* 7. *c.* 62. scelere & furore. *Martial. l.* 10. *epigr.* 86. amica. *Hirt. de B. Afric. c.* 19. audacia. *Plin. l.* 8. *c.* 16. cupiditate noscendi. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 231. Inflammata semel nescit mitescere virtus. *Id. in* I. *Consul. Stilich. v.* 193. pretio inflammata manus. *h. e.* corrupta, & stimulata pecunia.

INFLAMMO, as, avi, atum, a. 1. *appiccare il fuoco, accendere, infiammare*, φλογόω, ἐπιφλέγω, flammam infero, accendo, igne corripio. *Cic.* 6. *Verr. c.* 48. Ceres dicitur inflammasse tædas iis ignibus, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. ¶ Item exuro, comburo, *abbruciare*. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 2. *extr.* Cum eadem lucerna hanc epistolam scripsissem, qua inflammarem tuam. *Id. ibid.* Patriam diripiendam & inflammandam reliquimus. *Id.* 7. *Verr. c.* 35. Classem populi R. inflammari incendique jussit. ¶ Translate est excitare, permovere, incitare. *Id. Verr.* 2. *c.* 1. Cum sint parati, qui concionibus & legibus hanc invidiam Senatus inflammare conantur. *Id.* 2. *de Orat. c.* 14. Admovere orationem ad sensus animorum atque motus vel inflammandos, vel etiam extinguendos. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 19. Cum corporis facibus inflammari soleamus ad omnes fere cupiditates. *Id. de Harusp. resp. c.* 19. Animos imperitorum excitare & inflammare. *Id.* 1. *de Fin. c.* 16. cupiditates. *Id. pro Marcell. c.* 10. odium. *Id.* 1. *de Orat. c.* 46. populum in improbos. *Virg.* 4. *Æn. v.* 54. aliquem amore. *Claudian. de* III. *Consul. Honor. v.* 51. Inflammare magis amorem pugnæ. *Cic. de Amic. c.* 23. Inflammari cupiditate honorum. ¶ Apud Medicos est nimium calorem, noxio humore collecto, in corpore accendere, & ardoris sensum facere. V. *Inflammatio*. *Plin. l.* 22. *c.* 23. *sub fin.* Laser tauros inflammat, naribus illitus. *Id. l.* 30. *c.* 4. Buprestis bovem ita inflammat, ut rumpat. & *lib.* 25. *c.* 2. *a med.* Inflammari vulnera ac morbos. & *cap.* 8. Equi pasti inflammantur rabie.

INFLATE, *gonfiamente, superbamente*, tumide. Translate *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 17. & *lib.* 3. *c.* 79. Atque hæc ad eum latius atque inflatius Afranius perscribebat.

INFLATIO, onis, f. *gonfiamento, enfiatura, flato, ventosità*, φύσημα, tumor præsertim in corpore, ex morbo. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 30. Pythagoricis interdictum putatur, ne faba vescerentur, quod habet inflationem magnam is cibus. *Cels. l.* 2. *c.* 26. Minima inflatio fit ex venatione, aucupio, piscibus, &c. Feniculum vero & anethum inflationes etiam levant. *Colum. l.* 12. *c.* 11. Si bibatur, inflationem stomachi facit. *Plin. l.* 23. *c.* 6. Mala dulcia inflationes pariunt. *Id. l.* 27. *c.* 7. Inflationes discutere. *Id. l.* 23. *c.* 4. Inflationem sedare. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 4. In nostris corporibus ex cibo fit inflatio, quæ non sine magna narium injuria emittitur, & ventrem interdum cum sono exonerat, interdum secretius. Adde *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. ubi dicitur de spiritu ex aqua percalefacta efflante.

INFLATUS, a, um, *empito di fiato, o vento*, ἐμφυσηθεὶς, φυσώδης, flatu impletus, inspiratus. *Cic. de clar. Orat. c.* 51. Si tibiæ inflatæ non referant sonum, abjiciendas eas sibi tibicen putat. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 340. buccina cecinit jussos inflata receptus. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Species inflata inani, sine corpore. *Sen. in Agam. v.* 90. Tela secundis inflata Notis. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 11. Nolo verba exiliter exanimata exire: nolo inflata & quasi anhelata gravius. *proferire con troppo fiato*. ¶ Item tumidus, turgidus, *enfiato, gonfio*. *Cic. in Vatin. c.* 2. Serpens inflato collo, tumidis cervicibus. *Virg. Ecl.* 6. *v.* 15. Inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho. *Liv. l.* 40. *c.* 33. Inflati amnes. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 145. capilli. *h. e.* laxi, sparsi, fluentes. *Tertull. de Pall. c.* 4. *a med.* Vestis inflatior. ¶ Translate est superbiens, elatus. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 35. Quibus illi rebus elati & inflati non continebuntur. *Id.* 3. *Tusc. c.* 9. Inflatus & tumens animus. *Id. pro Mur. c.* 15. Cum hostium classis Italiam, spe atque animis inflata, peteret. & *cap.* 24. Inflatus promissis. *Id.* 14. *Phil. c.* 6. Inflati lætitia atque insolentia impii cives. *Curt. sub fin. l.* 10. Titulo Spartanæ victoriæ inflatus. *Liv. l.* 29. *c.* 37. Intempestiva jactatione severitatis inflatus. *Id. l.* 24. *c.* 6. Inflatus assentationibus. *Cic.* 4. *Acad. c.* 36. Est ne quisquam tanto inflatus errore, ut sibi, se illa scire, persuaserit? *Id.* 1. *Offic. c.* 26. Homines inflati opinionibus turpiter irridentur. *Liv. l.* 39. *c.* 53. Et ipse juvenis haud dubia inflatior redierat, subnixus erga se judiciis Senatus, concessisque sibi, quæ patri negata essent. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 72. quem nobis fama superbum Tradit, & inflatum, plenumque Nerone propinquo. ¶ Refertur etiam ad orationem nimis elatam ac turgidam. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 10. Gravis oratio sæpe imperitis videtur ea, quæ turget & inflata est. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 18. Ne Ciceroni quidem obtrectatores defuisse, quibus inflatus & tumens, &c. videretur. *Propert. l.* 2. *el.* 25. *v.* 32. non inflati somnia Callimachi. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Attici pressi & integri, Asiani inflati & inanes.

INFLATUS, us, m. ἐμφύσησις, actus inflandi, inflatio, *il soffiar dentro*. *Cic. de clar. Orat. c.* 51. Oratori populi aures, tanquam tibiæ sunt: eæ si inflatum non recipiunt, &c. & *lib.* 4. *Acad. c.* 7. Primo inflatu tibicinis. ¶ Item afflatus, *inspirazione*. *Id. de Divin. l.* 1. *c.* 6. Instinctu inflatuque divino futura pronunciat.

INFLECTO, is, exi, exum, a. 3. *piegare*, idem quod flecto, ἀνακάμπτω. *Colum. l.* 5. *c.* 6. Radices in nodum inflectere. *Cic.* 7. *Verr. c.* 18. Ubi primum ex alto sinus ad urbem ab litore inflectitur. *Id. l.* 2. *c.* 19. *de Nat. Deor.* Stellæ nunquam cursus sui vestigium inflectunt. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 37. Voces inflectere cantu. *h. e.* variare. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 77. Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum. *Plin. l.* 6. *c.* 17. A Caspio mari in Eoum cursus inflectitur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Cum ferrum se inflexisset. *Cic. post redit. ad Quir. c.* 3. Frater erat unus, qui suo squalore vestitus oculos inflecteret. *h. e.* in se converteret. ¶ Translate est mutare, deflectere, movere, in aliam mentem inducere. *Virg.* 4. *Æn. v.* 22. Solus hic inflexit sensus, animumque labantem Impulit. *Id.* 12. *Æn. v.* 800. Desine jam tandem, precibusque inflectere nostris. *piegarsi*. & *Stat.* 8. *Theb. v.* 716. Lacrimis aliquem inflectere. *Cic. pro Cæcin. c.* 26. Jus civile neque inflecti gratia, neque perfringi potentia, neque adulterari pecunia potest. ¶ Grammatice *inflectere* est circumflexum accentum verbo apponere. *Arnob. l.* 1. *pag.* 35. Inflectatur quod acui, an acuatur quod oportebat inflecti.

INFLETUS, a, um, *non pianto, non compianto*, indefletus. *Virg. Æn.* 11. *v.* 372. animæ viles, inhumata, infletaque turba. Adde *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 651.

INFLEXIBILIS, le, *inflessibile*, ἄκαμπτος, qui inflecti non potest. *Plin. l.* 28. *c.* 12. Dolorem inflexibilem (opisthotonon vocant) levat urina capræ. ¶ Translate *Senec. ep.* 95. *post med.* Necessaria sunt decreta, quæ dant animis inflexibile judicium. *h. e.* certum, & immutabile. *Plin. l.* 10. *ep.* 97. Pervicaciam & inflexibilem obstinationem debere puniri.

INFLEXIO, onis, f. *piegamento, inflessione*, ἔγκαμψις, inflectendi actus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 59. Laterum inflexione hac forti ac virili, non ab scena & histrionibus, sed ab armis, aut etiam a palæstra.

INFLEXUS, a, um, *piegato*, ἐγκαμφθείς, flexus. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 17. Incurvum & leviter a summo inflexum bacillum. *Plin. l.* 4. *c.* 8. Montes inflexi theatrali modo. *Propert. l.* 3. *el.* 13. *v.* 34. inflexo genu cadere. *Colum. l.* 4. *c.* 26. *ad fin.* Meminerit, ne retorqueat sarmentum, sed tantum inflexum devinciat. *Sueton. in Aug. c.* 79. Capillus leniter inflexus. ¶ *Inflexa vox* quid sit apud *Cic. in Orat. c.* 17. *extr.* & *lib.* 2. *de Orat. c.* 46. in adjectivo *Flexus* dictum est. ¶ Item placatus. *Stat.* 8. *Theb. v.* 759. jamque inflexo Tritonia patre venerat.

INFLEXUS, us, m. *piegamento*, κατάκαμψις, inflexio. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 236. rhedarum transitus arcto Vicorum inflexu. *volta stretta*. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 12. Vocem, cujus rectum cursum natura & optimum, & simplicissimum fecit, inflexu modulationis inertissimæ torquent. *Arnob. l.* 2. *pag.* 57. Nec sit introitus rectus, sed adeatur inflexibus flexuosis.

INFLICTIO, onis, f. actus infligendi. *Imp. Constant. lib.* 9. *Cod. Theodos. tit.* 17. *leg.* 2. Factum solitum sanguine vindicari, mulctæ inflictione corrigimus.

INFLICTUS, a, um, *percosso*, percussus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 281. jam ecce ruunt, inflictaque lata Terga sonant. ¶ Item illatus, incussus. *Imp. Gordian. lib.* 5. *Cod. tit.* 71. *leg.* 2. Damnum inflictum alicui. *Imp. Antonin. lib.* 10. *tit.* 8. *leg.* 1. Summa pœnæ nomine inflicta. *Prudent. in fi. Apoth.* inflictus casus contemnite. *h. e.* illatas calamitates.

INFLICTUS, us, m. inflictio, collisio, ut Inflictus dentium & labiorum, quo nempe sonos articulamus: apud *Arnob. l.* 3. *pag.* 112.

INFLIGO, is, ixi, ictum, a. 3. *dare, ferire, percuotere*, προσρίπτω, ἐμβάλλω, infero, impingo, percutio: ab *in*, & *fligo*. *Cic. in Vatin. c.* 8. Mortiferam plagam infligere. *Id. pro Planc. c.* 29. Infligere alicui securim. *Id. in Pison. c.* 26. sempiternam alicui turpitudinem. *h. e.* inurere. *Justin. l.* 3. *c.* 5. detrimenta civitati. *h. e.* inferre. *Ulpian. Dig. lib.* 42. *tit.* 9. *leg.* 6. *ad fin.* Infligere alicui damnum. *Paul. lib.* 22. *tit.* 1. *leg.* 21. graviores usuras. *h. e.* imponere. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 63. Cum in altercatione arripitur ab adversario verbum, & ex eo in eum ipsum aliquid, qui lacessivit, infligitur. *Lactant. de mortib. persecutor. c.* 49. caput parietibus infligere. *Julian. l.* 3. *tit.* 5. *leg.* 29. Infligere alicui pretium rei emptæ. *addossare*: Imponere onus solvendi pretii.

INFLO, as, avi, atum, a. 1. *soffiar dentro, gonfiare*, ἐμφυσάω, φυσάω, intus flo, inspiro, flatu impleo, tumentem facio. *Cic.* 4. *Acad. c.* 27. Simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 2. calamos inflare leves. *sonare*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 60. Inflare sonum aliquem. *Virg.* 3. *Æn. v.* 357. tumidoque inflatur carbasus Austro. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 20. merito quin illis Jupiter ambas Iratus buccas inflet. *Cels. l.* 2. *c.* 26. Inflant (*corpus*) omnia fere legumina, omnia pinguia, omnia prædulcia. *Cato R. R. c.* 90. Ex ore in os palumbi inflare aquam. *h. e.* flando injicere. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 98. Crescentem tumidis infla sermonibus utrem. *adula, e gonfialo*. & *Cic. in Pison. c.* 36. *extr.* Cum tibi spe falsa animos rumor inflasset. *Liv. l.* 35. *c.* 42. Quibus mendaciis creverat multorum animos, iisdem & regis spem inflabat. *Id. l.* 45. *c.* 31. Inflavit ad intolerabilem superbiam animos. *Paul. Dig. lib.* 39. *tit.* 4. *leg.* 9. Locatio vectigalium, quæ calore licitantis ultra modum solitæ conductionis inflatur. *cresce, s'alza, ascende*. ¶ Refertur & ad orationem. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 2. Quid tam exile, quam isti omnes? Antipater paulo inflavit vehementius, habuitque vires agrestes ille quidem, sed, &c. *h. e.* fuit in historia scribenda plenior: ducta opinor metaphora ab inflandis tibiis.

INFLOREO, es, ui, n. 2. in aliquo loco floreo, vigeo. *Claud. in* II. *Consul. Stilich. v.* 124. Pristina Romuleis infloruit arcibus ætas.

INFLUENS, entis, qui influit. *Curt. l.* 8. *c.* 9. & *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Amnis influens in mare. *sbe sbocca*. *Justin. l.* 11. *c.* 8. Flumen per mediam urbem influens. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) *ad fin.* Humor sensim influens. ¶ Item ingruens, irruens. *Cic. de Provinc. Consul.* c. 13. Influentes in Italiam Gallorum copiæ. *Plin. in Paneg. c.* 8. Si quando cum influentibus negotiis paria fecisti. ¶ Item incurrens, immeans. *Cic. de Univ. c.* 13. Influens atque effluens divinus animus. ¶ *Fortuna influens* est favens, propitia. *Senec. in Thyest. v.* 536. Quis influentis dona Fortunæ abnuit?

INFLUO, is, xi, xum, n. 3. *scorrere, inondare dentro*, εἰσρεῖν, intro fluo, illabor. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 39. Apud Hipanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit. *sbocca*. & *lib.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. In quam sanguis a jecore per venam illam cavam influit. *Id.* 1. *de Divin. c.* 35. Atque in amnes mare influxerit. ¶ Translate ponitur pro se se insinuare, sensim irrepere. *Cic. Offic. l.* 2. *c.* 9. Ut in universorum animos tanquam influere possimus. *Id. de Amic. c.* 25. Quibus blanditiis C. Papirius nuper influebat in aures concionis? *Id.* 2. *de Legib. c.* 15. Nihil tam facile in animos teneros atque molles influere, quam varios canendi sonos. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Paulatim sermone Græco in proximas Asiæ civitates influente. *introducendosi*. ¶ Item irrumpere magna vi, & copia instar fluminum. *Cic. de Provinc. Consul. c.* 13. Influentes in Italiam Gallorum copias reprimere. *Plin. l.* 6. *c.* 7. Influxisse eo Scythas tradunt. ¶ Cum dativo, *Quintil. declam.* 3. *c.* 13. Influxit Italiæ inaudita multitudo. *Albinov. ad Liv. el.* 1. *v.* 395. dolor menti influit ægræ. *Senec. ep.* 50. *circa med.* Illud desperandum est, posse nobis casu tantum bonum influere. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 8. Lacus Lemanus, quem flumen Rhodanum influit. (Adde *lib.* 3. *c.* 9.) *Plin. l.* 6. *c.* 24. Oceanum qui influit, Azanium appellant. ¶ Cum adverbiis motus ad locum. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 1. Non longe a mari, quo Rhenus influit. *Ovid.* 4. *ex Ponto, ep.* 10. *v.* 48. Huc Lycus, huc Sagaris influit. ¶ In illo *Cicer. c.* 53. *lib.* 2. *de Orat.* Ex illa lenitate ad hanc vim acerrimam influat, oportet, aliquid; & ex hac vi nonnunquam animi aliquid influendum est illi lenitati: Sunt qui *infundendum*, sunt qui *inflandum* reponunt, sunt qui multo rectius *inflammandum*.

INFLUVIUM, ii, n. *flusso*, profluvium. *Vellej. l.* 2. *cap.* 120. *extr.* Ut protinus pariter sanguinis cerebrique influvio exspiraret. Alii legunt *profluvio*, alii *effluvio*.

INFLUUS, a, um, qui influit. *Paulin. Nolan. carm.* 15. *v.* 107. tam largiter influa traxit Dona Dei.

INFLUXIO, onis, f. influxus, illapsus, actus influendi. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 12. Materialis influxio in corpus.

INFLUXUS, us, m. actus influendi, *influsso*. *Firmic. l.* 1. *c.* 1. Si ex fatis stellarum influxibus pendeamus.

INFODIO, is, odi, ossum, a. 3. *scavare*, ἐγκατορύττω, idem quod fodio, vel in aliquo loco fodio. *Colum. l.* 3. *c.* 13. Atque ita sequentem sulcum infodiunt. & *ibid.* Campestris locus alte duos pedes infodiendus est. ¶ Item terra obruo, sepelio, planto. *Cato R. R. c.* 37. Sarmenta concidito minuta, & ibidem inarato, aut infodito. *Virg.* 2. *Georg. v.* 348. squalentes infode conchas. & *lib.* 3. *v.* 535. Unguibus infodiunt fruges. & *lib.* 11. *Æn. v.* 200. corpora multa virum terræ infodiunt. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. Taleæ totæ in terram infodiebantur. *Nep. in Pausan. in fin.* Procul ab eo loco infoderunt, in quo erat mortuus. *Plin. l.* 12. *in proœm.* Gemmas infodere corpori. *h. e.* una cum corpore sepelire.

INFŒCUNDUS, &c. V. *Infecundus*.

INFŒDERATUS, a, um, fœdere non junctus. *Tertull. de Præscriptionib. c.* 12. Quis miles ab infœderatis, ne dicam ab hostibus regibus, stipendium captat, nisi plane desertor?

INFORMABILIS, le, qui formari & creari nequit. *Tertull. advers. Praxeam*, *c.* 27. Deus immutabilis & informabilis.

INFORMATIO, nis, f. *il primo schizzo*, ὑποτύπωσις, σκιαγραφία, proprie dicitur prima illa & rudis forma, quæ ab artifice operi alicui inducitur. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. *in f.* Ædium sacrarum informationes. ¶ Translate accipitur pro notione a natura animo impressa, hoc est, quasi præsumpta notitia, & anticipata. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 16. Quæ est enim gens, aut quod genus hominum, quod non habeat sine doctrina anticipationem quandam deorum? quam appellat πρόληψιν Epicurus, id est anteceptam animo rei quandam informationem, sine qua nec intelligi quidquam, nec quæri, nec disputari possit. *Id.* 2. *de Orat. c.* 87. *extr.* Unius verbi imagine totius sententiæ informatio. *Id in Partit. c.* 29. Informatio verbi. *h. e.* explicatio, & ostensio significationis.

INFORMATOR, oris, m. qui informat, & instruit. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 22. Moses populi informator.

INFORMATUS, a, um, *abbozzato*, *disegnato*, delineatus, deformatus, institutus, sed rudis adhuc, impolitus, imperfectus. *Varr.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 10. Quarta hebdomade caput & spina, quæ est in dorso, informatur. *Virg. Æn.* 8. *v.* 426. His informatum manibus, jam parte polita, Fulmen erat. ¶ Translate *Cic.* 1. *Attic. ep.* 2. Petitorum hæc est adhuc informata cogitatio. *Id. pro Quint. c.* 10. Ab illo, qui ante dixit, informata jam causa est. *Id. Attic.* 11. *ep.* 6. Non nominatim sed generatim proscriptio est informata. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 27. Ita est informatum anticipatumque mentibus nostris, ut homini, cum de deo cogitet, forma occurrat humana. *Id.* 1. *Offic. c.* 4. Ut nemini parere animus bene a natura informatus velit, nisi, &c.

INFORMIDABILIS, le, *non formidabile*. *Corippus l.* 2. *v.* 354. Omnis erit judex informidabilis illi.

INFORMIDATUS, a, um, *non temuto*. *Sil. l.* 15. *v.* 241. Hac tacita urens informidatus adire.

INFORMIS, e, *informe*, *rozzo*, *sformato*, ἄμορφος, sine forma, inchoatus, rudis. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 53. Cum res muta aut informis fit eloquens & formata. *Liv. l.* 21. *c.* 26. *extr.* Alveos informes (nihil, dummodo innare aquæ, & capere onera possent, curantes) raptim faciebant. *Plin. l.* 17. *c.* 15. Mola est caro informis, inanima, ferri ictum respuens. *Id. l.* 10. *c.* 63. Leænæ, & vulpes informia pariunt, postea lambendo figurant. ¶ Item deformis, squalidus, turpis, fœdus, *deforme*, *brutto*, *orrido*. *Virg.* 8. *Æn. v.* 264. pedibusque informe cadaver (Caci) Protrahitur. *Horat. l.* 2. *od.* 10. *v.* 15. informes hiemes. *Id. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 118. Informis situs. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 245. horrendosque toris informibus artus. *Propert. l.* 3. *el.* 5. *v.* 16. Et timor informem ducet in ora notam. *Tibull. l.* 4. *el.* 4. *v.* 6. Informis color. *Stat.* 12. *Theb. v.* 528. Informes sanguine peltæ. *Lucan. l.* 6. *v.* 224. imbre cruento informis facies. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 40. Papinius repentinum & informem exitum delegit, jacto in præceps corpore. & *lib.* 12. *c.* 37. Sors mea mihi informis, tibi magnifica est. *Virg. Æn.* 12. *v.* 603. Et nodum informis leti trabe nectit ab alta. *h. e.* suspendii.

INFORMITAS, atis, f. formæ, figuræ privatio. *Solin. in epist. priore ad Advent.* Scabra informitas. Adde *Augustin. l.* 12. *Confession. c.* 12. & *Tertull. advers. Hermog. c.* 42.

INFORMITER, sine forma. *Augustin. l.* 12. *Confession. c.* 19.

INFORMO, as, avi, atum, a. 1. *formare*, *disegnare*, *abbozzare*, *descrivere*, ὑποτυπόω, διατυπόω, primam & rudem alicui rei formam induco, deformo, describo, inchoo. *Virg.* 8. *Æn. v.* 447. Ingentem clypeum informant. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Sarmentis connexus velut funis informabitur in eam crassitudinem, quam, &c. *Id. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Areæ sic informandæ sunt, ut facile runcantium manus ad dimidiam partem latitudinis earum perveniant. *Sil. l.* 17. *v.* 525. Informare effigiem. *Plin. in carm. ep.* 9. *l.* 7. cera nunc informet Martem castamque Minervam, nunc Venerem effingat. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 2. Atque ego in summo oratore fingendo talem informabo, qualis fortasse nemo fuit. & *cap.* 9. *extr.* Inchoare & informare oratorem. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 15. Chrysippus magnam turbam congregat ignotorum deorum, atque ita ignotorum, ut eos ne conjectura quidem informare possimus, cum mens nostra quidvis videatur conjectura posse depingere. *idearsele*, *adombrarli*, *immaginarseli*. ¶ Est etiam prima institutione imbuere, instituere, docere. *Cic. pro Arch. c.* 3. Artes, quibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet.

INFORMUS, a, um, valde calidus. V. *Formus*. ¶ Pro *informis* tribuunt quidam *Tertulliano de Pall. c.* 2.

INFORO, as, a. 1. *forare dentro*, ἐντιτραίνω, intus foro: ex *in*, & *foro*, *as*. *Plin. l.* 27. *c.* 14. Timebant prisci truncum findere, ideo inforare ausi medio. ¶ Est item in forum, sive in jus vocare: ab *in*, & *forum*. *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 31. Licet ne inforare, si incomitiare non licet? Ubi tamen alius latet sensus, ut & *in Priap. carm.* 77. ¶ Quod ad *Plauti* locum attinet, *Hardninus* ex MSS. legit *imperare*. V. *Impero*.

INFORTUNATUS, a, um, *infelice*, *misero*, *sfortunato*, δυστυχής, infelix, miser, calamitosus, ærumnosus. *Terent. Eun.* 2. 3. 7. O infortunatum senem! *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 24. *ad fin.* Nihil me infortunatius. *Apul. l.* 4. *Metam.* Infortunatissimus maritus. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 20. Homo miser & infortunatus.

INFORTUNITAS, atis, f. idem ac infortunium. *Gell. l.* 6. *c.* 1. Iisdem sunt bona & mala, felicitas & infortunitas, dolor & voluptas.

INFORTUNIUM, ii, n. *infelicità*, *disgrazia*, *malanno*, ἀτυχία, infelicitas, calamitas, ærumna. *Terent. Adelph.* 2. 1. 24. Si attigisses, feres infortunium. *Liv. l.* 1. *c.* 50. *extr.* Ni pareat patri habiturum infortunium esse. *h. e.* meritam pœnam. *Plaut. Amph.* 1. 1. 130. Modo sis, veni huc: invenies infortunium. & 4. 2. 14. Mactam aliquem infortunio. & *Mercat. prol. v.* 21. multare. ¶ *Vetere informio* dixit *Idem Curcul.* 2. 3. 19. pro *infortunium*, quemadmodum *Rud.* 3. 5. 48. cave sis infortunio: & *Bacch.* 1. 2. 39. cavere malo.

INFOSSIO, onis, f. actus infodiendi. *Pallad. in Februar. tit.* 16. Vetus vinea mergis melius reparabitur, quam si infossione totius corporis obruatur.

INFOSSUS, a, um, *cavato*, *scavato*, *fosso*, ἐγχωσθείς, fossus. *Colum. l.* 9. *c.* 1. Infossi lacus Signino consternuntur. *Stat.* 8. *Theb. v.* 534. Vulnera penitus infossa cerebro. ¶ Item sepultus, *seppellito*. *Horat. epod.* 5. *v.* 33. Infossus puer. *Plin. l.* 13. *c.* 13. Libri tot infossi duraverunt annis.

INFRA, *di sotto*, ὑπό, κάτω, sub: præposit. accusativum regens: cui contraria est *supra*. Sed & sine casu interdum more adverbii ponitur. Est ab *infera* per syncopen. *Pompejus ad Consul.* apud *Cicer.* 8. *Attic. ep.* 6. & *Fam.* 6. *ep.* 8. *extr.* Earum litterarum exemplum infra scripsi. *Id. in Somn. Scip. c.* 4. Infra nihil est nisi mortale: supra lunam sunt æterna omnia. *Id.* 6. *Verr. c.* 23. Argentum, in lectica cubans, ad mare infra oppidum exspectabat. *Cels. l.* 3. *c.* 23. *sub fin.* Ferro candente in occipitio, & infra, qua summa vertebra cum capite committitur, adurere. ¶ Sequente *quam*. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 41. In qua vite inserunt, in ea paulo infra, quam insitum est, incidunt. *Plin. l.* 16. *c.* 30. Si infra, quam rami fuere, præcidatur. ¶ Absolute inferos significat in illo *Tibulli l.* 1. *el.* 11. *v.* 35. Non seges est infra, non vinea culta, sed audax Cerberus, &c. ¶ In discumbendo *infra* est, qui ad dexteram est alterius; *supra*, qui ad sinistram. *Infra* autem locus erat honoratior. V. *Accumbo*. ¶ Refertur interdum ad tempus. *Cic. in Bruto*, *c.* 10. Homerus non infra superiorem Lycurgum fuit. ¶ Et ad magnitudinem. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 27. Uri sunt magnitudine paulo infra elephantos. ¶ Item ad dignitatem. *Terent. Eun.* 3. 2. 36.

Tace tu, quem ego esse infra infimos omnes puto homines. *Tacit. Ann. 2. c. 43.* Vin Tiberio concedere: liberos ejus, ut multum infra despectare. *Cic. 3. Tuscul. c. 7.* Qui invictus sit, eum res humanas despicere, eaque infra se positas arbitrari. *Id. 3. de Fin. c 7.* Sapientia & animi magnitudinem complectitur, & ut omnia, quæ homini accidant, infra se esse judicet. ¶ Huc & illa pertinent *Plin. l. 6. ep. 2.* Confesane se Marii, Sullæ, Pompeji: infra Pallantis laudes jacebunt. *& lib. 1. ep. 20. a med.* Non minus non servet modum, qui infra rem, quam qui supra dicit. *h. e.* minus, quam res & causa postulat. *Quintil. l. 1. c. 7. (al. 13.)* Id quidem infra Grammatici officium est. *è da meno, che Grammatico.* ¶ Comparativum est *inferius*. *Ovid. 2. Metam. v. 136.* Altius egressus cælestia tecta cremabis, Inferius terras. *Id. 2. Trist. v. 263.* Persequar inferius, *&c.* Posse nocere animis carminis omne genus. *detto più sotto, più a basso.* *Senec. ep. 79.* Virtutem non flamme, non ruinæ inferius adducet. *Ovid. 2. Metam. v. noß.* Inferiusque suis fraternos currere Luna Admiratur equos. *& lib. 12. v. 420.* inferius, quam collo pectora subsunt, Cyllare, te fixit. ¶ *Infra esse* est inferiorem esse. *Plin. l. 25. c. 7. sub fin.* Multum infra hunc succum est, qui in Gallia fit. *Id. l. 19. c. 3.* Laser in Armenia nascitur large, sed multo infra Cyrenaicum. ¶ *Inferius*, pejus, deterius. *Solin. c. 2. (al. 8.) circa med.* Quæ præterire, quam inferius essequi, tutius duximus. ¶ *Magis infra* pro *inferius*, seu potius interius, penitius, altius, *Lucret. l. 3. v. 274.* penitus prorsus latet hæc natura, subestque, Nec magis hanc infra quicquam est in corpore nostro. ¶ Differunt *infra*, & *intra* non uno discrimine. *Intra* contrarium habet *extra*: *infra*, *supra*. Præterea *intra* ad numerum & spatium refertur, ut *intra viginti dies*, & *intra muros*. *Infra* ad dignitatem, ut dictum est. Quibus locis *intra* non videtur locum habere. Ita *Valla eleganz. l. 2. c. 53.* Reperitur tamen *infra* relatum ad numerum. *Plin. l. 18. c. 26.* Tarradena subjectam æstate tota, hieme pauciora, non tamen infra novena. *meno di nove.* Etiam *Petron.* posuit *infra* pro *intra*, *in Satyr. c. 137.* Infra manus meas cemellam vini posuit. *Intra* tamen est, qui reponat.

INFRACTIO, onis, f. idem quod fractio. Translate dicitur de animo pro torpore, demissione, pusillanimitate. *Cic. 3. Tuscul. c. 7.* In eundem cadere timorem, & infractionem quidem animi, & demissionem.

INFRACTUS, a, um, *rotto, spezzato, infranto*, ἀνακλασθείς, idem omnino quod fractus, vel valde fractus: ab *infringo*. *Colum. l. 8. sub fin.* Nuces digitis infractæ. *& lib. 12. c. 53.* Sal mola infractum. *Plin. l. 23. c. 1.* Infracta osse extrahere. *Id. l. 8. c. 36. a med.* Caput ursi colapho infractum. *Valer. Flacc. l. 6. v. 199.* infracta est vulnere cervix. *Plin. l. 8. c. 5.* Mares caprarum longis auribus infractisque probant. *h. e.* deciduis, (*flaccidas & pragravantes* vocat *Colum. l. 7. c. 6.*) quasi fractæ sint. ¶ Item inflexus. *Cic. 4. Acad. c. 25.* Infractus remus. *Plin. l. 2. c. 38.* Infracti radii resiliunt. ¶ Translate quoque eandem, ut *fractus*, vim habet apud probatum quemque Scriptorem. Neque audiendus est *Servius*, qui illud *Virg. initio l. 12. Æn.* Turnus ut infractos adverso Marte Latinos Defecisse videt, &c. exponit, antea semper infractos. Sunt enim hic Latini debilitati, afflicti, dejecti, demissi, abjecti, accisis viribus, *abbattuti, snervati, avviliti, mortificati, perduti d'animo.* Sic *Cic. pro Dom. c. 25.* Itaque infractus furor tuus inanes faciebat impetus. *& post redit. ad Quirit. c. 8.* Cum esset, summa senectute, non modo non infracto animo propter magnitudinem calamitatis, sed confirmato atque renovato. *Attic. ad Cicer. l. 9. ad Attic. ep. 12. ad fin.* Tum poterimus deliberare, non scilicet integra re, sed certa minus infracta. *Virg. 9. Æn. v. 499.* torpent infractæ ad prœlia vires. *Id. Æn. 5. v. 784. de Junone.* Nec Jovis imperio, fatisve infracta quiescit. *vinta, domata.* & *Ovid. 6. Metam. v. 627.* Mota quidem est genetrix, infractaque constitit ira. *Stat. 2. Achill. v. 213.* Infracta virtus. *Liv. l. 38. c. 14.* Oratio submisse, & infracta. *Valer. Max. l. 5. cap. 10. n. 1. extern.* Oratione nulla ex parte infractiore concionatus est. *Cels. l. 3. c. 7. sect. 2.* Infractus calor. *h. e.* domitus, & sublatus. *Liv. l. 7. c. 31.* Infractos animos gerere. *Val. Flacc. l. 3. v. 236.* infracti languescunt frigore cursus. *h. e.* debilitati, retardati. *Tacit. 2. Hist. c. 2.* Veritas pluribus modis infracta. *h. e.* corrupta, adulterata. *& lib. 3. c. 40.* Fides metu infracta. *h. e.* violata. *& lib. 4. c. 57.* Infracta tributa. *h. e.* imminuta. *Id. Ann. 13. c. 22.* Infracta paulatim potentia matris. ¶ *Infracta fama* apud *Virg. 7. Æn. v. 332.* & *Tacit. 2. Hist. c. 22.* est imminuta & corrupta. ¶ Refertur & ad sermonem. *Cic. in Orat. c. 51.* Infracta & amputata loqui. *h. e.* interrupta, & veluti confragosa collocatione comprehensa. *Lucret. l. 5. v. 231.* Almæ nutricis blanda atque infracta loquela. *h. e.* fracta, & de industria decurtata, ut fit cum infantibus. ¶ *Infracta vox* apud *Gell. l. 3. c. 5.* est effeminata & mollis. ¶ Pro *non fractus* usurpatur a *Symmacho l. 1. ep. 3.* (edition. *Gerardi Wingendorpii* 1653. Nam apud *Juret.* deest) *a med.* Fractæ opes infractos animos repere unt. *& a Hieronym. in vita Pauli ante med.* Infractus & hoc Antonius spectaculo.

INFRÆNO, &c. V. *Infreno*.

INFRAGILIS, le, *che non si può spezzare*, ἄθραυστος, qui frangi nequit. *Plin. in proœm. l. 20.* Adamantem infragilem omni cetera vi, & invictum, sanguine hircino rumpente. ¶ Translate *fermo, saldo*, firmus & validus. *Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 53.* Si vox infragilis, pectus mihi firmius ære, &c. *Senec. de vita beata, c. 9.* Summum bonum est infragilis animi rigor. Ubi minus recte al. leg. *infrangibilis*. *Albinovan. ad Liviam, el. 1. v. 354.* Infragilemque animum, quod potes, usque tene.

INFRANGIBILIS. V. *Infragilis*.

INFREMO, is, ui, n. 3. idem quod fremo, hoc est, murmure indignationem ostendo. *Virg. 10. Æn. v. 711. de apro.* Infremuitque ferox. ¶ Accipitur aliquando pro personare, & sonitu horrorem incutere. *Sil. l. 3. v. 230.* Nec bellum rapta tam dirum mille carinis Acrius infremuit, trepidumque exterruit orbem.

INFRENATIO, & Infrænatio, onis, f. freni injectio, *imbrigliamento*. Habet *Tertull. sub fin. l. 1. advers. Marcion.* Infrenatio libidinis.

INFRENATUS, & Infrænatus, a, um, *sbrigliato, sfrenato*, ἀχάλινος, non frenatus. *Liv. l. 21. c. 44.* Video generosissimarum gentium equites frenatos & infrenatos. ¶ Item frenum habens, *frenato, imbrigliato*. *Id. l. 37. c. 20.* Non stratos, non infrenatos magna pars habebant equos. *Sil. l. 4. v. 315.* undique nudi Assiliunt frenis, infrenatique manipli.

INFRENDEO, es, n. 2. *fremere*, τοὺς ὀδόντας βρύχω, est dentes irascendo quatere, & invicem collidere. *Virg. 3. Æn. v. 664.* Dentibus infrendens gemitu. *Stat. 8. Theb. v. 580.* Sæpius infrendentem aliis, aliisque sequentem. ¶ Est etiam *infrendo, is*, 3. conjugat. *Tertull. in Apolog. c. 12.* Infrendite, inspumate.

INFRENIS, & Infrænis, e, & Infrenus, & Infrænus, a, um, *sfrenato, sbrigliato*, ἀχάλινος, sine freno. *Virg. 10. Æn. v. 750.* Illum infrenis equi lapsu tellure jacentem, &c. *Id. Æn. 4. v. 41.* Et Numidæ infreni. *h. e.* infrenis equis utentes. *Colum. l. 10. v. 215.* infreno volitare per æthera cursu Passus equos. *h. e.* celeri, præcipiti. ¶ Translate *Gell. l. 1. c. 15. a med.* Quorum lingua tam prodiga infrenisque sit, ut fluat semper colluvione verborum teterrima. *Seren. Sammon. c. 43. v. 804.* infrenus manat de vulnere sanguis.

INFRENO, & Infræno, as, avi, atum, a. 1. *imbrigliare, frenare*, χαλινόω, frenum impono. *Liv. l. 37. c. 20. ad fin.* Pauci stabant impavidi equi: eos ipsos non sternere, non infrenare, aut ascendere facile poterant. *Virg. 12. Æn. v. 287.* Infrenant alii currus. *h. e.* equos, qui currus trahant. ¶ Translate est cohibere, detinere, coercere. *Plin. l. 9. c. 31. extr.* Statim pluribus ancoris navigia infrenant. *& cap. 1. l. 32. de echeneide.* Infrenat impetus, & domat mundi rabiem.

INFRENUS. V. *Infrenis*.

INFREQUENS, entis, *poco frequente, scarso, non numeroso, rado*, ἀραιός, non frequens, h. e. parum frequentatus. *Cic. 2. Q. Fr. ep. 12.* Cum Appius Senatum infrequentem coegisset. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 2.* Ex copiæ ipsæ hoc infrequentiores imponuntur, quod multi Gallicis int bellis defecerant. *Cic. 3. ad Q. Fr. ep. ult.* Sum equidem Romæ, & in prædiis infrequens. *Horat. l. 1. od. 34. v. 1.* Parcus deorum cultor & infrequens. ¶ *Infrequens miles*, inquit *Festus*, qui abest, abfuitque a signis. Confirmat *Cincius l. 3. de re mil.* apud *Gell. l. 16. c. 4. ad fin.* Hinc *Plaut. Trucul. 2. 1. 19.* Ubi nihil det, pro infrequente eum mittas militia domum. ¶ Cum genitivo *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 27.* Te tribuni rei militaris infrequentem tradiderunt. *Gell. l. 13. c. 24.* Non usque eo infrequens sum vocum Latinarum, ut ignorem, &c. *h. e.* parum assuetus. ¶ Dicitur & de loco non frequentato, *non frequentato, solitario*. *Liv. l. 31. c. 23.* Paulo ante lucem, qua infrequentissima urbis sunt, paucis militibus turrim scalis cepit. *Colum. l. 9. c. 14. a med.* Alvi, quæ paucitate plebis infrequentes sunt. ¶ Et de iis, quæ raro fiunt. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 31. leg. 1.* Infrequens est hoc interdictum. *Gell. l. 9. c. 12. sub fin.* Infrequens usus. *Id. l. 2. c. 22.* Infrequens vocabulum. *poco usato*.

INFREQUENTATUS, a, um, *non frequentata*. *Sidon. l. 9. ep. 15.* Metrum infrequentatum durius texitur.

INFREQUENTIA, æ, f. *infrequenza*, ἀραιότης, paucitas, raritas. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 2.* Summa infrequentia. *Liv. l. 2. c. 23. a med.* Nec agi quicquam per infrequentiam poterat Senatus. *Tacit. 15. Ann. c. 10.* Unde famam aucti exercitus sperat, prodita infrequentia. *la scarsezza, il piccol numero.* & *lib. 14. c. 27.* Veterani Tarentum, & Antium adscripti: non tamen infrequentiæ locorum subvenere. *solitudine*.

INFRIATUS, a, um, *fregata, stritolata*. *Colum. l. 7. c. 5. circa med.* Superfusoque aceto, vel æris ærugine infriata. *Plin. l. 20. c. 13. ad fin.* Dare rutam cum bitumine infriatam potioni, propter anhelitum.

INFRICATUS, a, um, *fregato*. *Plin. l. 30. c. 12.* Muscæ infricatæ digito medico. *Id. lib. 31. c. 9. a med.* Sal infricatus. *Colum. l. 6. c. 32. extr.* Fuligo ulceri infricata.

INFRICO, as, a. 1. *fregare*, ἐντρίβω, est fricare, & fricando contundere, vel etiam illinere. *Colum. l. 12. c. 30.* Et pondo quadrantem amphoris singulis infricato, & oblinito. *Plin. l. 30. c. 3. extr.* Cinerem ex aceto infricare. *Id. l. 28. c. 18. a med.* Infricare dentes.

INFRICTIO, onis, f. *freggagione*, ἔντριψις, actus infricandi. *Cels. l. 8. c. 11. sub fin.* Infrictionem membro adhibere.

INFRICTUS, a, um, adject. ab *infrico*, infricatus. *Marcell. Empir. c. 10.* Infrictus naribus.

INFRIGEO, es, xi, n. 2. *raffreddarsi*, frigidus fio. *Cels. l. 5. c. 25. sect. 4.* Cum infrixit, catapotia ex eo fiunt.

INFRIGESCO, is, n. 3. *raffreddarsi*, infrigere incipio. *Veget. de re Veterin. l. 3. c. 28.* De cauda parum sanguinis demis: nam si amplius tuleris, infrigescet.

INFRIGIDATIO, onis, f. *raffreddamento*. *Veget. de re Veterin. l. 2. c. 29.* Sudoris subita infrigidatio.

INFRIGIDO, as, a. 1. *raffreddare*, refrigero. *Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 1. a med.*

INFRINGO, is, egi, actum, a. 3. *frangere, spezzare, rompere*, κατάγνυμι, idem quod frango, aut valde frango (unde *infractus*)

in

in præposit. augente. *Ovid.* 10. *Metam.* v. 190. Ut si quis violas, riguoque papaver in horto, Liliaque infringat. & *lib.* 5. v. 82. Ingentem manibus tollit cætera duabus, Infregitque viro. *gli da sup- pe sul capo*. Sic *Plaut. in fragm. Amph.* apud *Non. cap.* 15. n. 1. Optimo jure infringatur aula cineris in caput. *Al. leg.* refringatur. *Horat. epod.* 11. v. 22. postes & Limina dura, quibus lumbos & infregi latus. *Valer. Flacc. l.* 5. v. 412. genibusque tumens infringitur unda. *Ovid.* 9. *Metam.* v. 208. infringere vestes. *lacerare*. ¶ *Infringere manus* est inter se usque ad articulorum strepitum constringere, seu conterere, ut *Petron. in Satyr. cap.* 17. loquitur. *Id. ibid.* c. 23. Qui ut infractis manibus congemuit, ejusmodi carmina effudit. *Quintil.* eodem sensu dixit *infringere articulos*, l. 11. c. 3. *ad fin.* ¶ *Digitos citharæ infringere*, apud *Stat.* 1. *Achill.* v. 575. est illidere chordis, easque pulsare. ¶ *Infringere alicui colaphum* est infligere, illidere. *Terent. Adelph.* a. 1. 46. Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi. ¶ *Infringendo* passive, *Lucret. l.* 6. v. 141. Sunt etiam fluctus per nubila, qui quasi murmur Dant infringendo graviter. *frangendosi*. ¶ Translate est minuere, debilitare, reprimere. *Senec. ep.* 67. Nondum me committo frigidæ: adhuc rigorem ejus infringo. *tempero*. *Lucret. l.* 3. v. 156. infringi linguam (*metu*) vocemque aboriri. *h. e.* retardari & hærere. *Senec. controv.* 19. *l.* 3. Vocem de industria infringere. *h. e.* demittere, submittere, ad miserationem mollire. *Plin. l.* 7. *ep.* 31. Nunquam officiorum varietate continuam laudem humanitatis infregit. *h. e.* interrupit, corrupit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ.* c. 92. Ut primus excursus visque militum infringeretur. & *lib.* 2. c. 21. Infringere conatus adversariorum. *Liv. l.* 38. c. 16. *sub fin.* animos hostium. *Cic. pro Balb.* c. 6. florem dignitatis. *Id. pro Mil.* c. 2. gloriam. *Tacit.* 14. *Ann.* c. 1. potentiam. & *lib.* 11. c. 19. ferociam. *Ovid.* 2. *Trist.* v. 411. Nec nocet auctori, mollem qui fecit Achillem, Infregisse suis fortia facta modis. *Cic. in Orat.* c. 1. spem. *Propert. l.* 1. *el.* 14. v. 27. vires. *Colum. l.* 2. c. 4. *ad fin.* difficultatem. *superare, vincere*. & *Cic.* 1. *de Orat.* c. 7. Cum Drusi tribunatus infringi jam debilitarique videretur. *Id. Attic.* 7. *ep.* 2. Vehementius esse quiddam suspicor, quod te infringat. *ti abbatta, ti faccia perder d'animo*. *Tacit.* 4. *Ann.* c. 19. Infringere jus consulis. *sminuire, restringere*. *Paul. Dig. lib.* 34. *tit.* 9. *leg.* 5. *ad fin.* testamentum. *rompere, annullare*. *Modestin. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 11. immunitatem. *togliere, levare*. ¶ Refertur ad dictionem. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 48. Membra illa modificata esse debent: quæ si in extremo breviora sunt, infringitur ille quasi verborum ambitus. *si rompe il numero, e'l giro*. & *in Orat.* c. 69. Infringendis concidendisque numeris in quoddam genus abjectum incidunt. ¶ Pro placare. *Stat.* 1. *Achill.* v. 144. humilique deos infringe precatu.

INFRIO, as, a. 1. ἐντρίβω, idem ac frio, hoc est comminuo, vel rem friatam & comminutam rei alicui impono, *stritolare, o fregare sopra, o in qualche cosa*. *Cato R. R.* c. 79. Eos melle ungito, papaver infriato. *Colum. l.* 8. c. 5. *ad fin.* Atque ita paulum triti salis vulneribus infriatur. *Cels. l.* 7. c. 12. Arida medicamenta infrianda sunt. *Cato R. R. cap.* 156. Farinam infriet in aquam. *Varr.* apud *Non.* c. 3. n. 177. & *Charis. l.* 1. *pag.* 64. *Putsch.* Infria feni papaverem.

INFRONS, ondis, *privo di frondi*, sine frondibus. *Ovid.* 4. *ex Pont. epist.* 10. v. 31. Hic agri infrondes. *h. e.* sine arboribus. Est qui leg. *informes*.

INFRUCTUOSE, *infruttuosamente*, sine fructu. *Hieronym. ad Augustin. ep.* 89. c. 4. & *Augustin. ad Hieronym. ep.* 87. *a med.*

INFRUCTUOSITAS, atis, f. inanitas. *Tertull. de resurr. carn.* c. 33.

INFRUCTUOSUS, a, um, *infruttuoso, senza frutto, inutile*, ἄκαρπος, qui non fert fructum. *Colum. l.* 11. c. 2. *ante med.* Post quem diem terra & infructuosa fit hujusmodi rerum cultura. *Id. de arborib.* c. 8. Infructuosæ vites. ¶ *Infructuosæ preces*, vanæ, frustra factæ. *Plin. ep.* 23. *l.* 8. Obversantur oculis cassi labores, & infructuosæ preces. Sic Infructuosa epistola, *Senec. controv.* 19. *l.* 3. *ad fin.* Infructuosa militia, *Tacit.* 1. *Hist.* c. 51.

INFRUNITUS, a, um, *sciocco, stolto, che non ha buon gusto delle cose*, ἄγευστος, ἀπειρόκαλος, insipiens, stultus, insulsus, fatuus, quasi qui communi sensu caret, & rebus recte *frui* nescit. *Senec. de vita beata*, c. 23. Sapiens nec jactabit opes, nec abscondet: alterum infruniti animi est, alterum timidi & pusilli. *Id. l.* 3. *de benef.* c. 16. Infrunita & antiqua est, quæ nesciat matrimonium vocari, unum adulterium. *Gell. l.* 4. c. 9. *sub fin.* Verba infrunita. *h. e.* insipida. *Al. leg.* infinita. *Macrob. l.* 5. *Satur.* c. 1. *a med.* Dicendi genus, in quo nec præceps brevitas, nec infrunita copia, nec jejuna siccitas, nec lætitia pinguis.

INFUCATUS, a, um, adject. fuco tinctus. *Cic. l.* 3. *de Orat.* c. 25. *extr.* In scriptis & in dictis, non aurium solum, sed animi judicio etiam magis infucata vitia noscuntur. ¶ Item non fucatus. *Arnob. l.* 2. *pag.* 75. Si infucata vultis audire, nec ab aliqua vocis ostentatione deducta.

INFUCO, as, avi, atum, a. 1. *imbellettare*, χρωΐζω, fuco tingo. Translate sumitur pro tegere, simulare. *Plaut. Mil.* 2. 6. 46. Nunc pol ego metuo, ne quid infucaverit. Ubi *infucare aliquid* dixit, pro fallaciam aliquam latenter struere, & quibusdam quasi coloribus ita simulare, ut deprehendi vix possit. Al. leg. *infuscaverit*. *Id. Cistell.* 1. 1. 21. Infucare merum. *h. e.* aqua diluere. Sed varia ibi quoque lectio est.

INFUDIBULUM. V. *Infundibulum*.

INFULA, læ, f. *fascia, benda, mitra*, στέμμα, μίτρα, ornamentum capitis sacerdotale. *Festus* ita describit: Infulæ sunt filamenta lanea, quibus sacerdotes, & hostiæ, templaque velabantur. Plenius vero *Serv.* ad illud 10. *Æn.* v. 538. Phœbi, Triviæque sacerdos, Infula cui sacra redimibat tempora vitta. Infula, *inquit*, fascia in modum diadematis, a qua vittæ ab utraque parte dependent: quæ plerumque lata est, plerumque tortilis, de albo, & cocco. ¶ Metonymice *Prudent. in Apoth.* v. 554. genus hoc hominum (*Christianorum*) tremit infula, & omne Pulvinar divum. ¶ De ornatu hostiarum *Varr. l.* 6. *de L. L.* c. 3. Infulas dictas apparet in hostiis, quod velamenta e lana, quæ adduntur, infulæ, &c. *Lucret. l.* 1. v. 87. *de Iphigenia*. infula virgineos circumdata comptus Ex utraque pari malarum parte profusa est. *Virg.* 3. *Georg.* v. 486. Sæpe in honore deum medio stans hostia ad aram, Lanea dum nivea circumdatur infula vitta, &c. ¶ Prosæ Scriptores fere in plurali usurpant. *Cic.* 6. *Verr. cap.* 50. Præsto mihi sacerdotes Cereris cum infulis ac verbenis fuerunt. *Flor. l.* 4. c. 2. *sub fin.* Quæ omnia velut infulæ in destinatam morti victimam congerebantur. *Liv. l.* 30. c. 36. Velata infulis ramisque oleæ Carthaginiensium occurrit navis. *scil.* tanquam sacra esset, & pacem præ se ferret. Is enim mos fuit pacem petentium. *Cæs. l.* 2. *B. Civ.* c. 12. Inermes cum infulis se se porta foras universi proripiunt, ad exercitum supplices manus tendunt. *Tacit.* 1. *Hist. cap.* 66. Velamenta & infulas præferentes, genua, vestigia prensando, flexere militum animos. Adde *lib.* 3. c. 31. ¶ *Infularum loco esse*, vel *habere* est sacrum, ac religiosum esse, ac veneratione dignum. *Senec. ep.* 14. *circa med.* Hæ litteræ, non dico apud bonos, sed apud mediocriter malos, infularum loco sunt. *Id. de consol. ad Helv.* c. 13. Qui adversus sævissimos casus se extollit, & ea mala, quibus alii opprimuntur, evertit, ipsas miserias infularum loco habet: quando ita affecti sumus, ut nihil æque magnam apud nos admirationem occupet, quam homo fortiter miser. ¶ Dicuntur etiam *infulæ* ornamenta & insignia magistratuum. Hinc Infulas honorum, *Imp. Constantin. lib.* 7. *Cod. tit.* 63. *leg.* 1. & Infulas imperiales, *Imp. Justinian. ibid. tit.* 37. *in fin.* Hinc & pro ipso magistratu ponuntur, ut fasces. *Spartian. in Adrian.* c. 6. ut quidem legit *Salmas.* Martium Turbonem, post Mauritaniæ præfecturam, infulis ornatum Pannoniæ, Daciæ quoque ad tempus præfecit. ¶ De ornatu ædium, & templorum. *Lucan. l.* 2. v. 355. Infulaque in geminos discurrit candida postes. *festoni, nastri*. ¶ De qualibet fascia, aut tabella oblonga, *Cic.* 3. *de Orat.* c. 21. *ad fin.* In infulis rem aliquam depingere.

INFULATUS, a, um, ταινίᾳ κεκοσμημένος, infula ornatus. *Sueton. in Calig.* c. 27. Infulatus, verbenatusque.

INFULCIO, is, ulsi, ultum, n. 4. idem ac infercio, ingero, inculco. *Sueton. in Tiber.* c. 53. Mori inedia destinanti, per vim ore diducto, infulciri cibum jussit. ¶ Translate *Senec. ep.* 114. Non desinit omnibus locis hoc verbum infulcire. & *ep.* 106. Ut aliud quoque, de quo non quæris, infulciam. & *epist.* 24. *a med.* Quæris, quid huic epistolæ infulserim, quod dictum alicujus animosum, quod præceptum utile. Adde 3. *de benef.* c. 28.

INFULGENS, tis, adject. idem quod fulgens. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet.* v. 383. Sæpe pater divum templo infulgente revisens [illegible]; leg. *in fulgente*.

INFULGEO, es, lsi, n. 2. idem quod fulgeo. *Capitolin. in Macrin.* c. 5. Infulsit præterea nomen Severi, &c. Dubitant eruditi de hac lectione. *Salmas.* legit *Infulsit præterea in nomen Severi se*. ut sit præteritum ab *infulcio*.

INFUMATUS, a, um, *posto, o seccato al fumo*, fumo expositus, aut siccatus. *Plin. l.* 28. c. 16. Asini cerebrum infumatum. & *cap.* 11. *a med.* Putant hæc efficaciora, in cornu caprino per dies viginti infumata.

INFUMIBULUM. V. *Infurnibulum*.

INFUMUS, antiquo loquendi more est *Infimus*.

INFUNDIBULUM, i, n. *imbottatoja, pevera, imbuto*, χώνη, vas in summo latum & expansum, in imo angustum, & in fistulam desinens, quo in vasa angusti oris liquores infundimus. *Colum. l.* 3. c. 18. *in f.* Illa quæ reflexa & resupina, more infundibuli per medullam transmittit quidquid aquarum superfluit. Adde *Caton. R. R.* c. 10. 11. & 13. *Pallad. in Jun.* c. 7. & *Vitruv. l.* 10. c. 10. 12. & 13. quibus locis MSS. habent *infidibulum*, quasi ab *infindendo*, quia eo tanquam infinduntur vasa angusta. Al. leg. *infudibulum*. ¶ Est etiam instrumentum, per quod frumentum in molam infunditur, *tramoggia*. *Vitruv. l.* 10. c. 10. In qua machina impendens infundibulum subministrat molis frumentum.

INFUNDO, is, udi, usum, a. 3. *infondere, versar dentro*, ἐγχέω, intro fundo, injicio. *Colum. l.* 6. c. 5. *extr.* & *Plin. l.* 32. c. 7. *ad fin.* Visci folia cum vino trita per nares infundere jubet. *Colum. ibid.* c. 4. Spicas allii cum vino conteras, & in naribus infundas. & *cap.* 6. Vini sextarium faucibus infundere. *Senec. l.* 7. *de benef.* c. 19. Vinum infundere reticulo, aut cribro. *Plin. l.* 20. c. 17. Tritum cum oleo in nares infunditur. *Id. l.* 33. c. 3. Mithridates Aquilio capto aurum in os infudit. & *lib.* 24. c. 9. *a med.* Clystere aliquid infundere. & *eod. sensu l.* 27. c. 4. Aloe dysenteriæ infunditur. & *lib.* 20. c. 21. Malvas tenesmo & dysentericis utilissime infundi. *Id. lib.* 31. c. 7. Infundere mare in salinas. & *cap.* 10. salinis. *Id. l.* 3. c. 1. Oceanus Atlanticum mare infundens. *h. e.* per Gaditanum fretum immittens. *Id. l.* 2. c. 38. Tellus inani cælo spiritum infundit. *sparge pel cielo*. ¶ *Infundere alicui* est miscere, dare, porrigere. *Cic.* 11. *Phil.* c. 6. Hic nuper sororis filio infudit venenum, non dedit. *Horat. epod.* 5. v. 77. majus infundam tibi Fastidienti poculum. *Juvenal. sat.* 8. v. 154. infundet jumentis hordea lassis. ¶ *Infundere sibi aliquid* est se proluere, aut perfundere. *Auct. de B. Hispan.* c. 33. Ipse de tempore cœnavit: resinam & nardum identidem sibi infudit. *Plin. l.* 10. c. 46. Bibunt aves suctu, & capite resupinato, velut infundentes sibi.

¶ Pro

¶ Pro perfundere, aspergere, *Colum. l.* 12. *c.* 47. Olivas aceto non acerrimo infundere. *& cap.* 54. Rape sinapi & aceto infundere. *Pallad. in Octobr. tit.* 9. Si uvam nimius imber infuderit. ¶ Pro superfundere, *Virg.* 4. *Æn. v.* 121. nigrantem commixta grandine nimbum Desuper infundam. *Id.* 2. *Georg. v.* 385. Certatim largos humeris infundere rores. ¶ Pro effundere, *Curt. l.* 8. *c.* 9. Gemmas, margaritasque mare litoribus infundit. *Sueton. in Cæs. c.* 94. Infundere merum super altaria. ¶ Pro injicere, immittere, *Flor. l.* 3. *c.* 21. Collina porta geminum agmen Urbi infudit. *Curt. l.* 7. *c.* 9. Barbari ingentem vim sagittarum infudere ratibus. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 87. Ut illi non infundere in aures tuas orationem, sed in animo videantur inscribere. *Id.* 3. *de Legib. c.* 14. Vitiosi principes vitia infundunt in civitatem. *Senec. in Hippol. v.* 154. Rebus lumen infundere. *Pers. sat.* 2. *v.* 79. monitus pueris. *Auct. declam.* quæ inscribitur *Tribun. Marian. c.* 3. Infundere opprobrium alicui. *Justin. l.* 3. *c.* 5. Civitati infundere detrimenta. Al. leg. *infligere*.

INFURNIBULUM, li, n. instrumentum ad fumum excipiendum, quasi parvus furnus. *Plin. l.* 24. *c.* 15. Radix ejus imponitur carbonibus cupressi, atque is nidor per infurnibulum imbibitur in vetere tussi. *pippe*. Ita in quibusd. MSS. legit *Harduin.* in aliis *infundibulum*. Sunt etiam, qui leg. *infumibulum*.

INFUSCATUS, a, um, *infuscato*. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* Si vinacea jam infuscata, & nonnulla propemodum nigra fuerint. *Senec. in præfat. l.* 1. *controv. a med.* Vox robusta, sed sordida lucubrationibus, & negligentia, non natura, infuscata. ¶ Translate ponitur pro obumbrato, vel inquinato. *Cic. pro Planc. c.* 9. Vicinitas retinens veterem illum officii morem, non infuscata malevolentia, non assueta mendaciis, non fucata, non fallax.

INFUSCO, as, avi, atum, a. 1. *infoscare, offuscare, macchiare, imbrattare*, ἀμαυρόω, fuscum reddo: item inquino, inficio. *Plin. l.* 9. *c.* 29. Sepiæ, ubi sensere, se apprehendi, effuso atramento infuscata aqua, absconduntur. *Id. l.* 2. *c.* 51. Humida fulmina non urunt, sed infuscant. *Aurel. Vict. de Orig. gentis R. c.* 14. Subitis turbinibus infuscato aere. *Virg.* 3. *Georg. v.* 388. Nigra subest udo tantum cui lingua palato, Rejice, ne maculis infuscet vellera pullis Nascentum. *& vers.* 493. Summaque jejuna sanie infuscatur arena. *Gell. l.* 2. *c.* 26. Rufum colorem nigro infuscantes. ¶ *Infuscare vinum* apud *Plaut. Cistell.* 1. 1. 21. est diluere. nam merum nigrum est: addita aqua ad fuscum accedit. V. *Infusco*. ¶ *Infuscare saporem* est aliquo modo corrumpere, hebetare. *Colum. l.* 12. *c.* 19. Nec omnino quidquam (*vino*) permiscendum, quo naturalis ejus sapor infuscetur. ¶ *Infuscare sonum* est graviorem, & obscuram, & minus claram vocem edere. *Plin. l.* 10. *c.* 29. *de luscinia cantu*. Copulatur intorto spiritu, promittitur revocato, infuscatur ex inopinato. Sic *infuscata vox* apud *Senec.* V. *Infuscatus*. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c.* 74. Omnes tum fere, qui nec extra urbem hanc vixerant, nec eos aliqua barbaries domestica infuscaverat, recte loquebantur. *Plaut. Mil.* 2. 6. 46. Metuo ne quid infuscaverit. *h. e.* turbaverit. V. *Infusco*. *Justin. l.* 12. *c.* 11. Ne gloriosam militiam seditionibus infuscarent. *oscurassero*. *& cap.* 5. Ne victoriæ gloria sævitiæ macula infuscaretur. *si denigrasse*.

INFUSCUS, a, um, *fosco, infoscato*, idem quod fuscus. *Colum. l.* 9. *c.* 3. Apes infusci coloris, horridique pili. *& cap.* 10. Quidam (*reges apum*) infusci atque hirsuti reperiuntur.

INFUSIO, onis, f. ἔγχυσις, actus infundendi. *Plin. l.* 20. *c.* 11. Vulvas & cibo, & infusione mollit in olea. *h. e.* injectione per clysterem. V. *Infundo*. Al. leg. *infessione*, invitis MSS. inquit *Harduin*. Et eodem sensu *Id. Plin. l.* 27. *c.* 13. Thlaspi & ipsum utile ischiadicorum infusioni. ἐγκλυσμῷ. *Pallad. in Februar. tit.* 25. *a med.* Rigandæ sunt, quoties cælestis negatur infusio. *h. e.* aqua pluvia. *& tit.* 28. Theriacæ infusione assidua vim succi senescentia iterare. *infusione*.

INFUSOR, oris, m. *infonditore*, qui infundit. *Prudent. Cathemer.* 4. *v.* 11. Infusor fidei.

INFUSUS, us, m. idem ac infusio. In sexto casu singul. *Plin. l.* 24. *c.* 6. Sonitus aurium emendat infusu, strumas illitu.

INFUSUS, a, um, *infuso, sparso*, ἐγχυθεὶς, intro, aut supra fusus. *Lucret. l.* 2. *v.* 496. infuso lympharum rore superne. *Plin. l.* 20. *c.* 8. Succus infusus auribus. *Id. l.* 30. *c.* 3. *ad fin.* Cinis infusus in aurem. *Justin. l.* 32. *c. ult.* Aurum in flatura infusum. *Plin. l.* 35. *c.* 13. Succus per nares infusus. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 437. Cera infusa tabellis. *Id.* 7. *Metam. v.* 183. nudos humeris infusa capillos. *h. e.* capillos habens infusos humeris. *hypallage*. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 224. Canitiem terra, atque infuso pulvere fœdans. *Plin. l.* 32. *c.* 11. Maria tot millibus passuum terræ infusa. *Virg.* 9. *Æn. v.* 461. Jam sole infuso, jam rebus luce retectis. *& Æn.* 8. *v.* 406. Conjugis infusus gremio. *abbandonatosi in grembo*. Sic *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 93. collo infusus amantis. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* Acetum sistit alvum & rheumatismos interaneorum infusum. *h. e.* per clysterem injectum. V. *Infundo*. ¶ Translate *Cic.* 3. *de Orat. c.* 74. Nihil ex illius animo, quod semel esset infusum, unquam effluere potuisse. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 551. tam largus honos, tam mira senectæ Majestas infusa. *h. e.* indita, addita. *Virg.* 5. *Æn. v.* 552. populus Circo infusus. *h. e.* magno numero Circum ingressus, ac totum occupans more aquarum inundantium. ¶ Est etiam perfusus, aspersus. *Pallad. in Maio, tit.* 1. Si fœna pluviis infusa fuerint. ¶ *Infusus vino*, apud *Macrob.* est vino madens, temulentus. *lib.* 7. *Satur. c.* 3. Vino vel infusum, vel aspersum parvus quoque dolor incitat in furorem. *& cap.* 5. Infusus vino fit similis insano. ¶ Item diffusus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 726. totamque infusa per artus Mens agitat molem. *Sil. l.* 7. *v.* 258. fusa infusa tranquilla per æquora pace. ¶ Apud *Quintil. l.* 6. *c.* 2. *a med.* imago senis cadaveri infusa, est e cera facta, quæ in mortui facie infusa sit, *stampata sul volto d'un cadavere*.

INGELABILIS. V. *Incongelabilis*.

INGELIDUS, a, um, non gelidus, tepidus. *Prudent.* 2. *advers. Symmach. v.* 1084. Discit & ingelido nova nupta tepescere lecto. Al. divisim leg. *in gelido* rectius.

INGEMINATUS, a, um, geminatus, *raddoppiato, doppio*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 45. Et vox assensu nemorum ingeminata remugit. *Ovid. l.* 4. *ex Pont. ep. ult. v.* 43. Maternos Cottas cui, Messalasque paternos Maxima nobilitas ingeminata dedit.

INGEMINO, as, avi, atum, a. 1. *raddoppiare, ripetere*, idem quod gemino, aut frequenter gemino, duplico, itero. Vox poetica. *Virg.* 1. *Georg. v.* 410. Tum liquidas corvi presso ter gutture voces, Aut quater ingeminant. *Id.* 5. *Æn. v.* 457. Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra. *& lib.* 7. *v.* 578. terrorem ingeminat. ¶ Absolute neutrorum more, ita tamen ut accusativus subaudiatur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 333. ingeminant austri & densissimus imber. *si rinforzano, crescono*. *& lib.* 1. *Æn. v.* 751. Ingeminant plausu Tyrii, Troesque sequuntur. *& lib.* 5. *v.* 227. Ingeminat clamor. *& lib.* 4. *v.* 531. Ingeminant curæ. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 653. Me miserum! ingeminat. *va ripetendo*. Sic *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 328. Salve vera Jovis, vera o Jovis, undique, proles, Ingeminant.

INGEMISCO, is, n. 3. *gemere, dolersi*, idem quod ingemo, queror. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 27. Pueri Spartani non ingemiscunt, verberum dolore laniati. *Id.* 13. *Phil. c.* 10. Quid ingemiscis hostem Dolabellam judicatum? *Sueton. in Aug. c.* 65. *extr.* Ad omnem ejus mentionem ingemiscens. *Cic.* 7. *Attic. ep.* 23. In quo tu quoque ingemiscis. *Id.* vertens *Sophoclis* carmina *l.* 2. *Tuscul. c.* 8. *extr.* Quem vidit nemo ulli ingemiscentem malo. *Plin. in Paneg. c.* 53. Lætemur his quibus fruimur: ingemiscamus illis, quæ patiebamur. ¶ Transfertur ad inanima. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1732. Totum ingemiscit ignis. ¶ *Ingemiscendus* passive. *Ammian. l.* 30. *c.* 7. (*al. c.* 26.) Clades ingemiscendas Illyrici vindicasset. *lagrimevole, degno di pianto*.

INGEMO, is, ui, n. 3. *gemere, lamentarsi*, ἐπιστένω, idem quod gemo, aut valde gemo, queror, doleo. In prosa oratione usum frequentem habet in præteritis: in ceteris temporibus *ingemisco*. *Cic.* 11. *Phil. c.* 26. Una alla in re, servitutis oblita civitas ingemuit. *Horat. epod.* 5. *v.* 30. Ligonibus duris humum Exhauriebat, ingemens laboribus. *Liv. l.* 36. *c.* 28. *extr.* Ingemuerunt quidem principes conditioni suæ: parendum tamen victori censebant. *Sueton. in Vespas. c.* 15. Justis suppliciis illacrimavit etiam, & ingemuit. *Tacit. de Germ. c. ult.* Id beatius arbitrantur, quam ingemere agris, illaborare domibus. *h. e.* in agris excolendis. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 8. Diceris exsiliis ingemuisse meis. *Virg.* 1. *Georg. v.* 45. Depresso incipiat jam tum mihi taurus aratro Ingemere. ¶ Cum accusativo *Virg. Ecl.* 5. *v.* 27. tuum Pœnos etiam ingemuisse leones interitum. *h. e.* ob mortem tuam. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1785. cæsos ingemunt nati patres. *Stat.* 9. *Theb. v.* 2. ingemuere jacentem. Adde *lib.* 4. *v.* 354. ¶ Cum infinito *Martial. l.* 9. *epigr.* 60. Ingemuit, citro non satis esse suo. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Ovid. Metam.* 14. *v.* 407. Ingemuitque solum, vicinaque palluit arbos. *& lib.* 4. *v.* 449. sacroque a corpore pressum Ingemuit limen.

INGENERASCO, is. V. *Generasco*.

INGENERATUS, a, um, *generato*, ἐγγενόμενος, genitus. *Cic.* 1. *de Legib. cap.* 8. Animum esse ingeneratum a deo. ¶ Item ingenitus, inditus, insitus, *ingenito, inserito, innato*. *Id.* 1. *de Divin. c.* 46. Si hæc astro ingenerata & tradita essent, nulla res ea mutare posset. *Id. pro Sext. c.* 9. Ut ingenerata familiæ frugalitas videretur.

INGENERO, as, avi, atum, a. 1. *ingenerare, inserire*, ἐμφύω, ἐμποιέω, genero, intus genero, insero. *Cic.* 1. *Offic. c.* 4. Natura ingenerat præcipuum quendam amorem in eos, qui procreati sunt. *Id.* 2. *Agrar. c.* 35. Non ingenerantur hominibus mores tam a stirpe generis ac seminis, quam ex iis rebus, &c. *Liv. l.* 5. *c.* 27. Societas, quam ingeneravit natura. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 417. In tanta animalium varietate homini ut soli cupiditas ingeneraretur cognitionis & scientiæ.

INGENIATUS, a, um, ingenio seu natura præditus, natura aptus alicui rei. *Plaut. Mil.* 3. 1. 135. Divos dispertisse vitam humanam, æquum fuit: qui lepide ingeniatus esset, vitam longinquam darent: qui improbi essent & scelesti, iis adimerent animam cito. *Est qui leg.* ingenuatus. *Gell. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Corpus & animum bene ingeniatis primordiis inchoatum degeneri alimento corrumpere. *Apul. in Florid. n.* 18. (*al. l.* 4.) Versutus alioquin & ingeniatus ad astutiam.

INGENICLA. V. *Ingeniculus*.

INGENICULATUS, a, um, *posto inginocchioni*, nixus genibus. Dicitur a *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. de sidere illo, qui & ingeniculus vocatur.

INGENICULO, as, avi, atum, a. 1. *inginocchiarsi*, γονατίζω, genua flecto, genibus nitor. *Lamprid. in Heliogab. c.* 5. Nudusque ingenicularet. *Hygin. l.* 2. *Poet. Astron. c.* 6. *ad fin.* Herculem se ingeniculasse, multis jam vulneribus acceptis.

INGENICULUS, i, m. ἐν γόνασι, sidus Herculis in cælo, dextro genu nitentis, de quo V. in *Engonasi*. *Firmic. l.* 8. *c.* 17. In extremis partibus oritur *Ingeniculus*, qui a Græcis ἐν γόνασι dicitur. ¶ Per syncopen *ingenicla imago* dicitur a *Manil. l.* 5. *v.* 645. unde apparet, vocem esse adjectivam.

IN-

INGENIOLUM, i, n. *ingegnetto*, dimin. ab ingenio. *Arnob. l. 5. pag.* 157. Apparet, puerilium esse ingeniola fictionum. *Hieronym. l. 3. advers. Rufin. cap. 4. extr.* Hoc est, quod destruit strophas ingenioli tui.

INGENIOSE, *ingegnosamente*, ἐντέχνως, acute, solerter. *Cic. 4. Acad. c. 27.* Tractantur ista ingeniose, disputantur etiam eleganter. *Id. 1. de Invent. c. 6.* Ingeniose & diligenter electas res collocare. *Plin. l. 15. c. 13.* Nec aliud pomum ingeniosius geminatum est. *Velle. l. 2. c. 48.* Homo ingeniosissime nequam, & facundus malo publico.

INGENIOSUS, a, um, *ingegnoso*, εὐφυής, qui naturalem vim ad aliquid agendum accommodatam habet, qui ingenio pollet, solers, acutus. *Cic. 1. Tuscul. c. 33.* Aristoteles quidem ait, omnes ingeniosos melancholicos esse. *Id. 5. de Fin. c. 13.* Docilitas, memoria, quæ fere appellantur uno ingenii nomine: easque virtutes qui habent, ingeniosi vocantur. *Id. 14. Attic. ep. 20.* Vir ingeniosus & eruditus. *Id. pro Rosc. Com. c. 11.* Quo quisque est solertior & ingeniosior, hoc docet iracundius & laboriosius. *Id. pro Mur. c. 30.* Homo ingeniosissimus. *Ovid. Metam. 11. v. 313.* furtum ingeniosus ad omne. *Id. 1. Amor. el. 11. v. 4.* dandis ingeniosa notis. *Martial. in præfat. l. 1.* Ingeniosum esse in aliqua re. *Ovid. 2. Trist. v. 342.* Inque meas pœnas ingeniosus eram. *Id. 1. Amor. el. 8. v. 62.* Crede mihi, res est ingeniosa, dare. ¶ De iis, quæ ingeniose excogitata, vel facta sunt. *Plin. l. 35. c. 10.* Pinxit demon (δῆμον) Atheniensium argumento quoque ingenioso. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 18.* vox mutandis ingeniosa sonis. *h. e.* apta, accommodata. *Id. Heroid. ep. 6. v. 117.* terra ingeniosa colenti. *fertile per natura*. & *lib. 4. Fast. v. 683.* nec olivis apta ferendis Terra, sed ad segetes ingeniosus ager.

INGENITUS, a, um, *innato*, *naturale*, ἔμφυτος, ingeneratus, insitus, a natura inditus. *Senec. ep. 11.* Quidquid infixum & ingenitum est, lenitur arte, non vincitur. *Plin. in fin. l. 27.* Ingenitas animalibus morborum omnium medicinas. *Colum. l. 3. c. 7.* Vites natali & ingenita sterilitate laborantes. *Auct. Panegyr. ad Pison. v. 92.* ingenitæ stat nobilitatis in illo Pulcher honos. *Sueton. in Ner. c. 1.* Ut tamen vitia cujusque, quasi tradita & ingenita retulerit.

INGENIUM, ii, n. *natura*, *naturalezza*, φύσις, [illegible], [illegible], vis, natura, indoles, insita facultas cujusque rei: ab antiquo *geno* pro *gigno*, unde *genui* præteritum. *Colum. l. 3. c. 1.* Arbores silvestres ac feræ sui cujusque ingenii poma gerunt. *Virg. 2. Georg. v.* 177. Nunc locus arvorum ingeniis, quæ robore cuique, &c. *Tacit. 5. Hist. cap. 14.* Campi suopte ingenio humentes. *Gell. l. 3. c. 6.* Ingenium ejusmodi ligni est, ut urgentibus non cedat. *Id. lib. 12. c. 1.* Lactis ingenia & proprietates. *Sever. in Ætna, v. 214.* Ingenium velox igni, motusque perennis. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 235.* Castrisque collatis, pugna tamen ingenio loci prohibebatur. *pel sito naturale del luogo*. & *Sil. l. 14. v. 283.* Ingenio portus urbs invia. *Petron. in Satyr. c. 116* Crines ingenio suo flexi. *naturalmente*. & *Nev. apud Non. loc. cit.* Ingenio arbusta nata fuere, non obsita. *h. e.* sua sponte, naturaliter, *da se*, *non per arte*. ¶ De hominibus etiam dicitur, & significat naturam, indolem, mores, *natura*, *costume*, *indole*. *Terent. Andr. 1. 1. 50.* Ut ingenium est omnium hominum ab labore proclive ad libidinem. *Id. Adelph. 4. 5. 49.* Ingenium novi tuum liberale. *Id. Hecyr. 1. 2. 77.* pium ac pudicum. *Id. Phorm. 3. 2. 12.* durum atque inexorabile. *Id. Eun. 5. 2. 41.* inhumanum. *Id. Heaut. 1. 1. 99.* lene in liberos. *Plin. l. 2. ep. 11. ad fin.* mobile. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* cicur & mansuetum. *Terent. Andr. 3. 2. 7.* Ingenio bono esse. *di buona natura*, *di buona pasta*. & *Eun. 4. 7. 42.* Novi ingenium mulierum: nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro. *Enn. apud Cicer. 3. de Orat. c. 58.* Alter terribilem minitatur vitæ cruciatum, & necem: Quæ nemo est tam firmo ingenio & tanta confidentia, Quin refugiat timido sanguen, atque exalbescat metu. *d' animo sì coraggioso e imperterrito*. & *Liv. l. 3. c. 68.* Vera loqui, etsi meum ingenium non moneret, necessitas cogit. *Terent. Hecyr. 5. 4. 20.* Tu ecastor morem antiquum atque ingenium obtines. *Plaut. Merc. 4. 1. 2.* Feci ego ingenium meum. *ho secondato, ho soddisfatto il mio naturel talento*. & *Liv. l. 3. c. 36.* Ingenio suo vivere. *a suo modo*, *a suo genio*. & *Terent. Adelph. 1. 1. 45.* Redire ad ingenium. *h. e.* ad pristinam animi pravitatem, & vitiosos mores, quos diu quis dissimulatione celaverit. Sic *Liv. l. 2. c. 22.* Volsci levatis metu suum redit ingenium. *la primiera voglia di far guerra*. Apud *Plaut.* *ingenium ingenii* est ipsa vis, proprietas, inclinatio ingenii. Ædepol (inquit *Stich. 1. 2. 69.*) vos lepide tentavi, vestrumque ingenium ingenii. ¶ Sæpissime sumitur pro solertia, & vi animi ac facultate insita excogitandi, percipiendi, addiscendi, *capacità*, *ingegno*, *mente*. *Plin. l. 10. c. 3.* Ingenium est aquilæ, testudines raptas frangere, e sublimi jaciendo. *Cic. 5. de Fin. c. 13.* Docilitas, memoria, quæ fere appellantur uno ingenii nomine. *Id. pro Font. cap. 14.* Multum habet ingenii ad fingendum. *Id. 2. de Orat. c. 74.* Crassi responsum excellentis cujusdam est ingenii, ac singularis. *Id. in Orat. c. 5.* Vir acerrimo ingenio. *Id. 2. de Orat. c. 27.* Tardum ingenium. *Id. 2. de Divin. cap. 36.* acutum aut retusum. *Id. 5. Tuscul. cap. 24.* eximium. *Id. 2. de Fin. cap. 16.* præstantissimum. *Id. 4. Acad. in princ.* magnum. & *pro Cæl. c. 1.* illustre. *Quintil. l. 2. c. 8.* imbecillum. *Id. l. 10. c. 2. in med.* tenue. & *ibid.* forte, sed indomitum. *Plin. l. 8. ep. 12.* pulcherrimum & maximum. & *ep. 14.* hebetatum, fractum, contusum. & *lib. 1. ep. 16.* varium, flexibile, multiplex. *Cic. 1. de Orat. c. 25.* Celeres ingenii motus. & *lib. 3. c. 5.* Ingenii acies. *Id. de clar. Orat. c. 15.* lumen. *Id. pro Flacc. c. 14.* acumen. *Id. 5. Phil. c. 18.* vis. *Horat. l. 1. od. 18. v. 9.* vena. *Ovid. 8. Metam. v. 254.* vigor. *Quintil. in proœm. l. 6.* igniculi. & *ibid.* vires. & *lib. 1. c. 1.* tarditas. *Nepos in Eumen. c. 1.* celeritas. *Id. in Attic. c. 1.* docilitas. *Cic. 4. Fam. ep. 8.* Ingenio abundare. *Quintil. l. 2. c. 8.* (*al.* 14.) valere. *Cic. 4. Acad. c. 36.* divino esse. *Id. 10. Phil. c. 8.* hebeti. *Id. pro Cæl. cap. 19.* elucere in re quapiam. *Plaut. Trin. 2. 2. 16.* Colere & imbuere ingenium artibus. *Quintil. l. 1. c. 4.* (*al.* 5.) acuere. & *cap. 8.* (*al.* 14.) alere. & *lib. 2. c. 4.* exercere multiplici variaque materia. ¶ *Cum ingenio* est ingeniose, & cum delectu. *Cic. 13. Fam. ep. 10.* Versabatur in hoc studio nostro & cum ingenio, ut nosti, nec sine industria. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 16. leg. 9.* Patientem esse proconsulem oportet, sed cum ingenio, ne contemptibilis videatur. ¶ Interdum dicitur de ipsis hominibus ingeniosis. *Senec. de consol. ad Polyb. c. 8.* (*al. c.* 27.) Interetum Romanis ingeniis opus. *Id. ep. 2.* Certis ingeniis immorari, & innutriri oportet, si velis aliquid trahere. ¶ Item de opera, facultate, industria. *Tacit. 1. Hist. c. ult.* In rebus urbanis Galerii ingenio utebatur. *Id. 14. Ann. c. 3.* Obtulit ingenium Anicetus. ¶ Item de re ingeniose excogitata. *Plin. in Paneg. c. 49. ad fin.* Exquisita ingenia cœnarum. *h. e.* ingeniosi apparatus. *Tacit. 3. Hist. c. 28.* Hormi id ingenium, an potior auctor sit Plotius, qui Antonium incusat, haud facile discreverim.

INGENO, is, a. 3. *ingigno*, gigno. *Manil. l. 5. v. 137.* His etiam ingenitur visendi nota cupido. Ita *Scalig.* Alii aliter.

INGENS, entis, *grande*, ὑπερμεγέθης, immanis, immensus. De origine ita *Festus*: Ingens dicitur augendi consuetudine, ut inclamare, invocare. quia enim gens populi est magnitudo, ingentem per compositionem dicimus, quod significat valde magnum. Ex *Festi* mente locutus videtur *Sallust. in Catil. c. 10.* Nationes feræ & populi ingentes. & *Virg. 8. Æn. v. 475.* ingentes populos, opulentaque regnis castra. *Scalig.* tamen, & *Voss.* ducunt a *censeo*: ut sit quasi *incens*, nempe ita magnus, ut censeri non possit. Quod vero plus significat, quam *magnus*, colligitur ex illo *Terent. Eun. 3. 1. 1.* *Thr.* Magnas vero agere gratias Thais mihi? *Gn.* ingentes. (*Cic. de Amic. c. 26* Satis erat respondere *magnas*: *ingentes*, inquit: semper auget assentator.) *Id. Adelph. 4. 7. 3.* Ingentia flagitia. *Cic. 5. Verr. c. 46.* Ingens immanisque præda. *Id. 3. de Orat. c. 19.* Ingens immensusque campus. *Id. de Provinc. Consul. c. 3.* Ingens pecunia. *gran somma di danaro*. *Liv. l. 35. c. 9.* Aquæ ingentes eo anno fuerunt. *Horat. l. 1. od. 7. extr.* Ingens æquor. & *lib. 2. od. 3. v. 9.* pinus. & *lib. 2. sat. 3. v. 111.* acervus. *Valer. Flacc. l. 8. v. 185.* ingens exitus isti. *gran fore*. *Liv. l. 2. c. 23.* clamor. & *cap. 22. ad fin.* gloria. *Ovid. 1. Metam. v. 166.* ira. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 103.* virtus atque animus. *Flor. l. 4. in f.* Ingentia facta. *Senec. in Herc. Fur. v. 441.* Ingens vir. ¶ Ingens aliqua re dicitur, qui abundat, pollet. *Virg. 11. Æn. v. 124.* Vir fama ingens, ingentior armis. & *vers. 641.* Ingentem animis, ingentem corpore & armis Dejicit Herminium. *Stat. l. 1. silv. 4. v. 71.* Ingens alloquio. ¶ Cum genitivo *Tacit. 1. Ann. c. 69.* Femina ingens animi. & *4. Hist. c. 66. extr.* Vir ingens rerum. *grande per l' imprese*. ¶ Sequente infinito, *Sil. l. 10. v. 216.* Ingens ferre mala. *h. e.* magni animi in ferendis malis. ¶ Interdum notat gravitatem, auctoritatem, vim, robur. *Sil. l. 11. v. 67.* cœtu Patrum, ingentique Senatu. *Id. l. 17. v. 297.* Ingens Paulus. *Liv. l. 21. c. 1.* Ingentia spiritus vir. ¶ Et nobilitatem, antiquitatem, in illo *Virg. 12. Æn. v. 225.* Cui genus a proavis ingens. ¶ Superlativum est *Veget. de re milit. l. 4. c. 8.* Rotæ de lignis viridibus ingentissimæ fabricantur.

INGENUATUS. V. *Ingenuitas*.

INGENUE, *civilmente*, ἐλευθερίως, liberaliter, & ut hominem ingenuum decet. *Cic. 3. de Fin. c. 11.* Honesta in familia institutus, & educatus ingenue. ¶ Item aperte, simpliciter, vere, *ingenuamente*, *schiettamente*, ἁπλῶς. *Cic. Fam. 5. ep. 2.* Me abs te cupisse laudari, aperte atque ingenue confitebar. Adde *13. Attic. ep. 27.* ¶ Item libere, *liberamente*, *francamente*. *Quintil. l. 11. c. 3.* Potest autem, quæ tum audiet, fortiter affirmare, aut ingenue pro suis dicere?

INGENUITAS, atis, f. *libertà*, *civiltà*, *nobiltà*, ἐλευθεριότης, conditio ingenui hominis, honestas, nobilitas. *Cic. 3. Verr. c. 44.* Eripies igitur pupillæ togam prætextam? detrahes ornamenta non solum fortunæ, sed etiam ingenuitatis? *Liv. l. 8. c. 28.* Cum ingenuitatis magis, quam præsentis conditionis memorem videret. *Sueton. in Aug. cap. 74.* Assertus in ingenuitatem. *Auct. dial. de Orat. c. 32.* Eloquentia olim omnium artium domina, nunc circumcisa & amputata, sine apparatu, sine honore, pæne dixerim sine ingenuitate, quasi una ex sordidissimis artificiis discitur. ¶ Item probitas, pudor, honestas morum, *probità*, *onestà*. *Cic. 2. Acad. c. 9.* Vir ita moratus, ut præ se probitatem quandam, & ingenuitatem ferat. *Id. 2. de Orat. cap. 59. extr.* Præstare ingenuitatem & ruborem, verborum turpitudine & rerum obscenitate vitanda. ¶ Item simplicitas, veritas, *ingenuità*, *schiettezza*. *Plin. l. 35. c. 10.* Fertur Zeuxis pinxisse puerum uvas ferentem: ad quas cum advolasset avis, eadem ingenuitate processit iratus operi, & dixit: uvas melius pinxi, quam puerum. ¶ In plur. numero usurpavit *Arnob. sub fin. l. 2. pag. 98.*

INGENUUS, a, um, *nativo*, *naturale*, nativus, innatus, naturalis, natura insitus, non manu, aut arte factus, non adventitius, non fucatus: ab *in*, & antiquo *geno* pro *gigno*. *Lucr. l. 1. v. 230.* Unde mare, ingenui fontes, externaque longe Flumina suppeditant? *Juvenal. sat. 3. v. 20.* nec ingenuum violarent marmora tophum. *Plaut. Mil. 3. 1. 38.* Inest in hoc amussitata sua sibi ingenua indoles. *Propert. l. 1. el. 4. v. 13.* Ingenuus color. ¶ *Ingenuus homo*

nus olim dicebatur, qui certo patre natus esset: quasi ex eo genitus, non aliunde adscitus. *Liv. l. 10. c. 8. a med.* En unquam fando audistis, patricios primo esse factos, non de cælo demissos, sed qui patrem ciere possent, id est, nihil ultra quam ingenuos? ¶ Deinde strictiore significatione ita dicitur qui statim ac nascitur, liber est, *libero, civile:* & servo, ac libertino opponitur, ἐλεύθερος, εὐγενής. Talis autem est tum qui ex duobus ingenuis matrimonio natus est; sive ex duobus libertinis; sive ex altero libertino, altero ingenuo, sive ex matre libera, & patre servo, aut etiam incerto: & sufficit liberam esse matrem, quo tempore peperit, licet serva conceperit: aut si libera conceperit, quamvis ancilla facta pariat. Ita enim *Justinian. lib. 1. Institut. tit. 4.* docet. Differt a libero in eo, quod *ingenuus* est ex natali: *liber* etiam ex manumissione, quamvis servus sit natus. *Plaut. Mil. 4. 1. 15.* Ea ingenuan', an festuca facta e serva libera est? *Id. ibid. 3. 1. 189.* Ingenuam ne an libertinam? *Cic. Catil. 4. c. 7.* Omnis ingenuorum adest multitudo. *Horat. l. 1. epist. 19. v. 33.* Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri. *Id. l. 1. sat. 6. v. 91.* Ingenui clarique parentes. ¶ Præterea usurpatur in iis, quæ ingenuum hominem decent: & sumitur pro honesto, liberali: cui opponitur servilis, abjectus, illiberalis, sordidus. *Cic. Phil. 3. cap. 11.* Nihil apparet in eo ingenuum, nihil moderatum, nihil pudens. *onesto, civile, da galantuomo. & lib. 1. Offic. c. 42.* Opifices omnes in sordida arte versantur: nec enim quidquam ingenuum potest habere officina. *Id. 2. de Orat. c. 3.* Pudore a dicendo, & timiditate ingenua quadam refugisti. *Id. Phil. 10. c. 9.* Ad servitutem propulsandam ingenuo dolore excitari. *Id. Fam. 5. sub fin.* Vita ingenua in beata civitate & libera vivere. *Id. 2. Fam. ep. 6.* Est animi ingenui, cui multum debeas, eidem plurimum velle debere. *Id. 5. de Fin. c. 18.* Ingenuis studiis atque artibus delectari. *Id. 3. de Or. c. 6.* Ingenuæ & humanæ artes. *& cap. 32.* Liberales doctrinæ atque ingenuæ. *Juvenal. sat. 11. v. 154.* Ingenui vultus puer, ingenuique pudoris, Quales esse decet, quos ardens purpura vestit. *Horat. l. 1. od. 27. v. 16.* Ingenuus amor. *Auson. in Mosell. v. 442.* Ingenui mores. *Martial. l. 10. epigr. 82.* Per gemitus nostros, ingenuasque cruces. *h. e.* quæ cum sint servile supplicium, ab homine ingenuo feruntur. *Id. l. 6. epigr. 11.* Non minus ingenua est & mihi, Marce, gula. *h. e.* delicata, & sciens, qualis est ingenui, & domini. Servi enim cum vilioribus cibis pascantur, nosse nequeunt, quid magis sapiat. *Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 72.* Illi corpus erat durum, patiensque laborum: Invalidæ vires, ingenuæque mihi. *h. e.* moderatæ, aut delicatæ; non immensæ, ut in servis labori assuetis. ¶ Interdum est liber, verax, sincerus, *franco, sincero. Cic. de clar. Orat. c. 67.* Respuere aliquid ingenuo liberoque fastidio. *Id. de Amic. cap. 18.* Aperte enim vel odisse, magis ingenui est, quam fronte occultare sententiam. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 186.* Astuta ingenuum vulpes imitata leonem. ¶ Apud *Liv.* ingenuus opponitur ei, qui aliquando servus fuit, *lib. 40. cap. 18.* Naves sociis civibus R. qui servitutem servissent, complerentur, ingenui tantum ut iis præessent.

INGERO, is, essi, estum, a. 3. *portare, o porre dentro*, ἐμφορέω, εἰσφέρω, intro gero, infero, importo. *Plaut. Pseud. 1. 2. 24.* Tu, qui urnam habes, aquam ingere: face plenum ahenum sit cito. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 22.* Ingeret ardenti grandia ligna foco. *Petron. in Satyr. c. 136.* Collocavit ignem cassis arundinibus collectum, ingestisque super pluribus lignis, &c. *Plin. l. 31. c. 7.* E puteis aquam in salinas ingerunt. *Colum. l. 2. c. 16.* Stercus ingerere vitibus. *& cap. 10.* lupinum novalibus. *seminare.* Proverbium est illud *Plauti Pseud. 2. 3. 135.* In pertusum ingerimus dicta dolium. *gettarsi le parole al vento*, operam ludimus. V. *Dolium.* ¶ Est etiam porrigere, præbere, *dare, porgere. Plin. l. 20. c. 18. extr.* Ocimum equis asinisque ingeritur. *Pallad. l. 1. tit. 30.* Saginandis anseribus polentæ duas partes, & furfuris quatuor ingerunt, pro appetentis voluntate sumenda. *Nemesian. in Cyneg. v. 5.* Castaliusque mihi nova pocula fontis alumno Ingerit. *Suet. de Grammat. c. penult. extr.* Ingerere alicui osculum. ¶ Item infligere, incutere. *Tacit. 3. Hist. c. 85.* Ac deinde ingestis vulneribus concidit. *Terent. Phorm. 5. 7. 95.* Nisi sequitur, pugnos in ventrem ingere. *Senec. in Med. v. 461.* Ingerere supplicia. *Curt. l. 6. c. 11.* verbera. *Senec. epist. 99. circa med.* manus capiti. *Valer. Flacc. l. 6. v. 230.* Fulmineumque viris proturbans ingerit ensem. ¶ Item pro jacere, conjicere, *scagliare, gettare. Virg. 9. Æn. v. 763.* fugientibus ingerit hastas in tergus. *Liv. l. 2. c. ult.* Saxa ingerere in subeuntes. *Stat. 9. Theb. v. 303.* tela. *Plin. l. 10. c. e.* lapides contra aliquem. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 11.* convicia alicui. *Plaut. Asin. 5. 2. 77.* dicta in aliquem. *Liv. l. 2. c. 45.* probra. *Terent. Andr. 4. 1. 16.* mala multa. *Sueton. in Aug. c. 54.* E Curia per iram se proripienti quidam ingesserunt, licere oportere, &c. *gli gridaron dietro.* ¶ Item sistere, objicere, offerre, *offerire, presentare. Valer. Flacc. l. 7. in fin.* nec si ipse sibi erga ingerat ultro, Qui pepigit, velit in pacem dextramque reverti. *& lib. 8. v. 53.* modo ne quis abactam Huc referat me forte dies, oculisque parentis Ingerat. *Auct. dial. de Orator. cap. 7.* Quorum nomina prius parentes liberis suis ingerunt. *suggeriscono, ripetono.* Sic *Senec. l. 1. de Benef. c. 12.* Oblivisci non sinit, sed auctorem suum ingerit & inculcat. *Liv. l. 3. c. 68.* Vocis verborumque quantum voletis, ingerunt & criminum in principes, & legum, & concionum. *ve ne daranno. Petron. in Satyr. c. 140.* Filium filiamque ingerebat orbis senibus. *h. e.* obtrudebat. *& cap. 36.* Ingerebat lentissima voce, carpe, carpe. *h. e.* repetebat, dictitabat. Sic *Senec. l. 7. de Benef. c. 28.* Hoc sobrii loquuntur, hoc ebrii non continent, hoc ignotis ingerunt. ¶ Item aggerare, adjicere, *aggiungere. Senec. in Thyest. v. 731.* Puero ne parcit? an scelus sceleri ingerit? *Justin. l. 6. c. 8.* Quippe recusanti omnia imperia ingesta sunt. ¶ *Ingerere se* est se immiscere, se conjicere aliquo, *mettersi, cacciarsi. Justin. l. 11. c. 14.* Ubi confertissimos hostes acerrime pugnare conspexisset, eo se semper ingerebat. *Senec. in Herc. Fur. v. 1032.* Quo te obvium morti ingeris? *Sil. l. 10. v. 4.* In medios fert arma globos, se seque periclis Ingerit. ¶ Dicitur etiam *ingerere se*, qui ultro, nec vocatus se operamque offert suam, *intrudersi, offerirsi. Plin. in Paneg. cap. 86.* Præfectum prætorii, non ex ingerentibus, sed ex subtrahentibus legere. ¶ *Inger* in imperativo, ut *fer*, *Catull. carm. 27. ad puer. summ.* Minister veteris puer Falerni, Inger mi calices amariores. *h. e.* misce ac porrige. Al. leg. *infer*, alii *misce*.

INGESTABILIS, le, qui gestari non potest, importabilis, ἀβάστακτος. *Plin. l. 7. c. 6.* Ingestabile onus.

INGESTIO, onis, f. actus ingerendi. *Martian. Capell. l. 5. pag. 148.* Primæ vocis ingestio.

INGESTO, as, a. 1. idem quod ingero, gesto. Particip. *ingestans* quidam tribuunt *Apuleio l. 11. Metam.* sed lectio variat.

INGESTUS, us, m. actus ingerendi & immittendi. *Tertull. de resurr. carn. c. 42.* Immortalitatis ingestus.

INGESTUS, a, um, *portato, o posto dentro*, εἰσαχθείς, illatus, impositus. *Ovid. in Ibin, v. 464.* Saucius ingesta contumulatus humo. *Plin. l. 19. c. 7.* Pusillo caverna facta, ac fimo ingesto. *Id. l. 31. c. 3. circa med.* Aqua frigida ingesta sistitur sanguis. *& lib. 30. c. 12.* Adeps pastillis ingestus. *h. e.* præbitus. Sic *l. 29. c. 1. ad fin.* Cibi sæpius die ingesti. *Stat. 4. Theb. v. 180.* summis ingestum montibus Æpy. *h. e.* Æpy oppidum Messenæ impositum montibus. ¶ Item oblatus, obtrusus. *Tacit. 1. Ann. c. 72.* Nomen patris patriæ Tiberius, a populo sæpius ingestum repudiavit. *Claudian. l. 3. de rapt. Proserp. v. 81.* fauces ingesta sopori. *presentata in sogno.* ¶ Item inditus. *Claudian. de B. Gild. v. 365.* ingesta vincula unguibus.

INGIGNO, is, ingenui, ingenitum, a. 3. *ingenerare, inserire*, ἐγγεννάω, intus gigno, ingenero, insero. Usum habet in præteritis. *Lucan. l. 6. v. 438.* herbasque nocentes Rupibus ingenuit tellus. *Cic. 2. de Fin. c. 14. & lib. 5. c. 21.* Natura cupiditatem ingenuit homini veri inveniendi. *Id. 2. de nat. Deor. c. 48. extr.* Tantam ingenuit animantibus conservandi sui natura custodiam.

INGLOMERO, as, avi, atum, a. 1. idem ac glomero, idest coacervo, accumulo, & veluti in globi formam involvo. *Stat. 1. Theb. v. 350.* Sed plurimus Auster inglomerat noctem.

INGLORIUS, a, um, *senza gloria, ignobile*, ἄδοξος, qui nullam gloriam sua virtute consecutus est, inhonoratus, ignobilis. *Cic. 1. de Legib. c. 11.* Beati, qui honorati sunt, videntur; miseri, qui sunt inglorii. *Virg. 9. Æn. v. 548.* Parmaque inglorius alba. *Id. 4 Georg. v. 94.* horridus alter Desidia, latamque trahens inglorius alvum. *Tacit. 12. Ann. c. 14.* Brevi & inglorio imperio perfunctus est. *Id. in Agric. c. 9.* Vincere inglorium arbitrabatur. *Id. ibid. in f.* Multos veterum, velut inglorios & ignobiles, oblivio obruet. *Cic. 3. Tuscul. c. ult.* Vita inhonorata & ingloria. ¶ Cum genitivo *Tacit. 3. Hist. c. 59.* Inglorius militiæ. *Sil. l. 12. v. 39.* inglorius ausi. ¶ Translate *Stat. 9. Theb. v. 108.* convulsæ cuspide longe Diffugere jubæ, patuitque ingloria cassis. *h. e.* indecora, sine cristis, sine ornamentis.

INGLUVIES, ei, f. *gozzo*, πρόλοβος, sinus ille in gutture avium, in quem demittunt cibos, priusquam in ventrem recondant: a *gula*, ut *Festo* placet. *Colum. l. 8. c. 5. post med. de pullis gallinaceis.* Singuli tentandi, ne quid hesterni habeant in gutture. nam si vacua non est ingluvies, cruditatem significat. ¶ Item universim gula, guttur, *gola. Virg. de angue, 3. Georg. v. 430.* hic piscibus atram Improbus ingluviem, ranisque loquacibus explet. *Apul. l. 1. Metam.* Restis ad ingluviem adstricta. *& lib. 5.* Priusquam bestia ingluvie voraci me misellam hauriret. ¶ Item voracitas, liguritio, *golosità. Terent. Eun. 5. 4. 15.* Horum videre ingluviem, sordes, inopiam: quam inhonestæ solæ sint domi, atque avidæ cibi. *Al. leg.* illuviem. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 7.* avi cur, atque parentis Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem. *Gell. l. 7. c. 16.* Nomina edulium, quæ profunda ingluvies vestigavit. *Petron. in Satyr. c. 119. ad fin.* Fenoris ingluvies.

INGLUVIOSUS, a, um, adject. gulosus, vorax, heluo. *Fest.* Ingluvies a gula dicta: hinc ingluviosus.

INGRANDESCO, is, dui, n. 3. *ingrandirsi, crescere*, μεγαλύνομαι, grandior fio, augeor, cresco. *Colum. l. 2. c. 10. circa med.* Lens ut celeriter prodeat, & ingrandescat. *& lib. 3. c. 6.* Ne difficulter acinus ingrandescat. *& lib. 11. c. 3.* Licet porrum, si jam ingranduit, transferre.

INGRATE, *spiacevolmente*, ἀχαρίστως, non jucunde, sine gratia. *Plin. l. 37. c. 5. a med.* Ingrate virens gemma, atque intus sordida. *Ovid. 2. de ar. am. v. 435.* Sunt, quibus ingrate timida indulgentia servit. *h. e.* nullam gratiam ineundo. ¶ Item non libenter, ingratiis, *di mala voglia. Plin. l. 18. c. 3. extr.* Non ingrate nominando M. Varrone. ¶ Item ingrato animo, *ingratamente. Cic. Fam. 12. ep. 1. & pro Deiot. cap. 11.* Ingrate nostra facilitate abutuntur. *Plin. l. 27. c. 2.* Quæ si quis, ab homine excogitari potuisse, credit, ingrate deorum munera intelligit. *Tacit. 1. Hist. c. 52.* Infensus Galbæ, tanquam oppressa Capitonis consilia ingrate tulisset. ¶ Translate de iis dicitur, quæ fructu spei non respondent. *Pallad. in Jun. tit. 5.* Ubi ramos multa poma densabunt, interlegenda sunt quæcumque vitiosa, ut succus, qui ingrate hic posset impendi, ad meliora vertatur. *h. e.* sine utilitate, tanquam ingratis.

INGRATIA, æ, f. *spiacevolezza*, contrarium gratiæ, ἀχαριστία. *Tertull. de Pænit. c. 1.* Pœnitet fidei, amoris, simplicitatis, prout quid in

in ingratiam incidit. *& cap.* 2. Viderit ergo ingratis hominum, si etiam bonae factae pœnitentiam cogit. ¶ In ablativo plurali sumitur adverbii more, *contro genio, contro voglia, per forza*, ἄκων. *Plaut. Cas.* 2. 5. 7. Vobis invitis, atque amborum ingratiis. *Id. Merc.* 2. 4. 11. Nimium multum scis. *Eu.* Tuis ingratiis. *Nep. in Themist. c.* 4. Ut ingratiis ad depugnandum omnes cogerentur. *Terent. Eun.* 2. 1. 14. Ingratiis dormire. V. *Ingrate*.

INGRATIFICUS, a, um, ingratus, beneficii immemor. *Cic. pro Sext. c.* 57. ex *Accio*. O ingratifici Argivi, inanes Graii, immemores beneficii.

INGRATIIS. V. *Ingratia*.

INGRATIS, *di mala voglia, per forza*, ἀκουσίως, ingratiis. *Lucret. l.* 3. *v.* 1083. Effugere haud potis est, ingratis hæret, & angit. Adde *lib.* 5. *v.* 45. & *lib.* 6. *v.* 215. Sic *Lactant. l.* 2. *c.* 10. Ingratis tamen Epicurus eripiet. *Al. leg.* ingrata. *Ciceroni* etiam tribuunt *pro Quint. c.* 14. & alii, sed ubique lectio variat. Videtur autem in locis *Lucretii* esse per synæresim dictum metri causa pro *ingratiis*. Quidam putant esse ab *ingratus*, & ejusdem rationis atque *alternis*, *omnimodis*.

INGRATITŪDO, inis, f. *ingratitudine*, ingrati animi vitium, ἀχαριστία. Perperam ponitur in titulo *l.* 5. *c.* 3. *Valer. Max.* ut diximus in *Gratitudo*, V. Habet tamen *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 1. *a med.* Ingratitudinis vitio inquinari. *& Cassiod. l.* 5. *ep.* 8. Sine ingratitudinis nævo. Legitur præterea apud *Curt.* in quibusd. editionib. *sub fin. l.* 5. Sed is locus neque *Curtii* est, neque *Justini*, ex cujus *l.* 11. *c. ult.* Darii mors, quæ in *Curtio* desideratur, suppleri solet. ¶ Pro ingratia, indignatione, *spiacere*, *Cassiod. l.* 1. *ep.* 30. Noverit, se nostræ ingratitudinis pericula subiturum.

INGRATUS, a, um, *spiacevole, ingrata, noiosa*, ἀχάριστος, ἀηδής, non gratus, non acceptus, injucundus, molestus. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 5. *a med.* Quæ si ego non profundere videbor, omnibus meis viribus sustinebo: sin autem ingrata esse sentiam, non committam, &c. *Tacit.* 2. *Ann. cap.* 5. Tiberio haud ingratum accidit, turbari res Orientis. *Horat. l.* 3. *od.* 10. *v.* 9. Ingratam Veneri pone superbiam. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 30. Fuit hæc oratio non ingrata Gallis. *Virg.* 3. *Georg. v.* 97. Ingratus labor. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 738. Ingrati joci. *Colum. l.* 7. *c.* 8. *extr.* Non ingrati saporis caseus. ¶ Item qui beneficium non agnoscit, *sconoscente, ingrato*. *Senec.* 3. *de benef. c.* 1. Ingratus est, qui beneficium se accepisse negat, quod accepit: ingratus qui dissimulat: ingratus, qui non reddit: ingratissimus omnium, qui oblitus est. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 4. Nihil cognovi ingratius: in quo vitio nihil mali non inest. *Id.* 9. *Attic. ep.* 2. *a med.* Ingrati animi crimen. *dell' ingratitudine*. & *lib.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. *extr.* & *Liv. l.* 38. *c.* 50. Ingratum esse in aliquem. *Paul. Dig. lib.* 4. *tit.* 2. *leg.* 21. Ingratus contra aliquem. *Vellej. l.* 2. *c.* 69. Vir adversus merita Cæsaris ingratissimus. ¶ Cum genitivo *Virg.* 10. *Æn. v.* 666. Ingratus salutis. *h. e.* ob salutem acceptam. ¶ Transfertur & ad res inanimas: & dicitur de iis, ex quibus exiguus, aut nullus fructus percipitur, etsi plurimus labor impendatur. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 15. *v.* 6. Ingrato vocem prostituisse foro. *Martial. l.* 10. *epigr.* 47. Non ingratus ager. *& lib.* 5. *epigr.* 19. colit ingratas pauper amicitias. *Terent. Heaut.* 5. *c.* 60. Ignosces tamen post; & id erit ingratum. *h. e.* nullam tibi pariet gratiam. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 7. Hunc si perconteris, avi cur, atque parentis Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem, &c. *h. e.* gula, & ventre, qui cito voluptatis, & ingestorum ciborum obliviscitur, nec unquam satiatur. Sic apud *eund. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 187. migravit ab aure voluptas Omnis ad ingratos oculos. *h. e.* qui cito spectacula obliviscuntur, & nova poscunt. Ita enim legit *Bentlej*. Alii *incertos*. ¶ De eo, cui gratiæ actæ non sunt, *Stat.* 1. *Theb. v.* 700. *de Phœbo*. Seu Trojam Thymbræus habes, ubi fama volentem Ingratis Phrygios humeris subiisse molares.

INGRAVĀTE, adverb. non gravate, *di buona voglia*. *Ammian. l.* 27. *c.* 10. (*al.* 21.) *extr.* Obsecundabant imperiis ingravate. Adde *lib.* 18. *c.* 2.

INGRAVĀTIO, onis, f. vexatio, molestia, onus. *Impp. Valentinian. Valens*, *& Gratian. lib.* 7. *Cod. Theodos. tit.* 13. *leg.* 7. Perpetuæ ingravationi addici.

INGRAVĀTUS, a, um, gravis factus. *Plin. l.* 28. *c.* 11. *a med.* Ingravatas aures sic perungendas putant. *h. e.* quæ gravitate, & difficultate audiendi laborant. *Spartian. in Severo*, *c.* 21. Ingravatus morbo. *aggravato*.

INGRAVESCO, is, n. 3. *divenir più grave, più molesto*, ἐπιβαρύνομαι, gravior & molestior fio. *Plin. l.* 36. *c.* 7. *ante med.* Vix credibili pondere ingravescit. *Plin. alter l.* 2. *ep.* 17. *a med.* Patentibus fenestris favonios accipit, transmittitque, nec unquam aere pigro & manente ingravescit. ¶ Translate *Cic. de Senect. c.* 11. Et corpora quidem defatigatione & exercitatione ingravescunt. *Id. ad Brut. ep.* 10. Ingravescit in dies malum. *Id. pro Dom. c.* 5. Annona ingravescit. *h. e.* carior fit. *Id.* 2. *de Divin. c.* 6. Ingravescens morbus. *Id. de Senect. c.* 2. *sub fin.* Ingravescens ætas. *Id. l.* 10. *ad Attic. ep.* 4. Alter ardet furore & scelere: nec remittit aliquid, sed in dies ingravescit. ¶ In bonam partem, *Id. Fam.* 4. *ep.* 4. *ad fin.* Hoc studium quotidie ingravescit. *h. e.* crescit, augetur. ¶ Pro gravidam fieri, *Lucret. l.* 4. *v.* 1242. Suscipiunt aliæ pondus magis, inque gravescunt. *ems\ie*.

INGRAVIDĀTUS, a, um, gravidus, seu gravis factus. *Augustin. l.* 7. *Confession. c.* 5. *sub fin.* Pectus meum ingravidatum curis mordacissimis.

INGRAVIDO, as, a. 1. idem quod gravido. *Paulin. Nolan. carm.* 24. *Natal.* 9. *S. Felic. v.* 253.

INGRAVIS, e, valde gravis, molestus. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 5. *leg.* 3. Si quis ingravi valetudine affectus. Al. leg. *ingravescente*.

INGRAVO, as, avi, atum, a. 1. *aggravare, premere col peso*, ἐπιβαρύνω, gravitate ponderis deprimo, gravis fio. *Stat. l.* 5. *Theb. v.* 406. puppemque alternus utrinque Ingravat, & medias ardet descendere in undas. ¶ Translate *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ad fin.* Iisdem fruticibus utuntur, si non sævitia hiemis ingravat. *Phædr. fab. ult. l.* 5. Canis languere cœpit annis ingravantibus. *Virg.* 11. *Æn. v.* 220. Ingravat hæc sævus Drances. *h. e.* exaggerat, & graviora facit. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 4. *v.* 60. Illa meos casus ingravat, illa levat.

INGREDĬOR, ederis, essus sum, dep. 3. *entrare*, εἰσέρχομαι, intro gradior, introeo. *Cic.* 2. *Phil. c.* 27. *ad fin.* Tu ingredi illam domum ausus es? *Id.* 3. *Catil. c.* 2. *extr.* Cum pontem Milvium ingredi inciperent. *Id. de Senect. c.* 10. *sub fin.* Ingredi iter pedibus. *incamminarsi, mettersi in viaggio*. *Justin. l.* 8. *c.* 3. Non diis penatibus, ad quos paulo ante ingressus hospitaliter fuerat, pepercit. *Cic. de clar. Orat. c.* 96. In vitam paulo serius, tanquam in viam, ingressus. *Id. de Senec. c.* 2. *extr.* Via, quam nobis quoque ingrediendum sit. *Al. leg.* qua nobis, &c. *Id. pro Cæc. c.* 8. Ingrediens intra finem ejus loci, quem, &c. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 9. Ingredi intra munitiones. *Lucan. l.* 10. *v.* 214. fluvius, ingresso vere, tumescit. ¶ Pro venire, prodire, *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 6. *n.* 32. Nihil te pudet, sceleste, populi in conspectum ingredi? ¶ Translate *Cic.* 1. *Offic. c.* 32. *a med.* Quam quisque viam vivendi sit ingressurus. *Id. Fam.* 12. *ep.* 25. Quo primum die in spem libertatis ingressus sum. *Id. Phil.* 7. *c.* 3. Magna spe ingredior in reliquam orationem. *&* 2. *Catil. c.* 6. Quem jam ingressum in bellum esse dicebam. *Id. pro Planc. cap.* 3. Qua nolui janua ingressus sum in causam. *Id.* 1. *de Orat. c.* 26. Antequam ad discendum ingressi sumus. *& cap.* 28. Cum istam disputationem mecum ingressus esset. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 18. Ingredi in sermonem. *Cic. pro Arch. c.* 1. Hunc video mihi principem ad ingrediendam rationem horum studiorum exstitisse. *Vellej. l.* 2. *c.* 61. & *Quintil. in proœm. l.* 6. Cæsar decimum nonum annum ingressus. *Hirt. de B. Afric. c.* 22. Ingredi in rempubl. *h. e.* in administrationem reipubl. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* consulatum. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 70. primo lætos sic tempore rectos Ingreditur cursus. *si mise colla nave in corso*. ¶ Pro incipere, aggredi, *cominciare, accingersi*, cum infinito, *Cic.* 1. *Acad. c.* 1. *extr.* Posteaquam sum ingressus eas res mandare monumentis. *Id.* 15. *Attic. ep.* 11. Cum ingressus essem dicere, quid oportuisset. *Vellej. l.* 2. *c.* 119. Fuga Rhenum petere ingressus est. *Virg.* 4. *Æn. v.* 107. Sic contra est ingressa Venus. *subaudi* dicere. Sic 6. *Æn. v.* 867. Anchises lacrimis ingressus obortis. ¶ Cum accusativo *Sueton. in Aug. c.* 92. Terra marive ingrediens longinquam profectionem. ¶ Pro adire, subire, *Cic. pro Mur. c.* 2. Qui eadem pericula, quibus nos perfuncti sumus, ingrediantur. ¶ Sæpe ponitur pro simplici gradior, incedo, ambulo, *camminare, andare*. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 31. Qui in compedibus semper fuerunt, etiam cum soluti sunt, tardius ingrediuntur. *Id.* 2. *Attic. ep.* 23. Si stas, ingredere: si ingrederis, curre. *Cels. l.* 5. *c.* 18. *sect.* 14. Clavus in pedibus dolorem ingredienti movet. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ingredi per semitas. *Curt. l.* 5. *c.* 6. Rex pedes per nivem & glaciem ingredi cœpit. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 481. Quacumque ingreditur miseris loca cuncta querelis Implet. *Virg.* 10. *Æn. v.* 762. quatiens Mezentius hastam Turbidus ingreditur campo. *& l.* 4. *Georg. v.* 177. Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit. *campo* & *solo* ablativi casus sunt. *&* 3. *Georg. v.* 75. pecoris generosi pullus in arvis Altius ingreditur. *Plin. l.* 8. *c.* 5. Elephanti gregatim semper ingrediuntur. ¶ Translate *Cic. de somn. Scip. c. penult.* Ingredi vestigiis patris. *camminare sulle vestigia, imitare*. Eodem sensu dixit *Liv. l.* 37. *c.* 53. Ingredi vestigia patris. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 16. per titulos ingredimurque tuos. *h. e.* carmine procedimus. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* Sublimia debent ingredi, lenia duci, acria currere, delicata fluere. *h. e.* alte velut incedere. ¶ *Ingredier* paragoge pro *ingredi* est apud *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 17. ¶ Tmesis est in illo *Lucretii l.* 4. *v.* 885. ut velit ire, Inque gredi.

INGRESSĬO, onis, f. *entrata*, εἴσοδος, actus ingrediendi. *Cic.* 5. *Phil. c.* 4. Ita ab ingressione fori populum Tribunosque plebis propulsari videres. ¶ Item ambulatio, incessus. *Cic. in Orat. c.* 59. Interdum cursus est in oratione incitatior, interdum moderata ingressio. ¶ Item principium. *Cic. in Orat. c.* 3. Ac video hanc primam ingressionem meam a media Philosophia repetitam, &c.

INGRESSUS, us, m. *ingresso, entrata*, εἴσοδος, actus ingrediendi, introitus. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. Prohiberi ingressu. *Plin. l.* 10. *ep.* 28. Hæc tibi, domine, in ipso ingressu meo scripsi. ¶ Item initium, *principio*. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* Si pars posterior in clausula, deprehendatur rectus in ingressu. *Id. in proœm. l.* 8. Affectus maxime in ingressu causæ ac fine dominantur. *Id. l.* 10. *c.* 2. In ingressu operis. *Virg.* 4. *Georg. v.* 316. Unde nova ingressus hominum experientia cepit? *h. e.* novum hoc experimentum hominum unde nam initia sumpsit? *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. *ad fin.* Operum ingressus, qui manu aut tractationibus ad elegantiam perducuntur. *il metter mano all' opera: il cominciamento d' una fabbrica*. ¶ Item ambulatio, incessus, *il camminare*. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 34. Ingressus, cursus, accubitio, inclinatio, sessio. *Plin. l.* 2. *c.* 94. Quædam terræ ad ingressus tremunt. *Id. l.* 11. *c.* 15. *extr.* Crura recta, ingressus celsior. *Id. l.* 28. *c.* 4. Animalis ingressum corrigere. ¶ Item janua, porta, aditus. *Prudent. in Psychom. v.* 843. trinis ingressibus aram Cordis adit.

INGRUENS, entis, *che vien addosso, imminente*, qui ingruit, & adven-

ventat. Liv. l. 5. c. 21. Quo minor ab cuniculo ingruentis periculi sensus esset. & cap. 37. Adeo occæcat animos fortuna, ubi vim suam ingruentem refringi non vult. Plin. l. 8. c. 16. a med. Sago contra ingruentis feræ impetum objecto. Colum. l. 11. c. 3. ante med. Ingruente æstate. Curt. l. 5. c. 1. Ingruentes morbi. Plin. l. 4. c. 2. a med. Ingruentia tela & saxa.

INGRUO, is, ui, n. 3. venir addosso, assalire, soprastare, esser vicino, ἐπεισπίπτω, ἐπιπίπτω, advento, irruo, cum vi accedo, prope sum. Differt ab immineo, impendeo, quæ dicuntur de iis, quæ licet sint prope, & supra caput, tamen interdum non eveniunt: at quæ ingruunt, & imminent, & certo in nos irruunt, & invehunt, ac nocent. Voss. (potius quam a gruibus: unde quidam derivant) duci mallet ab in, & ruo, inserto g. Plaut. Amph. 1. 1. 81. Hostes crebri cadunt: nostri contra ingruunt vicinius, vi feroces. Liv. l. 28. c. 44. sub fin. Illuc terror fugaque, populatio agrorum, defectio sociorum, ceteræ belli clades, quæ in nos per quatuordecim annos ingruerent, vertantur. Id. l. 37. c. 23. Ingruere morbi vulgo, maxime in remiges cœperunt. Plin. l. 7. c. 50. extr. Et universis gentibus ingruunt morbi. Virg. 12. Æn. v. 628. Ingruit Æneas Italis, & prœlia miscet. & vers. 284. ferreus ingruit imber. & lib. 8. v. 535. Si bellum ingrueret. Plin. l. 9. c. 30. extr. Si nullus ingruat metus. Colum. l. 4. c. 29. Frigus ingruit.

INGUEN, inis, n. anguinaja, inguine, βουβών, pars corporis humani anterior, ad latera pubis, ubi coxendices imo ventri junguntur. Adhibetur tum in singulari numero, tum in plurali. Cels. l. 7. c. 2. & Plin. multis in locis. ¶ Interdum sumitur pro tumore inguinum, tumore, bubbone. Lucil. apud Fest. in Tama. Inguen ne exsistat, papulæ, tama, ne boa noxit. Cels. l. 3. c. 5. Si febris vel ex inguine, vel ex lassitudine, vel ex æstu fuit. Adde l. 2. c. 7. ante med. ¶ A similitudine dicitur in arboribus locus ille, qua ramus trunco adhæret. Plin. l. 16. c. 36. de arundine, & lib. 17. c. 21. de vite. ¶ A loci vicinitate de pudendis. Horat. Petron. Ovid. Martial. Juvenal. &c. ¶ Per synecdochen de toto imo ventre. Stat. 6. Theb. v. 900. procumbentemque secutus Colla simul dextra, pedibus simul inguina vinxit.

INGUINALIS, le, ad inguina pertinens. Plin. l. 26. c. 9. Inguinalis, quam quidam argemonem vocant, passim in vepribus nascens, ut prosit inguinibus, &c.

INGURGITATIO, onis, f. il mangiare, o bere con troppa voracità. Firmic. l. 5. c. 8. Qui conviviis & ingurgitationibus delectantur.

INGURGITATUS, a, um, nom. particip. qui se ingurgitavit. Petron. in Satyr. c. 79. Anus diutius ingurgitata ne ignem quidem admotum sensit. Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 3. Temeto ingurgitatus aut distentus.

INGURGITO, as, a. 1. γαστρίζω, bere o mangiare con troppa voracità, cum vehementia devoro, gulam impleo, cibo aut potu intemperanter me obruo. Cic. 2. Fin. cap. 8. Crudique postridie se rursus ingurgitant. Plaut. Curcul. 1. 2. 35. Ingurgitat se in merum. Ubi alii legunt: ingurgitat in se merum. Gell. l. 15. c. 2. Ingurgitare ingenium crebris & ingentibus poculis. Apul. l. 4. Metam. Merum sævienti ventri tuo soles avidiler ingurgitare. ¶ Translate sumitur pro immergere se, immittere, ingolfarsi. Cic. in Pison. c. 18. Ingurgitare se in flagitia. Id. 2. Phil. c. 27. In ejus copias cum se subito ingurgitavisset. Gell. l. 5. c. 16. Ingurgitare se in Philosophiam. Lactant. l. 4. c. 17. Sus se ingurgitat cœno. ¶ Aliquando significat redundare, exundare. Plin. l. 17. c. 2. Humor ex nivibus non universos ingurgitans, diluensque, sed distillans.

INGUSTABILIS, le, ingustabile, che non si può gustare, ἄγευστος, qui gustari non potest. Plin. l. 16. c. 26. Fert baccas acerbas & ingustabiles cunctis animantibus.

INGUSTATUS, a, um, non gustato, non gustatus. Horat. l. 2. sat. 8. v. 30. Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi. idest quæ ante nunquam gustaveram. Sunt qui contrario sensu exponunt, gustata.

INGUSTO, as, avi, atum, a. 1. gustandum do, apud Tertull. advers. Gnost. c. 7. Jovi in media urbe sanguis humanus ingustatur.

INHABILIS, le, difficile da maneggiare, qui facile haberi, h. e. adhiberi & tractari non potest. Liv. l. 24. c. 34. Quorum telum inhabile ad remittendum imperitis est. Id. l. 33. c. 30. Navis regia, inhabilis prope magnitudinis, quam sexdecim versus remorum agebant. Curt. l. 8. c. 9. a med. Telum inhabili pondere oneratur. & lib. 9. c. 2. de elephantis. Ubi nec stare, nec fugere potuerint inhabiles vastorem corporum moles. Tacit. in Agric. c. 36. Quod & ipsis vetustate militiæ exercitatum, & hostibus inhabile. h. e. impeditum, incommodum. Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 5. leg. 4. Inhabile iter. strada cattiva. ¶ Item non aptus, ἀνεπιτήδειος, inabile. Liv. l. 26. c. 16. a med. Multitudinem nullius rei inter se sociam, inhabilem ad consensum fore. Senec. ep. 15. Reddere aliquem inhabilem studiis. Colum. l. 2. c. 1. Progenerandis esse fetibus inhabilem. & lib. 6. c. 1. Boves labori & culturæ non inhabiles. ¶ Cum infinito, Callistrat. Dig. lib. 50. tit. 2. leg. 11. Illi, quasi inhabiles rempublicam tueri, ad tempus excusantur.

INHABITABILIS, le, non abitabile, ἀοίκητος, qui habitari non potest. Cic. 1. de nat. Deor. c. 10. Atque terræ magnas regiones inhabitabiles incultasque videmus.

INHABITANS. V. Inhabito.

INHABITATIO, onis, f. habitatio, domicilium. Tertull. l. 3. advers. Marcion. c. ult. ex Gen. 27. 40. De opimitate terræ erit inhabitatio tua.

INHABITATOR, oris, m. qui inhabitat. Ulpian. lib. 9. Dig. tit. 3. leg. 5. ad fin. Nisi vel dominus fuerit ædium, vel inhabitator. Hieronym. advers. Helvid. c. 1. Jesus sacri ventris novem mensibus inhabitator fuit.

INHABITO, as, avi, atum, n. 1. abitare, ἐνοικέω, in aliquo loco habito, incolo. Petron. in Satyr. c. 116. Cum diligentius exploraremus, qui homines inhabitarent nobile solum. Plin. l. 6. c. 17. Inhabitatur illa regio. Apul. l. 8. Metam. Ut in alini corio hominem inhabitare credas. ¶ Inhabitantes sunt inhabitatores, incolæ, gli abitanti. Plin. l. 7. ep. 27. Inhabitantibus tristes noctes per metum vigilabantur. Apul. l. 1. Metam. Densa inhabitantium ædificia. ¶ Inhabitare apud Tertull. est in habitum seu vestem assumere, vel potius habere, usurpare, uti, de Pall. c. 3. sub fin. Varias indumentorum formas promulgavere, quorum pars gentilitus inhabitantur, ceteris incommunes; pars vero publicitus omnibus utiles. ¶ Tribuitur etiam Livio l. 24. c. 3. sed lectio valde dubia est.

INHÆREO, es, æsi, æsum, n. 2. esser attaccato, star unito, προσέχομαι, προσκολλάομαι, in aliqua re hæreo, adhæreo, infixus sum. Cic. 1. de Divin. c. 46. Quorum linguæ sic inhærerent, ut loqui non possent. & 2. de nat. Deor. c. 39. Partim fluitantes & innantes belluæ, partim ad saxa nativis testis inhærentes. Id. de Univ. c. 10. Sidera suis sedibus inhærent, & perpetuo manent. Id. 1. de Divin. c. 50. Animi, qui corporibus non inhærent. Id. Tuscul. 2. c. 8. Inhærere visceribus. & lib. 4. c. 11. in visceribus. Id. 2. de Orat. c. 39. Ea, quæ sunt foris, neque inhærent in rei natura. Ovid. 1. Metam. v. 535. inhæsuro similis, jam jamque tenere Sperat. Colum. l. 9. c. 8. circa med. Prioribus inhærens vestigiis. insistendo. ¶ De iis qui arcte amplectuntur. Virg. 8. Æn. v. 124. Excepitque manu, dextramque amplexus inhæsit. Plin. l. 5. ep. 16. Ut illa patris cervicibus inhærebat! ¶ Translate Cic. 1. Tuscul. cap. 15. Sed nescio quomodo, inhæret in mentibus quoddam augurium, &c. Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 19. Vultibus illa tuis, tanquam præsentis, inhæret. & lib. 1. el. 6. v. 3. pectoribus tu nostris, uxor, inhæres. & lib. 3. el. 7. v. 11. Inhærere studiis. h. e. incumbere. Id. 3. de ar. am. v. 561. semper alicui. esser giunto sempre altero. Petron. in Satyr. c. 88. Lysippum statuæ unius lineamentis inhærentem, inopia exstinxit. h. e. nimis assidue intentum statuæ perficiendæ. Cic. 4. Tuscul. c. 11. Opinatio inhærens, & penitus insita. Id. 1. de Fin. c. 20. Virtutes semper voluptatibus inhærent. h. e. voluptates habent conjunctas. ¶ Cum accusat. Apul. l. 8. Metam. Frustra timorem illum satis inanem perfugeris, longe pejores inhæsimus laqueos.

INHÆRESCO, is, n. 3. attaccarsi, appiastricciarsi, προσκολλάομαι, inhærens fio, adhæresco. Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. Ut si qua minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus aurium, tanquam in visco inhæresceret. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9. Ne quid emineret, ubi ignis hostium inhæresceret. Plin. l. 12. c. 17. Succum villis inhærescere. ¶ Translate Cic. 3. Tuscul. c. 2. Poetæ audiuntur, leguntur, ediscuntur, & inhærescunt penitus in mentibus.

INHALATUS, us, m. afflatus, spiritus. Apul. l. 2. Metam. Patentis oris inhalatu cinnameo.

INHALATUS, a, um, afflatus. Apul. l. 2. Metam. Surculis, & lapillis, & hujusmodi frivolis inhalatis. h. e. magico carmine afflatis.

INHALO, as, avi, atum, a. 1. spirare, ἀναπνέω, halitu inspiro, afflo. Cic. in Pison. c. 6. Cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses. Lactant. de Ira Dei, c. 10. ante med. Si ceræ inhalaveris, paulatim per minutissimos rores aqua concrescit.

INHIANTER, inhiando, cupide. Augustin. l. 9. Confess. c. 8. Plenos mero calicules inhianter haurire. & epist. 112. c. 8. Videre Deum cupiunt, & inhianter ardescunt.

INHIATIO, onis, f. actus inhiandi. Trebell. Poll. in Gallien. c. 9. Uniuscujusque vultum mira inhiatione mirantes. h. e. intentione oculorum, & animi, quæ oris hiatu interdum significari solet.

INHIBEO, es, bui, ibitum, a. 2. impedire, trattenere, fermare, ἀνέχω, εἴργω, rem cœptam, ne ultra progrediatur impedio, cohibeo, prohibeo, sisto: ab in & habeo. Virg. 12. Æn. v. 693. Parcite jam, Rutuli, & vos tela inhibete, Latini. Petron. in Satyr. c. 105. Inhibete crudelissimas manus. Liv. l. 1. c. 48. Inhibuit frenos is, qui jumenta agebat. ned a se. Catull. carm. 90. in Gell. a turpi mentem inhibere probro. Petron. in Satyr. c. 108. Inhibere facinus. Liv. l. 39. c. 21. extr. impetum victoris. Ovid. 2. Metam. v. 128. equos. & lib. 1. v. 511. fugam. & l. 7. v. 849. cruorem. stagnare. Plin. l. 19 c. 8. ante med. alvum. fermare il flusso. Id. l. 34. c. 6. sub fin. Inhibere non potuit, quominus, &c. ¶ Cum infinito Id. lib. 2. cap. 16. a med. Inhibentur rectum agere cursum. ¶ Significat etiam habere, exercere, uti, adhibere; ita ut in intensive sit, non privativa. Cic. Agrar. 3. c. 2. Sed tamen inhibet illis legibus spem nonnullam ille, cui ademptus est. Al. leg. habet in illis. Liv. l. 36. c. 28. Dum ego imperium inhibeam in deditos. Al. leg. id habeam. alii adhibeam. Id. l. 3. c. 50. a med. Imperium si quis inhiberet, & viros & armatos se esse, responderetur. Al. leg. imperio. Plaut. Bacch. 3. 3. 43. Illoccine hic pacto potest inhibere imperium magister, si ipsus primus vapulet? Id. Stich. 5. 4. 17. Utrum Fontinali, an Libero imperium te inhibere mavis? h. e. utrum aquæ, an vino præesse mavis? Liv. l. 4. cap. 53. Damnum & coercitionem inhibenti auxilio futuros esse. Al. leg. ferenti. Cic. Phil. 13. c. 18. Ut Brutum, Cassium discruciatos necaret, eademque inhiberet supplicia nobis. Al. leg. adhiberet. ¶ Pertinet interdum ad rem nauticam. Liv. l. 37. c. 30. sub fin. Cum divellere se ab hoste cupientes, inhiberent Rhodii. Cic. ipse explicat, quid hoc sit. Ita enim scribit ad Attic. l. 13. ep. 21. Inhibere illud tuum, quod valde mihi arriserat, vehementer displicet. est enim verbum totum nauticum: quanquam id quidem sciebam: sed arbitrabar sustineri remos, cum inhibere essent jussi remiges. Id

non esse ejusmodi, didici heri, cum ad villam nostram navis appelleretur. non enim sustinent, sed alio modo remigant. id ab ἐποχῇ remotissimum est. *& min.* Inhibitio autem remigum motum habet, & vehementiorem quidem remigationis, navem convertentis ad puppim. Hactenus *Cic.* qui tamen alibi *inhibere* jam posuerat eo sensu, quem hic damnat, nempe *l. 1. de Orat.* ubi sic habet *c. 33.* Ut concitato navigio, cum remiges inhibuerunt, retinet tamen ipsa navis motum & cursum suum, intermisso impetu pulsuque remorum. ¶ Dicitur etiam *inhibere remos*, & *inhibere retro* eo sensu, quem *Cic. ad Attic.* probat. *Justin. l. 2. c. 12.* Ite cessim, inhibete remis, & a bello discedite. *Gronov. l. 4. Observat. c. 06.* (ubi multa in hanc rem) reprehendit eos, qui *remos* legunt. *Curt. lib. & cap. 4.* Tyrii inhibentes remis ægre evellere navem, quæ hærebat. *Liv. l. 26. c. 39.* Cum rostris concurrissent, neque retro navem inhiberent. ¶ *Inhibere remos* aliud omnino significat, scil. a remigando cessare, quemadmodum *inhibere tela* apud *Liv. l. 30. c. 10. a med.* est cessare a telorum jactu. *Quintil. l. 12. in proœm.* Hoc mare ingressus contrahit vela, inhibetque remos. *h. e.* alterius progredi non audet.

INHIBITIO, onis, f. actus inhibendi, *il sciabolare*. *Cic. Attic. l. 13. ep. 21.* Inhibitio autem remigum motum habet, & vehementiorem quidem remigationis, navem convertentis ad puppim. V. *Inhibeo*.

INHIBITUS, a, um, *fermato, trattenuto*, cohibitus, frenatus. *Curt. l. 10. c. 6.* Futuri exspectatio, inhibitis lacrimis, silentium fecit. *Id. l. 4. c. 16.* Inhibitus cursus. ¶ *Inhibita navis* est ad puppim conversa. V. *Inhibeo*. *Liv. l. 30. c. 10. ad fin.* Ut quæque retro inhibita rostrata onerariam hærentem unco traheret. ¶ Item adhibitus, usurpatus. *Liv. l. 37. c. 51.* Magnis contentionibus certatum est, & imperia inhibita ultro citroque, & pignora capta, & multæ dictæ. *fatte intimazioni*. V. *Inhibeo*.

INHIO, as, avi, atum, n. 1. *stare colla bocca aperta*, ἐγχάσκω, idem quod hiare, ore aperto esse: translate autem vehementer cupere, appetere: tractum a lupis famelicis, qui aperto ore cibum appetere dicuntur. Unde illud *Stat. l. 1. Theb. v. 616.* Oraque sicca ferunt trepidorum inhiasse luporum. *h. e.* aperto rictu, & morsu non illato. Regit tum dativum, tum accusativum, vi præpositionis, quæ est in ipso verbo. *Plaut. Stich. 4. 1. 65.* Illic homo tuam hereditatem inhiat, quasi esuriens lupus. *Id. Aulul. 2. 2. 17.* Inhiat aurum ut devoret. *Cic. Catil. 3. c. 8.* Romulus lactens uberibus lupinis inhians. *Senec. in Herc. Fur. v. 166.* Hic nullo fine beatus componit opes, gazis inhians. *Valer. Flacc. lib. 1. v. 531.* Inhiare prædæ. *Cael.* apud *Gell. lib. 2. cap. 23.* mortem alicujus. *Virg. 2. Georg. v. 463.* varios pulcra testudine postes. ¶ Item vehementer in aliquid intendere, cognoscendi causa, aut videndi. *Virg. Æn. 4. v. 63.* pecudumque reclusis Pectoribus inhians, spirantia consulit exta. *& sub fin. l. 7.* Illam omnis tectis agrisque effusa juventus, Turbaque miratur matrum, & prospectat euntem, Attonitis inhians animis. *Valer. Flacc. l. 5. v. 469.* postquam primis inhiantia dictis Agmina, suppressamque videt jam murmur Iason. ¶ Etiam in admiratione ac stupore locum habet. *Virg. 4. Georg. v. 483.* tenuitque inhians tria Cerberus ora.

INHONESTAMENTUM, i, n. *disonore, vergogna*, dehonestamentum, dedecus, ἀτιμία. *Gracchus* apud *Isid. l. 2. Orig. c. 21.* Pueritia tua adolescentiæ tuæ inhonestamentum fuit. *Apul. in Apolog.* Sedulo laboro, ne quid maculæ aut inhonestamenti in me admittam.

INHONESTAS, atis, f. inhonestamentum, dedecus. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 5. sub fin.* Stultitiæ, & infirmitati, & inhonestati, & contemptui deputari possunt. *Id. advers. Jud. c. ult.* Omni inhonestate prostratus.

INHONESTE, *vergognosamente, disonoratamente*, αἰσχρῶς, indecore, turpiter. *Terent. Andr. 4. 5. 2.* Inhoneste optavit parere hic divitias, Potius quam in patria honeste pauper vivere. *Cic. Attic. l. 2. ep. 1. ad fin.* Accusavit Nasicam inhoneste: modeste tamen dicit. *Gell. l. 10. c. 19.* Inhoneste & improbe facere aliquid. *Capitolin. in Vero, c. 8.* Libertis inhonestius indulsit. *Vellej. l. 2. c. 37.* Inhoneste submitti alicui. *con viltà, e disonore*.

INHONESTO, as, avi, atum, a. 1. *deturpare, disonorare*, ἀτιμάζω, dedecoro, dehonesto. *Ovid. 4. Trist. el. 8. v. 19.* Ne cadat & multas palmas inhonestet adeptas, Languidus in pratis gramina carpit equus. *Heinsius* hoc distichon illegitimum esse suspicatus.

INHONESTUS, a, um, *vergognoso, disonorato, disonesto*, ἄτιμος, αἰσχρός, turpis, inhonoratus, fœdus. *Cic. pro Dom. c. 41.* Cum experti nihil ab iis, quod sit injustum atque inhonestum arbitrere. *Cael. ad Cicer. 8. Fam. ep. 6.* Omnia fœda & inhonesta sunt. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 6. extrem.* Inhonestissima cupiditas. *Val. Max. in f. l. 7.* Quid hoc joco inhonestius? *Horat. l. 1. sat. 6. v. 36.* ignota matre inhonestus. *di sangue vile*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 18.* Homo turpissimus atque inhonestissimus. *Propert. l. 2. el. 7. v. 89.* Mors inhonesta. *Virg. 6. Æn. v. 497.* truncas inhonesto vulnere nares. *Ovid. 2. Fast. v. 211.* hostes inhonesta vulnera tergo accipiunt. *Gell. l. 7. c. 3. a med.* Velle id facere, si liceat, inhonestum non est. ¶ Pro sordido, deformi, *brutto, sporco*. *Terent. Eun. 2. 3. 65.* Illum ne, obsecro, inhonestum hominem, quem mercatus est heri, senem, mulierem? *& 5. 4. 15.* Horum videre illuviem, sordes, inopiam, quam inhonestæ solæ sint domi, atque avidæ cibi.

INHONORABILIS, le, adject. inhonorus. *Tertull. l. 3. advers. Marcion. c. 17.* Si ingloriis, si ignobilis, si inhonorabilis.

INHONORATUS, a, um, *senza onore, disonorato*, ἀτίμητος, non honoratus. *Liv. l. 33. c. 23.* Inhonoratior triumphus. *Cic. 3. Tuscul. c. 34.* Vita inhonorata & ingloria. *h. e.* ejus, qui nullos honores in republica gessit. *Ovid. 8. Metam. v. 280.* Inhonorata dea. *h. e.* cui nulli turis & sacrificii honores sunt habiti. ¶ Item indonatus, nullo præmio affectus, *non regalato, non premiato*. *Liv. l. 37. c. 54.* Ne regem amicum inhonoratum dimitteretis. *Id. l. 35. cap. 10.* Omnium Græciæ gentium inhonoratissimi. *Flor. l. 2. c. 8.* Inhonoratam apud Romanos querens militiæ suæ societatem. Adde *Ovid. 13. Metam. v. 41.*

INHONORIFICUS, a, um, adject. *non onorifico*. *Senec. de constant. Sap. c. 10.* Ob factum dictumque inhonorificum.

INHONORO, as, avi, atum, a. 1. *disonorare*. *Tertull. de resurr. carn. c. 10.* & *de fuga in persecut. c. 5.*

INHONORUS, a, um, *senza onore, ignobile*, ἄδοξος, sine honore, ignobilis. *Plin. l. 5. c. 30.* Aliæque inhonoræ civitates. *Tacit. 4. Hist. c. 60.* Revulsæ imperatorum imagines, inhonora signa. *Plin. l. 15. c. 24.* Inhonorum pomum, *h. e.* nullo in pretio habitum. *Id. l. 36. c. 5. ad fin.* Inhonorus Hercules. *h. e.* cui nullus honor sacri habitur. *Sil. l. 10. v. 391.* heu rebus facies inhonora sinistris. *h. e.* turpis, tristis, miseranda.

INHORREO, es, ui, n. 2. *arricciarsi, increspasi, rabbuffarsi, divenir orrido*, ἐμφρίττω, idem quod horreo, aut valde horreo, horridus fio. V. *Horreo*, & *Horrens*. Frequentem habet usum in præteritis. *Lucret. l. 6. v. 1193.* inhorrebat rictum. *h. e.* ore rigebat. *Virg. Georg. 1. v. 314.* Spicea jam campis cum messis inhorruit. *Id. Æn. 10. v. 711.* Apros feros infremuit, & inhorruit armos. *Apul. l. 8. Metam.* Aper pilis inhorrentibus corio squalidus. *Petron. in Satyr. c. 17.* Tam periculoso inhorrui frigore, ut tertianæ etiam impetum timerem. *Liv. l. 8. c. 8.* Hastis subrecta cuspide in terra fixas, haud secus quam vallo septa inhorreret acies, tenentes. *Virg. 3. Æn. v. 195.* & inhorruit unda tenebris. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 9.* agitatus inhorruit aer. *Valer. Flacc. l. 3. v. 348.* inhorruit æther, Luctificum clangente tuba. ¶ De iis, qui horrore frigoris percelluntur. *Cels. l. 3. c. 12.* Cum primum aliquis inhorruit, & ex horrore incaluit. ¶ Item qui metu, aut stupore. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 5. n. 7.* Horum lævitate dicitur inhorruisse primum civitas. *essersi inorridita*. Al. leg. *severitatem*. *Tacit. 12. Ann. c. 28.* Igitur domus principis inhorruerat. ¶ *Inhorruit* dixit *Stat. l. 1. Theb. v. 309. de Mercurio*, ad explicandum ejus transitum ab aura cælesti ad terrestrem.

INHORRESCO, is, n. 3. *arricciarsi, rabbuffarsi, divenir orrido*, ἐμφρίττω, inhorrere incipio, horresco. *Plin. l. 10. c. 41.* Gallinæ inhorrescunt, edito ovo, excutiuntque sese. *Id. l. 11. c. 68.* Frigoris impatientia, villis inhorrescunt. *Pacuv.* apud *Cicer. 1. de Divin. c. 14.* Inhorrescit mare, tenebræ conduplicantur. *s'increspa*, *si turba*. *Plin. in f. l. 18.* Trifolium inhorrescere, & folia contra tempestatem subrigere. *Solin. c. 24.* (*al. 37.*) Atlas manat fontibus, nemoribus inhorrescit, rupibus asperatur. ¶ De iis, qui horrore febrili corripiuntur, aut frigore. *Cels. l. 3. c. 11. a med.* Antequam inhorrescere possit, operiatur. *Id. l. 1. cap. 3.* Frigida potio inutilis est iis, qui facile inhorrescunt. *intirizzisconó*. *Apul. de Mundo*. Aer nivibus & glacie inhorrescit. ¶ Et qui horrorem ac metum sentiunt. *Apul. sub fin. lib. 5. Metam.* Rusticæ feminæ colloquium prius adhibendum est? inhorresco. *m' raccapriccio al pensarlo*. *Tacit. 3. Hist. c. 83.* Terror solitudo, & tacentes loci: tentat clausa, inhorrescit vacuis. ¶ Translate *Quintil. l. 9. c. 4. post med.* Adeo rebus accommodanda compositio, ut asperis asperos etiam numeros adhiberi oporteat, & cum dicente æque audientem inhorrescere. ¶ Cum accusativo, *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 24.* Cum tantæ severitatis vim milites inhorrescunt.

INHORTATUS, a, um, particip. passivæ significationis, *esortato*, apud *Apul. l. 9. Metam. sub fin.* Canes pastoricios in eorum exitium inhortatos immitti præcepit.

INHORTOR, aris, atus sum, dep. 1. idem quod hortor, vel valde hortor. *Apul. l. 8. Metam.* Jubilationibus & hujuscemodi vocibus nobis inhortantur.

INHOSPITALIS, le, *inabitabile, inospitale, disabitato*, ἄξενος, qui nullos recipit hospites, inhabitabilis. *Plin. l. 6. in proœm.* Pontus Euxinus, ante ab inhospitali feritate Axenus appellatus. *Horat. l. 1. od. 22. v. 6.* Facturus iter per inhospitalem Caucasum. *Plin. in Paneg. c. 34. extr.* Nuda saxa & inhospitale litus incolere. *Senec. in Troadib. v. 215.* Inhospitale regnum. ¶ Translate *Plin. l. 17. c. 14. de insitione*. Reliqua observatio, ne fissura in nodo fiat: repudiat quippe advenam inhospitalis duritia.

INHOSPITALITAS, atis, f. *inospitalità*, ἀξενία, vitium contrarium hospitalitati. *Cic. 4. Tuscul. c. 11. extr.* Ut inhospitalitas sit opinio vehemens, valde fugiendum esse hospitem, eaque inhærens & penitus insita.

INHOSPITALITER, adverb. crudeliter, inciviliter. *Tertull. l. 4. advers. Marcion c. 24.* Populum inhumane, & inhospitaliter copiis defraudare.

INHOSPITUS, a, um, *inospitale, inabitabile*, ἄξενος, inhospitalis, hospitio non aptus, sive propter asperitatem loci, sive propter inhumanitatem incolarum. Vox poetica. *Ovid. 15. Metam. v. 15.* Ipse domum magni, nec inhospita tecta Crotonis Intrasse. *Virg. 4. Æn. v. 41.* Inhospita Syrtis. *& lib. 5. v. 627.* inhospita saxa. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 19.* deserta & inhospita tesqua. ¶ Translate *Sil. l. 1. v. 237.* Nec Cereri terra indocilis, nec inhospita Baccho. ¶ Substantive *Id. l. 4. v. 753.* tanta inter inhospita. *Id. l. 6. v. 308.* Et durus facilem per inhospita ducere vitam.

INHOSTUS, a, um, iniquus. *Tacit. 2. Hist. c. 31.* Vitellius ventre & gulæ sibi inhostus. *& lib. 15. Ann. c. 25.* Pax inhosta. Ita leg. *Pareus*, & *Gravius*: Alii priore quidem loco, *sibi ipse hostis*: posteriore vero *inhonesta*.

INHUMANATIO, onis, f. *Incarnazione*, ἐνανθρώπησις. *Justinian. l. 1. Cod. tit. 1. leg. 5. & 6. sub fin.* Unigeniti Dei Filii inhumanationem, sive humanitatem, &c.

INHUMANATUS, a, um, *Incarnato*, ἐνανθρωπήσας, homo factus. *Imp. Justin. lib. 1. Cod. tit. 1. leg. 6.* Jesus Christus inhumanatus, sive homo factus est, & passus Crucem pro nobis.

INHUMANE, adverb. *inumanamente*, *crudelmente*, ἀπανθρώπως, duriter & contra legem humanitatis, inurbane, inciviliter. *Cicer. 3. Offic. c. 6.* Inhumane fecerit, contraque naturæ legem. *Id. de Amic. c. 13.* Inhumanius dicere. *Terent. Heaut. 5. 5. 1.* Nimis graviter cruciat adolescentulum, nimisque inhumane. *Nazar. in Paneg. ad Constantin. c. 16.* Tenebo hunc orationis modum, ut nec inhumane de ceteris muta sit, nec odiose de instantibus loquatur. *h. e.* maligne, cum invidentia.

INHUMANITAS, atis, *f. inumanità*, *crudeltà*, ἀπανθρωπία, vitium humanitati contrarium, immanitas, crudelitas. *Cic. 7. Verr. c. 44.* Illam clementiam, mansuetudinemque nostri imperii in tantam crudelitatem inhumanitatemque esse conversam? *Id. pro Dejot. c. 12.* Quæ est ista tam impudens, tam crudelis, tam immoderata inhumanitas? ¶ Interdum quiddam minus significat, scil. rusticitatem, incivilem animum, & qui se minus comem & obsequentem præbet, *inciviltà*, *scortesia*. *Cic. 2. de Orat. c. 22.* Me tibi cupienti atque instanti sæpissime negasse, dixisti: quod ego non superbia, neque inhumanitate faciebam, &c. Affinis huic est alter locus *ejusd. Phil. 2. c. 4.* ubi *inhumanitatem* Antonio objicit, quod litteras a se amice missas, offensione interposita, palam recitasset. hoc enim esse, tollere e vita vitæ societatem. Unde colligimus universim *inhumanitatem* dici quidquid humanæ societati, vitæque civili opponitur.

INHUMANITER, *incivilmente*, *scortesemente*, ἀπανθρώπως, inhumane. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 6.* Me miratum esse, illum tam inhumaniter fecisse, ut sine meis litteris ad te proficisceretur.

INHUMANUS, a, um, *inumano*, *crudele*, ἀπάνθρωπος, humanitatis expers, crudelis, immanis. *Cic. 3. de Fin. c. 19. extr.* Vox inhumana & scelerata eorum, qui negant se recusare, quo minus, ipsis mortuis, terrarum omnium deflagratio consequatur. (*Sueton. de Ner. c. 38.* Dicente quodam, Ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί, imo inquit ἐμοῦ ζῶντος.) *Id. Verr. 7. c. 46.* Quis tam fuit durus & ferreus, quis tam inhumanus, qui non illorum miseria commoveretur? *Ovid. 3. Trist. el. 9. v. 2.* Inter inhumanæ nomina barbariæ. *Tacit. 2. Hist. c. 70.* Inhumana via. *h. e.* cadaveribus strata, & strage recentis pugnæ. *& lib. 3. c. 83.* Inhumana securitas. *h. e.* quæ in media cæde, & urbis direptione voluptatibus tamen dat operam. ¶ Interdum mitiore sensu usurpatur de eo, qui agrestibus est moribus, qui humanæ naturæ ac societatis ignarus, qui incivilis, durus, difficilis, *villano*, *scortese*, *incivile*, *rustico*, *duro*. *Cic. in 5. Verr. 4.* At mores commodi. quis contumacior, quis inhumanior, quis superbior? At hæc sine cujusquam malo. quis acerbior, quis insidiosior, quis crudelior unquam fuit? *Id. de Senect. c. 3.* Moderati nec difficiles, nec inhumani senes tolerabilem agunt senectutem. *Id. Attic. l. 12. ep. 46.* Isto nummo nihil agresto, nihil inhumanum est. *Id. 1. Offic. c. 40. ad fin.* Si quid attentius cogitet, non reprehendatur: at hoc idem si in convivio faciat, inhumanus videatur. *incivile*, *mal creato*. & *cap. 36.* Adhibenda est munditia, non odiosa & exquisita nimis, tantum quæ fugiat agrestem & inhumanam negligentiam. *Terent. Eun. 5. 2. 41.* Non adeo inhumano ingenio sum, neque ita imperite, ut quid amor valeat, nesciam. *Id. Phorm. 3. 2. 24.* Homo inhumanissimus. ¶ Pro non humanus, sed cælestis, divinus. *Apul. l. 5. Metam.* Lavacro pulcherrimo, & inhumanæ mensæ lautitiis eas opipare reficit.

INHUMATUS, a, um, *insepolto*, ἄταφος, non humatus, insepultus. *Cic. 2. de Divin. c. 69.* Is cum esset projectus inhumatus, ab omnibusque desertus jaceret, amica corpus ejus texit suo pallio. *Virg. 11. Æn. v. 22.* Interea socios, inhumataque corpora terræ Mandemus. *Lucan. l. 7. v. 820.* cui dant pœnas inhumato funere gentes.

INHUMECTUS, a, um, non humectus, siccus. *Cæl. Aurel. Acut. l. 2. c. 37. e med.* Cum inhumectum atque siccum fuerit corpus.

INHUMIGO, as, a. 1. madefacio, *bagnare*. *Livius Andron.* apud *Non. c. 1. n. 331.* Confluges ubi conventu campum totum inhumigant.

INHUMO, as, a. 1. *sotterrare*, ἐνθάπτω, humo intego, terra obruo. *Plin. l. 17. c. 18.* Non inhumare taleas, aut siccare prius, quam serantur, utilius compertum.

INIBI, adverb. *in quell' istesso luogo*, αὐτόθι, in eo ipso loco: ex *in*, & *ibi*. *Cic. Agrar. 1. c. 7.* Superbis natu inibi esse ea Campanorum fastidio videtur. *Cato R. R. c. 18.* Prelum longum pedes vigintiquinque: inibi lingulam pedes duos. *h. e.* in eo. Sic *Gell. l. 17. c. 8.* Aula lentis Ægyptiæ, & cucurbitæ inibi minutim cæsæ. *& cap. 22.* Inibi in iisdem laudibus. *pleonasmus*. ¶ Item in ea re. *Plaut. Pers. 1. 3. 45.* Marsupium habeat: inibi paulum præsidii. ¶ Refertur etiam ad tempus, & significat prope, jam jam, mox. *Cic. Phil. 14. c. 2.* Quod sperare debemus, aut inibi esse, aut jam esse confectum. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 427.* Profecto aut inibi est, aut jam potiuntur Phrygum. *Cæcil. ibid.* Liber ne es? non sum. verum inibi est. *Gell. l. 1. c. 3.* Cum die vitæ suæ postremo eum inibi mors occuparet.

INJECTIO, onis, *f.* ἐπιβολή, actus injiciendi. Manus injectio, est jus domini in re capienda, quam suam agnoscit, seu vindicatio rei nobis debitæ, nulla judicum auctoritate exspectata. *Quintil. l. 7. c. 7. sub fin.* Patri in filium, patrono in libertum manus injectio sit. *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 4. leg. 10.* Venditor manus injectionem excepit. *Lex XII. Tab.* apud *Gell. l. 20. c. 1. a med.* Æris confessi debitique jure judicatis triginta dies justi sunto: post deinde manus injectio esto, in jus ducito, &c. *h. e.* injecta manu & obtorto collo, ut ait *Plaut. Pœn. 3. 5. 45.* In jus ducere fas esto. ¶ Translate *Senec. de Constant. Sapient. c. 5.* Habebat secum vera bona, in quæ non est manus injectio. *h. e.* in quæ fortuna jus non habet, ut auferat, cum libuerit. ¶ Pro objectione usurpat *Tertullian. advers. Hermog. c. 10.*

INJECTIVUS, a, um. *Aggen. comment. in Frontin. de limitib. agror. pag. 63. Goes.* Injectivus status est generalis. Nam sive de possessione, sive de fine controversia nascatur, per hoc repetitio justa injustaque injicitur.

INJECTO, as, avi, atum, frequentat. ab injicio. *Stat. l. 9. Theb. v. 133.* Ausus erat furto dextram injectare Leonteus, Pone viros, atque arma latens, politumque trahebat, Prenso crine, caput. *stender la mano*. Adde *Sil. l. 3. v. 183.* & *Lucan. l. 3. v. 611.*

INJECTUS, us, m. idem ac injectio. *Plin. l. 8. c. 16.* Quamvis levi injectu operto capite. *h. e.* injectu vestis operto leonis capite. *& cap. 17.* Secutus, qua trahebat vestem unguium levi injectu. *h. e.* immissis leviter in vestem unguibus. *Id. l. 11. c. 17. extr.* Quæ dimicatio injecta pulveris discutitur. *coll' intrasporgimento*. *Stat. l. 4. Silv. 3. v. 22.* novoque Injectu solidat graves arenas. *col gettar sopra*. *Lucret. l. 2. v. 738* In quæ corpora si nullus tibi forte videtur Posse animi injectus fieri, procul avius erras. *h. e.* immissio, infusio.

INJECTUS, a, um, *gettato dentro*, ἐμβεβλημένος, intro jactus, immissus: ab *injicio*. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 58.* Injecta manu ferrea, & retenta utraque nave. *Cic. pro Cluentio, c. 29.* Injectus in flammam. *Hirt. de B. Alex. c. 20.* Repentino aggere injecto, flumen transierunt. ¶ Item conjectus, *gettato*, *lanciato*. *Auct. de B. Hispan. c. 23.* Multis telis injectis, complures vulneribus affecere. ¶ Item impositus, *gettato e posto sopra*. *Liv. l. 27. c. 31.* Raptus ab suis, atque alteri equo injectus fugit. *Cic. 1. de Divin. c. 27.* Se interfectum in plaustrum a caupone esse conjectum, & supra stercus injectum. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 153.* neque injecta tumulabor mortua terra. *Nep. in Agesil. cap. 8.* Ut terra tecta esset stramentis, neque huc amplius quam pellis esset injecta. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17.* Hæc directa materia injecta contexebantur. *Liv. l. 1. c. 51. sub fin.* Turno injectæ catenæ. *Ovid. eodem l. 14. Metam.* Gigantis injectam faucibus Ætnen. *& lib. 11. v. 770.* Injectos humeris siccantem sole capillos. *h. e.* sparsos, diffusos. *Id. 3. de ar. am. v. 266.* Injecta lateant fac tibi veste pedes. ¶ *Injectus vestem* Græca loquendi ratione, est vestem injectam, seu super indutam habens. *Apul. l. 9. Metam.* Raptim tunicam injectus, procurrit cubiculo. ¶ Translate *Cic. Verr. 7. c. 9. sub fin.* Hominem pecuniosissimum, sine aliqua causa quæstus injectum ad tam incredibile crimen. *h. e.* inductum. Al. aliter leg. *Id. pro Cluent. c. 38.* Tam atrocis rei suspicio injecta. *h. e.* mota. *& de Provinc. Consul. c. 18.* & *Liv. l. 27. c. 28.* Terror alicui injectus. *h. e.* illatus. *Id. pro Mur. c. 23.* Plaga injecta petitioni tuæ. *h. e.* inflicta. *Id. pro Cæcin. c. 29.* Periculum mortis injectum. *h. e.* objectum. *Id. pro Cluent. c. 28.* Injectus scrupulus. *Id. Attic. l. 7. ep. 3.* Cogitatio de triumpho nobis injecta. *pensiero messo in capo*. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 94.* Injecta mentio. *fatta menzione*. *Cic. de Harusp. resp. c. 21.* Injecta fax luctuosa reipubl. *h. e.* conjecta. *Phædr. l. 1. fab. 27. v. 5.* Injecta illi divitiarum cupiditas.

INIENS, ineuntis, *chi entra*, *e comincia*, εἰσβαίνων, particip. verbi *ineo*. *Cic. 4. de Fin. c. 11.* Magnum & difficile certamen iniens. *Curt. l. 5. c. 1. a med.* Feminarum convivia ineuntium modestus est habitus. *Justin. in f.* Prima bella ineunti aquila in clypeo consedit. *Gell. l. 2. c. 15. extr.* Consulatum ineuntes. ¶ Sæpe refertur ad tempus anni, aut ætatis incipiens, ut ineunte ætate, *Cic. l. 4. Attic. ep. 2. ad fin.* ineunte vere, *Id. pro leg. Manil. c. 12. extr.* ab ineunte ætate, *Id. ibid. c. 1.* adolescentia, *Id. in Divin. Verr. c. 2.* ineuntis ætatis inscientia, *Id. 1. Offic. c. 34.* ex ineunte ævo, *Lucret. l. 5. v. 857.* ineunte anno novo, *Sueton. in Tiber. c. 61.*

INJEXIT, injecerit. V. in *Injicio*.

INIGO, is, egi, actum, a. 1. *condurre*, *o cacciar dentro*, εἰσάγω (ab *in*, & *ago*) intro ago, induco, impello: cui contrarium est *exigo*: verbum rusticorum, & de pecudibus usurpatum. *Festus*: Inigere pecus, agere, idest minare. *Varr. l. 2. R. R. c. 5.* Quibus locis messes sunt tractæ, inigere est utile. *h. e.* ad pastum inducere. *& paulo post*. Inigunt in stabula ea, quæ habent ad eam rem seclusa. *& lib. 1. c. 2. e med.* Capram Athenis in arcem non inigi, præterquam semel ad sacrificium. ¶ Hinc particip. *inactus*. *Id. ibid. c. 52.* Apud alios exteritur (*seges*) grege jumentorum inacto, & ibi agitato perticis. ¶ De aliis rebus. *Senec. ep. 103.* Nunquam feræ ad nocendum nisi necessitas inigit. *Apul. l. 4. Metam.* Anus repentino pulsu nutantem ac pendulum præceps inegit. *h. e.* in præceps egit, præcipitem dedit.

INJICIO, icis, jeci, jectum, a. 3. *gettar dentro*, ἐμβάλλω, ἐνρίπτω, intro jacio, ingero, immitto, conjicio: ab *in*, & *jacio*. *Plaut. Pers. 1. 3. 7.* Struthea, coluthea appara, bene ut in scutris concaleant: calamum injice. *Plin. l. 18. c. 18. extr.* Semen protinus injiciunt, cratesque supertrahunt. *Columell. l. 12. c. 22.* Aquæ decoctæ congios duos injicito. ¶ *Injicere se*, se conjicere, *gettarsi*. *Terent. Andr. 1. 1. 113.* Quin se in ignem injicere voluit. *Virg. 2. Æn. v. 408.* Et sese medium injecit periturus in agmen. *& l. 8. v. 257.* seque ipse per ignem Præcipiti injecit saltu. *& l. 9. v. 552.* fera sese haud nescia morti Injicit, & saltu supra venabula fertur. *Plin. l. 8. c. 40.* Injicere se flammæ. ¶ Item super jacio, impono, *gettar sopra*, *e addosso*. *Quintil. in proœm. l. 6.* Infaustum opus super immaturum funus consumpturis viscera mea flammis injicere. *Plin. l. 8. c. 12.* Ab excelsa arbore se injicit. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10.* Eo super tigna bipedalia injiciunt. *Liv. l. 26. c. 6.* Injicere pontem. *Hirt. de B. Afric. c. 83.* Tela in elephantos injicere. *Cic. pro Mur. c. 24.* securim alicui. *h. e.* impingere, illidere, infligere. *Valer. Flacc. l. 2. v. 235.* tædas ad fastigia tectorum. *Plaut. Epid. 5. 2. 25.* tra-

gulam

gulam in aliquem. Id. Capt. 3. 5. c. manicas alicui. Virg. Ecl. 6. v. 19. & Cic. in fi. l. 3. de Fin. vincula. Cic. in carm. de sua Consulatu, l. 1. de Divin. c. 12. Et Capitolinis injecit sedibus ignem. h. e. fulmen jecit. Liv. l. 40. c. 31. extr. Injicere ignem castris. Horat. l. 4. od. 15. v. 10. & Cic. 5. Phil. c. 9. frenos cuipiam. mettere freno. Virg. Æn. 6. v. 365. terram alicui. sotterrare. Rursus Plaut. Truncul. 2. 5. 26. Pallium injice in me huc, Astaphium. h. e. indue me: mettimi il mantello. Sic Ovid. 3. ex Pont. ep. 4. v. 103. Prome, quod injiciat humeris victoribus ostrum. & Cic. 3. de nat. Deor. c. 34. Eique laneum pallium injecit. gli veste addosso. Quintil. l. 11. c. 3. ad finem. Togam ex integro injicere. vestirsi. Catull. carm. 35. ad libellum, v. 10. & Ovid. 3. Metam. v. 389. Injicere brachia collo. ¶ Translate est immittere, afferre, objicere. Cic. 3. Catil. c. 3. Injicere tumultum civitati. Id. 5. Verr. c. 28. formidinem alicui. Id. l. 3. Attic. ep. 22. spem. Id. 5. de Fin. c. 11. terrorem mortis. Plaut. Cas. 3. 3. 26. metum alicui in pectus. Cic. pro Caecin. c. 33. religionem. Id. pro Cluent. c. 28. scrupulum. Nep. in Eumen. c. 9. suspicionem. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. cupiditatem. Caes. l. 1. B. Gall. c. 46. alacritatem & studium pugnandi exercitui. Cic. pro Mil. c. 31. alicui mentem, ut audeat, &c. Id. Attic. l. 7. ep. 3. cuipiam cogitationem de triumpho. Liv. l. 27. c. 4. curam, ne, &c. Virg. 10. Æn. v. 728. iras furentibus haud mollibus. Plaut. Amph. 3. 1. 15. frustrationem. h. e. fallere, decipere. Id. Pseud. 2. 1. 15. metum & fugam perduellibus. Nep. in Iphicr. c. 3. admirationem sui. h. e. excitare. Varr. l. 1. R. R. c. 17. alicui voluptatum praefecturae. far venir voglia. Al. leg. voluntatem. Cic. pro Caecin. c. 2. alicui causam deliberandi, & judicandi justam moram. h. e. praebere, offerre causam & rationem deliberandi, &c. Liv. l. 34. c. 4. a med. certamen. h. e. praebere occasionem certaminis. Id. l. 35. c. 25. cunctationem. Stat. l. 1. Theb. v. 241. arma regnis. h. e. bellum inferre. ¶ Injicere alicui nomen cujuspiam est inculcare, & veluti imprimere. Cic. pro Dom. c. 6. Meum nomen operis ediderat, imperitis injecerat. h. e. servis quidem jusserat, ut me nominarent, imperitis vero suaserat. ¶ Injicere manum, est extensa manu prehendere, ἐπιβάλλειν χεῖρα, mettere le mani addosso, prendere colla mano. Petron. in Satyr. c. 115. Injicio ego phrenetico manum, jubeoque, &c. ¶ Translate Cic. pro Rosc. Com. c. 16. Ipsa mihi veritas manum injecit, & paulisper consistere, & commorari coegit. Senec. in proœm. l. 1. controv. a med. At cum sibi manum injecerat, & se blandiendo, unde abduxerat, revocarat, tantis viribus incumbebat in studium, ut, &c. Vellej. l. 2. c. 41. Scribenti manum injicere. h. e. retinere, & morari. ¶ Praeterea injicere manum, verbum est juris, & significat manu capere, sibi vindicare, possessionem apprehendere alicujus rei, aut personae, tanquam nostri sit juris, non exspectata sententia judicis, ut in Injectio dictum est: quod in quibusdam casibus Lex permittit, ut domino in servum fugitivum, &c. Liv. l. 3. c. 44. Virgini venienti in forum minister decemviri manum injecit, servā suā natam (servamque appellans) esse: sequique se jubebat: cunctantem vi abstracturum. Ovid. Heroid. ep. 8. v. 16. Injice non timidas in tua jura manus. Adde Paul. Dig. lib. 18. tit. 7. leg. 9. ¶ Translate Virg. 10. Æn. v. 419. Injecere manum Parcae, telisque sacrarunt Evandri. h. e. tanquam suum vindicarunt, & ad mortem traxere. Senec. de consol. ad Helv. c. 11. extr. Animus sacer & aeternus est, & cui non possunt injici manus. Plin. l. 10. ep. 29. Quieti ejus injeci manum, & exegi, ut me in Bithynia consilio instrueret. h. e. otiosum eum nactus, quasi injecta manu me sequi jussi, ejusque operam mihi vindicavi. ¶ Etiam qui in jus vocant, injicere manum dicuntur. Plaut. Pers. 1. 2. 18. Ubi quadruplator quempiam injexit manum; tantidem idem illi ursus injiciat manum. injexit enim que dictum pro injecerit. propositionem autem omisit, quae inest in ipso verbo: q. d. in quempiam jecerit manum. Sic Truc. 4. 2. 49. Post id ego te manum injiciam quadrupli, venefica. ¶ Hujus generis est illud cons. Pseud. 2. 2. 47. Nunc certo scio, hoc febrim tibi esse, quia non licet hoc injicere ungulas. non puoi metterci su l'ugne. ¶ Pertinet etiam ad sermonem, & significat inferre mentionem, & in medio sermone de re quapiam leviter & paucis meminisse. Cic. pro Quint. c. 21. An vero id, quod Hortensium, quia nuper injeci, dicturum arbitror, &c. ne ha fatta parola: ne ha dato un motivo. Trebon. ad Cicer. Fam. 12. ep. 16. Cum mihi in sermone injecisset, se velle Asiam visere. Cic. ad Attic. l. 16. ep. 5. Bruto cum saepe injecissem de ὁμονοίᾳ, &c. ¶ Altero i exemplo, Poetae primam corripiunt. Sil. l. 10. v. 570. Fulgentia pingui Murice suspirans inicit velamina, & auro.

INIMICALIS, le, adject. inimicus. Sidon. l. 1. ep. 3. Stimulis inimicalibus excitari in aliquem.

INIMICE, adverb. da nemico, ἐχθρῶς, hostiliter, adverso animo, & infenso. Cic. 2. Phil. c. 14. Ego autem, vide, quam tecum agam non inimice. Id. pro Quint. c. 21. Inimicissime atque infestissime contendere. Id. 1. de nat. Deor. c. 3. Quempiam inimice insectari. Quintil. l. 12. c. 1. a med. Inimice corripere.

INIMICITER, idem quod inimice, sed antiquius. Acc. apud Non. c. 11. n. 41. Placare hostem ferocem, inimiciterque accensum. Claud. Quadrigar. apud Gell. l. 3. c. 8. Nos pro tuis injuriis commoti inimiciter. Tubero apud Charis. l. 2. pag. 181. Putsch. Inimiciter irasci. Adde Enn. apud Priscian. l. 15. pag. 1010.

INIMICITIA, ae, f. inimicizia, ἔχθρα, simultas, alienatio, disjunctio. Cic. 4. Tuscul. c. 9. Inimicitia est ira ulciscendi tempus observans. ¶ Fere usurpatur in numero plur. Terent. Phorm. 2. 3. 23. Capere inimicitias in familiam aliquam. Cic. 5. Fam. ep. 18. Suscipere inimicitias graves. Id. pro Cael. c. 13. Intercedunt mihi inimicitiae cum aliquo. Id. pro Rosc. Amer. c. 6. Erant ei veteres inimicitiae cum Rosciis. Id. pro Font. c. 11. justas habere & gerere cum aliquo. Caes. l. 3. B. Civ. c. 26. habere conceptas ea re aliqua. Sallust. in Catil. c. 49. exercere cum aliquo. Quintil. l. 7. c. 1. a med. contrahere. Cic. 7. Verr. c. 71. subire. Id. pro Flacc. c. 2. denuntiare alicui. Anton. ad Cicer. post ep. 13. l. 14. ad Attic. deponere. Cael. ad Cicer. 8. Fam. ep. 6. simpliciter & candide ponere. Cic. de Provinc. Consul. c. 9. exstinguere, & ad amicitiam consuetudinemque traducere. Id. Fam. 5. ep. 4. suas donare reipubl. Id. pro Sext. c. 33. extr. temporibus reipubl. permittere. Tacit. Ann. 3. c. 12. privatas ulcisci. & l. 11. c. 6. fovere. ¶ In singul. numero, Enn. apud Gell. l. 19. c. 8. & Non. c. 2. n. 467. Amicitiam atque inimicitiam in fronte promptam gero. Plaut. Stich. 3. 2. 8. Cum eo reveni ex inimicitia in gratiam. Adde Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. 15. & Accium apud Charis. l. 1. pag. 75. Putsch.

INIMICO, as, a. 1. inimicare, ἐχθραίνω, inimicum facio. Horat. l. 4. od. ult. v. 20. Et miseras inimicat urbes. Stat. 2. Theb. v. 419. hostiles inimicant classica turmas. h. e. ad pugnam incitant. Adde Auson. ep. 24. v. 63.

INIMICUS, a, um, nemico, inimico, contrario, malevolo, δυσμενὴς e ἐχθρός, non amicus, alienatus, aversus, infensus, infestus. Cic. 4. Verr. c. 61. Quod eos infenso animo atque inimico venisse dicatis. Id. in Divin. Verr. c. 23. Inimicum infensumque esse alicui. Id. Phil. 10. c. 10. Gallia, quam sibi armis animisque infestam inimicamque cognovit. Id. pro Quint. c. 10. Cum ei omnia inimica atque infesta fuerint. Plaut. Bacch. 3. 6. 18. Inimicos ipsi in se se omnes habent. Cic. 4. Tuscul. cap. 15. Animorum motus inimicissimi mentis vitaeque tranquillae. Id. pro Cael. c. 13. extr. Mulier semper amica omnium potius, quam cujusquam inimica. Id. Attic. l. 11. ep. 10. Qui mihi tam crudeliter inimici sunt. Id. in Orat. c. 57. Nec quidquam inimicius, quam oratio versibus. Nepos in Pausan. c. 3. Consilia capere cum patriae tum sibi inimica. Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 8. v. 38. Numina sint precibus non inimica meis. Virg. 9. Æn. v. 355. lux inimica propinquat. & lib. 1. v. 127. naves accipiunt inimicum imbrem. Horat. l. 2. sat. 4. v. 53. Odor nervis inimicus. Varr. l. 2. R. R. cap. 2. sub fin. Ne parum aut nimium saturentur. utrumque enim ad corpus alendum inimicum. Plin. l. 29. c. 5. Raphani dentibus inimici, quoniam atterunt. Id. l. 20. c. 9. a med. Brassica inimicissima stomacho. Id. l. 17. c. 23. Maritare ulmos, nisi validas, inimicum. ¶ Quamvis inimicus & hostis differant, ut in Hostis dictum est; tamen inimicus saepe poetice pro hostili ponitur, nemico, ostile. Virg. 11. Æn. v. 83. Indutosque jubet truncos hostilibus armis Ipsos ferre duces, inimicaque nomina figi. & vers. 809. Tela inimica. & lib. 12. v. 944. insigne. h. e. spolium caesi hostis. & lib. 8. v. 375. casurasque inimicis ignibus arces. & lib. 10. v. 295. terra inimica. ¶ Absolute inimicus, i, qui odit & aversatur, nemico. Cic. Verr. 4. c. 24. Si eo animo esset, quo quivis liber debet esse, aspicere te non potuisset, inimicus, hostis esset. Id. de Provinc. Consul. cap. 8. Quis plenior inimicorum fuit C. Mario? Id. pro Mil. c. 9. Ubi vidit fortissimum virum, inimicissimum suum, certissimum consulem. Liv. l. 39. c. 28. sub fin. Aliquem insectari tanquam inimicum & hostem. V. Hostis. ¶ Inimicus appellatur interdum maritus respectu uxoris, divortio facto. Tryphonin. Dig. lib. 23. tit. 3. leg. 78. circa med. Cuivis magis gratiam praestare, quam relinquere apud inimicum jus a se translatum. ¶ In illo Cicer. sub fin. ep. 8. l. 3. Fam. Sententia, qua nihil mihi potest esse inimicius. quaedam MSS. habent inimicissime. Simile quiddam in Amicus, a, um, in fine adscripsimus.

INIMITABILIS, le, inimitabile, ἀμίμητος, quem imitari non possumus. Quintil. l. 10. c. 2. Quaedam sunt inimitabilia, quibus infirmitas naturae non sufficit. Id. l. 8. cap. 3. ante med. Olli enim, & quianam, & mis, & pone aspergunt illam, quae etiam in picturis est gratissima, vetustatis inimitabilem arti auctoritatem. Id. l. 2. c. 10. (al. 26.) Muta animalia mellis illum inimitabilem humanae rationi saporem perficiunt. Vellej. l. 2. c. 97. Morum dulcedo inimitabilis.

ININITIATUS, initio carens. Tribuunt Claud. Mamert. l. 1. de statu Animae cap. 23.

ININTERPRETABILIS, non interpretabilis. Tertulliano tribuunt adversus Valentinian. cap. 14. sed dubia est lectio, nec digna vox, pro qua labores.

ININTERPRETATUS, a, um, non interpretatus. Hieronym. epist. 130. (al. 69.) ad Marcell. post med. Quod quare alibi interpretari voluerint, alibi ininterpretatum reliquerint, &c. Al. leg. non interpretatum.

ININVENTIBILIS, } qui inveniri & investigari non potest. Voces
ININVESTIGABILIS, }
sunt Tertulliani advers. Hermog. c. ult. ex Rom. 11. 33. & ipsi relinquendae.

INIQUE, ingiustamente, a torto, iniquamente, ἀδίκως, πονηρῶς, non aeque, injuste, injuria. Cic. pro Dejot. c. 12. Vide, quid intersit: alii inique Castorem cum Domitio comparo. Id. pro Dom. c. 33. Qui expulsi sunt inique, sed tamen legibus reducti. Terent. Adelph. 2. 2. 3. Nunquam vidi iniquius concertationem comparatam: ego vapulando, ille verberando, &c. Cic. pro Cluent. c. 21. Jam hoc prope iniquissime comparatum est, quod in morbis corporis medicus nobilissimus quaeritur; in periculis capitis deterrimus patronus adhibetur. Brut. ad Cic. ep. 4. Inique facis, qui hostilis animi in rempubl. homines, cives appelles. Horat. l. 1. ep. 14. v. 12. Inique causari aliquem. Gell. l. 4. c. 25. Inique interpretari. Id. l. 6. cap. 2. Poenae legibus inique constitutae. ¶ Item non aeque, con disuguaglianza. Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 23. Praedam inique dividere. ¶ Item aegre, iniquo animo, di mala voglia. Sueton. in Caes. c. 45.

Ut calvitii deformitatem iniquissime ferret. *Lactant. l. 6. c. 4. ante med.* Inique ferunt, id habere aliquem, quod ipsi non habent.

INIQUITAS, atis, f. *ineguaglià, disuguaglianza, ἀνωμαλία*, inæqualitas. *Apul. lib. 7. Metam.* Lapidibus additis insuper, sic iniquitati ponderis medebatur. *h. e.* sarcinæ in alterum latus præponderansis. ¶ Item difficultas quæ oritur, cum quippiam gravius est, quam vires ferre possint. *Colum. l. 2. c. 4. circa med.* Boves iniquitate operis maxime multantur. *malagevolezza*. ¶ Iniquitas loci in re bellica est locus iniquus, seu inæqualis, ubi cum hostibus ut congrediaris ascensu opus est, aut transitione fluminis, &c. unde incommodum oritur, & victoriæ difficultas. *Liv. l. 38. c. 22.* Subsidia in talibus iniquitatibus locorum maximo sæpe usui fuerunt. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 45.* Quid iniquitas loci habeat incommodi, proponit. *il disvantaggio*. ¶ *Iniquitas rerum* est, cum & loca iniqua sunt, & alia simul obstant, quo minus prospere res geratur. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 22. extr.* In tanta rerum iniquitate, fortunæ quoque eventus varii sequebantur. *in tanti disvantaggi e difficoltà*. ¶ Temporum iniquitas, *tempi calamitosi, disgrazie*. *Liv. l. 35. c. 16. sub fin.* Quod aliquando servierunt, temporum iniquitate pressi. *Curt. l. 7. c. 7.* Terrebat eum non hostis, sed iniquitas temporis. ¶ Apud *Cicer. pro Rosc. Amer. c. 1. iniquitas temporum* respicit nimiam Sullæ potentiam, qua vis & libido dominabantur. Nam sæpe *iniquitas* refertur ad animum, & significat vitium æquitati contrarium, injustitiam, injuriam, *ingiustizia, iniquità, ἀδικία*. *Cic. Catil. 2. c. 11.* Æquitas, temperantia, fortitudo certant cum iniquitate, luxuria, ignavia. *Id. pro Quint. c. 1.* Id accidit prætoris iniquitate & injuria. *Id. Fam. 1. ep. 2. a med.* Dignitatem nostram, ut potest in tanta hominum perfidia & iniquitate, retinebimus. *Id. 5. Verr. c. 89.* Locus intra oceanum nullus est, quo non nostrorum hominum libido iniquitasque pervaserit. *insolenza, soperchieria*. Sic *Plin. l. 12. c. 19. a med.* Ob iniquitatem præpotentium. *& lib. 18. c. 8. circa med.* Iniquitates potestatum. *& Tacit. 2. Hist. c. 84.* Vespasiano ad obtinendas iniquitates haud perinde obstinante. *h. e.* tributa subditorum vires excedentia. *Id. 16. Ann. c. 17.* Iniquitas exitii. *ingiustizia*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 19.* Summæ se iniquitatis condemnari debere, nisi eorum vitam sua salute habeat cariorem. ¶ Item illud vitium, quod nos dicimus *indiscretezza*, cum scil. plus postulatur, quam præstare quis possit. *Cic. 1. de Orat. c. 48.* Qua si vobis non probabuntur, vestram iniquitatem accusatote, qui ex me ea quæsieritis, quæ ego nescirem.

INIQUO, as, a. 1. iniquum facio. *Laber.* apud *Non. c. 2. n. 444.* Æquum animum indignanti iniquat contumelia.

INIQUUS, a, um, *disuguale, faticoso, difficile, disvantaggioso, ἀνώμαλος*, non æquus, inæqualis, impar: atque adeo difficilis, arduus, incommodus. *Virg. Æn. 10. v. 303.* Puppis inflicta vadis dorso dum pendet iniquo Anceps sustentata diu, &c. *Id. ibid. v. 889.* urgetur pedes congressu iniquo. *scil.* quia pedes contra equitem stabat. *Valer. Flacc. l. 3. v. 486.* Hæret Hylas lateri (*Herculis*) passusque moratur iniquos. *h. e.* suis grandiores. *Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 1. leg. 3.* Si adjectum sit, pensionibus iniquis, inæquales debebuntur. ¶ Item difficilis, arduus, incommodus, *faticoso, difficile, disvantaggioso*, ut sunt loca non plana, sed inæqualia. *Liv. l. 2. c. 31.* Loco iniquo subeundum erat ad hostes. *Id. l. 28. c. 16.* Cum hostis nequicquam subire iniquo ascensu conatus esset. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 32.* Iniquissimo nostris loco prœlium committere cœperunt. *& lib. 2. c. 10.* In locum iniquiorem progredi pugnandi causa. *& cap. 27.* Ascendere altissimas ripas, subire iniquissimum locum. *Tacit. 1. Ann. c. 63.* Trudebanturque in paludem gnaram vincentibus, iniquam nesciis. *h. e.* inviam. *Virg. 5. Æn. v. 202.* dum proram ad saxa suburget Interior, spatioque subit Sergestus iniquo. *h. e.* angusto, atque adeo difficili transitu. (Adde *4. Georg. v. 147.*) *Liv. l. 8. c. 18.* Iniqua ad transitum loca. ¶ Est etiam modum excedens, vel a modo deficiens, ut in ponderibus & mensuris, quando communi & justæ rationi non respondent. *Pers. sat. 1. v. 130.* Fregerit heminas Arreti Ædilis iniquas. *scarse*. *Seren. Sammon. c. 37.* Pocula iniqua siccare. *h. e.* majora. *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 32.* Oleum adhibitis iniquis ponderibus accipere. *Paul. lib. 40. tit. 5. leg. 35.* Iniquum pretium. *Virg. 1. Georg. v. 164.* iniquo pondere rastri. *h. e.* ingenti, nimio, *straordinario*. *Id. 7. Æn. v. 226.* & si quem extenta plagarum Quatuor in medio dirimit plaga solis iniqui. *h. e.* nimis ardentis. *Valer. Flacc. l. 3. v. 66.* Iniquum merum. *h. e.* nimis large potum. ¶ Item injustus, *ingiusto, iniquo*. *Terent. Heaut. 2. 1. 1.* Quam iniqui sunt patres in omnes adolescentes judices. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 67.* Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam! *Terent. Heaut. 5. 3. 9.* Oh, iniquus es, qui me tacere de re tanta postules. *Cic. pro Quint. c. 2.* Quid hoc iniquius, aut indignius dici potest? *Id. de Harusp. resp. c. 3. extr.* Cui præripere destinatam laudem, valde est iniquum. *Terent. Andr. 2. 5. 25.* Iniqua causa. *motivo ingiusto*. *& Adelph. 2. 1. 33.* Iniqua loqui. *Cic. ad Pomp. 2. post ep. 11. l. 8. ad Attic. a med.* Pacem vel inique conditione retinere. ¶ Item improbus, malignus, *cattivo, maligno*. *Horat. l. 2. od. 6. v. 9.* Parcæ prohibent iniquæ. *Virg. 10. Æn. v. 380.* fatis adductus iniquis. ¶ Item alienatus, inimicus, infestus, *nemico, contrario, malevolo*. *Cic. pro Planc. c. 16.* Homines natura asperi, atque omnibus iniqui. *Terent. Heaut. prol. v. 27.* Ne plus iniquum possit, quam æquum oratio. *pro iniquorum*. *Virg. 8. Æn. v. 292.* ut duros mille labores Rege sub Eurystheo fatis Junonis iniquæ Pertulerit. *Cic. 7. Verr. c. 55.* Hæc frequentia, quæ nunc animo te iniquissimo infestissimoque intuetur. *Id. Fam. 1. ep. 5. sub fin.* Partim sunt obscurius iniqui, partim non dissimulanter irati. *Gell. l. 19. c. 3.* Qui maledicit & vituperat, pro iniquo & inimico ducitur. *Terent. Hecyr. 3. 5. 25.* Iniquum esse in aliquem. *Ovid. 1. de ar. am. v. 313.* vultu iniquo spectata. *h. e.* malevolo, invido. *Cic. Fam. 1. ep. 9. a med.* Quorum iniqui sermones ad me perferuntur. *h. e.* obtrectationes. ¶ Absolute, ut *inimicus, adversarius*. *Cic. pro Plancio c. 16.* Notos & tuos, & tuorum necessarios, vel iniquos meos, vel etiam defensorum meorum. *& cap. 23. a med.* Nonnulli nostri iniqui. *Id. Fam. 11. ep. 27.* Me scio a te contra iniquos meos solere defendi. ¶ Item noxius, gravis, *Plin. l. 13. c. 4. a med.* Vina inique capiti. *Virg. 6. Æn. v. 475.* casu percussus iniquo. *Liv. l. 2. c. 23.* Tributum iniquo suo tempore imperatum. *calamitoso: quando si trovava scomodo*. ¶ Item miser, infelix, *infelice, misero*. *Virg. 11. Æn. v. 243. & lib. 6. v. 332.* sortem miseratus iniquam. ¶ Item æger, invitus. *Cic. de Senect. c. ult.* iniquissimo animo mori. *di malissima voglia*. & *1. Tuscul. c. 2.* Iniquo animo ferre aliquid. *Terent. Eun. 2. 1. 6.* Iniquo animo pati. *Ovid. 8. Metam. v. 634.* Paupertas non iniqua mente ferenda. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 20.* Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus, Cum gravius dorso subiit onus. ¶ Translata *Colum. l. 3. c. 3. a med.* Nullus vel iniquissimus locus non majorem quæstum reddet, quam acceperit impensam. *h. e.* ut incultus sit, & minus respondens laboribus atque impensis agricolarum.

INITALIA, um, n. sacra & cæremoniæ initiorum. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 27.* Athenis fuit, & initalia Cereris adiit. Al. leg. *initialia*: alii *inter alia Cereris templum adiit*. Priorem lectionem defendit *Salmas.*

INITIALIS, le, adject. ad Initium pertinens. *Apul. l. 4. Metam.* Rerum naturæ prisca parens, elementorum origo initialis. *& lib. 11.* Sæculorum progenies initialis.

INITIAMENTA, orum, n. institutiones, rudimenta, quibus aliquis ad sacra admittitur, & initiatur. Translate *Senec. ep. 90. a med.* Hæc ejus (*sapientiæ*) initiamenta sunt, per quæ non municipale sacrum, sed ingens omnium deorum templum, mundus ipse reseratur.

INITIATIO, onis, f. *ordinazione, μύησις*, actus initiandi, seu cooptandi in participationem sacrorum: quod quibus ritibus perageretur, docet *Apuleius l. 11. Metam.* ¶ Item ipsa Initiorum sacrorum celebratio. *Sueton. in Ner. c. 34.* Peregrinatione quidem Græciæ, Eleusiniis sacris, quorum initiatione impii & scelerati voce præconis submoventur, interesse non ausus est.

INITIATOR, oris, m. qui in sacrorum communionem adsciscit, *μυσταγωγός*. Translate *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 14.* Novi testamenti initiator.

INITIATRIX, icis, f. *Tertull. l. 2. ad Nation. c. 7. a med.* Denique per hanc initiatricem litteraturæ ingenuitatis studia producitis.

INITIATUS, a, um, *ordinato, consecrato, μεμυημένος*, sacris Initiorum imbutus, ad Initia præparatus. *Liv. l. 31. c. 14.* Acarnanes duo juvenes, per Initiorum dies, non initiati templum Cereris ingressi sunt. *Justin. l. 11. c. 7.* Mida ab Orpheo sacrorum solemnibus initiatus Phrygiam religionibus implevit. *Cic. 1. Tuscul. c. 13.* Reminiscere, quoniam initiatus es, quæ tradantur mysteriis. ¶ Translate significat imbutum in primis uniuscujus rei initiis: item absolute instructum, edoctum. *Aurel. Arcad. Dig. lib. 1. tit. 11.* His cunabulis præfectorum auctoritas initiata in tantum augeri meruit, ut, &c. *Plin. l. 5. ep. 15.* Aliis enim chartis, aliis sum litteris initiatus. ¶ Item inchoatus, *principiato*. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 3. tit. 6. leg. 3.* Absque conventione personæ legitimæ initiatum jurgium videtur.

INITIO, as, avi, atum, a. 1. *ordinare, consacrare, costruire nelle cose sacre, μυεῖν*, sacris imbuo, ad sacra præparo, admittoque: ab *Initiis*. Dicitur enim primo de sacris Cereris, & usurpatur sæpius passiva voce. *Cic. 2. de Leg. c. 9.* Neve quem initianto, nisi ut assolet Cereri, Græco sacro. *Id. ibid. c. 15.* Initienturque eo ritu Cereri, quo Romæ initiantur. *Vitruv. sub fin. præfat. l. 7.* Ita ampliato vestibulo, laxamentum initiantibus adjecit. ¶ Deinde ad alia quoque sacra refertur. *Liv. l. 39. c. 14. & 15.* Initiari Bacchis. *Plin. l. 30. c. 2.* Magicis etiam cœnis eos initiaverat. *Terent. Phorm. 1. 1. 13.* Geta ferietur alio munere, ubi hera pepererit: porro autem alio, ubi erit puero natalis dies: ubi initiabunt. Al. leg. *initiabitur*. Ubi *Donat.* Legitur apud Varronem, initiari pueros Eduliæ, & Potinæ, & Cubæ, divis edendi, & potandi, & cubandi; ubi primum a lacte & cunis transierunt. Sed Terentius Apollodorum sequitur, apud quem legitur, in insula Samothracum a certo tempore pueros initiari, more Atheniensium. Hæc *Donat.* Porro *Varronis* verba sunt apud *Non. c. 2. n. 350.* Cum pro cibo & potione initiarent pueros, sacrificabatur ab edulibus Edusæ, & a potione Potinæ nutrici. ¶ Pro baptizare, *battezzare*, *Tertull. de monogam. c. 8. de Joanne Baptista*. Qui non tantum prædicaverit, verum etiam baptizaverit Christum. Quem enim corpus Domini dignius initiaret, quam ejusmodi caro, &c? ¶ Translata *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med.* Neque enim est sanctius sacris iisdem, quam studiis initiari. *Plaut. Cas. 2. 3. 9.* Postquam amo Casinam, magis initio munditiis munditianti deo. *h. e.* magis do operam munditiis, quasi sacra faciens Amori, deo munditiarum. Al. aliter leg. *Quintil. declam. 1. c. 13.* Maritum & uxorem, nisi liberis initiarentur, non fortissimis corporum vinculis inhærere. *Symmach. l. 4. ep. 20.* Dum filius meus Græcia litteris initiatur. ¶ Pro inchoare, incipere, *incominciare*. *Jul. Firmic. l. 2. c. 22.* Ver enim tunc initiatur, cum primam ejus signi (*Arietis*) partem sol fuerit ingressus. *Pallad. in Jun. tit. 4.* Brassicam seremus vel irriguo loco, vel pluvia initiante madefacto. *h. e.* post caniculam redeunte. *Tertull. advers. Valentinian. c. 15.* Ex his initiata sunt cetera.

INITIUM, ii, n. *principio, cominciamento, ἀρχή*, principium: ab *initum* verbi *ineo*; quasi ingressus in rem aliquam. *Cic. 1. Tuscul. c. 38.*

c. 38. Quomodo initium nobis rerum omnium ortus noster affert, sic exitum mors. & l. 5. c. 24. Inde est indagatio nata initiorum, & tanquam seminum, unde essent omnia orta, generata, concreta. Id. de clar. Orat. c. 34. Bonis initiis orsus tribunatus, tristes exitus habuit consulatus. Id. 2. de Orat. c. 12. Ab initio rerum Romanarum usque ad, &c. Id. 1. de Orat. c. 26. Sic initio accusationis exanimatus sum, ut, &c. Id. ad Brut. ep. 10. Cui consuli non animus ab initio, non fides ad extremum defuit. Id. 2. de Leg. c. 1. Dicendi initium sumere. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 1. Eorum una pars, quam Gallos obtinere dictum est, initium capit a flumine Rhodano. Quintil. l. 3. c. 2. Initium dicendi dedit natura, initium artis observatio. Cic. 14. Phil. c. ult. Facere initium confligendi cum hostibus. dar principio a combattere. & Phil. 5. c. 7. Cædis initium a me fecisset. avrebbe principiato da me. & ep. ult. l. 10. Attic. Ut male posuimus initia, sic cetera sequuntur. & lib. 9. ep. 9. Bellum atrociosum impendet, cujus initium ducetur a fame. Quintil. l. 1. c. 9. (al. 15.) Ethologiæ initium ex lectione ducunt. Justin. l. 1. c. 1. Primis initiis. Id. l. 21. c. 1. Inter initia regni. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 9. Ab ultimo initio rem repetere. ¶ Initio adverbii etiam ponitur pro in principio, da principio. Cic. l. 1. Fam. ep. 7. ante med. Quemadmodum Senatus initio censuit. & paulo post. Redeo ad illud, quod initio scripsi. Nepos in Timol. c. 3. Quod ab his initio Syracusæ erant conditæ. ¶ De origine & conditione natalium. Velles. l. 2. c. 76. Qui natus obscurissimis initiis, parum habebat summa accepisse. ¶ De principiis alicujus scientiæ, Cic. 4. Acad. c. 36. Non quæro ea his illa initia Mathematicorum, quibus non concessis, digitum progredi non possimus: punctum esse, quod magnitudinem nullam habeat, &c. ¶ Pro auspiciis, quia hæc omni rei gerendæ initium præbent. Curt. l. 5. c. 9. Novis initiis & ominibus opus est. ¶ Sæpe initia sunt mysteria & sacra Cereris, ita dicta, quod ab ea initium vitæ sit, vel quod ea sacra essent initium melioris vitæ. Varr. l. 3. R. R. c. 1. Nec sine causa Terram eandem appellabant & Cererem, & qui eam colerent, piam & utilem agere vitam credebant: atque eos solos reliquos esse ex stirpe Saturni regis. Cui consentaneum est, quod Initia vocantur potissimum ea, quæ Cereri fiunt sacra. Cic. 2. de Leg. c. 14. Nam cum multa eximia divinaque videntur Athenæ tuæ peperisse, atque in vita hominum attulisse, tum nihil melius illis mysteriis, quibus ex agresti immanique vita exculti ad humanitatem, & mitigati sumus; initiaque ut appellantur, ita re vera principia vitæ cognovimus. neque solum cum lætitia vivendi rationem accepimus, sed etiam cum spe meliore moriendi. Justin. l. 2. c. 6. Per ordinem deinde successionis regnum ad Erechtheum descendit, sub quo frumenti satio apud Eleusin a Triptolemo reperta est: in cujus muneris honorem noctes Initiorum sacratæ. ¶ Item res, quæ in hujusmodi Initiis adhiberi solent. Catull. carm. 62. de Aty, v. 9. Niveis citata cepit manibus leve tympanum: Tympanum, tubam, Cybele, tua, mater, initia. ¶ Alia quoque sacra aliquando Initia appellantur. Varr. l. 2. R. R. c. 4. Initiis pacis, fœdus cum feritur, porcus occiditur. Curt. l. 8. c. 1. Initia Samothracum.

INITO, as, *infestare*, frequent. ab ineo. Pacuv. apud Diomed. l. 1. pag. 336. Putsch. Loca arida initas.

INITUS, a, um, particip. passiv. ab ineo. Cic. 3. de Legib. c. 19. Altero de capite Civis rogari, nisi maximo comitiatu vetat, nondum initis seditiosis Tribunis plebis. idest nondum creato vel constituto Magistratu Tribunorum. Velles. l. 2. c. 65. Inita potentiæ societas. contratta. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 2. Inita æstate. principiato. Liv. l. 28. c. 12. ad fin. Hispania prima Romanis inita. h. e. adita, intrata, entrata, invasa. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 29. Inita subductaque ratione. fatti i conti. Velles. l. 2. c. 45. Initum adulterium. h. e. patratum. & cap. 85. certamen. attaccata la battaglia. Terent. Andr. 5. 1. 5. Ut beneficium verbis initum dudum, nunc re comprobes. principiato, promesso, accordato. Colum. l. 5. c. 9. ad fin. Arbores terebrari Gallica terebra convenit, atque ita in foramen viridem taleam demitti: sic velut inita arbor fecundo semine fertilior exstat. h. e. veluti mare admisso gravidata.

INITUS, us, m. coitus brutorum animalium: ab ineo. Plin. l. 8. c. 44. Et quæ non primo initu generare cœperit. Id. l. 11. c. 63. ad fin. Sues initum matutinum appetere. ¶ Item ingressus, adventus. Lucret. l. 1. v. 12. Aeriæ primum volucres te, diva, tuumque Significant initum, perculsæ corda tua vi. Al. leg. introitum, ut fit synæresis.

INJUCUNDE, adverb. *spiacevolmente*, ἀηδῶς, ingrate, insuaviter. Cic. Attic. l. 1. ep. ult. Res quæ mihi asperius a nobis atque nostris, & injucundius actæ videbantur.

INJUCUNDITAS, atis, f. *spiacevolezza*, ἡ ἀηδία, insuavitas. Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 55. Nequid habeat injucunditatis oratio.

INJUCUNDUS, a, um, *noioso*, *spiacevole*, ἀηδής, qui displicet, minimeque gratus, insuavis, tristis, molestus. Cic. 1. de Fin. c. 1. extr. Minime nobis injucundus labor. Id. l. 3. Q. Fr. ep. 8. a med. Rumor dictatoris injucundus bonis. Plin. l. 25. c. 7. Herba odore non injucundo. Gell. l. 13. cap. 20. Injucundus & laxior vocis sonus. Quintil. l. 10. c. 1. ad fin. Levia quidem, sed non injucundus tamen auctor. ¶ Est etiam sermone asper, severus, acerbus. Tacit. in Agric. c. 22. Apud quosdam acerbior in conviciis narrabatur, ut bonis comis, ita adversus malos injucundus: ceterum ex iracundia nihil supererat.

INJUDICATUS, a, um, ἄκριτος, non judicatus. Cato apud Gell. l. 13. c. 23. Decem hominibus vitam eripis, indicta causa, injudicatis, indemnatis. Quintil. l. 10. c. 2. ante med. Id injudicatum relinquo. indeciso.

INJUGATUS, a, um, adject. qui jugum non habet. Sidon. in carm. post epist. ult. lib. ult. Vinxit ad tauros latus injugati.

INJUGES HOSTIÆ, ἄζυγοι θυσίαι, vocabantur, quæ nunquam domitæ, aut jugo subditæ fuerant. Fest. & Macrob. l. 3. Saturn. c. 5. Addit Monitor Christus apud Fulgent. Planc. de prisco serm. injuges boves Minervæ sacrificari, quia virginitas jugum nescit maritale, & virtus nunquam est jugo prementi subjecta. ¶ Injuges versus sunt, qui nulla conjunctionis syllaba copulantur, quos Græci ἀσυνδέτους nuncupant, sicut (Virg. 7. Æn. v. 170.) Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis. Nullus enim conjunctionis nexus occursat. Hæc Diomed. l. 3. pag. 498. Putsch.

INJUNCTIO, onis, f. *commissione*, *comando*, actus injungendi. Sidon. l. 9. ep. 2. Sic benedictione lætor, quod injunctione confundor.

INJUNCTUS, a, um, *unito*, *congiunto*, ἐπιζευχθείς, idem quod junctus, conjunctus. Liv. l. 5. c. 7. Cum agger promotus ad urbem, vineæque tantum non injunctæ mœnibus essent. Scævola Dig. lib. 29. tit. 1. leg. 52. extr. Arte domum mari injunctam. Javolen. ibid. tit. 2. leg. 57. Area injuncta domus. Pallad. in Februar. tit. 10. Vitis transferatur ad scrobem, cui arbor injuncta est. h. e. implantata, vel prope plantata. ¶ Item mandatus, *ingiunto*, *commessa*. Liv. l. 32. c. 3. Seu injuncta seu suscepta foret militia. Al. leg. invita. Tacit. in Agric. c. 13. Injuncta imperii munera impigre obeunt. ¶ Item non junctus. Tertull. l. 2. ad Uxor. c. 2. Fideles injuncti. h. e. non juncti matrimonio.

INJUNGO, is, unxi, unctum, a. 3. *unire*, *attaccare*, *congiungere*, *commettere*, ἐπιζεύγνυμι, idem quod jungo, adjungo, innecto, conjungo. Liv. l. 44. c. 5. Duo valide asseres in terra defigebantur: in eos transversi incumbentes tigni, ut pons esset, injungebantur. Id. l. 37. c. 26. Vineas & aggerem muro injunxit. Colum. l. 8. c. 3. a med. Fenestellis scandulæ injungantur. Id. l. 6. c. 2. Jugum quarto die accipiunt, cui ramus illigatur, & temonis vice trahitur: interdum & pondus aliquod injungitur. h. e. adaugatur. Sic l. 5. c. 21. Singulis brachiis licebit bina injungere flagella. Al. leg. jungere. Pallad. l. 1. tit. 6. circa med. Pro macie, vel soliditate vitium, nutrienda sarmenta putator injungat. h. e. non amputet, sed reservet, & pedamento suo injungat. ¶ Translate Aurel. Vict. de vir. illustr. cap. 50. Ne respublica male administraretur, amicitiam cum eo injunxit. Plerique al. leg. junxit. ¶ Pro plantare, serere, piantare, Pallad. l. 1. tit. 6. ante med. Inter novellas vites omnino nihil est conferendum. Græci jubent, exceptis caulibus, tertio anno, quæ libebit injungere. ¶ Sæpe est imponere, *imporre*. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 77. Civitatibus æternam servitutem injungere. Liv. l. 5. c. 4. alicui novum laborem. & l. 26. c. 35. extr. seu æquum, seu iniquum onus. Id. l. 39. c. 37. leges alicui. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 55. Injungo mihi, ut mittam nova diplomata. h. e. legem mihi impero, statui. Hirt. de B. Alex. c. 44. moram sibi aut necessitatem. Tacit. in Agric. c. 15. delectus. & de Germ. c. 25. tributum. Liv. l. 8. c. 32. ignominiam. Plin. in Paneg. c. 86. sibi tormentum. h. e. sibi ipsi vim facere, se macerare. Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 15. leg. 2. alicui pœnam extraordinariam. ¶ Item demandare, *commettere*, *ingiungere*. Liv. l. 3. c. 35. Injungere alicui munus comitiorum habendorum. Plin. in Paneg. c. ult. In istis officiis, quæ e studiis nostris circa tuendos socios injunxeratis. Id. l. 2. ep. 18. Quid a te jucundius mihi potuit injungi, quam ut præceptorem fratris tui liberis quærerem? & lib. 4. ep. 9. Mihi Bassus injunxerat, ut defensionis fundamenta jacerem. & ep. 13. ad fin. Injungo autem, & pro rei magnitudine rogo, ut, &c. ¶ Item afferre, inferre, irrogare, *recare*, *fare*. Liv. l. 3. c. 65. extr. Injuriam a nobis repulsam injungimus aliis. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 13. a med. Ne quod detrimentum reipubl. injungant. Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 135. damnum alicui. ¶ Item addere, inducere. Valer. Max. l. 6. c. 9. n. 12. Crasso pecuniæ magnitudo locupletis nomen dedit: sed eidem postea inopia turpem decoctoris superlationem injunxit.

INJURATUS, a, um, *chi non ha giurato*, ἀνώμοτος, qui non juravit. Cic. pro Cæcin. c. 1. Cum id jurati dicant, quod ego injuratus insimulo. Plaut. Amph. 2. 2. 281. Injurato, scio plus credes mihi, quam jurato tibi. Liv. l. 10. c. 41. a med. Pariter jurati injuratique fugiunt. Cic. vertens Euripidis versum, l. 3. Offic. c. 29. Juravi lingua, mentem injuratam gero.

INJURIA, æ, f. *ingiuria*, *torto*, *ingiustizia*, ὕβρις, ἀδίκημα, omne id, quod non jure fit, sive re fiat, ut cum manus inferuntur; sive verbis, ut in convicio, & contumelia. Ulpian. Dig. lib 47. tit. 10. qui est de injuriis, leg. 1. Injuria ex eo dicta est, quod non jure fiat. omne enim quod non jure fit, injuria fieri dicitur. hoc generaliter. Specialiter autem injuria dicitur contumelia. Interdum injuriæ appellatione damnum culpa datum significatur: interdum iniquitatem injuriam dicimus. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 25. Injuriæ sunt, quæ aut pulsatione corpus, aut convicio aures, aut aliqua turpitudine vitam cujuspiam violant. Cic. 3. de Fin. c. 21. Alienum est a sapiente non modo injuriam cui facere, verum etiam nocere. Ulpian. Digest. lib. 47. tit. 10. leg. 1. a med. Nulla injuria est, quæ in volentem fit. Terent. Adelph. 2. 1. 35. Tibi a me nulla orta est injuria. Virg. 3. Æn. v. 604. Si sceleris tanta est injuria nostri, Spargite me in fluctus. ¶ ingiustizia, la gravezza. Cic. 1. Offic. c. 7. extr. Injuriam alicui inferre. Id. 6. Verr. c. 9. imponere. Id. Parad. 4. jacere, & immittere in aliquem. Id. in Divin. Verr. c. 18. accipere ab aliquo. Id. de Amic. c. 21. pati. Id. pro Rosc. Amer. c. 50. propulsare. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 7. extr. defendere. & lib. 1. B. Gall. c. 20. condonare alicui. & lib. 7. c. 38. extr. persequi. Terent. Hecyr. 1. 2. 90. ferre. Cæs. B. Gall. l. 1. c. 12. ulcisci. Terent. Phorm. 5. 1. 3. Injuria afficere. Id. Andr. 5. 1. 8. Injuriis onerare. Id. Hecyr. 5. 2. 14. offerre

ali-

alicui. Id. Andr. 1. 3. 9. Quo jure, quaque injuria, præcipitem me in pistrinum dabit. a ragione, o a torto. & Hecyr. 4. 4. 70. Facis injuriam, cum fingis causas ad discordiam. h. e. injuste facis. ¶ Per injuriam est injuste, cum injuria. Cic. Verr. 5. c. penult. Quid potest esse in calamitate residui, quod non ad miseros aratores per summam injuriam ignominiamque pervenerit? ¶ Ablativus injuria, adverbii more, est injuste, immerito, cum injuria, ingiustamente, a torto, senza ragione. Cic. 1. Catil. c. 7. Si me meis civibus injuria suspectum viderem. Plaut. Pœn. prol. v. 37. Ne palma detur cuiquam artifici injuria. ¶ Sæpe habet ante se negantem particulam. Cic. 3. ad Q. Fr. ep. 8. ad fin. Hoc horret Milo, nec injuria. e con ragione. Terent. Eun. 3. 1. 43. Metuebant omnes jam me. Gna. non injuria. Id. Heaut. 3. 3. 20. Credo: neque id injuria. Curt. l. 3. c. 5. sub fin. Inexperta remedia haud injuria ipsis esse suspecta. ¶ Aliquando refertur ad stuprum. Plaut. Aul. 4. 10. 64. Ego me injuriam fecisse filiæ fateor tuæ. Id. Cistell. 1. 3. 32. Ejus se ex injuria peperisse gnatam. Adde Petron. in Satyr. c. 25. & 140. ¶ Injuriarum actio est, cum damnum quodvis culpa alicujus nobis illatum persequimur. Cic. pro Cæcin. c. 12. extr. Actio injuriarum non jus possessionis assequitur, sed &c. Plaut. Pœn. 5. 5. 57. Injuriarum multam dicere. Terent. Phorm. 2. 2. 15. Injuriarum dicam alicui scribere. Paul. Dig. lib. 47. tit. 10. qui est de injuriis, leg. 6. Agere injuriarum. Ulpian. ibid. leg. 11. teneri injuriarum. & ibid. sub fin. experiri. & leg. 13. Injuriarum judicicio convenire quempiam. ¶ De rebus, quæ per injuriam ablatæ sunt, Liv. l. 29. c. 1. a med. Partim edicto, partim judiciis, etiam in pertinaces ad obtinendam injuriam, redditis, suas res Syracusanis restituit. ¶ Nonnunquam active sumitur, scil. ratione ejus, qui injuriam facit, ingiustizia. Cic. pro Quint. c. 2. Id accidit prætoris iniquitate & injuria. Id. Parad. 2. ad fin. Quocunque aspexisti, ut furiæ, sic tuæ tibi occurrunt injuriæ, quæ te respirare non sinunt. Id. pro Cæcin. c. 11. Ut meum jus teneam, & tuam injuriam persequar. Plaut. Trucul. 1. 2. 66. Vostra hercle factum injuria, quæ properavistis, &c. ¶ Videtur etiam sumi pro vindicta injuriæ. Liv. l. 42. c. 1. extr. Injuria consulis, etiam si justa, non tamen in magistratu exercenda. Est qui ira vult legi. Virg. 3. Æn. v. 256. dira fames, nostræque injuria cædis. ¶ Et pro nimia severitate, & sævitia. Terent. Heaut. 5. 2. 39. Matres omnes filiis in peccato adjutrices, auxilio in paterna injuria solent esse. & 1. 1. 85. filius carens patria ob meas injurias. ¶ Denique frequenter significat læsionem, damnum, detrimentum, quod vel ex rebus inanimis proficiscitur, vel ipsis rebus inanimis infertur, lesione, danno, strapazzo, incomodo. Plin. l. 3. ep. 5. Orabat, ut se ab injuria oblivionis assereret. Colum. l. 11. c. 3. Veprem post ignis injuriam melius renasci. Id. l. 9. c. 1. Quidquid sub injuria pluviarum magis diuturnum est. Id. l. 3. c. 18. Nulla stirps vexata & infracta melius provenit, quam quæ integra & inviolata sine injuria deposita est. Id. l. 5. c. 6. ante med. Ut novæ virgæ ab injuria pecoris tutæ sint. Plin. l. 13. c. 24. extr. Cytisus non æstuum, non frigorum, non grandinum, aut nivis injuriam expavescit. Id. l. 19. c. ult. Porrum, raphani, apium in translatione desinunt sentire injurias. Justin. l. 43. c. 2. Puellam vinculis onerat, ex quorum injuria decessit. Sueton. in Aug. c. 14. Qui desiderabatur, repente comparuit incolumis, ac sine injuria. Cels. l. 2. c. 10. a med. Opportuniores hæ partes injuriæ sunt, quam quæ jam male habent. più esposte a risentirsi. & Plin. l. 33. c. 12. ad fin. Tam opportuna injuriæ subtilitas erat. tanto facile a rompersi. Injurias Id. l. 22. c. 7. vocat ictus, morsusque animalium. Seren. Sammon. cap. 35. v. 452. Cum sævit penitus hærens injuria lumbis. h. e. morbus, & dolor.

INJURIE, adverb. injuriose. Nævius apud Non. c. 2. n. 429. Injurie facere. Ammian. l. 16. c. ult. Injuriissime Victorinum nominabant. Al. leg. irrisive.

INJURIOR, aris, atus sum, dep. 1. far ingiuria, ingiuriare, ἀδικέω, injuriam facio. Senec. de Constant. c. 9. Omne fortuitum circa nos sævit, atque injuriatur. Al. aliter leg. ¶ Impersonaliter Tertull. advers. Gnost. c. 6. Plus victoriatum est, quam injuriatum.

INJURIOSE, adverb. ingiuriosamente, ὑβριστικῶς, cum injuria. Cic. l. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 7. Quæ in magistratibus injuriose decreverant. Id. pro Leg. Man. c. 5. Majores vestri sæpe, mercatoribus ac naviculatoribus injuriosius tractatis, bella gesserunt. Augustin. de 83. quæstionib. n. 82. Quæ in eos, qui juste vivunt, injuriosissime cogitantur.

INJURIOSUS, a, um, ingiurioso, ὑβριστὴς, ὑβριστικὸς, qui injuriam infert, injurius, injustus. Cic. 1. Offic. c. 14. In eo peccant, quod sint injuriosi in proximos. Id. 1. de Legib. c. 14. Injuriosa & facinorosa vita. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 25. Avaritia, injuriosa appetitio alienorum. Senec. l. 2. controvers. 12. ante med. Adversus patrem injuriosior. Adrian. Imp. in quadam epist. apud Vopisc. in Saturnino, c. 8. Genus hominum seditiosissimum, injuriosissimum. ¶ Translate Horat. epod. 17. v. 33. donec cinis Injuriosis aridus ventis ferar. ¶ Item damnosus, perniciosus, nocevole, dannoso. Plin. l. 17. c. 24. Cum circum fossor injurioso ictu vitem verberavit. Cic. pro Balb. c. 9. In socios vero ipsos injuriosum & contumeliosum est.

INJURIUM, perjurium. Festus.

INJURIUS, a, um, ingiurioso, ingiusto, ὑβριστικὸς, ἄδικος, injuriosus, injustus, iniquus. Cic. 3. Offic. c. 23. Si tabulam de naufragio stultus arripuerit, extorquebit ne eam sapiens, si potuerit? negat, quia sit injurium. Terent. Andr. 2. 3. 2. Si id succenseat, ipsus sibi esse injurius videatur. Id. Hecyr. 1. 1. 15. Injurium autem est ulcisci adversarios.

INJURUS, a, um, injurius, injustus, exlex, ut perjurus. Plaut. Pers. 3. 3. 4. Impure, inhoneste, injure, illex, labes popli. Al. leg. injurie.

INJUSSUS, a, um, non comandato, ἀκέλευστος, non jussus. Horat. l. 1. sat. 3. v. 2. inter amicos Ut nunquam inducant animum cantare rogati, Injussi nunquam desistant. ¶ Translate ponitur pro spontaneo, vel naturali. Virg. 1. Georg. v. 55. Atque injussa virescunt gramina. Horat. Epod. 16. v. 49. injussæ veniunt ad mulctra capellæ. Colum. l. 10. v. 16. tellus injussi consternitur ubere mali.

INJUSSUS, us, m. senza comandamento, ἀνεπαγγέλτως, sine jussu, alio non præcipiente. Usurpatur fere in ablativo. Cic. pro Corn. Balb. c. 15. Populus Rom. non potest injussu suo religione obligari. Id. de Senect. c. 20. Vetatque Pythagoras, injussu Imperatoris, id est, dei, de præsidio & statione vitæ decedere. Liv. l. 3. c. 63. Senatus in unum diem supplicationes decrevit: populus injussu & altero die frequens iit supplicatum. Id. l. 4. c. 32. ad fin. Magister equitum præcipit, ne injussu pugnam incipiat. Hirt. de B. Afric. c. 61. Pars equitatus injussu ac temere longius progressi, &c.

INJUSTE, adverb. ingiustamente, ἀδίκως, inique, injuriose. Cic. pro Flacc. c. 17. Facis injuste, Læli, si putas periculo nostro vivere tuos contubernales. Nep. in Themist. c. 7. Lacedæmonios male & injuste facere, qui id potius intuerentur, quod ipsorum dominationi, quam quod universæ Græciæ utile esset. Sallust. in Jug. c. 90. Injustissime luxuria & ignavia, pessimæ artes, illis qui coluere eas nihil officiunt, reipublicæ innoxiæ cladi sunt. Plaut. Capt. 2. 2. 58. Injuste imperare alicui. Id. Bacch. 3. 3. 59. Dicere injuste in aliquem. & Pœn. 5. 2. 77. Loqui injuste alicui. sparlare. ¶ Cels. l. 7. c. 3. Morbus ipse, sive subito solutus est, sive permanet, non injuste terret. non senza ragione, non injuria.

INJUSTITIA, æ, f. ingiustizia, iniquità, ἀδικία, iniquitas. Cic. 1. Offic. c. 7. Sed injustitiæ duo genera sunt, unum eorum, qui inferunt, alterum eorum, qui ab iis, quibus infertur, si possint, non propulsant injuriam. Id. ibid. c. 13. extr. Totius autem injustitiæ nulla capitalior est, quam eorum, qui tum cum maxime fallunt, id agunt, ut viri boni esse videantur. ¶ Item nimia severitas. Terent. Heaut. 1. 1. 82. Ego eum hinc ejeci injustitia mea. indiscretezza.

INJUSTUS, a, um, ingiusto, irragionevole, indiscreto, ἄδικος, qui a justitia & ratione recedit, sive excedendo, sive deficiendo. Cic. 2. de Orat. c. 50. Ut illam non Norbani seditionem, sed populi R. iracundiam, neque eam injustam, sed meritam ac debitam fuisse, defenderes. Id. 5. Tuscul. c. 20. Vir maleficus natura & injustus. Terent. Heaut. 4. 7. 11. Quam multa injusta ac prava fiunt moribus. Id. Adelph. 1. 2. 18. Homine imperito nunquam quidquam injustius, qui, nisi quod ipse facit, nihil rectum putat. Cic. pro Flacc. c. 38. extr. Nemo erit tam injustus, quin potius de præmiis meis, quam de pœna cogitandum putet. Id. 3. Offic. c. 21. Id quam injustum in patriam, quam inutile, quam turpe esset, non videbat. Id. Fam. 5. ep. 17. Injustissima atque acerbissima incommoda. Id. in Orat. c. 10. extr. Ut, si sustinere tantam quæstionem non potero, injusti oneris impositi tua culpa sit. h. e. immodici, & meas vires excedentis. Sic Virg. Georg. 3. v. 346. acer Romanus in armis Injusto sub fasce viam cum carpit. Id. Ecl. 3. v. 33. Injusta noverca. Stat. 6. Theb. v. 774. injustis collatum viribus hostem. h. e. iniquis, imparibus, majoribus. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 176. injustis auribus apta loqui. h. e. iniquis, inimicis. Id. 3. ex Pont. ep. 4. v. 73. lædere vivos Livor, & injusto carpere dente solet. h. e. invido, maligno. Id. 2. Amor. el. 11. v. 12. Injustum mare. h. e. æque iniquum omnibus. Id. Metam. 5. v. 277. injustaque regna tenebat. h. e. injustis artibus parta. Senec. in Troadib. v. 545. Est quidem injustus dolor rerum æstimator. ¶ Injustum absolute est injustitia, ingiustizia. Horat. l. 1. sat. 3. v. 111. Jura inventa metu injusti, fateare necesse est.

INLAQUEATUS. V. Illaqueatus.

INLARGIO, is, a. 4. idem quod largior. Cato apud Non. c. 7. n. 19. Pecuniam inlargibo tibi.

INLEX. V. Illex.

INLICITATOR, emptor. Festus.

INLICIUM. V. Illicium.

INLITTERATUS. V. Illitteratus.

INLUDIA. V. Illudia.

INLUTUS. V. Illotus.

INNABILIS, le, che non si può nuotare, o navigare, innavigabilis. Ovid. 1. Metam. v. 16. Sic erat instabilis tellus, innabilis unda.

INNARRABILIS, le, inenarrabilis. Lactant. in carm. de Phœnice, v. 54. ex MS. Voss. Innarrabilibus nocte dieque sonis. Al. aliter leg.

INNASCIBILIS, le, qui nasci non potest. Tertull. de præscript. advers. Hæret. c. 46. Innascibilem virtutem, idest Deum.

INNASCOR, eris, atus sum, dep. 3. nascere, ἐμφύομαι, nascor, simul nascor. Cic. 1. Offic. c. 19. Quod in hac elatione & magnitudine animi facillime pertinacia, & nimia cupiditas principatus innascitur. Horat. l. 1. sat. 3. v. 37. Neglectis urenda filix innascitur agris. Plaut. Mil. 4. 2. 71. Non mihi avaritia unquam innata est. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 41. Conversæ sunt omnium mentes, summaque alacritas & cupiditas belli gerendi innata est.

INNATO, as, avi, atum, a. 1. entrare notando, ἐννέω, in aliquem locum nato, adnato. Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. Cum pisciculi parvi in concham hiantem innataverint. ¶ Item super aquam nato, fluito, supernato, galleggiare, star sopra l' acqua, ἐπινήχομαι, ἐπιπολάζομαι. Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. Belluæ partim submersæ, partim fluitantes & innatantes. Virg. 2. Georg. v. 451. torrentem undam levis innatat alnus. Colum. sub fin. c. 1. l. 4. Humus condensata subsidit, ac velut innatantes, radices vitium summo solo desti-

deserat. & *sub fin.* 1. 4. l. 12. Ubi non innatent, sed semper sint jure submersa. *Plin. l.* 8. c. 25. *a med.* Homines fluminis innatant. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 59. lactuca innatat acri post vinum stomacho. ¶ Translate *Quintil. l.* 10. *sub fin.* Ita enim servabitur pondus, & innatans illa verborum facilitas in altum reducetur. *superficiale, ed esterna*. Loquitur de extemporali dicendi facultate. *Id. l.* 7. 1. *a med.* Hæc veluti innatantia videbunt. *h. e.* exstantia, manifesta, in oculos incurrentia. ¶ Pro influere, inundare, *Plin. l.* 5. 1. 9. *a med.* Nilus fecundus innatat terræ. *si spande*. Adde *Plin. alter. l.* 8. *ep.* 17. ¶ Eleganter de comis dicitur. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 525. Ionii vagus innatat unde Crinis, ad obscuræ decurrens cingula mammæ.

INNATUS, a, um, *nato in qualche cosa, innato, naturale*, [illegible], in aliqua re natus, intus natus, insitus. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 37. innataque rupibus altis robora. *Horat. de ar. Poet. v.* 245. Fauni innati triviis. *Justin. l.* 2. *c.* 6. Eodem innati solo, quod incolunt. *Plin. l.* 8. *c.* 32. *ad fin.* Innata in cornibus cervi hedera. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 47. Calvitium uni tantum animalium homini, præterquam innatum. *h. e.* exceptis iis, quibus naturale est, ut corvis aquaticis, &c. *Id. l.* 37. *c.* 7. Carbunculi innato fulgore radiantes. ¶ Translate *Cic.* 4. *de Fin. c.* 2. Nos habere insitam quandam, vel potius innatam cupiditatem scientiæ. *Id.* 6. *Verr. c.* 48. Hoc Siculis tam persuasum est, ut omnis eorum insitum atque innatum esse videatur. *Id. in Top. c.* 18. Innata atque insita anteponuntur assumptis atque adventitiis. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 42. Iracundia & temeritas, quæ maxime illi hominum generi est innata. & *lib.* 3. *B. Civ. c.* 92. Alacritas naturaliter innata omnibus. *Quintil. l.* 9. 1. 3. *post med.* Affectatio innata, non accersita. ¶ Pro non natus, *non nato*, *Tertull. adverf. Hermog. c.* 5. & 18. Innatus Deus: an non & innata materia? *Prudent. in Apotheosi*, *v.* 313. natum scimus ab innato. Adde *vers.* 148.

INNAVIGABILIS, le, *innavigabile*, [illegible], ubi quis navigare non potest. *Liv. l.* 5. *c.* 13. Adeo ut viæ clausæ, Tiberis innavigabilis fuerit.

INNAVIGANS, antis, *navigante*, qui navigat. *Pompon. Mela*, *in initio l.* 2. Nolo sinistro latere innavigantium apposita.

INNECTO, is, exui, exum, a. 3. *legare, cingere, stringere, aggruppare*, [illegible], colligere, adnectere, circumligare. *Verg.* 7. *Æn. v.* 351. fit tortile collo Aurum, ingens coluber. fit longæ tænia vittæ, Innectitque comas. & *lib.* 8. *v.* 661. lactea colla Auro innectuntur. & *lib.* 5. *v.* 425. Et paribus palmas amborum innexuit armis. *h. e.* cæstibus palmas induit. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 3. *v.* 3. Innectere tempora sertis. *Id.* 10. *Metam. v.* 378. fauces laqueo. & *lib.* 11. *v.* 240. colla lacertis. *Stat.* 4. *Theb. v.* 26. brachia collo. *Horat. epod. ult. v.* 72. vincla gutturi. *Sil. l.* 11. *v.* 250. huic mesites innecte catenas. (*Bentles. ad Horat. loc. cit.* negat *innectere vincula alicui* Latine dici: sed non videtur probare.) *Stat.* 2. *Theb. v.* 511. nodis innectens manibus, tecta ulteriora ad aulæ Progreditur. *prendendogli per la mano*. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 46. Innecti cervicibus. *h. e.* amplecti cervices. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 241. innectere retia lustris. *tendere*. *Prudent. in Psychom. v.* 357. rigidas nodis innectere ulnas. *paraegge*. ¶ Translate *Verg.* 4. *Æn. v.* 51. causas innecte morandi. *h. e.* aliam super aliam affer morandi causam. *Stat.* 5. *Theb. v.* 743. plures moras innectere. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 37. Hyrcanis per affinitatem innexus erat. *Verg.* 6. *Æn. v.* 609. Innectere fraudem clienti. *Senec. in Hippol. v.* 416. Innectere mentem. *h. e.* veneficio illigata.

INNEXUS, a, um, *legato, aggruppato*, illigatus, nexus. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Mancipia compedibus diligenter innexa. ¶ Cum accusativo, Græco more, *Verg.* 5. *Æn. v.* 510. *de columba*. nodos & vincula rupit, Queis innexa pedem malo pendebat ab alto. & *lib.* 6. *v.* 281. Vipereum crinem vittis innexa cruentis. & *lib.* 7. *v.* 669. Herculeoque humeros innexus amictu. ¶ Translate *Tacit.* 3. *Ann.* 1. 10. Innexus conscientiæ alicujus. *consapevole, complice*. *Verg.* 6. *Æn. v.* 609. fraus innexa clienti. *h. e.* conflata, parata. *Gell. l.* 19. *c.* 12. Motus animi innexi implicatique vigoribus quibusdam mentium.

INNIDIFICO. V. loc. *Plinii* in *Inædifico*.

INNISUS. V. *Innitor*.

INNITOR, eris, ixus, & isus sum, depon. 3. *appoggiarsi, sostentarsi*, [illegible], in aliqua re nitor, incumbo, inhæreo: cum dat. aut ablativo. *Plin. l.* 17. 1. 21. *a med.* Vincis breves ad innitendum cannas circumdare. *Ovid. Metam.* 14. *v.* 655. Innitens baculo. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 27. Ut etiam qui vulneribus confecti procubuissent, scutis innixi prœlium redintegrarent. *Stat.* 11. *Theb. v.* 144. Debile carpit iter, fractæque innititur hastæ. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 599. Doque leves saltus, udæque innitor arenæ. *fermo il piede sull' arena*. & *lib.* 15. *v.* 726. Innixus moderamine navis. *Liv. l.* 4. *v.* 19. Et ipse hastæ innixus se in pedes excepit. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 401. Avis innixa alis. *che si sostiene sull' ale, a vola*. & *lib.* 3. *ex Ponto*, *ep.* 2. *v.* 49. templa vastis innixa columnis. & *lib.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 31. pictis innixa cothurnis. *Plin. l.* 16. *c.* 31. Arbores radicibus innituntur. ¶ Cum accus. & *in* præposit. *Plin. l.* 7. 1. 53. In Pansam fratrem innixus. ¶ *Inniti* etiam dicitur de eo, qui incumbit premendi causa. *Hirt. de B. Afric. c.* 84. Cum elephantus lixam sub pede subditum, dein le genu innixus, pondere suo premeret atque enecaret. ¶ Translate *Cic. de Harusp. resp.* 1. *paulo. extr.* Via hæc, si undique fulciamus, jam labefacta, via, inquam, innixa in omnium nostrum humeris conquiescebunt. *Tacit.* 3. *Ann.* 1. 30. Præcipuus, cui secreta imperatorum innitterentur. *si confidassero*. & *lib.* 15. *c.* 60. Salutem suam incolumitate Pisonis inniti. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* (*al. c.* 2.) Omnis curæ tutelæque unius innixa. *Id. l.* 12. 1. 10. *ante med.* Syllabæ nostræ in *b* litteram, & *d* innituntur. *h. e.* desinunt, & veluti incumbunt. ¶ Pro *innixus* dicitur etiam *innisus*, ut ab *enitor enisus*. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 29. Lectica delatus ad fores curiæ, innisusque fratri, &c. V. *Nexus*, a, um, in fine.

INNIXUS. V. *Innitor*. *Innixum sidus* apud *Avien.* in *Arat. v.* 205. est Engonasi. V.

INNO, as, avi, atum, n. 1. *nuotare*, [illegible], in aliquo loco nare, innatare. *Verg. Æn.* 10. *v.* 222. innabant pariter, fluctusque secabant. & *lib.* 8. *v.* 93. fluvio pictas innare carinas. & *vers.* 691. pelago credas innare revulsas Cycladas. *Liv. l.* 21. *c.* 26. *extr.* Alveos informes (nihil, dummodo innare aquæ, & capere onera possent, curantes) raptim faciebant. *stare a galla*. *Verg. Æn.* 3. *v.* 142. fluviosque innare rapaces. *passare a nuoto*. Sic 8. *Æn. v.* 651. Et fluvium vinclis innaret Clœlia ruptis. *Sueton. in Ner. c.* 12. Marina aqua innantes belluæ. ¶ Præter ea tempora, quæ in allatis exemplis apparent, vix alium hujus verbi usum invenies.

INNOBILITATUS, a, um, ignobilis. *Lamprid. in Heliog. c.* 4. Quæ nobilitatos maritos non habuerant, ne innobilitatæ remanerent.

INNOCENS, entis, *innocente, senza colpa*, [illegible], qui nocet nemini, qui damni in culpa non est, innocuus, innoxius. *Cic.* 5. *Tuscul.* 1. 14. Innocens is dicitur, non qui leviter nocet, sed qui nihil nocet. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 20. Innocens si accusatus sit, absolvi potest: nocens nisi accusatus fuerit, condemnari non potest. *Id.* 6. *Verr. c.* 4. Vir integer, innocens, religiosus. *Id. de clar. Orat. c.* 48. Erat & bonus vir, & innocens. *Martial. l.* 3. *epigr.* 44. Vir justus, probus, innocens. *Terent. Adelph.* 2. 1. 1. Ferte misero atque innocenti auxilium. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 34. Verba mea arguuntur: adeo factorum innocens sum. *Flor. l.* 4. *c.* 1. Innocens parricidii. *Cic. Verr.* 4. *cap.* 33. Innocentissimo patre privatus est. *Tacit. in Agric. c. penult.* Innocenti sanguine perfundi. *Plin. in proœm. l.* 33. Innocens & beata vita. ¶ Speciatim *innocens* dicitur, qui abstinet se ab alieno, & manus continet, ne quidquam cuiquam detrimenti in re sua inferat: quæ laus est præcipue magistratuum provincialium. *Cic. Verr.* 2. *c.* 4. Siciliam ita vexavit ac perdidit, ut vix per multos annos, innocentesque prætores recreari posse videatur. *Sallust. in Catil. c.* 57. *de Catone*. Cum strenuo virtute; cum modesto pudore; cum innocente abstinentia certabat. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ innocuæ sunt. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 18. *in fi.* Epistolam tuam conscidi innocentem. nihil enim habebat, quod non vel in concione recte legi posset. *Martial. l.* 1. *epigr.* 83. Innocens rutæ. *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 21. innocentis pocula Lesbii ducare. *Plin. lib.* 23. *cap.* 7. *a med.* Nec est alius eis pomis innocentior cibus.

INNOCENTER, *innocentemente*, [illegible], sine noxa, sine culpa, innoxie. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. *circa med.* Innocenter vivere. *Tacit.* 1. *Hist.* 1. 9. Innocentius agere. *Auct. declam. in Sallust. c.* 2. Vita innocentissime acta. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 44. Opes innocenter partæ, & modeste habitæ. *Plin. lib.* 18. *cap.* 32. Omnia, quæ cæduntur, carpuntur, conduntur, innocentius decrescente luna, quam crescente fiunt. *h. e.* salubrius, melius, a damno magis procul.

INNOCENTIA, æ, f. *innocenza*, [illegible], *integrità*, probitas, integritas, justitia, sanctitas. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 8. Innocentia, quæ apud Græcos usitatum nomen nullum habet, sed habere potest [illegible]. Nam est innocentia affectio talis animi, quæ noceat nemini. *Crassus* apud *Cicer. in Orat. c.* 65. Ubi libido dominatur, innocentiæ leve præsidium est. *Cic.* 3. *Phil.* 1. 10. Vir summa integritate atque innocentia. *Plin. l.* 12. *c.* 14. *circa med.* Silva turis, divisa certis portionibus, mutua innocentia tuta est. *h. e.* dum nemo eorum, quibus eæ portiones contigere, alteri nocet. ¶ Speciatim est abstinentia, ut in *Innocens* dictum est: & rapacitati, atque avaritiæ opponitur. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 13. Ac primum quanta innocentia debent esse imperatores! Adde *Nepot. in Aristid. cap.* 1. & 2. ¶ Tribuitur & brutis, & rebus inanimis. *Plin. in fi. Hist. natur.* Italia principatum obtinens nemorum salubritate, ferorum animalium innocentia, soli fertilitate, &c. *Pallad. lib.* 1. *tit.* 35. *a med.* Nocentes spiritus innocentia fumi graveolentis exagitat.

INNOCUE, adverb. non nocendo, [illegible]. *Sueton. in Domit. c.* 19. Sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue evaderent. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 640. Innocue vivere.

INNOCUUS, a, um, *chi non nuoce*, [illegible], active est qui non nocet, innoxius. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 299. Spargimur innocuæ succis melioribus herbæ. *Plin. l.* 8. 1. 34. Luporum genus innocuum homini. *Id. lib.* 18. *c.* 17. Imber leguminibus innocuus. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 373. Vixi innocua. *Id.* 2. *Trist. v.* 273. Agere causas innocuas. *h. e.* innocentium. & *l.* 3. *el.* 9. *v.* 26. Innocuum rigido perforat ense latus. *Verg.* 7. *Æn. v.* 229. Diis sedem exiguam patriis, litusque rogamus Innocuum. *h. e.* quod sine aliorum damno possideamus. ¶ Passive cui non nocetur, *senza lesione*. *Verg.* 10. *Æn. v.* 301. sedere carinæ omnes innocuæ. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 800. Æneas, Innocuum cui dedit ignis iter. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v.* 330. Fida per innocuas errent incendia turres. *illese*.

INNODATUS, a, um, adject. [illegible], vinctus, nodo constrictus, *legato*. *Ammian. l.* 28. *c.* 6. *ad fin.* (*al. c.* 37.) Innodato gutture laquei nexibus interiit. ¶ Translate *Imp. Justinian. lib.* 4. *Cod. tit.* 31. *leg. ult.* Si causa liquida sit, & non multis ambagibus innodata. *h. e.* implicata, involuta, obscura.

INNODO, as, avi, atum, a. 1. [illegible], nodo constringo. Translate *Sidon. l.* 8. *ep.* 9. *sub fin.* Spiris categoricis lubricas quæstiones innodare.

INNOMINABILIS, le, *chi non si può nominare*, [illegible], qui nomine significari non potest. *Tertull. adverf. Valentinian. c.* 37. Inexcogita-

p.treb lis, inenarrabilis, innominabilis. *Apul. l. 1. de dogm. Plat.* Indictus, innominabilis.

INNOTESCO, is, tui, n. 3. *farsi noto*, διεγνωρίζομαι, notus fio. Usum habet fere in præteritis. *Phædr. l. 1. fab.* 10. Quicumque turpi fraude semel innotuit, Etiam si verum dicit, amittit fidem. *Ovid. 3. Amor. el.* 12. *v.* 7. nostris innotuit illa libellis. *Plin. l.* 35. *c.* 11. *a med.* Ctesilochus petulanti pictura innotuit. *Sueton. in Ner. c.* 42. Carmina, quæ vulgo innotuerunt. *si pubblicarono*. *Justin. l.* 10. *cap.* 2. Ubi Appulis oraculum innotuit. ¶ In aliis temporibus *Valer. Max. l.* 8. *cap* 14. *n.* 3. *extern.* Etiam sceleribus innotescere non dubitarunt. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 10. Quando enim rarissimarum recitationum fama per tot provincias innotescat? *Capitol. in Maxim. c.* 2. Innotescendi sub Severo Imperatore prima hæc fuit causa. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 1. Ut liquido mens operis innotescat. *Ulpian. Dig. lib.* 4. *tit.* 9. *leg.* 3. Ut innotesceret, prætorum curam agere reprimendæ improbitatis. Al. leg. *Prætor*, Græca loquendi ratione. ¶ Pro cognoscere. *Ulpian. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 4. *sub fin.* Ex quo innotuit tutor, se esse tutorem. Ita *Torrentin.* alii *innotuit*. ¶ Etiam pro notum facere usurpari posse, affirmat *Salmas.* non uno in loco Historiæ Augustæ: & legitur *in cap.* 7. *Soliloquior.* quæ olim *Augustino* tribuebantur. Sed neque hic, neque præcedens dicendi modus satis Latinus est.

INNOTITIA. V. *Ignotitia*.

INNOTO, as, a. 1. pro noto, adnoto, tribuunt quidam *Hygino l.* 4. *poet. astron. c.* 1. sed dubia est ejus loci scriptura.

INNOTUS, pro ignotus legitur a quibusdam apud *Ammian. l.* 29. *c. e.* (*al. c.* 26.) Ultimi sanguinis & innoti.

INNOVATIO, onis, f. *rinnovazione*, actus innovandi, renovatio. *Tertull. l.* & *cap.* 1. *advers. Marcion.* Innovationis ejus occasio aliquid adjicere persuasit. *Arnob. l.* 1. *pag.* 7. Rerum innovatio. Adde *Apul. ad Asclep. pag.* 95. *Elmenhorst.*

INNOVATUS, a, um, *rinnovato*, renovatus. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 11. *ad fin.* Vellem sciscitari, utrum ne sine corpore, an cum corporibus; & corporibus quibus, ipsis ne, an innovatis resurgatur. Adde *Lactant. l.* 7. *c.* 22. *circa med.*

INNOVO, as, avi, atum, a. 1. *rinnovare*, *untiare*, ἐγκαινίζω, νεόω, novum facio, renovo. *Pompon. Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *ad fin.* Labeo fiducia doctrinæ fretus, plurima innovare instituit. ¶ Translate *Cic. in Pison. c.* 36. *extr.* Cum tibi spe falsa animos tumor inflasset, quo te modo ad tuam intemperantiam, scelerate, innovasti? *h. e.* iterum ad intemperantiam rediisti.

INNOX, pro innoxius habetur in tribus litteratis lapidibus apud *Reines. class.* 20. *n.* 144. 145. & 327. qui monumenta Christianorum sunt, & sequioris ævi.

INNOXIE, innocue. *Plin. lib.* 31. *cap.* 9. Sal emollit alvum in vino mixtus, innoxie. *Vopisc. in Aurel. c.* 4. Quod vinctum fasciola Aurelianum aquila innoxie de cunis levaverit. *senza lesione*. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 33. Deum caste, innoxie, religioseque coluerunt. *innocentemente*.

INNOXIUS, a, um, *che non nuoce*, *innocente*, ἀβλαβὴς, innocuus, innocens. *Plaut. Capt.* 3. 5. 7. Decet, innocentem servum atque innoxium, confidentem esse, suum apud herum potissimum. *Ovid. l.* 9. *Metam. v.* 627. non possum innoxia dici. *Nep. in Milt.* in *f.* Maluit eum innoxium plecti, quam, &c. *Cato* apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 601. *Putsch.* Animus innoxior. *Al. leg.* innoxiior. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 20. Innoxium iter. *h. e.* in quo miles nemini nocet. *Plin. l.* 8. *c. ult.* Quædam animalia indigenis innoxia, advenas interimunt. *Id. l.* 14. *c.* 2. *a med.* Vitis viribus innoxia. *Id. l.* 22. *c.* 31. *ad fin.* Innoxia medicamina. *Id. l.* 10. *c.* 37. innoxia vulnera. *h. e.* sanabilia. *Id. l.* 3. *c.* 5. innoxii saltus. *h. e.* in quibus nullum est a noxiis animalibus periculum. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 47. *extr.* Hinc, vel illinc appellere, indiscretum & innoxium est. ¶ Cum genitivo *Sever. in Ætna*, *v.* 356. fax innoxia rapti. *h. e.* quæ nihil corripit, urit. Al. aliter leg. ¶ Passive (ut *innocuus*) est is, cui non nocetur, *illeso*. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *ante med.* Fabæ sic candita, a curculionibus erit innoxia. *Lucan. l.* 9. *v.* 891. gens a sævo serpentum innoxia morsu. *Sallust. in Catil. c.* 40. Hi magistratus, provincias, aliaque omnia tenere; ipsi innoxii, florentes, sine metu ætatem agere. *Colum. l.* 12. *c.* 38. *extr.* Quod non decoxeris, poteris innoxium durare biennio. *incorrotto*. Sic *cap.* 45. Mel exanimum corpus hominis per annos plurimos innoxium conservat.

INNUBILO, as, avi, atum, a. 1. nubilum induco, obscuro. *Solin. c.* 53. (*al.* 66.) *a med.* Orbiculi lapillorum ruso colore innubilantur. *Augustin. epist.* 238. Serenitatem gaudii fœda innubilare tristitia.

INNUBILUS, a, um, *non nuvoloso*, *sereno*, *chiaro*, αἴθριος, non nubilus, clarus, serenus. *Lucret. l.* 3. *v.* 21. Semperque innubilus æther Integit.

INNUBIS, e, *senza nuvole*, ἀνέφελος, qui est sine nubibus. *Senec. in Herc. Oet. v.* 238. Et fulsit Iole, qualis innubis dies.

INNUBO, is, psi, ptum, n. 3. *andare a marito*, ἐγγαμέω, est transire ad domum mariti. Unde *innubere in illustrem familiam* dicuntur mulieres, quæ nobili viro nubunt. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Ea cum innupsisset. *Al. leg.* Ea, quæ innupsisset. ¶ Per Catachresin sumitur pro *transire* in genere. *Lucil. l.* 6. *Sat.* Invadere atque innubere censent. Ita *Nonius c.* 2. *n.* 432.

INNUBUS, a, um, *che mai non si è maritata*, ἄγαμος, ut mulier innuba, quæ nunquam nupsit. *Ovid. Metam.* 14. *v.* 141. contempto munere Phœbi Innuba permaneo. Sic *laurus* dicitur *innuba* propter Daphnen virginem, quam fabulantur in laurum fuisse conversam. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 92. Nec tiliæ molles, nec fagus, & innuba laurus.

INNUMERABILIS, le, *innumerabile*, ἀναρίθμητος, qui numerari non potest. *Cic. post redit. in Sen. c.* 5. Cum innumerabilis multitudo bonorum de Capitolio ad eum supplex sordidata venisset. *Id. pro Quint. c.* 11. Doce, te petisse ab eo istam nescio quam innumerabilem pecuniam. *Horat. l.* 3. *od. ult. v.* 4. Innumerabilis annorum series. *Gell. l.* 14. *c.* 1. *ante med.* Infinito prope, & innumerabili numero annorum. *Plin. lib.* 2. *cap.* 23. *extr.* Innumerabilis multiplicatio.

INNUMERABILITAS, atis, f. ἀπειρία, infinitas. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 26. Tamen pleraque dicit eadem, atomos, inane, imagines, infinitates locorum, innumerabilitatemque mundorum.

INNUMERABILITER, *innumerabilmente*, sine numero. *Lucret. l.* 5. *v.* 274. Aera nunc igitur dicam, qui corpore toto Innumerabiliter privas mutatur in horas.

INNUMERALIS, le, idem ac innumerabilis. *Lucret. l.* 2. *v.* 1084. Non esse unica, sed numero magis innumerali.

INNUMERUS, a, um, *innumerabile*, ἀνάριθμος, innumerabilis. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 22. *extr.* Isocrates, cujus e ludo, tanquam ex equo Trojano, innumeri principes exierunt. *Al. rectius leg.* meri. *Virg.* 6. *Æn. v.* 706. Hunc circum innumeræ gentes, populique volabant. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 12. *v.* 20. Cinctus ab innumero me tenet hoste locus. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 366. *de Hectore*. Unus is innumeri militis instar habet. *Martial. l.* 8. *epigr.* 55. Innumero quoties silva leone furit. *Plin. l.* 6. *c.* 17. Multitudo populorum innumera. *Id. l.* 18. *c.* 26. *circa med.* Innumeræ rusticæ curæ distringit. *Id. l.* 19. *c.* 2. Innumeros prope usus habent. *Lucret. l.* 2. *v.* 1058. innumero numero semina. *Valer. Flacc. lib.* 2. *v.* 130. innumerum flatus confingis equorum. *pro* innumerorum. *Plaut.* epitaphio, quod sibi ipse composuit, teste *Varrone* apud *Gell. l.* 1. *c.* 24. Scena est deserta, dein Risus, Ludu', Jocusque, Et numeri innumeri simul omnes collacrumarunt. *h. e.* innumerabiles versus Comici, quos conscripsit. *Turneb. l.* 20. *adversar. cap.* 12. alterum ab altero distinguit commate, & per *numeros* Comicos versus, per *innumeros* prosam orationem intelligit, quæ sine numeris est: ut *in* sit privativa. Additque eodem modo interpretandum esse illud *Auson. Edyll.* 4. *v.* 47. tu flexu, & acumina vocis Innumeros numeros doctis accentibus effer. *Scalig. in lect. Auson. l.* 2. *c.* 17. nihil distinguendum censet, sed versus Comicorum *innumeros* appellari, quia numeri quidem sunt, sed lege soluti, ut ait *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 11. & prosæ orationis similes. Sunt etiam qui ita scribi apud *Auson.* volunt, *in numeros numeros*, ut dicat, effer numeros doctis accentibus in numeros, h. e. ad musicæ leges. *Barthius lib.* 37. *adversar. c.* 11. putat etiam *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 21. *extr.* dixisse *innumerum*, numeris non inclusum: sed ibi longe aliter alii leg.

INNUO, is, ui, utum, n. 3. *far cenno*, ἐπινεύω, signo aliquo capitis voluntatem ostendo. *Terent. Eun.* 4. 5. 9. Abiens innuit mihi. *Id. Adelph.* 2. 1. 17. Ne mora sit, si innuerim, quin pugnus in mala hæreat. *Plaut. Rud.* 3. 4. 26. Vos adeo, ubi ego innuero vobis, si ni ei caput exoculassitis, ego vos virgis circumvinciam. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 26. Si iste suos hospites rogasset, imo innuisset modo, hoc facile perfici posset. Al. aliter leg. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 317. Nam mihi commota jamdudum mulio virga Innuit. *Vitruv. lib.* 8. *cap.* 5. *extr.* Aquæ innuitur his signis esse tenus, & in summa salubritate.

INNUPTA, æ, adject. *non maritata*, *vergine*, mulier, quæ non nupsit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 476. pueri, innuptæque puellæ. *Id.* 2. *Æn. v.* 31. Innupta Minervæ. ¶ Absoluta *Catull. carm.* 62. *nupt. v.* 6. Cernitis, innuptæ, juvenes? consurgit contra. & *carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 78. Electos juvenes simul, & decus innuptarum. ¶ *Innuptæ nuptiæ*, quæ contra jus fasque factæ sunt. *Vetus Poeta* apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 59. Qua tempestate Paris Helenam innuptis junxit nuptiis. Sic *insepulta sepultura* apud *Cicer.* & *funera ne funera* apud *Catull.* & Græcis ἄγαμος γάμος. ¶ *Innupta bos*, apud *Senec. in Oedip. v.* 373. quæ marem nondum est experta. Al. tamen leg. *infensa*.

INNUTRIBILIS, le, qui non nutrit. *Cæl. Aurel. l.* 2. *Acut. c.* 9. *sub fin.* Juscellum innutribile. *brodo magro*.

INNUTRIO, is, a. 4. *nodrire*, ἐντρέφω, in aliquo loco nutrio, vel simul nutrio. *Sil. l.* 2. *v.* 186. ne castris innutriretur & armis. *Senec. ep.* 2. Vide ne ista lectio multorum auctorum habeat aliquid vagum & instabile. Certis ingeniis immorari & innutriri oportet, si velis aliquid trahere, quod in animo fideliter sedeat.

INNUTRITUS, a, um, *nutrito*, *allevato*, nutritus in aliqua re, vel loco. *Plin. l.* 9. *cap.* 33. Donec homines innutritos mari subiret timendi pudor. *Sueton. in Aug. c.* 3. Innutritus amplis opibus. *Senec. de consol. ad Polyb. c.* 21. *ad fin.* Liberalibus disciplinis non innutritus tantum, sed innatus est. ¶ Item non nutritus. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 37. *a med.* Ægrotantem innutritum relinquere.

INO, us, f. Ἰνώ, filia Cadmi & Hermiones, soror Semeles, uxor Athamantis Thebarum regis, nutrix Liberi Patris. Cum illam & filium Melicerten Athamas Junonis, seu Tisiphones instinctu furens, tanquam leænam & leonem insequeretur, una cum filio se de scopulo præcipitem misit in mare: & deorum miseratione ambo in deos marinos versi sunt, & Ino quidem Leucothea, & Matuta dici cœpit, Melicertes vero Palæmon, & Portumnus. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 416. & *sequentib.* & 6. *Fast. v.* 485. & *sequentib.* & *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 12. *extr.* Adde his *Hygin. fab.* 2. 4. 224. & 243. quibus locis modo *Ino*, *us*, Græca more, modo Latino *Ino*, *onis*, declinat. Porro *cit. fab.* 2. aliter rem narrat: scilicet voluisse eam Phrixum & Hellem, ejusdem Athamantis, sed ex alia uxore, filios interficere, eisque insidias struxisse: re cognita, Athamantem ultionis ergo ipsam interficere voluisse: & primo quidem, insania ab Jove objecta, Le-

archum filium occidisse: deinde cum Ino quoque cum altero filio Melicerte necare vellet, hos fuga mare petiisse, seque in illud præcipitasse, &c. V. dicta in *Athamas*.

INOBAUDIENTIA, pro Inobedientia, *inobbedienza*. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 17. sub fin.*

INOBAUDIO, pro non obedio, *Tertull. l. 3. c. 16. advers. Marc. ex Exod. 23. 21*

INOBEDIENTER, *con inobbedienza*. *Augustin. l. 14. de Civ. Dei, c. 17.* Voluntatem libido inobedienter movebat.

INOBEDIENTIA, æ, f. *inobbedienza*, παρακοὴ, ἀπείθεια. *Augustin. l. 14. de Civ. Dei, c. 17.* Damnata culpa inobedientia. *Hieronym. de quæst. Hebraic. ad 2. Reg. 1.* Saulus per inobedientiam periit.

INOBEDUS, a, um, *disubbidiente*, non obediens. *Arnob. l. 7. pag. 248.* Ut ab ipso patre terror coercitionis inciperet, apud quem causa tanti fuerat motus, & inobeda cessatio. Al. leg. *& in obeundo*.

INOBLECTOR, aris, dep. 1. in aliqua re oblector, *Tertull. advers. Hermog. c. 18* Inoblectabatur in filiis hominum.

INOBLITTERATUS, a, um, adject. non oblitteratus, non deletus. *Tertull. de Anim. c. 24.* Scientia inoblitterata.

INOBLITUS, a, um, perpetuo memor. *Ovid. 4. ex Ponto, epist. 15. v. 37.* Semper inoblita repetam tua munera mente.

INOBRUTUS, a, um, *non oppresso*, non obrutus. *Ovid. 7. Metam. v. 356.* Deucalioneis effugit inobrutus undas.

INOBSCURABILIS, le, adject. qui obscurari non potest. *Tertull. de Anim. c. 3.* Inobscurabilis regula.

INOBSCURO, as, a. 1. *oscurare*, ἀμαυρόω, obscurum reddo. *Cic. 9. Phil. c. 5.* Nulla ejus legationem posteritatis inobscurabit oblivio. *Al. leg.* obscurabit.

INOBSEPTUS, a, um, non septus. *Lactant. de Opif. Dei, c. 8.* Aurium foramina inobsepta.

INOBSEQUENS, entis, *disubbidiente*, contumax, non obsequens, ἀπειθής. *Senec. in Hippol. v. 1068.* Inobsequentes protinus frenis equi rapuere currum. *Senec. alter in præf. natur. quæst. sub fin.* An e magno artifice prave formentur multa, non quia cessat ars, sed quia id, in quo exercetur, sæpe inobsequens arti est.

INOBSERVABILIS, le, qui observari non solet, aut potest. *Plin. l. 2. c. 17.* Cujus est maxime inobservabilis cursus. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 115.* Ne labyrintheis e flexibus egredientem Tecti frustraretur inobservabilis error.

INOBSERVANS, antis, non observans. *Pallad. l. 1. c. 25. a med.* Quod si inobservantes homines sub aere deprehendant, &c.

INOBSERVANTIA, æ, f. indifferentia circa rem aliquam, *non curanza*. *Sueton. in Aug. c. 76.* Ex hac inobservantia nonnunquam solus vel ante initum, vel post dimissum convivium cœnitabat.

INOBSERVATUS, a, um, *non osservato*, ἀπαρατήρητος, non observatus. *Martial. lib. 8. epigr. 32.* Luserat hos casus, nisi inobservata maneret. *Ovid. Fast. 3. v. 111.* Inobservata sidera. *Senec. lib. 3. quæst. nat. c. 16. a med.* Tempus inobservatum & incertum.

INOBSOLETUS, a, um, adject. *non invecchiato*, non obsoletus. *Tertull. de resurrect. carn. c. 58.* Vestimenta inobsoleta & inderita.

INOCCATUS, a, um, occatus. *Colum. l. 3. c. 15.* Pastinatio emundata, inoccata, & æquata.

INOCCIDUUS, a, um, *che non tramonta*, qui occasu non absconditur. *Lucan. l. 8. v. 175.* Axe inocciduo, gemina clarissimus Arcto. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 400.* ignes inoccidui. *instancabili*. ¶ Translate *Stat. Theb. 6. v. 277.* Spectat inocciduis stellatum visibus Argum. *h. e.* oculis semper vigilantibus.

INOCCO, as, avi, atum, a. 1. *coprire*, ἐμβωλοκοπέω, est semen cooperire, quod fit, cum semen in agro seminatum est, & glebas sarculis, aut cratibus dissolvimus, ut semen humo contegatur: ex *in*, & *occo*. *Colum. l. 2. c. 8.* Semen, quod sicco solo ingestum, & jam inoccatum est. *Id. l. 11. c. 3. a med.* Sementi facta, inoccare oportet quod sparseris.

INOCULATIO, onis, f. *innesto a occhio*, *o a impiastro*, ἐνοφθαλμισμός, actus inoculandi, insitio per oculum, cum gemma seu oculus arboris cum exiguo cortice, alterius arboris delibrato cortici inseritur: quæ & emplastratio dicitur, ut *Cato R. R. c. 42. Colum. l. 5. c. 11. & lib. 11. c. 2. a med. & Pallad. in Jun. tit. 5.* docent. ¶ Olim inoculatio alio modo fiebat, scil. fistula aperiendo in arbore oculum cortice inciso; semenque seu surculum includendo, eadem fistula sublatum ex alia: quæ sunt verba *Plin. l. 17. c. 14.* qui proinde *cap. 16.* recte eam ab emplastratione distinguit.

INOCULATOR, oris, m. *innestatore*, qui inoculat. *Plin. l. 18. c. 33* Hunc caveat insitor calamis, gemmisque inoculator.

INOCULATUS, a, um, *innestato a occhio*, per inoculationem insitus. Translate *Apul. l. 6. Metam.* Bullis aureis inoculatus. *h. e.* distinctus, ornatus.

INOCULO, as, avi, atum, a. 1. *innestare a occhio*, *innocchiare*, *ingemmare*, ἐνοφθαλμίζω, insitionem per oculum facere, eo modo, quo in *Inoculatio* dictum est. *Colum. l. 11. c. 2. a med.* His diebus arbores ficorum inoculantur: quod genus insitionis emplastratio vocatur. *Pallad. in Novembr. tit. 7. ante med.* Mense Junio persicus inoculari potest: quod emplastrari dicitur. ¶ Translate *Macrob. l. 1. & cap. 1. in somn. Scip.* Ad hunc justitiæ affectum pectoribus inoculandum, *h. e.* inferendum, imprimendum.

INODORO, as, a. 1. *render odoroso*, odore inficio. *Colum. l. 11. c. 3. ante med.* Allium sic satum, & rursus sic reconditum, existimatur neque acerrimi saporis existere, neque mandentium halitus inodorare.

INODOROR, aris, atus sum, dep. 1. est indagare, quod in occulto latet. *Cic. Attic. l. 2. ep. ult.* Mirabiliter enim inodoratus est, sicut puto. Ita legit *Manut.* Alii *moratus*.

INODORUS, a, um, *senza odore*, ἄοδμος, qui est sine odore. *Pers. sat. 6. v. 35.* nunc ossa inodora dabit. *h. e.* nullis unguentis condita. *Al. leg.* inhonora. *Apul. l. 4. Metam.* Flos inodorus. ¶ Item carens sensu odoratus. V. *Inaudiens* in fine.

INOFFENSE, ἀπταίστως, sine offensione. *Gell. l. 6. c. 2.* Omnem illam vim, quæ de fato extrinsecus ingruit, inoffensius tractabiliusque transmittunt.

INOFFENSUS, a, um, *non offeso*, ἀβλαβής, qui non offenditur, illæsus. *Plin. l. 6. ep. 4.* Voluptates, regionisque abundantiam inoffensa transmitteres. *Gell. l. 2. c. 1.* Ut omnia fere vitæ suæ tempora valetudine inoffensa vivere. *Tibull. l. 1. el. 8. in f.* Inoffensum pedem referre. *Pallad. l. 1. tit. 3.* Inoffensum lumen oculorum. *chiara, e buona vista*. *Ovid. 1. Trist. el. 9. v. 1.* Detur inoffensæ vitæ tibi tangere metam. *h. e.* felicis, nullis vexatæ malis. *Quintil. l. 1. c. 1. ad fin. (al. c. 2.)* Inoffensa atque indubitata litterarum inter se conjunctio. *h. e.* ad quam quis legendo non offendit, nec moratur. *& cap. 10. (al. 17.)* Structura quædam & inoffensa copulatio vocum. *h. e.* plana, æquabilis, ut in proferendo quis non offendat, & retardetur. *Senec. ep. 52.* Inoffensa & molliter lapsa oratio. *Martial. l. 14. epigr. 209.* Inoffensa via currere. *h. e.* expedita. *Tacit. 1. Hist. c. 48.* Cursu honorum inoffenso, legioni post præturam præpositus. *h. e.* expedito, & non interrupto. *Lucan. l. 8. v. 201.* Cogit inoffensæ currus accedere metæ. *non toccata*.

INOFFICIOSUS, a, um, *discortese*, *disobbligante*, qui contra officium facit, ἄχαρις, illiberalis, inhumanus. *Cic. Attic. l. 13. ep. 27.* De epistola ad Cæsarem, nobis vero semper rectissime placuit, ut isti ante legerent. aliter enim fuissemus & in hos inofficiosi, & in nosmetipsos periculosi. *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 14. leg. 1.* Si libertus inofficiosus patrono sit, castigari eum, & dimitti oportet. *Tertull. in Apolog. c. 40.* Humana gens inofficiosa Dei. *h. e.* negligens. ¶ Inofficiosum testamentum, inquit *Paul. l. 4. Sentent. tit. 5. §*, quod frustra liberis exheredatis, non ex officio pietatis videtur esse conscriptum. *Cic. 3. Verr. c. 42.* Testamentum P. Annius fecerat non improbum, non inofficiosum, non inhumanum. Ubi *Ascon.* Hæc testamenta non solent valere. nam improbum, contra leges: inofficiosum, contra merita: inhumanum, contra pietatem. *Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 2.* qui de inofficioso testamento *inscribitur*, *leg. 1.* Sciendum est, frequentes esse inofficiosi querelas. Omnibus enim tam parentibus, quam liberis de inofficioso licet disputare.

INOLENS, entis, non olens, *che non ha odore alcuno*, ἄοσμος. *Lucret. l. 2. v. 849.* inolentis olivi Naturam, nullam quod mittat naribus auram.

INOLESCO, is, evi, olitum, n. 3. *crescere*, ἐμφύομαι, idem quod cresco, in, vel cum aliqua re adolesco, coalesco: ab *in*, & *alesco*. *Virg. 2. Georg. v. 76.* huc aliena ex arbore germen Includunt, udoque docent inolescere libro. *Colum. l. 4. c. 29. a med.* Tradux a materno sustinetur ubere, dum inolescat. *h. e.* in aliena vite crescat. *& cap. 22.* Vastior plaga nisi habeat superpositam valentem materiam, qua possit inolescere, solis halitu torretur. *h. e.* crescente circa cortice claudi. *Virg. 6. Æn. v. 739.* Multa diu concreta modis inolescere miris. *Sil. l. 8. v. 583.* Duritiem lapidum mersis inolescere ramis. *h. e.* circum ramos crescere. *Prudent. in Hamartig. v. 830.* sanxit edaces Perpetuis scelerum pœnis inolescere vermes. ¶ Translate *Gell. l. 5. c. 21.* Assidua veterum scriptorum tractatione inoleverat linguæ illius vox, quam sæpe offenderat. *h. e.* inhæserat, & simul quodammodo creverat. *Auson. epigr. 141.* Quæ nostri meditando velis inolescere menti. *h. e.* inseri, & simul cum ea crescere. ¶ Active est insero, & crescere facio, *inserire*, *Gell. l. 12. c. 5.* Natura induit nobis, inolevitque amorem nostri & caritatem. *Auson. in gratiar. act. ad Gratian. c. 36.* Gratiano ejusmodi femina nostri amoris molesti, ut, &c. ¶ Particip. passiv. *inolescendus*. *Gell. l. 12. c. 1. a med.* In moribus inolescendis magnam fere partem ingenium altricis, & natura lactis tenet.

INOMINALIS, le, *infausto*, *di cattivo augurio*, mali ominis, inominatus. *Gell. l. 5. c. 17.* Tanquam inominalem diem, plerique vitant. Adde *Macrob.* qui e *Gellio* descripsit *lib. 1. Saturn. cap. 16. a med.*

INOMINATUS, a, um, *malagurato*, *malaguroso*, δυσώνυμος, δυσοίωνος, idem quod inominalis, male ominatus. *Horat. epod. 16. v. 38.* mollis & exspes Inominata perprimat cubilia.

INOPACO, as, a. 1. *render opaco*, *adombrare*, opacum reddo, obumbro, ἐπισκιάζω. *Colum. l. 8. c. 15.* Viridia quæ inopacant avium receptacula.

INOPERATUS, a, um, particip. otiosus. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 11.* Nec naturæ inoperatam debuit contexuisse bonitatem.

INOPEROR, aris, dep. 1. idem quod operor, facio. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 17. ex ad Ephes. 1.* Ille inoperatus est in Christum valentiam suam, suscitando eum a mortuis.

INOPERTUS, a, um, adject. non opertus, *scoperto*. *Senec. de otio Sapient. c. 30.* Inoperta ac confessa veritas. *Id. de vita beata, c. 13.* Capite inoperto.

INOPHORUM. V. *Oenophorum*.

INOPIA, æ, f. *mancanza*, *mancamento*, *bisogno*, ἔνδεια, ἀπορία, opis carentia, indigentia. *Cic. 1. de Invent. c. 47.* Si propter inopiam in egestate esse. *Id. de Amicit. cap. 8.* Num propter imbecillitatem atque inopiam desiderata sit amicitia. *& cap. 9.* Amicitiam ex inopia atque indigentia natam volunt. *Id. Cœl. c. 10.* Neque vero ceteras copias, ornamenta, præsidia vestra cum illius latronis inopia atque egestate conferre debeo. *Id. 3. Offic. c. 12.* Magnum frumenti numerum Rhodum advehere in Rhodiorum inopia, & fame, summaque annonæ caritate. *Id. pro Dom. cap. 30.* Propter inopiam tecti in foro pernoctans. *& cap. 7.* Inopia frugum. *& cap.*

& *cap.* 3. frumentariæ rei. *Liv. l.* 29. *c.* 16. ærarii. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 2. summa rerum omnium. *Plaut. Curc.* 2. 3. 55. argenti. *Id. Pseud.* 3. 2. 9. Si me arbitrabare isto pacto, cur conducebas? *Bal.* inopia: alius non erat. *Sueton. in Calig. c.* 56. Aliis per inopiam occasionis cunctantibus. *Tacit.* 13. *Ann. c. penult.* Inopia remedii. *Id.* 2. *Hist. c.* 35. veri. *il non potersi sapere la verità.* & *Liv. l.* 1. *c.* 33. loci. *mancanza di sito.* & *Cic. Attic. lib.* 6. *ep.* 3. Affici inopia consilii. *Id. pro Rosc. Amer. cap.* 16. *extr.* criminum. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 7. advocatorum. *Cic. pro Quint. cap.* 2. Præsidio esse contra vim & gratiam solitudini, atque inopiæ. *h. e.* ejus, qui inops est ab advocatis. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. cap.* 24. Mederi inopiæ frumentariæ. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 48. Inopiæ subsidium. & *lib.* 3. *cap.* 17. Inopiam vitare. *Plaut. Rud.* 3. 2. 3. Inopiæ opem ferre. *Sueton. in Tiber. c.* 47. Alicujus inopiam sustentare. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 37. *extr.* Defendere ab inopia aliquem. & *cap.* 38. *extr.* Ad pudendam inopiam delabi. *Id.* 3. *Hist. cap.* 48. Inopiam alicui facere. *h. e.* afferre. *Id. in Agric. c.* 18. Ad extremum inopiæ venire. *Sallust. in Jug. c.* 88. Pati inopiam rei alicujus. & *cap.* 96. Inopiam frumenti lenire. *Id. in Catil. c.* 38. Manuum mercede inopiam tolerare. *Justin. l.* 9. 2. 1. Mercibus distractis anhelantem inopiam recreanta. *Modestin. Dig. lib.* 2. *tit.* 4. *leg. ult.* Inopia laborare. *Curt. l.* 4. *c.* 1. *a med.* Inopiam patientia ferre. *Nep. in Attic. c.* 2. Suis opibus aliorum inopiam levare. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 234. Inopiæ excruciatum mori. ¶ Refertur ad dicendi facultatem. *Cic. de clar. Orat. cap.* 55. Cavenda est presso illi oratori inopia & jejunitas. ¶ Differt a paupertate, ut majus a minori, gravior enim inopia est, & latius patet. *Sueton. de Grammat. cap.* 11. Vixit in summa paupertate ac pæne inopia. V. *Egestas*.

INOPINABILIS, le, *strano, difficile da concepire*, παράδοξος, non opinabilis, qui opinione concipi non potest, vel de quo non facile opinamur. *Gell. l.* 17. *c.* 9. *sub fin.* Profunda quædam & inopinabilis latebra. & *cap.* 12. Infames materias, sive quis mavult dicere inopinabiles, quas Græci ἀδόξους ὑποθέσεις appellant. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 39. *ante med.* Quæ res post memoriam humanam nova atque inopinabilis fuit.

INOPINANS, antis, *spensierato, sorpreso, incauto, che non pensa a ciò, che può accadere*, improvidus, incogitabilis, incautus, nec opinans. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 4. Omni hoc itinere una nocte confecto, inscios inopinantesque Menapios oppresserunt. & *lib.* 1. *c.* 12. Impeditos & inopinantes aggressus. & *lib.* 2. *B. Civ. c.* 38. Imprudentes atque inopinantes hostes aggredi. & *cap.* 3. Freto Siciliæ, imprudente atque inopinante Curione, provehitur. & *de B. Gall. l.* 6. *c.* 36. Inopinantes nostri re nova perturbantur. Adde *Nepot. in Datam. c.* 3. & *Liv. l.* 27. *c.* 48. *ad fin.*

INOPINANTER, *impensatamente, improvvisamente*, ἀπροσδοκήτως, præter opinionem, inopinate, inopinato. *Sueton. in Tiber. c.* 60. Piscatori, qui sibi secretum agenti grandem mullum inopinanter obtulerat, &c.

INOPINATE, &

INOPINATO, idem quod inopinanter. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 5. Hostium adventus eos prosternit, quos inopinato occupavit. *Liv. l.* 26. *c.* 6. *a med.* Cum inopinato in castra Romana Numidæ irrupissent.

INOPINATUS, a, um, *impensata, inopinato, improvvisa*, ἀπροσδόκητος, qui præter opinionem evenit, improvisus, subitus. *Cic.* 4. *Verr. c.* 8. Nova tibi hæc sunt & inopinata. & *cap.* 28. Cum hoc illi improvisum atque inopinatum accidisset. *Sueton. in Cæs. c.* 87. Finis vitæ repentinus & inopinatus. *Plin. in Paneg. c.* 33. Ac si quoque plura inopinata, plura subita. *Cic. Parad.* 5. *c.* 1. Nec hoc tam re est, quam dictu inopinatum atque mirabile. *Id. pro Dom.* 1. 4. Allata est a me res inopinata & recens. *Sil. l.* 7. *v.* 133. si præcipitare sequentem, Atque inopinata detur circumdare fraude. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 12. Hostes inopinato malo permoti. *Justin. l.* 13. *c.* 1. Principes regnum, vulgus militum thesauros, velut inopinatam prædam, spectabant. *Augustin. l.* 7. *de Trin. c.* 2. En quo confunditur inopinatissimus sensus. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 31. Nihil inopinati accidit. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. Aliæ ut ex inopinato observant, & si quid incidit, arripiunt. *Sueton. in Galb. c.* 10. Repente ex inopinato prope cuncta turbata sunt. *Gell. l.* 4. *c.* 11. Verba ipsa Plutarchi, quoniam res inopinata est, subscripsi. *fuor dell' opinione comune.*

INOPINUS, a, um, *inopinato, improvviso*, idem quod inopinatus: sed vox magis poetica. *Virg. Æn.* 5. *v.* 857. Inopina quies. & *lib.* 6. *v.* 103. nulla laborum, O virgo, nova mi facies inopinave surgit. & *lib.* 8. *v.* 476. fors inopina salutem ostentat. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 232. inopino territa visu. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 639. Vel tu sola polo tacitis inopina tenebris Labere. *Plin.* in *Paneg. c.* 30. Ægyptus inopina siccitate exaruit.

INOPIOSUS, a, um, idem quod inops. *Plaut. Pœn.* 1. 1. 2. Sæpe ago res multas tibi mandavi, dubias, egenas, inopiosas consilii.

INOPPIDATUS, a, um, adject. oppidis carens. *Sidon. l.* 5. *ep.* 13. Singulos Gabalitanos sparsos, inoppidatos nunc inauditis indictionum generibus exhaurit nunc, &c.

INOPPORTUNUS, a, um, non opportunus. *Cic. de Or. l.* 3. *c.* 5. Est in eo loco sedes huic nostro non inopportuna sermoni.

INOPS, inopis, adject. *mancante, bisognoso, povero, sprovvisto*, ἄπορος, qui est sine ope, egens, carens, nudus: ab in privativa, & ops. Unde *Festus*: Ops antiqui dicebant, quem nunc opulentum dicimus, ut testimonio est ei contrarius inops. & *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 17. Ab ope inops, qui ejus indiget. Hoc sensu *Virg.* 9. *Æn. v.* 290. At tu, oro, solare inopem, & succurre relictæ. *h. e.* matri, quæ unico amisso filio, non habet præterea, unde opem exspectet. abbandonata. Sic *Cic.* 7. *Verr. c.* 34. *a med.* Inopes relicti a duce. *lasciati senz' aiuto.* & *Liv. l.* 9. *c.* 1. Nihil cum potentiore juris humani relinquitur inopi. ¶ Plus est quam *pauper*, & *egens*; & latius patet: quia *egens* ab *inope* fit, ut effectus a causa. V. *Inopia* in fine, & *Egestas*. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 14. Cum sene nos inopi turba vagemur inops. *Claud.* apud *Gell. l.* 16. *c.* 12. Commodi esse videantur inopibus nummos desiderantibus. *Petron. in Satyr. c.* 133. Inops & rebus attritis egenus. *Plaut. Rud.* 1. 5. 24. Hic pauperes res sunt, inopesque. *Sueton. in Ner. c.* 6. & *de Grammat. c.* 8. Alere inopi atque egens, ut, &c. *Cic.* 5. *Verr. c.* 70. Ærarium inops & exhaustum. *Ovid. in Ibin*, *v.* 24. nostras inopes noluit esse vias. *h. e.* abitum meum & exsilium, quia opes mihi non ademit. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 17. Inopis & pusilli animi esse. *h. e.* sine audacia. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 423. Sex illam noctes, totidem redeuntia solis Lumina viderunt inopem somnique cibique. *Liv. l.* 3. *c.* 7. *a med.* Inops Senatus auxilii humani, ad deos vota vertit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 10. humanitatis. *Id. de Amic. c.* 15. amicorum. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 96. Terra inops pacis. *h. e.* in qua perpetua sunt bella. *Id.* 4. *Fast. v.* 457. Inops mentis. *fuor di se.* Sic *Virg.* 4. *Æn. v.* 300. animi. & *Stat.* 1. *Theb. v.* 373. rationis. *non sa quel, che far debba.* Sic *Liv. l.* 26. *c.* 18. consilii. *Plin. l.* 16. *c.* 1. remedii. *Id. l.* 6. *c.* 29. Inops aquarum iter. *Tacit.* 2. *Hist. cap.* 6. Provinciæ nec virorum inopes, & pecuniæ opulentæ. *Stat.* 12. *Theb. v.* 356. tumuli inops. *insepolto.* (Quo sensu absolute *Virg.* 6. *Æn. v.* 325. Hæc omnis, quam cernis, inops inhumataque turba est.) *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 50. inops paterni & laris, & fundi. *spogliato.* *Juvenal. sat.* 7. *v.* 60. æris. *senza danaro.* *Sil. l.* 9. *v.* 334. miles Martis inops. *h. e.* cui non datur pugnandi facultas. *Stat.* 12. *Theb. v.* 444. tuque exsul ubique Semper inops æqui. *h. e.* cui omnes negant, quod æquum est. ¶ Cum ablat. *Cic. pro Dom. c.* 22. *a med.* & *Attic. l.* 1. *ep.* 1. Sic inopes & ab amicis, & ab existimatione sunt. ¶ Cum infinito *Propert. l.* 2. *eleg.* 8. *v.* 27. inopes laudis conscendere carmen. *h. e.* carens viribus ingenii, quibus conscendam, &c. ¶ Refertur ad facultatem dicendi. *Cic. de clar. Orat. c.* 67. Non erat abundans, non inops tamen. & *cap.* 70. Non tardus sententiis, non inops verbis. & *cap.* 76. Ex hac inopi ad ornandum, sed ad inveniendum expedita Hermagoræ disciplina. *Id.* 1. *de Fin. c.* 3. *sub fin.* Latinam linguam non modo non inopem, sed locupletiorem etiam esse, quam Græcam. *Gell. l.* 18. *c.* 3. Vir inopi lingua, & infacundus. *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 60. carmen inops. *Horat. de ar. Poet. v.* 322. versus inopes rerum, nugæque canoræ. ¶ *Inops* qui parvo emitur. V. locum *Martial.* in *Sturnus*.

INOPTABILIS, le, non optabilis. *Apul. l.* 9. *Metam.* Inoptabilis officiæ disciplina.

INOPTATUS, a, um, non optatus. *Senec. l.* 8. *excerpt. controv. ult.* Lacrima est indicium inoptatæ rei.

INOPUS, i, m. Ἰνωπός, fons, seu fluvius insulæ Delos, ubi Dianam & Apollinem Latona peperit. *Plin. l.* 2. *c.* 103. tradit, eodem, quo Nilus, modo, & pariter cum eo decrescere, & augeri. Unde alii credidere, sicut Alpheus subterraneis meatibus ex Peloponneso in Siciliam usque subter mare decurrere dicitur; sic Nilum ex Ægypto Delum defluere. Sed hæc fabulosa sunt. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 105 Fidus, & Inopi materna gratior unda.

INORABILIS, le, *inesorabile*, inexorabilis. *Att.* apud *Non. c.* 8. *n.* 28. Sed pervicax Ajax animo atque inorabili. Ita legit *Lips. epistolic. quæst. l.* 4. *c.* 8.

INORATUS, a, um, non oratus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 10. Legati Amerini re inorata reverterunt. *id est* re non exposita. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 745. Quo nunc incerta re, atque inorata gradum regredere conare?

INORDINALITER, inordinate. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 3. *c.* 4. *circa med.*

INORDINATE, adverb. *disordinatamente*, ἀτάκτως, sine ordine. *Cels. l.* 3. *c.* 3. Febres inordinate redire. & *in fin. l.* 4. Inordinate agere.

INORDINATIM, adverb. inordinate. *Ammian. l.* 19. *c.* 7. (*al.* 14.) Acies non inordinatim incedebant.

INORDINATIO, onis, f. ἀταξία, confusio, *disordine, confusione*. *Apul. ad Asclep. pag.* 92. *Elmenhorst.* Senectus mundi, inordinatio, irrationabilitas bonorum.

INORDINATUS, a, um, *disordinato*, ἄτακτος, non ordinatus. *Cic. de Univ. cap.* 3. Idque ex inordinato in ordinem adduxit. *Liv. l.* 21. *c.* 50. Inordinati & incompositi milites. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *a med.* Inordinatissimi pili. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. *a med.* Inordinata, aut indistincta dicere.

INORDINO, as, a. 1. idem quod ordino, dispono. *Colum. l.* 11. *c.* 3. Mox inordinandi, pastinandique soli duo sunt tempora. *h. e.* in areolas distribuendi. Alii leg. *ordinandi*.

INORIOR, idem quod orior. *Tacit. l.* 11. *Ann. c.* 23. Quid, si memoria eorum inoriretur, qui, &c. Al. aliter leg.

INORIS, e, & Inorus, a, um, *senza bocca*, ἄστομος, qui est sine ore. *Festus*: Inori, inores. *Al. leg.* Inori, sine ore. *Turpil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 152. In acta cooperta age inores ostreas. V. etiam *Inauditus* in fin.

INORMIS, pro enormis legit *Salmas. ad Spartian. in Ælio Vero* 2. 1. *extr.* ex MSS. eamque lectionem multis probare nititur. Sic

INORMITAS pro enormitas. *Impp. Valentinian. Valens*, & *Gratian. lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 30. Excedere legem vel vehiculi inormitate, vel ponderis.

INORNATE, adverb. *senza ornamenti, rozzamente*, ἀκαλλώπιστως, sine ornatu. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 31. Hoc pacto non inornate poterimus dicere.

INOR-

INORNATUS, a, um, *disadorno*, *senza ornamenti*, ἀκοσμος, ἄκαλλος, non ornatus, incultus, rudis. *Cic. in Orat. c.* 23. Mulieres esse dicuntur nonnullæ inornatæ, quas id ipsum deceat. *Ovid. Herоid. ep.* 8. *v.* 9. clamantem nomen Orestæ Traxit inornatis in sua tecta comis. ¶ Refertur ad orationem, quæ exornationibus & figuris caret. *Cic. in Orat. c.* 9. Lysias tenuis atque inornatus. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c. ult.* Ne nuda atque inornata inventio vulgari sermone afferatur. *Horat. de ar. Poet. v.* 234. Nomina & verba inornata, & dominantia. *h. e.* vulgaria, passim usurpata, omni urbanitatis aut troporum ornamento carentia. ¶ Item illaudatus. *Id. l.* 4. *od.* 9. *v.* 31. non ego te meis Chartis inornatum silebo, Lolli.

INORNO, as, a. 1. *ornare*, idem quod orno. *Tertull. de anim. c.* 29. Et folia formantur, & flosculi inornantur.

INORO, as, avi, atum, a. 1. circa oram ornare. *Tertull. de resurr. carn. c.* 16. Calix de coronis quoque potatoris sui inorabitur. Al. aliter leg.

INORUS. V. *Inoris*.

INOTIOSUS, a, um, non otiosus, ἄσχολος, ut Inotiosa actio, h. e. gestus non lentus & gravis, sed celer & velut cursitans. *Quintil. l.* 11. 3. 3. *extr.* Non immerito reprehenditur pronuntiatio vultuosa, & gesticulationibus molesta, & vocis mutationibus resultans. Nec inutiliter ex Græcis veteres transtulerunt: quod ab his sumptum Lenas Popilius posuit, esse hanc inotiosam actionem. V. *Mocosus*.

INOUS, a, um, Ἰνῷος, ad Ino Cadmi filiam pertinens. *Virg.* 1. *Georg. v.* 437. Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 496. angues Inoosque sinus, Athamanteosque pererrant. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 280. Inoo linquens Athamanta Learcho. *Stat.* 10. *Theb. v.* 425. Inoa fuga. *Id. l.* 2. *silv.* 1. *v.* 98. Bacchus Inoo pectore reptans. *h. e.* sinu Inus nutricis. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 175. qui quondam Phrixon, & Hellen Diceris Inois eripuisse dolis. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 581. Inoæ aræ. *h. e.* quas Ino noverca Phrixo extruxerat, ut eum mactaret, prætextu sedandæ pestilentiæ, ut *Hygin. fab.* 2. narrat. *Id. l.* 2. *v.* 608. Inoæ undæ. *h. e.* mare circa Thebas. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 60. Inous Isthmos. *h. e.* ubi ludi in honorem Inus ab Athamante instituti sunt. V. *Athamas*. Eadem ratione Inoum Lechæum *Id.* dixit *l.* 2. *silv.* 2. *v.* 35. quia est Isthmi promontorium.

INQUÆSITUS, a, um, inquisitus, *cercato*. *Tertull. l.* 5. *adverf. Marcion. carm. c.* 3. Inquæsita ergo, sed non erepta probatur.

INQUAM. V. *Inquio*.

INQUIES, tis, f. *inquietudine*, idem ac inquietudo. *Plin. l.* 14. *c. ult.* Furiales somni, & inquies nocturna.

INQUIES, etis, adject. *inquieta*, idem ac inquietus. *Sallust. l.* 1. *Hist.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 704. *Putsch.* Hominem lingua peritum & inquietum. *Id. ibid. l.* 5. *pag.* 656. Humanum genus inquies atque indomitum. *Vellei. l.* 2. *c.* 68. Vir inquies. *Plin. in proœm. operis.* Animus inquies pascitur opere. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 68. Haud minus inquies Germanus spe, cupidine. *& lib.* 3. *c.* 4. Dies modo per silentium vastus, modo ploratibus inquies. *& lib.* 16. *c.* 14. Inquies animo, & occasionum haud segnis.

INQUIESCENS, entis, idem quod quiescens. *Apul. sub init. l.* 9. *Metam.* Immo vero jam virus, inquiescente sævitia, prorsus extinctum.

INQUIETATIO, onis, f. *agitazione*, actus inquietandi. *Liv. l.* 22 *c.* 27. *de bobus, quorum cornibus sarmenta succensa alligaverat Annibal.* Capitum inquietatio excitans flammas, hominum passim discurrentium speciem præbebat. *dibattimento*. *Senec. Suasor.* 2. *de Europa*. Qua via minimo aditus navigio est: & hujus quoque remigium arcet inquietatione, quod circumfluit, mare.

INQUIETATOR, oris, m. qui inquietat. *Tertull. de spectac. cap.* 23. Inquietator numarum.

INQUIETATUS, a, um, nom. ex particip. *inquietato*, *molestato*. *Petron. in Satyr. c.* 100. Inquietatus ille moleste tulit. *Sueton. in Calig. c.* 26. Inquietatus fremitu. *& cap.* 59. Inquietatus umbris.

INQUIETE, sine quiete, sine intermissione. *Solin. c.* 30. (*al.* 43.) Mons ingenito igne per æternum fervidus, & inquiete jugis flagrantibus. *Ammian. l.* 27. 2. 3. (*al.* 4.) Eaque confidentia deinceps inquietius agitans multa.

INQUIETO, as, avi, atum, a. 1. *inquietare*, *turbare*, ἐνοχλέω, turbo, quietem agere non sino. *Colum. l.* 8. *c.* 5. Ne incubantes matrices ab aliis avibus inquietentur. *Petron. init. Satyr.* Num alio genere furiarum declamatores inquietantur? *Senec. de vita beata, c.* 12. Opiniones inter se contrariæ mentem inquietabunt. *Plin. l.* 1. *ep.* 9. Nullo timore sollicitor, nullis rumoribus inquietor. *Sueton. in Aug. c.* 53. Officii caussa inquietare aliquem. *Tacit.* 3. *Hist.* 2. 84. Inquietare victoriam. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 26. Quiescens matrimonium non debet alius turbare, atque inquietare. *sollecitar* uxorem adulterii accusando. Porro apud *JCtos in Digest.* frequens est pro accusare, in jus vocare, actionibus & litibus inferendis turbare. *Sueton. in Ner. c.* 34. Inquietare aliquem litibus. *Modestin. Dig. lib.* 31. *leg.* 35. *ante med.* Sciant heredes mei, nullam pecuniam esse penes uxorem meam: ideoque eam hoc nomine inquietari nolo.

INQUIETUDO, inis, f. *inquietudine*, *perturbazione*, ταραχή, privatio quietis. *Senec. de benef. l.* 2. 1. 8. Tametsi inquietudinem Tiberius ne hoc quidem modo, quo putabat, potuit effugere. Al. aliter leg. *Solin. c.* 1. (*al.* 4.) Jam inde incipiet capitis inquietudo, & caligine visus hebetabitur. *Impp. Dioclet. & Maximian. lib.* 7. *Cod. tit.* 14. *leg.* 5. Ne de cetero inquietudinem sustineres. Adde *Hieron. ep.* 27. *epitaph. Paulæ post med.*

INQUIETUS, a, um, *inquieto*, *senza riposo*, ἄτρεμος, qui est sine quiete. *Horat. l.* od. *& vers.* 3. Auster dux inquieti turbidus Adriæ. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1537. Si quis fecerit aper silvas inquietas. *Liv. l.* 1. *c.* 46. Animus inquietus. *Id. l.* 22. *c.* 21. Ingenia inquieta, & in novas res avida. *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 28. Inter affectus inquietissimos rem quietissimam, fidem, quæris? *Ammian. l.* 21. *c.* 5. (*al.* 7.) *extr.* O Sarmatæ, tandem alios vobis inquietiores inveni. Al. leg. *nequiores*.

INQUILINATUS, us, m. habitatio inquilini. *Tertull. de Anim. c.* 38. *ad fin.* Desiderabit inquilinus toto inquilinatus sui tempore. Adde *Sidon. l.* 5. *ep.* 19.

INQUILINUS, a, m. & f. *chi abita in casa d'altri*, *a pigione*, *pigionale*, ἔνοικος, qui in alienis & privatis ædibus habitat: & proprie in conductitiis: ab *in*, & *colo*, quasi *incolinus*. *Justin. l.* 43. *c.* 4. Massilienses, qui nunc inquilini videantur, quandoque dominos regionum futuros. ¶ Differt a *colono*: quia inquilinus proprie nihil præter domum alienam colit: colonus agros quoque. *Marcell. Dig. lib.* 41. *tit.* 2. *leg.* 37. Ut is, qui hypothecam dedit, pro colono in agro, in ædibus pro inquilino sit. *Ulpian. l.* 43. *tit.* 31. *leg.* 1. Hoc interdictum proponitur inquilino, qui soluta pensione vult migrare. nam colono non competit. ¶ Differt etiam ab *incola*, quia incola habitatorem notat in genere: inquilinus est habitator alienæ domus. ¶ Sed neque hoc semper servatur. *Plin. l.* 21. *c.* 12. Hostilia vicus alluitur Pado. Hujus inquilini, pabulo circa deficiente, imponunt navibus alvos, &c. ¶ Denique differt ab *advena*, quia advena non perpetuo habitat, sed brevi migrat: inquilinus manendi animo incolit. *Cic.* 2. *Phil. c.* 41. At vero te inquilino (non enim domino) personabant omnia vocibus ebriorum. *Sueton. in Ner. c.* 44. Jussit, inquilinos privatarum ædium atque insularum pensionem annuam repræsentare fisco. ¶ Dicitur etiam *inquilinus*, qui in domo mea habitat. *Festus*: Inquilinus, qui eundem colit focum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 87. Vicinus Novio, vel inquilinus Sit, si quis Novium videre non vult. ¶ Translata *Cic. Fam.* 15. *ep.* 18. Ubi igitur, inquies, philosophia tua illa quidem inquilina? *Al. leg.* in culina. *Senec. epist.* 108. Quos ego non discipulos philosophorum, sed inquilinos voco. *Ammian. l.* 30. *c.* 5. (*al.* 18.) Cum non suppeteret, quod daretur, erant perpetui carcerum inquilini. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 444. In quarum locum subierunt inquilinæ, impietas, perfidia, impudicitia. *Tertull. de resurr. carn. c.* 46. *sub fin.* Anima inquilina est carnis. ¶ Adjective *Sallust. in Catil.* 1. 31. *extr.* Cum eam servaret M. Tullius, inquilinus civis urbis Romæ.

INQUINAMENTUM, ti, n. *lordura*, *ῥυπαρία*, sordes & immunditia. *Vitruv. l.* 8. *c.* 5. *extr.* Si neque inquinatus ab aliquo inquinamento is locus fuerit. *Gell. l.* 3. *c.* 6. *extr.* Ut jam squalor de re nulla alia, quam de solis inquinamentis dici cœperit.

INQUINATE, *lordamente*, ῥυπαρῶς, sordide. Translate *inquinate loqui* est nimis vulgaribus, sordidis, inelegantibus aut barbaris verbis uti: ut *Cic. de clar. Orat.* 2. 37. *&* 74. docet.

INQUINATUS, a, um, *imbrattato*, *macchiato*, *lordo*, *sozzo*, μολυνθείς, fœdatus, contaminatus, pollutus. *Cic.* 5. *Tuscul. cap.* 34. Darius in fuga, cum aquam turbidam, & cadaveribus inquinatam bibisset, negavit, unquam se bibisse jucundius. ¶ Et translata *Cic. pro Rosc. Amer.* 2. 24. Nisi turpis adolescentia, nisi omnibus vitiis inquinata. *Id. pro Flacc. c.* 22. Nihil hoc homine egentius, nihil inquinatius. *Id. in Off. l.* 2. *c.* 6. Quæ sordidissima quidem est actio & inquinatissima. *Id. de Harusp. resp. c.* 24. An ille fœdior atque inquinatior in Cn. Pompejo accusando, quam in universo Senatu accusando fuit? *Id. pro Cael. c.* 6. Quis in voluptatibus inquinatior? *& cap. ult.* Ore, lingua, manu, vita omni inquinatus. *Id. de Harusp. resp. c.* 22. Quid magis deformatum, inquinatum, perversum, conturbatum dici potest? *Q. Cic. de petit. Consul. sub fin.* Comitia largitione inquinata. ¶ Pro tinctus, infectus, *tinto*, *Martial. l. & epigr.* 4. bis murice vellus inquinatum. ¶ Refertur ad orationem, in qua adhibentur verba aut barbara, aut sordida, aut nimis vulgaria. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 3. Est vitiosum in verbis, si inquinatum, si abjectum, si non aptum, si durum, si longe petitum. *Id. in Orat. c.* 49. Splendidis nominibus illuminatus est versus: sed proximus inquinatus, insuavissima littera finitus. *Auct. dial. de Orat. c.* 20. Exigitur jam ab oratore etiam poeticus decor, non Accii, aut Pacuvii veterno inquinatus, sed, &c. ¶ & in quo inhonesta, ac turpia dicuntur. *Cic. Verr.* 5. *c.* 26. Tantum apud eum sermo inquinatissimus, & blanditiæ flagitiosæ valuerunt. ¶ De eo, qui leviter est imbutus, *Petron. in fragm. Tragur. c.* 46. *Burm.* Nam litteris satis inquinatus est. *Senec. epist.* 59. *ant. med.* Diu in istis vitiis jacuimus. elui difficile est, non enim inquinati sumus, sed infecti.

INQUINO, as, avi, atum, a. 1. *imbrattare*, *lordare*, μολύνω, κοινόω, sordibus aspergo, polluo, fœdo, maculo. Videtur esse a κοινόω, vel ἐγχραίνω, quæ sunt ejusdem significationis. *Festus* ducit a *cunire*, quod est stercus facere. *Plaut. Capt.* 2. 2. 17. Ne id quidem involucre injicere voluit, vestem ut ne inquinet. *Phædr. l.* 1. *fab.* 29. *v. ult.* Inquinari sanguine. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 37. Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis Corvorum. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 928. Ruris opes niteant: inquinet arma situs. *Id.* 14. *Metam. v.* 55. Inquinare aquas venenis. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 27. *ante med.* Si lolium in segetem alienam injeceris, quo eam inquinares. ¶ Translate *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 757. Sæpe unus puer petulans atque impurus inquinat gregem puerorum. *Cic. pro Planc. cap.* 19. Quos tu si sodales vocas, officiosam amicitiam nomine inquinas criminoso. *Id. pro Dejot. c.* 22. Idcirco in hanc urbem venisti, ut hujus urbis jura & exempla corrumperes, domesticaque tua immanitate inquinares? *Liv. c. ult. l.* 9. Senatum primus libertinorum filiis lectis inquinaverat. *Cic.* 2. *Phil. cap.* 17. Quos iste agros, ereptos reipu-

reipublicæ, turpissimis possessoribus inquinavit. *Id. 5. de Fin. c. 8.* Inquinare splendorem honestatis. *Id. 5. Tuscul. c. 2.* se parricidio. *& lib. 1. c. 30.* vitiis atque flagitiis. *Liv. l. 29. c. 37. a med.* Inquinare famam alterius. *Curt. sub fin. l. 6.* innoxios. *infamare, e far rei.* *Horat. l. 3. od. 6. v. 17.* Fecunda culpæ sæcula nuptias Primum inquinavere, & genus, & domos. *Id. epod. 16. v. 64.* Jupiter inquinavit ære tempus aureum. ¶ V. alia in *Inquinatus*.

INQUIO, *& sæpius* Inquam, is, *dire*, λέγω, φημί, dico, loquor. Est a. 3. secundum *Priscian. sub init. l. 10.* & 4. secundum *Diomed. l. 1. pag. 375. Putsch.* Putat *Voss.* esse *inquio* ab ἐνέπω, & *inquam* per syncopen ab *inquiebam*, ut olim fuerit imperfectum, nunc vero usu pro præsenti usurpetur. Verbum est defectivum, & fine casu usurpatur: cujus tempora, ac personas omnes hic subnectam. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 66.* Communi sensu plane caret, inquimus. eheu, &c. *Arnob. l. 2. pag. 44.* Non credimus, inquitis, vera esse quæ dicit. *Cic. 6. Verr. c. 14.* Ubi sunt, Pamphile, inquiunt, scyphi? *Id. in Top. c. 12.* Inquibat Gallus anser. *Al. leg.* inquiebat. *Catull. carm. 10. de Vari scorto, v. 14.* At certe tamen, inquiit, quod illic, &c. *Al. leg.* inquiunt. *Cic. 2. de Orat. c. 64.* Tu vero, inquisti, molestus non eris. *Catull. carm. 24. ad Juvent. puer. v. 7.* non est homo bellus, inquies? est. *Cic. Verr. 4. cap. 18.* Ergo, inquiet aliquis, donavit, &c. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 21.* Quid amor? inquiet quisquam. *Terent. Heaut. 4. 7. 1.* Eccum me, inque. *Plaut. Aulul. 4. 10. 58. & Rud. 5. 2. 55.* Ita dii faxint, inquito. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 3.* Quid enim tibi vis? inquiet aliquis. Ita legit *Priscian. sub init. l. 10.* alii *inquiet*. ¶ Usitatissima sunt *inquam, inquis, inquit*, quæ poni non solent in oratione, nisi post unum aut alterum verbum. *Nepos in Alcib. c. 8.* Ab hoc discedens Alcibiades, quoniam, inquit, victoriæ repugnas, &c. *Cic. pro Planc. c. 26. exer.* Cum respondissem, me ex provincia decedere, etiam mehercules, inquit, ut opinor, ex Africa. Huic ego jam stomachans fastidiose, immo ex Sicilia, inquam, &c. Hoc loco per præteritum Italice reddi potest. Sic *Catil. 3. c. 5.* Quæsivi, cognosceret ne signum. annuit. Est vero, inquam, signum quidem notum, &c. *disse io.* ¶ *Inquam* adhibetur sæpe in repetitione. *Cic. 2. Phil. cap. 45.* Hunc unum diem, hunc unum, inquam, hodiernum diem defende, si potes. *Id. in fin. l. 1. ad Attic.* Per mihi, per, inquam, mihi gratum feceris, si, &c. *Id. 2. de Fin. c. 22.* Delector enim: quamquam te non possum, ut ais, corrumpere: delector, inquam, & familia vestra & nomine. ¶ *Inquam, inquit* in dialogis locum habent, qui aliorum nomine referuntur. *Cic. de Amic. c. 1.* Quasi ipsos induxi loquentes, ne *inquam*, & *inquit* sæpius interponeretur. *Id. Attic. l. 5. ep. 1.* At illa audientibus nobis, ego sum, inquit, hic hospita. Adde *lib. 13. epist. 42.* ¶ *Inquam* servit etiam indignationi. *Lucret. l. 2. v. 257.* Libera per terras unde hæc animantibus exstat, Unde est hæc, inquam, fatis avolsa voluntas? ¶ Cum dativo personæ *Cic. Attic. l. 5. ep. 1.* Tum Quintius, en, inquit mihi, hæc ego patior quotidie. *Catull. carm. 10. de Vari scorto, v. 27.* minime, inquiit puellæ. *Est qui leg.* inquii. ¶ Præterea *inquit* veluti formula est, ubi aliquid ut adversi nobis objici, & opponi fingimus; sive ab uno, sive a pluribus; sive a præsente, sive ab absente fiat. *Cic. pro Cluent. c. 34.* Hæc vos Cluentio putatis obesse oportere. quam ob causam? Si ea lege subsortitus non erat Junius, aut si in legem aliquando non juraverat, idcirco illius damnatione aliquid de Cluentio judicabatur? Non, inquit: sed ille idcirco his legibus condemnatus est, quod, &c. (pro *inquiunt*.) *Id. pro Flacc. cap. 23.* Nunc tantum a Trallianis requiro, quam pecuniam a se ablatam queruntur, suam ne dicant, sibi a civitatibus collatam in usum suum: cupio audire. Non, inquit, dicimus. Quid igitur? delatam ad nos, creditam nobis L. Flacci patris nomine, ad hujus dies festos atque ludos. Quid tum? hanc te, inquit, capere non licuit. (pro *inquiunt*.) *Horat. l. 1. sat. 4. v. 78* lædere gaudes, Inquit, & hoc studio pravus facis. (pro *inquis*.) Al. leg. *inquis*: sed contradicit *Bentlejus*, (a quo hæc desumpsimus) alia quoque congerens in hanc rem. ¶ Interdum *inquit* omittitur. *Phædr. l. 4. fab. 5. v. 37.* Turpemque aperta pignore errorem probans, En, hic declarat, quales sitis judices. Adde *lib. 1. fab. 30. v. 7. Terent. Hecyr. 1. 2. 73. Valer. Flacc. l. 1. v. 626. & Virg. 4. Georg. v. 356.*

INQUIRO, is, sivi, itum, a. 3. *cercare, ricercare, investigare*, ἐξετάζω, ἀναζητέω, exquiro, anquiro, perquiro, investigo, quasi in aliqua re quæro. *Cic. 3. Tuscul. c. 2.* Vera illa honestas, quam natura maxime inquirit. *Liv. l. 22. c. 7. a med.* Priusquam omnia ordine inquisissent. *Cic. 3. de Orat. cap. 29.* Consecutio autem tractatur, cum, quid quamque rem sequatur, inquiritur. *Quintil. l. 3. c. 11. a med.* Ne parum diligenter inquisisse de opere, quod aggressi sumus, videremur. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 41.* Primum nam inquiram, quid sit furere. *Id. l. 2. sat. 3. v. 28.* Vitia alicujus inquirere. *Cic. 2. Offic. c. 34.* De alieno negotio nihil inquirere. *Al. leg.* anquirunt. *& l. 1. de Leg. c. 1.* Diligenter inquirem in ea, quæ memoriæ sunt prodita. *Al. leg.* anquirere. ¶ Est etiam verbum forense, & dicitur de iis, qui accusandi causa, aut judicandi, quærunt qui mores ejus sint, quæ crimina, quo de agitur, *far inquisizione a processo, informarsi, inquisire, inquerire.* *Cic. 2. Verr. cap. 1.* Cum ego diem in Siciliam inquirendi perexiguam postulavissem. *Id. pro Mur. c. 22. sub fin.* Scis tu, illum accusationem cogitare? inquirere in competitores? testes quærere? *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 18. sub fin.* Reperiebat Cæsar inquirendo, initium ejus fugæ a Dumnorige factum esse. *Curt. l. 6. c. 8. extr.* Inquirere de rebus capitalibus. ¶ Hinc translate *Cic. de clar. Orat. c. 82.* Nimium inquirens in se, atque ipse se sensu observans, metuensque ne vitiosum colligeret, etiam verum sanguinem deperdebat. *Ovid. 1. Metam. v. 148.* Filius ante diem patrios inquirit in annos. *h. e.* ætatem sciscitatur & valetudinem, ejus mortem cupit, adeundæ hereditatis impatiens. *& lib. 12. v. 62. de Fama.* Ipsa quid in cælo rerum, pelagoque geratur, Et tellure videt, totumque inquirit in orbem. *Tacit. de Germ. c. 34.* Obstitit oceanus, in se simul, atque in Herculem inquiri.

INQUISITE. V. *Anquisite*.

INQUISITIO, onis, f. *ricerca, investigazione*, ἐξέτασις, investigatio, disquisitio. *Cic. 1. Offic. c. 4.* Hominis est propria veri inquisitio atque investigatio. *Plaut. Cas. 3. 1. in f.* Sed tu cave, inquisitioni mihi sis. *guarda di non ti far cercare.* *Plin. l. 8. c. 30.* Ab uno animali sepulcra erui, inquisitione corporum. ¶ Speciatim est investigatio vitæ & criminum alicujus, qui accusandus, aut judicandus est, *inquisizione, processo, informazione.* *Cic. 4. Verr. c. 4.* Ecquem existimatis unquam ulla in provincia reum absentem, contra inquisitionem accusatoris, tantis opibus esse defensum? *Id. pro Mur. c. 21.* Non placet mihi inquisitio candidati, prænuntia repulsæ. *Tacit. 13. Ann. c. 43.* Inquisitionem annuam impetrare. *h. e.* annum ad inquirendum. Sic *Ascon. in argum. orat. pro Scauro.* Inquisitionem in Sardiniam, itemque in Corsicam insulas dies tricenos acceperunt. *h. e.* veniam, & facultatem inquirendi. Sic *Plin. l. 3. ep. 9.* Postulare inquisitionem in aliquem. *& lib. 5. ep. 20.* Dare inquisitionem alicui. *Plin. alter l. 29. c. 1. a med.* Inquisitionem agere. *Id. l. 30. c. 2.* Inquisitiones alicui mandare. *Tacit. in Agric. c. 2.* Ademptum per inquisitiones loquendi audiendique commercium. ¶ Item conquisitio, *leva.* *Curt. in f. c. 6. l. 4.* Amyntam in Macedoniam ad inquisitionem novorum militum misit. V. *Inquisitor*.

INQUISITOR, oris, m. *investigatore, ricercatore*, ἐξεταστής, qui inquirit, seu investigat. *Cic. in fragm. Acad.* apud *Augustin. l. 2. contra Acad. c. 11.* Non enim vocabulorum opificem, sed rerum inquisitorem decet esse sapientem. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 13.* Rerum naturæ inquisitor fuit. *Plin. l. 8. c. 40.* Scrutatur vestigia (*canis*) atque persequitur, comitantem ad feram inquisitorem loro trahens. *h. e.* venatorem. *Sueton. in Cæs. c. 1.* Ut prope per singulas noctes commutare latebras cogeretur, seque ab inquisitoribus pecunia redimere. *spie.* *Juvenal. sat. 4. v. 49.* dispersi protinus algæ Inquisitores agerent cum remige nudo. *spie.* ¶ Speciatim est, qui in alterius vitam inquirit, accusationis, aut judicii causa, *inquisitore, chi fa processo.* *Cic. 2. Verr. c. 2.* Ille Achaicus inquisitor ne Brundusium quidem pervenit. *Plin. l. 3. ep. 9. a med.* Norbanus legatus & inquisitor reum postulavit. *Senec. l. 5. de benef. c. 25.* Inquisitorem habebat veterem amicum. *h. e.* putabat veterem amicum esse inquisitorem sui. *teneva per spia.* ¶ Item conquisitor. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 39.* Lecti si sunt, inquisitor peccavit: si vicarii dati, penes eos culpa est, qui dederunt. Al. leg. *inquisitio*.

INQUISITUS, a, um, *ricercato, investigato*, ἐξεταζόμενος, investigatus. *Liv. l. 10. c. 40. a med.* Juvenis rem inquisitam, ne quid incompertum deferret ad consulem, detulit. *Id. l. 22. c. 7.* Flaminii corpus magna cum cura inquisitum, non invenit. ¶ Item non quæsitus, *non cercato, non esaminato.* *Plaut. Amph. a. 2. 217.* Istam rem inquisitam certum est non amittere. *& 4. 1. 9.* Quæstionem inquisitam amittere.

INRADO,

INREDIVIVUS,

INRESTINCTUS, & hujusmodi. V. *Irrado, Irredivivus*, &c.

INSALUBRIS, e, *insalubre, mal sano*, ἀνυγιής, νοσώδης, non salubris, gravis, noxius. *Colum. l. 1. c. 4. & Plin. l. 18. c. 5.* Fundum sicuti ne fecundissimi quidem soli, cum sit insalubris; ita nec effeti, si vel saluberrimus sit, parandum. *Plin. l. 17. c. 2. sub fin.* Meridiem vineas spectare colono insalubre est. *Id. l. 23. c. 1. a med.* Vinum fumo inveteratum, insaluberrimum est. *Gell. l. 19. c. 5. a med.* Manet, quod est gravius, fordidius, & insalubrius.

INSALUTARIS pro salutaris, quidam legunt apud *Apul. l. 2. Metam.* Licet insalutum non erit, Fotis illa tentetur. Sed alii multo rectius *salutare*.

INSALUTATUS, a, um, ἀπροσαγόρευτος, non salutatus. *Sidon. l. 4. ep. 10.* Annis jam multis insalutatus. Per tmesim *Virg. 9. Æn. v. 288.* Inque salutatam linquo.

INSANABILIS, le, *insanabile*, ἀνίατος, qui sanari non potest. *Cic. 5. Tuscul. c. 1.* Insanabiles morbi. *Colum. l. 7. c. 5.* Vulnus insanabile. *Plin. l. 7. c. 15.* Insanabili veneno morsus inficitur. *Horat. de ar. Poet. v. 300.* tribus Anticyris caput insanabile. *Liv. l. 28. c. 25.* Lætari, quod nihil tristius, nec insanabilius esset. *Id. l. 1. c. 28.* Insanabile ingenium. *Cic. in Orat. cap. 26.* Insanabiles contumeliæ. *Curt. l. 10. c. 2.* Remedia insanabilibus adhibere. *Plin. l. 24. c. 17.* Insanabili leto perire. *irreparabile.* ¶ Apud *Lactant. l. 4. c. 19.* legitur (si locus mendo caret) Insanibili furore correpti. *h. e.* insanienti. Ut *infinibilis* a *finio* fit, a *partio partibilis*, ita *insanibilis* ab *insanio*.

INSANE, *pazzamente*, ἐκμανῶς, insipienter, stulte. *Plaut. Curc. 1. 3. 20.* Bonum est pauxillum amare sane: insane non bonum est. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 34.* In silvam non ligna feras insanius, ac si, &c. *Augustin. ep. 238.* Insanissime desperam. ¶ Item vehementer, immodice. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* Plautus vehementer cum vellet dicere, dicit insane: quod insani faciunt omnia vehementer. *Plauti* locus est *Mil. 2. 2. 24.* Esuriens insane bene.

INSANIA, æ, f. *pazzia, insania*, ἄνοια, μανία, morbus animi, quo de suo statu deducitur, dementia, insipientia, stultitia. *Cic. 3. Tuscul. cap. 4.* Nomen insaniæ significat mentis ægrotationem & morbum, idest insanitatem & ægrotum animum, quam appellarunt insaniam.

fantam. & mox. Sanitatem animorum positam in tranquillitate quadam constantiaque censebant: his rebus mentem vacuam appellarunt insaniam, propterea quod in perturbato animo, sicut in corpore, sanitas esse non possit. & cap. 5. extr. Furorem esse rati sunt, mentis ad omnia cæcitatem: quod cum majus esse videatur, quam insania, tamen ejusmodi est, ut furor in sapientem cadere possit, non possit insania. V. *Furor*. *Id. in Pison. c.* 20. Mihi non venerat in mentem, furorem & insaniam optare vobis, in quam incidistis. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 525. vanique insania cœpti. *Virg. Æn.* 7. *v.* 461. Sævit amor ferri, & scelerata insania belli. *Martial. l.* 9. *epigr.* 72. Nulla est insania ferri. *h. e.* bellicus furor. *Plin. l.* 9. *c.* 36. purpuræ. *h. e.* nimia cupiditas. *pazza e sfrenata voglia*. Sic *Martial. l.* 8. *epigr.* 48. fœdique insania lucri. *Cic. Verr.* 4. *c.* 35. Concupiscere aliquid ad insaniam. *fino ad impazzare*. Sic *Sueton. in Calig. c.* 55. Favere alicui ad insaniam. *Plin. l.* 21. *c.* 31. Insaniam facere. & *lib.* 25. *c.* 4. *sub fin.* gignere. & *lib.* 31. *c.* 2. abolere. *Terent. Adelph.* 1. 2. 31 adigere ad insaniam. ¶ De mentis alienatione poetica, *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 5. Auditis? an me ludit amabilis Insania? audire, & videor pios Errare per lucos. ¶ De immodica magnitudine, aut impensis. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Ea villa, quæ nunc est, tanquam philosophia videtur esse, quæ objurget ceterarum villarum insaniam. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Insania mensarum. *Id. l.* 19. *c.* 1. Vastium insania. *Cic. pro Sull. c.* 25. Insania libidinum. *h. e.* immodicæ, immensæ libidines. *Liv. l.* 7. *c.* 2. *extr.* Ut appareret, quam ab sano initio res in hanc, vix opulentis regnis tolerabilem, insaniam venerit. *eccesso*. ¶ Transfertur & ad orationem. *Cic. in Bruto, cap.* 82. Insulsitatem & insolentiam, tanquam insaniam quandam orationis, odit. sanitatem autem & integritatem, quasi religionem & verecundiam oratoris, probat. ¶ In plur. numero *Plaut. Aulul.* 4. 4. 15. Larvæ hunc, atque intemperiæ, insaniæque agitant senem. *Cic.* 4. *Fam. ep.* 1. Incideram in hominum pugnandi cupidorum insanias. *Plin. l.* 26. *c.* 11. *a med.* Contra insanias vettonica bibitur. ¶ *Optimum est alieno insania frui*, proverb. apud *Plin. l.* 18. *c.* 5. *extr.* h. e. parvo emere, quæ alii maximis impensis compararunt. ¶ A *Celso* dicitur de morbo, qui φρενῖτις Græce appellatur, h. e. continua dementia cum febri: de qua plura ille *lib.* 3. *c.* 18.

INSANIBILIS. V. *Insanabilis*.

INSANIENS, entis, *che impazzisce*, *furibondo*, μαινόμενος, insania laborans. *Terent. Adelph.* 4. 2. 11. Verum vanit post insaniens: nihil pepercit. *Curt. l.* 8. *c.* 7. Scelera & malis insanientem ultra negat audiendum. *Petron. in Satyr. c.* 3. Necesse habent cum insanientibus furere. (proverbii genus, de quo *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 39. pudor inquit te malus angit, Insanos qui inter vereare insanus haberi.) *Plin. l.* 15. *c.* 5. *a med.* Elleborum nigrum medetur insanientibus. ¶ *Insanientes*, phrenitide laborantes, non semel apud *Cels. l.* 3. *c.* 18. ¶ *Insanientem sapientiam* appellat *Horat. l.* 1. *od.* 34. *v.* 2. sectam Epicuri, qui deos, ac religionem sustulit. ¶ Translata *Id. l.* 3. *od.* 4. *v.* 30. Insanientem navita Bosphorum tentabo. *h. e.* furentem undis, procellosum.

INSANIO, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *impazzire*, μαίνομαι, παραφρονέω, insanus sum, furo, desipio. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 19. Nec tamen insaniturum illum puto. *Id. in Orat. c.* 67. In alienos insanus insanisti. *Terent. Phorm.* 4. 3. 37. Primo homo insanibat. (pro *insaniebat*, ut *audibat*, *leniebant*, &c.) scilicet nimis multam pecuniam postulando. *Cic. Verr.* 6. *cap.* 18. Usque eo est commotus, ut insanire omnibus ac furere videretur. *Id. Fam.* 9. *ep.* 21. Ain' tandem? insanire tibi videris, quod imitere verborum meorum, ut scribis, fulmina? tum insanires, si consequi non posses. *Id.* 7. *Attic. ep.* 10. Adhuc certe, nisi ego insanio, stulte omnia, & incaute. *Plaut. Merc.* 2. 2. 53. Insanire ex amore. *Terent. Adelph* 2. 1. 43. & *Liv. l.* 7. *c.* 39. ex injuria. *Plin. l.* 10. *c.* 37. amore alicujus rei. ¶ Cum accus. Græco more, *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 63. errorem. & *lib.* 1. *ep.* 1. *v.* 101. solemnia. & *lib.* 2. *sat.* 3. *v.* 301. stultitiam. *Al. leg.* stultitia. *Propert. l.* 2. *el.* & *vers.* 25. amores alicujus. *h. e.* deperire eam, quam ille quoque amat. *Senec. de vita beata, cap.* 12. Hilarem insaniam insanire, ac per risum furere. ¶ Refertur ad nimios sumptus, & res immodicas. *Plaut. Mil.* 3. 1. 100. Quid opus fuit hoc, hospes, sumptu tanto, nostra gratia? insanivisti hercle. nam idem hoc hominibus sat erat decem. *Id. Merc.* 2. 1. 40. Amavi equidem olim in adolescentia: verum ad hoc exemplum nunquam, ut nunc insanio. ¶ Et ad contentionem, & œstrum poetici certaminis. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 36. Insanire libet quoniam tibi. ¶ Et ad ardorem pugnandi. *Stat.* 3. *Theb. v.* 668. Illic augur ego, & mecum quicumque pareti Insanire manu. ¶ Et ad orationem nimis valde bacchantem. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *sub fin.* Vitiosum & corruptum dicendi genus, quod aut præcipitia pro sublimibus habet, aut specie libertatis insanit. ¶ Dicitur & de brutis animalibus, cum ex morbo furunt. *Plin. l.* 27. *c.* 11. *ad fin. de bobus*. Alligari ad præsepia oportet, donec purgentur. insanire enim solent. ¶ De eo, qui cupide ædificat. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 50. *exer.* Tametsi in Tusculano quidem cœpi insania, & in iisdem fundamentis ædificare. ¶ *Insanire cum ratione* de iis est, quæ fieri nullo modo possunt. *Terent. Eun.* 1. 1. 18. & *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 270. ¶ Passive impersonaliter. *Senec. l.* 2. *controv.* 9. *ante med.* Domus in qua toties aut insanitur a patre, aut peccatur in liberos.

INSANITAS, atis, f. *malattia*, mala valetudo, morbus. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 4. Nomen insaniæ significat mentis ægrotationem & morbum, idest insanitatem & ægrotum animum. & *cap.* 5. Sapientia sanitas sit animi, insipientia autem quasi insanitas quædam. Adde *Varron.* apud *Non. c.* 1. *n.* 245. & *cap.* 2. *n.* 414.

INSANITER, adverb. insane. *Pompon.* apud *Non. c.* 11. *n.* 4. & apud *Priscian. l.* 15. *pag.* 1010. *Putsch.* Ludit nimium insaniter.

INSANUS, a, um, *pazzo*, *matto*, *insano*, *mentecatto*, *forsennato*, μανικὸς, παράφρων, non sanus: sed refertur ad animum, qui ægritudine, quasi morbo perturbatur, (V. *Cicer.* 3. *Tuscul. cap.* 4. & 5.) amens, demens, furens, vesanus. *Terent. Eun.* 2. 2. 23. Hic homines prorsus ex stultis insanos facit. & 5. 2. 22. Abin' hinc, insana? *Cic. Parad.* 4. Ego vero te non stultum, ut sæpe; non improbum, ut semper; sed amentem & insanum rebus addicam necessariis. *Id.* 4. *Acad. c.* 17. Quod idem contingit insanis, ut incipientes furere, sentiant. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 12. Hominem longe audacissimum, & quod inter omnes constat, nisi inter eos, qui ipsi quoque insaniunt, insanissimum. *Id. pro Sext. cap.* 7. Homo flagitiis insanus. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 101. utri est insanior horum? *Cic. Verr.* 6. *c.* 18. Acrior & insanior cupiditas. *Id. pro Mil. c.* 27. Insanissima concio. *Virg. Æn.* 9. *v.* 760. cædisque insana cupido. *Id. Ecl.* 10. *v.* 44. Insanus amor duri me Martis in armis Detinet. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 116. insana mente nefanda loqui. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 60. Omnis & insana semita nocte sonat. *h. e.* feminis noctu insanientibus. *Id. l.* 4. *el.* 1. *v.* 134. insano verba tonare foro. *h. e.* ubi homines actionibus strepunt, ac veluti insaniunt. *Id. l.* 2. *el.* 18. *v.* 16. Et Phrygis insanos cæditur ad numeros. *h. e.* ad sonum tibiæ Berecynthiæ, quando cultris se ipsos secabant, qui illis sacris operabantur. *Calpurn. Ecl.* 1. *v.* 59. Insani enses. *h. e.* eorum arma, quos belli insania cepit. ¶ Metonymice. *Seren. Samm. cap.* 20. *sub fin.* Insana herba. *h. e.* hyoscyamus, quia insaniam gignit. Sic *Lucan. l.* 7. *v.* 413. insana fames. *h. e.* quæ ad insaniam redigit. & *Ovid.* 4. *Fast. v.* 364. Amnis it insana, nomine Gallus, aqua. *h. e.* quæ pota insaniam inducit. ¶ De iis, qui divino furore, œstroque percelluntur. *Virg. Æn.* 3. *v.* 443. Insanam vatem aspicies, quæ rupe sub ima Fata canit. ¶ Rebus quoque inanimis tribuitur. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 43. Huc ades: insani feriant sine litora fluctus. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 9. insanis cautes obnoxia ventis. *Stat.* 1. *Theb. v.* 366. Insanus turbo. *Senec. in Phœniss. v.* 420. insanæ procellæ. *Id in Agam. v.* 598. maria asperis insana coris. *h. e.* procellosa. Sic *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 6. insana Capræ sidera. *Virg.* 1. *Georg. v.* 481. insano contorquens vertice silvas Fluviorum rex Eridanus. *Pers. sat.* 3. *v.* 5. insana Canicula. *Stat.* 5. *Theb. v.* 373. puppemque insana flagellat arbor. *h. e.* malus navis impellente procella, nutat, casuro similis, & frangi proximus, quasi insanus sit, & loco stare nesciat. ¶ Sæpe significat magnum, immodicum, vehementem, qualia sunt, quæ insani faciunt, *smoderato*, *spropositato*, *smisurato*. *Cic. pro Mil. c.* 31. Aræ, quas ille præceps amentia, cæsis prostratisque sanctissimis lucis, substructionum insanis molibus oppresserat. *Auson. in Sapientib. de Solone*, *v.* 50. Dives insanum in modum. *Liv. l.* 32. *c.* 17. *extr.* insana trepidatio. ¶ De insanis vitibus, *Plin. l.* 16. *c.* 27. Vites quidem & triferæ sunt, quas ob id insanas vocant, quoniam in iis alia maturescunt, alia turgescunt, alia florent. ¶ *Insani montes* apud *Liv. l.* 30. *c.* 39. & *Flor. l.* 2. *c.* 6. *a med.* sunt præalti in Sardinia, e quorum vertice validi venti, & maxime incerti (unde nomen) in mare ruunt, & periculum navigantibus afferunt. *Claudian. de B. Gildon. v.* 513. insanos infamat navita montes. ¶ *Insanus* pro non sanus, *malato*, ut ad corporis valetudinem referatur, videtur quibusdam usurpari tum in ipsis Sardiniæ *insanis montibus*, quod dicantur ob altitudinem prohibere septentrionales ventos, unde pars ejus insulæ meridionalis pestilens fit: tum ex loco *Silii* ubi narrat de Annibale *l.* 1. *v.* 230. vertice nudo Excipere *insanos* imbres, &c. Sed non satis id probant. ¶ *Insanum* adverbii more ponitur pro insane, h. e. valde. *Plaut. Mostell.* 3. 3. 5. quid porticus? *Theu.* insanum bonam. *Id. Bacch.* 4. 5. 1. Insanum magnum molior negotium. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 450. Insanum valde uterque deamat.

INSATIABILIS, le, *insaziabile*, ἀπλήρωτος, qui satiari nequit, insaturabilis, inexplebilis. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 19. Natura inest mentibus nostris insatiabilis quædam cupiditas veri videndi. *Sallust. in Catil. c.* 11. Avaritia semper infinita, insatiabilis est. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 25. Insatiabili gaudio compleri. *Id. Phil.* 11. *c.* 3. Insatiabilem crudelitatem exercere. *Liv. l.* 4. *c.* 13. Est humanus animus insatiabilis eo, quod fortuna spondet. *Justin. l.* 1. *c.* 8. *extr.* Insatiabilem esse sanguinis. *Valer. Maxim. l.* 8. *c.* 14. *n.* 3. *extern.* Pectus insatiabile laudis. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 125. acquirendi insatiabile votum. *Ovid. in Ibin*, *v.* 173. Deque tuo fiet (licet hac sis laude superbus) Insatiabilibus corpore rixa lupis. ¶ Item qui satietatem, & fastidium non affert. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Terra universa cernatur, vestita floribus, herbis, arboribus, frugibus: quorum omnium incredibilis multitudo insatiabili varietate distinguitur. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 441. Cæli signorum admirabilem ordinem, insatiabilemque pulcritudinem spectare. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 62. Nulla est enim insatiabilior species, nulla pulcrior.

INSATIABILITAS, atis, f. *insaziabilità*, ἀπληστία, cupiditas inexplebilis. *Ammian. l.* 31. *c.* 4. *a med.* (*al.* 12.) Quantos undique insatiabilitas colligere potuit canes.

INSATIABILITER, *insaziabilmente*, ἀπλήστως, sine satietate. *Lucret. l.* 3. *v.* 921. Insatiabiliter deflebimus, æternumque. & *lib.* 6. *v.* 978. Insatiabiliter in spurcitie sues volutantur. *Plin. l.* 9. *ep.* 6. In re inani insatiabiliter desidere. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 38. *extr.* Insatiabiliter parare memoriam sui. *Lactant. in Epit. c.* 4. *a med.* Insatiabiliter opes congerere.

INSATIATUS, a, um, nom. ex particip. non satiatus, *non sazio*. *Stat.* 6. *Theb. v.* 305. Insatiatus ardor eundi.

INSATIETAS, atis, f. *insaziabilità*. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 23. Quorum ani-

animis avidis; atque insatietatibus neque lex, neque lutor capere est qui possit modum.

INSATIVUS, a, um, qui non seritur, sed sponte provenit. *Plin. l.* 19. *c.* 12. Hoc insativum rumex vocatur. Al. rectius leg. *in sativum*.

INSATURABILIS, le, *insaziabile*, inexsaturabilis, insatiabilis. *Cic. pro Sext. c.* 51. *extr.* Manebat insaturabile abdomen, copiæ deficiebant. *Oros. l.* 3. *c.* 18. *ad fin.* Alexander insaturabilis sanguinis humani.

INSATURABILITER, adverb. idem ac insatiabiliter. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 25. Annisque præteritis insaturabiliter expletur.

INSATURATUS, a, um, adject. insatiatus. *Avien. in Phænom. Arat. v.* 183. Noverca insaturata odiis.

INSCALPTUS. V. *Insculptus*.

INSCENDO, is, endi, ensum, a. 3. *ascendere, salire, montare, ἀναβαίνω*, idem quod ascendo. *Cato R. R. c.* 127. Supra pilam inscendat. *Plaut. Amph.* 1. 1. 294. Quadrigas Jovis inscendere. *Id. Aulul.* 4. 6. 12. Inscendere in arborem. *Id. Asin.* 4. 1. 32. in lectum. *Id. Men.* 5. 2. 110. in currum. *Sueton. in Ner. c.* 48. equum. *Tacit.* 14. *Annal. c.* 15. scenam. *montar in iscena*. De bucephalo *Gell. l.* 5. *c.* 2. Haud unquam inscendi se se ab alio, nisi a rege, passus est. ¶ *Inscendere* absolute, pro in navem inscendere, conscendere, *imbarcarsi*. *Plaut. Mil.* 2. 1. 37. Ubi amicam avectam scio, inscendo, ut eam rem Naupactum ad herum nuntiem. ¶ Pro inire, *comunicare*. *Apul. l.* 7. & 10. *Metam.*

INSCENSIO, onis, f. ascensio. *Plaut. Rud.* 2. 6. 19. Quid hinc abitio, quidve in navem inscensio est?

INSCENSUS, us, m. Pro initu (in sexto casu sing.) *Apul. l.* 7. *Metam.* Daturus dominis equarum inscensu generoso multas mulas alumnas.

INSCENSUS, a, um, *asceso, montato*. *Apul. l.* 7. *Metam.* Properiter inscensum (*asinum*) baculo obverberans per obliquam ducebat viam.

INSCIE, adverb. inscienter. *Apul. de deo Socrat.* Omnes, sed inscie, mutuunt: pauci, sed impie, diffitentur.

INSCIENS, tis, *ignorante, ἀγνοῶν*, ignarus. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 2. Nihil in ea re per collegam meum, me insciente, esse factum. *senza mia saputa*. *Terent. Phorm.* 1. 2. 9. Abi, sis, insciens. *Id. Heaut.* 4. 1. 18. Si peccavi, insciens feci. & *vers.* 20. Certo scio, te inscientem atque imprudentem dicere ac facere omnia. *Cic. pro Balb. c.* 5. Utrum inscientem vultis contra fœdera fecisse, an scientem? ¶ *Insciens* pro sciens. *Alfen. Dig. lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 34. Si servus, insciente domino, rem peculiarem vendidisset, emptorem usucapere posse. *In fragm. legis Mamiliæ, pag.* 340. *Goesii*. In terminos singulos, quos ejecerit, locove moverit insciens dolo malo, HS XXV. dare damnas esto. Al. leg. *sciens*: & de loco etiam *Digestor.* miræ lites a Criticis excitantur.

INSCIENTER, adverb. *ignorantemente, δι᾽ ἄγνοιαν*, per imprudentiam, sive ignorantiam. *Cic. in Top. c.* 8. Ut si partiri velis tutelas, inscienter facias, si ullam prætermittas. *Liv. l.* 25. *c.* 10. Tuba inscienter a Græco inflata. *Hygin. poet. Astron. l.* 2. *c.* 12. Ut quidam inscientissime interpretantur.

INSCIENTIA, æ, f. *ignoranza, ἄγνοια*, ignorantia. *Cic. pro Sull. cap.* 14. Vos in tantis tenebris erroris & inscientiæ clarissimum lumen prætulistis menti meæ. *Id.* 1. *de Orat. c.* 46. Neque solum inscientiam meam, sed ne rerum quidem magnitudinem perspicit. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 9. Inscientia locorum. & *cap.* 13. lini. *h. e.* lini elaborandi. & *lib.* 7. *cap.* 43. & levitas vulgi. *Nep. in Epam. c.* 7. Inscientia belli. *Plin. c.* 1. *l.* 26. Inscientia medicorum. ¶ In uno & altero ex allatis locis al. leg. *inscitia*.

INSCITE, adverb. *goffamente, ignorantemente, rozzamente, ἀμαθῶς, ἀτέχνως*, imperite, ineleganter, incompte, impolite. *Cic.* 3. *Fin. c.* 7. Inscite autem medicinæ & gubernationis ultimum cum ultimo sapientiæ comparatur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 13. Democritus non inscite nugatur. *Liv. l.* 36. *c.* 43. Romanas naves inscite factas, immobiles esse. *Gell. l.* 10. *c.* 26. Inscitissime petit.

INSCITIA, æ, f. *ignoranza, imperizia, ἄγνοια*, inscientia, ignorantia. *Cic. de Provinc. Consul. c.* 5. Negotii gerendi inscitia. *Id.* 1. *de Orat. c.* 22. rerum. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 81. sanctarum inscitia legum. & *sat.* 3. *v.* 43. quemcumque inscitia veri Cæcum agit. *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 1. reipublicæ. *Sueton. in Ner. c.* 41. artis. *Plin. l.* 7. *c.* 48. temporum. *Tacit. de Germ. cap.* 16. ædificandi. *Id. in Agric. c.* 28. Amissæ naves per inscitiam regendi. *Id.* 1. *Hist. c.* 54. Per inscitiam occidere aliquem. & *Annal.* 15. *c.* 58. Quo fidem inscitiæ pararet, atrox adversus socios. *per far credere, ch' ei non era consapevole*. & *lib.* 11. *c.* 25. *extr.* Isque illi finis inscitiæ erga domum suam. *h. e.* rerum domesticarum. ¶ Est etiam stultitia, *sciocchezza, stoltezza*, quod & *Festus* monuit. *Plaut. Curcul.* 1. 3. 29. Male mereri de immerente inscitia est. *Id. Pœn.* 4. 2. 99. Si eadem hic iterum, inscitia est. Adde *veter. Poet.* apud *Cicer. pro Sext. c.* 48. & *Terent. Eun.* 5. 9. 41. & *Phorm.* 1. 2. 27.

INSCITULUS, a, um, *goffetto, sciocchetto*, diminut. ab *inscitus*. *Afran.* apud *Non. c.* 1. *n.* 41. Novi non inscitulam ancillulam. Al. aliter leg.

INSCITUS, a, um, *ignorante, sciocco, goffo, ἄτεχνος, ἄμουσος, μωρός*, insciens, stultus, imprudens. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 13. *e med.* Quid est autem inscitius, quam eam naturam, quæ omnes res sit complexa, non optimam dici? *Plaut. Mostell.* 1. 3. 51. Inscita ecastor tu quidem es, quæ istuc cures, ut te ille amet. & 2. 3. 85. Mulier hæc stulta atque inscita est. *Id. Mil.* 3. 1. 141. Qui deorum consilia culpat, stultus inscitusque est. *Id. Mostell.* 5. 2. 14. Sed tu quid istuc confugisti in aram inscitissimus? *Id. Merc.* 5. 4. 57. An-

nos natus sexaginta qui erit, si quem scibimus scortarier, cum eo lege agemus: inscitum arbitrabimur. *h. e.* invenustum, illepidum, ineptum, risu dignum. Sic *Sueton. in Ner. c.* 38. Exstatque cujusdam non inscitus jocus. *Auson. in epigramm. n.* 138. inscite magister. *Gell. l.* 2. *c.* 23. Ancilla non inscito ministerio, & facie non illiberali. *di qualche abilità*. *Plaut. Rud.* 3. 1. 5. Mirum atque inscitum somniavi somnium. *stravagante, strano*, absurdum, ineptum, & quod, quid portendat, non facile dignoscas. ¶ Passive est non scitus, *non saputo*. *Gell. l.* 1. *c.* 22. *e med.* Nihil istorum vult dicere, sed nescio quid aliud indictum inscitumque dicit.

INSCIUS, a, um, *ignorante, rozzo, ἀμαθής, ἀνεπιστήμων*, insciens, nescius, ignorans, rudis, imperitus. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. *sub fin.* Artem si subtraxeris, qui distingues artificem ab inscio? *Colum. in proœm. l.* 6. Majus dispendium sequitur inertem & inscium pastorem, quam prudentem diligentemque compendium. *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 3. *e med.* Naturam usu inscio depravare. *Cic. de clar. Orator. c.* 85. Socrates se omnium rerum inscium fingit & rudem. *Id.* 2. *de Legib. c.* 5. *sub fin.* Neque medicorum præcepta dici vere possent, si quæ inscii imperitique pro salutaribus mortifera conscripserint. *Id. Phil.* 9. *c.* 5. Perficite, ut is, quem vos ad mortem inscii misistis, immortalitatem habeat a vobis. *senza saperlo*. & *pro Planc. c.* 16. Tu, me ignaro, nec opinante, inscio, notes & tuos, & tuorum necessarios? *Virg.* 1. *Æn. v.* 722. inscia Dido, Insideat quantus miseræ deus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 77. Inscii quid in Æduis gereretur. *non sapendo*. & *lib.* 4. *c.* 4. Inscios inopinantesque Menapios, oppresserunt. *Hirt. de B. Afric. c.* 37. Itaque, omnibus insciis, neque suspicantibus, jubet legiones educi. ¶ *Inscius de aliqua re*, *Plaut. Trin.* 1. 2. 178. Ego de eorum verbis famigeratorum inscius, prosilui, &c. Potest tamen *inscius* cum *prosilui* conjungi. *Tryphonin. Dig. lib.* 16. *tit.* 3. *leg.* 31. Latro spolia deposuit apud Sejum inscium de malitia deponentis. ¶ Cum accusativo communi, *Turpil.* apud *Non. c.* 9. *n.* 14. At enim scies ea, quæ fuisti inscius. ¶ Cum infinito, *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 760. Qui fustinas facere inscius, nihil homo agis. ¶ Translate *Virg.* 12. *Æn. v.* 648. Sancta anima, atque inscia culpæ. *h. e.* non conscia, non rea. *Id.* 3. *Georg. v.* 189. equus inscius ævi. *h. e.* etiamnum pullus, & qui quasi per ætatem nondum vivere didicit. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 750. Pabulaque in bustis inscia carpsit ovis. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 36. *de Argo*. lumina inscia somni. *h. e.* oculi, qui nunquam somno clauduntur. *Senec. in Oedip. v.* 545. humor lucis & Phœbi inscios. *h. e.* quem solis radii nunquam vident. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 66. Hædulus inscius herbæ. *h. e.* qui nondum attigit herbam, & solo lacte est nutritus. ¶ *Non inscius* commode & eleganter de eo dicitur, qui probe omnino scit. *Cic.* 5. *Fam. c.* 19. Nec vero sum inscius, esse utilitatem in historia. *so benissimo*. *Sallust. orat.* 2. *ad Cæs. ante med.* Non inscius neque imprudens sum, quæ sævitia, quæque tempestates futuræ sint, &c. *Virg. in fi.* 10. *Æn.* juguloque haud inscius accipit ensem. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 278. *de vate æstro assueta*. & flatu non inscia gliscit anhelo.

INSCRIBO, is, psi, ptum, a. 3. *scrivere sopra, o dentro, soprascrivere, ἐπιγράφω*, supra, vel in aliqua re scribo. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 41. *a med.* Quis robur illud cecidit, dolavit, inscripsit. *intagliò*. *Id.* 4. *Verr. c.* 69. Statuæ illæ equestres, quas tu poni, inscribique jussisti. *Id. in Pison. c.* 38. Ut esset, quod in basi tropæorum incidi inscribique posset. *Id. pro Arch. c.* 11. Philosophi etiam illis libellis, quos de contemnenda gloria scribunt, nomen suum inscribunt. *Al. leg.* in illis libellis. *Id. Fam.* 12. *ep.* 3. In statua, quam posuit in Rostris inscripsit, Parenti optime merito. *Id. de Haruspic. resp. c.* 27. Vestris monumentis nomen suum inscripsit. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 26. Epicurus, qui tantummodo induit personam philosophi, & sibi ipse hoc nomen inscripsit. *h. e.* in suis libris inscripsit, & sibi imposuit. Sic *Plin. l.* 29. *c.* 1. Cum monumento suo Iatronicen se inscripserit. *Gell. l.* 1. *c.* 25. *ad fin.* Opilius in primo librorum, quos *Musarum* inscripsit. ¶ *Inscribere ædes* est scripto affixo venales, vel locandas proponere. *Plaut. Trin.* 1. 2. 131. Inconsultu meo ædes venales hasce inscribit literis. *Terent. Heaut.* 1. 1. 92. Inscripsi illico ædes mercede. *posi sulla casa l' appigionasi*. ¶ Inscribere librum, *intitolare*. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 2. Oratorem meum (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendavi. *Id.* 3. *de Orat. c.* 31. Aliquid de Oratoris arte paucis præcipiant libellis, eosque rhetoricos inscribunt. *Plin. l.* 4. *ep.* 14. *ad fin.* Cogito has nugas meas ita inscribere, Hendecasyllabi: qui titulus, &c. *Cic.* 2. *Offic. c. penult. extr.* In eo libro, qui Œconomicus inscribitur. ¶ Pro simplici scribo, *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 1. Ea inscribam brevi, quæ te puto potissimum ex meis litteris velle cognoscere. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 87. Ut illi non infundere in aures tuas orationem, sed in animo videantur inscribere. *Id.* 1. *Catil. c. ult.* Sit inscriptum in fronte uniuscujusque civis, quid de republ. sentiat. *Ovid. Metam. l.* 6. *v.* 73. sua quemque deorum Inscribit facies. *h. e.* ostendit, qui deus sit. *Sen. de vita beata, c.* 12. Vitiis suis sapientiam inscribit, & abscondenda profitetur. *h. e.* dat vitiis suis titulum sapientiæ. ¶ Inscribere alicui aliquid, *attribuire*, tribuere, auctorem facere. *Senec. c. ult. l.* 1. *de benef.* Quod ostentare libet, & inscribere sibi. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 128. ipsos Inscripsere deos sceleri. *Sil. l.* 10. *v.* 619. Adversis etenim frangi, non esse virorum, Qui Martem inscribant genti. *h. e.* Martem suæ gentis auctorem faciant. ¶ Interdum est notare, signare, *segnare*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 481. & versa pulvis inscribitur hasta. *Plaut. in fragm.* apud *Serv. ad loc. Virg. cit.* Corpus tuum virgis ulmeis inscribam. *h. e.* dilacerabo. *Senec. de benef. l.* 4. *c.* 37. *sub fin.* Inscribere alicui stigmata. *bollare*. ¶ Pro subscribere accusandi gratia, *Imp. Zeno lib.* 9. *Cod. tit.* 35. *leg. ult.* V. in [illegible] vocis sequent.

INSCRIPTIO, onis, f. actus inscribendi, *iscrizione*, ἐπιγραφή. *Cic. pro Dom. c.* 20. Quid? operum publicorum exactio: quid? nominis inscriptio, tibi num aliud videtur esse, ac bonorum meorum direptio? ¶ Speciatim est titulus, qui in fronte libri inscribitur, *titolo*. *Cic.* 16. *Attic. ep.* 11. *a med.* Quod de inscriptione quæris; non dubito, quin καθῆκον officium sit; sed inscriptio plenior, *de officiis*. *Id. initio Topicor.* Incidisti in Aristotelis topica quædam: qua inscriptione commotus, &c. *Plin. l.* 5. *ep.* 19. Et ars quidem ejus, & quasi inscriptio comœdus, in qua plurimum facit. ¶ Item *inscrizione*, epigramma, quod statuis, sepulcris & hujusmodi inscribi solet. *Cic.* 13. *Phil. c.* 4. Hæc causa fuit, cur decerneretis statuam in Rostris cum inscriptione præclara. *In monum. Ancyr.* apud *Gruter. pag.* 231. *n.* 12. Opus impensa grandi refeci sine ulla inscriptione nominis mei. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *ante med.* Hinc illa infelicis monumenti inscriptio, *turba se medicorum periisse*. & *Petron. in Satyr. c.* 29. Hinc quemadmodum ratiocinari didicisset, dein dispensator factus esset, omnia diligenter curiosus pictor cum inscriptione reddiderat. *Vellej. l.* 2. *c.* 104. Bellum ab eo quibusdam in locis gestum, quibusdam sustentatum feliciter: eoque nomine decreta ei cum speciosissima inscriptione operum triumphalia ornamenta. *elogia*. *Flor. l.* 3. *c.* 19. *a med.* Fuit de servis ovatione contentus, ne dignitatem triumphi servili inscriptione violaret. *h. e.* ne, cum mos esset perscripta devictorum nomina præferre in triumpho, cogeretur id facere de servis, quos devicerat. ¶ Item stigma, compunctio, nota. *Petron. in Satyr. c.* 103. Frontes notans inscriptione solerti, ut videamini stigmate esse puniti. & *cap.* 106. Utinam quidem hac se inscriptione frontis maculassent. ¶ Item perscriptio, delatio nominis ejus, quem quis accusare aggreditur, *accusa*, *querela*. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 2. *ad fin.* Si pater præveneris, & libellos inscriptionis deposuerit. *Paul. ibid. tit.* 2. (qui *de accusationib. & inscriptionib.* est) *leg.* 3. Libellorum inscriptionis conceptio talis est: consul, & dies: apud illum prætorem, vel proconsulem L. Titius professus est, se Mæviam adulterii ream deferre, &c. & *mox*. Quod si libelli inscriptionum legitime ordinati non fuerint, rei nomen aboletur. *Impp. Sever. & Antonin. lib.* 9. *Cod. tit. & leg.* 1. Inscriptionem deponere.

INSCRIPTURA, æ, f. inscriptio, seu nota impressa alicui rei. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 30. ubi alii divisim leg. *in scriptura*.

INSCRIPTUS, a, um, *scritto*, *intagliato*, *incisa*, ἐπιγεγραμμένος, scriptus, notatus. *Cic. pro Dom. c.* 53. Ut si quæ essent incisæ, aut inscriptæ litteræ, tollerentur. & *cap.* 37. *extr.* Sepulcrum inimici nomine inscriptum. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 23. Senarioli in monumento inscripti. *Sueton. in Calig. c.* 8. Aras ostendi inscriptas, Ob Agrippinæ puerperium. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 106. Flores inscripti nomina regum. (Græce.) *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 3. Q. Cicero puer legit epistolam inscriptam patri suo. solet enim aperire. *diretta*. ¶ Item titulo notatus, *intitolato*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 1. Eo libro, qui est inscriptus, Hortensius. *Id.* 2. *de Orat. c.* 14. Deceptus indicibus librorum, quod sunt fere inscripti de rebus notis & illustribus. *Sueton. in Cæs. c.* 55. Oratio inscripta pro Metello. *Martial. l.* 11. *epigr.* 46. inscriptæ liminis cellæ. *h. e.* quæ præfert perscriptum nomen prostantis. *Stat. Theb.* 5. *v.* 269. solus stat puppe magister Pervigil, inscriptaque deus, qui navigat alno. *h. e.* navi pictum aut insculptum habente deum aliquem in tutelam, & ab ejus nomine appellata. ¶ Item stigmate notatus, *bollato*. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 24. Inscripta ergastula. *Plin. l.* 18. *c.* 3. *sub fin.* Nunc eadem illa vincti pedes, damnatæ manus, inscriptique vultus exercent. Absolute *Martial. l.* 8. *epigr.* 75. Quatuor inscripti portabant vile cadaver. ¶ *Inscriptum*, *i*, absolute est inscriptio, titulus. *Gell. in præfat. ante med.* Et quædam alia inscripta nimis lepida, multasque prorsus concinnitates redolentia. ¶ *Inscriptus*, non scriptus. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *ante med.* (*al. c.* 8.) Unde & illa divisio est, alia esse scripta, alia inscripta. ἔγγραφα, & ἄγραφα. ¶ *Inscriptæ merces* sunt, quas mercatores, ne portoria solvant, apud publicanos non profitentur, *de contrabbando*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *circa med.* Greges ovium longe abiguntur ex Apulia in Samnium æstivatum, atque ad publicanum profitentur, ne, si inscriptum pecus paverint, lege censoria committant. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 269. Facit idem, quod illi, qui inscriptum e portu exportant clanculum, ne portorium dent. ¶ *Inscriptum maleficium* est, de quo nihil in legibus scriptum, cautumque est, ἄγραφον ἀδίκημα. *Senec. in præfat. l.* 3. *excerpt. controv. ad fin.* Postulavi, ut prætor nomen ejus reciperet, lege inscripti maleficii. Adde *tit. controv.* 1. *lib.* 5. *excerpt. controv.* & *Quintil. l.* 7. *c.* 4. *ad fin.*

INSCRUTABILIS, le, *imperscrutabile*, qui investigari non potest. *Augustin. ep.* 106. *c.* 4. Non valentes inscrutabilia Dei judicia perscrutari. Adde *Hieron. epist.* 27. *ad Eustoch. cap.* 12. ex *Rom.* 11. 33.

INSCRUTOR, aris, dep. 1. idem quod scrutor. *Macrob. l.* 7. *Saturn.* 2. 1. *a med.* Si Homeri latentem prudentiam inscruteris altius. Al. leg. *scruteris*.

INSCULPO, is, psi, ptum, a. 3. *scolpire*, *intagliare*, *incidere*, ἐγγλύφω, in aliqua re sculpo, incido, inscribo. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 90. cum summam patrimonii insculpere saxo Heredes voluit. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 620. Corneaque æretis, miram referentia formam, Postibus insculpunt. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. (*al.* 2.) *a med.* Litteras tabellæ quam optime insculpere. *Sueton. in Claud. c.* 1. *sub fin.* Elogium tumulo alicujus versibus insculpsit. ¶ Translate *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 17. Natura insculpsit in mentibus, ut deos æternos & beatos haberemus.

INSCULPTUS, a, um, *scolpito*, *inciso*, *intagliato*, incisus, inscriptus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 41. Sortes in robore insculptæ. *Plin. l.* 8. *ep.* 6. Incisa & insculpta sunt publicis æternisque monumentis. ¶ Translate *Cic. in fin. c.* 4. *l.* 2. *de nat. Deor.* Omnibus innatum est, & quasi insculptum, esse deos. *Id.* 4. *Acad. c.* 1. *a med.* Res habere insculptas in animo. ¶ Dicitur & *insculptus*. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *sub fin.* Sunt etiamnum in columnarum spiris insculpta nominum eorum argumenta.

INSECABILIS, le, *che non si può tagliare*, *o dividere*, ἄτμητος, qui secari aut dividi non potest. *Senec. in fin. ep.* 118. Aliquid difficulter secari, cogitavimus: novissime, crescente difficultate, insecabile inventum est. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. *ad fin.* Corpora insecabilia esse, ex quibus res omnes initium duxerunt. *h. e.* atomos. Adde *Vitruv. l.* 2. *c.* 2.

INSECE, h. e. persequere, dic, narra. *Cato*, & *Ennius* apud *Gell. l.* 18. *c.* 9. ¶ Ejusdem rationis est *insecendo*, h. e. fando, narrando. *Cato* apud *Gell. ibid.* Scelera nefaria, quæ neque insecendo, neque legendo audivimus. Hinc *insectiones* narrationes, teste eodem *Gellio*. V. *Inseque*.

INSECENDO. V. vocem præced.

INSECO, as, cui, ctum, a. 1. *tagliare*, *intaccare*, idem quod seco, sine intus seco. *Auctor ad Herenn. l.* 4. *c.* 49. Insecare aliquid dentibus. *Colum. l.* 4. *c.* 15. Sequente deinde anno insecatur superior pars curvaturæ usque ad medullam. *Id. l.* 12. *c.* 47. Olivam acuta arundine insecare. & *mox*. Sive contuderint, sive insecuerint olivas, &c. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *a med.* Corpora mortuorum insecare ad scrutandos morbos. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *circa med.* Vimen cum inaruerit, penetrat & insecat corticem.

INSECTA. V. *Insectus*.

INSECTANTER, *oltraggiosamente*, ὑβριστικῶς, cum insectatione, infeste. *Gell. l.* 19. *c.* 3. Insectanter & graviter vituperari.

INSECTATIO, onis, f. *persecuzione*, *oltraggio*, ὕβρις, actus insectandi. *D. Brut. in epist. Cic. ad Fam. l.* 11. *ep.* 1. Tanta est hominum insolentia, & nostri insectatio. *Liv. l.* 21. *c.* 47. Ut ratibus, sine tumultu atque insectatione hostis, copias trajiceret. *Id. l.* 22. *c.* 34. C. Terentius Varro plebi insectatione principum conciliatus. *Sueton. de Grammat. c.* 9. Ne principum quidem virorum insectatione abstinuit. & *cap.* 19. Insectatio studiorum & morum alicujus. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 55. Insectationibus petere aliquem. & *lib.* 15. *c.* 14. Hostem ad prœlium per insectationes & nuntios vocare. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* & *lib.* 11. *c.* 1. *ad fin.* Insectatio fortunæ. *h. e.* qua miseram alicujus fortunam insectamur & deridemus.

INSECTATOR, oris, m. *perseguitatore*, qui insectatur. *Liv. l.* 3. *c.* 33. *a med.* Trux & sævus insectator plebis. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *sub fin.* Seneca egregius vitiorum insectator.

INSECTATUS, a, um, particip. activæ significat. V. *Insector*. Passivæ *incalzato*, *perseguitato*. *Hirt. de B. Afric. c.* 71. Gravis armaturæ miles, simul atque ab his insectatus constiterat, illi veloci cursu periculum vitabant.

INSECTIO, onis, f. narratio, sermo, ab insecendo. V. *Insece*.

INSECTO, as, avi, atum, a. 1. idem ac insector, apud veteres. *Plaut. Capt.* 3. 4. 62. Jam illic nos insectabit lapidibus. *Justin. l.* 15. *c.* 3. Insectanti regi quosdam palantes hostes. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 70. Aquila insectans alias aves, & agitans.

INSECTOR, aris, atus sum, dep. 1. *perseguitare*, *esser addosso*, *incalzare*, ἐλαύνω, persequor, insequor, insto, urgeo, agito, seu verbis, seu factis: frequentativum ab *insequor*. *Plaut. Capt.* 3. 4. 27. Hic hastis insectatus est domi matrem & patrem. *Plin. l.* 1. *ep.* 10. & *lib.* 6. *ep.* 21. vitia. *Brut. ad Cicer. ep.* 4. miserorum fortunam. *Id. ad Attic. ep.* 17. dolores alicujus. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 18. contumaciam. *Id.* 4. *Hist. c.* 8. aliquem ut tumidum infestumque. *Cicer. Attic.* 10. *ep.* 1. audaciam improborum. & *lib.* 5. *ep.* 17. *a med.* injuriam alicujus. *Id.* 2. *de Fin. c.* 25. quempiam maledictis. *Ulpian. Dig. lib.* 2. *tit.* 14. *leg.* 6. calumniosis criminibus innocentes. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 20. aliquem irrisu & contumeliis, postremo verberibus. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 14. Impios agitant insectanturque furiæ. *Id. de Amic. c.* 16. Acerbius in aliquem invehi, insectarique vehementius. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 3. Inimice insectari quempiam. *Id. pro Font. c.* 1. Insector ultro, atque insto accusatori, judices: insector, inquam, & flagito testes. *Id. pro Planc. c.* 19. *ad fin.* Quid taces? quid dissimulas? etiam atque etiam insto, atque urgeo, insector; posco, atque adeo flagito crimen. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 26. O virtutis comes invidia, quæ bonos insequeris plerumque, atque adeo insectaris. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 96. In hunc modum Vitellius apud milites disseruit, prætorianos nuper exauctoratos insectatus. *avendo inveito*. *Phædr. l.* 3. *fab.* 11. *v.* 3. Insectari damnum amissi corporis. *h. e.* objicere, exprobrare. ¶ Translate *Virg.* 1. *Georg. v.* 155. assiduis terram insectabere rastris. *h. e.* assidue rastris versabis, & veluti infeste exercebis. Similis est illud *ibid. v.* 104. jacto qui semine protinus arva Insequitur.

INSECTURA, æ, f. *incisura*, *taglia*, incisura. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 7. Virgula totidem redderet folia, quot habuisset insecturas.

INSECTUS, a, um, *tagliato*, διακεκομμένος, concisus, sectus, dissectus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 22. Insecta caro. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 57. insecti pectine dentes. *Colum. l.* 12. *c.* 54. Napi integri, si minuti sunt; majores autem insecti, eodem jure, quo rapa, condiri possunt. *Gell. l.* & *cap.* 10. Insecta apertaque humana corpora. *Plin. l.* 16. *c.* 24. Folia divisa platani, insecta pectinum modo piceæ, abieti. ¶ *Insecta*, *orum*, sunt parva animalia, *insetti*, τὰ ἔντομα, alia, inquit *Plin. initio l.* 11. pennata, ut apes; alia utroque modo, ut formicæ; aliqua & pennis & pedibus carentia: jure omnia insecta appellata ab incisuris, quæ nunc cervicum loco, nunc pectorum, atque alvi, præcincta separant membra, tenui modo fistula cohærentia. Aliquibus vero non tota incisura, eam ambiente ruga: sed in alvo, aut superne tantum, imbricatis flexili (*incisura*) vertebris;

bris: nusquam alibi spectatiore naturæ rerum artificio. Hæc Plin. qui & sequentib. capitibus multa de his. Id. ibid. c. 28. Insectorum quædam binas gerunt pinnas, ut muscæ, quædam quaternas, ut apes.

INSECUTIO, onis, f. l'inseguire, actus insequendi. Apul. l. 8. Metam. Nequissimi fugitivi, cæcæ festinationis temeritate, ac metu incertæ insecutionis, non exspectata luce, &c.

INSECUTOR, oris, m. qui quempiam insequitur nocendi causa, persecutore. Tertull. in Apolog. c. 5. Tales semper nobis insecutores, injusti, impii. Prudent. in hymn. Epiphaniæ, cathemer. 12. v. 126. Quos lucis ipso in limine Christi insecutor sustulit. Apul. sub. init. l. 7. Metam. Nam & præsidium fugæ, quo velocius, frustratis insecutoribus, procul abderet se se, eidem facile suppeditasse, &c.

INSEDABILITER, adverb. sine ulla sedandi ratione. Lucret. l. 6. v. 1174. Insedabiliter sitis arida corpora mersans.

INSEDATUS, a, um, non acquietato, turbato, non sedatus, turbulentus, commotus. Cic. in Pertit. c. 22. sub fin. Et omne, quod est ejus generis, grave, insedatum, turbulentum. Al. leg. sedatum.

INSEMINATUS, a, um, seminato. Vitruv. in proœm. l. 8. Terra ex cælestium imbrium conceptionibus inseminata. Arnob. l. 2. pag. 93. Ex conventu Jovis inseminati & nati sunt.

INSEMINO, as, a. 1. seminare, ἐμβάλλω, insero. Gell. l. 19. c. 5. Tabem & morbos sensim, atque in diem longam visceribus inseminare. Adde Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. a med. & sub fin.

INSENESCO, is, nui, divenir vecchio in qualche cosa, ἐγγηράσκω, diutissime immoror in aliqua re, quasique in ea ætatem consumo, & senex fio. Tacit. l. 4. Ann. c. 6. Cum plerique iisdem negotiis insenescerent. Horat. l. 2. ep. 2. v. 82. Insenuit libris & curis. Quintil. l. 10. c. 3. Quomodo sufficere civilibus officiis possit, qui singulis actionum partibus insenescat? Ovid. 1. ex Ponto, ep. 4. v. 47. Te quoque, quam juvenem discedens Urbe reliqui, Credibile est nostris insenuisse malis. h. e. ob calamitatem exsilii mei.

INSENSATUS, a, um, insensato, irragionevole, ἄλογος, rationis sensu carens. Tertull. de præscriptionib. c. 27. ex Gal. 3. 1. & lib. 4. adversf. Marcion. c. 43. ex Luc. 24. 25. & Augustin. l. 3. de Gen. ad litt. c. 12. ex Psalm. 48. 13.

INSENSIBILIS, le, insensibile, ἀναίσθητος, qui non sentitur, qui sub sensum cadere non potest. Gell. l. 17. c. 10. Inenarrabile esse ait, & propemodum insensibile. incomprensibile. Seren. Sammon. c. 3. de porrigine. Est insensibilis morbus, sed noxia formæ, &c. ¶ Item qui expers est sensus. Lactant. l. 6. c. 13. ad fin. Insensibilia simulacra.

INSENSILIS, le, idem ac insensibilis. Lucret. l. 2. v. 864. necesse est Ex insensilibus tamen omnia confiteare Principiis constare.

INSENSUALIS, le, adject. sensu carens. Vox est Cassiodori l. 2. ep. 40. a med.

INSEPARABILIS, le, inseparabile, ἀχώριστος, qui separari non potest. Sen. ep. 118. Bonum honestumque aliquid inter se habent mixtum & inseparabile. & epist. 85. ante med. Ei juncta semper est, & inseparabilis. Gell. l. 1. c. 9. extr. Coire societatem inseparabilem. Apul. Metam. 9. Anus quotidie inseparabilis aderat. Augustin. l. 15. de Trin. c. 23. Trinitas inseparabilior.

INSEPARABILITAS, atis, f. inseparabilità, conjunctio inseparabilis. Augustin. l. 15. de Trin. c. 23. In Trinitate tanta est inseparabilitas, ut, &c. & ep. 29. c. 2. Inseparabilitas virtutum.

INSEPARABILITER, adverb. inseparabilmente, ἀδιαχωρίστως, non separabiliter. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 22. Quæ inseparabiliter involuta rerum necessitas in se vinxit. Lactant. l. 3. c. 11. Inseparabiliter connexa.

INSEPARATUS, a, um, non separato, non separatus. Tertull. adversf. Prax. c. 9. Inseparatos ab alterutro Patrem, & Filium, & Spiritum testor. Adde cap. 18.

INSEPTUS, a, um, circondato, idem quod septus. Senec. l. 4. de benef. c. 19. Hunc inseptum ingenti muro, divisumque a conspectu mortalium, &c. ¶ Significat etiam non septum, teste Festo.

INSEPULTUS, a, um, insepolto, ἄθαπτος, non sepultus, inhumatus. Cic. Catil. 4. c. 6. Cerno animo miseros, atque insepultos acervos civium. Liv. l. 29. c. 9. ad fin. Nec satiatus pœna virorum, insepultos projecit. Horat. Epod. 5. v. 99. Post insepulta membra different lupi. Senec. de tranquill. c. 14. Mortem insepultam minari alicui. h. e. sine sepultura. ¶ Insepultam sepulturam (τάφον ἄταφον, ex Eurip. in Phœniss.) appellat Cic. Phil. 1. c. 2. tumultuarias exsequias & funus illegitimum C. Cæsari occiso factum in foro. Cum enim, ut narrat Sueton. in ejus vita, c. 84. rogus ei in Campo Martio fuisset exstructus, ut ibi cremaretur; lectus autem cum cadavere in forum delatus esset, ut inde per exsequias ad locum rogi trasferretur, repente immisso igne congestisque subselliis & tribunalibus, in medio foro combustus est. Verba Cicer. sunt: Nam cum serperet in Urbe infinitum malum, iidemque bustum in foro facerent, qui illam insepultam sepulturam effecerant, &c. Al. leg. refecerant: quia Cæsari, inquiunt, instauratum funus fuit. Porro bustum facere hoc loco significat monumentum excitare, ubi Cæsar crematus fuit. Populus enim ei combusto columnam ibidem statuit, ad quam longo tempore sacrificare, vota suscipere, controversias quasdam distrahere perseveravit, donec a Dolabella consule eversa est. Quod vero bustum etiam monumentum significet, in ea voce jam est dictum. ¶ Item sepultus, sepolto, ut in ea ratione sumatur, qua in infractus, incanus, &c. Cic. Phil. ult. c. 12. Vestra virtus nec oblivione eorum, qui nunc sunt, nec reticentia posterorum insepulta esse poterit. Est qui leg. sepulta.

INSEQUE, insece, dic, narra: antiquum. Enn. apud Fest. & insexit, dixit. Id. ibid. V. Gell. l. 18. c. 9. & supra Insece.

INSEQUENS, entis, seguente, vegnente, venturo, qui post sequitur, ἑπόμενος. Cic. in Orat. c. 44. Ne extremorum verborum cum insequentibus primis concursus aut hiulcas voces efficiat, aut asperas. Liv. l. 2. c. 18. Insequens annus Postumum Cominium, & T. Lartium consules habuit. Id. l. 26. c. 14. Cum noctem totam, & diei insequentis partem animam egissent. Plin. l. 18. c. 28. Prata restitui debent, faba in his sata, mox insequenti anno frumento. Gell. l. 3. c. 2. Unum & eundem diem esse a meridie ad insequentem meridiem. Vellej. l. 1. c. 6. Insequenti tempore Imperium Asiaticum ab Assyriis translatum est ad Medos. Sueton. in Aug. c. 31. Ut illorum veluti ad exemplar insequentium ætatum principes exigerentur a civibus. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 23. Nocte insequenti legati responsa referunt. ¶ Item pone sequens. Petron. in Satyr. c. 31. Discubuimus, pueris Alexandrinis aquam in manus infundentibus, aliisque insequentibus ad pedes, & paronychia tollentibus. Justin. l. 32. c. 3. Vestigia Argonautarum insequentes. ¶ Item qui persequitur nocendi causa. Sallust. in Jug. c. 24. Multitudo Numidas insequentes mœnibus prohibuit. che davano loro alla coda. & Cæs. l. 1. B. Civ. c. 45. Hostem insolenter atque acriter insequentem supprimere.

INSEQUENTER, adverb. ἀνακολούθως, inconsequenter. Gell. in fi. l. 10. Obscure, & insequenter particula illa posita. Al. aliter leg. ¶ Pro deinceps, protinus, habet Nonius c. 4. n. 384.

INSEQUOR, eris, quutus, & cutus sum, dep. 3. seguire, venir dietro, o dopo, ἐφέπομαι, ἐπακολουθέω, statim sequor, post venio, subsequor. Virg. 5. Æn. v. 320. Proximus huic, longo sed proximus intervallo Insequitur Salius. Ovid. 11. Metam. v. 468. insequitur fugientem lumine pinum. tiene dietro collo sguardo. Valer. Flacc. l. 1. v. 715. qua te, infelix, quibus insequar oris? Cic. in Orat. c. 48. Postremam litteram detrahebant, nisi vocalis insequebatur. Id. 1. de Fin. c. 16. Plerumque improborum facta primo suspicio insequitur, deinde sermo atque fama, tum accusator, tum judex. Id. de clar. Orat. c. 10. Hunc proximo sæculo Themistocles insecutus est. Id. l. 1. de Divin. c. 29. At mors insecuta Gracchum est. sopravvenne. Lucret. l. 3. v. 171. Si minus offendit vitam vis horrida leti, Attamen insequitur languor. Phædr. l. 3. fab. 2. v. 7. Nox insecuta est: abeunt securi domum. Plin. l. 7. c. 11. Quæ septem mensium edito puerperio, insecutis mensibus geminos enixa est. Virg. 1. Æn. v. 91. Una Eurusque, Notusque ruunt, &c. Insequitur clamorque virum, stridorque rudentum. Plin. l. 18. c. 35. Arundinem impendente pluvia seri jubent, & fruges insecuturo imbre. ¶ Cum infinito Virg. 3. Æn. v. 32. Rursus & alterius lentum convellere vimen Insequor. seguo a svellere. ¶ Interdum est instare, urgere, istare, incalzare. Cic. 2. de Orat. c. 3. Nec vero te, frater, rhetoricis quibusdam libris insequor, ut erudiam. ¶ Sæpius est persequi, insequi, insectari ultionis causa, διώκω, perseguitare. Cic. Phil. 2. c. 9. Cum tu illum in foro, gladio stricto insecutus es. Ovid. 8. Metam. v. 130. Insequi crimen. Virg. 8. Æn. v. 146. crudeli bello aliquem. Ovid. 12. Metam. v. 234. ora alicujus protervis manibus. h. e. pulsare, cædere. & lib. 13. v. 568. morsibus. Valer. Flacc. l. 3. v. 638. sævis dictis. Cic. 14. Attic. ep. 14. a med. homines benevolos contumelia. & pro Sext. c. 11. irridendo. & pro Cluent. c. 8. clamore ac minis. ¶ Sæpe est militare verbum, & est instare fugientibus, dar dietro, dar alla coda. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 15. Qui cupidius novissimum agmen insecuti, alieno loco prœlium committunt. & lib. 7. c. 53. Ne tum quidem insecutis hostibus, tertio die pontem refecit. Virg. 12. Æn. v. 748. Insequi & urgere. Liv. l. 26. c. 6. Legionum ardor ingens ad hostem insequendum fuit. ¶ Translate Virg. 1. Æn. v. 244. Nunc eadem Fortuna viros tot casibus actos Insequitur. Id. 1. Georg. v. 104. jacto qui semine protinus arva Insequitur. V. Insector in fi. ¶ Insequi, narrare, persequi. T. Liv. apud Senec. Suasor. 7. circa med. Vir memorabilis fuit, & in cujus laudes insequendas Cicerone laudatore opus fuerit. Al. leg. sequendas eod. sensu. V. Inseque, & Sequor.

INSERENUS, a, um, nuvoloso, non serenus, nubilus. Stat. l. 1. silv. ult. v. 21. Non tantis Hyas inserena nimbis Terras obruit.

INSĒRO, is, evi, situm, a. 3. seminare, piantare, in aliquo loco sero, insemino, ἐνσπείρω. Colum. l. 5. c. 7. a med. Arboribus rumpotinis, si frumentum non inseritur, in utramque partem viginti pedum spatia interveniunt: at si segetibus indulgetur, quadraginta pedes, &c. ¶ Item unius arboris surculum alteri arbori includere, innestare, incalmare. Varr. l. 1. R. R. c. 40. a med. Si in pirum silvaticam inseveris pirum quamvis bonam. Colum. de arborib. c. 8. Vitem, quam insiturus es, resecato, & plagam lævato. Id. l. 5. c. 11. Omne genus surculi omni generi arboris inserere. ¶ Translate Horat. l. 1. sat. 3. v. 34. denique teipsum Concute, num qua tibi vitiorum inseverit olim Natura. h. e. immiserit, introduxerit. ¶ Pro jungere, unire. Cic. de Univ. c. 12. Cum autem animis corpora cum necessitate insevisset, &c.

INSĔRO, is, erui, ertum, a. 3. inserire, innestare, incalmare, inserere, ἐμφυτεύω, surculum arboris in aliam arborem immitto. Quamvis Etymologi hoc a superiore verbo, non solum præterito, sed etiam origine ipsa disjungant, ut in Consero, erui, dictum est; tamen hoc pro illo ponitur. Colum. de arborib. c. 8. Quidquid inserueris, vimine diligenter ligato. & ibid. Nocet nimius humor, nec patitur surculos insertos comprehendere. ¶ Sæpius significat immittere, ingerere, imponere, injicere, porre dentro, inserire. Cic. 6. Verr. c. 17. Homini collum in laqueum inserenti subvenisti. Phædr. l. 1. fab. 26. v. 8. Ciconia lagenæ rostrum inserens. Cic. 2. de Orat. c. 39. Omnia minima mansa, ut nutrices infantibus pueris, in os inserant. Ovid. 2. Metam. v. 93. utinamque oculos in pectora posses

Inserere. *penetrar nella viscere nell' interno del cuore.* *Val. Max. l. 3. c. 3. extern.* 1. Inserere oculos alicui rei. *h. e.* intendere, intueri. *Liv. l. 8. c. 36.* Inserere in tentoria caput. *Senec. in Herc. Oet. v. 403.* caput astris. *Quintil. l. 1. c. 20.* Grana ciceris in acum. *infilzare.* *Curt. lib. 9. cap. 1.* gemmas aureis foliis. *incastrare.* *Terent. Heaut.* 3. 3. 2. alicui manum in sinum. *Colum. l. 6. c. 4.* integrum crudum ovum jejunis bovis faucibus. *Gell. l. 2. c. 3.* H litteram plerisque vocibus. *Stat. 5. Theb. v.* 230. Inserere ensem. *h. e.* adigere. Sic *Senec. in Hippol. v.* 1177. Inserere ferrum pectori. ¶ Translate *Cic. 2. de Invent. c.* 53. Jus est, quod non opinio genuit, sed quædam innata vis inseruit. ¶ Pro admiscere, *frammischiare*, *Colum. l. 12. c.* 57. Cum viridia, quæ dicta sunt, contriveris, nuces juglandes inserito. *Ovid. 2. Trist. v.* 444. nec obfuit illi Historiæ turpes inseruisse jocos. *Tacit. 1. Hist. c.* 13. Inserendo sæpius querelas, & ambiguos de Galba sermones. *Liv. l. 27. c.* 23. Adeo minimis etiam rebus prava religio inserit deos. *ci fa entrare*, *Justin. in fi. cap. 3. l.* 38. Trogus in Livium, & Sallustio reprehendit, quod conciones directas operi suo inserendo, historiæ modum excesserint. ¶ Translate *Senec. in Thyest. v.* 322. Quid est necesse liberos sceleri meo inserere? *h. e.* implicare, & una mecum auctores sceleris ac reos facere. *Ovid. 13. Metam. v.* 33. Inserit Æacidis alienæ nomina gentis. *Tacit. 6. Ann. c.* 2. Ignobilitatem suam magnis nominibus inserit. ¶ *Inserere se*, *se* immittere, immiscere. *Id. 2. Hist. c.* 19. Jamque totis castris modesti sermones, & inserentibus se centurionibus, laudari providentia ducis, &c. *Ovid. 1. de ar. am. v.* 605. Inserere se turbæ. *Id. Metam. 3. v.* 117. bellis civilibus. *Val. Max. l. 6. c. 2. extern.* 1. Inseris se tantis viris mulier alienigeni sanguinis. ¶ Inserere aliquem vitæ, *Stat. l. 5. silv. ult. v.* 72. Poscentemque novas tremulis ululatibus auras Inserui vitæ. *h. e.* asserui, servavi, ut viveret, curavi. ¶ Inserere nomen famæ, *Auct. dial. de Oratorib. c.* 10. *h. e.* committere, mandare. ¶ Cum ablat. sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Quintil. l. 8. c. 2. a med.* Interjectio, qua & oratores frequenter utuntur, ut medio sermone aliquem inserant sensum. *h. e.* interponant.

INSERPO, is, psi, ptum, n. 3. idem ac serpo, vel in aliquem locum serpo. *Stat. 1. Theb. v.* 340. jam somnus avaris Inserpit curis. *Apul. Metam.* 7. Et lanugo malis inserpebat. *Claudian. l. 1. de rap. Pros. v.* 256. raucum bibulis inserpere murmur arenis.

INSERTA. V. *Insertus*.

INSERTATIO, onis, f. actus inserendi, insitio, immissio. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 1. ad fin.*

INSERTATUS, a, um, idem ac insertus, immissus. *Prudent. in Apotheos. v.* 531. Jamque insertatum referabat viscera cultrum.

INSERTIM, adverb. inserendo, immittendo. *Lucret. lib. 2. v.* 114. quum solis lumina cumque Insertim fundunt radios per opaca domorum.

INSERTIO, onis, f. *innesto*, actus inserendi. *Augustin. ep.* 120. *c.* 20. Insertio ... *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7. a med.* Huic deo insertiones surculorum tribuunt.

INSERTIVUS, a, um, adject. qui inseritur. *Calpurnius declam.* 24. Nemo unquam sacra gentilitia insertiva stirpe corrupit. *h. e.* filiis illegitimis. Sic *insitivi liberi* apud *Phædr.*

INSERTO, as, a. 1. *por dentro*, ..., sæpe insero, vel insero, simpliciter, frequentativ. verbi *insero*, a supino *insertum*. *Petron. in Satyr. c.* 97. Insertans commissuris secures, claustrorum firmitatem laxavit. *Virg. 2. Æn. v.* 672. Clypeoque sinistram Insertabam aptans. *Sil. l. 5. v.* 488. arbor nubibus insertans caput. *Prudent. l. 2. contra Symmach. v.* 726. Quos spargam flores? quibus insertabo coronis Atria?

INSERTORIUM, ii, n. *Cal. Rhodig. l.* 10. *c.* 4. ait esse lorum scuti in modum annuli, inter quod & scutum læva manus inseritur. Hoc adstruit loco *Plinii l. 33. c.* 1. qui varie e variis legitur, & ab *Harduino* expenditur *in not. & emend. n.* 2. V.

INSERTUS, a, um, *posto dentro*, *tramesso*, *inserito*, ..., immissus, injectus. *Enn.* apud *Donat. ad Terent. Phorm.* 2. 2. 25. Insertæ malæ. V. *Calcatrus* in fine. *Plin. lib. 10. c.* 57. Pinna per transversas inserta nares. *Id. l. 33. c.* 3. Inserta margaritarum pondera e collo dominarum auro pendeant. *infilzate*. *Virg. 3. Georg. v.* 509. Profuit inserto latices infundere cornu. *h. e.* immisso faucibus. *Ovid. 2. Amor. el. 1. v.* 27. Sera inserta posti. *catenaccio chiuso*. *Cæs. l. 3. B. Gall. c.* 14. Falces præacutæ, insertæ, atque affixæ longuriis. *conficcate*. *Senec. in Agam. v.* 92. Nubibus ipsis inserta caput Turris, pluvio vapulat Austro. *h. e.* tam alta, ut cacumen inter nubila immittere videatur. Græca constructio. *Virg. 11. Æn. v.* 770. quem pellis ahenis In plumam squamis, auroque inserta tegebat. *h. e.* habens aurum assutum, & quasi intextum. *Al. leg.* auro conserta. *& l. 3. Æn. v.* 151. multo manifesti lumine, qua se Plena per insertas fundebat luna fenestras. *h. e.* luna inserta per rimas fenestræ. hypallage. *Servius* præter hanc, aliam quoque interpretationem addit. Aut, inquit, clathratas, aut non seratas, ut sit quasi inseratas, idest non clausas: & dictum quomodo aspros, compostus, vixet, pro asperos, compositus, vixisset. *Plin. l. 3. ep.* 19. Prædia agris meis vicina, atque etiam inserta, venalia sunt. *h. e.* immissa, & veluti permixta. ¶ Item infusus. *Senec. in Herc. Oet. v.* 521. Tabum fluentem vulneris insertum ungulæ. *Cels. l. 5. c.* 23. *sunto*. Venena vel per morsus, vel per cibos aut potiones corporibus inserta. ¶ Item *innestato*, *incalmato*, *insitato*, insitus. *Colum. de arborib. c.* 8. Nocet nimius humor, nec patitur surculos insertos comprehendere. ¶ Translate *Quintil. l. 2. c.* 4. Vix ullus est tam communis locus, qui possit cohærere cum causa, nisi aliquo propriæ quæstionis vinculo copulatus; appareatque, cum non tam insertum, quam applicitum. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 25. Supersunt aliqui, epistolis eorum inserta, ex quibus mutua malignitas detegitur. *Sueton. in Tiber. c.* 3. Insertus Liviorum familiæ, adoptato in eam materno avo. *Id. in Aug. c.* 42. Manumissi insertique civium numero. ¶ *Inserta*, *æ*, absolute. *Publius Syrus* apud *Gell. l.* 17. *c.* 14. & *Macrob.* 2. *Saturn. c.* 7. Frugalitas inserta est rumoris boni. *h. e.* ornamentum bonæ existimationis. Volunt enim alii, *insertam* esse emblema quod inseritur ornatus causa: alii vittam, institam, fasciam, ornatus item causa assutam vesti: alii denique aliter leg.

INSERVIO, is, ivi, itum, a. 4. *servire*, δουλεύω, servio, obsequor, studiosus & obnoxius sum. *Tacit. 2. Hist. c.* 81. Antiochus inservientium regum ditissimus. *h. e.* imperio R. subjectorum. ¶ Cum accusativo *Plaut. Mostell.* 1. 3. 59. Si illum inservibis solum. & *vers.* 33. Unum inservire amantem. ¶ Translate *Gell. l. 1. c.* 25. Non id fuit Varroni negotium, ut legibus rationibusque omnibus definitionis inserviret. *di soggettarsi*. ¶ Sæpissime est dare operam, more eorum, qui serviunt, incumbere, studere, attendere, *attendere*, *applicare*, *studiare*, *aver cura*. *Cic. 1. Offic. cap.* 25. *extr.* A quo plurimum sperant, ei potissimum inserviunt. *Id. Fam.* 16. *ep.* 17. Valetudo tua me valde sollicitat: sed inservi, & fac omnia. *Id. 2. de Fin. c. ult.* Quos suis commodis inservituros, & quidquid ipsis expediat facturos arbitramur. *Id. 1. Offic. c. 2. ad fin.* Inservire honoribus. *Id. de Orat. c.* 4. artibus. *Tacit. 13. Ann. cap.* 8. famæ. & *lib. 16. c.* 27. hortorum amœnitati. *Colum. l. 9. c.* 14. fortiter operibus. *attendere valorosamente al lavoro*. *Hirt. de B. Alex. cap.* 12. Accurate alicui rei studere atque inservire. & *l. 8. B. Gall. c.* 8. Omnibus rebus inserviendum statuit, quo celerius, &c. *Liv. l. 2. c.* 21. Plebi, cui ad eam diem summa ope inservitum erat, injuriæ a primoribus fieri cœpere. *h. e.* indultum & curatum erat, ut ei omnibus satisfieret. *s' era procurato di compiacere*. eodem modo *lib. 45. c.* 37. locutus est. *Terent. Heaut.* 3. 1. 8. Inservire amico atque æquali suo. *h. e.* gratificari, adesse, *assistere*. *Cic. Fam. 6. ep.* 12. Nihil est a me inservitum temporis causa. *Gell. l. 13. c.* 20. Inservire auribus. *h. e.* curare, ne aures offendantur. *Sil. l. 7. v.* 341. feroci Pervigil inserviebat equo. *attendea a governare*. ... ut *lenibant*, *insanibat*, &c. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 105. Et illud nostrum inserviendum est consilium vernaculum. *h. e.* adjuvandum, promovendum.

INSERVO, as, a. 1. *osservare*, idem quod servo, observo. *Stat.* 10. *Theb. v.* 886. gemit, inservante noverca, Liber. *Id. 6. Theb. v.* 935. piget inservare. *h. e.* servare de cælo. Sic *lib. 8. v.* 194. Elysias dabit inservare volucres.

INSESSOR, oris, m. ut Insessor viarum, *h. e.* obsessor, apud *Symmach. l. 2. ep.* 48. Sic *Festus*: Insessores, latrones, qui circa vias insidientur sedentes.

INSESSUS, a, um, *occupato*, *tenuto*, cui aliquis insidet, & insedit, occupatus, possessus. *Liv. l. 7. c.* 34. Consul exercitum incaute in saltum cava valle pervium circaque insessum ab hoste, induxit. *Tacit. Ann. 13. c.* 39. Commeatus per montes ducebantur præsidiis nostris insessos. & *lib. 12. c.* 43. Insessum diris avibus Capitolium. *Stat. Theb. 12. v.* 236. horrendis insessa cubilia monstris. & *lib.* 1 *Silv. 1. v.* 56. insessaque pondere tanto Subter anhelat humus.

INSEXIT, dixit. V. *Insequo*.

INSIBILO, as, a. 1. *fischiare*, *spirare fischiando*, ἐνσυρίττω, sibilo, spirando sibilo. *Ovid. 15. Metam. v.* 603. Qualia succinctis, ubi trux insibilat Eurus, Murmura pinetis fiunt. *Stat. 6. Theb. v.* 420. densis insibilat aer verberibus. *Sil. l. 12. v.* 615. jactæ in turmas per nubila flammæ Stridorem servant, membrisque insibilat ignis. *Id. l. 2. v.* 625. verbera Erinnys Incutit atque atros insibilat ore tumores. *h. e.* sibilando inspirat.

INSICCABILIS, le, adject. qui siccari non potest. *Sidon. l. 9. ep. ult.* Licet antiquarium moraretur insiccabilis gelu pagina, & calamo durior gutta.

INSICCATUS, a, um, *non seccato*, non siccatus. *Stat. 3. Theb. v.* 364. Vulneraque illa ferens putri insiccata cruore. & *lib. 8. v.* 246. insiccatus cruor.

INSICIA, æ, f. & Insicium, ii, n. genus farciminis, seu obsonii ex carne concisa. *Varr. l. 4. de L. L. c.* 22. Insicia, ab eo, quod insecta caro, ut in carminibus Saliorum est: quod in extis dicitur nunc prosectum. *Macrob. l. 7. Saturn. c.* 8. Dicas, quæ causa difficila facit insicium: quod ab insectione insicium dictum, amissione litteræ postea, quod nunc habet, nomen obtinuit. *Donat. ad Terent. Eun.* 2. 2. 26. Fartores, qui insicia & farcimina faciunt. ¶ Scribitur & *Isicia*, & *Isicium*. Quidam vellent & *Esicium*. Ex *Macrob.* autem discimus *isicium* frequentius esse.

INSICIARIUS, ii, m. qui insicia facit. Legitur in quodam ludicro testamento M. Grunnii Corocottæ porcelli, quod habetur apud *Interpretes Apicii l. 8. c. 7.* & *Brisson. de Formul. l. 7. a med.* Ejus meminit etiam *Hieronym. in proœm. l.* 12. *in Esai. ad Eustoch.* & *l. 1. in Rufin. c. 4. a med.*

INSICIATUS, vel Isiciatus, a, um, insicio conditus, vel ad modum insicii conditus. *Apic. l. 8. c. 7. ad fin.*

INSICIOLUM, vel Isiciolum, i, n. insicium minutum. *Apic. l. 2. c.* 2. & *lib. 5. c.* 3. &c.

INSICIUM. V. *Insicia*.

INSIDEO, es, edi, essum, ēre, n. 2. *sedere sopra qualche cosa*, ἐγκαθίζομαι, super aliqua re sedeo. *Liv. l. 7. c.* 6. Insidere equo. *Enn.* apud *Varron. l. 4. de L. L. c. 22. a med.* currum. (al. leg. *insidere*) *Senec. in Med. v.* 29. curru. *Id. in Phœniss. v.* 122. saxum. *Ovid. Heroid. ep. 20. v.* 134. toro. *Plin. l. 5. c.* 13. Joppe insidet collem. *sta, giace su un colle.* ¶ Dicitur de his, qui in aliquo loco habitandi causa consident, *mettersi ad abitare*. *Virg. 8. Æn. v.* 479.

470. ubi Lydia quondam Gens bello præclara jugis insedit Etruscis. ¶ Et de his, qui exspectandi, aut spectandi gratia alicubi se locant. *Plin. in Paneg. cap.* 26. Adventante congiarii die, observare principis egressum, insidere vias examina infantium solebant. ¶ Est etiam universim locum aliquem morando occupare, tenere, obsidere, *occupare*. *Liv. l.* 41. *c.* 54. Mago locum monstrabit, quem insideatis. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 16. Cherusci juga insedere, ut prœliantibus Romanis desuper incurrerent. *si posarono*. *Sil. l.* 5. *vers.* 3. Silvarum anfractus cæcis insederat armis. *s'era posto in agguato*. (Al. leg. *insiderat*.) Sic *Virg.* 11. *Æn. v.* 531. Arripuitque locum, & silvis insedit iniquis. *Liv. l.* 26. *c.* 44. Quingentis militibus arcem insedit. *presidiò*. ¶ Translate *Valer. Flacc. lib.* 4. *v.* 445. mea quod vates insedit Apollo pectore. ¶ *Insidere alicui*, h. e. insidiari, *Lactant. de opif. Dei, c.* 2. Adversarius noster saluti insidet. Al. leg. *saluti insidet*. ¶ Sæpe est consistere, hærere, inhærere, incumbere, *fermarsi*, *posarsi*, *stare addosso*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 51. Cum in locis semen insedit, rapit omnem fere cibum ad se se. *Horat. epod.* 3. *v.* 15. Nec tantus unquam siderum insedit vapor Siticulosæ Apuliæ. *Plin. lib.* 1. *ep.* 20. *circa med.* Dolor non pedibus solis insidebat, sed omnia membra pervagabatur. *Senec. in Oedip. v.* 224. Torpor insedit per artus. *Cels. l.* 3. *c.* 1. Longus morbus, cum penitus insedit, acuto par est. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 21. Insidens capulo manus. *h. e.* arcte hærens gladii manubrio, & fortiter tenens, ac vibrans. ¶ Translata *Cic.* 2. *de Orat. c.* 68. Nihil quisquam unquam, me audiente, egit orator, quod non in memoria mea penitus insederit. *Id. in Orat. c.* 5. Insidebat in ejus mente species eloquentiæ, quam cernebat animo, re ipse non videbat. *Id.* 1. *de Legib. c.* 17. *extr.* Voluptas, quæ penitus in omni sensu implicata insidet. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 10. *extr.* Cum hic fervor concitatioque animi inveteraverit, & tanquam in venis medullisque insederit, tunc exsistit morbus, &c. *Id. pro Leg. Manil. c.* 3. Macula, quæ penitus jam insedit atque inveteravit in populi R. nomine. *Lucret. l.* 3. *v.* 932. Insidat mihi desiderium alicujus rei. ¶ In multis hoc verbum cum *insido*, *is*, confunditur, & in libris sæpissime invicem commutantur.

INSIDIÆ, arum, f. *insidie*, *agguato*, ἐνέδρα, ἐπιβουλή, occulta & dolosa aespectatio ad aliquem aggrediendum: ab *insideo*, quia clam aliquis insidetur locus, ex quo in tempore ad vim afferendam erumpatur. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 3. *a med.* Insidias facere vitæ alicujus. *Id. Attic.* 23. *ep.* 10. Marcellus insidiis interfectus est. *a tradimento*. Sic *pro Dom. c.* 23. per insidias quempiam interficere. *Id. pro Sext. c.* 18. Insidias ponere vitæ alicujus. *Id.* 2. *Agrar. c.* 18. Insidias penitus abstrusas ponere contra aliquem. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 9. alicui parare. *Id. pro Cæcin. c.* 29. opponere. *Id. pro Rosc. Com. c.* 16. tendere. *Id. pro Mil. c.* 10. collocare. *& pro Cluent. c.* 16. comparare. *& cap.* 66. *extr.* instruere. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 198. struere. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 22. & *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 69. componere in aliquem. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 4. componere alicui. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *ante med.* disponere. *Plaut. Mil.* 2. 3. 32. & *Cas.* 2. 7. 13. dare alicui. *h. e.* facere. *Calpurn. Ecl.* 1. *v.* 40. afferre ovilibus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 271. avibus moliri. *& Ecl.* 5. *v.* 60. pecori lupus meditatur. *Sueton. in Cæs. c.* 86. undique imminentes satius esse subire semel, quam cavere semper. *& cap.* 74. evadere. *Justin. l.* 7. *c.* 5. Insidiarum fraude decipere. *Sallust. in Jug. c.* 7. Insidiis opprimere aliquem. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 42. Per insidias circumvenire. *Nep. in Annib. c.* 4. Insidiis circumventum occidere. *Id. ibid. c.* 5. In insidias inducere. *tirar nelle agguati*. & *Justin. l.* 44. *c. ult.* deducere. ¶ Ad locum ipsum, in quo insidiæ collocantur, videntur ea, quæ sequuntur, pertinere posse. *Cic. pro Dejot. c.* 7. Quid? ille signa etiam in insidiis posuerat? *Id.* 2. *Catil. cap.* 1. Illum ex occultis insidiis in apertum latrocinium conjecimus. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 20. Milites in insidiis collocare. *& Liv. l.* 23. *c.* 1. disponere. *& ibid.* Trahere in insidias. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 38. Intrare insidias. *& cap.* 37. Subito illi ex insidiis consurrexerunt. *Sallust. in Jug. c. penult.* Ex insidiis invadere aliquem. *Terent. Phorm.* 1. 4. 50. Nunc prior adito tu: ego in insidiis hic ero succenturiatus. *stare in agguato*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 537. Nec lupus insidias explorat ovilia circum. *h. e.* captat locum insidiis idoneum. ¶ De ipsis insidiatoribus. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 19. Qui sustinuerant primos impetus insidiarum. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 24. Equites procedere longius jussi, donec insidiæ coorirentur. ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 51. Nimis insidiarum ad capiendas aures adhibere videtur. *& cap.* 61. *extr.* Compositæ orationis insidiis fidem alicujus attentare. *Petron. in Satyr. c.* 3. Adulatores insidias auribus faciunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 426. neque insidiis noctis capiere serenæ. *Id. Ecl.* 3. *v.* 18. caprum excipere insidiis. *sotto inganno*. & *Cic. in Orat. c.* 10. Non ex insidiis, sed aperte ac palam elaborare. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 416. Nosse insidias maris. *Virg.* 2. *Æn. v.* 36. Aut pelago Danaum insidias, suspectaque dona Præcipitare jubent. *h. e.* id, quo insidiæ sunt, nempe equum durateum. ¶ *Insidia prima*, singulari num. dixit *Sallust. in fragm.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 75. *Putsch.*

INSIDIANTER, adverb. per insidias, cum insidiis. *Justin. l.* 6. *c.* 6. Securi insidiantes absentiam Arcadum speculati. Al. leg. *insidiantes*.

INSIDIATOR, oris, m. *insidiatore*, ἐνεδρευτής, qui tendit insidias. *Cic. Catil.* 2. *c.* 12. Nullus est portæ custos, nullus insidiator viæ. *Id. pro Mil. c.* 7. Insidiator in foro collocatus. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 25. si vafer unus & alter Insidiatorem præroso fugerit hamo.

INSIDIATRIX, icis, f. *insidiatrice*. *Ammian. l.* 24. *c.* 4. *sub fin.* (*al. c.* 17.) Insidiatrix manus.

INSIDIO, as, avi, atum, n. 1. *insidiare*, insidior. *Callistrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 28. *a med.* Servi, qui saluti dominorum suorum subsidiaverint. Ita *Tarrentin.* edidit. Al. leg. *insidiati erunt*.

INSIDIOR, aris, atus, sum, dep. 1. *insidiare*, ἐνεδρεύω, insidias facio. *Nep. in Datam. c.* 9. Cum sentitum esset, quosdam sibi insidiari. *Cic.* 1. *Catil. c.* 5. Quam diu mihi, Catilina, insidiatus es, me privata diligentia defendi. *Id. pro Mil. c.* 14. Hæc sica intentata nobis est: hæc insidiata Pompejo est. *Id. Catil.* 2. *c.* 10. Vigilare non solum insidiantem somno maritorum, verum etiam bonis occisorum. *Al. leg.* ad insidiandum. *Id.* 1. *de Orat. c.* 30. Quod neque precibus, nec insidiando, nec speculando assequi potui. *Martial. l.* 12. *epigr.* 14. Insidiari apris. *Cic. pro Cæl. c.* 21. Magnum crimen, vel in legatis insidiandis, vel in servis sollicitandis. ¶ Translate *Liv. l.* 23. *c.* 35. Nocturnum erat sacrum, ita ut ante mediam noctem compleretur. Huic Gracchus insidiandum tempori ratus, vigilia prima tolli jussit signa. *h. e.* hostibus hoc tempore. Alio sensu *Vellej. l.* 2. *c.* 21. Ita se dubium mediumque partibus præbuit, ut omnia ex proprio usu ageret, temporibusque insidiari videretur. *h. e.* tempora captaret, occasionesque: & ad mutationes temporum consilia mutaret sua. Sic de Amynta *Curt. l.* 4. *c.* 1. *a med.* Utrique regi hostis, & semper ex ancipiti mutatione temporum pendens.

INSIDIOSE, adverb. *insidiosamente*, ἐνεδρευτικῶς, ex insidiis, cum insidiis, dolose, fraudulenter. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 12. Insidiose in gratiam rediit cum illo. *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *ad fin.* Me sceleratissime insidiosissimeque tractavit.

INSIDIOSUS, a, um, *insidioso*, *fallace*, *pericoloso*, ἐπιβουλευτικός, ἐπίβουλος, qui sæpe insidiatur, plenus insidiis, fallax. *Cic. Attic. l.* 8. *ep. ult.* Hujus insidiosa clementia delectantur. *Id.* 4. *Verr. in fin.* Quis acerbior? quis insidiosior? quis crudelior unquam? *Plin. l.* 10. *c.* 1. *sub fin.* In qua conditione insidiosissima auctoritatem pessimis boni faciunt. *Id. l.* 3. *c.* 5. *sub fin.* Capraria insidiosa naufragiis. *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 210. Verba insidiosa. *& epist.* 15. *v.* 62. O facies oculis insidiosa meis! *Id.* 14. *Metam. v.* 294. Insidiosa pocula Circes. *Cajus Dig. lib.* 6. *tit.* 1. *leg.* 36. Qui per insidiosa loca servum misit.

INSIDO, is, n. 3. *porsi a sedere*, *posarsi*, ἐγκαθίζω, ἐνιζάνω: ab *in*, & *sido*, idem est quod *insideo*, adeoque commune cum illo habet præteritum, & in aliquibus temporibus facile cum illo commutatur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 707. ubi apes æstate serena Floribus insidunt variis. (Ad hunc locum *Serv.* adducit illud *ejusd. Æn.* 1. *v.* 720. nescia Dido Insidat quantus miseræ deus. Et ita legit etiam *Donat.* alii *insideat*.) *Stat.* 2. *Theb. v.* 37. Stat sublimis apex ventosque imbresque serenus Despicit, & tantum fessis insiditur astris. *h. e.* ab astris insidentibus premitur. *Id. ibid. v.* 150. locumque, Qui ferat animos aptum, atque evolvere curas, Insidunt. ¶ Est etiam hærere, inhærere. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *post med.* In opere boves arcte junctos habere convenit, quo jugum melius aptum cervicibus insidat. ¶ Translate *Quintil. lib.* 10. *c.* 7. Dum illa verba fabricentur, & memoriæ insidant. ¶ Est etiam sidere, descendere, immergi. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 257. Et credit tactis digitos insidere membris. *Quintil. declam.* 6. *a.* 7. Insidunt ossibus catenæ. *Pallad. l.* 1. *tit.* 4. Aqua sit perspicui coloris: nullus illi limus insidat. ¶ *Insidi* præteritum pro *insedi* quidam leg. apud *Sil. l.* 5. *v.* 3. & *lib.* 12. *v.* 487. sed varia est lectio.

INSIGNE, is, subst. n. *insegna*, παράσημον, signum, indicium, nota, monumentum, id quod in veste, vexillo, & hujusmodi insignitum est, aut ipsa vestis, vexillum, &c. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 3. Minerva singulare est insigne ejus gymnasii. *Id. in Verr.* 3. *c.* 58. Bulla erat ornamentum pueritiæ, indicium & insigne fortunæ. *Id. pro Sext. c.* 26. Sedebat cum purpura, & sceptro, & insignibus illis regiis. *Virg.* 2. *Æn. v.* 389. Danaumque insignia, nobis Aptemus clypeos. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 6. Navem Bruti, quæ ex insigni facile agnosci poterat. *& lib.* 1. *B. Gall. c.* 22. Dicit montem ab hostibus teneri: id se a Gallicis armis atque insignibus cognovisse. *& lib.* 2. *c.* 21. Temporis tanta fuit exiguitas, ut non modo ad insignia accommodanda, sed etiam ad galeas induendas tempus defuerit. *& lib.* 7. *c.* 45. Tectis insignibus suorum, occultatisque signis militaribus. *Insignia* hic *Cæsaris* locis videntur fuisse ornatus quidam peculiaris in galea, aut veste, quo nobiliores quique milites, centuriones, tribuni, &c. dignoscebantur. *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 13. & 16. ursinas pelles, & argenteas cristas in galeis commemorat. *Virg.* 12. *Æn. v.* 944. atque humeris inimicum insigne gerebat. *h. e.* balteum Pallantis a se occisi. ¶ Translate ponitur pro omni honorum genere. *Cic. Appio* 3. *Fam. ep. ult.* Insignia enim virtutis multi etiam sine virtute assecuti sunt. *Id. pro Sull. c.* 9. Sibi habeant honores, imperia, triumphos, & alia præclara laudis insignia. ¶ Item pro aliquo insigni ac pretioso ornatu: unde & ad orationem transfertur. *Cic. in Orat. c.* 39. Et reliqua ex collocatione verborum, quæ sumuntur, quasi lumina, magnum afferunt ornatum orationi. Sunt enim similia illis, quæ in amplo ornatu scenæ aut fori appellantur insignia: non quod sola ornent, sed quod excellant. Eadem ratio est horum, quæ sunt orationis lumina, & quodammodo insignia, cum aut duplicantur iteranturque verba, &c. ¶ Accipitur etiam simpliciter pro signo, *segno*, *segnale*. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 33. Quod erat insigne, eum, qui ita faceret, facere civibus omnibus consilii sui copiam. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 20. Vexillum proponendum, quod erat insigne, cum ad arma concurri oporteret. ¶ *Lucret. l.* 5. *v.* 699. solem vocat, *cadentem insigne diei*. ¶ De genitivis notis, *Plin. l.* 8. *c.* 46. Bos in Ægypto etiam numinis vice colitur: Apim vocant. Insigne ei in dextro latere candicans macula.

INSIGNIFICATIVUS dicitur a nonnullis Grammaticis infinitivus modus, quia per se nullam personam significat. *Diomed. l.* 1. *pag.* 331. *Putsch.*

INSIGNIO, is, ivi, itum, a. 4. *ornare*, *adornare*, *distinguere*, ἐπισημαίνω, insi-

insignem reddo, signis noto, distinguo. *Virg. 7. Æn. v. 790.* At levem clypeum sublatis cornibus Io Auro insignibat. & *Æn. 11. v. 385.* passimque tropæis Insignis agros. *Plin. lib. 9. cap. 17. a med.* Mulli insigniuntur barba gemina inferiori labro. *Auct. dial. de Orator. c. 26.* Malim oratorem vel hirta toga induere, quam fucatis & meretriciis vestibus insignire. *Senec. ep. 18.* Illud temperatius, non excerpere se, nec insigniri, nec misceri omnibus. *rendersi singolare, distinguersi dagli altri.* ¶ Item insignem, seu infamem reddo. *Liv. l. 4. c. 29. ad fin.* Imperiosi, Manlio cognomen inditum: Postumius nulla ista nota est insignitus. *Sueton. in Calig. c. 31.* Queri de conditione suorum temporum solebat, quod nullis calamitatibus insignirentur. *Tacit. in Agric. c. 41.* Cum omnis annus funeribus & cladibus insigniretur. *Id. Ann. 16. c. 13.* Tot facinoribus foedum annum etiam dii tempestatibus & morbis insignivere. ¶ Item denotare, nominare, notum facere. *Plin. in fi. ep. ee. l. 8.* Quisquis ille est, qualiscumque, sileatur: quem insignire, exempli nonnihil; non insignire, humanitatis plurimum refert. *palesare, nominare.* ¶ *Insignibam*, *insignibam*, & *insignibo*, pro *insigniebam* & *insigniam* in imperfecto & futuro in 4. conjugat. frequens est apud Poetas. *Claudian. l. 2. de rap. Pros. v. 246.* Hic elementorum seriem, sedesque paternas Insignibat acu.

INSIGNIS, e, *segnato, contrassegnato*, ἐπίσημος, qui signo aliquo, vel nota inter alia eminet: in quo est aliquod signum, unde ab aliis dignoscitur, insignitus. *Festus*: Insignes appellantur boves, qui in femine, & in pede album habent, quasi insigniti. *Tertull. de resurr. carn. c. 57.* Itaque cæci, & claudi, & paralytici, & ut quis insignis excesserit, ita & revertetur. *Virg. 3. Georg. vers. 56.* maculis insignis & albo. ¶ Item ornatus, distinctus, *insigne, distinto, adorno. Virg. 4. Æn. v. 134.* ostroque insignis & auro Stat sonipes. *Ovid. 2. Amor. el. 1. v. 11.* Crinibus insignis Phœbus. *Virg. 9. Æn. v. 583.* Puer insignis facie. *Liv. l. 2. c. 20.* Insigni eum veste, & curuli regia sella adornavit. *Plin. l. 35. c. 12. a med.* Insignes officinæ. *botteghe insigne e famose.* ¶ Translate dicitur de eo, qui ob decus aliquod facile incurrit in oculos, & ab aliis distinguitur, singularis, præstans, eximius, egregius, *insigne, segnalato, singolare, notabile. Cic. de Amic. c. ult.* Virtus Scipionis etiam posteria erit clara & insignis. *Virg. 1. Æn. v. 14.* Vir pietate insignis. *Ovid. 4. Trist. eleg. 10. v. 15.* excalimur teneri, tiraque parentis Imus ad insignes Urbis ab arte viros. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 31.* Sol & luna, quorum insignem vim & illustrem faciem videmus. *Propert. l. 3. el. ult. v. 4.* Versibus insignem te pudet esse meis. *Ovid. Heroid. ep. 3. v. 121.* Insignia facta. *Cic. in Orat. c. 14.* Hæc sunt insignia ad maximam laudem. *Id. 2. de Orat. c. 12.* Aut ea, quæ facilia sunt, aut etiam illa, quæ insignia ac pæne vitiosa, consectantur imitando. ¶ Refertur etiam ad deformitatem, vitium, vituperationem. *Cic. 3. de Legib. c. 8. extr.* Insignis ad deformitatem puer. *Id. de Harusp. resp. c. 17.* Maxime illustre atque insigne perjurium. *Id. pro Rabir. perduell. c. 9.* Hominem omnibus insignem notis turpitudinis accusare. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 46.* Flebit, & insignis tota cantabitur urbe. *h. e.* notatus, infamatus. ¶ Ponitur & pro ingenti, vehementi, in utramque partem. *Lucil. apud Non. c. 4. n. 366.* Coquus non curat, caudam insignem esse, illa dum pinguis siet. *Cic. 2. de Fin. c. 22. circa med.* Cujus studium insigne fuit erga me. *Id. ad Anton. post ep. 13. l. 14. ad Attic.* Insigne odium in aliquem. *Id. 2. de Orat. c. 58. sub fin.* Insignis improbitas, insignis miseria. *Id. sub fin. l. 1. Acad.* temeritas. *Id. Verr. 6. c. 29.* impudentia. *Liv. l. 4. c. 4.* An esse ulla major aut insignior contumelia potest? *Id. l. 22. c. 7. ad fin.* Feminarum præcipue & gaudia insignia erant, & luctus. *Terent. Eun. 5. 6. extr.* Jamdiu causam quærebat senex, quamobrem insigne aliquid faceret iis. *qualche notabile ingiuria.* ¶ Superlat. *insignissimus* est *Tertull. de spectac. c. 11. & in Apolog. c. 21.* ¶ Cum genitivo *Id. de Pall. c. 4. circa med.* Qui, nisi insignes libidinum, alias reges nemo nosset.

INSIGNITE, adverb. *segnalatamente, notabilmente*, ἐπισήμως, insigniter, valde, summe, clare. *Cic. pro Quint. c. 23.* Neque quisquam inventus est tam insignite improbus. *Liv. l. 8. c. 13.* Quo insignitius omissa res consuli exprobraretur. *Al. leg.* insignius. *Plaut. Cas. 5. 4. 31.* Mihi quidem edepol insignite facta est magna injuria. *Id. Poen. 3. 6. 14.* Postulare aliquid insignite a quopiam. *h. e.* aperte, non enixe. *Gell. l. 6. c. 15.* Neque se tam insignite locuturum, absona inauditaque ut diceret. *h. i.* perperam, vel deformiter. nam & *insignitus* in malam partem sumitur. *Cic. 2. de Orat. c. 85.* Nec bonum virum proprie & copiose laudari, sine virtutum; nec improbum notari ac vituperari, sine vitiorum cognitione, satis insignite atque aspere posse. *segnatamente, espressamente.* Al. tum hic, tum apud *Gell.* leg. *insigniter*.

INSIGNITER, *insignemente, segnalatamente, notabilmente*, περιφανῶς, insignem in modum, eximie, valde, clare: in utramque partem. *Sueton. in Tib. cap. 14.* Pullus insigniter cristatus apparuit. *Cic. in Pison. c. 23.* Amicos præcipue atque insigniter diligere. *Id. Phil. 3. c. 4.* Quis unquam fuit tam insigniter impudens? *Al. leg.* insignite. *Nep. in Agesil. c. 3.* Et quo studiosius armarentur, insigniusque ornarentur, præmia proposuit. *Justin. l. 7. c. 2. sub fin.* Amyntas proprie virtute insigniter clarus. *Id. l. 33. c. 2.* Dum inter confertissimos hostes insigniter dimicat. *Plin. l. 9. ep. 29.* Satius est unum aliquid insigniter, quam facere plurima mediocriter. *Id. l. 2. ep. 11. a med.* Dixit pro Mario Fronto Catius insigniter. *insignemente bene. Gell. l. 18. c. 3.* Graviter insigniterque accusare aliquem. & *lib. 19. c. 7.* Verba nove & insigniter dicta, *degne d'esser notate.* & *lib. 1. c. 15.* Neque minus insigniter Veteres nostri hoc genus homines in verba projectos, locutulejos, & blaterones dixerunt. *h. e.* significanter, expresse.

INSIGNITUS, a, um, *segnato, notato*, ἐπίσημος, signatus, notatus: in utramque partem. *Plaut. Mil. 3. 1. 127.* Ne uxor mihi insignitos pueros pariat postea, aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pœtum, aut broncum filium. *Petron. in Satyr. c. 110.* Non translatitia deformitate insignitus. ¶ *Insignita* in corpore sunt etiam signa & livores ex percussione, præsertim circa oculos, *lividure, contusioni. Plin. l. 27. c. 4.* Oculorum vitia sanari ea, convenit: privatim prurigines, & scabiem genarum, item insignita, ac livida. & *cap. 11. ad fin.* Epiphoras oculorum sedat, ex passo illita: insignita cum melle, & alia liventia, ex aceto. ¶ Item insignibus ornatus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 31.* Muri summa, pinnæ, ab his, quas insigniti milites habere in galeis solent. ¶ *Insigniti milites*, per signa descripti, sub signis dispositi. *Enn. apud Priscian. l. 1. pag. 556. Putsch.* Insignita fere tum millia militum octo Duxit, delectos, bellum tolerare potentes. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c. 87. ad fin.* Utendum imaginibus agentibus, acribus, insignitis, quæ occurrere, celeriterque percutere animum possint. *h. e.* expressis, notabilibus, & veluti signo impressis. *Id. in Top. c. 5.* Conformatio insignita, & impressa intelligentia. *Id. 1. de Divin. c. 30. sub fin.* Plenus est aer immortalium animorum, in quibus tanquam insignitæ notæ veritatis appareant. *impresse, sigillate.* ¶ Est etiam insignis, singularis, apertus, notabilis, *insigne, notabile. Liv. l. 7. c. 15. ad fin.* Qua fœditate supplicii aliquanto ignominia populi R. insignitior fuit. *Al. leg.* insignior. *Tacit. 4. Ann. c. 51.* Insignitius flagitium. & *lib. 3. c. 70.* Insignitior infamia. *Cato apud Gell. l. 10. c. 3. ad fin.* Insignitæ injuriæ.

INSILIA, ium, n. instrumentum textorum, aut nentium, quod quidam volunt, esse binas regulas ligneas, pedibus textorum supposita, quæ alternis depressæ stamen diducunt, aut contrahunt: ab *insiliendo*, quia in eas textor insilit. *Lucret. l. 5. v. 1351.* Nec ratione alia possunt tam lævia gigni Insilia, ac fusi, radii, scapique sonantes. Illud adjunctum *lævia* hanc interpretationem videtur evertere, ut recte monet *Creech.* Sed dici potest, quod alterno motu invicem atteruntur, & lævigantur, ideo *lævia* appellari. *Voss. in Catull.* legit *ensilia*. *Lamben.* *insubula*, vel *insubia*, *Salmas. ad Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 1.* dicta esse ait pro *ansilia*, hæc esse ἀγνῦθες telæ. Porro ἀγνῦθες sunt regulæ. Huc pertinet quod *Hesych.* tradit, ἀγνῦθες, ὠτίνες, ἃ τὰ ξύλα, καὶ ὁ ἱστός & quod interpres quidam *Homeri ad Iliad.* ψ, κερκίδα esse calamum, circa quem textores fila involvunt. Viderint hæc alii, & expenderint.

INSILIO, is, lui, n. 4. *saltare dentro, o sopra*, εἰσάλλομαι, ἐφάλλομαι, saltu ingredior, aut ascendo: ab *in*, & *salio*. *Plaut. Rud. 2. 3. 36.* E navi in scapham insiluimus. *Ovid. Metam. 11. v. 731.* Insilit huc: mirumque fuit potuisse, volabat. *Plin. l. 8. c. 16.* Leo dum sequitur, insilit saltu: quo in fuga non utitur. *va a salti. Liv. l. 6. c. 7.* In equum insilit, & ante signa, &c. *Phædr. l. 1. fab. 2. v. 23.* Tignumque supra rana petulans insilit. ¶ Cum dativo *Ovid. 1. Trist. el. 4. v. 7.* Monte nec inferior, proræ, puppique recurvæ Insilit, & pictos verberat unda deos. *Id. 8. Metam. v. 367.* Arboris insiluit, quæ stabat proxima, ramis. & *lib. 12. v. 345.* Insilire tergo centauri. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 52.* Reperti sunt milites, qui phalanges insilirent. *Horat. de ar. Poet. v. 465.* ardentem frigidus Ætnam Insiluit. *Sueton. in Claud. c. 21.* Tauros defessos insiliunt. *Valer. Flacc. l. 8. v. 130.* & *Lucan. l. 3. v. 615.* attonita cum virgine puppim Insilit. *Apul. l. 8. Metam.* Insilire aliquem. *h. e.* aggredi, *assalire.* ¶ Translate *Plin. l. 17. c. 22. ante med.* Palmes in jugum insilit. *Plaut. Mil. 2. 3. 8.* Metuo, ne hodie in malum cruciatum insiliamus. ¶ Pro *insilui*, legitur & *insilii* apud *Lucan.* & *Claudian.* sed inconstanti lectione.

INSIMUL, adverb. *insieme*, idem ac simul. *Stat. l. 2. silv. ult. v. 36.* Et gentes alis insimul togatas. *Flor. l. 2. c. ult.* Tota insimul regna veniebant. & *in proœm.* Si pariter atque insimul universam magnitudinem ejus ostendero.

INSIMULATIO, onis, f. *accusa*, ἔγκλησις, accusatio. *Cic. pro Font. c. 13.* In falsam atque iniquam probrorum insimulationem vocabatur. *Id. Verr. 7. c. 9.* Insimulatio repentina capitalis atque invidiosi criminis. *Apul. l. 10. Metam.* Falsis insimulationibus Palamedes proditionis damnatur.

INSIMULATOR, oris, m. *accusatore*, κατήγορος, accusator. *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 43.* Nisi te purgare eodem teste, quo insimulatore, voluisses. Adde *Apul. in Apolog.*

INSIMULATUS, a, um, *incolpato, accusato*, accusatus, κατηγορηθείς. *Cic. pro Cluent. c. 65.* At is & ex servulo insimulatus, & a puero conscio est indicatus. *Plaut. Amph. 3. 2. 7.* Neque me perpetiar probri falso insimulatam. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 38.* Insimulatus proditionis. *Liv. l. 6. c. 16.* Senatus insimulatus falso crimine.

INSIMULO, as, avi, atum, a. 1. *incolpare a torto, apporre*, κατασκευάζω, προβάλλομαι, accuso, criminor, arguo: a *simulo*: & proprie significat crimen confingere in aliquem, ut docet *Festus*: sive illud verum sit, sive falsum: quod confirmat *Donat.* ad illud *Terent. Phorm. 2. 3. 12.* Si herum insimulabis avaritiæ, male audies. *Plaut. Men. 5. 2. 54.* Male facit, si istuc facit: si non facit, tu male facis, quæ insontem insimules. *Id. Amph. 2. 2. 15.* Amphitruo uxorem insimulabit probri. *Terent. Heaut. 1. 2. 30.* Et quod illum insimulat durum, id non est. *Cic. 4. Acad. c. 12. ad fin.* Queruntur, quod eos insimulemus omnia incerta dicere. *Id. 10. Attic. ep. 19.* De diplomate admireris, quasi nescio cujus te flagitii insimularem. *Id. 3. Tuscul. c. 27.* Peccati se insimulant, quod dolere intermiserint. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 20. sub fin.* Insimulare aliquem proditionis. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 21.* utinam temeraria dicar Criminibus falsis insimulasse virum. *Cic. Verr. 7. c. 41.* Non possum quemquam insimulare falso. ¶ Universim vero accusare significat, culpam

culpam confarre, arguere, reum facere, *accusare*. *Cic. pro Cæcin. c.* 1. Si testes sunt boni viri, me adjuvant, cum id jurati dicunt, quod ego injuratus insimulo. *Id. 6. Verr.* 1. 15. Mirari stultitiam alii, quod in ipso judicio, ejus ipsius cupiditatis, cujus insimularetur, suspicionem augeret. ¶ Cum altero accusativo rei, *Plaut. Amph.* 2. 2. *in f.* Collibitum est meo viro sic me insimulare falsum facinus tam malum. *& ibid. v.* 188. Istue facinus, quod tu insimulas, nostro generi non decet. ¶ Tmesis est in illo *Plauti Sticho* 2. 2. 19. Quasi nunquam quicquam in eas simulem. *h. e.* eas insimulem. ¶ Pro simulare, fingere, afferunt locum *Cicer. Verr.* 4. *c.* 24. *extr.* qui ad rem non facit, & *Pacuv.* apud *eund.* 3. *Offic. c.* 26. ubi plerique leg. *assimulo*, aut *simula*.

INSINCERUS, a, um, *non sincero*, *corrotto*, διεφθαρμένος, non sincerus, non integer, corruptus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 284. quoque modo, cæsis jam sæpe juvencis, Insincerus apes tulerit cruor. *Prudent. in Hamartig. v.* 4. Insincera acies duo per divortia semper Spargitur, In geminis visum frustrata figuris. *vista imperfetta*. ¶ Translate *Gell. l.* 5. *c.* 3. *sub fin.* Protagoras insincerus quidem philosophus, sed acerrimus sophistarum fuit. *h. e.* fallax, captiosus.

INSINUATIO, onis, f. *insinuazione*, actus insinuandi. *Avien. in perieg. v.* 397. eadem insinuatio Ponti Europam & Libyam rapido disterminat æstu. *h. e.* ingressus Oceani per fretum Gaditanum. ¶ Apud Rhetores quid sit, loca docent, quæ subjicio. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 4. Exordiorum duo sunt genera: principium, quod Græce προοίμιον appellatur; & insinuatio, quæ ἔφοδος nominatur. *& cap.* 7. Inter insinuationem & principium hoc interest, quod principium hujusmodi esse debet, ut statim apertis rationibus aut benevolum, aut attentum, aut docilem faciamus auditorem: at insinuatio ejusmodi debet esse, ut occulte per dissimulationem eadem illa omnia conficiamus. *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 15. Exordium in duas partes dividitur in principium & insinuationem. Principium est oratio perspicue, & protinus perficiens auditorem benevolum, aut docilem, aut attentum. Insinuatio est oratio, quadam dissimulatione & circuitione obscure subiens auditoris animum. Adde *Quintil. l.* 4. *c.* 1. *circa med.* ¶ In Codice *Justin. lib.* 8. *tit.* 54. *leg.* 32. *Imp. Constantin.* & *Imp. Justinian. ibid. leg.* 36. usurpant pro denuntiatione cujuspiam rei apud Magistratum facta, per quam res ipsa publica nota fit. *notificazione*.

INSINUATOR, oris, m. qui se insinuat. *Arnob. l.* 1. *sub finem pag.* 39. Insinuator, magister, atque auctor. *Tertull. l.* 2. *ad Nation. c.* 1. Insinuatores deorum. *h. e.* qui deos introducunt.

INSINUATUS, a, um, in sinu positus, seu conditus. *Apul. lib.* 9. *Metam.* Siccine vacuus, & otiosus insinuatis manibus ambulabis mihi? *colle mani alla cintola*. Sed aliqui explicant manibus inflexis, complicatis, compressis. *colle mani in mano*. ¶ Item qui se insinuavit. *Lucret. lib.* 3. *v.* 699. intrinsecus insinuatam Permanare animam nobis per membra solere. *& lib.* 4. *v.* 585. vox insinuata in aures. ¶ Translate est qui se insinuavit, & alicujus familiaritatem & gratiam est adeptus. *Sueton. in Othon. c.* 2. Per hanc insinuatus Neroni. *insinuatosi*. ¶ Item penetratus, pervasus, *penetrato*. *Gell. c.* 1. *l.* 15. Ne ulla tua ædificatio e ligno, correpta atque insinuata flammis arderet.

INSINUO, as, avi, atum, a. 1. *insinuare*, *introdurre*, ἐγκολπίζω, παρεισάγω, proprie est in sinum immittere. *Tertull. de resurr. carn. c.* 28. Moyses manum in sinum condit, & emortuam profert: & rursus insinuat, & vividam explicat. ¶ Translate paulatim introducere, sensim intromittere, injicere. *Cæs. lib.* 4. *B. Gall. cap.* 33. Cum se inter equitum turmas insinuavere, ex essedis desiliunt, & pedibus præliantur. *Liv. l.* 43. *cap.* 41. *ad fin.* Romani quacumque data intervalla essent, insinuabant ordines suos. *Id. l.* 9. *c.* 2. Aut eadem, qua te insinuaveris, retro via repetenda. *Curt. l.* 5. *c.* 3. Tigris leni tractu aquarum Persico mari se insinuat. *entra pian piano*. *Lucret. l.* 6. *v.* 859. *de sole*. cum vix possit per septa domorum Insinuare suum radiis ardentibus æstum. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *ad fin.* Futura mala explores, ne se insinuent. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 35. Penitus insinuare se in causam. *entrare*, *penetrare*, causam penitus perspicere. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 6. His nos rebus insinuabimus ad causam. *h. e.* ingrediemur, aditum nobis faciemus. (V. *Insinuatio*.) *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 11. Zeno insinuasse se in antiquam philosophiam videtur. *Propert. lib.* 3. *el.* 7. *v.* 27. Et tibi ad effectum vires det Cæsar, & omni Tempore tam faciles insinuentur opes. *h. e.* ad te veluti ingrediantur, accedant, ingerantur. *Avien. in Arat. v.* 312. Insinuare ratem terris. *h. e.* appellere, *approdare*. ¶ Neutrorum more omisso accusativo *se*, qui tamen facile subintelligitur. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 20. Quod ita nati essemus, ut & blandiri, & suppliciter insinuare iis, a quibus esset petendum, possemus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 229. tremefacta novus per pectora cunctis Insinuat pavor. *Manil. l.* 4. *v.* 602. Italiæque urbes dextram insinuantis in undam. *h. e.* procurrentis. *Lucret. l.* 4. *v.* 330. semina possidet ignis Multa, dolorem oculis quæ gignunt insinuando. Adde *Gell. lib.* 3. *cap.* 7. ¶ Omissa præposit. quæ inest in ipso verbo, *Sisen.* apud *Non.* 1. 1. *n.* 267. Agmen perturbatum pedites insinuant, ac loco commovent. *Lucret. l.* 1. *v.* 116. *de anima*. An pecudes alias divinitus insinuet se. *Id. l.* 1. *v.* 408. cæcasque latebras Insinuare omnes. *h. e.* se in latebras insinuare. *Stat. l.* 2. *silv.* 1. *extr.* desolatamque sororem, Qua potes, & miseros perge insinuare parentes. ¶ Sæpe de iis dicitur, qui paulatim & quasi latenter ad amicitiam & familiaritatem alicujus perveniunt. *Plaut. Mil.* 2. 1. 27. Miles insinuat se ad illam amicam heri mei. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. Insinuare se in familiaritatem alicujus. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 94. In amicitiam cum aliquo. *Cic.* 4. *Fam. ep.* 13. *ad fin.* in consuetudinem alicujus. *Liv. l.* 40. *c.* 21. *extr.* Per omne obsequium insinuare se in quam maxime familiarem usum. *Justin. l.* 5. *c.* 2. Insinuare se alicui officii comitate, & obsequendi gratia. *Cic.* 2. *Agrar. cap.* 5. Cum familiariter me in eorum sermonem insinuarem, ac darem, celabar, excludebar. ¶ Insinuari sacris *Apuleio l.* 11. *Metam.* est initiari, introduci. ¶ Insinuare aliquem alicui, *introdurlo nella grazia*, *farlo amico*, commendare, tradere alicui in amicitiam. *Sueton. de Grammat. c.* 21. Quare cito manumissus, Augusto & insinuatus est. *Plin. in Paneg. c.* 62. Hoc est igitur, quod penitus illos animo Cæsaris insinuavit. ¶ *Insinuare alicui aliquid*, est in ejus animum suadendo, aut rogando infundere, *insinuare*. *Aurel. Vict. de orig. gentis R. c.* 3. Vitam moresque feris etiam tum mentibus insinuans. ¶ Pro notum facere, *far sapere*. *Ulpian. lib.* 32. *leg.* 12. Voluntatem suam fideicommittentis heredibus insinuare. *Solin. ep.* 2. *a med.* Quod cum primis industriæ tuæ insinuatum velim.

INSIPIDUS, a, um, *insipido*, ἄχυμος, non sapidus, saporis expers, insulsus. *Jul. Firmic. l.* 2. *c.* 12. *a med.* Significat saporem salsum, & insipidum. ¶ Translate *Gell. l.* 6. *c.* 1. Nihil est prorsus istis imperitius, nihil insipidius, qui opinantur, &c. Al. leg. *insubidius*.

INSIPIENS, tis, *pazzo*, *sciocco*, *stolto*, ἄφρων, non sapiens, desipiens, stultus, qui non cogitat, quæ agenda sunt. *Cic. de Amic. c.* 15. Neque quicquam insipiente fortunato intolerabilius fieri potest. *Id. de Fin.* 2. 1. 15. Turpe est sapientem ex insipientium sermone pendere. *Id.* 2. *de Divin.* 1. 23. Ego insipientior, quam illi ipsi. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c. ult.* Timidissimus omnium & insipientissimus.

INSIPIENTER, adverb. *scioccamente*, *stoltamente*, ἀφρόνως, imprudenter. *Cic. de Senect. c.* 19. Sperat adolescens diu se victurum: insipienter sperat. *Plaut. Mil.* 2. 6. 78. Insipienter a me factum, at non malitiose tamen.

INSIPIENTIA, æ, f. *sciocchezza*, *stoltezza*, *pazzia*, ἀφροσύνη, dementia, amentia, imprudentia. *Cic.* 3. *Tuscul.* 1. 5. Ita fit, ut sapientia sanitas sit animi, insipientia autem quasi insanitas quædam, quæ est insania, eademque dementia. *& cap.* 28. Neque insipientia ullum majus malum est. *Plaut. Amph. prol. v.* 36. Justa ab injustis petere, insipientia est. *Id. Pœn.* 5. 2. 130. Subdolum esse amico, insipientia est. *Id. Mil.* 3. 3. 5. Stultitia atque insipientia insulsa, atque maxima.

INSIPO, is, pui, a. 3. *gettar dentro*, injicio, conjicio: a *sipo*, quod significat jacio: unde *dissipo* disjicio; *obsipo* objicio, ut *Fest.* docet in *Supat*, & in *Insipere*. Hinc *Cato R. R. cap.* 85. Ito insipito in aulam novam. *Pompon.* apud *Non. cap.* 10. *n.* 3. Facite, ut ignis fervat: ligna insipite, far concidite. *& cap.* 2. *n.* 181. Partem insipui, coaluss, condepsui. *Festus:* Insipere, farinulam jacere pullis. ¶ Est etiam *insipo*, *as*, ut *dissipo*, *as*, teste eodem *Festo*.

INSISTO, is, institi, n. 3. *stare*, *fermarsi*, *appoggiarsi*, *tenere il piede su qualcosa*, ἐφίσταμαι, super, vel in aliqua re me sisto, consisto, innitor, incumbo. *Cic. in somn. Scip. cap.* 6. Cingulus australis, in quo qui insistunt, adversa vobis urgent vestigia. *Id. Verr.* 6. *c.* 49. *extr.* Insistebat in manu Cereris dextra simulacrum Victoriæ. *Plin. l.* 8. *ep.* 8. *ad fin.* Villæ, quæ secutæ fluminis amœnitatem, margini insistunt. *Cæs. l.* 4. *B. Gall.* 1. 26. Quod neque ordines servare, neque firmiter insistere, neque signa subsequi poterant. *& cap.* 33. Per temonem percurrere, & in jugo insistere. *Stat.* 7. *Theb. v.* 765. jam lubrica tabo Frena, nec insisti madidus dat temo. *Cæs. de B. Gall. l.* 2. *c.* 27. Ut cum primi eorum cecidissent, proximi jacentibus insisterent. *h. e.* sisterent se supra jacentes. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 57. Nam, dissolutis membris, insistere nequibat. *tenersi in piedi*. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Indecora in dextrum, ac lævum latus vacillatio alternis pedibus insistentium. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 27. Hastæ insistens, se diis Manibus devovit. *appoggiato all' asta*. *Quintil. loc. cit.* Insistere in sinistrum pedem. ¶ Item resistere, subsistere, gradum sistere: cujus contrarium est progredi: *fermar il passo*, *fermarsi*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 40. Stellarum, quas vagas dicimus, motus tum incitantur, tum retardantur, sæpe etiam insistunt. *Id. Phil.* 12. *c.* 3. *extr.* Ut non referat pedem, insistet certe. *Id.* 5. *de Fin. c.* 25. *a med.* Quæ cum dixisset, paulumque institisset, &c. *Id. in Orat. cap.* 56. Circuitus ille incitatior numero ipso fertur & labitur, quoad perveniat ad finem, & insistat. *Gell. l.* 9. *c.* 11. Corvus repente improvisus advolat, & super galeam tribuni insistit. *Cic. in Orat. c.* 66. Sæpe accidit, ut aut citius insistendum sit, aut longius procedendum. *Ovid. de remed. amor. v.* 315. Vitiis alicujus insistere. *fermarsi*, *e considerare*. ¶ Sic *Plin. l.* 13. *c.* 15. *extr.* Inter pauca utilioris vitæ instrumenta hæc arbor est: quapropter insistendum ei paulum videtur. *discorrerne*, *trattarne alquanto*. ¶ Item urgere, instare, premere, *incalzare*, *esser addosso*. *Nep. in Eumen. c.* 4. Neque eo magis ex prœlio excessit, sed acrius hostibus institit. *Liv. l.* 26. *c.* 44. Adeo effusis institerunt, ut, nisi receptui cecinisset, permixti fugientibus, &c. ¶ Item persistere, pergere, *insistere*, *continuare*, *persistere*. *Cic.* 4. *Acad.* 1. 25. Confidere suis testibus, & importune insistere. *Nep. in Attic. c.* 11. Ceterosque pari fortuna perculsos instituit tueri. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 16. Flagitare Senatus institit Cornutum, ut referret, &c. *Liv. l.* 24. *c.* 46. Arpos institit oppugnare. *& lib.* 27. *cap.* 2. *ad fin.* Ubi lux fugam hostium aperuit, vestigiis institit sequi. *Plaut. Capt.* 3. 4. 53. Vide ne quid tu huic temere insistas credere. *h. e.* credere pergas. ¶ Cum accusativo, præsertim cum motum aliquem adsignificat. *Virg.* 11. *Æn. v.* 573. Utque pedum primis infans vestigia plantis Institerat, &c. *h. e.* stare in vestigiis, & ambulare cœperat. *Stat.* 3. *Theb. v.* 318. ita Jovis si quando nivalem Othryn, & Arctoæ gelidum caput institit Ossæ. *Virgil. Æneid. lib.* 6. *v.* 563. Nulli fas casto

sto

sto sceleratum insistere limen. *h. s.* adire, ingredi, *per piedi*. *Plaut. Cas.* 4. 4. 21. Institit plantam. *h. e.* pedem pede pressit. Adde *Acc.* apud *Non. c.* 1. *n.* 50. ¶ *Insistere viam, rationem*, est inire, perstare in via, ratione, quam semel sis ingressus, *incamminarsi, insistere*. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 11. Facite indicium, utrum hac, an illac iter institeris. *Terent. Eun.* 2. 3. 3. Ubi quæram? ubi investigem? quam insistam viam? *Al. leg.* qua via. *Liv. l.* 37. *c.* 7. Iter, quod insistis, ego quoque approbo. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 14. Neque satis constabat, quam rationem pugnæ insisterent. *Virg.* 3. *Georg. v.* 164. Jam vitulos hortare, viamque insiste domandi. ¶ *Insistere vestigiis* est hærere, vestigia alicujus sequi, *calcar l'orme, seguir le pedate*. *Quintil. in proœm. l.* 1. Ne vulgarem viam ingressus, alienis demum vestigiis insisterem. *Liv. l.* 5. *c.* 30. Insistere omnes vestigiis laudum suarum. ¶ Translate *Plin. l.* 4. *ep.* 8. Lætaris enim, quod honoribus ejus insistam, quem æmulari in studiis cupio. *h. s.* sequar eum per eosdem honorum gradus. ¶ *Insistere alicui rei*, vel *in aliquam rem* est incumbere, attendere, animo instare, *badare, attendere*. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 5. Totus & mente & animo in bellum Trevirorum insistit. *Plaut. Mil.* 2. 4. 4. Age jam nunc insiste in dolos. *Quintil. l.* 1. *c. ult.* Insistere studiis. *Plin. l.* 28. *c.* 1. curæ rerum. *Tacit.* 3. *Hist. cap.* 77. perdomandæ Campaniæ. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 135. magnis rebus. *Plin. l.* 7. *c.* 52. *a med.* funeri. *h. e.* curare, & interesse. ¶ Et cum accusativo *Plaut. Mil.* 3. 3. 54. Agite, intro abite, insistite hoc negotium sapienter. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 45. Quonam igitur modo tantum munus insistemus, ut arbitremur, nos hanc vim consequi posse? ¶ Passive impersonaliter. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 62. Utque, fracto jam Maroboduo, usque in exitium insisteretur. *h. e.* persisteretur usque ad exitium creandum. ¶ Pro insectari, persequi, *Id.* 4. *Ann. c.* 60. Insistentibus contra, irridentibusque, qui Sejano fautores aderant. ¶ Pro urgere, sollicitare, *insistere*. *Augustin. in Psalm.* 63. n. 4. Institit quantum potuit, ut illum ex eorum manibus liberaret. *insistè*. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 6. *a med.* Papirius, quid ipsi mater audire institisset, quid matri ipse simulasset, enarrat.

INSITIO, onis, f. *innestamento, innestagione*, ἐμφυτεία, inserendi actus. *Cic. de Senect. c.* 15. *extr.* Nec consitiones modo delectant, sed etiam insitiones, quibus nihil invenit agricultura solertius. *Colum. l.* 3. *c.* 9. *a med.* Vitis celerrime insitionibus ad maximum numerum perducitur. ¶ Item ipsa arbor insita. *Pallad. in Apr. tit.* 2. Insitionem prope infra terram nutriemus. ¶ Item inserendi tempus. *Ovid. de remed. amor. v.* 195. Venerit insitio: fac, ramum ramus adoptet. ¶ De variis insitionum generibus V. *Colum. de arborib. cap.* 26. & *lib.* 5. *c.* 11. & *Plin. l.* 17. *c.* 14. Est præterea *de insitione* integer *lib.* 14. *Palladii*.

INSITITIUS, & Insiticius, a, um, *d'incalmo*, ἐμφυτευθείς, ex insitione proveniens. Hinc insititios vocat *Varro* mulos, *l.* 2. *R. R. c.* 8. quia non ex suo genere, sed ex alienis parentibus, quasi insitione nascuntur. ¶ Translate est adventitius, aliunde adscitus, & naturali seu nativo opponitur. *Plin. in fin. ep.* 3. *l.* 4. Neque enim conjectura eget, quid sermone patrio exprimere possis, cum hoc insititio & inducto tam præclara opera perfeceris. ¶ Insititius somnus dicitur a *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. qui meridie diurnis operibus inseritur.

INSITIVUS, a, um, *d'incalmo*, νόθος, ex insito proveniens, insititius. *Horat. epod.* 2. *v.* 19. Insitiva decerpens pira. V. *Securicula*. ¶ Translate *Phædr. l.* & *fab.* 3. *v.* 10. Insitivi liberi. *h. s.* illegitimi. *Cic. pro Sext. c.* 48. Cum insitivum Gracchum censu prohibuisset. *h. e.* qui se Gracchum esse simulabat, mentitus conditionem ac nomen. *Senec. l.* 2. *controv.* 9. *a med.* Tota familia expellere insitivum heredem cupiente. *h. e.* per adoptionem heredem factum. *Gell. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Insitivum, & degener alimentum lactis alieni. *h. s.* aliunde, quam a matre sumptum.

INSITOR, oris, m. *innestatore*, qui inserit. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 17. Insitor hic solvit pomosa vota corona. *Plin. l.* 18. *c.* 33. Hunc caveat insitor calamis, gemmisque inoculator. ¶ *Insitoris* nomine Flamen Cerealis deum invocabat, Telluri ac Cereri faciens. V. *Imporcitor*.

INSITUS, a, um, *incalmato, innestato*, insertus, impositus. *Colum. de arborib. c.* 20. Arbor insita fructuosior est, quam non insita. *Virg.* 2. *Georg. v.* 33. mutatamque insita mala Ferre pirum. *Plin. l.* & *cap.* 15. Insita nucibus arbutus, cerasis ulmus. ¶ *Insitum* absolute est surculus insitus, *sincalmo, nesto*. *Colum. l.* 5. *c.* 11. *circa med.* Terram circa arborem adaggerato usque ad ipsum insitum. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 41. Aqua recenti insito inimica. tenellum enim cito facit putre. ¶ Item immissus, injectus. *Colum. l.* 6. *c.* 36. *de mulis*. Equam convenit membris fortibus eligere, ut discordantem utero suo generis alieni stirpem insitam facile recipiat, ac perferat. ¶ Translate est nativus, innatus, ingenitus, inhærens, *insito, innato, naturale*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 48. Hoc Siculis tam persuasum est, ut animis eorum insitum atque innatum esse videatur. & *Verr.* 7. *c.* 53. Reliqua est ea causa, quæ non jam recepta, sed innata; neque delata ad me, sed in anima sensuque meo penitus affixa atque insita est. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 17. Insitas deorum, vel potius innatas cognitiones habemus. *Id.* 1. *de Fin. c.* 9. *ad fin.* Notio quasi naturalis atque insita in animis nostris. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 24. Habere notiones tot rerum insitas, & quasi consignatas in animis. *Id. pro Cluent. c.* 1. *sub fin.* Evellam ex animis hominum tantam opinionem, tam penitus insitam, tam vetustam. *Id. de Harusp. resp. c.* 25. Haud obscurum odium, atque id insitum penitus, & inustum animis hominum. *Id.* 4. *de Fin. c.* 7. *a med.* Insitus menti cognitionis amor. *Liv. l.* 28. *c.* 24. Insita hominum libido alendi de industria rumores. *Al. leg.* hominibus. *Cic. pro Sull. c.* 30. Hoc naturæ est insitum, ut, &c. *Liv. l.* 23. *c.* 14. Industria insita animis. & *lib.* 34. *c.* 20. Silvestrem gentem insita feritas continebat in armis. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 33. Doctrina vim promovet insitam. ¶ Item adscriptus, adscitus, *ascritto, inserito*. *Cic. pro Sext. c.* 33. Ex deserto Gavii horreo in Calatinos Atilios insitus. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 14. Insitus, & adoptivus.

INSITUS, us, m. *innestagione*, insitio. In sexto casu singulari *Plin. l.* 15. *c.* 14. *ad fin. de malis*. Est quibusdam sanguineus color, origine ex mori insitu tracta. Adde *lib.* 14. *c.* 3.

INSOCIABILIS, le, *insociabile*, ἀσυνδύαστος, ἀσύμικτος, qui sociari, seu conjungi non potest, qui societatem commerciumque cum aliis non habet. *Liv. l.* 27. *c.* 39. Homines omni generi humano insociabiles. *Al. leg.* insociales. *Id. l.* 37. *c.* 1. Indomita & insociabilis gens. *Plin. l.* 17. *c.* 19. Inserendi nova ratio Columellæ excogitata, qua vel diversæ, insociabilesque naturæ arborum copulentur. *Id. l.* 16. *c.* 43. Et glutinum abdicant quædam, & inter se, & cum aliis insociabilia glutino. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 17. & *Curt. l.* 10. *c.* 9. Insociabile est regnum. *h. e.* socium non admittit. quia ut ait *Lucan. l.* 1. *v.* 92. Nulla fides regni sociis, omnisque potestas Impatiens consortis erit. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 12. Anum suapte natura potentiæ anxiam, insociabilem nurui efficiebat.

INSOLABILITER, *inconsolabilmente, senza conforto*, ἀπαραμυθήτως, ἀπαρηγορήτως, sine consolatione. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 7. rapto de fratre dolentis Insolabiliter.

INSOLATIO, onis, f. *l'esporre al sole*, ἡλίασις, siccatio in sole. *Plin. l.* 21. *c.* 14. *sub fin.* Candidissima cera fit, post insolationem etiamnum recocta.

INSOLATUS, a, um, *esposto al sole, soleggiato*, in sole expansus, sole calefactus, siccatus, ἐνηλιωθείς, ἡλιοθερής. *Colum. l.* 4. *c.* 27. Uvæ commodius insolatæ percoquuntur. *Id. l.* 12. *c.* 43. Uva sine noxa servari potest, si sereno cælo, post horam quartam, cum jam insolata est, nec roris quidquam habet, viti detrahatur. ¶ *Insolati dies* sunt sereni, & sole perfusi. *Id. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Tepidis diebus, & insolatis sub divo ponat.

INSOLENS, entis, *non solito, non avvezzo*, ἀήθης, non solens, insuetus. *Ter. Andr.* 5. 4. 4. Quid tu Athenas insolens? *Cri.* evenit. *Horat. l.* 1. *od.* 5. *v.* 7. aspera Nigris æquora ventis Emirabitur insolens. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 21. Ille amicus noster, insolens infamiæ, semper in laude versatus. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 36. Multitudo insolens belli diuturnitate otii. *Gell. l.* 19. *c.* 12. *a med.* Ruris colendi insolens. *Sallust. in Catil. c.* 3. Insolens malarum artium. *Cic. pro Sext. c.* 56. Non sum tam ignarus causarum, non tam insolens in dicendo, ut, &c. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 67. Nero ut faciendis sceleribus promptus, ita audiendi, quæ faceret, insolens erat. ¶ Item insolitus, *insolito, non usato, strano, nuovo*. *Cic. in Orat. cap.* 8. Nullum verbum insolens, nullum odiosum ponere audebat. *Gell. l.* 11. *c.* 7. Verbis uti aut nimis obsoletis, exculcatisque, aut insolentibus. *Id. in fin. cap.* 27. *l.* 2. Non corporis dehonestamento lætus, quod est insolens, & immodicum, sed, &c. & *cap.* 3. *l.* 7. *ante med.* Principio nimis insolenti usus est. Adde quæ congessit *Non. c.* 4. *n.* 234. ¶ Translate est intemperans, immodicus, nimius, solitum morem excedens, nimium elatus, atque adeo superbus, arrogans, audax, immodestus, *eccessivo, insolente, superbo, smoderato, tracotante*. *Cic. pro Marcell. c.* 3. Victoria natura insolens & superba est. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 14. *extr.* Temperantia insolenti alacritate gestire non sinit. *Id. Parad.* 6. Quæ est ista in commemoranda pecunia tua tam insolens ostentatio? *Hirt. de B. Alex. c.* 51. Insolenti voluptate efferri. *Horat. l.* 2. *od.* 3. *v.* 2. Mentem in rebus bonis servare ab insolenti temperatam lætitia. *Cic. de Senect. c.* 10. Nec erat ei verendum, ne vera de se prædicans, nimis videretur aut insolens, aut loquax. *Id.* 3. *de Orat. c.* 84. Non extulisse se in potestate, non fuisse insolentem in pecunia. *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 21. imprimeretque muris Hostile aratrum exercitus insolens. *Nepos in Timol. cap.* 4. Nihil unquam neque insolens, neque gloriosum ex ore ejus exiit. *Vellej. l.* 2. *c.* 110. Pannonia insolens longæ pacis bonis. *Plin. l.* 35. *c.* 18. Insolens fortuna. *h. e.* quæ sæpe humiles homines nimium extollit, & contra omnem morem ac fas sua bona distribuit. *Auson. in gratiar. act. c.* 11. *extr.* Eum pagina Fastorum suorum fecit insolentem. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 13. *extr.* Utrum secundis rebus insolentiores, an adversis timidiores essent. *Cæl. ad Ciccr.* 8. *Fam. ep.* 12. *a med.* Insolentissimi homines, summis ludis Circensibus meis, postulandum me lege Scantinia curant. *Quintil. l.* 1. *in proœm.* Nomen sibi insolentissimum arrogare. *Sueton. in Vespas. c.* 15. Non ante succensuit, quam altercationibus insolentissimis pæne in ordinem redactus. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 7. *n.* 1. Insolentissimos Numantinæ urbis spiritus contundere. ¶ *Insolens locus* dicitur a *Pallad.* qui infrequens est, ubi non solent homines sæpe versari, *in Novembr. tit.* 4. Si regio insolens, & incustodita contigerit.

INSOLENTER, *fuor del costume, stranamente, contra l'usanza*, ἀήθως, præter id, quod fieri solet, præter morem & consuetudinem. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 28. Evenire ne vulgo soleat, an insolenter & raro. *Gell. l.* 1. *c.* 21. *ad fin.* Non enim primus finxit hoc verbum Virgilius insolenter, sed in carminibus Lucretii inventum est. & *lib.* 10. *c.* 13. Insolentius paulo hac figura usus est. *Catull. carm.* 25. *ad Thall. in fin.* Insolenter æstuare. *h. e.* immodice, vehementer. ¶ Item præter id, quod decet, par est, opus est: atque adeo immodice, intemperanter, *eccessivamente, smoderatamente, oltre il dovere*. *Cic. in Orat. c.* 52. *ad fin.* Gorgias his festivitatibus insolentius abutitur, quas Isocrates moderatius temperavit. ¶ Item superbe, arroganter, *insolentemente, arrogantemente, superbamente*. *Cæs.*

l. 2.

l. c. 8. Gall. c. 14. Victoria sua insolenter gloriari. & lib. 1. B. Civ. c. 45. Hostem insolenter atque acriter nostros insequentem supprimit. & l. 3. c. 46. Insolentius atque audacius nostros premere cœperunt. Cic. 2. Cluil. c. 9. Qui se insperatis repentinisque pecuniis sumptuosius insolentiusque tractarunt. Id. 9. Phil. c. 3. Auctorem Senatus exstinctum, læte atque insolenter tulit. Id. 4. Tuscul. c. 17. Efferre se insolenter. Flor. l. 1. c. 26. Insolenter irridere aliquem. Valer. Max. l. 3. c. 2. n. 21. Insolentissime obequitantem consectatus interemit.

INSOLENTIA, æ, f. stranezza, novità, modo insolito, ἀήθεια, insuetudo, novitas. Cic. pro Rosc. Amer. c. 31. extr. Qui propter fori, judiciorumque insolentiam, non modo subsellia, verum etiam urbem ipsam reformidat. per non esser avvezzo. Sic Liv. l. 30. c. 41. ad fin. Ex insolentia, quibus nova bona fortuna sit, impotentes lætitiæ insanire. Sallust. in Jug. cap. 99. Timidus insolentia itineris. per le stranezza, e difficoltà. Cic. pro Dejot. c. 2. Moveor etiam ipsius loci insolentia, quod tantam causam dico intra domesticos parietes, &c. la novità. & pro Cal. cap. 31. Fama adolescentis paulum hæsit ad metas, notitia nova mulieris, & infelici vicinitate, & insolentia voluptatum. Id. 1. de Orat. c. 22. Insolentia disputationis. & lib. 13. c. 13. verborum. h. e. verba inusitata. & cap. 14. Peregrina insolentia. modo di parlare forastiero, e non usato fra noi. Horat. epod. ult. sub fin. Meæque terræ cedet insolentiæ. h. e. novis ausis, insolitis ac novis viribus, quibus ulciscar, & deprimam omnes. ¶ Sæpe in malam partem accipitur pro intemperantia, & excessu ab eo, quod ex laudabili consuetudine fieri solet, præsertim in cœnarum sumptibus, eccesso. Cic. Phil. 9. cap. 6. Mirifice Sulpicius majorum continentiam diligebat, hujus sæculi insolentiam vituperabat. Id. 9. Fam. ep. 20. In Epicuri nos castra conjecimus: nec tamen ad hanc insolentiam, sed ad illam tuam lautitiam, &c. Sueton. in Vitell. c. 10. Plurimum meri passim diviſit, pari vanitate atque insolentia. ¶ Item pro arrogantia, superbia, superbia, insolenza, arroganza. Cic. Verr. 6. c. 41. Illa tua singularis insolentia, superbia, contumacia. Id. 2. de Orat. cap. 52. Non esse tanti ulla merita, quanta insolentia hominis, quantumque fastidium. Id. 1. Agrar. c. 6. Modeste insolentiam suam continere. Id. ad Brut. ep. 2. ex recentiorib. Cœperat esse tanta insolentia, ut neminem liberum duceret. Sallust. in Jug. c. 4. Ne per insolentiam quis existimet memet studium meum laudando extollere. & cap. 44. Insolentia ex secundis rebus. Nep. in Epam. c. 5. Insolentiam alicui objicere. Id. in Agesil. c. 5. Tantum abfuit ab insolentia gloriæ, ut, &c. Justin. l. 39. c. 2. Superba insolentia spernere aliquem. Quintil. l. 1. c. 6. Abolita atque abrogata retinere, insolentiæ cujusdam est, & frivolæ in parvis jactantiæ. Senec. de benef. c. 29. l. 3. Hominum insolentiam contundere. ¶ In plurali num. Phædr. sub fin. l. 4. A noxiorum premitur insolentiis. Gell. l. 13. c. 20. ad fin. Insolentias verborum respuere.

INSOLESCO, is, n. 3. insolentire, insuperbirsi, lasciarsi trasportare, ἐξυβρίζω, insolens, immodicus, superbus fio. Cato apud Gell. l. 7. c. 3. ante med. Ne Romani, Persa quoque rege victo, ad superbiam, ferociamque, & immodicum modum insolescerent. Sallust. in Catil. c. 6. extr. Per licentiam animus humanus insolescit. Tacit. 2. Hist. c. 7. Rebus secundis etiam egregios duces insolescere.

INSOLET, suole, idem quod solet. Cæcil. apud Gell. l. 3. c. 16. Insolet ne mulier decimo mense parere? Pol nono, etiam septimo, atque octavo.

INSOLIDUS, a, um, non saldo, debole, tenero, μαλακός, non solidus, infirmus, mollis. Ovid. 15. Metam. v. 202. tunc herba nitens, & roboris expers Turget, & insolida est.

INSOLITE, insolitamente, præter consuetudinem, insolenter. Augustin. l. 2. de doctr. Christ. c. 13. extr. Si forte insolite acciderint. Gellius quoque tribui solet, lib. 2. c. 2. Multa atque immodica intempestive atque insolite differebat. Sed plerique omnes leg. insubide.

INSOLITUS, a, um, non avvezzo, ἀήθης, qui non assuevit, insuetus, insolens. Cic. Verr. 3. c. 37. Cur pudentissimas feminas in tantum virorum conventum insolitas, invitasque prodire cogis. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 85. Ut insolitum ad laborem Pompeji exercitum quotidianis itineribus defatigaret. Sallust. in Jug. c. 43. Civitas insolita rerum bellicarum, timere libertati. Id. in fragment. apud Arusian. Mess. Genus armis ferox, & servitii insolitum. Virg. 3. Georg. v. 543. insolitæ fugiunt in flumine phocæ. h. e. quæ non solent in fluminibus versari. ¶ Passive est non solitus, novus, insolito, strano, straordinario. Cic. 2. de Orat. c. 88. extr. Quæ causa me ad hanc insolitam mihi loquacitatem impulerit. Id. de clar. Orat. c. 81. Æstus quidam non insolitæ adolescentibus gloriæ. Id. pro Balb. c. 16. Priscum aut insolitum verbum interpretari. Tacit. Ann. 12. c. 37. Novum & moribus veterum insolitum. Plin. in Paneg. c. 60. Sed in principe rerum ac prope insolitum est, ut se putet obligatum. Tacit. 4. Hist. c. 23. Machinas etiam, insolitum sibi ausi. cosa insolita loro. & lib. 2. c. 95. Ingenti paratu, & ante illum diem insolito. & lib. 4. c. 60. Insolito spectaculo frui. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Insolitus labor. Stat. 1. Theb. v. 431. Insolitus clamor. Virg. 1. Georg. v. 475. insolitis tremuerunt motibus Alpes. Tacit. 2. Hist. c. 86. Insoliti animalium partus. ¶ Insolitum est fieri, fieri non solet. Callistrat. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 27. Suam mutare sententiam neminem posse; idque insolitum esse fieri.

INSOLO, as, avi, atum, a. 1. soleggiare, seccare al sole, sciorinare, ἡλιάζω, ad solem expando, sicco ad solem. Colum. l. 12. c. 39. Uvæ, quas per triduum insolaveris. Id. l. 4. c. 27. sub fin. Sic facilius insolatur humus, & fructus percoquitur.

INSOLUBILIS, le, insolubile, ἄλυτος, qui solvi non potest. Senec. l. 4. de benef. c. 12. Beneficium, creditum insolubile est. che non si può pagare. ¶ Translate Quintil. l. 5. c. 9. Ubi est signum insolubile, ibi ne lis quidem est. h. e. indubitatum, & quod solvi & infirmari non potest.

INSOLUBILITAS, atis, f. difficultas, ambages. Sidon. ep. 11. l. 4. Quæstionum insolubilitas labyrinthica.

INSOLUBILITER, insolubilmente, ita ut solvere non possis. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6. ante med. Non tenaciter tantum, sed etiam insolubiliter vinciuntur.

INSOLUM, insolitum. Afran. Orbitatem senectuti tuæ malam metui, quod insolum non venit cæco, ac dementi. Idem. Ne veniret, quod nunc agitur insolum. Hæc Non. c. 2. n. 426. V. in fine vocis Solum.

INSOMNIA, æ, f. vigilia, ἀγρυπνία, privatio somni, vigilia. Cæcil. apud Non. c. 3. n. 113. Consequitur comes insomnia: ea porro insaniam affert. Sallust. in Catil. c. 28. Vigilare, neque insomniis, neque labore fatigari. Id. in epist. Mithrid. ad Arsac. Persen, acceptum in fidem, insomniis occidere. h. e. prohibendo, ne somnum caperet. Pacuv. apud Charis. l. 1. pag. 78. Perdita illuvie, atque insomnia. Sueton. in Calig. c. 50. Incitabatur insomnia maxime. neque enim plus quam tribus nocturnis horis quiescebat. Gell. in fin. c. 4. l. 6. Captivos insomnia cruciatos interiisse.

INSOMNIOSUS, a, um, qui insomniæ morbo laborat. Cato R. R. c. 157. circa med. Omnis qui insomniosus est, hac eadem curatione sanum facies. h. e. brassica adhibita: de qua Plin. quoque l. 20. c. 9. ante med. Insomnia etiam, vigiliasque tollere decoctam, si jejuni edant. Ubi insomnia neutro gen. pro insomnias posuisse videtur.

INSOMNIS, e, senza sonno, vigilante, ἄυπνος, sine somno, vigil. Tacit. Ann. 1. c. 65. Cum ipsi passim adjacerent vallo, oberrarent tentoriis, insomnes magis, quam pervigiles. Virg. 9. Æn. v. 166. noctem custodia ducit Insomnem ludo. Horat. l. 3. od. 7. v. 6. frigidas Noctes non sine multis Insomnes lacrimis agit. Stat. 3. Theb. v. 328. Insomnes oculos rubor excitat. Ovid. 9. Metam. v. 190. Pomaque ab insomni male custodita dracone. Lucan. l. 2. v. 239. Invenit insomni volventem publica cura Fata virum. & lib. 4. v. 552. insomni dente creati Terrigenæ. h. e. dentibus satis draconis insomnis.

INSOMNIUM, ii, n. sogno, ἐνύπνιον, fit, cum cura oppressi animi, corporisve, sive fortunæ, qualis vigilantem fatigaverat, talem se ingerit dormienti: animi, si amator deliciis suis aut fruentem se videat, aut carentem: corporis, si temeto ingurgitatus, aut distentus cibo, vel ex abundantia præfocari se existimet, vel gravantibus onerari: fortunæ, cum se quis æstimet vel potentia, vel magistratu aut augeri pro desiderio, aut exui pro timore. Hæc & his similia, quoniam ex habitu mentis quietem sicut prævenerant, ita & turbaverant dormientis, una cum somno avolant, & pariter evanescunt; hinc & insomnio nomen est, non quia per somnium videtur, sed quia in ipso somnio tantummodo esse creditur, quum videtur, post somnium nullam sui utilitatem, vel significationem relinquit. Hæc Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 3. ubi quinque species enumerat eorum, quæ videre sibi dormientes videntur. Arnob. l. 7. pag. 244. Rusticulo cuidam Jovem per insomnium dixisse, &c. ¶ Usurpatur fere in plurali num. Plin. l. 5. c. 8. Atlantes insomnia non visunt, qualia reliqui mortales. ¶ Sæpius de malis somniis dicitur. Cic. de Senect. c. 13. Carent etiam vinolentia, cruditate, & insomniis. Virg. 6. Æn. v. 897. Sed falsa ad cælum mittunt insomnia Manes. Tibull. l. 3. el. 4. v. 1. Di meliora ferant, nec sint insomnia vera. Sil. l. 10. v. 357. Exercent rabidam truculenta insomnia mentem. & lib. 11. v. 102. furibunda insomnia. ¶ Pro insomnia, V. Insomniosus.

INSONO, as, ui, n. 1. sonare, risonare, ἐνηχέω, κατηχέω, idem quod sono, in aliqua re sono, resono. Virg. 2. Æn. v. 53. Insonuere cavæ, gemitumque dedere cavernæ. Ovid. 11. Metam. v. 161. calamis agrestibus insonat illa. Lucan. l. 1. v. 578. Insonuere tubæ. Virg. 5. Æn. v. 579. insonuitque flagello. fischiò. & lib. 7. v. 450. geminos erexit crinibus angues, Verberaque insonuit. h. e. per verbera, inquit Serv. & Æn. 12. v. 366. Edoni Boreæ cum spiritus alto Insonat Ægæo. fibila, fischia. Ovid. 6. Metam. v. 286. insonuit contento nervus ab arcu. & lib. 4. v. 688. unda insonuit. Petron. in Satyr. cap. 137. alto Insonuit gemitu turbatum murmure pectus. Quintil. l. 11. c. 3. a med. Si memoria fefellerit, quasi faucibus aliquid obstiterit, insonare. h. e. ingenti sonitu fauces purgare conari.

INSONS, sontis, adject. innocente, ἀθῷος, ἀναίτιος, innocens, innoxius, minime reus: ab in privativa, & sons. Sallust. in Catil. c. 16. Insontes, sicuti sontes, circumvenire, jugulare. Horat. l. 1. sat. 6. v. 69. vivo purus & insons. Plaut. Amph. 3. 2. 9. Insontem probri accusare. Id. Bacch. 3. 3. 70. Aliquem falso atque insontem arguere. Liv. l. 4. c. 15. Regni crimina insons. Id. l. 22. c. 49. Insons culpæ cladis hodiernæ. Al. leg. culpa. Id. l. 34. c. 35. Insontes publici consilii. Ovid. 13. Metam. v. 149. fraterni sanguinis insons. ¶ Eleganter Valer. Flacc. v. 130. l. 6. & qui tua jugera nondum Eruis, Ignotis insons, Arimaspe, metallis. h. e. abstinens, integer, & nulla habendi cupiditate flagrans: atque adeo a vitiis immunis. Senec. in Hippol. v. 486. Non illum avaræ mentis inflammat furor, Qui se dicavit montium insontem jugis. ¶ Item qui non nocet, non nocevole. Horat. l. 2. od. 19. sub fin. Te vidit insons Cerberus aureo Cornu decorum. Stat. l. 12. Theb. v. 682. ille quidem ramis insontis olivæ Pacificus. Val. Flacc. l. 1. v. 103. quibus arvorum, studiumque insontis aratri. Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 66. Et cremat insontes hostica flamma casas.

INSONUS, a, um, senza suono, e strepito, ἄψοφος, sono, seu strepitu carens. Apul. l. 3. Metam. Ad cubiculum suspenso & insono vestigio me perducit. Ammian. l. 27. c. 12. (al. 29.) Insonis passibus

sibus repens. ¶ *Insona littera* apud *Apul. de Mundo* sunt mutæ, ἄφωνα γράμματα.

INSOPIBILIS, le, qui sopiri non potest. *Martian. Capell. l. 1. pag. 4.* Insopibilis perennitatis igniculos incendere.

INSOPITUS, a, um, *vigilante*, ἄϋπνος, insomnis, pervigil. *Ovid. 7. Metam. v. 36.* Terrigenasque feros, insopitumque draconem. Adde *Lucan. l. 9. v. 357.* ¶ *Insopitus ignis*, inextinctus, *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 401.*

INSORDESCO, is, ui, n. 3. sordidus fio. *Sidon. l. 5. ep. 13.* Dejectu caducæ frondis agger insorduit. *Rutil. l. 1. v. 617.* subitis tectus nimbis insorduit æther.

INSORTITUS, a, um, non sortitus. *Plaut. Cas. 2. 4. 27.* Spicula etiam insortita sunt mihi. *Al. leg.* Etiam specula in sortitu est mihi.

INSPARGO. V. *Inspergo*.

INSPARSUS. V. *Inspersus*.

INSPATIANS, antis, in aliquo loco spatians. *Prudent. in Apoth. v. 597.* quem videat Babylonis ab arce tyrannus Innocuas inter flammas procul inspatiantem. *Al. leg.* exspatiantem.

INSPECIATUS, a, um, adject. in suas species non divisus. *Tertull. advers. Valentin. c. 10. extr.* Substantia informis & inspeciata.

INSPECIOSUS, a, um, adject. non speciosus, deformis. *Petron. in fragm. Tragur. c. 74. Burmanni.* Non inspeciosus puer.

INSPECTATIO, onis, f. actus inspectandi, inspectio. *Senec. l. 6. nat. quæst. c. 4.* Quorum adeo mihi dulcis inspectatio.

INSPECTATOR, oris, m. inspector. *Symmach. l. 6. ep. 9.* Adhibiti inspectatores, muro dividi loca nostra dixerunt. *Juret.* habet *inspectoret*.

INSPECTATUS. V. *Indespectus*.

INSPECTIO, onis, f. *il guardare*, *inspezione*, ἐπίσκεψις, ἀνάθεώρησις, actus inspiciendi, diligens alicujus rei consideratio, quæ inspiciendo fit, contemplatio. *Colum. l. 2. c. 4.* Ager prima inspectione neque vitia, neque virtutes abditas ostendit, quæ mox retractantibus facilius apparent. *Quintil. l. & cap. 5.* Tabularum inspectio sæpe falsum deprehendit. *leuore*. *Trajan ad Plin. l. 10. ep. 57.* Eos, qui pro consulibus hanc provinciam obtinuerunt, abstinuisse inspectione rationum. *revisione de' conti*. *Apul. in Apolog.* Inspectio speculi. ¶ In re augurali quid sit, V. *Spectio*. ¶ Refertur ad animum, *considerazione*, *speculazione*, *contemplazione*. *Quintil. l. 2. c. 18.* Artium aliæ positæ in inspectione, idest cognitione & æstimatione rerum, qualis est astrologia, nullum exigens actum, sed ipso rei cujus studium habet, intellectu contenta, quæ Θεωρητική vocatur: aliæ in agendo, &c. *scienze speculative*, *e pratiche*. *Tryphonin. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 63.* Inspectio in illo est, num ex operis servi acquiratur, &c. *Id. lib. 16. tit. 3. leg. 31.* Incurrit hic & alia inspectio, an, &c.

INSPECTO, as, avi, atum, a. 1. *guardare attentamente*, *considerare*, ἐφοράω, attente inspicio, diligenter intueor: frequentativum ab *inspicio*. *Plaut. Pœn. 3. 3. 69.* Illinc procul nos istuc inspectabimus. *Id. Rud. 3. 6. 31.* Viden' me, ut rapior? *Char.* video atque inspecto libros. *Id. Mil. 2. 2. 28.* Nescio quis inspectavit per impluvium. *Cic. ep. 9. l. 2. Fam. e med.* Quoniam, me inspectante, ille eum amplexarentur. *su gli occhi miei*. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 20.* Legio ex castris Varronis, adstante & inspectante ipso, signa sustulit. *Brut. ad Cicer. ep. 4. sub fin.* Quod utinam inspectare posses timorem de illo meum. *se tu potessi vedere*. & *Stat. l. & silv. 3. v. 1.* Summa deum Pietas, cujus gratissima cælo Rara profanatas inspectant numina terras. *h. e.* æquis oculis aspiciunt.

INSPECTOR, oris, m. *inspettore*, ἐπόπτης, qui aliquid inspicit: & præsertim qui considerat & examinat aliquid venale, ut videat, probum ne sit, pretiumque statuit. *Plin. l. 37. c. 7.* Accedit religio narrata, a siderum cognatione, ab inspectoribus. *Ulpian. Dig. lib. 53. tit. 6. leg. 10.* Si rem inspectori dedi, dum volo pretium exquirere, &c. ¶ In lemmate *tit. 57. lib. 11. Cod. Justin.* & *lib. 11. Cod. Theodos. tit. 1. leg. 31. & 33. tit. 28. leg. 2.* inspectores sunt, quos princeps dimittit per provincias, ut inspiciant, quæ prædia vectigalibus subjicienda sint.

INSPECTUS, us, m. inspectio, intuitus. *Senec. epist. 92.* Vocat animus molestia, liber ad inspectum universi. *Apul. l. 10. Metam.* Oculis inspectu minacibus. *Ammian. l. 22. c. 1.* Inspectu jecoris prædoctus.

INSPECTUS, a, um, *mirato*, *riveduto*, *considerato*, inspiciendo consideratus. *Plaut. Trin. 3. 3. 65.* Si epistolas obsignatas non feret, dici hoc potest, apud portitorem eas resignatas sibi, inspectasque esse. *& in argum. 2. Aulular. v. 7.* Reque omni inspecta, servulus id surpit. *Tacit. 2. Hist. cap. 78.* Inspecta exta. *& cap. 6.* Auditi sæpius Cæsares, quem inspecti. *Colum. l. 1. c. 8.* Eligendus est rusticis operibus ab infante duratus, & inspectus experimentis. *conosciuto alle prove*. De eo, qui emendi causa inspicitur, *Martial. l. 6. epigr. 82.* Quidam me modo, Rufe, diligenter Inspectum velut emptor, aut lanista, &c. V. *Inspicio*.

INSPERABILIS, e, *insperabile*, ἀνέλπιστος, ἄελπτος, qui sperari non potest. *Gell. l. 4. c. 18.* Pacem & victoriam vobis peperi insperabilem.

INSPERANS, antis, *chi non spera*, ἀνελπίζων. In obliquis casibus fere adhibetur. *Cic. 1. de Orat. cap. 21.* Insperanti mihi, sed valde optanti cecidit, ut in istum sermonem delaberemini. *Id. pro Marcell. c. 7.* Quibus tu salutem insperantibus reddidisti. *Terent. Andr. 3. 4. 24.* Feci hodie ut fierent nuptiæ, insperante hoc, atque invito Pamphilo. Adde *Catull. carm. 105. ad Lesb.* ¶ In recto. Vetus lapis apud *Gruter. pag. 1133. n. 7.* Feminaeque manu insperans incidit ætas, &c.

INSPERATE, insperato. *Valer. Max. l. 3. c. ult. n. 2. extern.* Et quo vehementius noceat, insperatius prodest.

INSPERATO, *fuor d' ogni speranza*, *insperatamente*, præter spem, ἀέλπτως. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 150.* Insperato abiit, quam una angina abstulit hora. *In argum. 1. Aulular. Plauti, v. 14.* Aulam insperato invenit. *Apul. l. 9. Metam.* Insperato & contra opinionem.

INSPERATUS, a, um, *insperato*, *inaspettato*, *improvviso*, ἀνέλπιστος, non speratus, inexspectatus. *Cic. Phil. 10. c. ult.* Insperatum & repentinum præsidium. *Id. 2. Catil. c. 9.* Insperatæ repentinæque pecuniæ. *Plaut. Mostell. 1. 3. 40.* Insperata accidunt magis sæpe, quam quæ speres. *Id. Men. 5. 9. 72.* O salve insperate, multis annis post quem conspicor, frater. *Id. Pœn. 5. 3. 8.* Hanno, insperatissime mihi tuisque filiis, salve. ¶ De re tristi, *Cic. Tuscul. 3. c. 13.* Insperatum & necopinatum malum. *Liv. l. 3. c. 26.* Nihil tam necopinatum nec insperatum accidere potuit. *h. e.* quod hostes castra R. adorirentur, obsiderentque. ¶ *Ex insperato*, insperato, *insperatamente*. *Plaut. Stich. 2. 2. 32. Liv. l. 2. c. 35.* & *lib. 30. c. 10. extr.* & *Plin. l. 25. c. 2. sub fin.*

INSPERGO, is, ersi, ersum, a. 3. *spargere sopra*, ἐπιπάσσω, super aliquam rem spargo. *Cic. 2. de Divin. c. 16.* Caput est in jecore, cor in extis: jam abscedet, simul ac molam & vinum insperseris. *Cato R. R. c. 65.* Oleam sale inspergito. *Colum. l. 11. c. 2. circa med.* Stercoris pars in prata digerenda, pars oleis & ceteris arboribus inspergenda. *Plin. l. 19. c. 8 ad fin.* Papaver panis rustici crustæ inspergitur, affuso ovo inhærens. *Id. l. 26. c. 8. a med.* Farina potioni inspergitur. *& lib. 23. in proœm. ad fin.* Oenanthe vulneribus inspergitur. ¶ Dicitur etiam *inspargo*. *Plin. l. 28. c. 11. ad fin.* Postea gypsi pars quarta inspargitur. *Id. l. 34. c. 12. extr.* Ursorum in arena, & leonum ora atramento inspargere.

INSPERSIO, onis, f. *lo sparger sopra*, ἐπίπασις, actus inspergendi, aspersio. *Pallad. in Mart. tit. 9. a med.* Ruta seritur locis apricis, solius cineris inspersione contenta.

INSPERSUS, us, m. inspersio. In festo casu singulari *Apul. l. 7. Metam.* Corium affirmatum cineris inspersu. *& lib. 9.* Comæ sordentes inspersu cineris.

INSPERSUS, a, um, *sparso sopra*, ἐπίπαστος, supra sparsus, in aliqua re sparsus. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 67.* Egregio inspersos reprehendas corpore nævos. *Plin. l. 28. c. 15.* Suis simis potioni inspersus. *Id. l. 24. c. 16.* Aron aridum in potione inspersum. *& in f. ejus cap.* Siccata in farinæ modum, & inspersa vino albo. ¶ Dicitur & *insparsus*. *Plin. l. 26. c. 14.* Farina ejus carnes excrescentes, per se insparsa consumit. *Minuc. Fel. in Octav. c. 28. a med.* Fama semper insparsis mendaciis alitur.

INSPICIO, is, exi, ectum, a. 3. *guardare*, *mirare*, *osservare*, ἀποβλέπω, ἐπισκοπέω, in aliquid aspicio, intueor. *Plaut. Bacch. 4. 4. 72.* Intro inspice. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 71. Burm.* Inspicere horas. *Terent. Adelph. 3. 4. 51.* Inspicere tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo. *Ovid. 4. Fast. v. 189.* cum Romam inspexerit Eos. *Id. 3. Trist. el. 1. v. 9.* Inspice quid portem: nihil hic, nisi triste videbis. *Id. 3. de art. am. v. 232.* Inspice quam tenuis bractea ligna tegat. *Id. 15. Metam. v. 577.* Inspicere exta. *& lib. 12. v. 39.* Orbe locus medio est, &c. Unde quod est usquam, quamvis regionibus absit, Inspicitur. *si vede*, *si scuopre*. ¶ De iis, qui legunt. *Ovid. 3. de ar. am. v. 471.* Inspice, quodque leges, ex ipsis collige verbis, &c. *Id. 4. Fast. v. 257.* Carminis Euboici fatalia verba sacerdos Inspicit. *Cic. pro Balb. c. 14.* Si neque Pœnorum jura calles, neque nostras leges inspicere potuisti. *studiare*, *informarsi*, *imparare*. *Plaut. Stich. 3. 2. 1.* Inspicere libros. ¶ De iis, qui quippiam considerant examinantque, quale sit, quantique, ut fit in rebus venalibus, *esaminare*, *considerare*. *Cic. Verr. 6. c. 28.* Petiit a rege, ut candelabrum ad se mittat: cupere se dicit inspicere. *Plaut. Mostell. 3. 2. 65.* Te hoc orare jussit, ut sibi liceret inspicere has ædes. Si non sunt venales. *Colum. l. 2. c. 3.* In emendo inspiciendoque agro præcipua duo esse consideranda, &c. *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 5. leg. 18.* Si rem tibi inspiciendam dedi, & dicas, te perdidisse. Adde *Martial. l. 9. epigr. 60.* & *lib. 10. epigr. 80.* & *Sueton. in Oth. cap. 6.* ¶ Translate est considerare, cognoscere. *Cic. 2. Phil. c. 27. extr.* Vis ne igitur, te inspiciamus a puero? *Quintil. c. 1. l. 11.* Eum demum dicere apte, qui non solum quid expediat, sed etiam quid deceat, inspexerit. *Plaut. Pers. 2. 5. 15.* Inspicere morbum tuum lubet. *Id. Mil. 2. 1. 55.* Inspexi mulieris sententiam. *conobbi*, *intesi il suo sentimento*. *Plin. l. 29. c. 1. ad fin.* Satis esse ingenia Græcorum inspicere, non perdiscere. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 57.* Inspicere rationes. *rivedere i conti*. *Petron. in Satyr. c. 15.* Flagitabant, ut postero die judex querelam inspiceret. *h. e.* de querela cognosceret. *Martial. l. 2. epigr. 55.* Inspice, an possit fieri, &c.

INSPICO, as, avi, atum, a. 1. *Inspicare faces* est ligna in usum facium ita incidere, ut in acutum desinant, & multis præterea incisuris dividantur, in morem spicæ, & aristarum. quas ideo *multifidas* vocant. *Senec. in Med. v. 111.* Multifidam jam tempus erat succendere pinum. *Virg. 1. Georg. v. 292.* ferroque faces inspicat acuto. Hinc *Grat. in Cyneg. v. 484.* spicatæ faces.

INSPIRAMENTUM, i, n. inspiratio. *Cal. Aurelian. Tard. 2. 2. 13.* Inspiramentis inserere.

INSPIRATE, adverb. *Val. Max. l. 3. c. ult. n. 2. extern.* Blandum animum sane temeritati casus facit, ubi pravo consilio propitius adspirat: & quo vehementius noceat, inspiratius prodest. *h. e.* magis inspirando, seu adspirando, benignius, prolixius.

INSPIRATIO, onis, f. *ispirazione*, ἐμπνευσις. *Solin. c. 7.* (*al. 22.*) *a med.* Fontes (*Aganippes*, & *Hippocrenes*) poti inspirationem litterariam faciunt.

IN-

INSPIRATOR, oris, m. qui inspirat, & injicit. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 5.* Apollo furoris inspirator.

INSPIRATUS, a, um, *soffiato dentro*, ἐμπνευσθείς, spirando immissus, injectus. *Colum. l. 6. c. 17. ad fin.* Facit idem trite sepiæ testa, & per fistulam ter die oculo inspirata. ¶ Translate *Id. l. 3. c. 10. ante med.* Videmus hominibus inspiratam, velut antiquam rectricemque membrorum, animam. *Justin. l. 18. c. 5.* Cum inspirati vates canerent, non impune laturum. *inspirati.*

INSPIRITALIS, le, adject. non spiritalis. Est vox *Paulini epist. 22. (al. 7.)*

INSPIRO, as, avi, atum, a. 1. *soffiar dentro*, ἐμπνέω, ἐμφυσάω, intro spiro, spiritum, seu ventum immitto. *Cels. l. 7. c. 27.* Siqua (*medicamenta*) erunt arida, per scriptorium calamum inspirabuntur. *Flor. l. 3. c. 19.* In ore abdita nuce, quam sulphure & igne stipaverat, leniter inspirans, flammam inter verba fundebat. *Senec. in Hippol. v. 1008.* Nullus inspirat salo ventus. *Quintil. l. 10. c. 3.* Inspirantes ramis arborum auræ. *Colum. l. 1. c. 6. ante med.* Granaria modicis fenestellis aquilonibus inspirantur. *Plin. in fin. c. 11. l. 34.* Si gravitati aurium per fistulas inspiretur. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Id. l. 10. c. 29. a med.* Qui lusciniæ sonum, addita in transversas arundines aqua, foramen inspirantes, linguæque parva aliqua opposita mora, indiscrete redderent similitudine. *Gell. l. 1. c. 11. a med.* Fistulæ sensim graviusculum sonum inspirans. *Id. l. 2. c. 3.* Atticos ἰχθῦν, ita inspirantia primæ litteræ dixisse. *h. e.* prima littera aspirata. Al. leg. *inspirantes primæ litteræ:* alii *primam litteram*. sed eodem recidunt omnia. ¶ Translate est immittere, infundere, *inspirare*, *infondere*. *Virg. 1. Æn. v. 692.* Occultum inspires ignem. *Id. 4. Georg. v. 236.* læsæque venenum Morsibus inspirant. *Id. 6. Æn. v. 11.* magnam cui mentem animumque Delius inspirat vates. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 194.* Inspirare amorem. *Curt. l. 4. c. 13.* fortitudinem. *Quintil. l. 11. c. 10. ad fin.* iram, misericordiam. *Id. l. 2. c. 5.* Quanta in dividendo prudentia, quam subtilis argumentatio: quibus viribus inspiret, qua jucunditate permulceat. *h. e.* inserat, imprimat quod dicit. *Justin. l. 43. c. 1.* Unde adhuc, qui inspirari solent, fatuari dicuntur. *h. e.* divino spiritu œstroque impleri.

INSPISSATUS, a, um, conspissatus. *Veget. de re Veterin. l. 2. c. 30.* Meliceris est tuber, in quo caro inspissata, quomodo in verrucis, invenitur.

INSPOLIATUS, a, um, *non ispogliato*, non spoliatus. *Quintil. l. 7. c. 1. circa med.* Occisus est non prædæ gratia, quia inspoliatus est. *Virg. 11. Æn. v. 594.* corpus & arma Inspoliata feram tumulo.

INSPUMO, as, n. 1. spumas emitto. *Tertull. in Apolog. c. 11.* O sacrilega convicia! infrendite, inspumate: iidem estis, qui, &c.

INSPUO, is, ui, a. 3. *sputare addosso*, ἐμπτύω, super aliquid spuo. *Plin. l. 22. c. 21.* Commanducata ei si inspuatur, mori serpentem. *Id. l. 31. c. 9. extr.* Et oculis jumentorum inspuitur. *Senec. de Ira, l. 3. c. 38. extr.* Inspuere alicui in frontem mediam. *Id. de consol. ad Helv. c. 13.* Inspuere in faciem alicujus. *Sueton. in Vespas. c. 7.* Restituturum oculos, si inspuisset.

INSPUTO, as, avi, atum, a. 1. *sputare addosso*, ἐμπτύω, frequentativum ab *inspuo*, sed ejusdem fere significationis. *Plaut. Capt. 3. 4. 21.* Ain' eum morbum mihi esse, ut qui me opus sit insputarier? *He.* ne verere: multos iste morbus homines macerat, quibus insputari, saluti fuit. Loquitur *Plaut.* de Comitiali morbo (de quo *Plin. l. 28. c. 4. V. Despuo.*) & paulo ante dixerat *vers. 18.* Illic isti, qui sputatur, morbus interdum venit. Ex quo intelligimus, non solum avertendi ejus morbi causa, sed etiam sanandi, in eum, qui laboraret, inspui morem fuisse. Nam saliva hominis in multis vim medicinæ habere creditur. *V. Plin. loc. cit.*

INSTABILIS, le, *instabile*, ἀβέβαιος, ἀστάθμητος, qui stare, & firmiter hærere non potest. *Ovid. 1. Metam. v. 16.* Sic erat instabilis tellus, innabilis unda. *Liv. l. 27. c. 18. a med.* Hostis instabilis ad cominus conserendas manus. *Curt. l. 8. c. 11.* Instabili & lubrico gradu præcipites recidebant. *Tacit. Ann. 1. cap. 64.* Locus uligine profunda: idem ad gradum instabilis, procedentibus lubricus. *Plin. l. 31. c. 6.* Vomitiones instabili volutatione commotæ. *h. e.* excitatæ navis agitatione. ¶ Translate est inconstans, incertus, mutabilis, brevi durans, *incostante*, *incerto*, *instabile*, *non durevole*. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 23.* Res maritimæ celerem atque instabilem motum habent. *Pacuv.* apud *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 23. de Fortuna*. Insanam autem ajunt, quia atrox, incerta, instabilis sit. *Tacit. 13. Ann. c. 19.* Nihil rerum mortalium tam instabile ac fluxum est, quam fama potentiæ non sua vi nixæ. *Virg. 4. Georg. v. 105.* Instabiles animos ludo prohibebis inani. *Senec. in Thyest. v. 215.* Ubi non est pudor, nec cura juris, instabile regnum est. *Curt. l. 7. c. 8.* Jam etiam ad pecora nostra avaras & instabiles manus porrigis. *h. e.* quæ huc illuc veluti vagantur prædandi causa, neque ullo pretio aut lucro implentur.

INSTABILITAS, atis, f. *instabilità*, *incostanza*, ἀστασία, inconstantia. *Plin. l. 24. c. 17.* Herbam hanc comedi contra omnia corporum incommoda, instabilitatemque mentis.

INSTANS, antis, qui stat in aliquo loco. V. *Insto*. ¶ Item *presente*, ἐνεστώς, qui instat, præsens, imminens. *Cic. Tuscul. 4. c. 6.* Quæ enim venientia metuuntur, eadem efficiunt ægritudinem instantia. *Id. 2. de Orat. c. 25.* In deliberationibus plerumque ac controversiis futuri, raro etiam ac instantis, aut facti. *Id. Phil. 11. c. 10.* Verenc ne exercitus nostri tardentur animis, si quidquam aliud a nobis, nisi de instanti bello, cogitatum putent. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 5.* Id dividitur in tempora tria, præteritum, instans, consequens. *Nep. in Pausan. c. 3.* Pecunia & potentia instans periculum depellere. *In vet. S. C. circa A. U. DCCC.* apud *Reines. class. 7. n. 11.* Convenit felicitati sæculi instantia. *del secolo che corre*. ¶ Apud Grammaticos *tempus instans* in verbis est tempus præsens. *Charis. l. 2. pag. 147. Prisc.* & *Diomed. l. 1.* sæpe. ¶ Substantivi more, *Cic. de Fato, c. 12.* Ut præterita ea vera dicimus, quorum superiori tempore vera fuerint instantia; sic futura, quorum consequenti tempore vera erunt instantia, ea vera dicemus. ¶ Est etiam urgens, flagitans. *Virg. 1. Æn. v. 508.* instans operi, regnisque futuris. *sollecitante*, *insistente*. *Sueton. in Aug. c. 65.* Deprecans, & pertinacius instans. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 31.* Non dubitabat, quin dato spatio ac tempore, eodem instante Dumnaco, possent concitari. *&* *cap. 14.* Ut discedere ex eo loco, sine periculo, barbari, militibus instantibus, non possent. *Incalzandogli i soldati*. *&* *de B. Afric. c. 69.* Cum & proficiscentes insequerentur, & refugerent instantes. *&* *Justin. l. 23. c. 3.* Instantibus hinc Carthaginiensibus, inde Romanis. *essendogli addosso*. *&* *Virg. 5. Æn. v. 167.* ecce Cloanthum Respicit instantem tergo, & propiora tenentem. *che gli era alle spalle*. *&* *Horat. l. 3. od. 3. v. 1.* Justum & tenacem propositi virum Non vultus instantis Tyranni Mente quatit solida. *h. e.* urgentis, minitantis. *Quintil. l. 11. c. 3. circa med.* Gestus in exprobrando & arguendo acer atque instans. *&* *ibid. ad fin.* Argumentatio plerumque agilior, & acrior, & instantior, consentientem orationi postulat etiam gestum, idest fortem celeritatem. *Tacit. 2. Ann. c. 56.* Nota hæc Germanico: sed præverti ad Armenios instantior cura fuit. *più pressante*, *più urgente*. *Gell. l. 13. c. 24. a med.* Duplex eadem compellatio admonitionem facit instantiorem. *Augustin. l. 1. Retract. c. 19. extr.* Instantissima petitio.

INSTANTER, *instantemente*, *con vigore*, *e veemenza*, ἐνστατικῶς, instando, urgendo, vehementer, magna vi & contentione. *Quintil. l. 9. c. 4. ad fin.* Ubicumque acriter erit, & instanter, pugnaciterque dicendum, membratim cæsimque dicemus. *&* *cap. 3. circa med.* Dissolutio est apta, cum quid instantius dicimus. nam & singula inculcantur, & quasi plura fiunt. *Plin. l. 5. ep. 19.* Dum intente instanterque pronunciat, sanguinem rejecit. *&* *lib. 7. ep. 22.* Instanter petere. *Sueton. in Claud. cap. 5.* Instantius flagitare. *Tacit. 6. Ann. cap. 35.* Pharasmanes instantius contendit. *con maggior impeto*. *Gell. l. 4. c. 18. a med.* Instantissime desiderare.

INSTANTIA, æ, f. *assiduità*, *attenzione*, σπουδή, ἐπιμέλεια, actus instandi urgendique aliquid, attentio, sedulitas, assiduitas. *Plin. l. 3. ep. 5. ad fin.* Quid est enim, quod non aut illæ occupationes impedire, aut hæc instantia non possit efficere? *Inscript. in Mus. Veron. pag. 351. n. 5.* L. Fabius Modestus sibi & suis instantia & laboribus suis fecit. *Solin. c. 2. (al. 8.) a med.* Duces duo sunt: alter agmen anteit, alter insequitur: ille ut iter dirigat; hic ut instantia urgeat tarditatem. ¶ Item vis, vehementia, *forza*, *veemenza*. *Plin. l. 5. ep. 8. a med.* Oratio maxime vi, amaritudine, instantia: historia tractu & suavitate, atque etiam dulcedine placet. ¶ Item diligens & assidua petitio, flagitatio, exactio, *instanza*. *Papinian. Dig. lib. 31. tit. 2. leg. 31.* Omissa est repetendi debiti instantia. *Scævola in §. tit. ult. lib. 13.* Cullei instantia Caji recuperati sunt.

INSTAR, *similitudine*, *esemplare*, *uguaglianza*, ὁμοίωμα, παράδειγμα, similitudo, exemplar, æquiparatio, vis tantundem valens. Nomen indeclinabile: cujus originem alii aliam comminiscuntur Etymologi. V. *Voss.* & *Martinium*, &c. *Virg. 6. Æn. v. 866.* quantum instar in ipso est! *Plin. l. 34. c. 7. sub fin.* Quod primum operis instar fuit. *il primo disegno*, *o modello*. *Cic. 1. Tuscul. c. 17.* Terra ad universi cæli complexum quasi puncti instar obtinet. *Id. 3. Offic. c. 3.* Omnia ex altera parte collocata, vix minimi momenti instar habent. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 29.* Unum in me scelus est, quod te, scelerata, recepi: Sed scelus hoc meriti pondus & instar habet. *&* *ep. 16. v. 366. de Hectore*. Unus is innumeri militis instar habet. *Cic. de clar. Orat. c. 51.* Plato mihi unus instar est omnium. *val per tutti*. *Justin. l. 4. c. 4.* Auxilium a Lacedæmoniis petierunt. Ab his mittitur Gylippus solus, sed in quo instar omnium auxiliorum erat. *Flor. l. 3. c. 5. a med.* Classem aggressus tam elatas tam fœde strage laceravit, ut navalia belli instar efficeret. *Justin. l. 36. c. 3.* Vallis continuis montibus ad instar castrorum clauditur. *a guisa*, *a foggia*. *Ulpian. Dig. lib. 6. tit. 2. leg. 7.* Ad instar proprietatis, non ad instar possessionis. *Id. lib. 39. tit. 1. leg. 21.* Si proponatur instar quoddam, & quasi facies quædam operis facta. (Falluntur qui *adinstar* conjunctim scribunt, & adverbium esse putant.) ¶ Sæpius absolute usurpatur, subaudito aliquo verbo per ellipsin, & sequente genitivo. Refertur ad qualitatem. *Cic. 2. Offic. c. 20.* Clientes appellari, mortis instar putant. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 17.* Ut instar muri, hæ sepes munimenta præberent. *a guisa di muro*: vel *tanto quanto un muro*. *Varr. l. 4. de L. L. c. 30.* Læna, quod de lana multa. duarum enim togarum instar. ¶ Item ad quantitatem, & magnitudinem. *Cic. Fam. 15. ep. 4. ante med.* Eranam, quæ fuit non vici instar, sed urbis, cepimus. *Id. Attic. l. 10. ep. 4.* Epistolæ, quæ voluminis instar erat. *Virg. 2. Æn. v. 15.* Instar montis equus. *Colum. l. 6. c. 14.* Porri succus instar heminæ pari ei mensuræ miscetur. *&* *lib. 4. c. 8.* Recedere ab ipso codice instar unius digiti spatio conveniet. *tanto che sia lo spazio d' un dito*. ¶ Item ad numerum. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 66.* Animadversum est, cohortes quasdam, quod instar legionis videretur, esse post silvam. *Hirt. de B. Alex. cap. 19.* Cohortium trium instar in terram exposuit. *Cic. Attic. l. 16. ep. 5. extr.* Mearum epistolarum nulla est συναγωγή: sed habet Tiro instar septuaginta. *alla somma*. *Varr. l. 1. R. R. c. 1. sub fin.* In quæ volumina de Græcis libris adjecit non pauca, & de Magonis dempsit instar librorum octo. *al numero di otto*. *Velle. l. 2. c. 19.* Cujus viri magnitudo multorum voluminum instar exigit. *un' opera di molti volumi*. *Colum. l. 12. c. 28.* Irim cribratam, quæ

fit instar pondo quincuncem & trientem, *che arrivi al peso di*, &c. ¶ *Val. Prob. in Cathol. pag.* 1444. tribuit genitivum *instăris*: sed usu caret.

INSTAURATIO, onis, f. *rinnovazione*, ἀνανέωσις, renovatio, repetitio. *Cic. de Harusp. resp. c.* 11. Si ludi sunt non rite facti, mentes deorum immortalium, ludorum instauratione placantur. *Liv. l.* 2. *c.* 36. Ludi forte ex instauratione magni parabantur. *Gell. l.* 15. *c.* 18. Instauratio pugnæ. *Paul. l.* 5. *sententiar. tit.* 5. *sub fin.* Instaurationem causæ deposcere. *chiedere di rimettere in piedi la causa*. Rursus *Gell. l.* 13. *c.* 24. *circa med.* Quid valet hæc repetitio instaurationque ejusdem rei sub alio nomine, in *manubiis*, & in *præda*? *ripetizione, e replica*. ¶ Item refectio, restitutio, reparatio, *riforamento*, *ristaurazione*. *Eumen. in fin. Paneg. ad Constant.* Civitas Æduorum substructione veterum domorum, & refectione operum publicorum, & templorum instauratione consurgit. *Id. pro restaurat. schol. c.* 4. Divinæ Imperatorum nostrorum providentiæ hujus quoque operis instauratione parendum est.

INSTAURATITIUS, *vel* Instauraticius dictus est dies additus ludis Circensibus, Senatus consulto & lege Mævia, placandi Jovis causa, quod cum quidam ante spectaculi commissionem servum suum verberatum, patibuloque constrictum per Circum egisset; ea re iratus Jupiter Annio cuidam per quietem significaverat, non sibi placuisse plenum crudelitatis admissum. Quod narrat etiam *Liv. l.* 2. *c.* 36. Dictus est autem non a patibulo, ut quidam putant, Græco nomine ἀπὸ τοῦ σταυροῦ; sed a redintegratione, ut Varroni placet, qui instaurare ait esse, instar novare. Hæc *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11.

INSTAURATIVUS, *a*, um, qui instauratur & renovatur; ut Instaurativi ludi, qui in locum eorum, qui aut prætermissi erant, aut perperam facti, instaurabantur. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 26. Itaque ludis intermissis, instaurativi constituti sunt.

INSTAURATOR, oris, m. *ristoratore*, ἀνανεωτής, qui instaurat & renovat. *Inscript. apud Reines. class.* 2. *n.* 31. Instauratori mœnium. *Ammian. l.* 27. *c.* 3. (*al.* 5.) Nomen proprium inscribebat, non ut veterum instaurator, sed conditor.

INSTAURATUS, a, um, *rinnovato*, *replicato*, renovatus, repetitus. *Cic. de Harusp. resp. c.* 10. Quorum de sententia illa eadem renovata atque instaurata celebrantur. *Id. pro Rosc. Amer. c. ult.* Cavete, ne nova & multo crudelior per vos proscriptio instaurata esse videatur. *Id. de Provinc. consul. c.* 8. *ad fin.* Instauratæ maximi belli reliquiæ ac renovatæ. *Justin. cap.* 13. *l.* 12. Instaurata comissatio. *Virg.* 2. *Æn. v.* 669. prœlia. ¶ Item *refectus*, restitutus, *restaurato*. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c.* 7. Levati status, instauratæ fortunæ. *Virg.* 2. *Æn. v.* 451. Instaurati animi. *rinfrancato: ripreso coraggio*.

INSTAURO, as, avi, atum, a. 1. *rinnovare*, *replicare*, *ripigliare*, ἀνανεόω, renovo, repeto. Si *Veranium* audias (*apud Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 11.) & *Festum*, est ab *instar*, & significat, instar novare, h. e. aliquid ad pristinam similitudinem, & comparationem reficere. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 12. *circa med.* Instaurare sacrificium. & *Q. Fr. l.* 2. *ep.* 6. Latinas. *Id. pro Dom. c.* 3. cædem. *Id.* 2. *Verr. c.* 4. & renovare scelus pristinum. *Liv. l.* 37. *c.* 19. novum de integro bellum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 62. funus. & *lib.* 4. *v.* 63. diem donis. *h. e.* diei celebritatem sacris renovare. (Sic *Stat.* 2. *Theb. v.* 88. Instaurare diem, festasque reponere mensas.) & *vers.* 145. choros, *ripigliar le danze*. & *lib.* 7. *v.* 146. epulas. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 691. mensas. *Sueton. in Ner. cap.* 57. societatem. *Stat.* 5. *Theb. v.* 9. vias. *ripigliar il cammino*. Sic *in fin. l.* 2. iter ad Argos. *Val. Max. l.* 8. *c.* 1. *n.* 4. quæstionem. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *sub fin.* omne genus operis, auspicandi causa. *ripigliare*, *riassumere*. ¶ Item reparare, reficere, resarcire, *restaurare*. *Eumen. pro restaur. schol. c.* 3. Instaurare opera, reparare templa. *Plin. l.* 14. *c.* 20. Cinere aut gypso instaurare vina. ¶ Item conficere, parare, facere, *fabbricare*, *fare*. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Bombycas frigorum impatientia villis inhorrescere, & adversum hiemem tunicas sibi instaurare densas. *Id. l.* 31. *c.* 2. Instaurare sibi monumenta.

INSTERNO, is, instravi, atum, a. 3. *distendere di sopra*, *coprire*, ἐπιστρώννυμι, supersterno, superextendo, operio. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *a med.* Si palo adacto caverna palea insternatur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 722. Fulvique insternor pelle leonis. *Stat.* 3. *Theb. v.* 213. terraque insternar avita. *h. e.* humer, sepeliar. *Vet. poeta*, fortassis *Enn.* apud *Terentian. Maur. pag.* 2408. *Putsch.* Pontibus instratis conjunxit litora Xerxes. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *a med.* In jus vocato, qui ingredi non quiret, plaustrum esse dandum censuerunt, neque insternere tamen delicata arceram jusserunt. V. *Arcera*. *Horat. de art. Poet. v.* 279. modicis instravit pulpita tignis. ¶ Item prosterno, prosternere. *Stat.* 12. *Theb. v.* 800. Turbine quo se se caris instraverit audax Ignibus Euadne. *si sia gettata sul fuoco*.

INSTIGATIO, onis, f. *stimolo*, instigandi actus. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 30. Amplificatio est res, quæ per locum communem instigationis auditorum causa sumitur. *Cajus Dig. lib.* 5. *tit.* 2. *leg.* 4. Novercalibus instigationibus corrupti. Adde *Lactant. l.* 5. *c.* 19.

INSTIGATOR, oris, m. *instigatore*, qui instigat. *Auson. epist.* 17. Superfluus instigator agitabo. *Papinian. Dig. lib.* 3. *tit.* 2. *leg.* 20. Instigator accusationis.

INSTIGATRIX, icis, f. quæ instigat, *instigatrice*. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 51. Acerrima instigatrix adversus Galbianos.

INSTIGATUS, us, m. instigatio. *Ulpian. lib. Dig.* 9. *tit.* & *leg.* 1. Si instigatu alterius fera damnum dederit.

INSTIGATUS, a, um, *instigato*. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* Neque anguis venenatus est, nisi per mensem luna instigatus.

INSTIGO, as, avi, atum, a. 1. *instigare*, *stimolare*, ἀναστατόω, παροξύνειν, παρορμάω, incito, impello: a στίζω, pungo. Alii derivant ab *insto*, quia qui instat, atque urget, is propria instigat. *Terent. Andr.* 4. 2. 9. Age, si hic non insanit satis sua sponte, instiga. *Cic. in Pison. c.* 11. Cum in Palatio mea domus ardebat, non casu aliquo, sed ignibus injectis instigante te. *Liv. l.* 33. *c.* 47. Infensi & irati Romanos in Annibalem instigabant. *Senec. ep.* 10. Instigare iracundiam. *Vellej. l.* 1. *c.* 15. Instigare in arma. *Petron. in Satyr. c.* 95. Canem instigare in aliquem. *Senec. in Thyest. v.* 57. mentes cæcus instigat furor. *Stat. l.* 4. *silv.* 4. *v.* 33. vires instigat alitque Tempestiva quies: major post otia virtus. *h. e.* excitat. ¶ Cum infinito *Lucret. l.* 4. *v.* 1075. Et stimuli subsunt, qui instigant lædere idipsum.

INSTILLATIO, onis, f. ἐνστάλαξις, infusio stillatim & guttatim facta. *Plin. l.* 29. *c.* 6. *a med.* Instillatio lactis sedat dolorem. *Pallad. in Novembr. tit.* 10. Urinæ quatuor cotylas circa truncum debere suffundi, ut ad radices instillatio ipsa descendat.

INSTILLATUS, a, um, *instillato*, guttatim infusus. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *v.* 22. Si jam deficiat suppresso lingua palato, Vix instillato restituenda mero. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) *a med.* Vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt; sensim autem influentibus, vel etiam instillatis complentur. *Plin. l.* 32. *c.* 4. *ad fin.* Testudinum sanguis instillatus cerebro capitis dolores sedat. & *lib.* 30. *c.* 3. Instillatus ex oleo cyprino per aurem.

INSTILLO, as, avi, atum, a. 1. *instillare*, *gocciolare*, *gocciare*, ἐνσταλάζω, intro stillo, guttatim infundo. *Cic. de Senect. c.* 11. Hæc quoque, nisi tanquam lumini oleum instilles, extinguuntur senectute. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 62. Oleum instillare caulibus. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 153. merum in ignes. *Plin. l.* 20. *c.* 9. auribus succum brassicæ. *Id. l.* 24. *c.* 10. Hederæ acinos tritos in rosaceo oleo instillavit dentium dolori. ¶ Cum accus. sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Cic.* vertens *Æschyli* carmina, 2. *Tuscul. c.* 10. Guttæ, quæ saxa assidue instillant Caucasi. *h. e.* cadunt guttatim in saxa. ¶ Translate est sensim immittere, paulatim infundere. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 7. Uberrimæ tuæ litteræ mihi quiddam quasi animulæ instillarunt. *Al. leg.* restillarunt. *Horat. in fi. ep.* 8. *l.* 1. subinde Præceptum auriculis hoc instillare memento. *Senec. l.* 6. *de benef. c.* 16. *ad fin.* Præter illa, quæ a præcipientibus in commune dicuntur, aliqua instillavit, ac tradidit.

INSTIMULATOR, oris, m. *instigatore*. *Cic. pro Dom. c.* 5. Seditionis instimulator, & concitator. Ita *Gruter. ex* MSS. alii *stimulator*.

INSTIMULATUS, a, um, nom. particip. *instigato*, *stimolato*. *Marcell. Dig. lib.* 5. *tit.* 2. *leg.* 3. Falso instimulati parentes, liberos suos vel exheredant, vel prætereunt.

INSTIMULO, as, avi, atum, a. 1. stimulo, instigo, *istigare*, *stimolare*. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 508. Latias Saturnia Bacchas Instimulat fictis insidiosa sonis.

INSTINCTOR, oris, m. *stimolatore*, stimulator, impulsor. *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 22. Nec deerat sceleris instinctor. & *lib.* 4. *c.* 68. Acerrimus instinctor belli.

INSTINCTUS, a, um, instigatus, stimulatus, incitatus, *instigato*, *inspirato*: ab *instinguo*. *Cic.* 7. *Verr. c. ult.* Quorum templis & religionibus iste nefario quodam furore & audacia instinctus, bellum sacrilegum semper impiumque habuit indictum. *Liv. l.* 9. *c.* 40. & *lib.* 6. *c.* 14. His vocibus instinctos milites in prælium ducit. *Lucan. l.* 5. *v.* 150. sacro mens instincta furore. *Sil. l.* 12. *v.* 518. Instincti glomerant gressus. *h. e.* hortationibus ducis incitati. *Justin. l.* 12. *c.* 7. Exercitus repentino impetu mentis, in sacros dei ululatus instinctus, sine noxa discurrit. *Vellej. l.* 1. *c.* 12. Universa instincta in bellum Achaja. *Lucret. l.* 1. *v.* 923. Instinctus amore. *Liv. l.* 1. *c.* 47. furiis. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *ante med.* divino spiritu, & *lib.* 10. *c.* 1. *a med.* oraculo. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 5. *extern.* 1. arrogantia. *Sueton. in Cæs. c.* 19. injuria.

INSTINCTUS, us, m. *instinto*, *impulso*, *inspirazione*, ὁρμή, ἐνθουσιασμός, instigatio, incitatio, impulsus: & propria is, qui intus in animo fit: ab *instinguo*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 18. Oracula, quæ instinctu divino afflatuque funduntur. *Sueton. in Vespas. c.* 7. *extr.* Tegeæ in Arcadia, instinctu vaticinantium, effossa sunt vasa operis antiqui, &c. *Gell. l.* 1. *c.* 11. *a med.* Effervescente impulsu & instinctu extraneo. *Id. l.* 16. *c.* 17. Vaticinia, quæ vi atque instinctu ejus dei fiunt. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 70. Milites instinctu decurionum transiere in partes. *Plin. in Paneg. c.* 73. Multa fecimus sponte: plura instinctu quodam & imperio. nam gaudio quoque cogendi vis inest. *per impeto d'allegrezza*. *Quintil. declam.* 4. *c.* 19. Tanquam sequar classici vocantis instinctum. *Lactant. l.* 4. *c.* 30. Instinctibus dæmonum populus Dei scissus est.

INSTINGUO, is, nxi, nctum, a. 3. instigo, stimulo, *incitare*, *stigare*: a *stinguo*, quod a στίζω, pungo. *Gell. l.* 17. *c.* 20. Hæc admonitio non modo non repressit, sed instinxit nos ad elegantiam Græcæ orationis verbis Latinis affectandam.

INSTIPO, as, a. 1. *empire*, *stipare*, ἐνστοιβάζω, in aliquid stipo, infercio, impleo. *Cato R. R. c.* 113. Post quatriduum vinum in culleum componito, & instipato. *h. e.* impleto usque ad summum. *Marcell. Empir. cap.* 10. *a med.* Ficus veteres contritæ naribus instipantur.

INSTIPULOR, aris, dep. 1. idem ac stipulor. *Plaut. Pseud.* 4. 6. 7. Quas abs te est instipulatus etiam Pseudolus. *Id. Rud.* 5. 3. 25. Ni dolo malo instipulatus sis.

INSTITA, æ, f. *lembo*, *orlo*, *pedana*, λῶμα, περίαπτον, παραχρυσόν, limbus, seu fascia, quæ matronarum stolæ ad oram assuebatur: & per synecdochen ipsa stola. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 29. Quarum subsuta talos tegit instita veste. *h. e.* instita subsuta vesti: hypallage. *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 32. Quæque tegis medios, instita longa, pedes. & *lib.* 2. *v.* 600. in nostris instita nulla jocis. *h. e.* matrona.

na. metonymia. ¶ Item fascia ad vinciendum, *fascia*, *legaccio*. *Petron. in Satyr. c.* 20. Duas institas ancilla protulit de sinu (al. leg. *de fucis*) alteraque pedes nostros alligavit, altera manus. *Suetbon. Larg. compos.* 133. Ventrem constringere instita longa. *Petron. ibid. c.* 97. Ut ceptem grebatum subiret, annecteretque pedes & manus institis, quibus sponda culcitam ferebat. *le cinghie*. In *Gloss. Isid.* Institæ, grabati resticulæ.

INSTITIO, onis, f. *il fermarsi*, actus insistendi, quies, mora. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 25. Qui errantium stellarum cursus, progressiones, institiones notavit. *Al. aliter leg.*

INSTITIUM, ii, n. idem quod institio, *il fermarsi*. In veteri Calendario apud *Gruter. pag.* 138. mense Junio quando Solstitium fit, *solis institium* legitur. Sed illud Calendarium habetur apocryphum.

INSTITO, as, n. 1. sæpe urgeo, contra sto, repugno: frequent. ab *insto*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Rursus institare, & prœlium redintegrare cœperunt. Al. leg. *instare*.

INSTITOR, oris, m. *agente*, *e fattore di mercatante*, *πραγματευτής*, *ἐνστάτης*, qui a mercatore negotiationi est præpositus: ab insistendo, quod negotio gerendo insistat, ut *Ulpian. Dig. lib.* 14. *tit.* 3. *qui de institoria actione inscribitur*, *leg.* 3. docet. Itaque institor est, qui vel tabernæ est præpositus, vel cuilibet alii negotiationi, ut qui a vestiario, vel lintеario vestem accipit circumferendam & distrahendam: item nautio: item fullonum, & sarcinatorum præpositus: item stabularius: item qui peregre mittitur ad merces comparandas, ut *Id. ibid. leg.* 5. tradit: denique præpositus apud mensam pecuniis mutuis dandis, & accipiendis, ut *Papinian. ibid. leg.* 19. & *Paul. tit.* 5. *leg. ult.* docent. *Horat. epod.* 17. *v.* 20. Amete nautis multum & institoribus. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 421. Institor ad dominam veniet discinctus emacem, Expediet merces teque sedente suas. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 37. & ibo Mundus demissis institor in tunicis. *Liv. l.* 22. *c.* 25. *extr.* Patrem lanium fuisse ferunt, ipsum institorem mercis. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 221. Institor hibernæ tegetis, niveique cadurci. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c. ult. a med.* Habet institores aqua, & annonam, pro pudor! variam. ¶ Apud Poetas allatos *institores* præcipue sunt, qui variis mercibus extraneis, ad mundum muliebre pertinentibus, ad mulieres ventitabant: quarum amorem propterea omni cura captabant, alliciebantque: quod adnotavit *Broukhus. ad Propert. loc. cit.* ¶ Translate *Quintil. l.* 8. *c.* 3. & *lib.* 11. *c.* 1. *a med.* Ambitiosus institor eloquentiæ. *h. e.* ostentator, jactator. ¶ Sidus Vergiliarum *institorem vestis* dici ait *Perott. in Cornucop.* quia in ejus occasu fiat conjectura futuræ hiemis: quæ, si nubilus fuerit, pluviosa exspectatur: unde institores lacernarum pretia augent. Hæc ille ex *Plinio* hausit *l.* 18. *c.* 25. *ad fin.* ubi tamen res aliter se habet. *Plinii* enim verba sunt, ut ea MSS. legit *Harduin.* Hoc, ipso Vergiliarum occasu fieri putant aliqui, a. d. III. *Id.* Novembris: servantque id fibiæ etiam vestis institores, *&c.* statimque augent lacernarum pretia.

INSTITORIUS, a, um, ad institorem pertinens. *Institoria actio* de qua est integer titulus 3. *lib.* 14. *Dig.* est quæ detur ex contractu cum institoribus facto. Et absolute *Ulpian. ibi*, *leg.* 5. *a med.* Non institoria, sed ex locato tenebitur. *& ad fin.* Institoriæ locus erit. ¶ *Institorium* absolute apud *Sueton. in Ner. c.* 27. est institoria munus, vel locus, ubi institor merces vendendas proponit. *Al. aliter leg.*

INSTITUO, is, ui, utum, a. 3. *piantare*, *porre*, *metter in piedi*, *instituire*, *καθιδρύω*, *ἐνιστημι*, in aliquo loco statuo, pono, constituo. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 25. Jugera tercenta, ubi institui vineæ possunt. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 37. *a med.* Instituere segetes. *Plin. l.* 13. *c.* 4. *ante med.* plantaria. ¶ Refertur ad alia. *Cic. pro Font. c.* 5. Instituere portorium vini. *Id.* 6. *Verr. c.* 24. officinam. *Id.* 3. *Phil. c.* 12. mercatum. *Id. pro Rosc. Com. c.* 2. codicem, & conscribere. *Plin. l.* 35. *c.* 2. bibliothecam. *Varr. R. R. l.* 3. *c.* 2. *ὀρνιθοβοσκεῖον*. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 427. aras. ¶ Pro facere, construere, *fabbricare*, *fare*, *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 39. Magnus muralium pilorum numerus instituitur. *& cap.* 11. Instituere naves. *& l.* 4. *c.* 18. pontem. *& l.* 7. *c.* 69. munitionem. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 26. delubra. *Horat. de ar. Poet. v.* 22. amphora cœpit Institui: currente rota cur urceus exit? *Sueton. in Tito*, *c.* 7. convivia. *Virg.* 7. *Æn. v.* 109. dapes. *Sil. l.* 11. *v.* 272. epulas de more. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 36. Longior consulto ab Ambiorige instituitur sermo. *si piantò un discorso.* ¶ Pro comparare, ordinare, cogere, *raccogliere*, *fare*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 93. Quartæ aciei, quam instituerat sex cohortium numero, signum dedit. *& lib.* 1. *c.* 16. Instituere delectum. *& l.* 3. *B. Gall. c.* 18. remiges ex provincia. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 19. civitates. *fondare delle comunità.* & *Plin. l.* 35. *c.* 12. *a med.* collegium. ¶ Et pro creare, *dichiarare*, *fare*. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 61. Qui me cum tutorem, tum etiam secundum heredem instituerit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 53. Populum R. tutorem instituit filiorum orbitati. ¶ Et pro decernere, inducere, *stabilire*, *introdurre*. *Plin. l.* 18. *c.* 29. Instituere ferias diesque festos. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 446. Instituit sacros celebri certamine ludos. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 1. Discedens ab hibernis in Italiam, ut quotannis facere instituerat. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 1. Arcesilas instituit, ut ii, qui se audire vellent, ipsi dicerent, quid sentirent. ¶ Et omissa *ut* particula, *Sueton. in Cæs. c.* 41. *extr.* Instituit, quotannis subsortitio a prætore fieret. ¶ Pro invenire, auctorem esse, *inventare*, *introdurre*. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *ad fin.* Triremem Thucydides Aminoclem Corinthium, quadriremem Aristoteles Carthaginienses, quinqueremem Mnesigiton Salaminios ferunt instituisse. ¶ Pro suscipere, *intraprendere*, *Cic.* 2. *Acad. c. ult.* Cum Zenone Arcesilas sibi omne certamen instituit. ¶ Pro inire, *Plaut. Stich.* 3. 1. 26. Ubi cœnas hodie, si hanc rationem instituis? *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 42. In præsentia similem rationem operis instituit. ¶ Sæpe est incipere, aggredi, ordiri, *cominciare*, *ordire*, *dar principio*. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 3. & *Attic. l.* 16. *ep.* 13. *ad fin.* Historia nec institui potest, nisi præparato otio, nec exiguo tempore absolvi. *Id.* 2. *de Orat. c.* 28. Tu vero, Antoni, perge, ut instituisti. *Id. pro Mur. c.* 32. Ut ad id, quod institui, revertar. *Plaut. Pseud.* 4. *c.* 103. Id negotium institutum est: non datur cessatio. *Terent. Andr.* 1. 1. 40. Sapienter vitam instituit. *Sallust. in Jug. c.* 13. amicitiam cum aliquo. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 19. Ut primum Velia navigare cœpi, institui Topica conscribere. *& lib.* 16. *ep.* 20. Confido, si diligentiam, quam instituisti, adhibueris, cito te firmum fore. *Q. Cic. de petit. consul. c. ult.* Perge tenere istam viam, quam instituisti. *Plaut. Epid.* 3. 2. 27. Instituere astutiam. *Cic.* 1. *Acad. c.* 1. Jam pridem ad hunc ipsum quædam institui, quæ & sunt magna sane, & limantur a me politius. *h. e.* orsus sum quædam, ad hunc ipsum dirigens sermonem. ¶ Frequenter etiam erudire, docere, *erudire*, *instruire*, *ammaestrare*, *insegnare*: præsertim adolescentulos, & nulla adhuc præditos disciplina. *Cic. pro Cæl. c.* 17. Hæc igitur est tua disciplina? sic tu instituis adolescentes? *Id.* 2. *de Orat. c.* 39. Aliquem plane eodem instituere ad dicendum. *Id. pro Quint. c.* 11. Quem tu a puero sic institueras, ut ne gladiatori quidem cederet. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. Instituere aliquem disciplinis Græcis. *& cap.* 3. (*al.* 4.) *extr.* artibus. *& cap.* 10. (*al.* 17.) lyra. *Cic.* 5. *Verr. c.* 69. Filios instituere atque erudire ad majorum instituta, atque civitatis disciplinam, non ad tua flagitia atque ad tuas turpitudines debuisti. *Colum. l.* 6. *c.* 2. Sic perdomiti boves mox ad aratrum instituantur. *Sallust. in Jug. c.* 17. Nos ita instituit, ne quem coleremus, nisi populum R. *Cic. de Senect. c.* 9. Senectus adolescentulos docet, instituit, ad omne officii munus instruit. (*docere* est rem monstrare: *instituere* est, re monstrata, ad recte agendum dirigere, & quasi in honesta re monstrata statuere & collocare: *instruere* est ornare, & veluti apparare.) ¶ Cum infinito *Colum. l.* 1. *c.* 1. *a med.* M. Cato Censorius agricolationem Latine loqui primus instituit. *Veget. l.* 3. *Strategem. c.* 13. *extr.* Disposito quibusdam locis cibo, columbis illuc devolare instituerat. *avea avvezzato.* ¶ Pro statuere, decernere, *Cic. pro Dom. c.* 48. Instituere pœnam in aliquem. *Id. pro Mur. c.* 28. *extr.* Iniquam legem & miseram conditionem instituere periculis hominum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 142. Hoc sibi pulcra suum ferri Proserpina munus Instituit. ¶ Pro consilium capere, constituere, *Nep. in Caton. c.* 3. Senex scribere historias instituit. *Id. in Alcib. c.* 5. Itaque tempus ejus interficiendi quærere instituerunt. ¶ Et pro parare, adjungere, acquirere, *Cic. pro Quint. c.* 3. Qui ab adolescentulo quæstum sibi instituisset sine impendio. *Id.* 6. *Verr. c.* 9. *extr.* Instituere aliquos sibi amicos. ¶ Et pro applicare, adhibere, *applicare*, *Terent. Phorm.* 2. 1. 10. Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituere. Ubi *Donat.* Bene *instituere* dixit, quo verbo quies ostenditur cogitativæ motus. *fermarmi a pensare.* ¶ Pro ordinare, disponere, componere. *Cic. pro Mur. c.* 9. *sub fin.* Tu actionem instituis, ille aciem instruit. *Id.* 14. *Fam. ep.* 18. Velim tabellarios instituatis certos, ut quotidie aliquas a vobis litteras accipiam. ¶ Cum accusativo, & *in* præposit. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 2. Argumenta in pectus multa institui. *h. e.* versavi, excogitavi. *Terent. Adelph.* 1. 1. 13. Quemquam ne hominem in animum instituere, aut parare, quod, &c. *h. e.* in animo statuere, ponere. Al. leg. *in animo*.

INSTITUTIO, onis, f. *istituzione*, *ammaestramento*, *istruzione*, *παιδεία*, actus instituendi, & præsertim docendi, educatio, eruditio, disciplina. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 1. L. Crassum non plus attigisse doctrinæ, quam quantum prima illa puerili institutione potuisset. *& lib.* 1. *de nat. Deor. c.* 4. Complures Græcis institutionibus eruditi. *Id. l.* 1. *Offic. c.* 2. *extr.* Omnis, quæ a ratione suscipitur, de aliqua re institutio, debet a definitione proficisci. *trattato.* & *Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 6. Hæc institutio, atque hæc disciplina potest sustinere in rebus statuendis & decernendis eam severitatem, qua, &c. *necessima*, *regola*. ¶ Item institutum, propositum, scopus. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. *ad fin.* Sic ego conservans rationem institutionemque nostram, tueor, ut possum, concordiam.

INSTITUTOR, oris, m. qui instituit, & edocet, *maestro*. *Lamprid. in Commodo*, *c.* 1. Qui in aula institutores habentur. ¶ Item qui aliquid instituit, & facit. *Tertull. de spectac. c.* 2. Multum interest inter institutorem, & interpolatorem. *Ammian. l.* 14. *c.* 8. (*al.* 26.) Institutores veteres urbium. *fondatori*.

INSTITUTUM, ti, n. *instituto*, *oggetto*, *soggetto*, *προαίρεσις*, *σκοπός*, scopus, propositum, inceptum. *Cic. in Top. c.* 6. Sed ad hujus libri institutum illa nihil pertinent. ¶ Sumitur etiam pro more, seu certa quadam vitæ ratione ad mores spectante, *usanza*, *costume*, *ἔθος*. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 18. Me nunc oblitum consuetudinis & instituti mei, rarius ad te scribere. *Id. pro Cæl. c.* 20. Si qua mulier sit vita institutoque meretricio. *professione*. *Cæs. ad Oppium post epist.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Meo instituto usus sum, & eum statim missum feci. *ho fatto, come son solito.* *Cic.* 4. *de Fin. c.* 15. Institutum vitæ capere. *un tenor di vita, una maniera.* ¶ Et speciatim dicitur de publicis moribus consilio & ratione sumptis, & civili disciplina, quæ litteris non mandatur, sed observatur communi opinione bonorum virorum per quandam consuetudinem. Unde de *institutis externis* titulus est apud *Valer. Max. l.* 2. *c.* 6. id est, de moribus usu & consuetudine receptis. *Cic. de clar. Orat. c.* 77. Sed bene Juris publici leges & instituta cognoverat. *Id.* 2. *Agrar. c.* 1. Est hoc in more positum institutoque majorum. *Id. in Divin. Verr. c.* 2. Adductus sum consuetudine institutoque majorum, ut hoc onus hoc suscipiendum putarem. *Nepos in Agesil. c.* 4. Institutis patriæ

paro-

parare. ¶ Item institutio, doctrine. Cic. 1. Offic. c. 1. Abundare præceptis institutisque philosophiæ. Quintil. l. 1. c. 1. Optimis institutis mentem infantium informare. ¶ Item conventio, pactum, patto, convenzione. Liv. l. 6. c. 10. ad fin. Cur per eos annos militem ex instituto non dedissent.

INSTITUTUS, a, um, piantato, in aliquo loco statutus, positus, plantatus, excitatus. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 50. Institutas turres, testudines, munitionesque hostium admiratur. Sueton. in Galb. c. 1. Arborem ab ipso institutam elanguisse. ¶ Item inceptus, cominciato. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 83. Munitiones institutas Cæsar parat perficere. Horat. l. 3. od. 27. v. 5. Rumpit & serpens iter institutum. Cic. Fam. 5. epist. 12. Quantis oneribus premerere susceptarum rerum, & jam institutarum. Quintil. ad Tryphon. Institutum opus. Id. l. 2. c. 5. (al. 9.) a med. Institutum ordinem sequi. ¶ Item eruditus, doctus, istruito, ammaestrato. Cic. de clar. Orator. c. 47. Græcis doctrinis institutos. ¶ Item declaratus, factus, istituito. Plin. l. 7. c. 36. Heres bonis omnibus institutus. ¶ Item inventus, inductus, in more positus. Plin. l. 29. c. 1. ad fin. Luctatus, ceromata valetudinis causa instituta. Id. l. 9. c. 23. Mulctæ institutæ alicui. h. e. statuta, imposita, inflicta.

INSTO, as, institi, atum, n. 1. stare sopra, o addosso, o in qualche cosa, ἐφίσταμαι, in vel super aliqua re sto, insisto. Virg. 11. Æn. v. 529. instare jugis, & grandia volvere saxa. Lucret. l. 1. v. 65. Horribili super aspectu mortalibus instans. Lucan. l. 8. v. 177. instabit summis minor Ursa ceruchis. Sueton. in Tiber. c. 72. extr. Instans in medio triclinio, adstante lictore, singulos valere dicentes appellavit. Calpurn. ecl. 4. v. 112. Jamque palam presso magis ac magis instat aratro. h. e. innititur, stat super ac premit, ut altius tellurem sulcet. ¶ Item vicinum esse, imminere, esser imminente. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 43. Ut alii dicerent, cum legionibus instare Varum, jamque se pulverem venientium cernere. Cic. 1. Catil. c. 5. Quibus ego confido impendere fatum aliquod, & pœnas jamdiu debitas aut instare jam plane, aut certe jam appropinquare. Id. in Pison. c. 17. Instant apparatissimi magnificentissimique ludi. Id. Attic. l. 13. ep. 23. Cum illi iter instaret & subitum, & longum. Sallust. in Catil. c. 58. Optimum factu ratus, noctem, quæ instabat, ante capere. Terent. Adelph. 3. 2. 9. Partus instabat prope. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 20. Tibi ab iis instat periculum. ti sovrasta. ¶ Hoc sensu in præteritis non tam sæpe invenitur. Ovid. Metam. 9. v. 768. dilataque tempora tædæ Institerant, unusque dies restabat. Id. Fast. 1. v. 315. Institerint Nonæ, &c. ¶ Cum accusativo vi præposit. quæ inest in ipso verbo, Plaut. Pœn. 4. 2. 96. Tantum eum instat exitii. ¶ Item urgere, instare, premere, incalzare. Cic. 3. Verr. c. 27. Cædere januam saxis, instare ferro. Liv. l. 10. c. 36. Diversique integri atque intacti abiissent, ni cedenti instaturum alterum, timuissent. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 46. Audacius nostros premere & instare cœperunt. & lib. 1. c. 80. extr. Instabat agmen Cæsaris, atque universum imminebat. Plaut. Curcul. a. 3. v. 6. Si me instabunt, ad Prætorem sufferam. Al. leg. mi. ¶ Translate Cic. Attic. l. 13. ep. 32. Quamobrem, ut facis, urge, insta, perfice. Id. pro Font. c. 1. Insector ultro, atque insto accusatori, judices. Insector, inquam, & flagito testes. Terent. Andr. 1. 1. 120. Ego illud sedulo negare factum: ille instat factum. h. e. contendit factum esse. persiste a dire. ¶ Quod instat, ciò che preme, quod imminet, & præsentem postulat curam. Cic. 2. de Invent. c. 11. extr. Quare, ante factis omissis, illud quod instet, agi oportere. Virg. in fin. ecl. 9. Desine plura puer, & quod nunc instet, agamus. ¶ Instare alicui rei est urgere, sedulam dare operam sine intermissione. Virg. 1. Æn. v. 508. instans operi, regnisque futuris. Tacit. in Agric. c. 18. Non ignarus instandum famæ, ac prout prima cessissent, fore universa. non desister lavorar lungamente. Et cum accusativo Nov. apud Non. c. 3. n. 134. Instat mercaturam. spero, rem faciet: frugi est homo. Virg. 8. Æn. v. 433. Parte alia Marti currumque, rotasque volucres Instabant. h. e. urgebant fabricando. Est enim sermo de Cyclopib. Vulcani ministris. ¶ Instare viam est insistere, pergere. Translate Plaut. Asin. 2. 2. 39. Est ne hoc, ut dico, Libane? Le. rectam ut instas viam! come tocchi il punto! ¶ Pro flagitare, insistere, fare istanza. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 2. Nolo eum Pompeio pugnare: satis est, quod instat de Milone. Id. l. 3. Attic. ep. 15. Quod profecto eum sua sponte, tum, te instante, faciet. ad istanza tua. & lib. 1. de Orat. c. 28. Cupienti atque instanti negare. Liv. l. 2. c. 4. Evincunt instando, ut, &c. ¶ Cum infinito, Cic. 5. Verr. c. 59. extr. Instat Scandilius poscere recuperatores. insiste, persiste. ¶ Cum conjunctivo, & ut particula, Id. pro Quint. c. 10. Tibi instat Hortensius, ut eas in consilium. Plaut. Cas. 2. 5. 33. Uxor acriter tua instat, ne mihi detur. Terent. Heaut. 5. 1. 22. Unum instet, ut conficiantur nuptiæ. ¶ Passive impersonaliter, Liv. l. 2. c. 44. sub fin. Profecto, si instetur, suo milite vinci Romam posse. Tacit. Ann. 3. c. 21. Ubi instaretur, cedens: ac rursum in terga remeans. ¶ Multa quæ efferuntur in præteritis, ad infinito commode reduci possunt, cum quo id tempus commune habet.

INSTRAGULUM, i, n. coperta, στρῶμα, stragulum. Cato R. R. c. 10. & 11. extr. Culcitas quatuor, instragula quatuor, pulvinos sex.

INSTRATUS, a, um, stratus, coperto. Liv. l. 34. c. 7. Et equus tuus speciosius instratus erit, quam uxor vestita! bardato. & Virg. Æn. 7. v. 277. instratos ostro alipedes. Sueton. in Aug. c. 73. Ne toro quidem cubuisse ajunt, nisi humili, & modice instrato. coperto, fornito. Gell. l. 20. c. 1. a med. Arcera instrata vestimentis. Lucret. l. 5. v. 985. instrata cubilia fronde. Virg. 2. Georg. v. 230. instrata saxa cubili. h. e. cubili instrato saxis. hypallage. ¶ Absolute instratum est vestis stragula; στρῶμα. Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 45. Instrato omne vestimentum contineri, quod injiciatur, Labeo ait. (Torrentin. habet in stratum divisim: quod verius videtur.) Cato R. R. c. 10. Strpeas stercorarias tres, semuncias tres, instrata asinis tria. barde, bardelle.

INSTRENUE, adverb. non strenue. Justin. l. 27. c. 2. Lysimachus non instrenue moriens.

INSTRENUUS, a, um, non valente, non generoso, ῥᾴθυμος, imbellis, timidus, piger, ad res gerendas minime promptus. Plaut. Mostell. 1. 2. 23. Atque ubi illo immigrat nequam homo, indiligens, cum pigra familia, immundus, instrenuus, &c. Terent. Heaut. 1. 1. 67. Tamen animi est pudentis signum, & non instrenui.

INSTREPITO, as, avi, atum, n. 1. frequent. ab instrepo. Venant. Fortun. 3. carm. 9. vers. 26. Floribus instrepitans mella rapit.

INSTREPO, is, epui, epitum, n. 3. fare strepito, ἐπιψοφέω, idem ac strepo, cum quadam tamen intensione soni ex vi præpositionis accedentis, ut sit gravem strepitum & sonum emittere. Virg. 3. Georg. v. 173. Post valido nitens sub pondere faginus axis Instrepat. Liv. l. 4. c. 43. ad fin. Unde si quid instrepat terroris, &c. Al. leg. increpet. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 222. nec dentibus unquam Instrepis horrendum. h. e. infremis. ¶ Cum accusativo more Græcorum, Apul. l. 2. Metam. Sic ille senior lamentabiles questus singultim instrepebat.

INSTRICTUS, a, um, idem quod strictus, aut valde strictus. Apul. l. 9. Metam. Feralibus amiculis instrictus atque obditus. ¶ Item perstrictus. Id. l. 8. Dolore pellicatus uxor ejus instricta.

INSTRIDENS, entis, idem quod stridens, vel in aliquo loco stridens. Sil. l. 14. v. 435. Fax nidore gravi fœdavit comminus auras Ambusto instridens pelago.

INSTRINGO, is, inxi, ictum, a. 3. stringere, idem quod stringo; aut valde stringo. Quintil. declam. 5. c. 16. Jacet inter vincula, quibus instringat adhuc recentem pirata captivum. ¶ Tribuunt etiam Catullo carm. 7. ad scrips. v. 12. sed valde dubia eo loco verba sunt.

INSTRUCTE, adverb. cum apparatu, aut ordine. Liv. l. 5. c. 35. Ludos opulentius instructiusque, quam priores reges, fecit. Apul. in Apolog. Instructius accusare.

INSTRUCTILIS, le, adject. non structilis, ut Instructilis anima, Tertull. de Anim. c. 14.

INSTRUCTIO, onis, f. fabbrica, κατασκευή, actus instruendi, ædificatio. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 35. Si instructio novi balinei oneratura vires Prusensium non est. Vitruv. l. 5. c. 9. a med. Tubulorum instructio in cloacas. h. e. immissio in parietibus cloacarum, & in ipsas cloacas inclinatio. ¶ Item præparatio, dispositio, ordinatio, disposizione, ordinanza. Cic. pro Cæcin. c. 15. Sæpe clamore ipso militum, aut instructione aspectuque signorum magnas copias pulsas esse audivimus. ¶ Item institutio, instruzione. Arnob. l. 5. pag. 167. Illam (historiam) quotidie perlegi, & futuri temporis pro instructione per ordinem succedentium tradi.

INSTRUCTOR, oris, m. apparecchiatore, κατασκευαστής, qui instruit & apparat. Cic. post redit. in Sen. c. 6. ad fin. Hi sunt conditores instructoresque convivii.

INSTRUCTURA, æ, f. ordinanza, instructio, & dispositio aciei. Frontin. l. 2. strategem. c. 3. a med. Quadrigæ exterritæ clamore turbaverunt Macedonum instructuram.

INSTRUCTUS, a, um, ordinato, ordinatus, dispositus, in re militari. Liv. l. 4. c. 18. Exercitus ita stetit instructus, ut dextrum cornu Vejentes, sinistrum Falisci tenerent. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 48. Instructa acies. Sallust. in Catil. c. 62. Instructi ordines. Virg. 12. Æn. v. 449. Instructos acie descendere Teucros. ¶ Translate Terent. Phorm. 2. 2. 7. Cedo senem: jam instructa sunt mihi in corde consilia omnia. Cic. de Legib. l. 1. c. 23. extr. Res fatis scito instructæ & compositæ. ¶ Item fornito, provveduto, κατεσκευασμένος, ornatus, paratus, munitus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 37. Domicilia ornata signis atque picturis, instructaque rebus iis omnibus, quibus abundant ii, qui beati putantur. Id. Verr. 4. c. 34. Domum exornatam & instructam iste reddiderat nudam & inanem. & Verr. 7. c. 51. Instructæ ornatæque naves. Id. pro leg. Manil. c. 8. Mithridatis copiæ omnibus rebus ornatæ atque instructæ. Id. Phil. 10. c. 4. Græcia copiis non solum instructa, sed etiam ornata. Id. 15. Fam. ep. 1. Nos quemadmodum instructos, & quibus præsidiis munitos ad tanti belli opinionem miseritis, non estis ignari. Ovid. 4. Metam. v. 762. convivia pulcro instructa paratu. Cic. 6. Verr. c. 27. Omnibus rebus instructum & paratum convivium. Virg. 12. Æn. v. 124. Haud secus instructi ferro, quam si aspera Martis Pugna vocet. Ovid. Metam. 11. v. 167. Fides instructa gemmis & dentibus Indis. ornata, intarsiata. ¶ De instructo fundo V. Instrumentum. ¶ Sæpe refertur ad animum. Cic. in Orat. c. 5. sub fin. Ad permovendos & convertendos animos instructi & parati. Id. 2. de Fin. c. 17. sub fin. Instructus ad mortem contemnendam, ad exsilium, ad dolorem etiam. Id. 3. de Orat. c. 8. extr. Ut unus ad dicendum instructissimus a natura esse videatur. & lib. 1. c. 58. a med. Satis instructi in jure civili. & cap. 2d. extr. Omnibus ingenuis artibus instructus. Ovid. Metam. 15. v. 479. Talibus atque aliis instructo pectore dictis. istruito. Justin. l. 20. c. 4. Pythagoras instructus legibus Minois, & Lycurgi. informato, fatto pratico. Liv. l. 34. c. 61. Aristonem instructum mandatis ab Annibale venisse. con istruzioni: incaricato di commissione. Cic. de clar. Orat. c. 43. extr. Nisi qui a philosophia, a jure civili, ab historia esset instructior. ¶ In malam partem. Id. in Vatin. c. 1. sub fin. Accusatores instructi & subornati. Virg. 2. Æn. v. 152. dolis instructus & arte Pelasga.

Terent.

Terent. Heaut. 3. 1. 41. Instructa pulere ad perniciem. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 25. Vitiis instructior.

INSTRUCTUS, us, m. *provvisione*, *apparecchio*, epparatus, copia, ornatus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 6. Oratio, quocumque ingreditur, eodem est instructu ornatuque comitata.

INSTRUMENTUM, ti, n. *masserizie*, *mobili*, *fornimento*, *arredo*, *suppellettile*, *arnesi*, ἀσχολίαι, τὰ σκεύη, copia & apparatus earum rerum, sine quibus tueri, aut exercere quippiam non licet, supellex. *Cic.* 6. *Verr. c.* 44. Hostium spolia, monumenta imperatorum, decora atque ornamenta fanorum postbac, his præclaris nominibus amissis, in instrumento ac supellectili C. Verris numerabuntur. *Id. pro Dom. c.* 24. In fundum vicini coosulis non modo instrumeutum aut ornamenta villæ, sed etiam arbores transferebantur. *Sueton. in Aug. c.* 71. Cum nihil sibi præter unum murrhinum calicem, ex instrumento regio retinuerit. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 29. Omni militari instrumeoto, quod circum se habebat, erepto. *bagaglio*, *equipaggio*. *Cic.* 5. *Verr. c.* 21. Cum arationes magnas conductas haberet, easque magna impensa, magno instrumento tueretur. *Colum. l.* 4. *c.* 3. Liberos avare nutrire, nec disciplinis, aut ceteris corporis instrumentis excolere. *Cato R. R. c.* 1. Villa instrumenti magni ne fiet. *non sia di grande apparato e spesa*. Idem *ibid. c.* 10. & 11. & *Pallad. tit. ult. l.* 1. instrumentum rusticum enumerant: quod *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 17. ex quorumdam sententia in tria genera dividit, *vocale*, in quo sunt servi; *semivocale*, in quo sunt boves; *mutum*, in quo sunt plaustra: ex aliorum in duo, homines scilicet, & adminicula hominum. *Sueton. in Cæs. c.* 37. Primum triumphum egit Gallicum, sequentem Alexandrinum, deinde Ponticum, diverso quemque apparatu & instrumento. *Plin. l.* 3. *ep.* 19. Instrumeutum venatorium. *Martian. Dig. lib.* 33. *tit.* 2. *leg.* 17. piscatorium & balnearium. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 131. artis. *gl' istromenti*. Sic *Ovid.* 3. *Metam. v.* 697. crudelia jussæ Instrumenta necis, ferrumque, ignisque parantur. *Plin. l.* 7. *c.* 50. Ciborum instrumenta. *h. e.* omnia membra, per quæ cibus conficitur. ¶ Fabrilium instrumentorum figuras habes apud *Gruter. pag.* 644. *n.* 1. & 2. ¶ In Pandectis titulus est 7. *lib.* 33. qui *de instructo*, *vel instrumento legato* inscribitur: ubi *instructo* subintelligitur *fundo*: *instrumentum* itidem ad fundum pertinet. Porro hæc duo ita differunt, ut si *fundus cum instrumento* legatus sit, omnia instrumenta, quæ ad fundi culturam pertinent, legato contineantur: si vero *fundus instructus*, non tantum agri instrumentum, sed & proprium instrumentum suum dominus legasse videtur: quæ sunt verba *Ulpiani leg. ejus tit.* 12. *a med.* Quare *instructo legato* & supellex continebitur, quæ illic fuit usus ipsius domini gratia, & vestis non solum stragula, sed & qua uti solebat: mensæ quoque eboreæ, item vitrea, & aurum, & argentum, vina quoque, &c. ¶ Pro ornamento simpliciter, *Ovid.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 9. Felices ornent hæc instrumenta libellos. *ornamenti*, *abbellimenti*. ¶ Pro vestitu & cultu, *Id. Metam.* 14. *vers.* 766. in juvenem rediit, & anilia demit Instrumenta sibi. ¶ *Instrumenta litis* sunt ea, quibus causa instruitur, & probationibus firmatur, & speciatim tabulæ, chirographa, *istrumenti*, *carte*, *scritture*, *processi*. *Quintil. l.* 12. *c.* 8. *a med.* Opus est intueri omne litis instrumentum: quod videre non est satis, perlegendum est. *Modestin. Dig. lib.* 2. *tit.* 14. *leg.* 35. Instrumentum divisionis. *Paul. lib.* 24. *tit.* 3. *leg.* 49. & *lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 42. dotis. *Scævola lib.* 24. *tit.* 1. *leg.* 58. emptionis. ¶ Instrumentum imperii. *Sueton. in Vespas. c.* 8. *extr.* Undique investigatis exemplaribus, instrumentum imperii pulcherrimum ac vetustissimum confecit, quo continebantur, pæne ab exordio Urbis, Senatusconsulta, plebiscita de societate, & fœdere, ac privilegio cuicumque concessis. *protocollo*, *corpo*, *inventario*. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 36. In Oratoris instrumento tam lautam supellectilem nunquam videram. & *l.* 2. *c.* 34. Hoc instrumentum causarum & generum universorum in forum deferre debemus. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 7. Nullum majus boni imperii instrumentum, quam bonos amicos. ¶ Itaque commode sic dicitur omne subsidium ec præsidium ad aliquid agendum, *mezzo*, *ajuto*. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 22. *sub fin.* Quanta instrumenta habeat ad obtinendam edipiscendamque sapientiam. *Id.* 2. *Catil. c.* 5. Industriæ subsidia, atque instrumenta virtutis in libidine audaciaque consumere. *Id. de clar. Orat. c. ult.* Eloquentiam locupletare graviorum artium instrumento. *Plin. l.* 13. *c.* 15. *extr.* Vitæ nitidioris instrumenta. *Quintil. l.* & *cap. ult. a med.* Quod instrumentum dicendi M. Tullio defuit? *Gell. l.* 18. *c.* 7. Utinam muti omnes homines essemus! minus improbitas instrumenti haberet. *Justin. l.* 1. *c.* 1. Cum proxima quæque victoria instrumentum sequentis esset.

INSTRUO, is, uxi, uctum, a. 3. *fabbricare*, κατασκευάζω, in aliquo loco struo, ædifico, construo, exstruo. *Nep. in Themist. c.* 6. Postquam audierunt, muros instrui, legatos Athenes miserunt. *Plin. l.* 35. *c.* 14. Parietes infarciuntur verius, quam instruuntur. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 21. Instruere aggerem. *Curt. l.* 9. *c.* 10. tuguria conchis, & ceteris purgamentis maris. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. Ubi turris altitudo perducta est ad contabulationem, eam (*contabulationem*) in parietes instruxerunt ita, ut capita tignorum extrema parte structura tegerentur. *h. e.* struendo immiserunt. Sic *Vitruv. l.* 5. *c.* 9. *a med.* Instruere tubulos in parietibus. ¶ Item dispono, ordino, *ordinare*, *disporre*, præsertim in re militari. *Plaut. Amph.* 1. 1. 66. Nos nostras more nostro & modo instruximus legiones: item hostes contra suas instruunt. *Cic. pro Mur. c.* 9. & *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 22. Copias in collem subducit, aciem instruit. *Sallust. in fragm.* apud *Arusian. Mess.* Antequam Sertorius instrueret pugnæ suos. *Cic.* 2. *Catil.* c. 11. Instruite nunc contra has Catilinæ copias vestra præsidia, vestros exercitus. ¶ Item compono, construo. *Cic. de clar. Orat. c.* 59. *extr.* Cum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* His diebus commode instruuntur horti. ¶ Item colloco, struo, paro, molior. *Cic. pro Cluent. c.* 66. *extr.* Instruere insidias in loco aliquo. *Liv. l.* 23. *c.* 35. Instruendæ fraudi aliquanto intentior. *Id. l.* 6. *c.* 23. Locum insidiis instruere. *h. e.* parare. Al. aliter leg. ¶ Item apparo, adorno; de rebus necessariis prospicio, *provvedere*, *fornire*, *allestire*, *corredare*, *armare*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 5. Instruere domum. & *cap.* 27. & parare convivium omnibus rebus. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 571. mensas epulis. *Justin. l.* 6. *c.* 3. classem. *Liv. l.* 6. *c.* 5. agrum. *h. e.* cultoribus, & instrumento rustico ornare. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 318. *de Omphale*. Cultibus Alciden instruit illa suis. *veste*, *e adorna*. *Colum. l.* 4. *c.* 3. navigia armamentis ministrisque. *Virg.* 8. *Æn. v.* 80. socios armis. *Justin. l.* 6. *c.* 6. *extr.* frumento & stipendio victorem. *Sueton. in Vespas. c.* 14. Filiam splendidissime maritavit, dotavit etiam & instruxit. *e provvide di tutto il bisognevole*. Singularis est loquendi ratio in illo *Plauti Mil.* 4. 1. 34. Instruere mulieri aurum atque ornamenta. Adde 4. 3. 7. ¶ *Instruere accusationem*, *litem*, &c. est tabulis, testibus, ceterisque ad agendum necessariis adornare ac munire. *Cic. pro Cluent. c.* 6. Hoc ipsum judicium, hoc periculum, illa accusatio, omnis testium copia, a matre initio est adornata, a matre hoc tempore instruitur. ¶ Instruere se, *provvedersi*, *mettersi all' ordine*, *allestirsi*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 26. *extr.* Ne cui forte nimium negligens fuisse videatur, neque se satis, cum potestatem habuerit, instruxisse & ornasse. & *cap.* 19. Ad judicium nondum se satis instruxerat. & *lib.* 5. *Attic. ep.* 6. Instruas etiam consiliis idoneis ad hoc negotium. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 544. seque armat & instruit ira. ¶ Sæpe significat docere, erudire, *istruire*, *informare*, *insegnare*. *Cic. pro Cæl. c.* 30. Disciplinæ & artes, quibus instruimur ad hunc usum forensem, ad capessendam rempubl. ad honorem, gloriam, dignitatem. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *ante med.* Protinus judex notitia rerum instruendus videtur. *Petron. in Satyr. c.* 140. Salubribus præceptis juvenes instruere. *Plin. lib.* 10. *ep.* 97. Ignorantiam alicujus instruere. *Quintil. sub fin. proœm. lib.* 1. Aliquem scientia alicujus rei instruere. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 590. deique Ritibus instruitur.

INSTUDIOSUS, a, um, adject. ἀφιλότιμος, non studiosus. *Apul. in Apolog.* Medicinæ neque instudiosus, neque imperitus.

INSTUPENS, entis, idem ac stupens, aut valde stupens, stupidus, exspers sensus. *Plin. l.* 28. *c.* 4. *ante med.* Torporem sedari, quocumque membro instupente, si quis in sinum exspuat.

INSUASUM appellabant colorem similem luteo, qui fiebat ex fumoso stillicidio. *Festus*. V. *Suasum*. *Plaut. Trucul.* 2. 2. 16. Quia tibi insuaso infecisti, propudiosa, pallulam.

INSUAVIS, e, *ingrato*, *spiacevole*, *scipito*, *nojoso*, non suavis, injucundus, tristis, asper, ἀηδής. *Colum. l.* 12. *c.* 51. *extr.* Oleum non insuavis odoris. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. Aqua limosa & insuavis. *Plin. l.* 24. *c.* 16. *ad fin.* Herba cibo non insuavis. *Cic. in Orat. c.* 47. Ipsum meridiem cur non medidiem? credo, quod erat insuavius. & *cap.* 49. Versus insuavissima littera finitus. *h. e.* littera A. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 4. Ipsius videmus vitam insuavem reddidisse. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 84. paulum deliquit amicus, Quod nisi concedas, habeare insuavis. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 12. Quid insuavius, quam clamor in exordio causæ? *Gell. l.* 18. *c.* 11. Voces dictu profatuque ipso tetræ, aut insuaves.

INSUAVITAS, atis, f. *spiacevolezza*, acerbitas, molestia. *Tertull. de Pœnit. c.* 10. Per insuavitatem medentur. *Gell. l.* 1. *c.* 21. Insolentia & insuavitas dictionis.

INSUBER, is, ad Insubriam pertinens. Sed vox ipsa *Insubria* Latino adhuc auctore caret. *Cic. in fragm. in Pison.* apud *Ascon.* Insuber quidam fuit, idem mercator, & præco, &c. *Liv. l.* 22. *c.* 6. Insuber eques. ¶ *Insubres* populi sunt Galliæ transpadanæ, quorum urbes Mediolanum, Comum, Cremona, Laus Pompeja, Novaria, &c. ubi nunc *il Ducato di Milano*. V. Geographos. *Liv. l.* 30. *c.* 18. In agro Insubrium Gallorum. & *lib.* 21. c. 25. Boji, sollicitatis Insubribus, defecerunt. *Plin. l.* 3. c. 17. Insubres Mediolanum condidere. ¶ *Insubris* pro *Insuber* quidam leg. apud *Spartian. in Juliano*, *c.* 1. ¶ In genitivo plur. habet *brum*, & *brium*. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Immensa finitimo Insubrium tractu examina graculorum. *Id. l.* 3. *c.* 17. *sub fin.* Interiere & Caturiges, Insubrum exsules. In MSS. *Livii l.* 30. *c.* 18. & *lib.* 32. *c.* 30. modo una, modo altera positio habetur.

INSUBIDE, adverb. *senza considerazione*, præcipitanter, priusquam subeat, aut veniat in mentem, quid faciamus, aut quid dicamus. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 14. Ipsam vero videndi naturam non insubide introspexit Epicurus. *Gell. l.* 1. *c.* 2. Multa atque immodica de philosophiæ doctrinis intempestive atque insubide disserebat. Al. *insolite*. ¶ Alii exponunt invenuste, rustice. V. *Insubidus*.

INSUBIDUS, a, um, improvidus, inconsideratus, cui non subit, quid agendum sit: vel a *subidus*, ut præpositio *in* augeat vim significationis. Alii exponunt, invenustus, rusticus, truculentus, durus. *Gell. l.* 19. *c.* 9. Sed ne nos, idest nomen Latinum, tamquam profecto vastos quosdam & insubidos ἀναφροδισίας condemnetis. & *lib.* 6. *c.* 1. Nihil est prorsus istis imperitius, nihil insubidius, qui opinantur, bona esse potuisse, si non essent ibidem mala. & *lib.* 13. *c.* 20. Relato Virgilii versiculo *Urbis ne invisit Cæsar*, &c. subdit: Verte, & muta, ut *urbes* dicas, insubidius nescio quid facies, & pinguius. In duobus his posterioribus locis sunt qui legant *insipidius*. *Lamprid. in Commodo*, *c.* 17. Fuit vultu insubido, ut ebriosi solent.

INSUBJECTUS, a, um, non subjectus, nulli subditus. *Prudent. in Hamartig. v.* 701. Insubjecte, potens, rerum arbiter. Al. leg. *In subjecta potens*.

INSUBTILIS, le, *grossolano*, non subtilis, crassus. Translate *Papinian. Dig. lib.* 30. *leg.* 1r. Julianus non insubtili ratione motus.

INSUBTILITER, *grossolanamente*, insubtili ratione. *Ulpian. Dig. lib.* 2. *tit.* 14. *leg.* 7. *ante med.* Quod non insubtiliter dici potest. Adde *lib.* 28. *tit.* 5. *leg.* 1. *ad fin.*

INSUCCATUS, a, um, *inzuppato*, *intinto*, succo imbutus. *Colum. l.* 9. *c.* 13. Uvæ passæ austero vino insuccatæ. *Id. l.* 7. *c.* 5. *a med.* Lanæ oleo atque vino insuccatæ.

INSUCCO, as, avi, atum, a. 1. *bagnare*, *inzuppare*, *intingere*, ἐμβάπτω, succo imbuo, tingo, immergo. *Colum. l.* 7. *c.* 4. Lana vino & oleo insuccanda.

INSUDO, as, avi, atum, n. 1. *sudare*, ἐνιδρόω, idem quod sudo, aut valde sudo, vel in aliqua re sudo. *Cels. l.* 2. *cap.* 2. Si corpus dormientis circa partes aliquas, contra consuetudinem, insudat. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 71. Nulla taberna meos habeat, neque pila libellos, Queis manus insudet vulgi.

INSUEFACTUS, a, um, nom. particip. *assuefatto*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 24. Paululum in aquam progressi equos insuefactos incitarent.

INSUESCO, is, evi, etum, *assuefarsi*, *avvezzarsi*, ἐθίζομαι, assuesco. *Terent. Adelph.* 1. 1. 30. Nam qui mentiri, aut fallere insuevit patrem, &c. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 29. Duas pellices, quarum corpori insueverat. ¶ Habet etiam accusativum & significat activam, *assuefare*. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 105. Insuevit pater optimus hoc me, ut fugerem, &c. *Colum. l.* 6. *c.* 4. *sub fin.* Minime tamen habetur salutaris amurca, si tantundem aquæ miscens, & ea pecus insuescas. Et passive *Id. l.* 11. *c.* 3. Ubi cœperunt aliquod incrementum habere, sic insuesci debent, ut, &c.

INSUETE, adverb. præter consuetudinem. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 3. Insuete immorari. *Augustin. ep.* 3. Insuetius perscrutari.

INSUETUDO, inis, f. ut Insuetudo cibi, h. e. cui quis non est assuetus. *Spartian. in Severo*, *c.* 16. Fluente quoque per insuetudinem cibi alvo mitissim.

INSUETUS, a, um, *non avvezzo*, ἀήθης, qui rei alicui non assuevit. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 21. Tam acer in ferro, & tam insuetus contumeliæ. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 30. *extr.* Homines insueti laboris. & *lib.* 5. *c.* 6. Insuetus navigandi. & *lib.* 3. *B. Civ. c.* 49. Insueti operum. *Nep. in Dion. c.* 7. Insuetus male audiendi. *Liv. l.* 28. *c.* 18. Syphax barbarus insuetusque moribus Romanis. *Id. l.* 4. *c.* 31. Mœsta civitas vinci insueta. *Id. l.* 31. *c.* 18. Insuetus vera audire. *Virg.* 10. *Æn. v.* 364. Arcadas insuetos acies inferre pedestres. *Liv. l.* 31. *c.* 35. Eques insuetus ad stabilem pugnam. & *lib.* 41. *c.* 21. *ad fin.* Insueti ad tale spectaculum. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 78. Corpora insueta ad onera portanda. ¶ Item imperitus. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *cap.* 4. Videte, ne insueti rerum majorum videamini. ¶ Dicitur & de rebus ipsis, quibus non assuevimus, & insolitum significat, *non usato*, *insolito*. *Virg.* 5. *Ecl. v.* 56. insuetum miratur limen olympi. & *Ecl.* 1. *v.* 50. Insueta pabula. *Id. Æn.* 6. *v.* 16. Insuetum iter. *Liv. l.* 3. *c.* 52. Insueta solitudo. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 49. reformidant insuetum lumina solem. *Sueton. in Domit. c.* 2. Poeticæ studium tam insuetum antea sibi. ¶ *Insueta* neutrum plurale, adverbii more, *Virg.* 8. *Æn. v.* 248. *de Caco.* Inclusumque cavo saxo, atque insueta rudentem. ¶ Idem est ac suetus, *assuefatto*, ab insuesco. *Liv. l.* 24. *c.* 48. Ita majores suos bella gessisse, ita se a pueris insuetos.

INSUFFICIENS, entis, *insufficiente*, qui non est satis idoneus ad aliquid faciendum. *Tertull. advers. Hermog. c.* 25. Nisi si insufficiens fuit divina virtus omnibus producendis.

INSUFFICIENTIA, æ, f. *insufficienza*. *Tertull. l.* 2. *ad Uxor. c.* 4. Concupiscentiæ causas habet gloriam, cupiditatem, ambitionem, insufficientiam.

INSUFFLO, as, a. 1. intro sufflo, inflo. Est *Prudentii* περὶ στεφ. 14. *v.* 910. & *Vegetii de re Veterin. l.* 1. *c.* 2r.

INSULA, æ, f. *isola*, νῆσος, terra in medio mari, undique aquis cincta: quasi *in salo*, ut *Festo* placet. Alii alias origines comminiscuntur. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 16. Si insulam Britanniam cœpero cogitare. *Id. pro leg. Manil. c.* 11. *extrem.* Quam multas existimatis insulas esse desertas? *Virg. Æn.* 3. *v.* 210. Strophades Grajo stant nomine dictæ Insulæ Ionio in magno. & *vers.* 386. Ææque insula Circes. ¶ Item terra seu locus flumine, aut lacu clausus. *Cic. pro Mil. c.* 27. Ut insulam in lacu Pretii venderet. *Liv. l.* 2. *c.* 5. Insulam inde paulatim, & aliis, quæ temere fert flumen, eodem invectis factam. ¶ De pœna relegationis in insulam V. *Deporto.* ¶ A similitudine *insulæ* dicuntur domus urbanæ, quæ non junguntur communibus parietibus cum vicinis, circuituque publico, aut privato cinguntur, ut *Festus* docet, *casa in isola*, *isolata*. *Donat. ad Terent. Adelph.* 4. 2. 39. Domos vel portus, vel insulas Veteres dixerunt. *Cic.* 3. *Offic. c.* 16. Claudius proscripsit insulam, vendidit. ¶ Hujusmodi insulæ plura sæpe cœnacula, & cubicula habebant, quæ pluribus familiis locabantur, & fere pauperiorum. Italice dicimus *case di più affittanze*. Quare *insula* in Glossis dicitur συνοικία, *h. e.* plurium simul habitatio. *Senec. l.* 3. *de Ira*, *c.* 35. *extr.* Parietes insularum exesi, ruinosi, inæquales. & *lib.* 6. *de benef. c.* 15. *sub fin.* Agentem ab imo rimas insulam incredibili arte suspendere. *Martial. l.* 4. *epigr.* 37. Ex insulis fundisque tricies soldum, Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi. *Sueton. in Cæs. c.* 41. Recensum populi nec more, nec loco solito, sed vicatim per dominos insularum egit. ¶ Hinc licet aliud discrimen colligere inter domum, & insulam, ut illa sit, in qua una familia habitat, quod fere ditiores faciunt (sive aliis ædibus juncta sit, sive insulæ modo separata); hæc, in qua plures: sive itidem aliis ædificiis cohæreat, sive ab aliis disjungatur. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 45. Exsolutis domuum, & insularum pretiis. *Sueton. in Ner. c.* 16. Formam ædificiorum urbis novam excogitavit: & ut ante insulas, ac domos porticus essent, de quarum solariis incendia arcerentur. & *cap.* 38. Tunc præter immensum numerum insularum, domus priscorum ducum arserunt, hostilibus adhuc spoliis adornatæ. & *cap.* 44. Inquilini privatarum ædium, atque insularum. ¶ Promiscue adhiberi hæc duo videmus a *Capitolin. in Anton. Pio*, *c.* 9. Incendium, quod trecentas quadraginta insulas, vel domos absumpsit. ¶ *Muratorius pag.* 2125. *suar. Inscription.* cum animadvertisset numerum insularum in descriptione Urbis Romæ esse 46602: domuum vero 1790, dubitanter se scripsit, an eorum opinio præferenda sit, qui *insulas* fuisse putant ædes privatas, plerasque conductitias, parietibus tantum a vicinis divisas, quas nos dicimus *affittanze*: domos autem, quas nunc appellamus *palazzi*. Fortasse hæc ita componuntur, ut *Festus* recte & proprie *insulas* definierit, ut posuimus: qui vero Urbem postea descripserunt *insularum* nomine improprie, & per synecdochen partes ipsarum appellaverint, quæ a singulis familiis incolebantur: unde in tantum earum numerus excreverit.

INSULANUS, i, *isolano*, insulæ incola, νησιώτης. *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 23. Cum pauci homines, & insulani totius incendium continentis adolerent.

INSULARIS, re, *d' isola*, νησιωτικός, ad insulam pertinens. *Auct. Priap. carm.* 30. Ductor ferreus insularis. *h. e.* qui in insula ad metalla damnatus, ferrum ducit. *Scalig. Ammian. l.* 15. *c.* 11. (*al.* 17.) Matrona, & Sequana, post circum clausum ambitu insulari Parisiorum castellum, consociatim meantes. & *cap.* 7. (*al.* 17.) Insulari pœna multavit. *h. e.* deportatione in insulam. V. *Deporto.* ¶ *Insulares* apud *Justin. l.* 30. *c.* 2. sunt insularii, seu custodes templi, (nam & templa *insulæ* dicta sunt, quia sejuncta ab ædibus privatorum) vel etiam inquilini, qui in conductis ædibus templo adhærentibus habitant.

INSULARIUS, ii, m. servus, qui insulas, h. e. ædes custodit, & pensiones locationum exigit. *Pompon. Dig. lib.* 7. *tit.* 8. *leg.* 16. Dominus proprietatis, etiam invito usufructuario, vel usuario, fundum vel ædes per saltuarium, vel insularium custodire poterit. & *lib. ult. tit. penult. leg.* 166. Insularius urbanorum servorum numero est. *Impp. Sever. & Antonin.* apud *Ulpian. Dig. lib.* 1. *tit.* 15. *leg. ult.* Insularios, & eos, qui negligenter ignes apud se habuerint, potes fustibus & flagellis cædi jubere. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 624. *n.* 10. M. Antonius Felix insularius. *In Glossis*: Ἐνοικολόγος, (*h. e.* exactor pretii pro habitatione) insularius. ¶ Item inquilinus, qui in conducta insula, seu æde habitat. *Petron. in Satyr. c.* 95. Interim coctores, insulariique mulcant exclusum. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 943. *n.* 11. Cerdo insularius.

INSULATUS, a, um, *isolato*, in insulam redactus. *Apul. de Mundo.* Audivimus, terras, quæ prius fuerint continentes, hospitibus atque advenis fluctibus insulatas. *Augustin. l.* 4. *de Civ. Dei*, *c.* 2. eadem verba habet.

INSULENSIS, se, insularis. *Solin. c.* 54. (*al.* 67.) Ab insulense, ut consequens est, ad continentem.

INSULOSUS, a, um, *pieno d' isole*, insulis abundans. *Ammian. l.* 23. *c.* 6. (*al.* 18.) Mare Persicum ex omni latere insulosum, & celebre.

INSULSE, *insipidamente*, *insulsamente*, *scioccamente*, ἀηδῶς, inepte, frigide, inepiter. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 4. Nescio quid ab eo litterularum, uti me sibi restituerem: sane insulse, ut solet: nisi forte, quæ non ames, omnia videntur insulse fieri. & *lib.* 5. *ep.* 10. Ita multa vel iracunde, vel insolenter, vel in omni genere stultitiæ insulse, arroganter & dicuntur, & tacentur quotidie. *Gell. l.* 16. *c.* 12. Sive hoc ipse Claudius, sive nescio qui alius nebulo effutivit, nihil potest dici insulsius. & *lib.* 12. *c.* 2. Postea hoc etiam addidit insulsissime.

INSULSITAS, atis, f. *scipitezza*, *sciocchezza*, *inezia*, ineptia, stultitia, ἀναισθησία, ἀπειροκαλία. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 29. In villa, cujus insulsitatem bene noram, video nihil, aut pauca mutato. *disseccomezza*. & *pro Rabir. Post. c.* 13. Jam nostis insulsitatem Græcorum. *Id. de clar. Orat. c.* 82. Insulsitatem & insolentiam tanquam insaniam quandam orationis odit: sanitatem autem & integritatem, quasi religionem & verecundiam oratoris probat.

INSULSUS, a, um, *insipido*, *non salato*, *scipito*, ἄναλος, non salsus, non salitus, insipidus, fatuus. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *a med.* Amurca insulsa perfundunt falces. *Hieron. ep.* 22. *ad Eustoch. de custod. virgin. c. ult.* Si cibus insulsior fuerit, contristamur. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 31. *extr.* O gulam insulsam! *h. e.* quæ insulsa appetit. ¶ Translate est ineptus, frigidus, insuavis, absurdus, *insulso*, *scipito*, *scimunito*, *sciocco*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 64. Est etiam in verbo positum non insulsum genus (*ridiculi*) ex eo, cum ad verbum, non ad sententiam rem accipere videare. *Id. Fam.* 9. *ep.* 16. *ante med.* Incidunt in sermone vario multa, quæ fortasse illis, cum dixi, nec illitterata, nec insulsa esse videantur. *Id. pro Cæl. c.* 29. Adolescens non tam insulsus, quam non verecundus. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 8. Mihi videris Epicharmi, acuti, nec insulsi hominis, ut Siculi sententiam sequi. *Planc. ad Cicer.* 10. *Fam. ep.* 24. *ad fin.* Insulsa efflagitatio. *Terent. Eun.* 5. 4. 9. Fatuus, insulsus, tardus. *Catull. carm.* 17. *ad Colon. v.* 12. Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar bimuli. *Prudent. l.* 1. *in Symmach. v.* 213. insulsus usus. *h. e.* stulta consuetudo, ineptus mos.

INSULTABUNDUS, a, um, valde insultans. *Augustin. ep.* 86. *ad Casulan.* In temulenta convivia, & nequissimas ebrietates insultabundus invehitur.

INSULTATIO, onis, f. *salto*, actus insultandi. *Solin. c.* 30. (*al.* 65.) *ante med.* Adeo proceri, ut elephantos velut equos, facillime insultatione transiliant. ¶ Translate est insolens jactatio in re, de qua nihil amplius dubitamus. *Quintil. l.* 8. *c.* 5. *ante med.* Et addi-

ta

ta in clausula est, epiphonematis modo, non tam probatio, quam extrema quasi insultatio. ¶ Item irrisio alienæ calamitatis cum superbia, & contemptu. *Flor. l. 4. c. ult. circa med.* Nihil insultatione Barbarorum intolerantius.

INSULTATORIE, adverb. insultando. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Libere queror, non insultatorie.

INSULTATORIUS, a, um, adject. ad insultandum, & irridendum inserviens, ut Insultatorium verbum, apud *Tertull. advers. Marcion. l. 5. c. 20. extr.*

INSULTO, as, avi, atum, n. 1. *saltare*, *ἐνάλλομαι*, in aliquam rem insilio, irruo. *Virg. 3. Georg. v. 116.* atque equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. *Id. 7. Æn. v. 580.* Attonitæ Baccho nemora avia matres Insultant thiasis. *h. e.* saltant per nemora. *Enn. apud Charis. l. 2. sub fin.* Juvenum cœtus Bacchico insultans modo. *Virg. 4. Georg. v. 11.* neque oves, hædique petulci Floribus insultent. *calpestino.* & *Horat. lib. & od. 3. v. 40.* Dum Priami Paridisque busto Insultet armentum. *Terent. Eun. 2. 2. 54.* Ne tu istas (*fores*) faxo, calcibus sæpe insultabis frustra. *bussarai.* ¶ Translate est, ex confidentia, aut superbia, & contemptu quippiam calcare, & tanquam victum premere. *Ovid. 1. Metam. v. 133.* quæque diu steterant in montibus altis, Fluctibus ignotis insultavere carinæ. *Tacit. 2. Ann. c. 8.* Batavi, dum insultant aquis, artemque nandi ostentant, turbati, & quidam hausti sunt. ¶ Item irridere, dictis aggredi, alienæ calamitati illudere, in alienum dolorem gaudere, insolenter se gerere, *ludibrio habere. insultare. Ovid. sub fin. l. 2. Trist.* Insultare jacenti. & *lib. 5. el. 8. v. 4.* casibus alicujus. *Stat. l. 1. Theb. v. 18.* malis, rebusque ægrescere lætis. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 39.* in alicujus miserias. *Cic. 7. Verr. c. 50.* alicui in calamitate. *Id. pro Mil. c. 32.* in rempublicam. *Propert. l. 3. el. 4. v. 24.* Si placet, insultet, Lygdame, morte mea. *Tacit. 4. Ann. c. 59. extr.* patientiam & segnitiam cujuspiam. *Sallust. in fragm.* apud *Donat. ad Terent. loc. cit.* & *Serv. ad Æn. 9. v. 643.* Multos ab adolescentia bonos insultaverat. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 262.* Insultat miserum te quoque, Muti.

INSULTURA, æ, f. actus insiliendi. *Plaut. Mil. 2. 3. 8.* Ne hodie maximum in malum cruciatum insiliamus. *Pa.* Tu sali solus; nam ego istam insulturam & desulturam nihil moror.

INSUM, ines, inest, infui, anom. *esser dentro*, *trovarsi*, *ἔνειμι*, in aliqua re aut loco sum: ab *in*, & *sum*. *Lucret. l. 3. v. 1094.* Præterea versamur ibidem, atque insumus usque. *Valer. Flacc. l. 5. v. 403.* Jamque inerat populo, mediæque incognitus urbi. *Cic. Fam. 5. ep. 25. a med.* Manere in vita, in qua nihil insit, nisi propagatio miserrimi temporis. *Id. l. 1. de nat. Deor. c. 42.* Superstitio, in qua inest timor inanis deorum. & *cap. 43.* Imagines divinitate præditas inesse universitati rerum. *Ovid. 4. Fast. v. 658.* nec digitis annulus ullus inest. *Id. 1. Amor. el. 14. v. 31.* Comæ insunt capiti. *Plaut. Rud. 5. 3. 3.* Omnia ut insuerunt, ita salva sistentur tibi. *Id. Amph. prol. v. 144.* Meo patri torulus inerit aureus sub petaso. *Id. Rud. 5. 2. 26.* Nummi octingenti aurei in marsupio infuerunt. *Plin. l. 10. c. 36.* Columbis inest quidam gloriæ intellectus. *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 130.* Tarda solet magnis rebus inesse fides. *Sallust. in orat. Cottæ ad pop. in f.* Multa cura summo imperio inest.

INSUMO, is, mpsi, mptum, a. 3. *consumare*, *spendere*, *impiegare*, *ἀναλίσκω*, consumo, impendo. *Cic. Attic. l. 5. ep. 17.* Sic in provincia nos gerimus, quod ad abstinentiam attinet, ut nullus teruntius insumatur in quemquam. *Id. 2. de Invent. c. 38.* Quid sumptus in eam rem, aut laboris insumpserit. *Gell. l. 2. c. 24. a med.* Sestertios tricenos in cœnam insumere. *Tacit. 2. Ann. c. 53.* Paucos dies insumpsit reficiendæ classi. ¶ Translate est ponere, adhibere. *Liv. l. 10. c. 18. extr.* Frustra operam insumere. *Tacit. 3. Ann. c. 44.* Insumere operam libellis accusatorum. *Auct. dial. de Oratorib. c. 19.* Nec in evolvenda antiquitate satis operæ insumitur. & *cap. 9.* Insumere vitam versibus. *Plin. l. 9. c. 46. extr.* Omnis cura ad speculandum hoc malum insumitur. ¶ Aliquando est sumere, assumere, *pigliare*. *Stat. 12. Theb. v. 643.* dignas insumite mentes Cœptibus. & *lib. 2. c. 38.* medium cava nubila montis Insumpsere latus. *h. e.* sibi veluti sumpsere ad insidendum, immorandumque. *Tacit. Ann. 14. c. 44.* Creditisne servum interficiendi domini animum insumpsisse?

INSUMPTIO, onis, f. *spesa*, *consumo*, actus insumendi, impensa. *Impp. Valentinian. & Valens lib. 6. Cod. Theodos. tit. 24. leg. 3.* Ita etiam sportularum diversa esse debebit insumptio.

INSUO, is, ui, utum, a. 3. *cucire*, *rinchiudere in qualche cosa*, *ἐνράπτω*, in aliqua re suo, suendo includo, consuo, adsuo. *Varr. l. 2. R. R. c. 9. sub fin.* Cingulum cum clavulis capitatis, quæ intra capita insuitur pellis mollis, ne noceat collo duritia ferri. *Colum. l. 3. c. 15.* Linea insuitur purpura, vel alio conspicuo colore. *Plin. l. 29. c. 5.* Alii vermem adalligavere, aut intus caudæ pilos insuere vulneri. *Senec. l. 1. de clem. c. 23.* Insuere aliquem culeo. *Cic. l. 1. ad Q. Fr. ep. 2. c. 2.* Quoniam Smyrnæ duos Mysios insuisses in culeum. ¶ *Insuere* dicuntur, qui acu, & Phrygio opere vestes ornant. *Tertull. de habitu mulier. c. 1.* Si Milesii oves tonderent, & Seres arbores nerent, & Tyrii tingerent, & Phryges insuerent, & Babylonii intexerent. *Ovid. l. 3. de ar. am. v. 131.* Insutum vestibus aurum. ¶ Translate *Liv. l. 40. c. 51.* Censores opera ex pecunia attributa hæc confecerunt: Lepidus molem ad Tarracinam: ingratum opus, quod prædia habebat ibi, privatamque publicæ rei impensam insuerat. *h. e.* implicaverat, conjunxerat. Sunt, qui aliter leg.

INSUPER, *sopra*, *di sopra*, *ὑπέρ*, super, supra. *Liv. l. 21. c. 2. a med.* Cumulatis in aquas sarcinis, insuper incumbebant. *Virg. 3.* *Æn. v. 579.* ingentemque insuper Ætnam Impositam. *Sallust. in Catil. c. 58.* Eum muniunt undique parietes, atque insuper camera, &c. *Lucret. l. 6. v. 190.* Aut ubi per magnos montes cumulata videbis Insuper esse aliis alia. ¶ Cum accusativo *Cato R. R. c. 18.* Insuper arbores, stipitesque trabem planam imponito. *Vitruv. l. 5. c. 11.* Insuper eam exæquationem pila struatur. Adde *lib. 10. c. 20.* ¶ Et cum ablativo *Id. l. 5. c. 1. sub fin.* Supra eas trabes evergeeæ sunt collocatæ: quibus insuper transtra cum capreolis collocata sustinent culmen, &c. & *lib. 10. c. 21.* Erigebantur erectariæ duo, conjuncta capitibus transversario tigno, quo insuper collocata erat materies, &c. ¶ Pro desuper *Lucan. l. 3. v. 610.* Ausus Romanæ Graja de puppe carinæ Injectare manum: sed eam gravis insuper ictus Amputat. ¶ Est etiam *oltre a ciò*, *di più*, *πρός*, ad hoc, præterea. *Plaut. Amph. 3. 2. 8.* Ego illum aut deseram, aut satisfaciat mihi, atque adjuret insuper, nolle esse dicta, quæ, &c. *Id. Merc. 4. 2. 1.* Parum ne est, quod amat, ni sumptuosus insuper etiam siet? *Terent. Adelph. 2. 2. 38.* Etiam insuper defraudat? *Liv. l. 3. c. 67.* Si id parum est, insuper pœnas expetite. *Virg. 2. Æn. v. 593.* roseoque hæc insuper addidit ore. *Id. 9. Æn. v. 273.* Corpora, captivosque dabit, suaque omnibus arma: Insuper his, campi quod rex habet ipse Latinus. *Al. leg.* insuper id. *Liv. l. 23. c. 7.* Hæc pacta: illa insuper, quam quæ pacta erant, facinora Campani ediderunt. *h. e.* ultra quam. *Al. leg.* Alia insuper, quam, &c. ¶ *Insuper habere* est negligere, tanquam rem supervacaneam, & non necessariam, nihili facere, posthabere, non curare, contemnere, *trascurare*, *non far conto*, *sprezzare*. *Gell. l. 1. c. 19.* Tarquinius eam constantiam confidentiamque non insuper habendam intelligit. & *lib. 4. c. 1. ad fin.* Hæc ego, cum philosophiæ me dedissem, non insuper tamen habui discere. *Apul. l. 1. Metam.* Hic est, qui meis amoribus insuper habitis, non solum me diffamat probris, verum, &c. Adde *Papinian. Dig. lib. 12. tit. 7. leg. 43.* ¶ *Insuper* pro *de*, V. in *Cachiano*. ¶ Quidam malunt divisim scribere *in super*, ut *ab usque*, *in ante*, *in contra*: afferuntque illud *Plauti Merc. 1. 1. 82.* Neque quisquam hominem conspicatus est, donec in navi super. Contendunt alii, junctim scribendam esse: quibus ego libentius accessero. Neque enim quidquam *Plauti* locus conficere videtur.

INSUPERABILIS, le, *invincibile*, *insuperabile*, *ἀδιάβατος*, qui superari & vinci non potest. *Virg. 4. Æn. v. 40.* genus insuperabile bello. *Cornel. Sever. in Ætna*, *v. 535.* nil insuperabile ab igni. *Ovid. 15. Metam. v. 807.* Insuperabile fatum. *inevitabile*. *Plin. l. 2. ep. 2.* Insuperabilis valetudo. *incurabile*. *Liv. l. 21. c. 23.* Insuperabilis Alpium transitus. *inaccessibile*. & *cap. 36.* Via insuperabilis.

INSUPERABILITER, *insuperabilmente*. *Augustin. de Civ. Dei*, *l. 5. c. 8.* Dei potestas insuperabiliter per cuncta porrigitur.

INSUPERANS. V. *Indusperans*.

INSUPERATUS, a, um, invictus. *Eleg. 1. v. 34. in iis, quæ Corn. Galli nomine circumferuntur.* Spernebat cunctas insuperata minas.

INSURGO, is, rexi, ectum, n. 3. *alzarsi*, *levarsi*, *ἐξανίσταμαι*, erigor, assurgo, tollor. *Tacit. de Germ. c. 39.* Si forte prolapsus, attolli, & insurgere haud licitum. *Virg. Æn. 9. v. 33.* nigro glomerari pulvere nubem Prospiciunt Teucri, ac tenebras insurgere campis. & *lib. 11. v. 754.* Arrectisque horret squamis, & sibilat ore, Arduus insurgens. *Val. Flacc. l. 5. v. 671.* cœperat ardens Hic iterum alternis Mavors insurgere dictis. *saltar su*. ¶ *Insurgere remis*, dicuntur nautæ, cum vehementius remigant. tunc enim, ut totis viribus in remos incumbant, e transtris assurgere solent. *Virg. Æn. 3. v. 560.* & *5. v. 189.* Sic *Valer. Flacc. l. 2. v. 14.* Vela legunt: remis insurgitur. & *lib. 1. v. 450.* Insurgit transtris, & remo Nerea versat Canthus. ¶ Et qui *incumbunt*, dant operam, animum intendunt in aliquid. *Plin. in Paneg. c. 66.* Universos adhortatus es resumere libertatem, capessere imperii curas, invigilare publicis utilitatibus, & insurgere. ¶ Et qui alterum aggreditur, aut ei resistit. *Val. Flacc. lib. 4. v. 274.* paulatim insurgere fesso Integer. *Horat. epod. 10. v. 7.* Insurgat Aquilo, quantus altis montibus Frangit trementes ilices. *Virg. 10. Æn. v. 902.* Altior insurgens, & cursu concitus heros. *Senec. in Hippol. v. 1064.* Contra feroci gnatus insurgens minax vultu, &c. *Ovid. Metam. 9. v. 444.* Insurgere regna alicujus. *h. e.* ad regna invadenda. ¶ Præterea, *insurgere* dicuntur, quæ prealta sunt & imminentia. *Virg. 8. Æn. v. 233.* Stabat acuta silex, præcisis undique saxis, Speluncæ dorso insurgens. *Tacit. 2. Ann. c. 16.* Pone tergum insurgebat silva, editis in altum ramis, &c. ¶ Item qui fortuna, opibus, & honore crescunt. *Tacit. 1. Ann. c. 2.* Insurgere paulatim, munia Senatus, magistratuum, legum in se trahere, &c. & *lib. 11. c. 16.* Romanas opes insurgere. ¶ Pro oriri, excitari. *Val. Flacc. l. 2. v. 82.* Insurgunt fremitus. ¶ Transfertur & ad orationem. *Quintil. l. 10. c. 1. post med.* Lyricorum Horatius fere solus legi dignus. nam & insurgit aliquando, &c. *h. e.* stilo sublimi utitur. & *lib. 9. c. 4. ante med.* Augeri debent sententiæ, & insurgere. & *sub fin. cap. 2. l. 12.* Hæc sunt, quibus mens pariter, & oratio insurgant. & *lib. 11. c. 3. post init.* Vox imbecilla inhibet multa, ut insurgere, exclamare: & alique cogit, ut summittere, deflectere. *inveire*. ¶ Active, *Apulei. sub init. l. 2. Metam.* Jugi, quod insurgimus, asperitudinem fabularum jucunditas levigabit. *h. e.* quod ascendimus.

INSUSCEPTUS, a, um, *non pigliato*, non susceptus. *Albinovan. ad Liviam*, *v. 197.* Vota insuscepta reliquit.

INSUSTENTABILIS, le, *che non si può sostentare*, *e tollerare*, intolerabilis. *Lactant. l. 7. c. 16.* Insustentabilis dominatio. *Id. de mort. persecut. c. 49.* Insustentabilis dolor.

INSUSURRATIO, onis, f. actus insusurrandi. *Capitolin. in Antonin.* Philos.

Philof. c. 19. Cum fuos mores femper teneret, neque alicujus infufurratione moveretur.

INSUSURRATUS, a, um, in aurem dictus. *Senec. de brevit. vitæ, cap. 14.* Infufurratum millies nomen ofcitatione fuperbiffima reddeat.

INSUSURRO, as, avi, atum, n. 1. *parlare all' orecchio*, ψιθυρίζω, fufurro, fubmiffa voce in aurem loquor. *Cic. 5. Tufcul. cap. 36.* Demofthenes ille fufurro delectari fe dicebat, aquæ ferentis mulierculæ, infufurrantifque alteri, Hic eft ille Demofthenes. *Id. Verr. 7. cap. 41.* Eum vident federe ad latus prætoris, & ad aurem familiariter infufurrare. *Id. l. 1. Q. Fr. ep. 1. c. 4.* Sint aures tuæ, quæ id, quod audiunt, exiftimentur audire, non in quas ficte & fimulate infufurretur. *Id. Attic. l. 1. ep. 19. a med.* Ut crebro mihi vafer ille Siculus infufurret Epicharmus cantilenam illam fuam. *Senec. ep. 10.* Turpiffima vota diis infufurrare. V. *Murmur*. ¶ Tranflate *Cic. 4. Acad. c. ult.* Quoniam non folum nauta fignificat, fed etiam Favonius ipfe infufurrat, navigandi nobis tempus effe.

INSUSTENTABILIS, le, *infoffribile*, qui ferri nequit, intolerabilis. *Lactant. l. 7. c. 16.* Infuftentabili dominatione vexare orbem. *Id. de mortib. perfecut. c. 49.* Infuftentabilis dolor.

INSUTITIUS, & Infuticius, a, um, adject. infutus, ut Infutitius afinus, & fartilis, cujus fcil. corio latrones puellam quandam infuere volebant; apud *Apul. l. 6. Metam. fub fin.*

INSUTUS, a, um, *cucito*. *Virg. 4. Æn. v. 505.* Terga boum plumbo infuto ferroque rigebant. *h. e.* cæftus. *Cic. pro Rofc. Amer. c. 11.* Infutus in culeum. *Val. Max. l. 1. c. 1. n. 13.* Infutus culeo. *Ovid. in Ibin, v. 321.* infutus pelle juvenci. *Id. l. 3. de ar. am. v. 131.* infutum veftibus aurum, *h. e.* affutum, confutum Phrygio opere. V. *Infuo*.

INTABESCO, is, bui, n. 3. *fmagrire, feccarfi, intriftire, ἐντήκομαι*, tabefco, macie confumor, fuccum & vigorem paulatim amitto, maceror, langueſco. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 35.* Diuturno morbo intabefcere. *Al. leg.* tabefcere. *Horat. epod. 5. v. 39.* Interminato cum femel fixæ cibo Intabuiffent pupulæ. *Colum. l. 4. c. 3.* Novella vitis dum adolefcit, nifi omnia jufta perceperit, ad ultimam redigitur maciem, & fic intabefcit, ut nullis deinceps impenfis recreari poffit. *Ovid. 2. Metam. v. 780. de Invidia.* Sed videt ingratos, intabefcitque videndo, Succeffus hominum. *Senec. de confol. ad Polyb. cap. 24.* Intabefcere dolori. *Perf. fat. 3. v. 38.* Virtutem videant, intabefcantque relicta. ¶ Item liquefco, *ftruggerfi, disfarfi*. *Ovid. 3. Metam. v. 487.* ut intabefcere flavæ Igne levi ceræ, matutinæve pruinæ Sole tepente folent.

INTACTILIS, le, *che non fi può toccare*, ἄψαυστος, ἀναφής, qui tangi nequit, qui fenfui tactus non eft fubjectus. *Lucret. lib. 1. v. 435.* Cui fi tactus erit, &c. Corporum augebit numerum, &c. Sin intactile erit, &c. Scilicet hoc id erit, vacuum quod inane vocamus.

INTACTUS, a, um, *intatto, non tocco, illefo, intiero*, ἄψαυστος, ἄθικτος, non tactus, integer, illæfus. *Plin. l. 37. c. 1.* Polycratis gemma, quæ demonftratur, illibata intactaque eft. *Id. l. 16. c. 2.* Hercyniæ filvæ roborum vaftitas intacta ævis. & *lib. 15. c. 2. extr.* Herbarum folia quadrupedum pabulo intacta. *Juvenal. fat. 14. v. 194.* Caput intactum buxo. *h. e.* impexum, nullo pectine culta coma. *Salluft. in Jug. c. 58. extr.* Eorum plerique inermes cadunt, multi capiuntur, nemo omnium intactus profugit. *Liv. l. 1. c. 11. fub fin.* Intactum aliquem inviolatumque dimittere. & *lib. 5. c. 38. ad fin.* Integri intactique fugerunt. *Curt. l. 5. c. 9. fub fin.* Intactæ regionis opulentia. *h. e.* bello non vaftatæ. *Virg. 4. Georg. v. 540.* intacta cervice juvencæ. *h. e.* quæ nondum paffa eft jugum. *Id. Æn. 11. v. 419.* & opes nobis, & adhuc intacta juventus. *h. e.* nullis prœliis imminuta, nullo bello adhibita. *Horat. epod. 7. v. 7.* Intactus Britannus. *h. e.* nondum Romanis armis petitus, aut domitus. Sic *Juftin. l. 2. c. 3.* Scythæ perpetuo ab alieno imperio aut intacti, aut invicti. *Salluft. in Jug. cap. 85. extr.* Tempus procedere, bellum intactum trahi. *h. e.* non inceptum. *Stat. l. 5. Silv. 1. v. 77.* intacta fides. *h. e.* intemerata, integra. *Curt. l. 9. c. 7.* Intactæ vires. *h. e.* integræ, non imminutæ, non domitæ. *Id. l. 4. c. 6.* intactus fuperftitione. *h. e.* carens, expers, vacuus. Sic *Liv. l. 5. cap. 15.* Vir haud intacti religione animi. *Id. l. 38. c. 51.* Intactus infamia. *h. e.* nulla infamia notatus. & *lib. 10. cap. 40.* & *Senec. epift. 41.* intactus cupiditate. *h. e.* non cupidus. *non tocco di defiderio*. & *Cal. ad Cicer. ep. 2. l. 8. Fam.* Intactus a fibilo pervenit Hortenfius ad fenectutem. *h. e.* nunquam exfibilatus, nunquam adverfo clamore profciffus. ¶ Item intractatus, intentatus, *Virg. 3. Georg. v. 40.* Dryadum filvas, faltufque fequamur intactos. *h. e.* agriculturam a nullo adhuc Latino poeta tractatam. Sic *Horat. l. 1. fat. 10. v. 66.* intacti carminis auctor. *Salluft. in Jug. cap. 70.* Prorfus nihil intactum, neque quietum pati. *Plin. l. 34. c. 8.* Nova intactaque ratione. *Juvenal. fat. 7. v. 87.* Efurit, intactam Paridi nifi vendat Agaven. *h. e.* tragœdiam nullis manibus tractatam, nullis lectam, non editam. ¶ Item Veneris expers, caftus, *cafto, vergine*. *Horat. l. 1. od. 7. v. 5.* Intactæ Pallas. *Virg. 1. Æn. v. 349.* Cui pater intactam dederat, primifque jugarat Ominibus. *Juvenal. fat. 6. verf. 162.* intactior omni Crinibus effufis bellum dirimente Sabina.

INTACTUS, us, m. non tactus, ut *inufus* non ufus, *il non toccare*. *Lucret. l. 1. v. 453.* Pondus uti faxis, calor ignibu', liquor aquai, Tactus corporibus cunctis, intactus inani.

INTAMINATUS, a, um, *incontaminato*, incontaminatus, purus. *Horat. l. 3. od. 2. v. 18.* Virtus repulfæ nefcia fordidæ, Intaminatis fulget honoribus. (Adde *Sulpic. Sever. l. 2. Hift. facr. c. 14.* & *Infcript. veter.* apud *Gruterum tab. 37. n. 12.* ubi habetur, Virgo intaminata.) Al. leg. *Virtus repulfæ nefcia fordidæ in-Contaminatis*, &c. propterea quod *intaminatur* in *Gloff. Cyrill.* exponitur μιαίνεται, *h. e.* pollutus, inquinatus: qua de re multa *Bentlejus*.

INTARDANS, antis, tardans, moram trahens. *Cæl. Aurelian. Acut. lib. 1. cap. 4. a med.* Magis intardans atque perfeverans perfpicitur.

INTECTUS, a, um, *coperto*, tectus, contectus: ab *intego*. *Liv. l. 27. c. 3.* Stramento intecta omnia. *Plin. l. 9. c. 14.* Pifces cruftis intecti. *Lucr. l. 1. v. 404.* canes montivagæ perfæpe feraï Naribus inveniunt intectas fronde quietes. ¶ Item non tectus, non veftitus, *nudo, fcoperto*, ἀμφίλυκτος. *Tacit. 5. Hift. c. 22.* Dux femifomnus, ac prope intectus. *Id. de Germ. c. 17.* Tegumen omnibus fagum: cetera intecti. *Id. 2. Ann. c. 59.* Sine milite incedere, pedibus intectis, & pari cum Græcis amictu. *h. e.* non calceis pedes indutus, fed foleis. *Apul. l. 10. Metam.* Nudum & intectum corpus. ¶ Tranflate *Tacit. 4. Ann. c. 2.* Tiberium devinxit adeo, ut obfcurum adverfus alios, fibi uni incautum intectumque efficeret, *fcoperto, e fchietto*.

INTEGELLUS, a, um, diminut. ab *integer*. *Cic. Fam. 9. ep. 10.* Sed tamen fuaviffimum συμβιώτην noftrum præftabo integellum. *Catull. carm. 15. ad Aurel. v. 4.* Quod caftum expeteres & integellum.

INTEGER, gra, um, *intiero*, ὁλόκληρος, ἀκέραιος, cui nihil deeft, totus, folidus, intactus, plenus. Volunt effe ab antiquo *tago* pro *tango*, ut rem intactam fignificet, cujus partem nullam quifquam tetigit, abftulitque. *Cæf. l. 7. B. Gall. c. 35.* Iifdem fublicis, quorum pars inferior integra remanebat, pontem reficere cœpit. *Id. l. 1. B. Civ. c. 49.* Loca integra. *h. e.* bello non vaftata, atque adeo omni copia abundantia. *Horat. l. 2. od. 17. v. 7.* Nec carus æque, nec fuperftes integer. *Id. l. 4. od. 5. in f.* Integro die. *Cic. de Provinc. conful. c. 8.* Annus eft integer vobis exfpectandus. *Plaut. Truncul. 4. 2. 13.* Integer & plenus thefaurus. *Liv. l. 5. cap. 38. ad fin.* Non tentato certamine, integri intactique fugerunt. *Plaut. Bacch. 4. 9. 148.* Domum reduco integrum omnem exercitum. *Stat. 8. Theb. v. 487.* puer malafque, comafque integer. ἀκόμιστος. h. e. barbatus, & capillatus. ¶ Item purus, incontaminatus, incorruptus, *puro, netto, incorrotto*. *Horat. l. 1. od. 26. v. 6.* integri fontes. *Id. l. 2. fat. 4. v. 54.* integer fapor. *Cic. in Top. c. 18.* Ut anteponantur integra contaminatis, jucunda minus jucundis, &c. *Horat. l. 2. fat. 2. v. 91.* Vitiatum aprum commodius, quam integrum confumam. *Colum. l. 12. c. 20.* integrum vinum. *fano*. ¶ Refertur ad valetudinem & vires, quibus nihil aut morbus, aut labor demfit, aut ætas, *fano, vegeto, forte*. *Cic. 2. de Fin. c. 11.* integra valetudo. & *cap. 11.* Natura movet infantem, ut fe ipfe diligat, ut integrum fe, falvumque velit. *Terent. Andr. 1. 1. 45.* Mulier egregia forma, atque ætate integra. *Stat. 4. Theb. v. 94.* jam lætus & integer artus. *fano dalle ferite*. & *lib. 1. v. 414.* Integer annorum. *d' età frefca*. Sic *Virg. 9. Æn. v. 255.* Integer ævi Afcanius. *h. e.* adolefcens, & robuftæ ætatis. *Albinovan. el. 3. v. 5.* Pectore maturo fuerat puer, integer ævo. *Propert. l. 4. el. 5. v. 57.* rugis integer annus. *Quintil. in proœm. l. 8.* Corpora fana & integri fanguinis. *Nep. in Eumen. c. 9.* Ad laffitudinem fedandam militum, quo integriore exercitu decerneret. *più frefco*. *Cæf. lib. 3. B. Gall. cap. 4.* Integris viribus repugnare. *con forze frefche*. & *cap. 26.* Cohortes integræ ab labore. & *l. 5. c. 16. extr.* Integri & recentes defatigatis fuccederent. & *lib. 3. B. Civ. c. 94.* Cum recentes atque integri defeffis fucceffiffent. *Cic. 2. de Divin. c. 29.* Somnia vera multo plura evenirent, fi ad quietem integri iremus: nunc onufti cibo & vino, perturbata & confufa cernimus. *fobrj, o fani di capo e di mente*. ¶ A *Celfo* dicuntur *integri*, qui febri carent, *lib. 3. c. 4. ad fin.* Quam integerrimis corporibus cibum offerre. & *mox.* Antequam ex toto integer fiat. *totalmente libero di febbre*. ¶ Item ad ordinem aciei. nam integri milites dicuntur, qui in acie ordinem fervant. *Cæf. l. 2. B. Civ. c. 42.* Partim fugientes ab equitatu interficiuntur, partim integri procumbunt. *Tacit. 4. Hift. c. 22.* Integris turmis Rhenum perrumpere. ¶ Item ad pudorem, & florem virginitatis, & inviolatum caftumque fignificat, *cafta, vergine, inviolato, intatto*. *Terent. Hecyr. 2. 2. 70.* Narratque, ut virgo ab fe integra etiam tum fiet. *Cic. 2. Verr. c. 5. ad fin.* Quibus liberos conjugefque fuas integras ab iftius petulantia confervare non licitum eft. ¶ Item ad fortunam, quam nulla imminuit calamitas: & ad conditionem & ftatum florentis, falvi, & incolumis. *Cic. Fam. 13. ep. 4. a med.* Si Volaterranos omnibus rebus integros incolumefque effe volueris. *Id. pro Planc. c. 35.* Quos ego florentes atque integros fine ferro viceram. *Cæf. ad Cicer. poft ep. 8. l. 10. ad Attic.* Ne quo progredereris, inclinata jam re, quo integra etiam, progrediendum tibi non exiftimaffes. *Horat. l. 2. fat. 2. v. 113.* Integris opibus novi non latius ufum, Quam nunc accifis. *Attic. ad Cicer. l. 9. ep. 10. ad fin.* Non fcilicet integre re, fed certe nunc infracta. *Cic. pro Quint. c. 15.* Dum exiftimatio eft integra, facile confolatur honeftas egeftatem. *Ovid. 3. Trift. el. 3. v. 35.* Integer hanc potui nuper bene reddere lucem: Exful ut occiderem, nunc mihi vita data eft. & *lib. 5. el. 1. v. 7.* Integer & lætus læta & juvenilia lufi, &c. Ut cecidi, perago fubiti præconia cafus. *Salluft. in orat. Cottæ ad popul.* Fama & fortunis integer. *Liv. l. 9. c. 42.* Gens integra a cladibus belli. ¶ Item ad vitam omni ex parte honeftam, & mores nullo vitio corruptos, *da bene, fenza taccia, integerrimo*. *Cic. 1. de Orat. c. 53.* Cum effet ille vir exemplum innocentiæ, cumque illo nemo neque integrior effet in civitate, neque fanctior. *Id. 6. Verr. c. 3.* Homines integri, innocentes, religiofi. *Id. pro Planc. c. 1.* Integerrima vita, modeftiffimi mores. *Horat. l. 1. od. 22.* Integer vitæ, fcelerifque purus. & *lib. 3. od. 2. in f.* fæpe Diefpiter Neglectus incefto addidit integrum. *Cic. 1. de Fin. c. ult.*

In-

Incorrupti atque integri testes. *Papinian. Digest. lib. 22. tit. 5. leg. 13.* Ejus testimonii fidem, quod integræ frontis homo dixerit, perpendere. *Tacit. l. 2. Hist. c. 97.* Integrum illic ac favorabilem proconsulatum Vitellius egerat. *h. e.* innocentem, abstinentem. *Curt. l. 10. c. 2.* Quo facilius ab integris sumptuosos secerneret. *i frugali, a parchi.* ¶ Integer urbis, *Valer. Flacc. l. 2. v. 374.* qui urbis deliciis se corrumpi non est passus. ¶ Dicitur & de iis, qui nullo affectu & cupiditate perturbantur, *indifferente, spassionato. Horat. l. 3. od. 7. v. 21.* scopulis surdior Icari Voces audit, adhuc integer. *h. e.* intactus amore. Sic *lib. 2. od. 4. in f.* Brachia, & vultum, teretesque suras Integer laudo. *Id. l. 2. sat. 3. v. 219.* Si quis gnatam pro muta devovet agna, Integer est animi? *sano di mente.* Sic *ibid. v. 65.* integer mentis. *& in f. od. 31. l. 1.* integra mens. *Cic. Attic. lib. 7. ep. ult.* integrum se servare. *neutrale,* neutrius partis studiosum. *Tacit. Ann. 15. c. 52.* integer a conjuratione. ¶ Et de iis, qui rem quampiam nondum experti sunt. *Cic. 3. de nat. Deor. cap. 3.* Quia sic aggredior ad hanc disputationem, quasi nihil unquam audierim de diis immortalibus, nihil cogitaverim; rudem me discipulum, & integrum accipe. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l. 10. pag. 922.* Curionem quæsivit, uti adolescentior, & populi suffragiis integer, ætati concederet Mamerci. ¶ *Res integra est*, de qua nondum quidquam est deliberatum, intacta, libera, *negozio vergine:* atque adeo facilior, quæ transigatur. *Cic. ep. ult. l. 5. ad Attic. sub fin.* Præsertim cum integram rem & causam reliquerim. *Id. 2. Offic. cap. 23.* Rem integram ad reditum suum jussit esse. *Id. Fam. 13. epist. 4.* Integram omnem causam reservare alicui. *Id. pro Mur. c. 21.* Ea dicam, vobis audientibus, amisso jam tempore, quæ ipsi soli, re integra, sæpe dixi. *quando ci era ancor tempo. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 85.* Qui etiam bona conditione, & loco confligere noluerit, ut quam integerrima essent ad pacem omnia. ¶ *Integræ offensiones*, apud *Tacit. Ann. 3. c. 24.* sunt, quæ nondum sedatæ sublatæque, & adhuc durant. *disgusti vivi.* ¶ *Integrum est mihi*, res est mihi integra, alterutram partem eligere possum, res est in mea potestate. *Cic. Attic. l. 15. ep. 23.* Quousque? inquies. quoad erit integrum. *fino che starà in mia mano.* & *Phil. 1. c. 10.* Loquor de legibus promulgatis, de quibus est integrum vobis. *Id. in Pison. 1. 24. a med.* Non est integrum Cn. Pompejo consilio jam uti tuo. *non è più in libertà: non è più a tempo.* & *Tuscul. 5. 1. 21.* Ei ne integrum quidem erat, ut ad justitiam remigraret. *Id. in Partit. c. 38.* Defendet, nam sententiam quamvis prudentem hominem, si integrum daretur, scripturum fuisse. *Id. Verr. 4. c. 40.* Cum tibi in integro tota res esset. ¶ *In integrum restituere*, est in pristinum statum reponere. id enim est integrum, inquit *Hirt. de B. Alex. c. 35.* quod ita est, ut fuit, *rimettere nel pristino stato. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 1.* & *Cic. pro Cluent. c. 36.* & *JCti in Dig.* sæpe. ¶ *De integro, ab integro, ex integro* est rursus, denuo, *di nuovo, novamente. Cic. Attic. l. 13. ep. 27.* Ut mihi de integro scribendi causa non sit. *Liv. l. 21. cap. 8.* Acrius de integro obortum est bellum. *Virg. Ecl. 4. v. 5.* Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo. *Cic. 3. Verr. c. 56.* Unam columnam efficere ab integro novam, an quatuor illas reponere. *di pianta. Colum. l. 9. c. 13. circa med.* Ut omnes vitiosi favi eximantur, & cibus ex integro recens ponatur. *Quintil. l. 10. c. 3.* Calor ille cogitationis, qui scribendi mora refrixit, recipit ex integro vires. *Sueton. in Aug. c. 16.* Navibus ex integro fabricatis. *di pianta.* ¶ *Ad integrum*, integre, omnino. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 5. ante med.* Hæc est prima incorporea natura, post corporea, sed non pure, nec ad integrum carens corpore.

INTEGO, is, exi, ectum, a. 3. *coprire, vestire,* ἀμφιεννύναι, idem quod tego. *Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 22.* Turres coriis intexerant. *& cap. 73.* Reliqua pars scrobis, ad occultandas insidias, viminibus ac virgultis integebatur. *Plaut. Rud. 1. 2. 13.* Villam integundam intelligo totam mihi. nam nunc perlucet ea, quam cribrum, crebrius. *Senec. in Oedip. v. 551.* Ipse funesto integit vates amictu corpus. *Stat. 4. Theb. v. 303.* casside crines integere. *Plin. l. 34. c. 4.* Statuas auro integere. *indorare.* & *lib. 11. c. 37. sect. 80. Hard.* Intestina tenui omento integuntur. *Propert. l. 2. el. 15. v. 25.* Qua formosa suo Clitumnus flumina luco Integit. *inombra.* ¶ *Integere viam*, est lapide sternere, *lastricare. Inscript.* apud *Gruter. pag. 150. n. 1. 2. & 3.* Viam integendam curavere.

INTEGRASCO, is, n. 3. *rinnovarsi, rintegrarsi,* ἀνανεάζομαι, integror, in pristinum statum redeo, in integrum restituor. *Terent. Andr. 4. 2. 5.* Perii! hoc malum integrascit.

INTEGRATIO, onis, f. *rinnovamento, reintegrazione,* ἀνανέωσις, ἀνανέωσις, instauratio, renovatio, in integrum restitutio. *Terent. Andr. 3. 3. 23.* Amantium iræ amoris integratio est. *Symmach. l. 3. ep. 73.* Amici inopiam rei familiaris integratione solare.

INTEGRATOR, oris, m. *rinnovatore, ristoratore,* ἀνακαινιστής, restitutor, instaurator. *Tertull. in Apolog. c. 46. extr.* Veritatis integrator.

INTEGRATUS, a, um, *integrato, rinnovato,* ἀνανεωθείς, in integrum restitutus, instauratus. *Flor. l. 4. c. 10.* Integrata amicitia. *Papinian. Dig. lib. 29. tit. 5. leg. 21.* Integratum jus. *Auson. ep. 14. v. 7.* integratos vigor.

INTEGRE, *interamente*, in totum, omnino. *Tacit. 1. Hist. c. 52.* Sordem & avaritiam Fonteji Capitonis, adimendis assignandisve militiæ ordinibus integre mutaverat. ¶ Nisi malis hoc ad vitæ integritatem, morumque innocentiam, & abstinentiam referre, ut *Cic. l. 1. de Fin. c. 9.* Incorrupte atque integre judicare. *disappassionatamente, sinceramente.* & *pro leg. Manil. 1. 1.* In amicorum periculis caste integreque versatus. *senza interesse,* ἀδωροδοκήτως. & *Plin. l. 7. ep. 25.* Procuratione Narbonensis provinciæ integerrime functus. *con integrità.* & *Sueton. in Vespas. c. 4.* Asiam integerrime administravit. & *Tacit. l. 1. Hist. c. 48.* Provinciam severe integreque regere. & *Ann. 13. c. 46.* Integre sancteque agere. ¶ Refertur & ad orationem, quæ sana est, nullaque barbarie, aut vitio corrupta. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 4.* Integre, & ample, & ornate dicere. *sanamente, emendatamente, correttamente,* καθαρῶς. *Gell. l. 7. c. 10.* Proprie atque integre loqui. & *lib. 13. c. 6.* Pure atque integre locuti sunt. & *lib. 18. c. 9.* Recte atque integre scriptum.

INTEGRITAS, atis, f. *interezza*, totum aliquod integrum. *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 14.* Ex accidenti moventur, quæ in eo sunt, quod movetur, ut in navi sarcina, aut etiam cum pars movetur quiescente integritate. ¶ Item *sanità, incorruzione,* ἀδιαφθορία, qualitas rei integræ, soliditas, incorruptio, sanitas. *Colum. l. 8. c. 11. circa med.* Pavones perticis insistentes enituntur ova, quæ quo propius ac mollius deciderint, illibatam servant integritatem. *Cic. 5. de Fin. c. 14. extr.* integritas corporis. *quod est* membra omnia tum integra habere, tum bene valentia: *intieri, e sani*, quæ dum alibi distinxit, ut *lib. 2. c. 11.* Non ingenii motum, non integritatem corporis, non valetudinem, &c. *Phædr. l. 3. fab. 11. v. 5.* Integritatis testes desunt mihi. *h. e.* testiculi, qui ἀκεραιότητος testes sunt. Verba sunt Eunuchi. *Cic. de Fin. l. 5. c. 27.* Valetudo, vires, integritas unguiculorum omnium. *Id. 5. Tuscul. c. 34.* Integritas valetudinis. *sanità intera, compita, perfetta, totale.* Vocat *Celsus l. 3. c. 5.* integritatem, cum omnino febri caret is, qui febri intermittente laborat: quod idem habet *sub fin. cap. praeced.* & *Vitruv. l. 8. c. ult. a med.* integritas saporis (*in aqua.*) ¶ Translate *Labeo Dig. lib. 28. tit. 1. leg. 2.* integritas mentis. *sanità, fermezza.* ¶ Sæpe refertur ad animum, vitam, mores, *innocenza, integrità, probità. Cic. in Divin. Verr. c. 9.* Multa esse oportet in eo, qui alterum accuset: primum integritatem, atque innocentiam singularem, &c. *Nepos in Phoc. c. 1.* integritas vitæ. *Cic. pro Lig. c. 1.* Sic provinciæ præfuit in pace, ut & civibus & sociis gratissima esset ejus integritas & fides. *Tacit. in Agric. c. 9.* Integritas & abstinentia. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. ult.* Ut omnes æquitatem tuam, temperantiam, severitatem, integritatemque laudent. & *cap. 13.* Omnes ita de tua virtute, integritate, humanitate commemorant, ut &c. & *cap. 6.* Tua integritas & continentia. & *Attic. l. 6. ep. 2. a med.* Laudator integritatis & elegantiæ nostræ. ¶ Speciatim ad castitatem, pudicitiam, virginitatem. *Cic. 3. Verr. c. 25.* Mulierem a nimia pulcritudine; sed eam summa integritate pudicitiaque existimari. *Flor. l. 2. c. 6. a med.* Nequid de virginitatis integritate delibasse saltem oculis videretur. ¶ Interdum ad orationem puram, emendatam, vitio carentem. *Cic. de clar. Orat. c. 35.* Incorrupta quædam Latini sermonis integritas.

INTEGRITUDO, inis, f. integritas. *Trajan. Imp.* apud *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. & leg. 1.* Secutus animi mei integritudinem erga optimos fidelissimosque commilitones. *h. e.* voluntatem integre propensam, bonitatem, benevolentiam.

INTEGRO, as, avi, atum, a. 1. *rinnovare, reintegrare, rimettere,* ἀνανεάζω, renovo, instauro, repeto, in integrum restituo. *Liv. l. 1. c. 29. a med.* Et conspectus aliorum mutua miseratione integrabat lacrimas. *Id. l. 7. c. 7. extrem.* Equites provolant inter signa, & novam integrant pugnam. *Stat. 8. Theb. v. 657.* integrare bellum. *Liv. l. 5. c. 25.* seditionem. *Sisenn.* apud *Non. c. 2. n. 445.* cædem. *Pacuv. ibid.* inimicitiam. *Virg. 4. Georg. v. 514.* ramo sedens philomela miserabile carmen integrat. *h. e.* de integro repetit. *Tacit. 4. Hist. c. 81.* Elapsos in pravum artus, si salubris vis adhibeatur, posse integrari. *h. e.* in integrum restitui, & sanari. *Lucret. l. 2. v. 1145.* Omnia debet enim cibus integrare novando. *ristorare. Accius* apud *Non. loc. cit.* Huc venio, ut mea ope opes Trojæ integrem. *per rimetter in piedi. Stat. 5. Theb. v. 29.* immania vulnera, rector, Integrare jubes. *h. e.* quod *Virg.* dixit *2. Æn. v. 3.* infandum renovare dolorem. *Lucret. l. 1. v. 1029.* ut largis avidum mare fluminis undis Integrent amnes. *empiano.* ¶ Pro reficere, recreare, *Cic. l. 1. de Invent. c. 17. extr.* Animus defessus audiendo, aut admiratione integratur, aut risu renovatur. *Gell. l. 15. c. 2.* Modicis honestisque inter bibendum remissionibus refici integrarique animos ad instauranda sobrietatis officia.

INTEGUMENTUM, ti, n. *coprimento, coperta,* κάλυμμα, id quo quippiam integitur, tegumentum, velamentum. *Liv. in f. lib. 40.* Lana (*al.* læna) cum integumentis, quæ Jovi opposita (*al.* apposita) fuit, decidit. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c. 86.* Libenter te aliquando evolutum illis integumentis dissimulationis tuæ, nudatumque perspicio. & *lib. 1. cap. 35.* Sic modo in oratione Crassi divitias atque ornamenta ejus ingenii per quædam involucra atque integumenta perspexi. *Id. in Pison. cap. 6.* Vereor, ne qui sit, qui istius insignem nequitiam, frontis involutam integumentis, nondum cernat. *Plaut. Bacch. 4. 2. 19.* Dic mihi, quis tu es? *Parasitus.* illius sum integumentum corporis. *h. e.* latus ejus tego tanquam satelles, & custos: comes assiduus, sodalis, mensæque assecla.

INTELLECTIO, onis, f. *intendimento, sinore*, actus intelligendi. Figura est Rhetorica, quæ Græco vocabulo *Synecdoche* dicitur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 33.* Intellectio est, cum res tota parva de parte cognoscitur, aut de toto pars. ¶ Pro ipso intelligendi actu non solent Latini hac voce uti, sed *intelligentia.*

INTELLECTOR, oris, m. *intenditore*, qui intelligit. Est *Augustini l. 2. de doctr. Christ. cap. 13.* & *lib. 8. de Gen. ad litt. cap. 2.* & *de morib. Manich. l. 2. cap. 3.* & *epist. 111. ad Fortunatian. post med.* qui videtur alicubi, v. gr. postremo loco laudato, pro attento lectore usurpare.

INTELLECTUALIS, le, adject. *intellettuale. Apul. de dogm. Plat. l. 1.* & *Augustin. l. 12. de Gen. ad litt. c. 7.*

INTELLECTUALITAS, atis, f. intellectus. *Tertull. de anim. c. 38. extr.*

INTELLECTUS, us, m. *intendimento, conoscimento, νόησις*, actus intelligendi, intelligentia. *Tacit. Ann. 6. cap. 36.* Queis neque boni intellectus, neque mali cura. *Quintil. l. 1. c. 1. ante med.* Capere intellectum disciplinarum. *Senec. l. 3. de benef. cap. 17.* Alicujus rei intellectum amittere. *Quintil. l. 2. cap. 5. a med.* Intellectu consequi aliquid. *arrivar a capire.* & *Senec. ep. 120. a med.* Facere multis intellectum sui. *farsi conoscere.* & *Plin. l. 8. c. 42.* Equi in Circo ad currus juncti non dubie intellectum adhortationis & gloriæ fatentur. *mostrano d' intendere.* & *initio ejusd. lib.* Elephantis intellectus sermonis patrii, & imperiorum obedientia. *Id. l. 29. c. 6. di conoscie.* nullum animal minus docilis existimatur, minorisve intellectus. *Tacit. l. 13. Ann. c. 38.* Dissimulare intellectum insidiarum. *fingere di non accorgersi.* ¶ *Intellectu carere*, est non intelligi, apud *Quintil. l. 1. c. 1. ad fin.* Stilus rudis & confusus intellectu caret. ¶ *Intellectum habere*, est intelligi, apud *Tacit. de Germ. c. 26.* Hiems, & ver, & æstas intellectum ac vocabula habent: autumni perinde nomen ac bona ignorantur. ¶ Est etiam notio, sententia, *significato, senso. Quintil. l. 7. c. penult.* Verba quædam diversos intellectus habent, ut *cerno*. *Id. l. 8. c. 3. circa med.* Mala consuetudine in obscœnum intellectum sermo detortus. *Id. ibid. ad fin.* Emphasis altiorem præbet intellectum, quam verba per se ipsa declarant. *fa intendere, significa più.* & *lib. 1. c. 7. (al. 13.)* Cum eadem littera alium atque alium, prout correpta vel producta est, intellectum facit. *fa diversi sensi.* & *sub fin. c. 5. (al. c. 10.)* Translata alium natura intellectum, alium loco præbent. ¶ Raro sumitur pro intelligendi vi facultate, quæ animo inest, quam *mentem* & *intelligentiam* sæpius dicimus, *intelletto*. *Senec. ep. 120.* Per analogiam nostro intellectu & honestum & bonum judicante. *Apul. l. 1. de Dogm. Plat.* Nostræ enim super stellarum cursibus opiniones disputationesque possunt in errorem intellectum inducere. *Paul. Dig. lib. 29. tit. 2. leg. 92.* Mutus dominus, si intellectu non careat, nutu jubere potest, &c. ¶ Refertur etiam ad perceptionem, quæ sensu fit, *sentimento, senso. Plin. l. 11. c. 37. sect. 65.* Intellectus saporum est ceteris in prima lingua, homini & in palato. *Id. l. 19. c. 8. sub fin.* Citra intellectum acrimoniæ. *Id. l. 11. c. 53.* Nec est intellectus ullus in odore vel sapore. *h. e.* neque ex odore, neque ex sapore sentitur venenum. *Id. l. 16. c. 39. a med.* Intellectus in cortice pretiosus peritis. *h. e.* periti ex cortice statim intelligunt, quænam arbor sit. *Vellej. l. 1. c. 13.* Magis pro republica fuit, manere adhuc rudem Corinthiorum intellectum, quam in tantum ea intelligi. *la cognizione, la pratica.* V. *Intelligentia*, & *Intelligo*.

INTELLECTUS, a, um, *inteso, conosciuto*, perceptus, cognitus. *Ovid. Metam. 7. v. 759.* Carmina non intellecta. *Plin. l. 32. cap. 2.* Intellecta causa. *& lib. 35. c. 12.* intellectus error. *Gell. l. 18. c. 13.* Captio parum intellecta. *& lib. 16. cap. 19.* intellecta pernicies. *Justin. l. 2. c. 8.* Jussis matronis solito clamore ac strepitu, etiam in accessu hostium, ne intellectos se sentiant, sacra celebrare. *affinchè non s' accorgano d' essere stati scoperti.* & *Ovid. Metam. 12. v. 41.* os illud Auditum saxis, intellectumque ferarum Sensibus.

INTELLIGENS, entis, *intendente, conoscitore, perito, ingegnoso, ἐπιστήμων*, qui intelligit, sciens, peritus, ingeniosus. *Cic. de clar. Orat. c. 49.* Semper an vulgi judicium cum intelligentium judicio congruit? *& cap. 54.* Intelligens dicendi existimator. *Id. de opt. gen. Orat. c. 4.* Si tersas aures habent, intelligensque judicium. *Id. 3. de Fin. c. 5. extr.* Doctus & intelligens vir. *& lib. 2. c. 20.* Erat & cupidus voluptatum, & cujusvis generis ejus intelligens. *Plin. l. 6. ep. 27.* Omni specie adulationis abstinui, non tanquam liber & constans, sed tanquam intelligens principis nostri. *pratico del suo genio.* *Tacit. 5. Ann. 1. 9.* Imminentium intelligens. *Augustin. l. 1. Retract. cap. 19. circa med.* Aliquid vigilantiore atque intelligentiore mente discutere. ¶ Speciatim dicitur de eo, qui in judicandis dignoscendisque operibus artificum callidus est, & peritus, *intendente*. *Cic. 6. Verr. cap. 2.* Signa pulcherrima, quæ non modo istum hominem, ingeniosum atque intelligentem, verum etiam quemvis nostrum, quos iste idiotas appellat, delectare possent. *& cap. 15.* Ita studiose est hujus præclaræ existimationis, ut putetur in istis rebus intelligens esse. V. *Intelligo*.

INTELLIGENTER, adverb. *con intelligenza, συνετῶς*, cum intelligentia. *Cic. in Partit. c. 8.* Summotus autem trium rerum gratia, ut amice, ut intelligenter, ut attente audiamus. *Plin. l. 5. ep. 16.* Quam studiose, quam intelligenter lectitabat! *intelligibilmente*.

INTELLIGENTIA, æ, f. *intelletto, perspicacia, intendimento, ἔννοια, νόησις*, facultas animæ nobilissima, qua res, etiam incorporeas, percipimus & contemplamur. *Cic. l. 2. de Invent. cap. 53.* Intelligentia est, per quam animus ea perspicit, quæ sunt. *Id. de Univ. cap. 3.* Deus intelligentiam in animo, animum inclusit in corpore. *Id. 1. de Divin. c. 31.* Pars animi, rationis atque intelligentiæ particeps. *Id. 1. de nat. Deor. c. 18. extr.* In eas imagines mens intenta, infixaque nostra intelligentia capit, quæ sit beata natura. *& cap. praeced.* Hæc quamquam dicta sunt subtilius, quam ut quivis ea possit agnoscere; tamen fretus intelligentia vestra, dissero brevius, quam causa desiderat. *Id. 3. Offic. c. 4.* Id honestum, quod in nostram intelligentiam cadit. *& cap. 17.* Ratione & intelligentia tenere aliquid. *Id. 1. Offic. c. 4.* Quod in nostram intelligentiam cadit. *Id. 1. de Orat. c. 3. extr.* Quod longissime est ab imperitorum intelligentia sensuque disjunctum. *capacità.* ¶ Dicitur item de particularibus notionibus, quas mente assequimur ac tenemus, *cognizione, notizia, scienza.* *Cic. l. 1. de Legib. cap. 22. sub fin.* Rerum omnium quasi adumbratas intelligentias animo ac mente concipere. *Id. 1. Tuscul. c. 22.* Quia difficilis erat animi, quid, aut qualis esset, intelligentia, nullum omnino animum esse dixerunt. *& lib. 5. c. 24.* Quæ nos magis ad cognitionem intelligentiamque convertant. *Id. Phil. 9. c. 5.* Habere intelligentiam juris civilis. *Justin. l. 36. c. 2.* Somniorum primus intelligentiam condidit. *h. e.* artem interpretandi. ¶ Et speciatim de cognitione & peritia in rebus artefactis. *cognizione, pratica.* *Cic. pro Rosc. Amer. c. 17.* Quid censes hunc ipsum Sex. Roscium? quo studio, & qua intelligentia esse in rusticis rebus? *Id. 6. Verr. cap. 21.* Ut intelligatis in homine intelligentiam esse, non avaritiam: artificii cupidum, non argenti fuisse. *Id. 1. de Invent. c. 29.* Pecuniæ quærendæ intelligentia. Adde *6. Verr. c. 44. extr.* V. *Elegans*, & *Intelligo*. ¶ Refertur etiam ad ea, quæ sensibus percipiuntur. *Cic. 4. Acad. cap. 7.* In gustu & odoratu intelligentia, etsi vitiosa, est quædam tamen. ¶ In Pandectis Florentinis *lib. 20. tit. 1. leg. 20. sub fin.* legitur *intellegentia*. V. *Intelligo*, in fine.

INTELLIGIBILIS, le, *intelligibile, νοητός*, qui intelligi potest. *Senec. ep. ult.* Quicumque voluptatem in summo ponunt, sensibile judicant bonum: nos contra intelligibile, qui illud animo damus. ¶ Item qui sub sensum cadit, *sensibile*. *Macrob. lib. 1. in somn. Scip. cap. 6. ante med.* In corporis intelligibilis lineam (*dyas*) prima defluxit.

INTELLIGIBILITER, *intelligibilmente, sensibilmente, νοητῶς*, ita ut intelligi, sentirive possit. *Augustin. ep. 118.* Multa nos ad corpus pertinentia intelligibiliter posse percipere. *Id. c. 1. l. 1. Soliloquior.* Deus intelligibilis lux, in quo, & a quo, & per quem intelligibiliter lucent, quæ intelligibiliter lucent omnia.

INTELLIGO, & Intellego, is, exi, ectum, a. 3. *intendere, capire, conoscere, συνίημι, διανοέω*, mente percipio, intelligentia comprehendo, cognosco, animadverto: ab *intus*, vel *inter*, & *lego*, *is*. *Cic. 2. de Orat. c. 14.* Hæc duntaxat in Græcis intelligo, quæ ipsi qui scripserunt, voluerunt a vulgo intelligi. *Id. l. 1. de nat. Deor. c. 39.* Puderet me dicere non intelligere, si vos ipsi intelligeretis, qui ista defenditis. *& cap. 26. extr.* Corpus, quid sit intelligo? quasi corpus quid sit, nullo prorsus modo intelligo. *& lib. 3. c. 24.* Non intelligo, quo modo, calore extincto, corpora intereant. *Id. pro Rosc. Amer. cap. 31.* Quem sis audax, hinc omnes intelligere potuerunt, quod, &c. *Nepos in Pausan. cap. ult.* E vultu cujusdam, insidias sibi fieri intellexit. *comprese, s' avvide.* *Cic. 1. Offic. c. 41.* Magna sæpe intelligimus ex parvis. *Id. Attic. l. 6. ep. ult.* Intellexi ex tuis litteris, te audisse, &c. *Id. in Vatin. c. 15.* De gestu intelligo, quid respondeas. *dal gesto.* & *l. 8. ad Attic. ep. 11.* Aliquid penitus intelligere. *Id. 2. Offic. c. 14.* Intelligere, & sapere plus quam ceteros. *Id. in Top. c. 5.* Cernere aliquid animo, atque intelligere. *Nep. in Dion. c. 9.* Facile intellectu est, quam invisa sit, &c. *Id. in Attic. c. 15.* Difficile intellectu est, utrum, &c. *Id. pro Marcell. c. 1.* Intellectum est enim mihi quidem in multis, & maxime in me ipso, te auctoritatem hujus ordinis tuis doloribus anteferre. *Tacit. 1. Ann. c. 49.* Et quidam bonorum cæsi, postquam, intellecto, in quos sæviretur, pessimi quoque arma rapuerant. *conosciuto, saputosi.* ¶ In responsionibus *intelligo* est annuentis se percipere, quæ dicuntur. *Terent. Eun. 2. 3. 79.* *Par.* pro illo te deducam. *Che.* audin. *Par.* te esse illum, dicam. *Che.* intelligo. *Id. Phorm. 2. 3. in f.* Si quid opus fuerit, heus, domo me. *Ge.* intelligo. Adde *Plaut. Epid. 2. 2. 63.* ¶ Speciatim *intelligere* dicuntur, qui artefacta optime dignoscunt, & in statuis, picturis, & hujusmodi æstimandis peritiam habent. *Cic. 6. Verr. c. 43.* Simulacrum, quo non facile quidquam dixerim me vidisse pulcrius: tametsi non multum in istis rebus intelligo. *& cap. 14. extr.* Ego antea nugatoriam sciebam, ista intelligere. *Pomp. in fragm. Tragur. c. 52. Barat.* Habeo pocula omnia ponderosa. meum enim intelligere nulla pecunia vendo. V. *Intelligens*, & *Intelligentia*. ¶ Pro discerno, *distinguere*. *Lactant. l. 2. c. 16.* Oraculorum præstigiæ profani a veritate intelligere non possunt. ¶ Pro scio, video, cognoscere, sentire. *Cic. pro Ligar. c. 5.* Intelligo, quid loquar. *so quel che dico.* *Nep. in Alcib. c. 4.* Quia nocere se ei non posse intelligebant. *Id. in Datam. cap. 7.* Intelligebat, sibi cum viro forti esse negotium. *sapeva.* & *in Eumen. c. 3.* Intelligebat, copias suas dilapsuras. *vedea.* *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 42.* Ubi neque adhortationes suas, neque preces audiri, intelligit. *& lib. 2. B. Gall. c. 33.* Illi ante inito, ut intellectum est, consilio, &c. *come s' è saputo.* *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 3.* Illud vulgare incursionis signum, quod incendiis ædificiorum intelligi consuevit. *conoscere.* *Plaut. Truculent. 2. 6. 64.* Vehementer nunc mihi est irata: sentio, atque intelligo. *la scorgo, e lo conosco.* *Petron. in Satyr. c. 129.* Non intelligo me virum esse, non sentio. *non so d' esser uomo.* *Tacit. 14. Ann. c. 6.* Solum remedium insidiarum, si non intelligerentur. *se si mostrasse di non essersene accorto.* *Cic. Fam. 16. ep. 22.* Si quid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. *non sapranno leggere.* *Plin. l. 35. c. 10.* Ea res concitavit Rhodios ad intelligendum artificem. *a conoscere.* Sic *Vellej. l. 2. c. 116.* Quem virum ne qui intellexit quidem, abunde miratus est. ¶ Sæpe refertur ad sensum gustus, tactus, &c. & significat sentire, *sentire*: atque hac ratione etiam brutis animalibus tribuitur. *Ovid. Metam. 9. v. 456.* Illa quidem primo nullos intelligit ignes. *non sente amore.* *Colum. l. 12. c. 21. sub fin.* Si genus vini tantum valeat, ut aquæ salsæ non intelligatur sapor. *Id. de arborib. cap. 13.* Cum frigus, contra consuetudinem, intellexeris. *Plin. l. 28. c. 4. sub fin.* Perfundere caput calida, & postea frigida, saluberrimum intelligitur. *Id. l. 8. c. 16. extr.* Vestigia hominum intelligi a feris. *Id. l. 10. c. 18.* Pici, percussi corticis sono, pabulum subesse intelligunt. ¶ De visu oculorum recte dici, negat *Quintil. l. 10. c. 1.* ¶ *Intellexti* pro *intellexisti*, & *intellexe* pro *intellexisse* syncopæ sunt: illa *Cic. Attic. l. 13. ep. 32.* & *Terent. Eun. 4. 6. 30.* hæc *Plauto Castell.*

ftell. 2. 3. 81. ¶ *Intellego* per fecundam vocalem fæpiffime apud *Plaut.* legitur, & *Terent.* itemque in multis opt. MSS. aliorum Scriptorum inveniri, plures Critici teftantur: non defunt etiam, qui ita omnino fcribendum putant. Quare non eft ea fcriptio damnanda: alteram tamen per *i* communior ufus tuetur. *Daufquius.*

INTEMERABILIS, le, inviolabilis. *Claud. Mamert. l. 1. de ftatu anim. c.* 3. *a med.* Intemerabilis divinitas.

INTEMERANDUS, a, um, non violandus, aut contaminandus, refferturque ad res facras. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 462. An Martia templa intemeranda minus?

INTEMERATE, incorrupte. *Impp. Honor. & Theodof. lib.* 15. *Cod. Theodof. tit.* 5. *leg.* 3. Dum popularibus plaufibus intemerate ferviunt. Al. leg. *intemperate*, alii *intemperanter*.

INTEMERATUS, a, um, *inviolato, incorrotto, puro, cafto, ἀμίαντος*, non temeratus, incorruptus, inviolatus, integer. *Virg.* 11. *Æn. v.* 583. Æternum telorum, & virginitatis amorem Intemerata colit. *& lib.* 2. *v.* 143. Intemerata fides. *& lib.* 3. *v.* 177. munera libo Intemerata focis. *h. e.* pura, & rite oblata. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 42. Quid veim per hos dies inaufum, intemeratumve vobis? *Id.* 4. *Hift. c.* 58. Ut fi vobis non fuit cordi, me duce hæc caftra incorrupta & intemerata fervari, at certe polluì fœdarique a Claffico ne finatis. *& lib.* 1. *Ann. c.* 49. Octo equitum alas, quarum ea feditione intemerata modeftia fuit. *h. e.* integra, & in officio manens. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 270. ratis rapidum, ventis certantibus, æquor Intemerata fecat. *illefa.* & *Stat.* 2. *Theb. v.* 724. intemeratæ equæ. *h. e.* virgines, quæ currum Minervæ trahere dicuntur. *Apul. in Florid. n.* 16. (*al. l.* 3.) Integrum & intemeratum beneficium. *Id. fub fin. l.* 2. *Metam.* Intemerata veritas. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 3. Intemeratior cunctis, pulcriorque virginibus.

INTEMPERABILIS, le, adject. Eft *Cæl. Aurel. l.* 1. *Tard. c.* 4. *poft med.* ubi etiam alii leg. *intemporalis*.

INTEMPERANS, antis, *che non fi fa contenere, intemperante, fmoderato, ἀκρατής, ἀκόλαστος*, qui temperare fibi nefcit, incontinens, immoderatus, intemperatus. *Cic.* 1. *Acad. c.* 1. Intemperantis effe arbitror, fcribere quod occultari velit. *Id. in Vatin. c.* 2. Fui paullo intemperantior fortaffe, quam debui. *Id. Attic.* 13. *ep.* 26. Intemperans fum in ejus rei cupiditate, quam nofti. *Sueton. in Calig. c.* 45. In hoc quoque mimo præter modum intemperans. *Senec. l.* 1. *de Ira, c.* 3. Feræ in quafdam voluptates intemperantiores homine funt. *Aurel. Vict. in epitom. c.* 6. Ad vefcendum intemperans. *Liv. l.* 24. *c.* 25. *ad fin.* Avidi atque intemperantes animi. *Apul. l.* 1. *Metam.* Ne quam tibi linguæ intemperante noxam contrahas. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 57. *Burm.* Intemperans licentia. ¶ Sæpe dicitur de incontinente voluptatum. *Cic.* 5. *Verr. c.* 68. *extr.* Inter impudicas mulieres & intemperantes viros verfari. *Id. in Pifon. c.* 29. Impuriffima atque intemperantiffima pecus. ¶ Proprie *Apul. l.* 1. *de doctr. Plat. fub fin.* Æqualitas ifta ficci, humidi, fervoris, ac frigidi fanitatem largitur: ficut illa intemperans atque immoderata permiftio animal celeri exitio corrumpit.

INTEMPERANTER, *fmoderatamente, intemperantemente, ἀκρατῶς, ἀκολάστως*, intemperate, incontinenter, immoderate. *Cic.* 2. *Phil. c.* 5. Nimis iracunde hoc quidem, & valde intemperanter. *&* 5. *c.* 18. Ne honoribus noftris elatus, intemperantius fuis opibus utatur. *Liv. l.* 31. *c.* 37. Aviditate cædis intemperantius infecuti, in cohortes Romanas incidere. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Intemperanter lacerare aliquem. *Id. in Paneg. c.* 68. *extr.* Intemperantius amare. *Apul. in Apolog.* Intemperantiffime gloriari.

INTEMPERANTIA, æ, f. *intemperie, ἀκρασία*, idem quod intemperies. *Senec. de conftant. fap. c.* 9. & *Colum. in proœm. l.* 1. Intemperantia cæli. *Cato R. R. c.* 141. Uti morbos, calamitates, intemperantiafque prohibeffis. *Al. leg.* intemperiafque. ¶ Sæpius eft incontinentia, immoderatio, *fmoderatezza, intemperanza, ἀκράτεια*. *Cic.* 4. *Tufcul. c.* 9. Omnium perturbationum fontem effe dicunt intemperantiam, quæ eft a tota mente, & a recta ratione defectio, fic averfa a præfcriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi nec regi, nec contineri queant. *& mox.* Menti inimica intemperantia omnem animi ftatum inflammat, conturbat, incitat. *Id. Agrar.* 2. *c.* 36. *ad fin.* Hæc ego vos concupiffe, pro veftra ftultitia, atque intemperantia, non miror. *Id. pro Cæl. c.* 11. Is multa de incontinentia intemperantiaque differuit. *Id. pro Dom. c.* 9. Tanta fuifti intemperantia, ut illius tui fceleris rationem occultare non poffes. *Id.* 1. *Offic. c.* 34. Intemperantia libidinum. *Nep. in Eumen. c.* 8. Periculum eft, ne faciant fua intemperantia, nimiaque licentia, ut omnia perdant. *h. e.* immodeftia, & incivili infolentia, *παρρησίᾳ*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *fect.* 80. rifus. *Senec. in fin. ep.* 106. litterarum. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 18. linguæ. *Id.* 2. *Hift. c.* 1. Intemperantia civitatis, donec unus eligatur, multos deftinantis.

INTEMPERATE, adverb. idem ac intemperanter. *Cic. de Univ. c.* 12. Qui autem immoderate & intemperate vixerit, eum fecundus ortus in figuram muliebrem transferet.

INTEMPERATUS, a, um, *fmoderato, eccessivo, intemperante, ἀκρατής*, non temperatus, immoderatus, intemperans. *Senec. de confol. ad Helv. c.* 6. Quid ad ipfum loci fitum horribilius? quid ad cæli naturam intemperatius? *di peggior aria?* *Cic. de Amic. c.* 20. *a med.* Ne intemperata quædam benevolentia impediat magnas utilitates amicorum. *Id. in Pifon. c.* 10. Intemperatiffimæ perpotationes. *Al. leg.* intemperantiffimæ. ¶ Intemperatum vinum, apud *Cæl. Aurel. Acut. l.* 3. *c.* 17. *a med.* eft non temperatum, merum, *ἄκρατον*.

INTEMPERIÆ, arum, f. intemperies. *Cato R. R. cap.* 141. Calamitates intemperiafque prohibeffis. *le intemperie dell' aria.* ¶ Cum referuntur ad animum, infaniam, furorem fignificant, qui ex intemperie cerebri nafcitur. Quidam Furias intelligunt, quæ mentem agitant & corrumpunt: alii deas, quæ vim habeant per intemperantiam nocendi. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 40. jungit cum Furina & Mania. *Plaut. Mil.* 2. 5. 24. Quæ te intemperiæ tenent, qui me perperam perplexo nomine appelles? *Id. Aulul.* 2. 1. 32. Nefcio pol, quæ illunc hominem intemperiæ tenent: pervigilat noctes totas. *&* 4. 4. 15. Larvæ hunc atque intemperiæ, infaniæque agitant fenem. *Gell. in præfat. a med.* Qui intemperiarum, negotiorumque pleni funt, abeant a Noctibus his procul. *h. e.* infanis curis, quibus eorum mens diftinetur, & quafi a Furiis agitatur. ¶ De intemperantia, & morum difficultate, qua quis ab injuriis, quafi fureus, abftinere nefcit, *Id. l.* 1. *c.* 17. Xantippe Socratis uxor morofa admodum fuiffe fertur, & furiofa. Has ejus intemperias in maritum Alcibiades demiratus, &c. *ftravaganze*. Ita legit *Non. cap.* 2. *n.* 78. Alii *intemperies*.

INTEMPERIES, ei, f. *intemperie, mala difpofizione, ἀκρασία, δυσκρασία*, mala rerum mixtarum temperatura, ut *intemperies cæli*, cum aer immoderate aut calidus eft, aut frigidus, aut humidus, aut ficcus. *Liv. l.* 8. *c.* 18. & *Colum. initio præfat.* Cæli noxia frugibus intemperies. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* Intemperies folis, aut anni. *Liv. l.* 3. *c.* 31. Annona propter aquarum intemperiem laboratum eft. *Plaut. Capt.* 4. 4. 3. Clades, calamitafque, intemperies modo in noftram advenit domum. ¶ Transfertur ad mores. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 6. Videor ftulte illius amici intemperiem non tuliffe. *le ftravaganze de' coftumi*: vel *pazzia, furore*. Sic *Gell. l.* 18. *c.* 7. *circa med.* Intemperies ifta, quæ μελαγχολία dicitur, non parvis nec abjectis ingeniis accidit. *& lib.* 1. *c.* 23. Senatores ingredientes curiam, quid illa mulierum intemperies fibi vellet, mirabantur. *Tacit.* 1. *Hift. c.* 64. Benigne excepti, modeftia certavere: fed brevis lætitia fuit, cohortium intemperie, quas, &c. *per infolenza*. ¶ Pro intemperantia, *intemperanza*, *Juftin. l.* 12. *c.* 13. *extr.* Amici caufam morbi, intemperiem ebrietatis diffeminaverunt.

INTEMPESTIVE, *fuor di tempo, ἀκαίρως, παρὰ καιρόν*, extra tempus, importune, incommode. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 25. Si irafcamur aut intempeftive accedentibus, aut impudenter rogantibus. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 11. *v.* 19. vulnera mentis Intempeftive qui fovet, ille novat. *Phædr. l.* 3. *fab.* 19. *extr.* Intempeftive qui occupato alluferit. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 23. Miles pavidus turbat nautas, vel intempeftive juvat. Adde *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.*

INTEMPESTIVITAS, atis, f. inopportunum tempus, *tempo improprio, ἀκαιρία*. *Gell. l.* 3. *c.* 16. *ad fin.* Octavi menfis (*ad partum*) intempeftivitas.

INTEMPESTIVITER, intempeftive. *In lemmate cap. ult. l.* 4. *Gellii.* Qui dixerant joca quædam intempeftiviter.

INTEMPESTIVUS, a, um, *fuor di tempo, intempeftivo, ἄκαιρος, ἄωρος*, qui præter tempus fit, inopportunus. *Cic. de Amic. cap.* 6. *fub fin.* Amicitia nunquam intempeftiva, nunquam molefta eft. *Id.* 4. *Attic. ep.* 14. Intempeftiva epiftola. *Plaut. Moftell.* 3. 2. 141. Poftes intempeftive excifos credo: id eis vitium nocet. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 689. intempeftiva cupido. *Id.* 5. *Trift. el.* 6. *in fin.* Intempeftivi timores. *Plin. fub fin. l.* 18. Anferes continuo clangore intempeftivi. *h. e.* intempeftive clangentes. *Val. Max. in fin. l.* 7. Quid hoc joco intempeftivius? ¶ Intempeftiva convivia. V. *Tempeftivus*.

INTEMPESTUS, a, um, *intempeftivo, ἄκαιρος, ἄωρος*, intempeftivus. Fere eft epithetum noctis, quæ rebus agendis idoneum tempus non habet, ut *Macrob. in fin. cap.* 3. *l.* 1. *Saturn.* loquitur, *il maggior buio della notte*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 247. Illic, ut perhibent, aut intempefta filet nox Semper, & obtenta denfantur nocte tenebræ, &c. Eft hoc nomine certum noctis tempus, fcilicet inter concubiam noctem, & mediam (V. *Concubius*) ut *Macrob. ibid.* & *Cenforin. de die nat. cap. ult.* docent. *Servius* ad illud 3. *Æn. v.* 587. Et lunam in nimbo nox intempefta tenebat: ipfam mediam noctem *intempeftam* dici tradit. *Varro l.* 5. *de L. L. c.* 2. cum *concubio*, & *filentio* noctis, feu conticinio confundit. Omnes tamen in eo conveniunt, ut fignificet alteram noctis partem, cum tempus agendi nullum eft. Confentit *Feftus*, qui noctem intempeftam dici ait incertius noctis tempus, quia non tam facile noctis horæ, quam diei poffunt intelligi. Porro noctis tempora eo incertiora funt, quo magis ab initio ejus, & fine diftant. *Cic.* 2. *Phil. c.* 3. Cum intempefta nox effet, manfiffemque in villa P. Valerii. *Id. in Pifon. c.* 38. Domum fe abdidit: inde nocte intempefta, crepidatus, vefte fervili, navem confcendit. ¶ Refertur etiam ad intemperiem aeris. Hinc intempeftas Gravifcas dixit *Virg.* 10. *Æn. v.* 184. quod oppidum illud gravitate cæli laboraret, ut *Cato*, & *Plin.* apud *Serv. ad eum loc.* itemque *Diomed. l.* 1. *pag.* 407. *Putfch.* docent. *Stat.* 2. *Theb. v.* 153. quibus ipfe per imbres Fulminibus mixtos, intempeftumque tonantem Has meus ufque domos veftigia fecit Apollo. *tempeftofo*.

INTEMPORALIS, le, adject. qui eft extra tempus, hoc eft æternus. *Apul. l.* 1. *de dogm. Plat.* Præteriti, futurique ævi ultimas partes attingere, & effe quodammodo intemporalem. *Prudent. in Romano, v.* 316. Intemporalis ante, quam primus dies. ¶ Item intempeftivus, inopportunus. *Cæl. Aurel. Acut.* 2. *cap.* 10. *circa med.* Intemporalis cibus. Adde *lib.* 3. *c.* 17. & *Auguftin. in Pfalm.* 39. *fect.* 13.

INTEMPORALITAS, atis, f. intempeftivitas. *Cæl. Aurelian. Acut.* 2. *c.* 9. *circa med.* Somni intemporalitatem interrumpere. Adde *cap.* 15.

INTEMPORALITER, intempeftive. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 1. *c.* 9. *a med.* Intemporaliter uti cataplafmatibus.

INTENDO, is, di, tum, & fum, e. 3. *ftendere, tirare, ἐντείνω*, idem quod tendo, aut valde tendo, extendo, porrigo. *Plin. l.* 26. *c.* 10. Nervos intendere, aut remittere. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 15. *ante med.* Et fimul dextram intendit ad ftatuam. *Colum. l.* 6. *c.* 17.

Fo-

ralio malagmatis more ſcarificationi intenduntur. *ſi ſtendono ſopra*. *Val. Flacc. l. 8. v. 68.* Jamque manus Colchis, crinemque intenderat aſtris. *Ovid. 4. de Pont. ep. 4. v. 36.* Intendere aures ad verba. *ſtar coll' orecchie teſe*. & *Senec. de clem. l. 1. c. 25.* Intendere alicui manus. *ſtendere le mani addoſſo*. Al. leg. *extentare*. *Cic. 4. Tuſcul. c. 17.* Acrem in omnes partes aciem intendit. & *4. Acad. c. 25.* Intendi longius acies non poteſt. *Virg. Æn. 8. v. 704.* arcum intendebat Apollo. & *lib. 3. v. 683.* vela ventis. *Plaut. Bacch. 4. 4. 58.* baliſtam in aliquem. *Virg. Æn. 5. v. 34.* Zephyri intendunt vela. *gonfiano*. *Plin. l. 8. c. 35.* Hiſtrici longiores aculei, & cum intendit cutem, miſſiles. *Liv. l. 1. c. 57. a med.* Intendentibus ſe tenebris. *venendo notte*. & *lib. 7. c. 28.* Nox interdiu viſa intendi. *farſi*. ¶ Item dirigere, injicere, intentare. *Virg. 9. Æn. v. 590.* Intendere ſagittas. *Plin. l. 3. ep. 9. a med.* telum in jugulum. *Tacit. Ann. 16. c. 9.* ictus. *tirar colpi*. ¶ Pro illigare, innectere, *Virg. 2. Æn. v. 237.* & ſtupea vincula collo intendunt. & *lib. 5. v. 403.* duroque intendere brachia tergo. *h. e.* corio cæſtuum. ¶ Pro circumdare, *Id. Æn. 4. v. 506.* Intenditque locum ſertis, & fronde coronat. ¶ Translate eſt augere, quia quæ intenduntur, majorem vim habent, *accreſcere*, *Virg. 7. Æn. v. 513.* cornuque recurvo Tartaream intendit vocem. *Valer. Flacc. l. 8. v. 362.* mœſtas altis intendere voces Puppibus. *alzar grida verſo le navi*. *Tacit. 2. Ann. c. 38.* Languiſcat induſtria, intendetur ſocordia. *Id. 2. Hiſt. c. 54.* Intendere formidinem. & *l. 1. c. 12.* cupiditates lucantes facilitate. & *4. Ann. cap. 26.* gloriam. *Plin. in Paneg. c. 19.* ſtudium & laborem. *Salluſt. in Jug. cap. 78.* officia. *Tacit. Ann. 13. cap. 15.* odium. ¶ Item tendere. *Cic. pro Mur. cap. 9. ad fin.* Ut eo, quo intendit, cum exercitu mature perveniat. *dove è indirizzato*. ¶ *Intendere iter* eſt dirigere, *indirizzare*, *volgere*. *Liv. l. 31. c. 33.* Ad explorandum, quonam hoſtes iter intendiſſent. *Id. l. 36. c. 21.* A porta ad prætorem iter intendit. *Id. l. 21. c. 29.* Cœptum iter in Italiam intendere. ¶ Abſolute *Salluſt. orat. 2. ad Caſ. circa med.* Avaritia, bellua fera, intoleranda eſt: quo intendit, oppida agros vaſtat. *Terent. Andr. 2. 2. 6.* Ubi quæram? aut quo nunc primum intendam? ¶ *Intendere fugam* fugæ ſe entne dare. *Liv. l. 7. c. 37. ad fin.* Neque, utrum caſtra peterent, an longiorem intenderent fugam, conſtum poteret. ¶ *Intendere animum* eſt adhibere, convertere, ſed cum conatu & ſtudio, *applicare*. *Cic. in fragment.* apud *Non. c. 4. n. 256.* Quæro enim, non quibus intendam rebus animum, ſed quibus relaxem. *Id. 4. Acad. c. 15.* Parum defigunt animos, & intendunt in ea, quæ perſpicua ſunt. *Id. 2. Verr. c. 3.* Quid iſte ſperet, & quo animum intendat, facile perſpicio. *Liv. in præfat. a med.* & *Salluſt. in Jug. cap. 47.* & *Plin. l. 7. ep. 27.* Acriter intendere animum ad aliquid. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 35.* Intendere animum ſtudiis & rebus honeſtis. *Salluſt. in Jug. c. 23.* In regnum Atherbalis animum intendit. *Cic. 2. de Invent. c. 33. extr.* Intendere conſiderationem in aliquam rem. *Salluſt. in Catil. c. 58.* ingenium. *Liv. l. 40. c. 5.* omnes cogitationes ad aliquid. & *lib. 37. c. 36. extr.* totam curam in belli apparatum. *Quintil. l. 10. c. ult. circa med.* Vis omnis intendenda rebus, & remittendum aliquid ex cura verborum. *h. e.* vis animi adhibenda in rebus, & verborum cura remittenda. ¶ *Intendere* abſolute, pro intendere animum, *Cic. 2. de Orat. cap. 42.* Quod eſt tibi ante explicandum, quam illuc proficiſcare, quo te dicas intendere. *aver intenzione di andare*. Sic *Salluſt. in Jug. c. 27.* Quod ubi ſecus procedit, neque quod intenderat, efficere poteſt, &c. *aveo tentato*. & *cap. 77.* Quocumque intenderat, res adverſæ erant. *rivolgea il penſiero*. *Plin. l. 8. ep. 19.* Intende libro, quem cum hac epiſtola accipies. *attendi*, *leggi con attenzione*. *Quintil. l. 10. c. 1.* Nunc genera ipſa lectionum, quæ præcipue convenire intendentibus, ut oratores fiant, exiſtimem, perſequar. *h. e.* enitentibus, conantibus. *Juſtin. l. 13. c. 6.* Ad nuptias Cleopatræ intendit. *rivolſe l' animo*. *Val. Flacc. l. 6. v. 600.* tempie intendere ſuadet, Dum datur, ardenteſque viri percurrere pugnas. *volger l' animo, e l' occhio*. *Lactant. in fin. l. 7.* Intendamus juſtitiæ, quæ ad Deum ſola perducet. ¶ Cum infinito *Salluſt. in Jug. cap. 115. extr.* Quo ire intenderant, perventum eſt. & *cap. 97.* Quem locum Marius ſumma vi capere intendit. *ſi applicò a prenderlo*. & *in orat. 2. ad Caſ. ante med.* Neque ullam rem agere intendit, niſi illi auctores fierent. *Liv. l. 36. c. 44.* Dolonibus arctia altum petere intendit. *ſi mette*. & *cap. 45.* Poſtero die hoſtem perſequi intenderunt. Adde *lib. 38. c. 2.* ¶ *Intendere ſe* eſt animo, & viribus parare ſe, niti, intentum ſe præbere. *Cal. ad Cicer. Fam. 8. ep. 4.* Qui ſe intenderant adverſarios in ejus tribunatum. *Quintil. l. 4. c. 1. circa med.* Intendere ſe in rem. *attendere*, *applicare*. *Cic. 2. Tuſcul. c. 23.* Ne ingemiſcit quidem vir fortis, niſi forte ut ſe intendat ad firmitatem. *h. e.* vires ſuas colligat. ¶ *Intendi animo* eſt intentum adhibere animum. *Liv. l. 1. c. 25.* Erecti ſuſpenſique in minime gratum ſpectaculum animo intenduntur. ¶ *Intendere animo* eſt ſtatuere, propoſitum habere. *Cic. Phil. 10. cap. 4.* Si C. Antonius, quod animo intenderat, perficere potuiſſet. ¶ Eſt etiam intente agere, contendere, affirmare, *ſoſtenere*, *contendere*, *affermare*. *Cic. pro Quint. c. 29.* Quem, quo modo nunc intendit, ne in vivorum quidem numero tum demonſtrat fuiſſe. *Plaut. Mil. 2. 4. 27.* Pergin', ſceleſte, intendere, atque hanc arguere? *ſegui a perſidiare?* *Terent. Eun. 3. 3. 19.* Niſi ſi illa forte, quæ olim periit parvula ſoror, hanc ſe intendit eſſe, ut eſt audacia. *Senec. de conſt. Sap. c. 4.* Cum potentes, & conſenſu ſervientium validi nocere ſi intendent. ¶ Item inferre, intentare. *Cic. pro Mil. c. 14.* Intendere alicui actionem perduellionis. *Liv. l. 9. c. 26.* crimen in aliquem. *dar mal accuſa*. & *lib. 2. de Orat. c. 10.* alicui litem. *muover lite*. *Sueton. in Vitell. c. 7.* alicui injuriarum formulam. *Velles. l. 2. c. 23. in f.* Intendere injurias. *Tacit. 2. Ann. cap. 28.* Spem offerre, metum intendere. *Cic. de Haruſp. reſp. c. 1.* alicui periculum judicii. & *pro Roſc. Amer. cap. 3.* periculum in omnes. *Tacit. Ann. 3. c. 36.* probra & minas alicui. *Liv. l. 21. c. 6. ad fin.* bellum in Hiſpaniam, & Annibalem. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 27.* Intendere orationem. *h. e.* dirigere in aliquem: *oſtinare*, & criminatione quempiam aggredi. ¶ *Intendere in ſe* eſt ad ſe reſpicere, in ſe ipſum animo & cogitatione converti. *Senec. in præfat. l. 1. quæſt. nat.* Quid ſit Deus: totus in ſe intendat, an ad nos aliquando reſpiciat. ¶ *Intendere leges* apud *Plin. l. 4. ep. 9. a med.* eſt earum ſeveritatem ſequi: ducta translatione ab intendendo arcu. Cui contrarium eſt mitigare. ¶ *Intendere alicui* converti ad aliquem, aliquem ſpectare. *Stat. in fi. præfat. l. 3. ſilvar.* Cum ſcires hanc deſtinationem quietis meæ tibi maxime intendere. ¶ *Intendere conſilium* eſt parare, translatum, inquit *Donat.* a venatoribus, qui retia intendunt ad feras captandas. *Terent. Andr. 4. 3. 18.* Repudio quod conſilium primum intenderem. Simile eſt illud *ejuſd. Heaut. 3. 2. 2.* Intendenda eſt in ſenem fallacia. ¶ Apud Rhetores *intendi* dicitur, quod in prima argumentationis propoſitione (quæ & *intentio* vocatur) exprimitur. *Quintil. l. 5. c. 14. ante med.* In qua idem concluditur, quod intenditur. ¶ Apud Grammaticos *intendere* aliquando eſt producere. *Gell. l. 13. c. 22. ſub fin.* Primam ſyllabam intendit, tertiam corripuit. ¶ Participia *intenſus*, & *intentus* V. ſuis locis.

INTENSE. V. *Intente*.

INTENSIO, onis, f. *tenſione*, *ἐπίτασις*, vis rei intentæ, extenſio, intentio. *Senec. l. 2. quæſt. nat. c. 6.* Intenſionem aeris oſtendent tibi inflata, nec ad ictum cedentia. & *mox*. Quid eſt vox, niſi intenſio aeris? & *cap. 8.* Nihil non intenſione vehementius eſt. *Scribon. Larg. compoſ. 255.* Cervix rigida cum intenſione oculorum & maxillarum. *convulſione*.

INTENSUS, a, um, *teſo*, *tirato*, *intenſo*, idem quod intentus, contentus, vehemens. *Senec. l. 2. de Ira, c. 13.* Qui meditatus eſt per intenſos funes ire. & *cap. 35.* Acrior ſpiritus eſt, intenſior impetus, rupturus ſe, niſi eruperit. *Nazar. in Paneg. ad Conſtantin. c. 23.* Virtus in parvis remiſſa, in mediocribus modica intenſior. ¶ Tribuunt & *Ciceroni*, ſed apud eum rectius leges *intentus*, quod frequentius eſt, & magis Latinum.

INTENTATIO, onis, f. actus intentandi. *Senec. l. 2. de Ira, c. 4.* Oculi ad intentationem ſubitam digitorum comprimuntur. *Eſt qui leg.* intentionem. *Tertull. in Apolog. cap. 46.* Intentatio criminum. *h. e.* objectio. Al. leg. *intentio*.

INTENTATUS, a, um, *tirato contro*, objectus: ab *intento*, *as*. *Liv. l. 9. c. 6.* Gladii etiam pleriſque intentati, & vulnerati quidam, necatique. ¶ Item non tentatus, non expertus, *intentato*, *non provato*: ab *in* privativa, & *tento*. *Horat. l. 1. od. 5. v. 12.* miſeri, quibus intentata nites. *Id. de art. Poet. v. 285.* Nihil intentatum noſtri liquere poetæ. *Gell. l. 9. c. 4.* Notavi quædam mirabilia, & ſcriptoribus fere noſtris intentata. *Virg. 10. Æn. v. 39.* Nunc etiam Manes (hæc intentata manebat ſors rerum) movet. *Tacit. 1. Ann. cap. 50.* Iter intentatum. *Senec. in Med. v. 62.* Vacca intentata jugo.

INTENTE, *attentamente*, *diligentemente*, *con sforzo o applicazione*, *ἐντόνως*, intentis viribus, intento animo, acriter, impenſe, vehementer. *Auct. ad Herenn. ſub fin. l. 4.* Alia meliora ſunt, quæ multo intentius petimus in vita. *Eſt qui leg.* intenſius. *Plin. l. 5. ep. 19.* Dum intente inſtanterque pronuntiat, ſanguinem rejecit. *Quintil. l. 6. cap. 2. a med.* Intente & modeſte audire aliquem. *Liv. l. 8. c. 17.* Cum delectus intentius, quam adverſus finitima bella, haberetur. & *ibid. c. 1. ad fin.* Intentius apparare bellum. & *lib. 25. c. 30.* Quo intentius cuſtodiæ ſerventur. *Tacit. Ann. 3. c. 35.* Intentius ſe excuſare. & *lib. 11. c. 11.* Intentius adeſſe alicui rei. & *lib. 15. c. 13.* Intentius premere obſeſſos. *Lamprid. in Heliogab. c. 24.* Exſpectans intentiſſime.

INTENTIO, onis, f. *ſtiramento*, *tenſione*, *intenſione*, *veemenza*, *ἔντασις*, *ἐπίτασις*, actus intendendi, extenſio, contentio: cui opponitur laxatio, remiſſio, languor. *Cic. 2. Tuſcul. c. 10.* Ipſius corporis intentionem quamdam, velut in cantu, & fidibus, quæ harmonia dicitur. *Colum. l. 6. c. 6.* Cruditatis ſigna ſunt faſtidia cibi, nervorum intentio, hebetes oculi. *Celſ. l. 5. c. 26. n. 34.* Quidquid aridum eſt, & intentione quadam proximum quoque locum male habet, concidere. (Adde *l. 8. c. 18.*) *Plin. l. 28. c. 4. ad fin.* Intentio vocis. *Gell. l. 5. c. 16.* aeris. & *lib. 18. c. 10. extr.* & remiſſio motus. *Tacit. Ann. 16. c. 34.* vultus. *il tener fiſſo il volto*. ¶ Translate eſt cura, ſtudium, conatus, contentio, *sforzo*. *Cic. 2. Tuſcul. c. 23.* Ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remiſſis opprimunt; ſimillime animus intentione ſua depellit preſſum omnem ponderum, remiſſione autem ſic urgetur, ut ſe nequeat attollere. & *cap. 27.* Patientiam dolorum animi intentione firmare. *Plin. in Paneg. c. 71.* Intentio humanitatis. *h. e.* contentio, qua ſe aliis oſtentare ſtudebat. *Id. l. 1. ep. 3.* Intentio rei familiaris obeundæ. *Cic. 4. Tuſcul. c. 2.* Mentem a cogitationum intentione, cantu fidibuſque ad tranquillitatem traducere. *ſtudio*, *attenzione*, *applicazione*. & *lib. 2. de Invent. c. 14.* Cum animus hac intentione omnes totius negotii partes conſiderabit. *Quintil. l. 6. c. 3.* Riſus animum ab intentione rerum frequenter avertit. *Id. l. 10. c. 3. a med.* Quæ delectant, neceſſe eſt, avocent ab intentione operis deſtinati. *Liv. l. 4. c. 17.* Non averſus ab intentione luſus animus. *non divertito dall' applicazione del giuoco*. *Senec. epiſt. 113.* Dicam, ſi mihi accommodaveris ſubtilitatem & intentionem tuam. *Plin. in Paneg. c. 78.* Hæc nempe intentio tua, ut libertatem revoces ac reducas. *queſt' è la tua premura, di richiamare*, &c. ¶ In plurali num. *Gell. l. 15. c. 2.*

c. 2. Animos ad intentiones cursum capiendas fieri habiliores. ¶ Aliquando est objectio, accusatio, actio. *Quintil. l. 3. c. 9.* Judicialis genus officiis constat duobus, intentionis ac depulsionis. *Id. l. 7. c. 1.* Intentio simplex: *occidit Saturninum Rabirius*: conjuncta: *lege de sicariis commisit L. Varenus*. *Ulpian. Dig. lib. 12. tit. 6. leg. 1.* Si ex locato fuerit actum, dicendum erit, non tenere intentionem. Adde *Cicer. 1. de Invent. c. 10. & lib. 2. c. 43.* & *Auct. ad Herenn. sub fin. l. 2.* ¶ Nonnunquam propositio, seu prima pars argumentationis, *la maggiore*. *Quintil. c. ult. l. 5.* Ita erit prima intentio, secunda assumptio, tertia connexio. ¶ Item augmentum, *intrusione*, *accrescimento*. *Senec. ep. 78.* Summi doloris intentio invenit finem. *Gell. l. 16. c. 5.* *Ve* particula tum intentionem significat, tum minutionem. *& lib. 7. cap. 7.* *Ad* præverbium significat ἐπίτασιν, quam nos intentionem dicimus. ¶ Raro est voluntas, mens, consilium, *intenzione*, *volontà*. *Papinian. Dig. lib. 34. tit. 1. leg. 10.* Intentionem quidem defuncti prima facie refragari.

INTENTIVUS, a, um, *intensivo*, intendendi, & augendi vim habens, ut Intentiva adverbia, *Priscian. lib. 15. pag. 1012. Putsch.*

INTENTO, as, avi, atum, a. 1. *stendere*, *tenere*, *τείνω*, frequentativum ab *intendo*. *Liv. l. 3. c. 47.* Virginius intentans in Appium manus, Icili, inquit, non tibi filiam despondi. *Petron. in fragm. Tragur. c. 70. Burm.* Intentavimus oculos in prœliantes, notavimusque, &c. *& in Satyr. c. 122.* intentans cum voce manus ad sidera. ¶ Sæpe est injicere, objicere terrendi, & nocendi causa, *presentare*, *minacciare*. *Id. ibid. c. 95.* Veru extis stridentibus plenum in oculos ejus intentat. *Auct. de B. Hispan. c. 32.* Et ei manus intentare cœperunt. *a mettergli le mani addosso*. *Cic. pro Mil. c. 14.* Hæc sica intentata nobis est. *Id. Tuscul. 5. 1. 27.* Dolor ardentes faces intentat. *Tacit. 1. Hist. c. 69.* Tela, ac manus in ora legatorum intentant. *& lib. 3. c. 31.* Ingerebant probra, intentabant ictus. *Justin. l. 2. c. 5.* Intentare verbera. *Liv. l. 6. c. 27.* arma Latinis, Hernicis. *Virg. 1. Æn. v. 95.* Præsentemque viris intentant omnia mortem. *Tacit. 3. Ann. c. 28.* Terror omnibus intentatur. *Quintil. l. 3. c. 10. extr.* Intentare invicem crimen.

INTENTUS, a, um, *teso*, *tirato*, *ἐντεινής*, *τεινόμενος*, extensus, contentus: ab *intendo*. *Cic. 7. Verr. c. 22. & 31.* Tabernacula carbaseis intenta velis. *Id. 3. de Orat. c. 57.* Intentæ chordæ. *Quintil. l. 6. c. 3.* Sella intenta loris. *Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 2. v. 21.* intentus nervo levis arcus equino. *Virg. 5. Æn. v. 136.* Intentaque brachia remis. ¶ Item intentatus, illatus. *Cic. de provinc. consul. c. 9.* Cum omnia tela undique esse intenta in patriam viderem. *Id. in Pison. c. 2.* Tela intenta jugulis civitatis. *Valer. Flacc. l. 5. v. 340.* Intenta nex. ¶ Translate. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 11.* Animum esse per naturam rerum omnem intentum, & commeantem. ¶ Sæpe est acer, vehemens, *veemente*, *intenso*. *Cic. 2. de Orat. c. 52. extr.* Oratio, quæ suscipitur ab oratore ad commovendos animos, intenta & vehemens esse debet. *Ovid. l. 3. ex Pont. ep. 5. v. 60.* Intentus labor. *Valer. Flacc. l. 3. v. 103.* intentæ vires. ¶ Item attentus, diligens, *intento*, *applicato*, *attento*. *Cic. Phil. 11. c. 9.* Intentus animus tuus est ad fortissimum virum liberandum. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 80.* Militum intenti animi pugnæ eventum exspectabant. *& lib. 3. c. 26.* Omnium oculi mentesque ad pugnam intentæ. *& cap. 22.* Atque in eo ea omnium nostrorum intentis animis. *Sallust. in Catil. cap. 2. extr.* Aliqua negotio intentus. (Ablativus hic regitur a præpositione, quæ inest in ipso adjectivo.) *Liv. l. 3. c. 26.* Operi agresti intentus. *Valer. Flacc. l. 4. v. 351.* intentis canere. *Virg. 5. Æn. v. 137.* Intenti exspectant signum. *Cic. pro Flacc. c. 11.* Totam causam quam maxime intentis, quod ajunt, oculis contemplari. *Liv. l. 29. c. 35. a med.* Cum intentissima conquisitione ad triginta millia peditum confecisset. *Id. l. 39. c. 19.* Intentiore custodia asservare aliquem. *Id. l. 25. c. 22.* & *Quintil. l. 10. c. 1. ad fin.* Quæ via singula quisquam intentissima cum consequi posset. *Val. Flacc. l. 4. v. 257.* Intenta silentia. ¶ Item auctus, *accresciuto*. *Tacit. 1. Hist. c. 89.* Intenta alimentorum pretia.

INTENTUS, us, m. extensio. *Cic. pro Sext. c. 55.* Vocem quidem, & palmarum intentus, & maledictorum clamorem omnes profuderunt.

INTEPEO, es, ui, n. 2. idem ac tepeo, vel tepidus fio. *Senec. epist. 67.* Ver quo tempore calere debebat intepuit. *Propert. l. 4. el. 1. v. 124.* Et lacus æstivis intepet Umber aquis. *Ovid. 5. Fast. v. 215.* Roscida cum primum foliis excussa pruina est, Et variæ radiis intepuere comæ. *Stat. 2. Theb. v. 376.* ambustaque fontibus alte Intepet Hydra vadis.

INTEPESCO, is, pui, n. 3. idem fere ac intepeo, *divenir tepido*. *Senec. epist. 78. ad fin.* Ne quis intepescat cibus. *Colum. l. 2. c. 1.* Intepescente frigore. *Id. l. 11. c. 2. sub init.* Intepescit annus, permittitque dementiae dies opera moliri. ¶ Translate *Petron. in Satyr. c. 94.* Paulatim intepescente sævitia.

INTER, *tra*, *fra*, *in mezzo*, *μεταξύ*, præpositio accusativum regens, & significans medium quiddam: ab *in*, ut *subter* a *sub*, *propter* a *pro*. Refertur ad locum, ad tempus, ad personas. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 2.* Mons Jura, qui est inter Sequanos, & Helvetios. *Cic. Verr. 4. c. 52. extr.* Ut dies quadragintaquinque inter binos ludos tollerentur. *Nep. in Milt. c. 4.* Inter quos magna fuit contentio, utrum, &c. *Cic. in Orat. 1. 28. sub fin.* Furere apud sanos, & quasi inter sobrios bacchari vinolentus videtur. ¶ Pro *in* aliquando ponitur. *Plaut. Cistell. 2. 1. 28.* Inter novam rem verbum usurpabo vetus. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 6.* Hæc inter cœnam Tironi dictavi. *Id. 7. Verr. c. 11. ad fin.* Ut alius inter manus e convivio auferretur. *fulle braccia*. *Terent. Eun. 4. 2. 1.* Cœpi egomet mecum inter vias aliam rem ex alia cogitare. *nel cammino*. *Gell. l. 1. c. 11.* Tibicines inter exercitum positi canere inceptabant. *in mezzo*. & *lib. 9. c. 4.* Plus cernunt oculis per noctem, quam inter diem. *di giorno*. & *lib. 13. c. 7.* Leænas inter omnem vitam semel parere. *in tutta la vita*. ¶ Huc pertinent illa *Virg. 9. Ecl. v. 24.* inter agendum Occursare capro, cornu ferit ille, caveto. *Gell. l. 1. c. 26.* Verberari inter vapulandum incipit. *& in fin. cap. 11.* Amota inter capiendum a Pontifice appellatur. *Justin. l. 11. c. 8.* Inter bibendum. ¶ Illa etiam huc trahi possunt *Cels. l. 3. c. 8.* Inter initia sanguis mitti debet. *h. e.* in ipsis initiis. *& lib. 7. c. 27.* Cibus inter principia non nisi humidus dari debet. Adde *Tacit. 3. Hist. c. 18.* ¶ Pro *apud*, *Plin. l. 8. c. 42. a med.* Et fere inter omnes constare video. ¶ Pro *ad*, *Virg. 12. Æn. v. 436.* nunc te mea dextera bello Defensum dabit, & magna inter præmia ducet. Ubi *Servius*: *Inter* Veteres pro *ad* ponebant. Cicero (*Catil. 1. 1. 4.*) Dico, te priore nocte venisse inter falcarios. id est, ad falcarios. Hæc *Serv.* ¶ Et pro *invicem*, *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. ante med.* Cicerones pueri amant inter se. *Id. 3. Catil. c. 5. extrem.* Furtim nonnunquam inter se aspiciebant. *Nep. in Arist. c. 1.* Obtrectarunt inter se. *Cic. 1. de Divin. c. 28.* Nos inter nos esse complexos. *Id. de Amic. c. 22.* Neque solum colent inter se, & diligent, sed etiam verebuntur. *Id. 1. Offic. cap. 16.* Latissima quidem patens hominibus inter ipsos, omnibus inter omnes, societas hæc est. *Id. ad Anton. post ep. l. 14. ad Attic. sub fin.* Ut nosmetipsi inter nos conjunctiores simus. ¶ Et pro *intra*. *Titinn. apud Non. c. 2. n. 3.* Inter decem annos nequisti unam togam detexere. *Cic. pro Quint. cap. 14.* Qui inter tot annos ne appellarit quidem Quintium. *Plaut. Stich. 1. 3. 61.* Quot prandia inter continuum perdidi triennium. ¶ Servit sæpe comparationibus. *Cic. in Orat. c. 2.* In oratoribus vero, admirabile est, quantum inter omnes unus excellat. *Liv. l. 2. c. 46.* Inter primores genus Fabium insigne spectaculo civibus erat. *Plin. l. 21. c. 7. a med.* Iris Africana, amplissima inter omnes. *Id. l. 25. c. 9. ad fin.* Inter primas celebratur peucedanum. *Id. l. 29. c. 4. a med.* Inter præcipua laudant. *Liv. l. 22. c. 7.* Nobilis ad Trasimenum pugna, atque inter paucas memorata populi R. clades. ¶ *Inter hæc*, *inter quæ* est interea. *Liv. in f. cap. 23. l. 2.* Inter hæc major alius terror. *Cels. l. 4. c. 2. sect. 4.* Inter quæ unctione, & consueto cibo nihilominus uti licet. ¶ *Inter id* idem valet. *Varr. sub fin. l. 5. de L. L.* Inter id cum circum muros mittitur, &c. ¶ *Inter nos dicere* locus apud *Cicer.* est familiaritatis, & arcani: *l. 2. ad Attic. ep. 4.* Serapionis librum ad me misisti, ex quo quidem ego (quod inter nos liceat dicere) millesimam partem vix intelligo. *sia detto qui tra noi in confidenza*. Sic *Senec. ep. 12.* Quod inter nos sit; ego illas posueram. Al. hic leg. *intra*: alii omnino aliter. ¶ Repetitur interdum. *Cic. Parad. 1. ad fin.* Sic te ipse abjicies, atque prosternes, ut nihil inter te atque inter quadrupedem aliquem putes interesse? *Id. 1. de Fin. c. 9.* Interesse enim inter argumentum conclusionemque rationis, & inter mediocrem animadversionem atque admonitionem. *Id. de Amic. c. 25.* Quid intersit inter popularem, idest assentatorem & levem civem, & inter constantem, severum, & gravem. *Id. de Fato, c. 9. a med.* Sed interest inter causas fortuito antegressas, & inter causas cohibentes in se efficientiam naturalem. In loc. cit. ex *Parad.* al. alterum *inter* omitt. *Virg. Æn. 9. v. 556.* inter & hostes, inter & arma. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 165.* Fertilis hanc inter posita est, interque rigentes. *Propert. l. 2. el. 23. v. 15.* inter matrem deus ipse, interque sororem. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 11.* Nestor componere lites Inter Peliden festinat, & inter Atriden. Adde *l. 1. sat. 7. v. 12.* *Tibull. l. 2. el. 1. v. 67.* *Val. Flacc. l. 5. v. 13. & lib. 6. v. 509.* *Silium l. 11. v. 180.* & *Claudian. l. 2. de Rufin. v. 195.* quæ omnia congessit *Cuningam. in Bentlej. Horatii* loca sollicitantem. ¶ Postponitur interdum, aut interponitur suis casibus. *Cic. de Amic. c. 21.* Si quos inter societas aut est, aut fuit. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 116.* extremos inter euntem. *Phædr. l. 2. fab. 8. v. 20.* Hæc inter ipse dominus a cœna redit. *Liv. l. 22. c. 3.* Qui Fæsulas inter, Arretiumque jacent. *Tacit. in Agric. c. 31.* Verbera inter, ac contumelias. *Id. 1. Ann. c. 10.* Paucos inter senum regum. *& lib. 14. cap. 33.* medios inter hostes. ¶ Poetice a suo etiam casu, interjecto verbo disjungitur. *Virg. Ecl. 9. v. 36.* argutos inter strepere anser olores. *Horat. l. 3. od. 27. v. 51.* utinam inter errem Nuda leones. *& od. 15. v. 5.* inter ludere virgines. ¶ Adverbii situ, sine casu, *Val. Flacc. l. 6. v. 219.* Quis tibi fatales unquam metuisset Amyclas, Oebaliamque manum, aut, Rhyndaca, montibus inter Diviso, totidemque fretis? *h. e.* tot montibus interpositis. Hinc cum verbis quoque jungi posse ait *Priscian. l. 14. pag. 991. Putsch.* ut si dicas *Tu dextrorsum, ille sinistrorsum, ego curro inter*. Nullo id tamen Latino auctore confirmat. ¶ In compositione cum omnibus litteris jungitur, & fere vim suam retinet. Aliquando tamen augere videtur, ut in *interbibo* omnino bibo, *intertraho* penitus extraho, *interficio*, penitus conficio: aliquando significat contra, ut in *interdico*: aliquando cum, ut in *interprimo*, comprimo.

INTERÆSTUANS, antis, per intervalla æstuans. *Plin. l. 6. ep. 16. ad fin.* Stomachus illi natura invalidus, & angustus, & frequenter interæstuans erat.

INTERALBICANS, antis, albicans per intervalla. *Plin. l. 37. c. 10.* Leucochrysos fit chrysolitho interalbicante. *Harduin.* ex MSS. emendat: Leucochrysos sicut crystallus albicat.

INTERAMENTUM, i, n. quidquid ad aliquid interius muniendum, vel instruendum requiritur: ab *inter*, vel *intra*. *Liv. l. 28. c. 45. a med.* Populonienses ferrum, Tarquinienses lintea in vela, Volaterrani interamenta navium, & frumentum polliciti sunt. *h. e.* inte-

norem navium apparatum. Aliquie legit *Interemento* h. e. pisem, & ceram, & fimilia ad navee oblinendas. V. *Cera* in fine.

INTERAMNANUS. V. *Interamnas*.

INTERAMNAS, atis, qui eft ex *Interamna* oppido Umbriæ ad Narem fluvium: item Volfcorum in Latio ad Lirim fluviam. Illud nunc Terni dicitur: hoc excifum eft. Nomen habent ex eo, quod inter duos amnes fita funt, ut *Varro l. 4. de L. L. c. 5.* docet. *Id. l. 3. R. R. c. 2.* De controverfiis Interamnatium, & Reatinorum. Adde *Plin. l. 3. c. 12. & 14.* & *Cicer. 4. Attic. ep. 15.*

INTERAMNIS, e, adject. qui eft ex Interamna. *Cic. pro Mil. c. 17* C. Caffius cognomento Scola, Interamnis.

INTERAMNUS, *vel* Interamnanus, e, um, adject. qui inter duos amnes jacet, *Lamprid. in Alex. Sev. c. 56.* Terree interamnae (*Mesopotamiæ scilicet*) recepimus. *Al. leg.* interamnanas. *Solin. c. 32.* (*al. 45.*) Spatia umplecti interamna.

INTERANEA, orum, n. *pl. intestini*, intestina: ab intus. *Colum. l. 9. c. 14. a med.* Exemptis interaneis occifas oves. *Plin. l. 30. c. 7. sub fin.* Occulti interaneorum morbi. *& lib. 22. c. 25. a med.* Lene glutinat interanea procidentia. ¶ In fingulari num. *Id. l. 32. c. 9. a med.* Procidentis interanei morbum coercere. ¶ Adjective *Id. l. 20. c. 11. a med.* Hipposelinum, potum femine, torminibus interaneis medetur. *Harduin.* ex MSS. corrigit *torminibus, & interaneis*. *Scribon. Larg. compos. 96.* Purgat etiam interanees vomicas.

INTERANEUS, a, um, internus. V. vocem præced.

INTERARESCO, is, arui, n. 3. *seccarsi in tutto*, est penitus arefcere, h. e. omnino aridum fieri. *Vitruv. l. 7. c. 8.* Hæ glebæ, propter humoris plenitatem, conjiciuntur in fornacem, ut interarefcant. *Id. in proœm. l. 8.* Animalia fine humoris poteftate interarefcent. *h. e.* extinguentur. Sic *Cic. 5. Tuscul. c. 14.* Nihil animi interarefcere, nihil extingui, nihil cadere debet eorum, in quibus vita beata confiftit.

INTERATIM. V. *Interdum*.

INTERBIBO, is, n. 3. *bere tutto*, totum bibo, plane ebibo. *Plaut. Aulul. 3. 6. 22.* Quæ mihi interbibere fola, fi vino fcatet, Corinthienfem fontem Pyrenen poteft.

INTERBITO, is, n. 3. idem quod intereo, pereo. *Plaut. Most. 5. 1. 47.* Ne illi huc confugere poffint, quæftioni quos dabo, Hic ego tibi præfidebo, ne interbitat quæftio. Eadem fignificatione ufurpatur *Perbito* ab eodem *Plauto*, & aliis apud *Nonium c. 2. n. 654.*

INTERCALARIS, re, *interposto*, *intercalare*, qui intercalatur, feu interponitur. *Intercalaris dies* eft, qui quinto quoque anno inferitur inter Terminalia, & Regifugium, feu inter vigefimum quartum fere, & vigefimum quintum diem Februarii menfis, ut temporum ratio Solis itineri congruat, uti loquitur *Plin. l. 2. c. 8.* feu, quod idem eft, ut annus civilis ad naturalem exæquetur, ut eft apud *Censorin. de die nat. c. 20.* & *Solin. c. 1. ante med.* (*al. c. 3.*) ubi multa hac de re, fumpta fere ex *Macrob. l. 1. Saturn. c. 13. & 14.* V. *Intercalo*. ¶ Quod ait *Plin. quinto quoque anno*, alii dicunt *quarto*. Conveniunt tamen. Nam ille intelligit quinto quoque anno incipiente: alii quarto quoque anno transacto, ut eft apud *Macrob. loc. cit.* ¶ *Intercalaris mensis* olim fuit, qui ceteris anni menfibus interponebatur ad Solis curfum exæquandum: poftea ita dictus eft menfis Februarius, quod in eo dies eodi cœptus, ut dictum eft. *Macrob. & Censorin. loc. cit.* ¶ *Intercalares calendæ* funt ejus menfis, cujus præcedenti dies inferitur. *Liv. l. 45. c. 44.* Intercalatum eo anno: poftridie Terminalia intercalares fuerunt. *& l. 43. c. 11. sub fin.* Hoc anno intercalatum eft: tertio die poft (*al.* poftridie) Terminalia calendæ intercalares fuere. ¶ *Intercalares calendæ priores*, aut *posteriores* (idem dic de Nonis, atque Idibus) dictæ funt primi, & fecundi menfis, quos Jul. Cæfar, ut anni perverfam rationem emendaret, interferuit ante menfem Decembrem, anno U. C. DCCVII. ut *Sueton.* in ejus vita *cap. 40.* docet. *Cic. 6. Fam. ep. 14.* Cum a. d. V. cal. intercalares priores veniffem mane ad Cæfarem. De his *Manut. de quaes. per epist. n. 3.* ¶ *Intercalaris annus* eft, in quo dies additur Februario menfi. *bisestile*. *Plin. l. 2. c. 47. extr.* ¶ Translate *intercalaris versus* eft, qui inter aliquot verfus interponitur, ut in *Ecl. 8. Virg.* illud *Incipe Mænalios*, &c. Et *Ducite ab Urbe domum*, &c. *Servius ibid. v. 21.*

INTERCALARIUS, a, um, idem quod Intercalaris. *Liv. l. 37. c. penult.* & *Sueton. in Cæs. c. 40.* Intercalarius menfis. ¶ *Intercalarium*, ii, fpatium dierum intercalatorum. *Cic. 4. Verr. c. 52. extr.* Cephalæditani decreverunt intercalarium quadraginta dies longum, ut reliqui menfes in fuam rationem reverterentur.

INTERCALATIO, onis, f. interpofitio. *Plin. l. 2. c. 47.* Per fingulas intercalationes. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 13.* Omni intercalationi menfis Februarius deputatus eft.

INTERCALATOR. V. in fin. verbi *Intercalo*.

INTERCALATUS, a, um, *interposto*, interpofitus, infertus, ut Intercalati dies, *Macrob. l. 1. Saturn. c. 14. ad fin.* ¶ Translate dilatus, prorogatus. *Liv. l. 9. c. 9.* Hanc jam ut intercalatæ pœnæ ufuram habeant.

INTERCALO, as, avi, atum, a. 1. *interporre*, interpono, interfero: & dicitur proprie de diebus, qui interponuntur alicui menfi, ut anni civilis curfus naturalem annum exæquet. Quia enim olim apud Romanos, rudes, & rerum cœleftium ignaros, anni fpatium brevius, quam par effet, inftitutum fuerat, neceffe habuerunt identidem dies aliquot interponere, ut Solis annuam circuitionem æquo dierum anni numero plene complecterentur. Quod cum varie, neque fatis certa ratione factitatum effet, C. Jul. Cæfar, qui annum civilem emendavit, inter alia inftituit, ut quarto quoque anno dies unus Februario menfi adderetur, ut in *Intercalaris* dictum eft. Id porro ideo *intercalare* appellarunt, quod mos erat veteri a Pontificibus cujufque menfis nonæ, idus, calendæ populo *calarentur*, h. e. indicerentur. V. *Calo*, as. Ex eo, fi dies interponeretur, intercalare dictum eft. Fere ufurpatur paffiva voce, & impersonaliter. *Cato R. R. c. 159.* Si intercalatum erit cal. Majis. *Plin. l. 18. c. 25.* Ut duodecim annis continuis non intercalaretur. *Sueton. in Cæs. c. 40.* Ut unus dies quarto quoque anno intercalaretur. ¶ Intercalandi arbitrium ante correctionem C. Cæfaris penes Pontifices erat, qui non femper habita temporum ratione, fed privatis frequenter inducti rationibus, vel id faciebant, vel omittebant; modo plures, modo pauciores dies interponebant: quod ex *Censor. c. 20.* & *Legib. cap. 12.* *Sueton. loc. cit.* & *Macrob. l. 1. Saturn. c. 14.* licet cognofcere. Unde ambitu, & potentia, fæpe cuja interesset, annum brevi excurrere, obtinebat, ne intercalaretur: cujus longum protrahi, ut pluribus diebus intercalaretur. *Cic. 5. Attic. ep. 9.* Memento curare, ut annus nofter maneat fuo ftatu, ne quid novi decernatur. hoc tibi ita mando, ut dubitem, an etiam te rogem, ut pugnes, ne intercaletur. Adde *epist. 13.* & *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 6 ad fin.* ¶ Intercalantes dies apud *Macrob. loc. cit. cap. 13. circa med.* fiunt dies intercalati. Eft qui leg. *intercalatores*.

INTERCAPEDINANS, antis, intermittens, omittens, ceffans, vel ceffare faciens. *Fulgent. l. 1. Mythol. post init.* Intercapedinante pavoris prolixitate. *Abstinens*.

INTERCAPEDINATUS, a, um, intervallo diftinctus, divifus. *Martian. Capell. l. 9. pag. 312.* Venefcentia intercapedinatæ prolixitatis oblivio. *Cæl. Aurelian. l. 1. Tard. c. 1.* Nunc continuæ, nunc intercapedinatæ exacerbationes. *interrotte*.

INTERCAPEDO, inis, f. *spazio*, *vuoto*, *intervallo*, spatium, interftitium, interruptio. *Festus*: Intercapedo, tempus interceptum, cum fcilicet mora eft ad capiendum. *Cic. Fam. 16. ep. 21.* Me non pœnitebat intercapedinem fcribendi feciffe. *il aver cessato per qualche tempo di scrivere*. & *l. 1. de Fin. c. 18. ad fin.* Quas ob caufas in eorum vita nulla eft intercapedo moleftiæ. *interrompimento di travaglio*: nunquam moleftia vacant. *Sueton. in Vespas. c. 10.* Litium feries majorem in modum excreverant, intercapedine jurifdictionis. *Id. in Aug. c. 38.* Poft longam intercapedinem reductum more tranfvectionis. *Plin. l. 4. ep. 9. circa med.* Dicentis calor & audientis intentio continuatione fervatur: intercapedine, & quafi remiffione langueſcit. *Turpil.* apud *Non. cap. 8. n. 12. & cap. 12. n. 30.* Videre mihi ægre id pati, quia hos dies complufculos intercapedo fumpti faciundi fuit. *Id. ibid. c. 4. n. 279.* Intercapedo amicitias levat. *h. e.* interruptio confuetudinis minuit amicitias. ¶ In recto cafu fingulari interdum habet obfcœnum fenfum: atque affinis eft *divisio*. nam pofteriores duæ fyllabæ *pedo*, & *visio* fonant. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* Sed divifio quoque affert injuriam pudori, ut fi *intercapedinis* nominativo cafu quis utatur. *Cic. Fam. 9. ep. 22. a med.* Non honeftum verbum eft divifio? at ineft obfcœnum: cui refpondet intercapedo. Plerique al. hoc loco leg. *divisor*: quod fi recipimus, obfcœnitas eorum verborum alio fpectabit.

INTERCARDINATUS, a, um, adject. ut *Intercardinatæ* trabes, h. e. cardine fimul colligatæ, *incastrate*, apud *Vitruv. l. 10. c. 20.*

INTERCEDO, is, effi, effum, n. 3. *venir di mezzo*, *sopravvenire*, proprie eft intervenire, advenire, accedere: ab *inter*, & *cedo*, quod proprie ire fignificat. *Plaut. Mostell. 5. 1. 56.* Huc fi quis intercedat tertius, pereat fame. *Id. Curcul. 1. 1. 5.* Si ftatus condictus cum hofte intercedit dies. *Plin. l. 2. c. 11.* Non poffet totus fol adimi terris, intercedente luna, fi, &c. *Cic. de clar. Orat. c. 47.* Etfi nemo intercedebat, qui fe illi anteferret. *& Fam. 15. ep. 2. ante med.* Cum veftra auctoritas interceffiffet, ut ego regem tuerer. *Gell. l. 4. c. 1.* Cumque nimis odiofe fibi placeret, intercessit placide Favorinus, &, jam, inquit, bone magifter, &c. *h. e.* interpellavit. *& lib. 15. c. 9.* Cum homo vultum intorqueret, & non hifceret, tum ego interceffi, &, vade, inquam, &c. ¶ Item *stare*, *o porsi di mezzo*, *frapporsi*, medium effe inter duo quædam, interjacere, intereffe. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 26.* Longe ab oppido caftra Vercingetorigis aberant: & palus, quæ perpetua intercedebat, Romanos ad infequendum tardabat. *& lib. 2. cap. 17.* Inter fingulas legiones impedimentorum magnum numerum intercedere. *Plin. l. 5. c. 83.* Pratis, olcifque, intercedente via publica, in contrarias fedes tranfgreffis. ¶ Refertur ad tempus, quod medium inter duo quædam tranfit. *Cic. 2. de Orat. c. 21.* Vix annus intercefferat ab hoc fermone, cum ifte accufavit, &c. *ero passato*. *Nep. in Attic. cap. 20.* Nullus dies temere interceffit, quo non ad eum fcriberet. ¶ Ponitur & pro intervenire, accidere, *accadere*, *intravenire*. *Terent. Andr. 5. 5. 4.* Nam mihi immortalitas parta eft, fi nulla ægritudo huic gaudio interceſſerit. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 21.* Sæpe in bello parvis momentis magni cafus intercedunt. *Cic. Fam. 1. ep. 9. a med.* Nullum meum minimum dictum, non modo factum, pro Cæfare interceffit, quod ille non illuftri gratia exceperit. *h. e.* non extitit. ¶ Sæpe de iis dicitur, per quæ alteri jungimur, aut alienamur. *Cic. Fam. 13. ep. 23.* Inter nofmetipfos vetus ufus intercedit. *passa tra noi*. & *ep. 65.* Multa & magna inter nos officia, paria & mutua intercedunt. *& pro Quint. c. 15.* Is, quicum tibi affinitas, focietas, omnes denique caufæ, & neceffitudines veteres intercedebant. *Id. 3. de Fin. c. 20.* Ut ui cum genere humano quafi civile jus intercederet. *& pro Cæl. c. 13. ad fin.* Quod quidem facerem vehementius, nifi intercederent mihi inimicitiæ cum iftius mulieris viro. *Terent. Heaut. 3. 1. 25.* Magnum nefcio quid neceffe eft eveniffe, unde ira inter eas intercefſit, quæ tam permanfit diu. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 11. extr.* Huic cum reliquis civitatibus continentia bella interceſſerant. *Nep. in Attic. c. 10.*

Obtre-

Obtrectatio trata intercedebat, quantum fuit intercedere necesse inter Cæsarem atque Antonium. *Modestin. Dig. l. 20. tit. 1. leg. 55.* Cum vitiose, vel inutiliter contractus pignoris intercedat. ¶ Sæpe etiam significat opponere se, ne aliquid fiat, *frapporsi, opporsi, impedire*: Veneti dicunt *intromettere*. Apud Romanos fuit proprium Tribunorum plebis, qui cum legem, aut Senatusconsultum, aut quippiam ejusmodi perferri nolebant, voce *veto* (ut apud *Liv. l. 6. c. 35.*) utebantur, & rem impediebant, donec ferretur ad populum, ejusque arbitrio permitteretur. Hæc intercedendi potestas eis concessa fuit, ut auxilii lationem pro plebe adversus consules, aliosque omnes magistratus haberent, ut apud *Liv. l. 2. c. 33.* habetur. *Cic. 2. de Orat. c. 47. extr.* Vi pulsum ex templo Cottam & Didium, cum intercedere vellent rogationi. *Id. 3. de Legib. c. 8.* Quod genus legationis ego consul, approbante Senatu, nisi mihi levissimus tribunus plebis intercessisset, sustulissem. *Id. Fam. 1. ep. 7. ante med.* Ea, quæ de reductione regis scripta est, auctoritas, cui scis intercessum esse, ut ne quis omnino regem reduceret, tantam vim habet, ut, &c. *Id. de Provinc. Consul. c. 8.* Ea lege, qua intercedi de provinciis non licebit. *Liv. l. 38. c. ult.* Pronuntiavit, prætori non intercedere tribunos, quo minus sua potestate uteretur. ¶ Etiam reliquis magistratibus intercedendi jus fuisse, colligitur ex *Varr.* apud *Gell. l. 14. c. 7.* ubi docet intercedendi, ne Senatusconsultum fieret, jus fuisse iis solis, qui eadem potestate, qua ii, qui Senatusconsultum facere vellent, majoreve essent. Item ex *Ascon. in Pisonianam, cap. 26.* ubi narrat, Q. Scævolam consulem intercessisse Senatusconsulto, quo triumphus Crasso collegæ decernebatur. Denique ex *Liv. l. 5. c. 9.* ubi tradit, duos tribunos militum consulari potestate intercessisse Senatusconsulto de abrogando sibi magistratu. ¶ Universim pro opponere se, obstare, & impedire, ne quid fiat, *Tacit. in Agric. c. ult.* Non quia intercedendum putem imaginibus, sed, &c. Est qui malit *interdicendum*. *Plin. in Paneg. c. 4.* Parens noster privatas gratiarum actiones cohibet, intercessurus etiam publicis, si, &c. & *cap. 25. extr.* Intercedere casibus, occursare fortunæ. *Plin. alter l. 32. c. 1. de echeneide.* Invenere adhærentem gubernaculo, ostenderuntque Caio indignanti, hoc fuisse, quod se revocaret, quadringentorumque remigum obsequio contra se intercederet. *Apul. l. 11. Metam.* Plurimum duritia paupertatis intercedente. ¶ Et pro interponere se, mediumque se offerre spondendo, & fidejubendo, *entrare per sicurtà, farsi piaggio, o mallevadore*. *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. ante med.* Biduo per unum servum confecit totum negotium: arcessivit ad se, promisit, intercessit, dedit. *Id. 2. Phil. c. 18.* Orabat, ut se contra suum patrem, si sestertium sexagies peteret, defenderem. tantum enim se pro te intercessisse. *Id. Attic. l. 6. ep. 1. ante med.* Adscribit etiam, & quasi calcar admovet, intercessisse se pro iis magnam pecuniam. *h. e.* spondendo impetrasse. *Al. leg.* intercessisse a se. Adde *Ulpian. Paul. Cajum*, & *alios toto fere tit. 1. lib. 16. Digest.* ¶ Qui putant, poni etiam pro deprecari, *intercedere*; quamvis ea significatio facile ab antecedenti descendat; nondum tamen plane probare potuerunt. V. *Intercessor*.

INTERCEPTIO, onis, f. *sorpresa, rapimento*, διάληψις, actus intercipiendi. *Cic. pro Cluent. c. 60.* Quæ deinde interceptio poculi?

INTERCEPTOR, oris, m. *sorprenditore, attrappatore, capitore*, ὑφαιρέτης, qui intercipit, interversor. *Liv. l. 4. c. 50.* Prædæ ne interceptorem fraudatoremque, etiam malum minitari militibus? *Id. c. ult. l. 3.* Populum R. quadruplatoris, & interceptoris litis alienæ personam laturum. *Tacit. 3. Hist. c. 10.* Interceptor donativi.

INTERCEPTUS, a, um, *intercetto, attrappato, capito, tolto di mezzo*, μεταληφθείς, de medio ablatus, raptus. *Ovid. Metam. 6. v. 379.* Terga caput tangunt: colla intercepta videntur. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 27.* Ut ex tumulo tela in nostros conjicerent, pilaque intercepta remitterent. *h. e.* excepta. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. ult.* Ne cujusquam animum meæ litteræ interceptæ offendant. *Id. 2. Agrar. c. 2.* Ut vester honos ad mei temporis diem petitus, non ad alienæ petitionis occasionem interceptus esse videatur. *Tacit. 4. Ann. c. 45.* Interceptæ a publico pecuniæ. *Plin. l. 10. ep. 51.* Res mortalitate interceptus. *Tacit. 3. Ann. c. 12.* Interceptus veneno. *Hirt. de B. Afric. c. 29.* Intercepti hostium complures. *sorpresi, fatti prigioni*. *Liv. l. 29. c. 9.* Tum ipsum ab suis interceptum, & seclusum, hostiliter lacerant. *tolto in mezzo, e separato*. *Stat. 8. Theb. v. 87.* exstincto tamen interceptus in ore Augurii perdurat honos. *h. e.* subtractus, subductus injuriæ lethi. Sic *Ovid. 10. Metam. v. 476.* Myrrha fugit, tenebris & cæcæ munere noctis Intercepta neci. *sottratta, salvata*. *Rutil. in Itiner. v. 101.* Intercepta tuis conduntur flumina muris. *h. e.* in medio cursu derivata in alium partem, & inter muros tuos inclusa. & *vers. 411.* Sola manent interceptis vestigia muris. *h. e.* vetustate absumptis, dirutis.

INTERCEPTUS, us, m. interceptio. In sexto casu singul. legitur apud *Fulgent. l. 3. Mythol. c. 10.*

INTERCESSIO, onis, f. *intervento, presenza*, interventus, intercessus. *Gell. l. 14. c. 2.* Probari debere pecuniam datam consuetis modis, expensi latione, mensæ rationibus, chirographi exhibitione, testium intercessione. ¶ Item sæpius *opposizione, contraddizione*, actus intercedendi, oppositio, quæ fit a tribuno plebis, quo minus quippiam perferatur. V. *Intercedo*. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 7.* Syllam, nudata omnibus rebus tribunitia potestate, tamen intercessionem liberam reliquisse. *Cic. 2. Agrar. c. 12.* Cum intercessio stultitiam intercessoris significatura sit, non rem impeditura. *Liv. l. 38. c. 54. extr.* Remittentibus tribunis intercessionem, omnes tribus, uti rogas, jusserunt. *Gell. l. 7. cap. 29. extr.* Intercessionem facere pro aliquo. *Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 10.* Tribuni intercessionem suam interponere noluerunt. ¶ Item fidejussio in re pecuniaria, *sicurtà, malleveria*. *Cic. Attic. l. 2. ep. 4.* Utile est, te aliquando transigere: mea intercessio parata & est, & fuit. *Id. Parad. 6. c. 2.* Intercessiones pecuniarum in coitionibus candidatorum. *Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 1. leg. 8.* Pignoris datio intercessionem facit. ¶ Item executio, in *Cod. Justin. lib. 12. tit. 22. leg. 1.* & in *Cod. Theodos. lib. 6. tit. 28. leg. 4.* & *lib. 8. tit. 9. leg. 1.*

INTERCESSOR, oris, m. *oppositore, contraddittore*, ἐναντιούμενος, qui intercedit, & quippiam fieri vetat: & proprie de tribuno plebis dicitur. *Cic. 2. Agrar. c. 12.* Cum intercessio stultitiam intercessoris significatura sit, non rem impeditura. *Id. pro Sull. c. 23.* Agrariæ legi intercessorem fore professus est. *Liv. l. 4. c. 53.* Tribuni jam ante præparati intercessores legis agrariæ. ¶ Item universim qui rem aliquam impedit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 38.* Postremo isto hortatore, auctore, intercessore, ad Sullam legati non adierunt. *Id. 3. de Legib. c. 4.* & *19.* Intercessor rei malæ, salutaris civis esto. ¶ Item fidejussor, vel proxeneta, *mallevadore, o sensale*. *Senec. ep. 119.* Ut negotiari possis, æs alienum facias oportet: sed nolo per intercessorem mutueris. ¶ Possit videri etiam mediator, conciliator, deprecator, *mediatore, intercessore*, apud *Apul. in Apolog.* Res acta est in Rufini cujusdam domo, intercessoribus & deprecatoribus ipso Rufino, &c. sed ibi quoque de pecuniaria re agitur. Nihilominus locus est *Ciceronis Fam. 7.* ubi *intercessoris* vocem, ludens in ambiguo, & pro tribuno intercedente, & pro deprecatore usurpari posse, ostendit: quod & *Manut.* & *Græv.* & *Cellar.* adnotarunt. Ejus verba sunt *epist. 27. ad Gallum*. Utinam semper esses tribunus: intercessorem non quæreres. Petierat a Cicerone Gallus, ut pro se restituendo apud Cæsarem verba faceret. Etiam *Sidon.* hoc sensu usurpat *l. 7. ep. 9. in concione*. Præterea pro conciliatore pacis, & dirimente lites ponitur a *Quintil.* (seu quicumque alius auctor est) *declam. 300. a med.* Non existimabam tam asperam illam dissensionem, nec veram esse litem, quæ ad filium ducebatur. Videbamini mihi quærere intercessorem. ¶ Denique *in Cod. Justin.* non semel ponitur pro executore, ut *lib. 1. tit. 41. leg. 8.* & *lib. 8. tit. 17. leg. 7.* & pro fidejussore *in Authent.* Præsente *post leg. 3. tit. 41. lib. 8. Codicis*.

INTERCESSUS, us, m. interventus. In sexto casu sing. *Valer. Max. l. 5. c. 4. n. 2.* Consulem graviter saucium intercessu suo servavit.

INTERCIDO, is, idi, isum, a. 3. *tagliare in mezzo*, διακόπτω, in medio seco: ab *inter*, & *cædo*. *Plin. l. 6. ep. 22.* Corrupto scribæ servo, interceperat commentarios, intercideratque. *Colum. l. 4. c. penult.* Arundinetum densatum potest intercidi, & distrahi: quod opus rustici castrationem vocant. *Plin. alter l. 5. e. 59. a med.* Intercidi planitiem eam jusserat, ut duos sinus jungeret. *h. e.* fossam duci per medium planitiem. ¶ Et universim præcidere, dividere, *tagliare*. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 9.* Ut castellum expugnarent, pontemque interciderent. *Al. leg.* interscinderent. *Plin. l. 18. c. 19.* Intercidere radices. *Id. l. 32. c. 37. sect. 63.* venas. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 49.* Qui incendii arcendi gratia vicinas ædes intercidit. *Gell. c. ult. l. 13.* Intercidere sententias, & verba corrupte pronuntiare, *rompere, e confondere i sensi*.

INTERCIDO, is, idi, n. 3. *cadere tra mezzo*, διαπίπτω, inter aliqua cado: ab *inter*, & *cado*. *Liv. l. 36. c. 39.* Ita in arcto stipatæ erant naves, ut vix ullum telum in mare vanum intercideret. *Est qui leg.* incideret. *Lapis milliarius* apud *Maffei. in Mus. Taurin. pag. 131. n. 5.* . . . . Hadrianus . . . . viam Juliam Aug. a flumine Trebia, quæ vetustate interciderat, sua pecunia restituit. *s'era interrotta*. ¶ Translate *Cic. Fam. 5. ep. 8.* Si quæ interciderunt, non tam re, quam suspicione violata, ea cum fuerint falsa & inania, sint evulsa ex omni memoria. *h. e.* intervenerunt. ¶ Item universim cado, concido, pereo, *cadere, rovinare, andar a male*. *Plin. l. 9. c. 51.* Polypi ova excludunt quinquagesimo die: e quibus multa propter numerum intercidunt. *Id. l. 4. c. 15.* Oppida Coressus, Pœessa interciderunt. ¶ Translate est perire, interire, deficere, *perire, mancare*. *Cic. pro Dejot. c. 9.* ex Græco Poeta. Pereant amici, dum una inimici intercidant. *Liv. l. 2. c. 8.* Credo, quia nulla gesta res insignem fecerit consulatum, memoria intercidisse. *Al. leg.* memoriam. *Senec. l. 3. de benef. c. 5. a med.* Utrum pejorem vocas, apud quem gratia beneficii intercidit, an apud quem etiam memoria? *Ovid. 2. Fast. v. 443.* Augur erat: nomen longis intercidit annis. *s'è perduto*. *Plin. l. 14. c. 6.* Cæcubum jam intercidit, & incuria coloni, locique angustia. *Id. l. 35. c. 8.* Et opera (*pictorum*) ipsa conveniet attingere, sive exstent, sive intercidere. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) ad fin.* Quamquam hæc sequenti tempore interciderunt. *sono andate in disuso*. Sic *l. 10. c. 2.* Cum verba intercidant, invalescantque temporibus. *Justin. l. 6. c. ult.* Hujus morte etiam Atheniensium virtus intercidit. *Id. l. 3. c. 4.* Quantum juventutis bello intercidet, mulierum fecunditate supplent. *Papinian. Dig. lib. 5. tit. 3. leg. 49.* Si periculum erit, ne inter moras rationes intercidant. *Id. lib. 40. tit. 5. leg. 26. a med.* Quæstionis est, an fideicommissa libertas non debeat intercidere: & putem, dici debere, salvam esse. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 6.* Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox. *h. e.* si oblitus fueris.

INTERCIDONA. V. in *Deverra*.

INTERCINCTUS. V. *Interstinctus*.

INTERCINO, is, a. 3. *cantare in mezzo*, παρᾴδω, cantum immisceo, interpono, insero. *Horat. in ar. Poet. v. 194.* neu quid medios intercinat actus, Quod non proposito conducat. *h. e.* nihil immisceat, quod non ad rem faciat.

INTERCIPIO, is, epi, eptum, a. 3. *attrappare, sorprendere, rubare*, μεταλαμβάνω, interverto, aufero, quippiam rapio, dum alio mittitur; furor aliquid, antequam ad eum perveniat, ad quem pertinet. *Terent. Eun. 1. 1. extr.* Quod nos capere oportet, hæc intercipit. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 47.* Infestisque itineribus, commeatus complures,

res, qui comportabantur in hiberna Rutinorum, intercipiebat. *Cic. pro Cluent. c. 60.* Venenum cum daretur in mulso, Balbutium quemdam intercepisse, bibisse, statimque esse mortuum. *Id. Attic. l. 1. ep. 13.* Litteræ non sunt committendæ ejusmodi periculo, ut aut interire, aut aperiri, aut intercipi possint. *venir intercette.* & *lib. 10. ep. 8.* De iis rebus, quas intercipi periculosum esset, finem inter nos scribendi fieri tempus esse. *che fossero sorpresi, e scoperte.* *Liv. l. 3. c. 71. ad fin.* Intercipere aliquid ab aliquo. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 7. v. 25.* aliquid alicui. *Plin. l. 9. c. 8. a med.* quæstus alicujus. *tor di mano.* *Plin. alter in Paneg. c. 75.* Quæ vos, ne qua interciperet oblivio, in acta mittenda censuistis. *h. e.* deleret, tolleret. *Phædr. l. 4. fab. 11. v. 2.* dives arca veram laudem intercipit. *h. e.* pecunia sibi sumit eam laudem, quæ uni virtuti deberetur. ¶ Eleganter *Virg. 10. Æn. v. 401.* Ilo namque procul validam direxerat hastam, Quam medius Rhœteus intercipit. *h. e.* in alium directam ipse corpore excipit, & quasi alieno ictu concidit. ¶ Est etiam aliquem inter agendum occupare, incautum deprehendere, ab aliis seclusum capere, *sorprendere.* *Plaut. Asin. 2. 2. 93.* Tu redimes me, si me hostes interceperint? *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 55.* Inopinantes aggressi magnum numerum jumentorum atque hominum intercipiunt. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 48.* Complures hostium partim in fuga proteruntur, partim intercipiuntur. *Tacit. 4. Hist. c. 75.* Hostes discretos intercipere. ¶ *Intercipere iter* est intercidere, & ne progredi quis possit, impedire, *serrare, tagliare la strada.* *Curt. l. 4. c. 2.* Præceps in salum murus pedestre interceperat iter. ¶ *Intercipere sermonem*, abrumpere, interpellare, *interrompere.* *Quintil. l. 6. c. 4. a med.* Ut obstrepant ingenti clamore, & medios sermones intercipiant, & omnia tumultu confundant. ¶ *Intercipi morbo* est rapi, mori, *esser tolto di vita*, præsertim si de immatura, & alieni temporis morte sermo sit. *Colum. l. 9. c. 3.* Apes sæpe morbis intercipiuntur. *Quintil. in proœm. l. 6.* Si me, quod æquum fuit, fata intercepissent. ¶ Pro excipere, *Plin. l. 29. c. 3.* In sublime jactari, sagoque intercipi, ne tellurem attingat. ¶ Pro impedire *Curt. in f. cap. 13. l. 4.* Intercipiente usum aurium fremitu duorum agminum.

INTERCISE, *a pezzi, a tocchi, interrottamente*, ἀνὰ μέρος, per incisa, & divisim: cui opponitur continuata, conjunctim, perpetua oratione. *Cic. in Partition. c. 7.* Ut cum semel dictum sit directe, sicut natura ipsa tulerit, invertatur ordo, & idem quasi sursum versus retroque dicatur; deinde idem intercise, atque permutate. *h. e.* naturalem verborum ordinem, alio verbo interposito, abrumpendo: ut *nullum intermissi diem; ab heracis ducta temporibus.* *Gell. l. 11. c. 2.* Ex eodem libro Catonis hæc etiam sparsim & intercisa commeminimus. *Id. l. 15. c. 3.* *Autumo* dictum intercise, quasi *abæstumo.* *h. e.* per syncopen, intercidendo mediam syllabam.

INTERCISIO, onis, f. *taglio*, διακοπή, actus intercidendi, sectio, abscissio. *Varro apud Augustin. l. 6. de Civ. Dei, c. 9.* Intercidonam nuncupari a securis intercisione. V. *Deverra.*

INTERCISIVUS. V. *Intercisus.*

INTERCISUS, a, um, *tagliato, interrotto, tronco*, διακοπείς, abscissus, dissectus. *Cic. Attic. l. 4. ep. 15.* Lacus a Curio emissus, interciso monte. *Tacit. 16. Ann. c. 14.* Intercisæ venæ. *Plin. l. 16. c. 34. sub fin.* Hedera etiam pluribus locis intercisa, vivit tamen, duratque. ¶ Item separatus, divisus, *diviso, disgiunto.* *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 14.* Jugum mediocri valle a castris intercisum. *Id. de B. Alex. c. 72.* Colles intercisi vallibus. *Senec. de consol. ad Marc. c. 17.* Insula ab Italia angusto intercisa freto. ¶ Translate *Stat. l. 2. Theb. v. 184.* Non fugeret diras lux intercisa Mycenas. *h. e.* interrupta, cum sol condidit se die medio, ne Thyestæ cœnam videret. *Adde Claudian. de Cons. Prob. & Olybr. v. 171.* ¶ *Intercisi dies* apud Romanos sunt deorum hominumque communes, *h. e.* partim festi, partim profesti, quod quibusdam eorum horis fas est, quibusdam fas non est jus dicere. Nam cum hostia cæditur, fari nefas est: inter cæsa & porrecta fari licet: rursus cum adoletur, non licet. Hæc *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.* Paulo distinctius *Varr. l. 5. de L. L. c. 4.* Intercisi dies sunt, per quos mane & vesperi est nefas, medio tempore, inter hostiam cæsam, & exta porrecta, fas: a quo quod fas tum intercedit, intercisi dies: aut quod tum intercisum nefas. Hactenus *Varro*, cujus posterius etymon verius est, quam primum. *Ovid.* tacito nomine, eosdem *Fast. 1. v. 49.* describit. ¶ Quod in veteri quodam Calendario apud *Gruter. pag. 133.* non semel legitur *en*, putant ea nota hos dies designari, leguntque *endotercisus*, quod *endo* olim pro *in* usurpatum fuit: alii *entercisus*, quod & *en* pro *in* dictum fuerit.

INTERCLAMANS, antis, clamore obstrepens. *Ammian. l. 31. c. 13. (al. 36.)* Cedentes nostri multis interclamantibus restiterunt.

INTERCLUDO, is, usi, usum, a. 3. *serrare a mezzo, o a mezza strada, intrachiudere, chiuder il passo, serrar fuori*, διακλείω, inter medium quippiam claudo, intersepio, obsto ne quis progrediatur, prohibeo. *Cic. Attic. ep. 20. l. 7.* Illum ruere nuntiant, non ut manum conferat, sed ut fugam intercludat. *Id. pro Rosc. Amer. c. 38.* Hisce, aliqua fretus hora, semper omnes aditus ad Sullam intercludare. *Id. pro Rabir. perduell. c. 1.* Omnes seditionum vias intercludere. *Virg. 2. Æn. v. 111.* sæpe illos aspera ponti Interclusit hiems. *h. e.* impedivit, ne discederent. *Plaut. Mil. 2. 2. 68.* Intercludito inimicis commeatum. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 23.* Nostros commeatibus intercludere instituunt. *Id. l. 1. B. Civ. c. 72.* Quod re frumentaria adversarios interclusisset. & *lib. 2. c. 20.* Ne itinere, aut trajectu intercluderetur. & *lib. 1. c. 43.* Ab oppido, & ponte, & commeatu omni se interclusurum adversarios confidebat. *Liv. l. 27. c. 42.* Intercludi a castris. *esser serrato fuori.* & *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 69.* Veriti, ne angustiis intercluderentur. *di esser rinchiusi, e tolti in mezzo.* Sic *Cic. pro Cæcin. c. 29.* In ista ipsis intercludere insidiis, quas mihi conaris opponere. *Liv. l. 23. c. 7.* Comprehensos balneis includi jussit, ubi fervore atque æstu anima interclusa, fœdum in modum exspirarent. *soffocati.* Sic *Curt. l. 7. c. 5.* Qui intemperantius hauserant, interclusi spiritu exstincti sunt. *Cic. Attic. l. & ep. 8.* Intercludor dolore, quo minus ad te plura scribam. *h. e.* impedior, prohibeor. *Stat. l. 5. Silv. 2. v. 131.* Amazonia latus intercludere pelta. *h. e.* claudere, tegere, ne tela feriant.

INTERCLUSIO, onis, f. *chiudimento*, ἀπόκλεισις, actus intercludendi, impedimentum. *Cic. 3. de Orat. c. 46.* Clausulas enim, atque interpuncta verborum animæ interclusio, atque angustiæ spiritus attulerunt. *mancamento di fiato.* ¶ Παρένθεσιν quam Græci vocant, figuram dicendi, tum *interpositio*, tum *interclusio* Latine dicitur, *parentesi*, teste *Quintil. l. 9. c. 3. ante med.*

INTERCLUSUS, a, um, *chiuso a mezzo, intrachiuso, rinchiuso*, ἀποκεκλεισμένος, seclusus, inclusus, prohibitus, impeditus. *Cic. pro Cæl. c. 18.* Via deserta & inculta, atque interclusa frondibus & virgultis. *Id. Attic. l. 9. ep. 6.* Plane interclusi captique sumus. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 1. a med.* Ipsum apud Bellovacos circumsedari, interclusum ab reliquo exercitu. *separato, serrato fuori.* Sic *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 59.* Legiones a præsidio & impedimentis interclusas flumen distinebat. *Cic. Agrar. 2. c. 28.* Cum totam Italiam suis opibus obsiderint, vestram libertatem suis præsidiis interclusam tenebunt. *rinchiuso, circondato.* & *de Provinc. consul. c. 4.* Cum Byzantii Mithridaticos impetus, totumque Pontum erumpentem, ægre repulsum, & cervicibus interclusum suis, sustinerent. *rinchiuso, e trattenuto.* *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 20.* Omni interclusus itinere. *h. e.* prohibitus. & *lib. 3. c. 41.* Pompejus interclusus Dyrrachio. *h. e.* prohibitus ingredi. *Sueton. in Aug. c. 16.* Interclusi commeatu, famesque ingravescens. *chiusi i passi alle vettovaglie.* *Liv. l. 23. c. 7.* & *Tacit. Ann. 6. c. penult.* Interclusa anima. *chiuso il fiato, tolto il respiro.*

INTERCOLUMNIUM, ii, n. *spazio tra una colonna, e l'altra, intercolonnio*, μεσόστυλον, μετακιόνιον, spatium inter columnas. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Hedera convestit intercolumnia ambulationis. *Id. 3. Verr. c. 19.* Signa omnibus intercolumniis disposita. Adde *Vitruv. l. 3. c. 1. & 2. & lib. 4. c. 3.*

INTERCONCILIO, as, avi, atum, a. 1. idem ac concilio, idest benevolum reddo. *Quintil. l. 12. c. 10. a med.* Sive aliud interconciliandi videtur præstare officium.

INTERCULCO, as, avi, atum, a. 1. calco in medio, vel inter aliqua: ex *inter*, & *calco*. *Colum. l. 12. c. 41. sub fin.* Ita distantes, ut interculcare possint vinacea.

INTERCURRO, is, ri, rsum, n. 3. *tracorrere, correre per mezzo, frapporsi*, μεταξὺ τρέχω, inter aliqua curro. *Plin. l. 3. c. 11.* Latitudine intercurrentis freti. *Liv. l. 5. c. 19.* Indicto delectu in diem certam, ipse interim Vejos ad confirmandum militum animos intercurrit. *dà fra tanto una corsa*: medio tempore currit. ¶ Item intercedo, intersum: & dicitur sæpe de iis, quæ inter aliqua porriguntur in longum. *Lucret. l. 2. v. 373.* intercurrit quædam distantia formis. *Plin. l. 37. c. 5.* Quibusdam smaragdis intercurrit umbra, surdusque fit color. *passa per entro, e per mezzo.* & *cap. 10.* Gemma candida intercurrentibus sanguineis venis. & *lib. 12. c. 3.* Folium ejus est unedonis, intercurrentibus spinis. ¶ Item intervenio, *intervenire, frapporsi.* *Cic. Phil. 8. c. 6.* Pugnatur acerrime: qui intercurrerent, misimus tres principes civitatis: hos contempsit Antonius. *Id. 2. Tuscul. c. 15.* Ergo his laboriosis exercitationibus & dolor intercurrit. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 8.* Alterum genus narrationis est, quod intercurrit nonnunquam, aut fidei, aut criminationis causa. ¶ Tmesis est in illo *Lucret. l. 5. v. 1373.* olearum Cærula distinguens inter plaga currere posset Per tumulos, &c.

INTERCURSO, as, avi, atum, n. 1. *tracorrere*, frequentativum ab *intercurro*. *Liv. l. 21. c. 25.* Postero die, jam segnius intercursantibus barbaris, junctæ copiæ. *Plin. l. 14. c. 3. sub fin.* Acinos foliis intercursantibus. *Id. l. 5. c. 18.* Intercursant, cinguntque has urbes tetrarchiæ, regionum instar singulæ. ¶ Tmesis est in illo *Lucret. l. 3. vers. 263.* Inter enim cursant primordia principiorum.

INTERCURSUS, us, m. *tracorrimento, intervento*, cursus inter aliqua. In sexto casu singulari, *Liv. l. 37. c. 42.* Ibi perturbati ordines, & impeditus intercursu suorum usus praelongarum hastarum. *Id. l. 2. c. 29.* Cum conversus in patres impetus esset, consulum intercursu rixa sedata est.

INTERCURSUS, a, um, intercurrendo peragratus. *Ammian. l. 15. c. 11. (al. 26.) a med.* Navigatione veloci intercurso spatio maris haud longo.

INTERCUS, ūtis, adject. *sotto la pelle, intercutaneo*, intra cutem positus. *Aqua intercus* est hydrops, *idropisia*, qua intra cutem aqua colligitur, unde corpus turgescit. *Plaut. Men. 5. 4. 3.* Num eum veternus, aut aqua intercus tenet? *Cic. 3. Offic. c. 24.* Medicamentum alicui dare ad aquam intercutem. *Sueton. in Ner. c. 5. extr.* Decessit morbo aquæ intercutis. ¶ Absolute *Hieronym. in vita Hilarion.* De primoribus quidam, tumens morbo intercutis. ¶ Translate est intestinus, occultus, *occulto, interno.* *Lucil. apud Non. c. 1. n. 166.* Aquam te in animo habere intercutem. *Gell. l. 13. c. 8. extr.* Vitia facundissime accusant intercutibus ipsi vitiis madentes. ¶ Habet etiam obscœnum sensum. *Cato apud Priscian. l. 6. pag. 719. Putsch.* V. *Flagitatus.*

INTERCUSSUS, us, m. ab *inter*, & *quatio*. In sexto casu singulari, *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 27. a med.* Quod olim fuerat nubilum non est, & quidem horrida intercussu luminis dies. *h. e.* lumine in tenebras intermicante. Est qui leg. *intercursu.*

INTER-

INTERCUTITUS, a, um, obscenum sensum habet apud *Festum*. Nam, teste *eodem*, inter cutem flagitatos dicebant τὰς κιναίδους.

INTERDATUS, a, um, adject. *Lucret. l. 4. v. 866.* Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus, & recreet vires interdatus. *h. e.* interjecto convenienti temporis spatio datus: vel, inter corporeos meatus divisus.

INTERDIANUS, a, um, adject. interdius, diurnus. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 3. 6. ad fin.* Post interdianum cibum ambulatio adhibenda.

INTERDICO, is, xi, ictum, a. 3. *decretare*, παραγγέλλω, est interponere auctoritatem, ut, vel ne aliquid fiat: & proprie ad magistratus pertinet, qui jus dicunt, cum edicto, sententiave jubent aliquid, aut vetant. Præsertim vero Prætoris proprium est jus *inter* duos *dicere*: quæ etymologia a *Justiniano lib. 4. Institution. tit. 15.* traditur. *Cic. pro Cæcin. c. 8.* Prætor interdixit de vi, hominibus armatis, sine ulla exceptione, tantum ut, unde dejecisset, restitueret. *& cap. 13.* Prætor qui de fossis, de cloacis, de minimis aquarum, itinerumque controversiis interdicit. *fa decreti.* *& cap. 28.* Prætor interdixit, ut unde dejectus esset, eo restitueretur. *Ulpian.* recitans verba Prætoris *Digest. lib. 43. tit. 13. leg. 1.* Ut per lacum, fossam, stagnum publicum navigare liceat, interdicam. ¶ Apud JCtos interdum significat interdicto uti. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 18. leg. 1. a med.* An noceat tibi exceptio, si adversus eum velis interdicere? *& tit. 11. leg. 1.* Neque latiorem, neque humiliorem viam, sub nomine refectionis, is, qui interdicit, potest facere. *& Paul. tit. 16. leg. 1. circa med.* Jus projectionis interdico tecum. *h. e.* ago tecum de jure projectionis ex interdicto, *sicuti nunc possidetis*, &c. Huc pertinet illud *Catonis* apud *Charis. lib. 2. pag. 178. Putsch.* Donicum ille tibi interdixit rem capitalem. *h. e.* tecum egit ex interdicto, & rei capitalis reum fecit, damnavitque. ¶ Quia vero interdicendo sæpius vetatur aliquid, hinc universim ponitur pro prohibeo, vetare, *proibire*, *vietare*, *interdire*. *Terent. Hecyr. 4. 1. 48.* Interdico, ne extulisse extra ædes puerum usquam velis. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 22. extr.* Interdicit atque imperat Cassivellauno, ne Mandubratio noceat. *& cap. ult.* Præcipit atque interdicit, omnes unum peterent Indutiomarum, neu quis quemquam prius vulneraret, quam, &c. *Cic. 1. de Orat. c. 49. extr.* Neque enim est interdictum aut a rerum natura, aut a lege aliqua, aut more, ut singulis hominibus ne amplius quam singulas artes nosse liceat. ¶ Cum ablativo rei, quæ alicui prohibetur, *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 12.* Si quis eorum decreto non stetit, sacrificiis interdicunt. *Cic. pro Cæl. c. 20.* Qui etiam meretriciis amoribus interdictum juventuti putet. *Id. de Senect. c. 7.* Male rem gerentibus patribus, bonis interdici solet. ¶ *Aqua & igni interdicere* est in exsilium pellere: nam cui illa duo subducuntur elementa ad vitam necessaria, solum vertere cogitur, *cacciar in bando*. *Cæs. in f. l. 6. de B. Gall.* Quibus cum aqua & igni interdixisset, &c. *Cic. 6. Phil. c. 4.* Tanquam si illi aqua & igni interdictum sit. *D. Brut. ad M. Brut. & Cass. Fam. 11. ep. 1.* Futurum puto, ut hostes judicemur, aut aqua & igni nobis interdicatur. *Al. leg.* aut aqua & igni interdicamur. ¶ Et addita præpositione, *Cato* apud *Plin. l. 29. c. 1.* Interdixi tibi de medicis. ¶ Regit etiam accusativum rei cum dativo personæ. *Liv. l. 34. c. 7.* Feminis dumtaxat purpuræ usum interdicemus. *Al. leg.* usu. *Sueton. in Ner. c. 32.* Cum interdixisset usum amethystini coloris. *Id. in Domit. c. 7.* Interdixit histrionibus scenam. *Justin. lib. 16. c. 4.* Interdicere alicui patriam. *& lib. 41. c. 3.* feminis convivia & conspectum virorum. *Senec. ep. 87. circa med.* alicui admirationem rerum. ¶ Hinc passive *Nep. in Amilc. c. 3.* Quod moribus eorum interdici non poterat socero gener. *Liv. l. 8. c. 14.* Interdictum est mare Antiati populo. *Al. leg.* mari. *Senec. controvers. 1. a med.* Nulli interdici misericordiam. *Plin. l. 30. c. 10.* Interdicitur vini potus quinis diebus. *Gell. l. 15. c. 11. extr.* Philosophi urbe & Italia interdicti sunt. ¶ Cum infinito. *Sueton. in Galb. c. 6.* Interdixit commeatus peti. *Paul. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. ult.* Interdicere alicui arte sua uti. ¶ Pro obstare, resistere, *Cic. Verr. 4. c. 12.* Si prætor improbus, cui nemo interdicere possit, det, quem velit, judicem. Al. leg. *intercedere* rectius. ¶ *Interdixem* syncope pro *interdixissem* habetur in quodam carmine *Q. Catuli* apud *Gell. l. 19. c. 9.*

INTERDICTIO, onis, f. *proibizione*, *divieto*, ἀπόῤῥησις, interdictum. *Cic. pro Dom. c. 30.* Non ademptione civitatis, sed tecti, & aquæ & ignis interdictione. *Liv. l. 41. c. 24. ad fin.* Ni interdictione finium nostrorum & nos quoque regno arceamus. *Marcian. Dig. lib. 48. tit. 22. leg. 5.* Exsilium est aut certorum locorum interdictio, aut lata fuga, &c.

INTERDICTOR, oris, m. *proibitore*, qui interdicit. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. cap. 9. extr.* Delicti interdictor, immo & condemnator.

INTERDICTUM, ti, n. *decreto*, *proibizione*, *divieto*, παράγγελμα, proprie est decretum, quod prætor *inter* duos aliquos *dicit*, quippiam jubendo, aut vetando. V. *Interdico*. item universim prohibitio, vetitum. *Plaut. Asin. 3. 1. 1.* Nequeon' ego te interdictis facere mansuetam meis? *Cic. 3. Agrar. c. 3.* Ergo hac lege jus civile, causæ possessionum, prætorum interdicta tollentur. *Id. pro Cæcin. c. 3. extr.* Possessionem per interdictum repetere. *Id. 1. de Orat. c. 10.* Interdicto contendere cum aliquo. *Id. in Pison. c. 21.* Numen, interdictumque deorum immortalium, responsa sacerdotum, regi Ægyptio vendidit. *Petron. in Satyr. c. 13. & 83.* Venire ad interdictum. *h. e.* venire ad prætorem in jus; jure agere, & prætoris interdictum experiri. *Spartian. in Pescen. c. 2. in f.* Ex interdicto agere cum aliquo de re quapiam. *h. e.* ex decreto & formula Prætoris, Uti possidetis. V. *Possideo*.

INTERDICTUS, a, um, *vietato*, *proibito*, *interdetto*, ἀπαγορευόμενος, vetitus, prohibitus. *Cic. pro Balb. c. 10. extr.* Non modo nullo proposito præmio, sed etiam interdicto. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 64.* Interdicta voluptas. *illecita*. & *Ovid. 10. Metam. v. 336.* Spes interdictæ discedita. *Plin. l. 19. c. 4.* Exquisita poma pauperibus interdicta. *Id. l. 9. c. 35.* Interdicta amicitia. *Sueton. in Claud. c. 25. a med.* Religio interdicta civibus. *Id. in Aug. cap. 27.* Interdicta urbs.

INTERDIGITIA, orum, n. loca inter digitos manuum & pedum, & clavi ibi enascentes. *Marcell. Empir. c. 34.*

INTERDIU, adverb. *di giorno*, μεθ' ἡμέραν, per diem: cui opponitur noctu. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 69. extr.* In quibus interdiu stationes disponebantur: hæc eadem noctu firmis præsidiis tenebantur. *Cato R. R. c. 124.* Canes interdiu clausos esse oportet, ut noctu acriores sint.

INTERDIUS, idem quod interdiu, apud *Plautum*: ut *Aulul. 1. 1. 33.* Pervigilat noctes totas: tum autem interdius, quasi claudus sutor, domi sedet totos dies. *Id. Most. 2. 2. 14.* Occlusa est janua interdius. *Id. Merc. 5. 2. 21.* Neque quiescam usquam noctu, neque interdius.

INTERDUATIM, & Interatim dicebant Antiqui, quod nunc *interdum*, & *interim*. *Festus*. Hinc *Plaut. Truccul. 4. 4. 29.* Id quoque interduatim nomen commemorabitur. Al. leg. *interim futurum*.

INTERDUCA. V. *Domiducus*.

INTERDUCTUS, us, m. διαστολή, interpunctio & distinctio, quæ inter sententias a librariis duci solet. *Cic. in Orat. c. 68.* Ne infinite feratur, ut flumen, oratio, quæ non aut spiritu pronuntiantis, aut interductu librarii, sed numero coacta debet insistere.

INTERDUM, adverb. *talora*, *alle volte*, *qualche volta*, ἐνίοτε, ἔστιν ὅτε, aliquando, nonnunquam: ab *inter*, & *dum*. *Cic. in Orat. c. 59.* Interdum cursus est in oratione incitatior, interdum moderata ingressio. *Id. de clar. Orat. c. 67.* Sæpe stomachosum, nonnunquam frigidum, interdum etiam facetum. *Id. 3. de Orat. c. 54.* Habet interdum vim, leporem alias. *Cels. l. 1. c. 1.* Interdum quiescere, sed frequentius se exercere debet. ¶ Significat etiam interea, interim, *tra tanto*: quasi *interea dum*. *Sil. l. 4. v. 491.* Dumque vada & molles aditus per devia flexo Cinnuitu petit, & stagni languentia quærit, Interdum septa, &c. (Adde *lib. 6. v. 30.*) *Apul. sub init. l. 3. Metam.* Hæc identidem mecum replicans, fortunas meas ejulabam. Quati fores interdum, &c. & *lib. 9.* Ille nocturnas tenebras causabatur sibi obsistere. Interdum Philesitærus, cognito strepitu, &c. *Modestin. Dig. lib. 40. tit. 5. leg. 15.* Ideoque nec vendere eum interdum alii potest, ut ab eo, cui traditus est, manumittatur. ¶ Huc alii tribuunt & illud *Justini l. 11. cap. 9.* Movebat hæc multitudo hostium respectu paucitatis suæ, Alexandrum; sed interdum reputabat, &c. & *Velleji l. 2. c. 74.* L. Antonius vitiorum fratris sui consors, sed virtutum, quæ interdum in illo erant, expers. & *Taciti Ann. 1. c. 5.* Acribus custodiis domum, & vias sepserat Livia: lætique interdum nuntii vulgabantur, donec, &c.

INTERDUO, is, a. 3. pro interdo, as, a. 1. idem fere ac do, æstimo, facio. *Plaut. Capt. 3. 5. 36.* Dum pereat, nihil interduo. *Id. Trin. 4. 2. 152.* Ciccum non interduim. Adde *Rud. 2. 7. 22.* Porro *interduim* simile est τοῖς *faxim*, *ausim*.

INTEREA, adverb. *tra tanto*, *fra questo mezzo*, ἐν τούτῳ, ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, interim: ex *inter*, & *ea*. Habet ultimam longam, etsi accusativus *ea* corripitur, quia adverbium est, ut *præterea*, *antea*, & similia. *Terent. Hecyr. 1. 2. 82.* Quid interea? ibat ne ad Bacchidem? *Pa.* quotidie. *Cic. pro Quint. c. 6. init.* Hæc dum Romæ geruntur, Quintius interea de agro detruditur. *Id. 1. de Orat. c. 42. extr.* Atque interea tamen, dum hæc, quæ dispersa sunt, coguntur, licet, &c. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 10.* Interea quoad fides esset data, non intermissuros consules delectum. *Virg. Ecl. 1. v. 58.* Nec tamen interea raucæ, tua cura, palumbes, &c. ¶ Apud Comicos additur genitivus *loci* & significationem nihil mutat. *Terent. Eun. 2. 2. 24.* Dum hæc loquimur, interea loci ad macellum, &c. *Plaut. Men. 3. 1. 1.* Plus annis triginta natus sum, cum interea loci nunquam quicquam feci pejus, quam hodie, cum, &c. ¶ Significat etiam interdum, *alle volte*. *Sil. l. 7. v. 395.* Interea (crede experto: non fallimus) ægris, Nil movisse, salus rebus. *Interim* quoque nonnunquam hanc vim habet. V.

INTEREMPTIBILIS, le, qui interimi potest. *Tertull. l. 3. contra Marcion. cap. 6.*

INTEREMPTIO, & Interemtio, onis, f. *uccisione*, καθαίρεσις, actus interimendi, occisio. *Cic. pro leg. Manil. c. 11.* Iter Gallorum interemptione patefactum est. Ita legit *Gruter.* Alii *internicione*, vel *internecione*. *Porcius Latro* (seu quicumque alius auctor est) *declam. in Catil. c. 10.* Hastam contorquere in omnium nostrum ruinam atque interemptionem. *Gloss. Vet.* Interemptio, κατασφαγή.

INTEREMPTOR, oris, m. qui interimit, *uccisore*. *Senec. ep. 70. ante med.* Interemptorem sui fieri. Adde *Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 1.*

INTEREMPTRIX, icis, f. quæ interimit. *Lactant. l. 1. c. 10.* Fratris interemptrix. *Tertull. de spectac. c. 17.* Interemptrices pudoris.

INTEREMPTUS, & Interemtus, a, um, particip. *ucciso*. *Horat. l. 4. od. 4. v. 72.* Asdrubale interempto. *Justin. l. 26. c. 2.* Obversantibus ante oculos Manibus interemptorum. ¶ Item ademptus, sublatus, *tolto*, *levato*. *Ulpian. Dig. l. 40. tit. 7. leg. 3. ad fin.* Quatenus dilatione interempta, illico accipiat, quod post tempus consequi poterat. V. *Interfectus*.

INTEREO, is, ii, itum, n. 4. *perire*, *perdersi*, *andar a male*, *morire*, διαφθείρομαι, intercido, pereo, morior, occido. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 14.* Non intelligo, quomodo calore exstincto, corpora intereant, non intereant humore aut spiritu amisso; præsertim cum

intereant etiam nimio calore. & ibid. Ignem interiturum esse, nisi alatur. Id. 3. de Fin. c. 14. Ut interit magnitudine maris Ægæi stilla muriæ. Id. pro Arch. c. 4. Tabulas publicas, incenso tabulario, interisse, scimus omnes. Virg. 1. Georg. v. 152. intereunt segetes: subit aspera silva, Lappæque, tribulique. Sallust. in fragm. apud Non. cap. 6. n. 9. Multi commeatus interierant insidiis latronum. Varr. l. 2. R. R. c. ult. a med. Tegeticulis subjectis oves tondere solent, ne flocci intereant. Cic. pro Dom. c. 13. Sacra gentis Clodiæ cur intereunt, quod in te est? Id. 5. Verr. c. 55. Vectigalia sunt deminuta: res frumentaria, commeatus, copiæ, salus urbis atque exercituum nostrorum istius avaritia interiit. Id. Attic. l. 1. ep. 13. Literæ non interire, aut aperiri, aut intercipi possunt. Nep. in Themist. c. 2. Cum pecunia publica largitione magistratuum quotannis interiret. si consumava, si prodeva. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 16. Tormentorum usum spatio propinquitatis interire. venderst inutile, perdersi. & lib. 3. c. 27. Naves naufragio intereunt. & lib. 5. B. Gall. c. 30. Ferro aut fame interire. Cic. 1. Acad. c. 7. a med. Omnes res intereunt, non in nihilum, sed in suas partes. finisceno. & mox. Nibil esse valentius, a quo ratio perfecta intereat. per cui opera, e mezzo perisca. Horat. l. 2. od. 18. v. 15. Truditur dies die, Novæque pergunt interire lunæ. h. e. condi, & confici, finire. Sic. l. 4. od. 7. v. 9. ver proterit æstas Interitura, simul Pomifer Autumnus fruges effuderit. Ovid. 1. de ar. am. v. 374. interit ira mora. h. e. desinit, sedatur. Paul. Dig. lib. 27. tit. 3. leg. 10. Actiones morte tutoris intereunt. h. e. extinguuntur, finiuntur. Papinian. lib. 41. tit. 2. leg. 44. Interit possessio. h. e. amittitur. ¶ Interii (ut perii) familiaris & frequens exclamatio est, apud Comicos, ejus, qui de se actum putat, son morto, son perduto, sono spedito. Terent. Hec. 3. 1. 42. Interii! cur mihi id non dixti? Plaut. Mostell. 4. 3. 36. Hei mihi, disperii! vocis non habeo satis: vicini, interii, perii. Id. Bacch. 5. 1. 7. Omnibus exitiis interii. ¶ Differt a pereo magno discrimine. Nam perire levius est, & habet inventionis spem, & non omnium rerum finem. Ita Non. c. 5. n. 4. Hinc Plaut. Capt. 3. 5. 32. Qui per virtutem peritat, non interit. ¶ Proprie est ire, vel positum esse inter aliqua: quo sensu Sever. in Ætna, v. 450. disjectaque fene Intereunt venis. Gloss. Vet. Intereo, ὑπάγει χωάνη. ¶ Interesendo pro intereundo quidam leg. apud Tertull. de Pudic. c. 7. a med.

INTEREQUITO, as, avi, atum, n. 1. cavalcare per mezzo, per medios equito. Liv. l. 35. c. 5. a med. Obstabant duces, cædentes terga trepidantium, & redire in ordines cogentes: sed interequitantes alarii non patiebantur. Id. l. 6. c. 7. Ordines interequitent. Curt. l. 4. c. 13. Prætores agmina sua interequitantes.

INTERERRO, as, avi, atum, n. 1. inter aliquid erro. Prudent. Cathemer. 6. v. 43. Nunc splendor intererrat, Qui dat futura nosse. Minut. Fel. in Octav. c. 10. Deus locis omnibus intererrat.

INTEREST, impers. anom. n. importare, appartenere, διαφέρει, refert, pertinet: ab inter, & sum. Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. 4. Hoc vehementer interest reipublicæ. & Phil. 1. c. 9. Quis enim est hodie, cujus intersit istam legem manere? Id. Fam. 4. ep. 10. Multum interest rei familiaris tuæ, te quamprimum venire. Id. Attic. l. 10. ep. 4. a med. Quid illius interest, quoniam in Senatum non venis, ubi sis? ¶ Et sequente alia particula. Id. Fam. 13. ep. 10. In omnibus novis conjunctionibus interest, qualis primus aditus sit. Cæcin. ad Cicer. Fam. 6. ep. 7. Non tam interest, quo animo scribatur, quam quo accipiatur. Liv. l. 26. c. 31. ad fin. Ea vos rata habeatis, ne magis reipublicæ interest, quam mea. Cic. Fam. 16. ep. 1. Magni ad honorem nostrum interest, me venire. ¶ Mea, tua, nostra interest, est e re mea, tua &c. quasi est in re mea, &c. Id. Fam. 16. ep. 4. a med. Tua, & mea maxime interest, te valere. Tacit. 1. Hist. c. 30. Vestra interest, ne imperatorem pessimi faciant. ¶ Omittitur in illo Brut. ad Attic. n. 17. inter epist. ad Brut. post med. Quid enim nostra, victum esse Antonium, si victus est, ut, &c? ¶ Loco genitivi cujus potest cuja usurpari. Cic. in fragm. apud Priscian. l. 11. pag. 950. Putsch. Detur ei, cuja interfuit, non ei, cuja nihil interfuit. ¶ Habet etiam genitivos pretii, magni, parvi, tanti, &c. Cic. Attic. l. 11. ep. 22. extr. Illud mea magni interest, te ut videam. Id. 13. Fam. ep. 10. Malui facere, quod meus familiaris tanti sua interesse arbitraretur. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 13. leg. 8. Vel minoris, vel pluris interesse cœpit. ¶ Cum adverbiis quantitatem significantibus. Cic. in Orat. c. 16. Si in philosophia tantum interest, quemadmodum dicas; quid in causis, &c? Id. 12. Fam. ep. 9. Multum interest, te venire. & lib. 3. ep. 11. Ad rem nihil interest. Id. pro Sull. c. 28. Vestra enim, qui summa integritate vixistis, hoc maxime interest. Id. pro Mil. c. 21. Semper ille, quantum interesset P. Clodii se perire, cogitabat. Id. pro Mur. c. 2. sub fin. Ostendam quantum salutis communis intersit, duos consules esse. Id. ad Brut. ep. 5. Quantopere intersit, opprimi Dolabellam. ¶ Sunt aliæ hujus verbi notiones, quas vide in Intersum.

INTERFACIO, is, a. 3. interim, vel per intervalla facio. Tribuunt Livio l. 25. c. 11. sed locus est valde dubius.

INTERFARIS, atus sum, dep. c. interrompere, intramettersi a parlare, ὑποκρούω, interpello, loquentem interrumpo. Liv. l. 3. c. 47. Priusquam ille postulatum perageret, interfatur Appius. Id. l. 7. c. 36. Interfante Decio, distulit concionem. Virg. 1. Æn. v. 390. medio interfata dolore est. Plin. in epist. 23. l. 1. Quem interfari nefas esset, hunc etiam convicia audire. Liv. l. 32. c. 34. Orsum eum dicere Phæneas interfatus, &c.

INTERFATIO, onis, f. passaggio, actus interfandi, brevis sermo interpositus, interlocutio, παρέκβασις. Quintil. l. 4. c. 2. ante med. Interim expediet expositionem brevi interfatione distinguere: audistis, quæ ante acta sunt; accipite nunc, quæ insequuntur.

INTERFECTIBILIS, le, adject. Apul. de herb. c. 87. Ruta interfectibilis viperarum.

INTERFECTIO, onis, f. uccisione, cædes, φόνος. Brut. ad Cicer. ep. 3. inter secentior. Interfectio Trebonii. Ascon. in argum. Milon. Interfectio Clodii. Lamprid. in Commod. c. 4. Compulit ad ejus interfectionem consilia inire.

INTERFECTIVUS, a, um, lethalis, mortale, ut interfectivus morbus, apud Cæl. Aurel. in Auct. præfat. & Tard. l. 5. c. 10.

INTERFECTOR, oris, m. uccisore, φονεύς, qui interfecit. Cic. pro Mil. c. 27. Quorum interfectores implerunt orbem terrarum nominis sui gloria. ¶ Translate Tertull. de carne Christi, c. 5. Interfector veritatis. h. e. destructor.

INTERFECTRIX, icis, f. interfettrice. Tacit. 3. Ann. c. 17. Interfectricem nepotis aspicere.

INTERFECTUS, a, um, ucciso, interfetto, φθίμενος, occisus. Cic. Attic. l. 13. ep. 10. Vos legatum populi R. omni supplicio interfectum inultum relinquetis? ¶ Translate Acc. apud Non. c. 1. n. 51. Fati internecionem fore Meleagro, ubi torris esset interfectus flammeus. h. e. igne consumptus. Plaut. Merc. 5. 1. 4. Usus, fructus, victus, cultus jam mihi harunc ædium Interemptus est, interfectus est, alienatus est: occidi! Apul. l. 5. Metam. Nova nupta interfectæ virginitatis. Impp. Gratian. Valent. & Theodos. l. 4. Cod. Theodos. tit. 22. leg. 1. Ut nauter separationem interfecti hoc pacto negotii audeant postulare. h. e. finiti, extincti.

INTERFEMINIUM, ii, n. τὸ γυναικεῖον, muliebris natura. Apul. in Apologet.

INTERFICIO, is, eci, ectum, a. 3. ammazzare, uccidere, ἀναιρέω, κτείνω, occido, interimo, conficio. V. in fi. τὸ Inter. Cic. pro Dom. c. 23. Eum toties per insidias interficere voluistis. Nep. in Datam. c. 9. Eum insidiis interficere studuit. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 6. Undique circumventos interficiunt. Plaut. Most. 1. 3. 35. Dii, deæque omnes me pessumis exemplis interficiant, nisi ego illam anum interfecero siti, fameque, atque algu. Lucret. l. 5. v. 1248. feras interficere, & ditescere præda. ¶ Interficere aliquem vita est vita privare, privar di vita. Gell. l. 12. c. 7. Mulier virum & filium, venenis clam datis, vita interfecerat. Plaut. Truculent. 2. 6. 37. Qui me interfecisti pane & vita, & lumine. ¶ Dicitur & de rebus inanimis. Virg. 4. Georg. v. 330. Fer stabulis inimicum ignem, atque interfice messes. Cic. in fragm. apud Non. c. 6. n. 9. Herbas arescere, & interfici. ¶ Comice Plaut. Merc. 5. 1. 4. Usus, fructus, victus, cultus jam mihi harunc ædium Interemptus est, interfectus est, alienatus est. ¶ Pro inficere, imbuere, Plin. l. 2. c. 100. Terræ naturæ medicatas aquas interficit. ¶ Pro consumere, finire, Lucil. Piscium magnum, atque altilium vim interfecisti. Ita Non. c. 4. n. 263. interpretatur. Accius apud eund. c. 1. n. 51. Fati internecionem fore Meleagro, ubi torris esset interfectus flammeus. Lucil. apud eund. c. 6. n. 9. Durum, molle voras, fragmenta interfici panis. ¶ Pro interrumpere Apul. l. 11. Metam. Singultu crebro sermonem interficiens.

INTERFIO, is, n. pass. anom. consumarsi, morire, ἀναλίσκομαι, plane tollor, consumor, intereo. Lucret. l. 3. v. 886. Ut aut putrescat corpore posto, Aut flammis interfiat, malisve ferarum. Plaut. Trin. 2. 4. 131. Istic oportet obseri mores malos, si in obserendo possint interfieri.

INTERFLUO, is, xi, n. 3. scorrere per mezzo, διαῤῥέω, per medium fluo. Liv. l. 27. c. 29. ad fin. Per fretum, quod Naupactum & Patras interfluit. Plin. l. 3. c. 5. Angusto freto interfluente. ¶ Translate Cic. de Senect. c. 6. Cum inter duos consulatus anni decem interfluxissent. Al. leg. interfuissent. ¶ Passive Apul. de Mundo. Insulæ interfluuntur.

INTERFLUUS, a, um, che scorre di mezzo, μεσόῤῥοος, qui interfluit. Plin. l. 6. c. 26. Interfluo Euphrate. Pallad. in Septembr. tit. 10. extr. Interfluus humor.

INTERFODIO, is, odi, ossum, a. 3. idem ac fodio, pungo. Lucret. l. 4. v. 717. Pupillas interfodiunt.

INTERFOR. V. Interfaris.

INTERFOSSUS, a, um, effossus. Pallad. in Octobr. tit. 22. Cuneum salicis interfossis radicibus premi.

INTERFRINGO, is, egi, actum, a. 3. idem quod infringo. Cato cap. 44. Et si quid ventus interfregerit, ea omnia eximito.

INTERFUGIO, is, n. 3. inter aliqua fugio. Per tmesim dividit Lucret. l. 6. v. 331. Inter enim fugit, ac penetrat per rara viarum.

INTERFULGENS, entis, inter aliqua fulgens. Liv. l. 28. c. 23. Aurum argentumque cumulo aliarum rerum interfulgens.

INTERFUNDO, is, udi, usum, a. 3. sparger di mezzo, διαχέω, per medium fundo. Avien. in Periegesi, v. 255. Sic vasti moles pelagi interfunditur oras. Id. ibid. v. 1110. Et tentis procul interfunditur undis.

INTERFURO, is, n. 3. infuriarsi di mezzo, in medio duorum insanio. Stat. 1. Achil. v. 395. Et alternum Mavors interfurit orbem.

INTERFUSIO, onis, f. actus interfundendi. Lactant. l. 7. c. 3. sub fin. Maris opulenta & copiosa interfusio.

INTERFUSUS, a, um, sparso di mezzo. Plin. l. 3. c. 8. Sicilia Bruttio quondam agro cohærens, mox interfuso mari avulsa. Virg. 4. Æn. v. 643. maculisque trementes Interfusa genas. ¶ Translate Stat. 3. Theb. v. 677. Hæc alterna ducum nox interfusa diremit.

INTERFUTURUS. V. Intersum.

INTERGANNITUS. V. vocem sequent.

INTERGARRITUS, a, um, inter aliqua garritus, garriendo, interpositus, effutitus. Apul. in Apolog. Dein pauculis verbis intergarritis, &c. Al. leg. interganniitis, simili sane sententia.

INTERGERINUS. V. vocem sequent.

INTER-

INTERGERIVUS, a, um, interjectus. Intergerivi parietes, inquit *Festus*, dicuntur, qui inter confines struuntur, & quasi intergeruntur. *muraglie, che tramezzano.* *Plin. l. 35. c. 14. extr.* Sesquipedalis paries non plus, quam unam contignationem tolerat: cautumque est, ne communis crassior fiat, nec intergerivorum ratio patitur. ¶ Transfertur ad alia. *Plin. l. 11. c. 10. de apib.* Ruentes ceras fulciunt, pilarum intergerivis sic a solo fornicatis, ne desit aditus ad farciendum. *h. e.* interstruendo quasi pilas, quæ favos per intervalla sustineant. ¶ Tribuunt quidam etiam *Vitruv. c. ult. l. 5.* sed dubia est lectio. ¶ Sunt, quibus placet *intergerinus* ubique legi. *Scaliger* mallet etiam *intergerrivus*, a gerris, h. e. cratibus.

INTERGERIUM, ii, n. quidquid alicui rei interjicitur, seu intergeritur. Itaque *Plin. l. 13. c. 12. ad fin.* intergerium vocat glutinamentum quoddam, quod inter duas chartas inseritur in earum confectione: ducta metaphora ab intergerivo pariete.

INTERGERO, is, essi, estum, n. 3. *pongo, o gettar tra mezzo*, interpono, intersero. Exemplum *Festi* V. in *Intergerivus*.

INTERGRESSUS, us, m. interventus. In sexto casu singulari *Minut. Felix in Octav. c. 15.* Vires actionis meæ intergressu gravissimæ disputationis infringere.

INTERHIO, as, n. 1. in medio hio. *Tertull. in Apolog. c. 48. ad fin.* Finis & limes medius, qui interhiat.

INTERJACEO, es, n. 2. *μεσόγκειμαι*, in medio jaceo, *giacere in mezzo.* *Liv. l. 37. c. 41.* Interjacebat campus: colles imminebant nudi. *Plin. l. 5. c. 4.* Regio, quæ duas syrtes interjacet. *Id. l. 4. c. 12.* Interjacet hæc inter eam & Rhodum. *Colum. l. 11. c. 3.* Spatium, quod sulcis interjacet. *Liv. l. 21. c. 30. extr.* Campus interjaceos Tiberi, ac mœnibus Romanis.

INTERJACIO, & Interjicio, is, jeci, jectum, a. 3. *frapporre, metter in mezzo*, *παρεμβάλλω*, inter aliqua jacio, interpono, intersero, admisceo. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 73.* Crebras stationes disponunt equitum, legionariasque interjiciunt cohortes. *Tacit. Ann. 2. c. 10.* Pleraque sermone Latino interjaciebat. *Cic. de Univ. c. 7.* Tertium materiæ genus ex duobus in medium admiscuit, idque interjecit inter individuum, atque id, quod, &c. *Tacit. 1. Ann. c. 23. extrem.* Ni miles preces & minas interjecisset. *Id. 3. Hist. c. 81.* Si moram interjecissent. *In vet. marm.* apud *Murator. pag. 575. n. 2.* Propositorum eorum restitit provocationi interjecta.

INTERIBI, *fra tanto*, interea, interim. *Plaut. Perf. 2. 3. 85.* Abi, & istuc cura: interibi ego puerum volo mittere, &c. *Gell. l. 3. c. 7.* Interibi, dum ea pugna fit. Adde *Afran.* apud *Non. c. 13. n. 14.*

INTERIBILIS, le, *mortale*, qui interire potest, mortalis. *Tertull. adverf. Hermog. c. 34. ad fin.* Nihil Deus interibile fecisset. *Arnob. l. 2. pag. 65.* Animæ passivæ atque interibiles.

INTERJECTIO, onis, f. *interposizione*, *παρένθεσις*, interpositio, insertio. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 6.* Et tamen occulte dicemus interjectione verborum. V. *Interjectus, us.* ¶ Apud Grammaticos est pars orationis indeclinabilis, quæ varios animi affectus ostendit, ut *Euge, malum, vah*, &c. *interjezione.* *Charis. l. 2. pag. 171. Putsch.* *Quintil. l. 1. c. 4. (al. 6.)* &c. ¶ Item figura Rhetorica, eadem ac Parenthesis, seu Interruptio. *Quintil. l. 8. c. 2. a med.* Etiam interjectiona, quæ & Oratores & Historici frequenter utuntur, ut medio sermone aliquem inserant sensum, impediri solet intellectus, nisi quod interponitur, breve est.

INTERJECTIVE, ad modum interjectionis. Est *Prisciani in fin. lib. 15.*

INTERJECTIVUS, a, um, qui interjicitur, seu interponitur. *Simplic. de re Agrar. pag. 78. Goes.*

INTERJECTUS, a, um, *interposto, frapposto*, interpositus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Nasus ita locatus est, ut quasi murus oculis interjectus esse videatur. *Id. 1. Offic. c. 26.* Aut interjecti inter philosophos, & eos qui rempublicam administrarent. *Id. de somn. Scip. n. 6.* In ipsis quasi maculis, ubi habitatur, vastas solitudines interjectas vides. *Id. de Provinc. Consul. c. 8.* Annus interjectus. & *1. Offic. c. 9.* Quasi longo intervallo interjecto. *Liv. l. 1. c. 58.* Paucis interjectis diebus. *pochi giorni dopo.* ¶ Dividitur per tmesim a *Lucret. l. 3. v. 873.* Inter enim jecta est vitai pausa. ¶ *Interjectus*, disjectus. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v. 18.* Utque erat interjecta comas, turbata capillos. *h. e.* comam habens non in unum collectam, sed diversis, disjectisque capillis solutam.

INTERJECTUS, us, m. *frapposizione, interponimento*, idem ac interjectio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Luna interpositu interjectuque terræ repente deficit. *Tacit. Ann. 3. c. 51. extr.* Interjectu temporis. & *lib. 6. c. 39.* Interjectu noctis. & *lib. 3. c. 67.* Petito paucorum dierum interjectu. *Colum. l. 3. c. 21. ante med.* Si vero interjectibus aspere cujusque generis fructum avеat, &c. *h. e.* per intervalla temporis. Al. leg. *interjectionibus* eod. sensu. ¶ Pro actu interjacendi, *Apul. in Florid. prope fin.* Velut in maceria lapides temerario interjectu poni necesse est.

INTERJICIO. V. *Interjacio.*

INTERIM, adverb. *tra questo mezzo, intanto, fra tanto*, *μεταξύ*, interea: ab *inter*. *Cic. Fam. 10. ep. 12.* Interim ad me venit Munatius noster. *Id. 1. de Orat. c. 86.* Hoc interim spatio conclave illud concidisse. *Terent. Andr. 1. 1. 100.* Funus interim procedit. *Id. Eun. 5. 2. 3.* Interim, dum ante ostium sto, notus mihi quidam obviam venit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 29.* Interim mihi videris, Eruci, una mercede duas res assequi velle. *h. e.* dum ista dicis. ¶ Significat etiam interdum, modo, *alle volte*: quemadmodum etiam *interdum* aliquando pro *interim* ponitur. *Senec. l. 1. de Ira, c. 16.* Interim optimum misericordiæ genus est, occidere. *Senec. alter. in Herc. Oet. v. 481.* Interim scelus est fides. *Quintil. l. 9. c. 3. ante med.* Ut in cibis interim acor ipse jucundus est. *Id. l. 5. c. 10. a med.* Hæc interim necessario fiunt, interim plerumque, sed non necessario. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 27.* Prudenter constituis interim navibus, interim vehiculis uti. Scripserat *Plin. epist. praeced.* destinasse se partim navibus, partim vehiculis provinciam petere. Adde *Pompon. Melam, l. 3. c. 6.*

INTERIMO, is, emi, emptum, a. 3. *togliere via*, *ἀφαιρέω*, e medio tollo, adimo, intercipio: ab *inter*, & *emo*, quod sumere, tollere significat: ut in *abemere, adimere, eximere*, &c. *Cic. pro Mur. c. 12. ad fin.* Senes ad coemptiones faciendas, interimendorum sacrorum causa, reperti sunt. *Plaut. Epid. 4. 2. 24.* & *Cas. 3. 5. 29.* Interimere ait velle vitam. *Lucret. l. 3. v. 288.* Interimere sensum. ¶ Sæpe est *togliere di vita, uccidere*, *διαφθείρω*, e vivis tollere, interficere, occidere. *Plaut. Cist. 2. 3. v. 13.* Accurrite amabo, ne se interimat. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 19.* Si quæ interimant, innumerabilia sint, etiam ea quæ conservent, infinita esse debere. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 131.* Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno. *Liv. l. 1. c. 3. sub fin.* Addit sceleri scelus: stirpem fratris virilem interimit. ¶ Item extinguere, destruere, delere. *Lucret. l. 1. v. 215.* uti quæque in sua corpora rursum Dissolvat natura, neque ad nihilum interimat res. *Colum. l. 11. c. 3.* Hunc veprem manifestum est interimi non posse, nisi radicitus effodere velis. ¶ Translate *Plaut. Merc. 3. 4. 22.* Dispeii! illæc interemit me modo hic oratio. *Cic. pro Mil. c. 34.* Me quidem, judices, exanimant & interimunt hæ voces Milonis.

INTERIOR, rius, oris, adject. *interiore, che è più addentro*, *ἐσώτερος*, qui est magis intus. *Cic. pro Sext. c. 20.* Quibuscum hominibus in interiore ædium parte vivebat. *Id. l. 2. de nat. Deor. c. 11.* Nihil est interius mente. *Id. pro leg. Manil. c. 22.* Regna interiorum nationum. *più dentro terra*: a mari remotiorum. Sic *Liv. l. 42. c. 39.* Ab Dio Perseus in interiora regni se recepit. Adde *Varron. l. 1. R. R. c. 2.* ¶ *Interiora* absolute pro interaneis, *le interiora*, *Veget. de re Veterin. l. 2. c. 39.* Torsiones vocant, & interiorum incisiones. ¶ *Interior homo* apud *Plaut. Asin. 3. 3. 66.* est ipsa anima, & vita. ¶ In cursu Circensi *interior* est sinister: ita enim metam adibant quadrigis, ut a dextra ad lævam partem flecterent, eam circumituri. Hinc *interior rota* est sinistra: *interior equus* sinister. Ex quo etiam fit, ut *interior* sit propinquior, quia sinistra pars propius ad metam accedit, & minorem gyrum, circa eam flectendo, facit. Contrarium *dexter* & *exterior* significant. *Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 12.* Nunc stringam metas interiore rota. *Id. 2. de ar. am. v. 426.* Interior curru meta terenda meo est. *Virg. 5. Æn. v. 170.* Radit iter lævum interior. & *verf. 202.* dum proram ad saxa suburget interior. *più vicino alla meta.* & *lib. 11. v. 694. de Camilla.* magnumque agitata per orbem Eludit gyro interior, sequiturque sequentem. *incalzato con largo giro, lo deinde con giro più stretto, più breve, e serrandosegli più addosso.* Sic *Horat. l. 2. sat. 6. v. 26.* bruma nivalem Interiore diem gyro trahit. *con più breve e ristretto corso.* ¶ Hinc sæpe idem est, quod propinquior, vicinior. *Liv. l. 7. c. 10. a med.* Cum scuto scutum imum perculisset, totoque corpore interior periculo vulneris factus, insinuesset se inter corpus armaque. *fattosi sotto, venuto a mezza spada.* & *lib. 24. c. 34. a med.* Propius quidam subibant naves; quo interiores ictibus tormentorum essent. *Cic. 2. de Orat. c. 51. sub fin.* Timor incutitur aut ex ipsorum periculis, aut ex communibus: interior ille est proprius, sed hic quoque communis, &c. *che più tocca.* & *lib. 3. Offic. c. 17.* Societas latissime patet hominum inter homines: interior eorum, qui ejusdem gentis sunt: propior eorum, qui ejusdem civitatis. ¶ In ambulando *interior* est, qui a media via est remotior, & parieti propior (sive dexter sit, sive sinister) & honoratiorem locum tenet: contra exterior, qui minus honorato loco ambulat, scilicet medium viam versus, & a pariete longius. Hic dicitur latus tegere, aut claudere. *Ovid. 5. Fast. v. 67.* Et medius juvenum (*senior*) non indignantibus ipsis, Ibat & interior, si comes unus erat. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 16.* ne tamen illi Tu comes exterior, si postulet, ire recuses. ¶ *Lectus interior* est ejus pars ab janua remotius, & parieti cubiculi propior: in ea cubabant pueri, & mulieres. *Ovid. 3. Amor. el. 14. v. 32.* Cur pressus prior est, interiorque torus? *h. e.* utraque lecti sponda. *Sueton. in Cæs. c. 49.* Interior sponda regiæ lecticæ. ¶ *Interior epistola* apud *Cicer. l. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 5. a med.* est pars epistolæ remotior a principio, h. e. vel media, vel mediæ proxima. *Manutio* placet, esse eam, quæ a fine propius absit, nimirum a consuetudine complicandi epistolas in volumen, ita ut quæ ultima scripta in pagina pars erat, involveretur prima; quæ prima ultima. Sic enim volumine confecto, postrema pars interior remanebat. ¶ Translate est occultus, reconditus, non vulgatus, *occulto, recondito*. *Cic. 2. de Divin. c. 60.* Sed hæc quoque in promptu fuerint: nunc interiora videamus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 16.* Qui interiores scrutantur & reconditas litteras. *Ovid. 3. de ar. am. v. 239.* pars maxima rerum Offendat, si non interiora tegas. *Nep. in Annib. c. 2.* Cum se ab interioribus consiliis segregari vidisset. *dai consigli secreti.* *Sueton. in Tiber. c. 54.* Patefacta interiore animi sui nota. *l'interno dell' animo suo.* & *in Aug. c. 61.* Referam nunc interiorem ac familiarem ejus vitam. *privata, o domestica.* *Horat. l. 2. od. 3. v. 8.* Interiore nota Falerni. *h. e.* magis recondita, ac diligentius asservata. ¶ Item familiaris, intimus, *intrinseco*. *Liv. l. 45. c. 17.* Litteris spem amicitiæ interioris, magnæque inde fortunæ facientibus. *Tacit. l. 1. Hist. c. 2.* Alii sacerdotia & consulatus adepti, procurationes alii, & interiorem potentiam. *h. e.* gratiam familiaritatis apud principem & ex ea potentiam.

INTERITIO, onis, f. *morte, ammazzamento*, interitus. *Cic. Verr. 5. c. 54.*

c. 54. Tamen centorum interitio facta nulla est. Ita leg. *Non. cap. 3. n. 116.* & alii: alii *internecio*. *Auct. de B. Hispan. c. 24. extr.* Ita pridie duorum centurionum interitio hæc adversariorum pœna licenta est. *Arnob. l. 2. pag. 87.* Christus in hoc missus a Deo est, ut infelices animas ab interitionis exitio liberaret. Adde *Auson. perioch. ult. Odyss.* ¶ *Interitio rerum* est, cum penitus destructæ in nihilum rediguntur. *Vitruv. in præfat. l. 8.* Quæ de aere nascerentur, item in cæli regiones reverti, neque interitiones recipere, sed dissolutione mutata, in eandem recidere, in qua ante fuerant, proprietatem.

INTERITUS, us, m. *distruzione, sterminio, rovina, morte*, ἀνάλωσις, διάλυσις, quasi discessus, & secretio, ac diremptio earum rerum, quæ junctione aliqua tenebantur, ut *Cic. Tuscul. 1. c. 29.* definit. *Id. 1. de nat. Deor. c. 25. extr.* Individuorum corporum concretionem fugit, ne interitus & dissipatio consequatur. *Id. 2. de Divin. c. 56. ad fin.* Natura omnium rerum interitus, atque obitus conficit. *Id. 3. Catil. c. 8.* Cædes, atque incendia, & legum interitum, atque imperii occasum appropinquare. *Id. pro Sull. c. 11.* Ad occasum interitumque reipublicæ. *Nep. in Epamin. c. 8.* Uno prœlio Thebas ab interitu retraxit. *Cic. 1. de Divin. c. 38.* Cum interitum exercitus nuntiavisset. *la disfatta.* (Adde *2. Offic. c. 6.*) & *2. de Fin. c. 9.* Qualis ista philosophia est, quæ non interitum afferat pravitatis, sed sit contenta mediocritate vitiorum! *Id. de clar. Orat. c. 33.* Damnum enim, illius immaturo interitu, Latinæ litteræ fecerunt. *Gell. l. 15. c. 7.* Sexagesimum tertium vitæ annum cum periculo venire aut morbi gravioris, aut vitæ interitus, aut animi ægritudinis. *Lucret. l. 5. v. 875.* Redigere aliquid ad interitum. *Senec. in Troadib. v. 480.* Ab interitu arcere aliquem. *Cic. pro Marcell. c. 5.* Ad interitum ruere voluntarium.

INTERITUS, a, um, *estinto*, διαφθαρμένος, particip. passiv. a neutro *intereo*. *Claud. Quadrigar.* apud *Priscian. l. 9. pag. 869. Putsch.* Pugna acriter commissa, & multis utrinque interitis. *Sidon. l. 2. epist. 10.* Eam brevi abolitam defleamus, interitamque.

INTERJUNCTUS, a, um, jugo junctus inter alia jumenta. Ita sumitur a *Stat. 6. Theb. v. 307.* Sæpe per Ionium, Libycumque natantibus ire Interjunctus equis. (De Arione celebri equo Neptuni filio loquitur.)

INTERJUNGO, is, unxi, unctum, a. 3. *staccare i cavalli, rinfrescare*, ἀναζεύγνυμι, est equos, intermissu paulum itinere, a curru disjungere, & cibo ac quiete recreare. *Martial. l. 3. epigr. 67.* & hora lassos Interjungit equos meridiana. *Id. l. 2. epigr. 6.* Lassus tam cito deficis viator: Et cum currere debeas Bovillas, Interjungere quæris ad Camenas. ¶ Translate est intermittere, quiescere. *Senec. de tranquill. anim. c. ult. a med.* Quidam medio die interjunxerunt, & in postmeridianas horas aliquid levioris operæ distulerunt. *Id. epist. 83.* Brevissimo somno utor, & quasi interjungo. *Al. leg. intervigilo.* ¶ Pro jungere, *Liv. l. 26. c. 30.* Tum dextræ interjunctæ, militesque benigne invitati.

INTERIUS, adverb. *più addentro, interiormente*, ἐσώτερον, comparativum ab *intra*. *Ovid. Metam. 6. v. 306.* Ipsa quoque interius cum duro lingua palato Congelat. *Plin. l. 3. c. ult.* In eo sinu duo maria: Ionium in prima parte, interius Adriaticum. *Juvenal. sat. 11. v. 15.* Interius si attendas. ¶ Translate a cursu Circensi, *Senec. de Tranquill. anim. c. 9.* Non in cursu tantum, Circique certamine, sed in his spatiis vitæ interius flectendum est. *h. e.* breviore circuitu, & propius metam. V. *Interior*. Sic *Cic. 3. de Orat. c. 49.* Ne fluat oratio, ne vagetur, ne insistat interius, ne excurrat longius.

INTERLABOR, eris, apsus sum, dep. 3. inter aliquid labor, *scorrere, o cadere tra mezzo*, παραρρέω. *Stat. 1. Theb. v. 649.* Parce per has stellis interlabentibus umbras. *Virg. 4. Georg. v. 349. per tmesim:* Inter enim labentur aquæ.

INTERLATEO, es, n. 2. inter aliqua lateo. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 16. sub fin.* Non est dubium, quin multum spiritus interlateat, & cæca sub terra spatia aer latus obtineat.

INTERLATRANS, antis. *Paulin. Nolan. ep. 4. (al. 41.) a med.* Inter nos & Deum peccatis interlatrantibus.

INTERLECTIO, onis, f. lectio, quæ in opere aliquo interponitur, *Tertull. l. 2. ad Uxor. c. 6.* Ubi fomenta fidei de Scripturarum interlectione ?

INTERLEGO, is, egi, ectum, a. 3. *cogliere qua e là*, inter aliqua lego, seu colligo, decerpo. *Pallad. in Februar. tit. 25. ante med.* Si spissa poma ramos onerabunt, interlegenda sunt quæque vitiosa. Adde *in Jun. tit. 5.* & *in Jul. tit. 3.* ¶ Tmesis est in illo *Virg. 2. Georg. v. 366.* uncis Carpendæ manibus frondes, interque legendæ.

INTERLIDO, is, isi, isum, a. 3. idem fere ac illido, *Paulin. Nolan. carm. 10. v. 261.* gravem interlidere dentem.

INTERLIGO, as, a. 1. *legare tra mezzo*. *Stat. 7. Theb. v. 571.* alterno maculas interligat ostro.

INTERLINO, is, interlevi, itum, a. 3. *cancellare*, παραλείφω, est scripturam, vel picturam atramento, vel aliqua alia re superinducta corrumpere, destruere, abolere. *Cic. pro Cluent. c. 44.* Qui tabulas publicas municipii sui corrupisse judicatus sit, qui testamentum interleverit. ¶ Item illinere, seu allinere. *Curt. l. 5. c. 1.* Constat Babylonis murus hujus fontis bitumine interlitus fuisse. *Plin. l. 28. c. 9. ante med.* Caseus oleo interlinitur.

INTERLISUS, a, um, in medio elisus. *Gabius Bassus* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 14.* Jovis glans, litteris interlisis, juglans nominatur.

INTERLITUS, a, um, *cancellato*, particip. ab interlinor. *Cic. pro Cluent. c. 33.* In eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur. *h. e.* deletus. *Id. 4. Verr. c. 42.* Corruptæ atque interlitæ tabulæ. ¶ Item illitus. *Curt. l. 5. c. 1.* Murus instructus laterculo coctili, bitumine interlitus. *Liv. l. 21. c. 11.* Cæmenta non calce durata erant, sed interlita luto. *Hieronym. epist. 1. ad Heliodor.* Littera lacrymis interlitæ.

INTERLOCUTIO, onis, f. διαλογισμός, sermonis interpositio, interpellatio. *Quintil. l. 5. c. 7. a med.* Brevi interlocutione patroni refutandus est. *Gell. l. 14. c. 2. a med.* Nisi is, qui judicat, crebris interrogationibus, & necessariis interlocutionibus & suos sensus aperiat, & litigantium deprehendat. ¶ Apud JCtos *interlocutio* est pronuntiatio judicis initio, mediove litis, quæ totam causam non perimit, finitque, sed ex parte solum definit, & judicat: quæ *sententia interlocutoria* hodie in scholis appellatur. *Paul. Dig. lib. 1. tit. 15. leg. 3.* Aut fustibus castigat eos, qui negligentius ignes habuerunt, aut severa interlocutione comminatus, fustium castigationem remittit. *Impp. Diocles. & Maxim. lib. 7. Cod. tit. 45. leg. 9.* Nec causam ullam interlocutiones plerumque perimunt. Adde *Imp. Gordian. lib. 2. tit. 18. leg. 17.* &c.

INTERLOQUOR, eris, quutus, *seu* cutus sum, dep. 3. *rompere il parlare, interrompere*, διαλέγομαι, ὑπολαμβάνω, est alio loquente sermones intermiscere, ac quodammodo interturbare loquentem. *Terent. Heaut. 4. 3. 13.* Siccine mihi interloquere? *Gell. l. 14. c. 2. a med.* Aliter atque aliter eadem in causa, eodemque in tempore sentire, & interloqui videatur. ¶ Apud JCtos *interloqui* dicitur judex, cum quippiam inter cognoscendum pronuntiat: ut in voce præced. explicatum est. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 32.* Si judex ita interlocutus sit, Vim fecisti. *Id. lib. 38. tit. 3. leg. 6. circa med.* Si de decurione puniendo præses, scribendum principi, interlocutus est.

INTERLUCATIO, onis, f. collucatio, recisio ramorum inutilium. *Plin. l. 17. c. 27. a med.* Interlucatio arboribus prodest, sed omnium annorum trucidatio inutilissima.

INTERLUCATUS. V. *Interluco*.

INTERLUCEO, es, uxi, n. 2. *tralucere*, διαφαίνομαι, in medio luceo, inter aliquid luceo. *Liv. l. 29. c. 14.* Duos Soles visos, & noctu interluxisse. ¶ Translate ponitur pro apparere, conspici. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 19.* Ut loci distincte interlucere possint. ¶ Dicitur & de iis, quæ rara sunt, & intervalla habent, per quæ visus transit. *Virg. 9. Æn. v. 508.* Qua rara est acies, interlucetque corona Non tam spissa viris. *Quintil. declam. 12. c. 2.* Rari per vias interlucent. *Frontin. l. 2. Strategem. c. 3. a med.* Ea ipsa intervalla velitibus impleverit, ne interluceret acies.

INTERLUCO, as, a. 1. διακαθαίρω, ramos, seu plantas inutiliter pullulantes cum intervallo reseco, superfluos ramos amputo: a *lucus*: vel a *luce*, quod cum cæduntur rami, lux fiat ipsi arbori amplior. *Plin. l. 17. c. 23. sub fin.* Deputantur enim pariter cum vite, interlucata densitate ramorum, qui sint supervacui. *& cap. 22. extr.* Adultas arbores interlucare justo plus, & in senectam præcipitare.

INTERLUDO, is, usi, usum, a. 3. inter aliquid ludo. *Auson. in Mosell. v. 76.* Interludentes examina lubrica pisces.

INTERLUNIS, e, adject. ut Nox squalida & interlunis, apud *Ammian. l. 19. c. 6. (al. 12.)* cum scilicet interlunium est.

INTERLUNIUM, ii, n. *Luna nuova*, ἔνη καὶ νέα, σύνοδος, Lunæ silentium, Luna silens, cum Luna est in conjunctione Solis, id spatium temporis, quo nec amplius Luna vetus apparet, nec adhuc nova videtur, quia radiis solaribus superne illustratur, non autem ab ea parte, quæ nobis conspicua est: ab *inter*, & *Luna*, quasi aliquod tempus sit inter veterem, novamque Lunam. *Plin. l. 7. c. 5.* Septimo non nisi pridie, posterove plenilunii die, aut interlunio concepti nascuntur. *Id. l. 16. c. 39.* Inter omnes convenit, utilissime in coitu Lunæ sterni, quem diem alii interlunii, alii silentis Lunæ appellant. *Horat. l. 1. od. 25. v. 11.* Thracio bacchante magis sub interlunia vento.

INTERLUO, is, ui, utum, a. 3. *bagnare in mezzo*, διακλύζω. *Liv. l. 41. c. 23.* Quantum interluit fretum? *Virg. 3. Æn. v. 418. de freto Siculo.* arvaque & urbes Litore diductas angusto interluit æstu. ¶ Aliquando est lavare. *Cato de R. R. c. 132.* Manus interluito. postea vinum sumito.

INTERLUVIES, ei, f. ὁ μεταξὺ πορθμός, fretum interluens seu interfluens. *Solin. c. 22. (al. 35.) a med.* Hebudes insulæ angusta interluvie dividuntur.

INTERMANEO, es, ansi, n. 2. *stare in mezzo*, inter, vel in medio maneo. *Lucan. l. 6. v. 47.* Defessus Cæsar mediis intermanet agris. *Al. aliter leg.*

INTERMEDIUS, a, um, *frapposto*, ἐμμέσος, medius inter aliqua, interjectus, interpositus, interjacens. *Varr. l. 3. R. R. c. 5. a med.* Porticus, primoribus columnis lapideis, intermediis arbusculis humilibus ordinatæ.

INTERMENSTRUUM, i, n. interlunium. *Varr. l. 1. R. R. c. 37.* Quoad veniat ad intermenstruum, a quo die dicitur Luna esse extrema, & prima.

INTERMENSTRUUS, a, um, inter duos menses interjectus. *Plin. l. 18. c. 32.* Maxime autem Luna intermenstrua, dimidiaque stercorato. *h. e.* interlunio.

INTERMEO, as, avi, atum, n. 1. *scorrere di mezzo*, διαρρέω, interfluo, per medium meo. *Plin. l. 5. c. 30. a med.* Longeque clarissimum Asiæ Pergamum, quod intermeat Selinus.

INTERMESTRIS, stre, interjectus inter menses, ut Luna intermestris, idest interlunium, coitus Lunæ. *Cato R. R. c. 37.* & *Plin. l. 16. c. 39.* Nisi intermestri Luna, atque dimidiata, ne tangas materiam. Adde *Varron. de L. L. l. 5. c. 2.*

INTERMICO, as, icui, n. 1. *risplendere in mezzo*, διαστίλβω, in medio splendeo. *Claudian l. 1. de rapt. Pros. v. 183.* Rutilum squamis intermicat aurum. *Stat. Theb. 12. v. 250.* E speculis moriens inter-

intermicet ignis. *Val. Flacc. l. 4. v. 661.* tenebras, nimbosque intermicat ignis.

INTERMINABILIS, le, *senza termine*, ἄπειρος, sine termino, interminatus. *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 3.* Immensa & interminabilis æras. *Sidon. l. 2. ep. 7. extr.* Jurgium prope interminabile.

INTERMINATIO, onis, f. *minaccia*, *divieto*, comminatio. *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. lib. 16. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 18.* De hac urbe pellantur sub interminatione judicii. *& lib. 8. tit. 7. leg. 21.* Quos etiam monuimus sub viginti interminatione librarum auri. *sotto pena*.

INTERMINATUS, a, um, *senza termine*, *sterminato*, ἀπέραντος, non terminatus, termino carens, indefinitus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 20.* Si immensam & interminatum in omnes partes magnitudinem regionum videretis. *Vellej. l. 2. c. 33.* Interminata cupiditas imperii. ¶ Item vetitus, prohibitus, *proibito: a minor, ore passivæ significat. Horat. epod. 5. v. 39.* Interminato cum semel fixæ cibo Intabuissent pupulæ. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 16. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 60.* Interminatæ pœnæ erunt obnoxii. *minacciata*.

INTERMINO, as, avi, atum, a. 1. idem ac interminor. *Plaut. Mil. 2. 3. 45.* Quis homo interminat?

INTERMINOR, aris, atus sum, dep. 1. *minacciare*, *vietare con minaccie*, ἀπειλέω, interpositis minis aliquid veto. *Terent. Andr. 3. 2. 15.* Edixin' tibi? interminatus sum, ne faceres? num veritus? *Id. Eun. 5. 1. 14.* Illuccine interminata sum tibi? *Plaut. Asin. 2. 2. 95.* Mihi, tibique interminatus est, nos futuros ulmeos, nisi &c. *Id. Cas. 3. 5. 28.* Viro suo interminatur vitam. *h. e.* se vitam viro ablaturam minatur. *Id. Capt. 4. 2. 11.* Eminor, interminorque, ne quis mi obstiterit obviam.

INTERMINUS, a, um, idem ac interminatus. *Avien. in Periegesi, v. 74.* Oceanus interminus. *Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 106.* Longis interminus sæclis. *Auson. epist. 16. v. 38.* Perge, o libelle, & utere Felicitate intermina.

INTERMISCEO, es, iscui, ixtum, a. 2. *mischiare di mezzo*, *framescolare*, παραμίγνυμι, misceo in medio. *Colum. l. 11. c. 3. ad fin.* Quibus & aliquod satureiæ semen intermiscendum erit. *Virg. Ecl. 10. v. 5.* Sic tibi cum fluctus subterlabere Sicanos, Doris amara suam non intermisceat undam. *Liv. l. 4. c. 56.* Turbam indignorum intermiscendo dignis.

INTERMISSIO, onis, f. *intermissione*, *intralasciamento*, διάλειψις, vacatio ab aliquo munere per aliquod tempus. *Cic. 2. de Divin. c. 68.* Nunc quidem propter intermissionem forensis operæ & lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi. *Id. 1. de nat. Deor. c. 41.* Cum sine ulla intermissione pulsetur agiteturque atomorum incursione sempiterna. *Id. l. 1. Offic. c. 6.* Virtutis laus in actione consistit, a qua tamen sæpe fit intermissio, multique dantur ad studia reditus. *Liv. l. 5. c. 5.* Ipsi per intermissiones & intervalla lentiorem spem nostram facimus. *Cels. l. 2. c. 10. a med.* Intermissio febris. *Cic. Fam. 7. ep. 13.* epistolarum. *& lib. 5. ep. 17.* consuetudinis. *& de Amic. c. 2. a med.* Intermissionem officii facere. *Al. aliter leg. Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 1. leg. 20. circa med.* Si furiosus habet intermissionem. *lucido intervallo*.

INTERMISSUS, us, m. idem quod intermissio. In sexto casu singulari, *Plin. l. 10. c. 29.* Luscinis diebus ac noctibus quindecim garrulus sine intermissu cantus.

INTERMISSUS, a, um, *intralasciato*, *interrotto*, *intermesso* διαλειπόμενος, ad tempus omissus, cessans, interruptus. *Cic. 3. de Orat. c. 38.* Verba prisca & ab usu quotidiani sermonis jamdiu intermissa. *Id. 2. Offic. c. 7.* Acriores morsus sunt intermissæ libertatis, quam retentæ. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 26.* Nullam partem noctis itinere intermisso. *Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 4. v. 16.* Non intermissis cursibus ibit equus. *Plin. l. 7. c. 22.* Intermissus ordo. *h. e.* non continuatus, *interrotto*. Sic *Plin. alter l. 2. ep. 17. sub fin.* Litus ornant nunc continua, nunc intermissa tecta villarum. *distante l' un dall' altro.* & *lib. 9. ep. 13. ad fin.* Intermissum morem reducere. *Curt. l. 4. c. 3.* Sacrum multis sæculis intermissum repetere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 70.* Planities intermissa collibus. *Liv. l. 34. c. 37. extr.* Per intermissa mœnia urbem intrarunt. ¶ Item interpositus, interjectus, *frapposto*. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 20.* Nullo puncto temporis intermisso. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 34.* Brevi tempore intermisso, in castra legiones reduxit. *& lib. 5. c. 11.* Ne nocturnis quidem temporibus ad laborem militum intermissis. ¶ Omissus, *omesso*. *Hieronym. in præfat. ad Chron. Euseb. ad fin.* Nonnulla, quæ mihi intermissa videbantur, adjeci. ¶ Separatus, distinctus. *Senec. l. 1. quæst. nat. c. 3. a med. de iride.* Incipit facies esse non multarum imaginum intermissarum, sed unius longæ atque continuæ.

INTERMITTO, is, isi, issum, a. 3. *intralasciare*, *intermettere*, διαλείπω, ad tempus omitto, interim relinquo, differo. *Cic. in Orat. c. 10.* In maximis occupationibus nunquam intermittis studia doctrinæ. *Id. Fam. 7. ep. 12.* Mirabar, quid esset, quod tu mihi litteras mittere intermisisses. *Id. 1. Tuscul. c. 28.* Non intermittit suo tempore cælum mitescere, arbores frondescere. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 31.* Obsides dare intermiserant. *Id. 3. B. Civ. c. 13.* Intermittere iter. *Id. l. 3. B. Gall. c. 5.* paulisper prœlium, *& cap. ult.* opus. *Tacit. 4. Ann. c. 13.* curam rerum. *& l. 1. c. 16.* solita munia. *Ovid. 4. Metam. v. 154.* laborem. *Quintil. l. 11. c. 1. a med.* dolorem. *Plin. l. 7. ep. 31.* Intermittere & ponere otium. *Plin. alter l. 10. c. 46.* Aves, quibus longa colla, intermittentes bibunt. *a sorsi.* ¶ *Intermittere diem*, *tempus* est interponere, rem interim differendo, & ab opere cessando. *Plaut. Bacch. 2. 2. 31.* Non tantillum nequam intermittit tempus, quin eum nominet. *non lascia passare un momento senza nominarlo*. & *Terent. Adelph. 3. 2. 6.* Nequam intermittit diem, quin semper veniat. *Cic. Attic. l. 9. ep. 16.* Ne quem diem intermitterem, has dedi litteras. *Id. l. 1. de Divin. c. 34.* Gallos gallinaceos sic assidue canere cœpisse, ut nihil intermitterent. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 26. extr.* Triduo intermisso, eos sequi cœpit. *lasciato passare*, vel *passati tre dì*. ¶ Absolute *Id. ibid. c. 38.* Flumen pæne totum oppidum cingit: reliquum spatium, qua intermittit, mons continet. *h. e.* qua non fluit. *Plin. l. 17. c. 22.* Marsi ad vicenos pedes intermittunt, arationis gratia. *h. e.* vitem non serunt, intervalla relinquunt.

INTERMIXTUS, & Intermistus, a, um, *frammischiato*, παραμεμιγμένος. *Liv. l. 22. c. 46.* Turbabant equos pedites intermixti. *Id. l. 30. c. 20.* Intermixti hostibus. *Scribon. Larg. compos. 207.* Ubi his adjectis & intermixtis intepuerit medicamentum.

INTERMORIOR, eris, tuus sum, dep. 3. *morire*, ἀποθνήσκω, idem quod morior, intereo, pereo: quasi in media re morior. *Cato R. R. c. 161.* Asparagum vellito ab radice: nam si defringes, stirpes fient, & intermorientur. *Plin. l. 21. c. 18.* Radices omnibus annis intermoriuntur. *Curt. l. 6. c. 6. a med.* Si qua intermoreretur ignis, effugere tentabant: sed qua flamma dederat locum, hostis obstabat. ¶ Translate *Liv. l. 34. c. 49.* Satius visum esse, tyrannum debilitatum relinqui, quam intermori vehementioribus, quam quæ pati posset, remediis civitatem sinere. *Bithynicus ad Cicer. Fam. 6. ep. 16.* Peto, ut absentem me tuearis, si nullum officium tuum apud me intermoriturum existimas. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 7. leg. 3.* Viarum vicinalium pars in militares vias exitum habet, pars sine ullo exitu intermoritur. *finisce.* ¶ Est etiam deficere, spiritu linqui, morientis modo, *tramortire*. *Cels. l. 5. c. 26. sect. 25.* Multi ex profluvio sanguinis intermorientes, ante ullam curationem vino refecti sunt.

INTERMORTUUS, a, um, *moribondo*, *tramortito*, inter mortem vitamque veluti positus, exspiranti proximus. *Liv. l. 37. c. 53.* Cum Bœotos ad societatem vestram hortaretur, in ipsa concione intermortuus, paulo post exspiravit. *Plin. l. 32. c. 10. circa med.* Vituli marini adeps instillatur naribus intermortuarum vulvæ vitio. ¶ Translate *Cic. pro Mil. c. 5.* Declarant hujus ambusti Tribuni plebis illæ intermortuæ conciones. *h. e.* incendio coorti flamma intermissæ, atque abruptæ, atque adeo fractæ & perditæ. *Plaut. Trin. 1. 1. 7.* Mores boni plerique omnes jam sunt intermortui: sed dum illi ægrotant, interim mores mali, quasi herba irrigua, succreverunt uberrime. *Cic. in Pison. c. 7. sub fin.* Intermortuæ Catilinæ reliquiæ. ¶ Item mortuus, *morto*: nam & *intermorior* est mori. *Sueton. in Ner. c. 42.* Collapsus, animoque male fracto, diu & sine voce, & prope intermortuus jacuit. *Plin. l. 37. c. 7.* Anthracitides gemmæ jactatæ in ignem, velut intermortuæ exstinguuntur: contra aquis perfusæ exardescunt. *h. e.* igneum colorem amittunt. ¶ Translate *Ovid. 2. ex Pont. ep. 5. v. 5.* Candor, in hoc ævo res intermortua pæne. *Cic. pro Mur. c. 7. extr.* Memoriam prope intermortuam generis sui, virtute renovare. *h. e.* abolitam.

INTERMUNDIUM, dii, n. spatium medium inter plures mundos. Voluit enim Epicurus, infinitos esse mundos, & inter eos spatia magna inania, per quæ atomi volitantes alios atque alios mundos coagmentarent. *Cic. 2. Fin. c. 23.* Individua cum dicitis, & intermundia, quæ nec sunt ulla, nec possunt esse, intelligimus. *Id. 1. de nat. Deor. c. 8.* Tanquam modo ex Epicuri intermundiis descendisset.

INTERMURALIS, le, *tra due muri*, qui est inter muros. *Liv. l. 44. c. ult.* Divisa est intermurali amni, & eadem ponte juncta.

INTERMUTATUS, a, um, invicem mutatus. *Tertull. de baptism. c. 8.* Nepotes suos Jacob, capitibus impositis, & intermutatis manibus, benedixit.

INTERNASCOR, eris, dep. 3. *nascere in mezzo*, παραφύομαι, in medio nascor. *Plin. l. 18. c. 16.* Internascentesque herbas excludi. *Id. l. 17. c. 27.* Dilatatæ cicatrices, & internato corpore suspletæ.

INTERNATUS, a, um, particip. ab internascor. *Liv. l. 28. c. 2.* Angustiæ & internata virgulta ordines dirimebant. *Tacit. Hist. l. 4. c. 60.* Internatas saxis herbas vellentes. Adde *Colum. l. 4. c. 24.*

INTERNE, adverb. intra, interius, *internamente*, ἔνδον. *Auson. in clar. Urbib. in Burdigala, v. 14.* Distinctas interne vias mirere domorum. Alii aliter leg. *Id. epist. 5. v. 21.* Implicitum quam te nostris interne medullis, &c. ¶ Utroque loco ultima corripitur: quod in *inferne* & *superne* fecit etiam *Lucret.*

INTERNECATUS, a, um, nom. ex particip. *ammazzato*. *Plaut. Amph. 1. 1. 34.* Internecatis hostibus.

INTERNECIALIS, *vel* Internicialis le, lethifer, *mortale*. *Liv. l. 27. c. 23.* Pestilentia magis in morbos longos, quam interneciales evasit. Ita leg. *Rhenanus* ex vet. Cod. Alii *in perniciales*.

INTERNECINUS. V. *Internecivus*.

INTERNECIO, onis, f. *uccisione*, *disfatta*, *eccidio*, πανωλεθρία, actus internecandi, occisio, nex illata, excidium, exitium. *Priscian. l. 4. pag. 623.* Putsch. ab *internectu* deducit, extrito *c* euphoniæ causa. *Cic. pro Dom. c. 24.* Vicissem eum magos internecione improborum. *Id. Attic. ep. 20. l. 2.* Neque enim resisti sine internecione posse arbitramur. *Id. 3. Catil. c. 10.* Illæ dissensiones non reconciliatione concordiæ, sed internecione civium dijudicatæ. *Sallust. in epist. Pomp. ad Senat.* Hispaniam ad internecionem vastavimus. *Nep. in Eumen. c. 3.* Bella, quæ ad internecionem, post Alexandri mortem gesta sunt. *fino all' ultimo disfatta de' vinti*. Sic *Liv. l. 9. c. 26.* Lucerini ad internecionem cæsi. *& Vellej. l. 2. c. 119.* Exercitus ad internecionem trucidatus. *Liv. l. 9. c. 45. sub fin.* Nomen Æquorum ad internecionem deletum. *Tacit. 2. Ann. c. 21.* Solam internecionem gentis finem bello fore. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 28.* Prope ad internecionem gente ac nomine Nerviorum redacto. *Colum. l. 4. c. 32.*

Al

Ad internecionem victa perducere. *& lib.* 2. *c.* 3. *a med.* Interneciones hostium facere. *Curt. l.* 4. *c.* 11. *a med.* Persequi aliquem ad internecionem. *perseguitare a morte.* & *Sueton. in Oth. in fi.* Multi, accepto nuntio, præ dolore, armis inter se ad internecionem concurrerunt. ¶ In illo *Plinii l.* 18. *c.* 6. In gloria internecionem ergo, famemque censebimus? *internecio* est neglectus culturæ, quo agri feracitas interimitur quodammodo, & utilia *lata* intereunt. *Id. in proœm. l.* 14. Internecionem memoriæ inducere. *h. e.* oblivionem. ¶ Legitur & *internicio*.

INTERNECIVE, adverb. cum internecione, ad internecionem. *Ammian. l.* 27. *c.* 9. (*al.* 20.) Internecive cuncta disperdere.

INTERNECIVUS, a, um, *mortale*, πανώλεθρος, ad internecionem pertinens: ut *internecivum bellum*, quod ad internecionem alterius partis suscipitur: *internecivum odium*, quod, nisi internecione & excidio, non satiatur. *Cic. Phil.* 14. *c.* 3. & *Liv. l.* 9. *c.* 25. *extr.* Internecivo bello certare. *Justin. l.* 6. *c.* 6. Assidua bellorum internecina odia. *Gell. c.* 1. *l.* 2. Pestilentia Atheniensium civitatem internecivo genere morbi depopulata est. ¶ *Internecivum testamentum* est, propter quod dominus ejus necatus est. *Festus.* Hinc *internecivi actio* apud *Impp. Gratian. Valentin. & Theodos. lib.* 9. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 14. ubi alii intelligunt actionem de veneficio, qua vitæ hominis internecio infertur. ¶ Scribitur & *interneciuus*, quod a nonnullis etiam præfertur: a nobis stat, præter alios, *Dausquius*, qui probe ex analogia eam scriptionem confirmat. Non tamen alteram damnaverim.

INTERNECO, as, a. 1. interimo, exstinguo. *Prudent. in proœm. Apoth. v.* 61. Ne forte culmum fibra inanis spiceum Simul revulsa internecet. V. *Internecatus*.

INTERNECTIO, vitæ privatio: a nece denominato vocabulo. *Festus*.

INTERNECTO, is, a. 3. *legare, stringere, o unire insieme*, συμπλέκω, inter aliqua necto, annecto. *Virg. in fi. l.* 7. *Æn.* ut fibula crinem Auro internectat. *Stat.* 8. *Theb. v.* 168. & efflantes libet internectere plagas. *h. e.* hiantium vulnerum oras sutura jungere.

INTERNIDIFICO, as, avi, atum, n. 1. inter aliqua nidifico. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Ripas excavant, atque ita internidificant.

INTERNIGRANS, antis, *negro*, inter aliqua nigricans: particip. sine verbo. *Stat.* 6. *Theb. v.* 336. noctemque diemque Assimilant maculis internigrantibus albæ.

INTERNITEO, es, ui, n. 2. *traluccre*, μεταλάμπειν, συλλάμπω, inter aliqua niteo. *Curt. l.* 5. *c.* 4. Etiam si qua sidera internitebant. *Plin. l.* 37. *c.* 5. Tellure internitent smaragdi.

INTERNODIUM, ii, n. *spazio tra l' uno e l' altro nodo*, γόνυ, ὑποκύλιον, spatium medium inter duos nodos, quale videmus in arundinibus, & culmis. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Arundines vero tantæ proceritatis, ut singula internodia alveo navigabili ternos interdum homines ferant. *Colum. de arborib. c.* 3. Brevia internodia habent. *Ovid. ad* crura transtulit *l.* 6. *Metam. v.* 256. Mollia nervosus facit internodia poples. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. *de canibus.* Crassis cervicibus, internodiis articulorum longis, cruribus rectis, &c. *Calpurn. ecl.* 1. *v.* 26. Longa internodia. *h. e.* longa crura. ¶ *Internodius*, *ii*, masc. gen. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Internodius quoque rarior. Al. leg. *internodiis*.

INTERNOSCO, is, ovi, otum, a. 3. *discernere, conoscere tra gli altri, distinguere*, διαγινώσκω, inter alios nosco, sive discerno. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Mater geminos internoscit consuetudine oculorum. *Id. de Amic. c.* 25. Secerni blandus amicus a vero, & internosci potest, adhibita diligentia. *Id.* 4. *Acad. c.* 7. *extr.* Geometres cernere ea potest, quæ internosci a falsis non possunt. *& cap.* 15. *ad fin.* Ut internoscat, visa vera illa sint, anne falsa. *Pacuv.* apud *Auctor. ad Herenn. l.* 2. *c.* 23. Fortuna dignum atque indignum nequit internoscere.

INTERNUCULUS a quibusdam legitur apud *Petron. in Satyr. c.* 7. pro puero meritorio. Sed dici vix potest, quam varie is locus a variis legatur.

INTERNUNDINIUM, ii, n. spatium novem dierum, inter quos fiunt nundinæ. *Mar. Victorin.* ut Latinum agnoscit, *l.* 1. *artis Gramm. pag.* 2469. *Putsch.* V. *Nundinæ*.

INTERNUNTIA. V. *Internuntius*.

INTERNUNTIO, as, a. 1. *mandar messaggieri vicendevolmente*, est nuntios vicissim mittere. *Liv. l.* 42. *c.* 39. Paulisper internuntiando cunctatio fuit.

INTERNUNTIUS, ii, m. *messo, mezzano, turcimanno, interprete*, διάκτωρ, qui inter aliquos medius est ad aliquid tractandum, & modo illi per vices nuntiat. *Terent. Eun.* 2. 2. 56. Ne quis forte internuntius clam a milite ad istam curset. *Plaut. Mil.* 4. 1. 16. Egone ut ad te ab libertina esse auderem internuntius? *Id. Amph. prol. v.* 71. Sive qui ipsi ambissent, seu per internuntium. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 56. Internuntium esse inter aliquos. *Nep. in Alcib. c.* 5. Colloqui per internuntium cum aliquo. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 20. Internuntiis ultro citroque missis. *Cic.* 7. *Verr. c.* 6. *extr.* Ut ab eo vita, vel ipso carnifice internuntio, redimeretur. *Id.* 13. *Phil. c.* 5. Utrum igitur augurem Jovis optimi maximi, cujus interpretes internuntiique constituti sumus, &c. ¶ Femininum. *Id.* 2. *de Divin. c.* 34. Hæ sunt aves internuntiæ Jovis. *Plaut. Mil.* 4. 1. 39. Hæc celox illius est, quæ hic egreditur internuntia. *Plin. l.* 10. *cap.* 37. Columbæ internuntiæ in rebus magnis fuere. ¶ Neutrum. *Apul. de doctr. Plat. lib.* 1. *ad fin.* Ea, quæ sunt internuntia sentiendi.

INTERNUS, a, um, *interiore, interno*, ὁ ἔνδον, interior, intestinus: ab *intus*, vel *intra*. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 27. Aer corruptus internorum ignium vitio. *Plin. l.* 2. *c.* 1. interna mundi. *& cap.* 68. Oceanus infusus in multos sinus, adeo vicino accessu interna maria allatrat, ut, &c. *Sil. lib.* 8. *v.* 21. Internæ tabes, & civica invidia. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 26. internæ discordiæ. *& cap.* 54. Provinciæ internis certaminibus fessæ. *& lib.* 2. *Hist. cap.* 69. Interdum simul externumque bellum. *& Ann. l.* 4. *c.* 32. Si quando ad interna præverterent. *alle cose domestiche.* ¶ Apud *Veget. rei Veterin. l.* 3. *c.* 2. *circa med. interna boum*, sunt viscera.

INTERO, is, trivi, itum, a. 3. *tritare, pestare, e mescolare in altre cose*, ἐντρίβω, idem quod tero, tritumque alteri rei immisceo. *Cato R. R. c.* 156. *a med.* Infundito in catinum: eo interito, &c. *Plin. l.* 28. *c.* 19. *sub fin.* Aridi, ut potius interi possint. *Id. l.* 30. *c.* 9. Cochleæ illinuntur cum helxines herbæ succo: quidam ex aceto intrivisse contenti sunt. ¶ Notum est illud *Terent. Phorm.* 2. 2. 4. Tute hoc intristi: tibi omne exedendum est. Ubi *Donatus*: Παροιμία apta parasito, quæ de cibo est. hoc autem inter rusticos de alliato moretario dici solet. Et bene *intristi*. proprie enim *intrita* dicitur hujusmodi cibus. Hæc *Donat.* Porro hoc proverbium significat: tu te in hoc periculum conjecisti: tu quoque te expedire debes. *tu te se' fatta questa zuppa, o torta: e tu dei tutta mangiartela.*

INTERORDINIUM, ii, n. *spazio tra ordine e ordine*, μεταστοίχιον, μεταστοίχιον, spatium quod est inter ordines arborum. *Colum. l.* 3. *c.* 13. Minimum est quinque pedum interordinium, septem maximum. *Id. l.* 4. *c.* 14. Cum terra vitibus detrahitur, & in media spatia interordiniorum confertur.

INTERPATEO, es, ui, n. 2. patesco, apertus sum. *Macrob. lib.* 1. *Sat. c.* 18. Ei deo ædes dicata est specie rotunda, cujus medium interpatet tectum. *Et l.* 7. *c.* 15. *a med.* Pulmo tot meatibus distinctus est, & interpatet rimis. *Veget. de re milit. lib.* 3. *cap.* 15. Senos pedes inter singulas acies in latum diximus interpatere debere.

INTERPEDIO, is, ivi, tum, a. 4. impedio, *impedire*. *Macrob. l.* 7. *c.* 12. *extr.* Gustatum linguæ fervor interpedit.

INTERPELLATIO, onis, f. *interrompimento*, διακοπή, interruptio. *Cic. l.* 6. *ep.* 18. *Fam.* Itaque ne litteræ quidem meæ impediuntur, in quibus sine ulla interpellatione versor. *senza disturbi*. *Id. in Partit. c.* 8. Si interventus alicujus, aut interpellatio dederit occasionem. *Id.* 2. *de Orat. c.* 10. Cursum orationis interpellatione impedire. *Id. de Provinc. Consul. c.* 8. Orationem interpellatione interrumpere. ¶ Item judiciaria persecutio. *Paul. Dig. lib.* 5. *tit.* 1. *leg.* 23. Non potest videri in judicium venisse id, quod post judicium acceptum accidit: ideoque alia interpellatione opus est. *Ulpian. lib.* 50. *tit. penult. leg.* 188. Obtinere aliquid sine interpellatione. *senza contradizione*.

INTERPELLATOR, oris, m. *chi rompe il parlare, chi disturba*, ὁ ὑποβάλλων, interventor, qui interrumpit sermonem, aut aliquid aliud agentem. *Cic.* 3. *Offic. c.* 14. Et ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 11. Dialectici alieni sermonis molesti interpellatores. ¶ Item qui de re turpi aliquam appellat. *Paul. Dig. lib.* 74. *tit.* 11. *leg.* 1. Sollicitatores alienarum nuptiarum itemque matrimoniorum interpellatores.

INTERPELLATRIX, icis, f. quæ interpellat. *Hieronym. epist.* 3. *ad Heliodor. de morte Nepotiani*, *circa med.* Vidua interpellatrix duri judicis.

INTERPELLATUS, a, um, *interrotto, frastornato, disturbato*, interruptus, impeditus. *Cic. Attic. lib.* 1. *ep.* 19. *ante med.* Hæc tota res interpellata bello refrixerat. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 105. Senatores ex provincia vocasse, sed interpellatum adventu Cæsaris profugisse. *Liv. l.* 9. *c.* 14. *ad fin.* Infensi milites ob interpellatam dulcedinem iræ. Adde *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 23. *a med.* ¶ Item appellatus, ut debitum solvat. *Papinian. Dig. lib.* 22. *tit.* 1. *leg.* 32. Si interpellatus opportuno loco, non solverit. *Paul. lib.* 36. *tit.* 2. *leg.* 24. Cum interpellatus heres fundum non dederit.

INTERPELLO, as, avi, atum, a. 1. *interrompere chi parla*, ὑποβάλλω, διακόπτω, est loquentem interrumpere, interfari: ab obsoleto *pello*, *as*, quod ex compositis conjicimus, pro *loqui* usurpatum fuisse. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 8. *extr.* Nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. *Id.* 2. *Q. Fr. ep.* 10. Tu vero, ut me & appelles, & interpelles, & obloquare, & colloquare, velim. ¶ Item alloqui aliud agentem, cogitantemve. *Curt. l.* 6. *c.* 10. *a med.* Id me, cum a Cebalino interpellatus sum, movere non poterat. *& lib.* 9. *c.* 4. *a med.* Si quis arti tuæ intentum, & extra spectantem sic interpellet. ¶ *Interpellare aliquam*, est de re turpi appellare, *tentare*. *Paul. Dig. lib.* 47. *tit.* 11. *leg.* 1. Qui mulierem, puellamve interpellaverit. *Id. l.* 5. *Sentent. tit.* 4. Interpellari de stupro. ¶ *Interpellare debitorem*, est in, vel extra judicium ab eo debitum petere. *Id. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 44. Improbe alterum illius nomine conabitur interpellare. *& lib.* 50 *tit.* 1. *leg.* 21. Post mortem patris in reliqua collegarum interpellari cœpit. *Pompon. lib.* 22. *tit.* 2. *leg.* 2. Si nemo sit, qui ex parte promissoris interpellari trajectitiæ pecuniæ possit. ¶ Pro dicere, alloqui, *Lucil. l.* 28. Verum tu quid agis? interpella me ut sciam. Ita *Non. c.* 4. *n.* 264. ¶ Translate est aliquid agentem impedire, remorari, mediam rem turbare, intercipere, *interrompere, disturbare, frastornare, impedire*. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. Interpellent me, quo minus honoratus sim, dum ne interpellent, quo minus respubl. a me administrari possit. *Matius ad eund. ibid. ep.* 28. *ad fin.* Cæsar nunquam interpellavit, quin, quibus vellem, uterer. *Cic. ipse ad Anton. post ep.* 13. *l.* 14. *ad Attic. sub fin.* Interpellantibus enim his inimicitiis, animus tuus mihi magis patuit, quam domus. *Liv. l.* 4. *c.* 43. Tribunis intercedentem interpellantibus, ne Senatusconsultum fieret. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 44. Nos esse iniquos, quod in suo jure se interpellaremus. ¶ Ad inanima etiam refertur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 73. Sive ipsorum perturbatio, sive error aliquis, sive etiam fortuna partam jam victo-

riam

riam interpellassent. *Liv. l. 3. c. 57.* Stupro interpellato magis, quam cæde motus. *Curt. l. 6. c. 6.* Otium bello interpellare. *Hirt. de B. Alex. c. 50.* Sibi, quod rapuerant, acceptum ferebant: quod intercideret, aut erat interpellatum, Cassio assignabant. *h. e.* interceptum. *Curt. l. 4. c. 6.* Nec sesa, cotesque, quæ interpellant specus, obstabant. *h. e.* intercidant, obstruant, impediant. Sic *lib. 6. c. 4.* Amnis saxo, quod alveolum interpellat, repercussus, duo itinera aperit. ¶ Cum infinito. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 127.* Pransus non avide, quantum interpellet inani Ventre diem durare. *h. e.* quantum impediat, ne ventre jejuno totum diem durem. ¶ Huc pertinent illa JCtorum, *Tryphon. Dig. lib. 23. tit. 5. leg. 16.* Lex Julia non interpellat eam possessionem, quæ per longum tempus fit *h. e.* interrumpit, tollit. *Paul. lib. 8. tit. 6. leg. 18.* Interpellare jus alicujus. *& lib. 41. tit. 3. leg. 2. extr.* usucapionem. *Julian. lib. 17. tit. 1. leg. 30.* manumissionem servi. *h. e.* impedire. *Modestin. lib. 40. tit. 5. leg. 36. extr.* jurisdictionem.

INTERPENSIVA, orum, n. apud *Vitruv. l. 6. c. 3.* alii sunt asseres, aut tigilla ab angulis parietum ad angulos tignorum projecta, ad imbres in colliquiis derivandos, vel aliud quemvis usum. Aliis sunt fulcra stillicidiorum, quæ uno capite trabes projectas sustinent, altero parieti infiguntur. Aliis trabes a pariete in parietem trajectæ, ad eundem usum.

INTERPLICO, as, a. 1. *inviluppare, avvolgere, περιπλέκω*, implico, involvo, internecto. *Stat. 2. Theb. v. 282.* raptumque interplicat atro Tisiphones de crine ducem. *& lib. 4. v. 218.* Albaque puniceas interplicat infula cristas.

INTERPOLATIO, onis, f. *ripulimento, rinfrescamento, rinnovazione, ἀνανέωσις*, actus interpolandi, renovatio. *Plin. l. 13. c. 12. de charta.* Excepit hanc Fannii sagax officina, tenuatamque curiosa interpolatione, principalem fecit e plebeja.

INTERPOLATOR, oris, m. *rifacitore, rinnovatore, corruttore, ἀνανεωτής*, qui interpolat, reficit, renovat: & præsertim qui renovando fucum facit, & corrumpit. *Tertull. de Spectac. c. 2.* Multum interest inter corruptelam & integritatem, quia multum est inter institutorem, & interpolatorem. *Id. de testimon. anim. c. 3.* Satanas totius sæculi interpolator. *& in Apolog. cap. 46. extr.* Interpolator veritatis.

INTERPOLATRIX, icis, f. quæ interpolat, & rei veteri novam speciem inducit. Afferunt quidam hoc fragmentum *Pomponii*. Interpolatricem arcessire oportet, quæ huic vestem adducet. ¶ Translate, quæ fucum facit, & corrumpit. *Nazar. in Panegyr. Constantini c. 15. de historia.* Neque in hoc veri interpolatrix tenenda. *non si dee stimare, che abbia alterato la verità*. *Tertull. advers. Hæret. c. 7. sub fin.* Sapientia humana affectatrix & interpolatrix veritatis.

INTERPOLATUS, a, um, *rifatto, rinfrescato*, renovatus, refectus. *Plin. l. 36. c. 26.* Ex quo apparet antiquior materiæ origo, & nunc vitri similitudine interpolata. ¶ Item interruptus, abruptus. *Senec. ep. 47.* Magno malo ulla voce interpolatum silentium luitur. *Al. leg.* interpellatum. ¶ Item depravatus, corruptus. *Minuc. Fel. in Octav. c. 34.* Interpolata veritas.

INTERPOLIS, le, qui interpolari potest: item interpolatus, refectus. *Plin. l. 19. c. 2.* Est sparti natura interpolis, rursumque quam libeat vetustum novo miscetur. ¶ Translate *Id. l. 29. c. 1. ante med. de medicina.* Mutatur ars quotidie, toties interpolis. *Plaut. Mostell. 1. 3. 117.* Istæc veteres, quæ se unguento unctitant, interpoles, vetulæ, edentulæ. *h. e.* quæ se fuco oblinunt, ut faciem renovent. *ringiovanite a forza di belletti*.

INTERPOLO, as, avi, atum, a. 1. *rinnovare, rinfrescare, ripulire, racconciare, ἀνανεάζω*, est immittere, interponere, & novam formam e vetere fingere in vestibus. Est enim proprie artis fullonicæ, quæ poliendo diligenter vetera quæque, quasi in novam speciem mutat. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 12.* Quod nolit, inquam, renovare honores eosdem, quo minus togam prætextam quotannis interpolet. ¶ Translate ponitur pro, rebus quibuslibet vetustis novam formam inducere, immutare, renovare, instaurare, nova veteribus miscendo. *Cic. 3. Verr. c. ult.* Semper aliquid demendo, mutando, curando, ne litura appareat, interpolando. *Plaut. Amph. 1. 1. 162.* Illic homo me interpolabit, meumque os finget denuo. *Plin. l. 12. c. 14.* At hercle Alexandriæ, ubi tura interpolantur. *idest* rudia cum sint, poliuntur. Convehebatur enim illuc tus rude, aspectu simile cortici. *si raffinano.* & *lib. 35. c. 16.* Tectoriorum albaria interpolare. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 37.* Quis igitur venalitiarii sciunt, facile decurri ad novitiorum emptionem, idcirco interpolant veteratores, & pro novitiis vendant. ¶ Est etiam addendo corrumpere. *Prudent. in Apotheos. v. 57.* Lata Christi culta fur interpolat, Addens avenas æmulas. ¶ Item interpellare, interrumpere. *Curt. l. 4. c. 6. ad fin.* Vincam tamen silentium, & si nihil aliud, certe gemitu interpolabo. *Al. leg.* interpellabo. *Id. lib. 6. cap. 2.* Satietatem epularum ludis interpolabat. *h. e.* intermiscebat. nam & qui interpolant, miscent nova veteribus.

INTERPOLUS, a, um, *racconciato, rinfrescato, rifatto*, interpolatus, refectus. *Martian. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 45.* Si interpola quis pro novis emerit, Trebatio placere, ita emptori præstandum quod interest, si ignorans interpola emerit. ¶ Qui *interpollus* scribunt, male scribunt.

INTERPONO, is, sui, situm, a. 3. *frapporre, frammettere, παρεντίθημι*, inter aliqua pono, interjicio, intersero. *Cic. de Amic. cap. 1.* Quasi ipsos induxi loquentes, ne *inquam*, & *inquit* sæpius interponeretur. *Hirt. de B. Afric. c. 13.* Inter eos levis armaturæ Numidas interposuerant. *Id. lib. 8. B. Gall. cap. 17.* Equitatui interponit præsidia levis armaturæ. *Plin. l. 28. c. 4. sub fin.* Cibis frigidam interponere. *h. e.* bibere inter cibos. ¶ Translate *Cic. 6. Phil. c. 2.* Nullam moram interponendam insequendi Antonii me putavi. *Id. 2. Acad. c. 1.* Nullam moram interponendam putavimus, quin, &c. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 74.* Interponere spatium ad recreandos animos. *Tacit. 13. Ann. c. 46.* cunctationem. *Hirt. in proœm. l. 8. B. Gall.* Qui me mediis Cæsaris scriptis interposuerim. *Cic. Phil. 13. c. 7.* Interponere auctoritatem. *Liv. l. 34. c. 25.* jusjurandum. *Cic. 2. Q. Fr. ep. 3.* querelas. *& 5. Verr. c. 57.* nomen alicujus in re turpi. ¶ *Interponere fidem*, est sua fide confirmare, in suam fidem recipere, polliceri, *impegnar la parola*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 39. & Cæs. l. 5. B. Gall. c. 36.* Inque eam rem fidem suam interponeret. *Hirt. de B. Alex. c. 63.* Fidem suam in re omni interponit. ¶ *Interponere se*, est se immiscere, *ingerirsi, frammischiarsi, entrare*. *Cic. 10. Fam. ep. 27.* Sapientius facies, si te in istam pacificationem non interpones. *Id. in Divin. Verr. c. 6.* Cur te interponis invitissimis his, quibus, &c? *Id. 3. Q. Fr. ep. 4. ad fin.* Tu vero, quod voles, facies: nihil me interpono. *Flor. l. 3. c. 20. ante med.* Nunc eos interponi Romanis? *Cic. in Vatin. c. 15. ad fin.* Num quem putas posse reperiri, qui se interponat, quo minus, &c? ¶ Aliquando est adhibere, admittere. *Sueton. in Calig. c. 39.* Provincialem locupletem ducenta HS. numerasse vocatoribus, ut per fallaciam convivio interponeretur. *Id. in Ner. c. 22.* Interponere aliquem epulis familiaribus. ¶ Item interfari, interloqui. *Cic. pro Quint. c. 4.* Neque interea verbum ullum interposuit Nævius. *Quintil. l. 6. c. 3.* Augustus præfecto, quem ignominia notabat, subinde interponenti precibus, *quid respondebo patri meo?* dixit, *dic, me tibi displicuisse*. ¶ Item intercedere, opponere. *Cic. 2. Phil. c. 4.* Quid enim me interponerem audaciæ tuæ? *Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 1. leg. 2.* Exceptionem actioni interponere. ¶ Item adhibere, uti. *Cic. in Divin. Verr. c. 19. extr.* Pro sociis, pro salute provinciæ operam, studium, laborem interponere. ¶ Item proferre, proponere. *Id. Attic. l. 7. ep. 15.* Interponere postulata. *Id. in fi. l. 2. de Divin.* Cum proprium sit Academiæ, judicium suum nullam interponere. ¶ Item edicere, indicere, facere. *Id. 4. Verr. c. 48.* Ob decreta interponenda pecuniam accipere. *& Verr. 5. cap. 29.* Acerbiorem legem, duriora edicta interposuit. *& cap. 27.* Iste, pœnis compromissisque interpositis, H-S CCC. extorquenda curavit. ¶ Item afferre. *Nep. in Themist. c. 7.* Dedit operam, ut quam longissime tempus duceret, causam interponens, se collegas exspectare. ¶ Item submittere. *Cic. Verr. 3. c. 21.* Interposuistis accusatorem, qui, &c.

INTERPOSITIO, onis, f. *frapponimento, interposizione, παρένθεσις*, insertio, interjectio. *Cic. 1. de Invent. c. 6.* Quæstionem autem eam appellat, quæ habeat in se controversiam in dicendo positam sine certarum personarum interpositione. *Vitruv. l. 6. c. 5.* Interpositiones columnarum. ¶ De iis, quæ lineis superscribi, & interscribi solent, dum aliquid emendatur. *Cic. lib. 16. Fam. ep. 22.* Tu istic, si quid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. Una omnino interpositio difficilius est, quam ne ipse quidem facile legere soleo, de quadrimo Catone. ¶ Dicitur & de parenthesi, figura Rhetorica, *parentesi*. *Quintil. lib. 9. cap. 3. ante med.* V. *Interclusio*.

INTERPOSITUS, a, um, *frapposto*, interjectus. *Cic. pro Cluent. c. 2.* Spatio interposito, & causa cognita consenescat. *Id. pro Mur. c. 17.* Dies intermissus unus, aut nox interposita sæpe perturbat omnia. *Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 5. leg. 1. a med.* Parvi refert, protinus libertus patrono cogatur dare, an per interpositam fidejussoris personam. *Cæs. lib. 1. B. Gall. c. 21.* Tridui mora interposita. *Cels. l. 3. c. 3.* Illo tantum interposito discrimine, quod, &c.

INTERPOSITUS, us, m. idem quod interpositio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Luna interpositu interjectuque terræ repente deficit. *Plin. l. 2. c. 10.* Solis radios Luna interpositu suo auferens terræ.

INTERPRES, ĕtis, m. & f. *mezzano, sensale, mediatore, μεσίτης*, internuntius, qui in aliqua re agenda medium se interponit, quasi conciliator & auctor. Alii ab *inter* ducunt & *pretium*, quod præsertim locum habeat in contrahendo: alii a *pars*, quod sit quasi inter partes: alii a *paro*: alii aliunde. *Cic. Verr. 2. c. 11. extr.* Qui aut deponere, aut recipere, aut polliceri, aut sequestres, aut interpretes corrumpendi judicii solent esse. Ubi *Ascon.* per quos inducitur pactio. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 11. sub fin.* Utor in hac re adjutoribus interpretibusque fratre meo, & Laterense. *Plaut. Curcul. 4. 3. v. 64.* Quod te præsente istic egi, teque interprete. *Id. Mil. 4. 1. 6.* Quæ tibi conditio nova, & luculenta fertur per me interpretem! *Liv. l. 21. c. 12.* Se pacis ejus interpretem fore pollicetur. *Valer. Flacc. l. 6. v. 690.* Regius interpres ut fœdera jungat. *plenipotenziario*. *Cic. ad Brut. ep. 10.* Cæsarem quidam improbissimus litteris, fallacibusque interpretibus ac nuntiis impulerunt in spem certissimam consulatus. *Virg. 4. Æn. v. 377.* Jove missus ab ipso Interpres divum fert horrida jussa per auras. *h. e.* Mercurius, qui est deorum internuntius. *& vers. 608.* Tuque harum interpres curarum, & conscia Juno. *h. e.* quæ has nuptias conciliasti. ¶ Quoniam vero hujusmodi homines eorum animos sciscitantur, quibuscum agunt; hinc *interpres* accipitur etiam pro eo, qui obscura exponit, *interprete, ἐξηγητής*. *Cic. in Top. c. 1.* Interpres juris. *Id. 1. de Divin. c. 18.* Grammatici interpretes poetarum. *Id. 2. de Divin. c. 44.* Interpretes cæli. *h. e.* astronomi. *Id. de Legib. c. 10. extr.* Interpres est mentis oratio. *Horat. in ar. Poet. v. 111.* effert animi motus interprete lingua. *Plin. l. 36. c. 6.* Menander diligentissimus interpres luxuriæ. *intendentissimo del lusso*. *Liv. l. 27. c. 44. extr.* Metus interpres semper in deteriora inclinatus. ¶ Sæpe dicitur de auguribus, & somniorum conjectoribus. *Virg. 3. Æn. vers. 359.* Trojugena interpres divum. *Cic. 2. de Divin. cap. 18. ad fin.* Quod etiam conjector quidam & interpres portentorum non inscite respondisse

disse dicitur. & *cap.* 35. Avis illa videri posset interpres & satelles Jovis. & *Phil.* 13. *c.* 5. Augures interpretes internuntiique Jovis. *Liv. l.* 1. *c.* 7. *a med.* Mater veridica interpres deum. Adde *Ovid.* 3. *Amor. el.* 5. *v.* 45. ¶ Item de eo, qui ex una in aliam linguam convertit, *traduttore*, *interprete*. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 5. Nec converti, ut interpres, sed ut orator. *Id.* 3. *de Fin. c.* 4. *a med.* Nec tamen exprimi verbum e verbo necesse erit, ut interpretes indiserti solent. ¶ Item qui duorum diversa lingua utentium sermonem explicat, *dragomanno*, *interprete*. Hujusmodi homines habere solebant in provinciis Romani magistratus. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 19. Divitiacum ad se vocari jubet, & quotidianis interpretibus remotis, per C. Valerium, familiarem suum cum eo colloquitur. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 54. M. Marcilius, amici atque interpretis mei filius. *Id.* 2. *de Divin. c.* 64. Tanquam si Pœni, aut Hispani in Senatu nostro loquerentur sine interprete. *Plin. l.* 25. *c.* 2. Appellare aliquem per interpretem. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 29. *ad fin.* Audire aliquem cum interprete. *Gell. lib. & cap.* 17. Per interpretem colloqui. *Liv. lib.* 27. *cap.* 43. Litteræque lectæ per interpretem sunt.

INTERPRETABILIS, le, adject. qui explicari potest. *Tertull. cont. Valentin. c.* 14. Sed alii aliter leg.

INTERPRETAMENTUM, ti, n. ἑρμήνευμα, idem ac interpretatio. *Gell. l.* 6. *c.* 2. Si cui istud interpretamentum videbitur obscurius *Petron. in Satyr. c.* 10. Interpretamenta somniorum.

INTERPRETATIO, onis, f. *interpretazione*, *esposizione*, ἑρμηνεία, expositio, conjectura, judicium. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 10. Exsistunt etiam sæpe injuriæ calumnia quadam, & nimis callida, sed malitiosa juris interpretatione. *Liv. l.* 2. *c.* 8. Nec traditur certum, nec interpretatio est facilis. *Plin. l.* 2. *c.* 53. interpretatio fulgurum. & *lib.* 7. *c.* 56. *a med.* ostentorum & somniorum. & *lib.* 2. *c.* 107. naturæ. *studio delle cose naturali*. & *lib.* 3. *cap.* 17. nominis. *etimologia*. & *lib.* 18. *c.* 5. Singula magnas interpretationes habent. *gran sensi*. *Sueton. in Cæs. c.* 14. Consulem non piguit sententiam suam, quia mutare turpe erat, interpretatione lenire. *mitigare con ispiegazione*. ¶ Speciatim *interpretatio* est figura Rhetorica, eadem ac illa, quæ Græco vocabulo Synonymia vocatur. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 28. Interpretatio est, quæ non iterans idem redintegrat verbum, sed id commutat, quod positum est, alio verbo, quod idem valeat: hoc modo: Rempubl. radicitus evertisti, civitatem funditus dejecisti. item: Patrem nefarie verberasti, parenti manus scelerate intulisti.

INTERPRETATIUNCULA, læ, f. *interpretazioncella*, brevis interpretatio. *Hieronym. ep.* 89. *a med.* Miror, quod Christiani hominis interpretatiunculam non sequaris.

INTERPRETATOR, oris, m. explicator, interpres. *Tertull. adversus Prax. cap.* 19. Ipse interpretator est, quomodo cælum solus extenderit.

INTERPRETATUS, a, um, *interpetato*, expositus, explicatus: particip. ab interpretor, in passiva significatione. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 12. Vesta quasi focus Urbis, ut Græco nomine est appellata, quod nos prope idem Græcum interpretatum nomen tenemus. *Id. de Harusp. resp. c.* 17. Quæ nunc ex Etruscis libris in te conversa atque interpretata dicuntur.

INTERPRETIUM, ii, n. *guadagno*, *che si fa tra una compera*, *e una vendita*, lucrum inter emptum, & venditum, ut si quid pretio unius aurei emptum, duobus postea aureis vendam, interpretium erit unus aureus. *Ammian. lib.* 28. *c.* 1. (*al.* 5.) Verum quoniam denis modiis singulis solidis indigentibus venundatis, emerat ipse tricenos, interpretii compendium ad principis ærarium misit. Alii leg. *integrum compendium*.

INTERPRETOR, aris, atus sum, dep. 1. *interpretare*, *spiegare*, *esporre*, ἑρμηνεύω, interpretem ago, expono, explico rem obscuram. *Cic.* 2. *Offic. c.* 2. Nec quidquam aliud est philosophia, si interpretari velis, quam studium sapientiæ. *Id.* 1. *de Legib. c.* 4. Qui jus interpretari populo, & responsitare soliti sunt. & *lib.* 2. *c.* 5. In ipso nomine legis interpretando inest vis & sententia justi. ¶ *Interpretari somnium*, *prodigium*, &c. est, quid illa portendant, explicare: quod est augurum, conjectorum, & hujusmodi. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 6. Monstra, aut fulgura interpretantes. & *cap.* 2. In monstris interpretandis, aut procurandis. & *cap.* 41. Etruria interpretatur, quid quibusque ostendatur portentis. ¶ Est etiam in bonam aut malam partem accipere. *Cic. ad Planc. post epist.* 16. *lib.* 16. *ad Attic. in f.* Sic velim existimes, me de tua liberalitate ita interpretaturum, ut tuo summo beneficio me affectum judicem. *Id. pro Mur. c.* 31. Mitiorem in partem aliquid interpretari. *Id. de clar. Orat. c.* 1. *extr.* Grato animo alicujus felicitatem interpretari. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 31. Bene dicta male interpretari. *Plin. l.* 2. *ep.* 13. *a med.* Beneficia mea ipse tam grate interpretatur, ut dum priora accipit, posteriora mereatur. *Senec. ep* 63. *ante med.* Beneficium fortunæ male interpretari. ¶ Pro colligere, eruere, intelligere, *intendere*, *ricavare*. *Cic. de Invent. c.* 47. Cogitationem alicujus assequi, & voluntatem interpretari. *Id. Tuscul.* 3. *c.* 17. *a med.* Numquid est aliud? recte ne interpretor sententiam tuam? *Id. Attic. lib.* 15. *ep.* 28. Bruti epistolæ, quam interpretari vix ipse poteram, exemplum tibi miseram. *appena avea potuto intendere*. *Colum. lib.* 11. *cap.* 2. *a med.* Vindemiarum maturitatem alii aliter interpretati sunt: quidam cum vidissent partem aliquam uvarum virescere: quidam cum coloratas animadvertissent, &c. ¶ Cum infinito *Cic.* 3. *Offic. c.* 32. Reditu enim in castra, liberatum se esse jurejurando, interpretabatur. *Liv. l.* 3. *c.* 36. Nec attinuisse demi securim, cum sine provocatione creati essent, interpretabantur. *Plin. l.* 2. *c.* 25. *sub fin.* Interiore gaudio sibi illum natum, seque in eo nasci, iterpretatus est. ¶ Pro definire, pronuntiare, *Liv. l.* 1. *c.* 23. Cupido imperii duos cognatos populos ad arma stimulat: neque, recte, an perperam, interpretor. ¶ Interpretari memoriæ alicujus, *Plaut. Epid.* 4. 1. 25. est divinare, & dicere, quid quis meminerit. ¶ *Interpretari diabolo*, h. e tribuere, acceptum ferre, dixit *Tertull. de virginib. veland. c.* 15. ¶ Divisit more suo per tmesim *Lucret. l.* 4. *v.* 830. Cetera de genere hoc inter quæcumque pretantur. ¶ Passiva significatione *Ammian. lib.* 24. *c.* 6. (*al.* 21.) Flumen Naarmalcha, quod amnis regum interpretatur. *Julian. Dig. lib.* 28. *tit.* 5. *leg.* 37. Hæc verba sic interpretanda sunt, ut, &c. *Macer lib.* 49. *tit.* 1. *leg.* 4. An jure interpretatum sit. Adde *Paul. lib. & tit. ult. leg.* 12. & *Augustin. in Psalm.* 126. *sect.* 3.

INTERPRIMO, is, essi, essum, a. 3. *soffocare*, ἀποπνίζω, comprimo, vel premendo collido, re aliqua compressa spiritum intercludo. *Plaut. Rud.* 3. 2. 46. Qui sacerdoti scelestus fauces interpresserit. ¶ Pro occultare, *sopprimere*. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 10. Quod colunt, & interprimunt.

INTERPUNCTIO, onis, f. *distinzione*, *interpunzione*, διαστολή, actus interpungendi, distinctio. *Cic. pro Mur. cap.* 11. Res enim sunt parvæ prope in singulis litteris, atque interpunctionibus verborum occupatæ.

INTERPUNCTUM, ti, n. idem ac interpunctio. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 46. *ad fin.* Clausulas & interpuncta verborum animæ interclusio & angustiæ spiritus attulerunt.

INTERPUNCTUS, a, um, *distinto*, διεσταλμένος, distinctus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 80. Sed & festivitatem habet narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus. *Id. in Orat. c.* 16. Flumen aliis verborum, volubilitasque cordi est: distincta alios, & interpuncta intervalla, moræ respirationesque delectant.

INTERPUNGO, is, a. 3. *distinguere con punti*, punctis distinguo, διαστέλλω, διαστίζω. *Senec. ep.* 40. *a med.* Nos etiam cum scribimus, interpungere consuevimus. ¶ De ratione interpungendi agunt *Diomed. l.* 2. *pag.* 432. *Putsch. Lips. epist. cent.* 3. *n.* 39. *Manut.* & *Cellar. in Orthograph.* & *Emman. Alvar. l.* 3. *c. ult.*

INTERPURGO, as, avi, atum, a. 1. idem fere quod purgo. *Plin. lib.* 18. *cap.* 26. *a med.* Herbas malas radicitus erui, ficus interpurgari.

INTERPUTO, as, a. 1. *potare*, *tagliare qua e là*, idem quod puto, per intervalla amputo. *Cato R. R. cap.* 50. Ficos interputare. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 30. oleam. *Colum. de arborib. c. ult.* rosas.

INTERQUEROR, eris, estus sum, dep. 3. *lamentarsi*, in media aliqua re queror. *Liv. l.* 33. *c.* 35. *ad fin.* Ætolorum principes interquesti sunt, quod, &c.

INTERQUIESCO, escis, evi, etum, n. 3. *riposarsi a mezzo di qualche fatica*, inter aliquid agendum quiesco. *Cic. de clar. Orat. c.* 23. Cum hæc dixissem, & paululum interquievissem. *Cato R. R. c.* 159. Adde vini Coi cyathum unum, bibe, interquiesce: deinde iterum eodem modo, deinde tertium. *Plin. l.* 8. *ep.* 21. Julio mense, quo maxime lites interquiescunt. *h. e.* cessant. *Senec. ep.* 78. Dolor interquiescit.

INTERRADO, is, asi, asum, a. 3. *radere*, *limare*, ξύειν, per intervalla rado, ita ut & asperum sit aliquid, & planum ac læve. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Vasa repositoriis imponimus, & ad sustinenda obsonia interradimus latera. ¶ Item interputo, intervello, interpurgo, *tagliare tra ramo e ramo*. *Colum. de arborib. c.* 19. Arbores si spisse posueris, fructuosæ non erunt, nisi eas interraseris. *Id. l.* 5. *c.* 10. eadem verba repetens, habet *intervulseris*, quod ideo hic alii *reponendum* putant. *Plin. l.* 15. *c.* 1. Oleæ tondentur, cum & vites, atque etiam interradi gaudent.

INTERRASILIS, le, rasus, limatus, lævigatus per intervalla, h. e. ut & sint partes asperæ ac cælatæ, & partes complanatæ ac politæ. Nam quæ plana sunt inter cælaturas, rasa quodammodo videntur. *Plin. l.* 12. *c.* 19. *a med.* Coronas ex cinnamo, interrasili auro inclusas, primus dicavit Vespasianus.

INTERRASUS, a, um, interrasilis. *Plin. c.* 1. *l.* 35. Interraso marmore, vermiculatisque ad effigies rerum & animalium crustis.

INTERREGNUM, ni, n. *interregno*, μεσοβασιλεία, regni intervallum, tempus illud, quo regnum rege vacat: ab *inter*, & *rex*, quia inter regem defunctum, & regem eligendum interpositum est. Ejus originem, *Liv. l.* 1. *c.* 17. tradit. *Id. ibid.* Id ab re, quod nunc quoque tenet nomen, Interregnum appellatum. ¶ Translate dicebatur, cum consulum loco, quod abessent reipubl. causa, aut vitio creati fuissent, si Dictatorem dici non placeret, Interrex creabatur, per quem consularia comitia haberentur. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 9. Nam permagni ejus interest, rem ad interregnum non venire. & *lib.* 7. *ep.* 9. Rem adduci ad interregnum. ¶ *Interregnum inire*, est Interregis potestatem capere. *Liv. l.* 3. *c.* 8. Tertio die, quam interregnum inierat, consules creat.

INTERREX, egis, m. *Vicerè in morte del Re*, *Reggente*, μεσοβασιλεύς, qui regis mortui munere fungitur, donec novus creatus sit. Apud Romanos primum Interrex creatus fuit post mortem Romuli. Hinc mos exstitit, ut quando rex mortuus esset, Interrex constitueretur. Creatus est a Patribus, & ex Patribus. Patres enim illi, ex quibus Senatus a Romulo constitutus est, Romulo mortuo, decem factis Decuriis eorum Senatorum, qui prima electione ex Albanis electi fuerant (nam *Livius l.* 1. *c.* 8. quidem centum Senatores a Romulo creatos esse scripsit: sed *Dionysius l.* 2. ducentos duabus electionibus, prima ex Albanis, altera ex Sabinis) singulos ex singulis legerunt, qui summæ rerum præessent, & ex his unum decreverunt, qui esset cum fascibus & reliquis regiæ potestatis insignibus. Primi illius interregni imperium quinque dierum spatio finiebatur. Nam singulos imperare oportebat eo ordine, quo sors unicuique

cuique obtigisset. Transacto quinquaginta dierum spatio, quo illi decem primi regnarant, rursus decem decuriis factis ex secunda electionis Senatoribus, qui ex Sabinis erant, decem alii creati eum magistratum suscepere. Atque ita imperium per omnes in orbem ibat. Regni intervallum annuum fuit, rege denique constituto Numa Pompilio. Vide *Dionys. l. 2. Liv. l. 1. c. 17.* ¶ Etiam reipubl. tempore Interrex creari solitus fuit. Cum enim consules absent reipubl. causa, aut vitio creati fuissent, si Dictatorem comitiorum causa dici non placeret, res deducebatur ad Interregem, & per eum consularia comitia habebantur. Ejus imperium similiter quinque dierum erat, ut tradit *Asconius in Milonianam, cap. 5.* ¶ Interregem patricium esse, & a patricio prodi necesse erat. *Cic. pro Dom. c. 14. Id. in Rull. 3. c. 2.* L. Flaccus Interrex legem de Sylla tulit, ut omnia quæcumque ille fecisset, rata essent. *Cic. loc. cit. pro Dom.* Interregem prodere. ¶ Moris non fuit, ut qui primus Interrex proditus esset, ab eo consularia comitia haberentur, sed a secundo, aut tertio, &c. *Ascon. loc. cit.*

INTERRITE, intrepide. *Martian. Capell. l. 1. pag. 7.* Dum sola cunctos interrite transmearet.

INTERRITUS, a, um, *intrepido, imperterrito,* ἄφοβος, non territus, imperterritus, intrepidus. *Virg. 11. Æn. v. 737.* spectatque interrita pugnas. *Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.)* Hæc vultu interrito, nulla tardati verecundia, proferunt. *Ovid. 5. Metam. v. 506.* nec adhuc interrite vultu. *Tacit. 2. Ann. c. 64.* Secundarum, ambiguarumque rerum sciens: eoque interritus. *Vellej. l. 2. c. 70.* Cervicem interritus præbuit. *Gell. l. 19. c. 1.* Scire cupiens, quo statu animi, & an interritus intrepidusque esset. *Quintil. l. 5. c. 7.* Plus deprehensi nocent, quam firmi & interriti profuissent. *Senec. epist. 41.* Homo interritus periculis, intactus cupiditatibus. ¶ Cum genitivo *Ovid. Met. 10. v. 616.* & mens interrita leti.

INTERRIVATIO, onis, f. derivatio aquarum inter duo loca. *Martian. Capell. l. 6. pag. 213.*

INTERRIVATUS, a, um, inter duo loca derivatus. *Martian. Capell. l. 6. pag. 191.*

INTERROGATIO, onis, f. *interrogazione, dimanda.* ἐρώτησις, πεῦσις, actus interrogandi, percontatio. *Quintil. l. 8. c. 5.* Sententia per interrogationem. *& lib. 5. c. 7.* Contra testes duplici actio configitur, actionum, & interrogationum. *& ibid. ante med.* Interrogationi instare. *persistere nell' interrogare.* & *lib. 6. c. 3. ante med.* Instare interrogatione. *insistere interrogando.* ¶ Item quæstio, inquisitio, *esame.* *Marcian. Dig. lib. 48. tit. 3. leg. 6.* Cum apprehenderint latrones, interrogent eos de sociis & receptoribus, & interrogationes litteris inclusas atque obsignatas ad cognitionem magistratus mittant. *Tacit. 6. Ann. c. 47.* Interrogatio testium. ¶ Apud Rhetoras est figura sententiarum, cum non simpliciter sciscitandi gratia quidpiam interrogamus, sed instandi & urgendi. *Quintil. l. 9. c. 2. & cap. 3. sub fin.* ¶ Quia veteres Dialectici sæpe per interrogationem, & responsionem argumenta disponebant: rogabant enim aliquid, quo admisso conficeretur id, quod argumentatione probare conabantur: (qua de re *Gell. l. 16. c. 2.*) hinc aliquando *interrogatio* argumentum significat, licet interrogando non efferatur, *argomento, sillogismo.* *Cic. de Fato, c. 12. extr.* Si fatum tibi est ex hoc morbo non convalescere, sive tu medicum adhibueris, sive non, non convalesces. Medicum ergo adhibere nihil attinet. Recte genus hoc interrogationis ignavum ac iners nominatum est. *Senec. ep. 87. ante med.* Volo paucissimas interrogationes nostrorum tibi reddere: Quod bonum est, bonos facit: fortuita bonum non faciunt: ergo non sunt bona. Adde *ibid. ad fin. epist. 82. 83. & 85. & lib. 2. quæst. natur. c. 37.* V. *Interrogo.* ¶ Pro stipulatione, quia & hæc per interrogationem fit: *Senec. l. 3. de benef. c. 15.* Illa per tabulas plurium nomina, interpositis parariis, facit: ille non est interrogatione contentus, nisi reum (*al.* rem) manu sua tenuit. V. *Stipulatio.*

INTERROGATIVE, *interrogando,* ἐρωτηματικῶς. *Ascon. in Verr. 3. c. 56.* Hucusque interrogative pronuntiandum est: & contra responsive, *overo rejecte sunt.* Adde *in cap. 41.*

INTERROGATIUNCULA, læ, f. *interrogazioncella,* ἐρωτημάτιον, brevis interrogatio: item breve argumentum, ut in *Interrogatio* dictum est. *Cic. in proœm. Parad.* Minutis interrogatiunculis, & quasi punctis, quod proposuit, efficit. *Senec. sub fin. epist. 82.* Verba mihi captiosa componis, & interrogatiunculas nectis.

INTERROGATIVUS, a, um, *interrogativo,* πευστικός, interrogationem continens. *Priscian. l. 17. pag. 1059. Putsch.* Adverbia quo, ubi, unde, qua, & quando possunt & interrogativa, & relativa, & infinita esse. *Diomed. l. 2. pag. 431.* Interrogativa particula.

INTERROGATOR, oris, m. *interrogatore,* ἐρωτητής, qui interrogat. *Ulpian. Dig. lib. 11. tit. 1. leg. 11. circa med.* An obscure respondeat, ut incertum dimittat interrogatorem.

INTERROGATORIUS, a, um, *interrogativo, interrogatorio,* ἐρωτηματικός, ad interrogandum pertinens, interrogativus. *Callistrat. Dig. lib. 11. tit. 1. leg. 1.* Interrogatoriæ actiones. *Tertull. l. 2. adversus Marcion. c. 25.* Interrogatorio sono legendum est.

INTERROGATUS, a, um, *interrogato, ricercato,* ἐρωτηθείς. *Cic. 2. de Orat. c. 54.* A Philippo interrogatus, quid latraret? furem se videre respondit. *Id. in Orat. c. 40.* Ut interrogando urgeat, ut rursus, quasi ad interrogata, sibi ipse respondeat. *Paul. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 83. & Cajus ibid. leg. ult.* Respondere ad interrogatum. *Sueton. in Tiber. c. 71.* Miles interrogatus testimonium. *ricercato di far testimonianza.* *Vellej. l. 2. c. 35.* Pene inter ultimos interrogatus sententiam. *ricercato del suo parere.* Sic *Tacit. 2. Hist. c. 53.* Interrogatus causam digressus. *& cap. 72.* Interrogatus quisnam mortalium esset. *Id. 12. Ann. c. 22.* Interrogatum Apollinis simulacrum super nuptiis imperatoris. *Sueton. in Cæs. cap. 74. extr.* Interrogatus, cur, &c. *& in Aug. c. 54.* Interrogatus, an, &c. ¶ Item accusatus, *accusato, inquisito.* *Sallust. in Catil. c. 18.* Legibus ambitus interrogati, pœnas dederant. Adde *cap. 31. & Vellej. l. 2. c. 13.* & V. *Interrogo.*

INTERROGO, as, avi, atum, a. 1. *interrogare, ricercare, dimandare,* ἐρωτάω, percontor, sciscitor, quæro, rogo. *Plaut. Merc. 2. 2. 70.* Hoc quod te interrogo, responde. *Cic. in Partit. c. 1.* Ut tu me Græce soles ordine interrogare, sic ego te vicissim eisdem de rebus Latine interrogem. *Id. 2. ad Q. Fr. ep. 3.* Interrogabat suos, quis esset, &c. *Id. 2. Catil. c. 5. extr.* Interrogas me, num, &c. *Nep. in Iphicr. in fi.* Cum interrogaretur, utrum, &c. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 71. extr.* Magna verborum contumelia interrogans, solerent ne, &c. *Plaut. Curcul. 2. 3. 61.* Me interrogat, ecquem trapezitam noverim. *Id. Pœn. 3. 4. 20.* Censetis, hominem interrogem, meus servus si ad eum venerit, nec ne? *Sueton. in Vespas. cap. 23.* Interrogavit, quanti calceasset. *& in Ner. c. 49.* Interrogavit, quale id genus pœnæ esset. *& in Cæs. c. 21. & Liv. lib. 45. c. 25.* interrogare sententias. *h. e.* petere a Senatoribus, ut in Senatu, quid sentiant, expromant. Quo sensu absolute, *Plin. in Paneg. c. 76.* Quis antea loqui, quis hiscere audebat, præter miseros illos, qui primi interrogabantur? *Id. l. 1. ep. 5. ante med.* Interrogare testes in reos. *esaminare.* ¶ Pro accusare, inquirere in aliquem, *inquerire, accusare.* *Liv. l. 38. c. 50.* Neminem civem tantum eminere debere, ut legibus interrogari non possit. *Cic. pro Dom. c. 29.* Quia me unquam ulla lege interrogavit? quis postulavit? quis diem dixit? *Tacit. 13. Ann. c. 14.* Pepigerat Pallas, ne cujus facti in præteritum interrogaretur. *& lib. 14. c. 46.* Damnatus Priscus repetundarum, Bithynis interrogantibus. Formulam hoc modo interrogandi habes apud *Liv. l. 8. c. 32.* ¶ Pro argumentari, *argomentare, disputare.* (V. *Interrogatio.*) *Senec. ep. 87. ad fin.* Possidonius sic interrogandum ait: Quæ neque magnitudinem animo dant, nec securitatem, non sunt bona: divitiæ nihil horum faciunt: ergo non sunt bona. ¶ *Interrogandi casus,* est genitivus. *Nigid.* apud *Gell. lib. 13. cap. 25. & ipse Gell. lib. 20. cap. 6.*

INTERRUMPO, is, upi, uptum, a. 3. *rompere a mezzo,* διαῤῥήγνυμι, in medio rumpo, divido, abrumpo. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 45.* Contingere idem terræ necesse est, ut omnibus ejus partibus in medium vergentibus, nihil interrumpat, quo labefactari possit. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 48. & Liv. l. 2. c. 10.* pontes ambos, quos Fabius fecerat, uno die interrupit. ¶ Item interpellare, dirimere, *disturbare, interrompere.* *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 19.* Quorum mediam orationem interrumpunt undique subito tela immissa. *Cic. Attic. l. 4. ep. 2.* Occupatio nulla alia potest tanta, ut interrumpat iter amoris nostri, & officii mei. *Colum. l. 11. c. 2. ante med. & Tacit. 2. Hist. c. 27.* Ordinem cœptum interrumpere. *Plin. l. 28. c. 4. extr.* somnos. *Plaut. Trin. 5. 2. 23.* sermonem. *Ovid. Metam. 11. v. 420.* Singultuque pias interrumpente querelas. *Cajus Dig. lib. 41. tit. 3. leg. 5.* Interrumpitur possessio, cum quis de possessione dejicitur. ¶ Tmesis est in illo *Lucret. l. 5. v. 288.* & radios inter quasi rumpere locis.

INTERRUPTE, adverb. *interrottamente,* incise, divise. *Cic. 2. de Orat. c. 80. extr.* Si verbis usitatis, si ordine temporum conservato, si non interrupte narrabitur.

INTERRUPTIO, onis, f. *interrompimento,* actus interrumpendi. *Paul. Dig. lib. 41. tit. 3. leg. 2.* Usurpatio est usucapionis interruptio. ¶ Est hoc nomine figura Rhetorica. *Quintil. l. 9. c. 2. circa med.* Ἀποσιώπησις, quam idem Cicero reticentiam, Celsus obticentiam, nonnulli interruptionem appellant.

INTERRUPTUS, a, um, *rotto a mezzo, tagliato,* abruptus, diremptus. *Sisenn.* apud *Non. cap. 4. n. 157.* Cohors una, quo murus erat interruptus, evasit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 34. & Tacit. 3. Hist. c. 70.* Interrupti fluminum pontes. *Tacit. l. 3. Ann. c. 31.* Itinera interrupta & impervia. *Id. 16. Ann. c. 15.* Venæ quamquam interruptæ parum sanguinis effundebant. *Cic. in somn. Scip. cap. 6.* Hos qui incolunt terram, interruptos ita esse, ut nihil inter ipsos ab aliis ad alios manare possit. *separati, distanti,* dissiti. *Virg. 9. Æn. v. 239.* Interrupti ignes. *h. e.* rari, nec totis castris continuati. *Plin. l. 6. c. 14.* Interruptis angusto transitu jugis. *separati, divisi.* ¶ Tmesis est in illo *Lucret. l. 5. v. 300.* nec loca lux inter quasi rupta relinquit. ¶ Item intermissus, *interrotto.* *Cic. Fam. 5. ep. 8.* Multa varietate temporum interruptum officium, cumulate reddidi. *& lib. 15. ep. 14.* Amicitia, quæ longis intervallis temporum interruptam consuetudinem habuit. *Id. 1. de Legib. c. 3.* Neque tam facile interrupta contexo, quam absolvo instituta. *Id. pro Cæl. c. 24.* Interruptis atque morientibus vocibus significabat, quanta impenderet procella urbi. *Virg. 4. Æn. vers. 88.* Pendent opera interrupta. *Quintil. l. 11. c. 2. ad fin.* Interruptus actionis impetus. *& lib. 9. c. 2. a med.* Interrupta silentio dictio. *Tacit. 2. Hist. c. 41.* Interruptos sermo. *& lib. 1. Ann. cap. 25.* Interruptus tumultus. *h. e.* tantisper sedatus.

INTERSCALMIUM, ii, n. μεσοσκάλμιον, spatium illud in navi, quod est inter scalmum, & scalmum. *Vitruv. l. 1. c. 2.*

INTERSCAPILIUM, ii, n. μετάφρενον, spatium illud in dorso, quod inter scapulas est. *Apul. in Florid. n. 14. (al. lib. 2.)* Cum interscapilium Crates retexisset, quod erat aucto gibbere. *Hygin. lib. 2. Poet. Astron. c. 1.* Habet stellam in summo interscapilio unam.

INTERSCINDO, is, idi, issum, a. 3. *rompere, e tagliare per mezzo,* διασχίζω, medium discindo, sive abrumpo, divido. *Cic. 2. de Legib. c. 4.* A tergoque pontem interscindi juberet. *Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 24. extr.* Alii turres reducerent, aggeremque interscinderent. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 43.* Opera flumina comprehensa partim restinguunt,

pertim interscindunt. *Liv. l. 28. cap. 7.* Chalcis arcto interscinditur freto. *h. e.* separatur, dirimitur. *Tacit. 15. Ann. cap. 35.* Brachiorum venas Torquatus interscidit. *Senec. l. 3. quaest. nat. c. 11.* Saepe ruina interscindit aquas. *h. e.* fontium iter interrumpit. ¶ Translate *Gell. l. 12. c. 1. ad fin.* Vinculum illud animi atque amoris, quo parentes cum filiis natura consociat, interscindunt. *Senec. ep. 72. circa med.* Imperfectis adhuc interscinditur laetitia: sapienti vero contexitur gaudium: nulla rumpitur causa.

INTERSCRIBO, is, ipsi, iptum, a. 3. *scrivere di mezzo*, παρεγγράφειν, in medio scribo, inter versus scribo, interpono, intersero. *Plin. epist. 9. lib. 7.* Multa detinere, plura transire, alia interscribere, alia rescribere. ¶ Translate *Solin. cap. 33. (al. 46.) circa med. de phoenice.* In cauda roseis pennis caeruleus interscribitur nitor. *h. e.* intermiscetur. *Id. c. 5. (al. 11.) ad fin. de achate lapide.* Quippe interscribentes eum venae naturalibus sic notant formis, ut varias praeferat rerum imagines. *h. e.* intercurrentes & distinguentes.

INTERSECIVUS, a, um, intersectus, divisus: ab *interseco*. In agris *intersecivi termini* sunt, qui interciduntur montibus, vel alio soli genere, quod culturam non patitur. *Frontin. de colon. pag. 112. 119. & 123. Goesii*, Al. leg. *intercisivus*, quod est ab *intercido*, eodem sensu.

INTERSECO, as, ecui, sectum, a. 1. *tagliare per mezzo*, διατέμνω, per medium seco, in partes seco. *Auctor ad Herenn. l. 3. c. 14.* Ut ipsa pronuntiatione res ipsas, quas demonstravimus, inseram, aut intersecare videamur in animis auditorum. Alii aliter leg. *Ammian. l. 29. sub fin.* Tiberis media intersecans moenia.

INTESECTIO, onis, f. *intersecazione*, actus intersecandi, διατομή. *Vitruv. l. 3. c. ult. a med.* intersectio, quae Graece μετοχή dicitur, sic est dividenda, &c. *h. e.* spatium inter denticulos, qui sunt supra zophorum.

INTERSEMINATUS, a, um, nom. ex particip. in media, vel per intervalla seminatus. *Apul. in Apolog.* Remedia sane sunt plurima in omnibus rebus naturae munere interspersa atque interseminata.

INTERSEPIO, is, epsi, eptum, a. 4. *tramezzare*, *serrare*, *chiudere*, διείργω, sepibus quibusdam intercludo: & generatim intercludo, munio. *Cic. 1. Tuscul. c. 20.* Foramina illa, quae pateat ad animum a corpore, terrenis concretisque corporibus sunt intersepta quodammodo. *Liv. l. 25. c. 11.* Intersepire urbem vallo. *Id. l. 34. c. 40.* Nunc proeliis lacessendo, nunc operibus intersepiendo quaedam, ne exitus ad fugam esset. *Id. l. 3. c. 27. e med.* Id factum magna parti peditum Romanorum conspectum abeuntis exercitus intersepsit. *celso*, *impedì la vista*.

INTERSEPTUS, a, um, *tramezzato*, *chiuso*, *serrato*, interclusus. *Cic. pro Balbo, c. 18.* Ne interseptum sit his iter perpetuo ad hoc amplissimum praemium civitatis. *Tacit. 3. Hist. c. 53.* Intersepta Germanorum auxilia. *serrati fuori*, *arrestati e mezza strada*. & *cap. 21.* Legio densis arbustis intersepta. *cinta*, *divise*.

INTERSERO, is, evi, itum, a. 3. *piantare*, *e seminare tra mezzo*, παρασπείρω, inter aliqua sero. *Colum. l. 3. c. 9. a med.* Quemnam igitur existimas vitium numerum interseri posse duorum jugerum malleolis? & *cap. 16.* Malleolus ordinariis vitibus interserendus est. *Pallad. tit. ult. l. 1.* Serrulae manubriatae, quibus facile est, quod per serram fieri non potest, resecando trunco arboris, aut vitis interseri. *incalmarsi*. ¶ Translate est interponere, intermiscere, interjicere, *frapporre*, *frammettere*. *Nep. in Milt. c. 4.* Causam interserens, se hostem esse Atheniensibus. *Ovid. in Metam. v. 559.* mediis interserit oscula verbis. *Pallad. in Aug. tit. 11.* Si se vallis interserat. *Stat. 6. Theb. v. 783.* & manibus necopinum interserit ictum. *h. e.* inter manus ictum caventes plagam infligit.

INTERSISTO, is, stiti, statum, n. 3. *fermarsi a mezzo*, διΐσταμαι, in medio immoror. Translate *Quintil. l. 8. c. 3.* Intersistere nos indecentissime cogit. *h. e.* in medio sermone consistere. & *lib. 9. c. 4. ante med.* Vocalium concursu hiat, & intersistit, & quasi laborat oratio. ¶ Passive impersonaliter, *Id. ibid.* Longae syllabae aliquid etiam medii temporis, quasi intersistatur, assumunt. & *post med.* Ubi cursus orationis exigitur, & clausulis non intersistitur.

INTERSITUS, a, um, *piantato in mezzo*, inter aliqua satus. *Colum. l. 8. c. 15. e med.* Eaque contegantur intersitis buxeis, aut myrteis fruticibus. *Lucret. l. 5. v. 1376.* pomis intersita dulcibus. ¶ Translate interpositus, *frapposto*. *Plin. l. 9. c. 15.* Nullis ossibus spinisve intersitis, carne praedulci. *Plin. alter l. 3. ep. 19.* Habet multum jucunditatis soli caelique mutatio, ipsaque illa peregrinatio intersita. *Gell. l. 2. c. 22. ante med.* Quatuor venti intersiti inter primores duos. *C. Aelius Gallus apud eund. l. 16. c. 5.* Janua procul via est, area vacanti intersita.

INTERSONO, as, ui, n. 1. in medio sono. *Stat. Theb. 5. v. 344.* mediis intersonat Orfeus Remigiis.

INTERSPERSUS, a, um, sparsus per intervalla. *Apul. l. 5. Metam.* Interspersus rara canitie. Adde *in Apolog.*

INTERSPIRATIO, onis, f. *respiro*, *il respirare*, διαπνοή. *Cic. l. 3. de Orat. c. 44.* Interspirationis enim, non defatigationis nostrae, neque librariorum notis, sed verborum & sententiarum modo interpunctas clausulas in orationibus esse voluerunt. *Plin. l. 23. c. 1. ante med.* Mustum raptim, & sine interspiratione potum.

INTERSPIRO, as, avi, atum, n. 1. *traspirare*, διαπνέω, de medio, seu per medium spiro. *Cato R. R. c. 112.* Relinquito, qua interspiret.

INTERSTERNO. V. *Interstratus*.

INTERSTES, itis, adject. interjectus, interpositus, medius: ab *inter*, & *sto*. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 33. ad fin.* Desierunt vetera, & coeperunt nova, interstite Joanne.

INTERSTINCTIO, onis, f. distinctio, divisio. *Arnob. l. 6. pag. 191.* Sidereos evomunt variata interstinctione fulgores.

INTERSTINCTUS, a, um, distinctus, divisus, διάστικτος. *Stat. l. 3. silv. 5. v. 90.* Spatia interstincta columnis. *Tacit. 4. Ann. c. 57.* Ulcerosa facies, ac plerumque medicaminibus interstincta. *segnata*. *Plin. l. 37. c. 10.* Candor interstinctus coloribus. & *lib. 36. c. 8.* Lapis interstinctus aureis guttis. Est qui *intertinctus* hoc loco malit. Quidam etiam *intercinctus*.

INTERSTINGUO, is, inxi, inctum, a. 3. *estinguere totalmente*, est penitus exstinguere. Nam praepositio *inter* hic vim habet φθαρτικήν, idest corruptivam, ut *interficio*, *interimo*. *Lucret. l. 5. v. 760.* Quae faciunt ignes interstingui atque perire. *Apul. l. 4. Metam.* Jamque protinus oblisis faucibus interstinguere eam debuisset. ¶ Significat etiam distinguere, separare. V. *Interstinctus*.

INTERSTITIO, onis, f. *cessazione*, *vacanza*, *intervallo*, μεταστασμός, intervallum, cessatio, vacatio: ab *inter*, & *sto*. *Gell. l. 20. c. 1. e med.* Velut quoddam justitium, idest juris inter reos quasi interstitionem quandam & cessationem. *Id. in praef.* Quando animus eorum, interstitione aliqua negotiorum data, laxari indulgerique potuisset! ¶ Item discrimen, dissimilitudo. *Arnob. l. 6. pag. 198.* Interstitio fieri quae poterit singulorum, cum qui Jupiter fuerat, idem possit existimari Mars esse?

INTERSTITIUM, ii, n. *spazio*, *distanza*, *interstizio*, διάστημα, διαχώρισμα, τὸ μεταξύ, distantia, spatium, intervallum, quod inter aliqua interjectum est: ab *inter*, & *sto*. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 6.* Ex quatuor elementis, & tribus eorum interstitiis absolutionem corporum constare. ¶ Dicitur etiam de spatio seu intervallo temporis. *Tacit. Ann. 5. 4.* Dandum interstitium poenitentiae. Al. aliter leg.

INTERSTO, as, interstiti, *stare in mezzo*, διΐσταμαι, inter aliquid sto, seu intercedo. *Ammian. l. 22. c. 11. (al. 17.)* Cum tempus interstetisset exiguum. *Avien. in Periegesi, v. 849. de Tauro monte.* Interstatque jugo mediam. *scil.* Asiam.

INTERSTRATUS, a, um, inter aliqua stratus. *Plin. l. 29. c. 2.* Assulis taedae subjectis, & subinde interstratis. *Justin. l. 1. c. 2.* Murum urbi cocto latere circumdedit, arenae vice bitumine interstrato.

INTERSTREPO, is, pui, pitum, n. 3. *fare strepito in mezzo gli altri*, διαψοφέω, est strepitum inter alios, vel inter rem aliquam emittere. *Virg. 9. Ecl. v. 36.* argutos interstrepere anser olores. Potest etiam divisum legi. Non sic tamen apud *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 303.* mediis Nereus interstrepat undis.

INTERSTRINGO, is, xi, ictum, a. 3. *stringere*, διασφίγγω, idem quod stringo, comprimo, interprimo. *Plaut. Aulul. 4. 4. 32.* Ibo intro, atque illi tuo socienno jam interstringam gulam.

INTERSTRUO, is, xi, ctum, a. 3. *includere*, συνάπτω, simul inter se struo. *Silius l. 10. v. 249.* Telesinus, ad ossa Illiso saxo, qua spina interstruit artus, Occumbit. *idest* ubi spina, quae est in medio dorsi artus connectit. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. 39. e med.* Nullam hic potuerit interstruere distinctionem. *h. e.* interponere.

INTERSUM, es, fui, n. anom. *esser in mezzo*, διαγίγνομαι, μέτειμι, inter aliqua sum, intercedo, medius sum. *Cic. Catil. 3. 2. 2.* Ut Tiberis inter eos, & pons interesset. *Liv. l. 22. c. 4.* Via tantum interest perangusta. *Pompon. Mela l. 3. c. 5. extr.* Emensosque quae intererant, tandem in Germaniae litora exiisse. *Plin. l. 6. c. 30.* Fertilissima regio, quae interest, auri. ¶ Refertur ad tempus. *Cic. de Senect. cap. 17.* Cujus inter primum & sextum consulatum sex & quadraginta anni interfuerunt. ¶ Est etiam distare, *esser distante*. *Cato R. R. c. 4.* Clatros interesse oportet pede. ¶ Item differe, discrepare, *esser differente*, διαφέρειν. *Cic. 4. Acad. c. 17. ad fin.* Ut inter eos, ne minimum quidem intersit. & *mox*. Nihil differat, nihil intersit. & *1. Offic. c. 4.* Inter hominem & belluam hoc maxime interest, quod, &c. *Id. in Divin. Verr. c. 11.* Vide, quantum interfuturum sit inter meam atque tuam accusationem. & *4. Acad. c. 25.* In his rebus nihil omnino interest. *Plaut. Bacch. 3. 3. 57.* Triduum non interest aetatis, uter major siet. *non v' è differenza di tre dì*. & *Terent. Adelph. 1. 1. 51.* Hoc pater ac dominus interest. τοῦτο πατὴρ καὶ δεσπότης διαφέρει. *Liv. l. 26. c. 11. extr.* Tantum id interest, veneritne eo itinere ad urbem, an ab urbe in Campaniam redierit. *Cic. 4. Acad. c. 13.* Quae visa sunt ejusmodi, ut in iis nihil intersit. ¶ Cum ablativo, & *a* vel *ab* praepositione, *Id. ibid. c. 9.* Qui illa visa, a quibus omnia decreta sunt nata, negant quidquam a falsis interesse. & *cap. 26.* Nullum esse visum verum, a sensu profectum, cui non appositum sit visum aliud, quod ab eo nihil intersit. ¶ Cum dativo *Horat. in ar. Poet. v. 231.* Effutire leves indigna Tragoedia versus, Ut festis matrona moveri jussa diebus, Intererit Satyris paulum pudibunda protervis. ¶ Cum genitivo *Cic. 5. ad Attic. ep. 19. extr.* Sed plane gaudeo: quoniam τὸ νεμεσᾶν interest τοῦ φθονεῖν. *h. e.* indignatio differt ab invidentia. ¶ Saepe significat adesse, *esser presente*, *intervenire*, παρεῖναι. *Cic. l. 2. de Invent. c. 34.* Perinde illi videatur indignum, ac si ipse interfuerit, ac praesens viderit. *Id. in f. l. 14. ad Attic.* Quod & plura audis, & interes consiliis. *Id. pro Rosc. Amer. c. 14.* Hunc ne in convivio quidem ullo fere interfuisse. *Id. pro Cluent. c. 59.* Neque hic in testamento faciendo interfuit. *Id. 9. Attic. ep. 5. extr.* Melioris viri putabam, quovis supplicio affici, quam illi crudelitati non solum praeesse, verum etiam interesse. *Id. Fam. 1. ep. 6.* Omnibus negotiis non interfuit solum, sed etiam praefuit. *Caes. l. 6. B. Gall. c. 12.* Interesse rebus divinis. & *lib. 7. c. 87. extr.* praelio. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 9.* Quibus in rebus alicujus firma auctoritas videbitur interfuisse. *Arnob. sub fin. l. 8.* Bellicas res amat, interque esse desiderat pugnis. *trovarsi.*

ne. ¶ Item referre, e re esse, pertinere, *importare*, *appartenere*. V. supra *interest* suo loco.

INTERTALEARE, dividere, vel excidere ramum ex utraque parte: a *taleo*. Ita *Nonius cap. 4. n. 473.* sed auctorem Latinum idoneum, qui usurpaverit, reperio neminem. Neque enim Varronis sunt ea verba omnia, quæ ibi *Nonius* recitat.

INTERTEXO, is, xui, xtum, a. 3. *ἐνυφαίνω*, texo, contexo, intexo. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 6.* Fabricator mundanæ animæ deus partes ejus ex pari & impari intertexuit.

INTERTEXTUS, a, um, *tessuto in mezzo, che ha qualche cosa tessuta di mezzo*, *ἐνυφής*, inter aliqua textus, & aliquid in medio textum habens. *Quintil. l. 8. c. 5. a med.* Neminem decere intertexta pluribus notis vestis. *Ovid. 6. Metam. v. 128.* Nexilibus flores hederis habet intertextos. *intrecciati*.

INTERTIGNIUM, ii, n. spatium inter tigna, & ornamentum in eo spatio factum. *Vitruv. l. 4. c. 2.* Antiqui fabri quodam in loco ædificantes, cum ita ab interioribus parietibus ad extremas partes tigna prominentia habuissent collocata, intertignia struxerunt. *& ibid. a med.* Quod inter duas opas est intertignium, id metopa apud eos est nominatum.

INTERTINCTUS. V. *Interstinctus*.

INTERTORTUS, Legitur a quibusdam apud *Petron. in Satyr. c. 124.* Atque intertorto laceratam pectore vestem. Sed ea lectio valde incerta est.

INTERTRAHO, is, axi, actum, a. 3. *levar via*, *ἐξέλκω*, plane extraho, de medio traho, aripio, aufero. *Inter* hic eam vim habet, quam in *interficio*, *interimo*, *interbibo*. *Plaut. Amph. 2. 2. 41.* Næ ego illi puteo, si occepso, animam omnem intertraxero.

INTERTRIGO, iginis, f. *scorticatura*, *roficatura*, *παράτριμμα*, morbus, cum femina sive equitando, sive alia de causa attrita sunt, adusta, excoriata: item cum in genere veterinario pes pedem, ungula ungulam terit. *Varr. l. 4. de L. L. sub fin.* Intertrimentum ab eo, quod duo inter se trita & deminuta: a quo etiam intertrigo. *Cato R. R. c. 159.* Intertrigini remedium, in viam cum ibis, absinthij Pontici surculum sub anulo habeto. *Colum. l. 6. c. 32.* Intertrigo bis in die subluitur aqua calida, mox decocto, ac trito sale cum adipe defricatur. *Plin. l. 20. c. 14.* Intertrigines mente prohibet.

INTERTRIMENTUM, ti, n. *logoramento*, *scapito*, *danno*, *παράτριμμα*, detrimentum, deminutio ex re detrita, aut absumpta. *Varr. l. 4. de L. L. sub fin.* Intertrimentum ab eo, quod duo inter se trita & deminuta. *Liv. l. 34. c. 7.* In purpura, quæ teritur absumiturque, aliquam causam tenacitatis video: in auro vero, in quo, præter manus pretium, nihil intertrimenti fit, quæ malignitas est? *Id. l. 32. c. 2.* Id argentum, quia, probum non esse, quæstores renuntiaverant, experientibusque pars quarta decocta erat, pecunia Romæ mutua sumpta intertrimentum argenti suppleverunt. *Scævola Dig. lib. 13. tit. ult. in fin.* Intertrimentum culleorum. ¶ Item universim jactura, damnum. *Cic. 3. Verr. c. 50. sub fin.* Is pupilli tutor erat, cum eo, sine ullo intertrimento, convenerat jam, quemadmodum traderetur. Ubi *Ascon.* Detrimentum vel unius partis dici potest: intertrimentum non ad unius partis spectat, sed dantis, & accipientis. Hoc tamen *Asconii* discrimen non servatur. *Terent. Heaut. 3. 2. 35.* Paululo tum erat contenta, *&c.* nunc sine magno intertrimento non potest haberi.

INTERTRITURA, æ, f. *logoramento*, intertrimentum. *Scævola in fin. tit. ult. lib. 13. Dig.* Quæro intertrituram culleorum, quæ ex operis facta est, utrum debitor, an creditor agnoscere debeat.

INTERTURBATIO, onis, f. Legitur apud *Liv. l. 23. c. 8. a med.* sed locus adeo incertæ lectionis est, ut si non de ipsa voce, de ejus tamen sensu ambigatur, aliis turbationem, aliis constantiam, & intrepidum animum intelligentibus. V. *Drakenborch*.

INTERTURBO, as, a. 1. *sturbare*, *disturbare*, *διαταράττω*, valde turbo, in media re turbas cieo. *Terent. Andr. 4. 1. 30.* Davus interturbat omnia. Al. omittunt *interturbat*. Retinet *Donatus*, & vocem *Davus* abjicit. *Plaut. Bacch. 4. 4. 81.* Ne interturba: jam imperatum in cera inest.

INTERVACANS, antis, *vuoto in mezzo*, *vacante*, inter aliqua vacans. *Colum. l. 4. c. 32.* Bulbus tripedaneis intervacantibus spatiis obrutus, anno celerius maturam perticam præbet.

INTERVALLATUS, a, um, *ἀνακόλουθος*, per intervalla disjunctus, ut intervallata febris, quam intermittentem, & revertentem vocamus. *Gell. l. 1. c. 12. extr.* Hæc biduo medio intervallata febris. *Ammian. l. 16. c. 1.* (*al.* 2.) Intervallato brevi tempore.

INTERVALLUM, i, n. *intervallo*, *spazio*, *distanza*, *διάστημα*, proprie est spatium inter capita vallorum, idest stipitum, quibus castrense vallum fit, ut ex *Varrone* docet *Ann. Cornutus* apud *Cassiod. de orthograph. pag. 2284. Putsch.* Ex quo per synecdochen de quovis loci spatio vacuo, & distantia dicitur. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 23.* Trabes directæ, paribus intervallis distantes inter se binos pedes, in solo collocantur. Ea autem intervalla grandibus saxis effarciuntur. *& lib. 1. c. 43.* Legionem Cæsar passibus ducentis ab eo tumulo constituit: itemque equites Ariovisti pari intervallo constiterunt. *in eguale distanza*. *Liv. l. 1. c. 25.* Respiciens videt magnis intervallis sequentes. *molto spazio distanti l'uno dall' altro*. *Sallust. in fragm. apud Priscian. l. 6. pag. 680. Putsch.* Flumen, quod Valentiam parvo intervallo præterfluit. *in poca distanza*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 20. ad fin.* Mercurii stella nunquam a sole longius unius signi intervallo discedit. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 70.* Intervalla vides humane commoda. *distanze*. *Plin. l. 14. c. 21.* Intervalla doliis dare. *spazio tra l'uno e l' altro*. *Sueton. in Domit. c. 19.* Sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue evaderent. *Cic. 1. Tuscul. c. 18.* Harmoniam ex intervallis sonorum nosse possumus, quorum varia compositio etiam harmonias facit plures. *consonanze*. ¶ Sæpe refertur ad spatium temporis, quo aliquid intermittitur. *Cic. 2. Fam. ep. 7.* Quoniam intervallo locorum & temporum disjuncti sumus. *Id. 2. de Fin. c. 29.* Dolor si longus, levis: dat enim intervalla, & relaxat. *pause*. *& in Orat. c. 16.* Flumen aliis verborum volubilitasque cordi est, qui ponunt in orationis celeritate eloquentiam: distincta alios & interpuncta intervalla, moræ, respirationesque delectant. *pause di pronunzia*, *a di costruzione*. *& cap. 57. a med.* Ne spondeum quidem intelligit esse æqualem dactylo. syllabis enim metiendos pedes, non intervallis existimat: quod idem facit in trochæo, qui temporibus & intervallis est par jambo. *tempi di pronunzia*, *a quantità*. *& Fam. 7. ep. 18.* Si intervallum longius erit mearum litterarum, ne sis admiratus. eram enim abfuturus mense Aprili. *h. e.* intermissio, cessatio. *Plaut. Men. 1. 1. 28.* Sed mihi intervallum jam hos dies multos fuit. *h. e.* cessavi, intermisi cœnare foris. *Cic. 15. Fam. ep. 64.* Ut te tanto intervallo viderem. *dopo tanto tempo*. *& pro Arch. c. 4.* Interim satis longo intervallo, cum esset in Siciliam profectus, venit Heracleam. *dopo assai buono spazio di tempo*. *Liv. l. 3. c. 38.* Cur ex tanto intervallo rem desuetam usurparent. *da tanto tempo andata in disuso*. *Gell. l. 15. c. 12. sub fin.* Atque ibi ex intervallo, Itaque inquit, &c. *poco dopo*. *& Cic. in Orat. c. 66.* *Missos faciant patronos: ipsi prodeant*. nisi intervallo dixisset *ipsi prodeant*; sensisset profecto, effugisse senarium. *dopo breve pausa*. *Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med.* Statim sine intervallo cibum dare. *senza indugio*. *Liv. l. 2. c. 1.* Ne intervallo quidem facto. *senza nemmeno frapporre tempo*. *Sueton. in Claud. c. 41.* Subinde ex intervallo reminisci. *di quando in quando*. *Liv. l. 28. c. 44.* Multa quæ ex intervallo non apparent, bellum aperiet. *di lontano*. *Plin. l. 8. c. 42.* Dare quippiam alicui per intervalla. *h. e.* non continuate, sed per interruptas vices. Sic *Tacit. 4. Ann. c. 73.* Per intervallum adventantes. *chi prima*, *chi poi*. *& in Agric. c. 44. extr.* Domitianus non jam per intervalla ac spiramenta temporum, sed continuo & veluti uno ictu rempublicam exhausit. *Id. 4. Ann. c. 3.* Dolus intervalla scelerum poscebat. *h. e.* ut per interjectum tempus scelera fierent. *Velle. l. 2. c. 13. a med.* Intervalla negotiorum otio dispungere. ¶ Interdum est differentia, dissimilitudo, discrimen, *differenza*, *divario*. *Cic. Agrar. 2. c. 33.* Videte, quantum intervallum sit interjectum inter majorum consilia, & istorum dementiam. *Id. pro Rabir. perduell. c. 5.* Cum vero his rebus omnibus Gracchus omnes vicerit, quantum intervallum tandem inter te & illum interjectum putas?

INTERVELLO, is, a. 3. *sterpare*, *cavare di mezzo*, *a qua e là*, *διατίλλω*, inter aliqua evello, e medio evello. *Senec. ep. 114. a med.* Quod vides istos sequi, qui aut vellunt barbam, aut intervellunt. *Plin. l. 17. c. 27. extr.* Poma intervelli melius est, ut quæ relicta sint, grandescant. *Colum. l. 5. c. 10.* Arbores si spisse posueris, nec infra serere quid poteris, nec ipsæ fructuosæ erunt, nisi intervulseris. *Quintil. l. 12. c. 9. a med.* Inviti recedunt a præparatis, & tota actione respiciunt, num aliquid ex illis intervelli, atque ex tempore dicendis inseri possit. *& lib. 10. c. 7.* Quæ ita sunt natura copulata, ut mutari aut intervelli sine confusione non possint.

INTERVENIENS, entis, *frapposto*, interpositus interjectus. *Colum. l. 4. c. 29. ad fin.* Plaga lævis relinquitur, quæ facilius omni parte sedentem surculum contingat, nulla interveniente lanugine. *& lib. 9. c. 1.* Stipes in circuitu vivarii, certis intervenientibus spatiis, defixus erigitur.

INTERVENIO, is, eni, entum, n. 4. *sopravvenire*, *ἐπέρχομαι*, inter aliqua venio, in media re venio, intercedo, intersum. *Cic. 2. de Orat. c. 3. sub fin.* Vereor ne molesti vobis intervenerimus. *Id. pro Cluent. c. 16. sub fin.* Multi boni viri cum ex occulto intervenissent. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 36.* Casu Germani equites interveniunt. *Liv. l. 23. c. 18.* Plures cecidissent, ni nox prœlio intervenisset. *& lib. 1. c. 48.* Huic orationi Servius cum intervenisset, &c. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo. *Tacit. 3. Ann. c. 23.* Ludorum diebus, qui cognitionem intervenerant. ¶ Pro intercedere, medium esse. *Javolen. Dig. lib. 33. tit. 3. leg. 4.* Medius paries, qui utrasque ædes distinguat, intervenit. *Paul. lib. 8. tit. 1. leg. 14.* Interveniente via publica. *Plin. l. 37. c. 7.* Carbunculi variis intervenientibus maculis albis. ¶ Pro interesse, adesse, *trovarsi presente*, *intervenire*. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 1.* Statius intervenit nonnullorum querelis, quæ apud me de illo habebantur. *Sueton. in Tiber. cap. 33.* Eatenus interveniebat, ne quid perperam fieret. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 3. leg. 33. extr.* Si quis in rem suam procurator interveniat. *Paul. lib. 4. tit. 4. leg. 24.* Intervenire negotiis alicujus. ¶ Translate pro accidere, contingere, *accadere*. *Cic. 1. de Fin. c. 19.* Epicurus exiguam dicit fortunam intervenire sapienti. *Id. Fam. 7. ep. 5.* Casus mirificus quidam intervenit. *Terent. Heaut. 4. 3. 1.* Nulla mihi res posthac potest jam intervenire tanta, quæ, &c. ¶ Pro intercedere, fidejubere, alterius nomine se obligare, se interponere, & auctorem fieri alicujus rei. *Ulpian. Dig. lib. 15. tit. 1. leg. 3.* Si filiusfamilias, vel servus pro aliquo fidejusserint, vel alias intervenerint, vel mandaverint. *Papinian. lib. 50. tit. 8. leg. 17. extr.* Fidejussores pœnalibus actionibus non adstringuntur, in quas inciderunt hi, pro quibus intervenerunt. ¶ Et se se opponere, *Sueton. in Claud. c. 38.* Quod inquilinos ædium suarum, contra vetitum vendentes mulctasset, villicumque intervenientem flagellasset. *Calpurn. ecl. 3. v. 23.* quis vestro deus intervenit amori? *e' è frapposto*. ¶ Pro auctoritatem suam interponere, quod est magistratus jus dicentis. *Paul. Dig. lib. 4. tit. 4. leg. 23.* Si in eventu damnum minor passurus sit, sine dubio prætor interveniet. *s' intrometterà*. *& Sueton. in Cæs. c. 30.* Cum adver-

fariis

farita pepigit, ut, &c. verum neque Seneca interveniente, & adversariis negantibus, &c. ¶ Translata funt illa quoque, Salluft. in Jug. c. 119. Cognationem, affinitatem, præterea fœdus intervenisse. Liv. l. 1. c. 6. sub fin. Intervenit his cogitationibus avitum malum regni cupido. Plaut. Amph. 3. 2. 50. Iræ interveniunt: redeunt rursum in gratiam. Ovid. 11. Metam. v. 708. Plura dolor prohibet: verboque intervenit omni planctus. fi frammischia. Afrcan. Dig. lib. 10. tit. 3. leg. 9. Si neutrius culpa intervenerit. Terent. Hecyr. 3. 2. 15. Omnem rem narrabit, quæ inter vos intervenerit. ciò che è passato tra di voi. ¶ Passive impersonaliter Cic. in Top. cap. 20. Si interventum est casu. Terent. Heaut. 2. 3. 40. Ubi de improviso est interventum mulieri.

INTERVENIUM, ii, n. vena, meato sotterraneo, locus vacuus, & permeans intra terram, per quem aqua, aut ignis discurrit. Vitruv. l. 2. c. 6. Penitus ignis per intervenia permanans & ardens, efficit levem eam terram. & cap. 7. Ignis interveniorum vacuitates occupans. & lib. 8. c. ult. ad fin. Per intervenia fistulosa terræ. & cap. 1. & Pallad. in Aug. tit. 8. Ne aquæ inventæ inter rimas refugiant, & per intervenia dilabantur.

INTERVENTIO, onis, f. interposizione, malleveria, actus interveniendi, intercessio, fidejussio. Ulpian. Dig. lib. & tit. 4. leg. 7. Non solum autem in his eis succurritur, sed etiam in interventionibus, ut puta si fidejussorio nomine se, vel rem suam obligavit.

INTERVENTOR, oris, m. ὁ ἐπελθών, qui aliquid agenti supervenit. Cic. de Fato, c. 1. extr. Quodam liberiore, quam solebat, & magis vacuo ab interventoribus die. dalle visite. ¶ Item qui pro altero intervenit, & fidem suam interponit, interveniente, procurat ore, mallevadore. Ulpian. Dig. lib. 15. tit. 1. leg. 3. a med. Si filius fidejussor, vel quasi interventor acceptus sit. & lib. 37. tit. 15. leg. 7. extr. Honor his personis habebitur ipsis, non autem interventoribus eorum. ¶ Item deprecator, intercessore. Lamprid. in Commodo, c. 4. Paternum autem hujus cædis auctorem & interventorem, ne conjuratio latius puniretur, a præfecturæ administratione submovit. Adde Paulin. Nolan. carm. 23. Nat. 8. S. Fel. v. 195.

INTERVENTUS, us, m. sopravvenimento, ἐπέλευσις, superventus. Cels. l. 3. & Gell. cap. 15. Perpaucæ (naves) noctis interventu, ad terram pervenerunt. Cic. in Partition. c. 8. sub fin. Si quando tempus, aut res, aut locus, aut interventus alicujus, aut interpellatio dederit occasionem, &c. Id. Attic. l. 16. ep. 11. Caloni interventum, & Calvenæ cavebis. Id. 3. Catil. c. 3. Interventu Pomptini pugna sedatur. Justin. c. 1. l. 21. Iis rebus veluti medela quædam interventus Alexandri fuit. ¶ Item interpositio, frapponimento. Plin. l. 29. c. 3. a med. Donec arceantur amnis alicujus interventu. Id. l. 2. c. 10. Solem interventu Lunæ occultari. Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 6. leg. 26. a med. Dies, quibus actor agere voluit, & interventu feriarum impeditus est. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 40. Quæ ergo vita? suppeditatio, inquis, bonorum, nullo malorum interventu. ¶ Item interpositio auctoritatis, aut fidei. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 68. Statui alicuique subvenire interventu principis. Pompon. Dig. lib. 33. tit. 1. leg. 7. extr. Interventu judicis hæc omnia debent ad effectum perduci. Marcell. lib. 46. tit. 3. leg. 68. Conditio potest impleri etiam interventum tutoris. Sueton. in Cæs. c. 19. Retinentes credentes interventu sponsorum removit.

INTERVERSANDO, inter aliqua versando. Plin. l. 9. c. 50. ut Hard. legit ex MSS. nam alii aliter.

INTERVERSIO, onis, f. eversio, subversio, turbatio. Tertull. l. 1. adverf. Marcion. c. 20. O Christe patientissime, qui tot annos interversionem prædicationis tuæ sustinuisti. ¶ Item interceptio, fraus, aversio. Impp. Arcad. & Honor. lib. 10. Cod. tit. 70. leg. 12. De interversione convictus.

INTERVERSOR, oris, m. qui ex pecunia publica aliquid intervertit, interceptor. Impp. Valent. & Valens lib. 10. Cod. tit. 1. leg. 8. Qui in contractibus scelestis, ac fisco perniciosis interversorum maculosis se fraudibus implicuerint.

INTERVERSURA, æ, f. versura, & flexus agri in obliquum extensi, antequam ad ejus finem pervenias. Hygin. de limitib. pag. 178. 198. & 218. Goesi.

INTERVERSUS, a, um, intercetto, rubato, interceptus, præreptus, fraudatus. Cic. 6. Verr. c. 30. sub fin. Si intellexerunt, interverso hoc regali dono, graviter vos tulisse. Tacit. 16. Ann. c. 10. Interversis patroni rebus, ad accusationem transgrediens libertus. Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 33. Cum interversæ pecuniæ argueretur. Cic. pro Dom. c. 43. Interversa Ædilitas. h. e. alio conversa, cum prætextu Ædilitatis in rem suam quis vertit, quod populo R. debebetur. Senec. de consol. ad Marc. c. 20. Neque enim recta ingenia, qualiam in adolescentia spem sui fecerant, usque in senectutem pertulerunt: sed interversa plerumque sunt. distolti, stravolti.

INTERVERTO (antique Intervorto) is, rti, rsum, a. 3. divertere, voltar altrove, rem alio directam alio vertu, averto, ἀποτρέπω, Vitruv. l. 4. c. 3. In extremis partibus triglyphi semicanaliculi intervertantur. Scævola Dig. lib. 43. tit. 19. leg. ult. Cui per fundum iter aquæ debetur, quacumque vult, in eo rivum faciet, licet: dum ne aquæductum intervertat. ¶ Translate Imp. Alex. apud Paul. Dig. lib. 31. leg. 89. a med. Ob intervertendam inofficiosi querelam. sfuggire. Sic Papinian. lib. 36. tit. 1. leg. 54. Intervertendi fideicommissi gratia. V. & loc. Senec. in voce praeced. ¶ Sæpe est rem alteri debitam ad dominum pervenire non sinere, & in rem suam convertere, sibique retinere, surripere, intercipere, trattenere l'altrui, rubare, ὑφαιρεῖν, παρακρούω. Cic. c. Phil. cap. 32. Illa induxit, ut peteret: & receptum intervertit, ad seque transtulit. Sueton. in Vitell. c. 7. Quorum publica vectigalia interverterant. Marcell. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 22. Rem depositam dolo intervertere. Celsus JCtus apud Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 2. leg. 44. a med. Res non intervertitur ei, qui eam sponte jecit. Paul. lib. 4. tit. 5. leg. 5. Ea capitis deminutione, quæ salva civitate accedit, per quam publica jura non interverti constat. h. e. adimi. Marcell. lib. 41. tit. 2. leg. 20. Cujuspiam rei possessionem alicui intervertam. ¶ Intervertere aliquem re quapiam est spoliare, fraudare, gabbare, spogliare, defraudare. Plaut. Asin. 2. 1. 10. Unde sumam? quem intervortam? Id. Pseud. 3. 2. 110. Ut me, si posset, muliere intervorteret. Gell. l. 11. c. ult. circa med. Condemnatum furti colonum, qui fundo, quem conduxerat, vendito, possessione ejus dominum intervertisset.

INTERVIBRANS, antis. Martian. Capell. l. 6. pag. 191. Æthra intervibrans.

INTERVIGILO, as, avi, atum, n. 1. idem ac vigilo, vel per intervalla vigilo. Lamprid. in Alex. Severo, c. 61. Dormientibus cunctis, solo tantum imperatore intervigilante. Senec. ep. 83. Somno brevissimo utor, & quasi intervigilo. Meliores tamen libri hab. interjungo.

INTERVIREO, es, n. 2. in medio vireo. Claudian de rapt. Pros. l. 2. v. 100. de Iride. Semita discretis interviret humida nimbis. Stat. Theb. 4. v. 98. de angue. lætisque minax interviret herbis.

INTERVISO, is, si, sum, a. 3. andare a vedere, visitare di quando in quando, inviso, aliquem inter negotia, vel per intervalla viso, διαπέμπομαι. Plaut. Stich. 3. 2. 3. Nunc interviso jam on a portu advenerit. Id. Aulul. 2. 7. 1. Intervisam, quid faciant coqui. Id. Stich. 1. 2. 90. Intervisam prius domum, si a viro tibi forte veniet nuntius. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2. extr. Urbanam expolitionem neget ille quidem: sed etiam ipse crebro interviso. Id. Fam. 7. ep. 1. ad fin. Quod nos minus intervisis, fero animo æquiore.

INTERULA, æ, f. giubbone, camicia, vestis interior, & corpori adhærens, ut tunica, subucula, indusium. Et qui a tunica sic distinguit, ut sub toga tunica sit, sub pallio interula: alii hoc discrimen non agnoscunt. Apul. l. 8. Metam. Discissaque interula, decora brachia sævientibus palmulis converberat. Adde Tertull. de Pall. c. 5. ¶ Revera est adjectivum. V. vocem sequent.

INTERULUS, a, um, interior, internus. Martian. Capell. sub init. l. 9. Quin etiam interulos gaudens dissolvere nexus. Valerian. Imp. in quadam epist. apud Vopisc. in Probo, c. 4. Tunicas russulas duas, interulas paragaudias duas. Apul. in Florid. n. 9. Habebat indutui ad corpus tunicam interulam tenuissimo textu triplici licio, purpura duplici. h. e. purpuram bis tinctam. V. vocem praeced.

INTERUNDATUS, a, um, in undarum figuram distinctus. Solin. c. 17. (al. 27.) Hoc fulvum nigrantibus segmentis interundatum, varietate apprime decet.

INTERVOCALITER, adverb. Apul. l. 9. Metam. Intervocaliter clamare. h. e. magna voce.

INTERVOLITO, as, avi, atum, n. 1. in medio volito. Liv. l. 3. c. 10. Carne pluit: quem imbrem ingens numerus avium intervolitando rapuisse fertur.

INTERVOLO, as, avi, atum, n. 1. in medio volo. Valer. Flacc. l. 2. v. 614. Immittitque ratem, mediasque intervolat urbes. & lib. 5. v. 27. Ille recens oculis intervolat Idmon. Stat. 2. Theb. v. 539. fuscas intervolat auras Hasta. Adde Calum. l. 8. c. 10.

INTERVOMO, is, ui, itum, n. 3. inter aliqua vomo. Translate Lucret. l. 6. v. 894. Quod dulces inter salsas intervomit undas. h. e. interfundit.

INTERUSURIUM, ii, n. commodum, vel usura medii temporis, profitto di usura. Ulpian. Dig. lib. 15. tit. 1. leg. 9. sub fin. Ut medii temporis interusurium creditor consequatur.

INTERVULSUS, a, um, evulsus, avulsus, non continuus, interruptus. Solin. c. 1. a med. (al. c. 5.) Tres Lepidi, intervulsa tamen serie, ex eadem domo, obducto membrana oculo similes.

INTESTABILIS, le, chi non può far testimonio, ἀμάρτυρος, ἀμαρτύρητος, qui testari, h. e. testis esse non potest. Caius Dig. lib. 28. tit. 1. leg. 26. Cum lege quis intestabilis esse jubetur, eo pertinet, ne ejus testimonium recipiatur: & eo amplius, ut quidam putant, neve ipsi dicatur testimonium. Lex XII. Tab. apud Gell. l. 6. c. 7. & lib. 15. c. 13. extr. Improbus, intestabilisque esto. ¶ Item qui testamentum facere non potest. chi non può far testamento. Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 1. leg. 18. Si quis ob carmen famosum damnetur, Senatusconsulto expressum est, ut intestabilis sit. ergo nec testamentum facere poterit, nec ad testamentum adhiberi testis. ¶ Translate est detestabilis, exsecrandus, infamis, esecrando, detestabile, odioso, infame, abominevole. Horat. l. 2. sat. 3. v. 180. uter ædilis fueritve Vestrum prætor, is intestabilis & sacer esto. Gell. l. 7. c. 18. extr. Eos, qui ad Annibalem non redissent, usque adeo intestabiles invisosque fuisse, ut tædium vitæ ceperint, necemque sibi consciverint. Sallust. in Jug. c. 72. Quia illi in tanto malo turpis vita integra fama potior fuit, Improbus intestabilisque videtur. Id. in orat. Lepidi. Cum illi spes omnis in scelere atque perfidia sit, neque se aliter tutum putet, quam si pejor atque intestabilior metu vestro fuerit. Tacit. 4. Hist. c. 42. ad fin. Neronem extremum dominorum putatis, cum interim intestabilior & sævior exortus est. Id. 6. Ann. cap 40. Lepida crebris criminibus maritum insecuta, quemquam intestabilis, tamen impunita agebat. & in fin. ejus lib. Intestabilis sævitia. & lib. 15. c. 55. Intestabilis & consceleratus. Plin. l. 30. c. 2. ad fin. Ars magica intestabilis, irrita, inanis. & lib. 28. cap. 7. extr. Reliqua intestabilia, infanda. ¶ Ludit in ambiguo Plaut. Curcul. 1. 1. 30. & Mil. 5. 5. v. 24. potest enim intestabilis dici etiam a testibus.

INTESTATO. V. vocem sequent.

INTESTATUS, a, um, *chi non ha fatto testamento*, ἀδιάθετος, est non solum qui testamentum non fecit, sed etiam cujus ex testamento hereditas adita non est, ut *Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 64.* docet. Sed præcipue dicitur de eo, qui nullo facto testamento decessit. *Cic. Verr. 4. 42.* Mulier ita propinqua, ut etiam si intestata esset mortua, Epicratem, Bidinorum legibus, heredem esse oporteret. *Labeo* apud *Gell. l. 1. c. 12. extr.* Virgo Vestalis neque heres est cuiquam intestato, neque intestatæ quisquam. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 88.* Nicenses, qui intestatorum civium suorum concessam vindicationem bonorum a divo Augusto affirmant. ¶ Ablativus *intestato*, & *ab intestato*, adverbii vice, est, nullo testamento facto, *ab intestato*. ἀδιαθέτως: sed posterius fere ad heredem refertur. *Cic. 1. de Orat. c. 40.* Paterfamilias cum uxorem prægnantem reliquisset, mortuusque esset intestato. *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 7. leg. 1. ad fin.* Filia, quæ ab intestato patri heres fit. *Marcian. lib. 29. tit. 7. leg. 8.* Ab intestato succedere. *Ulpian. lib. 36. tit. 1. leg. 17. extr.* Bonorum possessor ab intestato. ¶ Est præterea *intestatus*, cujus verbis fides non habetur, si *Nonio* est fides habenda *cap. 4. n. 237.* ubi hæc affert verba *Pomponii*: Ipsus cum uno servo senex intestato proficiscitur. ¶ Item nullis testibus convictus. *Plaut. Curcul. 5. 3. 27.* Hoccine pacto indemnatum atque intestatum me arripi? ¶ Et *ὁ ἄνορχις*. Itaque in ambiguo jocatur *Id. Mil. 5. 5. v. 24.* Si intestatus non abeo hinc, bene agitur pro noxia.

INTESTINA, orum. V. *Intestinus*.

INTESTINARIUS, ii, m. *che lavora d' intaglio*, qui intestinum opus facit, λεπτουργός. *Imp. Constantin. lib. 13. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 2.* Intestinarii, statuarii, musivarii.

INTESTINUS, a, um, *interiore*, *interno*, *intimo*, ὁ ἐνδόθεν, interior, internus, intimus: ab *intus*. *Cic. 4. Acad. c. 15. a med.* Nihil ut esset, qui distingueretur tremor ille, & pallor, neque ut quidquam interesset inter intestinum, & oblatum. *Id. 3. Verr. c. 15.* Occultum, intestinum, ac domesticum malum. *Id. 2. Catil. c. 13.* Bellum intestinum ac domesticum. *Liv. l. 4. c. 52. sub fin.* Nihil eo biennio intestini externive incommodi fuit. *Sulpic. ad Cicer. 4. Fam. ep. 5.* Intestinus dolor. *Justin. c. ult. l. 20.* Intestina discordia. *domestica*, *civile*. *Curt. l. 6. c. 7.* Intestino facinore peti. *congiura occulte*, *e domestica*. Sic *lib. 9. c. 6. ad fin.* Intestina fraus. ¶ *Intestinum opus* est, quod sub tecto, & intra domum subtiliore, & elegantiore artificio fit, præsertim e ligno, *lavoro d' intaglio*, *o sottile*, λεπτουργία. *Varr. l. 3. R. R. c. 1. sub fin.* Cum villam haberes opere tectorio, & intestino, ac pavimentis nobilibus lithostrotis spectandam. *Plin. l. 16. c. 42.* Abies valvarum repagulis, & ad quæcumque libeat intestina opera aptissima. *Vitruv. l. 4. c. 4.* Intercolumnia pluteis marmoreis, sive ex intestino opere factis intercludantur. *Id. l. 5. c. 2.* Præcingendi sunt parietes medii coronis ex intestino opere, aut albario. *cornici di legno*, *o di stucco*. ¶ *Intestinum*, *i*, & *Intestina*, *orum* sunt interanea, h. e. ductus cibi, & excrementorum in ventre animalium, qui a ventriculo alimenta excipiunt, & longis anfractibus per inferna dejiciunt, *gl' intestini*, *le budella*, ἔντερα, ἐντόσθια. Differunt a visceribus (apud Medicos) quæ in superiore parte usque ad ventriculum locum habent. *Lucret. l. 4. v. 124.* animalia sunt tantula, eorum Tertia pars nulla ut possit ratione videri: Horum intestinum quodvis quale esse putandum est? *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Reliquiæ cibi depelluntur, tum adstringentibus se intestinis, tum relaxantibus. *Id. 7. Fam. ep. 26.* Cum decimum jam diem graviter ex intestinis laborarem. *Plaut. Cas. 4. 3. 6.* Mihi inanitate jamdudum intestina murmurant. & *Men. 5. 5. 26.* Quando esurio, intestina tum crepant. ¶ Intestinorum nomina, apud *Celsum l. 4. c. 1.* sunt *jejunum*, *tenue*, *cæcum*: deinde quod Anatomici *colon* vocant, late fusum atque sinuatum: postremo loco *rectum*. *Jejunum* inde nomen habet, quia nunquam quod accepit, continet, sed protinus in inferiores partes transmittit: *cæcum*, quia ab altera parte non est pervium: *rectum* dicitur a figura. Anatomici plura intestina faciunt, quæ persequi non est nostri muneris. ¶ Intestinum medium apud *Cicer. 2. de nat. deor. c. 55.* est μεσεντέριον, seu *mesaraeum*, h. e. membrana in mediis intestinis sita, de qua V. Anatomicos. ¶ *Intestinum*, *i*, m. usurpatum fuit a *Varrone* (V. *Hydragogia*) teste *Non. c. 3. n. 124.* & præterea *Harduin.* ex MSS. ita legit locum *Plinii l. 11. c. 37. Sect. 78.* Sanguine carentibus intestinus ab ore incipit, & quibusdam eodem reflectitur, ut sepiæ, polypo. In homine adnexus infimo stomacho, similis canino, &c.

INTESTIS, is, *ὁ ἄνορχις*. Tribuitur *Arnobio l. 5. pag. 160.* ubi al. leg. *investis*. *Salmas. in not.* ad *Tertull. de Pall. c. 3.* intestes ait appellatos Gallos Matris deum.

INTEXO, is, xui, atum, a. 3. *intessere*, *intrecciare*, ἐνυφαίνω, in aliqua re texo, implico, innecto, contexo. *Ovid. 6. Metam. v. 577.* Purpureasque notas filis intexuit albis. *Plin. l. 8. c. 48. a med.* Diversos colores picturæ intexere. *ricamare*. *Virg. Ecl. 2. v. 49.* casia, atque aliis intexens suavibus herbis, Mollia luteola pingit vaccinia caltha. & *Ecl. 5. v. 31.* Et foliis lentus intexere mollibus hastas. *Id. 2. Georg. v. 221.* lætis intexit vitibus ulmos. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 128.* lilia fuscis intexit violis. ¶ Pro simplici texo, contexo. *Plin. l. 10. c. 33.* Acanthyllis nidum ex lino intexens. ¶ Pro assuere, *Ulpian. Dig. lib. 10. tit. 4. leg. 7.* Si purpuram vestimento intexueris. ¶ Translate *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 5.* Nec tua præter te chartis intexere quisquam Facta queat. *h. e.* describere. *Petron. in Satyr. c. 118.* Ut quisque versum pedibus instruxit, sensumque teneriorem verborum ambitu intexuit, putavit se continuo in Heliconem venisse. ¶ Pro immiscere, inserere, *inserire*, *frammischiare*. *Cic. in Partit. c. 4.* Cum parva magnis, simplicia conjunctis, obscura dilucidis, læta tristibus intexuimus. *Id. 2. de Orat. c. 16.* Aliquid in causa prudenter intexere. *Id. Attic. 13. ep. 12.* Scis, me ante orationes, aut aliquid id genus solitum scribere, ut Varronem nunquam possem intexere. *introdurlo a parlare*.

INTEXTUS, us, m. *tessitura*. *Plin. l. 2. c. 8.* Æterna est cælestibus natura, intexentibus mundum, intextuque concretis.

INTEXTUS, a, um, *intessuto*, *intrecciato*, intus textus, in aliqua re textus. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 47.* Chlamys purpurea, coloribus variis intexta. *Sueton. in Ner. c. 50.* Stragula alba, auro intexta. *Ovid. Metam. 6. v. 166.* intextum vestibus aurum. *Virg. Georg. lib. 3. v. 25.* Purpurea intexti tollant aulæa Britanni. *h. e.* intexti in ipsis aulæis. *Lucan. l. 5. v. 517.* domus sterili junco, cannaque intexta palustri. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Venæ, & arteriæ crebræ, multæque toto corpore intextæ. *Virg. 10. Æn. v. 785.* Opus tribus tauris intextum. *h. e.* scutum triplici taurino corio contextum. *Claudian. de IV. cons. Honor. v. 605.* Liber Erythræis intextus nebride gemmis. *h. e.* nebrida habens gemmis intextam. & *in nupt. Honor. & Mar. v. 167.* diadema gravibus baccis intextum. *Id. in epithal. Pallad. & Celer. v. 2.* Antrum intextum vitibus.

INTIMATIO, onis, f. *intimazione*, *insinuazione*, denunciatio. *Martian. Capell. l. 9. post princ. pag. 304.* Doctæ intimationis excursus. *Imp. Antonin. lib. 9. Cod. tit. 40. leg. 1.* Si reus post intimationem suam fuerit defunctus.

INTIMATOR, oris, m. qui aliquid introducit, atque insinuat. *Capitolin. in Pertinace, c. 10.* Velut stultum intimatorem nonnullarum rerum reprehendebat.

INTIMATUS, a, um, *fatto sapere*, *pubblicato*, *proposto*, edictus, propositus, insinuatus. *Spartian. in Ælio Vero, c. ult.* Quod contrarium est his, quæ de adoptionis pœnitentia per auctores plurimos intimata sunt. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 16.* Hæc vita Gallieni fuit, breviter a me litteris intimata. *Imp. Justinian. lib. 8. Cod. tit. 2. leg. 29.* Ut donationes, licet minus in actis intimatæ essent, tamen valerent. *h. e.* insertæ, *registrate*, *inserite*. *Arnob. l. 5. pag. 180.* Unde est vobis cognitum, vel unde intimatum?

INTIME, *internamente*, *veramente*, ἐνδομύχως, intrinsecus, intus. *Apul. l. 2. Metam.* Si te meus igniculus afflaverit, ureris intime. *Id. l. 2. de dogm. Plat.* Summus deorum cuncta hæc comperta intime providæ ordinationis constantia regit. ¶ Refertur ad amicitiam & familiaritatem. *Nep. in Attic. c. 5.* Utebatur intime Q. Hortensio. *con istretta confidenza*. *Apul. in Apolog.* Arcto contubernio intime junctus. ¶ Enixe, vehementer, ex animo. *Cic. Q. Fr. c. 2. ep. 2. l. 1.* Quem scribis certissimum matricidam tibi a me intime commendari.

INTIMIDE, adverb. non timide. *Ammian. l. 26. c. 6.* (*al. 17.*) Huic intimidius incedenti nec resistebat populus, nec favebat. *Hadrian. Valesius* exponit, velde timide, ut *in* augeat.

INTIMO, as, avi, atum, a. 1. intimum reddo, insinuo, introduco, infundo. *Solin. c. 32.* (*al. 45.*) *ante med.* Nilus mari intimatur. *s' interna*. & *cap. 5.* (*al. 11.*) Quantam sui partem gurgiti intimaverit, tantam it perditum. *immergerà*. *Apul. de Mundo sub init.* Ut cum ipsius intervalli conditione a mundi vicinia Natura nos secretos esse voluisset, innocasitati tamen ejus cogitationum nos pernicitas intimaret. ¶ Item immittere, adigere. *Tertull. de habit. mul. c. 5. ad fin.* Nullus bidens aurum demergit in terram: nullus clavus argentum intimet tabulis. ¶ Translate *Id. advers. Valentin. c. 27.* Imaginem aliquam imbibere, & sibi intimare. *h. e.* in intimum animum inducere, & altius imprimere. ¶ Sæpe est docere, significare, indicare, & quasi in intimos sensus inducere, *far sapere*, *spiegare*, *notificare*, apud sequioris ævi Scriptores. *Symmach. l. 10. ep. 33.* (*al. 40.*) Prædecessor meus perennitati vestræ rationem dicitur intimasse. *Sidon. l. 7. ep. 10.* Qui, quid negotii ferat, præsentaneo compendiosius potest intimare memoratu. *Jul. Firmic. l. 8. c. 5.* Breviter tibi promissi operis intimabo decreta. *Imp. Leo lib. 8. Cod. tit. 54. leg. 30.* Donationem suam apud magistratum intimare. *Impp. Theodos. & Valent. lib. & tit. 10. leg. ult.* Rerum nobis notitia intimetur. Adde *Martian. Capell. l. 6. pag. 192. & lib. 7. pag. 236.* *Spartian. in Julian. c. 2.* & *Prudent.* περὶ στεφ. *14. de S. Romano, v. 1121.* ¶ Item edicere, indicere. *Imp. Constantin. lib. 14. Cod. Theodos. tit. 3. leg. 2.* Cunctis pistoribus intimari oportet, quod si quis, &c. *denunziare*, *intimare*. Sic *Impp. Honor. & Theodos. ibid. lib. 15. tit. 3. leg. ult.* Quam legem provinciarum judicibus intimari conveniet.

INTIMUS, a, um, *intimo*, *interiore*, ἐνδότατος, qui maxime intus est, internus, reconditus: superlat. ab *inter*, ut *extremus* ab *extra*. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l. 10. c. 15.* Tunica intima. *giustacore*, *camicia*. *Cic. 6. Verr. c. 45.* In eo sacrario intimo fuit signum Cereris perantiquum. *h. e.* in intima sacrarii parte. *Id. Fam. 13. ep. 29. circa med.* Abdidit se in intimam Macedoniam. *Plaut. Trucul. 2. 7. 41.* Traxit ex intimo ventre suspirium. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 65.* Ranis lingua prima cohæret, intima absoluta a gutture. *h. e.* interior linguæ pars. *Cic. 1. de Legib. c. 5.* Penitus ex intima philosophia hauriendam juris disciplinam putas. *più recondita*. & *Verr. 2. c. 6. extr.* Ad intima alicujus consilia pervenire. *più secreti*. ¶ Refertur sæpe ad amicitiam & familiaritatem. *Nep. in Alcib. c. 5.* Cum in intimam regis amicitiam pervenisset. *intimo*, *o stretta confidenza*. & *in Attic. c. 12.* Intima familiaritate conjunctus Cæsari. *Cic. 2. Catil. c. 5.* Qui se non intimum Catilinæ esse fateatur. *Nep. in Dion. c. 1.* Erat intimus Dionysio priori. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16.* Itaque in intimis est meis, cum antea notus non fuisset. *Id. Fam. 13. ep. 27.* M. Æmilius unus est ex meis familiarissimis atque intimis. *Terent. Eun. 1. 2. 47.* Tute scis, quam intimum habeam te, & mea consilia, ut tibi credam omnia. *Id. Andr. 3. 3. 44.* Davus, qui intimus est eorum consiliis. *Plaut. Mil. 2. 1. 30.* Facere se intimum apud aliquem.

INTIN-

INTINCTIO, onis, f. actus intingendi. *Tertull.* de Baptismo usurpat, *de Pœnit. c.* 2. 6. & 7. Sic intinctionem secundam, martyrium intelligit, *de Patient. c.* 13. *a med.* Adde *Hieronym. ep.* 4. (*al.* 125.) *ad Rusticum*.

INTINCTUS, a, um, *intinto, bagnato*, βεϐρεγμένος, tinctus, madefactus, imbutus. *Vitruv. l.* 2. *c.* 5. Intinctus in aqua. *Id. l.* 8. *c.* 2. *extr.* Sapor (*aquæ*), & odor, & color intinctus, & commixtus propter naturæ raritatem. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 260. Faces intinctæ sanguine. *Cels. l.* 2. *c.* 24. Oleæ aceto intinctæ. *Plin. l.* 28. *c.* 17. *a med.* Sevum oleo intinctum. *Tertulliano de Pœnitent. c.* 6. *ad fin.* intinctus est baptizatus. ¶ Item conditus, condimento imbutus, *condito*. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 634. Nutriat intinctos missa patella cibos. *Al. rectius leg.* Nutriat incinctos missa patella Lares.

INTINCTUS, us, m. *intingolo, salsa, brodetto, conciero, sapore, condimento*, ἔμϐαμμα, condimentum liquidum, jusculum, quo intinguntur cibi saporis gratia, *Plin. l.* 20. *c.* 7. *a med.* Oxypori obolis asperitatem, addito dulci, ad intinctum aceti temperantes. & *cap.* 9. Vel cum his trita sorbenda est brassica, vel ex hoc intinctu sumenda. *Id. l.* 15. *c.* 29. Eadem origine aprorum sapor commendatur, plerumque ad intinctus additis myrtis.

INTINGO, & Intinguo, is, nxi, nctum, a. 3. *intingere, bagnare*, ἐμϐάπτω, in aliqua re tingo, madefacio. *Quintil. l.* 10. *c.* 3. *ad fin.* Quoad intinguntur calami, morantur manum. ¶ Refertur ad cibos, qui intinctu condiuntur. *Cato* R. R. *c.* 156. Brassicam si crudam edes, in acetum intinguito. *Plin. l.* 20. *c.* 17. *circa med.* Anisum omnibus, quæ condiuntur, quæque intinguntur, desideratum.

INTOLERABILIS, le, *intollerabile, insopportabile*, ἄτλητος, δύσοιστος, qui ferri & tolerari non potest, intolerandus, non ferendus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. *extr.* Intolerabilis odoris fœditate insectantes depellunt. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 45. Intolerabile frigus. *Id.* 4. *Acad. c.* 8. Intolerabilis dolor. *Liv. l.* 1. *c.* 53. Intolerabilis sævitia. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 59. Intolerabiles sumptus. *Cic. in Orat. c.* 65. *extr.* Intolerabile vitium est. & *cap.* 8. Verba dura, odiosa, intolerabilia. *Id. Fam.* 3. *ep.* 7. Intolerabilia tributa exigere. & *lib.* 4. *ep.* 3. Multo intolerabiliorem futurum. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 459. Intolerabilius nihil est, quam femina dives. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 13. Mihi cum omnia sunt intolerabilia ad dolorem, tum maxime, quod, &c. ¶ Active est intolerans, *impaziente*. *Afran.* apud *Non. c.* 2. *n.* 435. Quod si fecissem id sæpius, didicisset is ferre, & non esset intolerabilis.

INTOLERABILITER, adverb. *intollerabilmente*, ita ut ferri non possit. *Colum. l.* 1. *c.* 4. *ad fin.* Sed frigoribus hiemis intolerabiliter horrent.

INTOLERANDUS, a, um, *intollerabile, intolleranda*, intolerabilis. *Cic. in Vatin. c.* 9. Intolerandus tyrannus. *Liv. l.* 22. *c.* 1. Intoleranda frigora. *Cic.* 6. *Verr. c.* 35. *ad fin.* Res indigna atque intoleranda. *Id.* 1. *Agrar. c.* 5. Omnium rerum infinita atque intoleranda licentia. *Id. pro Font. c.* 16. Immanis atque intoleranda barbaria. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 13. Perniciosa atque intoleranda potentia. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 26. Intolerandus tam longi itineris labor. *Id.* 12. *Ann. c.* 10. Dominatio nobilitati plebique juxta intoleranda. *Gell. l.* 10. *c.* 22. Multa vana atque intoleranda auribus. *Sallust. in Catil. c.* 61. Res fœdæ atque intolerandæ. & *cap.* 10. *extr.* Crudele intolerandumque factum. ¶ *Intolerandum* adverbii more *Gell. l.* 17. *c.* 8. Aula, ut video, intolerandum fervit.

INTOLERANS, antis, *impaziente, intollerante*, δυσανάσχετος, qui tolerare non potest, impatiens. *Liv. l.* 9. *c.* 18. Et loquimur de Alexandro nondum merso secundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit. *che men sapesse moderarsi*. & *lib.* 20. *c.* 28. Corpora intolerantissima laboris atque æstus. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 80. Superbia viri, æqualium quoque, adeo superiorum, intolerantis. & *lib.* 2. *Ann. c.* 75. Omnium, quæ ultionem morarentur, intolerans. ¶ Item intolerandus, *intollerabile*. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 10. Vir ingens gloria, atque eo ferocior, & subjectis intolerantior. & *lib.* 3. *c.* 45. Quanto intolerantior servitus iterum victis. (Utroque loco *Grotius* malebat *intoleratior*.) *Flor. l.* 4. *c. ult. circa med.* Nihil insultatione Barbarorum intolerantius fuit. *Gell. l.* 13. *c.* 8. Nihil posse fieri indignius, atque intolerantius, quam quod homines ignavi, &c. *Lev.* apud *eund. l.* 19. *c.* 7. Curis intolerantibus.

INTOLERANTER, *intollerabilmente*, δυσανασχέτως, intolerabiliter. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 9. *extr.* Intoleranter dolere. *Id.* 2. *de Orat. c.* 52. Intolerantius se jactare. & *in Vatin. c.* 12. Intolerantissime gloriari. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 51. Intolerantius Gallos insequentes legio tardavit.

INTOLERANTIA, æ, f. *superbia, alterigia insoffribile*, αὐθάδεια, impotentia, insolentia, superbia quæ ferri, ac tolerari non potest. *Cic. pro Cluent. c.* 40. *sub fin.* Quis eum cum illa superbia atque intolerantia ferre potuisset? *Id.* 2. *Agrar. c.* 13. Perspicite quanta potestas permittatur: non privatorum insaniam, sed intolerantiam regis esse dicetis. *Sueton. in Tiber. c.* 51. Acerbitas & intolerantia morum. ¶ Item impatientia, *impazienza*. *Gell. l.* 17. *c.* 19. *ad fin.* Intolerantia, cum injurias, quæ sunt ferendæ, non toleramus, neque ferimus.

INTOLERATUS, a, um. Intoleratus æger apud *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 19. *sub fin.* est nullis cibis recreatus.

INTOLLO, is, a. 3. extollo, ut clamores absonos intollere, *Apul. l.* 8. *Metam.*

INTONATUS, a, um, particip. ab intono. *Horat. Epod.* 2. *v.* 51. Si quos Eois intonata fluctibus Hiems ad hoc vertat mare. *h. e.* procellosa tempestas in Eoum mare cum tonitru & ventis immissa.

INTONDEO, es, ondi, onsum, a. 2. *tosare*, κείρω, tondeo. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Et fibrarum summas partes intondeas.

INTONO, as, ui, *raro* avi, n. 1. *tuonare*, idem quod tono, aut valde tono. *Cic. in Mario, l.* 1. *de Divin. c.* 47. Partibus intonuit cæli Pater ipse sinistris. *Virg.* 2. *Æn. v.* 693. subitoque fragore Intonuit lævum. & *lib.* 1. *v.* 94. Intonuere poli. & *lib.* 8. *v.* 527. iterum atque iterum fragor intonat ingens. *Non. c.* 4. *n.* 258. leg. *increpat*: alii, fragor intonat aures. *Sidon. l.* 9. *ep.* 14. Præparare aures fragoribus intonaturis. *h. e.* plausibus, qui personabunt. ¶ Translate dicitur de quovis sono ac voce vehementiore. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 78. *Burm.* Consonuere cornicines funebri strepitu: unus præcipue servus tam valde intonuit, ut, &c. *Senec. in Agam. v.* 328. Chelys nil acre velim, magnumque modis intonet altis. *Plin. l.* 8. *c.* 40. Intonuit ingenti latratu canis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 515. Contremuit nemus, & silvæ intonuere profundæ. *risonorono, rimbombarono*. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 365. magnis cum fratribus Eurus Intonat Ægæo. *fischia, mugge sull' Egeo*. *Paulin. Nolan. carm.* 21. (*al.* 13.) *v.* 903. Cum suscitandis mortuis Cœlo tuba intonaverit. ¶ Et præsertim de eo, qui impetu quodam, clamoseque loquitur, ut fit in ira, aliove animi impetu. *Cic. pro Mur. c.* 38. Jam hesterna concione intonuit vox perniciosa tribuni. *Liv. l.* 3. *c.* 48. Cum hæc intonuisset plenus iræ. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 45. Nonne satis fuerat timidæ inclamasse puellæ, Nec nimium rigidas intonuisse minas? *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 39. Phlegræos Jovis Enceladique tumultus Intonet angusto pectore Callimachus. *Senec. in Agam. v.* 544. Furibundum intonat, superasse nunc se pelagus atque ignes. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 1. Claudius cælibi vitæ intonans. *h. e.* invehens. Alii aliter leg. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 168. Occupat os barbamque viri, clavaque superne Intonat. *h. e.* quasi tonitru, & fulmine, sonantes ictus infligit. Al. leg. *clavamque*, & est, clavam intentando inclamat, & tonanti voce percellit.

INTONSUS, a, um, *non tosato*, ἄκουρος, non tonsus. *Accius* apud *Cicer.* 3. *Tuscul. c.* 26. Scindens dolore indentidem intonsam comam. *Horat. epod.* 15. *v.* 9. Intonsi capilli. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 655. intonsum caput. *Virg.* 9. *Æn. v.* 181. ora intonsa. *h. e.* nondum rasa. Sic *Curt. l.* 8. *c.* 22. *a med.* Mentum intonsum. *barbuto*. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Intonsæ oves. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 63. Intonsi montes. *h. e.* nemorosi, & incedui. *Id.* 9. *Æn. v.* 681. quercus intonsa cælo attollunt capita. *h. e.* frondosa. *Stat. l.* 4. *silv.* 7. *v.* 10. intonsa myrtus. ¶ Sæpe dicitur de antiquis Romanis, qui cum nullis dediti deliciis essent, ne comam quidem tondebant: unde & *hirsuti* dicti sunt. *Plin. l.* 7. *c.* 59. Tonsores in Italiam venere post R. C. anno CCCCLIV. antea intonsi fuere. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 34. & Ovid. 2. *Fast. v.* 30. Intonsi avi. & *lib.* 6. *v.* 264. intonsi regia magna Numæ. ¶ Et universim de incultis hominibus, & pauperem asperamque vitam agentibus. *Liv. l.* 21. *c.* 32. *de Alpinis incolis*. Homines intonsi & inculti. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 16. Cilices. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 2. Getæ. ¶ *Intonsus deus* est Apollo. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 60. & *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 52. ¶ Cum accus. Græco more, *Sil. l.* 15. *v.* 674. Rhodanique comas intonsa juventus.

INTORQUEO, es, orsi, ortum, a. 2. *torcere, piegare*, ἐντρέφω, idem quod torqueo, contorqueo, inflecto. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. Mentum in dicendo intorquens. *Virg.* 4. *Georg. v.* 451. Ardentes oculos intorsit lumine glauco. *Plin. l.* 19. *c.* 6. *sub fin.* Debet intorqueri caulis, ut caput validius fiat. *Claudian. in* II. *consul. Stilich. v.* 363. Intorquere clavum. *Colum. l.* 5. *c.* 10. *a med.* ramulos. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 287. Intorquere undas remis. *Lucret. l.* 6. *v.* 123. Cum subito validi venti collecta procella Nubibus intorsit se se. *h. e.* se involvit, & induit. *Auct. de B. Hispan. c.* 38. Huc accedebat, ut etiam talum intorsisset. *s' era slogato un piede*. ¶ Item jaculari, conjicere, vibrare, *lanciare, vibrare, tirare*, quod torquendo brachio fit. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 7. Vereor, ne Pompejo quid oneris imponam, μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου intorqueat. *Virg.* 2. *Æn. v.* 231. & tergo sceleratam intorserit hastam. & *lib.* 10. *v.* 322. & *lib.* 11. *v.* 637. Intorquere jaculum, hastam alicui. *h. e.* in aliquem. & *vers.* 882. & *Senec. epist.* 45. *a med.* telum in hostem. ¶ Translate *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 36. Alternis versibus intorquentur inter fratres gravissimæ contumeliæ. *Sil. l.* 11. *v.* 342. Intorquere vocem diram. *dar un grido spaventevole*.

INTORTE, *tortamente*, contorte. *Plin. l.* & *cap.* 16. Bruscum intortius crispum, molluscum simplicius sparsum. *con più rigiri*.

INTORTIO, onis, f. *torcimento, arricciamento*, contortio. *Arnob. l.* 3. *pag.* 108. Hos capillorum intortionibus crispulos.

INTORTUS, a, um, *torto, avvolto*, ἑλιγματώδης, contortus, flexus, involutus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* & *Thet. v.* 235. Intorti rudentes. *Petron. in Satyr. c.* 131. De sinu licium protulit varii coloris filis intortum. & *cap.* 80. & *Liv. l.* 25. *c.* 16. *ad fin.* Intorto circa brachium pallio, composui ad prœliandum gradum. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 35. Angues intorti capillis Eumenidum. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 563. & *Martial. l.* 8. *epigr.* 33. *v.* 19. Intorti capilli. *ricciuti, crespi*. *Liv. l.* 28. *c.* 30. *ad fin.* Navis repente intorta, in proram circumagebatur. *raggirata*. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 452. niger intorto turbine nimbus. ¶ Translate *Plaut. Cist.* 4. 2. 63. Intorta oratio. *discorso inviluppato, oscuro*. *Pers. sat.* 5. *v.* 38. Intorti mores. *h. e.* minus recti, pravi. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Sonus concisus, intortus. V. *Luscinia*. ¶ Est etiam jactus, vibratus, *tirato, lanciato*. *Virg.* 10. *Æn. v.* 382. hunc, magno vellit dum pondere saxum, Intorto figit telo. *Sil. l.* 1. *v.* 304. verba ocius acer Intorto sancit jaculo.

INTRA, *dentro, tra, intra*, ἐντός, ἔνδοθι, in, intus, inter: præpositio regens accusativum: ab *in*, ut *citra* a *cis*, *ultra* ab *uls*, ut *Gell. l.* 12. *c.* 13. & *Prisch. l.* 14. *pag.* 991. *Putsch.* docent. Refertur sæpe ad locum. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 10. *a med.* Nisi intra parietes meos
de

de mea pernicie consilia inirentur. Id. ad Brut. ep. 18. Cum tantum resideat intra muros mali. Anil. ad Herenn. l. 4. c. 3 Intra carceres stare. Plaut. Merc. 1. 2. 75. Ubi eam vidit? Acanth. Intus intra navim. Cic. pro Sext. c. 27. Aotiochum intra montem Taurum regnare jusserunt. h. e. intra fioes montis Tauri, ita ut eis eum muntem transgredi non liceret. (V. Liv. l. & cap. 38.) Flor. l. 3. cap. 10. & lib. 4. c. 12. Iutra ripam. h. e. in ulteriore ripa. Cic. 5. Verr. c. 89. Locus iotra oceanum jam nullus est, quo, &c. h. e. in omnibus terris, quas ambit oceanus: quod est, in toto terrarum orbe. Liv. l. 5. c. 35. Intra Apenninum tamen se se tenuere. h. e. cis Apenninum transgressi non sunt, neque propius Romam accessere. Cels. l. 3. 18. Quidam phrenetici intra verba desipiunt: alii insurguot, & violenter quædaio manu faciunt. h. e. verbis tantum desipiunt, neque ulterius progrediuntur. Plin. l. 12. c. 21. Ea intra se consumunt Arabes. h. e. inter se ipsi consumunt, neque extra fines suos exportant: fra di loro, nel paese. Et lib. 9. c. 51. ad fin. Torpedo intra se parit ova, in alium locum uteri transfereus. dentro di se. & lib. 10. c. 42. Picæ meditantes intra se. h. e. secum ipsæ, fra se. Quintil. l. 11. c. 3 Quæ intra oosmet ipsos componimus. Plin. alter l. 3. ep. 10. Præcipue cum affirmetis, intra vos futura, donec placeat emittere. tra voi, e secreto. & Flor. l. 1. c. 3. Abstulit virtus parricidam, & facinus intra gloriam fuit. h. e. intra gloriæ fines: adhuc fuit gloriosum. Plin. l. 4. ep. 16. a med. Paulisper se intra silentium teouit. stette sul tacere. ¶ Sine casu. Cels. l. 7. c. 15. Pars, quæ intra, longioc esse debet, quam quæ extra. Colum. l. 12. c. 43. a med. Vasa extrinsecus, & intra diligenter picata. Petron. in Satyr. c. 22. Idem tota intra, forisque familia fecerat. ¶ Refertur etiam ad motum ad locum. Cic. pro Cæcin. c. 8. Ingrediens intra finem ejus loci. Id. 2. de Orat. c. 34. extr. Nosse regiones, intra quas venias. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 32. extr. Qui intra fines suos Ariovistum recepissent. Liv. l. 34. c. 33. Compulsus intra mœnia hostis. Plaut. Cistell. a. 3. v. 19. Ferre aliquid intra limen. Id. Trucul. 1. 1. 23. Ea intra pectus se penetravit potiu. ¶ Item ad tempus. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 36. extr. Qui intra annos quatuordecim tectum non subiissent. Plaut. Curcul. a. 3. v. 77. Dimidiam partem nationum subegit solus intra viginti dies. Tacit. 2. Ann. c. 71. Quod dii me intra juventam præmaturo exitu raperent. ¶ Sequente quam. Liv. l. 36. c. 10. Intra decimum diem, quam Pheras venerat. h. e. in spatio dierum decem, postquam venerat. Senec. de Tranquil. c. 11. a med. Quem populus R. intra annum quam timuerat, spectavit. Colum. l. 12. c. 23. Intra quartum diem, quam de lacu sublatum est. ¶ Gell. l. 12. c. 13. multa disserit de sententia borum verborum intra calendas: & quidem ex vi verborum esse ait in ipsis calendis: ex consuetudine autem significare totum illud tempus, quod aote calendas futurum est. Utrum autem & ipsæ calendæ comprehendantur, oon statuit: at ipsas quoque comprehendi, aperte significat Ulpian. Dig. lib. 38. tit. 9. leg. 1. circa med. & lib. ult. tit. 16. leg. 133. Verba ejus priore loco sunt: Quod dicimus, intra dies centum bonorum possessionem peti posse, ita intelligendum est, ut & ipso die centesimo bonorum possessio peti possit: quemadmodum intra calendas, etiam ipsæ calendæ sint. Plin. l. 16. c. 25. extr. Deflorescunt omnia septenis diebus: quædam tardius, sed nulla pluribus bis septenis: omnia & intra VIII. Id. Jul. h. e. antequam ille dies elabatur. ¶ Ponitur & pro citra. Liv. l. 1. c. 43. Secunda classis intra centum, usque ad quinque & septuaginta millium censum iostituta. sotto, o meno. Translate Cic. Fam. 9. epist. ult. sub fin. Epulamur una non modo non cootra legem, sed etiam intra legem, & quidem aliquanto. h. e. ut ne omne illud quidem mensæ inferamus, quod lex permittit, sed aliquanto minus. & lib. 4. ep. 4. a med. Modice hoc faciam, aut etiam intra modum. Gell. l. 12. c. 13. a med. Modice, idest cum modo æquo & pari: intra modum, minus quam modice, idest non ad ipsum modum, sed retro paululum, & citra modum. Quintil. l. 11. c. 3. Horteosii scripta intra famam sunt. h. e. suot minora fama. Flor. l. 4. c. 11. sub fin. Cleopatræ pulcritudo intra pudicitiam Principis fuit. h. e. minus potuit, quam pudicitia. Cels. l. 3. c. 24. ad fin. Oportet carnis aliquid esse, iotraque aquam manere. h. e. solam aquam bibere vino abdicato. ¶ Postposuit suo casui Tacit. 4. Ann. c. 48. Dum populatio lucem intra sisteretur. dentro i termini del dì.

INTRABILIS, le, dove si può entrare, qui adiri potest. Liv. l. 22. c. 19. ad fin. intrabile os amnis. Ita legit Gronov. cum aliis. Alii aliter.

INTRACTABILIS, le, qui tractari non potest, durus, asper, indomabilis, ἀδάμαστος, ἀνεπιχείρητος. Senec. in Hippol. v. 229. & 271. Tentemus animum tristem & intractabilem. intrattabile. Gell. l. 18. c. 7. Domitius, cui cognomen Iosano factum est, quoniam erat natura intractabilior, & morosior. Senec. ep. 25. Respice ætatem ejus jam duram & intractabilem: non potest reformari. incorrigibile. Virg. 1. Æn. v. 343. genus intractabile bello. indomabile, invincibile. Plin. l. 19. c. 5. Pastinacæ virus intractabile est. sapore, fugo, che non si può gustare. Grat. in Cyneg. v. 159. Ira intractabilis. Virg. 1. Georg. v. 211. Iotractabilis bruma. insoffribile. Sic Justin. l. 24. c. 4. Loca frigore intractabilia. inabitabili. ¶ Apud Gell. l. 4. c. 15. in fin. quidam leg. intrectabilis.

INTRACTATUS, a, um, non maneggiato, indomito, ἄδμητος, non tractatus, indomitus. Cic. de Amic. c. 19. Nemo est, qui non equo eo, quo consuevit, libentius utatur, quam intractato & novo. Grat. in Cyneg. v. 134. intractatus decor. h. e. nativus, non arte elaboratus, nullo artificio politus. Virgil. Æn. 8. v. 205. Caci meos effera, ne quid inausum, Aut iotractatum scelerisve, dolive fuisset, Quatuor tauros avertit. h. e. intactum a furtis suis.

INTRACTIO, onis, f. contrazione. Plin. l. 7. c. 12. a med. Rictum in loquendo, intractionemque linguæ, & sermonis tumultum piscator quidam reddidit. Al. leg. contractionem.

INTRAHO, is, axi, actum, a. 3. traire. Apul. l. 5. Metam. Sulcatos intrahens gressus. Id. ibid. l. 11. Sol iuclinatus intrahebat vesperam. ¶ Apud Festum intrahere, est contumeliam intorquere.

INTRAMURANUS, a, um, qui est intra muros, urbaous. V. Extramuranus.

INTRANSITIVE. Priscian. l. 18. pag. 1134. Quæ habent passivam terminationem impersonalia, non possunt infinitis adjungi, ut statur, curritur, sedetur, & intransitive intelliguntur.

INTRANSITIVUS, a, um, non transiens. Priscian. l. 14. pag. 982. Putsch. Per intransitivam dicuntur elocutionem, id est non traoseuntem ab alia ad aliam personam, ut percutit homo excelsus.

INTRATUS, a, um, nom. ex particip. passivæ significationis: ab intro, as. Ovid. 2. ex Pont. ep. 8. v. 56. Intrata est Superis quod domus una tribus. Vellej. l. 2. c. 105. Intrata protinus Germania. Liv. l. 21. c. 25. a med. Ubi rursus silvæ intratæ, tum postremos adorti, &c. Sil. l. 12. v. 323. Phœbo jam iotrata sacerdos. h. e. afflata. Sidon. carm. 2. v. 147. cum bellua ferrum Ferret, & intratos exirent arma per armos. h. e. transfixos.

INTREMIDUS, V. Tremidus.

INTREMISCO, is, n. 3. intremire, tremare, contremisco. Cels. in præfat. l. 7. a med. Manu stabili esse, oec unquam intremiscente. Plin. l. 2. c. 79. Terræ intremiscunt, sopito mari. Id. l. 8. c. 4. Elephas, vestigio hominis animadverso, priusquam homine, intremiscere insidiarum metu, circumspectare, &c.

INTREMO, is, mui, n. 3. tremare, intremire, idem quod tremo. Cels. l. 3. c. 3. Totum corpus intremit. Virg. 3. Æn. v. 581. intremere omnem murmure Trinacriam. Ovid. 2. Metam. v. 180. subito genua intremuere timore. ¶ Traositive Sil. l. 16. v. 664. Hannibalem ecce senectus Intremit, aut ægros simulat mentita timores. Al. leg. Hannibali. Et l. 8. vers. 60. Iutremuit regum eventus.

INTREMULUS, a, um, tremolante, tremens, tremulus. Auson. in epitaph. Heroum 34. Intremulam baculo non subeunte manum.

INTREPIDE, adverb. intrepidamente, ἀδεῶς, sine pavore, audacter. Liv. l. 26. c. 4. Postquam assuetudine quotidiana satis intrepide visum est fieri. Gell. l. 9. cap. 11. Progreditur iotrepide modesteque obviam.

INTREPIDUS, a, um, non isbigottito, intrepido, ἀδεής, non trepidus, impavidus, imperterritus. Ovid. 13. Metam. v. 478. Pertulit intrepidos ad fata novissima vultus. Val. Flacc. l. 1. v. 503. non iotrepidus genitoc discrimine nati. Tacit. Hist. l. 1. c. 35. extr. Intrepidus minantibus, adversus blandientes incorruptus. Justin. l. 24. c. 4. Ptolemæus adventum Gallorum intrepidus audivit. Gell. l. 1. c. 11. extr. Intrepida modulatio. Id. c. 1. l. 19. Interritus intrepidusque. & cap. 12. extr. Tranquillus, intrepidus, immobilis. Senec. in Hippol. v. 593. Intrepida verba. Curt. l. 8. c. 11. ad fin. Saluti fuit, quod sensim, & intrepidi se receperunt. non iscompigliati. Tacit. in Agric. c. 22. Ita intrepida ibi hiems, & sibi quisque præsidio. h. e. hiberna quieta ac tuta ab hostibus.

INTRIBUO, is, a. 3. contribuire, εἰσφέρω, contribuo, confero, tributum solvo. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 35. Modo oe quid ideo intribuant.

INTRIBUTIO, onis, f. contribuzione, εἰσφορά, actus intribuendi, collatio, pensio, contributio. Ulpian. Dig. lib. 49. tit. ult. leg. 4. Nec ab intributionibus veteranos esse excusatos, palam est. & lib. 50. tit. 1. leg. 22. extr. Omoibus patrimooii intributionibus fungi debent. Adde Arcad. ibid. tit. 4. leg. ult. a med.

INTRICATUS, a, um, intricato, imbarazzato, impeditus, implicatus. Plaut. Pers. 4. 1. 9. Nunc ego lenonem ita hodie intricatum dabo, Ut ipsus se se, qua se expediat, nesciat.

INTRICO, as, avi, atum, a. 1. implico, involvo, imbarazzare, ἐμπλέκω: a tricis. Afranius apud Non. c. 1. n. 26. Ita intricavit hanc rem temeritas. Ulpian. Dig. l. 11. tit. 3. leg. 1. in fin. Is quoque deteriorem facit, qui servo persuadet, ut injuriam faceret, vel furtum, vel ut peculium intricaret. Id. lib. 15. tit. 1. leg. 21. Intricare peculium in necem creditorum. h. e. obligare, æri alieno subjicere: impegnare. Cic. in fragm. apud Gell. l. 6. c. 2. extr. Chrysippus æstuans laboraosque, quonam pacto explicet, & fato omnia fieri, & esse aliquid io nobis, intricatur hoc modo.

INTRIGO, inis, f. idem ac intertrigo. Varr. l. 4. de L. L. ad fin.

INTRIMENTUM, ti, n. salsa, concia, sapore, conditura ex rebus tritis, & in cibos condiendi gratia infusis. Apul. l. 10. Metam. Sapidissimis iotrimentis succuum pulmenta condita.

INTRINSECUS, adverb. intrinsecamente, di dentro, ἔνδοθεν, in interiore parte: ab intra, & secus, qua notat juxta, prope. Varr. l. 2. de R. R. c. 11. Eam intrinsecus eadem re perungunt. Colum. l. 12. c. 43. Lata vasa intrinsecus & exterius crasse picari jubebat. Id. l. 8. c. 3. Aviaria intrinsecus & extrinsecus poliantur opere tectorio. Lucret. l. 6. v. 1145. Sudabant etiam fauces intrinsecus atro sanguine. Sueton. in Aug. c. 95. Immolanti omoium victimarum iocinora replicata intrinsecus ab ima fibra paruerunt.

INTRITA. V. vocem sequent.

INTRITUS, a, um, pesto, tritato, in aliqua re tritus. Plin. l. 24. c. 3. Glans intrita duritias cum salsa axungia sanat. Id. l. 30. c. 9. extr. Cantharides cum uva taminia iotritæ. ¶ Item aqua, aliove humore mollitus, maceratus, subactus, macerato, ammollato, intriso. Varr. l. 3. R. R. c. 9. in fin. Panis triticeus intritus in aquam. & cap. 10. Hordeum intritum in aqua. Plin. l. 17. c. 10. ante med. Grandissimis baccarum tusis leviter, ne grana frangantur, eaque in-

trita recte circumlini, atque ita fieri. ¶ Apud *Scribon. Larg. compos.* 201. *acetum intritum* est quod rebus contusis, & intritis infunditur. ¶ *Intrita*, *æ*, ὑπότριμμα, res aliqua intrita. *Plin. l.* 35. *c.* 14. *de confectione laterum*. Quin & intritam ipsam eorum, priusquam fingantur, macerari oportet. *la pasta*. & *lib.* 36. *c.* 23. Intrita quo vetustior, eo melior. *la calcina bagnata*. & *lib.* 17. *c.* 15. Atque ita ligatum insitum, intritaque illitum operire terra. *h. e.* luto paleis mixto, & subacto, ut ipse *sub fin. cap. præced.* & *Colum. de arborib. c.* 26. docent. *Colum. l.* 12. *c.* 55. Semen sinapis in mortarium conjicito, & pistillis conterito: cum contritum fuerit, totam intritam ad medium mortarium contrahito, & comprimito manu plana. *Phædr. l.* 1. *fab.* 26. *vers.* 7. intrito cibo plenam lagonam posuit. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *ad fin.* & *Cels. l.* 3. *c.* 19. *a med.* Intrita panis e vino, *zuppa*. *Cels. ibid. c.* 6. *a med.* Dari potest intrita ex aqua calida. *pan bollito*, fortasse, aut *pappa*. & *sub fin. cap.* 3. *l.* 4. Incipiendum erit a pulticula, vel intrita bene madida. *un pesto brodoso*. Docet *Donat. ad Terent. Phorm.* 2. 2. 4. a rusticis *intritam* vocari alliatum moretarium. V. *Moretum*. ¶ Dicitur etiam *intritum*, *i*, n. *Apul. l.* 11. *Metam.* Et insuper fluctus libant intritum lacte confectum. ¶ Denique *intritus* est non tritus, non fractus. *Colum. l.* 12. *c.* 49. Deinde intrita oliva novo fisco includitur, & prelo subjicitur. *h. e.* integra.

INTRO, adverb. *dentro*, *entro*, ἔσω, intus, servitque verbis motus ad locum: ab *in*. Frequentissimum est apud Comicos: & fere ad ædes refertur. *Plaut. Trucul.* 3. 2. 19. Sequere intro me, amabo. *in casa*. *Cic. Verr.* 3. *c.* 26. Cur ad nos filiam tuam non intro vocari jubes? *qui da noi*. *Terent. Eun.* 5. 7. 2. Modo senex intro ad nos venit. *Plaut. Most.* 2. 2. 39. In hasce ædes pedem nemo intro tetulit. *Id. Merc.* 2. 1. 20. Respondet, ni properem illam ab se se abducere, ad me intro domum ad uxorem ducturum meam. *Id. Pseud.* 2. 2. 59. Huc quidem hercle haud ibis intro, ne quid harpax feceris. *Hirt. de B. Afric. c.* 88. Cum dormitum isset, ferrum intro clam in cubiculum tulit. ¶ Pro *intus*, *Cato R. R. c.* 157. Omnia sana faciet, intro quæ dolitabunt. *Pallad. l.* 1. *tit.* 40. Ut sipilam miseris, intro stare non possit.

INTRO, as, avi, atum, a. 1. *andar dentro*, *entrare*, *penetrare*, εἰσέρχομαι, intro eo, ingredior. *Cic. Phil.* 2. *c.* 27. Tu ingredi illam domum ausus es? tu illud sanctissimum limen intrare? *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 4. Cum pomœrium postea intrasset. *Id. pro Rabir. Post. c.* 8. Una reprehensio est, quod regnum intrarit. *Petron. in Satyr. c.* 139. Mulier quædam januam intravit. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 16. Cum equites intrare fumum & flammam densissimam timerent. *Virg.* 6. *Æn. v.* 59. Tot maria intravi, duce te. & *lib.* 8. *v.* 390. medullas intravit calor. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 11. Amnis intrans æquora. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 656. cultosque intravit in hortos. & *lib.* 7. *v.* 492. in portusque intrat amicos. *Cic. pro Dom. c.* 3. In Capitolium intrare non debuisti. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. Quo qui intraverant, &c. *Plin. l.* 6. *c.* 29. *a med.* Intravere eo arma Romana. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 8. Intrare intra præsidia. *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. Intrare per rimas. *Hirt. de B. Afric. c.* 79. Ne hostes intrare ad se possent. *Phædr. l.* 5. *fab.* 9. Cum vix intrare posset ad præsepia. *Stat.* 5. *Theb. v.* 355. vultu galeas intrare soluto Non pudet. *h. e.* capiti induere. ¶ Poetice dativum regit. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 590. mediis intrarent montibus undæ. *Sil. l.* 9. *v.* 289. discordia demens intravit cælo. & *lib.* 11. *v.* 473. Intrare ponto. & *Stat.* 1. *Theb. v.* 255. septis & turribus aureus intres. Adde *Sil. l.* 7. *v.* 464. dubia tamen lectione. ¶ Passive *Tacit.* 2. *Ann. c.* 5. Si mare intretur. & *lib.* 16. *c.* 25. Intrari curiam placebat. *Id.* 3. *Hist. c.* 20. Non, si pateant portæ, nisi explorato, nisi die, intrandum. ¶ Impersonaliter, *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 17. Quo non modo intrari, sed ne perspici quidem possit. ¶ Interdum est aggredi, *assalire*. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 774. Sæpe etiam injustis collatum viribus hostem Ultro audax animis intrat, &c. ¶ Item penetrare, transfigere, *trafiggere*, *Martial. l.* 7. *epigr.* 26. Quem (*aprum*) meus intravit ingenti cuspide Dexter. & *lib.* 14. *ep.* 30. *de venabulis*. Intrabunt ursos, sit modo firma manus. ¶ Translate est se insinuare, penetrare. *Cic. Acad.* 4. *c.* 39. Nulla acies humani ingenii tanta est, quæ penetrare in cælum, terram intrare possit. *Id.* 5. *de Fin. c.* 16. Intrandum est igitur in rerum naturam, & penitus quid ea postulet, pervidendum. *Id. pro Flacc. c.* 10. Querendum est ergo de omni accusationis iniquitate, &c. propius accedo: nego esse ista testimonia, &c. intrabo etiam magis: qui gessit, non adest; &c. *mi avanzerò anche di più*. & 2. *de Orat. c.* 25. *extr.* Definitio in sensum & in mentem judicis intrare non potest. *Id. Q. Fr. l.* & *ep.* 1. *c.* 5. Intrare penitus in alicujus familiaritatem. *Sil. l.* 1. *v.* 124. Intravit mentes superum. *h. e.* exploravit & intellexit consilia & voluntatem deorum. *Id. l.* 3. *v.* 697. Ecce intrat subitus vatem deus. *h. e.* invadit, impletque œstro ejus animum. *Tacit. in Agric. c.* 5. Intravit animum militaris gloriæ cupido. *Id.* 1. *Ann. c.* 39. Pavidos & conscientia vecordes intrat metus, venisse patrum jussu, &c. ¶ Ad forum & judicia aliquando pertinet. *Plin. l.* 5. *ep.* 4. Alio Senatu Vicentini sine advocato intraverunt. *comparvero*. & *lib.* 6. *ep.* 31. A parte heredum intraverunt duo: omnino postularunt, &c.

INTROCEDO, is, essi, essum, n. 3. *entrare*, introeo. *Apul. l.* 5. *Metam.* Post opimas dapes quidam introcessit, & cantavit invisus. & *lib.* 10. Super has introcessit alia visendo decore præpollens.

INTROCURRO, is, n. 3. *correr dentro*, curro intro, incurro. *Nev.* apud *Non. c.* 3. *n.* 92. Per fretum introcurrimus.

INTRODUCO, is, xi, ctum, a. 3. *introdurre*, *condur dentro*, εἰσάγω, duco intro, induco. *Sallust. in Jug. c.* 12. Noctu milites introducit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 5. Copias in fines hostium introducere. & *lib.* 3. *B. Civ. c.* 26. Eo naves introduxerunt. *Curt. l.* 6. *c.* 7. Operiens aliquem, quo introduceretur ad regem. *Plaut. Aulul.* 3. 3. 4. Etiam huc introduce, si vis, vel gregem venalium. εἰσάγειν pro *introduc.* *Paul. Dig. lib.* 25. *tit.* 5. *leg.* 2. Introducere aliquem in possessionem. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 4. Philosophiam devocavit e cælo, & in urbibus collocavit, & in domos etiam introduxit. ¶ Translate *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 8. Non modo natum mundum introduxit, sed etiam pæne manu factum. *h. e.* docuit, posuit, mundum natum esse. *Id.* 4. *Acad. c.* 42. *sub fin.* Introducebat enim Carneades, non quo probaret, sed ut opponeret Stoicis, summum bonum esse, frui, &c. *Id. de Amic. c.* 1. Quasi ipsos introduxi loquentes. *Al. leg.* induxi. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *ante med.* Et nostros cum aliis sermones, & aliorum inter se introducimus. *Cic. Phil.* 11. *c.* 8. Introducere ambitionem in Senatum. ¶ Novum aliquid instituere, & in usum inducere. *Cic. fil. ad Tiron. Fam.* 16. *ep.* 21. Introducere consuetudinem. *Paul. Dig. lib.* 13. *tit.* 2. *leg.* 1. Si obligatio nova lege introducta sit. *Id. lib.* 9. *tit.* 4. *leg.* 26. Id enim prætor introduxit, ne eluderetur actio. *Ulpian. lib.* 29. *tit.* 5. *leg.* 1. Ideo senatusconsulta introducta sunt de publica quæstione habenda.

INTRODUCTIO, onis, f. actus introducendi, *introducimento*, εἰσαγωγή. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. *ante med.* Noctes certarum mulierum, atque adolescentulorum introductiones nonnullis judicibus pro mercedis cumulo fuerunt.

INTRODUCTOR, oris, m. *introduttore*, εἰσαγωγεύς, qui introducit. *Rufin. l.* 2. *invectivar. in Hieronym. c.* 7. Porphyrius, quem iste introductorem & instructorem ad logicam habere gloriatur.

INTRODUCTUS, a, um, *introdotto*, inductus, invectus. *Cic. Filius ad Tiron. l.* 16. *Fam. ep.* 21. Introducta consuetudo.

INTROEO, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *entrare*, εἰσέρχομαι, eo intro, ingredior. *Cic.* 5. *Phil. c.* 8. Ad urbem venturum, introiturum, quotiescumque vellet. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 7. Quod scribis in urbem introisse. & *lib.* 16. *ep.* 11. Ut etiam in Sicæ domum introeat. *Nepos in Alcib. c.* 7. Primus in Thraciam introiit. *Sallust. in Jug. c.* 74. In tabernaculum introit, epistolam sumit ac perlegit. *Cic. in Pison. c.* 23. Cum ego Cœlimontana porta introisse dixissem. *Sallust. in Catil. c.* 29. & *Terent. Hecyr.* 4. 1. 36. Introire ad aliquem. *visitare*, *andar da qualcuno in casa*. ¶ Cum accusativo, *Cic.* 2. *Phil. c.* 28. An tu illa spolia cum aspexisti, domum tuam te introire putas? *Sueton. in Cæs. c.* 81. *sub fin.* Introiit Curiam. & *cap.* 18. Nisi privatus introisset urbem. & *cap.* 80. Consule theatrum introeunte. ¶ Cum ablat. & præposit. *Cato R. R. c.* 157. *sub fin.* Si polypus in naso introierit. ¶ Sequente infinito, *Terent. Hecyr.* 3. 2. 10. Tuus filius introiit videre, quid agat. ¶ Passive impersonaliter. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 63. Cum periculo introitur recenti apertione. *Cato R. R. c.* 66. Caveat, quam minimum in cellam introeatur. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 10. *v.* 628. Castra sine vulnere introitum. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 5. Si in fundum alienum introitum sit. ¶ Translate *Cic. de Amic. c.* 4. Quem fuerat æquius, ut prius introieram, sic prius exire de vita. ¶ *Introiet* pro *introibit* habetur in *Dial. D. Hieron. in Lucifer. sect.* 5. *sub fin.* V. in fine verbi *Eo*, *is*.

INTROFERO, ers, tuli, latum, anom. a. *portar dentro*, infero, in aliquem locum porto, εἰσφέρω, εἰσκομίζω. *Cic.* 7. *Verr. c.* 13. Lectica in urbem introferri solitus est ad mulierem. *Liv. l.* 43. *c.* 7. Princeps eorum pedibus captus, lectica est introlatus.

INTROGREDIOR, eris, essus sum, dep. 3. *entrare*, εἰσέρχομαι, introeo. *Virg.* 1. *Æn. v.* 524. Postquam introgressi, & coram data copia fandi.

INTROITUS, us, m. *ingresso*, εἴσοδος, actus introeundi, ingressus. *Cic. Phil.* 11. *c.* 2. Nocturnus introitus Smyrnam, quasi in hostium urbem. *Id. pro Dom. c.* 28. *a med.* Adventus meus, atque introitus in urbem. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Sol in Geminos introitum facit. & *paulo post*. Sol introitum in Cancro facit. *Lucret. l.* 2. *v.* 407. introituque suo perrumpere corpus. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 31. Primo statim introitu. *Cic. pro Cæcin. c.* 13. *extr.* Aliquem introitu prohibere. *Plin. l.* 20. *c.* 9. *ad fin.* Introitum alicujus rei pellere. *h. e.* repellere quippiam ne introeat. *Plin. alter l.* 10. *ep.* 113. An qui deinde buleutæ leguntur, certum aliquid debeant pro introitu dare. *per l' ingresso*. *Sueton. in Claud. c.* 9. Sestertium octogies pro introitu novi sacerdotii coactus impendere. *Scævola Dig. l.* 32. *leg. penult. ad fin.* Militiam illam cum introitu comparari volo. *h. e.* cum pecunia, quæ pro introitu in militiam erogari solet. ¶ Est etiam aditus, seu locus, qua introitur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Aures duros & quasi corneolos habere introitus. *Id.* 7. *Verr. c.* 31. Litus propter ipsum introitum atque ostium portus. *imboccatura*. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 9. Omnes introitus erant præclusi. *i passi*. & *Cic. pro Cæcin. c.* 8. Ad omnes introitus, qua adiri poterat in eum fundum, armatos homines opposuit. *Sueton. in Ner. c.* 48. Dum clandestinus ad villam introitus pararetur. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *circa med.* In Euripo Euboico, primo fere introitu, quatuor insulæ, &c. *Id. lib.* & *c.* 12. Primo statim introitu amnis. *foce*, *bocca*. ¶ Translate est principium, initium. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Primus introitus fuit in causam fabulæ Clodianæ. *Id. pro Cæl. c.* 2. Mihi quidem videtur hic introitus defensionis adolescentiæ M. Cœlii maxime convenire. *Plin. l.* 6. *c.* 27. *extr.* In introitu hujus operis.

INTROITUS, a, um, particip. pass. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 5. Quod se pulsatum verberatumve, domumve suam vi introitam esse dicat.

INTROIUGUS, a, um. *Introiugus equus* in veteri tabula apud *Gruter. pag.* 337. in qua Dioclis, Circensium agitatoris, victoriæ enumerantur, est opinor, qui sub jugum ab interiori parte junctus est. Legitur ibi: *duobus introiugis*, *Cotyno & Pompejano*, *vicit*: & *introiu-*

gis

gis vribus, *Abigeis*, *Lucido*, *Parato*: & *Cotyno*, *Galata*, *Abigeio*, *Lucide*, *Pompejano*, *introiugis quinque victor*, &c. quibus verbis & nomina equorum indicantur, & quo loco sub currum juncti essent. Numerus autem ipsorum equorum non significat duos, aut tres, aut quinque simul introiugos uno cursu adhibitos fuisse; sed duobus cursibus v. gr. primum Cotyno, deinde Pompejano victoriam esse partam. Soli autem *introiugi* nominabantur, quamvis quatuor, aut sex sub currum irent, quia in his maximum erat victoriæ momentum, propter flexum metæ. V. *Salmas. in Solin.* ubi de quadrigis agit.

INTROMISSUS, a, um, *ammesso*, *introdotto*, admissus. *Cic. pro Sull.* c. 18. *extr.* Ut cum prima luce consulem salutatum veniret, intromissus meo more, & jure amicitiæ, me in meo lectulo trucidaret.

INTROMITTO, is, isi, issum, a. 3. *mandar dentro*, εἰσπέμπω, mitto intro, immitto. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 11. Legiones, portis accensis, intromittit, atque oppido potitur. *Auct. de B. Hispan. c.* 34. Legatos ad Cæsarem mittunt, ut sibi legiones subsidio intromitteret. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 61. *extr.* Intromisit ad Senecam unum ex centurionibus, qui necessitatem ultimam denuntiaret. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 2. *leg.* 4. Qui cum bestiis depugnandi causa in arenam intromissi sunt. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 12. Quatuor lepores intromittere in leporarium. *rinchiudere*. ¶ Sæpe est *introdurre*, *ammettere*, *ricevere in casa*, εἰσδέχομαι, in domum admitto, recipio. *Terent. Eun.* 3. 1. 52. Phædriam comissatum intromittamus. *Plaut. Trucul.* 4. 2. 6. Nec quemquam interim istoc ad vos, qui sit odio, intromittam. & *vers.* 53. Quid si me jubeat intromittier? *paragoge*. & *Aulul.* 1. 2. 20. In ædes meas, me absente, neminem volo intromitti: atque etiam hoc prædico tibi: si bona Fortuna veniat, ne intromiseris. ¶ Aliquando est introducere, inducere. *Gell. l.* 19. *c.* 13. Verba, quæ a Laberio ignobilia nimis, & sordentia in usum linguæ Latinæ intromissa sunt. *Id. l.* 1. *c.* 13. Intromittere exemplum.

INTROREPO, is, n. 3. *rependo*, ingredior. *Apul. l.* 2. *Metam.* Repente introrepens mustela. & *lib.* 9. Fide tenebrarum contecta introrepere posset. ¶ Potest etiam divisim scribi.

INTRORSUM, & Introrsus, *dentro*, *addentro*, introversus, h. e. versus interiora. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 18. Collis infimus apertus, ab superiore parte silvestris, ut non facile introrsus perspici posset. & *lib.* 7. *c.* 22. Introrsus reducere aliquid. *tirar dentro*. *Liv. l.* 10. *c.* 33. Cedunt primo, & hostem introrsum in media castra accipiunt. *Senec. de vita beata*, *c.* 3. Ista, quæ spectantur, foris nitent, introrsum misera sunt. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad* 5. *Æn. v.* 373. Igitur introrsus prima Asiæ Bithynia est. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 25. Eo promptior Cæsar pergit introrsum, populatur, exscindit. *dentro il paese*. & *lib.* 6. *c.* 33. Pulso introrsus freto, brevia litorum nudantur. ¶ Cum accus. *Id.* 2. *Hist. c.* 8. Quantum introrsus Pontum, & Armenios patescit. *Al. leg.* in Pontum.

INTRORUMPO, is, upi, uptum, n. 3. *entrare con furia*, εἰσβάλλω, irruo, cum impetu introeo. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 49. Quod ea non posse introrumpere videbantur. *h. e.* per portas. Al. leg. *eas*, scil. portas, ut sit accusativus verbi. *Gell. l.* 15. *c.* 22. Cerva emissa in cubiculum Sertorii introrupit. *Terent. Eun.* 5. 6. 26. Cesso huc introrumpere? *Al. leg.* intro irrumpere. *Plaut. Mil.* 2. 5. 50. Introrumpam recta in ædes. *Gell. in fr. cap.* 4. *l.* 15. Parthos in Syriam introrumpentes tribus prœliis fusos. *che facevano un' irruzione*.

INTROSPECTO, as, a. 1. introspicere. *Plaut. Most.* 4. 2. 27. Quid volunt? quid introspectant? *Al. leg. divisim* intro spectant.

INTROSPICIO, is, exi, ectum, a. 3. *guardare dentro*, εἰσορῶ, intro aspicio. *Cic. de Harusp. resp. c.* 15. Ne quis meorum imprudens introspicere possit domum tuam, tollam altius tectum. ¶ Translata est perspicere, diligenter considerare, animadvertere, *esaminare*, *considerare*, *osservare attentamente*. *Cic. pro Font. c.* 15. Inserite oculos in Curiam, introspicite penitus in omnes reipubl. partes. *Id. pro Sull. c.* 27. Penitus introspicite Catilinæ, Cethegi, ceterorumque mentes. *Id.* 2. *de Fin. c. ult.* Tute introspice in mentem tuam ipse: eamque omni cogitatione pertractans, percunctare ipse te, &c. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 38. Tum primum fortunam suam introspexit. *Gell. l.* 17. *c.* 2. Si quis ea verba non incuriose introspiciat. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 7. Ad introspiciendas etiam procerum voluntates. *per ispirare e scoprire*. ¶ Et simpliciter pro intueri, *mirare*, *vedere*. *Id. l.* 2. *Hist. c.* 20. Insita hominum natura, recentem aliorum felicitatem ægris oculis introspicere.

INTROTRUDO, is, a. 3. intrudo. *Cato R. R. c.* 157. Turundam introtrudito. *Al.* scribunt divisim *intro trudito*.

INTROVERSUS, introrsum. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 188. Quid sibi vult? quare fit, ut introversus, & ad te spectent, atque ferant vestigia se omnia prorsum? *Horat.* eandem sententiam his verbis retulit *l.* 1. *ep.* 1. *v.* 74. quia me vestigia terrent Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum. ¶ Potest etiam divisim scribi *intro versus*.

INTROVOCATUS, us, m. *il chiamar dentro*. *Ammian. l.* 29. *c.* 1. (*al.* 6.) Primo introvocatu.

INTROVOCO, as, a. 1. *chiamare dentro*, εἰσκαλέω, in domum advoco. *Liv. l.* 10. *c.* 24. *extr.* Priusquam introvocarentur ad suffragium Tribus. *Cic. Verr.* 3. *c.* 26. Cur ad nos filiam tuam non introvocari jubes? ¶ Potest etiam divisim scribi.

INTRUDO, is, usi, usum, a. 3. *cacciar dentro*, εἰσωθέω, intro trudo, & quasi vi quadam. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. Atque etiam se ipse inferebat & intrudebat. *s' intrudeva*.

INTUBACEUS, a, um, qui est ex intubo. *Plin. l.* 27. *c.* 12. Intubacea folia.

INTUBUS, vel Intybus, i, m. vel f. *vel* Intubum, *seu* Intybum, i, n. *cicorio*, *radicchio*, *endivia*, ἔντυβον, σέρις, herba eadem ac cichorea; ut *Servius* ait in 1. *Georg. v.* 120. Sed aliis herba est ex cichoriorum genere, radice capillata, quam vulgo vocant endiviam. *Plin. l.* 20. *c.* 8. Intubi quoque non extra remedia: succus eorum cum rosaceo, & aceto capitis dolores lenit. *Id. l.* 19. *c.* 8. Intubi hiemis patientiores; sed caule non minus grati. *Virg.* 4. *Georg. v.* 120. Quoque modo potis gauderent intuba rivis. *Colum. l.* 10. *v.* 110. & serpenti grata palato intyba. *Pompon.* apud *Non. c.* 3. *n.* 211. Rustici edunt libenter pædidos, tristes, acres intybos. ¶ Qui per *y* scribunt, Græcæ scriptioni adhærent: qui per *u*, Latinæ.

INTUEOR, eris, itus sum, dep. 2. *essere in sguardo*, *mirare*, *guardare*, ἀτενίζω, βλέπω, in aliquid oculos conjicio, aspicio, contueor. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 21. Tum ad mensam pueros delectos jussit consistere, eosque nutum ejus intuentes, diligenter ministrare. *Al. leg.* ad nutum. *Id. in somn. Scipion. c.* 5. Intueri solem adversum nequitis. *Id. de Univ. c.* 10. In speciem rerum intuens. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 13. Dumque in ea intueberis, in consuesces. *Id. de clar. Orat. c. ult.* Sed in te intuens, Brute, doleo. & 1. *de Orat. c.* 2. Mihi quidem in summos homines intuenti, visum est, &c. *Id. Fam.* 5. *ep.* 17. *ad fin.* Nec minus nostra sunt, quæ animo complectimur, quam quæ oculis intuemur. *Id. de Provinc. Consul. c.* 9. Intueor coram hæc ornamenta reipubl. *Id.* 1. *de Orat. c.* 40. *sub fin.* Huc atque illuc intuens. *Id. pro Planc. c.* 1. Cum intueor & contemplor unumquemque vestrum. *Id. in Orat. c.* 2. *extr.* Eam intuens, in eaque defixus. ¶ Translate *Id.* 1. *Tuscul. c.* 30. Mentis acies seipsam intuens nonnunquam hebescit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 31. Commoneat oratorem, quo quidque referat, & quo intuens, ab eo, quodcumque sibi proposuerit, minus aberret. *ed a che avendo la mira*. & *Agrar.* 2. *c.* 28. Intentis oculis omnes reipubl. partes intueri. *considerare*. & 1. *de Orat. c.* 34. Intuendi nobis sunt non solum oratores, sed etiam actores. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. Intuendum etiam quid affectet quisque, &c. *Nep. in Attic. c.* 9. *in f.* Potius, quid se facere par esset, intuebatur, quam quid alii laudaturi forent. *aveva la mira*, *spectabat*. *Cic. pro Planc. c. ult.* Quos enim ego tum alios tum animo intuebar? *aveva dinanzi gli occhi? aveva in pensiero?* & 5. *Tuscul. c.* 3. *sub fin.* Rerum naturam studiose intueri. *osservare*, *contemplare*. *Plin. in Paneg. c.* 55. Ac mihi intuenti in sapientiam tuam, minus mirum videtur, &c. ¶ Interdum est cum admiratione aspicere, admirari, suspicere. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 14. Pompejum, sicut aliquem, non ex hac urbe missum, sed de cælo delapsum intuentur. *Liv. l.* 37. *c.* 54. *circa med.* Genus humanum vestrum numen imperiumque, juxta ac deos immortales, jampridem intuetur. *Petron. in Satyr. c.* 85. Ut me mater præcipue, tanquam unum ex philosophis intueretur. ¶ Pro versum esse, prospectum habere, *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *circa med.* Cubiculum, quod hippodromum, vineas, montes intuetur. ¶ Passive *Ammian. l.* 23. *c.* 5. (*al.* 13.) Hoc modo contacta loca nec intueri, nec calcari debere. ¶ Divisit per tmesim *Lucret. l.* 4. *v.* 713. Nequeunt rapidi contra constare leones, Inque tueri. ¶ *Intui* in infinitivo V. in *Contueor*.

INTUITUS, us, m. actus intuendi, aspectus, *il guardare*, ἔποψις. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *ante med.* Non ad intuitum rei, pugnamque præsentem. *Al. leg.* actum. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Abire hilarior intuitu. *Al. rectius leg.* in tutum. ¶ Translate *Modestin. Dig. lib.* 34. *tit.* 1. *leg.* 14. Pietatis intuitu. *h. e.* ratione, gratia. Sic *Papinian. lib.* 46. *tit.* 1. *leg.* 47. Intuitu humanitatis. *Tryphonin. lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 68. Affectionis intuitu. *a riguardo*.

INTUMESCO, is, intumui, n. 3. *gonfiarsi*, turgesco, inflor, ὀγκάομαι. *Plin. l.* 2. *c.* 81. Fluctus Bætis intumescens. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *in fin.* Loco tamen ipso paululum intumescente. *h. e.* altius surgente. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 700. Vidi virgineas intumuisse genas. & *lib.* 1. *v.* 215. quibus intumuit suffusa venter ab unda. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Si partes corporis in vesicas intumuerint. ¶ Translate *sonitus* pro efferri, superbire. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. Jure quodam potestatis intumescere. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 19. Intumuere statim superbia ferociaque. *Senec. de consol. ad Polyb. c. penult. sub fin.* supra humanum modum intumescere. ¶ Item pro irasci, *Ovid.* 2. *Fast. v.* 607. Jupiter intumuit, quaque est non usa modeste, Eripit huic linguam. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 14. *v.* 34. Intumuit vati non tamen Ascra suo. *h. e.* in vatem ira non exarsit. *Stat.* 2. *Theb. v.* 412. Iræ intumuere. ¶ Pro crescere, augeri, *Tacit. Ann.* 1. *c.* 38. Intumescente motu. *h. e.* seditione crescente. *Id. de Germ. c.* 3. Affectatur præcipue asperitas soni, & fractum murmur, objectis ad os scutis, quo plenior & gravior vox repercussu intumescat.

INTUMULATUS, a, um, insepultus, inhumatus. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 136. Occurramque oculis intumulata tuis.

INTUNDO, is, a. 3. idem quod tundo, aut valde tundo. *Scribon. Larg. compos.* 71. Hæc omnia intunduntur, cribrantur.

INTUOR, eris, dep. 3. intueor. *Turpil.* apud *Non. c.* 7. *n.* 20. Tamen oculis longa intercapedine appetunt cupide intui. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 150. Nullam equidem cornicem intuor. *Senec. in Hippol. v.* 898. Quod facinus cerno? quod monstrum intuor? *Terent. Heaut.* 2. 4. 23. Quisnam hic adolescens est, qui intuitur nos?

INTURBATUS, a, um, *non turbato*, ἀτάραχος, non turbatus. *Plin. in Paneg. c.* 64. Et sedit inturbatus, interritus, & tanquam ita fieri soleret.

INTURBIDUS, a, um, non turbidus, quietus, tranquillus. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 52. Inturbidus externis rebus annus. *Id.* 14. *Ann. c.* 22. Esse illi per Asiam avitos agros, in quibus tuta & inturbida juventa frueretur. *Id.* 3. *Hist. c.* 39. Vir sanctus, inturbidus, nullius repentini honoris appetens.

INTURGESCO, is, n. 3. idem quod turgesco. *Veget. l.* 1. *R. Veterin. c.* 56. *circa med.* Pridie infundas in calidam, ut inturgescat.

INTUS, *dentro*, ἔνδον, ἔσω, intra: ab ἐντός, quod idem significat: vel ab *in*, ut *Cellio l. 12. c. 13.* & *Prisciano l. 15. pag. 991.* Papinb. placet. *Cic. pro Sull. c. 5. ad fin.* Ille relictus intus, exspectatus foris. *Plaut. Rud. 3. 3. 27.* Signum in fano hic intus. *qui dentro.* *Id. Capt. 1. 2. 89.* Ibo intro, atque intus subducam ratiunculam. *Cic. 2. Catil. c. 5.* Intus insidiæ sunt: Intus inclusum periculum est. intus est hostis. *Id. 2. de Orat. c. 68.* Nasica sensit, illum intus esse. *dentro in casa.* Sic *Terent. Adelph. 4. 2. 30.* Est ne frater intus? *è egli in casa?* & *Cic. de Senect. c. 4. ad fin.* Nec vero ille in luce modo atque oculis civium magnus, sed intus domique præstantior. *Plin. l. 3. c. 4.* Regio Anatiliorum, & intus Desuviatium. *dentro terra.* & *Cic. l. 3. de Fin. c. 5. a med.* Ea, quæ sunt intus in corpore. & *de Univ. c. 10.* Omne animal in mundo intus incluserat. *Pers. sat. 3. v. 30.* ego te intus & in cute novi. *Varr. l. 1. R. R. c. 7.* In Gallia transalpina intus ad Rhenum. ¶ Cum accusativo *Plaut. Mil. 2. 6. 55.* Vide, sit ne istæc vostra intus domum. *Liv. l. 27. c. 11.* Romæ intus cellam Fortunæ signum prolapsum. *Al. leg.* intra: *alii* intus in cellam, *vel* in cella. ¶ *Intus & foris canere* quid sit, V. in *Aspendius.* ¶ Cum verbis, & casibus motus ad locum pro *intro.* *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 26.* Quo simul atque intus est itum, &c. *Lucret. l. 2. v. 710.* Nam sua cuique cibis ex omnibus intus in artus Corpora discedunt. *Cels. l. 7. c. 4.* Si recta intus tendunt. *Plaut. Cas. 5. 2. 7.* Intus novam nuptam deduxi via recta. *Scribon. Larg. compos. 46.* Injicere autem intus narem oportebit cochleæ vivæ carnem. & *125.* Non patitur laxa fieri, nec intus vulnus converti. ¶ Et de loco, apud Comicos. *Plaut. epid. 3. 2. v. penult.* Abeamus intro hinc ad me. *Sera-tip.* atque aliquanto lubentius, quam abs te sum egressus intus. *Id. Amph. 2. 1. 137.* Tu intus pateram proferto foras. & *Bacch. 1. 1. 63.* Ego tibi argentum jubeo jam intus efferri foras. & *Mostell. 3. 1. 144.* Evocato aliquem intus ad te. & *Cistell. 2. 3. v. 8.* Aliquis intus prodeat propere. ¶ Sunt plurima *Plauti* loca, in quibus *intus* hac ratione affertur: quæ alii ita accipiunt, ut per ὑφ' ἓν dictum sit. v. gr. *argentum intus efferri*, quod est domi in nece: *evocato aliquem intus*, aliquem eorum, qui intus sunt domi, &c. ¶ *Intus equum agere* est breviore gyro circumagere, ac metam propius accedendo: sumptum a cursu equorum in Circo, de quo V. *Interior.* Hinc translate *Ovid. 6. Fast. v. 575.* Tertia causa mihi spatio majore canenda est: Nos tamen adductos intus agemus equos. *andrò ristretto.*

INTUSIUM, &c. V. *Indusium.*

INTUTUS, a, um, *mal guardato*, *mal sicuro*, *pericoloso*, [illegible], non securus, incustoditus, indefensus. *Liv. l. 5. c. 45.* Castra Gallorum intuta neglectaque ab omni parte nacti invadunt. *Sallust. in orat. Phil. contra Lepid.* Quousque cunctando rempubl. intutam patiemini? *Tacit. 3. Hist. c. 76.* Intuta mœnium firmare. *Id. 1. Ann. c. 41.* Intuta amicitia. *Plin. l. 14. c. 14.* Intutum est scribere Syllo. *Nazar. in Paneg. Constant. c. 26.* Non intutior tempore, quam Deo tectior.

INTYBUS. V. *Intubus.*

INVADO, is, si, sum, n. 3. *entrare*, *invadere*, *assalire*, *andar contro*, *a addosso*, ἐπέρχομαι, in aliquem locum vado, ingredior (& fere cum aliqua vi, aut impetu) aggredior, irrumpo, irruo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 15.* Ignis quocumque invasit, cuncta disturbat ac dissipat. *Id. Phil. 2. c. 36.* Cum mulier fleret uberius, homo misericors ferre non potuit: caput aperuit, in collum invasit. *Petron. in Satyr. c. 91.* Invadere amplexibus pectus alicujus. *Virg. 6. Æn. v. 260.* Tuque invade viam, vaginaque eripe ferrum. & *lib. 3. v. 382.* Vicinosque, ignare, paras invadere portus. & *lib. 2. v. 265.* Invadunt urbem somno vinoque sepultam. *Colum. l. 7. c. 12. circa med.* Canes constantius appropinquantem violenter invadunt. *Nep. in Themist. c. 2.* Xerxes Europam cum tantis copiis invasit, quantas neque ante neque postea habuit quisquam. *Cic. Phil. 11. c. 2.* In Galliam invasit Antonius, in Asiam Dolabella. *Id. Verr. 3. c. 20. sub fin.* Si in eas urbes vi cum exercitu invasisses. *Id. pro Cæcin. c. 9. ad fin.* Invadere cum ferro in aliquem. *Virg. 11. Æn. v. 710.* Procursu rapido, conjectis eminus hastis, Invadunt Martem clypeis atque ære sonoro. *corrono in battaglia.* ¶ Passive *Sallust. in Jug. c. 92.* Sperans, non effusos hostes invadi posse. & *cap. 111. extr.* Signo dato, undique simul ex insidiis invaditur. *Plaut. Asin. 5. 2. 58.* In oculos invadi nunc est optimum. *che sigli salti agli occhi.* ¶ De iis, qui alienum per vim, & nefas occupant. *Petron. in Satyr. c. 15.* Nescio qui calvus invaserat pallium, exhibiturumque crastino die affirmabat. *Cic. 2. Phil. c. 16.* In multas præterea pecunias alienissimorum hominum, ejectis veris heredibus, tanquam heres esset, invaserat. *Id. pro Rosc. Amer. c. 5.* Accusant ii, qui in fortunas hujus invaserunt. *Sueton. in Cæs. c. 9.* Invadere dictaturam. *Cic. Phil. 2. c. 2.* Unctus impactus est fugitivo illi, qui in C. Marii nomen invaserat. ¶ Translate *Cic. 5. Fam. ep. 9. ante med.* Num potui magis in arcem illius causæ invadere? *Virg. 4. Æn. v. 265.* Continuo invadit. *h. e.* verbis aggreditur, alloquitur. ¶ Pro corripere *Sallust. in Jug. c. 39. ad fin.* Ne reliquos populares metus invaderet. *Lucret. l. 6. v. 658.* arripit acer Sæpe dolor dentes: oculos invadit in ipsos. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 14.* Tantus repente terror invasit, ut, &c. *Plaut. Asin. 5. 2. 40.* Eum morbus invasit gravis. *Cic. 3. Offic. c. 7. a med.* Negat ullam pestem majorem in vitam hominum invasisse, quam, &c. ¶ Pro suscipere, aggredi, *Virg. 9. Æn. v. 186.* aliquid jamdudum invadere magnum Mens agitat mihi. ¶ Cum dativo personæ, *Cic. Fam. 16. ep. 12.* Mirus invaserat furor non solum improbis, sed etiam his, qui boni habentur. *Al. leg.* improbos, sed etiam hos, &c. *Plaut. Epid. 5. 2. 5.* Lassitudine invaserunt misero in genua flemina. *Lucret. l. 6. v.* 1210. Usque adeo mortis metus his invaserat acer. Al. aliter leg. *Varr.* apud *Non. c. 9. n. 7.* Tanta porro invasit cupiditas honorum plerisque, ut, &c. *Gell. l. 19. c. 4.* Quibus invasit repentinus rei magnæ timor. ¶ Pro irruere, invadere, *Accius* apud *Non. c. 4. n. 238.* Ut profugiens hostem, inimici invadam manus. *cado nelle mani.* ¶ Pro ire, inire, iter conficere, *Tacit. 11. Ann. c. 8.* Ille, ut erat magnis ausis promptus, biduo tria millia stadiorum invasit, ignarumque & exterritum Gotarzen proturbat. ¶ *Invasse* syncopa pro *invasisse*, est *Lucilii* apud *Non. c. 4. n. 154.* ubi al. leg. *invelasse.*

INVALENTIA, æ, f. idem quod invaletudo. *Gell. l. 20. c. 1. circa med.* Vitium aliquod imbecillitatis atque invalentiæ demonstratur. *Apul. sub fin. l. 2. de Dogm. Plat.* Alioquin invehit ægritudinem, atque invalentiam, & fœditatem.

INVALEO, es, lui, n. 2. *aver forze*, *essere robusto*, idem quod valeo, aut valde valeo, invalesco. *Lucret. l. 2. v. 300.* Et quæ consuerunt gigni, gignentur eadem Conditione, & erunt, & crescent, inque valebunt. *in esse.* *Cic. pro Mur. c. 15.* Tantum ipse quibus conatuque invaluit, ut &c. *crebbe a tanto di forze.* *Tacit. 2. Hist. c. 98.* Hæc, illave defensurus, prout invaluissent. ¶ Translate *Suet. in Vespas. c. 11.* Libido atque luxuria, coercente nullo, invaluerat. *Id. de Grammat. c. 4.* Appellatio Grammaticorum Græca consuetudine invaluit: sed initio Litterati vocabantur. *ha preso piede*, *è invalso.* *Plin. l. 6. ep. 8.* Amor hic mansit, nec infregit judicia, sed invaluit.

INVALESCO, is, n. *prender forze*, *rinforzarsi*, ἀνδρύνομαι, vires ac firmitatem acquiro. *Quintil. initio lib. 2.* Tenuit consuetudo, quæ quotidie magis invalescit. *Id. l. 10. c. 2. ante med.* Verba intercidunt, invalescuntque temporibus. *vengono in uso.* *Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 12. a med.* Quam sententiam quotidie increscere & invalescere videmus. *Sueton. in Ner. c. 27.* Paulatim invalescentibus vitiis. *prendendo piede.* ¶ Præteritum *invalui* pertinet ad vocem præced.

INVALETUDINARIUS, a, um, adject. idem ac valetudinarius, sæpius ægrotans, *infermiccio.* *Senec. in præfat. lib. 4. quæst. nat.* Non video, quare sibi placeant, qui robustiore est invaletudinario. *Sed rectius al. leg.* in valetudinario.

INVALETUDO, inis, f. *debolezza*, *infermità*, ἀῤῥωστία, imbecillitas. *Cic. Attic. l. 7. ep. 2.* Invaletudo tua me valde conturbat.

INVALIDE, adverb. debiliter. *Arnob. 7. pag. 250.* Quam infirmiter invalideque dicatur. Legitur etiam in *Cicer. l. 10. Attic. ep. 8.* An invalide tuli scelus? Sed mira hic textus variatas.

INVALIDUS, a, um, *debole*, *poco gagliardo*, *invalido*, ἄῤῥωστος, infirmus, debilis, ægrotus. *Liv. l. 6. cap. 8.* Qui ubi videre Camillum, jam ad munera corporis senecta invalidum, vadentem in hostes. *Colum. l. 2. c. 11.* Ne alterius generis herba invalidam Medicam perimat. *Plin. l. 8. c. 36.* Invalidissimum urso caput, quod leoni fortissimum. *Liv. l. 23. c. 16.* Calones, lixæque, & invalidi milites. *gl' invalidi.* *Val. Flacc. l. 5. v. 24.* Pueri invalidi, & adhuc genitoris egeni. *Justin. l. 42. c. ult.* Ad postremum ab invalidioribus Parthis oppressi sunt. *Sueton. in Aug. c. 13.* Invalidus atque æger. *Tacit. 1. Ann. c. 46.* Invalidus & inermis. *Plin. l. 7. c. 37.* Ne medicus crederetur, si unquam invalidus fuisset ipse. *malato.* & *Tacit. l. 12. Ann. c. 56.* Invalida mœnia adversus irrumpentes. & *lib. 1. c. 65.* Invalidi ignes. *mezzo spenti*, *languidi.* *Gell. l. 20. c. 1. ante med.* Si homo morbo, aut ætate æger, ad ingrediendum invalidus est. *non può camminare.* *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v. 670.* Invalidum venenum. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 18. leg. 1. a med.* invalidum argumentum. *Lucan. l. 7. v. 67.* Addidit invalidæ robur facundia causæ. ¶ Item valde validus, *valido*, *possente.* *Lucret. l. 2. v. 969.* Telum invalidis contortum viribus. *Al. leg.* id validis. *Sil. l. 1. v. 551.* Invalidam duris evellit ab ossibus hastam. Al. leg. & *validam* rectius. Huc trahunt quidam & illud *Virg. 6. Æn. v. 113.* Atque omnes pelagique minas cælique ferebat Invalidus, vires ultra sortemque senectæ.

INVASIO, onis, f. *invasione*, actus invadendi, occupatio. *Glossæ*: Invasio, ἐφόρμησις, ἔφοδος, *Symmach. l. 10. ep. 41.* (*al. 48.*) Ut in examen clementiæ vestræ invasionis indignitas perveniret.

INVASOR, oris, m. *invasore*, qui invadit & occupat. *Aurel. Vict. in Epit. cap. 35.* Romanum orbem triennio ab invasoribus receptavit. *Imp. Constantin. lib. 7. Cod. tit. 4. leg. 5.* Invasor locorum pœna teneatur legitima. Adde *Augustin. sub init. Tract. 4. in Epist. Joann.*

INVASUS, us, m. occupatio, aggressio. *Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 4. sect. 82.* Primo invasu affici passione.

INVASUS, a, um. *Pallad. de Insit. v. 150.* Persuadet moria tetrum mutare colorem Ficus, & invasis dat sua jura comis. *h. e.* ramis, quos insitione invasit.

INUBER, eris, non uber. *Gell. l. 20. cap. 8.* Ostreæ cum apposita fuissent, & multæ quidem inuberes maciæque essent.

INVECTIO, onis, f. *il portar dentro*, invehendi actus. *Cic. 2. Offic. c. 3. a med.* Jam vero & earum rerum, quibus abundaremus, exportatio, & earum, quibus egeremus, invectio certe nulla esset. ¶ Ponitur etiam pro insectatione, & impetu animi in aliquem, *invettiva.* *Cic. 2. de Invent. c. 54.* Clementia, per quam animi temere in odium alicujus invectionis concitati comitate retinentur. Alii aliter leg. *Ascon.* in illud *Cicer. 2. Verr. c. 50.* Quid ait, quæso, Metella, judicium corrumpere, &c. Invectio est ad Metellum consulem.

INVECTITIUS, & Invecticius, a, um, qui invehitur aliunde. *Plin. l. 10. c. 29.* Cum Theophrastus tradat, invectitias esse in Asia etiam columbas. *Senec. ep. 23.* Quodcumque invectitium gaudium est, fundamento caret.

INVE-

INVECTIVALITER, adverb. *con invettiva*. Est *Sidonii l. 1. ep. 11.*

INVECTIVUS, a, um, σκληπτικός, quo in aliquem invehimur, hoc est maledictis eum insectamur. Unde *invectivæ orationes* dicuntur adversus aliquem scriptæ, quibus in illius mores, vel ingenium, aut vitam, invehimur. *Ammian. l. 21. c. 10. (al. 18.)* Orationem acrem, & invectivam, probra quædam in eum explanantem & vitia, scripserat ad Senatum. *Id. l. 22. cap. 14. (al. 32.)* In eos volumen composuit invectivum, quod Misopogonem appellavit. Grammatici dum citant orationes *Ciceronis* in Catilinam, sæpe *invectivas* appellant, ut *Diomed. l. 1. pag. 318. Putsch. & Priscian. l. 16. pag. 1023.* &c.

INVECTOR, oris, m. qui aliquid invehit. *Symmach. lib. 10. ep. 27. (al. 34.) a med.* Lanati pecoris invector.

INVECTUS, a, um, particip. ab invehor, pro feror, importor. *Cic. in somn. Scip. c. 2.* Cum eris curru in Capitolium invectus. *Id. de Fin. l. 5. c. 24.* Rex Perses eodem flumine invectus. *Liv. l. 4. c. 29.* Ipse triumphans invectus Urbem Dictatura se abdicavit. *Id. l. 22. c. 15.* Concitatis equis invectus. *Plin. l. 6. c. 22.* Carmaniæ portum invectus. *Id. l. 9. c. 8. circa med.* Delphinus in arenam invectus expiravit. *inaltratosi*. ¶ Item importunatus, illatus. *Plin. l. 33. c. 1.* Commercia victus gratia invecta. *introdotti*. & *lib. 18. c. 10.* Externa omnia ab Oriente invecta. *portate dall' Oriente*. & *lib. 5. c. 5.* Gemma ex Æthiopia invecta. & *lib. 18. c. 7.* Milium in Italiam invectum. *Sueton. in Aug. c. 41.* Invecta urbi Alexandrino triumpho regia gaza, tantam copiam nummariæ rei effecit, ut, &c. ¶ *Invecta & illata*, & omissa conjunctione *invecta*, *illata* apud JCtos sunt res mobiles, quæ a conductoribus in ædes conductitias invehuntur, & inferuntur, utendi causa, *mobili*, *masserizie*. *Paul. Dig. lib. 2. tit. 14. leg. 4.* Placet, in urbanis habitationibus locandis, invecta illata pignori esse locatori. *Martian. lib. 20. tit. 2. leg. 2.* Invecta & illata pignori erunt obligata. Adde *Ulpian. ibid. leg. 3. & lib. 13. tit. 7. leg. 11.* Sic inducta, invecta, importata, *Scævola lib. 20. tit. 1. leg. 32.* Quo spectat illud *Tertull. de Patient. c. 13.* Rector animus facile communicat spiritus invecta cum habitaculo suo. *h. e.* bona, seu dona spiritualia cum corpore. ¶ Est etiam pro, maledictis insectatus. *Ovid. 2. Trist. v. 133.* Tristibus invectus verbis.

INVECTUS, us, m. idem quod invectio. *Plin. l. 4. cap. 1. extr.* Et Artemiram insulam assiduo terræ invectu continenti annectens. *Id. l. 2. c. 85.* Terræ nascuntur fluminum invectu, sicut Echinades insulæ ab Acheloo amne congestæ. *Varr. l. 1. R. R. c. 16.* Invectus opportunos habere ad ea, quæ opus sunt.

INVEHO, is, exi, ectum, a. 3. *portar dentro*, *introdurre*, εἰσάγω, ἐπάγω, intro veho, importo, infero. *Cic. 2. Offic. c. 22.* Tantum in ærarium pecuniæ invexit, ut unius imperatoris præda finem attulerit tributorum. *Plin. l. 18. c. 30.* Frumenta invehere. *scil.* in horreum. *Id. l. 18. c. 17. a med.* Linum non invehunt Euphrates Tigrisque. *scil.* in agros. *Id. l. 33. c. 11. sub fin.* Victoria Achaica signa & tabulas pictas invexit. *scil.* Romam. *Plin. l. 29. c. 1. post med.* Invehi peregrinas merces displicuit majoribus. *Senec. in Oedip. v. 79.* Vitia, quæ tecum invehis, infaustus hospes. & *in Hippol. v. 1032.* litori invexit malum majus timore. *Liv. in præfat. sub fin.* Divitiæ avaritiam invexere. *Cic. Tuscul. l. 4. c. 17.* Ut quemcumque casum fortuna invexerit, hunc quiete ferat. *h. e.* attulerit. ¶ Pro inducere, h. e. in aliquem locum ducere, *Valer. Flacc. l. 2. v. 624.* Ogygii, quam nec trieterica Bacchi Sacra, neque arcanis Phrygius furor invehit antris. ¶ Passive de iis dicitur, qui equo, curru, aut navi feruntur aliquo. *Liv. l. 2. c. 31.* Dictator triumphans urbem invehitur. & *lib. 1. c. penult. a med.* Invecta corpori patris nefando vehiculo filia. *Ovid. 5. Trist. el. 3. v. 19.* ætherias meritis invectus es arces. & *l. 3. el. 10. v. 54.* Invehitur celeri barbarus hostis equo. & *14. Metam. v. 597.* Perque leves auras junctis invecta columbis. *Virg. Æn. 6. vers. 785.* invehitur curru Phrygias turrita per urbes. ¶ Absolute *Cic. 1. de nat. Deor. c. 28.* Qualis ille maritimus Triton pingitur, natantibus invehens beluis. *pro* invectus. ¶ *Invehi in aliquem* est infestum inferri pugnandi causa. *Liv. l. 5. c. 8. a med.* Cum pleraque castella oppugnata, superatas munitiones, utrinque invehi hostem, nuntiaretur. Sic *invehere se*, apud *eund. l. 28. c. 15.* Cum eo ipso acrius, ubi inclinatam sensere rem, victores se undique inveherent. ¶ Translate est asperioribus verbis aggredi, increpare, maledictis incessere, *inveire*: & plerumque passiva voce. *Cic. Phil. 2. c. 29. sub fin.* De quo Cæsar in Senatu, aperte in te invehens, questus est. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 259.* In eum palam vehementer est invectus. & *2. de Orat. c. 75.* Si in homines caros acerbius & contumeliosius invehare. ¶ Cum accusativo communi, Græco more, *Nep. in Timol. c. ult.* Cum nonnulla inveheretur in Timoleonta. *Id. in Epamin. c. 6.* Cum in oratione sua multa invectus esset in Thebanos. *Liv. l. 3. c. 48.* Ignosce patrio dolori, si quid inclementius in te sum invectus.

INVELATUS, a, um, non velatus, intectus. *Martian. Capell. l. 1. pag. 3.* Chlamyde indutus parva, invelatus cetera.

INVENDIBILIS, le, qui non potest facile vendi. *Plaut. Pœn. 1. 2. 128.* Invendibili merce oportet ultro emptorem adducere.

INVENDITUS, a, um, non venditus, ut Prædia invendita, *Scævola lib. 18. Dig. tit. 5. leg. ult.*

INVENIO, is, eni, entum, a. 4. *trovare*, *ritrovare*, εὑρίσκω, reperio, quasi *in rem venio*: & dicitur de rebus omnibus, quæ vel data opera quæsita, vel casu oblata, quocumque modo comperimus. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 5.* Naves reliquas paratas ad navigandum, atque omnibus rebus instructas invenit. *Nep. in Dion. c. 8.* Quem si invenisset idoneum, facile omnium animos cogniturum, &c. *Terent. Andr. 2. 2. 1.* Ubi inveniam Pamphilum? *Plaut. Amph. 4. 1. 2.* Neque domi, neque in urbe invenio quemquam, qui illum viderit. *Id. Merc. 2. 4. 24.* Unde erit argentum, quod des? *Cha.* invenietur, exquiretur, aliquid fiet. *Id. Bacch. 2. 2. 41.* Quod ames, paratum est: quod des, invento est opus. *h. e.* invenire oportet. *Ovid. 1. Fast. v. 556.* spelunca Abdita, vix ipsis invenienda feris. *Virg. 1. Georg. v. 139.* laqueis captare feras, & fallere visco Inventum. *Cic. 1. de Orat. c. 2.* Cum vix singulis ætatibus singuli tolerabiles oratores invenirentur. *Liv. l. 3. c. 23. sub fin.* Eodem anno descisse Antiates, apud plerosque auctores invenio. *Plin. l. 10. c. 21. extr.* Invenitur in Analibus, in Ariminensi agro locutum gallinaceum. & *lib. 14. c. 13.* Invenimus inter exempla, uxorem interfectam a marito, &c. *Id. l. 28. c. 1.* Pleraque inventu rara ac difficilia. ¶ Qui discrimen statuunt inter *invenio*, & *reperio*, ut illud de re quæsita, hoc de casu oblata dicatur, frustra sunt. Neque enim quidquam probat, quod mutilum ex *Ovid.* afferunt *l. 1. Metam. v. 654.* *tu non inventa reperta es*. Integrum enim sic legi debet: *tu non inventa reperta Luctus eras levior*. h. e. levius te lugebamus non inventam, quam postquam reperiimus. Deprehendimus enim buculam factam, quæ eras puella. Itaque hic ipse locus satis ostendit promiscue utrumque usurpari. Sic *Cic. pro Rosc. Amer. c. 15.* Ille, quomodo crimen commentitium confirmaret, non inveniebat: ego res tam leves qua ratione infirmem, reperire non possum. *Quintil. l. 5. c. 10. ad fin.* Hoc reperire, difficilius, quam cum inveneris, argumentis adjuvare. *Plaut. Aulul. 4. 2. 13.* Perscrutabor fanum, si inveniam uspiam aurum: sed si repperero, o Fides! ¶ Ponitur & pro cognoscere, comperire, intelligere. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 16.* Inveniebat ex captivis, Sabin flumen ab suis castris non amplius millia passuum decem abesse. *Terent. Phorm. 5. 3. 34.* Gnatam inveni nuptam cum filio tuo. ¶ Pro excogitare, comminisci, *Cic. pro Dom. in princip.* Multa divinitus a majoribus nostris inventa atque instituta sunt. *Terent. Heaut. 3. 3. 35.* Inveni quandam nuper fallaciam. *Plin. l. 27. c. 11.* Inventum est, ut eum pisce sumerentur. & *lib. 37. c. 12.* Inventum est, traducere, &c. ¶ Pertinet hoc sensu ad artem rhetoricam, cum excogitamus res veras, aut verisimiles, quæ causam probabilem reddant, ut est apud *Cic. 1. de Invent. c. 7.* Sic *Quintil. l. 10. c. 1. circa med.* Tanta in eo inveniendi copia, & eloquendi facultas. ¶ Pro comparare, acquirere. *Cic. 1. de Fin. c. 7.* Eum Torquatum, qui primus hoc cognomen invenit. *Plin. l. 7. c. 43. a med.* Pecuniam bono modo invenire. *Terent. Andr. 2. 1. 34.* Si quid potes aut tu, aut hic Byrrhia, facite, fingite, invenite, efficite, qui detur tibi. *Tacit. Ann. 1. c. 74.* Perniciem aliis, ac postremo sibi invenere. ¶ Pro scire, aut videre. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 12. v. 45.* Nec quid agam, invenio, nec quid nolimve, velimve. ¶ Pro deprehendere, detegere. *Cic. 3. Catil. c. 7. ad fin.* Hæc tanta in rempublicam conjuratio manifesto inventa atque deprehensa est. *Terent. Hecyr. 3. 1. 19.* Invenire aliquem in culpa. *Quintil. l. 2. c. 10. a med.* Quæ nos, quamlibet per alia in scholis exercitati simus, tirones in foro inveniunt. *Terent. Eun. 5. 9. 6.* Scis, Pamphilam meam inventam civem? ¶ *Non invenire se*, dicuntur, qui aliquando eas in se vires, aut facultatem non agnoscunt, quam alias habere se, probe sciunt, quique cum se putent posse aliquid, in re præsenti nihil possunt. *Senec. l. 5. de benef. c. 12. ad fin.* Felicissimis itaque opulentissimisque plurimum æstus subest, minusque se inveniunt, quo in majorem materiam inciderunt. *Petron. in fragm. Tragur. c. 47. Burm.* Multis jam diebus venter mihi non respondet: nec medici se inveniunt. *si perdono*. & *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 113.* Postquam se dolor invenit, nec pectora plangi, Nec puduit scissis exululare comis. ¶ *Inveniri* aliquando est esse. *Plaut. Capt. 3. 4. 49.* Quia tu te ipse eges in patria, nec tibi, qui vivas, domi est; omnes inveniri similes tibi vis. ¶ *Invenibit* pro *inveniet*, antiquum est. *Pompon.* apud *Non. c. 7. n. 96.* Sæpe annuit, invenibit sæpe.

INVENTARIUM, ii, n. *inventario*, ἀπογραφή, idem quod repertorium. *Ulpian. Dig. lib. 26. tit. 7. leg. 6.* Tutor, qui repertorium non fecit, quod vulgo inventarium appellatur, dolo fecisse videtur. Ex quo colligas, *Ulpiani* temporibus vocem hanc minus receptam apud doctos fuisse, & *repertorium* elegantius usurpari. *Id. lib. 27. tit. 3. leg. 1.* Inventaria proferre. & *lib. 37. tit. 8. leg. 1. sub fin.* Inventarium rerum facere. *Scævola lib. 26. tit. 7. leg. 56.* Ex inventario convenire aliquem.

INVENTIO, onis, f. *invenzione*, *ritrovamento*, εὕρεσις, εὕρημα, actus inveniendi. *Cic. 1. Tuscul. c. 25.* Quid? illa vis quæ tandem est, quæ investigat occulta, quæ inventio atque excogitatio dicitur? *Petron. in Satyr. c. 88.* Chrysippus, ut ad inventionem sufficeret, ter helleboro animum detersit. *Plin. in Paneg. c. 72. sub fin.* Alia tristium inventio, alia gaudentium. *h. e.* alia sunt, quæ a tristibus inveniuntur, alia, quæ a gaudentibus. ¶ Speciatim *inventio* est pars officii Oratorii. *Cic. 1. de Invent. c. 7.* & *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 2.* Inventio est excogitatio rerum verarum, aut verisimilium, quæ causam probabilem reddant. *Quintil. l. 12. c. 10. circa med.* Quo minus adjuvat sermo, rerum inventione pugnandum est. *Justin. l. 9. cap. ult.* Ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventionum deesset ornatus. *h. e.* rerum inventarum.

INVENTIUNCULA, æ, f. *invenzioncella*, parva inventio. *Quintil. l. 8. c. 5. a med.* Ad hoc plerique minimis etiam inventiunculis gaudent.

INVENTOR, oris, m. *inventore*, εὑρετής, qui quippiam primus invenit. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 18.* Aristæus, qui olivæ dicitur inventor. & *lib. 1. Fin. c. 10.* Ille inventor veritatis, & quasi architectus beatæ vitæ. & *1. de Orat. c. 11.* Harum disputationum inventor, & princeps omnium in dicendo gravissimus & eloquentissimus, Plato.

Plato. *Cæs. l. 6. B. Gall. cap.* 16. Mercurium omnium artium inventorem ferunt. *Terent. Eun.* 5. 9. 5. O mearum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfector. *Virg.* 1. *Æn. v.* 164. scelerumque inventor Ulysses. *Stat. l.* 1. *Silv.* 2. *v.* 78. auctor ego, inventorque salutis. ¶ *Inventor*, cognominatus est Jupiter ab Hercule ob inventas boves, quas Cacus abduxerat. *Solin. cap.* 1. (*al. c.*) *sub init.* & *Vet. lap.* apud *Gud. pag.* c. *n.* 7.

INVENTRIX, icis, f. *inventrice*, quæ invenit. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 4. Atque illas omnium doctrinarum inventrices Athenas. *Id.* 3. *de nat. Deor. cap.* 21. Qui genuisse Minervam dicitur, quam principem & inventricem belli ferunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 18. oleæque Minerva inventrix.

INVENTUM, ti, n. εὕρημα, commentum, res inventa, *invenzione, partito, cosa inventata, ritrovato*. *Cic. pro Mur. c.* 29. Æmuli inventorum Zenonis. *Virg.* 4. *Georg. v.* 283. Memoranda inventa. *Terent. Heaut.* 4. 6. 7. Ut te omnes dii cum istoc invento atque incepto perduint. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 521. Inventum medicina meum est. *Id.* 6. *Fast. v.* 696. Estque sub inventis hæc quoque turba meis.

INVENTUS, a, um, *ritrovato*, εὑρεθείς, repertus. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 654. Tu non inventa reperta Luctus eras levior. (V. *Invenio.*) *Virg.* 1. *Georg. v.* 184. Inventusque cavis bufo. *Terent. Phorm.* 3. 3. 26. Inventas reddam. *h. e.* inveniam. *farò, che sien ritrovate*. *Cic.* 3. *Catil. c.* 7. Conjuratio inventa atque deprehensa. ¶ Excogitatus, *inventato*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 663. Inventas aut qui vitam excoluere per artes. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 41. Nequaquam satis est, reperire quid dicas, nisi id inventum tractare possis.

INVENTUS, us, m. idem ac inventio. *Plin. l.* 17. *c.* 10. Ex eodem inventu est surculos abscissos serere. *Al. leg.* inventum. & *np.* 21. *a med.* Inventu novitio finditur malleolus, &c.

INVENUSTE, adv. *senza grazia*, ἀκόσμως, ἀχαρίτως, illepide, inepte. *Gell. l.* 17. *c.* 12. Inibi in eisdem laudibus non hercle hac sententiola invenuste lusit. *Apul. de Mundo*. Qui in ligneolis hominum figuris gestum movent, quando filum traxerint, torquebitur cervix, nutabit caput, *&c.* nec invenuste totus videbitur vivere.

INVENUSTUS, a, um, *senza grazia*, *sgarbato*, ἄχαρις, illepidus, & sine Venere (ut ait *Donatus*) idest sine gratia. *Cic. de clar. Orat. c.* 67. Non invenustus actor, sed iners & inimicus fori. *Catull. carm.* 10. Scortum non sane illepidum, nec invenustum. & *carm.* 13. Sordida res & invenusta. *incivile*. ¶ Proprie significat eum, cui amores male procedant, *disgraziato*, atque hinc sumitur pro infelici. *Terent. Andr.* 1. 5. 10. Adeone hominem esse invenustum, aut infelicem quemquam, ut ego sum? Ubi *Donatus*: invenustus, cui displicens objicitur: infelix, cui placens negatur.

INVERECUNDE, adverb. *senza verecondia*, *sfacciatamente*, impudenter, ἀναισχύντως. *Senec. epist.* 114. Aliqua ætas fuerit, quæ translationis jure uteretur inverecunde. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. Non inverecunde dicet. *Hieronym. ep.* 10. *ad Gaudent. circa med.* Cum quo multo inverecundius, quam cum marito, egisti. *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 6. *leg.* 1. *ante med.* Inverecunde postulans, & magistratum inquietans.

INVERECUNDIA, æ, f. *sfacciataggine*, impudentia, ἀναισχυντία. *Arnob. l.* 4. *pag.* 150. Obduratus inverecundia. *Tertull. de Pœnit. c.* 6. *in fin.* Præsumptio inverecundiæ portio est.

INVERECUNDUS, a, um, *senza vergogna*, *sfacciato*, *sfrontato*, ἀναιδής, impudens, omnis verecundiæ expers. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 45. Sin inverecundum animi ingenium possidet, &c. *Plaut. Rud.* 3. 2. 43. Legirupa, impudens, impurus, inverecundissimus. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 7. *n.* 1. Quid enim illis inverecundius? *Quintil. l.* 1. *c.* 4. *ante med.* inverecunda frons. *Sallust.* apud *Sueton. de Grammat. c.* 15. Os improborum, inverecundus animus. *Paul. Dig. lib.* 31. *leg.* 53. Ex imperfecto testamento legata vindicare, inverecundum est. ¶ Inverecundus deus, apud *Horat. epod.* 11. *v.* 13. est Bacchus, quia in vino verecundiam abjicimus.

INVERGO, is, a. 3. *rinversare*, *rovesciare*, *versar sopra*, ἐπιχέω, inverto fundendi gratia. *Virg.* 6. *Æn. v.* 244. frontique invergit vina sacerdos. Ubi *Servius*: Vergere est, conversa in sinistram partem manu ita fundere, ut patera convertatur: quod in infernis sacris fit. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 247. invergens tepidi carchesia lactis. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 611. pelago vina invergens, dat talibus infit. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 12. Invergere in me liquores tuos sino ductim.

INVERSIO, onis, f. actus invertendi. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *a med.* εἰρωνείαν interpretatur *inversionem*, quia invertitur verborum sensus, dum aliud dicimus, aliud significamus. Propter eandem causam *ironia* inversio appellatur a *Cic.* 2. *de Orat. c.* 65.

INVERSOR, aris, dep. 1. in aliqua re versor. *Lucil.* apud *Lactant. l.* 6. *c.* 5. Queis inversamur, queis vivimu' rebus adesse.

INVERSURA, æ, f. *piegatura*, *volta*. *Vitruv. l.* 5. *c.* 3. Aditus directus, & sine inversuris.

INVERSUS, a, um, *rivoltato*, *rovesciato*, *stravolto*, *mutato nel contrario*, ἀνεστραμμένος, in contrarium versus, perversus. *Horat. Epod.* 2. *v.* 63. Videre fessos vomerem inversum boves Collo trahentes languido. *Sallust. in Jug. c.* 21. Alveos navium inversos pro tuguriis habuere. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *a med.* Inversa manus. *volta all' ingiù*, cui *supina* opponitur. *Id. l.* 2. *c.* 10. Figura umbræ terræ similis metæ, aut turbini inverso. *Id. l.* 31. *c.* 10. *ad fin.* Inversa rana. & *lib.* 25. *c.* 17. inversa vasa. & *lib.* 19. *c.* 8. *a med.* inversos ramos serere. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 187. inversæ pelles. *col pelo all' indentro*. *Martial. l.* 4. *epigr.* 87. inversa charta. *h. e.* aversa, seu ab ea parte, quæ scripta non est: in tergo, inquit *Juvenal. sat.* 1. *v.* 6. Apud *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 36. inversus annus. *h. e.* revolutus ad suum principium: quod fit Januario mense. *cum se verterit annus* dixit *Juvenal. in fin. sat.* 7. ¶ Translate *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 7. Pro curia, inversique mores! *h. e.* in pejus versi. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 646. potioribus ille Deteriora fovens, semperque inversa tueri Durus. *ostinato a diffendere le cose strane, e stravolte*. *Quintil. l.* 3. *c.* 9. *extr.* inversa consuetudo. *Propert. l.* 1. *el.* 15. *v.* 30. inversæ anni vices. *Lucret. l.* 1. *v.* 642. inversa verba. *h. e.* translata, in alium a proprio sensum detorta, atque adeo obscura. Sic *Apul. in Apolog.* Voluntatem meam inversis verbis periclitabundus, &c. *Terent.* quoque *inversa verba* dixit *Heaut.* 2. 3. 131. præpostere, ac inversis syllabis pronuntiata ab amatoribus, quæ ipsis unicis intelligunt, non item ceteri, qui forte adsunt. Simile est, quod nos dicimus *gergo*.

INVERTO, is, rti, rsum, a. 3. *rivoltare*, *rovesciare*, *stravolgere*, ἀναστρέφω, in contrariam partem verto, perverto, immuto. *Cic. in Partition. c.* 7. Ut cum semel dictum sit directe, invertatur ordo, & idem quasi sursum versus retroque dicatur. *Horat. epod.* 10. *v.* 5. invertere mare. *sconvolgere*. *Lucan. l.* 6. *v.* 390. Boreas invertit ornos. *atterra*. *Virg.* 11. *Æn.* 201. nox humida invertit cælum. Ubi *Serv.* ut ea pars, quæ noctem haberet, sub terra esset. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Si polypus invertatur, elanguescit vis. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 39. Invertunt Allifanis vinaria tota. *vuotano*. *Sil. lib.* 16. *v.* 569. terra albentes invertere lanas Murice Gætulo docta. *tramutare di bianche in porporine*. ¶ *Invertere terram*, est arare, quia tunc in solem glebæ vertuntur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 64. Pingue solum fortes invertant tauri. & *lib.* 3. *vers.* 525. Vomere terras invertere. ¶ Translate *Cic. l.* 3. *Q. Fr. ep.* 2. Nisi noster Pompejus, diis hominibusque invitis, negotium invertisset. *Al. leg.* averterit. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 55. At nos virtutes ipsas invertimus. *Cic. de Harusp. resp. cap.* 24. Videant ii, quam se cito inverterit. *si sia mutato*. ¶ In illo *Tacit.* 15. *Ann. c.* 63. *de Seneca moriente*: Advocatis scriptoribus, pleraque tradidit, quæ in vulgus edita ejus verbis, invertere supersedeo. *invertere* est sententias aliis verbis exprimere. Est tamen qui mallet *vulgare*. ¶ *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 69. Vertumnus deus invertendarum rerum est, id est mercaturæ. *h. e.* permutandarum.

INVESPERASCIT, ebat, impers. 3. *farsi sera*, ἑσπερίζει, vesper fit. *Liv. l.* 39. *c.* 50. Jam invesperascebat.

INVESTIGABILIS, le, qui investigari potest. *Lactant. l.* 3. *c.* 27. Res non investigabiles quærere. *Al. leg.* vestigabiles. *Tertull. advers. Hermog. in fin.* Quæ nec inveniri, nec investigari, nisi a solo Deo possent: alioqui investigabilia, si, &c.

INVESTIGATIO, onis, f. *ricerca*, *perquisizione*, *scoprimento*, ἐξιχνιασμός, indagatio, inquisitio. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 4. Qua ex cognitione facilior facta est investigatio rerum occultissimarum. *Id.* 1. *Offic. c.* 4. Veri inquisitio, atque investigatio.

INVESTIGATOR, oris, m. *investigatore*, *ricercatore*, *e scopritore*, ἀνιχνευτής, inquisitor. *Cic. de Univ. c.* 1. Acer investigator & diligens earum rerum, quæ natura involuta videntur. & *pro Syll. c.* 30. Conjurationis investigator atque ultor.

INVESTIGATRIX, icis, f. *investigatrice*, quæ investigat. *Martian. Capell. l.* 5. *post init. pag.* 141. Investigatrix comprehensio.

INVESTIGATUS, a, um, *investigato*, *rintracciato*, indagatus, perquisitus, & deprehensus. *Cic. pro Ligar. c.* 1. Diligentia inimici investigatum est, quod latebat. *Rutil. l.* 1. *v.* 255. flagrantia taurus, Investigato fonte, lavacra dedit. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 146. Magna, nec ingeniis investigata priorum, Quæque diu latuere, canam. *Al. leg.* evestigata.

INVESTIGO, as, avi, atum, a. 1. *rintracciare*, *investigare*, *scoprir cercando*, ἐξιχνεύω, per vestigia quæro, vestigiis insequor, & deprehendo: pertinetque ad rem venatoriam. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. Canum tam incredibilis ad investigandum sagacitas narium. ¶ Deinde universim perquirere, inquirere, indagare. *Cic. Verr.* 6. *c.* 12. Immittebantur illi continuo Cibyratici canes, qui investigabant, & perscrutabantur omnia. *Q. Cic. de petit. consul. c.* 8. Perquirere & investigare homines. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 17. Ut investiges ex consponsorum tabulis, sit ne ita. ¶ Item reperire, deprehendere, *trovare*, *scoprire*. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 1. Ubi Lentulus sit, investigare non possum. *Id. Verr.* 2. *c.* 16. Habeo certam viam atque rationem, qua omnes illorum conatus investigare & consequi possim. *Plaut. Merc.* 4. 5. 4. Nihil investigo quicquam de illa muliere. *Id. Rud.* 5. 2. 52. Si vidulum illum, quem ego in navi perdidi, cum auro atque argento salvum investigavero, isque in potestatem meam pervenerit. *Id. Aulul.* 4. 9. 4. Equidem quo eam, aut ubi sim, aut qui sim, nequeo cum animo certum investigare. *Terent. Heaut.* 4. 2. 8. Nihil tam difficile est, quin quærendo investigari possiet. *Curt. l.* 8. *c.* 4. Tecta barbarorum, quæ in ultimo saltu abdita, necessitas investigaverat. ¶ *Investigandum* pro *investigandorum*, dixit *Pacuv.* apud *Non. cap.* 9. *n.* 1.

INVESTIO, is, a. 3. *adornare*, *vestire*, veste tego, orno. *Plin. l.* 35. *c.* 7. Publicas porticus investivit pictura. ¶ Non est imitandum illud *Mæcenatis* apud *Senec. ep.* 114. Focum mater, aut uxor investiunt. *h. e.* circumsident, cingunt: vel veste obducta tegunt. V. *Lips. in hunc locum*.

INVESTIS, tis, *senza veste*, *nudo*, ἄχιτων, sine veste, nudus. *Tertull. de Pall. c.* 3. Nudus certe, & investis figulo suo constitit. ¶ Item imberbis, impubes, qui necdum pubertate vestitus est, *sbarbato*, ἄνηβος. *Festus in Vesticeps*. Investis puer, qui necdum pubertate vestitus est. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 8. Romani pueros & puellas nobiles & investes, camillos & camillas appellant, Flaminicarum, & Flaminum præministros. *Pallad. l.* 11. *c.* 14. *sub fin.* Ut quoties vinum movetur, investis puer hoc, aut aliquis satis purus efficiat. Adde *lib.* 8. *tit.* 7. ¶ Item quia impuberes Venerem nesciunt, *investis* accipitur etiam pro eo, qui Venerem expertus non est,

est, ἄζυγος. Minus placet *Non.* qui *cap.* 1. n. 220. scripsit, investem dici quasi *in Vesta*, hoc est pudicitia, seu castitate, quam amat Vesta, cujus nempe virginibus nubere non licebat. Igitur idem est *mas investis*, & *mas virgo*. Sed tamen *virgo* proprie de muliebri sexu dicitur, *investis* de virili. *Tertull. de veland. virgin. c.* 8. Si virgo mulier non est, nec vir investis est. Si non operitur virgo, quia mulier non sit, operiatur investis, quia vir non sit. *& cap.* 11. *extr.* Mater familiæ vocatur licet virgo, & pater familiæ licet investis. ¶ Translate est spoliatus, privatus. *Id. l.* 2. *ad Uxor. v. ult.* An ideo sit investis dotalibus, cui Deus censum suum credidit.

INVESTITUS, a, um, vestitus, tectus, obsitus. *Enn.* apud *Fest.* in *Scrupi*, *de ceto*. Scrupeo investita saxo, atque ostreis. V. *Scrupeus*. *Prudent. l.* 2. *contra Symmach. v.* 38. Nec tumidas fluitante sinu investita papillas. Al. leg. *vestita*.

INVETERASCO, is, n. 3. *invecchiarsi*, παλαιοῦσθαι, vetustatem acquiro. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 14. Nihil inveterascere, nihil extingui, nihil cadere debet eorum, in quibus vita beata consistit. *Al. leg. interarescere*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 1. Populi R. exercitum hiemare atque inveterascere in Gallia moleste ferebant. *Nep. in Attic.* c. 2. Neque indulgendo inveterascere eorum æs alienum patiebatur, neque multiplicandis usuris crescere. ¶ Metaleptica sumitur pro invalescere, confirmari. *Cic. Catil.* 3. *c.* 11. Res nostræ litterarum monumentis inveterascent & corroborabuntur. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 40. Ut hanc inveterascere consuetudinem nolint. *Lucret. l.* 4. *v.* 1060. Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo. ¶ Præteritum *inveteravi* ad *Invetero* pertinet.

INVETERATIO, onis, f. *invecchiamento*, παλαιότης, vetustas, antiquitas. *Cic. Tuscul.* 4. *c. penult. extr.* Inveteratio autem ut in corporibus ægrius depellitur, quam perturbatio. *h. e.* morbus, qui inveteravit.

INVETERATUS, a, um, *invecchiato*, *vecchio*, παλαιωθείς, antiquus: ab *invetero*. *Cic.* 5. *Phil. c.* 11. *extr.* Omne malum nascens facile opprimitur, inveteratum fit plerumque robustius. *Id. de Senect. c.* 20. Conglutinatio recens ægre, inveterata facile divellitur. *Id.* 3. *Fam. ep.* 9. *a med.* Pro nostra non instituta, sed jam inveterata amicitia. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.* inveteratum vinum. *Nepos in Eumen. c.* 8. inveterata licentia & gloria. *Curt. l.* 3. *c.* 10. Macedones inveteratæ virtutis admonebantur.

INVETERO, as, avi, atum, a. 1. *far invecchiare*, *serbare*, ad vetustatem servare, curare, ut aliquid vetus fiat. *Colum. l.* 12. *c.* 12. Quibus curæ non fuit inveterare aquam cælestem, recentem sumunt. *Plin. l.* 19. *c.* 6. *ad fin.* Si diutius allium, cæpamque inveterare libeat, aqua salsa tepida ungenda sunt. *Id. l.* 23. *c.* 1. Aquæ marinæ sextarios pariter coquebant, atque ita diffundebant, inveterabantque. *Curt. sub fin. c.* 3. *l.* 10. Inveteravi peregrinam novitatem. *h. e.* quasi veterem & consuetam reddidi. ¶ *Inveterari* est vetus fieri, & ætatem ferre, *invecchiare*, *durare*. *Plin. l.* 31. *c.* 10. Ad ea, quæ inveterari volunt, nitro utuntur. *Id. l.* 28. *c.* 9. Adeps inveteratur duobus modis, aut cum sale, aut sincerus. *& lib.* 19. *c.* 4. Inveterari vina, siccisque castrari. ¶ Pro passiva voce sæpe activa usurpatur eodem sensu, neutrorum more, sed fere in præteritis. *Plin. l. & cap.* 12. *a med.* Color, qui inveteraverit. ¶ Translate *Cic. Fam.* 14. *ep.* 3. Spes reliqua est in novis tribunis plebis, & in primis quidem diebus. nam si inveterarit, actum est. ¶ Sæpe est invalescere, corroborari, obtinere. *Cic.* 2. *Verr. c.* 1. Inveteravit jam opinio perniciosa reipublicæ, vobisque periculosa. *Id. pro Leg. Manil. c.* 3. Illa macula, quæ penitus jam insedit atque inveteravit in populi R. nomine. *Id. pro Sull. c.* 8. Si tibi nos peregrini videmur, quorum jam & nomen, & honos inveteravit & huic urbi, & hominum famæ, ac sermonibus. ¶ Impersonaliter *Id.* 2. *Offic. c.* 16. *ad fin.* Intelligo in nostra civitate inveterasse a bonis temporibus, ut splendor ædilitatum ab optimis viris postuletur. *essere stato costume antico, che*, &c. ¶ Active pro abolere, antiquare. *Lactant. l.* 2. *c.* 16. *in f.* Hac versutia, & his artibus notitiam veri Dei apud omnes inveteraverunt.

INVETITUS, a, um, non vetitus, *non proibito*. *Sil. l.* 2. *v.* 441. It liber campis pastor, cui fine sine ullo Invetitum saltus penetrat pecus.

INVICEM, *a vicenda*, *in luogo*, *vicendevolmente*, ἀλλήλων, πρὸς ἀλλήλους, alternis, vicissim, per vices, in vicem alterius altero succedente, & paria paribus reponente. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 1. Quotannis singula millia armatorum suis ex finibus educunt: reliqui domi manent, pro se atque illis colunt. Hi rursus invicem anno post in armis sunt: illi domi remanent. *& l.* 7. *c.* 85. Defatigatis invicem integri succedunt. *Hirt. de B. Afric. c.* 70. Equitatu suo extremo agmine remoto, legiones invicem ad extremum agmen evocabat. *Liv. l.* 2. *cap.* 57. Cum timor atque ira invicem sententias variassent. *& cap.* 44. *extr.* Multis invicem casibus victi, victoresque. *Colum. l.* 4. *c.* 26. Pedamenta submovenda, quæ carinsa sunt; eorumque invicem idonea reponenda. (Al. divisim leg. *in vicem*: quod fere fit cum casum regit.) *Cels. l.* 3. *c.* 2. *a med.* Bibenda aqua: postero die etiam vinum: deinde invicem alternis diebus modo aqua, modo vinum. ¶ Item mutuo inter se, contra, *scambievolmente*. *Plin. l.* 7. *ep.* 20. *extr.* Ut invicem ardentius diligamus. *Tiber.* apud *Sueton. in ejus vita*, *c.* 28. Invicem odisse. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* Ut homines, qui manibus invicem apprehensis gradum firmant, continent, & continentur. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 10. *in fin.* Et tamen propter vicinitatem totos dies simul eramus invicem. *era io da lui*, *era egli da me*. Al. leg. *eramus juncti*. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Hæc invicem obstant. *& lib.* 3. *c.* 10. Litigatores idem crimen invicem intentant. *l' uno all' altro*. & *lib.* 1. *c.* 4. O atque U permutatæ invicem. *l' una nell' altra*. *Sueton. in Aug. c.* 66. Exegit & ipse invicem ab amicis benevolentiam mutuam. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 46. Cuncta invicem hostilia. *h. e.* ultro citroque: *da una parte e l' altra*. ¶ Dividitur per tmesim, interjecto verbo. *Stat.* 2. *Theb. v.* 147. inque vicem dextras junxere. Adde *lib.* 7. *v.* 817. ¶ *Ad invicem*, *insieme*, *a guisa*. Est *Veget. de re Veterin. l.* 2. *c.* 7. *extr.* sed non imitandi.

INVICTE, adverb. *Augustin. ep.* 28. *ad fin.* Ut abs te liquidissime, atque invictissime defendatur. *h. e.* ita ut tuam defensionem avertere nemo possit, *incontrastabilissimamente*.

INVICTRIX, icis, f. invicta. *In vet. lap.* apud *Gruter.* sed incertæ auctorit. *pag.* 1065. *n.* 6. Invictricis Fortunæ filius. *Reines.* legit *victricis*.

INVICTUS, a, um, *invitto*, *non vinto*, ἀήττητος, qui victus non est, aut qui vinci non potest. *Cic. pro Marcell. c.* 4. *extr.* Recte igitur unus invictus es, a quo etiam ipsius victoriæ conditio visque devicta est. *Id.* 1. *Offic. c.* 5. Animi excelsi atque invicti magnitudo ac robur. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 21. Invictus adversum gratiam animus. *Cic.* 1. *Offic. c.* 20. Invictum se a labore præstare. *indefesso*. *Liv. l.* 22. *c.* 26. Invictus a civibus hostibusque animus. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 35. Luxuries Annibalem, armis invictum, voluptate vicit. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 790. ambo invicti certamine cursus. *Justin. l.* 12. *c.* 15. In hostem & in mortem invictus animus. *Plin. l.* 8. *c.* 25. Crocodilus contra omnes ictus cute invicta. *impenetrabile*. Sic *Ovid.* 12. *Metam. v.* 167. invictum ad vulnera corpus. *Plin. l.* 29. *c.* 2. Spartum in aquis, marique invictum. *incorruttibile*. & *lib.* 7. *c.* 16. Dentes invicti ignibus. *che resistono al fuoco*. & *lib.* 20. *in proœm.* & *Ovid.* 4. *ex Pont. epist.* 12. *v.* 31. Adamas infragilis omni cetera vi, & invictus. *Lucan. l.* 10. *v.* 322. Invicti fluctus. *h. e.* qui nullo obice frangi, & contineri possunt. *Senec. ep.* 30. *a med.* Necessitas invicta. *invincibile*. *Liv. l.* 6. *c.* 16. Sed invicta sibi quædam, patientissime justi imperii civitas fecerat. *h. e.* quibus contraire non auderet. *Cic. post redit. in Sen. c.* 11. Constans, perpetua, fortis, invicta defensio. *Id.* 6. *Verr. c.* 38. Invictissimus imperator. *Plaut. Mil.* 1. 1. 57. Pyrgopolinices virtute, & forma, & factis invictissimus. *Id. Pers.* 5. 4. 17. invicta pietas. *h. e.* constans, perpetua, quæ nunquam defecit. *Horat. in ar. Poet. v.* 123. Sit Medea ferox invictaque. *h. e.* indomabilis. *Id. l.* 3. *od.* 17. *sub fin.* Uxor invicti Jovis. *h. e.* omnipotentis. ¶ Cum genit. & infin. *Sil. l.* 3. *v.* 326. Cantaber hiemisque, æstusque, famisque Invictus, palmamque ex omni ferre labore. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 20. Invictus operis ac laboris. *indefesso*. Al. leg. *vetus*. ¶ Proprium fuit epithetum Herculis, ut videre est in multis Inscriptionib. apud *Gruter. pag.* 46. *n.* 7. 8. 9. 10. 11. & 12. & *pag.* 47. *n.* 1. 2. 3. 4. 5. 8. 9. 10. & 11. & *pag.* 48. *n.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 11. & *pag.* 49. *n.* 1. &c. Hinc *invictum juvenem* appellat *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 23. ¶ Item Solis Mithræ. *Gruter. pag.* 33. & 34. & *Reines. class.* 1. *n.* 45. *& sequentib.* ¶ Comparat. *invictior* est *Augustini de immortalit. anim. c.* 8. Qua sententia invictiora ratione approbatur. *più incontrastabile*. Adde *de morib. Manich. l.* 2. *c.* 11.

INVIDENDUS, a, um, *soggetto all' invidia*, invidiæ obnoxius. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *in fin.* Cur invidendis postibus, & novo Sublime ritu moliar atrium? *Id. lib.* 2. *od.* 10. *vers.* 7. Caret invidenda Sobrius aula.

INVIDENS, entis, invidus, *invidioso*. *Cic. Tuscul.* 4. *cap.* 8. Nocere invidenti. *Vellej. l.* 2. *c.* 73. Speciosis invidens. ¶ Item nolens, invitus. *Horat. l.* 1. *od.* 37. *in fin.* Sævis Liburnis scilicet invidens Privata deduci.

INVIDENTIA, æ, f. *invidia*, φθόνος, βασκανία, ægritudo animi, quam describit *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 8. Invidentiam esse dicunt ægritudinem susceptam propter alterius res secundas, quæ nihil noceant invidenti. *& lib.* 3. *c.* 10. Atqui quemadmodum misericordia ægritudo est ex alterius rebus adversis, sic invidentia ægritudo est ex alterius rebus secundis. *& cap.* 9. Posset sapiens incidere in invidentiam. Non dixi, in invidiam, quæ tum est, cum invidetur: ab invidendo autem invidentia recte dici potest, ut effugiamus ambiguum nomen invidiæ, quod verbum ductum est a nimis intuendo fortunam alterius. *& lib.* 4. *c.* 7. Subjicitur ægritudini invidentia. Utendum est enim docendi causa verbo minus usitato, quoniam invidia non in eo, qui invidet, solum dicitur, sed etiam in eo, cui invidetur.

INVIDEO, es, idi, isum, a. 2. *invidiare*, *aver invidia*, φθονεῖν, βασκαίνειν, ex alicujus rebus secundis dolore affici: ab *in*, & *video*, quod oculos, & animum in eos, quibus invidemus, contineue intentos teneamus. Suapte natura activum est primi ordinis, & accus. postulat vel personæ, vel rei, ut simplex *video*, unde factum est. Ex consuetudine fere usurpatur in 3. ordine neutrorum, aliquando in 3. activorum. *Quintil. initio c.* 3. *l.* 9. Pæne jam quidquid loquimur, figura est, ut *huic rei invidere*: non, ut omnes Veteres, & Cicero præcipue, *hanc rem*. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 9. Ut effugiamus ambiguum nomen invidiæ, quod verbum ductum est a nimis intuendo fortunam alterius, ut est in Menalippo: Florem quisnam liberum invidit meum? Male Latine videtur. Sed præclare *Accius*. Ut enim videre, sic invidere florem rectius, quam flori dicitur. Nos consuetudine prohibemur; Poeta jus suum tenuit, & dixit audacius. *Id.* 2. *de Orat. c.* 52. Invident autem homines maxime paribus, aut inferioribus. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 2. Ut nobis optimam naturam invidisse videantur. *Al. leg.* optimæ naturæ. Sic *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 84. neque illi Sepositi ciceris, nec longæ invidit avenæ. *Al. tamen leg.* ille. *Cic.* 1. *Agr. in fin.* Qui honori inviderunt meo. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 50. Invidere honorem alicui. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 508. Tu modo ne claros Minyis invideris actus. ¶ Cum dat. & abl. & præp. *in*. *Cic. pro Flacc. c.* 29. In quo tibi invideo, quod unis vestimen-

maatis tandiu lætus es. *Id. 2. de Orat. c. 56.* Nisi interdum in hoc Crasso paulum inviderem. ¶ Passive *Horat. in art. Poet. v. 56.* Ego cur, acquirere pauca si possum, invideor? ¶ Impersonaliter *Cic. 2. de Or. cap. 51.* Invidetur enim commodis hominum ipsorum. ¶ Reperitur etiam usurpatum pro inspicio. *Sallust. in orat. 2. ad Cæs. de Republ. ordin. circa fin.* Mihi pro vero constat, omnium mortalium vitam divino numine invideri. Al. leg. *invisi*. Huc pertinet & illud *ex Acc. in Menalippo*, quod affertur a *Cicer. modo cit.* ¶ Item pro nolo, invitus sum. *Horat. l. 1. od. 37. in fin. de Cleopatra.* Sævis liburnis scilicet invidens Privata deduci superbo Non humilis mulier triumpho. ¶ *Invidere cuipiam aliquid* dicitur is, qui ab illo aufert, & habere non sinit. *Virg. Ecl. 7. v. 57.* Liber pampineas invidit collibus umbras. *& 11. Æn. v. 42.* Tene, inquit, miserande puer, cum læta veniret, Invidit Fortuna mihi, ne regna videres nostra? *Tacit. Ann. 1. cap. 22.* Responde, ubi cadaver abjeceris? ne hostes quidem sepulturæ invident. *Plin. l. 15. c. 2.* Africæ solo oleum & vinum Natura invidit. ¶ Cum ablat. *Lucan. l. 7. v. 798.* Invidet igne rogi miseris. *h. e.* comburi, & sepeliri prohibet. ¶ Cum infinito *Lucan. l. 2. v. 550.* his te quoque jungere, Cæsar, invideo. *h. e.* invitus te his jungo: nolim te his jungere. ¶ Pro non video, *Apul. in Apolog.* Qui cum adversum me eas litteras promeret, invidit profecto, cupiditate lædendi, si quid mihi ex illis fieret criminosum, id mihi secum esse communa. *certamente non vide, che si*, &c.

INVIDIA, æ, f. *astio, esebio, invidia, odio, φθόνος, βασκανία*, mœror ex aliena prosperitate: ab *in*, quod hic auget, & *video*, idest a nimis intuendo fortunam alterius. Differt ab invidentia, quia invidentia active sumitur, invidia tum activa, tum passive, idest, dicitur & de eo, qui invidet, & de eo, cui invidetur. *Quintil. l. 6. c. 2.* Invidia duplex: altera invidum, altera invidiosum facit. V. *Invidentia*. Differt etiam ab odio. Nam invidemus fortunato, odimus vitiosum. Invidemus & in iis, quæ non lædunt, odimus quæ lædunt. Deinde invidia hominum tantum est, odium reliquorum etiam animantium. ¶ De invidia cum pro invidentia usurpatur, hæc exempla sunto. *Nep. in Eumen. c. 10.* Invidia ducum, cum quibus erat, perfidiaque militum Antigono est deditus. *Cic. Phil. 14. c. 6. in fin.* Digna imitatione, non invidia, excellentium hominum virtus est. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 58.* Invidia Siculi non invenere tyranni Majus tormentum. *γνώμη.* ¶ *Sine invidia* est libenti animo, & non invidente aut repugnante. *Martial. l. 3. epigram. 65.* Quid, si tota dares illa sine invidia? ¶ Sæpius vero usurpatur passive pro odio, & malevolentia, cum scilicet quis invidetur, ut dictum est. Hinc invidiam facere alicui, *farlo odioso*, *D. Brut. ad M. Brut. l. 11. Fam. ep. 1. in fin. Senec. in Herc. Oet. v. 1861. & Ovid. 4. Metam. v. 547.* Invidiam subire, *soggiacer all' altrui odio*, *Cic. in Divin. Verr. c. 14.* In invidia esse, *esser odioso*. *Id. Attic. l. 2. ep. 9. & Sallust. in Jug. c. 27.* (Utroque loco alii tollunt *in*. Sic *Cic. ibid. ep. 21. a med.* Bibulus admirabili gloria est. *& Plin. in præfat. Hist. nat. ad fin.* Ob id magna invidia fuere omnia ea.) In invidia magna esse, *Plin. l. 18. c. 6. a med.* Invidiam quærere in aliquem, *Cic. pro Rabir. Post. c. ult.* Habere invidiam. *h. e.* invidia laborare: *Id. 2. Agrar. c. 26.* In summam invidiam adducere, *Id. 1. Fam. ep. 1. sub fin.* Invidiam extinguere, *Id. pro Balb. c. 6. sub fin.* Venire in invidiam, *Sueton. in Tiber. c. 8.* Invidia onerare quempiam, *Id. in Ner. c. 34.* Cumulare alicui invidiam, *Liv. l. 3. c. 12. sub fin.* Conflare, *Cic. 1. Catil. c. 9.* Invidiæ alicui esse, *apportar odiosità*, *Liv. l. 4. c. 49. a med.* Invidia rumpi, *crepar di rabbia*, *Martial. l. 9. epigr. 99.* Opprimi, *Quintil. l. 7. c. 2. a med.* Invidiam a se removere, *Ovid. 12. Metam. in fin.* Sedare, *Cic. in Verr. 2.* Lenire, *Sallust. in Catil. c. 23. extr.* Pati, *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 67.* Macerat me invidia, *Lucret. l. 3. v. 75.* ¶ *Absit verbo invidia* formula est, qua deprecamur invidiam, cum aliquid dicturi sumus, quod superbiam jactationemque sapiat. *Liv. l. 9. c. 19. ad fin.* Absit verbo invidia: nunquam ab equite hoste, nunquam a pedite laboravimus. *Al. leg.* vero. *Id. l. 36. c. 7.* Hoc ego adjuncto (absit verbo invidia) qui dubitare de eventu possim? ¶ *Tritum* est illud *Liv. l. 45. c. 35.* Intacta invidia media sunt: ad summa ferme tendit. *& Tacit. 14. Ann. c. 54.* Invidia, ut omnia mortalia, infra magnitudinem Principis jacet: privatum incumbet. ¶ In plur. numero, *Cic. pro Cluent. c. 56.* Vita remota a procellis invidiarum. *Vatin. ad Cicer. 5. Fam. ep. 9.* Malevolorum obtrectationes & invidias prosternere. ¶ In Fabulis Invidia dea est, filia Stygis & Pallantis gigantis. *Hygin. in præfat.*

INVIDIOLA, læ, f. *invidiuccia* diminut. ab *invidia*. *Cicero*: Cum nescio quid invidiolæ inter nos exortum fuisset. Ita *Sipontin. in Cornucop.* nullo designato loco. In *Thesaur. Nizol.* designatur *Cic. ad Attic.* Mihi adhuc hæc verba incomperta sunt.

INVIDIOSE, adverb. *odiosamente*, *ἐπιφθόνως*, odiose, ut Invidiose aliquid dicere, vel facere, idest, eo animo quippiam dicere, vel facere, ut aliquem in invidiam, hoc est in odium adducamus. *Cic. 4. Acad. c. 47. a med.* Num minus hæc invidiose dicuntur? *Id. pro Mil. c. 5.* Conciones illæ, quibus invidiose potentiam meam criminabantur. *Vellei. l. 2. c. 45. de Ciceronis exsilio.* Neque quisquam aut expulsus invidiosius, aut restitutus lætius. ¶ Passive *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 22. ad fin.* Invidiose vivere. *Senec. epist. 87.* Tantum suburbani agri possidet, quantum invidiose in desertis Apuliæ possideret.

INVIDIOSUS, a, um, *invidioso*, qui invidet, invidus, *φθονερός*. *Propert. l. 2. el. 21. v. 12.* illa peræque Præ se formosis invidiosa dea est. *Ovid. 15. Met. v. 234.* Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas, Omnia destruitis. ¶ Item cui invidetur, *invidiato*, *ἐπίφθονος*. *Cic. 2. Agrar. c. 26.* Qui possessiones invidiosas tenebant. *Id. pro Balb. c. 25.* Pecunia non invidiosa. ¶ In bonam partem *Propert. l. 2. el. 1. v. 83.* Mæcenas nostræ spes invidiosa juventæ, Et vitæ, & morti gloria justa meæ. *invidiabile*. ¶ Item invisus, odium creans, *odioso*, *mal visto*. *Cic. pro Cluent. c. 58.* Etiam si is invidiosus ac multis offensus esse videatur. *& cap. 37.* Quod fuit in illo judicio invidiosissimum. *Id. 4. Verr. c. 17.* Putabant absentis damnationem multo invidiosiorem fore, quam si, &c. *Id. 8. Attic. ep. 3. ad fin.* Triumphum accipere, invidiosum ad bonos. *è cosa odiosa opprimere i buoni*. & *pro Cal. c. 9.* Neque id ego dico, ut invidiosum sit in eos, quibus gloriosum esse debet. *rendo odiosi coloro, a' quali*, &c. *Q. Cic. de petit. consul. c. 3.* Qui ex eo judicio tam invidiosus discessit, ut aliud in eum judicium quotidie flagitetur. Adde *Propert. l. 2. eleg. 23. v. 102.*

INVIDUS, a, um, *invidioso*, *invido*, *φθονερός*, *βάσκανος*, qui invidet, hoc est ex alterius prosperitate tristatur & dolet. Hinc *Horat. l. 1. ep. 2. v. 57.* Invidus alterius macrescit rebus opimis. *γνώμη*. Sic *Curt. in fin. cap. 12. l. 8.* Invidos homines nihil aliud quam ipsorum esse tormenta. *Nep. in Timoth. c. 3.* Populus acer, suspicax, invidus etiam potentiæ. *Cic. pro Flacc. c. 1.* Si forte aut beneficii obtrectator, aut virtutis hostis, aut laudis invidus extitisset. *Id. 4. Tuscul. c. 12.* Invidi, malevoli, & lividi. *Horat. l. 4. od. 3. v. 16.* Et jam dente minus mordeor invido. *Senec. in Herc. Fur. v. 524.* O Fortuna viris invida fortibus! *Varr. apud Non. c. 9. n. 1.* Invidum tabes. *pro invidorum*. ¶ Interdum substantivi more usurpatur, ut *amicus*. *Cic. 7. Fam. ep. 2. a med.* Persuaserat nonnullis invidis meis. *& lib. 1. ep. 4.* A tuis invidis & obtrectatoribus. ¶ *Invida* etiam translate dicuntur, quæcumque quippiam nobis auferunt, aut habere non sinunt. *Phædr. l. 5. fab. 6. v. 5.* Invidum fatum. *Lucret. l. 1. v. 320.* Sed quæ corpora decedant in tempore quoque, Invida præclusit speciem natura videndi. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 18.* Est ubi divellat somnos minus invida cura? *Id. l. 4. od. 8. v. 24.* Invida taciturnitas. *h. e.* quæ silet res præclare gestas, ne veniant ad posteros, & famam extendant. *Id. l. 1. od. 11. v. 7.* dum loquimur, fugerit invida ætas. *h. e.* tempus cito præteriens, & voluptatibus diu frui non sinens. *Ovid. 9. Metam. v. 485.* Noxque fuit præceps, & cœpta invida nostris. *& lib. 10. v. 330.* & quod natura remittit, Invida jura negant. *Calpurn. ecl. 4. v. 156.* Invida paupertas.

INVIGILATUS, a, um, nom. ex particip. *evigilatus*, *elucubratus*. *Cinna vetus poeta apud Isid. l. 6. c. 12.* Hæc tibi Aratæa multum invigilata lucernis Carmina.

INVIGILO, as, avi, atum, n. 1. *vegliare*, *invigilare*, *attendere*, *ἐπαγρυπνεῖν*, in aliqua re vigilo: & translate curam in aliqua re pono, diligenter incumbo. *Ovid. 4. Fast. v. 530.* Nec capiat somnos, invigiletque malis. *Sil. l. 10. v. 331.* Sed mens invigilat curis, noctisque quietam Ferre nequit. *Stat. Theb. l. 3. v. 4.* Curæ invigilant animo. *& lib. 8. v. 624.* Cura invigilat quieti. *si fa sentire nel sonno*. *Valer. Flacc. l. 2. v. 374.* Invigilans rati Hercules. *Virg. 4. Georg. v. 158. de apib.* Namque aliæ victu invigilant. *& 9. Æn. v. 605.* Venatu invigilant pueri, silvasque fatigant. *Claud. l. 10. v. 150.* Invigilate, viri, tacito nam tempora gressu Diffugiunt. *Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 43.* Invigiles igitur nostris pro casibus ore, Diminui si qua numinis ira potest. ¶ Cum infinito *Valer. Flacc. l. 5. v. 257.* Ergo omnes prohibere minas prædictaque Phrixi Invigilat.

INVINCIBILIS, le, adject. qui vinci non potest, invictus, *invincibile*, *ἀήττητος*. *Apul. in Apolog.* Cum hæc alii illis quasi gravia & invincibilia dicerentur. *h. e.* quibus respondere non posset. *Tertull. advers. Hermog. c. 11.* Invincibile & insuperabile malum.

INVINCIBILITER, adverb. invicte, *invincibilmente*. *Apul. in Florid. n. 18.* (*al. l. 4.*) Ratio conclusa acriter & invincibiliter videbatur.

INVINCTUS, a, um, valde vinctus. Nam præposit. *in* interdum negat, interdum auget. *Callistrat. Dig. lib. 48. tit. 16. leg. 6.* Qui hominem ingenuum invitum celaverit, invinctum habuerit. Ita *Taurellus*. at *Haloand.* habet *in vinculis*.

INVINIUS, a, um, *che non bee vino*, *ἄοινος*, abstemius. *Apul. l. 11. Metam.* Præcipit, neque ullum animal essem, & invinius essem.

INVIO, as avi, atum, n. 1. viam facio, vel viam ingredior, calco, *ὁδεύω*. *Solin. c. 2.* (*al. 8.*) Parcius depravita levibus vestigiis inviate.

INVIOLABILIS, le, *inviolabile*, qui violari non potest, *ἀνεπιβούλευτος*. *Lucret. l. 5. v. 306.* Inviolabilia hæc ne credas forte vigere. *Sil. l. 16. v. 16.* Caput inviolabile telis.

INVIOLABILITER, *inviolabilmente*, inviolate, *ἀπαραβάτως*. *Manlian. & Faustin. in libello ad Impp. Valentin. Theodos. & Arcad. pag. 46. edition. Sirmondi.* Fidem integram inviolabiliter possidere.

INVIOLATE, *inviolabilmente*, integre. *Cic. de Senect. c. 22. extr.* Memoriam nostri pie inviolateque servabitis. *Gell. l. 7. c. 18.* Jusjurandum apud Romanos inviolate sancteque habitum servatumque.

INVIOLATUS, a, um, *inviolato*, *ἀπαράβατος*, *illeso*, non violatus, illæsus, integer, incorruptus. *Cic. pro Sext. c. 67.* Invulnerati inviolatique vixerunt. *Id. pro Cal. c. 5.* Præstare aliquid integrum atque inviolatum. *Id. pro Sull. c. 17. extr.* Inviolata amicitia. *Liv. l. 28. c. 28. a med.* Nihil divinarum humanarumque rerum inviolatum vobis est. *Ovid. de nuce, v. 52.* quæ longius absunt, Nativum retinent inviolata decus. *Sil. l. 13. v. 875.* Vita inviolata. *h. e.* felix, prospera. *& lib. 11. v. 309.* Mens inviolata mero. *Varr. l. 2. R. R. c. 1.* Cum viverent homines ex iis, quæ inviolata ultro ferret terra. *h. e.* nullo ferramento exculta.

INVISCERATUS, a, um, in viscera immissus. *Augustin. serm. 24.*

edi-

dition. recent. Ejus sanctam charitatem invisceratam sentimus in cordibus nostris. Adde *epist.* 57. *sub fin.*

INVISCERO, as, avi, atum, a. 1. indo, intus gigno, in viscera immitto. *Nemesian. in Cyneg. v.* 214. Hoc canibus blandis inviscerat æstus.

INVISIBILIS, le, *invisibile*, ἀόρατος, qui videri non potest. *Cels. in præfat. ante med.* Si manantia corpuscula, per invisibilia foramina subsistendo iter claudant. *Lactant. l.* 7. *c.* 9. Deus incorporalis, invisibilis, æternus.

INVISIBILITAS, atis, f. *invisibilità*. *Tertull. advers. Prax. c.* 14.

INVISIBILITER, *invisibilmente*, ἀθεωρήτως. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 24.

INVISITATUS, a, um, nom. ex particip. *non visitato, non veduto spesso*. *Liv. l.* 27. *c.* 39. Galli invisitati ante alienigenis, nec videre ipsi advenam in sua terra assueti. *Quintil. declam.* 12. *c.* 18. Nulla celebris civitas invisitata transitur. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Omnia visitata & invisitata, temporum necessitudine sunt constituta. *h. e.* quæ videntur, & quæ non videntur. Adde *Liv. l.* 4. *c.* 33. *l.* 5. *c.* 19. & 34. & alibi: quib. loc. *insuetam* al. leg. quod Criticis plerisque minus placet.

INVISO, is, si, sum, a. 3. *andar a vedere, visitare, ἐπισκέπτομαι*, idem quod viso, nisi si quid addit præpositio vehementiæ. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 58. Cui nostrum non licet fundos nostros obire, aut res rusticas vel fructus causa, vel delectationis invisere? *Id. in fin. l.* 1. *ad Attic.* Ut jam invisas nos, non rogo. *Id. pro Dom. c.* 40. Quid tibi necesse fuit sacrificium, quod alienæ domi fieret, invisere? *Virg.* 4. *Æn. v.* 144. Delum maternam invisit Apollo. *Plaut. Stich.* 1. 2. 9. Ad meam majorem filiam inviso domum. *vado a vedere a casa di mia figliuola.* & *Men.* 1. 1. 31. Nunc ad eum inviso. *vado da lui.* & *Merc.* 3. 2. 12. Huc intro ad me invisum domum. ¶ Pro visere, perlustrare inspiciendi causa, & imperii administrandi, *Virg.* 1. *Georg. v.* 25. urbes ne invisere, Cæsar, Terrarumque velis curam. ¶ Pro simplici video, cerno, *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 333. simul ac nostros invisent lumina colles.

INVISOR, oris, m. *invidioso*, invidens, invidus. *Apul. in Florid. n.* 9. (*al.* 1. *ad fin.*) Si quis forte in hoc pulcherrimo cœtu ex illis invisoribus meis malignus sedet.

INVISUS, a, um, *non veduto*, ἀόρατος, non visus. *Cic. de Harusp. resp. c.* 27. sacra occulta, & maribus non invisa solum, sed etiam inaudita. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 4. Communi fit vitio naturæ, ut invisis, latitantibus, atque incognitis rebus magis confidamus. *Cato R. R. c.* 141. Uti tu morbos visos invisosque prohibessis. ¶ Sæpius est odiosus, displicens, quem æquo animo videre non possumus, *odioso, odiato, spiacevole, mal visto, μισητός*. *Terent. Hecyr.* 3. 1. 48. Invisos omnes nos esse illis sentio. *Id. sub fin. Adelph.* Si ob eam rem vobis mea vita invisa est. *Cic. pro leg. Manil. c.* 16. Ne aut invisa diis cretio nostra, aut ingrata esse videatur. *Id.* 2. *Offic. c.* 9. *ad fin.* Quo quis versutior, & callidior est, hoc invisior, & suspectior. *Plin. l.* 8. *ep.* 20. Cujus marito inimicissimus, ipsi invisissimus fuerat. *Sueton. in Tiber. c.* 13. Contemptior in dies, & invisior. *Quintil. l.* 5. *c.* 7. *a med.* Quosdam claritas ipsa notiores circa vitia, & invisos magis fecit. *Justin. l.* 36. *c.* 2. *ad fin.* Ne eadem causa invisi apud incolas forent. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 70. Invisus avunculo, infensusque. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 7. Persona lutulenta, impura, invisa. *Plin. l.* 22. *c.* 13. Urtica quid esse invisius potest? *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 17. invisa negotia me trahunt Romam. *Id. l.* 2. *od.* 14. *v.* 23. Invisæ cupressus. *Senec. ep.* 51. *extr.* Voluptates præcipue exturba, & invisissimas habe. *Martial. l.* 7. *epigr.* 20. O Nero crudelis, nullaque invisior umbra. *h. e.* nulla re magis invisus, quam cæde Lucani, de quo est epigramma.

INVITABILIS, le, *dilettevole*, ἀναγωγός, blandus, delectabilis, jucundus. *Gell. l.* 13. *c.* 11. Sermones jucundos & invitabiles, & cum quadam illecebra & voluptate utiles.

INVITAMENTUM, i, n. *invito, allettamento*, invitatio, illecebra. *Cic. in Hortens.* apud *Non. c.* 4. *n.* 232. Voluptates nulla ad res necessarias invitamenta afferunt senibus. *Id. l.* 5. *Fin. c.* 6. *extr.* Fons reperiendus est, in quo sint prima invitamenta naturæ.

INVITATIO, onis, f. *invito*, πρόκλησις, invitamentum. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 12. In Epirum vero invitatio quam suavis, quam liberalis, quam fraterna! *Id. Tuscul.* 3. *c. ult.* Ægritudo non natura excitatur, sed judicio, sed opinione, sed quadam invitatione ad dolendum. *Id. Verr.* 4. *c.* 34. Quæ studiose comparavit, non tam suæ delectationis causa, quam ad invitationes adventusque nostrorum hominum, amicorum suorum atque hospitum. & *Verr.* 3. *c.* 26. Fit sermo inter eos, & invitatio, ut Græco more biberetur. *Gell. l.* 15. *c.* 2. Largior paulo jucundiorque vini invitatio, quæ fit, &c.

INVITATIUNCULA, æ, f. levis, aut brevis invitatio. *In lemmate cap.* 2. *l.* 15. *Gellii*. Largiores lætioresque in conviviis invitatiunculæ vini.

INVITATOR, oris, m. *invitatore*, qui invitat, præsertim ad cœnam. *Martial. l.* 9. *epigr.* 93. Ad cœnam si me diversa vocaret in astra Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis. *Sidon. l.* 9. *ep.* 13. Quos undique ascitos invitator in unam cœnam contraxerat. ¶ Fuisse inter officia domus Augustæ etiam invitatores, colligitur tum ex allato loco *Martial.* tum ex *leg. ult. tit.* 60. qui *de diversis officiis* inscribitur, *lib.* 12. *Cod.* tum ex *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 598. *n.* 6. Agathopus Augg. lib. invitator, & Junia Epictesis, &c. Hi & *vocatores* dicti sunt. V.

INVITATORIUS, a, um, ad invitandum pertinens. *Tertull. de anim. c.* 57. Invitatoria operatio. *Hieronym. ep.* 1. *ad Heliodor.* Invitatoria scripta transmittere ad aliquem.

INVITATUS, us, m. invitatio, *invito*. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 5. Ut initio mea sponte, postea invitatu tuo mittendum duxerim.

INVITATUS, a, um, *invitato*, vocatus. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 11. Hæc a te invitatus breviter exposui. & *lib.* 2. *ep.* 19. *ad fin.* Cosconio mortuo, sum in ejus locum invitatus. *Liv. l.* 1. *c.* 9. Invitati hospitaliter per domos. *Curt. l.* 9. *c.* 7. Invitatus ad epulas. *Sueton. in Calig. c.* 22. *extr.* Invitatus in contubernium. *Cic.* 1. *Acad. c.* 2. *extr.* Jucunditate quadam ad legendum invitati. *allettati, tirati*. & *Cæs. B. Gall. l.* 4. *c.* 6. Invitati uti ab Rheno discederent. & *lib.* 6. *c.* 34. Invitati præda longius procedunt. *Sueton. in Calig. c.* 59. Invitatus lucro. *Plin. l.* 8. *c.* 17. Feras dulcedine invitatas corripiunt. *Plin. alter l.* 8. *ep.* 17. Anio, delicatissimus amnium, ideoque adjacentibus villis velut invitatus, retentusque.

INVITE, adverb. *contra voglia, mal volentieri*, non libenter, coacte, ἀκουσίως. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 3. *circa med.* Invite cepi Capuam. *Id.* 2. *de Orat. c.* 89. Quem ego paulo sciebam vel pudentius, vel invitius ad hoc genus sermonis accedere. *Id.* 3. *Fam. ep.* 20. Qui cum maximis rebus suis coactus a me invitissime discessisset. Melius tamen legitur *invitissimo*.

INVITIABILIS, le, adject. qui vitiari, & corrumpi non potest. *Prudent. in Psychomach. v.* 686. Spes invitiabilis ævi.

INVITO, as, avi, atum, a. 1. *invitare*, προσκαλέω, voco, advoco: & fere ad hospitalitatem refertur, & convivia. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 9. Is me crebro ad cœnam invitat. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 2. Invito eum per litteras, ut apud me diversetur. *Id. Phil.* 12. *c.* 9. *extr.* Tota familia occurret, hospitio invitabit. *Liv. l.* 28. *c.* 18. Utrumque in hospitium invitat. *Cic. Verr.* 7. *c.* 11. Ecquis est, qui Senatorem tecto ac domo non invitet? & *Verr.* 4. *c.* 36. Eum domum suam statim invitant. *Justin. l.* 1. *c.* 6. Eosdem postero die apparatis epulis invitat. ¶ Absolute *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 74. Alii suos in castra, invitandi causa adducunt. *h. e.* cœna excipiendi. *Cic. in fragm.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 12. Cum Scipio unum & alterum invitasset, & plures invitaturus esset. ¶ *Invitare aliquem poculis* est præbibere, & ad bibendum provocare, *provocare a bere*. *Plaut. Rud.* 2. 3. 32. Periit potando, opinor. Neptunus magnis poculis hac nocte eum invitavit. ¶ Hinc *invitare se* est ad bibendum se excitare. *Id. Amph.* 1. 1. 126. Credo edepol dormire Solem, atque appotum probe. Mira sunt, nisi invitavit se se in cœna plusculum. *Sueton. in Aug. c.* 77. Quoties largissime se invitaret, senos sextantes non excessit. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 232. Cum se ibi cibo vinoque læti invitarent. Adde *Turpil. Lucil. Varronem* apud *Non. c.* 4. *n.* 231. ¶ Refertur & ad alia. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 18. *a med.* A Cæsare liberaliter invitor in legationem illam, sibi ut sim legatus. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 19. Invitare hostes ad deditionem. & *de B. Afric. c.* 73. ad dimicandum. *provocare*. *Sueton. in Calig. c.* 22. Lunam in amplexus. & *cap.* 53. *extr.* aliquem ad audiendum. & *in Ner. c.* 12. ad spectaculum. *Id. in Cæs. c.* 3. Lepidi societate, quamquam magnis conditionibus invitaretur, abstinuit. *Cic. pro Ligar. c.* 4. *extr.* Præmiis invitare ad quippiam agendum. ¶ Translate est allicere, attrahere, incitare. *Cic. ad Brut. ep.* 15. *a med.* Præclara illa quidem ingenia, quæ gloria invitantur. *Id. de Senect. c.* 16. *ad fin.* Ad agrum fruendum non modo non retardat, verum etiam invitat atque allectat senectus. *Id. de Amic. c.* 26. Assentationem ipsi allectant & invitant. *Id.* 5. *de Fin. c.* 6. *ad fin.* Invitare & allicere appetitum animi. *Plaut. Trin.* 1. 2. 5. Ni me id invitet, ut faciam, fides. *non mi eccita a farlo.* *Vellej. l.* 2. *c.* 129. Invitare luxuriam. *svegliare il lusso*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 302. Invitat genialis hiems, curasque resolvit. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 604. Invitat somnos crepitantibus unda lapillis. *Id. Heroid. ep.* 17. *v.* 183. invitant omnia culpam. *h. e.* ut culpam admittam. *Sil. l.* 8. *v.* 327. si qua interea invitaverit aura, Annueritque deus, velox accede secundis. *Plin. l.* 33. *c.* 4. *a med.* Spes invitat. *Id. lib.* 23. *c.* 1. *a med.* Invitatur vino appetentia ciborum. *si eccita l' appetito*. & *lib.* 22. *c.* 24. *circa med.* Aqua mulsa invitat vomitiones. *provoca*. *Solin. c.* 2. *sub fin.* (*al. c.* 8.) Marius facta manu fossis invitavit mare. *h. e.* viam fecit, ut posset influere, adduxit. ¶ Cum infinito *Virg.* 4. *Georg. v.* 23. Vicina invitet decedere ripa calori. *Liv. l.* 22. *c.* 51. Reliquum sanguinem invitantes haurire. *Al. leg.* jubentes. ¶ Pro vita privare, *privar di vita*, ut *evitare*, esse videtur *Plauti Cas.* 3. 6. 22. Gladium ancillam Casinam intus habere ait, qui me atque te invitet. Sed potest allusisse *Plaut.* ad cœnam, de qua antea verba fecerat: vel potius ad illud *invitare aliquem poculis*, quod supra ex eodem attulimus. Sic *invitare aliquem clava* dixit, quasi in eodem ambiguo ludens, *Rud.* 3. 5. 32. (ubi *invitassitis* ἀρχαϊκῶς habet pro *invitaveritis*) quod nos dicimus *far un invito di bastonate*.

INVITUPERABILIS, le, non vituperabilis. *Tertull. l.* 2. *advers. Marcion. c.* 10. & *lib.* 4. *c.* 1.

INVITUS, a, um, *chi contro voglia fa qualche cosa*, ἄκων, non libens, repugnans, recusans, iniquo animo faciens. *Cic. Parad.* 5. *c.* 1. Soli hoc contingit sapienti, ut nihil faciat invitus, nihil dolens, nihil coactus. *a suo mal grado*. & *Fam.* 13. *ep.* 63. Ego eum a me invitissimus dimisi. *molto di mala voglia*. & *ad Attic. l.* 5. *ep. ult. a med.* Concedam a Q. Fratre, ut se præfici patiatur: quod & illo & me invitissimo fiet. *contro ogni suo, e mio genio*. & *de Senect. c.* 12. *ad fin.* Invitus feci, ut L. Flamininum e Senatu ejicerem. *di mala voglia m' indussi a cacciare*, &c. & *Verr.* 4. *c.* 62. *extr.* Pecunia coacta ab invitissimis. & *cap.* 67. Statuas inviti per vim atque imperium dederunt. *contro voglia, a dispetto*. & 2. *de Orat. c.* 4. *extr.* Hoc nos ab istis adolescentibus facere, inviti & recusantes, heri coacti sumus. *Id. pro Rosc. Com. c.* 13. Fannium invitum, & huc atque illuc tergiversantem, testimonium contra se dicere cogo. *Id. pro Quint. c.* 24. Extorquendum est invito atque ingratiis, quod non debet. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 2. Diis hominibusque invitis.

a dispetto degli uomini e degli dei. & *Attic. l. 7. ep. 13.* Delectus adhuc quidem invitorum est, & a pugnando abhorrentium. *a suo dispetto*. & *lib. 3. de nat. Deor. c. 35.* Invita in hoc loco versarer oratio. videtur enim auctoritatem afferre peccandi. *Nep. in Eumen. c. 4.* Exercitus in ea loca erat deductus, ut invito Eumene elabi non posset. *Cæs. c. 8. l. 1. B. Gall.* Si, se invito, transire conarentur. *a suo dispetto*. & *in fin. l. 3. B. Civ.* Ne pugnare invitus cogeretur. *Hirt. l. 8. B. Gall. in proœm.* Utinam scire possent, quam invitus susceperim, &c. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 1. v. 16.* invita sæpe juvamur ope. *h. e.* quæ proficiscitur ab eo, qui juvare nollet. *Val. Flacc. l. 3. v. 391.* invito maduerunt sanguine dextræ. *h. e.* quem fundere noluissent, qui cædem fata casuve admiserunt. ¶ Præcedente negativa particula, *Cic. 1. de Fin. c. 2.* Cum iidem fabellas Latinas non inviti legant. *Id. de Amic. c. 1.* Itaque feci non invitus, ut prodessem multis tuo rogatu. *molto volentieri*. & *Horat. de Art. Poet. v. 311.* Verbaque provisam rem non invita sequentur. *prontamente*. ¶ Invita minerva. V. *Minerva*. ¶ Cum genitivo *Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 11.* Credidit, dominum non invitum fore hujus solutionis. *h. e.* se non facturum hanc solutionem invito domino.

INVIUS, a, um, *senza via, dove non si può andare*, ἄοδος, ἄβατος, qui est sine via, qui adiri non potest. *Virg. 6. Æn. v. 154.* locos Stygios, regna invia vivis. & *lib. 9. v. 130.* maria invia Teucris, nec spes ulla fugæ. & *lib. 4. v. 151.* altos ventum in montes, atque invia lustra. *Liv. l. 9. c. 14.* Invii saltus. *Ovid. Fast. 5. v. 581.* Gens circumfusis invia fluminibus. *chiusa, inaccessibile*. *Plin. l. 12. c. 14.* Regio rupibus invia. *Flor. l. 3. c. 20.* Invius exitus. *Ovid. 14. Metam. v. 113.* Invia virtuti nulla est via. γνώμη. Sic *Tacit. in Agric. c. 27.* Nil virtuti invium. Apud *Ovid. Metam. 11. v. 414.* facere locum aliquem invium, est aditus præcludere, qua ad illum accedi potest: *chiuder i passi*. ¶ Substantivi more *Sil. l. 4. v. 306.* Dimittit pessum dumosa per invia pectora. *Liv. l. 21. c. 35.* In jugum Alpium perventum est, per invia pleraque, & errores. *per luoghi impraticabili*. & *lib. 38. c. 23.* Ruunt cæci per vias, per invia. *Lucan. l. 9. v. 386.* tentare invia. ¶ Cum infinito *Senec. in Herc. Fur. v. 715.* Acheron invius renavigari. ¶ Translate *Sil. l. 14. v. 639.* tot bellis invia tecta. *h. e.* urbs non expugnata. *Martial. l. 7. epigr. 1. v. 5.* Invia Sarmaticis domini lorica sagittis. *impenetrabile*.

INULA, æ, f. *enula, enula Campana*, ἑλένιον, herba est pastinaca & siser brevior, sed radice torosior, amariorque, per se stomacho inimicissima, sed dulcibus mixtis saluberrima. Ejus condiendæ rationes non unas tradunt *Plin. l. 19. c. 5. ad fin.* & *Colum. l. 12. c. 46.* usus in medicina enumerat *Plin. l. 20. c. 5.* culturam *Id. cit. lib. 19. c. 5.* *Colum. l. 11. c. 3. circa med.* & *Pallad. in Februar. tit. 24. sub fin.* docent. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 51.* Erucas virides, inulas ego primus amaras Monstravi incoquere.

INULCERO, as, a. 1. *impiagare*, ulcus facio. Est *Vegetii de re Veterin. l. 2. c. 59.*

INULTE, adverb. *senza vendetta*. *Curt. l. 4. c. 4.* Nonnulli ruunt in hostem, haud inulte tamen perituri.

INULTUS, a, um, *invendicato, inulto*, ἀτιμώρητος, qui acceptam injuriam ultus non est. *Cic. pro Sext. c. 23.* Marius vitam suam, ne inultus esset, ad incertissimam spem reservavit. *Sallust. in Catil. c. 61. extr.* Cavete, ne inulti animam amittatis. *Id. in fragm.* apud *Priscian. l. 6. pag. 699. Putsch.* Dedecores, inultique ab hostibus cædebantur. *Liv. l. 25. c. 37.* Ne inultos imperatores suos jacere sinerent. *Virg. 3. Georg. v. 227.* gemens quos amisit inultus amores. *Id. 10. Æn. v. 739.* non me quicumque es, inulto Victor, nec longum lætabere. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 34.* Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti. *Id. l. 1. od. 28. v. 33.* precibus non linquar inultis. *h. e.* non exauditis: non exoratis diis, quin te ulciscantur, quod me precantem neglexeris. ¶ Passive est impunis, impunitus, seu is, de quo ultio sumpta non est, *impunito, impune*. *Cic. pro Cluent. c. 62.* Cur hunc Aselium esse inultum tamdiu sinis? *Horat. epod. 17. v. 56.* Inultus ut tu riseris Cotyttia? *Sallust. in Jug. c. 73.* Ne ager inultis hostibus vastaretur. *Horat. l. 3. od. 3. v. 40.* Dum Priami Paridisque busto Insultet armentum, & catulos feræ Celent inultæ. Adde *Plaut. Epid. 3. 2. 6.* ¶ Item res ea, quæ non punitur. *Cic. in Divin. Verr. c. 16.* Ut ceterorum quoque injuriæ sint impunitæ atque inultæ. *Terent. Andr. 3. 5. 4.* Sed id inultum nunquam auferet. *Valer. Max. l. 9. c. 7. n. 2.* Tantumque scelus Curia inultum habuit. *h. e.* ulta non est. *Senec. in Agam. v. 310.* Victrix inultum Græcia hoc facinus feret? ¶ De eo, qui est ab injuria tutus, *Curt. l. 3. c. 4.* Jugum itineri imminens obtinere, unde inultus subeuntem prohibere potuisset. *senza ricever danno*.

INUMBRATIO, onis, f. *ombra*, obscuratio, tenebræ. *Martian. Capell. l. 2. par. 2n. de Platone.* Lucifuga inumbratione pallescens.

INUMBRATUS, a, um, *inombrato, ombroso*, ἐπίσκιος, umbra tectus, umbrosus. *Curt. l. 3. c. 4.* Amnis multa riparum amœnitate inumbratus. *Apul. initio Floridor.* Spelunca frondibus inumbrata. ¶ Translate *Cels. Dig. 41. tit. 2. leg. 18.* Si furioso, quem mentis suæ existimasti, eo quod in conspectu inumbratæ quietis fuerit constitutus, &c. *apparente, finto*.

INUMBRO, as, avi, atum, a. 1. *adombrare, inombrare, coprire, oscurare*, ἐπισκιάζω, umbram induco, umbra tego, opaco. *Virg. 11. Æn. v. 66.* Exstructosque toros obtentu frondis inumbrant. *Id. 4. Georg. v. 20.* Palmaque vestibulum, aut ingens oleaster inumbret. *Lucret. l. 5. v. 290.* Terraque inumbratur, qua nimbi cumque feruntur. *Plin. l. 19. c. 1. sub fin.* Velis forum inumbravit. ¶ Absolute *Tacit. 3. Hist. c. 19.* Inumbrante vespera, universum exercitus robur advenit, *sull' imbrunir della sera*. ¶ Pro tegere, *Lucret. l. 3. v. 917.* & inumbrant ora coronis. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 65.* stridentis colla Gorgonos obtentu pallæ fulgentis inumbrat. *Id. in consul. Prob. & Olybr. v. 69.* metasque teostis Aote, genas dulces quam flos juvenilis inumbret. *Plin. Apul. l. 5.* Juvenis lanoso barbitio genas inumbrans. ¶ Translare est obscurare. *Plin. in Paneg. c. 19.* Parva & exilia sidera validiorum exortus obscurat: similiter imperatoris adventu legatorum dignitas inumbratur. ¶ Pro delineare, describere, *Varr. l. 5. de L. L. c. 2.* Ut Præneste incisum in solario vidi, quod Cornelius in basilica Æmilia inumbravit. *h. e.* umbras describendo, quibus horas diei sol ostendit.

INUNCATUS, a, um, unco apprehensus. *Colum. l. 7. c. 3. ante med.* Lana obnoxia est rubis, quibus velut hamis inuncata, a pascentis corporibus avellitur.

INUNCO, as, avi, atum, a. 1. *arraffiare*, ἀρπάζω, unco apprehendo, traho, rapio, arripio. Translate *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 425.* qui nummos tristis inuncat. Proprie *Apul. in Florid. n. 2.* (*al. l. 1.*) Aquila de cælo improvisa, campis pecus cernens, unde rostro transfodiat, unde unguibus inuncet vel agnum, vel leporem. Adde *Paulin. Nolan. carm. 20. Nat. 7. S. Fel. v. 276.*

INUNCTIO, onis, f. *unzione*, ἐπάλειψις, actus inungendi, illitus. *Cels. l. 6. cap. 7. sect. 14. extr.* Opus est lenium medicamentorum inunctionibus. *Colum. l. 6. c. 33.* Omnis dolor oculorum inunctione succi plantaginis levatur. *Plin. l. 28. c. 8. post med.* Felle glaucomata & suffusiones corrigi, tridui inunctione. *Id. l. 29. c. 6. circa med.* Accipiter decoctus in rosaceo, efficacissimus ad inunctiones omnium vitiorum putatur.

INUNCTUS, a, um, *unto, asperso*, illitus. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 25.* Cum tua prævideas oculis mala lippus inunctis. *Plin. l. 25. c. ult.* Succus inunctus hyoscyami. & *lib. 28. c. 11.* Ungulæ asininæ cinis inunctus e suo lacte. *Martial. l. 7. epigr. 77.* Et bene si cœnas, conchis inuncta tibi est. *h. e.* condita.

INUNDATIO, onis, f. *inondazione*, ἐπικλυσμός, aquarum exuberantia, evundatio. *Colum. l. 3. c. 11. ad fin.* Valles, quæ fluminum alluvie, & inundationibus concreverint. *Sueton. in Aug. c. 28.* Urbs inundationibus obnoxia. & *cap. 30.* Inundationes coercere. *Plin. l. 5. c. 13.* Ioppe Phœnicum antiquior terrarum inundatione. *del diluvio*.

INUNDATUS, a, um, *inondato*, aquarum vi obrutus. Translate *Curt. l. 5. c. 7.* Exercitus, quibus Europa inundata est. *Id. l. 9. c. 2. circa med.* Cilicia inundata cruore Persarum. *hyperbole*. ¶ Metaphorice *Petron. in Satyr. c. 102.* Inundatus hac Eumolpus invidia, jurat, &c. *h. e.* obrutus. & *cap. 118.* Mens ingenti flumine litterarum inundata.

INUNDO, as, avi, atum, a. 1. *inondare, coprire d' acqua*, πλημμυρέω, aquis extra ripas diffluentibus obruo, redundo, exundo, superfluo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 37.* Ut terra infimum locum teneat, hanc inundet aqua. *Liv. l. 8. c. 24.* Imbres continui, campis omnibus inundantes. ¶ Translate *Virg. 11. Æn. v. 280.* Hinc densi rursus inundant Troes. *Justin. l. 38. c. 4.* Cimbros more procellæ inundasse Italiam. *Liv. l. 24. c. 38.* Crastino die aut vestro, aut Ennensium sanguine Enna inundabitur. *hyperbole*. *Petron. in Satyr. c. 21.* Vino etiam Falerno inundamur. *h. e.* abunde proluimur. & *cap. 113.* Inundavere pectus lacrimæ, dolore paratæ. ¶ Est etiam abundo, plenus sum. *Virg. 10. Æn. v. 24.* & inundant sanguine fossæ. *Valer. Max. l. 1. c. 7. n. 5.* Quod in quiete viderat, urina sua omnes Asiaticas gentes inundasse.

INUNGITO, as, a. 1. frequentativum ab inungo. *Cato* apud *Charis. l. 1. pag. 78. Putsch.* Mulieres nostræ capillum cinere inungitabant, ut rutilus esset crinis. *Serv.* hoc idem referens *ad Æn. 4. v. 698.* habet *unctitabant*. Alii leg. *ungitabant*.

INUNGO, is, xi, nctum, a. 3. *ungere*, ἐπαλείφω, in aliquo loco ungo, illino: & dicitur de oculis ungendis medicinæ causa. *Cels. l. 7. c. 7. n. 3.* Si ictus plaga est, inungendum primo lenibus, deinde acrioribus. *Plin. l. 29. c. 6. ante med.* Cinere mustelarum cum melle inungi caligines, utilissimum est. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 28.* Non possis oculos quantum contendere Lynceus: Non tamen idcirco contemnas lippus inungi. *farsi medicare*. *Varr. l. 4. de L. L. c. 8.* Inungere oculos. ¶ De aliis rebus *Plin. l. 18. c. 30. extr.* Fabam siccatam oleo inungunt. *Id. l. 13. c. 3.* Aquilæ, ac signa inunguntur festis diebus. ¶ Legitur & *inunguo*.

INUNITUS, a, um, *unito*, unitus, conjunctus. *Tertull. advers. Valentinian. c. 29.* Triformem naturam professi, & tamen inunitam in Adam. *Apul. in Apolog.* Radii lumini extrario misti atque inuniti. *Al. leg.* ei uniti.

INVOCATIO, onis, f. *invocazione, nomina*, ἐπίκλησις, actus invocandi, nominatio, appellatio. *Ascon. in divin. Verr. c. 13.* Incipiebant Veteres ab invocatione deorum. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Benevolum auditorem facit invocatione dearum, quas, &c.

INVOCATUS, a, um, *non chiamato*, ἄκλητος, non vocatus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 38. extr.* Quid, quod imagines rerum etiam ad dormientem veniunt invocatæ? *Plaut. Capt. 1. 1. 1.* Juventus nomen indidit scorto mihi, eo quia invocatus soleo esse in convivio. *Nep. in Cim. c. ult.* Quotidie sic ei cœna coquebatur, ut quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret. Adde *Vitruv. l. 6. c. 8.* & *Cael. ad Cicer. Fam. l. 8. ep. 8.* & *Terent. Eun. 5. 9. 29.* ¶ Item vocatus, nominatus, *chiamato, nominato*. Mos fuit Græcorum, ut talis ludentes scorta invocarent, faesti ominis & jactus causa. Hinc Parasitus in verbis *Plauti* allatis, sibi scorto nomen impositum ait, quod *invocatus* esset in convivio: alia tamen sensu. nam scorta *invocata* quidem erant, & appellata; parasiti vero vel non vocati adérant ultro, aliena quadra viventes. *Id. ibid. v. 4.* In convivio sibi amator, talos cum jacit, scortum invocat. Est ne invocatum, an non

non est? ast planissime. Verum nos parasiti planius, quos nunquam quisquam neque vocat, neque invocat. *Plin. in Paneg. c.* 80. Omnia invisere, omnia audire, & undecumque invocatum statim, veluti numen, adesse. *Justin. l.* 18. *c.* 6. Diu viri nomine cum multis lacrimis invocato. *Senec. in Hippol. v.* 944. Et invocata munus hoc sanxit Styge. *chiamato in testimonio. Mamertin. in Paneg. ad Maximian.* Ad restituendam rempublicam invocatus.

INVOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamare, invocare,* [illegible], idem quod voco, aut intro voco. *Enn.* apud *Isidor. l.* 1. *Orig. c.* 25. Alium invocat, cum alio cantat. *Sallust. orat.* 1. *ad Caes. a med.* Neque quisquam te ad crudeles poenas, aut acerba judicia invocat. *Senec. in Hippol. v.* 888. & *Curt. l.* 4. *c.* 10. *sub fin.* & *lib.* 5. *cap.* 10. Ille quaestioni corpus offerre, deos testes invocare, &c. *Liv. l.* 2. *c.* 45. *ad fin.* Si fallat, Jovem patrem, Gradivumque Martem, aliosque iratos invocat deos. ¶ Item nominare, appellare, *nominare. Ennius* apud *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. Aspice hoc sublime candens, quem invocant omnes Jovem. Apud *Fest.* in *Sublime* leg. *vocant. Curt. l.* 10. *c.* 5. Persae justissimum ac mitissimum dominum, Macedones optimum ac fortissimum regem invocantes, certamen quoddam moeroris edebant. *Apul. l.* 11. *Metam. sub init.* Quoquo nomine, quoquo ritu, quaqua facie te fas est invocare. ¶ Saepe est appellare ad auxilium ferendum, *invocare, implorare. Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. Junonem Lucinam in pariendo invocant. *Id.* 2. *de Orat. c.* 47. Invocare aliquem ad communem fortunam defendendam. *Plaut. Merc.* 5. 2. 23. Invoco vos, Lares Viales, ut me bene juvetis. *Id. Amph.* 5. 1. 9. Ubi parturit, deos sibi invocat. *Quintil. in proœm. l.* 4. Invocare deos in auxilium. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 31. deos precibus. & *lib.* 2. *c.* 71. leges. & *lib.* 15. *c.* 56. auxilia libertati. & *lib.* 2. *c.* 46. arma alicujus adversus alium. *Id.* 2. *Hist. c.* 9. fidem suorum militum. ¶ Cum conjunctivo, omissa *ut* particula. *Id.* 4. *Hist. c.* 79. Justae preces invocantium, ut ultionem accingerentur. ¶ De more invocandi amicae in jaciendis talis, quem tradit *Plaut. Curcul.* 2. 3. 4. & tangit *Asin.* 4. 1. 36. & 5. 2. 60. & *Curcul.* 2. 3. 77. dictum est in voce praeced.

INVOLATUS, us, m. idem ac volatus, verbum est augurum ex avium volatu omen captantium. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 6. *circa med.* Non igitur ex alitis involatu, nec e cantu sinistro, &c.

INVOLITO, as, avi, atum, n. 1. frequent. ab involo. *Prudent.* Περὶ στεφ. 5. *de S. Cypr. v.* 100. Involitare terris. ¶ Translate *Horat. l.* 4. *od.* 10. *v.* 3. Et quae nunc humeris involitant, deciderint comae. *Paulin. Nolan. epist.* 32. (*al.* 12.) *sect.* 6. *in carm.* involitare Superis.

INVOLO, as, avi, atum, n. 1. *volare dentro,* [illegible], intro volo. *Varr. l.* 3. *de R. R. c.* 7. At in villam intro involant columbae. *Colum. l.* 8. *c.* 3. Neque enim debent ipsis nidis involare, ne pedibus ova confringant. ¶ Translate sumitur pro irruere in aliquem, manus violentas alicui injicere, caedendi, aut auferendi causa: translatione ab avibus in escam irruentibus. *Terent. Eun.* 5. 2. 20. Vix me contineo, quin involem in capillum. *Plaut. Amph.* 1. 1. 89. Equites parent citi: ab dextera maximo cum clamore involant impetu alacri. *si spingono, si lanciano. Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 139. Involare oculis. *Hirt. de B. Alex. c.* 52. *extr.* Involare ad aliquam, eumque sauciare. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 31. Nostra est omnis ista prudentiae doctrinaeque possessio, in quam homines, quasi caducam atque vacuam, abundantes otio, nobis occupatis involaverunt. ¶ Cum accus. sine praeposit. *Plin. l.* 9. *c.* 59. Piscator singulos involat veriis, quoum capit. *Tacit.* 4. *hist. c.* 33. Adeo improvisi castra involavere, ut, &c. *Id. Ann.* 1. *c.* 49. Truces etiam tum animos cupido involat eundi in hostem. *h. e.* incessit. ¶ Hinc *involare aliquid* est auferre, furari, *involare. Catull. carm.* 25. *ad Thall. v.* 6. Remitte pallium meum, quod involasti. *Petron. in Satyr. c.* 43. Hereditatem accepit, ea qua plus involavit, quam illi relictum est. & *in fragm. Tragur. c.* 56. *Burm.* Anuli, quos amicae tuae involasti. *Callistrat. Dig. l.* 47. *tit.* 9. *leg.* 6. Ancorae involantur de mari. ¶ *Serv. ad* 3. *Æn. v.* 233. & *ad* 2. *Georg. v.* 88. ducit a *vola* manus.

INVOLUCRE, is, n. [illegible], linteum illud, quo tonsores humeros tondendorum involvunt, ne vestes capillorum segmentis sordidentur: *ab involvo.* Ita *Turneb. l.* 28. *advers. c.* 38. & *lib.* 14. *c.* 7. interpretatur. *Plaut. Capt.* 2. 2. 17. Ne is quidem involucre injicere voluit, vestem ut ne inquinet. Al. leg. *involucrum.*

INVOLUCRIS, cre, *che non può volare,* ἄπτερος, qui volare non potest. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Pulli tunc involucres erant.

INVOLUCRUM, i, n. *invoglio, invoglia, cartoccio,* [illegible], quidquid aliquid involvendo tegit ac circumplectitur. *Cic. Verr.* 6. *c.* 28. Candelabrum involutum attulerunt, involucrisque rejectis constituerunt. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Emporetica involucris chartarum usum praebet. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 21. Involucrum solvere. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 35. Divitias ac ornamenta ejus ingenii per quaedam involucra atque integumenta perspexi. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 5. Multis simulationum involucris, & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura. ¶ Male corripuit paenultimam *Prudent. Cathemer.* 5. *v.* 36. *in Hamartig. v.* 929. & *in praefat. l.* 1. *in Symmach. v.* 54.

INVOLUMENTUM, ti, n. involucrum. *Augustin. l.* 4. *de Civ. Dei, c.* 8. Geniculis nodisque culmorum praefecerunt deum Nodotum, involumentis folliculorum deam Volutinam.

INVOLUNTARIUS, a, um, adject. *involontario. Cal. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 3. Urinae involuntaria emissio.

INVOLUNTAS, atis, f. non voluntas. *Tertull. in Apolog. c.* 45. ubi alii leg. *voluntas.*

INVOLVO, is, olvi, lutum, a. 3. *voglire, avvoltare,* [illegible], in aliquo loco, vel super aliquid volvo, voluto, convolvo, volvendo injicio. *Virg.* 1. *Georg. v.* 281. Ter sunt conati imponere Pelio Ossam Scilicet, atque Ossae frondosum involvere Olympum. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 507. Saxa trabesque super, totosque involvite montes. *Virg.* 12. *Æn. v.* 687. Fertur in abruptum mons, silvas armenta virosque Involvens secum. *seco traendo.* & *vers.* 291. ruit ille recedens, Et miser oppositis a tergo involvitur aris In caput, inque humeros. *inciampa, intoppa, e voltolandosi cade,* &c. *Senec. in Herc. fur. v.* 683. flexibus multis gravem Involvit amnem. *raggira.* ¶ Item circumvolvo, circumplico, volvendo contego, *involgere, ravvolgere, inviluppare. Caes. l.* 1. *B. Civ. c.* 75. Sinistras sagis involvunt, gladiosque distringunt. *Petr. in Satyr. c.* 26. Caput flammeolo involverat. *Phaedr. l.* 4. *fab.* 1. *v.* 11. Mustela involvit se farina, & obscuro loco abjecit negligenter. *Tibull. l.* 3. *el.* 1. *v.* 9. Lutea sed niveum involvat membrana libellum. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Involvere aliquid corpori. & *cap.* 24. *de araneis.* Namque & lacertarum catulos venantur, os primum tela involventes. *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 10. *leg.* 5. Pelles, quibus involvuntur vestimenta. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 705. Captivam vulpem stipula fenoque involvit. *Sen. in Thyest. v.* 624. nube aliquem involvere. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 232. Involvi fumo. *Virg.* 1. *Georg. v.* 308. Ignis totum involvit flammis nemus. *Id.* 3. *Æn. v.* 198. Involvere diem nimbi. *cuoprono.* & *lib.* 2. *v.* 251. nox Involvens umbra magna terramque polumque. *Sil. l.* 7. *v.* 460. assuetum casside crinem involvere. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 70. *de obruto exercitu in tempestate.* Nihil strenuus ab ignavo, consilia a casu differre: cuncta pari violentia involvebantur. Sic *Virg.* 6. *Æn. v.* 336. quos obruit auster, aqua involvens navesque virosque. ¶ Translate *Cic. Fam.* 9. *ep.* 20. *ad fin.* Ubi salutatio defluxit, litteris me involvo. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 54. mea me virtute involvo. *Plin. l.* 7. *ep.* 3. Involvere se otio. *Id. l.* 1. *ep.* 5. se laqueis insidiosae interrogationis. *intricarsi, imbrogliarsi, restar preso. Plin. alter l.* 2. *c.* 7. *a med.* Quae singula improvidam mortalitatem involvunt. *imbrogliano, imbarazzano, confondono. Lucan. l.* 7. *v.* 89. Involvat populos una Fortuna ruina. *h. e.* simul opprimat. ¶ Interdum est tegere, obscurare. *Virg.* 6. *Æn. v.* 99. horrendas canit ambages, obscuris vera involvens. *Ovid. in Ibin, v.* 57. historiis involvam carmina caecis. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 63. Ut perspecto jure, & si qua iniquitas involveretur, &c. *h. e.* lateret.

INVOLVOLUS. V. *Involvulus.*

INVOLUTE, adverb. obscure. *Spartian. in Caracal. c.* 2. Questus est de fratris insidiis involute & incondite.

INVOLUTIO, onis, f. actus involvendi, vel res involuta, [illegible]. *Vitruv. l.* 10. *c.* 11. Tabulae pertegant etiam involutionem. *il raggiramento della vite, o chiocciola.*

INVOLUTO, as, avi, atum, a. 1. involvo. *Apic. l.* 2. *c.* 1.

INVOLUTUS, a, um, *avviluppato, involto,* volutus. *Caes. l.* 2. *B. Gall. c.* 11. Cupas de muro in musculum devolvunt: involutae labuntur. *Senec. in Herc. Oet. v.* 731. Involutos fluctus frangit Leucas opposita. ¶ Item *involto, ravvolto, inviluppato,* circumplicatus, obvolutus, convolutus, [illegible]. *Cic. Verr.* 6. *c.* 28. Ut candelabrum id involutum quam occultissime deferrent. & *Verr.* 7. *c.* 60. Qui capitibus involutis in piratarum numero producebantur, ut securi ferirentur. *incappucciati. Justin. l.* 15. *c.* 3. Manum amiculo involutam in os leonis immersit. *Sueton. in Aug. c.* 83. Lodicula involutus. *Plin. l.* 31. *c.* 9. Sal in linteolo involutus. *Et lib.* 28. *c.* 4. *a med.* Clavus lana involutus. ¶ Translate est tectus, implicatus, intricatus, obscurus, *coperto, imbrogliato, oscuro. Cic. Phil.* 7. *c.* 6. Pacis nomine bellum involutum reformido. *Plin. l.* 2. *c.* 15. Res multis involuta miraculis. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 32. *extr.* Homo involutus fraudibus. *pien di frodi. Cic.* 1. *de Fin. c.* 9. Occulta quaedam, & quasi involuta aperire. *Id. in Orat. c.* 29. Res involutas definiendo explicare. *Senec. l.* 6. *quaest. nat. c.* 5. Res omnium maxima atque involutissima. *Et l.* 2. *c.* 41. Adhibitis in consilium diis, quos superiores & involutos vocant.

INVOLVULUS, *vel* Involvolus, li, [illegible], vermiculus, qui & *convolvulus* dicitur, qui sese foliis arborum & vitium involvit & implicat. *Festus. Plaut. Cist.* 4. 2. 63. Imitatur nequam bestiam, & damnificam. *P.* quamnam amabo? *L.* Involvulum, quae in pampini folio intorta implicat sese.

INURBANE, non urbane, illepide, invenuste. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 19. Apud quos non inurbane Stratonicus, ut multa, &c. *Plin. l.* 2. *ep.* 14. Non inurbane [illegible] vocantur. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *a med.* Emendavit hoc non inurbane in Hirtio Cicero.

INURBANUS, a, um, *incivile, rustico, rozzo, insulso,* ἄγροικος, illepidus, infacetus. *Cic. in Bruto, c.* 63. Expediti erant, & perfacile currens oratio: & erat ejus quidem tanquam habitus non inurbanus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 90. Non essem tam inurbanus, ac paene inhumanus, uti eo gravarer, quod vos cupere sentirem. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Aspectus & habitus oris, & gestus non inurbanus. *Horat. in ar. Poet. vers.* 273. Scimus inurbanum lepido seponere dicto.

INURGEO, es, ursi, a. 2. *premere, urtare, spingere,* ἐναντιόω, contra aliquem urgeo. *Lucret. l.* 5. *v.* 1034. inurget vitulus cornibus.

INURINO, as, avi, atum, n. 1. in aliquo loco urino, aquam subeo. *Colum. l.* 8. *c.* 14. *de anserib.* Lacus piscinaeque manu fiant, ut sint, quibus inurinare possint aves.

INURO, is, ussi, ustum, a. 3. *scottare, abbruciare,* ἐγκαίω, in aliquo re uro, exuro, deuro. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *ante med.* Eatenus corpus balneum, inurens sol, & omnis calor. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Solum, quod vere conserere destinaverimus, post autumnum patiemur effossum jacere, brumae frigoribus & pruinis inurendum. *Id. l.* 4. *c.* 29. *ad fin.* Terebra Gallica sic excavat truncum, ne fo-

gamen inurat. *h. e.* ne inæqualiter cædat instar ignis amburentis. ¶ De encaustico picturæ genere. *Plin. l.* 35. *c.* 4. *ad fin.* Nicias scripsit, se inussisse. *& cap.* 7. Ceræ tinguntur iisdem coloribus ad eas picturas, quæ inuruntur. ¶ Sæpe est ignito ferro inscribere, notam, vel stigma imprimere, *bollare con fuoco, marcare, imprimere*, ut fit in armentorum coxis, & servorum frontibus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 158. *de vitulis.* Continuoque notas & nomina gentis inurunt. ¶ Translate *Cic. pro Sull. c.* 31. Ne qua generi, ac nomini suo nota nefariæ turpitudinis inuratur. *Id.* pro *Mil. c.* 12. Quas ille leges fuit impositurus nobis atque inusturus? *h. e.* per vim perlaturus. *Id. in Orat. c.* 23. *ad fin.* Inurere aliquid calamistris. *Id. pro Cluent. c.* 46. Censoriæ severitatis nota inuri. *Id. Phil.* 11. *c. ult.* Acerbissimum alicui dolorem inurere. *Id. pro Mur. c.* 4. Inurere alicui famam superbiæ & crudelitatis. *h. e.* imponere. *Id. Phil.* 2. *c.* 46. plurima mala reipublicæ. *h. e.* infligere. *Id. de Provinc. Consul. c.* 7. alicui ignominiam. *Liv. l.* 3. *c.* 58. eam maculam Claudiæ genti, ut carcere & vinculis digni videantur. *Martial. lib.* 6. *epigr.* 64. *v.* 24. At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor, Vivet & hærebit. *Arnob. l.* 4. *pag.* 140. Illud acerbissime vulnerat, quod inurit innoxios.

INUSITATE, adverb. *fuor di costume, stranamente*, ἀήθως, præter consuetudinem. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 3. Absurde & inusitate scriptæ epistolæ. *Id. in Bruto, c.* 75. Inusitate loqui. *Id. in Orat. c.* 46. Poeta inusitatius contraxerat. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 4. *a med.* Inusitatissime *nox* pro *noctu* dixerunt. Al. leg. *inusitate*.

INUSITATO, adverb. inusitate. *Plin. in Paneg. c.* 5. Inusitato enituit. Al. leg. *inusitata indicio enituit*.

INUSITATUS, a, um, *inusitato, fuor d' usanza*, ἀήθης, insolitus, præter consuetudinem, raro visus, inauditus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 47. Nova & inusitata belli ratio. *Cic.* 3. *Offic. c.* 9. Hominis mortui vidit corpus magnitudine inusitata. *Id.* 2. *de Orat. c.* 23. Alter leporem quendam inusitatum nostris Oratoribus est consequutus. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 25. Species navium inusitatior. *Accius* apud *Non. c.* 3. *n.* 231. Pro dii immortales! speciem humanam inusitatam, egregiam, indignam clade & squalitudine. *Plin. in Paneg. c.* 3. Magna & inusitata principis gloria.

INUSQUE, pro usque in, ut *hucusque* pro usque huc. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 439. neque enim meus audeat istas Civis inusque manus. *Avien. in ora marit. v.* 525. tum jugum Celebandicum Inusque falsam dorsa porrigit Thetim. Adde *vers.* 606. *&* 641. Scribitur & divisim *in usque*.

INUSTUS, a, um, *scottato, abbruciato*, deustus, combustus. *Ovid. Metam.* 12. *v.* 275. vulnere sanguis inustus Terribilem stridore sonum dedit. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *circa med.* Vetus hominis urina testis candentibus inusta. *Lucan. l.* 9. *v.* 852. Ire libet, qua Zona rubens, atque axis inustus Solis equis. *Plin. l.* 22. *c.* 14. Medetur contusis, incussisque, inustis, & strumis. *alle scottature.* & *lib.* 18. *c.* 28. *ad fin.* Ros inustus sole acri. *seccato, adusto.* ¶ Item igne adhibito inscriptus, impressus, *bollato, impresso, marcata. Lucret. l.* 6. *v.* 218. quali natura prædita constent Fulmina, declarant ictus, & inusta vapore signa. ¶ Et translate quocumque modo impressus, inflictus. *Catull. carm.* 25. *ad Thall. v.* 10. ne tibi latus, & pates Inusta turpiter flagella conscribillent. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 504. en pectus inustæ Deformant maculæ, vitiisque inolevit imago. *Cic. in Pison. c.* 13. Lex inusta per servos, incisa per vim, imposita per latrocinium. *Propert. l.* 4. *el.* 11. *v.* 70. Nunc tibi commendo communia pignora, natos: Hæc cura & cineri spirat inusta meo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 45. Nisi omnes ii motus, quos orator adhibere volet judici, in ipso oratore impressi esse atque inusti videbuntur. *Id. de Harusp. resp.* a. 25. *ad fin.* Odium inditum penitus & inustum animis hominum. *Id.* 1. *Catil. c.* 6. Quæ nota domesticæ turpitudinis non inusta vitæ tuæ est? *Id. de Provinc. Consul. c.* 7. Ignominia inusta alicui. *Id. Catil.* 2. *c.* 9. *extr.* Inustus dolor. ¶ Videtur esse, non ustus, in illo *Lucani l.* 8. *v.* 786. semiusta rapit, resolutaque nondum Ossa satis nervis, & inustis plena medullis.

INUSUS, us, m. *non usa, disusa*, desuetudo, ignavia. *Plaut. Mostel.* 1. 2. 64. ego sum inusu factus nimio nequior. Al. leg. divisim *in usu*.

INUTILIS, le, *inutile, disutile, vano*, ἄχρηστος, non utilis, ad nullam rem utilis, vanus. *Cic.* 3. *Offic. c.* 6. *a med.* Homo iners atque inutilis. *Id. de Fin. l.* 1. *c.* 4. Ad usus civium non inutile. *Horat. epod.* 2. *v.* 13. Inutilesque falce ramos amputans, Feliciores inserit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 16. Quique per ætatem ad pugnam inutiles viderentur. *inabili.* & *lib.* 7. *c.* 78. Qui valetudine aut ætate inutiles sunt bello. *& lib.* 4. *c.* 29. Naves ad navigandum inutiles. *& lib.* 7. *c.* 27. Non inutilem hanc ad capiendum consilium tempestatem arbitratus. *tempo disacconcia, inopportuno. Colum. l.* 3. *c.* 10. Nam & inutilissimus quisque, & qui nullum alium laborem ferre queat, huic officio applicatur. ¶ Item perniciosus, incommodus, noxius, *nocevole, pregiudiziale, dannoso. Cic.* 3. *Offic. c.* 13. *in fin.* Nonne inutile est, vitiorum subire nomina? *& lib.* 2. *c.* 14. Seditiosus & inutilis civis. *Liv. l.* 42. *c.* 14. *sub fin.* Orationem habuit invisam Senatui, inutilemque sibi & civitati suæ. *Senec. l.* 6. *c.* 27. Aquæ inutiles pestilentesque in abdito latent. *Cels. l.* 5. *c.* 27. *sect.* 17. Si fungos inutiles quis assumpsit. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 37. solertior isto, Sed sibi inutilior. *Plin. l.* 17. *c.* 27. *a med.* Interlucatio arboribus prodest: sed omnium annorum trucidatio inutilissima. Adde *Liv. l.* 5. *c.* 5. *ad fin.*

INUTILITAS, atis, f. *inutilità, danno*, ἀχρηστία. *Lucret. l.* 5. *v.* 1272. Nam fuit in pretio magis æs, aurumque jacebat, Propter inutilitatem, hebeti mucrone retusum. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 52. Ut appetendarum rerum partes sint honestas, & utilitas, vitandarum turpitudo, & inutilitas.

INUTILITER, *inutilmente*, sine utilitate, ἀχρήστως. *Liv. l.* 3. *c.* 51. Non inutiliter respondere. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. *ante med.* Narrationibus non inutiliter subjungitur opus destruendi confirmandique eas. ¶ Item perniciose, *con pregiudizio. Hist. da B. Alex. c.* 65. Multa Romæ male & inutiliter administrari. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. Late diffusa aqua & inquinatur facilius, & bibitur inutilius.

INVULGATUS, a, um, *pubblicato, volgare, basso*, vulgatus, vulgaris. *Gell. l.* 11. *c.* 7. Culpatius esse arbitror, verba nova, incognita, inaudita dicere, quam invulgata & sordentia. *Id. in præfat. a med.* Non aspernentur, quasi nova invulgataque.

INVULGO, as, avi, atum, a. 1. idem ac vulgo, divulgo, *divolgare. Gell. l.* 20. *c.* 5. Non recte eum fecisse, quod disciplinas ἀκροατικὰς, libris foras editis, invulgasset. *Id. l.* 4. *c.* 9. *a med.* Reformidanda sunt magis, quam invulganda. ¶ Antique est *involgo*. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. Septima oratio, qua Catilinam emisi: octava, quam habui ad populum postridie, quam Catilina profugit: nona in concione, quo die Allobroges involgarunt. Al. aliter leg.

INVULNERABILIS, le, *invulnerabile*, ἀτραυμάτιστος, qui vulnerari non potest. *Senec. ep.* 9. & *de consol. ad Helv. c.* 13. Virtus animum undique invulnerabilem præstat. *Id. l.* 5. *de benef. c.* 5. Hostis invulnerabilis.

INVULNERATUS, a, um, *non ferito*, ἄτρωτος, non vulneratus. *Cic. pro Sext. c.* 67. Aut omnino invulnerati inviolatique vixerunt.

INUUS, i, m. Πάν. deus idem qui Pan: ab ineundo sic dictus, ut placet *Servio* ad illud *Virg.* 6. *Æn. v.* 775. Pometios, Castrumque Inui. *Liv. l.* 1. *c.* 5. Lyceum Pana venerantes, quem Romani deinde vocarunt Inuum. *Arnob. l.* 3. *pag.* 113. Armentorum & pecorum gregibus Pales præsunt, Inuusque custodes. Adde *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 22. ¶ *Voss. in Etymol.* in v. Ea notat, in antiquis *Livii* codicibus legi *Inivum*: id fortasse factum, quia ut a *Vaco* facta sunt *vacuus*, & *vacivus*; sic ab *Ineo inuus*, & *inivus*.

INUXORUS, a, um, cælebs, ut inuxora virginitas, apud *Tertull. in exhort. ad castit. c.* 9. *a med.*

I O

IO, *ah, oh*, ἰώ, dolendi interjectio exclamantis in aliquo affectu: ut in dolore, *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 6. Uror! io, remove sæva puella faces! *Ovid. Metam.* 3. *v.* 442. Ecquis, io silvæ, crudelius, inquit, amavit? ¶ In lætitia, & plausu, *Tibull. ibid. el.* 5. *v.* 121. lauro devinctus agresti Miles, io, magna voce, triumphe, canet. *& vers.* 83. Laurus, io, bona signa dedit: gaudete coloni. *Ovid. initio l.* 2. *de ar. am.* Dicite, io Pæan, & io, bis dicite, Pæan. ¶ Io invocatione, *Tibull. l.* 1. *eleg.* 1. *v.* 27. Agna cadet vobis, quam circum rustica pubes Clamet, io, messes, & bona vina date. *Plaut. Cas.* 4. 3. 3. Io hymen hymenæe, io hymen. ¶ In admonendo, de re magni momenti, *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 118. io, prohibe! Graja juvenca venit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 400. Clamat, io matres, audite, ubicumque Latinæ. *olà.* Ubi *Servius* adscribit, vocem esse Bacchantium propriam. *Martial. l.* 5. *epigr.* 26. Ecquis, io, revocat? ¶ In admiratione, *Id. l.* 8. *epigr.* 4. Quantus, io, Latias mundi conventus ad aras Suscipit, & solvit pro duce vota suo! ¶ Est etiam instanter vocantis. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 625. Et bis, io Arethusa, io Arethusa, vocavit. ¶ *Raro* monosyllabon est. *Martial. l.* 11. *epigr.* 2. Clamant ecce mei, *io Saturnalia!* versus.

IO, Ius, f. contract. Ἰώ, filia Inachi primi Argivorum regis. Hanc Jupiter amavit, fugientemque nube remoratus compressit. Cum Juno insitatas tenebras diurnis horis aspexisset, suspicans, aliquid fraudis a conjuge admitti, e cælo delapsa caliginem discussit. Jupiter præsentiens Junonis adventum, puellam, ne agnosceretur, in juvencam transformavit. Sed Juno suspicata id, quod *res* erat, vaccam eam a Jove sibi dono dari postulavit, quam cum accepisset, apposuit ei custodem Argum, a quo molestissima custodia servabatur. Id ægre Jupiter ferens per Mercurium eum interficiendum curavit. Quam ob rem irata Juno Argi oculos pavonis caudæ affixit, œstrum pellici immisit, cujus aculeis exagitata in Ægyptum usque perfugit. Ibi implorato Jovis auxilio pristinam formam recuperavit, regique Osiridi nupsit. Ægyptiis omnibus adeo chara fuit, ut post mortem dea habita sit: quam illi Isidem appellarunt, sacraque ejus Isiaca, quibus anser immolari consuevit. Dicitur Ægyptiis usum lini, agriculturam, litteras, & alia multa tradidisse. *Suidas* scribit, Jovem Isim ex Argo Græciæ urbe rapuisse, &, cum Junonem timeret, mutasse nunc in bovem candidam, nunc in nigram, nunc in violaceam, cumque ea oberrantem in Ægyptum venisse. Mythologici Isidis in vaccam metamorphosin de navi interpretantur, qua Jupiter in Ægyptum navigavit, quod vacca navis insigne fuerit. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 588. *& sequentib.* & *vers.* 724. *& sequentib. Valer. Flacc. l.* 4. *a vers.* 351. *Lactant. l.* 1. *c.* 11. *Hygin. fab.* 145. & *Serv. ad Æn.* 7. *v.* 790. qui *ad* 3. *Georg. v.* 153. & *ad* 3. *Æn. v.* 211. tradit, Ionio mari nomen dedisse, in quod se præcipitaverat. ¶ Ad nominis declinationem quod attinet, eadem est hujus ratio, & nominis *Dido*: scilicet & *Io, Ius* dicitur, & *Io, Ionis*, sed est prior illa usitatior. *Ovid. loc. cit.* Viderat a patrio redeuntem Jupiter Io flumine. *Nemesian. in Cyneg. v.* 31. Stellatumque oculis custodem virginis Ius. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 19. Ut Semela est combustus, ut est deperditus Io. *& eleg.* 24. *v.* 7. Tu certe Jovis occultis in amoribus, Io, Sensisti, multas quid sit inire vias. *Plaut. Aulul.* 3. 6. 20. Argus, quem quondam Ioni Juno custodem addidit. *Accius* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 47. *Putsch.* Custodem assiduum Ioni apposuit

vir-

virgini. Serv. ad 3. Georg. v. 153. Ionem dicit Inachi filiam. Confirmat Priscian. l. 6. pag. 685. Putsch. ¶ Raro primam syllabam brevem habet. Ovid. Heroid. ep. 14. v. 103. Quæ tibi causa fugæ? quid Io freta longa pererres? Id. in Ibin, v. 624. Quem memor a sacris nunc quoque pellit Io. Al. legunt Ion, a recto Græco Ἰών.

JOCABUNDUS, a, um, scherzante, joci plenus, jocans, ludibundus. Valer. Max. l. 2. c. 4. n. 4. Juventus rudi atque incomposito motu corporum jocabunda. & lib. 3. c. 2. n. 6. extern. Veneni potionem non dubitanter hausit, quodque ex ea supersuerat, jocabunda illisum humo clarum edere sonum coegit. per ischerzo. Lollian. l. 2. c. 7. Cum jocabundus ac ludens interrogaret.

JOCALITER, adverb. jocose, joculariter. Ammian. l. 25. c. 12. (al. 29.) Quos jocaliter Murcos appellant. Al. leg. jocularster.

IOCASTA, æ, f. quadrisyllab. Ἰοκάστη, filia Menœcei (ut est apud Hygin. fab. 67. & 242.) soror Creontis Thebanorum regis, & uxor Laii. Post mariti necem Oedipo filio imprudens nupsit, ex quo Eteoclem, & Polynicem genuit: qui cum se mutuis vulneribus confecissent, ipsa quoque sibi manus intulit. Stat. 2. Theb. v. 682. Es genitrix Iocesta mihi. Adde Senec. in Phœniss. & in Oedip. Hygin. fab. 66. 67. 242. (ubi & Iocaste, et legitur, Græca positione) & 243.

JOCATIO, onis, fem. scherzo, facezia, τὸ γελᾶν, actus jocandi, jocosum dictum, jocus. Cic. Fam. 9. ep. 16. a med. Nunc venio ad jocationes tuas. Adde l. c. ad Attic. ep. 8.

JOCO, as, activa forma pro jocor. Plaut. Cas. 4. 4. 20. Quasi jocabo.

JOCOR, aris, atus sum, dep. 1. scherzare, motteggiare, παίζειν, joco utor, venuste & faceta aliquid dico, ac per ludum, risus causa. Cic. 1. Offic. c. 29. a med. Duplex jocandi genus, unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscœnum; alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum. Id. 9. Fam. ep. 14. Quamquam, mi Dolabella (hæc enim jocatus sum) libentius omnes meas laudes ad te transfuderim. Id. 2. de nat. Deor. c. 17. Hic quam volet Epicurus jocetur, homo non aptissimus ad jocandum. Id. 1. de Orat. c. 7. Eaque adsit in homine jucunditas, & tantus in jocando lepos, ut, &c. Terent. Hecyr. 4. 4. 7. Tu hanc jocari credis? faciet, nisi caveo. credi tu, che costei parli da scherzo? Sic Cic. 16. Attic. ep. 5. Jocari me putas? moriar, si quisquam me tenet præter te. Id. Fam. 2. ep. 4. Jocari cum aliquo per litteras. Id. Attic. l. 2. ep. 1. ante med. Familiariter cum aliquo cavillari ac jocari. Id. Fam. 7. ep. 11. Jocari cum aliquo de re gravissima. Horat. l. 1. sat. 5. v. 62. Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus. Cic. 4. Acad. c. 19. a med. Me quoque (jocans ac, an ita sentiens) cœpit hortari, &c. Ovid. 2. Trist. v. 497. Quid, si scripsissem mimos obscena jocantes? ¶ Dicitur etiam de facete, & ridicule factis, & pro ludo, is ponitur. Juvenal. sat. 3. v. 39. Quales ex humili magna ad fastigia rerum Extollit, quoties voluit Fortuna jocari. ¶ Sic ludere de festive dictis, pro jocari. Cic. 3. de nat. Deor. c. 1. Cum vero, deos nihil agere, nihil curare, confirmat, ludere videtur. Plin. l. c. ep. 11. Ludere me putas? serio peto. Cic. 3. de Orat. c. 43. ad fin. In me quidem lusit ille, ut solet. V. Jocus.

JOCOSE, adverb. piacevolmente, da gioco, scherzevolmente, παιδικῶς, cum joco, per jocum, & risum, joco, festive. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 11. Eumque lusi jocose satis. Id. Fam. 9. ep. 24. sub fin. Cave existimes, me, quod jocosius scribam, abjecisse curam reipublicæ. Nep. in Alcib. c. 2. extr. Odiosa multa delicate, jocoseque fecit. ridicolosamente.

JOCOSUS, a, um, giocoso, scherzevole, burlesco, piacevole, faceto, εὐτράπελος, ad jocum pertinens, ludicrus, per jocum facetus. Cic. 1. Offic. c. 37. ad fin. Si seriis de rebus loquatur, severitatem adhibeat; si jocosis, leporem. Ovid. 3. Metam. v. 332. arbiter sumptus de lite jocosa. Id. 5. Fast. v. 183. Mater ades florum, ludis celebranda jocosis. & lib. 6. v. 692. Jocosa verba. Horat. l. 2. od. 10. v. 7. Jocosum furtum. Id. l. 1. sat. 10. v. 11. Jocosus sermo. ¶ De eo, qui jocis abundat, & delectatur, festivo, faceto. Varr. l. c. R. R. c. 5. Q. Lucienus homo quamvis humanus & jocosus. Horat. epod. 3. v. 20. Si quid unquam tale concupiveris, jocose Mæcenas. Ovid. 2. Trist. v. 354. Vita verecunda est, Musa jocosa mihi. ¶ Jocosa imago dicitur ab Horatio l. 1. od. 12. v. 3. Echo, quæ veluti per jocum verba reddere videtur. ¶ Jocosum Nilum dixit Ovid. l. 1. Trist. el. 2. v. 80. propter mores Alexandrinorum, quos otio & luxui, hilarisque ac delicatæ vitæ deditos fuisse legimus.

JOCULANS, antis, scherzante, jocos agens, ludens, joculabundus. Liv. lib. 7. cap. 10. sub fin. Incondita quædam militariter joculantes.

JOCULANTER, adverb. jocose. Sidon. l. 2. ep. 2. a med. Joculanter compellam.

JOCULARIS, re, scherzevole, ridicolo, παιγνιώδης, per jocum dictus, aut factus, joco, aut risu dignus. Cic. 2. de Legib. c. 20. Joculare istuc quidem, & a multis sæpe derisum. Id. de Fato, c. 8. O licentiam jocularem! Terent. Phorm. 1. 2. 84. Jocularis audacia. Horat. l. 1. sat. 2. v. 23. ut qui jocularia ridens percurram. Senec. de constant. sap. c. 11. Joculare convicium. Gell. l. & cap. 12. Joculari responso quippiam eludere. Liv. l. 7. c. 2. Inconditis versibus jocularia fundere.

JOCULARITER, scherzevolmente, in burla, παιγνιωδῶς, per jocum, jocose. Ascon. in Divin. Verr. c. 11. Jocularites irridere. Plin. l. 22. c. 22. circa med. Aristophanes Euripidi objicit jocularites, matrem ejus ne olus quidem legitimum venditasse. Sueton. in Aug. c. 75. Festos dies jocularites celebrare. Id. in Cæs. c. 49. Carmina jocularites canere.

JOCULARIUS, a, um, jocularis. Terent. Andr. 4. 4. 43. Jocularium in malum insciens pæne incidi.

JOCULATIO, onis, f. jocus, facetiæ, festivitas. Firmic. l. 5. c. 5. Joculationes cantusque exercebunt.

JOCULATOR, oris, m. qui jocos facit. Cic. 4. Attic. ep. 16. Joculatorem senem illum interesse nolui. Alii aliter leg. V. Joculatorius.

JOCULATORIUS, a, um, idem ac jocularis. Cic. ad Attic. l. 4. ep. 16. Huic joculatoriæ disputationi senem illum, ut nores, interesse sane nolui. Alii aliter leg. V. Joculator.

JOCULOR. V. Joculans.

JOCULUS, li, m. scherzetto, brevis jocus. Plaut. Mostell. 3. 3. 20. Ego ne te joculo modo ausim, dicto, aut facto fallere? Id. Truculent. 1. 2. 22. Per joculum & ludum oblectare aliquem. Id. Rud. 3. 4. 24. Occipito modo illis afferre vim joculo pauxillulum: ita hinc ego te ornatum amittam, tu ipsus te ut non noveris. Id. Merc. 5. 4. 33. Joculo dicere aliquid.

JOCUNDUS. V. Jucundus.

JOCUS, ci, m. & in plur. num. etiam Joca, orum, n. scherzo, barzelletta, burla, facezia, giuoco, beffa, σκῶμμα, dictum, aut factum non serium, sed ludicrum, & risu dignum, ludus, lepor, facetia. Derivant alii a ἰάχος, vel ἰωχή, clamor: alii a ἰώ... Quintil. l. 6. c. 3. Jocum accipimus, quod est contrarium serio. Nam & fingere, & terrere, & promittere interim, jocus est. Cic. 2. de Orat. c. 54. Suavis est, & vehementer sæpe utilis jocus & facetiæ. Id. 2. de Fin. c. 26. ad fin. Quicum joca, seria, ut dicitur, quicum arcana, quicum occulta omnia. & cap. 30. ad fin. Risus & jocus comes levitatis. Id. 14. Attic. ep. 25. Joca tua plena facetiarum. Ovid. 2. Trist. v. 443. Historiæ turpes inseruisse jocos. Sallust. in Jug. c. 102. Joca, atque seria cum humillimis agere. Ovid. 3. Metam. v. 320. agitare jocos cum aliquo. Cic. Phil. 2. c. 17. Joci causa magistrum adhibes. Sallust. in Catil. c. 26. extr. & Horat. l. 1. ep. 19. v. 20. Movere alicui jocum. far da ridere. Sueton. in Calig. c. 27. Provocare aliquem ad hilaritatem & jocos. Sueton. in Aug. c. 99. Cachinnum sublatum, atque in jocos effusus est. & cap. 67. Rem non minimi periculi in jocum vertit. volto in ischerzo. & in Claud. c. 21. Immiscere frigidos & arcessitos jocos. Id. in Ner. c. 28. Non inscitus jocos. Id. in Calig. c. 27. Ambiguus jocus. Id. in Aug. c. 56. Lacessere aliquem invidiosis ac petulantibus jocis. Petron. in Satyr. c. 17. extr. Religionem risum jocumque facere. & in fragm. Tragur. c. 57. Burm. Spero me sic vivere, ut nemini jocus sim. che non sia da spasso di veruno. Sic Propert. l. 2. el. 28. v. 64. Falleci dominæ jam pudet esse jocum. & Horat. l. 2. sat. 5. v. 36. hæc mea cura est, Ne quid tu perdas, neu sis jocus. h. e. ne tabula fias, ut Id. ait l. 1. ep. 13. v. 9. Rursus Id. l. 1. sat. 5. v. 98. Dare alicui risus & jocos. dar occasione di ridere e motteggiare. ¶ Joco, & per jocum est cum joco, jocose, festive. Terent. Heaut. 3. 2. 30. Jocon' an serio illæc dicat, nescio. da scherzo. & Nep. in Epamin. c. 3. Adeo veritatis amator, ut ne joco quidem mentiretur. in burla. & Plaut. Amph. 3. 2. 39. Si quid dictum est per jocum, non æquum est, id te serio prævortier. Cic. Fam. 4. ep. 4. Quem tu per jocum (sic enim accipio) divitias orationis habere dicis. ¶ Extra jocum, remoto joco, est sine joco, serio, fuori di burla. Cic. 7. Fam. ep. 16. Sed mehercules, extra jocum, homo bellus est. & ep. 11. Remoto joco, tibi hoc amicissimo animo præcipio, ut, &c. ¶ Ludus, & jocus hoc differunt, quod ille in factis, hic in verbis est. Cic. 1. Offic. c. 29. Neque enim ita generati a natura sumus, ut ad ludum & jocum facti esse videamur. & mox. Ludo & joco uti licet, sed sicut somno & quietibus ceteris. ¶ Interdum sic in oratione junguntur, ut nulla ejus discriminis ratio habeatur. Cic. Verr. 3. c. 60. Paucos homines, hoc adjutore, Q. Opimium, per ludum & jocum, fortunis omnibus evertisse. Plin. l. 5. ep. 14. extr. Cum alii divinum me; alii meis supinis occursum, per ludum ac jocum dictitant. Terent. Eun. 2. 3. 8. Hic vero si occeperit, ludum jocumque dices fuisse illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit. Adde Liv. l. est. c. 42. & Martial. l. 4. epigr. 49. ¶ Aliquando ludus pro joco ponitur. Horat. l. 2. sat. 2. v. 67. Sed tamen amoto quæramus seria ludo. ¶ Sic ludere pro jocari. V. Jocor. in fine. ¶ Contra jocus pro ludo. Ovid. 3. de ar. am. v. 367. Mille facesse jocos: turpe est nescire puellam ludere. ¶ Hinc jocus pro turpi actu, & lascivo. Id. ibid. v. 796. Plin. l. 8. c. 40. & Justin. l. 7. c. 3.

JOGALIS. V. Jugalis.

IOHIA, interjectio renuentis, aut negantis. Plaut. Merc. 4. 3. 31. Ille quidem est. Do. quæ illa est? Ly. illa. Do. iohia, illa! Al. aliter leg.

IOLAUS, i, m. quadrisyllab. Ἰόλαος, Iphicli filius (al. Aristæi) fratris Herculis. Herculi Hydram interficienti adfuit, ferroque candenti cruorem restinxit atque cohibuit. Cum ad decrepitam ætatem pervenisset, Herculis precibus juventuti restitutus est. Ad extremum cum Thespiadis in Sardiniam venit, eam ad pacem reduxit, priorem illius partem tenuit, & Iolaam a se denominavit, populosque Iolenses: ubi plures urbes condidit. Ovid. 9. Metam. v. 399. Ora reformetur primos Iolaus in annos. Id. ibid. l. 8. v. 310. Hyanteus Iolaus.

IOLCHIACUS, & Iolciacus, a, um, ad Iolchon pertinens. Propert. l. 2. el. 1. v. 56. Colchis Iolciacis uret ahena focis. (alludit ad fabulam Æsonis regis Thessaliæ a Medea recocti.) Virg. in Ciri, v. 377. Regia Iolchiacis animum defigere votis. h. e. Thessalicis, magicis. Ovid. 7. Metam. v. 158. Victor Iolciacos tetigit cum conjuge portus. Al. aliter leg.

IOLCHOS, & Iolcos, i, Ἰωλκός, & Ἰαωλκός, oppidum, & portus Thes-

Thessaliæ, in Magnesia, ad sinum Pelasgicum, unde Iason cum Argonautis solvisse dicitur. *Plin. l. 4. c. 9.*

JOLCI, orum, m. Ἰωλκοί, populi Thessaliæ, seu Magnesiæ, quorum oppidum Iolcos. *Servius ad Eclog. 4. v. 34.*

IŎLE, es, *f.* trisyllab. Ἰόλη, Euryti Oechaliæ regis filia fuit, ab Hercule adamata, quam cum Eurytus jam victus ei tradere recusasset, licet certaminis lege debitam, ira accensus Hercules Eurytum interfecit, urbeque direpta Iolen abduxit. Postea Hylo filio suo uxorem tradidit. Sed ab aliis scriptum est, Hylum patre mortuo, Iolen in uxorem duxisse. *Ovid. 9. Metam. v. 140.* Amphitryoniaden Ioles ardore teneri. *Id. 3. de ar. am. v. 156.* capta vidit ut urbe Alcides Iolen, hanc ego, dixit, amo. *Hygin. fab. 35.* ¶ Apud *Propert. l. 4. el. 5. v. 35.* est ancillæ nomen.

ION, pro Io. V. in fine ejus vocis. ¶ Est hoc nomine & gemma violacei coloris, sed dilutioris: ab ἴον, viola purpurea, seu nigrior. *Plin. l. 37. c. 10.* qui de ipsa viola hæc habet *l. 21. c. 11.* Florum prima ver nuntiantium viola alba: postea quæ ion appellatur, & purpurea: proxime flammea. *Vetus lap.* apud *Fabrett. c. 4. n. 186.* Hic jacet Optatus pietatis nobilis infans, Cui precor ut cineres sint ia, sintque rosa. V. *Ia.* ¶ Item vir Atheniensis Zuthi, seu Xuthi & Creusæ filius, quo duce Athenienses, ex oraculo Apollinis, tredecim uno tempore in Asiam colonias deduxerunt, qui tractus inde *Ionia* dictus est. *Vitruv. l. 4. c. 1.*

IONÆUS, a, um, ad Ionam seu Jonam Prophetam pertinens. *Juvenc. l. c. v. 711.* Hinc & Ionæis monitis potiora jubentur.

JONAS, æ, m. Ἰωνᾶς, Propheta Dei celebris in sacra Scriptura. Disyllabum faciunt, Latino more, *Prudent. Cathemer. 7. v. 111.* & *Sidon. carm. 16. v. 26.*

JONES, um, m. Ἴωνες, populi Ioniæ. *Plin. l. 5. c. 29.* & *lib. 13. c. 8.* *Cic. pro Flacc. c. 27.* *Vitruv. l. 4. c. 1.* & *Claudian. l. c. in Eutrop. v. 239.*

JONIA. V. *in Ionius.*

IONIACUS, a, um, adject. quinque syllabar. Ἰωνιακός, Ionius. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 73.* Inter Ioniacas calathum tenuisse puellas.

IONICE, adverb. Ἰωνικῶς, more, vel lingua Ionum. *Gell. l. 6. c. 15.* Εἴχον, καὶ ἦχον Ionice, a verbo ἔχω.

IONICUS, a, um, Ἰωνικός, quadrisyllab. ad Ioniam, seu Iones pertinens. *Horat. epod. 2. v. 54.* & *Martial. l. 13. epigr. 61.* Attagen Ionicus. *Plin. l. 6. c. 2.* Ionica gens. ¶ Quia Iones deliciis maxime dediti fuisse dicuntur: nempe e Græcia in regionem molliorис ac fertilioris soli translati, facile moribus corrupti sunt ex affluentia rerum; hinc *Horat. l. 3. od. 6. v. 21.* Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo, & fingitur artibus. *Plaut. Stich. 5. 7. 1.* Qui Ionicus, aut cinædicus, qui hoc tale facere possiet? *h. e.* saltator. nam peculiare fuit saltationis genus, molle ac lascivum (de quo etiam *Horat.* loquitur) ab Ionibus profectum. *Plaut. Pseud. 5. 1. 27.* Orant me, uti saltem: quippe ego, qui probe Ionica perdidici, &c. Adde *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 15.* ¶ *Ionica lingua* Græca est quidem, sed propria dialecto differens in multis: de qua V. Grammaticos. Iones enim ab Attica illo profecti, genuinum illud Atticum paulatim vertere. *Quintil. l. 8. c. 3. post med.* Ut si Atticis Dorica, Ionica, Æolica etiam dicta confundas. ¶ *Ionicas columnas* primi erexere in Asia in templo Dianæ Ephesinæ Athenienses illi tredecim, qui duce Ione Zuthi, vel Apollinis filio cum tredecim coloniis in Asiam profecti sunt, & tredecim urbes condiderunt; qui a suo duce Iones appellari fuere. Hoc genus columnæ factum fuit ad similitudinem pedis muliebris, sed crassitudo erat octava (*Plinio l. 36. c. 23.* est nona.) pars altitudinis. Adhibuere autem ornamenta. Nam basi supposuere spiram, quasi pro calceo, in capitulo dextera & sinistra collocaverunt volutas, seu concrispatos cincinnos præpendentes, a fronte cymatia, & encarpos ad instar capillorum, toto corpore demiserunt strias, quasi pro tupis stolarum. Placuit hoc genus columnæ appellare Ionicum, eo quod secundum suum exemplum, non alienum effecissent. *Vitruv. l. 4. c. 1.*

IONIS, idis, f. Ἰωνίς, mulier ex Ionia. *Senec. in Troadib. v. 362.* quo jugari Thessalæ cultu solent, Ionidesve, vel Mycenææ nurus. ¶ *Ionides insulæ* sunt, quæ in mari Ægæo prope litus Ioniæ jacent. *Avien. in perieg. v. 700.* Nec minus attolluntur Ionides insulæ ab alto, &c.

IONIUS, a, um, Ἰώνιος, & Ἰόνιος, ad Ioniam, seu Iones pertinens. *Plin. l. 10. c. 48.* Attagens Ionius. ¶ *Ionia, æ* est Ionum regio, Ἰωνία, nempe regio Asiæ minoris maritima in ora maris Ægæi, dicta ab Ione Atheniensi (V. *Ion.*) inter Æolidem, & Cariam, ubi tredecim coloniæ Atheniensium fuerunt. Ejus caput fuit Miletus. Reliqua oppida enumerant *Plin. l. 5. c. 29.* & *Pompon. Mela l. 1. cap. 17.* *Ovid. 6. Fast. v. 175.* Nec Latium norat, quam præbet Ionia dives, Nec, quæ Pygmæo sanguine gaudet, avem. *h. e.* attagenem. *Propert. l. 1. el. 6. v. 31.* mollia qua tendit Ionia. ¶ *Ionium mare* primo est pars Ægæi, Ioniam alluens, qui & *Ionius sinus* dicitur: & sane ita appellatur in tabulis a Geographis. Secundo Poetice per synecdochen ita dicitur ipsum Ægæum. *Valer. Flacc. l. 1. v. 22.* Æmoniam primis Pelias frenabat ab annis, &c. illius amoes, Ionium quicumque petunt. ¶ Tertio, & quidem sæpissime, est mare illud, quod Italiam, & Græciam interjacet, quod nunc *mar di Grecia*, a faucibus Adriatici incipiens, alluensque inferiora Italiæ & Siciliam, ab oriente item Macedoniam, Epirum, Peloponnesum. (*Ionium sinum* appellat *Avien. in perieg. v. 141.*) Dictum est vel ab Ionum naufragio; vel ab Ione Italo Adriæ patre; vel ab Ionio Illyrico; vel ab alio ejusdem nominis, Dyrrhachii filio, quem Hercules, cum imprudens occidisset, in hoc mare projecit; vel denique ab Io, seu Ione filia Inachi: quod postremum, *Serv. ad 3. Æn. v. 211.* & *Hygin. fab. 145.* tradunt: qui tamen Ionium mare latius extendunt, ut Cretam usque atque etiam ultra pertineat, ex more Græcorum, qui teste *Plin. in fin. cap. 11. l. 4.* illud in Siculum, & Creticum dividunt. Si *Solin.* audias *cap. 13.* (*al. 36.*) iidem Græci mare Tuscum, seu Tyrrhenum, Ionium appellant. ¶ Cum de mari sermo est, secunda syllaba fere corripitur, prima producitur. *Virg. 2. Georg. v. 108.* Nosse quot Ionii veniant ad litora fluctus. & *3. Æn. v. 211.* Insulæ Ionio in magno. *Ovid. 4. Metam. v. 534.* Jactari quos cernis in Ionio immenso. Sic semper alii in locis, & *Propert. Val. Flacc. Lucret. Catull.* &c. ¶ Synæresis est in illo *Horat. epod. 10. v. 19.* Ionius udo cum remugiens sinus Noto carinam ruperit. ¶ *Ionius magister* apud *Val. Flacc. l. 7. v. 83.* est, qui Ionio mari navigat. Et *Ioniæ naves* eadem ratione apud *Senec. in Thyest. v. 143.* ¶ In genere ardentium gemmarum una est, quæ *Ionia* appellatur a colore. V. *Ion.* *Plin. l. 37. c. 7. a med.*

IONUS, a, um Ἴωνος, Ionius. Quidam sic leg. apud *Horat. epod. 2. v. 51.* Si quos Ionis intonata fluctibus, &c. ubi plerique alii *Eois.* Hinc *Iona, æ* pro Ionia. *Propert. l. c. el. 21. v. 53.* Et quot Iona tulit, vetus & quot Achaja formas. Al. leg. *Troja.*

IOTA, n. indeclin. nomen Græcum ejus litteræ, a qua ipsa hæc vox incipit, ἰῶτα. Vox est trisyllaba, sed Latino more disyllaba fit. *Cic. 3. de Orat. c. 12.* Ut iota litteram tollas, & e plenissimum dicas. *Martial. l. 2. epigr. ult.* Unum de titulo tollere iota potes. ¶ Si quando feminino genere effertur, littera subintelligitur. *Auson. in monosyllab. de litteris, v. 23.* Ansis cincta duabus erit cum Iota, leges Θ. ¶ *Idem ibid.* declinavit etiam in casus, *vers. 7.* Littera sum iotæ similis, vox plena jubens I.

IOTACISMUS, i, m. ἰωτακισμός, vitium sermonis, cum i littera supra justum decorem in dictionibus pronuntiando extenditur: vitium oris, & linguæ, quod demonstrari scripto non potest. Ita *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *ante med.* & *Diomed. l. c. pag. 448. Putsch.* ¶ Apud *Martian. Capell. l. 5. pag. 167.* est, cum in oratione sæpius, quam par est, i littera recurrit, ut si dicas, Junio Juno Jovi jure irascitur. ¶ Græca vox est, & Græce melius adhibetur.

JOVIALIS, le, ad Jovem pertinens. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 19. ad fin.* Venerin, & Jovialis stella. *h. e.* planeta Veneris, & Jovis. *Id. l. 5. Saturn. c. 16. a med.* Ganymedes Jovialium poculorum minister. *Arnob. l. 5. pag. 162.* Jovialis incontinentia. & *pag. 171.* Jovialis pellacia. *Martian. Capell. l. 6. pag. 190.* Jovialis majestas.

JOVIS, is, m. qui nunc Jupiter dicitur, olim recto casu ita dicebatur, teste *Varr. l. 7. L. L. c. 38. extr.* Nam, ut ait *Gell. l. 5. c. 12.* quod aliis, aut immutatis litteris est Jupiter, id plenum, atque integrum est Jovis pater. Videtur deductum ab Hebræo יְהֹוָה Iehovà. *Apul. l. 4. Metam. sub fin. in carm.* Quem tremit ipse Jovis. Ennius apud *eund. de deo Socrat.* Mercurius, Jovi', Neptunus, Vulcanus, Apollo. Adde nomos Othonis & Vespas. in quibus est *Jovis custos:* item *Hygin. fab. 54.* *Cæcil.* atque *Accium* apud *Priscian. l. 6. pag. 695. Putsch.* & *Petron. in fragm. Tragur. c. 58. Burm.* ¶ In plurali num. *Plaut. Cas. 2. 5. 26.* Repente ut emoriantur humani Joves.

JOVISIURANDUM, juramentum per Jovem. *Enn.* apud *Apul. de deo Socrat.*

JOVISTÆ, compositum a *Jove*, & *juste*. *Festus:* quæ verba Critici suspecta habent, & aliter, atque aliter legenda putant.

JOVIUS, a, um, ad Jovem pertinens, Jovialis. *Arnob. l. 6. pag. 194.* Nec erubuit, cum vocabulum templo daret, ex Oli capite Capitolium, quam ex nomine Jovio nuncupare. Adde *Mamertin. in Paneg. Maxim. c. 13.* & veter. Lap. apud *Gruter. pag. 167. n. 1.* ¶ *Jovia cohors* apud *Claudian. de B. Gild.* est legio instituta ab Imp. Diocletiano, qui & Jovius dictus est: a *Jove:* Unde ea legio Jovis effigiem habuit in vexillo: *vers. 418.* Herculeam suus Alcides, Joviamque cohortem Rex ducit Superum.

I P

IPHIANASSA, æ, f. Ἰφιάνασσα, eadem quæ Iphigenia. *Lucret. l. 1. v. 84.* Aulide quo pacto Triviai virginis aram Iphianassai turparunt sanguine fœde Ductores Danaum. genit. antiquus *Lucretio* usitatus. Al. leg. *Iphianassæo*, ut sit adjectivum. ¶ Alius est nomen alterius ex filiabus Prœti, quæ in vaccas conversæ sunt. V. *Prœtides.*

IPHIANASSÆUS. V. vocem præced.

IPHIAS, adis, patronym. f. Ἰφιάς, Iphidis filia. *Ovid. Trist. l. & ult. v. 38.* Ausaque in accensos Iphias ire rogos. V. *Evadne.*

IPHIGENIA, æ, f. Ἰφιγένεια, Agamemnonis & Clytemnestræ filia. Cum Agamemnon in Aulide cervum Dianæ ignarus occidisset, dea irata ventorum flatus amovit, ut Græci navigare in Troadem non possent. Quapropter cum Oraculum consulerent, responsum est, Agamemnonis sanguine deam esse placandam. Missus igitur Ulysses Iphigeniam astu a matre abduxit, sub prætextu festi cum *Achille* matrimonii. Sed cum jam immolanda esset, dea ejus miserta, cervam pro ea supposuit, virginem autem in Tauricam regionem transtulit, ubi a Thoante rege ejusdem deæ sacris præfecta est, quæ humano sanguine fieri solebant. Quo cum postea Orestes a furiis agitatus, & ab incolis captus venisset, jamque esset immolandus, a sorore agnitus & liberatus est, cum quo non multo post occiso Thoante rege aufugit, ablato secum Dianæ simulacro in lignorum fasce abscondito, propter quod illam Fascelidem vocarunt. Tandem venerunt in Italiam, & in Aricino nemore simulacrum locaverunt;

ædi-

ædificato deæ insigni templo. *Ovid. 12. Metam. v. 27. & lib. 4. Trist. el. 4. v. 63. & lib. 3. ex Pont. ep. 2. v. 45. Serv. ad lib. 2. Æn. v. 116. & ad lib. 3. v. 331. & Hygin. fab. 98. & 120.* Meminit etiam *Cic. 1. Tuscul. c. 48. & in Orat. cap. 22.* item *lib. 3. Offic. c. 25.* Ubi tamen non navigandi causa, sed voti implendi infantem, non nubilem, ab Agamemnone immolatam Iphigeniam dicit. ¶ In illo *Ovidii ex. l. 3. ex Pont. ep. 2. v. 61.* liquidas fecisse per auras Nescio quam dicunt Iphigeniam iter. *Iphigeniam* quartus est casus Græcæ positionis.

IPHIMEDIA, æ, f. Ἰφιμέδεια, uxor fuit Aloei, quæ compressa a Neptuno filios geminos peperit, Otum, & Ephialtem, qui singulis mensibus novem digitorum longitudinem staturæ suæ adjiciebant, cumque paucis annis in summam corporis molem excrevissent, non cum ceteris gigantibus adversus superos bellum moventes, Apollinis, & Dianæ telis confissi sunt. *Serv. ad lib. 6. Æn. v. 582.*

IPHIS, is, m. Ἶφις, puer fuit formæ venustate conspicuus, qui cum Anaxaretem puellam efflictim amaret, neque illa ejus amori responderet, impatientia amoris vitam laqueo finivit, cumque jam ad sepulturam afferretur, Anaxarete e fenestra prospiciens in saxum mutata est. *Ovid. 14. Metam. a vers. 698.* ¶ Fuit etiam Iphis puella quædam Cretensis ex Phæsto oppido, Lygdi & Telethusæ filia, quam mater inscio viro (qui, si filia sibi nasceretur, occidi eam imperarat) virili habitu Isidis jussu educaverat. Qua ratione cum ad annos pubertatis patrem fefellisset, Lygdus Ianthen puellam ei despondit. Quapropter inops consilii Telethusa Isidis auxilium imploravit, quæ ipso nuptiarum die Iphidem transformavit in marem. *Ovid. l. 9. Metam. a vers. 665.* ¶ Denique Iphis unus fuit Argonautarum. *Val. Flacc. l. 1. v. 441.*

IPSE, a, um, *esso, istesso, egli, αὐτὸς*, pronomen demonstrativum primæ, secundæ, ac tertiæ personæ, quod cum alio pronomine junctum, ejus vim ac significationem accipit, & vicissim majorem demonstrandi vim addit. *Cic. 1. Tuscul. c. 17.* Ego ipse cum eodem ipso non invitus erraverim. *Id. 2. ad Attic. ep. 1. sub fin.* Me, illum ipsum vindicem æris alieni, ære circumforaneo obruerunt. *Terent. Andr. 1. 1. 124.* Tute ipse his rebus finem præscripsisti pater. *Cic. 2. de Divin. c. 28.* Quarum causas si a Chrysippo quæram, ipse illis divinationis auctor nunquam illa dicet facta fortuito. *Id. 3. de Orat. c. 32.* Ipse ille Gorgias in illo ipso Platonis libro profitetur, &c. *Id. pro leg. Manil. c. 12.* Ejus ipsius liberos, qui cum prædonibus bellum gesserat, a prædonibus esse sublatos. *& cap. 11.* Africa, quæ magnis oppressa hostium copiis, eorum ipsorum sanguine redundavit. *Id. 4. Attic. ep. 1. ante med.* Natali suo ipso die. *Id. 5. Tuscul. c. 9.* Nisi idem hoc ipsum ad voluptatem referret. *Id. 7. Attic. ep. 3. ante med.* Cur respublica, consule isto ipso, defensa non est? *Id. 1. de Fin. c. 16.* Hoc ipso, quod adest. *per questo appunto, che, &c. Plaut. Bacch. 5. 2. in fin.* Lepide ipsi hi sunt capti. *Cic. 2. de Orat. c. 6.* Meque, cum huc veni, hoc ipsum nihil agere & plane cessare, delectat. *Id. 1. de Orat. c. 16.* In orationibus hisce ipsis. *Id. l. 1. Acad. c. 2.* Ad hunc eum ipsum quædam institui, quæ, &c. *Id. post redit. in Sen. c. 2.* Illo ipso tempore. *in quel tempo appunto. & 4. Attic. ep. 1.* Illo ipso die, quo lex est lata. *in quello stesso dì. & lib. 7. Fam. ep. 23. a med.* Ea ipsa hora. *Id. l. 2. de Divin. c. 46.* Id ipsum est, deos non putare, quæ ab iis significantur, contemnere. *è appunto lo stesso, che, &c. Terent. Adelph. 4. 4. 17.* Ipsum id metuo ut credant. ¶ Jungitur passim ipsis nominibus, atque emphasim addit. *Cic. de Amic. c. 23.* A multis ipsa virtus contemnitur. *Id. Fam. 6. ep. 10.* Neque enim ipse Cæsar est alienus a nobis. *Terent. Eun. 5. 2. 66.* Adest optime ipse frater. *Horat. l. 2. od. 16. v. 12.* nec tremendo Jupiter ipse ruens tumultu. *Sallust. in Jug. c. 94.* Naturam serpentium, ipsa perniciosa, siti magis, quam alia re accenditur. *per se stessa. Virg. 3. Georg. v. 239.* Fluctus immane sonat per saxa neque ipso Monte minor. *minore d' un grande intero monte.* ¶ Cum pronominibus *me, te, se*, sed fere in alio casu. *Cic. 6. Fam. ep. 10.* Agam per me ipse, & moliar. *& lib. 3. ep. 11.* Mihi ipse assentar fortasse. *Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 5.* Medici ipsi se curare non possunt. *Senec. l. 3. de Benef. c. 23.* Illos quoque ad suos rediisse, & dominam sibi ipsos dedisse. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* Ut se ipsa stans sustinere non possit. *Terent. Adelph. prol. v. 4.* Indicio de se ipse erit. *Plin. l. 3. ep. 4.* Factum S. C. ut darer provincialibus patronus, si ab ipso me impetrassent. ¶ *Per se ipsum* est ipsum solum. *Cic. de Harusp. resp. c. 17.* Hoc quid sit, per se ipsum non facile interpretor; sed ex eo, quod sequitur, suspicor, &c. *da se solo.* ¶ Cum relativo *qui, quæ, quod. Cic. pro Mur. c. 25.* Cum miserorum fidelem defensorem negasset inveniri posse, nisi eum, qui ipse miser esset. *Id. Attic. l. 12. ep. 21. sub fin.* Quod ipsum erat fortis ægroti, accipere medicinam. *Justin. l. 1. c. 9. ad fin.* Quibus ne ipsis quidem animus defuit. ¶ Absolute *Cic. de Amic. c. 22.* Amicum habere talem volunt, quales ipsi esse non possunt: quæque ipsi non tribuunt amicis, hæc ab iis desiderant. Par est autem, ipsum esse virum bonum, tum alterum similem sui quærere. *chi uno sia uomo da bene, e poi, &c.* Sic *2. de Divin. c. 40.* Hoc est ipsum esse contra se copiosum & disertum. ¶ Interdum vim relativi habet. *Terent. Eun. 2. 2. 32.* Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis vocabula. *h. e.* ex ipsis philosophis. ¶ Et reciproci. *Nep. in Annib. c. 2.* Ut Annibalem in suspicionem regi adducerent, tanquam ab ipsis corruptum. *h. e.* a se. Sic *Senec. de Benef. l. 3. c. 23.* Quærentibus, quænam esset, dominam, & quidem crudelissimam, ad supplicium ab ipsis duci, professi sunt. *Curt. in fin. cap. 12. l. 8.* Invidos homines nihil aliud, quam ipsorum esse tormenta. *Plin. l. 7. c. 56. ante med.* Medicinam Ægyptii apud ipsos volunt repertam. ¶ Pro *ego, me, nos*, *Cic. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 2. extr.* Urbanam expolitionem urget ille quidem & Philotimus, & Cincius; sed etiam ipse crebro interviso. *io in persona. Virg. Ecl. 1. v. 10.* & ipsum Ludere, quæ vellem, calamo permisit agresti. *h. e.* me. *Quintil. l. 11. c. 1.* Ipsos erubescere, etiam cum ab aliis laudabimur, decet. *h. e.* nos. ¶ Eleganter adhibetur ad designandum determinatum tempus, aut numerum. *Cic. pro Sext. c. 63.* Cum ipsis nonis Sext. idem dies adventus mei fuisset, natalis idem carissimæ filiæ. *appunto a' cinque d' Agosto. & lib. 3. Attic. ep. 22.* Triginta dies erant ipsi, cum has dabam litteras, per quos nullas a vobis acceperam. *erano trenta dì interi. & pro Cæcin. c. 10.* Cum dixisset, minus abesse LIII., populus cum risu acclamavit, ipsa esse. *tanti essere per l' appunto. & de clar. Orat. c. 15. extr.* Qui L. Marcio, M. Manilio Coss. mortuus est, annis octoginta tribus ipsis ante me consulem. *ottanta tre in punto. Terent. Andr. 5. 6. 10.* O Charine, in tempore ipso mihi advenis! *appunto quando ti voleva.* ¶ Interdum *ipse* (quemadmodum & *ille*) dicitur de eo, qui satis notus est, & licet non nominetur, statim tamen, qui sit, intelligitur. *Plaut. Cas. 4. 2. 20.* Quid tu hic agis? *Ancilla.* ego eo, quo me ipsa misit. *h. e.* hera. Huc pertinet illud *ipse dixit*, αὐτὸς ἔφα, quod de Pythagora magistro suo discipuli usurpabant, apud *Quintil. l. 11. c. 1. ante med.* ¶ *Ipsus* in recto casu est Comicis frequens. *Plaut. Pseud. 4. 7. 43.* Te is ipsus coram præsens præsentem videt. *Terent. Hec. 3. 5. 5.* Ipsus est, de quo hic agebam tecum. *Cato R. R. c. 70. & 71.* Bos ipsus sublimiter stet. *Cic.* quoque usurpavit, si *Diomedi* credimus, qui *lib. 1. pag. 318. Putsch.* Ipsus, inquit, quod est in Comœdiis, est & apud Tullium. ¶ Hinc *ipsi* pro *ipsius*. *Afran. apud Priscian. l. 6. pag. 694.* Ipsi me velle vestimenta dicito. *Sever. in Ætna, v. 218.* in prompto est operis natura, solique Una ipsi, & venti. ¶ Superlat. *ipsissimus*, ut Græce αὐτότατος, est *Plaut. Trin. 4. 2. 146.* Ergo ipsus es? *Char.* ipsissimus. *stessissimo.* ¶ Genitivus *ipsius* in prosa oratione penultimam producit: Poetica interdum corripit. *Virg. 1. Georg. v. 452.* Ipsius in vultu varios errare colores. *Id. 1. Æn. v. 118.* Ipsius ante oculos. ¶ Particula *ce* addita vim addit demonstrandi. *Macrob. l. 5. Saturn. c. ult.* Quod epitheton ipsiusce legerat, sociæ ejus imposuit.

IPSIPE, ipsi, neque alii. *Fest.* ubi notant Critici, *ipsippe* legi posse, ut *mihipte, suopte.*

IPSULÆ. V. in *Salisubsulus.*

IPSULLICES, *vel* Ipsilices, bracteæ in virilem, muliebremque speciem expressæ. *Festus.* ubi quidam suspicantur, intelligi imagunculas, quibus magi in amatoriis sacrificiis utebantur, ut eos, quos referebant, ad amandum illicerent: ab *ipso*, & *illex*. Dicuntur & *ipsilles*, & *subsilles*. De quibus *Festus*: Supsilles sunt, quas alter ipsilles vocant, lamellæ necessariæ sacris, quæ ad rem divinam conferre dicuntur maxime, specie virum ac mulierum.

I R

IR. V. *Hir.*

IRA, æ, f. *ira, sdegno, collera, ὀργή*, dolor animi vehemens ob injuriam, unde est cupido vindictæ. De ea scripsit *Seneca* libris tribus: in quorum primo *cap. 1. lib. 2. c. 35. & l. 3. c. 4.* irati hominis habitum depingit. *Cic. 4. Tuscul. c. 9.* Ira est libido puniendi ejus, qui videatur læsisse injuria. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 62.* Ira furor brevis est. *Cic. 4. Tuscul. c. 23.* Quam bene Ennius iram initium esse dixit insaniæ. *Id. 1. Offic. c. 38.* Ira procul absit, cum qua recte nihil fieri potest. *Id. 4. Tuscul. c. 37.* Facere aliquid per iram. *Hirt. de B. Afric. c. 46.* Iræ percitus. *& cap. 85. & Nep. in Pelop. sub fin.* Ira & dolore incensus. *Terent. Hecyr. 3. 5. 35.* Quibus iris impulsus, &c. *Cic.* vertens *Homeri* locum *3. Tuscul. c. 9.* Corque meum penitus turgescit tristibus iris. *Sallust. in Catil. c. 32.* Iræ commotus. *Virg. Æn. 2. v. 594.* quis indomitas tantus dolor excitat iras? *& vers. 316.* furor iraque mentem præcipitant. *Id. 12. Æn. v. 590.* Iram acuere. *Sil. l. 21. v. 7.* iras servare repostas. *& lib. 1. v. 38.* cunctas sibi induere. *& lib. 17. v. 443.* accendere. *Tacit. 2. Hist. c. 48.* asperare. *Virg. 2. Æn. v. 381.* attollere. *Terent. Hecyr. 3. 1. 33.* conciere. *& 4. 1. 47.* ira incendi. *Val. Flacc. l. 7. v. 294.* æstuare. *Justin. in fin. cap. 10. l. 5.* Iram concipere. *Val. Flacc. l. 6. v. 556.* cassa ira frendere. *& lib. 3. v. 637.* ira fluctuare. *& lib. 1. v. 748.* irarum ignes concipere. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 41.* iram concitare. *Terent. Adelph. 3. 2. 14.* evomere in aliquem. *Horat. epod. 5. v. 54.* vertere in aliquem. *Petron. in Satyr. cap. 139.* satiare. *Liv. l. 23. c. 3.* Indulgere iræ. *Valer. Flacc. l. 2. v. 673.* consurgere in iras. *Virg. 12. Æn. v. 499.* irarumque omnes effundit habenas. *& vers. 314.* Iram cohibere. *Petron. in Satyr. c. 94.* exstinguere. *Senec. in Med. v. 381.* comprimere. *& vers. 866.* frenare. *Colum. l. 6. c. 2.* contundere. *Justin. l. 9. c. 8.* vincere. *Val. Flacc. l. 2. v. 315. & Quintil. l. 6. c. 3.* frangere. *& lib. 3. c. 8.* lenire. *Virg. 1. Æn. v. 61.* temperare. *Horat. de art. Poet. v. 160.* ponere. *Id. l. 1. ep. 2. v. 59.* moderari iræ. *Cic. 4. Tuscul. c. 36.* Ira defervescit. *Liv. l. 40. c. 8.* deflagrat. *Terent. Hecyr. 3. 5. 55.* decedit. *Id. Andr. 3. 3. 20.* Iræ sunt inter aliquos. *Id. Hecyr. 3. 1. 25.* Ira inter eas intercessit. *Valer. Flacc. l. 7. v. 34.* talique effunditur ira. *h. e.* hujusmodi voces iratas profert. ¶ *Iræ esse alicui*, iram movere. *Virg. 10. Æn. v. 714.* Haud aliter justæ quibus est Mezentius iræ. *Macrob. Saturn. l. 6. c. 6.* Odio esse aliquem, usitatum: Iræ esse, inventum Maronis est. ¶ Cum infinito, *Virg. 2. Æn. v. 575.* subit ira cadentem Ulcisci patriam. ¶ Translate *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l. 20. pag. 887.* Nisi cum ira belli desenuisset. *Valer. Flacc. l. 7. v. 149.* ipsum horrisoni quatit ira flagelli. *Id. lib. 1. v. 37.* Ira maris. *Sil. l. 17. v. 254.* ventorum. *Grat. in Cyneg. v. 418.*

mer-

morbi. Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v. 35. tunc fulve Leonis ira perit. h. e. splendor, aut calor sideris Leonis. Id. l. 1. de rapt. Pros. v. 146. caput inde Pachyni Respuit Ionias prætentis rupibus iras. h. e. fluctus & procellas. ¶ Metonymia est in illo Ovidii 4. ex Pont. ep. 3. v. 21. dic aliquam, quæ te mutaverit, iram. & Gratii in Cyneg. v. 374. commissam ulciscitur iram. h. e. injuriam, ex qua ira orta est. & Stat. Silv. l. 7. v. 344. renovant tela.... & dant mucronibus iras. h. e. saxo asperant. ¶ Ira alicujus rei est, quæ ob rem aliquam oritur. Liv. l. 27. c. 7. ad fin. Qui ex prætorio exercitu ob Æmilii iram fugæ missi eo ab Senatu fuerant. ¶ Passive Liv. l. 2. c. 61. Nunquam ante tam invisus plebi reus ad judicium vocatus populi est: plenus suarum, plenus paternarum irarum. odiosità. ¶ Irai pro iræ more suo dixit Lucret. l. 3. v. 304.

IRACUNDE, adverb. con isdegno, sdegnosamente, cum iracundia, irate, ὀργίλως. Cic. Phil. 8. c. 5. Vehementer me tecum agere fateor, iracunde nego. Id. pro Rosc. Com. c. 11. Quo quisque est ingeniosior, eo docet iracundius. Justin. l. 12. c. 6. Iracunde accipere aliquid.

IRACUNDIA, æ, f. iracondia, sdegno, collera, ὀργιλότης, proclivitas in iram. Verrius, sive Festus, sive Paulus, dicit iracundiam dictam esse, quod iram accendat, quasi conflata sit ex ira, & veteri cando, unde accendo, & incendo. Sed hoc ineptum videtur. Quid enim fiet facundia? Differt ab ira, quia iracundia est vitium, ira est motus animi ad tempus. Cic. 4. Tuscul. c. 12. Ex quo in aliis anxietas, unde anxii, in aliis iracundia dicitur, quæ ab ira differt: estque aliud iracundum esse, aliud iratum, ut differt anxietas ab angore. Neque enim omnes anxii, qui anguntur aliquando, neque anxii semper anguntur, ut inter ebrietatem & ebriositatem interest, aliudque est esse amatorem, aliud amantem. Hæc Cic. (Adde Sueton. in Claud. c. 38.) Sed hæc differentia non observatur: ac sæpe pro ira ponitur. Id. 4. Acad. c. 44. Ipsam iracundiam fortitudinis quasi cotem esse dicebant. Id. de Harusp. resp. cap. 1. Qui hesterno die dolore me elatum, & iracundia longius prope digressum arbitrabantur, quam sapientis hominis cogitata ratio postularet. Terent. Adelph. 3. 2. 12. Ardere iracundia. Id. Heaut. 5. 1. 47. Præ iracundia vix sum apud me. Id. Adelph. 5. 3. 8. Iracundiam reprimere. & 4. 7. 37. omittere. Cic. Phil. 8. cap. 6. remittere. Id. pro Marcell. c. 3. cohibere. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 8. suam reipubl. dimittere. & lib. 3. cap. 16. Esse summa iracundia. Cic. 2. de Orat. c. 75. Iracundia efferri. Id. 4. Verr. cap. 20. exardescere, & stomacho. & 4. Tuscul. c. 21. inflammari. Curt. l. 10. c. 5. ad fin. Iracundiam irritare, aut mitigare. Petron. in Satyr. cap. 97. satiare. Sallust. in Catil. c. 50. Quæ apud alios iracundia dicitur, ea in imperio superbia atque crudelitas appellatur. Apul. l. 2. de dogm. Plat. Iracundias domitas habere.

IRACUNDITER, adverb. idem ac iracunde. Cæcil. apud Non. c. 11. n. 45. Temere rem agere, & iracunditer. Adde Enn. apud Priscian. l. 15. pag. 1010. Putsch.

IRACUNDUS, a, um, collerico, iracondo, ὀργίλος, qui natura ad iram proclivis est, & ex parva, vel nulla causa irascitur. Differt ab irato, quia iratus, dicitur, qui ira concitatus est, iracundus, qui facilis est ad iram, etiamsi tunc nulla ira moveatur. V. Iracundia. Cic. de Senect. c. 18. Sunt morosi, & anxii, & iracundi, & difficiles senes. Id. Phil. 5. c. 9. Impotens, iracundus, contumeliosus, superbus. Id. pro Planc. c. 26. Iracundum esse in aliquem. Justin. l. 7. in fin. adversus aliquem. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. Homo barbarus, iracundus, temerarius. Senec. l. 2. de Ira, c. 6. extr. Aut iniquus erit sapiens, si æqualiter irascetur delictis inæqualibus; aut iracundissimus, si, &c. Horat. l. 1. sat. 3. v. 29. Iracundior est paullo. Id. in fin. od. 3. l. 1. neque Per nostrum patimur scelus, Iracunda Jovem ponere fulmina. Ovid. Metam. 15. v. 86. Armeniæque tigres, iracundique leones.

IRASCENTIA, æ, f. iracundia. Apul. de dogm. Plat. lib. 1. Irascentiam ad domicilium cordis deductam esse. & ibid. sub fin. Irascentiam subigere.

IRASCIBILIS, le, adject. qui facile irascitur, iracundus. Firmic. l. 5. c. 9. Irascibilem effici.

IRASCOR, eris, depon. 3. adirarsi, corrucciarsi, andar in collera, ὀργίζομαι, iram concipio, ira incendor, succenseo. Cic. 3. Tuscul. c. 9. Nunquam sapiens irascitur. nam si irascitur, etiam concupiscit. Id. Phil. 8. c. 5. sub fin. Omnino irasci amicis non temere soleo. Id. 15. Attic. ep. 17. Ambioni de Sittio nihil irascor. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 8. Graviter irasci inimicis. Plaut. Truculent. 4. 2. 56. de nihilo. Id. Merc. prol. v. 37. alicui ob multiloquium. Cic. pro Rosc. Com. c. 16. Ea perfidia & malitia dii immortales hominibus irasci & succensere consuerunt. Ovid. Heroid. ep. 1. v. 68. Irascor votis, heu! levis ipsa meis. Quintil. l. 2. c. 6. Admonitioni alicujus irasci. Propert. l. 3. el. 21. v. 11. Irascor, quoniam es lenta moratus heri. Virg. 12. Æn. v. 104. tauros irasci in cornua tentat, Arboris obnixus trunco. Plaut. Capt. 4. 2. 60. Noli irascier. paragoge. Quintil. declam. 9. c. 3. Hic irascendo pertinax erat: ille incendendo contumax. Gell. l. 1. c. 26. Hæc super irascendo sentio. Cic. de clar. Orat. c. 95. Sæpe videbam cum irridentem, tum etiam irascentem, & stomachantem Philippum. Petron. in Satyr. c. 139. extr. Via fieri possit, ut rabies irascentis sine verbere considat. Ovid. 6. Metam. v. 269. Mirantem potuisse, irascentemque, quod essent Hoc ausi Superi. ¶ Cum accusativo, Cato apud Gell. l. 7. c. 3. a med. Id ne irascimini, si quis superbior est, quam nos? Gell. l. 19. c. 12. extr. Nihil dolent, nihil irascuntur. Liv. l. 34. c. 32. Remittimus hoc tibi, ut nostram vicem irascaris. In Suppositis Mercatoris Plautini, Sermo, quo incipit: Syra non redit: vers. 25. Illuc dictum tibi non amplius irascor. ¶ Translate Petron. in Satyr. c. 104. extr. Cum pelago ventus irascitur. Plin. l. 9. c. 36. Color irascenti similis mari. ¶ Irascere activa forma, pro irasci, usi sunt Pompon. & Nigid. apud Non. c. 2. n. 446.

IRATE, iratamente, con ira, χαλεπῶς, ὀργίλως, cum ira. Phædr. l. 4. fab. 14. v. 14. ne irate dimissum te sentiam, Ad cœnam mihi promitte. Al. aliter leg. Colum. l. 7. c. 10. Ut nonnunquam etiam conservos iratius intueantur.

IRATUS, a, um, irato, adirato, corrucciato, sdegnato, ὀργισθείς, ira commotus. Irati descriptionem habes apud Senec. l. 1. de Ira, c. 1. l. 2. c. paullo. & lib. 3. c. 4. Hinc Cic. 4. Tuscul. cap. 36. extr. Archytas cum villico factus esset iratior, quo te modo, inquit, accepissem, nisi iratus essem? Id. Phil. 8. c. 6. Cæsar illis fuerat iratissimus. Id. Attic. l. 14. ep. 19. Habere aliquem iratum. Id. 2. de Orat. c. 51. Iratum adversario judicem facere. Id. pro Flacc. c. 4. Quam iratus de judicio, & de villico! Plaut. Pseud. 5. 2. 30. Numquid iratus es mihi propter has res? Plin. l. 3. ep. 9. a med. Iratus, quod evocatus esset invitus. Nep. in Cat. c. 2. Neque hoc per Senatum efficere potuit: qui ex re iratus, &c. Propert. l. 4. el. 8. v. 57. Iratos ungues in vultum alicujus conjicere. & lib. 3. el. ult. v. 30. irata janua fracta manu. Phædr. l. 4. fab. 19. extr. Diis iratis natus. ¶ Translate Horat. epod. 2. v. 6. Iratum mare. tempestoso, in furia. Id. l. 2. sat. 8. v. 5. Quæ prima iratum ventrem placaverit esca. affamato. Propert. l. 4. el. 9. v. 62. Irata sitis. & el. 6. v. 28. Irati venti. Petron. in Satyr. c. 114. Irati fluctus. Claudian. in IV. Consul. Honor. v. 426. irati vultus Lunæ. h. e. rubentes.

IRCBUS apud Fest. est genus farciminis. Putant autem esse ab hircus, omissa aspiratione, & farcimen ex hircino sanguine significare.

IRENARCHA, vel Irenarches, æ, m. paciere, εἰρηνάρχης, magistratus ad id constitutus, ut ad provincialium tutelam, quietis & pacis per singula territoria concordiam stare faciat, ut habetur tit. penult. lib. 10. Cod. ab εἰρήνη, pax, & ἀρχός, princeps. Arcad. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. 18. Irenarchæ, qui disciplinæ publicæ, & corrigendis moribus (al. leg. motibus) præficiuntur. Marcian. lib. 48. tit. 3. leg. 6. Ut irenarchæ, cum apprehenderint latrones, interrogent eos de sociis, & receptoribus, &c.

IRI.
IRIER. } V. in Eo, is.

IRICOLOR, oris, adject. Iridis colores referens. Auson. epist. 3. v. 15. Iricolor pluma columbæ.

IRINUS, a, um, ἴρινος, ad iridem herbam pertinens, ut irinum oleum, seu unguentum, & irinum absolute, quod ex ejus radice fit. Plin. l. 30. c. 10. ad fin. Irino succo perunctus. Adde lib. 13. c. 1. & lib. 21. c. 17. & lib. 21. c. 7. a med. & Cels. sub fin. l. 2.

IRIO, onis, m. ἐρύσιμον, genus frugis sesamæ simile, fruticosum, foliis erucæ, semine nasturtii, ut Plin. l. 22. c. 25. post med. describit. Id. l. 18. c. 7. & 10. enumerat inter æstiva frumenta, h. e. quæ æstate seruntur.

IRIS, is, sæpius quam idis, f. arco celeste, iride, ἶρις, colores varii in nubibus impressi, & in modum ingentis arcus conformati, qui ex radiis solis cavis nubibus impressis fiunt. De ea multa Senec. l. 1. quæst. nat. c. 3. & sequentib. Plin. l. 2. c. 59. & Ammian. c. 21. a med. (al. c. 30.) lib. 20. ¶ In fabulis est filia Thaumantis & Electræ, ut est apud Hygin. in præfat. nuntia non solum Junonis & dearum, sed etiam Jovis & ceterorum deorum, ut docet Serv. ad 5. Æn. v. 606. ubi Virg. Irim de cælo misit Saturnia Juno Iliacam ad classem. & ad 9. Æn. v. 16. ubi Virg. v. 803. nonetiam cælo nam Jupiter Irim demisit. & vers. 18. Iri, decus cæli, quis te mihi nubibus actam Detulit in terras? Id. in fin. l. 4. Iris croceis per cælum roscida pennis, Mille trahens varios adverso sole colores Devolat. Ovid. Metam. 1. v. 270. varios induta colores Concipit Iris aquas, alimentaque nubibus affert. & lib. 14. v. 830. Iris ad Hersiliam descendere limite curvo imperat. Auson. in perioch. 2. Iliad. Iride ita monente. & periech. 15. Minaciter per Iridem conterritus. ¶ Est etiam Iris herba, gladioli foliis, sed majoribus, radice odorata (ex qua irinum unguentum fit) flore colorum varietate cælestem arcum referente. Plin. multa de ea lib. 21. cap. 7. item cap. 20. ubi varios ejus usus tradit in medicina. Pallad. l. 1. R. R. tit. 37. Hyacinthus, qui iris, vel gladiolus dicitur similitudine foliorum. Cato R. R. c. 107. Iris aridæ contusæ heminam infundito, & sertam Campanicam una cum iri contundas. Colum. l. 12. c. 27. Irim bene pinsitam addito. & cap. 51. Junci radicis, tum etiam iridis Græcæ pari pondere. ¶ Item gemma, quæ sub tecto percussa sole, species & colores arcus cælestis in proximos parietes ejaculatur, subinde mutans, magnaque varietate admirationem sui augens. Plin. l. 37. c. 9. ad fin.

IRNEA.
IRNELLA. } V. Hirnea.

IRONIA, æ, f. ironia, εἰρωνεία, Latine inversio, dissimulatio, & illusio, figura est Rhetorum, Allegoriæ species, qua non solum aliud verbis, aliud sensu ostenditur, ut in Allegoria, sed omnino contrarium significatur. Duplex est, alia tropi, seu verborum: alia schematis, seu sententiarum, ut Quintil. l. 9. c. 2. & 2. docet. Illa in paucis verbis, hæc in tota sententia conspicitur. Plures ejus species enumerat Id. cit. cap. 2. ante med. monstque, & jocos, & totam interdum causæ conformationem, tum etiam vitam alicujus universam, ironiam habere, qualis est visa Socratis, qui ideo dictus εἴρων, id est agens imperitum, & admirator aliorum, tanquam sapientium. Cic. 2. de Orat. cap. 67. Socratem opinor in hac ironia, dissimulantiaque longe lepore & humanitate omnibus præstitisse. & de clar. Orat. c. 85. Ironiam illam, quam in Socrate dicunt fuisse, face-

facetam & elegantem puta. & cap. 87. Nec in hoc ironiam duxeris ais, quod eam orationem mihi magistram fuisse diuarim. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 4. Sine ulla mehercule ironia loquor. ¶ Triplex est ratio detegendæ ironiæ. nam aut pronuntiatione intelligitur, aut persona, aut rei natura. Si qua enim illarum dissentit verbis, apparet, diversam esse orationi voluntatem. Quintil. l. 8. c. 6. a med.

IRONICE, ironicamente, εἰρωνικῶς, per ironiam. Ascon. in proœm. act. in Verr. seu Verrina 2. c. 13. Et honeste ironice dictum est.

IRPEX, icis, m. erpice, erpice, ἅρπαξ, ἁρπάγη, genus rastri ferrei, plures dentes habentis, ad exstirpandas herbas in agris, ut Festus docet. Varr. l. 4. de L. L. c. 31. Irpices, regula cum pluribus dentibus, quam item ut plaustrum boves trahunt, ut eruant, quæ in terra sunt. Cato R. R. c. 10. Irpicem unum, crates stercorarias quatuor. Servius ad illud Virg. 1. Georg. v. 95. Vimineasque trahit crates, &c. instrumenta rustica, ad agrorum scilicet exæquationem, quam rustici irpicem vocant. Apud Caton. al. leg. urpicem: alii mallent aspirationem h appingere, quod sit a Græca voce allata. Varr. loc. cit. videtur a serpo deducere.

IRPINI. V. Hirpini.

IRQUITALLUS. V. Hirquitallus.

IRRADIATUS, & Inradiatus, a, um, radiis illustratus. Martian. Capell. l. 8. pag. 273. Candore luminis propinquantis plures irradiati refulsere divi.

IRRADIO, & Inradio, as, a. 1. irraggiare, illustrare, ἀκτινοβολέω, radiis illustro. Stat. 6. Theb. v. 64. teretes hoc undique gemmæ irradiant. Claudian. de Consul. Mall. Theod. v. 84. Graiorum obscuras Romanis floribus artes Irradias. h. e. Latino eloquio illustras. ¶ Radios emittere Sedull. l. 5. vers. 315. in Matth. c. 28. Cœperat interea post tristia sabbata felix Irradiare dies.

IRRADO, & Inrado, is, a. 3. in aliquam rem rado. Cato R. R. c. 157. Eodem silphium irradito: bonum est. h. e. rade, & permisceto.

IRRASUS, & Inrasus, a, um, ἐπιξυσθείς, in aliquam rem rasus, & immixtus. Cato R. R. c. 157 Sic & laserpitium irrasum cum brassica ex aceto. ¶ Item simpliciter rasus, raso. Plaut. Rud. 5. 2. 16. Dii te ament cum irraso capite. De naufrago loquitur. Mos enim erat, ut post naufragii periculum caput raderent. Hinc Juvenal. sat. 12. v. 81. gaudent ibi vertice raso Garrula securi narrare pericula nautæ. Est tamen, qui putat, hoc Plauti loco, non rasum, significare: quo sensu Sil. l. 8. v. 586. Aptabat dextris irrasæ robora clavæ. h. e. ferro non politæ, sed ut a silva decisa fuerint, ἀξέστου, ἀξόου.

IRRATIONABILIS, & Inrationabilis, le, irragionevole, senza ragione, ἄλογος, ratione, aut causa carens. Quintil. declam. 9. cap. 16. Sive cælestis providentia, sive irrationabilis casus. Id. declam. 325. a med. Sunt quidam irrationabiles impetus animorum. Cels. in præfat. a med. Irrationabile animal hanc artem posse præstare. Lactan. de Ira Dei, c. 7. Rationale animal cum mutis & irrationabilibus coæquare.

IRRATIONABILITAS, & Inrationabilitas, atis, f. Apul. in Trismeg. ad Asclep. pag. 92. Elmenhorst. Talis senectus veniet mundi, irreligio, inordinatio, irrationabilitas bonorum omnium. Al. leg. hominum.

IRRATIONABILITER, & Inrationabiliter, irragionevolmente, ἀλόγως, sine ratione. Tertull. de Pœnit. c. 1. In pœnitentiæ actu irrationabiliter deversari.

IRRATIONALIS, & Inrationalis, le, irragionevole, ἄλογος, ratione carens. Senec. epist. 92. Bonum rationalis animi ex irrationalibus nectere. Quintil. l. 8. c. 6. Secantur hæc in plures, ut a rationali ad rationale, & idem de irrationalibus.

IRRATIONALITER, & Inrationaliter, irragionevolmente, ἀλόγως, sine ratione. Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 6. Irrationaliter bonum. & advers. Prax. c. 3. Unitas irrationaliter collecta.

IRRAUCEO, & Inrauceo, es, ausi, n. 2. divenir roco, βραγχιάω, raucus sum, aut fio. Cic. 1. de Orat. c. 61. At Æsopum, si paulum irrauserit, explodi. Ita legit etiam Priscian. l. 10. pag. 904. Putsch. Sunt tamen, qui malunt irrauceerit.

IRRECITABILITER, & Inrecitabiliter, indicibilmente, Ineffabiliter. Venant. Fortun. l. 3. carm. 9. v. 49. Irrecitabiliter manans de corde Parentis.

IRRECOGITATIO, & Inrecogitatio, onis, f. incogitantia. Tertull. in exhortat. ad castit. c. 4. ubi alii leg. recogitatio.

IRRECORDABILIS, & Inrecordabilis, le, cujus meminisse quis nequit. Arnob. l. 2. pag. 62. Aliquid irrecordabili oblitteratione deperdere.

IRRECUPERABILIS, & Inrecuperabilis, le, irrecuperabile, irreparabilis. Tertull. de Pudic. c. 14. Immunditia irrecuperabili tabiosum cadaver. h. e. quæ elui non potest.

IRRECUSABILIS, & Inrecusabilis, le, qui recusari non potest. Imp. Justin. lib. 3. Cod. tit. 1. leg. 13. a med. Irrecusabilis occasio.

IRREDIVIVUS, & Inredivivus, a, um, non redivivus, qui reviviscere non potest. Catull. carm. 17. ad Colon. v. 2. sed vereris inepta Crura ponticuli adsulitantis, inredivivus Ne supinus eat, cavaque in palude recumbat. h. e. irreparabilis.

IRREDUX, & Inredux, ucis, qui redux esse non potest. Lucan. l. 9. v. 408. Irreducemque viam deserto limite carpit. h. e. qua non erat rediturus.

IRREFORMABILIS, & Inreformabilis, le, qui reformari, & in melius mutari non potest. Tertull. de virginib. veland. c. 1. Regula Fidei una omnino est, sola immobilis & irreformabilis. Id. advers. Valentinian. c. 29. Immutabilis & irreformabilis naturæ.

IRREFUTABILIS, & Inrefutabilis, le, qui refutari non potest. Arnob. l. 4. pag. 139. Si mandaces illi, vos, veritas quæ sit, exponite, & irrefutabile aperite secretum.

IRREFUTATUS, & Inrefutatus, a, um, non refutatus. Lactant. in fin. cap. 16. l. 5. Irrefutata hæc, tanquam foveam, prætergressus est.

IRREGIBILIS, & Inregibilis, le, qui se regere, vel regi ab aliis non potest. Veget. l. 2. de re Veterin. c. 3. Animal freneticum repente salit, & velut effugere velit, parietibus se tanquam irregibile impingit. Cæl. Aurelian. Acut. l. 2. c. 14. Corporis fluxa & irregibilis laxitas. h. e. immoderata.

IRREGRESSIBILIS, & Inregressibilis, le, qui regredi non potest. Irregressibilis transgressio apud Augustin. l. 8. de civit. Dei, c. 22. a qua regredi quis non potest.

IRRELIGATUS, & Inreligatus, a, um, sciolto, non religatus, solutus. Ovid. l. 1. de ar. am. v. 530. Nuda pedem, croceas irreligata comas. Albinov. el. 2. v. 5. Irreligata retia. h. e. non ligata ripæ.

IRRELIGIO, & Inreligio, onis, f. irreligiosità, irreligiositas. Apul. in Trismeg. ad Asclep. pag. 92. Irreligio, inordinatio, irrationabilitas.

IRRELIGIOSE, & Inreligiose, irreligiosamente, empiamente, ἀσεβῶς, sine religione. Tacit. 2. Ann. cap. 50. Si qua de Augusto irreligiose dixisset. Arnob. l. 1. pag. 13. Vestre sunt hæc irreligiose opinata, & irreligiosius credita.

IRRELIGIOSITAS, & Inreligiositas, atis, f. irreligiosità, empietà, ἀσέβεια, religionis carentia, impietas. Tertullian. in Apolog. c. 24. Committitis crimen veræ irreligiositatis.

IRRELIGIOSUS, & Inreligiosus, a, um, irreligioso, empio, ἀσεβής, religionis expers, impius. Liv. l. 5. c. 4 sub fin. Irreligiosum ratus, sacerdotes sacraque populi R. pedibus ire ferrique; se, ut suos in vehiculo conspici. Plin. l. 4. ep. 1. Templi dedicationem differre, irreligiosum est. Arnob. l. 5. pag. 185. Potest irreligiosius quispiam existimari? Tertull. de orat. c. 12. extr. Factum istud irreligiosissimum est.

IRREMEABILIS, & Inremeabilis, le, d'onde non si può tornare a dietro, unde remeare non licet. Virg. 5. Æn. v. 590. de labyrintho. qua signa sequendi Falleret indeprensus, & irremeabilis error. Id. 6. Æn. v. 425. ripam irremeabilis undæ. h. e. Stygis. Senec. in Herc. Fur. v. 548. ire vias irremeabiles. Sil. l. 5. v. 41. Irremeabile litus.

IRREMEDIABILIS, & Inremediabilis, le, irremediabile, insanabile, ἀνήκεστος, cui remedium adhiberi non potest. Plin. l. 25. c. ult. ante med. Cicuta in vino pota irremediabilis existimatur. Mæcenas apud Senec. epist. 114. Irremediabilis factio. h. e. implacabilis.

IRREMISSIBILIS, & Inremissibilis, le, irremissibile, qui remitti, seu condonari non potest. Tertull. de Pudic. c. 2. & 13. Irremissibilia peccata. Adde Hieronym. epist. 149. ad Marcellam.

IRREMOTUS, & Inremotus, a, um, non remotus. Prudent. peristeph. 2. de S. Vincent. v. 407. Hoc munus implet sedule, Et irremotus excubat.

IRREMUNERABILIS, & Inremunerabilis, le, che non si può rimunerare, ἀνανταπόδοτος, quam remunerari non possumus. Apul. l. 3. & 11. Metam. Irremunerabile beneficium.

IRREMUNERATUS, & Inremuneratus, a, um, non rimunerato, cui nihil repensum est. Cassiod. l. 2. ep. 16. extr.

IRREPARABILIS, & Inreparabilis, le, irreparabile, irrecuperabile, ἀνεπανόρθωτος, qui reparari, seu recuperari non potest. Senec. epist. 123. a med. Fluunt dies, & irreparabilis vita decurrit. Colum. l. 11. c. 1. ad fin. Temporis fuga irreparabilis. Virg. 3. Georg. v. 284. & 10. Æn. v. 467. breve & irreparabile tempus Omnibus est vitæ.

IRREPERCUSSUS, & Inrepercussus, a, um, non repercussus. Tertull. in Apolog. c. 16. extr. Ne quid rumoris irrepercussum prætermisissemus. h. e. irrefutatum. Al. leg. impercussum.

IRREPERTUS, & Inrepertus, a, um, non trovato, ἀνεύρετος, non repertus. Horat. l. & od. 3. v. 49. Aurum irrepertum, & sic melius situm, Cum terra celat, spernere fortior. Senec. in Med. v. 648. Herculi magno puer irrepertus.

IRREPLETUS, & Inrepletus, a, um, non repletus. Paulin. Nolan. carm. 17. ad Nicet. v. 67. Cogimur victo, licet irrepleti, Cedere voto.

IRREPO, & Inrepo, is, psi, n. 3. entrare, insinuarsi, introdursi a poco a poco, e di nascosto, ὑπέρπω, ὑπεισέρχομαι, rependo, introeo, illabor, sensim, aut clam me infero. Proprie dicitur de iis, quæ repunt: late de aliis. Plin. l. 24. c. 4. ante med. Salamandra si arbori irrepsit, omnia poma inficit veneno. Sueton. in Aug. c. 94. Draconem repente irrepsisse ad eam. Colum. l. 4. c. 1. Ut sit inferior tenera terra, quæ non arceat, nec duritia sua repellat novas irrepentes radiculas. Id. l. 3. c. 18. ad fin. Irrepentibus aquis, prædictisque animalibus, celeriter senescunt. Flor. l. 1. c. 11. Summa arte & industria ducis, cum alia minatus, alia irrepsisset. Apul. l. 3. & 8. Metam. Summa cum trepidatione irrepit cubiculum. & lib. 4. Caveam festinus irrepsit. & lib. 9. Latenter irrepit hospitium. ¶ Translate Cic. in Orat. c. 28. Eloquentia modo perfringit, modo irrepit in sensus. Id. 3. de Orat. c. 53. Irrepere in mentes hominum. Id. de Harusp. resp. c. 24. extr. in opinionem gratiæ. Id. pro Arch. c. 5. in tabulas municipiorum. Id. 3. Offic. c. 75. in testamenta locupletium. Senec. de consol. ad Polyb. c. 26. ad fin. Dolor requiescentis animum paulatim irrepet. Colum. in fin. proœm. l. 12. Cum in totum exoleverit vetus ille matrum familiarum mos, necessaria irrepsit villicæ cura, quæ tueretur officia matronæ. Gell. l. 2. c. 6. Ad movendos animos hominum qualicumque actu irrepere. Stat. 5. Theb.

5. Theb. v. 60. lentoque irrepunt agmine pœnæ. Plin. l. 26. c. 1. Irrepsit hæc lues in Italiam. Pompon. apud Non. c. 9. n. 11. Quot lætitias insperatæ mihi irrepsere in sinum! ἀνειρπύσαν. ¶ De iis, qui pedetentim, aut clam ad alicujus familiaritatem perveniunt, Tacit. Ann. 13. c. 12. Adolescentuli, ignara matre, dein frustra obnitente, penitus irrepserat per luxum & ambigua secreta. Id. 2. Hist. c. 63. Vitellius irrepentibus dominationis magistris, superbior & atrocior.

IRREPOSCIBILIS, & Inreposcibilis, le, qui reposci non potest. Apul. in Apolog. Vidua nihil effert irreposcibile.

IRREPREHENSIBILIS, & Inreprehensibilis, le, irreprensibile, qui reprehendi non potest. Tertull. de resurr. carn. c. 23. sub fin. ex 1. Timoth. 6. Mandatum immaculatum irreprehensibile. Jul. Firmic. l. 1. c. 3. a med. Post dictaturæ irreprehensibiles actus. Arnob. l. 2. pag. 53. Inculpabiles, & idem irreprehensibiles vivimus.

IRREPREHENSUS, & Inreprehensus, a, um, irreprensibile, ἀνέλεγκτος, non reprehensus, irreprehensibilis. Ovid. 5. Trist. el. 14. v. 22. Et laudem probitas irreprehensa tulit. Id. Metam. 3. v. 340. Irreprehensa dabat populo responsa petenti. h. e. vera, & non simulata.

IRREPTO, & Inrepto, as, n. 1. frequentativum ab Irrepo, & ejusdem fere significationis. Cum dativo Stat. 4. Theb. v. 386. Pampineumque jubes nemus irreptare Lycurgo. h. e. circumfundi, & circumvincire. Id. l. 3. Silv. 1. v. 177. grexque protervus Nunc humeris irreptet avi. ¶ Cum accusativo, Id. l. 11. Theb. v. 731. Argos eat, hostilesque Mycenas Squalidus irreptet.

IRREPTOR, & Inreptor, oris, m. qui irrepit. Imp. Constantin. lib. 2. Cod. Theodos. tit. 26. leg. 2. Irreptor agrorum. h. e. qui alienos agros sine jure invasit.

IRREQUIEBILIS, & Inrequiebilis, le, irrequietus. Scribon. Larg. compos. 105. Stomachi vitium, quod cum siccitate, & irrequiebili, ut ita dicam, & inextinguibili siti consistit. Eadem verba habet Marcell. Empir. c. 20.

IRREQUIES, & Inrequies, etis, adject. irrequietus. Auson. in monosyllab. de membr. v. 5. Palpitat irrequies, vegetum, teres, aere calens cor. & de inconnex. v. 11. pervigil, irrequies gens. Adde Paulin. Nolan. carm. 5. v. 16.

IRREQUIETUS, & Inrequietus, a, um, incessante, che non istà in quiete, ἄπαυστος, qui requiem non habet, qui nunquam cessat. Ovid. 2. Metam. v. 386. ah ævi Sors mea principiis fuit irrequieta. & lib. 13. v. 730. irrequieta Charybdis. & lib. 2. Trist. v. 236. Bellaque cum multis irrequieta geris. Plin. l. 2. c. 5. Irrequietus mundi circuitus.

IRRESECTUS, & Inresectus, a, um, non tagliato, non resectus. Horat. epod. 5. v. 47. irresectum sæva dente livido Canidia rodens pollicem.

IRRESOLUBILIS, & Inresolubilis, le, non resolubilis. Apul. l. 2. de dogm. Plat. Pares paribus irresolubili nexu junguntur.

IRRESOLUTUS, & Inresolutus, a, um, non resolutus, contentus. Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 2. v. 21. At simel intentus nervo levis arcus equino, Vincula semper habens irresoluta manet.

IRRESPIRABILIS, & Inrespirabilis, le, qui respirari non potest. Tertull. de Idolol. c. ult. Innatabile excussis profundum est, inextricabile impactis naufragium, irrespirabile devoratis hypobrychium.

IRRESTINCTUS, & Inrestinctus, a, um, non estinto, inextinctus. Sil. l. 3. v. 29. Irrestincta focis servant altaria flammæ.

IRRETIO, & Inretio, is, ivi, itum, a. 4. invogliere nelle reti, inviluppare, σαγηνεύω, ἐνδικτύω, reti involvo, circumretio, implico, illaqueo. Cic. Acad. l. 4. c. 29. Quid enim ad illum, qui te captare vult, utrum tacentem irretiat, an loquentem? Colum. l. 4. c. 2. Vitis toto prostrata corpore inferius solum quasi cancellavit, atque irretivit. ¶ Translate Cic. 5. Tuscul. c. 21. ter. Iis enim se adolescens irretierat erratis, ut, &c. Id. 1. Catil. c. 6. Quem adolescentulum corruptelarum illecebris irretisses. Id. in Vatin. cap. 5. Cum homines negotia gerentes judiciis iniquissimis irretires.

IRRETITUS, & Inretitus, a, um, involto nelle reti, inviluppato, preso, trattenuto, reti implicatus, illaqueatus, captus, detentus. Colum. l. 3. c. 12. Solum pluribus radicibus impeditum, & quasi irretitum. Lucil. apud Non. c. 4. n. 313. Si laqueis, manicis, pedicis mens irretita est. Cic. de Harusp. resp. c. 4. Illaqueatus omnium legum periculis, irretitus odio bonorum omnium, exspectatione supplicii implicatus. Id. 5. de Fin. c. 18. sub fin. Si cantiunculis tantus vir irretitus teneretur. Id. 1. de Orat. c. 10. a med. Stoici disputationum suarum, atque interrogationum laqueis te irretitum tenerent. Id. in Verr. c. 1. Ut istam loquacitatem paucissimis interrogationibus irretitam retardarem.

IRRETORTUS, & Inretortus, a, um, non torto, diritto, non retortus, non reflexus, rectus. Horat. in fin. od. 2. l. 2. Quisquis ingentes oculo irretorto Spectat acervos. h. e. rectis, & nil curantibus oculis. Sapiens enim divitias securus spectat, neque iis capitur, sed contemnit. Contra insipiens aurum videns, cupide miratur, & etiam si prætereat, retorquet vultum, & visu fruitur, quamdiu licet. Al. aliter explicant.

IRRETRACTABILIS, & Inretractabilis, le, irrevocabile, qui retractari, seu revocari non potest, irrevocabilis. Augustin. l. 10. Confession. c. 33. a med. Magisque adducor, non quidem irretractabilem sententiam proferens, &c.

IRREVERENS, & Inreverens, entis, irriverente, troppo ardito, senza rispetto, ἀσεβής, qui non veretur, aut metuit. Plin. l. 8. ep. 21. Sum deprecatus, ne quis ut irreverentem operis argueret, quod, &c. Spartian. in Caracall. c. 2. Matri irreverentem esse. Tertull. l. 2. adversf. Marcion. cap. 14. extr. Immisit pueris ursos irreverentibus in prophetam. & de Orat. c. 12. in fin. Irreverens est assidere sub conspectu ejus, quem maxime revereare.

IRREVERENTER, & Inreverenter, irriverentemente, senza timore, o rispetto, sine reverentia, aut metu, ἀναιδῶς. Plin. l. 2. ep. 14. Audaces huc transeunt tam irreverenter & temere, ut, &c. Id. l. 6. ep. 13. Egit Claudius Capito irreverenter magis, quam constanter, ut qui ipsum senatusconsultum apud Senatum accusaret.

IRREVERENTIA, & Inreverentia, æ, f. irriverenza, arditezza, sfacciataggine, ἀναίδεια, carentia metus & reverentiæ, quæ Deo, dominis, legibus, magistratibus, & majoribus debetur. Tacit. 13. Ann. c. 26. Quibusdam, coalitam libertate irreverentiam eo prorupisse, frementibus. & lib. 3. c. 31. Majores juventutis irreverentiam gravibus decretis notaverunt. Id. 3. Hist. c. 51. Tantam victoribus adversus fas nefasque irreverentiam fuisse, ut gregarius eques, occisum a se proxima acie fratrem professus, præmium a ducibus petierit.

IRREVOCABILIS, & Inrevocabilis, le, irrevocabile, ἀμετάστρεπτος, qui revocari non potest. Lucret. l. 1. v. 468. Ætas præterita irrevocabilis. Horat. l. 1. ep. 18. v. 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum. Liv. l. 42. c. 62. Ut secunda fortuna in conditione honestæ pacis uteretur, potius quam spe vana evectus in casum irrevocabilem se daret. irremediabile. Lucan. l. 1. v. 509. ruit irrevocabile vulgus. Plin. l. 3. ep. 7. Morbi tædio ad mortem irrevocabili constantia decucurrit. Plin. alter c. 1. l. 32. Ancoræ pondere irrevocabili jactæ. h. e. quæ propter pondus reduci, & retrahi vix possunt, cum semel jactæ sunt. Id. l. 16. c. 36. Hamus irrevocabilis. Paul. Dig. lib. 39. tit. 5. leg. 35. Donatio irrevocabilis. ¶ Translate Tacit. in Agric. cap. 42. Domitiani natura præceps in iram, & quo obscurior, eo irrevocabilior. h. e. implacabilior.

IRREVOCABILITER, & Inrevocabiliter, irrevocabilmente, ita ut non sit revocandi locus. Augustin. epist. 120. c. 24. Superbia, qua diabolus irrevocabiliter progressus est.

IRREVOCANDUS, & Inrevocandus, a, um, irrevocabilis. Claudian. de B. Get. v. 122. ferro ne largius acto, Irrevocandus eat fectis vitalibus error.

IRREVOCATUS, & Inrevocatus, a, um, non richiamato, non revocatus. Horat. l. 2. ep. 1. v. 223. Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati. V. Revoco in fine. Ovid. Metam. 11. v. 401. sed enim irrevocatus ab acri Cæde lupus perstat.

IRREVOLUTUS, h. e. inevolutus, legitur a nonnullis apud Martial. epigr. 1. l. 11. ubi alii rectius inevolutus.

IRRIDENTER, & Inridenter, burlando, irridendo. Laber. apud Charis. l. 2. pag. 181. Putsch. Irridenter petit. Augustin. ep. 5. a med. Irridenter admonere.

IRRIDEO, & Inrideo, es, isi, isum, a. 2. ridere su qualche cosa, καταγελάω, in, seu super aliqua re rideo. Cic. 12. Attic. ep. 6. Cæsar mihi irridere visus est. Terent. Heaut. 5. 2. 29. Irrides in re tanta, neque me quidquam consilio adjuvas? Phædr. l. 5. fab. 3. Calvi momordit musca nudatum caput: Quam opprimere captans, alapam sibi duxit gravem. Tunc illa irridens, &c. Tacit. 1. Ann. c. 8. Multum irridentibus, qui ipsi viderant, &c. ¶ Et deridere, ridendo contemno, ludibrio habeo, beffare, dileggiare, ridere di qualche cosa. Plaut. Trin. 2. 4. 45. Bonis tuis rebus meas res irrides malas. Id. Amph. 2. 1. 40. Venis ultro irrisum dominum. Cic. 2. Agrar. cap. 35. Irridere aliquid & contemnere. Id. Fam. 9. ep. ult. An tu id melius, qui etiam in philosophum irriseris? Est quæ omittere in. Id. 4. Acad. c. 39. a med. Vos ab illo irridemini, & ipsi illum vicissim eluditis. Id. 2. de nat. Deor. c. 3. Per jocum deos irridens. ¶ Olim fuit etiam irrido, is. M. Brutus apud Diomed. l. 1. pag. 378. Putsch. Irridunt horum lacrymas.

IRRIDICULE, & Inridicule, senza erso, non ridicule, infacete. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 42. Non irridicule quidam ex militibus dixit, &c.

IRRIDICULO, & Inridiculo. Irridiculo habere est irridere. Plaut. Pœn. 5. 4. 8. Præpotentes, pulcræ, pacisque potentes, soror, fuimus, neque ab juventute ibi irridiculo habitæ. ¶ Irridiculo esse est irrideri, ludibrio, seu irrisui esse. Id. Cas. 5. 2. 3. Atque ita irridiculo sumus ambo. Al. aliter leg.

IRRIGATIO, & Inrigatio, onis, f. innaffiamento, innacquamento, ἄρδευσις, actus irrigandi. Cic. 2. Offic. c. 4. Ductus aquarum, derivationes fluminum, agrorum irrigationes. Plin. l. 36. c. 22. Irrigatione fluminis diluere aliquid.

IRRIGATOR, & Inrigator, oris, m. irrigatore, qui irrigat. Augustin. epist. 93. ante med. Plantator & irrigator extrinsecus.

IRRIGATUS, & Inrigatus, a, um, innaffiato, innacquato, ἀρδόμενος. Colum. l. 2. c. 14. Melius habetur fœnum, quod suapte natura succoso gignitur solo, quam quod irrigatum aquis elicitur. Phædr. l. 4. fab. 14. v. 9. irrigatus multo venas nectare. Liv. l. 7. c. 3. Cum medios forte ludos circus Tiberi superfuso irrigatus impedisset. innondato. ¶ Jocülariter Plaut. Epid. 1. 2. 18. Quem quidem ego hominem irrigatum plagis pistori dabo.

IRRIGO, & Inrigo, as, avi, atum, a. 1. innacquare, innaffiare, irrigare, ἄρδω, in aliquem locum rivos deduco. Cic. 2. de nat. Deor. c. 52. Ægyptum Nilus irrigat. & lib. 1. cap. 43. Fontibus irrigare hortulos. ¶ Translate Virg. 3. Æn. v. 511. fessos sopor irrigat artus. Lucret. l. 4. v. 905. somnus per membra quietem irrigat. (Hinc irriguus somnus apud Persium.) Lucret. l. 5. v. 282. Largus item liquidi fons luminis ætherius sol Irrigat assidue cælum candore recenti. Plaut. Pœn. 3. 3. 86. Coo vino edentulo ætatem irriges. h. e. madefacias, foveas, & quasi virides reddas annos tuos. Lucil. apud Non. c. 9. n. 5. Si voles per aures pectus irrigarier. ¶ Pro madefacere, bagnare. Senec. in Phœniss. v. 441. Irrigare fletu genas. Id. in Thyest. v. 44. Irrigat terram cruor. ¶ Irrigare aquam est deri-

derivare, & diducere agri irrigandi causa. *Cato R. R. cap.* 151. Si quando non pluet, aquam irrigato leniter in areas. *Virg.* 4. *Georg. v.* 115. & amicos irriget imbres. *Cato* R. R. 1. 36. Amurcam spargas, vel irriges ad arbores. ¶ Translata *Virg.* 1. *Æn. v.* 695. At Venus Ascanio placidam per membra quietem Irrigat. *Accius* apud *Serv. ad Æn.* 12. *v.* 605. Et lanugo florea nunc demum irrigat.

IRRIGUUS, & Inriguus, a, um, *innacquato, innaffiato, abbondante d' acque, ὑδάτος,* aquis abundans, unde facile irrigari potest. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 16. Irriguus hortus. *Plaut. Trin.* 2. 1. 9. Herba irrigua. *Plin. l.* 5. *c.* 14. Regio irrigua fontibus. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 9. Irriguumque mero sub noctem corpus habento. *h. e.* madens, perfusum. ¶ Active *irrigua aqua* quæ irrigat. *Virg.* 4. *Georg. v.* 32. irriguumque bibant violaria fontem. *Ovid. l.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 2. irriguis ora salubris aquis. Adde *Tibull. l.* 2. *eleg.* 1. *v.* 44. ¶ Translate *Pers. sat.* 5. *v.* 56. Hic satur irriguo mavult turgescere somno. Sic *Lucret. l.* 4. *v.* 905. somnus per membra quietem irrigat. ¶ *Irriguus equus* dixit *Sever. in Ætna, v.* 28. qui per occultos terræ meatus more aquæ manant, & discurrunt. *Iove.* ¶ *Irriguum carmen* dixit *Id. ibid. v.* 295. significans sonos, qui per organa hydraulica ope aquæ eduntur. Addit *Scalig.* similem locum *Manilii l.* 3. *v.* 4. ubi alii aliter leg.

IRRIMOR, & Inrimor, aris, dep. 1. *investigare*, idem quod rimor, investigo. *Pacuv.* apud *Non. c.* 4. *n.* 395. Cum incultos pervestigans inrimarer sinus.

IRRIO. V. *Hirrio.*

IRRISIBILIS, & Inrisibilis, le, qui irrideri potest, vel irrideri dignus. Est *Augustini Serm.* 87. *sect.* 9. (*al. c.* 7.)

IRRISIO, & Inrisio, onis, f. *irrisione, derisione, dileggiamento, καταγέλως, μυκτηρισμός*, actus irridendi, derisio, ludibrium. *Cic.* 4. *Acad.* 1. 39. *a med.* Liber igitur a tali irrisione Socrates. *Id.* 2. *de Orat.* 1. 12. Hæc oratio omnium irrisione luditur. *Id.* 1. *Offic. c.* 38. *extr.* Deforme est, de se ipso prædicare, & cum irrisione audientium imitari militem gloriosum. *h. e.* ut ab audientibus irrideatis.

IRRISIVE, irridendo. V. *Insorie.*

IRRISOR, & Inrisor, oris, m. *dileggiatore, beffatore, χλευαστής*, qui irridet. *Cic. Parad.* 1. *c.* 4. Veniant igitur isti irrisores hujus orationis ac sententiæ. *Propert. l.* 2. *el.* 9. *v.* 1. Dicebam tibi venturos, irrisor, amores.

IRRISORIUS, & Inrisorius, a, um, ad irridendum pertinens. *Martian. Capell. l.* 8. *pag.* 273. Irrisoria lepidaque versutia.

IRRISUS, & Inrisus, us, m. *irrisione, dileggiamento*, irrisio. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 15. Suam virtutem irrisui fore, perdoluerunt. *Liv. l.* 7. *c.* 10. Gallus linguam ab irrisu exserens. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *a med.* Irrisu coarguere aliquid. *Id. l.* 37. *c.* 9. *ante med.* Non sine irrisu & contemptu generis humani. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 15. Nero Britannico jussit, exsurgeret, & cantum aliquem inciperet: irrisum ex eo sperans pueri sobrios convictus ignorantis.

IRRISUS, & Inrisus, a, um, *beffato, dileggiato*, derisus, contemptus. *Plaut. Epid.* 3. 4. 81. Perdam potius, quam sinam, me impune irrisum esse habitum. *Virg.* 5. *Æn. v.* 272. Irrisam sine honore ratem Sergestus agebat. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 9. Ad vana & toties irrisa revolutus.

IRRITABILIS, & Inritabilis, le, *che facilmente s' irrita, ὀργίλος, ἐρεθιστικός*, qui facile irritatur. *Cic. Attic. lib.* 2. *ep.* 17. *ante med.* Irritabiles animos esse optimorum sæpe hominum, & eosdem placabiles. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 102. Multa fero, ut placem genus irritabile vatum. ¶ Item qui facile irritat, & provocat. *Lactant. l.* 6. *c.* 23. Diabolus objicit oculis irritabiles formas, suggeritque fomenta.

IRRITABILITAS, & Inritabilitas, atis, f. *l' irascibile*, vis irascendi. V. *Excandescentia.*

IRRITAMEN, & Inritamen, inis, n. irritamentum. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 434. opes, animi irritamen avari. & *lib.* 12. *v.* 102. Haud secus exarsit, quam Circo taurus aperto Cum sua terribili petit irritamina cornu, Puniceas vestes.

IRRITAMENTUM, & Inritamentum, ti, n. *aizzamento, irritamento, ἐρέθισμα*, id, quo quispiam irritatur, lacessitur, provocatur. *Liv. l.* 40. *c.* 27. Quibuscumque irritamentis poterat, iras militum acuebat. & *lib.* 30. *c.* 11. Quod irritamentum certaminum equestrium est. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 140. Effodiuntur opes, irritamenta malorum. *Val. Max. l.* 2. *c.* 6. *n.* 1. Irritamenta luxuriæ. *Sallust. in Jug. c.* 94. gulæ. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 9. invidiæ. *Id. in Agric. c.* 20. pacis. *Justin. l.* 31. *c.* 6. *extr.* belli. *Plin. in Paneg. c.* 8. irarum.

IRRITATIO, & Inritatio, onis, f. *irritamento, instigazione, provoca, ἐρεθισμός*, actus irritandi. *Liv. l.* 31. *c.* 14. *a med.* Et irritatio animorum ea prima fuit. *Senec. ep.* 9. *a med.* Ad amicitiam fert illum sapientem nulla sua utilitas, sed naturalis irritatio. *inclinazione, prurito.* (Adde *de consol. ad Helv. c.* 6.) *Gell. lib.* 7. *cap.* 16. Reperire irritationes edendi. *h. e.* gulæ irritamenta. *Tacit. de Germ. c.* 19. Feminæ nullis spectaculorum illecebris, nullis conviviorum irritationibus corruptæ.

IRRITATOR, & Inritator, oris, m. *irritatore, provocatore, ἐρεθιστής*, qui irritat, provocat, lacessit. *Senec. epist.* 108. Omnibus natura fundamenta dedit, semenque virtutum: omnes ad ista nati sumus: cum irritator accessit, tunc illa animi bona, velut sopita, excitantur.

IRRITATUS, & Inritatus, a, um, *irritato, provocato, aizzato*, provocatus, lacessitus, ad iram incitatus, commotus. *Terent. Phorm.* 2. 2. 10. Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituere. *Plaut. Capt.* 3. 1. 25. Canis irritata. *Justin. l.* 12. *c.* 6. *sub fin.* Infestæ & irritatæ bello gentes. *Ovid. in fin. l.* 13. *Metam.* furit ille, irritatusque repulsa, &c. *Sueton. in Galb. c.* 21. Maxime irritati ad talem jocorum petulantiam, quod, &c. *h. e.* stimulati, invitati. *Senec. ep.* 97. *a med.* Lætatur ille adulterio, in quod irritatus est ipsa difficultate. *Gell. l.* 19. *c.* 9. Animo irritato indignabundus. & *lib.* 15. *c.* 9. Atque ego his ejus verbis irritatior, audi inquam, &c.

IRRITO, & Inrito, as, avi, atum, a. 1. *irritare, provocare a sdegno, aizzare, stimolare, ὀργίζω, παροργίζω, παροξύνω*, ad iram provoco, lacesso, incendo. *Irritare*, inquit *Non. cap.* 1. *n.* 131. & *Donat. ad Terent. Adelph.* 2. 4. 18. & *ad Andr.* 3. 4. 28. proprie dicuntur canes, qui ante latrandum, restrictis dentibus, R litteram sono asperiore imitantur. Hinc *Lucil. de littera* R. Irritata canes quod, homo quam, planius dicit. Alii tamen Etymologi aliunde derivant. *Cic. pro Mil. c.* 31. Ut vi irritare ferroque lacessere fortissimum virum auderet. *Liv. l.* 29. *c.* 15. & *Stat.* 11. *Theb. v.* 716. Irritare iram alicujus. *Liv. l.* 33. *c.* 46. sibi simultates. *Sallust. in fragm.* apud *Non. loc. cit.* bellum. *Varr. ibid.* ventos & procellas. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 418. hostem ad iram. *Justin. l.* 9. *c.* 2. animos. *Vellej. l.* 2. *c.* 66. aliquem ad necem cujuspiam. ¶ *Irritare crabrones*, proverb. V. *Crabro.* ¶ Translate *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 40. Cum fera diluvies quietos Irritat amnes. *Tacit. in fin. l.* 13. *Ann.* Ingenii violentia exitum (*al. leg.* exitium) irritavit. ¶ Est etiam excitare, commovere, *incitare, commovere.* *Quintil. l.* 1. *c.* 1. *a med.* (*al. c.* 2.) Irritare infantiam ad discendum. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 649. sicco cortice irritare flammas. *Id.* 2. *Amor. el.* 4. *vers.* 9. forma meos irritat amores. & *lib.* 3. *el.* 4. *v.* 11. ea irritare vetando. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 4. suspiciones. *Sen. ep.* 7. *a med.* cupiditatem. *Horat. in Ar. Poet. v.* 180. Segnius irritant animos demissa per aurem, Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus. *h. e.* tardius, lentius, minus movent, afficiunt, excitantque: *fanno meno impressione.* *Lucret. l.* 1. *v.* 70. Irritare virtutem animi. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 75. Ingenium potis irritat Musa poetis. *Senec. l.* 6. *de benef. c.* 29. Irritare ac provocare naturam per se pronam ad humanitatem. *Sil. l.* 13. *v.* 355. Poculaque Eoa luxum irritantia gemma. ¶ *Irrito, as*, penult. correpta, pro irritum reddo, parum Latinum est. *Imp. Theodos. lib.* 3. *Cod. tit.* 12. *leg.* 2. *extr.* Et quod contra hoc factum fuerit, omnibus modis irritatur.

IRRITUS, & Inritus, a, um, *vano, nullo, di niun valore, e effetto, ἄκυρος, ἄπρακτος*, non ratus, vanus, inanis, inutilis, effectu carens. *Terent. Phorm.* 5. 7. 58. Quod dictum, indictum est: quod modo erat ratum, irritum est. *Cic.* 4. *Verr. c.* 26. Ut omnes istius injurias, quas modo posset, rescinderet & irritas faceret. & *cap.* 57. Ea, quæ in magistratu gesserat, sustulit atque irrita jussit esse. *Id.* 2. *de Legib. c.* 8. *extr.* Quæ augur injusta, nefasta, vitiosa, dira defixerit, irrita infectaque sunto. *Plaut. Asin.* 1. 2. 10. Ingrata atque irrita esse omnia intelligo, quæ dedi, & quod bene feci. *Cic.* 2. *Phil. c.* 42. *sub fin.* Testamentum irritum facere. *Sueton. in Tiber. c.* 51. Testamentum pro irrito habere. *Gell. l.* 13. *cap.* 14. Remus aves irritas habuit. *Quintil. l.* 12. *c.* 1. & *Ovid.* 1. *Metam. v.* 273. irritus labor. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 81. irritum remedium. *Virg.* 4. *Georg. v.* 519. irrita dona. *Id.* 2. *Æn. v.* 459. tela. & *lib.* 10. *v.* 95. jurgia. *Catull. carm.* 30. *ad Alphen. v.* 9. tua dicta omnia factaque venti irrita ferunt. & *carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 142. Quæ cuncta aerii discerpunt irrita venti. & *vers.* 59. irrita promissa. *Plin. in Paneg. c.* 26. Irritis precibus surdas principis aures adstrepere. *Liv. l.* 29. *c.* 35. *ad fin.* Ab irrito incepto abscedere. *Id. l.* 28. *c.* 31. Spes ad irritum redacta. *frustrata.* Al. leg. *in irritum.* *Id. l.* 2. *c.* 6. Incensus dolore tantæ ad irritum cadentis spei. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 53. *extrem.* In irritum cecidere labores. & *cap.* 26. Victoria ad irritum revolvebatur. *si risolvevano in nulla.* & *lib.* 3. *Hist. cap.* 34. irrita præda. *h. e.* quæ nullum emolumentum affert. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *extr.* irrita lingua. *h. e.* quæ in cassum loquitur. ¶ Irritus contractus, irrita emptio, venditio, solutio, pactio, & hujusmodi, h. e. nullius valoris, aut roboris, frequentissima sunt apud JCtos. ¶ *Irrita ova*, quæ Græce hypenemia, sunt, ex quibus incubando nihil gignitur. *Plin. l.* 10. *c.* 58. & 60. ¶ *Irritus alicujus rei*, est, qui frustra & sine effectu quippiam egit. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 32. *extr.* irritus legationis. *Vellej. l.* 2. *c.* 63. consilii. *Curt. in fin. cap.* 5. *l.* 6. spei. *Sil. l.* 7. *v.* 131. incepti. *Nazar. in Paneg. Constant. c.* 2. coeptorum. *Ammian. sub fin. l.* 20. propositi. ¶ Et absolute *Virg.* 5. *Æn. v.* 442. Nunc hos, nunc illos aditus, omnemque pererrat Arte locum, & variis assultibus irritus urget. *senza potere far nulla.* & *Senec. de benef. l.* 6. *c.* 11. Domum non minus lassus, quam irritus rediit. & *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 21. Venit & a templis irrita turba domum. *h. e.* sine ullo oraculi responso: inconsulta. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 25. Irriti legati remittuntur, cum donis tamen. *senz' aver ottenuto nulla.* & Cato apud *Gell. c.* 2. *l.* 11. Sumptuosus, cupidus, vitiosus, irritus qui habebatur, is laudabatur. *h. e.* inutilis, nequam. *buon da nulla.* ¶ Videtur *irrita*, adverbii ritu usurpari in illo *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c.* 11. In eo quod irrito petebatur.

IRROBORO, & Inroboro, as, avi, atum, a. 1. robur addo, vires do. Neutrorum more adhibetur a *Gell. l.* 1. *c.* 22. Irroboravit inveteravitque falsa atque aliena verbi significatio. *e' è fortificato: ha preso piede.* Subintelligitur autem accus. *se.*

IRROGATIO, & Inrogatio, onis, f. *imposizione, condanna*, actus irrogandi, constitutio, impositio, inflictio. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 3. Quod est in eadem multæ irrogatione præscriptum. *Plin. in Paneg. c.* 40. *sub fin.* Tarditatem solvendi dupli vel quadrupli irrogatione multare.

IRROGATUS, & Inrogatus, a, um, *imposto*, impositus, constitu-

tus, inflictus. *Tacit. Ann.* 23. *c.* 23. Irrogatum accusatori exsilium. *& lib.* 16. *c.* 5. Tnojoribus irrogata supplicia. *Gell. in fin. cap.* 19. *l.* 7. Multa irrogata Scipioni.

IRROGO, *&* Inrogo, as, avi, atum, a. a. *imporre, dare*, ὑπαγάγω, constituo, impono, infligo: quasi contra aliquem rogo. Nam in irrogandis alicui legibus, multa, tributo rogabatur populus contra eos, in quos leges ferebantur, multa dicebatur, tributum imponebatur, rogabatur, inquam, ut suo suffragio ea confirmaret. *Cic. pro Dom.* *c.* 17. Leges privatis hominibus irrogare. *& cap.* 42. privilegia tyrannica. *& cap.* 22. & *pro Mil. c.* 14. multam alicui. *Plin. in Paneg. c.* 37. alicui tributum. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 28. pœnam. *& lib.* 16. *c.* 5. supplicium. *& lib.* 4. *c.* 10. *extr.* sibi mortem. *Quintil. declam.* 10. *c.* 15. religionem alicui. *h. e.* injicere, imponere. *Id. l.* 10. *c.* 3. *a med.* Labori non plus irrogandum est, quam quod somno supererit. *h. e.* assignandum, tribuendum. *Plin. l.* 2. *c.* 7. Irrogare imperium in aliquem. *h. e.* imponere, tribuere. ¶ Pro rogare, petere. *Eumen. pro restaur. Schol.* (si sanus est locus) *c.* 4. Cum obsessa civitas auxilium Romani Principis irrogaret. ¶ *Irrogassit* pro *irrogaverit*. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 3.

IRRORATUS, *&* Inroratus, a, um, *irrugiadato, bagnato*, rore aspersus. *Colum. l.* 9. *cap.* 14. *circa med.* Irroratis floribus apes mella conficiunt.

IRRORO, *&* Inroro, as, avi, atum, a. a. *irrugiadare, bagnare, aspergere*, ἐπιδροσίζω, rore aspergo, perfundo, madefacio. *Colum. l.* 11. *c.* 24. Noctibus vas tegendum erit, ne irroretur. *Id. l.* 10. *v.* 147. Primitiis plantæ modicos tum præbeat imbres Sedulus irrorans olitor. *innaffiando*. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 189. ter sumptis flumine crinem Irroravit aquis. *& lib.* 1. *v.* 371. irrorare liquores vestibus & capiti. *Sil. l.* 11. *v.* 303. Bacchi liquorem mensis. *& lib.* 2. *v.* 123. oculus lacrimis. *Colum. l.* 12. *c.* 47. Plusculum mellis adjiciunt, oleoque viridi irrorant. *h. e.* guttatim perfundunt. *Pers. sat.* 6. *v.* 21. irrorans patinæ piper. ¶ Translate *Sil. l.* 10. *v.* 355. *de Somno.* quatit inde soporas Devexo capiti pennas, oculisque quietem Irrorat, tangens Lethæa tempora virga. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros.* *v.* 75. Zephyrus assiduis irrorat flatibus annum. ¶ Absolute & impersonalium more, *Colum. lib.* 10. *v.* 331. *de Jove*. Sæpe etiam gravidis irrorat pestifer undis. *& lib.* 11. *c.* 2. *post med.* Africus (*spirat*) interdum Auster irrorat. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 359. cum viscere vultur adeso Tollitur e scopulis, & rostro irrorat aperto. *h. e.* stillat guttas sanguinis. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 369. Lacrimæ irrorant folia.

IRROTO, *&* Inroto, as, avi, atum, a. 1. rotando, seu circumagendo impello. *Minuc. Felix in Octav. c.* 3. *de pueris quodam lusu.* Testam super undas irrotare.

IRRUBESCO, *&* Inrubesco, is, bui, n. 3 *rosseggiare*, ἐνερυθριάω, ruber fio. *Stat.* 6. *Theb. v.* 230. nec sanguine ferrum irrubuit. *Id. l.* 5. *Silv.* 3. *v.* 31. tuus ut mihi vultibus ignis Irrubuit. *Solin. c.* 5. *extr.* (*al. c.* 11. *ad fin.*) Hæmachates sanguineis maculis irrubescit.

IRRUCTO, *&* Inructo, as, a. 1. *ruttare*, ἐρεύγομαι, est ructu afflare. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 6. Quid tu, malum, ergo in os mihi ebrius irructas?

IRRUFATUS, *&* Inrufatus, a, um, *fatto rosso*, rufus factus. *Tertull. in Apoleg. cap.* 22. *extr.* Barba tactu irrufata. Adde *advers. Psych.* *c. ult.*

IRRUFO, *&* Inrufo, as, a. *far rosso*, rufum facio, ἐρυθραίνω. *Hieronym. ep.* 7. *ad Læt. ante med.* Nec caput gemmis oneres, nec capillum irrufes.

IRRUGATIO, *&* Inrugatio, onis, f. *increspamento*, rugarum contractio. Est *Servii ad Æn.* 1. *v.* 652.

IRRUGO, *&* Inrugo, as, a. 1. *increspare*, in rugas contraho, corrugo, ῥυτιδόω. *Gell. l.* 12. *c.* 1. *ante med.* Ne æquor illud ventris irrugetur. *Stat.* 4. *Theb. v.* 266. Undantemque sinum nodis irrugat Iberis. *h. e.* vestem laxam fibula contrahit, vel balthei fascia.

IRRUMATIO, *&* Inrumatio, onis, f. actus irrumandi. *Catull. carm.* 21. *ad Aurel. v.* 8.

IRRUMATOR, *&* Inrumator, oris, m. qui irrumat. *Catull. carm.* 10. *de Vari scorto*, *v.* 22.

IRRUMATUS, *&* Inrumatus, a, um, particip. passiv. ab Irrumo. *Auctor. Priapeor.* & *Martial. l.* 2. *epigr.* 70.

IRRUMO, *&* Inrumo, as, avi, atum, a. a. est rumam, seu mammam præbere. Transfertur & ad alia. Pro *Aerficdζω*. *Catull. carm.* 16. *ad Aurel. & Fur. Martial. l.* 2. *epigr.* 47. &c. ¶ Pro despicere, ludibrio habere, contumelia afficere. *Catull. carm.* 73. *in Gell.* nam quamvis irrumet ipsum Nunc patruum, verbum non faciet patruus.

IRRUMPO, *&* Inrumpo, is, upi, uptum, n. 3. *entrare a forza, cacciar dentro con violenza, introdursi con impeto*, εἰσπίπτω, ietrorumpo, irruo, vi atque impetu ingredior, invado, irruptionem facio. *Terent. Eun.* 5. 7. 26. Cesso huc intro irrumpere? *Cic.* 1. *de Divin.* *c.* 24. Syracusanos improviso in castra irrupisse. *Cæs. l.* 5. *B. Gall.* *c.* 43. Et quæ pars hostium confertissima visa est, in eam irrumpit. *Sallust. in Catil. c.* 49. *ad fin.* Cethegus libertos suos orabat, uti grege facto, cum telis ad se se irrumperent. *Plin. l.* 6. *c.* 23. *in fin.* Mare in terras irrumpit. *& cap.* 13. Mare irrumpit e Scythico Oceano in aversa Asiæ. *Senec. in Octav. v.* 732. Irrumpere intra tecta. ¶ Et omissa præposit. quæ inest in ipso verbo, *Sallust. in Jug. c.* 62. Portam irrumpit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 211. Primo impetu domum ejus irrumpere conatus est. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 9. Repentino incursu stationes hostium irrumpit. *& lib.* 5. *c.* 20. irrumpere pontem. *& lib.* 4. *c.* 13. Italiam. *& lib.* 1. *c.* 82. convivium. ¶ Poetice cum dativo. *Virg.* 6. *Æn. v.* 528. irrumpunt thalamo. *Sil. l.* 2. *v.* 378. attoniti, ceu templo irrumperet hostis. *& lib.* 9. *v.* 365. irrupit trepidis hostis. *& lib.* 10. *v.* 368. sacris irrumpere muris. ¶ Immanis hyperbole est in illo *ejusd. lib.* 15. *v.* 167. Tellurem procul irrumpentem in sidera cernunt, Aerias Alpes. ¶ *Irrumpere se*, est impetu ferri. *Varr. apud Non. cap.* 4. *n.* 76. Quidam navicularios irrupit se in curiam. Sic *erumpere se*, dixere *Cæs. Virg.* & alii. ¶ Translate *Cic.* 4. *Acad. c.* 44. Atrocitas ista quo modo in Academiam irruperit, nescio. *& cap.* 40. Imagines extrinsecus in animos nostros per corpus irrumpunt. *Id.* 3. *de Orat. c.* 27. *extr.* Qui in nostrum patrimonium irruperunt. *& cap.* 41. Luxuries in domum irrupit. *Senec. epist.* 117. *a med.* Quomodo istas calamitates removeam, quæ ad me irruperunt, quomodo illas, ad quas ego irrupi. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 15. irrumpet adulatio. *Ovid. in fin. el.* 1. *l.* 5. *Trist.* irrumpunt curæ, quoque vetantur, eunt. *Lucan. l.* 1. *v.* 470. Fama irrupit animos populi. *Quintil. l.* 2. *c.* 1. Grammatici ad prosopopœjas usque, & ad suasorias irrumpunt. *h. e.* accedunt ad ea tradenda, quæ non sunt artis suæ, quasi in alienam provinciam irrumpentes. *Stat.* 1. *Achill. v.* 508. Eja, irrumpe deos. *h. e.* scrutare, explora deorum mentem. *entrare mentes superum*, hoc sensu dixit *Sil. l.* 1. *v.* 124. Rursus *Stat.* 10. *Theb. v.* 341. Phœbe veni: sæpe hanc dignere irrumpere mentem. *h. e.* numine & afflatu invadere.

IRRUO, *&* Inruo, is, ui, n. 3. *entrare con furia, avventarsi, lanciarsi*, εἰσπηδάω, in aliquid ruo, impetu me infero, vi me immitto, invado, irrumpo. *Terent. Eun.* 4. 7. 18. Quam mox irruimus? *quanto stiamo ad assaltarli?* Ubi *Donat.* irruere proprie dicuntur, qui cum furore prœlium ineunt. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 19. Et equo admisso, in mediam aciem Latinorum irruebant. *Terent. Adelph.* 1. 2. 8. Fores effregit, atque in ædes irruit alienas. *Virg.* 2. *Æn. v.* 222. irruimus ferro. *colla spada alla mano*. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 294. irruet intrepidus flammis. *si caccierà nel fuoco*. & *Cic. pro Dom. c.* 45. *extr.* Omni impetu furoris irruere in aliquem. ¶ *Irruere se*, dicitur, ut *irrumpere*, aut *erumpere se*. *Terent. Adelph.* 4. 2. 11. Vide, ne ille huc prorsus se irruat. *si cacci qui dentro*. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 10. In alienas possessiones temere irruere. *& lib.* 3. *c.* 41. Verecunda debet esse translatio, ut deducta esse in alienum locum, non irruisse videatur. *Id.* 2. *Verr. c.* 12. De industria in odium alicujus & offensionem irruere. *Lucan. l.* 7. *vers.* 60. Cladibus irruimus, nocituraque poscimus arma.

IRRUPTIO, *&* Inruptio, onis, f. *irruzione, scorreria*, ἐπιδρομή, εἰσβολή, actus irrumpendi, incursio. *Cic. pro leg. Manil. c.* 6. Cum hostium copiæ non longe absunt, etiam si irruptio facta nulla sit, tamen pecora relinquuntur, agricultura deseritur. *Plin. in Paneg. c.* 81. Submovere campis irruptionem ferarum. *Flor. l.* 2. *c.* 12. Regem securum subita belli irruptione terruit. *Plaut. Pœn. prol. v.* 42. Irruptionem facere in popinam. *Pallad. in Septembr. tit.* 17. Botryones in loco obscuro sine luminis irruptione suspendere.

IRRUPTUS, *&* Inruptus, a, um, *non rotto*, ἄρρηκτος, non ruptus. *Horat. sub fin. od.* 13. *l.* 1. Felices ter & amplius, Quos irrupta tenet copula.

IRTIOLA, *vel* Irciola, æ, f. genus est vitis, atque uvæ, Umbriæ, Mevanatique, & Piceno agro peculiaris. *Plin. l.* 14. *c.* 3. ¶ Hanc nuper sibi cognitam ait *Colum. l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* nobis vero prorsus incognita est: etsi non desunt, qui *ovam passam* esse putant.

IRUS, i, m. Ἶρος, mendicus fuit Ithacensis, assecla procorum Penelopes, quem Ulysses domum reversus pugno interfecit. Hujus paupertas abiit in proverbium, ut hominem extremæ inopiæ Iro pauperiorem dicamus. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 7. *v.* 42. Irus & est subito, qui modo Crœsus erat. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 39. Lydus Dulichio non distat Crœsus ab Iro. *Martial. l.* 6. *epigr.* 77. Cum sis tam pauper, quam nec miserabilis Irus. *Id. l.* 5. *epigr.* 40. Crœso divitior licet fuissem, Iro pauperior forem, Charine. ¶ Binominem appellat *Ovid. in Ibin*, *vers.* 419. quia & Arnæus appellatus est.

I S

IS, ea, id, *quegli, quella, quelli, quello, egli, colui*, ὅτος, ἐκεῖνος, αὐτός, pronomen demonstrativum, & relativum, tertiæ personæ, mediam vim habens inter *hic*, & *ille*: nam pro utroque ponitur. Vult *Voss.* esse a Græco ὅς, quamvis usu differant, *o* in *i* converso. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 1. Venit mihi obviam tuus puer: is mihi litteras abs te reddidit. *Terent. Andr.* 1. 3. 16. Fuit quidam senex mercator: navem is fregit apud Andrum insulam: is obiit mortem. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 3. Constituerunt ea, quæ ad proficiscendum pertinerent, comparare. *Terent. Eun.* 4. 4. 56. Id modo dic, abisse Dorum. *di sol questo*. & *ibid.* 3. 4. 7. Quisnam hinc a Thaide exit? is est, an non est? ipsus est. *è egli desso, o no!* ¶ De *id*, & *eo*, & *ea* suo loco egimus. ¶ Sæpe adjective ponitur, h. e. cum ipso nomine jungitur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. Ea res ut est Helvetiis enunciata, &c. *Cic.* 3. *Offic. c.* 13. Ea re, quia turpe sit, faciendum non esse. *h. e.* ob eam rem. *Plin. l.* 6. *c.* 17. *a med.* Quam urbem is rex condidit. *Terent. Adelph.* 5. 6. 5. Is mihi profecto est servus spectatus satis, cui dominus curæ est. *Liv. l.* 2. *c.* 17. Cum jam in eo res esset, ut in murum evaderet miles. *h. e.* in eo statu. *Al. leg.* cum jam in eo esset, ut, &c. ¶ Sæpe est talis, hujusmodi, *tale*. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 12. Neque enim tu is es, qui, quid sis, nescias. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 8. Itaque ego is in illum sum, quem tu me esse vis. *Id. pro Flacc. c.* 25. Est enim, credo, is vir iste, ut civitatis nomen sua auctoritate sustineat. *Terent. Heaut.* 2. 3. 118. In eum jam res rediit locum, ut, &c. ¶ Cum secunda persona, *Cic. Phil.* 2. *c.* 30. *in fin.* Qui magister equitum fuisse tibi viderere, in proximum annum consulatum peteres, is per municipia coloniasque

Gal-

Galliæ cum Gallicis & lacerna cucurrisse. *h. e.* cum talis esses. ¶ Interdum refertur ad primam. *Plaut. Merc.* 3. 4. 47. Egomet credidi homini docto rem mandare: is lapide mando maximo. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 14. *ad fin.* Atque hæc omnia is feci, qui sodalis Dolabellæ eram. Adde *Senec. epist.* 63. *ad fin.* ¶ Interdum emphasim habet. *Cic. Phil.* 3. c. 12. Antonius cum una legione, eaque vacillante. *Id. Attic. lib.* 5. *epist.* 1. Iæ primis nobis sermo, isque multus, de te fuit. *& lib.* 12. *ep.* 10. Tuus dolor, humanus is quidem, sed magnopere moderandus. *Id.* 4. *Catil.* c. 4. Vincula, eaque sempiterna. *Id. Phil.* 2. *c.* 28. Certa flagitiis merces, nec ea parva. *Sallust. in Catil. cap.* 50. Silanum certe scio, quæ dixerit, studia reipubl. dixisse, neque illum in tanta re gratiam, aut inimicitias exercere: eos mores, eam modestiam viri cognovi. *tali senno è costumi, tanta la moderazione*, &c. ¶ Interdum vim habet reciproci. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 5. Helvetii persuadent Rauracis, ut una cum iis proficiscantur. *h. e.* secum. *& cap.* 12. *in fin.* Cæsar etiam privatas injurias ultus est, quod ejus soceri avum Tigurini interfecerant. Sic *cap.* 11. Liberi eorum. *h. e.* sui. ¶ Aliquando redundat. *Cic.* 4. *Acad. c.* 25. Quod ne id facere posses, idcirco, &c. *Terent. Eun.* 2. 2. 70. Id, amabo, adjuta me, quo id fiat facilius. *Plaut. Trin.* 4. 3. 16. Quorum eorum unus surripuit currenti cursori solum. *Cic.* 4. *Tuscul.* c. 36. Quid est enim, quo non progrediatur eodem ira, quo furor? *Id. de Senect. c.* 15. Malleoli, plantæ, sarmenta, viviradices, propagines, nonne ea efficiunt, ut quemvis cum admiratione delectent? *Liv. l.* 1. *c.* 19. Urbem novam, conditam vi & armis, jure eam, legibusque de integro condere parat. *Al. omitt.* eam. *Plin. l.* 16. *c.* 4. *ad fin. de Corona civica.* Quatuordecim eas accepit Siccius Dentatus. *quattordeci di quelle ne riportò.* ¶ Aliquando assumit syllabicam adjectionem. *Plaut. Merc. prol. v.* 91. Ipsa conlectis, navim solvimus. *Id. Truculent.* 2. 6. 15. Alios collaudat, eapse se vero non potest. *Id. Curcul.* 4. 3. 2. eapse illa, qua, &c. *& vers.* 6. eapse illo, quo, &c. *& Cistell.* 2. 3. 22. Eampse vos audistis. ¶ Dativus *ei* etiam *eii* sculptum legimus: qua ratione prima producitur. *Plaut. Curcul.* 4. 3. 12. eii reddidi. *& Cas. prol. v.* 35. eii est filius. *& vers.* 37. est eii quidam servus. *Lucret. l.* 2. *v.* 1134. Nec facile in venas cibus omnis diditur eii. Etiam *eiius* scripsisse Veteres *Priscian.* docet *l.* 1. *pag.* 545. *Putsch.* ¶ *Ea* pro *ei*, *Cato R. R. c.* 46. Quam simillimum genus terræ ea, ubi semina positurus eris. Sic *eo* pro *ei*, in veteri Tab. mox citanda, *ad fin.* Eam semitam eo ædificio continentem constratam recte habeto. *h. e.* ædificio adhærentem. ¶ In recto plurali *ei* dictum est olim pro *ii*. *Cic. de clar. Orat. c.* 54. Ut ex nervorum sono in fidibus, quam scienter ei pulsi sint, intelligi solet. *Al. leg.* ii. *Enn. apud Fest.* in *Sos*, ex lectione *Scalig.* hortantur ei sos. ¶ Pro *eorum* antiqui dixerunt *eum*, teste *Festo*: & habetur in vet. Tab. æn. apud *Muratm. pag.* 582. ¶ Dativus, & ablat. pluralis est *eis*, & *iis*: & hoc est illo usitatius. *Plaut. Amph. prol. v.* 92. Auxilio eis fuit. *& Asin.* 2. 2. 3. Triumphum eis affero. Adde *Capt.* 4. 1. 36. *Curcul.* 2. 2. 35. & alibi. Sic *Plin. l.* 23. *c.* 7. *a med.* Nec est alius eis pomis innocentior cibus. ¶ Iis frequentius est, quam ut exemplis firmari oporteat. Pro quo *ibus*, & *ibus*, apud antiquos invenitur. *Plaut. Curcul.* 4. 2. 20. Parissimi estis iibus. *Al. leg.* hibus *pro* his. *Id. Mil.* 1. 1. 74. Ibus dinumerem stipendium. *Non.* quoque ita legit *cap.* 8. *n.* 21. ubi *Pompon.* Fac, voluptati sies ibus. *Titinn. ibid.* Si moratæ sitis ambæ ibus. Adde *Plaut. Truculent.* 1. 2. 14. & *Rud. prol. v.* 73. ¶ *Eabus* pro *eis*, dixit *Cato R. R. c.* 152. Facito scopas virgeas ulmeas: eabus latera doliis perfricato. ¶ Putant aliqui ita olim declinatum fuisse: *Is, is, i, im:* unde in plur. num. *is, iis,* & *ibus*. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 541. Boni im miserantur, irrideat mali. Alii aliter leg. In vet. epitaph. Anno 1739. Romæ via Salaria vet. effosso, apud *Mecænch. in epist. de Ascia*, *pag.* 130. Amplexus vitæ i reddere post obitum. ¶ *Eum, eam, eos*, in fine versus pentametri improbari solet. non caret tamen exemplis. *Propert. l.* 2. *el.* 22. *v.* 8. Arripite hunc, inquit: nam bene nostis eum. *Martial. lib.* 5. *epigr.* 48. Non cœnat, quoties nemo vocavit eum. *Auson. epigr.* 104. Te tamen & cultus damnat, & actus eam. ¶ In medio versu tolerari potest. *Ovid. sub fin.* 1. *Fast.* Utque domus, quæ præstat eam, cum pace perennet. *& lib.* 4. *v.* 521. Terque mane permulsit eum, tria carmine dixit. Adde 5. *Metam. v.* 551. & 10. *v.* 235. ¶ Ne *ejus* quidem in medio, aut fine versus caret exemplis. *Horat. l.* 3. *od.* 11. *v.* 17. quamvis furiale centum Muniant angues caput ejus, atque, &c. *Propert. lib.* 4. *el.* 2. *v.* 35. Est etiam aurigæ species Vertumnus, & ejus, &c. *& el.* 6. *v.* 67. Actius hinc traxit Phœbus monumenta, quod ejus, &c. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 25. Sæpe velut gemmas ejus, signumve probarem. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 16. saxo sonus ejus inhæsit. *Id.* 3. *Trist. el.* 4. *v.* 27. Non foret Eurymedes orbus, si filius ejus, &c. *Grat. in Cyneg. v.* 224. si qua est, quæ fallitur, ejus Turba loci. Ceterum illud *ejus* languidos reddit versus, & prosæ orationis similiores. quare in toto *Virgilio* nusquam legitur. V. *Bentlej. ad Horat. loc. cit.*

ISÆUS, i, m. Ἰσαῖος, rhetor Græcus, Chalcidensis, Demosthenis præceptor, cujus meminit *Quintil. lib.* 12. *cap.* 10. Alius item Græcus *Plinii* æqualis laudatur impense ab *eodem lib.* 2. *epist.* 3. a summa facultate, copia, ubertate dicendi. De hoc intelligendus videtur *Juvenal. sat.* 3. *v.* 74. sermo promptus, & Isæo torrentior.

ISAGOGE, es, *&* Isagoga, æ, f. *introduzione*, εἰσαγωγή, introductio, prima scientiæ artisve alicujus rudimenta, quæ ad majora altioraque veluti introducunt: ab εἰσάγω, introduco. *Gell. l.* 1. *c.* 2. Se in theorematibus tantum nugalibus, & puerilium isagogarum commentationibus oblectantes.

ISAGOGICUS, a, um, *introduttorio*, εἰσαγωγικός, ad isagogem pertinens. Græce legitur apud *Gell. cap.* 7. *lib.* 14. at in lemmate ejus capitis, Latine: Dedit commentarium, quem appellavit isagogicum.

ISARA, æ, m. *l'Isara*, fluvius Galliæ, qui ex Alpibus ortus, Gratianopolim alluit, & in Rhodanum influit. *Lucan. l.* 1. *v.* 399. Hi vada liquerunt Isaræ, qui gurgite ductus Per tam multa suo, famæ majoris in amnem Lapsus, ad æquoreas nomen non pertulit undas. Adde *Plin. l.* 3. *c.* 4.

ISATIS, tis, *&* tidis, f. Ἰσάτις, genus herbæ silvestris, lacteo succo præditæ, cujus folia trita cum polenta prosunt vulneribus. *Plin. l.* 20. *c.* 7. ¶ Alias est sativa, alio nomine glastum, & vitrum, cujus usus est lanis cæruleo colore tingendis, *guado*. *Id. ibid.* & *lib.* 22. *c.* 2.

ISAURICUS, a, um, Ἰσαυρικός, ad Isauriam pertinens, quæ regio est Asiæ prope Taurum montem, para Galatiæ, Pisidiæ contermina, inter Lycaoniam, & Ciliciam. *Plin. l.* 5. *c.* 27. Isaurica gens. *Cic. Attic. l.* 5. *ep. ult.* Isauricum forum. ¶ *Isauricus* cognominatus est P. Servilius Vacia, qui proconsul eam provinciam subegit. *Epit. Liv. l.* 93. & *Fasti consul.* apud *Gruter. pag.* 294.

ISAURUS, a, um, Ἴσαυρος, Isauricus. *Ovid. Fast. l.* 1. *v.* 593. alter Isauras, Aut Cretum domitas testificatur opes. *Al. leg.* Isaurum, h. e. *Isaurorum*. ¶ *Isauri, orum*, sunt Isauriæ populi. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 217. Indomitos curru Servilius egit Isauros. Adde *Epit. Liv. l.* 93. & *Pompon. Mel. l.* 1. *c.* 2. *ad fin.*

ISCHÆMON, i. ἴσχαιμον, herba a Thracibus priorum invecta, qua ferunt sanguinem sisti, non aperta modo vena, verum etiam præcisa. Serpit e terra milio similis, foliis asperis & lanuginosis. *Plin. l.* 25. *c.* 8. & *lib.* 26. *c.* 12. *extr.*

ISCHIACUS, &

ISCHIADICUS, a, um, *sciatico*, ἰσχιακός, & ἰσχιαδικός, ischiadis morbo laborans. *Cato R. R. c.* 123. Vinum ad ischiacos sic facito. *Gell. l.* 4. *c.* 13. Ischiaci cum maxime doleant, &c. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Carmine ischiadicos sanari. *& lib.* 30. *c.* 8. ischiadicis cochleas crudas tritas prodesse. ¶ Ischiadici dolores, *dolori di sciatica*. *Plin. in fin. cap.* 7. *l.* 26. Ischiadicos dolores, & spinæ levat agaricum potum.

ISCHIAS, adis, f. *sciatica*, ἰσχιάς, morbus coxendicum, ad caput ossis ejus, quod ἰσχίον dicitur, Latine a *Celso l.* 8. *c.* 1. femur. *Plin. l.* 27 *c.* 5. Arction bibitur propter ischiada, & stranguriam. ¶ Item herba, quæ & leucacantha, radice cyperi. *Plin. l.* 22. *c.* 16.

ISCHNON EROMENION, ἰσχνὸν ἐρωμένιον, h. e. amicula gracilis. Græcæ voces a *Lucretio* usurpatæ *l.* 4. *v.* 1159. & in quibusdam editionibus Latinæ scriptæ.

ISCHOMACHE, es, f. Ἰσχομάχη, Hippodamia, Atracii, seu Atracis filia uxor Pirithoi, ex Atracia Thessaliæ regiuncula, quam cum Centauri Pirithoo præripere conarentur, ingenti clade ab Hercule & Theseo profligati sunt. Dicta est ab ἴσχω, cohibeo, & μάχη, pugna. *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 61. Ischomache Lapithæ genus heroinæ. V. *Hippodame*.

ISCHURIA, æ, f. *ritenzione d'orina*, ἰσχουρία, integra urinæ in vesica suppressio. Vox Græca ab ἴσχω, reprimo, sisto, & οὖρον, urina. *Veget. l.* 3. *de re Veterin. c.* 25.

ISELASTICUS, a, um, εἰσελαστικός, ab εἰσελαύνω, invehor, ingredior: ut *iselastica certamina*, in quibus victores cum magna pompa coronati quadrigis introducebantur quisque in patriam suam. *Plin. l.* 10. *ep.* 119. Quæ pro iselasticis certaminibus constituisti. ¶ Hæc autem certamina erant Olympia, Pythia, Isthmia, Nemea, quibus qui vicissent, Græcorum majores ita magnos honores constituerant, uti non modo in conventu, stantes cum palma & corona, ferrent laudes, sed etiam cum revertebantur in suas civitates cum victoria, triumphantes quadrigis in mœnia, & in patrias invehe rentur, e reque publica, perpetua vita, constitutis vectigalibus fruerentur: quæ sunt verba *Vitruvii in præfat. l.* 9. ¶ Iselastici etiam dicebantur ipsi victores. *Plin. loc. cit.* Ego contra scribo Iselasticorum nomine. Al. leg. *iselastici*. Nam *Iselasticum*, absolute, pro eo quod Iselasticis victoriæ nomine dabatur. *Trajan. ad Plin. ep.* 120. Iselasticum tunc primum mihi videtur incipere debere, cum quis in civitatem suam εἰσήλασεν.

ISEUM, i, n. Ἰσεῖον, templum Isidis. *Plin. l.* 5. *c.* 9. *ante med.* Crocodilus Cæsareæ in Iseo dicatus. *P. Victor. de regionib. Urb. Romæ* Isaum ponit etiam ibi in regione nona. ¶ Legitur & *Isium* apud *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 26.

ISIACUS, a, um, Ἰσιακός, ad Isim pertinens. *Enn.* apud *Cicer. in fin. l.* 1. *de Divin.* Isiaci conjectores. *Ovid.* 1. *ex Pon. ep.* 1. *v.* 51. Vidi ego linigeræ numen violasse fatentem Isidis, Isiacos ante sedere focos. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 488. Isiacæ sacraria lenæ. *Manil. l.* 1. *v.* 916. Isiacum sistrum. ¶ *Isiaci* sunt sacerdotes Isidis. *Sueton. in Domit. c.* 1. Isiaci celatus habitu. *h. e.* lineo amictu, quo illi utebantur.

ISICIUM, &c. V. *Insitie*.

ISIS, is, *&* idis, f. Ἶσις, dea Ægyptiorum. V. *Io*. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 13. *v.* 7. & 9. *Metam. vers.* 772. Isi, Parætonium, genialiaque arva Canopi Quæ colis, & Memphin, palmiferamque Pharon. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 101. Isi, Phoroneis quondam stabulata sub antris, Nunc regina Phari. *Ovid. Amor. l.* 1. *el.* 8. *v.* 74. Et modo quæ causas præbeat, Isis erit. *Id. in Ibin, v.* 623. Isidis hospes. *Lucan. l.* 9. *v.* 158 Evolvam busto jam numen gentibus Isin. ¶ Utrumque genitivum, ut posuimus, ponit etiam *Valer. Prob. in Cathol. pag.* 1473. *Putsch.* Etiam *Varro* in genit. *Isis* dixit, teste *Charis. l.* 1. *pag.* 69. ¶ *Isidis crinis*, arbor est peregrina, & ignota, de qua *Juba* apud *Plin. in fin. l.* 13. ¶ *Isidis sidus*, a quibusdam appellatur Stella Veneris. *Id. l.* 2. *c.* 8. *a med.*

ISITIA.

ISITIA. V. *Insitia*.

ISIUM. V. *Iseum*.

ISMARICUS, a, um, &

ISMARIUS, a, um, adject. ad Ismarum pertinens. *Avien. in descript. orbis*, v. 33. Ismariique riget semper flabris aquilonis. *Ovid.* 10. *Metam.* v. 305. Gentibus Ismariis, & nostro gratulor orbi. *Id.* 9. *Metam.* v. 641. Ismariæ celebrant repetita triennia Bacchæ. *Id.* 3. *Fast.* v. 410. Fertur in Ismariis Bacchus amasse jugis. *Propert. l.* 2. *el.* 24. v. 32. Tu quoque, o Eurytion, vino, Centaure, peristi, Nec non Ismario tu, Polypheme, mero. *h. e.* in Ismariis collibus nato. nam *Virg. Georg.* 2. v. 37. juvat Ismara Baccho conserere. Hoc autem vinum, quo Polyphemus periit, Ulyssi dederat Maron, Apollinis Ismarii sacerdos. *Propert. l.* 2. *eleg.* 10. v. 6. Ismaria callis. *h. e.* ubi Orpheus in Thracia feras lyræ sono traxit.

ISMARUS, i, m. & n. pl. Ismara, orum, mons Thraciæ, partim asper, partim olivetis ac vinetis cultus (utque adeo Baccho gratus) apud Hebrum fluvium, & Maroneam urbem, quem Orpheus incoluit: cujus accolæ ab Homero Cicones dicuntur, ubi palus, & Ismare vel Ismarum urbs quondam fuit. *Virg. Ecl.* 6. v. 30. Nec tantum Rhodope miratur, & Ismarus Orphea. *Lucret. l.* 5. v. 30. Thracen, Bistoniasque plagas, atque Ismara propter. *Virg.* 2. *Georg.* v. 37. juvat Ismara Baccho conserere. ¶ Græca positione *Sabin. el.* 2. v. 60. Ismaron errantes cum tenuere rates. ¶ De oppido *Virg.* 10. *Æn.* v. 351. Et tres, quos Idas pater, & patria Ismara mittit. Ubi *Servius*: Hic feminino genere, quia patriam dixit: ibi (*cit.* 2. *Georg.*) neutrius est.

ISMENIS, idis, Ἰσμηνίς, Thebana: ab Ismeno fluvio. *Ovid. in fin. l.* 3. *Metam.* Talibus exemplis monitæ novæ sacra frequentant, Turaque dant, sanctasque colunt Ismenides aras. & *vers.* 169. Ismenis Crocale.

ISMENIUS, a, um, Ἰσμήνιος, Thebanus. *Ovid.* 13. *Metam.* v. 682. Hospes ab Aoniis Thebes Ismenius oris. *Stat.* 2. *Theb.* v. 307. & *lib.* 1. v. 673. Ismenius heros. *h. e.* Polynices rex Thebanus. *Id. l.* 8. v. 498. Ismenius Hæmon.

ISMENUS, i, m. Ἰσμηνός, fluvius Bœotiæ cum oppido & monte cogn. qui ex Cithærone monte oritur, Thebas alluit circa Dircen fontem, & apud Saganeum oppidum in Euripum labitur, non procul ab Aulide. Dictus est ab Ismeno Pelasgi filio. Græca positione *Stat.* 9. *Theb.* v. 404. At pater arcano resilens Ismenos in antro. & *lib.* 1. v. 40. Horruit ingenti venientem Ismenon acervo.

ISOCINNAMON, i, n. ἰσοκίνναμον, frutex, al. daphnoides, præstantissimi odoris, in iisdem fere locis nascens, in quibus cinnamomum, & casia, ita dictus, quod cinnami præstantiam adæquare videatur: nempe ab ἴσος, par, æqualis. *Plin. l.* 12. *c.* 20.

ISOCOLON, i, n. ἰσόκωλον, Latinis *compar*, Figura verborum per similitudinem, per quam membra periodi ex pari ferme numero vocabulorum constant: ab ἴσος, æqualis, & κῶλον, membrum. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. & *Marcian. Capell. l.* 5. *pag.* 174. Græce scribunt. V. *Compar*.

ISOCRATES, is, m. Ἰσοκράτης, præstantissimus Rhetor & Orator Atheniensis. Adolescens senem Gorgiam audivit, & Platonem. Plato exagitator omnium Rhetorum illum unum mirabatur. Pudore & timiditate abstinuit a dicendo. Aristoteles ei invidens una cum Philosophia etiam Rhetoricam docere cœpit, dicens, turpe sibi esse tacere, cum Isocratem dicere pateretur. Appellatur pater eloquentiæ; sed ejus eloquentia non est apta ad forum. ¶ Scripsit in senectute, idest anno ætatis 94. Panathenaicum ad Philippum Macedonem: vixitque annos novem & nonaginta. Unam orationem vendidit viginti talentis. Hæc ex *Cicer.* variis in locis: postremum vero tradit *Plin. l.* 7. *c.* 30.

ISOCRATEUS, &

ISOCRATIUS, *aut* Isocratius, a, um, Ἰσοκράτειος, & Ἰσοκράτειος, ad Isocratem pertinens. *Cic. in Orat. c.* 62. Placet omnia dici Isocrateo more. *Id.* 1. *Fam. ep.* 9. *post med.* Isocrateam rationem oratoriam complecti. *Lucil.* apud *Gell. l.* 18. *c.* 8. Si mimi delectat, quod ἄπεχθες Isocratium est, &c. *Al. leg.* λῆρον Isocrateum: alii aliter. *Gell. ibid.* Qui se Isocratios videri volunt.

ISODOMON, Ἰσόδομον, Græca vox, ab ἴσος, par, æqualis, & δομέω, struo, ædifico. *Plin. l.* 36. *c.* 22. *ad fin.* Græci e lapide duro, aut silice æquato construunt veluti lateritios parietes. Cum ita fecerint, isodomon vocant genus structuræ. At cum inæquali crassitudine structa sunt, pseudisodomon. Tertium genus est emplecton, tantummodo frontibus politis: reliqua fortuito collocant. Hæc *Plin.* cui similia habet *Vitruv. l.* 2. *c.* 8.

ISOETES, n. ἰσοετές, ab ἴσος, par, & ἔτος, annus. Ita dicitur aizoi genus minusculum, quod semper vireat, ac toto sit anno sui simile. *Plin. l.* 25. *c. ult.*

ISOPLEURON, ἰσόπλευρον, ab ἴσος, æqualis, & πλευρά, latus, adjunctum trianguli tria latera æqualia habentis. *Auson. in præfat. ad Edyll.* 13. *quod est cento nuptialis*.

ISOPYRON, i, n. ἰσόπυρον, herba, quam aliqui vocant phasiolum, quoniam ejus folium, quod est aniso simile, in pampinos torquetur. Capitula habet in summo caule tenuia plena seminis melanthii. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

ISOSCELES, ἰσοσκελής, ab ἴσος, æqualis, & σκέλος, crus, adjunctum ad trianguli duo tantum latera æqualia habentis. *Auson. cit. in voce* Isopleuron.

ISRAEL, elis, Ἰσραήλ, nomen Patriarchæ Jacobi, & totius populi ex eo nati. *Prudent. in Psychom.* v. 650. respectans victor hiantem Israel rabiem ponti post terga minacis. ¶ Corripuit *Sidon. carm.* 16. v. 7. repetens cum tympana siccus Israel appensi per concava gurgitis iret. ¶ Ab *Isidoro* exponitur *vir Deum videns*, *l.* 7. *Orig. c.* 7. Hinc

ISRAELITÆ, orum, m. Israelis posteri. *Juvenc. l.* 2. v. 234. *in Lucæ cap.* 2. Israelitarum cumulatæ gloria plebis.

ISSA, æ, f. nomen catellæ, apud *Martial. l.* 1. *epigr.* 110. Issa est deliciæ catella Publi. ¶ Hinc factam esse vocem *Issulus*, qua parentes filios suos parvulos blandimenti causa appellabant, putat *Fabrettus*, hanc afferens *vet. inscript. pag.* 45. Apontius & Apontis Issulo, & Delicio suo fecere.

ISSÆUS, &

ISSIACUS, &

ISSICUS, a, um, adject. ab Isso oppido Ciliciæ, ut Issicus sinus, *il golfo di Lajazzo*, qui id oppidum alluit, apud *Ammian. l.* 26. *c.* 8. (*al.* 25.) *in fin.* & *Plin. l.* 2. *c.* 108. & *lib.* 5. *c.* 27. Issæi, orum, & Issiaci lembi, *Liv. lib.* 31. *cap.* 45. *lib.* 32. *cap.* 21. & *lib.* 42. *cap.* 48.

ISSULUS, V. in *Issa*.

ISSUS, Ἰσσός, *Lajazzo*, urbs Ciliciæ extrema, in Syriæ confinio, prope Amanum montem, ad mare Mediter. Hic Darius rex primo fusus fuit ab Alexandro Magno. *Plin. l.* 5. *c.* 27. & *Ammian. l.* 26. *c.* 8. (*al.* 25.) *in fin.*

ISTAC, *per costà*, ταύτῃ, per istum locum. *Terent. Heaut.* 3. 3. 27. Abi sane istac, istorsum, quovis.

ISTACTENUS, *sin a cotesto segno, o luogo*, usque ad istum locum, aut terminum. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 58. Istactenus tibi, Lyde, libertas data est.

ISTÆC. V. *Istic*.

ISTE, a, ud, *cotesto*, οὗτος, pronomen demonstrativum ad ea ostendenda, quæ ad eum quoquo modo pertinent, quocum loquimur. Discrimen inter *hic*, & *iste* in voce *Hic* posuimus. *Senec. epist.* 43. Non est quod te ad hunc locum respiciens metiaris: ad istum respice, in quo moraris. *Cic. pro Quint. c.* 5. Tum iste vir optimus, qui, &c. *Id.* 7. *Attic. ep.* 3. Ut jam ne istius quidem rei culpam sustineam. *Nep. in Epamin. c.* 4. Istud faciam, neque tua causa, sed mea. *h. e.* hoc, quod tu petis. Sic *Cic. de Amic. c.* 2. *a med.* Nec enim ab isto officio abduci debui. *h. e.* hoc, quod tu dicis. Adde *lib.* 1. *Acad. c.* 4. ¶ Jungitur & aliis pronominibus. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 29. Istius ipsius in dicendo facultatis. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 25. Transeat idem iste sapiens ad rempubl. tuendam. *Plaut. Amph.* 2. 2. 125. Scio ista hæc facta, proinde ut proloquor. ¶ Post relativum *qui*. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 16. Necesse est, eam, quæ suum corpus addixerit turpissimæ cupiditati, timere permultos. Quos istos? virum, parentes, ceteros, ad quos, &c. ¶ Interdum pro *hic* ponitur. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c. ult.* Non erit ista amicitia, sed mercatura. *Quintil. l.* 12. *c.* 1. Nos institutionem professi, non solum scientibus ista, sed etiam discentibus tradimus. *Cic.* non semel *hic* pro *iste* posuit, ut *Fam.* 3. *ep.* 10. *circa med.* Ni purgare me tibi hoc uno tempore, quam accusare te mallem. Adde *lib.* 10. *ep.* 25. & *Cal. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 10. quæ loca congessit *Manut. ad cit. l.* 3. *Fam.* V. *Hic*. ¶ Aliquando pertinet ad augendum, & vim habet τοῦ *tantus*, aut *talis*. *Cic. pro Mur. c.* 6. Quare cum ista sis auctoritate, non debes, M. Cato, arripere maledictum ex trivio. ¶ Aliquando ad contemptum. *Cic. pro Dom. c.* 26. Quum ab isto nihil legibus, nihil religionibus, nihil jure esset actum. & *mox*. Scriptor illo istius, sententiam dicere vetabatur. & *mox*. Lex, quam idem iste tulerat. *Stat. lib.* 1. *Theb.* v. 455. tecto prohibere quis ista Arcuit? Adde *Petron. in Satyr. c.* 9. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 8. v. 57. & *Stat. cit. Theb.* v. 487. ¶ *O isti*, quemadmodum apud Græcos ὦ οὗτοι, appellatio est urgentis, irridentis, & contemnentis, frequens apud *Arnob.* ut *l.* 2. *pag.* 23. & 36. *lib.* 3. *pag.* 50. & 67. *lib.* 4. *pag.* 138. *lib.* 5. *pag.* 155. *lib.* 6. *pag.* 197. & 205. & *lib.* 7. *pag.* 221. Exemplum unum sit ex *cit. lib.* 4. Quid dicitis, o isti, qui ad deorum nos cultum membrorum lenitudinibus invitatis? ¶ Recipit & syllabicam adjectionem. *Plaut. Rud.* 3. 4. 40. Argentum pro istisce ambabus dedi. ¶ Genitivus *istius* a Poetis interdum in penultima corripitur. *Virg. Æn.* 12. v. 648. Sancta ad vos anima, atque istius inscia culpæ. ¶ Olim *isti* pro *istius* dictum fuit. *Cato* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 694. Pecunia mea respubl. profuit, quam isti modi, uti tu es. *Subaudi* magis. *Plaut. Truc.* 2. 5. v. 38. Quæ amas hominem istiusmodi. ¶ In dativo *isto* pro *isti*, est qui legit apud *Apul. sub fin. l.* 7. *Metam.* Caput pessimo isto asino demere. Sed plerique omnes *isti* agnoscunt. ¶ Reperitur & *istæ* in feminino. *Plaut. Truc.* 4. 3. 16. Istæ dedi. ¶ *Isto* ablat. propter istam causam, *per questo*. *Plaut. Rud.* 4. 7. 8. Isto tu pauper es, cum nimis sancte pius.

ISTER, & Hister, tri, m. *Danubio*, *Istro*, fluvius Germaniæ de quo V. in *Danubius*. *Virg.* 3. *Georg. vers.* 350. Turbidus & torquens flaventes Ister arenas. *Ovid.* 1. *ex Pont. epist.* 8. v. 11. Stat vetus urbs, ripæ vicina binominis Istri. ¶ De gentibus hujus fluvii accolis. *Claudian. de VI. Consul. Honor.* v. 648. Colla triumphati proculcat Honorius Istri. ¶ *Istro fallacior* dicitur Marcion a *Tertull. l.* 1. *advers. Marcion. c.* 1. quia is fluvius propter aquarum impetum, tortuosus meatus, & multiplicia ostia valde fallax & periculosus habetur. ¶ *Istrus*, vel *Histrus* pro *Ister*, quidam *leg.* apud *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. v. 146. quia *Istrum* pro *Istrus*, olim usurpavere teste *Priscian. l.* 5. *pag.* 658. *Putsch.* ¶ Ad scriptionem quod attinet, aspirationem afferunt *Cassiod. de orthogr. pag.* 2323. & *Terentian. de litter. pag.* 2338. quibus favere videtur *Dausq. in Orthograph.* Contra sine aspiratione est in Inscript. optimæ notæ apud *Gruter. pag.* 236. *n.* 5. Libri editi variant. Neutram prætulerim, aut improbaverim.

ISTHMIA, orum, n. τὰ Ἴσθμια, certamina, ac ludi celebres, in Græcia celebrari soliti, in Isthmo Corinthiaco, prope Neptuni templum, pari dignitate cum Olympiis, Nemeæis, & Pythiis: instituti a Si-

a Sisypho Corinthi rege, Athamantis fratre, vel ab ipso Athamante, cum Melicerta filius in mare se se projiciens, deus factus est, & Palæmon appellatus, ut in Athamantem dictum est. Hos ludos diu intermissos, instauravit, & Neptuno dicavit Theseus, ut est apud Plutarch. in ejus vita. Pindari ævo, tertio quoque anno fiebant, ut ex ipso constat Nemeor. od. 6. vers. 69. & Græco ibi Scoliaste. Quinquennales tamen fuisse, tradunt Plin. l. 4. c. 5. sub fin. Solin. c. 7. (al. 12.) & Auson. in Eclogar. sub fin. Fortasse ab initio trium, postea quinque annorum intervallo celebrati sunt. In iis victores pinu coronabantur, teste Plin. l. 15. c. 10. illo, opinor, de caussa, quod ex ea arbore maxime naves fiunt, in quas Neptunus summum jus habet. Liv. l. 33. c. 32. Isthmiorum statum ludicrum aderat, semper quidem & alias frequens, cum propter spectaculi studium insitum genti, quo certamina omnis generis artium, viriumque, ac pernicitatis visuntur; tum quia propter opportunitatem loci, per duo diversa maria, omnium Græcorum undique conventus erat.

ISTHMIACUS, &

ISTHMICUS, &

ISTHMIUS, a, um, Ἰσθμιακός, Ἰσθμικός, ad Isthmum pertinens, & ad ludos ibi factos. Stat. 6. Theb. v. 557. Et bis in Isthmiaca victor clamatus arena. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 452. Isthmiaca pinus. (V. Sinis.) Id. de IV. Consul. Honor. v. 463. Isthmiacum litus. Valer. Max. l. 4. c. ult. n. 5. Isthmicum spectaculum. Horat. l. 4. od. 3. v. 3. Isthmius labor. ¶ Quod Syracusarum urbs in Sicilia ab advena Isthmi, & Corinthi fundata fuit, ut Sil. docet lib. 14. v. 50. & Tertull. de Pall. c. 1. sub fin. hinc Isthmiacus interdum pro Syracusano ponitur. Sil. ibid. v. 341. Vir fuit Isthmiacis decus immortale colonis. h. e. Archimedes. & vers. 648. Tunc se se Isthmiacis æquassent oppida tectis. ¶ Isthmia Dione apud Stat. l. 2. silv. ult. v. c. est Venus, quæ in arce Corinthi templum habuit. ¶ Isthmiacæ favillæ apud eund. l. 2. silv. 2. 68. incendium, quo Corinthus absumpta est.

ISTHMUS, & Græca positione Isthmos, i, m. ἰσθμός, istmo, lingua di terra, proprie apud Græcos, collum significat: a cujus similitudine terra oblonga & angusta inter duo maria, duas continentes jungens, Isthmus dicitur. Ovid. 7. Metam. v. 405. bimarem pacaverat Isthmon. ¶ Isthmi multi numerantur. Primus est Peloponnesi, qui & Corinthiacus, & Achaicus vocatur, & Peloponnesum reliquæ Græciæ connectit. In hujus isthmi faucibus Corinthus sita est, totius Peloponnesi urbs clarissima. Hunc multi perfodere tentavere, Demetrius rex Asiæ, cognomento Poliorcetes, C. Cæsar Dictator, Cajus princeps, & Nero, infausto, ut omnium patuit exitu, incepto. Plin. l. 4. c. 4. & Sueton. in Ner. c. 19. V. Isthmia. ¶ Alius Isthmus est in Thracia Chersoneso. tertius in Ægypto, inter mare Mediterraneum, & sinum Arabicum. quartus Tauricæ Chersonesi. quintus in Macedonia, &c. de quibus consulendi Geographi. ¶ Est etiam angustum fretum inter duas terras. Propert. l. 3. eleg. 22. v. 1. Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos, Tulle, Propontiaca qua fluit Isthmos aqua. le stretto de' Dardanelli. Aliter Passerat. qui & peccare aliquid videtur in geographia. ¶ Apul. initio l. 1. Metam. feminino genere retulit, Isthmos Ephyræa: videturque ad ipsum circa regionem respexisse. Eadem est ratio de Hymettus Attica, ac Tænaros Spartiaca, quæ ibid. leguntur: & aperta Tænaros apud Lucan. l. 9. v. 36.

ISTIC, æc, oc, & uc, cotesto, ὅγε, idem quod iste, a, ud. Terent. Phorm. 5. 8. 6. Quid istic narrat? Plaut. Capt. 5. 3. 10. Is ne istic fuit, quem vendidisti? Id. Truecul. 2. 6. 40. Istic labor. Id. Pseud. 2. 4. 47. Istic servus. Id. Amph. 2. 1. 43. Miserrima istæc miseria est servo bono. Id. Bacch. 3. 1. 25. Priusquam malum istoc addas, dicam patri. Varr. l. 2. R. R. c. 2. a med. Si istuc ita est. Plaut. Curcul. 1. 2. 32. Quid istuc est verbi? Id. Mil. 3. 1. 24. & Terent. Heaut. 2. 2. 58. Istuc ætatis homo. Cic. 2. Acad. c. 4. Istuc quidem considerabo. Plaut. Curcul. 2. 1. 2. Cum istoc ornatu. Id. Amph. 1. 1. 212. Ergo istoc magis, quia vaniloquus es, vapulabis. h. e. hoc magis. Terent. Hecyr. 4. 2. 27. Nihil mihi istæc res voluptatis ferunt. Pompej. ad Domit. 2. post epist. 12. l. 8. ad Attic. Si ille circum istæc loca commoraretur. Cic. 14. Attic. ep. 2. Non possum istæc sic abire. ¶ Recipit syllabicam adjectionem. Terent. Eun. 5. 1. 14. Istuccine interminata sum hinc abiens tibi? Plaut. Pseud. 3. 2. 58. Istaccine caussa tibi hodie nummum dabo? Id. ibid. 1. 5. 81. Istoccine pacto me adjutas? Id. Asin. 5. 2. 81. Istoscine patrem æquum mores est liberis largirier? Id. Truecul. 3. 2. 16. Istæcce ridicularia. ¶ Sunt quibus placet aspirationem inserere, isthic, isthæc, isthuc, &c. quod ab iste, & hic conflata sint. Opponit Manut. in Orthogr. libros veteres, & Virgilium Carpensem: cui favere videtur Dausq. Si quis tamen sic scribat, ne damnaverit.

ISTIC, costì, αὐτόθι, in isto loco: & refertur ad locum, in quo tu es. Cic. Attic. l. 3. ep. 12. Intelligo, te istic prodesse: hic ne verbo quidem levare me posse. Id. 2. Fam. ep. ult. Ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare. Terent. Andr. 5. 2. 8. Quid istic tibi negotii est? Id. Eun. 5. 2. in fin. Tu istic mane, ut Chremem introducas. ¶ Urbane Cic. 5. de Fin. c. 26. circ. Istic sum, inquit, exspectoque quid respondeas. h. e. sum animo in ista re, quam tu dicis: istud ago. Sic Terent. Hecyr. 5. 2. 39. Ausculta. Phi. istic sum. ¶ Pro in ista re, Terent. Andr. 2. 5. 9. Neque istic, neque alibi tibi usquam erit in me mora. ¶ Cum adjectione syllabica Plaut. Rud. 1. 2. 22. Isticcine vos habitatis? ¶ Scribitur & isthic. V. in fin. vocis preced.

ISTIM, pro Istinc, V. Illim.

ISTIMODI, Istiusmodi. V. Iste in fin.

ISTINC, di costì, da cotesta parte, αὐτόθεν, ex isto loco. Cic. Fam. 1. ep. ult. Qui istinc veniunt, superbum te esse dicunt. Plaut. Capt. 3. 4. 70. Istinc loquere, si quid vis: procul tamen audiam. Id. Mil. 2. 3. 72. Serva istas fores, ne tibi clam se subterducat istinc. Id. Rud. 3. 5. 28. Age, alter istinc, alter hinc assistite. ¶ Item ex ista re. Id. Pseud. 4. 7. 68. Memento dimidium istinc mihi de præda dare. h. e. de ista præda. Sic Rud. 4. 4. 33. Neque ego partem posco mihi istinc de istoc vidulo. ¶ Scribitur & isthinc. V. Istic, æc, in fine.

ISTIUSMODI, di cotesta sorta, tale, istius modi, formæ, generis. Terent. Heaut. 2. 4. 7. Et vos esse istiusmodi, & nos non esse, haud mirabile est. Cic. Verr. 1. c. 12. sub fin. Necesse est istiusmodi rationi aliquo consilio obsistere. Plaut. Epid. 1. 2. 46. istiusmodi amicos. Id. Rud. 1. 2. 15. Cum istiusmodi virtutibus.

ISTO, costà, ἐκεῖσε, adverb. motus, versus istum locum, ubi tu es. Cic. Fam. 9. ep. 16. sub fin. Liceat modo isto venire. Cal. ad Cicer. Fam. 8. ep. 15. Si minima caussa est properandi isto mihi. Plin. l. 4. ep. 12. circ. Si cognoverit, factum suum isto usque penetrasse. ¶ Item in istam rem. Cic. l. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 3. Trebatium meum quod isto admisceas, nihil est.

ISTOC, costà, adverb. idem quod isto. Plaut. Truecul. 4. 2. 6. Nec quemquam interim istoc ad vos intromittam. Id. Mil. 2. 5. 45. Do fidem, istoc me intro ituram. ¶ Item ab isto loco, istinc. Terent. Adelph. 1. 1. 15. Accede illuc, Parmeno: nimium istoc abisti. ¶ Pro istuc, V. in Istic, æc.

ISTORSUM, verso costà, πρὸς τόδε τὸ χωρίον, adverb. motus versus locum, idest, versus eum locum, ubi tu es. Terent. Phorm. 5. 2. 14. Concede hinc a foribus paululum istorsum, sodes, Sophrona. Adde Heaut. 3. 3. 27.

ISTRI, pop. extremi Italiæ, Liburnis finitimi, quorum regio Istria. Hos fama est originem a Colchis duxisse, missis ab Æeta rege ad Argonautas persequendos, qui ut a mari intraverant Istrum fluvium, nec raptores invenere, sive metu regis, sive tædio longæ navigationis, juxta Aquilejam consederunt, Istrique ex omnis nomine, quo a mari concesserant, sunt appellati. Liv. l. 41. c. 11. Plaut. Men. 2. 1. 10. Plin. l. 3. c. 29. ¶ Al. scribunt Histri. V. in voce sequenti.

ISTRIA, æ, f. Istria, Ἰστρία, regio Italiæ in confinio Illyrici, in mare Adriaticum, ut peninsula, excurrens. Plin. l. 3. c. 19. ¶ Scribitur & Histria. Scribit enim Festus, dictos histriones, quod primum ex Histria venerint: quæ etymologia licet minus vera sit, id tamen ostendit, aspirationem aliquando huic verbo appingi consuevisse. Confirmant Inscriptiones apud Gruter. pag. 401. n. 4. pag. 433. n. 4. sed in hac posteriore etiam per y scribitur, Hystria: quod non est imitandum. Aspirationem abjiciunt libri quamplurimi, Græci, Ammian. Plin. & al. Utraque igitur admittenda est.

ISTRIANI, orum, m. Istri. Justin. l. 9. c. 2. Cum bello Istrianorum premeretur.

ISTRICUS, a, um, Istriano, ad Istriam pertinens. Liv. l. 41. c. 1. & 11. Istricum bellum. Plin. l. 32. c. 6. Istrica ostrea. ¶ Scribitur & Histricus. V. in voce Istria.

ISTRUS, a, um, Istricus. Martial. l. 12. epigr. 64. Uncto Corduba lætior Venafro, Istro nec minus absoluta testa. h. e. oleo Istrico in testis condito, quod & Plin. laudat l. 15. c. 2. ¶ Scribitur & Histrus. V. Istria.

ISTUC, costà, ἐκεῖσε, in, vel ad istum locum. Plaut. Asin. 3. 3. 56. Concedite istuc. Id. Merc. 4. 2. 25. Istuc eo, quantum potest. Id. Pan. 3. 3. 1. Jam istuc ego revortar. ¶ Pro istud, V. Istic, æc. ¶ Scribitur & Isthuc, V. ibid.

ISTUCCINE. V. Istic, æc.

I T

ITA, così, a questo modo, in tal maniera, οὕτως, ὧδε, sic: adverb. similitudinis. Primitiva vox est, teste Prisciano lib. 15. pag. 1007. Putsch. non composita. Cic. Verr. 6. c. 52. Est, judices, ita, ut dicitur. Id. 2. Offic. c. 44. sub fin. Non est ita. Id. 12. Attic. ep. 17. Des operam, ut investiges, sit ne ita. & lib. 7. ep. 8. Quod putasti fore, ut Pompejum viderem, factum est ita. Id. pro Rabir. perduell. c. 2. Quæ cum ita sint. Id. 2. de Divin. c. 30. Ita ne censes, ante coronam herbæ extitisse, quam conceptum esse semen? hai tu forse quest' opinione, che &c. & lib. 2. c. 13. Casu, inquis: itane vero? credi tu, che la cosa stia così? ¶ Servit conjunctioni, & comparationi. Cic. 2. de Divin. c. 39. Ita nobis sinistra videntur, Grajis dextra, meliora. Id. 2. de Orat. c. 25. a med. Ita quidquid est, in quo offenditur, id etiam illa, quæ laudanda sunt, obruit. Id. 2. Offic. c. ult. Ita fit, ut agere considerate pluris sit, quam cogitare sapienter. Id. l. 1. de nat. Deor. c. 40. Virtus actuosa est; & deus vester nihil agens: expers virtutis igitur: ita ne beatus quidem. ¶ Est etiam optantis & jurantis. Cic. 4. Catil. c. 6. Ita mihi salva republ. vobiscum perfrui liceat, ut, &c. così, come, &c. Balb. ad Cicer. post epist. 8. l. 9. ad Attic. Ita, incolumi Cæsare, moriar. Terent. Eun. 4. 1. 2. Ita me dii bene ament, non nihil timeo. sal mi sia. & Cic. Attic. l. 5. ep. 25. Ita vivam, ut maximos sumptus facio. Id. 16. Fam. ep. 20. Sollicitat, ita vivam, me tua, mi Tiro, valetudo. Propert. l. 1. el. 7. v. 3. Atque, ita sim felix, primo contendis Homero. Quidam disertus apud Senec. epist. 117. a med. Ita quamprimum moriar. ¶ Et respondentis cum affirmatione. Terent. Andr. 1. 2. 20. Omnes, qui amant, graviter, sibi dari uxorem, ferunt. Da. ita ajunt. & 2. 1. 27. Nam antea qui scire posses, dum ætas, metus prohibebant? Sa. ita est. & 5. 2. 9. Quid istic tibi negotii est? Da. mihin'? Si. ita. Id. & Plaut. Mostell. 4. 2. 31. Pha. Herus hic noster potat. Tra. Herus hic

hic vester potat? *Pho.* Ita loquor. *Id. Men.* 5. 9. 37. Menæchmum, opinor, te vocari dixeras. *Me.* ita vero. *si certamente.* ¶ Ponitur & pro valde, multum, vel tam, *molto, tanto:* idque fere post negationem. *Cic. in Orat. c.* 8. Non ita lato interjecto mari. *& 2. de Orat. c.* 19. Mihi quidem non ita molesti sunt: facile omnes perpetior. *& de clar. Orat. c.* 66. Fimbria non ita diu jactare se potuit. *Id.* 2. *de Fin. c.* 13. *a med.* Accessione utuntur non ita probabili. *Id.* 6. *Verr. c.* 49. *ad fin.* Simulacra præclara, sed non ita antiqua. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 31. Quibus homines non ita valde moventur. *Liv. l.* 5. *c.* 19. Prædæ pars maxima ad quæstorem redacta est: haud ita multum militi datum. *Id. l.* 3. *c.* 20. *in fin.* Non ita civitatem ægram esse, ut consuetis remediis sisti possit. *non così poco.* *Nepos in Cim. c.* 3. Post, neque ita multo, Cyprum missus. *Cic. pro Quint. c.* 4. Nec ita multo post in Galliam proficiscitur Quintius. *Id. Fam.* 4. *ep.* 7. *a med.* Cum ita late pateat ejus potestas. ¶ Et pro adeo, *a tal segno, così:* & servit epiphonemati. *Plaut. Amph.* 5. 1. 46. Uxorem tuam neque gementem, neque plorantem nostrum quisquam audivimus: ita profecto sine dolore peperit. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 5. Non quo verear ne tua virtus opinioni hominum non respondeat; sed ne cum veneris, non habeas jam, quod cures: ita sunt omnia debilitata, & jam prope exstincta. ¶ Et pro talis, *tale, così fatto.* *Terent. Adelph.* 1. 2. 63. Nam ita est homo. *&* 4. 7. 21. Ita est vita hominum, quasi cum ludas tesseris. ¶ Frequentissime particulam *ut* post se habet: interdum *quasi, quemadmodum, si,* &c. *Terent. Eun.* 1. 2. 36. Cœpit studiose educere, ita uti si esset filia. *come se.* & 4. 2. 1. Cœpi egomet mecum inter vias, ita ut fit, aliam rem ex alia cogitare. *come si suole.* & *Andr.* 3. 3. 10. Oro te, ut me adjuves in re hac, atque ita ut nuptiæ fuerant futuræ, fiant. *e come, così.* & *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 9. *a med.* Hoc tibi ita mando, ut dubitem, &c. *di maniera, che,* &c. & *Fam.* 13. *ep.* 21. Mihi ita benevole præsto fuit, ut si a me manumissus esset. *come se:* vel *tanto, come se.* & *lib.* 1. *ep.* 7. *ante med.* Ita fore, ut per te restituatur. *così avverrà, che,* &c. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 12. Arar influit incredibili lenitate, ita ut, in utram partem fluat, judicari non possit. *così che.* *Liv. c. ult. l.* 22. Ita admissi sunt, ne tamen iis Senatus daretur. *furono ammessi, ci però, che,* &c. & *Justin. l.* 11. *c.* 4. *sub fin.* Bellum deprecantibus ita demum remisit, ut duces sibi dederentur. *con questo patto, che* &c. *Cic. Phil.* 5. *c.* 17. Senatui placere, ejus rationem ita haberi, prout, &c. *Id. Verr.* 6. *c.* 22. Neque enim ita se gessit in his rebus, tanquam rationem aliquando esset redditurus, sed ita, quasi reus nunquam esset futurus. *& Fam.* 13. *ep.* 4. *a med.* Ut ita defendere possem Volaterranos, quemadmodum consuevi tueri meos. *in quella maniera con cui,* &c. & *Agror.* 2. *c.* 1. *extr.* Me consulem ita fecistis, quomodo pauci facti sunt. *Justin. l.* 11. *c.* 2. Ita cupide profectus est, veluti sibi Occidens sorte contigisset. *Cajus Dig. lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 1. *circa med.* Aut ita ratio habeatur, tanquam pure debeatur; aut ita tanquam nihil debeatur. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 20. Crebris nos litteris appellato: atque ita, si idem fiat a nobis. *e con tal patto, che,* &c. *Propert. l.* 2. *el.* 4. *v.* 11. Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ, Quam facile irati verbo mutantur amantes. *non così, come:* vel *non tanto, quanto.* Adde *Lucret. l.* 2. *v.* 1035. ¶ Sequente *atque.* *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit. & leg.* 1. Ita judicandum, atque in propriis servis, Senatus censuit. *Paul. lib.* 5. *tit.* 3. *leg.* 36. *ad fin.* Ita condemnatur, atque si possideret. ¶ Sequente infinito, *Cic. Fam.* 6. *epist.* 2. Velim ita statutum habeas, me tui memoriam cum summa benevolentia tenere. *Id. pro Cluent. c.* 19. Collegi me aliquando, & ita constitui, fortiter esse agendum. *Liv. l.* 1. *c.* 55. Id omen ita acceptum est, non motam Termini sedem firma stabiliaque cuncta portendere. ¶ Aliquando redundat. *Cato R. R. c.* 144. Scalæ ita uti datæ erunt, ita reddito. ¶ *Quid ita* est cur, *perchè così?* *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 11. Accusatis Sex. Roscium. quid ita? quia de manibus vestris effugit. *Liv. l.* 32. *c.* 21. Quid ita passus est, Eretriam capi? quid ita tot Thessaliæ urbes? quid Locridem &c? Adde *l.* 27. *c.* 34. ¶ Pro deinde usurpari putat *Brisson. de V. S.* congestis pluribus JCtorum locis: sed non est necesse a prima ejus notione discedere.

ITALĬA, æ, f. *Italia,* Ἰταλία, regio Europæ pulcherrima, inter Alpes a septemtrione, fretum Siculum a meridie, Adriaticum & Ionium ab oriente, & Tyrrhenum ab occasu. Dicta putatur vel ab Italo rege Siciliæ, vel Ligurum; vel advena Molossio; vel a quodam hujus nominis Augure; vel a filia Minois Cretensis; vel denique (quod *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. *Festus,* & *Colum. in proœm. l.* 6. docent) a bubus, quibus abundat, quos Græci ἰταλοὺς vocant: unde *vituli:* quæ omnia leges apud *Serv.* ad illud *Virg. Æn.* 2. *v.* 536. nunc fama, minores Italiam dixisse, &c. V. *Italicus.* ¶ De ejus laudibus V. *Plin. l.* 3. *c.* 5. & *in fin. l.* 37. ¶ Prima syllaba brevis est, sed a Poetis ex metri necessitate producitur. *Virg. Horat. Ovid.* &c. ¶ Adjective *Italia terra* dixit *Cato* apud *Gell. l.* 2. *c.* 6. V. dicta in *Arabia.*

ITALĬCA, æ, f. *Sevila la veja,* col. & urbs Hisp. Bæt. condita a Scipione Africano, ad Bætim fl. Hispali vicina. Aliis est *Alcalà del Rio,* opp. inter Hispalim & Castrum Album. *Plin. l.* 3. *c.* 1. ¶ *Italica* item urbs Pelignorum in Aprutio cit. ita dicta bello Italico, seu Marsico, seu sociali, quod Marsi, Picentes, Peligni, Vestini, Marrucini, Frentani, Hirpini, Pompejani, Picentini, Venusini, Japyges, Lucani, Samnites, atque omnis ora a Liri fl. usque ad Ionium sinum cum populo R. gesserunt. Hi enim Corfinium communem patriam, & belli caput legere, & *Italicum* appellavere. *Vellej. l.* 2. *c.* 16. ¶ Utra ex his patria Silii Italici poetæ fuerit, non satis constat. Posteriorem fuisse, censet *Voss.* priorem alii: neutram *Cellar. in dissertat. de Sil. Ital. sect.* 7. sed cognomen illud non patriam designare, sed casu impositum, fortasse quia majores ejus olim ab Italica Hispana venerint.

ITALĬCE, Italorum more. *Messala Corvin.* incertæ, & fortasse nullius auctorit. scriptor *de progen. Aug. c.* 11. Troja namque vulgo Italice, Latineque scrofa, vel sus dicitur.

ITALICENSIS, se, ad Italicam pertinens. *Hirt. de B. Alex. c.* 52. Italicenses homines. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 385. *n.* 1. Colonia Italicensis in provincia Bætica. *Gell. l.* 16. *c.* 13. D. Adrianus in oratione, quam de Italicensibus, unde ipse ortus fuit, in Senatu habuit.

ITALĬCUS, a, um, *Italiano,* ad Italiam pertinens. Cum de hominibus dicitur, Italos omnes significat, sed extra Latium, & Galliam Cisalpinam. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 5. *leg.* 35. Quidam duos heredes scripsit, unum rerum provincialium, Italicarum rerum alterum. *Plin. l.* 9. *ep.* 23. Italicus es, an provincialis? *Plin. alter l.* 3. *c.* 21. Jus Italicum habere. *Id. l.* 18. *c.* 28. Italicum genus falcium. *& cap.* 7. *ante med.* Italicum triticum. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 71. Italica oppida. *& lib.* 6. *c.* 12. Italicæ coloniæ. *h. e.* extra Italiam ex Italis hominibus deductæ. *Id.* 1. *Hist. c.* 59. Italica legio. *h. e.* ex Italicis hominibus conscripta. (V. *Sueton. in Ner. c.* 19.) *Id. Ann.* 15. *c.* 13. Italicus populus. *Plin. l.* 36. *c.* 23. *ad fin.* Italicus labyrinthus. *h. e.* factus a Porsenna Etruriæ rege sub urbe Clusio. *Id. l.* 17. *c.* 12. *ad fin.* De qua (*olea*) Catonis Italica sententia, &c. *h. e.* Italico cælo accomodata. *Cic. Verr.* 7. *c.* 15. Italicum bellum. V. de hoc (quod & Sociale, & Marsicum dicitur) *Flor. l.* 3. *c.* 18. *Vellej. l.* 2. *c.* 15. *&* 16. & *Eutrop. l.* 5. *c.* 3. ¶ Scribunt *Diony. Halicarn. l.* 1. & *Strabo l.* 6. eam primum regionem, quæ Oenotria, & postea Magna Græcia appellata est, *Italiam* dictam esse. Ejus autem incolæ luxus & deliciarum studiosi fuere: unde *Tarentinæ deliciæ,* & *Sybaritici cibi,* &c. Huc referuntur illa *Cicer. de Senect. c.* 21. Pythagorei, qui essent Italici philosophi quondam nominati. *scil.* quia Pythagoras Crotone diu vixit, & docuit. *& Tuscul.* 5. *c.* 35. Italicæ, & Syracusiæ mensæ. *Liv. l.* 24. *c.* 47. *de Arpinis.* Quam ob noxam Romanorum pro alienigenis Italici bellum gererent. ¶ De Silio Italico V. in *Italica.*

ITĂLIS, idis, f. *Italiana,* Itala, Italica. *Virg.* 11. *Æn. v.* 655. Larinaque virgo, Tullaque, & æratam quatiens Tarpeja securim, Italides. *Martial. l.* 11. *epigr.* 54. Italides matres. *Sil. l.* 7. *v.* 429. Nympharum maxima natu Italidum. *Ovid.* 2. *ex Pont. epist.* 3. *v.* 84. Italis ora.

ITALĬUS, a, um, Italus. Tribuunt *Lucretio,* & *Ovid.* non uno in loco: sed utrobique lectio variat. V. dicta in *Arabia.*

ITĂLUS, a, um, *Italiano,* Ἰταλὸς, ad Italiam pertinens. *Cic. de Harusp. resp. c.* 9. *extr.* Itali, ac Latini. *Virg. Æn.* 1. *v.* 256. Prodimur, atque Italis longe disjungimur oris. *& lib.* 6. *v.* 92. Quas gentes Italum, aut quas non oraveris urbes! *pro* Italorum. *& lib.* 7. *v.* 643. Itala terra. *& lib.* 12. *v.* 827. Itala virtus. ¶ *Italus sermo* apud *Arnob.* est sermo Latinus, *l.* 4. *pag.* 135. *&* 147. Euhemeri libellos Ennius sermonem in Italum transtulit.

ITĂQUE, *per la qual cosa, per tanto,* ὥς, τοιγαροῦν, conjunctio similem vim habens τῷ ergo, & igitur: item τῷ quamobrem. Concludentis enim est, & ex præcedentibus deducentis, continuantisque sermonem. *Cic. de Amic. c.* 1. *a med.* Itaque ipse mea legens, sic afficior interdum, ut &c. *Nepos in Milt. c.* 7. Itaque quoniam ipse pro se dicere non posset, verba pro eo facit frater ejus. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 9. Itaque rem suscipit, & a Sequanis impetrat, &c. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* Omnium sententiis absolutus itaque est. ¶ Interdum ponitur in ipso ingressu orationis. *Cic. in Partit. c.* 7. Est itaque id genus totum situm in commutatione verborum. ¶ Non raro valet simpliciter *& ita,* ex quibus conflatur, & connectendæ tantummodo orationi inservit, *e così:* accentumque transfert in secundam syllabam. *Cic. in Divin. Verr. c.* 1. Cum quæstor in Sicilia fuissem, itaque ex ea provincia discessissem, ut Siculis jucundam memoriam nominis mei relinquerem. *ed essendo partito da quella provincia di maniera, che,* &c. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 52. Ita nostri acriter in hostes, signo dato, impetum fecerunt: itaque hostes repente celeriterque procurrerunt, ut spatium pila in hostes conjiciendi non daretur. *Cic. pro Cluent. c.* 19. Collegi me aliquando, & ita constitui, fortiter esse agendum. itaque feci: sic pugnavi, &c. *e così feci.* Sic *pro Dejot. c.* 7. Eodem te, cum cœnavisses, rediturum dixeras: itaque fecisti. Adde *Attic. l.* 15. *ep.* 20. *extr.* *Hecyr.* 2. 2. 10. & 4. 2. 3. *&* 28. & *Liv. l.* 3. *c.* 30. *a med.* ¶ *Itaque ergo* est atque ita igitur, *e così dunque.* *Terent. Eun.* 2. 3. 24. Tametsi bona natura est, reddunt curatura junceas. itaque ergo amantur. *Liv. l.* 9. *c.* 31. *sub fin.* Loca difficilia hosti quæsita, ipsos tum sua fraude impediebant. Itaque ergo perpaucis effugium patuit. Adde *lib.* 39. *c.* 25. *& alibi.*

ITARGUS, i, m. *Veser,* fluv. Germaniæ, quem nonnulli Visurgim vocant. *Albinov. ad Liv. el.* 1. *v.* 386. Decolor infecta testis Itargus aqua.

ITEM, adverb. *similmente, parimente, così pure,* ὁμοίως, similiter, eodem modo, etiam, quoque: ab *itidem* per syncop. vel *ab* ἔτι, insuper: vel ab *ita:* *Cic.* 1. *de Divin. c.* 48. Romulus augur cum fratre item augure. *& cap.* 51. Item igitur, si sine divinatione non potest, &c. *& lib.* 2. *c.* 6. Solis defectiones, itemque lunæ prædicuntur in multos annos. *Id.* 2. *de Leg. c.* 21. Placuit Scævolæ, & Coruncanio, itemque ceteris, qui, &c. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 5. Democritus, secuti & item alii, qui infinita principia dixerunt. *Vet. Tab. æn.* apud *Murator. pag.* 582. *initio.* Is eadem omnia item, eisdemque diebus ad Cos. profitemino. *Terent. Andr.* 1. 1. 49. Postquam amans accessit unus & item alter. *uno, e poi un altro.* *Id. Adelph.* 1. 1. 24. Solum id est carum mihi: ille ut item contra me habeat,

facio

facio sedulo. faccio il simile vicendevolmente. Sallust. in Jug. c. 105. Ipse armatus intentusque, item milites cogebat. h. e. ut similiter armati essent milites, & intenti. Cic. 2. Attic. ep. 21. Spectaculum uni Crasso jucundum, ceteris non item. non così. Varr. l. 2. R. R. c. 5. a med. His lapides substernendi, aut quid item. o cosa simile. Sic cap. 9. a med. Substernitur eis acus, aut quid item aliud. ¶ Habet post se particulas ut, atque, quasi, quemadmodum. Cic. in Orat. c. 60. Ita fit, ut non item in oratione, ut in versu, numerus exstet. Id. Verr. 6. c. 9. ad fin. Fecisti item, uti prædones solent. Varr. l. 9. de L. L. c. 4. Analogia non item ea definienda, quæ dirigitur ad naturam verborum, atque illa, quæ ad usum loquendi. (Adde lib. 8. c. 40. extr.) nel medesimo modo, che &c. Liv. l. 39. c. 19. a med. Uti Feceniæ tutoris optio item esset, quasi ei vir testamento dedisset. come se. Cic. 4. Verr. c. 22. Ut item palæstritæ Bidenses peterent ab Epicrate hereditatem, quemadmodum palæstritæ Syracusani ab Eraclio petissent. ¶ Pro iterum, Sueton. in Tiber. c. 6. Parentes vagitu suo pæne bis prodidit: semel, cum a nutricis ubere; item cum a sinu matris raptim auferretur.

ITER, itineris, n. viaggio, πορεία, ὁδός, actus eundi, profectio, via. Cic. 13. Attic. ep. 23. Cum illi iter instaret & subitum, & longum. Id. ad Pompej. 2. post ep. 11. l. 8. Confestim cum Q. Fratre iter ad te in Apuliam facere cœpi. & mox. Cæsarem iter habere Capuam. Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 5. in fin. Iter agentes. viandanti. Cic. pro Planc. c. 40. extr. Iter a Vibone Brundisium terra petere contendi. Id. pro Rosc. Amer. c. 34. sub fin. Contendere iter. h. e. quod dixit Liv. l. 21. c. 29. intendere. h. e. celerare. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 63. maturare. Tacit. 15. Ann. c. 12. properare. Ovid. 6. Fast. v. 520. urgere. Nep. in Alcib. c. 10. Comparare iter. allestirsi al viaggio. & Cic. pro Mil. c. 10. Iter est mihi Lanuvium. Id. Attic. l. 5. ep. 14. conficere pulverulenta via. Ovid. 2. Metam. v. 715. agere in aliquam partem. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 56. convertere in aliquem locum. Virg. 7. Æn. v. 35. flectere. Stat. 12. Theb. v. 232. frangere. h. e. minuere, vel deflectere. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 11. dirigere ad Mutinam. Cic. de Senect. c. 10. sub fin. ingredi pedibus. Id. pro Planc. c. 41. præstare tutum alicui. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9. Itinere prohibere aliquem. impedir il passo. Cic. 15. Attic. ep. 24. Ex itinere redire. & lib. 1. de Invent. c. 30. venire. & 1. de Divin. c. 15. revertere. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 13. Esse in itinere. Sallust. in Catil. c. 35. Catilina ex itinere plerisque consularibus litteras mittit. in viaggio: postquam ex urbe discesserat. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 3. Ut in itinere copia frumenti suppeteret. Cic. Phil. 12. c. 10. Committere se itineri infesto, & periculoso. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 36. Continuare iter die ac nocte. Id. l. 5. B. Gall. c. 11. Desistere itinere. Ovid. 2. Metam. v. 598. cœptum dimittere. Virg. 7. Æn. v. 810. ferre per medium mare. camminare. Stat. 1. Theb. v. 325. ferre Inachias urbes. h. e. ad Inachias urbes. Virg. 6. Æn. v. 384. inceptum peragere. Terent. Hecyr. 1. 2. 119. & Tacit. 4. Ann. c. 20. pergere. continuare, seguitare. Sallust. in Jug. c. 81. & Hirt. de B. Afric. c. 69. Maturavere iter pergere. Cic. Fam. 15. ep. 4. Cum abessem ab Amano iter unius diei. una giornata. & Cæs. l. 6. B. Gall. c. 24. Cum dierum iter quadraginta processerit. ¶ Etiam de brevi ambulatione dicitur. Terent. Phorm. 3. 3. in fin. Dicam in itinere. h. e. dum ad Phormionem imus. Plin. in Paneg. c. 77. Iter illi sæpius in forum, frequenter tamen & in campum. Liv. l. 1. c. 28. sub fin. In diversum iter equi concitati. ¶ Notat aliquando modum itineris faciendi. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 7. Quam maximis itineribus potest, in Galliam contendit. affrettando più che potè il viaggio. & cap. 38. Magnis diurnis nocturnisque itineribus contendere. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 13. Biduo me antecessit, itinera multo maiora fugiens, quam ego sequens. Ovid. 4. ex Pont. ep. 5. v. 8. festinatum iter facere. Terent. Hec. 3. 4. 1. Ain' tu, tibi hoc in commodum evenisse iter? h. e. navigationem. ¶ Sæpe sumitur pro via, strada: & proprie in re agraria significat viam angustiorem, qua pedes tantummodo ire quis potest: unde ab actu differt, quo etiam jumentum, & a via, qua etiam vehiculum agitur, ut in Via dicetur. Hinc Plin. in præfat. Hist. nat. ante med. Præterea iter est, non trita auctoribus via. Varr. l. 4. de L. L. c. 3. Qua ibant, ab itu iter appellarant. ¶ Item jus, quod quis habet, ut pedes ire aliqua possit. Cic. pro Cæcin. c. 26. Aquæductus, haustus, iter, actus. ¶ Universim vero de quacumque via dicitur. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6. Erant omnino itinera duo, quibus itineribus domo exire possent. & l. 3. c. 9. Pedestria itinera concisa æstuariis. & l. 1. B. Civ. c. 27. Aditus atque itinera duo, quæ extra murum ad portum ferebant, defixis trabibus præsepit. & lib. 2. B. Gall. c. 8. Dare iter alicui per provinciam. dare il passo. & Cic. pro leg. Manil. c. 11. Patefacere alicui iter in aliquem locum. Sallust. in Catil. c. 61. Ferro iter aperire. aprir la strada. Ovid. Heroid. ep. 20. v. 144. Ad sepem alterius quis tibi fecit iter? & 15. Metam. v. 106. Facere iter sceleri. fare strada. & Cels. Dig. lib. 8. tit. 1. leg. 10. Fodiendo, substruendo iter facere. fare la strada, viam munire. Cic. 14. Attic. ep. 10. Itineribus deviis proficisci in provinciam. per istrade già di mano. & Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 3. leg. 1. Sine metu & periculo per itinera commeare. ¶ In ædibus est locus, per quem ex uno in alium domus membrum transitur. Hoc sensu adhibetur a Vitruv. sub fin. c. 9. l. 6. ¶ De quocumque meatu, & via. Cels. l. 7. c. 25. & 26. Iter urinæ. Virg. 7. Æn. v. 734. Vocis iter. Colum. l. 8. c. 17. Itinera aquæ. ¶ Translate est via, ratio, institutum. Cic. 3. ad Q. Fratr. ep. 3. in fin. Ipse puer declamatorio illo genere delectari videtur: in quo quoniam ipsi quoque fuimus, patiamur illum ire nostris itineribus. Id. Attic. l. 4. ep. 2. Nulla occupatio esse potest tanta, ut interrumpat iter amoris nostri, & officii mei. Plin. l. 8. ep. 10. Iter pronum ad honores. Virg. 2. Æn. v. 387. Fortuna salutis monstrat iter. Adde Propert. l. 2. el. 24. v. 22. ¶ Itiner integer est casus, a quo iter per syncop. factum videtur. Lucret. l. 6. v. 338. Obvia discutiat plagis, itinerque sequatur. Plaut. Merc. 5. 2. 72. Inceptum hoc itiner perficere exsequar. Manil. l. 1. v. 88. Fecit & ignotis itiner commercia terris. Varr. apud Non. c. 8. n. 2. itiner longum sermone levare. Adde Acc. & Turpil. ibid. item Enn. & Pacuv. n. 54. & Juvenc. sub init. l. 2. Euang. hist. ¶ In obliquis pro itineris reperitur iteris, &c. Propert. l. 2. el. 10. v. 40. memento Hoc itere ad cineres cana venire meos. Al. aliter leg. Lucret. l. 5. v. 652. Concussos itere, & labefactos aere multo. Acc. apud Non. ibid. n. 13. Te longo itere cerno vadere. Varr. ibid. Properans citus itere. Næv. ibid. & cap. 2. n. 428. & apud Priscian. l. 6. pag. 695. Putsch. Ignotæ iteris sumus. Adde Jul. Hygin. apud Charis. l. 1. pag. 108. Putsch. ¶ In plur. num. itinera semper habet, non itera. Charis. ibid. pag. 63.

ITERABILIS, le, che si può replicare. Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. penult. Iterabilem injuriam facere.

ITERATIO, onis, f. replica, ripetizione, replicamento, ἀνάληψις, repetitio, resumptio, redintegratio, geminatio. Cic. in Orat. c. 25. Itemque si quæ verborum iterationes contentionem aliquam & clamorem requirent. Id. 3. de Orat. c. 53. Et reditus ad propositum, & iteratio, & rationis apta conclusio. h. e. repetitio, figura Rhetorum, late sumpta, quæ & ἐπανάληψις dicitur. ¶ Pertinet ad rem rusticam. Plin. l. 18. c. 20. Aratione per transversum iterata, occatio sequitur, ubi res poscit, crate, vel rastro, & sato semine iteratio. h. e. occationis repetitio operiendorum seminum gratia. Colum. l. 11. c. 2. a med. Iterationem arationis peragere. Id. l. 2. c. 12. ad fin. Iteratio sarritionis: & cap. 4. Compluribus iterationibus resolvatur vervactum in pulverem. Id. l. 12. c. 50. circa med. Plurimum refert non miscere iterationem cum prima pressura. h. e. secundam olei pressuram. ¶ Latini, inquit Ulpian. tit. 4. Regular. de Latinis, jus Quiritium consequuntur his modis: beneficio Principali, liberis, iteratione, militia, &c. & paulo post. Iteratione fit civis R. qui post Latinitatem, quam acceperat major triginta annorum, iterum juste manumissus est ab eo, cujus ex jure Quiritium servus fuit.

ITERATIVUM VERBUM, h. e. frequentativum, apud Diomed. l. 1. pag. 335. & 336. Putsch. & Charis. l. 3. pag. 226.

ITERATO, adverb. la seconda volta, αὖθις, iterum. Justin. l. 43. c. 4. Iterato petiit. Id. l. 22. c. 7. Iterato Carthaginienses superat. & lib. 16. c. 3. Iterato ad oraculum decurrunt. Modestin. Dig. lib. 49. tit. 16. leg. 3. circa med. Si iterato hoc admiserint.

ITERATUS, a, um, replicato, δευτερωθεὶς, iterum factus, repetitus. Cic. in Partit. c. 15. Augent etiam relata verba, iterata, duplicata, & ea, quæ ascendunt gradatim. h. e. per figuram repetitionis. & cap. 6. Verba geminata, atque duplicata, vel etiam sæpius iterata ponantur. Id. 2. de Orat. c. 30. Ager non semel aratus, sed novatus, & iteratus. arato la seconda volta. Justin. l. 29. c. 4. Iterato prœlio victi. nella seconda battaglia. Sueton. in Ner. cap. 23. Iterata certamina. Horat. epod. 12. v. 21. Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ. h. e. bis tinctæ. Ovid. Metam. 8. v. 172. de labyrintho. Utque ope virginea, nullis iterata priorum Janua difficilis, filo est inventa relicto. h. e. quæ ingredientibus reperta fuerat, non reperta iterum egredi volentibus.

ITERDUCA. V. in Domiducus.

ITĔRO, as, avi, atum, a. 1. replicare, reiterare, δευτερόω, iterum aliquid facio, repeto. Enn. apud Cicer. 4. Acad. c. 27. & 2. Tuscul. c. 19. & Attic. l. & ep. 14. Itera dum eadem ista mihi. non enim satis intelligo, &c. tornami a dire. & in Orat. c. 39. Cum duplicantur, iteranturque verba. h. e. per figuram Repetitionis. Horat. l. 2. od. 19. v. 11. truncis Lapsa cavis iterare mella. h. e. semel & iterum cantare. Ovid. 6. Fast. v. 199. Mane ubi bis fuerit, Phœbusque iteraverit ortus. h. e. iterum retulerit diem. Plaut. Pœn. 4. 2. 99. Quæ audistis, si eadem hic iterem, inscitia est. Ovid. 3. Metam. v. 495. quotiesque puer miserabilis eheu Dixerat, hæc resonis iterabat vocibus eheu. ripeteva. Horat. l. 1. od. 34. v. 3. nunc retrorsum Vela dare, atque iterare cursus Cogor relectos. Sic l. 1. od. 7. in fin. Cras ingens iterabimus æquor. h. e. rursus navigabimus. Liv. l. 6. c. 32. Iterare pugnam. Plin. l. 7. c. 55. Vitam morte iterare. h. e. post mortem iterum vivere. Lamprid. in Alex. Sev. c. 22. Iterare causas. trattar di nuovo. ¶ Bis iterare pleonasmus est apud Plaut. Pseud. 1. 3. 154. Sic iterum iterare apud eund. Rud. 4. 8. 1. Quamquam est interdum simpliciter referre, memorare, narrare, riferire, raccontare. Id. Amph. 1. 1. 56. Hæc ubi Telebois ordine iterarunt, &c. Id. Cas. 5. 2. 5. Operam date, dum mea facta itero. Est operæ auribus percipere: ita ridicula auditu, iteratu ea sunt. Sempron. Asell. apud Gell. l. 5. c. 18. Scribere bellum, & quæ in eo gesta sint, iterare. ¶ Iterare calceamentum, anulos, Lamprid. in Heliogab. c. 32. h. e. bis gestare. ¶ Stat. 12. Theb. v. 775. Multiplicem tenues iterant thoraca catenæ. h. e. duplicant, & densiorem faciunt. ¶ Est rusticorum verbum. Colum. l. 2. c. 4. circa med. Siccitatibus censeo, quod jam proscissum est, iterare, pluviamque opperiri. arare la seconda volta. & paulo post. Colles pinguis soli Februario statim proscindendi sunt, deinde ab Aprili medio iterandi, tertiandique Septembri. & lib. 11. c. 3. Locus exherbandus, stercorandus, & diligenter fossione iterandus. & cap. 2. ante med. Iterare sarrituram. Plin. l. 18. c. 27. segetes. h. e. iterum sarrire.

ITĔRUM, la seconda volta, di nuovo, αὖθις, secunda vice, rursus, denuo. Volunt Etymologi esse ab iter: quasi eadem via rursum incatur. Cic. de clar. Orat. c. 18. Livianæ fabulæ non satis dignæ,

quæ iterum legantur. *Id. 1. de Divin. c. 35.* C. Flaminius consul iterum. (V. *Bis.*) *Horat. l. 1. ep. 5. v. 4.* Vina bibes, iterum Tauro diffusa. *h. e.* iterum consule. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31.* Cum his Æduos semel atque iterum armis contendisse. *una e due volte.* *Cic. pro Dom. c. 52. a med.* Se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis. *Id. 1. de Invent. c. 39. ad fin.* Primo quidem decipi, incommodum est: iterum, stultum: tertio, turpe. *Plaut. Men. 2. 3. 58.* In Sicilia, ubi rex Agathocles regnator fuit, & iterum Pinthia, tertium Liparo. *Cic. 2. de Divin. c. 59.* Nemo est, quin sæpe talos jactans, Venerium jaciat aliquando, nonnunquam etiam iterum ac tertium. *due e tre volte.* & *pro Rosc. Amer. 1. 44.* Iterum ac tertio nominavi. *Liv. l. 3. c. 19.* Seditiosi homines iterum atque tertium tribuni. *Cic. 13. Fam. ep. 42.* Iterum ac sæpius te rogo. *Id. 1. de Divin. c. 45. sub fin.* Quod semel ille iterumque neglexit. *Id. pro Font. c. 8.* Pecuniam semel atque iterum, ac sæpius date coacti sunt. *una due, e più volte.* *Cels. l. 4. c. 4. ad fin.* Iterum tertioque. *Plin. l. 14. 1. ult.* Iterum tertiumque. *Varr. in fin. 1. 18. l. 1. R. R.* Iterum & tertio. *Quintil. lib. 2. c. 13.* & *Virg. 8. Æn. v. 770.* Id maxime præcipiam, ac repetens iterumque iterumque monebo. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 39.* iterum atque iterum spectanda. ¶ Pro vicissim, vel itidem, *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44. a med.* Ut sibi concedi non oporteret, si in nostros fines impetum faceret; sic iterum nos esse iniquos, quod in suo jure se interpellaremus.

ITHACA, æ, f. *Isola del Compare, Val di Compare, l'Itaca,* insula maris Ionii, regnum Laertæ & Ulyssis, inter Cephaleniam ad Occ. & Echinadas ad Or. *Virg. 3. Æn. v. 272.* Effugimus scopulos Ithacæ, Laertia regna.

ITHACENSIS, se, ad Ithacam pertinens, ut Ithacensis Ulysses, *Horat. l. 1. ep. 6. v. 63.*

ITHACESIUS, a, um, Ithacensis, ut Ithacesia sedes, *Sil. l. 8. v. 541.* h. e. Bajæ, quæ dicuntur nomen habere a Bajo, Ulyssis gubernatore, ut *Id. l. 12. v. 113.* significat. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 12.* Ithacesium antrum.

ITHĂCUS, i, m. Ulysses, rex Ithacæ ins. *Virg. 2. Æn. v. 104.* Hoc Ithacus velit.

ITHĂCUS, a, um, ad Ulyssem, & Ithacam pertinens. *Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 29.* Æolios Ithacis inclusimus utribus Euros. *Id. l. 2. ex Pont. ep. 7. v. 60.* Ithaca puppis. *Id. 13. Metam. v. 512.* Ithacæ matres. *Adde Propert. l. 3. el. 10. v. 29.*

ITHONÆUS, a, um, adject. possess. ab Ithone urbe Bœotiæ. Hinc *Ithonæi* ejus urbis incolæ, apud *Stat. 7. Theb. v. 330.*

ITHYPHALLICUM CARMEN (dictum, quod eo Athenis in mysteriis utebantur, rectum stipitem in modum fascini tenentes) *ἰθυφαλλικὸν μέτρον,* constat dimetro brachycatalecto, ut *Bacche junge tigres.* *Serv. in Centim. pag. 1819. Putsch & Atil. Fortunatian. pag. 2698.* ¶ Etiam Phalæcium aliquando Ithyphallicum appellatur. *Mar. Victor. l. 3. pag. 2566.*

ITHYPHALLUS, i, m. *ἰθύφαλλος,* lignum efformatum in modum fascini, h. e. *τοῦ αἰδοίου ἐντεταμένου:* ab *ἰθὺς* pro *εὐθὺς,* rectus, & *φαλλὸς,* veretrum. Item ipse Priapus talium turpitudinum turpissimus deus. *Colum. l. 10. v. 31.* truncum forte dolatum Arboris antiquæ, numen venerare Ithyphalli. *Inscript. apud Gruter. pag. 95. n. 5.* Ἰθυφάλλῳ ἀπωσφόρε, ..., &c.

ITIDEM, adverb. *similmente, parimente,* *παραπλησίως,* similiter, eodem modo, pariter, item: ab *ita,* & *dem* adjectione syllabica: vel ab *iterum,* & *idem.* *Cic. in Partit. c. 22.* Temperantia in suas itidem res, & in communes distributa est. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 36.* Itidem populum R. victis ad suum arbitrium imperare. *Varr. l. 8. L. L. c. 38.* Nullius nostrum filium, & filiam, non apte discerni marem ac feminam: contra deorum liberos non itidem. ¶ Sequenta *quasi,* ut *Plaut. Mostell. 1. 3. 119.* Ubi se sudor cum unguentis consociavit, illico itidem olent, quasi cum una multa jura confundit coquus. *Id. Curcul. 5. 3. 12.* Ita te nervo torquebo, itidem uti catapultæ solent. *Terent. Eun. 1. 2. 43.* Utinam hoc tibi doleret itidem, ut mihi dolet.

ITINER. V. *Iter.*

ITINERARIUM, ii, n. *descrizione del viaggio, itinerario, ὁδοιπορικόν,* descriptio itineris. *Veget. l. 3. c. 6. de re milit.* Itineraria regionum plenissime habere perscripta. ¶ Item itineris signum. *Ammian. l. 24. c. 1.* Itinerarium sonare lituos jubet. *suonar la marcia.*

ITINERARIUS, a, um, *da viaggio, ὁδοιπορικός,* ad iter pertinens. *Lamprid. in Comm. c. 9.* Sumptus itinerarius. *Ammian. l. 21. c. 15. (al. 29.)* Ratus, itinerario motu imminutæ valetudinis excuti posse discrimen.

ITIO, onis, f. *andata, partita, πορεία,* profectio, actus eundi: a sup. *itum.* *Cic. Attic. l. 11. ep. 16.* De obviam itione ita faciam, ut suades. *Terent. Phorm. 5. 8. 23.* Hæccine erant itiones crebræ, & mansiones diutinæ Lemni?

ITITO, as, frequentativum ab *ito.* *Nævius* apud *Calpurn. Pison.* MS. referente *Merula ad fragm. Ennii pag. 417.* Cæsum funera agitant, exsequias ititant, Temulentiamque tollunt festam.

ITO, as, n. 1. *andare spesso, πορεύω,* frequenter eo. *In edicto Censorum* apud *Sueton. de cl. Rhet. c. 1.* Et quos in ludos itare vellent. *Cic. Fam. 9. ep. 14.* Te ad cœnas itare desisse, moleste fero. *Gell. l. 3. c. 18.* Pedibus itare in curiam. ¶ Pro simplici *eo, is,* *Plaut. Mostell. 1. 2. 48.* Ad legionem cum itant, adminiculum eis danunt. *h. e.* cum proficiscuntur in militiam.

ITONIDA, *vel* Itonia, Minerva, a loco sic appellata. *Fest.* V. vocem sequent.

ITONUS, i, *&* Iton, onos, m. & f. urbs Bœotiæ, in qua antiquissimum Palladis templum. Item mons, & urbs Thessaliæ, in qua itidem Pallas culta fuit. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 228.* sancti incola Itoni. ¶ Scribitur & *Ithonus.*

ITURÆUS, a, um, *Ἰτουραῖος,* ad Ituræam pertinens, quæ provincia est Cœles Syriæ, teste *Plin. l. 5. c. 23.* cujus populi Iturzi a sagittandi peritia laudantur. *Virg. 2. Georg. v. 448.* & bona bello Cornus: Ituræos taxi curvantur in arcus. *Servius* Parthos intelligit. *Lucan. l. 7. v. 230.* Ituræis cursus fuit inde sagittis. ¶ Scribitur & *Ityræus.* Est etiam qui putat aspirandum esse *Ithyræus,* quasi sit ab *ἰθύνω,* dirigo.

ITUS, us, m. *andata,* idem ac itio: a sup. *itum.* *Cic. Attic. l. 15. ep. 5.* Quis porro noster itus, reditus, vultus, incessus inter istos? *Inscript.* apud *Gruter. pag. 73. n. 9.* Pro salute, itu, ac reditu DD. NN. M. Aur. Antonini Pii Aug. & P. Septimii Getæ. *Alia pag. 63. n. 9.* Pro salute itus ac reditus Imp. Cæs. divi F. Augusti. *Sueton. in Tiber. c. 38.* Vota pro itu & reditu suo suscipi passim. *Lucret. l. 3. v. 389.* Nec repentis itum cujusviscumque animantum Sentimus. *h. e.* incessum. *Titinn.* apud *Non. c. 2. n. 419.* Itum, gestum, amictum qui videbant ejus. *il passo, l'andatura.* ¶ Jus eundi in aliquem locum, v. gr. ad sepulcrum. V. *Ambitus.* ¶ In plur. num. *Pallad. in Jun. tit. 2. extr.* Ita per paucos itus ac reditus, brevi horarum spatio, tota messis impletur.

ITYLUS, & Neis, vel Thius, filii Zethi ex Aedone conjuge. Itylum mater noctu per errorem interfecit, putans eum esse Amalea Amphionis filium. Invidebat enim uxori Amphionis, eo quod ei essent sex filii masculi. Quæ cum errorem suum cognovisset, optavit mori, sed deorum commiseratione in carduelem versa, Itylum deflet. V. *Aedon.* facile autem cum Ity confunditur. De Ity enim est illud *Catull. carm. 64. ad Ortalum, v. 13.* Qualia sub densis ramorum concinit umbris Daulias, absumpti fata gemens Ityli. Contra de Itylo videtur esse illud *Senecæ in Agamemn. v. 671.* Ramo cantat tristis aedon, Ityn in varios modulata sonos.

ITYRÆUS. V. *Ituræus.*

ITYS, ityos, ityn, m. *Ἴτυς,* Terei & Prognes filius fuit, qui (ut est in fabulis) a Progne matre discerptus, & patri epulandus appositus, in phasianum mutatus est. Aliqui dicunt mutatum fuisse in carduelem. V. *Progne,* & *Daulias.* *Ovid. 6. Metam. v. 652.* Tantaque nox animi est: Ityn huc arcessite, dixit. *& vers. 658.* Prosilit, Ityosque caput Philomena cruentum Misit in ora patris. ¶ *Itys* pro *Itylo.* V. *Itylus.*

J U

JUBA, æ, f. *chioma, crine, χαίτη,* crines, qui a collo animalium pendent, ut leonum, & equorum: a *φόβη,* crinis. *Cic. 1. de Divin. c. 33.* Et equum alacrem lætus aspexit, cujus in juba examen apum consederat. *Virg. Æn. 11. v. 497.* luduntque jubæ per colla, per armos. ¶ *Colum. l. 8. c. 2. a med.* jubas vocat etiam plumas extantes in collo gallinaceorum. *& Virg. 2. Æn. v. 206.* usurpat de serpentum cristis. Sic *Val. Flacc. l. 8. v. 88.* de dracone vellus aureum servante. *Id. l. 3. v. 196.* & *Virg. 2. Æn. v. 412.* & *l. 7. v. 785.* de coma, seu crista galeæ: *& Val. Flacc. l. 6. v. 111.* de villosis canum collis. De crinibus cometæ, qui pogonias dicitur, *Plin. l. 2. c. 25* & de frondibus arborum, *Id. l. 6. c. 22. circa med.* Denique de coma, & capillis, *Senec. de brevit. vitæ, c. 12.* & *Martial. l. 2. epigr. 31.* ¶ Ad orationem modeste transtulit *Plin. l. 5. ep. 8. a med.* Hanc (*historiam*) sæpius ossa, musculi, nervi; illam (*orationem*) tori quidam, & quasi jubæ decent.

JUBAR, ăris, n. *vero m. splendore, raggi di stella, αὐγὴ,* radii & splendor stellarum, jubæ quandam similitudinem referens. Primo dici cœptum est de radiis Luciferi. *Varr. l. 6. de L. L. c. 4.* Jubar dicitur stella lucifer, quæ in summo habet diffusum lumen, ut leo jubam. *& lib. 5. cap. 2.* Inter vesperuginem, & jubar dicta nox. *Festus:* Jubar, stella quam Græci appellant *φωσφόρον,* vel *ἑωσφόρον,* hoc est lucifer, quod splendor ejus diffunditur in modum jubæ leonis. Eadem habet *Servius* ad illud *Virg. 4. Æn. v. 130.* It portis, jubare exorto, delecta juventus. *Ovid. 2. Fast. v. 149.* Quintus ab æquoreis nitidum jubar extulit undis Lucifer. *Calvus* apud *Priscian. l. 5. pag. 658. Putsch.* Hesperium ante jubar quatiens. ¶ Deinde de splendore ac radiis cujusvis sideris, aut alterius rei fulgorem habentis. De Sole *Lucret. l. 5. v. 696.* Sub terris ideo tremulum jubar hæsitat ignis. De Luna *Ovid. 4. Fast. v. 944.* Sustulit immenso ter jubar orbe suum. De astro quolibet *Id. 15. Metam. v. 840.* Hanc animam interea, cæso de corpore raptam Fac jubar. *Id. 1. Fast. v. 77.* Flamma nitore suo templorum verberat aurum, Et tremulum summæ spargit in æde jubar. *Val. Flacc. l. 5. v. 411.* Tale jubar per tecta micat. *h. e.* auri splendor. *Stat. l. 3. Theb. v. 423.* cristarum galeæ jubar. ¶ Transfertur ad majestatem hominis. *Senec. in Troadib. v. 448. de Hectore.* Non ille vultus flammeum intendens jubar, Sed fessus ac dejectus, & fletu gravis. *Martial. l. 8. epigr. 65.* Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar. ¶ In masc. genere, *Enn.* apud *Priscian. l. 5. pag. 658.* Interea fugit albu' jubar Hyperioni' cursum. *h. e.* luna, vel lucifer. *Sever. in Ætna, v. 331.* Purpureoque rubens surgat jubar aureus ostro. *h. e.* sol.

JUBATUS, a, um, *che ha chioma, crestuto, χαιτήεις,* jubam, aut cristam habens. *Plin. l. 8. c. 16.* Jubati leones. *& cap. 34.* Jubata cervia. *Liv. l. 41. c. 21. extr.* & *Plaut. Amph. 5. 1. 56.* Jubati angues. *Varr. l. 5. de L. L. c. 2.* Jubata stella. *h. e.* radios, seu jubas habens.

JUBEO, es, jussi, jussum, a. 2. *comandare, κελεύω,* impero, mando, præcipio. *Terent. Eun. 2. 3. 97.* Jubes ne? *Chæ.* jubeo, cogo, atque im-

impero. *Juvenal. sat. 6. v. 222.* Hoc volo, sic jubeo: sit pro ratione voluntas. *Virg. 2. Æn. v. 3.* Infandum, regina, jubes renovare dolorem. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 27.* Eos in eo loco suum adventum exspectare jussit. *Terent. Eun. 2. 3. 26.* Jubete istos foras exire. ¶ Elegantem habet usum pro firmo aliquid velle, aut serio & intente hortari. *Plaut. Pers. 2. 5. 2.* Jubeo, habere bonum animum. *digli, che stia di buon animo.* & *Cic. 14. Fam. ep. 1.* Sperare nos amici jubent. & *lib. 7. ep. 1. ad fin.* Valde jubeo, gaudere te. *voglio.* & *Attic. l. 11. ep. 6. ad fin.* Cæsar te sibi curæ esse jussit. & *lib. 4. ep. 14.* Dionysium jube salvere. *saluta da mia parte.* (Et omisso infinito, qui facile subintelligitur, *Terent. Andr. 3. 3. 1.* Jubeo Chremetem. *saluto, riverisco.*) & *lib. 5. ep. 2.* Illum salutavi, postea jussi valere. *gli diedi l' addio, lo lasciai andare.* ¶ Sequente conjunctione, cum, vel sine particula ut, aut ne. *Plaut. Amphitr. 1. 1. 50.* jubet, sententiam ut dicant suam. *Sueton. in Vespas. c. 13.* jussit, ut continuo ponerent. *Liv. l. 31. c. 26.* Jussitque, ut quæ venissent naves, Euboeam peterent. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 121.* sive jubebat, Ut facerem quid. *Ovid. 1. Amor. el. 11. v. 19.* rescribat multa, jubeto. *Terent. Eun. 4. 4. 24.* Jube, mihi denuo respondeat. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 52. extr.* Quod ne fieret, consules jusserunt. *Al. leg.* intercesserunt. ¶ Regit etiam dativum personæ. *Cic. Attic. l. 9. ep. 13.* Quanquam hæ mihi litteræ Dolabellæ jubent ad pristinas cogitationes reverti. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 98.* Militibus suis jussit, ne qui eorum violarentur, neu quid sui desiderarent. *Tacit. Ann. 13. c. 40.* Quibus jusserat, ut instantibus resisterent. & *cap. 15.* Britannico jussit, exsurgeret, & cantum aliquem inciperet. *Ascon. in Verr. 3. c. 26.* Sulla mihi jussit. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 154.* regit Italiam, Libyenque coercet, Hispanis Gallisque jubet. *dà legge.* Adde in II. *Consul. Stilich. v. 85.* ¶ Item accusativum vel personæ, vel rei. *Cic. Fam. 13. ep. 26. a med.* Litteræ, non quæ te aliquid juberent, sed quædam modo commendatitiæ. *Plaut. Stich. 2. 1. 72.* Jube famulos, rem divinam mihi apparent. *Apul. in Florid. n. 12. (al. l. 3.)* Ægrum jubet, uti sit animo bono. *Sueton. in Vespas. c. 13.* Nuntiantes legatos, decretam ei publice statuam, jussit, ut continuo ponerent. *Al. leg.* nuntiantibus. *Martial. l. 9. epigr. 67.* Sed tu jussisses Eurysthea. *Tacit. Ann. 13. c. 15.* Neque jubere cædem fratris palam audebat. *Id. in Agric. c. 45.* Nero jussit scelera, non spectavit. *Stat. Theb. 7. v. 373.* Jubere silentia alicui. *comandare.* Sic *Lucan. l. 2. v. 528.* secuturo jussuram classica Phœbo. & *lib. 8. v. 684.* Jubere bella. & *vers. 825.* sistra jubentia luctus. ¶ Et accusativum rei cum dativo personæ. *Tacit. Ann. 4. c. 72.* Tributum iis Drusus jusserat modicum. *avea imposto.* & *Stat. 7. Theb. v. 32.* Aspiciam terras, pacemque jubebo omnibus. *h. e.* cogam pacem servare. ¶ Passive *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 6.* Quod jussi sunt, faciunt. *Barth. l. 1. ep. 7. v. 75.* jubetur Rura suburbana indictis comes ire Latinis. *Liv. l. 3. c. 30.* Consules jubentur scribere exercitum. *Petron. in Satyr. c. 120.* Inferni manes cælum sperare jubentur. *Plin. l. 28. c. 2. a med.* Pollices, cum faveamus, premere, etiam proverbio jubemur. *Plin. alter in fin. ep. 29. l. 6.* Opto, ut is potissimum jubear, quæ me deceat vel sponte fecisse. *Justin. l. 19. c. 1.* Pœni mortuorum corpora cremare a rege jubebantur. *Tacit. 4. Hist. c. 76.* Germanos non juberi, non regi, sed cuncta ex libidine agere. ¶ *Jubere legem, magistratum, pacem, fœdera* ad eum pertinet, quem penes suprema auctoritas, jus, ac potestas est: & significat sciscere, creare, firmare. Romæ mos fuit, ut magistratus quidem (in rebus gravioribus) ac Senatus censerent, decernerentque; at populus juberet, quo jubente, tum demum rata & firma erant, quæ proponebantur. *Cic. pro Balb. c. 17.* Legem populus R. jussit de civitate tribuenda. *Liv. l. 1. c. 22.* Tullum Hostilium regem populus jussit. *Cic. 2. de Orat. c. 24.* Dicere apud populum de legibus jubendis, aut vetandis. *Id. 4. Verr. cap. 67.* Senatus decrevit, populusque jussit, ut, &c. *Sallust. in Jug. cap. 44.* Sed plebs, incredibile memoratu est, quanta vi rogationem jusserit, decreverit, voluerit. *Liv. l. 3. c. 30.* Id modo excepere, ne postea eosdem tribunos juberent. *Sallust. in Jug. cap. 85.* Postquam ei provinciam Numidiam populus jussit. ¶ Hinc illa *velitis, jubeatis*, quibus rogabat populum magistratus, cum perferri quippiam volebat. *In formula arrogationis* apud *Gell. l. 5. c. 19.* Velitis, jubeatis, Quirites, uti L. Valerius L. Titio jure legeque filius siet. *Liv. l. 31. c. 6.* Rogationem promulgavit: vellent, juberent, Philippo regi bellum indici. ¶ Huc pertinet illud *Ovid. 5. Fast. v. 461. ex persona Remi.* Qui modo, si volucres habuissem regna jubentes, In populo poteram maximus esse meo. *h. e.* bono auspicio regnum mihi portendentes. ¶ Negant celebres Critici, & Grammatici, apud aureæ ætatis scriptores *jubeo* dativum, aut accusativum per se regere, sed usurpari solum cum infinito. Itaque in iis, quæ adduximus exemplis aut ad ellipsim confugiunt, infinitivum aliquod verbum subintelligentes, aut lectionem sollicitant. Contra alii sentiunt, acriterque defendunt. Latinæ studiosus a prioribus quidem steterit; sed nec posteriores damnaverit. ¶ *Jusse* syncope est τῦ *jussisse*, poetis concedenda. *Virg. 11. Æn. v. 467.* Cetera, qua jusso, mecum manus inferat arma. Adde *Sil. l. 11. v. 175.* Sic *jussti* pro *jussisti*. *Terent. Eun. 5. 1. 15.* Ita ut tu jussti, soli credita est. ¶ *Jussitur* antiquum est pro *jubetur*. *Cato R. R. c. 14.* Faber hæc faciat oportet: parietes omnes, uti jussitur, calce & cæmentis, pilas ex lapide, &c. ¶ *Jubere fide*, V. in *Fidejubeo*. ¶ Jubere de manufactis, V. in *Jussus, a, um*.

JUBERNA, *vel* Juverna, æ, f. *Irlanda*, eadem quæ Hibernia, insula Angliæ proxima ad occidentem. *Juvenal. sat. 2. v. 159.* arma quidem ultra Litora Juvernæ promovimus. ¶ *Jerne*, vel *Hiberne*, et dicitur a *Claudiano*. V. *Hibernia*.

JUBILÆUS, *seu* Jubelæus, apud Hebræos dicebatur annus quinquagesimus exclusive, scilicet quadragesimus nonus, quo fiebat remissio a servitute, & fundi redibant ad veterem dominum, & servi fiebant sui juris. Hinc & annus remissionis vocatus est. *Arator in Act. Apost. c. 29. seu lib. 1. v. 677.* quinquagesimus annus Cum Jubilæus adest, proprii distractio ruris Antiquo domino cedebat here, &c. Græce est Ἰωβηλαῖος, vel Ἰωβιλαῖος: quare medias ractius syllabas *Arator* produxisset. Sed non est is valde solicitus de prosodiæ legibus.

JUBILATIO, onis, f. ἀλάλαγμα, ἀλαλαγμός, clamor, quo ad lætam aliquam rem acclamatur. *Apul. l. 8. Metam.* Jubilationibus solitis inhortantur. Al. aliter leg.

JUBILO, as, avi, atum, a. 1. *gridare ajuto*, ἀλαλάζω, rustica voce inclamo, ut ait *Fest.* opem clamando peto. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* Quiritare dicitur is, qui Quiritium fidem clamans implorat. & *mox*. Ut quiritare urbanorum, sic jubilare rusticorum. Itaque hos imitatus apte *Accius*, ait in Bacchis: Quis me jubilat? vicinus tuus antiquus.

JUBILUM, i, n. *grido, canto*, κραυγή, clamor inconditus rusticorum, cantus pastoralis. *Sil. l. 14. v. 475.* Et lætus scopulis audivit jubila Cyclops. *h. e.* cantus Daphnidis pastoris. *Calpurn. ecl. 1. v. 30.* nihil urmentale resultet: Non montana sacros distinguunt jubila versus. & *ecl. 7. v. 3.* Et tua mœrentes exspectant jubila tauri. V. vocem præced.

JUCUNDE, *con piacere, giocondamente, dilettevolmente*, ἡδέως, ἀλύπως, suaviter, dulciter, læte. *Cic. pro Cæl. c. 6.* Cum tristibus severe, cum remissis jucunde vivere. *Id. 5. Tuscul. c. 34.* Darius in fuga cum aquam turbidam bibisset, negavit, unquam se bibisse jucundius. *Augustus in epist.* apud *Sueton. in ejus vita, c. 71.* Quinquatrus satis jucunde egimus. *assai allegramente.* *Val. Max. l. 7. c. 2. n. 8. extern.* Jucundissime loqui. *Gell. l. 20. c. 9.* Jucunde lepideque fictum. *Plin. l. 20. c. 17.* Herba jucunde olet. *ha un odor grato.* *Sueton. in Tito, c. 3.* Cantare, & psallere jucunde, & scienter.

JUCUNDITAS, atis, f. *diletto, piacere, giocondità*, ἡδονή, suavitas, voluptas, res grata sensum movens, aut animum, & voluptate afficiens. *Cic. 1. de Fin. c. 18.* Corporis morbis vitæ jucunditas impeditur. *Id. Agrar. 2. cap. 29.* Quibus ista agri spes & jucunditas ostenditur. *Id. 1. Q. Fr. ep. 10.* Epistola plena jucunditatis. *Id. in fragm.* apud *Gell. l. 12. c. 2.* Suaviloquens jucunditas. *Id. 3. de Orat. c. 38.* Delectatio & jucunditas. *Id. pro Marcell. cap. 6.* Fructus, & jucunditas. *Id. 1. Offic. c. 3.* Vitæ commoditas, & jucunditas. & *cap. 34.* Relaxare animum, & dare se jucunditati. *Id. 2. de Fin. c. 3.* Jucunditate perfundi. *Id. 1. de Orat. c. 7.* Ea est in homine jucunditas, & tantus in jocando lepos, ut, &c. *piacevolezza.* Et in plur. num. *Attic. l. 10. ep. 8. ad fin.* Nihil mihi ex plurimis tuis jucunditatibus gratius accidit, quam quod meam Tulliam suavissime diligentissimeque coluisti. *h. e.* jucundis officiis, *servigi, piaceri.* *Quintil. in proœm. l. 6. a med.* Vocis jucunditas, & claritas. *voce grata, e chiara.*

JUCUNDO, as, a. 1. *dar piacere, dilettare*, ἡδύνω, jucunditatem affero, voluptate afficio, gaudio perfundo. *Augustin. l. 11. de Gen. ad litt. c. 34. ex Psalm. 94. 19.* Consolationes Dei jucundant animam. *Lactant. l. 4. c. 6. ex Proverb. 8. 30.* Quotidie autem jucundabar ante faciem ejus.

JUCUNDUS, a, um, *piacevole, grato, giocondo, dilettevole, caro*, ἡδύς, τερπνός, suavis, gratus, dulcis: a juvo, ut *Cic.* docet *2. de Fin. c. 4. ad fin.* est enim id omne jucundum, quod sensum aut animum movet & juvat: præsertim vero quod tristitiæ opponitur, & hilaritatem in eo, ac lætitiam gignit. Differt a *gratus*, quia *grata* accepta sunt, *jucunda* etiam delectabilia. Omne jucundum est gratum, sed non contra: ut medicina ægro grata quidem est, sed non jucunda. *Id. Catil. 4. c. 1.* Est mihi jucunda in malis, & grata in dolore vestra erga me voluntas. & *cap. 6.* Comes alicui charus atque jucundus. & *cap. 7. extr.* Communis patriæ solum cum sit carum, tum vero est dulce & jucundum. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. penult.* Id vero militibus fuit pergratum & jucundum. *Cic. pro leg. Manil. c. 1.* Conspectus vester est mihi multo jucundissimus. *Id. Fam. 5. ep. 15.* Amor tuus est mihi gratus & optatus: dicerem, jucundus, nisi id verbum in omne tempus perdidissem. *Id. in fin. ep. 14. l. 3. ad Attic.* Ista veritas, etiamsi jucunda non est, mihi tamen grata est. & *4. Fam. ep. 6.* Cujus officia jucundiora scilicet mihi semper fuerunt, nunquam tamen gratiora. *Id. pro Arch. c. 3.* & *Nep. in Attic. c. 16.* Homo alteri jucundissimus. *di caro e aggradevole conversazione.* *Justin. l. 1. c. 10.* Jucunda convivia habere. *lieti.* *Cic. 1. de Orat. c. 49.* Verba ad audiendum jucunda. *Id. 5. Tuscul. c. 43.* Nihil visum est illo pane jucundius. *più gustoso.* *Plin. l. 6. c. 31.* Aqua potui jucunda. *Cels. l. 5. c. 26. n. 17.* Materia sic temperanda est, ut mens contingenti jucunda sit. *morbida.* *Cic. 2. Agrar. c. 16.* Agri jucundi, & fertiles. *ameni.* & *5. Verr. c. 9. extr.* Odor suavis & jucundus. *grato.* *Catull. carm. 46. ad seips. v. 3.* Jucundis auræ Zephyri. *aure soavi.* *Plaut. Pœn. 1. 2. 78.* Jucundissimi ludi. *Valer. Flacc. l. 7. v. 236.* O nimium jucunda dies! *Virg. 6. Æn. v. 363.* cæli jucundum lumen. *Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 24.* Jucundum tempus agere. *passarsela lietamente.* *Horat. epod. 1. v. 5.* Quid nos, quibus te vita si superstite, Jucunda; si contra, gravis? *Gell. l. 19. c. 9.* Jucundum in modum canere. ¶ Legitur & *jocundus* tum in antiquis libris non uno, tum in lapidib. apud *Gruter. pag. 331. n. 7. & pag. 871. n. 1. &c.* & defenditur ab his, qui a *jocus* deducunt. Jure tamen improbant *Manut. Dausq. Cellar.*

JUDÆA, æ, f. *Giudea*, Ἰουδαία, regio Palæstinæ, dicta a Juda filio Jacob, vel potius a Tribu Juda. *Plin. l. 5. c. 14. & lib. 12. c. 25.*

JUDÆUS, a, um, *Giudeo, Giudaico*, Ἰουδαῖος, ad Judæam pertinens. *Plin. l. 13. c. 4.* Judæa gens. *Id. l. 31. c. 8.* Judæa sacra. *Id. l. 14. c. 20.* Judæa resina. ¶ *Judæi, orum*, Hebræi, qui a Juda primogenito Jacob originem trahebant. Sed postquam eorum regnum in duo divisum fuit, Judæ, & Israel, duarum Tribuum populi, Judæ, & Beniamin, Judæi appellari cœpti sunt: progressu temporis omnes Hebræi *Judæi* dicti. De iis multa fabulosa *Justin. l. 36. c. 2.* & *Tacit. l. 5. Hist.* Veriora & S. Scripturæ consona *Lactant. l. 4. c. 10.*

JUDAICE, Judæorum more, vel superstitione. V. *Apostatice*.

JUDAICUS, a, um, *Giudaico*, dicitur fere de rebus ad Judæos pertinentibus. *Cic. pro Flacc. c. 28.* Judaicum aurum. *Quintil. l. 3. c. 7. a med.* Judaica superstitio. *Tacit. 2. Hist. c. 4.* Judaicum bellum. & *cap. 78.* Judaica victoria. *h. e.* de Judæis reportata. & *cap. 79.* Judaicus exercitus. *h. e.* in Judæa militans. & *5. Hist. c. 4.* Judaicus panis. & *cap. 7.* Judaicum mare. *Juvenal. sat. 14. v. 101.* Judaicum ediscunt, & servant, & metuunt jus.

JUDAISMUS, i, m. *Giudaismo*, Judæorum religio. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 20.* & *lib. 4. c. 11.*

JUDEX, dicis, m. & f. *giudice*, κριτής, qui litigantium causas cognoscit, & sententiam fert. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* Judex, quod jus dicat, accepta potestate. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 30.* Verissimus, & sapientissimus judex. *Id. 4. Verr. c. 12.* Judex nequam, & levis. *Id. pro Planc. c. 13.* Plurimarum rerum judex sanctissimus & justissimus. *Id. 2. Verr. c. 10.* Severissimi atque integerrimi judices. *Id. 3. de Fin. cap. 2.* Æquissimus eorum studiorum æstimator & judex. *Brut. ad Cic. ep. 6. sub fin.* Sumere aliquem judicem de controversia hereditaria. *Cic. 2. de Orat. c. 48. extr.* Apud judicem causam agere. *Id. pro Cæcin. c. 17.* Habere aliquem judicem de re quapiam. *Id. pro Cluent. c. 38.* Sedere judicem in aliquem. & *cap. 43.* Esse judicem de re pecuniaria. & *Fam. 9. ep. 20.* inter aliquos. & *pro Dom. c. 13.* Judicem de quaque re constituere. *Id. 5. Fam. ep. 2. sub fin.* Æquum se judicem rei alicui præbere. *Petron. in Satyr. c. 80.* Judici litem committere. *Terent. Adelph. prol. v. 4.* Vos eritis judices laudin', an vitio duci id factum oporteat. *Phædr. l. 3. fab. 13. v. 3.* Lis ad forum deducta est, vespa judice. *Ovid. 2. Metam. v. 427.* de cæspite virgo Se levat, &, salve numen, me judice, dixit, Audiat ipse licet, majus Jove. *Id. 4. Fast. v. 322.* Morte luam pœnas, judice victa dea. *Lucan. l. 10. v. 368.* Et sumus, ut fetear, tam sæva judice, sontes. *Plin. l. 14. c. 13.* Judex pronuntiavit, videri, &c. *sentenziò*. ¶ *Judicem ferre alicui* dicebatur accusator reum citans ad judicium subeundum; aut ipse nominando judicem, aut jubendo reum nominare, quem sumeret; sequente ni particula. *Liv. l. 3. c. 24.* Ni ita esset, multi privatim ferebant Volscio judicem. & *cap. 57.* Proinde ut ille iterum ac sæpius provocet, sic se iterum ac sæpius judicem illi ferre, ni vindiciam ab libertate in servitutem dederit. *Cic. 2. de Orat. c. 70.* Cum ei M. Flaccus, multa probris objectis P. Mucium judicem tulisset. Adde *ibid. cap. 65.* & *pro Rosc. Com. c. 15.* & *Liv. l. 8. c. 33.* ¶ *Judicem dicere* erat ipsius rei judicium se subire profitentis. *Liv. l. 3. c. 56.* Omnium tibi, quæ impie per biennium es ausus, gratiam facio. unius tantum criminis ni judicem dices, te ab libertate in servitutem, contra leges vindicias non dedisse, in vincula te duci jubeo. Ita *Gronov.* alii aliter leg. ¶ *Dare judicem* est Prætoris, cum causæ cognitionem cuipiam committit. Nam Romæ non erant certi causis cognoscendis assignati judices, sed certus ordo solummodo (modo senatorius, modo equestris, &c.) ex quo a Prætore deligebantur, vel sorte ducebantur, qui res disceptarent, judicarentque, cum Prætor præ copia causarum non omnia per se posset cognoscere. Licebat autem tam actoribus, tum reis hunc, vel illum ejerare, rejicere, excludere. Etiam Senatus, aut Princeps judices dabat, cum suæ cognitionis res non esse censebat. Horum omnium exempla habes apud *Cicer. 4. Verr. c. 12.* & *lib. 2. de Orat. c. 70. Plin. l. 2. ep. 11.* & *in Paneg. c. 36. Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 4. leg. 18.* &c. Hinc *judicem petere* apud *Plin. cit. l. 2.* est postulare, ut causa non in Senatu, sed apud ordinarios judices agatur. ¶ *Judices* aliquando dicti sunt ipsi consules. *In commentariis consularib.* apud *Varr. sub fin. l. 5. de L. L. seu cap. 9.* Accensus dicit sic: Omnes Quirites, inlicium visite huc ad judices. & *mox*. Omnes Quirites, ite ad conventionem huc ad judices. Adde *Liv. l. 3. c. 55. ad fin.* ¶ De *judice quæstionis* V. *Quæstio*. ¶ *Lusus ad judices* est ludus puerilis, quo pueri inter se ludentes, unum aliquem judicem constituebant, qui medius inter eos incederet, & fictam jurisdictionem exerceret. *Spartian. in Severo, c. 1.* & *Vopisc. in Proc. c. 13.* Simile est illud *Sueton. in Ner. cap. 35.* Ducatus, & imperia ludere.

JUDICABILIS, le, qui judicio est subjectus. *Martian. Capell. l. 5. pag. 149.*

JUDICATIO, onis, f. *giudicatura, giudicazione*, κρίσις, actus judicandi, cognitio, disceptatio. *Cic. 3. Fam. ep. 9.* Longi subsellii (ut noster Pompejus appellat) judicatio, & mora si quem tibi item unum, alterumve diem abstulerit, tamen, &c. *Quintil. l. 6. c. ult.* Consilium est ratio quædam alte petita, & plerumque plura perpendens & comparans, habensque in se & inventionem, & judicationem. *Vetus tabula ænea sub Vespas.* apud *Gruter. pag. 242. in fin.* Neve cui de ea re actio, neve judicatio esto. ¶ Apud Rhetores *judicatio*, τὸ κρινόμενον est quæstio nata ex confictione, & quasi concursu inter rationem Rei, & infirmationem Accusatoris: in qua quæritur, quid veniat in judicium, & de quo disceptetur, *il punto della causa*. v. gr. Orestes matrem occidit, & se juste fecisse dicit: status est qualitatis: quæstio an juste fecerit: ratio illa, quod patrem Orestis occiderit: judicatio, an oportuerit vel nocentem matrem a filio occidi. Quod si Orestes alteram afferat matris necatæ causam, quod responsis sit impulsus, altera ratio erit, indeque judicatio altera, an responsis parere debuerit. Quot enim causæ faciendi afferuntur, tot sunt judicationes. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. penult.* & *Quintil. l. 3. c. 11.* ¶ *Cic. in Partition. c. 30.* disceptationem vocat: & *in Top. c. 24.* quæstionem juridicialem: & *cap. 25.* quæ de re agitur, JCtorum more. & *lib. 1. de Invent. cap. 13.* quæstionem.

JUDICATO. V. *Judicatus, a, um*, in fin.

JUDICATORIUS, a, um, δικαστικός, ad judicandum pertinens. *Augustin. ep. 54. ante med.* Judicatorius rigor. *h. e.* severitas judicum.

JUDICATRIX, icis, f. quæ judicat. *Quintil.* afferens verba eorum, qui *Theodore Gadareo* definitionem Rhetoricæ ex Græco transtulerunt, *l. 2. c. 15. circa med.* Ars inventrix, & judicatrix, & enuntiatrix, decente ornatu, &c.

JUDICATUS, a, um, *giudicato*, κεκριμένος, disceptatus, cognitus, dijudicatus, sententia judicis constitutus. *Cic. pro Rabir. Post. c. 4.* Causa judicata, atque damnata. *Id. Phil. 11. c. 5.* Ut intelligamus, illos, quorum res judicatas irritas fecimus, bene & e republica judicavisse. *Id. 4. Verr. c. 48.* Ut aliquando de rebus ab isto cognitis judicatisque dicere desistamus. *Id. pro Flacc. c. 21.* Re judicata stari ostendit placere. (De re judicata est *titulus 1. lib. 42. Digest.*) *Id. de Senect. c. 21.* Socrates omnium sapientissimus oraculo Apollinis judicatus. *Id. Fam. 7. ep. ult.* Mihi judicatum est deponere illam personam. *h. e.* certum est, deliberatumque. ¶ Item damnatus, *condannato*. *Plaut. Asin. 5. 2. 87.* Judicatum me uxor adducit domum. *Liv. l. 6. c. 14.* Centurionem judicatum pecuniæ cum duci vidisset. *condannato per debiti*. (Adde *leg. XII. Tab.* apud *Gell. l. 20. c. 1. ad fin.*) & *cap. 34.* Fama, & corpore judicati atque addicti creditoribus satisfaciebant. ¶ *Judicatum, i*, est res judicata. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 13.* Judicatum est id, de quo sententia lata est, aut decretum interpositum. *Cic. 1. de Invent. c. 30.* Judicatum est res assensione, aut auctoritate, aut judicio alicujus, aut aliquorum comprobata. & *cap. 44.* Solitarium aliquod, aut rerum judicatum afferre. *Id. pro Flacc. c. 21.* Decrevit, ut si judicatam negaret, in duplum iret. *h. e.* negaret rem judicatam esse, seu se debere id, quod ex sententia judicis debebat: atque adeo sententiæ judicis non pareret. *Id. ibid. c. 20. extr.* Cum judicatum non faceret, addictus Hermippo, & ab hoc ductus est. *h. e.* non præstaret id, quod ex sententia judicis præstare debuit. *Papinian. Dig. lib. 27. tit. 3. leg. 21.* Quamvis postea judicatum fiat, tamen actio data non intercidit. *Papinian. lib. 31. leg. 80.* Qui post dictam sententiam judicatum solvere supersederant. *judicatum solvere*, h. e. æstimationem litis solvere, aut rem, quæ actione petita est, restituere. Porro quicumque in rem actione conveniebatur, cavere cogebatur actori, *judicatum solvi*: qua stipulatione tres clausulæ continentur, ut docet *Ulpian. lib. 46. tit. 7. qui inscribitur* judicatum solvi, *leg. 6.* h. e. de re judicata, de re defendenda, & de dolo malo. *Cic. pro Quint. c. 8.* Postulat a Prætore, ut sibi Quintius judicatum solvi satisdet. *h. e.* sponsores det, a quibus quod judicatum fuerit, solvatur, si Quintius damnetur. Hinc illa apud JCtos, *stipulari, promittere, spondere, cavere, judicatum solvi; teneri ex stipulatu judicatum solvi; satisdare stipulatione judicatum solvi*: quæ habentur apud *Ulpian. Cajum, Paul. Modestin.* & *alios cit. tit. 7.* Sic *judicatum solvi satisaccipere* apud *Ulpian. lib.* & *tit. 3. leg. 18.* ¶ *Judicati actio* est, quæ ex sententia datur. *Ulpian. lib. 3. tit. 3. leg. 28.* & *31.* &c. Hinc *judicati agere*, *Id. cit. leg. 28.* & *judicati conveniri*, *Modestin. lib. 46. tit. 1. leg. 41.* ¶ *Judicatum* pro judicatione, *Gell. l. 14. c. 2. sub fin.* Juravi mihi non liquere: atque ita judicato illo solutus sum. ¶ *Judicato*, adverbii vim, ponitur pro considerate, maturo judicio, *maturamente, consideratamente*, κεκριμένως. *Gell. l. 14. c. 1.* Exercendi ne gratia ingenii, an quod ita serio judicatoque existimaret, non habeo dicere.

JUDICATUS, us, m. *giudicatura, giudicazione*, κρίσις, facultas judicandi, judicatio, judicis munus. *Cic. Phil. 1. c. 8.* Isti ordini judicatus lege Julia patebat.

JUDICIALIS, le, *attenente a giudizio, giudiziale*, δικανικός, ad judicium pertinens. *Cic. pro Arch. in fin.* Judicialis consuetudo. *Id. Verr. 6. cap. 47.* Legibus & judiciali jure aliquem persequi. *Id. de clar. Orat. c. 69.* Illius judicialis anni severitatem non tulit. *Id. 13. Attic. ep. 6.* Judiciali molestia carere. ¶ *Judiciale genus* apud Rhetores est, in quo accusatur & defenditur, vel petitur & negatur. *Cic. 1. de Invent. c. 5.* Judiciale est, quod positum in judicio, habet in se accusationem & defensionem, aut petitionem & recusationem. *Id. 2. de Divin. c. 26.* Judiciales causæ.

JUDICIARIUS, a, um, *giudiziario, giudiziale*, δικαστικός, ad judicem, vel judicium pertinens. *Cic. in Pison. c. 39.* Ecquid sentis, lege judiciaria lata, quos posthac judices simus habituri? *Id. pro Cluent. c. 26. a med.* Quæstu judiciario pastus. *Id. 3. Verr. c. 2.* Judiciariæ controversiæ finem constituere. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 10.* Judiciarii dies. *h. e.* quibus judicia exercentur: dies actui rerum accommodati, ut *Sueton. in Aug. cap. 32.* loquitur. *Id. ibid. c. 56.* Judiciariæ leges.

JUDICIOLUM, i, n. diminut. parvum judicium. *Ammian. l. 27. c. 11.* (*al. 25.*) Juste, an secus, non judicioli est nostri. Adde *lib. 28. c. 4.* (*al. 21.*)

JUDICIUM, ii, n. *giudizio*, κρίσις, κρῖμα, legitima causæ seu rei controversæ, apud judicem inter duos aut plures litigantes, contentio & disceptatio. *Cic. pro Cæcin. c. 2. ad fin.* Omnia judicia aut distrahendarum controversiarum, aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt. *Id. pro Quint. c. 2.* Prætor judicium prius de pro-

bro,

bro, quam de se fieri maluit. *Id. pro Flacc*, c. 38. Gravia judicia pro reipubl. dignitate, multa de conjuratorum scelere fecistis. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 4. Judicium inter sicarios hoc primum committitur. *Id. pro Cæl. cap.* 1. Crimen, quod versatur in judicio. *Id. de opt. gen. Orat.* c. 7. Adducere causam aliquam in judicium. *Id. in fragm. contra C. Anton.* apud *Ascon.* Judicio æquo certare cum aliquo. *Id. pro Quint.* c. 20. Judicio aliquid defendere. *Plin. l.* 9. c. 35. a *med.* Judicium agere. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep. ult.* Exercere judicium. *h. e.* agere, facere. *Id. pro Balb. in fin.* & *pro Cæl. in princ.* Vocare aliquem in judicium. *Id. pro Flacc.* c. 6. Judicio quempiam arcessere. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 39. condemnare. *Ulpian Dig. l.* 2. *tit.* 6. *leg.* 1. sistere. & *tit.* 5. *leg.* 4. Sistere in judicium. ¶ *Judicium dare* dicitur prætor, cum agendi potestatem facit, & in eam rem dat actionem, & judices. *Cic. pro Flacc.* c. 35. In Lurconis libertum judicium ex edicto dedit. Adde 4. *Verr.* c. 22. ¶ Etiam *exercere judicium* aliquando ad Prætorem pertinet. *Id. pro Arch. in fin.* Ea, judices, a vobis spero esse in bonam partem accepta: ab eo, qui judicium exercet, certe scio. ¶ *Accipere*, & *suscipere judicium* est litigatorum: quod fit litis contestatione. *Cic. pro Quint.* c. 20. Judicium quin acciperet, non recusavit. *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 3. *leg.* 7. Nolebat ad liberale judicium ire, dicens, suscepturum se de inofficioso testamento judicium. ¶ *Judicium pati* est Reo, δεκαζίω δίκην. *Cic. pro Quint.* c. 20. ¶ Accipitur & pro ipsa causæ actione, quæ in judicio fit. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 21. Quid enim simile habet epistola aut judicio aut concioni? ¶ Item pro loco ubi judicium fit. *Nep. in Epamin.* c. 8. At ille in judicium venit: nihil eorum negavit, quæ, &c. *Quintil. l.* 4. c. 2. *ante med.* Pompejus judicium militibus armatis clauserat. ¶ Item pro ipsis judicibus. *Valer. Max. l.* 2. c. 10. n. 1. Cum tabulæ ad nomen inspiciendum circa judicium ferrentur. ¶ Extra rem forensem est mens, sententia, existimatio, opinio, *giudizio, opinione, stima, parere, avviso*. *Cic.* 1. *Tuscul.* c. 1. Meum semper judicium fuit, omnia nostros aut invenisse per se sapientius, quam Græcos; aut accepta ab illis fecisse meliora. *Anton. ad Cicer. post epist.* 13. *l.* 14. *ad Attic.* Si bonitas tua respondebis judicio meo, quod semper habui de te. *Hirt. de B. Alex.* c. 25. Nos pr<æ>lium sustinebimus, neque tuum judicium fallemus. *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* c. 41. Decima legio per tribunos militum ei gratias egit, quod de se optimum judicium fecisset. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 29. Ut primum per ætatem judicium facere potueris, quanti quisque tibi faciendus esset. & *lib.* 1. *ep.* 7. *circa med.* Facti sui judicium non tam ex consilio suo, quam ex eventu homines esse facturos. *Terent. Phorm.* 5. 8. 56. Ejus judicio permitto omnia: quod is jubebit, faciam. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 27. Grave judicium in dicendo subire. *Id. l.* 1. *Q. Fr. ep.* 1. c. 15. Non est tibi his solis utendum existimationibus ac judiciis, qui nunc sunt hominum, sed iis etiam, qui futuri sunt. *Id. l.* 3. *Offic.* c. 30. Non enim suo judicio stetit, sed suscepit causam, ut esset judicium Senatus. *Id. in fragm.* apud *Augustin. l.* 3. *contra Acad.* c. 7. Eum recte primum esse judicio suo, qui omnium ceterorum judicio sit secundus. *Id. de clar. Orat.* c. 8. Intra parietes aluit eam gloriam, quam nemo quidem, meo judicio, est poeta consequutus. *per mio avviso, a mio parere*: ut ego sentio. Sic *Quintil. l.* 9. c. 3. a *med.* Similia sunt illa, meo quidem judicio, in quibus, &c. *Nep. in Attic.* c. 9. *extr.* Ille autem sui judicii, potius quid se facere par esset, intuebatur, quam quid alii laudaturi forent. *che non si lasciava aggirare, e guidar pel naso*: semper sui arbitrii, contentusque se uno, ut *Sueton. in Tiber.* c. 18. loquitur. *Tacit.* 6. *Ann.* c. 22. Mihi hæc audienti in incerto judicium est, fato ne res mortalium, an forte volvantur. *non so qual, che mi abbia da giudicare.* ¶ De testamento: quia ibi testator judicium facit de iis, quos dignos aut indignos bonis suis existimat. *Valer. Max. l.* & *cap.* 7. *sect.* 4. Testamento utrumque filium præteriit, a quibus aditus D. Augustus, & nuptias mulieris, & suprema judicia improbavit. Adde *Justin. l.* 5. *cap.* 12. *Sueton. in Aug.* c. 66. & *Senec. l.* 4. *de Benef.* c. 11. *ad fin.* ¶ Item vis & facultas discernendi, & solertia judicandi de re qualibet, *giudizio, discernimento, perspicacia*. *Cic. in Orat.* c. 7. *extr.* Sed tamen eos, studio optimo, judicio minus firmo præditos, docere, quæ sit propria laus Atticorum, non alienum puto. *Id. de opt. gen. Orat.* c. 4. Qui teretes aures habent, intelligensque judicium. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. v. 242. Judicium subtile videndis artibus. *gusto fino*. *Cic.* 2. *de Fin.* c. 12. Si quid mei judicii est. *h. e.* si quid ego video, & judicare possum. *Cæs. lib.* 1. *B. Civ.* c. 35. Neque sui judicii, neque suarum esse virium discernere, utra pars justiorem habeat causam. (Hinc formula *si quid mei judicii est*, qua utebantur judices, cum sententiam pronuntiabant, teste *Cic.* 2. *de Finib.* c. 22.) *Nep. in Attic.* c. 15. *extr.* Ex quo judicari poterat, non inertia, sed judicio fugisse reipubl. procurationem. *pensatamente, e con giudizio*. Sic *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. c. 5. *extr.* Videor id judicio facere. *Tacit.* 2. *Hist.* c. 83. Sæpe honestas rerum causas, ni judicium adhibeas, perniciosi exitus consequuntur. *Lucret. l.* 2. v. 1040. acri judicio perpendere aliquid.

JUDICO, as, avi, atum, a. 1. *giudicare, sentenziare, aplico*, jus dico, judicium exerceo, statuo, decerno, sententiam fero: a *jure dicendo*, ut docet *Varr. l.* 5. *de L. L.* c. 7. Sed tamen proprie loquendo aliud est *judicare*, aliud *jus dicere*. Nam Judex pedaneus proprie *jus non dicit*, quanquam cognoscendi habet judicandique facultatem: at Prætor, aliusve Magistratus *jus dicere*, non *judicare* dicendus est, quando judici a se dato jus quasi constituit, & formulam juris atque æquitatis præscribit, a qua in cognoscendo judicandoque excedere non possit. Hoc discrimen valide firmat, quod interdum ut diverse conjunguntur, quomodo titulus est *lib. Cod. Just.* 3. *tit.* 5. Ne quis in sua causa judicet, vel jus sibi dicat. Argumento quoque est, quod, cum possit quis in sua causa judicare, jus tamen dicere non possit. *African. Dig. lib.* 5. *tit.* 1. *leg.* 77. In privatis negotiis pater filium, vel filius patrem judicem habere potest. & *Ulpian. lib.* 2. *tit.* 1. *leg.* 10. Qui jurisdictioni præest, neque sibi jus dicere debet, neque uxori, vel liberis suis, neque libertis, vel ceteris, quos secum habet. ¶ Varie usurpatur. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 48 Si recte & ordine judicaris. & *pro Flacc.* c. 20. *extr.* Itaque Recuperatores contra istum rem minime dubiam primo actione judicarunt. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 1. *de Divin.* c. 50. judicavit inclutum judicium inter deas aliquis. *Cic. pro Cæcin.* c. 25. *extr.* Nunquam auderet judicare, deberi viro dotem, quam mulier nullo auctore dixisset. ¶ Cum genitivo *judicare capitis, pecuniæ alicui* est judicium intendere, dicam impingere. *Liv. l.* 26. c. 3. Seu legibus, seu moribus mallet, anquireret, quoad vel capitis vel pecuniæ judicasset privato. Tum Sempronius, perduellionis se judicare Cn. Fulvio, dixit. ¶ Interdum est adjudicare, addicere. *Plaut. Men.* 2. 1. 20. Nam ego ad Menæchmum nunc eo, cui jam diu sum judicatus. Al. aliter leg. V. *Judicatus*. ¶ Item damnare, *condannare*. *Gell. l.* 20. c. 1. *ad fin.* Quantæ pecuniæ judicati essent. V. *Judicatus*. ¶ Item declarare, & in numero habere. *Cic.* 3. *Phil.* c. 6. Judicetur non verbo, sed re, non modo non consul, sed etiam hostis Antonius. *Nep. in Annib.* c. 7. *extr.* Bona ejus publicarunt, ipsum exsulem judicarunt. ¶ Judicare inedia de seipso apud *Tertull. in Apolog.* c. 4. est inedia sibi mortem consciscere. ¶ Extra forum interdum est æstimare. *Cic.* 2. *Offic.* c. 22. *sub fin.* Non enim numero hæc judicantur, sed pondere. ¶ Sæpe existimare, putare, judicium facere. *Cic.* 2. *de Divin.* c. 43. Oculorum fallacissimo sensu judicant ea, quæ ratione atque animo videre debebant. *Id.* 2. *de Orat.* c. 42. Plura homines judicant odio, aut amore, aut cupiditate, quam veritate, aut præscripto, aut legibus. *Id.* 3. *Fam. ep.* 4. Quod egomet multis argumentis jam antea judicaram. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. Exploratum habes, malle me tuum judicium, quam ex altera parte omnium istorum. tu enim a certo sensu & vero judicas de nobis. *Terent. Eun.* 1. 2. 118. Ex aliorum ingeniis judicare aliquem. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* c. 52. Temeritatem militum reprehendit, quod sibi ipsi judicavissent, quo procedendum, aut quid agendum videretur. *Cic. de Amic.* c. 25. Concio judicare solet, quid intersit inter, &c. *Id.* 12. *Fam. ep.* 3. Cetera cujusmodi sint, ex hoc judica, quod, &c. *Id.* 2. *de Orat.* c. 28. Sic statuo & judico, neminem tot habuisse ornamenta dicendi. ¶ *Judicassit*, δικάσῃ pro *judicaverit* apud *Cicer.* 3. *de Legib.* c. 3. ubi XII. Tabularum more loquitur.

JUGA JUNO. V. in *Jugarius*.

JUGABILIS, le, qui est jugo habilis, qui conjungi potest. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip.* c. 6. *ante med.* Per jugabilem competentiam fœderari. Adde *lib.* 2. c. 2.

JUGALIS, le, *da giogo*, ζύγιος, ad jugum pertinens, ut *jumentum jugale* aptum jugo, & trahendo currui. *Curt. l.* 9. c. *ult.* Cum equorum jumentorumque jugalium vim ingentem misissent. ¶ *Jugale os*, ζυγῶδες, appellari potest os illud capitis super aures, quod transversum a genis tendens, ab inferioribus ossibus sustinetur, inquit *Cels. l.* 8. c. 1. *ante med.* Habet enim jugi figuram. ¶ *Jugales* absolute apud Poetas sunt equi jugales. *Virg. Æn.* 7. v. 280. Absenti Æneæ currum, geminosque jugales. *Sil. l.* 16. v. 402. sociosque trahis prior ipse jugales. ¶ Sæpe transfertur ad conjugii vinculum, *coniugale*. *Virg.* 4. *Æn.* v. 16. Ne cui me vinclo vellem sociare jugali. & *vers.* 496. Jugalis lectus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet.* v. 302. tædas celebrare jugales. *Val. Flacc. l.* 8. v. 222. Jugale fœdus. *Ovid.* 3. *Metam.* v. 309. Jugalia dona. *Senec. in Agamemn.* v. 239. Jugalis amor. *Martial. l.* 10. *epigr.* 38. Jugales anni. *h. e.* in conjugio transacti. *Virg.* 7. *Æn.* v. 319. nec face tantum Cisseis prægnans ignes enixa jugales. *h. e.* Paridem, ex cujus conjugio incendium Trojæ exstitit. ¶ *Cato R. R.* c. 10. & 14. in instrumento villici recenset *telam jugalem* (*seu potius, ut habent libri*, jugalem) *unam*, *telas jugales duas*: ubi Popma intelligit ipsum jugum textorium, cui tela imponitur. Hoc enim sensu etiam *telam* accipi apud *Senec. ep.* 90. *ante med.* Describere, quemadmodum tela suspensis ponderibus rectum stamen extendat. & *Tibull. l.* 2. *el.* 1. v. 66. & applauso tela sonat latere. Addit *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 23. sed hæc omnia vereor ut satis id probent.

JUGAMENTO. V. *Jugamento*.

JUGAMENTUM. V. *Jugumentum*.

JUGARIUS, ii, m. *bifolco*, βοώτης, bubulcus, qui juga ducit & regit: vel qui boves Jugales curat. *Colum. l.* 1. c. 6. Lata bubilia esse oportebit ad procumbendum pecori, & jugario ad circumeundum. ¶ *Jugarius vicus* fuit Romæ in regione octava, ita dictus, quia ibi Junonis Jugæ ara erat, quam putabant matrimonia conjungere. *Fest.*

JUGATINUS, i, deus conjugii præses apud vet. Ethnicos. *Augustin. l.* 6. *de Civ. Dei*, c. 9.

JUGATIO, onis, f. in modum jugi alligatio. *Varr. R. R. l.* 1. c. 8. *de vitibus*. Jugationis species duæ, una directa, altera compluviata, in longitudinem & latitudinem jugata. ¶ Item jugum, seu par boum, *un pajo di buoi*. Hinc sumitur pro mensura agrorum, & possessionum, a jugis boum, quibus exercentur. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 10. *Cod. tit.* 48. *leg.* 1. Universi pro portione suæ possessionis, jugationisque, ad hæc munia coarctentur. Adde *lib.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 28. *leg.* 4.

JUGATOR, oris, m. qui jugo jungit. *Arnob. l.* 5. *pag.* 174. Boum jugator Triptolemus.

JUGATORIUS, a, um, *da giogo*, ὑποζυγιώδης, pertinens ad jugum, ut *jugatorius bos*, qui jugo subditur. *Varr. l.* 2. *de R. R.* c. 5. Boni

ni enim generis in Italia, plerique Gallici ad opus; contra jugatorii Ligustici. Al. leg. *nugatorii* rectius.

JUGATUS, a, um, *congiunto*, *legato*, *ἐπεζευγμένος*, conjunctus, alligatus, particip. a *jugor*. *Cic.* 3. *Tuscul.* *c.* 8. Omnes enim inter se nexæ & jugatæ sunt. ¶ *Jugatæ vites* dicuntur, quæ pedamentis, quibus stant, transversæ alligantur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 8. eujus verba V. in *Jugatio*. *Colum. de arborib. c.* 4. Vinearum genera tria, jugata, humi projecta, &c. ¶ Translate *Senec. in Herc. Fur. v.* 852. Virgines nondum thalamis jugatæ. ¶ Jugata apud *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* sunt conjugata, ut *justus*, *justitia*, *juste*. V. *Conjugatio*.

JUGE, adverb. jugiter. *Prudent.* in Rom. *περὶ στεφ.* 14. *v.* 472. Anima juge durans.

JUGERĀLIS, le, adject. ad jugerum pertinens, ut jugeralis tabula, apud *Pallad. l.* 3. *tit.* 9. *a med.* & *lib.* 2. *tit.* 12. *h. e.* quævis area quadrata, jugeri modum explens.

JUGERĀTIM, adverb. *a campo per campo*, *κατὰ πλέθρα*, per singula jugera. *Colum. l.* 3. *c.* 3. Ut primæ vineæ centenas amphoras jugeratim præberent.

JUGERĀTIO, onis, f. divisio & assignatio agrorum per jugera. *Frontin. de colon. pag.* 146. *Goes.* ¶ Item modus, & mensura agrorum, ut *jugatio*. *Impp. Constantin.* & *Constans*, *lib.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 33. Minorem jugerationis modum studio cultionis exercet.

JUGĔRE, dicitur milvus, cum vocem emittit. *Festus*. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 846. Jugere volitans milvus visus, aquam e nubibus tortam indicat fore. Ita legit *Scalig.* ex conjectura. *Glossæ*: Jugit, *ἰκτῖν βοᾷ*. h. e. milvus clamat. ¶ Tribuitur & aliis. *Apul. l.* 5. *Metam.* Jubet tibias jugere; sonatur. Al. aliter leg.

JUGĔRUM, ri, n. *campo*, *πλέθρον*, mensura ex ducentis, & quadraginta pedibus in longitudinem, centum & viginti in latitudinem. Nam fit ex duobus actibus quadratis, seu ex actu quadrato duplicato in longitudinem, actus autem quadratus centum & viginti pedes ex omni parte continet. Ita describunt *Plin. l.* 18. *c.* 3. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4. & *lib.* 1. *R. R. c.* 10. *Colum. l.* 5. *c.* 1. & *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 18.) *ad fin.* Dictum est, quod fit e duobus actibus quadratis simul junctis, ut *Varr.* & *Colum. loc. cit.* docent. Nam quod quidam afferunt ex *Plin. loc. cit. Jugerum vocabatur, quod uno jugo boum in die exarari posset*: alii plerique non *jugerum*, sed *jugum* legendum putant. Sic enim & apud *Varron. l.* 1. *R. R. c.* 10. habetur. ¶ In num. sing. frequentius est 2. decl. in plurali sæpius per 3. inflectitur, ab antiquo nominativo *juger*, vel potius *jugus*, *eris*. Reperitur tamen in singulari ablat. *jugere*, & in plur. legitur *jugeris* pro *jugeribus*. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 10. In Hispania ulteriore metiuntur jugis, in Campania versibus, apud nos in agro Romano, ac Latino jugeris. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 24. Ut multo innumeram jugere pascat ovem. *Cic.* 5. *Verr. c.* 47. *ad fin.* Medimnum ex jugere decumano dari poterat. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 33. Is partes fecit in ripa, nescio quotenorum jugerum. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Jugera quinquaginta prati facile irrigabis. *Plaut. Men.* 5. 5. 25. Non potest hæc res ellebori jugere obtinerier. *h. e.* tanta ellebori copia, quanta ex agri jugere meti potest. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 60. donare clientem jugeribus paucis.

JUGES, ejusdem jugi, pares: unde conjuges, & sejuges. *Festus*. Græce sunt *ὁμόζυγες*.

JUGIFLUUS, a, um, jugiter fluens. *Paulin. Nol. carm.* 32. (*al.* 15.) *v.* 437. Jugifluus semper biberis.

JUGIS, ge, adject. *continuo*, *perenne*, *perpetua*, *συνεχὴς*, *διηνεκὴς*, perpetuus, continuus, perennis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Ex puteis jugibus aquam calidam trahi. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 2. Hortus ubi, & tecto vicinus jugis aquæ fons. *Sallust. in Jug. c.* 94. Capsenses una modo jugi aqua, cetera pluvia utebantur. *avevano una sola fontana*. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 82. Is mihi thesaurus jugis in nostra est domo. *Gell. l.* 12. *c.* 8. *extr.* Postea jugi concordia fidissime amicissimeque vixerunt. *Impp. Valentinian.* & *Valens lib.* 12. *Cod. Theodos. tit.* 6. *leg.* 11. Biennio jugi. *due anni continui*. ¶ In genitivo plur. habet *jugium*, pro quo *jugerum* dixit *Lucil.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 40. *Putsch.* ¶ *Juge auspicium*, inquit *Fest.* est cum junctum jumentum stercus facit. Hinc *Cic. l.* 2. *de Divinat. c.* 36. Huic simile est, quod nos augures præcipimus, ne juge auspicium obveniat, ut jumenta jubeant dijungere. *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 537. hoc auspicium ex disjunctis bobus fieri tradit: sed potior est *Cic.* & *Festi* auctoritas. Citat *Servius* augurales libros, & *jugetis* genitivum facit, quasi sit *juges*, *etis*. Fortasse autem totus ille *Servii* locus in mendo cubat: quod & Interpretes *Festi* adnotarunt. In *Glossis* habetur: Jugites *συνεζευγμένοι*. ¶ Corripuit primam syllabam *Sedul. lib.* 1. *vers.* 18. & *lib.* 2. *vers.* 255. & alibi, non imitandus.

JUGĪTAS, atis, f. *continuanza*, perpetuitas, diuturnitas. *Marcell. Empir. c.* 8. Lacrimarum jugitatem sedare. *Constantin. Imp. lib.* 5. *Cod. tit.* 17. *leg.* 7. Post tam magni temporis jugitatem. Adde *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 150.

JUGĪTER, adverb. *continuamente*, *διηνεκῶς*, assidue, continue. *Apul. de Mundo*. Machina jugiter per circuitum suis legibus terminata. *Mamertin. in genethliac. Maxim. c.* 15. Exinde salutares spiritus jugiter manant. *Auson. in parental.* 19. *v.* 4. Conjugium sancti jugiter hæc habuit. *Impp. Gratian. Valentinian.* & *Theodos. lib.* 16. *Cod. Theodos. tit.* 7. *leg.* 3. Jugiter atque perpetuo. Adde *Prudent. Cathemer.* 4. *v.* 54. ¶ Item continenter. *Auson. epist.* 19. *v.* 9. Et nonas decimas ab se nox longa calendas Jugiter acciri celebranda ad festa jubebat. ¶ Qui *Plauto* quoque hanc vocem tribuunt, *Mil.* 3. 1. 62. frustra faciunt.

JUGLANS, andis, f. *noce*, *κάρυον*, fructus nucis arboris, gemino protectus operimento, pulvinati primum calycis, mox lignei putaminis, quod compactile est ex bifidis veluti cavinis: nucleus vero quadripartita distinctione divisus, lignea intercursante membrana. Dicitur tum de fructu, tum de arbore. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 21. Hæc glans optima, & maxima, ab Jove & glande juglans appellata est. *Gabius Bassus* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 14. Juglans arbor proinde dicta est, ac Jovis glans. Nam quia id arboris genus nuces habet, quæ sunt suaviore sapore, quam glans est, hunc fructum antiqui illi, qui egregium, glandique similem, ipsamque arborem deo dignam existimabant, Jovis glandem appellaverunt: quæ nunc, litteris interlisis, juglans nominatur. *Cloatius Verus ibid.* a Græcis trahit. Juglans, inquit, *di* prætermissum est, quasi dijuglans, idest *Διὸς βάλανος*. Hanc Græci etiam basilicam nominant. Ipse *Macrob. ibid.* addit, secundum nonnullorum opinionem a *juvando* & *glande* dictam existimari. Sed primum etymon verius est. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 20. Ut candentibus juglandium putaminibus barbam sibi & capillum adurerent. *Plin. l.* 17. *c.* 12. Juglandium umbra gravis & noxia, etiam capiti humano, omnibusque juxta satis. ¶ Dicitur & *nux juglans*. *Plin. l.* 15. *c.* 22. Ab his locum amplitudine vindicaverunt nuces juglandes. *Id. l.* 14. *c.* 21. *extr.* Defruta coquere, nucibus juglandibus additis.

JUGO, as, avi, atum, a. 1. *congiungere*, *legare*, *ζεύγνυμι*, in modum jugi conjungere & colligare. *Colum. l.* 12. *c.* 39. Furcas, vel palos, qui cannas sustineant, inter quaternos pedes figere, & perticis jugare. *Id. l.* 4. *c.* 26. Adminiculare, & jugare vineam. *tirare in pergola*. ¶ Translate est matrimonio jungere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 349. Cui pater intactam dederat, primisque jugarat Ominibus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* & *Thet. v.* 21. Tum Thetidi pater ipse jugandum Thesea sensit. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 183. Quas ego non gentes, quas non face corda jugavi? Adde *Senec. in Troad. v.* 362. ¶ Pro simplici *jungo*. *Næv.* apud *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 18. Sol vagus igneas habenas Immittit propius, jugatque terræ. ¶ *Jugo*, *is*. V. *Jugere*.

JUGŌSUS, a, um, acclivis, jugis abundans. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 1. *v.* 9. Quis probet, in silvis Cererem regnare jugosis?

JUGULA, æ, & Jugulæ, arum, f. *ὠρίων*, signum cæleste, quod & Orion vocatur. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *a med.* Jugula signum est, quod Accius appellat Oriona, cum ait, Citius Orion patent. Hujus signi caput dicitur ex stellis quatuor, quas infra duæ claræ, quas appellant humeros, inter quas quod videtur, jugulum, unde Jugula dicta. Hactenus *Varro*. Alii dicunt, hoc nomen esse Orioni a gladio, quo armatus fingitur, quasi jugulum petens. Alii a jugi aqua, quia Orion aquosus est. (*Voss. in Etymol.*) *Festus* nominis rationem hanc affert, quod hoc signum sit amplius ceteris, quasi nux juglandis. Sed hoc futile est. *Plaut. Amph. a.* 1. *sc.* 1. *v.* 119. Nec Jugulæ, neque Vesperugo, neque Vergiliæ occidunt. *Manil. l.* 5. *v.* 175. Nunc Cancro vicina canam, cui parte sinistra Consurgunt Jugulæ. Sed *Manilio* Jugulæ dicuntur, quos alii Asellos in signo Cancri interpretantur. ¶ In loco allato *Plauti* al. leg. *jugula*, singulari num.

JUGULĀTIO, onis, f. *scannamento*, *uccisione*, *ἀπόσφαξις*, actus jugulandi. *Auct. de B. Hisp. c.* 16. Jugulatione oppidanorum facta. Adde *cap.* 28. *extr.*

JUGULĀTUS, a, um, *scannato*, jugulo perfosso interfectus. *Nep. in Eumen. c.* 12. *extr.* Insciente Antigono jugulatus est a custodibus. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 277. totque ora simul jugulata procorum Respiciens. ¶ Translate *Cic.* 5. *Verr. c.* 54. His te litteris, homo audacissime, jugulatum esse non sentis? *M. Anton.* apud *Cicer. Phil.* 13. *c.* 18. Quo facilius reviviscat Pompejanorum causa toties jugulata.

JUGŬLO, as, avi, atum, a. 1. *scannare*, *σφάττω*, jugulum præcido, incido, & generatim interficio. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 40. Na stridorem quidem serræ tum audiunt, cum acuitur, aut grunnitum, cum jugulatur sus. *Id.* 3. *Phil. cap.* 2. In hospitis tectis Brundusii fortissimos viros, cives optimos jugulari jussit. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cels. l.* 3. *c.* 15. *extr.* Quartana neminem jugulat. *Cic.* 4. *Verr. c.* 26. Posteaquam tam multis cum factis, decretisque jugulasset. ¶ Jugulare hominem, est convincere. *Terent. Eun.* 3. 1. 27. Pulchre meherele dictum, & sapienter! papæ! jugularas hominem. *Cic.* 7. *Verr. c.* 64. Jugulari sua confessione. ¶ Jugulari suo gladio, suoque telo dicitur, qui suis verbis, suo invento, dolove capitur. *Terent. Adelph.* 5. 8. *in fin.* ¶ Jugulare gladio plumbeo, est futili levique argumento, & nullo negotio aliquem convincere. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. Cum illum plumbeo gladio jugulatum tamen iri diceret. ¶ Jugulare falernum, apud *Martial. l.* 1. *epigr.* 19. est depravare, corrumpere, nimia aqua, vel deteriore vino immixto. ¶ Jugulare curas, *Id. in fin. epigr.* 51. *l.* 8. *h. e.* conficere, abstergere.

JUGŬLUM, i, n. & Jugulus, i, m. *gola*, *strozza*, *σφαγὴ*, *λαιμὸς*, pars colli anterior supra pectus, ad gulam. Hoc nomine veniunt tum duo illa ossa, quæ sunt supra summas costas, unde collum incipit, ut est apud *Cels. l.* 8. *c.* 1. *a med.* & *claviculæ* dicuntur ab Anatomicis: tum vero, & quidem sæpius, cavum illud, quod circa gulam, supra illa duo ossa, utrinque conspicitur: unde & *jugula* plurali numero sæpe vocantur. Item universim tota ipsa gula. Dicitur proprie de homine. *Cic. de Fato*, *c.* 5. Zopyrus stupidum esse Socratem dixit, quod jugula concava non haberet. *Plin. l.* 11. *c.* 43. Uni homini juguli, humeri: ceteris armi. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 15. Jugulum persodere. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 227. resolvere. *Plaut. Merc.* 3. 4. 28. Demittere gladium in jugulum. *Senec. in Agam. v.* 973. Jugulo ferrum mergere. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 458. condere.

¶ Sæ-

¶ Sæpe refertur ad vitam, & sanguinem. *Plin. l. 14. c. 22.* Alii mortifera loquuntur, redituraſque per jugulum voces non continent. *Juvenal. ſat. 4. v. 110.* tenui jugulos aperire ſuſurro. *Lucan. l. 2. v. 317.* Hic dabit, hic pacem jugulus, finemque laborum. *Quintil. declam. 9. c. 21.* Jam præbendus erat jugulus, & fundenda vita cum ſanguine. *Cic. pro Mil. c. 11.* Optabilius fuit Miloni dare jugulum P. Clodio, non ſemel ab illo petitum, quam jugulari a vobis, quia ſe illi non jugulandum tradidiſſet. *Id. 1. Attic. ep. 16. ante med.* Ut aperte jugula ſua pro meo capite P. Clodio oſtentarint. *Tacit. 1. Hiſt. c. 41.* Offerre alicui jugulum. *Horat. l. 1. ſat. 3. v. 89.* amaras Porrecto jugulo hiſtorias, captivus ut, audit. *Cic. Phil. 14. c. 9.* Qui Antonii immanem crudelitatem non ſolum a jugulis noſtris, ſed etiam a membris & viſceribus avertit. *Manil. l. 4. v. 128.* In jugulumque dabit fructus. *h. e.* in necem, vel mortium. ¶ Eleganter dicitur orator *jugulum petere*, quando, quod eſt in cauſa potiſſimum, id invadit, ac premit adverſarium, videturque illum jugulare argumentis. *Quintil. l. 8. c. 6. a med.* Nam illa in agendis cauſis jam detrita, pedem conferre, & jugulum petere, & ſanguinem mittere, inde ſunt, nec offendunt tamen.

JUGUM, i, n. *giogo*, ζυγός, ligneum inſtrumentum recurvum, quod duorum boum collo tranſverſum impoſitum, eos ſimul jungit, & colligat: a voce Græca allata. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Nos onera quibuſdam beſtiis, nos juga imponimus. *Ovid. 4. Faſt. v. 216.* Leones Præbent inſolitas ad juga curva jubas. *Plin. l. 8. c. 16. a med.* Leones jugo ſubdere, & ad currum jungere. *& lib. 10. c. 45.* Leones jugum ſubeunt. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 170.* colla jugo didicit ſubmittere taurus. *Virg. 3. Georg. v. 57.* Bos juga detrectans. *Id. Ecl. 4. v. 41.* Solvere juga tauris. *Horat. l. 3. od. 6. v. 42.* Demere juga tauris fatigatis. *Id. l. 3. od. 3. v. 14.* Collo tigres jugum trahentes. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 97.* tauros juga ferre coegit. ¶ Hinc interdum accipitur pro pari boum, *un pajo di buoi*. *Plin. l. 33. c. 10.* Juga boum tria millia. *Cic. Verr. 5. c. 51.* Ager decumanus, propter iſtius avaritiam deſertus eſt. neque id ſolum accidit, uti minus multis jugis ararent, ſi qui in agris remanſerunt, ſed etiam, &c. Adde *cap. 50. & Ovid. 1. Faſt. v. 564.* ¶ Immo & pro pari cujuſcumque generis rerum, *un pajo*. *Plin. l. 10. c. 4.* Jugum aquilarum. *Valer. Max. l. 5. c. 5. n. 3.* Fraternum jugum Claudiæ gentis. *un pajo di fratelli*. ¶ Item pro modo & menſura agri. *Plin. l. 18. c. 3.* Jugum vocabatur, quod uno jugo boum in die exarari poſſet. Al. leg. *jugerum*. ſed *Harduin.* tuetur *jugum*. Nam & *Varr. l. 1. R. R. c. 10.* In Hiſpania metiuntur jugis, in Campania verſibus, apud nos in agro R. ac Latino jugeris. Jugum vocant, quod juncti boves uno die exarare poſſint. Hinc uno jugo aliquid facere, h. e. una opera unius bubulci cum jugo boum. *Colum. l. 2. c. 13.* ¶ Non bubus ſolum, ſed equis etiam, mulis, aſinis ſub currum junctis jugum imponebatur. Et in quadrigis quidem, ubi equi quaterni æqua fronte juncti erant, duo medii jugum habebant, duo reliqui funibus, ac loris alligabantur. Hinc illi *jugales*, hi *funales* dicti. Eſt tamen diſcrimen inter boum, & equorum juga. In bobus enim quorum cervix ad trahendum apta eſt, tria ſunt jugi officia, ipſos inter ſe jungendi; temonis ſuſtinendi regendique; & plauſtri trahendi: in equis, qui non cervice, ſed pectore trahunt, duo priora tantum: quare præter jugum helcia quoque habebant, quæis axi currus alligarentur. De aſinorum, mulorumque jugo teſtes *Cato*, qui R. R. c. 11. jugum aſinarium memorat: *& Martial. l. 9. epigr. 58.* Nec ruptæ recutite colla mulæ. *ſcil.* jugo ferendo. Adde *Phædr. l. 3. fab. 6.* De equis vero Poetæ paſſim, & alii. *Virg.* de his loquens *l. 3. Æn. v. 541.* iidem olim curru ſuccedere ſueti Quadrupedes, & frena jugo concordia ferre. *Ovid. 12. Met. v. 77.* tum colla jugo candentia preſſos Exhortatur equos. *& lib. 2. v. 314.* Conſternantur equi, & ſaltu in contraria facto, Colla jugo eripiunt. *Curt. l. 3. c. 11.* Equi jugum quatere, & regem curru excutere cœperant. *& lib. 4. c. 15.* Equi jactatione cervicum jugum excuſſerant. *Claudian. de conſul. Prob. & Olybr. v. 88.* hic ſub juga ferrea mittit cornipedes. ¶ Ad equos itidem pertinet illud *Stat. l. 6. Theb. v. 416.* nunc avidi proni juga pectore tangunt. *h. e.* aurigæ proni, & prope tangentes pectore jugum equorum decurrentium. ¶ Juga pro equis jugalibus, ſunt in illo *Virg. Æn. 5. v. 146.* Nec ſic immiſſis aurigæ undantia lora Concuſſere jugis. ¶ Præterea *jugum* dicitur in re militari, cum tranſverſa haſta duabus ſtantibus imponitur (uti docent *Liv.* mox citandus, & *Feſtus*. Hinc *Auſon. in Technopægn. de litt. monoſyllab. v. 15.* Hoſtilis quæ forma jugi eſt, hanc efficiet Π.) ita tamen demiſſa, ut qui ſubter tranſire velit, curvare ſe, & corpus duplicare neceſſe ſit. Sub hoc jugum victos hoſtes a victoribus mitti ignominiæ cauſa mos fuit, demptis armis, & veſte detracta. *Cic. 3. Offic. c. 30.* Cum male pugnatum apud Caudium eſſet, legionibus noſtris ſub jugum miſſis, &c. V. *Liv. l. 3. c. 28. extr. & l. 9. c. 4. & ſequentib. & cap. 15. & lib. 10. c. 36.* ¶ Tranſlate *Senec. de Provid. c. 4.* Calamitates, terroreſque mortalium ſub jugum mittere, proprium magni viri eſt. ¶ A ſimilitudine eſt jugum in vitibus, cum duobus, aut pluribus pedamentis tranſverſis earum brachia alligentur; vel pluribus perticis terræ fixis, aliæ ſuper eas tranſverſæ imponuntur, ſuper quas ipſæ vites flexæ alligantur. *Varr. l. 1. R. R. c. 8.* quatuor jugorum genera enumerat, perticam, arundinem, reſtes, vites: jugationis duo, directum, & compluviatum: & ſingula deſcribit. *Colum.* quoque multa diſputat hac de re *lib. 4. c. 16. ad fin. & cap. 17. & 19.* Adde *Plin. l. 17. c. 21. extr.* Hinc illa *Colum. l. 4. c. 22.* Vineam ſub jugum mittere. *Plin. ibid. c. 22.* Palmes in jugum inſilit. *& mox.* Vineam ad jugum perducere. ¶ Ex allatis *Varron. & Colum.* locis ſatis patet, *jugum* dici tum ipſam religatam vitem, tum perticam tranſverſam, qua jugum fit. Sunt qui putant, ab hoc vineatico jugo ad militare deductam appellationem: alii contra. ¶ Etiam ſcapus ſtateræ, vel libræ tranſverſus, *jugum* dicitur, *il braccio della ſtadera, o bilancia*. Hinc de Libra, ſigno cæleſti, *Cic. 2. de Divin. c. 47.* Romam, in jugo cum eſſet luna, natam eſſe dicebat. *Solin.* enim *cap. 1.* (*al. 2. circa med.*) Romulum fundamenta murorum jecit, Jove in piſcibus, Luna in Libra conſtitutis. *Manil. l. 1. v. 609.* Et juga Chelarum medio volitantia cælo. *h. e.* extrema Scorpii brachia, quæ adeo extenta ſunt, ut Libræ ſignum occupent. ¶ Item lignum teres tranſverſum in textorio inſtrumento, cui tela imponitur, & circumvolvitur, *ſubbio*. *Ovid. Metam. 6. v. 55.* Tela jugo vincta eſt: ſtamen ſecernit arundo. ¶ Item tranſtrum, quo tranſverſo remiges ſedent, *panca, traſto*: quod & Græci ζυγὸν appellant, teſte *Servio* ad illud *Virg. 6. Æn. v. 411.* Inde alias animas, quæ per juga longa ſedebant, Deturbat, laxatque foros. ¶ Denique ſæpiſſime eſt cacumen, vertex, *ſommità, cima d'un monte*: & univerſim ipſe mons. *Virg. Ecl. 5. v. 76.* Dum juga montis aper, fluvios dum piſcis amabit. *Cic. 3. de Orat. c. 19.* Ut ex Apennino fluminum, ſic ex communi ſapientum jugo ſunt doctrinarum facta divortia. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 138.* in immenſis qua tumet Ida jugis. *Id. de remed. amor. v. 202.* Nunc tua frondoſis retia tende jugis. ¶ Præcipue vero dici videtur de continuo montis cacumine. *Cæſ. l. 1. B. Civ. c. 70.* Ut mutato itinere, jugis Octogeſam perveniret. ¶ Neque tamen ſummum verticem proprie ſignificat, ſed dorſum montis vertice inferius, & colles minus aſſurgentes. *Ovid. Met. 4. v. 656.* Quantus erat, mons factus Atlas. jam barba comæque In ſilvas abeunt: juga ſunt humerique, manuſque: Quod caput ante fuit, ſummo eſt in monte cacumen. *Propert. l. 2. el. 15. v. 78.* Quo ſeges in campo, quo viret uva jugo. ¶ Tranſlate a jugo boum eſt alienum imperium, ſervitus, tyrannis, *giogo, ſoggezione, oppreſſione*. *Cic. Phil. 1. c. 2.* Cujus a cervicibus jugum ſervile dejecerant. *Horat. l. 2. ſat. 7. v. 91.* eripe turpi colla jugo: liber, liber ſum, dic age. *Id. l. 3. od. 9. v. 18.* Venus diductos jugo cogit aheneo. *Juſtin. in fin. l. 44.* Nec prius, perdomita provincia, jugum Hiſpani accipere potuerunt, quam, &c. *Tacit. in Agric. c. 31.* Exuere jugum. *ſottrarſi dal dominio*. *Ovid. de remed. amor. v. 90.* Colla jugo ſubtrahere. *Plin. in Paneg. c. 11.* Hoſtes ſuſtulerant animos, & jugum recuſſerant. *Senec. in Octav. v. 250.* Orbem turpi jugo premere. *tiranneggiare*. & *in Agamemn. v. 134.* Animum jugo premit Cupido turpis. *Id. in Herc. Fur. v. 431.* Servire, & jugum pati. *Stat. 1. Theb. v. 19.* Rhenus jugo adactus. *aſſoggettato*. ¶ De calamitate & incommodis, *Horat. l. 1. od. 35. v. 26.* diffugiunt, cadis Cum fæce ſiccatis, amici, Ferre jugum pariter doloſi. *Juvenal. ſat. 13. v. 21.* felices, qui ferre incommoda vitæ, Nec jactare jugum vita didicere magiſtra. ¶ De conjugii vinculo, *Horat. l. 2. od. 5.* Nondum ſubacta ferre jugum valet cervice. ¶ *Pari jugo niti* eſt æquali contentione ac ſtudio una cum altero quippiam agere, *con eguale ſtudio, o sforzo*. *Plin. l. 3. ep. 9. & Senec. ep. 109 ad fin.*

JUGUMENTO, as, a. 1. eſt tranſverſa materia aliquid munire, & colligare, ut in jugo vineatico, & militari fit. *Vitruv. l. 2. c. 1.* Luteas glebas arefacientes, ſtruebant parietes, materia eos jugumentantes. *& paulo poſt.* Alternis trabibus angulos jugumentantes. Al. leg. *jugamentantes*.

JUGUMENTUM, i, n. colligatio in modum jugi vineatici, aut militaris. *Cato R. R. c. 14.* Limina, poſtes, jugumenta. *& paulo poſt.* Jugumenta, & antepagmenta. *h. e.* limina ſuperiora januarum, feneſtrarum, & hujuſmodi, quæ tranſverſa erectos poſtes continent, ac firmant. Al. leg. *jugamenta* eod. ſenſu.

JUGURTHINUS, a, um, ad Jugurtham pertinens, qui Numidiæ rex fuit, & cum populo R. diu bellum geſſit: tandem a ſocio rege proditus, & Mario conſuli traditus, ab eoque Romam in triumpho ductus, in carcere interiit: quæ omnia in hiſtoria ſua *Salluſtius* narrat. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* Jugurthina conjuratio. *Horat. epod. 9. v. 23.* Jugurthinum bellum. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 3. v. 45.* Ille Jugurthino clarus, Cimbroque triumpho. *Gell. l. 16. c. 10. ſub fin.* Salluſtii hiſtoria Jugurthina.

JULEUS, a, um, pertinens ad Julum, vel ad aliquem e gente Julia: & præcipue ad C. Cæſarem, aut Auguſtum. Eſt triſyllabum, & quadriſyllabum. *Propert. l. 4. el. 6. v. 17.* Actia Juleæ pelagus monumenta carinæ. *h. e.* navium, quibus Auguſtus apud Actium Antonii claſſem devicit. *Ovid. 6. Faſt. v. 797.* Tempus Iuleis cras eſt natale calendis. *h. e.* Julii menſis, a C. Julio Cæſare dicti. *& lib. 4. v. 124.* Magnus Iuleos Cæſar haberet avos. ¶ Item univerſim ad Cæſarem pertinens. *Martial. l. 9. epigr. 36.* Cujus Iuleæ capiti naſcantur olivæ. *h. e.* corona ex olea danda a Domitiano victoribus ludorum. Sic *epigr. 104.* Solus Iulea cum jam retineret habenas. *h. e.* imperium Romanorum. *Id. l. 13. epigr. 109.* Iuleus mons. *h. e.* Albanus. Iulus enim Æneæ filius Albam ibi condidit, ut eſt apud *Liv. l. 1. c. 3.* ¶ De Iuleis vocibus V. in *Iulus*. ¶ Scribunt & *Iulæus*.

JULIANUS, a, um, ad C. Julium Cæſarem pertinens. *M. Anton. in epiſt.* apud *Cicer. Phil. 13. c. 15.* Vectigalia Juliana Lupercis ademiſtis. *h. e.* a C. Julio Cæſare conſtituta. ¶ *Juliani* apud *Sueton. in Caeſ. c. 75.* ſunt milites, qui civili bello a C. Julio Cæſare ſtabant. Sic *Vellej. l. 2. c. 55.* Julianarum partium duo. Adde *cap. 63. & 68. & Hirt. de B. Afric. c. 15. & 78.* ¶ *Anni Juliani* apud *Cenſorin. de die nat. c. 20. ad fin. & cap. 21.* dicti ſunt, qui poſt ordinatum ab eodem C. Julio annum ſecuti ſunt.

JULIENSIS, e adject. Julienſes cognominantur in Hiſpania Tarraconenſi Teari populi, ab eorum oppido Teara Julia. *Plin. l. 3. c. 3.* Item Aretini in Tuſcis, *Id. ibid. c. 5.* Item Carni, quorum oppidum

dum Julium Carnorum, *Id. ibid. c.* 19. V. Geographos. Præterea coloni Julienses in fine Cenotaphii L. Cæsaris sunt Pisani, quia Pisas coloniam vel C. Jul. Cæsar, vel successor ejus Augustus, qui C. Julius Cæsar Octavianus dictus est, deduxit.

JULIS, idis, f. Ἰουλὶς, oppidum in Ceo insula. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *ante med.* & *Valer. Max. l.* 2. *cap.* 6. *n.* 8. ¶ Item genus piscis saxatilis, *Plin. l.* 32. *c.* 9.

JULIUS, a, um, idem quod Juleus. *Julia* gens patricia, Romæ nobilissima, & vel uno C. Cæsare Dictatore celeberrima fuit. V. *Cæsar*. In ejus familiam (quæ ab Julo Æneæ filio originem ducere putabatur) & nomen Octavius Cæsar, qui postea Augustus cognominatus fuit, testamento ejusdem Dictatoris cooptatus est, ut Sueton. in *Cæs. c.* 83. narrat. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 40. Unde domus Teucros Julia tangit avos. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 21. patres in Julia templa vocati. *h. e.* in Curiam Juliam. V. *Hostilius*. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 47. micat inter omnes Julium sidus. *h. e.* C. Jul. Cæsar inter dives relatus. Alludit ad cometem, qui post ejus obitum per septem dies Romæ visus fuit, ut *Augustus* apud *Plin. l.* 2. *c.* 25. & *Sueton. in Cæs. in fin.* narrant. *Horat. l.* 4. *od. ult. v.* 22. Julia edicta. *h. e.* jussa, & leges ab Augusto latæ. *Virg.* 2. *Georg. v.* 163. Julia unda. *h. e.* Bajanus sinus: de quo *Sueton. in Aug. c.* 16. Portum Julium apud Bajas immisso in Lucrinum & Avernum lacum mari, effecit. *Plin. l.* 5. *ep. ult.* & *Quintil. l.* 12. *c.* 5. Basilica Julia. *h. e.* a Julio Cæsare dedicata: tametsi alii aliam intelligunt. In ea agebantur causæ Centumvirales. ¶ *Julius mensis*, & *Julius* absolute est Quinctilis, *Luglio*: ita dictus in honorem C. Julii Cæsaris, legem ferente M. Antonio M. F. consule, quod a. d. IV. Id. ejus is natus esset, ut apud *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. *a med.* legitur. *Martial. l.* 12. *epigr.* 32. O Juliarum dedecus calendarum. (His calendis mos erat Romæ novas ædes conducere, ut tum ex hoc loco, tum ex *Sueton. in Tiber. c.* 35. colligitur.) *Id. l.* 10. *epigr.* 62. Tostamque fervens Julius coquit messem. ¶ *Juliæ leges* plurimæ fuerunt: celebriores referam. De civitate Italis danda, qui bello Italico in fide populi R. permanserant. Lata fuit a L. Julio Cæsare solo consule, cum ejus collega P. Rutilius Lupus in prœlio esset occisus. *Cic. pro Balb. c.* 8. ¶ De damnatis de vi, ut iis aqua & igni interdiceretur. Tulit C. Jul. Cæsar post victum Pompejum. Meminit *Cic. Phil.* 1. *c.* 9. ¶ De adulteriis, ne quis stuprum adulteriumve faciat sciens dolo malo: de sumptibus cœnarum, ut profestis diebus permitterentur ducenti æris in cœnam; calendis, idibus, nonis, & aliis quibusdam festivis trecenti; in nuptiis, & repotiis mille. (V. *Gell. l.* 2. *c.* 24.) de pudicitia, ut insigniter impudici pœnis coercerentur (*Horat. l.* 4. *od.* 5. *v.* 22.) de ambitu, ut candidatus, qui turbam suffragiorum causa conduxerit, servos advocaverit, ut vis publicæ reus, in insulam deportetur (*Paul. l.* 5. *sentent. tit.* 30.) de maritandis ordinibus, ut cælibem vitam ducentibus certa pœna infligeretur, ducentibus uxorem certa præmia essent. Has omnes tulit Augustus, teste *Suet. in ejus vita, cap.* 34. V. *Lips. in excurs. ad lib.* 3. *Ann. Tacit. litt.* C. De majestate, ut qui reus majestatis sit, vitam amittat, ejusque memoria etiam post mortem damnetur. Hac C. ne Cæsarem, an Augustum auctorem habeat, incertum est. *Justinian. lib. & tit. ult. Institution.* ¶ Repetundarum; lata a C. Julio Cæsare, ne quis ob judicem dandum, hominem in vincula conjiciendum, litem æstimandam, judicium faciendum quippiam acciperet. *Cic. pro Sext. c.* 64. *extr.* & *Marcell. Dig. lib.* 48. *tit.* 11. *qui inscribitur* Ad legem Juliam repetundarum, *leg.* 7. ¶ Ab eodem latæ sunt de peculatu, de vi publica, & privata, de annona, de parricidio, de pecuniis creditis, &c. quæ percensere, longum esset. ¶ *Julia Tribus* una fuit ex antiquis XXXV. Romanis Tribubus, sed mutato nomine, Julia dicta a Senatu in honorem Augusti, ut *Dio lib.* 44. tradit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 924. *n.* 15. Q. Titienus Q. F. Julia Quadratus, &c. *Also ibid pag.* 549. *n.* 4. Q. Junius Q. F. Julia Valens mil. leg. V. &c.

JULUS, li, m. *bottone*, ἴουλος, lanugo quædam arborum, florem antecedens, vel floris loco. *Plin. l.* 16. *c.* 29. Ferunt & avellanæ iulus compactili callo, ad nihil utiles. ¶ Apud *Pollux. l.* 1. *c.* 1. *sub fin.* ἴουλος est genus cantilenæ, quæ in honorem Cereris canebatur. Huc igitur fortasse pertinet illud *in carm. de Phœnice* (quod quidam *Lactantio* tribuunt) *v.* 45. Incipit illa sacri modulamina fundere cantus, Et mire lucem voce ciere novam: Quam nec Iolex voces, nec tibia possit Musica Cyrrhæis assimilare modis. Alii aliter interpretantur. ¶ Fuit hoc nomine filius Ascanii, Æneæ nepos, quem Gens Julia auctorem sui sanguinis credi voluit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 290. Nascetur pulcra Trojanus origine Cæsar Julius, a magno demissum nomen Iulo. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 8. Caledonius postquam tua carbasa vexit Oceanus, Phrygios prius indignatus Iulos. *h. e.* Julium Cæsarem, cujus classis Britanniam petens tempestate disjecta fuit, ut est apud *Flor. l.* 3. *c.* 10. *a med.* ¶ Alii ipsum Ascanium binominem fuisse putant, & *Iulum* quoque dictum. *Virg. loc. cit. v.* 271. At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo Additur: Ilus erat, dum res stetit Ilia regno. Ἴουλος Græce est prima lanugo pubescentis pueri. Inde ergo dictum Iulum putat *Servius* ad hunc loc. ex *Catone*, quod prima pubertate Mezentium singulari certamine vicerit. ¶ Est etiam disyllabum. *Horat. l.* 4. *od.* 2. Pindarum quisquis studet æmulari, Jule, ceratis ope Dædalea Nititur pennis.

JUM, *vel* Jon. V. *Io*.

JUMENTARIUS, a, um, ad jumenta pertinens. *Javolen. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 27. Molas manuarias supellectilis, jumentarias instrumenti esse, Ofilius ait. *Apul. l.* 9. *Metam.* Jumentarium contubernium. ¶ *Collegii jumentariorum* mentio fit in *Inscript.* apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 276. Locum sepulturæ donavit C. Valgius Fuscus collegio jumentariorum portæ Gallicæ, postarisque eorum. *h. e.* eorum, qui jumenta curant: fortasse *vetturale*, vel *mulattieri*. Adde aliam apud *Murator. pag.* 525. *n.* 2.

JUMENTUM, ti, *n.* *giumento*, ὑποζύγιον, quadrupes majus, ex eorum genere, quibus utimur ad gerendum, trahendumve, ut equi, muli, boves, asini, cameli, &c. a *jungo*, ut docet *Gell.* mox citandus: vel per syncop. a *jugumentum*: vel a *juvo*, quasi *juvamentum*, quod nostrum laborem vel onera subvectando, vel arando juvant, ut *Colum. in præfat. l.* 6. loquitur. *Cic.* 1. *Tuscul. cap.* 47. Cum illam curru vehi jus esset, morarenturque jumenta. *Nep. in Timol. c.* 5. Vectus jumentis junctis, de vehiculo ea, quæ videbantur, dicebat. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 60. Undique conquisitis jumentis, frumentum in castra deportant. *Sallust. in Jug. c.* 78. Jumenta sarcinis levare. *Nep. in Annib. c.* 5. Sarmenta in cornibus jumentorum deligata incendit. *Cato R. R. c.* 5. *ad fin.* Scabiem pecori & jumentis caveto. ¶ Interdum ita usurpatur, ut equos, mulos, asinosve significat, boves non significet. In vet. Tab. æn. apud *Murator. pag.* 582. *sub fin.* Plostra bubus jumentisve juncta. *Colum. l.* 6. *c.* 19. Machina fabricanda est, qua clausa jumenta, bovesque curentur. *& ibid.* Firmum jugum, ad quod jumenta capistrantur, vel boum cornua religantur. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 38. *ante med.* Jumentorum appellatione non contineri boves, verius est: sed pecoris appellatione continebuntur. Hinc *Marcian. lib.* 32. *leg.* 65. *sub fin.* Jumentis legatis, boves non continentur. ¶ Interdum dicitur de solis curru junctis. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Iter arenosum junctis paulo gravius & longius, equo breve & molle. ¶ Præterea etiam ipsum vectabulum, quod adjunctis pecoribus trahitur, jumentum veteres a jungendo dixerunt, inquit *Gell. l.* 20. *c.* 1. *circa med.* exponens illud *ex legib.* XII. *Tab.* Si in jus vocet; si morbus ævitasve vitium escit, qui in jus vocabit, jumentum dato. ¶ *Malam rem jumento suo arcessere*, proverb. apud *Plaut. Amph.* 1. 1. 171. h. e. sui mali ipsum sibi auctorem ac fabrum esse. ¶ Servus a jumentis, qui jumenta curat, *capo di stalla*. *Inscript.* apud *Spon. in Miscellan. pag.* 209. T. Sallustio Eutycho a jumentis Cæsaris N. Flavia Horæa conjugi B. M.

JUNCESCO. V. in *Ejuncidus*.

JUNCETUM, i, n. *giuncaja*, *giuncheto*, σχοινών, locus juncis consitus. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 8. Primum genus maxime quærit salicta, secundum arundineta, tertium junceta.

JUNCEUS, a, um, *di giunco*, σχοινίδης, qui est e junco. *Colum. l.* 12. *c.* 6. Sporta juncea, vel spartea. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 870. juncea vincula. *Plin. l.* 21. *c.* 14. *sub fin.* Juncea crates. *Id. l.* 12. *c.* 28. Junceus fusus. ¶ Item junco similis. *Id. l.* 25. *c.* 8. *ante med.* Herba caule junceo pedali. *Terent. Eun.* 2. 3. 23. Si qua est habitior paulo, pugilem esse ajunt: deducunt cibum: tametsi bona est natura, reddunt curatura junceas. *h. e.* graciles, tenues, macras: *magre disfatte*. Sic *Prudent. Cathemer.* 9. *de S. Eulal. v.* 232. juncea pectora.

JUNCIDUS. V. *Ejuncidus*.

JUNCINUS, a, um, junceus. ut Juncinum oleum, *Plin. l.* 15. *c.* 7. *a med.*

JUNCOSUS, a, um, *pieno di giunchi*, juncis abundans. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *sub fin.* Juncosus ager. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 231. Juncosa litore.

JUNCTIM, adverb. *unitamente*, *vicino*, ζυγάδην, conjunctim, contigue. *Gell. l.* 12. *c.* 8. Ut apud eandem mensam duo illi junctim locarentur. *Mamert. in genethl. Maxim. cap.* 11. Junctim sedere. ¶ Refertur ad tempus, *continuatamente*. *Sueton. in Claud. cap.* 14. Consulatus quatuor gessit: ex quibus duos primos junctim, sequentes per intervallum.

JUNCTIO, onis, f. *congiunzione*, *unione*, ζεῦξις, connexio, junctura. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 29. *a med.* Est enim interitus quasi discessus earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur.

JUNCTURA, æ, f. *congiungimento*, *unione*, *giuntura*, ζεῦξις, junctio, conjunctio. *Colum. l.* 6. *c.* 2. *a med.* In opere boves arcte junctos habere convenit, quo speciosius ingrediantur, *&c.* hoc enim genus juncturæ maxime probatum est. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 823. Genuum junctura. *& lib.* 12. *v.* 288. Terque quaterque gravi juncturas verticis ictu Rupit (*le suture del cranio*) & in liquido sederunt ossa cerebro. *& lib.* 2. *v.* 375. digitosque ligat junctura rubentes. *h. e.* pellis, quæ pedes ligat avium aquaticarum. *Plin. l.* 16. *c.* 40. *a med.* Ut humor teneat juncturas. *le commessure*. Sic *lib.* 13. *c.* 15. Mensa commissa ex orbibus dimidiatis duobus latente junctura. *Virg. Æn.* 12. *v.* 273. teritur qua sutilis alvo Balteus, & laterum juncturas fibula mordet. *h. e.* oras, quibus balteus committitur. ¶ Item copulæ, habenæ, lora, vel juga, quibus jumenta curru junguntur. *Capitolin. in Vero, c.* 5. Data & vehicula cum mulabus, & mulionibus, cum juncturis argenteis. ¶ Item ipsa juncta jumenta. *Paul. lib.* 3. *Sentent. tit.* 7. *de legat. sub fin.* Carruca cum junctura legata, mula quoque legatæ, nec non & mulio videtur, propter quotidianam loquendi consuetudinem. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 135. Junctura generis. *h. e.* conjunctio sanguinis, *parentela*. ¶ Sæpe dicitur de compositione oratoria verborum. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. In omni compositione tria sunt necessaria, ordo, junctura, numerus. *& paulo post*. Junctura est in verbis, incisis, membris, periodis. *Horat. in ar. Poet. v.* 242. tantum series juncturaque pollet. *Pers. sat.* 1. *v.* 64. carmina molli Nunc demum numero fluere, ut per læve severos Effundat junctura ungues. ¶ Et de compositione Grammatica. *Horat. de ar. Poet. v.* 47. Dixeris egregie, notum si callida verbum Reddiderit junctura novum. Hinc *verba juncta* apud *Cic.* sunt composita. V. vocem sequent.

JUNCTUS, a, um, *unito*, *attaccato*, *congiunto*, ἐζευγμένος, unitus, conjunctus, vicinus. Dicitur proprie de jumentis jugo colligatis: uni-

universim de re qualibet. Virg. 3. Æn. v. 113. Et juncti currum dominæ subiere leones. & lib. 12. v. 735. cum prima in prælia junctos Conscendebat equos. h. e. currum equis junctis tractum. Id. 4. Georg. v. 388. Proteus magnum qui piscibus æquor, Et juncto bipedum curru metitur equorum. Liv. l. 42. c. 65. Juncta vehicula mille capiuntur. carra co' cavalli sotto. Cic. Attic. l. 6. ep. 1. ad fin. Rheda equis juncta. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 54. Naves carris junctis devehere. h. e. binis carris inter se junctis. & cap. 61. Navibus junctis pontem imperat fieri. h. e. binis navibus inter se colligatis. Horat. l. 1. od. 25. Fenestræ junctæ. chiuse. Cic. 2. de nat. Deor. c. 45. Corpora inter se juncta. & cap. 11. Natura cum alia juncta atque connexa. & cap. 45. Aer mari continuatus & junctus est. Id. 3. de Orat. c. 35. Sapientia juncta eloquentiæ. Id. 2. de Invent. c. 11. Indignatio juncta conquestioni. Horat. l. 1. od. 4. v. 6. Junctæque Nymphis Gratiæ decentes. accompagnate, unite. Cic. de Fato, c. 16. Causa fuit propior, & cum exitu junctior. Id. 2. de Divin. c. ult. Religio, quæ est juncta cum cognitione naturæ. Quintil. l. 11. c. 3. a med. Junctæ manus. h. e. quæ simul ambæ gestum faciunt. Lucan. l. 4. v. 209. Juncti amplexibus. Calpurn. ecl. 6. v. 4. hædos Juncta matre dedit. h. e. simul cum matre. ¶ Cum solo ablativo, Cic. 2. de Orat. c. 58. sub fin. Insignis improbitas, & scelere juncta. Id. in Bruto, c. 44. Defensione juncta laudatio. ¶ Verba juncta apud Cicer. in Partit. c. 15. sunt composita. V. Jungo. ¶ Refertur ad conjunctionem sanguinis, parente, congiunto. Ovid. 2. Fast. v. 738. Comiter excipitur, sanguine junctus erat. Liv. l. 30. c. 14. Puellam matrimonio junctam accipere. Ovid. 2. Metam. v. 368. materno u sanguine junctus alicui. ¶ Et amicitiæ, amico stretto, intrinseco. Horat. l. 1. sat. 3. v. 54. Hæc res & jungit, junctos & servat amicos. Sueton. in Aug. cap. 56. Arcte junctus alicui. Plaut. Cistell. 1. 2. 28. Amicitiam bene junctam inter se habent. Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 7. v. 31. frater tanto tibi junctus amore. Id. 4. Trist. el. ult. v. 46. Jure sodalitii qui mihi junctus erat. Id. 5. Metam. v. 60. junctissimus illi Et comes, & veri non dissimulator amoris. & lib. 10. v. 70. Junctissima pectora. Tacit. 4. Hist. c. 52. Principum prosperis & alii fruuntur: adversa ad junctissimos pertinent. ¶ Interdum est continuatus, connexus, continuo, continuato. Plin. l. 1. ep. 9. Mirum est, quam singulis diebus in urbe ratio constet, pluribus junctisque non constet. Ovid. 11. Metam. v. 316. junctis suæ fine jacebat Sopitus viois, & inexperrectus Aphidas. Alii aliter leg. Stat. l. 2. silv. 6. v. 11. cui major stemmate juncto Libertas ex mente fuit. & lib. 7. Theb. v. 81. nec longa moratus, Sicut anhelabant, juncto sudore, volantes Mars impellit equos.

JUNCTUS, us, m. junctio. In sexto casu singulari Varr. l. 4. de L. L. c. 8. Ceroliensis a carinarum juncto dictus Cariose.

JUNCULUS, i, m. diminut. dulciariæ placentæ genus, ad similitudinem junci effictum. Apul. l. 10. Metam. Hic panes, crustula, junculos, hamos, &c. Ita legit, & explicat Beroaldus. Alii aliter.

JUNCUS, ci, m. giunco, σχοῖνος, frutex longi viminis, texendo, vinciendoque utilis: unde & nomen traxisse putant, nempe a jungendo. Varia ejus genera, varios item in medicina usus Plin. l. 21. c. 18. recenset. Plaut. Rud. 3. 4. 27. Quasi murteta juncis, item ego vos virgis circumvinciam. Colum. l. 10. v. 306. contorti stamina junci. h. e. calathum e junco. Tibull. l. 2. el. 3. v. 15. Tum fiscella levi detexta est vimine junci. Virg. Ecl. 1. v. 49. Limosoque palus obducat pascua junco. Ovid. 8. Metam. v. 336. juncique palustres. & lib. 4. v. 299. Nec steriles ulvæ, nec acuta cuspide junci. ὀξύσχοινος. V. Plin. loc. cit. ¶ Est etiam nomen commune virgis flexilibus cujusque plantæ, junci similibus. Plin. l. 16. c. 8. a med. Apios ischas juncos duos sive tres spargit in terra rubentes.

JUNGO, is, xi, nctum, a. 3. aggiogare, giugnere, metter sotto, ζεύγνυμι, proprie est jumenta sub currum, plaustrumve jugo copulare. Virg. 3. Georg. v. 169. Junge pares, & coge gradum conferre juvencos. & vers. 113. Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus Jungere equos. Id. 7. Æn. v. 724. Curru jungere equos. Plin. lib. 33. c. 3. circa med. ad currum. Virg. Ecl. 3. v. 91. Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos. de re impossibili. ¶ Universim est duo vel plura simul unire, nectere, committere, conjungere, unire, attaccare, metter insieme, congiungere. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. Tigna bina sesquipedalia intervallo pedum duorum inter se jungebat. Claudian. de B. Get. v. 17. Jungere robora. scil. exstruendæ navi. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 48. a med. Incensum calcaribus equum jungit equo Quadrati. accosta, avvicina. Virg. 8. Æn. v. 485. Mortua quin etiam jungebat corpora vivis. stringeva insieme. Sil. l. 4. v. 374. Jungere gradus. h. e. ire pariter. andar insieme. Juvenal. sat. 9. v. 105. junge ostia. chiudi le porte. Cic. 1. de Orat. c. 52. ad fin. Quædam inter se jungere & copulare. Id. in Bruto, c. ult. Decus omne virtutis cum summa eloquentiæ laude junxisses. Id. 5. de Fin. c. 14. a med. Ad illa, quæ semper habuit, junget ea, quæ postea accesserint. Id. 5. Tuscul. c. 2. Philosophia homines inter se primum domiciliis, deinde conjugiis, tum litterarum & vocum communione junxit. Petron. in Satyr. c. 86. extr. Cervicem alicujus amplexui jungere. Val. Flacc. l. 1. v. 163. & Quintil. declam. 10. c. 5. amplexus. h. e. mutuo amplecti. Ovid. 2. Metam. v. 357. oscula. h. e. mutuo osculari. ¶ Jungere pontem, gettar un ponte, quia sic altera alteri ripæ conjungitur: vel quia ex pluribus trabibus, aut navibus junctis fit. Virg. 9. Æn. v. 170. pontesque & propugnacula jungunt. Tacit. 1. Ann. c. 49. Junctoque ponte, milites transmittit. ¶ Dicimus etiam jungere ponte urbem, ut Plin. l. 5. c. 24. ad fin. & amnem ponte jungere, ut Curt. l. 4. c. 9. Simile est illud Stat. 2. Achill. v. 423. ingenti saltu jungere fossas. h. e. superare. Et Plinii in Paneg. c. 12. Cum Danubius ripas gelo jungit. ¶ Aliquando significat continuare, continuare. Plin. l. 4. ep. 9. circa med. Difficilius est laborem repetere, quam jungere. Justin. l. 12. c. 13. a med. Cum diei noctem pervigilem junxisset. Petron. in Satyr. c. 79. a med. Somnum morti jungere. Stat. lib. 1. Silv. 5. v. 10. Junge puer cyathos: sed ne numerare labora. Lucan. l. 1. v. 167. longos jungere fines agrorum. ¶ Refertur eleganter ad conjugium, unire in matrimonio. Virg. 4. Æn. v. 192. Cui se pulcra viro dignetur jungere Dido. & lib. 1. v. 77. connubio jungam stabili. Curt. l. 5. c. 3. Jungere aliquam secum matrimonio. & lib. 10. c. 3. a med. in matrimonio. Stat. l. 3. silv. 4. v. 54. Jungere tædas. ¶ Item ad amorem, societatem, fœdera. Cic. pro Dejot. c. 9. ad fin. Cum hominibus nostris consuetudines, amicitias, res, rationesque jungebat. Plin. l. 10. ep. 11. Rosianum Geminum arctissimo vinculo mecum tua in me beneficia junxerunt. Liv. l. 1. c. 1. Latinum pacem cum Ænea, deinde affinitatem junxisse. Virg. 1. Æn. v. 408. dextræ jungere dextram. darsi la mano. & lib. 3. v. 83. Jungimus hospitio dextras. & lib. 4. v. 212. & Liv. l. 7. c. 30. Jungere fœdera. & lib. 10. v. 154. Tarchon jungit opes, fœdusque ferit. Liv. l. 26. c. 24. Fœdere jungi alicui. Id. l. 1. c. 1. Socia arma alicui jungere. Id. l. 24. c. 6. Per hos juncta societas Annibali, ac Syracusano tyranno. ¶ Pro adjungere, Cic. pro Rosc. Amer. c. 47. Se ad aliquem jungere. Virg. 8. Æn. v. 476. Sed tibi ego ingentes populos, opulentaque regnis Jungere castra paro. ¶ Jungere vulnera est conducere, obducere, claudere, & sanare. Stat. 10. Theb. v. 732. ego vulnera doctum Jungere, supremique fugam revocare cruoris Eetiona petam. ¶ Jungere verba est grammatice componere. Quintil. sub fin. cap. 5. (al. c. 9.) l. 1. Junguntur autem aut ex duobus Latinis integris, ut superfui; aut ex corrupto, & integro, ut malevolus, &c. Adde lib. 8. c. 6. ante med. ¶ Item oratoria compositione collocare. Id. l. 9. c. 4. Tantum interest, verba eadem qua compositione vel in exitu jungantur, vel fine claudantur. ¶ Pro loqui Martial. l. 6. epigr. 54. Junget vix tria verba miser. ¶ Jungere colloquium, est habere, apud Sil. l. 13. v. 734.

JUNIANUS, a, um, adject. ad Junium (nomen viri) pertinens, ut Junianum judicium, in quo scil. C. Junius quæsitor, apud Cicer. pro Cluent. c. 1. Juniana cerasa, grati saporis, sed pæne tantum sub arbore sua, adeo tenera, ut gestatum non tolerent. Plin. lib. 15. cap. 25.

JUNICULUS, i, m. palmes vetus in magnam longitudinem, & ad quartum usque pedamentum porrectus, quem alio nomine draconem vocant, ad masculeta conficienda idoneum. Plin. l. 17. c. 22. Nec veterem placet palmitem in longum, & ad quartum usque pedamentum emitti, quod alii dracones, alii juniculos vocant, ut faciant, quæ masculeta appellant.

JUNIOR. V. Juvenis.

JUNIPERUS, i, f. ginepro, ἄρκευθος, arbuscula, quæ in locis arenosis frequens nascitur, pro foliis spinas habens perpetuo virentes, unde & topiario operi idonea est: a junior, & pario, quod juniores, & novellos fructus pariat antiquis maturescentibus. Parit enim usque ad tertium annum, arbori suæ inhærente fructu. Materiam habet cariei non obnoxiam. Plin. l. 16. c. 21. 25. 26. &c. Virg. Ecl. 10. v. 76. Juniperi gravis umbra: nocent & frugibus umbræ.

JUNIUS, ii, m. Giugno, Ἰούνιος, ἑκατομβαιών, sextus ex mensibus anni, a junioribus, quos Romulus voluit regio corpori adesse, & armis rempubl. defendere. Aliqui censent vocatum esse a Juventute, seu Hebe, filia Junonis, uxore Herculis, quam Romani in deorum numero venerati sunt. Alii volunt, a Junone esse appellatum, & primo dictum fuisse Junonialem, vel Junonium, deinde Junium, per syncop. Alii a L. Junio Bruto, qui primus consul fuit, & civitatem regio dominatu liberavit, vel simpliciter in ejus honorem, vel etiam quod die prima hujus mensis, pulso Tarquinio, sacrum Carnæ deæ in Cœlio monte voti reus fecerit. Alii a junge extrito g, in memoriam illius unionis, qua Romulus & T. Tatius rex Sabinorum regnum & populum junxerunt. V. Ovid. initio lib. 6. Fast. Macrob. l. 1. Saturn. c. 12. a med. & Fest. ¶ Dicimus, Calendis Junii, Idibus Junii, &c. & adjective Calendis Juniis, Idus Junias, &c. Utramque loquendi rationem leges apud Colum. l. 11. c. 2. Sic Cic. 6. Attic. ep. 2. Ibi cum Junium mensem consumpsissem.

JUNIUS, a, um, ad Junium pertinens: quod est nomen Romani hominis, a Junio Æneæ comite ductum, ut quidam putant. Tacit. l. 3. Ann. c. 24. D. Silanus Juniæ familiæ redditus. ¶ Junia gens, Romæ nobilis, duplex fuisse traditur: patricia, in qua L. Junius Brutus regum exactor, primusque Romæ consul, quique pro libertate tuenda, quam asseruerat, filios suos securi percussit, ut est apud Liv. in fin. lib. 1. & initio lib. 2. plebeja, quæ in plures familias propagata est, in qua celeberrimus Junius Brutus, princeps fuit conjuratorum in C. Cæsarem. V. Sueton. in Cæs. c. 80. & sequentib. & Vellej. l. 2. c. 56. ¶ Juniæ leges multæ fuere. De abrogandis legibus, quibus stipendia militaria minuebantur, lata est a M. Junio Silano (qui consul fuit cum Q. Cæcilio Metello Numidico circa A. U. DCXLIV.) teste Ascon. in orat. pro C. Cornel. De peregrinis Urbe ejiciendis lata a M. Junio Penno trib. pleb. circa A. U. DCXXVII. Hujus meminere Fest. in Respublicas, & Cic. 3. Offic. c. 11. Junia Licinia lata a D. Junio Silano, & L. Licinio Muræna Coss. circa A. U. DCXCI. de pœnis irrogandis in eos, qui trinum nundinum in ferenda lege aliquid non servassent. Cic. 5. Phil. c. 3. Junia Norbana lata a M. Junio Silano, & L. Norbano Coss. sub Tib. Imp. qua servi Latinam libertatem consequebantur. Ulpian. tit. 3. Regular. Junia Petronia de judiciis lata est a C. Junio Cæsonio, & Petronio Turpiliano Coss. circa A. U. DCCCXIII. ut si sententiæ judi-

judicum pari numero discreparent, pro libertate pronuntiaretur. *Hermogenian. Dig. lib. 40. tit. 1. leg. 24. Junia Vellea* de testamentis, cujus fit mentio non semel in libris Digestorum, ut *lib. 26. tit. 2. leg. 10. & lib. 28. tit. 3. leg. 13. extr.* &c. varia capita habet, de quibus JCtos consule.

JUNIX, icis, f. δάμαλις, *formella*, vacca ætate viridior, quæ jam vitula esse desiit, necdum tamen ad summam magnitudinem pervenit: quasi *juvenix*. Quibusdam placet dici a *jugum*, quasi *jugenix*. Boves eadem ætate *juvenci* dicuntur. *Plaut. Mil.* 1. 3. 33. Quam mea ad stabulum junix recipiat se de pabulo. *Pers. sat.* 2. v. 47. Tot tibi cum in flamma junicum omenta liquescant.

JUNO, onis, f. *Giunone*, Ἥρα, filia Saturni & Opis, soror & conjux Jovis: ita dicta a *juvando*, ut *Cic.* ipse putat *l. 2. de nat. Deor. c. 26.* Physici ajunt per Junonem intelligi aerem, idcirco autem Jovis conjugem & sororem putari, quod summa sit aeris cum æthere similitudo. *Cic. loc. cit. Serv.* autem *ad l. 2. Georg. v.* 315. dicit, Jovem fere accipi pro æthere, interdum vero pro æthere simul & aere, Junonem item plerumque pro aere, interdum pro terra & aqua. ¶ Narrabant veteres, Junonem a Thetide educatam fuisse. Aer enim aquæ humore alitur, & instauratur. Dicebant reginam esse deorum, vel quia & ipsi aerem dæmonum refertum esse noverant, vel quia credebant, etiam deos ex terra ortum habuisse. Præsidem censebant esse regnorum, & divitiarum, quia regna in terrarum orbe sita sunt, divitiæ ex terra eruuntur. Eam nuptiis præficiebant, & *pronubam Junonem* sæpe nuncupabant. Matrimonium enim proprium est hominum, qui terrestrem vitam vivunt. Existimabant præesse partui mulierum. Hinc *Juno Lucina* cognominata est, in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 24. n. 16.* & *pronuba, pag. 25. n. 3.* & *jugalis, pag. 24. n.* 15. Eadem enim ac Luna vulgo habita est: Luna autem magnam vim in fetum hominum & bestiarum, & aliarum rerum habet. Curru per aerem ferri fingebant, quod aer perpetuo in motu versetur. Pavones ejus currui adjungebant, quod illæ aves superbæ sunt, vario pennarum colore; & Juno dearum superbissima fingitur: & ut illæ in terra degunt, & facile alta petunt; sic aer & ima & sublimia loca percurrit. ¶ Ex Jove Vulcanum peperit. Præterea Heben, & Martem absque Jove, aut alio viro genuisse dicitur. ¶ Apud veteres mulierum Genius erat, *Plin. l. 2. c. 7.* Singuli quoque ex semetipsis totidem deos faciunt, Junones, Geniosque adoptando sibi. ¶ Hinc *Junones Augustæ, Juno Claudia, Julia, Junia*, &c. in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 24. n. 4. & 14. & pag. 25. n. 9. & 10.* Hinc per Junonem jurabant mulieres, ut est apud *Petron. in Satyr. c.* 25. Proinde *Juvenal. sat. 2. v.* 98. reprehendit quendam per Junonem jurantem, tanquam effeminatum & mollem. ¶ Juno infera, & inferna est Proserpina. *Stat. lib. 1. Silv. 1. v.* 147. *Virg. 6. Æn. v.* 138. ¶ Per antonomasiam interdum pro uxore accipitur. *Plaut. Cas.* 2. 3. 14. Eja, mea Juno, non decet te esse tam tristem tuo Jovi. ¶ *Junonis sacra ferre*, proverb. de eo, qui tarde incedit, & magno fastu, Βαδίζειν Ἥρας ἀνηνεγμένον. *Horat. l. 1. sat. 3. v.* 9. Nil æquale homini fuit illi, sæpe velut qui Currebat fugiens hostem, persæpe velut qui Junonis sacra ferret.

JUNONALIS, le, Junonius. *Ovid. 6. Fast. vers.* 63. Junonale leges tempus.

JUNONICŎLA, æ, comm. qui Junonem colit. *Ovid. 6. Fast. v.* 49. Adde senem Tatium, Junonicolasque Faliscos.

JUNONIGĔNA, æ, m. Vulcanus, filius Junonis. *Ovid. 4. Metam. vers.* 173. Junonigenæque marito Furta tori, furtique locum monstravit.

JUNONĬUS, a, um, Ἥραῖος, ad Junonem pertinens. *Vall. Flacc. l. 8. v.* 231. Junonia Hebe. *h. e.* Junonis filia. *Virg. 1. Æn. v.* 675. Junonia hospitia. *h. e.* Carthago, ubi Juno colebatur. Sic *Ovid.* 8. *Metam. v.* 220. Junonia Samos. *Id. 2. Amor. el. 6. v.* 55. ales. *h. e.* pavo. *Id. Metam. 14. v.* 85. Iris, *h. e.* a Junone missa, quæ *Statio. l. 5. Sil. 1. v.* 103. est Junonia virgo. Sic Junonius anguis apud *Sil. l. 6. v.* 184. h. e. draco, quem Juno custodem apposuerat hortis Hesperidum, irata, quod Hesperides aurea mala decerperent, quæ in honorem nuptiarum suarum cum Jove Tellus ediderat, ut *Serv. ad Æn. 4. v.* 484. docet. Sic *Ovid. 1. Metam. v.* 678. Junonius custos. *h. e.* Argus a Junone appositus. *Id. 6. Fast. v.* 61. mensis. *h. e.* Junoni sacer. ¶ *Auct. epist. ad Octav. circa med.* appellat *Junonium partum* ipsum Octavium, vel quasi alterum Martem, qui Junonis filius est; vel generosissimum, ac divinæ originis, ut Junonis ac Jovis filii sunt.

JUPPITER, & Jupiter, Jovis, Jovi, Jovem, Jove, m. *Giove*, rex deorum & hominum, secundum fabulas: ab antiquo nominativo *Jovis & pater*, quasi Jovis pater, ut Saturnus pater, Neptunus pater, Janus pater, Maspiter, idest Mars pater, &c. *Gell. l. 5. c. 12.* Sed *Ciceroni 2. de nat. Deor. c. 25.* dictus videtur quasi *juvans pater*. ¶ Secundum *Priscian. l. 6. pag. 695. Putsch.* habet genitivum proprium *Jupiteris*, vel *Jupitris*. Nam genit. *Jovis* est ab antiquo nom. *Jovis*, de quo V. *sup. suo loco*. Sed hodie nullus alius genitivus, quam *Jovis*, usitatus est. ¶ Joves tres ab antiquis numerantur, duo primi Arcades, tertius Cretensis. Primus filius fuit Ætheris ex Die; secundus Cæli; tertius Saturni & Opis. Suos quisque filios habuit, sed hic fuit fecundissimus. V. *Cicer. 3. de nat. Deor. c.* 21. Quidam posuere Jovem unum universalem mundi totius opificem, & insuper tres sub illo opifices particulares. Denique multi alii reges hoc nomine appellati sunt, ut Corythus rex Etruriæ, Tantalus rex Phrygiæ, qui jussit Ganymedem rapi, &c. ¶ De Jove tertio narrant, in Creta insula eodem cum Junone partu, sed posteriorem editum fuisse: cum Saturnus ex pactione cum Titano fratre inita filios suos omnes devoraret, pro Jove lapidem ei datum esse devorandum, Jovem autem fuisse educatum clam patre a Curetibus, & ab Amalthea & Melissa virginibus lacte caprino & melle, in Ida monte: cum Titanes comperissent, Jovem servatum fuisse, bellum Saturno intulisse, Saturnum & Opim victos esse, captos & conjectos in vincula, a filio, ubi adolevit, liberatos esse; Saturnum etiam tunc vitæ Jovis insidiatum esse, sed cognitis insidiis a Jove expulsum fuisse ex regno: Jovem mundi imperium cum fratribus Neptuno & Plutone divisisse; Jovi Cæli, & terræ regnum obtigisse, idest Cretæ; Neptuno maria, idest insularum maris Ægæi; Plutoni inferorum, idest partis inferioris Græciæ, nempe Epiri; Jovem sororem suam uxorem duxisse, quæ ei Vulcanum peperit. ¶ Habuit amplum templum in Peloponneso, in Elide, apud Olimpiam, quingentis passibus ab urbe, ubi Ludi Olympici in ejus honorem celebrabantur. Celebre etiam est templum illud Jovis, quod extitit apud Dodonam urbem Molossiæ, seu Thesprotiæ in Epiro, in silva juxta Dodoneum fluv. ubi oracula fundebat; item quod Romæ in Capitolio, Præneste, &c. ¶ A Romanis optimus & maximus vocabatur. *Cic. pro Dom. c.* 57. Quo circa te, Capitoline, quem propter beneficia populus R. optimum, propter vim maximum nominavit. *Id. 2. de nat. Deor. c.* 25. A majoribus nostris optimus maximus dicitur: & quidem ante optimus, idest beneficentissimus, quam maximus, quia majus est, certeque gratius prodesse omnibus, quam opes magnas habere. ¶ Aliis quoque honorificis epithetis decoratur, ut *magnus, æternus, salutaris, hospitalis, servator, conservator, custos, depulsor, fulgurator, tonans, stator*, quæ habentur apud *Cicer.* & in Inscriptionib. multis apud *Gruter. pag. 17. & sequentib.* item *altus, arduus, summus, invictus, omnipotens, altitonans*, &c. apud Poetas. *Ovid. 13. Met. v.* 91. Ecce ferunt Troes ferrumque, ignemque, Jovemque In Danaas classes. *h. e.* Jovem faventem, Jovis auxilium. V. *Homer. Iliad. 15. v.* 693. Rursus *Ovid. loc. cit. v.* 384. *de Ajace*. qui ferrum, ignemque, Jovemque Sustinuit toties. *h. e.* Jovem adversum. ¶ *Stygius*, & *Tartareus*, & *niger Juppiter* est Pluto apud *Virg. Ovid. Val. Flacc.* & *Senec. Tragic.* & *in Inscriptionib.* apud *Gruter. pag. 23. n. 6. & 7.* at *Æquoreus Juppiter* est Neptunus apud *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v.* 281. ¶ Jovis nomine æther significatur, cælum, aer. *Cic. 1. de nat. Deor. cap.* 15. Chrysippus disputat, æthera esse eum, quem homines Jovem appellarent. *Enn.* apud *Cicer. ibid. l. 2. c.* 25. Aspice hoc sublime candens, quem invocant omnes Jovem. *Horat. l. 1. od. 1. v.* 25. manet sub Jove frigido Venator, teneræ conjugis immemor. & *od.* 22. *v.* 19. Quod latus mundi nebulæ, malusque Juppiter urget. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v.* 4. nimboque minacem Sanguineo rubuisse Jovem. *Virg. Georg. 2. v.* 419. Et jam maturis metuendus Juppiter uvis. *h. e.* pluvium cælum. & *lib. 1. v.* 418. uvidus. *Juvenal. sat. 5. v.* 78. vernus. *Stat. 3. Theb. v.* 26. hibernus. ¶ Hinc *sub Jove* est sub dio, *allo scoperto*. *Ovid. Fast. 2. v.* 299. Sub Jove durabant, & corpora nuda gerebant. & *lib. 3. v.* 527. Sub Jove pars durat: pauci tentoria ponunt. Adde *Metam. 4. v.* 260. ¶ *Chrysippus* apud *Cicer. 1. de nat. Deor. c.* 15. etiam legis perpetuæ, & æternæ vim, Jovem dicit esse, eandemque fatalem necessitatem appellat, sempiternam rerum futurarum veritatem. ¶ Est etiam unus ex planetis, secundus ordine. *Cicer. 2. de nat. Deor. cap.* 20. Infra hanc (*Saturni stellam*) Jovis stella fertur, quæ φαέθων dicitur, eaque eundem XII. signorum orbem annis XII. conficit; easdemque, quas Saturni stella, efficit in cursu varietates. *Lucan. lib. 10. v.* 207. Sub Jove temperies, & nunquam turbidus aer. ¶ *Juppiter*! exclamatio est admirantis, *possare el mondo*! *Plaut. Merc.* 5. 2. 24. Juppiter! est os illic Charini? *Catull. carm. 1. v. 7.* Doctis, Juppiter! & laboriosis. Adde *carm. 65. de coma Beren. v.* 30. & 48. ¶ *Pro Juppiter*? V. Pro. ¶ *Jovem Lapidem jurare*, dicebantur, qui (uti docet *Fest.* in *Lapidem*) juraturi per Jovem, tenebant silicem, hæc verba dicentes: Si sciens fallo, tum me Diespiter, salva urbe arceque, bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem. *Cic. Fam. 7. ep.* 12. Quomodo autem tibi placebit Jovem lapidem jurare, cum scias, Jovem iratum esse nemini posse? *Gell. lib. 1. c.* 21. Jovem lapidem, quod sanctissimum jusjurandum est habitum, paratus sum ego jurare, Virgilium hoc nunquam scripsisse. ¶ De tunica Jovis V. in *Palmatus*. ¶ *Juppiteres* in plurali *Tertull. in Apolog. c.* 14. Varro trecentos Joves (sive Juppiteres dicendum) introducit. ¶ Duplici *p* scribi placet *Manutio*, & *Cellar. in Orthogr.* ex veteribus libris, nummis, & lapidibus: simplici *Dausquius* ex etymologia, nonnullis nummis, ac libris antiquis: quod & *Pierius* adnotaverat ad *Virg. Æn. 7. v.* 799. Prior itaque scribendi modus tutior.

JURAMENTUM, ti, n. *giuramento*, ὅρκος, sacramentum, jusjurandum. *Paul. Dig. lib. 22. tit. 3. leg. 25. a med.* Judex juramenti fidem secutus. (*Cujac.* & al. putant, hæc inserta a *Triboniano* esse, qui fuit *Justiniani* æqualis.) *Ammian. l. 21. c. 5.* (*al. c. 9.*) Juramento, quæso, concordiam spondete mansuram. *Sulpic. Sever. lib. 1. Histor. sacr. cap. 8. ex Genes.* 21. 32. Pulsus apud puteum juramenti consedit. *Imp. Justinian. lib. 2. Cod. tit. 56. leg.* 4. Quod & ipse arbiter juramentum præstiterit super lite dirimenda. Adde *tit. 59. leg. 1.* & alibi. Usi sunt etiam *Hieronym.* & *Augustin.* Latiniores qui usurpaverint, non facile invenias. nam illud *Senecæ l. 2. de clement. cap.* 1. suspectum merito Criticis est: *in mutuo verba principes, regesque juramentum fuissent*. legendum est enim *jurarent*, vel *jurent*.

JURANDUM, di, n. *giuramento*, jusjurandum. *Plaut. Cistell.* 2. 1. 26. Abi quærere, ubi jurando tuo satis sit subsidii.

JURANDUS, a, um, nom. particip. is, in quem jurare licet, vel oportet. *Horat. l. 2. ep. 1. v.* 16. Jurandasque tuum per nomen ponimus aras. *Ovid. 2. Met. v.* 46. Diis juranda palus.

JURATIO, onis, f. actus jurandi, juramentum. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 6.*

c. 6. extr. Verba jurationis concipit, nulla esse in villa sua scropham. Adde Augustin. epist. 154. & Tertull. de Idolol. c. 21.

JURATIVUS, a, um, ad jurandum pertinens, ut jurativa adverbia, per quæ juramus. Est Priscian. l. 15. pag. 1020. Putsch.

JURATO. V. Juratus.

JURATOR, ris, m. qui jurat. Macrob. lib. 5. Saturn. c. 19. a med. Mox in lacu amittebat vitam falsus jurator. ¶ Juratores etiam dicuntur testes jurati. Senec. Apocolocynth. in princ. Quis unquam ab historico juratores exegit? Ita legit, & tuetur Lips. ibid. & l. 2. epistolic. quæst. epist. 24. Sic Plaut. in prol. Pœn. v. 58. Vos juratores estis: quæso, operam date. Ubi Turneb. l. 19. c. 12. per translationem interpretatur spectatores, veluti arbitros, & censores Fabulæ. Proprie autem dicit intelligi Censores, qui eum, quem censebant, jurejurando adigebant. Quo trahit illud ejusd. Trin. 4. 2. 30. Census cum juratori recte rationem dedi, &c. Confirmat hæc erudite Gronov. l. 4. Observat. c. 1. Ceterum apud Senec. al. leg. jurato res exegit: quod est multo planius: & posteriorem quoque Plauti locum non desunt qui sollicitent.

JURATORIUS, a, um, ad jurandum pertinens. Imp. Anastas. lib. 12. tit. 19. leg. 12. Juratoriæ cautioni committatur.

JURATUS, a, um, giurato, jurejurando firmatus. Cic. 3. Offic. c. 29. a med. Quod enim ita juratum est, ut mens conciperet, fieri oportere, id servandum est. Lucan. l. 4. v. 228. Sacramenta sceleri jurata nefando. Sil. l. 11. v. 145. Juratum bellum. & lib. 1. v. 9. Juratumque Jovi fœdus. Stat. l. 2. silv. 1. v. 53. jurataque multum barba tibi. h. e. diis promissa. Lucan. l. 9. v. 850. in gladios jurata manus. h. e. devota, addicta, conjurata. ¶ Item jurando invocatus, testis jurisjurandi adhibitus. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 25. nec te jurata reducunt Numina. Senec. in Agamemn. v. 755. Jurata Superis unda. h. e. Styx. ¶ Active est qui iuravit, chi ha giurato. Cic. pro Sull. c. 11. extr. An me existimasti hæc injuratum in judicio non esse dicturum, quæ iuratus in maxima concione dixi? Horat. l. 1. ep. 17. v. 60. per sanctum juratus dicat Osirim. Stat. l. 3. silv. 2. v. 98. tumidoque nihil juratus Atridæ. Ovid. 13. Metam. v. 50. ille eadem nobis juratus in arma. Liv. l. 32. c. 22. Juratus, se eum sua manu interempturum, pervicit, ut, &c. ¶ Est etiam jurejurando adstrictus, obligatus. Cic. 3. Offic. c. 26. Regulus juratus missus est ad Senatum, ut, &c. Sil. l. 6. v. 346. At nova Elissei jurato fœdera patres Consultant mandare duci. ¶ Juratissimi auctores apud Plin. in præfat. Hist. nat. a med. sunt fidelissimi, & qui, tanquam jurati sint, se vera scripturos, nunquam mentiuntur. ¶ Ablativus jurato adverbii more, con giuramento. Paul. Dig. lib. 2. tit. 8. leg. ult. Qui jurato promisit judicio sisti, non videtur pejerasse, si, &c.

JURE. V. Jus, in fine.

JURECONSULTUS. V. Jurisconsultum.

JUREJURO, as, a. 1. idem ac juro. Liv. l. 41. c. 15. sub fin. Prætores ambo in eadem verba jurejurarunt. Suspecta alicui Critico hæc lectio est.

JURENSIS, se, ad montem Juram pertinens, qui in Gallia est, inter Sequanos, & Helvetios, ut Cæs. l. 1. B. Gall. c. 8. docet. Sidon. l. 4. ep. ult. Jurensia monasteria. h. e. in eo monte sita.

JUREPERITUS. V. Jurisperitus.

JUREUS, a, um, adject. jurulentus. Plaut. Pers. 1. 3. 15. Quasi juream esse jus decet collyricum. Subintellige, placentam.

JURGATIO, onis, f. juris actio, ut Fest. exponit. V. Jurgo.

JURGATORIUS, a, um, adiect. ad jurgium pertinens. Ammian. l. 27. c. 1. Vocis jurgatorio sono.

JURGATRIX, icis, f. quæ jurgat. Hieron. ep. 47. ad matr. & fil. ante med. Illa jurgatrix: ergo iste placabilis.

JURGIOSUS, a, um, contenziosa, φιλόνεικος, contentiosus, seu contumeliosus. Gell. l. 1. c. 17. Mulier morosa admodum fuisse fertur, & jurgiosa. Adde lib. 19. c. 9.

JURGIUM, ii, n. contesa, φιλονεικία, ἔρις, contentio, concertatio, dissensio, & levior quædam lis, qualis nonnunquam etiam inter propinquos, & amicos solet accidere: aliquando & inter infensos: a jurgo. Cic. l. 4. de Reipubl. apud Non. c. 5. n. 34. Si jurgant, benevolorum concertatio, non lis inimicorum, jurgium dicitur. Id. de Senect. c. 3. Ut Themistoclem ferunt Seriphio cuidam in jurgio respondisse. Id. de Amic. c. 21. Ex inimicitiis jurgia, maledicta, contumeliæ gignuntur. Id. de clar. Orat. c. 70. Ut non cum adversario solum, sed etiam (quod mirabile) cum judice ipso, cujus delinitor esse debet orator, jurgio sæpe contenderet. Id. pro Cæl. c. 13. Non crimina, sed maledicta jurgii petulantis. Id. 1. de Divin. c. 45. Litibus & jurgiis se abstinere. Plaut. Men. 1. 2. 18. Jurgio tandem uxorem abegi ab janua. Id. Pers. 5. 2. 19. Jurgium hinc auferas, si sapias. Id. Merc. 3. 2. 14. Uxor me jurgio enicabit, si intro rediero. Sallust. in Catil. c. 32. & Tacit. 14. Ann. c. 49. Optimum quemque iurgio lacessere. Tacit. l. 2. Hist. c. 53. jurgio quempiam invadere. & lib. 3. c. 32. Petulantibus jurgiis illudere. Virg. Æn. 10. v. 95. irrita jurgia jactare. Ovid. 2. Amor. eleg. 2. v. 35. nectere cum aliquo. Id. 5. Trist. el. 11. v. 1. per jurgia dicere aliquid. Plin. l. 16. c. 44. Jurgia facere. Val. Flacc. l. 3. v. 638. sævisque furens in jurgia dictis. Justin. l. 10. c. 2. Erumpere in jurgia. Sueton. in Galb. c. 5. Jurgio aliquem corripere. sgridare, bravare. Tacit. 1. Hist. c. 64. Jurgia primum, mox rixa inter Batavos, & legionarios, prope in prœlium evasere. & lib. 4. c. 6. Acre jurgium. Senec. in Herc. Fur. v. 172. clamosi rabiosa fori jurgia vendere. Plin. l. 8. ep. 5. Vixit cum uxore XXXIX. annis, sine jurgio, sine offensa. h. e. sine querela. ¶ Pro lite inter propinquos, ut dictum est, vel etiam inter extraneos, lite, differenza, Papinian. leg. ult. tit. 2. lib. 10. Dig. Licet arbiter sententiam, jurgio perempto, non dixerit. Ascon. in Verr. 3. c. 45. Nihil se deterius in possessione facturum, de qua jurgium esset.

JURGO, as, avi, atum, a. 1. & Jurgor, aris, atus sum, dep. 1. contendere con parole, contrastare. ἐρίζω, λογομαχέω. Si Varronis sententia placeat l. 6. de L. L. c. 5. est a jure, & ago. & proprie significat, iure litigare. Unde & Festus iurgationem, juris actionem interpretatur. & Cic. in fragm. apud Non. c. 5. n. 34. docet, cum vicini inter se de re aliqua iudicio contendunt, non litigare dici, sed jurgare. V. Jurgium. Fere significat verbis contendere, concertare, vicissim queri, verbis lacessere. Terent. Andr. 2. 3. 15. Cedo, quid, jurabit tecum? Liv. in fin. c. 33. l. 8. Hæc simul jurgans, querens, deum hominumque fidem implorans, plurimis cum lacrimis agebat. Horat. l. 2. ep. 2. v. 22. ne mea sævus Jurgares ad te quod epistola nulla veniret. & lib. 2. sat. 2. v. 100. Trausius istis jurgatur verbis. Sueton. in Ner. c. 5. Equiti R. liberius jurganti oculum eruit. ¶ Pro litigare, litigare, Justin. l. 21. c. 5. Apud ædiles adversus lenones jurgari. Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. lib. 2. Cod. Theodos. tit. 1. leg. 6. Omnes jacturam litis incurrant, qui non ante in proprio foro jurgaverint. Impp. Arcad. & Honor. ibid. lib. 11. tit. 33. Ne ætates jurgantium veternosis litibus consenescant.

JURIDICATUS, us, m. iurisdictio. Inscript. apud Gruter. pag. 1093. n. 3. C. Cornelio C. F. Quirin. Felici Thrallo Patrono Coloniæ Vicani vicorum VII. & Colleg. Fab. Cent. Dendr. Urb. Juridicatus ejus, &c.

JURIDICIALIS, le, adject. Juridicialis constitutio, seu quæstio est, in qua quæritur, jure ne, an injuria quippiam sit factum. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 14. Juridicialis constitutio est, cum factum convenit, sed jure, an injuria factum sit, quæritur. Cic. 1. de Invent. c. 11. & lib. 2. c. 23. Juridicialis constitutio est, in qua æqui & iniqui natura, & præmii aut pœnæ ratio quæritur. Id. in Top. c. 24. extr. Accusator personam arguat facti: defensor aliquid opponat de tribus, aut non esse factum: aut si sit factum, aliud ejus facti nomen esse; aut jure esse factum. Itaque aut infitialis, aut conjecturalis prima appelletur: definitiva, altera: tertia, quamvis molestum nomen hoc sit, juridicialis vocetur.

JURIDICINA, æ, f. locus, ubi jus dicitur: item ipsa jurisdictio. Tertull. de Pall. c. 3. in fine.

JURIDICUS, a, um, ad jus dicendum pertinens. Juridicus conventus est locus, in quo magistratus in provinciis jus dicunt, quoque provinciales conveniunt, jure experturi. Plin. l. 3. c. 1. de Bætica provincia. Juridici conventus ei quatuor, Gaditanus, Cordubensis, Astigitanus, Hispalensis. ¶ Juridicus absolute est, qui juri dicundo præest, judex, giudice, giudicante, Senec. in Herc. Fur. v. 581. Flentes Eurydicem juridici sedent. Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 11. Datis juridicis Italiæ consuluit, ad id exemplum, quo Adrianus consulares viros reddere jura præceperat. Adde Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 20. qui est de officio juridici, leg. 1. & 2. ubi præcipue sermo est de eo, qui Principis nomine Alexandriæ jus dicebat. Nam ea provincia ex instituto Augusti, non a proconsule, aut proprætore, sed a Juridico administrabatur, ut est apud Tacit. Ann. 12. c. 60. Sic in vet. lap. apud Gruter. pag. 372. n. 4. Juridicus Ægypti.

JURISCONSULTUS, & Jureconsultus, i, m. dottore di leggi, giureconsulto, νομικός, juris & legum consultus: qui legum, & consuetudinis ejus, qua privati in civitate utuntur, & ad respondendum, & ad agendum, & ad cavendum peritus est, ut Cic. l. 1. de Orat. c. 48. extr. definit. Id. pro Mur. c. 11. ad fin. Ab ipsis cautis jurisconsultis eorum sapientiam compilavit. & cap. 12. Ea jureconsultorum ingeniis corrupta sunt. & cap. 13. Triduo me jurisconsultum esse profitebor. Gell. l. 4. c. 2. Jureconsulti veteres. ¶ Consultus juris. V. Consultus.

JURISDICTIO, onis, f. giurisdizione, δικαιολογία, ipse actus juris dicundi. Cic. de Harusp. resp. c. 26. Justitium edici oportere, jurisdictionem intermitti. Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 12. Ut ab Athenis in Bœotiam irem, reliquamque jurisdictionem absolverem. Cic. Fam. 2. ep. 13. ad fin. Mihi erat in animo, quoniam jurisdictionem confeceram, proficisci in Ciliciam. Edictum Prætoris apud Gell. l. 10. c. 15. extr. Flaminem Dialem in omni mea jurisdictione jurare non cogam. Colum. l. 12. c. 3. in fin. Assidua jurisdictione vim legum custodire. ¶ Per tmesim aliquando dividitur. Liv. l. 41. c. 9. extr. Hæc causa jurisque dictio consuli decreta est. ¶ Item facultas, seu potestas jurisdictionis exercendæ. Cic. Agrar. 2. c. 36. Ut sub vestrum jus, jurisdictionem, potestatem urbes, nationes, provincias subjungeretis. Senec. de clement. l. & cap. 1. Quas nationes funditus excidi, quibus libertatem dari, quibus eripi, quæ ruant urbes, quæ oriantur, mea jurisdictio est. Sueton. in Calig. c. 16. Magistratibus liberam jurisdictionem, & sine sui appellatione concessit. ¶ Item ipse locus, ubi jurisdictio exercetur. Plin. l. 5. c. 28. extr. Sed prius mediterraneas jurisdictiones indicasse conveniat.

JURISONUS, a, um, jura sonans, leges crepans. Sulpic. Lupero. in Catalect. Scalig. p. m. 186. & Pithæi p. 23. Ut post jurisonæ famosa stipendia linguæ, &c.

JURISPERITUS, & Jureperitus, i, m. idem ac jurisconsultus. Divisim Cic. de clar. Orat. c. 21. Fabius Pictor & juris, & litterarum, & antiquitatis bene peritus. Id. pro Cluent. c. 38. Quis jure peritior? Adde Lucil. apud Charis. l. 1. pag. 62. Putsch. ¶ Conjunctim Gell. l. 4. c. 2. ad fin. In libris jurisperitorum scriptum est.

JURISPRUDENTIA, æ, f. giurisprudenza, νομική, τέχνη, juris ac legum scientia. Ulpian. Dig. lib. & tit. 1. leg. 10. Jurisprudentia est divinarum humanarumque rerum notitia, justi atque injusti scientia. ¶ Scribitur & divisim.

JURO, as, avi, & juratus sum, atum, a. 1. giurare, ὀμνύναι, jurejurando confirmo, jusjurandum do: videturque esse a jure, quia qui jurat,

jurat, inquit *Voss.* religiose spondet, se aliquid, cen jus sit, servaturum. *Cic. pro Flacc. c. 36. a med.* Qui si aram teneus juraret, crederet nemo. *Id. 2. de Invent. c. 43. extr.* Judici demonstrandum est, quid juratus sit, quid sequi debeat. *& cap. 45.* Ea lege, in quam jurati sitis. *Plaut. Rud. 5. 3. 16.* Non tu juratus mihi es? *La.* juratus sum, & nunc jurabo. *Cato R. R. c. 144.* Oleum qui legerint, omnes juranto ad dominum, non ad custodem, se se oleam non surripuisse. *Plaut. Pers. 3. c. 2.* Qui mihi juratus est, se se hodie argentum dare. *Sil. l. 2. v. 351.* flammis urere gentem Jurabat Phrygiam. *Calpurn. eclog. 6. v. 58.* Hunc dare, si vincar, cælestia numina juro. *Claudian. de B. Get. v. 81.* patris numen juraverat Istri, Non nisi calcatis loricam ponere Rostris. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 13.* Jurat, se eum non deserturum. *& cap. 87.* Juravit, se, nisi victorem, in castra non reversurum. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 214.* Bœotum in crasso jurares aere natum. *Cic. 4. Acad. c. 47. & Liv. l. 22. c. 53. ad fin.* Ex mei animi sententia, inquit, juro, ut ego rempubl. populi R. non deseram. *Al. sommitt.* τὸ juro. *Cic. 4. Acad. cap. eo.* Jurarem per Jovem, deosque Penates, me ea sentire, quæ dicerem. (*jurare per aliquem* frequentissimum est apud quosque Scriptores.) *Id. 3. Offic. c. 29. sub fin.* falsum. *Id. 5. Fam. ep. 2. circa med.* vere. *& ibid.* verissimum pulcherrimumque jusjurandum. *Petron. in Satyr. c. 117. Sil. l. 10. v. 448. & Lucan. l. 4. v. 268.* sacramentum in verba alicujus. ¶ Notandum illud *Propertii l. 3. eleg. 4. extr.* Jurabo bis sex integer esse dies. Simile est illud *Horat. l. 1. epist. 7. v. 22.* dignis ait esse paratus. Et *Catulli carm. 4. v. 2.* ait fuisse navium celerrimus. Quæ Poetica sunt. ¶ *Jurare deos*, est per deos jurare. *Cic. Fam. 7. ep. 12.* Quomodo tibi placebit Jovem lapidem jurare, cum scias, &c? (V. *Juppiter*.) *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 2.* Juraret ne quos inscia lingua deos. *& epist. 16. v. 319.* Tunc ego jurabo quævis tibi numina. Sic *Virg. Æn. 12. vers. 197.* Hæc eadem Ænea, terram, mare, sidera juro, Latinæque genus duplex, Janumque bifrontem, Vimque deum infernam, & duri sacraria Ditis. Ubi *Serv.* Et ornatior elocutio, & crebra, apud majores, quam si velis addere præpositionem ut dicas, *juro per sacras*, *per terras*. & *lib. 6. v. 323.* Stygiamque paludem, Dii cujus jurare timent, & fallere numen. *& vers. 351.* maria aspera juro. Adde *Tibull. l. 4. el. 13. v. 15. Propert. l. 2. el. 15. v. 35. Silium l. 8. v. 105.* ¶ *Jurare alicui*, est jurejurando fidem alicui polliceri, *dar giuramento di fedeltà*. *Plin. in Paneg. c. 68.* Scis, tibi ubique jurari, cum ipse juraveris omnibus. ¶ *Jurare aliquid alicui*, jurejurando promittere. *Stat. 4. Theb. v. 396.* alium tibi, Bacche, furorem Juravi. *Sil. l. 3. v. 83.* Et cineri juret patrio Laurentia bella. ¶ *Jurare conceptis verbis*. V. *Conceptus*. ¶ *Jurare calumniam*. V. *Calumnia*. *bonam copiam*. V. *Ejuro*. ¶ *Jurare in verba alicujus*, est ad præscriptam ab aliquo jurisjurandi formulam jurare, quod *jurare alio præeunte*, h. e. dictante verba, *Plin. in Paneg. c. 64. extr.* dicit. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 76.* Petrejus princeps in hæc verba jurat. *Liv. l. 28. c. 29.* Milites in verba P. Scipionis jurarunt. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 14.* Nullius addictus jurare in verba magistri. *h. e.* credere ea certa ac vera habere quæ a magistro dicta sunt. Adde *Senec. in fin. ep. 12.* ¶ *Jurare in se*, est jurando sibi mala imprecari, *farsi delle imprecazioni*. *Liv. l. 2. c. 45. sub fin.* Idem deinceps omnis exercitus in se quisque jurat. ¶ *Jurare in litem*, apud *Cicer. pro Rosc. Com.* est jurare ad litem obtinendam. Ita enim *cap. 1. in f.* Quod nomen in codicem injuratus referre noluit, id jurare in litem non dubitet? *h. e.* jurare, nomen illud verum exstare, pecuniamque illam sibi jure deberi, ut Judex secundum hoc jusjurandum sententiam ferat. ¶ *Jurare in litem*, apud JCtos (de quo toto *tit. 3. lib. 12. Dig.* & alibi) est jurejurando interposito, æstimationem facere ejus rei, quæ de lite est: quod jusjurandum fere a judice defertur actori rem suam repetenti, quando ob dolum, aut contumaciam adversarii difficile est probatio, quanti res æstimari oporteat: tunc enim ratio exigit, ut jurejurando actoris lis æstimetur. Habet autem locum præcipue in bonæ fidei judiciis. Sed de his fusius JCti. *Paul. Dig. lib. 4. tit. 3. leg. 18.* Ut possit per contumaciam suam tanti reus condemnari, quanti actor in litem juraverit. ¶ *Jurare in rem*, est de re jurare, quæ in judicium deducta est. *Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 5. leg. 1.* Si fidejussor de persona sua tantum juravit, quasi non esset ipse obligatus, nihil reo proderit: si vero in rem juravit, dabitur exceptio reo quoque. ¶ *Jurare in nomen alicujus*, jurare alicui, *dar giuramento di fedeltà*. *Sueton. in Claud. c. 10. extr.* Armatos pro concione jurare in nomen suum passus est. ¶ *Jurare in legem*, est secundum legem, eam ratam habendo. *Cic. pro Sext. c. 16.* Cum unus in legem per vim latam jurare noluit. ¶ *Jurare morbum*, h. e. se morbo laborare: jurejurando morbum excusare. *Cic. Attic. l. 12. ep. 13.* Veniam, & ipse perpetuum morbum jurabo. Adde *lib. 2. ep. 1.* ¶ Aliquando est conjurare, *congiurare*. *Cato apud Plin. l. 29. c. 1. circa med.* Jurarunt inter se, barbaros necare omnes medicina. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 117.* In me jurarunt somnus, ventusque, fidesque. *Id. 1. Metam. vers. 242.* In facinus jurasse putes. ¶ Particip. *jurans*, *Ovid. 3. de ar. am. v. 457.* Parcite Cecropidæ, juranti credere Theseo. *Id. Heroid. ep. 11. v. 143.* Non ego juravi: legi jurantia verba. ¶ Particip. *juratus*, & *jurandus*. V. supra suo loco. ¶ Passive, *Stat. 7. Theb. v. 102.* Ischias nec tantum culta per urbes Numina: captivis etiam jurabere Thebis. *Claudian. de IV. Consul. Honor. vers. 447.* juratus Honorius absens. *Lucan. l. 5. v. 396.* Et lætæ jurantur aves, bubone sinistro. *h. e.* jurant augures, aves esse lætas, cum tamen solus bubo sinister & mali ominis visus sit. *Gell. l. 5. c. 19.* Jusjurandum, quod in arrogando juraretur. ¶ Passive impersonaliter *Sueton. in Tiber. c. 26. & 67.* Ne in acta sua juraretur. *Plin. in Paneg. c. 68.* Scis, tibi ubique jurari.

JURULENTIA, æ, f. liquam eorum, quæ coquuntur. *Tertull. de Jejun. c. 1.* Siccantes cibum ab omni carne, & omni jurulentia.

JURULENTUS, a, um, *cotto con brodo*, *alesso*, ζωμώδης, cum jure coctus, juris plenus. *Cels. l. 2. c. 18. a med.* Tum eas eadem magis alit jurulenta, quam assa; magis assa, quam frixa.

JUS, juris, n. *brodo*, ζωμὸς, liquor eorum, quæ coquuntur. *Cic. Fam. 9. ep. 20. a med.* In ea cœna cocus meus præter jus fervens nihil potuit imitari. *Terent. Eun. 5. 4. 17.* Ex jure hesterno panem atrum vorare. *h. e.* sordidum, & atro jure diei hesternæ maceratum. *Cic. Tuscul. 5. c. 34.* Negavit, se jure illo nigro delectatum. *Plaut. Mostell. 1. 3. 120.* Itidem olent, quasi cum una multa jura confundit cocus: quid oleant, nescias; nisi id unum, ut male olere intelligas. ¶ *Jus Verrinum*, dixit *Cic. Verr. 3. c. 46.* ludens in ambiguo, ut Verrem jus dicentem rideret; est enim *verres* porcus masculus. Negabant, *inquit*, mirandum esse, jus tam nequam esse Verrinum. ¶ In plur. numero, *Seren. Samonic. c. 46. v. 847.* gallinæ jura vetustæ. Adde *cap. 48. v. 902.* ¶ Dicitur etiam de liquore, qui non sit cibus. *Plin. l. 35. c. 6. a med. de purpura sanie.* Addita creta in sua idem. ζῶμα.

JUS, juris, n. *gius*, *legge*, *diritto*, *ragione*, *costituzione*, δίκη, τὸ δίκαιον, a *jubeo*, ut quidam volunt; est enim universim id, quod legibus constitutum est sive naturalibus, sive divinis, vel gentium, vel civilibus. Alio nomine vocatur æquitas communis, æquum universale, legitimum, idest adæquatum legi, tanquam norma ac regula actionum humanarum. *Terent. Heaut. 4. 1. 29.* Quid cum illis agas, qui neque jus, neque bonum, neque æquum sciunt? *Cic. l. 1. Tuscul. c. 26.* Jus hominum situm est in genere humani societate. *Plaut. Epid. 3. 4. 85.* omnium legum, atque jurium fictor, conditor cluet. ¶ Atque hæc est notio juris universalis. Est enim jus etiam particulare seu privatum, quod collectum est ex naturalibus præceptis aut gentium aut civilibus, ut ait *Justinian. lib. 1. Instit. de Justit. & ju. ¶ 4.* ¶ Jus Latium V. in *Latius*, a, um. ¶ Jus Quiritium. V. *Quirites*. ¶ Jus trium liberorum quid sit, V. *Liberi*. ¶ Sumitur præterea speciatim pro æquo & justo, quod alicui ex justitia debetur. *Cic. pro Cæcin. c. 12.* Ut per interdictum jus meum teneam. *Id. pro Quint. c. 9.* Ubi nostrum jus contra ipsos obtineremus. ¶ *Jure suo agere* est libere agere, nemine impediente. *Flor. l. 3. c. 17.* Equites Romani tanta potestate subnixi peculabantur suo jure rempubl. ¶ Significat etiam, & quidem sæpius, pro auctoritate & facultate, seu potestate a legibus seu jure concessa agere. *Terent. Adelph. 1. 1. 27.* Non necesse habeo omnia pro meo jure agere. Hinc Sui juris facere, *far suo*. *Vellej. l. 2. c. 69.* Decem legiones in ea tractu sui juris fecerat. *& c. 108. extr.* Finitimos omnes aut bello domuit, aut conditionibus sui juris fecit. ¶ Sumitur item jus pro justitia legali, seu pro ipsis legibus, *le leggi*. *Cic. de Orat. l. 2. c. 33.* De jure alicui respondere. *& 1. de Legib. 1. 4.* Respondere jus. Ital. *dar consulte in materia legale*. ¶ De variis juris divisionibus in civile, naturale, &c. V. JCtos toto *tit. 1. lib. 1. Dig.* ¶ Item pro loco, in quo jus redditur. *Terent. Phorm. 5. 7. 43.* In jus ambula. *Nep. in Attic. c. 6.* In jus de sua re nunquam ivit. *Cic. pro Quint. c. 25.* Ut statim de jure aliquis cucurrerit. ¶ Item pro sententia a judice prolata. Hinc Prætor cum sententiam pronuntiat, jus dicere, aut reddere dicitur. *Cic. lib. 13. Fam. ep. 14.* Ea res a Volcatio, qui Romæ jus dicit, rejecta in Galliam est. *Paul. Dig. lib. 2. tit. 1. leg. 11.* Prætor quoque jus reddere dicitur, etiam cum inique decernit. ¶ Item pro eo, quod vim habet sanctionis & legis. *Cic. 3. Leg. c. 3.* Quod is, qui bellum geret, imperassit, jus ratumque esto. *Ulpian. lib. 2. tit. 2. leg. 9.* Non ambigitur, Senatum jus facere posse. ¶ *Sui juris esse*, est liberum esse, suique arbitrii. *Senec. ep. 11.* Nihil adversus hæc sapientia proficit; sui juris sunt, injussa veniunt. *Brut. ad Cicer. ep. 16. ante med.* Ut esset sui juris ac mancipii respublica. ¶ Item pro conditione, seu statu. *Cic. Verr. 5. c. 6.* Ut eodem jure essent, quo fuissent. *Id. 2. Offic. c. 8.* Universas provincias uno calamitatis jure comprehenderet. ¶ Item pro necessitudine, aut conjunctione. *Ovid. 6. Metam. v. 536.* conjugalis jura. *Sueton. in Calig. c. 26.* Jus necessitudinis. *Pompon. Dig. lib. & tit. ult. leg. 8.* sanguinis. ¶ Item pro potestate, licentia, facultate. *Ovid. 2. Metam. v. 47.* currus rogat ille paternos, Inque diem alipedum jus, & moderamen equorum. *Plin. l. 2. c. 7. sub fin.* Nullum deus habet in præterita jus, præterquam oblivionis. *Cic. 2. de Legib. c. 12. sub fin.* Cum plebe agendi jus aut dare, aut non dare, augurum est. *Liv. in fin. l. 5.* Materiæ cædendæ unde quisque vellet, jus factum. *Cic. in Top. c. 3.* Si compascuus est ager, jus est compascere. *Lucan. in princ.* Jusque datum sceleri. *Plin. l. 18. c. 34.* Zephyrus vires putandi, frugis curandi, arbores serendi jus dabit. ¶ Item pro justitia. seu cum legibus, ac jure convenientia. *Liv. l. 1. c. 26. sub fin.* Absolverunt admiratione magis virtutis, quam jure causæ. *pel merito della causa*. ¶ *Jus summum* dicitur, cum leges severe, & sine ulla mitigatione observantur. *Cic. Verr. 7. c. 2.* Non agam summo jure tecum. *Id. l. 1. Offic. c. 10.* Ex quo illud, *Summum jus, summa injuria*, factum est jam tritum sermone proverbium. *Terent. Heaut. 4. 5. 48.* Jus summum sæpe summa est malitia. *Colum. l. 1. c. 7.* Jus summum antiqui summam putabant crucem. ¶ Jus petere, orare, postulare, est rem justam petere. *Plaut. Pseud. 5. 2. 16.* Quid dubitas dare mihi argentum? S. Jus petis, fateor. Adde *Trin. 5. 2. 37.* ¶ *Jus est* pro justum est, vel licet. *Plaut. Pers. 1. 3. 26.* Jus est apponi pernam frigidam. Sic *jus fasque est*, apud *eund. Cistell. 1. 1. 22.* ¶ Æquo jure agere, disceptare, h. e. ex æquo, & bono, leniter, remisse. *Cic. Verr. 4. c. 25.* ¶ Ablativus *jure* eleganter ponitur more adverbii, & significat juste *giustamente*, *con ragione*. *Cic. Verr. 7. c. 8.* Quamobrem jure in eum ani-

mad-

madverteretur. Id. Catil. 3. c. 6. Prætores merito ac jure laudantur. Juvenal. sat. 2. v. 34. Nunne igitur jure ac merito vitia ultima fictos Contemnunt Scauros! Senec. de Clement. l. 1. c. 12. Jure meritoque præferri multis potest. Plaut. Mostell. 3. 2. 24. Te ipse, jure optimo, merito incuses licet. ubi nota Pleonasmum. ¶ Huic opponitur injuria. Cic. Verr. 4. c. 61. Non quæro, jure, an injuria sint inimici. *se con ragione, o a torto*. Terent. Andr. 1. 3. 9. Quo jure, quaque injuria præcipitem me in pistrinum dabit. Ubi Donat. Proverbiale hoc est, qualia sunt fas & nefas, nolis velis. Al. leg. cum Priscian. l. 18. pag. 1190. Putsch. (non tamen in omnib. editionib.) Quo jure, quave injuria. ¶ Ipso jure est per se, citra aliud factum, vel pactum, vi sola legis, stricto & solo jure. Passim occurrit apud JCtos in Digestor. libris. ¶ In genitivo plur. pro jurium dixit jurum apud Charis. l. 1. pag. 109. Putsch. Cato in 7. Orig. Eodem loco Charis. juribus dici negat: quod tamen ex Ulpiano lib. 27. ad Edict. asserit Voss. l. 3. de Grammat. c. 46. ad fin.

JUSCELLUM, i, n. jusculum. Theod. Priscian. l. 2. c. 13. Juscellum gallinarum.

JUSCULARIUS, a, um. Felix Aug. L. Juscul. habetur in fragm. de antiquit. Antii: & ita legit Murator. pag. 305. novi Thesauri.

JUSCULUM, i, n. *brodetto, guazzetto*, ζωμίδιον, liquor eorum, quæ coquuntur, & quilibet liquidior cibus. Cato de R. R. c. 155. in fin. Postea inde jusculum frigidum sorbere.

JUSJURANDUM, jurisjurandi, jurijurando, jusjurandum, jurejurando, n. *giuramento*, ὅρκος, juramentum, sacramentum. Cic. 3. Offic. c. 29. Est enim jusjurandum affirmatio religiosa. Id. 5. Fam. ep. 2. circa med. Maxima voce juravi verissimum pulcherrimumque jusjurandum. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 76. Ipse idem jusjurandum adigit Afranium. Plaut. Most. 5. 1. 36. Jusjurandum pollicitus est dare mihi, neque se hasce ædes vendidisse, neque sibi esse argentum datum. Cic. 3. Offic. cap. 31. Juravit, se illum statim interfecturum nisi jusjurandum sibi dedisset, se patrem missum esse facturum. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 28. Tirones, jurejurando accepto, nihil iis nocituros hostes, se Otacilio dediderunt. & lib. 1. B. Gall. c. 3. in fin. Inter se fidem & jusjurandum dant. Quintil. l. 5. c. 6. Deferre jusjurandum alicui. V. Defero. Id. ibid. offerre. & ibid. recipere. Et, exigere ab aliquo. Et, jurejurando stare. Paul. Dig. lib. 12. tit. 2. leg. 6. Jusjurandum remittere. h. e. gratiam facere. Ulpian. ibid. tit. 3. leg. 4. a med. Jurijurando modum statuere. & mox. Taxationem jurijurando dicere. Tacit. 4. Hist. c. 41. Jusjurandum concipere. Liv. l. 34. c. 25. interponere. Cic. 3. Offic. c. 27. & 28. conservare. & cap. 29. violare. Id. l. 1. de Invent. c. 29. sub fin. negligere. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. Jurejurando civitatem obstringere. & cap. 30. extr. sancire, ne quis enuntiet. & lib. 7. c. 2. ac fide sancire. Cic. 2. de Legib. c. 7. firmare aliquid. Id. 3. Offic. c. 27. teneri. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 11. alicui fidem facere. Cic. pro Flacc. c. 6. extr. Psephismata jurejurando constricta. Id. pro Cœl. c. 22. sub fin. Jurejurando devincta auctoritas. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 28. Contra religionem jurisjurandi crudelissime interficiuntur. ¶ Divisim Cic. pro Cœl. c. 22. Socius vestræ religionis jurisque jurandi. Ovid. Heroid. ep. ult. v. 133. quid prodest jurandi formula juris? ¶ Jusjurandi in genitivo pro jurisjurandi, qui Cæsari, & Tacito tribuunt, non probant. ¶ Jurajuranda dixit Pacuv. apud Fest. in Manticularum. ¶ Invertit Plaut. Pseud. 1. 2. 63. Qui jurando jure malo quærunt rem.

JUSQUIAMUS, corrupta vox ex Hyosciamus. V.

JUSSIO, onis, f. *comando*, πρόσταγμα, actus jubendi, jussum. In Epit. Livii, l. 67. Secundum populi R. jussionem Cæpionis bona publicata sunt. Al. aliter leg. Modestin. Dig. lib. 40. tit. 4. leg. 44. extr. Testatricis jussioni parere. Lactant. l. 4. c. 15. ante med. Hæc omnia verbo ac jussione faciebat. Arnob. l. 2. pag. 49. Unius imperii jussione maris insanias compescere.

JUSSITUR, &

JUSSO. V. Jubeo.

JUSSULENTUS, a, um, idem ac jurulentus apud Apul. in Apolog. Qualiter quisque piscium assus, aut jussulentus optime sapiat.

JUSSUM, i, n. *comando*, idem ac jussio, vel jussus. Cic. pro Rosc. Amer. c. 24. Cum præsertim deorum immortalium jussis atque oraculis id fecisse dicantur. Sallust. in Jug. c. 25. extr. Jussa efficere. *eseguire*. & cap. 35. Jussis alicujus obedientem esse. Tacit. 3. Ann. c. 17. Jussa alicujus detrectare. & lib. 11. c. 19. exuere. & lib. 14. c. 3. spernere. & cap. 37. extr. abnuere. & 4. Hist. c. 81. exsequi. & cap. 83. patrare. Virg. 1. Æn. v. 81. capessere. & vers. 306. facere. & lib. 4. v. 295. facessere. & vers. 538. sequi. h. e. exsequi. Val. Flacc. l. 5. v. 660. dira tyranni subire. & lib. 7. v. 61. perficere. & vers. 95. pati. Ovid. 2. Met. v. 119. peragere. & lib. 1. v. 385. jussis parere. ¶ Aliquando ponitur pro lege. Cic. 2. de Legib. c. 5. Perniciosa & injusta jussa populis describere. Id. pro Balb. c. 18. Cum scita ac jussa nostra sua sententia comprobat. Huc pertinet quod Festus jussa exponit, jura: ubi tamen quidam scribendum putant jusa ex more veteri ponendi s pro r ut Fusius, Furius: Lases, Lares, &c. ¶ In singulari num. Ovid. 4. Met. v. 509. Sic victrix, jussique potens, ad inania magni Regna redit Ditis. V. Potens in fin. Cic. pro Cæcin. c. 33. Putas ne, si populus jusserit, id jussum ratum atque firmum futurum? Sisenn. apud Non. c. 2. n. 472. Tudertibus populi jusso dat civitatem. Gell. l. 11. c. 18. Ejus leges non decreto jussoque, sed tacito consensu oblitteratæ sunt. Sil. l. 9. v. 602. nec jusso mora.

JUSSUS, us, m. *comandamento*, jussum, jussio. Cic. pro leg. Manil. c. 9. ad fin. Vestro jussu coactus, partem militum dimisit. Plaut. Curcul. 2. 3. 50. Tuo jussu profectus sum. Nep. in Timoth. sub fin. Populi jussu bellum gessit. Sallust. in Jug. c. 120. Uti jussu populi R. fœdus fieret. ¶ Extra ablativum casum non facile invenies. ¶ Pro jussui in dativo Augustus de vita sua apud Serv. ad 8. Æn. v. 696. Antonium jussisse, ut legiones suæ apud Cleopatram excubarent, ejusque nutu & jussu parerent.

JUSSUS, a, um, *comandato, imposto*, impositus, præceptus, ἐπιτεταγμένος. Ovid. Trist. l. 4. el. ult. v. 9. Errorem jussæ, non scelus, esse fugæ. Horat. epod. 17. v. 37. jussas cum fide pœnas luam. Val. Flacc. l. 3. v. 508. Obsequitur tamen, & jussas petit ocius oras. Tacit. Ann. 16. c. 17. Accepto jussæ mortis nuntio, semet interfecit. Sil. l. 14. v. 395. Puppes jussam proram incurrunt. ¶ Sæpe refertur ad personam, sequente fere infinitivo. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 36. Jussus arma abjicere, imperatum facit. Liv. l. 1. c. 5. Aliis alio itinere jussis ad regiam venire pastoribus. Val. Flacc. l. 5. v. 482. cui non jussa tut adire voluptas Monstra maris? & lib. 4. v. 523. agnoscunt monitus, jussæque recedunt. Virg. 3. Æn. v. 236. Haud secus ac jussi faciunt. ¶ Eleganter refertur ad res inanimas, quæ non sponte, sed artificio & industria coguntur præter naturam quippiam efficere. Propert. l. 4. el. 1. v. 144. Gutta quoque ex oculis non nisi jussa cadet. Colum. l. 10. v. 48. Tum jussi veniant declivi tramite rivi. Laurea Tullius apud Plin. l. 31. c. 2. Silva loco melius surgere jussa viret. Plin. alter l. 7. ep. 9. in carm. Ut laus est ceræ, mollis cedensque sequatur Si doctos digitos, jussaque fiat opus. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 362. Figitur in jusso nostra sagitta loco. *nel destinato segno*.

JUSTE, *giustamente, con ragione*, δικαίως, jure, recte, legitime. Cic. 1. Offic. c. 4. a med. Juste & legitime imperare. Id. pro Marcell. c. 3. Clementer, mansuete, juste, moderate, sapienter facere. Tacit. in Agric. c. 9. Agricola naturali prudentia facile justeque agebat. Curt. l. 10. c. 5. a med. Juste æstimare aliquid. Phædr. l. 4. fab. ult. v. 22. Sæpe impetravit veniam confessus reus: Quanto innocenti justius debet dari? Horat. l. 2. sat. 4. v. 86. justius reprehendi. Brut. ad Cicer. ep. 4. At hoc ipsum, inquies, inique facis: immo justissime. Plin. l. 8. ep. 14. ante med. Quo justius peto, ut errori tribuas veniam. Hirt. de B. Alex. c. 25. Juste postulare aliquid. Ovid. Heroid. ep. 17. v. 168. juste timere.

JUSTIFICATRIX, icis, quæ justum facit. Tertull. l. 4. adversf. Marcion. c. 36.

JUSTIFICATUS, a, um, adject. justus factus. Prudent. in Apotheos. v. 949. & comparat. justificatior apud Tertull. de Orat. c. 13.

JUSTIFICO, as, a. 1. *far giustizia*, juste facio. Tertull. l. 2. adversf. Marcion. c. 19. & lib. 4. c. 17. & 29. ad fin. ex Isai. 1. 17. Judicate pupillo, & justificate viduam. Id. l. 1. ad Uxor. c. 8. hunc ipsum locum ita refert: juste facite viduæ: & lib. 4. adversf. Marcion. c. 14. juste tractate viduam. ¶ Item justum reddo, *giustificare*. Coripp. sub fin. l. 2. de laudib. Justini jun. Deus est, cui verbo competit uno Justificare malos.

JUSTIFICUS, a, um, *chi fa giustizia*, δίκαιος, justitiam faciens. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. in fin. Justifica mens deorum.

JUSTINIANUS, a, um, ad Justinum Imp. pertinens. Coripp. l. 1. de laudibus Justini jun. c. 15. v. 277. Justinianorum series ubi tota laborum.

JUSTINIANUS, i, Justini maj. Imp. ex sorore nepos, Imperator R. celeberrimus, qui JCtis usus præstantissimis, jus civile in eum redegit ordinem, quo nunc utimur. Obiit A. C. DLXV.

JUSTINUS, i, historicus, Trogi Pompeii libros historiarum in epitomen redegit. Floruit Antonini Imp. ætate, si Vossio credimus: præsertim cum in præfatione ejus nomen hujus Imperatoris his verbis legatur: quod ad te, Imperator Antonine, non tam cognoscendi, &c. Monent tamen Critici illam compellationem in MSS. non exstare. Alii ipsius Trogi discipulum putant, qui tempore Augusti floruit. Sunt etiam qui eum D. Justino Martyre, sed perperam, confundunt. Stilus certe ejus aurea magis ætate dignus videtur, quam ænea, in quam a plerisque conjicitur. Et vero vix est credibile, ipsum non passim & verba, & dicendi modos ab eo exscripsisse, a quo rerum narrationem descripsit.

JUSTITIA, æ, f. *giustizia*, δίκη, δικαιοσύνη, virtus, qua suum cuique tribuimus, quæ & particularis dicitur. Est enim & universalis, quæ obedientia est erga leges, & virtutes omnes morales complectitur. Cic. 5. de Fin. cap. 23. Quæ animi affectio suum cuique tribuens, atque hanc, quam dico, societatem conjunctionis humanæ munifice & æque tuens, justitia dicitur: cui adjuncta sunt pietas, bonitas, liberalitas, benignitas, comitas, quæque sunt generis ejusdem. Id. 2. Offic. c. 10. Justitia, ex qua una virtute boni viri appellantur. Id. in Partit. c. 22. extr. Justitia erga deos religio, erga parentes pietas, vulgo autem bonitas, creditis in rebus fides, in moderatione animadvertendi lenitas, amicitia in benevolentia nominatur. Flor. l. 1. c. 2. extr. Ut quod vi & injuria occupaverat imperium, religione atque justitia gubernaret. Virg. Æn. 1. v. 527. Justitiaque dedit gentes frenare superbas. ¶ Pro bonitate vitæ, lenitate, mansuetudine, Terent. Heaut. 4. 1. 32. Nunc hoc te obsecro, quanto tuus est animus natu gravior, ignoscentior; ut meæ stultitiæ in justitia tua sit aliquid præsidii. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 4. Legatos ad Cæsarem mittant: sperare se, pro ejus justitia, quæ petierint, impetraturos. Ovid. 3. ex Pont. ep. 6. v. 23. Principe nec nostro deus est moderatior ullus: Justitia vires temperat ille suas. ¶ Pro æquitate civilis animi, & nihil se supra alios efferentis, Nep. in Aristid. c. 2. Tum autem & intemperantia Pausaniæ, & justitia factum est Aristidis, ut, &c. Dixerat paulo sup. Ejus æquitate factum est, ut summa imperii, &c. Adde Cæs. l. 1. B. Civ. c. 32. extr. ubi justitiam, & æquitatem conjungit. & Cicer. pro Marcell. c. 4. ubi justitiam, & lenitatem. ¶ Pro ipsis legibus, Flor. l. 1. c. 24. Ordinataque erat in duodecim tabulis tota justitia.

JUSTITIUM, ii, n. *ferie*, *ἀνοχία*, juris dicendi intermissio, quæ fieri solet in publico luctu, & reipublicæ calamitatibus: quasi *juris statio*, hoc est silentium, per translationem. *Gell. l.* 20. *c.* 1. Velut quoddam justitium, idest juris inter eos quasi interstitionem quandam & cessationem, quibus diebus nihil agi cum his jure posset. *Cic. Phil.* 5. *c.* 12. Justitium indici, saga sumi dico oportere. *Id. de Harusp. resp. c.* 26. Justitium edici oportere, jurisdictionem intermitti, claudi ærarium, judicia tolli. *Liv. l.* 3. *c.* 5. Justitium per aliquot dies servatum est. ¶ *Justitium remittere* est pristinam facultatem tractandarum litium publice restituere. *Liv. l.* 10. *c.* 21. ¶ Interdum pro luctu publico ponitur. *Senec. l.* 2. *epist.* 8. Decessit nudius tertius, non absque justitio matrona Filimatia. ¶ Justitii tempore non juris solum administrandi, sed aliorum etiam publicorum munerum cessatio erat, ut ex *Tacit. Ann. l.* 1. *c.* 16. & 50. & *lib.* 2. *c.* 82. aperte colligitur. V. etiam *Sueton. in Calig. c.* 24. & *Liv. l. & cap.* 26.

JUSTUS, a, um, *giusto δίκαιος*, qui jus servat, qui juste facit, qui justitia præditus est, æquus, innocens. *Cic.* 2. *Offic. c.* 12. Justus & bonus vir. *Id. pro Planc. c.* 26. Liberalis in publicanos, justus in socios. *Id. pro Sext. c.* 67. Qui omnium justissimus fuisse traditur. ¶ Item debitus, meritus, *giusto*, *dovuto*, *conveniente*. *Cic. Catil.* 1. *c.* 8. Dubitas vitam istam, multis suppliciis justis debitisque ereptam, fugæ mandare? *Id.* 2. *Phil. c.* 29. Propemodum æqua & justa dicebas. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 22. Nam nisi justa tua est, justa querela mea est. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 48. *extr.* Quam postulationem cum judicaret ab justo nasci timore, veniam petenti dedit. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 58. Justa bella facere. ¶ *Item* legitimus, *legittimo*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 16. Justissima causa faciendi aliquid. *& lib.* 1. *c.* 45. Populi R. justissimum esse in Gallia imperium. *Sallust. in epist. Mithrid. sub fin.* Pauci libertatem, pars magna justos dominos volunt. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 35. Septem & decem filii justa matre nati. *Liv. l.* 39. *c.* 53. Hunc justa matrefamilias, illum pellice ortum esse. *Justin. l.* 15. *c.* 2. *ad fin.* Justus heres. ¶ De justa libertate V. in *Manumissio*. ¶ *Justa*, *orum* sunt quæ in quoque genere debita sunt, quæ secundum leges, aut morem fieri debent. *Cic. de Harusp. resp. c.* 10. *extr.* Omnia solemnia ac justa ludorum, omnibus rebus observatis, summa cum cæremonia esse servata. *tutto i requisiti*. *Liv. l.* 9. *c.* 6. Justis omnibus hospitalibus, privatisque & publicis fungantur officiis. *& cap.* 8. Nec prius ingredi hostium fines, quam omnia justa in deditionem nostram perfecta erunt. *Colum. l.* 6. *c.* 14. & 30. Jumentum ad justa perducere. *h. e.* ad solitum & debitum opus præstandum. *Sic. l.* 1. *c.* 8. *circa med.* Justa reddere. *opera piena*, *pien lavoro*. ¶ Præcipue vero dicuntur de parentalibus, & exsequiis, *funerali*, *esequie*: quia hæc maxime defunctis debentur. *Sallust. in Jug. c.* 11. Postquam illi more regio justa magnifice fecerant. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. *extr.* Justis funebribus confectis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 8. *ad fin.* Paterno funeri justa solvere. *Plin. l.* 2. *c.* *ult.* Justa peragere. *Curt. l.* 10. *c.* 8. *in med.* præstare. *& lib.* 6. *c.* 6. persolvere. *Flor. l.* 4. *c.* 2. *a med.* dare Manibus alicujus. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 480. ferre avis positis. ¶ De cibariis, & de mensa servorum. *Colum. l.* 1. *c.* 8. *a med.* Diligens dominus ab ipsis vinctis quærat, an ex sua constitutione justa percipiant. *Cic.* 1. *Offic. c.* 13. *ad fin.* Servis justa præbere. ¶ Translate *Colum. l.* 4. *c.* 3. Novella viris, dum adolescit, nisi omnia justa perceperit, ad ultimam redigitur maciem. *tutta la coltura bisognevole*. ¶ Est etiam *justus* integer, plenus, perfectus, cui ad naturalem magnitudinem, aut quantitatem nihil deest. *Liv. l.* 39. *c.* 2. *a med.* Eos primo levibus prœliis fatigavit: postremo coactos in aciem descendere justo prœlio devicit. *Id. l.* 1. *c.* 4. Ad justi cursum amnis. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 10. *a med.* Justa victoria imperator appellatus. *piena*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 23. & *lib.* 3. *c.* 76. Justum iter conficere. *h. e.* quantum a militibus agmine euntibus, uno die confici potest, quæ fere viginti mill. pass. sunt, ut ex *Vegetio l.* 1. *de re milit. c.* 9. *Lipsius l.* 5. *de milit. R. dial.* 14. docet. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 23. Dum justa muri altitudo expleatur. *Vellej. l.* 2. *c.* 119. Ordinem atrocissimæ calamitatis justis voluminibus conabimur exponere: nunc summa deflenda est. *Hirt. de B. Alex. c.* 44. Magnitudo navium non satis justa ad prœliandum. *Ovid. de medicam. fac. v.* 76. Sed justum tritici uncia pondus erit. *Id.* 10. *Met. v.* 36. cum justos matura peregerit annos. *& l.* 2. *v.* 732. Forma justa. *perfetta bellezza*. & *Plaut. Rud.* 5. 3. 23. Si vidulum justum redegissem in potestatem ejus, juratus dare mihi talentum. *h. e.* cum omnibus quæ infuere. *Sueton. in Tiber. c.* 68. Justa statura. *ordinaria*. & *Nerat. Dig. lib.* 12. *tit.* 4. *leg.* 8. Si inter eas personas, quarum altera nondum justam ætatem habeat, nuptiæ factæ sint. *Cic. de clar. Orat. c.* 90. Justa eloquentia. *h. e.* vera, absoluta, perfecta. ¶ Interdum est æquus, facilis, humanus, *lenis*. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 1. Ut propemodum justioribus utamur iis, qui omnino avocent a philosophia, quam iis, qui, &c. *Terent. Andr.* 1. 1. 9. Ut semper tibi apud me justa & clemens fuerit servitus. ¶ Apud *Tacit. justa loca* sunt æqua, & in quibus neuter exercitus habet subsidii quidquam præter virtutem: quibus *iniqua* opponuntur: *l.* 2. *Ann. c.* 5. Fundi Germanos acie & justis locis: juvari silvis, paludibus. ¶ *Justum vadem* interpretatur *Festus* idoneum sponsorem. ¶ *Justi dies*, inquit idem *Fest.* & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. dicebantur triginta continui dies, cum exercitus esset imperatus, & vexillum russi coloris in arce positum. Hos dies eosdem esse ait *Macrob.* ac prœliales, quibus fas est res repetere, vel hostem lacessere. ¶ In re civili *justi* dicebantur triginta dies, qui dabantur confessi æris, ac debiti judicatis, conquirendæ pecuniæ causa, quam dissolverent: eos Decemviri *justos* appellaverunt, velut quoddam justitium, id est juris inter eos quasi interstitionem quandam, & cessationem, quibus diebus nihil cum his agi jure posset. Post deinde ad Prætorem vocabantur, & ab eo addicebantur, &c. *Lex XII. Tab. apud Gell.* ex quo hæc sumpta sunt *lib.* 20. *c.* 1. Æris confessi ac debiti judicatis triginta dies justi sunto: post deinde manus injectio esto, in jus ducito, &c. ¶ Universim *justi dies* sunt stati, ac certi, quos ab omnibus servari, justum est. *Cicero* 2. *de Legib. c.* 9. Præter Idææ matris famulos, eosque justis diebus, ne quis stipem cogito. ¶ *Justum* absolute est ipsum jus, justitia, *il giusto*. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 5. Justum ac jus colere. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 98. utilitas justi prope mater & æqui. *Id. l.* 3. *od.* 7. *v.* 24. Ne vicinus Enipeus Plus justo placeat, cave. *più del dovere*. & *Ovid.* 6. *Met. v.* 470. rogare ulterius justo. *& lib.* 3. *v.* 333. gravius justo dolere. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *post med.* Justo longior. *Vellej. l.* 2. *c.* 40. Justo ferocior. *Lucret. l.* 4. *v.* 1234. Semen liquidum præter justum.

JUSUM. V. *Susum*.

JUTURNA, æ, f. *Ἰουτοῦρνα* Dauni filia, & Turni Rutulorum regis soror, quam Juppiter pro erepta virginitate immortalitate donavit, Numicique fluminis Nympham fecit. Hæc in bello fratrem adversus Æneam multum adjuvit: sed videns fratri necem instare, in Numicium se fluvium occultavit. Alii dicunt eam rem habuisse cum Latino rege, eoque flagitio palam facto, sua sponte se in Numicum præcipitavisse. Frequens est ejus mentio apud *Virg. l.* 12. *Æn.* ubi ad *vers.* 139. *Servius* tradit, esse hoc nomine fontem saluberrimum juxta Numicium fluvium: *a juvando* dictum: ex quo Romam ad omnia sacrificia aqua afferri consueverat. Huic fonti ac Nymphæ propter aquarum inopiam sacrificari, morem fuisse: eique primum Lutatium Catulum in campo Martis templum fecisse: nam & Juturnæ ferias celebrasse, qui artificium aqua exercebant, eumque diem festum Juturnalia fuisse appellatum. Hæc *Servius*.

JUTURNALIA. V. in voce præced.

JUTUS, a, um, particip. a juvo, *ajutato*. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 4. Solertia tempore juta. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *sub fin.* Rami stercorati, & humoribus juti.

JUVAMEN, inis, n. *giovamento*, *ὠφέλεια*, auxilium. *Æmil. Macer*, *cap. de Betonica*. Fert hæmophthisicis cum posca sumpta juvamen.

JUVAMENTUM, ti, n. juvamen. Tribuunt *Vegetio de re Veterin. l.* 3. *c.* 4. *in fin.* sed rectius ibi *jumentum* leges.

JUVENALIS, le, *giovenile*, idem ac juvenilis. *Apul. de Mundo*. Valenti habitudine, pubertate juvenali. *Auson. in Profess. Burdigal.* 15. Animo juvenali senex. *Virgilio* quoque & *Ovidio* tribuunt non uno in loco ex probatis MSS. ut videre est apud *Pier.* ad illud *l.* 5. *Æn. v.* 475. *juvenalis in corpore vires*: quod in *juvenilis* passim mutatum fuit: sed *juvenalis* legit etiam *Charis. l.* 1. *pag.* 108. *Putsch.* assignatque discrimen inter hoc adjectivum, & nomen viri proprium, quod adject. in sexto casu in *i* desinit, nomen vero proprium in *e*. Præterea *Priscian. l.* 4. *pag.* 531. ita ponit *juvenalis*, & *juvenilis* a *juvene* deducta, ut satis significet *juvenalis* esse usitatius. *Plin. l.* 33. *c.* 2. Dum juvenalem famam apud Principem aucupatur. Ita ex omnibus suis MSS. *Harduin.* al. leg. *juvenilem*. ¶ Hujus vocis frequentem usum satis probant & quæ sequuntur. Nam *Juvenalis* dictus *fuit* festus dies a Caligula institutus, & Saturnalibus adjectus, a juvenibus præcipue celebrandus, unde & nomen. *Sueton. in Calig. c.* 17. Ut lætitiam publicam in perpetuum quoque augeret, adjecit diem Saturnalibus, appellavitque Juvenalem. ¶ *Juvenales ludi* a Nerone instituti, cum primum barbam deposuit, & Jovi Capitolino dicavit, ut *Dio*, & *Xiphilin.* scripsere, scenici fuerunt, *privatim*que per domos, aut in hortis agitabantur. In hisce Nero primum vocis suæ tirocinium posuit. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 15. Instituit ludos Juvenalium vocabulo, in quos passim nomina data. *Id.* 15. *Ann. c.* 33. Acriore in dies cupidine adigebatur Nero promiscuas scenas frequentandi. nam adhuc per domum, aut hortos cecinerat Juvenalibus ludis, quos ut parum celebres, & tantæ voci angustos spernebat. Adde *Sueton. in Ner. c.* 11. ¶ *Juvenalia* inquit *Festus* (al. leg. *juvenilia*) fingebantur Dianæ simulacra, quia ea ætas fortior est ad tolerandam viam. Diana enim viarum putabatur dea.

JUVENALIS, is, D. Junius Juvenalis, poeta Satyricus, satyras, quibus in corruptissimos sæculi sui mores acerrime invehitur, sexdecim scripsit varietate, ubertate, & acumine pulcherrimas, spurcas tamen multis in locis, & sine pudore. In exsilio mortuus creditur, ob Paridis histrionis invidiam, quem non semel versibus suis perstrinxerat. Vixit sub Domitiano, teste *Suida*, vel sub Trajano, ut alii volunt, quod & contra ipsum Domitianum liberius scripserit, quæ eo vivo scribere non potuisse videtur. Auctor vitæ ejus, qui a nonnullis *Sueton.* creditur, narrat per honorem militiæ, quamquam octogenarius esset, missum fuisse in Ægyptum, ad præfecturam cohortis: ibique brevi angore confectum periisse. Eum laudat *Martial. l.* 7. *epigr.* 53. & alibi.

JUVENCA, æ, f. *giovenca*, *vacca giovine*, *δάμαλις*, *πόρτις*, vacca junior, quæ jam vitula esse desiit, nondum tamen in justam magnitudinem excrevit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 219. Pascitur in magna silva formosa juvenca. ¶ Dicitur etiam de puella, vel florentis ætatis muliere. *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 117. Graja juvenca venit, quæ te patriamque, domumque Perdat: io prohibe, Graja juvenca venit. ¶ Revera est adject. & juniorem significat: unde & aliis quoque adjungi potest. *Plin. l.* 10. *c.* 53. *de gallinis*. Ex iis juvencæ plura, quam veteres pariunt.

JUVENCULUS, *&* Juvencula diminut. Tribuunt quidam *Catullo carm.* 24. *ad Juvent. puerum*. O qui flosculus es juvenculorum. *de' giovinetti*. Sed plerique omnes legunt *Juventiorum*. *Tertull.* tamen *de monogam. cap.* 13. Vult, juvenculas nubere, filios suscipere. *& mox.* Juvenculas viduas, quæ in viduitate, &c.

JUVEN-

JUVENCUS, ci, m. *giovenco, bue giovine*, μόσχος, τάυρος, bos juvenis, qui jam vitulus esse desiit, nondum tamen ad justam magnitudinem pervenit. *Varro* enim *l.* 2. *R. R.* c. 5. quatuor ætatis gradus in bubulo genere distinguit: primus est vitulorum, secundus juvencorum, tertius boum novellorum, quartus vetulorum. Dictus est autem, si eidem credimus *l.* 4. *de L. L.* c. 19. a *juvando*, quia jam juvare ad agrum colendum potest. Alii a *juvenis* derivant. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 66. Aspice, aratra jugo referunt suspensa juvenci. *Id.* 3. *Georg. v.* 50. fortes ad aratra juvenci. ¶ De iis ad jugum domandis præclare *Colum. l.* 6. *c.* 2. ¶ Dicitur & de hominibus adolescentibus. *Horat. l.* 2. *od.* 8. *in fin.* Te suis matres metuunt juvencis, Te senes parci. ¶ Per synechdochen est corium bubulum. *Stat.* 3. *Theb. v.* 591. Nec pudor emeritum clypeum vestisse juvenco. ¶ Adjective de equo, *Lucret. l.* 5. *v.* 1073. ubi equus florenti ætate juvencus, &c. V. *Juvenca*. ¶ *Juvencum* pro *juvencorum* est *Virgil.* 9. *Æn. v.* 609. & *Stat.* 4. *Theb. v.* 409.

JUVENCUS, i, Presbyter Hispanus, Evangelia quatuor libris heroico carmine complexus, pæne ad verbum transtulit. Vixit sub Constantino M. circa sæculum Christi IV. scripsitque pro illis temporibus non infeliciter.

JUVENESCO, is, ui, n. 3. *ingiovanire*, νεανίζω, juvenis fio, juventutem acquiro. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 54. Me tener solvet vitulus, relicta Matre qui largis juvenescit herbis. ¶ Item rursus juvenis fio, ad juventutem redeo, *ringiovanire*. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 41. Pylius juvenescere posset. *Plin. l.* 11. *c.* 10. *sub fin.* Rusa recisa juvenescit. *Id. l.* 8. *c.* 57. *extr.* Glires æstate juvenescunt. *Id. l.* 17. *c.* 18. Aliæ arbore ex eadem juvenescente. ¶ Translate *Stat. l.* 3. *Theb. v.* 583. Horrentesque situ gladios in sæva recurvant Vulnera, & attrito cogunt juvenescere saxo. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 20. te sospite fas est Vexatum laceri corpus juvenescere regni. *Id. de IV. Consul. Honor. v.* 534. Quam pax intulerat, bello discussa senectus. Erexit subitas turres, cinctosque coegit Septem continuo montes juvenescere muro. ¶ Præterit. *juvenui* est *Tertull. in exhortat. ad Castit. cap.* 6. *sub fin.*

JUVENILIS, le, *giovanile da giovane*, νεανικός, ad juvenem pertinens. *Cic. de clar. Orat. c.* 91. *sub fin.* Juvenilis quædam dicendi impunitas & licentia. *Id. in Orat.* c. 30. *sub fin.* Juvenilis redundantia. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 339. Juvenilia carmina. Al. leg. *juvenalia*. V. *Juvenales*. *Id. Met.* 8. *v.* 632. Juveniles anni. & *lib.* 1. *v.* 564. meum intonsis caput est juvenile capillis. & *lib.* 14. *v.* 314. Juvenile signum. *statua d' un giovine*. & *lib.* 2. *Trist. v.* 167. Utque tui faciunt, sidus juvenile, nepotes. *h. e.* juvenes, Augusti nepotes, instar sideris inter Romanam juventutem fulgentes. & *lib.* 14. *Metam. v.* 639. Silvanusque suis semper juvenilior annis. *h. e.* qui quamvis sit senex, tamen amoribus, & lascivia ætatem vincit. *Id.* 5. *Trist. el.* 1. *v.* 7. Integer & lætus læta & juvenilia lusi. ¶ *Juvenile* adverbii ritu pro *juveniliter Stat. l.* 3. *silv.* 5. *v.* 25. & adhuc juvenile vagantem. ¶ Ut Græcum νεανικός magnum aliquando, vehementem, validum significat, sic videtur accipi posse *juvenilis* in illo *Stat. l.* 1. *silv.* 4. *v.* 50. Ipsa etiam cunctos gravis inclementia fati Terruit, & subiti præceps juvenile pericli. *h. e.* magnum præcipitium, ingens periculum.

JUVENILITAS, atis, f. *giovanezza*, νεότης, ætas juvenilis. *Varro* apud *Non. c.* 2. *n.* 418. & *cap.* 5. *n.* 42. Quam dereliquit multicupida juvenilitas.

JUVENILITER, adverb. *giovanilmente, da giovane*, νεανικῶς, more juvenum. *Cic. de Senect. c.* 4. Et Annibalem juveniliter exsultantem patientia sua molliebat. *h. e.* juvenili audacia, & inconsiderantia. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 804. Sole fere radiis feriente cacumina primis Venatum in silvas juveniliter ire solebam. *h. e.* alacritate juvenili. & *lib.* 10. *v.* 675. Jecit ab obliquo nitidum juveniliter aurum. *h. e.* vi magna atque impetu. Quædam MSS. habent *juvenaliter* teste *Burmanno*. Rursus *Id.* 1. *Trist. v.* 117. Ingenio videor nimium juveniliter usus. *h. e.* inconsiderate, more juvenum. Hic quoque alii *juvenaliter*.

JUVENIS, is, adject. *giovine*, νέος, qui ad eam ætatem, seu statum pervenit, ut juvare possit. a *juvando* enim *Varr.* apud *Censorin. de die nat. c.* 14. derivat. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 295. juvenem nutricibus annos Posse suis reddi. *Colum. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Ovis juvenis habetur, quinquennis. *Calpurn. ecl.* 7. *v.* 6. juvenis deus. *Apul. l.* 8. *Metam.* Unus præ ceteris & animo fortior, & ætate juvenior, & corpore validior. *Plin. l.* 4. *ep.* 8. Multo etiam juvenior, quam ille. Al. hic leg. *junior*: quod certe est usitatius: & *juvenior* pæne obsolevit. *Liv. l.* 3. *c.* 4. In hanc sententiam ut discederetur, juniores patrum evincebant. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 44. Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno. ¶ Absolute *juvenis* de homine dicitur, qui ad eos annos pervenit, qui sunt inter adolescentiam, & virilem ætatem: qua de re V. in *Ætas*. *Plin. l.* 7. *c.* 36. Cornelia juvenis est, & parere adhuc potest. ¶ Sæpe cum adolescente confunditur. *Catull. carm.* 60. *epithal. v.* 6. Cernitis, innuptæ, juvenes? consurgite contra. *Phædr. l.* 2. *fab.* 2. *v.* 5. Animosque ejus pulcre juvenis ceperat. *una bella giovine*. *Cic. de Senect. c.* 10. *a med.* Infirmitas puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas jam constantis ætatis, &c. *Id.* 2. *Offic. c.* 13. Quorum prima ætas in hominum ignoratione versatur, hi simul ac juvenes esse cœperunt, magna spectare debent. *Id. l.* 2. *Attic. ep.* 12. juvenem appellat Curionem, cujus ætatem *l.* 2. *ad Fam. ep.* 1. *extr.* adolescentiam vocat: cum tamen, ut adnotavit *Manut.* trigesimum annum excederet. *Liv. l.* 3. *c.* 41. Edicitur delectus: juniores ad nomina respondent. *Quintil. l.* 2. *cap.* 2. Adulti fere pueri ad hos præceptores transferuntur, & apud eos, juvenes etiam facti, perseverant. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 385. sed prœlia differ in juvenem, *h. e.* in juventutis tuæ tempus. ¶ *Juvenis* pro *juvenum*, h. e. juvenum manus. *Sil. l.* 4. *v.* 229. consul trahit undique lectum Divitis Ausoniæ juvenem, Marsosque, Coramque, &c.

JUVENOR, aris, dep. 1. *parlar inconsideratamente, parlar da giovane*, νεανίζω, temere & inconsiderate, & juvenum more aliquid dicere, vel facere. *Horat. in ar. Poet. v.* 246. Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam.

JUVENTA, æ, f. *età giovanile, gioventù*, νεότης, ætas juvenilis, adolescentia, florens ætas. *Liv. l.* 35. *c.* 42. Non ita se a juventa eum gessisse. *Plin. l.* 10. *c.* 55. Livia, prima sua juventa ex Nerone gravida. *Id. l.* 7. *c.* 2. *ad fin.* In juventa candido capillo, qui in senectute nigrescat. *Id. l.* 8. *c.* 10. Elephantorum juventa a sexagesimo anno incipit. *Id. l.* 16. *c.* 23. Huic arbori in juventa folia circinatæ rotunditatis sunt. *Virg. Georg.* 3. *v.* 437. *de angue*. Cum positis novus exuviis, nitidusque juventa, &c. ¶ Differt a *juventate*, & *juventute*. Nam *juventa* est ætas, *Juventas* dea, *juventus* multitudo juvenum, uti præter alios *Non. cap.* 5. *n.* 42. docet. Sed hoc discrimen non observatur. Igitur *juventa* invenitur etiam pro juventute. *Martial. l.* 2. *epigr.* 90. Quintiliane, vagæ moderator summe juventæ.

JUVENTAS, atis, f. Ἥβη, dea, quæ juventuti, seu florenti ætati præesse putabatur. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 40. At poetæ quidem nectar, ambrosiam, epulas comparant, & aut Juventatem, aut Ganymedem pocula ministrantem. V. *Hebe*. ¶ Metonymice accipitur pro ætate juvenili. *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 6. fugit retro levis juventas, & decor.

JUVENTUS, utis, f. *gioventù*, νεολαία, multitudo juvenum. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 24. Ob eamque causam juventus nostra dedisceret pæne discendo. ¶ Sæpe sumitur pro ætate. *Cic. de Senect. c.* 6. An iis, quæ geruntur juventute, & viribus? ¶ Item pro dea, quæ præesse putabatur ætati juvenili. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 26. Non enim ambrosia deos, aut nectare, aut Juventute pocula ministrante lætari arbitror. *Liv. l.* & *cap.* 36. Juventutis ædem in Circo Maximo C. Licinius Duumvir dedicavit. Adde *Plin. l.* 35. *c.* 10. Sed his tribus locis alii legunt *juventatem*.

JUVERNA. V. *Juberna*.

JUVO, as, juvi, jutum, a. 1. *aiutare, giovare*, ὠφελέω, βοηθέω, prosum, adjuvo, opem fero, auxilior. *Cic. ad Capiton. in fin. l.* 16. *ad Attic.* Multum potes nos apud Plancum juvare. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 14. Qui se natos ad homines juvandos, tutandos, conservandos arbitrantur. *Id.* 1. *de Fin. c. ult.* Nullam eruditionem esse duxit, nisi quæ beatæ vitæ disciplinam juvaret. *Ovid.* 7. *Met. v.* 505. juvit facundia causam. *Id.* 2. *de ar. am. v.* 647. imbres arva juvantes. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 17. Si omnibus tuis opibus, omni studio Lamiam in petitione juveris. & *lib.* 13. *ep.* 22. Juvare aliquem quibuscumque rebus honeste possis. *Id. pro Balb. c.* 9. Qui nostros duces auxilio laboris, commeatu, periculo suo juverit. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 780. auxilio juvare aliquem. *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 55. portuque, locoque. *h. e.* portu & domo excipiendo. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 18. pectora alloquio. *consolare, confortare*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 26. hostes frumento. & *lib.* 3. *B. Civ. c.* 35. opibus enixe aliquem. & *lib.* 1. *c.* 15. exercitum Cæsaris omnibus rebus. & *lib.* 7. *B. Gall. c.* 78. aliquem cibo. *Hirt. de B. Afric. c. penult.* armis, militibus, pecunia. *Terent. Heaut.* 1. 1. 34. aut consolando, aut consilio, aut re. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 23. & *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 41. quempiam in re aliqua. ¶ Refertur ad medicum, & medicinam. *Horat. in carm. sæcul. v.* 63. *de Phœbo*. Qui salutari juvat arte fessos. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 9. *v.* 8. medica ope juvare aliquem. *Id.* 2. *Trist. v.* 270. Quæque juvans, monstrat (*medicina*) quæque sit herba nocens. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Decoctum vinaceorum dysentericos & cœliacos juvat & potione, & fotu. *Id. l.* 28. *c.* 10. *sub fin.* Graveolentiam halitus butyrum efficacissime juvat. ¶ Impersonaliter, *Virg.* 2. *Georg. v.* 37. juvat Ismara Baccho Conserere, atque olea magnum vestire Taburnum. ¶ *Diis juvantibus*, σὺν θεῷ, *coll' ajuto di Dio*. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 20. Meque, diis juvantibus, ante brumam exspecta. *Liv. l.* 25. *c.* 38. *sub fin.* Ita, diis bene juvantibus, corpora curate, ut, &c. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c. penult.* Quorum neminem, nisi juvante deo, talem fuisse credendum est. ¶ Passive *Cic.* 3. *Verr. c.* 47. Lex Cornelia proscriptum juvari vetat. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 71. Temperie cæli corpusque animusque juvantur. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 12. *extr.* precor, quæras, qua sim tibi parte juvandus. ¶ Sæpe est delectare, placere, *dilettare, dar piacere*: quia quæ prosunt, eadem fere voluptati sunt. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 4. *ad fin.* Juvare in sensu & in animo dicitur: ex eoque jucundum. *Id.* 5. *Fam. ep. ult.* Juvit me, tibi tuas litteras profuisse. *Phædr. l.* 4. *fab.* 6. *v.* 22. Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ. *Liv. l.* 28. *c.* 27. Nec mea vita juvaret, invisa civibus & militibus meis. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 159. auremque juvantia verba. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 23. Multos castra juvant, & lituo tubæ Permixtus sonitus, bellaque matribus Detestata. ¶ Sæpe impersonaliter ponitur, sequente infinito. *Virg.* 1. *Æn. v.* 207. forsan & hæc olim meminisse juvabit. & *lib.* 9. *v.* 615. juvat indulgere choreis. & *lib.* 3. *v.* 606. Si pereo, manibus hominum periisse juvabit. *avrò questa consolazione di*, &c. *Plin. l.* 8. *ep.* 6. *in fin.* Quam juvat, quod in illa tempora non incidi! *quanto piacere ho*, &c. *Senec. ep.* 106. Quæ sint hæc interrogas? quæ scire magis juvat, quam prodest. V. *Prosum*. ¶ Passive *Cic. in Orat. c.* 48. Refer ad aures, probabunt: quære, cur? ita se dicent juvari. ¶ Cum dativo perrarum est, & incertum. *Plaut. Cist.* 2. 1. 118. Quando ita tibi juvat, vale, & salve. Al. leg. *lubet*. ¶ Primam in *juvo* corripuit *Catull. de coma Beren. carm.* 65. *v.* 18. Non, ita me divi, vera gemunt, juverint! ¶ *Juvavi* pro *juvi* canto

ca-

caret idonei Scriptoris exemplo. Nam quod afferunt ex *Pallad. in Decembr. tit. 6.* incertæ lectionis est. *Voss.* quoque ex *Monelio* citat *juvevi*, sed neque locum designat, neque ego invenire adhuc potui. Legitur tamen a quibusdam *juvaturus* apud *Sallust. in Jug. cap. 51.* & *Plin. l. 4. ep. 15. sub fin.* fortasse quia *juturus* non ita javaret aures: quod tamen nonnulli Critici legunt *Colum. l. 10. v. 121.* Rutaque Palladiæ baccæ jutura saporem.

JUXTA, *appresso, vicino, auprès*, apud, prope: præposit. regens accusativum. A *jugo* pro *jungo* esse volunt: idcirco de iis dici, quæ juncta aut vicina sunt. *Virg. 6. Æn. v. 605.* Furiarum maxima juxta accubat. *Ovid. Met. 8. v. 809.* neque enim est accedere juxta Ausa. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 26.* Cum legionem, quæ juxta constiterat, urgeri ab hoste vidisset. *&* *lib. 1. B. Civ. c. 16.* Ad oppidum constitit, juxtaque murum castra posuit. *Nep. in Datam. c. 1.* Pars Ciliciæ juxta Cappadociam. *Tacit. de Germon. cap. 17.* Totos dies juxta focum atque ignem agunt. ¶ Postponitur & suo casui. *Virg. 3. Æn. v. 506.* vicina Ceraunia juxta. *Plin. l. 14. c. 19.* Vitis, quam juxta, &c. *Nep. in Pausan. cap. 4.* Hanc juxta locum fecerunt sub terra, &c. *Tacit. Ann. 13. c. 15. extr.* Cubiculum Cæsaris juxta. Sic alibi sæpe. ¶ Translate *Tacit. de Germ. c. 30. extr.* Velocitas juxta formidinem, cunctatio propior constantiæ est. *h. e.* similis formidini. *&* *Ann. 6. c. 13.* Gravitate annonæ juxta seditionem ventum. *quasi*. *Sueton. in Calig. cap. 10.* Tanti fuit in avum, & qui juxta erant, obsequii, ut, &c. *h. e.* qui cognationis jure avum prope contingebant: vel qui circa avum erant, puta amici, liberti, & hujusmodi, *ol περὶ αὐτόν*. ¶ Significat etiam statim post, *subito dopo*: quia quæ statim post sunt, prope ea vicina sunt. *Cels. l. 2. c. 16.* Neque enim convenit, juxta inediam protinus satietatem esse. *Tacit. 2. Hist. cap. 76.* Juxta deos in tua manu positum est. *Gell. l. 4. c. 9.* Nigidius Figulus, homo, ut ego arbitror, juxta M. Varronem doctissimus. *Id. l. 7. c. 3. ante med.* Quæ deinde Cato juxta dicit, ea confessionem faciunt, non defensionem. ¶ Item simul, conjunctim, *insieme*. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 233.* Cum interea lucubrando faceret juxta ancillas lanam. *Tacit. de Germ. c. 21.* Periculosiores sunt inimicitiæ juxta libertatem. *h. e.* quæ geruntur inter eos, qui liberi sunt. ¶ Item secundum, *conforme, secondo*. *Justin. l. 2. c. 12. ad fin.* Iones juxta præceptum Themistoclis pugnæ se paulatim subtrahere cœperunt. *Nazar. in Paneg. Constantini, c. 23.* Virtus juxta magnitudinem exantlandi laboris erigitur. *Solin. c. 9. (al. 14.)* Juxta responsum dictum deo. *Hieronym. ep. 4. ad Rustic. Monach. ad fin.* Juxta illud poeticum: Prima leo, &c. ¶ Est etiam æque, similiter, pari modo, *egualmente, del pari*. *Sallust. in Catil. c. 2.* Eorum ego vitam mortemque juxta æstimo. *&* *cap. ult.* Ita cuncti suæ hostiumque vitæ juxta pepercerant. *Liv. l. 24. c. 5. sub fin.* Adjectique pœnæ ceteri juxta insontes. *&* *cap. 19.* Fabius omittendam rem parvam, ac juxta magnis difficilem censebat. *Tacit. Ann. 1. c. 6.* Juxta periculosum, seu ficta, seu vera promeret. *Id. 1. Hist. c. 10.* Vir secundis adversisque juxta famosus. ¶ Sequentibus particulis *ac, atque, &, quam, cum*, *Cic. post redit. in Sen. cap. 8.* Qui me omnibus rebus, juxta ac si meus frater esset, sustentavit. *Liv. l. 21. c. 33.* Juxta invia, ac devia assueti discurrunt. *Id. l. 1. c. 54. sub fin.* Absentium bona juxta, atque interemptorum divisa fuere. *Id. l. 9. c. 13. a med.* Juxta obsidentes, obsessosque inopia vexavit. *Sallust. in Catil. c. 51.* Juxta bonos & malos interficere. *Id. in Jug. c. 100.* Litteris Græcis atque Latinis juxta atque doctissume eruditus. *Liv. l. 10. c. 6. ad fin.* Juxta eam rem ægre passi patres, quam cum consulatum vulgari viderent. *Plaut. Trin. 2. 2. 60.* Juxta eam curo cum mea. *Id. Pers. 4. 3. 75.* Juxta tecum æque scio. *Sallust. in Catil. c. 60. extr.* Quo in loco res nostræ sint, juxta mecum omnes intelligitis. ¶ Ultima syllaba longa est. *Virg. 4. Æn. v. 480.* *Ovid. 12. Met. v. 235.* &c. Corripuit *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 66.* Callisto juxta Lycaonida. ubi *juste* antiquo ritu in multis libr. scriptum est.

JUXTIM, *appresso, vicino*, idem quod juxta, prope. *Sisenn.* apud *Non. c. 2. n. 451.* Juxtim Numicium flumen obtruncatur. *Liv. ibid.* In sedes collocat se regias: Clytemnestra juxtim, tertias natæ occupant. *Lucret. l. 4. v. 503.* Cur ea, quæ fuerint juxtim quadrata, procul sint Visa rotunda.

I X

IXIA, æ, f. ἰξία, herbæ genus, ab ἰξὸς, viscum, quod quibusdam in locis circa radicem ejus invenitur, quo pro mastiche utuntur mulieres. Cum terra colorem mutat. Unde & chamæleon appellatur. Hujus duæ sunt species candido & nigro colore distinctæ. *Plin. l. 22. cap. 18.*

IXION, Ixiŏnis, m. Ἰξίων, filius Phlegyæ, rex Lapitharum in Thessalia. Sed aliqui Ætionis, alii Jovis filium faciunt. Uxorem duxit Diam filiam Dejonei, seu Eionei, quæ illi Pirithoum peperit. Socero cum multa pro compensatione dotis pollicitus esset, & ob id ille ad hunc venisset, ut munus reciperet, Ixion facta scrobe, eaque lignis & stramentis intecta, illum in ea fraude peremit. Ab hac cæde cum neque homines, neque dii eum lustrare vellent, diuque incertus vagaretur, Juppiter illius misertus in cælum assumptum expiavit. Cum jam purgatus apud superos degeret, Junonem amare cœpit, eamque de stupro interpellavit. Quod cum Juppiter ab uxore intellexisset, nubem illi sub Junonis effigie opposuit, ex qua ille Centauros genuit. Dejectus deinde in terram, cum passim gloriaretur, se cum deorum regina rem habuisse, Juppiter indignatus, fulmine ad inferos detrusit, curavitque, ut ibi rotæ volubili anguibus alligatus, perpetuo volutaretur. *Ovid. 4. Metam. v. 460.* Volvitur Ixion, & se sequiturque, fugitque. *Virg. 6. Æn. v. 601.* Quid memorem Lapithas, Ixiona, Pirithoumque? V. *Hygin. fab. 62.* & *Serv. ad Virg. loc. cit.* & alibi.

IXIONEUS, & Ixionius, a, um, adject. ad Ixionem pertinens. *Virg. 4. Georg. v. 484.* Atque Ixionei vento rota constitit orbis. *Lamprid. in Heliogab. cap. 24.* Parasitos ad rotam aquariam ligabat: eosque Ixionios amicos vocavit.

IXIONIDES, æ, m. filius Ixionis, idest Pirithous. *Propert. l. 2. el. 1. v. 38.* Hic Ixioniden, ille Menœtiaden. *Lucan. l. 6. v. 386.* Illic semiferos Ixionidas Centauros, &c. Adde *Ovid. 8. Metam. v. 566.*

IXIONIUS. V. *Ixioneus*.

I Y

IYNX, iyngis, f. ἴυγξ, avis est linguam serpentibus similem habens, quam longitudine quatuor digitorum exserit, rursumque contrahit intra rostrum. Collum circumagit in adversum, reliquo quiescente corpore. Ungues ei grandes, ceu graculis. *Plin. l. 11. c. 47.* Ajunt vim habere in amatoriis. Sane *Theocritus in Pharmaceutria* sæpe repetit intercalarem illum versum, Ἴυγξ ἕλκε τὺ τῆνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄνδρα: ad cujus exemplum *Virg. Ecl. 8. v. 68.* Ducite ab urbe domum, &c. *Servius ibid.* *Lælius Poeta* apud *Apul. in Apolog.* Philtra omnia undique eruunt: Trochisci, iynges, tæniæ, &c.

DE LITTERA K.

K Græcorum littera est, non Latinorum, qui ejus loco c habent ejusdem potestatis. V. dicta in *Calo-ronis*.

KALENDÆ. } V. in littera C.
KALO. }

DE LITTERA L.

L littera Latinorum est, Græcorum λάμβδα sono & potestate respondens, una ex iis, quæ a Græcis ἀμετάβολα, hoc est immutabiles, a Latinis *liquidæ*, & *semivocales* appellantur. Quæ fit, ut mutam immediate subsequens in eadem syllaba, præcedentem syllabam, si brevis fuerit, reddat indifferentem. ¶ In notis numeralibus quinquaginta significat: idque ex antiquo Latinorum more pro Græco N scribentium L. Græci autem per N quinquaginta significant, ut *Priscian. l. 1. pag. 561.* docet. Propriis nominibus præfixa, *Lucius*, ut *L. Cornelius Sulla*.

L A

LABANS, antis, *vacillante, che sta per cadere*, qui labat, qui casui est proximus, nutans, vacillans. *Plin. l. 24. c. 13. a med.* Cauliculi decocti in vino labantes dentes firmant. *Virg. Æn. 2. v. 463.* qua summa labantes Juncturas tabulata dabant. *h. e.* non apte cohærentes, *mal connesse*. *Val. Flacc. l. 3. v. 150.* taboque *labantia* terga. *h. e.* lubrica. Al. aliter leg. ¶ Translate ad animum refertur dubium, inconstantem, ac varium. *Virg. Æn. 4. v. 22.* Solus hic inflexit sensus, animumque labantem Impulit. *&* *lib. 12. v. 223.* vulgi variare labantia corda. *Horat. l. 3. od. 5. v. 45.* Donec labantes consilio Patres Firmaret auctor nunquam alias dato. *Lucan. l. 2. v. 244.* tu mente labantem Dirige me: dubium certo tu robore firma. *Tacit. de Germ. c. 8.* Aciem inclinatam jam & labantem restituere. *h. e.* jam jam fugam spectantem. *Id. 2. Hist. c. 86.* Labantibus Vitellii rebus, Vespasianum secutus. *vicino alla decadenza*. & *lib. 14. c. 22. extr.* Labante jam Agrippina. *h. e.* deficiente ejus potentia.

LABARUM, i, n. λάβαρον, vexillum militare auro intextum, gemmisque intermicantibus splendidissimum, quod Imperatori præferri, ac a militibus pæne adorari solebat, a λάφυρον, υ in a abeunte, ut calix a κύλιξ, quia primitus labarum fuerit λάφυρον, hoc est exuviæ, seu spolia hosti vivo detracta, v. g. paludamentum imperatorium, quod vexilli loco gestabatur. Quidam a *labore* deducunt, quod *laborum* vulgo diceretur. Et sane *Hermias Sozomenus l. 1. c. 4.* λάβωρον per ω scribit. Sed *Prudentius* mediam syllabam corripit *lib. 1. advers. Symmach. v. 487.* Christus purpureum gemmanti textus in auro Signabat labarum. Erat autem labarum hasta longa cum ligno in apice transverso; a quo pendebat pretiosus pannus cum Imperatoris icone. Huic Constantinus M. coronam imposuit cum cruce & litteris initialibus nominis JESU CHRISTI, quod contra Maxentium pugnaturus crucem in aere vidisset cum verbis ἐν τούτῳ νίκα. *Plura* de hoc habes apud *Du Fresne in Glossar.* ubi & illud docet, posteriori ævo labarum pro Cruce, seu Crucis vexillo usurpari. ¶ In *titulo 18. lib. 12. Cod. Justin.* & *25. lib. 6. Cod. Theodos.* ubi legitur *de præpositis laborum*, quidam leg. *labarorum*, & sermonem haberi ajunt de iis, qui ejus vexilli custodiæ addicebantur.

LABASCO, is, n. 3. & Labascor, eris, dep. 3. *star per cadere*, *andar cascando*, casum minor, ruinæ vicinus sum: inchoativum a *labo*, *as*. *Lucret. l. 4. in fin.* Nam leviter quamvis, quod crebro tunditur ictu, Vincitur in longo spatio tamen, atque labascit. ¶ Per translationem accipitur pro animo concidere, frangi, & de pristina

cone-

constantia excidere, *perdere l' animo*, *vacillare*, *cadere*. *Terent. Eun.* 1. 2. 98. Labascit victus uno verbo quam cito! *Id. Adelph.* 2. 2. 31. Labascit. unum hoc habeo, &c. Ubi *Donat.* Proprie dixit *labascit*, ut cunctationem tarde incipientis consentire monstraret. Et est metaphora ab arbore facta, quæ multis succisa ictibus ferri, tandem incipit in casum pendere, ruinamque minitari. *Varro* apud *Non. c.* 7. *n.* 41. Postquam vidit, misericordia labasci mentem infirmam populi. *Accius ibid.* Nullum est ingenium tantum, neque cor tam ferum, quod non labascat lingua, mitescat malo. ¶ Producitur prima in illo *Virg. in Ciri*, *v.* 450. Marmorea adductis labascunt brachia nodis. *Scalig.* tamen vult legi: *adductisque labascunt*, &c.

LABDA, æ, m. dictus est flagitiosus homo, qui id agit, quod *Varro in Marcipore* apud *Non. c.* 4. *n.* 335. dixit buccam offendere, *Sueton. in Tiber. c.* 44. ore morigerari. *Varro in Margopoli* apud *Non. c.* 4. *n.* 13. Depsistis, dicite labdæ? *Auson. epigr.* 126. Cui ipse linguam cum dedit suam, labda est: *vel ut alii scribunt*, Λ est. Hæc ita congerit, & interpretatur *Voss. in Etymol.* & *Scalig. in Priap.* qui in eo præcipue nituntur, quod λάβδα pro λείχειν sæpe dicunt Græci εὐφημίας ἕνεκα: hæc autem littera prima est in λείχειν, vel λαικάζειν, vel λεσβιάζειν, quibus flagitium illud significatur. Cæterum in allatis Auctorum locis non ubique certa est lectio.

LABDACIDES, æ, m. patronym. Labdaci filius, vel nepos. *Stat.* 6. *Theb. v.* 450. nec verbera pallidus addit Labdacides. *h. e.* Polynices, cujus avus Laius Labdaci filius fuit. ¶ *Labdacidæ*, *arum* sunt Thebani, quorum fuit rex Labdacus. *Id. l.* 9. *v.* 777. indignantesque coibant Labdacidæ. Adde *lib.* 10. *v.* 36. & *Senec. in Oedip. v.* 710.

LABDACISMUS, i, m. λαβδακισμός, vitium sermonis, cum *l* littera nimium sæpe repetitur (a λάβδα pro λάμβδα.) ut si dicas, *Sol*, *& luna luce lucebant alba*, *levi*, *lactea*. Ita *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 167. ¶ *Isidoro* est cum pro uno *l* duo pronuntiantur, ut *collocutum* pro *conlocutum*: vel cum unum *l* exilius, duo largius proferimus: quod contra est. nam unum largius, duo exilius proferre debemus. *lib.* 1. *Orig. c.* 31. *extr.*

LABDACIUS, a, um, ad Labdacum Thebarum regem pertinens. *Stat.* 2. *Theb. v.* 210. Labdacius dux. *h. e.* Eteocles, cujus avus Laius fuit Labdaci filius.

LABDACUS, i, m. Λάβδακος, filius Agenoris, qui, cum Cadmus ejus frater regno Thebano pulsus esset, Amphion suis manibus sibi mortem conscivisset, Lycus interfectus esset ab Hercule, rogatus ab amicis, ut Syria relicta in Græciam veniret, quod propter senectutem itineri se minus idoneum cerneret, Laium filium misit, qui regni statim potitus est. Alii dicunt, Labdacum filium fuisse Phœnicis, senem Thebas a Thebanis vocatum venisse, ibi aliquandiu regnavisse, & Laium genuisse. *Senec. in Herc. Fur. v.* 495. & *in Phœniss. v.* 53.

LABEÆ, arum. V. *Labia*.

LABECULA, æ, f. *macchietta*, κηλίς, diminut. a labes. *Cic. in Vatin. c. ult.* Et clarissimo viro nonnullam tua laudatione labeculam aspergas.

LABEFACIO, is, eci, actum, a. 3. *smuovere*, *far vacillare*, ἀνασαλεύω, κατασείω, moveo ut evertam, vel eruam, dimoveo, percello, concutio, quasi *labare facio*. *Terent. Adelph.* 2. 2. 36. Omnes dentes labefecit mihi: præterea colaphis tuber est totum caput. *Ovid. Metam.* 3. *v.* 69. fixumque hastile momordit: Idque ubi vi multa partem labefecit in omnem, &c. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 47. Quem nulla unquam vis, nullæ minæ, nulla invidia labefecit. *h. e.* a constantia, & fide demovit. *Laber.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 7. Quem nulla ambitio nulla unquam largitio Movere potuit in juventa de statu; Ecce, in senecta ut facile labefecit loco Viri excellentis blandiloquens oratio! *Tacit.* 6. *Ann. c.* 29. Nihil hunc amicitia Sejani, sed labefecit haud minus validum ad exitia Macronis odium. *lo fe cadere*. ¶ *Labefacere fidem suam* dicitur debitor, cum tardius solvendo efficit, ne quis ei in posterum quippiam credat. *Sueton. in Vespas. c.* 4. Ut qui, prope labefacta jam fide, omnia prædia fratri obligarit. Al. leg. *labefactata*. ¶ Est etiam corrumpere, vitiare, *guastare*, *corrompere*: quasi de statu bonæ valetudinis deturbare, & evertere. Sunt qui exponunt, quasi labem facio. *Colum. l.* 6. *c.* 5. Segregandi a sanis morbidi, ne quis contagione ceteros labefaciat. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 93. Obnoxia morbis corpora fluminis aviditas, & æstus impatientia labefecit. ¶ Translate *Id. Ann.* 15. *c.* 51. Primores classiariorum labefacere, & conscientia illigare connisa est. *h. e.* ad conjurandum impellere.

LABEFACTATIO, onis, f. actus labefactandi, labefactio. *Quintil. l.* 8. *c.* 4. *ante med.* Mediocris labefactatio cædi, & incendiis, & vastationi comparatur.

LABEFACTATUS, a, um, *fatto vacillare*, *smosso*, *scosso*, μετακινηθείς, motus, concussus, perculsus evertendi causa. *Cic. de Harusp. resp. c.* 4. Urbem a multis imperatoribus obsessam, oppugnatam, labefactatam, pæne captam aliquando, solus evertit. *Sueton. in Ner. c.* 38. Horrea bellicis machinis labefactata, atque inflammata. ¶ Translate *Cic. de Senect. c.* 6. *sub fin.* Maximas respublicas ab adolescentibus labefactatas, a senibus sustentatas & restitutas reperietis. *Al. leg.* labefactas. *& Fam.* 5. *ep.* 2. Labefactata societas. *& ep.* 13. Quæ cogitatio cum mihi non omnino excidisset: etenim penitus insederat; vi tamen tempestatum erat aliquantum labefactata atque convulsa. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull. ad fin.* Res secundæ labefactatæ. *h. e.* afflictæ, eversæ. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 21. Cohortes in urbe tentatæ, provinciarum fides labefactata. *h. e.* tentata, corrupta.

LABEFACTIO, onis, f. actus labefaciendi, concussio. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *sub fin.* Acetum tussim veterem inhibet, orthopnœam, dentium labefactionem. *vacillamento*. Sic *Terent.* omnes dentes labefecit mihi. V. *Labefacio*. Al. apud *Plin.* leg. *labefactatio*.

LABEFACTO, as, avi, atum, a. 1. *crollare*, *smuovere*, *far vacillare*, *o cadere*, κατασείω, frequentativum a labefacio, ejusdemque fere vis, atque usus. *Cic. Verr.* 6. *c.* 43. Demoliri signum, ac vectibus labefactare conantur. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Phalangii morsus genua labefactat. *indebolisce*, *e snerva*. ¶ Item lædere, perstringere, corrumpere, *offendere*, *guastare*. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *a med.* In opere boves arcte junctos habere convenit, quo minus colla eorum labefactentur. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 13. *v.* 1. labefactat onus gravidi temeraria ventris. *Lucret. l.* 1. *v.* 694. Labefactare sensus. ¶ Translate *Id. l.* 6. *v.* 798. animum. *Cic. ad Brut. ep.* 10. *sub fin.* Hoc præsidium adhuc firmum esse confido: sed ita multi labefactant, ut, ne moveatur, interdum extimescam. *h. e.* vexant, urgent, impellunt. *& Fam.* 12. *ep.* 25. Nec vero postea destiti labefactare eum, qui summa cum tua injuria provinciam absens obtinebat. ¶ Item imminuere, affligere. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 16. Labefactare alicujus dignitatem. ¶ Item debilitare, infirmare, ac veluti prosternere. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 13. Ne invidia verbi labefactetur oratio mea. *Id. pro Cluent. c.* 2. Si quam opinionem mentibus comprehendistis, eam ratio labefactabit. *Id.* 1. *Acad. cap.* 9. Aristoteles primus species labefactavit, quas mirifice Plato erat amplexatus. *Id. pro Cæcin. c.* 25. Labefactare leges ac jura. *Id.* 4. *Catil. c.* 20. *extr.* Perstringere, & labefactare conspirationem. *Id. pro Rosc. Com. c.* 4. *ad fin.* Cum causam labefactari animadvertnot. *h. e.* vacillare, laborare. ¶ Item de statu depellere, evertere, dissolvere. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 13. *a med.* Universas familias evertunt: totam etiam labefactant sæpe rempublicam. *Id. pro Dom. c.* 11. Desinant iisdem machinis sperare me restitutum posse labefactari, quibus antea stantem perculerunt. *Flor. l.* 3. *c. ult.* Labefactare compositam civitatem. *Cic.* 3. *de Fin. c. paulo.* Amicitiam, aut justitiam labefactare, atque pervertere. *Id.* 5. *Verr. c.* 18. *extr.* Labefactaret vehementer aratores superior annus: proximus vero funditus everterat. ¶ Item de constantia demovere, a recto proposito avertere. *Terent. Eun.* 3. 3. 3. Ita me video ab ea astute labefactarier. παρεγγίζω. ¶ Hinc labefactare donis quempiam, *corrompere con donativi*. *Cic. pro Cluent. c.* 68. Quorum fidem pretio labefactare conata sit. *Catull. carm.* 68. *in Ruf. v.* 3. Non illam raræ labefactes munere vestis.

LABEFACTUS, a, um, *smosso*, *scosso*, *reso vacillante*, *crollato per farlo cadere*, παρακινηθείς, loco motus, concussus, labefactatus, prope ad ruinam deductus. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 22. Dejecta turris, labefacta magna pars muri. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 75. Mole publicæ viæ, ductuque aquarum labefactæ ædes. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 774. labefactaque tandem Ictibus innumeris, adductaque funibus arbor Corruit. *& lib.* 12. *v.* 329. Et quatit huc illuc, labefactaque robore mutat. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 5. Nostra quid apportet jam nobis epistola, quamvis Charta sit a vinclis non labefacta suis. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 357. fluctu puppis labefacta reverso Solvitur, effunditque viros. *urtato*, *scossa*, *battuta*. Sic *Lucret. l.* 5. *v.* 652. ignes labefacti aere multo. ¶ Translata *Cic. de Harusp. resp. c.* 27. *extr.* Etenim vix hæc, si undique fulciamus, jam labefacta; vix, inquam, nixa in omnium nostrum humeris cohærebunt. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 60. Drusum traxit in partes, spe objecta principis loci, si priorem ætate, & jam labefactum demovisset. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 375. Sic animus vario labefactus vulnere nutat. *Virg.* 4. *Æn. v.* 395. Multa gemens, magnoque animum labefactus amore. *h. e.* agitatus, perculsus, turbatus. *Sil. l.* 3. *v.* 557. ancipiti mentem labefacta timore. *Senec. in Troad. v.* 950. Labefacta mens succubuit. *h. e.* de constantiæ statu depulsa. Eodem sensu *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 175. mota loco labefactaque cessit. ¶ Notanda sunt illa Virgiliana *l.* 2. *Georg. v.* 264. Et labefacta movens robustus jugera fossor. Ubi *Servius*: hypallage: movens, & labefaciens. *& lib.* 8. *Æn. v.* 389. notusque medullas Intravit calor, & labefacta per ossa cucurrit. *h. e.* commota, concussa impetu amoris. Sunt qui exponunt, liquefacta. Simile est illud *Lucret. l.* 4. *v.* 1107. Membra voluptatis dum vi labefacta liquescunt. *& Sereni Sammon. c.* 32. *extr.* Obruit hic morbum, labefactaque saxa remittit. *h. e.* calculos in vesica liquefactos, mollitos, diffractos. Sic *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 5. *a med.* Nix tenera & labefacta opponitur fixæ & duræ.

LABEFIO, is, actus sum, passivum τῷ labefacio. *Senec. de constant. Sap. c.* 6. Munimenta incussu arietis labefieri.

LABELLUM, i, n. *labbricciuolo*, *labbruccio*, χειλάριον, parvum labrum. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 36. Cum Platoni in cunis parvulo dormienti apes in labellis consedissent. ¶ Adhibetur sæpe blandimenti causa. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 34. Nec te pœniteat calamo trivisse labellum. *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 29. Osculaque in gelidis ponas suprema labellis. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 575. Fac, primus rapias illius tacta labellis Pocula. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 153. Meus ocellus, meum labellum, mea salus. ¶ Item parvum vas aquarium, ad similitudinem labri, quo in balneis utebantur. *picciola conca*, *o catino*. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 26. *extr.* Super tumulum noluit quid statui, nisi columellam, aut mensam, aut labellum. *Colum. l.* 12. *c.* 43. Labellum fictile novum impleto paleis quam siccissimis .... tum labello altero operito. *& cap.* 28. Gypsum, & medicamentum in labello permisceto. *Cato R. R. c.* 88. Eam muriam in labella, vel in patinas in sole ponito. *Catull. carm.* 55. *ad Camer.* Te campo quæsivimus minore, Te in Circo, te in omnibus labellis. *h. e.* balneis: synecdoche. Al. leg. *libellis*, h. e. tabernis librariis.

LABENS, entis, *rovinoso*, *cadente*, ruens, cadens. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 2. Ædes labentes deorum reficere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 133. folia haud ullis labentia ventis. *Id.* 4. *Æn. v.* 77. Nunc eadem, labente

die, convivia poscit. *sul cader del giorno*. *Val. Flacc. l. 3. v. 218.* trepidi singultibus agri Labentum. *h. e.* morientium. ¶ *Labentes oculi* dicuntur in morte, aut somno, h. e. languentes, & visum jam jam amissuri. *Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 44.* Labentes oculos condet amica manus. (*fugientes* dixit *Id. 3. Amor. el. 9. v. 49.* & *morte cadentes Stat. l. 3. silv. ult. v. 39.*) *Propert. l. 1. el. 10. v. 7.* Quamvis labentes premeret mihi somnus ocellos. ¶ *Labentes malæ* sunt morbo absumptæ, & barba obsitæ. De Augusto ægrotante *Sueton. in ejus vita cap. 99.* Petito speculo capillum sibi componi, ac malas labentes corrigi præcepit. *scadute, e scomposte*. Fiebat hoc barbam tondendo, aut radendo, aut etiam componendo pectendoque. ¶ Est etiam fluens, decurrens, *scorrente*. *Virg. 3. Æn. v. 281.* Exercent patrias oleo labente palæstras. *Id. 4. Georg. v. 366.* sub magna labentia flumina terra. *Propert. l. 1. el. 20. v. 19.* Labens ratis. *Virg. 3. Æn. v. 515.* sidera tacito labentia cælo. *& lib. 2. v. 695.* Stella labens super culmina tecti. *& vers. 14.* tot jam labentibus annis. *essendo già scorsi*. & *lib. 1. v. 287.* veniet lustris labentibus ætas, cum, &c. *col corso degli anni*. ¶ Translate *Cic. Phil. 2. c. 21.* Cum labentem & prope cadentem rempubl. fulcire cuperetis. *Id. ad Brut. ep. 18.* Ferre præsidium labenti & inclinatæ reipublicæ. *Id. pro Rabir. Post. c. 16.* Veterem amicum suum labentem excepit, corruere non sivit, fulsit & sustinuit re, fortuna, fide. *h. e.* excidentem de statu fortunarum suarum. *Virg. 4. Æn. v. 318.* miserere domus labentis. *che è prossima ad estinguersi*. *Val. Max. l. 3. c. 2. n. 19.* Labentem belli fortunam restituit. *che piegava alla rotta*. & *sub fin. l. 4.* Labentis annonæ subsidia. *che scarseggia, e va mancando*.

LABĔO, onis, m. qui labia habet justo majora, ut *Charis. l. 1. pag. 79. Putsch.* ex *Verr. Flacc.* docet. *Arnob. l. 3. pag. 108.* Esse quosdam capitones, silunculos, frontones, labeones. ¶ Cognomen id fuit familiarum Romanarum Attiniæ, Fabiæ, Antistiæ. Ex hac fuit *Antistius Labeo*, celebris præcipue in Juris civilis scientia, de qua publice consulentibus responsitavit, & multa volumina scripsit, ceterarum quoque bonarum artium non expers. nam & in Grammaticam sese, atque Dialecticam, litterasque antiquiores, altioresque penetraverat, Latinarumque vocum origines, rationesque percalluerat: eaque præcipue scientia ad enodandos plerosque juris laqueos utebatur. Hæc *Gell. l. 13. c. 10.* Floruit sub Augusto, a quo oblatum consulatum recusavit (ut est apud *Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. ad fin.*) quo liberius vacaret studiis. nam totum annum ita diviserat, ut Romæ sex menses cum studiosis esset, sex mensibus secederet, & conscribendis libris operam daret. Multa ex his afferuntur a JCtis in libris Digestorum. ¶ Alius certe fuit is, de quo *Plin. l. 35. c. 4.* Parvis gloriabatur tabellis, exstinctus nuper in longa senecta, Antistius Labeo prætorius, etiam proconsulatu provinciæ Narbonensis functus.

LABERIĀNUS, a, um, ad Laberium pertinens. *Senec. l. 2. de Ira, c. 11.* Occurrat tibi Laberianus ille versus.

LABERĬUS, ii, m. Decimus Laberius, eques R. asperæ libertatis mimographus floruit sub C. Cæsare: a quo jam sexagenarius, quingentis millibus invitatus fuit, ut in scenam prodiret, & mimos ipse ageret, quos scriptitabat: quod quidem fecit, sed adeo dictis non abstinuit, ut ne ipsi quidem parceret, qui produxerat. V. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 7. Sueton. in Cæs. c. 39.* & *Senec. 2. de Ira, c. 11.* ¶ Exstant ejus Mimorum fragmenta solum, tum apud citatos Auctores, tum apud *Gell. Charis. Non.* &c. In iis nimiam ejus licentiam in fingendis Latinis vocibus notat *Gell. l. 16. c. 7.* nonnulla ejus verba insolentiora referens. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 6.* Et Laberi mimos, ut pulcra poemata, mirer. ¶ Si quid tolerabile habent (inquit *Senec. l. 3. controv. 18. sub fin.*) jocos, & dicta habent. Ab eadem asperitate eum laudat etiam *Horat. loc. cit.* ¶ Rem de eo lepidam narrat *Senec. ibid.* D. Julius, inquit, ludis suis mimum produxit: deinde equestri illum ordini redditum, jussit ire sessum in Equestria. Omnes ita se coarctaverunt, ut venientem non reciperent: multosque tunc in Senatum legerat Cæsar, ut repleret exhaustum bello civili ordinem. Cicero in utramque rem jocatus misit ad Laberium transeuntem: *recepissem te, nisi anguste sederem*. Laberius ad Ciceronem remisit: *atqui soles duabus sellis sedere*. quia Cicero male audiebat, tanquam nec Pompejo certus amicus, nec Cæsari, sed utriusque adulator.

LABES, is, f. *caduta, ruina*, πτῶσις, lapsus, casus, ruina, vitium quodlibet, quo res de suo statu labitur, deformaturque, & corrumpitur: a *labor, eris*, ut *cædes* a *cædo*, & *nubes* a *nubo*, inquit *Voss.* Hanc originem *Serv.* quoque *ad lib. 2. Æn. v. 97.* ei tribuit. *Cic. l. 1. de Divin. cap. 43.* Delata ad Senatum labes agri Privernatis, cum ad infinitam altitudinem terra desedisset. *& cap. 35. extr.* Tantos terræ motus in Italia factos esse, ut multa oppida corruerint, multis locis labes factæ sint, terræque desederint. *Inscript.* apud *Fabrett. pag. 400. n. 292.* Imp. Cæs. Trajanus substructionem contra labem montis fecit. *Justin. l. 30. c. 4.* Motus terræ multas civitates ruinarum labe concussit, quasdam solidas absorbuit. *Lucret. l. 2. v. 1143.* magni mœnia mundi Expugnata dabunt labem putresque ruinas. *Labeo Dig. lib. 19. tit. 2. leg. ult.* Si civium labes corrupit. *Ulpian. ibid. leg. 15.* Si labes facta sit, omnemque fructum tulerit. *h. e.* e cælo calamitas. *Arnob. l. 5. pag. 185.* labes imbris e cælo. ¶ Universim est damnum, exitium, pernicies, corruptio, vitium, malum, *danno, guasto, distruzione, corruzione, vizio*. *Plaut. Capt. 4. 3. 3.* Quanta pernis pestis veniet! quanta labes larido! *Val. Flacc. l. 5. v. 237.* Tunc tibi regnorum labes, luctusque supersunt. *Cic. pro Flacc. c. 10. extr.* Innocentiæ labes ac ruina. *Quintil. declam. 12. c. 4.* Labes frumenti. ¶ Speciatim est morbus, pestis, lues. *Grat. in Cyneg. v. 468.* præcipitem, qua spes est proxima, labem Aggredere. *Seren. Sammon. de morbo comit. c. 57. v. 1018.* Concilium populi labes horrenda diremit. ¶ De cive pernicioso, *Cic. de Harusp. respon. c. 22.* Non finit eadem ista labes: eas habet conciones, ut, &c. *& pro Dom. c. 1.* Illa labes ac flamma reipublicæ. *& 2. Verr. c. 1.* Labes atque pernicies provinciæ Siciliæ. ¶ Est etiam macula, sordes, illuvies, *sozzura, macchia*: quia quæ lapsa sunt, deformia fiunt & sordida. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 235.* tractata notam labemque relinquunt Atramenta. *Pers. sat. 3. v. 25.* purum & sine labe salinum. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 514.* Sit bene conveniens, & sine labe toga. *Et ibid.* de tauro, *v. 291.* Signatus tenui media inter cornua nigro: Una fuit labes, cetera lactis erant. *Virg. 6. Æn. v. 746.* Concretam exemit labem, purumque reliquit Æthereum sensum. *Sueton. in Aug. c. 38.* Senio vel aliqua corporis labe insignes. *difetto, deformità*. *Ovid. 15. Metam. v. 130.* Victima labe carens, & præstantissima forma. *Lactant. l. 7. c. ult.* Homo subtractus his labibus terræ. ¶ Translate est turpitudo, infamia, ignominia, dedecus, *bruttezza, disonore, infamia, vizio*. *Festus*: Labes macula in vestimento dicitur: & deinde μεταφορικῶς transfertur in homines vituperatione dignos. *Cic. 2. de Legib. c. 10.* Animi labes nec diuturnitate vanescere, nec amnibus ullis elui potest. *Id. pro Dom. c. 20. extr.* Labes atque eluvies civitatis. *Id. pro Balb. c. 6.* Est hujus sæculi labes quædam & macula, virtuti invidere. *Id. in Vatin. c. 6.* Ne qua ex tua indignitate labes illius dignitati adspersa videatur. *Id. pro Cæl. c. 18.* Probrum castis, labem integris, infamiam bonis inferre. *Id. pro Dom. c. 38.* Labem turpitudinis & inconstantiæ sustinere. *Curt. l. 7. c. 7. a med.* Labem imponere felicitati alicujus. *Tacit. 3. Hist. c. 24.* Abolere labem prioris ignominiæ. *Propert. l. 4. el. 8. v. 20.* famæ non sine labe meæ. *Ovid. 3. Amor. el. 5. in fin.* Pectus adulterii labe carere negant. *Id. 4. ex Pont. ep. 8. v. 20.* Mores labe carent. *& lib. 2. ep. 2. v. 49.* vita sine labe peracta. *Cic. 3. Offic. cap. 21. ad fin.* Hunc tu quas conscientiæ labes in animo censes habuisse? quæ vulnera? *reità, e rimorsi*. & *Lactant. l. 4. c. 26. & de ira Dei, c. 19.* Peccatorum labibus, ac vitiorum maculis inquinati. ¶ De cive vitiis infami, *Cic. pro Sext. c. 8. ad fin.* Habeo quem opponam labi illi atque cœno. ¶ *Labi* pro *labe*, ut *colli* pro *colle*, dixit *Lucret. l. 5. v. 928.* Nec novitate cibi, nec labi corporis ulla.

LABĬÆ, arum, f. *labbra*, labra, χείλη. Vox antiqua, & usus exigui. *Plaut. Stich. 5. 4. 41.* Age tibicen: refer ad labias tibias. *Nigid.* apud *Gell. l. 10. c. 4.* Labias sensim primores emovemus. *Poeta quidam Gellii æqualis* apud *eund. l. 19. c. 11.* Animula ægra & saucia Cucurrit ad labias mihi. *Apul. l. 3. Metam.* Nares hiantes, & labiæ pendulæ. *& ibid.* Postrema dejecta labia. Adde *lib. 10.* & *Nev.* ac *Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 120.* ¶ Etiam *labeæ, arum* legitur. *Pompon.* apud *Non. c. 6. n. 43.* Rictum & labeas cum considero. *Gell. l. 18. c. 4.* Rictu oris, labearumque ductu. *Al. aliter leg.* ¶ In singulari num. *Cato R. R. c. 20. de trapeto*. Labeam bifariam facito. *Al. aliter leg.*

LABICĀNUS, a, um, Λαβικανός, ad Labicos pertinens, ut Labicanus ager, *Liv. l. 26. c. 9. sub fin.* ¶ *Via Labicana* Roma Labicos ferebat, ab Exquilina porta incipiens, simul cum Prænestina. *Liv. l. 4. c. 41.* ¶ Scribitur & *Lavicanus*.

LABĪCI, orum, m. & Labīcum, ci, n. Λαβικοί, oppidum & colonia Latii, inter Tusculum & Præneste: quod Glaucus Minois filius vel condidit, vel primus in eo regnavit. Dictum est ἀπὸ τῆς λαβῆς, ansa: quod scutum cum ansa iis civibus monstravit. Hæc *Serv. ad Æn. 7. v. 796.* innuere videtur. *Liv. l. 2. c. 39.* Corbionem, Trebiam, Labicos, Pedum cepit. *Sil. l. 12. v. 534.* campos ingressus, & arva Labici. ¶ *Labici, orum* sunt etiam ejus oppidi cives. *Virg. loc. cit.* & picti scuta Labici. *Sil. l. 8. v. 368.* atque habiles ad aratra Labici. ¶ Scribitur & *Lavicum*.

LABĬDUS, a, um, *sdrucciolosо, sdrucciolo*, ὀλισθηρός, in quo labi quis facile potest, lubricus. *Vitruv. in proœm. l. 6.* Labidis itineribus vadens.

LABIENIĀNUS, a, um, ad Labienum pertinens, quod est nomen ducis Romani, ut Labieniani milites, *Hirt. de B. Afric. c. 29.*

LABĬLIS, le, *sdrucciolevole*, qui facile labitur, ὀλισθηρός. *Ammian. l. 27. c. 10. a med.* (*al. c. 23.*) Per labilem limum incitato jumento digressus. ¶ Translate *Arnob. l. 7. pag. 213.* Et quisquam est, qui deos sibi persuadeat dulcedinis labilis volucri titillatione mulceri? *mancbevole, labile, momentanea, che tosto passa*.

LABĬO, onis, m. labiosus. *Verrius Flacc.* apud *Charis. l. 1. pag. 79. Putsch.*

LABIŌSUS, a, um, *di grandi labbra*, μακρόχειλος, παχύχειλος, qui magna labra habet, labeo, labrosus. *Lucret. l. 4. v. 1162.* Simula, Silena ac Satura est: labiosa, Philema.

LABĬUM, ii, n. *labbra*, χεῖλος, extremitas oris, seu membrum, quo supra infraque os aperitur, & clauditur: a λάβω, capio, quia labiis cibum apprehendimus. Dicitur etiam *labrum* eadem origine: sed discrimen aliqui commenti sunt, ut *labium* inferius sit, *labrum* superius: quod *Donat.* refert ad *Terent. Eun. 2. 3. 44.* Alii, contra rem se habere, putant. Ipse autem hoc statuere videtur, ut *labia* immodica sint, unde *labeones*: modica vero *labra*: quod idem ex *Verr. Flacc.* tradit *Charis. l. 1. pag. 79. Putsch.* qui tamen recte docet, *labia* & *labra* indistincte dici. Inanissimum vero est, quod alii *labia* mulierum, *labra* virorum putarunt, quos & *Serv. ad Ecl. 2. v. 34.* reprehendit. Illud certo statui potest, *labium* minoris esse usus, & in prosa oratione vix usurpandum. *Terent. loc. cit.* Incurvus, tremulus, labiis demissis. *Sil. l. 8. v. 114.* volvens vix murmur anhelum Inter singultus, labiisque trementibus Anna. *Plin. l. 29. c. 3.* Labiorum fissuris mederi. *Apul. in Apolog.* Salivosa labia. ¶ *Labiis ductare* apud *Plaut. Mil. 2. 1. 15.* dicuntur meretrices, quæ amatores

res suos falsis verbis, & fallacibus osculis atque blandiciis ludificant, irrident, decipiunt. ¶ In singulari num. *Seren.* apud *Non.* c. 3. n. 120. labiumque insigne revelli.

LABO, as, n. 1. *vacillare*, *traballare*, *σαλεύω*, *παρασαλεύω*, *ταλαντεύομαι*, labefactor, nuto, vacillo, ruinam minor. Unde discrimen patet inter *labentem*, & *labantem*. ille enim cadit, ruit: hic labans, nutat, instabilis est ac dubius, non tamen labitur. *Cic. Verr.* 6. c. 43. *ad fin.* Signum illud nulla lababat ex parte, cum alii vectibus subjectis conarentur commovere, &c. *Virg.* 2. *Æn.* v. 492. labat ariete crebro Janua. & *lib.* 5. v. 432. tarda trementi genua labant. & *lib.* 10. v. 283. egressisque labant vestigia plantis. *Cels.* l. 7. c. 1. *sect.* 1. Si ex ictu vel alio casu labant dentes. *Val. Flacc.* l. 3. v. 163. magna juvenum cum densa securi Silva labat. *Ovid.* 2. *Metam.* v. 163. Utque labant curvæ justo sine pondere naves, Perque mare instabiles nimia levitate feruntur; sic, &c. *Id.* 6. *Fast.* v. 678. dubii stantque, labantque pedes. *Id.* 2. *de ar. am.* v. 85. *de Icaro.* Vincla labant, & cera deo propiore liquescit. *Id. Heroid. ep.* 10. v. 140. Litteraque articulo pressa tremente labat. *h. e.* tremante manu scripta, ipsa quoque, inæqualibus lineis exarata, tremere videtur. ¶ Translate est dubitare, incertum esse, a constantia decedere, *dubitare*, *vacillare*, *titubare*. *Cic.* 8. *Attic. ep.* 14. Scito, labare meum consilium, illud, quod satis jam fixum videbatur. *Id.* 7. *Phil.* c. 10. Cum ei labare M. Antonius videretur. & 1. *Tusul.* c. 32. Labamus, mutamusque sententiam clarioribus etiam in rebus. *Liv. in fin.* l. 22. Qui sociorum ad eam diem firmi steterant, tum labare cœperunt. & *lib.* 35. c. 30. Suberat suspicio animis, labare fidem sociorum. *Ovid. Heroid. ep.* 17. v. 278. in dubio pectora nostra labant. *Id.* 6. *Met.* v. 629. ac nimia matrem pietate labare, Sensit. & 4. *Trist. el.* 3. v. 12. Cur labat ambiguo spes mihi mixta metu? *Val. Flacc.* l. 3. v. 75. ægra virorum Corda labant. *non fermo che partito prendere.* *Plin. sub fin.* l. 14. *de insigni potore vini.* Torqueto vera gloria, non labasse sermone, non levatum vomitione, &c. ¶ Item esse in ancipiti, & proximum casui, *esser in pericolo.* *Ovid.* 2. *Trist.* v. 232. pars nulla est, quæ labet, imperii. *Id.* 15. *Metam.* v. 438. cum res Trojana labaret. ¶ Pro deficere, *mancare*, *Liv.* l. 5. c. 18. Memoria labat, vigor animi obtusus. *Apul.* l. 8. *Metam.* Labanti spiritu totam se super corpus effudit. ¶ Pro dissolvi, turbari, misceri, confundi, *Cic.* 3. *de Fin.* c. *ult.* Quid in philosophia non sic aliud ex alio nectitur, ut non, si ullam litteram moveris, labent omnia? ¶ V. alia in *Labans.* ¶ Qui in præteritis usurpaverit, adhuc non legi.

LABOR, eris, psus sum, dep. 3. *andar a basso*, *scorrer giù*, *discendere*, *cadere*, *ὀλισθάνω*, *ὀλισθαίνω*, deorsum feror, cum aliqua velocitate descendo, delabor, defluo, cado. *Cic.* 4. *Tuscul.* c. 18. Sunt in lubrico, incitataque semel, proclive labuntur. *Ovid. in Ibin*, v. 513. Lapsuram domum subire. *Virg.* 12. *Æn.* v. 588. Labere, Nympha, polo, finesque invise Latinos. *Val. Flacc.* l. 7. v. 259. Cum levis a superis ad te modo laberer auris. *Horat.* l. 1. *od.* 13. v. 7. Humor in genas furtim labitur. *Virg.* 1. *Georg.* v. 366. stellas præcipites cælo labi. & 2. *Æn.* v. 261. Demissum lapsi per funem. *Ovid. Heroid. ep.* 7. v. 185. Perque genas lacrimæ strictum labuntur in ensem. *Cic. de Fato*, c. 3. Naufragum illum in rivo esse lapsum. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. v. 4. Labitur ex oculis gutta. *Id.* 13. *Metam.* v. 954. Lapsi de fontibus amnes. & *lib.* 3. v. 410. Lapsus ab arbore ramus. & *vers.* 699. Catenæ lapsæ lacertis, sponte sua, nullo solvente. & *lib.* 11. v. 52. medio dum labitur amne. *Lucret.* l. 4. v. 445. splendida signa videntur Labier adversum nimbos. *παραγωγή*. *Ovid. Metam.* 13. v. 477. super terram defecto poplite labens. *cadendo.* *Virg.* 11. *Æn.* v. 818. Labitur exsanguis: labuntur frigida leto Lumina. *Val. Flacc.* l. 5. v. 2. morbis fatisque rapacibus Idmon Labitur. *muore.* ¶ Item decurro, serpo, lubrico ac facili motu feror, quemvis non deorsum, *scorrere*, *passare*, unde proprie de anguibus dici, notat *Serv.* ad illud *Virg.* 2. *Æn.* v. 225. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiunt. *Id.* l. 8. v. 91. Labitur uncta vadis abies. *Ovid. Heroid. ep.* 10. v. 65. Ut rate felici pacata per æquora labar. & *ep.* 21. v. 83. *de insula Delo.* quid me fugis, insula? dixi: Labere in magno numquid, ut ante, mari? & 2. *Amor. el.* & *vers.* 13. Pigraque labatur circa donaria serpens. *vada strisciando.* *Cic.* 1. *Acad.* c. 8. Res subiectæ sensibus assent ita mobiles & concitatæ, ut nihil umquam unum esset constans, quia continenter laberentur & fluerent omnia. ¶ Translate *Plaut. Trin.* 2. 1. 17. Illico res foras labitur. *trapela*, *si divulga.* *Ovid.* 1. *Amor. el.* 8. v. 49. Labitur occulte, fallitque volubilis ætas. *Cic. in Orat. cap.* 57. Brevitate & celeritate syllabarum labi putat verba proclivius. *Id.* 1. *de Legib.* c. 19. *extr.* Videtis ne, ut ea alio alia nectantur? Quin labebar longius, nisi me retinuissem. *h. e.* sensim ac paulatim digrediebar, & declinabam dicendo. *mi dilungava più* . & *lib.* 4. ad *Attic. ep.* 5. Ne quo mihi liceret labi ad illos, qui etiam, tum, cum misereri mei debent, non desinunt invidere. *h. e.* deflectere, accedere, adjungi. ¶ Aliquando ponitur pro excidere. *Virg. Ecl.* 1. v. 64. Quam nostro illius labatur pectore vultus. ¶ Item pro deficere. *Tacit.* 6. *Ann.* c. *penult.* Labi spiritum, nec ultra biduum duraturum. ¶ Item pro effugere, elabi. *Curt.* l. 3. c. *ult.* E manibus custodientium lapsus. *scappato.* ¶ Item pro sensim irrepere. *Ovid.* 11. *Metam.* v. 631. labique somnum ut sensit in artus, Effugit. *Petron. in Satyr.* c. 21. & 22. Labi in somnum. ¶ Et pro sensim devenire, paulatim abire. *Ovid.* 2. *Metam.* v. 628. labi in cineres. *andar in cenere.* ¶ Et pro se demittere, *Tacit.* 4. *Ann.* c. 6. Labi in adulationem. ¶ Et pro ferri, *Val. Flacc.* l. 6. v. 662. Labi in gaudia. *abbandonarsi*, *lasciarsi trasportare.* ¶ Et pro decidere, prolabi. *Justin.* l. 1. c. 7. in luxuriam. & *lib.* 21. c. 2. in segnitiem. *Horat.* l. 2. *ep.* 2. v. 93. in vitium. *Cæs.* l. 5. *B. Gall.* c. 53. Labi spe. *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit.* 8. *leg.* 1. *a med.* Labi facultatibus. *cader in povertà.* Et absolute *Paul. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 13. Si idoneus contutor subito lapsus sit. ¶ Et sæpissime pro errare, peccare, falli, decipi, *fallare*, *errare*. *Cic.* 1. *Offic.* c. 6. Labi, errare, nescire, decipi, & malum & turpe ducimus. *Id. in Bruto*, c. 49. In aliqua re labi & cadere. *Phædr.* l. & *fab.* 5. Pravo favore labi mortales solent. *Cæs. sub fin.* l. 5. *B. Gall.* Ne plebs propter imprudentiam laberetur. *facesse qualche sproposito.* *Cic. Q. Fr.* l. 3. *sub fin.* Lapsus est per errorem. *Modestin. Dig. lib.* 33. *tit.* 2. *leg.* 19. errore. *Arr. Men. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 6. *ad fin.* per vinum, aut lasciviam. *Ulpian. lib.* 2. *tit.* 13. *leg.* 1. *extr.* ob ætatem, vel rusticitatem, vel sexum. *Cic. Agrar.* 2. c. 3. & *Phil.* 7. c. 6. Labi consilio. *ἀτυχεῖν*. *h. e.* consilium quidem adhibere, & rem pensitare, sed errare tamen: cui opponitur apud *eund. cit.* 2. *Agrar.* labi casu. *Id. pro Rab. perduell.* c. 9. Labi imprudentia. *Id. in Brut.* c. 69. ambitione. & *Phil.* 13. c. 4. opinione. *Papinian.* l. 3. *tit.* 5. *leg.* 31. imperitia. *Paul. lib.* 24. *tit.* 3. *leg.* 17. ignorantia juris. *Cic.* 2. *Tuscul.* c. 4. *extr.* Philosophus in ratione vitæ peccans, in officio, cujus magistrum esse vult, labitur. *Cels.* l. 5. c. 26. *sect.* 13. Mente labi. *delirare.* *Ovid.* 2. *Amor. el.* 8. v. 7. Labi in verbo aliquo. *h. e.* cum imprudenter verbum aliquod invito effluit: *scappa una parola.* *Plin.* l. 2. *ep.* 3. Ne verbo quidem labi. *h. e.* ne verbum quidem emittere eorum, quæ dicenda sunt. *non fallare nè pur d'una parola.*

LABOR (antique etiam Labos) oris, m. *fatica*, *πόνος*, operis functio, ex qua vires labuntur, opera, defatigatio, contentio, afflictatio. *Cic.* 2. *Tuscul.* c. 15. Interest aliquid inter laborem, & dolorem: sunt finitima omnino, sed tamen differt aliquid. Labor est functio quædam vel animi, vel corporis, gravioris operis & muneris: dolor autem motus asper in corpore, alienus a sensibus. Hæc duo Græci uno nomine appellant *πόνον*. itaque industrios homines illi studiosos, vel potius amantes doloris (*φιλοπόνους*) appellant, nos commodius laboriosos. *Id. pro Cæl.* c. 17. Omnem vitæ cursum in labore corporis, atque in animi contentione transigere. *Id.* 1. *de Or.* c. 33. Res est magni laboris. *Plaut. Rud.* 1. 3. 7. Hoc est mihi labori. *Plin.* l. 16. c. 11. *a med.* Lethargicos excitare, labor est. *è cosa di fatica: è difficile.* & *lib.* 11. c. 17. In labore esse. *Cic. pro Mur.* c. 18. Laborem sibi sumere, & alteri imponere. *Quintil. in proœm.* l. 1. alicui injungere. *Cic.* 2. de *Invent.* c. 38. Sumptum & laborem insumere in rem aliquam. *Id.* 5. *Verr.* c. *ult.* Laborem & sumptum ad incertum casum impendere. *Virg.* 2. *Georg.* v. 61. alicui rei laborem impendere. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 55. Multum operæ laborisque consumere. *Id.* 1. *ad Attic. ep.* 17. *circa med.* Laborem sustinere. & 4. *Acad.* c. 34. exantlare. *Id. de opt. gen. Orat.* c. 5. suscipere. *Virg.* 1. *Æn.* v. 14. adire. *Cic.* 3. *Attic. ep.* 15. *sub fin.* subire. *Id. pro Rosc. Com.* c. 16. *extr.* capere. *h. e.* subire, sentire. *Nep. in Eumen.* c. 18. *in fin.* ferre. *Liv.* l. 1. c. 54. pericula & labores obire. *Terent. Hecyr.* 1. 1. 29. Labori haud parcere. *Plin.* l. 3. *ep.* 1. *ad fin.* Laboribus conteri. *Cic. de clar. Orat.* c. 69. Labores magnos excipere. *Id.* 1. *Fam. ep.* 8. *circa med.* Laboribus maximis perfunctus. *Id. pro Arch.* c. 11. *ad fin.* Se in magnis laboribus exercere. & *mox.* Se magnis laboribus frangere. & 2. *de nat. Deor.* c. 23. Cum labore operoso moliri aliquid. *Id. pro Font.* c. 1. *ad fin.* Multo sudore ac labore quippiam facere. *Terent. Adelph.* 5. 4. 17. Sine labore potiri aliquid. & *Heaut. prol.* v. 4. Agere (in scena) cum labore maximo. *Plin.* l. 2. c. 63. Veneni haustu extinguimur, nullo labore. *Plin. alter* l. 2. *ep.* 19. Quæ scripsimus cum labore, etiam cum labore audiri putamus. *Cic. in Orat.* c. 34. Laborem levare alieni. *Id.* 3. *Fam. ep.* 6. *a med.* detrahere. *Ovid.* 7. *Metam.* v. 208. minuere. & *lib.* 3. v. 154. intermittere. *Curt.* l. 5. c. 13. relaxare. *Sil.* l. 4. v. 820. labori incumbere. *Cæs.* l. 3. *B. Gall.* c. 5. Ex labore se reficere. & *lib.* 5. c. 11. Ne nocturnis quidem temporibus ad laborem militum intermissis. *Sallust. in orat.* 2. *ad Cæs. a med.* Corpus in laboribus habui. *tenni sotto le fatiche.* ¶ Metonymice est molestia, calamitas, incommodum, *calamità*, *disgrazia*, *travaglio*, *disagio*. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 8. Cujus erga me singularem benevolentiam vel in labore meo, vel in honore perspexi. *Virg.* 4. *Æn.* v. 78. Iliacos iterum demens audire labores Exposcit. & *lib.* 2. v. 11. Trojæ supremum audire laborem. & *lib.* 5. v. 617. tædet pelagi perferre laborem. *i disagi della navigazione.* *Nep. in Annib.* c. *ult.* Multis variisque perfunctus laboribus. *Virg.* 1. *Georg.* v. 150. Mox & frumentis labor additus, ut mala culmos Esset rubigo, &c. *h. e.* malum. & *lib.* 4. v. 340. primos Lucinæ experta labores. *h. e.* nisus ac dolores pariendi. & *lib.* 2. v. 478. & *Ovid.* 7. *Metam.* v. 208. Lunæ labores. *l'ecclissi.* tunc enim laborare creditur. *Terent. Andr.* 5. 2. *in fin.* Tantum laborem capere ob talem filium! *tanto travaglio.* ¶ Item res gestæ bellicæ, *imprese militari*, quæ maxime laborem postulant. *Virg.* 11. *Æn.* v. 126. & *Val. Flacc.* l. 5. v. 133. Belli labores. *Claudian.* l. 1. *de laudib. Stilich.* v. 21. Decertati labores. ¶ Item opus rusticum. *Virg.* 2. *Georg.* v. 514. & *Horat.* l. 3. *od.* 24. v. 15. ¶ Item morbus, *malattia*. *Plaut. Curc.* 2. 1. 4. Valetudo decrescit, accrescit labor. *Vitruv.* l. 8. c. 3. Sulphurosi fontes nervorum labores reficiunt. ¶ Item dolor, *dolore*. *Scribon. Larg. compos.* 257. *ad fin.* Hoc medicamentum sine magno labore cadere cogit hæmorrhoidas. ¶ Item discrimen, periculum, *pericolo*. *Colum.* l. 9. c. 13. *de apibus.* Maximus autem earum labor est initio veris, quo tithymali floret frutex, &c. tali nocente cibo: quo cum se affatim repleverint, profluvio alvi intereunt. ¶ Item pondus, *peso*. *Plin.* l. 36. c. 22. *a med.* Hi lapides tractabiles in opere, laborem quoque tolerant. *Vitruv.* l. 2. c. 7. Saxa si sint in locis tectis, sustinent laborem; sin autem in apertis, friantur, & dissolvuntur. ¶ Item

vis,

vis, violentia, conatus. Val. Flacc. l. 2. v. 617. Has etiam terras, consertaque gentibus arva Sic, pelago pulsante, reor Neptunia quondam Cuspis, & adversi longus labor abscidit ævi. & vers. 285. Visa ratis sævæ defecta laboribus undæ. assalti, sforzi, impeti. Virg. 9. Æn. v. 404. Tu dea, tu præsens nostro succurre labori. attentato. ¶ Item artificium, lavoro, fattura. Val. Flacc. l. 1. v. 143. Poculaque, insignis veterum labor. & lib. 5. v. 453. nondum noscentibus, ille Quis labor. Virg. 1. Æn. v. 459. Artificumque manus inter se, operumque laborem Miretur. & lib. 6. v. 27. Hic labor ille domus, & inextricabilis error. h. e. ingeniosum opus labyrinthi. Val. Flacc. l. 2. v. 409. Dona duci promit, chlamydem, textosque labores. tele intessute, e storiate. ¶ Item cura, sollicitudo, cura, pensiero. Virg. 4. Æn. v. 379. Scilicet is Superis labor est: ea cura quietos Sollicitat. & lib. 1. v. 81. tuus, o regina, quid optes, Explorare labor. ¶ Metaphorice Id. ibid. v. 746. Hic canit errantem lunam, solisque labores, Unde hominum genus, & pecudes, &c. h. e. assiduum, celeremque cursum, ex quo laborare videtur. ¶ Labores uteri sunt filii, Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 193. tibi gaudia nostri Sanguinis, & caros uteri commendo labores. ¶ Inter ceteras Pestes, quas in vestibulo Ditis habitare, fingunt Poetæ, Laborem recenset Virg. Æn. 6. v. 277. ¶ Labos legitur apud Plaut. Merc. prol. v. 72. & Trin. 2. 1. 35. Terent. Heaut. 3. 1. 6. Catull. carm. 55. ad Camer. v. 13. Sallust. in Jug. c. 105. & in orat. Macri trib. pleb. Virg. loc. mod. cit. Valer. Flacc. l. 7. v. 361. & Non. c. 8. n. 27. &c. tametsi in his aliquando libri variant. Hac de re ita Quintil. l. 1. c. 4. (al. 6.) Nam ut Valesii, & Fusii in Valerios, Furiosque venerunt; ita arbos, labos, vapor etiam, & clamos, ac lases ætatis fuerunt. Servius ad Æn. 1. v. 257. observat, Sallustium pæne ubique labos dixisse.

LABORATUS, a, um, lavorato, fatto con istudio e fatica. ἐκπεπονημένος, labore ac studio factus, elaboratus. Cic. pro Cœl. c. 22. Sed hæc, quæ sunt oratoris propria, quæ mihi fructum aliquem ferre potuissent, cum a me ipso laborata proferri viderentur, &c. Plin. l. 5. c. 1. circa med. Laborata Herculi & Perseo. Virg. 1. Æn. v. 643. Arte laboratæ vestes. & lib. 8. v. 180. onerantque canistris Dona laboratæ Cereris. formento fatto in pane. Ovid. 3. Metam. v. 158. Antrum arte laboratum nulla. Quintil. l. 12. c. 6. Actio laborata dierum ac noctium studio. Martial. l. 4. epigr. 33. Laborati libri. Id. l. 9. epigr. 19. Curea laboratas antlia tollit aquas. h. e. magno labore haustas. Tertull. de virgin. veland. c. 10. Continentia laboratior. h. e. majore labore, ac difficultate custodita. ¶ Item per labores & ærumnas actus, laboriosus, exercitus, laborioso, calamitoso. Val. Flacc. l. 5. v. 885. Fata laborati Phryxus compleverat ævi. Stat. 1. Th. v. 341. Grata laboratæ referens oblivia vitæ.

LABORIÆ. V. Laborini.

LABORIFER, a, um, faticoso, ἐπίπονος, ferens laborem, laboris patiens, laboriosus. Ovid. 9. Metam. v. 285. Laboriferi cum jam natalis adesset Herculis. & lib. 15. v. 129. Laboriferi juvenci cædes. Stat. 6. Theb. v. 25. Claræ laboriferos cæli Tithonia currus Extulerat. Auson. Edyll. 4. v. 6. Grajo Schola nomine dicta est, Justa laboriferis tribuantur ut otia Musis.

LABORINI CAMPI, qui & Laborie appellantur, in Campania sunt, inter viam Consularem, quæ a Puteolis, & quæ a Cumis Capuam ducit: ceterorum qui in Campania, feracissimi. Plin. l. 3. c. 5. & lib. 17. c. 4. & lib. 18. c. 11. a med.

LABORIOSE, adverb. con fatica, ἐπιπόνως, cum labore. Cic. pro Rosc. Com. c. 11. Quo quisque est ingeniosior, hoc docet iracundius, & laboriosius. Id. 2. Verr. c. ult. Itaque semper hi diligentissime, laboriosissimeque accusarunt. Catull. epigr. 39. Male est, Cornifici, tuo Catullo; Male, mehercule, & laboriose. con del travaglio. Et Cels. l. 5. c. 17. sect. 2. Laboriosa conteruntur ea, ex quibus emplastra pastillique fiunt. con fatica e diligenza.

LABORIOSUS, a, um, faticoso, penoso, ἐπίπονος, qui multo cum labore fit, difficilis, molestus. Terent. Heaut. 4. 6. 2. Vel me hæc deambulatio, quam non laboriosa, ad languorem dedit. Cic. 3. de Legib. c. 8. Nihil erit his domo sua dulcius, nec laboriosius molestiusque provincia. Liv. l. 5. c. 19. ad fin. Operum longe maximum, ac laboriosissimum. Catull. carm. 1. v. 6. Omne ævum tribus explicare chartis, Doctis, Jupiter! & laboriosis. Nep. in Attic. c. 12. extr. Quod utrum ei laboriosius, an gloriosius fuerit, difficile fuit judicare. Gallus apud Non. c. 2. n. 491. Durum rus fugite, & laboriosum. ¶ Item qui in labore libenter versatur, qui multum laboris subit, & sustinet, faticchevole, industrioso, φιλόπονος. Cic. 2. Tuscul. c. 15. Industrios homines Græci studiosos, vel potius amantes doloris appellant: nos commodius laboriosos. Nep. in Timoth. c. 1. Fuit enim disertus, impiger, laboriosus. Colum. in fin. proœm. l. 6. Bos laboriosissimus hominis socius in agricultura. ¶ Item laboris plenus, h. e. multis laboribus exercitus, affaticato, travagliato. Cic. pro Mil. c. 2. Quid enim nobis duobus laboriosius? quid magis sollicitum, magis exercitum dici potest? Auct. carm. Priap. n. 61. Sed quod carmina pessimi poetæ Ramis sustineo laboriosis. ¶ Item qui multos dolores perfert. Cic. Phil. 11. c. 4. Dolores Trebonius pertulit magnos: multi ex morbi gravitate majores, quos tamen non miseros, sed laboriosos dicere solemus.

LABORO, as, avi, atum, faticare, durar fatica, πονέω. Primo neutrorum vim ac significationem habet, scilicet laborem sentio, cum labore ago, fatigor: & refertur ad corpus. Cic. 2. Tuscul. c. 15. Aliud est dolere, aliud laborare. Cum varices secabantur C. Mario, dolebat: cum æstu magno ducebat agmen, laborabat. Est inter hæc tamen quædam similitudo. Id. 5. Phil. c. 6. extr. Non quo ille scuta occulta esse vellet, sed ne familiares, si scuta ipsi ferrent, laborarent. Id. 5. Verr. c. 52. Quamdiu intelligebant, se se sibi, & populo R. non Verri, & Apronio serere, impendere, laborare. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Jumenta onere & jugo laborantia. ¶ Sæpe est morbo, aut dolore aliquo male habere. Cic. 7. Attic. ep. 2. Invaletudo tua me valde conturbat. significant enim tuæ litteræ, te prorsus laborare. che tu sii formalmente ammalato. & lib. 7. Fam. ep. 26. Cum decimum jam diem graviter ex intestinis laborarem. essendo travagliato da diarrea. & lib. 9. ep. 23. Laborare ex pedibus. aver la podagra. & lib. 2. Tuscul. c. 25. ex renibus. Terent. Andr. 1. 5. 34. a dolore. sentir i dolori del parto. & Colum. l. 2. c. 10. frigore. & Plin. l. 32. c. 10. a med. a frigore. esser intirizzito. & l. 24. c. 10. torminibus. & lib. 17. c. 24. fame & cruditate. Martial. l. 1. epigr. 99. podagra. Sueton. in Claud. c. 44. abundantia. di replezione. Horat. l. 3. od. 22. laborantes utero puellæ. che anno i dolori di parto. ¶ Hinc ad alia quoque mala refertur sive corporis, sive animi, quibus urgemur ac premimur. Cic. pro Cluent. c. ult. Laborare ex invidia. esser odiato. & Liv. l. 6. c. 2. odio apud hostes, contemptu inter socios. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 9. a re frumentaria. penuriare di grano. Sueton. in Aug. c. 47. ære alieno. & Cæs. l. 3. B. Civ. c. 22. ex ære alieno. esser oppresso da debiti. Justin. l. 16. c. 3. pestilentia. Sueton. in Ner. c. 2. obsidione. essere stretto d'assedio. Cic. Fam. 16. ep. 11. ex desiderio. Id. 2. de Invent. c. 2. ex inscientia. esser ignorante. Horat. l. 1. sat. 4. v. 26. ob avaritiam, aut ambitione. Est qui legit ob avaritiam. Justin. l. 4. c. 3. discordia. Quintil. l. 12. c. 9. a med. crimine temeritatis. esser tenuto per temerario. Sic lib. 4. c. 1. opinione arrogantiæ. Id. l. 12. c. 9. fastidio. essere fastidioso o disprezzante. Liv. l. 34. c. 4. Diversis duobus vitiis, avaritia & luxuria, civitas laborat. Horat. l. 1. od. 17. v. 19. laborantes in uno Penelopen, vitreamque Circen. h. e. flagrantes amore unius Ulyssis. Liv. l. 21. c. 39. Laborare a veritate. h. e. deficere, abesse. Al. aliter leg. Martial. l. 5. epigr. 79. Si tristi domicœnio laboras. se sei costretto a cenar a casa tua. Cels. l. 2. c. 7. Quibus causa doloris, neque sensus ejus est, his mens laborat. delira. ¶ Absolute dicitur de iis, qui aliqua re inferiores sunt, & a validiore premuntur. Quintil. l. 4. c. 1. Est enim naturalis favor pro laborantibus. per chi è al di sotto: qui causa laborant, ut Id. ibid. loquitur. Hinc sæpe adhibetur in re militari. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 26. Quos laborantes conspexerat, iis subsidia submittebat. durar fatica a mantenersi a fronte del nemico. & lib. 7. c. 67. Si qua in parte nostri laborare, aut gravius premi videbantur. & lib. 2. B. Civ. c. 6. Suis laborantibus succurrere. ¶ Passive impersonaliter, Id. l. 7. B. Gall. c. 85. Maxime ad superiores munitiones laboratur. ¶ Laborare alicui, laborando inservire. Sil. l. 8. v. 116. Nigro forte Jovi, cui tertia regna laborant. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 6. Triremes adeo graviter inter se incitatæ conflixerunt, ut vehementissime utræque ex concursu laborarent. restarono danneggiate. Petron. in Satyr. c. 23. Detectus paries nimbo laborat. patisce. Horat. l. 2. od. 9. v. 6. Aquilonibus laborant querceta Gargani. & od. 9. l. 1. Vides, ut alta stet nive candidum Soracte, nec jam sustineant onus silvæ laborantes. Id. l. 2. sat. 4. v. 19. conclusas hircinis follibus auras, Usque laborantes, dum ferrum emolliat ignis. Colum. l. 12. c. 2. ante med. Oleis laborantibus, circum radices amurcam conveniet infundere. ammalate. Ovid. 2. ex Pont. ep. 6. v. 21. laborantem ratem deserere. pericolante. Quintil. l. 9. c. 4. ante med. Vocalium concursu hiat, & intersistit, & quasi laborat oratio. Petron. in Satyr. c. 115. Sinite, me sententiam explere: laborat carmen in fine. Flor. l. 1. c. 12. extr. Laborat Annalium fides, ut, Vejos fuisse credamus. h. e. Annales vix fidem faciunt, ut credamus, &c. penano a farci credere. ¶ Sæpe refertur ad animum, & significat laborem, ac studium impendere, contendere, curare, niti, conari, procurare, studiarsi, affannarsi, far di tutto per ottener qualche cosa. Cic. Parad. 2. Quid enim ego laboravi, aut quid egi, aut in quo evigilaverunt curæ & cogitationes meæ? Cæs. 7. B. Gall. c. 31. Animo laborabat, ut reliquas civitates adjungeret. & lib. 1. c. 31. Non minus se id contendere & laborare, ne ea enuntiarentur, quam uti ea, quæ vellent, impetrarent. Cic. 5. Verr. c. 57. extr. Sponsio illa ne fieret, laborasti. Id. de Provinc. Consul. c. 11. Ut vos decerneretis, laboravi. Id. 2. de nat. Deor. l. 3. c. 24. & de univ. Orat. cap. 8. extr. Laborare in re aliqua. Id. pro Cæcin. c. 1. & Fam. 13. ep. 26. sub fin. de re aliqua. Id. pro Dom. c. 21. extr. pro salute alicujus. Senec. 3. de Ira, c. 41. Nil in famam laboremus. sequatur vel mala, dum bene merentes. h. e. de fama. Quintil. l. 6. c. 4. circa memoriam, & pronuntiationem. Id. l. 8. c. 2. a med. In hoc etiam malum a quibusdam laboratur. h. e. labor ac studium impenditur, ut hoc malum adsciscant. ¶ Cum infinito, Nep. in Pelop. c. 3. Ut ne quærere quidem de tanta re laborarint. Horat. l. 2. od. 3. v. 12. obliquo laborat Lympha fugax trepidare rivo. Id. in Ar. Poet. v. 434. Reges dicuntur multis urgere culullis, Et torquere mero, quem perspexisse laborant, An sit amicitia dignus. h. e. nosse curant. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 77. cui placuisse laborem? Id. Metam. 13. v. 185. quæ nunc quoque ferre laboro. Plin. l. 1. ep. 10. Amarique ab eo laboravi. Justin. l. 21. c. 5. ad fin. Laborabat invidiam demere. Adde Stat. 1. Theb. v. 489. ¶ Non laboro, nihil laboro, non curo, non sum anxius, non mi curo, non mi travaglio, non ci penso. Cic. pro Rosc. Amer. c. 34. Cujus manu sit percussus, non laboro. Id. pro Rosc. Com. c. 15. Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. Id. Phil. 8. c. 9. Tironi prospicit: de se nihil laborat. Id. 16. Fam. ep. 4. Nihil laboro, nisi ut salvus sis. ¶ Secundo habet vim activam, & accusativum regit, & significat elaborare, facere, lavorare, fare. Horat. epod. 5. v. 60. quale non perfectius Meæ laborarint manus. Propert. l. 4. el. 3. v. 33. Noctibus hibernis castrensia pensa

sa laboro : *Tacit. de Germ. c.* 45. Frumenta ceterosque fructus patientius, quam pro solita Germanorum inertia, laborant. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 10. Sed mortalis honos, agilis quem dextra laborat. *Sil. l.* 16. *v.* 411. Et nobis, & equis letum commune laboras. *h. e.* paras, struis. *Plin. in proœm. l.* 23. Ex me parata omnia, nec curvo laboranda, sed se porrigentia ultro. *h. e.* cum labore colligenda.

LABOS. V. *Lăbor*.

LABOSUS, a, um, *faticoso*, idem quod laboriosus: a *labos*. Ita *Non.* apud quem *c.* 8. *n.* 46. *Lucilius*: Præterea omne iter hoc est labosum, atque lutosum. *Id. ibid.* Tantalus labosas pœnas luit.

LABRADEUS, i, m. Λαβραδεὺς, cognomen Jovis, qui in Caria colebatur. Hujus simulacrum primum dicitur consecrasse Arselis rex, cum Gygi adversus Candaulem Lydorum regem suppetias tulisset, indeque securim, Lydorum regum gestamen, in Cariam retulisset. Securim autem Lydi λάβρυν appellant. Unde Jovi Labradeo cognomen factum est. V. *Cal. l.* 6. *c.* 11. ¶ Jovis Labradei meminit etiam *Plin. l.* 32. *c.* 2. ubi tamen *Harduin.* ex *Æliano* legit *Labrandeus*, Λαβρανδεὺς: ex Labranda Cariæ vico ducta appellatione.

LABROS, i, nomen canis apud *Ovid. Metam.* 3. *v.* 224. ita dicti a voracitate. nam λάβρος voracem sonat. ¶ Indidem dictus est *labrus*, piscis marini genus, cauda placens, apud *Plin. sub fin. l.* 32.

LABROSUS, a, um, *chi ha grandi labbra*, πρόχειλος, extremitates habens prominentes, veluti quædam labra. *Cels. l.* 7. *c.* 26. *sect.* 2. *sub fin.* Ferramentum fecit in summa parte labrosum.

LABRUM, i, n. *labbro*, χεῖλος, extrema oris pars in animali, de cujus mutatione in *Labium* dictum est. Fere adhibetur in plurali numero. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 31. Apes, quas dixisti in labris Platonis consedisse pueri. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 14. Omni parte corporis rasa, præter caput, & labrum superius. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 43. Poculo labra admovere. *& lib.* 11. *Æn. v.* 572. teneris immulgens ubera labris. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 60. Labra movet metuens audiri. *Id. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 137. hæc ego mecum Compressis agito labris. *h. e.* tacitus considero. *Valer. Æditnus* apud *Gell. l.* 19. *c.* 9. Quid mi abs te quæram? verba labris abeunt. *Quintil. l.* 1. *c.* 11. (*al.* 19.) *circa med.* Observandum ut recta sit facies dicentis, ne labra distorqueantur. *& lib.* 11. *c.* 3. *circa med.* Labra male porrigere, scindere, adstringere, diducere, replicare, in latus trahere. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 24. Vix labra diduxit. *appena aprì la bocca*. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 622. longa manantia labra saliva. *bavose*. *Cn. Matius* apud *Gell. l.* 20. *c.* 9. Labra labris conserere. *h. e.* osculari. quod, Labra labellis ferruminare, *Plaut. Mil.* 4. 8. 25. dixit. & *Pseud.* 5. 1. 14. Labra ad labella adjungere. *Petron. in Satyr. c.* 132. Osculis collisa labra crepitabant. *& cap.* 26. Labra valgiter commovere. *& in fragm. Tragur. c.* 52. *Burm.* Demisso labro orare. *Nigid.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 4. Projectis labris pronuntiare. *Lucret. l.* 5. *v.* 1406. calamos unco percurrere labro. ¶ Urbane *Plaut. Trin.* 4. 2. 63. *&* 65. Devoravi nomen imprudens modo: atqui etiam modo versabatur mihi in labris primoribus. *l'avea sulla punta della lingua*. ¶ *Linere alicui labra* proverbiali locutione apud *Martial. l.* 3. *epigr.* 42. est decipere, verba dare: quod *os sublinere* dixit *Plaut. Merc.* 2. 4. 17. ¶ *Primis* aut *primoribus labris gustare*, aut *attingere* est leviter quid attingere, addiscere, cognoscere, *leggermente*, *superfizialmente*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 8. Hunc censes primis, ut ajunt, labris gustasse physiologiam, qui quidquam, quod ortum sit, putet æternum esse posse? *pensi, che ne sappia straccio?* & *lib.* 1. *de Orat. c.* 19. Quæ isti rhetores ne primoribus quidem labris attigerunt. *Id. pro Cæl. c.* 12. Qui primoribus labris gustassent hoc vitæ genus, & extremis, ut dicitur, digitis attigissent. ¶ Simile est illud *Senec. ep.* 10. Non a summis labris ista venerunt: habent hæ voces fundamentum. *h. e.* dicta sunt hæc ex intimo animi sensu, & non ore solum prolata. ¶ *Similem habent labra lactucam*, proverb. apud *D. Hieronym. epist.* 43. *ad Chromat. ad fin.* dictum a M. Crasso, cum vidisset asinum carduos comedentem: quod illi risum elicuit, qui neque antea, neque post ridens visus est unquam, teste *Lucilio* apud *Cicer.* 5. *Fin. c.* 30. & *Tuscul.* 3. *c.* 15. Proverbium habet locum, ubi similia similibus contingunt, ut perforatæ navi debilis gubernator, & cæcus cæco dux viæ, & talis sit rector, quales illi, qui reguntur: quo sensu Itali dicimus, *a popolo pazzo prete spiritato*. ¶ Per similitudinem *labrum* est extrema ora cujusque rei, *estremità*, *orlo*, *margine*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 72. Ut ejus fossæ solum tantundem pateret, quantum summa labra distabant. (Adde *Liv. l.* 37. *c.* 37. *extr.*) *& lib.* 6. *c.* 27. Cornua ab labris argento circumcludunt, atque pro poculis utuntur. *Cato R. R. c.* 107. Labra doliorum circumlinere. *Petron. in Satyr. c.* 102. Vos in duas pelles conjiciam, apertis aliquatenus labris, quibus spiritum recipere possitis. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *ad fin.* Boleti rancido aspectu, livido colore, pallido per ambitum labro. *Sisenna* apud *Non. cap.* 6. *n.* 8. Innoxios trementibus artubus repente extrahit, sistitque in labro summo fluminis. *Plin. l.* 31. *c.* 2. *ad fin.* Herba in labris fontis virens. *Id. l.* 21. *c.* 5. Lilium resupinis per ambitum labris. *Id. l.* 17. *c.* 22. Scrobes pulvinatis a devexitate labris. ¶ *Labrum* pro fossa cum aggere positum est in illo *Auson. de clar. Urbib. n.* 5. *v.* 9. Mœniaque in valli formam circumdata labro. ¶ Denique *labrum* est vas grande, latique oris, diductas habens oras, & in exteriorem partem, in modum labrorum, repandas, *vaso d'ampia bocca*, *conca*, *vasca*. Hinc labrum lupinarium, & aquarium est apud *Caton. R. R. c.* 10. *&* 11. eluacrum, *cap.* 21. olearium, *cap.* 13. & apud *Colum. l.* 12. *c.* 50. *circa med.* fictile, aut lapideum condendis ficis, apud *eund. ibid. c.* 15. De vinario labro est illud *Virg.* 2. *Georg. v.* 6. spumat plenis vindemia labris. *a piene tina*. De aquario *lib.* 12. *Æn. v.* 417. hoc fusum labris splendentibus amnem Inficit. *& Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ante med.* Marmoreo labro aqua exundat. De balneario *Ovid.* 4. *Fast. v.* 761. Nec Dryadas, nec nos videamus labra Dianæ. *& Cic.* 14. *Fam. ep.* 20. Labrum si in balineo non est, &c. ¶ Labrum Venerium herba est in fluminibus nascens, de qua *Plin. l.* 25. *sub fin.*

LABRUS. V. *Labros*.

LABRUSCA, æ, f. *sorta di vite salvatica*, *lambrusca*, ἀγριάμπελος, vitis agrestis: ita dicta, inquit *Serv. ad Virg. Ecl.* 5. *v.* 7. & *Non. c.* 6. *n.* 8. quod in labris, h. e. extremitatibus agrorum, seu in sepibus nascatur: quod & *Isid. l.* 17. *Orig. c.* 5. exscripsit. *Virg. loc. cit.* antrum Silvestris raris sparsit labrusca racemis. ¶ Adjective *Colum. l.* 8. *c.* 5. *ad fin.* Uva labrusca, de vepribus immature lecta. *Plin. l.* 12. *c.* 13. Labrusca vitis.

LABRUSCUM, i, n. *uva salvatica*, fructus labruscæ vitis. *Virg. in Cul. v.* 52. Densaque virgultis avide labrusca petuntur.

LABUNDUS, a, um, *cadente*, *scorrente*, labens. *Accius* apud *Non. c.* 10. *n.* 4. Unda sub undis labunda sonit.

LABURNUM, i, n. arbor Alpina, dura, candidaque materia, aquas refugiens, cujus florem cubitali longitudine non attingunt apes, ut *Plin. l.* 16. *c.* 18. tradit. *Id. l.* 17. *c.* 22. *ante med.* optimos ex eo palos pedandis vitibus fieri docet.

LABYRINTHEUS, a, um, ad labyrinthum pertinens, λαβυρίνθειος. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 114. Ne labyrintheis e flexibus egredientem Tecti frustraretur inobservabilis error.

LABYRINTHICUS, a, um, labyrintheus. *Sidon. l.* 9. *ep.* 13. *in carm.* Iter asperum, viasque labyrinthicas cucurrit. *Id. l.* 11. *ep.* 4. Quæstionum insolubilitas labyrinthica.

LABYRINTHUS, i, m. *laberinto*, λαβύρινθος, locus multis viarum ambagibus inflexus, ex parietibus, vel ex arboribus: a λαβύρος, fovea, vel a λαβεῖν, & εἴσω, quod prehendendo decipiat, vel a λαβεῖν θύρας, quasi λαβίθυρος, quod varia ab ingresso aperiuntur, & quasi prehenduntur ostia, nec tamen exitus invenitur. *Senec. epist.* 44. *extr.* Quod evenit in labyrintho properantibus, ipsa illos velocitas implicat. ¶ Quatuor præcipue labyrinthi celebrantur a *Plin. l.* 36. *c.* 13. Primus fuit Ægyptius, in urbe Heliopoli, omnium maximus, portentosissimum humani ingenii opus, lapideis e Paro columnis in introitu, reliquis Syeniticis. Secundus Creticus, apud Gortynam urb. perplexis parietibus, factus a Dædalo (qui exemplar ab Ægyptio sumpsit) jussu Minois, in quo Minotaurus monstrum inclusum est. Centesimam tantum portionem ejus, qui in Ægypto erat, continebat, itinerum tamen ambagibus, occursibus, & recursibus multo admirabilior fuit. Tertius fuit Lemnius columnarum nitore insignis. Centum enim & quinquaginta columnas habebat. Quartus fuit Italicus, quem Porsena Hetruscorum rex sepulchri causa sibi exstruxit. V. *Plin. loc. cit.* De Ægyptio multa habet & *Pompon. Mela l.* 1. *c.* 9. *a med.* De Cretico *Ovid.* 8. *Metam. v.* 159. Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis, Ponit opus: turbatque notas, & lumina flexum Ducit in errorem variarum ambage viarum, &c. *Virg.* 5. *Æn. v.* 588. Ut quondam Creta fertur labyrinthus in alta, Parietibus textum cæcis iter, ancipitemque Mille viis habuisse dolum, qua signa sequendi Falleret indeprensus & irremeabilis error.

LAC, lactis, n. *latte*, γάλα, succus maternus, quo statim a partu animal nutritur: a genitivo γάλακτος Græcæ vocis allatæ. Caret autem plurali numero. *Lucret. l.* 5. *v.* 811. femina quæque, Cum peperit, dulci repletur lacte. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 21. Ipsæ lacte domum referent distenta capellæ ubera. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 1. Ut pæne cum lacte nutricis errorem suxisse videamur. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 1. Maximam partem lacte atque pecore vivunt. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 15. Agni a lacte depulsi. *slattati*. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 444. Lac dare alicui. *allattare*. & *lib.* 3. *de ar. am. v.* 627. Lac recens. quod *Virg.* dixit *Ecl.* 2. *v.* 22. Lac novum. *fresco*. & *Georg.* 3. *v.* 463. concretum. *rappreso*. ¶ In sacris lac, ut vinum, mel, lar, sal, sæpe locum habuit. V. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 67. *lib.* 3. *Æn. v.* 66. *lib.* 5. *v.* 78. *lib.* 1. *Georg. v.* 344. & *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 143. Præcipue vero rustici, & pauperiores lacte diis supplicabant, quod majoris pretii hostias habere non possent, ut *Plin.* adnotavit *in præfat. Hist. nat.* ¶ *Tam simile est, quam lac lacti*, proverb. de rebus simillimis, *Plaut. Mil.* 2. 2. 85. *Amph.* 2. 1. 54. *& Merc.* 5. 9. 30. ¶ *Lac gallinaceum* item proverbio dicitur de re admodum rara, & singulari, ὀρνίθων γάλα. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 38. *Burm.* & *Plin. in præfat. Hist. nat.* ¶ *Lac* etiam dicitur succus quarundam herbarum & arborum, lacti simile. *lattificcio*. *Cels. l.* 5. *c.* 7. Lac caprifici. *Colum. l.* 7. *c.* 8. Ficulneum lac. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 606. Innumeræque herbæ, quarum de lacte soporem Nox legit. ¶ Item lacteus color. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 290. *de tauro*. Signatus tenui media inter cornua nigro. Una fuit labes: cetera lactis erant. ¶ Translate *Plaut. Truncul.* 1. 2. 77. In melle sunt linguæ sitæ vestræ, atque orationes, lacteque: corda felle sunt lita. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Satiari velut quodam jucundioris disciplinæ lacte. ¶ In masculino genere. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 71. *Burm.* Servi homines sunt, & æque unum lactem biberunt. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 16. Quæ nec lactem, nec lanam habent. *Gell. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Præsertim si ista, quam ad præbendum lactem adhibetis, aut serva, aut servilis est. *Apul. l.* 8. *Metam.* Vini cadum, & lactem, & caseos donare. ¶ Olim declinabant *lacte*, *is*. *Plaut. Merc.* 5. 9. 30. Neque aqua aquæ, neque lacte est lacti usquam similius. Adde *Enn. Cass. Hemin. Cæcil.* & *Varron.* apud *Non. c.* 8. *n.* 4. *&* 19. & *Caton.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 79. *Putsch.* Sic *Apul. loc. cit.* Eum rogavit, haberet ne vænui lacte liquidum. Apud *Plin. l.* 15. *c.* 15. dicitur *lacte* succus pyrorum, quæ Falerna cognominantur, & magna vi succi abundant. ¶ Quidam, inquit *Martian. Capell. l.* 3. *pag.* 81. cum *lac* dicunt, adjiciunt *t*, propter quod facit *lactis*. Sed Virgilius (*Ecl.* 2. *v.* 22.) *Lac mihi non æstate*

ſlato notum, non frigore deſit. Quippe cum nulla apud nos nomina in duas mutas exeunt: & ideo Veteres *lacte* in nominativo dixerunt. Hæc *Martian.* quæ lucem afferunt loco illi *Auſonii in Technopægn. in Grammaticomaſt. v.* 12. Vox ſolita, & cunctis notiſſima, ſi memores, lac: Cur condemnetur, ratio magis ut faciat lact? *Valer. Prob. in Cathol. pag.* 1445. monet, *lact* apud ſolum *Varron. de L. L.* reperiri. ¶ *Lactes* V. infra ſuo loco.

LACÆNA, æ, f. *Spartana*, Lacedæmonia, Spartana. *Virg.* 2. *Georg. v.* 487. & virginibus bacchata Lacænis Taygeta. *& lib.* 6. *Æn. v.* 511. Scelus exitiale Lacænæ. *h. e.* Helenæ. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 150. ferventa cæde Lacænæ. *h. e.* Clytæmnæſtræ. *Martial. l.* 9. *epigr. ult.* Cycno nupta Lacæna, *h. e.* Leda. ¶ Lacænæ cauſa memorantur a *Claudian. l.* 3. *de laudib. Stilich. v.* 300. V. *Laco*.

LACCA, æ, f. tumor morboſus in cruribus jumentorum, ad ſimilitudinem veſicæ. *Veget. de re Veterin. l.* 1. *c.* 27. & *lib.* 3. *c.* 19. ¶ Item genus herbæ ſuccum ſerentis ad ictericos utilis. *Apul. de herb. c.* 3. *in fin.*

LACCARII, orum, qui foſſas, vel puteos fodiunt. Legunt nonnulli apud *Imp. Conſtantin. lib.* 10. *Cod. tit.* 64. *leg.* 1. ubi alii *lecticarii*.

LACEDÆMON, ŏnis, m. Λακεδαίμων, filius Jovis ſecundi ex Taygeta filia Agenoris regis Phœnicum. Alii dicunt filium fuiſſe Semeles ex patre incerto. Regnavit in Laconia, in urbe Sparta. Hinc urbs *Lacedæmon* dicta eſt, populi *Lacedæmonii*. De urbe *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 189. quidquid Lacedæmone tota Oſtendi dignum, conſpicuumque fuit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 363. Phrygius penetrat Lacedæmona paſtor. *Nep. in Lyſandr. c.* 3. Legatos Lacedæmona miſerunt. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 15. *extr.* Illa ſevera Lacedæmon. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 10. Patiens Lacedæmon. *Plin. l.* 16. *c.* 8. *in fin.* Circa Ella & Lacedæmonem. ¶ Ultima longa eſt: ſed corripitur a *Sidon. carm.* 5. *v.* 44. (*fere*) Aethis mel, Phœnix palmas, Lacedæmon olivum. ¶ *Lacedæmones*, um ſunt Spartani. *Mamertin. in Paneg. ad Maximian. c.* 9. Gemini illi reges Lacedæmones Heraclidæ.

LACEDÆMONIUS, a, um, *Spartano*, Λακεδαιμόνιος, ad Lacedæmonem pertinens, Spartanus. *Plin. l.* 36. *c.* 7. Lacedæmonium marmor viride, cunctiſque hilarius. *Horat. in fin. od.* 5. *l.* 3. & *Ovid.* 15. *Metam. v.* 50. Lacedæmonium Tarentum. *h. e.* a Spartanis conditum. Sic de eod. *Petron. in Satyr. c.* 5. Seu Lacedæmonio tellus habitata colono. *Martial. l.* 2. *epigr.* 43. Lacedæmonius Galeſus. *h. e.* qui prope Tarentum fluit, ut *Serv. ad lib.* 4. *Georg. v.* 126. docet. *Lucan. l.* 3. *v.* 169. Heniochi Lacedæmonii. *h. e.* a Lacedæmoniis, Caſtore & Polluce, oriundi, ut apud *Plin. l.* 6. *c.* 5. legitur. *Grat. in Cyneg. v.* 101. Lacedæmoniæ Amyclæ. *h. e.* quæ in Laconia ſunt, ab Amycla Lacedæmonum conditæ, ut *Steph. de Urbib.* docet: ad diſcrimen alterius urbis cognominis in Italia. *Juvenal. ſat.* 11. *v.* 173. Lacedæmonius orbis. *h. e.* vel annulus, quod Lacedæmoniorum inventum eſſe dicitur, vel trochus: vel genus ſaltationis Lacedæmoniis uſitatæ: vel menſa rotunda e marmore Lacedæmonio. Adeo abſcurus eſt locus, & variis conjecturis expoſitus. ¶ *Lacedæmonii*, *orum* ſunt Spartani. *Cic. Nep. Salluſt. Liv. Plin. Juſtin. Flor. Tacit.* &c.

LACER, a, um, *troncato*, *tronco*, *mozzato*, *mozzo*, *tagliato*, κολοβὸς, ἀκρωτηριασθείς, amputatus, truncatus, mutilatus, abſciſſus, mutilus. *Feſtus*. Lacerare, dividere, comminuere eſt. Lacer, quod auribus curtatis eſt. Lacerum, quodcunque eſt in corpore imminutum. *Aſcon. in Verr.* 2. *c.* 6. Lacer dicitur amputatis a corpore ſuiſnum membris, hoc eſt auribus, oculiſque. *Virg.* 6. *Æn. v.* 490. laniatum corpore toto Deiphobum videt, lacerum crudeliter ora, Ora, manuſque ambas. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 97. Caput lacerum cornu. ¶ Hinc metaphorice *lacera caſtra* dixit *Sil. l.* 15. *v.* 9. de exercitu, qui ducem in prœlio amiſit. ¶ Item diſciſſus, diſcerptus, diſtractus, *lacerato*, *ſquarciato*, *ſtracciato*, διασπασθείς, τρυχηρὸς. *Liv. l.* 1. *c.* 28. *ſub fin.* In diverſum iter equi concitati, lacerum in utroque curru corpus portantes. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 522. Mille lacer ſpargere locis. *& lib.* 2. *v.* 318. Sparſaque ſunt late laceri veſtigia currus. *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 45. Laceras puppes reficere. *Juſtin. l.* 11. *c.* 4. *ſub fin.* Corpus verberibus lacerum. *Senec. in Phœniſſ. v.* 162. Laceræ unguibus venæ. *Martial. de Spectac. epigr.* 7. Vivebant laceri membris ſtillantibus artus. *Stat.* 10. *Theb. v.* 8. inhonora cohors laceris inſignibus. *Id. l.* 3. *ſilv.* 3. *v.* 133. Laceri crines. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 509. Cum laceras aries, balliſtave concutit arces. *Tacit.* 3. *Hiſt. c.* 10. Lacera veſte. *Id.* 15. *Ann. c.* 40. *extr.* Tectorum veſtigia lacera & ſemiuſta. *Grat. in Cyneg. v.* 408. deformis lacerum dulcedine corpus Perſequitur ſcabies. *graffiata*. ¶ Active, lacerans, *lacerante*. *Ovid. Metam. l.* 8. *v.* 878. Ipſe ſuos artus lacero divellere morſu Cœpit. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c.* 39. Sparſas, atque, ut ita dicam, laceras gentilitates colligere atque connectere. *Senec. in Thyeſt. v.* 432. Laceræ domus artus componere. *Rutil. l.* 1. *Itiner. v.* 331. Lacera urbs. *ſaccheggiata*. Sic *verſ.* 19. Laceri poſt longa incendia fundi. *poſſeſſioni disfatte*.

LACERABILIS, le, adject. qui lacerari poteſt. *Auſon. Edyll.* 15. *v.* 17. ipſa ſenectus Objicit innumeris corpus lacerabile morbis.

LACERATIO, onis, f. *lacerazione*, *ſquarciamento*, *ſtracciamento*, ἄμυξις, σπαραγμὸς, actus lacerandi, laniatus. *Cic. in Piſon. c.* 18. Si te, & Gabinium cruci ſuffixos viderem, majore afficerer lætitia ex corporis veſtri laceratione, &c. *Id.* 3. *Tuſcul. c.* 26. Muliebres lacerationes genarum. Adde *Liv. l.* 7. *c.* 4.

LACERATOR, oris, m. *laceratore*, δάπτης, qui lacerat. *Auguſtin. de morib. Eccleſiæ Cathol. c.* 1.

LACERATUS, a, um, *lacerato*, *ſquarciato*, diſcerptus, diſciſſus, laniatus, ἀμυχθείς. *Liv. l.* 3. *c.* 58. *a med.* Sciſſa veſte tergum laceratum virgis oſtendit. *Phædr. l.* 2. *fab.* 3. Laceratus morſu canis. *Ovid.* 5. *Triſt. el.* 7. *v.* 35. & *Curt. l.* 4. *c.* 3. Navis lacerata fluctibus, *malconcia*. *Curt. l.* 4. *c.* 10. Lacerata veſte. *Id. lib.* 10. *c.* 5. & *lib.* 3. *c.* 11. Lacerati crines. *Sueton. in Aug. c.* 91. Lectica confoſſa atque lacerata. ¶ Translate *Sueton. in Cæſ. c.* 75. *extr.* Lacerata exiſtimatio alicujus carminibus maledicentiſſimis. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Nihil eſt tot ac tam variis affectibus conciſum atque laceratum, quam mala mens.

LACERNA, æ, f. *gabbano*, *ſaltù*, τρίβων, φαινόλης, veſtis exterior ex panno craſſiore, quæ togæ ſuperinduebatur, vel tunicæ ſine illa; habebatque uſum contra pluvias, ac frigus, ut pallium & pænula, ac tum domi, tum militiæ adhibebatur a Romanis. De vocis origine nihil certi affertur ab Etymologis. Geſtabatur tam in Urbe, tum extra: ſed in Urbe, ſine cauſa frigoris aut pluviæ, lacernatum eſſe turpe fuit: ut ex *Cicer.* 2. *Phil. c.* 30. *Sueton. in Aug. c.* 40. *extr.* & *Gell. l.* 13. *c.* 21. colligitur. Quin & honoris cauſa ſolebant, ſuperveniente Principe, eam deponere, v. g. in ſpectaculis, in quibus, quod ſub dio fierent, lacernis uti ad frigus arcendum, & ſubita cœli, fas erat: quod factum in honorem Claudii, *Sueton. in ejus vita*, *c.* 6. narrat. De uſu ejus in ſpectaculis eſt & illud *Martial. l.* 14. *epigr.* 137. cujus lemma eſt, *Lacerna alba*: Amphitheatrales nos commendamus ad uſus, Cum tegit algentes noſtra lacerna togas. Quod frequentiſſima eſſet in militia, ſatis, præter cetera, oſtendunt illa *Ovid.* 2. *Faſt. v.* 745. *de Lucretia*. Mittenda eſt domino (nunc, nunc properate puellæ) Quamprimum noſtra facta lacerna manu. *& Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 18. Texitur hæc caſtris quarta lacerna tuis. Adde *Vellej. l.* 2. *c.* 70. & ſic. ex quo utroque loco, cum de ducibus ſermo ſit, confirmari fortaſſe poteſt, quod quidam putant, lacernam militarem eandem cum chlamyde omnino fuiſſe. Quod vero etiam inter domeſticas veſtes enumeranda ſit, indicare videtur locus *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 85. quem integrum V. ¶ Forma lacerna fuit chlamydi ſimilis, ſcil. aperta & laxa, fibula in humero, vel ad pectus connexa, longior tamen, quam chlamys, & fluxior, et quæ frigori, & pluviæ arcendæ, totique amiciendo corpori inſtituta fuit. Ejus uſus ſero apud Romanos cœpit, cum primus *Cicero* credatur ejus mentionem feciſſe. Materia fuit craſſior lana, ut dictum eſt: color fere vel nativus lanæ, vel pullus: ſed procedente luxu, & frequente ejus uſu in ipſa Urbe, ex pretioſiore materia, & colore a divitibus geſtari cœpta eſt. Hinc Tyrias, auratas, coccineas, & purpureas lacernas legimus apud *Juvenal. ſat.* 1. *v.* 27. & *ſat.* 10. *v.* 212. & *Martial. l.* 14. *epigr.* 131. & *lib.* 13. *epigr.* 87. & *lib.* 5. *epigr.* 8. V. de his plura apud *Ferrar. de re Veſtiar. par.* 2. *l.* 1. &c. & *To.* VI. *antiquit. R. Græv.* & *Priſc. in Lex.* ¶ An & mulieres lacernis uterentur, V. in ſequenti verbo.

LACERNATUS, a, um, *ingabbanato*, lacerna indutus, χλαμυδωτὸς. *Vellej. l.* 2. *c.* 80. Cum inermis, & lacernatus eſſet. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 69. *Burm.* Lacernatus cum flagello mulionum fata egit. *Juvenal. ſat.* 1. *v.* 69. Ipſe lacernatæ cum ſe jactaret amicæ. *h. e.* virili veſte indutæ, qualis erat lacerna. Quidam putant indicari hic Sporum a Nerone adamatum, & ab eo muliebri Auguſtarum habitu adornatum, ut eſt apud *Sueton. in Ner. c.* 28. atque inde colligi, etiam feminas lacernis uſas fuiſſe.

LACERNULA, æ, f. *gabanella*, χλαμύδιον, parva lacerna. *Arnob. l.* 2. *pag.* 56. Lænas, lacernulas, trabeas.

LACERO, as, avi, atum, a. 1. *mozzare*, *troncare*, *tagliar via*, ἀποκόπτω, vel abſcindo, amputo, divido. *Feſt.* Lacerare, dividere, comminuere eſt. *Horat. l.* 3. *od.* 27. *v.* 46. lacerare ferro, & Frangere enitar modo multum amati Cornua monſtri. V. *Lacer*. ¶ Item conſumere, abſumere. *Vellej. l.* 2. *c.* 51. Cum utrumque exercitum, velut parum bello exhauſtum, laceraret peſtilentia. ¶ Item diſcindere, diſcerpere, diſtrahere, *lacerare*, *ſquarciare*, *ſtracciare*, σπαράττω, ἀμύσσω. *Ovid.* 2. *Faſt. v.* 695. mea crudeli laceravit verbere terga. *Id. Metam.* 11. *v.* 726. Ora, comas, veſtem lacerare. *Senec. in Oedip. v.* 968. oculos lacerare unguibus. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 636. enſectos lacerat Bellona cometos. *Sueton. in Tiber. c.* 60. Lacerare alicui os locuſta. *Phædr. l.* 1. *fab.* 12. *v.* 11. Morſibus canum lacerari. *Ovid.* 3. *Triſt. el.* 3. *v.* 51. parce tamen lacerare genas: ne ſcinde capillos. *graffiare*. & *lib.* 3. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 19. Neptunus navem laceravit Ulyſſis. *ruppe*, *fracaſſò*. *Petron. in Satyr. c.* 36. Lacerare obſonium. *trinciare*. ¶ Translate eſt diſtrahere, diſſipare, abſumere. *Lucan. l.* 10. *v.* 44. *de Alexandro*. nulloque herede relicto, Totius fati lacerandas præbuit urbes. *Plaut. Merc. prol. v.* 48. Lacerare rem ſuam. *Salluſt. in Catil. c.* 14. manu, ventre bona patria. *Id. in orat. Philippi contra Lepid.* rempublicam largitionibus. *Cato apud Serv. ad Virg. Ecl.* 6. *v.* 76. Cum Annibal terram Italiam laceraret atque vexaret. *Cic.* 1. *Offic. c.* 17. *a med.* omni ſcelere patriam. *Plaut. Curcul.* 4. 2. 22. Vos fenore, illi male ſuadendo lacerant homines. *rovinano*, *fanno impoverire*. Hinc *lacerare diem* apud *Plaut. Aſin.* 2. 2. 25. & *Stich.* 3. 1. *in fin.* eſt male terere, male conſumere: quod *Stich.* 3. 1. 32. *excruciare* dixit. ¶ Item obtrectare, detrahere, conſcindere, maledicere. *Cic. in Bruto*, *c.* 42. Obtrectatio invidiæ, quæ ſolet lacerare plerosque. *Id. Phil.* 11. *c.* 2. *a med.* Verborum contumeliis optimum virum inceſto ore lacerare. & *Phil.* 2. *c.* 34. Hæc te lacerat, hæc cruentat oratio. *Liv. l.* 31. *c.* 6. *ſub fin.* Lacerare aliquem probris. *Id. l.* 38. *c.* 54. famam cujuſpiam. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep. ult.* alicujus carmina. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 73. Crebro vulgi rumore lacerabatur, tanquam inſontes, ob invidiam extinxiſſet. *Sueton. de Grammat. c.* 15. Acerbiſſima ſatyra lacerari. *Id. in Domit. c. ult.* Lacerare quempiam acclamationibus. ¶ Item vexare, affligere, excruciare. *Cic. pro Dom. c.* 23. Uxorem meam vexaviſtis, raptaviſtis, omni crudelitate laceraviſtis. *Id. l.* 3. *Attic. ep.* 8. Meus me mœror quotidianus lacerat & conficit. *Id.* 3. *Tuſcul. c.* 13. Ægritudo lacerat, exeſt animum, planeque conficit. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 212. quid laceras pectora noſtra mora? *Id.*

8. *Me-*

8. *Metam.* v. 784. lacerare aliquem fame. *Vellej.* l. 2. c. *penult.* animum alicujus magnis doloribus. ¶ Interdum est spoliare bonis. *Terent. Hecyr.* c. 1. 7. Te moneo, & hortor, ne cujusquam misereat, quin spolies, mutiles, laceres, quemque nactus sis. *Cic. pro Quint.* c. 15. *extr.* Bonorum emptores, ut carnifices, ad reliquias vitæ lacerandas & distrahendas.

LACERTA, æ, f. & Lacertus, i, m. *lucerta, lucertola*, σαῦρα, serpens quadrupes satis nota. *Plin.* l. 8. c. 39. Lacertæ, inimicissimum genus cochleis, negantur semestrem vitam excedere. Lacerti cubitales Arabiæ: in Indiæ vero Nysa monte vigintiquatuor in longitudinem pedum, colore fulvi, aut punicei, aut cærulei. *Virg.* 4. *Georg.* v. 13. Absint & picti squalentia terga lacerti. *Martial.* l. 14. *epigr.* 171. Reptans lacerta. *Horat.* l. 1. *od.* 23. v. 6. virides rubum Dimovere lacertæ. *ramarro.* ¶ *Lacerta* tam de mare, quam de femina dici videtur, sed vulgaribus ac minoris formæ: *lacertus* item, sed de majoribus, & coloris varii. ¶ Tritum est quadam illud *Juvenal. sat.* 3. v. 230. Est aliquid quocumque loco, quocumque recessu Unius se se dominum fecisse lacertæ. *h. e.* parvi cujuslibet loci, qui vel ad lacertam receptandam sufficiat.

LACERTOSUS, a, um, *muscoloso, nerboruto*, μυώδης, magnos lacertos habens, nervosus, torosus: atque adeo robustus, validus. *Cic.* 8. *Phil.* c. 9. Centuriones pugnaces, & lacertosi. *Colum.* l. 1. c. 9. Vineæ non sic latos & lacertosos viros exigunt. *Ovid.* 11. *Metam.* v. 33. Dura lacertosi fodiebant arva coloni. *Varr.* l. 2. *R. R.* c. 7. *a med.* Equum tum maxime crescere, ac lacertosum fieri. *Id.* l. 3. c. 9. Lacertosi galli.

LACERTULUS, i, m. parvus lacertus. De pistorio opere, lacerti figura, usurpat *Apul.* l. 10. *Metam.* ubi tamen al. leg. *laterculus.*

LACERTUS, i, m. *parte muscolosa del braccio, pesceto, braccio, musc*, βραχίων, pars brachii musculosa, quæ est ab humero ad cubitum: & per synecdochen ipsum brachium. *Ovid.* 1. *Metam.* v. 500. laudat digitosque, manusque, Brachiaque, & nudos media plus parte lacertos. *Plin.* l. 32. c. 10. *ad fin.* Dens crocodili annexus brachio, vel nervi rubetæ dextro lacerto adalligati. (V. *Brachium*) *Cic.* vertens carmen *Sophoclis*, l. 2. *Tuscul.* c. 9. O pectora, o terga, o lacertorum tori! *Auct. Dial. de Orator.* c. 10. Immanes lacerti, & ad pugnam nati. *braccioni.* *Senec.* l. 2. *de benef.* c. 6. Excusso lacerto telum torquere. *scagliando forte il braccio.* Et *Virg.* 11. *Æn.* v. 561. adducto contortum hastile lacerto Immittit. & *vers.* 693. lævo dependet parma lacerto. *Val. Flacc.* l. 8. v. 93. fusis circum projecta lacertis, Seque, suumque simul flevit crudelis alumnum. *colle braccia stese.* *Propert.* l. 2. *el.* 18. v. 37. Cupidis lacertis tenere & fovere aliquem. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 18. v. 8. lacertos circum colla implicare. *cingere collo braccia il collo.* Sic *Heroid. ep.* 16. v. 219. collo imponere. & *Metam.* 11. v. 240. lacertis colla innectere. & *lib.* 10. v. 407. complecti. & *lib.* 3. *Amor. el.* 8. v. 11. amplecti. & *lib.* 2. *de ar. am.* v. 457. cingere. *Id.* 3. *Amor. el.* 12. v. 27. jaculari. *Id.* l. 4. *Metam.* v. 706. sudantibus acta nevis. ¶ *Lacertus aureus* apud *Propert.* l. 3. *el.* 11. v. 57. est aurea armilla cultus, ut *Petron.* loquitur in *Sat.* c. 32. *Burm.* Solebant enim non feminæ solum, sed viri quoque molliores, armillis lacertos ornare, ut *ibid.* & *in fragm. Tragur.* c. 67. videre est. ¶ Lacertos suos in dolore & fletu percutere, frequens est. *Ovid.* 4. *Metam.* v. 138. Percutit indignos claro plangore lacertos. & *lib.* 9. v. 635. tum vero a pectore vestem Deripuit, planxitque suos furibunda lacertos. Adde *lib.* 3. v. 493. & *Lucan.* l. 2. v. 37. ¶ Translate robur, vires, nervos, potentiam significant, *vigore, forza, possanza.* *Cic. de clar. Orat.* c. 16. *in fin.* In Lysia sunt sæpe lacerti, sic ut fieri nihil possit valentius. *Id.* 1. *de Orat.* c. 57. Ab aliquo amentatas hastas accipere, easque oratoris lacertis viribusque torquere. *Ovid. Heroid. ep.* 1. v. 37. quid prodest vestris disjecta lacertis Ilios? *Horat.* l. 2. *ep.* 2. v. 47. civilisque rudem tulit æstus in arma, Cæsaris Augusti non responsura lacertis. *Flor. in fin. proœmii.* Imperium inertia Cæsarum quasi consenuit, atque decoxit: nisi quod sub Trajano principe movet lacertos. *si va rinforzando.* ¶ Eleganter *Virg.* ad apes transtulit, l. 4. *Georg.* v. 74. Spiculaque exacuunt rostris, aptantque lacertos. ¶ Metonymice est ictus. *Sil.* l. 16. v. 561. Et Glagus insignis ventos anteire lacerto. *Id.* l. 1. v. 262. & famam letalis amare lacerti. ¶ De lacerto serpente V. in *Lacerta.* ¶ Est etiam hoc nomine piscis marinus, plurium generum, terrestrem speciem referens. *Juvenal. sat.* 14. v. 131. cum hesterni æstivi cum parte lacerti. *Martial.* l. 10. *epigr.* 48. Secta coronabunt rutatos ova lacertos. Adde *lib.* 12. *epigr.* 19. *Plin. cap. ult.* l. 32. *Colum.* l. 8. c. *ult.* & *Cels.* qui l. 2. c. 18. inter eos recenset, ex quibus salsamentum fiunt, & quorum cibus gravissimus est. ¶ *Lacertum* neutr. genere dixit *Accius* apud *Non.* c. 3. n. 181. Tribuit verubus lacerta in focos

LACESSIO, is, a. 4. V. in *Lacesso.*

LACESSITIO, onis, f. irritatio, provocatio. *Ammian.* l. 19. c. 3. (*al.* 6.) Lacessitionibus crebris occupare obsidioni adhærentes.

LACESSITUS, a, um, *provocato, irritato, stuzzicato*, ἐρεθισθείς, provocatus, irritatus. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 8. Tenere arma, quibus possis vel provocare integros, vel ulcisci lacessitus. *Id.* 1. *Attic. ep.* 10. Lacessitus ad scribendum. *Id.* 1. *Offic.* c. 7. Lacessitus injuria. *Sallust. in Catil.* c. 32. jurgio. *Horat.* l. 2. *ep.* 1. v. 150. dente cruento. ¶ Translate *Virg.* 7. *Æn.* v. 526. æraque fulgent Sole lacessita. *percosse.* *Lucan.* l. 3. v. 194. Inde lacessitum primo mare, cum rudis Argo Miscuit ignotas temerato litore gentes.

LACESSO, is, ivi, & ii, itum, a. 3. *provocare, irritare, stuzzicare*, προκαλέω, παροξύνω, provoco, irrito, tento. a *lacero*, cujus est frequentativum, ut *Charis.* l. 3. *pag.* 227. *Putsch.* & *Diomed.* l. 1. *pag.* 375. docent: vel a *lacio*, ut *Fest.* in *Lacit.* In præteritis fere est quartæ conjugationis: in infinito passivo aliquando. *Cic. pro Mil.* c. 31. Ut si irritare, ferroque lacessire fortissimum virum auderet. *Brut.* & *Cass. ad Anton.* l. 11. *Fam. ep.* 3. Nos, Antoni, te nulla lacessimus injuria. *Cic.* 2. *Phil.* c. 1. Ultro me maledictis lacessisti. *Id. in Pison.* c. 23. Sponsione me homo promptissimus lacessivit. *Colum.* l. 9. c. 15. Neque convenit, æstu medio exasperatas apes lacessiri. *Cæs.* l. 4. *B. Gall.* c. 11. *extr.* Mittit, qui nuntiarent, ne hostes prœlio lacesserent: & si ipsi lacesserentur, sustinerent. & *lib.* 1. c. 35. Aliquem injuria lacessere. & *lib.* 6. c. 5. bello. *Liv.* l. 2. c. 45. ad pugnam. *Curt.* l. 6. c. 5. hostem occultis telis. *Sueton. in Ner.* c. 39. dictis & carminibus. *Id. in Tiber.* c. 61. probris. *Id. in Aug.* c. 56. jocis petulantibus. *Liv.* l. 38. c. 33. jurgiis. *Virg.* 5. *Æn.* v. 429. Immiscentque manus manibus, pugnamque lacessunt. *fanno innasprire.* & *lib.* 10. v. 9. quis metus aut hos, Aut hos arma sequi, ferrumque lacessere suasit? & *lib.* 11. v. 254. ignota lacessere bella. ¶ Translate *Quintil.* l. 6. c. 3. Non solum tactu aliquo, dictove, sed etiam corporis tactu risus lacessitur. *si muove, si provoca.* *Horat.* l. 1. *od.* 35. v. 7. Quicumque Bithyna lacessit Carpathium pelagus carina. *h. e.* tentat. *Id.* l. 2. *od.* 18. v. 12. nihil supra Deos lacesso. *h. e.* precibus non fatigo, & ad iram provoco. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 9. v. 29. fores nondum reserati carceris acer Nunc pede, nunc ipsa fronte lacessit equus. *h. e.* icit, & reserare tentat. *Virg.* 12. *Æn.* v. 85. Circumstant properi aurigæ, manibusque lacessunt Pectora plausa cavis. *h. e.* blande percutiunt, & equorum ardorem veluti provocant. ¶ Illa quoque translata sunt, & poetica. *Claudian. de Consul. Prob.* & *Olybr.* v. 94. Et formidato clypeus Titana lacessit lumine. *h. e.* quasi ipsum solem provocat de splendore. *Lucan.* l. 10. v. 320. Nilus spuma astra lacessit. *Stat.* l. 11. *Theb.* v. 604. Taurus lacessit campum. *Sil.* l. 17. v. 397. Invadunt acies pugnam, & clamore lacessunt sidera. *Virgil.* eadem ratione dixit *Æn.* 2. v. 488. ferit aurea sidera clamor. ¶ Pro tentare, nocere, *Colum.* l. 9. c. 8. Ex vicinia potius, quam ex peregrinis regionibus petantur apes, quoniam solent cæli novitate lacessiri. *Id.* l. 3. c. *ult.* Vindemia prope populationibus volucrum, pluviisque aut ventis lacessita dilabitur. & *lib.* 10. v. 320. Exurat ne fata resoluti pulveris æstus, parvulus aut pulex irrepens dente lacessat. *Catull. carm.* 15. *ad Aurel.* v. 16. Insidiis lacessere caput alicujus. *Plin.* l. 1. *ep.* 5. Quempiam capitaliter apud centumviros lacessere. *h. e.* accusare. ¶ Pro titillare, movere, *Lucret.* l. 4. v. 598. Hæc loca per voces veniant, aurisque lacessant. & *vers.* 693. Quæ feriunt oculorum acies, visumque lacessunt. ¶ Pro commovere, excitare, *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. *post med.* Hos ego sermones lacessivi nunquam: sed non valde repressi. *h. e.* nunquam in causa fui, cur haberentur, mentionem ejus rei faciendo. ¶ Accipitur etiam in bonam partem, pro invitare, allicere. *Cic.* 12. *Fam. ep.* 20. Me amabis & scriptis aliquo lacesses. ego enim respondere facilius possum, quam provocare. *Val. Flacc.* l. 5. v. 572. Æsonidem magno cratere lacessit. *invita, provoca a bere.* Adde *Cic.* l. 13. *ad Attic. ep.* 18. & *in fin.* l. 5. *Tuscul.*

LACHANISSO, as, n. 1. λαχανίζω, langueo, vacillo: a λάχανον, olus, *Sueton. in Aug.* c. 87. Ponit betissare pro languere, quod vulgo lachanissare dicitur. Al. scrib. *lachanizare.* V. dicta in *Badizo.*

LACHANUM, i, n. *erba da mangiare*, λάχανον, olus, generatim. *Horat.* l. 1. *sat.* 6. v. 115. Ad porri, & ciceris refero, lachanique catinum. Plerique al. leg. *laganique.* V. *Laganum.*

LACHĔSIS, is, f. Λάχεσις, una Parcarum, quam Latine sortem interpretari possumus: a λαγχάνω, sortior. Finguat enim eam præesse tempori futuro, sortiri de hominibus, quid futurum sit, unde vitam, prosperitatem, & calamitatem hominum. V. *Parca.* *Ovid.* 5. *Trist. el.* 10. v. 45. O diram Lachesim, quæ tam grave sidus habenti Fila dedit vitæ non breviora meæ! *Claudian. de B. Get.* v. 54. Ferrea Lachesis. *Juvenal. sat.* 3. v. 27. Dum superest Lachesi, quod torqueat. *Martial.* l. 4. *epigr.* 54. Nil adjicit penso Lachesis, fusosque sororum Explicat, & semper de tribus una necat.

LACHRYMA. V. *Lacryma.*

LACINIA, æ, f. *frangia, cerro, frastaglio, balzano*, dicitur proprie de fimbriis, seu segmentis, quæ ad oram vestis assuuntur, & alterum ab altero divisa pendent: κράσπεδον: a λακίς, ίδος, scissura, fragmentum: quod a λακῶ, lancino, lacero, scindo: vel a *lacio*. Quod vero apud *Fest.* in *Lacerare*, inde *lacinam* dici legitur, placet aliis *lacinam* reponi: tametsi ad significationem eodem recurrunt. Hinc per similitudinem de aliis rebus dicitur, quæ velati segmentum a reliquo corpore dependent, aut prominent. *Plin.* l. 5. c. *ult.* a *med.* Promontorium, in quo Megarice oppidum fuit: unde Craspedites sinus vocabatur, quoniam id oppidum velut in lacinia erat. *come in una lingua di terra.* & *lib.* 15. 1. 30. Excrescente in medio folio parvulo, veluti lacinia folii. *Id.* l. 8. c. 50. *de capris.* Feminarum generositatis insigne, laciniæ corporibus a cervice binæ dependentes. *h. e.* caruncula illæ duæ, quas *Varro* 2. *R. R.* c. 3. mammulas pensiles, *Colum.* l. 7. 1. 6. verruculas vocat. *Plin.* l. 19. c. 7. Porrum, & allium ferunt in laciniis colligatum. *in pezzetti di panno lino:* quia *Colum.* l. 11. c. 3. *circa med.* de re simili verba faciens, linteolum nominat. Porro ex hoc *Plinii* loco discimus, etiam particulam resectam & separatam, *laciniam* dici posse. ¶ Translate *Colum.* l. 7. c. 5. *de ovib. ægrotantib.* Cum grex ad locum fuerit perductus, in lacinias colonis distribuatur. nam particulatim facilius, quam universus convalescit. *h. e.* in minores partes. Sic *cap.* 6. *de capris.* Nec in pastione separatim laciniæ diducantur. ¶ Est etiam limbus, seu extrema ora vestis, sive in fimbrias diducta sit, sive non, *orlo, lembo.* *Petron. in Satyr.* c. 100. Eumolpi jam in soporem labentis laciniam duxi. *la tirai per la veste.* *Sueton. in Calig.* c. 35. *sub fin.* Ita se proripuit, ut calcata lacinia togæ, præceps per gradus

dus iret. *Id. in Ner. c. 19.* Cum in æde Vestæ resedisset, consurgenti ei lacinia obhæsit. *Plaut. Merc. 1. 2. 16.* Sume laciniam, atque abſterge ſudorem tibi. Hic *laciniam* quidam ſudarium intelliguet: ſed poteſt commode de ima veſte explicari. Idem dic de illo *Cicer. ſins l. 16. Fam. ep. 21. ad fin.* Videor videre ementem te ruſticas res, cum villico loquentem, in lacinia ſervantem ex menſa ſecunda ſemina. *h. e.* ſinu facto extrema veſtis parte. ¶ *Laciniam prehendere* ejus, quem abeuntem retinere quis vellet, mos fuit, *prendere per la lembo: Sueton. in Calig. c. 15.* Ut deſcendentem a tribunali non ſolum voce revocarent, ſed & lacinia togæ retenta, interdum pede apprehenſo detinerent. *Plaut. Aſin. 3. 2. 41.* Lacrimantem lacinia tenet lucrimans. ¶ Urbane, ut lepide *Cic. 3. de Orat. c. 28.* Nam illud alterum genus, quod eſt temporibus, locis, reis definitum, obtinent, atque id ipſum lacinia. *h. e.* leviter, ut via, & quaſi brevi tempore elapſurum. ¶ Ab *Apul.* multis in locis *lacinia* ſumitur pro tota veſte; quæ ſignificatio vel per ſynechochen eſt totius pro parte, vel proprie locum habet in veſte viliori, & quaſi variis laciniis, ſegmentiſque conſuta: tametſi *Apul.* univerſim de quelibet, etiam pretioſa, uſurpat, ut *lib. 6. Metam.* Lacinias auro litteratas, ramis arborum, poſtibuſque ſuffixas. *& lib. 11.* Sacerdos præcipit, tegendo mihi linteam dari laciniam. *& lib. 1.* Unam e duabus laciniis meis exuo, eumque propere veſtio. *& lib. 3.* Omnibus laciniis ſe deveſtit. *& lib. 2.* Lacinias omnes exuunt, amicule dimovent.

LACINIATIM, adverb. per lacinias, particulatim. Tranſlate *Apul. l. 8. Metam.* Ut non laciniatim diſperſo, ſed cuneatim ſtipato commeare difficultates illas tranſabiremus. *h. e.* agmine non diviſo in particulas, ſed junctim univerſo incedente.

LACINIO, as, a. 1. verbum eſt *Apul. l. 10. Metam.* Ut ventus adhærens preſſule, membrorum voluptatem graphice laciniaret. *h. e.* membra per lacinias diſtingueret, & ſingulorum pulcritudinem exprimeret. Alii aliter legunt. ¶ Pro in lacinias ſecare. Tranſlate *Tertull. l. 1. adverſ. Marcion. c. 1.* Deus blaſphemiis laciniatur. Alii legunt *lancinatur*. *Senec. ep. 32.* Vitam deducimus in particulas, ut laciniamus. Al. leg. *lancinamus*.

LACINIOSE, adverb. in laciniarum modum. *Plin. l. 16. c. 43.* Lacinioſe criſpa. Ita legit *Harduin* Alii *lacunoſe*, alii *lacrymoſe*.

LACINIOSUS, a, um, *frastagliato*, in extrema ora diſſectus in particulas, fimbriatus. *Tertull. de cultu femin. c. 9.* Quid prodeſt faciem quidem frugi, & expeditam exhibere, cetera vero corporis lacinioſis pomparum, & deliciarum ineptiis occupare? *Plin. l. 32. c. 6.* Oſtrea ſpondylo brevi, atque non carnoſo, nec fibris lacinioſo. *Id. l. 25. c. 10.* Folia erant plantaginis, niſi anguſtiora eſſent, & magis lacinioſa. *Id. l. 5. c. 10. de figura Alexandriæ.* Ad effigiem Macedonicæ chlamydis, orbe gyrato lacinioſa. ¶ Tranſlate eſt impeditus, implicatus: quaſi laciniis receſſum impedientibus. *Apul. in Apolog.* Namque animi, ita ut corporis, ſanitas expedita, imbecillitas lacinioſa eſt. *Tertull. l. 4. adverſ. Marcion. c. 19. ante med.* Succingere debemus lumbos, id eſt expediti eſſe ab impedimentis lacinioſæ vitæ, & implicitæ. *& cap. 1.* A legis lacinioſis oneribus expeditus. ¶ Item nimis diffuſus, ſupervacuus, redundans, quaſi laciniis inſtructus. *Id. de virginib. veland. cap. 4 a med.* Coopendium ſermonis & gratum, & neceſſarium eſt, quoniam ſermo lacinioſus & oneroſus, & vanus eſt. *Hieron. in cap. 11. Daniel. v. 22.* Hæc Porphyrius ſermone lacinioſiſſimo proſequutus eſt, quæ nos brevi compendio diximus. *Eſt qui legit* latiſſimo.

LACINIUM, ii, n. *Capo delle Colonne*, Λακίνιον, promont. Brutiorum, in Magna Græcia, in eo tractu, ubi nunc pars Borealis Calabriæ Ulterioris, inter mare Hadriaticum, & Ionium. Dictum eſt a Laceno, ſeu Lacino latrone ibi ab Hercule interempto, qui partem illam Italiæ infeſtabat. Nonnulli cauſam afferunt, quod latro ille boves quaſdam ab Herculis armento abegiſſet, & prædatus eſſet. Vulgo autem dicitur *Capo delle Colonne*, ab extantibus columnis templi Junonis Laciniæ. Nam prope hoc promontorium Hercules occiſo latrone prædicto, ſuperbiſſimum templum extruxit in honorem Junonis, quam Laciniam appellavit. *Serv. ad Æn. 3. v. 552.* (ubi & alias, ſed incertas hujus appellationis origines tradit.) & *Plin. l. 3. c. 10.* ¶ Re vera hæc vox adjectiva eſt: unde Juno Lacinia, *Cic. 1. de Divin. c. 24.* & *Plin. l. 35. cap. 9. ſub fin.* quæ & Diva Lacinia, *Virg. loc. cit.* Sic Lacinia limina, *Ovid. Metam. 15. v. 13.* Lacinia templa *ibid. v. 701.*

LACINIUS, a, um. V. vocem præced.

LACIO, is, a. 3. *ingannare*, decipio. *Feſtus* Lacit, in fraudem inducit. lax enim fraus eſt. Inde eſt allicere, & laceſſere: inde lactat, illectat, delectat, oblectat. *Lucret. l. 4. v. 1200.* Quæ lacere in fraudem poſſent, vinctoſque tenere.

LACO, & Lacon, onis, m. adject. *Spartano*, Λάκων, ωνος, ad Laconiam pertinens, Lacedæmonius. *Horat. l. 2. od. 6. v. 11.* Flumen & regnata petam Laconi Rure Phalanto. *Nep. in Timoth. cap. 1.* A quo cum Laco pecuniam numeratam accepiſſet, &c. Adde *in Agesil. c. 2. & 3.* ¶ Ex Laconia canes generoſiſſimi erant: de quibus *Nemeſian. in Cyneget. v. 107.* Seu Lacedæmonio natam, ſeu rure Moloſſo, Non humili de gente canem. Hinc *Horat. epod. 6. v. 5.* Moloſſus, aut fulvus Lacon, Amica vis paſtoribus. *Sil. l. 3. v. 295.* pernia cum denſa vagis latratibus implet Venator dumeta Lacon. Apud *Ovid.* quoque nomen eſt canis, *Metam. 3. v. 219.* Prævalidusque Lacon & curſu fortis Aello. Adde *Colum. l. 7. c. 12. ſub fin.* Laudant hos canes etiam *Virg. 3. Georg. v. 405.* *Grat. in Cyneg. v. 211.* *Senec. in Hippol. v. 35.* *Claudian. lib. 3. de laudib. Stilich. v. 300.* ¶ Lacones, um, Lacedæmonii. *Propert. l. 3. el. 12. v. 33.* Quod ſi iura fores, pugnaſque imitata Laconum, &c. *Stat. lib. 6. Theb. verſ. 739.* nuda de plebe Laconum. *Martial. lib. 1. epigr. 37.* Qualia Ledæ ſacta Lacones habent, *h. e.* Caſtor & Pollux filii Ledæ Lacænæ: quos *Id.* vocat *l. 9. epigr. 4.* pios Lacones. Sic *de Spectac. epigr. 26.* Et gratum nautis ſidus fulgere Laconum. ¶ De duplici poſitione recti caſus V. in *Rubrica*.

LACONIA, æ, f. *Sacania*, regio Peloponneſi, in ora Auſtrali, ad ſinum Laconicum, inter Argivam, Arcadiam, & Meſſeniam: cuius metropolis Sparta, ſive Lacedæmon. *Plin. l. 6. c. ult.*

LACONICA, æ, & Laconice, es, f. Λακωνική, eadem quæ Laconia. Prior poſitio eſt apud *Nepot. in Timoth. c. 2.* *Velley. l. 1. cap. 3.* & *Plin. l. 25. c. 8. a med.* altera apud *Pompon. Mel. l. 2. c. 3.*

LACONICUM. V. *Laconicus*.

LACONICUS, a, um, *Spartano*. Λακωνικός, ad Laconiam pertinens, Lacedæmonius. *Horat. l. 2. od. 18. v. 7.* Laconicæ purpuræ. (V. *Tænarius*.) *Al. leg.* Laconiæ. *Plin. l. 10. c. 63.* Laconicæ canes. (V. *Laco*.) *Symmach. l. 1. ep. 8.* (*al. 14.*) Laconicæ brevitati ſtudere. (V. *Laconiſmus*.) *Plaut. Moſt. 2. 1. 57.* Laconicæ clavis. *h. e.* qua foris ædes claudebantur, & intus aperiebantur: Laconum inventum: ad diſcrimen earum, quæ intus tantummodo claudebant, quales olim primo claves apud Græcos fuiſſe, probant ex *Theone Scalig.* & *Meurſ. l. 2. miſcell. Laconic. c. 17.* Alii putant, ita forſſe compoſitas, ut foris quidem clauderent, et intus aperire non poſſent. Verba ſunt *Plauti*: Clavem mihi harunce ædium Laconicam jam iube efferri intus: haſce ego ædes occludam hinc foris. ¶ Laconicum balneum, quod *Laconicum* abſolute dicitur, *ſtufa*, Romæ primus extruxit M. Agrippa ſub Auguſto, teſte *Dione l. 53.* & ita appellavit, quoniam Lacones nudare corpora, & oleo inungi, maxime ſolebant. Erat enim locus cameratus, in quo, depoſitis veſtibus, ſicco calore ſudorem provocabant. Accenſo enim igne ſub ipſo pavimento, quod eam ob rem vacuum erat, & ſuſpenſum (& *hypocauſtum* dicebatur) flamma & calor per tubulos in ipſum Laconicum aſcendebat, & ad ſummam cameræ curvaturam: in cujus medio erat foramen, clypeo æneo catena apto obſtructum, quo clypeo remiſſo, patebat calori aditus, ut ad ſuperiora conſcenderet, æſtumque Laconici minueret: reducto, omnis calor in Laconico incluſus vim ſuam augebat: atque hac ratione perficiebatur temperatura ſudationis, qua cruditates digeri, & ſolvi putabant. V. *Vitruv. in fin. c. 10. l. 5.* *Aſſam ſudationem* appellat *Celſ. l. 3. cap. 27. n. 3.* & *ſiccum calorem, l. 2. c. 17.* Siccus, inquit, calor eſt & arenæ calidæ, & Laconici, & clibani. *Columel. in præfat. circa med.* Ut apti veniamus ad ganeas, quotidianam cruditatem Laconicis excoquimus, & exſucto ſudore ſitim quærimus. Meminit & *Cicer. 4. ad Attic. ep. 10.*

LACONIS, idis, adject. f. *Spartana*, Lacæna, Λακωνίς. *Ovid. 3. Metam. v. 223.* Et patre Dictæo, ſed matre Laconide nati. ¶ Abſolute *Laconis* eſt ipſa Laconia. *Pompon. Mela lib. 2. cap. 3. ante med.*

LACONISMUS, mi, m. *Laconiſmo*, *parlar corto*, λακωνισμός, breviloquentia, a Laconum ſeu Lacedæmoniorum moribus, ſive quod illis prolixa loquacitate nihil eſſet odioſius, quippe qui factis magis, quam eloquentia præcellerent; ſive quod in apophthegmatis præcipue valerent, quorum præcipua eſt gratia, ut pauciſſimis verbis plurimas ſententias complectantur. Græce uſurpat *Cic. l. 2. Fam. epiſt. 25.* Sed quid ego? non imitor λακωνισμὸν tuum: altera jam pagella procedit.

LACONIUS. V. *Laconicus*.

LACOTOMUS, i, λακότομος, linea ſecta meridianum circulum ſecans: a λάκις, fruſtum, fragmentum, & τέμνω, ſeco. *Vitruv. l. 9. c. 8. ad fin.* V. *Bald. in Lex. Vitruv.* & Mathematicos.

LACRYMA, & Lacrima, æ, f. *lagrima*, δάκρυον, δάκρυμα, humor ex oculis fluens ex fletu, vel morbo: a Græca voce allata. *Cic. in Partit. c. 17.* Cito areſcit lacryma, præſertim in alienis malis. *Ovid. 11. Metam. v. 720.* Lacrimam dare ignoto. *h. e.* ignotum lugere. *Terent. Adelph. 4. 1. 20.* Homini illico lacrymæ cadunt, quaſi puero, gaudio. *Id. Heaut. 2. 3. 65.* Lacrymis opplet os totum ſibi. *Lucret. l. 2. v. 975.* Et lacrymis ſpargunt rorantibus ora genaſque. *Virg. 9. Æn. v. 251.* vultum lacrymis atque ora rigabat. *& lib. 1. v. 232.* lacrymis oculos ſuffuſa nitentes. *& lib. 4. v. 30.* ſinum lacrymis implevit obortis. *Tacit. Ann. 3. c. 23.* Effundi in lacrymas. *Cic. pro Mil. in fin.* Neque enim præ lacrymis jam loqui poſſum. *Id. 7. Verr. c. 67.* Lacrymas in morte miſere nevarchorum non tenebamus. *Id. 5. Fam. ep. 14.* Tradere ſe lacrymis & triſtitiæ. *& lib. 14. ep. 4.* Lacrymis conſici. *Curt. l. 7. c. 2.* temperare. *Val. Flacc. l. 4. v. 169.* abſumi. *Cæſ. l. 1. B. Gall. c. 20.* Multis cum lacrimis obſecrare. *Curt. l. 7. c. 8.* Manantibus præ gaudio lacrymis. *Juſtin. l. 11. in fin.* Lacrymis proſequi alicuius mortem. *Plin. l. 3. ep. 16.* Diu cohibitæ lacrymæ prorumpunt. *Lucan. l. 7. v. 707.* lacrymas luctuſque remitte. *Cic. pro Planc. c. ult.* Lacrimas effundere. *Id. pro Flacc. ſub fin.* profundere. *Ovid. 11. Metam. v. 458.* emittere. *Virg. 6. Æn. v. 455.* demittere. *Senec. ep. 76. circa med.* mittere. *Juſtin. l. 1. c. 8. ad fin.* Dolorem in lacrymas effundere. *Valer. Flacc. l. 3. v. 395.* feriſcere in lacrymas. *Ovid. in Ibin, v. 208.* In lacrymas cogere aliquem. *Id. 3. Amor. el. 6. v. 57.* lacrymis madidos corrumpere ocellos. *Id. 9. Metam. v. 142.* indulgere. *Propert. l. 1. el. 19. v. 23.* Lacrymas ſiccare cadentes. *& lib. 2. el. 8. v. 8.* ſupprimere. *Virg. 4. Æn. v. 370.* dare. *h. e.* fundere. *& verſ. 413.* ire in lacrymas. *& lib. 6. v. 468.* lacrymas ciere. *h. e.* movere, fletum excitare. *& lib. 8. v. 384.* lacrymis quempiam flectere. *Quintil. l. 11. c. 3.* Lacrymas alicuius concitare. *far piangere.* Eodem ſenſu, *Id. l. 4. c. 2. a med.* movere. *& Curt. l. 5. c. 5.* commovere. *& Albinov. ad Liv. el. 1. verſ. 466.* alicui elicere. ¶ Transfertur ad ſignificandum humorem, qui ex nonnullis plantis emanat. *Plin. l. 11. c. 6.* E lacrymis arborum, quæ glutinum pariunt. *Id. in proœm. l. 23.* Lacryma vitium, quæ veluti gummi eſt,

Colum.

Colum. l. 10. *v.* 103. lacryma medica panaces. *Prudent. Cathemer.* 5. *v.* 22. *lacrimas clementer* dicit guttas stillantes ceræ ardentis. ¶ Ad scriptionem quod attinet, per *y* recte scribitur, quia a δάκρυμα, ut dictum est: (unde *dacrymas* sæpe *Liv. Andron.* posuit, teste *Festo*) itaque placet *Manut.* & *Dousq.* satisque illud probat, quod in multis Veterum monumentis, quæ *Manut.* collegit, *lacrume* legitur, *y* in *u* converso, usitato more Latino, ut in *Sulla* pro *Sylla*, *fus*, a σῦς, *Cuma*, *inclutus*, &c. *Cellar.* videtur per *i* magis probare. Sane Græcæ voces, quando longo usu sunt Latinæ factæ, Latinas quoque litteras assumere solent, ut *fama*, *silva*. Veteres etiam Inscriptiones plurimæ pro hac scriptione stant, & *Pier. ad vers.* 1. *l.* 6. *Æn.* Prisci aspirationem adhibuerunt, *lachryma* scribentes: quod eos factitasse ait *Gell. l.* 2. *c.* 3. firmandæ vocis causa, & roborandæ, ut ejus esset sonus vividior vegetiorque. Sed hæc scribendi ratio jam obsolevit. V. *Cicer. in Orat. c.* 48.

LACRYMABILIS, le, *lagrimevole*, *miserabile*, δακρυτός, πολύδακρυς, lacrymas commovens, dignus lacrymis, miserabilis. *Virg.* 3. *Æn.* *v.* 39. gemitus lacrymabilis imo Auditur tumulo. & *lib.* 7. *v.* 604. Getis inferre manu lacrymabile bellum. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 796. Vixque tenet lacrymas, quia nil lacrimabile cernit. de Invidia loquitur.

LACRYMABILITER, cum lacrymis. *Hieron. ep.* 139. *ad Cyprian. post med.* Propheta lacrymabiliter deprecatur.

LACRYMABUNDUS, a, um, *pieno di lagrime*, multum lacrymans, δακρυόεις. *Liv. l.* 3. *c.* 46. *ad fin.* Atque ille lacrymabundus, gratum est, inquit.

LACRYMANS, antis, *lagrimante*, *piangente*, *flens*, δακρύων. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* 1. 38. Convocatis militibus, lacrymans, quo proficiscimur, inquit, milites? *Cic. pro Sext. cap.* 69. Video hunc prætextatum filium oculis lacrymantibus me intuentem. *Virg.* 2. *Æn. v.* 790. lacrymantem, & multa volentem Dicere deseruit. ¶ De plantis humorem remittentibus, *Plin. l.* 17. *c.* 14. Lacrimantes calamos inseri non oportet, non hercule magis, quam aridos.

LACRYMATIO, onis, f. *lagrimazione*, δάκρυσις, actus lacrymandi. *Plin. in proœm. l.* 23. *sub fin.* Omphacium emendat oculorum lacrymationes. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. *Hard.* Natura oculos composuit tunicis callosis, quas subinde purificant lacrymationum salivis.

LACRYMATUS, a, um, *distillata*, emissus per modum lacrymæ: particip. a lacrymor. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 339. Nondum pertulerant lacrymatas cortice myrrhas.

LACRYMO, & Lacrimo, as, avi, atum, n. 1. *sæpius quam* Lacrymor, aris, atus sum, dep. 1. *lagrimare*, *piangere*, δακρύω, lacrymas fundo, fleo. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 27. Te, ut a me discessiris, lacrymasse, moleste ferebam. *Id. Verr.* 7. *c.* 46. Ecquis fuit, quin lacrymaretur? *Senec. ep.* 63. Nec sicci sint oculi, amisso amico, nec fluant: lacrymandum est, non plorandum. *Terent. Adelph.* 3. 4. 46. Lacrymo gaudio. *Id. Hecyr.* 3. 3. 45. Lacrymo, quæ posthac futura est vita, cum in mentem venit. & 3. 2. 20. Quid tu igitur lacrymas? ¶ Regit aliquando accusativum, vi præposit. *ob*, vel *propter*, quæ subintelligitur. *Id. Eun.* 5. 1. 13. Num id lacrimat virgo? *Nep. in Alcib.* 1. 6. Ut nemo tam ferus fuerit, quin ejus casum lacrymarit. *Stat.* 9. *Theb. vers.* 99. ne non mœrentibus Argos Exsequiis lacrymandus eat. ¶ De plantis humore manantibus. *Venant. Fortun. lib.* 3. *carm.* 9. *v.* 18. Caudica defecto lacrimat sua gaudia palmes. V. *Lacrymans*. ¶ Scribitur & *lacrumo*. V. *Lacryma in fin.*

LACRYMOSE, *lagrimosamente*, cum lacrymis. *Gell. l.* 10. *c.* 3. Dicere quippiam lacrymose atque miseranter.

LACRYMOSUS, a, um, *lagrimoso*, *lagrimevole*, δακρυώδης, lacrymis manans, lacrymabilis. *Horat. l.* 1. *od.* 8. *v.* 14. Lacrymosa Trojæ funera. & *od.* 21. *v.* 13. Lacrymosum bellum. *Ovid. sub fin. el.* 8. *l.* 2. *Amor.* Lumina lacrymosa vino. *Id.* 5. *Trist. el.* 1. *v.* 35. Lacrymosum carmen. *Id.* 2. *Fast. v.* 387. Jussa recusantes peragunt lacrymosa ministri. *Stat.* 6. *Theb. v.* 164. Lacrymosus risus. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 80. & *Ovid.* 10. *Metam. v.* 6. Lacrymosus fumus. *h. e.* ex oculis lacrymas exprimens. Sic *Plin. l.* 19. *c.* 6. Cæpis omnibus odor lacrymosus. & *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 67. Flebile cæpe simul, lacrymosæque ordine thallæ. ¶ De plantis humore manantibus. *Plin. l.* 17. 1. 28. Vitium radicibus aquam salsam affundi, si sint lacrymosæ.

LACRYMULA, æ, f. *lagrimetta*, *lagrimuccia*, δακρύδιον, parva lacryma. *Cic. pro Planc. c.* 31. Non modo lacrymulam, sed multas lacrymas & fletum videre potuisti. *Terent. Eun.* 1. 1. 22. Hæc verba una mehercle falsa lacrymula, quam oculos terendo misere, vix vi expresserit, restinguet. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 16. parentum Frustrantur falsis gaudia lacrymulis.

LACT. V. in *Lac*.

LACTA, æ, f. barbarum nomen est, quo casiæ genus quoddam appellant, teste *Plin. l.* 12. *c.* 19. Quod huc adducit ex *Tertull. de Pudic. c.* 6. *a med.* dubiæ admodum lectionis est.

LACTANEUS, a, um, lactans. *Nutritores lactanei*, in quadam Inscrip. incertæ ætatis apud *Maffei. in Mus. Veron. pag.* 293. *n.* 1. & a. sunt pueri lactentis educatores.

LACTANS, antis, *lattante*, θηλάζων, lac habens, aut præbens. *Gell. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Nam plerumque sine discrimine, quæcumque id temporis lactans est, adhiberi solet. *Al. rectius leg.* lactens. *Seren. Samonic. c.* 20. Uber fecundo multum lactantia succo. *Al.* melius leg. *lactentia*. Et observant Eruditi, passim hæc duo confundi, ut & in illo *Ovidii* 6. *Metam. vers.* 342. Uberaque ebiberant avidi lactantia nati. ¶ Item lac sugens. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. *a med.* Equis anniculis dandum hordeum, usque quo erunt lactantes. *Al. rectius leg.* lactentes. *Lev. in Tereo* apud *Non. c.* 2. *n.* 654. Ego puerum interea ancilla subdant lactantem meæ. Al. leg. *lactentem*. ¶ *Lactaneus*, um, cibi ex lacte facti, *latticini*, apud *Cels. l.* 2. *c.* 18. & 29. & *Apic. l.* 7. *cap.* 11. Sed apud *Cels.* pleique leg. *lactentia*. ¶ *Lactantes anni* apud *Auson. Edyll.* 4. *v.* 67. sunt anni pueritiæ: nisi forte hic quoque *lactentes* reponendum est. ¶ *Lactantes metæ* apud *Martial.* sunt metæ lactis: *l.* 1. *epigr.* 44. Rustica lactantes nec misit fiscina metas. ¶ *Lactans deus*, qui se infundit segetibus, & eas facit lactescere. *Varro* apud *Serv. ad lib.* 1. *Georg. vers.* 315. ubi Servius discrimen addit inter *lactantem* & *lactentem*, quod illud lac præbentem; hoc, cui præbetur, significet. ¶ Translate est mulcens, inducens, illectans decipiendi causa. *Accius* apud *Non. c.* 1. *n.* 54. Frustrando lactans. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 7. *sub fin.* Malevolentia lactans alieno malo. Ita *Non.* sed al. *rectius* aliter leg.

LACTANTIUS, L. Cœlius (al. Cæcilius) Lactantius Firmianus, patria Afer quibusdam fuisse videtur, aliis Italus ex Firmio, seu Firmo Piceni oppido. Ex Pagano Christianus factus, in Africa litteris operam dedit, præceptore usus Arnobio: ubi cum valde profecisset, Nicomediam Bithyniæ accitus fuit, ibique Rhetoricam aliquandiu docuit. Deinde ad scribendum se contulit, pluraque emisit, quorum adhuc extant multa. Floruit circa initium sæculi Christi IV. sub Diocletiano, & Constantino Impp. hujusque filium Crispum Cæsarem jam senex in Gallia litteris erudiit. Omnium sui temporis, cunctorumque Christianorum Scriptorum eloquentissimus habitus est, & magistrum ipsum suum elegantia, suavitate, ac puritate sermonis longe vicit: quod & ipsa ejus scripta ostendunt, propter quæ merito Christianus Cicero est appellatus. *Hieronym. ep.* 13. *ad fin.* Lactantius quasi quidam fluvius eloquentiæ Tullianæ, utinam tam nostra affirmare potuisset, quam facile aliena destruxit.

LACTARIS, e, lac habens, lactens. Capra lactaris est, quæ lac habet, & fetus lactat. *Marcell. Empir.* 1. 23. *post med.*

LACTARIUS, a, um, adject. *Lactaria herba*, Latine est, quæ Græce tithymalus, Italice *lattaiuolo*, a succo lacteo, quem copiose continet, appellata. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ante med.* ¶ *Lactarium opus*, cibus a lacte confectus, *latticinio*, *latteruolo*, γαλάκτωμα. *Lamprid. in Heliog. c.* 27. & 32. Cœnam exhibere de opere lactario. *Cels. l.* 2. 1. 28. de his, quæ intus facile corrumpuntur, & *cap.* 29. Omne opus pistorium, lac, mel, itemque lactaria. *Al. leg.* lactentia. ¶ *Lactarius*, ii, qui cibos e lacte conficit. *Id. ibid.* Dulciarios & lactarios tales habuit, ut &c. ¶ Est etiam *lactarius*, qui lac sugit, *lattante*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Dandum bubus lupinum, & lactariis Medica, & cytisum. ¶ *Lactaria* columna ponitur Romæ a *P. Vict.* in regione undecima, in foro olitorio, ad quam infantes lacte alendos deferebant. Eadem habet & *Festus*.

LACTATUS, us, m. *il lattare*, actus ipse lactandi. *Plin. l.* 32. *c.* 2. *de murenis*. Ob id sibilo a piscatoribus, tanquam serpentibus, evocari, & capi, pinguescere lactatu. *Harduin.* leg. *jactatu* ex MSS.

LACTE. V. in *Lac*.

LACTENS, entis, *lattante*, θηλάζων, qui lac sugit. *Cic. Catil.* 3. 1. 8. Romulus parvus, atque lactens, uberibus lupinis inhians. *Id.* 2. *de Legib. c.* 12. Lactentes hostiæ. *Liv. l.* 37. *c.* 3. Lactentibus rem divinam facere. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *a med.* Porci lactentes. & *cap.* 11. lactentes agni. *Colum. l.* 10. *v.* 343. lactens catulus. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 137. Carpere dicuntur lactentia viscera rostris. *scil.* puerorum lactentium. ¶ Item lac habens, *latteggiante*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 315. Frumenta in viridi stipula lactentia turgent. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 351. sata vere novo teneris lactentia succis. *Plin. l.* 20. *c.* 7. *ad fin.* Lactuca lactent. ¶ Item ex lacte confectus. *Cels. l.* 2. *c.* 28. Facile intus corrumpuntur omne pistorium opus, lac, mel, itemque lactentia. Et *cap.* 29. Alvum movent mel crudum, lac, lactentia omnia, mulsum, vinum dulce. ¶ Translate *lactens annus*, dicitur ab *Ovid.* vernum tempus, cum tener & lactens, puerique simillimus ævo Vere novo est. ¶ V. alia in *Lactans*.

LACTEO, es, n. 2. *latteggiare*, lacteus fio, γαλακτιάω. *Pallad. in Februar. tit.* 26. Verno tempore, cum lactent novella virentia. V. similem *Colum.* locum in *Lacto*.

LACTEOLUS, a, um, *di color di latte*, diminut. a *lacteus*, candidulus. *Catull. carm.* 55. *ad Camer. v.* 17. Num te lacteolæ tenent puellæ? *Auson. ep.* 7. *v.* 47. Viscus lacteolum. *h. e.* caro candida testæ marinæ inclusa. In quodam epigram. apud *Scriver.* quod *Ovidio* tribuitur. Alludunt teneri tremulis cum matribus agni: Lacteolasque animas lacteus humor alit. *h. e.* tenellas, recentes. *Lacteolos agnos*, dixit etiam *Prudent. in fin.* περὶ *cap.* 4. *de S. Hippol.* h. e. lactentes.

LACTES, ium, f. tenuiora intestina in animalibus, in quæ primo cibus e ventriculo illabitur, lacteo pingui obducta, mollia, esui teneriora & delicatiora: dicta vel a lacteo colore, vel quia lactis instar suavia sunt, vel quia in his cibus in lacteum humorem vertitur. *Plin.* quidem *l.* 11. *c.* 37. in homine tantum ponit, & in ove: sed de aliis quoque animalibus dici, mox patebit. Verba ejus sunt *sect.* 79. *Hard.* Ab hoc ventriculo lactes in homine, & ove, per quas labitur cibus: in ceteris hillæ: a quibus capaciora intestina ad alvum, &c. *Priscian. l.* 6. *pag.* 686. *Putsch.* Hæ lactes partes sunt intestinorum, a Græco γαλακτίδες dictæ: & servaverunt apud nos quoque idem genus: cujus singulare *hæc lactis* est. Titinnius in Ferentinati: *Cerebellum, lactes agninas*. Pomponius in Lare familiari: *Oro te, Basse, per lactes tuas*. Hactenus ille. *Pers. sat.* 2. *v.* 30. qui tu mercede deorum Emeris auriculas? pulmone & lactibus unctis? *Plaut. Curcul.* 2. 3. 40. Ita cibi vacuitate venio laxis lactibus. ¶ Alligare canem fugitivum agninis lactibus, apud *eund. Pseud.* 1. 3. 85. proverbium est de levi inutilique remedio ad magnum malum.

LACTESCO, is, n. 3. *convertirsi in latte*, γαλακτοῦμαι, in lac converti, lac fio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 51.* In iis animantibus, quæ lacte aluntur, omnis fere cibus matrum lactescere incipit. ¶ Item lactens fio, *Plin. l. 11. c. 41.* Asinæ prægnantes continuo lactescunt.

LACTEUS, a, um, *di latte*, γαλακτικός, ad lac pertinens, e lacte confectus. *Lucret. l. 1. v. 258.* & *Ovid. 15. Metam. v. 79.* candens lactens humor Uberibus manat distentis. *Virg. 2. Georg. v. 525.* ubera vaccæ Lactea demittunt. *h. e.* lacte plena. ¶ Item lactens, *lattante*. *Martial. l. 3. epigr. 58. v. 22.* Cingunt serenum lactei focum vernæ. *& epigr. 47.* Nondumque victa lacteum faba porcum. ¶ Item lactis colorem referens, *latteo*, *lattato*. *Virg. 8. Æn. v. 660.* Lactea colla. *& lib. 10. v. 137.* Lactea cervix. *Martial. l. 8. epigr. 45.* hanc lucem lactea gemma notet. ¶ *Orbis lacteus*, *via lactea*, est veluti fascia in cælo, in meridiem porrecta, candidior ceteris partibus: ob id ita nuncupata: de qua *Ovid. 1. Metam. v. 168.* Est via sublimis, cælo manifesta sereno, Lactea nomen habet, candore notabilis ipso. Hac iter est superis ad magni tecta Tonantis. *Cic. de somn. Scip. c. 3. ad fin.* Splendidissimo candore inter flammas circus elucens, quem vos, ut a Grajis accepistis, orbem lacteum nuncupatis. V. quæ in hunc locum adnotavit *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 15.* ubi de causis ejus candoris plura differit. Græci vocant γαλαξίαν κύκλον, Itali *via lattea*, & *galassia*.

LACTICOLOR, oris, *latteo*, *lattato*, lactei coloris. *Auson. ep. 7. v. 54.* Aut cunctis pariter versibus oblinat Fulvam lacticolor spongia sepiam. *Lacticolorem* vocat, quia mos erat spongias arte candidas facere, a mollissimis recentes per æstatem salis spuma tingendo, & ad Lunam ac pruinas sternendo, ut *Plin.* docet *lib. 31. c. 11.*

LACTIFER, a, um, lac ferens. *Inscript.* apud *Murator. pag. 70. n. 6.* Silvano Sancto Patri & Custodi Pecudifero, Lactifero, Gladifero, &c.

LACTILAGO, inis, f. herba eadem, quæ chamædaphne: a jucundo sapore, ceu lactis, appellata. *Apul. de herb. c. 27.*

LACTINEUS, a, um, lacticolor, lacteus. *Venant. Fortun. l. 8. carm. 1. v. 27.* Regia lactineo commutans pallia culta.

LACTITO, as, a. 1. *allattare*, frequentat. a *lacto*, lac præbeo, *Martial. lib. 7. epigr. ult.* Cur sit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam.

LACTO, as, avi, atum, a. 1. *dar latte*, *lattare*, θηλάζω, lac præbeo. V. *Lactans*. ¶ Item lac sugo, *succhiar il latte*. *Colum. l. 7. c. 9. circa med.* Porcius leguminum facienda est potestas: & utique vere, dum adhuc lactant. Al. rectius leg. *lactent*, & conjungunt cum sequentibus, *viridia pabula*. Eadem in loco simili apud *Pallad. in Februar. tit. 26.* ratio est. *Auson. in epitaph. n. 32.* Infans lactavit, pubes & virgo adolevit. ¶ Translate est blanditiis trahere, spe, promissis allicere, mulcere, inducere, & frustrari, decipere, *lusingare*, *trattenere*, *tenere in isperanza*, *ingannare*. *Terent. Andr. 5. 4. 7.* Adolescentulos imperitos rerum in fraudem illicis: sollicitando & pollicitando eorum animos lactas. *& 4. 1. 23.* Nonne tibi satis esse hoc visum solidum est gaudium, nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? *Plaut. Cistel. 2. 1. 9.* Ita me amor lassum animi ludificat, fugat, raptat, retinet, lactat. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 54.* Dictis lenibus lactare aliquem. *Id. ibid.* Frustrando lactare. *Varr. ibid.* Aviditatem speribus lactat suis. ¶ In hac significatione quidam non a *lac*, sed a *lacio* ducendum putant, quod trahere allicere significat. Quo pertinet illud *Lucret. lib. 5. vers. 1067.* Aut ubi eos lactant pedibus, morsuque petentes. Est qui leg. *jactant*.

LACTORIS, f. herba est oleæ folio, sed minore, & flore luteo, intus plena lactis, quod gustatum vomitiones concitat. *Plin. lib. 24. cap. 18.*

LACTUCA, æ, f. *lattuga*, θρίδαξ, herba, cujus tria genera Græci fecere: unum lati caulis, adeo ut, ostiola olitoria ex his factitari, prodiderint. Folium his paulo majus herbaceo, & angustissimum, ut alibi consumpto incremento. Alterum rotundi caulis: tertium sessile, quod Laconicon vocant. Alii colore, & tempore satus genera discrevere. Esse enim nigras, quarum semen mense Januario seratur: albas, quarum Martio: rubentes, quarum Aprili. Diligentiores plura genera faciunt, purpureas, crispas, Cappadocas, Græcas. In Italia olim illa solum nota erat, quæ meconis vocatur, a copia lactis soporiferi: unde & *lactuca* nomen inditum. Est autem natura omnibus refrigeratrix, & idem æstate gratæ stomaco fastidium auferunt, cibique appetentiam faciunt. Hæc ex *Plin. l. 19. c. 8.* ubi alia plura de his. V. etiam, si lubet, *Colum. l. 10. v. 79.* & *lib. 11. c. 3. ante med.* & *Pallad. in Januar. tit. 14.* &c. *Martial. l. 13. epigr. 14.* Claudere quæ cœnas lactuca solebat avorum, Dic mihi cur nostras inchoat illa dapes? *Auct. Moreti, v. 76.* Grataque nobilium requies lactuca ciborum. *h. e.* finis cœnæ. *Martial. l. 11. epigr. 53.* Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo utilis. *Id. l. 10. epigr. 48.* Lactuca sedens. *h. e.* sessilis. ¶ *Similem habent labra lactucam*, proverb. de quo V. *Labrum*.

LACTUCARIUS, ii, m. qui lactucas emit, aut vendit. Agnoscitur ut Latinum a *Diomed. Gramm. l. 1. pag. 313. Putsch.*

LACTUCINUS. Lactucini cognominati sunt Romæ quidam in Valeria familia, a studio colendæ lactucæ. *Plin. l. 19. c. 4. a med.*

LACTUCOSUS, a, um, lactucis abundans. Ponitur ut Latinum a *Diomed. l. 1. pag. 316. Putsch.*

LACTUCULA, æ, f. *lattughetta*, θριδακίς, parva lactuca. *Colum. l. 10. v. 111.* teneris frondens lactucula fibris. *Pallad. l. 2. tit. 30.* Lactuculas serere. *Sueton. in Aug. c. 77.* Lactuculæ thyrsum pro potione sumebat.

LACTURCIA, dea lactescentium frumentorum, apud Latinos. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 8.* ubi al. leg. ex meliorib. MSS. *deum Lacturnum*.

LACTURNUS. V. vocem præced.

LACUNA, f. *laguna*, *fossa d'acqua morta*, *fogna*, τέλμα, πίσυγξ, collectio aquæ, & fossa, in qua aqua collecta stare consuevit. *Festus*: Lacuna aquæ collectio: a lacu derivatur. *Lucret. l. 6. v. 551.* ubi in magnas aquæ, vastasque lacunas Gleba vetustate e terra provolvitur ingens. *Virg. 1. Georg. v. 117.* cavæ tepido sudant humore lacunæ. *Pallad. l. 1. tit. 17.* Lacunas cisternarum farcire. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 54.* Hi siccant bibulas manu lacunas. *Martial. l. 4. epigr. 4.* Quod siccæ redolet palus lacunæ. ¶ *Salsas lacunas*, dixit *Lucret.* aquas maris, *l. 3. v. 1043.* & *lib. 5. v. 792.* eodemque sensu *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 10.* Neptunias lacunas. ¶ Pro quacumque fossa, *Cic. in Arat. v. 431.* cæcas lustravit luce lacunas, E quibus ingenti exsistit cum corpore præ se Scorpius, &c. *Lucret. l. 2. v. 315.* Aut tenebras Orci visat, vastasque lacunas. ¶ Et pro quacumque cavitate, *cavità*. *Vitruv. l. 7. c. 2. circa med.* Pavimenta testacea sunt diligenter exigenda, ut non habeant lacunas, nec extantes tumulos. *Varr. l. 2. R. R. cap. 7.* Cum supercilia cana, & sub ea lacunæ, dicunt, eum equum habere annos sedecim, *& lib. 1. c. 29.* Qua aratrum vomere lacunam facit, sulcus vocatur. *Martial. l. 8. epigr. 59. de fusco.* Lippa sub attrita fronte lacuna patet. ¶ Dicitur & de loco vacuo, in quo quippiam deest. Hinc translate *lacunam explere*, est damnum sarcire, *risarcire il discapito*. *Cic. 4. Verr. c. 55.* Illi censores fecerunt idem, quod in nostra republ. solent ii, qui per largitionem magistratus adepti sunt: dederunt operam, ut ita potestatem gererent, ut illam lacunam rei familiaris explerent. *si rifacessero di quelle spese: rumpissero quel buco*. Sic *Varr. l. 2. R. R. c. 1. in fin.* Est, qui expleas duplicem istam lacunam. *h. e.* hæc duo, quæ desunt, & pro his alia reponas. *Gell. l. 3. c. 3. a med.* Minima illa labes, & quasi lacuna famæ imminentis, partarum amico utilitatum ratione solidatur. (Al. leg. *munimentis* pro *imminentis*, & *vi rationis* omittunt.) *h. e.* quasi vacuum honestate locum: vel interruptæ bonæ existimationis intervallum, quasique fractum. *Cic. 12. Attic. ep. 6.* Vide quæso, ne qua lacuna sit in auro. *h. e.* ne quod detrimentum, ne quid minus probum in auro sit: translatione, inquit *Manut.* ducta a fundis, quos lacunæ deteriores faciunt. ¶ Pro lagena. V. in fine ejus vocis.

LACUNAR, aris, n. *sfondo*, *soffitta*, *cielo della stanza*, φάτνωμα, φάτνωμα, interstitium tignorum in cælo cubiculi, seu alterius ædium membri, quod cameratum non sit: ex eo dictum, quia inter tignum & tignum velati lacuna est. item ipsum cælum seu tabulatum, sive contignatione constet, sive tabulis suffixis, & inter plana intervalla cavitates seu lacus habentibus: (quæ *formelle* dicuntur,) sive etiam æquato opere coagmentatis. Hujusmodi lacunaria, quæ & *laquearia* dicuntur, picturis, aliisque ornamentis apud ditiores, ut hodieque fit, expoliri solebant. *Vitruv. l. 7. c. 2. extr.* Camerarum dispositiones in conclavibus expediantur, nisi lacunaribus ea fuerint ornata. *Horat. l. 2. od. 18.* Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacunar. *Cic. 5. Tuscul. c. 21.* Gladium e lacunari, seta equina aptum, demitti jussit, ut impenderet illius beati cervicibus. ¶ *Spectare lacunar* proverbiali locutione de eo dicitur, qui alias res tam maxime agit, cum sua res agitur, & omni attentione opus est. *Juvenal. sat. 1. v. 56.* doctus spectare lacunar, Doctus & ad calicem vigilanti stertere naso. Nos quoque simili sensu dicimus, *guardar a travi*: & *fare il gattone*, vel *la gatta morta*. ¶ In genit. plur. *lacunariorum* pro *lacunarium* habet *Vitruv. l. 4. c. 3. & l. 6. c. 4.* & in dativo *lacunaribus l. 7. c. 2. extr.* & *lacunariis lib. 5. cap. 2. & lib. 6. c. 5. & 10.*

LACUNARIUM, i, n. idem quod lacunar. *Vitruv. l. 4. c. 3.* Impedita est distributio in opere triglyphorum, & lacunariorum.

LACUNARIUS, ii, m. qui lacunas fodit. *Jul. Firmic. l. 8. c. 28.*

LACUNATUS, a, um, ad lacunæ formam depressus. *Plin. l. 15. c. 10.* Intus exiles nucleos lacunatis includit toris.

LACUNO, as, avi, atum, a. 1. *ornare a guisa di soffitta*, φατνόω, lacunaris similitudinem alicui rei induco. *Ovid. 8. Metam. v. 561.* Pumice multicavo, nec levibus atria tophis Structa subit: molli tellus erat humida musco; Summa lacunabant alterno murice conchæ.

LACUNOSUS, a, um, lacunis plenus, inæqualis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 18.* Quid pulchrius ea figura, quæ sola omnes alias figuras complexa continet, quæque nihil asperitatis habere, nihil offensionis potest, nihil incisum angulis, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lacunosum? *Apul. l. 1. Metam.* Avia, & lacunosa convallis. *& lib. 9.* Via lacunosis incilibus voraginosa. Adde *Vitruv. in fin. cap. 6. lib. 8.*

LACUS, us, m. *lago*, δεξαμενή, λίμνη, lacus profundus cum aquis perpetuis ibidem natis, unde rivi, & flumina oriuntur: a λάκκος, fossa. Differt a *stagno*, quod hoc temporalem habet aquam stagnantem, quæ plerumque hyeme colligi solet, æstate siccari: sed *lacus* aqua perpetua, & perennis est. *Cic. 7. Verr. c. ult.* Deæ, quæ illos Ennenses lacus, lucosque colitis. *Id. Agrar. 3. c. 2.* Agros, ædificia, lacus, stagna. ¶ *Varr. l. 4. de L. L. c. 5.* lacum definit, lacunam magnam, ubi aqua contineri potest. Hinc *lacus Romæ* fuerunt capaces alvei, in quibus aquæ recipiebantur ex Aquæductibus in usum publicum, jumentorum potui, lotionibus, extinguendis incendiis, & fortasse etiam usibus fullonum, coriariorum, aliorumque opificum, &c. *Frontin. de Aquæduct. circ. 3.* Ponam quot castella publica privataque sint, & ex his quantum publicis Operibus, quantum Muneribus, quantum lacubus. *Liv.* de his intelligendus, *l. 39. c. 44.* ubi lacus lapide sternendos memorat. Sic *Horatii* illud huc pertinet *l. 1. sat. 4. v. 36.* Et quodcumque semel chartis illeverit,

verit, omnes Gestiet a furno redeuntes scire, lacuque; Et pueros, & anus. Plurimos in Urbe fuisse hujusmodi lacus constat ex *Frontino aquæd.* 78. ubi summam eorum colligit ad DXCI. *Plin.* vero *l.* 36. *c.* 15. *a med.* DCC. enumerat ab Agrippa factos. Itaque sæpissime eorum meminit *P. Vict. de regionib. Urb. R.* ¶ Quod *Plaut. Curcul.* 4. 1. 16. enumerans varia loca urbis Romæ, in quibus varia hominum genera agitare solent: confidentes ait, garrulosque, & malevolos *supra lacum* solere consistere; varie a variis is locus designatur, cum alii lacum Curtium intelligant, alii lacum Juturnæ. nam utrumque ponit *P. Victor* in regione Urbis octava, quæ & *Forum Romanum* appellatur. ¶ *Siccus lacus*, proverb. de re nullius usus, aut pretii. *Propert. l.* 2. *el.* & *vers.* 11. At dum demissis supplex cervicibus ibam, Dicebat sicco vilior esse lacu. ¶ Translate dicitur de vase amplo, in quo mustum prelo, vel pedibus expressum recipitur. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 888. Præmia, de lacubus proxima musta tuis. *Cic. in Cat.* c. 83. *sub fin.* Sic ego istis consuetam & novam istam quasi de musto ac lacu fervidam orationem fugiendam. ¶ Item de musti quantitate, quæ una pressura pedibus aut torculari exprimitur, *una folata*. *Plin. l.* 18. *c.* 31. *a med.* Pressura una culeos viginti implere debet. Ad totidem culeos & lacus viginti jugeribus unum sufficit torculum. ¶ Item de vase, in quo amurca recipitur, in olei confectione. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* ¶ Item dicitur de conceptabulo aquæ fabrorum, in quam metallum candens demergunt. *Virg.* 4. *Georg. v.* 173. ¶ Item de loco, ubi calx rutro subigitur maceraturque. *Vitruv. l.* 7. *c.* 2. ¶ Item de loco, quo distinguitur granarium ad legumina separanda. *Colum. l.* 1. *cap.* 6. Sed & lacubus distinguantur granaria, ut separatim quæque legumina ponantur. ¶ Item de tignorum, sive trabium intersitio, ut idem sit ac lacunar. *Lucil.* apud *Serv.* 1. *Æn. v.* 730. resultant ædesque lacusque. ¶ Lacus leonum apud *Prudent.* 4. *Cathem. v.* 65. locus est depressus, & septus, in quo custodiuntur leones. ¶ Si quidquam habet auctoritatis Vetus Poeta in descriptione Mensium *in Catalect. l.* 2. dicitur etiam *lacus*, *ci*, 2. declin. Sic enim ille *pag.* 243. *edition. Lugdunens.* 1573. Fundit & October vina Falerna lacis. ¶ De lacu vinario verba fient etiam in *Vietor*.

LACUSCULUS, li, m. *laghetto*, parvus lacus. *Colum. l.* 4. *c.* 8. Hiemalis aqua, quæ ex pluviis consistit in lacusculis ablaqueationis. ¶ De loculis in tabulato, ubi reponuntur olivæ, *Id. l.* 12. *c.* 50. Quia interdum immodica multitudo baccæ torculariorum vincit laborem, esse oportet pensile horreum, & habere lacusculos tam multos, quam postulabit modus olivæ, ut separetur, & seorsum reponatur uniuscujusque diei coactura.

LACUTURRIS, cognomen caulis, de quo *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Nuper subjere lacuturres, ex convalle Aricina, ubi quondam fuit lacus, turrisque, quæ remanet: capite prægrandes, folio innumeri, alii in orbem porrecti, alii in latitudinem torosi.

LADA, æ, f. *ombrentina*, λῆδον, herba in Cypro ex cisti, vel cisthi generibus, longioribus foliis, & nigrioribus, quæ verno tempore pingue quiddam roscidum contrahunt, quod caprarum barbis adhærescit, indeque depexum colatur, cogiturque in offas, & ladanum appellatur. *Plin. l.* 26. c. 8. ubi *Harduin.* ex MSS. *ledon* pro *lada* reponit.

LADANUM, i, n. *ladano*, *laudano*, λήδανον, pingue illud roscidum, de quo dictum est in voce præced. *Plin. lib.* 26. *cap.* 8. & *lib.* 12. *cap.* 17.

LADAS, æ, m. Λάδας, Alexandri Macedonis cursor, qui traditur fuisse tanta pedum velocitate, ut vestigia ejus in arena non apparerent. Quo nomine statuam meruit apud Argos in templo Veneris, quam νικηφόρον cognominabant. Hinc *Martial. l.* 10. *epigr.* 100. Habeas licebit alterum pedem Ladæ, Inepte frustra crure ligneo curres. Adde *lib.* 2. *epigr.* 86. *Catull. carm.* 55. *ad Camer. v.* 25. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 97. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 3. & *Senec. ep.* 85.

LADON, onis, m. Λάδων, fluvius Peloponnesi, qui per Arcadiam in Alpheum influit. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 702. arenosi placidum Ladonis ad amnem. ¶ In Fabulis dicitur fuisse pater Daphnes. *Serv. ad ecl.* 3. *v.* 63. & *ad lib.* 2. *Æn. v.* 513. quamquam alii Peneum dicunt. *Id. ad lib.* 3. *Æn. vers.* 91. ¶ Est etiam nomen canis Actæonis. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 216.

LÆDO, is, si, sum, a. 3. *offendere*, *far male*, *nuocere*, βλάπτω, aliquid mali alicui infero, violo, noceo. Volunt esse per metathesim a δηλέω, quod idem significat. *Tacit. in Agric. c.* 42. Proprium humani ingenii est, odisse quem læseris. *Trajan. Plaut. Curcul.* 4. 3. 9. Lora lædunt brachia. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 150. frondes lædit hiems. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 22. teneros lædunt juga prima juvencos. *Id. Metam.* 4. *v.* 601. Lædere aliquem vulnere. *Phædr. lib.* 4. *fab.* 7. dente. *Virg.* 2. *Georg. v.* 301. ferro retuso plantas. & *vers.* 220. rubigine ferrum. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 926. herbas morsu læsere juvencæ. *Plin. l.* 27. *c.* 11. Grana lathyridis stomachum lædunt. *Horat. lib.* 1. *ep.* 17. *v.* 7. si te pulvis, strepitusque rotarum, Si lædet caupona, Ferentinum ire jubebo. *ti darà fastidio*. & *epist.* 2. *v.* 38. Quæ lædunt oculum, festinas demere: si quid Est animum, differs curandi tempus in annum? *Virg. Ecl.* 10. *v.* 48. ah, ne te frigora lædant! & *Ecl.* 9. *v.* 64. Cantantes licet usque (minus via lædet) eamus. *sarà men gravosa*. & *Æn.* 7. *v.* 809. per summa volaret Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas. *Plin. l.* 21. *c.* 10. Thymum læditur imbribus, amittitque florem. *patisce*. & *lib.* 37. *c.* 5. Smaragdi sole læduntur. *perdono*. & *lib.* 13. *c.* 15. *extr.* Mensæ splendescunt manu sicca fricatæ, nec a vinis læduntur. *h. e.* si vino perfundantur, nihil gratiæ amittunt. *Paul. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 30. *ad fin.* Si ignis alienam segetem, vel vineam læserit. ¶ Pro allidere, affligere, *Lucret. l.* 5. *v.* 999. turbida ponti Æquora lædebant naves ad saxa virosque. ¶ Illa sunt orbana, & elegantia, *Terent. Adelph.* 5. 4. 10. Clemens, placidus: nulli lædere os, arridere omnibus. *h. e.* in faciem nemini male dicere. *Sueton. in Cæs. c.* 49. famam alicujus gravi opprobrio. *Metell. ad Cicer. Fam.* 5. *ep.* 1. Ludibrio aliquem lædere. *Quintil. l.* 7. *c.* 2. *a med.* infamia. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 81. tristi versu. *Plaut. Capt.* 1. 2. 53. dicto aut facto. *Lucan. l.* 7. *v.* 848. superos crimine. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 25. animum lento curarum frigore. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. *a med.* fidem. *violare*. *Marcian. Dig. lib.* 48. *tit.* 2. *leg.* 3. majestatem publicam. ¶ Speciatim *lædere* dicitur testis, qui contra reum dicit. *Cic. pro Cæcin. c.* 10. Cum ita vehemens acerque venisset, ut non modo Cæcinam perjurio suo læderet, sed etiam mihi videretur irasci. *Id.* 2. *de Orat. c.* 70. *a med.* Cum læsisset testis Silus Pisonem, quod se in eum audisse dixisset. Adde *cap.* 74. & *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* ¶ Veteres *lædere* res repere dicebant, etiam si rapinæ nullum crimen exstiteret: similiter *satisfacere* res reddere. *Serv. ad lib.* 10. *Æn. v.* 14. ¶ Absolute pro injuriam facere, *Nep. in Attic. c.* 11. Nullas inimicitias gessit, quod neque lædebat quemquam, neque, &c. ¶ Et pro dictis pungere, maledicere. *Sallust. in Jug. c.* 86. Marius antea infestus nobilitati, tum vero multus atque ferox instare, singulos modo, modo universos lædere.

LÆLAPS, apis, m. λαῖλαψ, canis nomen, quod significat procellam, aut turbinem. *Ovid. Metam.* 7. *v.* 772. & *lib.* 3. *v.* 211. altero hoc loco inter canes Actæonis enumerans: priore ita appellans canem Cephali, qui cum vulpem feram, infestamque incolis persequeretur, una cum ipsa in lapidem versus est.

LÆLIANUS, a, um, ad Lælium pertinens, quod est nomen proprium Romanum: ut Lælianæ naves, apud *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 100. h. e. quibus D. Lælius imperabat.

LÆNA, æ, f. *zimarra*, *guarnacca*, *lucco*, χλαῖνα, genus vestis, quæ aliis superinduitur: a voce Græca allata, quam ducunt a χλιαίνω, calefacio: tametsi sunt apud *Fest.* qui Tuscæ originis esse arbitrantur. Certe non est audiendus *Varro*, qui *l.* 4. *de L. L. c.* 30. dictam putat, quod de *lana* multa, quia duarum togarum instar erat. Multiplex ejus fuit usus. Legimus enim, a sacerdotibus in sacrificio adhibitam fuisse, apud *Cicer. in Bruto*, c. 14. (V. vocem sequent.) eaque usos Flamines, a Flaminicis fuis texta (sic enim oportebat) etiam *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 262. tradit. Item a regibus & principibus viris, ut ex *Virg. ibid.* & *Stat. l.* 15. *v.* 424. colligitur. Item a ditioribus, & denique a vulgo. *Pers. sat.* 1. *v.* 30. ecce inter pocula quærunt Romulidæ saturi, quid dia poemata narrent. Hic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læna est, &c. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 130. plurima sunt, quæ Non audent homines pertusa dicere læna. Ex loco *Persii* colligimus, domesticam quoque & cœnatoriam vestem fuisse: quod confirmatur illo *Martial.* de lusco furante in convivio, *l.* 8. *epigr.* 59. Et tectus lænis sæpe duabus abit. ¶ Etiam militare vestimentum fuisse, docet *Non. c.* 14. *n.* 26. sed non probat. ¶ Præcipua ejus utilitas, postquam passim adhiberi cœpta est, frigori arcendo: unde ex crassiore panno (quare & *duplex* dicitur a *Serv. loc. cit.* & *Festo*.) & villosa fuit. *Martial. in epigram.* 136. *l.* 14. cui titulus *Læna*: Tempore brumali non multum levia prosunt: Calfaciunt villi pallia vestra mei. Hinc Græcum proverb. ἐν θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβεις: de eo, qui rebus necessariis in tempore uti nescit. ¶ Propria fuit virorum, ut ricinium mulierum, teste *Varron. loc. cit.* ¶ Formam fuisse putant similem lacernæ, aut pallio, aut chlamydi, apertam scilicet & toga breviorem: aptam proinde, quæ superinduceretur tunicæ, & aliquando etiam togæ, fibula ad humeros, aut collum adstringente. Plura V. apud *Ferrar.* & *al. in To. VI. antiquitat. R. Grævii*.

LÆNAS, atis, m. & f. In Popilia gente Romana, familia fuit cognomine *Lænas*, inde ducto, ut fertur, quod cum M. Popilius consul esset, eodemque tempore sacrificium publicum cum læna faceret, quod erat Flamen Carmentalis, plebis contra patres seditione nuntiata, ut erat læna amictus, ita venit in concionem, seditionemque cum auctoritate, tum oratione sedavit. Ita *Cic. in Bruto*, c. 14.

LAERTES, æ, m. Λαέρτης, filius Acrisii, seu Arcesii. Ex uxore Anticlia filia Autolyci Ulyssem suscepit, & Echimenen. Hinc Ulysses dicitur *Laertiades*, & *Laertius Heros*. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 113. Respice Laerten: ut jam sua lumina condas, &c. ¶ In recto casu est etiam *Laerta* Latina positione. *Senec. in Troadib. v.* 699. Annosque, dum te recipit, extendat suos Laerta. ¶ In genitivo etiam *Laertos*, ut *Priscian.* docet *l.* 6. *pag.* 705. *Putsch.*

LAERTIADES, æ, m. Λαερτιάδης, filius Laertæ, aut nepos. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 48. Saxa moves gemitu, Laertiadæque precaris, Quæ meruit. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 59. O Laertiade, quidquid dicam, aut erit, aut non. & *lib.* 1. *od.* 15. *v.* 21. Non Laertiaden, exitium tuæ gentis, non Pylium Nestora respicis?

LAERTIUS, a, um, ad Laerten spectans, ut Laertia regna, Ithaca insula, ubi Laertes regnavit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 272. Effugimus scopulos Ithacæ, Laertia regna. *Ovid. Trist. l.* & *el.* 5. *v.* 3. Laertius heros. *h. e.* Ulysses.

LÆSIO, onis, f. *offesa*, *lesione*, βλάψις, actus lædendi, damnum, injuria. *Papinian. Dig. lib.* 10. *tit.* 3. *leg.* 28. *extr.* Si quid, absente socio, ad læsionem ejus fecit. *Lactant. de Ira Dei*, *c.* 17. *a med.* Irritat læsio dolorem. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 482. *n.* 10. & *pag.* 428. *n.* 10. Conjugi rarissimi exempli, quæ vixit mecum ann. 23. sine ulla animi læsione. ¶ In re oratoria enumerat *Cic. de orat. c.* 53. *extr.* inter figuras sententiarum. Verba sunt: Purgatio, conciliatio, læsio, optatio, atque exsecratio. Videtur autem esse, cum reum ob alias causas, quam ob quas accusatur, dictis, obtrectatione, detractione pungit orator, & lacerat, ut ei aversiores judices faciat.

LÆSTRYGONES, um, m. Λαιστρυγόνες, pop. Latii novi circa Formias urbem sacisam incolentes, ubi Læstrygonia regio, cum urbe cognomine, quæ & Lamus dicta est. Immanissimi fuisse dicuntur, & humana carne victitasse. *Plin. l. 7. c. 2.* & *lib. 3. c. 5.* & *Gell. l. 15. c. 21.* Hinc *Juvenal. sat. 15. v. 18.* Fingentem immanes Læstrygonas, & Cyclopas. ¶ In sing. num. *Ovid. 14. Metam. v. 233.* Inde Lami veterem Læstrygonis, inquit, in urbem Venimus. *Id. 2. ex Pont. ep. 9. v. 41.* Quis non Antiphaten Læstrygona devovet? ¶ Fuere Læstrygones etiam in Sicilia in Leontinis campis. *Sil. l. 14. v. 125.* Prima Leontinos vastarunt prœlia campos, Regnatam diro quondam Læstrygone terram. ¶ Scribitur & *Lestrygones*, sine diphthongo.

LÆSTRYGONIUS, a, um, adject. ad Læstrygones pertinens. *Ovid. in Ibin, v. 390.* Læstrygoniæ domus. *h. e.* Formiæ. *Sil. l. 7. v. 276. de Italia.* Hinc Læstrygoniæ rupes. *h. e.* Formiana saxa, ut *Liv. l. 22. c. 16.* appellat. *& vers.* 410. Litora Cajetæ, Læstrygoniosque recessus. *il golfo di Gaeta.* *Horat. l. 3. od. 16. v. 34.* Nec Læstrygonia Bacchus in amphora Languescit mihi. *h. e.* Formianorum collium, quos a vini bonitate laudat *Id. l. 1. od. 20. extr.* ¶ De Sicilia *Plin. l. 3. c. 8.* Flumine Symæthum, Terias: intus Læstrygonii campi.

LÆSURA, æ, f. læsio. *Tertull. de Patient. c. 7.* Læsura divitiarum. *h. e.* detrimentum, jactura. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 567. *n.* 8. Vixit mecum annis XVII. sine ulla animi læsura. Adde *pag.* 828. *n.* 10.

LÆSUS, a, um, *offeso*, ἀδικηθείς. *Cic. Verr. 3. c. 2.* Nulla læsus injuria. *Ovid. Metam. 12. v. 422.* parvo cor vulnere læsum. *Id. de remed. amor. v. 608.* Læsa vir a domina, læsa puella viro. *& vers.* 159. Ætola Venus a cuspide læsa. *ferita.* & *lib. 4. Fast. v. 120.* Læsus cuspide. *Id. 1. Amor. el. 7. v. 40.* Læsæ genæ. *Id. 2. Metam. v. 408.* læsæ silvæ. *h. e.* incendio corruptæ. *Id. 5. Fast. v. 322.* grandine læsa Ceres. *Id. 2. de ar. am. v. 376.* vipera læsa pede. *calcata, schiacciata.* & *lib. 3. de art. am. v. 207.* læsa figura. *sfregiata guasta.* *Martial. l. 3. epigr. 47.* Leporemque læsum Gallici canis dente. *Id. l. 9. epigr. 57.* Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagitta. *ferito.* & *lib. 12. epigr. 54.* lumina læsus. *losco.* ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c. 42.* Læsa dignitas. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 104.* pudicitia. *Quintil. l. 1. c. 2.* (*al.* 3.) opinio. *perduto el buon nome.* *Tacit. 3. Ann. c. 24.* religio. *Nep. in Timol. c. 2.* pietas. *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 6. leg. 1.* Læsum jus alicujus. *Horat. l. 1. od. 33. v. 4.* fides. *rotta, violata.* Sic *Virg. 12. Æn. v. 496.* Læsum fœdus. & *lib. 1. v. 12.* numen. *Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 21.* ingenium longa rubigine. *Lucan. l. 5. v. 456.* læsus nube dies. *offuscato.* ¶ Apud JCtos *læsus* dicitur, qui est damnum passus, deceptus, fraudatus. *Paul. Dig. lib. 4. tit. 6. leg. 44.* In aliqua parte læsus, non restituitur. ¶ *Læsæ res* apud *Sil. l. 11. v. 6.* sunt accisæ, attritæ, adversæ.

LÆTA, orum, τὰ λαιτα, agri publici. Vox Græca. *Hesych.* Λαιτα, τὰ δημόσια χωρία. *Impp. Valentinian. Valens, & Gratian. lib. 7. Cod. Theodos. tit. un. leg. 10.* Si quis præpositus fuerit aut fabricæ, aut classi, aut Lætis. ¶ Hinc Læticus, a, um, ad agros publicos pertinens. *Impp. Arcad. & Honor. lib. 13. ejusd. Cod. tit. 11. leg. 9.* Quibus terræ Læticæ administrandæ sunt.

LÆTABILIS, le, *degno d' allegrezza, lieto*, lætitia dignus. *Cic. 2. Tuscul. c. 11.* Quid habet ista res aut lætabile, aut gloriosum? & *lib. 4. c. 17.* Is est beatus, cui nihil humanarum rerum aut intolerabile ad demittendum animum, aut nimis lætabile ad efferendum videri potest. *Ovid. Metam. 9. v. 255.* cunctisque meum lætabile factum Dis fore confido. *Mamertin. in genethl. c. penult.* Quanto hoc lætabilius, ac melius? *Val. Flacc. l. 6. v. 606.* Sidus lætabile alicui.

LÆTABUNDUS, a, um, adject. lætans, valde lætus. *Gell. l. 11. c. 15. sub fin.* Lætabundus is dicitur, qui abunde lætus est.

LÆTAMEN, inis, n. *letame, concime*, κόπρος, fimus, qui per agros jacitur: quod facit lætas segetes, h. e. pingues, ac fertiles, votisque agricolæ respondentes. *Plin. l. 18. c. 16.* Secale nascitur qualicumque solo, ipsumque pro lætamine est. *Pallad. l. 1. tit. 33.* Asinorum lætamen satis omnibus inimicum est. *Id. in Februar. tit. 2.* Prata sparso lætamine saturare.

LÆTANS, antis, *allegro*. *Cic. pro Cluent. c. 9. sub fin.* Itaque nubit Oppianico continuo Sassia, lætanti jam animo, & spe optima confirmata. *Virg. 1. Æn. v. 397.* Lætantes agmine cygni. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 33.* oppletur lætanti regia cœtu. *Plaut. Stich. 3. 1. 5.* Olim quos abiens affeci ægrimonia, nos nunc lætantes faciam adventu meo. *Lucret. l. 2. v. 344.* volucres, lætantia quæ loca aquarum concelebrant. *h. e.* amœna & lætitiam inducentia.

LÆTANTER, adverb. læte. *Lamprid. in Commod. c. 5.* Quod Commodus lætanter accepit.

LÆTASTER, tri, aliquantum lætus. Prisca vox *Titinnii* apud *Fest.* in *Obstrudant.*

LÆTATIO, onis, f. lætitia. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 52. extr.* Neque hostibus diutina lætatio, neque ipsis dolor longior relinquatur.

LÆTE, adverb. *lietamente*, γηθοσύνως, ἱλαρῶς, jucunde, hilariter. *Cic. Phil. 9. 2. 3.* Læte atque insolenter tulit. *Gell. l. 3. c. 15.* Lætissime gaudere. *Vellej. l. 2. c. 45. de Cicerone.* Neque quisquam aut expulsus invidiosius, aut receptus est lætius. *Quintil. l. 8. c. 3. circa med.* Concitate dicere, aut moderate; læte, aut severe; abundanter, aut presse. ¶ Translate *Colum. l. 5. c. 9. a med.* Truncus lætius frondet. *h. e.* uberius. *Plin. l. 16. c. 31.* Laurus recisa lætius fruticat. & *lib. 33. c. 5.* Seges læte virens.

LÆTICUS. V. *Læta, orum.*

LÆTIFICANS, tis, pro læto posuit *Plaut. Pers. 5, 1. 8.* Unde ego omnes hilaros, lubentes, lætificantes faciam ut fiant.

LÆTIFICATUS, a, um. *Sedul. l. 1. v. 41.* Lætificata seges, spinis mundatus ademptis.

LÆTIFICO, as, avi, atum, a. 1. *rallegrare*, εὐφραίνω, lætum facio. *Lucan. l. 3. v. 48.* nec illum gloria pulsi Lætificat Magni. *Plaut. Aulul. 4. 9. 15.* Nunc alii ne lætificantur meo malo & damno. ¶ Translate *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Sol quasi tristitia quadam contrahit terram, tum vicissim lætificat, ut cum cælo hilarata videatur. ¶ Pro stercorare, *concimare*, *Id. ibid. c. 52.* Indus non aqua solum agros lætificat, & mitigat, sed etiam eos conserit. *Plin. l. 18. c. 12.* Faba solum lætificat stercoris vice.

LÆTIFICUS, a, um, *rallegrante, lieto*, χαρτός, lætum faciens, lætos. *Lucret. l. 1. v. 193.* uti sine certis imbribus anni Lætificos nequeat fetus submittere tellus. *Senec. in Troad. v. 597.* Lætifica referre alicui. *Stat. Theb. 8. v. 261.* Lætifici tumultus. & *lib. 12. v. 523.* plausus.

LÆTISCO, is, n. 3. *rallegrarsi*, εὐφραίνομαι, lætus fio, lætor. *Sisenn.* apud *Non. c. 2. n. 494.* Utrum ne divi cultu erga se mortalium lætiscant, an superna agentes humana negligant. ¶ Translate *Vetus Poeta* apud *Cicer. 1. Tuscul. c. 28.* Cælum nitescere, arbores frondescere, Vites lætiscere, pampinis pubescere. Al. aliter leg.

LÆTITIA, æ, f. *allegrezza, letizia*, χαρά, γηθοσύνη, est opinio recens boni præsentis, in quo efferri rectum esse videtur, ut apud *Cicer. 4. Tuscul. c. 7.* definitur: vel, ut est apud *Gell. l. 2. c. 27.* exsultatio quædam animi cum gaudio efferventiore rerum expetitarum. Differt a gaudio, ut in ea voce dictum est. Nam in gaudio vel nihil animus, vel certe moderate diffunditur: in lætitia effuse exsultat, & gestit: tametsi hoc ab oratorie loquentibus non servatur. *Cic. 2. de Orat. c. 44.* Percipere lætitiam & voluptatem ex re quapiam. & *cap. 57.* Itaque hilaritatis plenum judicium, ac lætitiæ fuit. *Id. 4. Tuscul. c. 32.* Effusa lætitia. *Id. 14. Attic. ep. 6.* exsultare. *Id. Catil. 1. c. 10.* perfrui. & *pro Mil. c. 28.* afficere aliquem. & *Fam. 2. ep. 10.* Comitia ista præclara me lætitia extulerunt. & *ep. 9.* Repente incessi omnibus lætitiis. *Id. Attic. l.* & *ep.* 14. Lætitiam capere oculis. *Id. pro Planc. 1. ult.* dare alicui. *h. e.* lætandi occasionem. Sic *Terent. Heaut. 2. 2. 12.* objicere. & *Hecyr. 5. 3. 18.* offerre. *Plin. l. 15. c. 30.* afferre. *Plaut. Merc. prol. v. 72.* parere alicui. *Liv. l. 4. c. 40.* Tantam ex metu lætitiam fecere, ut, &c. *Terent. Heaut. 2. 3. 51.* Ne me in lætitiam frustra conjicias. *Sallust. in Jug. c. 109.* Magna lætitia nobis est, cum te di monuere, ut aliquando pacem malles. *Nep. in Timoth. c. 2.* Victoria tantæ fuit Atticis lætitiæ, ut, &c. *Plaut. Stich. 3. 2. 23.* Præ lætitia lacrymæ prosiliunt mihi. *Justin. l. 12. c. 13.* Totus in lætitiam effusus. *Terent. Adelph. 4. 1. 6.* Diem perpetuum in lætitia degere. ¶ Facile convenit cum voluptate. *Cic. 2. de Fin. c. 4.* Huic verbo (*voluptatis*) omnes qui Latine sciunt, duas res subjiciunt, lætitiam in animo, commotionem suavem jucunditatis in corpore. & *lib. 1. c. 7. ad fin.* Recta & honesta quæ sint, ea facere ipsa per se lætitiam, idest voluptatem. ¶ Translata est venustas, pulcritudo, quia videndo lætos facit. *Stat. 6. Theb. v. 571.* Effulsere artus, membrorumque omnis aperta est Lætitia, insignesque humeri, nec pectora nudis Deteriora genis: latuitque in corpore vultus. ¶ Sæpe de satis, & plantis dicitur, quæ fertiliter, & ubertim proveniunt, & gignunt. *Colum. l. 4. c. 24. circa med.* Vites ita se induunt viris, ut nequeant maturitatem capere, si benignitas terræ, atque ipsius trunci lætitia non adsit. *vigore, rigoglio.* & *Justin. l. 44. c. 4. a med.* In hac insula tanta pabuli lætitia est, ut, &c. ¶ Item de solo ipso, ubi lætæ segetes, plantæque proveniunt. *Colum. l. 4. c. 22.* Loci lætitia plures palmitus, exilitas pauciores desiderat. ¶ Item de ratione dicendi ornata, luminibus verborum distincta. *Auct. dialog. de Oratorib. c. 20.* Lætitia & pulcritudo orationis.

LÆTITUDO, inis, f. lætitia. Antiqua vox *Accii* apud *Non. c. 2. n. 487.* Me excitasti ex luctu in lætitudinem. *Id. ibid.* Quanta in venando affectus es lætitudine?

LÆTO, as, avi, atum, a. 1. *rallegrare, ingrassare*, lætum facio, lætitia afficio. *Liv.* apud *Non. 1. 2. n. 494.* Jamne oculos specie lætavisti optabili? *Acc. ibid.* Te ut triplici lætarem bono. ¶ *Lætare arborea* est stercorare. V. in fine vocis sequent.

LÆTOR, aris, atus sum, dep. 1. *rallegrarsi, godere, gioire*, γηθέω, χαίρω, lætus sum, lætitiam capio. Differt a *gaudeo*, quia *gaudere* est interno animi motu exsultare: *lætari* est extrinsecus signa gaudii proferre, & effundi exsultatione liberius. Hinc *Varr. l. 5. de L. L. c. 6. extr.* *lætari* dictum putat, *quod latius gaudium* propter magni boni opinionem diffusum. Quamquam promiscue sæpissime usurpatur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 47.* Quæ perfecta esse, gaudeo, judices, vehementerque lætor. *Id. 2. de Divin. c. 9.* An Cn. Pompejum censes tribus suis consulatibus, tribus triumphis, maximarum rerum gloria lætaturum fuisse, si sciret, se in solitudine Ægyptiorum trucidatum iri? *Id. Fam. 2. ep. 9.* Lætor tum præsenti, tum sperata tua dignitate. *Id. pro Marcell. sub fin.* Nam lætari omnes, non ut de unius solum, sed ut de communi omnium salute, sentio. *Id. Verr. 7. c. 46.* Lætaris tu in omnium gemitu, & triumphas. *Id. Phil. 11. c. 4. ad fin.* In hoc est semper lætatus, quod ea faceret, quæ, &c. *Id. pro Leg. Manil. c. 1. ad fin.* Illud in primis mihi lætandum jure esse video, quod, &c. *Id. Fam. 7. ep. 1.* Utrumque lætor, & sine dolore corporis te fuisse, & animo valuisse. *Sallust. in Jug. c. 17.* Lætandum magis, quam dolendum puto casum tuum. ¶ Translate pro delectari, juvari. *Sueton. in Ner. c. 46.* Alurconem, quo maxime lætabatur, &c. *si ricreava.* *Colum. l. 3. c. 9. ad fin.* Omne vitis genus naturaliter lætatur tepore potius, quam frigore.

gore. *Pallad. l. 2. tit. 6. a med.* Frumenta omnia maxime lætantur patenti campo, & ad solem reclivi. *Id. ibid.* Loca sterilia beneficio lætantur incendii. *& sub fin.* In lætandis arboribus crates faciemus, terram prius trunco admoventes, & mox lætamen. *h. e.* stercorandis.

LÆTORIUS, a, um. *Lætoria lex* a quonam lata sit, obscurum est. Vetabat, minorem annis vigintiquinque stipulari, h. e. ἀνεμπονεῖσθαι, ut *Sueton. in fragm.* apud *Priscian. l. 8. pag. 794. Putsch.* docet. Curatores dabat vel propter lasciviam, vel propter dementiam: vindicabatque adolescentium circumscriptiones, ut est apud *Cicer. 3. Offic. c. 15.* Adde *3. de nat. Deor. c. 30.* & *Imp. Constantin. lib. 8. Cod. Theodos. tit. 12. leg. 2.*

LÆTUS, a, um, *allegro, lieto*, γηθόσυνος, εὐγηθής, qui hilaritatem, quam lætus habet, vultu & aliis signis ostendit. *Varr.* ducit a *latus*, ut in *later* dictum est. Alii ad Græcum λαῖον referunt, quod integrum, incolumem significat. *Cic. pro Mur. c. 24.* Catilina alacer atque lætus. *Id. pro Font. c. 11.* Vagantur læti atque erecti passim toto foro. *Id. Attic. 8. ep. 9.* Læto vultu gratulantur. *Plin. l. 8. c. 17.* Læta atque gestiens. *Cæcil.* apud *Cicer. 2. de Fin. c. 4.* Lætus omnibus lætitiis. *Terent. Andr. 2. 2. 3.* Lætus est nescio quid. *Id. Phorm. 5. 4. 1.* Lætus sum, fratri obtigisse quod vult. *Id. Eun. 3. 1. 1.* Ain' tu, læta est? *Gn.* non tam ipso quidem dono, quam abs te datum esse. *Id. Adelph. 2. 2. 45.* Sed Ctesiphontem video: lætus est de amica. *Virg. 6. Æn. v. 863.* Frons læta parum. *Tacit. in Agric. c. 39.* Fronte lætus, pectore anxius. *Virg. 3. Æn. v. 524.* Lætus clamor. *Sil. l. 11. v. 370.* læta convivia. *Senec. in Herc. Oet. v. 1675.* diem lætum ducere. *Ovid. 9. Metam. v. 242.* læto ore quempiam alloqui. *Vellej. l. 2. c. 127.* Vir severitatis lætissimæ, hilaritatis priscæ. *Tacit. Ann. 2. c. 75.* Luctum læto cultu mutare. *il duolo in gala. Quintil. l. 11. c. 3. bis.* Res lætæ. *cose allegre. Plin. l. 23. c. 2. ante med.* Lætior color. *più vivo, e che più rallegra l' occhio.* ¶ Metonymice *lætus* est, qui prompte, & lubenti animo quidpiam facit, *pronto, volenteroso. Sallust. in Jug. c. 86.* Senatus supplementum etiam lætus decreverat. *Virg. 9. Æn. v. 88.* Has ego Dardanio juveni, cum classis egeret, Læta dedi. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 39.* Inspice, si possum donata reponere lætus. *Stat. 2. Theb. v. 396.* Fortunam exuere, & lætum descendere regno. *h. e.* ultro, *spontaneamente, di buona voglia.* ¶ Item qui contentus est, *pago, contento. Senec. ep. 92. ante med.* Mutis aggregetur animal pabulo lætum. *Est qui leg.* natum. *Martial. l. 4. epigr. 77.* Nunquam divitias deos rogavi, Contentus modicis, meoque lætus. ¶ Item qui delectatur. *Horat. l. 3. od. 4. v. 33.* Visam Britannos hospitibus feros, Et lætum equino sanguine Concanum. *Sil. l. 1. v. 170.* sævis gens læta. *Id. l. 9. v. 223.* & ferro vivere lætum vulgus. ¶ Item gratus, acceptus, *gradito, accetto, grato. Val. Flacc. l. 1. v. 30.* virtus haud læta tyranno. *Tacit. 1. Hist. c. 71.* Læta primoribus civitatis Celsi salus, ita militibus quidem ingrata fuit. *& lib. 4. c. 68.* Lætum militibus id nomen. *Id. 12. Ann. c. 8.* Veniam exsilii pro Seneca impetrat, lætum in publicum rata, ob claritudinem studiorum ejus. *Grat. initio Cyneg.* lætæ venantibus artes. ¶ Item prosper, secundus, *favorevole, prospero. Val. Flacc. l. 4. v. 31.* Jam socii lætis ceperunt vincula ventis. *Id. l. 5. v. 69.* primo lætos sic tempore rectos Ingreditur cursus. *Sallust. orat. 1. ad Cæs.* Qui clementia imperium temperavere, his læta & candida omnia visa. *Sil. l. 12. v. 552.* Primitias pugnæ, & læti libamina belli. ¶ Item favens, propitius, *propizio. Plaut. Amph. prol. v. 2.* Ut vos in vostris voltis mercimoniis emundis vendundisque me lætum lucris afficere. *h. e.* ut vos vultis me propitium afficere vos lucris in mercimoniis vestris emendis, &c. Verba sunt Mercurii. *Valer. Flacc. l. 4. v. 540.* Omnia adhuc fore læta quidem. ¶ Item faustus, felix, *fausto. Sueton. in Cæs. c. 77.* Eo arrogantiæ progressus est, ut haruspice tristia exta nuntiante, futura diceret lætiora, cum vellet. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 77. Hard.* Lætum prodigium. *Tacit. 1. Hist. c. 62.* augurium. *Plin. l. 8. c. 46.* Delubra ei gemina: ulterum intrasse, lætum est, in altero dira portendit. ¶ Item universim de iis dicitur, quæ lætitiam afferunt. *Cic. ep. ult. l. 7. ad Attic.* Omnia erant facta hoc biduo lætiora. *Tacit. Ann. 2. c. 48.* Ceteris haud læta memoria Quirinii erat. ¶ Sæpe de agris pinguibus, de satis, plantisque, in quibus fertilitas & ubertas est, *fertile, rigoglioso, abbondante*: quia hujusmodi & læta sunt visu, & fructu lætos faciunt. *Cato R. R. c. 6.*, & *Varr. l. 1. c. 23.* Ubi ager crassus & lætus est sine arboribus, eum agrum frumentarium esse oportet. *Cic. de Senect. c. 15. a med.* Vita quid potest esse cum fructu lætius, tum aspectu pulcrius? *Virg. initio l. 1. Georg.* Lætæ segetes. *& vers. 74.* lætum siliqua quassante legumen. *& vers. 101.* hiberno lætissima pulvere farra. *& lib. 3. v. 385.* læta pabula. *Senec. in Herc. Fur. v. 698.* prata viridi læta facie germinant. ¶ Translate *Quintil. l. 2. c. 4.* Læta indoles. *h. e.* quæ fructum eloquentiæ spondet. ¶ Pro bene habito, & pingui, *bene in carne, grasso. Virg. Æn. 3. v. 210.* Læta boum passim campis armenta videmus. *Id. 2. Georg. v. 520.* Glande sues læti redeunt. *Plin. in Paneg. c. 82.* Et lætum opere corpus, & crescentia laboribus membra mirabor. *Nemesian. in Cyneg. v. 286.* lætæ redeunt in pectora fortia vires. ¶ Pro copioso, fluenti, *Virg. 3. Georg. v. 310.* Læta magis pressis manabunt flumina mammis. ¶ Pro venusto, gratia pleno, *Id. 1. Æn. v. 595.* & lætos oculis afflarat honores. ¶ Pro superbo, fidenti, jactanti, *Id. 2. Æn. v. 417.* Confligunt Zephyrusque, Notusque, & lætus Eois Eurus equis. ¶ Pro ornato figuris dicendi, florido, ameno, *Quintil. l. 9. c. 4.* Dicendi genus tenue lætioribus numeris corrumpere. *& sub fin. cap. 3. l. 8.* Copia dicendi floribus læta. *Id. l. 10. c. 1. de Homero.* Idem lætus ac pressus, jucundus & gravis, &c. *Plin. l. 3. ep. 18. ad fin.* Lætior stilus. *Auct. dial. de Oratorib. c. 20.* Lætitia, & pulcritudo orationis. ¶ Græco more genitivo jungitur ab historicis, & poetis. *Vellej. l. 2. c. 93.* & *Tacit. 2. Ann. c. 26.* Juvenis ingenuarum virtutum, lætusque animi & ingenii. *Virg. 11. Æn. v. 73.* laborum. *Sil. l. 17. v. 308.* iræ. *Id. l. 7. v. 338.* incepti. *Valer. Flacc. l. 3. v. 659.* lætus opum pacisque meæ. *h. e.* contentus. *Virg. 1. Æn. v. 445.* Lucus lætissimus umbræ. *Al. leg.* umbra. *Sil. l. 14. v. 279.* plebs facilis impelli, & læta tumultus. *Sallust. in fragm.* apud *Servium ibid.* Frugum pabulique lætus ager. *h. e.* fertilis, copiosus. ¶ Et a poetis cum infinito. *Sil. l. 9. v. 453.* lætus uterque spectari Superis. *& lib. 16. v. 565.* lætus bellare Latinis. *& lib. 3. v. 575.* Gens ferri patiens, & læta domare labores. ¶ *Lætum* adverbii modo, læte. *Stat. 1. Achill. v. 313.* lætumque rubet.

LÆVA, æ, f. *mano, sinistra*, sinistra manus. V. *Lævus.*

LÆVATUS. V. *Levatus.*

LÆVE, adverb. *sinistramente, scioccamente*, male, stulte, contra ac fieri debet. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 52.* Puer hic non læve jussa Philippi Accipiebat. V. *Lævus.*

LÆVIANUS, a, um, ad Lævium pertinens, quod est nomen Romani Poetæ antiqui, cujus fragmenta aliquot *Gell.* servavit, *l. 19. c. 7. l. 2. c. 24. l. 12. c. 10.* &c. item *Priscian. l. 6. 9. 11.* &c. sed ejus nomen sæpe in *Livius* a librariis mutatum esse, Critici jam adnotarunt, ita ut *Livius Andronicus* pro *Lævio* accipiatur. Scripsit Erotopægnia obsceno Lyrico carmine, teste *Auson. sub fin. Centonis nupt.* & alia. *Voss. de Poet. Lat. c. 8.* recenset inter antiquos incertæ ætatis. *Gell. cit. lib. 19. c. 7.* Lævianum carmen. *& ibid.* Læviana verba.

LÆVIGATIO. V. *Levigatio.*

LÆVINI, m. familia Romana in gente Valeria, sic dicta, quod ejus princeps læva manu uteretur.

LÆVIS. V. *Levis.*

LÆVITAS. V. *Levitas.*

LÆVIUS. V. in *Lævianus.*

LÆVORSUM, & Lævorsus, *a man sinistra*, ἐπ' ἀριστερᾷ, ad lævam, sinistrorsum. *Fest.* in *Læva. Apul. in Florid. n. 2.* (*al. l. 1.*) Aquila nutu clementi lævorsum, vel dextrorsum tota mole corporis labitur. *Ammian. l. 31. c. 10.* (*al. 28.*) Lævorsus flexo itinere.

LÆVUS, a, um, *sinistro*, λαιός, sinister: a Græca voce allata. *Cic. Acad. 4. cap. penult.* Lævam manum admovere. *Horat. l. 1. ep. 15. v. 12.* Læva habena. *& ep. 16. v. 6.* & *Ovid. Metam. 11. v. 415.* Lævum latus. *& vers. 336.* Læva auris. *Id. in Ibin, v. 101.* Lævus pes. *Id. Heroid. ep. 9. v. 62.* humerus. *& ep. 12. v. 28.* Ponti qua plaga læva jacet. *Id. 4. Fast. v. 834.* lævo fulmina missa polo. *h. e.* læva cæli parte. *Id. 4. ex Pont. ep. 9. v. 119.* lævus Pontus. *h. e.* ad lævam situs. *Virg. 5. Æn. v. 170.* radit iter lævum interius. ¶ Læva manus sæpe *læva* absolute dicitur, *mano manca, a stanca, sinistra. Virg. Æn. 1. v. 615.* Ilionea petit dextra, lævaque Serestum. *Ovid. 13. Metam. v. 163.* Cognovi clypeum lævæ gestamina nostræ. ¶ Item locus, pars ad lævam manum sita. *Liv. l. 4. c. 31.* Dextra montibus, læva Tiberi amne septus. *Id. l. 21. c. 43.* Dextra lævaque duo maria claudunt. *Ovid. 3. Metam. v. 642.* dextra mihi lintea danti, quid facis? inquit: lævam pete. *Plin. l. 14. c. 6.* Falernus ager a ponte Campano, læva petentibus coloniam Syllanam, incipit. ¶ *Læva*, neutr. plural. læva loca. *Ovid. 5. Fast. v. 257.* Thracen, & læva Propontidos intrat. *Plin. l. 6. c. 32.* Insulæ Fortunatæ contra læva Mauritaniæ. ¶ Ad lævam, in lævum, in lævam, *a sinistra. Cic. de Univ. c. 13.* Ante, & pone; ad lævam, & ad dextram. *Ovid. 1. Trist. el. 10. v. 17.* Fleximus in lævum cursus. *Plin. l. 28. c. 8.* Si in lævam detorserit. ¶ *Lævi boves* qui sint, V. in *Camurus.* ¶ Quia læva manus ad officia tardior est, & veluti stupidior, *lævus* aliquando tardum, stupidum, fatuum significat, *stolto, sciocco. Virg. 2. Æn. v. 54.* si mens non læva fuisset. *Horat. de ar. Poet. v. 301.* o ego lævus, Qui purgor bilem sub verni temporis horam! ¶ Item inopportunus, *inopportuno. Horat. l. 2. ser. 4. v. 4.* Peccatum fateor, cum te sic tempore lævo Interpellarim. ¶ In re augurali *læva* felicia habentur, & fausta: quia Romani captaturi auguria, ad meridiem se vertebant: atque ita a læva orientem, a dextera occidentem habebant: cujus rei exemplum est apud *Liv. l. 1. c. 18.* in auguratione Numæ. Porro nobilior plaga est oriens, ex qua dies incipit, quam occidens, in qua desinit. *Plin. l. 2. c. 54.* Læva prospera existimantur, quoniam læva parte mundi ortus est. *Id. ibid.* In sedecim partes cælum divisere Tusci: has iterum in quaternas; ex quibus octo ab exortu sinistras, totidem e contrario appellavere dextras. *Varr.* apud *Fest. in Sinistra.* A deorum sede cum in meridiem spectes, ad sinistram sunt partes mundi exorientes, ad dexteram occidentes: hinc factum arbitror, ut sinistra meliora auspicia, quam dextra esse existimentur. *a deorum sede* est a septemtrione: illa enim pars, quia est altior, vicinior est domicilio deorum, uti docet *Serv.* ad illud *Virg. 2. Æn. v. 693.* subitoque fragore Intonuit lævum. Porro *Serv. ibid.* & *ad Æn. 9. v. 631.* aliam affert causam, cur *læva* fausta sint: quod quæ nobis cælum intuentibus sinistra sunt, diis sunt dextera. *Phædr. l. 3. od. 18. v. 12.* Læva omina. *Ovid. 4. Fast. v. 833.* Ille precabatur: tonitru dedit omina lævo Jupiter, & lævo fulmina missa polo. Augurio læti jaciunt fundamina cives. *Virg. 4. Georg. v. 7.* si quem Numina læva sinunt, auditque vocatus Apollo. *Gell. l. 5. c. 12. extr.* hoc loco *læva* interpretatur adversa & lædentia: quod magis placet. Nam contra interdum *lævus* infaustum, infelicem, adversum significat: idque vel more Græcorum augurum, qui se ad Septemtrionem convertebant; vel habita ratione deorum, a quibus auguria mittuntur, quorum

sunt

sunt dextere, quæ nobis læva apparent, ut ex *Serv.* modo est dictum: vel denique habita ratione lævæ manus, quæ incommoda est agentibus, & impeditior. *Horat. l. 3. od. 27. v. 15.* Teque nec lævus vetat ire picus. *Val. Flacc. l. 6. v. 7n.* lævum omen. *Stat. l. 1. Theb. v. 634.* lævus ignis. *h. e.* pestilentia. Adde *Senec. in Thyest. v. 698.* & *Martial. l. 6. epigr. 85.*

LAGANUM, i, n. λάγανον, genus placentæ conditæ ex simila & oleo in sartagine cocto, ut est apud *Hesych.* vel cibus ex siligine quasi membrana compositus, & cum piperis liquamine coctus, ut est apud *Acron.* ad illud *Horat. l. 1. sat. 6. v. 115.* inde domum me Ad porri & ciceris refero, laganique catinum. Al. lag. *lachani*, h. e. oleris, quod melius cum porro, & cicere conjungi videtur. Describunt alii *lagana*, membranulas ex farina & aqua, quæ jure pingui coctæ, caseo, pipere, croco, & cinnamomo condiuntur. Illud certum est, cibum esse teneriorem, & qui nullo labore mandi possit. Nam *Cels. cur. c. 7. l. 8.* præcipit maxillam fractam habenti humidum cibum diu assumere: atque etiam, cum tempus processit, in lagano similibusque aliis perseverare: neque quicquam edere, donec ex toto maxillam callus firmaverit. ¶ Apud *Apic. l. 4. c. 2.* laganum substernitur patinæ Apicianæ, quæ sumine cocto, pulpis piscium, & pulli, ficedulis coctis, ovis, oleo, pipere, vino, passo constat. Unde colligitur simile esse iis, quæ Itali vocant *lasagne*, quæ hodieque multis delicatioribus impensis, quas dicunt *sorte*, *pastieri*, substerni solent, continendi gratia.

LAGEA VITIS. V. *Lageos*.

LAGENA, æ, f. *fiasco*, *boccale*, *bottiglia*, λάγυνος, vas fictile napam, collo instructum & ore angustiore, & ut *Apul. l. 2. Metam.* loquitur, cessim dehiscente, in usum præsertim defundendi vina in pocula. *Quintil. l. 6. c. 3.* Juvenes Tarentini multa de Pyrrho rege secutius inter cœnam locuti, cum rationem facti reposcerentur, & neque negari res, neque defendi posset, risu & opportuno joco elapsi sunt. Namque unus ex his, immo, inquit, nisi lagena defecisset, occidissemus te. *Colum. l. 10. v. 385. de cucurbita.* sobolem dabit illa capacem Naryciæ picis, *&c.* Aut habilem lymphis hamulam, Bacchove lagenam. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 41.* imi Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis. *Plin. l. 28. c. 11. a med.* Urina capræ calfacta, vapore per lagenæ collum subeunte. (*cdgena* vulgo apud nos.) *Petron. in Satyr. c. 22.* Lagenam expilare. *& ibid.* frangere. *In lemmate epigram. 116. l. 14. Martial.* Lagena nivaria. *h. e.* in qua frigida decocta servatur vino miscenda. *Id. l. 7. epigram. 60.* Nulla catenatis pila est præcincta lagenis. *h. e.* quas simul colligatas in pilis caupones exponebant ad ostendendum ibi esse vinum venale. ¶ Obsignandi lagenas vini plenas, fuit mos passim, ut ex *Horat.* colligitur *l. 2. ep. 2. v. 134.* & *Martial. l. 9. epigr. 89.* Quin & inanes matrem suam obsignare fuisse solitam, ne dicerentur inanes aliquæ fuisse, quæ furtim essent exsiccatæ, scribit ad Tironem Q. *Cicero Fam. 16. ep. penult.* ¶ Habet etiam usum condendis pomis, defruto, & hujusmodi. *Colum. l. 12. c. 45.* Cydonea maturissima legentur, & in lagena nova, quæ sit patentissimi oris, componantur leviter & laxa, ne collidi possint. *& cap. 11.* Aquam mulsam decoctam, cum tam crassa fuerit, quam defrutum, bene picatis lagenis condere. ¶ Fiunt & ex alia materia. *Plin. l. 16. c. 31.* E fici radicibus montani prætenuia fila decerpentes, spectabiles laganas, & alia vasa nectunt. *Martial. l. 4. epigr. 46.* Et nigri Syriam defruti lagenam. *h. e.* vitream, ut quidam volunt, quia in Syria primum inventum est vitrum, teste *Plin. l. 36. c. 26.* ¶ Quia Græce non solum λάγυνος, sed & λάγυνος, per υ scribitur: hinc pro *lagena* etiam *laguna* in vet. MSS. vidisse se, testantur Eruditi, eo more scil. Latinorum Græcam υ vertendi in u: unde *laguncula*. Hinc in Inscript. apud *Gruter. pag. 578. n. 1.* M. Ulpio Aug. lib. Phædimo, divi Trajani Aug. a potione, item a laguna. (Adde *n. 4.*) *h. e.* qui lagenæ curam habebat, ex qua bibebat princeps, *bottigliere*. Quia vero interdum Græca υ in o Latine mutatur, ut νὺξ, nox, μύλη, mola; hinc etiam *lagona* in probatis libris reperitur apud *Phædr. l. 1. fab. 26. v. 8. & 10. &c.* Denique etiam *lagoena* alicubi scriptum fuit, ut adnotavit *Dausqu. in Orthograph.* item *lacuna*, propter affinitatem litterarum C & G, ut apud *Gruter. pag. 578. n. 4.*

LAGEOS, genus vitis. *Virg. 2. Georg. v. 93.* Et passo Psythia utilior, tenuisque Lageos. Ubi *Servius*: Lageos est, quæ Latine leporaria dicitur. nam λαγὼς lepus. *Plin. l. 14. c. 3. Lageam uvam* appellat, & peregrinam esse dicit.

LAGEUS, a, um, *Egyziano*, ad Lagum pertinens, qui fuit pater Ptolemæi Ægypti regis: & pro Ægyptio ponitur. *Valer. Flacc. l. 6. v. 118.* Et centumgeminæ Lagea novalia Thebes. Al. aliter leg. *Lucan. l. 1. v. 684.* Qua mare Lagei mutatur gurgite Nili. *Sil. l. 10. v. 312.* Lagea tatis. *Id. l. 2. v. 196.* Lageus amnis. *h. e.* Nilus. *Martial. l. 10. epigr. 26.* Lagea litora. *Marcell. in carm. de Medic. v. 67.* Lagea cataplus. Ita leg. *Salmas.* al. *Lalagea*, quod quid sit, obscurum est. ¶ Scribitur & *Lagaeus*, sed minus recte.

LAGO, inis, f. herba, quæ & scammonia tenuis dicitur, ramis bipedalibus, foliosis, non dissimilibus scammoniæ: in vineis & arvis nascens. Estur, ut olus, cum oleo ac sale. *Plin. l. 24. c. 15. ad fin.*

LAGOENA. V. *Lagena*.

LAGOIS, idis, f. λαγωΐς, vel λαγὼς, aut λαγωὸς θαλάσσιος, lepus marinus, genus piscis: a λαγὼς, lepus. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 22.* Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois. Aliqui dicunt, *lagoidem* etiam avem esse, quæ leporinas habet carnes.

LAGONOPONOS, m. iliorum dolor, τῶν λαγόνων πόνος. *Plin. l. 20. c. 4.* Semen raphani commanducatum prodest ad lagonoponon.

LAGOPHTHALMOS, m. λαγωφθαλμός, oculorum vitium, cum superior palpebra non descendit, & oculum semiapertum relinquit: a λαγὼς, lepus, & ὀφθαλμὸς, oculus, quia lepores apertis oculis dormire dicuntur. *Cels. l. 7. c. 7. sect. 9.* habet, sed Græcis litteris scriptum.

LAGOPUS, odis, f. λαγώπους, avis Alpina candida, magnitudine columbæ habens pedes villo leporino: a λαγὼς, & πὲς, pes. quasi leporipes, ut *Plin. l. 10. c. 48.* describit. *Martial. l. 7. epigr. 86.* Si meus aurita gaudet lagopode Flaccus. *Scalig.* tamen *in lib. 4. Propert. el. 3.* legendum contendit *glaucopide*, h. e. bubone, seu ulula. ¶ Est & herba quædam a pedis leporini similitudine sic dicta. *Plin. l. 26. c. 8. ante med.* Lagopus sistit alvum e vino pota, aut in febri ex aqua. Nascitur in segetibus.

LAGOTROPHION, ii, n. *bosco da lepri*, λαγωτροφεῖον, locus conclusus, in quo aluntur lepores, leporarium: a λαγὼς, lepus, & τρέφω, nutrio. Item universim, pecudum silvestrium, quæ nemoribus clauduntur, vivarium. Sic enim interpretatur *Colum. l. 1. extr. libri 8.* ubi ipsam vocem Græce usurpat.

LAGONA. V. *Lagena*.

LAGUNCULA, æ, f. *fiaschetto*, λαγύνιον, parva laguna, seu lagena. *Plin. l. 2. ep. 6.* Vinum parvulis lagunculis in tria genera descripserat. *Colum. l. 12. c. 38. ad fin.* Liquatum succum lagunculis bene picatis condere.

LAGUNCULUS, i, m. genus dulciarii panis apud *Stat. l. 1. silv. ult. v. 17.* ubi al. leg. *lucunculus*.

LAIADES, æ, m. Λαϊάδης, filius Laji, h. e. Oedipus. *Ovid. 7. Metam. v. 759.* Carmina Laiades non intellecta priorum Solverat ingeniis. Ubi vides, vocem esse quadrisyllabam. Nam *Laius* trisyllaba est apud *Stat. l. 1. Theb. v. 196.* & *lib. 2. v. 7. & 66.* ut Cajus. Fuit autem Laius filius Labdaci, Thebarum regis. ¶ In vocativo est *Lai*. *Stat. Theb. 7. v. 355.* tuus, o mitissime Lai, &c. ¶ Alii in *Ovid.* leg. *Naiades*, & *solvunt*.

LAICUS, a, um, *laico*, adject. a λαὸς, populus, apud *Tertull.* significat quempiam e populo, qui sacerdos non sit: *in exhortat. ad castit. c. 7.* Vani erimus, si putaverimus, quod sacerdotibus non liceat, laicis licere. Nonne & laici sacerdotes sunt? Adde *Sulpic. Sever. l. 2. Hist. Sacræ, cap. 47. & in fin. dial. 2.*

LAIS, idis, & idos, f. Λαΐς, famosa meretrix Corinthia, quæ suæ sibi pulcritudinis conscia, immenso pretio vendebat se procis, & Demosthenem quoque ipsum, mille drachmarum petita mercede, deterruit, dicentem, cum recederet, οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. *Ovid. 1. Amor. el. 5. v. 11.* Dicitur & multis Lais amata viris. *Propert. l. 2. el. 5. v. 1.* Non ita complebant Ephyreæ Laidos ædes, Ad cujus jacuit Græcia tota fores. *Auson. epigr. 17.* Canus rogabat Laidis noctem Myron. *& epigr. 18.* Laidas, & Glyceras lascivæ nomina famæ.

LAIUS. V. in *Laiades*.

LALAGEUS. V. *Lageus*.

LALETANUS, a, um, adject. Laletani, orum, populi sunt Hispaniæ citerioris, seu Tarraconensis, inter Gerundam, & Tarraconem. *Plin. l. & cap. 3.* ¶ Laletana vina *Id. l. 14. c. 6. ad fin.* copia nobilitari, scribit. Bonitate non item commendabantur. Unde *Martial. l. 1. epigr. 27.* A caupone tibi fæx Laletana petatur. *& lib. 7. epigr. 52.* Et Laletanæ nigra Lagena sapæ. *facem*, & *sapam* vocat, quia turbidum id vinum erat. ¶ Regio illa est *Laletania* apud *eund. l. 1. epigr. 50. v. 22.* & *Sallust. in epist. Pompeji ad Senat.*

LALISIO, onis, m. Africana vox, qua significatur pullus asini silvestris. *Plin. l. 8. c. 44.* Onagri in Phrygia & Lycaonia præcipui. Pullis eorum, ceu præstantibus sapore, Africa gloriatur, quos lalisiones appellant. *Martial. l. 13. epigram. 97.* Cum tener est onager, solaque lalisio matre Pascitur, hoc infans, sed breve nomen habet.

LALLO, as, n. 1. verbum est exprimens voces nutricum, quibus somnum infantibus conciliant: quia litteram *l* facile pueri pronuntiant. *Pers. sat. 3. v. 17.* Et similis regum pueris, pappare minutum Poscis, & iratus mammæ, lallare recusas. *h. e.* fastidis & respuis cantilenam nutricis ad soporem invitantis. Eam cantilenam *lallum* vocat *Auson. epist. 16. v. 90.* Nutricis inter lemmata, Lallique somniferos modos. *Pers.* autem pro ipso nomine verbum posuit: quæ figura *enallage* est, ut apud *Cicer. l. 13. ad Attic. ep. 28.* Quam turpis est assentatio, cum vivere ipsum turpe sit nobis? pro *vita ipsa*. Imitatus est *Persium Hieronym. epist. 1. ad Heliodor. Monach.* Mater, antiquum referens mammæ lallare, congeminet. ¶ *Turneb. c. 34. l. 18.* Lallum sibi videri scribit, fuisse nutricum deum: sed non probat.

LALLUM, *vel* Lallus. V. in dictione præced.

LAMA, æ, f. *pozzanghera*, *palude*, *laguna*, locus humidus, palustris, voraginosus, ubi pes non consistit. *Fest.* Lacuna, aquæ collectio, quam alii lamam, alii lustrum dicunt. *Vet. Gloss.* Lamæ, πηλώδεις τόποι. h. e. loci lutosi. *Horat. l. 1. ep. 13. v. 10.* Viribus uteris per clivos, flumina, lamas. ¶ Est etiam genus mastiches. *Plin. l. 12. c. 17.*

LAMBDACISMUS, i, m. λαμβδακισμὸς, vitium pronuntiationis, quo *l* littera pleniore sono effertur, quam par est. *Diomed. l. 2. pag. 448. Putsch.*

LAMBERO, as, a. 1. secundum *Festum* est scindere, atque laniare. *Plaut. Pseud. a. 4. 53.* Lepide, Charine, me meo ludo lamberas. *h. e.* me meo lacessis ludo, inquit *Scalig. in conjectan. ad Varron.*

LAMBITO, as, a. 1. frequentat. a lambo. *Solin. c. 15. (al. 25.) ante med.* Ægyptii canes e Nilo nunquam nisi currentes lambitant.

LAMBITUS, us, m. actus lambendi. *Aurel. Vict. de vig. gravis R. c. 30.*

c. 20. Lupam primo lambitu pueros detersisse, dein mammas præbuisse.

LAMBO, is, bi, a. 3. *leccare*, *lambire*, λείχω, lingua leviter tango, lingo: videturque factum a fono, quem edunt lingentes, v. gr. canes, dum bibunt. *Cic.* 5. *Verr. c.* 11. *sub fin.* Hi canes, quos tribunal meum vides lambere. *Phædr. l.* 1. *fab.* 26. *v.* 10. Cum vulpes lagonæ frustra collum lamberet. *Martial. l.* 4. *epigr.* 30. Pisces norunt dominum, manumque lambunt. *Id. l.* 14. *epigr.* 67. Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muscas. *Colum. l.* 8. *c. ult. a med.* Pisces, quia dentibus carent, aut lambunt cibos, aut integros hauriunt. *Lucil.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 884. *Putsch.* Jucundasque puer qui lamberat ore placentas. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c.* 48. Cum illa immanissima bellua (h. e. *Domitianus*) nunc propinquorum sanguinem lamberet, nunc se ad clarissimorum civium strages cædesque proferret. ¶ Dicitur de fluminibus, quæ leni cursu ripas alluunt, non abradunt. *Horat. l.* 1. *od.* 22. *v.* 7. vel quæ loca fabulosus lambit Hydaspes. ¶ Item de igne, qui leviter tangit, nec dum comburit. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 73. flamma summum properabat lambere tectum. *Virg. Æn.* 2. *v.* 684. tactuque innoxia molli Lambere flamma comas. Ὑπερβολικῶς *Id.* 3. *Æn. v.* 574. Attollitque globos flammarum & sidera lambit. ¶ De aliis rebus. *Pers. in prol. v.* 5. quorum imagines lambunt hederæ sequaces. *h. e.* circumdant. De Phœbo Delum accedente *Claudian. in Consul. Probi & Olybr. v.* 189. tunc insula notos Lambit amica pedes. *h. e.* ad ejus pedes advolvitur quasi asculatura. ¶ *Lambuit* in præterito legitur in vulgata versione S. Scripturæ, *Judic.* 7. *n.* 5. 6. & 7. sed non est facile imitandum. ¶ Supinum *lambitum* a vetustissimis usurpatum fuisse, scribit *Priscian. loc. cit.* Appellat tamen neminem. ¶ Pro *lambo Cassiodor. de Orthogr. pag.* 2309. *Putsch.* ex *Adamantio*, agnoscit *lambeo*, *es*, *ēus*: sed neque hoc, sine graviori auctoritate, usurpandum.

LAMELLA, æ, f. *laminetta*, parva lamina. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Speculum argenteum tenui lamella ductum. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 12. Qui Corinthia anxia subtilitate concinnat, & majorem dierum partem in æruginosis lamellis consumit. *Id. de vita beata, c.* 21. *a med.* M. Cato cum laudaret Curium, & Coruncanium, & sæculum illud, in quo censorium crimen erat, paucæ lamellæ argenti. *h. e.* argentum factum parvi pretii, *argenteria leggera, e di poco prezzo*. Sic *Ovid. Fast.* 1. *v.* 208. Jura dabat populis, posito modo Consul aratro: Et levis argenti lamina crimen erat.

LAMELLULA, æ, f. *laminuccia*, parva lamella. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 57. *Burm.* Glebulas emi, lamellulas paravi. *h. e.* parvas massas auri, aut argenti infecti, ad cudendam pecuniam: vel etiam facti, ut in dictione præcedenti. Al. aliter leg.

LAMENTA, æ, f. lamentatio apud veteres. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 493. Lamentas, fletus facere compendi licet.

LAMENTABILIS, le, *lamentevole*, πολύθρηνος, lamentis plenus, queribundus. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 23. *in fin.* Afflictus & jacens, & lamentabili voce deplorans. *Id.* 2. *de Legib. c.* 25. Sumptuosa funera, & lamentabilia. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 1. Lamentabile carmen. ¶ Item lamentatione dignus, *degno di pianto*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 4. Trojanas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 263. jam lamentabila Athenæ Pendere desierant, Thesea laude, tributum.

LAMENTARIUS, a, um, θρηνώδης, qui ingerit lamentationem. *Plaut. Capt.* 1. 1. 28. Quæ ædes lamentariæ mihi sunt: quas quotiescumque conspicio, fleo.

LAMENTATIO, onis, f. *lamentazione*, *lamento*, θρῆνος, actus lamentandi, querimonia, questus, lamentum. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 8. Lamentatio est ægritudo cum ejulatu. & *lib.* 1. *c.* 13. *ad fin.* Lugubris lamentatio, fletusque mœrens. *Id.* 6. *Verr. c.* 21. Hic quos putatis fletus, quas lamentationes fieri solitas? *Id. in Orat. c.* 38. Plangore & lamentatione complere forum. *Id. post redit. in Sen. c.* 7. Lamentatio & gemitus urbis. *Id. de Invent. l.* 2. *c.* 26. Sponsi nomen appellans cum gemitu & lamentatione. *Plaut. Merc.* 5. 2. 29. Ægritudo, lacrymæ, lamentatio. *Liv. l.* 37. *c.* 7. Inutili lamentatione complorare fortunam suam. *Id. l.* 25. *c.* 37. Lamentationem sedare. *Justin. l.* 18. *c.* 6 Viri nomine cum multis lacrymis, & lamentatione flebili invocato. *Senec. in Hippol. v.* 852. Mœsta lamentatio. *Plin. l.* 8. *c.* 7. Elephanti quadam se se lamentatione complorantes.

LAMENTATUS, a, um, particip. a Lamentor. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 31. Satis quidem tu in Consolatione es lamentatus. *Apul. l.* 8. *Metam.* Diu lamentatum lacrymis inefficacibus. ¶ Passive, *compianto*. *Sil. l.* 13. *v.* 712. Armipotens ductor, quam sunt tua fata per urbem Lamentata diu! *Stat.* 12. *Theb. v.* 224. Nocte velut Phrygia cum lamentata resultant Dindyma. *h. e.* clamoribus, & ululatibus se vulnerantium completa.

LAMENTOR, aris, atus sum, dep. 1. *lamentarsi*, *dolersi*, θρηνέω, voce querula, tristique oratione dolorem ac damnum suum testari. *Pacuv.* apud *Cicer.* 2. *Tuscul. c.* 21. Conqueri fortunam adversam, non lamentari decet: Id est viri officium: fletus muliebri ingenio additus. *Plaut. Mil.* 4. 2. 41. Lamentari, cruciari, & lacrymantem se affligtare. *Sueton. in Ner. c.* 49. & *in Oth. c.* 8. Lamentari, ac plangere. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 57. *extr.* Lapides mehercule omnes flere ac lamentari coegisset. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 38 Lamentari cæcitatem alicujus. *Sueton. in Vitell. c.* 3. aliquem pro afflicto. *Terent. Phorm.* 2. 2. 46. matrem mortuam. *Plaut. Pers.* 4. 9. 7. se ipsum. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 224. Cum lamentamur, non apparere labores nostros. *Plaut. Mercat.* 1. 2. 105. Quid ego hic in lamentando pereo? & *Pseud.* 1. 3. 79. Quod nunc lamentare, non esse argentum tibi. *Id. Pers.* 4. 9. 5. Quid cesso infelix lamentarier minas sexaginta? *vapeygé*. *Cic.* 4. *Catil. c.* 2. *extr.* Ut nemo ad lamentandam tanti imperii calamitatem relinquatur. *Gracch.* apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 56. Matrem ne ut miseram, lamentantemque videam, & abjectam? *Gell. l.* 12. *c.* 5. *a med.* Ejulans, atque lamentans, ac miserum se se, & infelicem appellans. *Enn.* apud *Donat. ad Terent. Phorm.* 5. 4. 2. Sed quid ego hæc animo lamentor? ¶ *Lamentari vitam* est ostendere, lamentatione dignam esse. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 31. Nam hæc quidem vita mors est: quam lamentari possem, si liberet. *A.* Satis tu quidem in Consolatione es lamentatus: quam cum lego, nihil malo, quam has res relinquere. ¶ Passive impersonaliter, *Apul. l.* 4. *Metam.* Mœretur, fletur, lamentatur diebus plusculis.

LAMENTUM, ti, n. *lamento*, θρῆνος, lamentatio. Usurpatur fere in plurali numero. *Cic. de Senect. c.* 20. Solonis quidem sapientis elogium est, quo se negat velle suam mortem dolore amicorum, lamentisque vacare. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 21. Si se lamentis muliebriter, lacrymisque dedet. *Id. in Pison. c.* 36. Diffidens ac desperans rebus tuis, in sordibus, lamentis, luctuque jacuisti. *Virg.* 4. *Æn. v.* 667. Lamentis, gemituque, & femineo ululatu Tecta fremunt. *Gell. l.* 7. *c.* 5. Luctu atque lamentis opplere omnia. *Tacit.* 4. *Hist. cap.* 45. Planctum, & lamenta, & supremorum imaginem præsenti sibi circumdata. *Id. de morib. Germ. c.* 27. Lamenta ac lacrymas cito; dolorem & tristitiam tarde ponunt. *Id. in Agric. c.* 28. Filium amisit: quem casum neque ambitiose, neque per lamenta ac mœrorem muliebriter tulit. *Apul. de Mundo*. Lamentis & ploratibus ejulare. ¶ Translate *Plin. l.* 10. *c.* 55. *extr.* Lamenta gallinarum.

LAMIÆ, arum, f. *streghe*, *lammie*, λάμιαι, veneficæ mulieres, quæ strigum instar infantium sanguinem sugunt, sive ipsæ striges. Hæ cum foris essent egregie oculatæ, domi prorsus cæcutiebant, ut scribit *Plutarch. de curiosit.* V. plura apud *Cœl. Rhodig. l.* 19. *c.* 5. Dictæ sunt a λαιμός, ingluvies, ut quæ infantes & adolescentes devorarent. *Horat. in art. Poet. v.* 340. Neu pransæ Lamiæ puerum vivum extrahat alvo. *Apul. l.* 1. *Metam.* At ille colore spurcissimi humoris percussus, quo me Lamiæ illæ infecerant, aspernatur. ¶ Lamiæ turres, & pectines Solis apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 3. sunt fabellæ nutricularum, quibus conciliare solebant somnum infantibus. ¶ Fuit hoc nomine nobilis familia Romæ in gente Æliorum, ortum habens a Lamo Antiphatis patre, & rege Læstrygonum, qui Formiis regnavit. Ex hac familia fuit Ælius ille Lamia Senator, de quo *Horat. l.* 3. *od.* 17. Æli, vetusto nobilis ab Lamo, &c. *Juvenal. sat.* 4. *in fin.* hoc nocuit Lamiarum cæde madenti. ¶ Denique *lamia* nomen est piscis plani, pro spina cartilaginem habentis. *Plin. l.* 9. *c.* 24.

LAMIANUS, a, um, adject. a Lamiis familia Rom. *Sueton. in Calig. c. penult.* Cadaver in hortos Lamianos asportatum. Adde *Cicer. Attic. l.* 12. *ep.* 21.

LAMINA, & *per syncop.* Lamna, æ, f. *lamina*, *lama*, *piastra*, λεπίς, ἔλασμα, metalli, aut ligni, aut marmoris frustum in latitudinem ductum, crassius tamen, quam bractea. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 23. Cum lamina esset inventa, & in ea scriptum, Domitius honoris. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 10. Eo super tigna bipedalia injiciunt, eaque laminis, clavisque religant. *Ovid. Metam.* 5. *v.* 172. extrema percussæ parte columnæ Lamina dissiluit. *la lama della spada*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 143. argutæ lamina serræ. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 79. Cataphractorum tegmen ferreis laminis, aut præduro corio confertum. *Petron. in Satyr. c.* 32. Brachium armilla aurea cultum, & eboreo circulo lamina splendente connexum. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Lamina plumbi pectori imposita. *Id. l.* 18. *c.* 26. *ante med.* Doliorum laminas scabendo purgare. *doghe*. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 123. pinus gracili dissolvere lamna. *in tavole sottili*. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Tenuem nimium laminam ducere, & quam cælatura altior rumpat. *Plin. l.* 8. *c.* 3. Ossa in laminas secare. *Id. l.* 34. *c.* 8. *sub fin.* Æs in laminas tenuare. & *lib.* 33. *c.* 9. Ex argento laminas ducere. *Ovid. de nuce, v.* 95. laminam vocat, nucis putamen. *Senec. in Agam. v.* 855. laminam crepitantem dixit folium aureæ arboris, quam bracteam appellat *Virg. Æn.* 6. *v.* 209. ¶ Dicitur de vasis e tenui lamina factis. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 209. Et levis argenti lamina crimen erat. V. *Lamella*, & *Lamellula*. ¶ Item de serra, *sega*. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 6. Tenues crustas, & ipsa, quæ secantur, lamina graciliores. ¶ Item de massis tenuibus auri & argenti ad faciendam pecuniam: & universim de auro & argento infecto. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 28. *circ.* Argentum factum recte quis ita definierit, quod neque in massa, neque in lamina, neque in signato, &c. sit. *Horat. l.* 2. *od.* 2. *v.* 2. inimice lamnæ, Crispe Sallusti. *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 10. Laminæ utriusque materiæ. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 124. Lamina fulva. ¶ In cruciatibus laminæ usus erat, cum ferrea, aut ærea candens corpori admovebatur. *Cic. Verr.* 7. *c.* 63. Cum ignes, ardentesque laminæ, ceterique cruciatus admovebantur. *Plaut. Asin.* 3. 2. 4. Advorsum stimulos, laminas, crucesque, compedesque. Adde *Lucret. l.* 3. *v.* 1031. *Horat. l.* 1. *epist.* 15. *v.* 36. *Pacat. in Paneg. ad Theodos. c.* 42. & *Quintil. declam.* 18. *c.* 11. & 15. ¶ Non soli Poetæ, sed & *Vitruv. l.* 7. *c.* 9. bis habet *lamna* pro *lamina*. ¶ Aurium laminæ sunt imæ partes cartilaginosæ auricularum. *Arnob. l.* 2. *pag.* 72. Gemmas, lapillos, margaritas compararent: innecterent his colla, laminas pertunderent aurium. Adde *Cæl. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 1. & 14.

LAMIUM, ii, n. urticæ genus prorsus innoxium, quam urticam mortuam herbarii appellant. *Plin. l.* 21. *c.* 25. *in fin.* Quæ innoxia est, morsu carens, lamium vocatur.

LAMNA. V. *Lamina*.

LAMNULA, æ, f. lamella. *Tertull. de corona mil. c.* 12.

LAMPADA, æ, f. idem ac lampas: ab acusativo Græco λαμπάδα, ut

hebdo-

hebdomas, & *hebdomada*, & alia. *Plaut. Cas.* 4. 4. 16. Tene hanc lampadam. Ac ne quis putet *lampadem* legendum esse, accedit auctoritas *Prisciani l. 7. pag.* 758. *Passiv. lampadam* dixisse *Plautum* affirmantis. Sic *Manil. l.* 1. *v.* 352. cui tertia lampada dispar conspicitur, &c.

LAMPADARIUS, ii, m. λαμπαδοῦχος, qui lampada, seu funalia præfert Magistratui: de quo plura *Du Fresne in Glossario*. *Impp. Leo*, & *Zeno lib.* 12. *Cod. tit.* 60. *leg. ult.* Adde *Inscript.* apud *Murator. pag.* 888. *n.* 5. & *Fabrett. c.* 4. *pag.* 307. *n.* 309. & *Donium class.* 7. *n.* 8. Aprilis Lampadarius Ti. Cæsaris ser. Vix. annis, &c. Unde apparet fuisse etiam inter officia domus Augustæ.

LAMPADIAS, æ, m. λαμπαδίας, genus cometæ, ardentes faces imitantis, ut *Plin. l.* 2. *c.* 25. docet.

LAMPADION, ii, n. *facella*, λαμπάδιον, parva lampas, facula. Hoc nomine amatores vocant suas puellas loquaculas, audaculas, & petulantiores, ut vitii speciem imminuant. *Lucret. l.* 4. *v.* 1157. Balba loqui nequit; traulizi: muta; pudens est: At flagrans, odiosa, loquacula; lampadion fit. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 906. Quid tristiorem video te esse? num augit hæc lampadion? Nos dicimus, *è un fuoco*. Quod *hæc lampadion* dicit, ad vocem *puella* refertur, ut apud *Terent. Eun. prol. v.* 32. *Eunuchum suam*, hoc est *fabulam*.

LAMPAS, adis, f. *face*, *fiaccola*, *torcia*, λαμπάς, fax, ignis: a λάμπω, luceo. *Acc.* apud *Cicer.* 3. *de nat. Deor. c.* 16. Ille, cui in monte Oetæo illatæ lampades fuerunt. *Virg. Æn.* 9. *v.* 535. Princeps ardentem conjecit lampada Turnus, Et flammam affixit lateri. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 59. *ad Cupidinem*. At tu sic habeas ferientes cuncta sagittas: Sic nunquam rapido lampades igne vacent. *Val. Flacc.* l. 3. *v.* 114. gravem nodis, pinguique bitumine quassant lampada. *Petron.* in *Satyr. c.* 124. Sumite, & in medias immittite lampadas urbes. Adde *Stat. in fin. lib.* 8. ¶ Splendor, *splendore*. *Stat.* 10. *Theb. v.* 121. *de Somno*. ipse autem nec lampade clara, Nec sonitu, nec voce deæ perculsus, eodem More jacet. ¶ Lychnuchus, lucerna, *lampana*, *lucerna*. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 25. Undique collucent præcinctæ lampades auro. *Colum.* l. 12. *c.* 18. Dolia, quæ demersa sunt, ferreis lampadibus ardentibus calefiunt, & cum pix in fundo destillavit, sublata lampade, &c. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 285. ænea lampas. *Lucret. l.* 2. *v.* 25. lampades igniferæ. ¶ Ignes in cælo apparentes. *Plin.* l. 2. *c.* 26. Emicant & faces, non, nisi cum decidunt, visæ. Duo genera earum: lampades vocant plane faces, alterum bolidas. Distant, quod faces vestigia longa faciunt, priore ardente parte: bolis vero perpetua ardens, longiorem trahit limitem. *Lucan. l.* 1. *v.* 532. Nunc jaculum longo, nunc sparso lumine lampas Emicuit cælo. Adde *lib.* 10. *v.* 501. & *Senec. l.* 1. *quæst. nat. c.* 15. ¶ Poetice Solis, Lunæ, diei splendor. *Virg.* 7. *Æn. v.* 148. Postera cum prima lustrabat lampade terras Orta dies. & *lib.* 3. *v.* 637. Phœbeæ lampadis instar. *Valer. Flacc.* l. 7. *v.* 366. decima sub lampade Phœbes. *h. e.* noctis decima Lunæ. *Nemesian. in Cyneg. v.* 130. cum se bis formavit lampade Phœbe. *h. e.* post duos menses. *Lucret. lib.* 6. *v.* 1196. nona reddebant lampade vitam. *h. e.* nono die. ¶ Alio sensu *Stat. l.* 4. *silv.* 8. *v.* 59. Quippe & opes, & origo sinunt, hanc lampade prima Patritias intrare fores. *h. e.* primis nuptiis. nam in his lampades, seu faces præferebantur. Unde *Terent. Adelph.* 5. 7. 9. Missa hæc face, hymenæum, turbas, lampadem, tibicines. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 4. Demigrant Helicona deæ, quatiuntque novena Lampade solemnem thalamis coeuntibus ignem. ¶ *Lampada cursu tradere*, proverbialis locutio, *h. e.* partes suas, quasi successione, & per manus in alium transferre: ducta a ludo juvenum Atheniensium, in quo lex erat, ut lampada, seu tædam ardentem ab uno ad alium locum, atque inextinctam, non intermisso cursu perferrent. si enim intermisissent, fax extinguebatur, cursus agitatione cessante. Itaque primus aliquis cursum inibat: qui defessus alteri integro tradebat lampada: hic deinceps tertio, &c. donec ad statam metam perveniretur. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 46. Non enim, quamadmodum in palæstra qui tædas candentes accipit, celerior est in cursu continuo, quam ille, qui tradit; ita melior imperator novus, qui accipit exercitum, quam ille, qui decedit: propterea quod defatigatus cursor integro facem, hic peritus imperator imperito exercitum tradit. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *circ. med.* Quod de fructu nihil dixi, nunc cursu tibi lampada trado. *ti cedo la bacchetta*. & *Lucret. l.* 2. *v.* 77. Inque brevi spatio mutantur sæcla animantum, Et quasi cursores, vitai lampada tradunt. ¶ De re præpostera *Pers. sat.* 6. *v.* 61. Qui prior es, cur me in decurso lampada poscis?

LAMPRIDIUS. V. in *Capitolinus*.

LAMPSACENUS, &

LAMPSACIUS, a, um, ad Lampsacum pertinens, quæ est urbs Asiæ minoris, in primis clara & nobilis (ut ait *Cic. Verr.* 3. *c.* 24.) in Mysia, ad Hellespontum & ostia Granici amnis: ubi Priapus præcipuo cultu adorabatur, tanquam conditor oppidi, & gentis auctor. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 3. *n.* 4. *extern.* Lampsacenæ urbis salus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 17. Non mea Lampsacio lascivit pagina versu. *h. e.* obsceno, & Priapi digno. & *epigr.* 51. Lampsaciæ puellæ. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 95. *n.* 4. Lampsacios melior non imbuet hostia cultrus. *h. e.* quibus mactantur Lampsaci Priapo victimæ. ¶ *Lampsaceni*, omnes ejus urbis cives. *Cic. loc. cit.*

LAMPSACUM, ci, n. apud *Cicer. Ver.* 3. *c.* 24. & Lampsacus, vel Græca positione Lampsacos, f. apud *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 624. & *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. *v.* 26. urbs Asiæ min. de qua V. vocem præced.

LAMPSANA. V. *Lapsana*.

LAMPYRIS, idis, f. *lucciola*, λαμπυρίς. V. *Cicindela*.

LAMYRUS, i, m. λάμυρος, piscis marinus e lacertorum genere. *Plin. cap. ult. l.* 32. & *Ovid. in Halieut. v.* 120.

LANA, æ, f. *lana*, ἔριον, pili ovium. Vox est Græca, inquit *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 23. ut Polybius, & Callimachus scribunt. Itaque *Scalig.* ducit a λῆνος, & Dorice λᾶνος, quod idem significat. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 34. Aut ducunt lanam, aut stamina pollice versant. *Plaut. Men.* 5. 2. 46. Inter ancillas sedere, lanam carere *Lucret. l.* 4. *v.* 376. carmine lanam trahere. *Id. l.* 5. *v.* 1353. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 233. & *Ovid.* 6. *Metam. v.* 31. facere. *lavorare*. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 8. *leg.* 12. *sub fin.* expediendam conducere. *h. e.* carendam, & faciendam. *Justin. l.* 1. *c.* 3. tractare. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 220. eandem excolere. *Id.* 6. *Metam. v.* 19. glomerare. *Id.* 3. *Fast. v.* 817. mollire. *Virg.* 2. *Georg. v.* 465. fucare veneno Assyrio. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 9. tingere murice. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 28. medicare fuco. ¶ Laudatiores lanas recenset *Colum.* l. 7. 2. 2. Milesias, Calabras, Apulasque, & inter has Tarentinas: item Gallicas, & præcipue Altinates: item Parmenses, & Mutinenses. *Martial.* quoque *l.* 14. *epigr.* 155. Velleribus primis Apulia, Parma secundis Nobilis: Altinum tertia laudat ovis. *Id. l.* 12. *epigr.* 66. Bæticas commendat: & *Juvenal. sat.* 8. *v.* 15. Euganeas. & *Horat. l.* 3. *od.* 15. *v.* 14. Lucerinas, quæ sub Apulis comprehenduntur. Adde *Tertull. de Pall. c.* 3. ¶ Mulierum apud Romanos maxima laus fuit, si sua manu lanam facerent, argumento, frugi eas esse, & domesticæ rei intentas, & a nugis abhorrentes. Talis fuit Lucretia, quam scribit *Liv.* l. 1. *c.* 57. nocte sera deditam lanæ, inter lucubrantes ancillas inventam fuisse. Sic *Terent. Andr.* 1. 1. 47. Hæc pudice vitam parce ac duriter agebat, lana ac tela victum quæritans. *In vet. epitaph.* apud *Gruter. pag.* 769. *n.* 9. Domum servavit, lanam fecit. dixi: abi. Adde quæ ex *Festo* de more sedendi novas nuptas in lanata pelle referemus in *Lanatus*. ¶ Mos erat, vulnera & affecta membra lana obligare & obtegere fovendi causa. *Martial.* l. 11. *epigr.* 91. Quod lana caput alligas, Charine, Non aures tibi, sed dolent capilli. *Sueton. in Domit. c.* 17. Sinisteriore brachio, velut ægro, lanis fasciisque per aliquot dies, ad avertendam suspicionem, obvoluto. *Plaut. Mil.* 2. 5. *v.* 37. Ille qui lanam ob oculos habebat, nauta non erat. V. *ibid.* 4. 4. 41. & 4. 7. 23. Hinc *lanoculus*. ¶ Dicitur etiam *lana* de pilis aliorum animalium: item de pluma quarundam avium, præsertim interiore. *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg.* 68. Lana legata, etiam leporinam lanam, & anserinam, & caprinam credo contineri, & de ligno, quam Græci ἐριόξυλον appellant. *Martial. l.* 14. *epigr.* 161. Lassus Amyclæa poteris requiescere pluma, Interior cycni quam tibi lana dedit. *penna matta*, *peluria*. De lanugine arborum, *Virg.* 2. *Georg. v.* 120. nemora Æthiopum molli canentia lana. V. *Plin. l.* 12. *c.* 10. & 11. ¶ De lanugine foliorum, malorum, &c. *Martial.* l. 10. *epigr.* 42. Celantur simili ventura cydonia lana. ¶ De filis herbaceis. *Martial. l.* 13. *epigr.* 57. Niliacum ridebis olus, lanasque sequaces. ¶ De nubibus tenui quasi vellere sparsis, *Virg.* 1. *Georg. v.* 397. Tenuia nec lanæ per cælum vellera ferri. ¶ *Rixari de lana caprina*, h. e. de re nullius pretii, aut momenti: proverb. apud *Horat.* l. 1. *ep.* 18. *v.* 15. ¶ *De lana sua cogitare*, h. e. rem suam curare, aliud proverb. apud *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 686.

LANAMENTUM pro liniamentum quidam leg. apud *Veget. l.* 2. *vet. Veterin. c.* 56. h. e. penicillos laneos.

LANARIS, re, *lanuto*, ἐρεοῦς, laniger, lanatus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. Nos, qui pecus pascimus lanare.

LANARIUS, a, um, ad lanam pertinens. *Lanaria herba* alio nomine *radicula*, Græce *struthion*, Ital. *saponaria*, lavandis lanis succum habet, mirum quantum conferens candori, mollitiæque. Caule est ferulaceo & lanuginoso, folio oleæ. Floret æstate, grata aspectu, verum sine odore, spinosa, semine nullo, radice magna. Ovibus jejunis data, lactis abundantiam facit. *Plin. l.* 19. *c.* 3. *extr.* & *lib.* 24. *c.* 18. Sic *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Oves Tarentinæ radice lanaria lavari debent, ut tonsuræ præparentur. ¶ *Lanarius*, ii, est artifex lanæ faciendæ, *lanajo*, *lanajuolo*, ἐριουργός. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 34. Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius. *Est qui legit linarius*. *Arnob.* l. 2. *pag.* 70. Fullones, lanarii, phrygiones, coqui. Adde vet. lapid apud *Fabrett. cap.* 10. *n.* 233. *pag.* 701. ¶ *Lanaria*, æ, subaudi *officina*, in qua lana fit. *Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 173. *n.* 4. Lanarias, & quæ in iis sunt, sua pecunia fecerunt.

LANATUS, a, um, *lanuto*, *lanoso*, ἐριώδης, lanam habens. *Colum. l.* 6. *c.* 2. Lanatæ pelles. *Id. l.* 7. *c.* 3. Lanatæ oves. *h. e.* intonsæ. *Plin. l.* 8. *c.* 49. Lanata animalium stultissima. *In lemmate epigr.* 65. *l.* 14. *Martial.* Lanatæ soleæ. *foderate di lana*. ¶ In pelle lanata (inquit *Fest.* ad vocem *In pelle*) nova nupta considere solet, vel propter morem vetustum, quia antiquitus homines pellibus erant induti: vel quod testetur lanificii officium se præstaturam vim. ¶ *Lanatos* absolute pro ovibus dixit *Juvenal. sat.* 8. *v.* 155. lanatas, torvumque juvencum More Numæ cædit Jovis ante altaria. ¶ Item lanuginosus, *lanuginoso*. *Plin. l.* 14. *c.* 2. & *Colum. l.* 3. *c.* 2. *circa med.* Lanata vitis. *h. e.* quæ lanuginem habet in foliis. *Plin. l.* 15. *c.* 14. Lanata mala. *Id. l.* 9. *c.* 17. Lanatus lupus. (V. *Lanaus*.) *Id. l.* 21. *c.* 20. *a med.* Folia molliora, & lanatiore canino. ¶ Proverb. est *dii lanatos pedes habent*, apud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 44. *Burman. edit.* V. *Laneus*. ¶ *Lanatus* cognomen est Romanum in gente Menenia, ut T. Menenius T. F. Lanatus. *Fast. Capitol.* apud *Gruter. pag.* 289.

LANCEA, æ, f. *lancia*, *asta*, *picca*. *Varr.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 30. *extr.* dixit non Latinum, sed Hispanicum verbum esse. *Fest.* ducit a Græco λόγχη, hasta. *Isidor.* l. 18. *c.* 7. lancea est, inquit, hasta habens amentum in medio: dicta quia æqua lance, id est æquali amento ponderata vibratur. Sed ut cetera admittantur, Isidori notatio frigida videtur. *Sisenn.* apud *Non. c.* 18. *n.* 26. dicit, esse Suevorum, sicut mataras Gallorum. Est certe in antiquo usu Latinis, videtur-

turque fuisse longior pilo, & hasta. Inventam primo scribit Plin. l. 7. c. 56. ab Ætolis. ¶ Quod missile telum fuerit, patet ex illo Virg. 12. Æn. v. 374. hunc lata retectum Lancea consequitur, rumpitque infixa loricam. latam dixit h. e. lato ferro. Martial. de Spectac. epigr. 12. Nec volet excussa lancea torta manu. Unde & venatorium telum fuisse, colligitur. Sic Valer. Flacc. l. 3. v. 587. velut refugi quem contigit improba Mauri Lancea, sanguineus vasto leo murmura fertur. ¶ Ejus usum passim in militia ostendunt hæc, quæ subjicio. Sisenn. apud Non. c. 18. n. 26. Galli materibus, Suevi lanceis configunt. Flor. l. 3. c. 3. a med. de uxorib. Cimbror. Objectis undique plaustris, altæ desuper, quasi e turribus, lanceis contisque pugnabant. Tacit. 3. Hist. c. 27. Disjectam testudinem lanceis contisque scrutantur. & l. 1. c. 79. Romanus miles missili pilo, aut lanceis assultans. Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 48. Lanceaque infesta femur ejus transjicit. Lucan. l. 7. v. 472. Cujus torta manu commisit lancea bellum. Sil. l. 2. v. 318. impulsa levi torquetur lancea nodo. h. e. levi amento. Curt. l. 6. c. 5. a med. de Amazona. Equo ipsa desiliit, duas lanceas dextra præferens. Justin. l. 24. c. 5. Caput ejus amputatum, & lancea fixum, tota acie circumfertur. Adde Valer. Flacc. l. 6. v. 124. ¶ Fuit gestamen satellitum, seu custodum corporis. Sueton. in Claud. c. 35. Speculatores cum lanceis circumstabant. Id. in Galb. c. 18. Speculator, impulsu turbæ, lancea prope vulneravit. ¶ Translate Apul. l. 1. Metam. Mihi quoque non parvam incussisti sollicitudinem, immo vero formidinem, injecto non scrupulo, sed lancea, ne, &c. h. e. gravi timore, quo animum meum quasi transadegisti.

LANCEARIUS, ii, m. armato di lancia, λογχοφόρος, lancea armatus, hastatus. Ammian. sub fin. cap. 13. l. 21. (al. c. 28.) Cum lanceariis, & mattiariis, & catervis expeditorum. Adde lib. 31. c. 13. (al. c. 37.)

LANCEO, as, a. 1. lanceam tracto, lanceæ manum admoveo: vel lancea ferio, lanceam mitto. Tertull. advers. Jud. c. 9. ante med. Qui ante norint lanceare, quam lancinare. Eadem verba habet l. 3. cont. Marcion. c. 8.

LANCEOLA, æ, f. lanciuola, lancetta, σιβύνιον, parva lancea. Capitolin. in Maxim. jun. c. 4. Lanceola sic fissa est fulmine, ut tota, etiam per ferrum, scinderetur. Apul. l. 8. Metam. Tunicæ albæ, in modum lanceolarum quoquo versum fluente purpura, depictæ.

LANCES. V. Lanx.

LANCICULA, æ, f. parva lanx. Arnob. l. 2. pag. 59. Trulla, lancicula, candelabrum.

LANCINATOR, oris, m. qui lancinat, & discerpit. Prudent. in Rom. v. 1057. Lancinatores gregum.

LANCINATUS, a, um, lacerato, fatto in pezzi, scissus, laceratus, discerptus. Arnob. l. 1. pag. 20. Conjux membratim lancinatus. Catull. carm. 29. in Cæs. Paterna prima lancinata sunt bona. h. e. dissipata, distracta, absumpta.

LANCINO, as, avi, atum, a. 1. fare in pezzi, lacerare, ἀμύσσω, λακίζω, ψωμίζω, in frusta scindo, lacero, lanio. A λακίζω censet esse Voss. ut e πήγω, pango, n inserta. Alii a lance, quasi primo significet dividere, distribuere, deinde laniare. Senec. de Ira, l. 1. c. 2. Alium inter sacra mensæ ira percussit: alium inter celebris spectaculum fori lancinavit. Senec. alter in Thyest. v. 778. Lancinat gnatus pater, artusque mandit ore funesto suos. Plin. l. 9. c. 6. Morsu lancinare aliquem. ¶ Translate Catull. carm. 29. in Cæs. v. 18. Paterna bona lancinare. h. e. dissipare, distrahere, helluari. Sen. ep. 32. Vitam dividimus in particulas, ac lancinamus. Al. leg. laciniamus. Plin. l. 4. c. 5. sub fin. Tot sinus Peloponnesi oram lancinant. Arnob. l. 2. pag. 47. Credulitatem facetiis jocularibus lancinare.

LANCULA, æ, f. parva lanx. Vitruv. l. 10. c. 8. de statera. Cum ansa propius caput, unde lancula pendet, &c. ¶ Apud Varron. l. 4. de L. L. c. 25. sub fin. legitur langula: quod idem cum lancula esse videtur.

LANEA, seu Lania pro laniena legitur a quibusdam apud Liv. l. 44. c. 16.

LANERUM, vestimenti genus ex lana succida confectum. Festus.

LANESTRIS, e, di lana, laneus. Vopisc. in Aureliano, c. 29. Lanestre pallium.

LANEUS, a, um, di lana, ἐρέινος, qui est ex lana. Cic. 3. de nat. Deor. c. 34. Aureum ei detraxit amiculum, &c. eique laneum pallium injecit. Propert. l. 3. el. 4. v. 30. Lanea vitta. Virg. 3. Georg. v. 487. Lanea infula. Suet. in Aug. c. 82. Subucula thorax laneus. Macrob. l. 1. Saturn. c. 8. Laneum vinculum. Stat. l. 5. silv. 3. v. 183. Lanea cui Phrygii est coma flaminis. h. e. filum laneum in capite flaminis. ¶ Laneæ effigies, Compitalibus, noctu dabantur in compita, quod lares, quorum is erat dies festus, animæ putabantur esse hominum, redactæ in deorum numerum. Festus. ¶ Item lanatus, lanosus, lanuginosus, lanuginoso. Plin. l. 15. c. 15. Pyra laneo corio. ¶ Translate est mollis. Catull. carm. 25. ad Thall. v. 10. Laneum latusculum. Martial. l. 13. epigr. 89. laneus lupus. h. e. piscis, de quo Plin. l. 9. c. 17. Luporum laudatissimi, qui appellantur lanati, a candore mollitiaque carnis. ¶ Dii ireti laneos pedes habent proverb. apud Macrob. loc. cit. Petron. in fragm. Tragur. c. 44. extr. Burman. & Porphyr. ad Horat. l. 3. od. 2. extr. quo significatur, pedes deorum esse vinculo veluti laneo constrictos, & tarde quidem venire ad punienda scelera; venire tamen, & quidem tacitos, & inopinantibus. Quod Horat. ibid. dixit: Raro antecedentem scelestum Deseruit pede pœna claudo. & Tibull. l. 1. el. 10. v. 4. Sera tamen tacitis pœna venit pedibus. Macrob. ex Apollodoro tradit inde ortum esse proverbium, quod Saturnum mos esset alligari per annum laneo vinculo, solvi autem Saturnalibus.

LANGA, æ, f. Vox Barbara: animalis genus, al. Languria, circa Padum fluv. cujus urinam Zenothemis in electrum putavit concrescere: Plin. l. 37. c. 2. a med.

LANGIA, æ, f. fluvius Peloponnesi in Arcadia, qui ex Nemeæa silva per Sicyoniam in sinum Corinthiacum fluit. Postea Archemorus dictus est ab Archemoro filio Lycurgi Thracum regis, quem ibi cum Hypsipyla nutrix Argivis fluvium hunc ostensura, in gramine reliquisset, serpens interemit. Stat. l. 4. Theb. v. 717. & sequentib. ¶ In hujus honorem Nemeæa certamina celebrata sunt ab Argivis, ut describit Id. toto l. 6.

LANGUEFACIO, is, eci, actum, a. 3. far languire, languere facio, languorem affero. Cic. 2. de Legib. c. 15. Incitare languentes, & languefacere excitatos. Est qui legit languere facere.

LANGUENS, entis, languente, fiacco, languido, ἄτονος, νωθρός, languidus. Cic. 2. de Legib. c. 15. Incitare languentes. Id. 2. de Orat. c. 44. Facilius est currentem incitare, quam commovere languentem. Id. Fam. 10. ep. 28. Senatum jam languentem & defessum ad pristinam virtutem revocavi. Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 13. Languenti stomacho esse. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 14. Nostri languentes, atque animo remissi. Valer. Flacc. l. 4. v. 388. languentia lumina somno. Petron. in Satyr. c. 101. Languentem visere officii causa. un ammalato. Phædr. l. 4. fab. 25. v. 15. Languens ævum. età senile e fiacca. Cic. 1. Offic. c. 37. Vox nec languens, nec canora. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 99. Quanto illa tulit languenti in corde timores. Auct. Priap. n. 82. Licebit, æger, aut languentius cubes. Virg. 11. Æn. v. 69. Seu mollis violæ, seu languentis hyacinthi. Ubi Servius: aut postquam decerptus sit; aut quia non est acuti coloris; aut quando demittit caput. Id. Æn. 10. v. 289. Languens pelagus. h. e. remittens se ad litus. Lucan. l. 3. v. 692. Ictus languens. Val. Flacc. l. 7. v. 24. cum languentes levis erigit imber aristas. Sueton. in Aug. c. 92. Vetustissimæ ilicis demissos ad terram, languentesque ramos convaluisse.

LANGUEO, es, gui, trisyllab. n. 2. languire, esser debole, e languido, ἀτονέω, ἀσθενέω, viribus deficior, vigore careo, flaccesco, infirmus sum. Refertur tum ad corpus, tum ad animum. Cic. Phil. 1. c. 5. Cum de via languerem, & mihimet displicerem. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 161. Sæpe per assiduos languent mihi brachia motus. Id. 1. ex Pont. ep. 4. v. 3. Jam vigor, & quasso languent in corpore vires. Propert. l. 4. el. 2. v. 46. Flos languet. sviene, appassisce. Stat. l. 12. Theb. v. 305. Lunæ languet jubar. h. e. lumen amittit. Val. Flacc. l. 7. v. 466. Languent ignes. Sever. in Ætna, v. 427. lapis languet in ignes. h. e. in cinerem, igni ustus, dilabitur. ¶ Languere dicitur mare, cum nulla aura movetur: quod valde incommodum est navigantibus. Martial. l. 10. epigr. 30. v. 12. Nec languet æquor, viva sed quies Ponti Pictam phaselon adjuvante fert aura. Lucan. l. 8. v. 471. Flectit iter: nec Phœbus adhuc, nec carbasa languent. h. e. nec sol adhuc occasu lucem amittit, nec vela lentiora fiunt cessante vento. ¶ De ægrotantibus esser ammalato, Virg. 4. Georg. v. 252. tristi languebunt corpora morbo. Tibul. l. 3. el. 5. v. 28. Languent ter quinos sed mea membra dies. Sueton. in Aug. c. 81. Sub natale suum plerumque languebat. Id. in Ner. c. 51. Ter omnino per quatuordecim annos languit. Adde Martial. l. 5. epigr. 9. ¶ Sæpe refertur ad animum. Cic. in Pison. c. 33. Languet juventus, nec perinde atque debet, in laudis cupiditate versatur. Id. 3. Offic. c. 1. a med. Neque solitudinem languere patior. h. e. neque quemvis in solitudine sim, nihil ago. Id. l. 1. de nat. Deor. c. 4. Languere otio. Id. 4. Acad. c. 2. ad fin. In otio hebescere, & languere. Gell. l. 19. c. 12. Languet animus, & torpet. Ovid. de ar. am. l. 2. v. 436. Et, si nulla subest æmula, languet amor. Sallust. in Catil. c. 56. Si paululum modo vos languere viderint, jam omnes feroces aderunt. h. e. remisse ac timide agere. Quintil. l. 9. c. 3. ante med. Hæc schemata & convertunt in se auditorem, nec languere patiuntur, subinde aliqua notabili figura excitatum. Lucret. l. 5. v. 1144. genus humanum defessum vi colere ævum, Ex inimicitiis languebat. Sil. l. 17. v. 361. mihi gratia languet, Et cecidit jam primus amor. ¶ Præteritum trisyllabum est, ut diximus. Lucan. l. 7. v. 245. Illa quoque in ferrum rabies promptissima, paulum Languit, & casus, &c. Ovid. 6. Metam. v. 291. moribunda relanguit ore. Ceterum rarus est hujus verbi usus in præteritis.

LANGUESCO, is, n. 3. divenir languido, languire, ἀμαυρόω, ἐκλύομαι, languere incipio, languidus fio, langueo. Cic. 4. de Fin. c. 24. Hebes acies est cuipiam oculorum: corpore alius languescit. Id. de Senect. c. 9. Senectute languescere. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 188. languescunt lumina morte. Virg. 9. Æn. v. 436. flos succisus aratro Languescit moriens. Horat. l. 3. od. 16. v. 34. Nec Læstrygonia Bacchus in amphora Languescit mihi. h. e. asperitatem & vim amittit, vetustate molliente. Ovid. 2. Fast. v. 775. Ut solet a magno fluctus languescere flatu. h. e. cessare, minui post flatum. Valer. Flacc. l. 3. v. 236. Deficit: infracti languescunt frigore cursus. Plin. l. 18. c. 15. Vites languescunt, si vicia in arbusto feratur. Id. l. 27. c. 13. Color in luteum languescens. h. e. qui dilutior fit, & ad luteum accedit. Tacit. 1. Ann. c. 28. Luna claro repente cælo visa languescere. offuscarsi, oscurarsi. ¶ Pro ægrotare, ammalarsi, Ovid. l. 3. Trist. el. 3. v. 39. Nec mea consueto languescent corpora lecto? ¶ Translate Plin. l. 3. ep. 9. circa med. Ne, si longius extracta esset cognitio, satietate & tædio quodam justitia cognoscentium severitasque languesceret. Id. in Paneg. c. 18. Militaria studia languescunt. Id. l. 8. ep. 20. Omnium rerum cupido languescit, cum facilis occasio est. h. e. minuitur. Quintil. l. 11. c. 3. Affectus omnes languescant necesse est, nisi voce, vultu, totius propa habitu corporis inardescant.

LANGUIDE, languidamente, lentamente, cum languore, remisse, lente,

te, *dimadine*, [illegible]. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Panicum cacumine languide nutante. *Colum. l.* 11. 1. 1. *circa med.* Ne statim a prima luce familiæ cunctantes & languide procedat. *Petron. in Satyr. c.* 98. Languide opere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 27. Suosque languidius in opere versari jussit. *Plin. l.* 13. *c.* 4. *ante med.* Palmæ languide dulces. *d' una dolcezza ottusa e insipida.* & *lib.* 37. *s.* 7. Carbunculi languidius ac lividius lucent. *Cic.* 5. *Tuscul.* 1. 9. Theophrastus vexatur scholis omnium philosophorum, quod laudarit illam sententiam: *Vitam regit fortuna, non sapientia.* Negant ab ullo philosopho quidquam dictum esse languidius. *h. e.* mollius, & magis abhorrens a constantia & severitate philosophiæ.

LANGUIDULUS, a, um. *languidetto*, diminut. a *languidus*. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 331. Languiduli somni. *Cic. in fragm.* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Homus erat immunda, lutulenta vino, coronis languidulis, & spinis cooperta piscium. *appassite*.

LANGUIDUS, a, um, *languida, languente, fiacco, lento, debole*, [illegible], languens, remissus, viribus defectus, debilitatus, tardus, lentus. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 13. Tarda & languida pecus. *Id. Catil.* 2. 1. 5. & *Verr.* 5. *c.* 12. Vino languidi, conferti cibo, sertis redimiti. *Horat. epod.* 2. *v.* 63. Videre fessos vomerem inversum boves Collo trahentes languido. & *epod.* 5. *v.* 55. latent in silvis feræ dulci sopore languidæ. *Id. l.* 2. *od.* 14. *v.* 17. ater flumine languido Cocytos errans. & *lib.* 3. *od.* 21. *v.* 8. Promere languidiora vina. *h. e.* vetustiora, atque adeo minus austera, mitiora. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 6. & *lib.* 4. *ep.* 10. *v.* 44. Ventus languidus. *Lucan. l.* 5. *v.* 421. languida carbasa. *h. e.* vela non contenta, vento cessante. *Plin. l.* & *cap.* 12. Languidus color. *Id. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Sufflare languidos ignes. *Id. l.* 22. *s.* 20. Tenuiora folia & languidiora. & *lib.* 17. *s.* 2. Arbores foliorum amissione languidæ. *Id. l.* 11. *s.* 37. *sect.* 88. *extr.* Venarum languidus ictus. *polso languido*. *Alter Plin. l.* 6. *ep.* 20. *ante med.* Dubius, & quasi languidus dies. *oscurato, fosco*. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Vultus non mœstus, nec stupens, nec languidus. ¶ Ægrotus, *ammalato*. *Martial. l.* 9. *epigr.* 87. Languidior noster si quando est Paulus. *se si sente poco bene*. *Laurea Tull.* apud *Plin. l.* 31. *c.* 2. Languida quæ infuso lumina rore levant. *Pallad. in Februar. tit.* 25. Si languida arbor est pyri, ablaqueatæ radicem terebras. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 52. *ad fin.* Philosophus mollis, languidus, enervatus, omnia ad voluptatem corporis referens. *Id. de Senect. c.* 8. Senectus non modo languida atque iners non est, verum etiam operosa, & semper agens aliquid & moliens. *Id. pro Ligar.* 1. 9. Languidiore studio in causa fuistis. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *sub fin.* Si qui antea aut alieniores fuerant, aut languidiores. *h. e.* negligentiores. *Plin. l.* 15. *c.* 29. Languida auctoritas patrum. *Lucan. l.* 4. *v.* 699. languida segni Cernit cuncta metu. ¶ Metonymice *Virg.* 12. *Æn. v.* 908. oculos ubi languida pressit Nocta quies. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 181. Languide otia.

LANGUIFICUS, a, um, languidum faciens. *Auson. in Eclogar. in versib. Q. Cic.* Languificusque Leo proflat ferus ore calores.

LANGULA. V. *Lancula*.

LANGUOR, oris, f. *languidezza, fievolezza, languore, fiacchezza*, [illegible], defectio virium, remissio vigoris, lassitudo, infirmitas. *Terent. Hecyr.* 4. 6. 3. Hæc deambulatio me ad languorem dedit. *Catull. carm.* 55. *ad Camer. in fin.* Defessus tamen omnibus medullis, Et multis languoribus peresus Essem te, mi amice, quæritando. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 648. *de Somno.* & rursus molli languore solutus Deposuitque caput, stratoque recondidit alto. ¶ Morbus, *malattia*, *Cic.* 2. *de Divin. c.* 62. Animus cum languore corporis nec membris uti potest, nec sensibus. *Ovid. Metam.* 9. *v.* 766. Nunc ficto languore moram trahit. *Horat. l.* & *od.* 2. *v.* 15. Languor aquosus. *idropisia*. *Martial. l.* 9. *epigr.* 87. Tu languore quidem subito, fictoque laboras. *Sueton. in Tiber. c.* 72. In languorem incidere. *Id. in Ner.* 1. 41. Excusato languore faucium, propter quem non adesset. ¶ Translate est torpor, ignavia, debilitas animi. *Cic.* 1. *Offic. c.* 34. Nihil magis cavendum est senectuti, quam ne languori se desidiæque dedat. & *initio l.* 3. Otium & solitudo languorem afferunt. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 6. Vides languorem bonorum. *timidità, poco coraggio*. *Tacit.* 2. *Histor. c.* 42. Attonitas subito terrore mentes falsum gaudium in languorem vertit. *tepidezza e trascuraggine*. ¶ De mari omnino tranquillo. *Senec. in Agamemn. v.* 160. Redemit illa classis immotæ moras, Et maria pigro fixa languore impulit. V. *Langueo*. ¶ Refertur & ad colores. *Plin. l.* 37. *c.* 9. *a med.* Gemmarum vitia, languor, & alienis turbari coloribus. ¶ Apud *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 37. habetur, *languore oculos sopor operit* pro *languore*.

LANGURIUM, ii, n. quidam ex Græcis Scriptoribus succinum appellarunt, quod putarent, circa Padum bestias quasdam esse languries, sive langas appellatas, quarum urina in succinum concresceret. *Plin. l.* 37. *s.* 2. *a med.*

LANIARIUM, ii, n. [illegible], idem quod laniena. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Ignavum, & sumptuosum esse, qui succidiam in carnario suspenderit potius eb laniario, quam ex domestico fundo. Sunt qui putant, hoc loco ablativum *laniario* esse a recto *laniarium*, *beccaio*.

LANIARIUS, ii, m. idem ac lanius. Inscript. Narbonensis apud *Gruter. pag.* 1035. *n.* 4. Nigidius primus Laniarius. V. diction. præced.

LANIATIO, onis, f. *lo scorticare, strazio*, [illegible], *actus laniandi*. *Senec.* 2. *de Clemene. cap.* 4. In cædes hominum, & laniationes pervenit.

LANIATUS, a, um, *sbranato, lacerato*. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 349. Laniatum mersit in undis. *Virg.* 6. *Æn. v.* 494. Laniatum corpore toto Deiphobum vidit. *Id. Æn.* 12. *v.* 606. Laniata genas. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 139. comas. & *lib.* 2. *v.* 335. sinus. *Id. Heroid. ep.* 7. *v.* 135. laniataque classis Postulat exiguas semirefecta moras.

LANIATUS, us, m. idem ac laniatio. *Cic.* 1. *Tuscul. cap.* 43. Quid igitur mihi ferarum laniatus oberit nihil sentienti? *Justin. l.* 41. *c.* 3. *de Parthis*. Sepultura vulgo, aut avium aut canum laniatus est. *Val. Max. l.* 1. *c.* 6. *n.* 12. Avium ferarumque laniatibus objectus. & *lib.* 9. *c.* 2. *in fin.* Laniatui esse animalibus, quæ corporibus innasci solent. ¶ Translate *Tacit.* 6. *Ann. cap.* 6. Si recludantur tyrannorum mentes, posse aspici laniatus, & ictus: quando ut corpora verberibus, ita sævitia, libidine, malis consultis animus dilaceretur.

LANICIA, a, f. idem quod lanicium. *Laber.* apud *Non. sop.* 3. *n.* 133.

LANICIUM, ii, n. [illegible], idem quod lana, vel lanæ proventus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 384. Si tibi lanicium curæ, primum aspera silva, Lappæque, tribulique absint. *Plin. l.* 6. *c.* 17. Seres lanicio silvarum nobiles. *Id. l.* 8. *c.* 47. Cujus coloris arietes sub lingua habuere venas, ejus & lanicium est in fetu.

LANICUTIS, e, adject. qui lanam habet. *Laberius* apud *Tertull. de Pall.* 1. 1. *a med.* Arietem lanicutem.

LANIENA, æ, f. *beccaria*, [illegible], macellum, officina, in qua laniantur, ac venduntur carnes. *Plaut. Epid.* 2. 2. 15. Per myropolia, & lanienas circumque argentarias rogitando sum raucus factus. Adde *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 281. ¶ Accipitur etiam pro ipsa laceratione. Hinc *Prudent. in Rom. v.* 498. Medicorum sectiones vocat lanienam Hippocraticam. ¶ Tabernæ lanienæ adject. dixit *Varr.* apud *Non. c.* 12. *n.* 55. ubi tamen alii legunt *ligneæ*. Male nonnulli *lanignæ*, tanquam a *lanius*.

LANIFER, ra, rum, *che produce lana*. [illegible], lanam ferens. *Plin. l.* 13. *s.* 14. Æthiopia Ægypto contermina insignes arbores fere non habet, præter laniferas. V. *Cannabifer*.

LANIFICIUM, ii, n. *lanifizio*, [illegible], lanæ opificium. *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. Œci, in quibus matresfamiliarum cum lanificis habent sessiones. *Est qui malit* lanificis. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 9. Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt. *Colum. l.* 12. *in præfat. a med.* Ut ne lanificii quidem curam suscipere dignentur. *Justin. l.* 2. 1. 6. Athenienses primi usum lanificii docuere.

LANIFICUS, a, um, *lanajuolo*, [illegible], qui lanæ artem exercet. *Martial. l.* 6. *epigr.* 58. Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores stamina. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 10. Manum lanificam imponere pensis. *Claudian. in Eutrop. lib.* 2. *v.* 382. Lanificæ doctissimus artis. ¶ Lanificæ mulieres non solum lanam facere, sed texere etiam, & vestem ex ea conficere solebant. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 12. *ante med.* Item lanificæ, quæ familiam rusticam vestiunt. *Ovid.* quoque *initio l.* 6. *Metam.* ubi de Arachne loquitur celebri *lanifica laudibus artis*, non solum subigendæ, ac nendæ, sed & texendæ lanæ, & conficiendarum inde vestium artificio mirabilem fuisse dicit.

LANIGER, ra, rum, *lanuto*, [illegible], qui lanam fert. *Accius* apud *Cicer. de Divin. l.* 1. *c.* 22. Pecus lanigerum eximia pulcritudine. *Plin. l.* 12. *s.* 10. Ejusdem insulæ excelsiore suggestu lanigeræ arbores alio modo, quam Serum. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 312. innumeris effetus laniger annis. *h. e.* aries. *Phædr. l.* & *fab.* 1. *v.* 6. Laniger timens. *h. e.* agnus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 287. Lanigeri greges. *Plin. l.* 11. *c.* 24. *de araneo*. Est quædam intus lanigera fertilitas. *Manil.* sæpissime *lanigerum* de Ariete signo cælesti dixit.

LANIGNUS, a, um. V. *Laniena*.

LANIO, as, avi, atum, a. 1. *fare in pezzi, sbranare, straziare, lacerare*, [illegible], in frusta seco, scindo, lacero. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 1. *circa med.* Cum homo imbecillus a valentissima bestia laniatur. *Liv. l.* 9. *s.* 1. *a med.* & *Ovid.* 4. *Metam. v.* 456. Nisi hauriendum sanguinem, lanianda viscera nostra præbuerimus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 514. Discissos nudis laniabant dentibus artus. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 41. Ceteri crura brachiaque fœde laniavere. & *lib.* 3. *c. paull.* Laniare vestem. *Ovid. l.* 2. *v.* 350. crimen manibus. & *lib.* 3. *de ar. am. v.* 678. ora digitis. & *lib.* 1. *Metam. vers.* 60. Venti mundum laniant.

LANIO, onis, m. *beccajo*, idem ac lanius. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 39. *Burman.* In Libra laniones, & unguentarii nascuntur. *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 18. Cum de lanionis instrumento quæritur. *Pompon. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *ante med.* Arrepto cultro de taberna lanionis. *Flav. Caper de Orthograph. pag.* 2245. *Putsch. Lanius* nomen est: verbum autem *lanio*, *as*: at dixerunt tamen & *lanio* a nomine.

LANIONIUS, a, um, [illegible], ad lanium pertinens, ut lanionæ mensæ, in quibus scinditur caro. *Sueton. in Claud. c.* 15. Carnificem statim acciri cum machæra, mensaque lanionia flagitavit.

LANIPENDIA, æ, f. quæ lanam pendit, & distribuit faciendam ancillis. *Paul. Dig. lib.* 24. *tit.* 1. *leg.* 31. In ea re uxor tanquam lanipendia fuit, & viri negotium procuravit. ¶ In vet. Inscript. est *lanipenda* apud *Reines. class.* 11. *n.* 38. D. M. Irenea lanipenda. V. A. XXXIII. Olympus contubernalis bene merenti fecit. Adde aliam apud *Donium class.* 8. *n.* 57.

LANIPENDIUS, ii, m. qui pensam lanam lanariis nendam aut carminandam dividit. Vet. lap. apud *Gruter. pag.* 648. *n.* 5. *Musa* quasill. vix. an. XXX. Cratinus lanipend. de suo.

LANIPES. V. *Planipedes*.

LANISTA, æ, m. *maestro de' gladiatori*, [illegible], qui ludo præest gladiatorio, & gladiatores exercet in arte pugnandi, ut publice mutuo lanientur. Lanistæ (quorum artificium probrosum erat) familias domi habebant (V. *Sueton. in Aug. c.* 42.) quas in gladiatura instituebant (V. *eund. in Cæs.* 1. 26.) & mox paratas vendere solebant muneraris. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 40. *sub fin.* Nam aut ille lanista omnino jam a gladio recessisse videtur, aut iste discipulus

scipulus magistro tantulum de arte concedere? *Id. l. 1. Attic. ep. 16.* Cum accusator, tanquam cresus bonus, homines nequissimos rejiceret: reus, tanquam clemens lanista, frugalissimum quemque secerneret. *Juvenal. sat. 6. v. 215.* Testandi cum sit lenonibus, atque lanistis libertas. *& sat. 11. v. 8.* Scripturus leges, & regia verba lanistæ. ¶ Translate de eo dicitur, qui alios committit, & caussa est rixæ & dimicationum. *Anton. in quadam epist.* apud *Cicer. Phil. 13. c. 19.* Ne videret unius corporis duas acies, lanista Cicerone, dimicantes. *Liv. l. 35. c. 33.* Populum R. cum Antiocho, lanistis Ætolis, non suo pernicie Græciæ dimicare. ¶ *Rixosarum avium lanistas*, appellat eleganter eos *Colum. l. 8. c. 2.* qui ferocissimum quemque alitem certaminibus, & pugnæ præparabant: quo de re *Plin. l. 10. c. 21. de gallis gallinaceis.* Jam ex his quidam ad bella tantum, & prœlia assidue nascuntur, quibus etiam patrias nobilitarunt, Rhodum, aut Tanagram, &c.

LANISTATURA, æ, f. lanistæ artificium. In vet. Tab. an. Heracl. apud *Mazoch. pag. 424. n. 49.* Quive lanistaturam, artemve ludicram fecit, fecerit. Ubi *Mazoch. pag. 443.* Vox Lexicis ignota, nunc primum in Latium, unde ævo optimo prodierat, ope æris hujus revocetur.

LANISTITIUS, a, um, adject. ad lanistam pertinens, ut lanistitia familia, apud *Petron. in fragm. Tragur. c. 45. Burm.*

LANITIA, æ, f. &

LANITIES, ei, f. lana, lanicium. *Laber.* apud *Non. cap. 3. n. 133.* Mollis e lanitia Attica vestis. *Tertull. in carm. advers. Marcion. lib. 2. c. 3. extr.* lanities renovata hæc corpora vestit.

LANITIUM. V. *Lanicium.*

LANIUS, ii, m. *beccajo, macellajo, tavernajo,* μαγειρικὸς, κρεωργὸς, qui carnes in carnario vendit populo: a laniandis pecudibus, quod eas concidat lanietque. *Varr. 2. R. R. c. 5.* Lanii, qui ad cultrum bovem emunt. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Cetarii, lanii, coqui, ut ait Terentius. (*Eun. 2. 2. 26.*) *Phædr. l. 3. fab. 4.* Pendere ad lanium quidam vidit simium. ¶ De discrimine inter lanium, & macellarium, V. in *Macellarius.*

LANNA pro *lamna*, quæ syncope est pro *lamina* legitur in quibusdam MSS. *Arnobii l. 2. pag. 70.* teste *Heins.* ad *Petron. c. 58. Burm.* Et *Gloss. vet.* Lannæ, λοβοὶ.

LANOCULUS, m. qui lana tegit oculi vitium. *Festus.* V. dicta in *Lana.*

LANOSITAS, atis, f. lanities, lana. *Tertull. de Pall. c. 3.* Muscosæ lanositatis conchæ.

LANOSUS, a, um, *lanosa, lanuto,* ἐριώδης, lana abundans, *Colum. lib. 7. cap. 3. ante med.* Prolixi villi, nec asperi, lanosi & ampli uteri.

LANTERNA. V. *Laterna.*

LANUGINOSUS, a, um, *lanuginosa,* λαχνώδης, lanuginem habens. *Plin. l. 29. c. 4. a med.* Lanuginosus araneus. *Id. l. 30. c. 15.* Vermiculi lanuginosi. *Id. l. 25. c. 8.* Aspera & lanuginosa folia. *Id. l. 22. c. 20.* Herba lanuginosior.

LANUGO, inis, f. *lanugine, peluria,* ἴουλος, λάχνη, tenera quasi lanæ tenuioris mollities, qualis in puerorum genis, in pullis avium pennas emittere incipientibus, in herbis, in pomis quibusdam, ut in malis cotoneis, & similibus. *Virg. 10. Æn. v. 324.* Flaventem prima lanugine malas Dum sequeris Clytium. *Ovid. 13. Metam. v. 753.* octonis iterum natalibus actis Signarat dubia teneras lanugine malas. *Vet. Ecl. 2. v. 51.* ense legam tenera lanugine mala. *Lucret. l. 5. v. 814.* herba cubilia Præbebat, multa & molli lanugine abundans. *Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 23.* Comæ graciles, & lanuginis instar. *Colum. l. 3. c. 2. ante med.* Aminea vitis præcipue canescit lanugine. *Plin. l. 24. c. 12.* Arundinum lanugo illita auribus. *Id. l. 19. c. 1.* Gossipion similem barbatæ nucis desinit fructum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur. *Id. l. 24. cap. 10.* Folia araneosa lanugine obducta. *Id. l. 8. c. 32.* Cervorum cornua arundineas in paniculas molli plumata lanugine. *Id. l. 32. c. 10. ante med.* Linea lanugo. *h. e.* quæ ex lineis pannis deraditur. ¶ De scobe, *limatura, raschiatura, segatura.* *Colum. l. 4. c. 29. ad fin.* Plaga lævis relinquitur, nulla interveniente lanugine, quam excitabat antiqua terebra.

LANULA, æ, f. *lanuzza*, diminut. a lana. *Cels. l. 6. c. 9. ad fin.* Alumen involutum in lanula. *Id. l. 7. c. 27.* Tenues carunculæ lanulis similes. *Stratus.*

LANUVIANUS, a, um, Lanuvinus, ut Lanuviana templa, *Capitolin. in Anton. Pio, c. 8.* ubi al. leg. *Lavinians.* Inscipt. apud *Fabrett. c. 9. n. 37.* Juno Lanuviana.

LANUVINUS, a, um, ad Lanuvium pertinens, quod est oppidum Latii in via Appia in agro Laurenti (nunc *città indovina*) inter Ariciam, Albam longam, & Ardeam. *Horat. l. 3. od. 27. v. 3.* ab agro Rava decurrens lupa Lanuvino. *Cic. epist. 20. lib. 9. Fam. ad fin.* Colei Lanuvini. *h. e.* familia Coleorum Lanuvii. V. *Clitermnus.*

LANX, lancis, f. *piatto, bacino,* πίναξ, vas escarium latum, & cavum ex aliquo nobiliori metallo plerumque factum, in quo cibi reponuntur, & mensæ inferuntur. Videtur *Varr. l. 4. de L. L. c. 25.* a *latitudine* ducere. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. circa med.* In felicatis lancibus, & splendidissimis canistris, olusculis nos soles pascere: quid te in vasis fictilibus appositurum putem? *Horat. lib. 2. sat. 4. v. 40.* rotundas Curvat aper lances. *& sat. 2. v. 4.* inter lances mensasque nitentes. *Martial. l. 11. epigr. 32.* Sic implet gabatas, paropsidasque, Et leves scutulas, cavasque lances. *Id. l. 10. epigr. 29.* Quam mihi mittebas Saturni tempore lancem, Misisti dominæ, Sextiliane, tuæ. *Plaut. Curcul. 2. 3. 42.* *Pha.* Si scies, reliquiæ quæ sint. *Cur.* scire nimis lubet. *Pha.* pernam, abdomen, sumen; suis glandium. *Cur.* aio tu omnia hæc? in carnario fuisse dicis. *Pha.* immo in lancibus. *Juvenal. sat. 5. v. 80.* Aspice quam longo distendat pectore lancem, Quæ fertur domino squilla. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 5. v. 19.* Et magis adducto pomum decerpere ramo, Quam de cælata sumere lance juvat. ¶ Insignis magnitudinis lances in luxu Romanorum fuisse, legimus. *Plin. l. 33. c. 11.* Lances a centenis libris argenti, quas tunc super quingentas numero Romæ fuisse constat. *& mox.* Claudii principatu servus ejus Drusillanus quingenariam lancem habuit, cui fabricandæ officina prius exædificata fuerat: & comites ejus octo octingentarum quinquaginta librarum. *h. e.* a quingentis libris argenti: comites vero ejus octo universæ, non singulæ ex octingentis quinquaginta. ¶ Lancium usus etiam in sacris frequens fuit, impositis victimæ carnibus, aut ture, &c. *Virg. 2. Georg. v. 194.* Lancibus & pandis fumantia reddimus exta. *& vers. 394.* Baccho lances & liba feremus. *& Æn. 8. v. 284.* cumulantque oneratis lancibus aras. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 8. v. 39.* Nec quæ de parva Dis pauper libat acerra Tura, minus, grandi quam data lance, valent. *Auson. in Technopægn. de monosyllab. per interrogat. v. 5.* Turibula, & pateræ: quæ tertia vasa deum? lanx. ¶ Etiam quadratas lances memorat *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 20.* & *Paul. lib. 6. tit. 1. leg. 6.* ¶ *Per lancem, & licium furta concipere* apud *Fest. Gell. l. 11. c. ult.* hoc modo solebant. Qui furtum ibat quærere in domo aliena, in qua illud latere, suspicio erat, solo licio cinctus intrabat, ne rem furtivæ similem sub veste habere videretur, lancem autem tenebat ob oculos propter matrumfamilias, & virginum præsentiam, ne earum causa ingressus putaretur. Hac ratione si furtum inventum esset, fur perinde multabatur, ac si per quæstionem a judice compertus, manifestusque fuisset. Hic autem mos ab Atheniensibus ductus est, & in XII. Tabulas relatus. Alii dicunt, dominum rei ablatæ lancem ante oculos habuisse, adhibito servo publico, qui solo licio cinctus esset. Hic enim quærere, & scrutari poterat: non item dominus lancem oculos obtegens. ¶ A similitudine *lances* sunt in libra duo illa vascula, in quorum altero pondus, in altera res ponderanda imponitur: unde *bilanx* dicta, *bilancette.* *Cic. 4. Acad. c. 12.* Ut enim necesse est lancem in libra, ponderibus impositis, deprimi; sic animum perspicuis cedere. *Id. 5. Tuscul. c. 17. extr.* Critolaus cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis & externa; tantum propendere illam boni lancem putat, ut terram & maria deprimat. ¶ Hinc translate *Virg. 12. Æn. v. 725.* Juppiter ipse duas æquato examine lances Sustinet, & fata imponit diversa duorum. *Pers. sat. 4. v. 10.* Scis etenim justum gemina suspendere lance Ancipitis libræ. *Plin. l. & cap. 7.* Is demum profecto vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. *ferà giusta stima della vita umana.* *Modestin. Dig. lib. 42. tit. 1. leg. 20.* Quod & in persona mulieris æqua lance servari, æquitatis ratio suggerit. *h. e.* pari, eodemque modo.

LAODAMIA, æ, f. Λαοδάμεια, Bellerophontis filia ex Achemone conjuge, quam, cum forma excelleret, Juppiter amavit, suscepitque Sarpedonem, qui postea Lyciæ rex factus est. Verum cum Bellerophon rerum successu elatus in cælum evolare Pegaso insidens conaretur, Juppiter hominis temeritatem ægre ferens, œstrum equo immisit, quo exagitatus sessorem excussit. Diana quoque Laodamiæ infensa hanc eam telis confixit. ¶ Altera fuit Laodamia, Acasti & Laodotheæ filia, quæ tanto amore Protesilaum virum suum adamavit, ut cum ab Hectore occisum cognovisset, superstes ei esse noluerit. Priusquam tamen interiret, in solatium mœroris optavuret, ut mortui umbram videret, qua visa in illius amplexibus exspiravit. *Hygin. fab. 243. Catull. carm. 67. ad Mall. v. 74. &c.* & *Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 110.* V. *ejusd. Heroid. epist. 13.*

LAODICENSIS, e, &

LAODICENUS, a, um, ad Laodiceam urbem pertinens, ut *Laodicensis civitas*, apud *Cicer. l. 5. Fam. ep. 20.* & *Laodiceni*, orum, ejus urbis cives, apud *Cass. ad Cicer. l. 10. Fam. ep. 13.* & *Plin. l. 5. c. 23.* Porro *Laodicea*, Λαοδίκεια, triplex est: altera in Cœlesyria ad Libanum montem, & Orontem fluvium: altera Syriæ metropolis, in ora maris Phœnicii: tertia in Lydia, ad Lycum fluvium. V. Geographos.

LAOMEDON, ontis, m. Λαομέδων, filius Ili, nepos Trois, pronepos Erichthonii, abnepos Dardani, seu Troadis, pater Priami. Cum de ædificandis Trojæ mœnibus cogitaret, Apollini & Neptuno id negotii dedit, pactus mercedem, quam mox exstructis mœnibus se soluturum jurejurando affirmavit. Verum perfecto opere, perjurus pactam mercedem negavit. Propter quod dii irati, Neptunus aquam, Apollo pestem urbi immisere. Duplici igitur calamitate affectus, de remedio Oraculum consuluit. Responsum est, non aliter deos placari posse, quam si singulis annis virgo Trojana ceto dilaceranda exponeretur. Institutum itaque est, virginem quotannis exponi, eamque sorte eligi. Sed cum tandem sors in Hesionam Laomedontis filiam cecidisset (quam tamen alii solam ab Apolline & Neptuno postulatam tradunt) & jam scopulo alligata monstrum exspectaret, Hercules forte illac transiens, vel ut aliis scripsere, in Cholchos cum Argonautis proficiscens, liberaturum se filiam Laomedonti pollicitus est, si equos divino semine procreatos, quos habere eum constabat, in præmium sibi traderet. Rex pollicitus est, & jurejurando se obstrinxit. Hunc igitur in modum pactione facta, Hercules interfecta bellua, virginem liberavit. Sed cum Laomedon promissis non staret, indignatus Hercules, collecto undequaque exercitu, Ilium expugnavit, Laomedontem occidit, Hesionem Telamoni uxorem dedit quod primus murum conscendisset, Priamum regis filium captivum, abduxit, qui postea auro a vicinis redemptus fuit. *Propert. l. 2. el. 11. v. 2.* Cum caderent magni Laomedontis opes. *Ovid. 6. Metam. v. 96.*

v. 96. nec profuit Ilion illi, Laomedonve pater. *Horat. l. & od.* 3. v. 21. ex quo destituit deos Mercede pacta Laomedon.

LAOMEDONTEUS, a, um, Λαομεδόντειος, ad Laomedontam spectans, Trojanus. *Virg. 4. Æn. v.* 542. Necdum Laomedonteæ sentis perjuria gentis? *Ovid.* 11. *Metam. v.* 196. Laomedontea arva. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 474. Laomedontei penates. *Sil. l.* 1. *v.* 543. Laomedonteæ flammæ. *h. e.* ignis Vestæ ab Ænea Romam translatus.

LAOMEDONTIADES, æ, m. patron. Priamus, vel alius ex filiis Laomedontis. *Virg.* 8. *Æn. v.* 158. Laomedontiadem Priamum Salamina petentem. ¶ Laomedontiadæ in plur. omn. sunt Trojani. *Virg.* 3. *Æn. v.* 248. Laomedontiadæ, bellum ne inferre paratis?

LAOMEDONTIUS, a, um, Laomedonteus. *Virg.* 8. *Æn. v.* 18. Talia per Latium: quæ Laomedontius heros Cuncta videns, &c. *h. e.* Æneas Trojanus. *& lib.* 7. *v.* 105. Laomedontia pubes. *h. e.* Trojana juventus.

LAPATHIUM, ii, n. idem quod lapathum. *Varr.* apud *Non. c.* 17. *n.* 1. Eandem voluptatem consequi lapathio, & ptisana possum.

LAPATHUM, i, n. λάπαθον, herba duplicis generis, sativi & silvestris. Sativum, cujus varii sunt usus in medicina. Silvestre sapore proximum sativo, foliis acutis, colore betæ candidæ, radice minima: Latina appellatione *rumex* dictus. *Plin. l.* 20. *c.* 21. *ad fin.* ubi & alias ejus species recenset. *Seren. Sammon. c.* 20. *v.* 369. calami radix, lapathique legumen.

LAPATHUS, i, f. λάπαθος, herba eadem quæ lapathum. *Colum. l.* 10. *v.* 373. Lubrica jam lapathos, jam rhamni sponte virescant. *lubrica* dicitur, quia ventrem ciet, *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 29. teste. ¶ Est etiam masc. gen. *Lucil.* apud *Cicer.* 2. *de Fin. c.* 8. O lapathe, ut jactare necesse est, cognitu' cui sis. Innuit *Lucil.* fuisse inter hortensia in deliciis mensarum. Unde *Horat. Epod.* 2. *v.* 54. Non attagen Ionicus Jucundior, quam lecta de pinguissimis Oliva ramis arborum, Aut herba lapathi prata amantis, & gravi Malvæ salubres corpori.

LAPICÆDINA. V. *Lapicidina*.

LAPICIDA, æ, m. *tagliapietre, scarpellino*, λιθοξόος, λατόμος, qui lapides cædit, & polit. *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 33. Qui lapides cædunt, lapicidas: qui ligna, lignicidas non dici.

LAPICIDINÆ, arum, f. *cava di pietre*, λατομεῖον, locus, ubi exciduntur lapides. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 13. *sub fin.* In Chiorum lapicidinis saxo diffisso, caput extitisse Panisci. *Plaut. Capt.* 5. 1. 24. In lapicidinas compeditum condidi, ubi rescivi mihi data esse verba. *Plin. l.* 36. *c.* 7. Quantislibet molibus cædendis sufficiunt lapicidinæ. *Id. l.* 7. *c.* 56. Lapicidinas invenit Cadmus Thebis, aut ut Theophrastus, in Phœnice. ¶ Sunt quibus placet *lapidicina*, quod etiam ex *Festo* probari posse videtur, si ordinem ibi litterarum spectes: sed si a *lapicida* est, hoc autem a *lapis*, & *cædo*, *lapicidina* est præferendum. Quin in *vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1015. *n.* 2. *lapicædina* legitur. ¶ *Servus a lapicidina*, fuit inter officia domus Augustæ. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 593. *n.* 8. Ser. Thamyrianus a lapicidinis Carystiis.

LAPICIDINARIUS, i, m. lapicida. Vet. Lap. opt. notæ apud *Vulp. in vet. Latio To.* 6. *pag.* 169. T. Truttedius T. L. Nestor lapicidinarius, & tabularius Portuen. &c.

LAPIDARIUS, a, um, *di pietre*, ad lapides pertinens. *Plaut. Capt.* 3. 5. 65. Inde ibis porro in latomias lapidarias. *Petron. in Satyr. c.* 117. Quid vos, inquit, me jumentum putatis esse, aut lapidariam navem? *h. e.* qua vehuntur lapides. *Id. in fragm. Tragur. c.* 58. *Burm.* Lapidarias litteras scio. *h. e.* quæ in lapidibus quadratæ & grandiores inscribi solent. ¶ *Lapidarius*, absolute subaudi *faber*, lapicida, *tagliapietre*. *Id. ibid. c.* 65. Habinnas Sevir est, idemque lapidarius, qui videtur monumenta optime facere. *Mela* apud *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 6. *leg.* 5. *ante med.* Si servus lapidario commodatus sub machina perierit. ¶ *Lapidarii campi*, apud *Solin. c.* 2. (*al. c.* 8.) sunt lapidei. V. *Lapideus*.

LAPIDAT. V. *Lapido*.

LAPIDATIO, onis, f. *il lapidare*, jactus lapidum, actus lapidandi. *Cic.* 6. *Verr. c.* 41. *ad fin.* Fit magna lapidatio. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 73. Intercedentem Bebium Collega facta per populum lapidatione submovit. *Flor. l.* 3. *c.* 8. Non diu lapidatione terruere Romanos. ¶ De casu grandinis, *Imp. Constantin. lib.* 9. *Cod. tit.* 18. *leg.* 4. Ne vindemiæ ventis, grandinisque lapidatione quaterentur.

LAPIDATOR, m. *lapidatore*, λιθοβόλος, lapides jaciens. *Cic. pro Dom. c.* 5. Percussor, lapidator, fori depopulator, obsessor curiæ.

LAPIDATUS, a, um, *lapidato*, lapidibus ictus. Translate *Macrob. l.* 2. *Saturnal. c.* 7. Notantes impotentiam ejus hac dicacitate lapidatam.

LAPIDESCO, is, n. 3. *divenir pietra, impietrire*: λιθόομαι, in lapidem convertor, seu in lapideam duritiem. *Plin. l.* 32. *c.* 2. *a med. de coralio.* Ajunt, tactu protinus lapidescere. *Id. l.* 24. *c.* 13. *sub fin.* Spongiæ ipsæ lapidescunt. *Id. l.* 16. *c.* 6. Glans, cujus in balano utrinque ex longitudine, extrema lapidescit duritia.

LAPIDEUS, a, um, *di pietra*, λίθινος, ad lapidem pertinens, ex lapide constans. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 28. Lapideus, aut sanguineus imber. *Liv. l.* 1. *c.* 38. *ad fin.* Muro lapideo urbem cingere. *Plin. l.* 27. *c.* 11. Lapidea duritia. *Id. l.* 34. *c.* 18. In lapideo mortario terere. *Id. l.* 35. *c.* 14. *a med.* Lapideæ columnæ. *P. Syrus* apud *Petron. in Satyr. c.* 55. Quo Carchedonios optas ignes lapideos? *h. e.* gemmas ignei coloris. *Plaut. Truc.* 4. 3. 44. Lapideus sum: commovere me miser non audeo. *son di sasso*, præ stupore & metu. ¶ Est etiam lapidosus, *pieno di sassi*. *Plin. l.* 3. *c.* 4. & *l.* 21. *c.* 10. Lapidei campi. Priore loco designat campum saxis plenum, in quo Hercules contra Neptuni liberos pugnans, cum tela omnia consumpsisset, ab Jove imbre lapidum adjutus dicitur. Credas, pluisse, inquit *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 5. adeo multi passim, & late jacent. Is est in Gallia Narbonensi, non longe ab ostiis Rhodani. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) in Liguria locat.

LAPIDICINA. V. *Lapicidina*.

LAPIDO, as, avi, atum, a. 1. *lapidare*, λιθάζω, lapides jacio, lapidibus aliquem peto. *Petron. in Satyr. c.* 93. Per fidem, saltem nobis parce, qui te nunquam lapidavimus. *Auct. de B. Hispan. c.* 22. Ab oppidanis concursu facto, eum, qui legatos jugulasset, lapidare cœperunt. *Flor. l.* 1. *c.* 22. Exercitus imperatorem, facta seditione, lapidavit. *Sueton. in Calig. c.* 5. Quo defunctus est die, lapidata sunt templa, subversæ deum aræ. ¶ Item saxa congero, saxis tego. *Petron. in Satyr. c.* 114. Si voluerit misericors ad idem litus expellere, aut præteriens aliquis tralatitia humanitate lapidabit, aut imprudens arena componet. ¶ Impersonaliter est lapidibus pluere. *Liv. l.* 27. *c.* 37. Novendiale sacrum fuit, quia Vejis de cælo lapidaverat. *Id. l.* 29. *c.* 14. Novendiale sacrum, quod de cœlo lapidatum esset, factum. *Id. l.* 29. *c.* 10. Libris Sibyllinis propter crebrius eo anno de cælo lapidatum inspectis. *Id. l.* 43. *c.* 13. Reate imbri lapidavit.

LAPIDOSITAS, atis, f. durities similis lapidi. *Tertull. de habitu muliebr. c.* 6. In piscium cerebris lapidositas quædam est.

LAPIDOSUS, a, um, *sassoso, pietroso*, λιθώδης, lapidibus abundans. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 9. Lapidosa terra. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 44. Fronde tegi silvas, lapidosos surgere montes. *& lib.* 8. *v.* 799. Lapidosus ager. *& lib.* 15. *v.* 23. fluvius. *Id.* 3. *Fast. v.* 273. rivus. ¶ Item durus instar lapidis. *Claudian. de B. Get. v.* 240. lapidosa grandinis ictus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 34. Lapidosa corna. *h. e.* quæ nucleum intus habent durissimum. Sic *Colum. l.* 10. *v.* 15. lapidosa poma pruni. *Pallad. in Februar. tit.* 25. Lapidosi generis pira. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 91. Lapidosus panis. *Senec. l.* 2. *de Benef. c.* 7. Fabius beneficium ab homine duro aspere datum, panem lapidosum vocabat, quem esurienti accipere, necessarium sit, esse acerbum. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Aromatites gemma lapidosa. *Id. l.* 34. *c.* 12. Sory splendescit, ut misy, & est lapidosius. ¶ Podagram *lapidosam* appellat *Pers. sat.* 5. *v.* 58. quia in articulis lapidosam duritiem creat.

LAPILLULUS, i, m. diminut. a lapillus, *sassolinetto*. *Solin. c.* 10. (*al. c.* 15.) Grues sublatis lapillulis saburrantur.

LAPILLUS, i, m. *pietruzza, sassolino*, λιθάριον, parvus lapis. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 604. Invitat somnos crepitantibus unda lapillis. *Plin. l.* 10. *c.* 23. *de gruib.* Lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno, & decidens, indiligentiam sono coarguat. *Id. l.* 28. *c.* 4. Lapillos ejectos calculoso. *calcolo*. *Martial. l.* 9. *epigr.* 53. diesque nobis Signanda melioribus lapillis. *h. e.* albis. Sic enim notabant faustos dies: infaustos vero atris. Sic *Pers. sat.* 2. *v.* 1. Hunc, Macrine, diem numera meliore lapillo. De hoc more verba facit & *Plin. l.* 7. *c.* 40. V. *Calculus*. ¶ Mos fuit etiam antiquis, inquit *Ovid.* 15. *Metam. v.* 41. niveis atrisque lapillis, His damnare reos, illis absolvere culpa. ¶ Sæpe de gemmis dicitur, *pietra preziosa, gemma*: & fere quidem de margaritis. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 80. inter niveos, viridesque lapillos. *nivei* sunt margaritæ: *virides* smaragdi. Sic *Senec. in Hippol. v.* 391. nec niveus lapis Deducat aures, Indici donum maris. V. *Lapis*. Rursus *Horat. lib.* 2. *ep.* 10. *v.* 19. Lapilli Libyci. *h. e.* tesserulæ e marmore Numidico. *Martial. l.* 2. *epigr.* 1?n. Indici. *& lib.* 5. *epigr.* 38. Erythræi. *Propert. l.* 1. *el.* 15. *v.* 7. Eoi. *Ovid. de nuce, v.* 141. peregrini. *Id.* 3. *de ar. am. v.* 129. caris aures onerare lapillis. ¶ *Servius JCtus* apud *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 20. *sub fin.* ita lapillos a gemmis distinguit, ut hæ sint pellucidæ materiæ, lapilli non item: margaritas autem nec gemmis, nec lapillis contineri, ibidem *Sabinus* ait.

LAPIO, is, ivi, itum, a. 4. *impietrire*, λιθόω, durum efficio, & quasi in lapidem converto, apud vet. *Pacuv.* apud *Non. c.* 1. *n.* 87. Lapit cor cura, ærumna corpus conficit. *h. e.* perstringit, & veluti indurat. *Voss. in Etymol.* verbum neutrum putat, & hæc verba ita exponit: cor lapit, h. e. lapidescit sum & mœrore. *Festo lapire*, est dolore afficere.

LAPIS, idis, m. *pietra, sasso*, λίθος, πέτρος, petra, saxum. Differt a silice, quia silex est proprie lapis fectilis. *Plin. l.* 36. *c.* 28. Lunensem silicem serra secari: *& rep.* ss. *sub fin.* Græci e lapide duro, aut silice æquato construunt veluti lateritios parietes. Eodem fere modo *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* loquitur. Lapis autem est petra suæ formæ, & nulla arte elaborata. *Cic. de Orat. c.* 47. & *pro Dom. c.* 5. *a med.* A quibus ille se lapidibus appetitum, etiam percussum esse dixit. *Petron. in Satyr. c.* 90. Lapidibus aliquem prosequi. *& ibid.* Lapides in quempiam mittere. *Sallust. in Jug. c.* 6?. Lapidibus pugnare. *Plaut. Stich.* 4. 2. 33. lapide percutere. *Nep. in Regib. c.* 2. Lapide ictus. ¶ Differt a marmore, quod & rarius est, & solidius, & pretiosius, & ad subtiliora artis opera aptius. *Plin. l.* 36. *c.* 6. Fuit tamen inter lapidem, atque marmor differentia jam & apud Homerum. Dicit enim marmoreo saxo percussum. *Id. ibid. c.* 22. In Cappadocia lapis repertus est duritia marmoris. *Lamprid. in Heliogab. c.* 25. Parasitis in secunda mensa sæpe ceream cœnam, nonnunquam vel marmoream, vel lapideam exhibuit. *h. e.* vel cibis a marmore sculpto, vel a naturalibus lapidibus vario colore cibos imitantibus. Præterea *lapis* genus est, *marmor* species, ita ut omne marmor lapis sit, non contra. V. *Plin. initio l.* 36. Differt etiam a saxo, quod durius est, & asperius quid significat; lapis autem nitidioris est significationis. *Plin. l.* 36. *c.* 22. *a med.* Est & viridis silex, vehementer igni resistens, sed nunquam copiosus: & ubi invenitur, lapis, non saxum est. ¶ Hæc tamen discrimina passim negliguntur. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. *sub fin.* Lapides mehercule

hercule omnes flere coegisset, *Curt. l. 5. c. 1. a med.* Supra pilas lapide quadrato solum stratum est. *Virg. 2. Georg. v. 348.* Lapis bibulus, *h. e.* arenarius, vel pumex. *& lib. 1. v. 275.* incusus. *h. e.* mola cudendo asperata. *Plin. l. 36. c. 19.* Lapis vivus. *pietra focaia*. *Catull. carm. 68. ad Manl. v. 148.* Quo lapide illa diem candidiore notet. *h. e.* albo calculo. V. *Calculus*. *Plaut. Asin. 1. 1. 16.* Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit? *h. e.* in pistrinum, & molam. ¶ *Lapidem ferre altera manu, altera panem ostentare*, proverb. apud *eund. Aulul. 2. 2. 18.* de iis, qui palam blandiuntur, ut clam deinde noceant. ¶ *Verberare lapidem*, aliud proverb. de eo, qui ludit operam, & in eo laborat, in quo plus est damni, quam utilitatis. *Id. Curcul. 1. 3. 41.* Noli, amabo, verberare lapidem, ne perdas manum. ¶ *Lapides loqui*, res auditu molestas, duras, & acerbas dicere. *Id. Aulul. 2. 1. 29.* Mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta soror: lapides loqueris. Contra *Aristoph. in Nubib. v. 907.* Ῥάξα μ' ὔρεκας. ¶ *Omnem movere lapidem*, proverb. omnia experiri, nihil intentatum relinquere, *far di tutto*. Græce *Plin. l. 1. epist. 20.* Omnia pertento, omnia experior, πάντα denique λίθον κινῶ. ¶ Lapis sæpe est limes in agro positus, *termine*. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 43.* non fixus in agris, Qui regeret certis finibus arva, lapis. Hic etiam *sacer* dicebatur, vel quia sæpe dei alicujus; vel quia nefas erat illum violare; vel denique quia Terminus ipse deus habebatur. *Liv. l. 41. c. 13.* In Crustumino avem sangualem sacrum lapidem rostro cecidisse. *Senec. in Hippol. v. 528.* Nullus in campo sacer Divisit agros, arbiter populis, lapis. *Lactant. l. 1. c. 20. ad fin.* Lapidem colunt informem, atque rudem, cui nomen est Terminus. ¶ Item sepulcri tegumen. *Tibull. loc. cit. v. 54.* Fac, lapis his scriptus sit super ossa notis. *Propert. l. 3. el. 1. v. 37.* Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro. *Lapidem ultimum*, vocat *Id. l. 1. el. 17. v. 20.* ¶ Item lapillus, seu gemma, *pietra preziosa*. *Catull. carm. 68. in Rufum, v. 3.* Non illam raræ labefactes munere vestis, Aut pelluciduli deliciis lapidis. Adde *Tacit. Ann. 3. c. 53.* ¶ Sæpe autem margaritam significat, *perla*. *Ovid. de ar. am. lib. 1. v. 432.* Elapsusque cava fingitur aure lapis. *Senec. in Herc. Oet. v. 661.* Nec gemmiferas detrahit aures Lapis Eoa lectus in unda. *& in Hippol. v. 391.* nec niveus lapis Deducat aures Indici donum maris. Adde *Horat. l. 3. od. 2. v. 48. Sil. l. 12. v. 231.* & *Martial. l. 11. epigr. 50.* & V. *Lapillus*. Huc etiam plerique trahunt locum *Catulli* modo allatum. ¶ Fuit Romæ locus eminens, seu lapideus suggestus, ad quem venales servi prostabant, & a præconibus proclamabantur. Hinc homo de lapide emptus, h. e. abjectus, vilissimus. *Plaut. Bacch. 4. 7. 17.* Nescis nunc, venire te: atque in eo ipso astas lapide, ubi præco prædicat. *Colum. l. 3. c. 3. circa med.* Vel de lapide noxium comparare. *Cic. in Pison. c. 15.* Præter duos de lapide emptos tribunos plebis. *h. e.* pretio corruptos, & quasi mercede conductos. V. *Mensa* in fine. ¶ Metonymice *lapis* est spatium mille passuum in viis, *un miglio*: quia Romanis singula passuum millia in viis militaribus lapide, seu columella distinguebantur, in qua inscriptum erat, quoto milliario ab Urbe distaret. *Rutilius lib. 2. v. 7.* intervalla viæ fessis præstare videtur, Qui notat inscriptus millia crebra lapis. *Varr. l. 3. R. R. c. 2. a med.* Fundus in Sabinis, qui est ad quartum & vicessimum lapidem, via Salaria, a Roma. *Plin. l. 10. ep. 24. in fin.* Municipium & agri sunt ultra centesimum & quinquagesimum lapidem. *Plin. alter l. 33. cap. 12. in fin.* Effoditur ad vigesimum ab Urbe lapidem. *Liv. l. 5. c. 4. ad fin.* Intra vicesimum lapidem. *Tacit. 3. Ann. c. 45.* Duodecimum apud lapidem. *Justin. l. 22. c. 6.* Castra deinde in quinto lapide a Carthagine statuit. Al. omittunt *in*. *Flor. l. 2. c. 6. a med.* Moventi castra a tertio lapide Annibali deos restitisse. *& sub fin.* Jam non a tertio lapide, sed ipsas Carthaginis portas obsidione quatiebat. *Ovid. 6. Fast. v. 682.* Sacra videt fieri sextus ab urbe lapis. ¶ Interdum lapis omittitur. *Tacit. 2. Hist. cap. 24.* Ad duodecimum a Cremona locus Castorum vocatur. *& lib. 3. cap. 15.* Ad octavum a Bedriaco progressus. *Marmor* posuit *Martial.* pro *lapide*. V. *Marmor*. ¶ Hujusmodi lapidum exempla multa habes apud *Gruter. pag. 153. 154. 155. 156. & 158.* ¶ Metaphorice dicitur de homine tardo, stulto, stupido, bardo, ignavo, ut & λίθος Græcis. *Terent. Heaut. 4. 7. 3.* I, quid stas, lapis? quin accipis? *& 5. 1. 4.* Quot res dedere, ubi possem persentiscere, ni essem lapis! *Tibull. lib. 1. el. 11. vers. 59.* Ah lapis est ferrumque, suam quicumque puellam verberat. ¶ Per synecdochen *Horat. lib. 1. sat. 6. v. 116.* Cœna ministratur pueris tribus, & lapis albus Pocula cum cyatho duo sustinet. *h. e.* mensa, vel repositorium ex albo marmore. *Mensam vinariam* intelligit. V. *Mensa*. ¶ Reperitur & in genere feminino: ad *Homeri* similitudinem, inquit *Non. cap. 3. n. 123.* qui & ἡ λίθος dixit. *Enn. ibid.* Tanto sublatæ sunt agmine tunc lapides. ¶ Olim *lapis*, *is*, declinatum fuit. Hinc in ablat. *lapi* pro *lapide*, ut *Priscian. l. 6. pag. 708. Putsch.* docet. *Enn. ibid.* Obcumbunt multi leto, ferroque, lapique. ¶ *Lapiderum* pro *lapidum* dixit *Cn. Gell.* apud *Charis. l. 1. pag. 40.* Sed hæc jampridem obsolevere.

LAPITHÆ, arum, m. Λαπίθαι, pop. Thessaliæ circa Olympum montem, & Larisam urb. incolentes: dicti a Lapitha filio Apollinis, teste *Isidoro l. 9. Orig. c. 2.* qui primi omnium equos domuisse, eorumque frenos & strata invenisse creduntur. Eorum rex aliquando Pirithous Ixionis filius fuit, in cujus nuptiis cum Centauris, Hippodamen sponsam rapere conantibus, certaverunt, quam pugnam graphice describit *Ovid. Metam. 12. a vers. 210.* Hinc *Horat. l. 1. od. 18. v. 8.* Ac ne quis modici transiliat munera Liberi, Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero Debellata. *Id. l. 2. od. 12. v. 5.* Lapithæ sævi. *Virg. 7. Æn. v. 304.* Mars perdere gentem Immanem Lapithum valuit. pro *Lapitharum*. ¶ Confundit hos cum Centauris (nam Thessali omnes fuerunt) *Id. 3. Georg.* ubi ait *vers. 115.* Frena Pelethronii Lapithæ, gyrosque dedere Impositi dorso, &c. simulque docet, sive Centauros, sive Lapithas, primos domandorum equorum rationem invenisse. quod & *Lucan. l. 6. v. 399.* confirmat. *Plin. l. 7. c. 56.* ubi de rerum inventoribus agit, frenos & strata equorum inventa dicit a Pelethronio; pugnam ex equis a Thessalis, qui Centauri dicti sunt. ¶ In singulari num. *Ovid. 12. Met. v. 250.* Illisit fronti Lapithæ Celadontis. *Val. Flacc. l. 5. v. 516.* His Lapithes adsuerat eques. ¶ In feminino gen. *Propert. l. & el. 2. v. 61.* Qualis & Ischomache, Lapithæ genus heroinæ.

LAPITHÆUS, a, um, adject. ad Lapithas pertinens. *Ovid. 12. Metam. v. 530.* O salve, dixit, Lapithææ gloria gentis.

LAPITHEIUS, a, um, ad Lapithas spectans. *Ovid. 14. Metam. v. 670.* nec quæ Lapitheia movit Prœlia.

LAPITHONIUS, a, um, ex stirpe Lapitharum. *Stat. lib. 7. Theb. v. 297.* consuluere modos, puerum Lapithonia Nympha, &c. Alii aliter leg.

LAPPA, æ, f. *lappola*, ξάνθιον, tribuli genus, capitula habens leviter hamata, ideoque vestibus adhærentia: a λαβεῖν, prehendere, quod vestes prehendat. *Virg. 1. Georg. v. 152.* intereunt segetes: subit aspera silva, Lappæque, tribulique. *Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 1. v. 14.* Mixta tenax segeti crescere lappa solet. Hinc *Plin. l. 18. c. 17.* eam numerat inter frugum morbos. *Id. l. 21. c. 17.* Notabile & in lappa, quæ adhærescit, quoniam in ipsa flos nascitur, non evidens, sed intus occultus, & intra seminat, velut animalia, quæ in se pariunt. *Id. l. 24. c. 19.* Lappa, quæ canaria appellatur. *Id. l. 26. c. 11.* Lappa boaria.

LAPPACEUS, a, um, lappæ formam habens. *Plin. l. 22. c. 17. de helxine.* Semina in capitibus lappaceis adhærentia vestibus.

LAPPAGO, inis, f. herbæ species: a *lappa*, quia lappæ similis est: ut *cunilago*, quia similis cunilæ. *Plin. l. 26. c. 10. ad fin.* Et lappago similis anagallidi, nisi esset ramosior, ac pluribus foliis aspera, rugosa, asperioris succi, gravis odoris.

LAPRIUS, cognomen Jovis apud *Lactant. l. 1. c. 22. a med.* Quidam *Elaphum* intelligunt, secundum *Hesychium* in Creta cultum.

LAPSABUNDUS, a, um, labascens, *rovinoso*. *Senec. ep. 52.* Fundamenta lapsabunda. Al. leg. *lassantur*.

LAPSANA, æ, f. λαψάνη, genus oleris, seu cymæ silvestris, pedalis altitudinis, hirsutis foliis, napi simillimis, nisi candidior esset flore. Coquitur in cibo: alvum lenit, & mollit. Ita *Plin. l. 20. c. 9. a med.* ubi inter silvestres brassicas recenset. *Celsus* vero refert inter ea, quæ stomacho sunt aliena, *l. 2. c. 25.* & quæ urinam movent *cap. 31.* *Varro* inter ea, quæ triplicem fructum præbent, *l. 2. R. R. c. 16. a med.* scilicet cibum, mel, ceram. Creat enim florem apibus amicissimum, ut est apud *Colum. l. 9. c. 4. ad fin.* Hic denique inter ea, quæ conditura servantur, *l. 12. c. 7.* ¶ Proverbium est *lapsana vivere*, de victu præparco minimique sumptus: quod tangere videtur *Plin. l. 19. c. 8. circa med.* ubi narrat exercitum Julii Cæs. inter jocos militares alternis versibus exprobrasse ei, lapsana se vixisse apud Dyrrachium, præmiorum parcimoniam cavillantes. ¶ Sunt qui *lampsana* scribunt, hærendo Græcis litteris.

LAPSILIS pro *Dapsilis* legunt in pluribus MSS. *Plauti Pareus & Lipsius lib. 1. antiquar. lection. c. 15.*

LAPSIO, onis, f. *caduta*, *rovina*, *errore*, ὀλίσθημα, πτῶσις, casus, lapsus, ruina, præcipitium. *Cic. 4. Tuscul. c. 12.* Hæc in bonis rebus facilitas nominetur, in malis proclivitas, ut significet lapsionem.

LAPSO, as, n. 1. *cadere spesso*, *sdrucciolare*, ὀλισθαίνω, sæpe labor, nutanti incertoque gradu incedo. *Flor. l. 2. c. 10.* Cum subinde crapula, & capitis errore lapsaret. *Virg. 2. Æn. v. 551.* Priamum trementem, & in multo lapsantem sanguine nati. *Tacit. 1. Ann. c. 65.* Equi sanguine suo, & lubrico paludum lapsantes. *Sil. l. 3. v. 631.* tumulis delatus iniquis, Lapsantem dubio devexa per invia nisu Firmabat gressum. ¶ Pro cadere, *Stat. l. 5. Theb. v. 223.* Gyan vidi lapsare cruentæ Vulnere Mirmydonis. ¶ Translate *Gell. c. 15. l. 1.* Qui sunt leves, & futiles, & importuni locutores, quique nullo rerum pondere innixi, verbis humidis & lapsantibus diffluunt. *h. e.* ultro, & facile ex ore excidentibus.

LAPSUS, a, um, *caduto*, *sdrucciolato*, πεσών, ὀλισθήσας, particip. a *labor*, *eris*. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 72.* si patinam pede lapsus frangat agaso. *Val. Flacc. l. 6. v. 366.* Galea lapsa solo insonuit. *Senec. in Thyest. v. 701.* regium capiti decus bis terque lapsum est. *Val. Flacc. l. 4. v. 503. de harpyis.* Hoste novo turbata lues, lapsæque rapinæ faucibus. *Ovid. 3. Fast. v. 29.* cum lapsa capillis Decidit ante sacros lanea vitta focos. *Virg. 2. Æn. v. 693.* stella de cælo lapsa. *Horat. l. 2. od. 19. v. 11.* Mella lapsa cavis truncis. *Propert. l. 1. el. 3. v. 23.* lapsos formare capillos. *trecce cadute*. & *lib. 2. el. 12. v. 5.* somno lapsi ocelli. *Tacit. l. 4. Hist. c. 22.* Lapsus in somnum. *Senec. in Hippol. v. 364.* Lapsæ genæ. *h. e.* oculi jam morte cadentes, ut *Stat. l. 3. silv. 5. v. 39.* loquitur. vel ut *Claudian. de B. Gild. v. 21.* Vox tenuis, tardique gradus, oculique jacentes, Interius fugere genæ. ¶ Translate *Ovid. 2. ex Pont. ep. 9. v. 11.* Regia, crede mihi, res est succurrere lapsis. *h. e.* qui statu exciderunt, afflictis, miseris. *Propert. l. & el. 2. v. 25.* Et vos, qui sero lapsum revocatis, amici, Quærite non sani pectoris auxilium. *h. e.* qui in morbum amoris incidit. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 53.* Lapsus spe. *caduta di speranza*. *Justin. l. 20. c. 4.* Populum in luxuriam lapsum, auctoritate sua ad usum frugalitatis revocavit. *Id. l. 21. c. 2.* In segnitiem lapsus. *Tacit. Ann. 4. c. 6.* in adulationem. *Ovid. 2. Amor. el. 8. v. 7.* verbo lapsus in uno. *h. e.* cui imprudenti verbum unum excidit: vel qui in verbo peccavit. *Lucret. l. 2. v. 176.* Lapsus a vera ratione. *Cic. pro Marcell. c. 6. sub fin.* Boni viri non cupiditate, aut pravitate aliqua lapsi, sed opinio-

ne of-

ne officii, & specie quadam reipublicæ. *che suno fellato*. & *pro Dejot. c. 3.* Errore communi lapsus est. & *Phil. 7. c. 6.* consilio. & *Phil. 10. c. 8.* inopia verbi. *Suet. in Cæs. c. 56.* memoria. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 8. leg. 1. a med.* facultatibus. *caduto in povertà*. *Cic. 1. Offic. c. 3.* in re aliqua. *Suet. in Cæs. c. 48.* mente. *fuor di cervello, pazzo*. Sic *Valer. Max. l. 5. c. 3. n. 1.* Lapsæ mentis error. *Virg. 4. Georg. v. 449. Ovid. 1. Trist. el. 5. v. 35. & Senec. in Herc. Fur. v. 646.* Lapsæ res. *h. e.* afflictæ, accisæ, adversæ. *Virg. ibid. v. 449.* generis lapsi sarcire ruinas. *sazzo mezzo affondato*. *Plin. in Paneg. c. 18.* Disciplinam castrorum lapsam exstinctamque refovisti. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 102.* Lapsa fides. *mancanza di parola*. *Curt. l. 6. c. 2.* Omnia in externum morem lapsa. *anno degenerato*. ¶ Dicitur & de iis, quæ descendunt, defluunt, decurrunt, ut aquæ, aves, angues, & hujusmodi. *Val. Flacc. l. 1. v. 399.* anguis lapsus ab arbore. *Ovid. 13. Metam. v. 954.* lapsis de fontibus amnes. *Val. Flacc. l. 3. v. 454.* lapsus montibus anguis. *Martial. l. 4. epigr. 64. v. 24.* Lapsæ per Tiberim culant carinæ. *Virg. Æn. 2. v. 262.* demissum lapsi per funem. *calatisi*. & *lib. 3. Georg. v. 457.* ima dolor balantum lapsus ad ossa. *penetrate*. & *lib. 7. Æn. v. 374.* penitusque in viscera lapsum Serpentis furiale malum. *Tacit. 3. Hist. c. 71. sub fin.* Ignis lapsus in porticus. ¶ Pro elapsus, *Id. l. 5. Ann. c. 10.* Lapsus custodia. & *lib. 11. c. 31. extr.* Seu forte lapsa vox in præsagium vertit. *scappata di bocca*. ¶ De iis, quæ sensim, ac tacita prætereunt. *Ovid. 4. Trist. el. 6. v. 17.* Cuncta potest tacito pede lapsa vetustas. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 1. leg. 6.* Lapsa tempora. ¶ Sunt qui scribunt *labsus*: quod in aliquib. MSS. vidisse se, testatur *Pier. ad lib. 1. Georg. v. 305. & lib. 3. v. 448.* sed improbant *Dausq.* & vulgatius usus.

LAPSUS, us, m. *sdrucciolamento, caduta*, idem quod lapsio, prolapsio. *Virg. 10. Æn. v. 750.* infrenia equi lapsu jacens. *Apul. l. 9. Metam.* Assiduis lapsibus contuso crure. *Plin. l. 22. c. 17.* Contra ulcera, rupta, lapsusque. *Id. l. 9. c. 35.* Nullo lapsu franguntur. *Id. l. 7. c. 37.* Lapsu scalarum exanimatus. *Liv. l. 21. c. 35. sub fin.* Sustinere se a lapsu. ¶ Translate est error, culpa per imprudentiam admissa, *errore, fallo*, σφάλμα. *Cic. 1. Acad. c. ult.* Cohibere, & ab omni lapsu continere temeritatem. *Id. 1. de Orat. c. 83.* Cum sint populares multi variique lapsus. *Plin. l. 5. c. 1. a med.* Haud alius fidei pronior lapsus, quam ubi falsæ rei gravis auctor existit. *non è più facile l'ingannarsi nel credere*, &c. ¶ Est etiam cursus, decursus, *scorrimento, corso*: & dicitur de aquis, fluviis, avibus, & hujusmodi. *Cic. 1. de Divin. c. 44.* Si lacus emissus lapsu, & cursu suo ad mare profluxisset. *Id. ibid. c. 11. at torna de suo consul*. Stellæ certo lapsu, spatioque feruntur. *Virg. 4. Æn. v. 524.* medio volvuntur sidera lapsu. *Id. 3. Æn. v. 243.* Harpyiæ celeri fuga sub sidere lapsæ. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 39.* Volucrum lapsus, atque cantus. *Val. Flacc. l. 1. v. 91.* deæ celeri per æthera lapsu Diversas petiere vias. *Ovid. 8. Metam. v. 163. de Mæandro*. ambiguo lapsu refluitque, fluitque. *Colum. l. 1. c. 5.* Aquæ palustria, quæ pigro lapsu repit. *Horat. l. 1. od. 12. v. 10.* rapidos fluminum lapsus morari. *Virg. 2. Æn. v. 225.* gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiunt. *Id. 7. Æn. v. 349.* anguis inter vestes lapsus. *Cic. in fragm.* apud *Lactant. l. 3. c. 19.* Castos animos, puros, integros levi quodam, & facili lapsu ad deos pervolare. *Id. de Senect. c. 15.* Vitis serpens multiplici lapsu, & erratico. ¶ *Lapsus rotarum* apud *Virgil. 2. Æn. v. 235.* sunt ipsæ rotæ, aut cylindri labentes, quibus subjectis facilius moles aliqua movetur, & traducitur.

LAQUEAR, ris, n. *sfondo, soffitta, cielo della stanza*, idem omnino quod *lacunar*, ejusdemque originis, per ἀντίστοιχον. *Virg. Æn. 1. v. 730.* dependent lychni laquearibus altis. & *lib. 8. v. 25.* summi laquearia tecti. *Senec. ep. 90. ante med.* Versatilia cœnationum laquearia ita coagmentat, ut subinde alia facies atque alia succedat, & toties tecta, quoties fercula, mutentur. *Plin. l. 33. c. 3. a med.* Laquearia, quæ nunc & in privatis domibus auro teguntur, post Carthaginem eversam primo inaurata sunt in Capitolio, Censura L. Mummii. *Id. l. 11. c. 1.* Lætius quam marmorum nitore, picturæ varietate, laquearium auro. *Apul. sub initio l. 5. Metam.* Summa laquearia citro & ebore curiose cavata, subeunt aureæ columnæ. *Claudian. de B. Gil. v. 213.* Laquearia auro fulta. ¶ *Laquear*, recti casus positio est a *Priscian. l. 6. pag. 691.* Alii ponunt *laqueare*, alii *laquearium*. *Virg. in Cul. v. 62.* si nitor auri Sub laqueare domus animum non tangit avarum. *In Gloss. vet.* Laquear, φατνώματα: Laqueare, φάτνωμα: Laquearium, ὀρόφωμα, ὀροφή. Hanc postremam habent etiam *Isidor. l. 19. Orig. c. 12. & Serv. ad tit. l. 1. Æn.* Quamvis autem tribus diversis Græcis vocibus reddantur, ea tamen eandem fere significationem habent.

LAQUEARIUS, ii, m. qui laquearia facit. *Imp. Constantin. lib. 13. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 2.* Architecti, laquearii, albarii, tignarii, &c. ¶ item gladiator. V. vocem sequent.

LAQUEATOR, oris, m. qui laqueum injicit. *Isid. l. 18. Orig. c. 56.* fuisse ait gladiatores *laqueatores* dictos, quorum pugna erat ejusmodi, ut adversarium injecto laqueo captare studerent, atque irretitam confodere. Hos Latini *retiarios* dicunt. *Isid.* tamen ab his diversos laqueatores facit, cum de retiariis *cap. 54.* verba faciat. Alii apud Isidor. legunt *laquearios*.

LAQUEATUS, a, um, *allacciato, legato*, ἐμβροχισθείς, laqueo irretitus, ligatus. *Colum. l. 6. c. 19. extr.* Ceterum corpus laqueatum & distentum temonibus obligatur. ¶ Item laquearibus ornatus, *soffittato*, φατνωτός. *Enn.* apud *Cicer. 1. Tuscul. c. 35. & Horat. l. 2. od. 16. v. 11.* Tecta cælata, laqueata. *Lucret. l. 2. v. 28.* laqueata auratque templa. *Sueton. in Ner. c. 31.* Cœnationes laqueatæ tabulis eburneis versatilibus, ut flores; fistulatis, ut unguenta desuper spargerentur. *Ovid. 2. Fast. v. 315.* Antro subit tophis, laqueataque pumice vivo.

LAQUEUS, i, m. *laccio*, πάγη, βρόχος, vinculum ita nexum, ut pondere magis claudatur. Ducunt a *lax*, quod fraudem significat, teste *Festo in Lacit*: unde *Lacio*, in fraudem induco. *Virg. 1. Georg. v. 139.* Tum laqueis captare feras, & fallere visco. *Phædr. l. 4. fab. 1. v. 17.* Mus, qui sæpe laqueos & muscipula effugerat. *Liv. l. 1. c. 26.* Duumvir inquit, i lictor, colliga manus. accesserat lictor, injiciebatque laqueum. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 22.* Laqueis falces avertebant. *Cic. 6. Verr. c. 17.* Collum inserere in laqueum. *Sallust. in Catil. c. 58.* Laqueo gulam alicui frangere. *strozzare*. *Senec. in Hippol. v. 259.* Laqueo vitam finire. *Ovid. 7. Metam. v. 604.* claudere animam. & *lib. 10. v. 378.* innectere fauces. & *lib. 6. v. 132.* ligare guttura. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 37.* premere collum. *Id. l. 2. sat. 3. v. 131.* aliquem interimere. *Senec. in Hippol. v. 1086.* Implicare laqueo tenaci corpus. *Propert. l. 2. el. ult. v. 48.* in validis laqueis hærere. *Sueton. in Vitell. c. 17.* Injicare cervicibus laqueum. *Plin. l. 36. c. 5.* Quempiam ad laqueum compellere. *ridurlo ad appiccarsi*. ¶ Translate est fraus, insidiæ. *Ovid. 3. de ar. am. v. 591.* Captus amator cadit in laqueos. & *lib. 2. v. 495.* rivali laqueos disponere. ¶ Et universim quidquid capere potest, & constringere. *Cic. pro Mil. c. 15. a med.* Cum illam belluam, judicii laqueos declinantem, jam irretitam teneret. *Id. pro Cluent. c. 55.* Laquei legum, & conditionum, ac judiciorum. *Plin. l. 2. ep. 8.* Nunquam ne hos arctissimos laqueos, si solvere negatur, abrumpam? *h. e.* occupationes, negotia. ¶ Præsertim vero captiosum argumentum, aut verbum. *Cic. 1. de Orat. c. 10. a med.* Stoici disputationum suarum, atque interrogationum laqueis te irretitum tenerent. *Id. de Fato, cap. 4.* Ad Chrysippi laqueos revertamur. *Id. pro Cæcin. c. 29.* Verba laqueo capere. *Quintil. l. 5. c. 10. a med.* In laqueos inexplicabiles incidere. *Plin. l. 1. ep. 5.* Involvere se laqueis insidiosæ interrogationis. *Gell. l. 13. c. 10.* Enodare laqueos juris. *difficoltà, oscurità*.

LAR, vel Lartes, tis, prænomen Civis Romani, aut Tusci. *Liv. l. 3. c. 65.* Lar Herminius consul. *Id. l. 4. c. 17.* Ad Lartem Tolumnium, Vejentium regem. *Id. l. 2. c. 9.* Ad Lartem Porsenam Clusinum regem perfugerant. Adde *lib. 4. cap. 58.* ¶ Alii putant in recto casu *Lars* esse. docent autem, ductum esse a Laribus, & Tuscum prænomen esse. Ita *Auct.* libelli *de nominib. & prænominib.* &c. qui a nonnullis *Valerio Max.* tribuitur. *Charis. l. 1. pag. 110. Prisch. & Priscian. l. 5. pag. 645.* Lar, quando significat *nomen proprium*, Laris facit genitivum: sin autem imperatorem Vejentum, Lartis. ¶ De deo domestico V. *Lares*. ¶ De signo cælesti, V. in *Ara*.

LARA, æ, & Larunda, æ, f. una Najadum Tiberis, filia Almonis. Cum Juppiter Juturnam amaret, illique vim pararet, Lara admonuit Juturnam de Jovis insidiis, insuper Junonem adiit, & Jovis amorem narravit. Juppiter Laræ linguam eripuit. (Hinc dea muta appellata est) & jussit a Mercurio ad Inferos adduci, & Stygiæ paludis Nympham esse. Mercurius in itinere compressit. Illa gravida facta geminos peperit, qui a nomine matris Lares dicti sunt, & a Romanis tanquam compitorum præsides, & urbis Romæ custodes, seu patroni culti. Ita *Ovid. 2. Fast. v. 585.* & sequentib. *Id. ibid. v. 599.* Forte fuit Nais, Lara nomine: prima sed illi Dicta bis antiquum syllaba nomen erat Ex vitio positum (*h. e.* Lala, nempe a loquacitate: quasi a λαλέω, loquor. subdit enim *Ovid.*) sæpe illi dixerat Almo: Nata tene linguam: nec tamen illa tenet. *Varr.* tamen *l. 4. de L. L. c. 10. ad fin.* *Larem*, & *Larundam* Sabinas voces esse, docet.) *Lactant. l. 1. c. 20. a med.* Quis cum audiat deam mutam, tenere risum queat? Hanc esse dicunt, ex qua sint nati Lares: & ipsam Larem nominant, vel Larundam. *Auson. in monosyllab. de deis, v. 9.* Nec Genius domuum Larunda progenitus, Lar.

LARALIA, ium, n. plur. dies festi in honorem Larium. In veteri Calendario apud *Gruter. pag. 133.* in Decembri, habetur Lar. NP. h. e. Laralia. nefastus primo: sed posses etiam legere *Larentalia*: quæ Decembri mense celebrabantur. *Ovid. 3. Fast. v. 55.* Non ego te tantæ nutrix Larentia gentis, Nec taceam vestras, Faustule pauper, opes. Vester honos veniet, cum Larentalia dicam: Acceptus geniis, illa December habet.

LARARIUM, ii, n. *cappelletta di casa*, ἱερεῖον, sacrarium domesticum, locus, in quo dii tutelares domus reponebantur, & adorabantur: a *Lare*, vel *Laribus*. Scribit *Lampridius cap. 29. & 31.* Alexandrum Severum in larario suo sanctiore, & majore rem divinam matutinis horis factitasse ad effigies deorum, in quibus habebat Apollonium, Orpheum, Abrahamum, & Christum: in secundo Larario habuisse simulacrum Virgilii, & Ciceronis, & aliorum. Sic L. Vitellius Auli Vitellii Imp. pater, Narcissi, & Pallantis imagines aureas inter Lares coluit, uti narrat *Sueton. in Vitell. c. 2. extr.*

LARDARIUS, ii, m. qui lardum vendit. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 647. n. 4.* L. Nessiatus Potiti L. Primus, Lardarius.

LARDUM. V. *Laridum*.

LARENTALIA. V. *Laralia*, & *Laurentalia*.

LARENTIA. V. *Acca*.

LARES, ium, & um, m. (*in sing. num.* Lar, ris) duo filii Laræ, seu Larundæ Nymphæ, qui compita, & vicos servant, & pro Urbis conservatione vigilare credebantur. *Ovid. 5. Fast. v. 615. de Lara*. Fitque gravis, geminosque parit, qui compita servant, Et vigilant nostra semper in Urbe, Lares. ¶ De origine vocis ita *Arnob. l. 3. sub fin. pag. 124.* Lares arbitratur vulgus vicorum atque itinerum deos esse, ea re quod Græci vicos cognominant lauras. (λαύρα, vicus, platea: a λαῦρος, latus.) Alii putant esse Hetruscam vo-

vocem, quæ principem & præsidem significat. ¶ De ipsis vero Laribus non una est opinio. Nam præter eos, qui Laræ duos filios fuisse dicunt, ut modo positum est; alii putant eosdem esse cum Manibus, alii tres Idæos Dactylos, Damnamenεum, Acmonem, Celmonem: alii aerios deos & Heroas, alii larvas, hoc est genios, & functorum animas mortuorum. Diomed. l. 3. pag. 475. Putsch. & Arnob. loc. cit. ¶ Omnium ædium ac familiarum dii erant: iisque focus peculiariter sacer erat: & præterea apud ditiores sacrarium habebant (V. Lararium) in quo eorum sigilla servabantur. Sacra iis fiebant publice quidem quotannis mense Majo, teste Ovid. 5. Fast. v. 130. Sed Augustus instituit, ut bis anno, vernis & æstivis floribus colerentur, ut narrat Sueton. in ejus vita, c. 31. Privatim vero quotiescumque illorum opem petendi causa extitisset. ¶ Erant præterea Lares urbium, agrorumque, habiti custodes & præstites omnium locorum, quæ ab hominibus incolerentur. Plaut. Aulul. prol. v. 2. Ego sum Lar familiaris, ex hac familia, unde exeuntem me aspexistis. Id. Merc. 5. 1. 5. Dii penates meum parentum, familiæque Lar pater, Vobis mando, meum parentum rem bene ut tutamini: Ego mihi alios deos penates persequar, alium Larem. & 5. 2. 24. Invoco vos, Lares viales, ut me bene juvetis. Tibull. l. & el. 1. v. 23. Vos quoque, felicis quondam, nunc pauperis agri Custodes, fertis munera vestra, Lares. ¶ Quod Penates, & Lares distinguit in cit. Merc. 5. 1. Plautus, in eo discrimen est, quod Lares communes erant omnium ædium, & vulgo ab omnibus colebantur: Penates erant singularum proprii, quos sibi quæque familia custodes tutoresque adsciscebat. Laribus in foco, Penatibus in atrio, aut interiore ædium parte sacra fiebant: Lares denique in compitis quoque, ac vicis; Penates domi solummodo colebantur. Hæc tamen discrimina non ubique certa sunt. ¶ Præstites dicti sunt, quod præstant oculis omnia tuta suis, ut ait Ovid. 5. Fast. v. 134. ¶ Eorum signum cum ara in compitis constituebatur calendis Maji cum cane ante pedes, quia Servat uterque domum: domino quoque fidus uterque: Compita grata deo, compita grata cani. Exagitant & Lar, & turba Diania fures, ut est apud Ovid. ibid. v. 139. ¶ Præter focum in privatis ædibus, publicam etiam ædem Romæ habuere, cujus meminit Id. l. 6. Fast. v. 791. ¶ Laribus sacra fiebant ture, floribus, mola salsa, horna fruge, agna, porca, vitula. Testimonia habes apud Horat. l. 3. od. 23. & lib. 2. sat. 3. v. 164. Tibull. loc. cit. & el. 3. v. 34. Plaut. Aulul. 2. 8. 15. Fest. in Donaticæ, Sueton. in Aug. c. 31. &c. ¶ De Laribus marinis V. in Permarinus. ¶ Per metonymiam Lares ponuntur pro ædibus, atque etiam pro patria urbe, casa, patria. Sallust. in Catil. c. 21. Illos binas aut amplius domos continuare: nobis larem familiarem nusquam ullum esse? Horat. l. 2. od. 12. v. 43. avitus apto Cum lare fundus. Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 30. Capitolia cernens, Quæ nostro frustra juncta fuere Lari. Id. 1. Fast. v. 478. Deserit Arcadiam, Parrhasiumque larem. Martial. l. 12. epigr. 83. Lar conductus. casa affitto. & lib. 1. epigr. 77. Flacce, Antenorei spes, & alumne Laris. h. e. urbis Patavii. Senec. in Med. v. 20. per urbes erret ignotas egens, Exsul pavens, invisus, incerti Laris. ¶ De nido avium, Val. Flacc. l. 4. v. 44. Fluctus ab undisoni ceu forte crepidine saxi Cum rapit halcyones miseræ fetumque laremque. ¶ Genitivus plural. est Larum, & Larium: sed illud frequentius. Cic. 3. de nat. Deor. c. 25. Fanum Orbonæ ad Ædem Larum. Al. leg. Larium. Id. l. 2. de Legib. c. 8. Lucos in agris habento, & Larum sedes. Al. Larium. Liv. l. 40. c. 52. Dedicavit ædem Larium Permarinum. Varr. l. 4. de L. L. c. 8. Lucus Larum. In monum. Ancyrano tab. 4. pag. 232. Gruter. Ædem Larum in summa sacra via.

LARGE, in abbondanza, largamente, ἀφθόνως, δαψιλῶς, copiose, abunde, liberaliter. Cic. pro Mur. c. 4. ad fin. Quod dandum est amicitiæ, large dabitur a me. Sallust. in Catil. c. 16. Plerique Sullani milites largius suo usi. avendo speso alla grande. Horat. l. 1. od. 9. v. 5. ligna super foco Large reponens. Hirt. de B. Alex. c. 1. extr. Aquam large præbere. Plin. l. 9. ep. 2. Varietas rerum largissime suppetit. Phædr. l. 2. fab. 6. v. 15. Large dapem dividere cuipiam. Cic. in fin. Verr. 3. Cujus mihi copiam quam largissime factam oportebat. Id. pro Rosc. Amer. c. 8. in fin. Large effuseque donare. Sueton. in Domit. c. 21. Convivari frequenter ac large. Cic. 5. Verr. c. 88. Large liberaliterque æstimare. Id. 2. de nat. Deor. c. 47. Pastum animantibus large & copiose natura comparavit. Plaut. Aulul. 2. 2. 19. Nemini credo, qui large blandus est dives pauperi. Columell. l. 8. c. 14. sub fin. & Plin. l. 10. c. 34. Large bibere. Q. Cic. de petit. consul. c. 12. ad fin. Large atque honorifice promittere. Al. leg. longe. Plin. l. 12. c. 14. a med. Large deos adorare. h. e. nulla turis parcimonia adhibita. Id. l. 7. c. 50. Quibus (vita) largissime contigit. a chi è toccato viver assai. & lib. 5. c. 17. Large frequentare locum aliquem. in gran numero. & lib. 21. c. 10. Thymum large florescens. Horat. l. 2. ep. 2. in fin. Largius æquo. più del dovere. Gell. l. 4. c. 17. ad fin. I litteram, quæ in vocabulo quoque gemina esse debet, paulo uberius largiusque pronuntiabat. h. e. majore & longiore sono. Tacit. 6. Ann. c. 15. Senatusconsultum large factum. un decreto ampio. ¶ Pro facile, facilmente, Plin. l. 17. c. 19. Juxta oleam seri ficum jubet, non ampliore intervallo, quam ut contingi large possit ramo oleæ quam maxime sequaci, atque obedituro. ¶ Pro late, ut videtur, Id. l. 2. c. 11. Sol montem Idam exoriens dextra lævaque large amplectens. Id. l. 36. c. 15. Amplitudinem cavis eam fecisse proditur, ut vehem fœni large onustam transmitteret. Pallad. l. 1. tit. 30. Anseribus large vagandi licentia prohibetur.

LARGIANUS, a, um, ad Largium pertinens, quod est nomen viri proprium. Largianum Senatusconsultum, de liberorum successione, memoratur a Justin. lib. 3. Institut. tit. 7. ad fin. & lib. 7. Cod. tit. 6.

LARGIFICUS, a, um, copiosus, abundans. Lucret. l. 2. v. 627. Stipe largifica aliquem ditare.

LARGIFLUUS, a, um, large & abundanter fluens. Pacuv. apud Cicer. 3. de Orat. c. 39. Grando mixta imbri largifluo, subita & præcipitans cadit. Lucret. l. 5. v. 597. Largifluus fons.

LARGILOQUUS, a, um, abbondante di parole, ciarliero, πολυλόγος, large loquens, multiloquus, verbosus. Plaut. Cistell. 1. 2. 2. Quæ ubi saburratæ sumus, largiloquæ extemplo sumus: plus loquimur, quam sat est. Id. Mil. 2. 3. 47. Nonne tibi istam prætruncari linguam largiloquam jubes?

LARGIO. V. in fin. vocis sequent.

LARGIOR, iris, itus sum, dep. 4. dare in abbondanza, donare largamente, donare, χαρίζομαι, χορηγεῖν, large præbeo: item simpliciter, dono: a largus. Cic. pro Rosc. Com. c. 10. Largitus est scilicet homo liberalis, & dissolutus, & bonitate affluens Fannius Roscio. Id. pro Quint. c. 2. Hortensio summam copiam facultatemque dicendi natura largita est. Id. de Harusp. resp. c. 25. Unisque secunda fortuna regnum est largita, adversa mortem. Horat. l. 2. ep. 1. v. 15. Largiri honores alicui. Tacit. Ann. 16. c. 11. pecuniam in servos. & lib. 1. c. 28. agros emeritis. Martial. l. 5. ep. 19. opes veteri fidoque sodali. Plaut. Pers. 2. 3. 13. Amico homini mea ex crumena largiar. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 23. Gallis autem propinquitas, & transmarinarum rerum notitia, multa ad copiam, atque usus largitur. somministra abbondevolmente. Hirt. de B. Afric. c. 87. extr. De sua pecunia largitus est. Cic. Fam. 3. ep. 8. ad fin. Cum natura semper ad largiendum ex alieno fuerim restrictior. Id. pro Balb. c. 22. Largiri civitatem. Id. 3. de Legib. c. 17. libertatem istam populo, ut, &c. Plaut. Amph. 1. 1. 155. cœnam esurientibus. ¶ Non raro de iis dicitur, qui pecuniam donant corrumpendi causa, & coemendorum suffragiorum: unde largitio. Sallust. in Catil. c. 39. Senatum criminando, plebem exagitare, dein largiundo & pollicitando magis incendere. Id. in Jug. c. 13. Quemcunque possint largiundo parare, ne cunctentur. Liv. l. 3. c. 1. Largiendo de alieno, popularem fieri. ¶ Translate Justin. l. 6. c. 7. Tantu patriæ, & penatium conspectus præsentia, quam recordatione sui, majores spiritus largiuntur. Plaut. Asin. 5. 2. 8. Istoscine patrem æquum mores est liberis largirier? instillare, infondere. paragoge. Id. Mil. 4. 6. 28. Tu te vilem feceris, si te ultro largiere. h. e. te afferes; copiam tui facile & sæpe facies. Cic. 1. de Orat. c. 15. a med. Duo illa relinquamus: idque largiamur inertiæ nostræ. doniamo. Sic Fam. 5. ep. 12. Amori nostro plusculum etiam, quam concedit veritas, largiare. Tacit. Ann. 3. c. 70. Sane lentus in suo dolore esset: reipublicæ injurias ne largiretur. h. e. remitteret, condonaret. Sil. l. 15. v. 727. Largiri habenas equo. lasciar sul collo. Plin. l. 2. c. 23. Largiri cuipiam occasionem impudentiæ. h. e. præbere, dare. Plaut. Capt. 4. 2. 49. lætitiam alicui. recare. Plin. l. 12. c. 23. a med. Si largiatur crassitudo. un fia capace. Sic Colum. l. 5. c. 9. ante med. Si tempus non largitur. non permette. Scævola Dig. lib. 35. tit. 2. leg. 25. Reditus largitur annuam præstationem. rende. Cic. de Senect. 1. ult. Si quis deus mihi largiatur, ut ex hac ætate repuerescam. mi conceda. Virg. 10. Æn. v. 493. Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est, Largior. le concedo, le permetto. ¶ Largibor in futuro pro largiar: quod in verbis quartæ Prisci factitarunt. Plaut. Bacch. 4. 7. 30. Libertatem Chrysalo largibere. ¶ Et largibar pro largiebar. Propert. l. 1. el. 3. v. 25. largibar munera somno. ¶ Etiam largio dictum fuit olim, positione activa. Accius apud Non. c. 7. n. 19. Benigne, & pro beneficio largito, atque ampliter. Lucil. ibid. Quod viscus dederas tumidum, hoc in viscera largi. h. e. largito. Confirmat hæc Priscian. l. 8. pag. 797. Putsch. Hinc largitur passiva significatione. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 129. Cum largita tuis sunt muta silentia votis. ¶ Hinc Inlargio, is, & Dilargior: quæ vide suis locis.

LARGITAS, atis, f. liberalità, generosità, μεγαλοδωρία, largitio, liberalitas. Terent. Heaut. 3. 1. 31. Vehemens in utramque partem es nimis, aut largitate nimia, aut parcimonia. (Adde Adelph. sc. ult. v. 28.) Cic. de clar. Orat. c. 4. Ut impendiis augere possimus largitatem tui muneris. Id. 2. de nat. Deor. c. 62. Terra fruges cum maxima largitate fundit. Macrob. l. 7. Saturn. c. 3. a med. Aliquem continua largitate ditare.

LARGITER, assai, in abbondanza, largamente, ἀφθόνως, large, abunde, valde, affatim. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 18. Dumnorigem non solum domi, sed etiam apud finitimas civitates largiter posse. Brut. ad Attic. inter epist. ad Brut. n. 17. sub fin. Persuade tibi, de voluntate mea propria nihil esse remissum, de judicio largiter. Plaut. Truculent. 2. 5. v. 11. Opus nutrici, utrem ut habeat veteris vini largiter. Horat. l. 1. sat. 4. v. 132. fortassis & istinc Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus, Consilium proprium. Plaut. Epid. 3. 4. 49. Argentum stulte datum reor, atque peccatum largiter. essersi commesso un grosso fallo. Sueton. (seu quicumque alius auctor est) in vita Lucani, in fin. Largiter epulatus. Id. in Aug. c. 89. Largiter præstare alicui. superare di molto. Hirt. de B. Afric. c. 72. ad fin. Ut jumenta bestiarum odorem, stridorem, speciem non reformidarent, largiter erat consecutus. aveva abbastanza ottenuto, che, &c. Lucret. l. 6. v. 1110. facies hominum distare videntur largiter. di gran lunga. ¶ Interdum vim habet substantivi. Plaut. Rud. 4. 4. 144. Credo, illic inesse auri & argenti largiter. & 5. 2. 28. Largiter mercedis indipiscar.

LARGITIO, onis, f. donativo, liberalità, largizione, δώρημα, ἀφθονία, χορηγία, actus largiendi, distributio donorum, liberalitas. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 39. extr. Duas res consecutus est, quod pignore animos cen-

centurionum devinxit, & largitione redemit militum voluntates. *Auct. de B. Hispan. c. 1. sub fin.* Ut ex ejus pecunia latronum largitio fieret. *h. e.* in latrones. *Hirt. de B. Alex. c. 4.* Largitionem in milites auget. *cresce il donativo a' soldati*. & *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 31. extr.* Maximas largitiones facere. ¶ *Largitiones* Imperatorum tempora sunt fiscus, seu ærarium Principis, ea quo scilicet congiaria populo distribui solebant. Hinc *Impp. Constantin. & Constant. lib. 7. Cod. tit. 61. leg. 21.* Triginta auri pondo largitionibus nostris cogatur inferre. *Impp. Valentinian. Valens, & Gratian. lib. 9. Cod. Theodos. tit. 21. leg. 7.* Quidquid ex auro hominum privatorum in monetis publicis repereris figuratum, id omne nostris scias largitionibus vindicandum. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 10. Cod. Justin. tit. 23. leg. 2.* Sacrarum vel privatarum largitionum palatina officia. ¶ Sæpe *largitio* in malam partem accipitur pro distributione pecuniæ, quæ fit ad aucupandum favorem in petitione honorum, & ad benevolentiam conciliandam potentiæ comparandæ causa. *Cic. 2. de Orat. c. 25.* De ambitu raro illud datur, ut possis liberalitatem ac benignitatem ab ambitu atque largitione sejungere. *Id. pro Planc. c. 15.* Tribum turpi largitione corrumpere. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9.* Dumnoris gratia & largitione apud Sequanos plurimum poterat. *Liv. l. 4. c. 48. a med.* Largitione pessimi exempli seditionem concire. *Sallust. in Catil. c. 3.* Pro pudore, abstinentia, virtute, audacia, largitio, avaritia vigebant. *Id. in Jug. c. 28. extr.* Largitio famosa & impudens. *Vellej. l. 2. c. 20.* Corrupti spe largitionis milites. *Nep. in Milt. c. 6.* Populus largitione Magistratuum corruptus. *Id. in Amilc. c. 3.* Largitione vetustos pervertit mores Carthaginiensium. *Justin. l. 2. c. 9.* Regnum, quod fraude quæsierant, indulgentia & largitionibus confirmant. *Sueton. in Cæs. c. 13.* Pontificatum maximum petiit, non sine profusissima largitione. ¶ Item universim pro quacumque prodigentia, *profusione, scialacquamento*. *Senec. l. 1. de benef. c. 2.* Nullius rei, minime beneficiorum, honesta largitio est. ¶ Est etiam concessio, *concessione*. *Cic. pro Balb. c. 13. a med.* Nunquam est intermissa a majoribus nostris largitio & communicatio civitatis. ¶ Item administratio, *amministrazione*. *Cic. pro Mur. c. 20.* In jure dicundo gloriam conciliat magnitudo negotii, gratiam æquitatis largitio.

LARGITIONALIS, le, ad largitiones, seu fiscum Principis pertinens, ut *largitionales officiales*, qui eum fiscum curant, *Impp. Valentinian. & Valens, lib. 12. Cod. Theodos. tit. 6. leg. 13.* Adde *lib. 8. tit. 7. leg. 6.* &c.

LARGITOR, atis, dep. 1. frequentat. a *largior*. *Plaut. Trin. 3. 3. 14.* Ea ea largitari te illi, &c.

LARGITOR, oris, m. *donatore, liberale, splendido*, μεγαλόδωρος, qui largitur, qui libenter, & multa donat. *Liv. l. 6. c. 16. a med.* Seditionis leniendæ causa, postulante nullo, largitor voluntarius repente Senatus factus. & *cap. 2. sub fin.* Prædam militi dedit, quo minus speratam a minime largitore duce, eo militi gratiorem. *Sil. l. 7. v. 164.* Baccha, sacri largitor laticis. Adde *Liv. l. 9. c. 42.* ¶ Interdum in malam partem sumitur pro eo, qui per ambitum pecunia coemit suffragia, & favorem multitudinis, ut in *Largitio* dictum est. *Cic. 1. Offic. c. 19.* Existunt in republica plerumque largitores & factiosi, ut opes quam maximas consequantur, & sint vi potius superiores, quam justitia pares. *Id. Catil. 4. c. 5.* Lentulum largitorem & prodigum non putat, cum de pernicie populi R. tam crudeliter cogitarit.

LARGITUDO, inis, f. largitas. *Charis. l. 1. pag. 78. Putsch.* Largitudo nusquam invenitur, nisi apud Nepotem.

LARGITUS, a, um, particip. V. in *Largior*. ¶ Passiva significatione V. ibid. in fin.

LARGITUS, adverb. largiter, affatim. *Afran. apud Non. c. 11. n. 44.* Quid lacrymas? largitus proloquere.

LARGIUSCULUS, a, um, aliquantum copiosus, largus. *Solin. c. 7.* (*al. 12.*) Galactites subnexus parvulis, largiusculos haustos facit salivarum.

LARGUS, a, um, *abbondante, copioso*, ἄφθονος, δαψιλής, copiosus, abundans, amplus, multus. Dictum putant, quasi λίαν ἔργον, a λι, valde, & ἔργον, res: alii a λαῦρος, copiosus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 19.* Cum sol terras larga luce compleverit. *Virg. Æn. 12. v. 721.* Sanguine largo Colla, armosque lavant. & *l. 6. v. 699.* largo fletu ora rigare. *Id. 2. Georg. v. 390.* largo pubescit vinea fœtu. & *lib. 3. v. 308.* largi copia lactis. & *lib. 1. v. 23.* Largus imber. *Ovid. 4. Fast. v. 617.* Larga messis. *Id. 3. de ar. am. v. 408.* Largæ opes. *Id. 4. Metam. v. 758.* Largi odores. *Tacit. Ann. 1. c. 31.* Largiora stipendia exposcere. *Sueton. in Tito, c. 7.* Munus edidit apparatissimum, largissimumque. *splendidissimo*. *Horat. l. 1. sat. 8. v. 44.* Largius ignis ardet. *Petron. in Satyr. c. 82.* Largiora cibo excitare vires. *Lucret. l. 4. v. 892.* Largus aer penetrat foramina. *Liv. l. 40. c. 14.* Die festo inter æquales largiore vino uti. *Valer. Flacc. l. 4. v. 552.* Largos honor. *h. e.* amplus, multa oris dignitas. *Plin. l. 11. c. 39.* Pili equis in juba largi, in armis leoni. *lunghi e folti*. *Lucret. l. 5. v. 156.* Quæ tibi posterius largo sermone probabo. *con lungo discorso*. *Plaut. Asin. 2. 2. 24.* Largior lingua. *abbondante di parole*. *Plin. l. 34. c. 14. in fin.* Metallorum omnium vena ferri largissima est. ¶ Cum genitivo *Virg. 11. Æn. v. 338.* Largus opum. Ubi *Servius*: abundans, dives: non qui multa donaret. *Lucan. l. 9. v. 608.* fons largus aquæ. *Martial. l. 8. epigr. 70.* Cum siccare sacrum largo Permesside posset Ora, verecundam maluit esse sitim. *h. e.* amplo & facundo ob divitem venam carminum. ¶ Cum ablat. *Plin. l. 25. c. 13. a med.* Folia carnosa, pinguia, larga succo. ¶ Est etiam liberalis, profusus, pronus ad donandum, *liberale, profuso, generoso, prodigo*. *Cic. 2. Offic. c. 16.* Duo sunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales. *Id. 5. Verr.*

c. 56. Si largissimus esse vellet, cumulatiore mensura uteretur. *Plaut. Asin. 3. 3. 8.* Audin' tu hunc, opera ut largus est? *h. e.* facile pollicens operam suam. *Tacit. 2. Hist. c. 59.* Vir largus animi, & par opibus. *d'animo generoso*. & *lib. 3. c. 58.* Largus promissis. *Sil. l. 8. v. 250.* largusque rapinæ. *h. e.* de alieno largiens. & *lib. 15. v. 498.* Pœnus mercandi dextras largus. *h. e.* facilis & largus in conducendis militibus. *Stat. Theb. 3. v. 603.* largusque animæ, modo suaserit ira. *h. e.* vitam facile periculis objiciens, vitæ prodigus. *Lucan. l. 7. v. 225.* & largus habenæ Ponticus ibat equus. *h. e.* qui equitando solet equo habenas laxare. Al. leg. *habenis*: al. *habena*. Ita *Sil. l. 7. v. 696.* Ferrata calce, atque effusa largus habena Cunctantem impellebat equum. Sic *lib. 15. v. 717.* totas largitus habenas Livius acer equo. ¶ Cum infinito *Horat. l. 4. od. 12. v. 19.* Spes donare novas largus. ¶ Fuit cognomen familiæ Romanæ non unius. De horum uno *Ovid. 4. ex Pont. ep. 16. v. 17.* Ingeniique sui dictus cognomine Largus, Gallica qui Phrygium duxit in arva senem. Apud *Tacit. Ann. 11. c. 33.* legitur P. Largus Cæcina: apud *Plin. l. 17. c. 1.* Cæcius Largus: apud *Gell. l.* item *17. c. 1.* Largius Licinius.

LARIDUM, & *per syncop.* Lardum, i, n. *carne porcina salata, lardo*, caro suilla cum suo pingui sale condita & siccata: item ipsum pingue. *Macrob.* dici putat, quasi *large aridum*. Ejus verba sunt *l. 7. Saturn. c. 12.* Sæpe apposita salita carne, quam laridum vocamus, ut opinor, quasi large aridum, quærere mecum constitui, quæ ratione carnem, ad diuturnitatem usus, admixtio salis servet. *Plaut. Capt. 4. 3. 3.* Quanta pernis pestis veniet! quanta labes larido! *Horat. l. 2. sat. 6. v. 85.* semesaque lardi Frusta dedit. *Ovid. 6. Fast. v. 169.* Pinguia cur illis gustentur larda calendis. *Martial. l. 5. epigr. 79. v. 10.* Et pallens faba cum rubente lardo. *Juvenal. sat. 11. v. 84.* Et natalitium cognatis ponere lardum. *Plin. l. 28. c. 15. a med.* Lardum alitum, atque circumligatum mira celeritate ossa fracta solidat. *Pallad. in Decembr. tit. 6.* Pernas etiam & lardum conficimus non solum mense hoc, sed omnibus, quos hiemalis algor adstringit.

LARIFUGA, æ, m. & f. qui lares suos deserit, erro, vagabundus. *Petron. in fragm. Tragur. 1. 57. Burm.* Larifuga nescio quis, non valet lotium suum.

LARIGNUS, a, um, *di larice*, πεύκινος, qui est ex larice. *Vitruv. l. 2. c. 9. ad fin.* Larigna materies.

LARINAS, atis, m. & f. qui est ex oppido Larino, quod est in finibus Apuliæ in Trentanis. *Cic. pro Cluent. c. 7.* Larinas socrus Oppianici. *Sil. l. 8. v. 404.* Ac Larinatum dextris socia arma Commovet, &c. *Plin. l. 3. c. 11. sub fin.* Larinates cognomine Frentani. *Sil. l. 12. v. 174.* Larinatia signa. *Cic. pro Cluent. c. 13.* In foro Larinatium.

LARISSA, æ, f. *Larizza*, Λάρισσα, urbs Thessaliæ mediterranea, in confinio Macedoniæ, ad Peneum fluvium. *Plin. l. 4. c. 8.* & *Pompon. Mela, l. 2. 1. 3.* *Horat. l. 1. od. 7. v. 11.* Larissæ campus opimæ. *Lucan. l. 6. v. 355.* Atque olim Larissa potens. ¶ Aliæ sunt hujus nominis urbes, de quibus adi Geographos.

LARISSÆUS, a, um, ad Larissam pertinens. *Virg. 2. Æn. v. 197.* Quos neque Tydides, nec Larissæus Achilles, &c. *Serv.* ad hunc loc. dicit, Achillem Phthium fuisse, sed Larissæum cognominari a vicinitate. *Ovid. 2. Metam. v. 542.* Larissæa Coronis. *Sueton. Sammon. c. 46. v. 836.* Larissæa fanatus Telephus hasta, & Achillis. ¶ Etiam arx Argivorum *Larissa* dicta est, a Larissa Pelasgi Argivorum regis matre, ut est apud *Serv. ad Æn. 1. v. 28.* quare ad eam pertinet illud *Stat. l. 4. Theb. v. 5.* Prima manu rutilam de vertice Larissæo Ostendit Bellona facem.

LARIUS, ii, m. *lago di Como*, lacus amplus Insubriæ, per quem fluit Addua amnis. In vocativo *Lari* habet. *Virg. 2. Georg. v. 159.* Anne lacus tantos, te, Lari maxime, teque Fluctibus, & fremitu assurgens, Benace, marino? ¶ Adjective *Catull. carm. 35. ad Libell. v. 4.* Comi mœnia, Lariumque litus.

LARIX, icis, *larice*, λάριξ, arboris genus cognatum abieti, & pino: a λαρός, suavis, nempe ab odoris suavitate. Resinam enim fundit, & vere flores gignit odoratos. Nullam quantumvis longa senecta cariem sentit. Neque ignem per se concipit, neque ulla ratione ardet, eo quod plurimam terrestris, aqueæque habeat substantiæ, minimum autem igneæ, aut aeriæ. Nec est alia ratio ad eam comburendi, quam si magna lignorum copia uratur, quemadmodum in iis contingit lapidibus, qui calcis gratia coquuntur. Abundat circa Padi ripas, & maris Adriatici litora, via alibi nota. *Plin. l. 16. c. 10. Vitruv. l. 2. c. 9. Lucan. l. 9. v. 920.* Et larices, fumoque gravem serpentibus urunt Abrotanum. ¶ Plin. feminini generis facit *loc. cit.* Excepta larice, quæ nec carbonem facit. Adde *cap. 11. & 40. sub fin.* At masculini *Vitruv. ibid.* Laris, qui non est notus, nisi, &c. ¶ Quod negant *Plin. Vitruv.* itemque *Pallad. in Novembr. tit. 15.* hanc arborem igne corripi, ajunt nonnulli, aliam esse ab ea, qua nunc utimur, cum certum sit, hanc ardere.

LARS.
LARTES. } V. *Lar*.

LARVA, æ, f. *spettro, larva, fantasima, ombra*, φάσματα, genius malus ac noxius defunctorum. Dictam putant a *Lare*, a quo ita differat, ut *Lar* certis ædibus curam gereret posterorum, *larva* vagaretur incertis sedibus, & perterreret homines horribili visu: atque hac pœna plecteretur ob vitam male actam. *Augustin. l. 9. de Civit. Dei, c. 11.* Dicit (*Plato*) animas hominum dæmones esse, & ex hominibus fieri lares, si boni meriti sunt; lemures, si mali, seu larvas: manes autem deos dici, si incertum est, bonorum eos, seu malorum esse meritorum. *Apul. de deo Socrat. a med.* Est & secundo significatu species dæmonum, animus humanus, emeritis stipendiis vitæ,

vitæ, corpore suo abjurans. Hunc vetere lingua Latina reperio Lemurem dictitatum. Ex hisce ergo Lemuribus, qui posterorum suorum curam sortitus, placato & quieto numine domum possidet, Lar dicitur familiaris: qui vero ob adversa vitæ merita, nullis bonis sedibus, incerta vagatione, ceu quodam exsilio, punitur, inane terriculamentum bonis hominibus, ceterum noxium malis; id genus plerique larvas perhibent. Cum vero incertum est, quæ cuique eorum sortitio evenerit, utrum Lar sit, an Larva, nomine Manem deum nuncupant. Hucusque Apul. Plaut. Amph. 2. 2. 45. Hæc quidem ædepol laruarum plena est. Id. Aulul. 4. 4. 15. Laruæ hunc, atque intemperiæ agitant senem. Id. Capt. 3. 4. 66. Jam deliramenta loquitur: larvæ stimulant virum. Senec. in Apocoloc. circa med. Qui contra hoc SC. deus factus erit, eum dedi larvis, & proximo munere ferulis vapulare placet. Plin. sub fin. præfat. Hist. nat. Nec Plancus illepide, cum diceretur Asinius Pollio orationes in eum parare, quæ ab ipso, aut liberis post mortem Planci ederentur, ne respondere posset: cum mortuis non nisi larvas luctari. Hæc Plin. Eo autem dicto Plancus Asinium, ut insanientem, præstringebat. Nam est etiam convicium in hominem insanum, aut stupidum. Plaut. Merc. 5. 4. 20. Etiam loquere larua? tu? Adde Cas. 3. 4. 2. Utroque autem loco trisyllabum est, ut & Amph. 2.2.145. & Aulul. 4. 4. 15. ¶ Est etiam larva persona, maschera, πρόσωπον, προσωπεῖον. Horat. l. 1. sat. 5. v. 64. Nil illi larva, & tragicis opus esse cothurnis. ¶ Translate Petron. in fragm. Tragur. c. 44. Burman. vocat larvas Ædiles, aut similes magistratus, qui personam quidem illam gerunt, ceterum alia omnia curant, quam res civium, & utilitatem reipublicæ, privato solum lucro intenti. Al. aliter leg. ¶ Est etiam sigillum, imaguncula, ita quodam occulto artificio compacta, ut moveri per se videatur, fantoccio, figurina semovente. Petron. in fragm. Tragur. c. 34. Burm. Larvam argenteam attulit servus sic aptatam, ut articuli ejus, vertebræque laxatæ in omnem partem verterentur. Apud Apul. in Apolog. larvam appellabant & sceletum adversarii ejus imaguncula Mercurii, quam illa religionis causa sibi fabricari jusserat, ipsi autem magicis artibus paratam calumniabantur.

LARVALIS, le, terribile, spaventevole, μόρμος, terribilis, deformatus, pallens, emaciatus, ac prorsus horrendus: a larva. Ammian. l. 31. sub init. Larvale simulacrum. Senec. ep. 24. a med. Nemo tam puer est, ut Cerberum timeat, & tenebras, & larvalem habitum nudis ossibus cohærentium. Apul. in Apolog. Macilenta forma diri cadaveris, prorsus horribilis, & larvalis. ¶ In Priap. carm. 32. legitur larvialis epenthesi τοῦ i. Pallorem, maciemque larvialem. Al. leg. larualem, quadrisyllabum. V. Larva.

LARVATUS, a, um, spiritato, fuor di se, furioso, furiosus, mente motus, quasi a larvis exercitus, ut Festus, vel in larvas incurrerit, ut Non. c. 1. n. 213. exponit. Plaut. Men. 5. 4. 1. Quid esset illi morbi, dixeras? num larvatus, aut cerritus? Id. in fragm. apud Serv. ad Æn. 6. v. 229. Pro larvato te circumferam. Apul. in Apolog. Hunc denique qui larvam putat, ipse est larvatus. ¶ Priore loco al. leg. laruatus quadrisyllabum, quod ita ratio carminis postulet. V. simile exemplum in voce præced. & in Larva.

LARVIALIS. V. Larvalis.

LARVO, as, a. 1. larvis infesto, terreo. Firmic. l. 3. c. 14. a med. Fascinantes mulieres, quæ etiam ipsos artus larvari, ac fascinari faciant.

LARUNDA. V. in Lara.

LASANUM, i, n. cantero, pitale, λάσανον, vas evacuando ventri accommodatum: a Græca voce allata, quam Hesychius familiaricam sellam interpretatur. Horat. l. 1. sat. 6. v. 109. Cum Tyburte via Prætorem quinque sequuntur Te pueri, lasanum portantes, œnophorumque. Petron. in fragm. Tragur. c. 41. Burm. Ab hoc ferculo Trimalchio ad lasanum surrexit.

LASCIVE, sfacciatamente, lascivamente, ἀσελγῶς, ἀκολάστως, petulanter, molliter. Martial. in epist. ad Domitian. initio l. 8. Illis non permisi tam lascive loqui, quam solent. Apul. in Apolog. Versus amatorios fecit etiam mulier Lesbia, lascive illa quidem, tantaque gratia, &c. Avien. in Arat. v. 514. Et si persultans aries lascivius herbas Appetit.

LASCIVIA, æ, f. petulanza, sfrenatezza, licenza, insolenza, troppa libertà, ἀσέλγεια, animi incontinentia, ex saturitate fere & otio nascens, quæ vel in procacitatem, vel in libidinem erumpit. Cic. 2. de Fin. c. 20. Non enim hilaritate, nec lascivia, nec risu, aut joco comite levitatis, sed sæpe etiam tristes firmitate & constantia sunt beati. ¶ Sæpe tamen est sine malitia. Senec. de consol. ad Helv. c. 16. a med. de blandissimo puero: Cujus non lacrymas ejus hilaritas supprimat? cujus non contractum solicitudine animum illius argutiæ solvant? quem non in jocos vocabit illa lascivia? vivezza. Sic Plin. l. 9. ep. 33. lasciviam vocat ludricos cursus decursusque delphini. & Pacuv. apud Cicer. l. 1. Divin. c. 14. Ut provectione læti piscium lasciviam intuerentur. Sic Tacit. de Germ. c. 24. saltationem inter gladios audacem lasciviam dixit. Sic Lucret. l. 5. v. 1397. de priscis temporib. agrestis enim tum musa vigebat: Tum caput atque humeros plexis redimire corollis, Floribus, & foliis lascivia læta monebat. ¶ Interdum pro libidine ponitur, lascivia. Sueton. in Calig. c. 36. Cum maxime placitam sevocasset, paulo post, recentibus adhuc lasciviæ notis, reversus, &c. ¶ Item pro petulantia, & procacitate. Quintil. l. 9. c. 2. a med. Assistentes oderint hanc maledicendi lasciviam. Sic Tacit. Ann. 11. c. 13. theatralem lasciviam vocat jocos impudentes, & probra a populo in theatro jactata in consulares viros, & illustres feminas. ¶ Est etiam lascivia in oratione, cum scilicet intemperanti stylo quis utitur. Quintil. l. 2. c. 6. a med. Ne recentis hujus lasciviæ flosculis capti, voluptate quadam prava deliniantur, ut illud prædulce genus adament. ¶ Et in operibus naturæ. Plin. l. 11. c. 37. sub init. de cornibus. Nec alibi major Naturæ lascivia: lusit animalium armis. Sparsit hæc in ramos, ut cervorum: aliis simplicia tribuit, &c. capriccio. Similiter vertitur illud Taciti Ann. 11. c. 31. Vectius Valens lascivia in præaltam arborem connisus. per capriccio, per ispasso, per vivezza. & lib. 3. Hist. c. 33. Faces in vacuas domos per lasciviam jaculabantur. per bel diletto. ¶ Passive Plaut. Asin. 2. 2. 32. O catenarum colone. L. O virgarum lascivia. h. e. in cujus tergum virgæ lascivire solent.

LASCIVIBUNDUS, a, um, lasciviens. Plaut. Stich. 2. 1. 16. Quidnam dicam, Dinacium lascivibundam tam libenter currere?

LASCIVIO, is, ii, itum, n. 4. Insuperbire, insolentire, scherzare, far baje, ἐξυβρίζω, est petulanter agere, ut equi indomiti solent, & qui diu in otio fuerunt, qui aut calcitrant, præter solitum, aut lusitant, exsultantque. Liv. l. 2. c. 29. Et lascivire magis plebem, quam sævire. Colum. l. 6. cap. 24. Nimietate verni pabuli pecudes exhilaratæ lasciviunt. Ovid. 7. Metam. v. 321. Fuga lascivit agnus. Sil. l. 13. v. 329. Dextera lascivit cæsa Tegeatide capra. h. e. hos, illos percutiens pelle capræ. De Lupercis loquitur, qui nudi per urbem discurrebant, & obvios quosque percutiebant. ¶ Translate Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 145. Insulitisque docet galeam mitescere sertis: Ferratus lascivit apex, horrorque recessit Martius, & cristæ pacato fulgure vernant. ¶ Refertur & ad orationem molliorem, & stili delicatioris. Quintil. l. 9. c. 4. Pedes in oratione simili pæne licentia lascivientes. & sub fin. ejusd. cap. Quotidia magis lascivimus syntonorum modis saltitantes. Id. l. 12. c. 10. ad fin. Corruptum dicendi genus, quod aut verborum licentia resultat, aut puerilibus sententiolis lascivit.

LASCIVITAS, atis, f. lascivia, petulantia. Firmic. l. 1. c. 1. & Cæl. Aurel. l. 3. Tard. c. 8.

LASCIVITER, lascive. Lævius apud Charis. l. 2. pag. 183. Putsch. Lasciviterque ludunt.

LASCIVULUS, a, um, lascivetto, diminut. a Lascivus. Lævius apud Priscian. l. 10. pag. 903. Putsch. Manu lascivula ac tenellula.

LASCIVUS, a, um, petulante, insolente, procace, bizzarro, ἀκόλαστος, ἀσελγής, ὑβριστικός, petulans, procax, protervus, nimia licentia exsultans ex hilaritate quadam animi, rerum copia, atque otio. Quidam ducunt a lacio, unde lacesso, quasi lacessivus, quia sine ulla causa lacessere alios solet. Alii alias assignant origines, e Græco petitas. Varr. l. 1. R. R. c. 14. Naturale sepimentum, quod habet radices, ac prætereuntis lascivi non metuit facem ardentem. Virg. Ecl. 2. v. 64. Florentem cytisum sequitur lasciva capella. & Ecl. 3. v. 64. Malo me Galatea petit, lasciva puella, Et fugit ad salices, & se cupit ante videri. Horat. l. 1. sat. 3. v. 133. Vellunt tibi barbam Lascivi pueri, quos tu ni fusta coerces, &c. Ovid. Metam. 13. v. 791. tenero lascivior hædo. Rutil. in Itiner. l. 1. v. 379. Ludere lascivos inter vivaria pisces. M. Cæl. apud Quintil. l. 6. c. 3. ante med. Siculi quidem, ut sunt lascivi & dicaces, ajebant, in delphino sedisse, &c. Id. ibid. Lascivum & hilare dictum. Horat. de ar. Poet. v. 105. tristia mœstum Vultum verba decent, iratum plena minarum, Ludentem lasciva, severum seria dictu. Id. in fin. ep. 2. l. 2. ne potum largius æquo Rideat, & pulset lasciva decentius ætas. Plin. l. 10. c. 42. de psittaco. Imperatores salutat, & quæ accipit verba, pronuntiat: in vino præcipue lasciva. spiritosa. Tibull. l. 2. el. 1. v. 87. jam Nox jungit equos, currumque sequuntur Matris lascivo sidera fulva choro. Spartian. in Adrian. c. 14. extr. Idem severus, lætus; comis, gravis; lascivus, cunctator. h. e. nimis festinus, & præceps, precipitoso, προπετής. ¶ Sæpe ad res turpes refertur, lascivo, libidinoso. Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 10. & lib. 1. de ar. am. v. 523. & alibi. Sic Martial. l. 5. epigr. 2. Lascivi libelli. & Sueton. in Tiber. c. 43. Lascivissimæ picturæ. ¶ Transfertur & ad inanima. Horat. in fin. od. 36. l. 1. Lascivæ hederæ. h. e. quæ erratico, & libero cursu passim adhærescunt. Martial. l. 11. epigr. 46. Lasciva acus. h. e. comatoria, calamistrum. Sic Tertull. de virgin. veland. c. 12. Acu lasciviore comam sibi inferunt. Martial. l. 8. epigr. 78. Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis. h. e. huc illuc vage super populum cadentia, & illius aviditatem ac proterviam in colligendo excitantia. Propert. l. 4. el. 8. v. 76. cum lascivum sternet arena forum. h. e. cum propter gladiatorium ludum convenientibus in forum puellis, licentiæ & amoribus locus erit. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 331. lascivi confligunt æquore lembi. h. e. agiles, leves ludunt in undis pugnæ simulacro. ¶ Lasciva oratio est nimis compta, & ornata. Gell. l. 12. c. 2. a med. Ciceronem hæc (Enniana) interposuisse ad effugiendam infamiam lasciviæ orationis, & nitidæ.

LASER, eris, n. λασάρπιον, ὀπός, succus sirpis, seu silphii. Plin. l. 19. c. 3. Auctoritate clarissimum laserpitium, quod Græci silphion vocant, in Cyrenaica provincia repertum: cujus succum vocant laser, magnificum in usu, medicamentisque, & ad pondus argentei denarii pensum. (V. ibi plura de eo. Adde & locum Solini, quod in Laserpitium referemus.) Id. l. 22. c. 23. Laser e silphio profluens, inter eximia naturæ dona numeratum, pluribus compositionibus inseritur. (V. ibi plurimos ejus usus in medicina.) Colum. de arborib. c. 23. Laser Cyrenaicum vino diluere. Marcell. in carm. de medic. v. 54. Zingiber & calidum, mordax piper, & laser algens. Pallad. in Februar. tit. 29. ὀπὸν Κυρηναϊκὸν vocat. ¶ Sumitur & pro ipso silphio. Plin. l. 19. c. 8. a med. Condiuntur aceto, addita laseris radice. Adde Scribon. Larg. compos. 192. & 196.

LASERATUS, a, um, lasere mixtus, seu conditus. Plin. Valer. l. 1. c. 21. Cinis cum aceto laserato mixtus. ¶ Laseratum absolute, est condimentum ex lasere. Apic. l. 1. c. 30. in lemmate.

LASERPITIARIUM, ii, n. condimentum ex laserpitio. Petron. in fragm.

fragm. Tragur. c. 35. *Burm.* De laserpitiato, mimo canticum extorsit. Al. aliter leg.

LASERPITIATUS, a, um, laserpitio mixtus. *Cato de R. R.* 1. 116. Permisceto lentim aceto laserpitiato. *Plin. l.* 18. *c.* 30. *sub fin.* Sunt qui lentem aceto laserpitiato aspergant.

LASERPITIFER, a, um, laserpitii ferax, ut Laserpitiferæ Cyrenæ, apud *Catull. carm.* 7. *ad Lesb. v.* 4.

LASERPITIUM, ii, n. σιλφιον, idem quod silphium, herba radice multa, crassaque, & nigri corticis, caule ferulaceo, aut simili crassitudine, foliis apio maxime similibus, semine foliaceo. Vesci pecora solita, primoque purgari, mox pinguescere, carne mirabilem in modum jucunda. Post folia amissa, caule ipso, & homines vescebantur decocto, asso, elixoque, eorum quoque corpora quadraginta ... diebus purgante a vitiis omnibus. Hæc ex *Plin. l.* 19. *c.* 3. ..., ex incisa tubere, seu radice manans succum, qui laser ... V. *Laser*) qui & ipse aliquando laserpitium vocatur. *Id. l.* 20. *c.* 13. *ad fin.* Nonnulli laserpitium una illini jubent. *Plaut. Rud.* 3. 2. 16. Si speras tibi hoc anno multum futurum sirpe, & laserpitium. ¶ De hoc succo its *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *a med.* Apud Cyrenenses sirpe gignitur, odoratis radicibus, virgulto herbido magis, quam arbusto: cujus e culmo exsudat stato tempore pingue roscidum, idque pascentium hircorum inhæret barbulis: ubi cum arefactum inolevit guttis stiriacis, legitur ad usum mensarum, vel medelis. Dictum est primo lac sirpicum, quoniam manat in modum lacteum: deinde usu derivante laser nominatum. Im *Solin.* qui tamen laserpitium cum ladano confundit, ut & *Salmas.* monet. ¶ Scribitur & *laserpicium*.

LASES olim dicebantur, qui nunc Lares, teste *Terent. Scaur. de Orthogr. pag.* 2252. *Putsch.* sed temporum mutatione transierunt, uti monet *Quintil. l.* 1. 1. 4. (*al.* 6.)

LASSATUS, a, um, *stancato, stanco*, κοπωθείς, defatigatus. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 648. lassata sequendo. & *lib.* 1. *v.* 308. In mare lassatis volucris vaga decidit alis. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 419. Assidua Tiphys vultum lassatus ab Arcto. *Pallad. in Mart. tit.* 12. *extr.* Bos siti ac fame lassatus. *Manil. l.* 2. *v.* 852. Lassatæ vires. *Id. l.* 4. *v.* 853. Astra lassata. *h. e.* quæ deficiunt, & absconduntur. ¶ Translate *Plin. l.* 6. *c.* 13. Lassata cum siderum vi Riphæorum montium deficiunt juga. *Lucan. l.* 5. *v.* 703. lassatum fluctibus æquor. *h. e.* quasi tempestate fessum, & ad tranquillitatem rediens. *Id. l.* 2. *v.* 727. lassata triumphis Descivit fortuna tuis.

LASSESCO, is, n. 3. *divenir lasso, stancarsi*, ἀπαυδᾶν, lassus fio. *Plin. l.* 7. *c.* 40. Ne lassescat fortuna, metus est. *Id. l.* 14. *c.* 2. *ad fin.* Vitis fertilitas absumitur, si non præpinguis soli ubertas lassescentem sustineat. *Prudent. l.* 2. *advers. Symmach. v.* 101. victa lassescere visa. *stancarsi nel mirare*. & *Hieronym. ep.* 22. *ad Eustoch. de custod. Virgin. c. ult.* Arma sumere, lassescere sub lorica.

LASSITUDO, inis, f. *stanchezza, straccbezza*, κόπος, molestia, quam ex labore suscipimus. *Cic. de Invent. l.* 2. 1. 4. Postquam illos arctius ex lassitudine dormire sensit. *Id. l.* 12. *Fam. ep.* 25. *sub fin.* Sed nulla lassitudo impedire officium & fidem debet. *Nep. in Datam. sub fin.* A lassitudine acquiescere. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 41. Nostros vires lassitudine deficiebant. & *lib.* 3. 1. 92. & 95. Lassitudine confici. & *lib.* 2. *B. Gall.* 1. 23. Cursu ac lassitudine exanimati. *Senec. l.* 3. *de Ira, c.* 9. Citra lassitudinem exercere aliquid. *Plin. l.* 23. 1. 1. *a med.* Lassitudinem auferre. & *lib.* 37. *c.* 5. mulcere. *Id. l.* 28. *c.* 9. *a med.* Itinerum lassitudines & fatigationes levare. *Id. l.* 37. *c.* 10. Lassitudinem solvere. & *lib.* 24. *c.* 9. dissolvere. & *lib.* 31. *c. ult.* reficere. *Id. l.* 22. *c.* 13. recreare. *Nep. in Eumen. c.* 9. & *Plaut. Bacch.* 1. 2. 75. sedare. & *Merc.* 2. 3. 17. eximere. & *vers.* 45. alicui addere. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Lassitudo armorum, equitandive. *h. e.* quæ oritur ex armorum, aut equitandi labore. *Id. l.* 28. *c.* 24. In lassitudine homines proniores sunt ad iracundiam. ¶ Activa *Titinn.* apud *Fest.* in *Redivia*. Lassitudo conservum, rediviæ flagri. *h. e.* qui conservos lassas, ab eis vapulando: & est convicium in flagritribam. ¶ Lassitudo minus est, quam fatigatio, ut colligitur ex illo *Cels. l.* 1. *c.* 2. *a med.* Exercitationis plerumque finis debet esse sudor, aut certe lassitudo, quæ citra fatigationem sit.

LASSO, as, avi, atum, a. 1. *stancare, affaticare, straccare*, κοπόω, lassum reddo, fatigo, defatigo. Verbum est Poetarum magis, quam prosæ scriptorum. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 67. nostris lassavit brachia plagis. *Curt. l.* 9. *c.* 5. Jamque lævam, quæ clypeum ad ictus circumferebat, lassaverat. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *sect.* 1. Fatigato quotidianum cubile tutissimum est, insolitum contra lassat. *Ovid. Heroid. ep. ult. in fin.* Longior infirmum ne lasset epistola corpus. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 661. vacuas lassant æquora visus. *stancano la vista*. & *lib.* 1. *v.* 707. visu lassatur inani. *si stanca mirando, e nulla veggendo*. *Lucan. l.* 9. *v.* 452. Ventus annosa robora torquens lassatur. *Id. l.* 5. *v.* 695. Lassare numina. *scil.* votis, aut precibus. Sic *Martial. l.* 8 *epigr.* 31. supplicibus dominum lassare libellis. ¶ Eleganter *lassare* dicitur, qui constanter quippiam tolerat. *Martial. l.* 4. *epigr.* 3. *de Domitiano*. Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ, Et madidis Helicen dissimulare comis. ¶ In re turpi *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 55. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 129. ¶ Absolute *Senec. ep.* 52. *ante med.* Puta, duo ædificia excitata esse, ambo paria: alterum duram aream accepit: alterius fundamenta lassarunt, in mollem ac fluidam demissa humum. *h. e.* lassarunt se, & desederunt.

LASSULUS, a, um, *stanchetto*, diminut. a *lassus*. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 35. Itaque ut domum Cybelles tetigere lassulæ, Nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.

LASSUS, a, um, *stanco, stracco, lasso, affaticato*, κεκμηκώς, ex labore languens, fatigatus, fessus, defessus, corporis vel animi labore fractus. *Sallust. in Jug.* 1. 57. Romani itinere, atque opere castrorum, & prœlio fessi lassique erant. *Plaut. Asin.* 5. 2. 13. Lassus opere faciundo. *Lucret. l.* 6. *v.* 1246. lacrymis lassi, luctuque redibant. *Plin. l.* 37. *c.* 1. Lassus assiduo gaudio. *Terent. Andr.* 2. 1. 4. Animus lassus, cura confectus. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 10. Lassus ab equo indomito. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 712. ab hoste. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 66. de via. *Colum. in fin. l.* 6. Lassæ & æstuanti mulæ adeps in fauces demittitur. *Justin. l.* 28. *c.* 4. Lassos milites reficere. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 10. verba onerantia lassas aures. & *lib.* 2. *sat.* 8. *v.* 8. Acres cibi pervellunt lassum stomachum. ¶ Translate *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 14. Fructibus assiduis lassa senescit humus. *Plin. l.* 6. *ep.* 21. Lassa & effeta natura. *Plaut. Stich.* 4. 1. 16. Ut cuique homini res parata est, firmi amici sunt: si res lassa labat, itidem amici collabascunt. *h. e.* si facultates dilabuntur, si pecuniæ angustia laboratur. *Virg.* 9. *Æn. v.* 436. lassoque papavera collo. *h. e.* inclinato. *Stat.* 1. *Theb. v.* 330. qua molle Cithæron Porrigitur, lassumque inclinat ad æquora montem. *h. e.* declive fit, & paulatim in plana descendit. ¶ Cum genitivo ut *fessus*. *Horat. l.* 2. *od.* 6. *v.* 7. lassus maris, & viarum, militiæque. *Plaut. Cistell.* 2. 1. 8. Ita me amor lassum animi ludificat. ¶ Cum accusativo, Græcorum more, *Senec. in Herc. Oet. v.* 1599. Lassus ut pondus titubavit Atlas. *h. e.* ob pondus. ¶ Cum infinito, *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 28. Nec fuimus nomen lassa vocare meum. Adde *el.* 12. *v.* 46. & *el.* 24. *v.* 26. ¶ Proverbium est vetus *a lasso rixam quæri*, apud *Senec. l.* 3. *de Ira*, *c.* 10. quia lassi facile irascuntur: & ægra nunquam tanguntur sine querela, ut *Id. ibid.* ait. *Plin. l.* 28. 1. 24. In lassitudine proniores esse ad iracundiam, & in siti.

LASTAURUS, i, m. λάσταυρος, Græca vox a λα intensiva particula, & ταῦρος, qua partem corporis significat sub ipsis feminibus: vel ab eadem voce, & λάσιος, hirsutus, hispidus. Aliis est catamitus, & turpiter effeminatus: aliis magni peculii, & salax, atque adeo scortator: aliis denique pravus, & cruce dignus. Certe convicium est in hominem infamem, libidinosum, turpem. *Sueton. de Illustr. Grammat. c.* 15. Mores ejus sigillatim expressit, nebulonem, lurconem, popinonem, & lastaurum appellans.

LATE, *per largo spazio, largamente*, πλατέως, εὐρύ, magno spatio. *Cic.* 2. *Agrar. cap.* 26. Sullanus ager latissime continuatus. *Id. pro Marcell. c.* 9. Vagabitur nomen tuum longe atque late. & *lib.* 1. *de Legib. c.* 22. Late longeque diffusus. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 35. Omnibus longe lateque ædificiis incensis. & *lib.* 1. *c.* 2. Minus late vagari. & *lib.* 6. *c.* 25. Rami quam late diffunduntur. *Ovid. Metam.* 5. *v.* 130. Latius possidens agros. *Virg.* 4. *Georg. v.* 515. mœstis late loca questibus implet. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 119. Mœnia late patentia. *Hirt. de B. Gall. cap.* 9. Vallis late patens. *Phædr. l.* 3. *fab.* 1. *v.* 3. Odorem late spargens. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 156. Latius ire. *in più luoghi*. *Virg. Æn.* 8. *v.* 671. Hæc inter tumidi late maris ibat imago. *h. e.* erat, extendebatur imago lati maris. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 33. Latius imperare. *Justin. l.* 13. *c.* 7. *sub fin.* Late regnare. *Virg.* 1. *Æn. v.* 25. Populus late rex. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 23. diu, lateque victrix. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 23. Late cladem inferre. *ampia strage*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 517. multos stravit Rutulos late. *h. e.* multos Rutulos. *Id.* 4. *Georg. v.* 358. alta jubet discedere late flumina. *h. e.* amplo spatio dehiscere. *Id.* 5. *Æn. v.* 760. lucus late sacer. *h. e.* lucus amplus, & totus sacer. & *lib.* 7. *v.* 681. hunc legio late comitatur agrestis. *h. e.* magno militum numero. *Horat. l.* 4. *od.* 6. *v.* 10. impulsa cupressus Euro Procidit late. *h. e.* amplum spatium cadendo occupavit. *Id. de ar. Poet. v.* 15. late splendere. *h. e.* valde. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 43. Dum latius metuitur. *h. e.* a pluribus. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 127. Ingreditur late lato spectabilis auro. *h. e.* late conspicua, ut ait *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 19. a multis spectata. Alii interpretantur superbe & cum fastu. V. *Latus*, a, um, nomen. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 53. Illic innocui late pascuntur olores. *liberamente*. *Flor. l.* 3. *c.* 9. Quæ res latius ærarium populi R. quam ullus triumphus implevit. *h. e.* majore pecunia. & *cap.* 21. *ante med.* Ad nomen tanti viri late concurritur. *da molte parti*. ¶ Translate *Horat. l.* & *sat.* 2. *v.* 113. Latius uti opibus. *più splendidamente*. *Ovid. Heroid. ep.* 17. *v.* 57. Phrygiæ late refer primordia gentis. *h. e.* multis verbis, fuse, magnifice. *Plin. l.* 4. *ep.* 20. In quo tu ingenii simul, dolorisque velis latissime vectus es. *Cic. de Invent. l.* 1. *c.* 46. Hoc genus majorem quandam vim continet, & latius patet, quam hic exponitur. *Id.* 1. *de Orat. c.* 55. Ars magna est, & late patet, & ad multos pertinet. *Id.* 3. *Offic. c.* 17. Fidei bonæ nomen latissime manat. *Id.* 2. *de Fin. c.* 6. Latius loquuntur rhetores, dialectici compressius. *Cæs. l.* 2. *B. Civ.* 1. 17. Hæc ad eum latius, atque inflatius Afranius perscribebat. *più amplificatamente*. *Cels. Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 99. Stipulatori liberum fuit, verba late concipere. *in largo senso*.

LATEBRA, æ, f. *nascondiglio, latebra*, καταδύσις, φωλεός, locus in quo quippiam latet, & absconditur. *Cic. pro Cæl.* 1. 26. Cur balneas publicas potissimum constitueras? in quibus non invenio, quæ latebra togatis hominibus esse possit. *Id. pro leg. Manil.* 1. 3. Mithridates se Cappadociæ latebris occultare non vult. *Lucan. l.* 2. *v.* 494. Non satis est muris latebras quæsisse pavori? *Ovid.* 5. *Metam. v.* 460. latebram petere. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 8. Cum ignaviæ ratio te in fugam, atque in latebras impelleret. *Justin. in fin. l.* 34. Cum in latebris ageret, a filio interficitur. *Plaut. Aulul.* 4. 2. 2. Aurum non metuo ne quisquam inveniat: ita probe in latebris situm est. *Lucan. l.* 5. *v.* 743. Cedendum est bellis, quorum tibi tuta latebra Lesbos erit. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 216. Mænala latebris horrenda feraruin. *Virg.* 3. *Georg. v.* 544. curvis frustra defensa latebris vipe-

vipera. Id. 4. Æn. v. 424. At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris. Id. l. 12. Æn. v. 389. Ense secent lato vulnus, telique latebram. h. e. ubi telum latet infixum corpori. & lib. 10. v. 601. Tum latebras animæ, pectus mucrone recludit. Lucret. l. 5. v. 750. solis defectus, lunæque latebras. h. e. cum per eclipsin luna latet. ¶ Translate Id. l. 1. v. 408. cæcasque latebras Insinuare omnes, & verum protrahere inde. Cic. 2. de Divin. c. 54. Adhibere latebram obscuritatis, ut iidem versus alias in aliam rem posse accommodari videantur. Id. pro Marcell. c. 7. Cum in animis hominum tantæ latebræ sint, & tanti recessus. Id. pro Sext. c. 4. Cum illa conjuratio ex latebris atque ex tenebris erupisset, palamque armata volitaret. Id. pro Cæl. c. 22. Omnes latebras suspicionum peragrare dicendo. Id. Fam. 3. ep. penult. Mirandum est, nullam ne in tabellæ quidem latebra fuisse absconditam malivolentiam, quæ te impugnare auderet. ¶ *Latebra scribendi* apud Gell. l. 17. c. 9. est modus scribendi occultus, qui omnes latet, eo excepto, qui illius modi conscius est. *scrittura in cifera*. ¶ Interdum ponitur pro excusatione, refugio, & quasi asylo, quo se quis tuetur, ne arguatur, *rifugio, scusa, asilo, scampo*. Cic. 2. de Fin. c. 33. Si tuam dicerem, latebram haberes: ad corpus diceres pertinere. Id. 2. de Divin. c. 20. Te mirificam in latebram conjecisti. Id. 3. Offic. c. 28. Quærere latebram perjurio. Ovid. 3. de ar. am. v. 754. latebram dare vitiis.

LATEBRICŎLA, æ, m. φωλεύς, latebras incolens. Plaut. Trin. 2. 1. 14. Latebricolarum hominum corruptor.

LATEBROSE, adverb. *occultamente, nascostamente*, κρύβδην, occulte, clam. Plaut. Trin. 2. 2. 2. Neque latebrose me abs tuo conspectu occultabo.

LATEBROSUS, a, um, *pieno di nascondigli, atto a nascondersi, oscoso, occulto*, φωλεώδης, latebras multas habens, ad latendum aptus, occultus, absconditus. Cic. pro Sext. c. 59. Illa via latebrosa, qua spectatum ille veniebat. Liv. l. 21. c. 54. Ad equites quoque tegendos satis latebrosus locus. Virg. 8. Æn. v. 713. Latebrosa flumina. Sil. l. 5. v. 192. Latebrosi colles. Lucan. l. 6. v. 120. latebrosæ tempora noctis. Claudian. in II. Consul. Stilich. v. 313. latebrosæ frondes. Virg. 12. Æn. v. 587. Inclusas ut cum latebroso in pumice pastor Vestigavit apes. h. e. cavernulis abundanti, fistuloso. ¶ *Latebrosa loca* dicit Plaut. Bacch. 3. 3. 26. tabernas, popinas, lupanaria, ubi adolescentes vitiis dediti degere solent, & latere, vitantes gymnasia, palæstras, campum, ubi in omnium oculis se exerceant. ¶ Translate Augustin. l. 1. Retractat. c. 19. circa med. Latebrosissima quæstio.

LATENS, entis, *nascosto, occulto, coperto, latente*, λανθάνων, κρυφαῖος, abditus, occultus, absconditus, obscurus. Hirt. de B. Afric. c. 66. Insidiatores in convallibus latentes. Plaut. Cas. 3. 5. 32. Omnes sub arcis, sub lectis latentes metu mussitant. Horat. in ar. Poet. v. 437. Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes. Plin. l. 35. c. 10. ante med. Apelles post ipsam tabulam latens. Ovid. in Ibin, v. 625. Latens tenebris. Id. 11. Metam. v. 775. Latens herba coluber. & lib. 13. v. 106. Latentem manifestare. Virg. 1. Æn. v. 112. Saxa latentia. *scogli sott' acqua*. Ovid. 2. Fast. v. 701. Tarquinius mandata latentia nati accipit. *le secrete commissioni*. Stat. 10. Theb. v. 242. Latens dolus. Plin. l. 13. c. 15. Latens junctura. *commissura invisibile*. Cic. de clar. Orat. c. 41. Rem latentem explicare definiendo, obscuram explanare interpretando. Virg. 3. Æn. v. 32. causas penitus tentare latentes. Val. Flacc. l. 1. v. 128. latentia lumina. h. e. occultæ rimæ. Augustin. l. 12. de Gen. ad litt. c. 18. Latentior origo. ¶ *In latenti* est clam, in abdito. Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2. a med. In latenti jus civile retinere cogitabant: solumque consultatoribus potius, quam discere volentibus se præstabant.

LATENTER, *nascostamente, occultamente*, λάθρα, clam, occulte. Cic. in Top. c. 17. Latenter efficitur. Ovid. in fin. ep. 6. l. 3. ex Pont. Tu modo quem poteras vel aperte tutus amare, Si res est anceps ista, latenter ama. Gell. l. 2. c. 18. in fin. Epicteti versus, ex quibus latenter intelligas, non omnes diis exosos esse. *tacitamente intenderai*.

LATĔO, es, tui, n. 2. *esser, o star nascosto, o occulto*, λανθάνω, clam sum, in occulto sum, delitesco: a λάθω, Dorice pro λήθω, quod idem significat. Cic. pro Rabir. perduell. c. 7. sub fin. Inclusus atque abditus latet in occulto. Id. Verr. 4. c. 73. a med. Abdite latere. Ovid. de remed. amor. v. 437. latere clam. Cic. 2. Agrar. c. 16. Occulte latere. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 2. Istam virtutem non latere in tenebris, neque esse abditam, sed in luce Asiæ, in oculis clarissimæ provinciæ, &c. Id. Acad. 4. c. ult. Omnia latere censebant in occulto. Virg. Ecl. 3. v. 93. latet anguis in herba. & vers. 20. tu post carecta latebas. Horat. epod. 9. v. 19. Naves latent portu. Virg. Æn. 10. v. 805. tuta latet arce viator. & lib. 4. v. 582. latet sub classibus æquor. Cic. 12. Phil. c. 7. Quoniam sub nomine pacis bellum lateret. Nep. in Attic. c. 10. Latebat apud P. Volumnium. Martial. l. 5. epigr. 59. Numquid apud Parthos, Armeniosque latet? Plaut. Trin. 4. 2. 80. Intra labra atque dentes latuit. Cic. pro Rosc. Amer. c. 40. Ibi scelus quoque latere inter tot flagitia putatote. Plaut. Trin. 3. 2. 35. Nisi me auscultas, atque hoc, ut dico, facis, tute pone te latebis facile, ne inveniat te honor. h. e. tute tibi impedimento eris. ¶ In jure *latere* dicuntur ii, a quibus aliquid petitur, ne præstent, solvantve, quod debent. Cic. pro Quint. c. 23. Ubi erant creditores? quis est, qui, fraudationis causa latuisse, dicat? V. *Latito*. ¶ Item qui tuti sunt, & minus objecti periculis. Phædr. in fin. fab. 5. l. 4. Periclitatur magnitudo principum: Minuta plebes facili præsidio latet. Liv. l. 34. c. 9. Latere sub umbra Romanæ amicitiæ. ¶ Item qui privatam vitam agunt, & a publico, & rerum administratione abstinent. Ovid. 3. Trist. el. 4. v. 25. Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit: & intra Fortunam debet quisque manere suam. Quo pertinet tritum illud, λάθε βιώσας. ¶ Item *latere* dicuntur, quæ ignorantur. Nep. in Lysandr. c. 1. Id qua ratione consecutus sit, latet. *non si sa*. Virg. 5. Æn. v. 5. quæ tantum accenderit ignem, causa latet. ¶ Hinc me, te, illum hoc latet, h. e. me, te fugit, a me ignoratur, non cognoscitur, non intelligitur. Plin. l. 2. c. 20. Latet plerosque, siderum ignes esse, qui decidui, &c. *molti non sanno, che* &c. Virg. 1. Æn. v. 134. Nec latuere doli fratrem Junonis. Val. Flacc. l. 6. v. 703. Nec latuere diu sævum spolia illa Syenen. Ovid. 4. ex Pont. ep. 9. v. 126. Nil illum, toto quod fit in orbe, latet. Justin. l. 13. c. 8. Res Eumenem non latuit. Varr. l. 1. R. R. c. 40. Semen duplex: unum, quod latet nostrum sensum: alterum, quod apertum. ¶ Cum dativo personæ pro accusativo, Varr. l. 8. de L. L. c. 52. Vis & potestas, quæ & oculis & auribus latere solent. Lucan. l. 1. v. 418. at mihi semper Tu, quæcumque moves tam crebros causa meatus, Ut Superi voluere, late. Sil. l. 12. v. 614. hostique propinquo Roma latet. Cic. post redit. in Sen. c. 6. Ubi nobis hæc auctoritas tamdiu tanta latuit? (τὸ *nobis* potest etiam videri casus communis.) Id. Catil. 1. c. 6. Nihil agis, nihil assequeris, quod mihi latere valeat in tempore. Al. leg. *quod me*: alii omittunt.

LATER, ĕris, m. *mattone*, πλίνθος, terra in quadratam formam durata, sive igni percocta sit, sive non, in usum ædificandi. Cic. 2. de Divin. c. 47. In latere, aut in cæmento, ex quibus urbs effecta est. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10. Lateres, qui super musculo struantur. Plaut. Trucul. 2. 2. 49. Maceria illa, in horto quæ est, in noctes singulas latere fit minor. Curt. l. 7. c. 3. Tuguria latere struere. Varr. l. 1. R. R. c. 14. Sepimentum, quod e lateribus coctilibus, ut in agro Gallico: quod e lateribus crudis, ut in agro Sabino. Colum. l. 9. c. 1. Paries crudo latere ac luto constructus. Lucil. apud Non. c. 5. n. 97. & Vitruv. l. 2. c. 3. Lateres de terra ducere. *fare*. Id. ibid. Plin. l. 35. c. 14. & Pallad. in Majo tit. 22. eorum ducendorum rationem tradunt. Tria etiam eorum genera faciunt, a mensuræ discrimine petita. V. *Didoros*. ¶ *Lateres aurei, argentei* sunt massæ auri, aut argenti in formam laterum conflatæ, ex quibus moneta cuditur, *piastre*. Plin. l. 33. c. 3. post med. C. Cæsar primo introitu Urbis, in civili bello, suo ex ærario protulit laterum aureorum XXV. M. argenteorum XXXV. & in numerato HS. CCCC. Adde Varr. apud Non. c. 2. n. 481. & cap. 12. n. 9. ¶ *Laterem lavare*, proverb. de opera vana, & inutili, *perder il tempo, gettar la fatica*. nam quo magis abluitur later, eo magis aquam conspurcat. Terent. Phorm. 1. 4. 9. Loquar ne? incendam: taceam? instigem: purgem me? laterem lavem. ¶ Neutro genere Varr. apud Non. c. 2. n. 481. & cap. 12. n. 9. Aureum later, quod conquadravit religio. ¶ Recti casus positio procul dubio est *later*, quamvis olim in dubium revocata sit, vel in usu esse negata. Varr. apud Charis. l. 1. pag. 109. Putsch. Later, lutum, cæmenta. Vitruv. l. 1. c. 5. in fin. Sive silex, aut coctus later, sive crudus.

LATERĀLIS, le, *da fianco*, ad latus pertinens, πλευρίτης. Lucil. apud Maxim. Victorin. pag. 2963. Putsch. Tum laterali' dolor certissimu' nuntiu' mortis. h. e. pleuritis. Plin. l. & cap. 21. Si lateralis dolor sit. Harduin. ex MSS. legit *si lateris dolor*. Calpurn. ecl. 6. v. 40. a dorso quæ totam circuit alvum, Alternat vitreas lateralis cingula bullas. *la cinghia*. ¶ *Lateralia* absolute sunt sacculi, seu crumenæ, ad latera ephippii pendentes, in quibus necessaria itineri recondimus, *saccbette*. Scævola Dig. lib. 32. leg. penult. Chirographa prædiorum, & pecuniam in lateralia condidit.

LATERĀMEN, inis, n. opus lateritium. Lucret. l. 6. v. 232. Conlaxat, rareque facit lateramina vasi. h. e. vas ipsum lateritium. Loquitur enim de doliis, quæ apud veteres lateritia fuere: nisi malis *lateramina* interpretari vasis latera: quod tamen minus placet.

LATERĀNUS, a, um. Lateranorum familia Romæ fuit nobilissima, ex qua Plautius Lateranus consul designatus, a Nerone interfectus fuit, ut est apud Tacit. Ann. 15. c. 49. & 60. & innuit Juvenal. sat. 10. v. 17. Dictos quidam putant, quod eorum princeps libenter in otio lateret. Habitarunt in Cœlio monte, ubi nunc templum magnificentissimum S. Joannis in Laterano. Nam eorum ædes (quas egregias vocat Juvenal. loc. cit.) successu temporis Constantinus M. possedit, qui Miltiadi Papæ, vel Silvestro donavit. Hinc adjective Prudent. l. 1. contra Symmach. v. 587. Lateranas curcis ad Ædes. ¶ Præterea *Lateranus* deus est focorum, & Genius; dictusque hoc nomine, quod ex laterculis crudis ab hominibus caminorum istud exædificatur genus. Ita Arnob. l. 4. pag. 130.

LATERARĬUS, a, um, *da mattoni*, πλινθινος, ad lateres pertinens. Plin. l. 19. c. 8. a med. Ruta apricis gaudet, & siccis, terra quam maxime lateraria. ¶ *Lateraria*, absolute, est locus ubi fiunt lateres. Id. l. 7. c. 56. Laterarias, ac domos constituerunt primi Euryalus & Hyperbius fratres Athenis. ¶ *Laterarius*, ii, est laterum artifex, *mattonajo*, πλινθευτής. Usurpatur a Nonio cap. 5. n. 97. ¶ *Lateraria*, subaudi tigna, (a *latus*, *eris*) sunt in testudine militari, quæ ad latera capreolorum in ejusdem summitate fixa, ipsos continent, & firmant. Vitruv. l. 10. c. 20.

LATERCULENSES dicti qui laterculi dignitatum curam habebant. Justinian. in Cod. lib. 12. tit. 34. leg. 5. in fin. V. vocem sequent.

LATERCŬLUM, li, n. *registro, nota, catalogo*, πλινθίον, album, codex, liber, in quo memoriæ causa perscribebatur notitia omnium officiorum, dignitatum, & administrationum tam civilium, quam militarium: ita dictum a figura oblonga, & quadrata, qualis est in laterculo coctili. Duplex fuit majus, & minus. Illud continebat omnes dignitates, quæ a Principe mandabantur ac deferebantur, sacroque memoriæ scrinio conditum asservabatur sub cura Primicerii Notariorum. Hoc habebat præfecturas, tribunatus, & præposituras castrorum, aliasque id genus dignitates: pertinebatque ad curam

Quæstoris. Ejus mentio fit in *Cod. lib.* 1. *tit.* 27. *leg.* 1. § 7. & *ult.* & *tit.* 30. *leg.* 1. & 2. Utitur & *Tertullian. advers. Valentinian. c.* 39. *sub fin.* Habes præterea ejus fragmenta apud *Gruter. pag.* 301. & apud *Murator. pag.* 1095. ¶ De genere ne ambigas, neutrum facit *Isidor. l. 6. Orig. c.* 17. item *Cedren.* λατέρκουλον παρὰ Ρ'ωμαίοις λέγεται, nam ex locis ex *Codice*, & *Tertull.* citatis colligi non potest.

LATERCULUS, li, m. *mattoncello, mattone*, πλίνθιον, πλινθίς, diminut. a *later*, & ejusdem sæpe significationis. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. Hanc insuper contignationem laterculo adstruxerunt. *Colum. l.* 8. *c.* 14. Sub porticibus quadratæ haræ cæmentis, vel etiam laterculis exstruuntur. *Plin. l.* 30. *c.* 7. *ad fin.* Sacellum factum crudis laterculis, ad formam camini. *Id. l.* 7. *c.* 56. Observationes siderum coctilibus laterculis inscriptæ. *Id. l.* 31. *c.* 7. *circa med.* Sal, qui in laterculis affertur. *h. e.* in patinis, aut tubulis lateritiis. *Harduin.* ¶ Item opus pistorium quadratum & oblongum, laterculi forma. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 112. Laterculos, sesamum, papaveremque, triticum, & frictas nuces. *Apul. l.* 10. *Metam.* Panes, crustula, lucunculos, laterculos, & complura scitamenta mellita. Al. leg. *lacertulos*, eodem sensu. *Cato R. R. c.* 109. De ervo farinam facito: conspergito sapa; postea facito laterculos. ¶ In re agrar. est certa agri forma referens figuram laterculi, & certum numerum jugerum continens, *Siculus Flacc. de condit. agror. pag.* 2. *Goes.* V. *Plinthus*.

LATERENSIS, se, adject. ad latus pertinens, ut laterensis satelles, qui corpus Principis custodit. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 43. Tot fere laterensibus uti solebat.

LATERINA, æ, f. latrina, *cloaca*. *Tertull. l.* 2. *advers. Marcion. c.* 20. Pro laterinis deductis, pro civitatibus ædificatis. Al. *laterinas* hic intelligunt laterarias officinas, vel lateritia opera.

LATERITANA PYRA inter generosissima enumerat *Colum. l.* 5. *c.* 10. *a med.* & *lib.* 12. *c.* 10. ubi al. leg. *lateritiana*: videnturque esse eadem, quæ *lateriana* dicuntur a *Plin. l.* & *cap.* 15. & *lateresiana* a *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 15. ex *Cloatio*.

LATERITIUS, & Latericius, a, um, *di mattoni*, πλίνθινος, ex lateribus factus. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 15. Lateritii muri. & *cap.* 14. Lateritia turris. & *cap.* 9. Ne saxa ex catapultis lateritium discuterent. *subaudi* opus. *Sueton. in Aug. c.* 28. Urbem excoluit adeo, ut jure sit gloriatus, marmoream se relinquere, quam lateritiam accepisset.

LATERNA, æ, f. *lanterna, ferale*, λυχνοῦχος, instrumentum ex laminis corneis, vel ex alia materia, in quo candela accensa, vel ignis oleo ardens includitur, ne a vento exstinguatur; a *lateo*, quia in ea ignis latet. Primam syllabam longam habet, etsi prima in *lateo* brevis est. *Cic. ad Attic. l.* 4. *ep.* 3. *a med.* Pauci in vestibulo pannosi sine laterna. *Martial. l.* 14. *epigr.* 61. Dux laterna viæ clausis feror aurea flammis: Et tuta est gremio parva lucerna meo. ¶ *Pareus in Lex. Crit.* testatur, se in quodam MS. legisse *lanterna*, in illo *Plauti Aulul.* 3. 6. 29. *de agno macro*. Ita is pellucet, quasi lanterna Punica. In *Veget.* quoque similem lectionem adstruit, *l.* 4. *de re milit. c.* 18. *in fin.* In lanternis portant lucernas. Quin apud *Cicer.* ex alio MS. legit (*in Pison. c.* 9.) Altero Catilinæ lanternario. Nihilominus certior est prior lectio, quæ *n* exterit. ¶ *Senec. in præfat. l.* 3. *controvers. ante med.* de Albutio Silo verba faciens, Splendidissimus erat, inquit: idem res dicebat omnium sordidissimas, acetum, & pulejum, & laternas, &c. nihil putabat esse, quod dici in declamatione non posset.

LATERNARIUS, rii, m. *chi porta la lanterna*, λυχνοφόρος, qui alteri laternam præfert. *Cic. in Pison. c.* 9. An cum altero barbato Epicureo, cum altero Catilinæ laternario? Al. aliter leg.

LATESCO, is, n. 3. latus fio, *allargarsi, dilatarsi*, πλατύνομαι. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *in fin.* Napi non in ventrem latescunt, sed tenuem radicem deorsum agunt. *Manil. l.* 1. *v.* 680. bis sex latescit fascia partes. *Cels. l.* 8. *c.* 1. *a med.* Ossa paulatim latescentia. ¶ Item condor, latito, abscondor, *nascondersi*: a *lateo*: prima brevi. *Cic. in Arat. v.* 385. Hic equus a capite, & longa cervice latescit.

LATET. V. *Lateo*.

LATEX, icis, m. *acqua*, νᾶμα, fons, aqua decurrens: vox Poetica. *Festus*: latex a lapsu, profluens aqua dicitur. *Serv. ad Virg.* 1. *Æn. v.* 690. Latex proprie aqua est, ab eo, quod intra terræ venas lateat. Alii ducunt a Græco λάταξ, liquor cum sonore cadens. *Virg.* 4. *Æn. v.* 512. latices simulatos fontis Averni. & *lib.* 6. *v.* 715. Lethæi ad fluminis undam Securos latices, & longa oblivia potant. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 17. *de tellure Pontica*. Nec tibi sunt fontes, laticis nisi pæne marini. *Id.* 4. *Metam. v.* 353. Desilire in latices. & *lib.* 5. *v.* 636. Mutari in laticem. *in fonte*. *Lucret. l* 4. *v.* 1086. expletur laticum frugumque cupido, *la sete e la fame*. ¶ Sæpe dicitur de vino. *Virg. Æn.* 1. *v.* 690. Regales inter mensas, laticemque Lyæum. & *vers.* 740. in mensam laticum libavit honorem. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 11. Nectar & ambrosiam, latices epulasque deorum. & *lib.* 13. *Metam. v.* 653. Latex meri. *Lucret. l.* 5. *v.* 15. liquoris vitigeni latex. ¶ Item de aliis liquoribus. *Lucret. l.* 4. *v.* 16. perpotare amarum absinthii laticem. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 274. Palladii latices. *h. e.* oleum. *Prudent. Cathemer.* 3. *v.* 67. nivei latices. *h. e.* lac. *Apul. l.* 3. *Metam.* lacteum laticem dixit, aquam intelligens gustatus suavissimi. ¶ In feminino genere *Attius* apud *Priscian. l.* 5. *pag.* 658. *Putsch.* Non calida latice lautus.

LATHYRIS, idis, f. λαθυρίς, herba folia habens multa lactucæ similia, ut capparis: quæ cum inaruere, eximuntur grana piperis magnitudine, candida, dulcia, facilia purgatu. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

LATIALIS, le, *Latino*, ad Latium pertinens, Latinus. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 481. Accepisse Numam populi Latialis habenas. *Plin. l.* 3. *c.* 1. Latialis sermo. *Lucan. l.* 1. *v.* 198. Et residens celsa Latialis Jupiter Alba: & *vers.* 535. fulmen percussit Latiale caput. *h. e.* signi Jovis Latialis.

LATIALITER, adverb. Latine. *Sidon. carm.* 23. *v.* 235. Et te seu Latialiter sonantem, &c. Alii leg. *Latiariter*, quod idem est. *Martian. Capell. l.* 5. *init.* Peplo circa humeros involuto latialiter tegebatur. *Id. l.* 6. *pag.* 192. Latialiter Atticissant.

LATIAR, ris, n. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. docet ita appellatum fuisse ab Romanis solemne sacrificium, quod a Latinis populis tempore Latinarum feriarum Jovi Latiali fiebat.

LATIARIS, re, idem ac Latialis. *Cic. pro Mil. c.* 31. Tuque ex tuo edito monte, Latiaris sancte Jupiter, &c. *Al. leg.* monte Latiari, sancte Jupiter. *h. e.* monte Albano. *Lactant. l.* 1. *c.* 21. Latiaris Jupiter etiam nunc sanguine colitur humano. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 2. Doctrinæ Latiaris haud inscius. Al. leg. *Latialis*. Quod de sacrificio humano hic a *Lactant.* dicitur, confirmatur a *Tertull. advers. Gnost. c.* 7. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 30. & *Prudent. l.* 1. *contra Symmach. v.* 397.

LATIARITER. V. *Latialiter*.

LATIARIUS, a, um, Latiaris, ut Latiarius Jupiter, *Plin. l.* 34. *c.* 7. *a med.*

LATIBULO, as. V. in voce sequenti.

LATIBULOR, aris, dep. 1. *essere, o stare nascosto*, lateo, delitesco: apud Veteres. *Nævius* apud *Non. c.* 2. *n.* 496. Nocte ut opertus amictu latibuletur. *Attius ibid.* Progredere: ne quis latibuletur, prospice. ¶ Etiam *latibulo*, *as*, ponitur a *Non. ibid.* & *Perott. in Cornucopia* affert hoc fragmentum *Varronis*: Vide, ne servus domino latibulet.

LATIBULUM, li, n. *nascondiglio, tana, latebra*, κεῦθος, locus in quo aliquis latet, latebra: & sæpe de ferarum cubilibus dicitur. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 15. Cum etiam feræ latibulis se tegant. *Id. in Vatin. c.* 2. Repente enim te, tanquam serpens e latibulis, intulisti. Adde *Offic.* 1. *c.* 4. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 54. & *Phædr. l.* 2. *fab.* 8. & *lib.* 1. *fab.* 30. ¶ De hominibus, *Cic. pro Flacc. c.* 13. *extr. de prædonibus*. Defendendi facilis est cautio, non solum latibulis occultorum locorum, sed etiam tempestatum moderatione & conversione. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 13. *extr.* Volo aliquod emere latibulum & perfugium doloris mei. *Apul. in Apolog.* Quærere occœpit ex diffidentia latibulum aliquod temeritati.

LATICLAVIALIS, le, qui laticlavia tunica est indutus. *Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 180. *n.* 3. Tribunus laticlavialis.

LATICLAVIUS, a, um, qui latum clavum habet. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 1. *n.* 7. Et tunica laticlavia donatum ad Massinissam remisit. *Sueton. in Domit. c.* 10. Laticlavius Tribunus. ¶ *Laticlavii* absolute dicti sunt Senatores, & Patritii, quorum insigne erat latus clavus in tunica: quam *tunicam potentem* dixit *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 29. *Sueton. in Ner. c.* 26. A quodam laticlavio cæsus. *Id. in Aug. c.* 38. Binos laticlavios præposuit singulis alis. V. *Clavus*.

LATIFOLIUS, a, um, *di foglie larghe*, πλατύφυλλος, lata folia habens. *Plin. lib.* 15. *c.* 7. Optima laurus ad id latifolia, silvestris, nigra baccis.

LATIFUNDIUM, ii, n. *gran podere, gran possessione*, εὐρυχωρία, latus fundus, ampla possessio agri. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *ante med.* Verum confitentibus, latifundia perdidere Italiam, jam vero & provincias. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 77. *Burm.* Latifundia possidere. *Senec. ep.* 88. Latifundia metiri me geometres docet. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 6. *n.* 1. Amplam pecuniam latifundiaque festinanter consumpsit. Adde *Flor. l.* 3. *c.* 19.

LATINÆ, arum, f. subaudi *feriæ*, tempus sacrificii solemnis a Latinis populis faciendi. V. *Latinus*.

LATINE, adverb. *latinamente*, Λατινιστί, more Latinorum. *Liv. l.* 40. *c.* 42. *in fin.* Cumanis petentibus permissum, ut publice Latine loquerentur, & præconibus Latine vendendi jus esset. ¶ *Latine loqui*, est loqui proprie & eleganter. *Cic. in Bruto*, *c.* 45. Eodem tempore M. Herennius in mediocribus Oratoribus Latine, & diligenter loquentibus numeratus est. ¶ Interdum est loqui aperte, clare, plane, nullo astu, nulla malitia, nulla fraude, nulla metaphora, nullo verbi ambigui prætextu. *Cic.* 6. *Verr. c.* 1. Latine me scitote, non accusatorie loqui. *Id.* 7. *Phil. c.* 6. Quem gladiatorem non ita appellavi, ut interdum etiam M. Antonius gladiator appellari solet, sed ut appellant ii, qui plane & Latine loquuntur. *Quintil. Declam.* 3. *c.* 6. De injuria nostra Latine queri non possumus: parcendum verbis est. *h. e.* de stupro militi a tribuno intentato. ¶ *Latine scire*, est scire Latine loqui. *Cic. pro Cæcin. c.* 19. Quid enim facilius est, quam probari iis, qui Latine sciunt in uno servulo familiæ nomen non valere? Adde *de clar. Orat. cap.* 37. ¶ *Latine reddere*, Latino sermone vertere, *tradurre in Latino*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 34. Cum ea, quæ legerem Græce, Latine redderem. ¶ Quod ait *Paul.* ex *Festo*: Latine loqui a Latio dictum est: quæ locutio adeo est versa, ut vix ulla pars ejus maneat in notitia: illa verba *quæ locutio*, &c. ipse *Paulus* de suo protulit, sua nimirum, non *Festi* tempora respiciens, scil. sæculum Christi VIII.

LATINI, orum, m. Latii incolæ, qui olim Aborigines appellati fuerant: dicti a regione, quam incolebant. Et hoc nomen æque antiquum est, ac nomen Latii, usitatum usque ab eo tempore, quo Saturnus in Italia latitavit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 820. & *sequent.* Sed *Dionys. l.* 1. *Rom. antiq.* scripsit, vetus Aboriginum nomen usque ad bellum Trojanum servatum fuisse, idest usque ad expeditionem Græcorum in Asiam; a Latino rege Fauni filio, qui belli Trojani temporibus regnavit, Latinos dici cœpisse, statim cum regni potitus est. *Justin. l.* 20. *c.* 1. dicit, Latinos populos ab Ænea condi-

ros

tos videri. *Liv. l.* 1. c. 2. narrat, Aborigines vocatos fuisse Latinos post bellum Trojanum, facta permixtione ex Aboriginibus, & Trojanis, auctorem nominis Æneam fuisse, eum utramque gentem Latinos appellavisse, non Trojanos, ante bellum cum Mezentio, ut animos Aboriginum sibi conciliaret. *Virg. loc. cit.* fabulatur, cum Juno a Jove prohibita esset ulterius pro Turno, & adversus Æneam progredi, eam petiisse, ut nomen Trojæ sempiterna hominum oblivione deleretur, ne Latini vetus nomen, vestem, loquendi rationem mutarent: idque Jovem annuisse. ¶ Latini etiam, ut populi fœderati reipubl. Rom. spectantur. Hac acceptione sic definiuntur: Latini erant Latii incolæ, populi Rom. fœderati, jure Latii donati. Vel Latini erant illi, qui Latium incolebant, & habebant jus census, jus tributorum, jus militiæ, jus suffragii, jus honorum. Cives autem jure Latii erant, qui donati fuerant eo jure, quod ante Legem Juliam Latinorum proprium fuerat, etsi extra Latium habitarent; cujus generis erant ex. gr. Galli, Hispani, &c.

LATINIENSIS, se, adject. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Latinienses populos recenset inter eos, qui ad quinquaginta tres in Latio interiere. Eorum agrum vino nobilem fuisse dicit *l.* 14. *c.* 6. quod Latiniense cognominabatur. Hujus agri mentio fit in verbis haruspicum, apud *Cicer. de Harusp. resp. c.* 10. & in Latio quidem fuisse constat: sed nihil præterea certi habetur. Veri tamen simile est, quod ad eum locum adnotavit *Manut.* fuisse in agro Romæ suburbano. Ceterum apud *Cicer.* al. leg. *Latiensis*, al. *Latinensis*.

LATINITAS, atis, f. *favella latina*, locutio Latina, sermo Latinus. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *a med.* Secutusque sum, non dico Cæcilium, mane ut ex portu in Piræum (malus enim auctor Latinitatis est) sed Terentium, cujus fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur a C. Lælio scribi. ¶ Accipitur etiam pro jure Latii. *Sueton. in Aug. c.* 47. Urbium quasdam merita erga populum Rom. allegantes, Latinitate, vel civitate donavit. V. *Latius*, *a*, *um*.

LATINIZO, as, a. 1. *latinizzare*, in Latinum verto. Vox est *Cœlii Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 1. *extr.*

LATINO, as, a. 1. *latinare*, idem quod latinizo. Est ejusdem Auctoris *Tard. l.* 5. *c.* 4. *a med.*

LATINUS, a, um, *Latino*, Λατῖνος, ad Latium pertinens, ut Sermo Latinus, quo utebantur in Latio. *Virg.* 1. *Æn. v.* 10. Genus unde Latinum. *Cic.* 1. *Fin. c.* 3. *sub fin.* Latinam linguam non modo non inopem, ut vulgo putarent, sed locupletiorem etiam esse, quam Græcam. *Colum. in præfat. l.* 12. Hæc in Œconomico Xenophontis, & deinde Cicero, qui eum Latinæ consuetudini tradidit. *h. e.* vertit in Latinum sermonem. ¶ Vertere in Latinum, est in linguam Latinam. *Quintil. l.* 10. *c.* 5. Vertere Græca in Latinum veteres nostri Oratores optimum judicabant. ¶ Latini, populi Latii incolæ. V. supra *Latini*. ¶ Compar. *latinior*, & superlat. *latinissimus*. *Hieron. epist.* 13. *ad fin.* Nihil latinius tuis voluminibus. *Id. epist.* 51. *ante med.* Homo latinissimus. ¶ *Casus Latinus* interdum dictus est a *Varrone* ablativus, quia Latinæ linguæ proprius est ejusque vis apud Græcos per genitivum explicatur. *Diomed. l.* 1. *pag.* 277. *Putsch.* ¶ *Latinæ feriæ* dicebantur, cum ex populis Latinis viri simul & mulieres in montem Albanum hostias adducebant, & quatriduano sacrificio noctu (*Lucan. l.* 1. *v.* 550. *& l.* 5. *v.* 402.) facto in honorem Jovis Latialis, accepta carne in suam quique civitatem digressi revertebantur. Ea dicta visceratio, quoniam ex hostiis carnes in partes cæsæ distribuerentur. Ferias autem Latinas maximo Romanorum, Latinorumque Magistratuum conventu, Consules procurabant, cum interea cum populo agere non liceret, ut ob eam causam Latinæ aliquando a Consulibus instaurarentur, cum Tribunis pleb. obsistere vellent, populares leges*, & reipubl. perniciosas ferre cupientibus. Itaque *Cic. ad Q. Fr. ep.* 6. *l.* 2. Consul Lentulus dies comitiales exemit omnes. Nam etiam Latinæ instaurantur. Nec tamen deerant supplicationes. Sic legibus perniciosissimis obsistitur, maxime Catonis. Hæc *Cic.* Instaurabant Latinas etiam Pontifices, ut *Liv. l.* 32. *c.* 1. tradit. Id autem fiebat, quasi jam faciendis iis aut prætermissum aliquid esset, aut, quod non oporteret, commissum. ¶ Primus eas in unum diem Tarquinius Superbus instituit, secundus dies additus pulsis regibus, tertius post secessionem in Aventinum, quartus plebe & patribus a Dictatore Camillo in concordiam reductis. Non habebant certum statumque diem. nam legimus apud *Liv. lib.* 41. *c.* 16. celebratas fuisse III. Nonas Maji. *& lib.* 44. *c.* 22. prid. Idus Aprilis. *& lib.* 45. *c.* 3. a. d. IV. Id. Novembr. In iis quadrigæ certabant in Capitolio, victorque absinthium bibebat: credo, inquit *Plin. l.* 27. *c.* 7. sanitatem præmio dari honorifice arbitratis majoribus. ¶ Latinorum Concilium erat congregatio populorum Latii veteris, idest Albanorum, & Rutulorum, in lucum Ferentinæ, qui erat sub monte Albano, ubi de negotiis publicis consultabant, & peracta consultatione duos Prætores creabant, qui rempubl. Latinam administrarent. Fuit simile Concilio Amphictyonum in Græcia. *Liv. l.* 8. *c.* 2. *&* 3. *Sigon. de antiq. jure Italiæ l.* 1. *c.* 3. & *lib.* 7. *c.* 25. ¶ Celebratum fuit usque ad Consulatum M. Valerii Maximi, & P. Decii Muris, idest usque ad annum Urbis CCCCXLI. *Festus* in voce *Prætor* ex *Cincio*. *Sigon. loc. cit.* ¶ *Latina via* (quæ & *Latina* absolute, apud *Juvenal. sat.* 1. *extr.*) a porta ejusdem nominis in Latinos populos ducebat inter Appiam, & Labicanam. *Cic. pro Cluent. c.* 59. Binnius quidam, copo de via Latina. ¶ *Porta Latina*, Romæ fuit in II. Reg. in Cœliolo, prope Capenam, ubi nunc Ædes S. Joannis ante portam Latinam.

LATINUS, i, m. Λατῖνος, rex Aboriginum, seu Laurentium. Stupro procreatus est ex Hercule, & filia Fauni, eo tempore, quo ille, extincto Geryone, armenta victoriæ præmia per Italiam ducebat. *Justin. l.* 43. *c.* 1. Sed *Dionys. l.* 1. *Rom. Antiq.* tradit, fuisse filium Herculis & mulieris Hyperboreæ; Herculem cum ex Italia discederet mulierem Hyperboream jam prægnantem Fauno in matrimonium reliquisse. *Virg. l.* 7. *Æn. v.* 47. tradit, Latinum filium fuisse Fauni ex Marica Nympha Laurente, nepotem Pici, pronepotem Saturni. *Serv. ibid.* & *ad Æn.* 12. *v.* 164. ex *Hesiodo* narrat fuisse filium Ulyssis, & Circes filiæ Solis, Circen a nonnullis Maricam appellari, Maricam deam fuisse litoris Minturnensium prope Lirim fluvium, poetica licentia Laurentem dici pro Minturnensem: alius Maricæ nomine Venerem intelligere, cujus fanum fuerit ad Maricam silvam Latii apud Minturnas, & ad Lirim flu. *Hyginus* apud *Serv. ibid.* vult, Latinos plures fuisse. Similiter alii Maricas plures fuisse suspicantur. Uxorem habuit Amatam sororem Dauni regis Ardeatium. *Virg. Æn.* 7. *v.* 343. *&* 401. &c. Sed quidam apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 8. dicunt, Latino uxorem fuisse Pallantiam Euandri filiam. Hoc tenente regnum Æneas, Troja a Græcis expugnata, in Italiam venit, cui pars agri Laurentis, & Lavinia in matrimonium data est. Latinus interiit in prœlio cum Rutulis. *Liv. l.* 1. *c.* 2. *Justin. l.* 43. *c.* 1.

LATIO, onis, f. actus ferendi, *il portare*. *Cic.* 3. *Attic. ep.* 26. Mihi in animo est, legum lationem exspectare. *Liv. l.* 38. *c.* 36. Pronuntiavit, uti iis suffragii latio esset. *Gell. l.* 14. *c.* 2. Expensi latio. *il portar a debito*.

LATIPES, edis, qui latos pedes habet. *Avien. in prognost. Arat. v.* 358. Latipedemque anatem cernes excedere ponto.

LATITABUNDUS, a, um, adject. qui latet. *Sidon. l.* 1. *epist.* 6. *ad fin.* Nobilem latitabundum pauperis honorati sententia premet.

LATITANS, antis, *nascosto*, qui sæpe latet: vel idem quod latens. *Cic. pro Cluent. c.* 13. *a med.* Extrahitur domo latitans Oppianicus a Manilio. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 4. Communi fit vitio naturæ, ut invisis, latitantibus, atque incognitis rebus magis confidamus, vehementiusque exterreamur. *Horat. in fin. od.* 12. *l.* 3. arcto latitantem fruticeto excipere aprum. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 449. tegunt nigræ latitantia sidera nubes. *Lucan. lib.* 6. *vers.* 712. Latitans in antro.

LATITATIO, onis, f. actus latitandi. *Quintil. l.* 7. *c.* 2. *a med.* Sonus, clamor, gemitus, latitatio, metus, similia.

LATITO, as, avi, atum, n. 1. *essere*, *o stare nascosto*, διαλανθάνω, frequentativum a *lateo*, & ejusdem fere significationis. *Cic. pro Dom. c.* 31. Jube adesse: latitat omnino: sed si requiri jusseris, invenient. *Lucret. l.* 1. *v.* 888. latitare in terris. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 405. Fumida jamdudum latitant per tecta sorores. *Plaut. Trin.* 4. 2. 81. Ille ignavissimus mihi latitabat. *s'ascondeva da me*. *Petron. in Satyr. c.* 116. Quisquis suos heredes habet, omnibus prohibetur commodis, inter ignominiosos latitat. *h. e.* jacet neglectus & abjectus. ¶ Peculiariter de iis dicitur, qui se abscondunt vitandi judicii causa, & secum jure agendi potestatem non faciunt. *Cic. pro Quinc.* in verbis edicti Præt. *c.* 19. Qui fraudationis causa latitarit. *Id. ibid. c.* 17. Si latitare, ac diutius ludificare videatur. De allatis Prætoris verbis multa *Ulpian. Dig. lib.* 42. *tit.* 4. *leg.* 7. ¶ *Latitare aliquem*, occultare se ab aliquo. *Pompon. Dig. lib.* 35. *tit.* 1. *leg.* 8. Si ea latitans patronum de medio discesserit. ¶ *Cato* apud *Fest.* posuit *latitaverunt* pro sæpe tulerunt, frequentativum a supino *latum*, verbi *Fero*.

LATITUDO, inis, f. *larghezza*, *ampiezza*, πλατύτης, πλάτος, spatiositas. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 20. In hac immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum. *Id.* 2. *Agr. c.* 26. Qui latitudinem possessionum tueri, qui invidiam Syllanorum agrorum ferre non possunt. *Colum. de arborib. c.* 17. Crescere in latitudinem. *Plin. in proœm. l.* 3. Fauces Oceani quinque millia passuum in latitudinem patent. *Id. l.* 18. *c.* 13. Aut in latitudinem fundi, aut in rotunditatem globari. ¶ Translate *Plin. l.* 1. *ep.* 10. Frequenter Platonicam illam sublimitatem & latitudinem effingit. *h. e.* amplitudinem, ubertatem dicendi. ¶ Latitudo verborum est eorum lato ore prolatio. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 22. Nervos in dicendo C. Fimbriæ, quos tamen habuit ille, non assequitur: oris pravitatem, & verborum latitudinem imitatur.

LATIUM, tii, n. *Lazio*, regio Italiæ, ab Occ. habens Hetruriam, a Mer. mare, ab Or. Campaniam, a Sept. Sabinos, & Samnites. Dictum est a *latendo*, quod ibi Saturnus latitarit. *Virg.* 8. *Æn. v.* 322. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 238. *Arnob. l.* 4. *pag.* 143. *Lactant. l.* 1. *c.* 13. & *Minuc. Fel. in Octav. c.* 22. Sed *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 4. a Latino rege dictum asserit. ¶ Duplex est, vetus, & novum. Antiquum extendebatur ab Hetruria, & Tiberi fluvio usque ad Circejos urb. vel ad summum usque ad Tarracinam urb. Volscorum, & Usentem fl. Novum productum fuit a Circeiis, seu a Tarracina, & Usente fl. usque ad Campaniam, & Lirim fl. ¶ Latium differt ab agro Romano, *Campagna di Roma*. Nam ager Romanus Latio vetere continetur. Latium autem novum, seu quicquid inter Tarracinam, & Lirim jacet, ad regnum Neapolitanum spectat. ¶ Latii descriptionem geographicam, & aliarum circa regionum, poeticis coloribus depictam habes a *Virg.* 7. *Æn. a vers.* 647. & *Sil. l.* 8. *a vers.* 358.

LATIUS, a, um, *del Lazio*, *Latino*, ad Latium pertinens, Latinus, Romanus. *Colum. in proœm. l.* 1. *post med.* Latiæ Musæ. *Ovid.* 1. *Fast. init.* Latius annus. *Id.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 46. Jupiter. *Id.* 5. *Fast. v.* 91. Latii agri. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 245. fasti. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 560. duces. *& lib.* 14. *v.* 832. Latia gens. *Id.* 4. *Fast. v.* 879. Latia Amata. *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 75. lingua. *Id.* 1. *de ar. am. v.* 414. Latia vulnera. *h. e.* Romanis militibus inflicta. *Id.* 4. *Trist. el.* 4. *v.* 4. Latium forum. *h. e.* ubicumque Romæ causæ aguntur. Sed apud *Stat. l.* 1. *silv.* 1. *v.* 2. est forum Romanum. ¶ *Latium jus*, & *jus Latii* erat. quo utebantur populi

Latini nominis in administratione publica, in adipiscenda civitate R. in suffragiis ferendis, in honoribus petendis, in connubiis, &c. de quo V. *Sigon. l. 2. de antiq. jure Ital. c. 4.* fuse differentem. *Ascon. in argum. Pisonianæ*. Pompejus veteribus incolis jus dedit Latii, ut possent habere jus, quod ceteræ Latinæ coloniæ.

LATMIUS, a, um, adject. a Latmo monte. *Ovid. 3. de ar. am. v. 84.* Latmius Endymion non est tibi, Luna, rubori. *Val. Flacc. l. 8. v. 28.* Latmius venator.

LATMUS, i, m. Λάτμος, mons Cariæ, in Ioniæ confinio, apud Mæandri fl. ostia, & Miletum urb. juxta quem Heraclea urbs inter Mæandrum, & Miletum sita est. Celebris est fabula Endymionis, quem cum Luna adamaret, in hoc monte ab ea sopitum narrant, ut nostri ab eo osculum auferret. *Cic. 1. Tuscul. c. 38.*

LATO, Λητώ, hoc est Latona. V. *Celato*.

LATOIDES, æ, m. Λητωΐδης, Latonæ filius, h. e. Phœbus. Poetica licentia secunda syllaba corripitur. *Stat. 1. Theb. v. 695.* Latoideo votis iterumque iterumque canamus. Adde *v. 663. & Martian. Capell. sub init. l. 3.* ¶ *Latoidæ* in plur. sunt Phœbus & Diana Latonæ filii. *Auson. in epitaph. n. 27. de Niobe.* Iasi numina Latoidum, *pro* Latoidarum.

LATOIS, idis, f. Λητωΐς, Diana filia Latonæ. *Ovid. Heroid. ep. 21. v. 153.* timeo sævæ Latoidos iram. ¶ Legitur & *Letois*, quia Græcum η in Λητώ sæpe in latinum e transit. *Ovid. 8. Metam. v. 278.* Prætéritæ cessasse ferunt Letoidos aras. ¶ Adjective *id. l. 7. v. 384.* Inde Calaureæ Letoidos adspicit arva. *h. e.* quæ Latonæ sacra est. ¶ Sic *Letoius* pro *Latoius* apud *eund. ibid. v. 15.* proles Letoia. *& lib. 11. v. 196.* Laomedonteis Latoius adstitit arvis. *h. e.* Phœbus.

LATOIUS, a, um, Λητώϊος, ad Latonam pertinens, Latonius. *Ovid. l. 3. Trist. el. 1. v. 3.* stirps Latoia. *& lib. 5. el. 1. v. 57.* Latoia proles. Al. utroque loco leg. *Latonia*. ¶ Legitur & *Letoius*. V. in *Latois*.

LATOMIÆ, arum, f. *cava di pietre*. V. *Lautumia*.

LATONA, æ, f. Λητώ, filia Cei Titanis. A Jove tertio amata & compressa geminam concepit prolem, Apollinem & Dianam secundam. Quod Juno adeo ægre tulit, ut pellici omni terra ad pariendum interdixerit, & immisso contra illam Pythone serpente per totum terrarum orbem persecuta sit, donec errando ad sororem Asteriam in insulam Ortygiam pervenit, a qua suscepta est, ibique Dianam peperit, quæ e vestigio obstetricis officium in nascituro fratre matri præstitit, & Apollinem nascentem suscepit, qui adultus mox Pythonem interfecit, & petentibus cœpit dare responsa. Deinceps hæc insula Delos vocari cœpit, quod cum antea aquis mersa fuisset, subito Jovis jussu conspicua fuerit reddita. Nam δηλοῦν Græci dicunt, quod nos *ostendere*. Dicta etiam est Latonia, quod in ea Latona enixa sit. Fabulantur etiam, cum Latona per Lyciam Apollinem & Dianam adhuc infantes ferret, & ad lacum quendam siti laborans accessisset, rusticos quosdam aquam turbavisse, Latonam rusticis interitum precatam esse, rusticos in ranas versos lacum incolere cœpisse. *Cic. Verr. 3. c. 18. & lib. 3. de nat. Deor. c. 23. Hygin. fab. 14. Ovid. 6. Metam. v. 331. & sequentib.* &c. *Virg. 1. Æn. v. 506.* Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. *Catull. in carm. 34. ad Dian.* Latonæ laudes persequitur. ¶ *Latonas* in genit. sing. ut *Monetas*, *Familias*, &c. *Livius in Odyss.* apud *Priscian. l. 6. pag. 679.* Mercurius, cumque eo filius Latonas.

LATONIGENA, æ, m. & f. Latona genitus. *Ovid. Metam. 6. vers. 160.* Et date Latonæ, Latonigenisque duobus Cum prece tura pia. *h. e.* Apollini & Dianæ. Sic *Senec. in Agam. v. 320.* Latonigenæ dii.

LATONIUS, a, um, ad Latonam pertinens. *Virg. 3. Georg. v. 6.* Latonia Delos. *Id. Æn. 11. v. 557.* Latonia virgo. *h. e.* Diana. *Tibull. l. 3. el. 4. v. 29.* Latonia Luna. *Colum. lib. 10. v. 288.* Latonia Phœbe. *Stat. l. 1. Theb. v. 701.* Cynthus Latonius. *scil.* mons Deli, ubi Latona peperit. ¶ *Latonia*, absolute, est Diana. *Virg. 9. Æn. v. 405.* Astrorum decus, & nemorum Latonia custos. *& lib. 11. v. 534.* & has tristi Latonia voces Ore dabat. *Catull. carm. 34. ad Dian. v. 5.* O Latonia, maximi Magna progenies Jovis. Adde *Ovid. 1. Metam. v. 696. & Stat. 9. Theb. v. 679.*

LATOR, oris, m. qui fert, *portatore*: a sup. *latum* verbi *fero*. *Senec. de tranquill. c. 5.* Debet plus virium esse in latore, quam in onere. Al. leg. *vectore*. ¶ Accipitur & pro tabellario. *Sueton. in Calig. c. 44.* Magnificas Romam litteras misit, monitis sæpe latoribus, ut vehiculo, &c. Optimi Codices habent *speculatoribus*, pro *sæpe latoribus*. ¶ *Lator legis* est, qui legem vel instituit, vel promulgat. *Liv. l. 3. c. 31. sub fin.* Cum de legibus conveniret, de latore tantum discreparet. *& cap. 9.* Lator rogationis. *Cic. Catil. 4. c. 5.* Lator legis Semproniæ.

LATOUS, i, m. Apollo dictus est, Latonæ filius. *Horat. l. 1. od. 31. v. 18.* Frui paratis & valido mihi, Latoe, dones. Adde *Ovid. 6. Metam. v. 384.*

LATRABILIS, le, adject. ut Latrabilis vox, apud *Cæl. Aurel. Acut. l. 3. c. 11.* quæ latrare videtur.

LATRANS, antis. Pro cane, *Ovid. 8. Metam. v. 411.* Misit & Æsonides telum, quod casus ab illo Vertit in immeriti fatum latrantis. *& vers. 344. de apro.* obliquo latrantes dissipat ictu. *Phædr.* quoque eodem modo fortasse usurpat *in fin. l. 5. & Petron. in fragm. Tragur. c. 72. Burm.*

LATRATIUNCULA, æ, f. Est fragmentum *Afranii* apud *Non. c. 4. n. 89.* ubi hæc vox legi videtur. Sed cum nulla subsit sententia, alii reponunt *de ratiuncula*.

LATRATOR, oris, m. *abbajatore*, ὑλακτήρ, qui latrat. *Virg. 8. Æn. v. 698.* Et latrator Anubis. *Martial. l. 12. epigr. 1.* latratoresque Molossi. V. in *Venator* similia loca. ¶ Translate est rabula molestus, & maledicus. *Quintil. l. 12. c. 9. circa med.* Super omnia perit illa, quæ plurimum oratori & auctoritatis, & fidei affert, modestia, si a viro bono in rabulam latratoremque convertitur.

LATRATUS, a, um, particip. a latror. *Stat. 1. Achill. v. 451.* juxtaque Caphareus Latratum pelago tollens caput. *h. e.* fragora & quasi latratu fluctuum pulsatum, & circumsonum. *Martial. l. 4. epigr. 53.* Cui dat latratos obvia turba cibos. *h. e.* latratu petitos.

LATRATUS, us, m. *abbajamento*, ὑλαγμός, ὑλακή, vox canum, latrandi actus. *Plin. l. 8. c. 40.* Laniatu & latratu adactum, ut cogeretur fateri scelus. *Virg. 3. Georg. v. 411.* apros latratu turbabis agens. *Plin. loc. cit. a med.* Ingenti latratu intonuit. *Virg. 12. Æn. v. 751.* Venator cursu canis, & latratibus instat. *Colum. l. 7. c. 12.* Canis vasti latratus canorique. *Ovid. 7. Metam. v. 414.* implevit latratibus auras. *& lib. 7. v. 362.* latratu terrare agros. *& lib. 4. v. 450.* latratus edere.

LATRINA, æ, f. *bagno*, λουτρόν, ἀπόπατος, olim notabat balneum privatum, a *lavando*, quasi *lavatrina*, ut *tonstrina* a tondeo. *Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 131.* ¶ Alias locum notat, in quem saturi eunt, *cesso*, *camerotta*, *privata*. Qua significatione fortassis a latendo dicitur, quod in eam se se homines abdant, ne conspiciantur. Item locum in ædibus, in quem sordes confluunt, & differt a cloaca, quæ publica est. *Plaut. Curcul. 4. 4. 24.* Non pluris facio, quam ancillam meam, quæ latrinam lavit. Ubi *Lambinus* locum excrementorum, sed *Turnebus l. 21. c. 20.* privatum intelligit balneum. *Apul. l. 1. Metam. de homine lotio perfuso.* Apage te, fœtorem extremæ latrinæ. *& lib. 9.* Omnia prorsus ut in quandam cœnosam latrinam, in ejus animum confluxerant vitia. *Colum. l. 10. v. 85.* Immundis quæcumque vomit latrina cloacis.

LATRINUM, i, n. latrina, balneum. *Laber. & Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 131.*

LATRO, as, avi, atum, n. 1. *abbajare*, *latrare*, ὑλακτεῖν, proprium est canis, cum vocem edit, terrens & in aliquem impetum faciens: a sono, ob liquidam *r*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 20.* Si luce quoque canes latrent, cum deos salutatum aliqui venerint. *Horat. epod. 5. v. 57.* Senem adulterum Latrent Suburanæ canes. *Plin. l. 25. c. 10. a med.* Hanc habentes negant latrari a canibus. ¶ Impersonaliter *Ovid. 2. Trist. v. 459.* Scit, cui latretur, cum solus obambulat ipse. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c. 15.* Latrant jam quidam oratores, non loquuntur. *h. e.* aspere loquuntur, & suaviloquentia carent. ¶ Latrare aliquem, est maledicere. *Plaut. Pœn. 5. 4. 63.* Etiam me meæ latrant canes? *Al. leg.* in me. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 85.* si quis Opprobriis dignum latraverit improbus ipse. Al. leg. *laceraverit*, quod solum probat *Bentlei*. ¶ Sumitur & pro poscere. *Lucret. l. 2. v. 17.* nonne videre est, Nil aliud sibi naturam latrare, nisi ut, &c.? *Festus* quoque notat, *Ennium* latrare pro petere usurpasse. Hinc & stomachus *latrare* dicitur, cum est jejunus, & cibum poscit, veluti fame irritatus. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 17.* cum sale panis Latrantem stomachum bene leniet. ¶ Sæpe de mari dicitur, quod fluctus allidens ad litora & scopulos, fragorem edit. *Sil. l. 5. v. 396.* Ceu pater Oceanus exesa in viscera montis Contortum pelagus latrantibus ingerit undis. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 148.* Hinc latrat Gætula Thetis, Lilybæaque pulsat Brachia consurgens. *Id. in epithal. Pallad. & Celer. v. 61.* rubris quæ fluctibus insula latrat. *Sil. l. 3. v. 470. de amne.* Alpibus ortus, Avulsas ornos, & adesi fragmina montis Cum sonitu volvens, fertur latrantibus undis. In illo *Lucani l. 6. v. 66.* rabidum nescit latrare Pelorum, alluditur tum ad strepitum maris, tum ad Scyllæ fabulam, quam ibi esse ajunt, Candida succinctam latrantibus inguina monstris, ut est apud *Virg. Ecl. 6. v. 75.* ¶ Item de curis, & angore animi. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 13.* stat pectore demens Luctus, & admoto latrant præcordia tactu. *Id. 2. Theb. v. 338.* & magnas latrantia pectora curas. *Petron. in Satyr. c. 119.* labes tacitis concepta medullis, Intra membra furens curis latrantibus errat. *Enn.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 5. ad fin.* Animus cum pectore latrat. *h. e.* irascitur, & vociferatur. Al. leg. *in pectore*. ¶ *Latrare nubila*, apud *Stat. Theb. 1. v. 551.* potest habere speciem proverbii, ut apud nos, *abbajare alla Luna*. ¶ Prima syllaba perraro a Poetis corripitur. *Phædr. l. 5. fab. ult.* cui senex contra latrans. *Avien. in Arat. v. 283.* & cura latrantis Anubis. Hæc tamen observatio in derivatis, & compositis locum non habet.

LATRO, onis, m. Latrones primo fuere conducti satellites, & custodes corporis, *soldati di guardia del Principe*, σωματοφύλακες, qui regis latus custodiunt, ipsumque prodeuntem comitantur: quasi *laterones*: a *latus*, *eris*. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3.* Latrones dicti ab latere, qui circum latera erant regi, atque ad latera habebant ferrum, quos postea a stipatione stipatores appellarunt, & quia conducebantur mercede. Ab eo veteres Poetæ nonnunquam milites appellant latrones, *soldati pagati*, μισθωτοί. *Enn.* apud *Non. c. 4. n. 196.* Hæc effatus ubi, latrones dicta facessunt. *Festus*: Latrones, eos antiqui dicebant, qui conducti militabant, ἀπὸ τῆς λατρείας. *h. e.* a servitute. Al. leg. ἀπὸ τοῦ λάτρου, a stipe. *Serv. ad Virg. Æn. 12. v. 7.* Græci λατρεύειν dicunt obsequi & servire mercede. Unde latrones vocantur conducti milites. Moris autem erat, ut hos imperator & circa se haberet, & eos primos mitteret ad omne discrimen. *Plaut. Mil. 4. 1. 2.* Ad Seleucum regem misi parasitum meum, ut latrones, quos conduxi, hinc ad Seleucum duceret, qui ejus regnum tutarentur. ¶ Dicti sunt etiam *latrones* milites, qui nullo legitimo duce, suis auspiciis injustum bellum gerebant, incursionesque, & cetera hostilia faciebant, *masnade*. *Pompon. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 118.* Hostes hi sunt, qui nobis, aut quibus nos publice bellum decrevimus. ceteri latrones, aut prædones sunt. *masnadiero*. *Ulpian.*

Ulpian. lib. 49. tit. 15. leg. 24. A latronibus captus, servus latronum non est, nec postliminium est illi necessarium: ab hostibus captus, & servus est hostium, & postliminio statum recuperat pristinum. *Auct. de B. Hispan. c. 1.* Ut ex ejus pecunia latronum largitio fieret. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 109. extr.* Ut potius privatorum paucorum, & latronum consilio, quam regio susceptum bellum videretur. *& cap. 110.* Collecti ex prædonibus latronibusque Syriæ. Adde *Cicer. 2. Offic. c. 11.* & *Horat. epod. 4. extr.* ¶ Nunc, inquit *Festus sup. cit.* viarum obsessores dicuntur, *assassinè de strada, ladroni*, ὁδοιδόκοι: quod a latere adoriuntur, vel quod latenter insidiantur. Confirmat *Serv. loc. cit. Cic. pro Mil. c. 21.* Non semper viator a latrone: nonnunquam etiam latro a viatore occiditur. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 31.* Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones: Ut te ipsum serves, non expergisceris? *Juvenal. sat. 10. v. 22.* Cantabit vacuus coram latrone viator. ¶ Etiam venatores *latrones* dici possunt, quia quod hi cum hominibus, illi cum feris faciunt, *cacciatori*. *Virg. loc. cit. de leone.* fixumque latronis Impavidus frangit telum, & fremit ore cruento. ¶ *Phædr. l. & fab. 1. v. 4.* latronem vocat lupum, quia iosidiatur ovilibus. ¶ Denique *latrones* sunt iidem qui latrunculi, seu calculi lusorii, *scacchi*: de quibus V. in *Calculus*. *Ovid. 3. de ar. am. v. 357.* Cautaque non stulte latroόum prœlia ludat. *Martial. l. 7. epigr. 71.* Mandris, & vitreo latrone clausos. *Id. l. 14. distich. 20.* Insidiosorum si ludis bella latronum. ¶ De M. Porcio Latrone V. in *Latronianus*.

LATROCINALIS, le, *ladronesco*, ad latrones pertinens. *Apul. lib. 2. Metam.* Id omne latrocinalis invasit manus. *& lib. 4.* Capto noctis latrocinali momeoto, prorepit cavea, custodes gladio conficit. *Ammian. l. 27. c. 2.* Latrocinalia castra perrupit.

LATROCINALITER, latrocinando. *Martian. Capell. lib. 6. pag. 206.* Hercules Ionam Naulochi filiam obsidentem viam latrocinaliter interemit.

LATROCINATIO, onis, f. idem ac latrocioium. *Plin. l. 19. c. 4. a med.* Multitudinis innumeræ sæva latrocinatio.

LATROCINIUM, ii, n. militia latronum, qui corpus Principis custodiunt, ut in *Latro* dictum est. *Vetus Scriptor* apud *Non. c. 2. n. 508.* Qui apud regem in latrocinio fuisti, stipendium acceptitasti. ¶ Item eorum qui illegitimum bellum privata auctoritate collecta manu, nullo duce publice dato, movent, & incursiones, direptiones, ceteraque hostilia admittunt, ut itidem in *Latro* diximus: item eorum, qui vias obsident, palam aggrediuntur homines, spoliant, occidunt, *ladroneccio*, λῃστήριον. *Cic. Catil. 2. cap. 1.* Cum illum ex occultis insidiis in apertum latrocioium conjecimus. *Id. pro Dejot. c. 8.* Fines suos ab excursionibus hostium, & latrociniis tueri. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34.* In bello & latrociniis nati. *Tacit. Ann. 12. c. 17.* Catti latrocinia agitaotes. *Plin. l. 6. c. 28. sub fin.* In latrociniis degere. *Sallust. in Jug. c. 102.* Pugna latrocinio magis, quam prœlio similis. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 8.* Sublata Mysiæ latrocinia, cædes repressas. *& mox.* Oppidorum & fanorum furta & latrocinia esse depulsa. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 15.* In furto aut latrocinio comprehensi. ¶ De ipsis latronibus, ut *servitium* de servis. *Cicer. Catil. 1. c. 13.* Si ex tanto latrocinio iste unus tolletur. ¶ Dicitur & de piratica, *il corseggiare*. *Justin. l. 43. c. 3.* Latrocinio maris vitam tolerabant. *Vellej. l. 2. c. 73.* Latrociniis ac prædationibus infestatum mare. ¶ Translate est fraus, insidiæ, vis, violentia, *frode, violenza, prepotenza*. *Sallust. in Jug. c. 4.* Furtim & per latrocinia potius, quam boois artibus, ad imperia & honores niti. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 22.* Confitere, huc ea spe venisse, quod putares hic latrocinium, non judicium futurum. ¶ De ludo latrunculorum. *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 207.* Sive latrocinii sub imagine calculus ibit, Fac, pereat vitreo miles ab hoste tuus. *h. e.* sub imagine pugnæ. nam latrunculi dicti, quia instar parvorum militum prœlium ineunt.

LATROCINOR, aris, atus sum, dep. 1. *militare*, mercede conductus milito. V. *Latro*. *Plaut. Trin. 2. 4. 198.* Ibit latrocinatum aut in Asiam, aut in Ciliciam. *Id. Mil. 2. 6. 19.* An quia latrocinamini, arbitramini, quidvis licere facere vobis, verbero? *Id. in fragm.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3.* Qui regi latrocinatus annos decem Demetrio. ¶ Item latrocinium exercere, vias obsidendo, aggrediendo aperta vi homines, spoliando, occidendo, prædas agendo, *assassinare*, λῃστεύω. *Cic. Catil. 2. c. 7. sub fin.* Catilina latrocinantem se interfici mallet, quam exsulem vivere. *Id. pro Mil. cap. 7.* Nisi forte Appius viam munierit, ubi impune sui posteri latrocinarentur. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 32.* Liberam vagandi latrocinandique facultatem habere. ¶ Pro venari, *Plin. l. 9. c. 42.* Pastinaca latrocinatur ex occulto, transeuntes (*pisces*) radio figens. ¶ *Cels. in præfat. l. 1. a med.* Itaque demum mortui præcordia, & viscus omne in conspectum latrocinantis medici dari. *h. e.* vivorum corpora secantis.

LATRONIĀNUS, a, um, ad Latronem Oratorem pertinens. *Senec. l. 1. controv. 7. sub fin.* Latroniano colore usus est. *M. Porcius Latro*, genere Hispanus, carissimus M. Annæi Senecæ sodalis, ut ipse dicit *in præfat. l. 1. controv.* primus clari nominis professor, ut ait *Quintil. l. 10. c. 5. a med.* & clarus inter dicendi magistros, ut est apud *Plin. l. 20. c. 14. sub fin.* miris extollitur laudibus ab eodem *Senec. loc. cit.* Nihil enim, inquit, illo viro gravius, nihil suavius, nihil eloquentia sua dignius. V. ibi plura, & *in præfat. l. 4. & 5.* & alibi sæpe. Exstat ejus nomine declamatio contra Catilinam, quam tamen *Voss. de vit. serm. l. 3. c. 6.* non Latronis, sed alius non insulsi Rhetoris esse potat, qui posteriore tempore vixerit. Nam præter declinantis Latinitatis argumenta non una, legitor *cap. 2.* vox *coætaneus*, quæ auream Augusti ætatem, qua Latro floruit, minime sapit.

LATRUNCULARIUS, a, um, ad latrunculos, seu calculos pertinens, ut Latruncularia tabula, apud *Senec. ep. 117. ad fin.* *lo scacchiere*.

LATRUNCULATOR, oris, m. *giudice de' malefizj*, λῃστοδιώκτης, qui ad conquirendos, & persequeodos latrunculos a Principe mittitur. *Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. 61. extr.* Latrunculator de re pecuniaria judicare non potest.

LATRUNCULUS, i, m. *ladroncello*, diminutivum a *latro*, & ejusdem fere significationis. *Cic. de Provin. Consul. c. 7.* Res in Sardinia cum mastrucatis latrunculis a proprætore una cohorte auxiliaria gesta. *Ulpian. Dig. lib. 49. tit. 15. leg. 24.* Hostes sunt, quibus bellum publice populus R. decrevit, vel ipsi populo R. ceteri latrunculi, vel prædones appellantur. *Paul. lib. 39. tit. 5. leg. 35.* Si quis aliquem a latrunculis, vel hostibus eripuit. ¶ De eo, qui legitimus Imperator non est, *Vopisc. in Firmo, c. 2.* Cum ille diceret, Firmum latrunculum fuisse, non principem: contra ego, illum & purpura usum, & percussa moneta Augustum esse vocitatum. ¶ Calculus lusorius, *scacco* (V. *Calculus*,) sic dictus, quod est veluti parvus miles certans. *Senec. ep. 106. sub fin.* Latrunculis ludimus: in supervacuis subtilitas teritur.

LATUMIA. V. *Lautumiæ*.

LĀTUS, a, um, *portato*, particip. anom. verbi *fero*. *Cic. Phil. 2. c. 41.* Operta lectica latus est per oppidum. *Tacit. 14. Ann. c. penult.* Caput amputatum, latumque in urbem Poppæa vidit. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 32.* Latæ conditiones. *proposte*. *Cic. pro Sext. c. 16.* In legem per vim latam jurare noluerat. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 153.* Pœna lata. *decretata, imposta*. *Liv. l. 23. c. 14.* Latoque, ut solet, ad populum, ut equum ascendere liceret, &c. *portata parte*.

LĀTUS, a, um, *largo, ampio, spazioso*, εὐρύς, πλατύς, amplus, spatiosus: cui contrarium est angustus: a posteriore Græca voce allata, abjecta priore littera. *Cic. 6. Verr. c. 46.* Latum mare. *& cap. 53.* Lata via. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 22.* Latissimæ solitudines. *& lib. 2. c. 27.* Latissimum flumen. *Virg. 9. Æn. v. 725.* obnixus latis humeris. *spallacce*. & *12. Æn. v. 165.* hastilia lato ferro. *Id. l. 2. v. 482.* & ingentem lato dedit ore fenestram. *Plin. l. 36. c. 13. a med.* Latera pedum lata tricenum. *Colum. l. 2. c. 11.* Areas latas pedum denum facito. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 72.* Fossæ quindecim pedes latæ. *& cap. 19.* Palus non latior pedibus quinquaginta. *Pallad. in Januar. tit. 10.* Scrobes latæ pedibus duobus semis. *Juvenal. sat. 12. v. 58.* Coofisus ligno, digitis a morte remotus Quatuor; aut septem si sit latissima tæda. *per grosso ch' ella sia*. *Virg. 4. Georg. v. 94.* latamque trahens inglorius alvum. *gran pancia*. & *lib. 2. v. 468.* Lati fundi. *gran poderi*, latifundia. *Ovid. Metam. 1. v. 336.* Crescere in latum. *in larghezza*. *Colum. l. 1. c. 9.* Vineæ non sic altos, quemadmodum latos, & lacertosos viros exigunt. *membruti*. Sic *Tacit. 2. Ann. c. 21.* Latos Barbarorum artus fodere. Ubi *Davanzatus* vertit, *quelle membrona*. ¶ *Latum aurum*, apud Poetas interdum est multum aurum. *Virg. 5. Æn. v. 312.* pharetra, lato quam circumplectitur auro Balteus. *Ovid. Metam. 6. v. 567.* velamina auro fulgentia lato. *Juvenal. sat. 6. v. 481.* latum pictæ vestis considerat aurum. Adde *Pers. sat. 4. v. 44.* ¶ De lato clavo V. *Clavus*. ¶ Translate *Cic. Acad. 4. c. 41.* Erigimur, latiores fieri videmur, humana despicimus. *Senec. ep. 76. ad fin. de histrionib.* Cum, præsente populo, lati incesserunt & cothurnati; simul exierunt, excalceantur, & ad staturam suam redeunt. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 183.* Latus ut in circo spatiere. *Latum incedere*, his locis est subnixis alis, & ansatum (ut *Plaut.* loquitur *Pers. 2. 5. v. 6. & 7.*) superbe, & cum fastu ambulare, *caminar tronfio, e colle mani in fianco*. sic enim homo latior fieri videtur. Quo spectat illud *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 127.* Ingreditur late lato spectabilis auro. Nisi malis τὸ *late* ad *spectabilis* referre. Al. tamen apud *Cicer.* & *Senec.* reponunt *elatus*: apud *Horat.* vero *lætus*. ¶ Poetæ frequenter summis ducibus & heroibus magna membra tribuunt, & *latos humeros*, ut staturæ moles animi magnitudini virtutique bellicæ respondere videatur. Exempla habes apud *Virg. 5. Æn. v. 376. Stat. 1. Theb. v. 489. Val. Flacc. l. 2. v. 490.* & *Sil. l. 4. v. 417.* & *lib. 2. v. 454.* Hoc sensu *latum hostem* dixit *Id. Sil. l. 1. v. 499. de Annibale.* lato Murrus caligat in hoste. ¶ Refertur aliquando ad orationem. *Cic. de clar. Orat. c. 31. a med.* Ut Stoicorum adstrictior est oratio, aliquantoque contractior, quam aures populi requirunt; sic Academicorum liberior & latior, quam patitur consuetudo judiciorum & fori. *Quintil. l. 12. c. 10. ante med.* Æschines nonne his latior, & audentior, & excelsior? *h. e.* fusior, ornatior. *Id. l. 5. c. 14. sub fin.* Sermone lato ornatoque argumenta dicere. *Tacit. in fi. l. 1. Hist.* Genus orandi, ad implendas populi aures, latum & sonans. ¶ *Lata gloria*, quæ ad plures notitia diffunditur, & late pervagatur. *Plin. l. 4. ep. 12. extr.* Nescio quo pacto magis homines juvat lata gloria, quam magna. ¶ *Lata culpa* apud JCtos est magna culpa, & manifesta, ex nimia negligentia, id est non iotelligere, quod omnes iotelligunt, ut loquitur *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 213.* ideoque, teste *cod. lib. 11. tit. 6. leg. 1. ad fin.* dolo comparatur. *Id. lib. 43. tit. 25. leg. 8. ad fin.* In restitutionem venit dolus, & culpa lata dumtaxat. Sic *Id. lib. 26. tit. 7. leg. 6.* Solam latam negligentiam eos præstare debere. ¶ *Lata fuga*, est genus exsilii, interdictionem habentis omnium locorum, præter certum locum, ut docet *Martian. lib. 48. tit. 22. leg. 5.* ¶ *Lata interpretatio*, quæ plura complectitur, & ex æquo & bono fit. *Papinian. lib. 22. tit. 1. leg. 1.* Circa tutelæ restitutionem pro favore pupillorum latior interpretatio facta est.

LĂTUS, eris, n. *fianco, lato, costa, canto*, πλευρά, in corpore animalis est pars sinistra, & dextera inter ventrem & dorsum, ab armis, vel alis ad crura posteriora, vel femina: in corpore hominis a bra-

chiis

chiis ad genu: ducuntque a *latendo*, quia subauillis lateat. In altis cebus pars est inter frontem, & posticum. *Virg. Æn. 2. v. 51.* In latus, inque feri curvam compagibus alvum. *Id. Æn. 6. v. 53. de tauro.* latus oivsum molli fultus hyacintho. *Id. 2. Æn. v. 393.* lateriique accommodat ensem. *Cic. 3. Phil. c. 13.* A fronte, a tergo, a lateribus tenetur. *Id. pro Cluent. c. 62. sub fin.* Cecidisse ea equo dicitur, & latus offendisse vehementer. *Sueton. in Ner. c. 13.* Perductum in theatrum, juxta se latere dextro collocavit. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 5.* Latus unum castrorum ripis fluminis muniebat. *& lib. 5. c. 13.* Insula, cujus unum latus est contra Galliam. *& lib. 8. c. 8.* Ab utroque latere collis. *Virg. 1. Æn. v. 109.* tum prora avertit, & undis dat latus. *va alla banda.* *Horat. l. 1. od. 22. v. 19.* latus mundi. *parte, paese.* *Plin. l. 2. ep. 17. circa med.* Ex alio latere est cubiculum. *dall' altra parte.* *Hirt. de B. Alex. c. 28.* Tribus ex lateribus variis genere munitionibus tegebatur: unum latus erat adjectum flumini. *da tre parti*, &c. *Plin. l. 37. c. 2. circa med.* Crystallus sexangulis nascitur lateribus. *con sei faccie.* *Virg. 1. Æn. v. 85.* cuspide montem impulit in latus. *da una banda.* & *lib. 3. v. 581.* mutare latus. *voltarsi sull' altro fianco*, de jacente. *Cicer. 3. de Orat. c. 1.* Dolor lateris. *mal di punta, pleuritide*, πλευρῖτις. (Adde *Horat. l. 1. sat. 9. v. 32.* & *Cels. l. 2. c. 7. & 8.*) *Virg. 12. Æn. v. 507.* Excipere aliquem in latus. *colpirlo nel fianco.* & *lib. 10. v. 314.* gladio latus haurit apertum. *Cic. pro Ligar.* Cujus latus ille mucro petebat? *Ovid. 3. Metam. v. 187.* adstitit in latus obliquum. *si pose in fianco.* ¶ In exercitu sæpe locum habet. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 7.* Reliquos equites ad latera disponit. *& lib. 1. c. 25.* Ex itinere nostros latere aperto aggressi. *dal fianco scoperto.* & *lib. 3. c. ult.* Ne quis inermibus militibus ab latere impetus fieri posset. *per fianco.* ¶ Pertinet & ad gladiatores. Eorum enim sunt in pugna *tegere*, aut *præbere latus*, pro vario corporis habitu, quo cum adversario utuntur. Hinc translate *Tibull. l. 1. el. 4. v. 46.* Sæpe dabis nudum, vincat ut illa, latus. *Senec. in præfat. l. 4. Hist. nat.* Nec adulatoribus latus præbeas: artifices sunt ad captandum. *Flor. l. 3. c. 5.* Nudum imperii latus ostentabant procul Marius, Sulla, Sertorius. *Terent. Heaut. 4. 2. 5.* Triumpho, si licet me latere tecto abscedere. *h. e. evadere infortunium.* ¶ *Artifices lateris* apud *Ovid. 3. de ar. am. v. 351.* sunt qui alios saltandi arte instituunt, & movendi lateris, jactandique corporis rationem docent, *maestri di ballo.* ¶ In lateribus sunt vires, & robur, *forza, lena.* *Cic. de Senect. c. 9.* Neque enim ex te unquam es nobilitatus, sed ex lateribus & lacertis tuis. *& cap. 5. ad fin.* Cum legem Voconiam voce magna & bonis lateribus suasissem. *Quinctil. l. 9. c. 2. ante med.* Illa adhuc audaciora, & majorum, ut Cicero existimat, laterum. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 26.* forte latus. *Id. l. 2. od. 7. v. 18.* longa fessum militia. *Ovid. 3. Amor. el. 11. v. 14.* invalidum. *Quinctil. in fin. proœm. l. 1.* patiens laboris. *Plin. l. 2. ep. 11. circa med.* Ut sæpius admoneret, voci, laterique consulerem. Hinc nos de fesso & anhelo dicimus, *è batte il fianco.* ¶ Notat interdum stirpem, familiam, genus, *stirpe, ramo di parentela.* *Plin. l. 8. ep. 10.* Neque enim ardentius tu pronepotem, quam ego liberos cupio: quibus videor a meo, tuoque latere pronum ad honores iter, & non fobitas imagines relicturus. ¶ A JCtis dicitur de cognatione, quæ ex transverso procedit: ad differentiam ejus, quæ est inter ascendentes, & descendentes. *Paul. Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 10.* Sunt & ex lateribus cognati, ut fratres sororesque, &c. *Id. lib. 23. tit. 2. leg. ult.* Qui ex latere uxorem duxerit, quæ vetatur. *Stat. in præfat. l. 5. silv.* Latus omne divinæ domus semper demereri connitor. ¶ Sæpe significat conjunctionem amicitiæ & consuetudinis. Hinc *a latere alicujus esse* est semper cum aliquo versari, familiarem esse, ab aliquo nunquam discedere. *Liv. l. 24. c. 5. ad fin.* Avertit ab consciis in insontes indicium, ab latere tyranni. *degl' intrinsechi del tiranno.* *Curt. l. 3. c. 5. sub fin.* Cum ab latere pecunia sollicitaret hostis. Sic *Martial. l. 6. epigr. 68.* ille tuum, Castrice, dulce latus. *tuo dolce amico, tua cara conversazione.* ¶ Adjungere aliquem lateri filii, *Quinctil. l. 1. c. 2.* (*al. c. 3.*) h. e. custodem apponere, qui assiduus adhæreat. ¶ Adhærere lateri, *Liv. l. 39.* h. e. vicinum esse, imminere, instare, urgere. Ejus verba sunt *cap. 25. a med.* Procul abesse libertatis auctores Romanos: lateri adhærere gravem dominum prohibentem, &c. *esser loro al fianco.* ¶ *Tegere*, aut *claudere latus alicui*, aut *alicujus* dicitur, qui ad latus alicujus incedit, & quidem loco sinisteriore, aut certe exteriore, & minus honorato. honoratior enim est ad parietem, aut dexter: idque ideo, quia incedentis ad parietem latus alterum tectum est quodammodo, nudum alterum. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 16.* ne tamen illi Tu comes exterior, si postulet, ire recuses. Ut uti tegam spurco Damæ latus? *Juvenal. sat. 3. v. 131.* Divitis hic servi claudit latus ingenuorum Filius. Adde *Sueton. in Claud. c. 24. extr.* ¶ *Dare latus alicui*, idem fere quod *latus tegere*, apud *Senec. sub fin. l. ult. quæst. nat.* ¶ *Latus fodere.* V. *Fodio.* ¶ *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 13. sub fin.* Si quis a pupillo sine tutoris auctoritate emerit, ex uno latere constat contractus. nam qui emit obligatus est pupillo, pupillum sibi non obligat. *da una parte.* Sic *Id. lib. 3. tit. 5. leg. 5. ante med.* Nulla ex utroque latere nascitur actio.

LATUSCULUM, i, *n. fianchetto*, parvum latus. *Catull. ad Thallum, carm. 25. v. 10.* Ne laneum latusculum, natesque mullicellas Inusta turpiter tibi flagella conscribillent. *Lucret. l. 4. v. 316.* Quin etiam quæcumque latuscula sunt speculorum, &c.

LAVACRUM, cri, *n. bagno, lavacro*, λουτρόν, balneum, in quo quis lavare commode potest: a sup. *lavatum*, ut *involucrum* ab *involutum*. *Gell. l. 1. c. 2.* Lucorum umbræ ingentium, longis ambulacris & mollibus, ædium posticum refrigerantibus lavacris. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 410.* Assiduus ludis, avidus splendere lavacris. *Spartian. in Adrian. cap. 18.* Lavacra pro sexibus separavit. ¶ *Alcimus Avit. l. 5. v. 712. & lib. 6. v. 191.* item *Venantius Fortun. l. 5. carm. 5. v. 96.* qui penultimam corripuere, cave imiteris.

LAVANDRIA, um, *n.* supellex ad lavandum. Vox est *Laberii*, quæ inter obsoletas, & maculantes ex sordidiore vulgi usu, refertur a *Gell. l. 16. c. 7.*

LAVATIO, onis, f. *lavatura, lavamento*, λοῦσις, lavandi actus. *Cic. in frag.* apud *Colum. l. 12. c. 3.* Post quæ ad cibum conficiendum, vasa, ut assolent, constituebantur: inde quæ ad lavationem, quæ ad exornationem, &c. *Cels. l. 1. c. 3. a med.* Lavatio calida & pueris & senibus apta est. *Plin. l. 8. c. 45.* Boves lavatione calidæ aquæ traduntur pinguescere. Adde *Plaut. Mostell. 1. 3. 4.* ¶ Item supellex ad lavandum, instrumentum balneare, *arnesi da lavarsi.* *Cic. Fam. 9. ep. 5. extr.* Ante te certiorem faciam, ut lavatio parata sit. *Phædr. l. 4. fab. 4. v. 11.* Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem, Lavationem argenteam, &c. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 181. n. 2.* Balineum, & lavationem solo privato gratuitam in perpetuum dedit. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 26.* Mundo muliebri continentur specula, matulæ, vasa unguentaria, & si quæ similia dici possunt, ut lavatio, ciscus. *Al.* aliter leg. ¶ Item locus ad lavandum, *bagno.* *Vitruv. l. 5. c. 11.* In portico collocentur hæc membra: ephebeum in medio: sub dextro coriceum, deinde proxime conisterium: in versura porticus frigida lavatio, quam Græci λουτρὸν vocitant. *Alfen. Dig. lib. 19. tit. 2. leg. 30.* Posse cum balneatore ex conducto agere, ut pro portione temporis, quo lavationem non præstitisset, pecuniæ contributio fieret. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 444. n. 8.* Lavationem gratuitam municipibus, incolis, hospitibus dedit. Adde *pag. 473. n. 1.* & *pag. 181. n. 1.*

LAVATRINA, æ, f. prisca vox, quæ balneum privatum significabatur, ut *Varr. l. 8. de L. L. c. 41.* & *Non. c. 3. n. 131.* docent. Ab ea per syncopen *latrina* facta est. Sed & ipsa *lavatrina* pro *latrina*, h. e. pro loco domus, ubi sordes confluunt, adhibita fuit. *Varr. l. 4. de L. L. c. 25.* Trua, quæ a culina in lavatrinam aquam fundunt.

LAVATUS, a, um, *lavato*, lotus. Tribuitur *Plauto Pœn. 1. 2. 22.* & *Colum. l. 7. c. 2.* sed utrobique lectio est dubia.

LAUDABILIS, le, *lodevole*, qui laudari potest, dignus laudari, laudandus, αἰνετός. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 4.* Laudabile est, quod conficit honestam & præsentem, & sequentem commemorationem. *Cic. 1. Offic. c. 4. extr.* Honestum etiam si a nullo laudetur, natura est laudabile. *Id. de clar. Orat. in fin.* Vix singulis ætatibus binos oratores laudabiles extitisse. *Id. Parad. 1. sub fin.* Voluptas meliorem ne efficit, aut laudabiliorem virum? *Horat. in ar. Poet. v. 408.* Laudabile carmen. *Ovid. 5. Trist. el. 14. v. 35.* longo laudabilis ævo Penelopæa fides. ¶ Item in pretio habitos, optimus, *ottimo, prezioso, stimato.* *Plin. l. 11. c. 15. de melle.* Maxime laudabile est etiam omne rutilum: in æstimatu est e thymo, &c. *Id. l. 17. c. 4.* Nec fluminibus aggesta terra semper laudabilis. *Id. l. 14. c. 3.* Laudabilius vinum.

LAUDABILITAS, atis, f. *lodevolezza*, id, quo quis laudabilis est. In *Cod. Theodos.* est titulus, quo appellatur Comes metallorum. Sic enim ibi *lib. 10. tit. 19. leg. 3. Impp. Valentinian. & Valens.* Si qui sponte confluxerint, eos laudabilitas tua cogat exsolvere, &c.

LAUDABILITER, *lodevolmente, con lode*, ἐπαινετῶς, cum laude. *Cic. 5. Tuscul. c. 5.* Ad recte, honeste, laudabiliter, postremo ad bene vivendum satis ne est præsidii in virtute? *Inscript.* apud *Gruter. pag. 484. n. 6.* Honorem ædilitatis laudabiliter administravit. *Valer. Max. l. 5. c. 2. n. 2. extern.* In bonæ modum filiæ injuriam tulit, suam multo laudabilius. *Gell. l. 7. c. 3. ante med.* Judices conciliandos esse, ut propitiandos laudabiliter, ac placabiliter, & leniter existimationi, salutique ejus, qui apud eos accusatus est. *h. e.* adhibitis laudibus.

LAUDANDUS, a, um, *lodevole*, laudabilis, laudatus. *Ovid. 2. Trist. el. 9. v. 62.* istos, Ut non laudandos, sic tamen esse jocos. *Senec. in Herc. Furent. v. 1268.* Laudanda feci jussus: hoc unum meum est.

LAUDATE, *con lode*, laudabiliter. *Plin. l. 36. c. 6.* Regias domus laudatissime ebore adornans.

LAUDATIO, onis, f. *lode, panegirico, encomio*, αἶνος, ἐγκώμιον, laudantis oratio, commendatio. *Cic. Fam. 15. ep. 6.* Quam lauream cum tua laudatione conferrem? *Id. pro Cæl. c. 2.* Lectissimos viros cum legationis ad hoc judicium, & cum gravissima atque ornatissima laudatione miserunt. *Id. 2. Fin. c. ult.* Lege laudationes eorum, qui sunt ab Homero laudati, &c. *Sen. ep. 102.* Aliud est laus, aliud laudatio. Hæc & vocem exigit. Itaque nemo dicit laudem funebrem, sed laudationem, cujus officium oratione constat. Cum dicimus aliquem laude dignum, non verba illi benigna hominum, sed judicia promittimus. Hæc *Seneca.* Porro sæpe *laudatio* dicitur de laudatione funebri, *orazion funebre.* *Liv. l. 5. c. 50.* Matronis honos additus, ut earum sicut virorum, post mortem *solemnis laudatio* esset. *Cic. pro Mil. c. 13.* Cadaver Clodii spoliatum imaginibus, exsequiis, pompa, laudatione, &c. *Id. de Senect. c. 4.* Est in manibus laudatio, quam cum legimus, &c. ¶ Item de laudatione judiciali, de qua est locus *Cicer.* modo allatus *pro Cæl.* V. *Laudator.*

LAUDATIVUS, a, um, ἐγκωμιαστικός, laudans, laudationi accommodatus. Unde *Laudativum genus* orationis a Rhetoribus dicitur Demonstrativum. *Quinctil. l. 2. c. 15. circa med.* Laudativam totam, quæ est pars Rhetorices tertia. *Id. l. 3. c. 4. a med.* Est unum genus, quo laus & vituperatio continetur: sed est appellatum a meliore

liore parte laudativum: idem alii demonstrativum vocant. utrumque nomen ea Græco creditur fluxisse. nam & ἐγκωμιαστικὸν, & ἐπιδεικτικὸν dicunt.

LAUDATOR, oris, m. *lodatore*, *panegirista*, ἐπαινέτης, ἐγκωμιαστὴς, qui laudat, testis innocentiæ, vel virtutis alicujus. *Cic. post redit. ad Quir. c. 6. extr.* Qui rerum mearum gestarum laudatores fuerunt. *Id. Attic. l. 6. ep. 2. a med.* Laudator integritatis & elegantiæ. *Horat. de ar. Poet. v. 433.* Derisor vero plus laudatore movetur. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 33.* Hæc nobis formæ, te laudatore, superbæ, Contingit merces? *Plin. l. 2. ep. 1.* Laudatus est a consule Cornelio Tacito. Nam hic supremus felicitati ejus cumulus accessit, laudator eloquentissimus. *Liv. l. 2. c. 47. sub fin.* Funere deinde duo, collegæ fratrisque, ducit: idem in utroque laudator. *h. e.* funebrem laudationem utriusque habuit. ¶ In caussis judicialibus *laudatores* aderant reo (præter advocatos, & patronos) testes innocentiæ, & commendatores. *Cic. pro Balb. c. 18.* Proferam testes, proferam legatos, excitabo laudatores, quos ad hoc judicium summos homines ac nobilissimos, deprecatores hujus periculi missos videtis. *Id. Verr. 7. c. 22.* In judiciis qui decem laudatores dare non potest, honestius est ei nullum dare. Hinc *laudatores judiciales* apud *Sueton. in Aug. c. 56. ad fin.* & *Cic. Fam. l. 1. ep. 9.* ubi de Vatinio agit.

LAUDATORIUS, a, um, laudativus. *Fulgent. l. 1. Mythol. post init.* Illa exhilarata versiculis, laudatorio palmulæ tactu meam mulsit cæsariem.

LAUDATRIX, icis, f. *lodatrice*, quæ laudat. *Cic. 3. Tuscul. c. 2.* Vitiorum laudatrix fama popularis. *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 126.* Laudatrix Venus est invidiosa mihi.

LAUDATUS, a, um, *lodato*, *lodevole*, ἐπαινετὸς, laudibus ornatus, laudabilis, spectatus, probatus. *Cic. 5. Fam. ep. 12. a med.* & *Tuscul. 4. c. 31. ad fin.* & *15. Fam. ep. 6.* Lætus sum, laudari me (inquit Hector, opinor apud Nævium) abs te, pater, laudato viro. Ea est enim profecto jucunda laus, quæ ab iis proficiscitur, qui ipsi in laude vixerunt. *Sallust. in Jug. c. 8.* Scipio donatum, atque laudatum magnifice pro concione Jugurtham in prætorium adduxit. *Tacit. 4. Ann. c. 57. extr.* Germanicus cunctos laudatus. *h. e.* a cunctis. *Plin. l. & cap. 22.* Herba laudata Eratostheni. *Cic. 1. de Orat. c. 3.* Laudatarum omnium artium procreatrix philosophia. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v. 35.* Excitat auditor studium: laudataque virtus Crescit, & immensum gloria calcar habet. *Plin. l. 2. c. 26.* Hipparchus nunquam satis laudatus. *Id. lib. 35. c. 11.* Inter pauca laudatus. ¶ Item qui in æstimatu est, optimus, eximius, pretiosus, *ottimo*, *pregiato*, *stimato*. *Ovid. 9. Metam. v. 715.* Inter Phæstiadas quæ laudatissima formæ Dote fuit virgo. *Plin. l. 12. c. 8.* Saccharon & Arabia fert, sed laudatius India. *Id. l. 11. c. 42.* Laudatissimus caseus. *Id. l. 20. c. 23.* Fœniculum pulmonibus & jocineribus laudatissimum. *h. e.* ad sanandos pulmonum, & jecoris morbos probatissimum. *Id. l. & cap. 22.* Olus laudatum in cibis. ¶ Pro nominatus, *nominato*, *citato*, *Imp. Alexand. lib. 5. Cod. tit. 44. leg. 2.* Qui laudatus per ea defendi debeat. Adde *lib. 8. tit. 45. leg. 7.* V. *Laudo*.

LAUDEA, vel Ludea, æ, f. idem ac laus. Quidam sic leg. apud *Plaut. Cistell. 1. 3. 53.* Parite laudeam, & lauream. Sed incerta admodum res est. *Isid.* quidem *l. 17. Orig. c. 7.* tradit, apud Antiquos *laudeam* dictum esse pro *lauream*: sed nullo exemplo confirmat.

LAUDICŒNUS, i, m. cœnipeta, qui cœnam laudat. *Plin. l. 2. ep. 14.* Inde jam non inurbane σοφοκλεῖς vocantur: iisdem Latinum nomen impositum est, laudicœni.

LAUDO, as, avi, atum, a. 1. *lodare*, αἰνέω, honorificis verbis prosequor, laudibus orno, laudem tribuo, commendo, extollo, effero. *Cic. 2. de Orat. c. 9.* Vituperare improbos asperius, laudare bonos ornatius. & *cap. 75.* Laudare & efferre aliquid. *Id. pro Sext. c. 34.* Approbare & laudare sententiam alicujus. *Id. Fam. 5. ep. 20. cir. med.* Quam rationem omnes non solum probant, sed etiam laudant. *Nep. in Attic. c. 9. extr.* Potius quid se facere par esset, intuebatur, quam quid alii laudaturi forent. *Cic. 3. de Legib. c. 1.* Laudare legem ipsam veris & propriis generis sui laudibus. *Id. 4. Phil. c. 3.* Exquisitissimis verbis laudare quempiam. *Id. pro Rosc. Amer. c. 12.* Satis pro dignitate laudare. *Id. de Senect. c. 1.* Nunquam satis laudari digna poterit philosophia. *Petron. in fragm. Tragur. c. 64. Burm.* Laudare effuse. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 209.* maligne. *Cic. sub init. l. 3. de Legib.* nimis valde. *Id. 1. de Offic. c. 18. ad fin.* ore pleniore. *Cato in proœm. R. R.* amplissime. *Cic. in Bruto, c. 73.* magnifice. *Sil. l. 4. v. 260.* Laudabat leti juvenem. *h. e.* ob letum. ἐγκωμίαζε τὸν θάνατον. Eodem modo locutus est *lib. 1. v. 395.* & *l. 5. v. 561.* ¶ Pertinet ad laudationem funeris, *far l'orazion funebre*. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 8. ad fin.* Serrani filii funus perluctuosum fuit. Laudavit pater scripto meo. *Id. pro Mur. cap. 36.* Quem cum supremo ejus die Maximus laudaret, &c. ¶ In illo *Virg. 2. Georg. v. 412.* laudato ingentia rura, Exiguum colito; *Turneb. l. 20. adversar. c. 14.* putat, *laudato* positum esse pro rejicito, vituperato: quod & Græcis ἐπαινεῖν eadem interdum ratione adhibeatur. Sed non est necesse ad insolentem significationem recurrere. *Servius*: Hoc etiam Cato ait in libris ad filium de Agricultura: quod ideo dictum est, quia majores, agros incultos *rura* dicebant, idest silvas & pascua: *agrum* vero, qui colebatur: ut intelligamus, Laudato ingentes silvas, colito agrum minorem: vel quod melius est, cum Virgilius præcipiat alternis cessare novales (*1. Georg. v. 71.*) hoc fieri non potest, nisi fuerint spatia majora terrarum. ita ut una parte cessante, alia coli possit. ¶ Est etiam *laudare*, probare, in pretio habere, optimum putare, *stimare*. *Plin. l. 29. c. 3. a med.* Ovum anguinum ad victorias litium mire laudatur. & *lib. 28. c. 10.* Apri cerebrum contra serpentes laudatur. ¶ Item nominatim appellare, citare, *nominare*, *citare*: præsertim cum de testibus sermo est: hoc enim cum citamus, non sine laude citare solemus. *Gell. l. 2. c. 6. a med.* Laudare significat prisca lingua, nominare appellareque. Sic in actionibus civilibus auctor laudari dicitur, quod est nominari. *Plaut. Capt. 2. 3. 66.* Idque ut scias, Jovem supremum testem laudo. *Cic. de clar. Orat. c. 11.* Quem rerum Romanarum auctorem laudare possum religiosissimum. Adde *lib. 3. de Orat. c. 18. sub fin.* & *cap. 49.* & *Festum*.

LAVER, eris, n. *sio*, herba, alio nomine sion, in aqua nascens, latiore folio, quam apium, pinguiore, & nigriore; copiosa semine, sapore nasturtii. Condita, & cocta torminibus medetur. *Plin. l. 26. c. 8.* & *lib. 22. c. 22.*

LAVERNA, æ, f. Πραξιδίκη, dea, in cujus tutela fures esse putabantur: a λαβεῖν, accepisse, quasi Laberna, β converso in v. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 60.* Labra movet, metuens audiri: pulcra Laverna, Da mihi fallere, da justum, sanctumque videri. *Novius* apud *Non. cap. 8. n. 6.* Per deam sanctam Lavernam, quæ cultrix quæstuis siet. ¶ Ponitur & pro fure ipso. *Auson. epist. 4. extr.* Hic est ille Theo poeta falsus, Bonorum mala carminum Laverna. Al. leg. *taberna*.

LAVERNALIS PORTA, una ex Portis urbis Romæ, ita dicta, quod ibi ara Lavernæ deæ fuerit. *Varr. l. 4. de L. L. c. 34.* & *Fest.* in *Lavernionas*.

LAVERNIO, onis, m. *ladro*, fur. *Festus*: Laverniones, fures antiqui dicebant, quod sub tutela deæ Lavernæ essent, in cujus luco obscuro abditoque soliti furta prædamque inter se luere.

LAVINIENSIS, se, ad Lavinium pertinens. V. vocem sequent. *Lavinienses* sunt ejus oppidi incolæ. *Varr. l. 3. R. R. c. 4. a med.*

LAVINIUS, & Lavinus, a, um, ad Lavinium pertinens, quod fuit oppidum Latii prope Ardeam, ab Ænea conditum, appellatumque nomine Laviniæ uxoris, filiæ Latini regis Laurentum & Amatæ. *Virg. 4. Æn. v. 236.* Lavinia respicit arva. & *lib. 1. v. 6.* & *Propert. l. 2. el. 25. v. 64.* Lavina litora. *Lucan. l. 9. v. 991.* Laviniæ sedes. *h. e.* Lavinium.

LAVITO, as, a. 1. frequentat. a *lavo*. V. in fin. vocis *Cerebrum*.

LAVO, as, & is, lavavi, & *sæpius* lavi, lavatum, & lautum, a. 1. & 3. *lavare*, λούω, νίπτω, πλύνω, abluo, aqua purgo: a priore Græca voce allata. *Cic. 2. de Orat. c. 60.* Manus lava, & cœna. *Id. 1. Offic. c. 35. extr.* Cum soceris generi non lavantur. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 1. extr.* Lavantur in fluminibus. *Horat. l. 4. od. 6. v. 26.* Phœbe, qui Xantho lavis amne crines. *Val. Flacc. l. 4. v. 269.* lavitur patriis ubi victor ad amnes. *Ovid. 4. Fast. v. 340.* sacerdos Almonis dominam, sacraque lavit aquis. & *Heroid. ep. ult. v. 177.* in umbroso cum velles fonte lavari. & *lib. 3. Fast. v. 12.* Sacra lavaturas mane petebat aquas. *Titinn.* apud *Non. c. 10. n. 2.* Manus lavite mulieres, & capita velate. *Pompon. ibid.* Jampridem volo latrinam lavi. *che si netti*. Sic *Cato R. R. c. 65.* Si inquinata erit, lavito. ¶ Sæpe cum de balneis sermo est, usurpatur activa voce pro passiva, sine casu, qui tamen facile subauditur. *Plaut. Truc. 1. 3. 1.* Pisces ego credo, qui usque dum vivunt, lavant, Minus diu lavere, quam hæc lavat Phronesium. & *1. 2. 95.* Opperire ibi: jam exibit, nam lavavit. *Terent. Andr. 3. 2. 48.* Ubi nos laverimus, si voles, lavato. & *Heaut. 4. 1. 42.* Ea lavatum dum it, servandum mihi dedit. Adde *Liv. l. 44. c. 6. Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 76.* & *Sueton. in Ner. c. 35.* & *in Tito, c. 8.* Affert quidem *Varr. l. 8. de L. L. c. 61.* discrimen inter *lavantur*, & *lavamur*, quod illud de toto corpore dicatur, hoc de corporis partibus; itaque illud ad balinei lavationem pertineat, hoc ad alias: sed contra sunt allata exempla. ¶ Est etiam madefacere, aspergere, *bagnare*. *Plaut. Pseud. 1. 2. 8.* Gestas tabellas tecum: eas lacrymis lavis. *Ovid. 7. Metam. v. 267.* Et quas Oceani refluum mare lavit arenas. *Lucret. l. 5. v. 948.* proluvie larga lavere humida saxa. *Virg. 10. Æn. v. 727.* lavit improba teter Ora cruor. *Val. Flacc. l. 4. v. 153.* ut misero lavet arma cerebro. Adde *Enn.* & *Varron.* apud *Non. c. 6. n. 106.* & *cap. 10. n. 2.* ¶ Translate *Horat. l. 3. od. 12. v. 2.* dulci mala vino lavere. *h. e.* abstergere, delere, tollere. *Terent. Phorm. 5. 7. 80.* Venias nunc precibus lautum peccatum tuum. *h. e.* ad purgandum, excusandum, deprecandum. ¶ Jocus videtur esse illud *Varron.* apud *Non. cit. cap. 10. n. 2.* Et Hymenæus, qui primo lavere alvum marsupio solet.

LAUREA, æ, f. *foglie d'alloro*, proprie de lauri foliis dicitur: sed & de ipsa arbore. *Plin. in fin. l. 15. de lauro.* Unius arborum Latina lingua nomen imponitur viris (ut *Laurea Tullius* Ciceronis libertus) unius folia distinguuntur appellatione. lauream enim vocamus. *Liv. l. 32. c. 1.* Lauream in puppi navis longæ enatam. *Horat. l. 2. od. 15. v. 9.* Tum spissa ramis laurea fervidos Excludet ictus. ¶ Pro corona ex lauro, *corona d'alloro*: quam gestare dicitur Apollo, cui laurus sacra est (V. *Daphne*) & eximii Poetæ. *Ovid. de remed. amor. v. 75.* Te precor, o vates, adsit tua laurea nobis, Carminis, & medicæ Phœbe repertor opis. *Id. 2. ex Pont. ep. 5. v. 67.* Thyrsus enim vobis, gestata est laurea nobis. *Horat. l. 4. od. 2. v. 9. de Pindaro.* Laurea donandus Apollinari. ¶ Etiam triumphantes lauream in capite gerebant, ut *Plin. c. ult. l. 15.* docet. Hinc sæpe de victoria dicitur, & gloria militari. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 67.* Præstat & exsulibus pacem tua laurea Cæsar. *Cic. l. 1. Offic. c. 22.* Cedant arma togæ, concedat laurea linguæ. *Id. Fam. 15. ep. 6.* Quem ego currum, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem? ¶ Translate *Plin. l. 7. c. 30. sub fin. de Cicerone.* Salve primus in toga triumphum, linguæque lauream merite. *h. e.* principatum eloquentiæ. ¶ Aliquando Imperatores triumpho abstinentes, id solum victoriæ signum populo R. ostendabant,

bant, quod lauream publice in Capitolium in finum Jovis ferebant. Sueton. in Domit. c. 6. De Cattis, Dacifque duplicem triumphum egit: de Sarmatis lauream modo Capitolino Jovi retulit. Adde in Ner. c. 13. & Plin. in Paneg. c. 8.

LAUREATUS, a, um, coronata, a cinto d' allora, δαφνηφόρος, laurea coronatus, vel ornatus. Sueton. in Aug. c. 58. Plebs laureata. Vitruv. l. 2. c. 8. a med. Naves laureatæ. Cic. pro Mur. c. ult. Imaginem parentis fui, quam paucis ante diebus laureatam in fua gratulatione confpexit, &c. Id. Attic. l. 7. ep. 10. Laureati lictores. Id. l. 1. de Divin. c. 28. Laureati fafces. Senec. de confol. ad Polyb. c. 35. Laureatæ fores. Liv. l. 45. c. 1. Laureatæ litteræ. Tacit. in Agric. c. 18. extr. Ne laureatis quidem gefta profecutus eft. fubaudi litteris, & V. Laurus. Plin. l. 18. c. 3. a med. Gaudens terra vomere laureato, & triumphali aratore.

LAURENS, entis, adject. a Laurento oppido, quod fuit in Latio verfus oram maris Tyrrheni, inter Ardeam, & oftia Tiberina, appellatumque vel a filva laurea, qua excifa exædificatum fuit, vel quod ibi laurus primum inventa eft. Notat autem non illud oppidum folum, fed & omnem circa regionem, quæ Aboriginum fuit. Virg. 5. Æn. v. 797. liceat Laurentem attingere Tibrim. & lib. 7. v. 661. Laurentia arva. & verf. 650. excepto Laurentis corpore Turni. & lib. 10. v. 706. Laurens ora. Plin. l. 2. ep. 17. Laurens meum. fubaudi rus, aut prædium. Ovid. 6. Faft. v. 60. Laurens populus. ¶ Laurentes, um, funt ejus oppidi, & circa regionis incolæ. Virg. 8. Æn. v. 537. Heu quantæ miferis cædes Laurentibus inftant! & lib. 12. v. 137. Laurentum, Troumque acies. ¶ pro Romanis, Sil. l. 3. v. 83. Et cineri juret patrio Laurentia bella. Id. l. 17. v. 282. Laurens præda. h. e. ab Annibale in Latio acta.

LAURENTALIA, um, n. feriæ in honorem Accæ Laurentiæ, cui facerdotes in Velabro facrificabant: quæ & Laurentinæ dictæ funt. Varr. l. 5. de L. L. c. 3. a med. V. Laralia.

LAURENTINUS, a, um, ad Laurentum oppidum pertinens, de quo V. in Laurent. Martial. l. 10. epigr. 37. Laurentinum litus. Plin. l. 2. ep. 17. Laurentinum meum. fubintellige prædium, feu rus, quod habeo in agro Laurente. Id. ibid. & Valer. Max. l. 8. c. 5. fub fin. Laurentina via. h. e. quæ Roma Laurentum ferebat. ¶ Laurentinæ feriæ funt ipfa Laurentalia. Varr. l. 5. de L. L. cap. 3. a med.

LAURENTIS, idis, adject. f. Laurentina, Laurens. Enn. apud Prifcian. l. 7. pag. 762. Putfch. Quos homines quondam Laurentis terra recepit.

LAURENTUM. V. in Laurens.

LAUREOLA, æ, f. corona d' alloro, diminut. a laurea, & pro corona triumphali capitur. Cic. l. 2. Fam. ep. 10. Velles enim, tantum modo ut haberem negotii, quod effet ad laureolam fatis. ¶ Laureolam in muftaceo quærere, eft ex re frivola infignem laudem captare, quia muftaceum conficere, exigui laboris, & nullius gloriæ eft. Cic. ad Attic. l. 5. ep. 20. ante med. Bibulus, credo, voluit appellatione hac inani nobis effe par: in eodem Amano cœpit laureolam in muftaceo quærere.

LAURETANUS, a, um. Lauretanus portus, in Etrufca ora, memoratur a Liv. l. 30. c. 39. ubi al. leg. Laurentinum, alii aliter.

LAURETUM, & Loretum, ti, n. laureto, δαφνών, locus lauris confitus. Varr. l. 4. de L. L. c. 32. & Plin. l. 15. in fin. Loretum in Aventino vocatur, ubi filva lauri fuit. ¶ Duplex fuit Romæ loretum, majus, & minus: uterque in regione decimatertia, ut eft apud P. Victor. de regionib. Urb. Romæ, & in veteri Infcript. apud Gruter. pag. 134. & 250. Porro loretum pro lauretum ea ratione dicitur, qua codex, coda, plodo, pro caudex, cauda, plaudo, &c.

LAUREUS, a, um, di lauro, δάφνινος, qui eft e lauro. Cato R. R. c. 76. Laurea folia. & cap. 31. Vectes laurei. Liv. l. 23. c. 11. Laurea corona. Ovid. 2. Trift. v. 172. ferta. Martial. l. 10. epigr. 92. Laureum nemus. Plin. l. 20. c. 13. a med. oleum. h. e. e baccis lauri, vel folio, vel folio fimul, & cortice baccarum, ut Id. l. 15. c. 7. docet. Id. ibid. c. 15. & Colum. l. 12. c. 10. Laurea pira. h. e. odorem lauri habentia, ut Plin. ibid. tradit. Id. l. 15. c. 25. cerafa. h. e. in lauro infita, non ingratæ amaritudinis. Putant effe, quæ apud nos marafche.

LAURICES, cum, m. fetus cuniculorum a matre exfecti, vel uberibus ablati, qui olim cum interaneis non repurgatis cocti gratiffimi in cibis habebantur. Vox eft Balearica. Plin. l. 8. c. 55.

LAURICOMUS, a, um, ornatus comas lauro, ut Montes lauricomi. Lucret. l. 6. v. 151. Lauricomos ut fi per montes fama vagetur.

LAURIFER, a, um, δαφνηφόρος, ferens laurum. Plin. l. 15. c. 30. Lauriferam tellurem illam ofculatus ex refponfo. Lucan. l. 5. v. 332. Lauriferos nullo comitetur vulnere currus. & lib. 8. v. 25. Laurifera juventa.

LAURIGER, a, um, laurifer, laureatus. Ovid. l. 3. de ar. am. v. 389. laurigero facrata palatia Phœbo. Propert. l. 4. el. 6. v. 54. Laurigera manus. Sil. l. 5. v. 412. Laurigeri avi. Martial. l. & epigr. 10. Laurigeri fafces. Id. l. 7. epigr. 5. Laurigera cufpis. h. e. hafta laureata.

LAURINUS, a, um, di lauro, δάφνινος, laureus. Plin. l. 12. c. 8. Laurinum folium. Id. l. 23. c. 4. Oleum laurinum. V. Laureus.

LAURIOTIS, is, f. λαυριῶτις, fpodos in argenti fornacibus: ita dicta ἀπὸ τοῦ Λαυρίου, qui Atticæ pagus fuit, ubi argenti metalla Athenienfibus aliquando fuerunt, ut Paufan. in Attic. tradit. Plin. l. 34. c. 13.

LAURIPOTENS, entis, epitheton Apollinis apud Martian. Capell. in carm. l. 1. pag. 10.

LAURONENSIS, fe, ad Lauronem pertinens, ut Lauronenfia vina, quæ laudat Plin. l. 14. c. 6. ad fin. Eft autem Lauro, vel Lauron oppidum Hifpaniæ Tarraconenfis, in regno Valentiæ. Flor. l. 2. c. 22. & lib. 4. c. 2.

LAURUS, i, f. lauro, allora, δάφνη, arbor perpetuo virens: cujus plura genera Plin. l. 15. c. ult. recenfet, ac defcribit. In fabulis eft arbor dilecta Phœbo propter Daphnen puellam ab eo adamatam, & in eam converfam. V. Daphne. In magno honore apud Romanos fuit, quod pluribus oftendit Plin. loc. cit. Ipfa, inquit, pacifera, ut quam prætendi, etiam inter armatos hoftes, quietis fit indicium. Romanis præcipue lætitiæ victoriarumque nuntia, additur litteris, & militum lanceis, pilifque: fafces imperatorum decorat (adde & navium proras in victoriæ fignum) ex his in gremio Jovis optimi maximique deponitur, quoties lætitiam nova victoria attulit. idque non ideo, quia perpetuo viret, nec quia pacifera eft, fed quia fpectatiffima in monte Parnaffo, ideoque etiam grata Apollini, affuetis eo dona mittere jam & Regibus Romanis, tefte L. Bruto: & quia manu fatarum fola fulmine non icitur. Ob quas caufas equidem crediderim, honorem ei habitum in triumphis, potius quam quia fuffimentum fit cædis hoftium, & purgatio, ut tradit Mafurius (item Feft. in Laureati) Tiberium principem, tonante cælo, coronari ea folitum ferunt, contra fulminum metus. Id. ibid. Laurus triumphis proprie dicatur, vel gratiffima domibus, janitrix Cæfarum, Pontificumque: fola & domos exornat, & ante limina excubat. Hæc Plin. quorum exempla non una habes in Laureatus. Præterea lauro utebantur in ominibus capiendis, fi nimirum in ignem conjecta crepitaret, boni; fi taceret, mali augurii fignum putantes. Hinc opinor præfcia venturi a Claudian. l. 2. de rapt. Prof. v. 109. appellatur. Tibull. l. 2. el. 5. v. 81. & fequentib. & Propert. l. 2. el. 21. v. 36. ¶ Ea item coronabantur in certis facris Flamines, ut eft apud Liv. l. 33. c. 11. & Ovid. 3. Faft. v. 137. Item imagines majorum domefticæ, in gratulatione folemni, cum quis honorem effet adeptus, ut ex Cic. pro Mur. c. ult. colligitur. Poetæ quoque & vates eam geftare dicebantur, ut qui Apollinis tutelæ affignati, & ab eo vim carminis accipientes. Horat. l. 2. od. 7. v. 19. Quin & ea vefci. Juvenal. fat. 7. v. 19. & Tibull. l. 2. el. 5. v. 63. quod vaticinandi fcientiam parere credebatur: item Martial. l. 5. epigr. 4. ad difcutiendam ebrietatem. ¶ Metonymice fumitur pro victoria. Plin. in Paneg. c. 14. & Stat. l. 4. filv. 1. v. 41. ¶ In quibufdam cafibus eft etiam quartæ declinationis. Dixerunt enim ab hac lauru, & lauruum tefte Charif. l. 1. pag. 110. Putfch. & Horat. l. 2. od. 7. v. 19. & laurus in primo, & quinto plurali legitur apud Poetas non femel, ut Tibull. l. 2. el. 5. v. 63. Sic Plin. loc. fup. cit. Nullum genus laurus in Corfica fuiffe. Dixi in quibufdam cafibus, quia laurui, & laurubus, vel lauribus, in utroque dativo non facile ufurpaverim: quod monet etiam Servius ad Æn. 10. v. 689.

LAUS, laudis, f. lode, ἔπαινος, commendatio, præconium, verba, quibus alicujus virtutem teftamur. Volunt effe vel a λάω, eloquor, vel a λαός, populus. Cic. 15. Fam. ep. 6. Ea eft profecto jucunda laus, quæ ab iis proficifcitur, qui ipfi in laude vixerunt. & lib. 9. ep. 14. Summis aliquem laudibus ad cælum efferre. & lib. 2. ep. 15. Divinis laudibus ornare aliquem. & Attic. l. 13. ep. 38. Habere laudes quotidianas & affiduas de aliquo. Id. 2. Offic. c. 13. in fin. Laude quempiam afficere. Id. 1. de Orat. c. 26. Omni laude cumulare. & 5. Fam. ep. 2. Summam alicui laudem tribuere. Id. pro Mur. c. 7. Illuftri laude celebrari. & Verr. 2. c. 17. Effe in laude & in gratia cum populo R. Id. pro Marcell. c. 2. Laudem confequi. Id. 2. Offic. c. 13. maximam ex re aliqua fibi parere. Virg. 12. Æn. v. 321. afferre cuipiam. Cic. 2. Phil. c. 11. Ornare quempiam fuis laudibus, & onerare alienis. Valer. Flacc. l. 5. v. 83. implere. Plin. l. 5. c. 1. & lib. 15. c. 8. celebrare. & lib. 25. c. 5. prædicare. & lib. 20. c. 3. ad fin. ferre. Horat. l. 1. ep. 17. v. 35. Principibus placuiffe viris, non ultima laus eft. Id. l. 2. fat. 3. v. 99. & Ovid. 5. Faft. v. 290. Hoc mihi eft laudi. Senec. in Herc. Oet. v. 1561. Laudis eft, purum tenuiffe ferrum. è cofa lodevole. Gell. l. 4. c. 9. ad fin. Hæc dicuntur in laudem. h. e. laudandi gratia, in lode. Cic. 5. Verr. c. 91. Neque ego hoc in tua laude pono: alia funt tua facta fumma laude digna. Id. 1. Tufcul. c. 2. Fabio laudi datum eft, quod pingeret. Id. 1. de Orat. c. 23. Tibi nunquam eloquentiæ majorem tribui laudem, quam humanitatis. Id. de clar. Orat. c. 13. Brevitas laus eft interdum in aliqua parte dicendi: in univerfa eloquentia laudem non habet. Virg. Ecl. 6. v. 6. Dicere alicujus laudes. Cic. pro Planc. c. 30. celebrare. & Ovid. 4. ex Pont. ep. 13. v. 23. laudes de Cæfare dixi. Stat. l. 8. Theb. v. 553. & Val. Flacc. l. 1. v. 105. longa laude canere aliquem. Plin. l. 7. c. 47. Supremæ laudes. orazion funebre. ¶ Metonymice dicitur de recte factis, & virtute, quia his laudem meremur. Cic. 2. Attic. epift. ult. Plena manu noftras laudes in aftra fuftulit. Id. l. 1. Offic. c. 11. ad fin. Vir abundans bellicis laudibus Cn. Pompeius. Virg. 1. Æn. v. 465. funt hic etiam fua præmia laudi. & lib. 5. v. 355. primam merui qui laude coronam. & lib. 9. v. 252. Quæ vobis, quæ digna, viri, pro laudibus iftis Præmia poffe rear folvi? Plin. in Paneg. c. 70. A laude aliquem deterrere. Adde Propert. l. 3. el. 1. v. 15. ¶ Laus dicendi, aut oratoria eft ipfa dicendi facultas, qua laudem adipifcimur. Cic. in Bruto, c. 7. Pericles cum floreret omni genere virtutis, hac tamen fuit laude clariffimus. ¶ Notat etiam æftimationem & pretium cujufpiam rei, quæ ad ufum aliquem optima habetur. pregio, ftima. Plin. l. 35. c. 12. ad fin. Cois amphoris laus maxima. Id. l. 22. c. 22. circa med. Peculiaris laus ejus, quod fatigato corpori fuccurrit. Id. l. 9. c. 41. Coccum Galatiæ in maxima laude eft. Id. l. 36. c. 22. a med. Creticæ cotes diu maximam laudem habuere. ¶ In genit. plurali laudium pro laudum dixit Sidon. carm. 23. v. 31. Hoc centefima eft laudium tuarum.

LAUSUS, us, m. planctus, ejulatus, lugubris lamentatio. Varr. apud Non.

Non. c. 1. n. 235. Funus exsequiati, cum lausu ad sepulcrum antiquo more silicernium confecimus. Alii leg. *plausu*. al. *exsequiati laute*. *Plaut. Truc.* 4. 2. 18. Thetis quoque lamentando lausum fecit filio. Al. leg. *lessum*, quod idem significat. Qui lausum defendunt, ducunt a Græco κλαῦσις, h. e. fletus, priore littera abjecta: & pro *lausus* etiam *losus* reperiri ajunt, ut pro *plaudo plodo*, &c.

LAUTE, adverb. *splendidamente, lautamente, sontuosamente*, λαμπρῶς, splendide, eleganter. *Plaut. Cas.* 4. 1. 10. Candide vestitus, laute exornatusque ambulat. *Terent. Adelph.* 5. 1. 2. Laute munus administrasti tuum. *Nepos in Chabr. c.* 3. Quod vivebat laute, & indulgebat sibi liberalius. *Sueton. in Calig. c.* 55. Quo lautius invitati exciperentur. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 1. Villa lautius ædificata. *Al. leg.* lotius. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 1. Mores & instituta vitæ, resque domesticas melius tueri, & lautius. ¶ Translate *Vetus Poeta* apud *Cicer. de Amic. c. penult.* Lautissime ludere aliquem. *Plaut. Mil.* 4. 4. 25. Militem lepide & facete & laute ludificari. *h. e.* ample, valde, insigniter. *Terent. Eun.* 3. 1. 37. Facete, lepide, laute, nihil supra. *h. e.* ornate: formula plaudentium. *Plaut. Mil.* 4. 2. 11. Loquitur laute, & minime sordide. *h. e.* ornate & amplis verbis, ac magnifice. *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Si quis obstiterit, qui putet, nos lautius fecisse, quam orationis severitas exigat. *h. e.* ornatiore & delicatiora dicendi stylo usos esse.

LAUTIA, orum, n. ξένια, exponuntur a *Festo*, epularum magnificentia (tametsi al. ibi leg. *lautitia*) a *Charis. l.* 1. *pag.* 21. supellex: rursus ab eodem *Festo* in *Dautia*, ea quæ dantur legatis hospitii gratia (V. *Xenium*) ab aliis verius utensilia, & peculenta ad lautiorem victum accommodata, quæ a Quæstoribus Romæ legatis exterarum nationum, quibuscum amicitia & societas esset, publice præbebantur, hospitii gratia: unde & hospitale jus vocantur a *Livio* ... Alii ducunt a lavatione (nempe a *lautus*) quia apud antiquos hæ elegantiæ, quæ nunc sunt, inquit *Festus*, non erant, & raro aliquis lavabat. Quare & *lotia* alicubi scriptum legimus, ut *lotus* pro *lautus*. Alii derivant a Græco δαίνυ a δίδωμι, do: unde & *dautia* olim dicta sunt, teste eodem *Festo*. Fortasse pænultima producenda est, quia *Plutarch. in quæst. Rom. n.* 43. λαύτια scribit. Proprius ejus usus apud unum fere *Livium* habetur, ut *lib.* 28. *c.* 39. *ad fin.* Locus inde, lautiaque legatis præberi jussa. & *lib.* 30. *c.* 17. *extr.* Legatis dona in singulos ne minus quinum millium æris, & vestimenta bina. Ad hoc ædes liberæ, loca, lautia legatis decreta. In veteri SCto quod Græce & Latine habetur apud *Grutr. pag.* 503. Munusque eis ex formula, locum, lautiaque Quæstorem Urb. eis locare, mittereque. Ξένιά τε αὐτοῖς κατὰ τὸ διάταγμα, τόπον, παροχήν τε τὸν ταμίαν τὸν κατὰ πόλιν τούτοις μισθῶσαι, &c. Rursus *Liv. l.* 45. *c.* 20. Consulti a M. Junio Patres, stantibus in comitio legatis, an locum, lautia, Senatumque darent, nullum hospitale jus in iis servandum censuerunt. Adde *lib.* 33. *c.* 24. *lib.* 35. *c.* 23. *lib.* 42. *c.* 26. & *lib.* 44. *c.* 16. In his *lautia præbere* est *spesare de quel del comune*. ¶ Translate *Apul. l.* 3. & 9. *Metam.* Mihi, ne rudimentum servitii perhorrescerem, novus dominus loca, ac lautia prolixe præbuit.

LAUTITIA, æ, f. *splendidezza, sontuosità, delicatezza, lusso*, πολυτέλεια, magnificentia, elegantia, & munditia in victu, & vestitu, & habitatione. sed in victu præcipue: a *lautus*, quia lautitiæ initium Romani a lavando, & balneis fuisse videtur, ut est apud *Fest. Sueton. in Cæs. c.* 46. Munditiarum lautitiarumque studiosissimus. *Id. in Aug. c.* 71. Lautitiarum invidiam facile refutavit, cum Alexandria capta, nihil sibi, præter unum murrhinum calicem retinuit, & vasa aurea conflavit omnia. *Plin. l.* 36. *c.* 6. Columnis utebantur in templis, nec lautitiæ causa. ¶ Quam late hoc verbum pateat, disce ex his *Senecæ* verbis *epist.* 114. *circa med.* Ubi luxuriam late felicitas fudit, cultus primum corporum esse diligentior incipit: deinde supellectili laboratur: deinde in ipsas domos impenditur cura, &c. deinde ad cœnas lautitia transfertur. & illi commendatio ex novitate, & soliti ordinis commutatione captatur, &c. Hæc *Senec.* Præcipuum tamen habet locum in apparatu, & pretio ciborum, ut dictum est, *squisitezza de' cibi, e de' conviti*. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 16. *sub fin.* Fama ad te de mea nova lautitia veniet. *Petron. in Satyr. c.* 21. Tres lecti strati erant, & reliquus lautitiarum apparatus splendidissime expositus. & *cap.* 34. Accuratissima lautitia. & *cap.* 32. Esse in lautitiis. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *a med.* Lautitiam Cleopatræ, apparatumque obtrectans Antonius. *Id. l.* 35. *c.* 12. *ad fin.* Tripatinium, inquit Fenestella, appellabatur summa cœnarum lautitia. *Senec. de brevit. vitæ, c.* 12. Elegantiæ, lautitiæque famam captare. ¶ *Lautitia farina* apud *Festum* est ex tritico aqua conspersa.

LAUTIUSCULUS, a, um, adject. diminut. aliquantum lautus. *Apul. l.* 7. *Metam.* Vestem lautiusculam proferunt.

LAUTULÆ, & Lautolæ, arum, f. Θερμαί, locus Romæ ad Janum geminum, ubi aquæ calidæ fuerunt, ut *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 30. docet. Fabulam addit *Servius ad Æn.* 8. *v.* 361. Cum Romani a Sabinis urgerentur fugientes, subita eruptione aquæ ferventis & ipsos a periculo liberatos, & hostes ab insequendo repressos fuisse: unde loco Lautulæ nomen factum. ¶ Extra urbem quoque *lautulæ* fuerunt, prope Anxur. *Liv. l.* 7. *c.* 39. & *lib.* 9. *c.* 23. Sic *Festus*: Lautulæ, locus extra urbem, quo loco quia aqua fluebat, lavandi usum exercebant.

LAUTUMARIUS, m. qui lautumias incolit. *Cic. in Pison. c.* 9. juxta codices antiquos, ut *Turnebus* monet *l.* 21. *Adversar. c.* 15. In vulgatis est *laternarius*. Ita vocat sodalem Catilinæ, quasi qui aliquando lautumiæ, sive carceris colonus fuisset.

LAUTUMIÆ, & Latomiæ, arum, f. *cava di pietre*, λατομίαι, a λᾶας, lapis, & τέμνω, seco, linguæ Siculorum locum significant, ubi cæduntur lapides, ut *Ascon.* docet *in Verr.* 3. *c.* 5. In eas, ut in ergastula, servi vincti compingebantur, ad opus faciendum. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 5. Vel in lautumiis, vel in pistrino mavelim ætatem agere, quam, &c. *Id. Capt.* 3. 5. 65. Inde ibis porro in latomias lapidarias. Ibi cum alii octonos lapides effodiunt; nisi quotidianus sesquiopus confeceris, sexcentoplago nomen indetur tibi. ¶ Speciatim ita dictus est carcer publicus Syracusis, quia totus e vivo lapide excisus erat. De eo *Cic. Verr. ult. c.* 27. Lautumias Syracusanas omnes audistis, plerique nostis: opus est ingens, magnificum, regum ac tyrannorum. totum est ex saxo in mirandam altitudinem depresso, & multorum operis penitus exciso. nihil tam clausum ad exitus, nihil tam septum undique, nihil tam tutum ad custodias nec fieri, nec cogitari potest. ¶ Inde transfertur ad carcerem quemvis, *prigione*. *Liv. l.* 32. *c.* 26. *sub fin.* Triumviri carceris lautumiarum intentiorem curam habere jussi. *Id. l.* 37. *c.* 3. Principes Ætolorum Romam deducti, & in lautumias conjecti sunt. Adde *lib.* 26. *c.* 27. & *lib.* 39. *c.* 44. Ubique autem alii leg. *latumiæ*, aut *latomiæ*. Sed prior scribendi ratio videtur Latinis usitatior, qui Siculum *latomiæ* in *lautumiæ* mutarunt. Inde enim est cujusdam Sabini jocus, apud *Senec. in excerpt. controvers. l.* 9. *n.* 4. *extr.* qui, cum reus rogaret, ut in lautumias transferretur, Non est, inquit, quod quemquam vestrum decipiat nomen lautumiæ: illa animo meo lauta res est. Apud *Fest.* est *latumiæ*, ita litterarum ordine postulante. *latomiæ* autem est a Græco λατομίαι, & a Siculis, ut dictum est, & *Varr.* docet *l.* 4. *de L. L. c.* 32. ubi & *latomia* singulari numero legitur.

LAUTUS, a, um, *lavato, netto*, mundus, lotus: a *lavo*, is. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 281. qui circum compita siccus Lautis mane senex manibus currebat. *Cic. pro Dejot. c.* 7. Cur te lautum voluit, cœnatum noluit occidere? *Plaut. Pers.* 1. 3. 10. & *Terent. Phorm.* 2. 2. 25. Lautum credo a balneis jam hic affuturum. *C. Gracch.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 3. Parum cito sibi balneas traditas esse, & parum lautas fuisse. *h. e.* parum instructas supellectili balnearia. *Acc.* apud *Non. c.* 4. *n.* 280. Vulnere tetro deformatum, suo sibi lautum sanguine tepido. *h. e.* adspersum, inquinatum. ¶ Quia vero initium deliciarum ab usu sæpe lavandi Romanis fuit, quem prisci illi, & rustici omnino nesciebant; factum est, ut *lautus* sumi cœperit pro nitido, eleganti, delicato, magnifico, sumptuoso, *lauto, sontuoso, delicato, splendido*, ἁβρός, πολυτελής. & tum de cetero cultu, tum præcipue de victu & conviviis dicitur. *Cic. in Pison. c.* 27. *ad fin.* Nihil apud hunc lautum, nihil elegans, nihil exquisitum. *Id.* 2. *de Orat. c.* 36. Lauta supellex. *Gell. l.* 2. *c.* 14. Lautus paratus. *Plin. l.* 16. *c.* 15. Acer crispius ad lautiora opera. *per lavori più delicati, o di spesa maggiore*. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 16. *ad fin.* Nec tamen eas cœnas quæro, ut magnæ reliquiæ fiant: quod erit, magnificum sit, & lautum. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 280. Lautum victum, & elegantem colere. *Catull. carm.* 47. *ad Port. & Socrat. v.* 5. Convivia lauta sumptuose facere. *Plin. l.* 9. *ep.* 17. & *Martial. l.* 12. *epigr.* 48. Lautissima cœna. *Stat. l.* 2. *silv. ult. v.* 30. Epulæ lautiores. *Plin. l.* 14. *c.* 13. Lautissima apud priscos vina erant, myrrhæ odore condita. *Id. l.* 18. *c.* 12. Fabæ radix perquam lauta incolarum cibis. ¶ Item pro copioso, amplo, divite, *ricco, copioso*. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 14. Lautum & copiosum patrimonium. *Id. Fam.* 13. *ep.* 32. Civitas Halesina tam lauta, quam nobilis. *Terent. Heaut.* 4. 5. 50 Omnes te in lauta & bene aucta parte putant. *Plin. l.* 8. *c.* 45. *ad fin.* Hinc victimæ opimæ, & lautissima deorum placatio. *sontuosissima*. ¶ *Lautus* etiam dicitur, qui laute vivit, splendidus est, deliciis & sumptuoso victu cultuque utitur, *delicato, che si tratta bene*. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 14. Valde jam lautus es, qui graveris litteras ad me dare. *Nep. in Attic. c.* 13. Cum in primis lautus esset eques Romanus, & liberaliter homines invitaret. *Cic. Attic. l.* 13. *ep. ult.* Libertis minus lautis, servisque nihil defuit. nam lautiores eleganter accepti. *Afran.* apud *Non. loc. cit.* Lautus conviva. *Martial. l.* 13. *epigr.* 7. Lautorum cœnæ. *Cic.* 3. *Verr. c.* 6. Homines lauti & urbani. *Plaut. Pæn.* 5. 4. 27. Est lepida, & lauta. *di buon gusto*. Et cum infinito *Pers. sat.* 6. *v.* 23. rhombos libertis ponere lautus. ¶ Lautæ Carinæ dicuntur a *Virg.* 8. *Æn. v.* 361. propter elegantiam & lautitiam ædificiorum. V. *Serv.* alias hujus appositi rationes afferentem. ¶ Translate *Cic.* 2. *Offic. c.* 15. Beneficentiæ ac liberalitatis est ratio duplex. nam aut opera benigne fit indigentibus, aut pecunia. facilior est hæc posterior, locupleti præsertim: sed illa lautior ac splendidior, & viro forti claroque dignior. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *circa med.* Omnium hortensiorum lautissima cura asparagis. *h. e.* maxime exquisita, diligens, & quasi delicata. Nam lauti conquirendis cibis intentissimi sunt. *Cic. l.* 6. *Attic. ep.* 1. *circa med.* Lautum negotium. *h. e.* splendidum, illustre, magnificum. ¶ *Inachis lauta* dicitur ab *Ovid.* 1. *Fast. v.* 454. quia in ejus sacris jecur anseris adhibebatur, qui erat lautiorum mensarum cibus, quod observat *Voss. l.* 4. *Institut. Orator. c.* 13. §. 8. V. *Anser*. ¶ In illo *Lucil.* Malis necesse est lautum (*esse eum, qui*) e mensa pure capturus cibum: *Non. cap.* 4. *n.* 280. pro nudo, & carente accipit.

LAX, fraus: unde lacit, in fraudem inducit. *Fest.* in *Lacit*.

LAXAMENTUM, ti, n. *dilatazione, spazio, allargamento, sfogo*, spatium, ἄνεσις, εὐρύχωρία, laxitas, dilatatio. *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. *ad fin.* Alii removentes parietes ædis efficiunt amplum laxamentum cellæ. *Id. l.* 5. *c.* 9. Choragia laxamentum habeant, ad chorum parandum, uti sunt porticus Pompejanæ. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 18. Nec ventum tenet ulla compages. solvit enim quodcumque vinculum, infususque per minima laxamentum sibi parat. *si fa largo*. ¶ *Laxamentum ventris*, cum laxantur intestina, & retrimenta non continent. *Macrob. Saturn.* 7. *c.* 21. *sub fin.* Laxamentum ventris comitatur

tur timorem. ¶ Translate est interruptio, & remissio laboris, operis, curæ, qua relaxatur animus, spatiumque habet colligendi se, & recreandi, *respiro, campo, spazio*. *Trebon. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 16. *a med.* Nactus in navigatione pusillum laxamenti, concinnavi tibi munusculum ex instituto meo. *Gell. l.* 5. *c.* 1. Laxamentum atque otium prolixe laudandi non habet. *Justin. l.* 41. *c.* 5. Dato laxamento regnum Parthicum format. *Liv. in fin. cap.* 38. *l.* 7. Eo laxamento cogitationibus dato, quievit in præsentia seditio. *Id. l.* 9. *c.* 41. *circa med.* Legati ad consulem missi, ut si quid laxamenti a bello Samnitium esset, in Umbriam exercitum duceret. *Id. l.* 22. *c.* 37. *a med.* Ut & hostes in terra sua bellum haberent, minusque laxamenti daretur iis ad auxilia Annibali submittenda. ¶ Item remissio severitatis, juris, aut hujusmodi, ἄφεσις, *rallentamento*. *Cic. pro Cluent. c.* 33. Non modo causæ, sed ne legi quidem quidquam per tribunum laxamenti datum est. Adde *Liv. l.* 2. *c.* 3. & 24.

LAXATIO, onis, f. *spazio*, ἀνευρυσμός, actus laxandi, spatium interjectum. *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. Trabes ita sint compactæ, ut compactura duorum digitorum habeat laxationem.

LAXATIVUS, a, um, *lassativo*, χαλαστικός, qui ad solvendum & laxandum pertinet, ut Laxativa cataplasmata, *Cæl. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 3.

LAXATUS, a, um, *aperto, allargato*, ἀνειμένος, laxus factus, apertus, dilatatus. *Liv. l.* 21. *c.* 32. *sub fin.* & *Petron. in Satyr. c.* 112. Ubi degressos tumulis montanos, laxatasque sensit custodias, raptim angustias evadit. *Plin. l.* 19. *c.* 1. *de lino*. Virgas maceratas indicio est membrana laxatior. *Virg. Æn.* 11. *v.* 150. Et via vix tandem voci laxata dolore est. *Ovid. in Halieut. v.* 27. laxata foramina retis. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 25. & *Sil. l.* 9. *v.* 364. Laxati ordines (*acies*) abrumpuntur. *Senec. in Oedip. v.* 582. Subito dehiscit terra, & immenso sinu laxata patuit. ¶ Item solutus, *sciolto*, λυθείς. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. *a med.* Qui jam vixerunt, & corpore laxati illum incolunt locum, quem vides. *Plin. l.* 10. *c.* 23. *de gruib.* Lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno, &c. *Cic. de Senect. c.* 3. Libidinum vinculis laxati. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 19. Laxati curis. ¶ *Laxata nox* apud *Sil. l.* 13. *v.* 550. est discussis tenebris illustrata, & veluti aperta. ¶ *Laxata pugna* apud *Liv. l.* 21. *c.* 59. est intermissa.

LAXE, *largamente*, εὐρύ, ἀνέτως, laxo spatio, late, ample, cui *anguste* opponitur. *Cic. pro Dom. c.* 44. Habitare laxe & magnifice voluit. *Plin. l.* 2. *c.* 97. *a med.* Vis sideris laxe grassantis. *Id. l.* 17. *c.* 15. *a med. de insitione*. Ne hiscat nimium rima, laxeque capiat, aut ne parum. *Id. l.* 13. *c.* 4. Laxe distans. *Id. l.* 33. *c.* 3. *ad fin.* Aurum laxius dilatatur. *Id. l.* 2. *c.* 16. Mercurii stella laxissime vagatur. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 10. *ad fin.* De numero pastorum alii angustius, alii laxius constituere solent. *h. e.* pauciores, aut plures. *Liv. l.* 28. *c.* 24. In hostico laxius rapto suetis vivere, arctiores in pace res erant. *h. e.* liberius, licentius. *Sallust. in Jug. c.* 92. Romanos, remoto metu, laxius licentiusque futuros. *h. e.* late dispersos, solutis ordinibus, & remissa disciplina. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 14. Si laxius volent proferre diem. *h. e.* longius, *portar più innanzi*. Al. leg. *latius*. ¶ Item remisse, non adducte. *Lucan. l.* 4. *v.* 450. medio suspendit vincula ponto, Et laxe fluitare sinit.

LAXITAS, atis, f. *ampiezza, capacità, larghezza*, εὐρυχωρία, amplitudo, latitudo, spatium: cui angustia opponitur. *Cic.* 1. *Offic. c.* 39. In domo clari hominis, in quam & hospites multi recipiendi, & admittenda hominum cujusquemodi multitudo, adhibenda est cura laxitatis. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 492. Laxitas loci. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *a med.* maris. & *in proœm. l.* 14. mundi. & *lib.* 8. *c.* 43. spatiosa. *Colum. l.* 4. *c.* 18. Vindemiatoribus hæ semitæ opportunam laxitatem præbent, per quam vel fructus, vel statumina portentur. *campo, e comodo*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 5. *ad fin.* Vallis cum quadam moderatione, & aeris laxitate submissa. *d' aria aperta*. ¶ Item remissio, languor. *Arnob. l.* 6. *pag.* 197. Liber membris cum mollibus fingitur, & liquoris seminei dissolutissimus laxitate.

LAXO, as, avi, atum, a. 1. *allargare, aprire*, εὐρύνω, χαλάω, latum facio, dilato, aperio. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *ad fin.* Ut forum laxaremus, & usque ad atrium Libertatis explicaremus. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 25. Manipulos laxare jussit, quo facilius gladiis uti possent. *Pers. sat.* 5. *v.* 110. Jam nunc adstringas, jam nunc granaria laxes. *Plin. l.* 21. *c.* 5. Lilium ab angustiis in latitudinem paulatim se laxans. *Id. l.* 32. *c.* 2. Laxare fores. & *ibid.* maculas retis. *Lucan. l.* 6. *v.* 270. effuso laxat tentoria campo. & *vers.* 567. ora. *Claudian. in Consul. Probi, & Olybr. v.* 74. laxare Alpes. *Virg.* 2. *Æn. v.* 259. pinea furtim Laxat claustra Sinon. *Id.* 2. *Georg. v.* 330. Zephyrique tepentibus auris Laxant arva sinus. *Id.* 6. *Æn. v.* 411. Inde alias animas, quæ per juga longa sedebant, Deturbat, laxatque foros. *sgombra*. *Plin. l.* 26. *c. ult. a med.* Hyssopum suffocationes laxat. *Id. l.* 8. *c.* 36. Laxare intestina. *h. e.* alvum ciere. *Id. l.* 19. *c.* 5. *circa med.* Laxare ructum. *h. e.* ciere, *promovere*. *Stat.* 12. *Theb. v.* 254. Solaque nigrantes laxabant astra tenebras. *h. e.* aliquantum minuebant. ¶ Est etiam solvere, *sciorre*: quia qui solvit, aperit. *Nep. in Pausan. c.* 4. Vincula epistolæ laxavit. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 3. *n.* 5. *extern.* Fidiculas laxavit, solvit equuleum. *Lucan. l.* 4. *v.* 632. Laxare nodos Herculeos. *Sil. l.* 11. *v.* 17. jugum. *h. e.* detrectando solvere, & abjicere. De bobus indomitis loquitur. Huc & illa pertinent, *Justin. l.* 42. *c.* 4. *ad fin.* Ubi dolor vocem laxaverat, nihil aliud, quam Pacorum vocabat. ¶ *Laxare ferrum* igne mollire, & extendere, *stendere, tirare*. *Stat.* 1. *Achill. v.* 429. ferrum laxatur ad usus Innumeros, quod rostra liget, quod muniat arma, Belligeros quod frenet equos, &c. ¶ Item remittere, quod contentum erat, relaxare, *rallentare*. *Plin. l.* 23. *c.* 8. *ad fin.* Oleum ad nervos laxandos utile est. *scil.* cum vitiose intenduntur, ut in opisthotono. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 73. Quam cito (me miserum!) laxantur corpora rugis. *scil.* laxante se cute ex macie, quæ, pleno corpore in juventa, intenta erat. *Virg.* 3. *Æn. v.* 266. excussosque jubet laxare rudentes. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 35. Laxare habenas. *Lucan. l.* 7. *v.* 125. frenos. ¶ *Laxare arcum* apud *Phædr. l.* 3. *fab.* 14. *v.* 11. & huc pertinere potest, quia & *tendere arcum* dicimus; & ad notionem primam, quia remisso nervo, cornua arcus aperiuntur, ac dilatantur. Hinc *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 130. nec semper Gnosius arcu Destinat, exempto sed laxat cornua nervo. ¶ Translate *laxare* est remittere, intermittere, *rallentare, intralasciare*: quia curis, ac labore animus intenditur. *Liv. l.* 6. *c.* 9. Ut oppidanis pugnando fessis laxaretur labor, & ipse spatium intrandi mœnia haberet. *Pers. sat.* 5. *v.* 44. Atque verecunda laxamus seria mensa. *Virg.* 9. *Æn. v.* 224. somno laxare curas. ¶ Item relaxare, indulgere. *Liv. l.* 9. *c.* 16. *a med.* Equites ausos ab eo petere, ut sibi pro re bene gesta laxaret aliquid laboris. *Gell. l.* 1. *c.* 3. *a med.* Laxare paulum, & remittere subtile examen justitiæ. ¶ Item levare, recreare, *sollevare, ricreare*. *Cic. in fin. l.* 3. *de Orat.* A contentione disputationis animos, curamque laxemus. *Id. in Bruto, c.* 93. *ad fin.* Laxare judicum animos, atque a severitate ad hilaritatem traducere. *Liv. l.* 32. *c.* 5. Laxare animum ab assiduis laboribus. *Senec. de tranquill. c. ult.* Cato vino laxabat animum curis publicis fatigatum. *Martial. l.* 4. *epigr.* 8. Et bonus ætherio laxatur nectare Cæsar. ¶ Item solvere. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. Dixerim, me plurima vincla tecum summæ conjunctionis optare: etsi sunt amoris arctissima: tantum abest, ut ego ex eo, quo adstricti sumus, laxari aliquid velim. *Virg.* 5. *Æn. v.* 857. quies laxaverat artus. *Petron. in Satyr. c.* 82. Si quid habueram virium perdidi, totoque corpore velut laxato, &c. *inlanguidito, indebolito*. Sic *Pers. Sat.* 3. *v.* 58. Stertis adhuc, laxumque caput compage soluta Oscitat hesternum dissutis undique malis. *Flor. l.* 2. *c.* 4. Alpina corpora, ut caluere pugna, statim in sudorem eunt, & laxantur. *s' indebolliscono*. ¶ Item liberare, eripere, *liberare, sciorre*. *Lucej. ad Cicer.* 5. *Fam. ep.* 14. *a med.* Ut istis te molestiis laxes. ¶ Item aperire, *manifestare*. *Stat. l.* 1. *Achill. v.* 508. Eja irrumpe deos, & fata latentia laxa. ¶ Item producere, *allungare*. *Quintil. sub fin. c.* 5. *l.* 10. Longiore dierum spatio laxabit dicendi necessitatem. *Senec. in Med. v.* 420. Laxare tempus fugæ. ¶ Item levare, *alleggerire, sgravare*. *Id. in Herc. Oet. v.* 787. Posuitque clavæ pondus, & pharetra graves laxavit humeros. ¶ *Laxare iram* est remittere, & sedare. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 831. armiferas laxare adsueverat iras. *Petron. in Satyr. c.* 108. Plures cruenti vulneribus referunt veluti ex prœlio pedem: nec tamen cujusquam ira laxatur. Sic *cap.* 82. Paulatim temeritate laxata. *h. e.* deposita. ¶ *Laxare annonam* est ciborum pretium minuere, cui contrarium est *arctare*. V. *Annona*.

LAXUS, a, um, *largo, ampio, spazioso*, εὐρύς, latus, spatiosus, amplus. De notatione nihil certi habemus. *Sallust.* apud *Non. c.* 4. *n.* 3. Socordius ire milites occepere, & laxiore agmine. *Virg.* 3. *Georg. v.* 166. laxos tenui de vimine circlos Cervici subnecte. & *lib.* 4. *v.* 247. Laxos in foribus suspendit aranea casses. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 171. nuces ferre sinu laxo. & *lib.* 1. *sat.* 3. *v.* 32. male laxus in pede calceus hæret. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 46. Laxa toga. *Senec. ep.* 88. *a med.* Laxum spatium. *Vellej. l.* 2. *c.* 81. Laxior domus. *Ovid.* 1. *amor. el.* 8. *v.* 77. Laxa janua. *aperta, spalancata*. & *lib.* 2. *el.* 15. *v.* 14. Laxus annulus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 126. Laxæ compages. *Martial. l.* 5. *epigr.* 80. Laxa cutis. *h. e.* laxata ex sudore, & meatus apertos habens. ¶ Item remissus, *rallentato*, ἀνειμένος. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 20. Qui jam contento, jam laxo fune laborat. *Ovid.* 3. *amor. el.* 4. *v.* 16. Laxa frena. *Virg.* 1. *Æn. v.* 67. Laxæ habenæ. ¶ *Laxus arcus* apud *Virg.* 11. *Æn. v.* 874. *Horat. l.* 3. *od.* 8. *v.* 23. & *Ovid. de remed. amor. v.* 702. & remissus intelligi potest, & latus diductusque, ut in *Laxo* diximus. ¶ Est etiam dilatatus, productus, longus, *lungo*. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 1. *a med.* Diem statuo satis laxam, quam ante si solverint, dico, me centesimas ducturum. *Plin. l.* 4. *ep.* 9. *a med.* Tempus sibi, & quidem laxius, postulavit. Adde *Procul. Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 113. ¶ Item amplus, magnus, multus. *Martial. l.* 2. *epigr.* 30. Et cujus laxas arca flagellat opes. ¶ Translate *Cic. de Amic. cap.* 13. Commodissimum est quam laxissimas habenas habere amicitiæ, quas vel adducas, cum velis, vel remittas. *h. e.* non est amicitia nimis arcte jungenda. *Sallust. in Jug. c.* 68. Milites in hibernis laxiore imperio, quam antea, habere. *più dolce, men severo, con disciplina men rigorosa*. *Liv. l.* 24. *c.* 8. Si bellum cum eo hoste haberemus, in quo negligentiæ laxior locus esset. *maggior campo, o libertà*. ¶ *Laxa annona*, *viveri a buon mercato*, cui opponitur *arcta*. V. *Annona*. ¶ *Laxa vox* est, quæ laxo ore fit, ut cum *a* pronuntiamus. *Gell. l.* 13. *c.* 20. Si dicas *Quem das finem* (apud *Virg.* 1. *Æn. v.* 245.) injucundum nescio quo pacto, & laxiorem vocis sonum feceris. ¶ Laxioribus verbis dicere aliquid, *Id. cap.* 1. *l.* 16. h. e. latius, & fusius rem explicantibus. ¶ *Laxum caput* apud *Pers. sat.* 3. *v.* 58. est solutum, somni plenum, & languidum. V. *Laxo*.

L E

LEA, æ, f. *lionessa*, idem quod leæna: sed non æque usitatum, & fere Poeticum. *Varr. in frag.* apud *Philargyr. ad ecl. Virg.* 2. *v.* 63. Sicut nocet panthera, & lea. *Lucret. l.* 5. *v.* 1317. Irritata leæ jaciebant corpora saltu. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 176. Audet & hirsutas cominus ire leas. *Id.* 14. *Metam. v.* 255. mixtæque lupis ursæque, leæque,

lezque. *Id.* 4. *Fast.* v. 102. Lea sæva. Adde *lib.* 4. *Trist. el.* 7. v. 14. & *Senec. in Agam.* v. 740. ¶ In aliis casibus non facile usurpaverim.

LEÆNA, æ, f. *lionessa*, λέαινα, leo fœmina. *Cic. in fragm. apud Philargyr. ad Virg. ecl.* 2. v. 63. Statuerunt æream leænam. *Gell. l.* 13. c. 7. Leænas inter omnem vitam semel parere, eoque partu nunquam edere plures, quam unum, Herodotus scriptum reliquit. *Plin. l.* 8. c. 16. Aristoteles tradit, leænam primo fetu parere quinque catulos, ac per annos singulos uno minus, ab uno sterilescere. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet.* v. 154. Quænam te genuit sola sub rupe leæna? (*De homine crudeli, & feris moribus.*) *Horat. l.* 3. *od.* 20. v. 2. Getulæ catulos leænæ. *Virg.* 3. *Georg.* v. 245. & *Val. Flacc. l.* 6. v. 148. leæna sæva. & *lib.* 4. *Georg.* v. 408. fulva. & *Ecl.* 2. v. 63. torva. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 371. Libica. & *vers.* 177. feta. & *lib.* 13. *Metam.* v. 547. Utque furit catulo lactente orbata leæna. (*De ira vehementissima.*) Adde *Tibull. l.* 3. *el.* 4. v. 90. & *eleg.* 6. v. 15. ¶ Veteres Grammatici apud *Philargyr. loc. cit.* hanc vocem negabant Latinam esse, quia ad significandum sexum *leo femina* dicebatur, ut *Plaut. in Vidul.* Nam audivi fœminam ego leonem semel parire. Sane *leæna* tota Græca est, potiusque *lea* dicendum esset: quod & *Isid.* adnotavit *l. Orig.* 12. c. 2. Verum contra hæc omnia stat usus.

LEANDER, & Leandrus, dri, m. Λέανδρος, juvenis nomen, ex Abydo Asiæ oppido in litore Hellesponti sito, qui cum Herus puellæ amore captus esset, quæ in oppositi litoris oppido Sesto habitabat, nocte ad eam transnabat. Quod ubi aliquoties non infeliciter accidisset, jam audacior factus, cum mari tumido & impacato se se commisisset, vi ventorum fluctuumque victus, in Hellesponto submersus est. Fabulam hanc, aut fortassis historiam elegantissimo carmine apud Græcos prosequutus est *Musæus*, a quo *Ovid.* mutuatus est argumentum Epistolarum 18. & 19. Herus ad Leandrum, & Leandri ad Hero. Ubique autem primam producit syllabam. Sic *Martial. l.* 14. *epigr.* 181. Clamabat tumidis audax Leander in undis. ¶ Dicitur & *Leandros*. *Id. de spectac. epigr.* 25. Cum peteret dulces audax Leandrus amores.

LEANDRICUS, &

LEANDRIUS, a, um, adject. ad Leandrum pertinens, ut Hellespontus Leandrius, *h. e.* a Leandro natatus. *Sil. l.* 8. v. 622. Mille rates vidit Leandrius Hellespontus. *Fulgent. l.* 1. *Mythol. sub init.* Leandrici natatus.

LEARCHEUS, a, um, Λεάρχειος, ad Learchum pertinens. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 491. Mœsta Learcheas mater tumulaverat umbras.

LEARCHUS, i, m. Λέαρχος, Athamantis & Inus filius, quem pater furore correptus occidit. Quod cum vidisset Ino, arrepto Melicerta altero filio in mare se præcipitavit. Atque Ino, quidem in deam maris mutata est, quam Græci Leucotheam, Latini Matutam vocant, Melicertes autem in deum marinum, quem Græci Palæmona, Latini Portunum. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 479. & *sequentib. Hygin. fab.* 1. & 2.

LEBEDUS, i, f. Λέβεδος, urbs Asiæ minoris, in Ionia, in ora sinus Ionici, inter Teon ad Bor. & Colophonem ad Aust. Hic scenicorum histrionum collegium fuit, qui ludos, & certamina Libero Patri quotannis celebrabant. *Horat. l.* 1. *ep.* 11. v. 6. & *Plin. l.* 5. c. 29. *a med.*

LEBER olim pro *liber* a priscis scriptum fuit, teste *Quintil. l.* 1. c. 4. (*al. c.* 7.)

LEBES, ētis, m. *bacine, conca*, λέβης, pelvis, malluvium, vas æreum, in quod aqua, dum manus abluuntur, decidit, ut *Serv.* docet ad illud *Virg.* 3. *Æn.* v. 466. stipatque carinis ingens argentum, Dodonæosque lebetas. *Id. Æn.* 5. v. 266. Tertia dona facit, geminos ex ære lebetas. *Ovid. Heroid. ep.* 3. v. 31. Viginti fulvos operoso ex ære lebetas, Et tripodas septem. ¶ Dictus est a λείβω, fundo, quoniam in eum aqua funditur. Quod vero allatis locis in muneribus locum habet, facile intelligitur, non ullius ministerii vas fuisse. Hinc & conviviis inserviebat, cum manus ante cibum lavabant, ut colligitur ex *Ovid.* 12. *Met.* ubi narrat, orta inter epulas rixa inter Centauros & Lapithas, *vers.* 242. prima pocula pugna Missa volant, fragilesque cadi, curvique lebetes. ¶ *Isid. l.* 20. *Orig.* c. 8. culinæ vas esse ait, coquendis cibis aptum: & ita adhibetur ab *Homer. Il.* φ. &c. *Servius* quoque *loc. cit.* ollam æream exponit, & post pauca verba interjecta, quod allatum est, subdit.

LECHÆUM, i, n. & Lechææ, arum, f. Λέχαιον, & Λέχαι, opp. & navale Corinthiorum in Isthmo ad sinum Corinthiacum, Cenchreis altero oppido, & navali ad sinum Saronicum sitis, adversum. *Plin. l.* 4. *cap.* 4. Corinthiacus hinc, illinc Saronicus appellatur sinus: Lechææ hinc, Cenchreæ illinc, &c. *Stat. l.* 2. *silv.* 2. v. 34. Qualis si subeas Ephyres Baccheidos altum Culmen ab Inoo fert semita tecta Lechæo. *Id.* 2. *Theb.* v. 381. Curva Palæmonio secluditur unda Lechæo. *Propert. l.* 3. *el.* 20. v. 19. Deinde per Ionium vectus, cum fessa Lechæo Sedarit placida vela phaselus aqua, &c. ¶ Sunt qui contra rem se habere putant, ut Lechæum ad sinum Saronicum, Cenchreæ ad Corinthiacum sitæ sint. Quod si est, ut de aliis taceam, locus certe *Propertii* allatus intelligi non potest. ¶ Penultima in *Lechæo* corripi potest, si Græcæ diphthongi priorem exteras. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. v. 59. His parvus, Lechæ nisi vetarent, Inous freta miscuisset Isthmos. Al. aliter leg.

LECTARIUS, ii, m. *factor di letti*, κλινοποιός, qui lectos facit. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 956. n. 7. Hostilius L. L. Amphio faber lectarius.

LECTE, *con scelta*, λογάδην, eligendo. *Varr. l.* 5. *de L. L. cap.* 5. Ab lego lecte, lectissime. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 54. Uva lectius defertur in forum vinarium. Al. aliter leg. *Cic. in Orat. c.* 68. Optimis sententiis verbisque lectissime dicere.

LECTICA, æ, f. *lettiga*, κλινίδιον, φορεῖον, sella cum pulvinari & lectulo, qua ditiores cubantes, seu jacentes, servorum humeris vel duorum, ut tenuiores, vel quatuor, aut sex, aut octo, ut ditiores, ferebantur: primo quidem itineris causa extra Urbem, deinde paulatim etiam in ipsa Urbe, deliciarum causa. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 35. a *legendo* ducit, quod olim herbis & stramentis collectis sterneretur. Commodius tamen a *lectus*, i, duci videtur. Quæ de ejus usu, ac forma dici possunt, ex subjectis scriptorum locis apparent. *Cic. Verr.* 7. c. 11. Nam, ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica octophoro ferebatur, in qua pulvinus erat Melitensi rosa fartus. (Dicuntur Bithyni lecticæ inventores fuisse. *Vetus Juvenal. Scholiast. ad sat.* 1. v. 121. *Catull. carm.* 10. v. 14.) *Id. Phil.* 2. c. 24. Vehebatur in essedo tribunus plebis: lictores laureati antecedebant, inter quos aperta lectica, mima portabatur. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 10. Cum ille ignarus sui comitatus, repente aperuit lecticam, &c. *Juvenal. sat.* 3. v. 240. turba cedente vehetur Dives, & ingenti curret super ora Liburno, Atque obiter leget, aut scribet, vel dormiet intus. Namque facit somnum clausa lectica fenestra. *Sueton. in Aug. c.* 43. Accidit votivis Circensibus, ut correptus valetudine, lectica cubans, thensas deduceret. *Augustus* ipse apud *eund. ibid. c.* 82. Dum lectica ex regia domum redeo, panis unciam cum paucis acinis uvæ duracinæ comedi. *Suet. in Tib. c.* 27. Adulationes adeo aversatus est, ut neminem senatorem, aut officii, aut negotii causa ad lecticam suam admiserit. *Id. in Aug. c.* 35. Ipse jus dixit assidue: si parum corpore valeret, lectica pro tribunali collocata. *Id. in Cæs. c.* 43. Lecticarum usum, item conchyliatæ vestis, & margaritarum, nisi certis personis, & ætatibus, perque certos dies, ademit. *Id. in Domit. c.* 8. Probrosis feminis lecticæ usum ademit. *Petron. in Satyr. c.* 28. Lecticæ quempiam imponere. *Tacit. Ann.* 3. c. 14. & *lib.* 12. c. *ult.* Indere lecticæ. *Senec. ep.* 110. *ad fin.* Lectica formosis imposita calonibus. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 214. Lectica gestare aliquem. *Tacit. Ann.* 2. c. 2. Lecticæ gestamine uti. *Sulpic. ad Cicer.* 4. *Fam. ep.* 12. *a med.* Lectica deferri. *Catull. carm.* 10. v. 15. comparare homines ad lecticam. *h. e.* lecticarios. ¶ Cadavera lectica efferri solita, teste *Nep.* de quo V. in *Lecticula*, & *Sulpic. ad Cicer.* 4. *Fam. ep.* 12. & *Sueton. in Cæs. c.* 82. ¶ In militia quoque lecticæ usus fuit, teste *Liv.* de quo V. in *Lecticula*, item *Sueton. in Aug. c.* 91. & *Val. Max. l.* 2. c. 8. n. 2. ¶ De lectica lucubratoria V. in *Lecticula*. ¶ A sella quid differat, vide in *Sella*. ¶ A similitudine lecticas appellat *Plin. l.* 17. c. 14. in arboribus loca, unde rami e trunco exeunt, & planitiem quandam, & quasi sedem efficiunt.

LECTICARIOLA, æ, f. mulier quæ lecticariorum (id erat vilissimum servorum genus) amores sectatur, ut *ancillariolus*, qui ancillarum insanit amore. *Martial. l.* 12. *epigr.* 58. Ancillariolum tua te vocat uxor, & ipsa Lecticariola est: estis, Alauda, pares.

LECTICARIUS, ii, m. *portatore di lettiga*, κλινοφόρος, φορειοφόρος, qui lecticam defert. *Serv. Sulpic. ad Cicer.* 4. *Fam. ep.* 12. *a med.* Coactus sum in eadem illa lectica, qua ipse delatus eram, meisque lecticariis in urbem eum referre. Adde *Cicer. pro Rosc. Amer. c.* 46. & *Sueton. in Calig. c.* 58. ¶ Lecticariorum fuere *corpora*, ut & ceterorum artificum, nempe hominum infimæ plebis, aut libertorum, qui operam suam quibusvis, vel etiam certis dominis locabant. Hinc *P. Vict. de regionib. Urbis Romæ* in regione decimaquarta trans Tiberim bis ponit *castra lecticariorum*, h. e. certum locum, ubi parati multi stabant ad hujusmodi ministerium. V. *Castra*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 599. n. 11. Ti. Claudio Aug. lib. Tigrano ex corpore lecticariorum Cæsaris. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 897. n. 8. Faustus Ti. Claudi. German. lecticarius. In alia apud *Gruter. pag.* 600. n. 1. Decurio lecticariorum.

LECTICULA, æ, f. *lettighetta*, κλινίδιον, parva lectica. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 26. lecticula in curiam esse delatum. *Liv. l.* 24. c. 42. Scipio lecticula in aciem illatus. *Nep. in Attic. in fin.* Elatus est in lecticula, sine ulla pompa funeris. ¶ Lecticæ lucubratoriæ in ædibus fixæ, & stabiles, erant parvi lecti in angusta cella positi, in quibus cubantes lucubrabant. *Suet. in Aug. c.* 78. A cœna lucubratoriam se in lecticulam recipiebat: ibi, donec residua diurni actus conficeret, ad multam noctem permanebat. In lectum inde transgressus, &c. De his intelligendum & illud *Plin. l.* 3. *ep.* 5. Vita sua est sibi per nocturnam quietem, jacere in lectulo, compositum in habitum studentis, habere ante se scrinium, &c. & *Ovid.* 1. *Trist. el.* 11. v. 37. Non hæc in nostris, ut quondam scribimus hortis: Nec consuete meum lectule corpus habes. & *Senec. ep.* 72. Quædam sunt quæ possis & in cisio scribere: quædam lectum, & otium, & secretum desiderant. & *Pers. sat.* 1. v. 52. non quidquid denique lectis Scribitur in citreis. & denique *Juvenal. sat.* 7. v. 28. Qui facis in parva sublimia carmina cella. Simile est apud nos *lo studiolo*, & *la poltrona*. ¶ *Lecticula* de lecto conjugali, *lettucciuolo*, *Martial. l.* 10. *epigr.* 38. O quæ prœlia, quas utrinque pugnas Felix lecticula, & lucerna vidit!

LECTIO, onis, f. *lezione, lettura*, ἀνάγνωσις, actus legendi. *Cic.* 4. *Acad. c.* 2. Delectabatur mirifice lectione librorum. *Nep. in Attic. c.* 14. Neque unquam sine aliqua lectione apud eum cœnatum est. ¶ Aliquando est ipsum illud, quod legitur. Hinc *lectio Juris*, ipsa lex, verba Juris, *testo di legge*. *Ammian.* de malis JCtis loquens *l.* 30. c. 4. (*al. c.* 13.) Et si voluntate matrem tuam finxeris occidisse, multas tibi suffragari absolutiones lectiones reconditas pollicentur. & *ibid.* (*al. c.* 15. *extr.*) Ut pervulgati juris proferatur lectio vana, septem vendibiles introitus præparant. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 7. Lectio tamen docet, eo tempore solitos, &c. *Impp. Leo*, & *Anth. lib.* 6. *Cod. tit.* 61. *leg.* 5. Cum mulier diversis juris lectionibus, idem intelligi maritum & sponsum, niteretur probare.

¶ Est

¶ Est etiam *raccolta*, *συλλογή*, actus legendi, seu colligendi, collectio. *Colum. l. 2. c. 2. ante med.* Saxosum solum facile est expedire lectione lapidum. *Arnob. l. 5. pag. 173.* Cum illam (*Proserpinam*) per floream messem hue atque illuc lectionis cupiditas avocaret. ¶ Item electio, *scelta*, *αἵρεσις*. *Cic. 5. Phil. c. 6.* Illud ue, illam impuritatem cœni fecisse, ut hos judices legere auderet, quorum lectione duplex imprimeretur reipubl. dedecus. ¶ Lectio Senatus fiebat, stante republ. a Censoribus; ea mutata, fere ab Imperatoribus ipsis. In ea qui dignissimus visus esset, princeps Senatus pronuntiabatur; si qui indigni eo ordine essent, præteriebantur, eoque silentio ejecti e Senatu censebantur. *Liv. l. 9. c. 29.* Ob infamem atque invidiosam Senatus lectionem, verecundia victus collega, magistratu se abdicaverat. *Sueton. in Aug. c. 35.* Senatorum affluentem numerum ad modum pristinum redegit duabus lectionibus. Adde *Liv. l. 27. c. 11.*

LECTISTERNIATOR, oris, m. qui mensam ac lectulos discubitorios sternit. *Plaut. Pseud. 1. 2. 29.* Tu esto lectisterniator, tu argentum eluito.

LECTISTERNIUM, ii, n. *ἐπιτεθεῖν*, sacrificii genus, in quo diis in templis pulvinaria, sive lecti sternebantur, conviviumque iis apponebatur. Idem vocatum est *daps*, *aut epulum*, quia cibi apponebantur. Appositis epulis septem sacerdotes, qui dicti sunt *Epulones*, fruebantur. *Liv. l. 22. c. 10.* Curatum lectisternium, & per triduum habitum, decemviris sacrorum curantibus: sex pulvinaria in conspectu fuere, Jovi & Junoni unum, alterum Neptuno ac Minervæ, tertium Marti & Veneri, quartum Apollini ac Dianæ, quintum Vulcano ac Vestæ, sextum Mercurio ac Cereri. *Id. l. 5. c. 13.* Duumviri sacris faciundis, lectisternio tunc primum in urbe Romana facto, per dies octo Apollinem, Latonamque, & Dianam, Herculem, Mercurium, atque Neptunum, tribus, quam amplissime tum apparari poterat, stratis lectis, placavere. *Id. in fin. lib. 40.* In foris publicis, ubi lectisternium erat, deorum capita, quæ in lectis erant, averterunt se, lanaque cum integumentis, quæ Jovi opposita fuit, decidit: de mensa quoque oleas prægustasse mures, in prodigium versum est. *Id. l. 22. c. 1.* Ad ædem Saturni Romæ immolatum est, lectisterniumque imperatum (senatores straverunt) & convivium publicum, &c. *Id. l. 21. c. 62.* Lectisternium Ceres, ubi fortes attenuatæ erant, imperatum. Adde *lib. 7. c. 2.* & *lib. 42. c. 30.* & *lib. 29. c. 14.* ¶ Est etiam locus, ubi homines in templo sedere consueverunt, si *Servio* credimus *ad Æn. 12. v. 199.*

LECTITATUS, a, um, sæpe lectus. *Tacit. Ann. 14. c. 51.* Libros conquisitos lectitatosque, donec cum periculo parabantur.

LECTITO, as, avi, atum, a. 1. *leggere spesso*, *e assiduamente*, *ἐπαναγινώσκω*, sæpe lego, assidue & studiose percurro. *Cic. Fam. 9. ep. 25.* Pyrrhi te video libros lectitasse. *Id. Attic. l. 12. ep. 18.* Habeo nonnullos ex iis, quos nunc lectito, auctores, qui, &c. *Plin. l. 2. ep. 17. ante med.* Parieti armarium insertum est, quod non legendos libros, sed lectitandos capit. *h. e.* non multos, sed necessarios, *libri di maggior uso.* ¶ Est etiam sæpe colligo, *raccogliere*, *andare raccogliendo*. *Val. Max. l. 8. c. 8. n. 1.* Conchulas, & umbilicos in litore lectitasse. *Arnob. l. 5. pag. 183.* In nemore Hennensi quondam flores Proserpina lectitabat.

LECTIUNCULA, æ, f. *lezioncella*, diminut. brevis lectio. *Cic. 7. Fam. ep. 1.* Quin per eos dies matutina tempora lectiunculis consumpseris.

LECTO, as, avi, atum, a. 1. idem ac lectito, frequentativum. *Horat. lib. 1. sat. 6. ad fin.* aut ego lecto, Aut scripto, quod me tacitum juvet. *Bentlej.* vult *lecto*, & *scripto* esse ablativos participiorum, absolute positos, *h. e.* postquam legi, aut scripsi. Sic *Liv. l. 23. c. 14.* Lato ad populum, ut equum ascendere liceret. Adde *Tacit.* sæpe, & *Justin.* Quod si verum est, auferent, oportet, in perpetuum a Latio tum *lecto*, *as*, tum *scripto*, & inter barbara amandentur: quod tamen utrumque, ut Latinum agnoscitur a *Mar. Victorino l. 1. Grammat. pag. 2472. Putsch.* & se ipsum quoque satis analogia defendit.

LECTOR, oris, m. *lettore*, *ἀναγνώστης*, qui legit. *Cic. 5. Fam. ep. 12. ante med.* Nihil est aptius ad delectationem lectoris, quam fortunæ vicissitudines. *Nep. in Pelop. c. 1.* Mederi cum satietati, tum ignorantiæ lectorum. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 214.* qui se lectori credere malunt, Quam spectatoris fastidia ferre superbi. *h. e.* scripta sua legenda edere. *Ovid. in f. l. 4. Trist.* Jure tibi grates, candide lector, ago. *Virg. Ecl. 3. v. 85.* Pierides, vitulam lectori pascite vestro. ¶ Apud Romanos erant servi litterati (*anagnostæ* Græca appellatione, item *a studiis* dicti) qui legebant dominis, quæ jubebantur. *Plin. l. 2. ep. 15.* & *lib. 9. ep. 17.* Cum lector, aut lyristes, aut comœdus inductus est, calceos poscunt. V. *Anagnostes.*

LECTOSIA, insula dicta a consobrina Æneæ ibi sepulta. *Festus*: ubi al. legi jubent *Leucasia*, vel *Leucosia*, quam ab eadem Æneæ consobrina nominatam scribit *Dionys. Halic. l. 1.* quemquam *Plin. l. 3. c. 7.* a Sirene ibi sepulta nomen Leucasiæ datum testatur. Est autem in mari Tyrrheno, in sinu Pæstano, contra Lucaniam. Alii Leucasiam a Leucosia distinguunt. hanc enim esse ajunt in Ionio mari.

LECTRIX, icis, f. *lettrice*, quæ legit. *Inscript.* apud *Fabrett. cap. 4. n. 347.* Colit ossa ejus Cnide lectrix conjunx ejus. *Cledonius in Arte, pag. 1893. Putsch.* Dictor facit dictrix, lector facit lectrix, auctor non facit auctrix, quia est communis generis. Adde *Servium ad Æn. 12. v. 159.*

LECTUALIS, le, adject. *Spartian. in Adrian. c. 23.* In morbum incidit lectualem. *h. e.* qui diu in lecto ægrotum detinet, ut exponit *Salmas.* Al. leg. *lethalem*. Tabem vocat *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 14. sub fin.*

LECTULUS, li, m. *letticciuolo*, *letticello*, *letto*, *κλινίδιον* diminut. parvus lectus: item sæpissime lectus quicumque. *Cic. Attic. l. 14. ep. 13. ad fin.* A ducenda uxore sic abhorret, ut libero lectulo neget esse quidquam jucundius. *Id. 1. Catil. c. 4.* Qui se se illa ipsa nocte me in meo lectulo interfecturos pollicerentur. *Id. 2. de Fin. c. 30.* In suo lectulo mori. *morir sul suo letto*, vel *di sua buona morte*: cui opponitur mori in prœlio, aut alia quapiam externa vi. ¶ Lectulus lucubratorius, *poltrona da studiare*. V. in *Lecticula* exempla *Plin. jun.* & *Ovid.* ¶ De lectulis cœnatoriis, *Plaut. Pers. 5. 1. 6.* Hic volo ante ostium meos participes bene accipere. Statuite hic lectulos: ponite hic quæ assolent, &c. *Cic. pro Mur. c. 36.* Cum epulum populo R. daret, stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos, & exposuit vasa Samia. ¶ De funebribus, *Tacit. Ann. 16. cap. 11.* Tres modo lectulos ad suprema retinere jubet.

LECTURIO, is, a. 4. *ἀναγνωσείω*, desidero legere. *Sidon. lib. 9. ep. 7.* Cum merito lecturiremus. *Serv. in art. 2. Donati, pag. 1789. Putsch.* Meditativa forma in rio definit, ut scripturio, lecturio.

LECTUS, i, m. *letto*, *κλίνη*, *εὐνή*, *λέκτρον*, cubile stratum jacendi, & dormiendi causa. *Festus*: Lectus dictus vel a collectis foliis ad cubitandum, vel quod fatigatos ad se alliciat, vel a Græco *λέκτρον*. Priorem notationem confirmat ipse *Varr.* qui *l. 4. de L. L. c. 35.* lecticam dictam ait, quod legebant, unde eam facerent, stramenta atque herbas. *Id. ibid. l. 7. c. 16.* Si esset analogia petenda in supellectile, omnes lectos haberemus domi ad unam formam, & aut cum fulcro, aut sine eo, nec tum ad tricliniarem gradum, non item ad cubicularem. *Cic. 2. de Divin. c. 65.* Somniasse se, ovum pendere ex fascia lecti sui cubicularis. *Cato R. R. c. 10.* Lecti loris subtenti. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 90.* Comminxit lectum potus. *Nepos in Dion. 1. 9.* Cubare in lecto. *Cic. Fam. 9. ep. 23.* Dixit, te in lecto esse, quod ex pedibus laborares. *Propert. l. 2. el. 18. v. 31.* surgere lecto. & *eleg. 24. v. 41.* recipere se lecto. *metterſi a letto*. *Tibull. l. 1. el. 2. v. 19.* descendere lecto. (*Broukus.* hic notat, pluribusque ostendit antiquorum lectos cubiculares altos fuisse, ad quos scabello, aut scamno ascenderetur.) *Cic. Verr. 7. c. 7.* Lecto teneri. *esser obbligato al letto*. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 80.* casus te lecto affixit. & *sat. 2. v. 129.* Desilire lecto. *balzar di letto*. ¶ *Lectus genialis* est qui in nuptiis parari solet, *letto nuziale*. *Cic. pro Cluent. c. 5. in f.* Lectum illum genialem, quem biennio ante filiæ suæ nubenti straverat, in eadem domo sibi ornari & sterni jubet. ¶ Post nuptias *adversus* dicebatur, quia fere in thalamo ex adverso ante januam positus erat. In eo sedebant matresfamilias, lanæ operam dantes. Mortua conjuge, idem mutabatur, & alius novæ nuptæ sternebatur. *Propert. l. 4. eleg. ult. v. 81.* Seu tamen adversum mutarit janua lectum, Sederit & nostro cauta noverca toro, &c. ¶ Hinc *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 107.* Lectus cælebs. *vita celibe*. Sic *Propert. l. 4. el. 1. v. 5.* vacuo vivere lecto. ¶ Nam sæpe refertur ad conjugium, *letto maritale*. *Virg. 4. Æn. v. 496.* lectumque jugalem, quo perii. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 101.* temerati fœdera lecti. ¶ Est etiam lectus tricliniaris, in quo mensæ accumbebant. V. *Accumbo*. *Cic. Verr. 4. c. 74. ad fin.* Non quæro, unde habueris quinquaginta tricliniorum lectos, unde tot candelabra. *Id. 5. Tuscul. c. 21.* Collocari jussit hominem in aureo lecto, strato pulcherrimo, textili stragulo magnificis operibus picto. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 102.* rubro ubi cocco Tincta super lectos canderet vestis eburnos, Multaque de magna superessent fercula cœna. *Id. l. 2. ep. 5. v. 1.* lecto recumbere. *Sueton. in Aug. c. 64. extr.* In imo lecto assidere. ¶ Item lucubratorius. *Senec. epist. 72.* V. *Lecticula*. ¶ Item funebris, in quo componebantur efferenda cadavera. *Pers. sat. 3. v. 103.* tandemque beatulus alto Compositus lecto crassisque lutatus amomo, In portam rigidos calces extendit. *Tibull. l. 1. el. 1. v. 75.* Flebis & arsuro positum me, Delia, lecto. *Petron. in Satyr. c. 114.* Lecto funebri aptatus. *Propert. l. 2. el. 8. in fin.* Omnia crede mihi, secum uno munera lecto Auferet extremi funeris atra dies. & *lib. 3. el. 11. v. 17.* ubi mortifero jacta est fax ultima lecto. ¶ In illo *Ovid. 8. Metam. v. 655.* in medio torus est de mollibus ulvis Impositus lecto, sponda pedibusque salignis: *lectus* sunt ipsi asseres & tabulæ compactæ, super quibus lectus sternitur: torus autem id ipsum, quod sternitur, stramentum, ulva concisa (apud pauperiores & in castris) culcita, tomentum, &c. ¶ *Lectum* neutro gen. *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 50. extrem.* Legatum lectum continet & fulcra. Adde *lib. 34. tit. 2. leg. 10.* & *Glossar.* ¶ *Lectus*, *us*, 4. declinat. *Plaut. Amph. 1. 3. 15.* Prius abis, quam lectus, ubi cubuisti, concaluit locus. *Caper de orthogr.* apud *Priscian. l. 6. pag. 711. Putsch.* Ipsis vero, ad Ceres memoriæ renovandæ gratiam, lectus sternuntur.

LECTUS, us, m. *scelta*, *elezione*, *ἐκλογή*. electio, sive collectio. In ablativo sing. *Tacit. l. 4. Hist. c. 70.* Tutor Treverorum copias recenti Vangionum, Caracatium, Triboccorum lectu auctas veterano pedite atque equite firmavit. *Al. leg.* delectu. ¶ Pro *cubili* V. in fine vocis præced.

LECTUS, a, um, *letto*, *ἀναγνωσθείς*, legendo percursus, ut Lectus liber, *Cic. 6. Fam. ep. 5.* lectos versus probare, *Ovid. 2. ex Pont. ep. 5. v. 20.* &c. ¶ Item selectus, delectus, *scelto*, *ἐκλεχθείς*, atque adeo singularis, eximius, præstans, præcipuus, insignis, *distinto*, *esimio*, *singolare*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 41. a med.* Pueruli ex tot elegantissimis familiis lecti. *Virg. 9. Æn. v. 48.* Viginti lectis equitum comitatus. *Plin. l. 8. c. 22.* Sorte lectus. *cavato a sorte*. *Cic. 3. de Orat. c. 37.* Lectis atque illustribus verbis uti. *Id. Verr. 3. c. 6.* Lectissimi atque ornatissimi viri. *Id. 1. de Invent. c. 31. a med.* Ut neque vir melior, neque femina lectior in terris sit. *Horat. l. 3. od. 21. v. 5.* lectum Massicum servare. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 247.*

v. 247. juvenum lectissime. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 50. Hic sunt quinque argenti lectæ numeratæ minæ. *h. e.* probæ, & justi ponderis: *buona moneta*. Sic *Terent. Phorm.* 1. 2. 3. Accipe, hem! lectum est (*argentum*) conveniet numerus, quantum debui. ¶ Cum infinito *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 530. eadem fidissima custos Lecta, sacrum justæ Veneri occultare pudorem. ¶ Item collectus, *raccolto*. *Plin. l.* 18. *c.* 15. Vicia, si lecta matura est, præfertur. *Quintil. l. 6.* c. 1. *a med.* Lecta e vulneribus ossa. *Propert. l.* 4. *el.* 4. *v.* 40. Cum patuit lecto stamine torta via. V. *Lego*.

LECYTHINUS, a, um, ad lecythum pertinens, ut Lecythinum oleum, quod in lecytho servatur. *Petron. in Satyr. c.* 21. Nos lecythino perfusos oleo refecerunt. Al. leg. *lecythi*. Est autem *lecythus*, f. ampulla olearia, ut est in *Gloss. Isid.* Græca vox λήκυθος, ὁ, *ampollo*, pænult. producta ab *Homer. Odyss. 6. v. 79.* Δῶκε δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον. Adhibetur autem a *Cicer. l.* 1. *Attic. ep.* 14. & *Plin. l.* 1. *ep.* 2. sed Græce, atque translate. Apud *Petron.* lectio est valde incerta: ac plerique reponunt *legitimo perfusos oleo*.

LECYTHUS. V. in voce præced.

LEDA, æ, f. Λήδη, Tyndari Laconiæ regis uxor, Thestii filia, quam cum Juppiter adamaret, transformatus in cygnum, ad Eurotam fluvium, cum ea concubuit: ex quo congressu Leda duo peperit ova, unum immortale, ex quo nati sunt Pollux & Helena, alterum mortale, ex quo Castor est Clytemnestra. *Hygin. fab.* 77. *Ovid. Heroid. ep.* 17. *v.* 55. Dat mihi Leda Jovem, cygno decepta parentem. ¶ Dicitur & *Lede*, *es*, Græca positione. *Id.* 1. *amor. el.* 10. *v.* 3. & *lib.* 3. *de ar. am. v.* 251. ¶ Tradit *Lactant. l.* 1. *c.* 21. *ante med.* Ledam post mortem deam factam, & Nemesim dictam esse, sicut Romulus Quirinus, Circe Marica, Ino Leucothea, &c.

LEDÆUS, a, um, Ληδαῖος, ad Ledam pertinens. *Virg.* 7. *Æn. v.* 364. Ledæa Helena. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 706. Hæc sunt Ledæis templa dicata deis. *h. e.* Castori, & Polluci, Ledæ filiis, quos Lacones Ledæos *Martial. l.* 1. *epigr.* 37. vocat. *Id. ibid. epigr.* 54. Ledæi olores. *Id. l.* 8. *epigr.* 33. Ledæum ovum. *h. e.* cycni. V. *Leda*. *Id. l.* 4. *epigr.* 25. Ledæus Timavus. *scil.* quia redeunte Castore cum Argonautis, Cyllarus ejus equus eo fluvio sitim depulit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 328. Ledæa Hermione. *h. e.* Ledæ neptis, nempe nata ex Helena & Menelao. *Lucan. l.* 4. *v.* 526. nam sol Ledæa tenebat sidera. *h. e.* signum Geminorum, qui sunt Castor & Pollux. (*Ledæum astrum* vocat *Martial. l.* 8. *epigr.* 21.) *Stat. l.* 1. *silv.* 1. *v.* 54. Cyllarus Ledæus. *h. e.* equus Castoris. *Martial. l.* 4. *epigr.* 55. Ledææ palæstræ. *h. e.* in quibus se studiose Lacedæmone Pollux exercuit. *Id. l.* 8. *epigr.* 28. Ledæum Phalantum. *h. e.* Tarentum a Phalanto Lacone conditum. *Sil. l.* 2. *v.* 434. Ledææ Amyclæ. *scil.* Laconiæ urbs, & in qua Castor & Pollux nati sunt. *Id. l.* 4. *v.* 358. Ledæus Xantippus. *h. e.* Amyclæus. *Stat. l.* 2. *silv. 6. v.* 45. Ledæus gurges. *h. e.* Eurotæ fluvii Laconiæ.

LEGALIS, le, *legale*, νομικός, ad leges pertinens. *Quintil. l.* 3. *c.* 5. Legale genus quæstionis. & *cap.* 8. (*al. c.* 10.) Legales tractatus. ¶ *Legalis vita* apud *Tertull.* l. 4. *advers. Marcion. c.* 25. *a med.* est, quæ secundum legem Divinam traducitur.

LEGALITER, *legalmente*, νομικῶς, secundum leges. *Cassiod. l.* 4. *ep.* 37. Adversarium provocare legaliter.

LEGARIUM, rii, n. idem quod legumen. *Varr. de R. R. l.* 1. *c.* 32. Ceteraque, quæ alii legumina, alii (ut Gallicani quidam) legaria appellant.

LEGATARIUS, a, um, ad legatum pertinens, testamento heredi mandatus. *Tertull. de Spectac. c. 6.* Privatorum memoriis legatariæ editiones parentant. ¶ Hinc *legatarius* absolute, is, cui ex testamento aliquid legatum est, *legatario*. *Sueton. in Galb. c.* 5. Cum præcipuum inter legatarios habuisset. *Paul. Dig. l.* 41. *tit.* 3. *leg.* 14. In re legata legatarius quodammodo quasi heres est. ¶ *Legataria*, *æ*, mulier, cui legatum relictum est. *Ulpian. Dig. lib.* 19. *tit.* 1. *leg.* 43. Cum legataria fidei commissum ad se pertinere noluisset. Adde *lib.* 33. *tit.* 4. *leg.* 2. ¶ *Legataria provincia*, quæ cuipiam legata, seu mandata est, legitur a nonnullis apud *Cicer. Attic. lib.* 15. *ep. 9.* sed valde incerta lectio est, aliis *legatoriam* (h. e. in quam aliquis tanquam legatus mittitur) aliis *locatoriam* legentibus.

LEGATIO, onis, f. *ambasciaria*, *legazione*, πρεσβεία, actus legandi, legatorum missio, itemque ipsum munus & officium legati. *Cæs. l.* 6. *B. Gall.* c. 2. A Treviris Germanos crebris legationibus sollicitari. *Cic. de opt. gen. Orat. c. ult.* Capitis accusatus, quod legationem ementitus esset. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 3. Is sibi legationem ad civitates suscepit. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 33. Munus legationis recusare. & *l.* 3. *c.* 103. Legationis officium conficere. *Nep. in Dion. c.* 1. Legationem administrare. *Liv. l.* 45. *c.* 10. peragere. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. *med.* gerere. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 7. obire. *Id. init. Phil. 9.* renuntiare. *render conto del successo dell' ambasciata*. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 2. *ad fin.* sumere. *Justin. l.* 8. *c.* 4. audire. *dar udienza*. *Phædr. l.* 4. *fab.* 17. *v.* 28. dimittere. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 22. Legatione fungi. *Quintil. lib.* 7. *cap.* 1. *a med.* In legatione esse. *Cic. Verr. 6. cap.* 5. Cum imperio aut legatione in provinciam proficisci. *Liv. lib.* 21. *cap. 63.* In legationem proficisci. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 45. Per legationes aliquid petere. ¶ *Legatio libera* erat, quæ ornamenti & commodi tantum causa ab Senatu impetrabatur, quemadmodum honorarii magistratus a Principibus honestamenti causa conceduntur, tituloque tenus obeuntur, & geruntur. Has autem ii Senatores impetrabant, quibus negotia futura erant in provinciis, ut qui hereditates persequi, aut legata, aut qui nomina exigere volebant, aut vota solvere. Nam legatorum persona accepta, commendatiores controversias habebant, atque favorabiliores. Ideo autem *libera* dicebantur, quia introire in Urbem, & rursus exire licebat: cum ceteri magistratus, qui extra Urbem gerebantur, ingredientibus in Urbem deponendi essent. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 21. Negotiorum suorum causa legatus est in Africam legatione libera. *Id. Attic. l.* 15. *ep.* 11. *ad fin.* Habent, opinor, liberæ legationes definitum tempus lege Julia, &c. *h. e.* quinquennium. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 7. *leg.* 14. Qui libera legatione abest, non videtur reipublicæ causa abesse. hic enim non publici causa, sed sui abest. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 8. Jam illud apertum profecto est, nihil esse turpius, quam quemquam legari, nisi reipublicæ causa. Omitto quemadmodum isti se gerant, qui legatione hereditates, aut singraphas suas persequuntur. In hominibus est hoc fortasse vitium: sed quæro, quid reapse sit turpius, quam sine procuratione Senator, legatus sine mandatis, sine ullo reipublicæ munere. Quod quidem genus legationis ego consul, quamquam ad commodum Senatus pertinere videatur, tamen approbante Senatu frequentissimo, nisi mihi levissimus tribunus plebis tum intercessisset, sustulissem. Tamen minui tempus, & quod erat infinitum, annuum feci. Ita turpitudo manet, diuturnitate sublata. Hæc *Cic.* qui tamen *pro Flacc. c.* 34. *ad fin.* causæ suæ inserviens, legationes liberas excusat ac defendit. ¶ *Legatio votiva* species est legationis liberæ voti extra Urbem solvendi impetratæ. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 2. *ad fin.* & *lib.* 15. *ep.* 8. ¶ Interdum *legatio* sunt ipsi legati. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 8. *extr.* Communem legationem ad Crassum mittunt. & *lib.* 2. *c.* 35. Quas legationes Cæsar, inita æstate ad se reverti jubet. & *lib.* 1. *cap.* 13. Cujus legationis Divico princeps fuit. *Liv. l.* 45. *cap.* 13. Ee ab Eumene legatio de victoria grastulatum venit.

LEGATITIUM. V. *Legativum*.

LEGATIVUM, vi, n. dicebatur id, quod dabatur Legato nomine viatici, & impensæ. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 4. *leg. ult. circa med.* Legati quoque, qui ad sacrarium Principis mittuntur, quia viaticum, quod legativum dicitur, interdum solent accipere, personale munus ineunt. & *tit.* 7. *leg.* 2. His, qui non gratuitam legationem susceperunt, legativum ex forma restituitur. Est qui legie *legatitium*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 421. *n.* 1. Impendium bigæ, quam populus ex collatione legativi ac donativi epuli offerebat, remisie. *Donius class.* 5. *n.* 222. hanc eandem Inscription. referens, deletis (inquit *Gorius*) pluribus maculis, habet, *quam populus ex collatione legativi epuli offerebat*. h. e. epuli legato relicti.

LEGATOR, oris, m. *testatore*, qui aliquid legat per testamentum. *Sueton. in Tiber.* c. 31. Quin rata voluntas legatoris esset.

LEGATORIUS, a, um. V. in *Legatarius*.

LEGATUM, ti, n. *legato*, *lascita*, delibatio hereditatis, qua testator ex eo, quod universum heredis foret, alicui quid collatum velit, ut *Florentin. Dig. l.* 30. *leg.* 113. definit. *Cic. Attic. lib.* 7. *ep.* 3. *a med.* Hortensii legata cognovi. *Petron. in Satyr. c. ult.* Omnes, qui in testamento meo legata habent, hac conditione percipient, quæ dedi, si, &c. *Sueton. in Tiber. in fin.* Dare legata alicui. *lasciare*. & *in Domit. c.* 8. Jus capiendi legata alicui adimere. & *cap.* 9. Legatum alicujus irritum facere. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 36. *extr.* petere, exsolvere, duplicare. *Scævola Dig. lib.* 33. *leg. ult.* præstare.

LEGATUS, ti, m. *Legato*, *Ambasciadore*, *Oratore*, πρεσβευτής, qui legatione fungitur, sive qui refert mandata alterius, a *legando*, idest mittendo, quia Legati a Senatu, vel a Rege legantur seu mittuntur. *Cic. in Vatin. c.* 15. Ne hoc quidem Senatui relinquebas, quod nemo unquam ademit, ut Legati ex ejus Ordinis auctoritate legarentur. & *ibid.* Legati nuntii pacis ac belli, curatores, interpretes, bellici consilii auctores, ministri muneris provincialis. *Id.* 2. *de Orat.* c. 37. Cum Athenienses ad Senatum Legatos de suis maximis rebus mitterent. *Liv. l.* 2. *c.* 18. *ad fin.* Itaque Legatos de pace mittunt. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 12. Legatos deprecatoresque mittere. *Liv. l.* 31. *c.* 8. Legatos mittere ad indicendum bellum. ¶ *Legatus* item in bello dicebatur, *luogotenente*, ἀντιστράτηγος, ὕπαρχος, vicarius Imperatoris, qui Imperatoris vice fungebatur, aut ejus locum tenebat. Maximam Imperatore absente in exercitu obtinebat auctoritatem, & ab illo cum parte copiarum in expeditionem mittebatur, aut præsidio præficiebatur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. cap.* 17. Neque se ignorare, quod sit officium Legati, qui fiduciariam operam obtineret. *fiduciariam operam* obtinere dixit, quia redeunte Imperatore, aut Consule, cedere eum oportebat. *Cic. pro Cluent. cap.* 36. Qui M. Æmilio clarissimo viro Legati, & Præfecti, & Tribuni militares fuerunt. ¶ Præterea *Legati* dicebantur, quos Proconsules, & Prætores ituri in Provincias sibi adjungebant, vel a Senatu accipiebant consiliorum atque officii adjutores. *Nep. in Attic. c. 6.* Præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in Provinciam sit secutus: qui ne cum Q. quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum Legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum præturam gerere noluisset, asseclam esse Prætoris. ¶ Denique temporibus Imperatorum *Legati* dicebantur, qui soli mittebantur ad administrandas Provincias, eas, inquam, Provincias, quas Imperator sibi reservasset: unde & Legati Cæsarum dicti sunt, & Legati Prætorii, seu pro Prætore. *Spartian. in Adrian. cap.* 3. ¶ Item qui Proconsulum in provinciis vices gerebant. *Sueton. in Tiber. c. 63. extr.*

LEGENS, entis, *leggitore*, *lettore*, lector. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 7. *v.* 25. Nunc precor, ut vivant, & non ignava legentum Otia delectent, admoneantque mei. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Quæ a me collecta, quæso, ut legentes boni consulant.

LEGIBILIS, le, *leggibile*, qui legi potest. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 4. *leg.* 1. Sufficit, si legibilia sint inconsulto deleta.

LEGICREPA, æ, m. rabula, qui leges crepat, seu inculcat. *Var. Atacinus* apud *Fulgent.* Legicrepæ tundunt, latrant fora, classica turbant. Ita *Basil. Faber in Thes.* & *Taubman. ad Plaut. Mil.* 3. 1. 57.

LEGIFER, ra, rum, *legislatore*, νομοθέτης, qui legem fert. *Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 41.* Optavit Minos similes sibi legifer annos. *Virg. 4. Æn. v. 58.* Legifera Ceres. Hæc enim inventis frugibus, leges prima dicitur condidisse, & homines ad societatem collegisse. Hinc ejus sacra a Græcis θεσμοφόρια appellata.

LEGĬO, onis, f. *legione*, *reggimento*, τάγμα, certa militum manus, in qua cives R. militabant: a legendo dicta, quod milites in delectu leguntur. *Varr. l. 4. L. L. c. 16.* Dividebatur in decem cohortes peditum: Cohors in quinquaginta manipulos. His adjungebantur equites in tres centurias divisi, ac subinde in turmas. De singulis hisce nominibus V. suis locis. ¶ Numerus militum in legionibus non semper idem fuit. Nam sub Romulo legio fuit trium millium peditum, & trecentorum equitum; vel ut alii volunt, tres legiones fuere ex mille peditibus, & equitibus centum, ut *Varr.* docet *loc. cit.* Deinde post Sabinos in civitatem receptos, scribit *Plutarchus in Romulo*, duplicatum eum numerum fuisse: qui tamen non semper idem deinceps stetit, sed varie aut imminutus, aut auctus est. Legimus enim apud *Liv. l. 6. c. 22.* Volsco bello quatuor legiones quaternum millium scriptas: *& lib. 7. c. 25.* decem quaternum millium, & ducenorum peditum, equitumque trecenorum. Bello Punico secundo quatuor millia fere singulis legionibus data esse, colligitur ex *eodem l. 21. c. 17.* sed aliquando, eodem bello, ita is numerus mutatus est, ut una legio essent quinque millia peditum, & equites quadringenti, teste *eod. l. 23. c. 34. ad fin.* interdum, ut ex duabus legionibus una legio quinque millia peditum, & trecenti equites essent, ut *Id.* tradit *l. 26. c. 28.* Deinde Macedonico bello, scribit *Id. l. 42. c. 31.* id præcipue provinciæ Macedoniæ datum, ut cum alterius consulis legionibus quina millia, & duceni equites, ex vetere instituto, darentur in singulas legiones, in Macedoniam sena millia peditum, equites treceni scriberentur. Sed jam antea Scipio in Africam trajecturus, legiones senis millibus, & ducenis peditibus suppleverat, & equitibus trecenis, ut est apud *eund. l. 29. c. 24. extr.* Bello autem Antiochi quina millia & quadringentos legio habuit, teste *eod. l. 37. c. 39.* Præterea aliquando legio quinque millium, & ducentorum peditum cum equitibus quadringentis in Hispaniam missa legitur, apud *eund. l. 40. c. 36.* Tradit *Paul.* ex *Festo* in *Sex*, primum C. Marium legionem conscripsisse sex millium & ducentorum, cum antea quatuor millium fuisset: unde etiam appellabatur quadrata. Temporibus *Vegetii* legio constabat fere sex millibus militum, interdum amplius, ut videre est *l. 2. de re milit. c. 2. Cap.* autem *6.* ubi singillatim omnium decem cohortium numerum militum exsequitur, summam totius legionis colligit ad sex mille centum pedites, equites septingentos viginti sex. ¶ Varius quoque legionum numerus in Romanis exercitibus fuit, pro varia Reipublicæ copia, & bellorum gravitate. Nam primo una tantum ab Romulo scripta fuit: deinde crescentibus opibus, usque ad decem, & amplius crevere. Tertiamdecimam legionem memorat *Liv. l. 30. c. 18.* undevicesimam & vicesimam *l. 27. c. 14. & 38.* majorem etiam numerum sub Imperatoribus leges apud *Tacit. 1. Ann. c. 31. & 45.* &c. ¶ Legiones ex solis civibus R. constabant: auxilia ex sociis. Quod si aliquando servi adsciti, necessitate factum est, ut post Cannensem cladem, bello Punico secundo, ut est apud *Liv. l. 22. c. 57.* Interdum tamen & de auxiliis, & de externis quoque gentibus legio dicitur. *Id. l. 8. c. 24.* Cum sæpe Bruttias, Lucanasque legiones fudisset. *& lib. 37. c. 39.* Duæ legiones Romanæ, duæ socium, ac Latini nominis erant. *Plaut. Amph. 1. 1. 62.* Teleboæ ex oppido legiones educunt suas. ¶ Variis nominibus Romanæ legiones vocabantur, vel ab ordine & tempore, quo scriptæ sunt, ut prima, secunda, tertia, vicesima: *Liv. l. 10. c. 18. & lib. 27. c. 14.* vel ab institutoribus, aut ducibus, ut Claudiana, Galbiana: *Tacit. 2. Hist. c. 85. & 86.* vel a locis ubi militaverant, ut Caudina, Cannensis, Actiaca: *Liv. l. 9. c. 12. & lib. 29. c. 24. & Tacit. 1. Ann. c. 42.* vel a deorum nominibus, ut Martia, Minervia, Primigenia: *Cic. Phil. 4. c. 2. & Inscript.* apud *Gruter. pag. 561. n. 10.* aut avium, ut Alauda: *Cic. Attic. l. 16. ep. 8. & Plin. initio cap. 37. lib. 11.* vel denique ab eventu, ut Victrix, Adjutrix, Fulminatrix, Rapax: *Tacit. 2. Hist. c. 43. Inscript.* apud *Gruter. pag. 391. n. 4. & pag. 547. n. 6.* &c. Vide *Claudian. de B. Gild. a vers. 418.* ubi alia legionum nomina Poetice enumerantur. ¶ In carmine quoque usum habet. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 48.* Quod mihi pareret legio Romana tribuno. ¶ Sumitur & pro quocumque exercitu, aut ejus parte. *Virg. 7. Æn. v. 681.* hunc legio late comitatur agrestis. *& lib. 9. v. 368.* Cetera dum legio campis instructa moratur. *Valer. Flacc. l. 7. v. 573.* Horruit Argoæ legio ratis. ¶ Translate *Plaut. Cas. prol. v. 50.* Sibi nunc uterque contra legiones parat, paterque, filiusque. *h. e.* dolos, artes, insidias, fallacias, tanquam instructum exercitum.

LEGIONARĬUS, a, um, ad legionem pertinens. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 73.* Stationes disponunt equitum, & cohortium alariarum, legionariasque interjiciunt cohortes. *& lib. 1. B. Gall. c. 42.* Legionarii milites legionis decimæ. *Plin. lib. 10. epist. 82.* Centurio legionarius.

LEGIRŬPA, æ, & Legirupĭo, onis, & Legirŭpus, a, um, qui rumpit, & violat legem. *Plaut. Pseud. 1. 3. 130.* Perjure, legirupa, pernicies adolescentum. *Id. Pers. 1. 2. 16.* Legirupam damnare. *Id. Rud. 3. 4. 4.* Tun' legirupionem hic nobis cum diis facere postulas? *Prudent. in hamartig. v. 239.* ruuntque Omnia, legirupis quassantia viribus orbem.

LEGISLĀTOR, & Legumlator, oris, m. *legislatore*, νομοθέτης, qui leges fert, qui jura statuit. Fere divisim adhibetur, a *Cicer.* præsertim. V. *4. Catil. c. 5. pro Mur. c. 2. & lib. 3. de nat. Deor. c. 38.* Sed & conjunctim scribi potest, ut *agricultura*, *jurisconsultus*, *respublica*, &c. *Liv. l. 34. c. 31. ad fin.* Noster legumlator non in paucorum manu rempubl. esse voluit. *Valer. Max. l. 6. c. 5. n. 3. extern.* Se inter misericordem patrem, & justum legislatorem partitus.

LEGITĬME, adverb. *legittimamente*, νομίμως, juste, ratione legum observata. *Cic. pro Cæcin. c. 20.* Is, qui legitime procurator dicitur. *Id. 1. Offic. c. 4.* Juste & legitime imperanti. *Id. pro Dom. c. 29.* In ea adoptione legitime factum est nihil. *Juvenal. sat. 10. v. 338.* Non nisi legitime vult nubere. ¶ Translate est rite, ex ordine. *Id. sat. 12. v. 100.* Legitime fixis vestitur tota tabellis porticus. *Auct. dial. de Oratorib. c. 32.* Ut legitime studuisse, ut per omnes eloquentiæ numeros isse fateatur. *Plin. l. 23. c. 2. a med.* Fæx legitime cocta. *h. e.* quantum satis est, quantum res postulat.

LEGITĬMUS, a, um, *legittimo*, νομικός, νόμιμος, qui secundum leges est, legibus constitutus, justus, verus, æquus, conveniens. *Sallust. in Catil. c. 6.* Romani imperium legitimum, nomen imperii regium habebant. *Cic. 4. Verr. c. 52.* Dies is erat legitimus comitiis habendis. *Id. 11. Phil. c. 10. extr.* Legitimum imperium habere. (huic opponitur *extra ordinem.*) *Id. Tuscul. 1. c. 30. in fin.* Tanquam a magistratu, aut ab aliqua potestate legitima. *Id. pro Dom. c. 13. in f.* Jure Quiritium legitimo tutelarum & hereditatum relicto. *Id. 2. de Invent. c. 43.* Si legitimum scriptum proferetur, idest aut lex ipsa, aut ex lege aliquid. *Id. in Orat. c. 34.* Legitimæ & civiles controversiæ. *h. e.* quæ sub leges cadunt, & legibus dirimuntur. Sic *pro Arch. c. 2.* Legitima quæstio. *Id. de opt. gen. Orat. c. 7.* Theatrum, qui locus non est concionis legitimæ. *Id. 3. Offic. c. 29. in f.* Cum justo & legitimo hoste rem gerere. *h. e.* quem persequi leges permittunt. *Liv. l. 25. c. 2.* Ætas legitima ad petendam Ædilitatem. *prescritta dalle leggi.* *Ovid. Metam. 10. v. 437.* Legitima conjux. *Quintil. l. 7. c. 7. in fin.* Legitimus filius. (*naturali* opponitur.) *Cic. Agrar. 2. c. 9.* Legitimum impedimentum. *Id. 3. Verr. c. 9.* Legitimæ horæ. *h. e.* quæ legibus alicui ad agendum conceduntur. *Frontin. de aquæduct. artic. 112.* Legitima mensura. *Ovid. 3. Fast. v. 130.* legitimo equo merere. *h. e.* publico, & legibus dato. *& lib. 2. v. 662. de Termino.* Legitima servas credita rura fide. *h. e.* quæ legibus præcipitur. *Sueton. in Claud. c. 14.* Legitima pœna. *h. e.* legibus imposita. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 20. leg. 3.* Legitimum crimen. *h. e.* legibus expressum. ¶ Aliquando est idem quod legalis, *legale*. *Gell. l. 11. c. 1.* Ita Varro verba hæc legitima, quibus multa diceretur, concepit. *Id. l. 14. c. 2.* In comperendinationibus, & aliis quibusdam legitimis ritibus. *Justinian. in proœm. Institution. a med.* Ut fiant totius legitimæ scientiæ prima elementa. ¶ *Legitima*, *orum*, sunt solemnes ritus legum & judiciorum. *Nep. in Phoc. sub fin.* Inde judicio, legitimis quibusdam confectis, damnatus est. ¶ Translate de iis dicitur, quæ certa quadam lege, & consuetudine fiunt. *Cic. Verr. 7. c. 21.* Illum quasi legitimum consuetudinis numerum non explere. *Id. 7. Fam. ep. 6.* In omnibus meis epistolis, quas ad Cæsarem mitto, legitima quædam est accessio commendationis tuæ. *h. e.* quam a me amicitiæ leges postulant, debita, justa: nisi malis ad sequentem notionem trahere. ¶ Sæpe enim est plenus, perfectus, justus, cui nihil deest. *Sueton. in Claud. c. 21.* Munus gladiatorium anniversarium exhibuit in castris prætorianis, sine venatione apparatuque: justum atque legitimum in Septis. *Horat. l. & ep. 2. v. 109.* Legitimum poema facere. *Plin. l. 21. c. 31.* Trychnos legitimam insaniam facit. ¶ Item necessarius. *Quintil. l. 9. c. 2.* Præcisa, veluti ante legitimum finem, oratio. *Ovid. 3. de ar. am. v. 293.* cum legitima fraudatur littera voce Blæsaque fit jusso lingua *coacta* sono. *Cic. de clar. Orat. c. 21.* Illa oratorum propria, & quasi legitima tractavit, ut delectaret, ut moveret, ut augeret, &c. ¶ Item concessus, permissus, conveniens, *permesso*. *Ovid. 2. Trist. v. 249.* Nil nisi legitimum, concessaque furta canemus. *& vers. 536.* non legitimo fœdere junctus amor. *h. e.* inconcesso hymenæo. *Sueton. in Aug. c. 32.* Collegia, præter antiqua & legitima, dissolvit. ¶ Item certus, solemnis, certa formula, quasi lege, constans. *Ovid. 2. Fast. v. 527.* Curio legitimis nunc Fornacalia verbis Maximus indicit. ¶ Item verus, genuinus. *Horat. de ar. Poet. vers. 273.* Scimus inurbanum lepido seponere dicto, Legitimumque sonum digitis callemus, & arte. *Plin. l. & cap. 22. a med.* Ne olus quidem legitimum venditasse, sed scandicem. *Petron. in Satyr. c. 117.* Tanquam legitimi gladiatores, domino corpora animasque religiosissime addicimus. *h. e.* veri, & proprie dicti, & qui in leges & regia verba lanistæ juravimus. Simile est illud *Sueton. in Aug. c. 45.* Spectavit studiosissime pugiles, non legitimos & ordinarios modo, sed & catervarios oppidanos inter angustias vicorum pugnantes. *h. e.* qui more, legibus, atque ordine pugilatus servato pugnant. ¶ Item consuetus, ordinarius. *Sueton. in Vespas. c. 8.* Legitima præmia sero militibus persolvit. *Id. in Aug. c. 35.* Legitimus Senatus (V. dicta in *Indictus*.) *Plin. l. 8. c. 43. de asinis.* Partus a tricesimo mense ocyssimus, sed a trimatu legitimus. *Id. l. 17. c. 22. a med.* Operarum in latifundiis ista computatio est, non legitima naturæ festinatio. ¶ *Legitimum est*, æquum, justum est. *Plin. l. 33. c. 3. sub fin.* Æs inaurari argento vivo, aut certe hydrargyro legitimum erat: de quibus excogitata fraus est. *Id. l. 31. c. 6.* Fistulas denum pedum longitudinis esse, legitimum est. *h. e.* conveniens est: *è sana lunghezza proporzionata.* *& lib. 19. c. 8. ante med. de lactucis.* Seruntur lactucæ anno toto: legitimum tamen, a bruma semen jacere. *h. e.* aptum, conveniens: & sic postulat quædam veluti lex ejus herbæ serendæ.

LEGITO, as, pro *lectito*, ut *rogito* a *rogo*, *agito* ab *ago*, agnoscit *Priscian. l. 8. pag. 825. Putsch.* sed sine exemplis.

LEGIUNCŬLA, æ, f. *legioncella*, *piccola squadra*, ταγμάτιον, parva legio.

legio. Liv. l. 35. c. 49. a med. Videretis vix duarum male plenarum legiuncularum instar in castris regis.

LEGO, as, avi, atum, a. 1. mandare, inviare, spedire, mandar ambasciatore, ἀποστέλλω, mitto aliquem ad quempiam nuntiandi, petendi, indicendi gratia: & fere dicitur de legatis, qui publice mittuntur. Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 57. Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat. Cic. Verr. 5. c. 48. Hominum suæ civitatis in primis honestum ac nobilem legarunt ad Apronium. Id. 3. Fam. ep. 8. circa med. Privatæ rei causa legari. Sallust. in Jug. c. 24. extr. Tres adolescentes in Africam legantur, qui reges adeant, &c. Gell. l. 7. c. 14. Quos Athenienses Romam ad Senatum legaverant impetratum, ut, &c. In lemmate cap. ult. l. 16. ejusd. Quæ verba legaverint Rhodii ad hostium ducem. h. e. per legatos dicenda reiserint. ¶ In re provinciali, & militari legare alicui aliquem, est legatum ei assignare. Cic. 4. Attic. ep. 15. ad fin. Messius defendebatur a nobis, e legatione revocatus. nam eum Cæsari legarat Appius. & ep. 2. ad fin. Ego me a Pompejo legari ita sum passus, ut, &c. & l. 10. ep. 1. extr. Istum legatum iri, non arbitror. Id. pro leg. Manil. c. 19. Ne legaretur Gabinius Pompejo expetenti. ¶ Legare sibi aliquem, legatum assumere in administratione belli, aut provinciæ. Sallust. in Jug. c. 30. Calpurnius, parato exercitu, legat sibi homines nobiles, factiosos, quorum auctoritate, quæ deliquisset, munita fore sperabat. Cic. Attic. l. 15. ep. 11. ad fin. Dolabella me sibi legavit. ¶ Interdum accipitur pro committere, mandare, commettere, appoggiare. Plaut. Cas. 2. 1. v. 11. Quin potius quod legatum est tibi negotium, id curas? ¶ Item imputare, adscribere, dare, ascrivere. Liv. l. 28. c. 42. a med. Patere, noe omnia, quæ prospera tibi evenere, tuo consilio assignare, adversa casibus incertis belli & fortunæ legare. Al. leg. relegare, al. delegare. ¶ Sæpe est testamento relinquere, lasciar in testamento, o in legato. Lucil. apud Gell. l. 4. c. 1. Legavit quidam uxori mundum omne penumque. Cic. pro Cæcin. c. 4. a med. Usumfructum omnium bonorum Cæsenniæ legat. Id. in Top. cap. 3. Fabiæ pecunia legata est a viro. Sueton. in Aug. cap. 101. Heredes instituit Tiberium, & Liviam: legavit populo R. quadringenties, tribubus tricies HS. ¶ Legare, aut relinquere quippiam alicui ab aliquo, est ita legare, ut legatarius non ipse per se possideat statim post mortem testatoris rem legatam, sed ab eo accipiat, qui heres est factus. V. gr. Pecuniam uxori legare a filio, est, filio herede facto, ei committere, ut pecuniam matri præstet. Hoc autem ideo fiebat, ut uxor, defuncto viro, majorem filii curam gereret, ut qui ab eo pecuniam acciperet. Cic. pro Cluent. c. 12. Uxori testamento legat grandem pecuniam a filio, si qui natus esset: ab secundo herede nihil legat. Id. in Top. c. 4. Si paterfamilias uxori ancillarum usumfructum legavit a filio, neque a secundo herede legavit. Scævola Dig. lib. 35. tit. 2. leg. 25. A liberto, cui fundum legaverat per fideicommissum Sejæ annos decem dedit. Adde leg. 20. & alibi non semel. Simile est ab aliquo solvere. Cic. Attic. l. 7. ep. 18. Quintus frater laborat, ut tibi ab Egnatio solvat.

LEGO, is, gi, ctum, a. 3. cogliere, raccogliere, λέγω, colligo: a voce Græca allata. Virg. Ecl. 3. v. 92. Qui legitis flores, & humi nascentia fraga. Senec. in Herc. Fur. v. 910. Arabesque odoris quidquid arboribus legunt. Ovid. 11. Metam. v. 606. legit de lacte soporem. Tibull. l. 1. el. 8. v. 32. Pomaque non notis legit ab arboribus. Id. lib. 2. el. 4. v. 27. O pereat quicumque legit viridesque smaragdos, &c. va in cerca. & Cic. l. 2. de Orat. c. 66. Legere nuces. Ovid. Metam. 14. v. 347. herbas collibus. Id. 5. Fast. v. 218. flores in calathos. Id. in fin. epist. 10. Heroid. ossa. h. e. post crematum cadaver colligere, & in sepulcrum inferre. V. Os. Cato R. R. c. 144. oleam. Liv. lib. 5. cap. 39. cæsorum spolia. Senec. in Herc. Oet. v. 1341. ore spiritum fugientem morientis. Ovid. 2. Fastor. v. 254. ficus non erat apta legi. h. e. nondum erat matura. & lib. 14. Metam. v. 151. forte legi. ¶ Legere vestigia est ejus, qui præcessit, vestigia observando, quasi in modum e terra legentis quippiam, eadem via sequi, seguitar l' orme, tener dietro la traccia. Virg. 9. Æn. v. 392. & vestigia retro Observata legit. Ovid. 3. Metam. v. 17. Subsequitur, pressoque legit vestigia gressu. Adde Val. Flacc. l. 2. v. 711. Huc pertinet & illud Virg. Æn. 12. v. 481. Haud minus Æneas tortos legit obvius orbes, Vestigatque virum. Ubi Servius: translatio a canibus, qui per vestigia feram indagant. ¶ Sæpe ad navigationem pertinet. nam legere vela, est contrahere, & in volumen colligere: quod fit navigandi fine, ammainare: cui contrarium est dare, explicare, &c. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 215. Ipse gubernabit residens in puppe Cupido: Ipse dabit tenera vela, legetque manu. Val. Flacc. l. 2. v. 13. Vela legunt: remis insurgitur. Virg. 1. Georg. v. 373. atque omnis navita ponto Humida vela legit. ¶ Legere funem, est solvere, quod fit, cum nautæ funem a ripa trahunt, & colligunt. Val. Flacc. l. 1. v. 312. hi celso cornua malo Expediunt: alii tonsas in marmore summo Prætentant: prora funem legit Argus ab alta. Sic ancoram legere, est tollere, & in navem adducere, salpare. Id. l. 2. v. 428. legitur piger uncus arenis: Jam remi rapuere ratem. Senec. in Troadib. v. 759. ancoras classis legit. ¶ Legere locum aliquem, est percurrere, præterire, obire, scorrere, passare, oltrepassare, trascorrere: ut qui poma legunt, huc illuc discurrunt colligendi studio: & fere de navigantibus dicitur. Virg. 2. Æn. v. 207. pars cetera pontum Pone legit. Ovid. 4. Fast. v. 289. Æquoraque Afra legit, Sardoaque regna sinistris Prospicit a remis. & vers. 566. Ioniumque rapax, Icariumque legit. Virg. 2. Georg. v. 44. primi lege litoris oram. costeggia. Sic Liv. l. 21. c. 51. extr. Navibus oram Italiæ legens. Ovid. 15. Metam. v. 709. Inde legit Capreas, promontoriumque Minervæ. & lib. 5. v. 578. Legere saltus. h. e. percurrere venando. Senec. in Med. v. 791. Luna cælum freno propiore legit. ¶ Sæpe est oculis scripta percurrere, quasi verba colligendo, leggere, ἀναγινώσκω. Cic. in Top. c. 1. Ut eos libros per te ipse legeres. Id. de clar. Orat. c. 51. Cum, convocatis auditoribus, legeret eis magnum illud volumen suum, & eum legentem omnes, præter Platonem, reliquissent, legam, inquit, nihilominus, &c. Id. 4. Acad. c. 45. Legi apud Clitomachum, A. Albium jocantem dixisse, &c. Plin. l. 9. ep. 13. Studiose intenteque legere aliquid. Id. l. 5. ep. 29. Libertus meus tam commode orationes & historias, & carmina legit, ut, &c. Id. l. 9. ep. 34. Audio, me male legere dumtaxat versus: orationes enim commodius: sed tanto minus versus. Gell. l. 17. c. 9. a med. Epistola incorrupta, & legi facilis. Ovid. 4. Trist. el. 4. v. 14. Ipse pater patriæ Sustinet in nostro carmine sæpe legi. & lib. & eleg. ult. v. 5. Dumque legar, mecum pariter tua fama legetur. ¶ Significat etiam docere, enarrare, interpretari, insegnare, spiegare: quia olim omnis Grammaticorum industria in eo versabatur, ut Poetas alta voce discipulis legerent atque interpretarentur, ut Sueton. de Grammat. c. 2. tradit. Id. ibid. Lucilii satyras legisse se apud Archelaum Pompejus Lenæus, apud Philocomum Valerius Cato prædicant. Vetus poeta apud eund. ibid. c. 11. Cato Grammaticus, Latina Siren, Qui solus legit, ac facit poetas. ¶ Pro percurrere oculis, & videre, quasi qui scripta legit, vedere, scorgere. Virg. 6. Æn. v. 754. Et tumulum capit, unde omnes longo ordine possit Adversos legere, & venientum discere vultus. ¶ Pro furari, quasi clam colligere: unde sacrilegium, de sacro furtum. Lucil. apud Non. c. 4. n. 271. Omnia viscatis manibus leget. Virg. 10. Æn. v. 79. soceros legere, & gremiis abducere pactas. Horat. l. 1. sat. 3. v. 117. Et qui nocturnus sacra divum legerit. Adde Auct. ad Herenn. lib. 2. cap. 30. sub fin. ¶ Et pro clam aucupari, furtim excipere. Plaut. Pseud. 1. 4. extr. Huc concedam, ut horum sermonem legam. ¶ Legere fila, est adducere, & colligere obvolvendo: quod fecisse dicitur Theseus, qui e labyrintho Cretensi, Ariadnæ admonitu, expedivit se, filum in introitu explicando, in reditu colligendo. Ovid. 3. Fast. vers. 462. Quæ dedit ingrato fila legenda viro. Propert. l. & el. 4. v. 40. Cum patuit lecto stamine torta via. ¶ Parcæ quoque fila legere dicuntur, cum ea veluti ad se trahunt, & vitæ nostræ finem imponunt. Virg. Æn. 10. v. 814. extremaque Lauso Parcæ fila legunt. ¶ Sæpissime est eligere, seligere, scegliere. Cic. de Fin. lib. 4. cap. 15. Nisi omnia, quæ leget, quæque rejiciet, unam referantur ad summam. Id. 5. Phil. c. 6. Ut hos judices legeret, quorum lectione duplex imprimeretur reipubl. dedecus. Id. pro Cæl. c. 15. extr. Legere conditiones nubendi. scegliere partiti da maritarsi. Ovid. 1. de ar. am. v. 357. Illa legat tempus, Quo facilis dominæ mens sit, & apta capi. scelga l' ora propria. & lib. 1. Trist. el. 3. v. 9. Non mihi servorum, comitis non cura legendi. Id. Metam. 13. v. 242. de tot millibus unum legere. Virg. 8. Æn. v. 79. geminasque legit de classe biremes. Ovid. 1. Metam. v. 27. summaque locum sibi legit in arce. Phædr. l. & fab. 2. v. 7. Capillos homini legere cœpere invicem. h. e. canos a nigris secernere, & evellere. Pompej. ad Coss. post ep. 12. l. 8. ad Attic. Legere milites. far leva. Sic Ovid. 7. Metam. v. 669. viros ad bella. Gell. c. 2. l. 14. Legere aliquem in judicem. h. e. creare judicem. Cic. pro Cluent. c. 45. Ut scribam jurati legerent eum, quem, &c. h. e. crearent. Liv. l. 23. c. 22. Legere cives in Patres. crear Senatori. & ibid. Ut bini in demortuorum locum in Senatum legerentur. ¶ Legere Senatum munus Censorum fuit, qui recitabant in Curia nomina Senatorum, qui in eum ordinem tunc primum adsumebantur, & qui jam ante eo munere functi erant: ac si quis nota dignus esset, prætereuntes, Senatu movebant. Quem primum legendo nominabant, is princeps Senatus habebatur. Liv. l. 40. c. 51. Censores fideli concordia Senatum legerunt: princeps electus est ipse censor M. Æmilius Lepidus pontifex max. tres ejecti de Senatu: retinuit quosdam Lepidus a collega præteritos. (Adde lib. 43. c. 25. & lib. 9. c. 29. & 30. & cap. ult. sub fin.) Cic. pro Dom. c. 31. Ubi cavisti, ne meo me loco Censor in Senatum legeret? Gell. l. 4. c. 10. & lib. 14. c. 7. a med. Primum rogari solitum (sentenziam) qui princeps in Senatum lectus esset. Plin. l. 10. ep. 113. Eos, qui in bulen a censoribus leguntur, &c. ¶ Vir virum legere, dicitur, cum unus civis alterum eligit. Sueton. in Aug. c. 35. Senatum ad modum pristinum redegit duabus lectionibus: prima ipsorum arbitratu, quo vir virum legit: secunda suo & Agrippæ. Adde cap. 54. Hoc autem ab antiquo pugnandi more sumptum est. Virg. 11. Æn. v. 632. totasque Implicuere inter se acies, legitque virum vir. h. e. quasi destinavit, elegitque hostem quem occideret. Ita milites, quisque pro se cum hostibus conseruere manum, ut haberent singuli, quocum pugnarent. Ita Liv. l. 8. c. 8. ad fin. Nec vexilla cum vexillis tantum, universi hastati cum hastatis, principes cum principibus, sed centurio quoque cum centurione, si ordines turbati non essent, concurrendum sibi esse sciebat. Id. l. 22. c. 14. ad fin. Armari copias oportet deducendas in æquum, ut vir cum viro congrediaris. Porro ex Tacit. 1. Histor. c. 18. colligitur, moris olim aliquando fuisse etiam in faciendo exercitu, ut aliquot primum deligerentur ab iis, quibus habendi delectus cura demandata esset: hi vero singulos quisque, vel binos, vel etiam plures nominarent, quos militari virtute præstare nossent: quo in delectu vir virum legere dicebatur. Verba Taciti sunt: Apud militum concionem, adoptari a se Pisonem, more divi Augusti, & exemplo militari, quo vir virum legeret, pronuntiat. Fortasse huc pertinet illud Plaut. Amph. 1. 1. 160. Alia forma oportet esse, quem tu pugno legeris. h. e. feriendum elegeris, & percusseris.

LEGULA, æ, f. orecchia, pars auris concava exterior, quæ apparet, quæ Græce in Glossis μόχρος dicitur. h. e. cochlear, quia ejus simi-

similitudinem habet: Vel potius ima pendens auriculæ pars, quæ & *lamina* dicitur: quasi *ligula*. *Isidor. l. 11. cap. 1.* Aurium legulæ, sicut mos gentis est, crinium superjacentium flagellis operiuntur.

LEGULEIUS, ii, m. *leggista*, *leguleio*, νόμικος, qui legum studia sectatur: & fere in contemptu ponitur. *Cic. 1. de Orat. c. 55. ad fin.* Ita tibi jurisconsultus ipse per se nihil nisi leguleius quidam cautus & acutus, præco actionum, cantor formularum, auceps syllabarum.

LEGULUS, li, m. τρυγητής, qui uvas, aut oleas colligit, *raccoglitore*. *Calpurn. Ecl. 3. v. 49.* extremas legulus cum sustulit uvas. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* A legendo leguli, qui oleam, aut uvas legunt. ¶ Videtur tamen magis proprie dici de eo, qui oleas legit, & quidem caducas. nam qui pendentes, dicuntur strictores. *Id. ibid. l. 4. c. 18.* Vocabula aperta, ut legulus, & vindemiator: alter ab oleis, alter ab uvis. *Cato R. R. c. 144. de oleo legenda*. Legulos, quot opus erunt, præbeto, & strictores. *& cap. 64.* Leguli volunt, ut olea caduca quam plurima sit, quo plus legatur.

LEGUMEN, inis, n. *legume*, *civaja*, ὄσπριον, quicquid ex terræ satis in siliquis nascitur, ut sunt fabæ, pisum, cicer, lens, & similia, quæ evelluntur a terra, non subsecantur: unde a *legendo* dicta sunt, ut *Varr. l. 1. R. R. c. 23. & 32.* & *Plin. l. 18. cap. 27. sub fin.* docent, quia vellendo colliguntur: cum frumenta sectione metantur. Eorum varie genera enumerat *Colum. l. 2. c. 7. & 10.* nempe fabam, lentem, pisum, phaselum, cicer, cannabim, milium, panicum, sesame, lupinum, linum, hordeum. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 62.* Terra feta frugibus, & vario leguminum genere. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 47. extr.* Milites non, illis hordeum cum daretur, non legumina recusabant. *Plin. l. 18. c. 7.* Legumina omnia singulas habent radices, præter fabam, easque surculosas: frumenta multis radicantur fibris, sive ramis. ¶ Per synecdochen dicitur de faba, quæ insigniores siliquas habet, in illo *Virg. 1. Georg. v. 74.* lætum siliqua quassante legumen, Aut tenues fetus viciæ, tristesque lupini.

LEGUMENTUM, ti, n. idem quod legumen. *Gell. l. 4. c. 11.* Nullo sæpius legumento Pythagoram dicit usum, quam fabis.

LEGUMINARIUS, a, um, ad legumina pertinens. *Inscript.* apud *Murator. pag. 935. n. 3.* Negotiatrix frumentaria, & leguminaria.

LEIOSTREA, *vel* Liostrea, æ, f. λειόστρεον, ostrea levi cortice: a λεῖος, lævis. *Lamprid. in Heliogab. c. 19.* Primus fecit de piscibus isicia, primus de ostreis, leiostreis, & aliis marinis conchis. *Salmas.* omnino vult legi *lithostreis*, h. e. quæ testis concreta suis, eo saxa cohærent, ut *Auson. ep. 9. v. 6.* loquitur: a λίθος, lapis.

LELEGEIS, idis, adject. femininum, ad Lelegas, Asiæ minoris populos, pertinens, Λελεγηΐς. *Ovid. Metam. 9. vers. 651.* Sæpe etiam Nymphæ teneris Lelegeides ulnis Tollere conantur. ¶ Miletus quoque urbs, Ioniæ caput, olim Lelegeis dicta est, teste *Plin. l. 5. c. 29.* quia a Lelegibus habitata. V. *Leleges*.

LELEGEIUS, a, um, ad Lelegas pertinens, Λελεγήϊος. *Ovid. 8. Metam. v. 8.* Interea Minos Lelegeia litora vastat. *h. c.* Megarensia. *& lib. 7. v. 443.* Lelegeia mœnia. *h. c.* Megaram.

LELEGES, um, Λέλεγες, genus hominum ex variarum gentium colluvie mixtum, quæ laribus carentes diu erraverant, quasi λελεγμένοι, idest collecti, quod diversis e locis collecti sint: e λέγω, colligo. Quidam dicunt, Leleges fuisse populos Acarnaniæ, & eorum appellationem ad Lelegem quendam Leucadium referri, cujus nepotem ex filia tradunt fuisse Teleboum. Hoc nomine speciatim appellati fuere populi Achaiæ apud Locros Epicnemidios. Aliqui dicunt, Lelegas olim appellatos fuisse, quos postea Locros Epicnemidios nominarent, per quos Cephissus amnis in mare labitur. *Plin. l. 4. c. 7.* ¶ Item pop. Thessaliæ. fortasse quia Locri sunt Thessaliæ proximi. *Lucan. l. 6. v. 383.* ¶ Item populi Asiæ Caribus contermini, vel ipsi Cares. Horum originem nonnulli ad Thessalos referunt. Alii narrant, Leleges Asiæ populos origine Græcos fuisse, qui primum insulas tenuerunt, indeque in continentem transgressi, partim in Mysia ad Adramyttenum sinum consederunt, ubi & Homerus majorem Lelegum partem videtur collocare, partim in eo Ioniæ tractu, qui Cariæ est proximus, unde etiam *Plinius l. 5. c. 29.* tradit Miletum Ioniæ totius caput Lelegeida olim fuisse appellatam. *Virg. 8. Æn. sub fin.* Hic Lelegas, Carasque, sagittiferosque Gelonos Finxerat. *Ovid. 9. Metam. v. 644.* Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamque pererrat. ¶ In singulari numero *Ovid. Metam. 8. v. 566.* Hac Ixionides, illa Trœzenius heros Parte, Lelex. *nom. propr.*

LEMA, æ, f. *cispa*, λήμη, humor in angulis oculorum concrescens, & lippitudinem inducens. Vox Græca. *Plin. lib. 23. cap. 1. a med.* Si cruore suffunduntur oculi, aut si lemæ in oculis erunt.

LEMANNUS, i, m. *lago di Geneura*, lacus Allobrogum, per quem Rhodanus fluit: in cujus fine Geneva urbs sita est. *Lucan. l. 1. v. 396.* Deseruere cavo tentoria fixa Lemanno. Adde *Plin. l. 2. c. 103. & lib. 3. c. 4.* Putat *Serv. ad lib. 4. Georg. v. 278.* Inde Alemannos nomen sumpsisse: quod cave homini credas. ¶ Etiam *Lemanus*, sed minus recte, scribitur.

LEMBARIUS, ii, m. miles classiarius, qui in lembis pugnat. Legit *Salmas.* apud *Vopisc. in Aurelian. c. 38.* ubi alii aliter.

LEMBULUS, &

LEMBUNCULUS, li, m. *picciola fregata*, *barchetta*, parvus lembus, cymba. *Tacit. 14. Ann. c. 5. extr.* Occursu lembunculorum Lucrinum in lacum vecta, villæ suæ infertur. *Al. leg.* lenunculorum. *Prudent. perisleph. 2. de S. Vincent. v. 455.* Levique vectus lembulo Amplum per æquor auferas. Adde *Paulin. Nolan. epist. 49. (al. 36.) sect. 1.*

LEMBUS, i, m. *brigantino*, *fregata*, *galeotta*, λέμβος, naviculæ exiguæ genus, sed miræ velocitatis, cujusmodi ante classem explorandi gratia solent præmitti. Pro *lembus* reperias *limbus* apud *Isid. l. 19. c. 1.* item in *Gloss. Isid.* inque *Gloss. Arabicolat.* Erant autem & majores lembi bello utiles. *Liv. l. 45. cap. 10.* Antenor, qui cum classe lemborum ad Phanas stabat, Cassandream inde trajecit. ¶ Erant & minores, scapharum instar, quibus fiebat a litore ad onerarias advectio. *Plaut. Merc. 2. 2. 81.* Dum hæc aguntur, lembo advehitur pater tuus pauxillulo. *& 2. 1. 35.* Ascendi in lembum, atque ad navim advehor. ¶ Lembi etiam inter naves actuarias enumerantur. *Liv. l. 34. c. 35.* Neve ipse navem ullam præter duos lembos, qui non plus, quam sexdecim remis agerentur, haberet. ¶ Item inter lyntres fluviatiles. *Virg. 1. Georg. v. 202.* Non aliter, quam qui adverso vix flumine lembum Remigiis subigit. ¶ Et inter naviculas piscatorias. *Accius* apud *Non. c. 13. n. 5.* Eo autem, nocte extrema retia ut proveherem & statuerem: forte aliquanto, quam solitus, lembo sum progressus longius.

LEMMA, atis, n. *tema*, *materia*, *soggetto*, *titolo*, λῆμμα, materia, seu argumentum, quod sumimus enarrandum, ornandumve epigrammate, ode, ecloge, aliove scripto: & quod solet ipsi carmini præscribi ad ostendendum, quid in eo disseratur: a λαμβάνω, sumo. *Plin. l. 4. ep. 27.* Lemma sibi sumpsit, quod ego interdum versibus ludo. *o' è tolto per tema*. *Martial. l. 14. ep. 2.* Lemmata si quæris cur sint adscripta, docebo: Ut, si malueris, lemmata sola legas. *Auson. in præfat. parental.* Aliquoties fortasse lectorem solum lemma sollicitat tituli. ¶ Ipsum quoque epigramma *lemma* dici potest. *Plin. ibidem*. Si mihi ex hoc ipso lemmate secundus versus occurrerit. *Martial. l. 10. epigr. 59.* Consumpta est uno si lemmate pagina, transis, Et breviora tibi, non meliora placent. ¶ Nutricis lemmata apud *Auson. ep. 16. v. 90.* sunt fabellæ, quibus infantes oblectari solent. ¶ Apud Dialecticos est sumptio, seu assumptio in syllogismo. Græce hoc sensu habet *Cic. l. 2. de Divin. c. 53.* at Latine *Gell. in fin. l. 9.* Est vitium insidiosum, & sub falsa lemmatis specie latens.

LEMNIACUS, a, um, ad Lemnum pertinens, Λημνιακός. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 131.* nec major ab antris Lemniacis fragor est, ubi flammeus ægida cælat Mulciber. *Id. 3. Theb. v. 274.* & *Martial. l. 5. epigr. 7.* Lemniacæ catenæ. *h. c.* quas Vulcanus in Lemno fecit Marti & Veneri deprehendendis.

LEMNIAS, adis, f. Λημνιάς, mulier Lemnia. *Ovid. 3. de ar. am. v. 672.* Lemniadi gladios in mea fata dabo. *Al. leg.* Lemniasi, *voce* Λημνιάσι: al. aliter. *Id. Heroid. ep. 6. v. 52.* Lemniadesque viros nimium quoque vincere norunt. *Stat. 5. Theb. v. 500.* Lemnias exsul. *h. c.* Hypsipyle.

LEMNISCATUS, a, um, lemnisco ornatus. V. vocem sequent. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 35.* Multas esse infames palmas, hanc primam tamen esse lemniscatam, quæ Romæ deferatur. *h. c.* ceteris ornatiorem, & nobiliorem, & quæ magnam trium fundorum mercedem attulit: cum aliæ non tantum lucri contulerint. Adde *Tertull. de Anim. c. 1.*

LEMNISCUS, i, m. *fascetta*, *fascinola*, *nastro*, λημνίσκος, fasciola, quæ coronæ circumvolvitur, & ab ea dependet, ornatus gratia. Hos designare videtur *Virg.* cum ait *Æn. 5. v. 269.* Puniceis ibant evincti tempora tæniis. Ubi *Serv.* Significat lemniscatas coronas, quæ sunt de frondibus, & discoloribus fasciis, & sicut *Varro* dicit, *magni honoris sunt*. *Fest.* Lemnisci, idest fasciolæ coloriæ, dependentes ex coronis, propterea dicuntur, quod antiquissimum fuit genus coronarum lanearum. *Plin. l. 16. c. 14. de tilia*. Inter corticem ac lignum tenues tunicæ multiplici membrana, e quibus vincula, tiliæ vocantur: tenuissimæ earum, philyræ, coronarum lemniscis celebres, antiquorum honore. *& lib. 21. c. 3.* Crassus dives, primus argento auroque folia imitatus, ludis suis coronas dedit: accesseruntque & lemnisci, quos adjici ipsarum coronarum honos erat, propter Etruscas (V. *Etruscus*) quibus jungi nisi aurei non debebant. Puri diu fuere ii. cælare eos primus instituit *P.* Claudius Pulcher, bracteasque etiam philyræ dedit. *Capitolin. in Vero, c. 5.* Coronas quin etiam datas, lemniscis aureis interpositis, & alieni temporis floribus. *Tertull. de coron. milit. c. 12.* (ex lectione *Salmasii ad Capitolin. in Vero, c. 5.*) Triumphi laurea foliis struitur, hinc aureis lemniscis inornatur. ¶ Usus lemniscorum fuit etiam separatim a coronis. *Sueton. in Ner. c. 25.* Incedenti passim victimæ cæsæ, sparso per vias identidem croco: ingestæque aves, ac lemnisci, & bellaria. *Liv. l. & cap. 33.* Ruente turba adire, contingere dextram cupientium, coronas, lemniscosque jacientium. ¶ Etiam palmæ, quæ dabantur ludorum victoribus, lemniscis ornabantur. Colligitur id ex *Cicer. pro Rosc. Amer.* cujus verba V. in *Lemniscatus*. ¶ Ex his patet, laneos primum fuisse lemniscos, postea & ex metallis in tenues laminas ductis factos. *Festus* in allatis verbis e *lana* deducere videtur: nec defuere, qui *laniscus* inde ubique legendum arbitrarentur, inter quos sunt etiam ii, qui a λῆνος, *lana*, deriveant. Alii a *lamina* esse putant, quasi *laminiscus*. Sed verius est, esse totam Græcam. *Hesychius*: λημνίσκους τὰς ταινίας Συρακούσιοι ταινίας. ¶ Denique *lemniscus* est linamentum, quod tinctum medicamine chirurgi in vulnera indunt, *tasta*. Græce usurpat *Cels. l. 7. c. 28.* Latine *Veget. de re Veterin. l. 2. c. 14. & 48.*

LEMNIUS, a, um, Λήμνιος, ad Lemnum pertinens. *Virg. 8. Æn. v. 454.* Lemnius pater. *h. c.* Vulcanus: qui *Lemnius* absolute ab *Ovid. 4. Metam. v. 185.* dicitur. *Stat. 5. Theb. v. 131.* Lemnia classis. *Plin. l. 36. c. 13.* Lemnius labyrinthus. *Id. l. 28. c. 8.* Lemnia rubrica. V. *Lemnos*. *Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 61.* in gelido quærit

Pæan-

Pæantius antro Voce fatigaret Lemnia saxa sua: *h. e.* Philoctetes sagitta Herculis vulneratus, & in Lemno a Græcis relictus: quod & *Cic.* 2. *de Fin. c.* 29. tangit. V. *Philoctetes*. *Ovid. in Ibin*, *v.* 398. Quosque feræ morti Lemnia turba dedit. *h. e.* Lemniæ mulieres, quæ una nocte viros omnes jugularunt: qua de re *Val. Flacc. l.* 2. & *Stat. l.* 5. *Theb.* & *Hygin. fab.* 15.

LEMNOS, & Lemnus, i, f. *Stalimene*, Λῆμνος, insula Græciæ in mari Ægæo, satis fertilis, & plana, in qua colebatur Vulcanus deus ignis. Unde & Lemnius ardor, λήμνιον πῦρ, dicitur a Poetis. Nam, ut est in fabulis, cum Juno eum peperisset, eumque turpem conspexisset, e cælo in eam insulam dejecit, in collem quendam Hephæstiadi urbi imminentem. Hujus fabulæ occasionem præstitit collis ejus color, & sterilitas. Nam & exusto simillimus est, & nullam omnino plantam gignit. *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 454. At *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 87. & *sequentib.* ab Jove dejectum scribit. *Stat.* 5. *Theb. v.* 49. Ægæo premitur circumflua Nereo Lemnos. *Terent. Phorm.* 5. 8. 15. In Lemno clam te uxorem duxit. & 5. 7. 49. Lemni aliam uxorem habuit. ¶ In ea quotannis terra illa effoditur, quæ Lemnia terra dicitur. Hujus tres a *Galeno l.* 9. *de simpl. medicam.* enumerantur species, quarum una fullonibus in usu est ad extergendas vestes: altera fabris, quæ a Græcis μίλτος, a Latinis rubrica vocatur: tertia Medicis, quæ a Græcis σφραγὶς λημνία, hoc est sigillum Lemnium appellatur. Lemniam rubricam memorat *Plin. l.* 28. *c.* 8. & *lib.* 29. *c.* 5.

LEMONIA, nomen unius ex tribubus rusticis Romanis, dicta a pago Lemonio, qui est extra portam Capenam, via Latina, ubi posita erat, ut *Festus* docet. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 23. *n.* 2. Jovi Optimo servatori M. Rufpicus M. F. Lemonia Ulpianus, miles veteranus S. P. & *pag.* 339. *n.* 3. Q. Rapidio Q. F. Lem. Mulioni, moratori, &c. & *pag.* 520. *n.* 7. M. Annius M. F. Lemo. Paulinus, &c.

LEMONIUM, & Limonium, ii, n. λειμώνιον, apud *Plin. l.* 25. *c.* 9. *ante med.* herba est succum lacteum emittens, coarescentem gummi modo. Nascitur in humidis locis, ἐν λειμῶσι, unde nomen. Latine beta silvestris dicitur. *Id. l.* 20. *c.* 8.

LEMURES, um, m. *fantasme*, φαντάσματα, Lemures animas dixere silentum, inquit *Ovid. Fast.* 5. *v.* 483. Hinc ponuntur pro umbris, spectris, & hujusmodi nocturnis terriculamentis, quæ se in tenebris videre quis putat, & timore inani percellitur: cui avertendo, umbrisque mortuorum placandis sacra Romanis instituta fuere *Lemuria* appellata, quorum originem, ac ritum *Ovid. ibid.* a *vers.* 421. describit. An a Larvis differant, V. loca *Platonis*, & *Apuleji* in *Larva*. De notatione vocis V. *Lemuria*. *Pers. sat.* 5. *v.* 185. Tunc nigri Lemures, ovoque pericula rupto. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 208. Somnia, terrores magicos, miracula, sagas, Nocturnos Lemures, portentaque Thessala rides. *Varr.* apud *Non.* 2. 2. *n.* 513. Quibus temporibus in sacris fabas jactant noctu, & dicunt, se Lemures domo extra januam ejicere.

LEMURIA, orum, n. festa placandorum Lemurum causa instituta, & VII. id. Maj. per tres dies, qui ideo nefasti erant, a Romanis celebrata: ut est in veteri Calendario apud *Gruter. pag.* 133. quasi *Remuria*, quia sunt primum facta a Romulo ad placandos manes Remi fratris occisi, qui credebatur Faustulo nutritio, & Accæ ejus uxori apparuisse, & id sacri genus postulasse. Fiebat autem id noctu nudis pedibus, ter manus lavando, & nigras fabas post terga novies jaciendo: quo se redimere ac liberare se suosque putabant ab umbrarum, seu Lemurum terroribus. Cum hoc sacrum peragebatur, cuncta deorum templa clausa erant, & nuptiæ infaustæ habebantur. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 421. Ritus erit veteris nocturna Lemuria fieri: Inferias tacitis Manibus illa dabunt. V. ibi quæ sequuntur.

LENA, æ, f. *ruffiana*, προαγωγὸς, μαστροπὸς, quæ mulieres quæstuarias alit, prostituit, & conciliat, quæque mediam se illicitis amoribus præbet, nuntia, quæ tabellas amatorias portat ultro citroque. *Ulpian. Dig. lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 43. Lenas eas dicimus, quæ mulieres quæstuarias prostituunt. Lenam accipiemus & eam, quæ alterius nomine hoc vitæ genus exercet. Si qua cauponam exercens, in ea quæstuaria corpora habet, dicendum, hanc quoque lenæ appellatione contineri. *Tibull. l.* 1. *el.* 6. *v.* 11. quod adest huic dives amator, Venit in exitium callida lena meum. *Id. l.* 2. *el. ult. v.* 27. Lena necat miserum Phryne, furtimque tabellas Occulto portans, itque, reditque, sinu. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 15. *v.* 17. improba. *Martial. l.* 11. *epigr.* 61. obscena. *Propert. initio el.* 5. *l.* 4. Terra tuum spinis obducat, lena, sepulcrum, &c. & *in fin.* Sit tumulus lenæ curto vetus amphora collo. ¶ Dicitur & de rebus inanimis, quæ amorem conciliare valent. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 316. discant cantam puellæ: Pro facie multis vox sua lena fuit. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 27. Non vides, quam blanda conciliatrix, & quasi sui sit lena natura? ¶ Adjective *Ovid.* 3. *Amor. el.* 5. *v.* 40. Ingenium dominæ lena movebit anus. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v.* 24. ut nuntia formæ Lena per innumeros iret pictura penates.

LENÆUS, i, m. Bacchus, & Lenæus, a, um, ληναῖος, ad vinum, vel ad Bacchum pertinens: a ληνὸς, lacus preli vinarii. *Virg.* 2. *Georg. v.* 7. Huc, pater o Lenæe, veni. & *vers.* 529. Te libans, Lenæe, vocat. & adjective *lib.* 3. *v.* 510. Lenæi latices. & *lib.* 4. *Æn. v.* 207. Lenæum honorem libare Jovi. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 80. Lenæa dona. ¶ Fuit & hoc nomine rex quidam, quem alii Aninm dicunt Bacchi pronepotem, alii Mithridatem (qui & Dionysii nomen sumpserat) incerta enim admodum historia est. *Ovid. in Ibin*, *v.* 331. Aut ut Amastriacis quondam Lenæus ab oris, Nudus Achillea destituaris humo.

LENE, adverbii loco pro leniter. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 704. Sectus humum rivo lene sonantis aquæ. *Avien. in descript. Orbis*, *v.* 857. Vel qua lene Notus spirat, qua perstrepit Auster. *Nemesian. ecl.* 4. *v.* 47. lene fluens fons. *Calpurn. ecl.* 7. *v.* 25. clivi lene jacentes. *h. e.* colles leniter acclives, ut loquitur *Ovid.* 5. *Fast. v.* 154. ¶ Gradus V. in *Leniter*.

LENIMEN, inis, n. &

LENIMENTUM, ii, n. *mitigazione*, *lenimento*, *correzione*, *temperamento*, ἄνεσις, μείλιγμα, id, quo quippiam lenitur, mitigatur, mulcedo. *Horat. l.* 1. *od.* 32. *in fin.* Testudo laborum dulce lenimen. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 450. addidit illis Hoc quoque lenimen, quo solo fleait amantem. & *lib.* 6. *v.* 500. sollicitæ lenimen dulce senectæ. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *ad fin.* Nuper invenere, diffectis raphanis inserere helleborum, rursusque comprimere raphanos, ut transeat vis, atque eo lenimento dare. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 67. Addito honestæ missionis lenimento.

LENIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *mitigare*, *raddolcire*, *placare*, *diminuire*, ἡμερόω, πραΰνω, lenem facio, mulceo, mitigo, placo, flecto, minuo. *Cic. pro Marcell. c.* 10. Vicit is, qui non fortuna inflammaret odium suum, sed bonitate leniret. *Id.* 6. *Attic. ep.* 1. Illum sæpe lenivi iratum. *Id. Phil.* 2. *c.* 45. *in fin.* Muneribus, congiariis, epulis multitudinem imperitam lenierat. *Id.* 1. *de Fin. c.* 14. Temperantia animos quasi concordia quadam placat ac lenit. *Id. pro Mur. c.* 31. *de Catone.* Te ipsum, nunc animi quodam impetu concitatum, usus flectet, dies leniet, ætas mitigabit. *Nep. in Eumen. c.* 11. Adeo erat incensus, ut, nisi magna spe maximarum rerum, leniri non posset. *Sallust. in Jug. c.* 11. *extr.* Lenire animum ferocem. *Virg.* 6. *Æn. v.* 467. dictis ardentem animum. & *lib.* 4. *v.* 393. dolentem solando. *Cicer.* 3. *Q. Fr. epist.* 5. se multa consolatione. *Liv. l.* 2. *c.* 45. iras. & *lib.* 6. *c.* 16. *a med.* seditionem. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 3. superos orando. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 21. desiderium crebris & longis epistolis. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 317. teque dolores. *Virg.* 4. *Æn. v.* 528. somno curas. *Terent. Heaut.* 1. 1. 75. miseriam alicui. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 29. crimina, aut asperare. *Id.* 3. *Hist. c.* 61. dedecus. *Id.* 1. *Ann. c.* 71. memoriam cladis comitate. *Nep. in Dione*, *c.* 6. invidiam obsequio. *Sallust. in Jug. c.* 29. atrocitatem facti. *Virg.* 1. *Æn. v.* 454. nova res oblata timorem Leniit. & *lib.* 8. *v.* 86. Tibris ea fluvium, quam longa est, nocte tumentem Leniit. *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 30. Lenire vulnera. *h. e.* fovere, eorumque dolorem minuere. *Ovid. in fin. ep.* 19. *Heroid.* moras. *h. e.* dolorem dilationis. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 17. cum sale panis Latrantem stomachum bene leniet. *inquietà*. *Sallust. in Jug. c.* 96. inopiam frumenti. *render soffribile*. *Plin. l.* 23. *c.* 8. *ante med.* Nuces leniunt saporem cæparum. *raddolciscono*. & *l.* 21. *c.* 28. Colocasia acria corporis leniri. *Id. l.* 20. *c.* 9. *a med.* Lapsana alvum lenit & mollit. *h. e.* leniter ciet. *Horat. l.* 1. *od.* 27. *v.* 7. Lenite clamorem. *h. e.* clamoris vocem demittere, & minuere. ¶ De morbis dictum, minuere, & vires adimere significat. *Plin. l.* 20. *c.* 17. *sub fin.* Lenire articulares morbos. *Id. l.* 22. *c.* 23. *sub fin.* podagras. *Id. l.* 33. *c.* 6. *extr.* tumores. *Id. l.* 23. *c.* 4. *a med.* dyspnœas, collectiones, duritiasque. & *lib.* 20. *c.* 13. *circa med.* epiphoras. & *cap.* 8. dolores capitis. & *lib.* 22. *c.* 25. Collectiones impetusque discutere, lenire, concoquere. ¶ Neutrorum more, *Plaut. Mil.* 2. 6. 99. Occultabo me aliquot dies, dum hæ consilescunt turbæ, atque iræ leniunt. ¶ *Lenibam*, & *lenibo* pro *leniebam*, & *leniam* (quod in quarta conjugatione non raro usuvenit) habes apud *Virg.* 5. *Æn. v.* 527. & 6. *v.* 468. & *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 32. ¶ *Leniens* particip. V. suo loco.

LENIS, is, subst. m. genus vasis: a ληνὶς, lacus torcularis. *Afran.* & *Laber.* apud *Non. c.* 15. *n.* 13. ¶ Item genus navigii, a similitudine ληνοῦ, idest vasis torcularis. *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. Tepidum natabis lene Congedi vadum. Al. ad *vadum* referunt: vel *lene* accipiunt pro leniter: quod longe est rectius.

LENIS, ne, *liscio*, *molle*, *delicato*, λεῖος, levis, & tactu nullam asperitatem habens. Ducunt a mollitie lanæ, quæ λῆνος dicitur: vel a λεῖος. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 12. Sensus judicat dulce, amarum; lene, asperum; prope, longe; stare, movere; quadratum, rotundum. *Plin. l.* 28. *c.* 4. *ad fin.* Vehemens fricatio spissat, lenis mollit. ¶ Transfertur ad alia multa, & significat mitem, levem, placidum, minime acrem, non vehementem, *dolce*, *leggiero*, *soave*, *delicato*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 58. Vocis genere permulta, canorum, fuscum; lene, asperum; grave, acutum; flexibile, durum. *Al. leg.* leve. sed lenem vocem asperæ contrariam, etiam *Quintil. l.* 11. *c.* 3. appellat. *Cels. l.* 2. *c.* 22. Lenes sunt sorbitio, pulticula, laganum, *&c.* item lac, defrutum, passum. Acria sunt omnia nimis austera, acida, salsa, &c. *facili da digerire*. *Ter. Heaut.* 3. 1. 48. Vinum hoc asperum est: aliud lenius, sodes, vide. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 21. Ita lenibus uti videbantur venenis, ut possa videremur sine dolore interire. *Horat. l.* 3. *od.* 21. *v.* 13. Lene tormentum. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 28. & *Cic.* 7. *Attic. ep.* 2. Belle nobis flavit ab Epiro lenissimus ventus. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 527. Lenis volatus. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *post med.* Laterum lenis motus. *h. e.* compositus & gravis. *Plin. l.* 5. *c.* 9. *a med.* Nilus lenis. *che scorre adagio*. & *lib.* 21. *c.* 18. *in fi.* Leni igni coquere. *a fuoco lento*. Sic *l.* 21. *c.* 17. Leni sole siccare. *Id. l.* 16. *c.* 36. *de arundine*. Gracilitas nodis distincta leni fastigio tenuatur in cacumina. *e' assottiglia a poco a poco*. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 24. Jugum directum, utroque ex parte præruptum atque asperum, sed paulo tamen leniore fastigio ab ea parte, quæ, &c. *di salita più facile*. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 21. Lenis somnus. *Plin. l.* 16. *c.* 35. Lenis sinus. *Id. l.* 9. *c.* 41. Color suavior & lenior. ¶ Sæpissime ad animum, & mores, & est qui non irascitur, qui parcit, qui impetum animi cohibet, qui a severitate & crudelitate abhorret, indulgens, clemens, facilis, mitis, placidus, *chi se la lascia passare facilmente*, *pia-*

piacevole, mite, dolce, πρᾶος, ἤπιος. Cic. 5. Fam. ep. 2. a med. Lenis a te, & facilis existimari debeo, qui nihil tecum de his ipsis rebus expostulem. Id. in fin. pro Rosc. Amer. Populus R. in hostes lenissimus. Sueton. in Calig. c. 3. Obtrectatoribus lenis & innoxius. Cæs. ad Opp. post epist. 8. l. 9. ad Attic. Ut quam lenissimum me præberem. Terent. Heaut. 3. 1. 19. Si te tam leni, & victo animo esse ostenderis. & 1. 1. 99. Leni ingenio esse in liberos. Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 36. Sæpe suo victor lenis in hoste fuit. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 2. Dixerat aliquis leniorem sententiam, ut, &c. & cap. 5. Lenissima postulata. Cic. Fuc. 5. ep. 15. Lenissimis & amantissimis verbis utens, re graviter accusas. Plaut. Capt. 2. 1. 5. Servitutem lenem reddere. leggera e sopportabile. Horat. l. 3. od. 4. v. 41. Lene consilium dare. Id. l. 1. od. 24. v. 17. Mercurius non lenis precibus fata recludere. ¶ Sæpe etiam ad genus dicendi, & orationem. Est autem lenis oratio, quæ impetu, vehementia, ac nervis caret; & stilo sedato utitur, & conciliandis auditorum animis accommodato, ut docet Cic. 2. de Orat. c. 29. V. Lenitas. Ducta est metaphora a fluminibus, quæ placido ac leni cursu feruntur. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 7. In exordienda causa servandum est, ut lenis sit sermo, & usitata verborum consuetudo. Cic. 2. de Orat. c. 13. Tractu orationis leni & æquabili perpolivit illud opus. & cap. 43. Non enim semper fortis oratio quæritur, sed sæpe placida, submissa, lenis, quæ maxime commendat reos. Quintil. l. 10. c. 1. a med. Quosdam elatior dicendi vis, & magis concitata, & plena spiritus capit: sunt & lenis, & nitidi, & compositi generis non pauci amatores. Id. l. 9. c. 4. post med. Lenis & fluens contextus orationis. Id. l. 10. c. 2. ad fin. Etiam hoc solet incommodi accedere iis, qui se uni alicui generi dediderint, ut si asperitas his placuit alicujus, hanc etiam in leni ac remisso causarum genere non exuant. Id. l. 9. c. 4. Lenia spatium, sublimia & ornata claritatem quoque vocum poscunt. h. e. longas syllabas. & ibid. ad fin. Sublimia debeat ingredi, lenia duci, acria currere, delicata fluere. Id. l. 11. c. 3. post med. Proœmio frequentissime lenis convenit pronuntiatio. nihil est enim ad conciliandum gratius verecundia. Id. l. 9. c. 4. Syllabæ acres sunt, quæ ex brevibus ad longas insurgunt: leniores quæ a longis in breves descendunt. V. Bentlej. ad illud Horat. in art. Poet. v. 26. sectantem lenia, &c. ¶ Lene jocus apud Quintil. l. 6. c. 3. ante med. est, qui risum quidem movet, sed asperitate caret. ¶ Lenis spiritus apud Grammaticos quid sit V. sub fin. vocis Asper.

LENITAS, atis, f. lisciezza, morbidezza, delicatezza, λειότης, lævitas, mollities rerum, quæ lævem tactum habent: cui asperitas opponitur, ut in Lenis dictum est. Plin. l. 13. c. 12. ad fin. Minimum hoc modo intergerii: atque etiam lini lenitas superatur. ¶ Item rerum, quæ acres non sunt, & gustu suaves, & esu concoctuque faciles redduntur. Plin. l. 14. c. 19. Africa gypso mitigat vini asperitatem: Græcia sale, aut mari lenitatem excitat. Id. l. 27. c. 8. a med. Differentia intelligitur lenitate gustus. ¶ Item colorum, qui visu sunt faciles, & oculos acri splendore non percellunt. Id. l. 37. c. 5. Smaragdi viridi lenitate lassitudinem mulcent. & cap. 3. circa med. de succinis. Sunt &, in quibus decocti mellis lenitas placeat. ¶ Est etiam tarditas, placiditas, plumbezza. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 12. Arar in Rhodanum influit incredibili lenitate, ita ut oculis, in utram partem fluat, judicari non possit. ¶ Transfertur ad genus dicendi, & significat quandam veluti placiditatem, & æquabilitatem orationis, quæ sedate, molliter, remisse, & nullo impetu fertur, & nervis caret, ac vehementia: pertinet autem ad stilum medium, & conciliandis animis apta est, ut Cic. 2. de Orat. c. 29. docet. Id. in Orat. c. 16. Elaborant alii in lenitate & æquabilitate, & puro quasi quodam & candido genere dicendi. Id. in Bruto c. 48. Sunt ejus aliquot orationes, ex quibus, sicut ex ejusdem tragœdiis, lenitas ejus sine nervis perspici potest. Id. 2. de Orat. c. 15. de historico stilo. Genus orationis fusum atque tractum, & cum lenitate quadam æquabili profluens, sine hac judiciali asperitate persequendum est. Quintil. l. 9. c. 4. ad fin. Aspera iambis maxime concitantur, quod sunt a duabus modo syllabis, eoque frequentiorem quasi pulsum habent: quæ res lenitati contraria est. ¶ Lenitas vocis est moderata ejus remissio, acri clamore remoto: respondetque lenitati orationis. Cic. 2. de Orat. c. 43. Sed hæc adjuvant in oratore lenitas vocis, vultus, verborum comitas. ¶ Transfertur etiam ad animum & mores, & est mansuetudo, indulgentia, facilitas, moderatio, & quædam quasi mollitia, & suavitas naturæ, quæ iram vel nescit omnino, vel moderatur, piacevolezza, mitezza, condiscendenza, mansuetudine, ἠπιότης, πρᾳότης. Cic. 1. de Orat. c. 11. In hominum mentibus vel ad iram, aut ad odium, aut dolorem incitandis; vel ab hisce iisdem permotionibus ad lenitatem misericordiamque revocandis. Id. 13. Fam. ep. 1. Dare se ad lenitatem. Id. Catil. 2. c. 4. Non est jam lenitati locus: severitatem res ipsa flagitat. Id. pro Syll. c. 6. Qua mollitia sum animi, ac lenitate, nunquam illius lacrymis ac precibus restitissem. Hirt. de B. Afric. c. 86. & 92. Lenitas & clementia. & cap. 54. Lenitas, modestia, patientia. Terent. Adelph. 3. 4. 26. Inepta lenitas patris, & facilitas prava. Gell. l. 11. c. 18. Remissa nimis lenitate uti. Cic. pro Rabir. perduell. c. 3. extr. Qui vestram libertatem non acerbitate suppliciorum infestam, sed lenitate legum munitam esse voluerunt. ¶ Ad locum citatum Terentii quidam apud Donatum ita inter lenitatem, & facilitatem distinguunt, ut illa in permittendo, hæc in ignoscendo versetur.

LENITER, leggiermente, soavemente, mollemente, λείως, ἠρέμα, modice, leviter, placide, non acriter, non aspere, non impetu, aut vi. Cic. in somn. Scip. c. 2. extr. Leniter arridens. Plin. l. 2. c. 18. Non leniter illustrans. Id. l. 18. c. 22. sub fin. Pampinos teneros alligato leniter. Id. ibid. cap. 34. a med. Ventus leniter pluvius. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 19. Collis leniter acclivis. de solea. Sic Liv. l. 2. c. 50. Leniter editus collis. Hirt. de B. Afric. c. 70. Placide leniterque procedere. Ovid. l. 1. Amor. el. 6. v. 7. per excubias custodum leniter ire. adagio, piano piano. & Metam. 3. v. 568. Torrens lenius decurrit. Plin. l. 26. c. 8. a med. Herba odorata, suavis, leniter acuta. Id. l. 27. c. 3. Folia leniter hirsuta. Id. l. 12. c. 16. Stacte gustu leniter amara. Id. l. 37. c. 9. Color aspectu leniter blandus. ¶ Transfertur ad animum pro placide, moderata, remisse, sine ira, aut severitate, æquo animo, facile, placidamente, dolcemente, con mitezza, piacevolmente, ἠπίως, πρᾴως. Plaut. Stich. 1. 2. an. Tentem leniter, an minaciter? Id. Bacch. 3. 3. 4. Leniter sævire. Id. Amph. prol. v. 25. Petere quippiam leniter ob aliquo dictis bonis. colle buone. Cic. 5. Fam. ep. 2. ad fin. Sedatus iis assensi, qui mihi lenissime sentire visi sunt. Ovid. Heroid. ep. 5. v. 7. Leniter, ex merito quidquid patiare, ferendum est. pazientemente. Cic. in Partitionib. c. 22. extr. Lenitas animadvertendi. ¶ In malam partem pro languide, remisse, segniter, Cæs. l. 1. B. Civ. c. 1. Pompejo esse in animo, reipublicæ non deesse, si Senatus sequatur: sin cunctetur, atque agat lenius, nequicquam ejus auxilium imploraturum. ¶ Item ad orationem (V. dicta in Lenis, & Lenitas.) Cic. in Bruto, c. 44. Multa in illa oratione graviter, multa leniter, multa aspere, multa facete dicta sunt. Quintil. l. 9. c. 4. a med. & lib. 10. cap. 2. a med. Alia lenius, alia concitatius, alia sublimius dicenda sunt. ¶ Leniter agere versum, Cic. 3. de Orat. c. 26. h. e. leni gestu. ¶ Leniter traducere ævum, Horat. l. 1. ep. 18. v. 97. h. e. placide, tranquille, æquo animo.

LENITUDO, inis, f. idem quod lenitas; idest mollitudo expers asperitatis. Cic. 5. Tuscul. c. 16. Lenitudo orationis, mollitudo corporis, ea si bona dicemus, quid erit in philosophi gravitate, &c. ¶ Item mansuetudo, facilitas. Cic. 6. Verr. cap. 61. Virorumque, quibuscum nuptæ erant, nimia in istum non lenitudine, sed etiam liberalitate oppugnaret. Turpil. apud Non. c. 2. n. 486. Mira lenitudine ac suavitate abundat. Adde Cic. 1. Offic. c. 25. a med. ubi al. leg. altitudine. ¶ De nimia facilitate, qua quis, ne cum oportet quidem, irasci solet. Cic. Tuscul. 4. c. 19. Vitum ciderit negant, qui irasci nescit: eamque, quam lenitatem nos dicimus, vitioso lentitudinis nomine appellant. Al. leg. lentitudinis.

LENITUS, a, um, placato, raddolcito, mitigato, placatus, demissus. Plaut. Bacch. 5. 2. 31. aliquem lepide lenitum reddere. Petron. in Satyr. c. 107. Flectite ergo mentes satisfactione lenitas. Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. in f. precibus lenito Cæsare vestris. & ep. 3. v. 6. Lenitum vulnus. Liv. l. 1. c. 16. extr. Lenitum desiderium. Tacit. 4. Hist. c. 44. Lenita invidia. Suet. in Aug. c. 34. Adempta, vel lenita pars pœnarum. Sallust. apud Priscian. l. 9. pag. 871. Putsch. Lenita ira. Varr. l. 2. R. R. c. 4. Post meridiem rursus, lenito fervore, pascunt.

LENO, onis, m. ruffiano, μαστροπός, qui scortorum prostitutione quæstum facit: quique illicitos amores conciliat. Festus: Lenones ab alliciendo adolescentulos appellati. Priscian. l. 4. pag. 623. Putsch. a leniendo ducit: nempe quod mentes deliniendo seducit. Terent. Adelph. 2. 1. 34. Leno sum, fateor, pernicies communis adolescentium. Id. Phorm. 3. 2. 23. Eja, ne parum leno sies. h. e. ne parum calleas lenonias artes: qua ratione etiam ironice Plaut. Pers. 4. 6. 4. Ne non sat esses leno, id metuebas miser. Cic. pro Rosc. Com. c. 7. Improbissimus & perjurissimus leno. Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 10. Vendibilis culpa facta puella mea est: Me lenone, placet. h. e. me ejus formam versibus commendante. Lege scenam 3. actus 1. Pseuduli Plautini, ubi lenonum mores & vita pingitur: item scenam 3. act. 3. Persæ. ¶ Cum genitivo Prudent. in Hamartig. v. 161. ornatus solvendi leno pudoris. ¶ Est convicium impuri hominis, & aliorum ætati insidiantis. Cic. post redit. in Sen. c. 5. Cum equites Romani se ad lenonis impudicissimi pedes abjecissent. ¶ In bonam partem est medius alicujus rei conciliandæ, mediatore, ambasciatore. Justin. l. 2. c. 3. Primus Scythis bellum indixit Vexoris rex Ægyptius, missis primo lenonibus, qui hostibus parendi legem dicerent. Mox legatos appellat.

LENO, as, a. 1. lenocinor, concilio. Vetus epigramma: Quod si formosas redeas lenare puellas. & aliud: lenandi callidus arte. Hæc Salmas. ad Vopisc. in Carino, c. 16. quæ tamen non sunt satis, ut verbo, tanquam probe Latino, uti velim. V. Addendae.

LENOCINAMENTUM, i, n. lenocinium. Sidon. l. 7. ep. 9. in ext. ante med. Pro omni gratiarum privilegio, decoramento, lenocinamento. Auct. declamat. quæ inscribitur Tribunus Marianus, c. 5. a med. Nihil omnino, quod ad lenocinamentum spectare possit habuit.

LENOCINATOR, oris, m. προαγωγός, conciliator, leno. Tertull. l. 1. advers. Marc. c. 22. ad fin. Gratiæ lenocinator.

LENOCINIUM, ii, m. ruffianesimo, μαστρωπεία, lenocinandi actus, exercitium lenonia. Cic. post redit. in Sen. c. 5. Qui egestatem domestico lenocinio sustentavit. Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 4. Lenocinium facit, qui quæstuaria mancipia habuerit, sed & qui in liberis hunc quæstum exercet. Scævola lib. 24. tit. 3. leg. 47. Lenocinium præbere uxori. h. e. lenocinium de uxore facere. ¶ Translate ponitur pro delinimento, illecebra, carezze, allettamento. Cic. pro Mur. c. 35. Utrum lenocinium e grege delicatæ juventutis, an orbis terrarum imperium a populo R. petebas? Id. pro Sext. c. 66. Et se vitiorum illecebris, & cupiditatum lenociniis dediderunt. ¶ Item pro quovis nimis exquisito ornamento, quod alicui rei adhibetur ad conciliandam ei gratiam. Sueton. in Aug. c. 79. Quanquam & omnis lenocinii negligens, & in capite comendo incuriosus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 58. Perspicuum est, quo compositiones unguen-

unguentarum, quo ciborum conditiones, quo corporum lenocinia processerint. Manil. l. 5. v. 516. Hinc lenocinium formæ, cultusque repertus Corporis. Plin. l. 35. c. 11. a med. In lenocinio commendationis dolor est. h. e. ipse dolor facit ad commendationem augendam, addens operi gratiam, & pretium. Senec. l. 1. de benef. c. 11. Lenocinium est muneris antecedens metus. ¶ In oratione lenocinia dicuntur fucata ornamenta, & illecebræ verborum, in malam partem. Sueton. in Calig. c. 39. Cui instrumento distrahendo nihil non fraudis ac lenocinii adhibuit. Tacit. 1. Hist. c. 18. Nec ullum orationi aut lenocinium addit, aut pretium. Quintil. post med. proœm. l. 8. Nos quibus sordent omnia, quæ natura dictavit: qui non ornamenta quærimus, sed lenocinia.

LENOCINOR, aris, atus sum, dep. 1. fare il ruffiano, ruffianare, lenocinium facio: & translate demisse blandior, inservio, gratificor. Cic. in Divin. Verr. c. 15. Tibi serviat, tibi lenocinabitur: minus aliquanto contendet, quam potest. Quintil. declam. 12. c. 19. Ita ut infelicitas mea negotianti tibi lenocinata est? h. e. tanquam leno emptores tibi conciliavit. Senec. controv. 1. a med. Lenocinatur gloriæ meæ, ut videar etiam prohibitus aluisse. h. e. inservit. Plin. l. 20. c. 14. in f. Lenocinari alicui captatione testamenti. h. e. inservire, & blandiri cupiditati cujuspiam testamentum tuum captantis. Tacit. de Germ. c. 43. Populi truces, insitæ feritati arte ac tempore lenocinantur: nigra scuta, tincta corpora, atras ad prœlia noctes legunt. ¶ Item gratiam conciliare. Plin. l. 2. ep. 19. a med. Ut libro isti novitas lenocinetur. Id. l. 1. ep. 8. ante med. Anceps hic & lubricus locus est, etiam cum illi necessitas lenocinatur. h. e. inevitabilem esse ostendit, atque adeo venia dignum.

LENONICE, adverb. da ruffiano, lenonum more. Lamprid. in Commod. c. 15. Quæ gladiatoria, quæ lenonica faceret.

LENONIUS, a, um, da ruffiano, μαστρωπικός, ad lenonem pertinens. Plaut. Truculs. 1. 30. Lenoniæ ædes. Id. Pers. 3. 1. 1. Lenonia servitus. Id. in fragment. apud Fest. in Muneralis. Lenonia lex. Id. Rud. 5. 3. 30. Lenonia fide uti. Id. Curcul. 4. 2. 13. Lenonium genus. Apul. in Apolog. Lenonia illectamenta. ¶ Lenonium lutum, apud Plaut. Pers. 3. 3. 1. est convicium in lenonem impurissimum, & vilissimum: tanquam lenonum cœnum.

LENS, lendis, f. lendine, κόνις, ovum pediculorum, capillis adhærens, ex quo postea pediculi generantur. Plin. l. 29. c. 6. ante med. Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibo sumptis anguillarum modo. Seren. Sammon. c. 5. in f. v. 72. Unda maris lendes capiti deducit iniquas, Et quidquid crebri defendit silva capilli.

LENS, lentis, f. lente, lenticchia, φακός, genus leguminis folio viciæ, granis parvis, rotundis, & jacentibus, ternis, aut quaternis in siliqua. Virg. 1. Georg. v. 228. Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis. Plin. l. 18. c. 12. a med. Lens amat solum tenue magis, quam pingue. Id. ibid. Invenio apud auctores, æquanimitatem fieri lente vescentibus. Ex his Plinii verbis quidam vocis notationem eruunt, ut sit a lenis, vel lentus. Id. l. 22. c. ult. sect. 70. Harduin. persequitur ejus utilitates in medicina. ¶ In plurali num. Scribon. Larg. compos. 114. In vino rosa, & lentes incoquuntur. ¶ In accusativo habet lentem, & lentim, & in ablativo lente, & lenti: atque olim fuit etiam generis masculini. Cato R. R. c. 35. Lentim serito in rudecto, & rubricoso loco. & cap. 116. Lentim servare. & ibid. Lentim oleo perfricare. (Adde Varron. apud Charis. l. 1. pag. 101. Putsch.) Colum. l. 2. c. 10. a med. Lentem solo tenui seri convenit. Titinn. apud Non. c. 3. n. 117. Lenti calido. ¶ Olim & lentis dicere in recto casu, teste Priscian. l. 7. pag. 764. ¶ In pretio fuit lens Ægyptia, præcipue circa Pelusium: quam præter Virg. loc. cit. laudat Martial. l. 13. epigr. 9. memorat & Gell. l. 17. c. 8.

LENTATUS, a, um, nom. particip. dilatus, prolongato, ritardato. Trebell. Poll. in Claud. c. 6. Videntur fata Romana boni principis occupatione lentata. Sidon. carm. 22. v. 191. lentatus vapor. h. e. remissus calor.

LENTE, lentamente, adagio, senza fretta, βραδέως, cum mora, tarde, cunctanter. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 80. Tali dum pugnatur modo, lente ac paulatim proceditur. & lib. 2. c. 40. Ipsa cum reliquis copiis lentius subsequitur. Ovid. 1. Amor. el. 13. v. 40. Lente currite noctis equi. Colum. l. 2. c. 15. Asinus lentissime mandit, ideoque segnius concoquit. Tacit. in Agric. c. 3. Corpora lente augescunt, cito extinguuntur. Ovid. de remed. amor. v. 650. Lente desinere. a poco a poco. Sic Plin. l. & cap. 18. Nilus evagari incipit, lente primo, deinde vehementius. ¶ De proverb. festina lente V. in Festino. ¶ Item diu, longo tempore, a lungo. Cic. Attic. l. 1. ep. 1. Quem librum non essem ausus mittere, nisi eum lente ac fastidiose probavissem. ¶ Item segniter, remisse, oscitanter, leniter, sine ira, aut impetu animi, pigramente, negligentemente, pazientemente, senza risentirsi. Liv. l. 1. c. 10. Lente agere iis Tatius Sabinique visi sunt. Sueton. in Ner. cap. 40. Neapoli de motu Galliarum cognovit die ipso, quo matrem occiderat: adeoque lente & secure tulit, ut gaudentis etiam suspicionem præberet. Cic. 2. de Orat. c. 45. Neque enim facile est perficere, ut irascatur, cui tu velis, judex, si tu ipse id lente ferre videare. Id. in fragm. apud Non. c. 4. n. 281. Cum publicas injurias lente tulisset, non tulit suam. ¶ Lente dicere, aut disputare est sine vi & acrimonia, sedate, placide, placidamente, freddamente. Cic. Parad. 1. c. 3. Sed hæc videri possunt obscuriora, cum lentius disputantur. Id. 2. de Orat. c. 71. Salsum est etiam, quærentibus & quasi percunctantibus, lente respondere, quod nolint. Id. in fragm. apud Non. loc. cit. Lentius dicere. Gell. l. 1. c. 26. Tum Plutarchus lente & leniter, quid, inquit, verbero, nunc ego tibi irasci videor? ¶ Lente cedere est ignaviter, & nulla vi resistendo. Plin. l. 16. c. 43. Arida ligna lentius serræ cedunt, viridia pertinacius resistunt.

LENTEO, es, n. 2. esser lento, γλισχραίνομαι, lentus sum. Lucil. apud Priscian. l. 8. pag. 800. Putsch. Lentet opus. idest lente procedit.

LENTESCO, scis, n. 3. rallentarsi, γλισχραίνομαι, lentus fio. Ovid. 2. de art. aman. v. 357. Lentescunt tempore curæ. ¶ Interdum est tenerum, & glutinosum fieri. Virg. 2. Georg. v. 250. Sed picis in morem ad digitos lentescit habendo. Colum. l. 2. c. 11. sub fin. de cicere. Paulum aqua maceratur, dum lentescat. Plin. l. 37. c. 10. sub fin. Gemma si quis teret in vino, ceræ modo lentescit. Colum. l. 11. c. 1. post med. Salix si minus lenta est, in stercore obruenda, ut lentescat. diventi tenera e pieghevole.

LENTICULA, læ, f. lenticchia, lente, φακή, idem quod lens. Cels. l. 2. c. 18. ante med. Ex leguminibus valentior faba, vel lenticula, quam pisum. Pallad. in Februar. tit. 4. Hoc mense lenticulam seres solo tenui. ¶ Significat etiam ipsam lentis figuram, quæ in re quapiam est. Plin. l. 37. c. 11. Figura oblonga maxime probatur in gemmis, deinde quæ vocatur lenticula, postea cycloides, & rotunda. ¶ A similitudine figuræ tribuitur cuidam vasorum generi. Cels. l. 2. c. 17. ad fin. Calido oleo replentur utriculi, & in vasa fictilia (quas a similitudine lenticulas vocant) aqua conjicitur. Isidor. l. 20. Orig. c. 7. inter olearia vasa recenset. ¶ Item maculis in cute nascentibus, quæ & lentigines, lentiggine, φακός. Plin. l. 26. c. 1. a med. Elephantiasis a facie sæpius incipit, in nare primum veluti lenticula. Cels. l. 6. c. 5. Lenticulam tollunt galbanum, & nitrum.

LENTICULARIS, re, φακοειδής, ad lenticulam spectans. Apul. in Florid. n. 9. (al. l. 2.) Ampullam oleariam, quam gestabat, lenticulari forma, &c.

LENTIGINOSUS, a, um, lentigginoso, φακώδης, lentiginem habens. Val. Max. l. 1. c. 7. n. 6. extern. Vir flavi coloris, lentiginosi oris.

LENTIGO, inis, f. lentiggine, φακός, vitium cutis ita dictum, quia ad lentis similitudinem maculis subrufis, ac nigris faciem fœdat. Plin. l. 30. c. 2. Lentiginem habentibus non obsequi numina. Id. l. 29. c. 4. ante med. Faciem lentigine obducit. Id. l. 20. c. 1. Lentigines e facie tollere. Id. l. 22. c. ult. a med. corrigere. & lib. 23. c. 1. ante med. emendare. & lib. 24. c. 9. sanare. ¶ Dicitur & de aliis maculis. Id. l. 24. c. 4. Stellio plenus lentigine. & lib. 13. c. 12. a med. Deprehenditur chartæ lentigo oculis.

LENTIPES, edis, adject. qui lentus est pedibus. Auson. epist. 12. v. 40. Spondeus illi lentipes ibat comes.

LENTISCIFERUS, ra, rum, σχινοφόρος, ferens lentiscos. Ovid. 15. Metam. v. 713. Lentisciferumque tenetur Liternum.

LENTISCINUS, a, um, ex lentisco factus. Plin. l. 23. c. 4. sub fin. Tunc addito oleo lentiscino illita, una nocte sufat capillum. Id. l. 24. c. 6. extr. Lentiscina resina.

LENTISCUS, i, f. lentisco, σχῖνος, arbor magnitudine roboris, sorbi folio, terebinthi odore, acinis, dum maturescunt, rufis, ubi maturuerint, nigris, mastichen exsudans in modum gummi: quæ perpetuo viret, terque in anno fructus profert: ita dicta, quod folia ejus lentescant, vel potius quod ipsa arbor lentescat, dum resinam, idest mastichen fundit. Nascitur præcipue in Chio, item in Italia, & in Gallia Narbonensi. Cic. de Divin. l. 1. c. 9. ex prognost. suis: quos versus affert etiam Plin. l. 18. c. 25. sub fin. Jam vero semper viridis, semperque gravata Lentiscus triplici solita grandescere fœtu, Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi. ¶ Ex arboris hujus ligno præstantissima fiunt dentiscalpia. Martial. l. 14. epigr. 22. Lentiscus melius, sed si tibi frondea cuspis Defuerit, dentes penna levare potest. Al. leg. lentiscum. Adde lib. 3. epigr. 82. & lib. 6. epigr. 74. ¶ Ipsum quoque oleum, quod ex tali arbore exprimitur, eodem nomine appellatur. Cato R. R. c. 7. Varr. l. 1. R. R. c. 60. & Plin. l. 15. c. 6. Condi olivas optime vel virides in muria, vel fractas in lentisco.

LENTITIA, æ, f. flessibilità, γλισχρότης, flexibilitas. Plin. l. 16. c. 37. Virgas sequaces ad vincturas lentitiæ. & cap. 40. circa med. Est lentitia platano, sed madida. ¶ Item viscosa qualitas, tenacitas. Id. l. 20. c. 7. a med. Lactucæ lentitiam pituitæ digerunt.

LENTITIES, ei, f. lentitia. Sever. in Ætna, v. 540. Lentitiem plumbum non exuit.

LENTITUDO, inis, f. lentezza, βραδύτης, tarditas. Tacit. 15. Ann. c. 51. Epicharis accendere & arguere conjuratos: ac postremo lentitudinis eorum pertæsa, &c. & cap. 64. Durante tractu & lentitudine mortis. Adde Vellej. l. 2. c. 12. ¶ Transfertur ad lenitatem, & languorem dicendi. Auct. dial. de Oratorib. c. 21. Ceterosque ejusdem lentitudinis ac teporis libros legit. ¶ Item ad nimiam lenitatem animi, qua quis nunquam irascitur, etiam cum opus est. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13. Omnino non irasci non solum est gravitatis, sed nonnunquam etiam lentitudinis. Id. 4. Tuscul. c. 19. Eam, quam lenitatem nos dicimus, vitioso lentitudinis nomine appellant. ἀναλγησίας, insensibilità, stupidezza. Al. hic leg. lenitudinis. Adde 1. Offic. c. 25. a med. cum eadem lectionis varietate.

LENTO, as, avi, atum, a. 1. piegare, far pieghevole, lentum, mollem, & flexibilem reddo. Hinc lentare arcum est intendere. tunc enim cornua inflectuntur, cum adducto nervo, attrahuntur. Stat. 1. Theb. v. 703. Tela tibi, longeque feros lentandus in hostes Arcus. & lib. 3. v. 587. alii Gortynia lentant cornua. Id. Achill. 1. v. 436. Nec modus aut arcus lentare, aut fundere glandes, Aut torrere sudes, galeasque attollere conis. ¶ Lentare remos est remigare.

gaie. impulsu enim remi flectantur. *Virg. 3. Æn. v.* 384. Anta & Trinacria lentandus remus in unda, Et salis Ausonii lustrandum navibus æquor. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 42. exsertus lentandis navita transtris. *Senec. in Agam. v.* 437. Properat juventus omnis adductos simul Lentare remos. ¶ Translate est retardare, lentius trahere. *Sil. l. 8. v.* 11. *de Fabio*. lentando fervida bella Dictator, cum multa adeo, tum, miles egenus Cunctarum ut rerum Tyrius foret, arte sedendi Egeret.

LENTOR, oris, m. *lentore, viscosità*, γλισχρότης, qualitas rei viscosæ, ac tenacis. *Colum. l. 6. c.* 17. Cuminum conteritur, eique adjicitur exiguum picis liquidæ & axungiæ, ut lentorem malagmatis habeat. *Plin. l. 13. c. 6.* Lentor resinosus, qui cortice erumpit. *Id. l. 16. c.* 11. Lentor picis. *Id. l. 17. c. 14. a med.* Argillæ arenam, fimumque bubulum admisceri, atque ita usque ad lentorem subigi jubet. ¶ Item flexibilitas, *flessibilità*. *Id. l. 16. c.* 43. Ad rotarum axes lentore fraxinus utilis, sicut duritia ilex.

LENTULI, orum, nomen familiæ Romanæ nobilissimæ: a *lente*, teste *Plin. l. 18. c. 3.* sicut *Pisones* a piso, a cicere *Cicerones*, &c.

LENTULITAS. V. *Appietas*.

LENTULUS, a, um, diminut. a lentus, *alquanto lento*. *Cic. Attic. l. 10. ep.* 11. An existimas illum in isto genere lentulum, aut restrictum? *Al. leg.* lentum. ¶ Fuit hoc cognomine familia in gente Cornelia, summis honoribus in Republica illustris. Sed P. Cornelius Lentulus Sura tempore Ciceronis Catilinariæ conjurationis particeps, in carcere laqueo necatus est. *Sallust. in Catil. cap.* 58. *Vellej. lib. 2. cap. 34. Flor. l. 4. cap. 1. & Cicer. Catil. 3.* V. *Lentuli*.

LENTUS, a, um, *pieghevole, flessibile*, λυγώδης, flexibilis: cui opponitur rigidus, durus: fortasse a *lenitate* per syncop. vel a λεπτός, tenuis. *Virg. Ecl. 1. v.* 26. Lenta viburna. *& Ecl. 3. v.* 38. Lenta vitis. *& 2. Georg. v.* 12. Lentæ genistæ. *& l. 4. v.* 558. Lenti rami. *Phædr. l. 3. fab. 6. v. 6.* Lentum flagellum. *Virg. 3. Georg. v.* 208. Verbere lento pati, & duris parere lupatis. *h. e.* lentis virgis inflicta. *& lib. 4. v.* 34. Lentum vimen. *& 7. Æn. v.* 634. leves ocreas lento ducunt argento. *Ovid. 13. Metam. v.* 800. Lentior & salicis virgis. ¶ Item mollis, tener, *tenero, molle*. *Virg. 4. Georg. v.* 170. lentis Cyclopes fulmina massis Cum properant. *h. e.* igne mollitis. *Horat. epod. 15. v. 6.* Arctius, atque hedera procera adstringitur ilex, Lentis adhærens brachiis. *h. e.* inflexis, & corpus arcte circumplectentibus. Sic *Plaut. Men. 1. 1. 18.* Lenta vincula. *h. e.* arcta constringentia. ¶ Item viscosus, tenax, *viscoso, tenace*. *Virg. 4. Georg. v.* 41. gluten visco & pice lentius. *Plaut. Men. 1. 1. 18.* Vincla nimis lenta. ¶ Translate est remissus, tardus, piger, *lento, tardo, pigro*. *Cic. de clar. Orat. c.* 48. T. Juventius, nimis ille quidem lentus in dicendo, & pæne frigidus, sed & callidus, &c. *Ovid. Heroid. ep. 15. v.* 169. lentissima pectora. *h. e.* frigida, & tarda ad concipiendum amorem. *Phædr. l. 1. fab. 15. v. 6.* Suadebat asino fugere, ne posset capi: At ille lentus, &c. *Plin. l. 36. c.* 26. Lentus amnis. *Virg. 7. Æn. v.* 28. in lento luctantur marmore tonsæ. *h. e.* mari tranquillo, & nullis ventis impulso. *Propert. l. 4. el. 1. v.* 96. Pondera lenta. *h. e.* quæ lentos ac tardos faciunt ferentes. Sic *el. 3. v.* 39. Tellus lenta gelu. *Tibull. l. 4. carm. 1. v.* 90. lento perfregerit obvia pilo. *h. e.* gravi, adeoque tardius eunte. ¶ Item placidus, lenis, qui non facile irascitur, aut movetur, *mite, piacevole, non facile a risentirsi*. *Cic. 2. de Orat. c.* 69. Genus ridiculi patientis ac lenti. *& cap.* 75. In quo ego nimium patiens, & lentus existimor. *Propert. l. 3. eleg. 6. v.* 20. Hostibus eveniat lenta puella meis. *Ovid. Heroid. ep. 17. v.* 249. tam justa lentum Menelaon in ira. *Tacit. 3. Ann. c.* 70. Sane lentus in sua dolore esset: reipublicæ injurias ne largiretur. *Cic. in fragm. apud Ammian. l. 19. c. penult. sub fin.* Quod judicis lenti, & considerati est proprium. ¶ Item securus, otiosus, negligens, qui parvi pendit, & contemnit, *neghittoso, pigro, non curante*. *Virg. Ecl. 1. v. 4.* Nos patriam fugimus: tu Tityre lentus in umbra, &c. *Tibull. l. 4. el. 11. v. 6.* Nostra potes lento pectore ferre mala? *Liv. l. 22. c.* 14. Tendentem ad mœnia Romana coloniæ Annibalem lenti spectamus. *Ovid. Heroid. ep. 19. v.* 81. Certe ego tum ventos audirem lenta sonantes: Et numquam placidas esse precarer aquas. *Senec. in Troad. v.* 896. *de Helena*. Tibi fluxit Asiæ, fluxit Europæ cruor, Cum dimicantes lenta prospiceres viros, Incerta voti. *& vers.* 253. Minosque tumidi lentus Æacidæ tuli. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v.* 66. Hæc est pro miseri lenta salute viri. ¶ Item remissus, lenis, moderatus, non vehemens. *Plin. l. 16. c.* 11. Coquere aliquid lento igne. *a fuoco lento*. & *lib. 24. c. 14. sub fin.* Lento vapore decoctus. *& lib. 16. c. 12. ante med.* Liquor melleo colore, atque lentiore. *men vivo*. ¶ Item durus, aut resistens. *Plin. l. 24. c.* 16. Herba durior, & in coquendo lentior. ¶ Item tenax, cohærens. *Id. l. 8. c. 27. a med.* Fera vivacitatis adeo lentæ, ut ejectis interaneis diu pugnet. ¶ Item tardus, & in longum differens, *che porta in lungo*. *Cic. Catil. 2. c.* 10. Hos ego non tam milites acres, quam infitiatores lentos esse arbitror. *Id. initio ep.* 12. *& extrem. ep. 13. l. 1. ad Attic.* Teucris illa lentum sane negotium. *h. e.* Antonius collega solutionem differens. ¶ Cum genitivo *Sil. l. 3. v.* 176. Dum lentam cœpit terra cunctaris libera. ¶ Cum infinito *Id. l. 5. v.* 19. Nympha nec Idalia lenta incaluisse sagitta. ¶ Item protractus, longus, *lungo*. *Senec. ep.* 70. Vecti segnes tranquillitatis lentissimo tædio lassant. *Tibull. l. 1. el. 3. v.* 82. Optavit lentas & mihi militias. *& el. 4. v.* 81. lento amore torqueri. *h. e.* longo, & diu macerante: ita tamen, ut vehemens & veluti furiosus una sit. Sic *Ovid. 7. Metam. v.* 82. Sic jam lenius amor, jam quem languere putares. *Id. Heroid. ep. 2. v. 9.* Spes lenta. ¶ Item diuturnus. *Id. de remed. amor. v.* 243. Nec satis esse puta discedere: lentus abesto. ¶ Facilis: ducta metaphora ab iis, quæ flectuntur. *Lucil. apud Non. c. 1. n.* 85. & *cap. 4. n.* 281. Magnu' fuit trico nummariu', solvere nulli Lentus.

LENULLUS, li, m. *ruffianello*, parvus leno, diminut. a *leno*: *Plaut. Pœn. 4. 2. v.* 24. Ita ut occœpi dicere, Lenulla, de illa pugna. Apud *Priscian. l. 3. pag. 614. Putsch.* est *lenulus*.

LENUNCULARIUS, ii, m. *barcajuole*, qui lenunculo, quod parvi navigii genus est, utitur. *Inscript. apud Gruter. pag. 308. n. 7.* Patrono corporis lenunculariorum auxiliariorum Ostiensium. *& pag.* 1077. M'. Acilio Glabrione M. Valerio Homulo Coss. Ordo Corporatorum lenuncularior. tabularior. auxiliares Ostienses patroni, &c. Adde alias apud *Reines. class. 11. n. 86. & 88.* & apud *Don. class. 8. n. 47. & 48.*

LENUNCULUS, li, m. *ruffianello*, parvus leno. *Plaut. Pœn. 5. 5. 7.* Ære militari tetigero lenunculum. Adde *Priscian. l. 3. pag. 614. Putsch.* ¶ Item genus parvi navigii, *barca, barchetta*, ἀκάτιον: quales erant cymbæ, quibus Tiberi Ostiam commeabant, ut videre est in Inscriptionib. in voce præced. allatis. *Non. c. 13. n. 8.* piscatorium navigium esse, definit. *Gell.* navium appellationes enumerans *l. 10. c.* 25. Lembi, oriæ, lenunculi, actuariæ, &c. *Sallust. in fragm. apud Non. loc. cit.* Incidit forte per noctem in lenunculos piscantis. *Cæs. l. 2. B. Civ. c.* 43. Pauci lenunculi ad officium, imperiumque conveniebant. Adde *Tacit. 14. Ann. c. 5.* His autem locis al. *remunculi* reponunt, al. *lembunculi*: sed constantior pro *lenunculis* Criticorum sententia est. Ducunt autem Etymologi a *leno*, quod item parvum navigium est. V. *Lenus* substant.

LEO, onis, m. *leone*, λέων, animal quadrupes, jubatum, omnium ferme generosissimum, & fortissimum. *Phædr. l. 4. fab.* 12. Cum se ferarum regem fecisset leo, &c. (V. *lib. 1. fab. 5. 11. & 21. & lib. 2. fab. 1.*) *Plin. l. 8. c.* 16. Leoni præcipua generositas, tunc cum colla, armosque vestiunt jubæ. *Id. ibid.* Leoni tantum ex feris clementia in supplices: prostratis parcit. *Id. ibid.* Leonum animi index cauda, sicut & equorum aures. Immota placidus, clemens, blandientique similis. Iracundiæ principio terra verberatur: incremento terga, ceu quodam incitamento flagellantur. V. ibi alia plura in hanc rem. *Virg. Æn. 12. v. 4.* Pœnorum qualis in arvis, Saucius ille gravi venantum vulnere pectus, Tum demum movet arma leo, gaudetque comantes Excutiens cervice toros, fixumque latronis Impavidus frangit telum, & fremit ore cruento. *Val. Flacc. l. 2. v.* 458. Qualiter, implevit gemitu cum taurus acerbo Avia, frangentem morsu super alta leonem Terga ferens. *Ovid. 3. Trist. el. 5. v.* 33. Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni. *Id. Heroid. ep. 10. v.* 85. Fulvus leo. *& 7. Metam. v.* 373. ferus. *Lucret. l. 5. v.* 983. validus. ¶ Lepidam de leone hominis hospite fabulam habes apud *Gell. l. 5. c. 14.* V. & *Senec. l. 2. de benef. c.* 19. ¶ Pro *leæna* olim dicebatur *leo femina*. *Plaut. in fragm. apud Philargyr. ad ecl. 2. Virg. v.* 63. Nam audivi feminam ego leonem semel parere. *Val. Flacc.* etiam absolute dixit *l. 6. v.* 346. ceu septus in arcto Dat catulus post terga leo. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 9.* cirque ne tigris abactis Fetibus, orbataque velint audire leones. ¶ Per synecdochen sunt leonis exuviæ. Has gestare mos fuit Herculi post devictum leonem Nemæum. *Val. Flacc. l. 8. v.* 126. aptans humeris, capitique leonem. ¶ Currum Cybeles leones trahere dicuntur. V. *Cybele*. ¶ Translate dicitur de homine forti, & audaci, sicut cervus de timido, & imbelli. *Tertull. de coron. milit. c. 1. a med.* Novimus Pastores eorum in pace leones, in prœlio cervos. *Sidon. l. 5. ep. 7. a med.* In prætoriis leones, in castris lepores. ¶ *Domi leones foris vulpes*, proverb. apud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 44. *Burm.* de loquacibus, & timidis, qui extra periculum multa minantur, in periculo fugiunt. Quo pertinet lepida fabula de viatoribus & latrone apud *Phædr. l. 5. fab.* 2. Similia habes in *Livio l. 4. c. 28. lib. 7. c. 15. & lib. 35. c. 49.* & in *Justino, l. 2. c. 10. sub fin.* ¶ Est etiam *Leo* signum cæleste, ex duodecim, per quæ sol Zodiaco decurrit, in quod cum ingreditur, maximi calores sunt, *sollione*. In fabulis est leo silvæ Nemææ, quem ab Hercule occisum, tanquam primi ejus laboris monumentum, Juppiter in cælum transtulit. Alii dicunt, a Junone translatum, ut Herculi inviso sibi dolerent oculi, cum a se occisam feram tam honoratam viderat. Constat ex stellis decem & novem secundum *Hygin. l. 3. poet. Astron. cap.* 23. secundum alios viginti septem. *Plin. l. 24. c.* 17. Cum sol in Leone est. *Id. l. 18. c.* 26. VIII. Cal. Februar. stella regia appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit. *Horat. l. 1. ep. 10. v.* 15. ubi gratior aura Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis. ¶ Etiam cancrorum quoddam genus, leones appellantur, teste *Plin. l. 9. c.* 31. qui alio nomine astaci maximi dicuntur: brachia habentes cancris similia, reliquum corpus locustæ, ut *Id.* docet *cap. ult. l.* 32. ¶ Denique in illo *Colum. l. 10. v.* 260. Oscitat & leo, & ingenuo confusa rubore, &c. *leo* est herba, quam alii leontopodion, alii antirrhinon esse contendunt, flore in modum hiantis oris leonini hiscente. Sic *vers.* 98. Narcissique comas, & hiantis sæva leonis Ora feri. ¶ *Leo* cognomen Romanum in gente Valeria, ut P. Valerius Leo. *Ascon. sub fin. Milonianæ*.

LEO, es, obsoletum verbum: cujus unum præteritum *levi* V. in *Lino*. Volunt esse a λεῖος, lēvis, levigatus. Ab hoc est *deleo*, ut docet *Priscian. sub fin. l. 9.*

LEOCROCOTTA. V. *Leucrocotta*.

LEONINUS, a, um, *di leone*, λεοντώδης, λεόντειος, ad leonem pertinens. *Varr. l. 2. R. R. c. 9. ante med.* Canis sit colore potissimum albo, quod in tenebris specie leonina. *Plin. l. 37. c. 10.* Leonina pellis. *& ibid.* Leoninæ jubæ. *Id. l. 24. c. 17. ad fin.* Leoninus adeps.

adepe. ¶ *Cassius JCtus* apud *Ulpian. lib. 17. tit. 2. leg. 29.* societatem leoninam appellabat, in qua alter ex duobus lucrum tantum, alter damnum sentiret. Quod lucem habet ex *Phaedr. fab. 5. l. 1.* ¶ *Leonina lex* apud *Justinian. in Cod. lib. 1. tit. 3. leg. 50.* (*al. 38.*) est lex Leonis Imp. R. ¶ *Leonini versus* dicti putantur a quodam Leone Poeta Gallo, qui vixit ineunte saeculo Christi XIII. non quod eorum auctor, inventorque fuerit (nam & antea eorum aliquis usus fuit) sed quia maxime in suis carminibus frequentavit: quem postea plures alii male sunt imitati. Fiunt autem ea lege, ut in medio, & in fine voces sint, quae similiter desinant. Summis quidem Poetis unus aut alter hujusmodi aliquando excidit, ut *Virg. 9. Aen. v. 634.* Trajicit. i, verbis virtutem illude superbis. *Properc. l. 3. el. 1. v. 32.* Troja bis Oetaei numine capta dei. (Adde *l. 1. el. 8. v. 11.*) *Ovid. Fast. 3. v. 746.* Quaerebant flavos per nemus omne favos. *& lib. 1. v. 706.* Hac sunt Ledaeis templa dicata deis. *& in Ibin, v. 286.* Cui nihil Hercei profuit ara dei. Adde *Silium l. 14. v. 652.* & *Propert. l. 1. el. 17. v. 5.* Verum de industria si quaerantur, & toto carmine fundantur, vitiosi sunt profecto, & a Latina gravitate maxime abhorrentes: quod jam censuit *Scalig. l. 2. Poet. c. 29. extr.* V. *Rhythmus* in fine.

LEONTICA SACRA, Λεοντικά, erant Mithrae Persarum dei (quo nomine solem intelligebant) qui specie leonis in spelunca colebatur. Hinc *Arnob. l. 6. pag. 196.* Inter deos videmus vestros leonis torvissimam faciem, mero oblitam minio, & nomine Frugiferi nuncupari. Quin & ipsi sacerdotes *Leones Mithrae* dicuntur a *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 13.* Porro haec sacra etiam a Romanis recepta fuere, ut videre est in Inscriptionib. apud *Gruter. pag. 303. n. 1.* & *pag. 1087. n. 5.* in quibus *Leontica tradere* dicuntur, qui illis quempiam imbuunt.

LEONTICE, es, f. λεοντική, herbae genus. V. *Cacalia*.

LEONTINI, orum, m. Λεοντῖνοι, populi Siciliae ad oram orientalem, quorum urbs eodem nomine dicta, Laestrigonum sedes fuit. *Plin. c. 8. l. 3.* Intus Laestrigonii campi: oppida Leontini, Megaris, amnis Pantagies. *Cic. Verr. 4. c. 66.* Leontinis, misera in civitate, atque inani, tamen istius, in gymnasio, statua dejecta est. ¶ Adjective *Plin. l. 18. c. 10.* & *Sil. l. 14. v. 126.* Leontini campi. *Cic. 2. de Divin. c. 33.* Leontinus ager.

LEONTIOS, ii, m. λεόντιος, gemma, a leoninae pellis similitudine nominata, quemadmodum pardalios a similitudine pellis pantherae. *Plin. l. ult. c. 11. ad fin.*

LEONTOPETALON, i, n. λεοντοπέταλον, herba caulem emittens dodrantalem, seu semipedalem, tenerum, plurimis alis concavum, & in cacumine semina parva duo, aut tria, eaque in siliquis, ciceris modo, flores punicei coloris, anemonae similes, folia brassicae, sed papaveris divisura, radicibus nigris, grandibus, rapae similibus. Vulgus pedem leonis appellat, quia folia habet similia pedi leonis. Nascitur vulgo in arvis. *Plin. l. 27. c. 11.*

LEONTOPHONOS, i, m. λεοντοφόνος, exiguum est animal, in iis tantum regionibus nascens, in quibus leones gignuntur: a λέων, leo, & φόνος, caedes. Leonibus enim tam praesens est venenum, ut gustato leontophono statim exspirent. *Plin. l. 8. c. 48.*

LEONTOPODION, ii, n. λεοντοπόδιον, herba eadem, quae leontopetalon. *Plin. l. 26. c. 8.*

LEOPARDINUS, a, um, ad leopardum pertinens, ut Leopardina adeps, *Marcell. Empir. c. 28. sub init.*

LEOPARDUS, i, *leopardo*, λεοντόπαρδος, animal ex pardo & leaena natum, jubis carens, nigris maculis leoninam pellem distinguentibus. *Vopisc. in Probo, c. 19.* Editi deinde centum leopardi Libyci, centum leaenae, &c. *Lamprid. in Heliogab. c. 21.* Habuit & leones, & leopardos exarmatos in deliciis.

LEPARENSES, iidem qui Liparenses, h. e. Liparitani cives. *Festus*.

LEPAS, adis, f. λεπάς, genus conchae marinae, edulis, anteriore parte testa contectum interiore carnosa firmissime petris adhaerescens. *Plaut. Rud. 2. 1. 8.* Echinos, lepadas, ostreas, balanos captamus. *Id. Cas. 2. 8. 56.* Abi, opsonia propera. sed volo molliculas escas: emito sepiolas, lepadas, &c. ¶ Videtur eadem esse cum *lopade*: de qua *Non. c. 17. n. 9.* Lopades genus conchae marinae (λοπάς, a λέπω, decortico) Plaut. in Parasito: Addite lopades, echinos, ostreas. Al. leg. *lepades*.

LEPASTA. V. *Lepista*.

LEPIDANUS, a, um, ad Lepidum pertinens, quod est nomen propr. civis R. *Sallust. in fragm.* apud *Arusian. Mess.* Post reditum eorum, quibus Senatus belli Lepidani gratiam fecerat. ¶ Dicitur & *Lepidianus*, ut a *Crasso Crassianus*. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 13.* Lepidianus tumultus. Significant autem tum *Sallust.* tum *Macrob.* tumultum excitatum a M. Aemilio Lepido (qui consul fuit cum Q. Lutatio Catulo circa A. U. DCLXXV.) qui Sulla mortuo, ejus acta rescindere volebat: sed a Pompejo M. & Catulo repressus, & Roma pulsus fuit. Tangit haec *Lucan. lib. 2. v. 547.* & *lib. 8. v. 808.*

LEPIDE, *con grazia, con garbo, acconciamente*, ἀστείως, κομψῶς, λαμπρῶς, venuste, festive, apposite, commode, eleganter, apte, scite. Dicitur non solum de verbis & sermone, sed de factis, deque aliis rebus, quae apte fiunt, & gratae sunt. *Cic. 3. de Orat. c. 43.* & *in Orat. c. 44.* In quo lepide soceri mei persona lusit is, qui elegantissime id facere potuit, Lucilius: Quam lepide lexes compostae, &c. *Plaut. Poen. 1. 2. 84.* Satis nunc lepide te ornatam credo. *& 3. 3. 84.* Lepide statue lectus. *Id. Curcul. 2. 3. v. 15.* Ego hoc effectum lepide tibi tradam: tace. *Id. Cas. 2. 8. 46.* Lepide reperi. *h. e.* callide, astute, & ad rem, *ingegnosamente, e a proposito*. *& 3. 2. 27.* Jam hic est lepide ludificatus. *& Bacch. 5. 2. 33.* Meum pensum lepide accurabo. *Id. Most. 1. 3. 25.* Ut lepide res omnes tenet! *come fa tutto!* & *Truculent. 3. 2. 13.* Lepide intellexisti. *Id. ibid. 3. 1. 21.* Lepide facis. *ottimamente*. & *Truculent. 2. 25.* Lepide referre gratiam. *Id. Bacch. 1. 1. 35.* Lepide memoras. *Id. Mil. 3. 3. 50.* Nimis lepide fabulare: eu potuerit lepidius pol fieri. ¶ *Lepide esse*, commode & laute tractari. *Plaut. Bacch. 1. 1. 50.* Ubi lepide voles esse tibi, mea rosa, mihi dicito. ¶ Jungitur cum aliis adverbiis. *Plaut. Mil. 3. 1. 21.* Loquere lepide & commode. *Id. Pseud. 2. 1. 1.* Mihi omnia lepide prospereque eveniunt. *Id. Cist. 1. 1. 12.* Ita in prandio nos lepide atque nitide accepisti. *Id. Mil. 3. 3. 65.* Dare operam lepidissime & commissima. ¶ In acclamatione, & plausu, *Terent. Eun. 3. 1. 37.* Faceta, lepide, laute, nihil supra. *Plaut. Mil. 2. 2. 85.* Euge, euge, lepide: laudo commentum tuum. ¶ In responsionibus, affirmando & probando. *Id. Bacch. 1. 1. 1.* Quid, si hoc potis est, ut taceas, ego loquar? *Ba.* lepide: licet.

LEPIDIANUS. V. *Lepidanus*.

LEPIDIUM, ii, n. λεπίδιον, herba duplicis generis, sativi & silvestris, altitudine cubitali, foliis laurinis, sed mollibus. Usus ejus in cibis non sine lacte est. *Plin. l. 19. c. 8. a med.* ¶ Adhibetur etiam ipsi lacti condiendo, & oxygalae faciendae. *Colum. l. 12. c. 8.* ¶ Habet in medicina urendi vim, & cutis emendandae. *Plin. l. 20. c. 17.* V. dicta in *Fuce*.

LEPIDOTIS, is, f. λεπιδωτίς, h. e. squamosa, a λεπίς, squama. nomen est gemmae, variis coloribus squamas piscium imitantis. *Plin. l. 37. c. 10.*

LEPIDULE, adverb. Tribuitur a multis *Plaut. Pseud. 2. 5. 115.* Eam circumducam lepidule. Sed plerique omnes leg. *Ea circumducam lepide lenonem*.

LEPIDULUS, a, um, *graziosetto*, diminut. a *lepidus*. *Martian. Capell. sub init. l. 7.* Ne infacetus, & impar lepidulis videretur. *& post init. l. 8.* Satyra lepidula.

LEPIDUS, a, um, *grazioso, piacevole, lepido, acconcio, proprio, bello, ben fatto*, χαρίεις, ἀστεῖος, κομψός, is in quo leporis est plurimum, festivus, venustus, urbanus, concinnus, commodus, aptus: & dicitur de sermone, de homine, deque rebus aliis, quae gratiam habent utcumque. *Donat. ad Eunuch. Terent. 3. 1. 37.* ducit a λεπίς, lamina, quia lepidus homo, quasi lamina, politus est. *Cic. Catil. 2. c. 10. a med.* Hi pueri tam lepidi & delicati, non solum amare & amari, neque cantare & saltare; sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerunt. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 23.* Quae sunt ampla & pulcra, diu placere possunt: quae lepida & concinna, cito satietate afficiunt aurium sensum fastidiosissimum. *Plaut. Capt. 5. 2. 3.* Fui ego bellus lepidus, bonus vir nunquam, neque frugi bonae. *Id. Curcul. 4. 1. 1.* Lepidus nugator. *Terent. Eun. 5. 7. 17.* Ita ne lepidum tibi visum est, scelus, nos irridere? *ti è paruto una bella cosa?* & *Heaut. 5. 5. 16.* Lepida puella. *Plaut. Epid. 1. 1. 41.* Forma lepida & liberalis. *Terent. Eun. 3. 3. 25.* O capitulum lepidissimum! *Plaut. Most. 1. 3. 12.* Lepidi mores. *Id. Mil. 3. 1. 65.* Non invenies alterum lepidiorem ad omnes res. *Id. Stich. 5. 5. 19.* Cantio lepida & suavis. *Horat. de ar. Poet. v. 273.* Scimus inurbanum lepido seponere dicto. *Catull. carm. 6. ad Flav. in f.* volo te, ac tuos amores Ad caelum lepido vocare versu. *Plaut. Trin. 2. 2. 98.* Eo pacto addideris nostrae lepidam famam familiae. *Id. Poen. 1. 2. 95.* Facinus lepidum & festivum. *Id. Bacch. 1. 1. 51.* Ubi bene sit, tibi locum lepidum dabo. *Id. Stich. 2. 2. 2.* Lepidum nuntium nuntiare. *Id. Cas. 2. 3. 10.* Myropolas omnes sollicito: ubicumque est lepidum unguentum, ungor. *Id. Aulul. 4. 8. 4.* O lepidum diem! *felice, fortunato*. ¶ Illustris fuit Romae Lepidorum familia in gente Aemilia, quae in duas postea divisa, celebres utraque viros habuit. Primus qui ita cognominatus est, a festivitate ac lepore id habuit.

LEPIS, idis, f. squama, λεπίς. *Plin. l. 34. c. 11.* Ex panibus aeris fit, quam vocant lepida, & sic adulteratur flos, ut squama veneat decussa vi clavis, &c.

LEPISTA, *seu* Lepasta, ae, f. λεπίστη, vel λεπαστή, genus vasis aquarii, al. depesta, vel depesta. *Fest.* & *Non. c. 15. n. 35.* Est a voce Graeca allata, quae Dolopum est, & dicitur, teste *Eustathio*, διὰ τὸ λεπτόν, καὶ ἀναπεπταμένον εἶναι κατὰ λεπάδας, ideo, quod vas illud tenue, ac patulum foret ad modum conchae. *Varro* apud *Non. ibid.* Lepistae etiam nunc Sabinorum fanis pauperioribus plerisque aut fictiles sunt, aut aeneae.

LEPOR, *&* Lepos, oris, m. *grazia, lepidezza, garbo, avvenenza*, sermo nitidus, & quasi lautitia quaedam sermonis, venustas, urbanitas, ornatus, concinnitas, elegantia in loquendo. *Cic. 7. Verr. c. 54. in f.* Lepore ac venustate affluens. *Id. 1. de Orat. c. 7.* Multa erat in homine jucunditas, & magnus in jocando lepos. *Id. 4. Acad. c. 6.* Quanquam floruit acumine ingenii, tum admirabili quodam lepore dicendi. *Id. de clar. Orat. c. 38.* Erat cum gravitate junctus facetiarum, & urbanitatis oratorius, non scurrilis lepos. ¶ Sumitur etiam generatim pro gratia, & amoenitate cujuscumque rei, pro festivitate, urbanitate. *Cic. in Orat. c. 27. sub fin.* In quo non modo verborum, omnes sententiarum illigantur lepores. *Lucret. l. 2. v. 502.* Aurea pavonum ridenti imbuta lepore Saecla. *Id. l. 5. v. 1258. de metallis*, nitido capti, levique lepore. *& lib. 4. v. 1126.* medio de fonte leporum Surgit amari aliquid, quod in ipsis floribus angat. *Plin. l. 31. c. 7. a med.* Omnis vitae lepos, & summa hilaritas, laborumque requies, &c. ¶ *Agraetius de Orthogr. pag. 2272. Putsch.* hoc distare putat inter *lepor*, & *lepos*, quod illa sit in jucunditate voluptatis, hoc in eloquio. ¶ Apud *Horat. l. 2. sat. 6. v. 72.* est *Lepos* histrionis nomen.

LEPORARIUM, ii, n. *vivaio, barco*, λαγωτροφεῖον, locus ubi lepores aluntur, & generatim, secundum *Varronem*, omne septum villae affixum,

fium, quod habet inclusa animalia, quæ inibi pascuntur. *Varr. de R. R. c. 3. l. 3.* Leporaria te accipere volo, non ea, quæ tritavi nostri dicebant, ubi soli lepores sint, sed omnia septa, affixa villæ, quæ sunt, & inclusa habent animalia, quæ pascuntur. *Id. ibid. ad fin.* In leporario apri fuere multi. (Adde cap. ea.) *Gell. l. 2. c. 20.* Vivaria veteres quandoque leporaria dixere, in quibus omnia clauderentur animalia.

LEPORINUS, a, um, *di lepre*, λαγῷος, qui est ex lepore. *Plin. l. 28. c. 11.* Leporinus cinis. *Varr. l. 2. R. R. c. 11.* Leporinum coagulum. Adde *Cels. l. 5. c. 5.*

LEPOS. V. *Lepor*.

LEPRÆ, arum, *lepra*, *lebbra*, λέπρα, scabiei genus est, cutem deformi obducens crusta, corpusque vehementi pruritu infestans. Alii usurpant pro elephantiasi, quod morbi genus superiore multo est perniciosius, ut quod non solum cutem infestet, verum etiam carnem ipsam usque ad ossa depascatur. Ab aliis duplex ponitur, una, quæ potest curari, alia, quæ incurabilis est, quam malam scabiem *Horat. in ar. Poet. v. 453.* nominat. Aliis eadem est ac impetigo, vel depetigo, vel sane species ejus. Dicta est a λέπος, vel λεπίς, squama, sive a λέπω, desquamo, decortico. Lepræ enim cutem scabram & asperam reddunt, inque squamas resolvunt. *Plin. l. 24. c. 8.* Corticis interior tilia lepras sedat. *Id. l. 20. c. 21. ad fin.* Lepathi radice lepras curant. *Id. l. 22. c. ult.* Lupini lepras emendant. *& lib. 32. c. 9.* Lepras sanare. *& lib. 20. c. 17.* tollere. ¶ In singulari num. usurpat *Juvenc. Presb. sub fin. lib. 1.* & *Scribon. Larg. compos. 250.*

LEPROSUS, a, um, adject. *lebbroso*, qui leprarum morbo laborat, λεπρώδης. *Sedul. l. 4. v. 191.* decem maculosa gerentes Leprosi portenta viri. *Prudent. περὶ στεφ. 3. de S. Laurent. v. 285.* Peccante nil est tetrius, Nil tam leprosum aut putridum.

LEPTICUS, a, um, &

LEPTITANUS, a, um, adject. ad Leptin pertinens, quæ urbs est Africæ in Byzacena provincia, prope Adrumetum, ut est apud *Plin. l. 5. c. 4.* item alia cognomine magna prope Syrtes, & Neapolis, (nunc *Tripoli* dicta) teste eodem *ibid.* Hinc Leptice ostrea, *Id. l. 32. c. 6.* & Leptitani, ejus cives, *Tacit. 4. Hist. c. 50. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 38.* & *Sallust. de B. Jug. c. 80. & 81.*

LEPTON CENTAURIUM, n. κενταύριον λεπτόν, centaurium minus, herba, quam Latini *fel terræ* vocant, propter summam amaritudinem, Galli vocant *exacum*, eo quod potum omnia medicamenta mala per alvum exigat. Dicta est a minutis foliis, nam λεπτός tenuem significat. *Plin. l. 25. c. 6.*

LEPTOPHYLLON, n. λεπτόφυλλον, tithymali species, in petris nascens: ita dicta a tenuitate foliorum. *Plin. l. 26. c. 8.*

LEPTORAX, agis, f. λεπτόραξ, uva quædam, quæ dulces quidem habet acinos, sed tenues tamen, & minutos, cujusmodi sunt, quas uvas Corinthiacas appellamus: a λεπτός, tenuis, & ῥάξ, ῥαγός, acinus. *Plin. l. 14. c. 1.*

LEPTOPSEPHOS, h. e. minutus lapis, seu calculus: a λεπτός, tenuis, & ψῆφος, calculus: species est marmoris porphyritæ rubei, albis punctis distincti. *Plin. l. 36. c. 7.* ut quidem legit *Harduin.* nam alii *leucostictos*. h. e. albis punctis distinctus: a λευκός, albus, & στικτός, compunctus.

LEPUS, ŏris, m. *lepre*, λαγώς, animal notum, timidissimum, velocissimum, fecundissimum: a λέπορις, Æolica, & Sicula voce idem significante, ut *Varr. l. 4. de L. L. c. 20. & lib. 3. R. R. c. 12. sub fin.* docet. *L. Ælius* apud *Gell. l. 1. c. 18.* dictum putavit quasi *levipes*: sed *Varr. ibid.* improbat. *Plaut. Pers. 3. 3. 30.* Argentarii, ubi quid credideris, citius extemplo a foro fugiunt, quam ex porta Ludis cum emissus est lepus. *Cato* apud *Diomed. l. 1. pag. 358. Putsch.* Lepus multum somni affert, qui illum edit. *Virg. 1. Georg. v. 308.* Auritosque sequi lepores. *Plin. l. 8. c. 55.* Lepores in Alpibus candidi, quibus hibernis mensibus pro cibatu nivem credunt esse. *Varr. l. 3. R. R. c. 12.* Lepores in Gallia ad Alpes toti candidi sunt. ¶ Usurpatur masculino genere, licet de femina sermo sit. *Varr. ibid.* Qui lepus dicitur, cum prægnans sit, tamen concipere. *Plin. loc. cit.* Lepus solus, præter dasypodem, superfetat. ¶ Et in feminino. *Priscian.* enim *l. 5. pag. 658. Putsch.* recenset inter ea, quæ utroque genere efferentur. *& Bentlej.* ex duob. MSS. ita legit illud *Horat. l. 2. sat. 4. v. 44.* Fecundæ leporis sapiens sectaberis armos. Ubi plerique nunnes *fecundi*. ¶ *Aliis leporem excitare*, proverb. apud *Petron. in Satyr. c. 131.* h. e. bonum aliquod reperire, quo alii, non is, qui reperit, fruantur. Huc facit illud *Ovid. 3. de ar. am. v. 661.* Credula si fueris, aliæ tua gaudia carpent: Et lepus hic aliis exagitatus erit. ¶ *Lepus tute es, & pulpamentum quæris*, aliud apud *Terent. Eun. 3. 1. 36.* (& est dictum *Livii Andronici*, teste *Vopisco in Numeriano, c. 13.*) *h. e.* in id malum vis alios conjicere, in quo tu ipse es: *sei lepre, e vuoi mangiar lepre*: vel cum te multi insectentur, ipse vis insectari alios. Subest autem obscena sententia. ¶ Est etiam hoc nomine marinus piscis e lacertorum genere, inter venena numeratus, præsertim in Indico mari, ubi etiam tactu pestilens est, & vomitum dissolutionemque stomachi protinus creat: in nostro offa informis, colore tantum lepori similis: in Indis & magnitudine, & pilo, durior tantum. Hæc *Plin. l. 9. c. 48. V. & lib. 32. c. 1.* ¶ Item cæleste signum, sex habens stellas, secundum *Hygin. l. 3. Poet. Astron. c. 22.* Situs est infra sinistrum pedem Orionis, videturque fugere ante canem ipsius, ut in *Canis* dictum est. Exoritur cum Leone, occidit post exortum Sagittarii. *Hygin. ibid.* qui *l. 2. c. 53.* fabulam narrat hujusmodi: in Lero insula (quæ una est inter Sporadas in Ægæo mari, teste *Plin. l. 4. c. 12.*) nullos olim fuisse lepores: a quodam adolescente alibi captos invectos fuisse: eorum fecunditate celeriter repleta insula, cœpisse fruges ab iis absumi, ita ut fame incolæ laborarent: inito consilio, omnes tandem diligenter venando, sustulisse: ob id figuram leporis in cælo positam, ut discerent homines, suarum ipsos fere calamitatum auctores esse. *Manil. l. 5. v. 159.* Septima pars Leporem tollit: quo sidere natis Vix alas Natura negat, volucresque meatus: Tantus erit per membra vigor referentia ventos.

LEPUSCULUS, i, m. *lepratto*, λαγίδιον, parvus lepus: sed & pro quocumque lepore ponitur. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 31. extr.* In qua insula lepusculos & vulpeculas sæpe vidisses. *Colum. sub fin. cap. c. l. 9.* Ordeum, & cicercula non nimis ab lepusculis appetuntur. ¶ Per syncopen est *lepusclus*. In quodam epigram. apud *Lamprid. in Alex. Sev. c. 38.* Tantum tu comedas velim lepusclos.

LERIA apud *Fest.* sunt ornamenta tunicarum aurea. Cui lucem addit illud *Hesychii*: Λῆροι οἱ περὶ τοὺς γυναικείους χιτῶνι κεχρυσωμένοι: ut præcipue de mulierum ornamentis dicantur.

LERNA, æ, & *Græca positione* Lerne, es, f. *Lerna*, Λέρνη, palus Argiæ in Peloponneso, apud Argos urb. ubi Lernæus, al. Amymonius fons & fluvius, qui ex palude egreditur. Poetæ fabulati sunt, ibi hydram fuisse, serpentem septem capitibus, quorum uno excisso, alia septem nascebantur; & hoc monstrum ab Hercule clava & igne interfectum esse. Veteres Mythologi non conveniunt in numero capitum ejus. V. *Hydra*. Palus hæc cum noxia esset incolis, quod aquam multis ex partibus effunderet, quæ si uno loco clausa fuisset, ex pluribus aliis erumpebat, ab Hercule exsiccata est, aliorsum versis fluviis, qui in eam influebant. Hinc Græc. adagium, *Lerna malorum*, Λέρνη κακῶν, de malis multis in unum congestis. V. *Hydra*. *Cic.* vertens carm. *Sophocl. in Trachin. l. 2. Tuscul. c. 9.* Hæc dextra Lernæ taetram, mactata excetra, Placavit. *Virg. 6. Æn. v. 287.* bellua Lernæ. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 181.* anguifera Lerna. *Id. 9. Theb. v. 340.* fecunda veneno. *Propert. l. 2. el. 20. v. 48.* & Lerne palsa tridente patris. Al. leg. *Lerna*. Sed *Lerne* habetur etiam apud *Plin. l. 4. c. 5. a med.* & *Pompon. Mel. l. 2. c. 3. a med.* ubi docet ita appellari oppidum in Argolica regione.

LERNÆUS, a, um, Λερναῖος, ad Lernam pertinens. *Virg. 8. Æn. v. 300.* Lernæus anguis. *Stat. 1. Theb. v. 385.* Lernæi stagna atra vadi. *Lucret. l. 5. v. 26.* Lernæa pestis. *Propert. l. 2. el. 19. v. 9.* Lernæa hydra. *Ovid. 9. Æn. v. 130.* mixtas Lernæi tabe venenum. *Lucan. l. 6. v. 392.* Lernææ sagittæ. *h. e.* quibus Lernæam hydram peremit Hercules. ¶ Cur *Lernæus* dicatur a *Colum.* Cancer, signum cæleste, V. *Cancer*. ¶ Sumitur & pro Græco, ut Argolicus. *Stat. 4. Theb. v. 638.* Lernæosque trahis fatalis alumnos Gradivus stimulis. *& lib. 5. v. 499.* Lernæi reges. *& lib. 3. v. 461.* Lernæi coloni.

LERNIFER, a, um, Lernæus. Tribuunt quidam *Ovidio Heroid. ep. 9. v. 141.* sed plerique alii multo rectius aliter.

LESBIACUS, a, um, ad Lesbum spectans. *Lesbiaci libri*, dicti sunt tres libri Dicæarchi contra animæ immortalitatem, quia de Mitylene urbe Lesbi sermo habetur. *Cic. 1. Tuscul. c. 31.* ¶ *Lesbiacum metrum* est Sapphicum, quia Sappho ex Lesbo insula fuit. *Sidon. in carm. 1. ep. 13. l. 9.*

LESBIAS, adis, f. Λεσβιάς, &

LESBIS, idis, f. Λεσβίς, adject. femin. ad Lesbum pertinens. *Ovid. l. 2. Fast. v. 82. de Delphino.* Lesbida cum domino seu tulit ille lyram. *h. e.* cum Arione, qui e Lesbo fuit. *Id. Heroid. ep. 15. v. 199.* Lesbides, Æolia nomina dicta lyra. *& vers. 16.* Nec me Lesbiadum cetera turba juvat. *Id. 2. Amor. el. 18. v. 26.* Æoliæ Lesbis amica lyræ. *h. e.* Sappho. *Id. Heroid. ep. 15. v. 100.* Et modo dixisses, Lesbi puella vale. ¶ *Lesbias*, gemma apud *Plin. l. 37. c. 10.* a loco, ubi invenitur, nomen habet.

LESBIUS, a, um, Λέσβιος, ad Lesbum pertinens. *Horat. l. 1. od. 26. v. 11.* Lesbium plectrum. *h. e.* Alcaicum. Alcæus enim Lesbius fuit. *& od. 32. v. 5.* Lesbius civis. *h. e.* ipse Alcæus. *& lib. 4. od. 6. v. 35.* Lesbius pes. *h. e.* Lyricum carmen. *Ovid. 3. Trist. el. 7. v. 20.* Lesbia vates. *h. e.* Sappho. ¶ *Lesbium vinum* laudans *Plin. l. 14. c. 7.* & *Gell. l. 13. c. 5.* & *innocens* appellat *Horat. l. 1. od. 17. v. 21.* ¶ *Lesbium marmor* memoratur a *Plin. l. 36. c. 6.* inter maculosa. ¶ *Lesbium* denique genus est vasis cælati, a Lesbiis inventum. *Festus*.

LESBOS, i, f. *Metelino*, Λέσβος, insula Asiæ minoris, in mari Ægæo, versus oram Troadis & Mysiæ majoris. Dicta est ab urb. Metr. nomine, quæ alias Mitylene appellatur, sive a Lesbo Iapeti filio, qui in eam insulam navigavit. Soli fertilitate, & vini generositate inter alias præstat, nec non puellarum formositate. Unde est nomen puellæ a *Propertio* & *Catullo* celebratæ. Olim universæ Troadis imperium obtinuisse dicitur. Ex hac insula Pittacus unus ex septem Sapientibus, Alcæus, Sappho, Theophrastus philosophus, & alii viri scientia clarissimi orti fuere. *Plin. l. 5. c. 31. ad fin.* ¶ In illo *Ovid. 11. Metam. v. 55.* Et Methymnææ potiuntur litore Lesbi, al. leg. *Methymnæi*, ut sit mascul. gen. quomodo dixit *Virg. 1. Georg. v. 207.* ostriferi fauces tentantur Abydi. Ceterum *Lesbos* femininum sine controversia usurpant *Horat. l. 1. ep. 1. v. 1. Ovid. 4. Fast. v. 281.* & *Valer. Flacc. l. 3. v. 7.* ¶ *Lesbus* positione Latina legitur apud *Tacit. l. 2. Ann. c. 54.*

LESBOUS, a, um, ex Lesbo. *Horat. l. 1. od. 1. v. 34.* Lesbous refugit tendere barbiton. *h. e.* Lyricum carmen, quale fuit Alcæi, & Sapphus e Lesbo.

LESSUS, *pianto*, *strida*, *guai*, θρῆνος, ἰάλεμος, fletus cum gemitu, ejulatio. *Lessum facere alicui* est ejus mortem lamentis, gemituque, & femineo ululatu (ut *Virg.* loquitur *4. Æn. v. 667.*) prosequi. *Plaut. Truc. 4. 2. 18.* Thetis quoque etiam lamentando lessum fecit filio. *In leg. XII. Tab.* apud *Cic. l. 2. de Legib. c. 23.* Mulieres genas

genas ne radunto, neve lessum funeris causa habento. Hoc (subdit *Cic.*) veteres interpretes *Sex. Ælius*, *L. Acilius*, non satis se intelligere, dixerunt, sed suspicari vestimenti aliquod genus funebris: *L. Ælius* lessum, quasi lugubrem ejulationem, ut vox ipsa significat: quod eo magis judico verum esse, quia lex Solonis id ipsum vetat. Hæc *Cic.* qui in eo, quod ait, *ut vox ipsa significat*, ejus notationem ostendit. Est enim per *ὀνοματοποιΐαν* facta a sono ejulantium, qui est similis τῷ *le*, *le*, ut *Voss.* docet. Sunt tamen, qui aliunde trahunt. In vet. script. apud *Plaut. loc. cit.* habetur *lausum* & *lesum*, teste *Lips. epistolic. quæst. l. 4. c. 22.* V. *Lausus*. ¶ Quidam faciunt *lessus*, *us*, 4. declin. quidam *lessus*, *i*, 2. sed neutri, opinor, habent, unde confirment.

LESTRYGONES. V. *Læstrygones*.

LETABILIS, le, letalis. *Ammian. l. 19. c. 4.* (*al. 7. sub fin.*) Lues volucri velocitate letabilis. ¶ Scribunt & *lethabilis*.

LETALIS, le, *mortale*, *mortifero*, *θανάσιμος*, letum afferens, mortalis. *Virg. 9. Æn. v. 580.* & *Sueton. in Cæs. c. 82.* Spiramenta animæ letali vulnere rumpit. *Id. 4. Æn. v. 73.* hæret lateri letalis arundo. *Ovid. 13. Metam. v. 391.* Letalis ensis. & *lib. 2. v. 827.* hiems. *Stat. 6. Theb. v. 40.* serpens. *Plin. l. 11. c. 35.* Letale venenum. *Valer. Flacc. l. 2. v. 155.* Letales dapes. *Plin. l. 11. c. 41.* Lac gustasse, letale est. ¶ *Letale* pro *letaliter*. *Stat. l. 4. silv. 4. v. 84.* necdum letale minari Cessat apex. *Id. Theb. 12. v. 760.* Jam letale furens. ¶ Scribitur & *Lethalis*. V. *Letum*.

LETALITER, *mortalmente*, mortifere, *καιρίως*. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 81. Hard.* Letaliter circum renes concreto pingui. ¶ Scribunt & *Lethaliter*.

LETATUS. V. *Leto*, *as*.

LETHÆUS, a, um, *di Lete*, *Ληθαῖος*, ad Lethen pertinens. *Virg. 6. Æn. v. 705.* Lethæumque, domos placidas qui prænatat, amnem. *Catull. carm. 64. ad Ortal. v. 5.* Lethæus gurges. *Propert. l. 4. el. 7. v. 91.* Lethæa stagna. *Tibull. l. 3. el. 3. v. 10.* & *el. 5. v. 24.* Lethæa ratis. *h. e.* quæ per Lethen commeat. *Colum. l. 10. v. 272.* Lethæus tyrannus. *h. e.* Pluto, in cujus ditione Lethes est. *Lucan. l. 6. v. 685.* Lethæi dii. *h. e.* Inferi. *Stat. l. 3. silv. 2. v. 112.* Lethæus janitor. *h. e.* canis Cerberus, qui ad januam Ditis excubat, &, ut ait *Virgil. 6. Æneid. v. 401.* æternum latrans exsangues terret umbras. Sed *Statius* hoc loco de Ægypto loquitur, & Anubin significat, qui canino capite pingitur, & Ægyptiorum deorum custos habetur, ut canis hominum, & Cerberus Inferorum. *Virgil. Æneid. 8. v. 698.* Omnigenumque deum monstra, & latrator Anubis. ¶ Sæpe ad somnum pertinet, & oblivionem. *Virg. 1. Georg. v. 78.* Lethæo perfusa papavera somno. *Id. 5. Æn. v. 854.* ramum Lethæo rore madentem. Sic *Valer. Flacc. l. 8. v. 84.* Cunctaque Lethæi quassare silentia remi. *Ovid. 7. Met. v. 152.* Lethæi gramina succi. *Id. 3. de ar. am. v. 648.* Sunt quoque, quæ faciant altos medicamina somnos, Victaque Lethæa lumina nocte premant. *h. e.* gravi sopore. *Sen. in Oedip. v. 230.* Lethæa vates. *h. e.* plena deo, & oblita sui. Sed *Gronov.* mendum subesse putat, & legi vult *repleta*. *Ovid. de remed. Amor. v. 551.* Lethæus amnis. *h. e.* amoris oblivia ingerens. ¶ *Horat. l. 4. od. 7. extr.* Lethæa vincula alicui abrumpere. *h. e.* ab inferis ad superos & ad vitam reducere.

LETHALIS, &c. V. *Letalis*.

LETHARGIA, f. idem ac lethargus, *ληθαργία*. *Plin. l. 24. c. 9. circa med.* Semen instillatur in oleo decoctum capiti in lethargia, & phrenesi.

LETHARGICUS, a, um, *ληθαργικός*, ad lethargum spectans. *Plin. l. 23. c. 1. init.* Gravedinem enim, morbumque lethargicum patitur. *Augustin. epist. 48. ad Vincent.* Lethargicus somnus. ¶ *Lethargici* sunt, qui lethargo laborant. *Plin. l. 24. c. 6.* Spondylion infunditur capitibus phreneticorum, & lethargicorum. *Id. l. 26. c. 11.* Lethargicos excitare labor est. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 30.* Ut lethargicus hic cum fit pugil, & medicum urget.

LETHARGUS, i, m. *letargo*, *sonnolenza*, *λήθαργος*, veternus, marcor, & inexpugnabilis pæne dormiendi necessitas (ut *Cels. l. 3. c. 20.* loquitur) cum mentis alienatione, & oblivione rerum: a *λήθη*, oblivio, & *ἀργός*, piger, iners. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 145.* Quondam lethargo grandi est oppressus. *Sever. Sulpic.* apud *Quintil. l. 4. c. 2. a med.* Somno ne te languidum, an gravi lethargo putem pressum? *Plin. l. 20. c. 12.* Ocimum insaniam facit, & lethargos, & jocinoris vitia. *Id. l. 30. c. 11.* Lethargus olfactoriis excitatur. *Id. l. 28. c. 8. a med.* Lethargos resolvere. *Id. l. 32. c. 10.* In lethargum vergere.

LETHATUS. V. *Leto*, *as*.

LETHE, es, f. *Lete*, *Λήθη*, fluvius Inferorum, quem fabulantur filium esse Phlegethontis. Ex eo bibere dicuntur, qui ad Manes transeunt, & omnium inde rerum præteritarum oblivionem haurire. Unde est ei nomen. *λήθη* enim oblivio est. Locus fabulæ hinc datus, quod morientes vulgo putantur omnium rerum mortalis vitæ oblivisci: & posset etiam in causa esse illud, quod mortuorum facile obliviscuntur, qui supersunt. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 4. v. 23.* Non ego, securæ biberes si pocula Lethes, Excidere hæc credam pectore posse tuo. & *lib. 4. ep. 1. v. 17.* Da mihi, si quid ea est, hebetantem pectore Lethen: Oblitus potero non tamen esse tui. *Id. 4. Trist. el. 1. v. 47.* soporiferæ biberem si pocula Lethes. *Lucan. l. 5. v. 221.* Immittere Lethen Stygiam alicui in viscera. *h. e.* oblivionem. *Senec. in Herc. Oet. v. 936.* Stabo ante ripas, immemor Lethe, tuas. *Id. in Herc. Fur. v. 680.* Placido quieta labitur Lethe vado, Demitque curas.

LETIFER, a, um, *mortale*, *mortifero*, *θανατηφόρος*, letum afferens, mortiferus. *Colum. in fin. cap. penult. l. 7.* Rabies, letifer morbus canibus. *Virg. 10. Æn. v. 169.* Letifer arcus. & *lib. 3. v. 139.* annus: *pestilenziale*. *Ovid 8. Metam. v. 362.* ictus. & *lib. 12. v. 606.* letifera dextra. *Stat. 5. Theb. v. 628.* letifer anguis. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 390.* in letifero belli certamine. *Ovid. Metam. 5. v. 133.* locus. *pericoloso*, *e mortale*. loquitur de membro corporis, in quo vulnus letale est. ¶ Scribitur & *Lethifer*. V. *Letum*.

LETO, as, avi, atum, a. 1. *uccidere*, *θανατόω*, leto dare, interficere. *Ovid. in Ibin*, *v. 505.* Quique Lycurgiden letavit, & arbore natum, Idmonaque audacem, te quoque rumpat aper. Hinc particip. *letatus*, apud *eund. 3. Metam. v. 55.* Ut nemus intravit, letataque corpora vidit. Etiam *Virgilio* tribuunt *in Culice*, *v. 324.* Rursus acerba fremunt, Paris hunc quod letat. Ita *Scalig.* Alii *ladat*.

LETOIS, & } V. in *Latois*.
LETOIUS. }

LETUM, i, n. *morte*, *θάνατος*, mors: a *λήθη*, oblivio, ut *Varr. l. 6. de L. L. c. 3.* & *Fest.* docent: vel a supino verbi *leo*, *es*, inusitati (unde *deleo*) ut *Priscian. l. 5. pag. 665. Putsch.* & *lib. 10. pag. 898.* quia mors aufert ac delet omnia. *Cic. 1. de Divin. c. 26.* Eodem sibi leto, quo ipse interiisset, esse pereundum. *Id. l. 10. Attic. ep. 10. ad fin.* Vide, quam turpi leto pereamus. *Nepos in Regib. c. 3.* Pari leto affectus est Lysimachus a Seleuco. *Plaut. Aulul. 4. 5. 6.* Emortuum ego me mavelim leto malo, quam, &c. *Id. Mil. 4. 6. 26.* & *Lucret. l. 3. v. 81.* Letum sibi consciscere. *Virg. 6. Æn. v. 434.* sibi manu parere. & *lib. 11. v. 872.* ferre alieni. *Plin. l. 24. c. 17.* Insanabili leto perire. *Horat. l. 3. od. 22. v. 3.* Leto adimere aliquem. *Valer. Flacc. l. 7. v. 314.* demittere. & *lib. 2. v. 633.* segni occumbere. *Ovid. Heroid. ep. 2. in fin. Phædr. l. 3. fab. 16. extr.* & *Virg. 5. Æn. v. 806.* dare. (Habetur hæc loquendi ratio etiam apud *Cicer. 2. de Legib. c. 9. extr.*) *Virg. Æn. 2. v. 134.* se eripere. & *lib. 8. v. 566.* quempiam sternere. *Lucret. l. 3. v. 1055.* offerre caput. *Stat. 9. Theb. v. 280.* Mille modis leti miseros mors una fatigat. ¶ *Mortem*, & *letum* jungit *Lucret. l. 4. v. 767.* eum mortis, letique potitum Jampridem, quem mens vivum se cernere credit. ¶ In funeribus indictivis formula erat, *ollus leto datus est*, teste *Varr. loc. cit.* Libentius enim eam vocem adhibebant, quam *mortem*, ne cogerentur *δυσφημεῖν*, & verbum mali ominis pronuntiare: qua de re in *Abeo*, & *Abitio*, & alibi quoque dictum est. *Cic. de leg. l. 2. c. 9. extr.* Deorum Manium jura sancta sunto. Hos leto datos, divos habento. ¶ Ponitur & pro excidio, ac ruina rerum inanimatarum. *Virg. Æn. 5. v. 689.* da flammam evadere classi Nunc, pater, & tenues Teucrum res eripe leto. *Servius* hic superfluam acyrologiam agnoscit. ¶ Sunt qui scribunt *lethum* addita aspiratione, quæ est in Græco *λήθη*, unde *Varr.* & *Fest.* derivant: sed præterquam quod iidem illi *Varr.* & *Fest.* aspiratione abstinent; & sæpe fit ut vox Latina Græcæ quidem originis sit, sed Latina consuetudine scribatur, ut *fama*, a *φήμη*; quæ est absurda notatio *Prisciani*, &, quod multo est gravius, in antiquis libris, & lapideis monumentis nulla est aspiratio, testibus *Manut.* & *Cellar. in Orthogr.* Hoc idem & *Dousqu.* præfert.

LEVABILIS, le, qui levari potest. *Cæl. Aurel. Acut. l. 3. c. 7.* Levabilis & passibilis motus.

LEVAMEN, nis, n. idem ac levamentum. *Cic. Attic. l. 12. ep. 16.* Quod si esset aliquod levamen, id esset in te uno, & cum primum ab aliquo poterit esse, a te erit. Adde *Catull. Virg. Ovid. Tacit.* & al.

LEVAMENTARIUS, ii, m. qui parvo navigio navi onerariæ majori adjungitur, ejus levandæ causa, si portum, aut flumen intrare cum toto onere non possit, ut *Callistrat. Dig. lib. 14. tit. 2. leg. 4.* loquitur. Veneti *libo* vocant. *Imp. Constantius lib. 13. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 1.* Si navicularius originalis levamentarius fuerit.

LEVAMENTUM, ti, n. *alleggiamento*, *alleviamento*, *sollievo*, *παραμυθία*, consolatio, id, quod levat & minuit, aut tolerabilius malum aliquod facit. *Cic. 5. Fin. c. 19.* Nos autem non solum beatæ vitæ istam oblectationem videmus, sed etiam levamentum miseriarum. *Plin. l. 8. ep. 19.* Ad unicum doloris levamentum, studia confugio. *Tacit. 4. Ann. c. 66.* Accusatorum major in dies, & infestior vis sine levamento grassabatur. *Id. 1. Hist. c. 8.* Levamentum tributi in posterum. *Plin. l. 30. c. 3.* præstare levamentum. *Cic. Attic. l. 12. ep. 43.* Hæc res est mihi levamento.

LEVANA, æ, f. dea, quæ recens natos de terra levabat. *Augustin. l. 4. de Civit. Dei*, *c. 11.*

LEVATIO, onis, f. *innalzamento*, *ἄρσις*, actus levandi, elatio. *Vitruv. c. 8. l. 10.* Onerum levationes facere. ¶ Item levamentum, *alleggerimento*, *sollievo*. *Cic. 6. Fam. ep. 4. sub fin.* Non dubito, quin magnæ tibi levationi solitus sit esse quotidianus congressus familiarissimi hominis. *Id. in fin. 1. Tuscul.* Ea potissimum agamus, quæ levationem habeant ægritudinum, formidinum, cupiditatum. & *in fin. l. 5.* Nostris acerbissimis doloribus, variisque molestiis alia nulla potuit inveniri levatio. *Id. Attic. l. 15. ep. 23. a med.* Levatio quædam est, si minus doloris, at officii debiti. *Id. 4. de Fin. c. 24.* Progressionem ad virtutem fieri ajunt, levationem vitiorum fieri negant. *Vellej. l. 2. c. 130. extr.* Cujus potentiam nemo sensit, nisi aut levatione periculi, aut accessione dignitatis.

LEVATOR, oris, m. fur, qui aliquid aufert. *Petron. in Satyr. c. 140. ad fin.* Unde plani autem, unde levatores viverent, nisi aut locellos, aut sonantes ære sacellos pro hamis in turbam mitterent? Al. aliter leg.

LEVATUS, a, um, *alzato*, *sollevato*, in altum sublatus, elatus, *κουφισθείς*, *ἀρθείς*. *Liv. l. 21. c. 58. a med.* Aqua levata vento. *Horat. epod. 16. v. 25.* simul imis saxa renarint Vadis levata. *Ovid. 2. Metam. v. 159.* pennisque levati Prætereunt Euros. & *lib. 8. v. 693.* baculisque levati, Nituntur longo vestigia ponere clivo. *co' bastoni*.

& *lib.* 14. *v.* 302. tellure levati arigimor. *da terra. Petron. in Satyr. c.* 29. Levatum mento in tribunal excelsum Mercurius rapiebat. *pel mento. Plin. l.* 31. *c.* 2. Levatus arundine extre aquam. *Quintil. l.* 2. *c.* 12. *a med.* Nam & clamant obique, & omnia, levata, ut ipsi vocant, mano, emugiunt. ¶ Item ablatus, fublatus, *levato via, tolto. Ovid.* 2. *Trist. v.* 186. Pars erit a pœna magna levata mea. *Hirt. de B. Afric. c.* 34. Annonæ levata sollicitudo. ¶ Item recreatus, *sollevato, alleggerito. Ovid.* 5. *Metam. v.* 500. Levatus curis. *Cic.* 5. *Attic. ep. c. ante med.* Multæ civitates ære alieno liberatæ, multæ valde levatæ. *Virg.* 4. *Æn. v.* 538. auxilio levatus. *Plin. l.* 17. *c.* 26. Arbores putatione levatæ onere. *Id. l.* 14. *c. ult. a med.* Levatus vomitione.

LEVATUS, & Lævetus, a, um, *forbito, lisciato, polito*, λελειασμένος, levigatus, politus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 6. Cubilie tectorio levata, que neque serpens, neque bestia accedera olla possit. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 11. *a med.* Magni, levatique mensarum orbes. *Virg.* 5. *Æn. v.* 306. Gnossia bina dabo levato lucida ferro Spicula. *Quintil. l.* 2. *c.* 5. *circa med.* Vulsi levatique, & inustae comae ucu comentes, & non sun colore nitidi. *Gell. l.* 17. *c.* 8. *sub fin.* Faciliora ad coeundum videntur, quæ levetiora, lævioraque sunt. ¶ De scribendi ratione V. in *Lævis*.

LEUCA, æ, f. *lega*, mensura itinerum apud Gallos, ut parasanga apud Persas, milliarium apud Latinos. Ea mille & quingentorum passuum olim erat. *Ammian. l.* 16. *c.* 12. (*al. c.* 23.) A loco, unde Romana promota sunt signa, ad usque vallum barbaricum, quarta leuca signabatur, & decima, idest, unum & viginti millia passuum. Adde *Hieronym. in cap.* 9. *Joel.* & lapides inscriptos duos apud *Muratov. pag.* 456. *n.* 4. & *pag.* 457. *n.* 2. avaratos sub Septimio Severo, & Antonino Pio, atque adeo *Ammiano* antiquiores, positos tamen in Gallia, non in Italia. ¶ Nunc bis mille passibus constat, secundum vulgatum illud carmen: milliare Octo dabunt stadia; duplicatum dat tibi leucam. Neque id tamen apud omnes perpetuum est: nam apud Hispanos, qui & ipsi hac mensura utuntur, & *legua* vocant, longior est. *Isidor.* vero *l.* 15. *Orig. c.* 16. quingentorum tantum passuum esse putat; nisi forte ibi sit mendum, ut *Vossio* videtur *de vit. serm. l.* 3. *c.* 19. Quidquid sit, ipsa certe vox barbara est, & ab Anglis ortum duxit, ut idem *Voss.* putat *loc. cit.* ¶ Sunt etiam qui pro *leuca* scribunt *leuga*, & *leuva*.

LEUCACANTHA, æ, f. λευκάκανθα, herba, al. rhamnus, in cacumine aculeum habens, radice cyperi, quæ commanducata dentium dolores sedat. *Plin. l.* 22. *c.* 16. qui *lib.* 21. *c.* 16. leucacanthon appellat. Dicta est autem a λευκὸς, albus, & ἄκανθα, spina. ¶ Est hoc nomine & alia, quæ phalangites dicitur. *Id. l.* 27. *c.* 12. *a med.*

LEUCACHATES, æ, m. λευκαχάτης, gemma candida ex genere achatarum, apud *Plin. l.* 37. *c.* 10. a λευκὸς, albus.

LEUCADIA, æ, & Leucas, adis, f. *S. Maura*, Λευκαδία pæninsula in mari Ionio, Acarnaniæ adjuncta, in qua Leucas oppidum, olim quondam Acarnaniæ caput: opere accolarum abscissa quondam a continenti. *Plin. l.* 4. *c.* 1. *Liv. l.* 33. *c.* 17. & *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 7. Hinc *Ovid.* 15. *Metam. v.* 289. Leucada continuam veteres habuere coloni: Nunc freta circueunt. ¶ Postea reddita continenti est, ventorum flatu congeriem arenæ accumulante, ut *Plin.* tradit *loc. cit.*

LEUCADIUS, a, um, Λευκάδιος, ad Leucadiam, & Leucadem pertinens. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 166. Leucadium æquor. *Plin. l.* 4. *c.* 1. Leucadium litus. *Id. l.* 14. *c.* 7. *extr.* Leucadium vinum. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 630. quotannis Tristia Leucadio sacra peracta modo. *h. e.* mora Leucadiorum, qui quotannis in sacris Apollinis fontium aliquem a specula montis in mare præcipitabant, circumdatum omnis generis alis, & avibus, quo levior casus esset, & volatui similis, dispositisque in orbem naviculis in subjecto mari ad eum excipiendum, quantum poterant, servabant, & extra fines eductum dimittebant, ut est apud *Strab. l.* 10. *ante med.* quem morem *Id. Ovid.* tangit *l.* 5. *Trist. el.* 2. *in fin.* & *Heroid. ep.* 15. *v.* 165. & *sequentib.* Narrat *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 279. Leucaten puerum ab Apolline adamatum, ex eo monte se in mare abjecisse: inde ortum morem homines inde præcipitandi. & *ad ecl.* 8. *v.* 59. tradit, solitos fuisse inde præcipites in pelagus dare se, qui aut suos parentes invenire cupiebant, aut amari desiderabant. Unde Sappho idem Phaoni minitatur, si minus illi in amore responderit, ut est apud *Ovid. cit. ep.* 15. & revera id fecit, teste *Menandro* apud *Strab. loc. cit.* ¶ Leucadius deus est Apollo Leucade cultus. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 2. *in fin.* & *lib.* 3. *el.* 1. *v.* 42. & *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 69. V. *Leucates*. ¶ De Leucadia a Varrone Atacino adamata, cujus meminit *Propert. l.* 2. *el. ult. v.* 86. V. in *Atacinus*. ¶ *Leucadia Tragœdia* fuit *Turpilii* antiqui Poetæ, quam memorat *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 34. & sæpe citat *Nonius*. Fortassa in ea inducebatur puella præ amore in mare se Leucade projiciens. ¶ *Leucadii, orum*, sunt Leucadiæ populi. *Liv. l.* 33. *c.* 17. *ad fin.*

LEUCÆTHIOPES, um, Λευκαιθίοπες, pop. interioris Libyæ, qui supra Getulos meridiem versus primi occurrunt, Libyægyptiis proximi: ita dicti a λευκὸς, albus, quia sunt cæteris Æthiopibus candidiores. *Plin. l.* 5. *c.* 8. ¶ Apud *Pompon. Mel. l.* 1. *c.* 4. legitur *Leucoæthiopes*.

LEUCANTHEMIS, idis, f. λευκανθεμίς, herba quæ & anthemis dicitur. *Plin. l.* 22. *c.* 21.

LEUCANTHEMOS, i, λευκάνθεμος, eadem herba, quæ leucanthemis. *Plin. l.* 22. *c.* 21. ¶ Item eadem, quæ phalangites. *Id. l.* 27. *c.* 10. *a med.* ¶ Item alia, abrotoni similis odore. *Id. l.* 21. *c.* 10. *extr.*

LEUCANTHES, is, λευκανθές, herba, quæ & partheniun vocatur: a λευκὸς, albus, & ἄνθος, flos, quia florem album edit. *Plin. l.* 22. *c.* 30.

LEUCARGILLOS, λευκάργιλλος, genus cretæ albæ in agro Megarico: a λευκὸς, albus, & ἄργιλλος, argilla. *Plin. l.* 17. *c.* 7.

LEUCAS, adis, f. *S. Maura*, Λευκάς, eadem quæ Leucadia. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 289. ¶ Item sæpius oppidum ipsum Leucadiæ. *Liv. l.* 33. *c.* 17. & *Plin. l.* 4. *c.* 2. ¶ Item Leucates promontorium. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 171. peta protinus altam Leucada, nec saxo desiluisse time. Adde *Senec. in Herc. Oet. v.* 732.

LEUCASIA. V. *Leucosia*.

LEUCASPIS, idis, adject. f. λεύκασπις, albis scutis armata: a λευκὸς, albus, & ἀσπὶς, scutum. *Liv. l.* 44. *c.* 41. Secundam legionem L. Albinus ducere adversus leucaspidem phalangem jussus.

LEUCATE, es, f. & Leucates, æ, m. Λευκάτας, promontorium, & mons Epiri, seu Acarnaniæ, prope Leucadem, nobile Apollinis templo: a λευκὸς, albus, quia albescentes petras in cacumine habet. *Serv. ad Virg.* 3. *Æn. v.* 279. nomen accepisse ait a puero Apollinis, de quo V. in *Leucadius*. *Virgil. ibid. v.* 274. Mox & Leucatæ nimbosa cacumina montis, Et formidatus nautis aperitur Apollo. *formidatum* dicit, vel quia scopulosa ea loca sunt: vel quia ibi Apollini humana victima faciebant, ut in *Leucadius* dictum est. *Id. Æn.* 8. *v.* 676. totumque instructo Marte videres Fervere Leucaten, auroque effulgere fluctus. *Claudian. de B. Get. v.* 185. nec nubifer Actia texit Litora Leucates. Adde *Plin. l.* 4. *c.* 1. & *Liv. l.* & *cap.* 26. ¶ Apud *Serv. ad cit.* 3. *Æn.* est *Leucate, es*.

LEUCE, es, f. λεύκη, herba Mercuriali similis, per medium folium candida linea transcurrente: unde ei nomen. λευκὸς enim albus est. *Plin. l.* 27. *c.* 11. *sub fin.* ¶ Item populus alba. In fabulis est Oceani filia, a Plutone adamata, & ad Inferos ducta: post mortem in albam populum ab eodem versa, & in Elysiis campis collocata: ex qua postea Hercules se, revertens ab Inferis, coronavit. *Serv. ad Virg. ecl.* 7. *v.* 61. ¶ Item nomen aliquot insularum, de quibus adi Geographos. ¶ Item raphani silvestris genus. *Plin. l.* 19. *c.* 5. ¶ Item species vitiliginis albidæ serpentis, quam *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect. ult.* describit. *Id. ibid.* Leuce quem occupavit, non facile dimittit.

LEUCIPPIS, idis, patron. f. Leucippi filia. Duæ fuerunt Leucippo Messenio genitæ, Phœbe, & Hilaira (Φοίβη, & Ἱλάειρα) desponsæ Idæ, & Lynceo Messeniis, Apharei filiis, quæ cum essent sacerdotes, illa Minervæ, hæc Dianæ, & pulcritudine excellerent, a Castore, & Polluce captæ sunt. Quam ob rem orto bello, Lynceus Castorem (teste *Ovid.* 5. *Fast. v.* 709.) Pollux Lynceum interfecit. *Lactant. l.* 1. *c.* 10. scribit, alterum eorum tantum ab *Ida* interfectum esse. *Hygin.* autem *fab.* 80. a Castore Lynceum interemptum tradit, ab Ida Castorem, & a Polluce Idam. *Propert. l.* 1. *el.* 2. *v.* 15. Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe: Pollucem cultu non Hilaira soror. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 327. Te rapuit Theseus, geminae Leucippidae illi.

LEUCOCHRYSOS, i, m. λευκόχρυσος, gemma in crystalli morem albicans. *Plin. l.* 37. *c.* 10. ¶ Item alia ex hyacinthorum genere, aureo colore candori mixto: a λευκὸς albus, & χρυσὸς, aurum. *Plin. l.* 37. *c.* 9.

LEUCOCOMOS, λευκόκομος, cognomen mali Punici, cujus frondes albescunt: a λευκὸς, albus, & κόμη, coma. *Plin. l.* 13. *c.* 19.

LEUCOCOUM, λευκόκῳον, Coum vinum album: a λευκὸς, album. *Plin. l.* 14. *cap.* 8.

LEUCOCROTA. V. *Leucrocota*.

LEUCOGEA, æ, f. λευκογαία, gemma eadem quæ galactitis, quasi terra alba: a λευκὸς, albus, & γαῖα, terra. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

LEUCOGÆI COLLES, *l'Alumiera*, locus Campaniæ, inter Neapolim, & Puteolos, ubi sulphur præstantissimum effoditur, & cretæ genus optimum, quod alicæ admixtum candorem simul affert, & teneritatem: a λευκὸς, albus, & γαῖα, terra. *Plin. l.* 18. *c.* 11. & *lib.* 35. *c.* 15. Ibi etiam Leucogæi fontes, qui firmitatem dentibus, oculis claritatem, & vulneribus sanitatem afferunt. *Plin.* 31. *c.* 2. *ante med.*

LEUCOGRAPHIA, æ, f. λευκογραφία, gemma eadem quæ leucogæa. *Plin. lib.* 37. *c.* 10.

LEUCOGRAPHIS, idis, λευκογραφίς, herba quædam utilis sanguinem excreantibus. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

LEUCOION, ii, n. λευκόϊον, Græca vox, quæ violam albam significat: ab ἴον, viola, & λευκὸς, albus. *Plin. l.* 34. *c.* 20. *a med.* Ex eo candidum colorem sentientem violam, leucoion appellant. *Harduin.* ex MSS. legit *lonchoton*, h. e. chalcanthi, seu atramenti guttæ ex stalagmia factum, λογχωτὸν. quasi lanceolæ, aut cuspidi similem: a λόγχη, lancea, cuspis. ¶ Sed & *Colum.* hanc vocem habet non semel, ut *lib.* 9. *c.* 4. In hortensi lire nitent candida folia, nec bis fordidiora leucoia, tam puniceæ rosæ, &c. & *lib.* 10. *v.* 97. Candida leucoia, & flaventia lumina calthæ. *candida* quod dicit, appositum perpetuum esse videtur, ut *humida vina* apud *Virg.* 3. *Georg. v.* 364.

LEUCON, i, n. λευκὸν, h. e. album, genus ardeolarum, a candore pennarum dictum. *Plin. l.* 10. *c.* 60.

LEUCONICUM, i, n. *lana da materasso*, genus lanæ, seu tomenti, quo culcitæ farciuntur. Tribuitur *Martial. l.* 11. *epigr.* 22. Culcita leuconico quam viduata suo. Al. leg. *leuconio*, eod. sensu. & *epigr.* 57. Leuconicis, agedum, tumeat tibi culcita lanis. Al. leg. *Lingonicis*. Qui vero *Leuconicus* retinent, ducunt a Leucanibus Galliæ populis, qui iidem cum Leucis fuisse dicuntur (ubi nunc *Toul*) & Lingonibus proximi. Utcumque legas, veri est simile, cum dicat *Plin. l.* 8. *c.* 48. tomenta Gallicis nominibus discerni.

LEUCONOTUS, i, m. *Fenemta Garbino*, λευκόνοτος, ventus Africæ occiden-

sidentalis, inter Notum, & Favonium spirans: a λευκός, albus, & νότος, Notus: de quo *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 15. Albus ut obscuro deterget nubila cælo Sæpe Notus. *Auson. in Technopægn. de deis*, *v.* 12. Veliveloque maris constiator leuconotus Libs.

LEUCOPHÆATUS, a, um, leucophæo colore indutus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 97. Amator ille tristium lacernarum, Et bæticatus, atque leucophæatus.

LEUCOPHÆUS, a, um, *fosco, quasi nero, grigio*, λευκόφαιος, color cinericius, seu ex albo, & fusco mixtus: a λευκός, albus, & φαιός, fuscus. *Plin. l.* 32. *c.* 10. Jecur rubetæ, vel cor adalligatur in panno leucophæo, & quartanis prodest. *Vitr. l.* 8. *c.* 3. *a med.* Fontes, & flumina sunt, quorum potu pecora, quamvis alba sint, aliis locis procreant vellera leucophæa, aliis locis pulla, aliis coracino colore.

LEUCOPHORON, n. λευκοφόρον, glutinum, quo aurum ligno inducitur. Fit ex sinopidis Ponticæ selibra, silis lucidi libris decem, & meliai Græciensis libris duabus, mixtis, & per dies duodecim una tritis. *Plin. l.* 35. *c.* 6. & *lib.* 33. *c.* 3. *sub fin.*

LEUCOPHRYNA, æ, f. λευκοφρύνη, candida supercilia habens: a λευκός, albus, & ὀφρύς, supercilium. Est cognomen Dianæ apud Magnesios. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 62.

LEUCOPHTHALMOS, i, m. λευκόφθαλμος, gemma, quæ candidam nigramque oculi speciem continet, alias rutila. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

LEUCOPŒCILOS, i, λευκοποίκιλος, gemma, quæ candorem lineis ex auro distinguit: a λευκός, albus, & ποικίλος, varius. *Plin. l.* 37. *c.* 10. ubi al. leg. *leucopetalos*.

LEUCOSIA. V. *Leucosia*.

LEUCOSTICTOS, λευκόστικτος, albis punctis, seu maculis distinctus. Dicitur de porphyrite a *Plin. l.* 36. *c.* 7. ubi *Harduin.* aliter leg.

LEUCOTHEE, es, f. Λευκοθέη, dea maris, eadem, quæ Matuta Latinis. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 545. Leucothee Grajis, Matuta vocabere nostris. V. *Ino*. ¶ Dicitur & *Leucothea*, *æ*, positione Latina, quasi alba dea, a λευκός, albus, & θεά, dea. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 12. *extr.* Ino Leucothea nominata a Græcis, Matuta habetur a nostris. Adde *lib.* 3. *de nat. Deor. c.* 15. *ad fin.* & *Stat. Theb.* 9. *v.* 402. ¶ Quidam eandem faciunt cum Aurora: unde ratio nominis clarius patet, quia aurora alba est. V. *Matuta*.

LEUCOTHOE, es, f. Orchami regis Babyloniorum filia fuit ex Eurynome, quæ a Phœbo, qui ei matris specie primum apparuit, gravida facta est. Clytia, quæ antea a Phœbo amata fuerat, Leucothoæ invidit, ejusque crimen patri indicavit. Ille vivam defodit. Sed puella Phœbi miseratione mutata est in arborem turiferam. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 208. & *sequentib.* ubi al. leg. *Leucothoe*, & cum præcedenti confundunt.

LEUCOZOMUS, a, um, λευκόζωμος, albo jure conditus, ut Pullus leucozomus, apud *Apic. l.* 6. *c.* 9. *extr.* a λευκός, albus, & ζωμός, jus esculentum.

LEUCROCOTA, æ, m. λευκροκότης, fera pernicissima in India, asini fere magnitudine, cruribus cervinis, collo, cauda, pectore leonis, capite melium, bisulca ungula, ore ad aures usque rescisso, dentium loco osse perpetuo, quam humanas voces tradunt imitari. Hæc *Plin. l.* 8. *c.* 21. quæ exscripsit more suo *Solin. c.* 52. (*al. c.* 65.) *circa med.* Al. leg. *leucocrota*, alii *leucocrotta*.

LEUCTRICUS, a, um, Λευκτρικός, ad Leuctra pertinens. Sunt autem *Leuctra* neutr. plur. vel Λεῦκτρα (apud *Solin. cap.* 7. (*al.* 12.) Leuctræ, arum) pagus Bœotiæ in confinio Megaridis, inter Platæas & Thespias, ubi ingens planities est, in qua Bœoti, duce Epaminonda Thebano, Lacedæmonios ingenti prœlio fuderunt, adeoque eorum opes attrivere, ut qui cunctæ Græciæ terribiles fuerant, satis haberent, si salvi esse possent. *Nep. in Epamin. c.* 8. Eos coegit apud Leuctra superare Lacedæmonios. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 46. Prius Bœotia Leuctra tollentur, quam pugnæ Leuctricæ gloria. *Id.* 2. *de divin. c.* 34. Leuctrica calamitas. *Nep. in Agesil. c.* 7. Sine dubio post Leuctricam pugnam Lacedæmonii se nunquam refecerunt, neque pristinum imperium recuperarunt. ¶ Sunt Leuctra & in Laconia, apud *Plin. l.* 4. *c.* 5.

LEVENNAM HOMINEM, pro *levem* dixit *Laber. in Saturnal.* sed nimis prælicenter, ut recte notat *Gell. l.* 16. *c.* 7.

LEUGA. V. *Leuca*.

LEVICOMIS, tribuitur *Fulgent. Planc. l.* 2. *Mythol. c.* 2. *ad fin.* Levicomes lateris refugo, &c. Sed legendum *levi comes lateri*.

LEVICULUS, a, um, *leggieretto*, ὑπόκουφος, dimin. a levis. Translate *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 36. Leviculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ, &c. *Gell. l.* 13. *c. ult. ad fin.* Quid significet prandium caninum, rem leviculam diu & anxie quæsivimus.

LEVIDENSIS, se, ἀραιός, qui est ex tela leviter densata, cui *pavitensis* opponitur: a *levi*, & *denso*. *Isid. l.* 19. *c.* 22. Levidensis vestis dicta, quod rara filo sit, leviterque densata. Pavitensis contraria levidensi, dicta, quod graviter pressa, atque calcata sit. ¶ Translate *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 12. Sed ego hospiti veteri, & amico munusculum mittere volui levidense, crasso filo, cujusmodi ipsius solent esse munera. *idest* munus vile, & minimi pretii, scil. orationem parum elaboratam, atque expolitam. Sunt tamen qui aliter legunt.

LEVIFIDUS, a, um, *che non ha ferma fede*, ἄπιστος, ἄπιστος, qui habet levem fidem, cui secretum non possis tuto committere, qui facile fidem violat. *Plaut. Pers.* 2. 2. 61. Omnes sunt lenæ levifidæ.

LEVIGATIO, & Lævigatio, onis, f. actus levigandi, & poliendi. *Vitruv. lib.* 7. *cap.* 2. Levigationibus & polituris cum fuerint perfecta.

LEVIGATUS, & Lævigatus, a, um, politus, complanatus *polito, lisciato*. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 12. *a med.* Oleum levigatius & spissius est. ¶ Item in pulverem redactus, comminutus, maceratus, *ridotto in polvere, macerato*. *Colum. l.* 6. *c.* 17. Semina trifolii collecta, & levigata, cum vino dantur potanda. *Id. l.* 9. *c.* 13. Omnia eadem in unum levigata, & fictili vase cum Aminco vino infervefacta. *Id. l.* 7. *c.* 5. *circa med.* Galla cum austero vino levigata.

LEVIGO, & Lævigo, as, avi, atum, a. t. *lisciare, pulire*, λειόω, λεαίνω, lêvem facio, complano, polio, scabritiem, & asperitatem aufero. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 12. & *Colum. l.* 9. *c.* 7. Parietes tectorio levigantur, ne feles introire ad nocendum possit. *Plin. l.* 36. *c.* 6. *ad fin.* Æthiopica arena nulla scabritiæ secat marmora: Indica non æque levigat. *Id. l.* 17. *c.* 14. Levigatur falce truncus. *Id. l.* 20. *c.* 3. Ad levigandam cutem in facie. *Pallad. v.* 81. *de insitione.* Spiniferus prunos, armataque robora sentes Levigat. ¶ Item comminuo, contundo, *polverizzare*: ita ut tactu mollissima res fit. *Colum. l.* 12. *c.* 41. *ad fin.* Quæ in colo subsiderunt, diligenter contrita levigantur. V. *Levigatus*. ¶ *Levigare alvum* est ciere, quod fit intestinorum rugis veluti complanatis. *Gell. l.* 4. *c.* 11. Aristoxenus nullo sæpius legumento Pythagoram dicit usum, quam fabis, quoniam is cibus & subduceret sensim alvum, & levigaret. ¶ De ratione scribendi V. in *Lævir*.

LEVIPES, edis, *che ha i piedi veloci*, ἐλαφρόπους, celer, & pedibus levis. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 12. *ad fin.* Dictum leporem a celeritudine, quod levipes esset. *Cic. in Arat. v.* 120. Subterque pedes, quos diximus ante, Orioni' jacet levipes Lepus.

LEVIR, iri, m. *cognato*, ἀδελφιδέλφος, δαήρ, uxoris meæ frater, secundum *Fest.* vel frater mariti mei, secundum *Non. c. ult. num.* 5. Posterior hæc interpretatio est etiam JCtorum. *Modestin. Dig. l.* 38. *tit.* 10. *leg.* 4. *a med.* Viri frater levir est, apud Græcos δαήρ appellatus, ut est apud Homerum relatum. sic enim Helena ad Hectorem dicit: Δᾶερ ἐμεῖο κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης. ¶ Est ab allato δαήρ: neque audiendus *Nonius*, a quo quasi *lævus vir*, dictus creditur: unde & *lævir* quidam scripsere.

LEVIS, ve, *leggiero, lieve, senza peso*, κοῦφος, ἐλαφρός, qui pondere caret, vel licet pondus habeat, facilis est portatu, & facilius sursum fertur, quam deorsum. cui opponitur *gravis*. Vellent Etymologi esse a λεπίς, cortex. *Plaut. Men.* 3. 2. 23. Levior, quam pluma. *Virg.* 1. *Georg. v.* 289. Leves stipulæ. & *l.* 2. *v.* 449. tiliæ. & 5. *Æn. v.* 558. pharetræ. ¶ Dicitur etiam de eo, qui pondere liber est. *Plaut. Capt.* 5. 4. 22. Compedibus quæso ut tibi sit levior filius, atque hic gravior servus. ¶ Hinc *levis miles* est, qui paucioribus & levioribus armis utitur, *armato alla leggiera*: γυμνής, ψιλός, ψιλὸς στρατιώτης: cujusmodi erant apud Romanos, qui hastam tantum, & gæsa gerebant, ut *Liv. l.* 8. *c.* 8. docet: cum alii scuta, pila, aliaque haberent. Hi dicuntur etiam *levis armaturæ milites*, item *levis armatura*. V. *Armatura*. ¶ De cibis, qui parvi alimenti sunt, & facile coquuntur in stomacho. *Cels. l.* 2. *c.* 18. Quæ in aqua degunt, leviorem cibum præstant. Inter domesticas quadrupedes levissima suilla est, gravissima bubula. ¶ Est etiam agilis, celer, velox, *agile, snello, veloce*: quia quæ pondere carent, cito feruntur. *Nep. in Iphicr. c.* 1. Peltam pro parma fecit, ut ad motus, concursusque essent leviores. *Phædr. l.* 1. *fab.* 12. *v.* 8. *de cervo*. Per campos cœpit currere, & cursu levi Canes elusit. *Sil. l.* 7. *v.* 645. levibus flexo per devia gyris Ludificatus equo. *Al. leg.* brevibus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 489. Messapus cursu levis. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 240. Levis equus. *Virg. Georg. l.* 4. *v.* 55. apes. & *vers.* 314. Parthi. & *Ecl.* 1. *v.* 60. cervi. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 389. Et levis Elis equis. ¶ Cum infinito. *Sil. l.* 16. *v.* 488. Omnes ire leves, atque omnes vincere digni. Adde *l.* 10. *v.* 605. ¶ Translate est exiguus, parvus, *leggiero, picciolo, tenue*. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 56. Sæpe levi somnos suadebit inire susurro. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 36. Leve prœlium. *Id. l.* 2. *B. Civ.* 1. 32. *a med.* Mea in vos merita sunt adhuc & mea voluntate, & vestra exspectatione leviora. *Terent. Hecyr.* 3. 1. 30. Pueri inter se se quam pro levibus noxiis iras gerunt! *Cic.* 1. *de Fin. c.* 12. Dolor in longinquitate levis, in gravitate brevis solet esse. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 26. Levius periculum. *Plaut. Capt.* 2. 1. 2. Levior labor. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 257. leve lumen. & *vers.* 627. pretium. *Sil. l.* 10. *v.* 591. levior numerus. *minore*. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 339. Ad leve rursus opus, juvenilia carmina, veni. ¶ *Levis aura* in re nautica interdum est secundus flatus ventorum. *Sil. l.* 15. *v.* 162. levis inde secunda Aspirans aura propellit carbasa flatus. ¶ Item tenuis, vanus, parvi momenti, aut fidei. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 2. Quod apud omnes leve & infirmum est, id apud judices grave & sanctum esse judicetur? *Id. pro Planc. c.* 26. Inanis & levis conquirere. *Cæs. l.* 7. *Bell. Gall. c.* 42. Levem auditionem habere pro re comperta. & *ibid. c.* 4. *in fin.* Leviore de causa. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 21. In levi habere aliquid. *h. e.* parvifacere, negligere. ¶ Item placidus, lenis, gratus; sicut *gravis* ingratus. *Sallust. in fragm.* apud *Philarg. ad* 4. *Georg. v.* 49. Amomum, & alii leves odores gignuntur. *Horat. epod.* 2. *v.* 27. Fontesque lymphis obstrepunt manantibus, Somnos quod invitet leves. ¶ Item facilis. *Liv. l.* 5. *c.* 23. *ad fin.* Tandem eo, quod levissimum videbatur, decursum est, ut, &c. ¶ Item mitis, non asper. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 40. Relinquamus igitur has ineptias. quod enim levius huic levitati nomen imponam? *Id.* 4. *Acad. c.* 32. Levior reprehensio. ¶ *Leviora loca* apud *Varron. l.* 4. *c.* 4. & 6. sunt salubriora, & opponuntur gravioribus. ¶ Mustum leve, *di poca forza*, a *durato*, apud *Pallad. in Octobr. tit.* 14. ¶ *Levis terra* pingui contraria, *magra*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 92. ¶ *Levem terram* precabantur sepultis. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 50. Terraque securæ sit super ossa levis. Hinc illæ notæ in In-

scriptionib. sepulcr. S. T. T. L. h. e. sit tibi terra levis, ut apud Gruter. pag. 585. n. 2. Contra Tertull. de testim. Animæ, c. 4. Terram gravem imprecaris, & cineri penes Inferos tormentum. ¶ Levis homo est comis, facilis. Plaut. Trin. 3. 2. 58. Nunquam erit alienis gravis, qui suis se concinnat levem. ¶ Item sæpius inconstans, animo, & fide mobilis, vilis, nullo honore dignus. V. Levitas. Plaut. Men. 3. 2. 23. Quid ais, homo levior, quam pluma, pessime & nequissime? Liv. l. 5. c. 15. extr. Auctorem levem, nec satis fidum super tanta re Patres rati. Cic. de Amic. c. 17. Quidam sæpe in parva pecunia cognoscuntur, quam sint leves: quidam, quos parva movere non potuit, cognoscuntur in magna. & cap. 26. in f. Leves amicitiæ. h. e. levium hominum. Ovid. Metam. 12. v. 53. veniunt leve vulgus, euntque. Id. 1. de ar. am. v. 159. Parva leves capiunt animos. Terent. Hecyr. 3. 2. 31. Mulieres sunt ferme, ut pueri, levi sententia. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 28. extr. Quid levius, aut turpius, quam auctore hoste de summis rebus capere consilium? ¶ Item vaniloquus, mendax. Tibull. l. 1. el. 7. v. 61. Et tibi nescio quas dixit, mea Delia, pœnas. Si tamen admittis, sit precor illa levis. ¶ Cum genitivo, Græca ratione, Sil. l. 2. v. 102. opum levior, venatu attendere vitam Abnuit, atque arctæ res exegere per æquor. scarse di fortune. & lib. 5. v. 363. Haud levior famæ Synhalus. di non minore concetto. Al. leg. fama. Similiter legit Heins. illud Stat. 7. Theb. v. 84. vidit pater altus, & iræ Jam levior. h. e. ira jam remissa. Alii ira.

LEVIS, & Lævis, e, spianato, liscio, pulito, λεῖος, planus, complanatus, non scaber, non asper, politus. Cic. 1. de nat. Deor. c. 24. corpuscula quædam levia, alia aspera, rotunda alia. Id. in Partit. c. 10. Loci plani, an montuosi; leves, an asperi; opaci, an aprici. Id. de Univ. c. 6. a med. Deus levem mundum fecit, & undique æquabilem. Ovid. 13. Metam. v. 792. Levior assiduo detritis æquore conchis. Virg. 5. Æn. v. 91. levia pocula. Id. Ecl. 7. v. 31. Leve marmor. Id. 8. Æn. v. 624. Leves ocreæ. & lib. 7. v. 626. clypei. & lib. 5. vers. 259. levibus hamis conserta lorica. Id. 4. Georg. v. 45. Apum cubilia levi limo ungere. Ovid. 12. Metam. v. 409. coma pectine levis. & lib. 4. v. 221. Levia flamina. Martial. l. 14. epigr. 136. levia pallia. h. e. ex panno non villoso. Cato R. R. c. 157. Levis brassica. h. e. quæ extenta folia habet: cui opponitur crispa. Lucret. l. 4. v. 660. levissima corpora. ¶ Est etiam imberbis, glaber. Horat. l. 2. od. 11. v. 5. fugit retro Levis juventas, & decor. Juvenal. sat. 8. v. 115. levia crura. & vers. 35. canes scabie vetusta leves. Tibull. l. 1. el. 9. v. 31. levia ora. Ovid. 3. Fast. v. 745. levis senex. calvo. ¶ Item nitidus, candidus. Virg. 11. Æn. v. 40. levi patens in pectore vulnus. & lib. 7. v. 815. leves humeri. Id. Ecl. 6. v. 51. levis frons. Ovid. Metam. 10. v. 698. Levia colla. ¶ Item lubricus. Virg. 5. Æn. v. 328. levi sanguine Nisus labitur. ¶ Leves malvæ dicuntur ab Horat. l. 1. od. 31. v. 16. quia ventrem levigant, & subducunt. ¶ Levia nonnunquam dicuntur, quæ bene trita sunt, & macerata, & mollia tactu. Scribon. Larg. compos. 201. Acetum intritum consumatur ad omnia, quæ teri debeant, dum levia habuerint mellis spissitudinem. & compos. 218. Hæc terere oportet, donec levia passi habeant temperamentum. Adde compos. 104. Huc pertinet illud Celsi l. 1. c. 8. a med. Si quod excernitur, leve est, & mali odoris. ¶ Leve absolute est res levigata. Pers. sat. 1. v. 64. ut per leve severos Effundat junctura ungues. Horat. l. 2. sat. 7. v. 87. Externi ne quid valeat per leve morari. ¶ Translate levis oratio est delicata, & æquabiliter fluens. Horat. in ar. Poet. v. 26. sectantem levia nervi deficiunt. Bentlej. tamen lenia legit, & copiose defendit. ¶ Est etiam mollis, effeminatus: ductum ab his, qui pilos vellunt, & cotem levigant. Ovid. 3. de ar. am. v. 437. Femina quid faciat, cum vir sit levior ipsa? Pers. sat. 1. v. 82. Trossulus exsultat tibi per subsellia levis. ¶ Ad scriptionem quod attinet, sunt quibus placet per diphthongum scribi, ad differentiam τῶ Lĕvis, quia sæpe fit, ut amphibologia suboriatur, si aliter fiat: contra stant Critici fere omnes cum Dausquio, & probatior consuetudo tum Etymologi, qui a λεῖος ducunt: Græca autem diphthongus ει in e simplex Latine verti solet.

LĔVISOMNUS, a, um, che ha sonno fertile, qui levi somno est. Lucret. l. 5. v. 865. Et levisomna canum fido cum pectore corda. ἀυπνολαία ὕπνα.

LĔVITAS, atis, f. leggerezza, κουφότης, qualitas gravitati contraria, privatio ponderis. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 34. Levitas armorum. Lucret. l. 3. v. 387. plumas avium, papposque volantes, Qui nimia levitate cadunt plerumque gravatim. Plin. l. 13. c. 22. de ferula arbore. Nulli fruticum levitas major. ¶ Item agilitas, velocitas, agilità. Lucret. l. 4. v. 203. ubi tam volucri hæc levitate feruntur. Adde vers. 746. ¶ Item mobilitas. Ovid. 1. Fast. vers. 673. Termine, post illud levitas tibi libera non est: Qua positus fueris in statione, mane. ¶ Transfertur ad animum, & significat mobilitatem atque inconstantiam, qua quis levi quacumque de causa quippiam aut suscipit, aut omittit, leggerezza, incostanza. Cic. Phil. 7. c. 3. Quid est inconstantia, mobilitate, levitate, cum singulis hominibus, tum vero universo Senatui, turpius? Cæs. l. 2. B. Gall. c. 1. Mobilitate & levitate animi novis imperiis studebant. Phædr. in prol. l. 5. v. 8. non levitas mihi, sed certa ratio causam scribendi dedit. & fab. 7. v. 3. Facile ad derisum stulta levitas ducitur. Cic. 1. de Fin. c. 18. ad fin. Amatoriis levitatibus dediti. Ovid. l. 5. Trist. el. 8. v. 18. de Fortuna. Et tantum constans in levitate sua est. ¶ Item nequitia, vilitas, ut docet Gell. l. 7. c. 11. h. e. vilis abjectique hominis, nulli rei, neque frugis bonæ, nulloque honore digni conditio, viltà, dapocaggine. Cic. 2. Phil. c. 31. At videte levitatem. Cum hora diei decima, &c. Id. 1. Offic. c. 26. Ut adversas res, sic secundas immoderate ferre, levitatis est. ¶ Item vanitas, insussistenza, vanità. Cic. 2. de nat. Deor. c. 17. Cujus opinionis levitas, confutata a Cotta, non desideret orationem meam.

LEVITAS, & Lævitas, atis, f. liscio, superficie piana, liscia, nitida, pulitezza, λειότης, æqualitas, lævor: cui contraria est asperitas, scabrities. Cic. de Univ. c. ult. Speculorum levitas. Id. 3. de Orat. c. 25. a med. In ipso tactu est modus mollitudinis, & levitatis. Plin. lib. 2. cap. 3. Mundi corpus levitate continua lubricum. ¶ Levitas intestinorum est, cum eorum rugæ aperiuntur, extenduntur, & veluti complanantur; quo fit, ut continere nihil possint, & quidquid assumptum est, inconfectum protinus reddant, lubrichezza. Cels. l. 4. c. 16. & lib. 2. 1. 8. a med. ¶ Translate in oratione est æquabilitas. Quintil. l. 10. c. 1. ante med. de Hesiodo. Levitas verborum, & compositionis probabilis. ὁμαλότης λειότης. ¶ De ratione scribendi V. in Lævis.

LĔVITER, leggiermente, κούφως, sine pondere, exiguo pondere. Curt. l. 4. c. 13. a med. & lib. 8. c. 11. Thracas leviter armati. V. Levis, & Armatura. ¶ Item parum, exigue, modice, tenuiter, poco, alquanto, leggiermente. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 8. Collis leviter fastigiatus. Al. leg. leniter. Flor. l. 3. c. 1. Atqui non leviter se Numidia concussit. Sueton. in Claud. c. 15. extr. Genam non leviter perstrinxit. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 92. Levius casura pila sperabat, in loco retentis militibus, quam si ipsi immissis telis occurrissent. h. e. leviore ictu. Curt. l. 4. c. 10. a med. Porta castrorum, quæ levius custodiebatur. h. e. indiligentius. Cic. 2. de Invent. c. 51. Leviter saucius. pelle pelle. Id. Verr. 5. c. 76. a med. Non leviter lucra ligurriens. Id. l. 1. de Divin. c. 17. Leviter a summo inflexum bacillum. Id. 2. de nat. Deor. c. 57. Genæ leviter eminentes. Id. l. 1. Offic. c. 24. Leviter ægrotans. Id. 3. de Orat. c. 6. Homines leviter eruditi. Id. 2. de Fin. c. 11. Aliquid leviter agnoscere. Sueton. in Ner. c. 41. Leviter recreata mens. Id. de Grammat. cap. 9. Studia non leviter attigerat. Quintil. l. 7. c. 3. a med. Quæ libro quinto leviter in transitu attigeram. ¶ Leviter ferre est facile, & æquo animo ferre. Cic. de Provinc. Consul. in fin. Sed levissime feram, si forte iis minus probaro, &c. Id. 4. Fam. ep. 3. circa med. Quod a tuis abes, id eo levius ferendum est, quod, &c. ¶ Levius, minus, meno. Horat. l. 2. sat. 7. v. 18. quanto constantior idem In vitiis, tanto levius miser. Ovid. 1. ex Pont. ep. 9. v. 30. Levius dolere. ¶ Urbane, & per figuram μείωσιν, Plaut. Pseud. 3. 3. 9. Quamquam bene volumus leviter lenonibus. h. e. odio habemus. & 5. 3. 35. Ego faxo hospitium hoc leviter laudabitis. h. e. vituperabitis, abominabimini. ¶ Ut levissime dicam, formula, cum mitiore vocabulo utimur, quam rei atrocitas postulat, per dir meno che sia possibile. Cic. 3. Catil. cap. 7. sub fin. Si Catilina in urbe remansisset, ut levissime dicam, dimicandum nobis cum illo fuisset.

LEVITES, æ, m. Diacono, sacer ordo Ecclesiasticus dignitate sacerdoti proximus: dictus a Levitis Hebræorum, qui ministri erant rerum sacrarum, ex tribu Levi assumpti. Sidon. l. 9. ep. 2. Albiso Antistes, Proculusque Levites. Arator in Act. Apost. v. 553. Levitas vocitare placet, quam splendida cœpit, &c.

LEVITIS, idis, f. ut gens Levitica, ipsi Levitæ. Prudent. in Psychom. v. 502. gentis Levitidis una Semper fida comes.

LEVITUDO, & Lævitudo, inis, f. idem quod lēvitas, lēvor. Lactant. de Ira Dei, c. 10. Si quis milium velit in unam coagmentationem constringere, levitudo granorum in massam coire non sinet.

LEVIUSCULUS, a, um, levior: a Lĕvis, ut duriusculus a durus. Plin. l. 1. ep. 16. Facit versus data opera molliusculos leviusculosque, duriusculos quosdam. Al. leg. data opera mollius, leniusque, duriusculos quosdam.

LĔVO, as, avi, atum, a. 1. alzare, levare, αἴρω, tollo, elevo, in altum fero: a lĕvis. Virg. 4. Æn. v. 690. Ter sese attollens, cubitoque adnixa levavit. Val. Flacc. l. 6. v. 89. densique levant vexilla Coralli. Ovid. Met. 2. v. 427. de cæspite virgo Se levat. Id. 4. Fast. v. 518. Seque levat fuso, subsequiturque senem. Id. 1. Trist. el. 3. v. 94. gelida membra levavit humo. Colum. l. 9. c. 12. Apis se confestim levat sublimius. Plin. l. 2. c. 16. ad fin. Ignea vi levantur in sublime. Id. l. 36. c. 15. de aquæduct. Ad eam excelsitatem, ut in omnes Urbis montes levarentur. Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v. 39. numquamque levantibus alte Intumuit rebus. ¶ Item erigo, excito. Cic. l. 2. ad Q. Fratr. ep. 9. Illum neque ursi, neque levavi. Id. translate Attic. l. 12. ep. 50. Ut me levarat tuus adventus, sic discessus afflixit. ¶ Item aufero, adimo, levar via, togliere. Virg. 2. Æn. v. 146. Ipse viro primus manicas, atque arcta levari Vincla jubet Priamus. Pallad. in Februar. tit. 15. Levare terram ab radicibus. Id. in Jun. tit. 5. corticem scalpro. Ovid. 8. Metam. v. 647. furca levat ille bicorni Sordida terga suis, nigro pendentia tigno. stacca, spicca. Et translata Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Consuetudine difficultas omnis levatur. ¶ Item exonerare, relevare, scaricare, sollevare. Virg. Ecl. 9. v. 65. Cantantes ut eamus, ego hoc te fasce levabo. Id. 2. Georg. v. 400. omne levandum Fronde nemus. Spartian. in Caracall. c. 7. Cum levandæ vesicæ gratia ex equo descendisset. ¶ Cum genitivo Plaut. Rud. 1. 4. 27. Ut me omnium jam laborum levas! Simile est illud Virgilii 11. Æn. v. 126. Justitiæ ne prius mirer, belli ne laborum: quod Græci dicunt θαυμάζω σε πόνων: tametsi sunt codices, in quibus justitia, & labore legitur, & in quibus justitiam, & laborem, teste Pierio. Sic, Fastidit mei, Plaut. Aulul. 2. 2. 67. &, Uxor, quæ non vereatur viri, Afran. apud Non. c. 9. n. 3. ¶ Dicimus autem, levare paupertatem alicui, ut apud Plaut. Epid. 4. 1. 19.

& le-

& levare quempiam ære alieno, ut apud *Cicer. Attic. l. 6. ep. 2. ante med.* ¶ Levare dentes, h. e. purgare. *Martial. l. 14. epigr. 22.* si tibi frondea cuspis Defuerit, dentes penna levare potest. ¶ Levare se vita, *torsi di vita*. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 279.* Qui manu corporis fervidos aperis lacus sanguinis, teque vita levas ferreo ense. ¶ Item elevare, detrahere, minuere, *sminuire*. *Plin. l. 35. c. 6. a med.* Quoties id factum est, levatur bonitas pro numero, dilutiore sanie. *Tacit. 2. Ann. c. 59.* Levavitque, apertis horreis, pretia frugum. *Accius* apud *Non. loc. cit.* Cave, lassitudo poplitum cursum levet. *Id. ibid.* Tu laudes illorum levas. *Cic. Verr. 5. cap. 59. in fin.* Levare suspicionem, & a se removere. *Horat. l. 2. ep. 2. vers. 10.* Multa fidem promissa levant. *Justin. lib. 12. cap. 10. extr.* Ut communi facto crimen regis levaretur. (Adde *Liv. lib. 4. cap. 17.*) *Cæs. lib. 1. B. Civ. cap. 9.* Levare injurias. *Turpil.* apud *Non. cap. 4. n. 279.* Intercapedo amicitias levat. ¶ Et recreare, *sollevare, dar riposo*. *Ovid. 6. Fast. v. 328.* Pars jacet, & molli gramine membra levat. *Cic. Fam. 3. ep. 8. circa med.* Levare miseriis perditas civitates. *Id. Attic. l. 6. ep. 2. ante med.* Liberare, aut levare se ære alieno. *Id. Verr. 5. c. 61.* Levare se infamia. *Id. 3. Q. Fr. ep. 9.* aliquem cura domestica. ¶ Et sedare *Ovid. de remed. amor. v. 230.* Arida nec sitiens ore levabis aquis. *Id. 4. Trist. el. 8. v. 26.* fonte levare sitim. *Id. Heroid. ep. 14. v. 96.* fronde levare famem. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 48.* inopiam. ¶ Et levem facere, & tolerabilem. *Virg. 8. Æn. v. 309.* varioque viam sermone levabant. ¶ Et auferre, avertere. *Virg. 3. Æn. v. 36.* Rite secundarent visus, omenque levarent. ¶ Et curare, medendo relevare, *Plaut. Mil. 4. 6. 57.* Levando morbum mulieri video. *Horat. epod. 11. v. 17.* Fomenta vulnus nil malum levantia. *Id. in carm. secul. v. 63.* Qui salutari levat arte fessos Corporis artus. ¶ Et infirmare. *Cic. 4. Acad. c. 22.* Inconstantia levatur auctoritas. ¶ Et capere, auferre. *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 15. leg. 4.* Agri tributum in eam civitatem debet levari, in cujus territorio possidetur. ¶ Sæpe refertur ad animum, & significat levare, levamen afferre, *sollevare, alleggerire*. *Cic. Fam. 4. ep. 3.* Hæc tibi ad levandas molestias magna esse debent. *Catull. carm. 2. v. 10.* Et tristes animi levare curas. *Cic. Attic. l. 1. ep. 18.* Qui sæpissime curam & angorem animi mei sermone & consilio levasti tuo. *Quintil. l. 8. c. 3.* Levare tædium. ¶ Et sublevare. *Virg. 2. Æn. v. 452.* & *Justin. l. 5. c. 2. sub fin.* Auxilio levare aliquem. ¶ Et liberare. *Liv. l. 21. c. 62.* Magna ex parte levaverunt animos religione. *Id. l. 2. c. 22.* Levare aliquem metu. *Cic. 3. Tuscul. c. 24. sub fin.* Levare metum alicui. ¶ Et eruere, eripere. *Cic. de Amic. c. 20.* Qui hac opinione non modo verbis, sed etiam opere levandi sunt. ¶ Et reficere, recreare. *Id. de Senect. c. 11.* Et corpora quidem exercitationum ingravescunt: animi autem exercitando levantur. ¶ *Levasso* antique pro *levavero*. *Enn.* apud *Cicer. de Senect. c. 1.* O Tite, si quid ego adjuro, curamve levasso, Quæ nunc te coquit.

LEVO, & Lævo, as, avi, atum, a. 1. *spianare, lisciare, pulire*, λειόω, lævem facio, complano, polio, levigo. *Cels. l. 5. c. 13.* Levant id, quod exasperatum est, spodium, hebenus, gummi. *Id. l. 8. c. 3. sub fin.* Os radere & levare satis est. *Lucret. l. 5. v. 1266.* levare & radere tigna. *Stat. l. 1. Theb. v. 519.* Pars teretes levare manu, ac disponere mensas. *forbire*. *Colum. de arborib. c. 8.* Vitem quam insiturus es, resecato, plagam levato. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 6. n. 98.* Tu vero festivus, tu elegans, qui levare vultum, mollire vocem potes. ¶ Translate. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 122.* Luxuriantia compescet, nimis aspera sano Levabit cultu. *h. e.* molliet, suaviora reddet. ¶ De ratione scribendi V. in *Lævis*.

LEVOR, & Lævor, oris, m. idem quod lævitas, lævitudo. *Cic. de Univ. c. 13. extr.* Multis modis concors & aptus redditus in levore consedit. *Plin. l. 13. c. 12.* Spectantur in chartis tenuitas, densitas, candor, levor. *Id. l. 30. c. 12.* Cochleæ arefactæ tusæque in farina candoremque, & levorem corpori afferunt. *Id. lib. 37. c. 4.* Adamas laterum sexangulo, levore turbinatus in mucrone. *Lucret. l. 4. v. 452.* Asperitas autem voci fit ab asperitate Principiorum, & item levor levore creatur.

LEUSON. V. in fine vocis *Ægis*.

LEX, legis, f. *legge*, νόμος, recta ratio rerum agendarum: a *legendo*, quia cum ferretur, proponebatur legenda omnibus. Ita *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* At *Cic. l. 1. de Legib. c. 6.* a *legendo*, h. e. eligendo ducit. *Id. ibid. c. 15.* Lex est recta ratio imperandi, atque prohibendi: quam qui ignoret, is est injustus, sive est illa scripta uspiam, sive nusquam. *Quintil. l. 7. c. 5.* Omnis lex aut tribuit, aut adimit, aut punit, aut jubet, aut vetat, aut permittit. *Cic. l. 3. de Legib. c. 1.* Ut magistratibus leges, ita populo præsunt magistratus: vereque dici potest, magistratum legem esse loquentem, legem autem mutum magistratum. ¶ Apud Romanos *lex* erat, quod populus R. magistratu senatorio interrogante constituebat: quo pacto a Plebiscito distinguebatur: tametsi & hoc aliquando *lex* dicitur. Ac primis quidem temporibus, Regum, vel etiam Consulum *responsa* & *decreta* pro legibus habebantur: postea vero missis Athenas legatis (Decemvirum magistratu ad id constituto) descriptæ leges Solonis in XII. Tabulis, & ad Rempubl. regendam adhibitæ, additis successu temporum quamplurimis aliis, quas proponente aliquo populus R. acceptabat. Porro qui legem erat laturus, eam prius domi describebat; deinde promulgabat, hoc est proponebat in publicum per trinundinum; tum populum rogabat per formulam, *velitis, jubeatis*, &c. quæ si acciperetur, lata & perlata dicebatur; si displiceret, antiquata. Perlata lex in ærea tabula describebatur & publice figebatur, ut ab omnibus perlegi posset. *Cic. Attic. l. 14. ep. 12.* Antonius fixit legem, a dictatore comitiis latam, qua Siculi cives Romani, &c. *Id. pro Dom. c. 27.* De me retulisti, legem promulgasti, tulisti. *proponesti*, & *post redit. in Sen. c. 5.* Legem tulit, ut auspiciis obtemperaretur. *Id. pro Dom. c. 30. ad fin.* Legem de injuriis publicis tulisti Anagnino nescio cui. *in favore di un non so chi di Anagni*. & *Liv. l. 33. c. 46.* Legem promulgavit, pertulitque, ut, &c. *Cic. 2. Offic. c. 21.* Cum legem agrariam ferret: quam tamen antiquari facile passus est. *Id. pro Dom. c. 18.* Hanc tibi legem Clodius scripsit. *formò. detò.* & *Phil. 2. c. 29.* Ego leges perniciosas rogavi. *proposi*. & *pro Planc. c. 14. ad fin.* Legem sciscere de re aliqua. *Id. pro Balb. c. 17.* Populus R. legem jussit de civitate tribuenda. *Id. 2. de Legib. c. 22.* Populis leges vivendi, & disciplinam dare. *Id. 3. Offic. c. 30.* Legem accipere. *Id. de Amic. c. 25. a med.* repudiare. *Id. 4. Acad. c. 8.* gravem cuipiam imponere. *Id. 5. Phil. c. 3.* facere. *Id. pro Cæcin. c. 24.* constituere alicui. *Id. de Amic. cap. 12.* sancire. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 105.* ponere. *Liv. l. 3. c. 34.* condere. *Ovid. Heroid. ep. 12. v. 39.* & *Virg. Æn. 11. v. 322.* dicere alicui. *intimare, proporre*. *Cic. Catil. 1. c. 7. ad fin.* negligere; evertere, perfringere. *Id. 1. de Legib. c. 15.* negligere, perrumpere. *Id. pro Cæcin. c. 25.* Leges ac jura labefactare. *Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 2. v. 22.* servare. Adde *Horat. l. 1. ep. 16. v. 41.* ¶ *Legibus aliquem solvere* est cuipiam concedere, ut legibus parere non teneatur, *dispensare*. *Ascon. in argum. orat. Cic. pro C. Cornel.* Promulgavit legem, ne quis, nisi per populum, legibus solveretur. *Cic. Phil. 11. c. 5.* Ille homo summo ingenio, summa potentia, solvatur legibus: quamquam leges eum non tenent. ¶ *Lege agere* dicitur, qui actionem in judicio intendit, litem movet, & jus suum persequitur. *Cic. 1. de Orat. c. 36.* Alter plus, lege agendo petebat, quam quantum lex in XII. Tabulis permiserat. & *cap. 38. sub fin.* Lege egit in hereditatem paternam testamento exheres filius. Adde *Nep. in Timol. c. ult.* ubi & *legibus experiri* habetur, eodem sensu. Huc pertinet illud *Ovid. 1. Fast. v. 47.* Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur: Fastus erit, per quem lege licebit agi. ¶ Item *lege agere* dicebatur is, cujus intentio contemptibilis adversario videbatur, ut ait *Donat.* ad illud *Terent. Phorm. 5. 7. 90.* Una injuria est tecum. *Chre.* Lege agito ergo. Adde *Plaut. Mil. 2. 5. 43.* ¶ Præterea lege agere dicitur lictor, qui judicis sententiam exsequitur. *Liv. l. 26. c. 15.* Fulvius præconi imperavit, ut lictorem lege agere juberet. ¶ *Lege*, & *legibus* est secundum leges, *in vigor della legge*. *Terent. Andr. 4. 5. 4.* Ejus morte ea ad me lege redierant bona. *Id. Phorm. 4. 3. 21.* An legibus daturum pœnas dices, si illam ejecerit? *Nep. in Phoc. cap. 3. extr.* Athenas deductus est, ut ibi de eo legibus fieret judicium. *Id. in Cim. cap. 1.* Cimon eadem custodia tenebatur, neque legibus Atheniensibus emitti poterat. ¶ Leges XII. Tabularum per Decemviros a Græcis petitæ, quibus Romani utebantur (V. *Liv. l. 3. c. 33.* & *34.* &c.) fontes omnis publici privatique juris, impense laudantur a *Cicer. 1. de Orat. c. 43.* & *44.* Harum fragmenta hodieque exstant, ab Eruditis collecta. ¶ Legis pro plebiscito positæ exemplum est Manilia, quæ revera plebiscitum fuit, & lex appellatur a *Cic. c. ult.* ¶ Interdum *lex* est pactum, conditio, *condizione, patto*. *Nep. in Timoth. c. 2.* Pacemque his legibus constituerunt, ut, &c. *Terent. Andr. 1. 2. 28.* In pistrinum te dedam, ea lege atque omine, ut si te inde exemerim, ego pro te molam. *Phædr. l. 3. fab. 13. v. 5.* Legem duabus hanc proposuit partibus. *Liv. l. 33. c. 30.* Pax data Philippo in has leges est. *Cato R. R. c. 145.* Oleam faciundam hac lege oportet locare: Facito recte arbitratu domini, &c. *Cic. 1. de Orat. c. 39.* Cum ædes vendidisset, neque servire quandam earum ædium partem in mancipii lege dixisset. *Id. 5. Fam. ep. 16.* Homines nos ea lege natos, ut omnibus telis fortunæ proposita sit vita nostra. ¶ Item *Lex loci* est conditio, natura, qualitas. *Ovid. in Halieut. v. 32. de Polypo*. Et sub lege loci sumit, mutatque colorem. *h. e.* ad similitudinem loci, ut *Plin. l. 9. c. 29.* loquitur. *Id. l. 3. Amor. el. 2. v. 20.* Hæc in lege loci commoda Circus habet. ¶ Item regula, norma, *regola*. *Cic. 3. de Orat. cap. 49.* Hanc igitur ad legum cum exercitatione, tum stilo formanda nobis oratio est. *Id. in Orat. c. 58.* Difficilius est oratione uti, quam versibus, quod illis certa quædam & definita lex est, quam sequi sit necesse; in dicendo autem nihil est propositum. ¶ Item artis præceptum, *precetto*. *Sueton. in Ner. c. 24.* In certando ita legi obediebat, ut nunquam excreare ausus, sudorem quoque frontis brachio detergeret. *Gell. l. 13. c. 20. a med.* Secundum Grammaticam legem. ¶ Item stata ratio, status ordo. *Ovid. 15. Metam. v. 71.* qua sidera lege mearent. ¶ *Sine lege* est sine ratione, modo, ordine, *senz' ordine, sregua, a riguardo*. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 73.* jacent collo sparsi sine lege capilli. (Contra, *dare legem rudibus capillis* dixit *Senec. in Hippol. v. 310.*) *Id. 2. Metam. v. 201.* Exspatiantur equi, quaque impetus egit, Hac sine lege ruunt. & *lib. 11. v. 489.* quæ dum sine lege geruntur, Aspera crescit hiems. *Valer. Flacc. l. 6. v. 445.* Datque alias sine lege colus. *h. e.* sine certo fatorum ordine.

LEXIDIUM, ii, n. *paroletta*, λεξίδιον, vocula: a λέξις, dictio. *Gell. l. 18. c. 7.* Vox philosophi mera estis, ut M. Cato ait, mortualia glossaria. namque colligitis lexidia, res tetras, & inanes, & frivolas tamquam mulierum voces præficarum.

LEXIPYRETOS, λεξιπύρετος, ὁ, καὶ ἡ, Græca vox a λήγω, cessare facio, & πυρετός, febris: dicitur de medicamentis, quæ febrem fugant. *Plin. l. 20. c. 18.* & *Marcell. Empir. c. 16. ante med.*

LEXIS, is, f. *parola*, λέξις, verbum, dictio, vox: a λέγω, dico. *Lucil.* apud *Cicer. l. 3. de Orat. c. 43.* & in *Orat. c. 44.* & *Quintil. l. 9. c. 4. post med.* Quam lepide lexeis compostæ, ut tesserulæ omnes Arte pavimento, atque emblemate vermiculato. *Senec. in præfat. l. 3. controv. ante med.* Splendor orationis, quantus nescio an in ullo fuerit. Non lexis magna, sed phrasis.

L I

LIACULUM, i, n. instrumentum, quo levigantur tectoria: a λειαίνω. Tribuitur *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. & *lib.* 7. *cap.* 3. sed incerta admodum lectione.

LIBA. V. *Libo*.

LIBACUNCULUS, li, m. parvum libum. *Tertull. de Spectac. cap.* 27. *extr.* Omnia illic proinde habe, ac si stillicidia mellis de libacunculo venenato. Al. leg. *lucunculo* rectius.

LIBADION, ii, n. λιβάδιον, centaurii genus minutis foliis, circa fontes nascens, origano simile, angustioribus & longioribus foliis, angulofo caule paululum alto, fruticante, flore lychnidis, radice tenui & supervacua. A λιβὰς, ἄδος, rivus, & irriguus locus. *Plin. l.* 25. *c.* 6.

LIBAMEN, inis, n. &

LIBAMENTUM, ti, n. λοιβὴ, σπονδὴ, id, quod diis libatur in sacrificiis. V. *Libo*. Prius vox est fere Poetica. *Virg.* 6. *Æn. v.* 246. Et summas carpens media inter cornua setas, Ignibus imponit sacris, libamina prima, Voce vocans Hecaten, &c. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 204. Sic fatus pingui cumulat libamine flammam. & *lib.* 5. *v.* 193. Ipsa gravi patera sacri libamina Bacchi Rita ferens. *Apul. in Florid. n.* 1. Cespes libamine humigatus. *h. e.* ara e cæspite madefacta vino effuso. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 12. Ut sacrificiorum libamenta serventur. *h. e.* fruges & baccæ, quæ sacerdotes publice libant, ut *ibid. cap.* 8. habetur. *Justin. l.* 12. *c.* 10. Oceano libamenta dare. & *lib.* 18. *c.* 5. libamenta Veneri solvere. *Stat. l.* 3. *Silv.* 2. *v.* 263. Hæc ego nascentes lætus bacchatus ad aras Libamenta tuli. ¶ A Libero Patre, qui primus, devictis Indis, Jovi in ara obtulerit cinnama & tura, dicta esse *libamina*, & *liba*, docet *Ovid.* illis versib. 3. *Fast. v.* 733. Nomina ab auctore ducunt libamina nomen, Libaque: quod sacris pars datur inde focis. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 27. Tu nova servatæ capies libamina famæ. *Gell. in præfat. a med.* Primitias quasdam, & quasi libamenta ingenuarum artium dedimus. *un saggio*. & *lib.* 16. *c.* 8. *ad fin.* Hoc breve ex dialectica libamentum dedisse nunc satis erit. ¶ *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 224. libamen dicit quidquid in rogum injicitur, cum cadavere ardurum, verb. gr. frena, cingula, jacula, cristas, in funere militari.

LIBANIOS, vitis genus apud Thasios, turis odore (a λίβανος, tus) unde ea et diis prolibant. *Plin. l.* 14. *c.* 18.

LIBANOCHRUS, λιβανόχρους, ὁ, καὶ ἡ, gemma, quæ turis similitudinem ostendit, sed succum mellis: a λίβανος, tus, & χρόα, color. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

LIBANOTIS, idis, f. λιβανωτὶς, frutex odorem turis habens: a λίβανος, tus, & ὄζω, oleo. *Plin. l.* 19. *c. ult.* Libanotis radicem habet olusatri, nihil a ture differentem. Usus ejus post annum stomacho saluberrimus. Quidam eam alio nomine rosmarinum appellant. Adde *lib.* 20. *c.* 16.

LIBANUS, i, Λίβανος, mons Syriæ, unde Jordanis oritur, excelsus, fertilis, amœnus, & cedro arbore abundans. *Plin. l.* 5. *c.* 20. *Auson. in Technopægn. Edyll.* 12. *cap. de vere primo, v.* 5. Florum spirat odor, Libani ceu montis honor tus. ¶ In Vulgata *Eccl.* 24. 21. Libanus est ipsum tus. ¶ Adjective, & prima producta *Sedul. l.* 4. *v.* 55. & tanquam Libana cedrus.

LIBARIUS, ii, m. *focacciajo*, qui liba vendit. *Senec. ep.* 56. *ante med.* Jam libarii varias exclamationes, & botularium, & crustularium, & omnes popinarum institores, mercem suam quadam & insignita modulatione vendentes. Fuit qui *librarius* legeret.

LIBATIO, onis, f. *oblazione*, λοιβὴ, actus libandi in sacris. *Cic. de Harusp. resp. c.* 10. Tui sacerdotii sunt tensæ, curricula, præcentia, ludi, libationes, epulæque ludorum.

LIBATUS, a, um, fusus, sparsus, oblatus in honorem deorum in sacris. *Virg.* 1. *Æn. v.* 740. in mensam laticum libavit honorem, Primaque libato summo tenus attigit ore. *Ovid.* 5. *Fast. vers.* 637. Falcifero libata seni duo corpora, gentes Mittite. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 17. Et quodcumque mihi pomum novus educat annus, Libatum agricolæ ponitur ante deo. ¶ Item degustatus. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 4. *v.* 33. Si tibi forte dabit, quos delibaverit ipse, Rejice libatos illius ore cibos. ¶ Item imminutus, ut Libata virginitas, *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 115. & *ep.* 16. *v.* 159. & Libatæ vires, *Liv. l.* 21. *c.* 29. *ad fin.* ¶ Item decerptus, excerptus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 11. Ea divinitate animos omnes haustos, aut acceptos, aut libatos habemus.

LIBELLA, læ, f. diminut. a *libra*: parvus nummus argenteus, decimam denarii partem valens, ut *Varr.* docet *l.* 4. *de L. L. c.* 16. ita dictus, quod libram æris valebat, quod fuit pretium assis, qui primo libralis fuit: hic autem æreus erat, libella argentea. *Plin. lib.* 33. *c.* 3. Librales (unde etiam nunc libella dicitur) appendebantur asses. *Cato R. R. cap.* 15. Villam locare libellis in pedes quinque. ¶ Dicitur de minima pecuniæ summa, quia nullus erat argenteus nummus libella minor. *Plaut. Casin.* 2. 5. 7. Vobis invitis atque amborum ingratiis, Una libella liber possum fieri. *Id. Capt.* 5. 2. 27. Ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne duis: gratis a me abducito. *ad men on quattrino*. *Cic. Verr.* 4. *cap.* 20. Et quis Volcatio, si sua sponte venisset, unam libellam dedisset? ¶ *Ad libellam* idem est quod ad assem, ad nummum. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 4. Nisi planum facit, HS. ꟾↃↃ ad libellam sibi deberi, causam perdit. *h. e.* ita ut ne libella quidem illæ summæ desit. ¶ *Ex libella* est ex asse, ut exponit *Manut.* in illo *Cicer.* 7. *Attic. ep.* 2. Fecit te palam ex libella, me ex teruncio. *subaudi* heredem. *h. e.* te omnium bonorum fecit heredem, ea tamen lege, ut mihi teruncium ex illa summa restitueres. Aliter tamen *Gronov. de pec. Vet. l.* 2. *c.* 2. ubi libellam non pecuniam, sed nomen tantummodo fuisse dicit, significans decimam partem sestertii, h. e. quatuor uncias, tres sicilicos, & scriptulum. V. ibi plura. Sunt etiam qui apud *Cicer.* aliter leg. ¶ *Donat. ad Terent. Phorm.* 1. 1. 9. libellam dicit partem esse unciæ duodecimam. Fortasse quia sæpe pecuniæ valor, & ratio mutata est. ¶ Præterea est *libella* instrumentum fabrile, quo utuntur ad examinandas planæ superficiei inclinationes, *livella*, *livello*, *archipenzolo*, *traguardo*: quemadmodum norma (*squadra*) angulos metiuntur; perpendiculo (*piombo*) erecti operis directam aut obliquam positionem. Constat autem libella duabus regulis ita junctis ab altera parte, ut angulum efficiant, in ima vero parte alia recta regula pro basi: in summo angulo filum habet plumbo pendente, ex quo inclinatio omnis deprehenditur: estque figura litteræ A in imo clausæ. Dicta est a *libra*, quia ad modum libræ hinc illinc pendet æqualiter, & quæ inclinata sunt fili inclinatione detegit. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Dædalus serram, asciam, perpendiculum invenit; normam autem & libellam, & tornum Theodorus Samius. *Id. l.* 36. *c.* 22. *extr.* Structuram (*parietis*) ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum respondere oportet. & *cap.* 25. *a med.* Materia (*in pavimentis*) ad regulam, & libellam exigitur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. *sub fin.* Campester locus is melior, qui totus æquabiliter in unam partem vergit, quam is, qui est ad libellam æquus. *Lucret. l.* 4. *v.* 514. ut in fabrica si prava est regula prima, Normaque si fallax rectis regionibus exit, Et libella aliqua si ex parti claudicat hilum, Omnia mendose fieri, atque obstipa, necessum est. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. *ante med.* Collocare & expolire aliquid ad regulam, & libellam.

LIBELLARIS, e, ad librum, seu libellum pertinens. *Sidon. l.* 9. *ep.* 11. *a med.* Libellare opus conficere.

LIBELLARIUM, ii, n. loculus, seu cista, in qua libri asservantur. *Cic. pro Mil. c.* 22. Exhibe quæso, Sexte Clodi, libellarium illud legum vestrarum, quod te ajunt eripuisse e domo, tanquam Palladium, &c. Al. leg. *librarium* rectius.

LIBELLENSES, *in Cod. tit.* 62. *lib.* 7. *leg.* 32. *a med.* & *tit.* 19. *lib.* 12. *leg.* 14. & *tit.* 24. *lib.* 3. *leg.* 3. sunt qui in scrinio Palatino libellis ad Principem datis excipiendis, & in acta referendis inserviunt: quibus qui præest *libellorum magister* appellatur.

LIBELLIO, onis, m. *portalettere*, a veteribus dictus putatur, quem nos tabellionem vocamus: a *libellus*. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 499. Tum ad me fuerunt, quod libellionem esse sciebant. ¶ Accipitur interdum pro paupere librario, qui libros scribit & vendit, βιβλιογράφος, βιβλιοκάπηλος, *librajo*. *Stat. l.* 4. *Silv.* 9. *v.* 21. Sed Bruti senis oscitationes, De capsa miseri libellionis, Emptum plus minus asse Caiano, Donas.

LIBELLULUS, li, m. *libriccinolo*, parvus libellus. *Martian. Capell. l.* 3. *pag.* 71. *in carmin.* Quantumque solo inditum libellulo Potest probare serium fastidium.

LIBELLUS, li, m. *libretto*, γραμμάτιον, βιβλίον, parvus liber. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 21. Scripsi etiam illud quodam in libello, qui me imprudente & invito excidit. Apud *Liv. l.* 29. *c.* 9. *sub fin.* crimini dabant nonnulli P. Scipioni, quod cum in Sicilia esset, jam jam in Africam trajecturus, cum pallio & crepidis in gymnasio inambularet, *libellis etiam, palæstræque operam daret*: ubi *libelli* sunt Græcorum litterulæ, quæ tunc temporis ab Romanis contemnebantur. ¶ Aliquando etiam ponitur pro commentario, pro scripto memoriæ causa facto, *memoriale*. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *ante med.* Quin etiam libellum ipsius habeo, in quo est, Salaminii pecuniam debent M. Scaptio, & P. Matinio familiaribus meis. *Id.* 1. *Phil. cap.* 8. Nisi forte si quid memoriæ causa retulit in libellum, id numerabitur in actis. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. Ubi animis judicum vis afferenda est, ibi proprium oratoris opus est. Hoc non docet litigator: hoc libellis non continetur. *carte, informazioni, scritture*. ¶ Pro tabella proscriptionis, *cartello*. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 12. Suspensum amici bonis libellum, dejicia. *Cic. pro Quint. c.* 6. *ad fin.* Libellos Alphenus, procurator Quintii dejicit. ¶ Pro delatione scripto proposita cum subscriptione accusatoris. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 243. Componunt ipsæ per se, formantque libellos. *Paulus Digest. lib.* 48. *tit.* 2. *leg.* 3. rationem tradit, qua hujusmodi libelli formandi sunt. ¶ Libellus famosus, *cartello d'infamia*. *Sueton. in Aug. c.* 55. ¶ Pro libello simpliciter, etiam *libellum memorialem* dicimus. *Sueton. in Cæs. c.* 56. *a med.* Epistolæ quoque ejus ad Senatum exstant, quas primum videtur ad paginas & formam memorialis libelli convertisse. ¶ Aliquando sumitur pro tabella, sive epistola, *lettera*. *Brut. ad Cicer. l.* 11. *Fam. ep.* 11. Ne de Planco quidem spem adhuc abjecit, ut ex libellis ejus animadverti, qui in me insiderunt. ¶ Aliquando pro epistola assertoria, quam vulgo certificationem vocamus, *fede*, *mandato*. *Paul. Dig. lib.* 39. *tit.* 4. *leg.* 4. Significent de libello manu sua subscripto eumque ad Publicanum mittant. ¶ Aliquando pro scripto, quod continet supplicationem, vel accusationem, vel aliud simile, *supplica*, *memoriale*. Tales Principibus dari solent ad negotia explicanda, in quibus petitiones continentur. *Cic. ad Planc. Attic. l.* 16. *ep.* 16. Ut primum Buthrotium agrum proscriptum vidimus, commotus Atticus libellum composuit, eum mihi dedit, ut darem Cæsari. eram enim cœnaturus apud eum illo die. Cum libellum Cæsari dedi, probavit causam, rescripsit Attico, æqua eum postulare. *Sueton. in Cæs. c.* 81. Libellumque indicem insidiarum ab obvio quodam porrectum libellis ceteris, quos sinistra tenebat, quasi mox lecturus commiscuit. ¶ Hic etiam *supplex libellus* nominatur. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 31. Supplicibus dominum lassare libellis. ¶ Hinc *libellos signare*, sive *subnotare* dicuntur, qui libellis supplicibus Principum nomine respondent. *Sueton. in Aug.*

Aug. c. 50. In diplomatibus, libellisque, & epistolis signandis initio sphinge usus est, mox imagine Magni Alexandri. Plin. in epist. 10. lib. 1. Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, conficio tabulas. ¶ Hinc *libellos agere*, quod est libellis præfectum esse. Tribonian. Dig. lib. 20. tit. 5. leg. 12. Rescriptum est ab Imperatore, libellos agente Papiniano. ¶ *A libellis* ministri illi esse dicuntur, qui Principi in hoc negotio subserviunt, ut supplices libellos accipiant, evolvant, illisque respondeant. Sueton. in Domit. c. 14. Epaphroditum a libellis capitali pœna condemnavit. ¶ Accipitur etiam pro scripti genere, quo aliquis in judicium vocatur, *citazione*. Plaut. Curcul. 1. 3. 6. Ubi tu es, qui me libello Venereo citasti? ecce me: sisto tibi me. ¶ Vel quo invitantur recitaturo auditori, *cartelle d' invito*. Auct. dial. de Oratorib. c. 9. circa med. Domum mutuatur, & auditorium exstruit: & subsellia conducit, & libellos dispergit. ¶ Pro taberna libraria V. *Libellum*.

LIBENS, & Lubens, entis, *chi fa con piacere*, *con voglia*, *di buon cuore*, ἑκών, volens, alacris, animo libenti: cui *invitus* opponitur. Cic. Attic. l. 1. ep. 14. Res nostræ, quæ tam libenti Senatu laudabantur. Id. Fam. 13. ep. 65. Consecutus es, ut libentissimis Græcis, nutu, quod velis, consequare. Id. pro Mil. c. 24. extr. Cum totius Italiæ concursus facti illius gloriam libens agnovisset. Id. de Harusp. resp. c. 5. extr. Non modo patienti, sed etiam libenti animo parabo. Id. Attic. l. 2. ep. 4. Cum Musis nos delectabimus animo æquo, immo vero etiam gaudenti ac libenti. & lib. 10. ep. 4. a med. Me libente eripies mihi hunc errorem. Plaut. Men. 1. 1. extr. Cape atque serva: me lubente feceris. Tacit. Ann. 4. c. 12. Populus habitum dolentum, simulatione magis, quam libens induebat. Terent. Andr. 2. 1. in fin. fugin' hinc? Byr. Ego vero ac lubens. *si che fuggo, e di buona voglia*. & Adelph. 5. 6. 7. Tibi ob eam rem, siquid usus venerit, Lubens bene faxim. ¶ *Libens*, vel *Lubens merito*, formula solventis vota, & gratias diis agentis. Plaut. Pers. 2. 3. 1. Jovi opulento, inclito, &c. lubens meritoque vitulor. Hinc notæ illæ in vet. lapid. votivis, passim apud Gruter. Reines. Gud. & Muratori. in monum. diis dedicator. V. S. L. M. h. e. *votum solvit libens merito*: quæ expressæ habentur apud Gruter. pag. 19. n. 3. & apud Gud. pag. 51. n. 3. & 6. & pag. 61. n. 1. ¶ Τὸ *libens*, vel *lubens* aliquando refertur ad *votum*, & cum eo concordat. Sic enim expressa habetur apud Gruter. pag. 36. n. 1. Soli Sanctissimo Sacrum. Ti. Claudius felix, & Claudia Helpis votum solverunt libens merito. & pag. 41. n. 7. P. Cornelius Trophimus, & Lamia conjux ejus votum libens solverunt. Sic pag. 63. n. 1. Cn. Cornelius Charito A. Timinius Januarius Silvano libens animo don. deder. ¶ Contra ad solventem refertur in aliis quamplurimis: v. gr. in his: pag. 46. n. 10. Quod proficiscentes expeditionibus sacris voverent, regressi cum commanipulis libentes votum solverunt. & pag. 49. n. 1. L. Cornelius L. F. Pal. Terentianus, & Lemnius libertus merito libentes fecerunt. ¶ Reperiuntur etiam alio ordine inscriptæ: ut apud Gruter. pag. 88. n. 5. A. L. V. S. h. e. Animo libenti (vel libens) votum solvit. & pag. 93. n. 1. V. L. A. S. h. e. Votum libens (vel libenti) animo solvit. & pag. 94. n. 8. V. L. S. h. e. Votum libens solvit. & pag. 97. n. 6. V. S. A. L. P. h. e. Voto suscepto (vel votum susceptum) animo libens (vel libenti) posuit. & apud Fabrett. cap. 10. n. 111. Votum solvit lætus libens. Sic Plaut. Trin. 4. 1. 2. Jovis fratri lætus libens gratias ago. Apud Gruter. pag. 87. n. 6. 7. 8. V. S. L. L. M. Votum solvit lætus libens merito. ¶ In alia apud eund. habetur expressis verbis pag. 1066. n. 3. voto soleuni libere munere. ¶ Lubens pro hilari, læto, *allegro*, *lieto*, *di buona voglia*. Plaut. Asin. 2. 2. 1. Ubi ego nunc Libanum requiram, aut familiarem filium, uti ego illos lubentiores faciam, quam Lubentia est? Maximam prædam & triumphum his affero adventu meo. Id. Pers. 5. 1. 8. Ego omnes hilaros, lubentes, lætificantes faciam. Terent. Adelph. 4. 7. 37. Hilarum ac lubentem fac te in gnati nuptiis. *mostrati allegro*, *e di buona voglia*.

LIBENTER, & Lubenter, *con genio*, *di buona voglia*, *volentieri*, ἀσμένως, προθύμως, ἑκουσίως, libenti, æquo animo, studiose, sponte, cupide. Cic. in Divin. Verr. c. 12. Ut homines te non solum audiant, verum etiam libenter studioseque audiant. Id. in fragm. apud Non. c. 4. n. 107. Cui ego, quibuscumque rebus potero libentissime commodabo. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 18. Libenter homines id, quod volunt, credunt. Nep. in Agesil. c. 7. Eoque libentius, quod latere arbitrabantur. Terent. Phorm. 3. 1. 3. Nunc dicam, quod lubenter audias. Plaut. Mostell. 2. 3. 2. Jampridem ecastor frigida non lavi magis lubenter. *con maggior piacere*. Cato R. R. c. 156. Si voles in convivio multum bibere, cœnareque libenter. *con appetito*. & Cic. l. 9. Fam. ep. 19. Adjurans, nusquam se unquam libentius. *subaudi* cœnasse. *con maggior gusto*. & Terent. Eun. 5. 9. 44. Cum illo libenter vivis: etenim bene libenter victitas. h. e. bonorum ciborum edax es, ut Donat. exponit. Horat. l. 1. sat. 1. v. 63. jubeas miseram esse libenter. *allegramente*.

LIBENTIA, & Lubentia, æ, f. voluptas, gratia. Gell. l. 15. c. 2. ad fin. Cui libentiæ, gratiæque omnes conviviorum incognitæ sint. Plaut. Stich. 2. 1. 3. Onustum pectus porto lætitia, lubentiaque. ¶ Fuit lætitiæ, & voluptatis dea. Plaut. Asin. 2. 2. 2. Illos lubentiores faciam, quam Lubentia est.

LIBENTINA, & Lubentina, æ, f. dea libidinis, Venus. Augustin. de Civit. Dei, l. 4. c. 8. & Varr. l. 5. de L. L. a. 6. & Cic. 2. de nat. Deor. c. 23. ubi Lubentina Venus appellatur. Adde Non. c. 1. n. 314.

LIBER, Liberi, m. *Bacco*, *Libero*, Διόνυσος, Bacchus, vini inventor, & præses: quo nomine quidam solem ipsum significari voluerunt, sicut Cerere lunam, ut est apud Macrob. l. 1. Saturn. c. 18. idque ipsum dixisse Virg. docet Serv. in illo l. 1. Georg. v. 5. vos o clarissima mundi Lumina, labentem cœlo, quæ ducitis annum, Liber & alma Ceres. Alii Liberum cum Marte conjungunt, unum deum esse monstrantes, teste Macrob. ibid. c. 19. Alii plures Liberos faciunt, & duos quidem Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 24. alterum Semele, & Jove natum, alterum genitum ex Cerere, & cum sorore Libera ex homine consecratum: quinque autem l. 3. c. 23. ut in *Bacchus* dictum est. Celeberrimus est Semeles filius, cui Poetæ ea fere omnia tribuunt, quæ de aliis dicuntur: de quo V. in *Bacchus*. Vocatur autem Liber, vel a *liberis*, idest filiis, quia cum (ut ait Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 24.) ex nobis natos liberos appellemus, idcirco Cerere nati nominati sunt Liber, & Libera: vel a *liberando*, quia pro Bœotiæ libertate pugnasse fertur; vel (ut ait Senec. de tranquill. c. ult.) quod vinum, cujus inventor fuit, liberat servitio curarum animum; vel (ut ait Fest.) quod vino nimio usi omnia libere loquuntur. ¶ Sæpe dicitur *Liber pater*. V. Pater. Horat. l. 2. ep. 1. v. 5. Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux. Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med. Libero patri repertori vitis hirci immolantur. Plin. l. 4. c. 10. in fin. Per vestigia Liberi patris, & Herculis. Adde Curt. l. 8. c. 1. & 10. & lib. 9. c. 2. ¶ Metonymice, ut *Bacchus*, ita & *Liber* pro vino ponitur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 23. Illud, quod erat a deo natum, nomine ipsius dei nuncupabant, ut cum fruges Cererem appellamus, vinum aut Liberum: ex quo illud Terentii (Eun. 4. 5. 6.) Sine Cerere & Libero friget Venus. Horat. l. 1. od. 4. v. 89. Condita cum verax aperit præcordia Liber. Quintil. l. 8. c. 6. ante med. Liberum & Cererem pro vino & pane licentius dicimus, quam ut fori severitas ferat. Plaut. Cist. 1. 1. 8. Me complevi flore Liberi. Id. Curcul. 1. 2. 4. Salve anime mi, Liberi lepos.

LIBER, bri, m. *scorza d' albero*, βίβλος, φλοιός, λέπος, pars interior corticis, quæ ligno adhæret, medium illud inter lignum, & corticem, quod in plures philyras dividi potest. V. Cortex. Serv. ad Ecl. 10. v. 67. Isid. l. 17. Orig. c. 6. Dictus est quasi *leper*, ab Æolico λέπερ pro λέπος, cortex, π converso in *b*, & *e* in *i*, veteri more, quo dicebant *magestre* pro *magister*. Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. Obducunturque libro, aut cortice trunci, quo sint a frigoribus, & a caloribus tutiores. ¶ Indifferenter tamen pro quovis cortice positum invenitur. Virg. 2. Georg. v. 76. Huc aliena ex arbore germen Includunt, udoque docent inolescere libro. Id. l. 11. Æn. v. 554. libro & silvestri subere clausam. V. Endodys. ¶ Et quoniam primo in palmarum foliis scriptitatum est, deinde in quarundam arborum libris, teste Plin. l. 13. c. 11. & præcipue in libris, quæ papyris in Ægypto detrahebantur; hinc factum est per Metonymiam materiæ, ut & *folium* & *liber* poneretur pro membrana scripta; obtinuitque usus, ut, quamvis mutata re, aliisque jam inventis chartarum generibus, priscum tamen manserit nomen, liberque dicatur, qui ex pluribus concinnatus est chartis, ex quacumque materia præparatæ fuerint, *libro*, βίβλος, βιβλίον. Sic universa Virgilii opera simul compacta unum dicimus librum. Cic. Attic. l. 8. ep. 11. extr. Demetrii librum de concordia velim mihi mittas. Plin. l. 1. ep. 20. ante med. Postea recisa ac purgata, in unum librum, grandem quidem, unum tamen coarctasse. Cic. de Senect. c. 15. Dixi in eo libro, quem de rebus rusticis scripsi. Id. 5. Attic. ep. 12. Libros pervolutare. Id. 1. Tuscul. c. 11. a med. evolvere. Id. de clar. Orat. c. 87. volvere. Id. 6. Fam. ep. 5. legere. Id. de Fato, c. 1. edere. Quintil. in epist. ad Tryphon. emittere. Id. ibid. componere. Cic. de Senect. c. 1. & Nepos in Attic. c. 18. extr. conficere. Nepos in Lysand. c. 4. conscribere. Phædr. in prol. l. 3. v. 29. exarare. ¶ Quandoque libros vocamus operis alicujus partes, certasque segmenta, in quæ totum opus distinguitur, quæ & volumina dicuntur, ut cum dicimus, Virgilii Æneidem in duodecim libros distinctam esse. Cic. 2. de Divin. c. 1. Quibus rebus editis tres libri perfecti sunt de natura deorum. ¶ Liber præterea ponitur pro inventario, ut vulgo dicitur, sive registro. Cic. 5. Verr. c. 71. Misit litteras ad Carpinatium, quas ego Syracusis apud Carpinatium in litterarum allatarum libris, Romæ in litterarum missarum apud Tullium magistrum, familiarem tuum inveni. ¶ Item pro ratione. Cic. Attic. l. 2. ep. 1. Iisdem ex libris perspicies, quæ gesserim. V. integr. locum. Plin. l. 5. ep. 20. Egi pro Vareno, non sine eventu. nam bene, an male, liber indicabit. Id. ibid. in f. hunc eund. librum *oratiunculam* appellat. Id. l. 3. ep. 18. *librum* & *volumen* vocat panegyricum suum ad Trajanum. ¶ Item pro rescripto, decreto. Id. l. 5. ep. 14. a med. Liber principis severus, & tamen moderatus. ¶ Item commentarius recte, aut prave factorum alicujus, testimonii causa confectus, Nep. in Lysand. c. ult. Librum gravem multis verbis conscripsit, in quo summis eum affert laudibus. ¶ Per antonomasiam *libri* dicuntur de Sibyllinis, qui apud Romanos in summa religione erant: item de aliis ad sacra populi pertinentibus. Liv. l. 3. c. 1. Libri per duumviros sacrorum aditi. Id. l. 21. c. 62. Ob cetera prodigia libros adire decemviri jussi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 4. Litteras ad collegium misit, se, cum legeret libros, recordatum esse, &c. Id. Attic. l. 9. ep. 9. a med. Nos autem in libris habemus, non modo consules a prætore, sed ne prætores quidem creari jus esse, idque factum esse nunquam. Hic *augurales* videtur intelligere.

LIBER, a, um, *libero*, *non servo*, ἐλεύθερος, qui sui juris est, qui aut ingenuus natus est, aut a domino libertatem assecutus, cui contrarius est *servus*. Ducunt quidam a *libet*, quia liberi, quod libet facere possunt. (V. Voss.) Hinc Pers. sat. 5. v. 83. An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sim Liberior Bruto? Cic. 3. de nat. Deor. c. 18. In jure civili, qui est matre libera, liber est. ¶ Translata est, qui nullius habito respectu, quod sentit, dicit, & facit. Cic. 1. de nat. Deor. sub fin. Ludimur ab homine non tam faceto, quam ad scribendi

bendi licentiam libero. *Id. pro Sull. c.* 30. Vos, dii patrii, ac penates, testor, integro me animo, ac libero P. Sullæ causam defendere. *Plaut. Cistell. c.* 2. 9. Libera uti lingua collibitum est mihi. *Id. Epid.* 1. 2. 43. Facile tu istuc sine periculo & cura, corde libero fabulare. *Liv. l.* 35. *c.* 32. Vocem liberam mittere adversus aliquem. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Hominibus Epiroticis paulo liberiores litteras committere non audeo. *Id. de clar. Orat. c.* 67. Hominum ineptias iracundius respuebat ingenuo liberoque fastidio. *Horat. epod.* 4. *v.* 10. Liberrima indignatio. *Martial. l.* 1. *epigr.* 68. Liber homo es nimium, dicis mihi, Chœrile, semper: In te qui dicit, Chœrile, liber homo est. ¶ Item expeditus, solutus, nulla re impeditus: tum de personis, tum de rebus. *Cic. pro Dom. c.* 4. *ad fin.* Liberum Senatus judicium propter metum, non fuit. *Id.* 4. *Acad. c.* 3. Hoc liberiores & solutiores sumus, quod integra nobis est judicandi potestas. *Id. sub fin.* 1. *Agrar.* Soluti a cupiditatibus liberi a delictis. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Sum & ab observando homine perverso liber, & ad dignitatem retinendam solutus. *Ovid. l.* 1. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 32. Libere a ferro crura. *Cicer. de Harusp. resp. cap.* 6. Quamquam vestræ domus multo maxima ex parte sunt liberæ religione. *Liv. l.* 2. *c.* 36. Liber religione animus. *& lib.* 7. *c.* 34. Omni liber metu. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 470. liber amictu. *spogliato.* *Ovid.* 2. *Amor. el.* 9. *v.* 20. carcere liber equus. *Cic.* 1. *de Fin. cap.* 15. Robustus animus omni est liber cura, & angore. *Liv. l.* 30. *c.* 4. *a med.* Itaque tollit inducias, ut liber a fide incepta exsequeretur. *sciolto dall' impegno della tregua.* Al. rectius leg. *libera fide.* *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 36. nec Otia divitiis Arabum liberrima muto. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 301. Liberiore frui cælo. *Id.* 4. *Fast. v.* 292. Tiberis campo liberiore natat. *più aperto, più spazioso.* *Lucan. l.* 3. *v.* 521. Liber nubibus æther. *sgombro.* *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 16. Loca abdita, & ab arbitris libera. ¶ *Liberum est mihi*, licet, possum, *sta in mia mano*, integrum est. *Plin. l.* 1. *ep.* 8. Erit enim & post emendationem liberum nobis vel publicare, vel continere. Adde *Plin. alterum l.* 30. *c.* 2. ¶ *Libera omnia sibi servare*, integra. *Plin. lib.* 1. *ep.* 5. ¶ Cum genitivo *Virg.* 10. *Æn. v.* 154. tum libera fati Classem conscendit jussis gens Lydia divum. *Al. leg.* fatis. *Horat. in art. Poet. v.* 212. Liber laborum. *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 24. liberior campi. *h. e.* majus campi spatium habens. *Lucan. l.* 4. *v.* 384. liber curarum. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 80. revertendi. *Senec. in Hippol. v.* 491. spei metusque. ¶ Refertur etiam ad licentiam morum. *Cic. pro Cæl. c.* 18. Sit adolescentia liberior: non omnia voluptatibus denegentur. *Terent. Eun.* 3. 1. 40. Dolet dictum adolescenti imprudenti & libero. *Plaut. Amph. prol. v.* 104. Vos novisse credo, jam, ut sit pater meus: quam liber harum rerum multarum siet: quantumque amator siet, quod complacitum est semel. *h. e.* intemperans, immoderatus, licentior. De Jove loquitur. *Cic.* 5. *Verr. c.* 76. Consuetudo peccandi libera. ¶ Est item immunis, non obnoxius, *esente, franco, libero.* *Cic.* 6. *Verr. c.* 10. Mamertini soli vacui, expertes, soluti ac liberi fuerunt ab omni sumptu, molestia, munere. *Liv. l.* 37. *c.* 55. *ad fin.* Ut civitates, quæ vectigales Antiochi fuissent, eæ liberæ atque immunes essent. *Cic. Verr.* 4. *c.* 69. Agri immunes & liberi. *Id. Catil.* 1. *c.* 7. Tibi vexatio direptioque sociorum impunita fuit ac libera. *Plaut. Trin.* 4. 3. 26. Ambitio jam more sancta est: libera est a legibus. *Cic.* 4. *Acad. cap.* 39. Liber a tali irrisione Socrates, liber Aristo Chius. *h. e.* extra periculum. ¶ *Libera mandata*, quæ liberam ac plenam rei agendæ facultatem permittunt, *plenipotenza, pieno potere.* *Liv. l.* 38. *c.* 8. Legati ab Ætolis cum liberis mandatis ad consules venerunt. Adde *lib.* 37. *c.* 56. ¶ *Liberum arbitrium* est animi voluntas ac sententia libera. *Liv. l.* 31. *c.* 11. Liberum arbitrium alicui cujuspiam rei permittere. *Id. l.* 37. *c.* 1. de re quapiam. ¶ *Liberæ ædes* apud *Liv. l.* 30. *c.* 17. & *lib.* 35. *c.* 23. *& lib.* 42. *c.* 6. Romæ assignari solebant hospitii gratia legatis eorum, quibuscum societas, aut amicitia erat. Dicebantur liberæ *Turnebo* interprete *lib.* 30. *adversar. c.* 32. quia nulli alii vel inquilino, vel habitatori serviebant, ut eis libere legati, nullo impediente, uterentur. Sic *Liber locus*, *fuor di soggezione.* *Plaut. Cas.* 3. 2. 4. Ne qua ignavissimis liberi loci potestas sit. *Id. Pæn.* 1. 1. 49. Dicat, locum sibi velle liberum præberier, ubi nequam faciat clam, ne quis sit arbiter. Adde 3. 2. 25. ¶ De *libera custodia* V. in *Custodia*. De *legatione libera*, in *Legatio*. ¶ *Libera toga* est virilis, quæ pueris dabatur post XVI. annum ætatis, quia ea eo tempore liberiore vitæ genus ingrediebantur: & quia liberi hominis gestamen est. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 771. *&* 777.

LIBER, i, m. *figliuolo*, filius. *Quintil. declam.* 2. *c.* 8. Liberi ac parentis non ulius mihi videtur affectus, quam quo rerum natura, quo mundus ipsa constrictus est. *Imp. Justinian. lib.* 3. *Cod. tit.* 28. *leg.* 33. Si quis maximam portionem libero relinquat. Adde *lib.* 5. *tit.* 9. *leg.* 8. *ad fin.* ¶ Fere usurpatur in plurali numero. V. infra *Liberi, orum.*

LIBERA, æ, f. Περσεφόνη, filia Jovis primi & Cereris, soror Liberi, quæ & Proserpina dicitur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 14. Non eum, quem nostri majores auguste sancteque Liberum cum Cerere, & Libera consecraverunt. *Liv. l.* 33. *c.* 25. Signa ænea Cereri, Libero, Liberæque posuerunt. *Id. l.* 41. *c. ult.* Supplicatio ad Cereris, Liberi, Liberæque fuit. Adde *Cic.* 7. *Verr. c.* 14. ¶ Hanc colebant mulieres (quam eandem ac Venerem putabant) fecunditatis causa, ut Liberum viri. V. *Augustin. l.* 6. *de Civ. Dei, c.* 9. Ejus templum fuit juxta Circum max. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 49. ¶ Hoc nomine etiam appellatur Ariadna ab *Ovid.* 3. *Fast. v.* 512. quod Liberi Patris uxor fuerit.

LIBERALIA, lium, *vel* orum, n. Διονύσια, Liberi, seu Bacchi sacra. Celebrabantur XVI. Cal. Aprilis, ut *Ovid.* 3. *Fast. v.* 713. docet. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 25. Liberalibus litteras accepi tuas. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 10. Liberalia tu accusas? ¶ Pro *Liberalia* dicimus etiam Ludos Liberales. *Nav. apud Fest.* Libera lingua loquuntur Ludis Liberalibus. ¶ Hoc die togam virilem, & liberam pueris, qui jam ad decimum sextum ætatis annum pervenissent, dare solebant: cujus rei causam non unam affert *Ovid. loc. cit. v.* 771.

LIBERALIS, le, *civile, liberale, ingenuo*, ἐλευθέριος, ingenuus, nobilis, non servilis: a *liber*. *Cic. pro Cæl. c.* 21. Huic tanto facinori tua mens liberalis conscia esse non debuit. ¶ *Liberali ingenio* dicitur esse, qui est, ut vulgus loquitur, bonæ naturæ, *di buona natura.* *Terent. Adelph.* 4. 5. 50. Nam ingenium novi tuum liberale. ¶ *Liberale responsum* est ingenuum, humanum, benignum. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 15. *circa med.* Qui me Pompeji minus liberali responso perterritum a turpissimo consilio revocaret. Sic *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 871. *Putsch.* Dein lenita jam ira, postero die liberalibus verbis permulcti sunt. *con parole piene di civiltà.* ¶ *Liberalis fortuna* est libero homine digna, a servili ministerio, & turpi quæstu abhorrens. *Liv. l.* 22. *c.* 26. Ubi pecunia a patre relicta animos ad spem liberalioris fortunæ fecit: togaque & forum placuere. ¶ *Liberalia nomina*, h. e. liberorum hominum. *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 18. *extr.* ¶ *Liberale conjugium* est, quod libere, & inter liberos fit. *Terent. Andr.* 3. 3. 28. Spero consuetudine & conjugio liberali devinctum, Chreme, dehinc facile ex illis sese emersurum malis. ¶ *Liberale judicium*, & *liberalis causa*, ἐλευθερία δίκη, dicitur, in qua de alicujus agitur libertate. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Contra quem judicio liberali aderat. ¶ Et *liberali causa manu asserere*, est asserere in libertatem judicio, seu causa, seu actione de libertate. *Terent. Adelph.* 2. 1. 40. Nam ego illam liberali causa assero manu. Ubi *Donat.* Ordo est, Ego liberali causa assero illam manu: & sunt juris verba, a quibus etiam *assertores* dicuntur vindices alienæ libertatis: quin & causa ipsa liberalis dicitur, quæ actionem in se continet libertatis. ¶ Liberales artes, ἐλευθέριοι παιδεῖαι, ἐλευθέρια μαθήματα, *arti liberali*, quæ solius ingenii non manuum ministerio exercentur, ut Grammatica, Rhetorica, Dialectica, Geometria, ut *Ulpian. Digest. lib.* 50. *tit.* 13. *leg.* 1. docet, ceteræque id genus, ita dictæ, quod dignæ sint liberis hominibus, seu quod liberum hominem potissimum deceant. Atque dicuntur *Liberales doctrinæ*, Liberalis eruditio, Liberalia studia, Ingenuæ artes, &c. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 25. Quos habuerit artium liberalium magistros, quos vivendi præceptores. *Id.* 3. *de Orat. c.* 31. Liberales atque ingenuæ doctrinæ. *Id. pro Arch. c.* 3. Liberalissima studia. ¶ Accipitur etiam pro pulcro, & eleganti, uti docet *Fest.* Nam egregia forma hominis, liberi propria vulgo existimatur. *Terent. Eun.* 3. 5. 20. Quam liberali facie, quam ætate integra! ¶ Item pro benigno, munifico, eo, qui virtute liberalitatis præditus est: cui opponuntur parcus, tenax, sordidus, *liberale*, ἐλευθέριος, δαψιλής. Virtus enim hæc est hominis non servili vel conditione, vel animo, sed vere liberi. *Cic.* 2. *de Offic. c.* 16. Liberales sunt, qui suis facultatibus aut captos a prædonibus redimunt, aut æs alienum suscipiunt amicorum, aut in filiarum collocatione adjuvant, aut opitulantur vel in re quærenda, vel augenda. *Id. pro Q. Rosc. Com. c.* 8. Roscius semper liberalissimus munificentissimusque fuit. *Liv. l.* 22. *c.* 26. Animum ad spem liberalioris fortunæ adjecit. *Id. pro Dejot. cap.* 9. Largus, beneficus, liberalis. *Id. Offic.* 2. *c.* 15. Gratificandi liberalis voluntas. *Sallust. in Catil. c.* 7. Laudis avidi, pecuniæ liberales erant. *& cap.* 55. Sint sane, quoniam ita se mores habent, liberales ex sociorum fortunis. *Sueton. in Vespas. c.* 17. In omne genus hominum liberalissimus. ¶ pro copioso, largo, abundanti, *copiosa, abbondante.* *Cels. l.* 8. *c.* 10. *sect.* 7. Primis diebus fames, deinde liberalius alimentum: fomentum aquæ calidæ, dum inflammatio est, liberale. *Cic. pro Flacc. c.* 6. Largum & liberale viaticum. *Cels. l.* 3. *c.* 6. *ad fin.* Potio liberalis. ¶ Pertinet etiam ad Liberum patrem. Unde *Liberales ludi* apud *Nævium*, h. e. *Liberalia*. V. vocem præced.

LIBERALITAS, atis, f. *ingenuità, civiltà, bontà*, ἐλευθεριότης, ingenuitas, humanitas, bonitas. *Terent. Adelph.* 1. 1. 32. Pudore & liberalitate liberos retinere satius est, credo, quam metu. ¶ Fere accipitur pro munificentia, benignitate, *liberalità*, ἐλευθεριότης. Est autem liberalitas virtus nobilissima in pecuniis, ceterisque rebus donandis decorum servans. Huic opponitur avaritia, cum minus datur quam oporteat; & prodigalitas, cum magis datur, quam oporteat. Virtutem porro in recte dando consistentem, liberalitatem vocant, quod virtus hæc sit hominis non servili vel conditione, vel animo, sed vere liberi. *Cic.* 2. *Offic. c.* 7. Justitiæ est conjuncta beneficentia, quam eandem vel benignitatem, vel liberalitatem appellare licet. *Id. ibid. c.* 14. Videndum est igitur, ut ea liberalitate utamur, quæ prosit amicis, noceat nemini. ¶ Hinc & ipsa ea, quæ per liberalitatem in alios conferuntur, *liberalitates* vocantur. *Sueton. in Claud. c.* 29. Ne sigillatim enumerem revocatas liberalitates. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 20. Appellari singulos jussit, decima liberalitatis parte apud quemque relicta. ¶ In nummis quoties *liberalitas Aug.* legitur, fere congiarium intelligitur.

LIBERALITER, adverb. *ingenuamente, civilmente, nobilmente*, ἐλευθερίως, ingenue, ut libero homine dignum est. *Cic.* 3. *Fin. c.* 17. Essequa hominis ingenui, & liberaliter educati velle bene audire a parentibus. ¶ Liberaliter eruditus, vel instructus dicitur, qui optimis artibus institutus est. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 2. *extr.* Qui liberaliter eruditi, adhibita etiam disserendi elegantia, ratione & via philosophantur. ¶ Liberaliter servire, est bono animo, & libero, libenter obsequendo. *Terent. Andr.* 1. 1. 11. Propterea quod serviebas liberaliter. ¶ Frequenter accipitur pro large, munifice, *liberalmente, splendidamente, generosamente*, ἐλευθερίως. *Cic. Attic.*

ric. l. 16. ep. 6. Fui libenter apud Talnam nostrum; nec potui accipi liberalius. Id. Verr. 5. c. 85. Benigne ac liberaliter. & cap. 88. Large & liberaliter. Id. 2. Q. Fr. ep. 6. ante med. Vivo paulo liberalius, quam solebam. Caes. l. 3. B. Civ. c. 61. Quod erant honesto loco nati, & instructi liberaliter. *provveduti alla grande*. Apul. l. 10. Metam. Dotem largiri liberalissime. ¶ Item ample, prolixe. Nep. in Lysand. c. ult. Petiit a Pharnabazo, ut ad Ephoros sibi testimonium daret, deque ea re accurate scriberet. Huic ille liberaliter pollicetur. ¶ Item comiter, benigne, civiliter. Caes. l. 2. B. Gall. c. 5. Caesar Rhemos cohortatus, liberaliterque oratione prosequutus. & lib. 4. c. 18. Legatis pacem petentibus liberaliter respondit.

LIBERATIO, onis, f. *liberazione, assoluzione*, ἄφεσις, actus liberandi, remissio, absolutio. Cic. in Pison. c. 36. Quid ego rerum capitalium quaestiones, reorum pactiones, redemptiones, acerbissimas damnationes, libidinosissimas liberationes proferam? Id. pro Lig. c. 1. Cum a te non solum liberationem culpae, sed etiam errati veniam impetravissent. Id. 1. de Fin. c. 11. Cum privamur dolore, ipsa liberatione & vacuitate omnis molestiae gaudemus. Justin. l. 5. c. 8. ad fin. Ne iterum rempubl. sub obtentu liberationis invaderet. *sotto pretesto di rimetterla in libertà*. ¶ Liberationis verbum, inquit Paul. Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 47. eandem vim habet, quam solutionis. Hinc liberatio dicitur a Paulo Dig. lib. 46. tit. 3. leg. 62. cum debitor, soluta pecunia, aere alieno liberatur. Ulpian. lib. 34. tit. & leg. 3. Liberationem debitori legare. h. e. legato in testamento debitum ei remittere. Hinc *liberatio legata* inscribitur titulus tertius lib. 34. Dig. h. e. remissio, & condonatio debiti legato relicta.

LIBERATOR, oris, m. *liberatore*, ἐλευθερωτής, λυτρωτής, vindex libertatis. Cic. 1. Phil. c. 2. Patriae liberatores urbe carebant ea, cujus a cervicibus jugum servile dejecerant. Curt. l. 3. c. 10. Terrarum orbis liberatores. ¶ Apud Tacit. Ann. 15. c. 64. & lib. 16. c. ult. est epitheton Jovis.

LIBERATUS, a, um, *posto in libertà, liberato, assolto*, ἀφεθείς, in libertatem assertus, dimissus, absolutus. Cic. Fam. 14. ep. 4. a med. De familia liberata nihil est, quod te moveat. Id. 2. de nat. Deor. c. 3. Cum cavea liberati pulli non pascerentur. Id. initio Tuscul. 1. Defensionum laboribus, & senatoriis muneribus liberatus. & initio l. 4. dominatu regio. Id. pro Marcell. c. 5. a scelere. Id. pro Rosc. Amer. c. 50. culpa. Id. 6. Attic. ep. 2. ante med. aere alieno. & lib. 10. ep. 15. sub fin. a quartana. Caes. l. 5. B. Gall. c. 47. obsidione. Justin. l. 5. c. 9. metu. Sueton. in Aug. cap. 29. periculo. ¶ Liberata, inquit Fest. ponebant pro effata. Cic. 2. de Legib. c. 8. extr. Sacerdotes urbem, & agros, & templa liberata, & effata habento. h. e. certis verbis, quibus eorum termini statuebantur ab auguribus, definita, & consecrata. V. Effor, & Effatus.

LIBERE, adverb. *civilmente, nobilmente*, ἐλευθέρως, liberaliter, ingenue, quemadmodum liberum hominem decet. Terent. Andr. 5. 4. 7. Tu ne hic homines adolescentulos, imperitos rerum, educatos libere in fraudem illicis? ¶ Item nullo timore, nullo impediente, nulla assentatione, &c. *liberamente*, μετὰ παῤῥησίας. Cic. de Divin. l. 2. c. 48. Animus somno relaxatus solute movetur & libere. Id. pro Quint. c. 11. Quem te respirare libere non sinis. Id. Attic. l. 4. ep. 16. Constanter & libere me gessi. Id. in Orat. c. 23. Ut ingredi libere oratio, non errare licenter videatur. ¶ *Libere vivere* est licenter, & suo more vivere, neque subjici alicujus voluntati. Terent. Andr. 1. 1. 24. Nam is postquam excessit ex ephebis, Sosia, liberius vivendi fuit potestas. ¶ *Libere loqui*, vel *dicere*, est confidenter, ut nihil gratiae tribuas, aut potentiae alicujus. Cic. 4. Verr. c. 72. Ne quis hoc me magis accusatorie, quam libere dixisse arbitretur. Id. pro Planc. c. 13. Asperius, inquit, locutus est; imo fortasse liberius. ¶ Pro liberaliter, large, copiose. Virg. 1. Georg. v. 127. ipsaque tellus Omnia liberius, nullo poscente, ferebat. Possis etiam interpretari, ultro, sponte, quia terra sine labore hominum, ultro fruges fundebat.

LIBERI, orum, m. *figliuoli*, τὰ τέκνα, οἱ παῖδες, filii, vel filiae. Romani filios dixere liberos, non simpliciter, sed ad discrimen servorum, vernarumque. Cic. Attic. l. 8. ep. 2. Vagamur egentes cum conjugibus, & liberis. & lib. 16. ep. 11. Ut sciant, eum ex C. Fadii filia liberos habuisse. Id. 5. Verr. c. 69. Susceperas enim liberos non solum tibi, sed etiam patriae. Id. 5. Tuscul. c. 37. extr. Procreare liberos. Sueton. in Aug. c. 48. educare & instituere. Tacit. 4. Ann. c. 3. gignere ex aliqua. ¶ Hoc nomine etiam utimur, cum de uno tantum filio, aut filia loquimur. Cajus Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 148. Non est sine liberis, cui vel unus filius, unave filia est. Sulpic. ad Cic. 4. Fam. ep. 5. ante med. Malum est liberos amittere. De Tulliola loquitur. Adde Plaut. Aulul. 4. 10. 5. ¶ Liberorum appellatione etiam nepotes & pronepotes, ceterique ex iis descendentes continentur. Paul. Dig. lib. 38. tit. & leg. un. Liberi vocantur usque ad trinepotem. Callistrat. lib. ult. tit. penult. leg. 220. Liberorum appellatione nepotes, & pronepotes, ceterique, qui ex his descendunt, continentur. Hos enim omnes liberorum appellatione lex XII. Tabul. comprehendit. Cic. 3. Verr. c. 15. Habitus sis in liberum loco, sicut mos majorum ferebat. ¶ *Dare operam liberis*, est procreandorum liberorum causa cum uxore rem habere. Cic. 1. Offic. c. 35. a med. Liberis dare operam, re honestum est, nomine obscenum. ¶ *Jus trium liberorum* apud Romanos, erat privilegium quoddam ejus, qui plures liberos procreasset, ut primo in petitione Magistratus praeferretur; secundo ut in ipso Magistratu priorem locum teneret; tertio ut ante annum vigesimum quintum posset ad honores admitti. Hoc autem jure carebat, qui pauciores, quam tres liberos haberet. Poterat tamen Princeps peculiari quadam indulgentia hoc jus iis tribuere, qui totidem liberos non procreassent: cujus exempla legimus apud Plin. l. 2. ep. 13. & lib. 10. ep. 2. 95. & 96. Stat. l. 4. silv. 8. v. 20. & 21. Sueton. in Galb. c. 14. & Martial. l. 2. epigr. 91. & lib. 3. epigr. 95. Hinc jocatur Id. l. 10. epigr. 60. Jura trium petiit a Caesare discipulorum, Assuetus semper Munna docere duos. ¶ *Liberum* pro *liberorum* praeter Cicer. loc. cit. habent praeterea Accius apud eund. 3. Tuscul. c. 9. Turpil. apud Non. c. 9. n. 1. Tacit. 2. Ann. c. 38. lib. 3. c. 25. & 35. & alii: immo fuit usitatius, ut ex Cic. in Orat. c. 46. colligitur. ¶ In singulari num. perrarum est. V. supra post Liber adjectivum. ¶ Liberi pro masculis tantum: Hygin. fab. 9. Procreavit liberos septem, totidemque filias. ¶ De pecudum fetu, Plaut. Capt. 4. 2. 38. Lanii, qui concinnant liberis orbas oves.

LIBERO, as, avi, atum, a. 1. *liberare, far libero, metter in libertà*, ἐλευθερόω, ex servo liberum facio, libertatem do, manumitto: & proprium est domini servum de sua potestate emittentis. Plaut. Most. 1. 1. 22. Amicas emite, liberate, pascite. Caes. l. 3. B. Civ. c. 9. Servos omnes puberes liberaverunt. Plin. l. 7. ep. 16. Si voles vindicta liberare, quos proxime inter amicos manumisisti. Cic. 1. de Orat. c. 40. Si quis apud nos servisset, se seque liberasset. ¶ Translate est libere dimittere, permittere, ut quippiam quis agat. Id. 3. Fam. ep. 7. Ut eos quamprimum, ut in hiemem insiderent, ad facultatem aedificandi liberarem. ¶ Et universim extricare, solvere, ex impedimento, damno, molestia eripere. Cic. 2. de Divin. c. 46. Quorum linguae sic inhaererent, ut loqui non possent, ex scalpello resectae, liberarentur. *si sciogliessero*. Ovid. 6. Metam. v. 551. vagina liberat ensem. Cic. de Univers. c. 6. Eum ab omni erratione liberavit. Id. Verr. 7. c. 9. Multos ex his incommodis pecunia se liberasse. Hirt. de B. Afric. c. 48. Liberari a terrore. Phaedr. l. 3. fab. 2. v. 10. Panthera saltu fovea se se liberat. Cic. Attic. 13. ep. 22. Liberare aliquem culpa. Id. 1. de nat. Deor. c. 6. invidia. Id. 1. Fam. ep. 2. suspicione cupiditatis. Id. Attic. l. 6. ep. 1. circa med. magna sollicitudine. Caes. l. 3. B. Civ. c. 83. periculo. & lib. 1. c. 9. & Terent. Andr. 2. 2. 14. metu. Caes. l. 4. B. Gall. c. 19. obsidione. Auct. de B. Hispan. c. 42. provinciam vectigalibus. Curt. l. 8. c. 4. militem damno & fame. Justin. l. & cap. 11. infamia matrem. Plin. l. 7. c. 50. Liberari febri quartana. ¶ Cum genitivo, subintellecto ablativo *crimine*, aut ejusmodi. Liv. l. 41. c. 19. Senatus nec liberavit ejus culpae regem, neque arguit. Id. l. 5. c. 28. Quin sine mora voti liberaretur. ¶ Pertinet etiam ad judicia, pro absolvere, *assolvere*: cui contrarium est condemnare. Cic. pro Cluent. c. 22. Qui ceteros ex ipsa causa condemnassent, hunc, quem bis condemnatum jam acceperant, liberarent. Id. 4. Verr. c. 29. Qui antea Sopatrum eodem illo crimine liberarant. Id. pro Mil. c. 18. Videte, judices, quantae res his testimoniis sint confectae. Primum certe liberatur Milo, non eo consilio profectus esse, ut insidiaretur. ¶ *Liberare fidem* est praestare promissum. Cic. pro Flacc. c. 20. Fufiis satisfacit absentibus, & fidem suam liberet. Sueton. in Claud. c. 9. Cum obligatam aerario fidem liberare non posset, in vacuum lege praediatoria venalis pependit. ¶ *Liberare nomina* est impedita extricare, & aequare, *metter in chiaro le partite*. Liv. l. 7. c. 21. ad fin. ¶ *Liberare promissa* est abrogare, irrita reddere. Cic. 1. Offic. c. 10. Quae promissa pleraque jure praetorio liberantur, nonnulla legibus. ¶ *Liberare se aere alieno* est se expedire aes alienum persolvendo. Cic. Attic. l. 6. ep. 2 & Sallust. in Catil. cap. 41. Sic liberari dicitur debitor, cum quod debebat, solutum est. Ulpian. Dig. lib. 46. tit. 3. leg. 58. Et universim liberari dicuntur, qui obligationis cujusquemodi vinculo solvuntur, quo adstringebantur. Paul. lib. 44. tit. 7. leg. 46. & lib. 46. tit. 4. leg. 21. ¶ *Liberare impensam* est *sollevar dalla spesa, rifar la spesa*. Colum. l. 3. c. 3. a med. Cum ea res omnem impensam terreni pretio suo liberet. ¶ Refertur & ad inanima. Julian. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 41. Fundum alii obligatum liberare. Cajus lib. 33. tit. 4. leg. 15. Pignoratas res, vel in publicum obligatas liberare. ¶ *Liberare flumen* est superare, ut transire, *passare*. Hygin. fab. 257. Vix tandem Moerus liberatu flumine, consequitur carnificem. Frontin. l. 1. Strategem. c. 3. Cum unam spem salutis haberet, si flumen liberasset. Adde lib. 4. c. ult. Porro haec loquendi ratio a Latinioribus quoque usurpata fuit. Petron. in Satyr. c. 136. Collectoque cultu meo, ire extra casam coepi: necdum liberaveram cellulae limen, cum animadverto, &c. *avea sgombrato, era uscito dal limitare*. Sunt quidem, qui lectionem sollicitant, sed vano conatu. ¶ *Liberassa* antique pro *liberavero* est Plaut. Mostell. 1. 3. 66.

LIBERTA, ae, f. mulier, quae ex justa servitute in libertatem manumissa est. Horat. l. 1. sat. 1. v. 99. at hunc liberta securi Divisit medium fortissima Tyndaridarum. Modestin. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 105. His verbis, *libertis libertabusque meis*, libertum libertae testatoris non contineri. *Libertabus* dixit ad distinctionem, quae si non sit opus, habet in dat. plur. *libertis*, ut in *Anima*, & *Asina* adscripsimus. Hinc Plin. l. 10. ep. 4. Rogo, des jus Quiritium libertis Antoniae Maximillae, ornatissimae feminae, Heliae, & Antoniae Harmeridi. Adde ep. 22. Ceterum *libertis*, *libertabusque* saepissime in sepulcrorum antiquis epitaphiis legitur.

LIBERTAS, atis, f. *libertà*, ἐλευθερία, status & conditio liberi hominis. In nummis duobus Cassiae gentis apud Patin. de Fam. Rom. pag. 69. *leibertas* scriptum est. Cic. 5. Parad. c. 1. Quid est enim libertas? potestas vivendi, ut velis. Id. pro Rabir. perduell. in f. Servo libertatem dare. Id. 2. de Orat. c. 33. extr. In libertatem se vindicare. Id. 15. Attic. ep. 13. Libertatem retinere. Id. pro Dom. c. 9. alicui adimere. Id. pro Rabir. Post. c. 9. perdere. Id. 1. Offic. c. 20. extr. Libertate uti. Id. 3. de Legib. cap. 17. largiri alicui. Lucan. l. 2. v. 282. pro legibus arma Ferre juvat patriis, libertatemque

tueri. Sueton. in Ner. c. 24. Aliquem libertate donare. Cic. pro leg. Manil. c. 5. & pro Cæcin. c. 12. extr. Libertatem imminuere. h. e. injuriam quamlibet alicui inferre. Nam qui injuriam accipit, in ea re libertatem amittit, cum libertatis proprium sit lædi in vita a nemine, aut impediri, quo minus possit se ipso & rebus suis uti, ut libuerit. Papinian. Dig. lib. 38. tit. 2. leg. 41. extr. & Julian. lib. 40. tit. 2. leg. 4. & Ulpian. lib. 4. tit. 4. leg. 11. Libertatem alicui imponere. h. e. dare: ductum a virga, quæ capiti manumissi a prætore imponebatur. ¶ Item status liberæ reipublicæ, democratia. Tacit. initio Annal. Urbem Romam a principio reges habuere: libertatem, & consulatum L. Brutus instituit. Quintil. c. ult. l. 6. Asserere libertatem reipublicæ. ¶ Item immunitas agrorum, domuum, & hujusmodi, qua liberantur servitute. Paul. Dig. lib. 8. tit. 6. leg. 18. Non potest vicinus usucepisse libertatem ædium suarum. Adde Pompon. ibidem tit. 2. leg. 6. ¶ Universim est libera facultas faciendi quidlibet. Virg. 11. Æn. v. 346. Dare libertatem fandi. Cic. pro Planc. c. 14. Quæ fuit olim præconi in ridendo, nunc equiti R. in plorando non est concessa libertas. Id. Verr. 5. c. 1. extr. Præcidere sibi licentiam libertatemque vivendi. Id. 4. Acad. c. 10. Ne majorem largiar ei, qui contra dicturus est, libertatem, & licentiam. Id. pro Planc. c. 6. Tabella dat populo eam libertatem, ut, quod velint, faciant. Horat. l. 1. sat. 4. v. 5. multa cum libertate notare. ¶ Cum infinito, Val. Flacc. l. 1. v. 601. Nec mihi libertas imis freta tollere arenis. Propert. l. 1. eleg. 1. v. 28. Sit modo libertas, quæ volet ira, loqui. ¶ Speciatim est libere loquendi facultas, παῤῥησία. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 67. Me quoque, quod monui bene multa fideliter, odit. Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit. Justin. l. 15. c. 3. Non culpæ, sed libertatis pœnas pendens. ¶ Interdum a licentia ita distinguitur, ut in bonam partem accipiatur, licentia in malam. Liv. l. 34. c. 2. extr. Feminæ omnium rerum libertatem, immo licentiam, si vera dicere volumus, desiderant. ¶ In plur. numero Plaut. Cas. 2. 8. 70. Tribus non conduci possim libertatibus, quin ego illis hodie comparem magnum malum. Paul. Dig. lib. 49. tit. 14. leg. 45. Libertates in fraudem datas retrahere. Ulpian. Dig. lib. 38. tit. 1. leg. 13. Libertatium conservandarum causa. V. Civitas in fi. ¶ Dea fuit Romanis hoc nomine, cui templum in Aventino a quodam Graccho ex multatitia pecunia constructum fuit, ut Liv. in fi. cap. 16. l. 24. narrat. Cic. 2. de nat. Deor. c. 23. Quid Opis? quid Salutis? quid Concordiæ, Libertatis, Victoriæ? quarum omnium rerum quia vis erat tanta, ut sine deo regi non posset, ipsa res deorum nomen obtinuit. ¶ Ejus templi atrium peramplum fuit, & multis etiam membris ac cellis instructum. Liv. l. 25. c. 7. Obsides Tarentini custodiebantur in atrio Libertatis. Cic. pro Mil. cap. 22. Quæstiones urgent Milonem, quæ sunt habitæ nunc in atrio Libertatis. Tacit. 1. Histor. c. 31. Præceptum, ut Germanicos milites e Libertatis atrio arcesserent. Liv. l. 45. c. 15. Ex quatuor urbanis tribubus unam palam in atrio Libertatis sortirentur, in quam, &c. Adde lib. 34. c. 44. & Sueton. in Aug. c. 29.

LIBERTINITAS, atis, f. conditio libertinorum. Ulpian. Dig. lib. 22. tit. 3. leg. 14. Qui se ex libertinitate ingenuum dicit. Paul. lib. 4. tit. 8. leg. 31. Sive de ingenuitate, sive de libertinitate quæstio sit. Adde Macr. lib. 49. tit. 4. leg. 2. a med.

LIBERTINIUM, ii, n. bona, quæ libertus consequitur in morte patroni. Calpurn. declam. 14. sub fin. Ego postulo tenue libertinium, quod, &c. Al. leg. tenue, libertinum.

LIBERTINUS, i, m. & Libertina, æ, f. libertino, libertina, ἀπελευθερικός, qui, & quæ aliquo pacto se ex servitute in libertatem vindicavit. Cic. 3. Phil. cap. 6. Ipse ex libertini filia suscepit filios. Horat. l. 1. sat. 2. v. 48. Merx tutior libertinarum. ¶ Libertinus, & libertus significatione idem sunt, differunt usu loquendi. nam libertus ad patronum refertur, h. e. ponitur, cum patroni mentio est, ut libertus Ciceronis, Cæsaris, meus, tuus, &c. Libertinus ad conditionem refertur, & designat statum ejus, qui antea servus, nunc liber est, sine respectu ad eum, qui liberavit, ut libertinus homo, libertina mulier, conditio, &c. Cic. Verr. 3. c. 47. Trebonius viros bonos & honestos fecit heredes: in his libertum suum. & paulo post, de eodem loquens. Equiti Romano libertinus homo sit heres? Cæs. l. 1. B. Civ. c. 34. Naves actuariæ, quas Domitius servis, libertis, colonis suis compleverat. Liv. l. 10. c. 21. Nec ingenui modo, aut juniores sacramento adacti sunt, sed seniorum etiam cohortes factæ, libertinique centuriati. Plin. l. 14. c. 4. Libertina plebs. Horat. l. 1. sat. 6. v. 6. libertino patre natus. Modestin. Dig. lib. 1. tit. 3. leg. 21. Libertina conditio. Sueton. in Aug. c. 25. Libertino milite bis usus est. Martial. l. 5. epigr. 13. Et libertinas arca flagellat opes. ¶ Discrimen modo traditum servasse non videtur Plaut. ubi ait Pers. 5. 2. 56. Ita pars libertinorum est: nisi patrono qui adversatus est, nec satis liber sibi videtur, nec satis frugi. libertorum enim dicere debuit. Sic Florentin. Dig. lib. 38. tit. 2. leg. 28. Si in libertinum animadversum erit, patronis ejus eripiendum non est. ¶ App. Claudii ætate, & aliquandiu post libertini dicebantur libertorum filii: qui tamen inter ingenuos habentur. Sueton. in Claud. c. 24. Etiam App. Cæcum Censorem libertinorum filios in Senatum allegisse docuit: ignarus temporibus Appii, & deinceps aliquandiu libertinos dictos, non ipsos, qui manumitterentur, sed ingenuos ex his procreatos. ¶ Libertini non plus quam in urbanis tribubus suffragium ferebant. P. autem Clodius legem ferre proposuerat, qua possent in rusticis quoque, quæ propriæ ingenuorum sunt, ferre. Ascon. in Milonian. c. 32.

LIBERTUS, i, m. servo fatto libero, ἀπελεύθερος, e servitute in libertatem vindicatus: & refertur ad patronum, ut in Libertinus dictum est. Terent. Andr. 1. 1. 10. Feci, e servo ut esses libertus mihi. Cic. 13. Fam. ep. 23. Tota Cossinii domus me diligit, in primisque libertus ejus L. Cossinius Anchialus. Id. pro Mil. c. 33. Servos nostros libertos suos fecit. Id. pro Sext. cap. 35. Seque servorum, & libertorum corporibus obtexit. Horat. l. 2. sat. 3. v. 122. Filius, aut etiam hæc libertus ut ebibat heres.

LIBET, & Lubet, ebat, buit, vel libitum est, impers. 2. piace, ho voglia, δοκεῖ, ἀρέσκει, φίλον ἐστί, placet. Plaut. Pseud. 1. 3. 114. Cur id ausus facere? B. lubuit. Id. Asin. 1. 1. 97. Ubicumque libitum erit animo meo. Cic. pro Quint. c. 30. sub fin. Sin & poterit Nævius id, quod libet, & ei libebit, quod non licet. Id. Attic. l. 2. ep. 18. Sed de republ. non libet plura scribere. Plaut. Merc. 1. 2. 19. Lubet scire ex hoc me, ut sim certior. Sueton. in Cæs. c. 20. Cetera item, quæ cuique libuissent, dilargitus est. Plaut. Amph. 1. 1. 17. Quodcumque homini accidit libere, posse retur. venirgli in capriccio. Cic. Attic. l. 14. ep. 19. a med. Cui facile persuasi, mihi id, quod rogaret, ne licere quidem, non modo non lubere. ¶ Ut lubet formula est assentientis, permittentis, concedentis. Terent. Heaut. 4. 4. 16. Atqui jam dabitur. Ba. ut lubet: num ego insto? come ti piace. Adde 4. 5. 32. & alibi. ¶ Caper apud Priscian. l. 11. pag. 922. testatur, in usu Veterum libeo, es, personale fuisse, sic pigeo, tædeo, pudeo, & alia id genus. ¶ Lubet pro libet, & lubido, lubentia, &c. priscorum sunt, ut & Priscian. monet lib. 1. pag. 553. Putsch. & apud Comicos præcipue frequentia.

LIBETHRA, æ, f. Λείβηθρα, fons Magnesiæ, in Macedonia. Plin. l. 4. c. 9. Mela l. 2. c. 3. Aliqui dicunt, esse cavernam ad radices Libethri montis, fontem Pimpleam vocari. Aliqui eum constituunt in Thessalia, alii in Thracia, alii in Bœotia. Sed Thessalia, & Thracia sunt partes Macedoniæ, Bœotia Thessaliæ contermina est. Fuit Musis sacer. Apud Serv. ad Ecl. 7. Virgil. v. 21. est Libethrus, i, m.

LIBETHRIDES, dum, f. Λειβηθρίδες, Musæ a Libethra fonte Magnesiæ Musis sacro. Pompon. Mela l. 2. c. 3. Strabo l. 10. auctor est, Musas appellatas esse Libethridas a Libethro Thraciæ monte, quem postea Macedones tenuerunt, sub quo & antrum fuisse ait Musis Libethridibus a Thracibus consecratum. Virg. 7. Ecl. v. 21. Nymphæ, noster amor, Libethrides, aut mihi carmen, Quale meo Codro, concedite, &c. Ubi Servius aliam quoque opinionem tradit, nempe dictas esse a Libethro poeta, qui primus harmoniam tradiderit, & arcem Musis consecraverit.

LIBIDINITAS, & Lubidinitas, atis, f. libido. Laber. apud Non. c. 8. n. 61. Lubidinitate labitur.

LIBIDINOR, & Lubidinor, aris, dep. r. ἡδυπαθέω, libidini indulgeo, libidine agor. Martial. l. 7. epigr. 66. & Sueton. in Ner. c. 28. extr.

LIBIDINOSE, & Lubidinose, appassionatamente, intemperantemente, sfrenatamente, a capriccio, ἀκολάστως, ἀσελγῶς, secundum animi libidinem, cupide, intemperanter, nimis appetenter, licenter. Sallust. in Catil. c. 51. Ubi paulatim licentia crevit, juxta bonos & malos libidinose interficiunt. Cic. in Divin. Verr. c. 12. Quæ ille libidinose, quæ nefarie, quæ crudeliter fecerit. Id. 1. Offic. c. 4. in fin. Caveque in omnibus & opinionibus, & factis, ne quid libidinose aut faciat, aut cogitet. Liv. l. 3. c. 36. ad fin. Abstinebatur a patribus: in humiliores libidinose, crudeliterque consulebatur. Tertull. de Monogam. c. penult. in fi. Libidinosius sævire.

LIBIDINOSUS, & Lubidinosus, a, um, appassionato, sfrenato, fatto a capriccio delle passione, per impeto, o voglia del piacere, ἀσελγής, ἀκόλαστος, intemperans, cupidus, secundum animi libidinem, voluptatis causa factus: sive illa Venerea sit, sive alterius generis. Cic. in Pison. c. 36. Quid ego rerum capitalium quæstiones, reorum pactiones, acerbissimas damnationes, libidinosissimas liberationes proferam? Id. pro Dom. c. 2. Quos ab inconstantia gravitas, a libidinosa sententia certum & definitum jus religionum, vetustas exemplorum deterret. Senec. de consol. ad Marc. c. 10. sub fin. Fortuna, ut varia & libidinosa, mancipiorumque suorum negligens domina, & pœnis & muneribus errabit. Arnob. l. 4. pag. 138. Libidinosa fictio. finzione capricciosa. & Colum. in proœm. l. 10. Cum nostra ætas dapibus libidinosis pretia constituerit, cœnæque non naturalibus desideriis, sed censibus æstimentur. delicate, squisite, di lusso. Cic. in Pison. c. 27. Scitote, nihil isto esse luxuriosius, nihil libidinosius, nihil posterius, nihil nequius. luxuriosus nimius est in effundendo, libidinosus in appetendo. Nep. in Alcib. c. 1. Luxuriosus, dissolutus, libidinosus, intemperans reperiebatur. Cic. sub fin. Verr. 4. Homo flagitiosissimus, libidinosissimus, nequissimusque. Horat. in fin. epod. 10. Libidinosus caper. ¶ Translate Quintil. l. 5. c. 12. a med. Quapropter eloquentiam, licet hanc (ut sentio enim, dicam) libidinosam resupina voluptate auditoria probent, nullam esse existimabo, quæ ne minimum quidem in se indicium masculini, & incorrupti ostendet. effeminato. ¶ Libidinosus eloquentiæ, & gloriæ, apud Tertull. in Apolog. c. 48. & de virgin. veland. c. 13. est vehementer cupidus.

LIBIDO, & Lubido, inis, f. voglia, capriccio, prurito, ἐπιθυμία, cupiditas, voluntas, impetus animi quippiam appetentis: & fere sine ratione: a libet. Lucret. l. 4. v. 780. Quæritur in primis, quare, quod cuique lubido Venerit, extemplo mens cogitet ejus idipsum. Cic. 4. Tuscul. c. 6. Ex bonis libidinem, & lætitiam, ut sit lætitia præsentium bonorum, libido futurorum: ex malis metum, & ægritudinem nasci censent, metum futuris, ægritudinem præsentibus. & lib. 3. c. 5. Iracundia libidinis est pars. sic enim definitur iracundia, ulciscendi libido. Id. 3. de Fin. c. 9. ad fin. Timere, mœrere, in libidine esse, peccatum est. Plin. l. 3. c. 2. de Nerone. Quippe non citharæ, tragicique cantus libido illi major fuit. non

tibia

côbe meggior dilette. & *Gell. l. 19. c. 4.* Libido urinæ lacessit. *voglia di pisciare*. & *Cato R. R. c. 156.* Ubi libido veniet nauseæ. *Cic. 3. de Legib. c. 15. ad fin.* Suffragandi nimia libido in non bonis caufis eripienda fuit potentibus. *Id. 9. Fam. ep. 16. ante med.* Nec præstari quidquam poteſt, quale futurum ſit, quod poſitum eſt in alterius voluntate, ne dicam libidine. *Id. 2. de Invent. c. 45.* Ex ea ratione, quæ in mentem, aut in libidinem venerit, rem administrare. *Id. pro Rosc. Amer. c. 49.* Ad libidinem ſuam vexare aliquem. *a capriccio, a ſua voglia*. & *pro Font. c. 12.* Ad libidinem aliorum judicare. *a parere altrui*. & *1. de Fin. c. 6.* Fingere aliquid ad libidinem. Sic *Liv. l. 25. c. 21.* Inſtruitur acies ad libidinem mil tum forte procurrentium: deinde per libidinem, aut merum deferentium locum. *Tacit. Ann. 4. c. 46.* Ne regibus quidem parere, niſi ex libidine, ſoliti. *ſe non quando ne foſſe loro venuta voglia*. *Salluſt. in Catil. c. 8.* Fortuna res cunctas ex libidine magis, quam ex vero celebrat, obſcuratque. *Plaut. Perſ. 5. 2. 16.* Hunc irridere lenonem lubido eſt. *Craſſus apud Cicer. 3. de Orat. c. 1.* Spiritu ipſo libidinem tuam libertas mea refutabit. ¶ Sæpe ad voluptates corporis Venereas refertur, *libidine, luſſuria*. *Cic.* ſæpe, *Salluſt. Petron. Horat. Plin. Sueton. Tacit.* &c. tum in ſingulari num. tam in plurali. ¶ In bonam partem *Salluſt. in Catil. c. 7.* Juventus magis in decoris armis, & militaribus equis, quam in ſcortis, atque conviviis, lubidinem habebat. *metteva il ſuo ſtudio*. & *in fin. orat. 2. ad Cæſ.* Si tibi bona lubido fuerit patriæ, parentibus gratificandi.

LIBITINA, æ, f. dea, in cujus templo vendebantur, & locabantur ea, quæ ad ſepulturam pertinebant. Aliqui cenſent, eſſe Proſerpinam Plutonis uxorem. Quia enim Inferorum credebatur regina, eam mortuis præeſſe putaverunt. Ideoque etiam ea, quibus mortui veluti exornati ad Inferos deducuntur, in ejus templo Romani voluerunt aſſervari. Romanorum eruditiſſimi arbitrati ſunt, Venerem eſſe, quemadmodum tradit *Plutarchus in Numa*. Apud eundem *in Quæſtionibus Romanis, n. 23.* problema eſt, cur in templo Libitinæ, quæ eadem ac Venus putaretur, funebria venderentur. Reſpondetur, id forte factum, ut indicaretur, eandem deam & ortui, & interitui præſidere, & eo ipſo humanæ fragilitatis homines admonerentur, certo ſcientes, exitum ab ortu non procul abeſſe, cum eadem dea morientibus præeſſet, & vitam ingredientibus, atque id eo firmari, quod Delphis ſit imaguncula Veneris ἐπιτυμβίας, ſive ſepulchralis, ad quam manes eorum evocant, quibus libant. Etiam *Dionyſius Halicarnaſſ.* ſcribit *lib. 4.* Servium Tullium, quo numerum noſſet quotannis obeuntium, imperaviſſe, ut nummus in templum Veneris cognomento Libitinæ ferretur, quoties quis naturæ concederet. *Liv. l. 40. c. 19.* Peſtilentia in urbe tanta erat, ut Libitina vix ſufficeret. & *lib. 41. c. 21.* Ne liberorum quidem funeribus Libitina ſufficiebat. *Sueton. in Ner. c. 39.* Peſtilentia unius autumni triginta funerum millia in rationem Libitinæ venerunt. ¶ Metonymice ponitur pro morte. *Juvenal. ſat. 12. v. 125.* ſi Libitinam evaſerit æger. *Horat. l. 3. od. ult. v. 6.* multaque pars mei Vitabit Libitinam. ¶ Significat & feretrum, ſeu pyram, in qua mortui collocantur. *Aſcon. in argum. Milonianæ.* Faſces ex lecto Libitinæ raptos attulit ad domum Scipionis. *Martial. l. 10. epigr. 97.* Dum levis arſura ſtruitur libitina papyro. *Plin. l. 37. c. 3.* Arma vero, & libitina, totuſque unius diei apparatus erat e ſuccino. *h. e.* lectus, quo in arena mortui gladiatores ſtatim efferebantur. ¶ Denique pro ſepeliendi arte, ſeu vendendi ea, quæ ad ſepulturam pertinent. *Valer. Max. l. 5. c. 2. n. 10.* Qui tunc libitinam exercebant, tum rerum ſuarum uſum, tum miniſterium ſuum gratuitum polliciti ſunt. *In Tab. an. apud Marach. pag. 415. & 420.* Præconium, diſſignationem, libitinam facere.

LIBITINARIUS, ii, m. νεκροθάπτης, ἐνταφιαστής, qui locat, aut vendit ea, quæ ad pompam funebrem ſunt neceſſaria, vel qui curam habet ſepeliendorum hominum: a Libitina dea, in cujus æde aſſervabantur ea, quæ ad inſtructionem funebris pompæ erant neceſſaria. Honeſtior erat libitinarii conditio, quam pollinctoris. Nam pollinctor ſervus erat libitinarii, hic pollinctoribus præerat. Igitur cum libitinario tranſigi ſolebat de ſumptibus, quos funeri impendi oporteret. Hic deinde pollinctorum, præficarum, veſpillonum opera adminiſtrabat, quæcumque ad juſta ac parentationem pertinerent. *Senec. l. 6. de benef. c. 38.* An tu Aruntium, & Aterium, & ceteros, qui captandorum teſtamentorum artem profeſſi ſunt, non putas eadem habere, quæ deſignatores & libitinarios, vota?

LIBITINENSIS, e, adject. ut Libitinenſis porta, apud *Lamprid. in Commod. c. 16.* Galea ejus, inquit, bis per portam Libitinenſem elata eſt. Ubi intelligendam eſſe portam Amphitheatri, qua interfectorum gladiatorum cadavera efferebantur, cenſet *Kirchman. de fun. Rom. l. 2. c. 20.*

LIBITUM, i, n. *voglia, capriccio, piacere*, quod libet. *Tacit. 6. Ann. c. 1.* Sua ipſi libita, velut in captivos exercebant. *Id. l. 12. c. 6.* Vidiſſe ipſos, abripi conjuges ad libita Cæſarum. Adde *lib. 14. c. 2.* ſed hic quoque in plur. numero.

LIBITUS, a, um, *venuto in piacere, in capriccio*, qui placuit, cujus libido & cupido fuit. *Tertull. de Idolol. c. 4. a med.* Omnes vani, qui faciunt libita ſibi, quæ illis non proderunt.

LIBO, as, avi, atum, a. 1. *ſpargere, verſare, offerire in onor degli dei*, λείβω, ſpargo, fundo: a voce Græca allata, quæ idem ſignificat. Habet autem locum præcipue in ſacris, in quibus *libare* eſt partem vini, alteriuſve liquoris, vel etiam rei cujuslibet, quæ oblata ſit, in aram, vel in aerem, vel in mare fundere, ut ſignificetur, totum illud deo ſacrum eſſe, cujus prima portio in ejus honorem funditur. *Valer. Flacc. l. 1. v. 666.* Hac (*patera*) libat latices, & talibus infit. *Virg. 5. Æn. v. 77.* duo rite mero libans carcheſia Baccho. & *lib. 1. v. 740.* in menſam laticum libavit honorem. *Liv. l. 39. c. 43.* Libare diis dapes. *Virg. Æn. 12. v. 174.* Dant fruges manibus ſalſas, & tempora ferro Summa notant pecudum, pateriſque altaria libant. *h. e.* pateras altaribus hypallage. ¶ Pro ſacrificare *Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 21.* libare uvam. *Ovid. 8. Metam. v. 274.* frugem Cereri. *Id. 4. ex Pont. ep. 8. v. 39.* tura diis de acerra. *Id. 1. Halieut. v. 389.* exta canum Triviæ. & *verſ. 588.* ovis viſcera fluminis. *Gell. l. 12. c. 8.* Cum ſolemni die Jovi libaretur. ¶ Tranſlate *Ovid. 1. ex Pont. el. 9. v. 41.* Jura igitur Celſo lacrimas libamus adempto. *Propert. l. 4. el. 6. v. 8.* Libare carmina aris. ¶ Pro fundere, ſimpliciter. *Valer. Flacc. l. 4. v. 15.* arcano redolentem nectare rorem Detulit, inque vagi libavit tempora nati. ¶ Tranſlate eſt guſtare, deguſtare, *guſtare, aſſaggiare*. *Virg. 3. Æn. v. 354.* Aulai in medio libabant pocula Bacchi. *Id. 4. Georg. v. 54. de apib.* & flumina libant Summa leves. *Id. 5. Ecl. v. 26.* nulla neque amnem Libavit quadrupes, nec graminis attigit herbam. *Calpurn. ecl. 6. v. 51.* pullus equi, qui gramina, matre relicta, Nunc primum teneris libavit dentibus. ¶ Item leviter attingere, *toccare leggermente*. *Ovid. 1. de ar. am. v. 577.* Libare cibos digitis. *Id. 10. Metam. v. 653.* ſummam celeri pede libat arenam. *Virg. Æn. 1. v. 256.* oſcula libavit natæ. *h. e.* ſummis labiis ſumpſit. *Senec. in Phœniſſ. v. 174.* dextra timida tum parvo capax Libavit hauſtu. ¶ Item decerpere, excerpere, *torre, prendere*. *Cic. 2. de Invent. c. 2.* Ex variis ingeniis excellentiſſima quæque libavimus. *Id. Tuſcul. 5. c. 29.* Libatque ex omnibus quodcumque te maxime ſpecie veritatis movet. *Id. 1. de Orat. c. 50. ad fin.* Eſt boni oratoris multa legendo percurriſſe, neque ea, ut ſua poſſediſſe, ſed, ut aliena, libaſſe. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 3.* Vide, ne impudenter facias, qui nomini tuo velis ex aliorum laboribus libare laudem. ¶ Item imminuere, abſumere. *Lucret. l. 5. v. 261.* Ergo terra tibi libatur, & aucta recreſcit. & *verſ. 569.* Nil vires intervalla de corpore libant. *Propert. l. 4. el. 5. v. 57.* ne quid eras libet ab ore dies. *h. e.* ætas de forma detrahat. V. *Libatus*.

LIBONOTUS. V. *Auſtroafricus*.

LIBRA, æ, f. *libra*, λίτρα, σταθμός, ζυγός, pondus duodecim unciarum. Eſt a Siculis, qui obolum dixere λίτραν. Æquivalet aſſi, & inter minora pondera maximum eſt, inter majora minimum. Fuit autem libra Romana aliquanto major, quam mina Attica. *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* As erat libræ pondus. *Liv. l. 4. c. 20.* Coronam auream libræ pondo Jovi donum poſuit. *Al. leg.* libram pondo. *Plin. l. 26. c. 8. ad fin.* Libra radicis in vini congio decocta. *Id. l. 9. c. 17.* Mulli binas libras ponderis raro exſuperant. & *cap. 15.* Thynnus pingueſcens ad mille aliquando libras. ¶ Libræ partes eædem ſunt atque aſſis. V. *As*. ¶ Erat etiam libra menſuræ genus conſtans duodecim partibus æqualibus, quas ſimiliter uncias vocabant. *Sueton. in Cæſ. c. 38.* Frumenti denos modios, & totidem olei libras. ¶ Erat autem libra hæc teſte *Gal. l. 1. de compoſit. med. per gen. c. 17.* & *lib. 6. c. 8.* menſura cornea, qua oleum admetiebantur, interſecta lineis quibuſdam dividentibus ipſam in duodecim partes. Corneis autem menſuris oleum apud Romanos vendi conſueviſſe, oſtendit etiam *Horat. l. 2. ſat. 2. v. 61.* ¶ Eſt item inſtrumentum, quo res ponderantur, habens duas lances, ex quarum depreſſione, vel elevatione juſtum rei pondus deprehenditur. Unde etiam bilancem vocant, *bilancia*. Statera vero inſtrumentum eſt, quo res ſine lancibus, vel unica lance ponderantur, *ſtadera*. *Cic. 5. Tuſcul. c. 17. extr.* Quo in loco quæro, quam vim habeat libra illa Critolai, qui cum in alteram libræ lancem animi bona imponebat, in alteram corporis & externa, tantum propendere illam bona lancem putat, ut terram & maria deprimat. *Perſ. ſat. 4. v. 10.* Scis etenim juſtum gemina ſuſpendere lance Ancipitis libræ. *Plin. l. 10. c. 33. circa med.* Surculo ſuper bina ova impoſito, ac ferruminato alvi glutine, ſubdita cervice medio, æqua utrinque libra deportant alio. ¶ Tranſlate *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 75.* animi cunctantis libra. *h. e.* examen, diſquiſitio. ¶ *Facere aliquid per æs, & libram*, V. *Mancipium*. ¶ *Libra* etiam inſtrumentum eſt fabrile, ſeu potius Geometrica machina, qua exploramus altitudinem maris, fontium, lacuum, vel fluviorum, num ſcilicet altiora ſint eo loco, quo ea ducere conſtituimus, quæ & *libella* appellatur. Quamquam etiam non raro libræ vocabulum uſurpamus pro ipſa altitudine, quam machina hujuſmodi deprehendimus. Unde lacum dicimus eſſe pari libra cum mari, ideſt æquali altitudine, *a livello*. Item fontem dicimus eſſe infra libram montis, cujus ſcaturigo monte eſt inferior. *Col. l. 8. c. ult.* Sin autem locus, ubi vivarium conſtituere cenſemus, pari libra cum æquore maris eſt, in pedes novem defodiatur piſcina. & *mox*. Modus aquæ jacentis infra libram maris. *Cæſ. l. 3. B. Civ. c. 40.* Alteram navem pluribus aggreſſus navibus, in quibus ad libram fecerat turres. *h. e.* pari libra hinc & hinc, ne navis inclinet. *Al. expon.* æqualis altitudinis. ¶ Ponitur quoque pro libramento. *Plin. l. 16. c. 36.* Contra ictus quoque pervicax libra Bononienſibus calamis. *h. e.* pondus æquilibratum. ¶ Eſt & *Libra* cæleſte ſignum, conſtans ex octo ſtellis, quod Cæſaris ætate octavo, hodie decimo tertio Cal. Octobris, Sole ipſum ingrediente, æquinoctium facit autumnale. *Virg. 1. Georg. v. 208.* Libra die ſomnique pares ubi fecerit horas. Aliqui dicunt, Libram eſſe imaginem Aſtrææ filiæ Aſtræi & Auroræ, vel Jovis & Themidos, ut alii malunt, quæ a gentibus dea juſtitiæ antiſtita habita eſt. V. *Aſtræa*. Porro Veterum nonnulli hoc Signum non agnovere: ejus enim ſpatium a Scorpii chelis occupari faciebant. *Virg. 1. Georg. v. 33.* Quo locus Erigonen inter, chelaſque ſequentes. & *Ovid. 2. Metam. v. 195.* Eſt locus, in geminos ubi brachia contrahit ardens Scorpios, & cauda, flexiſque utrinque lacertis Porrigit in ſpatium ſignorum mem-

membra duorum. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 18. a med.* Libram, idest Scorpii chelas, oriri videmus. *Servius ad loc. Virg. cit.* Ægyptii duodecim esse asserunt signa: Chaldæi vero undecim. nam Scorpium, & Libram unum signum accipiunt. Chelæ enim Scorpii libram faciunt.

LIBRALIS, le, *d' una libra*, λιτραῖος, qui est unius libræ. *Plin. l. 19. 5. 5. ad fin.* Excedunt sæpe magnitudinem mali cotonei etiam librali pondere. *Colum. l. 6. c. 2. & Pallad. in Mart. tit. 32. a med.* Libralesque offas in præsulsæ adipis liquamine tinctas in gulam demittito.

LIBRAMEN, inis, n. libramentum, vis librandi, & ejaculandi. *Liv. l. 42. c. 65.* Huic spiculo ad libramen pinnæ tres, veluti sagittis solent, circumdabentur.

LIBRAMENTUM, ti, n. *uguagliamento, equilibrio*, ἰσοῤῥοπία, æquamentum. *Columt. l. 1. c. 5. a med.* Temperatum libramentum ventorum hiemalium, & æstivorum. *Senec. de benef. l. 5. c. 6. a med. de eclipsi solari.* Modo excludit (*luna*) totius solis aspectum, si recto libramento inter solem terrasque media successit. *a perpendiculo.* Sic *Cic. 4. Acad. c. 36. a med.* extremitatem mathematicam, *h. e.* superficiem, *quasi libramentum* dicit, ob summam æqualitatem. ¶ In aquæductibus libramentum aquæ est collatio altitudinis loci, unde deducitur, cum altitudine loci, quo ducitur, ut aqua commode vel ascendere, ubi opus sit, vel descendere possit. *Plin. l. 31. c. 6.* Libramentum aquæ in centenos pedes sicilici minimum erit. *h. e.* descensus, seu declivitas aquæ, quæ deducenda est. *il livello dell' acqua.* *Vitruv. l. 8. c. 7.* Si canalibus (*fiat ductio*) structura fiat quam solidissima, solumque rivi libramenta habeat fastigiata. *h. e.* positiones, non quidem æquas, sed initio quidem sublimes, in fine declives. *Plin. jun. l. 4. ep. ult. sub fin. de aqua in parvo quodam fonte crescente, & decrescente:* An nescio quod (*inquit*) libramentum abditum & cæcum, quod cum exinanitum est, suscitat & elicit fontem, cum repletum, moratur & strangulat? *h. e.* cavea quædam naturalis ad librandam ipsius fontis aquam, ita ut hæc per ipsam facile defluere, & emergere possit. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 65. de ranis coaxantib.* Inferiore labro demisso ad libramentum modicæ aquæ receptæ in fauces, palpitante ibi lingua, ululatus elicitur. *h. e.* ad libram modicæ aquæ demerso labro. ¶ In bellicis tormentis libramenta sunt pondera, quæ ballistis illigantur, ut majore impetu, ac facilius missilia jacere possint. *Tacit. 3. Histor. c. 23.* Nisi vincla, ac libramenta tormentorum abscidissent. *contrappesi.* Hinc *Liv.* simpliciter pro pondere, seu magno pondere usurpavit, *l. 38. c. 5.* In arietes tollenonibus libramenta plumbi, aut saxorum, stipitesque robustos incutiebant. Ubi tamen adverte, ideo pondera illa dici *libramenta*, quia tollenonibus dejiciebantur. Sic *lib. 42. c. 63.* Arietem admotum, libramento plumbi gravatum, ad terram urgebant.

LIBRARIA, æ, f. *libreria*, βιβλιοπωλεῖον, taberna, in qua libri prostant. *Gell. l. 5. c. 4.* Apud Sigillaria forte, in libraria ego, & Julius Paulus Poeta, vir memoria nostra doctissimus, consederamus. Adde *lib. 13. c. 30.* ¶ Est & libraria a *libra*, quo nomine significatur ancilla, quæ præficitur partiendis pensis. *Juvenal. sat. 6. v. 475.* Si nocte maritus Aversus jacuit, periit libraria, ponunt Cosmetæ tunicas. Hoc eodem sensu librariam intelligit in aliquot Inscriptionib. *Fabrettus cap. 3. n. 542. 544. 545. &c.*

LIBRARIOLUS, li, m. dimin. a librarius. *Cic. Attic. l. 4. ep. 4.* Et jam velim, mihi mittas de tuis librariolis duos, quibus Tyrannio utatur glutinatoribus. Adde *lib. 25. ep. 7. pro Balb. c. 6. & lib. 1. de Legib. c. 2.*

LIBRARIUM, ii, n. *luogo, dove si tengono le scritture, archivio*, βιβλιοθήκιον, locus, ubi domi asservantur scripta privata. *Cic. pro Mil. c. 12.* Exhibe quæso, S. Clodi, librarium illud legum vestrarum. *Ammian. l. 29. c. 2. (al. 11.)* Libraria omnia exureret.

LIBRARIUS, ii, m. *copista, scrivano*, βιβλιογράφος, qui libros manu sua describit, pretio ad id conductus. Nam qui eos vendit, Græco potius nomine *bibliopola*, βιβλιοπώλης, dicitur. *Cic. Agrar. 2. c. 5. extr.* Concurrunt jussu meo plures uno tempore librarii, descriptam legem ad me afferunt. *Cic. fil. ad Tiron. Fam. 16. ep. 21. sub fin.* Peto a te, ut quam celerrime mihi librarius mittatur, maxime quidem Græcus. multum enim mihi eripitur operæ in exscribendis hypomnematis. *Liv. l. 38. c. 55.* Malim librarii mendum, quam mendacium scriptoris esse. *Cic. 2. Phil. c. 4.* Litteræ sunt librarii manu. *Inscript. apud Gruter. pag. 563. n. 1.* Librarius legionis. *h. e.* qui ejus milites, ac rationes perscribit. *Veget. l. 2. de re milit. c. 7.* Librarii, ab eo, quod in libros referant actiones ad militiam pertinentes. Sic in *Inscript. apud Reines. class. 8. n. 44.* Librarius manipularis. *h. e.* qui sui manipuli rationes scribit, & conficit. *Aurel. Arcad. Dig. lib. 50. tit. & leg. 6.* Librarii quoque, qui docere possunt (*maestri di scrivere*) & horreorum librarii, & librarii depositorum, & librarii caducorum. *quadernière.* ¶ Legitur & *scriba librarius* apud *Varr. l. 3. R. R. c. 2. a med.* & in *Inscript. apud Gruter. pag. 585. n. 2. 3. 4. 5.* & videtur idem esse cum *librario* simpliciter. Sic *scriptor librarius* habetur apud *Horat. de ar. Poet. v. 354.* *Festus* quoque scribas cum librariis confundit, in voce *Scribas*. Est tamen ubi distinguuntur. In Senatusconsulto apud *Frontin. de aquæduct. artic. 100.* Curatores aquarum lictores binos, & servos publicos ternos, architectos singulos, & scribas, & librarios habere. *Cic. Agrar. 2. c. 13.* Decemviros ornat apparitoribus, scribis, librariis, præconibus, architectis. His locis *librarii* sunt scribis subjecti, iisque in publicis rebus conscribendis operam suam præbent. ¶ Est etiam *librarius*, qui libris negotiatur, *libraio*, βιβλιοπώλης. *Senec. l. 7. de benef. c. 6.* Libros dicimus esse Ciceronis: eosdem Dorus librarius suos vocat: & utrumque verum est. Alter illos, tanquam auctor, sibi: alter tanquam emptor, asserit. Adde *Gell. l. 5. c. 4. & lib. 18. c. 4.* ¶ In illo *Juvenal. sat. 9. v. 109.* Et quæ finxerunt librarius, archimagiri, &c. quidam dictum putant a *libra*, & poni pro eo, qui præficitur partiendis pensis: cujusmodi officium in *Libraria* posuimus.

LIBRARIUS, a, um, *da libri*, γραφικός, ad libros pertinens. *Varr. l. 3. R. R. c. 2. a med.* Scribe librarius libertus ejus, qui apparuit Varroni. *Horat. de art. Poet. v. 354.* Ut scriptor si peccat idem librarius usque. *Cic. Phil. 2. c. 9.* Libraria taberna. *Plin. l. 27. c. 7. sub fin.* Atramentum librarium. ¶ Item ad libram pertinens, libralis, *d' una libra*. *Colum. l. 12. c. 53. a med.* Caro in libraria frusta conciditur. *Vitruv. sub fin. l. 8.* Cæmentum de silice frangatur, ne gravius, quam librarium. *Gell. l. 20. c. 1. a med.* Librariis assibus in ea tempestate populus usus est. *Cato R. R. c. 81. a med.* Foramen librarium, digitos sex latum. *h. e.* massa ferrea libræ pondo, quæ foramen habeat.

LIBRATE, adverb. *pesatamente*, re ponderata & perspecta. Est *Servii ad Virg. 2. Æn. v. 723.*

LIBRATIO, onis, f. *il metter a livello, o in bilico*, ταλάντωσις, actus librandi, seu ad libellam exigendi. *Vitruv. l. 8. c. 6. a med.* Qui Archimedis libros legit, dicet, non posse fieri veram ex aqua librationem, quod ei placet, aquam non esse libratam, sed sphæroides habere schema. *Minut. Fel. in Octav. c. 17. circa med.* Cælum ipsum vide, quam late tenditur, quam rapide volvitur: jam scies, quam sit in eo summi moderatoris mira & divina libratio.

LIBRATOR, oris, m. qui librat, & præsertim qui in deducendis aquis expendit altitudinem fontium, quanto scilicet altiores sint eo loco, quo eos ducere constituimus. *Plin. lib. 10. ep. 50.* Superest, ut tu libratorem, vel architectum mittas, qui diligenter exploret, sit ne lacus altior mari. ¶ Erant inter ministros Curatoris aquarum, & in aquæductuum curatione iis inserviebant, v. gr. in metiendis calicibus, ut est apud *Frontin. de aquæduct.* Sic enim ille *artic. 105.* Procurator calicem ejus moduli, qui fuerit impetratus, adhibitis libratoribus, signari cogitet, &c. ne sit in arbitrio libratorum, interdum majoris luminis, interdum minoris, pro gratia personarum, calicem probare. ¶ Item qui librat, hoc est tormentis torquet, & jacit, *lanciatore*. *Tacit. 2. Ann. c. 20.* Funditores libratoresque excutere tela, & proturbare hostem jubet. Adde *lib. 13. c. 39.* Utroque autem loco al. leg. *libritores*, ut *librilia* dicitur pro *libralia*.

LIBRATURA, æ, f. æquatio superficiei. *Veget. de re Veterin. l. 2. c. 22.* Medicamento libraturam cutis consumis.

LIBRATUS, a, um, *equilibrato, contrappesato, posto in bilico, a livello*, ad libram collocatus, æquatus. *Cic. 5. Tuscul. c. 24. in fin.* Quibus terra librata ponderibus, quibus cavernis maria sustineat. *Vitruv. l. 8. c. 6. a med.* Aquam non esse libratam, sed sphæroides habere schema. *Plin. l. 36. c. 13. circa med.* Columnarum turbines in officina ita librati pependerunt, ut puero circumagente tornarentur. *Lucan. l. 9. v. 528.* cum cardine summo Stat librata dies, truncum vix protegit arbor. *h. e.* cum meridie sol rectis radiis terram ferit: quod fit sub Tropicis, & æquinoctiali circulo. Eo igitur tempore lux solis, quasi ad libram, recta delabitur. ¶ *Librata* etiam dicuntur, quæ dum moventur, jaciuntur que, certo & æquabili cursu feruntur. *Tacit. 2. Hist. c. 22.* Ingerunt desuper Othoniani pila, librato magis, & certo ictu, adversus temere subeuntes. *Liv. l. 30. c. 10. a med.* Pœni vana pleraque tela in superiorem locum mittebant: gravior, ac pondere ipso libratior superne ex oneraris ictus erat. *Plin. l. 8. c. 2. de elephantis.* Plenis homine tricliniis accubitum iere per lectos, ita libratis vestigiis, ne quis potantium attingeretur. *Id. l. 37. c. 6.* Opalis falsis contra radios libratis, unus atque idem translucet color. *h. e.* certa ratione motis, & versatis. *Sil. l. 15. v. 429.* per nubes aquila librata volato.

LIBRIGER, ri, m. qui librum gerit. *Paulin. Nolan. epist. 28. (al. 9.) n. 4.* Postulasti per eundem librigerum, ut, &c.

LIBRILIS, le, libralis. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 81.* Nostri fundis librilibus, sudibusque, ac glandibus Gallos perterrent. *h. e.* quæ libralia saxa jaciebant. ¶ *Librilia* apud *Festum* (ita enim ibi legendum, non *librilla*, monent Critici) appellantur instrumenta bellica, saxa scilicet ad brachii crassitudinem, in modum flagellorum loris revincta. ¶ *Librile*, is, est scapus libræ, ut docet *Festus*, hoc est transversa illa linea, ex qua lances dependent: & accipitur etiam pro ipsa libra. *Gell. l. 2. c. 2. a med.* Ut talionem in eo vel ad amussim æquiperarent, vel in librili perpenderent.

LIBRIPENS, dis, m. ζυγοστάτης, qui ante argentum signatum, cum Romani adhuc ære gravi uterentur, pecuniam pendebat: a *libra*, & *pendo*. *Plin. l. 33. c. 3.* Populus R. ne argento quidem signato ante Pyrrhum regem devictum usus est. Libralis (unde etiam nunc libella dicitur) & dipondius appendebatur assis. Quare *ære gravi* pœna dicta, & adhuc *expensa* in rationibus dicuntur, item *impendia*, & *dependere*. Quia & militum *stipendia*, hoc est stipis pondera, *dispensatores* libripendes dicuntur. Qua consuetudine in his emptionibus, quæ mancipii sunt, etiam nunc libra interponitur. Hæc *Plinius*. Vet. lapis apud *Gruter. pag. 1115. n. 1.* T. Vedius T. F. T. Vitorius Cn. F. II. Viri libripendes ex D D. ¶ In mancipationibus quoque, & in testamentis, libripendis opera utebantur. *V. Mancipium.*

LIBRO, as, avi, atum, a. t. *metter a livello, uguagliare*, ad libram exigo, æquo, complano. *Cato R. R. c. 18. a med.* Pavimenta ad hunc modum facito: ubi libraveris, de glarea, & calce arenato primum corium facito. ¶ Translate *Colum. l. 10. v. 42.* Et paribus Titan orbem libraverit horis. *h. e.* æquaverit nocti diem. *Pers. sat. 1. v. 85.* crimina rasis Librat in antithetis. *h. e.* respondet ille quidem criminibus, sed affectata verborum cura, antitheta con-

congerens paribus incisis, & quasi libra appensis. aliisque verbotum figuris nimia arte eleboratis. ¶ *Librare aquam* est ejus altitudinem explorare, & deducere ad libram ejus loci, quo ducenda est. *Vitruv. l.* 8. *c.* 6. Libratur autem aqua dioptris, aut libris aquariis, aut chorobate. V. ibi librandi rationem. ¶ Est etiam sustinere, suspendere, *sospendere*, *equilibrare*, *contrappesare*. quemadmodum in libra suspenduntur, quæ ponderantur. *Sil. l.* 17. *vers.* 274. *de navi naufraga*. Et fluctus supra, vento librante, pependit. *Plin. l.* 2. *c.* 5. Aeris vi suspensam librari medio spetio tellurem. *Id. l.* 19. *c.* 5. *ante med. de cucurbitis*. Mire tenui pediculo libratur pondus immobile auræ. *Gell. l.* 5. *c.* 3. Acervum illum, & quasi orbem caudicum, brevi vinculo comprehensum, ratione quadam quasi geometrica librari contineríque animadvertit. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 585. Vela cadunt primo, & dubia librentur ab aura. *h. e.* non intenduntur, sed suspense antennis laxe agitentur. *Plin. l.* c. *c.* 5. Terram universi cardine stare pendentem, librantem per quæ pendeat. *h. e.* sustinentem circum se fusa corpora, per quæ ipsa vicissim sustinetur, h. e. aquam, & aerem. ¶ Item perpendere, examinare, *pesare*, *esaminare*. *Stat.* 9. *Theb. v.* 165. peulum stetit anxius heros, Librabatque metus. *Nazar. in Panrg. ad Constantin. cap.* 7. Illa majestas, fandi ac nefandi discriminatrix, quæ omnia meritorum momenta perpendit, librat, examinat. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 4. *leg.* 26. Si quas cælestes præscriptiones super reddenda militia elicuerit provincialis apparitor, quas non ante præcelsa sedes tua libravit. ¶ Significat etiam vibrare, jaculari, & quasi libra, idest directo jaciendo emittere: vel quia quæ jaculari volumus, prius ad nos adducimus, & retrahimus, & in æquilibrio quodammodo constituimus, ut emissa citius ferantur, *tirare*, *lanciare*, *vibrare*. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 787. Ad jaculi vertebar opem, quod dextera librat Dum mea, dum digitos amentis indere tento, Lumina deflexi, &c. *Virg.* 9. *Æn. v.* 417. summa telum librabat ab aure. *& lib.* 10. *v.* 479. ferro præfixum robur acuto In Pallanta diu librans jacit. *& lib.* 5. *v.* 478. durosque reducta Libravit dextra media inter cornua cæstus. *Lucan. l.* 3. *v.* 433. raptam librare bipennem Ausus, & aeriam ferro proscindere quercum. *Stat.* 2. *Achill. v.* 419. librare vulnera. *Senec. in Agam. v.* 900. Sic huc & illuc impiam librat manum. *Quintil. declam.* 1. *cap.* 10. Sic ergo libravit manum cæcus, ut ipsam protinus feriret animam. ¶ *Librare se* dicuntur volucres, cum expansis utrinque alis, quasi libra, tolluntur ad volendum. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Haliæetos librans ex alto se se. Sic *Ovid. de Dædalo*, *l.* 8. *Metam. v.* 201. geminas opifex libravit in ales Ipse suum corpus. *& de eod. l.* 2. *de ar. am. v.* 68. Inque novum timide corpora librat iter. *& lib.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 22. quæ liquido libratis in aere cursus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 196. *de apib.* sæpe lapillos Tollunt, his se se per inania nubila librant. *si vanno contrappesando nel volare*. Sic *Plin. l.* 11. *c.* 10. *a med. de iisd.* Si cooriatur procella, apprehensi ponduſculo lapilli se librant. ¶ *Librare iter* est dirigere. *Senec. in Oedip. v.* 899. Callidus medium senex Dædalus librans iter, Nube sub media stetit. ¶ Librare corpus in herba, apud *Ovid.* 1. *Fast. v.* 429. est paulatim, & æquali descensu quasique ad libram demittendo se, decumbere, *coricarsi pian piano*. Simile est illud *Plinii c* 25. *l.* 12. Incidentis manus libratur artifici temperamento, ne quid ultra corticem violet. *h. e.* temperato ictu leviter demittitur.

LIBS, Libis, adject. *Africano*, Λίψ, ad Libyem pertinens, Africus. *Sidon.* enumerans labores Herculis, *carm.* 9. *v.* 94. Nessus, Libs, juga, poma, virgo, serpens. *h. e.* Antæus. ¶ Item ventus Africus, *ponente Garbino*. *Auson. in Technopægn. de deis v.* 20. Velivolique maris constrator leuconotus Libs. *Gell. l.* 2. *c.* 22. *a med.* Africus, qui Græce vocatur Λίψ. *Plin. l.* 2. *c.* 47. A meridie Auster, & ab occasu brumali Africus: Noton, & Liba nominant.

LIBUM, i, n. *focaccia* πέλανος, Θύον, genus cibi, cujus conficiendi rationem sic tradit *Cato R. R. c.* 75. Libum hoc modo facito. Casei P. II. bene disterat in mortario: ubi bene distriverit, farinæ siligineæ libram, aut si voles, tenerius esse, selibram similaginis solum eodem indito, permiscetoque cum caseo bene: ovum unum addito, & una permisceto bene. Inde panem facito: folia subdito: in foco caldo sub testu coquito leniter. *Ovid.* 3. *Fastor. v.* 670. Fingebat tremula rustica liba manu: Atque ita per populum fumantia mane solebat Dividere. *Martial. l.* 3. *epigr.* 77. Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ. ¶ Etiam ex aliis rebus liba fiebant. *Virg.* 7. *Æn. v.* 109. Instituuntque dapes, & adorea liba per herbam Subjiciunt epulis. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 761. liboque infusa calenti Jure repertori candida mella damus. ¶ Dicta sunt a *libando*, quia præcipuus eorum usus erat in sacris. *Varr. l.* c. R. R. *c.* 8. Dum hæc loqueremur, venit libertus, qui dicat, liba absoluta esse, & rem divinam paratam: venirent, & ipsi pro se secrificarentur. *Id. l.* 4. *de L. L. c.* 22. Libum, quod libaretur, priusquam essent, (*h. e. comederent*) coctum. *Al. leg.* priusquam esset coctum. In aliis enim sacris crudum libabatur, in aliis coctum, ut in Matralibus. Adde *Ovid. loc. cit. v.* 735. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 33. & 3. *Georg. v.* 394. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 10. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 54. &c. Sic *Juvenal. sat.* 16. *v.* 38. Aut sacrum effodit medio de limite saxum, Quod mea cum vetulo coluit puls annua libo. Hinc *quinquagesima liba* dixit *Martial. l.* 10. *epigr.* 24. quæ quinquagesimo suæ ætatis anno, natali die, sacra feciens obtulerat. ¶ *Ovid. loc. cit. v.* 733. a Libero Patre liba, & libamina dicta esse putat, quia illi primum fieri & offerri cœpta. ¶ *Libus*, *i*, masc. gen. *Nigid.* apud *Non. c.* 3. *n.* 227. Deinde surget, faciat libus quatuor, &c.

LIBURNA, & Liburnica, æ, f. *galea*, *galeotta*, *brigantino*, genus navigii velocioris, variæ magnitudinis. nam minima unum habebat remorum ordinem: paulo major binos: idoneæ mensuræ ternos, vel quaternos, interdum quinos, ut *Veget. l.* 4. *de re milit. c.* 37. docet, de suis loquens temporibus. nam primo biremis fuit, ut ex *Lucano* colligitur mox afferendo. Dicta est a Liburnis populis Illyrici: quorum auxiliis cum usus suisset Augustus bello Actiaco contra Antonium, & Cleopatram; & experimento didicisset, eorum naves ceteris aptiores esse, classem Romanam ad illarum exemplum instituit, & ceteri deinceps Imperatores. *Veget. ibid. c.* 33. Sunt tamen qui & ante Augustum Liburnicarum usum fuisse Romanis putent. *Sueton. in Aug. c.* 17. Tempestate conflictatus, parte Liburnicarum demersa. *Id. in Calig. c.* 37. Fabricavit & de cedris Liburnicas, gemmatis puppibus, versicoloribus velis. *Tacit. de morib. German. c.* 9. Signum ipsum in modum Liburnæ figuratum, docet, advectam religionem. *Lucan. l.* 3. *v.* 534. Ordine contentæ gemino crevisse Liburnæ. *Sil. l.* 13. *v.* 240. Quanta est vis agili per cærula summa Liburnæ. *Plin. l.* 10. *c.* 23. Olores Liburnicarum modo, rostrato impetu feruntur, facilius ita findentes aera, quam si recte fronte impellerent.

LIBURNI, orum, m. Λιβυρνοί, populi Liburniæ, quæ regio est Illyrii inter Istriam, & Dalmatiam, ad sinum, & mare Dalmaticum. *Virg.* 1. *Æn. v.* 148. Regna Liburnorum, & fontem superare Timavi. *Plin. lib.* 3. *cap.* 22. Liburniæ finis, & initium Dalmatiæ Scardona.

LIBURNIA. V. vocem præced.

LIBURNICUS, a, um, Λιβυρνικός, ad Liburnos pertinens, ut Liburnicæ insulæ, *Plin. in fin. l.* 3. Liburnicum oleum, *Pallad. in Novembr. tit.* 18. Liburnici cuculli, *Martial. in lemmate epigr.* 139. *l.* 14. ¶ De Liburnicis navibus V. *Liburna*.

LIBURNUS, a, um, ad Liburnos & Liburniam pertinens, ut Liburnæ terræ, *Lucan. l.* 8. *v.* 38. Liburna rostra, *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 44. h. e. Liburnicæ naves. ¶ Liburni Romæ multi erant servili conditione, quod ea gens proceros, & validos homines habebat. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 239. Si vocat officium, turba cedente vehetur Dives, & ingenti curret super ora Liburno. *h. e.* lecticario. (Alii intelligunt lecticam in modum Liburnæ factam: ut sit *Liburnum*, *i*, n.) *Id. sat.* 6. *v.* 476. periit libraria, ponunt Cosmetæ tunicas, tarde venisse Liburnus Dicitur. *Id. sat.* 4. *vers.* 75. primus, clamante Liburno, Currite, jam sedit, rapta properabat abolla Pegasus.

LIBUS, i, m. V. *Libum*.

LIBYA, æ, & Libye, es, f. *Libia*, Λιβύη, Africæ pars ea, quæ ad septentriones est, & mediterraneo alluitur mari, inter Æthiopiam, & mare Atlenticum: & magis stricte, quæ est inter Ægyptum, & Syrtes: quæ Libye Mareotis a *Plin. l.* 5. *c.* 6. appellatur: ubi nunc est *il regno di Barca*. *Horat. l.* c. *sat.* 3. *v.* 100. Græcus Aristippus, qui servos projicere aurum In media jussit Libya. ¶ Dicta est a Libye filia Epaphi (apud *Hygin. fab.* 160. est *Palamedis*) & metre Busiridis: vel a Libye Afro, Herculis filio, ut est apud *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 215. ¶ Item Africa universa, *Africa*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 240. Mundus, ut ad Scythiam, Rhiphæasque arduus arces Consurgit, premitur Libyæ devexus in Austros. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 607. campos Libyes, ac pinguia Nili arva. *Sil. l.* 1. *v.* 194. Æstifero Libye torretur subdita Cancro. ¶ Adjective *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 132. In quibus Libya citrus sasce cingit fores. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 60. Diversum ad mare, terramque Libyam devectus. V. his similia in *Arabia*.

LIBYCUS, a, um, *Libiano*, *Africano*, Λιβυκός, ad Libyam pertinens, Africus. *Plin. l.* 5. *c.* 1. Mare Libycum. *mar d'Africa*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 343. Libyci fines. *& l.* 4. *v.* 320. Libycæ gentes. *& l.* 6. *v.* 338. Libycus cursus. *h. e.* navigatio per mare Libycum. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 10. Libycæ areæ. *scil.* quia feracissima frumenti est Africa. Hinc *Senec. in Thyest. v.* 356. Non quidquid Libycis terit Fervens area messibus. Sic *Colum. l.* 3. *c.* 8. Mysiam, Libyamque lergis abundare frumentis. Rursus *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 19. Libyci lapilli. *h. e.* segmenta e Numidico marmore, quibus parietes incrustabantur, & conserebantur pavimenta. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 178. Libyca fera. *h. e.* leæna, qua frequens est Africa. *Id.* 4. *Metam. v.* 616. Libycæ arenæ. *h. e.* Libyæ deserta, ut est apud *Virg.* 1. *Æn. v.* 388. Hinc *Lucan. l.* 1. *v.* 368. per calidas Libyæ sitientis arenas. Rursus *Ovid. in Ibin*, *v.* 315. Libycus Jupiter. *h. e.* qui in Ammonis templo in Libya colebatur. *Senec. in Herc. Oet. v.* 908. Libycus axis. *h. e.* Africum cælum, Africæ regio. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Libycæ uvæ. *h. e.* quæ inter eas sunt, quibus ad escam utimur magis, quam ad vinum. *Plaut. Cas.* 3. 5. 16. meraco se percussit flore Libyco. *h. e.* vino Mareotico se inebriavit. *Al. leg.* flore Liberi. *Colum. lib.* 5. *cap.* 10. *circa med.* Libycæ ficus. *h. e.* de quibus *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et ficus Libyca gelata testa. V. dicta in *Africanus*. *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 157. & *Martial. l.* 5. *epigr.* 66. Libycæ palæstræ. *h. e.* quibus Hercules cum Antæo luctatus est. *Lucan. l.* 7. *v.* 800. Libyca succensæ lampade Cannæ. *h. e.* rogo ab Annibale exstructo cremandis Romanis, qui Cannensi prœlio ceciderant. *Id. l.* 10. *v.* 129. Libyci crines. *h. e.* torti, crispi, quales sunt Afris. *Id. l.* 9. *v.* 805. Libycæ pestes. *h. e.* serpentes venenatæ, quarum ferax est Libya. *Festus:* Libycus campus in agro Argeo (*Romæ*) appellatus, quod in eo primum fruges ex Libya allatæ sunt: quam ob causam etiam Ceres ab Argeis Libyssa vocata est. ¶ *Libici*, *orum*, Libyæ populi. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. Cum Libyci invasuri Siciliam classem appulissent.

LIBYPHŒNICES, cum, Λιβυφοίνικες, populi Libyæ, ex Phœnicibus oriundi, & cum Afris mixti: quorum regio nunc est *il regno di Tunisi*, fertilitatis eximiæ, cum centesima fruge agricolis fenus reddente terra, ut *Plin.* loquitur *l.* 5. *c.* 4. Horum meminit & *Liv. lib.* 21. *c.* 22. & *lib.* 25. *c.* 40.

LIBYS,

LIBYS, yos, & ys, *Africano, Lidiano*, Λίβυς, qui est ex Libya. *Ovid. 4. Metam. v.* 570. Hinc Libys, hinc Meroe, siccaque terra subest. *Senec. in Herc. Oet. v.* 24. Antæus Libys. *& vers.* 41. Indusque Phœbo subditus, Cancro Libys. *Virg. in Ciri, v.* 440. Nec Libys Assyrio sternetur lectulus ostro. *h. e.* citreus, e citro factus. V. *Citrus*, & *Citrum*. *Stat. l. 4. silv. 2. v.* 27. Mons Libys *Lucan. l. 6. v.* 221. Cum jaculum parva Libys amentavit habena. *Sallust. in Jug. c.* 22. Africam initio habuere Getuli, & Libyes. Adde *Sil. l. 11. v.* 644.

LIBYSCA FICUS, Libyca. *Colum. l. 10. v.* 418. ubi alii mallent *Libyssa*.

LIBYSSA, æ, f. adject. *Africana, Libiana*, quæ est ex Libya. *Catull. carm. 7. ad Lesb. v.* 3. Quam magnus numerus Libyssæ arenæ. *Sil. l. 8. v.* 206. Libyssa gens. *Lucan. l. 9. v.* 666. terræque in fine Libyssæ. ¶ De Cerere Libyssa V. *Libycus* in fine.

LIBYSSINUS. V. *Libystinus*.

LIBYSTICÆ FABULÆ quæ sint, V. in *Æsopicus*.

LIBYSTINUS, a, um, Libys, Libycus. *Catull. carm.* 59. Num te leana montibus Libystinis, &c. Al. leg. *Libyssinis*, minus recte. ¶ Libystinus Apollo colebatur a Siculis, quia pestilentia immissa, eos a Libycorum bello defenderat. *Macrob. l. 1. Saturn.* c. 17.

LIBYSTIS, idis, adject. fem. Λιβυστίς, Libyssa. *Virg. 5. Æn. v.* 37. Horridus in jaculis, & pelle Libystidis ursæ. Ubi *Servius*: Aut revera ursæ, aut feræ Africanæ, idest leonis, aut pardi. Adde *Æn. 8. v.* 368. ubi quoque *Servius* quamlibet feram accipi posse ait. V. *Ursus*.

LICENS, tis, adject. *licenzioso, libero*, ἀνειμένος, qui licet, aut liber est, παῤῥησιαστικός. *Stat. l. 1. silv. ult. v.* 93. Quis spectacula, quis jocos licentes, &c. *Martial. l. 4. epigr.* 8. egressu timet ire licenti Ad matutinum nostra Thalia Jovem. *Cic. 3. de Orat. c.* 48. Inde ille licentior, & divitior fluxit dithyrambus. *Valer. Max. l. 9. c. 1. n.* 3. Licentior vita. *h. e.* dissoluta. *Id. l. 6. c. 4. n.* 2. Mala licentis imperii magistra inopia, atque avaritia. *d' un comando libero e assoluto*. ¶ De hominibus *Gell. l. 15. c.* 9. Audacem & licentem esse. *Senec. in Hippol. v.* 780. Turba licens Naides improbæ. ¶ Item qui licetur, particip. *Plin. in Paneg. c. 29. in fin.* Annona, de qua inter licentem, vendentemque conveniat. *Curt. l. 5. c.* 12. Hominem mercede conductum ad nutum licentium circumferri. *di chi più offerisse*.

LICENTER, *licenziosamente, con libertà*, ἀδεῶς, ἀνειμένως, cum licentia, nimis libere, immoderate. *Cic. 1. de nat. Deor. c.* 39. Vos non modo oculis imagines, sed etiam animis inculcatis. tanta est impunitas garriendi. At quam licenter? &c. *Id. in Orat. c.* 23. Solutum quiddam sit, nec vagum tamen, ut ingredi libere, non ut licenter videatur errare. *Id. pro Cæl. c.* 23. Servos licentius, liberius, familiarius cum domina vivere. *Horat. de art. Poet. vers.* 165. Idcirco ne vager, scribamque licenter? *Liv. l. 26. c.* 10. Licenter & otiose facere aliquid. *Val. Max. l. 5. c. 4. n.* 3. Excedere omnes jussit cubiculo, quo licentius, remotis arbitris, indicium perageret. *con più libertà*. *Tacit. 6. Ann. c.* 13. Gravitate annonæ juxta seditionem ventum: multaque in theatro licentius efflagitata, quam ut, &c. *con maggiore sfacciataggine*.

LICENTIA, æ, f. *licenza, permissione, facoltà, libertà*, ἄδεια, facultas, venia, libertas, qua licet nobis quippiam facere, nullo impediente. Est a *licet* formula affirmantia, ut apud *Plaut. Rud. 4. 6.* 21. videre est. *Cic. 3. Offic. c. 4. extr.* Nobis nostra Academia magnam licentiam dat, ut quodcumque maxime probabile occurrat, id nostro jure liceat defendere. *& lib. 1. c. 29. a med.* Pueris non omnem licentiam ludendi damus. *Id. de Senect. c.* 13. Tantum licentiæ dabat gloria. *Phædr. l. 3. fab. 7. v.* 25. Si quo abire est animus, est licentia? Non plane est, inquit. *Tacit. Ann. 14. cap.* 49. Licentia absolvendi. *& lib. 1. c.* 26. bene faciendi. *di beneficare*. & *Julian. Dig. lib. 24. tit. 3. leg.* 6. Licentiam habet mulier ad alias migrare nuptias. ¶ Apud Rhetores est figura sententiarum, παῤῥησία, cum apud eos, quos aut vereri, aut metuere debemus, tamen aliquid pro jure nostro dicimus, quod eos minime offendat, aut quos hi diligunt, cum in aliquo errato vere reprehendi posse videantur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c.* 36. Orationem liberam appellat *Quintil. l. 9. c. 2. ante med.* ¶ Sæpissime in malam partem sumitur, estque intemperans & immoderata libertas, quam sibi quis arrogat faciendi quidquid libuerit, sine verecundia, aut metu aut legum aut hominum, *troppa libertà, sfrenatezza*. *Phædr. l. 1. fab.* 2. Athenæ cum florerent æquis legibus, Procax libertas civitatem miscuit, Frenumque solvit pristinum licentia. *Tacit. 2. Hist. cap.* 10. Civitas discors, & ob crebras Principum mutationes, inter libertatem ac licentiam incerta. *Terent. Heaut. 3. 1.* 74. Deteriores omnes sumus licentia. *Cic. 1. Agrar. c.* 5. Nunc prospicite omnium rerum infinitam atque intolerandam licentiam. *Id. Attic. l. 10. ep.* 4. Qui nisi me civitate expulissent, obtinere se non posse putaverunt licentiam cupiditatum suarum. *Id. 5. Verr. c.* 94. Dare alicui infinitam licentiam pecuniarum eripiendarum. *Id. 2. Offic. cap. 8. circa med.* Nisi multorum impunita scelera tulissemus, numquam ad unum tanta pervenisset licentia. *tanta assoluta podestà*. & *pro Font. c.* 14. Habere magnam licentiam ad maledicendum. *Id. de Amic. cap.* 22. In iis perniciosus est error, qui existimant, libidinum, peccatorumque omnium patere in amicitia licentiam. *Id. pro Mil. c.* 31. Quem si vicisset, habiturus erat impunitatem & licentiam sempiternam. *Id. pro Cæl. cap.* 20. Hujus sæculi licentia. *il libertinaggio d' oggidì*. quam *Plin. l. & epist.* 3. vocat licentiam temporum. *Nep. in Eumen. c.* 8. Licentia militum. *indisciplinatezza*. *Tacit. 4. Hist. c.* 72. Licentia sævitiaque imbuere militem. *Cic. Verr. 5. c.* 12. Licentiam alicui permittere, ut, &c. *& cap. 1. extr.* præcidere. *& sub fin. l. 2. de Divin.* Licentiæ cujuspiam resistere. *Id. 4. Acad. c.* 10. Libertatem & licentiam largiri. *Id. pro Mur. c.* 9. concedere. *Horat. l. 3. od. 24. v.* 29. indomitam refrenare. *Tacit. 1. Hist. c.* 35. coercere. *& l. 2. c. 84. extr.* habere in aliqua re facienda. *& l. 3. c.* 66. in aliquem. *sopra qualcheduno*. *Petron. in Satyr. c.* 27. Licentia juvenili impulsus. *Tacit. 4. Hist. c.* 22. Paucis diebus per licentiam absumpta sunt, quæ adversus necessitates in longum suffecissent. ¶ Eleganter refertur ad orationem, cum sibi indulget orator, aut scriptor, & leges, aut consuetudinem loquendi excedit. *Cic. de clar. Orat. c. 91. sub fin.* Dedit operam, ut nimis redundantes nos, & supefluentes juvenili quadam dicendi impunitate & licentia, reprimeret. *Id. 3. de Orat. c.* 38. Verba prisca ac vetusta, quæ sunt poetarum licentiæ liberiora, quam nostra. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Non per omnia poetas esse oratori sequendos, nec libertate verborum, nec licentia figurarum. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Ovid. 1. Metam. vers. 309. de diluvio*. Obruerat tumulos immensa licentia ponti.

LICENTIATUS, a, um. Afferunt locum *Laberii* apud *Non. c. 3. n.* 130. In paupertatem eo licentiatus. Sed obscura hæc sunt, & mendosa, aliis alia reponentibus. Neque enim eo pertinere possunt, quæ de licentiatis in Juris scientia apud nos traduntur.

LICENTIOSE, *licenziosamente*, ut Licentiose vivere, apud *Petron. in Satyr. c. 140. sub fin.* ubi plerique alii reponunt *levatores*.

LICENTIOSUS, a, um, *licenzioso*, παῤῥησιαστής, qui nimia utitur licentia. *Quintil. l. 1. c. 6. (al. 10.)* Nam *ebor* dicere non minus est licentiosum, quam si *sulphuri*, & *gutturi* subjicerent *o* mediam in genitivo. *Apul. l. 4. Metam.* Lamentationes licentiosæ. *& lib.* 5. Licentiosa temeritas. *& lib.* 9. Licentiosa Fortuna. *Senec. l. 6. excerpt. controvers. ult.* Conversatio cum viris licentiosior. *Augustin. l. 2. cont. Pelag. c.* 7. Libidini licentiosissimum spatium præbere.

LICEO, es, cui, citum, n. a. *essere stimato nell' incanto, essere prezzato*, πλειστηριάζομαι, est in auctione æstimari: a *licet*, quia licet emere, & vendere quæ in auctione æstimata sunt. A Grammaticis in neutris passivis numeratur. Construitur vel absolute, vel cum communibus casibus. Si ablativus personæ agentis exprimendus sit, ad verbum *liceor* confugiendum est. *Plaut. Men. 5. 9.* 97. Omnia venibunt, quiqui licebunt, præsenti pecunia. *Cic. Attic. l. 12. ep. 23. a med.* De Drusi hortis quanti licuisse tu scribis, &c. *Horat. l. 1. sat. 6. v.* 12. Contra Lævinum, Valeri genus, unde Superbus Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis Non unquam pretio pluris licuisse. *Martial. l. 6. epigr.* 66. Parvo cum pretio diu liceret, &c. ¶ Est etiam rem venalem æstimare, pretium indicare: & ad venditorem pertinet. *Plin. l. 35. c. 10. ante med.* Percontanti quanti liceret opera effecta, parvum nescio quid dixerat. *quanto stimasse, o dimandasse*. Ita *Harduin.* ex MSS. Alii *licitaretur*.

LICEOR, eris, licitus sum, dep. 2. *offerire il prezzo nell' incanto*, ὠνοῦμαι, pretium offero in auctione alicujus rei. *Cic. 5. Verr. c.* 33. Liciti sunt usque eo, quoad efficere posse arbitrabantur. *Id. pro Cæcin. c.* 6. Licetur Ebutius, deterrentur emptores multi, fundus addicitur Ebutio. *Id. 3. Offic. c.* 15. Non licitatorem venditor, nec qui contra asse liceatur, emptor apponet. *Id. Attic. l. 12. ep.* 38. Heredes Scapulæ istos hortos liceri cogitant. *Pers. sat. 5. in fin.* Et centum Græcos curto centusse licetur. *Paul. Dig. lib. 10. tit. 2. leg.* 29. Nisi si objiciatur creditori, quod animose licitus sit. *Cæs. l. 1. B. Gall. c.* 18. Omnia vectigalia parvo pretio redempta habebat, propterea quod, illo licente, contra liceri audebat nemo. T: *licente* ad hoc verbum pertinet, non ad *liceo*. ¶ Mos erat, ut in auctionibus, qui liceretur in turba, & pretium augeret, digitum tolleret. *Cic. Verr. 5. c.* 11. Utrum est æquius, eum qui manu quæsierit, an eum qui digito licitus sit, possidere? *Plin. in Paneg. c.* 50. Illos hortos, illud suburbanum licemur, emimus, implemus. ¶ Translate *Plin. alter l. 14. c.* 22. Tunc avidi matronam oculi licentur. *h. e.* in ebrietate oculi veluti destinant, quo pretio, aut ratione matronæ amoribus potiantur.

LICESSIT. V. in fine vocis sequent.

LICET, ebat, licuit, *vel* licitum est, imp. a. *essere lecito, o permessa*, δίκαιόν ἐστι, ἔξεστι, ἔνεστι, fas est, honestum est, rectum est: a δίκη, jus, δ in *l* abeunte, ut δάκρυμα, lacryma, Ὀδυσσεύς, Ulysses. *Cic. 13. Phil. c.* 6. Neque enim, quod quisque potest, id ei licet. *Id. ibid.* Licet autem nemini contra patriam ducere exercitum, si quidem licere id dicimus, quod legibus, quod more majorum, institutisque conceditur. *Senec. l. 1. de clem. c.* 18. In servos omnia licent. *Plaut. Amph. a. 1.* 70. Introire in ædes nunquam licitum est. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 629. Viatoribus, qui ex hac lege lecti erunt, vicarium dare, subdere jus esto, licetoque. ¶ Sæpe significat, possibile est, conceditur, potestas datur. *Cic. pro Mur. c.* 4. Neque enim jam mihi licet, neque est integrum, ut meum laborem hominum periculis sublevandis non impertiam. *Id. pro Rabir. Post. c.* 5. Quid deceat vos, non quantum liceat vobis, spectare debetis. *Id. Attic. l. 2. ep. 1. ante med.* Nibilo magis ei liciturum esset plebejo rempublicam perdere, quam similibus ejus, me consule, patriciis esset licitum. *Id. 1. Offic. c.* 29. Licet ora ipsa cernere iratorum. *Id. l. 1. de Divin. c.* 7. Mirari licet, quæ sint animadversa a medicis herbarum genera. *è degno d' ammirazione*. Dum licet, *sinchè si può*. *Horat. l. 2. od. 11. v.* 16. & *lib. 2. sat. 6. v.* 96. ¶ Cum verbo *licet* infinitivus usurpari potest etiam passive. *Cic. 1. Tuscul. c.* 12. Idque cum multis aliis rebus, tum e Pontificio jure, & cæremoniis sepulchrorum intelligi licet. *Cæs. l. 3. B. Civ. c.* 28. Hinc cognosci licuit, quantum, &c. ¶ Si conjungatur cum infinitivo *esse*, vel alio ex neutris primi ordinis, ut *vivere, redire*, &c. post illum infinitivum modum potest habere tum dat. tum accus. *Cic. 1. Tuscul. c.* 15. Licuit enim esse otioso Themisto-

cli,

elli, licuit Epaminondæ. *Id. pro Corn. Balb. c.* 12. Quod si civi Romano licet esse Gaditanum sive exsilio, sive rejectione hujus civitatis. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 14. Licet me id scire, quid sit? *Cic.* 1. *Offic. c.* 26. *extr.* Hæc præscripta servantem licet magnifice, graviter, animoseque vivere. Sed hic locus *Jacobo Facciolato* magistro mea valde suspectus est νόθεύειν. *Id. l.* 2. *c.* 19. *a med.* Licet opera prodesse multis beneficia petentem, commendantem judicibus, vigilantem, &c. Sed non videntur ea *petentem*, *commendantem* a *licet* pendere. ¶ Regit etiam conjunctivum sine conjunctione *ut*, quemadmodum *oportet*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 44. Fremant omnes, licet: dicam, quod sentio. *idest*, fremere possunt. *Id.* 1. *de Invent. c.* 51. Sequatur Hermagoram, licebit. ¶ Frequenter ponitur cum accus. & præposit. *per*, ut *Si per te licebit:* idest si permiseris, vel si potero, a te non impeditus. *Non licet mihi per te hinc abire:* idest, tu non vis, seu pateris, me hinc abire. *Licet hoc mihi per leges facere*, vel *non licet per leges facere*. idest, legibus approbantibus, vel improbantibus. *Cic. pro Flacc.* s. 29. Cur his per te frui libertate sua, cur denique esse liberis non licet? *Id. pro Rosc. Amer. c.* 44. Id quod postea, si per vos, judices, licitum erit, aperietur. *Plin. l.* 11. *c.* 6. Nullas, cum per cælum licuit, otio perit. ¶ In responsionibus *licet* est affirmantis, assentientis, εἶ. *Plaut. Cas.* 3. 3. 30. Propera ergo. *Cle.* licet. *Id. Rud.* 4. 6. 8. *Da.* Eum rogato, ut huc veniat. *Tra.* licet. *Da.* Dicito, daturum illi meam filiam uxorem. *Tra.* licet. *Da.* sed propera. *Tra.* licet. Lege integram scenam. ¶ *Licet rogare?* formula interrogandi testes in judicio, apud *Cic.* 2. *de Orat. c.* 60. *Licet consulere?* petendi consilium domi a Jurisconsultis, apud *eund. pro Mur. c.* 13. *Licet antestari?* citandi quempiam, ut apud judicem testis sit. V. *Antestor*. ¶ *Licet ne?* petendi cum verecundia. *Terent. Heaut.* 5. 2. 30. Here, licet ne? *Chre.* loquere. *mi dai tu licenza, ch' io dica?* ¶ Habet locum in precationibus. *Horat. l.* 3. *od.* 27. *v.* 13. Sis licet felix, ubicumque mavis, Et memor nostri, Galatea, vivas. *che possa tu esser felice*, &c. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 404. manus aliquis despectus ad æthera tollens, Sic amet iste licet, sic non potiatur amato, Dixerat. ¶ Servit & ironiæ. *Ovid.* 2. *de ar. am. vers.* 31. Dixerat hæc: sed & hæc, & multo plura licebat Dicere: regressus non dabat ille circo. *ma potea ben egli dir queste, e molto di più, che non perciò colui gli permettea il ritorno.* ¶ *Licet*, necesse est, oportet, cogor. *Propert. l.* 2. *el.* 13. *v.* 71. Nunc licet in triviis sicca requiescere Luna. *& el.* 8. *v.* 3. Quam mihi si liceat medis pugnare puella. *& vers.* 31. Scribant de te alii, vel sis ignota, licebit. ¶ *Licessit* pro *licuerit* est apud *Plaut. Asin.* 3. 3. 13.

LICET, *benchè*, *sebbene*, κἂν, καίτοι, εἰ καὶ, conjunctio adversativa, quæ significat *etsi*, *quamquam*, *quamvis*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 11. Licet hercule undique omnes in me terrores, periculaque impendeant omnia. *Id.* 3. *de Legib. c.* 10. *ad fin.* Quamvis enumeres multos licet, nullos reperies, &c. *Id. de Amic. c.* 20. Quantumvis licet excellas. *Virg.* 6. *Æn. v.* 400. Licet ingens janitor antro Æternum latrans exsangues terreat umbras. ¶ Eodem modo, ac significatione usurpatur *licebit*. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 14. *v.* 3. Detrahat auctori multum fortuna licebit. *Horat. epod.* 15. *v.* 19. Sis pecore, & multa dives tellure licebit. ¶ Quamquam hujusmodi, quæ Conjunctiones a Grammaticis appellantur, nihil aliud quam Verba sunt, post quæ particula *ut* subauditur: est tamen, ubi vim propriam habent adversantis particulæ, sequente tamen. *Brut. ad Cicer. ep.* 17. a *med.* Licet ergo patrem appellet, tamen illud apparebit, &c. *Cic.* 3. *Attic. ep.* 18. Licet tibi significarint, ut ad me venires, tamen intelligo, &c. ¶ Sequente indicativo, *Ulpian. Dig. lib.* 2. *tit. ult. leg.* 8. *sub fin.* Licet ruinæ, vel incendii subjecta transactio est. *Julian. lib.* 29. *tit.* 7. *leg.* 2. Licet directæ libertates deficiunt, attamen, &c. *Ulpian. lib.* 30. *leg.* 73. Licet Imperator rescripsit, &c. tamen, &c. Adde *Corrip. l.* 1. *v.* 3. *&* 85. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. *post med.* & *Ammian. l.* 25. *c.* 8. (*al.* 51.)

LICHANOS, ἡ, λιχανὸς, unus ex phthongis musicis mobilibus, qui inter stantes, & immotos sunt in tetrachordo dispositi. Est autem duplex, alter a recentioribus Musicis vocatur *G sol re*, alter *D sol re*. Primus est mediarum chordarum, secundus summarum, *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. V. ibi *Bald. in Lexico*.

LICHEN, ênis, m. *serpigine*, *impetigine*, *volatica*, *fuoco volante*, λειχὴν, morbus cutis, præcipue in facie serpens, atque asperitate & pustulis tœdans: Latine mentagra, & impetigo. *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. Non triste mentum, sordidique lichenes. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Foliorum fici usus est in fricando lichene, alopeciis, &c. Adde *lib.* 26. *c.* 2. ¶ Etiam equi, asini, mulæ eo laborent in facie, & super pedum ungulas. *Id. l.* 28. *c.* 21. *ad fin.* Equi lichene vexati. Adde *lib.* 28. *c.* 17. & *lib.* 30. 1. 10. ¶ Est etiam herba in saxosis locis nascens, folio uno ad radicem lato, caule uno parvo, longis foliis dependentibus, quæque inter alia etiam ad lichenas prodest, *fegatello*. *Plin. l.* 26. *c.* 4. *a med.*

LICIA, orum. V. *Licium*.

LICIATUS, a, um. *Augustin. l.* 12. *de Civ. Dei*, *c.* 24. In qua ratione jam quodam modo, ut ita dicam, liciatum esse videtur, quod nondum est, immo quod latet, sed accessu temporis erit. *h. e.* inchoatum, ut tela inchoata dicitur, cum liciis adjuncta sunt stamina, necdum tamen texta subtemine. *Al. leg.* innatum. *Id. l.* 3. *de Gen. ad litter. c.* 14. Quasi præseminata, & quodammodo liciata primordia futurorum animalium. Al. leg. *initiata*.

LICINI BOVES qui sint, V. in *Camurus*.

LICINIANUS, a, um, ad Licinium pertinens, quod est nomen propr. Rom. civis. *Cato R. R.* 2. 6. Oleam Licinianam serere. *h. e.* quam primum bonitatis locum obtinere, tradit *Colum. del arborib. c.* 17. Dicta est autem a quodam Licinio, qui eam vel apprime coluit, vel invexit. *Colum. l.* 2. *R. R.* 2. 3. *a med.* Liciniana illa jugera, quæ plebis tribunus viritim diviserat. *h. e.* C. Licinius Stolo, qui tribunus plebis legem tulit, ne quis plus quingentis jugeribus possideret: & primus post reges exactos septena jugera plebi viritim divisit. Sed idem postea decem millibus æris a M. Popillio Lænate, ipsa sua lege damnatus est, quod mille jugerum agri cum filio possideret, emancipandoque filium fraudem legi fecisset, uti narrant *Liv. l.* 6. *c.* 35. & *lib.* 7. *c.* 16. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *Plin. l.* 18. *c.* 3. *a med. Colum. l.* 1. *c.* 3. *ad fin.* & *Valer. Max. l.* 8. *c.* 6. *n.* 3. ¶ *Liciniani* cognominati sunt filii posterique Catonis Censorii ex Licinia priore ejus conjuge: sicut ex posteriore, filia Salonii, Saloniani, quos inter Uticensis fuit. *Plin. l.* 7. *c.* 14.

LICINIUM, ii, n. *tasta*, linamentum, licium medicamine illitum plagis sanandis. Est *Vegetii l.* 2. *c.* 22. *&* 48. *de re Veterin.*

LICINIUS, a, um, ad Licinium pertinens. Est autem *Licinius* nomen propr. civis R. Licinia gens plebeja perillustris Romæ fuit, & in plures familias abiit, quarum præcipuæ Crassorum, Lucullorum, & Murenarum. ¶ De Licinio Proculo V. *Proculus*. ¶ Licinia olea apud *Colum. l.* 5. *c.* 8. & *l.* 12. *c.* 49. *&* 52. eadem est ac Liciniana. ¶ Licinia lex agraria itidem in voce praeced. explicata est. ¶ Alia fuit de sacerdotibus creandis, lata a Q. Licinio Crasso, sed non perlata, ut sacerdotum cooptatio ab ipsorum collegio ad populum transferretur, ut est apud *Cicer. de Amic. c.* 25. ¶ Sumptuaria, lata a P. Licinio Crasso Divite, qui fuit consul cum Cn. Lentulo circa A. U. DCLVI. certis diebus centenos æris in cœnam impendi permittebat, nuptiis ducenos: ceteris diebus statuebat tricenos: carnis aridæ, & salsamenti certa pondera in singulos dies constituebat: si quidquam esset natum a terra, vite, arbore, promisce & indefinite largiebatur. Ita *Gell. l.* 2. *c.* 24. ¶ Alia fuit de consulatu lata a C. Licinio Stolone trib. pleb. una cum L. Sextio, ut alter consul de plebe crearetur. *Liv. l.* 6. *c.* 35. & *Gell. lib.* 17. *c.* 21. ¶ Alia de sodalitiis apud *Cicer. pro Planc. c.* 15. quæ sanciebatur, ut in causa de sodalitiis (quod erat gravissimum crimen ambitus) accusator ederet reo judices quos vellet, ex quibus vellet tribubus, qui sine rejectione judicarent: ne ab reo pecunia corrumpi possent. ¶ Alia fuit *Licinia Mucia* de peregrinis, quam tulit L. Licinius Crassus orator, cum esset consul cum Q. Mucio Scævola itidem oratore, & jurisconsulto, de regendis in sua civitate sociis. Cum enim summa cupiditate civitatis R. Italici populi tenerentur, & ob id magna pars eorum pro civibus R. se gereret, lata est lex, ut in suæ quisque civitatis jus redigeretur, quæ lex maxima causa fuit belli Italici, quod post triennium exortum est. *Ascon. in fragm. orat. pro C. Cornel.* Quo pertinet illud *Cicer. de clar. Orat. c.* 16. Lysias est Atticus, quoniam certe Athenis est & natus, & mortuus, & functus omni civium munere: quamquam Timæus eum, quasi Licinia & Mucia lege, repetit Syracusas. Adde *pro Balb.* 1. 21. *&* 24. & *lib.* 3. *Offic. c.* 11. ¶ Præterea *Licinia Junia*, cujus auctores fuerunt L. Licinius Murena, & D. Junius Silanus Coss. quæ graviores pœnas statuebat in eos, qui contra Cæciliam Didiam fecissent, quæ lex erat de ferendo trinundino in legibus ferendis. *Cic. in Vatin. c.* 14. *pro Sext. c.* 64. *Phil.* 5. *c.* 3. *lib.* 4. *Attic. ep.* 16. & *lib.* 2. *ep.* 9. ¶ Denique alia fuit de legum latoribus, quæ non modo eum, qui legem tulisset de aliqua potestate, aut procuratione mandanda, sed etiam collegas ejus, cognatos, affines excipiebat, ne eis ea potestas curatiove mandaretur. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 8. & *pro Dom. c.* 20. ¶ *Atria Licinia* apud *Cicer. pro Quint. c.* 3. *&* 6. Romæ fuere auctionaria, ut appellat *Id.* 1. *Agrar. cap.* 3. h. e. in quibus præcones versabantur, & auctiones fiebant: dicta fortasse a L. Licinio Crasso, quem narrat *Plin. lib.* 17. *cap.* 1. & *lib.* 36. *cap.* 3. primum in atrio domus suæ in Palatio, columnas marmoreas habuisse.

LICITATIO, onis, f. *l' offerire all' incanto*, ἀντώνησις, oblatio pretii in auctione, vel in quacumque emptione. Habet enim locum etiam in hereditatibus dividendis, ubi cum partes omnes æqualiter secari non possunt, pecuniæ oblatione æquantur, quæ minoris pretii sunt. *Cic. Verr.* 4. *c.* 53. *a med.* Exquisitis palam pretiis, & licitationibus factis, describebat censores binos in singulas civitates. *Id. in fin. ep.* 55. *l.* 12. *ad Attic.* Cum ea pars, quæ videtur esse minor, licitatione expleri posset. *Sueton. in Ner. c.* 26. Prædam ad licitationem dividere. *a chi più offerisce*. *Id. in Calig. c.* 22. Ambitione & licitatione maxima comparare aliquid. *a gran prezzo*. *Ulpian. Dig. lib.* 10. *tit.* 2. *leg.* 6. Ad licitationem rem deducere, ut qui licitatione vicerit, hic habeat instrumenta hereditaria, non placet. *Marcian. l.* 4. *tit.* 7. *leg. ult.* Ut potentior emptor per licitationem rem accipiat. *Paul. lib.* 10. *tit.* 3. *leg.* 19. Penes quem licitatio remansit. *h. e.* qui plus licitatus superavit.

LICITATOR, oris, m. *che offre prezzo all' incanto*, ἀντωνητὴς, qui licitatur, & pro re emenda, conducendave pretium alio majus offert. *Licitatorem apponere* est subornare aliquem, qui coram emptore majus pretium proponat, ut res pluris vendatur. *Cic.* 3. *Offic. c.* 15. Tollendum est ex rebus contrahendis omne mendacium: non licitatorem venditor; nec qui contra se liceatur, emptor apponet. (Ita enim omnino legendum, auctoribus *Mureto Var. lect. l.* 14. *c.* 3. & *Græv.* atque ita postulante sententia, quæ nulla est, si cum aliis retineas *contra se*.) *Id. Fam.* 7. *ep.* 2. Nunc cum tuum pretium novi, licitatorem potius apponam, quam illud minoris veneat.

LICITE, &

LICITO, *lecitamente*, ἐννόμως, per leges, per jus, eo modo, quo licet. *Marcian. Dig. lib.* 30. *leg.* 111. *ante med.* Si quid alicui licite fuerit relictum. *Solin. c.* 11. (*al.* 16.) Ædem numinis, præterquam nudus vestigia, nullus licito ingreditur.

LICITOR, aris, atus sum, dep. 1. *offerire all' incanto*, ἀντωνέομαι, fre-

frequentativum a *liceor*, ejusdemque fere significationis, atque usus, rarioris tamen. *Plaut. Merc.* 2. 3. 104. Potin' ut ne licitere adversum animi mei sententiam? ¶ Translate *Curt. l.* 4. *c.* 1. Impio bella suscepistis, & cum habeatis arma, licitamini hostium capite. *h. e.* pretium offertis hostium capita offerentibus. ¶ Pro contendere, pugnare, *contendere, contrastare*. *Ennius* apud *Non. c.* 2. *n.* 505. pars Ludicre jactant saxa, inter se licitantur. *Caecil. ibid.* Machaera licitari adversum cum cepisti sciens. *Festus*: Licitati, in mercando, sive pugnando contendentes.

LICITUS, *a*, *um*, *lecito*, *permesso*, *concesso*, θεμιτός, qui licet, legi consentaneus. *Virg.* 8. *Æn. v.* 467. Congressi jungunt dextras, mediisque residunt Ædibus, & licito tandem sermone fruuntur. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 37. Per licita atque illicita fœdatus. *Petron. in fragm. pag.* 683. *Burm.* Licitus torus. *Stat.* 11. *Theb. v.* 213. Licitæ acies. *Ulpian. Dig. lib.* 37. *tit.* 14. *leg.* 2. Licita negotiatio. *Id. lib.* 50. *tit.* 14. *leg.* 3. Liciti contractus. *Tacit.* 3. *Ann.* 1. 24. Idque jure licitum.

LICIUM, ii, *n. liccio*, μίτος, filum lanæ contortum. De etymo res est valde incerta. Sunt autem *licia*, quibus textores induunt, atque implicant stamina, & jugo adnectunt: eaque cum tela pertexta sit, recidunt. Itaque vel unico filo, vel etiam pluribus constare possunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 285 licia telæ addere. *h. e.* texturam incipere. *Plin. l.* 11. *c.* 24. *de araneo*. Derelicta lasso prætendi summa parte arbitrere licia. *Id. l.* 8. *c.* 48. *a med.* Pluribus vero liciis texere, quæ polymita appellant, Alexandria instituit. *h. e.* in plures ordines, quam duos, diviso stamine: qui ordines plura licia postulant, quibus jugo adnectantur. ¶ Item ipsa stamina, quibus tela texitur. *Auson. epigr.* 38. Licia qui texunt & carmina, carmina Musis, Licia contribuunt, casta Minerva, tibi. *Id. epist.* 23 *v.* 14. per licia texta querelas Edidit, & tacitis mandavit crimina telis. De Philomela loquitur. ¶ Sic etiam appellatur quodcumque filum, seu stamen, *filo*, *cordicella*, *spago*. *Ovid. Fast.* 3. *v.* 267. Licia dependent longas velantia sepes: Et posita est meritæ multa tabella deæ. *h. e.* funiculi, quibus vota pendent. Sic *Plin. l.* 23. *c.* 7. *ante med.* Cinerem fici cum aluta illigatum licio e collo suspendere. *Auson. Edyll.* 6. *v.* 32. Licia fert glomerata manu deserta Ariadne. *un gomitolo di filo*. *Petron. in Satyr. c.* 135. Ut solvit licio pannum, partem leguminis super mensam effudit. *Tiro* apud *Gell. l.* 12. *c.* 3. Licio transverso, qui magistratibus præministrabant, cincti erant. ¶ Per lancem & licium furta concipere, quid sit, V. in *Lanx*. ¶ Habet sæpe usum in incantamentis. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 73. Terna tibi hæc primum triplici diversa colore Licia circumdo. Ubi *Servius*: bene utitur liciis, quæ ita stamen implicant, ut hæc adolescentis mentem implicare contendit. *Petron. in Satyr. c.* 131. De sinu licium protulit, varii coloris filis intortum, cervicemque vinxit meam. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 575. Tum cantata ligat cum fusco licia rhombo. *Id.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 8. Scit bene, quid gramen, quid torto concita rhombo Licia, quid valeat virus amantis equæ. *Plin. l.* 28. *c.* 4. *a med.* Licium telæ detractum alligantes ovenis, septenisque nodis: ad singulos nominantes viduam aliquam. V. *Rhombus*, & *Sacramentum*.

LICTOR, oris, *m. littore*, *sbirro*, *sergente*, ῥαβδοῦχος, servus publicus consulum, aliorumque magistratuum, qui fascem virgarum cum securi ferens præcedit. *Valgius Rufus* apud *Gell. l.* 12. *c.* 3. *Non. c.* 1. *n.* 257. & *Festus* dicunt *a ligando*, quod cum magistratus populi R. virgis quempiam verberari jussissent, crura ejus, & manus ligari a viatore solita sint: isque, qui ex collegio viatorum officium ligandi haberet, *lictor* sit appellatus: unde *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 4. & *Liv. l.* 1. *c.* 26. I lictor, colliga manus. & *Liv. l.* 8. *c.* 7. I lictor, deliga ad palum. *Tiro Tullius* apud *Gell. ibid. a licio* dictum scripsit. licio enim transverso, qui magistratibus præministrabant, cincti erant. ¶ *Lictores* usque ad bellum Punicum secundum a plebe Romana fuere, teste *Liv. l.* 2. *cap.* 55. temporibus vero *Taciti* etiam e libertino genere, ut est *lib.* 13. *Ann. c.* 27. quamquam post secundum bellum Punicum a Bruttiis sumpti sunt, qui in provincia magistratibus apparerent. V. *Bruttianus*. ¶ Instituti sunt a Romulo, qui eos ab Etruscis accepit, & numero duodecim sibi præire jussit, ut *Liv.* narrat *c.* 8. *l.* 1. quem numerum retinuerunt deinceps tum reges reliqui, tum singuli consules, decemviri, interreges, tribunique militum consulari potestate, tum domi, tum militiæ: excepto Dictatore, qui viginti quatuor habuit, & magistro equitum, qui sex. Quæ omnia testem habent *Liv. l.* 3. *c.* 36. *l.* 4. *c.* 50. *l.* 9. *c.* 5. & 21. *l.* 10. *c.* 25. *l.* 27. *c.* 27. & alibi: item ex *Dione l.* 42. *Lips. l.* 2. *elector. c.* 23. Prætores in urbe duos lictores habuerunt, ut est apud *Cicer.* 2. *Agrar. c.* 34. & *Censorin. de die natal. c. ult.* extra urbem cum imperio, sex, ut colligitur ex *Cic. pro leg. Manil. c.* 22. quot & proconsulibus permittebantur, teste *Ulpian. Dig. lib.* 1. *tit.* 16. *leg.* 14. At Tribunis pleb. Ædilibus, & Quæstoribus in Urbe nulli fuerunt, ut *Varr.* docet apud *Gell. l.* 13. *c.* 12. extra Urbem tamen Quæstores cum lictoribus legimus apud *Cic. Verr.* 4. *c.* 4. & *pro Planc. c.* 41. itemque apud *Liv. l.* 4. *c.* 50. ubi, absente tribuno militum consulari potestate, Quæstor ejus lictorem ad vociferantem militem mittit. Similiter legati imperium exercentes in provinciis lictoribus usi sunt, eadem de causa, qua proconsules, ut patet ex *Cicer. l.* 12. *Fam. ep. ult. Tacit.* 3. *Hist. c.* 22. & *Spartian. in Severo*, *c.* 2. Postremo duumviris coloniæ deducendæ lictores binos apparuisse, colligi videtur ex *Cicer. Agrar.* 2. *c.* 34. non tamen cum fascibus, sed cum bacillis. ¶ Ex his patet, lictoribus usos eos magistratus, qui potestatem & imperium simul habebant, caruisse, qui sola potestate præditi erant. Quamquam & aliis aliquando tributi sunt honoris, aut præsidii causa, ut Vestali in publicum prodeunti, unus, ex lege Triumvirorum Augusti, Antonii, & Lepidi, teste *Dione l.* 47. apud *Lips. loc. cit.* & Senatoribus liberæ legationes obeuntibus. quos binos lictores habuisse, docet *Manut. in not. ad orat. pro Quint. c.* 2. & publicanis, exigendorum vectigalium causa: quod scribit *Hotomann. in orat. de Provinc. consul. c.* 5. item dominis funerum, præsertim quæ solemniori apparatu celebrabantur, arcendæ turbæ causa: quod legitur apud *Cicer. l.* 2. *de Legib. c.* 24. *sub fin.* (V. *Designator*.) item magistris vicorum certis diebus, ex instituto Augusti; quod ex *Dione* probat *Lipsius loc. cit.* denique aliquot matribus Imperatorum: quod habetur apud *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 14. & *lib.* 13. *c.* 2. ¶ Lictorum munus fuit præire in publico Magistratui cum fascibus, submovere turbam, prehendere homines, eosque virgis, aut securi cædere. Præibant autem non bini, sed singuli: unde *primus lictor* qui omnibus antecedebat, primusque submovebat: *proximus*, qui ibat post ceteros, & prope ipsum Magistratum, atque adeo quasi caput erat inter lictores. *Liv. l.* 24. *c.* 44. *in fin. Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 2. *c.* 2. & *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *n.* 4. Pater filio legatus in castra venit. Cum obviam filius progrederetur, lictoresque verecundia majestatis ejus taciti anteirent, præter undecim fasces equo prævectus senex, ut consul, animadvertere proximum lictorem jussit, & is, ut descenderet ex equo, inclamavit, tum demum desiliens, &c. *Val. Max. ibid.* Maxima diligentia majores hunc honorem retinuerunt, ne quis se inter consulem, & proximum lictorem, quamvis officii causa una progrederetur, interponeret. Filio dumtaxat, & ei puero, ante patrem consulem ambulandi jus erat. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 7. Apud quem primus lictor quievit, tacuit accensus, quoties quisque voluit, dixit, & quam voluit diu. ¶ Lictoria insignia fuere fasces cum securibus, ut dictum est: quibus addit *Lips. loc. jam cit.* virgam ad submovendum, & ad pulsandas fores: idque pluribus probare nititur. V. *Liv. l.* 6. *c.* 34. ¶ *Lictor Flaminius* dictus est, qui Flamini Diali sacrorum causa præsto erat, ut docet *Fest.* sed hic sine fascibus fuisse videtur, cum Flamini Diali nullum esset imperium: quod idem dicendum de *Lictoribus Curiatis* numero triginta, quorum mentio est apud *Gell. l.* 15. *c.* 27. & *Cic.* 2. *Agrar. c.* 12. quorum munus erat Curias suas calare ad comitia. ¶ Translate *Plin. l.* 9. *c.* 35. *circa med.* Lictorem feminæ in publico unionem esse dictitant. *h. e.* propter unionem decedi, assurgi feminis, & reverentiam conciliari.

LICTORIUS, *a*, *um*, ῥαβδουχικός, ad lictorem pertinens. *Plin. l.* 7. *c.* 30. Fasces lictorios januæ summisit, cui se Oriens Occidensque summiserat. *Harduin.* ex MSS. leg. *litterarum janua*. Sed *lictorius* habetur etiam in vet. Inscript. apud *Gruter. pag.* 632. *n.* 2.

LIEN, enis, & Lienis, is, *m. milza*, σπλήν, viscus est in humano corpore, Græco nomine *splen*, quod Vide. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 80. *Hard.* Ventriculo adnectitur lien in sinistra parte adversus jecur, cum quo locum aliquando permutat, sed prodigiose. *Cato R. R. c.* 157. Lienes turgent. *Cels. l.* 4. *c.* 9. At lienis, ubi affectus est, intumescit. & *ibid. a med.* Lienis bubulus utiliter esui datur. Adde *lib.* 5. *c.* 25. *sect.* 3. ¶ Cursu lien intumescere solet, & dolorem afferre. *Plaut. Merc.* 1. 2. 14. Genua hunc cursorem deserunt: seditionem facit lien, occupat præcordia. *Plin. l.* 26. *c.* 13. Equisetum lienes cursorum exstinguit. & *cap.* 8. *a med.* Argemonia lienem consumere dicitur. *Id. l.* 23. *c.* 1. *ante med.* Lienem minuit bryonia. *Cels. l.* 4. *c.* 9. Aqua a ferrario fabro lienem coercet. & *ibid.* Eruca, & nasturtium lienem extenuant. ¶ Fiscum *lienem* appellabat Trajanus, apud *Aurel. Vict. in Epist.* 1. 42. *extr.* quia sicut, crescente liene, reliqui artus tabescunt, sic, aucto fisco improbis exactionibus, civium paupertas augetur. ¶ *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 646. inale docet, *Lien* esse neutrius generis.

LIENICUS, *a*, *um*, lienosus. Tribuitur *Plinio l.* 29. *c.* 3. sed *Harduin.* correxit *liensericus*, h. e. levitate intestinorum laborans. V. *Lienteria*.

LIENOSUS, *a*, *um*, σπληνιτικός, σπληνώδης, qui liene turgente laborat. *Plin. l.* 7. *c.* 2. *ante med.* Sicut Pyrrho regi pollex in dextro pede, cujus tactu lienosis medebatur. *Plaut. Cas.* 2. 6. 62. Cor lienosum, opinor, habeo: jamdudum salit, de labore pectus tundit. *h. e.* ad instar lienis intumescit, ac laborat.

LIENTERIA, æ, *f. lubrichezza*, λειεντερία, levitas intestinorum, de qua V. in *Lævitas*: a λεῖος, levis, & ἔντερα, intestina. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Græce usurpat.

LIENTERICUS, *a*, *um*, λειεντερικός. V. *Lienicus*.

LIGAMEN, inis, *n.* &

LIGAMENTUM, ti, *n. legame*, *legamento*, *legaccio*, δεσμός, ligatura, vinculum. *Propert. l.* 2. *el.* 22. *v.* 15. cum Sidoniæ nocturna ligamina mitræ Solverit. *Ovid.* 14. *Met. v.* 230. dempsisse ligamina ventis. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *post med.* Possit etiam salix decisa expurgari, & ad vitium ligamina præparari. ¶ De fasciis, quibus obligantur vulnera, *Colum. l.* 6. *c.* 6. *a med.* Sanguis cohibetur papyri ligamine. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 54. Vulneribus ligamenta, quibusque sistitur sanguis, parare. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *post med.* Fasciæ, & focalia, & aurium ligamenta sola excusare potest valetudo.

LIGARIANUS, *a*, *um*, adject. ad Ligarium civem R. pertinens, ut Ligariana oratio, qua Cicero Ligarium nobilem Romanum defendit apud Cæsarem, quod in civili bello a Pompeio stetisset. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 19. Ligarianam præclare auctoritas tua commendavit.

LIGATIO, onis, *f. legamento*, δέσις, actus ligandi, ligamentum. *Scribon. Larg. compos.* 255. Malagma facit ad omnem tensionem, & contractionem nervorum, & ligationem.

LIGATURA, æ, *f.* ligamen, *legatura*, *vetticciuolo*. *Pallad. l.* 2. *tit.* 6. *a med.* Ligatura in vitibus locum debet mutare, ne unum semper assiduitas cæderet vinculorum. ¶ De amuleto ad collum suspenso, aliive cui membro corporis alligato ad depellendum morbum,

Augu-

Augustin. tract. 7. in Joann. ante med. Qui seducunt per ligaturas, per præcantationes, &c.

LIGATUS, a, um, *legato*, vinculo obstrictus, illigatus, vinctus, δεμένος. *Catull. carm. 2. extr.* Quod zonam solvit diu ligatam. *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* Vineæ palatæ, & ligatæ. *Plin. l. 18. c. 28.* Cornu, propter oleum, ad crus ligato fœnisex incedebat. *Id. lib. 9. c. 33.* Brevi nodo ligatus. *Tibull. lib. 1. el. 7. v. 73.* vitta ligatos Impediat crines. *Tacit. de Germ. c. 39.* Ligatus vinculo. *Lucan. l. 8. v. 62.* Fonte ligatos litoribus. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 49.* Vidimus in glacie pisces hærere ligatos. *Id. 3. Metam. v. 575.* manus post terga ligatæ. *Sueton. in Ner. c. 52.* Ligato circum collum sudario. *Plin. l. 17. c. 15.* Ligatum insitum, intritaque illitum operire terra. *Senec. in Med. v. 742.* Tartari ripis ligati specus. *h. e.* cincti, circumdati. *Petron. in Satyr. cap. 123.* turmæ nimbus fregere ligatos. *h. e.* glaciem.

LIGEA, æ, f. Λιγεία, Nympha, filia Nerei & Doridis: a λιγύς, stridulus, sonorus, nempe a cantus suavitate. *Virg. 4. Georg. v. 336.* Drymoque, Xanthoque, Ligeaque, Phyllodoceque.

LIGELLUM, li, n. *casetta*, καλύβη, οἰκίσκος, breve domicilium, tuguriolum. *Plaut. Aulul. 2. 4. 22.* Divum atque hominum clamat continuo fidem, de suo ligello fumus si qua exit foras. Ita *Non. c. 2. n. 504.* sed alii multo rectius legunt *tigillo*. Al. *ligello*. h. e parvo ligno.

LIGER, is, m. *Loira*, flumen nobile Galliæ Celticæ, quod in Aeccnorum finibus oritur, aliquot deinceps fluviis auctus in Oceanum Aquitanicum influit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 55.* Quod Liger ex nivibus creverat. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 12.* Carnuti & flavi cærula lympha Liger. *Sidon. carm. 5. v. 209.* Ligerimque bipenni Excisum per frusta bibit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 59.* Cæsar Ligere interclusus. *& lib. 3. c. 9.* Naves ædificari in flumine Ligeri jubet. *& lib. 7. c. 5.* Cum ad flumen Ligerim venissent.

LIGERICUS, a, um, ad Ligerim pertinens. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 472. n. 1.* L. Touricio patrono nautarum Araricorum, & Ligericorum.

LIGNARIUS, a, um, ad lignum pertinens, ξυλικός. *Capitol. in Pertin. c. 1.* Lignario negotiatio. *mercanzia di legname*. *Pallad. l. 1. cit. 6.* Lignarius faber. *legnajuolo*, ξυλουργός. Hinc locus Romæ extra portam Trigeminam apud *Liv. in fin. c. 41. l. 35.* inter lignarios dictus. *Scribon. Larg. compos. 142.* Cornu cervinum limatum lima lignaria.

LIGNATIO, onis, f. ξυλεία, lignorum desectio, vel deportatio. *Vitruv. l. 5. c. 9. ad fin.* Lignatio maxime necessaria est ad cibum excoquendum. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 38.* Qui lignationis, munitionisque causa in silvas discessissent. ¶ Sumitur etiam pro loco, unde ligna accipi possunt. *Colum. l. 1. c. 5.* Sit autem vel intra villam, vel extrinsecus inductus fons perennis, lignatio, pabulumque vicinum.

LIGNATOR, oris, m. *soldato che va a far legna*, ξυλεύς, ξυλευτής, miles, qui lignatum vadit. *Liv. lib. 10. cap. 25.* Paucis citra millibus lignatores ei cum præsidio occurrunt. Adde *Cæs. lib. 5. B. Gall. c. 26.*

LIGNEOLUS, a, um, *di legno*, dimin. a ligneus. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 7.* Hanc scripsi ante lucem ad lychnuchum ligneolum. *Lucil.* apud *Priscian. in fin. l. 3.* Scutam ligneolam cerebro infixit. *Apul. de Mundo.* Qui in ligneolis hominum figuris gestus movent. *burattini, fantocci*.

LIGNEUS, a, um, *di legno*, ξύλινος, qui est e ligno. *Cic. l. 1. de Invent. c. 57.* Lignea materia. *Id. 5. Tuscul. c. 20.* Ligneus ponticulus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 9.* Ligneæ turres. *Sallust. in Jug. c. 78.* Lignea vasa. *Ovid. 10. Metam. v. 694.* Lignea simulacra. *Tibull. l. 1. el. 11. v. 10.* Stabat in exigua ligneus æde deus. *Plin. l. 15. c. 8.* Lignea supellex. *Id. l. 34. c. 11. a med.* Ligneæ piscinæ. *Plaut. Pœn. 5. 6. 28.* Lignea custodia. *h. e.* lignei compedes. V. *Codex*. Joculariter *Id. Pseud. 1. 1. 45.* Lignea salus. *h. e.* quæ per tabellas alicui dicitur. ¶ Item lignosus. *Plin. l. 15. c. 22.* Ligneum putamen. *Id. l. 16. c. 26.* Ligneum semen. ¶ Eleganter dicitur de membris corporis exsuccis, duris, aridis. *Lucret. l. 4. v. 1154.* nervosa, & lignea, Dorcas. *Catull. carm. 23. ad Fur. vers. 6.* Lignea conjux.

LIGNICIDA, æ, qui ligna cædit. Affertur a *Varr. l. 7. de L. L.* & simul damnatur. Qui lapides (inquit *cap. 33.*) cædunt lapicidas: qui ligna lignicidas non dici.

LIGNOR, aris, atus sum, dep. 1. *far legna*, ξυλίζομαι, verbum est castrense, sicut *aquor*, *pabulor*, *frumentor*, & similia, & significat ad capienda ligna ire, ligna colligere & congerere. *Liv. l. 10. c. 25.* Respondentibusque, lignatum se ire. *Auct. de B. Hispan. c. 27.* Dum lignantur, interfecti sunt. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 15.* Neque lignandi, neque aquandi potestas fiebat.

LIGNOSUS, a, um, *legnoso*, ξυλώδης, ligni similis, ligneam duritiem habens. *Plin. l. 24. c. 9. a med.* Lignosus fructus. *Id. lib. 25. cap. 6.* caules. *Id. l. 13. c. 19.* nucleus. *Id. l. 28. c. 17. ad fin.* Lignosum glutinum. *& lib. 29. c. 5. a med.* Lignosiora sunt reliqua.

LIGNUM, i, n. *legno*, ξύλον, pars, & veluti caro arborum sub cortice: item tota arborum materia, operi, aut igni apta. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* ducit a *legendo*, quod ligna caduca, inquit, legebantur in agro, quibus in foco uterentur. Alii a *ligando*, alii a λιγνύς, fumus. *Cato R. R. c. 130.* Ligna neque fumosa erunt, & ardebunt bene. *Cic. 3. Verr. c. 27.* Ligna & sarmenta circumdare, ignem subjicere. *Horat. l. 1. od. 9. v. 5.* Ligna super foco large reponens. *Plin. l. 15. c. 3.* vocat *lignum* olivæ nucleum. *& lib. 13. c. 4.* semen in pomo palmæ. *& lib. 15. c. 28.* nucleum in olivis, cerasis, persicis, prunis. *& ibid.* corticem, seu putamen nucum: item corticem siliquarum prædulcium, quas nos appellamus *carobe*. Denique *l. 17. c. 21. ad fin.* vinacea uvarum. ¶ *In silvam ligna ferre* proverb. apud *Horat. l. 1. ser. 10. v. 34.* est quod Itali dicunt, *porter acqua al mare*, & *porter il cavolo a Legnaja*, Græci γλαῦκ' ἐς Ἀθήνας. V. *Noctua*. ¶ Aliquando ligni nomine intelligitur quidquid comburendi causa paratum est: & sic distinguitur a *materia*, quæ significat ligna ad ædificandum & fulciendum apta. Ita *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 53.* Unde *Labeo* apud *eund. lib. 7. cit. 1. leg. 12.* Nec materia eum pro ligno usurum, si habet unde utatur ligno. (Ubi notandus usus singularis numeri. nam hoc sensu fere in plurali effertur. Sic *Cato* apud *Charis. l. 1. pag. 55. Putsch.* Vehes ligni. *un carro di legna*.) *Plin. l. 10. ep. 50.* Per lacum ligna, materiæ modico labore devehuntur. ¶ Inter vitia mensarum *lignum* dicitur materia farda, & indigesta simplicitas, aut platani foliorum modo digesta. *Plin. l. 13. c. 15. a med.* ¶ Per synecdochen ponitur pro tabella, in qua scribitur. *Juvenal. sat. 11. v. 41.* Vana supervacui dicens chirographa ligni.

LIGO, onis, m. *marra*, *marrone*, *zappa*, δίκελλα, σκαπάνη, instrumentum rusticum lato ferro, herbis ac radicibus evellendis, purgandoque agro, & terræ fodiendæ aptum. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 8. v. 59.* longis purgare ligonibus arva. *Horat. epod. 5. v. 30.* Ligonibus duris humum exhaurire. & ligonibus versare glebas, *Id. l. 3. od. 6. v. 38.* Rursus *Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 31.* Cum bene jactati pulsarant arva ligones. *Martial. l. 4. epigr. 64. ad fin.* Centeno ligone domare arva. *Stat. 3. Theb. v. 589.* incurvi ligones. *Juvenal. sat. 7. v. 33.* ætas Et pelagi patiens, & cassidis, atque ligonis. *h. e.* agriculturæ. metonymia. *Colum. l. 10. v. 88.* cum glebis vivacem cæspitis herbam Contundat marræ, vel fracti dente ligonis. *Fractum* dicit, quia inflexum & curvum ferrum habet, præsertim qua parte in dentes deducitur. Sic *infracti remi*, *infracti radii*, apud *Cicer.* & *Plin.*

LIGO, as, avi, atum, a. 1. *legare*, δέω, vincio, colligo, jungo, constringo. Volunt esse a λυγίζω, quod idem significat. *Phædr. l. 5. fab. 7. v. 36.* Fascia ligare crus. *& l. 4. fab. 5. v. 5.* capitibus cornua suis ligarant. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 13.* dum mula ligatur. *Gell. l. 12. c. 3.* Ligare, & vincire crura, & manus. *Plin. l. 36. c. 27.* Igne cremato lapide, cæmenta in tectis ligantur. *Valer. Flacc. l. 4. v. 94.* Balteus loricam ligat. *cinge*. *Ovid. 2. Metam. v. 375.* digitosque ligat junctura. *& lib. 6. v. 134.* laqueo ligare guttura. *stringere*. & *lib. 7. v. 849.* Ligare vulnera veste. *fasciare*. *Senec. in Thyest. v. 686.* caput vitta. *& in Hippol. v. 1003.* equorum ora frenis. *& vers. 1087.* nodos sequaces. *Seren. Sammon. cap. 63.* Aut cineres alni taedo cum melle ligentur. *s' incorporino*. ¶ Translate *Senec. in Oedip. v. 455.* Vivaces hederas ramus tenet: Summa ligat vitis carchesia. *Ovid. 1. Metam. v. 25.* Dissociata locis concordi pace ligavit. *& lib. 9. v. 548.* quæ cum tibi sit junctissima, junctior esse Expetit, & vinclo tecum propiore ligari. *Quintil. l. 5. c. ult. a med.* Quæ (*araneata*) apprehensa Græci magis in catenas ligant, & inexplicabili serie connectunt. *h. e.* ita jungunt, ut quasi catenam faciant. *Propert. l. 3. el. 4. v. 80.* Ligare pacta. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 74. de flumine.* Et ripae habitare nescientem Recti legibus alvei ligasti. *Senec. in Herc. Oet. v. 452.* artibus magicis fere Conjugia nuptæ precibus admixtis ligant. *h. e.* conjugum amorem jungunt, firmantque.

LIGULA, *seu* Lingula, æ, f. *linguetta*, γλωττίδιον, γλωσσίς, parva lingua, diminut. a *lingua*. In veteribus libris promiscue reperitur *ligula*, & *lingula*. Sed *Martial. l. 14. epigr. 120.* *lingula* indoctorum Grammaticorum appellationem facit. Nempe ad originem vocis respexere, non cogitantes, uti ab *offa* est *ofella*, a *mamma mamilla*, a *curru curulis*, prima correpta, sic a *lingua* dici potuisse *ligula*, p. c. prout Senatores, & Equites loquebantur. Verba *Martialis* sunt: Quamvis me ligulam dicant equitesque patresque, Dicor ab indoctis lingula Grammaticis. ¶ Translate ita dicebatur pars in calceis linguæ exsertæ instar fastigiata, *Fest.* Sed *Juvenalis* vetus interpres ligulas in calceis ait esse ansas calceorum, neque hanc notionem a *lingua* similitudine fluxisse, ut diximus ex *Festo*, sed a *ligando*. *Juvenal. sat. 5. v. 20.* propter quod rumpere somnum Debeat, & ligulas dimittere, &c. *Martial. l. 2. epigr. 29.* Non extremo sedet lunata lingula planta. Ubi *lingula* scripsit, etsi in Grammaticis id alibi damnat. ¶ Præterea ita in tibiis vocabant, a similitudine linguæ infra dentes coercitæ, quod γλωττίς a Græcis, simili Metaphora, dicitur. *Fest.* & *Plin. l. 16. c. 36.* ¶ Item instrumentum est cavum, & oblongum, quale est, quo aromatarii educunt unguentum a vase: quia habet figuram linguæ ad palatum retractæ, atque ita cavæ, *spatoletta*. *Plin. l. 21. c. 14. a med.* Inde ligulis eligunt florem. ¶ Item instrumentum ad purgandam e vase spumam. *Colum. l. 9. c. 5. sub fin.* Isque sæpius ligula est purgandus. ¶ Item genus mensuræ, quarta pars cyathi. *Plin. l. 20. c. 5. circa med.* Item opisthotonicis, & jecinorum vitiis, & torminibus, & stranguriæ, duarum, aut trium ligularum mensura. ¶ Idem creditur, ac cochleare. Sed tamen ab eo distinguitur, saltem ut pars a parte. *Martial. l. 8. epigr. 33.* ligulam cum mittere possis, Mittere cum possis vel cochleare mihi. V. *Cochlear*. ¶ Ad hæc ligula est gladiolus oblongus in speciem linguæ factus. *Varr. l. 6. de L. L. c. 6. Gell. l. 10. c. 25.* ubi *Nævius in Hesione*. Sine, mihi morem gerere videar, haud lingua, verum lingula. ¶ Similitudo quoque linguæ nomen in Architectura dedit lingulis vectium, quæ & *linguæ* dicuntur. *Vitruv. l. 10. c. 8.* Si sub onus vectis lingula subjecta fuerit. ¶ Item extremitatibus paxillorum, quæ transversis foraminis perticis inducuntur. *Colum. l. 8. c. 11. ante med.* In solo figuntur breves paxilli, eorumque partes summas lingulae edolatas habent, quæ transversis foraminis perticis inducuntur. ¶ Item tubu-

tubulorum, quibus aquæ ducitur, in modum linguæ conformatis, ut alter in alterum convenire possit: quos lingulatos idcirco appellat Vitruv. l. 8. c. 7. ¶ Item ossiculis loliginum instar calcelli, aut scalpelli. Apul. in Apolog. Cancrorum furcas, echinorum caliculos, loliginum ligulas. ¶ Est etiam convicium in hominem nullius pretii: ductum a ligulis calceorum. Plaut. Pœn. 5. 5. 30. Ligula, i in malam crucem.

LIGUR, & Ligus, ŭris, m. & f. Λίγυς, qui est e Liguria. Cic. pro Sext. c. 31. Intercessit Ligus iste nescio qui. Virg. 11. Æn. v. 715. Vane Ligus. Lucan. l. 1. v. 442. tonse Ligur. Pers. sat. 6. v. 6. mihi nunc Ligus ora Intepet. Tacit. 2. Hist. c. 13. Femina Ligus. Sallust. in fragm. apud Priscian. l. 6. pag. 715. Putsch. Ligus mulier. Virg. 2. Georg. v. 168. Assuetumque malo Ligurem. Id. 10. Æn. v. 185. Ligurum fortissime. ¶ Ligures, um, sunt Liguriæ populi, olim admodum bellicosi. Plin. l. 3. c. 5. & Liv. sæpe, & Flor. l. 2. c. 3.

LIGURIA, æ, f. Liguria, regio Italiæ Alpibus maritimis, Apennino, Etruria, & Ligustico mari circumscripta: cujus magna pars nunc est il Genovesato. Plin. l. 3. c. 5. Flor. l. 2. c. 3.

LIGURINUS, a, um, Ligusticus. Grat. in Cyneg. v. 510. Garganumque trucem aut Ligurinas desuper Alpes.

LIGURIO, & Ligurrio, is, ivi, & ii, itum, n. 4. leccare, mangiare delicatamente, λιχνεύω, lingo, leviter degusto, libo. Volunt quidam esse a ligo pro lingo. Fere simplici r scribitur. Manut. tamen & P. Victor duplicem præferunt ex veterib. libris. Utraque scriptio proba. Terent. Eun. 5. 4. 12. Meretrices dum foris sunt, nihil videtur mundius: Quæ cum amatore cum cœnant, liguriunt, &c. Quam inhonestæ solæ sint domi, atque avidæ cibi, &c. Ubi Donat. Ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ, quod secundum Græcos suave intelligitur: ligurire dicitur, qui eleganter, & more senum multa fastidio suaviora quæque degustat. Varr. l. 3. R. R. c. 16. ante med. de apib. Itaque his unctus qui accessit, pungunt, non, ut muscæ, ligurriunt. Horat. l. 1. sat. 3. v. 80. Si quis eum servum, patinam qui tollere jussus, Semesos pisces, tepidumque ligurrierit jus, In cruce suffigat. & lib. 2. sat. 4. v. 79. puer unctis Tractavit manibus calicem, dum furta ligurrit. Plaut. Capt. 1. 1. 14. Parasiti, rebus prolatis, latent, dum ruri rurant homines, quos ligurriant. h. e. quorum cibos lingant, quorum invitatu cœnent. ¶ Sunt, qui in locis Horatii allatis ligurire exponunt devorare, avide intemperanterque comedere: quasi quis ita vescatur, ut & reliquias lingat in patina. V. Ligurritio, & Ligurritor. ¶ Translate Cic. 5. Verr. c. 76. Non reperietis hominem timide, nec leviter hæc improbissima lucra ligurrientem: devorare omnem pecuniam publicam non dubitavit. Id. 11. Fam. ep. 21. sub fin. Cum quidam de collegis nostris agrariam curationem ligurrirent, disturbavi rem. h. e. appeterent, inhiarent, velut si quis cibi cupidus patinas lambat. ¶ Habet interim obscenum sensum, ut apud Cicer. pro Dom. c. 18. & Sueton. in Tiber. c. 45. extr. & λείχειν, & λειχάζειν apud Græcos, & Martial. l. 11. epigr. 59.

LIGURITIO, & Ligurritio, onis, f. il mangiare con golosità, e voracità, λιχνεία, actus liguriendi. Cic. Tuscul. 4. c. 11. Ægrotationi talia quædam subjecta sunt, avaritia, ambitio, mulierositas, pervicacia, liguritio, vinolentia, cupedia.

LIGURITOR, & Ligurritor, oris, m. goloso, avido, vorace, λίχνος, delicatioris cibi avidus, cupide comedens, vorax. Macrob. sub fin. c. 12. l. 2. Saturn. de lupo pisce. Lucilius ostendit, scire se hunc piscem egregii saporis, qui inter duos pontes captus esset: eumque, quasi liguritorem, catillonem appellat. ¶ Obscenum sensum habet apud Auson. epigr. 128.

LIGUS. V. Ligur.

LIGUSCUS. V. in voce sequenti.

LIGUSTICUS, a, um, Λιγυστικός, ad Liguriam pertinens. Plin. l. 3. c. 6. In Ligustico mari est Corsica. & cap. 5. ante med. Portus Herculis Monœci, Ligustica ora. Juvenal. sat. 3. v. 257. Nam si procubuit, qui saxa Ligustica portat, Axis, &c. Varr. l. 1. R. R. c. 18. a med. Ligusticus ager. Id. l. 3. c. 9. a med. Ligustici montes. Adde lib. 2. c. 5. quibus locis al. ex MSS. leg. Liguscus. nam ut ab Etruria Etruscus, sic a Liguria Liguscus fieri, ut ait Scalig. ¶ Ligusticum, i, n. herba est (alio nomine siler montanum) in Liguriæ montibus frequens: seritur ubique: suavius sativum, sed sine viribus. Panacem aliqui vocant: Crateuas apud Græcos cunilam bubulam eo nomine appellat: cæteri vero conyzam, id est cunilaginem. Stomacho utile est: item convulsionibus, & inflationibus. Hæc Plin. l. 19. c. 8. a med. & lib. 20. c. 15. extr. Meminit & Colum. sub fin. l. 12. ¶ Habet in condimentis usum piperis, memoraturque ab Apic. l. 1. c. 29. & lib. 4. c. 5. ¶ Apud Veget. l. de re Veterin. 3. c. 52. appellatur Libysticum, vel Levisticum.

LIGUSTINUS, a, um, Ligusticus, Ligurinus. Liv. l. 42. c. 4. Ligustinus ager. Id. l. 34. c. 8. Ligustini montes. Id. l. 31. c. 10. Ligustini populi. (Hos Ligustinos absolute vocat Plin. l. 10. c. 24.) Id. l. 44. c. 35. ad fin. Cominus stabilior & tutior, aut parma, aut scuto Ligustino, Romanus erat.

LIGUSTIS, idis, f. Λιγυστίς, Ligustica. Sidon. l. 9. ep. 15. in carm. ad fin. Humo, atque gente cretus in Ligustide.

LIGUSTRUM, tri, n. frutex, seu arbor est, de qua ne sibi quidem Plin. constare ait, quæ sit. Scribit enim tum l. 12. c. 24. tum l. 24. c. 10. credi a quibusdam eandem esse cum cypro, quæ Orientis planta est. Ipse tamen nihil affirmat. Solum lib. 16. c. 18. ad fin. inter eas recenset, quæ non nisi in aquosis locis proveniunt: additque, esse tesseris utilissimam. ¶ Alius est frutex, alio nomine oleastellus, quia folio est oleæ simili, & a nostris corrupte dicitur ranostrello, adeo passim nascens, ut dare ligustra colono apud Martial. l. 9. epigr. 27. eo sensu dicatur, quo noctuas mittere Athenas. Florem gignit album. Virg. Ecl. 2. v. 18. Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur. Ubi Serv. Ligustrum flos est candidus, sed vilissimus. Sic Ovid. 13. Metam. v. 789. Candidior nivei folio Galatea ligustri. Martial. l. 1. epigr. 116. Toto candidior puella cycno, Argento, nive, lilio, ligustro. & lib. 9. ep. 27. cana ligustra. Claudian. l. 2. de rapt. Proserp. v. 130. Hæc graditur comitata rosis, hæc alba ligustris. Colum. tamen l. 10. v. 300. Ter calathis violam, & nigro permista ligustro Balsama cum casia nectens, croceosque corymbos. Sed Parrhas. quia plures albam dicunt, nigro hic legendum censet. Recentiorum conjecturas V. apud Botanicos.

LILIACEUS, a, um, di giglio, λείρινος, a liliis factus. Pallad. in Majo, in lemmate tit. 14. De oleo liliaceo.

LILIETUM, ti, n. giglieto, locus liliis consitus. Pallad. in Februar. tit. 21. ad fin. Nove lilieta formabimus.

LILIUM, ii, n. giglio, λείριον, flos est rosæ nobilitate proximus, cæterorum excelsissimus, interdum cubitorum trium, languido semper collo, & non sufficiente capitis oneri. Candor ejus eximius, foris striati, & ab angustiis in latitudinem paulatim se se laxantis, effigie calathi, resupinis per ambitum labris, tenuique filo, & semine, stantibus in medio crocis. Ita odor, colorque duplex, & alius calycis, alius staminis, differentia angusta. Hæc ex Plin. c. 5. l. 21. qui cap. 19. varios ejus usus in medicina describit. Virg. Ecl. 10. v. 25. grandia lilia. Id. 6. Æn. v. 709. candida. Propert. l. 3. el. 11. v. 30. lucida. & lib. 4. el. 4. v. 23. argentea. Ovid. 12. Metam. v. 411. candentia. Id. 2. de ar. am. v. 115. hiantia. Horat. l. 1. od. 36. v. 16. breve lilium. di poca durata. Sic Valer. Flacc. l. 6. v. 492. Lilia per vernos lucent velut alba colores Præcipue, quis vita brevis, totasque parumper Floret honor. Tibull. l. 3. el. 4. v. 33. Ut cum contexunt amarantis alba puellæ Lilia. Propert. l. 1. el. 20. v. 37. lilia Candida purpureis mista papaveribus. Virg. 12. Æn. v. 67. Indum sanguineo veluti violaverit ostro Si quis ebur, aut mista rubent ubi lilia multa Alba rosa. Martial. l. 5. epigr. 38. Cui nec lapillus præferas Erythræos, Nivesque primas, liliumque non tactum. ¶ Sunt & rubentia lilia, quæ Græci crina vocant: item purpurea, aliquando gemino caule, carnosiore tantum radice, majorisque bulbi, sed unius: narcissum vocant. Plin. cit. l. 21. c. 5. ¶ A similitudine lilium est militaris machina ad impediendum hostem: de quo Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. Obliquis ordinibus, in quincuncem dispositis, scrobes trium in altitudinem pedum fodiebantur, paulatim angustiore ad summum fastigio. Huc teretes stipites feminis crassitudine, ab summo præacuti, & præusti demittebantur, ita ut non amplius quatuor digitis ex terra eminerent, &c. Id ex similitudine floris Lilium appellabant.

LILYBÆTANUS, a, um, Lilybeius. Cic. 13. Fam. ep. 34. Lyso Lilybætanus. Id. in Divin. Verr. c. 17. Lilybætana mulier. Ascon. ibid. c. 1. Lilybætanus quæstor. h. e. qui Lilybæi Quæsturam gerebat.

LILYBÆUM, i, n. capo Coco, Λιλύβαιον, promontorium Siciliæ, Africam spectans. Plin. l. 3. c. 8. ¶ Item urbs prope eum locum, nunc Marsala. Cic. in Divin. Verr. cap. 17. ¶ Adjective Lucan. l. 4. v. 583. Lilybæo litore solvit.

LILYBE, es, f. Lilybæum. Priscian. in Periegesi. v. 481. Eminet ad Zephyrum Lilybe, Pachynusque sub ortum.

LILYBEIUS, a, um, ad Lilybæum pertinens. Virg. 3. Æn. v. 706. Et vada dura lego saxis Lilybeia cæcis.

LIMA, æ, f. lima, ῥίνη, instrumentum fabrile, densis, minutisque dentibus, quo ferrum, aliudve quid terendo expolitur. Phædr. l. 4. fab. 7. Vipera limam momordit. Plin. l. 33. c. 12. Interest, quamplurimum lima perdiderit. Id. l. 28. c. 9. post med. Lima polire aliquid. Id. lib. 37. c. 8. Topazius limam sentit. Id. l. 9. c. 35. Lima aliquid avellere. Plaut. Men. 2. 1. 9. proterere. Id. in fragm. apud Varron. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin. adradere. ¶ Translate dicitur de censura, emendatione, expolitione scripti alicujus. Ovid. 1. ex Pont. ep. 5. v. 19. incipiam lima mordacius uti, Et sub judicium singula verba vocem. & lib. 2. ep. 4. v. 17. meus lima rasus liber esset amici. & lib. 1. Trist. el. 7. v. 30. Defuit & scriptis ultima lima meis. Horat. de ar. Poet. v. 291. poetarum limæ labor, & mora. Martial. l. 5. epigr. 81. Quem (libellum) censoria cum meo Severo Docti lima momorderit Secundi. Id. l. 10. epigr. 2. Carmina rasa lima recenti. Velles. l. 2. c. 9. Clara fuere ingenia Afranii, Pacuvii, atque Actii, &c. ut in illis limæ, in hoc pene plus videatur fuisse sanguinis. ¶ Fuit & Lima dea apud Romanos, quæ una cum Limentino gerebat custodiam liminum. Arnob. l. 4. pag. 132. ubi alii aliter leg. Et sane quid isti sit Lima cum limine, non satis video.

LIMACEUS, a, um, di fango, e luto factus. Tertull. de resurr. carn. c. 49. Primus homo de terra choicus, id est limaceus.

LIMARIUS, a, um, da fango, ad limum pertinens. Frontin. de aquæduct. artic. 15. Interposita est limaria piscina. h. e. in quam aqua defluens, & cursum remittens, limum deponit.

LIMATE, adverb. polite, ornate, perfecte. Cic. l. 5. Fin. c. 5. Duo genera librorum, unum populariter scriptum, alterum limatius. Ammian. l. 15. c. ult. Cum limatius superstitionum quæreret sectas. h. e. accuratius.

LIMATULUS, li, m. ὑποξεσμενώτερος, diminut. a limatus. Cic. l. 7. Fam. ep. ult. Opus est huc limatulo & polito tuo judicio. idest terso & subtili.

LIMATUS, a, um, limato, polito, συνεξεσμένος, lima rasus, politus. Plin. l. 8. c. 20. Cornu ad saxa limato, præparat se pugnæ. ¶ Item lima detractus, abrasus. Id. l. 34. c. 18. Limatum plumbum. & ibid. Limata scobs. ¶ Translate est perfectus, politus, elaboratus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 29. Vir moribus domesticis ac nostrorum hominum urbanitate limatus. Plin. l. 1. ep. 20. ad fin.

su. Limatius ingenium. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 65.* Comis, & urbanus, fuerit limatior idem. *Cic. 1. de Orat. cap. 39.* Vir oratione maxime limatus. *Id. de clar. Orat. c. 24.* Limatius dicendi genus. *Martial. l. 7. epigr. 50.* varioque togæ limatus in usu. *h. e.* exercitatione perfectus, peritus.

LIMAX, acis, m. & f. *lumaca*, *lumacone*, κοχλίας, cochlea terrestris, tum quæ testa operitur, tum quæ nuda est: a *limo*, in quo vivit, ut *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. a med.* & *Fest.* docent. *Colum. l. 10. v. 313.* teneras audent erodere frondes Implicitus conchæ limax, hirsutaque campe. *Plin. l. 32. c. 1.* Eum limaci magnæ similem esse, dicunt. *Id. l. 29. c. 6. ante med.* Limacis inter duas orbitas inventæ ossiculum. *Id. l. 30. c. 11. a med.* Quatuor limacum capita. *Id. l. 19. c. 10.* Lactucis innascuntur limaces, & cochleæ. *Id. l. 18. c. 17. circa med.* Limaces nascuntur in vicia, & aliquando e terra cochleæ minutæ, mirum in modum erodentes eam. ¶ Translate *Plaut. in fragm.* apud *Varron. loc. cit.* meretrices appellare videtur *limaces lividas*, quia amatorum bona corrodunt. Quo fortasse pertinet aliud ejusdem fragmentum apud *Non. c. 4. n. 274.* *limaces viri*. Utrumque autem vel a *limacibus*, qui lactucas & viciam erodunt, vel a *limando* duci potest.

LIMBATUS, a, um, *orlato*, limbo prætextus & ornatus. *Gallien. in quadam epist.* apud *Treboll. Pollion. in Claud. cap. 17.* Misi ad eum chlamydes veri luminis limbatas duas.

LIMBOLARIUS, ii, m. qui vestium limbos consuit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 45.* Textores, limbolarii, arcularii. *Pareus* legit *limborarii*, ut sit a *limbus*, & *ora*. Sed hoc frigidum est. Vetus lapis apud *Donium class. 8. n. 27.* M. Antonio M. Lib. Apollonio Limbolario M. Antonius M. L. Patroclus solearius amic. optim. P.

LIMBUS, i, m. *lembo*, *orlo*, παρυφή, fascia, quæ extrema vestis ora prætexitur: quæ & *instita* vocatur. *Virg. 4. Æn. v. 137.* Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo. *Ovid. Metam. 5. v. 51.* Indutus chlamydem Tyriam, quam limbus obibat Aureus. *& lib. 6. v. 127.* Ultima pars telæ, tenui circumdata limbo, Nexilibus flores hederis habet intertextos. *Stat. l. 1. Achill. v. 330.* Et picturato cohibet vestigia limbo. ¶ Pro fascia, seu vitta, *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 118.* frontem limbo velata pudicam. *Arnob. l. 2. pag. 72.* Lapillis innecterent colla, luminas pertunderent aurium, imminuerent frontes limbis. V. *Nimbus* re fin. *Varr. R. R. l. 2. c. 3.* Limbus XII. Signorum. *h. e.* Zodiacus. ¶ Pro zona, *Stat. 6. Theb. v. 367.* picto discingit pectore limbo. ¶ A *Nonio cap. 14. n. 30.* dicitur limbus muliebre vestimentum, quod purpuram in imo habet, allato *Plauti* loco, quem V. in voce præced.

LIMEN, inis, n. *limitare*, *soglia*, βαθμός, οὐδός, lignum, aut lapis transversus in janua, aut porta, tum superius, tum inferius. A *limus*, h. e. transversus, *Festus* ducit. *Novius* apud *Non. c. 4. n. 278.* Limen superum, quod mihi misero sæpe confregit caput: inferum autem, ubi ego omnes digitos defregi meos. *Plaut. Merc. 5. 1. 1.* Limen superum inferumque salve. *Plin. l. 36. c. 14.* imponere limen foribus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 207. col. 1.* Insuper ostium limen robustum longum P. VIII. imponito. *Juvenal. sat. 6. v. 226.* pendentia linquit Vela domus, & adhuc virides in limine lauros. *& vers. 52.* densos per limine tende corymbos. (*Vitruv.* quoque *l. 6. c. 9. & 11.* de superiori usurpat.) *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim superattolle limen pedes, nova nupta. *Virg. 3. Georg. v. 317.* gravido superant vix ubere limen. *Cic. pro Dom. c. 23.* Non existimo, illos tam cupidos liminum meorum, & columnarum, & valvarum fuisse. ¶ Per synecdochen est ipsa janua, ingressus, aditus, *porta*, *ingresso*, *entrata*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Fores in liminibus profanarum ædium, januæ nominantur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 105.* Simulacrum Victoriæ ad valvas se templi limenque convertisse. *Plaut. Cistell. a. 3. v. 19.* Occludite ædes pessulis, ubi hanc ego intulero intra limen. *Id. Men. 2. 3. 63.* Intrare intra limen. *& Mil. 3. 1. 11.* Cohibere se intra limen. *Juvenal. sat. 2. v. 88.* Limen intrare. *& sat. 14. v. 220.* subire. *& sat. 3. v. 124.* submoveri limine. *Virg. Ecl. 5. v. 56.* insuetum miratur limen Olympi. *Id. 2. Georg. v. 504.* penetrare aulas & limina regum. *& lib. 4. v. 188. de apib.* mussantque oras & limina circum. *Id. 9. Æn. v. 647.* hic Dardanio Anchisæ Armiger ante fuit, fidusque ad limina custos. *h. e.* atriensis. *Sil. l. 1. v. 66.* Famuli ad limina. ¶ *Salutare a limine* est a longe: & translate leviter attingere. *Senec. ep. 49. circa med.* Nec ego nego prospicienda ista, sed prospicienda tantum, & a limine salutanda. ¶ Item ædes ipsæ & tecta, *casa*. *Virg. 2. Georg. v. 511.* Exilioque domos, & dulcia limina mutant. *Juvenal. sat. 15. v. 153.* laribus conjungere nostris Tectum aliud, tutos vicino limine somnos Ut collata daret fiducia. *Virg. 7. Æn. v. 579.* Stirpem admisceri Phrygiam, se limine pelli. *Senec. in Med. v. 22.* limen alienum expetere. ¶ Item carceres, *h. e.* initium cursus, quia limen domus viæ initium est. *Virg. 5. Æn. v. 316.* signoque repente Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt. ¶ Metaphorice est principium, *principio*, *ingresso*. *Senec. in Herc. Fur. v. 1231.* quos in primo Limine vitæ scelus oppressit. *Tacit. 3. Ann. c. 74.* In limine belli. *Sil. l. 5. v. 423.* in limine mortis. *in faccia alla morte*. *Lucret. l. 2. v. 958.* leti limine ab ipso ad vitam reverti. ¶ Item finis, quia limen domus viæ finis est, *fine*. *Apul. l. 11. Metam.* Transactis vitæ temporibus, jam in ipso finitæ lucis limine constituti. Huc pertinet illud *Justin. lib. 2. Institution. tit. 12. a med.* Limina sicut in domo finem quendam faciunt, sic & imperii finem esse limen, Veteres voluerunt. Ab eo postliminium dictum est. ¶ Religiosum erat limen ædium, quod propterea abeuntes, redeuntesque salutare solebant, ut est apud *Plaut. Merc. 5. 1. 1.* Cautio quoque erat, ut dextro semper pede prolato transiretur, ut ex *Petron.* colligitur *in Satyr. cap. 30.* ¶ Limen interni maris multi appellavere ipsa ostia freti Gaditani, per quæ ab Oceano in mare mediterraneum patet aditus. *Plin. in proœm. l. 3.*

LIMENARCHA, æ, m. *presidente*, *o capo di guardie del porto*, λιμενάρχης, qui portui præest, & inspicit solventes, & appellentes: a λιμήν, portus, & ἀρχός, princeps. *Arcad. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. ult. ante med.* Logographi, vel tabularii, vel xenoparochi, vel limenarchæ, vel curatores ad extruenda ædificia publica, muneribus personalibus adstringuntur. *Paul. lib. 11. tit. 4. leg. 4.* Limenarchæ, & stationarii fugitivos deprehensos recte in custodiam retinent.

LIMENTINUS, i, m. deus præses, & custos liminis ædium. *Tertull. de Idolol. c. 15. & de cor. Mil. c. 13. in fin. Arnob. l. 1. pag. 15. & l. 4. pag. 131. & 133. & Augustin. l. 4. de civ. Dei, c. 8. & lib. 6. c. 7.* Unde simile fit veri, dictum fuisse olim *limentum* pro *limen* (ut *tegmentum* pro *tegmen*, *ligamentum* pro *ligamen*, & plura hujusmodi) ut inde *limentinus* formaretur.

LIMES, itis, m. *sentiero*, *via per traverso*, ὁριακός, semita transversa, militari via angustior, tum in agris, tum in urbibus: a *limus*, obliquus. *Fest.* Aliqui derivant a *limen*. Quemadmodum enim limen introitum, exitumque loco præstat, ita per limitem ingressus in agrum, & ex eo egressus patet. Nam agrorum divisores in singulis Centuriis singulos limites constituebant, ut agri & mensuræ, & itineris causa pervii essent. *Colum. l. 1. c. 8. ante med.* Semitas, novosque limites in agro fieri non patiatur. ¶ Antiqui Latini quatuor genera limitum in agris habebant, duo latiorum, duo angustiorum. Ex latioribus unus ab Oriente in Occidentem spectabat, qui *Decumanus* est appellatus: alter a Meridie in Septentrionem, qui *Cardo*. Angustiorum unus ab Occidente in Orientem intuebatur, qui *Prorsus*, alter a Septentrione in Meridiem, qui *Transversus* nuncupabatur. Progressu temporis alia limitum nomina invenere, vel ex natura loci, ut *Maritimum*, *Montanum*, vel ex limitum ordine, ut *Actuarium*, vel ex modo latitudinis, ut *Linearium*. *Hygin. de limitib. constit. & Plin. l. 18. c. 33. & 34.* Sed de his, & aliis limitum generibus consule Auctores de limitibus, quos uno libro edidit *Goesius*. ¶ Limites item in agris dicuntur etiam ipsi termini, teste *Festo*, quibus agrorum fines distinguuntur, *termini*. *Virg. 1. Georg. v. 126.* Nec signare quidem, aut partiri limite campum Fas erat. *Id. 12. Æn. v. 897.* Saxum antiquum ingens, campo quod forte jacebat, Limes agro positus, litem ut discerneret arvis. ¶ Item quibus imperii, & ditionis fines notantur. Quia vero interdum hujusmodi limites aggere excitato signantur, pro aggere nonnunquam ponuntur. *Tacit. 1. Ann. c. 50.* Romanus limitem a Tiberio cœptum scindit. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 40.* inchoare sulcos, & rescindere limites. ¶ Translate *Stat. l. 1. Theb. v. 16.* limes mihi carminis esto Oedipodæ confusa domus. ¶ Interdum est differentia, discrimen, intervallum. *Ovid. de remed. amor. v. 325.* Quam potes in pejus dotes deflecte puellæ, Judiciumque brevi limite falle tuum. ¶ Sumitur & pro quavis via, *strada*. *Liv. l. 31. c. 34.* Intra eam portam, extraque latæ sunt viæ, *&c.* & extra limes in gymnasium ferens. Eo limite Athenienses signa extulerunt. *Liv. l. 31. c. 39.* Profectus inde transversis limitibus, terrorem præbuit subitum hosti. *Virg. 9. Æn. v. 323.* & lato te limite ducam. *Sil. l. 9. v. 379.* Limitem agere. *Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 39.* gracili terrena sub horrea ferre Limite formicæ grana reperta solent. *strada stretta*, *angusto calle*. & *1. Metam. v. 19.* Limes acclivis. *strada erta*. & *lib. 7. v. 782.* limite recto fugere. *per diritta strada*, *a dirittura*. & *lib. 8. v. 548.* solito dum flumina currant limite. *h. e.* alveo, quæ est fluminum via. ¶ Translate *Senec. l. 1. de benef. c. 14.* Benignitatis fines introrsus referre, & illi minus laxum limitem aperire. *Plaut. Pæn. 3. 3. 18.* Si benedicetis, vostram ripe vos sequar: si maledicetis, vostro gradiar limite. *Cic. in somn. Scip. c. 8.* Bene meritis de patria quasi limes ad cæli aditum patet. ¶ Item pro vestigio in longum tracto, & veluti orbita, aut sulco, quem faces decurrentes, aliaque post se relinquunt, *striscia*, *segno*, *solco*. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 133.* Jam patet attritus solitarum limes aquarum. ὀνομαστί. & *Metam. 15. v. 849.* Flammiferumque trahens spatioso limite crinem, Stella micat. *Virg. 2. Æn. v. 697.* tum longo limite sulcus dat lucem. *Plin. l. 2. c. 26.* Bolis perpetua ardens, longiorem trahit limitem. ¶ De zona, seu fascia in cælo, *Ovid. Metam. 2. v. 130.* Sectus in obliquum est lato curvamine limes. *h. e.* Zodiacus. ¶ Pro linea, *Plin. l. 37. c. 10. sub fin. de gemma Veientana*. Nigram materiam distinguente limite albo. ¶ *Limites Circi* apud *Tertull. de Spectac. cap. 20.* sunt viæ rectæ serie inter sedilium ordines relictæ. *Salmas. in Solin. c. 45. pag. 928.*

LIMEUM, i, n. herba, de qua V. in *Cervarius*.

LIMICOLA, æ, m. qui in limo habitat. *Auson. ep. 7. v. 36.* Junctus limicolis musculus ostreis.

LIMIGENUS, a, um, *vel* Limigena, æ, m. & f. in limo genitus. *Auson. in Mosell. v. 45.* Limigenis ripam prætexeris ulvis.

LIMINARIS, re, ad limen pertinens, ut Lapis liminaris, qui in domus aditu transversus jacet. Liminares trabes apud *Vitruv. l. 6. c. 4.*

LIMIS, me. V. *Limus*, a, um.

LIMITANEUS, a, um, ad limites spectans, ut *Agri limitanei*, qui in limitibus alicujus provinciæ proxime hostes sunt siti: *Limitanei milites*, qui sunt in limitibus, idest in finibus Imperii, in præsidio constituti, ad incursus vicinorum arcendos. *Impp. Theodos. & Valent. lib. 11. Cod. tit. 59. leg. 3.* Agros limitaneos universos cum paludibus, omnique jure, quos ex prisca dispositione limitanei mi-

lites ab omni munere vacuos ipsi curare pro suo compendio, atque arare consueverunt. *Spartian. in Nigro*, c. 7. Cum apud Ægyptum ab eo limitanei milites vinum peterent. *Lamprid. in Alex. Sev.* c. 58. Sola, quæ de hostibus capta sunt, limitaneis ducibus, & militibus donavit, dicens, attentius eos militaturos, si etiam sua rura defenderent. ¶ Hinc est limitrophus ager (vox hybrida ex Latino *limes*, & Græco τρέφω, nutrio) assignatus militibus limitaneis, unde alantur: sive in limitibus Imperii, sive alibi positus sit. Titulus est 59. *lib.* 11. *Cod.* qui *de fundis limitrophis* (al. *limitotrophis*) inscribitur.

LIMITARIS, e, adject. ut Limitare iter, apud *Varron. l.* 4. *L. L.* c. 4. h. e. limes, qui inter agrorum confinia relinquitur.

LIMITATIO, onis, f. *limitazione*, ὁρισμός, limitum descriptio: & translate definitio, determinatio. *Colum. l.* 3. *R. R. cap.* 12. Commemorabimus Julii Græcini conscriptam velut formulam, ad quam posita est limitatio terræ vinealis. *h. e.* qua præscribitur, qualis terra vinealis esse debeat. *Vitruv. l.* 10. *c. ult. a med.* Ex eo intellectum est, qua regione adversarii specus agentes intra penetrare cogitabant. Sic limitatione cognita, &c. *conosciuta il luogo preciso*.

LIMITATUS, a, um, *misurato, posto fra i suoi confini*, metatus, limitibus distinctus. *Festus*: Limitatus ager est in centurias dimensus. Adde *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 11. *leg.* 1. & V. *Centuria*. ¶ Translate *Varr. l. & cap.* 2. *R. R.* Nos nostram pensum absolvimus, & limitata est pecuaria quæstio. *h. a.* confecta, absoluta, *finita*.

LIMITO, as, avi, atum, a. t. *assegnare le strade fra' campi*, ἀφορίζω, limitibus, seu semitis distinguo, ut *Colum. l.* 3. c. 10. & *lib.* 4. c. 18. loquitur, limites assigno. *Plin. l.* 17. c. 22. Vineas limitari decumano XVIII. pedum latitudinis, ad contrarios vabiculorum transitus, aliisque transversis limitibus X. pedum distingui per media jugera. Aut si major modus sit, totidem pedum cardines, quot decumano, limitari. ¶ Item limitas, seu fines assigno, circumscribo. Hinc translate *limitare quæstionem* apud *Varron. l.* 2. *R. R.* 1. 2. est quæstioni finem imponere, eamque absolvere. V. *Limitatus*.

LIMMA, atis, n. λεῖμμα, vox Græca a λαμβάνω, sumo, assumo. *Macrob. l.* 2. *in somn. Scip.* c. 1. *ad fin.* Plato semitonium limme vocitavit. *h. e.* ut opinor, sonus, qui assumitur, ut suavius ad alium illi proximum gradus fiat.

LIMITROPHUS. V. in *Limitaneus*.

LIMNE, es, f. *stagno, lago*, λίμνη, vox Græca stagnum lacumve significans. *Vitruv. l.* 8. c. 3. *ante med.* Lacus, qui Limne asphaltitis appellatur.

LIMO, adverb. V. in *Limus*.

LIMO, as, avi, atum, a. a. *limare, polire*, ῥινάω, lima tero, levigo, polio. *Plaut. Men.* 1. 1. 9. Tam compediti janeam lima proterunt. *Plin. l.* 36. c. 7. Gemmis scalpendis atque limandis. *Id. l.* 18. c. 1. Arbore exacuunt, limantque cornua uri. ¶ Jculariter *limare caput cum aliquo* dixit *Plaut. Merc.* 3. 1. 40. & *Pæn.* 1. 2. 79. ad eos referens, qui amplectuntur invicem, & osculantur. Adde in *fragm.* apud *Non.* c. 4. n. 174. & *Cæcil. Turpil.* & *Lev. in Terro*, *ibid.* ubi & *limassis* pro *limoveris* legitur. ¶ Translate est expolire, & redundantia detrahere. *Cic.* 1. *Acad.* 1. 1. Quædam institui, quæ limantur a me politius. *Id.* 1. *de Orat. cap.* 25. Neque hæc ita dico, ut ars aliquid limare non possit. neque enim ignoro, quæ bona sunt fieri meliora doctrina. & *lib.* 3. c. 49. Stilus & alia, & hoc maxime ornat ac limat. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 36. Tenui cura limare aliquid. ¶ *Limare se ad aliquid* est studio ac diligentia idoneum se reddere. *Cic. de opt. gen. Orat.* 1. 3. *extr.* Videtur esse jejunior, quoniam se ipse consulto ad minutarum genera causarum limaverat. ¶ Item auferre, detrahere, imminuere, *tor via*, *levare*. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 9. *extr.* Tantum alteri affinxit, de altero limavit. *Id.* 3. *Fam. ep.* 8. *ad fin.* Etsi de tua prolixa beneficaque natura limavit aliquid posterior annus, propter quandam tristitiam temporum. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 37. Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam Limat. *h. e.* deterit invidendo. *Prudent.* de jejunio, *Cathemer.* 7. *v.* 205. Quod limat ægram pectoris rubiginem. ¶ Item detegere, scrutari, eruere, examinare, *scoprire, esaminare*: quia lima superficiem aufert, & quod subter latebat, detegit. *Cic.* 2. *Offic.* 1. 10. Veritas ipsa limatur in disputatione. *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. *v.* 48. si mendacium subtiliter limasset, a radicibus Non evertisset scelere funesto domum. *Impp. Honor. & Theod. lib.* 13. *Cod. Theod. tit.* 5. *leg.* 32. Quæ tuæ cognitionis limaarit examen. ¶ Posset etiam a *limo* duci, ut significet limo aspergere, & conspurcare. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 80. *Mi.* Curram aliquo ad piscinam, aut ad lacum: limum petam. *Ag.* Quid eo opus? *Mi.* ut tibi, & illi limam caput. Sed hæc joci causa ibi dicuntur.

LIMOCINCTUS (ut *alticinctus* apud *Phædr.*) minister Magistratus, ut viator, lictor, licio cum transversa, seu obliqua purpura, ceu insigni cinctus. *Reines.* ad illam Inscript. *class.* 6. n. 45. Honori M. Gavi M. F. Pob. Squillani Curatori Vicetinor. apparitores, & limocincti tribunalis ejus. *Maffejus in Mus. Veron. pag.* 116. *n.* 2. hanc eand. refert. V. *Servii* & *Gellii* loca in *Limus*, *i*.

LIMODORON, i, n. λιμόδωρον, herba statim ab radice cumino adnascens, unicaulis, radice bulbo simili, non nisi in solo gracili proveniens. *Plin. l.* 19. c. 20. ut quidem legit *Harduin.* alii aliter.

LIMONIA, æ, f. λειμωνία, a λειμών, ὄνος, pratum: frutex est, alio nomine scolymos, nunquam cubitali altior, crispisque foliorum, ac radice nigra, sed dulci: quam in cibos recepit Oriens. *Plin. l.* 22. c. 22. a *med.* ubi al. leg. limonion. ¶ Item genus anemones hortensis, & coronariæ. *Id. l.* 21. *cap.* 11.

LIMONIADES, dum, f. λειμωνιάδες, Nymphæ florum, & pratorum, quas aliquando mori & deficere dicit *Aristoteles*, sicut Faunos & Satyros: a λειμών, pratum. *Serv. ad Ecl.* 10. *v.* 62.

LIMONIATES, æ, f. λειμωνιάτης λίθος, lapis nomen habens a virore pratorum, quæ λειμῶνες dicuntur. *Plinio* videtur eadem esse, quæ smaragdus, *lib.* 37. c. 10.

LIMONION, ii, n. λειμώνιον, beta silvestris, minoribus, tenuioribusque, ac densioribus foliis, quam sativa, undecim sæpe, caule lilii: a λειμών, pratum, quia in pratis nascitur. *Plin. l.* 20. c. 8.

LIMOSUS, a, um, *limoso, pien di mota*, ἰλυώδης, limo abundans. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 49. Limosoque palus obducit pascua junco. *Id.* 2. *Æn. v.* 135. Limosus lacus. *Frontin. de aquæduct. artic.* 15. Flumen limosum & turbulentum. *Cels. l.* 2. c. 12. *extr.* Limosi rivi. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 7. Limosa arena. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 1. Limosæ ripæ. *Plin. l.* 27. c. 5. Limosa radix. *Id. l.* 16. c. 36. Ubi limosiore callo induruit. Al. leg. *lignosiore*. & *lib.* 9. c. 42. Pinna nascitur in limosis.

LIMPIDUS, a, um, *limpido, chiaro, traslucente*, διαυγής, lucidus, splendidus, nitidus, purus, perspicuus: a λάμπω, luceo: vel a *lympha*: unde *lympidus* quidam scribunt. *Colum. l.* 12. c. 28. *a med.* Vinum defæcatum quam limpidissimum. *Catull. carm.* 4. n. 24. Limpidus lacus. *Vitruv. sub fin. l.* 8. Limus cum habuerit quo subsidat, limpidior aqua fiet. *Plin. l.* 35. c. 15. Limpidum alumen. *Id. l.* 37. c. 9. Limpidæ chrysolithi. *Id. sub fin. l.* 34. Sandaracha vocem limpidam ac canoram facit. *Harduin.* in nullo suorum MSS. hæc verba exstare testatur.

LIMPITUDO, inis, f. *limpidezza*, λαμπρότης, puritas, perspicuitas, nitor. *Plin. sub fin. l.* 32. Limpitudo maris.

LIMULA, æ, f. *limetta*, ῥινίον, parva lima. *Terentian. Maur. de syllab. pag.* 2390. *Putsch.* Perpolite, quam potestis, crebriore limula.

LIMULUS, a, um, diminut. a limus, h. e. transversus, obliquus. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 12. Video', limulis, obsecro, ut intuentur! *subandi* oculis.

LIMUS, i, m. *limo, mota*, ἰλύς, cœnum illud mollius, quod ab aquis deferri solet, & ex liquoribus subsidit. Differt a *luto*, quod e terra aqua macerata fit, ac tenacior est: limus autem madentis arenæ similior est. Ducunt vel a λειμών, locus irriguus, vel a λύμα, sordes, vel a λίμνη, palus. *Cic. in fragm.* apud *Non.* c. 3. *n.* 131. Luta, & limum aggerebant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 115. amnis abundans Exit, & obducto late tenet omnia limo. *Horat. l. & sat.* 1. *v.* 59. Haurire aquam limo turbatam. & *lib.* 2. *sat.* 4. *v.* 80. gravis veteri crateræ limus adhæsit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 45. Tu tamen e levi limosa cubilia limo Unge, fovens circum. & *lib.* 2. *v.* 188. amnes limum felicem trahunt. *h. e.* arva fecundantem. ¶ Pro luto, *Ovid.* 3. *Fast. v.* 769. Ridet & ipse deus, limumque inducere monstrat: Hic paret monitis, & linit ora luto. ¶ Translate *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 17. Scilicet ut limus venas excæcat in undis, &c. Pectora sunt mea sic limo vitiata malorum. Et carmen vena pauperiore fluit. ¶ De intestinorum fæcibus, *Pallad. in Februar. tit.* 31. Quod vinum solet fluorem ventris adstringere, limum dysentericæ passionis medicabiliter asperare.

LIMUS, i, m. species cinguli: a *limus*, a, *um*, obliquus, quod purpuram transversam haberet. *Aggen. de limit. constit. pag.* 151. *Goesii*. Limum cinctum, idest, quod purpuram transversam habeat. *Serv. in* 12. *Æn. v.* 120. Limus autem est vestis, qua ab umbilico usque ad pedes teguntur popæ. Hæc autem vestis in extremo sui purpuram limam, idest flexuosam habet. Unde & nomen accepit. Nam limum obliquum dicimus. *Virg. loc. cit.* Velati limo, & verbena tempora vincti. *Alii leg.* lino. *Tiro Tullius* apud *Gell. l.* 12. c. 3. Licio transversa, quod limum appellatur, qui magistratibus præministrabant, cincti erant. Hinc *limocinctus*.

LIMUS, a, um, & *interdum* Limis, e, *obliquo, torto, traverso*, πλάγιος, obliquus, transversus. *Limis oculis aspicere*, ὑποβλέπειν, παραβλέπειν, est non recta, & conversa ad ipsam rem facie, sed conversis tantummodo oculis, &, ut ait *Virg. Ecl.* 3. *v.* 8. transversa tueri, obliquis oculis aspicere, *guardar fott' occhio, o con la coda dell' occhio, o in cagnesco*: quod strabones naturaliter faciunt. *Plaut. Mil.* 4. 6. 2. Aspicito limis oculis, ne ille, nos se videre, sentiat. *Plin. l.* 8. c. 16. *a med.* Leones dolis carent, & suspicione, nec limis intuentur oculis, aspicique simili modo nolunt. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 33. limis subrisit ocellis. *Terent. Eun.* 3. 5. 53. Ego limis aspicio sic per flabellum clanculum. Ubi *Donat.* Limis si nominativus singularis est, transversus significat: si septimus pluralis, deest *oculis*. Cum igitur dissimulant homines se videre, quod vident, & non recta facie, sed transversa intuentur, *limis* dicuntur *aspicere*. Hæc *Donat.* ubi al. leg. *limare dicuntur*, &c. *Ammian. l.* 20. c. 9. (al. c. 13.) Limibusque oculis eos adusque motum contuens mortis, egredi jussit. *Al. leg.* limisque. *Id. l.* 17. c. 7. (al. c. 26.) Climatiæ (*genus terræ motus*) limes ruentes & obliqui, urbes, ædificia, montesque complanant. ¶ *Limo*, adverbii ritu, est limo oculo. *Solin.* c. 27. (al. 40.) *ante med.* Leones nunquam limo vident, minimeque sic volunt aspici. ¶ *Limus* etiam dici videtur is ipse, qui limis oculis aspicit. *Varr.* apud *Non.* 1. 2. n. 500. & *cap.* 5. n. 85. Neque post respiciens, neque ante prospiciens, sed limus laterum limites cultor. ¶ Distinguit *Plin. l.* 11. c. 37. *sect.* 54. *limos* a *transversis* oculis. fortasse quia *limi* voluntate, *transversi* natura sunt: vel quia *limi* turpe quid aut subdolum notant, *transversi* non item. Unde *Quintil. l.* 11. c. 3. *ante med.* Limi, & ut sic dicam, venerei. ¶ *Limus dii* apud *Arnob. l.* 4. *pag.* 132. sunt obli-

obliquitatum custodes. ¶ De *limo cincto* V. in voce præced. ¶ *Limum sidus*, h. e. obliquum, & sinistrum, quidam intelligunt in illo *Pedon.* apud *Senec. suasor.* 1. jam sidere limo Navigia, & rapido desertam flamine classem. Alii τὸ *sidere* pro subsidere accipiunt: alii τὸ *limo* ea ratione usurpari volunt, qua *Solin.* modo allatus, scilicet in obliquum subsidere, atque adeo mergi.

LINAMENTUM, ti, n. quidquid e lino constat. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *circa med.* Delphini adipe linamenta accensa excitant vulvæ strangulatu oppressas. ¶ Item speciatim *tasta*, λινισάχος, μοτὶς, penicillus ex lino, lana, aut spongia, qui medicamento illitus imponitur vulneri. *Colum. l.* 6. *c.* 11. Suppurationis sinus linamentis oleo imbutis colligatur. *&* *cap.* 12. Linamenta sale atque aceto imbuta applicantur. *& cap. ult.* Suppurationem linamentis curare. *Cels. l.* 8. *c.* 9. Linamentum demittere. *& l.* 5. *c.* 26. *sect.* 23. indere. *& sect.* 30. imponere. *& sect.* 21. Siccis linamentis vulnus implere.

LINARIUS, ii, m. λινοπλόκος, qui lini artem exercet. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 34. ubi al. leg. *lanarius*. Inscript. apud *Gruter. pag.* 649. *n.* 3. C. Cassius Sopater linarius sibi & Cassiæ C. L. Domesticæ linar. patronæ, &c.

LINCTUS, us, m. *lambimento*, lingendi actus. *Plin. l.* 31. *c.* 9. Multi tussim veterem linctu salis discussere. *Id. l.* 36. *c.* 17. Prodest & phthisicis linctu.

LINCTUS, a, um, *leccata*, lingendo gustatus. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Sulphur prodest & suspiriosis linctum.

LINDIUS, a, um, ad Lindum pertinens, urbem olim Rhodi insulæ, ut *Plin.* docet *l.* 5. *c.* 31. ut Lindia Minerva, *Id. l.* 33. *c.* 12. Chares Lindius, *Id. l.* 34. *c.* 7. *a med.* Cleobulus Lindius (unus ex VII. Sapientibus) *Auson. in sept. Sapient. sub init.* & *in fi.*

LINEA, æ, f. *filo di lino*, *spago*, λίνον, λινάγρον, filum, funiculus ex lino, cannabe, &c. *Varr. l.* 1. R. R. *c.* 23. *ad fin.* Nectere lineas, restes, funes. *Colum. l.* 8. *c.* 11. *ad fin.* Ligato pede longa linea gallina custoditur. *Plin. l.* 9. *c.* 17. Mugilem linea longinqua per os ad branchias religata emissum in mare. *Scævola Dig. lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 26. Lineam margaritarum triginta quinque legavit. *un filo di perle.* Sic *Id. lib.* 34. *tit.* 2. *leg. ult.* Lineæ duæ ex margaritis. *& Ulpian. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 27. *ad fin.* Si, cum maritus uxori margaritas extricatas dedisset in usum, ea invito viro perforasset, ut pertusis in linea uteretur. *Tertull. de habitu mulier. in fin.* Uno lino decies sestertium inseritur. Quidam huc trahunt illud *Martial. epigr.* 78. *l.* 8. Omnis habet sua dona dies, nec linea dives Cessat, & in populum multa rapina cadit. Loquitur enim de muneribus, quæ in populum per ludos spargebantur: inter quæ & margaritas spargi aliquando consuevisse, testis est *Sueton. in Ner. c.* 11. ¶ Translate dicitur de serie cognationis, quæ Græce στοιχ. *Paul. Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 9. Στέμματα cognationum directo limite in duas lineas separantur, quarum altera est superior, altera inferior: ex superiore autem, & secundo gradu transversæ lineæ pendent. *Imp. Justinian. lib.* 5. *Cod. tit.* 9. *leg.* 10. Ex paterna, vel materna linea venientes. *Stat. l. & silv.* 3. *v.* 43. Non tibi clara quidem, senior placidissime, gentis Linea, nec proavis demissum stemma. ¶ Speciatim est filum, ex quo hamus pendet. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 27. & *lib.* 10. *epigr.* 30. Tremulave captum linea trahit piscem. *Plaut. Most.* 5. 1. 22. Mittam lineam. *h. e.* dolo captabo. ¶ Item funiculus, quo fabri materiam dirigunt, *filo*, *spago*. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. *extr.* Columnas neque rectas, neque e regione Diphilus collocarat: eas scilicet demolietur: aliquando perpendiculo, & linea discet uti. *Vitruv. l.* 5. *c.* 3. Uti linea cum ad imum gradum, & ad summum extenta fuerit, omnia cacumina graduum, angulosque tangat. *Id. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Ut longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. *a filo*, *a dirittura.* & *Pallad. in Februar. tit.* 9. *a med.* Lineam candidis signis notabimus: tunc tensa per tabulam linea, in eis locis surculos figemus. ¶ Ad lineam, *&* recta linea, *a filo*, *per diritto.* *Plin. l.* 19. *c.* 8. *circa med.* & *Cato* R. R. *c.* 161. Ad lineam grana bina aut terna paxillo demitti. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 6. Solida corpora ferri suo deorsum pondere ad lineam. *a piombo.* & *lib.* 1. *Tuscul. c.* 17. Ignis rectis lineis in cælestem locum subvolat. *Lucan. l.* 10. *v.* 306. Linea tam rectum Mundi ferit illa Leonem. *h. e.* adeo regio illa recta linea Leoni subjicitur. ¶ De *alba linea*, V. *Albus.* ¶ In plagis, seu retibus *lineæ* sunt funiculi crassiores, quibus maculæ continentur. *Plin. l.* 11. *c.* 24. *de tela aranei.* Licia difficile cernuntur: atque ut in plagis lineæ offensæ, præcipitant in sinum. ¶ Item funiculus varii coloris pinnis intextus, ad terrendas aves, & feras. V. *Formido.* *Senec. de clem. c.* 12. Sic feras lineis, & pinna clusas contineas. *Senec. in Hippol. v.* 46. Picta rubenti linea penna, Vano cludat terrore feras. ¶ Item ductus longus ac tenuis calamo, aut penicillo, aut scalpro signatus, *linea*, γραμμή. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Apelli fuit perpetua consuetudo, nunquam tam occupatam diem agendi, ut non, lineam ducendo, exerceret artem: quod ab eo in proverbium venit. (*Proverb. est*, nulla dies sine linea, *de iis, qui nullam diem præterire sinunt, quin agant aliquid.*) *Id. ibid.* Arrepto penicillo lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. *Pers. sat.* 3. *v.* 4. quinta dum linea tangitur umbra. *h. e.* in horologio solari picta. Sic *Plin. sub fin. l.* 7. Nec congruebant ad horas ejus lineæ. *Id. l.* 2. *c.* 81. Tenuis linea nubis in longum porrectæ. *Id. l.* 18. *c.* 33. Lineam cinere ducere. *tirare una striscia di cenere.* & *lib.* 27. *c.* 11. *ad fin.* Linea candida per medium folium transcurrens. *Id. l.* 36. *c.* 6. *a med. de sectione marmorum.* Serra in prætenui linea premente arenas. *taglio*, *sessura*, *solco.* *Stat. l. & silv.* 3. *v.* 200. te lucida saxa, Te similem doctæ referet mihi linea ceræ: Nunc ebur, & fulvum vultus imitabitur aurum. *h. e.* imago e cera referens lineamentis effigiem tui. *ti farò ritrarre i sasso, in cera, in avorio, in oro.* ¶ Geometræ *lineam* accipiunt longitudinem sine latitudine, & altitudine, ut *Varr.* apud *Gell. l.* 1. *c.* 20. definit, brevius alii, magnitudinem tantum longam. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. *a med.* (*al.* 18.) Quorum locorum extremæ lineæ eandem mensuram colligunt, eorum spatium quoque, quod his lineis continetur, par esse. *& mox.* Circumcurrens linea si efficiat orbem. *& mox.* Areæ quatuor lineis divisæ. *Plin. l.* 2. *c.* 65. *ad fin.* Lineæ, quæ emittuntur ex centro. *& cap.* 16. Lineas deductas ab summa abside coarctari ad centrum necesse est. *Id. l.* 18. *c.* 34. Omnes lineæ currunt per eundem umbilicum. *Id. l.* 33. *c.* 3. *a med. & cap.* 6. Lineas producere. *Id. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* secare. ¶ Solent pictores, priusquam colores adhibeant, figuram totam solis lineis unicoloribus describere, quod nos dicimus *disegnare*, *abbozzare.* Hinc sunt illa *Quintil. l.* 2. *c.* 6. Quidam materias latius dicendo prosequebantur: alii cum primas modo lineas duxissent, &c. *& lib.* 4. *c.* 2. *ad fin.* Aliquid velut primis lineis designare. *& Gell. l.* 17. *c.* 20. *ad fin.* Ea, quæ in Platonis oratione demiramur, non æmulari quidem, sed lineas umbrasque facere quæsivimus. ¶ De lineamentis faciei, *Arnob. l.* 5. *pag.* 179. Scituli puriones, atque aduiti venustissimis lineis. *fattezze.* ¶ Sunt *lineæ* in agris limites angustiores, qui tanquam lineæ in longum producti, mensuræ determinandæ causa sunt constituti, & aliquando itineris, aut asportandorum fructuum: qui & *limites lineares*, seu *lineales* appellantur, teste *Hygin. de limitib. pag.* 151. *&* 152. *Goes.* Ad harum similitudinem *linea* dici potest quicumque trames, & via. *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 48. Curvos viarum qui retorsit tramites, Et flexuosa corrigens dispendia, Dedit sequendam calle recto lineam. ¶ In Circo *lineæ* dictæ videntur repagula, per quæ ab uno ad alium retro sedilium ordinem transitus impediebatur. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 19. Quid frustra refugis? cogit nos linea jungi. Hæc in lege loci commoda Circus habet. (Adde *lib.* 1. *de ar. am. v.* 141.) *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Transire in diversa subsellia, parum verecundum est. Nam & Cassius Severus urbane, adversus hoc facientes lineam poposcit. Hæc aliter, atque aliter Interpretes, & Critici *Heins. Salmas. Scalig.* & alii explicant. ¶ *Extrema linea amare* apud *Terent. Eun.* 4. 2. 12. est veluti de longinquo, & procul, h. e. in amore sequi quod minimum est, quando quod summum est, non licet. Hoc unde ductum sit, definire non ausim. Alii ad lineas in Circo, aut stadio respici putant: alii ad lineamenta pictorum, alii Mathematicorum, qui extremam lineam ultimas oras figurarum appellant: alii ad lineas in lusoria tabula, quarum ultima, ἱερὰ γραμμὴ dicta, ludo finem imponebat, calculis eo promotis: alii ad lineas horologii solaris, quarum ultima finem diei significat. Ad unum horum aliquod referenda sunt & quæ subjicio: *Senec. ep.* 49. *ante med.* Non solebat mihi tam velox tempus videri: nunc incredibilis cursus apparet, sive quia admoveri lineas sentio, sive quia, &c. *Horat. in fin. ep.* 16. *l.* 1. mors ultima linea rerum est. ¶ *Transilire lineas* est ulterius progredi, quam licet aut decet. *Cic. Parad.* 3. *c.* 1. Peccare est tanquam transilire lineas: quod cum feceris, culpa commissa est: quam longe progrediare, cum semel transieris, ad augendam transeundi culpam nihil pertinet. *trapassar i confini.* Sic *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 1. *a med.* Orator non debet in omnibus uti, *&c.* cum poetæ transilire lineas impune possint. *uscir dalle regole.*

LINEALIS, e, adject. *di linea*, linearis. *Ammian. l.* 22. *c.* 16. (*al.* 40.) Omnes ambitus lineales farina respersit.

LINEAMENTUM, ti, n. *lineamenta*, *tratto di linee*, γραμμή, linearum descriptio, productio, conformatio: & fere in plurali num. adhibetur. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 41. In geometria lineamenta, formæ, intervalla, magnitudines. ¶ Sæpe de figuris, formisque terum dicitur: a pictura ductum, in qua per solas lineas effigies hominum dignoscitur, *lineamenti*, *fattezze*, ἀνδρογραφή, διατυπώσεις. *Cic.* 4. *Verr. c.* 36. Contemnere etiam signum illud Himeræ jam videbatur, quod eum multo magis figura & lineamenta hospitæ delectabant. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 27. Cedo mihi istorum adumbratorum deorum lineamenta atque formas. *Id.* 1. *de Divin. c.* 13. Lineamenta oris effingere. *Id. Verr.* 6. *c.* 44. *a med.* Operum lineamenta solertissime perspicere. *il disegno*, *la fattura*, *il lavoro.* ¶ Translate *Id. l.* 3. *de Fin. sub fin.* Animi lineamenta sunt pulcriora quam corporis. *Id. in Orat. c.* 56. Numerus quasi quandam palæstram, & extrema lineamenta orationi attulit. *il contorno*, *il compimento.*

LINEARIS, re, *lineare*, ad lineam pertinens, linealis, ex lineis constans, γραμμικός. *Linearis pictura*, μονόγραμμος, dicta est initio ejus artis, cum nullis adhibitis coloribus, per solas lineas rerum figuram exprimebant: quæ nunc est *il disegno.* Huic successit, quæ singulis coloribus res expressit, monochromatos dicta, *chiaroscuro.* *Plin. l.* 35. *c.* 3. Inventam linearem dicunt a Philocle Ægyptio. ¶ *Linearis ratio* apud *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al. c.* 18.) *a med.* est scientia ac disciplina geometriæ. Et *linearis probatio*, γραμμικὴ ἀπόδειξις, quæ per lineas a geometris fit. *Id. ibid. in fin.*

LINEARIUS, a, um, linearis. De *ineariis limitibus* V. in *Actuarius*, adject.

LINEATIO, onis, f. *lineazione*, *tratto di linea*, lineæ ductio, seu productio. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* Solis radii paribus lateribus, forma, lineationibus extenduntur. *Jul. Firmic. l.* 1. *c. ult.* Unde se se singuli propria corporis lineatione cognoscunt. *h. e.* lineamentis.

LINEATUS, a, um, ad lineam factus, directus. *Plaut. Mil.* 3. 3. 40. Ubi probus est architectus, bene lineatam si semel carinam collocavit, facile est navem facere.

LINEO, as, avi, atum, *tirare a filo*, ad lineam dirigo, εὐθύνω. *Cato* R. R. *c.* 14. Succidet, dolabit, lineabit, secabitque materiam. Al. aliter leg. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* Si radii per omnem mundum

fusi

fusi circinationibus vagarentur, neque extentionibus porrecti ad trigoni formam linearentur.

LINEOLA, æ, f. diminut. *linetta*, parva linea. *Gell. l. 10. c. 1. ad fin.* Numeros consulatus tribus lineolis significatus est.

LINEUS, a, um, *di lino*, λίνεος, qui est ex lino. *Virg. 5. Æn. v. 510.* Linea vincula. *Tacit. de Germ. c. 17.* Lineis amictibus velari. *Cels. l. 8. c. 10. sect. 2.* Pannis lineis involvere. *Plin. l. 12. c. 6.* Lineæ vestes. *Id. l. 32. c. 10.* Linea lanugo. *Virg. 10. Æn. v. 784.* linea terga. *h. e.* tegora scutum obducentia, quæ, ut ait *Servius*, lineo panno tegebantur, ut posset inhærere pictura.

LINGO, is, nxi, nctum, a. 3. *leccare*, λείχω, lingua molliter tango, & delibo: a verbo Græco allato (ut *Varr.* docet *sub fin. l. 5. de L. L.*) inserto n, quomodo a θίγω est tango. *Plaut. Cas. 2. 8. 21.* Mel mihi videor lingere. *Catull. carm. 96. ad Vectium.* crepidas lingere carbatinas. *Plin. l. 31. c. 9. extr.* Sal pecoribus datur lingendus. Adde *Martial.* sæpe.

LINGONES, um, m. pop. Galliæ Celticæ, Heduis, Sequanis, & Leucis vicini, quorum urbs item Lingones, *Langres*, antiquissima ad Vogesi montis radices. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 26.* & *Plin. l. 4. c. 17.* ¶ In singulari numero *Tacit. 4. Hist. c. 55.* Miscuere sese Julius Tutor, & Julius Sabinus: hic Trevir, hic Lingon.

LINGONICUS, a, um, ad Lingones spectans. *Eumen. in Paneg. ad Constantin. c. 6.* Lingonica victoria. & *in Paneg. ad Constantinum, c. 6.* Lingonicum solum. ¶ *Lingonicum tomentum* erat e lanæ rasæ floccis. Differebat a Leuconico, quod nomen habuit a Leuconibus, qui iidem erant ac Leuci, quos *Ptolemæus* Lingonibus vicinos facit. *Plin.* enim *l. 8. c. 48.* dicit, suo tempore tomenta Gallicis discerni nominibus. *Martial. l. 14. epigr. 159.* Accipe Lingonicis vellera rasa fagis. ¶ *Bardocucullus Lingonicus* erat vestimenti vilissimi genus, quod Lingonibus præcipue fuit in usu. *Martial. l. 1. epigr. 54.* Sic interpositus vitio contaminat uncto Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullos.

LINGONUS, a, um, ex Lingonibus. *Martial. l. 8. epigr. 75.* Lingonus a recta Flaminiaque recens.

LINGUA, æ, f. *lingua*, γλῶσσα, γλῶττα, pars corporis voci formandæ, dignoscendisque saporibus destinata: a *lingo*, quia unicum est linctus instrumentum. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 59.* Deinde in ore sita lingua est, finita dentibus. Ea vocem immoderate profusam fingit, & terminat; quæ sonos vocis distinctos & pressos efficit, cum & ad dentes, & ad alias partes pellit oris. Itaque plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarum dentes, nares cornibus iis, quæ ad nervos resonant in cantibus. *Crassus* apud *eund. l. 3. de Orat. c. 1.* Hæc tibi est excidenda lingua, qua vel evulsa, spiritu ipso libidinem tuam libertas mea refutabit. *Cic. 1. de Orat. c. 25.* Sunt quidam aut ita lingua hæsitantes, aut ita voce absoni, &c. & *cap. 18.* Quidam operarii lingua celeri & exercitata. *presti*, e *pronti di lingua*. & *cap. 25.* Linguæ solutio. *speditezza*. & *Ovid. 3. Metam. v. 262.* linguam solvere ad jurgia. *sciorre*. & *3. ex Pont. ep. 5. v. 9.* lingua properanti loquere. *Id. l. 3. Trist. el. 1. v. 21.* titubante loqui. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 65. Hard.* Linguæ inexplanatæ esse. *Id. l. 10. c. 33.* Lingua exserta. & *Cic. 2. de Orat. c. 66.* ejecta. *lingua fuori*. *Lucan. l. 4. v. 755.* projecta. *Plin. l. 11. c. 47.* Linguam porrigere. *sporgere*. *Phædr. l. 5. fab. 2. v. 8.* condere. *Catull. carm. 55. ad Camer.* tenere in ore clauso. *tenere tra i denti*. Et eod. sensu *Ovid. 2. Fast. v. 602.* sæpe illi dixerat Amnis, Nata, tene linguam, nec tamen illa tenet. & *vers. 608.* alicui eripere. *strappare, cavare*. ¶ Metonymice est sermo, locutio, oratio, *parlare, discorso, parole*. *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 9.* Nulla mihi cum gente fera commercia linguæ. *Cic. in Pison. c. 13.* Mens oppressa præmio, lingua adstricta mercede. *Plin. l. 32. c. 6.* Dicemus & de nationibus, sed dicemus aliena lingua. *con le parole d' altri*. ¶ Item facultas dicendi, eloquentia. *Virg. Æn. 11. v. 338.* Largus opum, lingua melior. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 120.* Vehemens, & liquidus, puroque simillimus amni Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua. ¶ Item licentia loquendi, obtrectatio. *Cic. pro Flacc. c. 23.* Lingua quasi flabello seditionis, concionem ventilare. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13.* Linguam diligentissime continere. *Sallust. in Jug. c. 84.* moderari. *Cic. Fam. 9. ep. 2.* Ut vitemus oculos hominum, si linguas minus facile possumus. *Virg. Ecl. 7. v. 28.* ne vati noceat mala lingua futuro. ¶ Item differentia sermonum, *linguaggio, lingua*. *Virg. 8. Æn. v. 723.* gentes Quam variæ linguis, habitu tam vestis, & armis. *Ovid. 2. de ar. am. v. 122.* ediscere linguas. *Cic. 1. de Fin. c. 3. ad fin.* Latinam linguam non modo non inopem, sed locupletiorem etiam esse, quam Græcam. *Cæs. l. 1. c. 1. B. Gall.* Qui ipsorum lingua Celtæ, nostra Galli appellantur. & *cap. 47.* Gallicæ linguæ scientiam habere. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 23.* & *lib. 3. od. 8. v. 5.* Utraque lingua. *h. e.* Græca, & Latina. ¶ Item in una lingua diversitas sermonis, *dialetto*. *Cic. pro Flacc. c. 26. de Massilia.* Quæ tam procul a Græcorum regionibus, disciplinis, linguaque divisa, &c. ¶ Item vox, sonus, *voce, suono*, *Phædr. l. 1. fab. 23. v. 5.* si, canis inquit, linguam vis meam præcludere, Ne latrem pro re domini, multum falleris. *Virg. 3. Æn. v. 361.* & *lib. 10. v. 177.* Volucrum linguæ. *h. e.* cantus, garritus. ¶ Item signum vocis, ut littera. *Lucan. l. 3. v. 224.* Sculptaque servabant magicas animalia linguas. V. *Hieroglyphicus*. ¶ A similitudine dicitur de herba, quæ alio nomine lingulaca. *Plin. l. 24. c. 19.* ¶ Sic *lingua bubula* est buglossa, lata folia linguæ bovis similia gerens. *Cato R. R. c. 40.* & *Plin. l. 17. c. 24. a med.* ¶ Item de promontoriis, aut terrarum prominentiis in mare excurrentibus, *promontorio, capo, lingua di terra*. *Ovid. 13. Metam. v. 724.* incinxit Sicaniam: tribus hæc excurrit in æquora linguis. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 12.* Oppida posita in extremis linguis, promontoriisque. *Lucan. l. 2. v. 613.* tenuem producit in æquora linguam. *Liv. l. 44. c. 11.* Eminet in altum lingua, in qua urbs sita est. (Adde *lib. 37. c. 31. sub fin.*) *Pacuv.* apud *Gell. in fin. c. 17. l. 4.* Lingua promontorii. ¶ Sumitur & pro lingula, seu ligula, quæ mensuram significat, *un cucchiajo*. *Plin. l. 26. c. 11. a med.* Semen lonchitidis duabus linguis ex aqua potum. ¶ Item pro tenui lamina in tibiis, qua diviso spiritu sonus efficitur, *linguetta*. *Plin. l. 10. c. 29. ad fin.* Qui sonum lusciniarum, addita in transversas arundines aqua, foramen inspirantes, linguaque parva aliqua opposita mora, indiscreta reddebant similitudine. ¶ *Lingua vectis* est pars extrema, quæ oneri subjicitur. *Vitruv. l. 10. c. 8.* Vectis lingua sub onus subdita, caput ejus unius hominis viribus pressum, onus extollit. ¶ *Linguas* pro *lingua* more suo *Lucret. l. 4. v. 625.*

LINGUARIUM, iii, n. pretium, vel tributum pro temeraria locutione. *Senec. l. 4. de benef. c. 36.* Quod dicere solemus, linguarium dabo. *h. e.* pendam aliquid ob linguam temere locutam. Sed alii aliter leg. aut interpretantur.

LINGUATUS, a, um, linguam habens, facundus. *Tertull. de anima, c. 3.* Apostolus Athenis expertus linguatam civitatem.

LINGUAX, cis, *ciarlatore, linguacciuto*, λάλος, verbosus, multum loquens, qui nimis & stulte loquitur. *Gell. l. 1. cap. 15. in fin.* Hoc genus homines in verba projectos, locutulejos, & blaterones, & linguaces dixerunt. Plerique tamen alii legunt *lingulacas*.

LINGULA. V. *Ligula*.

LINGULACA, æ, f. herba est circa fontes nascens, capillo confirmando apta. *Plin. l. 25. c. 11.* ¶ Item genus piscis, a linguæ similitudine: qui idem esse creditur cum solea. *Varr. l. 4. de L. L. c. 12.* & *Fest.* ¶ Lingulaca etiam dicitur locutulejus, loquax, garrulus. *Fest.* Lingulaca, mulier argutatrix. (Ita enim ibi legi volunt, non *auguratrix*.) *Plaut. Cas. 2. 1. 63.* Vin' lingulacas? *Sta.* quid opus est, quando uxor domi est? Ea lingulaca est nobis: nunquam tacet. *Gell. in fin. c. 15. l. 1.* Hoc genus homines in verba projectos, locutulejos, & blaterones, & lingulacas dixerunt. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 105.* Lingulacæ obtrectatores.

LINGULATUS, a, um, ad modum lingulæ factus, ut Lingulati tubi, quorum alius ad modum lingulæ acuminatus in alium intrat. *Vitruv. l. 8. c. ult.*

LINGUOSUS, a, um, linguax, seu verbis abundans. *Petron. in fragm. Tragur. c. 43.* & *63. Burmanni*: item *Hieronym. in epitaph. Paulæ, ep. 27. c. 10* & *Augustin. l. 1 Confession. c. 9.*

LINIFER, a, um. Epithetum est Silvani in vet. Inscript. apud *Murator. To. 1. pag. 70. n. 6.* V. *Cannabifer*.

LINIGER, a, um, *vestito di lino*, lineam vestem gerens. De Iside, ejusque sacerdotibus maxime dicitur: quia Isis Ægyptiis lini usum monstrasse credita est. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 1. v. 51.* Vidi ego linigeræ numen violasse fatentem Isidis. *Id. 1. de ar. am. v. 77.* Neu fuge linigeræ Memphitica templa juvencæ. *Id. 1. Metam. v. 747.* Nunc dea linigera colitur celeberrima turba. *Juvenal. sat. 6. v. 532.* grege linigero circumdatus.

LINIMENTUM, ti, n. actus liniendi, & res ipsa, quæ illinitur. *Pallad. in Octobr. tit. 14. ad fin.* Linimentum quoque dolii non gypso, sed sarmentorum cinere debebis inducere. Adde *Petron. in Satyr. c. 79.* ubi al. leg. *lineamenta*, eod. sensu.

LINIO, is, ivi, itum, a. 4. *ungere, impiastrare, stuccare*, idem quod *lino* (sed minoris usus) illino, oblino, ungo. *Colum. l. 6. c. 17. a med.* Liquida pice cum oleo linito. *Id. in fin. cap. 44. l. 12.* Si qua rimam creta facit, luto liniunt. *Al. leg.* linunt. & *cap. 45.* Creta liniunt mala. *Al. leg.* linunt. *Id. l. 6. c. 26. sub fin.* Oleo ulcera linire. *Al. leg.* linere. *Plin. l. 27. c. ult.* Falces sanguine ursino liniri volunt. *Colum. l. 4. c. 24.* Allevatas plagas terra, quam prius amurca madefeceris, linire. *Al. leg.* lenire. *Id. l. 6. c. 32.* Caput & spina tenui adipe liniuntur. *Id. l. 7. c. ult.* Aures canum contritis nucibus liniendæ sunt. *Plin. l. 20. c. 13.* Prævalet contra serpentes potu, & linitu. *Pallad. in Mart. tit. 10. a med.* Bitumen, & oleum, aut calcem latebris vermium liniunt. *Propert. l. 3. el. 10. v. 11.* Neve tua Medæ liniantur cæde sagittæ. *Plerique al. leg.* rectius lætentur. *Vitruv. l. 7. c. 3. sub fin.* Tectoria luto cum liniuntur. *Liv. l. 21. c. 8. ad fin.* Ferrum stuppa circumligabant, liniebantque pice. *Al. leg.* linebantque. *Martial. l. 7. epigr. 19.* Dulci placenta sordidam linit mappam. *h. e.* inquinat. ¶ In futuro facit & *ibo, is*: quod in verbis quartæ sæpe usuvenit. *Pallad. in Februar. tit. 32.* Vas cooperies, ac linibis. ¶ Confirmant hujus verbi usum composita *allinio, circumlinio, illinio, oblinio*, &c. Quare non audiendi, qui ex albo Latinorum verborum expungere conati sunt.

LINIPHIARIUS, ii, m. &

LINIPHIO, onis, m. lini textor, linteo. *In quadam epist. Adriani apud Vopisc. in Firmo, Saturn. &c. c. 8.* & *leg. 8.* & *16. Cod. Theodos. lib. 10. tit. 20.* quamquam non ubique est constans lectio: & ipsæ voces nihil habent sanæ Latinitatis.

LINITUS, a, um, *unto*, illitus, litus: a *linio*. *Plin. l. 29. c. 6. ante med.* Porrigines tolluntur felle ovillo cum creta Cimolia, linito capite, donec inarescat. Ita *Harduin.* ex MSS. Alii *illito*.

LINO, is, livi, & lini, & levi, litum, a. 3. *ungere, tingere, impiastrare, stuccare*, ἀλείφειν, χρίειν, ungere, illinere, rem aliquam liquidam aut mollem alteri superinducere, ungendi, aut obturandi causa. Tria habet præterita: ex quibus *levi* est ab obsoleto *leo*, quod V. suo loco. *Virg. 4. Georg. v. 39.* certatim tenuia cera Spiramenta linunt. *Horat. l. 1. od. 20.* Vile potabis modicis Sabinum Cantharis. Græca quod ego ipse testa Conditum levi. *Colum. l. 12. c. 16. in fin.* Picata opercula diligenter gypso linunt, ne possit spiritus

ritus introire. *Juvenal. sat. 9. v. 58.* Nam quis plura livit victuro dolia musto? Ita *Priscian. l. 10. pag. 898. Putsch.* Al. leg. *linit*. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 18.* Omnia vipereo spicula felle linunt. *Quintil. declam. 13. c. 5.* Livit flores maleficis succis. *Ovid. de medic. fac. v. 81.* linere medicamenta per corpora. *Colum. l. 12. c. 50. a med.* Cum nova dolia crassa gummi liverunt. *Juvenal. sat. 6. v. 480.* Linere faciem. *imbellettare.* *Martial. l. 7. epigr. 38.* Linere & obligare plantas. *ungere, e medicar i piedi.* *Senec. in Med. v. 711.* succis linere sagittas. *avvelenare.* ¶ Est etiam obducere, obtegere, *coprire, incrostare.* *Ovid. de medic. fac. v. 7.* auro sublimia tecta linuntur. *Martial. l. 9. epigr. 61.* Et linit Hesperium bractea viva pecus. ¶ Item delere, inducere, *cancellare.* *Ovid. 1. ex Pont. ep 5. v. 15.* Cum relego, scripsisse pudet, qui plurima cerno, Me quoque, qui feci, judice digna lini. ¶ Item fœdare, conspurcare, *imbrattare*, collinere, oblinere. *Martial. l. 9. epigram. 23.* Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas. *Ovid. 3. Fast. v. 760.* linit ora luto. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 236.* scriptores carmine fœdo Splendida facta linunt. ¶ *Linere alicui labra.* V. *Labrum.* ¶ *Lisse pro livisse* quidam leg. apud *Spartian. in Adrian. c. 4.* ¶ *Lini* in præterito, inquit *Priscian. l. 10. pag. 898. Putsch.* pro livi vetustissimi protulisse inveniuntur. unde Varro rerum rusticarum. *Cum oblinerunt vasa.* Etiam *Voss. l. 5. de Grammat. c. 29.* affert illud ex *Quintil. declam. 1. c. 15.* *Mariti tui cruore parietem linisti.* Sed al. leg. *Mariti tui (vel in) cruore lusisti*, omisso *parietem*: Alii etiam aliter.

LINOSTROPHON, i, n. Λινόστροφον, Græca appellatio marrubii herbæ. *Plin. l. 20. c. 22.*

LINOZOSTIS, ostis, & ostidis, f. Λινόζωστις, herba eadem, quæ Mercurialis. *Plin. l. 25. c. 5. & lib. 26. c. 12. & 14. sub fin.*

LINQUO, is, liqui, a. 3. *lasciare, abbandonare*, λείπω, desero, relinquo, destituo, omitto. *Cic. pro Planc. c. 10. sub fin.* Eum linquentem terram eam, quam servaverat, lacrymis prosequuti sunt. *Plaut. Most. 3. 1. 69.* Urbem exsul linquat factus hic causa tui? *Id. Asin. 1. 2. 14.* Herum in obsidione linquat. *Id. Pseud. 1. 2. 8.* Malo lupos apud oves linquere, quem hos domi custodes. *Propert. l. 4. el. 9. v. 54.* Cede agedum, & tuta limina linque fuga. *Sil. l. 11. v. 317.* me linque meæ menti. *lasciami in libertà de' miei disegni.* *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 59.* Irrita ventosæ linquens promissa procellæ. *Horat. l. 3. od. 8. in f.* Dona præsentis cape lætus horæ, & Linque severa. *Id. l. 1. od. 28. v. 33.* precibus non linquar inultis. *Id. de ar. Poet. v. 285.* Nil intentatum nostri liquere poetæ. *Val. Flacc. l. 1. v. 560.* linquere habenas. & *vers. 631.* spem. *Senec. in Oedip. v. 78.* lacrymas. *Lucan. l. 9. v. 261.* has mihi pœnas Tarro dabit: linquam vacuos cultoribus agros. *h. e.* vastabo, & vastatos relinquam. *Senec. in Med. v. 618.* Tiphys liquit indocto regimen magistro. *lasciò in mano.* *Valer. Flacc. l. 5. v. 229.* at vellera Martis in umbra Ipse sui Phrixus monumentum insigne pericli Liquerat. *ove deposto e lasciato.* ¶ *Linqui*, & *linqui anima* dicitur is, quem vires & spiritus deficiunt, *andar in deliquio, mancar di forze.* *Sueton. in Cæs. cap. 45.* Fuisse traditur valetudine prospera: nisi quod tempore extremo repente linqui animo, atque etiam per somnum exterreri solebat. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 130.* Linquor, & ancillis excipienda cado. Sic *Senec. in Troadib. v. 623.* Me liquit animus: membra quatiuntur, labant, Torpetque vinctus frigido sanguis gelu. *Ovid. 8. Metam. v. 363.* trepidantem & terga parantem Vertere, succiso liquerunt poplite nervi. *Tacit. 3. Ann. c. 46.* Jacentesque nullo ad resurgendum nisu, quasi exanimes linquebantur. *Curt. l. 6. c. 2.* Linquente spiritu, moribundus procubuit. ¶ *Lictus* particip. quidam putant legi apud *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 7.* sed locus ille incertus valde est, & mendo corruptus.

LINTEAMEN, inis, n. idem quod linteum. *Lamprid. in Heliogab. c. 26.* Linteamen lotum nunquam attigit. *Apul. 11. Metam.* Candido linteamine cinctum pectorale.

LINTEARIUS, a, um, ad lintea pertinens. *Ulpian. Dig. lib. 14. tit. 4. leg. 5. a med.* Duas negotiationes exercebat, puta sagariam, & lintteariam. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 649. num. 4.* Lintearia ars. ¶ *Lintearius, ii*, est, qui lintea conficit, aut vendit. *Ulpian. lib. cit. tit. 4. leg. 5.* Institores, quibus vestiarii, vel lintearii dant vestem circumferendam & distrahendam. *Impp. Theodos. & Valentinian. lib. 10. Cod. Theodos. tit. 20. leg. 16.* Lintteariorum corpus.

LINTEATUS, a, um, *vestito di panno lino*, lineis vestibus indutus. *Liv. l. 10. c. 38. ad fin.* Ea legio linteata, ab integumento consepti, quo sacrata nobilitas erat, appellata est. *Senec. de vita beata, c. 27.* Linteatos senex.

LINTEO, onis, m. lintearius, h. e. qui lintea texit, aut vendit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 38.* Propolæ, linteones, calceolarii. *Serv. ad Æn. 7. v. 14.* Apud majores, stantes texebant, ut hodie linteones videmus. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag. 38. v. 15.* L. Posthumius Facilis, T. Karejus Valens linteones Apoll. D. P. S. D.

LINTEOLUM, li, n. *piccol panno lino, fazzoletto, pezzetta*, ὀθόνιον, parvum linteum. *Plaut. Epid. 2. 2. 46.* Tunicam rallam, tunicam spissam, linteolum cæsicium. *Colum. l. 6. c. 16.* Præfractis cornibus linteola sale atque aceto imbuta superponuntur. *Plin. l. 24. c. 16.* Rosæ folia tusa in linteolo. *Id. l. 32. c. 8. a med.* In linteolis concerptis imponitur. & *cap. 9.* Sal in linteolo involutus. ¶ Adjective *Prudent.* περὶ στεφ. *9. de S. Eulal. v. 180.* Palliolum linteolum.

LINTER, lintris, f. *barchetta*, Græce λυντὴρ, ut docet *Priscian. l. 5. pag. 647. Putsch.* (quamquam *Voss. de Grammat. l. 3. c. 26.* minime id ei credendum putat) cymba parva ex cavata arbore, vel etiam ex pluribus asseribus compacta, in usum trajiciendi fluminis. *Liv. l. 21. c. 26. sub fin.* Novas lintres inchoantes cavabant ex singulis arboribus. & *cap. 27. a med.* Paratas aptatasque habebat lintres. *Ovid. 6. Fast. vers. 779.* Ferte coronatæ juvenum convivia lintres. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 60.* Conquirit etiam lintres: has magno sonitu remorum incitatas, &c. & *l. 1. c. 12.* Flumen ratibus ac lintribus junctis transire. *Cic. pro Mil. c. 27.* Lintribus materiam in insulam convehere. ¶ Allegorice *Ovid. l. 2. Fast. in fin.* Venimus in portum, libro cum mense peracto: Naviget hinc alia jam mihi linter aqua. *Tibull. l. 2. el. 7. v. 37.* Nescio quid furtivus amor parat. utere quæso, Dum licet. in liquida nat tibi linter aqua. ¶ Festivus est jocus, quo notavit C. Julius Curionem, in dicendo in utramque partem toto corpore vacillantem, quærens per risum, *quis loqueretur e lintre.* Refert *Cic. de clar. Orat. c. 60.* ¶ *Lintris* in recto singulari. *Sidon. carm. 5. v. 283.* Hercynii nemoris si stipite lintris Texta Nabathæam pro Rheno sulcat Hydaspem. ¶ In genere masculino. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 34.* ire solebat Exiguus pulsa per vada linter aqua. ¶ Est etiam genus vasis vinarii, convehendis, calcandisque uvis apti: a similitudine fluviatilis cymbæ, *vettura.* *Cato R. R. c. 11. extr.* enumerat inter instrumenta vineæ. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 23.* Aut mihi servabit plenis in lintribus uvas. *Virg. 1. Georg. v. 262.* durum procudit arator Vomeris obtusi dentem: cavat arbore lintres. ¶ Est qui scribit *Lynter.*

LINTERNUM, &c. V. *Liternum.*

LINTEUM, i, n. *panno lino, tela, o pezzo di lino, fazzoletto, sciugatoja*, ὀθόνη, pannus lineus. *Plaut. Mostell. 1. 3. 109.* Linteum cape, atque exterge tibi manus. *Catull. carm. 12. v. 3.* Tollis lintea negligentiarum. *h. e.* sudaria, vel mappas. Ipse mox *sudaria* appellat. *Cic. pro Rabir. Post. c. 14.* Merces fallaces & fucatæ, chartis, & linteis, & vitro delatæ. *Plin. l. 21. c. 18. extr.* Folia trita per linteum spissum in æreum vas. *Id. l. 25. c. 13. a med.* Succus linteo colatur. *Id. l. 34. c. ult.* Spodium lavatur in linteis raris aqua cælesti. *Id. l. 28. cap. 16.* Fel suum linteo calefacto impositum. *Sueton. in Calig. c. 26.* Quosdam summis honoribus functos sibi cœnanti ad pedes stare succinctos linteo, passus est. *col grembiule.* *Martial. l. 2. epigr. 57.* Recensque sella linteisque, lorisque. *h. e.* velis, seu plagulis lineis, quibus fenestræ ejus claudebantur. *cortine, bandinelle.* *Liv. l. 28. c. 45. a med.* Populonienses polliciti sunt ferrum, Tarquinienses lintea in vela. *tele da vela.* Hinc pro ipsis velis navium. *Virg. 3. Æn. v. 686.* certum est dare lintea retro. *Val. Flacc. l. 4. v. 83.* Fluctibus intulerant placido cava lintea cursu. *Ovid. 2. Amor. el. 11. v. 42.* Zephyri veniant in lintea pleni. *Sever. in Ætna, v. 243.* Quo rapiant nautæ, quo sidere lintea tendant. ¶ Dicitur & de tela ex alia materia. *Plin. l. 12. c. 11.* Circa fruticem lanugines esse, tradit, linteaque ea Indicis præstantiora.

LINTEUS, a, um, *di lino*, lineus. *Cic. Verr. 7. cap. 56.* Lintea vestis. *Liv. lib. 10. cap. 38.* Linteus liber. *Id. lib. 9. cap. 4.* Linteæ tunicæ. *Id. lib. 4. cap. 20.* Linteus thorax. *Nep. in Iphicr. cap. 1.* Genus loricarum mutavit, & pro ferreis atque æneis linteas dedit. Quo facto expeditiores milites reddidit. nam pondere detracto, quod æque corpus tegeret, & leve esset, curavit. ¶ *Lintei libri*, quos *loc. cit.* & *lib. 4. cap. 7. extr.* & *c. 20.* & alibi *Livius* memorat, pro charta spisso linteo, & fortasse etiam leviter cerato, confecti erant. Hos annalibus magistratuum conscriptos, & in æde Monetæ repositos, idem affirmat. *Plin. lib. 13. c. 11.* In palmarum foliis primo scriptitatum, deinde quarundam arborum libris: postea publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & privata linteis confici cœpta, aut ceris. *Symmach. l. 4. ep. 34.* Sibyllina etiam carmina linteis textis scripta fuisse significat. Adde *Vopisc. in Aurel. c. 1. & 8.* Non tamen crediderim, fuisse hos libros ex multis lineis paginis compactos, sed ex linteo oblongo, quod in volumen complicaretur. *Mappæ* enim aliquando dicti sunt, ut videre est in *Codic. Theodos. lib. 12. tit. 67. leg. 1.* & apud *Vet. Auctor. de limitib. pag. 145. 263. & 166. Goes.* ¶ *Linteæ loricæ*, de quib. *loc. cit. Nep.* non solum a militibus, sed etiam a venatoribus gestari solebant, adversus ungues, ac morsus ferarum. Quidam putant, factas fuisse ex funiculis, seu toris multiplici filo lineo contortis, & in telam contextis. *Plin. l. 19. cap. 1.* narrat, in thorace Amasis Ægypti regis fila singula trecentis sexaginta quinque filis constitisse. Alii ex lino coacto, & aceto, aut vino austero macerato, ut soliditatem, & crassitiem acquireret ad ictus repellendos. Alii denique ex tela linea multis plicaturis octies, aut decies complicata. *Sil. l. 3. v. 271.* Tempora multiplici mos est defendere lino, Et lino munire latus. *Id. l. 4. v. 291.* fugit hasta per oras Multiplicis lini, subtextaque tegmina nervis. & *lib. 9. v. 587.* lævum qua tegmine thorax Multiplicis lini claudit latus. De his *Casaub. ad Sueton. in Galb. c. 19. Scalig.* & *Ferrar. de re vestiar. l. 4. par. 2. c. 11.*

LINTRARIUS, ii, m. *barcajuola*, qui lintre commeat. *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 9. leg. 1.* & *Inscripr.* apud *Gruter. pag. 345. num. 4.* & *Muratot. pag. 1096. n. 2.*

LINTRICULUS, li, m. *barchetta, copano*, parva linter. *Cic. Attic. l. 10. ep. 10. sub fin.* Ego vero vel lintriculo, si navis non erit, eripiem me ex istorum parricidio. Al. aliter leg.

LINTRIS. V. *Linter.*

LINUM, i, n. *lino*, λίνον, herba, quæ macerata, & in lanæ mollitiem contusa, netur in usum vestium, candore maxime commendabilis, si diligenter purgetur. Multa de eo *Plin. in proœm.* & *c. 1. l. 19.* ubi habentur hæc etiam: lini tenuitas, splendor, candor, firmitas: linum tundere, pectere, depectere, digerere, carminare, nere, texere, &c. De lino vivo V. *Asbestinum.* *Cic. Verr. 7. c. 11.* Reticulum ad nares sibi admovebat, tenuissimo lino, minutis maculis. *di lino finissimo.* *Virg. 1. Georg. v. 77.* Urit enim lini campum seges,

seges, urit avenæ. *Ulpian. Dig. l. 32. leg. 68.* Linum tam factum, quam infectum, quodque netum, quodque in tela est. *Grat. in Cyneg. v. 57.* linorum messis. ¶ Per synecdochen dicitur de lineo filo, vel funiculo, *filo*. *Cels. l. 7. c. 14. a med.* Ad imum acu trajectatur, duo lina ducente. *Cic. Catil. 3. c. 5.* Tabellas proferri jussimus: ostendimus Cethego signum: cognovit. nos linum incidimus: legimus. *Linum* intelligit, quo epistolæ obligabantur, tabellis ita circumvolutum, ut incidere necesse esset aperire volenti. Quatuor enim erant epistolæ scribendæ instrumenta, tabellæ ceratæ, in quibus scribebatur; stilus, quo scribebatur; linum ad obligandum, & claudendum; cera ad obsignandum, qua linum nodo colligabatur. *Plaut. Bacch. 4. 4. 64.* Effer cito stilum, ceram, & tabellas, & linum. & *vers. 96.* Cedo tu ceram, ac linum actutum: age, obliga, obsigna cito. *Id. Pseud. 1. 1. 40.* Per ceram, & linum, litterasque interpretes salutem mittit. Hinc illud *Nepotis in Pausan. c. 4.* Vincula epistolæ laxavit, signoque detracto cognovit, &c. Idem fiebat in tabulis testamentorum, & hujusmodi, quas arcanas & legitimas esse volebant. *Sueton. in Ner. c. 17.* Adversus falsarios tunc primum repertum, ne tabulæ nisi pertusæ, ac ter lino per foramina trajecto, obsignarentur. *Paul. lib. 5. receptar. sententiar. tit. 25.* Amplissimus Ordo decrevit, eas tabulas, quæ publici, vel privati contractus scripturam continent, adhibitis testibus ita signari, ut in summa marginis ad mediam partem perforatæ, & triplici lino constringantur, atque impositum supra linum ceræ signa imprimantur. ¶ De linea piscatoria, ex qua hamus pendet, *Ovid. 13. Metam. v. 923.* Nunc in mole sedens moderabar arundine linum. ¶ Item sæpe de lineo panno, aut veste, *pannolino*. *Virg. 12. Æn. v. 120.* Velati lino, & verbena tempora vincti. *Horat. lib. 2. sat. 4. v. 54.* Massica Integrum perdunt, lino vitiata, saporem. *h. e.* sacco lineo colata. *Ovid. 5. Fast. v. 519.* fluminearm lino celantibus ulvam Incubuere totis. *materasso*. ¶ Lineæ vestis usus præcipue fuit apud sacerdotes Isidis. V. *Liniger*. ¶ De lino in thoracibus militaribus, V. *Linteus*. ¶ Item de velis quæ & *lintea* dicuntur. *Senec. in Med. v. 320.* nunc lino sinu Tendere toto: nunc prolato Pede transversos captare Notos. ¶ Item de fune, quamvis e lino non sit, *corda, fune*. *Ovid. 3. Fast. v. 587.* parant torto subducere carbasa lino. ¶ Item de retibus venatoriis, aut piscatoriis. De illis *Ovid. 7. Metam. v. 768. & 807. & lib. 3. v. 153.* De his *Virg. l. 1. Georg. v. 142.* *Ovid. Metam. 14. v. 931.* & *Juvenal. sat. 4. v. 45.* (ubi *lini magister* est piscator) & *sat. 5. v. 102.* item *Sil. l. 7. v. 503.* ubi *sinuatum linum* est rete contractum in modum sinus: quod fit, cum ejus cornua contrahuntur, & ducuntur ad litus.

LINUS, i, m. Λίνος, filius Apollinis ex Psammate Crotopi Argivorum regis filia. Cum enim Apollo, occiso Pythone serpente, ad Crotopum venisset, ab eodem hospitio susceptus est, ubi clam cum Psammate filia concubuit. Quæ cum concepisset & tempore debito secus Nemeum flumen occulte peperisset, filium suum Linum appellavit, eumque ut quorundam est opinio, exposuit, qui sic expertus, a canibus devoratus est. quod innuit *Stat. 6. Theb. v. 64.* Alii dicunt, hunc pastori infantem alendum tradidisse, pastorem eum ex incuria in herba jacentem neglexisse, a canibus inventum dilaniatum esse. Apollo monstrum in eam regionem immisit, quod omnia vastaret, quod postea a Chorœbo interfectum fuit. *Id. l. 1. a v. 570.* ¶ Alius fuit Linus Apollinis & Terpsichores filius, lyræ peritissimus, in qua discipulos habuit Orpheum, Thamyrem, & Herculem. Hunc ab Hercule plectro, & cithara occisum ferunt, cum eum rusticius canentem nimis petulanter corripuisset. *Virg. 4. Ecl. v. 56.* ubi *Servius* hunc cum priore videtur confundere: item *Propert.* qui *l. 2. eleg. 10. v. 8.* Inachium vocat, id est Argivum. Alii dicunt Linum Mercurii ex Musa Urania filium fuisse, & Thebis genitum, fuisse Poetam antiquissimum, scripsisse de Mundi generatione, item de Solis & Lunæ cursu, animaliumque & fructuum generatione. Hic in principio sui operis omnia simul nata dixit, quem secutus est Anaxagoras. Occubuit in Eubœa sagitta ab Apolline transfixus. *Hygin. fab. 161.* & *Martial. l. 9. epigr. 88.* Lini ab Hercule occisi tacite meminit etiam *Plaut. Bacch. 1. 2. 47.* Aliqui addunt, hunc primum e Phœnicia ad Græcos litteras attulisse. ¶ Alius fuit Linus Hypermnestræ maritus, Ægysthi filius (al. Ægypti) quem tamen *Ovid. in epist. Heroid. 14.* Lynceum appellat, non Linum.

LIO, as, a. 1. λειόω, polio, lævigo: a λεῖος, *Tertull. de Idolol. c. 5.* Liare cisternam. *h. e.* tectorio polire.

LIOSTREA. V. *Leiostrea*.

LIPARA, æ, & Lipare, es, f. *Lipari*, Λιπάρα, insula maris Tyrrheni, Æoliarum princeps: dicta a Liparo rege Ausonis filio, qui successit Æolo, ut *Plin. l. 3. c. 9.* tradit. Sacra Vulcano habita est, quia quibusdam locis flammam & fumum evomit. *Val. Flacc. l. 2. v. 96.* nec fama notior Ætna, Aut Lipares domus. *Claudianus de III. Consul. Honor. v. 196.* Ignifluisque gemit Lipare fumosa cavernis. ¶ *Lipara*, æ, (a Græco, λιπαρός, ά, όν, pinguis, unctus) dicitur de emplastro leni, quod constat adipis, pinguedinis oleive mixtura quadam. Græce usurpat *Cels. l. 5. c. 19. n. 25.* Latine *Plin. l. 23. c. ult. l. 33. c. 6. a med.* & *l. 34. c. 18.* & *Scribon. Larg. compos. 220. & 221.* ¶ Est etiam nomen gemmæ, qua suffita omnes bestias evocari tradunt. *Plin. l. 37. c. 10.*

LIPARÆUS, a, um, Λιπαραῖος, ad Liparam insulam pertinens. *Juvenal. sat. 13. v. 45.* & jam siccato nectare tergens Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna. *Plin. l. 3. c. 9.* Liparæorum insulæ.

LIPARENSIS, se, ad Liparam pertinens. *Cic. 5. Verr. c. 37.* Liparensis ager. & *ibid.* Liparensium testimonium.

LIPARIS, idis, f. λιπαρίς, nomen piscis, a pinguitudine dicti: nam λιπαρός pinguis est. *Plin. c. ult. l. 32.* ¶ Item fluvius Ciliciæ, ad Solos urbem, in quo lavantes non aliter unguntur, quam si oleo, aut adipe lavarentur, teste *Vitruv. l. 8. c. 3.* quia per pingues terræ venas profluit. ¶ Item Lipara insula. Ita enim dicitur ab *Apul. de Mundo.* Liparis, Ætna, Vesuvius.

LIPARITANUS, a, um, Liparensis. *Valer. Max. l. 2. c. 7. num. 4.* Quare obsidioni Liparitanæ præfecerat. *Id. l. 1. c. 1. n. 4. externo.* Thymasitheus Liparitanorum princeps.

LIPIO, is, n. 3. verbum est milvii vocem exprimens. *Auct. carm. de Philom. v. 24.* Accipiter pipat, milvus hiansque lipit.

LIPPIO, is, ivi, itum, n. 4. *essere cisposo*, a *lippo*, λημάω, lippus sum, h. e. oculos lacrymantes aut pituita offusos, & sordentes habeo. *Cic. Attic. l. 7. ep. 14.* Cum fluenter lippirem, has litteras dedi. *Plin. l. 29. c. 6. a med.* Ciconiæ pullum qui ederit, negatur annis continuis lippiturus. *Id. l. eod. c. 8.* Ne omnino lippiatur. *Cels. l. 1. c. 9.* Calor adjuvat lippientes, si nec dolor, nec lacrymæ sunt. De arida lippitudine loquitur, de qua V. in voce sequenti. ¶ Translate, & joculariter *Plaut. Curcul. 2. 3. 39.* Os amatum habeo, dentes hiaunos: lippiunt fauces fame. *h. e.* crassiore saliva, & concretiore veluti obductæ sunt, ad instar lippientium oculorum.

LIPPITUDO, inis, f. *cisposità*, λήμη, vitium oculorum lippientium. *Cic. 4. Tuscul. c. 37. extr.* Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. *Id. Attic. l. 8. ep. 12.* Mihi molestior lippitudo erat, quam ante fuerat: dictare tamen hanc epistolam malui. *Plin. l. 28. c. 11.* Sicca lippitudo lumbulis suum extis tollitur. *Cels. l. 6. c. 6. sect. 29.* Est etiam genus aridæ lippitudinis, quod ξηροφθαλμίαν Græci appellant. Sub hoc neque tumeat, neque fluunt oculi, sed rubent tantum, & cum dolore quodam fere levi, ne prurigine graves sunt, & palpebræ citra duritiem ullam noctu prægravi pituita inhærescunt. *Plin. l. 28. c. 4.* Lippitudines arcere. & *l. 32. c. ult. a med.* abstergere.

LIPPULUS, a, um, *cisposetto*, aliquantum lippus. *Arnob. lib. 7. pag. 240.* Quod possent adscribere diis morbos, non dubitarent eos lienosos, lippulos, atque enterocelicos dicere.

LIPPUS, a, um, *cisposo*, λημῶν, oculos habens lacrymantes, aut crassa pituita, & adhærescenti offusos: unde visus acies obfuscatur. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 30.* Hic oculis ego nigra meis collyria lippus Illinere. *Id. l. 1. ep. 1. v. 28.* Non possis oculis quantum contendere Lynceus; Non tamen idcirco contemnas lippus inungi. *Id. l. 1. sat. 3. v. 25.* Cum tua prævideas oculis mala lippus inunctis. *Plaut. Bacch. 4. 8. 72.* Lippus oculus. *Id. Mil. 4. 3. 15.* Lippa mulier, atque oculis turgidis. *Juvenal. sat. 10. v. 130.* ardentis massæ fuligine lippus. *mezzo cieco*. Interdum enim universim dicitur qui oculorum, & visus vitio aliquo laborat. *Pers. sat. 1. v. 79.* Hos pueris monitus patres infundere lippos. *Martial. l. 8. epigr. 59.* Lippa sub attrita fronte lacuna patet. *h. e.* cavum oculi assidue lacrymans. ¶ *Horat. l. 1. sat. 7. v. 3.* opinor Omnibus & lippis notum, & tonsoribus esse. In proverb. abiit hic versus, cum de re loquimur, quam nemo non videt, aut ignorat: lippi enim, quo minus vident, quoque magis domi continere se coguntur, eo sunt diligentiores in quærendo, quid novi in urbe avenat. Tonsores vero in suis officinis, quo confluunt omne genus homines, facile norunt quæcumque aguntur in urbe. Ceterum ipsum quoque *Horatium* lippum fuisse, ex *l. 1. sat. 5. v. 30. & 49.* satis colligitur: & se ipsum quoque his verbis notare voluisse, vero est non absimile. ¶ Transfertur ad animum, ut *cæcus*. *Pers. sat. 5. v. 76.* hic Dama est, non tressis agaso, Vappa, & lippus. *Horat.* quoque hac ratione fortasse usurpet *l. 1. sat. 1. extr.* Crispini scrinia lippi compilare. *Bentley.* tamen aliter legit. ¶ *Lippa ficus* apud *Martial. l. 7. epigr. 19.* est valde matura, & dulci humore fluens instar oculi lippientis.

LIPTOTES. V. *Litotes*.

LIQUABILIS, le, *che si può liquefare*, τηκτός, qui liquari potest. *Apul. in Apolog.* Laurus fragilis, limus durabilis, cera liquabilis. *Prudent. in Hamartig. v. 744.* saxum liquabile vocat statuam salis, in quam uxor Loi conversa est, *Genes. 19. 26.*

LIQUAMEN, inis, n. χύλισμα, materia liquefacta. *Col. l. 7. cap. 4. ad fin.* Succus excocti lupini, veteris vini fæx, & amurca pari mensura miscentur, eoque liquamine tonsa ovis imbuitur. ¶ Speciatim dicitur de pinguitudine animalis ad ignem liquefacta, & adhuc magis speciatim de garo, quod est genus condimenti liquidi ex putrefactis piscium intestinis, aliave ratione confectum, & in usum coquinarium servatum ad condiendos cibos, *conditura, concia*. *Columell. l. 6. c. 2.* Libralesque offas, in præfulsæ adipis liquamina tinctas, lingula demittito. *Pallad. in Februar. tit. 25. circa med.* Liquamen de piris facere. Habet etiam sæpe *Apicius*.

LIQUAMENTUM, ti, n. liquamen. *Veget. l. 3. de re Veterin. c. 66.*

LIQUAMINATUS, a, um, adject. ut Liquaminatus porcellus, apud *Apic. l. 8. c. 7.* h. e. liquamine conditus.

LIQUAMINOSUS, a, um, adject. liquamine abundans. *Marcell. Empir. c. 5. ad fin.* Res salsæ & liquaminosæ.

LIQUARIUS, a, um, a liquo, as. *Liquaria mensura* in Inscript. apud *Gruter. pag. 1000. n. 10.* & *Donium class. 2. n. 67.* sunt mensuræ liquidorum.

LIQUATIO, onis, f. *liquefazione*, τῆξις, actus liquandi. *Vopisc. in Aureliano, c. 46.* Aurum per varios bractearum, filorum, & liquationum usus perit.

LIQUATORIUM, ii, n. vas ad liquendum aptum. *Cal. Aurel. Acut. l. 2. c. 39. a med.* Si vinum sine fæce per liquatorium fundatur. *h. e.* per colum.

LIQUATUS, a, um, *liquefatto, fluente*, liquidus factus. *Cic.* vertens carmina *Æschyli l. 2. Tuscul. c. 10.* Liquatæ solis ardore excidunt gut-

guttæ. *Ovid. 4. Fast. v. 152.* expressis recla liquata favis. *Plin. l. 34. c. 13.* Liquatum æs. ¶ Item percolatus, *colato*, ut Liquatum vinum, Liquetæ aquæ, *Plin. l. 15. c. 29. ad fin.* & *lib. 32. c. 3.* Et, medullæ liquatæ per cribrum, *Id. l. 28. c. 9. a med. fatte passare. Colum. l. 12. c. 38. ad fin.* Succus per colum jecceum liquetus. ¶ Translate *Quintil. l. 12. c. 6.* Quæ deferbuisse tempore, & annis liquata jam senior idem fatetur. ¶ Item clarus, purus. *Hostius* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 3.* non si mihi linguæ Centum, atque ora fient totidem, vocesque liquatæ.

LIQUEFACIO, is, eci, actum, a. 3. *struggere, liquefare, sciogliere*, τήκω, ἀνίημι, liquidum facio, fluidum reddo, solvo, mollio ignis aut solis calore. *Catull. carm. 88. in Gell. v. 6.* Omentum in flamma pingue liquefaciens. *Plin. l. 21. c. 14. sub fin.* Sol ceram ne liquefaciat, protegunt tenui linteo. ¶ Translate est mollire, effeminatum reddere. *Cic. 5. Tuscul. c. 6.* Illi beati, quos nulli metus terrent, nullæ ægritudines exedunt, nullæ futiles lætitiæ exsultantes languidis liquefaciunt voluptatibus. ¶ Secunda syllaba brevis est, sed necessitate produci potest, quoties brevis est item, quæ sequitur: quod fecit *loc. cit. Catullus*. V. *Tepefacio*.

LIQUEFACTUS, a, um, *strutto, liquefatto, sciolto*, liquidus ac fluens factus. *Cic. 3. Catil. c. 8.* Legum æra liquefacta. *Id. 2. de nat. Deor. c. 10.* Glacies liquefacta & dilapsa. *Virg. 1. Georg. v. 473.* Saxa liquefacta. & *lib. 4. v. 36.* mella calor liquefacta remittit. & *lib. 9. Æn. v. 588.* Liquefactum plumbum. *Quintil. l. 10. c. 1.* Cibos reansos, & prope liquefactos demittimus, quo facilius digerentur. *Ovid. 13. Metam. v. 829.* Lac mihi semper adest niveum; pars inde bibenda Servatur: partem liquefacta coagula durant. & *lib. 9. v. 175.* cæca liquefactæ tabe medullæ. *h. e.* corruptæ. Sic *Virg. 4. Georg. v. 555.* liquefacta boum per viscera tota Stridere apes utero. *infradiciate*. ¶ Translate *Sil. l. 11. v. 426.* Bacchi dona volunt, epulasque, & carmina cursus Pieria liquefacta lyra. *h. e.* mollita, fracta, fluentia, & liquida. ¶ Secundam syllabam produxit *Id. l. 1. v. 178.* Ossa liquefactis fumarunt fervida membris.

LIQUEFIO, is, actus sum, anom. 3. *struggersi, liquefarsi, sciogliersi*, τήκομαι, διάλυομαι, liquidus ac fluens fio, solvor, liquesco. *Ovid. 7. Metam. v. 160.* congestaque flamma Tura liquefiunt. *Al. leg.* liquefaciunt. *Plin. l. 26. c. 9. a med.* Sevum liquefieri prius jubent. *Gell. in fin. c. 10. l. 17.* Saxa & scopulos liquefieri. ¶ Translate *Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 57.* Sic mea perpetuis liquefiunt pectora curis, Ignibus admotis, ut nova cera solet. *si struggono, si consumano*. Al. leg. *liquescunt*: sed hoc est a *liquor*, & primam corripit. Sunt etiam, qui pro *solet* reponunt *liquet*.

LIQUENS, entis, *liquido, fluido*, liquidus, fluidus: a *liqueo*, & primam corripit: & a *liquor, eris*, & producit. *Varr. l. 2. R. R. c. 11.* Lac est omnium rerum, quas cibi causa capimus, liquentium maxime alibile. *Virg. 5. Æn. v. 238.* & vina liquentia fundam. & *lib. 6. v. 724.* cælum, ac terras, camposque liquentes. *h. e.* mare. & *lib. 9. v. 679.* Quales aeriæ liquentia flumina circum Consurgunt geminæ quercus. & *4. Georg. v. 442.* fluviumque liquentem. & *Æn. l. 1. v. 436.* aut cum liquentia mella Stipant. ¶ Translate est purus, clarus, liquidus. *Gell. lib. 18. c. 5. sub fin.* Ut non ambiguæ fidei, nec ambiguæ, sed, ut puræ liquentisque esset. Al. leg. *puræ, liquentiusque*: tanquam sit comparativum a *liquenter*: quæ minus apte cohærent. *Prudent. περὶ στεφ. 1. vers. 88.* per poli liquentis axem.

LIQUEO, es. Usurpatur fere in tertiis personis. V. *Liquet*.

LIQUESCO, is, n. *struggersi, liquefarsi, ammollirsi*, τήκομαι, liquidus fio, liquor, liquefio: a *liqueo*. *Virg. Ecl. 8. v. 80.* Limus ut hic durescit, & hæc ut cera liquescit. *Id. 8. Æn. v. 446.* Vulnificusque chalybs vasta fornace liquescit. *Liv. l. 21. c. 36.* Tabes nivis liquescentis. *Plin. l. 37. c. 10.* Galaxia in ore liquescit. *si disfà in bocca*. ¶ Translate *Ovid. in Ibin, v. 425.* Sic tuæ nescio quo semper fortuna liquescat, Lapsaque per medias effluat usque manus. *Id. 1. ex Pont. ep. 1. v. 67.* Nil igitur mirum, si mens mihi tabida facta, De nive manantis more liquescit aquæ. *si strugge, si consuma.* nam quæ liquescunt, semper aliquid perdunt, & paulatim imminuuntur, & evanescunt. *Id. 7. Metam. v. 550. de cadaveribus hic defunctorum.* dilapsa liquescunt, Afflatuque nocent, & agunt contagia late. *Senec. ep. 26.* Incommodum summum est minui, & deperire, & ut proprie dicam, liquescere. *Prudent. Cathemer. 6. sub fin. ad Diabolum.* Hic Christus est: liquesce. *vieni meno, struggiti.* ¶ Alia translatione *Cic. 2. Tuscul. c. 22.* Cum voluptate liquescimus, fluimusque mollitia, apis aculeum sine clamore ferre non possumus. ¶ Significat etiam liquidum, ac purum fieri, ut ea, quæ liquantur & percolantur. *Hirt. de B. Alex. c. 5.* Alexandria specus habet ad Nilum pertinentes, quibus aqua in privatas domos inducitur, quæ paulatim spatio temporis liquescit, ac subsidit. nam quæ flumine Nilo fertur, adeo est limosa atque turbida, ut, &c. ¶ A Grammaticis liquescere dicuntur consonantes *l, m, n, r*, quando aliis consonantibus postpositæ, ab iis quodammodo molliuntur, & tenuantur. *Val. Prob. l. 1. pag. 1389. Putsch.*

LIQUET, ebat, liquit, *vel* liquuit, *aut* licuit, n. 2. *esser chiaro, manifesto, apparire, sapersi*, σαφές, δῆλόν ἐστι, φαίνεται, liquidum, manifestum, exploratum est, clare patet, constat, compertum est. Videtur esse a *liquor*, vel a *liqueo, es*. Nam *liquere* proprie dicuntur, quæ fluida sunt, & clara, atque adeo perlucida quodammodo, ut videre est in metallis liquefactis, & in aqua glacie soluta: vel quæ percolata, & defæcata sunt, atque adeo pura & minime turbida. Quo spectare videtur illud *Plaut. Pseud. 2. 4. 69.* Quidquid incerti mihi in animo prius, aut ambiguum fuit, nunc liquet, nunc defæcatum est: *cioe* mihi nunc pervium est. *Id. Mostell. 2. 1. 69.* Ego efficiam, quæ facta hic turbabimus, profecto ut liqueant omnia, & tranquilla sint. *Id. Trin. 2. 1. 3.* Hoc non liquet, nec satis cogitatum est, utram potius, &c. & *vers. 7.* De hac re mihi satis haud liquet. *Terent. Eun. 2. 3. 39.* Illum liquet mihi dejerare, his mensibus sex non vidisse. *so certo di poter giurare. Ovid. 1. Trist. el. 1. v. 61.* Dissimulare velis: te liquet esse meum. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 12.* Protagoras se se negat omnino de diis habere, quod liqueat. *Id. pro Cæcin. c. 11.* Utrum his testibus non credidistis, cum quid liqueret, non habuistis? *Id. 2. de nat. Deor. c. 42.* Cui neutrum liquerit, nec esse deos, nec non esse. *Quintil. l. 9. c. 3. ad fin.* Relationem quid accipi velit, non mihi liquet. *Gell. l. 14. c. 1. ante med.* Mirabatur, id cuiquam pro percepto liquere, stellas non esse plures, &c. *Id. l. 1. c. 3.* Quod recte ne, an perperam fecerim, nondum mihi plane liquet. *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 3. leg. 2.* Si liquerit eum vivere. Hoc præteritum habet & *Tertull. de carne Christi, c. 17. l. 5. advers. Marcion. c. 13.* & *advers. Gnost. c. 6.* quibus locis alii malunt scribi *liquuit*, ut *pluvit, fuvit*. Alii vero ubique vellent *licui*, quod in compositis *deliquesco* dicatur *delicui*, & *colliquo, is, collicui*. Et sane *Cujac. lib. 11. Observation. c. 1.* in libris suis legit *licuerit*, apud *Ulpian. loc. cit.* tametsi *Torrent.* & *Haloander* ediderunt *liquerit*. ¶ Non liquet, *non sono a segno*, formula erat judicialis, cum significare volebant judices, non satis sibi constare de causa, nec utrum damnandus, an absolvendus esset reus, vel qua pœna puniendus, ideoque ampliatione opus esse, & de integro rem agi, in aliud tempus rejiciendo. Hæc verba inscripta erant in tabella per notas N. L. ut in *Ampliatio* dictum est: atque hoc suffragium *balla non sincera* a Venetis dicitur. *Cic. pro Cluent. c. 28.* Homines sapientes, qui neque absolvere hominem nocentissimum possent, neque eum, de quo esset orta suspicio, pecunia oppugnatum, re illa incognita, primo condemnare vellent, non liquere dixerunt. *Id. pro Cæcin. c. 10. a med.* Cum causam non audisset, & potestas esset ampliandi, dixit, sibi liquere. *Gell. l. 14. c. 2. ad fin.* Juravi, mihi non liquere.

LIQUIDE. V. *Liquido*.

LIQUIDITAS, atis, f. *fluidezza, chiarezza*. *Apul. de Mundo*. Aeris liquiditas ad modum tegminis.

LIQUIDIUSCULUS, a, um, adject. diminut. lenis, mollis. *Plaut. Mil. 3. 1. 70.* Leniorem dices, quam mutum est mare: liquidiusculusque ero, quam ventus est Favonius.

LIQUIDO, & Liquide, *liquidamente, chiaramente, per certo*, σαφῶς, τρανῶς, clare, manifeste, aperte, certo. *Cic. 5. Verr. c. 59.* Manifesta res est, cum nemo esset, quin hoc se audisse liquido diceret. & *Verr. 6. c. 56.* Confirmare hoc liquido, judices, possum. *Terent. Andr. 4. 3. 14. Senec. 7. de Benef. c. 9.* & *Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 49.* liquido juram. *Cic. Fam. 11. ep. 27.* Alia sunt, quæ liquido negare soleo. *a chiare note, francamente.* & *lib. 10. ep. 10.* Tuis litteris lectis, liquido de sensu tuo judicavi. *Id. 2. de Fin. c. 12. extr.* Quod ne liquido faciet, si perspexerit, &c. *con tanto maggior certezza*. *Plin. l. 10. c. 69.* Aquilæ clarius cernunt: liquidius audiunt talpæ. *Id. l. 6. c. 23.* Liquido patet. *Gell. l. 2. c. 21.* Cælum liquide serenum. *Id. l. 14. c. 1.* Siderum observatio haudquaquam liquide consistit. *Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 5. leg. 1. circa med.* Si liquido appareat. *Id. l. 29. tit. 4. leg. 4.* Si liquido constiterit. *Pompon. l. 12. tit. 2. leg. ult.* Si liquido approbari non potest. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 20.* Obscuritatem definitionis liquidius absolvens. *August. ep. 28. ad fin.* Liquidissime atque invictissime defendam.

LIQUIDUS, a, um, *fluido, liquido*, ὑγρός, fluidus, liquens, mollis: cui opponitur durus, crassus, spissus, cohærens. Unde *Ovid. 1. Metam. v. 23.* Et liquidum spisso secrevit ab aere cælum. Item purus, clarus, sine sordibus: talia enim sunt fere, quæ fluunt. Si ducas a *liqueo*, primam corripit (quod est frequentius) si a *liquor*, producit. Utrumque simul fecit *Lucret. l. 4. v. 1251.* Crassaque conveniant liquidis, & liquida crassis. *Id. l. 2. v. 451.* fluido quæ corpore liquida constant. *Plin. in Paneg. c. 82.* Flumina nunc rigentia gelu, nunc liquida & deferentia. *Lucret. l. 6. v. 266.* Ignis item liquidum facit æs, aurumque resolvit. *Horat. l. 1. od. 35. v. 20.* liquidum plumbum. & *od. 5. v. 2.* liquidi odores. *unguenti*. *Lucret. l. 6. v. 404.* liquida moles. *h. e.* mare. & *lib. 5. v. 273.* humor liquido pede detulit undas. *h. e.* fluenti. *Ovid. 1. Metam. vers. 704.* liquidæ Nymphæ. *h. e.* fontium. *Cels. l. 2. c. 6. a med.* Liquida alvus. & *cap. 8. circa med.* Venter liquidus. ¶ *Liquidum, i*, absolute, est aqua, humor. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 54.* tibi si sit opus liquidi non amplius urna. *Ovid. 5. Metam. v. 453.* neque adhuc epota parte loquentem Cum liquido mista perfudit diva polenta. ¶ Item fluidus simul, & purus, clarus, limpidus, defæcatus, *chiaro, puro, limpido*, εὐαγής. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 34.* Liquidum Falernum. *Martial. l. 12. epigr. 61.* merum. *Virg. Ecl. 2. v. 59.* liquidis immisi fontibus apros. *Id. 4. Georg. v. 101.* Dulcia mella premes: nec tantum dulcia, quantum Et liquida. *Colum. l. 12. c. 38.* Vinum liquidum, & sine fæce. *Lucret. l. 5. v. 281.* Liquidum lumen. *Curt. l. 7. c. ult.* Liquidior lux. *Virg. Ecl. 6. v. 33.* Liquidus ignis. *Id. Georg. 1. v. 404.* aer. *Id. 7. Æn. v. 65.* æther. *Horat. l. 4. od. 8. v. 7.* color. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 2.* & 275. Phrygios per ossa cantus liquida canit anima. *con voce e suono chiaro.* ¶ Item serenus, *sereno*. *Virg. 10. Æn. v. 272.* liquida si quando nocte cometæ Sanguinei lugubre rubent. *Id. 4. Georg. v. 59. de apib.* Nare per æstatem liquidam suspexeris agmen. *Lucret. l. 4. v. 168.* modo cum fuerit liquidissima cæli Tempestas, perquam subito fit turbida. ¶ Translate *Cic. pro Cæcin. c. 27. ad fin.* Cujus tantum est ingenium, ita prompta fides, ut quidquid inde haurias, purum liquidumque te haurire sentias. ¶ *Liquida vox* apud *Lucret. l. 2. v. 145. Virg. 1. Georg. v. 410.* & *Horat. l. 1. od. 24.*

ad. 14. v. 3. est pura, clara, mollis, & apte, suaviterque fluens. Sic liquidum cithare carmen, apud Lucret. l. 4. v. 978. ¶ Liquida mens apud Catull. carm. 61. de Aty, v. 46. mente chiara. ¶ Liquida fides est pura, sincera, nullis permista dolis. Ovid. 1. ex Pont. ep. 9. v. 10. Seria cum liquida sæpe peracta fide. Val. Max. l. 6. c. 5. n. 1. Quia parum liquida fide id gestum ab imperatore videbatur. ¶ Liquida voluptas, itidem pura, sincera, nullo dolore admixto. Cic. 1. de Fin. c. 18. Animus a se ipse dissidens gustare partem ullam liquidæ voluptatis & liberæ non potest. Lucret. l. 3. v. 40. Voluptas liquida & pura. ¶ Liquidus homo, placidus & minime turbatus ira. Plaut. Mostell. 3. 2. 64. Nunquid increpavit filium? Tra. tam liquidus est, quam liquida esse tempestas solet. Sic liquidus animus, tranquillus, serenus. Plaut. Epid. 5. 2. 36. Animo liquido & tranquillo es: tace. ¶ Liquidus somnus apud Val. Flacc. l. 4. v. 16. est tranquillus, placidus, atque adeo altus, profundus. Vel ea ratione dicitur, qua irriguus somnus apud Pers. sat. 5. v. 56. & sopor irrigat artus, Virg. 3. Æn. v. 511. alludendo ad cornu, quo Somnus deus perfundere membra fingitur: de quo Stat. 2. Theb. v. 144. & Valer. Flacc. l. 8. v. 72. ¶ Liquida oratio, pura. Cic. de clar. Orat. c. 79. Oratio ita pura erat, ut nihil liquidius, ita libere fluebat, ut nusquam adhæresceret. ¶ Liquidum iter apud Virg. 5. Æn. v. 217. est, quod per aera habetur: apud Propert. l. 3. el. 10. v. 14. quod mari. ¶ Liquida palæstra dicitur a Lucan. l. 9. v. 661. quia oleo perungebantur. ¶ Liquidum auspicium, manifestum, certum: vel quod sereno cælo accidit, atque adeo propitium est. Plaut. Pseud. 2. 4. 72. Avi sinistra, auspicio liquido, atque ex sententia. ¶ Liquidum adverbii ritu, Ovid. 1. Amor. el. 13. v. 8. Et liquidum tenui gutture cantat avis. Calpurn. Ecl. 4. v. 150. Tam liquidum, tam dulce canunt. ¶ Ad liquidum, usque ad rem exploratam, & manifestam, in chiaro. Liv. l. 35. c. 8. ad fin. Si quid vani afferret argui posset, donec ad liquidum veritas explorata esset. Senec. ep. 71. ad fin. Quid erit hæc virtus? judicium verum & immotum: ab hoc omnis species, quæ impetum movet, redigetur ad liquidum. Quintil. l. 5. c. ult. a med. Ad liquidum confessumque perducere aliquid. Curt. l. 9. c. 2. ante med. Nunquam ad liquidum fama perducitur: omnia, illa tradente, majora sunt vero. ¶ Liquidæ consonantes a Grammaticis dicuntur, quæ sunt quodammodo molliores, & ab aliis consonantibus comprimi, & frangi possunt ut l, & r apud Latinos, & hæ ipsæ, atque m, & n apud Græcos. Diomed. l. 2. Priscian. l. 2. Val. Prob. l. 1. &c.

LIQUIS, a, obblique, idem quod obliquus, quod inde factum videtur. Frontin. in exposit. formar. pag. 31. Goes. Omnium summitatum metiundi observationes sunt duæ, enormis, & liquis. V. ibi reliqua.

LIQUO, as, avi, atum, a. 1. struggere, liquefare, stogliere, τήκω, διαλύω, liquentem reddo, liquefacio, fundo, solvo. Plin. l. 36. c. 26. Vitrum continuis fornacibus, ut æs, liquatur. & cap. ft. Lapis liquatur igni, ac funditur ad usum vitri. Id. l. 22. c. 20. Anchusa liquari non potest in aqua: oleo dissolvitur. Lucan. l. 7. v. 158. de fulmine. Excussit cristas galeis, capulosque solutis Perfudit gladiis, ereptaque tela liquavit. ¶ Liquare alvum est liquidam reddere, lubricare. Cels. l. & cap. 4. sect. 2. Liquanda alvus, interdum etiam ducenda: quibus extenuatum corpus incipit spiritum trahere commodius. ¶ Est etiam colare, defæcare, purgare, colare, purgare, διηθέω, διϋλίζω. Colum. l. 9. c. penult. ad fin. Tenui vimine rarius contextus saccus, qualis est, quo vinum liquatur. Frontin. de aquæduct. artic. 15. Interposita est piscina limaria, ubi consisteret, & liquaretur aqua. Manil. l. 5. v. 534. & silicem rivo salienta liquabit. Horat. l. 1. od. 11. v. 6. Sapias, vina liques. h. e. saccis eorum vires frangas, & defæces, ut mitiora sint, & suavius bibantur. Metonymice autem est, defundas, & bibas.

LIQUOR, oris, m. liquore, umore, ὑγρότης, ἰκμάς, humor liquidus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. Liquores perlucidi amnium. Lucret. l. 1. v. 936. Liquor mellis. Id. l. 2. v. 846. Sicut amaracini blandum, stactæque liquorem. Id. l. 5. v. 14. liquoris vitigeni latex. Ovid. in Ibin, v. 594. Liquor Stygius. Id. 1. ex Pont. ep. 8. v. 38. Virginaus. h. e. aquæ virginis. Cic. in Prognost. l. 1. de Divin. c. 7. Saxaque cana, salis niveo spumata liquore. Senec. in Oedip. v. 565. niveus lactis liquor. Virg. 3. Georg. v. 484. fluidus liquor. h. e. tabes. Plin. l. 35. c. 15. oleaceus. Stat. in fin. silv. 3. l. 3. Assyrius. h. e. amomum. Cels. l. 7. c. 21. sect. 2. de hernia aquosa. Liquoris ejus major modus prohibet. Scribon. Larg. compos. 8. Liquor a naribus. Senec. in Oedip. v. 955. Hactenus fundent levem oculi liquorem. ¶ De mari Horat. l. 3. od. 3. v. 46. qua medius liquor Secernit Europen ab Afro. ¶ Item liquiditas, liquidità, fluidezza. Cic. de Univ. c. ult. Causæ, quæ vim habent frigoris & caloris, concretionis & liquoris. Id. 2. de nat. Deor. c. 10. Atque aquæ etiam admixtum esse calorem, primum ipse liquor, tum aquæ declarat effusio. Lucret. l. 1. v. 453. Pondus uti saxis, calor ignibu', liquor aquai. Prima syllaba hoc loco producitur, ut in Liquidus, & Liquens. Plin. l. 33. c. 6. Vomica liquoris æterni argentum vivum appellatur.

LIQUOR, eris, passiv. 3. scioglierfi, liquefarsi, scorrere, τήκομαι, liquefio, liquesco, dissolvor, labor, diffluo. Virg. 1. Georg. v. 43. Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur. Id. 9. Æn. sub fin. tum toto corpore sudor liquitur. & l. 3. v. 27. Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos Vellitur, huic atro liquuntur sanguine guttæ. Lucan. l. 9. v. 771. femorum quoque musculus omnis Liquitur, & nigra distillant inguina tabe. Stat. l. 5. Theb. v. 618. cui nunc venit irritus ori Lactis, & infelix in vulnera liquitur imber. Plin. l. 15. c. 6. Oleum e cortinis in labra fundendum, ut fraces & amurca liquentur. ¶ Translate Lucret. l. 2. v. 1130. Inde minutatim vires, & robur adultum Frangit, & in partem pejorem liquitur ætas, h. e. labitur, defluit, deficit. Plaut. Trin. 2. 2. 17. Illico res foras labitur, liquitur. h. e. res familiaris dissolvitur, absumitur.

LIRA, æ, f. terra sollevata tra solco e solco, idem quod porca. Colum. l. 2. c. 4. a med. Liras rustici vocant easdem porcas, cum sic aratum est, ut inter duos latius distantes sulcos medius cumulus siccam sedem frumentis præbeat. Id. l. 11. c. 3. ante med. Est autem lira similis ai porcæ, quam in sationibus campestribus rustici faciunt, ut uliginem vitent. Id. l. 2. c. 4. a med. Jugerum commode proscinditur duabus operis, una iteratur, tertiatur dodrante, in liram satum redigitur quadrante operæ. & cap. 8. Patentes liras, & sulcos aquarios facere. & cap. 11. Prius jaciemus semina, deinde proscindemus terram, proscissamque in liram revocabimus. Non. c. 1. n. 61. & Isidor. l. & cap. 15. Orig. ita liram a porca distinguunt, ut hanc dicant quod in arando extat, liram quod defossum est, scilicet sulcum. Etiam Festus porcam, sulcum definit. Sed magis est Columellæ credendum, qui liram & porcam idem facit: quamvis lib. 2. c. 8. videatur liras & sulcos conjungere, tanquam unam atque eandem rem. Ceterum facile fuit hæc confundere, & promiscua accipere, quia lira, & sulcus simul fiunt. Neque enim potest terra in liram erigi, quin eodem tempore sulcus ad ejus latera deprimatur. V. Porca.

LIRATIM, per liras, secundum liras. Colum. l. 11. c. 3. ante med. Habet allium plures cohærentes spicas, easque cum sint divisæ, liratim seri debent, ut in pulvinis positæ minus infestentur hiemis aquis.

LIRINON oleum, seu unguentum, est, quod ex liliis conficitur, quæ λείρια Græce appellant, λείρινον. Plin. l. 21. c. 5. & lib. 23. c. 4. ad fin.

LIRIOPE, f. Λειριόπη, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, ex qua Cephysus amnis Narcissum puerum formosissimum suscepit. Ovid. l. 3. Metam. v. 342. Cærula Liriope.

LIRIS, is, m. Garigliano, Λεῖρις, fl. Italiæ, qui Latium a Samnio, & Campania separat. Supra Soram apud Atinum oritur, Minturnas urbem excisum præterlabitur, & in mare Tyrrhenum inter Formias, & Sinuessam definit. Plin. lib. 2. cap. 103. & lib. 3. cap. 5. Lucan. lib. 2. v. 424. & umbrosæ Liris per regna Maricæ Vestinis impulsus aquis.

LIRO, as, avi, atum, a. 1. liras facio, in liram satum redigo: quod fit post jacta semina, ut terra obruantur. Varr. l. 1. R. R. cap. 29. Terram cum primum arant, proscindere appellant: cum iterum, offringere: tertio cum arant jacto semine, lirare dicuntur: id est, cum tabellis additis ad vomerem, simul & satum frumentum operiunt in porcis, & sulcant fossas, quo pluvia aqua delabatur. Hæc Varro. Plin. l. 18. c. 20. Aratione per transversum iterata, occatio sequitur, ubi res poscit, crate, vel rastro: & sato semine, iteratio. Hæc quoque, ubi consuetudo patitur, crate dentata: vel tabula aratro adnexa, quod vocant lirare, operiente semina: unde primum appellata deliratio est. Colum. l. 11. c. 2. circa med. Si facilis est terra, proscinditur jugerum duabus operis, iteratur una, lirantur una jugera quatuor. ¶ Qui liram sulcum interpretantur, lirare intelligunt sulcum facere. Metaphorice pro delirare posuit Auson. hoc est a recta via declinare, aberrare a veritate: epist. 10. v. 8. Phœbus jubet verum loqui. Et si Pierias patitur lirare Sorores, Nunquam ipse torquet ἄλλαλα. ¶ Lirare alicui labias, ungue lacerare. Pompon. apud Non. c. 1. n. 62. Num quis hic resistit, qui nondum labias lirare mihi?

LIRŒ, λῆροι, Græca vox, idest deliria, gerræ, nugæ. Interdum enim nomina secundæ declinationis per diphthongum œ more Græcorum usurpata reperiuntur. Sic Adelphœ inscribitur Terentii Comœdia, quæ Græce Ἀδελφοί. Plaut. Pœn. 1. 1. 9. Nam tuæ blanditiæ mihi sunt, quod dici solet, gerræ germanæ, atque edepol liræ, liræ. Sunt qui Græce legunt λῆροι λῆροι, vel λῆρος λῆρος.

LIS, litis, & lite, controversia, causa, ἔρις, δίκη, res quæ est in controversia, & ipsa controversia. Quidam volunt primum dictam stlitem a stlocade; deinde stlitem, demum litem. Alii ducunt ab ἄλις pro ἄγε, per aphæresim. De re, quæ est in controversia, Varr. l. 6. de L. L. c. 5. circa med. Quibus res erat in controversia, ea vocabatur lis: ideo in actionibus videmus dici, Quam rem, sive litem dicere oportet. Ad hanc formulam alludit Cic. pro Mur. c. 12. extr. de JCtis. Illud mihi mirum videri solet, tot homines, tam ingeniosos, per tot annos etiam nunc statuere non potuisse, utrum rem, an litem dici oporteret. Id. ibid. c. 10. Litem severe æstimatæ. V. Æstimo. Id. pro Rosc. Com. c. 1. Quo minus secundum eas tabulas lis detur, non recusamus. & cap. 14. De tota lite pactionem facere. Liv. l. 3. c. ult. Judices in suam rem litem vertunt. ¶ De ipsa controversia, Cic. 3. de Orat. c. 28. Superius illud genus causam, aut controversiam appellant, eamque tribus, lite, aut deliberatione, aut laudatione definiunt. h. e. controversia judiciali. Quintil. l. 4. c. 2. a med. Litem suscipere. Id. l. 6. c. 1. ad fin. agere adversus aliquem. trattare. Cic. 3. Offic. c. 11. a med. orare. Terent. Eun. 4. 5. 8. Lites factæ sunt inter eos maximæ. Quintil. c. ult. l. 3. ad fin. Scire, quid litem faciat. h. e. constituat. Cic. 5. Verr. c. 13. Bona sua repetere, ac persequi lite atque judicio. Id. 1. de Orat. c. 10. Litem alicui intendere. muovere. & pro Rabir. Post. c. 4. & pro Cluent. c. 41. inferre in aliquem. Id. lib. 16. Attic. ep. 15. contestari. Id. pro Rosc. Com. c. 4. obtinere, aut amittere. Horat. l. 1. sat. 9. v. 37. litem perdere. Festus: Liti cecidisse dicitur, qui ejus rei, de qua agebat, causam amisit. Ubi nota litti pro lite, ut igni pro igne, & alia. Hermogenian. Dig. lib. 48. tit. 10. leg. 20. Litem instruare advocatione, aut testibus. Tryphonin. lib. 5. tit. 2. leg. 22. instituere de re quapiam. piantare, Papinian. lib. 3. tit. 5. leg. 30.

leg. 30. in judicium deducere. & *ibid. in fin.* Sumptus in lite facere. *Paul. ibid. tit.* 3. *leg.* 30. Facere impensas in litem. *Virg.* 12. *Æn. v.* 898. litem discernere agris. *Id. Ecl.* 9. *v.* 14. incidere novas lites. *Cic.* 5. *Verr. c.* 57. *extr.* sedare. *Horat. lib.* 1. *ep.* 16. *v.* 42. secare. *Id. l.* 1. *sat.* 7. *v.* 5. molestas habere cum aliquo. *Id. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 11. & *Virg. Ecl.* 3. *v.* 108. componere inter aliquos. *Ovid. Fast.* 6. *v.* 89. in litem studio certaminis ire. *Terent. Adelph.* 2. 2. 40. lites sequi. *Id. Phorm.* 2. 3. 61. sectari. & 4. 3. 29. litibus desistere. ¶ *Litem suam facere*, dicitur orator, cum, relicta causa, se ipsum defendit, & oblitus rei, pro se dicit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 75. Quid, si cum pro altero dicas, litem tuam facias, aut læsus afferam iracundia, causam relinquas; nihil ne noceas? ¶ Item judex, in quem litis damnum transfertur, quia vel dolo malo, vel pecunia corruptus, vel gratia, vel ex ignorantia male judicavit, ut est apud *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 1. *leg.* 15. Adde *Cajum lib.* 44. *tit.* 7. *leg.* 4. *a med.* Hinc translate *Gell. c.* 1. *l.* 10. Nam & Varro satis aperte, quid dici oporteret, edocuit; & ego adversus eum, qui doctus esse dicebatur, litem meam facere absens nolui. ¶ Item qui ad constitutum tempus ad causam disceptandam in foro non adfuit, cum judex esset datus, aut sumptus. C. Titius apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 12. Inde ad comitium vadunt, ne litem suam faciant. ¶ Litis nomen, inquit *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 36. omnem actionem significat, sive in rem, sive in personam sit. Quare etiam de capitali judicio dicitur. *Cic. pro Cluent. c.* 41. Judices, quod sibi eum, quem semel condemnarunt, inimicum putant esse, si qua in eum lis capitis illata est, non admittunt. ¶ De quacumque controversia, certamine, contentione, jurgio, *contesa*, *contrasto*. *Horat. in ar. poet. v.* 77. Quis tamen exiguos elegos emiserit auctor, Grammatici certant, & adhuc sub judice lis est. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 39. Semper habe morsus circa tua colla recentes, Litibus alternis quos putet esse datos. *Senec. in Troadib. v.* 223. Et, causa litis regibus, Chryse jacet. ¶ Proverbii species est illud *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 103. Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit. ¶ Translate dicitur de discrepantia & contrarietate rerum inanimatarum. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 108. Ut semel hæc rerum secessit lite suarum, Inque novas abiit massa soluta domos. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 288. Lis est cum forma magna pudicitiæ.

LITABILIS, le, qui litari potest. *Lactant. l.* 1. *c.* 21. Priapo litabilis victima est asellus. *h. e.* justa & grata, qua illud numen placari potest. *Minut. Fel. c.* 32. Litabilis hostia. Rursus *Lactant. in Epitom. c.* 7. Litabilior victima. Priore *Lactantii* loco al. leg. *litalis*.

LITĀMEN, inis, *n.* sacrificium, quo litatur. *Stat.* 10. *Theb. v.* 610. Audite, o fontes, extrema litamina divum. *Prudent. in præfat. Hamartig. v.* 50. *de Caïn immolante*. Cujus litamen sordet, & terram sapit.

LITANIA, æ, *f. preghiera*, *supplica*, λιτανεία, supplicatio, preces: a λιτή, unde λιτανεύω, supplico. Vox Græca est, quam tamen usurpat *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. & *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 1. *Cod. tit.* 5. *leg.* 3. ubi *litanias facere* est preces simul cum aliis habere.

LITATIO, onis, *f.* καλλιέρησις, καλλιέρημα, actus litandi, sacrificii perfectio rite facta, voti per cæsam victimam impetratio. *Liv. l.* 27. *c.* 23. Per dies aliquot hostiæ majores sine litatione cæsæ, diuque non impetrata pax deorum. *Id. l.* 41. *c.* 15. Cum nlatum esset, jecur hostiæ defluxisse; Senatus, inquit, majoribus hostiis usque ad litationem sacrificari jussit. Adde *Plaut. Pseud.* 1. 3. 99.

LITATUS, a, um, adject. *Festus*: Litatum alii solutum, deditum deo, quasi luitatum; alii ex Græco, a precibus, quas illi λιτάς dicunt. *Virg.* 4. *Æn. v.* 50. Tu modo posce deos veniam, sacrisque litatis Indulge hospitio. Ubi *Servius*: Diis litatis debuit dicere. non enim sacra, sed deos sacris litamus, idest placamus. Ergo nove dixit. Sed distinguendum est, ut dicamus *sacris*, id est per sacra: *litatis* scilicet diis. Hoc *Servii* postremum, ut nihil dicam de reliquis, minime placet. Nam & violentum est, & in aliis hujusmodi locis locum habere non potest, ut apud *Ovid.* 14. *Metam. v.* 156. Euboicam emergit in urbem Troius Æneas, sacrisque e more litatis, Litora adit, &c.

LITĔRA. V. *Littera*.

LITERNINUS, a, um, ad Liternum pertinens, ut Literninum rus, *Plin. l.* 14. *c.* 4. & *lib.* 16. *c.* 44. Liternina villa, *Valer. Max. l.* 2. *c.* 10. *n.* 2.

LITERNUM, i, *n. Torre di Patria*, Λίτερνον, oppidum Campaniæ in ora maris Tyrrheni prope fluvium cognominem, inter Vulturnum & Cumas. *Plin. l.* 3. *c.* 5. & *Sil. l.* 6. *v.* 654. ubi *stagnosum* appellat, & *Ovid.* 15. *Metam. v.* 714. ubi *lentisciferum* a lentisci copia. De flumine *Liv. l.* 32. *c.* 19. ¶ Literni rus Africani superioris fuit, qui ibidem in exsilio diem obiit extremum, teste *eod. l.* 38. *cap.* 53. ¶ Scribitur & *Linternum*: sed *Liternum* Critici magis probant.

LITERNUS, a, um, ad Liternum pertinens, ut Literna palus, *Sil. l.* 7. *v.* 278. Liternus ager, *Cic.* 2. *Agrar. c.* 25.

LITHARGYRUM, i, *n. litargirio*, λιθάργυρος: a λίθος, lapis, & ἄργυρον, argentum, scoria est argenti in lapidis duritiem compacta, usum habens in medicina. *Plin. l.* 26. *c.* 10. *a med.*

LITHIZONTES, *m.* λιθίζοντες, gemmæ quædam ex genere carbunculorum languidius lucentes: a λιθίζω, lapidesco, quod ad lapidum potius, quam gemmarum naturam accedant. *Plin. l.* 37. *c.* 7.

LITHOSPERMON, i, *n.* λιθόσπερμον: a λίθος, lapis, & σπέρμα, semen: herba est quincuncialis fere, foliis duplo majoribus, quam rutæ, ramulis surculosis, crassitudine junci. Gerit juxta folia singulas veluti barbulas, & earum in cacuminibus lapillos candore & rotunditate margaritarum, magnitudine ciceris, duritia vero lapidea. Ipsi qua pediculis adhæreant, cavernulas habent, & intus semen. Nascitur & in Italia: sed laudatissimum in Creta. Nec quicquam inter herbas majore miraculo aspexi: tantus est decor, velut aurificum arte alterne inter folia candicantibus margaritis: tam exquisita difficultas lapidis ex herba nascentis. Hæc *Plin. l.* 27. *c.* 11.

LITHOSTROTA, orum, *n. lastrico*, *o pavimento di pietruzze di varj colori*, λιθόστρωτα: a λίθος, lapis, & στρώννυμι, sterno. Proprie lithostrota erant e parvis crustulis marmoris diversi coloris. *Plin. lib.* 36. *c.* 25. Pavimenta originem habent apud Græcos elaborata arte, picturæ ratione, donec lithostrota expulere eam. V. ibi plura. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. Emblema, aut lithostrotum. Vox est adjectiva. *Varr. ibid. sub fin. a. c.* Villa opere tectorio, & intestino, ac pavimentis nobilibus lithostrotis spectanda. Adde *Capitolin. in Gordian. cap.* 32.

LITICEN, cinis, *m. trombetta*, σαλπιγκτής, qui lituo canit, ut tubicen, qui tuba. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 16. *sub fin.* Tubicines a tuba, & canendo: similiter liticines. *Stat. l.* 4. *Silv.* 7. *v.* 19. liticense notus Hectoris armis. *h. e.* Misenus. Adde *Caton.* apud *Gell. l.* 20. *c.* 2. & *Ammian. l.* 24. *c.* 2. (*al. c.* 6.) *Inscript.* apud *Don. class.* 6. *n.* 118. M. Aurelius M. Aur. L. Crestus liticen Leg. III. Parthic. Adde alium apud *Murator. pag.* 798. *n.* 1.

LITIGANS, antis, *litigante*, litigator. *Gell. l.* 2. *c.* 12. *extr.* Litigantes destituere. & *lib.* 14. *c.* 2. *a med.* Sensus litigantium deprehendere. *Plin. l.* 19. *c.* 1. *ad fin.* Velis forum adumbravit, ut salubrius litigantes consisterent.

LITIGATIO, onis, *f.* lis, litigium. *Lactant. l.* 3. *c.* 8. Omissis litigationibus furiosis ac pertinacibus, veniamus ad judicem. *Al. rectius leg.* litigatoribus.

LITIGATOR, oris, *m. litigatore*, ἐριστής, qui litigat. *Cic. pro Dom. c.* 44. Emit domum litigatoribus fatigatis. *Al. leg.* licitatoribus. *Quintil. l.* 2. *c. ult.* Litigator rusticus, illitteratusque, de sua causa melius, quam orator, qui nescit, quid in lite sit, dicet. *Id. l.* 10. *c.* 1. *ante med.* Ne orator omnia testimonia expetat a litigatore, sed pleraque ex vetustate diligenter sibi cognita sumat. *Sueton. in Aug. c.* 33. Appellationes urbanorum litigatorum. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 42. Sponte litigatoris, præmium honestæ operæ assequi.

LITIGATUS, us, *m.* lis, litigium. In sexto casu singulari *Quintil. declam.* 6. *cap.* 19. Quamquam in hoc litigatu quodammodo sibi ipsa excidisti.

LITIGIOSUS, a, um, *litigioso*, φιλόνεικος, qui frequens in litibus versatur, vel quavis de causa litem movet. *Cic.* 4. *Verr. c.* 14. Hominemque id ætatis minime litigiosum, quam tumultuosissime adoriantur. *Sidon. l.* 8. *ep.* 3. Duæ anus, quibus nihil unquam litigiosius, bibacius, vomacius erit. *Augustin. epist.* 68. Homines pertinacissimi, & litigiosissimi. ¶ Interdum idem est ac controversus, sive de quo lis est, ἐριστικός, ἀμφισβητήσιμος. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 27. In parvo, & eo litigioso prædiolo relicti sumus. ¶ Dicitur etiam de re plena litibus, seu de loco, in quo lites agitantur. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 188. Fora litigiosa. ¶ Item de oratione contentiosa. *Cic.* 5. *Fin. c.* 26. Habent enim & bene longam, & satis litigiosam disputationem.

LITIGIUM, ii, *n. lite*, *controversia*, δίκη, litis actio, lis, controversia. *Plaut. Cas.* 3. 2. 31. Ego quid contrahere cupio litigii inter eos. *Id. Men.* 5. 2. 15. Cum viro litigium natum.

LITIGO, as, avi, atum, *n.* 1. *litigare*, *far lite*, ἀμφισβητέω, ἐρίζω, discepto, contendo: a *lis*, quasi litem ago. *Cic.* 9. *Fam. epist.* 25. Noli pati, litigare fratres, & judiciis turpibus conflictari. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 36. Hirtium cum Quinto acerrime litigasse. *Plaut. Rud.* 4. 4. 16. Qua de re litigatis inter vos? *Martial. l.* 11. *epigr.* 36. Quare non veniam vocatus a te, Miraris, quererisque, litigasque. *Petron. in Satyr. cap.* 132. Quid? non & Ulysses cum corde litigat suo? & *cap.* 83. Litigare cum ventis. *h. e.* inani contentione certare, & operam perdere, εἰς ἀέρα λαλεῖν.

LITO, as, avi, atum, *a.* 1. *placare con sacrificj*, καλλιερέω, sacrificio facto deos placo, votumque impetro, frequent. a *luo*, quod est solvo. Nam ut *optimus* pro *optumus*, *maximus* pro *maxumus* dixere posteriores, sic *litare* pro *lutare*. Igitur *litare*, est sacra persolvere. Ideo autem sumitur pro placare, quia qui solvit, quod debet, is a creditoris se molestia liberat. *Varro* ἐκρήσασθαι ταρβώσαι (?). Habes, qui, & cujus rei causa fecerim hecatomben: in quo ego, ut puto, quoniam est luere, solvere, lutavi. Citat *Non.* in *Lutavi*, *cap.* 2. *n.* 481. Tunc autem litasse credebant veteres, cum exta hostiarum luculenta & notis felicibus insignita essent. *Sueton. in Cæs. c.* 81. Pluribus hostiis cæsis cum litare non posset, introiit curiam spreta religione. *Plaut. Pœn.* 2. 2. *v.* 41. Si istuc unquam factum est, tum me Jupiter faciat, ut semper sacrificem, nec unquam litem. *Plin. l.* 8. *c.* 45. *sub fin.* Victimarum probatio in vitulo, ut articulum suffraginis cauda contingat: breviore non litant. *Sueton. in Aug. c.* 96. Cum sacrificio non litante, augeri hostias imperasset. *Martial. l.* 10. *epigr.* 73. Non quacumque manu victima cæsa litat. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 17. Cum pluribus diis immolatur, qui tandem evenit, ut litetur aliis, aliis non litetur? *Plin. l.* 10. *c.* 28. Litatum est ei deo. ¶ Cum accusat. est sacrificare, mactare, diis offerre. *Sueton. in Othon. c.* 8. Victimam Diti Patri cæsam litavit: cum tali sacrificio contraria exta potiora sint. *Al. leg.* victima cæsa. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 630. Pontifices forda sacra litate bove. *Stat.* 10. *Theb. v.* 338. & *Lucan. l.* 1. *v.* 632. tibi enim hæc ego sacra litavi. *Flor. l.* 3. *c.* 4. Litare diis sanguinem humanum. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 24. Pastor & ad calamos exta litabat ovis. ¶ Ponitur interdum pro deo offerre, sacrificare. *Tertull. de Patient. c.* 10. Quem autem honorem litabimus Domino Deo. *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 5. litare victimam. ¶ Et pro parentare sacrificando. *Cic. pro Flacc. c.* 38. Litemus Lentulo,

tulo, parentemus Cethego. *Senec. in Agamemn. v.* 577. Postquam litatum est Ilio, Phœbus redit. ¶ Translate *Senec. in Med. sub fin.* Plura non habui, dolor, tibi quæ litarem. *Apul. l.* 3. *Metam.* De latronis hujus sanguine legibus vestris, & disciplinæ publicæ litate. *h. e.* hujus morte legum vim tuemini, & servate. *Plin. in Paneg. c.* 52. Statuæ aureæ strage & ruina publico gaudio litaverunt. *h. e.* satisfecerunt. ¶ Illud *Plinii senior. in præfat. histor. nat. ante med. Mola tantum salsa litant, qui non habent tura*, proverbii speciem habere potest, de iis scilicet, qui ut possunt, vivunt, quando ut vellent, non licet, ut est apud *Terent. Andr.* 4. 5. 10. vel qui quod habent, libenter largiuntur, plura daturi, si haberent.

LITORALIS, le, *litorale*, αἰγιαλίτης, ad litus pertinens, litoreus. *Plin. l.* 9. *c.* 17. *a med.* Litorales pisces. *Justin. l.* 12. *c.* 10. Litorales Indi. *Catull. carm.* 4. *v.* 22. Vota facta litoralibus diis. *h. e.* qui præsunt litoribus, & in iis templa habere solent, quæ adeunt nautæ vota soluturi pro felici navigatione. *Virg. Georg.* 1. *v.* 436. Votaque servati solvent in litore nautæ Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ.

LITOREUS, a, um, *litorale*, *di lido*, αἰγιαλός, ad litus pertinens, maritimus. Vox est fere poetica. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 725. Litorea arena. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 78. Ibis litoreas, Macer, Salonas. & *epigr.* 58. Litorea domus. *Virg. Æn.* 12. *v.* 248. Litoreæ aves. & *lib.* 8. *v.* 43. ilices. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 369. & *lib.* 10. *v.* 127. Litoreus cancer. *h. e.* qui prope litus degere amat.

LITOROSUS, a, um, litoralis, litoreus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Callais sapphirum imitatur, candidior, & litoroso mari similis. *h. e.* eum aquæ marinæ colorem referens, qui est circa litus. *Fab. Max.* apud *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 7. Ager macerrimus, & litorosissimus.

LITOTES, f. λιτότης, h. e. tenuitas: a λιτός, tenuis, exiguus. Nomen est figuræ, qua negando contrarium, plus significamus, quam dicimus: & est species synecdoches. Exempla ejus non una *Servius* in *Virgilio* observavit, ut 2. *Georg. v.* 129. Miscueruntque herbas, & non innoxia verba. *h. e.* nocentissima. & *vers.* 125. Et gens illa quidem sumptis non tarda pharetris. *h. e.* Brevissima. & *lib.* 3. *v.* 56. Nec mihi displiceat maculis insignis & albo. *h. e.* valde placeat. & *Æn.* 5. *v.* 39. non immemor ille parentum. *ben ricordevole.* & *lib.* 7. *v.* 261. Munera nec sperno. *accetta volentieri.* *Sulpic. ad Cicer.* 11. *Fam. ep.* 4. Etsi scio non jucundissimum nuntium me vobis allaturum. *h. e.* tristissimum. ¶ Etiam sine negatione fit, cum res magna verbis extenuatur, ut *Virg. Æn.* 1. *v.* 81. mihi jussa capessere fas est. *h. e.* oportet, necesse est omnino. V. plura apud *Voss. l.* 4. *institution. orator. c.* 10. *sect.* 8. ubi statim monet, male a quibusdam *liptotes* dici.

LITTERA, & Litera, æ, f. *lettera*, γράμμα, elementum, minima ac individua pars orationis, ex qua syllaba constituitur, ut *a*, *b*, *c*. *Cic. de Divin. l.* 1. *c.* 13. Sus rostro si humi A litteram impresserit. *Id.* 2. *de Divin. c.* 41. Sortes in robore insculptæ priscarum litterarum notis. *Id.* 4. *Verr. c.* 33. *extr.* Maximis litteris incisum. *a lettere majuscole.* (Sic littera quadrata apud *Petron.*) & *Fam.* 5. *ep.* 17. *a med.* Ille cum ad Thermum de Parthico bello scriberet, ad me litteram nunquam misit. *ne pur una lettera.* & *Plin. in fin. cap.* 9. *l.* 37. Reliquas gemmas litterarum ordine explicabimus. *per alfabeto.* Sic *Senec. ep.* 68. *a med.* Digerere in litteram. *h. e.* per ordinem litterarum, ut singula sub sua littera perscribantur. *Plin. l.* 13. *c.* 12. *ad fin. de charta.* Inserta mediis glutinamentis tænia, aia, nisi littera fundente se. *h. e.* ductu litteræ per atramentum facto. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 649. Litteram ducere in pulvere. *Cic. de clar. Orat. c.* 74. Lenis appellatio litterarum. ¶ Litteras invenisse primi dicuntur Assyrii, vel Ægyptii, vel Syri. In Græciam intulit Cadmus e Phœnice, sexdecim numero: quatuor adjecit Palamedes Trojano bello Θ, Ξ, Φ, Χ: totidem postea Simonides Melicus Ζ, Η, Ψ, Ω. Hæc *Plin. lib.* 7. *cap.* 16. ¶ *Homo trium litterarum* apud *Plaut. Aulul.* 2. 4. 46. est fur. ¶ *Litteram ex se longam facere*, apud *eundem ibid.* 1. 1. *in fin.* est se suspendere: scil. I longam, qui laqueo pendent, referunt. Alii intelligunt T, h. e. pendentem hominem ex trabe transversa. Alii etiam aliter leg. ¶ *Littera salutaris* dicitur a *Cic. pro Mil. c.* 6. A: *tristis* vero C: quia in tabellis judicum illa *absolvo*, hæc *condemno* significatur. ¶ Sumitur & pro verbo, *parola*. Hinc *ad litteram* est *a parola per parola*. *Quintil. l.* 9. *c.* 1. *a med.* Quem duobus ab eo libris tractatum locum, ad litteram subjeci. ¶ Interdum pro ratione scribendi, quæ propria cujusque est, *mano*, *carattere*. *Cic. Attic. l.* 7. *epist.* 2. Alexidis animum amabam, quod tam prope accedebat ad similitudinem tuæ litteræ: manum non amabam, quod indicabat, te non valere. ¶ *Facere litteram*, vel *litteras* est scribere, *scrivere*. *Plaut. Asin.* 4. 1. 22. Ne illi sit cera, ubi facere possit litteras. *Cic.* 4. *Acad. c.* 2. *ad fin.* Ne litteram quidem ullam facimus, nisi forensem. ¶ *Nescire litteras* est *non saper nè leggere*, *nè scrivere*. *Senec. de clement. lib.* 2. *c.* 1. & *Sueton. in Ner. c.* 10. Cum de supplicio cujusdam ut ex more subscriberet, admoneretur: Quam vellem, inquit, nescire litteras! Idem significat *nescius litterarum* apud *Colum. l.* 1. *c.* 8. Et *scientia litterarum* apud *Paul. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 92. est peritia scribendi. ¶ Aliquando nescire litteras est indoctum, seu ineruditum esse. *Cic. de clar. Orat. c.* 74. Fleminius existimabatur bene Latine, sed litteras nesciebat. ¶ Per synecdochen accipitur pro scripto, seu scriptura: & fere in plur. numero, *scritte*, *scrittura*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 63. Mihi litteras publicas, quas in ærario sanctiore conditas habebant, proferunt, in quibus ostendunt omnia, quæ dixi ablata esse, perscripta. *gli atti pubblici*. & *cap.* 16. Ab hoc abaci vasa omnia abstulit. Dicat, se emisse. etenim hic propter magnitudinem furti sunt, ut opinor, litteræ factæ. ¶ Et speciatim pro scripto, quo absentes alloquimur, *lettera*. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Litteræ non sunt committendæ ejusmodi periculo, ut aut interire, aut aperiri, aut intercipi possint. *Liv. l.* 26. *c.* 15. Litteras resolvere. *Plaut. Trin.* 3. 3. 65. resignare. *Cic. Catil.* 3. *c.* 4. dare alicui ad aliquem. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 21. mittere. & *ibid.* accipere. & *ibid.* reddere alicui. & *lib.* 11. *ep.* 16. *ad fin.* remittere. & *lib.* 12. *ep.* 1. exarare. *Id. Fam.* 3. *ep.* 7. Unis litteris totius æstatis res gestas ad Senatum perscribere. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 18. Binis continuis litteris, ut venirem, rogavit. *Cic. sub fin. ep. ult. lib.* 5. *ad Attic.* Queri apud aliquem per litteras. & *l.* 13. *ep.* 2. Invitare per litteras. *Justin. l.* 27. *cap.* 2. Inde ad Antiochum fratrem litteras facit, quibus auxilium ejus implorat. *Cic. Attic. ep. ult. l.* 2. Ex nunc epistolæ litteris his respondebo. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Venio ad tuas litteras, quas pluribus epistolis accepi. V. *Epistola*. ¶ Hoc sensu in singulari num. adhibere poeticum est. *Ovid. Heroid. epist.* 3. Quam legis, a rapta Briseide littera venit. Adde *epist.* 6. *v.* 9. & *lib.* 4. *Trist. el.* 7. *v.* 23. & *Martial. l.* 10. *epigr.* 73. &c. ¶ Et pro historia, & monumentis rerum gestarum. *Nep. in præfat.* Expertes litterarum Græcarum. Adde *in Pelopida*, *c.* 1. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. cap.* 13. & *Liv. l.* 6. *c.* 1. ¶ Et pro tabulis accepti, & expensi. *Cic. pro Quint. c.* 11. Ad te ipsum venit in agrum communem: eo denique, ubi non modo res erat, sed ratio quoque omnis, & omnes litteræ. Adde *Verr.* 6. *c.* 15. ¶ Et pro edicto, & jussis magistratus, *editto*, *decreto*, *proclama*. *Id. Verr.* 7. *c.* 55. Cedo mihi ejusdem prætoris litteras & frumenti imperati, & tritici empti. ¶ Et sæpe pro libris, & scriptionibus doctrinam & eruditionem continentibus. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 3. Mandare litteris cogitationes suas. & 1. *Acad. c.* 1. Litteris consignamus, quæ monumentis mandare volumus. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 16. Sed quod litteris exstet, Pherecydes primum dixit, animos hominum esse sempiternos. *Id.* 2. *de Orat. c.* 2. Custodire aliquid litteris. *Macrob.* 5. *Saturn. c.* 19. *ante med.* Dare aliquid in litteras. *h. e.* mandare litteris. Sic *Spartian. in Sever. c.* 16. Ut plerique in litteras tradunt. & *Vopisc. in Aureliano*, *c.* 1. *ad fin.* mittere aliquem in litteras. *h. e.* ejus vitam scribere. ¶ Et pro ipsa eruditione & doctrina, *letteratura*, *belle lettere*, *erudizione*: præsertim quæ ex Grammatica arte hauritur: unde *litteratura*, & *litterati* dicti sunt. V. *Grammatica*, & *Grammaticus*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 20. Sit mihi orator tinctus litteris: audierit aliquid, legerit, ista ipsa præcepta acceperit. *Id. de clar. Orat. c.* 76. Erant in eo plurimæ litteræ, nec eæ vulgares, sed interiores quædam & reconditæ. *Id.* 2. *de Orat. c.* 17. Homo communium litterarum, & politioris humanitatis non expers. *Id.* 6. *Verr. c.* 44. Homo sine ingenio, sine litteris. *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 10. Mihi nihil libri, nihil litteræ, nihil doctrinæ prodest. & *lib.* 4. *ep.* 16. *a med.* Refero me ad litteras & studia nostra. *Id.* 2. *de legib. c.* 1. In litteris ætatem agere. & *pro Arch. c.* 2. Studia humanitatis & litterarum. & *de Harusp. resp. c.* 9. In studio litterarum versari. *Id. de clar. Orat. c.* 42. Dialecticam attulit: sed adjunxit etiam & litterarum scientiam & loquendi elegantiam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 32. Geometriam, musicam, litterarum cognitionem, & poetarum. ¶ Etiam altiores disciplinæ, philosophia, theologia, & hujusmodi, litterarum nomine intelligi possunt. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 36. *in fin.* Quid est enim dulcius otio litterato? iis dico litteris, quibus infinitatem rerum, atque naturæ, & in hoc ipso mundo cælum, terras, maria cognoscimus. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Altiores litteræ. *h. e.* magica ars. ¶ Etymologi quidam ducunt a supino *litum*, verbi *lino*, unde & litura: & simplici *t* scribi volunt: quam scriptionem probat *Dausq.* & fulciunt libri non pauci. Verum gravior antiquitas stat pro duplici *tt*, quam lapides, Pandectæ Florentinæ, & libri veteres, testib. *Manut.* & *Cellar.* confirmant.

LITTERALIS, le, litterarius. *Symmach. l.* 4. *ep.* 54. Litterale commercium. *h. e.* epistolarum. *Al. leg.* tale. *Cal. Aurel. Chronic. l.* 1. *c.* 5. Litteralis lectio. *h. e.* librorum. *Diomed. l.* 2. *sub init. pag.* 414. *Putsch.* Grammatica litteralis dicta, quod a litteris incipiat.

LITTERARIUS, a, um, *letterario*, γραμματικός, ad litteras pertinens. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. *a med.* (*al. c.* 8.) *Sueton. in Calig. c.* 45. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 66. & *Plin. l.* 9. *c.* 8. Litterarius ludus. *scuola*. & *Vopisc. in Procul. c.* 8. Litterarius magister. *maestro di scrivere*.

LITTERATE, *eruditamente*, erudite, docte, cum litterarum peritia, scite, eleganter, γραμματικῶς. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 62. Belle & litterate dicta laudantur. *Id. in Bruto*, *c.* 56. Antiquitatis, scriptorumque veterum litterate peritus. & *cap.* 28. Perbene Latine loqui putabatur, litteratiusque, quam ceteri. *Id. de Harusp. resp. c.* 8. *sub fin.* Litterate respondere. *Id. in Pison. c.* 25. *sub fin.* Rationes ad ærarium retuli continuo: quas si cognoris, intelliges, nemini plus quam mihi, litteras profuisse. ita enim sunt perscriptæ scite & litterate, ut, &c. *con tanta pratica di scrittura*.

LITTERATIO, onis, f. *cognizione di leggere*, *scrivere*, *e far conti*, quædam velut infantia Grammaticæ, scilicet ratio & scientia litterarum, ex quibus voces fiunt: quæ pertinet ad primam partem, & rudimenta litteraturæ, & ad librariorum artem & calculonum, qui pueros legere, scribere, & supputare docent. Ita enim appellata est a *Varrone*, testib. *Augustin. l.* 2. *de Ordine*, *c.* 12. & *Isid. l.* 1. *Orig. c.* 3. Adde *Martian. Capell. l.* 3. *pag.* 50.

LITTERATOR, oris, m. *letterato*, *erudito*, γραμματικός, idem qui *litteratus*, h. e. qui litteras profitetur, & qui aliquid diligenter & acute, scienterque potest aut dicere, aut scribere: proprie autem qui poetarum interpres est. Ita ex *Cornelio Nepote*, *Sueton. de Grammat. c.* 4. ubi subdit: Messala Corvinus in quadam epistola, non esse sibi dicens rem cum litteratore Catone, significat haud dubie Val. Catonem poetam simul, Grammaticumque notissimum. Hoc sensu usurpat *Catull. carm.* 14. *ad Calv. Licin. v.* 9. ¶ Sunt qui litteratum a litteratore distinguant, ut Græci grammaticum a grammatista; & illum quidem, abso-

absolute, hunc mediocriter doctum existiment (*grammaticastro*) quorum opinionem Orbilius etiam exemplis confirmat. Nam apud majores, ait, cum familia alicujus venalis produceretur, non temere quem litteratum, in titulo, sed litteratorem inscribi solitum esse, quasi non perfectum litteris, sed imbutum. *Sueton. ibid.* Sic *Gell. l.* 18. *c.* 9. Ex his, qui aderant, alter litterator fuit alter litteras sciens. *mox ibid.* appellat *grammaticum*, grammatistam intelligens. *Id. l.* 16. *c.* 6. Quispiam Latinæ linguæ litterator, Roma a Brundusinis accessitus, experiundum se se vulgo dabat. *mox* barbare insciteque legisse dicit, & *indoctum hominem* vocat. ¶ Apud *Apul. in Florid. n.* 20. (*al. l.* 4.) litterator est, qui pueros legere & scribere docet.

LITTERATORIUS, a, um, ad litteratorem pertinens, litterarius. Videtur excludi ob usu Latino illis *Quintiliani* verbis *lib.* 2. *c.* 14. Grammatice litteratura est, non litteratrix, quemadmodum oratria: nec litteratoria quemadmodum oratoris. *Tertull.* tamen *de Idolol. c.* 10. Videamus necessitatem litteratoriæ eruditionis.

LITTERATRIX. V. locum *Quintil.* in dictione præced.

LITTERATURA, æ, f. *scrittura*, *lo scrivere*, litterarum formatio in tabella stilo, vel in charta atramento. *Cic. in Partition. c.* 7. *extr.* Litteratura constat ex notis litterarum, & ex eo, in quo imprimuntur illæ notæ. ¶ Item *letteratura*, *erudizione*, γραμματική, scientia litterarum, quæ Græca appellatione *grammatica* dicitur. *Quintil. l.* 2. *c.* 1. Grammatice, quam in Latinum transferentes, litteraturam vocaverunt. *Senec. ep.* 88. *circa med.* Prima illa, ut antiqui vocabant, litteratura, per quam pueris elementa traduntur. *Cic.* 2. *Phil. c.* 45. *de C. Cæsare*. Fuit in illo ingenium, ratio, memoria, litteratura, cogitatio, diligentia. *Litteratura* hic est plena litterarum cognitio, & peritia, qua quis potest aliquid diligenter, & acute, scienterque aut dicere, aut scribere, ut in *Litterator* dictum est.

LITTERATUS, a, um, *scritto*, litteras inscriptas habens. *Plaut. Rud.* 4. 4. 112. Ensiculus aureolus litteratus. & 2. 5. 21. Litterata urna. *Apul. l.* 3. *Metam.* Laminæ litteratæ. & *lib.* 6. Laciniæ auro litteratæ. *h. e.* aureis litteris intextæ. ¶ *Servus litteratus*, est stigmate notatus, v. gr. si fugitivus esset, aut furax. Solebant enim hujusmodi inscribere frontem, inurendo litteras ferro candenti. *Plaut. Cas.* 2. 6. 49. Hoc age sis, Olympio. *Ol.* si hic litteratus me sinat. *Apul. l.* 9. *Metam.* Homunculi frontes litterati, & capillum semirasi, & pedes annulati. in verbis *Plauti* allatis, alii intelligunt servum, qui tergus cicatricosum, & virgarum notis, quasi litteris inscriptum habeat. Unde *Id. Pseud.* 2. 5. 131. Quasi in libro cum scribuntur calamo litteræ, stilis me totum usque ulmeis conscribito. Apud *Apul.* al. leg. *frontes literati*: quod eodem fere recidit. ¶ Item qui scribere scit, scriptor, amanuensis, *scrittore*, *scrivano*. *Cic. in Bruto*, *c.* 22. *a med.* Omnibus exclusis, commentatum in quadam testudine cum servis litteratis fuisse, *&c.* Addebat etiam, scriptores illos male mulcatos exisse cum Galba. ¶ Item litteris præditus, eruditus, doctus, *letterato*, *erudito*, πεπαιδευμένος. *Cic.* 3. *Offic. c.* 14. Canius nec infacetus, & satis litteratus. *Id. de clar. Orator. c.* 21. Albinus & litteratus, & disertus fuit. *Id. pro Mur. c.* 7. Tua nobilitas hominibus litteratis, & historicis est notior: populo vero & suffragatoribus obscurior. *Senec. l.* 4. *quæst. natur. c.* 13. Quid istas ineptias, quibus nec litteratior fit quisquam, nec melior, tam operose persequeris? *Cic. Fam.* 9. *ep.* 16. *ante med.* Frater tuus, quem litteratissimum fuisse judico, facile diceret, hic versus Plauti non est: quod tritas haberet aures notandis generibus poetarum, & consuetudine legendi. Ex hoc *Ciceronis* loco colligimus, *litteratos* proprie dictos, qui interpretes essent poetarum. *Sueton. de Grammat. c.* 4. Appellatio Grammaticorum Græca consuetudine invaluit: sed initio litterati vocabantur. Cornelius quoque Nepos, in libello, quo distinguit litteratum ab erudito, litteratos quidem vulgo appellari ait eos, qui aliquid diligenter, & acute, scienterque possint aut dicere, aut scribere: ceterum proprie sic appellandos poetarum interpretes. Hæc *Sueton.* ¶ Est etiam *litteratum* litterarius. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 36. Quid est enim dulcius otio litterato? iis dico litteris, quibus infinitatem rerum, atque naturæ cognoscimus.

LITTERIO, onis, m. contemptus litterator, sciolus, grammatista. *Ammian. l.* 17. *c.* 11. (*al.* 22.) Ut hirsutum, Julianum carpentes, appellantesque loquacem talpam, & purpuratam simiam, & litterionem Græcum.

LITTEROSUS, a, um, litteratus, antique. *Cassius Hemina* apud *Non. c.* 2. *n.* 495. Homo mere litterosus.

LITTERULA, æ, f. *lettera minuta*, γραμμάτιον, parva littera. *Cic. epist. ult. l.* 6. *ad Attic.* Admiratus sum σύγχυσιν litterularum, quæ solent tuæ compositissimæ & clarissimæ esse. *Id. Fam.* 16. *ep.* 15. Accepi tuam epistolam vacillantibus litterulis: nec mirum tam gravi morbo. ¶ De studiis leviorib. litterarum vel modestiæ causa, vel per contemptum, *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 2. *ad fin.* Chrysippum vero, quem ego propter litterularum nescio quid, libenter vidi, in honore habui. *Id. Fam.* 16. *ep.* 10. Litterulæ meæ, sive nostræ, tui desiderio oblanguerunt. & *l.* 5. *ep.* 21. Utor eodem perfugio, quo tibi utendum censeo, litterulis nostris. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 7. Litterulis Græcis imbutus. ¶ De epistula, *letterina*, *letteretta*. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 2. Postquam a te discesseram, hoc litterularum exaravi.

LITTUS. V. *Litus*.

LITURA, æ, f. *untura*, ἄλειψις, litus, unctio: a sup. *litum* verbi *lino*. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *ante med.* Solem etiam, & pluvias arcet ejusmodi litura. ¶ Fere sumitur pro superinductione illa, & complanatione, qua scriptura in tabula cerata deletur, *cancellazione*, ἐξάλειψις. *Cic. pro Arch. c.* 5. Et unius nominis litura se commotum esse dixerit. *Horat. de ar. poet. v.* 292. carmen reprehendite, quod non Multa dies, & multa litura coercuit. *Cæcin. ad Cicer. Fam.* 6. *ep.* 7. Mendum scripturæ litura tollitur. *Cic. Verr.* 4. *c.* 76. Erant acceptæ pecuniæ a C. *Verrutio* C. F. sic tamen ut usque ad alterum *r* litteræ constarent integræ, reliquæ omnes essent in litura. & *cap. ult.* Videtis Verrutium? videtis primas litteras integras? videtis extremam partem nominis, caudam illam Verris, tanquam in luto, demersam esse in litura? ¶ Translate *Senec. de vita beata*, *c.* 8. Fiducia ejus non sine scientia sit, scientia non sine constantia: maneant illi semper placita, nec ulla in decretis ejus litura sit. *h. e.* nulla mutatio, aut pœnitentia. *Martial. l.* 7. *epigr.* 17. corpus nulla litura notat. *h. e.* nulla ruga signat. ¶ Est etiam macula, quæ scribendo fit, *sgorbio*, *scorbio*. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 4. Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit, Hæc erit e lacrimis facta litura meis. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 15. Littera suffusas quod habet maculosa lituras, &c.

LITURARIUS, a, um, ad liturandum, seu delendum pertinens. *Auson. in præfat. ad centon. nuptial.* Hoc cum inter liturarios meos reperissem. *h. e.* codicillos, in quibus concepta carmina perscribimus, & subinde, quæ displicent, delemus.

LITURATUS. V. in *Litteratus*.

LITURGUS, i, m. λειτουργός, minister publicus, seu qui publico aliquo ministerio fungitur. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 11. *Cod. Theodos. tit.* 24. *leg. ult.* & *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 45.

LITURO, as, avi, atum, a. 1. *cancellare*, περιγράφω, deleo. *Sidon. Apol. l.* 9. *ep.* 3. *extr.* Tunc vel certius probasse reliqua gaudebo, si liturasse aliqua cognovero.

LITUS, oris, n. *lido*, *lito*, αἰγιαλός, ἀκτή, terra adjacens mari, quæ fluctibus alluitur. *Cels. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 96. Litus est, quousque maximus fluctus a mari pervenit: idque M. Tullium ajunt, cum arbiter esset, primum constituisse. *Cic. in Top. c.* 7. Solebat Aquilius quærentibus, quid esset litus, ita definire, qua fluctus alluderet. *Id. pro Rosc. Amer. cap.* 26. Quid tam commune, quam mare fluctuantibus, litus ejectis? *Catull. carm.* 11. *ad Fur. & Aurel. v.* 4. Litus tunditur unda. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 43. Huc ades: insani feriant sine litora fluctus. *Id.* 7. *Æn. v.* 10. Proxima Circææ raduntur litora terræ. *Horat. epod.* 16. *v.* 40. prætervolare litora. & *epod.* 10. *v.* 21. curvum litus. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 451. sinuosum legere. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 844. petere. & *lib.* 14. *v.* 104. intrare. *h. e.* portum. & *lib.* 6. *v.* 520. exire in litus. & *lib.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 36. Et date naufragio litora tuta meo. ¶ *Arare litus* est operam perdere. Sterilis est enim arena litorum. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 4. *v.* 48. ¶ *In litus arenas fundere* est idem quod *noctuas Athenas*, *ligna in silvam*, & hujusmodi, *portar acqua al mare*. *Id. ibid. el.* 6. *v.* 44. In litus arenas, In segetem spicas, in mare fundat aquas. ¶ *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Metellus non homo, sed litus, atque aer, & solitudo mera. *h. e.* tam non idoneus levandæ tristitiæ, & consulendo, consolandoque, quam est litus, aer, solitudo. Alii aliter interpretantur. Est enim locus variis tum conjecturis, tum lectionibus exagitatus. ¶ Late accipitur pro terra vicina litori, *il litorale*. *Virg. Æn.* 4. *v.* 212. cui litus arandum, Cuique loci leges dedimus. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 63. De numero servorum & electione litorum loqui. *h. e.* secessuum amœnorum in litoribus. ¶ Differt a *ripa*, quæ de fluminibus dicitur. *Ovid. Metam.* 1. *v.* 42. *de fluminibus*. campoque recepta Liberioris aquæ, pro ripis litora pulsant. ¶ Reperitur tamen *litus* pro ripa, ut monet *Servius* ad illud *Virg.* 3. *Æn. v.* 389. & *lib.* 8. *v.* 43. Litoreis ingens inventa sub ilicibus sus. & *vers.* 83. viridique in litore conspicitur sus. *Prudent. Cathemer.* 5. *v.* 45. rea Niliaci litoris. Sic de ripa lacuum *Ovid.* 6. *Fast. v.* 765. & *Sil. l.* 15. *v.* 818. Thrasymenaque litora. & *Catull. carm.* 35. *ad Libell. v.* 4. Larium litus. ¶ Et contra *ripa* pro litore. *Horat. l.* 3. *od.* 27. *v.* 23. Æquoris nigri fremitum, & trementes Verbere ripas. ¶ Variant Etymologi in adsignanda origine, nec afferre videntur quidquam probabile: a *lido* pro lædo, a *luo*, a *ludo*, *is*, a *lino*, *is*, a *lito*, *as*, a λιτός, tenuis, a λιτή, terra inculta, vel preces, a λεῖος, glaber, &c. Ne in scribendi quidem ratione conveniunt, quia *t* geminare nonnullis placet. Sed plerique alii simplici *t* scribunt ex veterib. libris & lapidibus, cum *Pierio ad Virg. Æn.* 7. *v.* 1. *Manutio*, *Cellar. Dausq.* & aliis.

LITUS, a, um, *unto*, *tinto*, κεχρισμένος, illitus, aspersus, inspersus, particip. a *lino*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 99. Elucent aliæ, & fulgore coruscant Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis. In tab. marmor. apud *Gruter. pag.* 207. *col.* 2. *ad fin.* Eosque parietes marginesque omnes, quæ lita non erunt calce arenato (*intonacate*) lita, politaque, & calce uda dealbata recte facito. *Ovid.* 4. *ex Pont. epist.* 9. *v.* 83. litæ serpentis felle sagittæ. *tinte*. & *Martial. l.* 10. *epigr.* 68. Deque coloratis nunquam lita mater Etruscis. *imbellettata*. & *Sueton. in Ner. c.* 31. In ceteris partibus (*domus Neronis*) cuncta auro lita, distincta gemmis, &c. *messe a oro*, *indorate*.

LITUS, us, m. unctio: a litum supino verbi *lino*. *Plin. l.* 33. *c.* 6. *sub fin.* Usus ejus ad collyria, & litu ad muliebrium cicatricum fœditates tollendas. *Cels. l. & cap. d. sect.* 20. Ante litum, hoc ungendum est.

LITUUS, i, m. λίτυος, genus tubæ minoris, incurvum, gracilem edens sonum, quo in bello utebantur: a λιτός, tenuis, acutus, nempe ob sonum. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 216. Jam lituus pugnæ signa daturus erat. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 23. Multos castra juvant, & lituo tubæ Permixtus sonitus. *Id. l.* 2. *od.* 1. *v.* 18. Jam litui strepunt. *Stat.* 6. *Theb. v.* 228. Et lituis aures circum pulsantur acutis. *Lucan. l.* 1. *v.* 237. stridor lituum, clangorque tubarum. (*pro lituorum*.)

rum : quod habet & *Valer. Flacc. l. 6. v. 168.*) *Senec. in Thyest. v. 575.* Jam tacet stridor litui strepentis. *& in Oedip. v. 734.* Lituusque adunco stridulos cantus Elisit aere. *h. e.* spiritu per aduncum, seu inflexum cavum emisso. ¶ Sunt, qui lituum a tuba distinguunt etiam ex eo, quod ille equitum sit, hæc vero peditum. Sed unde probent, habere non videntur. ¶ Item baculus incurvus, quo Augures sedentes avibus templum designabant: ita dictus a similitudine litui. *Liv. l. 1. c. 18.* Dextra manu baculum sine nodo aduncum tenens, quem lituum appellaverunt. *Cic. 1. de Divin. cap. 17.* Quid lituus iste vester, quod clarissimum est insigne auguratus, unde vobis est traditus? Nempe eo Romulus regiones direxit, tum cum urbem condidit. Qui quidem Romuli lituus, id est incurvum & leviter a summo inflexum bacillum, quod ab ejus litui, quo canitur, similitudine nomen invenit, cum situs esset in Curia Saliorum, quæ est in Palatio, eaque deflagrasset, inventus est integer. Hactenus *Cicero*. Sed quis credat, Ciceronem putasse opus, ut, quid lituus esset, exponeret? Omnino interpretatio illa a glossemate in textum irrepsit, ut jam *Lips. l. 1. variar. lect. c. 20.* observavit. Interim tamen vera dicuntur. Nam & *Gell. l. 5. c. 8.* lituum auguralem a lituo militari dictum docet, non hunc ab illo, ut quidam putabant. Similis lituo est nunc Episcoporum baculus, *il pastorale*. *Virg. 7. Æn. v. 187.* Ipse Quirinali lituo, parvaque sedebat Succinctus trabea, lævaque ancile gerebat Picus. *Ovid. 6. Fast. v. 375.* lituo pulcher, trabeaque Quirinus. *Servius ad loc. Virg. mod. cit.* adscribit, posse ibi intelligi etiam regium baculum, in quo potestas esset dirimendarum litium. *& ad lib. 3. Georg. v. 183.* etiam Mercurii virgam *lituum* appellari. ¶ Translate *Cic. Attic. l. 11. ep. 12.* Q. Fratrem lituum meæ profectionis fuisse. *h. e.* impulsorem. Est qui legit *illicium*.

LIVEDO, inis, f. *lividura*, livor. *Apul. l. 9. Metam.* Quales illic homunculi, vibicibus livedinis totam cutem depicti?

LIVENS, entis, *livido*, *nericcio*, lividus, plumbei coloris, pallens. *Virg. 7. Æn. v. 687.* pars maxima glandes Liventis plumbi spargit. *Sil. l. 8. v. 383.* Liventes cœno per squalida turbidus arva Cogit aquas Ufens. *Ovid. 13. Metam. v. 817.* Prunaque non solum nigra liventia succo, Verum etiam generosa. *Propert. l. 4. el. 2. v. 13.* Prima mihi variat liventibus uva racemis. *Albinov. ad Liviam, v. 273.* Aspiciam regum liventia colla catenis. *Ovid. 2. Amor. el. 2. v. 47.* compedibus liventia crura. *Stat. 1. Theb. v. 617.* liventes in morte oculi. ¶ Translata est invidens, *invidioso*. *Martial. l. 8. epigr. 61.* Quid imprecabor, o Severe, liventi?

LIVENTER, adverb. fusce, ad modum lividi coloris. *Paulin. Petrocor. l. 4. v. 192.* Liventer fracto nigrescunt gutture fauces.

LIVEO, es, *n. 2. esser livido*, *πελιδνόομαι*, lividus sum, hoc est plumbei coloris. *Ovid. 2. Metam. v. 776.* Livent rubigine dentes. *Propert. l. 4. el. 7. v. 65.* Hæc sua maternis queritur livere catervis Brachia. ¶ Translate sumitur pro invidere, quia invidi aliena felicitate pallent, & livescunt. *Tacit. Ann. 13. c. 42.* Livere iis, qui eloquentiam exercent. Al. aliter leg. *Martial. l. 6. epigr. 86.* Et potet calidam, qui mihi livet, aquam. *Al. leg.* laudat. *Id. l. 9. epigr. 14.* Albanæ livere potest pia quercus olivæ, quod, &c. *Id. l. 8. epigr. 61.* Livet Carinus, rumpitur, furit, plorat. *Stat. 11. Theb. v. 211.* Liveat infandum licet Argos, & aspera Juno. *Id. l. 1. Silv. 2. v. 150.* rupesque nitent, queis purpura sæpe Oebalis, & Tyrii moderator livet aheni. V. *Lividus*.

LIVESCO, is, n. 3. *divenir livido*, *πελιδνοῦμαι*, lividus fio. *Lucret. l. 3. v. 529.* Digiti livescunt in pedibus. ¶ Translate sumitur pro invidere. *Claudian. l. 3. de rapt. Proserp. v. 27.* nec enim livescere fas est, Vel nocuisse deos.

LIVIANUS, a, um, adject. ad Livium, vel Liviam familiam Rom. pertinens, ut Livianæ fici, apud *Colum. l. 5. c. 10.* Livianum æs, *Plin. l. 34. c. 2. h. e.* a Livia Augusti conjuge, metalli domina, appellatum. Liviana charta, *Id. l. 13. c. 12.* ab eadem Livia dicta: secundæ notæ, & bonitatis, cum primæ Augusta diceretur. Livianus exercitus, *Liv. l. 28. c. 9. h. e.* a M. Livio Cos. ductus. ¶ In Euganeis montibus, inter Taurilium, & Titulum, parvus est vicus, qui Livianum dicitur, *Lovegliano*, ubi T. Livii fuisse villam, vulgo ferunt.

LIVIDINANS, antis, particip. qui invidet, & livore tabescit. *Petron. in Satyr. c. 138.* Ipse Paris dearum lividinantium judex. Alii leg. *libidinantium*, alii *litigantium*.

LIVIDINEUS, a, um, lividus, ut Vibices lividinei, apud *Apul. l. 9. Metam.* Ita leg. *Salmas.* alii aliter.

LIVIDO, as, a. 1. *πελιδνόω*, lividum reddo. *Paulin. Nolan. carm. 21.* (*al. 13.*) *v. 622.* Pallore vultum lividet.

LIVIDULUS, a, um, sublividus. *Juvenal. sat. 11. v. 110.* Quibus indignæ, si lividulus sis.

LIVIDUS, a, um, *livido*, *nericcio*, *πελιδνός*, color idem qui plumbeus, subniger: a voce Græca allata, per Metathesin. *Virg. 6. Æn. v. 320.* illæ remis vada livida verrunt. *Catull. carm. 17. ad Coloniam, v. 11.* lividissima vorago paludis. *Horat. l. 2. od. 5. v. 10.* Jam tibi lividos Distinguet autumnus racemos. ¶ Speciatim lividus dicitur, qui fuscum colorem in cute ex ictu contraxit, exilibus venis collisis, sanguineque ad cutem diffuso. *Horat. l. 1. od. 8. v. 10.* Neque jam livida gestat armis brachia. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 82.* Oraque sint digitis livida facta tuis. ¶ Translate dicitur invidus, *invidioso*. *Martial. l. 1. epigr. 41.* Omnibus invideas, livide, nemo tibi. *Cic. Tusc. 4. c. 12.* Ergo & invidi, & malevoli, & lividi, & timidi, & misericordes, quia proclives ad eas perturbationes, &c. Distinguit hic *Cic.* lividos ab invidis, ut livere ab invidere. *Auct. dial. de Orat.* ubi ait *cap. 25.* Nam & Calvum & Asinium, & ipsum Ciceronem credo solitos & invidere, & livere, & ceteris humanæ infirmitatis vitiis affici. Discrimen fortasse est, quod *invidus* intra se potius invidiam continet, *lividus* manifestat aut verbis, aut signo aliquo, quemadmodum livida sunt membra, quæ suffuso sanguine ictum ostendunt. *Ovid. 1. Fast. v. 74.* differ opus, livida lingua, tuum. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 93.* Lividus & mordax videor tibi. Adde *lib. 2. ep. 1. v. 89.* Hæc tamen differentia non est perpetua. ¶ *Lividæ obliviones*, quibus eæ facta tacentur ex invidia, ne laude merita fruantur. *Id. l. 4. od. 9. v. 30.* non ego te meis Chartis inornatum silebo, Totve tuos patiar labores Impune, Lolli, carpere lividas Obliviones. ¶ *Livida sententia*, invida & mordax. *Senec. controv. 14. l. 2. sub fin.* Agrotas longe lividiorem sententiam dixit. Al. leg. *vividiorem*.

LIVIUS, ii, nomen propr. civis R. Liviorum gens Romæ tres habuit celebres familias, Dentrum, Salinatorum, Drusorum, ex quibus prodiere clari viri, summisque honoribus usi. ¶ Titus *Livius* Patavii natus circa exsilium Ciceronis, Romæ diu vixit sub Augusto, & Tiberio: obiitque demum in patria septuagenario major, anno quarto Imperii Tiberii, U. C. DCCLXX. a Christo nato XVII. Scripsit Romanam historiam, ab initio ad sua usque tempora libris CXL. ex quibus vix XLV supersunt: periere ceteri magno damno historiæ & literarum, & simul cum his dialogi quidam, aliique libri philosophiam ex professo continentes, quos teste *Senec. ep. 100.* confecerat. Eum *Id. l. 1. de Ira, c. 16.* a *mod.* disertissimum virum, *Plin. in præfat. hist. nat.* auctorem celeberrimum, *Tacit. Ann. 4. c. 34.* eloquentiæ ac fidei præclarum in primis, *& in Agric. c. 14.* veterum auctorum eloquentissimum, appellant. *Quintil.* autem *l. 10. c. 1.* ejus lacteam ubertatem laudat, & Herodoto æquat: & eum in narrando miræ jucunditatis, clarissimique candoris, tum in concionibus, supra quam enarrari possit, eloquentem prædicat. Mirum vero, quod narrat *Plin. l. 2. ep. 3.* fuisse, qui usque a Gadibus illius visendi causa Romam veniret, visoque abiret statim: quasi in Urbe domina terrarum & populorum majus esset miraculum vir unus, quam opes reliquæ, & potentia: qua de re verba facit etiam *Hieronym. epist. 103. ad Paulin.* ¶ De Livio Andronico. V. *Andronicus*.

LIVIUS, a, um, ad Livium aliquem pertinens. *Colum. l. 10. v. 413.* Livia arbos. *h. e.* Liviana ficus. *Tacit. 6. Ann. 1. ult.* Livia familia. *Cic. 2. de Legib. c. 6.* Liviæ leges. *h. e.* a M. Livio Druso Trib. pleb. latæ per vim: de quibus *in Epit. Livii l. 71.* mentio fit.

LIVOR, oris, m. *lividore*, *lividezza*, *πελίωμα*, color ex pallido nigrescens, quem & plumbeum nonnulli appellant, qualem in contusis corporis partibus videre est, cum exiles venæ contusæ sanguinem ad extremam cutem diffundunt. *Plin. l. 20. c. 22.* Illinitur & livoribus, sugillatisque cum melle. *Colum. l. 12. c. 47.* Quia has candidior est oliva, quam ea, quæ contusione livorem contrahit. *Ovid. 3. Amor. el. 5. v. 26.* Sed niger in vaccæ pectore livor erat. *Irriduro*. & *Juvenal. sat. 2. v. 81.* Uvaque conspecta livorem ducit ab uva. ¶ Translate est invidia, odium, quod sæpe in obtrectationem erumpit, *livore*, *invidia*, *maldicenza*. *Brut. ad Cicer. l. 11. Fam. ep. 10.* Tu a certo sensu & vero judicas de nobis: quod isti ne faciant, summa malevolentia & livore impediuntur. *Sueton. in Calig. c. 34.* Nec minore livore ac malignitate, quam superbia sævitiaque pæne adversus omnis ævi homines grassatus est. *Phædr. in epil. l. 2. v. 10.* Si livor obtrectare curam voluerit, Non tamen eripiet laudis conscientiam. *Ovid. 1. Amor. el. ult. sub fin.* Pascitur in vivis livor: post fata quiescit. *Id. l. 3. ex Pont. ep. 4. v. 73.* Scripta placent a morte fere, quia lædere vivos Livor, & injusto carpere dente solet. *Id. sub fin. ep. ult. l. 4.* Ergo submotum patria proscindere, livor, Desine. *Id. de remed. amor. v. 389.* Rumpere, livor edax: jam magnum nomen habemus. *Tacit. 1. Hist. c. 1.* Ambitionem scriptoris facile adverseris: obtrectatio & livor pronis auribus accipiuntur. *Nemesian. Ecl. 1. v. 84.* præsens tibi fama benignum Stravit iter, rumpens livoris nubila plena.

LIX, apud *Varron.* referente *Plin. sub fin. l. 36.* est cinis foci: apud *Non.* vero *cap. 1. n. 309.* est cinis, vel humor cineri admistus: quæ posterior interpretatio plenior videtur, & verior. Nam & apud *Plin. loc. cit.* de cinere potando sermo est.

LIXA, æ, m. *vivandiere*, *ἀγοραῖος*, qui quæstus gratia exercitum sequitur, & cibos, ac præcipue carnes, coquit ac vendit. V. *Calo*. Tres affert *Festus* notationes, omnes ineptas: vel quod extra ordinem sit militiæ, sique liceat, quod libuerit: vel a Licha, qui Herculem secutus fuit: vel a liguriendo quæstum, *Non. c. 1. n. 309.* ducit a *lixa*, qua voce Veteres aquam appellaverint: lixarum autem proprium officium fuisse militibus aquam subvehere. *Liv. c. 1. l. 39.* Inops regio, quæ parsimonia adstringeret milites, prædæ haud multum præberet. itaque non lixa sequebatur, non jumentorum longus ordo agmen extendebat. *Valer. Max. l. 2. c. 7. n. 1.* Lixas a castris submovit, cibumque coctum venalem proponi vetuit. *Hirt. de B. Afric. c. 75.* Lixarum, mercatorumque, qui plostris merces portabant, interceptis sarcinis. *Justin. l. 38. c. 10.* Luxuriæ non minor apparatus, quam militiæ fuit. nam LXXX. millia armatorum secuta sunt CCC. millia lixarum: ex quibus coquorum, pistorum, scenicorumque major numerus fuit. Vides hic *lixarum* nomine pistores quoque, scenicosque comprehendi. *Sil. l. 5. v. 31.* & inutile Martis Lixarum vulgus. ¶ Item minister, & servus magistratus. *Apul. l. 1. Metam.* Nam lixas, & virgas, & habitum prorsus magistratui congruentem in te video.

LIXABUNDUS, iter libere, ac prolixe faciens (scil. lixarum more) *Festus*.

LIXIVIA, æ, f. *ranno*, *κονία*, aqua, in qua eluendi causa cinis incocta est. V. *Lix*. Est autem vox adjectiva: & ubi substantivum

reticetur, *aqua*, aut *cinis* fubintelligitur. V. vocem fequent. *Colum. l.* 12. *c.* 21. Infundito cineris lixivii congios duos: cum requieverit, aliquotu lixiviam. *&* *cap.* 16. Præparatam lixiviam cineris farmenti calefieri convenit. *&* *cap.* 50. *in med.* Dolia, & feriæ, in quibus oleum reponitur, non calidiffima lixivia, ne vafa ceram remittant, eluantur.

LIXIVIUS, a, um, dicitur de cinere in aqua cocto. *Plin. l.* 14. *c.* 20. *ad fin.* Vina concinnari cineris lixivii cum defruto cocti parte quadragefima in culeum. *di ranno*. & *lib.* 15. *c.* 18. *ad fin.* Uvas in cinere lixivio tingere. *Id. l.* 18. *c.* 18. *ad fin.* Cinere lixivio abluere. ¶ Abfolute *Pallad. in Novembr. tit.* 7. *circa med.* Offa prunorum prius lixivio funt maceranda per biduum, ut cito germinare cogantur. ¶ De mufto lixivio V. in voce fequenti.

LIXIVUS, a, um, pro *lixivius* aliquando legitur. *Pallad. in Januar. tit.* 15. *in med.* Nucem lixivo per annum continuum ter rigabis in menfe. *h. e.* lixivia. ¶ *Colum. l.* 12. *c.* 50. *circa med.* Longe melioris faporis eft oleum, quod minore vi preli, quafi lixivum defluxerit. (Al. leg. *lixivium*.) *h. e.* more lixiviæ aquæ ex pannis fponte defluentis. Sic *Cato R. R. c.* 23. Defrutum de mufto lixivo coctum. *h. e.* quod ante preffuram uvarum fponte defluxit, ut *Colum. l.* 12. *c.* 27. interpretatur: vel quod diftillaverit, antequam nimium calcetur uva, ut *Id. ibid.* exponit *cap.* 41. Primum mufti genus *protropum* dicitur a *Plin. l.* 14. *c.* 9. *in f.* ab Italis quibufdam *prefmone*.

LIXULÆ, arum, f. dicebantur vocabulo Sabino circuli ex farina, cafeo, & aqua inconditè facti: iidemque fimilaulæ. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 21.

L O

LOBA, æ, f. culmus milii Indici. *Plin. c.* 7. *l.* 18.

LOCALIS, le, *locale*, ..., ad locum pertinens. *Tertull. l.* 4. *adverf. Marcion. c.* 34. *in med.* Effe aliquam localem determinationem, quæ finus dicta fit Abrahæ. *Id. ad Scapul. cap.* 3. locale univerfali opponit. *Id. in apolog. cap.* 20. Locales clades. *h. e.* locorum. Sic *Ammian. l.* 14. *c.* 7. (*al.* 21.) Principum diffufa poteftas localibus fubinde medetur ærumnis. ¶ *Localia adverbia* apud Grammaticos funt, quæ locum adfignificant. *Charif. l.* 2. *pag.* 182. *Putfch.*

LOCALITER, ratione loci. *Tertull. de Pall. c.* 2. Mutat & nunc localiter habitus. *Ammian. l.* 19. *c.* 12. (*al. c.* 26.) Befæ dei localiter appellati oraculum. *h. e.* ab incolis loci.

LOCARIUM, ii, n. *affitto*, *ſολταρον*, pretium, quod datur in ftabulo, & taberna, ubi confiftant. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 2.

LOCARIUS, ii, m. locator. *Martial. l.* 5. *epigr.* 25. Hermes divitiæ locariorum. *h. e.* qui locabant aliis fedem in gladiatorum fpectaculis.

LOCATIM, per loca. Legitur a *Græv. in Valer. Max. l.* 5. *c.* 3. *n.* 3. *extern.* ex antiquis codicib. ubi alii *vicatim*.

LOCATIO, onis, f. *locazione*, *affittanza*, *ἐκμίσθωσις*, actus locandi, h. e. rem alteri vel committendi faciendam, vel utendam concedendi, pretio pacto: cui *conductio*, & *redemptio* refpondent. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 3. Difturbata porticus Catuli, quæ ex S. C. confulum locatione reficiebatur. *In vet. edict. Prætor.* apud *Gell. l.* 11. *c.* 17. Ex lege locationis. *Colum. l.* 1. *c.* 7. Mea fert opinio, rem malam effe frequentem locationem fundi. ¶ Item collocatio, difpofitio, *collocazione*. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. Partitio eft rerum fingularum in partes difcretus ordo, & recta quædam locatio, prioribus fequentia adnectens. *Id. l.* 9. *c.* 4. Amphiboliam fieri vitiofa locatione verborum.

LOCATITIUS, a, um, qui locatur. *Sidon. l.* 6. *ep.* 8. Mercenariis profecutionibus, & locatitia fatigatione.

LOCATOR, oris, m. *chi dà a pigione*, *o ad affitto*, *ἐργολάβος*, qui pretio rem aliquam utendam, aut faciendam dat alteri: cui *conductor*, & *redemptor* refpondent. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Locator funeris. *Labeo Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 60. domus. *African. ibid. leg.* 35. infulæ, & fundi. *Florentin. ibid. leg.* 36. operis. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* d. Locatores meretricum.

LOCATUS, a, um, adject. *collocato*, *posto*, pofitus. *Cic. de clar. Orat. c.* 57. Membra fuo quæque loco locata. *Enn.* apud *eund. l.* 2. *Offic. c.* 18. Benefacta male locata malefacta arbitror. *Cic. pro Cœl. c.* 28. Fortes viri in infidiis, atque in præfidio balnearum locati. *Curt. l.* 3. *c.* 9. *a med.* Equites ab utroque cornu locati. *Hirt. de B. Afric. c.* 36. Caftellum in montis loco munito locatum vi oppugnare. *Salluft. in Jug. c.* 14. Caftra locata. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 89. Sterilique locatæ Colle Pithecufæ. *Id.* 3. *Faft. v.* 215. dii nuper hac fede locati. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 129. inter convexa locatus fidere. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *ante med.* Civitatem in Catonis & Bruti fide locatam, meifque beneficiis ornatam funditus perdidiffem. *posta sotto la protezione*. & *de Amic. c.* 12. Eo loco, Fanni, locati fumus, ut nos longe perfpicere oporteat futuros cafus reipublicæ. ¶ Eft etiam pretio faciendus, vel utendus datus, *affittato*, *dato a pigione*. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Locatum funus. *Paul. Dig. lib.* 14. *tit. &* *leg.* 2. Ex locato agere cum aliquo. *h. e.* ex contractu locationis. Adde *tit.* 2. *lib.* 19. qui *locati & conducti* infcribitur. *Juvenal. fat.* 9. *v.* 143. duo fortes De grege Mœforum, qui me cervice locata Securum jubeant clamofo infiftere Circo.

LOCELLUS, li, m. *caffettino*, *forzieretto*, *βαλαντίδιον*, parvus loculus, capfula. *Cæfar ad Pifon.* apud *Charif. l.* 1. *pag.* 60. *Putfch.* Locellum tibi fignatum remifi. *Martial. l.* 14. *epigr.* 13. cujus lemma eft *Loculi lignei*. Si quid adhuc fupereft in noftri fæce locelli, Munus erit: nihil eft, ipfe locellus erit. *Id. l.* 10. *epigr.* 88. Omnes perfequeris prætorum, Cotta, locellos. *Petron. in Satyr. cap.* 140. Unde plani viverent, nifi aut locellos, aut fonantes ære facellos pro hamis in turbam mitterent? *Val. Max. in fin. l.* 7. Annulos in locellum repofitos heredibus reddidit.

LOCITO, as, a. 1. frequentativum verbi *loco*, *as*, quo fignificat utendum, aut faciendum dare. *Terent. Adelph.* 5. 8. 26. Agelli eft hic fub urbe paulum, quod locitas foras.

LOCO, as, avi, atum, a. 1. *collocare*, *porre*, *καθίστημι* in loco pono, conftituo, colloco. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 1. Caftra ad Cybiftra locavi. *Quintil. l.* 2. *c.* 13. Locare equites pro cornibus. *Cæf. l.* 3. *B. Civ. c.* 46. Crates ad extremum tumulum contra hoftem proferri, & adverfas locari jubet. *Salluft. in Jug. c.* 105. Milites fuper vallum in munimentis locare. *Juftin. l.* 2. *c.* 8. Juventutem in infidiis locat. *Plaut. Rud.* 2. 5. 17. & *Curcul.* 1. 1. 25. Locare infidias alicui. *Virg.* 1. *Æn. v.* 701. aulæis jam fe regina fuperbis Aurea compofuit fponda, mediamque locavit. *&* *lib.* 2. *v.* 525. recepit Ad fe fe, & facra longævum in fede locavit. *&* *lib.* 8. *v.* 176. gramineoque viros locat ipfe fedili. *mette a federe*. & *lib.* 4. *v.* 508. Effigiemque toro locat. *&* *verf.* 166. Locare fundamenta urbis. *gettare*. & *lib.* 1. *v.* 251. urbem Patavi, fedefque locavit Teucrorum. *fondò*. *Tacit. de Germ. c.* 16. Vicos locant non in noftrum morem, connexis ædificiis: fuam quifque domum fpatio circumdat. *fabbricano*, *piantano*, *difpongono*. *Salluft. in Jug. c.* 95. Ad oppidum Laris, ubi ftipendium & commeatum locaverat, ire jubet. *aveva depofitato*. ¶ Translate *Cic.* 1. *Acad. c.* 10. Inter recte factum, atque peccatum media locabat quædam. *Id. pro Mur. c.* 14. Artes, quæ poffunt locare homines in ampliffimo gradu dignitatis. *Lucret. l.* 5. *v.* 11. Fluctibus e tantis vitam, tantifque tenebris In tam tranquillo, & tam clara luce locavit. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 6. Omnia mea ftudia, omnem operam, curam, induftriam, cogitationem, mentem denique omnem in Milonis magiftratu fixi, & locavi. *Plaut. Amph.* 1. 1. 122. Operam pulcre locare. *impiegare*. *Liv. l.* 7. *c.* 20. Locare beneficium apud gratos. *Cic. de Amic. in f.* Vos hortor, ut ita virtutem locetis, ut, ea excepta, nihil amicitia præftabilius putetis. *h. e.* eo loco habeatis, ea exiftimatione & pretio dignam putetis, ut, &c. *Græv.* fufpicatur legendum *colatis*. ¶ *Locare puellam* eft nuptui dare, *collocare in matrimonio*. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 14. Virginem habeo grandem neque eam quoquam locare cuiquam. *Id. Trin.* 3. 3. 52. Locare in matrimonium. *Id. Ciftell.* 2. 3. 28. Locare aliquam in luculentam familiam. *Terent. Phorm.* 5. 1. 25. Nuptum virginem locavi huic adolefcenti. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. Locare in matrimonio ftabili & certo. *Enn.* apud *Auct. ad Herenn. c.* 24. *l.* 2. Cur me huic locabas nuptiis? ¶ Eft etiam mercede pacta quippiam alicui utendum concedere, *dare a pigione*, *affittare*, *ἐκμισθόω*, *ἀπομισθόω*: cui refpondet *conducere*. *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 30. Si Rhodiis turpe non eft portorium locare, ne Hermocreonti quidem turpe eft conducere. *Id.* 1. *Agrar. c.* 3. Cenforibus vectigalia locare, nifi in confpectu populi R. non licet. *Liv. l.* 27. *c.* 3. Agrum omnem locavit frumento. *affittò a formento*. *Plin. l.* 9. *ep.* 37. Prædia locare non nummo, fed partibus. *non a danari*, *ma alla parte*. *Sueton. in Ner. cap.* 37. Locare tabernas civitatibus ad ftationem. ¶ Item aliquid faciendum committere, pretio propofito, *dare a fare*: cui refpondet *fufcipere*, *redimere*. *Cic. fub fin. Phil.* 9. Ut Quæftores eam bafim, ftatuamque faciendam, & in Roftris ftatuendam locent: quantique locaverint, tantam pecuniam redemptori folvendam curent. *Id.* 3. *Verr. c.* 59. Qui majore pecunia quatuor columnas dealbandas, quam ille omnes ædificandas locaverit. *&* *Verr.* 7. *c.* 45. *extr.* Palam vivorum funera locabantur. *Plaut. Aulul.* 3. 6. 30. Tu idem optimum eft loces efferendum. nam jam credo, mortuus eft. *h. e.* pecuniam des alicui, qui curam funeris fufcipiat. *Cic. pro Rofc. Amer. c.* 20. Anferibus cibaria publice locantur. *fcil.* præbenda. Sic *Liv. l.* 27. *c.* 10. *extr.* Veftimenta præfenti pecunia locare exercitui. *h. e.* facienda pro exercitu. *Perf. fat.* 6. *v.* 67. ingentefque locat Cæfonia Rhenos. *h. e.* imagines Rheni faciendas. *Sueton. in Claud. cap.* 9. Quod fratrum Cæfaris ftatuas fegnius locandas ponendafque curaffet. *Sulpic. ad Cicer. Fam.* 4. *ep.* 12. *fub fin.* Monumentum ei marmoreum faciendum locarunt. ¶ *Locare fe*, aut *operam fuam* eft pretio accepto alteri addicere, *obbligarfi*, *foggettare*. *Plaut. Rud.* 2. 6. 51. Quid, fi aliquo ad ludos me pro manduco locem? *Id. Trin.* 4. 2. 1. Ego operam meam tribus nummis hodie locavi ad artes nugatorias. *Gell. l.* 3. *c.* 3. *fub fin.* Plautus ob quærendum victum, ad circumagendas molas operam piftori locavit. *Juvenal. fat.* 8. *v.* 185. Confumptis opibus, vocem, Damafippe, locafti. *h. e.* ut præconem ageres. ¶ Eleganter caufidici, & rabulæ dicuntur a *Senec. in Herc. Fur. v.* 173. jurgia vendere, iras, & verba locare. ¶ *Locare noctes* meretricum eft pretio amatoribus fe addicentium. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 10. *v.* 30. Sola viro mulier fpoliis exfultat ademptis: Sola locat noctes, fola locanda venit. ¶ *Locare nomen* eft fidejufforis fidem fuam interponentis, & fe pro alio obligantis, ita ut patiatur nomen fuum poni pro nomine debitoris. *Phædr. l.* 1. *fab.* 16. Fraudator nomen cum locat fponfu improbo, &c. Al. aliter leg. aut interpretantur. ¶ *Locare pecuniam* eft ponere, impendere, *impiegare*, *fpendere*. *Plaut. Moftell.* 1. 3. 141. Triginta minas pro capite tuo dedi: nec quidquam argenti locavi jamdiu ufquam æque bene. ¶ Item fenori dare, *dar ad ufura*, *inveftire*. *Id. ibid.* 3. 1. 4. Locare argenti nemini nummum queo. ¶ *Locaffim*, *ic*, *it*, pro *locaverim* antique habetur apud *Cicer.* 3. *de Legib. c.* 4. & *Plaut. Aulul.* 2. 2. 51.

LOCRENSIS, fe, ad Locros pertinens. *Cic.* 7. *Verr. c.* 34. Philarchus, quem a prædonibus Locrenfes redemerant. *Plin. l.* 21. *c.* 27. Locrenfis ager.

LOCRI, orum, *Λοκροί*, populi Bœotiæ, Epicnemidii cognominati, per

quas

quos omnis Cephissus in mare fluit: Leleges olim dicti. Hoeum oppida Opus, & Cynos. *Plin. l. 4. c. 7.* ¶ Alii fuot proximi Ætolis, qui cognominaetur Ozolæ: quorum oppidum Oeaethe. *Id. ibid. cap. 3.* ¶ Alii in Italia, in extrema provincia Brutiorum cognominati e promontorio Zephyrio, nunc *capo Burfano*: quorum urbs item *Locri* dicitur, nunc *Gierace* condita a Locris Bœotiæ, qui Ajacem Oileum secuti ad Trojam, post eversionem ejus in Italiam pars pervenere, iisque locis posuere sedem: pars in Africam tempestate deleti, Pentapolim Cyrenaicæ regionis, vel loca Syrtibus proxima, vel Nasamonam regionem, vel insulam Africæ, quæ nunc Cercina dicitur (tam enim sunt variæ sententiæ) tenuere. Qui in Italiam venere, hos *Narycios* cognominat *Virgil.* quia Narycium oppidum fuit Locrorum Epicnemidiorum. Hæc ex *Plin. l. 3. c. 5. ad fin. & lib. 4. c. 7.* & *Virg.* & *Serv. ad l. 3. Æn. v. 399. & lib. 11. v. 265.* & *Solin. c. 2. (al. c. 8.)* ¶ De urbe ipsa *Liv. l. 29. n. 7.* Haud procul in omnis ab urbe Locris abest. ¶ De populis *Cic. l. 2. de nat. deor. c. 2.* Cum Crotonietas Locri maximo prœlio devicissent.

LOCRIS, idis, f. Λοκρίς, regio Locrorum. *Liv. l. & cap. 26.*

LOCULAMENTUM, i, n. *nicchia, γλωττόκομον*, loculus, cellula, capsula, seu potius loculorum plurium distinctorum series, qualia in favis ad receptaculum apum, & in columbariis, ubi columbæ nidificant, &c. *Colum. l. 8. c. 8.* Paxillis adactis tabulæ superponuntur, quæ vel loculamenta, quibus nidificent aves, vel fictilia columbaria recipiant. *Veget. l. 2. de re veterin. c. 30.* Loculamenta dentium. *Senec. de tranquill. c. 9. sub fin.* Apud desidiosissimos videbis quidquid orationum historiarumque est, & tecto tenus exstructa loculamenta. *scaffali, scancie da libri.* *Colum. l. 8. c. 9.* Custos novum loculamentum in hoc præparatum perlinat intrinsecus. *bugno, arnia, alveario da pecchie.* *Vitruv. l. 10. c. 14.* loculamentum appellat thecam, cavum, in quo aliquid recipitur, & includitur.

LOCULARIS, re. *Locularis resina* legitur apud *Pallad. in Februar. tit. 25. a med.* ubi eam pici liquidæ mixtam, in arborum morbis, jubet allini truncis. Quidam interpretantur *in loco factam*: quod sane nihil est. Fortasse intelligitur resina ferventibus cocta lapidibus, in alveis, seu loculis validi roboris, ut est apud *Plin. l. 16. c. 11.*

LOCULATUS, a, um, loculos habens, seu loculamenta crebra, & distincta. *Varr. l. 3. R. R. c. 17.* Ut pictores loculatas magnas habent arculas, ubi discolores sint ceræ; sic hi loculatas habent piscinas, ubi dispares disclusas habeant pisces.

LOCULOSUS, a, um, loculis, seu cellulis, alia ab alia distinctis, abundans. *Plin. l. 15. c. 22. de nucib.* Differentia generum in putamine duro fragilive, & tenui ac crasso, loculoso & simplici.

LOCULUS, i, m. *luoghicciuolo*, σπηλύγγιον, parvus locus. *Plaut. Mil. 3. 2. 38.* In cella est paulum nimis loculi lubrici: ibi erat bilibris aqualis, &c. ¶ Speciatim est locus in sepulcro, ubi cadavera conduntur, *nicchia, cassa*. *Plin. l. 7. c. 16. a med.* M'. Maximum, & M. Tullium equites R. binum cubitorum fuisse, auctor est M. Varro: & ipsi vidimus in loculis asservatos. *& cap. 2. circa med.* Pollicem cremari cum reliquo corpore non potuisse, tradunt, conditumque loculo in templo. Adde *Justin. l. 39. c. 1.* ¶ De feretro, seu sandapila, qua effertur ad sepulturam cadaver, usurpat *Fulgent. Planciad. in expos. serm. antiqui.* ¶ Item loculamentum in piscinis, aviariis, aliorumque animalium stabulis, in quibus unaquæque seorsum degat, & alatur. *Varr. l. 3. R. R. c. 17.* Cum piscinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos. Al. leg. *ad Baulos.* ¶ Item capsula, cista, *cassetta, cesta*. *Pallad. in Mart. tit. 10. ad fin.* Pulpæ ficorum duplicatæ in cistellis serventur, aut loculis. ¶ Item locus in præsepi, ubi jumenta separatim cibum capiunt. *Veget. de re veterin. l. 1. c. 56.* Loculi vel marmore, vel ligno facti distinguendi sunt, ut singula jumenta hordeum suum ex integro, nullo præripiente consumant. ¶ Item capsulæ continendæ pecuniæ, & hujusmodi pretiosis rebus, quæque diligenter custodiri solent, *cassettina, scatola, scrignetto*: adhibeturque semper in plurali num. fortasse quia hujusmodi capsulæ pluribus constabant loculamentis ad varia pecuniarum genera distinguenda. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 175.* Gestit enim nummum in loculos demittere. *Juvenal. sat. 1. v. 89.* neque enim loculis comitantibus itur Ad casum tabulæ, posita sed luditur arca. *& sat. 13. v. 138.* gemmaque princeps Sardonyches, loculis quæ custoditur eburnis. *Ovid. 6. Fast. v. 749.* Gramina continuo loculis depromit eburnis. *Martial. l. 5. epigr. 40.* Excussit loculosque, sacculumque. Adde *lib. 14. epigr. 13.* cujus lemma est *Loculi lignei*. *Plin. l. 14. c. 13.* Quod loculos, in quibus erant claves vinariæ cellæ, resignavisset. *Auson. in gratiar. act. c. 5.* Consul ego munere tuo, non passus septa, neque campum, non suffragia, non puncta, non loculos. *h. e.* largitionem pecuniæ. In illo *Horatii l. 1. sat. 6. v. 74.* Lævo suspensi loculos, tabulamque lacerto: *loculi* sunt capsulæ calculorum plenæ, vel arculæ loculatæ, quibus ad supputandum utebantur. ¶ Joculariter, & convicii gratia *stimulorum loculi* dicitur de malo servo, ita stimulis perfossus, ut hi in ejus corpore, sicut pecunia in loculis, servari videantur.

LOCUPLES, etis, adject. *facoltoso, ricco*, πλούσιος, multa possidens, dives. Proprie est is, qui multas habet agrorum possessiones: quasi a *locus*, & *pleo* pro impleo. Quo sensu locuples esse potest aliquis, nec tamen dives: ut si magno in ære alieno sit, majores tamen fundos habeat. *Nigid.* apud *Gell. l. 10. c. 5.* Locuples dictum ex compositis vocibus, qui pleraque loca, hoc est qui multas possessiones teneret. *Cic. in fragment.* apud *Non. c. 2. n. 204.* Quod tunc res erat in pecore, & in locorum possessionibus: ex quo pecuniosi, & locupletes vocabantur. *Ovid. 5. Fast. v. 279.* Cetera luxuriæ nondum instrumenta vigebant: Aut pecus, aut latam dives habebat humum. Hinc etiam locuples, hinc ipsa pecunia dicta est. *Plin. l. 18. c. 3.* Locupletes dicebant, loci, hoc est agri, plenos. *Id. l. 33. c. 10.* Crassus negabat, locupletem esse, nisi qui reditu annuo legionem tueri posset. *Cic. Catil. 2. c. 8.* Unum genus est eorum, qui magno in ære alieno, majores etiam possessiones habent: quarum amore adducti, dissolvi nullo modo possunt. Horum hominum species est honestissima: sunt enim locupletes: voluntas vero & causa impudentissima. Adde *Quintil. l. 5. c. 10. ante med.* ¶ Universim autem pro divite, copioso, opulento adhibetur, tum de personis, tum de rebus ipsis. *Cic. pro Rosc. Com. c. 8.* Egebat? immo locuples erat. debebat? immo in suis nummis versabatur. *Id. in Divin. Verr. c. 17.* Mulier copiosa plane, & locuples. *Id. 1. de Orat. c. 35.* Locuples, & referta domus. *Hirt. de B. Alex. cap. 2.* Locupletiores domini. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 31. extr.* Locupletissimæ urbes. *Nep. in Agesil. c. 3.* Ea regio multo putabatur locupletissima. *abbondantissima.* & *in Thrasyb. sub fin.* Parva munera diutina; locupletia, non proprie esse consueverunt. *Pers. sat. 3. v. 73.* multa fidelia putet In locuplete penu. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 39.* Mancipiis locuples, eget æris Cappadocum rex. *Sallust. in Jug. c. 86.* Se se quisque præda locupletem fore sperabat. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 137.* annus locuples frugibus. *Plaut. Rud. 2. 1. 4.* Nos de ornatu propemodum ut locupletes sumus, scitis. *Apul. initio l. 8.* Juvenis prænobilis, equo clarus, pecuniæ simul satis locuples. *Juvenal. sat. 14. v. 197.* Ut locupletem Aquilam tibi sexagesimus annus Afferat. *h. e.* gradum in militia, qui te locupletem reddat. ¶ Translate *Cic. 1. de nat. Deor. c. 40.* Locupletior igitur hominum natura ad beate vivendum est, quam deorum, quod pluribus generibus fruitur voluptatum. *h. e.* magis instructa, atque adeo magis idonea. *Id. 5. de Fin. c. 5.* Lysias oratione locuples, rebus ipsis jejunior. *& lib. 1. cap. 3. extr.* Latina lingua locupletior, quam Græca. ¶ *Locuples auctor*, aut *testis* est plenæ fidei, & dignissimus, cui credatur, *degno di fede, pieno di credito, autorevole*, ἀξιόπιστος: quemadmodum locupleti homini fides habetur in rebus creditis. *Cic. 2. de Divin. c. 58.* Pythagoras & Plato locupletissimi auctores, jubent, &c. *Id. 3. Offic. c. 2. sub fin.* Accedit eodem testis locuples Posidonius, qui, &c. ¶ *Locuples reus*, qui cum se obligarit, habet unde solvat, & idoneus est explendo promisso. *Liv. l. 9. c. 9. ad fin.* Samnitibus sponsores nos sumus, rei satis locupletes in id, quod nostrum est. ¶ *Locuples tabellarius*, cui tuto committi litteræ possunt de rebus magni momenti. *Cic. 3. ad Q. Fr. ep. ult. a med.* Habeo absolutum suave ἔπος ad Cæsarem: sed quæro locupletem tabellarium, ne accidat, quod Erigonæ tuæ. ¶ Duplicem habet in sexto singularis positionem, in *e*, & *i*. *Cic. 5. Verr. c. 19.* In provincia tam locupleti, ac referta. Ita legebat *Priscian. l. 7. pag. 765. Putsch.* Alii *locuplete*. ¶ Hinc in genitivo plur. & *tum*, & *ium*, sed hoc videtur esse frequentius. *Cic. Attic. l. 2. ep. 19. ante med.* Exercitus hominum locupletium. *& lib. 7. ep. 7. sub fin.* In pecuniis locupletum. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 110.* Bona locupletum diripere. *Cic. Parad. 6. c. 2.* Proscriptiones locupletium. *Tacit. 6. Ann. c. 16.* Ex libidine locupletium. *In tabula ærea Lugden.* apud *Gruter. pag. 502.* Bonorum scilicet virorum, & locupletium. In non uno ex allatis locis al. leg. *locupletum*.

LOCUPLETATOR, oris, m. *arricchitore*, ditator. In duobus nummis Hadriani apud *Mediobarb.* Locupletatori orbis terrarum. *In vet. Inscript.* apud *Fabrett. c. 6. n. 57. pag. 447.* Imp. Cæsari D. Nervæ F. Nervæ Trajano Aug. . . . . propagatori orbis terrarum, locupletatori civium, &c. *Eutrop. l. 10. c. 15.* Familiarium locupletator.

LOCUPLETATUS, a, um, *arricchito*, ditatus. *Cic. Verr. 7. c. 31.* Hac tanta præda auctus, mancipiis, argento, veste locupletatus. *Nep. in Agesil. c. 3.* Magna præda milites locupletati.

LOCUPLETISSIME, *ricchissimamente*, ditissime. *Spartian. in Adrian. c. 3.* Ob hoc se a Trajano locupletissime muneratum. *Aurel. Vict. in Epit. c. 9.* Filia locupletissime dotata.

LOCUPLETO, as, avi, atum, a. 1. *arricchire*, πλουτίζω, locupletem facio, dito. *Cic. 2. Agrar. c. 26.* Hæc lex eos homines fortunis locupletat. *Nep. in Amilc. sub fin.* Equis, armis, viris, pecunia totam locupletavit Africam. *Colum. in præfat. l. 6.* Quam partem rei rusticæ exercendo, celeriter locupletari posset. *Accius* apud *Gell. l. 14. c. 1. ad fin.* Auro locupletare domum. ¶ Translate *Cic. 2. de Fin. cap. 28.* Sapientem locupletat ipsa natura. *Id. de clar. Orat. c. ult.* Ipsam eloquentiam locupletavisti graviorum artium instrumento. *Id. 2. de Invent. c. 1.* Templum Junonis egregiis picturis locupletare voluerunt.

LOCUS, ci, m. *& in plur. num. etiam* Loca, orum, n. *luogo*, τόπος, quidquid continet aliquid, sive, ut ait *Varro l. 4. de L. L. c. 2.* ubi quidquam consistit. Origo vocis incerta est admodum. *Pompei. ad Cæs.* apud *Cicer. Attic. l. 8. ep. 6.* Omnes copias in unum locum convenire. *Ovid. 1. de ar. am. v. 160.* Facere alicui locum in turba. *Liv. l. 22. c. 38. ad fin.* Locorum situm, naturam regionis nosse. *Ovid. 8. Metam. v. 805. de Fame.* Ventris erat pro ventre locus. *Quintil. l. 6. c. 3. circa med.* Locum perdere. *h. e.* spectandi in Ludis. *Sallust. in Catil. c. 46.* Postquam ad id loci legati cum Volturcio venere. *Horat. l. 1. ep. 3. v. 34.* ubicumque locorum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 49.* Ultra eum locum, quo in loco Germani consederant. *& l. 2. c. 4.* Galli, qui ea loca incolerent. *Virg. 1. Æn. v. 310.* exire, locosque Explorare novos, quas vento accesserit oras. *& vers. 369.* Devenere locos, ubi nunc ingentia cernes Mœnia. *Plaut. Trin 4. 2. 86.* Quos locos adisti? *Sallust. in Jug. c. 20.* Proximos nostro mari locos occupavere. *& cap. 32.* Romæ per omnes locos. *Tacit. 1. Ann. c. 6e.* Incedunt mœstos locos. Adde *lib. 2. n. 20. & 54.* & alibi sæpe. Ceterum apud Oratores Ciceronem præsertim,

tim, hoc sensu frequentius est *loca*, quam *loci*, & *locos*: tametsi *Cic.* in aliis casibus efferens, masculina adjectiva adjunxit, ut in *Partit. c.* 10. In locis illa naturalia, maritimi, an remoti a mari; plani, an montuosi; leves, an asperi; salubres, an pestilentes; opaci, an aprici: & illa fortuita, culti, an inculti; celebres, an deserti; coædificati, an vasti; obscuri, an rerum gestarum vestigiis nobilitati; consecrati, an profani. Adde *de Fato, c.* 4. ¶ Speciatim dicitur de pago, sive vico. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *a med.* Magis reprehendendus sum, quod Piræea scripserim, quam quod in addiderim. non enim hoc ut oppido præposui, sed ut loco. ¶ Apud *Plin.* non raro (quod adnotavit *Harduin.*) *locus* est, ubi quondam fuit oppidum, cujus vestigia tantummodo, & situs manent, ut *lib.* 4. *c.* 5. Intus Cleonæ, Hysiæ, Patræ: locus, Pheræ. *& mox.* Ultra Patras oppidum Olenum, colonia Dyme: loca Buprasium, Hyrmine. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 280. Hic, ubi nunc urbs est, tunc locus urbis erat. ¶ *Locus* pro agro V. in *Locuples*. ¶ Stricte loquendo *locus* non est fundus, inquit *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* cd. *leg.* 60. sed pars aliqua fundi. tametsi & pro fundo accipi potest. *Pompon. Dig. lib.* 41. *tit.* 2. *leg.* 26. Locus certus ex fundo possideri potest. *Ulpian. lib.* 8. *tit.* 5. *leg.* 2. Per ea loca fundi, per quæ, &c. ¶ Quando apud *Liv.* legitur, ædes, loca, lautia legatis decreta, ut *lib.* 30. *c.* 17. *extr.* & *lib.* 35. *c.* 23. *extr.* videntur *loca* esse spatia extra ædes assignata, v. gr. deambulandi causa, sedes certæ in spectaculis, in foro ad consistendum, &c. ¶ *Locus* pro sepulcro frequens est in veterib. Lapidib. ut apud *Gruter. pag.* 807. *n.* 12. P. Memisianæ uxori ..... Q. Herculanius maritus ...... locum consecravit. Apud *Reines. class.* 17. *n.* 269. Loc. C. Volumnii C. Liberti .... & *class.* 17. *n.* 269. Locus assignatus ab Ti. Claudio Hilaro patrono, in Fr. P. V. &c. Apud *Fabrett. c.* 3. *n.* 238. Anniæ Galittæ uxori ..... T. Statilius Calocerus ...... loco sibi concesso a patronis suis, &c. ¶ *Ex loco superiore agere* dicitur orator, qui e Rostris ad populum verba facit (& Magistratus, qui jus dicit) *ex æquo*, qui in Senatu (item qui familiariter cum aliis colloquitur) *ex inferiore loco*, qui ad judices. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 6. Sive de cæli natura loquitur, sive de terræ; sive de divina vi, sive de humana; sive ex inferiore loco, sive ex æquo, sive ex superiore. *Id. Tuscul.* 1. *c. ult.* Magna eloquentia est utendum, atque ita velut superiore e loco concionandum. *Id.* 4. *Verr. c.* 42. Ipse in Sicilia sæpe & palam de loco superiore dicebat, & in sermone multis demonstravit. *Id. Fam. l.* 3. *ep.* 8. Meos multos & illustres, & ex superiore, & ex æquo loco sermones habitos cum tua summa laude. ¶ *Loci*, & *loca* speciatim dicuntur de utero, *matrice*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. Cum in locis semen insederit. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Quæ locis laborant. *Colum. l.* 8. *c.* 11. *circa med.* Sæpiusque digitis loca feminarum tentanda sunt. quæ in promptu gerunt ova. *Cato R. R. c.* 157. *a med.* Si ea lotio locos fovebit, nunquam ii viriosi fient. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 84. *Hard.* Vesicæ junctus utriculus, unde dictus uterus: quod alio nomine locos appellant: in aliis animalibus vulvam. *Plin.* hic innuit, *locos* in humana specie tantum dici. Tamen *Colum. loc. cit.* de pavonibus, & *lib.* 6. *c.* 27. de equis usurpavit. ¶ Ponitur etiam *locus* pro tempore, & spatio, *tempo*. *Terent. Heaut.* 2. 1. 6. Et cognoscendi, & ignoscendi dabitur peccati locus. *Sallust. in Jug. c.* 67. Tamen is ad id locorum talis vir, consulatum appetere non audebat. *Liv. l.* 22. *c.* 38. *sub fin.* Temeritatem infelicem ad id locorum fuisse. *Plaut. Cas.* 2. 2. *v.* 32. Post id locorum, quando ad villam veneris, dabitur, &c. *Lucret. l.* 5. *v.* 438. inde loci. V. *Inde*. *Tertull. de Pall. c.* 4. *a med.* Si tunc locorum Diogenes de dolio latraret. ¶ Refertur & ad ordinem. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 6. Facile secundo loco me consolatur recordatio meorum temporum. ¶ Designat & gradum honoris, *posto*. *Cic. in fragm. contra C. Anton.* apud *Ascon. sub fin.* Te ex me petisse, cum præturam peteremus, ut tibi primum locum concederem. & *mox*. Te e postremo in tertium locum esse sublectum. *Liv. l.* 4. *c.* 16. *a med.* Pervicerunt, ut tribunorum militum comitia haberentur: haud dubii, quin sex locis (tot enim jam creari licebat) & plebei aliqui crearentur. *Id. l.* 10. *c.* 15. Ut patricii recuperarent duo consularia loca. ¶ *Priore loco causam dicere*, ante defendere, quam quis accusatus sit. *Cic. pro Quint. c.* 2. & 8. ¶ Significat etiam opportunitatem, occasionem, facultatem, *opportunità*, *comodo*, *motivo*. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. *ante med.* Nactus, ut mihi videbar, locum resecandæ libidinum, & coercendæ juventutis. & *lib.* 9. *ep.* 7. *ad fin.* Valde gaudeo: si est nunc ullus gaudendi locus. ¶ *Loco*, & *in loco* est opportune, commodum, in tempore, *opportunamente*, *a tempo e luogo*, *a suo luogo*. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 16. *circa med.* Oenomao tuo nihil utor: etsi posuisti loco versus Accianos. & *lib.* 11. *ep.* 16. Quemadmodum coram qui ad nos intempestive adeunt, molesti sæpe sunt; sic epistolæ offendunt non in loco redditæ. *Terent. Adelph.* 2. 2. 8. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. *Horat. in fin. od.* 12. *l.* 4. Dulce est desipere in loco. ¶ *Loco dicere* est Senatoris, qui non nisi rogatus sententiam in Senatu dicit. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 18. Senatori jussa tria sunt: ut adsit: nam gravitatem res habet, cum frequens ordo est: ut loco dicat, id est rogatus: ut modo, ne sit infinitus. ¶ Sæpe accipitur pro genere, conditione, statu, *condizione*, *stato*, *rango*, *posto*, *grado*. *Cic. pro Flacc. c.* 21. Si quam infimo loco natum, nullo splendore vitæ, nulla commendatione famæ defenderem. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Tanaquil summo loco nata. *Sallust. in Catil. c.* 24. Natus haud obscuro loco. ¶ Item pro gradu dignitatis, auctoritatis, æstimationis, gratiæ, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 55. Qui in summum locum civitatis non potuerunt ascendere. *Q. Cic. de petit. consul. c.* 2. *ad fin.* Prodest, quorum in locum ac numerum pervenire velis, ab his ipsis illo loco ac numero dignum putari. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 16. Secundum locum obtinere. *Id. pro Planc. c.* 15. Esse ex equestri loco. *Id.* 3. *Fam. ep.* 9. Tua dignitas suum locum obtinebit. *Id.* 2. *Phil. c.* 29. Quem locum apud ipsum Cæsarem obtinuisti? *Id. de clar. Orat. c.* 36. Qui hoc munere in civitate functi sunt, ut tenerent oratorum locum. *Terent. Adelph.* 3. 2. 46. Pejore loco res non potis est esse, quam in quo nunc sita est. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 13. *a med.* Meliore loco erant res nostræ. *Id. pro Sext. c.* 31. Res erat & causa nostra eo jam loci, ut erigere oculos, & vivere videretur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 28. Socrates voluptatem nullo loco numerat. & *cap.* 25. *sub fin.* Honestatem eo loco habet, ut sine ea jucunde neget posse vivi. ¶ Item pro vice. *Cic. pro Dom. c.* 14. Ut vel filii tibi loco per ætatem esse potuerit. *in luogo*. *Terent. Andr.* 1. 5. 57. Si te in germani fratris dilexi loco. *Brut. ad Cicer. ep.* 17. *a med.* Habere aliquem loco patris. & *ep.* 13. Meque his in patris locum successisse existimes. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 19. *ad fin.* Cosconio mortuo, sum in ejus locum invitatus. *a occupar il suo posto*. ¶ Vim habet interdum *pro præpositione*. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 3. *sub fin.* Criminis loco putant esse, quod vivam. *h. e.* pro crimine habent. *Id.* 2. *de Invent. c.* 49. Hæc filium suum sibi præmii loco deposcit. ¶ *Movere loco*, expellere, depellere: tractum a gladiatoribus, vel luctatoribus, in quibus qui adversarium loco movit, in quo consistebat, facile & cito propellit ac superat. *Terent. Phorm. prol. v.* 32. Cum per tumultum noster grex motus loco est. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 111. Audebit, quæcumque parum splendoris habebunt, Verba movere loco, quamvis invita recedant. Adde *Cicer.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 3. & *Catil.* 2. *c.* 1. Sic *loco dejicere* *Horat. loc. cit. v.* 30. Præsidium regale loco dejecit. ¶ *Locum dare* est cedere, *cedere*, *dar luogo*. *Brut. ad Cicer.* 11. *Fam. ep.* 1. Dandus est locus fortunæ, cedendum ex Italia. *Cic. pro Quint. c.* 16. *a med.* Avaritia paululum aliquid loci rationi & consilio dedisset. Sic *loco cedere*, eodem sensu. *Sallust. in Catil. c.* 9. Qui signa relinquere, aut pulsi loco cedere, ausi erant. ¶ *Loco excidere* metaphorice est a vero discedere, errare, falli. Usurpatur a *D. Hieronym. de vir. illustr. de S. Luca*. quo sensu *Tertull. de baptism. c.* 17. dixit, *loco decedere*. ¶ Præterea *locum dare* est dare causam, ansam, opportunitatem, facultatem. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. *ad fin.* De tuo in me animo iniquis secus existimandi videris nonnihil dedisse loci. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 8. Repente avertis orationem, nec das respondendi locum. *Id. pro Cæl. c.* 4. Dare suspicioni locum. *Id. pro Balb. c.* 6. *extr.* dubitationi. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 451. *de Harpyiis*. Fallere quaa unquam misero locus. *h. e.* nunquam misero facultas & opportunitas datur. ¶ Item admittere, recipere, *ammettere*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 26. Hæc turba & barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis oratoribus. ¶ *Locum habere* res dicitur, cujus vis, & usus est aliquis. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 54. In hoc altero genere dicacitatis quid habet ars loci, cum ante illud facetum dictum emissum hærere debeat, quam cogitari potuisse videatur? *Id.* 3. *Offic. c. ult.* Qui dolorem summum malum dicit, apud eum quem habet locum fortitudo, quæ est dolorum laborumque contemptio? *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 5. *circa med.* Si remissa sit satisdatio, rescriptum locum habebit. ¶ Similiter *locus esse alicui rei*, est eam rem usum, ac vim habere. *Paul. lib.* 37. *tit.* 10. *leg.* 6. Huic edicto locus est, etiam si ab intestato ad bonorum possessionem liberi veniant. *Ulpian. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 27. Legi Aquiliæ locus est adversus te, si tua voluntate fecit. ¶ Eodem modo *locum esse alicui* est admitti, vel recipi. *Cic. pro Planc. c.* 33. *extr.* Si in mea familiaritate locus esset nemini, nisi litigioso, aut nocenti. *Id. pro Mur. c.* 5. *extr.* Maledicto nihil in hisce rebus loci est, quod omnia laus occupavit. *Id. in Orat. c.* 1. In poetis non Homero soli locus est, aut Archilocho, aut Pindaro, sed, &c. ¶ *Locum non relinquere*, non admittere, excludere. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 1. Nec precibus nostris, nec admonitionibus relinquit locum. (*h. e.* adeo est bene animatus, ut non sit opus preces adhibere. Alio sensu *Terent. Andr.* 3. 4. 20. Nihil est preci loci relictum: jam perturbavi omnia. *h. e.* prece nihil possum proficere.) *Id. pro Quint. c.* 15. Vita turpis ne morti quidem honestæ locum relinquit. ¶ *Si isto loco essem*, si meum esset negotium, si mea res ageretur. *Plaut. Bacch* 4. 9. 116. Si ego in istoc sim loco, dem potius aurum, quam, &c. *s' io fossi ne' suoi piedi*. & *Cic.* 4. *Fam. ep.* 4. Is enim, si eo loco esset, negavit se facturum. ¶ Apud Rhetores *locus*, & *loci* sunt sedes argumentorum, *i luoghi topici*, de quibus fuse *Cic.* in Topicis (nam Græce quoque *τόποι*) ex quibus ea, tamquam ex promptuario, petantur. *Cic. in Top. c.* 2. Cum pervestigare argumentum aliquod volumus, locos nosse debemus. & *mox*. Itaque licet definire, locum esse argumenti sedem. *Id. in Orat. c.* 35. Traditi sunt, ex quibus argumenta ducantur, duplices loci, uni e rebus ipsis, alteri assumpti. *Id. in proœm. Parad.* Illa ipsa, quæ vix in gymnasiis Stoici probant, ludens conjeci in communes locos. ¶ Item quæstio, pars alicujus doctrinæ, vel operis, *questione*, *materia*, *trattato*, *punto*, *passo*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 1. Cum fundamentum esset philosophiæ positum in finibus bonorum & malorum, perpurgatus est is locus a nobis quinque libris. & *mox*. Magnus locus, philosophiæque proprius, a Peripateticorum familia tractatus uberrime. *Id. in Orat. c.* 48. *extr.* Est enim hic locus late patens, de natura, usuque verborum. & *cap.* 33. Habent omnes philosophiæ notos & tractatos locos: de religione, de morte, de pietate, de caritate patriæ, de virtutibus, &c. *Plin. l.* 1. *ep.* 8. *ante med.* Cogimur cum de munificentia parentum nostrorum, tum de nostra disputare. Anceps hic & lubricus locus est, etiam cum illi necessitas lenocinatur. *Gell. l.* 1. *c.* 21. *in fin.* Non verba autem sola, sed versus prope totos, & locos quoque Lucretii plurimos sectatum esse Virgilium videmus.

LOCUSTA, æ, *f.* *cavalletta*, *locusta*, *ἀττέλαβος*, *ἀκρίς*, genus inse-

ſti pnnoie inſtructum, eximmis pedibus longioribus. In India ternum pedum longitudinis eſſe traduntur, cruribus, & feminibus ſerrarum uſum præbere, cum inaruerint. Gregatim volant inſectæ meſſibus, multa contactu adurentes, omnia vero morſu erodentes. Parthis & ipſæ in cibo gratæ. Hæc & alia *Plin. l.* 11. *c.* 29. Indos quoque, & Æthiopum partem quendam locuſtis uli, *Id.* tradit *lib.* 7. *c.* 2. & *lib.* 6. *c.* 30. Earum multitudine immenſa agris involante integram civitatem in Africa ſedibus ſuis pulſam narrat *Id. l.* 8. *c.* 29. ex M. Varrone. ¶ Dicuntur carere palpebris, ideoque prædaros habere oculos, eminenteſque, ut eſt apud *eund. l.* 11. *c.* 37. *ſect.* 55. Hinc *Plaut. Men.* 5. 5. 24. Dic mihi hoc etiam: ſolent tibi unquam oculi duri fieri? *Men.* quid? tu me locuſtam cenſes eſſe? ¶ *Prius locuſta pariet lucam bovem*, proverb. *Ennii* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. de re, quæ nunquam fiet. ¶ Eſt etiam piſcis marinus, ex genere eorum, qui carent ſanguine, cruſta fragili obtectus, reptantis modo fluitans, cornibus, quæ ſunt propria rotunditate præpilata, porrectis. Vivit petroſis locis. Hæc & alia *Id. Plin. l.* 9. *c.* 30. *ſub fin.* ¶ Fuit hoc nomine mulier veneficiis inſignis, cujus opera Nero Britannicum, Agrippina Claudium veneno ſuſtulit, teſte *Tacit. Ann. l.* 12. *c.* 66. & *lib.* 13. *c.* 15. & *Sueton. in Ner. c.* 33. Hinc *Juvenal. ſat.* 1. *v.* 71. Inſtituitque rudes melior Locuſta propinquas, Per famam & populum nigros efferre maritos. ¶ De locuſta inſecto terreſtri loquens *Juvenc.* primam corripit, *l.* 1. *in cap. Matth.* 3. *v.* 329. Arvis qui ſolitus ruralibus eſſe locuſtas.

LOCUTIO, *ſive* Loquutio, onis, f. *parlare*, *ragionamento*, φράσις, ſermo, vel ipſe loquendi actus. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 13. Sermo eſt oratio remiſſa, & finitima quotidianæ locutioni. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19. Quanquam enim nimis locutio oratio eſt, tamen unius oratoris locutio hoc proprio ſignata nomine eſt. *Id. in Bruto*, *c.* 74. Locutio emendata, & Latina. ¶ Item loquendi modos, *modo di dire*, *fraſe*. *Gell. l.* 1. *c.* 7. *ad fin.* Multam apud veteres ſcriptores locutionum talium copiam offendimus. ¶ Quidam *locutiones* dixere voces, dictiones, *parole*, ut eſt apud *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al. c.* 9.)

LOCUTTIUS. V. *Ajus*.

LOCUTOR, *ſive* Loquutor, oris, m. *parletore*, λάλος, qui nimium loquitur. *Gell. l.* 1. *c.* 15. Qui ſunt leves, & futiles, & importuni locutores. *Apul. ſub init. l.* 1. *Metam.* Si quid exotici ſermonis rudis locutor offendero.

LOCUTULEIUS, ii, m. ἀθυρόγλωσσος, homo in verba projectus, quem & blateronem, & linguacem dicimus. *Gell. l.* 1. *c.* 15. *extr.*

LOCUTUS, *vel* Loquutus, us, m. loquela, locutio, ſermo. *Apul. in Florid. n.* 15. (*al. l.* 2. *ſub fin.*) Paſſis verſibus, ſoluto locutu, libera oratione.

LODICULA, æ, f. *coltretta*, diminut. a lodix. *Sueton. in Aug. c.* 83. Ita ut in extremis ſpatiis ſubſultim decurreret, ſeſtertio vel lodicula involutus. *Petron. in Satyr. c.* 20. Lodiculam in pavimento diligenter extendit.

LODIX, icis, f. *coltre*, στρῶμα, τύλη, lecti operimentum. *Juvenal. ſat.* 6. *v.* 194. Ζωὴ καὶ ψυχή modo ſub lodice relictis Uteris in turba. ¶ Maſculino genere *hos lodices* dixit Pollio, ſed non eſt imitandus, ut eſt apud *Quintil. l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* (*al. c.* 11.)

LŒBASIUM Sabini dicebant Liberum patrem, ut eſt apud *Serv. ad lib.* 1. *Georg. v.* 7. Nam

LŒBERTATEM, &

LŒBESUM, antiqui dicebant, libertatem, & liberum: ita Græci λοιβή, & λοίβα. *Feſtus*.

LŒDORIA, æ, f. λοιδορία, mordax convicium. Differt a ſcommate, quod hoc ſit mordacitas quadam urbanitate & joco adumbrata; lœdoria vero apertum amarulentumque eſt convicium, nulla urbanitatis ſpecie velatum. Ita *Macrob. in Saturnal. l.* 7. *c.* 3. Sed hæc Græca ſunt, & vix Latine adhibenda.

LOGARION, ii, n. λογάριον, leviores minutioreſque rationes, quales iis de rebus, quæ quotidie in uſum familiæ erogantur, in adverſariis ſolent conſcribi. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 9. *leg.* 3. *ad fin.* Sed & chartas ad ratiunculam, vel ad logarion paratas contineri appellatione penoris. Ita *Taurellus* ut *Haloand.* Græcis litteris edidit. Eſt enim Græca vox, a λόγος, ratio.

LOGEUM, i, n. λογεῖον, pulpitum in ſcena, in quo chorus tragœdiarum & comœdiarum (quoad comœdiæ chorum habuerunt) ceterique perſonam non habentes, fabulæ ſubſerviebant. *Vitruv. l.* 5. *c.* 8. ſemel Græce ſcribit, ſemel Latine: ſed ubi Latine, dubia eſt lectio.

LOGICE, es, f. *Logica*, λογική, diſciplina rationalis, ars diſſerendi, quæ & Dialectica dicitur. *Cic.* 1. *Fin. c.* 7. Jam in altera Philoſophiæ parte, quæ eſt quærendi ac diſſerendi, quæ λογική dicitur, iſte veſter, ut mihi quidem videtur, plane inermis ac nudus eſt. *Id. de Fato*, *c.* 1. Totaque eſt Logice, quam rationem diſſerendi voco.

LOGICUS, a, um, *Logico*, λογικός, ad Logicam pertinens. *Cic.* 4. *Tuſcul. c.* 14. Habes ea, quæ de perturbationibus enucleate diſputant Stoici, quæ Logica appellant, quia diſſeruntur ſubtiliter. *Sidon. carm.* 15. *v.* 100. dum primus & unus Phyſica vel logico, logicum vel jungit ad ethos.

LOGISTA, æ, m. *ragioniere*, *computiſta*, λογιστής, qui rationes conficit. Dicitur & de curatore publico alicujus civitatis, qui ejus vectigalia, & publicos reditus colligendo, impendendoque, & rationes conficiendo, curet. *Inſcript.* apud *Gruter. pag.* 389. *n.* 2. Logiſtæ civitatis ſplendidiſſimæ Nicomedenſium. *Imp. Gordian. lib.* 1. *Cod. tit.* 54. *leg.* 3. Curator rei publicæ, qui Græco vocabulo logiſta nuncupatur, multandi jus non habet.

LOGISTORICUM, λογιστορικός, *vel* Logiſtoricus, titulus eſt cujuſdam libri M. Varronis, in quo perſcripta fuiſſe videntur dicta & doctrinæ ſcitu dignæ, hiſtoriæque memorabiles: per varia capita, ſuis lemmatis diſtinctæ: a λόγος, ſermo, & ἱστορία, hiſtoria, vel cognitio, peritia. *Gell. l.* & *cap. ult.* Scribam ſcriptum eſſe in Logiſtorico M. Varronis, qui inſcribitur *Catus*, Lavinius admonet. *Id. l.* 4. *c.* 19. *extr.* M. Varro in Logiſtorico ſcripſit, quæ inſcripta eſt *Catus*, *aut de liberis educandis*. h. e. hiſtoria, vel ſectio, vel doctrina ejus libri inſcripta eſt de liberis educandis.

LOGODÆDALIA, æ, f. λογοδαιδαλία, ingenioſa nimis & curioſa ſermonis elaboratio: a λόγος, ſermo, & δαίδαλος, ingenioſus. *Auſon. Edyll.* 12. *grammaticomaſt. v.* 1. E logodædalia ſtrides modo qui nimium trux.

LOGOGRAPHUS, i, m. λογογράφος, *computiſta*, *ragioniere*, rationarius, qui in municipiis libros rationum ſcribit, quique in acta refert quæ ad Rempubl. pertinent: a λόγος, ratio, & γράφω, ſcribo. *Arcad. Dig. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 18. *ante med.* Qui cuſtodes ædium, vel logographi, vel tabularii, *&c.* muneribus perſonalibus adſtringuntur. Adde *Imp. Alex. lib.* 10. *Cod. tit.* 69. *quæ de tabulariis, ſcribis, logographis inſcribitur*, *leg.* 1.

LOGOS, *vel* Logus, i, m. *diſcorſo*, *ragionamento*, *parola*, λόγος, Græce eſt verbum, vox, dictum, ſermo. Fere adhibetur in plur. numero. *Plaut. Men.* 5. 2. 29. Loquere, uter meruiſtis culpam, paucis: non longos logos. *non molte parole*. & *Petron. in Satyr. c.* 126. Procedentibus longius logis. Al. leg. *jocis*. ¶ Accipitur & pro dicto ridiculo, futili, vano, contemnendo, *parole vane*, *chiacchiere*. *Plaut. Stich.* 1. 3. 68. Logos ridiculos vendo: agite, licemini. *Id. Perſ.* 3. 1. 66. Dabuntur dotis tibi ſexcenti logi. *Terent. Phorm.* 3. 2. 7. *Pho.* Non mihi credis? *Do.* hariolare. *Pho.* Sin fidem do. *Do.* fabulæ. *Pho.* Fœneratum iſtuc beneficium tibi pulcre dices. *Do.* logi. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 318. Ego certe ſcio, omnes logos, qui ludis dicti ſunt, animadvertiſſe. ¶ Item pro fabula, *favola*. *Senec. de conſol. ad Polyb. c.* 27. Fabellas, & Æſopei logi, intentatum Romanis ingeniis opus. ¶ *Logos* Græce eſt etiam ratio. Hinc *Auſon. Edyll.* 11. *quod & Griphus inſcribitur*, *v.* 67. triplex quoque forma medendi, Cui logos, aut methodos, cuique experientia nomen. *h. e.* medicina rationalis. V. *Celſ. in præfat.* Sic *Martell. in carm. de Medicina*, *v.* 6. Quod logos, aut methodus, ſimplexque empirica pangit.

LOLIACEUS, a, um, *di loglio*, αἰρινος, qui ex lolio eſt. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9. *ſub fin.* Turundæ admixtæ ex farina loliacea.

LOLIARIUS, a, um, *de loglio*, αἰρικός, ad lolium pertinens. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *a med.* Cribro viciario, vel loliario pulli ſuperponantur.

LOLIGO, inis, f. *peſce calamaro*, *lolligine*, *ſeppia*, τευθίς, τεῦθος, piſcis genus: fortaſſe ab atro ſucco, quem habet. Sane ater iſte ſuccus in ſepia vocatur θολὸς pro θολός. Itali hodie a thecæ calamariæ ſimilitudine calamarium appellant. Habet enim cruorem nigrum atramenti ſimilitudine. Unde ſuccus loliginis pro livore hominis atri, id eſt malevoli, ponitur. *Horat. l.* 1. *ſat.* 4. *v.* 100. Hic nigræ ſuccus loliginis, hæc eſt ærugo mera. ¶ *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 13. dictam putat a volando, quaſi *volligo*. Volitat enim interdum, extra aquam efferens ſe, ut *Plin. l.* 9. *c.* 29. tradit. Inſtructa eſt octonis quaſi pediculis, quibus natat, ac venatur: ac præterea duobus pedibus longioribus, & aſperis, quibus ad os cibum admovet: caret oſſibus ſed corpus habet circulis carnis vinctum, ut *Id.* docet *ibid. c.* 28. & *lib.* 11. *c.* 37. *ſect.* 87. additque *cap.* 30. *l.* 9. in noſtro mari loligines quinum cubitorum capi, ſepias binum. ¶ Scribitur & *lolligo*.

LOLIGUNCULA, *ſeu* Loliguncula, æ, f. parva loligo, τευθίς. *Plaut. Caſ.* 2. 8. 58. Volo mollicinas eſcas: emito ſepiolas, lepadas, loliguncolas, hordeias.

LOLIUM, ii, n. *loglio*, αἶρα, ζιζάνιον, herba in ſegetibus naſcens, iiſque inimica, hordeo ſimilis, cujus etiam vitium eſſe putatur, quaſi δόλιον, hoc eſt adulterinum. Fit enim a corruptis tritici ac hordei ſeminibus. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Nam lolium, & tribulos, & carduos, lappaſque, non minus, quam rubos, inter frugum morbos potius, quam inter ipſius terræ peſtes numeraverim. *Virg.* 1. *Georg. v.* 153. interque nitentia culta Infelix lolium & ſteriles dominantur avenæ. ¶ *Lolio victitare* dicitur, qui viſu eſt imbecillo. Nocet enim oculis lolium propter vapores acres, quos in cerebrum extollit. *Ovid.* 1. *Faſt. v.* 691. Et careant loliis oculos vitiantibus agri. *Plaut. Mil.* 2. 3. 50. Mirum eſt, lolio victitare te, tam vili tritico. *Pa.* quid jam? *Sc.* quia luſcitioſus.

LOLLIANUS, a, um, ad Lollium pertinens, quod eſt nomen Romani civis. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 10. Lollianas clades. *h. e.* quam M. Lollius legatus in Germania ſub Auguſto accepit: de qua *Velles. l.* 2. *c.* 97. & *Sueton. in Aug. c.* 23.

LOMENTUM, ti, n. *farina di fave*, σμῆγμα, farina fabacea, qua ad rugas a cute tollendas uſa eſt antiquitas: a *lotum*, ut *fomentum* a *fotum*, quod ea ad lavandum uterentur. *Martial. l.* 3. *epigr.* 42. Lomento rugas uteri quod condere tentas. *Pallad. in Octobr. tit.* 14. *circa med.* Ex faba lomentum factum vino adjicere. ¶ Translate *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 14. *ad fin.* Perſuaſum eſt ei, cenſuram lomentum, aut nitrum eſſe. nam ſordes eluere vult, &c. ¶ Eſt item coloris genus, quod in uſum pictorum ex cæruleo confici ſolet, λώμα. *Plin. l.* 33. *c.* 13. Ex cæruleo fit, quod vocatur lomentum: perficitur id lavando, terendove, & hoc eſt cæruleo candidius.

LONCHITIS, idis, f. λογχῖτις, herba in locis ſitientibus naſcens, foliis porri ad radicem rubentibus, flores habens, ceu galericulos, perſonis comicis ſimiles, parvam exſerentes linguam, ſemen vero involucris clauſum, triangulum, & lanceæ ſimile, unde ſibi nomen

men vindicavit. λόγχη enim lancea est. Plin. l. 25. c. 12. & lib. 26. c. 8. a med.

LONCHUS, i, m. hasta, lancea, λόγχη. Tertull. de cor. Mil. c. 11. Requiescens super loncho, quo perfossum est corpus Christi. Al. leg. lancea eodem sensu.

LONDINIENSIS, e, adject. Eumen. in Paneg. ad Constantium, c. 17. Ad oppidum Londiniense pervenerant. h. e. Londinium, ut Tacit. l. 14. Ann. c. 33. appellat, nunc Londra, totius Angliæ caput ad Tamesim fluvium. Adde Ammian. l. 27. c. 8. (al. c. 18.) ubi Lundinium, & Lundonium varie legitur.

LONGÆVITAS, atis, f. vecchiaja, πολυετία, longum ævum, senectus. Macrob. l. 7. Saturn. c. 5. De longævitate eorum (corvorum) opinio fabulatur.

LONGÆVUS, a, um, di lunga età, vecchio, πολυετής, annosus, senex, longi ævi: vox Poetica. Virg. 3. Æn. v. 169. & hæc lætus longævo dicta parenti Haud dubitanda refert. Id. Æn. 2. v. 525. sacra longævum in sede locavit. Propert. l. 4. el. 1. v. 50. Longævum caput. Martial. l. 14. epigr. 67. Longævi capilli. Id. de Spectac. epigr. 5. Longæva vetustas. Propert. l. 2. eleg. 10. v. 47. senectus. Stat. 10. Theb. v. 864. Amnis ut incumbens longævi robora pontis Assiduis oppugnat aquis. ¶ In illo Virg. Æn. 6. v. 764. Silvius, Albanum nomen, tua postuma proles, Quem tibi longævo serum Lavinia conjux Educet silvis regem: tum Servius, tum Apollinaris Sulpicius apud Gell. l. 2. c. 16. longævo interpretantur non seni, sed in longum jam ævum perpetuum recepto, immortalique no deo facto. Sed hoc nimis subtile est, & vel ipsi Gellio merito displicet.

LONGANO, vel Longabo, onis, m. ἀπευθυσμένον ἔντερον, intestinum rectum, a crasso intestino, quod κῶλον appellant, ad sedem usque porrectum, spinæ e directo incumbens: quod in longum prætenditur, nullis orbibus implicitum, ut cetera intestina. Veget. l. 1. c. 42. de re veterin. & Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 22. & Chronic. l. 2. c. 1. ¶ Ex hujusmodi intestino farto varia fiebant farcimina, ut est apud Apic. l. 4. c. 2. ante med. Unde & ipsum pro farcimine accipitur a Varr. l. 4. de L. L. c. 22. sub fin. & Arnob. l. 7. pag. 229. ¶ Apud Veget. loc. cit. legitur longanon in recto singulari: apud Cæl. Aurelian. l. 4. Chronic. c. 3. & lib. 5. c. 10. longao, onis. Apud Varron. vero longabo.

LONGE, lunge, di lontano, πόῤῥω, τῆλε, longo intervallo, procul. Plaut. Rud. 4. 3. 95. Ubi tu hic habitas? Cr. Porro illic longe usque in campis ultimis. Cic. 2. Fam. ep. 7. Longe absum, audio sero. & lib. 14. ep. 2. sub fin. Longius, cum ita vobis placet, non discedam. Plin. l. 7. ep. 27. Strepitus vinculorum longius primo, deinde e proximo reddebatur. Nep. in Themist. c. 3. Progredi longius. Quintil. l. 2. c. 2. Longe subsequi. Colum. l. 9. c. 8. a med. Apes, quæ longius meare videbuntur. Terent. Eun. 2. 3. 43. Continuo accurrit ad me, quam longe quidem. quanto da lungi ei può. Cic. 13. Fam. ep. 29. Exspectare te arbitror, hæc tam longe repetita principia quo spectent. Id. de Amic. c. 12. Longe prospicere futuros casus. Martial. l. 1. epigr. 87. Hic longe est mihi. è da me lontano. Cic. 5. Tuscul. c. 31. Honestatem sic complectitur, ut omnia, quæ sine ea sint, longe & retro ponenda censeat. Id. pro Quint. c. 25. Quam longe est hinc in saltum Gallicanum? quanto v' è? & Verr. 4. c. 27. Longe mihi obviam cum suis omnibus processerunt. & cap. 22. Bidis oppidum est non longe a Syracusis. Id. pro Flacc. c. 29. sub fin. Longe omnino a Tiberi ad Caicum. Virg. 2. Georg. v. 358. resonantia longe litora. ¶ Additur interdum genitivus gentium, leporis & significantiæ causa. Cic. Attic. l. 6. ep. 3. Tu autem abes longe gentium. ¶ Longe lateque est in omnes partes, multis & longinquis in locis, da per tutto, per ogni parte. Cic. 2. de nat. Deor. c. 15. Sol, qui immenso mundo tam longe lateque collucet. Id. 1. de Divin. c. 36. Dii vim suam longe lateque diffundunt. Id. 1. de nat. Deor. c. 20. Animus late longeque peregrinatur. ¶ Longe esse eleganter dicuntur, quæ nihil juvant. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 36. Si id non fecissent, longe eis his fraternum nomen populi R. abfuturum. Virg. Æn. 10. v. 50. Longe illi dea mater erit, quæ nube fugacem Feminea teget. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 53. Quam tibi nunc longe regnum dotale Creusæ, Et socer, & magni nata Creontis abunt! Sil. l. 17. v. 80. Longe connubia, ut longe Tyrius hymenæos Inter Dardanias acies fora. ¶ Refertur etiam ad tempus. Cic. de clar. Orat. c. 15. ad fin. Varro, diligentissimus investigator antiquitatis, vitam Nævii producit longius. più avanti. & cap. 34. Longius ætate provectus. Nep. in Attico, c. 2. Neque longius, quam dictum esset, eos debere passus est. più a lungo. Albinov. el. 2. v. 4. Longius annoso vivere dignus avo. h. e. diutius. Plaut. Rud. 4. 1. 24. Quid tu? quam dudum in portum venis huc? Ep. longissime. è un grandissimo pezzo. & Men. 5. 9. 52. Quid longissime meministi in patria tua? di qual cosa conservi tu più lunga memoria? ¶ Item ad multitudinem verborum: cui contrarium est breviter. Cic. in Orat. cap. 48. extr. Hæc dixi brevius, quam si hac de re una disputarem: longius autem, quam instituta ratio postulabat. più a lungo. Quintil. l. 10. c. 2. a med. Otiosi, & supini, si quid modo longius circumduxerunt, jurant, ita Ciceronem locuturum fuisse. ¶ Sæpe significat valde, multum, di molto, assai, di gran lunga. Cic. 3. Tuscul. c. 14. Lenit eorum adventum, quæ venientia longe ante videris. Terent. Adelph. 1. 1. 40. Errat longe, mea quidem sententia. Gell. l. 17. c. ult. a med. Neque ita longe post Aristoteles vita functus est. ¶ Jungitur superlativis, aut eorum vim habentibus. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 2. Longe nobilissimus & ditissimus apud Helvetios. Cic. cap. ult. Verr. ult. Cæremoniæ longe maximæ atque occultissimæ. Id. in Bruto, c. 14. Longe plurimum ingenio valuisse videtur. Id. 13. Fam. ep. 13. Lon-

ge princeps municipii Lucensis. Id. 4. Verr. c. 21. Longe primus civitatis. ¶ Item comparativis. Petron. in Satyr. c. 9. Longe major. & cap. 98. blandior. Virg. Æn. 9. v. 556. melior. Velle. l. 2. c. 74. tumultuosior. & cap. 52. extr. Prælium longe magis prosperum. Phædr. l. 3. fab. 7. v. 6. Longe fortior. ¶ Item cum verbis, adverbiis, & nominibus, quæ præstantiam, vel diversitatem ac dissimilitudinem adsignificant. Cic. in Bruto, c. 64. Inter æquales longe præstitit. Id. Verr. 6. c. 53. Ædes duæ, quæ longe ceteris antecellunt. & 2. de Orat. cap. 21. in fin. Longe Academiæ illi tuum hoc suburbanum gymnasium anteponam. & Verr. 4. c. 4. A quo mea longissime ratio, voluntasque abhorrebat. Id. de Amic. c. 9. Longe dissentire. Id. ibid. Quod longe secus est. Id. 4. Acad. cap. 31. extr. Longe aliter se habet, ac, &c. Liv. l. 39. c. 28. Id ego aliter longe judico esse. Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 10. Longe alia conditione sum, ac ceteri. Cic. 5. Phil. c. 18. Longissime diversa ratio est. Id. pro Sulla, c. 27. Erat huic judicio longe dissimilis illa contentio. Liv. l. 1. c. 9. Longe ante alias specie & pulcritudine insignis. ¶ Item cum multum. Cic. 1. de Orat. c. 49. in f. Multum inter se distant istæ facultates, longeque sunt diversæ atque sejunctæ. Id. 7. Verr. c. 44. Longe omnes multumque superare. Id. 5. de Fin. c. 24. sub fin. Cum longe multumque ratio præstet. Id. pro Mur. c. 13. Longe & multum antecellere. ¶ Absolute Stat. 1. Achill. v. 176. Par studiis, ævique modis, sed robore longe. h. e. longe dispar, inferior. Loquitur de Patroclo Achillis sodali. ¶ Interdum repetitur. Cic. 2. de Fin. c. 21. Plurimum, & longe longeque plurimum tribuere honestati. Ovid. 4. Metam. v. 325. Sed longe cunctis, longeque potentior illis. Gell. l. 14. c. 1. circa med. Et supra longe atque longe per infinitum. Adde Horat. l. 1. sat. 6. v. 18. ex lectione Bentleji.

LONGILOQUIUM, ii, n. longus sermo, & tædii plenus. Est Donati ad Terent. Eun. 2. 2. 34.

LONGIMANUS, a, um, μακρόχειρ, qui alteram manum longiorem habet. Cognomen fuit Artaxerxis Persarum regis. Alteram enim manum habuit hujusmodi. Hieronym. in Chronic. Euseb. ad ann. Mundi MCCCCXXX. ¶ Apud Nepot. in Regib. cap. 1. Græca voce macrochir dicitur: a μακρός, longus, & χείρ, manus.

LONGINQUE, adverb. longe. Accius apud Non. c. 4. n. 440. & cap. 11. n. 49. Annos multos longinque a domo bellum gerentes. lungi dalla patria. Gell. l. 5. c. 20. a med. Longinquius diutiusque adesse. per più lungo tempo.

LONGINQUITAS, atis, f. lontananza, distanza, διάστασις, locorum distantia. Cic. 2. Fam. ep. 9. In his enim sum locis, quo propter longinquitatem tardissime omnia perferuntur. ¶ Item distantia temporum, diuturnitas, lunghezza di tempo. Id. 1. de Divin. cap. 7. Nihil est, quod non longinquitas temporum efficere possit. Id. 5. Tuscul. cap. 40. Si dolores longinquitate producti vehementius torquent. Id. Phil. 10. c. 8. Nondum ex longinquitate gravissimi morbi recreatus. Terent. Hecyr. 4. 2. 20. Longinquitas ætatis. lunga vita. ¶ Item longitudo, lunghezza. Flor. sub fin. l. 4. Nihil magis quam longinquitatem viæ imputabant, quam quadriennio impleverant. Plin. l. 32. c. 6. Longinquitas navigandi.

LONGINQUO, as, a. 1. distare facio, removeo, allontanare. Claud. Mamertin. l. 1. c. 1. Deum a se longinquare. Adde Augustin. in Psalm. 34. serm. 2. sect. 6.

LONGINQUO, adverb. longinque, longe. Paul. Dig. lib. 30. leg. 39. Servus longinquo absens. Ulpian. lib. 3. tit. 3. leg. 44. Si longinquo sit abfuturus.

LONGINQUUS, a, um, lontano, rimoto, distante, ἀπώτατος, longo intervallo distans, remotus, dissitus. Cic. Fam. 15. ep. 9. Non dubito, quid præsentes sentiant: nos quidem longinqui, & a te ipso missi in ultimas gentes, &c. Id. pro leg. Manil. c. 16. Ex locis tam longinquis, tamque diversis. Id. Catil. 2. c. 13. Ab externo hoste atque longinquo. Id. 15. Attic. ep. 9. Longinqua Lacedæmon. Tacit. Ann. 11. c. 10. militia. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 77. in fin. Longinquæ nationes. & lib. 4. c. 27. Longinquiores loci. Tacit. Ann. 3. c. 34. Adita longinqua imperii. ¶ Translate est peregrinus, externus. Ovid. in Ibin, v. 150. Nostraque longinquus viscera piscis edet. Cic. pro Dejot. c. 3. extr. Homo longinquus, & alienigena. ¶ E, & ex longinquo, a loco remoto, da lontano. Senec. epist. 22. Ex longinquo suadere aliquid. Tacit. 1. Ann. c. 47. Majestate salva, cui major a longinquo reverentia. Plin. l. 35. c. 10. a med. E longinquo intueri. Id. l. 10. c. 23. venire. & cap. 42. Nobilitas e longinquo. ¶ Præterea longinquus refertur ad tempus, & ponitur pro diuturno, lungo. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 8. Se confidere munitionibus oppidi, si celeriter succurratur: longinquam oppugnationem sustinere non posse. & lib. 1. c. 47. Longinqua consuetudo. Liv. l. 5. c. 5. extr. Longinquus morbus. Nep. in Themist. cap. 4. Longinquiore tempore bellum conficere. Cic. 1. de Divin. cap. 49. Longinqua observatio. Id. 2. de Fin. c. 29. Bene longinqui dolores. Id. in Pison. c. 32. In longinquum tempus differre. Plaut. Mil. 3. 1. 136. Vitam longinquam dare alicui. Propert. l. 1. el. 6. v. 27. Longinquus amor. ¶ Absolute more adverbii. Plaut. Merc. 3. 4. 23. Odiosa est oratio, cum rem agas, longinquum loqui. a lungo. ¶ Est etiam longo loci spatio extensus. Claudian. l. 3. de rap. Pros. v. 363. Sic qui vecturam longinqua per æquora merces Molitur tellure ratem, &c. ¶ Item antiquus, qui longe ante fuit. Plin. l. 13. c. 12. in f. Ita sunt longinqua monumenta Tiberii, Caiique Gracchorum manus, quæ apud Pomponium Secundum vidi annos fere post ducentos. ¶ Translate est tardus, lentus, serus. Plaut. Merc. 5. 2. 55. Longinquum istuc amanti est. Tacit. 13. Ann. c. 37. extr. Si omissa spe longinqua & sera, præsentem potioremque sequeretur.

LONGIPES, edis, *lungo di piedi*, μακρόσκελης, longos pedes, five longa crura habens. *Plin. l.* 30. *c.* 4. Simillimum fcarabæo longipedi. Adde *lib.* 11. *c.* 47.

LONGISCO, is, n. 3. *allungarfi*, *ἐκτείνομαι*, longus fio, in longum crefco. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 506. Neque corpora firma longifcunt quicquam.

LONGITER, adverb. longe. *Lucret. l.* 3. *v.* 677. Non, ut opinor, ea ab leto jam longiter errat. Adde *lib.* 5. *v.* 534.

LONGITIA, æ, f. longitudo. *Auctor de limitib. edit. Goefii*, *pag.* 271. & *Veget. de re veterin. l.* 4. *c.* 2. ubi & *longicia* fcribitur.

LONGITRORSUS, adverb. in longum, in longitudinem. *Feft.* Longitrorfus fic dicitur, ficut dextrorfus, finiftrorfus. *per lungo*.

LONGITUDO, inis, f. *lunghezza*, magnitudo in longum extenfa, prolixitas, μακρότης: & tum de loco dicitur, tum de tempore. *Cic.* 1. *de nat. deor. c.* 54. In hac immenfitate latitudinum, longitudinum, altitudinum. *Id. Phil.* 9. *c.* 1. Longitudo itineris. *Cæf. l.* 5. *B. Gall. c.* 33. agminis. *Cic. Verr.* 7. *c.* 10. Diei brevitas conviviis, noctis longitudo flagitiis conterebatur. *Id. in Orat. c.* 51. *extr.* Longitudines, & brevitates in fonis. *Id. in Partit. c.* 17. Longitudo orationis. *Id. de Univ. cap.* 7. Diffindere aliquid in longitudinem. *per lungo*. *Plin. l.* 16. *c.* 34. *e med.* Helia adolefcit in longitudinem. *Cæf. l.* 6. *B. Gall. c.* 28. Arduenna filva millibus amplius quingentis in longitudinem patet. *Plin. l.* 3. *c.* 5. Italia patet longitudine ab Alpino fine ufque Rhegium oppidum, &c. *Cæf. l.* 7. *B. Gall. c.* 46. A medio fere colle in longitudinem murum præduxerant. *Hirt. de B. Alex. c.* 80. Magnis arboribus excifis, quæ longitudine utramque ripam contingerent. *Plin. l.* 3. *c.* 1. Hifpania ulterior in duas per longitudinem provincias dividitur. *Terent. Heaut.* 5. 2. 20. Confulere in longitudinem. *h. e.* in futurum profpicere, providere quod diu profit.

LONGIUSCULE, longule. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. *fub fin.* Longiufcule me progredi amor impulit. Adde *Donat. adv.* 2. *pag.* 1760. *Putfch.*

LONGIUSCULUS, a, um, *lunghetto*, paulo longius. *Cic. pro Arch. c.* 10. Quod epigramma in eum feciffet tantummodo alternis verfibus longiufculis.

LONGULE, adverb. dimin. a longe. *Plaut. Rud.* 2. 5. 8. Haud longule ex hoc loco. *Terent. Heaut.* 2. 2. 10. Non cogitas hinc longule effe.

LONGULUS, a, um, *lunghetto*, dimin. a longus. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 13. Longulum fane iter, & via inepta.

LONGURIO, onis, m. ... , longus homo & procerus: a perticæ, quam *longurium* vocant, fimilitudine. Ufurpatur convicii loco, haud aliter ac *vacerram*, ut *ftipitem* dicimus. Varro apud *Non. c.* 2. *n.* 484. Hic qui ante me eft, nefcio quis longurio. *alto come una pertica*.

LONGURIUS, ii, m. *perticone*, *pertica*, *ftanga*, κάμαξ, pertica longior, variis ufibus inferviens. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 14. Secunda fepes eft ex agrefti ligno, fed non vivit. Fit aut e palis ftatutis crebris, & virgultis implicatis, aut latis perforatis, & per ea foramina trajectis longuriis fere binis, aut ternis. *& lib.* 2. *cap.* 7. *a med.* Inter fingulas equas a præfepibus interjicere longurios, qui eas difcernant, ne inter fe pugnare poffint. *Cæf. l.* 3. *B. Gall. c.* 14. Falces præacutæ, infertæ affixæque longuriis. *& lib.* 4. *c.* 17. Trabes directa materia injecta contexebantur, ac longuriis cratibufque contexebantur.

LONGUS, a, um, *lungo*, μακρός, porrectus, extenfus, five per planum extendatur, five in altum erigatur. Volunt, effe vel a λόγχος, hafta, vel ab ὄγκος, amplitudo. Dicitur de fpatio tum loci, tum temporis. *Cæf. l.* 4. *B. Gall. c.* 9. Rhenus longo fpatio citatus fertur. *& lib.* 5. *c.* 31. Ex caftris proficifcuntur longiffimo agmine, magnifque impedimentis. *Virg.* 3. *Æn. v.* 381. Italiam, quam tu jam rere propinquam, Longa procul longis via dividit inviis terris. *& lib.* 9. *v.* 880. Stant longis adnixi haftis. *Celf. l.* 3. *c.* 1. Longus morbus. V. *Acutus*. *Cic.* 16. *Attic. ep.* 11. Longiffima epiftola. *& lib.* 12. *ep.* 5. *in fin.* Horæ, quibus exfpectabam, longæ videbantur. *Id.* 1. *Offic. c.* 9. *fub fin.* Quæ quafi longo interjecto intervallo videmus. *Horat. l.* 1. *od.* 11. *v.* 7. Spem longam refecare. *Cæf. l.* 3. *B. Civ. c.* 69. Longa interjecta mora. *Virg. Æn.* 10. *v.* 549. Canitiemque fibi, & longos promiferat annos. *h. e.* multos, & diuturnam vitam. *Cic.* 4. *Verr. c.* 52. Nonnunquam uno die longiorem menfem faciunt, aut biduo. *Colum. l.* 5. *c.* 6. *circa med.* Scrobis latus pedum duorum, longus pedum fex. *& lib.* 2. *c.* 11. Areas longas pedum quinquagenum facito. *Id. de arborib. cap.* 16. Sulcum in quaternos pedes longum, in tres altum cum feceris. *Plaut. Trin.* 4. 2. 58. Qua facie eft homo? *Sy.* fefquipede quidem eft, quam tu, longior. *Plin. l.* 6. *c. ult.* Umbilicus feptem pedes longus umbram quatuor pedes longam reddit. *Pallad. in Januar. tit.* 10. Scrobes faciemus tribus pedibus longas. ¶ *Longa freta* dicuntur a Poetis vafta, ampla, longinqua, & diuturna navigatione peragenda. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 37. & *od.* 27. *v.* 43. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 19. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 45. & alibi fæpe. ¶ *Longus* pro longinquo, *diftante*, *lontano*. *Juftin. l.* 18. *c.* 1. Alexander, qui tam longa a domo militia Orientem fubegit. *Sil. l.* 4. *v.* 376. Squalentes campos, & longa mapalia complent. *h. e.* longo fpatio diffita. *& lib.* 6. *v.* 627. remeans longis Tirynthius oris. *Salluft. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 544. Et Metello procul agente, longa fpes auxiliorum. *h. e.* longe pofita, ut & *Serv.* exponit. ¶ *Longa navis* a figura dicta, tum velis, tum remis agitur, *galea*: differtque ab oneraria, quæ velis dumtaxat. *Lentul. ad Cæf. &c. l.* 12. *Fam. ep.* 15. *a med.* Navi longa profugerunt, onerariis relictis. ¶ *Longos verfus* appellabat *Ennius* heroicos, tefte *Cic.* 2. *de Legib. c. ult.* Confirmat *Diomed. l.* 3. *pag.* 473. *Putfch.* ¶ *Longa fyllaba*, quæ longiore fpatio temporis effertur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 47. Pæon oritur a brevibus deinceps tribus, extrema producta atque longa. V. *Brevis*. ¶ *Longus homo* interdum per contemptum dicitur, ut *vacerra*, *longurio*, fcil. pro bardo, ut ftupido: fic *magnus*, & μέγας, aliquando apud Græcos. *Catull. carm.* 66. *ad fin. impud.* ... Longus homo eft, magnas cui lites intulit olim Falfum mendaci ventre puerperium. ¶ *Longus* item dicitur, qui multa verba facit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 36. Poffum de ichneumonum utilitate, de crocodilorum, de felium dicere: fed nolo effe longus. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *ad fin.* In cura verborum nimius, & compofitione nonnunquam longior, & tranflationibus parum modicus. ¶ *Longum eft*, res eft longi temporis, laboris, multorum verborum, &c. *Cic.* 3. *Verr. c.* 60. Jam vero quas ifte prædas, quam aperte, quam improbe fecerit, longum eft dicere. *Id. pro Sext. c.* 5. Longum eft ea dicere, fed hoc breve dicam. *Terent. Heaut.* 1. 1. 94. Longum eft, fi tibi narrem, &c. *Id. Andr.* 5. 6. 13. Longum eft, nos illum exfpectare dum exeat. *Id. Phorm.* 3. 2. 10. Experire: non eft longum. ¶ *Ne longum fit*, *ne longum faciam*, ut breviter dicam. *Cic.* 3. *Catil. c.* 5. Ac, ne longum fit, Quirites, tabellas proferri juffimus. *Horat. l.* 1. *fat.* 3. *v.* 137. Ne longum faciam, dum tu quadrante lavatum Rex ibis, &c. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 10. At ne longum fiat, videte. *h. e.* ne diu differatur. ¶ *Longius facere* trahere in longius plura dicendo. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 6. Nihil opus eft exemplis id facere longius. *Id.* 2. *de Legib. c.* 7. Non faciam longius. ¶ *Nihil mihi eft longius*, nihil magis cupio, nullius rei tanta exfpectatione teneor, *non vedo l'ora*. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 27. Refpondis, nihil fibi longius fuiffe, quam ut me videret. *Id.* 6. *Verr. c.* 30. Nihil ei longius videbatur, quam dum illud videret argentum. Adde *pro Rabir. Poft. c.* 12. & *Lucil.* apud *eund.* 4. *Tufcul. c.* 21. ¶ *In longum*, *in longius*, in futurum, & longum tempus, *in lungo*. *Vellei. l.* 2. *c.* 83. Illis etiam detracto capite, in longum fortiffime pugnandi duravit conftantia. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 56. Caufando noftros in longum ducis amores. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 27. Otium ejus rei haud in longum paravit. *per non molto tempo*. & *lib.* 11. *c.* 20. Unde tenuis fructus, nec in longum fuit. *nè durò molto*. & 4. *Hiftor. c.* 22. Paucis diebus abfumpta funt, quæ in longum fuffeciffent. ¶ *Per longum*, per longum tempus, *a lungo*, *per lungo tempo*. *Sil. l.* 2. *v.* 464. exurit ficcatas fanguine venas Per longum celata fames. Adde *lib.* 12. *v.* 205. & *l.* 15. *v.* 788. ¶ *Ex longo*, ex longo tempore. *Virg.* 9. *Æn. v.* 64. collecta fatigat edendi Ex longo rabies. ¶ *In longum*, in longitudinem, *per lungo*. *Plin. l.* 2. *c.* 81. Nubes in longum porrecta. ¶ *In longo* eodem fenfu. *Id. l.* 17. *c.* 23. Vitis in arbufto quatuor pedes in longo conftat. ¶ *Longum* abfolute, eft longe, diu, *alla lunga*, *per lungo tempo*. *Virg.* 10. *Æn. v.* 740. non me quicumque es, inulto, Victor, nec longum lætabere. *& Ecl.* 3. *v.* 79. Et, longum formofe vale, vale, inquit, Iola. *Horat. in art. poet. v.* 459. longum clamare. *Stat.* 7. *Theb. v.* 300. nec longum, & pulcher Alatheus editus. *e non molto dopo*. ¶ *Longus fpe* dicitur fenex, quia tardus eft, & difficilis ad fperandum, propter experientiam fallacis fortunæ. *Horat. de art. poet. v.* 172. Dilator, fpe longus, iners, avidufque futuri. δυσέλπις. Legit ex conjectura *Bentley.* fpe longus, iners, pavidufque futuri. ¶ *Longa fpes* eft fera, longinqua, & longo poft tempore implenda. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 15. Vitæ fumma brevis fpem nos vetat inchoare longam. Sic *Stat.* 2. *Theb. v.* 320. fpes anxia mentem Extrahit, & longo confumit gaudia voto. ¶ *Longa* neutr. plur. longum, diu, ut *acerba*, *torva*, *transverfa*, &c. *Stat.* 2. *Theb. v.* 240. non unquam longa tuendo Expedias, cui major honos. ¶ Fuit *Longus* cognomen Romanæ familiæ, doctum ab habitu corporis, ut docet *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 7.) *& cap.* 6. (*al.* 10.)

LOPAS. V. *Lepas*.

LOQUACITAS, tis, f. *loquacità*, πολυλογία, multiloquium, inanis & immodica garrulitas. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 4. *fub fin.* Facit autem non loquacitas mea, fed benevolentia longiores epiftolas. *Plin. l.* 10. *c.* 42. Expreffior loquacitas picarum generi. *h. e.* facilitas loquendi. *Sidon. carm.* 14. *v.* 6. Eja, Calliope, nitente palma Da facri laticis loquacitatem.

LOQUACITER, adverb. *loquacemente*, πολυλόγως, multis & inanibus verbis. *Cic. pro Mur. c.* 12. Quid huic tam loquaciter litigiofo refponderet ille? *Horat. l.* 2. *ep.* 16. *v.* 4. Scribetur tibi forma loquaciter, & fitus agri. *h. e.* fatis verbofe. *Paulin. Nolan. ep.* 39. *ad Aprum*, *c.* 8. Dum loquacius vos fatigo.

LOQUACULUS, a, um, λαλίσκος, dim. a loquax. *Lucret. l.* 4. *v.* 1158. At flagrans, odiofa, loquacula; Lampadium fit.

LOQUAX, acis, *loquace*, *cianciatore*, λάλος, στωμύλος, verbofus, garrulus, multus vel nimius in loquendo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 38. Quare iftam artem totam dimittamus, quæ in excogitandis argumentis muta nimium eft, in judicandis nimium loquax. *Id. de Senect. c.* 16. Et fenectus eft natura loquacior. *Id. pro Flacc. c.* 10. *in f.* Repente homo audaciffimus pertimuit, loquaciffimus obmutuit. *Id.* 4. *Attic. ep.* 14. Nunquam mihi tua epiftola aut intempeftiva, aut loquax vifa eft. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 9. *v.* 3. Fama loquax. *Propert. l.* 3. *el.* 23. *v.* 22. Loquacem effe de aliquo. *h. e.* multa dicere. *Salluft. in fragm.* apud *Quintil. l.* 4. *c.* 2. & *Gell. l.* 1. *c.* 15. *fub fin.* M. Acilius loquax magis, quam facundus. λάλος ὤν, ἀδύνατος λέγειν. ¶ Tranflate *Virg.* 3. *Georg. v.* 431. Ranæ loquaces. *Id.* 12. *Æn. v.* 475. loquaces nidi. *h. e.* in quibus funt pulli avium. Sic *lib.* 11. *v.* 458. ftagna loquacia. *h. e.* ubi cycni, ranæ, & hujufmodi incolunt. *Tibull. l.* 1. *el.* 2. *v.* 21. loquaces nutus. *& lib.* 2. *el.* 7. *v.* 65. oculi. (*Cic.* 1. *de Legib. c.* 9. Oculi nimis arguti, quemadmodum animo affecti fimus, loquuntur.)

Ovid.

Ovid. 2. Amor. el. 4. v. 17. loquax vultus. Petron. in fragm. apud Burman. pag. 669. Manu puer loquaci. h. e. gesticulandi perita. Horat. l. 3. od. 13. v. 15. Loquaces lymphæ. mormoreggianti. Plin. l. 11. c. 50. Avium loquaciores, quæ minores. h. e. magis canoræ, & garrulæ.

LOQUELA, æ, f. loquela, parlare, parole, λαλιά, loquendi facultas, sermo, verba. Varr. l. 5. de L. L. c. 7. Hinc quidam loquelam dixerunt verbum, quod in loquendo efferimus. Plaut. Cistell. 4. 2. 76. Commoda loquelam tuam. Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 68. Grajaque quod Getico victa loquela sono est. Lucret. l. 5. v. 231. Almæ nutricis blanda atque infracta loquela. Virg. 5. Æn. v. 842. funditque has ore loquelas. ¶ Sunt qui scribunt loquella. V. Querela.

LOQUELARIS, re. Præpositiones loquelares dicuntur a Grammaticis, quæ ornandi causa, aut augendi, vel minuendi gratia ceteris partibus præponuntur, ut am, co, con, re, se, di, dis. Ita Valer. Prob. l. 1. pag. 1427. Putsch. Hæ autem semper cohærent, nec interpositionem patiuntur. nemo enim dicit con tibi duco, aut re illum capio, inquit Serv. in art. 2. Donati pag. 1798. Ideo autem loquelares appellantur, quia cum loquelis, hoc est verbis composita aliquid significant, separatæ nihil valent. Festus: Am, præpositio loquelaris, significat circum.

LOQUELARITER, volunt quidam (inter quos Scalig. ad Fest. in voce Am) legi apud Cicer. in somn. Scip. c. 7. Homines enim loquelariter annum tantummodo solis, idest unius astri reditu metiuntur. h. e. inquit Scalig. contemplatione ipsius solis, non quod revera is annus dicendus sit: quemadmodum loquelares præpositiones revera non sunt, nisi contemplatione earum vocum, quibus conjunguntur. Est qui mallet populariter. Vulgo habetur populariter.

LOQUENTIA, æ, f. verbosità, loquendi facilitas, loquacitas, verbositas. Gell. l. 1. c. 15. ad fin. Valerium Probum, grammaticum illustrem, ex familiari ejus docto viro comperi, Sallustianum illud (in Catil. c. 5.) Satis eloquentiæ, sapientiæ parum, brevi antequam vita decederet, sic legere cœpisse, & sic a Sallustio relictum affirmasse: satis loquentiæ, sapientiæ parum: quod loquentia novatori verborum Sallustio maxime congrueret, eloquentia cum insipientia minime conveniret. Plin. l. 5. ep. 20. Julius Candidus non invenuste solet dicere, aliud esse eloquentiam, aliud loquentiam. Nam eloquentia vix uni, aut alteri; hæc vero, quam Candidus loquentiam appellat, multis, etiam impudentissimo cuique maxime contingit.

LOQUITOR, aris, dep. 1. ciamare, parlar molto, πολυλογέω, multum loquor, verba multa inaniter profundo, garrio: frequent. a loquor. Plaut. Bacch. 4. 7. 5. Eho tu loquitatus ne es gnato meo male per sermonem?

LOQUOR, eris, quutus, & cutus sum, dep. 3. parlare, dire, ragionare, discorrere, λαλέω, φράζω, verba facio, sermonem habeo, dico. Varr. l. 5. de L. L. c. 7. ducit a locus, quod is loquitur, qui suo loco quodque verbum sciens ponit. pueros enim, corvos, cornices, qui id facere nesciunt, non loqui, sed fari. Alii a λόγος, sermo. Cic. 3. de Legib. c. 1. Magistratum legem esse loquentem; legem autem mutum magistratum. Id. 1. de Orat. c. 32. Præcipitur primum, ut pure & Latine loquamur, deinde ut plane & dilucide; tum ut ornate; post ad rerum dignitatem apte & quasi decore. Id. pro Rosc. Amer. c. 48. Desinant aliquando dicere, male aliquem locutum esse, si quis vere ac libere locutus sit. Id. Fam. 9. ep. 22. a med. Cum loquimur terni nihil flagitii dicimus. quando diciamo terni, &c. Id. Acad. 4. c. 39. a med. Quid tu, Epicure? loquere: putas solem esse tantulum? di, parla. & 5. ad Attic. ep. 1. Venio ad ea, quæ fueramus ego & tu inter nos de sorore in Tusculano locuti. Id. 1. Fam. ep. 8. sub fin. Litteræ tuæ, de quibus eramus jam cum Pompejo locuti. Terent. Andr. 2. 5. 30. Opus est, aut hunc cum ipsa, aut me aliquid de illa adversum hunc loqui. h. e. coram hoc. Cic. Attic. l. 3. ep. 1. Loqui pro aliquo. in difesa, in favore. & pro Marcell. c. 10. pro aliis. a nome, per parte. & lib. 2. de Fin. c. 22. extr. apud aliquem. Id. 1. de Orat. c. 11. In jure, aut in judiciis, aut apud populum, aut in Senatu copiose loqui. & lib. 2. c. 14. sub fin. Poetæ sunt quasi alia quadam lingua locuti. Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 10. Numen ad Augustum supplice voce loqui. Virg. 9. Æn. v. 5. ad quem sic ore locuta est. ¶ Cum accusativo, Cic. Attic. l. 14. ep. 4. Horribile est, quæ loquantur, quæ minitentur. Plaut. Aulul. 2. 1. 15. Ut tuam rem tecum hic loquerer familiarem. Ovid. Metam. 1. v. 525. Plura locuturum timido Peneia cursu Fugit. Terent. Heaut. 4. 6. extr. Loquitur paucula. fa poche parole. & Andr. 1. 2. 31. Aperte ipsam rem modo locutus, nihil circuitione usus es. Plaut. Amph. 2. 2. 64. Loqui deliramenta. Cic. 9. Attic. ep. 12. extr. mera scelera. Id. 1. Tuscul. c. 7. pugnantia. Stat. 3. Theb. v. 430. facta infecta. Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 17. aliquem absentem. Id. Heroid. ep. 14. v. 45. falsa. & ep. 17. v. 251. fortia facta. Plaut. Men. 5. 9. 7. loquere tuum mihi nomen. & 2. 2. 47. Quas tu mulieres, quos tu parasitos loquere? h. e. narras, nominas. Sic Ovid. 1. Metam. v. 648. nomen suum & casus loqui. Horat. lib. 4. od. 15. Phœbus volentem prœlia me loqui, Victas & urbes, increpuit lyra. h. e. carmina persequi, canere. Senec. ep. 90. circa med. Quid loquar marmora, quibus templa fulgent? quid lapideas moles? quid verborum notas? che dirò de' marmi? ¶ Pro narrare, prædicare, efferre. Lucan. l. 4. v. 573. nullum majore locuta est Ore ratem, totum discurrens fama per orbem. Cic. Attic. l. 9. ep. 2. ad fin. Nil nisi classes loquens, & exitus. Martial. l. 5. epigr. 26. Quem chartis, famæque damus, populisque loquendum. Cic. Verr. 7. cap. 30. a med. Cum vulgo loquerentur suppositum in ejus locum, quem pro illo probare velles. concissiosi che si dicea comunemente. & Attic. l. 16. ep. 10. Eodem die vulgo loquebantur, Antonium mansurum esse Casilini. ¶ Absolute Virg. 1. Æn. v. 735. Juppiter hospitibus nam te dare jura loquuntur. si dice. ¶ Cum dativo, Terent. Phorm. 2. 3. 35. & Plaut. Truculent. 2. 2. 20. Pergin' hero absenti male loqui, impurissime? dir mal del padrone. & Stat. 12. Theb. v. 26. pars currus deflent, viduisque loquuntur, Hoc solum quia restat, equis. a' cavalli. Eodem modo locutus est Sil. lib. 16. v. 323. ¶ Translate est aperte indicare, ostendere. Cic. 1. de Legib. c. 9. Oculi nimis arguti, quemadmodum affecti simus, loquuntur. Virg. Ecl. 5. v. 28. Daphni tuum Pœnos etiam ingemuisse leones Interitum, montesque feri, silvæque loquuntur. Cic. pro Dom. c. 32. Ut annales populi R. & monumenta vetustatis loquuntur. Id. pro Mil. c. 20. Fam. 15. ep. 22. & Attic. 3. ep. 1. Res ipsa loquitur. il fatto parla da se. Ulpian. Dig. lib. 24. tit. 3. leg. 64. ad fin. De viro, heredeque ejus lex tantum loquitur. Id. lib. 2. tit. 14. leg. 10. Rescriptum divi Marci sic loquitur, quasi, &c. Callistrat. lib. 4. tit. 6. leg. 24. Edictum loquitur de his, qui in servitute fuerint. ¶ Passive impersonaliter, Cæl. ad Cicer. lib. 8. ep. 8. Fam. De damnatione ferventer loqui est cœptum. Varr. initio l. 5. de L. L. Ut sedetur, ambulatur, loquitur. ¶ Poetice loquentes arbores, sibilum edentes, aere in ramos incurrente. Catull. carm. 4. v. 12. Cytorio in jugo Loquente sæpe sibilum edidit coma. Virg. Ecl. 8. v. 22. Mænalus argutumque nemus, pinosque loquentes Semper habet. Servius vult hoc dici, quia Virgil. statim subdit: semper pastorum ille audit amores. Et recte sane. ¶ Differunt loqui, & dicere, quod dicere ad Rhetoricam plerumque pertinet, & ornatam arte orationem: loqui ad Grammaticam, & Dialecticam, ad disputationes, & familiarem sermonem. Cic. in Bruto, cap. 58. Scipio mihi sane bene & loqui videtur, & dicere. Id. in Orat. cap. 32. de Rhetor. & Dialect. Hæc ratio dicendi latior est: illa loquendi contractior. ¶ Interdum tamen promiscue adhibentur. Ovid. 13. Metam. v. 12. Quantum acie valeo, tantum valet iste loquendo. ¶ Loquier paragoge pro loqui, est in epigr. Nævii apud Gell. l. 1. c. 24. ¶ Activa voce Petron. in frag. Tragur. c. 46. Burman. Tu, qui potes loquere, non loquis. Cave imiteris. ¶ Si secunda syllaba sit u, duplicem habet scribendi rationem, vel per c, vel per qu: utraque autem proba est. quamquam locuturus est fortasse frequentius, quam loquuturus. Loquuntur vero, quam locuntur.

LORA, æ, f. acquerello, vinello, δεύτερος οἶνος, ποτιμόν, potio ex maceratis aqua vinaceis, postquam totum mustum expressum est. Varr. l. 1. R. R. c. 54. Expressi acinorum folliculi in dolia conjiciuntur, eoque aqua additur: ea vocatur lora, quod lota acina: ac pro vino operariis datur hieme. Plin. l. 14. c. 10. Non possunt jure dici vina, quæ Græci deuteria appellant, Cato, & nos loram, maceratis aqua vinaceis: sed tamen inter vina operaria numerantur. Tria eorum genera, &c. Cato R. R. c. 57. Vinum familiæ. Ubi vindemia facta erit, loram bibant menses tres. Colum. quoque l. 12. c. 40. loræ faciendæ rationem tradit. Varr. apud Non. c. 17. n. 13. Mulieres majores natu bibebant loram, aut sapam, aut defrutum, aut passum. ¶ Monet Charis. l. 1. pag. 77. Putsch. primam syllabam esse corripiendam, quemadmodum in lora neutr. plur. a lorum producenda est. ¶ De lora pro uxor, V. Lura.

LORAMENTUM, ti, n. idem ac lorum. Justin. lib. 11. cap. 7. Cum capita loramentorum intra nodos abscondita reperire non posset.

LORARII, orum, m. qui alios loris cædunt, quorum hominum præcipuus usus erat in scenis. (V. Plaut. Men. 5. 7.) Gell. l. 10. c. 3. in fin. de lictoribus Bruttianis. Hi sequebantur Magistratus, tanquam in scenicis fabulis qui dicebantur lorarii, & quos erant jussi, vinciebant, aut verberabant.

LORATUS, a, um, loris vinctus. Auctor Moreti in fin. Sub juga parentes cogit lorata juvencos.

LOREA, æ, f. idem quod lora. Cato R. R. c. 25. Paulatim erit lorea familiæ, quod bibat. Gell. l. 10. n. 23. Mulieres bibere solitas ferunt loream, passum, murinam.

LORETUM. V. Lauretum.

LOREUS, a, um, di coreggia, di cuojo, qui est ex loro. Cato R. R. c. 3. 12. & 63. Lorei funes. Plaut. Mil. 2. 4. 2. Ego vestra faciam latera lorea. h. e. loreis verberibus lacera: vel laterum vestrorum corium ita scindam verberibus, ut lora inde fieri possint, inquit Turneb. Adversar. l. 7. c. 5.

LORICA, æ, f. corazza, panciera, corsaletto, giaco, θώραξ, munimentum pectoris, ventris, dorsi, & laterum: a θώρακα pro θώρακι, accusativo Ionico Græcæ vocis allatæ (unde & corazza) vel a loris, quod olim de corio crudo pectoralia faciebant: postea succederunt Galli e ferro, sub id vocabulum, ex anulis ferream tunicam, inquit Varro l. 4. de L. L. c. 24. Midias Messenius dicitur a Plin. l. 7. c. 56. inventor ejus fuisse. Cic. pro Mur. c. 26. Descendi in campum cum illa lata insignique lorica, non quæ me tegeret (etenim sciebam, Catilinam non latus, aut ventrem, sed caput & collum solere petere) verum, &c. Id. pro Flacc. c. 17. Ambulat cum lorica. metuit enim, &c. Liv. l. 5. c. 38. sub fin. Multos imperitos nandi, graves loricis aliisque tegminibus, hausere gurgites. Virg. 3. Æn. v. 467. Loricam consertam hamis, auroque trilicem. & lib. 7. v. 707. duplici squama lorica fidelis, & auro. & lib. 12. v. 87. auro squalentem alboque orichalco Circumdat loricam humeris. & lib. 8. v. 621. loricam ex ære rigentem. Val. Flacc. l. 6. v. 233. riget his molli lorica catena. Sil. l. 5. v. 140. Loricam induitur: tortos huic textilis hamos Ferro squama rudi, permixtoque asperat auro. ¶ Fiebant loricæ etiam e lino multiplici. Sueton. in Galb. c. 19. & V. Linteus. ¶ Item a cornibus rasis, & levigatis, plumarum in speciem linteis indumentis innexæ. Ammian. l. 17. c. 12. (al. 13.) ¶ Metonymice Horat. l. 1. od. 29. v. 15. Libros mutare loricis Iberis. h. e. studia cum militia Hispaniensi.

¶ Me-

¶ Metaphorice sic vocatur quævis rei protectio; & munimentum. Hinc in ædificiis est crusta, seu corium ex calce, & arena, aliave materia parieti, vel pavimentis inductum, *intonaco*, *incrostatura*. *Vitruv. l. 2. c. 8. ad fin.* Non patietur lorica testacea lædi parietem. *& lib. 7. c. 1.* Supra fricaturam incernatur marmor, & supra loricæ ea calce & arena inducetur. *& cap. 9.* Ita obstans ceræ Punicæ lorica non patitur, solis radios eripere ex his politionibus colorem. *Plin. l. 30. c. 10. a med.* Stellionis cubile est in loricis ostiorum, fenestrarumque. *h. e.* testaceis crustis, & coronis. ¶ Habet locum etiam in munimentis bellicis, *trinciera*. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 30.* Turres contabulantur, pinnæ loricæque ex cratibus attexuntur. *Tacit. 4. Ann. c. 49.* Obsidium cœpit: dein fossam, loricamque contexens, quatuor millia passuum ambitu amplexus est. *Id. 4. Hist. c. 37.* Loricam, vallumque per fines suos Treveri struxere. *Flor. l. 2. c. 18. & lib. 3. c. 20. ad fin.* Obsessam urbem fossa, atque lorica circumdare. *Curt. l. 9. c. 4. ad fin.* Angusta muri corona erat: non pinnæ, sicut alibi, fastigium ejus distinxerant, sed perpetua lorica obducta transitum sepserat. *parapetto*. Sunt, qui hic *loricam* structuram fastigiatam intelligunt, & pluviam propellentem extra perpendiculum muri: confirmantque *Vitruvii* loco modo allato *l. 2. c. 8.* Sed attente inspicienti res aliter videbitur. Locis ex *Cæsare*, *Tacito*, & *Floro* allatis lucem addit *Veget. lib. 4.* ubi ait *cap. 28.* Obsidentes ultra jactum teli fossam faciunt, eamque non solum vallo, & sudibus, sed etiam turriculis instruunt, ut erumpentibus ex civitate possint obsistere: quod opus loriculam vocant, & sæpe cum obsidio describitur, invenitur in historiis, lorica urbem esse circumdatam. ¶ Item, extra rem militarem, in sepimentis, quibus aliquid circumdatur, *chiudenda*, *siepe*, *ripara*. *Ammian. l. 24. c. 5. (al. 18.)* Erat in hac eadem regione extentum spatium, & rotundum, loricæ ambitu circumclausum, destinatas regiis voluptatibus continens feras. *Apul. sub fin. l. 6. Metam.* Jam domus eorum extremam loricam perveneramus.

LORICATIO, onis, f. *intonacatura*, *incrostamento*, actus inducendi loricam seu tectorium in pavimentis, aut parietibus. *Vitruv. l. 7. c. 2.* Coassatio clavis fixa duplicem præbeat contignationi loricationem. Adde *Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 79.*

LORICATUS, a, um, τεθωρακισμένος, lorica indutus. *Liv. l. 23. c. 19. sub fin.* Statua ejus indicio fuit Præneste in foro statuta, loricata, amicta toga, velato capite. *Hirt. de B. Afric. c. 72.* Elephantus ornatus, & loricatus, *h. e.* cataphractus. Sic *Liv. l. 37. c. 40.* His tria millia equitum loricatorum (cataphractos ipsi appellant) adjuncit. *armati di tutte arme*.

LORICO, as, avi, atum, a. 1. *incrostare*, *intonacare*, loricam, seu tectorium induco. *Varr. l. 1. R. R. c. 57.* Granarii parietes, & solum opere tectorio marmorato loricandi. *Plin. l. 8. c. 24.* Ichneumon mergit se limo sæpius, siccatque sole: mox ubi pluribus eodem modo se coriis loricavit, in dimicationem pergit.

LORICULA, æ, f. θωράκιον, parva lorica. Pro munimento, quod obsessores urbium construunt, cum ultra jactum teli fossam faciunt, eamque vallo, sudibus, & turriculis instruunt, ut erumpentibus ex urbe possint obsistere, *trinciera*. V. *Lorica*. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 9.* Quorum frontes viminea loricula muniantur, ut hostis a duplici propugnatorum ordine depelleretur.

LORIOLA, æ, f. idem fere, quod lora. *Varr.* apud *Non. cap. & sect. 17.* Loriolam nominabant, cum ex uvis expressum erat, & ad folliculos reliquos & vinacea adjiciebant aquam. Apud *Non.* legitur *moriola*, sed male.

LORIPES, edis, m. & f. ἱμαντόπους, qui pedes flaccidos, lentos, languidos, & in ambulando tamquam lorum se torquentes habet, non firmos, & calcatu constantes. Alii intelligunt de eo, qui pedes habet, & crura distorta in modum lori. *Plin. l. 7. c. 2. a med.* Gentem inter Nomadas Indos, anguium modo loripedem. *& lib. 5. cap. 8.* Himantopodes loripedes, quibus serpendo ingredi natura est. *Juvenal. sat. 2. v. 24.* Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus. *Plaut. Pœn. 3. 1. 7.* Nequicquam hos procos mihi elegi loripedes, tardissimos.

LORUM, i, n. *striscia di cuojo*, *fuga*, *stringa*, *coreggia*, *laccio*, corrigia e corio in usum colligandi aliquid, & continendi. *Cic. de Harusp. resp. c. 11.* Si ludius constitit, aut puer ille tensam, aut lorum omisit. *Martial. l. 2. epigr. 57.* Recensque sella linteisque lorisque. *Curt. l. 4. c. 6. sub fin.* Per talos spirantis lora trajecta sunt, religatumque ad currum traxere circa urbem equi. *Propert. l. 3. el. 12. v. 9.* Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris. *Plaut. Epid. 5. 2. 16.* Vincire vis? ea, ostendo manus: tu habes lora. *Liv. l. 9. c. 10. ad fin.* Cum apparitor Postumium laxe vinciret, quin tu, inquit, adducis lorum? *Ovid. 10. Metam. v. 114.* Bulla super frontem parvis argentea loris Vincta movebatur. *Grat. in Cyneg. v. 223. de cane.* celsa lorum cervice ferentem. *la lassa*, *il guinzaglio*. Adde *Plin. l. 8. c. 40.* ¶ De cesto, seu zona Veneris, *Martial. l. 6. epigr. 21.* Dixit, & arcano percussit pastora loro. ¶ De bulla scortea, quæ loro suspensa gestabatur in collo a pueris libertinis, ut *Ascon.* docet, *Juvenal. sat. 5. v. 165.* Vel nodus tantum, & signum de paupere loro. V. *Bulla*. ¶ Sæpe dicitur de habenis, *briglie*, *redini*. *Liv. l. 35. c. 34. ad fin.* Desilire omnes ex equis jussit, & loris ducere equos. *Phædr. l. 3. fab. 6. v. 7.* Et lora frænis continet spumantibus. *Virg. 3. Georg. v. 106.* illi instant verbere torto, Et proni dant lora: volat vi fervidus axis. *rallentano*. Sic *lib. 1. Æn. v. 160.* Flectit equos, curruque volans dat lora secundo. *& lib. 5. v. 156.* immissis aurigæ undantia lora Concussere jugis. *Ovid. 1. Amor. el. 13. v. 10. ad Auroram.* Roscida purpurea supprime lora manu. *& lib. 3. el. 2. v. 72. ad aurigam Circens.* Tende precor valida lora sinistra manu. *Id. 2. Metam. v. 127. ad Phaethont.* Parce, puer, stimulis, & fortius utere loris. *& vers. 200.* mentis formidine lora remisit. ¶ Item de scutica e corio, qua servi cædebantur, & in scholis pueri, *staffile*. *Terent. Adelph. 2. 1. 28.* Usque ad necem operiere loris. *Plaut. Pseud. 1. 2. 12.* Ita ego vestra latera loris faciam ut valide varia sint. *Horat. lib. 1. ep. 16. v. 46.* Loris uri. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 15. a med.* Servum loris cæsum. *Cic. Phil. 8. c. 8.* Cum eum in convivio servi publici loris ceciderunt. *Martial. l. 10. v. 62.* Scuticæque loris horridis Scythæ pellis, Ferulæque tristes, sceptra pædagogorum. ¶ Lorum vomitorium apud *Scribon. Larg. compos. 180.* est corrigia medicamentis illita ad movendum vomitum. ¶ Per catachresim dicitur de flagellis vitium. *Plin. l. 14. c. 1.* Villas, & domus ambiri singularum palmitibus, ac sequacibus loris, &c. ¶ *Lorus* masc. gen. *Apul. l. 3. Metam.* Lorum quempiam sinu suo depromit. *& paulo post*. Nequissimos, audacissimusque lorus iste. *& Petron. in fragm. Tragur. c. 57. Burm.* Lorus in aqua, lentior, non melior.

LOTARIA, æ, f. *lavandaja*, quæ pannos lavat. *Muratorius* Inscription. illam *pag. 908. n. 6.* ita legit: Junia Favorine Aug. N. serva Lotar.

LOTIO, onis, f. *lavamen*, *lavamento*, κλυσμός, actus lavandi, lotura, lavatio: a *lavo*. *Vitruv. l. 7. c. 9.* Glebæ minii cum sunt aridæ, pilis ferreis contunduntur: & lotionibus, & cocturis efficiuntur, ut adveniant colores. ¶ Speciatim ita dicitur clyster, quo alvus abluitur, & ducitur, *lavativo*: id ipsum enim & Græca vox significat, a κλύζω, lavo. *Cels. l. 2. c. 12. sect. 2.* Plerumque vero alvus lotionibus ducenda est. Al. aliter, sed sine causa, legunt.

LOTIOLENTE, adverb. ut *lotolente*, impure, fœde: a *lotium*. *Titinn.* apud *Non. c. 2. n. 485.*

LOTIS, idis, & Lotos, i, f. Λωτίς, Λωτός, Nympha quædam fuit filia Neptuni, quam cum amatum Priapus persequeretur, illa deorum miseratione in arborem conversa est, quæ vulgo faba Syriaca dicitur. *Serv. in 2. Georg. v. 84. & Ovid. 9. Metam. v. 347. & lib. 1. Fast. v. 415.* & sequent.

LOTIUM, tii, n. *orina*, οὖρον, urina: a *lavo*, etsi quantitas dispar est, quia intus humore eo corporis partes abluuntur, per quas meat. *Sueton. in Vespas. c. 23.* Reprehendenti filio Tito, quod & urinæ vectigal commentus esset, pecuniam ex prima pensione admovit ad nares, sciscitans, num odore offenderetur: at illo negante, Atqui, inquit, e lotio est. *Cato R. R. c. 156.* Brassica alvum bonam facit, lotiumque. *& cap. 127.* Ubi voles cibum concoquere, & lotium facere. *& cap. 156. ad fin.* Quibus ægre lotium it, quibusque substillum est. *& cap. 122.* Si lotium difficilius transibit. ¶ *Non valet lotium suum*, proverb. de homine nihili apud *Petron. in frag. Tragur. c. 57. Burm.* ¶ Consuevisse Hispanos lotio fricare dentes, quo candidiores essent, indicat *Catull. carm. 39. ad Egnat.* & *Apul. in Apolog.*

LOTOMETRA, æ, f. λωτομήτρα, genus loti, ex cujus semine, milio simili, fiunt panes in Ægypto a pastoribus, maxime aqua & lacte subacto. *Plin. l. 22. c. 21.*

LOTOPHAGI, orum, m. λωτοφάγοι, populi in Africa, ad Syrtim parvam, in insula Lotophagite, in conspectu Neapolis. Dicti sunt a *loto*, & φάγω, edo, quod arboris ejus fructu credantur victitare. *Plin. l. 5. c. 4. & 7. & Fest.* ¶ Hi habiti sunt benigni maxime, atque hospitales, ita ut qui ad eos appellerent, comitate eorum, & cibi suavitate capti, ad patriam terram redire, nisi inviti, coactique, non solerent. Hinc *Ovid. de remed. amor. v. 789.* Illo Lotophagos, illo Sirenas in antro Esse puta: remis adjice vela tuis. *Sil. l. 3. v. 310.* Spectati castris, quos succo nobilis arbor, Et dulci pascit lotos nimis hospita bacca. *Virg. in Cul. v. 124.* lotos impia, quæ socios Ithaci mœrentis abegit, Hospita dum nimia tenuit dulcedine captos. *Hygin. fab. 125.* refert duos Ulyssis socios gustato loti fructu, oblitosque reditus in patriam, ab eo vinctos ad navem reductos fuisse. Ideo *impiam* dicit *Virg.* quod impios in patriam fecerat. *Plin. loc. cit. genit. plur.* habet *Lotophagon*, Græcam positionem retinens, Λωτοφάγων.

LOTOR, oris, m. qui lavat. Videtur legi in vet. Inscript. apud *Fabrett. cap. 6. n. 59.* Dianæ Aug. Colleg. Lotor. sacr. Primigenius R. P. &c. Hanc, & aliam item ejusdem sententiæ Inscriptionem affert etiam *Spon. in Miscell. erud. antiq. sect. 2. artic. 11. pag. 64.* & Collegium loturum, h. e. balneatorum fuisse opinatur. Sed fortasse iidem sunt cum lutoribus. V. *Lutor*.

LOTOS, i, f. λωτός, arbor Africæ in ea parte, quæ vergit ad nos, præcipue vero circa Syrtes, atque Nasamonas, magnitudine piri, incisuris tamen foliorum crebrioribus, ita ut ilicis esse videantur: fructu magnitudine fabæ, colore croci, cum maturuerit: qui nascitur densus in ramis, myrti modo, tam dulcis in cibo, ut nomen etiam genti terræque dederit, nimis hospitali advenarum oblivione patriæ. (V. *Lotophagi*.) Ligno color niger, ad tibias faciendas aptissimo. Radix cultellis capulos, brevesque alios usus præbet. Nascitur, & in Italia, sed mutata in multis. *Plin. l. 13. c. 17. & Fest.* ¶ In Italia quæ provenit, appellatur alio nomine faba Græca, cerasorum pæne natura. *Id. l. 16. c. 30. & lib. 24. cap. 2.* ¶ In fabulis Nympha fuit in arborem sui nominis conversa. V. *Lotis*. ¶ Per synecdochen est tibia ex loto, *Ovid. 4. Fast. v. 190.* & horrendo lotos adunca sono. *Sil. l. 11. v. 432.* Ut strepit assidue Phrygium ad Nilotica lotos Memphis. Adde *l. 8. v. 506.* Et mascul. gen. *Martial. l. 8. epigr. 51. v. 14.* Palladius tenero lotos ab ore sonat. *Plin. l. 16. c. 36. sub fin.* tradit sacrificas tibias e buxo fieri consuevisse, ludicras vero e loto, ossibusque asininis, & argento. ¶ Est eodem nomine & herba, & in Ægypto caulis e palustrium genere, similis fabæ, foliis densa congerie stipatis, brevioribus tantum, & gracilioribus, fructu in capite papaveri simili

mili incifuria, omnique alio modo: intus granis ceu milii. Incolæ capita in acervis [putrefaciunt, mox feparant lavando, & ficcata tundunt, eoque pane utuntur. Nafcitur in riguis poft receffum Nili. *Plin. l. 13. c. 17.*

LOTURA, æ, f. *lavamento*, λοῦσις, lotio, lavatio. *Plin. l. 34. c. 13.* Pompholyx lotura paratur, fpodos illota eft.

LOTUS, us, *lavamento*, lotio. *Celf. l. 1. c. 3. de his, quæ calef. & refrig.* Refrigerant omnia acida, aqua, oleum, & lotus.

LOTUS, a, um, *lavato*, lautus. *Petron. in Satyr. c. 30. ante.* Veftimenta Tyria fine dubio, fed jam femel lota. *Plin. l. 24. c. 11. a med.* Pure lotis pedibus herbam legere. *Id. l. 28. c. 9. a med.* Axungia vino lota. *Martial. l. 10. epigr. 11.* Lota toga. *Juvenal. fat. 6. v. 463.* Lota cutis. *Stat. l. 4. Silv. 5. v. 62.* Neronea qui modo lotus in unda. ¶ *Prudent. in Apoth. v. 555.* lotus procul abfit, & unctus. *h. e.* Chriftianus baptifmo & chrifmate tinctus.

LOXIAS, æ, m. λοξίας, cognomen Apollinis: a λοξὸς, obliquus, vel propter obliqua & tortuofa refponfa, quæ hujus vates reddebant, quo facilius confultoribus imponerent: vel quod Apollo, ideft Sol Zodiacum oblique perarrat: vel quod transverfos in nos a meridie immittit radius. *Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 17.* Sed hæc ad Græcos pertinent.

L U

LUA, f. dea, quæ purgationibus præerat: a luendo, ideft purgando. Unde & ei ad luftrandam poft prælium hominum cædem, hoftium arma fpoliaque incendebantur. *Liv. l. 8. c. 1. & lib. 45. c. 33. Infcript. apud Reinef. claff. 1. n. 238.* Luæ facrum L. Albanius L. F. Claudia Sabinus Rhent. Præfectus fabrum, &c. *Gell. l. 13. cap. 22.* docet, in libris facerdotum populi R. quibus continebantur folemnes preces, quæ ritu Romano fiebant, fcriptum effe *Luam Saturni, Salaciam Neptuni, Horam Quirini*, &c. ex quo intelligitur, Saturni filiam fuiffe habitam.

LUBET cum derivatis. V. *Libet*.

LUBRICATUS, a, um, *polito, lifciato*, lubricus, feu lævis factus. *Arnob. l. 1. c. 22.* Lubricatum lapidem, & ex olivi unguine fordidatum, tanquam ineffet vis præfens, adulabar.

LUBRICO, as, a. 1. lubricum facio. *Juvenal. fat. 11. v. 173.* Qui Lacedæmonium pytifmate lubricat orbem. *Prudent. Periftepb. 6. de paff. Petri, & Pauli, v. 35.* Nunc pretiofa ruit (*oleum*) per marmora, lubricatque clivum. ¶ Translata *Id. in Pfychom. verf. 571.* Iftum verfatila, & anceps Lubricat incertos dubia fub imagine vifus.

LUBRICUS, a, um, *sdrucciolevole, sdrucciolofo, lifcio, sfuggevole, lubrico*, ὀλισθηρός, εὐπερισπαστος, dicitur de re, in qua quis nequit pede confiftere, ut eft terra argillofa humecta, marmor levigatum, glacies, & hujufmodi. Videtur effe a *labor, eris*, mutata vocali. *Cic. pro Flacc. c. ult.* Viam præcipitem & lubricam plane & labili præponere. *Plaut. Mil. 3. 2. 38.* In cella eft paulum loculi lubrici. *Martial. l. 4. epigr. 18.* offidit lubricus imbre lapis. *Celf. l. 8. c. 3.* Inftillare paululum lactis, quo magis lubrico fcalprum circumagatur. *Tacit. 1. Ann. c. 65.* Equis fanguine fuo, & lubrico paludum lapfantes. *Plin. l. 36. c. 14.* In lubrico atque inftabili fundamenta locare. ¶ Pro attrito, & levi, *Martial. l. 9. epigr. 58.* Nec crus compede lubricum decenni. *Plin. l. 36. c. 12.* Sphinx faxo naturali elaborata & lubrica. *lifcia, fregata*. ¶ Translate eft periculofus, anceps, in quo facile labi, atque errare contingit. *Cic. pro Cal. c. 17.* Vias adolefcentiæ lubricas, quibus illa infiftere, aut ingredi fine cafu aliquo, aut prolapfione vix poteft. *Id. 7. Verr. c. 52.* Ætas puerilis maxime lubrica atque incerta. (*lubricum ætatis* appellat *Plin. l. 3. ep. 3.*) *Id. 5. Phil. c. 18.* Cupiditas dominandi præceps & lubrica. *Id. pro Planc. c. 2.* Perdifficilis, & lubrica defenfionis ratio. *Id. in Orat. c. 28.* In lubrico verfari. *Plin. l. 1. ep. 8.* Anceps & lubricus locus. *fcil.* de munificentia fua verba facere. *Gell. l. 14. c. 1. ad fin.* Lubrica atque ambagiofa conjectatio. *Quintil. l. 1. 1. 5.* (*al. 9.*) Ne quem tam lubrica obfervatio fallat. *Horat. l. 1. od. 19. v. 8.* Et vultus nimium lubricus afpici. *h. e.* in quo afpiciendo periculum eft, ut amoris igne flagres. (Sic *Martial. l. 9. epigr. 57.* Dum puer es, redeas, dum vultu lubricus.) *Modeftin. Dig. lib. 48. tit. 4. leg. 7.* Lubricum linguæ non eft ad pœnam facile trahendum. ¶ Eft etiam *lubricus*, qui facile movetur, & elabitur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Natura lubricos oculos fecit, & mobiles. *Virg. 5. Æn. v. 84.* lubricus anguis. *Tibull. lib. 2. el. 5. v. 14.* Lubrica exta. *Plin. l. 9. c. 20.* Lubrici pifces. *Id. l. 2. c. 3.* Lubricum corpus lævitate continua. *Id. l. 22. c. 25. ante med.* Hippocrates ptifanam forbitionis gratia laudavit, quoniam lubrica ea facile hauriretur. *Horat. epod. 13. v. 24. & Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 81.* Lubricus amnis. *Id. 5. Faft. v. 476.* Lubrica prenfantes effugit umbra manus. ¶ Translate *Quintil. l. 9. c. 4. a med.* Hiftoria non tam finitos numeros, quam orbem quendam contextumque defideret. namque omnia ejus membra connexa funt: quoniam lubrica eft, ac fluit. ¶ Cum infinito. *Sil. l. 5. v. 18.* Flore capi juvenum primævo lubrica mentem Nympha, nec Idalia lenta incaluiffe fagitta. *h. e.* facilis capi, & amores fæpe mutans. ¶ Subftantivi more *Macrob. l. 7. 1. 3.* Objiciens tanto viro lubricum fidei. *h. e.* fluxam fidem. *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 4. leg. 11. a med.* Lubricum ætatis. *h. e.* levitas juvenilis, & inexperientia rerum. *Papinian. lib. 22. tit. 1. leg. 3.* Lubricum tutelæ. *Calliftrat. ibid. tit. 5. leg. 3. ad fin.* confilii. Adde *Plin. lib. & epift. 3.* ¶ Eft etiam fugax, velox, fallax. *Ovid. 3. de ar. am. v. 364.* quot menfes lubricus annus habet. *Virg. 11. Æn. v. 716.* Nequicquam patrias tentafti lubricus artes. *Val. Flacc. lib. 2. v. 555.* acri lubricus aftu. *Cornel. Sever. in fragm. de morte Cicer.* apud *Senec. fuafor. 7. v. 19.* Lubrica fata.

LUCA, æ, f. urbs Hetruriæ, de qua V. in *Lucenfis*.

LUCANIA, æ, f. *Bafilicata*, regio Italiæ in magna Græcia, Brutiis, Apuliæ, & Campaniæ contermina: cujus populi Lucani, a Samnitibus orti, duce Lucio, ut *Plin.* docet *l. 3. c. 5. ad fin.* iifdem olim legibus liberos fuos, quibus Spartani, inftituere folitos, *Juftin.* tradit *l. 23. c. 1.* in lucis inter paftores initio pubertatis, fine vefte, fine tecto agere cogentes, & præda venatica vivere, ut bellicis laboribus confuefcerent. ¶ Varias hujus appellationis caufas affert *Feftus*: quod eorum regio fita eft ad partem ftellæ luciferæ, vel quod loca ærofa funt, id eft multæ lucis: vel a Lucilio (*lege* Lucio) duce: vel quod primum in luco confederunt. Atque hæc poftrema caufa verior eft: nifi malis cum aliis dicere, quod eorum terra ex argillæ copia præcipue albefcit: unde Græce Λευκανία.

LUCANICA, æ, f. *lucanica, falciccia*, ἀλλᾶς, genus farciminis ex porcinis carnibus concifis: a Lucanis populis, a quibus Romani milites primum didicerunt, ut *Varr. l. 4. de L. L. c. 24.* docet. *Martial. l. 13. epigr. 35.* Filia Picenæ venio lucanica porcæ. *Id. l. 4. epigr. 46.* Et lucanica ventre cum Falifco. *Stat. l. 4. Silv. 9. v. 35.* Non lucanica, non graves Falifci. *Cic. fub fin. ep. 16. l. 9. Fam.* Solebam antea delectari oleis & lucanicis tuis. ¶ Confectio lucanicæ fic habetur apud *Apic. l. 2. c. 4.* nempe inteftinum fartum ex pulpa porcina bene tunfa, admiftis pipere trito, cumino, fatureia, ruta, petrofelino, baccis lauri, liquamine, &c. Ipfum inteftinum tenuiter producitur, & ad fumum fufpenditur.

LUCANICUS, a, um, Lucanus, *Spartian. in Caracall. c. 5.* Cum Germanos fubegiffet, Germanicum fe appellavit, vel joco, vel ferio, ut erat ftultus, & demens afferens, fi Lucanos viciffet, Lucanicum fe appellandum. *Charif. l. 1. pag. 73. Putfch.* Lucanicum, intelligitur pulmentum, & inteftinum: hic Lucanicus, fubauditur botulus, vel apparatus. & hæc Lucanica, intelligitur hila, h. e. inteftinum, aut aliud, quod unufquifque intelligere voluerit. Sumptum eft enim nomen ab inventoribus Lucanis.

LUCANUS, M. Annæus Lucanus, Cordubenfis, filius Annæi Melæ, qui Senecæ philofophi frater fuit, puer Romam translatus, vixit fub Nerone, geffitque Quæfturam, & facerdotium Auguratus obtinuit. Inter amicos Principis adfcitus, conjurationi Pifonianæ (de qua *Sueton. in Ner. c. 36. & Tacit. Ann. 15. c. 49. & 70.*) nomen dedit, indignatus, quod ftudia fua poetica Nero infectaretur: fed detectus, juffifque venas incidere, periit ætatis anno vigefimo feptimo. Scripfit heroico carmine bellum civile Pompeji, & C. Cæfaris, quod Pharfalia nominatur: item Saturnalia, Silvarum libros decem, Tragœdiam Medeæ, de incendiis Trojæ, ac Romæ, Orpheum, fabulas complures, & epiftolas: quæ omnia, præter Pharfaliam, periere. Dictio ejus Latina eft, & pura, & carmina magni fpiritus. Sed quod ad Poeticam vim attinet, multi eum oratoribus magis, vel declamatoribus adnumerari dignum cenfent, quod hiftoriam, non poema compofuiffe videatur: quorum eft princeps *Quintil. l. 10. c. 1. a med.* eum alioquin ardentem, & concitatum, & fententiis clariffimum effe dicat. Adde *Serv. ad Æn. 1. verf. 386.* Hinc *Martial. l. 14. epigr. 194.* cujus lemma eft, *Lucanus*. Sunt quidam, qui me dicunt non effe poetam: Sed qui me vendit bibliopola, putat. Laudat eum *Id. l. 1. epigr. 62. & lib. 7. epigr. 20. & Stat. filv. 7. l. 2.* quæ *Genethliacon Lucani* infcribitur.

LUCANUS, a, um, ad Lucaniam pertinens. *Liv. l. 8. c. 24.* Lucanæ legiones. *Id. l. 9. c. 17.* Lucani montes. *Horat. epod. 1. verf. 28.* Lucana pafcua. (*fcil.* lautiffima alendis armentorum numerofis gregibus. Hinc *Calpurn. Eclog. ult. v. 17.* Omnia Lucanæ donet pecuaria filvæ) *Id. l. 2. fat. 3. v. 234.* Tu nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum Cœnem ego. *Stat. l. 8. Theb. v. 533.* fetigeram Lucana cufpide frontem Strictus aper. *Varr. R. R. l. 1. c. 25. & Plin. l. 14. c. 6.* Lucanum vinum. *Stat. l. 3. filv. 2. v. 85.* Lucanum mare. *h. e.* Tyrrheni ea pars, quæ Lucaniam alluit. *Martial. de Spectac. epigr. 8.* Lucanus urfus. *fcil.* quia Lucani montes eo ferarum genere abundabant. Horum meminit & *Ovid. in Halieut. verf. 57.* ¶ *Lucani, orum*, Lucaniæ populi. *Cic. Horat. Liv. Plin. &c.* ¶ Genus quoddam fcarabeorum grande, prælongis cornibus, quæ bifulcis funt dentata forcipibus in cacumine, & cum libuit, ad morfum coeunt, infantium etiam remediis e cervice fufpendi folitum, *Lucanus* vocat *Nigid.* apud *Plin. l. 11. c. 28.*

LUCAR, aris, n. inquit *Feftus*, appellatur æs, quod ex lucis captatur. Idem in voce *Pennare*: Pecunia, quæ erogatur in ludos & fpectacula, appellatur lucar (*al. leg.* lucaris) quod e lucis capiatur. Idem in *Lucaris*: Lucaris pecunia, quæ in luco erat data. Hujufmodi pecunia erogabatur ab iis, qui lucos poffiderent. Unde in vet. *Infcriptione* apud *Gruter. pag. 436. n. 5.* laudatur liberalitas P. Marii Lupercioni, qui lucar redemptum a republ. fua univerfis civibus fuis in perpetuum remiferat. Videtur autem affignata fuiffe mercedibus hiftrionum, & ludionum. Unde *Tacit. 1. Ann. c. 77.* De modo lucaris, & adverfus lafciviam fautorum multa decernuntur. *Tertull. adverf. Gnoft. c. 8. de Jo. Bapt.* Contumeliofa cæde truncatur in puellæ falticæ lucar. ¶ Apud *Liv.* quoque nonnulli hanc vocem leg. ubi refert refponfum oraculi Delphici, *cap. 21.* Pythio Apollini, republ. veftra bene gefta fervataque, lucaris merite donum mittitote. *h. e.* præmii. Sed al. *lucro meritoque*: al. *lubentes merito*, &c. ¶ Pænultimam genitivi brevem effe, docet *Charif. l. 2. pag. 65. Putfch.*

LUCARIA FESTA in luco colebant Romani, qui permagnus inter viam Salariam, & Tiberim fuit: pro eo quod victi a Gallis, fugientes e prælio, ibi fe occultaverunt. Ita *Feftus*. At *Varr. l. 5. de L. L. c. 8.* ex lectione *Scalig.* Lucaria a luce, quod propter lu-

cem

cem amissam is cultus institutus. ¶ Celebrabantur mense Julio; in quo *XIV. cal. Aug.* legitur *in vet. Calendar.* (apud *Gruter. pag.* 133.) Lucar. N. P. *h. e.* Lucaria, nefastus primo. & XII. cal. Lucar. Lud. *h. e.* Lucaria, ludi. *Masurius* apud *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 4. Eam noctem, deincepsque insequentem diem, qui est Lucarium. *pro* Lucariorum.

LUCARIS PECUNIA. V. *Lucar*.

LUCAS BOS, & *Luca* bos, veteribus Romanis, & rudibus primo dictus est elephantus. Cum enim hanc feram primum vidissent in Lucania, Pyrrhi bello, ut est apud *Plin. l.* 8. *c.* 6. maximam autem quadrupedem, bovem nossent, & præcipuæ magnitudinis essent Lucani boves, ut colligitur ex illo *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *num.* 349. *Quem neque Lucanis oriundi montibu' tauri Ducere protelo validis cervicibu' possent*; factum est, ut nullum aptius nomen significando elephanti esse ipsis videretur, quam si bovem Lucam nominarent. Hæc nominis ratio (quam scriptam reliquit, teste *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ante med.* Verginius.) multo est verisimilior, quam ea, quam tradit ipse *Varr. ibid.* quod dictus sit a luce, quia Pyrrhi elephanti procul *lucebant* propter inauratos regios clypeos, quibus eorum turres ornatæ erant: item quam ea, qua *C. Ælius ibid.* a *Lybicis* dictos *lucas* arbitretur. *Lucret. l.* 5. *v.* 1301. Inde boves Lucas turrito corpore tetros. *Sil. l.* 9. *v.* 573. moderantem cuspide Lucas Maurum in bella boves. *Adde Senec. in Hippol. v.* 356. *Auson. epist.* 15. *v.* 10. & *Enn.* apud *Varron. loc. cit.* cujus verba. V. in *Locusta*. ¶ In recto singulari duplex est positio, ut diximus. Et quidem *Luca* habetur apud *Varron. ibid.* Porro *Lucas* dictum putat *Voss.* in *Etymol.* pro *Lucanus*: & hoc a *Lucanus* factum esse, ut *Picens* pro *Picenus*.

LUCELLUM, i, n. *guadagnuccio*, *κερδάριον*, parvum lucrum, quæsticulus. *Cic.* 5. *Verr. c.* 30. Si Apronio, deliciis Prætoris, lucelli aliquid jussi sunt dare. *Id. ibid. c.* 44. Facere aliquid lucelli. *Senec. ep.* 5. Hujus diei lucellum tecum communico. *Catull. carm.* 28. *ad Veran. & Fabull. v.* 6. Ecquidnam in tabulis patet lucelli? *h. e.* pecuniæ seu lucri vobis a Prætore expensi & dati. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 102. tecum partita lucellum.

LUCENS, entis, *lucente*, *splendente*, *φαίνων*, splendens, lucidus. *Lucret. l.* 5. *v.* 609. rosea sol alte lampade lucens. *Virg.* 6. *Æn. v.* 725. Lucens lunæ globus. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 270. Lucentes faces. *accesse.* & *lib.* 2. *Metam. v.* 24. sedebat In solio Phœbus claris lucente smaragdis. *Manil. l.* 1. *v.* 866. Sidere per tenues cælo lucentia flammas. *Ovid.* 4. *Met. v.* 297. videt stagnum lucentis ad imum Usque solum lymphæ. *limpida e trasparente*. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 36. An picturata lucentia marmora vena Mirer? *Id.* 9. *Theb. v.* 691. Lucentes auro tunicæ. *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. Non ulcus acre, pustulæque lucentes. *h. e.* igneæ & rubentes.

LUCENSIS, se, *Lucchese*, ad Lucam pertinens, quæ urbs est in Hetruriæ, & Liguriæ confinio, olim R. colonia, ad amnem Auserem. *Cic. Fam. l. & ep.* 13. Lucense municipium. ¶ *Lucensis conventus* apud *Plin. l.* 3. *c.* 3. *ad fin.* dictus est a Luco Asturum, Hispaniæ oppido. ¶ *Lucenses* sunt etiam incolæ oppidi in Italia, cui pariter nomen est *Lucus*, ad Fucinum lacum. *Id. ibid. cap.* 12. ¶ Denique *Lucensia ostrea* dicuntur ab *eodem l.* 32. *c.* 6. quæ capiuntur in mari circa Lucentum oppidum Hispaniæ citer. nunc *Alicante*: de quo *Id. l.* 3. *c.* 3.

LUCEO, es, xi, n. 2. *lucere*, *risplendere*, *λάμπω*, lucem emitto, splendeo, fulgeo. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. *extr.* Stella *illa*, quæ ultima a cælo, citima terris, luce lucebat aliena. *Virg.* 11. *Æn. v.* 143. lucet via longo ordine flammarum. *Ovid. Heroid. ep.* 21. *vers.* 104. Ut meus ex isto luceat igne rogus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 603. lucent genialibus altis Aurea fulcra toris. *& lib.* 8. *v.* 660. virgatis lucent sagulis. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 3. *v.* 6. niveo lucet in ore rubor. *Id.* 1. *Metam. v.* 239. lucent oculi. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 496. Lilia per vernos lucent velut alba colores. ¶ Pro translucere, apparere, *Propert. l. & el.* 2. *v.* 25. si qua Arabio lucet bombyce puella. *Martial. l.* 8. *epigr.* 68. Femineum lucet sic per bombycina corpus. *Stat.* 8. *Theb. v.* 525. summæ qua margine parmæ Ima fodet galea, ut juguli vitalia lucent. *h. e.* nuda patent. ¶ *Lucere facem alicui*, modus loquendi rarior, *h. e.* facem præferre, & præbere lumen. *Plaut. Cas. a.* 1. *v.* 30. Huic lucebis novæ nuptæ facem. *Enn.* apud *Fest.* in *Prodinunt*. Prodinunt famuli, tum candida lumina lucent. ¶ *Lucet*, dies est, *vien di*, *si fa giorno*. *Plaut. Mil.* 3. 1. 115. Prius quam lucet, adsunt: rogitant, noctu ut somnum ceperim. *Catull. carm.* 14. *ad Calv. Licin. v.* 17. Nam si luxerit, ad librariorum Curram scrinia, &c. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 34. Nondum lucebat, cum Ameriæ scitum est. ¶ *Lucet hoc*, & *lucescit hoc* dicebant *δεικτικῶς*, h. e. digito cælum indicando; & dies lucem adesse significabant. V. *Hic* pronom. sub fin. ¶ Translate est apparere, clare videri, conspicuum, pulcrum esse. *Cic. pro leg. Manil. c.* 14. Nunc imperii nostri splendor illis gentibus lucet. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 15. *ante med.* Mea officia & studia, quæ parum antea *luxerunt* (fatendum est enim) sic assequar, ut, &c. *Id. pro Mil. c.* 23. Cum res ipsa tot, tam claris argumentis signisque luceat. *Id. pro Sext. c.* 68. Virtus *lucet* in tenebris, splendetque per se semper. *Stat. l.* 2. *Achill. v.* 149. qualis Siculæ sub rupibus Ætnæ Naides Ennæas inter Diana, feroxque Pallas, & Elysii lucebat sponsa tyranni.

LUCERENSES, & *Luceres* (quæ tertia centuria equitum constituta a Tatio, & Romulo) appellati sunt a Lucero Ardeæ rege, qui auxilio fuit Romulo adversus Tatium bellanti. Ita *Festus*: tametsi *Liv.* ejus nominis originem incertam esse dicit *l.* 1. *c.* 13. *in fin.* *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 5. ait, centurias fuisse tres numero ab initio constitutas, neque tamen centurias, sed Tribus appellat his verbis *cap.* 5. Tribus principio tres fuerunt: Tatiensis una, a Tatio rege: Ramnensis altera, a Romulo: Luceres altera, a Lucumone, sive Lucretino, sive a luco, quem lucum Asylum vocaverat Romulus. Post de nominibus Sabinarum plures fictæ, &c. *Varro* etiam tribus vocat *l.* 4. *de L. L. c.* 9. Ager, inquit, Romanus primum divisus in partes tres: a quo tribus appellatæ Tatiensium, Ramnium, Lucerum: nominatæ, ut ait Ennius, Tatienses (al. *Tatiet*) a Tatio, Ramnenses (al. *Ramnes*) a Romulo, Luceres, ut ait Junius, a Lucumone. Sed omnia hæc vocabula Tusca, ut Volumnius, qui tragœdias Tuscas scripsit, dicebat. Hæc *Varro*. Idem colligitur ex *Ovid.* & *Propert.* mox afferendis. Ideo autem *Tribus* dicuntur, quia ex ipsis Tribubus selectæ sunt. V. *Tribus*. Quod vero de Lucumone ajunt *Ascon.* & *Varro*, confirmatur a *Serv. ad lib.* 5. *Æn. v.* 560. quin & ipse *Fest.* qui in allatis verbis a Lucero derivat, paulo post in *Lucomedi* cum illis consentit. ¶ Prima syllaba & brevis est, & longa. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 131. Quin etiam partes totidem Tatiensibus idem, Quosque vocant Ramnes, Luceribusque dedit. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *vers.* 31. Hinc Tities, Ramnesque viri, Luceresque coloni.

LUCERNA, æ, f. *lucerna*, *λύχνος*, instrumentum, quod uno, vel pluribus ellychniis accensis instructum, & oleo nutritis, lucem præbet domesticis usibus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 25. Candelabrum a candela. ex his enim funiculi ardentes figebantur. Lucerna post inventa, quæ dicta a luce, aut quod id vocant Græci *λύχνον*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 58. Quodam obtutu oculorum duo pro uno lucernæ lumine videntur. *Id. Attic. l. & ep.* 7. *Ἐμπεπλήσθαι σοι* jamdudum: & facerem diutius, nisi me lucerna desereret. *Id.* 4. *de Fin. c.* 12. In sole lucernam adhibere nihil interest. *Horat. l.* 1. *od.* 27. *v.* 5. Vino, & lucernis Medus acinaces Immane quantum discrepat. *h. e.* conviviis in noctem productis. *Id. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 25. saltat Milonius, ut semel icto Accessit fervor capiti, numerusque lucernis. *h. e.* ut ebrius est factus. (*Juvenal. sat.* 6. *v.* 304. similem locum habet.) *Martial. l.* 14. *epigr.* 41. cujus lemma *Lucerna polymyxos*. Illustrem cum tota meis convivia flammis, Totque geram myxos una lucerna vocor. *Id. ibid. epigr. praeced.* candelam vocat *lucernæ ancillam*, quia hæc ditiorum erat, *candela* pauperum. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 339. pereundum est ante lucernas. *h. e.* ante noctem. Sic *Vopisc. in Tacit. c.* 10. Thermas ante lucernam claudi jussit. *Phædr. lib.* 3. *fab.* 19. *v.* 4. Lucernam accendere. *Plin. l.* 31. *cap.* 3. *a med.* Lucerna ardens. *& ibid.* defectu olei restincta. *Id. l.* 28. *c.* 11. Fungi lucernarum, ac fuligo, quæ est in rostris earum. *Pers. sat.* 5. *v.* 181. pinguem nebulam vomuere lucernæ. *Plin. l.* 36. *c.* 4. Lapidem appellavere lychnitem, quoniam ad *lucernas* in cuniculis cædebatur. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 1. *v.* 51. Hæc ego non credam Venusina digna *lucerna*? *h. e.* lucubrationibus, quibus *Horatius* satyras conscribebat in pravos hominum mores. ¶ Est hoc nomine & piscis marinus, qui lingua ignea per os exserta, tranquillis noctibus lucet. *Plin. l.* 9. *c.* 27.

LUCERNATUS, a, um, lucernis illustratus. *Tertull. l.* 2. *ad uxor. c.* 6. Janua laureata & lucernata.

LUCERNULA, æ, f. *lucernetta*, *λυχνίον*. *Hieronym. in fin. epist.* 47. (*al.* 27.) Dictatio ad lumen lucernulæ profusa. *& epist.* 7. *ad Lætam*, *a med.* Accensa lucernula.

LUCESCO, & *Lucisco*, is, n. 3. *farsi giorno*, lucere incipio, fit dies, dilucescit: cui contrarium est *advesperascit*: & fere impersonaliter adhibetur. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 4. *ante med.* Ut a. d. *III.* Octobr. cum lucisceret, in Amanum ascenderem. *Liv. l.* 4. *c.* 28. Et jam lucescebat, omniaque sub oculis erant. *Plaut. Amph.* 1. 3. 45. Eamus Amphitruo: luciscit hoc jam. (V. *Luceo*.) *Virg. Ecl.* 6. *v.* 37. Jamque novum terræ stupeant lucescere solem. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 417. cum cras lucescere nonas Dicimus. ¶ Splendere. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* 13. Quorum caput flavo capillorum crine lucescat.

LUCETIUS, cognomen est Jovis, quod eum lucis causam esse credebant. *Fest.* & *Cn. Nævius* apud *Gell. l.* 5. *c.* 12. Atque hanc vocem a lingua Osca repetendam esse, monet *Serv. ad l.* 9. *Æn. vers.* 570. idemque esse, quod Latine *diespiter*. ¶ Eadem ratione & Juno *Lucetia* dici potest. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 37. Juno pulcra, sive te Lucinam, quod lucem nascentibus tribuas, ac Lucetiam convenit nuncupari.

LUCI, adverb. *di giorno*, interdiu, cui opponitur *nocte*. *Cic.* 12. *Phil. c.* 10. *sub fin.* Quis enim audeat luci, quis in militari via, quis bene comitatum, quis illustrem aggredi? *Plaut. Casin.* 4. 2. 7. Venisti luci. *Id. Amph.* 1. 1. 10. Me qui hoc noctis excitavit, nonne idem hoc luci me mittere potuit? *Id. Cistell.* 1. 1. 48. Cum primo luci cras ambo occidero. *Id. Merc.* 2. 1. 31. & *Stich.* 2. 2. 40. Postquam me misisti ad portum cum luci simul. *Lucret. l.* 4. *vers.* 235. si quadratum tentamus, & id nos Commovet in tenebris; in luci quæ poterit res Accidere *ad* speciem, &c?

LUCIDE, adverb. *chiaramente*, *φανερῶς*, clare. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 25. Ut verbum illud, quod causam facit, lucide & breviter uterque definiat. *Senec. epist.* 71. *circa med.* Animus lucidius, & tranquillius inter divina mansurus. *Quintil. l.* 4. *c.* 5. *ante med.* Causam lucidissime ostendere. *Paul. Dig. lib.* 44. *tit.* 4. *leg.* 2. Quo lucidius intelligi possit hæc exceptio.

LUCIDUS, a, um, *lucido*, *risplendente*, *chiaro*, *φανερός*, lucem habens, splendidus, fulgens, perspicuus, clarus. *Lucret. l.* 4. *v.* 340. Lucidus aer. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 2. Lucida sidera. *& lib.* 3. *od.* 26. *v.* 6. funalia. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 30. lilia. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 30. a Rubro lucida concha mari. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 74. gemma. *Id.* 1. *Fast. v.* 94. lucidior domus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. Lucidissima stella. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 62. Molle gerit tergo lucida vellus ovis. *h. e.* candida. *Stat. l. & silv.* 3. *v.* 22. lucida saxa. *h. e.*

h. a. nitida marmora. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 133. lucida puella. *h. e.* candida & formosa. *Id.* 2. *Metam. v.* 365. & *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Lucidus amnis. *limpido*. *Plin. lib.* 35. *cap.* 9. Lucida vestis. *trasparente*. ¶ *Lucidum* pro lucide. *Horat. l.* 2. *od.* 12. *v.* 14. lucidum fulgentes oculi. ¶ Translate *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *a med.* Ut a notissimo exemplo, quo fit res lucidior, non recedamus. *più chiaro*. *Id. l.* 4. *c.* 5. Manifesta & lucida ratio. *Id. l.* 10. *c.* 1. *a med.* Philistus imitator Thucydidis: & ut multo infirmior, ita aliquatenus lucidior. *Id. l.* 12. *c.* 10. *ante med.* Oratores tenues: lucidi, & significantes. *Horat. in ar. Poet. v.* 41. lucidus ordo. ¶ *In vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 337. *Lucidus* est nomen equi Circensis.

LUCIFER, *i*, m. *Lucifero*, Φωσφόρος, stella Veneris: a *luce ferenda*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Infima est quinque errantium, terræque proxima stella Veneris, quæ Φωσφόρος Græce, *Lucifer* Latine dicitur, cum antegreditur Solem, cum subsequitur autem, Hesperos. Ea cursum anno conficit, & latitudinem lustrans signiferi orbis, & longitudinem. Multa de eo *Plin. l.* 2. *c.* 8. *a med.* *Tibull. lib.* 1. *eleg.* 10. *v.* 62. Dum rota Luciferi provocet orta diem. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 71. cælo nitidissimus alto Lucifer ortus erat. ¶ Metonymice est dies. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 877. Tres ubi Luciferos veniens præmiserit Eos. Sic *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v. ult.* memento Venturum paucis me tibi Luciferis. Adde *Ovid.* 1. *Fast. v.* 46. ¶ In fabulis est filius Cephali & Auroræ Solis filiæ: diciturque certasse cum Venere de præstantia formæ. Ita *Hygin. Poet. Astron. l.* 2. *c. penult.* Alii Jovis filium faciunt. Imo pro stella Jovis interdum sumitur, teste *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 130. Poetæ equo vehi fingunt, ut bigis Lunam, Solem quadrigis. *Stat.* 6. *Theb. v.* 239. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 121.

LUCIFER, ra, um, *che mena la luce*, φωσφόρος, lucem ferens. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. Itaque et apud Græcos Dianam, eamque Luciferam, sic apud nostros Junonem Lucinam in pariendo invocant. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 46. Denaque luciferos Luna premebat equos. & *ep.* 20. *v.* 192. *de Lucina*. Ut tibi luciferas afferat illa manus. *Lucret. l.* 5. *v.* 725. Luciferam pars Lunæ.

LUCIFICUS, a, um, lucem emittens, illustrans, lucidus. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 9. Vapor lucifici solis.

LUCIFLUUS, a, um, luce fluens, lucidus. *Prudent. Psychom. v.* 625. ubi al. aliter leg. & *Juvencus l.* 4. *v.* 20. *in Matth. c.* 24.

LUCIFUGA, æ, m. & f. lucifugus. *Senec. ep.* 122. *ad fin.* *lucifugas homines* appellat, qui contra naturam nocte utuntur pro die, qui & λυχνόβιοι dicuntur, quasi lucernarii. *Id. ibid.* Vos, inquit, illum & lychnobium dicetis. *Apul. in Apolog.* Ipse humilitate abditus, & lucifuga. & *lib.* 5. *Metam.* Lucifuga maritus.

LUCIFUGAX, acis, lucifugus. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 8. Latebrosa & lucifugax natio. *Al. leg.* lucifuga.

LUCIFUGUS, a, um, *chi fugge la luce*, qui fugit lucem, & gaudet tenebris. *Cic.* 1. *Fin. c. ult. ad fin.* Lucifugi, maledici, monstrosi, etiam aliis amatoriis levitatibus dediti. *Virg. Georg.* 4. *vers.* 243. lucifugis congesta cubilia blattis. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 67. Lucifugus nebulo.

LUCILIANUS, a, um, ad Lucilium pertinens. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. *ad fin.* Libelli charactere Luciliano. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Lucilianus versus. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 12. C. Titius, vir ætatis Lucilianæ. *Arnob. l.* 2. *pag.* 45. Fornix Lucilianus. *h. e.* ut opinor, *Lucilii* fatyra hoc nomine inscripta.

C. LUCILIUS, eques R. ex Suessa, olim Aurunca, oppido Campaniæ, magnus avunculus Pompejo Magno fuit: sub P. Africano, bello Numantino, equo militavit, ut narrat *Vellej. l.* 2. *c.* 9. decessitque Neapoli, anno ætatis quadragesimo sexto, ut est apud *Hieronym. in Euseb. Chron.* Olympiade sexagesima nona, U. C. circiter DCL. tribus, aut quatuor annis post natum Ciceronem. Quare quod *senem* nominat *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 34. ad ejus stili antiquitatem inspexit. Primus condidit stili nasum, ut loquitur *Plin. in Præfat. Hist. nat.* h. e. satyræ scribendæ primus auctor & inventor fuit, multoque sale defricuit Urbem, ut ait *Horat. lib.* 1. *sat.* 10. *v.* 3. quem postea imitati sunt, qui Satyram attigere. *Juvenal. sat.* 1. *vers.* 19. Cur tamen hoc libeat potius decurrere campo, Per quem magnus equos Auruncæ flexit alumnus, &c. A *Cicer. l.* 1. *de Orat. c.* 16. & *lib.* 2. *c.* 6. homo doctus, & perurbanus dicitur: a *Gell. l.* 18. *c.* 5. vir apprime linguæ Latinæ sciens. In condendo autem versu ut durum, incompositum, & lutulentum præstringit *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 8. & *seq.* item *sat.* 10. fere tota, ubi de eo plura. De hoc *Horatii* judicio, deque aliorum sui temporis ita *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *a med.* Satyra quidem tota nostra est, in qua primus insignem laudem adeptus est Lucilius, qui quosdam ita deditos sibi adhuc habet amatores, ut eum non ejusdem modo operis auctoribus, sed omnibus poetis præferre non dubitent. Ego quantum ab illis, tantum ab Horatio dissentio, qui Lucilium fluere lutulentum, & esse aliquid quod tollere possis, putat. Nam & eruditio in eo mira, & libertas, atque inde acerbitas, & abunde salis. *Pers. sat.* 1. *v.* 114. secuit Lucilius urbem, Te, Lupe, te, Muti: & genuinum fregit in illis. *Juvenal. sub fin. sat.* 1. Ense velut stricto quoties Lucilius ardens Infremuit, rubet auditor, &c. ¶ Scriptorum ejus nihil integrum ad nos pervenit, sed fragmenta quidem bene multa, ab Eruditis magno studio collecta, atque explicata. ¶ *Vis Lucilii* in re obscena significationem habet. *Arnob. l.* 5. *pag.* 169. Tum sancta, & ferventia omnina vim vomuisse Lucilii, & regem Servium natum esse. *h. e.* τὸ σπέρμα. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. Poetæ de cælo semen igneum cecidisse dicunt in mare, ac natam e spumis Venerem conjunctione ignis, & humoris: quam haberet vim significantes: a qua vi natia dicta vita, ut illud a Lucilio: Vis est vita, vides, quæ nos facere omnia cogit.

LUCINA, æ, f. Εἰλείθυια, dea partuum præses, eadem ac Luna, seu Diana, quæ & *Juno Lucina*, & *Diana Lucina* vocatur. A *luce* enim est *Lucina*, & per syncopen *Luna*. Porro *Luna* ideo cum partubus rationem habet, quia certis ii lunæ cursibus maturescunt: vel quia ut scribit *Macrob. l.* & *cap. ult. Saturnal.* vim habet laxandi corporis, ejusque meatus aperiendi: vel *Lucina* ab eo, quod in lucem producat, ut *Donat. ad Terent. Andr.* 3. 2. 15. ubi addit, Junonem Lucinam Junonis filiam esse. *Ovid.* tamen non Junonis filiam, sed ipsam Junonem reginam deorum, 6. *Fast. vers.* 39. intelligit. Sane Juno dea conjugiis habita est: unde Ζυγία Græce dicitur, a ζυγὸς, jugum. *Plin. l.* 16. *c. ult.* *Lucinam* a *luco* dictam tradit, propterea quod Romæ lucus fuit Junoni Lucinæ sacer, eo loci, ubi postea eidem templum exstruxere. *Ovid. Fast.* 2. *v.* 449. Gratia Lucinæ: dedit hæc tibi nomina lucus: Aut quia principium tu, dea, lucis habes. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 8. nascenti puero casta fave Lucina. *Horat. epod.* 5. *v.* 5. Per liberos te, si vocata partubus Lucina veris affuit, precor. *Terent. Adelph.* 3. 5. 41. Miseram me! differor doloribus: Juno Lucina fer opem. *Plaut. Aulul.* 4. 7. 11. Uterum dolet: Juno Lucina tuam fidem! *Senec. initio Medeæ*. Dii conjugales, tuque genialis tori, Lucina, custos. ¶ Metonymice est ipse partus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 339. altera virgo, Altera tum primos Lucinæ experta labores. & *lib.* 3. *v.* 60. *de vitula*. Ætas Lucinam, justosque pati hymenæos, &c. Adde *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 785. ¶ Juno Lucina non semper, ut parturientium præses, sed simpliciter ut auctor lucis accipitur. Juno enim est aer, in quo lux omnis diffunditur. *Tibull. l.* 3 *el.* 4. *vers.* 13. Efficiat vanos noctis Lucina timores. *Fest.* in *Supercilia*. Supercilia in Junonis tutela esse putabant, quod iis proteguntur oculi, per quos luce fruimur, quam tribuere putabant Junonem: unde & Lucina dicta est.

LUCINUS, a, um, adject. a luce, & Lucina, ut *lucinæ horæ*, quibus scil. in lucem edimur, apud *Prudent. l.* 2. *adversf. Symmach. v.* 222. Et qui lucinas tribuat nascentibus horas.

LUCIPARENS, entis, lucis parens, ut *luciparens nox* apud *Avien. in phænom. Arat. v.* 853. quia noctem dies & lux proxime sequitur. Unde in fabulis Æther, & Dies ex Nocte nasci dicuntur: ut est apud *Hesiod.* Θεογ. *v.* 124.

LUCIPOR. V. *Marcipor*.

LUCISATOR, oris, m. sator lucis, & auctor. *Prudent. Cathemer. hymn.* 3. *vers.* 1. O Crucifer bone, lucisator, Omnipotens pie, Verbigena.

LUCISCO. V. *Lucesco*.

LUCIUS, ii, m. prænomen Romanum, ut *Lucius Sergius Catilina*, *Lucius Cornelius Sulla*: & solo L. designari solet. Qui primo fuit hoc prænomine appellatus, luce prima, & initio diei natus fuit, ut *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 2. & *Festus* docent. ¶ Est etiam hoc nomine piscis, de quo *Auson. in Mosell. v.* 120. Hic etiam Latio risus prænomine, cultor Stagnorum, querulis vis infestissima ranis, Lucius obscuras ulva cœnoque lacunas Obsidet. hic nullos mensarum lectus ad usus, Fervet fumosis olido nidore popinis.

LUCOMEDI a duce suo Lucomo dicti: qui postea Lucerenses appellati sunt. *Festus*.

LUCOMONES. } V. *Lucumo*.
LUCOMUS. }

LUCRATIO, onis, f. *guadagno*, actus lucrandi, lucrum. *Tertull. l.* 2. *ad Uxor. c.* 7. Spem lucrationis accipere.

LUCRATIVUS, a, um, ad lucrum pertinens. Apud JCtos *res lucrativæ* sunt, quæ ex hereditate, aut legato, aut fideicommissi jure, aut donatione mortis causa, vel cujuslibet postremæ voluntatis arbitrio: item ex donatione inter vivos simplici libertate facta cuipiam acquiruntur, ut est apud *Impp. Theodos. & Valent. lib.* 10. *Cod. tit.* 35. quia in his de mero lucro est quidquid acquiritur, neque impensa ulla, aut jactura fit ab eo, cui deferuntur. Hinc *ex causa lucrativa acquirere aliquid* dicitur is, qui aliquo titulo ex enumeratis quippiam acquirit, quia nullum rerum suarum damnum patitur sic acquirendo, neque ullum propterea onus subire cogitur. *Paul. Dig. l.* 32. *leg.* 89. Cum Sejus, viva testatrice, tesseram frumenti ex causa lucrativa habere cœperit. *h. e.* ex legato. *Ulpian. lib.* 40. *tit.* 1. *leg.* 4. *eam.* Si partem quis redemit, pars altera ex causa lucrativa accesserit. Adde *Triphonin. lib.* 49. *tit.* 15. *leg.* 12. *sub fin.* Sic *lucrativa possessio*, quam quis ex lucrativa causa habet. *Ulpian. l.* 29. *tit.* 4. *leg.* 2. & *lucrativa acquisitio* apud *eund. l.* 44. *tit.* 4. *leg.* 4. *ad f.* & *lucrativo titulo possidere*, *tit. ult. leg. penult. lib.* 8. *Cod.* ¶ Tribuunt & *Quintil. ad fin. cap. ult. lib.* 10. Neque enim fere tam est ullus dies occupatus, ut nihil lucrativæ operæ ad scribendum capi possit. *Sed al. leg.* ut nihil lucri: *al. alror*.

LUCRETINUS, a, um. *Cic.* 7. *Attic. ep.* 11. Unam tecum apricationem in illo Lucretino tuo sole malim, quam, &c. Al. leg. Lucretilino. Utrumque autem rus aliquod designat Attici. Et quidem hoc posterius est a *Lucretili*, cujus meminit *Horat. l.* 1. *od.* 17. & est mons in Sabinis, ut *Fest.* docet.

T. LUCRETIUS CARUS, civis R. ut videtur, poeta & philosophus Epicureus, Latinorum primus de rerum natura Latine, & quidem versibus scripsit: quod poema *multæ artis esse*, scribit *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 11. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. difficilem auctorem vocat. *Stat. l.* 2. *silv. ult. v.* 76. Et docti furor arduus Lucreti. Obiit ætatis anno tertio, & quadragesimo, creditus sibi ipsi intulisse manus, amatorio poculo in furorem versus. Quidam scripsere, mortem ejus incidisse in annum & diem natalem Virgilii: alii quo die Virgilius togam virilem sumpsit. Quod esse non potest, quia quo tempore poematis ejus *Cic.* meminit jam ætate provectus, nimis adolescens Lucretius fuisset. Verius itaque alii sexaginta amplius annis antiquiorem faciunt: & in annum circiter undecimum ætatis Ciceronis

natalem ejus conferunt; mortem vero nono plus minus ante illius necem anno accidisse. Sunt etiam qui putant, ipsum ejus poema, eo vivo nondum editum, ab ipso Cicerone fuisse emendatum. Magnæ laudationis loco sunt illa *Ovid. 1. Amor. el. ult. v. 23.* Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti, Exitio terras cum dabit una dies.

LUCRIFACIO, is, eci, actum, a. 3. *acquistare, guadagnare*, κερδαίνω, lucrum facio, lucror. Dicitur fere de iis, quæ nulla impensa, aut damno, aut labore acquirimus. *Petron. in Satyr. c. 15.* Advocati, qui volebant pallium lucrifacere, flagitabant, &c. *Martial. l. 8. epigr. 10.* Emit lacernas millibus decem Bassus, Tyrias coloris optimi: lucrifecit. Adeo bene emit? inquis. imo non solvit. Addunt & *Cic. pro Flacc. c. 37.* & *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 20.* sed iis locis *lucri*, & *facio* divisim legendum est. ¶ Translate *Varro l. 3. R. R. c. 4.* De ornithone primum, quod lucrifecerunt hoc nomen turdi. *h. e.* tanquam proprium sibi vindicarunt, tametsi commune omnium avium est. *Auct. de B. Hispan. c. 36.* Illo beneficio suum maleficium existimabant se lucrifacere. *h. e.* pœnam effugere, quam pro suo maleficio meruerant. Sic *Plin. l. 7. c. 39.* Quam quidem injuriam lucrifecit illa. *h. e.* impune tulit. *Valer. Max. lib. 4. c. 1. n. 10.* Traduc equum, inquit, ac lucrifac censoriam notam. *h. e.* lucro appone, de lucro esse puta, quod a Censore notatus non fueris. ¶ Interposito verbo, *Cajus Dig. lib. 11. tit. 7. leg. 29.* Licet lucri dotem faciat. Ita *Torrent.* ¶ Inverso ordine, *Plaut. Pœn. 3. 5. 26.* Me esse hos trecentos Philippos facturum lucri. *Id. Mostell. 2. 2. 7.* Qui facere argenti cupiat aliquantum lucri. Adde *Pers. 4. 4. 117.* & *Truncul. 3. 2. 12.*

LUCRIFACTUS, a, um, *guadagnato*, particip. a lucrifacio. *Cic. Verr. 5. c. 75.* Jam vero ab isto omnem illam ex ærario pecuniam, quam his oportuit civitatibus pro frumento dari, lucrifactam videtis.

LUCRIFICABILIS, le, *che porta guadagno*, κερδαλέος, lucrum afferens. *Plaut. Pers. 4. 7. 2.* Næ hic tibi dies illuxit lucrificabilis.

LUCRIFICO, as, idem quod lucror, acquiro. *Tertull. de præscriptionib. cap. 24.* Paulum factum omnibus esse omnia, ut omnes lucrificaret.

LUCRIFICUS, a, um, adject. *lucroso*. *Plaut. Pers. 4. 3. 46.* Lucrificam faculam tibi Fortuna allucere vult.

LUCRIFIO, is, actus sum, passiv. anom. *esser guadagnato*. *Cic. Verr. 5. c. 46.* Quid, si ostendo, in hac una optione lucrifieri tritici modios centum? *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 19. leg. 3.* Aqua, quæ in rivo nascitur, lucrifit ab eo, qui ducit.

LUCRIFUGA, æ, com. *che fugge il guadagno*, ἀκερδής, qui lucrum fugit. *Plaut. Pseud. 4. 7. 33.* Cum hos huc adigit lucrifugæ.

LUCRII DII, qui lucrorum consecutionibus præsidebant. *Arnob. l. 4. pag. 131.*

LUCRINENSIS, e, ad Lucrinum lacum pertinens. *Cic. 4. Attic. ep. 10.* Res Puteolanæ, & Lucrinenses.

LUCRINUS LACUS, *Mar morto*, al. *Lago di Licola*, parvus lacus, seu sinus Campaniæ, inter Puteolos, & Bajas, al. inter Avernum lacum, & mare Tyrrhenum prope intimum recessum sinus Puteolani. Dictus est a *lucro* propter multitudinem delicatissimorum piscium, qui ibi capiebantur, sed cum maris impetus irrumpens paulatim pisces fugasset, & redemptores gravia damna paterentur, C. Julius Cæsar oppositis molibus partem maris exclusit, ut est apud *Serv.* ad illud *Virg. Georg. 2. v. 161.* An memorem portus, Lucrinoque addita claustra, &c. *Sueton.* tamen non C. Cæsari, sed Augusto tribuit molium & portus fabricam in *Aug. c. 16.* Nunc injuria temporum, & terræmotus nihil ex eo lacu superest præter paludem cœnosam, & arundinetum. *Propert. l. 1. el. 11. v. 10.* Parvula Lucrina cymba moretur aqua. ¶ Olim ob loci amœnitatem, & frequentiam hominum celebris fuit. Unde *Martial. l. 4. epigr. 57.* Nos blanda tenent lascivi stagna Lucrini. & *lib. 6. epigr. 43.* Hic mihi Bajani soles, mollisque Lucrinus. ¶ *Plin. l. 9. c. 54.* Lucrina ostrea optimi saporis fuisse scribit, quæ *Lucrina* absolute *Martial. lib. 6. epigr. 11.* & *lib. 12. epigr. 48.* appellat. *Horat. epod. 2. v. 49.* Non me Lucrina juverint conchylia. ¶ Lacus Lucrinus in vectigalibus publicis primus locabatur fruendus (*al. leg.* fruendus) ominis boni gratia, inquit *Fest.* in *Lacus*: scil. propter omen lucri.

LUCRIO, onis, m. *amico del guadagno*, φιλοκερδής, qui undique lucrum aucupatur. *Festus* in voce *Cercops*.

LUCRIPETA, æ, m. qui lucri est avidus, ut Lucripeta fenerator, in *argumento Mostell. Plauti*, *v. 6.* cujus auctorem quidam *Sidonium* faciunt.

LUCROR, aris, atus sum, dep. 1. *avanzare, acquistare, guadagnare*, κερδαίνω, lucrum facio, acquiro, consequor: & plerumque de iis dicitur, quæ nulla nostra impensa, aut labore acquirimus. *Cic. Parad. 3. c. 1.* An virum bonum dices, qui depositum nullo teste, cum lucrari impune posset auri pondo decem, reddiderit? *Id. 2. Offic. c. 24.* Ut locupletes suum perdant, debitores lucrentur alienum. *Id. 7. Verr. c. 24.* Pretio certo missos facere nautas, missorum omne stipendium lucrari. *Sueton. in Calig. c. 41.* Ne ex lusu quidem aleæ compendium spernens, plus mendacio, atque etiam perjurio lucrabatur. *Plin. l. 18. c. 7. e med. de pane faciendo.* Marina aqua subigi, occasione lucrandi salis, inutilissimum. *per risparmiare*. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 6. leg. 11. retr.* In casibus, in quibus dotem maritus vel in totum, vel in partem fuerat lucraturus. *Cajus lib. 42. tit. 1. leg. 9.* Si quis eæ res, quæ in tempestate, navis levandæ causa, ejiciuntur, fluctibus expulsæ, lucrandi animo abstulerit. *per tenersele, per farle sue*. *Tacit. de Germ. c. 24.* Aleam sobrii inter seria exercent, tanta lucrandi, perdendive temeritate, ut, &c. ¶ Translate *Cic. 3. Verr. c. 12.* Omne illud tempus, quod fuit, antequam iste ad magistratus accessit, habeat per me solutum ac liberum: sileatur de nocturnis ejus bacchationibus: damna, dedecora prætereantur: lucretur indicia veteris infamiæ. *h. e.* obtineat, ut taceantur. *Stat. 9. Theb. v. 779.* quonam usque moram lucrabere fati, O multum meritos puer orbature parentes? *andrai guadagnando tempo*.

LUCROSE, cum lucro. *Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. c. 5. ad fin.* Lucrosius perire.

LUCROSUS, a, um, *lucroso*, κερδαλέος, lucrum afferens. *Ovid. 1. Amor. el. 10. v. 35.* Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa voluptas? *Tacit. in Agric. c. 19. extr.* Donec quod omnibus in promptu erat, paucis lucrosum fieret. *Plin. l. 37. c. 12.* Tinguntur ex crystallo smaragdi: nec est ulla fraus vitæ lucrosior. *Id. in fin. c. 31. l. 18.* Id peræque etiam lucrosissimum.

LUCRUM, i, n. *avanzo, acquisto, guadagno, utile*, κέρδος, quæstus, compendium, utilitas, fructus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* ducit a *luo*, solvo. Alii a *luce*, & proprie sic dici putant lucorum proventum. *Cic. 5. Tuscul. c. 3.* Alii emendi, aut vendendi quæstu & lucro ducerentur. *Quæstus*, & *lucrum* differunt in eo, quod ille comparatur impensa, industria, & labore: est enim a *quærendo*: hoc sine his, ut si quis hereditate, legato, donatione, aut etiam furto, vel fraude acquirat aliquid: quod & in *Lucrativus*, & *Lucror* adnotavimus. Hoc tamen discrimen non est perpetuum. *Cic. 3. Phil. c. 12.* Reliquas res ad lucrum prædamque revocavit. *Id. Verr. 5. c. 38.* Qui ex publicis vectigalibus tanta lucra facit. & *c. præced.* Ipsi accipere decumas, & numerare coguntur lucri H-S. XXX. millia. & *ibid.* Frumentaria lucra cupere. *Phædr. in fin. fab. 23. l. 1.* Ista subita me jubet benignitas Vigilare, facias ne mea culpa lucrum. *h. e.* ne quid furere. *Plaut. Pers. 4. 3. 34.* Ego recte valeo, & rem gero, & facio lucrum. *e fo del guadagno*. mercatoris verba sunt. *Cic. pro Flacc. c. 37.* Emit igitur aliquid, quod certe multo pluris esset: dat de lucro, nihil detrahit de vivo. minus igitur lucri facit. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 20.* Istam cantilenam ex eo pendere, ut quamplurimum lucri faciant. *Plin. l. 16. c. 4. in fin.* Ne servari quidem hominem fas esse lucri causa. *Id. c. 46. l. 2.* Navigare lucri, non scientiæ gratia. *Terent. Phorm. 1. 2. 11.* Quid mihi lucri est te fallere? *che guadagno ne ho io?* ¶ Lucri, & sæpius *lucro est*, utile est, lucrosum est. *In Supposit. Amph. Plauti, scena, quæ incipit* Tun' me mactes, *v. 26.* Lucri est, quod miseriam deputas. *Anton. in epist. ad Coss.* apud *Cicer. Phil. 13. c. 19.* Quibus, utri nostrum ceciderint, lucro futurum est. *Plaut. Asin. 1. 3. 40.* Nobis lucro fuisti potius, quam decori tibi. *Id. Cistell. 1. 1. 52.* Multis damno, & mihi lucro sine meo sæpe eris sumptu. *Id. Men. 2. 3. 5.* Amanti amœnitas malo est, nobis lucro est. ¶ *Ponere*, vel *deputare in lucro*, & *de lucro*, æstimare tanquam lucrum, *mettere in conto di guadagno*: & dicitur de bonis, quæ insperato eveniunt. *Terent. Phorm. 2. 1. 16.* & *21.* Quidquid præter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. *Id. Adelph. 5. 3. 30.* Quod hinc accesserit, id de lucro putato esse omne. *Cic. Fam. 7. ep. 25.* Id ego in lucris pono, non ferre hominem pestilentiorem patria sua. Adde *pro Flacc. c. 17.* Sic *Horat. l. 1. od. 9. v. 14.* Quem fors dierum cumque dabit, lucro appone. & *Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 67.* Dum licet amplectar: nunquam fortasse licebit Amplius: in lucro, quæ datur hora, mihi est. ¶ *De lucro vivere* dicitur, qui cum vivendi spem vix haberet, evasit tamen. *Cic. Fam. 9. ep. 17.* De lucro prope jam quadriennium vivimus. *per miracolo*. & *Liv. l. 40. c. 8.* De lucro tibi vivere me scito. Sic *Plaut. Merc. 3. 2. 9.* Cum senex sis, id jam lucri est, quod vivis. ¶ *Facere lucri* est adipisci, consequi, *acquistare*, *ottenere*: diciturque eo modo, quo *facere compendii*. *Nep. in Thrasyb. c. 1.* Multa hic sine Alcibiade gessit: ille nullam rem sine hoc: quæ ille universa naturali quodam bono fecit lucri. *h. e.* obtinuit, ut sibi adscriberentur, ut a se solo gesta agnoscerentur. V. alia huc pertinentia in *Lucrifacio*. Ad hanc rationem *lucri habere* dixit *Tertullian. de cor. Mil. c. 11. a med.* & *lucri ducere l. 5. advers. Marcion. c. 20.* ¶ *Necesse est facere sumptum, qui quærit lucrum*, proverb. est apud *Plaut. Asin. 1. 3. 65.* ¶ *Lucrum* pro avaritia, *Lucan. l. 4. v. 96.* Pro lucri pallida tabes! Non deest prolato jejunus venditor auro. *Senec. in Hippol. vers. 540.* impius lucri furor. ¶ Videtur metonymice pro divitiis poni in illo *Phædri l. 5. fab. 4. v. 8.* Periculosum semper putavi lucrum. & *Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 35.* cum regna senex cæli Saturnus haberet, Omne lucrum tenebris alta premebat humus. ¶ Masculino genere *Plaut. Pers. 4. 3. 23.* Unde pergrandem lucrum faciat. Ita & *Non.* legit *c. 3. n. 129.* Al. *pergrande*.

LUCTA, æ, f. *il fare alle braccia, lotta*, πάλη, unum ex quinque Græcorum certaminibus, quo alter alterum prosternere nititur, palæstra. *Capitolin. in Maximin. c. 6.* Exercebat cum militibus ipse luctam, quinos, senos, & septenos jam grandævus ad terram prosternens. *Al. leg.* luctatuum. *Auson. epigr. 93.* ne quis certamine luctæ Phlegea, nec cursu te, Lyce, prætereat. *Augustin.* referens verba Pelagianorum, *epist. 106. ante med.* Perseverans quodammodo lucta convincitur. *Sidon. l. & epist. 2. ante med.* Palæstritarum luctas verpa dissolvit. ¶ *Lucan. l. 4. v. 612.* Herculis cum Antæo luctamen describit: & *Stat. 6. Theb. v. 847.* Agyllei cum Tydeo.

LUCTAMEN, inis, n. *sforzo, contrasto*, πάλαισμα, luctatio, nisus. *Virg. 8. Æn. v. 87.* Tibris tacita refluens ita substitit unda, &c. remo ut luctamen abesset. *h. e.* ut non esset opus luctari remis adversa flumine navigantibus. *Valer. Flacc. l. 2. v. 234.* seque toris misero luctamine trunci Devolvunt. *Claud. de B. Get. v. 138.* Primus fulmineum lento luctamine Pœnum Compressit Fabius. *h. e.* lente resistendo. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 4.* Sed emendatio

datio morum, judiciorumque correctio & difficile luctamen, & periculi plenum negotium fuit. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 30. Post lectionem operam palæstræ, aut sphæristerio, aut cursui, aut luctaminibus mollioribus dabat. *esercizj di minor fatica. Pallad. in Febr. tit. 9. ad fin.* Melius puros sapores sine luctamine alterius generis unaquæque vina servant. *h. e.* sine admixtione alterius generis vini, quocum quia sapore, & maturitate non conveniunt, veluti luctantur.

LUCTANS. V. in *Lucto*.

LUCTATIANUS, *vel* Lutatianus, a, um, ad Luctatium, *vel* Lutatium aliquem pertinens, quod est nomen propr. R. ut Luctatiana prædia, *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 1. *leg.* 22.

LUCTATIO, onis, f. actus luctandi, *lotta*. *Cic. de Fato*, 1. 13. Est enim copulatum, luctabitur; quia sine adversario nulla luctatio est. ¶ Item universim conatus, nisus, *sforzo*. *Liv. l.* 21. *c.* 36. Tetra ibi luctatio erat, ut a lubrica glacie non recipiente vestigium, &c. ¶ Per translationem accipitur pro pugna, sive contentione, seu concertatione, *contesa*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 14. Nam cum Academicis incerta luctatio est, qui nihil affirmant. *Senec. l.* 5. *quæst. nat.* 1. 13. Spiritus inclusi, & in exitum nitentis luctatio. *Vellej. l.* 2. *c.* 124. Una tamen veluti luctatio civitatis fuit, pugnantis cum Cæsare, ut stationi paternæ succederet.

LUCTATOR, oris, m. *lottatore*, παλαιστής, qui cum altero luctatur, eumque prosternere nititur. *Ovid. in Ibin*, *v.* 395. Ut jacet Aonio luctator ab hospite fusus: *h. e.* Antæus ab Hercule luctando victus, & occisus. *Id.* 4. *Trist. el.* 6. *v.* 31. Fortior in fulva novus est luctator arena, Quam cui sunt tarda brachia fessa mora. *Senec. l.* 5. *de benef. c.* 3. Luctator ter abjectus perdidit palmam. *& lib.* 7. *c.* 1. Magnus luctator est, non qui omnes numeros nexusque perdidicit, quorum usus sub adversario rarus est, sed qui in uno se aut altero bene & diligenter exercuit. *Id. epist.* 88. *ante med.* Æque luctatores, & totam oleo ac luto constantem scientiam expello ex his studiis liberalibus. *Gell. l.* 3. *c.* 15. Tres filios habuit, unum pugilem, alterum pancratiastem, tertium luctatorem. ¶ Urbane *Plaut. Pseud.* 5. 1. 5. Magnum hoc vitium vino est: pedes captat primum: luctator dolosus est.

LUCTATUS, us, m. idem quod luctatio. *Plin. l.* 8. *c.* 11. Scit ille imparem sibi luctatum contra nexus. *Id. l.* 29. *c.* 1. *ad fin.* Luctatus ceromata, valetudinis causa instituta.

LUCTIFER, a, um, *che apporta pianto*, γοηφόρος, ferens, vel nuntians luctum. *Val. Flacc. l.* 3. *vers.* 454. Luctifer annus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 687. Hic vultur, illic luctifer bubo gemit.

LUCTIFICABILIS, le, luctu affectus. *Pers. sat.* 1. *v.* 78. *ex Pacuvio*. Antiopa ærumnis cor luctificabile fulta.

LUCTIFICUS, a, um, *che induce pianto*, γοώδης, luctum inducens. *Cic.* vertens carmina *Æschyli*, *l.* 2. *Tuscul.* 1. 10. Luctifica clades nostro infixa corpori. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 292. At mihi luctificum venit jubar. *Stat. l.* 10. *Theb. vers.* 552. At tuba luctificis pulsat clangoribus urbem. *Sil. l.* 6. *v.* 557. Luctificus pavor. *Virg. Æn.* 7. *v.* 324. Luctifica Alecto. *Senec. in Phœniss. v.* 132. Luctifica verba. *& in Hippol. v.* 995. Luctifica vox. ¶ Adverbii situ, *Val. Flacc. lib.* 3. *vers.* 348. Luctificum clangente tuba, ter inhorruit æther.

LUCTISONUS, a, um, γοόφωνος, luctum sonitu præseferens. *Ovid.* 1. *Metam. vers.* 733. Et gemitu, & lacrymis, & luctisono mugitu.

LUCTITO, as, a. 1. frequentat. a lucto, apud vet. *Priscian. lib.* 8. *pag.* 797. *Putsch.*

LUCTO, as, avi, atum, a. 1. idem ac luctor. *Terent. Hecyr.* 5. 3. 31. Dicitque se illi anulum, dum luctat, detraxisse. *Enn.* apud *Non. c.* 7. *v.* 31. viri validis viribus luctant. *Plaut. in fragm.* apud *eund. ibid. n.* 6. Quid multa verba? plurimum luctavimus. ¶ Hinc particip. *luctans*. *Propert. l.* 3. *el.* 12. *v.* 4. Luctantes viri. *h. e.* luctatores. *Virg.* 4. *Æn. v.* 694. Irim demisit Olympo, Quæ luctantem animam, nexosque resolveret artus. *h. e.* nitentem egredi. *& lib.* 1. *v.* 57. vasto rex Æolus antro luctantes ventos imperio premit. *h. e.* magno conatu evolare tentantes. *Ovid.* 4. *Metam. vers.* 358. & *Martial. l.* 4. *epigr.* 22. & *lib.* 5. *epigr.* 47. Luctantia oscula carpere. *h. e.* ab invito, & reluctante. *Sil. l.* 3. *v.* 520. Luctans glacies ferro. *h. e.* resistens. *Id. l.* 7. *v.* 204. composuit luctantia lumina Somnus. *h. e.* quæ claudi recusabant. ¶ In contignatione, inquit *Id. l. & cap.* 10. *Orig. luctantes* dicuntur, quod erecti invicem se teneant more luctantium. Loquitur autem de canteriis, vel capreolis.

LUCTOR, aris, atus sum, dep. 1. *fare, e giuocare alle braccia, lottare*, παλαίω, lucta contendo, quod fit, cum duo invicem complexi, alter alterum in terram dejicere conantur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 643. Pars in gramineis exercent membra palæstris, Contendunt ludo, & fulva luctantur arena. *Nep. in Epamin. cap.* 2. Exercebatur plurimum currendo, & luctando. *Cic. de Fato*, *c.* 13. Luctabitur Olympiis Milo. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Polypus luctatur (*cum homine*) complexu, & sorbet acetabulis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 525. Inter se adversis luctantur cornibus hœdi. ¶ Translate est certare, contendere, resistere, *contrastare, contendere, resistere*. *Cic. pro Sull. cap.* 16. Nondum statuo, te virium satis habere, ut ego tecum luctari & congredi debeam. *Plin. l.* 18. *c.* 5. Malus est ager, cum quo dominus luctatur. *h. e.* imbecillior debet esse ager (ut ait *Colum. l.* 1. *c.* 3.) quam agricola, quoniam cum sit colluctandum cum eo, si fundus prævaleat, allidi*tur dominus. Malus igitur ager, qui majorem culturæ impensam postulat, quam dominus præstare possit. ¶ Cum ablat. sine præposit. *Lucan. l.* 3. *v.* 503. Nec quamvis viridi luctetur robore, lentas Ignis agit vires, sed, &c. ¶ Cum dativo poetice. *Stat. l.* 11. *Theb. v.* 511. Luctataque diu tenebris, hiemique, sibique, &c. *Sil. l.* 14. *v.* 453. homo ille per artem Crudo luctari pelago, atque asire procellas. *Id. l.* 10. *v.* 296. Luctari morti. ¶ Est etiam universim niti, obniti, contra resistentem ingentis viribus conari, laborare, *affaticarsi, fare sforzo*. *Liv. l.* 7. *c.* 38. *a med.* An æquum esse, dedititios suos illa fertilitate perfrui, se militando fessos, in pestilenti atque arido solo luctari? *Plin. l.* 18. *c.* 19. Securicula interciduntur radices, hoc melius, quam convelli aratro, bovesque luctari. *Sil. l.* 4. *v.* 584. Dum sibi quisque viam per inextricabile litus Præripit, & putri luctatur cæspite. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 28. Luctandum in turba, & facienda injuria tardis. *Quintil. l.* 5. 1. 13. *a med.* Est & illud vitium nimium sollicitì, & circa omnia momenta luctantis. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 69. non lactor de nomine temporis hujus. *Id.* 4. *Trist. el.* 5. *v.* 19. remis ad opem luctare ferendam. ¶ Cum infinito, poetice, *Virg.* 12. *Æn. v.* 387. & infracta luctatur arundine telum Eripere. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 13. Luctor deducere versum. *Id. Heroid. ep.* 17. *v.* 161. luctor compescere risum. *Sen. in Hippol. v.* 1083. Equi se luctantur jugo eripere. *Sil. l.* 6. *vers.* 358. obsessis naribus igni Luctantur frustra rabidi mugire juvenci. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 28. & in lento luctantur marmore tonsæ. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 74. Tristia robustis luctantur funera plaustris. Adde *Lucan. loc. supra cit.*

LUCTUOSE, adverb. *lutuosamente*, cum luctu. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 11. Luscinia, quod luctuose canere existimatur. *Liv. l.* 28. *c.* 39. Imperatores vestri luctuosius nobis prope, quam vobis perierunt.

LUCTUOSUS, a, um, *lutuoso, lagrimevole*, θρηνώδης, luctum afferens, funestus, tristis, calamitosus. *Cic. pro Sest. c.* 12. O diem illum funestum Senatui, reipubl. luctuosum. *Id.* 3. *de Orat. c.* 2. Fuit hoc luctuosum suis, acerbum patriæ, grave bonis omnibus. *Id. Fam.* 5. *ep.* 14. Misera tempora & luctuosa. *Id. pro Quint. c. ult.* Luctuosum est, tradi alteri cum bonis; luctuosius, inimico. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 19. Miseræ & luctuosæ preces. *Sallust. in Catil. c.* 61. *extr.* Cruentam & luctuosam victoriam hostibus relinquere. *Cic. pro Sull. c.* 11. Crudelissimum & luctuosissimum exitium patriæ comparare. ¶ Passive est luctu plenus, luctu & squalore obrutus. *Horat. lib.* 3. *od.* 6. *vers.* 7. Dii multa neglecti dederunt Hesperiæ mala luctuosæ.

LUCTUS, us, m. *lutto, pianto*, θρῆνος, πένθος, ægritudo ex ejus, qui carus fuerit, interitu acerbo, ut *Cic.* 4. *Tuscul.* 1. 8. definit: quo sensu, inter alios, sæpissime a *Virgil.* & *Cicer.* ipso usurpatur. Latius tamen accipitur pro dolore externo ex quacumque graviori calamitate, qui apparet ex aspectu, lacrymis, gestibus, clamore, & hujusmodi. *Cæs. l.* 2. *B. Civ.* 1. 7. Re cognita, tantus luctus excepit, ut urbs ab hostibus capta eodem vestigio videretur. *Sallust. in Jug.* 1. 16. Cum mœrore, & luctu morte graviorem vitam exigunt. *& cap.* 97. Luctu atque cæde omnia complentur. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 21. Quocumque aspiceres, luctus gemitusque sonabant. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 8. Hunc miserum, luctu perditum, nudum ejicit domo. *Id. pro Flacc. in fin.* Orat, ne suum luctum patris lacrymis, patria mœrorem sua sera augeatis. *Id. in Pison. c.* 36. Desperans rebus tuis, in sordibus, lamentis, luctuque jacuisti. *& cap.* 8. Ut eos, quos luctu affecerat, lugere non sineret. *Id.* 5. *Verr. c.* 89. Sustinere jam populus R. omnium nationum luctum, lacrymas, querimonias non potest. *Id. Attic. ep.* 8. *l.* 3. Afflictus & confectus luctu. *& lib.* 3. *ep.* 22. Luctu premi. *Metell. ad Cicer. l.* 5. *Fam. ep.* 1. In luctu & squalore esse. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 31. In luctu vivere. *Id.* 14. *Fam. ep.* 1. Luctum ex aliqua re percipere. *Id. pro Sest. c.* 29. *extr.* haurire. *Id. Phil. ult. c.* 13. & mœrorem deponere. *Id. sub fin. ep.* 16. *l.* 5. *Fam.* tollit vetustate diuturnitas. *Id. Tuscul.* 3. *cap.* 18. *extr.* omnem abstergere. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 515. levare. *& lib.* 15. *v.* 639. minuere. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 319. solamine fallere. *& lib.* 4. *v.* 169. lacrymis & luctu absumi. *& in fi. l.* 3. manare. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 46. Telamonis iratus furere luctu filii videbatur. *Virg.* 12. *Æn. v.* 277. Accensus luctu. *h. e.* dolore, & desiderio. *Cic.* 1. *Offic. c.* 10. In maximos luctus incidere. *Phædr. l.* 1. *fab.* 28. *v.* 6. Luctum alicui importare. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 384. Datque animum in luctus, & luctibus adjicit iram. *& lib.* 8. *v.* 485. Per coacervatos pereat domus impia luctus. *per replicate perdite de' suoi*. ¶ Etiam ipse habitus cultusque luctum indicans, *luctus* dicitur, *lutto, duolo*. V. *Lugeo*. *Liv. l.* 22. *c.* 56. *ad fin.* Senatus consulto diebus triginta luctus est finitus. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 75. Magis insolescente Plancina, quæ luctum amissæ sororis tum primum læto cultu mutavit. Huc pertinent illa *Festi* in *Minuitur*. Minuitur populo luctus ædis dedicatione; cum Censores lustrum condiderunt; cum votum publice susceptum solvitur. Privatis autem, cum liberi nati sunt; cum honos in familia venit; cum parens, aut vir, aut liberi, aut frater ab hoste captus domum redit; cum desponsa est; cum propiore quis cognatione, quam is, qui lugetur, natus est; cum in castu Cereris; omnique gratulatione. In his *minuere luctum* est ei finem imponere. ¶ Olim fuit etiam *luctus*, *tis*. *Attius* apud *Non. cap.* 8. *v.* 17. Rapere lucti vestem. *Id. ibid.* Lucti pœnitat.

LUCU. V. in *Lux* in 8.

LUCUBRATIO, onis, f. *veglia*, ἀγρυπνία, vigilia, quæ noctu fit ad lucernam, hiemis tempore, ut opus aliquod fieri possit: cujusmodi sunt litteratorum in studiis, rusticorum in rebus agrestibus conficiendis. &c. quarum aliæ sunt vespertinæ, aliæ antelucanæ. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 68. Nunc propter intermissionem forensis operæ, & lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 34. Ista sunt tota commentitia, vix digna lucubratione anicularum. *Cato R. R. c.* 37. per hiemem lucubratione hæc facito: tidicas, &

palos dolato, faculas facito, stercus egerito. *Colum. l. 11. cap. 2. post med.* Longis noctibus ad diurnum tempus aliquid adjiciendum est. nam multa sunt, quæ in lucubratione recte aguntur. *& mox.* Nulla regio non aliquid affert, quod ad lucubrationem confici possit. *Id. ibid. ante med.* Ad lucubrationem vespertinam palos decem conficere, totidemque per antelucanam lucubrationem. *Plin. l. 19. c. 9.* Cannabis vellitur post vindemiam, ac lucubrationibus decorticata purgatur. *Auson. in epist. præfixa centoni nupt.* Opus uno die, & addita lucubratione properatum. ¶ Metonymice est ipsum opus, quod per lucubrationem fit. *Cic. 9. Fam. ep. 2.* Perire lucubrationem meam nolui, & eam ipsam Caninio dedi. Sic *Bibaculus* apud *Plin. in præfat. hist. nat. a med.* librum suum *lucubrationem* inscripsit.

LUCUBRATIUNCULA, æ, f. *breve veglia*, brevis lucubratio. *Gell. in præfat. a med.* Si cui forte voluptas erit lucubratiunculas istas cognoscere. *Hieronym. ep. 47. ad matr. & fil. in fin.* Hæc ad brevem lucubratiunculam celeri sermone dictavi.

LUCUBRATORIUS, a, um, ad lucubrandum aptus, ut Lucubratoria lecticula, in qua lucubrare solebat Augustus, scribente *Sueton. in ejus vita, c. 78.*

LUCUBRATUS, a, um, *fatto in veglie*, lucubrando elaboratus. *Cic. in Parad. proœm.* Accipies igitur hoc parvum opusculum lucubratum his jam contractioribus noctibus. *Martial. l. 4. epigr. 90.* Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camenis. *h. e.* lucubrando transacta: vel hæc carmina lucubram.

LUCUBRO, as, avi, atum, n. 1. *vegliare, comporre qualche cosa vegliando*, ὑπολυχνεύειν, vigilo, & nocte ad lucernam aliquid compono: a *luce*. *Liv. l. 1. c. 57.* Inter lucubrantes ancillas sedentem invenit. *Cels. l. 1. c. 2.* Sin lucubrandum est, non post cibum id facere, sed post concoctionem. *Plin. l. 3. ep. 5.* Lucubrare a Vulcanalibus incipiebat statim a nocte multa: hieme vero ab hora septima. *Apul. l. 6. Metam.* Lucubrare viam. *h. e.* noctu iter facere. *& lib. 9.* Multivii circuitus jumentorum lucubrabant pervigilem farinam instabili machinarum vertigine.

LUCULENTE, *chiaramente, splendidamente*, λαμπρῶς, clare, splendide, aperte (quasi cum multa luce) aptis, & copiosis verbis rem in bono lumine collocando. *Cic. de clar. Orat. c. 19.* Et luculente scripserunt, etiam si minus, quam tu, polite. *Id. 3. Offic. c. 28.* Quamquam ab impio rege dicitur, luculente tamen dicitur. *Id. 14. Attic. ep. 21.* Rescripsit ad eas litteras satis luculente. *Gell. c. ult. l. 13.* Librum veterem spectatæ fidei, luculente scriptum. *con caratteri assai chiari, e intelligibili.* ¶ Refertur ad alia. *Plaut. Epid. 1. 2. 54.* Eamus huc ad te, ut hunc diem luculente habeamus. *h. e.* copiose, & splendide, & sumptu non parcendo, ut bene nobis sit. Hoc, opinor, illustrat luculentus caminus *Ciceronis 7. Fam. ep. 10.* & cum ligna super foco large reponuntur, ut ait *Horat. l. 1. od. 9. v. 5.* aut illud ejusd. *Plaut. Men. 1. 2. 43.* comburere diem. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 2.* Eodem die Gabinium ad populum luculente calefecerat Memmius, sic ut Calidio copioso verbum facere pro eo non liceret. *h. e.* vehementer agitaverat, magnoque cum ardore dicendi. *Plaut. Merc. 2. 3. 88.* Me tibi illam posse opinor luculente vendere. *con vantaggio e riputazione*, cum lucro, & quod aperte sumptum emptionis vincat.

LUCULENTER, idem quod luculente. *Cic. 3. Offic. c. 14. in fin.* Cum ex eo quæreretur, quid esset dolus malus, respondebat, cum esset aliud simulatum, aliud actum. hoc quidem sane luculenter. *h. e.* clare, aperte, lucide. *Id. 2. de Fin. c. 5.* Cum Græce, ut videor, luculenter sciam. *h. e.* bene: ita ut clare a me Græca intelligantur. *Id. 3. Q. Fr. ep. 5.* Sane texebatur opus luculenter: hominumque dignitas aliquantum orationi ponderis afferebat. *h. e.* copiose ac splendide, illustribus verbis & sententiis. Loquitur de suis de republ. libris.

LUCULENTIA, æ, f. splendor, nitor. *Arnob. l. 3. pag. 103.* Verborum luculentias a Cicerone sumere. *Oros. l. 5. c. 15.* Propter opimam Scriptorum luculentiam.

LUCULENTITAS, atis, f. splendor, magnificentia. *Laberius Tucca* apud *Non. c. 2. n. 510.* Dominus noster luculentitate captus. *Cæcil. ibid.* Vide luculentitatem ejus, & magnificentiam.

LUCULENTUS, a, um, *lucido, illustre, splendido, chiaro*, λαμπρός, ἐναργής, luce abundans, illustris, clarus: a *luce*, ut *Fest.* docet. *Plaut. Mostell. 3. 2. 132.* Viden' vestibulum ante ædes hoc? & ambulacrum cujusmodi? *Tra.* Luculentum edepol profecto. *Cic. 7. Fam. ep. 10.* Valde metuo, ne frigeas in hibernis: quamobrem camino luculento utendum censeo. *h. e.* multo igne abundanti. ¶ Transfertur ad pulcritudinem, *bello, vistoso*. *Martial. l. 2. epigr. 86.* Nec dictat mihi luculentus Atys Mollem debilitate Galliambum. *Terent. Heaut. 3. 2. 12.* Mulier luculenta forma. *Plaut. Mil. 4. 2. 22.* Luculenta & festiva femina. ¶ Item ad divitias, quoniam hæ splendorem, & dignitatem afferunt, *ricco, abbondante*. *Plaut. Rud. 5. 2. 33.* Luculentæ divitiæ. *Id. Cistell. 2. 3. 17.* Ego te voco ad divitias, ubi tu locere in luculentam familiam. *Cic. Phil. 12. c. 8.* Luculentum patrimonium. *Plaut. Truculent. 2. 3. 24.* Magna & luculenta hereditas. *Id. ibid. 5. 3. 51. & Mil. 4. 1. 6.* Luculentam conditionem ferre alicui. *vantaggiosa*. *& Capt. 2. 7. 76.* Multos lucrum luculentos homines reddidit. ¶ Item ad dicendi facultatem. *Luculentus scriptor* est copiosus, eloquens, quique ea, quæ dicit, in bono lumine collocat, atque adeo clarus, illustris, facilis: *luculenta oratio*, luminibus verborum & sententiarum ornata, clara, aperta, perspicua, dilucida. *Sallust. in Catil. c. 31.* Tullius orationem habuit luculentam, atque utilem reipublicæ. *Cic. 12. Attic. ep. 21.* Cato verbis luculentioribus, & pluribus rem eandem comprehenderat. *& l. 7. ep. 17.* In quo accusavi mecum ipse Pompejum, qui cum scriptor luculentus esset, tantas res, atque eas, quæ in omnium manus venturæ essent, Sestio nostro scribendas dederit. (*Id. in Bruto, c. 68. orationem satis amplam* vocat.) *Id. in Bruto, c. 34.* Fimbria habitus est sane, ut ita dicam, luculentus patronus. *Id. 4. Phil. c. 2.* Præclara & luculenta reclamatione vestra factum pulcherrimum Martialium comprobastis. *h. e.* aperta, manifesta, & nihil dissimulante. Al. aliter leg. ¶ Ponitur & pro insigni, illustri. *Plaut. Men. 1. 2. 31.* Vin' tu facinus luculentum inspicere? *Id. in fragm.* apud *Non. c. 1. n. 317.* Pulcrum & luculentum hodie evenit prœlium. *Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 24. ante med.* In castris meis legiones sunt veteranæ tres, tironum vel luculentissima ex omnibus una. *ben piantata, e di buoni e begli uomini.* ¶ Et pro fausto, prospero, fortunato. *Id. Epid. 3. 2. 5.* Pro dii immortales, mihi hunc diem dedistis luculentum! *Licin. Macer* apud *Non. c. 1. n. 317.* Auspicia pulcra & luculenta commemorat. ¶ Item pro magno, & qui facile videtur. *Cic. Phil. 7. c. 6.* Luculentam tamen ipse plagam accepit, ut declarat cicatrix. ¶ *Luculentum navigium* est grande simul, & bene instructum, ac decens. *Id. Attic. 16. ep. 4. ad fin.* Domitius bona plane habet dicrota, suntque navigia præterea luculenta Sextii, Bucilliani, ceterorum. ¶ Est etiam locuples, & fide dignus, cujus testimonia illustria sunt, *degno di fede, autorevole*. *Cic. Attic. l. 10. ep. 14.* De duobus legionibus luculentos auctores esse dicebat. Adde *epist. 12.* Huc pertinet illud *l. 2. ep. 12. ad fin.* Dicæarchum recte amas. luculentus homo est. Nam *lib. 6. ep. 2.* hunc Dicæarchum ἱστορικώτατον appellat. *h. e.* historiæ peritissimum.

LUCULLANUS, &

LUCULLEUS, &

LUCULLIANUS, a, um, ad Lucullum pertinens, quod est nomen Romani civis. (De L. Lucullo, ditissimo homine, eodemque sapientissimo, cujus vitam habes apud *Plutarch.* multa *Cic. initio l. 4. Acad.*) *Frontin. de aquæd. artic. 5.* Lucullanus ager. *Sidon. carm. 2. v. 511.* Nec Lucullanis sic hæc freta cincta carinis. *h. e.* classe, qua Cyzicum obsidione premebat Mithridates, quam Lucullus imperator solvit, ut *Plutarch.* & *Flor. l. 3. c. 5.* narrant. *Plin. l. 36. c. 2. & 6.* Lucullеum marmor. *h. e.* quo Lucullus admodum delectatus fuit, in insula Nili reperto. *Sueton. in Domit. c. 10.* Sallustium Lucullum interemit, quod lanceas novæ formæ appellari Lucullеas passus esset. *Tacit. Ann. 11. c. 32. & 37.* Lucullіani horti. *h. e.* a Lucullo cœpti, ut est *ibid. c. 1.* Al. tamen leg. *Lucullani*. *Sueton. in Tiber. c. 73.* Obiit in villa Lucullіana. *h. e.* cujus L. Lucullus quondam dominus, apud promontorium Miseni, ut est apud *Tacit. 6. Ann. c. 50.* De hac villa verba facit *Varr. l. 1. R. R. c. 2. & 13.* & *Phædr. l. 2. fab. 5. v. 8.*

LUCULUS, i, m. *boschetto*, parvus lucus. *Auct. vitæ Horatii* (quem quidam *Sueton.* putant) *ad fin.* Domus ejus ostenditur circa Tiburtini luculum.

LUCUMO, & Lucŭmo, *& per syncop.* Lucmo, onis, m. Rex, Præfectus. Vox est Thusca, ex Λύκων, Lycaon, quod fuit nomen regis Arcadiæ, a quo Arcadia aliquando Lycaonia nomen habuit, qui in lupum a Jove commutatus dicitur, ut præter poetas tradit *Pausan.* Thusci enim ex Arcadia venere. Sed alii putant Lucumonem dici a Syriacis vocibus; altera, significante finem, altera significante rationem, sapientiam. *Serv. in 8. Æn. v. 475.* Thuscia duodecim Lucumones habuit, idest reges, quibus unus præerat. *& in illud 5. Æn. v. 560.* Tres equitum numero turmæ, *Lucumones* exponit Thuscos. Hinc ille, qui cum exercitu Hetruscorum Romulo cum T. Tatio, & Sabinis bellum gerenti auxilium tulit Lucumo ab *Dionys. Halic. l. 2.* quasi nomine proprio, appellatur. Sic *Propert. l. 4. el. 1. v. 29.* Prima galeritus posuit prætoria Lucmo. *& el. 2. v. 51.* Tempore, quo sociis venit Lucumonius armis, Atque Sabina feri contudit arma Tati. Al. leg. *Lucumedius*, quod idem est fere. V. *Luceres*. L. Tarquinius Priscus, qui quintus Romæ regnavit, *Lucumo* apud Thuscos, unde Romam migraverat, appellabatur. *Liv. l. 1. c. 34.* ¶ Sumitur etiam pro melancholico, vel insano. Nam λύκων, apud Græcos utramque habet notionem. *Fest.* Lucumones (al. *Lucomones*) quidam homines ob insaniam dicti, quod loca, ad quæ venissent, infesta facerent. *Auson. ep. 4. v. 68.* Scillite decies si cor purgeris aceto, Anticipesque tuo Samii Lucumonis acumen. Hic *Auson.* intelligit magnum aliquem virum arcanæ scientiæ peritum, quales in sacris erant Hetrusci: vel Pythagoram, qui Samius fuit.

LUCUNCULUS, i, m. dimin. a lucuns. *Afran.* apud *Non. c. 2. n. 483.* Pistori nubat: cur non scribilitario, ut mittat fratris filio lucunculos? *Apul. l. 10. Metam.* Panes, crustula, lucunculos, & complura scitamenta. Adde *Tertull. de Spectac. c. 27. extr.* & *Petron. in fragm. Tragur. c. 66. Burm.* quib. loc. al. aliter leg.

LUCUNS, untis, f. eduli genus, quasi λευκός, vel λευκωτόν, quia farina, quæ alba est, aspergebatur. Alii ducunt a farina milii, quod λευκός Græce dicitur. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 483.* Ac nulla ambrosia, ac nectar, non allix, farina, Panis, pemma, lucuns, cibus qui purissimus multo est. De hoc loquitur *Festus*, ubi ait: Lucuntere, genus operis pistorii. Ubi al. leg. *lucunter*: ducuntque a γλυκοῦντες, quod a γλυκύς, dulcis, vel a γλάγος, h. e. γάλα, lac.

LUCUNTER. V. in voce præced.

LUCUS, i, m. *bosco*, ἄλσος, locus arboribus consitus, & religione sacer: fereque dicitur de manu consitis, & non cæduis: in quo a silva, & nemore differt. *Serv.* ad illud *Virg. 1. Æn. v. 441.* Lucus in urbe fuit media, *&c.* Ubicumque, inquit, Virgilius lucum ponit, sequitur etiam consecratio, ut (*Æn. 9. v. 3.*) luco tum forte parentis Pilumni Turnus, sacrata valle sedebat. Unde in Sexto (*vers. 673.*) Nulli certa domus: lucis habitamus opacis. Dicuntur enim Heroum animæ lucos tenere. Hæc *Serv. Cic. pro Mil. c.* 31.

31. Vos enim jam Albani tumuli atque luci, imploro, &c. Fere lucos luci aut circa deorum templa, aut circa sepulcra ponebantur. *Serv. ibid. v.* 314. Lucus est arborum multitudo cum religione: nemus composita multitudo arborum: silva, diffusa & inculta. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 31. virtutem verba putes, & Lucum ligna? *h. e.* lucum esse meram silvam lignorum, nulla religione sacram. ¶ *Chacel. l.* 4. *pag.* 247. *Putsch. Diomed. l.* 2. *pag.* 458. & *Serv. loc. cit.* dictum putant per ἀντίφρασιν, quia minime luceat: quod non probat *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al. c.* 10.) *ad fin.* & cum eo saniores Critici, quibus placet id ipsum, quod *Serv.* addit, nempe dici a luce luminum, quæ religionis causa ex arboribus suspendebantur. Sunt qui ad Græcam originem recurrunt, & varia comminiscuntur. Est, qui usque ad Syram, & inde repetit. ¶ Ad discrimen inter *lucum*, *nemus*, & *silvam* pertinet illud *Propert. l.* 4. *eleg.* 9. *v.* 24. Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus. & *Tibull. lib.* & *eleg.* 3. *v.* 15. Et nemora in domibus sacros imitantia lucos. & *Senec. in Herc. Oet. v.* 956. Claudite Elysium mihi, Quæcumque fidæ conjuges nemoris sacri Lucos tenetis. Ubi *lucos nemoris* recessus nemoris horrore & religione sacros dixisse videtur. *Liv. l.* 24. *c.* 3. Lucus ibi frequenti silva, & proceris abietis arboribus septus, læta in medio pascua habuit. Ubi *lucus* est sacrum nemus Junonis Laciniæ, *silva* ipsi arbores. Vel potius *lucus* est illud spatium in media silva, abietibus circumdatum, in quo templum & religionis sedes erat. *Ovid.* 3. *de Ar. am. v.* 689. Silva nemus non alta facit. & 1. *Metam. v.* 568. Est nemus Hæmoniæ, prærupta quod undique claudit Silva: vocant Tempe. *Tacit. de Germ. c.* 9. Lucos ac nemora deorum nominibus appellant. ¶ Ceterum discrimen hoc non est perpetuum. En *nemus* pro *luco* apud *Tacit.* 4. *Hist. c.* 14. Primores gentis, specie epularum, in sacrum nemus vocatos, &c. *Virg.* non semel lucum adhibuit sine ulla religionis ratione pro silva, ut 2. *Georg. v.* 122. Aut quos Oceano propior gerit India lucos. & 11. *Æn. v.* 456. aut alto in luco cum forte catervæ Consedere avium. Adde *lib.* 7. *v.* 29. & 697. & *Ecl.* 8. *v.* 86. ¶ Contra *silva* pro *nemore* usurpatur a *Cicer. Verr.* 3. *c.* 19. *a med.* a *Nep. in Attic. c.* 13. & ab *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 22. quibus locis *silva* non de incomposita & inculta arborum congerie, sed de composita, & deliciarum causa comparata dicitur. ¶ *Nemus pro silva Ovid.* 2. *Metam. v.* 418. Cum subit illa nemus, quod nulla ceciderat ætas. ¶ Per synecdochen poni videtur pro ligno, seu materia, in illo *Plauti in fragm.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 179. *Putsch.* Nihil quicquam factum nisi fabra, nec quicquam positum sine luco, auro, ebore, argento, &c.

LUDIA, æ, f. mulier artes ludicras exercens: vel ludii uxor. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 265. quæ ludia sumpserit unquam Hos habitus? & *vers.* 103. qua capta juventa est Hippia? quod vidit, propter quod ludia dici Sustinuit? *Martial. l.* 5. *epigr.* 25. Hermes, cura, laborque ludiarum.

LUDIARIUS, a, um, ad ludios, & ludos pertinens. Ludiaria pecunia in antiqu. Inscript. apud *Donium class.* 2. *n.* 76. & 77. est quæ ludis faciendis, & ludiis sustinendis publice destinata est.

LUDIBRIOSE, adverb. cum ludibrio. *Ammian. l.* 26. *c.* 6. *a med.* (*al. c.* 17.) Ludibriose sublatus.

LUDIBRIOSUS, a, um, ludibrio plenus. *Gell. l.* 7. *c.* 21. Cum in Antoninum probra quædam ludibriosa & turpia ingessisset. *Ammian. l.* 15. *c.* 5. (*al. c.* 13.) Ludibriosa auspicia. Adde *lib.* 29. *c.* 2. (*al. c.* 11.)

LUDIBRIUM, ii, n. *scherno, ludibrio, beffa, dileggiamento*, ἐμπαιγμός, id quo ludimus, deridemusque, res vana, & deridenda: a *ludus*, ut *manubrium* a *manus*. *Metell. ad Cicer. l.* 5. *Fam. ep.* 1. Ludibrio aliquem lædere. *Cic. in Parad.* 1. *c.* 2. Ille hæc ludibria fortunæ ne sua quidem putavit. *Id. pro Dom. c.* 51. Libertatis signum posuisti magis ad ludibrium impudentiæ, quam ad simulationem religionis. *h. e.* ut impudenter ludibrio haberes alios. *Al. leg.* pudicitiæ pro impudentiæ. *Justin. l.* 36. *c.* 1. Pacis simulatione deceptus capitur: traductusque per ora civitatium, populis, qui defecerant, in ludibrium favoris ostenditur. *h. e.* in contemptum, & irrisionem favoris, quem ei præbuerant. *Gell. l.* 15. *c.* 2. Vini lubidine ad usque ludibria ebriosus. *h. e.* ut ludibrio esset apud omnes. *Justin. l.* 9. *c.* 6. Reddere aliquem ludibrium omnium inter æquales. ¶ *Habere ludibrio* est deridere, illudere. *Plaut. Cas.* 3. 5. 19. Ludibrio pessima adhuc me habuisti. *Terent. Heaut.* 4. 1. 11. Num sic ludibrio tuis factis habitus essem. *Id. ibid.* 1. 2. 74. Sed quam decrerim me non posse diutius habere, eam ludibrio haberi, quin integram reddam, ut accepi, suis, neque honestum est mihi, &c. *h. e.* eam vitiari. ¶ *Esse alicui ludibrio* idem est ac ludibrio haberi. *Cic. ad Brut. ep.* 2. Nec pati, sceleratissimo hosti ludibrio esse Imperium populi Romani. ¶ *Debere ludibrium*. V. *Debeo*. ¶ *Ludibrium* interdum dicitur de ipso homine, qui ludibrio habetur. *Liv. l.* 1. *c.* 56. *ad fin.* Is ab Tarquiniis ductus Delphos, ludibrium verius, quam comes. ¶ Translate *Virg.* 6. *Æn. v.* 74. foliis ne carmina manda, Ne turbata volent rapidis ludibria ventis. ¶ Pro dedecore, *Sallust. in Catil. c.* 13. Quibus mihi ludibrio videntur fuisse divitiæ, quippe quas honeste habere licebat, per turpitudinem abuti properabant.

LUDIBUNDUS, a, um, valde ludens & jocans, ludi jocique plenus, per ludum & risum aliquid faciens, alacer, lætus. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 49. Palliolatim amictus sic hac incessi ludibundus. *Liv. l.* 24. *c.* 16. *a med.* Milites prædam portantes, agentesque, per lasciviam ac jocum ita ludibundi Beneventum rediere, ut ab epulis reverti viderentur. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 9. Austro lenissimo, cælo sereno, in Italiam ludibundi pervenimus. *scherzando allegramente*. & *Verr.* 5. *c.* 67. Si Vulteium habebis, omnia ludibundus conficies. *h. e.* sine labore, & veluti ludens. *Gell. l.* 3. *c.* 5. Cum vocem ejus infractam, capillumque arte compositum, & oculos ludibundos, atque illecebræ plenos videret.

LUDICER, vel Ludicrus, a, um, *da giuoco, da scherzo, giocolare*, παιγνιώδης, ludi causa susceptus, jocularis, lusorius. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 37. Pueri etiam cum cessant, exercitatione aliqua ludicra delectantur. *Id.* 2. *de Orat. c.* 20. Ars ipsa ludicra armorum & gladiatori, & militi prodest aliquid. *Id.* 4. *Acad. c.* 2. Quasi vero clarorum virorum esse oporteat aut ludicros sermones, aut rerum colloquia leviorum. *Plaut. Aulul.* 4. 3. 3. Continuo cor meum cœpit artem facere ludicram, atque in pectus emicare. *h. e.* ludionum more moveri, & quasi gesticulari. Est enim *ludicra ars* scenica, & histrionica. *Senec. ep.* 88. *circa med.* Ludicræ artes sunt, quæ ad voluptatem oculorum atque aurium tendunt. *Virg.* 12. *Æn. v.* 764. neque enim levia aut ludicra petuntur Præmia, sed Turni de vita & sanguine certant. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 10. Nunc itaque & versus, & cetera ludicra pono. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *in fin.* Ludicræ tibiæ. *h. e.* quibus in ludis, & scena utebantur ad modos faciendos. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 14. Citharam ludicrum in modum canere. & *lib.* 1. *c.* 50. Festa nox, ac solemnibus epulis ludicra. *h. e.* per ludum, & hilaritatem acta. *Gell. l.* 9. *c.* 7. Ludicra historia. *piacevole, giocosa*. ¶ *Ludicrum* absolute, ludi, res ludicra. *Liv. l.* 28. *c.* 7. *a med.* Olympiorum solemne ludicrum parantes Eleos aggredi statuit. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 54. Indulserat ei ludicro Augustus. *h. e.* ludis Augustalibus. *Justin. l.* 7. *c.* 2. *extr.* Ut etiam Olympiorum certamine, vario ludicrorum genere contenderit. *Plin. l.* 21. *c.* 3. Coronæ ludicro quæsitæ. *h. e.* publico ludorum certamine partæ, quas *ibid.* paulo post *coronas ludicras* vocat. *Catull. carm.* 60. *v.* 21. *epithal. Jul.* & *Manl.* Floridis velut enitens Myrtus Asia ramulis, Quos Hamadryades deæ Ludicrum sibi roscido Nutriunt humore. *divertimento, diletto*. *Plin. l.* 3. *c.* 21. *a med.* Urbes duæ, quæ in proverbii ludicrum vertere, Apina & Trica. ¶ Rectus singularis masculinus incertus est. In Glossis habetur *ludicrus*. Placet *Vossio* esse *ludicer*. Docet *Priscian. l.* 7. *pag.* 769. *Putsch.* ab ablativo *ludicro* non fieri plurale neutrum *ludicra*, sed *ludicra*. Sed illud *ludicra* nullo probat exemplo: nos *ludicra* certum habemus.

LUDICRE, adverb. *da giuoco, scherzando*, per ludum. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 505. pam Ludicre jactant fava: inter se licitantur. *Apul. l.* 9. *Metam.* Astu meretricio tractabat ludicre.

LUDICRUS. V. *Ludicer*.

LUDIFACIO, acis, eci, actum, a. 3. idem quod ludifico. *Plaut. Epid.* 5. 2. 41. Quomodo me ludifecisti de illa conductitia fidicina!

LUDIFICABILIS, le, plenus ludo, jucunditate. *Plaut. Cas.* 4. 1. 2. Neque usquam ludos tam festivos fieri, quam hic intus fiunt ludi ludificabiles seni nostro.

LUDIFICATIO, onis, f. *burla, inganno*, deceptio, illusio. *Cic. pro Sext. c.* 35. Cum omni mora, ludificatione, calumnia Senatus auctoritas impediretur. *Liv. l.* 22. *c.* 18. *sub fin.* Ne nihil actum censeret, exacta prope æstate per ludificationem hostis. *Id. l.* 6. *c.* 27. & *lib.* 38. *c.* 14. *a med.* Enimvero ferri jam ludificatio ista non potest. *Id. l.* 26. *c.* 6. *sub fin.* Ea ludificatio vera & ipsa in verum vertit. *quel prender in burla*.

LUDIFICATOR, oris, m. *burlatore, ingannatore*, illusor, deceptor. *Plaut. Mostell.* 5. 1. 18. Ego illum ante ædes præstolabor ludificatorem meum.

LUDIFICATUS, a, um, *burlato, ingannato*, illusus, deceptus. *Sallust. in Jug. c.* 54. Numidæ alii postremos cædere, pars a sinistra ac dextra tentare, omnibus locis Romanorum ordines conturbare: quorum etiam qui firmioribus animis obvii hostibus fuerunt, ludificati incerto prœlio, &c. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 3. Herum meum ut ego hodie lusi lepide? ut ludificatus est! *Id. Mil.* 2. 6. 10. Meamne in via hospitam ludificatam, &c? ¶ Activa significat. *Id. Mostell.* 5. 2. 25. Jam minoris omnia facio, præ quam quibus modis me ludificatus est.

LUDIFICATUS, us, m. ludificatio. *Plaut. Pers.* 5. 5. 1. Si ego minam non ultus fuero probe, tum profecto me sibi habento scurræ ludificatui. Al. leg. *ludificatui caveas*, quod commode explicari non potest.

LUDIFICO, as, avi, atum, a. 1. *burlare, ingannare, beffare, uccellare*, ψευδοω, per ludum fallo, illudo, decipio. *Plaut. Amph.* 2. 1. 38. Qui herum ludificas dictis delirantibus. *Sallust. in Jug. c.* 40. *extr.* Pacis mora consulem ludificari. *Cic. pro Quint. c.* 17. Si latitare, ac diutius ludificare videatur. *Plaut. Mostell.* 5. 1. 18. Ante ædes præstolabor ludificatorem meum: cujus ego hic ludificabo corium, si vivo, probe. *h. e.* virgis scindam. *farò una certa burla alla sua schiena*. ¶ Passive *Id. Capt.* 3. 2. 27. Abeo ab illis postquam video me sic ludificarier. *paragoge*. & *Truculent.* 1. 1. 5. Quot amans exemplis ludificetur, quot pereat modis. & 2. 8. 6. Quam exclusus sum! pulcre ludificor.

LUDIFICOR, aris, atus sum, dep. 1. *ingannare, burlare, uccellare, prendersi giuoco*, ψευδομαι, idem quod ludifico, sed aliquanto frequentius. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. Aperte ludificari & calumniari. *Plaut. Mil.* 3. 3. 53. lepide ludificari aliquem: *Terent. Eun.* 4. 4. 40. Tu me hic etiam nebulo ludificabere? & 4. 3. 3. Postquam ludificatus est virginem. *h. e.* virgini injuriam fecit. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 46. Patres & plebem cunctationes ficte ludificari. *Plin. l.* 6. *ep.* 20. *sub fin.* Plerique lymphati terrificis vaticinationibus & sua, & aliena mala ludificabantur. *h. e.* pavora vaticinando veluti illudebant, fallebantque. ¶ Pro eludere, evadere, *Liv. l.* 39. *c.* 43. *a med.* Edicto summotis ab hasta, qui ludificati priorem locationem erant. *Id. l.* 24. *c.* 34. Archimedes inventor ac machinator bellicorum tormentorum, quibus ea, quæ hostes ingenti mole agerent,

rent, ipsa perlevi momento ludificaretur. *Flor. l. 2. c. 2.* Longe illis nauticæ artes, detorquere remos, & ludificari fuga rostra. *Tacit. Ann. 3. c. 21.* Hostis irritum fessumque Romanum impune ludificabatur. *Val. Max. l. 7. c. 3. n. 8. extern.* Fabius Annibalis vires saluberrimis cunctationibus pugnæ ludificans.

LUDIFICUS, a, um, ludificabilis, ludificans. V. *Ludificatus, us.*

LUDIMAGISTER, tri, m. *maestro di scuola*, γραμματοδιδάσκαλος, γραμματιστής, qui ludo litterario præest. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 26.* Sed cum agellus eum non satis aleret, ut opinor, ludimagister fuit. *Martial. l. 10. epigr. 62.* Ludimagister parce simplici turbæ. *Justin. l. 21. c. 5.* Dionysius ludimagistrum professus, pueros in trivio docebat. ¶ Duæ revera sunt voces, quæ & dividi, & transponi possunt. *Cic. in Divin. Verr. c. 14.* Magister ludi nescio qui. Ubi *Ascon.* magistri ludi dicuntur, qui primas litteras docent. *Cic.* tamen *cit. l. 2. de nat. Deor.* philosophiæ magistrum intelligit.

LUDIO, onis, m. idem ac ludius. *Liv. l. 7. c. 2.* Ludiones ex Hetruria acciti, ad tibicinis modos saltantes. *Id. l. 39. c. 6.* Convivalia ludionum oblectamenta addita epulis.

LUDIUS, ii, m. *giocolatore, commediante, ballerino*, ὀρχηστής, Λυδίος, qua posteriore voce utitur *Dionys. Halicarn. l. 2. sect. 97.* ubi docet, primo *ludios*, & *ludiones* dictos pueros puberes, decoris tunicis indutos, galea, ense, & parma armatos, qui ordine incedebant, & tanquam pompæ ductores erant, referentes quandam Saliorum imaginem: a Lydis nomine accepto, a quibus Thusci sumpserant, & ab his Romani, *Liv. l. 7. c. 2.* teste. Postea sic dicti quicumque aliqua ratione faciebant ludos vel in Circo, vel in theatris, vel per compita, oblectandi populi causa. *Cic. pro Sext. c. 54.* Ipse ille maxime ludius, non solum spectator, sed actor, & acroama. *Id. de Harusp. resp. c. 12.* Servorum, & ludiorum multitudo. *Ovid. 1. de ar. am. v. 112.* Dumque, rudem præbente modum tibicine Thusco, Ludius æquatam ter pede pulsat humum. *Suetan. in Aug. c. 74.* Acroamata, & histriones, aut etiam triviales ex Circo ludios interponebat. ¶ Solebant ludii, ut teneri, delicatique apparerent, glabros se, quam maxime possent, reddere. Hinc *Plaut. Aulul. 2. 9. 6.* Tu istum gallum, si sapis, glabriorem reddes mihi, quam volsus ludius est.

LUDO, is, si, sum, a. 3. *giuocare*, παίζω, ludo se delectationis causa exercere: a *Lydus*, ut in voce præced. est dictum. *Cic. Phil. 2. cap. 23.* Qui non dubitaret vel in foro alea ludere. *Id. 1. de Orat. cap. 50.* Pila bene, & duodecim scriptis ludere. *Sueton. in Claud. c. 33. & in Ner. c. 30.* Quadringenis in punctum H-S aleam lusit. *Id. in Ner. c. 35.* Ludere ducatus & imperia. *Id. in Aug. c. 71. extr. & Horat. l. 2. sat. 3. v. 248.* talis, vel par impar. *Martial. l. 14. epigr. 1.* nucibus. *& epigr. 47.* folle. *Ovid. 3. de ar. am. v. 357.* prælia latronum. *a' scacchi*. *Horat. l. 3. od. 24. v. 56.* trocho. *Terent. Adelph. 4. 7. 21.* tesseris. *Vopisc. in Proc. c. 13. & Spartian. in Severo, c. 1.* ad latrunculos, ad judices. V. *Judex* in fin. *Ovid. 2. Trist. v. 471.* Sunt aliis scriptæ, quibus alea luditur, artes. *Prætor apud Ulpian. Dig. lib. 11. tit. 5. leg. 1.* Ludere in alea. *Paul. ibid. leg. 2.* Senatusconsultum vetuit in pecuniam ludere. ¶ Item exercitatione ludicra quacumque se oblectare. *Cic. Offic. 1. c. 30. extr.* Suppeditant & campus noster & studia venandi honesta exempla ludendi. *Horat. de art. poet. v. 379.* Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 71.* Aspera militiæ juvenis certamina fugi, Nec nisi lusura movimus arma manu. *Virg. Ecl. 6. v. 27.* in numerum Faunosque ferasque videres Ludere. *danzare*. *Lucret. l. 2. v. 630.* Ludere catenas. V. *Catena* sub fin. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 149.* Ludere nitida palæstra. *Virg. Æn. 8. v. 632.* geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. *Terent. Adelph. 3. 4. 13.* Congrum istum in aqua finito ludere. *guizzare*. *Virg. 1. Georg. v. 363.* cumque marinæ In sicco ludunt fulicæ. *Ovid. 2. Trist. v. 329.* Non ideo debet pelago se credere, si qua Audet in exiguo ludere cymba lacu. *scorrere per diporto*. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 3.* errantes ludunt per cærula flammæ. ¶ Sæpe refertur ad studia, præsertim poetica: sed de levioribus dicitur, & quæ animi causa, jocique ineuntur. *Cic. in proœm. Paradox.* Illa ipsa ludens conjeci in communes locos. *Catull. carm. 50. v. 4.* Scribens versiculos uterque nostrum, Ludebat numero modo hoc, modo illo, Reddens mutua per jocum atque vinum. *Virg. 1. Ecl. v. 10.* Ludere quæ vellem, calamo permisit agresti. *Id. in fi. 4. Georg.* Carmina qui lusi pastorum. *& lib. 2. v. 386.* coloni Versibus incomptis ludunt. *Ovid. 2. Trist. v. 491.* Talia fumosi luduntur mensa decembris. *h. e.* canuntur per ludum. *Martial. l. 8. epigr. 7.* Festa coronatus ludet convicia miles. *h. e.* per ludum jactabit in ducem suum die triumphi. ¶ Interdum ad turpia. *Petron. in Satyr. c. 11. Propert. l. 2. el. 5. v. 4. Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. v. 212. Ovid. l. 2. de ar. am. v. 389. & Martial. l. 11. epigr. 105.* &c. Quo pertinere videtur illud *Livii Andron.* apud *Fest.* in *Adfatim*. Adfatim edi, bibi, lusi. Quod imitatus videtur *Horat. in fi. l. 2. epist.* Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti. Adde *Tertullian. de Jejun. c. 6.* ¶ *Ludere ludum*, & *ludo*, translate. *Terent. Eun. 3. 5. 39.* Et quia consimilem luserat jam olim ille ludum, impendio magis animus gaudebat mihi. *aver fatto una simile burla*. De Jove loquitur aureo imbre Danaen fallente. *Plaut. Mostell. 5. 1. 36.* Scis, solere illanc ætatem tali ludo ludere. *Horat. l. 3. od. 29. v. 50. de Fortuna.* Ludum insolentem ludere pertinax, Transmutat incertos honores, Nunc mihi, nunc alii benigna. ¶ *Ludere otium*, per otium ludere, quasi ludum otium facere. *Martial. l. 3. epigr. 67.* At vos tam placidas vagi per undas Tuta luditis otium carina. ¶ *Ludere periculum*, in periculo ludere, periculose per ludum experiri. *Id. l. 9. epigr. 39.* Summa licet velox, Agathine, pericula ludas. ¶ *Ludere operam*, quasi per ludum; atque adeo frustra insumere; *affaticarsi in darno, gettar l'opera, perder il tempo*. *Plaut. Pseud. 1. 3. 135.* In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus. *Terent. Phorm. 3. 2. 18.* In illis opera luditur. ¶ Pro jocari. V. *Jocor* in fin. & *Jocus*. ¶ Sæpissime est irridere, illudere, deludere, *prendersi giuoco, burlare, schernire, beffare*. *Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 15. ante med.* Domitius in Senatu lusit Appium collegam, propterea isse ad Cæsarem, ut aliquem tribunatum auferret. *& epist. 12.* Eum lusi jocose satis. *Id. 2. de Orat. c. 12.* Hæc oratio aut nulla sit, necesse est, aut omnium irrisione ludatur. *Id. 5. de Fin. c. 21. circa med.* Si quando pueris ludentes minamur, præcipitaturos alicunde. *scherzando*. *Terent. Adelph. 4. 5. 5.* Cur non ludo hunc aliquantisper? *perchè non mi prend' io giuoco di costui?* & *vers. 63.* Num ludis tu nunc me? *mi burli tu?* ¶ Item fallere, decipere, *ingannare, burlare*. *Virg. 7. Æn. v. 442.* senectus falsa vatem formidine ludit. *Horat. l. 3. od. 4. v. 5.* Auditis? an me ludit amabilis Insania? *Ovid. 1. Amor. el. 3. v. 22.* Et quam fluminea lusit adulter ave. *& eleg. 10. v. 4.* quam plumis abditus albis Callidus in falsa lusit adulter ave. *& lib. 3. de ar. am. v. 331.* Cuive pater vafri luditur arte Getæ. *Terent. Eun. 2. 3. 92.* Ludere aliquem dolis.

LUDUS, i, m. *giuoco*, ἀγών, παίγνιον, exercitatio quævis animi vel corporis recreandi causa suscepta: quales sunt, quæ a pueris fiunt, & quæ lucri causa ineuntur: item quæ a ludis publice ad populi oblectamentum. Atque de his postremis proprie dici videtur. Est enim a Λυδός, quod a Lydis Thusci oriundi tradidere Romanis morem ludorum publicorum, ut in *Ludius* dictum est. *Cic. 3. de Orat. cap. 15.* Ad pilam se, aut ad talos, aut ad tesseras conferunt, aut etiam novum sibi aliquem excogitant in otio ludum. *Id. pro Cæl. c. 12.* Datur enim concessu omnium huic aliquis ludus ætati. *qualche divertimento*. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 36.* Nec lusisse piget, sed non incidere ludum. *Cic. pro Cæl. cap. 5.* Ut exercitatione ludoque campestri tunicati uteremur. *Virg. Ecl. 7. v. 17.* Posthabui tamen illorum mea seria ludo. *h. e.* canendi certamini. ¶ De ludo ad judices. V. *Judex* in fine. ¶ *Ludi publici* sunt spectacula, quæ publice edebantur in Circo, in theatro, per compita, &c. in honorem deorum, & ad populum oblectandum, *giuochi, spettacoli, feste*. Alii appellabantur a loco, ubi fiebant, ut *Circenses, scenici, theatrales, compitalitii*, &c. alii a deo, in cujus honorem fiebant, ut *Capitolini, Cereales, Apollinares, Florales*: alii a causa, propter quam fiebant, ut *Juvenales, funebres, votivi*: alii a tempore, ut *sæculares*: alii a celebritate, & apparatu, & causa, ut *magni, maximi*: de quibus omnibus V. suis locis. *Nepos in Reg. c. 2.* Cum spectatum ludos iret, juxta theatrum occisus est. *Cic. de clar. Orat. c. 20.* Hoc prætore ludos Apollini faciente, cum Thyesten fabulam docuisset, mortem obiit. *Id. de Harusp. resp. c. 12.* Hos ludos servi fecerunt, servi spectaverunt. *Id. pro Arch. c. 6.* Ad festos dies ludorum celebrandos. *Virg. 5. Æn. v. 113.* Et tuba commissos medio canit aggere ludos. *Cic. 3. Q. Fr. ep. 4. ad fin.* Hæc scripsi a. d. IX. cal. Novemb. quo die ludi committebantur. *& epist. 8. sub fin.* Ludos magnificentissimos apparare. *Id. pro Sext. c. 54.* apparatissimos, magnificentissimosque facere. *Ascon. in Verr. 2. c. 20.* Ludos dare. *h. e.* edere, facere. *Ovid. 6. Fast. v. 238.* aspicere. *& l. 5. v. 330.* persolvere alicui deo. *scil.* voto promissos. ¶ *Ludis* est ludorum tempore. *Plaut. Cas. prol. v. 27.* Ludis poscunt neminem: secundum ludos reddunt autem nemini. *Cic. in fragm. apud Non. 2. 1. n. 318.* Omnes logos, qui ludis dicti sunt, animadvertit. ¶ Interdum *ludus* pro joco accipitur, *giuoco, scherzo*. V. *Jocus* ad fin. ¶ Interdum dicitur de re, quæ facile, & nullo labore fit. *Cic. 2. de Orat. c. 17.* Omnium ceterarum rerum oratio, mihi crede, ludus est homini non hebeti, neque inexercitato, neque communium litterarum & politioris humanitatis experti: in causarum contentionibus magnum est quoddam opus, atque haud scio, an de humanis operibus longe maximum. *Id. l. 1. de Fin. c. 8.* Cum præsertim illa perdiscere, ludus esset. *Sil. l. 16. v. 573.* Cui ludus, nullam cursu non tollere damam. ¶ *Ludos*, & *ludum facere* est ludificari, illudere, *beffare, burlare, prendersi giuoco*: addito interdum accusativo, aut dativo personæ. *Terent. Phorm. 5. 7. 52.* Ut ludos facit! *Plaut. Capt. 3. 4. 47.* Ut scelestus, Hegio, nunc iste te ludos facit? *Id. Aulul. 2. 2. 74.* Video ego te me arbitrari, Euclio, hominem idoneum, quem senecta ætate ludos facias, haud merito meo. *Id. Most. 2. 1. 80.* Ludos ego hodie vivo præsenti hic seni faciam. *Id. Merc. 2. 1. 1. & Rud. 3. 1. 1.* Miris modis dii ludos faciunt hominibus. *Id. Pseud. 4. 7. 71.* Donicum ipsus se se ludos fieri senserit. *Id. Bacch. 5. 1. 4.* Hoccine me ætatis ludos bis factum esse indigne? (Adde *in argum. 1. Mostell. v. 7.*) *Id. Truc. 4. 2. 46.* Jam hercle ego tibi, illecebra, ludos faciam clamore in via. *h. e.* pipulo te differam. ¶ *Ludos aliquem dimittere* est illudendo & conviciando dimittere. *Id. Rud. 3. 5. 11.* Nunquam quisquam me lenonem dixerit, si non te ludos pessimos dimisero. ¶ Dicitur etiam *facere ludo aliquem*. *Plaut. Pseud. 4. 7. 71.* Exploratorem hunc faciamus ludo supposititium. *Sed forsan ludos legendum est.* ¶ *Facere ludos* refertur etiam ad turpia, ut *ludificari, ludibrio habere, illudere*, &c. *Plaut. Pers. 5. 2. 23.* ¶ Significat etiam operam perdere, frustra laborare. *Id. Rud. 4. 1. 9.* Nunc & operam ludos facit, & rete, ut tempestas est nunc, atque ut noctu fuit. ¶ *Sibi ludos facere* est se per ludum recreare. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 76. & Petron. in fragm. Tragur. c. 73. Burm.* ¶ *Ludos dare, præbere*, est ejus, qui causam præbet, quamobrem illudatur. *Terent. Eun. 5. 7. 9.* Non potest satis narrari, quos ludos præbueris intus. ¶ *Ludos alicui reddere* est ludos alicui facere. *Id. Andr. 3. 1. in fi.* Si me imparatum in veris nuptiis adortus esset, quos mihi ludos redderet! ¶ *Dare ludum* ali-

olimi est dare ludendi potestatem. *Plaut. Bacch.* 4. 10. 7. Ego dare me ludum meo gnato institui, ut animo obsequium sumere possit. *conceder divertimenta*. & *Cic. pro Cæl.* c. 12. Datur enim concessu omnium huic aliquis ludus ætati. *Plaut. Cas. prol.* v. 25. Ludi sunt: ludus datus est argentariis: tranquillum est: alcedonia sunt circa forum. *vacanza*. & *Bacch.* 4. 10. 9. Dare ludum desidiæ. *sfogo*. Sic *Horat. l.* 3. *od.* 11. v. 1. amori. ¶ *Per ludum* est ludendo, ludi causa, nullo labore, facile. *Cic. Verr.* 7. c. 70. Vidimus Fimbriam, Marium, Cœlium non mediocribus laboribus contendere, ut ad istos honores pervenirent, ad quos vos per ludum & per negligentiam pervenistis. & *Verr.* 3. c. 60. Aliquem per ludum & jocum fortunis omnibus evertere. *Juvenal. sat.* 6. v. 323. Nil ibi per ludum simulabitur: omnia fient Ad verum. *da scherzo*, *fintamente*. ¶ Metonymice *ludus* est locus, in quo corporis, aut ingenii vires exercentur, ut palæstra, & schola: quæ ut ait *Festus* in *Schola*, ideo *litterarius ludus* dicitur, ut tristi aliquo nomine fugiant pueri suo fungi munere: vel ut alii volunt, quia studium litterarum liberalis ingenii ludus fit. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 4. *ad fin.* Ducens mecum Ciceronem meum in ludum discendi. *Plaut. Pers.* 2. 1. 6. Cuculus si in ludum iret, potuisset jam fieri, ut probe litteras sciret. *Id. Rud. prol.* v. 43. Eam vidit ire e ludo fidicino domum. *Cæs. l.* 1. *B. Civ.* c. 14. Gladiatores, quos ibi Cæsar in ludo habebat, libertati confirmat. *Suet. in Cæs.* c. 31. Ludum gladiatorium ædificare. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 18. Dionysius Corinthi dicitur ludum aperuisse. *Id.* 2. *de Orat.* c. 22. *extr.* Isocrates magister istorum omnium, cujus e ludo, tanquam ex equo Trojano, meri principes exierunt. *Nep. in Attic.* c. 10. Cum eo, quem puerum in ludo cognorat, adeo conjuncte vixit, ut, &c. *in iscuola*, *da giovanetto*. De loco, ubi conveniunt infames feminæ meretricias artes discendi causa, usurpat *Cic. in fragm.* apud *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *circa med.* ¶ *Ludus* etiam dicitur liber, in quo de re ludicra agitur. Itaque sic inscribitur a nonnullis apocolocyntosis *Senecæ* de morte Claudii Cæsaris. *Cicero* quoque *de Senect.* c. 6. *in fin.* & *Fest.* in *Redhostire* ex lect. *Scalig.* afferunt fragmentum *Nævii in ludo*, quo significari videtur erotopægnion: quod tamen opus plerique alii non *Nævio*, sed *Lævio*, tribuunt. ¶ Olim dixerunt *hæc ludus*, teste *Festo* in *Canus*: ubi tamen alii leg. *lupus*.

LUELA, æ, f. luitio, pœna. *Lucret. l.* 3. v. 1028. scelerisque luela carcer.

LUES, is, f. *malattia*, *influenza*, *pestilenza*, *epidemia*, λοιμός, dicitur, cum in urbe, aut agro febris, aliudve morbi genus homines, vel pecora, arboresve, aut sata corripit: a *luo*, quod ea corpora solvantur, ut *Priscian. l.* 4. *pag.* 630. *Putsch. Festus*, & *Non. c.* 1. *n.* 259. docent. Differt a peste, quod hæc aut cito perimit, quæ corripuit, aut cito abit ab eo, quem invasit: *lues* vero generalius accipitur etiam pro iis malis, quæ lente ea, quæ corripiunt, conficiunt. *Virg.* 3. *Æn.* v. 138. subito cum tabida membris Corrupto cæli tractu, miserandaque venit Arboribusque satisque lues, & letifer annus. ¶ Promiscue tamen sæpe usurpantur. *Ovid.* 15. *Metam.* v. 626. Dira lues quondam Latias vitiaverat auras, Pallidaque exsangui squalebant corpora tabo. *Martial. l.* 1. *epigr.* 79. Indignas premeret pestis cum tabida fauces, Inque ipsos vultus serperet atra lues. *Lucan. l.* 2. v. 199. Sæpe fames, pelagique furor, subitæque ruinæ, Aut terræ cælique lues, aut bellica clades. *Senec. in Thyest.* v. 88. gravem populis luem sparsurum pestis. Id. *in Troadib.* v. 583. Propone flammas, famem, & sævam sitim, carceris sævi luem, &c. *h. e.* tabem, quæ carcere diu detentis contrahitur: *il marcire in una prigione*. *Plin. l.* 26. c. 1. luem vocat morbum lichenarum. ¶ Translate dicitur de quavis graviori calamitate, ut de bello apud *Tacit.* 3. *Hist.* c. 15. & *Petron. in Satyr.* c. 124. de terræ motu, *Tacit.* 2 *Ann.* c. 47. de tempestate maris, *Senec. in Hippol.* v. 1117. de incendio, *Sil. l.* 17. v. 97. *de eccidio* & ruina, *Senec. in Troadib.* v. 853. ¶ Item de iis, qui luem, & pestem afferunt. *Cic. de Harusp. resp.* c. 12. Ut eos ludos hæc lues impura pollueret. *Val. Flacc. l.* 4. v. 431. pellere sævam Quondam fata luem dederunt Aquilone creatis. *h. e.* harpyias. *Senec. in Phœniss.* v. 131. Sæva Thebarum lues. *h. e.* Sphinx. *Id. in Herc. Fur.* v. 358. Quidnam iste, nostri generis exitium & lues, novi portat? *Plin. l.* 29. c. 1. *ad fin.* Lues morum. *corruttela*. ¶ Est etiam *lues* nix aut glacies soluta & liquata, tabes, labes. *Petron. in Satyr.* c. 123. fluctus stupuere pruina, Et paulo ante lues, nunc concidenda jacebat. ¶ Item aqua, humor. *Licin. Macer* apud *Non. loc. cit.* Nequaquam sui lavandi reluant arma lue. ¶ Ceteri casus præter primum, quartum, & sextum, & pluralis numerus non sunt in usu, quod viderim. ¶ *Luis* in recto dixit *Prudent. in Hamartig.* v. 250. si terras luis incentiva fatigat. & *in Psychom.* v. 508. stupuit lue improba. Al. tamen *lues* utroque loco retinent, ut secundam *Prudent.* corripuerit, licentia quadam sibi familiari & frequenti.

LUGDUNENSIS, se, *Lionese*, ad Lugdunum pertinens. Est autem Lugdunum (& veteri more scribendi *Lugudunum*, ut docet *Dio Cass. lib.* 46. *p. m.* 323. Λουγούδουνον: & sic habetur in Lap. veter. apud *Gruter. pag.* 388. *n.* 6. & *pag.* 390. *n.* 4 & *pag.* 466 *n.* 7.) urbs Galliæ Celticæ, ad Rhodanum fluvium, ubi Ararim amnem recipit. In ea fuit ara Augusto dicata, ad quam dicitur Caligula certamen Græcæ Latinæque facundiæ instituisse: ea lege, ut victi præmia ferrent victoribus, eorumque laudes componere cogerentur. Eos autem qui maxime displicuissent, scripta sua spongia vel lingua delere jubebant, nisi ferulis objurgari, aut flumine mergi maluissent, uti *Sueton. in Calig.* c. 20. narrat. Hinc *Juvenal. sat.* 1. v. 43. sic Pallear, ut nudis pressit qui calcibus anguem, Aut Lugdunensem rhetor dicturus ad aram. *Senec. epist.* 91. Lugdunensis colonia incendio exusta. & *mox*. Lugdunum, quod ostendebatur in Gallia, quæritur. ¶ *Lugdunensis* cognominatur ea Galliæ pars, quæ amplo tractu circa Lugdunum est: alias Celtica dicta. *Plin. l.* 4. c. 17. & 18. V. Geographm.

LUGEO, es, xi, ctum, a. 2. *piangere*, πενθέω, fleo, ploro. Ducunt ab ἀλγέω, doleo. Fere dicitur de fletu & dolore in morte carorum. *Serv. ad lib.* 11. *Æn.* v. 211. *Mœrere* est cum silentio dolere: *flere*, ubertim lacrimas demittere: *plorare*, cum voce flere: *plangere*, cum aliquibus dictis miserabilibus pectus aut faciem tundere: *lugere*, etiam cum habitus mutatione. *Senec. epist.* 63. *post med.* Annum feminis ad lugendum constituere majores, non ut tam diu lugerent, sed ne diutius. *Cic.* 3. *Tuscul.* c. 26. Ex hac opinione sunt illa varia & detestabilia genera lugendi, pædores, muliebres lacerationes genarum, pectoris, feminum, capitis percussiones. *Id. pro Planc.* c. *ult.* Hos pro me lugere, hos gemere videbam. *Id. pro Mil.* c. 8. Luget Senatus, mœret Equester ordo, tota civitas confecta senio est. *Id. Verr.* 5. c. 18. *a med.* Ut ager ipse cultorem desiderare, & lugere dominum videretur. *Id. Phil.* 12. c. 25. Lugere mortem alicujus. Id. 1. *Tuscul.* c. 34. vitam hominum. *Id. in Pison.* c. 8. *extr.* occasum atque interitum reipublicæ. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren.* v. 21. At tu non orbum luxti deserta cubile. *syncope pro luxisti*. ¶ Passive *Ovid.* 10. *Metam.* v. 141. *de Cyparisso*. lugebere nobis, Lugebisque alios, inquit. ¶ Impersonaliter *Catull. carm.* 39. *in Egnat.* seu pii ad rogum filii Lugetur, orba cum flet unicum mater. ¶ Cum infinito *Claudian. in proœm. l.* 2. *in Eutrop.* v. 4. In dominos vanis luget abisse minas. ¶ Est etiam luctus & doloris insignia præseferre, *portar il duolo*. *Liv. l.* 2. c. 7. Matronæ annum, ut parentem, eum luxerunt. *Id. l.* 21. *c.* 56. *a med.* & *lib.* 34. *c.* 6. Sacrum anniversarium Cereris intermissum est, quia nec lugentibus id facere fas est, &c. *Id. l.* 34. c. 7. Quid aliud in luctu, quam purpuram atque aurum deponunt? *Martial. l.* 14. *epigr.* 157. pullo lugentes vellere lanæ. *h. e.* nigræ, & lugendis funeribus aptæ. Has *Martial.* circa Pollentiam urbem provenire dicit: unde *Sil. l.* 8. v. 598 fuscique ferax Pollentia villi. Ex his intelligimus, nigrum in vestibus colorem lugentibus in usu fuisse. *Paul. l.* 1. *receptar. sententiar. tit. ult. extr.* Qui luget, abstinere debet a conviviis, ornamentis, & alba veste. Verum sub Imperatoribus album etiam fuisse usurpatum, non uno testimonio probatur: qua de re *Lips. in excursu*, M *ad l.* 2. *annal. Taciti*. Quæ in publico luctu servari mos esset, habes in *Cenotaphia Pisana* C. Cæsaris, & in *dissertatione* 3. *Norisii*, c. 3.

LUGUBRIS, bre, *lugubre*, *da duolo*, πενθικός, ad luctum pertinens, luctum inducens, funebris. *Cic. post redit. ad Quirit.* c. 3. Fratris mei quotidianæ lacrimæ, sordesque lugubres. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 13. Lugubris lamentatio, fletusque mœrens. *Horat. l.* 1. *od.* 24. v. 2. Lugubres cantus. & *l.* 2. *od.* 1. v. 33. Lugubre bellum. & *lib.* 3. *od.* 3. v. 61. Troia renascens alite lugubri. *Val. Flacc. l.* 8. v. 58. lugubre sidus. *Ovid. in Ibin*, v. 99. lugubria dicite verba. *Senec. in Hippol.* v. 1162. lugubre officium. *Id. in Oedip.* v. 553. Lugubris palla. *Lucret. l.* 4. v. 547. *de cycnis*. Cum liquidam tollunt lugubri voce querelam. *Tacit. Ann.* 13. c. 32. Per quadraginta annos non cultu, nisi lugubri, egit. *non vestì se non da duolo*. *Sallust. in fragm.* apud *Charis. l.* 2. *pag* 176. *Putsch.* Nunciis confestim lugubribus. ¶ *Lugubria* sunt vestes, & insignia luctus, *duolo*. *Ovid.* 11. *Metam.* v. 669. da lacrymas, lugubriaque indue. *Id. in* 8. *el.* 2. *l.* 4. *Trist.* Illa dies veniet, mea qua lugubria ponam. *Senec. de consol. ad Helv.* c. 16. Quæ amissis filiis, imposita lugubria nunquam exuerunt. *Senec. in Herc. Fur.* v. 626. lugubribus amicta conjux. *Propert. l.* 4. *el.* 11. v. 67. nunquam mater lugubria sumpsi. *h. e.* nullum filium amisi. metonymia. ¶ *Lugubre* more adverbii. *Virg.* 10. *Æn.* v. 273. si quando nocte cometæ Sanguinei lugubre rubent. *Sil. l.* 12. v. 140. sonitu lugubre minaci Mulciber immugit. ¶ Est etiam luctu plenus, flens, plorabundus, *pieno di pianto*, *piangente*. *Ovid.* 2. *Metam.* v. 334. Clymene lugubris & amens, Et laniata sinus. *Id. Heroid. ep.* 10. v. 145. Lugubria pectore. *Id.* 1. *Trist. el.* 8. v. 23. & *Senec. in Hippol.* v. 990. Lugubres vultus.

LUGUBRITER, adverb. cum luctu, luctuose. *Apul. l.* 3. *Metam.* Lugubriter ejulare. & *lib.* 8. Fratrem lugubriter caere.

LUIS. V. *Lues* in fine.

LUITIO, onis, f. solutio. *Ulpian. lib. Dig.* 49. *tit.* & *leg.* 15. Si patre redempto, & ante luitionem defuncto, filius post mortem ejus redemptionis quantitatem offerat, dicendum est, suum ei posse heredem existere. *riscatto effettivo*. *Paul. sententiar. lib.* 3. *tit.* 7. *a princip.* Luitio ad heredis sollicitudinem spectat. *il pagamento*. ¶ Titulus 31. *libri* 8. *Cod. Justin.* inscribitur *de luitione pignoris*, h. e. liberatione, cum soluta pecunia, quæ debebatur, pignus liberatur, & recipitur.

LUMA, genus herbæ, vel potius spinæ. *Festus*. ¶ Apud *Trebell. Poll. in* 30. *Tyrann.* c. 30. (ut quidem legit *Salmas.* nam alii aliter) luma est sagum, ex Græco λῶμα.

LUMARIUS, a, um, ad lumam pertinens, ut Lumariæ falces, apud *Varron. l.* 4. *de L. L.* c. 31. quibus lumæ secantur.

LUMBAGO, inis, f. vitium, & debilitas lumborum. *Fest.*

LUMBELLUS, i, m. lumbulus. *Apic. l.* 7. *c.* 1.

LUMBIFRAGIUM, ii, n. lumborum fractura. *Plaut. Amph.* 1. 1. 298. Nam si me irritassis, hodie lumbifragium hinc auferes.

LUMBRICUS, ci, m. *verme*, *lombrico*, ἕλμινς, vermis intestinorum. Aliqui volunt, lumbricum primo dici de iis vermibus, qui sub terra nascuntur, deinde de iis, qui in ventre animalium. *Colum. l.* 6. c. 25. Solent autem vitulis nocere lumbrici, qui fere nascuntur e cruditatibus. & *cap.* 30. *sub fin.* Solent etiam vermes quasi lumbrici nocere intestinis. Adde *Caton. R. R.* c. 127. ¶ De veteribus

terrenis. Colum. l. 7. c. 9. Ut paludem timentur, effodiantque lumbricos. Seren. Sammon. c. 12. Lumbricos terræ, sevumque ex ansere rauco. Adde Plaut. Aulul. 4. 4. 1. ¶ Lumbricos carere oculis, tradit Plin. l. 11. c. 37. sect. 52. Hard.

LUMBULUS, li, m. dimin. a lumbus. Plin. l. 28. c. 11. Sicca lippitudo lumbulis suum tostis, atque contritis, & impositis tollitur.

LUMBUS, i, m. *lombo*, *lombi*, *reni*, [illegible], pars corporis quinque inferiores spinæ vertebras complectens, a cinctura ad nates. Martial. l. 13. epigr. 5. Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo. Plin. l. 8. c. 51. Lumbus apiugnus. Cic. in Arat. v. 82. Cepheus conditur ante lumborum tenus. Horat. l. 1. sat. 5. v. 22. nautæque caput, lumbosque saligno Fuste dolat. Plin. l. 20. c. 3. Lumborum dolor. *dolor di reni*. ¶ Dicuntur lumbi turpis libidinis sedes. Pers. sat. 1. v. 20. & sat. 4. v. 35. & Juvenal. sat. 9. v. 59. ¶ Lumbis patris habere se putat digitos grossiores, proverb. apud Hieronym. ep. 62. advers. Joann. Hierosolymitan. c. 1. de iis dictum, qui se præstare putant majoribus suis, & facta sua eorum factis præferunt. Fortasse autem hic lumbi pro feminibus ponuntur, ut apud Juvenal. sat. 8. v. 16. Si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum, Squalentes traducit avos. ¶ Translate ad vites refertur, & videtur significare superiorem trunci partem, ubi rami exire incipiunt. V. Humerosus, & Colum. l. 3. c. 10. circa med. ubi vitis partes humanis membris comparat, & quæ ibi membra genitalia, eadem de arborib. c. 3. lumbos vocat. Plin. quoque idem facit l. 17. c. 23. a med.

LUMECTUM, i, n. locus lumis plenus. V. Luma. Varr. l. 4. de L. L. c. 31. Lumariæ falces, quibus secant lumecta, cum in agris serpunt spinæ.

LUMEN, inis, n. *lume*, *luce*, φῶς, lux, splendor: a luceo, quasi lucimen. Cic. 2. de Divin. c. 43. Luna distat a sole, cujus lumine collustrari putatur. Enn. apud eund. 1. Offic. c. 16. Lumen de suo lumine accendero. Cic. in Bruto, c. 75. Tabulas bene pictas collocare in bono lumine. Ovid. in fi. el. 9. l. 5. Trist. lumen solare. Lucret. l. 2. v. 161. lumina solis. h. e. radii, lux, φάος ἠελίοιο. Ovid. 2. ex Pont. ep. 1. v. 27. Lumine cælesti solem fulsisse serenum. Id. 4. Fast. v. 450. diurnum lumen. *la luce del dì*. Virg. 4. Æn. v. 584. Aurora novo spargebat lumine terras. Sallust. in fragm. apud Non. c. 8. n. 76. Lumine etiam tum incerto. *non essendo ancora ben chiaro il dì*. ¶ Metonymice est visus, *la vista*, & ipsi oculi, *gli occhi*. Nep. in Timol. c. 4. Sine ullo morbo lumen oculorum amisit. Ovid. 2. ex Pont. ep. 8. v. 66. Et patiar fossis lumen abire genis. Id. de remed. amor. v. 801. Utilius sumas acuentes lumina rutas. Auct. Priapeor. carm. 36. Minerva flavo lumine est, Venus pæto. Ovid. 3. Trist. el. 2. v. 19. Nil nisi flere libet: nec nostro parcior imber Lumine, de verna quam nive manat aqua. Virg. 3. Æn. v. 677. adstantes lumine torvo Ætneos fratres. Cic. 5. Tuscul. c. 39. Democritus, luminibus amissis, alba scilicet & atra discernere non poterat. Val. Flacc. l. 1. v. 300. victa gravi ceciderunt lumina somno. & lib. 5. v. 341. lumina rumpere fletu. & lib. 4. v. 759. volvere. & lib. 7. v. 292. torquere vultu gravi. Ovid. 5. Metam. v. 232. flectere. Id. Heroid. ep. ult. v. 113. defixa tenere in aliqua re. Tibull. l. 1. eleg. 2. v. 33. & Ovid. 5. Metam. v. 248. parcere luminibus. h. e. abstinere ab aspectu, claudere, aut avertere oculos. Propert. eod. sensu dixit lib. 4. el. 9. v. 53. parcere oculis. Val. Flacc. l. 3. v. 279. fera dextra componere. h. e. manu claudere alicui in morte: quod Id. l. 1. v. 334. premere, dixit. Apud Veget. l. 2. rei veterin. c. 16. ponitur pro pupilla oculi. ¶ Item lucerna, & fax. Cic. de Divin. l. 1. c. 36. Noctu, lumine apposito, nutrix animadvertit puerum, &c. Id. de Senect. c. 11. Lumini oleum instillare. Propert. l. 2. eleg. 23. v. 39. Cum videt accensis devotam currere tædis In nemus, & Triviæ lumina ferre deæ. Plin. l. 11. c. 19. Papilio luminibus accensis advolitans. Sueton. in Cæs. c. 37. Ascendit Capitolium ad lumina, elephantis lychnuchos gestantibus. Liv. l. 29. c. 25. Lumina in navibus singula rostratæ, bina onerariæ haberent: in prætoria nave insigne nocturnum trium luminum fore. *fanali*. ¶ Item dies, *dì*, *giorno*. Cic. pro Rabir. Post. c. 11. ex Ennio. Regum sunt illæ minæ: Si te secundo lumine hic offendero, moriere. Virg. 6. Æn. v. 356. vix lumine quarto Prospexi Italiam. ¶ Item foraminis cujuspiam latitudo & capacitas. Vitruv. l. 4. c. 6. Lumen hypothyri constituatur sic, ut altitudo dividatur in partes tres, & ex iis duæ partes lumini, &c. Frontin. de aquæduct. artic. 36. Longitudo calicis habere debet digitos non minus duodecim: lumen, idest capacitatem, quanta imperata fuerit. Adde artic. 105. ¶ Item spiramentum, foramen. Plin. l. 31. c. 6. Si aqua cuniculo veniet, in binos actus lumina esse debebunt. *spiragli*. ¶ Item rima, *fessura*. Valer. Flacc. l. 1. v. 128. tenues subiere latentia ceræ Lumina. h. e. rimas navis. Male aliquis limina reponit. ¶ Item splendor, qui ex re nitida tersaque emicat, *splendore*. Val. Flacc. l. 3. v. 100. & Stat. 9. Theb. v. 802. Lumen ferri. Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v. 94. Et formidato clypeus Titana lacessit Lumine. ¶ Item color nitidus. Colum. l. 10. v. 97. Candida leucoia, & flaventia lumina calthæ. Id. l. 9. c. 4. Luteolæ, & Sarranæ violæ, nec minus cælestis luminis hyacinthus. ¶ In pictura lumen est clarus color, quo res conspicuæ fiunt: cui opponitur umbra, h. e. color obscurus. Plin. l. 35. c. 5. Tandem se ars ipsa distinxit, & invenit lumen atque umbras: differentia colorum alterna vice se se excitante. & cap. 11. ante med. Nicias lumen, & umbras custodivit, atque ut eminerent e tabulis picturæ, maxime curavit. Plin. alter l. 3. ep. 13. In pictura lumen non alia res magis, quam umbra commendat. ¶ In ædificiis lumen est (inquit Paul. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 15.) ut cælum videatur. Differt autem a prospectu: quia hic etiam ex inferioribus locis est: lumen ex inferiore loco esse non potest, ut Id. ibid. ait. Inter servitutes est, ne luminibus officiatur, & ne prospectui offendatur, ut est apud Ulpian. ibid. leg. 14. In prospectu autem plus quis habet, ne quid scilicet objiciatur ad gratiorem prospectum, & liberum: in lumine hoc tantum, ne quid altius exstruendo, aut arborem ponendo, lumina cujusquam obscuriora fiant. Cic. 1. de Orat. c. 39. Cum M. Bucculejus ædes L. Fufio venderet, in mancipio lumina, uti tum essent, ita recepit. Fufius autem, simul atque ædificari cœptum est in quadam parte urbis, quæ modo ex illis ædibus conspici posset, egit statim cum Bucculejo, quod cuicumque particulæ cæli officeretur, quamvis esset procul, mutari lumina putabat. Hæc Cic. Quo loco Bucculejus de lumine caverat: Fufius prospectum non mutari postulabat. ¶ Ipsæ quoque ædium fenestræ, lumina dicuntur. Cajus lib. 19. tit. 2. leg. 25. Si vicino ædificante, obscurentur lumina cœnaculi. Pallad. l. 1. tit. 21. Stabula non egeant septemtrionis luminibus, quæ per hiemem clausa nihil noceant, per æstatem patefacta refrigerent. Apul. l. 2. Conclave quoddam obseratis luminibus umbrosum demonstrat. ¶ Immittere lumina est aperto pariete fenestram facere. Ulpian. lib. 7. tit. 1. leg. 13. a med. & Paul. lib. 8. tit. 2. leg. penult. ¶ Luminibus obstruere, & officere est objecta re aliqua ædibus lumen adimere, ut dictum est. Cic. pro Dom. c. 44. Se luminibus ejus esse obstructurum, minabatur. Id. de clar. Orat. c. 17. translate. Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorum quasi exaggerata altius oratio. h. e. gloriam eloquentiæ obscuravit. & pro Rabir. Post. c. 16. Nec mentis quasi luminibus officit altitudo fortunæ, & gloriæ. ¶ Metaphorice lumen est ornamentum, claritas, insignis nota. Cic. Catil. 3. c. 10. Clarissimis viris interfectis, lumina civitatis exstincta sunt. Id. 2. de Orat. c. 27. Certis dicendi luminibus ornare orationem. Quintil. l. 9. c. 2. ad fin. Sententiarum lumina. Cic. 2. de Orat. c. 86. Ordo est maxime, qui memoriæ lumen affert. & lib. 3. c. 13. Oratio adhibere lumen rebus debet. Id. in fin. ep. 5. l. 12. Fam. Opto, ut ab istis Orientis partibus virtutis tuæ lumen eluceat. Id. de clar. Orat. c. 17. Origines Catonis quem florem, aut quod lumen eloquentiæ non habent? Id. pro Sull. c. 14. Vos in tantis tenebris erroris, & inscientiæ clarissimum lumen prætulistis menti meæ. Id. de somn. Scip. c. 2. Hic tu, Africane, ostendas oportebit patriæ lumen animi, ingenii, consiliique tui. Id. de Amic. c. 8. In eo quasi lumen aliquod probitatis & virtutis perspicere videmur. ¶ De vita, Plaut. Cist. 0. 2. v. 12. Ecquid agis? remorare? lumen linque. Si. amabo, accurrite, ne se interimat. Lucret. l. 3. v. 1047. Lumine adempto animam moribundo corpore fudit. Ovid. 4. Trist. eleg. 4. v. 45. nec lumen ademptum, Nec mihi detractas possidet alter opes.

LUMINARE, aris, n. *lume*, *luminare*, φωστήρ, ipsum lumen, aut id, quod claritatem, splendoremve de se diffundit. Apud Cic. 15. Attic. ep. 26. ponitur pro lumine ædium: quamquam is locus valde incertæ lectionis est. ¶ De lucernis, aut cereis, Hieronym. advers. Vigilant. c. 3. Quando legendum est Evangelium, accenduntur luminaria, jam sole rutilante. ¶ Metaphorice ponitur pro ornamento. Hinc Luminaria appellamus viros eximios, in quibus singularis quidam virtutis splendor elucet, quique sui ordinis hominibus decori sint & ornamento. Cic. 2. Phil. cap. 21. In te autem, M. Antoni, id decrevit Senatus, & quidem incolumis, nondum tot luminaribus exstinctis. Al. leg. luminibus.

LUMINATUS, a, um, *illuminato*, illustratus. Cæl. Aurel. l. 1. Acut. c. 9. Locus fenestris altioribus luminatus. ¶ Male luminati dicuntur Apuleio, qui debili visu sunt, lib. 9. Metam.

LUMINO, as, avi, atum, a. 1. *illuminare*, φωτίζω, illustro. Martian. Capell. l. 1. pag. 17. Quos stellantibus oculis interstinctos crebri vibratus ignium luminabant. Apul. l. 11. Metam. ad Isidem. Tu rotas orbem, luminas solem, regis mundum. Avien. in prognost. Arat. v. 1450. (al. 127.) aerias quarta face luminat oras. Adde Prudent. περὶ στεφ. 2. de S. Vincent. v. 127. & 9. de S. Eulal. v. 192.

LUMINOSUS, a, um, *luminoso*, *chiaro*, φωτεινός, clarus, illustris. Vitruv. l. 6. c. 9. ad fin. Omnia ædificia luminosa ut sint, curare oportet. August. ep. 137. in fi. Oleum luminosius. ¶ Translate Cic. in Orat. c. 36. Cum omnis pars orationis debet esse laudabilis, sunt maxime luminosæ, & quasi actuosæ partes duæ. Augustin. ep. 144. ad fin. Luminosissima charitas.

LUNA, æ, f. *luna*, σελήνη, μήνη, una ex septem planetis, quæ, ut ait Cic. in somn. Scip. c. 3. extr. ultlma a cælo, citima terris, luce lucet aliena: dicta a luceo, per syncop. a Lucina. sola enim noctu lucet. Cicer. 2. de nat. Deor. cap. 27. & Varr. l. 4. de L. L. c. 10. a med. De ea Plin. l. 2. c. 9. Novissimum sidus, terrisque familiarissimum, & in tenebrarum remedium a natura repertum. & mox. Crescens semper, aut senescens: & modo curvata in cornua facie, modo æqua portione divisa, modo sinuata in orbem: maculosa, eademque subito prænitens: immensa orbe pleno, ac repente nulla: alias pernox, alias sera, & parte diei, solis lucem adjuvans: deficiens, & in defectu tamen conspicua, &c. & paulo post. Proxima ergo cardini, ideoque minimo ambitu, vicenis septenisque, & tertia diei parte peragit spatia eadem, quæ Saturni sidus altissimum triginta annis. Deinde morata in coitu solis biduo, &c. (Etiam Ammian. l. 20. c. 3. Lunaris cursus rationes diligenter persequitur, item Vitruvius l. 9. c. 4. & rursus Plin. l. 18. c. 32.) & cap. 10. Solem interventu lunæ occultari, lunamque terræ objectu. Cic. 2. de nat. Deor. c. 19. Solis annuos cursus spatiis menstruis luna consequitur. & cap. 40. Luna est major, quam dimidia pars terræ. Id. 4. Acad. c. 39. Habitari ait Xenophanes in luna, eamque esse terram multarum urbium, & montium. Id. in fragm. apud Non. c. 2. n. 408. Lunæ alias hebetiora, alias acutiora videntur cornua. Horat. in carm. sæcul. v. 35. Luna bicornis, regina siderum. Ovid.

He-

Heroid. ep. 18. v. 71. fulgens radiis argentea puris. Id. 10. Met. v. 448. aurea. & lib. 14. v. 367. nivea. Plin. l. 18. c. 35. & Colum. l. 2. c. 10. Luna tertia, quarta, quinta, vigesima tertia, &c. h. e. tertio, quarto, &c. die, postquam e sole emersit. Plin. l. 2. c. 17. novissima & prima. Varr. l. 1. R. R. c. 37. extrema & prima. Cato R. R. c. 37. dimidiata. Plin. l. 18. c. 32. dimidia. Id. l. 12. c. 30. plena. Apul. de Deo Socrat. sub init. corniculata, dividua, protumida, plena. Plin. l. 8. c. 54. nova. & ibid. cava. V. Cavus. Cato R. R. c. 29. & Colum. l. 2. c. 10. silens. V. Silens. Plin. l. 18. c. 32. intermenstrua. novilunio. & lib. 17. c. 9. extr. sicca. V. Siccus. & ibid. sitiens. V. Sitiens. Colum. l. 2. c. 15. extr. crescens. & cap. 5. decrescens. Varr. R. R. c. 37. senescens. Plin. l. 37. c. 10. circa med. deficiens. ecclissata. & eod. sensu Juvenal. sat. 6. v. 442. laborans. Liv. l. 26. c. 5. Lunæ defectus. ecclisse. Plin. l. 7. c. 48. senium. il finir della luna. & lib. 16. c. 39. coitus. il novilunio. Horat. l. 4. od. 18. v. 16. Novæque pergunt interire lunæ. & lib. 4. od. 7. v. 13. Damna tamen celeres reparant cælestia lunæ. Virg. 1. Georg. v. 427. Luna revertentes cum primum colligit ignes. ¶ Per synecdochen sumitur pro mense. Plin. l. 18. c. 25. ante med. Centesima revolvente se luna. Ovid. 7. Metam. v. 531. quater junctis implevit cornibus orbem Luna, quater plenum tenuata retexuit orbem. ¶ Item pro nocte, ut soles pro diebus. Stat. l. 5. silv. 4. v. 7. Septima jam rediens Phœbe mihi respicit ægras Stare genas. Servius similiter intelligit illud Virgilii 3. Georg. v. 336. cum frigidus aera vesper Temperat, & saltus reficit jam roscida luna. Adde Propert. l. 4. el. 4. v. 22. & Stat. 6. Theb. v. 289. ¶ In fabulis est filia Hyperionis & Latonæ seu Æthræ (ut est apud Hygin. in præfat.) Titani neptis, eadem cum Diana & Proserpina. Tribuitur ei currus duarum rotarum, & qui trahant, equi duo, quorum alter niger sit, albus alter (quamquam Ovid. ambos niveos dixit 4. Fast. v. 374. & de remed. amor. v. 258.) quia partim die, partim noctu decurrit. Alii e duabus juvencis currum ejus trahi dicunt, ut Auson. epist. 5. v. 3. & epist. 19. v. 3. boves dicit Prudent. l. 1. adversus Symmach. v. 361. juvencos Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 403. tauros Fulgent. l. 1. mythol. ante cap. 1. ideo scilicet, quod hoc animal cornibus lunam referat: vel quia ipsa prope terram decurrit, cujus sunt tauri cultores. Sunt etiam qui a mulo currum ejus trahi finxerunt. V. Mulus. Auriga ejus apud Stat. lib. 12. v. 307. est Sopor. ¶ De amoribus ejus V. Endymion. ¶ Lunæ ædem Romæ in Aventino memorat Liv. l. 40. c. 2. ¶ Luna adsuta calceis erat apud Romanos Patriciorum insigne. Ut enim ostenderent, se ex iis centum progenitos, qui primi in Senatum a Romulo allecti sunt (de quibus Liv. l. 1. c. 8.) parvam lunam in modum C litteræ in calceis gestabant. Juvenal. sat. 7. v. 191. nobilis & generosus Appositam nigræ lunam subtexit alutæ. ¶ Ab eadem similitudine litteræ C lunæ dici possunt semicirculi cartilaginei, quibus constat guttur, sive aspera arteria. Sidon. carm. 7. v. 191. Jam si forte suem latratibus improbus Umber Terruit, albentes nigro sub gutture lunas Frangere ludus erat. ¶ Lunai pro lunæ in secundo casu, more suo dixit Lucret. l. 5. v. 70. & 419. ¶ De Luna urbe V. in Lunensis.

LUNARIS, re, lunare, σεληνιακός, ad lunam pertinens. Cic. in somn. Scip. c. 5. Lunaris cursus. Varr. l. 1. R. R. c. 37. Lunares dies. Ovid. 5. Fast. v. 16. Lunares equi. Id. 10. Metam. v. 296. Lunaria cornua. Plin. l. 16. c. 39. Infinitum refert lunaris ratio: nec nisi a vicesima in tricesimam, robur cædi volunt.

LUNATICUS, a, um, σεληνιακός, lunatico, qui furore laborat, non illo quidem perpetuo, sed intervallis quibusdam recurrente: a Luna, quia melancholia, qua laborat, accrescit, & decrescit pro ratione Lunæ. Paul. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 43. Mancipium lunaticum. Veget. l. 2. rei veterin. c. 28. Lunaticus oculus. h. e. qui certis temporibus caligat, & cæcutit.

LUNATUS, a, um, a guisa di luna, lunato, factus ad instar lunæ deductæ in cornua. Virg. 1. Æn. v. 494. & lib. 11. v. 663. Lunatæ peltæ Amazonidum. & Stat. 5. Theb. v. 145. lunatum agmen. h. e. exercitus Amazonum peltis armatum. Colum. l. 12. c. 54. Ferramento lunato incidere. Plin. l. 9. c. 33. Lunatæ conchæ. Senec. in Oedip. v. 465. de delphinis. Lunata scindit cauda mare. h. e. falcata (ut ait Ovid. 3. Metam. v. 681. de eadem re loquens, Qualia dividuæ sinuantur cornua lunæ.) Plin. l. 6. c. 13. & Pallad. in Mart. tit. 11. Lunata cornua. Stat. 6. Theb. v. 265. nondum lunata fronte juvenci. Claudian. l. 1. de rap. Pros. v. 129. lunata frons. h. e. cornibus instructa. Martial. l. 1. epigr. 50. Lunata pellis. h. e. calceus lunula ornatus. Sic l. 2. epigr. 29. Non extrema sedet lunata ligula planta. V. Luna sub fin.

LUNCHUS. V. Lonchus.

LUNELLA. V. Lunula.

LUNENSIS, se. Lunensis caseus est genus casei sola magnitudine laudatum, quod librarum mille pondus nonnunquam æquabat, ut Plin. l. 11. c. 42. tradit. Unde inter servorum obsonia refertur. Dictus est a Luna urbe, in cujus agro fiebat, & a Luna sidere, quod ab Hetruscis figura lunari efformabatur, vel signabatur. Martial. l. 13. epigr. 30. cujus lemma Lunensis caseus. Caseus Hetruscæ signatus imagine Lunæ Præstabit pueris prandia mille tuis. ¶ Lunense marmor, genus marmoris, quod in agro Lunæ urbis effoditur, miro candore, & Parium vincens conspicuum. Plin. l. 36. c. 6. & 18. Hinc Lunensis ara apud Sueton. in Ner. c. 50. est e Lunensi marmore facta. ¶ Lunenses, sium, ejus urbis cives, ut Lunensium lapicidinæ, Plin. l. 36. c. 5. Porro Luna urbs est maritima Hetruriæ, ad Macram fluvium, in confinio Liguriæ, portu nobilis: de quo Sil. l. 8. v. 480. Tunc quos a niveis exegit Luna metallis, Insignis portu, quo non spatiosior alter Innumeras cepisse rates, & claudere pontum. Adde Plin. l. 3. c. 5. ¶ Lunai pro Lunæ dixit Ennius apud Pers. sat. 6. v. 9.

LUNO, as, avi, atum, a. 1. torcere a guisa di Luna, est in modum Lunæ, quando in cornua curvatur, flectere. Ovid. 1. Amor. el. 1. v. 23. Lunavitque genu sinuosum fortiter arcum. Propert. l. 4. eleg. 6. v. 25. Jamque acies geminos Nereus lunarat in arcus. h. e. instruxerat in modum cornuum lunæ.

LUNULA, æ, f. lunetta, σεληνίς, μηνίσκος, parva luna. Lunulæ, inquit Isidor. l. Orig. 19. c. 31. sunt ornamenta mulierum, in similitudinem lunæ bullæ dependentes. Tertull. de cultu fem. c. 10. Nullam de conchylio vestem increpet, nullas lunulas reprobet. Plaut. Epid. 5. 1. 33. Non meministi, me inaurem ad te afferre natali die? lunulam, atque anellum aureolum in digitum? Al. leg. lunellam. Intelligunt autem lapillum lunulæ figura.

LUNUS, i, m. deus idem, qui Luna. Quamvis enim fœminina voce eam appellaret, masculum tamen putabat stulta Gentilitas. Unde masculum Lunum appellat Tertull. in apolog. c. 15. & Spartian. in Caracall. c. 7. tradit, a Carrenis præcipue, Asiæ populis, ita existimari, ut qui Lunam fœmineo nomine ac sexu putaverit nuncupandam, is addictus mulieribus semper inserviat: at vero qui marem deum esse crediderit, is dominetur uxori, neque ullas muliebres patiatur insidias. Id. ibid. c. 6. Cum hibernaret Edessæ, atque inde Carras Luni dei gratia venisset. ¶ Apud Isidor. l. 19. Orig. c. 33. lunus est cinctus, quem publice habent servi, ita dictus, quia transversas habet purpuras, ideo lunas.

LUO, is, lui, a. 3. pagare, λύω, solvo, persolvo: a Græca voce allata. Fere autem dicitur de solutione, quæ multæ & pœnæ causa fit. Plin. l. 17. c. 1. a med. Cautum est duodecim Tabulis, ut qui injuria cecidisset alienas arbores, lueret in singulas æris XXV. Curt. l. 10. c. 2. Pluribus vestrum defuturum viaticum fuit, ni æs alienum luissem. Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. lib. 2. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 3. Cum quis ad luendum debitum chirographo convenitur. ¶ Pro solvere, h. e. liberare, pecuniam debitam solvendo, Scævola Dig. lib. 36. tit. 1. leg. 78. ante med. Luere fundum a testatore obligatum. h. e. liberare. Julian. lib. 30. leg. 83. Luere pignus. ¶ Translate Val. Flacc. l. 3. v. 407. Insontes errore luit, culpamque remittens, &c. h. e. solvit, purgat. ¶ Luere pœnas, est pœnas dare, ferre supplicium pro noxa, pagar il fio, o la pena. Cic. Attic. 3. ep. 9. Itaque mei peccati luo pœnas. Id. pro Sull. c. 27. extr. Eos ad luendas reipublicæ pœnas Furiæ quædam incitaverunt. Justin. l. 2. v. 5. Quicumque capi potuerunt, suppliciis crucibus luerunt. Id. l. 8. c. 5. Quasi parva supplicia cædibus & rapinis luissent. Id. l. 16. c. 2. & Vellej. l. 2. c. 54. Universa Cassandri domus Alexandro Magno, seu necis ipsius, seu stirpis extinctæ pœnas, partim cæde, partim supplicio, partim parricidio luit. Ovid. 3. Metam. v. 624. qui Tusca pulsus ab urbe, Exsilium, dira pœnam pro cæde luebat. Senec. in Agam. sub fin. Luere paria fata Troicis malis. Plin. lib. 7. c. 8. Luere augurium malis. h. e. pati ea mala, quæ augurio portendebantur. Claudian. de VI. consul. Honor. v. 139. piratica puppis, Vastato tandem pœnas luitura profundo. ¶ Luere peccata, est delictorum supplicium ferre. Liv. l. 38. c. 48. Pro dignitate imperii vestri coactis luere peccata sua. Cic. ad Brut. ep. 12. Acerbum est, parentum scelera filiorum pœnis lui. Liv. l. 38. c. 37. Luere noxam pecunia. Ovid. Heroid. ep. 20. vers. 100. nec facta luisses Impia funeribus, Cecropi terra, tuis. Quintil. l. 12. c. 9. ante med. Certe patroni petulantiam litigator luit. Virg. 4. Georg. v. 454. Luere commissa. Liv. l. 9. c. 5. Obsides sexcenti imperati, qui capite luerent, si pacto non staretur. ¶ Luere sacramentum apud Solin. c. 45. (al. 38.) est dare il giuramento. ¶ Pro lavare, abstergere (nam & hoc Græcum λύω significat) lavare. Sil. l. 11. v. 22. Argivos major qua Græcia muros Servat, & Ionio luitur curvata profundo. Prudent. περὶ στεφ. 9. de S. Eulal. v. 190. omnia pulcro gurgite mœnia luit. ¶ Translate Cic. 3. Verr. c. 30. a med. Ut ejus libidinem hominum innocentium sanguine lui vellus. Virg. 2. Georg. v. 502. sanguine luere perjuria. (Adde Ovid. in Ibin, v. 567. & Vellej. l. 2. c. 1.) Cic. 5. de Fin. c. 22. sub fin. Quæ per vim oblatum stuprum voluntaria morte lueret. ¶ Pro expiare, & avertere. Liv. l. 10. c. 28. a med. Datum hoc nostro generi est, ut luendis periculis publicis piacula simus. Val. Flacc. l. 2. v. 569. clausum ut thalamis, somnoque gravatum Immolet, ereptaque luat responsa pharetræ. h. e. diluat, solvet, evacuet, vana reddat. Al. leg. levet. ¶ In præteritis u dicimus longum, luit, pluit: in præsenti breve, luit, pluit. Ita Varr. l. 8. de L. L. c. 60. quod confirmatur illo Ennii apud Cicer. 3. de Orat. c. 42. Nos sumu' Romani, qui fuimus ante Rudini. Ubi prima in fuimus producitur. & Plauti Men. prol. v. 63. Nam rus ut ibat forte, ut multum pluerat. Ubi prima in pluerat longa est. Lucil. apud Non. c. 8. n. 47. Tantalu', qui pœnas ob facta infandia luit. Sed tunc & duplici uv scribere solebant, fuvit, pluvit, luvit. ¶ Particip. luiturus, a sup. luitum inusitato. Imp. Constantin. lib. 8. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 4. pro negligentia idem supplicium luituris.

LUPA, æ, f. lupa, λύκαινα, femina in genere luporum. Ovid. 3. de art. am. v. 8. rapidæ tradis ovile lupæ. ¶ Etiam meretrices lupæ dicuntur, quia luparum instar sunt rapaces. Ex voce lupa homonymia, ut Livius quoque testatur l. 1. c. 4. occasionem præbuit fabulæ de Romulo & Remo, quibus, cum in limre essent expositi, lupa admovisse ubera dicitur. Nam lupa ea, non quadrupes, sed meretrix fuit, quæ infantes expositos sustulit, atque aluit. V. Laurentia. Cic. pro Mil. c. 21. Ille, qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas ducebat. Adde Plaut. Epid. 3. 3. 22. & La-

Hant. l. 1. *c.* 20. ¶ Apud *Colum. sub fin. c.* 12. *l.* 7. nomen est canis.

LUPANAR, atis, n. *bordello, lupanare*, πορνεῖον, πορνοβοσκεῖον, locus, in quo lupæ, hoc est meretrices prostant. *Quint. l.* 7. *c.* 3. An deprehensus in lupanari cum aliena uxore adulter sit, quæritur. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 121. Intravit calidum veteri centone lupanar. Adde *Plaut. Bacch.* 3. 3. 50. ¶ Adhibetur & in conviciis. *Catull. carm.* 42. in *quandam*, *v.* 13. o lutum, lupanar, Aut si perditius potest quid esse.

LUPANARIS, re, χαμαιτυπεῖον, ad lupanar spectans. *Apul. lib.* 9. *Metam.* Larem mariti lupanari maculare infamia.

LUPANARIUM, ii, n. *bordello*, idem quod lupanar. *Ulpian. Dig. l.* 5. *tit.* 3. *leg.* 27. Pensiones e lupanario perceptæ. *Id. l.* 4. *tit.* 8. *leg.* 21. *ad fin.* Si in popinam, vel lupanarium adesse jusserit. Adde *lib.* 23. *tit.* 2. *leg.* 43.

LUPANARIUS. V. *Lupinarius*.

LUPARIÆ, arum, f. apud *Sex. Ruf.* & *P. Vict. de regionib. Urb. R.* ponuntur in regione secunda, in Subura. *Luparii*, *orum*, m. luporum venatores. *Serv. ad* 1. *Georg. v.* 139.

LUPATUM, i, n. & Lupatus, i, m. *freno, morso*, χαλινός, genus freni asperioris. *Virg.* 3. *Georg. v.* 208. Verbera lenta pati, & duris parere lupatis. Ubi *Servius*: frenis asperrimis: dicta autem lupata a lupinis dentibus, qui inæquales sunt: unde etiam eorum morsus vehementer obest. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 15. Asper equus duris contunditur ora lupatis. *Martial. l.* 1. *epigr.* 105. Mordent aurea quod lupata currit. *Solin. c.* 45. (*al.* 57.) *a med.* Equus adeo sprevit lupatos, ut de industria cernuatus, &c. ¶ Adjective *Horat. l.* 1. *od.* 8. *v.* 6. Gallica nec lupatis temperat ora frenis.

LUPERCA, æ, f. dea apud Romanos. *Arnob. lib.* 4. *pag.* 128. Quod abjectis infantibus pepercit lupa non mitis, Luperca dea est auctore appellata Varrone. De hac *Lactant. l.* 1. *c.* 20. Romuli nutrix Lupa honoribus est affecta divinis. ¶ Item mulier sacerdos Panis. Vet. lap. apud *Gruter. pag.* 41. *n.* 1. Dianæ cælesti sacrum Q. Cornelius Theophilus cum Quintia M. F. Luperca. Adde alium apud *Corradin.* in Vat. Latin *To.* 1. *l.* 1. *c.* 26. *pag.* 366.

LUPERCAL, alis, *n.* Λυκαῖον, antrum sub Palatino monte sacratum ab Euandro Pani deo Arcadiæ: a *Lupercus*, quod fuit ejusdem Panis cognomen (teste *Justin. l.* 43. *c.* 1.) ideo impositum, quod non sineret lupos in oves sævire. Nam ob eandem causam multis ante sæcula etiam in Arcadia mons Lycæus Pani fuerat consecratus, & ipse quoque Lycæus appellabatur: nempe a λύκος, lupus. Ergo ideo & Euander in Latio, deo gentis suæ sacravit locum, & nominavit Lupercal, quod præsidio ipsius numinis lupi a pecudibus arcerentur. *Serv. in* 8. *Æn. v.* 343. Aliqui Lupercal litterarum trajectione factum putant a *luo*, & *caper*, quod sub monte Palatino fuerit quædam spelunca, in qua caprum luebant, hoc est sacrificabant, cujus deinde pelle urbem purgabant. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. *ad fin.* (*al. c.* 9.) Inveniuntur, qui lupercalia æque tres partes orationis esse contendant, quasi luere per caprum. *Ovid. l.* 2. *Fast. v.* 381. *& sequ.* dictum esse scripsit vel a Lycæo monte Arcadiæ, vel ab illa lupa, quæ illic Romulum & Remum aluit. *Virg.* 8. *Æn. v.* 342. Hinc lucum ingentem, quem Romulus acer Asylum Retulit, & gelida monstrat sub rupe Lupercal, Parrhasio dictum Panos de more Lycæi.

LUPERCALIA, ium, n. Λύκαια, solemnia quædam sacra, quæ Romæ a Lupercis fiebant in honorem Panis pastorum dei. Hæc sacra ab Euandro ex Arcadia in Latium advecta fuere: & celebrabantur XV. Cal. Martii, idest die 15. Februar. Fiebant lustrationis causa, in spelunca sub monte Palatino, quæ Lupercal dicta est. Ritus hic fuit. Capram pastores, quorum Pan tunc præcipuum numen erat, immolabant, deinde variis ludis, rejectis vestibus, se se exercebant. Romulus item instituisse creditur, ut canis immolaretur. Hac re lupæ nutrici suæ grates referre videbatur. Nam canis natura adversatur lupis. Temporis denique progressu pro capra hircus immolari cœptus est. Regnante Romulo, & deinceps, sacerdotes, qui Luperci appellabantur, peracto sacrificio, faciem sibi larva tegebant, vel potius sanguine fœdabant, & nudi discurrebant circum urbem veterem, idest Palatium. Adolescentes occurrebant cum lana lacte madida, qui tabum abstergerent. Institutum etiam aliquando fuit, ut hirci pellem in lora secarent, & lora in cursu illo in manibus gestarent, & obvias quasque feminas iis loris circa uterum & manus cæderent: crediti hac re illis fecunditatem afferre. V. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 267. & *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 343. & 663. quibus locis & causam habes, aur nudi, & solo campestri succincti discurrerent. *Cic.* 2. *Phil. c.* 34. Adscribi jussit in Fastis, ad Lupercalia. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 13. *in fin.* Hodierni diei res gestas Lupercalibus habebis. ¶ In genitivo & *liuus*, & *liorum* habere potest, ut *Saturnalia*.

LUPERCALIS, le, adject. ad Lupercalia pertinens, ut Lupercale sacrum, *Sueton. in Aug. c.* 31.

LUPERCUS, ci, m. deus idem, qui Pan: ab arcendis lupis: V. *Lupercal*. Item sacerdos Panis, qui Lupercalibus sua nuda discurrebat, ut in *Lupercalia* dictum est. *Virg. Æn.* 8. *v.* 663. Exsultantes Salios, nudosque Lupercos. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 142. agili palmas præbere Luperco. ¶ Duo fuerunt Lupercorum ordines, Fabianorum, & Quintilianorum. V. *Fabianus*. Additus est tertius Julianorum, institutus in honorem C. Julii Cæsaris, ut est apud *Sueton. in ejus vita, c.* 76. ¶ Pastores primo Luperci fuere: paulatim nobilissimi civitatis, adolescentes præsertim iis sacris initiari soliti sunt. Hinc M. Antonium, Lupercum fuisse scimus ex *Cic.* 2. *Phil. c.* 34. Sed imberbes discurrere vetuit Augustus, apud *Sueton. in Aug. c.* 31.

LUPILLUS, li, m. diminut. a lupinus. *Plaut. Stich.* 5. 4. 9. Lupilli comminuto crustulo.

LUPINARIUS, a, um, ad lupinum legumen pertinens, ut Lupinarium labrum, apud *Caton. c.* 10. & 11. h. e. lupinis lavandis, aut coquendis. ¶ *Lupinarii*, *orum*, lupinorum, seu leguminum negotiatores, apud *Lamprid. in Alex. Severo*, *c.* 33. ubi *Casaubonus* mallet legi *popinarii*, alii *lupanarii*, h. e. lupanariorum exercitores.

LUPINUS, a, um, *lupino, di lupo*, λύκειος, ad lupum pertinens. *Cic. in Catil.* 3. *c.* 8. Quem inauratum in Capitolio parvum, atque lactentem uberibus lupinis inhiantem fuisse meministis. *Plin. l.* 28. *c.* 19. lupina pellis. *Propert. l.* 4. *eleg.* 10. *v.* 20. Et galea hirsuta compta lupina juba. *h. e.* ex pelle lupi facta. (*Virg.* 1. *Æn. v.* 279. lupæ fulvo nutricis tegmine lætus Romulus.) *Enn.* apud *Donat. ad Terent. Phorm.* 2. 2. 25. Lupinus impetus.

LUPINUS, ni, m. & Lupinum, ni, n. *lupino*, θέρμος, leguminis genus est, omnium amarissimum, quod sui circumactu agricolis horas etiam nubilo dis ostendit, teste *Plin. l.* 18. *c.* 14. Est a λύπη, dolor, ægritudo, quia vultum gustantis amaritudine contristat. *Virg.* 1. *Georg. v.* 75. tristisque lupini Sustuleris fragiles calamos. *Colum. l.* 2. *c.* 10. Lupini prima ratio est, quod minimum operarum absumit. *Plin. loc. cit.* Lupino est usus proximus, cum sit & homini, & quadrupedum generi communis. *Martial. l.* 5. *epigr.* 79. *v.* 21. tepens lupinus. *Ovid. de medic. fac. v.* 69. pallentes torrere lupinos. *Cato R. R. c.* 34. Ibi lupinum bonum fiet. ¶ Lupinorum usus erat in comœdiis, in quibus si pecunia opus esset, lupinos pro nummis numerabant. *Plaut. Pœn.* 3. 2. 20. Hinc *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 23. Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis. *h. e.* quid intersit inter veros nummos, & ex lupinis fictos. V. *Comicus*.

LUPOR, aris, dep. 1. scortari, vel prostitui, ut *Non. c.* 2. *n.* 497. interpretatur. *Turpil. ibid.* Cum meretrice per vias lupatur. *Lucil. ibid.* ex lectione *Scalig.* & divos ture precemur, Consilium faxint placeat, tu impune luperis.

LUPULA, æ, f. parva lupa, λυκαινίς. *Apul. l.* 5. *Metam.* Perfidæ lupulæ magnis conatibus nefarias insidias tibi comparant. In vet. lap. apud *Murator. pag.* 1381. *n.* 4. est cognomen mulieris: Numphidia C. F. Lupula.

LUPUS, i, m. *lupo*, λύκος, animal rapax & velocissimum, ovibus maxime, atque capellis infestum: a voce Græca allata. *Virg.* 3. *Georg. v.* 264. genus acre luporum. *Id.* 7. *Æn. v.* 18. & formæ magnorum ululare luporum. *Id. Ecl.* 2. *v.* 63. Torva leæna lupum sequitur: lupus ipse capellam. *Id.* 3. *Georg. v.* 537. Non lupus insidias explorat ovilia circum, Nec gregibus nocturnus obambulat. (Luculentam lupi ovile populati descriptionem habes apud *Stat. Theb.* 4. *v.* 363.) *Plin. l.* 10. *c.* 63. Cæcos catulos gignunt canes, lupi, panthera. *Id. l.* 8. *c.* 22. & *lib.* 10. *c.* 73. Lupi in fame terra vescuntur. *Id. l.* 8. *c. ult.* In Olympo Macedoniæ monte non sunt lupi, nec in Creta insula. *Id. l.* 28. *c.* 10. Lupi vestigia calcata equis afferunt torporem. ¶ *Horat.* lupum *Martialem* cognominat, *l.* 1. *od.* 17. *v.* 9. vel quia cruentus est, vel quia in tutela Martis. *Virg.* quoque *Martium* appellat *Æn.* 9. *v.* 566. ¶ Ad designandum femininum genus, pro *lupa*, *lupum feminam* dixere Veteres. *Ennius* apud *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 355. lupus femina feta repente. *Id.* apud *Non. c.* 4. *n.* 385. Endo tuetur, ubi lupus femina conspicit amnes. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) Varro in eo libro, quo initia urbis Romæ enarrat, lupum feminam dicit, Ennium, Pictoremque Fabium secutus. *Festus in Masculino*, & in *Corius*. Hunc stirpem Antiqui dixerunt, & rursus hunc lupum, & hunc rectum. *Id.* in *Recto*. Cum ait Ennius, a stirpe supremo, & Ilia dia nepos, & lupus feta. ¶ In Italia creditur luporum visus esse noxius, vocemque homini, quem priores contemplantur, adimere ad præsens, ut *Plin.* tradit *l.* 8. *c.* 22. Hinc illud *Virg. Ecl.* 9. *v.* 53. vox quoque Mœrim Jam fugit ipsa: lupi Mœrim videre priores. Ex quo *Servius* ortum ait aliud proverbium, *lupus in fabula*: quo utimur, cum supervenit subito is, de quo loquimur, & nobis sua præsentia facultatem loquendi amputat: *il lupo è nella favola*. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 33. De Varrone loquebamur: lupus in fabula. venit enim ad me. Adde *Terent. Adelph.* 4. 1. 21. Sic *Plaut. Stich.* 4. 1. 71. Atque eccum tibi lupum in sermone. ¶ *Lupum auribus tenere*, aliud proverbium, *tener il lupo per gli orecchi, e il leone pel cinffetto*, in re ancipiti, periculosaque dici solet. nam qui lupum auribus tenet, nec dimittere audet, nec retinere potest sine periculo. *Terent. Phorm.* 3. 2. 21. Immo, quod aiunt, auribus teneo lupum. nam neque quo amittam a me, invenio, neque uti retineam, scio. Adde *Sueton. in Tiber. c.* 25. ¶ *Hac urget lupus, hac canis*, aliud proverb. apud *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 64. ubi utrinque periculum est, & discrimen anceps: *essere fra l' uscio e 'l muro*. ¶ *Ovem lupo committere*, rem aliquam ei committere, qui ipse maxima custodia egeat, ne perdat, *dar la lattuga in guardia a' paperi*. *Terent. Eun.* 5. 1. 16. Scelesta, ovem lupo commisisti. *Cic. Phil.* 3. *c.* 11. O præclaram custodem ovium, ut aiunt, lupum! Adde *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 363. ¶ *Lupo agnum eripere*, de re difficili, ac desperata. Stultum enim videtur sperare, futurum, ut lupus arreptum agnum salvum dimittat. Simile est apud nos, *andar alla gatta pel lardo*. *Plaut. Pœn.* 3. 5. 31. lupo agnum eripere postulant: nugas agunt. ¶ *Ovem fugit lupus*, de re impossibili, & contra naturam. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 52. ¶ *Lupus ovium non curat numerum*, h. e. quamvis numerati gregis oves mactat. Dicitur de iis, qui nihil curant. *Id. Ecl.* 7. *v.* 51. Hic tantum Boreæ curamus frigora, quantum Aut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas. ¶ *Lupus* est etiam piscis, ita dictus a voracitate, *spigola*. Laudatissimus, qui *lanatus* dicitur, a candore, mollitiaque carnis, præcipue in fluviis captus, & Romæ in Tiberi inter duos pontes (fortasse Sublicium, & Fabricium, vel Cestium) ureß apud *Macrob. l.* 2. *Sa-*

2. Saturn. cap. 12. Horat. l. & sat. 2. v. 32. & Plin. l. 9. cap. 54. Adde eund. ibid c. 17. Colum. l. 8. c. 16. & Martial. l. 13. epigr. 89. ¶ Item genus aranei, quod Græcis phalangion est. Est autem duplex, aliud majus, aliud minus: minus non texit. Plin. l. 29. c. 4. a med. & l. 11. c. 24. ¶ Item frenum asperius, quod & lupatum dicitur: Ita dictum a luporum dentibus, quos forma imitatur. Sumitur autem & pro freno universim. Ovid. 4. Trist. el. 6. v. 3. Tempore paret equus lentis animosos habenis, Et placido duros accipit ore lupos. Adde Stat. 1. Achill. v. 281. ¶ Denique instrumentum ferreum aduncum, quo aliquid extrahitur, vel attollitur, rampicone, rampino. Liv. l. 28. c. 3. Qui erexerant ad murum scalas, alii furcis detrudebantur, in alios lupi superne ferrei injecti, ut in periculo essent, ne suspensi in murum extraherentur. ¶ Lupos exponit Pallad. l. 1. tit. ult. ferrulas manubriatas majores minoresque ad mensuram cubiti, quibus facile est, quod per serram fieri non potest, resecando trunco vitis interferi. ¶ Lupus salictarius herba est sponte nascens, & cibis apta. Plin. l. 21. c. 15.

LURA, æ, f. Festo est os cullei, vel utris. Aliis ipsa uter, culleus: ut Auson. in periocb. 10. Odyss. Opes aliquas in lura inesse existimantes. ¶ Item translate intestinum, venter. Lucil. apud Cicer. 4. Tuscul. c. 21. in ne prius accipiam ipse, Quam gladium in stomacho, lura, ac pulmonibu' sisto. Sunt qui ubique pro lura reponunt lura eodem sensu. Alii ubique aliter legunt, præterquam apud Fest.

LURCABUNDUS, a, um, trangugiatore, goloso, valde lurcans, helluo, lurco. Vox est Catonis, quam, ut nimis antiquam, damnet Quintil. l. 1. c. 6. (al. c. 11.) ad fin.

LURCO, as, a. 1. & Lurcor, aris, dep. 1. trangugiare, λαφύσσω, cibum cum aviditate nimia sumo. Ducunt aliqui a λαῖμος, avidus, vorax: Festus a lura. Lucil. apud Non. c. 1. n. 34. Ut lurcaretur lardum, & carnaria furtim. Pompon. ibid. Lardum lurcabat lubens.

LURCO, onis, m. goloso, trangugiatore, λίχνος, capacis gulæ homo, gulosus, bonorum suorum consumptor, ut Fest. in Lura exponit. Sueton. de clar. Grammat. c. 15. Lastaurum, & lurconem, & nebulonem, popinonemque appellans. Plaut. Pers. 3. 3. 16. Lurco, edax, furax, fugax. Lucil. apud Non. c. 1. n. 34. Vivite lurcones, comedones vivite ventres. ¶ Fuit cognomen M. Aufidii, qui primus pavonem saginare instituit, & ex eo magnum quæstum fecit. Varr. l. 3. R. R. c. 6. Plin. l. 10. c. 20. Sic M. Perpenna Lurco, apud Gruter. pag. 237. n. 8. ¶ Olim lurcho scripserunt cum adspiratione. Serv. ad 6. Æn. vers. 4. & Prob. in Cathol. pag. 1455. Putsch.

LURCONIANUS, a, um, ad lurconem pertinens. Tertull. de anim. c. 33. Apiciana, & lurconiana condimenta.

LURIDATUS, a, um, luridus. Tertull. l. 4. adverf. Marcion. c. 8. Luridati delinquentiæ maculis.

LURIDUS, a, um, lurido, nericcio, rugginoso, livido, pallido assai, πελιδνός, ὠχρός, supra modum pallidus, ut ait Festus, lividus, ad nigrorem accedens. Colum. l. 10. v. 325. valido turgescit lurida caule brassica. Horat. l. 4. od. 13. v. 10. refugit te, quia luridi Dentes, te quia rugæ Turpant, & capitis nives. Id. epod. 17. v. 21. verecundus calor Reliquit ora pelle amicta lurida. Id. l. 3. od. 4. v. 74. luridus Orcus. Sil. l. 13. v. 560. nigrum pandens more lurida rictum. Ovid. 4. Metam. v. 267. luridus pallor. & lib. 14. v. 198. me luridus occupat horror. & vers. 747. lurida membra. scil. ejus, qui sibi laqueo fauces elisit. & lib. 1. v. 147. lurida aconita. hoc est quæ luridos faciunt: unde nigras dixit Juvenal. sat. 1. v. 72. veneno sublatos. & lib. 14. v. 791. Lurida sulphura. scil. quia usta luridum ignem reddunt. Sic Calpurn. ecl. 5. v. 89. Luride galbana. Petron. in Satyr. cap. 124. Lurida mortis imago. Senec. in Med. v. 790. Luna lurida. Senec. alter epist. 95. luridæ bilis suffusio. itterizia. Plin. l. 6. ep. 20. sub fin. Sol etiam effulsit, luridus tamen, qualis esse, cum deficit, solet.

LUROR, oris, m. pallidezza cerica, lividezza, nerezza, ὠχρότης, pallor fuscus, & ad nigrorem accedens. Volunt esse a lura, quæ utrem significat: ut proprie corii colorem notet. Lucret. l. 4. v. 332. Lurida præterea fiunt, quæcumque tuentur Arquati, quia luroris de corpore eorum Semina multa fluunt. Claudian. l. 3. de rap. Pros. v. 238. luror permanat in herbas, Deficiunt rivi, squalent rubigine prata. Apul. l. 9. Metam. Lurore buxeo, macieque fœdatus.

LURULENTUS, a, um, valde luridus. Apul. l. 7. Metam. Conceptaculum aquæ lurulentæ. Al. leg. lutulentæ.

LUSCINIA, æ, f. & Luscinius, ii, m. usignuolo, ἀηδών, avis cantus suavitate præcellens, quæ & philomela, Græca appellatione dicitur. Alii dictam volunt, quod quasi lugens canat, respicientes ad fabulam, de qua V. in Philomela. alii quod sub lucem canat, h. e. exortu diei: alii quod in lucis canat. Insignis est Plinii locus l. 10. c. 29. Tanta vox tam parvo in corpusculo, tam pertinax spiritus. Deinde in una perfecta musicæ scientia modulatus editur sonus: & nunc continuo spiritu trahitur in longum, nunc variatur inflexo, nunc distinguitur conciso, copulatur intorto: promittitur revocato, infuscatur ex inopinato: interdum & secum ipse murmurat: plenus, gravis, acutus, creber, extentus: ubi visum est, vibrans, summus, medius, imus. Breviterque omnia tam parvulis in faucibus, quæ exquisitis tibiarum tormentis ars hominum excogitavit, &c. Horat. l. 2. sat. 3. v. 245. Luscinias soliti impenso prandere coemptas. Phædr. fab. 18. l. 3. Pavo ad Junonem venit, indigne ferens, Cantus luscinii quod sibi non tribuerit. Senec. ep. 76. ante med. Habet vocem? sed quanto dulciorem, mobilioremque luscinii! Al. leg. lusciniæ. Plin. loc. cit. Sestertiis sex candidam lusciniam venisse, quæ Agrippinæ dono daretur. ¶ Lusciniæ deest cantio, proverb. de eo

ironice dictum; qui re aliqua abundet, neque ea deficit unquam potest, v. gr. mulieri verba. Legitur apud Plaut. Bacch. 1. 1. 3. ¶ Luscinius Commodus Imperator apud Lamprid. c. 10. appellabat eos, quibus alterum oculum eruisset: a luscus.

LUSCINIOLA, æ, f. diminut. a luscinia. Plaut. Bacch. 1. 1. 4. Lusciniolæ ne defuerit cantio.

LUSCINIUS. V. Luscinia.

LUSCINUS, a, um, idem ac lusciosus, vel luscitiosus. Plin. l. 11. c. 37. sect. 55. Qui altero lumine orbi nascerentur, Coclites vocabantur: qui parvis utrisque, Ocellæ: Luscini, injuriæ cognomen habuere.

LUSCIOLA, æ, f. eadem quæ luscinia. Varr. l. 4. de L. L. c. 11. Lusciola, quod luctuose canere existimatur, atque esse ex Attica Progne in luctu facta avis. Al. leg. luscinia.

LUSCIOSUS, & Luscitiosus, a, um, di vista debole, losco, qui ad lucernam non videt, & μύωψ vocatur a Græcis. Ita Non. c. 2. n. 518. afferens illud Varron. Vesperi non videre, quos appellant lusciosos. Confirmat Ulpian. qui Dig. l. 21. tit. 1. leg. 10. ad fin. ex edit. Terentiani, luscitionem, inquit, eam esse quidam putant, ubi homo lumine adhibito nihil videt. Al. aliter leg. Sic Isid. l. 10. Orig. litt. L. Lusciosus, qui vespere nihil videt. Sic item Plin. l. 28. c. 11. ante med. Quoniam, inquit, dorcades noctu æque quoque cernunt, sanguine hircino sanari lusciosos putant, nyctalopas a Græcis dictos. Hactenus Plin. Si enim dorcades etiam noctu vident, earum sanguis aptus erit sanandis iis, qui ad lucernam & noctu non vident. Nihilominus Festus luscitionem esse ait vitium, quo clarius vesperi, quam meridie cernit. Confirmat Seneca, cujus verba sunt l. 3. de Benef. c. 1. ad fin. Luscitiosi oculi sunt, qui lucem reformidant: cæci, qui non vident. Al. tamen leg. vitiosi. Sic Fulgent. de prisco serm. Luscitiosos dici voluerunt, interdiu parum videntes, quos Græci, μύωπας vocant. Quare, quid revera his vocibus Veteres intellexerint, plane non constat. Magis ex sententia Festi, quam Varronis, & Nonii locutus videtur Plaut. Mil. 2. 3. 50. Sce. Mirum est lolio victitare te, tam vili tritico. Pa. quid jam? Sce. quia luscitiosus. Pa. væ verbero! ædepol tu quidem cæcus, non luscitiosus. Agitur enim his Plauti verbis de eo, qui diu, & in media luce non videat. V. Nusciciosum.

LUSCITIO, onis, f. vitium oculorum, de quo V. in voce præced.

LUSCITIOSUS. V. Lusciosus.

LUSCUS, a, um, cieco da un occhio, losco, ἑτερόφθαλμος, altero oculo captus. Cic. 2. de Orat. c. 60. Cænabo, inquit, apud te, huic lusco, familiari meo C. Sextio: uni enim locum esse video. Martial. l. 4. epigr. 65. Oculo Philænis semper altero plorat. Quo fiat istud quæritis modo? lusca est. Juvenal. sat. 10. vers. 228. ambos Perdidit ille oculos, & luscis invidet. Id. de Annibale, qui in Apennino alterum frigore amiserat, ibid. v. 157. O qualis facies, & quali digna tabella, Cum Getula ducem portaret bellua luscum! Quæ Petrarca vertit cap. 13. Sì ch' egli era, a vederlo, strano arnese, Sopra un grande elefante un duce losco. ¶ Non dicitur luscior, luscissimus, quia natura nemo lusco magis est luscus. Varr. l. 8. de L. L. c. 43.

LUSIO, onis, f. il giuocare, giuoco, παιγνία, actus ludendi, ludus, lusus. Cic. Q. Fr. lib. 3. ep. 4. sub fin. Ducens mecum Ciceronem meum in ludum discendi, non lusionis. Id. 5. de Fin. c. 20. Pueri lusionibus vel laboriosis delectantur, ut ne verberibus quidem deterreri possint. Id. de Senect. c. 16. sub fin. Sibi habeant arma, equos, hastas, pilam, &c. nobis senibus ex lusionibus multis talos relinquant & tesseras. Id. 1. de Orat. c. 16. Pilæ lusio.

LUSITANUS, a, um, ad Lusitaniam pertinens, quæ est una ex tribus Hispaniæ partibus in Occidentem, & Austrum vergens, ubi nunc maxime il regno di Portogallo. Sed accuratius de ea Geographi, quos consule. Plin. l. 3. c. 1. dictam tradit a Luso Bacchi filio, vel a Lysa Bacchi comite. Senec. in epigr. ad Cordub. Non Lusitanus quateret cum mœnia latro, &c. h. e. Viriathus (de quo in Epit. Livii l. 52. Viriathus in Hispania primum ex pastore venator, ex venatore latro, mox justi quoque exercitus dux factus totam Lusitaniam occupavit.) Sil. l. 3. v. 354. Hus Viriathus agit, Lusitanumque remotis Extractum lustris. Plin. l. 15. c. 25. Lusitana cerasa. Val. Max. l. 9. c. 6. n. 5. Lusitana tela. ¶ Lusitani, orum, ipsi populi. Plin. l. 4. c. 22. Cic. in Bruto, c. 23.

LUSITO, as, n. 1. giuocare, ἀθύρω, frequent. a ludo. Plaut. Capt. 5. 4. 6. Aut coturnices dantur, quibuscum lusitent. Gell. l. 18. c. 13. Alea festiva & honesta lusitabamus.

LUSOR, oris, m. giuocatore, παίκτης, qui ludit. Senec. l. 2. de benef. c. 17. Necesse est, lusor bonus aliter pilam collusori longo, aliter brevi mittat. Ovid. 2. de ar. am. v. 451. Sic, ne perdiderit, non cessat perdere lusor: Et revocat cupidas alea blanda manus. Juvenal. sat. 9. v. 61. cum lusore catello. ¶ Item scriptor ludicrus. Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 1. Illa ego, qui fuerim, tenerorum lusor amorum, Quem legis, ut noris, accipe, Posteritas. ¶ Item qui illudit, ac deridet, schernitore. Plaut. Amph. 2. 2. 62. Tu te dum contra lusorem meum.

LUSORIE, per ludum. Ulpian. Dig. lib. 30. leg. 50. Si judex contra heredem pronuntiaverit, non agentem causam, sed lusorie agentem, h. e. colludentem cum adversario.

LUSORIUS, a, um, de giuoco, παικτικός, ad lusum pertinens. Plin. l. 37. c. 2. Lusorius alveus cum tesseris. Id. l. 7. cap. 56. Lusoria pila. ¶ Item ludicer, jocularis. Id. ibid. c. 53. Lusoria quæstio. Senec. epist. 117. a med. Remove ista lusoria arma: decretoriis opus est. Id. ep. 80. Lusorium spectaculum. Id. l. 7. de benef. cap. 20. Lusoriæ triremes. navi da diporto. Sunt etiam lusoriæ naves, quas ad coercendas Barbarorum incursiones in fluviis limitaneis armatas

matas habebant Romani: ita dictæ, quod ultro citroque luderent, seu discurrerent, speculandi causa. *Ammian. l. 17. c. 2. (al. c. 4.)* Lusoriis navibus discurrere flumen ultro citroque milites ordinavit. *Vopisc. in Bonoso, c. 15.* Cum in Rheno Romanas lusorias Germani incendissent. Adde *Codicis Theodos. lib. 7. tit. 17.* qui *de lusoriis Danubii* inscribitur. ¶ Item inanis, irritus, sine effectu. *Paul. Dig. lib. 35. tit. 3. leg. 4.* Lusorias minas alicui facere. *Id. lib. 43. tit. 8. in fin.* Alioquin inane & lusorium prætoris imperium fuerit. ¶ Lusorium nomen, fictum & inane. *Senec. de benef. l. 5. cap. 8.* Domi versura fit, & velut lusorium nomen, statim transit. ¶ *Lusorium* absolute est locus, ubi luditur, *bisca*. *Lamprid. in Heliogab. c. 25.* Stravit sibi triclinium in summo lusorio. *h. e.* in amphitheatro, ubi ludicra eduntur. Sic *Lactant. de mortib. persecut. cap. 21.* Quid lusorium, vel delicias ejus referam?

LUSTRALIS, le, ad lustrationem, & expiationem pertinens. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 73.* Spargit aqua captos lustrali Graja sacerdos. *Liv. l. 1. c. 28.* Lustrale sacrificium. *Pers. sat. 2. v. 33.* salivis lustralibus expiare. *Valer. Flacc. l. 3. v. 414.* lustralia vota. *Apul. in Apolog.* Lustrales hostiæ. *Senec. in Agam. v. 163.* Lustrale classi Doricæ peperi caput. *h. e.* quod expiaret classem Doricam. ¶ Item ad lustrum, seu quinquennale spatium pertinens. *Ulpian. regular. tit. 2. de libertis.* Censu manumittebantur olim, qui lustrali censu, Romæ, jussu dominorum, inter cives R. censum profitebantur. *Tacit. 6. Ann. c. 4.* Propinquo jam lustrali certamine. *Virg. Æn. 8. vers. 182.* Vescitur Æneas, simul & Trojana juventus Perpetui tergo bovis, & lustralibus extis. Ubi *Servius*: aut pinguibus; moris enim fuerat, completo lustro, pingues victimas offerre Censores: aut certe de quinquennali bove, id est perfectæ ætatis: aut quia per quinquennium ipsis victimis Urbs lustrari solebat. Alii proprie *lustralia* dicunt, quæ duabus manibus accepta in aram Pontifex, vel Censor imponit, quæ non prosecantur. Hæc *Serv.* Ceterum simplicius, & verius *lustralia exta* intelliges, quæ sunt e victima lustrationis gratia mactata. ¶ *Lustrale aurum* est pecunia, quæ quinto quoque anno pendebatur a mercatoribus rerum minutarum, lenonibus, meretricibus, feneratoribus, & hujusmodi. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 347. n. 4.* P. Ælio T. F. auri lustralis coactori. Huc pertinet *lustralis collatio*, quæ est inscriptio *tituli primi lib. 13. Cod. Theodos.*

LUSTRAMEN, inis, n. idem quod lustramentum. *Val. Flacc. lib. 3. vers. 442.* Arma simul, vestesque virum, lustramina ponto Pone jacit.

LUSTRAMENTUM, ti, n. purgatio, præsertim facta per sacrificium, aut veneficium, seu incantationem. *Martian. Dig. lib. 48. tit. 8. leg. 3.* Si quis lustramenti causa dederit cantharides. Sed alii interpretantur ἀσέλγειαν, ἀφροδισιασμόν, idest lasciviam, libidinem, incitamentum ad Venerem, a *lustrum*, qua metaphorice dicitur de popinis, & lupanaribus.

LUSTRATIO, onis, f. *espiazione*, κάθαρσις, expiatio, purgatio per sacrificium. *Colum. l. 2. c. 22.* Quosdam desideraturos lustrationum, ceterorumque sacrificiorum, quæ pro frugibus fiunt, morem priscis usurpatum, &c. *Liv. l. 40. c. 6.* Lustrationis sacro peracto. ¶ Metaleptice sumitur pro circuitione, seu peragratione, περιπόλησις. *Cic. 2. Phil. c. 23.* Quæ fuit ejus peragratio itinerum? lustratio municipiorum? *giro per le Città*. & *5. Tuscul. c. 27.* Cursus & lustrationes ferarum.

LUSTRATOR, oris, m. qui obambulat, qui circuit, περιπολητής. *Apul. in Apol.* Hercules lustrator orbis, purgator ferarum.

LUSTRATUS, a, um, *purgata*, καθαρθείς, purgatus, expiatus. *Cic. 1. de Divin. c. 35.* Exercitus lustratus. *Ovid. Metam. 14. v. 605.* Lustratum corpus ungere. *Liv. in fin. c. 18. l. 3.* Capitolium purgatum atque lustratum. *Flor. l. 1. c. 13. a med.* Civitas incendio expiata & lustrata. ¶ Item peragratus, *scorso*. *Horat. lib. 3. od. 25. v. 12.* pede barbaro lustrata Rhodope. *Plin. l. 6. c. 27.* Tigris, lustratis montibus Gordyæorum, divisus in alveos duos, altero meridiem petit, altero, &c. *oltrepassati*.

LUSTRICUS, a, um, καθαρτήριος, idem fere est, quod lustralis. Unde diem illum, quo infanti nomen imponebatur (*Nominalia* appellat *Tertull.*) lustricum diem vocarunt, quia eo infans lustraretur, hoc est religione purificaretur. Erat is dies octavus puellarum, nonus puerorum, ut scribunt *Festus*, *Arnob. lib. 3. pag. 102.* & *Macrob. Sueton. in Ner. cap. 6.* Ejusdem futuræ infelicitatis signum evidens die lustrico exstitit. Adde *Macrob. Sat. l. 1. c. 16. a med.*

LUSTRIFICUS, a, um, idem quod lustralis. *Val. Flacc. l. 3. v. 448.* Cantus lustrificus.

LUSTRO, onis, m. qui in lustris bona absumit. *Catull. carm. penult.* tamen ipse est maximu' lustro. Al. aliter leg. *Nævius* apud *Fest.* in voce *Alea*: Pessimorum pessime, audax, ganeo, lustro. Al. leg. *lurco*.

LUSTRO, as, avi, atum, a. 1. *espiare*, *purgare*, καθαίρω, ἁγνίζω, a scelere, cæde, funere, aliove quo piaculo, sacris faciendis, precibus, aliisque religiosis ritibus purgo, expio. Ritum lustrandi agros habes apud *Caton. R. R. c. 141.* *Virg. 1. Georg. v. 338.* & *sequentib.* & *Tibull. l. 2. el. 1.* quo pertinent, quæ in *Ambarvalis* dicta sunt. Quo pacto lustrarentur oves Palilibus, docet *Ovid. 4. Fast. v. 735.* & *sequentib.* Quo more Macedones exercitum lustrarent *Liv. l. 40. c. 6.* & *Curt. l. 10. c. 9.* narrant. *Cic. 1. de Divin. c. 45. ad fin.* in lustranda colonia ab eo, qui eam deduceret; & cum imperator exercitum, censor populum lustraret, bonis nominibus, qui hostias ducerent, eligebantur. *Liv. lib. 1. c. 44.* Ibi instructum exercitum omnem suovetaurilibus lustravit. *Virg. 6. Æn. v. 229.* ter socios pura circumtulit unda, Spargens rore levi, & ramo felicis olivæ, Lustravitque viros. *Tibul. l. 1. el. 1. v. 25.* Tunc vitula innumeros lustrabat cæsa juvencos. & *eleg. 2. v. 61.* lustrare aliquem tædis. & *eleg. 5. v. 11.* sulfure puro. *Ovid. Metam. 7. v. 261.* Terque senem flamma, ter aqua, ter sulfure lustrat. *Petron. in Sat. c. 137.* Cum digitos pariter extensos porris apioque lustrasset. *Virg. 3. Æn. v. 279.* Lustramurque Jovi, votisque incendimus aras. *Ovid. 10. Metam. v. 398.* Sive aliquis nocuit magico lustrabere ritu. ¶ *Lustrare exercitum* (quod fere fiebat initio expeditionis, antequam iretur in hostes) interdum exponitur recensere, recognoscere, *far la revista*, *dar la mostra*: quia ante lustrationem inibat imperator numerum militum, ut sciret, quantis viribus rem esset gesturus. *Cic. 5. Attic. ep. 20.* In castra veni a. d. VII. cal. Septemb. a. d. III. exercitum lustravi apud Iconium. Adde *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 52.* Hoc sensu *Vir. 6. Æn. v. 679.* Anchises convalle virenti Inclusas animas, superumque ad lumen ituras Lustrabat, studio recolens. ¶ Hinc translate ponitur pro observare, circumquaque aspicere, *mirare attorno*, *o da per tutto*, *squadrare*. *Virg. 8. Æn. v. 152.* ille os oculosque loquentis Jamdudum, & totum lustrabat lumine corpus. *Petron. in Satyr. c. 11.* Postquam lustravi oculis totam urbem. *Virg. 2. Æn. v. 564.* Respicio, & quæ sit me circum copia, lustro. *Id. 11. Æn. v. 763.* Lustrare alicujus vestigia. *h. e.* observare, & sequi. *Cic. 1. Offic. c. 17. a med.* Cum omnia ratione animoque lustraris. *h. e.* consideraveris, perpenderis. Huc illa pertinent. *Virg. 4. Æn. v. 6.* & *lib. 7. v. 148.* Postera Phœbæa lustrabat lampade terras Aurora. *Id. 4. Æn. v. 607.* Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras. *vedi e scopri*. ¶ Significat etiam obire, circuire, peragrare, pererrare, videndi causa, *girare*, *circondare*, *scorrere*, quia in lustrandis hominibus & locis, circuire mos erat, & hostias circumferre. *Cic. 5. de Fin. c. 29.* Pythagoras & Ægyptum lustravit, & Persarum magos adiit. *Propert. l. 2. el. 18. v. 3.* Nulla meis frustra lustrantur compita plantis. *Virg. 3. Æn. v. 385.* Et salis Ausonii lustrandum navibus æquor. *Id. 9. Æn. v. 57.* huc turbidus, atque huc Lustrat equo muros, aditumque per avia quærit. & *lib. 10. v. 224.* Agnoscunt longe regem, lustrantque choreis. *gli vanno attorno danzando*. Rursus *lib. 9. v. 96.* lustrare pericula. *scorrere*, *passare*. De sideribus orbem suum conficientibus, *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 20. ad fin.* Mercurii stella anno fere vertente signiferum lustrat orbem. Adde *de Univers. c. 9.*

LUSTROR, aris, dep. 1. *puttaneggiare*, in lustris versor, scortor, πορνεύω. *Plaut. Pseud. 4. 7. 6.* Luxuriantur, lustrantur, comedunt quod habent. *Id. Cas. 2. 3. 29.* Ubi fuisti? ubi lustratus? ubi bibisti? *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 277.* Quem sumptum facis in lustris circum oppida lustrans.

LUSTRUM, i, n. *covile*, *tana*, *covacciolo*, φωλεόν, cubile ferarum in silvis, & præsertim aprorum, & suum, qui in lutosis locis degere solent, ut *Festus* docet. Videtur esse a λύω, lavo: vel a *lutum*, quod ab eadem radice est. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. ante med. de suibus.* Admissuras cum faciunt, prodigunt in lutosos limites ac lustra, ut volutentur in luto, quæ est illorum requies, ut lavatio hominis. *Virg. 2. Georg. v. 471.* saltus ac lustra ferarum. & *3. Æn. v. 646.* vitam in silvis, inter deserta ferarum Lustra domosque traho. *Valer. Flacc. l. 4. v. 370.* lustra horrida monstris. & *lib. 1. v. 105.* Per lustra viasque viti Fauni. ¶ Translate dicitur de sordidis locis, in quibus ventri, aut libidini datur opera, *taverna*, *bettola*, *o bordello*. Ab horum similitudine, inquit *Festus*, ii qui in locis abditis & sordidis, ventri & desidiæ operam dant, dicuntur in lustris vitam agere. *Cic. 13. Phil. c. 11.* In lustris, popinis, alea, vino tempus ætatis omne consumere. & *pro Sext. c. 9.* Homo emersus subito ex diuturnis tenebris lustrorum ac stuprorum: vino, ganeis, lenociniis, adulteriisque confectus. *Id. post redit. in Sen. c. 6.* In lustris & helvationibus. *Plaut. Asin. 5. 2. 17.* Studere lustris. *Id. Cas. 2. 3. 26.* Jacere in lustra. (*pro* in lustris) *Id. Curcul. 4. 2. 22.* Lenones male suadendo, & lustris lacerant homines. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 68.* Avaritiam & sordes, aut mala lustra alicui objicere. *Lucret. l. 4. v. 1129.* Desidiose ætatem agere, lustrisque perire. ¶ Pro ipsis turpibus exercitationibus, quæ in lustris habentur, *Cic. pro Cæl. c. 23.* Domus, in qua lustra, libidines, luxuries, omnia denique inaudita vitia, atque flagitia versantur. *Id. Phil. 2. c. 3. sub fin.* Vino lustrisque confectus. ¶ Interdum *lustra* sunt nemora, saltus, aliave loca sola. *Ovid. 3. Metam. v. 370.* Ergo ubi Narcissum per devia lustra vagantem Vidit, &c. Adde *vers. 146.* Utrobique autem est qui legit *rura*. ¶ Præterea *lustrum* est expiatio, & lustratio publica populi, quæ, censu peracto, suovetaurilibus fiebat ab altero Censorum, ipso victimas feriente, prætexta induto, & coronato, καθαρμός. Hoc sensu primam hujus vocabuli produci, ait *Festus*, h. e. quasi per *ou*, *loustrum* scribatur, proferri. Ducunt a *luo*, solvo, ut ex *Varrone* mox dicam. Hinc est *lustrum condere*, h. e. fine census sacrificium lustrationis peragere, populumque lustratum dimittere. *Liv. l. 1. c. 44.* Censu perfecto, edixit, ut omnes cives R. in campo Martio prima luce adessent. Ibi exercitum omnem suovetaurilibus lustravit: idque conditum lustrum appellatum, quia is censendo finis factus est. Millia LXXX. eo lustro civium censa dicuntur. *Id. sub fin. c. 24. l. 3.* Census, res priore anno inchoata, perficitur: idque lustrum ab origine urbis decimum conditum. *Cic. 2. de Orat. c. 66.* Qui te ex ærariis exemit, lustrum condidit, & taurum immolavit. *Liv. l. 35. c. 9.* Censores erant priore anno creati Sex. Ælius Pætus, & C. Cornelius Cethegus. Cornelius lustrum condidit. censa sunt civium capita CXLIII. millia DCCIV. *Id. l. 38. c. 36. in fin.* M. Claudius Marcellus, forte superato T. Quintio, lustrum condidit. *Id. l. 42. cap. 10.* Eo anno lustrum conditum est. Censores erant Q. Fulvius Flaccus, L. Postumius Albinus. Postumius condidit. ¶ Aliud est *censum agere*, aliud *lustrum condere*: illud enim censuram populi facere significat: hoc, ea perfecta, populum lustrare. Itaque aliquando factum est, ut censum quidem ferret, lustrum vero, religione aliqua objecta, omit-

mitteretur. *Liv. l. 3. c. 22.* Census actus eo anno: lustrum propter Capitolium captum, consulem occisum, condi, religiosum erat. *Id. l. 24. c. 43.* Ne censores lustrum perficerent, mors prohibuit P. Furii. ¶ *Sub lustrum censeri* est in fine censuræ, quando prope adest, ut lustrum fiat. *Cic. 1. Attic. ep. 18. in fin.* Ne absens censeare, curabo edicendum. Sub lustrum autem censeri, germani negotiatoris est. Quare cura, ut te quamprimum videamus. Hoc dicit *Cicero*, quia negotiatores, cum plerumque Roma abessent, tardissimi omnium ad censendum adesse solebant. ¶ *Lustrum* aliquando est sacrificium, quod expiandi causa fit, etiam extra censuram. *Liv. l. 45. c. 41.* Quinto die Delphis Apollini pro me exercitibusque, & classibus lustra sacrificavi. *Al. leg.* vestris sacrificavi. ¶ Quia censura, & lustrum quinto quoque anno fieri solebat, sæpe *lustrum* quinquennii spatium significat, ut *Festus* docet, *spazio di cinque anni, lustro. Varr. l. 5. de L. L. c. 2. ad fin.* Lustrum nominatum tempus quinquennale, a luendo, h. e. solvendo, quod quinto quoque anno vectigalia, & ultro tributa per censores persolvebantur. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 27.* Troja fuit lustris obsessa duobus. *Id. 3. de ar. am. v. 15.* Est pia Penelope, lustris errante duobus, Et totidem lustris bella gerente viro. *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c. 13.* Quinque annorum nobis reliqua remisisti, o lustrum omnibus lustris felicius! *Cic. 6. Attic. ep. 2. ante med.* Populi, nullo gemitu, publicanis, quibus hoc ipso lustro nihil solverant, etiam superioris lustri reddiderunt. *h. e.* pecuniam pro locatione vectigalium, quæ in quinquennium locari solebant: qua de re *Ovid. l. 4. ex Pont. ep. 9. v. 45.* Nunc longi reditus hastæ supponere lustri Cernet, & exacta cuncta locare fide. *Ascon. in Verr. 3. c. 41.* Neque census ejus in quinquennium illud esset factus, quorum annorum spatio instaurari census solet apud Censores, quorum administratio per lustrum, hoc est quinquennium extenditur. Ex *Plin. l. 9. ep. 37.* colligimus, etiam privatas locationes in singula lustra, seu quinquennis fieri consuevisse. ¶ Hactenus quinque annorum tempus *lustri* appellatione comprehenditur: & quidem completorum: alioquin male ætatis annos explicarent, qui eos per lustra designant, ut *Martial. l. 10. epigr. 38.* Viginti tribus, o Calena, lustris. *supra deerat* quindecim annis. *& lib. 1. epigr. 102.* Quarta tribus lustris addita messis erat. *Ovid. in Ibin, v. 1.* lustris jam bis mihi quinque peractis. Adde *eiusd.* loca de Troja, & Ulysse, modo allata, &c. ¶ Nihilominus etiam de quadriennio completo, & quinquennii incepto *lustrum* dicitur. *Ovid. 3. Fast. v. 163.* Is (*C. Cæsar*) decies senos tercentum & quinque dies junxit, & e pleno tempora quarta die. Hic anni modus est. in lustrum accedere debet Quæ consummatur partibus, una dies. *Plin. l. 2. cap. 47.* Per singulas intercalationes uno die anticipantibus, rursumque lustro sequenti ordinem servantibus. *& in fi. ejus cap.* Et est principium lustri ejus, semper intercalari anno, Caniculæ ortu. ¶ A Domitiani tempore, cum jampridem lustra censoria fieri desierant, *lustrum* dici cœptum est certamen solemne, quod in honorem Jovis Capitolini, quinto quoque anno faciendum, ipse Domitianus duodecimo suo consulatu instituet, ut *Sueton. in ejus vita, c. 4. & Censorin. de die nat. c. 18. sub fin.* narrant. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 332. n. 3.* L. Valerio L. F. Pudenti. Hic cum esset annorum tredecim, Romæ, certamine Jovis Capitolini, lustro sexto, claritate ingenii coronatus est, &c. *Stat. l. 4. silv. 2. v. 60. ad Domitian.* sæpe annua pandas Limina, sæpe novo Janum lictore salutes, Sæpe coronatis iteres quinquennia lustris. ¶ *Ingens lustrum* apud *Martial.* est centum annorum spatium, quo perfecto ludi fiebant sæculares, sicut perfecto quinquennio fiebat certamen Capitolinum: *lib. 4. epigr. 1. de Domitiano.* Hic colat ingenti redeuntia sæcula lustro. *Sueton.* enim *in ejus vita, c. 14.* narrat, fecisse eum & ludos sæculares, computata ratione temporum ab anno, non quo Claudius proxime, sed quo olim Augustus ediderat.

LUSUS, a, um, *ingannato*, illusus, deceptus. *Cic. 2. de Fin. cap. 1.* Illum, & ceteros sophistas lusos videmus a Socrate. *Ovid. 2. Fast. v. 357.* Veste deus lusos, fallentes lumina vestes Non amat. *Id. Heroid. epist. 17. v. 45.* Mater falsa sub imagine lusa. *Id. in Ibin, v. 379.* Ut quos obscuri lusos ambagibus oris Legimus infandæ Sphinga dedisse neci. ¶ Item ludendo, & animi causa factus. *Id. 1. Trist. el. 9. v. 61.* Scis, vetus hoc juveni lusum mihi carmen. *& lib. 3. de ar. am. v. 318.* Niliacis carmine lusa modis. *Nemesian. in Cyneg. v. 91.* Sit chlamys aurato multum subtemine lusa. *h. e.* in qua artifex ludens auro multa depinxerit, ut ait *Servius* ad illud *Virg. 2. Georg. vers. 464.* Illusasque auro vestes. Est qui mallet *fusa*.

LUSUS, us, m. *giuoco, divertimento, spasso*, παίγνιον, παίγμα, idem omnino quod *ludus*: solumque usu differt, quia de ludis publicis fere non usurpatur, neque *lusus facere*, sed *ludos* dicimus. *Colum. l. 7. c. 12. ad fin.* Catulos sex mensibus primis emitti non oportet, nisi ad matrem, lusus ac lasciviæ causa. *Ovid. 14. Metam. v. 556.* Illas virgineis exercent lusibus undis Naides æquoreæ. *Id. 2. Amor. el. 3. vers. 13.* sunt apti lusibus anni. *h. e.* ad Venerem. V. *Ludo*. *Martial. l. 4. epigr. 49.* Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce, Qui tantum lusus illa, jocosque putas. V. *Ludus*. *Ovid. 2. Trist. v. 483.* Quique alii lusus (neque enim nunc persequar omnes) Perdere rem caram, tempora nostra, solent. *Augustus* apud *Sueton. in ejus vita, c. 71.* Ego perdidi viginti millia nummum, cum effuse in lusu liberalis fuissem. *Sueton. in Calig. c. 41.* Ne ex lusu quidem aleæ compendium spernens. *Plin. l. 7. ep. 24.* Laxare animum lusu calculorum. *& epist. 9.* Fas est & carmine remitti, non dico continuo & longo, sed hoc arguto, & brevi. Lusus vocantur: sed hi lusus non minorem interdum gloriam, quam seria, consequuntur. *Sueton. in Claud. c. 21.* Super quadrigarum certamina, Trojæ lusum exhibuit. *Senec. in Troad. v. 778.* Solemne referens Troici lusus sacrum. *Tacit. 13. Ann. c. 15.* Regnum lusu sortiri. *h. e.* talis. *Quintil. l. 5. c. 13. a med.* Incidunt plerique in hoc vitium, dantque de se respondentibus venustissimos lusus. *h. e.* præbent occasionem, ut illudantur. *Gell. l. 18. c. 13.* Qui eum lusum luseramus. ¶ Pro ludo litterario. *Varr.* apud *Non. cap. 2. num. 490.* Pueri, qui spectant nundinum, ut magister dimittat lusum.

LUTAMENTUM, ti, n. opus ex luto confectum, lutove oblitum. *Cato de R. R. c. 128.* Neque lutamenta scindent se.

LUTARIUS, a, um, qui in luto degit, ut Testudinum lutariæ, apud *Plin. l. 32. c. 4.* ¶ Lutarius mullus, qui ex luto sibi pabulum petit, vilissimum ex omni mullorum genere. *Plin. l. 9. c. 17.*

LUTATUS, a, um, luto aspersus. *Lamprid. in Heliogab. c. 14.* Lutati titoli statuarum. *Pers. sat. 3. v. 104.* alto Compositus lecto crassisque lutatus amomis. *h. e.* delibutus.

LUTEA. V. *Lutum*.

LUTENSIS, se, ad lutum pertinens, luteus. *Plin. l. 9. c. 37.* Purpuræ, nomine alio pelagiæ vocantur. Earum genera plura, pabulo & solo discreta. Lutense putri limo, & algense enutritum alga: vilissimum utrumque.

LUTEOLUS, a, um, *gialletto*, dimin. a *luteus*. *Virg. Ecl. 2. v. 50.* Mollia luteola pingit vaccinia caltha. *Colum. l. 9. c. 4.* Luteolæ violæ. *Id. l. 12. c. 47.* Oliva cum primum ex albo decoloratur, fitque luteola. *gialliccia, giallognola*.

LUTESCO, is, n. 3. *divenir fango*, πηλόομαι, luteus fio, & in luti morem mollesco. *Furius Antias* apud *Gell. l. 18. c. 11. & Non. c. 2. n. 408.* Sanguine diluitur tellus: cava terra lutescit. *Cæsell. Vindex ibid.* hanc vocem reprehendit, ut minus Latinam: sed defendit, probatque ipse *Gell.* multoque magis locus *Colum. l. 8. c. ult.* Litora, quæ limo cœnoque lutescunt, conchyliis magis, & jacentibus apta sunt animalibus.

LUTEUM, i, n. V. in *Lutum*.

LUTEUS, a, um, *giallo, di color d'oro*, ὠχρός, μήλινος, colorem habens rufo dilutiorem, qualis in ovi vitello, in malo Cydonio, in auro, in aurora, in igne: flavus, croceus: a luto herba: vel a ..., læa. *Gell. l. 2. c. 26.* Rubidus est rufus, atrore & nigrore multo mixtus: luteus contra rufus color est dilucidior. (*Al.* dilutior.) Unde ejus quoque nomen factum esse videtur. *Pers. sat. 3. v. 95.* lutea pellis. *h. e.* pallida. *Var.* apud *Non. c. 16. n. 30.* Atqueis lutea quæ non sunt, æque & lutea videntur. *Horat. epod. 10. v. 16.* Pallor luteus. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 46.* Lutea palla. *Ovid. 14. Metam. v. 351.* Lutea sulfura. *Plin. l. 21. c. 4.* Rosa in calycis medio complexa luteos apices. *Id. l. 10. c. 56.* Gallinæ luteo rostro pedibusque. *Virg. 7. Æn. v. 26.* Aurora in roseis fulgebat lutea bigis. *Plin. l. 24. c. 15.* Color in luteum inclinatus. *Id. l. 27. c. 13.* Color in luteum languescens. ¶ *Luteum* absolute est ovi vitellus. *Plin. l. 30. c. 15. circa med.* Lutea ex ovis quinque columbarum ex melle sorbere. ¶ Lutei coloris, inquit *Id. l. 21. cap. 8,* video honorem antiquissimum, in nuptialibus flammeis totum feminis concessum. *Lucan. l. 2. v. 361.* Lutea demissos velarunt flammea vultus. *Catull. carm. 60. epithal. v. 10.* Hymenæo luteum soccum tribuit. ¶ *Lutea* est etiam chrysocolla nativa, luto herba tincta, & in lomentum servata. *Plin. l. 33. cap. 5.*

LUTEUS, a, um, *di fango*, πήλινος, ex luto factus. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 37.* Defingit Rheni luteum caput. *Ovid. Fast. 1. vers. 157.* prodit hirundo, & luteum celsa sub trabe fingit opus. *Plin. l. 7. c. 57.* Luteum ædificium. ¶ Item luto aspersus, *infangato*. *Id. l. 30. c. 11.* Gallinæ si sit luteis pedibus. ¶ Et universim illitus, oblitus. *Martial. l. 11. epigr. 48.* luteum ceromate corpus. (Sic lutatus amomis, apud *Pers.*) *Juvenal. sat. 10. v. 132.* Vulcanus luteus. *h. e.* illuvie & fuligine, ceu luto, oblitus. ¶ Translate vilis, nullius pretii. *Plaut. Truculent. 4. 4. 1.* Bitea & lutea est meretrix, nisi quæ in vino sapit ad rem suam. *Cic. Verr. 6. cap. 14.* Luteum negotium. ¶ Est etiam e creta, seu argilla factus. *Martial. l. 4. epigr. 46.* Et crasso figuli polita cælo Septenaria synthesis Saguntii, Hispanæ luteum rotæ toreuma. *Prudent. Cathemer. 3. vers. 41.* homo luteus. *h. e.* Adam.

LUTO, as, avi, atum, *coprir di fango*, πηλόω, luto aspergo, oblino. *Cato R. R. c. 92.* Granarium oblinito amurca: postea conspergito amurca omne, quod lutaveris. *Calpurn. ecl. 5. v. 17.* nidosque reversa lutabit hirundo. ¶ Item universim oblino, aspergo, commaculo. *Martial. l. 14. epigr. 50.* Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos. ¶ *Lūto*, as, frequentat. a *luo*, solvo, est *Varron.* apud *Non. c. 2. n. 482.*

LUTOR, oris, in Glossis exponitur πλυντής, hoc est, qui insolat, *sciorinatore*: item πλύτης, h. e. qui lavat: utrumque autem ad fulloniam pertinet. In Vet. Lapide apud *Vulpium de vet. Latio*, habetur *To. 7. pag. 97.* M. Coilius M. F. Fab. Firmus patronus corp. Lutorum, &c. Adde alium *pag. 122.* & apud *Gudium pag. 17. num. 2.*

LUTOSUS, a, um, *fangoso*, πηλώδης, luto abundans, luto aspersus, cœnosus, lutulentus. *Plin. l. 18. c. 19.* Terram lutosam ne tangito. *Colum. l. 2. c. 4.* Nimius humor agros limosos lutosque reddit. *Id. l. 12. c. 54.* Rapa si sunt lutosa, detergito.

LUTRA, & Lytra, æ, f. *lontra*, ἐνυδρίς, animal quadrupes, amphibium, e fibrorum genere, solaque cauda differens, quæ in fibris piscium est, in lutra similis animalium terrestrium. A quibusdam canis fluviatilis dicitur. *Plin. l. 8. c. 30. in fin. & lib. 32. cap. ult.* Ducit *Varr. l. 4. de L. L. c. 13.* λύειν, solvo. Lytra, inquit, quod succidere dicitur arborum radices in ripa, atque eas dissolvere. unde Lytra. Apud *Plin.* habetur *lutra*.

LUTULENTUS, a, um, *fangoso, imbrattato di fango*, lutosus, luto aspersus. *Horat. l. 2. ep. 2. v.* 75. Lutulenta sus. *Ovid. 1. Metam. v.* 434. diluvio tellus lutulenta recenti. *Id. 3. Amor. el. 6. v.* 95. lutulentus amnis. *Martial. l. 9. epigr.* 23. lutulenta mula. *Id. l. 7. epigr. 66.* lutulentum dicit, qui in palæstra ceromate se oblinit. ¶ Translate est spurcus, immundus, impurus. *Plaut. Pœn. 1. 2.* 29. Lenone istoc non lutum est lutulentius. *Cic. in Pison. cap.* 12. Ne tum quidem emersisti, lutulente Cæsonine, ex miserrimis naturæ tuæ sordibus. *Id. pro Rosc. Com. c.* 7. Persona illa (*lenonis*) lutulenta, impura, invisa in hujus moribus, natura, vitaque est expressa. *Id. in Pison. c.* 1. Pauci ista tua lutulenta vitia noveramus. ¶ Refertur ad genus dicendi. Unde *Horat. l. 1. sat. 4. v. 11. & sat. 10. v.* 50. Lucilium ait fluere lutulentum, h. e. sordidis, & nimis vulgaribus verbis ac sententiis refertum: in quo tamen ab eo dissentit *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *a med.* V. *Lucilius*.

LUTULO, as, avi, atum, a. 1. in luto verso, luto conspurco. Translate *Plaut. Trin.* 2. 2. 15. Eosdem lutulant, quos collaudant.

LŪTUM, ti, n. *sive* Luteum, i, ἴσατις, al. λυσιμάχιον, herba in palustribus, & aquosis locis nascens, flore rufo vel aureo, cauliculos spargens cubitales, & cubito majores, quorum e geniculis folia exeunt gracilia, salicis foliis non dissimilia. Pannorum infectoribus in maximo usu est, qui cærulei coloris pannos ei incoquentes colorem viridem efficiunt. Nam ex flavi, cæruleique commixtione viridis color emergit. Olim etiam hac herba cæruleo subtrita chrysocollam adulterinam conficiebant. *Virg. 4. Ecl. v.* 44. Jam croceo mutabit vellera luto. *Tibull. l. 1. eleg. 9. v.* 52. non illi sontica causa est, Sed nimius luto corpora tingit amor. *h. e.* pallore, qui ad luteum colorem accedit. Al. leg. *luteo*, ut sit synæresis. *Vitruv. lib. 7. c.* 14. Herba, quæ lutum appellatur, cæruleum inficiunt. *Al. leg.* luteum. *Plin. l. 33. c. 5. de chrysocolla.* Luteam putant a luto herba dictam, quam ipsam cæruleo subtritam pro chrysocolla inducunt, vilissimo genere atque fallacissimo. ¶ Nuptarum flammea lutei coloris esse solebant, ut in *Luteus* dictum est. Quo pertinet illud *Virg. in Ciri, v.* 316. mori me velle negavi, Ut tibi Corycio glomerarem flammea luto. *h. e.* lutei coloris flammea pararem.

LŬTUM, ti, n. *fango, loto*, πηλός, terra humore soluta, quæ & *cœnum* dicitur. V. *Cœnum*. Videtur esse a *lutum* supino verbi *luo*, lavo: sed primam corripit. *Cic.* apud *Plin. l. 31. c.* 4. In Narniensi agro siccitate lutum fieri, imbre pulverem. *Horat. lib. 1. ep. 11. v.* 11. Sed neque qui Capua Romam petit, imbre lutoque Aspersus, &c. *Juvenal. sat. 14. v. 66.* luto persusa porticus. *Terent. Andr.* 4. 4. 38. Pervolvere quempiam in luto. *Cic. 6. Verr. c.* 24. In luto volutari. *Sueton. in Vespas. cap.* 5. Luto opplere aliquem. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9.* Eam contabulationem lateribus lutoque constraverunt. *& cap.* 15. Crates luto integere. *Colum. l. 12. c.* 21. Urceus diligenter oblinitur luto paleato. ¶ *Pro luto esse* dicuntur, quæ vili pretio sunt, *a prezzo di fango*. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 44. *Burm.* Illo tempore annona pro luto erat. *& cap. 67.* Mulieres si non essent, omnia pro luto haberemus. ¶ Dicitur & de creta, seu argilla figulari. *Tibull. l. 1. el. 1. v.* 31. Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis Pocula, de facili composuitque luto. *Martial. l.* 8. *epigr. 6.* Ficta Saguntino cymbia malo luto. ¶ Hinc translate *Juvenal. sat. 14. v.* 34. quibus arte benigna, Et meliore luto finxit præcordia Titan. *di miglior pasta*. & *Pers. sat. 3. v.* 23. Udum & molle lutum es: nunc nunc properandus & acri Fingendus sine fine rota. *pasta tenera*. Hæc autem referuntur ad Prometheum, a quo primum hominem e luto fictum fuisse fabulantur: vel universim ad quemcumque figulum. ¶ Item de haphe athletarum. *Senec. ep.* 88. *ante med.* Luctatores, & totam oleo ac luto constantem scientiam expello. ¶ Est *lutum* vilis impurive hominis convicium. *Cic. in Pison. c. 26.* O tenebræ, o lutum, o sordes! *Plaut. Mostell.* 5. 2. 45. Verberibus cædere, lutum, pendens. Adde *Pers.* 3. 3. 2. & *Catull. carm.* 42. *in quondam*, *v.* 13. ¶ *Hærere*, aut *esse in luto* dicitur, qui aliqua est difficultate implicitus, unde se expedire non potest. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 27. Nunc homo in medio luto est: nomen nescit. *Id. Pers.* 4. 3. *66.* Neque mihi haud imperito eveniet, tali ut in luto hæream. *Terent. Phorm.* 5. 2. 15. In eodem luto hæsitas. ¶ In plur. numero *Cic. in fragm. epist.* apud *Non. c. 3. n.* 132. Luta & limum aggerebant. ¶ *Lutus* masculin. *Claud. Quadrigar.* apud *Non. ibid.* Imbri lutus erat multus. *Vet. Lap. in Veron. illustr. par. 1. pag.* 359. *n.* 33. & apud *Gruter. pag.* 903. *n.* 1. P. Atinius L. F. Fab. hic situs est. Si lutus, aut pulvis tardat te forte, viator, &c.

LUTUS, ti, m. V. in fi. vocis præced.

LUX, cis, f. *luce*, φῶς, lumen, splendor, claritas. Scribit *Macrob. l. 1. Saturnal. c. 17. a med.* Veteres Græcos λύκην vocasse primam lucem diei, quæ solis exortum præcedit: tum ipsum solem λύκον appellasse: Itaque inde *lucem* dictam putari. *Cic. 1. de Divin. c. 3. in fin.* Cum id solis luce videatur clarius. *Virg. 2. Æn. v.* 694. Stella facem ducens multa cum luce cucurrit. ¶ *Lucem facere* dicuntur Saturno sacrificantes, id est capita detegere. *Festus*, qui alibi docet ei deo morem fuisse apertis capitibus supplicare. ¶ Item splendor, qui e nitidis rebus effluit. *splendore, lucidezza*. *Lucret. l. 4. v.* 1119. grandes viridi cum luce smaragdi. *Plin. lib.* 37. *c.* 7. Lucem non emittentes gemmæ. *Valer. Flacc. l. 1. v.* 486. parmæ luce coruscus. *Virg. 2. Æn. v.* 470. luce coruscus ahena. *Stat. l.* 8. *Theb. v.* 124. Lux ferri. *Id. Achill. 1. v.* 305. Lux genarum. *Manil. l. 5. v.* 258. Tyrias imitata papavera luces. *h. e.* colores. ¶ *Luces* pro stellis. *Cic. in Arat. v. 96.* Illæ, quæ fulgent luces ex ore corusco. ¶ Sæpe refertur ad diem. *Cic. 2. de Orat. c.* 64. Si ad te bene ante lucem venisset. *avanti giorno*. & *lib. 3. Offic. c.* 31. & 4. *Attic. ep. 3. a med.* Metellos cum prima luce in campum currebat. *sul far del dì*. & *Sueton. in Cæs. c.* 31. Tandem ad lucem duce reperto. *circa l'alba*. & *Liv. l. 1. c.* 44. & *Cæs. l. 1. B. Gall. c.* 22. Prima luce adesse. *Virg. 9. Æn. v.* 153. & *Cic.* 3. *Offic. c.* 24. Luce, palam in foro saltare. *di bel giorno*. & *in Pison. c.* 10. Arma in templum Castoris luce, & palam comportare. *Tacit. 5. Hist. cap. 12. in fin.* Multa luce revecti hostes. *essendo il giorno molto avanzato*. *Curt. l. 7. c. 11. a med.* Stratis passim corporibus in lucem quieverunt. *fino a giorno*. *Virg. 4. Georg. v.* 490. luce sub ipsa. *h. e.* cum prope esset, ut ex Inferis, ubi perpetua est nox, cælum, diemque videret. ¶ Pro ipso die, *giorno, dì*. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 36.* Luce noctem, nocte lucem exspectatis. *Ovid. Heroid. ep. 13. v.* 104. Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis. *Id. 2. Metam. v.* 802. anxia nocte, Anxia luce gemit. *Cic. pro Mil. c.* 35. Centesima lux est hæc ab interitu P. Clodii. *Virg. 10. Æn. v.* 244. Crastina lux. *Ovid. in Ibin, v.* 219. Lux natalis. *Id. 3. Fast. v.* 397. His etiam conjux apicati cincta Dialis Lucibus impexas debet habere comas. ¶ *Lux æstiva* apud *Virg. 4. Georg. v.* 52. tempus æstatis designat: *brumalis* apud *Ovid. l. 1. Trist. el. ult. v.* 39. hiemis. ¶ Sæpe etiam refertur ad vitam. *Cic. pro Mil. c.* 3. Negant intueri lucem esse fas ei, qui a se hominem occisum esse fateatur. *non esser giusto, che vivo colui, che*, &c. *Id. pro Quint. c.* 23. Aliquem communi luce privare. *Id. Verr. 7. c. 29. a med.* Lucis usuram dare alicui. *Id. pro Rosc. Amer. cap.* 22. Ut propter quos hanc suavissimam lucem aspexerit, eos indignissime luce privarit. *Id. de Harusp. resp. c.* 27. Suscipi in lucem. *nascere*. ¶ Et sæpe pro vita ponitur, *vita*. *Virg. 4. Georg. v.* 255. Corpora luce carentum. *Id. 4. Æn. v.* 31. O luce magis dilecta sorori. *Sil. l. 17. v.* 473. Regia cum lucem posuerunt membra. *h. e.* cum rex moritur. *Id. l. 16. v.* 538. patriumque petebant Orbati solium lucis discrimine fratres. *cimentando la vita*. ¶ Hinc *lucem afferre* est opem, auxilium, & quasi vitam afferre. *Cic. pro leg. Manil. cap.* 12. Pro dii immortales! tanta ne unius hominis incredibilis ac divina virtus tam brevi tempore lucem afferre reipubl. potuit? *Id. 2. Phil. c.* 2. Lux quædam videbatur oblata, non modo regno, sed etiam regni timore sublato. *Id. 1. de Orat. c. 4. extr.* Civibus lucem ingenii & consilii porrigere. ¶ Dicitur & de oculis, aut visu, *occhi, vista*. *Stat. 11. Theb. v.* 585. effossæ squalent vestigia lucis. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 197. damnum lucis ademptæ. *Rutil. in itin. l. 1. v.* 166. Non possum sicca dicere luce, vale. *senza lagrime*. ¶ Item de publico civium convictu. *Cic. de Senect. c.* 4. Nec vero ille in luce modo, atque in oculis civium magnus, sed intus domique præstantior. *Id. in Bruto, c.* 8. Isocrates forensi luce caruit, intraque parietes aluit gloriam. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c.* 2. Istam virtutem non latere in tenebris, neque esse abditam, sed in luce Asiæ, in oculis clarissimæ provinciæ, atque in auribus omnium gentium esse positam. *Id. de Harusp. resp. c.* 23. Lucem non aspicere, carere publico. *star ritirato*. *Id. 4. Acad. c.* 19. Res occultas aperire, in lucemque proferre. *& pro Dejot. c.* 11. Dejotarus vestram familiam abjectam & obscuram, e tenebris in lucem vocavit. *l'ha fatta conoscere, e risplendere*. ¶ Item universim de omni eo, quod exornat, illustrat, & decorat. *Cic. Catil. 4. c.* 6. Videor mihi hanc urbem videre, lucem orbis terrarum, subito incendio concidentem. *Id. 2. de Orat. c.* 9. Historia testis temporum, lux veritatis. *Id. 1. de Orat. c.* 34. Illa commentatio inclusa in veritatis lucem proferenda est. *Id. 4. Acad. c. 8. a med.* Ratio, quasi quædam lux lumenque vitæ. *Plin. l. 17. c.* 5. Cicero, lux doctrinarum altera. *scil.* post *Homerum* quem paulo ante laudavit. *Sil. l. 8. v.* 248. Atque illi sine luce genus, surdumque parentum Nomen. *senza splendore di casato*. ¶ *Luce clarius esse* dicitur, quod manifestissimum est. *Cic. 1. Catil. c.* 3. Luce sunt clariora nobis tua consilia omnia. *& pro Cœl. c. 9. extr.* Signis omni luce clarioribus crimina refellere. *& 1. de Divin. c. 3. extr.* Id solis luce videtur clarius. ¶ Habet locum in blandis appellationibus. *Cic. 14. Fam. ep.* 2. Mea lux, meum desiderium. *Ovid. Trist. l. 3. el. 3. v.* 52. Non tibi nunc primum, lux mea, raptus ero. *Plaut. Mil.* 4. 8. 34. Lux, salve. ¶ Cum ad diem refertur, nonnunquam in ablat. *luci* habet pro *luce*: idque & mascul. genere reperitur. *Cic. Phil. 12. c.* 10. Quis audeat luci? quis in militari via? *Plaut. Cas.* 4. 2. 7. Properate, ut veniamus luci. *Id. Merc.* 2. 1. 31. Ad portum hinc abii mane cum luci simul. *Id. Aulul.* 4. 10. 18. Luci claro deripiamus aurum matronis palam. *Non. c. 3. n.* 118. cum plerisque al. legit *luce claro*, quod non solum alio *Varronis* loco confirmat, sed etiam *Ciceronis l. 3. Offic.* (quæ verba eo toto libro non invenio) Et cum peior ire luce claro non queo. Sed & *in luci* pro *in luce*, h. e. cum lucet, dixit *Lucret. l. 4. v.* 235. V. *Luci*. ¶ Etiam *lucu* pro *luci* dixere. *Terent. Adelph.* 5. 3. 55. Cum primo lucu ibo hinc. Ubi *Donat.* Veteres dicebant *lucu* pro *luce*, pro sole ponentes. ¶ In genitivo plurali *lucum* ne, an *lucium* dicendum sit, dubitari etiam nunc ait *Plinius* apud *Charis. l. 1. pag. 13. Putsch.*

LUXATŪRA, æ, f. *slogamento*, στρέμμα, ossis e loco motio. *Marcell. Empir. c. 36. in fine.*

LUXĀTUS, a, um, *slogato, svolto, disavolato*, ἐξαρθρος, loco suo emotus: & dicitur fere de ossibus. *Cato R. R. c. 157. ante med.* Luxatum si quod est, sanum faciet. *Senec. epist.* 104. *circa med.* Fregit aliquis crus, aut extorsit articulum? advocat medicum, ut fracta pars jungatur, ut luxata in locum reponatur. *Plin. l.* 30. *c.* 9. Articulis luxatis præsentaneum est sevum. *Id. l. 31. c. 6. sub fin.* Luxata corpora natando facillime in artus redeunt. *Id. l.* 8. *c.* 45. Luxata cornua. ¶ *Luxata machina*, soluta, disjecta, *scompaginata*. *Plin. l. 36. c. 15. a med.* Populus R. periturus momento aliquo luxatis machinis. *h. e.* in versatili theatro sedens.

LUXO, as, avi, atum, a. 1. *slogare, svoltare, smuovere*, ἐξαρθρεῖν, loco

loco moveo: & dicitur de ossibus, quorum capita sua sede moventur: item de rebus aliis, quæ a naturali statu seu rigore solvuntur, aut flectuntur. Plin. l. 17. c. 24. circa med. Cum subarator imprudens luxavit vitium radices, corpusva desquamavit. & cap. 14. circa med. de sussitione. Calamus ad corticem usque suum deprimatur: ne luxetur, dum deprimitur. Prudent. Cathemer. 2. v. 78. Luxante claudas poplitem, Femurque victus debile. Al. leg. lapsante.

LUXOR, aris, atus sum, luxurior, in luxu ago. Festus: Luxuetur a luxu dictum, id est luxuriantur. Plaut. Pseud. 4. 7. 6. Luxantur, lustrantur, comedunt quod habent. Plerique alii leg. luxuriantur.

LUXURIA, æ, & Luxuries, ei, f. lusso, morbidezza, pompa, ἀσωτία, nimia rerum, quæ ad victum cultumque pertinent, abundantia, profusio sumptuum in delicias, & superfluis rebus comparandis, mollis & delicata vita, unde mores corrumpuntur. A Plin. in Paneg. c. 44. in fin. frugalitati opponitur. Terent. Heaut. 5. 1. 72. Animus, qui nunc luxuria & lascivia diffluit. Ubi Donat. Luxuria a luxu, idest superfluitate derivatur: lascivia autem designat quandam petulantiam, & importunitatem, exsultando, & delectando in sua turpitudine. Luxuriæ peregrinæ origo ab exercitu Asiatico, domitis Antiocho & Gallis, in urbem invecta est, Livio teste l. 39. c. 6. quem consule, fatis in loco, quid luxuria nomine veniat, edocentem. Narrant Gell. l. 4. c. 8. & Valer. Max. l. 2. c. 9. n. 4. P. Cornelium Rufinum a C. Fabricio Censore Senatu motum ob luxuriæ notam, quod decem pondo libras argenti facti haberet. Plaut. in prol. Trinumm. Inopiam Luxuriæ filiam facit. Vellej. l. 2. c. 33. Lucullus profusæ hujus in ædificiis, convictibusque & apparatibus luxuriæ primus auctor fuit. Lucan. l. 4. v. 373. o prodiga rerum Luxuries, nunquam parvo contenta paratu. Cic. pro Rosc. Amer. c. 27. sub fin. In urbe luxuries creatur: ex luxuria exsistat avaritia, necesse est; ex avaritia erumpat audacia. Id. Agrar. 2. c. 7. Luxuries Annibalem ipsum Capuæ corrupit. Id. pro Mur. c. 36. Odit populus R. privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit: non amat profusas epulas, &c. Id. pro Rosc. Amer. c. 24. De luxuria, purgavit Erucius, cum dixit, hunc ne in convivio quidem ullo fere interfuisse. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 15. Nullum aditum esse ad eos mercatoribus: nihil pati vini, reliquarumque rerum ad luxuriam pertinentium inferri. Cic. 1. Offic. c. 30. Diffluere luxuria, & delicate ac molliter vivere. & cap. 34. Luxuria cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est: sin autem libidinum etiam intemperantia accesserit, duplex malum est. Id. pro Cæl. c. 23. Domus, in qua lustra, libidines, luxuries, omnia denique inaudita vitia versantur. Nep. in Cat. c. 2. Luxuriam, quæ incipit pullulare, reprimendam. Id. in Phoc. c. 1. extr. Nolo meis impensis illorum ali augerique luxuriam. Id. in Dione, c. 6. Aliquem a perdita luxuria ad virtutem revocare. ¶ Dicitur translate de nimia germinum ubertate & redundantia, rigoglio. Virg. 1. Georg. v. 112. Luxuriem segetum tenera depascit in herba. & vers. 191. si luxuria foliorum exuberat umbra. Cic. 2. de Orat. c. 23. In oratione interdum, ut in herbis rustici solent dicere, in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ stilo depascenda est. Plin. l. 17. c. 22. Novellus palmes proximo anno materiam daturus, si vitis luxuria se consumpserit. ¶ Apud eund. c. 2. l. 9. luxuria humoris est abundantia & fecunditas aquarum, ex qua fit, ut major sit aquatilium animalium, quam terrestrium copia. ¶ In pecudibus est nimius ardor, & exsultantia ex otio, & copia cibi. Val. Flacc. l. 7. v. 65. de tauris. his rabiem nunc nostra senectus, Luxuriemque dedit. ¶ Luxuriæ in genit. pro luxuriei dixit C. Gracchus apud Gell. l. 9. c. 14.

LUXURIO, as, avi, atum, n. & Luxurior, aris, atus sum, dep. 1. darsi al lusso, al bel tempo, spendere smoderatamente, vivere in morbidezza, insolentire, ἀσωτεύομαι, luxuria diffluo, luxuriose ago, nimios in victum, & cultum sumptus facio, unde exsistit audacia, & insolentia. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 191. Hanc faciem largis sine fine paratibus uti, Deliciisque decet luxuriare novis. Liv. l. 1. c. 19. Ne luxuriarentur otio animi, quos metus hostium, disciplinaque militaris continuerat, deorum metum injiciendum ratus est. Flor. l. 2. c. 15. Ne, metu ablato æmulæ urbis, luxuriari felicitas Urbis inciperet. Curt. l. 10. c. 7. a med. Si multitudo nova libertate luxuriat. Ovid. 2. de ar. am. v. 437. Luxuriant animi rebus plerumque secundis: Nec facile est æque commoda mente pati. Id. Metam. 7. de Æsone senis in juvenem recocto, vers. 290. abeunt pallorque, situsque, Adjectoque cavæ supplentur sanguine venæ: Membraque luxuriant. rinvigoriscono, succo & viribus redundant. Gell. de homine prepingui & corpulento, in fin. l. 7. Non omnino inculpatum neque indesidem fuisse, cujus corpus in tam immodicum modum luxuriasset, exuberassetque. Virg. 3. Georg. v. 81. de equo. Luxuriatque toris animosum pectus. h. e. abundat. Id. 11. Æn. v. 496. item de equo. Emicat, arrectisque fremit cervicibus alte Luxurians. h. e. lasciviens, & exsultans. Sic Valer. Flacc. l. 6. v. 613. stabulis qualis leo sævit opimis Luxurians, spargitque famem. & Ovid. 1. Fast. v. 156. Ludit & in pratis, luxuriatque pecus. Stat. 2. Theb. v. 676. sanguine multo Luxuriata fames. h. e. per luxum satiata. ¶ Transfertur ad terram pinguem, nimis fecundam, & ad arbores, plantasque frondibus foliisque exuberantes, lussureggiare. Ovid. Heroid. ep. 1. v. 53. Jam seges est, ubi Troja fuit, resecandaque falce Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus. & 4. Fast. v. 644. ager assidua luxuriabat aqua. Id. 1. de ar. am. v. 359. Mens erit apta capi tunc, cum lætissima rerum, Ut seges in pingui luxuriabit humo. Colum. de arborib. c. 12. Cacumina virgarum, ne luxurientur, demutilato. affinchè non mettano con rigoglio. Plin. l. 19. c. 6. a med. Caules depressi in terram obruuntur: ita cavetur, ne in frondem luxurient. Id. l. 16. c. 25. Arbores vere variis colorum picturis in certamen usque luxuriant. ¶ Hinc translate Liv. l. 23. c. 12. a med. Vereor, ne hæc quoque lætitia luxuriet nobis, & vana evadat. h. e. in vanum gaudium, tanquam in folia sine ullo fructu utilitatis publicæ, desinat. Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 43. Nec tamen, ut lusit, rursus mea littera ludet: Sit semel illa meo luxuriata malo. h. e. nimis fecunda fuerit in conscribendis amatoriis versibus. ¶ Refertur etiam ad ingenium, & dicendi facultatem. Horat. l. 2. ep. 2. v. 122. Luxuriantia compescet, nimis aspera sano Levabit cultu. Plin. l. 17. c. 1. Luxuriantis ingenii fertilitas. ¶ Cum accusativo. In fragm. Petron. pag. 676. Burm. famuli in testa mersas luxuriantur opes. h. e. in compotationibus absumunt. Al. aliter leg.

LUXURIOSE, con lusso, ἀσώτως, cum luxu, profuse, molliter. Cic. pro Cæl. c. 6. Cum tristibus severe, cum remissis jucunde, cum facinorosis audacter, cum libidinosis luxuriose vivere. Cato apud Gell. l. 7. c. 3. Ne hæc lætitia nimis luxuriose eveniat. h. e. luxum, atque insolentiam pariat. Sallust. in Catil. c. 11. Sulla exercitum, quem in Asia ductaverat, quo sibi fidum faceret, contra morem majorum, luxuriose nimisque liberaliter habuerat. Nep. in Pausan. c. 3. Epulabatur more Persarum luxuriosius, quam qui aderant, perpeti possent. Colum. in proœm. Luxuriosius fercula struere. Augustin. de morib. Eccl. Cathol. c. 34. Luxuriosissime bibere.

LUXURIOSUS, a, um, dato al lusso, pien di lusso, eccessivo nello spendere, in bel trattarsi, ἄσωτος, luxui deditus, immodicus in sumptibus, deliciis nimis indulgens, excedens modum in epularum apparatu, in vestibus, in ædibus, &c. atque adeo mollis, delicatus, intemperans. Cic. 2. de Fin. c. 7. ad fin. Reprehendere luxuriosos ob eam ipsam causam, quod ita vivant, ut persequantur cujusquemodi voluptates. Id. 2. Phil. c. 27. Multa & lauta supellex, non illa quidem luxuriosi hominis, sed tamen abundantis. Nep. in Alcib. c. 1. Idem, simul ac se remiserat, luxuriosus, dissolutus, libidinosus, intemperans reperiebatur. Cic. in Pison. c. 27. Nihil scitote esse luxuriosius, nihil libidinosius. Colum. l. 8. c. 16. Circumfertur Philippi, velut urbanissimum, quod erat luxuriosissimum dictum, atque factum. Sallust. in Jug. c. 100. Luxurioso otio esse. Justin. l. 21. c. 10. Luxuriosa convivia, & magnificentiam epularum sectari. Ovid. de remed. amor. v. 746. Divitiis alitur luxuriosus amor. h. e. magnis sumptibus gaudens. (Adde 6. Fast. v. 172.) Varr. apud Non. c. 14. n. 33. Vestitus delicatior ac luxuriosus. h. e. magno sumptu paratus. C. Memmius apud Serv. ad Æn. 1. v. 165. Inque luxuriosissimis Asiæ oppidis consedisse. h. e. omni copia, atque adeo luxu affluentibus. ¶ Transfertur ad herbas & plantas, cum nimia foliorum & frondium ubertate exsuperant, rigogliose. Cic. in Orat. c. 24. Lætas esse segetes, luxuriosa frumenta. Colum. l. 5. c. 6. ad fin. Vitis valida, & luxuriosa. Ovid. 1. Fast. v. 689. de segete. Et neque deficiat macie, neque pinguior æquo, Divitiis pereat luxuriosa suis. ¶ Luxuriosa lætitia apud Liv. l. 2. c. 21. est insolens, soperba, plena audaciæ, insolente. nam ex luxu & delicata vita insolentia nascitur, & superbia.

LUXUS, us, m. lusso, ἀσωτία, idem quod luxuria, vitium animi soluti, & immodici in comparandis quæcumque impensa rebus ad victum & cultum pertinentibus, mollitiei ac deliciarum causa: item ipsa copia rerum immodico pretio coemptarum. Terent. Adelph. 4. 7. 42. Domus sumptuosa, adolescens luxu perditus. Cic. 5. Verr. c. 25. a med. Nisi forte existimatis, eum in vino ac luxu non risisse, qui nunc in periculo atque exitio suo risum tenere non possit. Sallust. in Catil. c. 57. Luxu atque desidia corrupta civitas. Id. in Jug. c. 6. Non se luxu, neque inertiæ corrumpendum dedit. (pro luxui. Sic Tacit. 3. Ann. c. 34. a med. Sexum natura invalidum deseri, & exponi suo luxu cupidinibus alienis. & lib. Hist. 2. c. 71. Luxu, & saginæ mancipatus.) Sallust. in Jug. c. 2. Per luxum & ignaviam ætatem agere. Virg. 4. Æn. v. 193. hiemem luxu fovere. con tripudi. Quintil. l. 3. c. 8. ante med. Neminem adeo solutum luxu puto, ut nihil in causa suadendi sequatur præter voluptatem. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 35. luxus populator opum. ¶ Apud Sueton. in Ner. c. 29. de turpi voluptate dicitur, lussuria. Adde Tacit. 4. Hist. c. 14. ¶ In plur. numero Lucan. l. 10. v. 109. Explicuitque suos magno Cleopatra tumultu, Nondum translatos Romam in secula luxus. h. e. suas copias, & apparatus. Sil. l. 11. v. 408. Combibat illapsos ductor per viscera luxus. h. e. delicias Campaniæ. ¶ Aliquando in bonam partem accipitur, pro generosis sumptibus, magnificentia, & copia, quæ ingenuum hominem, & prædivitem decet. Virg. 1. Æn. v. 642. At domus interior regali splendida luxu Instruitur. & lib. 6. v. 604. epulæque ante ora paratæ Regifico luxu. Tacit. Ann. 16. c. 18. Habebaturque non ganeo & profligator, ut plerique sua haurientium, sed erudito luxu. ¶ Est etiam luxatura, slogamento. Apul. in Florid. n. 16. (al. l. 3.) Articulus loco concessit, exque eo luxu adhuc fluxus est.

LUXUS, a, um, slogato, fuolto, loco motus, luxatus. Festus: Luxa membra, a suis locis mota & soluta. Sallust. in fragm. apud Probum in Catholic. pag. 1476. Putsch. Luxo pede. Marcell. Empir. c. 36. ad fin. Emplastrum utile ad luxa, vel fracta.

L Y

LYÆUS, i, m. Bacco, vino, Λυαῖος, unum ex Bacchi cognominibus: & sumitur etiam pro vino: a λύω, solvo, vel quia solvit & dissipat curas; vel quia solvit & enervat corpus; vel quia concordiam dissolvit, rixas excitando. Ovid. 4. Metam. v. 11. Bacchumque vocant, Bromiumque, Lyæumque. Virg. 4. Æn. v. 58. Legiferæ Cereri, Phœboque, patrique Lyæo. Ovid. 3. Amor. el. 15. v. 17. Corniger increpuit thyrso graviore Lyæus. ¶ Pro vino, Sil. l. 3. v. 370. Tar-

raco vitifera, & Latio tantum cessura Lyæo. *Horat. l. 1. od. 7. v. 22.* Uda Lyæo tempora. *Id. in fin. epod. 9.* Dulci Lyæo solvere curam. *Ovid. 2. Amor. el. 11. v. 49.* apposito narrabis multa Lyæo. *Propert. l. & eleg. 3. v. 43.* multo mentem vincire Lyæo. ¶ Adjective *Virg. Æn. 1. v. 690.* Regales inter mensas, laticemque Lyæum.

LYCÆUS, i, m. Λύκαιος, mons editus Arcadiæ, celebris delubro Jovis, qui inde *Lycæus* cognominatus est, teste *Plin. l. 4. c. 6.* Fuit etiam Pani sacer, & ipsius quoque cognomen, ut *Serv. ad 8. Æn. v. 343. & 344.* docet. Nomen habet ἀπὸ τῶν λύκων, a lupis, quibus abundabat olim, quos Panis præsidio accolæ crederent compesci, ne gregibus molesti essent: vel quod ibi homines in lupos præstigiis dæmonum verterentur, ut *Augustin. l. 18. de civ. Dei, c. 17.* scribit. *Virg. Ecl. 10. v. 14.* & gelidi fleverunt saxa Lycæi. ¶ Adjective *Virg. 8. Æn. v. 344.* Panos de more Lycæi. *Ovid. Metam. 1. v. 698.* redeuntem colle Lycæo Pan videt. *& lib. 8. v. 317.* Lycæum nemus. *Id. 2. Fast. v. 424.* Faunus in Arcadia templa Lycæus habet. *Val. Flacc. l. 6. v. 533.* Lycæus deus. *h. e.* Pan, vel Faunus. ¶ Quia Græce a λύκος fit λύκαιος, multi Lycæus scribunt. *Dausqu.* retinet *æ* cum *Pausan. in Arcad.* & *Strab. l. 8. sub fin.* ¶ De Lyceo gymnasio V. infra suo loco.

LYCAMBEUS, a, um, Λυκαμβαῖος, ad Lycambem pertinens. Fuit autem Lycambes vir Lacedæmonius, qui cum filiam despondisset Archilocho poetæ, deinde alii tradidisset, virulentis ejus Iambis ad vitam laqueo finiendam adactus est. V. *Archilochus. Ovid. in Ibin, v. 54.* in te mihi liber Iambus Tincta Lycambeo sanguine tela dabit. (Adde *Martial. l. 7. epigr. 11.*) *Horat. epod. 6. v. 13.* Qualis Lycambæ spretus infido gener. Adde *lib. 1. ep. 19. v. 30.*

LYCAON, onis, m. Λυκάων, Arcadiæ rex fuit, Titani, & Terræ filius, pater Callistus, quem Jupiter, quod aram suam in Lyceo monte, mactato puero, sanguine inspersisset, in lupum mutavit. *Pausan. in Arcadicis. Ovidius* tamen *l. 1. Metam. v. 198.* fabulam aliter tradit. nempe hospitio acceptum J[ov]em occidere vol[uiss]e, humanasque dapes ei præbuisse, & ab eo, fulmine prius ic[tis] ejus ædibus, in lupum fuisse conversum. ¶ Apud *Pompon. Mel. l. 3. c. 9. & Solin. c. 30. (al. 43.) a med.* nomen [es]t feræ apud Æthiopas e luporum genere (λύκος enim est lupus) [c]ervice jubata, & tot modis variæ, ut nullum illi colorem dicant [a]besse.

LYCAONIS, idis, f. patronym. *Ovid. 2. Fast. v. 173.* Cui dea, virgineos, perjura Lycaoni, cœtus Desere. *h. e.* Callisto Lycaonis filia. *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 6[6].* Callisto juxta Lycaonida.

LYCAONIUS, a, um, Λυκαόνιος, ad Lycaonem pertinens. *Ovid. in Ibin, v. 433.* Fœda Lycaoniæ repetes convivia mensæ: Tentabisque cibi fallere fraude Jovem. V. *Lycaon. Id. 2. Metam. v. 496.* Lycaonia parens. *h. e.* Callisto filia Lycaonis, mater Arcadis. *Id. 3. Fast. v. 793.* Lycaonia Arctos. *h. e.* eadem Callisto in sidus versa. V. *Arctos. Id. 3. Trist. el. 2. v. 2.* Lycaonius axis. *h. e.* septemtrionalis, ubi Arctus est. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v. 299.* Lycaonia astra. *h. e.* idem sidus Arcti. ¶ Item ad Lycaoniam pertinens, quæ est regio Asiæ minoris, inter Cappadociam, Isauriam, & Ciliciam asperam. *Virg. Æn. 10. v. 749.* Lycaoniumque Erichaten.

LYCEUM, i, n. *Liceo*, Λύκειον, gymnasium celebre Athenarum, extra urbem situm, templo Apollinis, aquæductu, platanis, ambulacris, aliisque ornamentis instructum: dictumque a quodam Lyco Pandionis filio: exstructum autem a Pisistrato, vel a Pericle. Ibi Aristoteles philosophiam publice docuit. Ad ejus similitudinem locum gymnasii in Tusculano suo Cicero Lyceum appellavit, ut est *l. 1. de Divin. c. 5.* & Adrianus Imp. in villa sua Tiburtina, ut *Spartian.* tradit *in ejus vita, c. 26.* De Lyceo plura *Meurs. de Athen. Attic. l. 2. c. 3.* ¶ Scribitur & *Lycium*, ut apud *Gell. l. 20. c. 5.* ¶ De Lyceo monte V. supra *Lycæus*.

LYCHNICUS, a, um, a *lychnus*. Apud *Hygin. fab. 223.* Lychnicus lapis idem est, ac Lychnites: atque ex eo scribit fuisse monimentum regis Mausoli.

LYCHNIS, idis, f. λυχνὶς, genus rosæ nec odore, nec specie probabilis, Latine *rosa Græca* dictæ, nunquam excedentis quinque folia, violæ magnitudine, odore nullo. *Plin. l. 21. c. 4.* ¶ *Lychnis agria* herba est lino similis, radice nulla, flore hyacinthi, semine vituli narium: alio nomine antirrhinon. *Id. l. 25. c. 10.* ¶ *Lychnis* item gemma colore ardenti, lucernam specie præferens, vel ad lucernam maxime fulgens. *Id. l. 37. c. 7.* ¶ *Lychnides puellæ* apud *Fulgent. l. 1. Mythol. in proœm. a med.* sunt lychnis, seu lucernis instructæ.

LYCHNITES LAPIS, λυχνίτης λίθος, marmor candidum a Paro insula: ita dictum, quoniam ad lucernas in cuniculis cædebatur, ut ex *Varrone* tradit *Plin. l. 36. c. 4.*

LYCHNITIS, itidis, f. λυχνῖτις, herba foliis ternis, aut cum plurimum quaternis, crassis, pinguibusque, ad lucernarum lumina aptis. *Plin. l. 25. c. 10.*

LYCHNOBIUS, ii, λυχνόβιος, a λύχνος, lucerna, & βίος, vita, dicitur de eo, qui lucifuga est, & præpostere vivit, noctu vigilans, cœnans, ludens, lavans, munia sua obiens ad lucernam, die vero stertens: cujusmodi fuisse quendam Sp. Papinium, narrat *Senec. epist. 122.* ubi etiam hæc vox legitur, quam alii per *i* scribi mallent, a λίχνος, gulosus, liguritor.

LYCHNOCHUS, i, m. *lucerniere, candeliere*, λυχνοῦχος, instrumentum ad lucernam sustinendam: a λύχνος, lucerna, & ἔχω, habeo. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 7.* Hæc scripsi ante lucem ad lychnuchum ligneolum, qui mihi erat perjucundus. *Sueton. in Domit. c. 4.* Edidit venationes, gladiatoresque & noctibus ad lychnuchos. *& in Cæs. c. 37.* Elephantis lychnuchos gestantibus. *Plin. l. 34. c. 3.* Placuere & lychnuchi pensiles in delubris, aut arborum modo mala ferentium, lucentes. *lampane, chiocce.* Vetus lapis apud *Donium class. 7. n. 9.* Virgilius P. Virg. fec. ad lychn. H. S. E. Vide *Sidon. l. 2. epist. 10.* post carmen.

LYCHNUS, i, m. *lucerna, lume*, λύχνος, lucerna: a λύω νύχος, quod noctem & tenebras solvat. *Virg. 1. Æn. v. 730.* dependent lychni laquearibus aureis incensi. *Stat. 1. Theb. v. 520.* At alii tenebras, & opacam vincere noctem Aggressi, tendunt auratis vincula lychnis. *Cic. pro Cœl. c. 28. ad fin.* Alia fori vis est, alia triclinii: alia subselliorum ratio, alia lectorum: non idem judicum, comissatorumque conspectus: lux denique alia est solis, & lychnorum. *Inscript.* apud *Donium class. 7. n. 9.* & *Murator. pag. 934. n. 17.* Virgilius P. Virg. fec. ad Lychn. Adde *Enn.* & *Lucil.* apud *Macrob. 2.6. Saturn. c. 4.* ex quo apparet, multo ante *Cicer.* apud Latinos Poetas, licet vox Græca sit, in usu fuisse.

LYCIA, æ, f. Λυκία, regio Asiæ minoris, in parte meridionali, inter Pamphyliam, & Cariam: in qua Chimæra mons ignem eructans. *Ovid. 6. Metam. v. 339.* Jamque Chimæriferæ cum sol gravis ureret arva Finibus in Lyciæ, &c. *Plin. l. 5. c. 27.* ¶ Dicta est a Lyco rege, Pandionis filio, ut *Pompon. Mela l. 1. c. 15.* tradit: vel a Lyce Nympha, ex qua Apollo filium Lycadium suscepisse dicitur, ut *Serv. ad Æn. 12. v. 516.* A fertilitate eam laudant *Virg. Æn. 7. v. 721.* & *Ovid. 6. Metam. v. 317.* ¶ *Strabo l. 12.* ex *Homero* Lyciam alteram Trojæ vicinam in parte Troadis Septemtrionali ponit.

LYCIMNIA stagna sunt in Argolica regione Peloponnesi, ita dicta a vicino oppido. *Stat. 4. Theb. v. 734.*

LYCISCA, æ, & Lycisce, es, f. nomen canis apud *Virg. 3. Ecl. v. 18.* & *Ovid. Metam. 3. v. 220.* nempe a λύκος, lupus: vel quia lupi similis, vel quia ex lupo & cane genita, ut est apud *Eugen. Toletan. carm. 22.*

LYCIUM, ii, n. V. in fi. vocis sequent.

LYCIUS, a, um, Λύκιος, ad Lyciam pertinens. *Ovid. 6. Metam. v. 382.* aliquis Lycia de gente. *Virg. 8. Æn. v. 166.* Lyciæ sagittæ. *& lib. 11. v. 773.* Spicula torquebat Lycio Gortynia cornu. *& lib. 7. in fin.* Lycia pharetra. (Lycii arcum & pharetram leviori pondere gestabant: erantque in ea re peritissimi.) *Id. l. 4. v. 346.* Lyciæ sortes. *h. e.* Apollinis oraculum, quod Pataris, Lyciæ urbe, celeberrimum fuit, opibusque, & responsorum fide Delphico simile, ut *Pompon. Mela, l. 1. c. 15.* loquitur. Unde *Lycius* cognomen est Apollinis. *Propert. l. 3. el. 1. v. 38.* Lycio vota probante deo. Sic *Stat. l. 8. Theb. v. 200.* nec Lyciam supplex consultor adibit. (*Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.* alias hujus cognominis origines affert: a λύκη, h. e. prima luce, quæ præcedit solis ortum: & a λύκος: sol, item lupus: quia λυκοκτόνος Apollo habitus est.) *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 19.* Lycia hasta. *h. e.* Sarpedonis Lyciæ regis, qui in auxilium Priami contra Græcos Trojam venerat cum fortibus copiis, quas *Horat. in fin. od. 8. l. 1.* Lycias catervas appellat. *Plin. l. 5. c. 27.* Lycium mare. *h. e.* quod Lyciam alluit. *il Golfo di Satalia. Id. l. 21. c. 6.* Lycio croco secundam nobilitatem tribuit. ¶ Quia λύκιος adjectivum parit λύκειος, etiam *Lycius* penultimam producere potest. *Stat. 10. Theb. v. 343.* At pateat si quando domus, optataque, Pæan, Templa, Lycie, dabis, &c. ¶ Est genus spinæ, folio buxi, virgis tricubitalibus, quæ una cum radicibus tusæ, succoque expresso, varios habent in medicina usus. Hoc autem medicamentum *Lycium* dicitur tum a *Plin. l. 24. c. 14.* ubi plura de eo; tum a *Cels. l. 5. c. 26. sect. 30. extr.* & *l. 6. c. 7. sect. 2. l. 8. c. 6. & 9.* quia ex Lycia optimum advehebatur.

LYCNOBIUS. V. *Lucifuga*.

LYCOPHOS, λυκόφως Græci dicunt, quod nos primum tempus lucis; dictum quasi λευκὸν φῶς, idest lumen candidum. *Fest.* & *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.* Alii ducunt a λύκη, de qua in *Lux* dictum est.

LYCOPHTHALMOS, i, m. λυκόφθαλμος, gemma est quatuor colorum, ex rutilo, & sanguineo; in medio nigrum candido cingente, ut luporum oculi, illis per omnia similis: a λύκος, lupus, & ὀφθαλμὸς, oculus. *Plin. l. 37. c. 11.*

LYCOPSIS, is, f. λύκοψις, herba longioribus, quam lactuca foliis, crassioribusque, caule longo, hirsuto, adnatis multis cubitalibus, flore parvo, purpureo. *Plin. l. 27. c. 11.* ubi *Harduin.* legit *lycapsos*.

LYCORIS, idis, f. Λυκωρὶς, Volumnii Senatoris liberta fuit, vero nomine Citheris dicta, misere a Cornelio Gallo adamata, quæ tamen spreto, Antonium euntem in Gallias sequuta est. *Virg. Ecl. 10.* & ibi *Servius*, *Ovid. 3. de ar. am. v. 537.* Eos novere Lycorida terræ. Adde *lib. 2. Trist. v. 445.*

LYCOS, i, m. λύκος, lupus, apud Græcos. Speciatim *lycos* dicitur minimum aranei genus a rapacitate. *Plin. l. 30. c. 6.* Araneus, & maxime qui lycos vocatur, dolenti medetur lieni.

LYCTIUS, a, um, Λύκτιος, qui ad *Lyctum* urb. spectat, quæ est in Cretæ parte orientali. *Virg. 3. Æn. v. 400.* Et Salentinos obsedit milite campos Lyctius Idomeneus. *Ovid. 7. Metam. v. 490.* Lyctia classis. *h. e.* Cretensis.

LYCURGEUS, a, um, Λυκούργειος, denom. a Lycurgo. *Cic. Attic. l. 1. ep. 13. a med.* Nosmetipsi, qui Lycurgei a principio fuissemus, quotidie demitigamur. Ubi Interpres: Lycurgei, id est optimates, legum affeclæ & propugnatores, qualis Lycurgus apud Lacedæmonas legum conditor. Al. exponunt severissimi.

LYCURGIDES, æ, m. Λυκουργίδης, Lycurgi filius, vel nepos. *Ovid. in Ibin, v. 505.* Quique Lycurgiden letavit, & arbore natum. *h. e.* Ancæum Lycurgi filium.

LYCURGUS, i, m. Λυκοῦργος, nobilis Spartiata, fil. Penthei, al. Eunomi, & frater Polybitæ Lacedæmoniorum regis, cujus etiam in Regnum successit, ignarus fratrem uxorem gravidam reliquisse, quod ubi

ubi primum agnovit, posito regis nomine, *Prodici*, hoc est tutoris nomen assumpsit, regique adulto (Charillo ei nomen erat) Regnum fideliter restituit. Verum cum civitatem pessime institutam animadverteret, ad constituendam salubrioribus legibus rempubl. animum adjecit, sanctissimisque institutis cives gubernavit. ¶ Hinc per antonomasiam pro severissimo judice ponitur. *Ammian. l. 30. c. 29.* Lycurgos invenisse se prædicabat, & Cassios, columina justitiæ priscæ. Lycurgi vitam atque instituta habes apud *Plutarch. & Justin. l. 3. c. 2. & 3.* ¶ Fuit & Lycurgus quidam Nemeæ rex, & pater Archemori alumni Hypsiphilæ. *Stat. l. 5. & 6. Theb.* ¶ Fuit & alius Thraciæ rex, filius Dryantis, qui quod Thracas immoderate vino deditos conspiceret, vites omnes toto regno excidi jussit. Hinc datus est Poetis locus fabulæ, de qua V. in *Dryantides*.

LYCUS, i, m. Λύκος, Bœotiæ rex, qui Antiopam Nyctei regis filiam uxorem duxit, quam postea, cum a Jove in Satyrum converso compressam cognovisset, repudiavit, Dircenque uxorem superinduxit, quæ verita, ne Antiope cum Lyco in gratiam rediret, arctissimis eam in vinculis asservavit, quibus Jovis miseratione dissolutis, in Cithæronem montem profugit, ubi Amphionem & Zethum peperit, qui postea a pastore, qui ipsos nutrierat, de Lyci injuriis edocti, eum una cum uxore interfecerunt. Alii dicunt, eum Mercurii intercessione liberatum, dum ei mortem pararent, & sic postea Amphioni & Zetho regnum reliquisse. ¶ Alius fuit Lycus, quidam exsul Thebanus, qui id temporis, quo Hercules, ad Inferos descenderat, rei bene gerendæ occasionem sibi oblatam ratus, Creonte occiso, regnum Thebanorum occupavit, cumque Megaræ Herculis uxori vim inferre pararet, opportuno illius reditu oppressus est, & cum suis omnibus interfectus. *Senec. in Herc. Fur. & Hygin. fab. 31. & 32.* ¶ Sunt etiam hoc nomine varii amnes in Paphlagonia, Phrygia, Cappadocia, Armenia majori, &c. de quibus V. Geographos.

LYDIA, æ, f. Λυδία, regio Asiæ minoris, perfusa flexuosis amnis Mæandri recursibus, super Ioniam procedit, Phrygiæ ab exortu solis vicina, ad septemtrionem Mysiæ, meridiana parte Cariam amplectens, Mæonia ante appellata. Celebratur maxime Sardibus in latere Tmoli montis, ex quo *Pactolus* profluit. *Plin. l. 5. c. 29.* ¶ In illo *Rutilii in Itiner. l. 1. v. 596.* Inter terrigenas Lydia tota suos: *Lydia* est Hetruria. V. vocem sequent.

LYDIUS, a, um, Λύδιος, ad Lydiam pertinens. *Plin. l. 33. c. 13.* Lydium sil. *Id. l. 31. c. 10.* Lydium aphronitrum. *Id. l. 7. c. 56.* Lydios modulos invenit Amphion, Dorios Thamyras Thrax, Phrygios Marsyas Phryx. *Lydii moduli* genus est musices querulæ, Dorii bellicosæ, Phrygii religiosæ, ut *Apul. in Florid. n. 4.* (*al. l. 1.*) docet. (Unde *Horat. ode ult. l. 4.* Lydis tibiis adhibet canendis laudibus ducum virtute functorum.) *Plin. l. 33. c. 8.* Lydius lapis. *pietra del tocco*, Latine *coticula*, quo bonitas auri, argenti, vel æris attritu deprehenditur. Dictus Lydius, quia olim non nisi in Tmolo Lydiæ monte inveniebatur, ut *Plin. ibid.* dicit. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 199.* Lydia regna. *h. e.* Gygis, fortunatissimi Lydorum regis. *Id. l. 3. el. 3. v. 29.* Lydius aurifer amnis. *h. e.* Pactolus. *Martial. l. 9. epigr. 67.* Lydia pensa. *h. e.* quæ dabat Herculi Omphale regina Lydiæ: quæ apud *Senec. in Herc. Oet. v. 371.* est Lydia nurus. *Propert. l. 3. el. 15. v. 30.* Cinget Bassaricas Lydia mitra comas. *h. e.* qua Lydi præcipue, & Phryges usi sunt: unde *Virg. 4. Æn. v. 216.* Mæonia mentum mitra, crinemque madentem Subnixus. Huc pertinet & illud ejusdem *Propert. l. 4. el. 7. v. 62.* Mitratisque sonant Lydia plectra choris. ¶ Est etiam *Lydius* Tuscus, Hetruscus: quia Tusci a Lydia oriundi fuere. quod & *Tacit. 4. Ann. c. 55. & Fest. in Sardi*, & *Plin. l. 3. c. 5. ante med.* docent. *Virg. 8. Æn. v. 479.* Urbis Agyllinæ sedes, ubi Lydia quondam Gens bello præclara jugis insedit Hetruscis. Adde *Æn. 9. v. 11.* Hinc *Id. 2. Æn. v. 781.* Tiberim *fluvium Lydium* appellat: & *Lydia ripa* apud *Stat. l. 4. silv. 4. v. 6.* est ripa Tiberis dextera, quæ Tiberis Tuscos alluit agros. & *Lydia stagna* apud *Sil. l. 9. v. 11.* sunt Trasimenna lacus. Hinc *Id. l. 4. v. 740.* Tmolo missa manus, stagnis Trasimenna opacis. Tmolus est mons Lydiæ. Adde *lib. 5. v. 9.* ¶ Quod *Lydium cothurnum* dicit *Ovid. 3. Amor. el. 1. v. 14.* vel a Lydis est, a quibus res multæ ludicræ inventæ sunt, vel a Tuscis, a quibus *ludii*, qui & *lydii* dicuntur. V. *Ludius*. ¶ *Lydiæ undæ* dicuntur a *Catull. carm. 31. ad Sirmion. v. 13.* de lacu Benaci, fortassis quia sub Tuscorum ditione olim fuit ille lacus. *Vossius* mallet *Lariæ*: *Scaliger* vero *ludiæ*, quasi ludiorum instar subsilientes. sed neutrum placet.

LYDUS, a, um, idem quod Lydius. *Cic. pro Flacc. c. 27.* Lydus servus. *Ovid. 2. Fast. v. 356.* Lyda puella. *h. e.* Omphale regina Lydiæ. *Id. Metam. 6. v. 11.* Lydæ ochas. *& lib. 11. v. 98.* Lydi agri. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 60.* Lydæ pondera gazæ. *h. e.* Pactoli aurum. *Val. Flacc. l. 4. v. 369.* Lyda nurus sparso telas maculaverit ostro. (*Lyda*, quia lanas inficere primi Lydi Sardibus invenerunt, teste *Plin. l. 7. c. 56.*) vel alludit ad Arachnen, quæ celebris fuit arte texendi Hypæpis Lydiæ urbe. *Plaut. Curcul. 1. 2. 63.* Lydi barbari. *h. e.* ludii e Lydia, h. e. Tuscia, in ludis Romanorum adhibiti. *Virg. 9. Æn. v. 11.* Lydorum manus. *h. e.* Tuscorum copiæ. V. *Lydius*.

LYGDINUS LAPIS, candoris eximii in Paro repertus, amplitudine, qua lances craterasque non excedat, antea ex Arabia advehebatur. *Plin. l. 36. c. 8. & Isidor. l. 16. Orig. c. 5.* ¶ Memorat *Martial. lib. 6. epigr. 13. & 42.* *Lygdon* nomen candidi marmoris, quod cum hoc idem esse videtur. ¶ Apud *Plin.* pro *in Paro* plerique leg. *in Tauro*.

LYMPHA, æ, f. *acqua*, ὕδωρ, aqua: a νύμφη, fons, dea præses aquæ, *n* in *l* converso. Vox est Poetica. *Virg. Æn. 4. v. 635.* Dic,

corpus properet fluviali spargere lympha. *Catull. carm. 27.* At vos quo libet, hinc abite lymphæ, Vini pernicies. *Horat. in S. od. 13. l. 3.* loquaces lymphæ desiliunt. *Lucret. l. 6. v. 1172.* Lymphæ puteales. *Ovid. 2. Metam. v. 459.* Nuda superfusis tingamus corpora lymphis. *& lib. 13. v. 531.* vulnera lymphis abluere. *Val. Flacc. l. 3. v. 422.* vivaque nitentia lympha Membra novat. *Senec. in Oedip. v. 229.* Sancta fontis lympha Castalii stetit. *Seren. Sammon. cap. 27. v. 501.* Lympha intercus. *idropisia*. ¶ *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 857.* in genitivo plur. *lympham* dixit Græca positione pro *lympharum*. ¶ *Id. l. & cap. 1. R. R.* invocans deos agricolarum reique rusticæ præsides, Lympham in his precatur, & Bonum Eventum, quoniam, inquit, sine aqua omnia arida ac misera agricultura est. *Lympham* igitur pro *Nympha* posuit, quia Nymphæ aquarum præsides habitæ sunt. Et videntur olim Latini veteres ita scripsisse: unde *lymphatus*, *lympho*, & *lymphaticus* remansere. ¶ Fallitur *Id.* qui *l. 4. de L. L. c. 10. a med.* *lympham* a lapsu lubrico dictam putat.

LYMPHÆUM, i, n. Λυμφαῖον, locus, in quem per tubos deducebatur aqua ad ludos, & delicias. Inscript. apud *Murator. pag. 60. n. 3.* M. Aurelius Priscillianus U. C. curator lymphæi. ¶ Videtur idem esse cum Nymphæo.

LYMPHASEUS, a, um, crystallinum colorem habens, qui aquam refert. *Martian. Capell. l. 6. sub init.*

LYMPHATICUS, a, um, *forsennato*, *fanatico*, *furioso*, lymphatus, larvatus, cerritus, attonitus, mente excussus, externatus, furens. *Senec. epist. 13.* Nulli tam perniciosi, tam irrevocabiles, quam lymphatici metus sunt: ceteri enim sine ratione, hi sine mente sunt. *Liv. l. 10. c. 28.* Ita victorem equitatum velut lymphaticus pavor dissipat. πανικὸς φόβος. *Apul. l. 8. Metam.* Cogitabam subito, velut lymphaticus, exsilire. *& lib. 4.* Repente lymphatico ritu somno recussa, longa vehementius afflictare se, & pectus palmis tundere incepit. *Plin. l. 26. c. 8. ante med.* Lymphatica somnia. *Id. l. 25. c. 5. ad fin.* Helleborum medetur melancholicis, insanientibus, lymphaticis. *Seren. Sammonic. c. 27. v. 507.* Helleboro quoque purgatur lymphaticus error. Al. leg. *humor*, & hydropem intelligunt, ut *lymphaticus* pro aquoso hic ponatur. ¶ Joculariter *Plaut. Poen. 1. 2. 132.* *lymphaticos nummos* dicit, qui in crumena consistere nequeunt, & exsilire gestiunt. Ubi etiam *versu sequ.* usurpat *lymphaticum* pro lymphatico morbo.

LYMPHATIO, onis, f. *costernazione di mente*, *spavento*, νυμφοληψία, terror tremorque, turbatio animi & consternatio. *Plin. l. 34. c. 15.* Præfigere in limina a sepulcris avulsos clavos, adversus nocturnas lymphationes. *Id. l. 37. c. 4. ad fin.* Adamas lymphationem abigit, metusque vanos expellit a mente.

LYMPHATUS, a, um, *forsennato*, *furioso*, *fanatico*, lymphaticus. *Festus*: Lymphæ dictæ sunt a nymphis. Vulgo autem memoriæ proditum est, quicumque speciem quandam e fonte, idest effigiem nymphæ viderint, furendi non fecisse finem: quos Græci νυμφολήπτους vocant, Latini lymphatos appellant. Hæc *Festus*. Sic *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* In Græcia, commota mente, quos νυμφολήπτους appellant, ab eo lymphatos dixerunt nostri. Hæc *Varr.* Aliis lymphatus proprie est, qui aquam timet: & translate qui animo est attonito, atque externato, larvatus, cerritus, atque huc illuc discurrens commota mente. *Virg. 7. Æn. v. 376.* Tum vero infelix, ingentibus excita monstris, Immensam sine more furit lymphata per urbem. *Ovid. 11. Metam. v. 3.* Lymphata pectora. *Stat. 10. Theb. v. 557.* lymphatam incertis hortatibus urbem Scindunt dissensu vario luctusque, furorque, Et pavor. *Horat. l. 1. od. 37. v. 14.* Mentemque lymphatam Mareotico Redegit in veros timores Cæsar. *Liv. l. 7. c. 17.* Lymphati & attoniti. *Sil. l. 1. v. 459.* ruit ocius amens Lymphato cursu. *Id. l. 7. v. 356.* per altos Saxosi scopulos montis lymphata feruntur Corpora anhela boum. *Lucan. l. 7. v. 186.* Lymphato trepidare metu. *Plin. l. 31. c. 2. ante med.* Lymphatum aliquem agere. *h. e.* lymphatum reddere.

LYMPHATUS, us, m. lymphatio. *Plin. l. 37. c. 10.* Gemma radians, contra lymphatum habenda.

LYMPHEUM, i, n. ædificium, in quo salientes aquæ vario lusu fluunt, ornatus & deliciarum causa. (V. *Nymphæum*.) Legitur in vet. Lapide apud *Murator. pag. 924. n. 5.* ex quo discimus *servum a lympheo* fuisse inter Officia domus Augustæ. Adde *pag. 489. n. 4.*

LYMPHO, as, avi, atum, a. 1. *costernare*, *far impazzire*, *e dare nelle furie*, ἐκμαίνω, perturbo, exterreo, consterno, lymphatum reddo, in furorem ago. *Val. Flacc. l. 3. v. 47.* deus ancipitem lymphaverat urbem. *Stat. 7. Theb. v. 113.* horrificis lymphare incursibus urbes. *& vers. 662.* It lymphante deo media inter millia, longum Vociferans. (Adde *lib. 10. v. 160.*) *Plin. l. 24. c. 17. a med.* Hac herba pota, lymphari homines. ¶ *Lymphantes animi* passive dicuntur a *Plin. l. 27. c. 12.* qui lymphatione laborant.

LYMPHOR, oris, m. lympha, humor, aqua. *Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 129.* Impermixtum lymphorem.

LYNCESTIS, idis, f. Λυγκηστὶς, adject. femin. a Lynco, quod est Macedoniæ oppidum mediterraneum: cujus populi *Lyncestæ*, *arum*, vocantur a *Plin. l. 4. c. 10.* Sic *l. 2. c. 103.* Lyncestis aqua.

LYNCESTIUS, a, um, ad Lyncestidem regionem pertinens, ut *Lyncestius* amnis, *Ovid. 14. Metam. v. 329.*

LYNCESTUS, i, m. fluvius Lyncestius, ut in voce præcud. *Vitruv. l. 8. c. 3.*

LYNCEUS, i, m. (dissyllab.) Λυγκεὺς, unus ex Argonautis, frater Idæ filius Apharei & Arenæ Bibali, seu Oebali, filiæ, Messenius, nomen a *lynce* sortitus, quod est animal perspicacissimi visus. Fabulantur enim adeo fortem fuisse oculorum aciem, ut vel parietem visu penetraret, ac terram ipsam, & videret ea, quæ apud Inferos fie-

fierent. Tradunt etiam centum triginta millia passuum intervallo prospexisse, nulla caligine impeditum; solitumque Carthagine solventem classem Punicam ex *Lilybæo* Siciliæ promontorio ita cernere, ut & numerum navium certo notaret. Adduat, novissimam lunam, primamque eodem die consuevisse deprehendere. Quamquam hæc omnia non uni Lynceo, sed alii, qui posterior multo fuerit, & Strabo appellatus sit, ab aliis tribuuntur. V. *Plin. l. 7. c. 21.* Ceterum origo fabulæ inde est, quod Lynceus primus æris, argenti, aurique sub terra abditi fodinas invenit. De eo *Hygin. fab. 14. Val. Max. c. ult. l. 1. n. 54. extern. Plin. l. 2. c. 17. ad fin. Valer. Flacc. l. 1. v. 462. & sequentib.* &c. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 28.* Non possis oculo quantum contendere Lynceus, Non tamen idcirco contemnas lippus inungi. *Ovid. 5. Fast. v. 711.* Ultor adest Pollux, & Lyncea perforat hasta. *Propert. l. 2. el. 25. v. 9.* Lynceu, tuus meam potuisti tangere curam? ¶ Occisus est a Polluce. Cum enim Tyndaridæ sponsas Lyncei, & Idæ fratris vi rapuissent, repetentibus his pactas suas, commissaque pugna, Castorem Lynceus gladio, Lynceum Pollux hasta interemit; Idam vero Juppiter, ruentem in Pollucem fulmine sustulit. Rem narrat *Ovid. 5. Fast. v. 699. & sequentib.* & paulo aliter *Hygin. fab. 80.*

LYNCEUS, a, um, *Lynceo*, Λύγκειος, ad Lynceum pertineas. *Ovid. 5. Fast. v. 709.* Pectora trajectus Lynceo Castor ab ense. ¶ Translatum est maxime perspicax, & acutissime videns, & quem haud facile quia fefellerit. *Cic. 9. Fam. ep. 2.* Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nusquam incurrat? *Horat. l. 1. sat. 2. v. 90.* tu corporis optima Lynceis Contemplare oculis. *Bentlei.* vult legi *Lyncei*, ut sit genitivus substantivi, dissyllabon per synæresin. nam adjectivi pænultimam esse diphthongum ει, nec posse per Crasin in dissyllabon coalescere. Quod tamen non videtur necessarium, cum ab adjectivo *Lynceus* abjici possit *e* subjunctiva diphthongi, deinde synæresis fieri.

LYNCIDES, æ, m. apud *Ovid. 5. Metam. v. 99.* videtur esse patronym. a *Lynceus*.

LYNCURIUM, ii, n. λυγκούριον. *Plin. l. 8. c. 38.* Lyncum humor glaciatur, arescitve in gemmas carbunculis similes, & igneo colore fulgentes, lyncurium vocatas. (a λύγξ, lynx, & οὖρον, urina.) Adde *lib. 37. c. 2. a med.* ubi inter succinus recenset, & ab aliis langurium dici ait, & esse in Italia bestias *langurias*. Plura etiam de eo *sub fin. c. 3. libri ejusd.* Confirmat *Ovid. 15. Metam. v. 413.* & *Solin. c. 1. (al. 8.) a med.*

LYNCUS, i, m. Λύγκος, rex Scythiæ fuit, qui missum a Cerere Triptolemum, ut hominibus frugum usum commonstraret, susceptum hospitio, ut in se gloriam transferret, interimere cogitavit. Ob quam rem irata Ceres eum convertit in lyncem feram varii coloris, ut ipse variæ mentis exstiterat. *Ovid. Metam. 5. sub fin.*

LYNTER. V. *Linter*.

LYNX, lyncis, f. & m. λύγξ, animal quadrupes, ferum, ex genere pantherarum, vario colore, & maculoso tergore, acutissimoque visu præditum: frequentissimum in Æthiopia & India. Fabulantur, ab his Bacchi currum trahi, postquam Indos domuit: cujus ratio videtur esse, quia Bacchus vino addit animos etiam timidis, & fugacibus. *Plin. l. 28. c. 8. ad fin.* Peregrinæ sunt & lynces, quæ clarissime omnium cernunt. *Virg. 3. Georg. v. 264.* Lynces Bacchi variæ. *& lib. 1. Æn. v. 327.* maculosæ tegmine lyncis. *& Ecl. 8. v. 3.* stupefactæ carmine lynces. *Horat. l. 4. od. 6. v. 33.* Deliæ tutela deæ, fugaces Lyncas & cervos cohibentis arcu. *Id. in f. od. 13. l. 2.* Aut timidos agitare lyncas. *Stat. 2. Achill. v. 406.* imbelles lynces sectari. *Propert. l. 3. el. 15. v. 8. ad Bacch.* Lyncibus in cælum vecta Ariadna tuis. *Ovid. 4. Metam. v. 25.* tu bijugum insignia frenis Colla premis lyncum. *& lib. 3. v. 668.* Quem circa tigres, simulacraque inania lyncum, &c. *Stat. 4. Theb. v. 272.* Velatum geminæ dejectu lyncis. *h. e.* pellis a lynce.

LYRA, æ, f. *lira*, *arpa*, λύρα, instrumentum musicum, in quo fides extentæ, & digitis percussæ sonos edunt. Constat duobus veluti cornibus, seu brachiis, hinc inde in modum S contortis, & supra infraque connexis transverso jugo, cui chordæ ita adnectuntur, ut ex utraque parte convelli digitis, & pulsari possint. De ejus a cithara differentia, V. dicta in *Chelys*, & *Cithara*. Volunt esse a λύτρα, pretium solutionis: quia a Mercurio ejus inventore data sit Apollini in compensationem pro bobus furto ablatis. *Horat. l. 1. od. 10. v. 5. ad Mercur.* Te canam magni Jovis & deorum Nuntium, curvæque lyræ parentem. *Ovid. Fast. 5. v. 105. ad eund.* septena putaris, Pleiadum numerum, fila dedisse lyræ. *Id. 3. Amor. el. 12. v. 40.* Duraque percussam saxa secuta lyram. *Id. Heroid. ep. 3. v. 118.* Threiciam digitis increpuisse lyram. *Id. de remed. amor. v. 705.* Phœbus adest: sonuere lyræ. *Id. 3. de ar. am. v. 50.* Lyra canere laudes alicujus. *Val. Flacc. l. 5. v. 100.* mixtoque sonantem Percutit ore lyram. ¶ Est etiam sidus, decem stellis constans, quod & *Fides* appellatur, teste *Varr. l. 2. R. R. c. 5. a med.* Fabulantur enim, acceptam a Mercurio lyram donasse Apollinem Orpheo, qua ille Inferos adiit, Plutonem flexit, reduxit conjugem, silvas & feras traxit. Eo tandem a Bacchis discerpto, lyram ab Apolline in cælum fuisse translatam, in regione septemtrionali inter genu & sinistram manum Engonasin, ut *Hygin. l. 3. poet. Astronom. c. 6.* docet. *Ovid. 1. Fast. v. 315.* Institerint nonæ, missi tibi nubibus atris Signa dabunt imbres, exoriente lyra. ¶ Sæpe refertur ad genus levioris carminis, quod inde *lyricum* dicitur, & qui eo utuntur poetæ, *Lyrici*: quorum princeps Græcis *Pindarus*, Latinis *Horatius* habetur. Solebant enim amores, deorum, & heroum laudes, & hujusmodi poematia brevioribus versibus facta, ad lyræ sonum canere. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 16. v. 28.* Pindaricæ fidicen tu quoque, Rufe, lyræ. *Id. 2. Amat. el. 18. v. 26.* Æoliæ Lesbis amica lyræ. *Id. 3. ex Pont. ep. 4. v. 45.* assiduam domini meditata querelam, Ad lætum carmen vix mea versa lyra est. *Horat. l. 1. od. 6. v. 10.* Imbellisque lyræ Musa potens. *& lib. 3. od. 3. v. 69.* Non hoc jocosæ conveniet lyræ. ¶ Interdum & ad quamcumque facultatem pangendi carminis. *Stat. 10. Theb. v. 445.* Vos quoque sacrati, quamvis mea carmina surgant Inferiore lyra, memores superabitis annos.

LYRCEIUS, a, um, Λυρκήϊος, &

LYRCEUS, a, um, Λύρκειος, ad Lyrceum pertinens, qui mons est Peloponnesi in Argiva regione, unde Inachus fluvius profluit. *Val. Flacc. l. 4. v. 355.* Lyrceia tellus. *Ovid. 1. Metam. v. 598.* Lyrcea reliquerat arva. ¶ De ipso flumine. *Stat. 4. Theb. v. 711.* Aret Lerna nocens, aret Lyrceus (*al.* Lyrcius) & ingens Inachus.

LYRICEN, cinis, m. *sonator di lira*, Λυριστὴς, qui lyra canit. *Stat. l. 4. silv. 7. v. 19.* Desides Bajæ, lyricenve notus Hectoris armis. *h. e.* Misenus, qui Hectoris magni fuerat comes, Hectora circum Et lituo pugnas insignis obibat, & hasta, ut est apud *Virg. 6. Æn. v. 166.* Dicitur autem lyricen per catachresim, cum revera liticen, vel tubicen fuerit.

LYRICUS, a, um, *lirico*, ad lyram pertinens, λυρικός. V. dicta a *Lyra*. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 26.* Lyrici modi. *Id. 2. Fast. v. 9.* soni. *Horat. in f. od. 1. l. 1.* vates. *Ovid. 2. Trist. v. 364.* Lyrici Teia musa senis. *h. e.* Anacreontis. *Stat. l. 4. silv. 7. v. 5.* regnator Lyricæ cohortis. *h. e.* Pindarus. ¶ *Lyrica*, *orum*, Lyrici versus, poematia ad lyram canenda. *Plin. l. 7. ep. 17.* Lyrica non lectorem, sed chorum & lyram poscunt. *Id. l. 3. ep. 1.* Scribit utraque lingua lyrica doctissime. ¶ *Lyrici*, *orum*, poetæ ipsi Lyrica scribentes. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* Lyricorum carmina in varias mensuras cogere. *Cic. in Orat. c. 55.* A modis quibusdam, cantu remoto, soluta esse videtur oratio: maximeque id in optimo quoque poetarum, qui λυρικοὶ a Græcis nominantur: quos cum cantu spoliaveris, nuda pæne remanet oratio.

LYRISTES, æ, m. *sonator di lira*, λυριστής, lyræ peritus, lyricen. *Plin. l. 1. ep. 15.* Audisses comœdum, vel lectorem, vel lyristen. Adde *lib. 9. epist. 17. & 36.*

LYRNESSIADES, um, ab oppido Phrygiæ *Lyrnesso* dicti. *Fest.* ubi al. leg. *dictæ*, quia *Lyrnessiades* femininum est.

LYRNESSIS, idis, Λυρνησσίς, adject. femin. ad Lyrnessum pertinens. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 15.* abducta Lyrnesside tristis Achilles. *h. e.* Briseide, cujus patria Lyrnessus. *Id. 2. de ar. am. v. 403.* Audierat, Lyrnessi, tuos, abducta, dolores. ¶ Legitur & *Lyrnesis* unico *s*.

LYRNESSIUS, a, um, Λυρνήσσιος, ad Lyrnessum pertinens, quod fuit oppidum Troadis (de quo *Plin. l. 5. c. 30.*) ab Achille eversum. V. *Briseis*. *Ovid. Heroid. ep. 3. v. 45.* Diruta Marte tuo Lyrnessia mœnia vidi. ¶ Scribitur & *Lyrnesius* uno *s*. uam & Λυρνήσιος Græce legitur.

LYSIACUS, a, um, Λυσιακός, ad Lysiam pertinens, qui fuit Syracusanus genere, Cephali filius, sed natus Athenis, quo pater se transtulerat. Fuit autem clarissimus orator, & a *Cicerone* summis laudibus ornatur, ut in *Bruto*, *c. 9.* Tum fuit Lysias, ipse quidem in causis forensibus non versatus, sed egregie subtilis atque elegans: quem jam prope audeas oratorem perfectum dicere. Adde *cap. 85. & lib. 1. de Orat. c. 54.* & in *Orat. c. 9.* ubi venustissimum ac politissimum scriptorem appellat. *Quintil. l. 12. c. 10.* Lysiaca gracilitas.

LYSIAS, æ, m. Λυσίας. V. in voce præced.

LYSIDICUS, i, nomen viri proprium est, quod Græce a λύω, solvo, & δίκη, jus, vel controversia, constatum est: & significat eum, qui jura omnia, vel qui controversias omnes dissolvit. V. *Cicer. 12. Phil. c. 6.*

LYSIMACHIA, æ, f. λυσιμαχία, herba folio salicis, flore purpureo, fruticosa, ramulis erectis, odore acri: gignitur in aquosis. Nomen habet ab inventore Lysimacho Thraciæ rege. Vis ejus tanta est, ut jumentis discordantibus, jugo imposita, asperitatem cohibeat, ut est apud *Plin.* a quo hæc sumpta sunt, *l. 25. c. 7.* Unde alii dictam putant ἀπὸ τοῦ λύειν μάχην, a dirimendis pugnis. Habet etiam vim sistendi sanguinis, *Id. in fin. cap. 12. l. 26.* sanandi ulcera calceamento facta, *ibid. c. 14. ad fin.* tingendi capillum flavo colore, *ibid. sub fin. lib.* ¶ De Lysimachia urbe, Λυσιμαχία, V. in voce sequent.

LYSIMACHIENSIS, se, ad Lysimachiam pertinens, quæ fuit urbs Chersonesi Thraciæ ad Isthmum, a Lysimacho rege condita. *Liv. l. 33. c. 38.* Redimere servientes Lysimachienses.

LYSIMACHUS, i, m. gemma Rhodio marmori similis, aureis venis. *Plin. l. 37. c. 10.*

LYSIPPUS, i, m. Sicyonius, clarissimus statuarius, qui ad sexcenta decem opera fecisse traditur, quorum singula arti claritatem dare potuissent. Hic teste *Quintil.* ad veritatem optime accessit. Quamobrem etiam Alexander ille Magnus ab uno Lysippo se fingi voluit ut pingi ab Apelle. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 239. Plin. l. 7. c. 37. & lib. 34. c. 7.* ubi potiora ejus opera enumerat.

LYSIS, f. λύσις, Græca vox solutionem significans, a λύω, solvo. *Lucret. l. 6. c. 11.* Limina, & trabes structuris cum sint onerata, medio spatio pandantes, frangunt sua lysi structuras. *h. e.* solutione & hiatu. ¶ In architectura est membrum, quod & sima, & gula inversa appellatur. Ita *Bald. in Lex. ad Vitruv. l. 3. c. 3. & lib. 5. c. 7.* Fortasse autem ita dicta est, quia solvit, hoc est separat unum ornamentorum genus ab altero, cum in summis fere coronis locum habeat.

LYTÆ, arum, m. apud *Justinian. in præfat. Dig. ad antecessor. a med.* dicuntur, qui post quartum studiorum annum in Juris scientia adeo

pro-

profecerunt, ut de eo interrogati respondere apte possint; & quæstiones solvere: a λύω, solvo. *Prolytæ* autem *ibid. paulo post* sunt, qui Lytis paulo doctiores evaserunt, & a magistrorum scholis post quintum studiorum annum honestam missionem impetrarunt. *Isconquati*. Utraque autem vox ibi Græce scribitur.

LYTRA. V. *Lutra*.

LYTRUM, i, n. *prezzo del riscatto*, λύτρον, pretium redemptionis, hoc est pecunia, quæ pro redemptione, & liberatione solvitur: a λύω, solvo. Apud *Fest.* & *Non.* sæpe citatur *Ennius* in *Hectoris lytris*, ubi agitur de redemptione cadaveris Hectoris a Priamo factæ: quod argumentum *Lucan.* quoque tractavit, teste *Stat. l.* 2. *silv.* 7. *v.* 55.

LYTTA, æ, f. λύττα. *Plin. l.* 29. *c.* 5. Est vermiculus in lingua canum, qui vocatur a Græcis lytta, quo exempta infantibus catulis, nec rabidi fiunt, nec fastidium sentiunt. Hæc *Plin.* Porro λύττα, seu λύσσα rabiem etiam canum significat.

FINIS TOMI SECUNDI.